UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK WUPPERTAL
BERGISCHE UNIVERSITÄT WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Demosthenis Et Aeschinis, Principum Græciæ Oratorum Opera

Demosthenes

Aureliae Allobrogum, 1607

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1565

Visual Library

Nr 911
No 41.-
Flutes Detenue 1- 2/

III A 179

B.xx.

2 Bl.

DEMOSTHENIS

ET

AESCHINIS,

Principum Græciæ Oratorum

OPERA,

CVM VTRIVSQVE AVTORIS VITA, ET
VLPIANI Commentariis, ex poſtrema recognitione
GRÆCOLATINA ſex codicum tam impreſſo-
rum, quàm manuſcriptorum, à mendis
repurgata, doctiſſimíſque no-
tis illuſtrata,

Per HIERONYMVM VVOLFIVM Oetingenſem, vtriuſque
linguæ in Auguſtana Schola olim profeſſorem.

CASUM IN BIBERFELD

AVRELIÆ ALLOBROGVM

Excudebat Petrus de la Rouiere

CIↃ DC VII.

AD NOBILES ET MAGNIFICOS VIROS, VIRTVTE ET AVTORITATE PRÆSTANTES, HAINRICVM RECKLINGERVM CRISTOPHORVM PEITINGERVM DVVMVIROS: ET AD *Consules ac Senum inclytæ Augustanæ Reipublicæ : dominos ac patronos summa observantia colendos, Hierorymi VVolfij in Demosthenem & Aeschinem Gracolatinos, præfatio.*

Si tanta esset in me sapientis eloquentiæ facultas, viri amplissimi, domini & patroni colendi, quantum studij & laboris ab ineunte ætate in hunc vsque diem conferre in eam rem nunquã destiti: nihil prius mihi esset, aut magis ex officio meo, quàm vestram erga me beneficentiã celebrare, & iustis efferre laudibus cùm vos, tũ Rempublicam vestram. Nunc, cum sapientia Dei donum sit: & oratores, vt & poëtę, non tam fiant, quàm nascantur: meo me (vt prudenter Horatius præcipit) modulo ac pede metiens, nihil tale conari audeo: cùm præsertim vestra vrbs, toto terrarum orbe celebris neque meis, neque cuiusquam alterius præconiis egeat: & vos pro vestra sapientia, omnem officij fructum, ipsum officium præclarè iudicetis. Illud tantùm dico, vestra liberalitate & munificentia, id mihi contigisse, quod ab ineunte ætate, præ aliis rebus omnibus, in votis semper habui, ocium philosophicum: in quo nec honesta deesse, & publicè, vt spero, vtilis augendæ ornandæque illustris Bibliothecæ vestræ & scholæ (in quam non exiguos sumptus facitis) pro virili mea tuendæ & adiutandæ, occupatio: neque calamo & scriptis complures per Europam studiosos adolescentes erudiendi occasio. Multa sunt egregia vestræ ciuitatis ornamenta: Respublica æquissimè & prudentissimè constituta: publica privatáque magnificentia, hospitalitas, vrbanitas, beneficentia in ciues tenuiores: de omnibus bene merendi studium, lædendi neminem, nisi vis propulsanda sit: contra quam & mœnibus, & auxiliis, & commeatu, & omni armorum genere, ita muniti estis, vt neque lacessatis quenquam, & nihil magis quàm pacem, concordiam, tranquillitatem, bonorum omnium amicitiam votis ac precibus à Deo Opt. Max. expetatis. Quæ tametsi excellunt, & ingis incurrunt in cuiusvis generis hominum oculos & sensus: tamen eruditi viri, & omnia vero iudicio ponderantes, illud non in minimis vestris laudibus ponunt: quòd, vt olim Athenæ, Alexandria, Tarsus, Berytus: & nostra ætate, Bononia, Lutetia, Argentina, complures aliæ illustres ciuita-

tes, Musis etiam & Gratiis, hoc est studiosis & doctis hominibus in vestra, verè augusta vrbe, non hospitium modò, sed domicilium etiam esse voluistis. Etsi autem non ignoro, conqueri multos, neque fortissis absque causa, tum de moribus doctorum quorundam minus probatis: tum scribendorum librorum nullum esse finem: quorum plerique nihil nisi ut ingenia occupent, rebus melioribus vacatura: aut Rempublicam Christianam, alioqui rerum suarum satagentem, magis etiam perturbent: mihi tamen de me dicere neque necesse est, neque decorum, vigesimum iam annum in hac vrbe, sine cuiusquam, vt opinor, boni viri vlla querela degenti: & mearum scriptionum hactenus longè aliam fuisse rationem, omnibus doctis candidéque iudicantibus, perspectum & exploratum esse, confido. Neque enim mea somnia chartis illeui: neque rixarum aut turbarum quicquam edi: neque insanabile scribendi cacoëthes (quod tenere multos, in eorúmque ægro corde senescere Satyricus queritur) impetu quodam animi temerario atque cæco, secutus sum: sed in conuertendis & declarandis vetustis atoribus, seculorum omnium & nationum consensu approbatis, sedulò nec sine successu mediocri (quem, vti par est, diuinæ benignitati acceptum refero) elaboraui. Id quod toties repetitæ in Germania, Gallia, Italia lucubrationum mearum editiones testari poterunt. Modus fortassis à me desiderari queat, & ignoratio tollendi manum de tabula, & superuacanea mei ipsius nocturnis diurnísq; laboribus afflictatio reprehendi: cum & ætas & valetudo mea, quietem potius atque ocium postularent. Vtinam verò non quidem essem ferrea & corporis & animi patientia, quæ Catoni Censorio tribuitur, rarissimíque exempli est: sed illa tantùm vel animi constantia & tolerantia, vel vigore mentis atque ingenij vi, qua plerique olim & Græcorum & Romanorum proceres claruerunt: qui, quæ hominibus studiosis atque doctis, mitra ætate, grauis & laboriosa videtur occupatio, siue curandæ rei familiaris, siue lectionis atque scriptionis: eam illi animorum leuationem atque oblectationẽ iudicarunt. Quod ita esse, Xenophontis, Tucydidis, Lycurgi, M. Tarentij, Varronis, C. Iulij Cęsaris, Ciceronis, Silij Italici, Boëtij monumenta, & complurium aliorum exempla, testantur tum enim illi se occupatos esse, & negotiis implicatos putabant, cum aut amicos & clientes suos defendebant, ut consiliis atque armis Rempublicam tuebantur. Mea verò, non eò tantum, quòd mihi vires quidem corporis exiguæ, ac propè nullæ ingenium verò tenue atque infirmum contigit, longè alia ratio est: sed ob illud etiam, quod illis, patrio sermone scribentibus, in procliui atque expedita fuerunt omia: cum nos, peregrinis linguis, è mutis præceptoribus, cognoscendis, nonparuam ætatis partem consumere necesse habeamus. Itaque non recreandi animi ergò, leuandíve tædij causa, me scriptitare: sed quia facere aliter, sana (quantulacunque illa est) existimatione mea, nequeo: & quas sustineo æumnas, penè Herculeas videri mihi, séque mea plurimùm me deceptum esse, ingenuè confiteor. Nam cum annis abhinc quatuor & viginti, non tam mea voluntas, quàm in expectata quædam calamitas, & rerum meliorum spe, in typographicum pistrinum me coniecisset: paruitemporis molestia perpetuam studiis meis securè perfruendi facultatem me redempturum opinabar. Verùm quantò aliter euenerit: nemo ignorat, qui aut bibliothecam vetrum inspicit, qua meas lucubrationes dignati estis, aut bibliopolia scrutatur. Neque verò hæc gloriandi causa scribo (quo quid ineptius?) aut ignoratiae tenuitatis

meæ

meæ(quod enim difficile esse putatur,nosse sese, vtcunque didici: studui certè quidem) sed vt fortunam meam narrem, quæ per labores non tam iucundos & lucrosos,quàm necessarios & ineuitabiles, ad id ætatis & valetudinis me, nihil tale cogitantem,prouexit,vt,cùm maximè philosophandum esset, philosophari parum liceat, aut etiam libeat. Neque verò ego solus is sum, quem bonæ suæ rationes fefellerint: sed siue frustratio siue calamitas hæc cum multis mihi est communis, me longè sapientioribus. Demosthenes Pæaniensis (cuius eloquentia quæ sine singulari prudentia & eximia virtute suum tueri nomen haudquaquam potest)quondam per Europam & Asiam celebrata fuit: & nunc etiam omnibus omnium nationum eruditis admirationi est, dum suos Athenienses,ignauia & luxu eneruatos,ad recuperandum Græciæ principatum, quem ad annos LXX. tenuerant, primùm clade Hellespontiaca vnà cum libertate amissum: deinde Canonis industria receptum, nec multò pòst à Philippo Macedone callidè interceptum,excitare studet:inter alia, hoc quoque argumento vtitur: quemadmodum ipsi eos ciues suos, qui Rempublicam semel gerendam susceperint, in ocium se conferre vbi voluerint, non patiantur: sic & ipsis, qui totius Græciæ patronos se professi fuerint, ab eâdem administranda, defendenda atque ornanda recedere, suúmque negocium agere, esse nefas. Consimile quiddam (etsi in magna dissimilitudine) viri ornatissimi, domini & patroni colendi, & ipsi mihi accidisse videtur: vt semel Grȩcis Oratoribus,Philosophis,Astrologis,Historicis ad interpretādū susceptis in ea prouincia,neque spe quæstus(qui aut nullus est,aut certè non tantus,vt vel extremæ notæ quispiã notarius eâdē mercede illos describēdos susciperet) neq; gloriolæ cupiditate,instar Crocodili se persequētes fugiētis,fugiētes persequētis: sed fatali quadam siue necessitate,siue calamitate,penè consenuerim:& vix hoc demum anno ab Atheniensi Republica(quæ peculiares olim seruos habuit, quos δημοσίους vocabant)velut in libertatem assertus existimari queam. Et quidem graui certamine defunctus, bellum difficile ac diuturnum confeciſſe mihi videor, qui Demosthenem, Æschinem, Vlpianum Rhetorem, cæterósque his adiunctos autores, ita emendatos, declaratos, illustratos & exornatos (quantum in me quidem fuit) exhibuerim, vt obtrectatores atque inuidos meos hortari non dubitem, vt, si hæc mea non probant, ipsi proferant meliora. Qui etsi non pauci neque parum molesti mihi fuerunt: tamen, si cum iis comparentur, qui bene de me sentiunt, méque & mea magnifaciunt & amant: facilè, vt opinor, apparebit, & maiorem & meliorem partem stare à nobis: eáque inter hos & illos existet proportio, quam apud Homerum Agamemnon Troianorum & Græcorum esse affirmat:vt,si Græci in decurias conuiuiorum describantur,& singulis decuriis singuli Troiani ministri assignentur, complures decuriæ propter illorum paucitatem horum multitudinem,sint pincerna carituræ. Neque vlli eorum, qui me reprehendunt & exagitant, non modò nihil elegantius & splendidius:sed(in eodem quidem scribendi genere) nihil prorsus intra quinque totas olympiadas, longissimum, in vitæ humanæ breuitate, spacium, ediderunt. Vt igitur illi verbis asperioribus me accusant & vituperant:ita factis fide dignioribus & absoluunt & laudant:& publicè quasi proclamant,suis calumniis non habendam esse fidem, neque condemnandum aut contemnendum esse quenquam, nisi causa percognita & satis explorata. Interim verò me per annos complures hoc opus ita noctes diésque occupa-

uit,vt non multò ſuauiorem vitam egerim,quàm ij,quos Dionyſius tyrannus in Latomias coniiciebat:ita certè quidem defatigauit:vt qui mihi poſt annorum X L ſeruitutem,ocium mediocre,quod veſtra munificentia mihi fecit,honeſtóque ſtipendio decreto,hæc elaborandi poteſtatem & facultatem dedit, inuiderit:omnes ſe Zoilos,omnes Momos,maledicentia & obtrectandi libidine ſuperare fateatur. Cæterùm hæc qualia & quantulacunque ſunt, non tam mea vobis,ampliſſimi viri,offero,quàm veſtra vobis reſtituo. Nunquam enim conari ea potuiſſem,niſi veſtra benignitas,tanquam ſalutare quoddam ſidus, mihi affulſiſſet. Neque verò vel primus huius operis patronus, in cuius id nomine iam tertiùm apparuit, vel quiſquam alius, leuitatis arguere me poterit. Nam cùm ille in prædia ſua ſe recepturus, me quaſi emancipatum è familia, veſtræ fidei & liberalitati commiſiſſet : vnà mecum etiam ea vobis tradidit, quæ Muſæ meæ ſub veſtro patrocinio effeciſſent. Deinde ita prodit Demoſthenes(modò operæ typographicæ non de integro deformarint ea, quæ ego ſummo labore expoliui. longè à prælo abſum, & aliàs alios codices & chartas typographo miſi) ſic igitur inquam (quod quidem in me fuit) ſe ſpectandum Demoſthenes cum non aſpernando comitatu præbet,

IAM POSITIS NOVVS EXVVIIS NITIDV'SQVE IVVENTA,

& tot auctus acceſſionibus:vt eundem eſſe,vix quiſquam agnoſcat. Hoc quidem affirmare auſim, maiore moleſtia, penè vnius orationis recognitionem mihi conſtitiſſe,quàm totam primam interpretationem ſiue,aut iam vrgens, aut certè aduentans ſenectus,laboris ſenſu nunc magis afficitur:quem tum iuuentutis vigor leuabat:ſiue aliud eſt,quicquid in mentem inciderit, æſtu quodam animi effundere:aliud ſcribere meditata,& ſingula penè verba,quaſi ſtatéra aurificis expendere atque examinare. Neque tamen(quod ſæpe teſtatus ſum, & nunc poſtremò teſtatum eſſe volo)Demoſthenicam eloquentiam expreſſiſſe me confido : qui & autoritate ſua caret (quæ quantum in dicendo valeat, quis neſcit?)neque Lectores ita attentos habere poteſt, qui ſua nihil intereſſe cenſent ea,quæ ſcripta ſunt,vt fuerunt auditores,quorum & dignitas & ſalus agebatur:elocutione item & actione deſtituitur(cui & primas ille & ſecundas & tertias dedit)ſed inuentionem & collocationem tam rerum, quàm verborū appendere,fide optima,& perſpicuo puróque orationis genere repræſentare, ſum conatus. Quæ & ipſa in ſua natiua lingua multò ſunt & magis propria, & ſignificantiora,& iucundiora,& illuſtriora:eáque de cauſa interpretationi meæ Græcum archetypon eſt additum:quo huius ornatiſſimæ & copioſiſſimæ linguæ vel periti vel ſtudioſi fruantur. Nec tamen illud ipſum qui legent, ita miraturi ſunt Demoſthenem(id quod Æſchines,ęmulus & aduerſarius eius dixiſſe fertur)vt ſi ipſum audiſſent. Quantò alia res fuit,cùm M. Tullius Conſul,purpuratus,in ſella curuli cum maieſtate aſſidens,ab omnibus bonis pater patriæ, & quaſi alter vrbis conditor habitus,ſolicitudinem de republica ſummam, ſalutis verò ſuæ propè neglectum præ ſe ferens,in ſummo orbis terrarum concilio(qui non tam ſenatorum,quàm regum conſeſſus videri potuit) omnium oculis atque animis in ipſum intentis,conſilium,auxilium,in incolumitatem ab eo expetentium,contra coniuratos maxima ſuauiſſimáque voce,cum ſingulari dignitate actionis,motúque & geſtu corporis totius decentiſſimo,perorauit quàm cum eadem illa oratio nunc vel tacitè ab ocioſo quopiam & ſecuro percurritur:vel à rhetorculo,adeò nullum animi motum & dolorem adhibente,

vt etiam

vt etiam ſententias, earúmque circumſcriptiones, vel ex imbecillitate ſpiritus, vel ob artis pronunciandi inſcientiam diuellat atque diſperdat, ſine vlla varietate pro ſuggeſto recitatur? Neque verò vobis, viri ampliſſimi, qui plerique in Italia, Hiſpania, Gallia, partim ſtudiorum cauſa, partim ob grauiſſima & publica & priuata negotia verſati, homines eloquentes, & ſacros oratores concionantes audiuiſtis, vlla tali conſideratione & fictione eſt opus: ipſi recordamini, vt illi ſoleant non mulierculas tantùm, rudémque plebeculā permouere: ſed homines etiam graues & conſtantes omni varietate affectuum agitare: nunc excutere lacrymas: nunc eaſdem quaſi abſtergere: modò iram extimulare: mox placare irato›, & flectere ad commiſerationem: iam deprimere ad inferos: paulò pòſt velut extra ſeſe raptos ſupra nubes attollere: vt in paradiſo, & illuſtriſſimo ſummi cœli amphitheatro, incredibili geſtientis animi lætitia & exultatione verſari ſibi videantur. Sed ad Græcum archetypon redeo: in cuius mendis ſi non tollendis, at minuendis, aut ſaltem iudicandis, quid iam olim præſtiterim, doctis non eſt ignotum: & tamē eiuſmodi id fuit, vt pro laude ingenij ac diligentiæ, temeritatis in diuinādo, & corruptelæ crimen mihi à nonnullis, improbioribúſve ne an ſtultioribus dicam, neſcio? impingeretur. Nunc verò x v. codicum inter ſe collatio, id quoque crimē diluit, cūiecturis meis pleriſque ſcriptura vetere comprobatis: & iis, quæ ſiue librariorum incuria prætermiſſa, ſiue codicum mutilatione deleta, nullius ingenio addi poterant, completis. Et tamen illi quoque tot, támque v. tuſti codices, nonnullis locis parum auxilij tulerunt: quæ loca mihi pleraque plana & aperta fecit meum quoddam diuinationis genus. Quod cuiuſmodi ſit, quæritis? Neque Delphici tripodis ſimile, neque auſpiciorum & auguriorum, neque aliarum ſiue ſuperſtitionum, ſiue obſeruationum veterum, ſed ſimplex & naturale: & nemini docto & ſagaci ingenio prædito, negatum. Quod igitur illud eſt? Artis Grammaticæ cognitio accurata, multa & diligens optimorum ſcriptorum lectio, quorum alij alios declarant: ſtyli autoris obſeruatio: animus in ſententias non minus, ac penè magis etiam quàm in verba intentus: eorum, quæ antecedunt & ſequūtur, inter ſe comparatio: ea denique perſuaſio, quicquid vel in verbis abſonum, vel in ſenſis frigidum appareat, id non à viris diligentiſſimis, prudentiſſimis, diſertiſſimis ſcriptum: ſed à negligentibus, imperitis, temerariis librariis eſſe deprauatum. Habeo etiam animo meo conſignatas notas quaſdam, & ex animaduerſione variæ ſcripturæ quaſi veſtigia impreſſa, quæ illos in errorem duxiſſe videantur. Qua de re alibi egi vberius. Nunc ad manuſcriptos codices redeo: inter quos is, quem veſtra Bibliotheca ſuppeditauit, antiquiſſimus, & in pleriſque optimæ fidei, ſic excelluit, vt principatum ſibi meritò vendicet. Quò minus autē vſus illo iam pridem fuerim: minutæ & exoletæ literæ, quas, nec ſpeculis adhibitis, perſpicere potui, obſtiterūt. Tandē in mentē venit M. Simonis Fabricij, mei collegę, viri doctiſſimi, & in Græcis literis exercitatiſſimi: quē, cū acie oculorū nō minus, quàm ingenij acumine pollere ſcirē: rogaui, vt periculū faceret, nūquid ex illo fructus capere poſſemus? In quo ille, ꝓ noſtra neceſſitudine alacriter morē mihi geſſit, ſuſceptóq. negotio, tātū volumē celeritate mirabili pellegit, & ſingulari ſagacitate oēs varietates deprehēdit, notauit, excerpſit, marginib. impreſſi codicis aſcripſit, additis etiā ſcholiis, quæ nō ingrata, neq. inutilia τοῖς φιλέλλησι fore ſpero. Qui vnà mecū tā illius induſtriæ, q̄ veſtræ beneficentiæ ſe debere fatebuntur. Erat hîc aliquid dicendū de laudib. Demoſthenis: niſi is & ipſe lectori ſui

ſtudioſo abundè ſe commendaret:& in promptu eſſent Ciceronis& aliorum de illo elogia : & meam infantiam viri eloquentiſſimi & celeberrimi claritas repudiaret. Vnum igitur hoc ſupereſt, ampliſſimi viri, domini & patroni colendi, vos vt orem, vt poſtremum hoc opus meum, quod epitaphij loco mihi eſſe volo (nam ſi qua fortè alia ſecuta fuerint, ea nihil ad hoc eſſe videbuntur) pari humanitate accipere dignemini, qua commentarios meos Ciceronianorum libellorum, anno abhinc ſeptimo, veſtræ bibliothecæ ſplendore non indignos iudicaſtis:méque miniſtrum veſtrum & clientem obſeruantiſſimum (ingraueſcente ætate & valetudine, vt ſolet, ſubinde labaſcente,& ruente in deterius) commendatum habere pergatis:ab eóque mei defendendi ordinādíque ſtudio,nec aut inuidorum calumnijs (quas quis vnquam cauere potuit?) aut imperitorum hominum ineptiis (quas à grauitate & ſapientia veſtra negligi & repudiari certò ſcio) deterreamini. Etſi enim apud nonnullos præſentia mea,& ſimplicitas, atque ab oſtentatione & pompa abhorrens animus, vitáque ſolitaria, minuunt famam:tamen nec exteræ nationes Vvolfium ignorant, & poſteri ſcient: & ſtudioſi iuuenes, doctíque homines, veſtram in me liberalitatem ac beneficentiam celebrabunt. Quo minus autem munus hoc meum ab amplitudine veſtra repudiatum iri putarem: cùm veſtra humanitas facit, D.Paulo autore, tanta virtus, vt eam in Deo Opt.Max. cum primis celebret:tum collegarum veſtrorum D D D.Matthæi Vvelſeri, Io.Baptiſtæ Hainzelij, Io.Matthæi Stamleri, ornatiſſimorum virorum, neque à Muſis & Gratiis abhorrentium, autoritas, conſiliíque mei comprobatio. Valete, publicè & priuatim incolumes, ac perpetuò florentes. Ex auguſta veſtra vrbe:quam Ptolomæus Vindelicam, Rheticam alij Auguſtam dici volunt. Idibus Auguſti, natali meo. Anno reſtitutæ humano generi ſalutis.

M. D. LXX.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΕΠΙ ΤΗ ΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΝ ΚΑΙ τὰ λοιπὰ φιλοπονηθέντων.

Ὡσπερ ὁ λατομιῶν κρυερὸν σκότος ἐξαλεείνας,
ἤδεται ἠελίῳ παμφανόωντι κύκλῳ:
ἤτοι ὁ ναυαγέας συμπλησάδας ἠδὲ μάλειαν:
ἐκπεφυγὼν τιμᾶν ἐννοσιγαῖον ἐρᾷ:
ὡς τόδε παγχάλεπον, καὶ παμμέγεθες βαρὺ τεῦχος
ὀψέ ποτ' ἐκτελέσας καὶ τόδε τέρμα ἰδὼν,
χαίρω ἐγώ: τάγε σοὶ θεοπετὰ σοι ὑπὲρ αἰνὲ χεῖρας ὀρέγνυς,
ἐξαυδῶ χαίρειτας σὺν μεδέοντι θεῷ.
ὅσσε παρ' ἐλπίδας, ἠδ' ὑπὲρ αἶσαν, πνοιὴ μένος τὲ
καὶ ῥώμιν μόχθων κρείττονα δῶκεν ἐμοί.
εἶτά σοι, αὐγέσι, πόλις ἱμερόεσσα, ὀφείλειν
τῷδ' ὑπερτελέσιν εἵνεκά φημι χάριν:
ἔστι μοὶ αὐτάρκη βίοτον πόρες, ἠδ' ἐνέδωκας
καιρὸν, ἀφραγμοσύνης λάξιν ἀοιδοπόλῳ.
Σὸν κλέος ὀξὺν, ἐμοὶ κλέος εἶπε πόρησεν ἀπόλλων:
εἶπε χορὸς χαίρειτον, εἶπε ὁ Πιερίδων.
ἠ γὰρ ἐγὼ πενίῃ, δεδμημένος ἠδὲ πόνοισιν
ἀΐν ποτε παλλαδίων ἆθλ' ἐκόμισα λόγων.
νῦν δὲ ὁ αὖτ' αἴρομαι θεοῖτα, πεφρόμενος ἀθλων:
ἠκέτ' (ἔφεδρος ἐὼν) δύμι δ' ἔγωγε πάλιν.
ἠκ ἔτι βασκανίης ἀλέγω, στόματός τε δυσηχὲς:
ὀφθόνος ἰοβόλοις μή με βέλεσι βάλοι.
ἄσκοπα τοξεύσας, ὦ ζωΐλε: κοὐδὲ φαρέτραν:
τύξα βαλὼν, πυρὶ δ' ὡς ὅπλα φέροντα κάκιλω.
ἀλλὰ σὺ δύσεβίης, καὶ ὀπισκοπίης ταλαέργε
κλῆσιν ἔχων σεμνὴν, ὧν μεγαλεργὸς ἀνὴρ:
ἄξιος ἆθλα φέρειν χαείτων ζῆθ', ὁ πολλὰ μογήσας
πολλαῖς σὺν δαπάναις, φροντίσιν, ἠγρυπνίαις.
ἐξετύπωσας ὑφ' μεγέθη βίβλον, δυσρεπέεσι
γράμμασι, καὶ χάρταις, καὶ φαεσφόροις σοφαῖς.
Σὸν κλέος ὑμνήσουσιν ὅσοις τιμὴ ἀτδίδα μήσαν
θύμβριδι συζύξαι καὶ κιθαρῳδὸν φίλον.
καί ποτέ τις φαίησεν, ἐμαῖς χαείτεσιν ἀρεσθείς,
ὄλβιε τῷ καμόντων βόλφιε, ζῆθι μάκαρ.

Gratulatio peractæ operis.

Gratiarũ actio Deo Augustanæ reipublicæ, & Eusebio Episcopio

Significat, se obtrectatores cõtemnere.

Sperat, homines studiosos, & typographo, & sibi gratiã habituros.

ELOQVENTIAM NON E' SCRIPTIS ORATORVM ÆSTIMANDAM ESSE: QVÆ VELVTI SIMVLACRA SINT VIVORVM corporum: multóque minùs è conuerſionibus, ſimulacrorum vmbris.

Qvæ fuit in viui Demoſthenis ore facultas:
Qui vigor: hunc nunquam littera manca dabit.
Ipſius vt manibus Demoſthenis edita voluas
Scripta: nihil ſolidi, vile cadauer habes.
Omnia preſſa iacent: non vis, non ſpiritus illis
Viuus ineſt: ſpecies quantulacunque manet.
Hanc vel Tullius in Latios ſi duceret agros:
Parte tamen decoris ſit caritura ſui.
Nunc quàm Palladiæ Roma diſtatis Athenæ:
Tam procul vtraſvis Rhætia noſtra fugit.
Pinxit Alexandri faciem viuentis Apelles:
Mentis at effigiem pingere nemo poteſt.
Nemo poteſt voces varias vultúſque decentes
Pingere: nec motus fingere multiplices.
Non ego tentarim demens, quod fugit Apellem.
Cur tentem, quod nec Tullius ipſe dedit?
Fixa loco ſimulacra manent, immotáque perſtant:
Siue ea ficta probas, ſiue ea picta placent.
Sin nouus exiſtet quis Dædalus, hæc quoque pennis,
Aeris in campos, qui vehat: Euge, placet.
Hoc quicunque potes (ſi quis potes omnia) præſta:
Cedo locum: victus lampada trado tibi.

RANA AESOPICA.

Vaſto rana boui, exiguo dum corpore certat:
Filius huic ſapiens, Deſine mater, ait.
Dirumpêre prius: te noſce: negata relinque:
Nam tumor exitium mox feret iſte tibi.
Fabula quò tendit? Demoſthenis æmulus excors
Qui ſtudet: æquet vti paruula rana bouem.

ERVDITORVM ALIQVOT DE DEMOSTHENE ET ÆSCHINE IVDICIA.

PLVTARCHI LOCA QVAEDAM, IN QVIBVS MENTIO FIT DEMOSTHENIS,

A GVLIELMO MORELIO conquisita:

Hieronymo VVolfio interprete.

Περικλῆς, ὡς ἡμῖν ἀκούσμ. δεδόται, παλούμενος ὑπὸ τοῦ δήμου, πολλάκις οὐχ ὑπήκουσε, λέγων, ἀσυντακτος εἶναι. ὡσαύτως δὲ καὶ Δημοσθένης ζηλωτὴς τῆς τούτου πολιτείας γενόμενος, καλοῦντα αὐτὸν ἐπὶ ἀθηναίων σύμβουλον, οὐκ ἔφασκεν, ἂ συντεταγμένα λέγων, ἃ τοῖς μὲν ἴσως, ἑκάστοις ὅτι, οὐ πεπλασμένη δόσις. ἐν ᾗ τοῦ καιροῦ μείζονα τὸν σπουδῆς ὠφέλησαν ἐναργῶς παρεῖναι. φησὶ γοῦν, ἐγὼ δ' ἐσκέφθαι μέν, ὦ ἀθηναῖοι, φημὶ, οὐκ ἂν ἀρνηθείην καταμεμελετηκέναι γε, ὡς οἷόν τε μάλιστα ἐμοί. καὶ γὰρ ἂν ἄθλιος εἰμί, εἰ τοιαῦτα παθὼν καὶ πάσχων, ἢ μέλλων ὧν τοῦτον ἐρεῖν ἔμελλον. A

ὅπου γὲ ὁ Δημοσθένης φησὶν αἰδέσιμα πάσχειν τὴν παραλον ἱερὰν οὖσαν ξύλα καὶ χαλκᾶς βοσκήματα τοῦ μειδίου δοκοῦντα, ἢ που πολιτικὸς ἀνὴρ ἀγωνοθεσίας καὶ βουταρχίας καὶ τὰς ἐν ἀμφικτύοσι θεωρίας ἔτολμον, εἶτα ὀφθαλμοὺς ἐν ἀλφίτων καὶ σεμφύλων ἄγαν ἐπὶ σει καὶ πόνοις θεωβάτων, οὐ παντάπασι δίξῃ τοῦτο δὴ τὸ καλοῦμενον ἵππου γῆρας ἐπάγεσθαι μηδενὸς ἀναγκάζοντος. B

λέγεται γὲ καὶ Δημοσθένους ἐμπεσόντος ἐν τοῖς δήμοις, καὶ βαρέως φέροντος, ἄψασθαι παλαιόν τινα γέροντα τοῦ ἀκηκοότων θορυβέως καὶ εἰπεῖν, ὡς ἐκείνῳ τἀνδρὶ θρασυκαρδίως τὸν φύσιν. οὐ δικαίως αὐτὸ κατέγνωκεν. οὕτω γὲ καὶ πρόθυμον εὐριπίδης συνεττόμενον ὅτι τῇ καινοτομίᾳ καὶ ὠδῆς μὴν εἰς τὸν μουσικὸν δοκοῦντα, παρρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς ὀλίγον χρόνον θεάτρων ὑπ' αὐτοῦ γυμνασμένων.

οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σκῶμμα καὶ γελοῖον ἔστιν, ὅταν γίνεται πολιτικοῦ λόγου μέρος, εἰ μὴ θρασὺ φέρειν ἢ βωμολοχίαν, ἀλλὰ χρήσιμα ὑπ' ὀπιπλήττοντος ἢ διδάσκοντος λέγοιτο. μάλιστα γὲ δοκιμεῖ τὰ τοιαῦτα θρασὺ τὰς ἀμείψεις τὰς ἀπαντήσεις. τὸ γὰρ ἐπὶ σκοπὸν καὶ καταρχόντα, γέλωτα ποιοῦντος ὅτι, καὶ δόξαν κακοηθείας θρασύνειν. ὡς θρασὺν τοῖς κιθαρῳδοῖς σκώμμασι, καὶ τοῖς κάτωνος τὸ φορτικὸν ἦθος, καὶ δίξιθέου τὸ ἀειστολογεῖν σωφρόνως. οὗτοι γὰρ ἔσκωπτον πολλάκις ἀρχόμενοι, ἀμυνομένῳ δὲ συγγνώμην ἅμα καὶ χάριν ὁ καιρὸς δίδωσι καθάπερ δημοσθένει θρασὺς τὴν αἰτίαν ἐχούσῃ κλέπτειν, χλευάζοντα γὲ αὐτὸ τὰς γυναικογραφίας, οἶδα ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων. καὶ θρασὺς δημάδην βοῶντα, δημοσθένης ἐμὲ βούλεται διορθοῦν, ἢ ἐς τὴν ἀθηνᾶν αὐτὴ μή τοι πέρυσιν ἡ ἀθηνᾶ μοιχεύουσα ἐλήφθη. C

φωκίωνος γὲ καὶ τὴν ἐφηχολογίαν ἐθαύμαζον. ὁ γοῦν πολύδικος ἀπεραίνετο ῥήτορα μέγιστον εἶ

**

Pericles, vt fama & auditione accepimus, vocatus à populo, sæpe non obtemperauit, cum se esse paratum negaret. Eodémq; modo & Demosthenes, illum in gerenda republica æmulatus, Atheniẽsibus cõsiliũ eius expetentibus aduersatus est, quòd se non præmeditatum esse diceret. Atque hæc fieri potest, vt sine certo autore tradita cõfictaque sint. In Midiana verò meditationis vtilitatem euidenter demonstrat hoc modo: Ego verò me, Athenienses, meditatum esse aio, nec inficias ierim, me summo quo potuerim studio in hæc incubuisse. Vecors enim essem, si, cum ita tractatus essem, & tracter adhuc, negligerem, quemadmodum is de rebus dicturus essem. E libello de instituendis liberis.

Cũ Demosthenes aiat, sacram triremẽ, quę Paralus dicitur, indignis tractatã esse modis, quòd Midię ligna, vallos, & pecudes vexerit: an nõ homo politicus præfecturis, prouinciis, Amphictyonico principatu, relictis, dimetienda farina & vinaceis paritq; ouium occupatur, equi quam dicũt senectã omnino accersere sibi videbitur, cogente nemine? E libello, An natu grandiori sit gerenda respublica.

Fertur olim senex quidã, qui Periclẽ dicẽtẽ audierat, Demosthenẽ explosum à populo, eã ignominiã grauiter ferentẽ castigasse, cũ diceret: eũ, qui præstãti illi viro similis esset ingenio, desperando sibi ipsũ facere iniuriam. Sic & Timotheum Euripides, cũ ob affectationem nouitatis exibilaretur, vt legum Musicarum violator, bono animo esse iussit: quòd nõ ita multo pòst theatra in ipsius potestate futura essent. Ex eodem.

Et sales & ridicula interdum sũt ciuilis orationis partes, si nõ per cõtumeliam & scurrilem efficacitatẽ vsurpẽtur: sed vtiliter, castigandi aut cauillãdi causa adhibeãtur. Laudantur aũt hæc potissimùm in responsionibus extemporalibus. Nam de industria captare talia, & lacessere, eius est, qui risum mouere velit, & quidem non sine maleuolentiæ suspicione. Cuiusmodi fuerũt Ciceroniana dicteria, & Catonis maioris, & Euxithei, qui familiaris fuit Aristotelis: cũ sæpe deriderent eos, à quibus lacessiti non essent. Respõdenti aũt simul & veniam dat & gratiam cõciliat ipsum temp': quemadmodum Demosthẽni aduersus furti suspectum, lucubrationes eius deridẽtẽ, cum diceret, scire se lucernam suam illi esse molestã & aduersus Demadem, vociferãtem, Demosthenes me corrigere vult, sus Mineruam: At, inquit, Minerua ista superiore anno in adulterio deprehensa est. E præceptis gerendæ reipub.

Phocionis in dicẽdo breuitas in admiratione fuit. Polyeuct' rectè pnũciauit, sũmũ quidẽ oratorẽ esse Ibidem.

Demosthenē: sed vim dicendi in Phocione esse maximam: quod paucissimis verbis plurimum sensus complecteretur. & Demosthenes, cùm cæteros contemneret, surgente Phocione, dicere solebat: Orationis ensis exurgit meæ. Dabis igitur operam, vt apud populum meditata & minimè inani vtaris oratione, cautione diligenti adhibita: qui scias & Periclem illum ante conciones optare solitum, ne quod sibi verbum, rebus alienis excideret. Nihilo minus tamen verbis ad congressus subitos accommodatis instructum & exercitatum esse conuenit. Præceps enim est occasio, & subitò multa in republica gerenda existunt. Qua de causa & Demosthenes, vt aiunt, multis fuit inferior, quod in re præsenti subterfugeret ac tergiuersaretur.

ibidem. Vide num ea quæ aduersus Aeschinem à Demosthene dicta sunt, & in hunc ab Aeschine, quæ item contra Demadem scripsit Hyperides, aut Solon dixisset, aut Lycurgus Lacedæmonius, aut Pittacus Lesbius. Quanquam & Demosthenes conuicia, in forensi genere duntaxat habet. Philippicæ autem nihil habent ridiculum, scurrile nihil. Hæc enim maiori probro sunt iis qui dicunt, quàm iis qui audiunt. Præterea confundunt negocia, & curias atq; conciones perturbant.

DE EODEM, E STRABONIS libro octauo.

TAntum valuit honos Dei huius apud Græcos, vt & Macedones rerum iam potentes, ad id vsque tempus asylum inuiolatum ferè seruarent, & supplices, qui in Calauriam confugerant, abstrahere vererētur. Cum ne Demosthenem quidem, Archias, quamuis milites adduxisset, violare auderet: & in mandatis haberet ab Antipatro, vt viuentem adduceret & illum, & quosuis alios oratores, quos similium criminum reos inuenisset. Verùm persuadere illi instituit, nec persuasit tamen: cum is antè sibi necem veneno consciuisset.

DE EODEM, E DIODORI Siculi Bibliothecæ historicæ lib. 16.

AThenienses, cùm suspecta haberent incremēta Philippi, subinde iis qui ab illo premebantur, opem ferebant, tum mittendis legatis ad ciuitates, tum adhortando, vt libertatem tuerentur, & ciues ad proditionem inclinatos extremis suppliciis cohercerent: cùm societatem omnibus pollicendo. Denique hostili aduersus regem animo declarato palàm, continenter tum Philippo belligerabantur. In primis autem eos ad Græciæ defensionem suscipiēdam incitabat Demosthenes orator Græcorum illa ætate eloquentissimus.

δημοσθένη. δεινότατον ἦ εἰπεῖν φωνάεντα. πλεῖσον γὲ αὐτῶ τὸν λόγον λέξει θεραπεύτατον νοεῖν ἔχειν. καὶ ὁ δημοσθένης τῶν ἄλλων καταφρονῶν, εἰώθει λέγειν αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ φωνάεντος ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς ἀίσεται. μάλιστα μὲν οὖν ἐσκεμμένῳ πειρῶ, καὶ μὴ δεδικένῳ τῶν λόγῳ χρῆσθαι πρὸς τοὺς πολλούς· μετ' ἀσφαλείας εἰδὼς ὅτι καὶ θεμιστοκλῆς ἐκεῖνος ἤυχετο πρὸ τῆς δημηγορεῖν, μηδὲν ἀλλόκοτον τῶν πραγμάτων ἐπελθεῖν αὐτῶ. δεῖ γὰρ ὅμως καὶ πρὸς τὰς ἀπαντήσεις ἔτοιμον λόγον εὔστροφον ἔχειν καὶ γεγυμνασμένον, οἷς εἶς γὲ οἱ καιροὶ, καὶ πολλὰ φέροντες ἐν ταῖς πολιτείαις αἰφνίδια. διὸ καὶ δημοσθένης ἠλαττοῦτο πολλῶν, ὡς φασι, πρὸς τὸν καιρὸν αἰσχυνόμενος καὶ κατεκνῶν.

Ἦρξε δὲ τὰ πρὸς αἰσχίνην ὑπὸ δημοσθένους εἰρημένα, καὶ πρὸς τοῦτον ὑπ' αἰσχίνου, καὶ πάλιν ἃ πρὸς δημάδην γέγραφεν ὑπερίδης, εἰ σόλων αὖ εἶπεν ἢ πιττακὸς ἢ λυκοῦργος ὁ λακεδαιμόνιος, ἢ πιττακὸς ὁ λέσβιος. καίτοι γε καὶ δημοσθένης ἐν τοῖς δικανικοῖς τι λοίδορον ἔχει μόνῳ, εἰ δὲ φιλιππικοὶ καθαρεύουσι καὶ σκώμματος καὶ βωμολοχίας ἁπάσης. τὰ γὰρ τοιαῦτα τοῖς ἀκουόντων μᾶλλον αἰσχύνει τοὺς λέγοντας. ἐπὶ δὲ σύγχυσιν ἀπειράζεται τοῖς πράγμασιν, καὶ διαταράττει τὰ βουλευτήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ στράβωνος βιβλ. ὀγδ.

ΟΥτω ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ τότε καὶ παρὰ τοῖς ἕλλησιν, ὥστε καὶ μακεδόνες δυναστεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττόν πως τὴν ἀσυλίαν, καὶ τοὺς ἱκέτας ὅσους αἱ ἠδοῦντο τοῖς εἰς καλαυρίαν καταφυγοῦσιν. ὅπου γε οὐδὲ δημοσθένει ἐθάρρησεν ἀρχίας βιάζεσθαι ξαπτώτας ἔχων, ὃς προστέταχτο ὑπὸ ἀντιπάτρου ζῶντα ἀγαγεῖν κἀκεῖνον, καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων, ὃν δύρει τῶν ἐν αἰτίαις ὄντων ταῖς παρὰ πλησίαις. ἀλλὰ πεῖθειν ἐπειρᾶτο οὐ μέντοι ἔπεισέ γε, ἀλλ' ἔφθη, φαρμάκῳ παρὰ λύσας ἑαυτὸν τοῦ ζῆν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ διοδώρου σικελιώτου βιβλιοθ. ἱστορ. βιβλ. ις.

ΟΙ δ' ἀθλιαῖοι τοῖς αὐξησιν ὑφορώμενοι τοῦ φιλίππου, τοῖς ἀεὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτοῦ βοηθοῦσι πρέσβεις ἀποστέλλοντες ὅτι τὰς πόλεις, καὶ παρακαλοῦντες τηρεῖν τοῖς αὐτονομίαν, καὶ τοὺς ὅτι τοῖς παρασίαν ὁρμῶντας τῆς πολιτῆς θανάτῳ κολάζειν. ἐπαγγέλλοντο δὲ πᾶσι συμμαχήσειν, καὶ φανερῶς ἑαυτοῖς πολεμίους ἀποδείξαντες τῶ βασιλεῖ, διεπολέμουν παρὸξυνε προσλῶσα τῆς ἑλλάδος δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, δεινότατος ὢν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἑλλήνων.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ τῦ αὐτῦ, βιβλ. τῇ αὐτῇ.

Καταληφθείσης τῆς ἐλατείας, ἦκόν τινες νυκτὸς ἀπαγγέλλοντες τῷ κατάληψιν τῆς πόλεως, καὶ διότι ταχέως ἥξει φίλιππος μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἀττικήν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν ἀθηναίων, ἅμα τὸ παράδοξον τῆς ἀφίξεως καταπλάγητες, τοῖς τε σαλπιγκτὰς μετεπέμποντο, καὶ σημαίνειν ἐφοτεταῖον δι' ὅλης τῆς νυκτός. τῆς δ' φήμης εἰς πᾶσαν οἰκίαν ἅμα διαδοθείσης ἡ μὲν πόλις ὀρθὴ ἅμα τὸν φόβον ἦν. ὁ δὲ δῆμος ἅπας ἅμα ἡμέρᾳ συνέδραμεν εἰς τὸ θέατρον πρὸ τοῦ συγκαλέσαι τοὺς ἄρχοντας, ὡς ἦν ἔθος. ὡς δ' ἦκον οἱ στρατηγοὶ, καὶ τὸν μηνύσαντα παρῆγον κἀκεῖνος εἶπε, σιωπὴ μὲν καὶ φόβος κατεῖχε τὸ θέατρον, καὶ τῶν εἰωθότων δημηγορεῖν οὐδεὶς ἐτόλμα συμβουλεύσαι. πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος καλέσαντος τοὺς βουλομένους ἀπὸ τῆς κοινῆς σωτηρίας, οὐδεὶς παρῆει σύμβουλος. ἀπορίας γὰρ μεγάλης οὔσης καὶ καταπλήξεως, ἀπέβλεπε τὸ πλῆθος ὅτῃ τὸν δημοσθένην. ὁ δ' ἀναβας, καὶ τὸν δῆμον παρακαλέσας θαρρεῖν, ἀπεφαίνετο δεῖν πρόβουλόν τινα πρέσβεις ἀποστέλλειν εἰς τὰς θήβας καὶ παρακαλεῖν τοὺς βοιωτοὺς κοινῇ τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα πιέσθαι. πρὸς γὰρ τοὺς ἄλλους συμμάχους ὁ καιρὸς οὐ συνεχώρει πέμπειν πρεσβείας διὰ τῆς συμμαχίας. ἐν ἡμέραις γὰρ δυσὶ προσδόκιμος ἦν ὁ βασιλεὺς ἥξειν εἰς τὴν ἀττικήν. ἅμα τῆς ὁδοποιίας οὔσης διὰ τῶν βοιωτῶν, ἢ πρὸς τῆς βοιωτῆς συμμαχία μόνη κατελείπετο, φανερὸν γὰρ ὅτι ὅτι φίλιππος, φίλος ὢν καὶ σύμμαχος βοιωτοῖς, οὐκ ἂν παρέδω πειράσεται παρελθεῖν εἰς τὴν κατ' ἀθηναίων πόλεμον. τοῦ δὲ δήμου τὸν λόγον δεξαμένου, καὶ τὰ περὶ τῆς πρεσβείας ψηφίσματος τοῦ δημοσθένους γραφέντος, ὁ μὲν δῆμος ἐζήτει τὸν δυνατώτατον εἶναι τούτων· ὁ δὲ δημοσθένης ὑπήκουσε προθύμως πρὸς τὴν χρείαν. τέλος δὲ ὀξέως πρεσβεύσας καὶ πείσας, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς ἀθήνας. ὁ δὲ δῆμος τῇ τῆς βοιωτῆς συμμαχίᾳ διπλασιάσας τὴν προϋπάρχουσαν δύναμιν, ἀνεθάρρησε ταῖς ἐλπίσι.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ τῦ αὐτῦ, βιβλ. τῇ αὐτῇ.

Φίλιππος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐξέπεμψεν, ὅπως τὸ κοινὸν τῆς βοιωτῆς πρέσβεις, ὧν ἦν ὅπως ἀνέσαντες πύθωνα. ἔδει γὰρ διαβεβομμένους ὅτῃ τῇ τοῦ λόγου δεινότητι, καὶ συγκειθεὶς πρὸς τοῖς βοιωτοῖς καὶ τὰ περὶ τῆς συμμαχίας δημηγορίαν πρὸς δημοσθένη, τῆς μὲν ἄλλων ἐπιπρεσβεύειν, τούτου δὲ ἐφαίνη καταδέεσθαι. καὶ δημοσθένης δὲ αὐτὸς, ὡς μέγα τι κατειργασμένος, ἐν τοῖς συγγεγραμμένοις ὑπ' αὐτοῦ λόγοις σεμνύεται τῇ πρὸς τὸν ῥήτορα τοῦτον δημηγορίᾳ ἐν οἷς λέγει, τότ' ἐγὼ μὲν τῷ πύθωνι θεασυνομένῳ, καὶ πολλοῦ ῥέοντι καθ' ἡμῶν ὑπεχώρησα.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ τῦ αὐτῦ, βιβλ. ιζ.

Καθ' ὃν δὴ χρόνον ἀθηναῖοι, πυθόμενοι τὴν εἰς βοιωτίαν παρόδον τοῦ βασιλέως τῆς προϋπαρχούσης καταφρονήσεως ἀπέσησαν. ἡ γὰρ ὀξύτης τοῦ νεανίσκου καὶ ἡ ἅμα τῇ πράξεων ἐνέργεια τοὺς ἀλλοδιαφερόντως ἐξέπληττε. διόπερ ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας ἐφοβήσαντο καὶ παρανομίζειν, τῷ δὲ τείχων τὸν ἐνδεχόμενον ὅπως μέλειαν ποιεῖσθαι. πρὸς δὲ τὸν ἀλέξανδρον πρέσβεις ἐξαπέστειλαν, ἀξιοῦντες συγγνώμην ἔχειν εἰ τὴν ἡγεμονίαν μὴ ταχέως συγχωροῦσιν. ἐν δὲ τοῖς πρέσβεσι καὶ δημοσθέ-

EX EODEM Ibidem.

ELatea occupata, venerunt quidam noctu, captiuitatem oppidi nunciantes, & Philippi celerem cum copiis in Atticam aduentum. At duces Athenienſium inopinata re perculſi, tubicines accerſitos per totam noctem ſigna dare iuſſerunt. Ea fama ſingulas ædes peruagata, & ciuitate metu ſuſpenſa, prima luce, priuſquam à magiſtratibus de more conuocaretur, cócurrit. Cum autem veniſſent duces, atque index ab eis productus rem expoſuiſſet: & ſilentium & metus theatrum tenebat, nec eorum qui conciones habere ſolebant, conſilium dare quiſquam audebat: & quanquam præco ſæpe vocaret eos qui de republica in tuto collocãda conſilium darẽt, nemo tamen prodibat qui ſententiam diceret: ſed in magno æſtu animorum & terrore populus Demoſthenem intuebatur. Is verò conſcenſo ſuggeſto, populóque bono animo eſſe iuſſo, affirmabat, è veſtigio legatos Thebas mittendos, Bœotóſque hortandos, vt coniunctis viribus propugnationem libertatis ſuſciperent. Nam cæterorum ſociorum auxilia accerſere, temporis angustiæ non patiebantur: quòd intra biduum regis in Atticam aduentus expectabatur, & cum iter per Bœotiam eſſet faciendum: ſola Bœotorum reſtabat ſocietas: cum quidem conſtaret Philippum, qui illorum amicus & ſocius eſſet, daturum operam in tranſitu, vt eos ad bellum Athenienſe aſciſceret. Hac oratione à populo comprobata, decretóque à Demoſthene de legatione ſcripto: & populus virum cuius maxima dicendi vis eſſet, requirebat, & Demoſthenes id munus alacri animo ſuſcipiebat. Denique ſumma celeritate profectus, re quæ impetrata, reuerſus eſt Athenas. Populus autẽ Bœotorum ſocietate conduplicatis viribus, recepit animum, ac melius ſperare cœpit.

EX EODEM.

PHilippus autem primùm ad commune Bœotorum miſit legatos, quorum Python clariſſimus fuit. Is enim eloquentiæ fama celebris, & apud Bœotos in concione de ſocietate impetranda cũ Demoſthene comparatus: vt alios ſuperabat, ſic illo inferior eſſe viſus eſt. Quin & ipſe Demoſthenes, in conſcriptis à ſe orationibus, gloriatur ea aduerſus oratorem concione, tanquam præclaro facinore edito, cũ dicit: Tunc ego Pythoni inſolenter & magno cum impetu in nos inuehenti non ceſſi.

EX EIVSDEM LIBRO decimo ſeptimo.

QVo quidẽ tẽpore Athenienſes, audito Regis in Bœotiam aduentu, ſuperioris temporis contemptum abiecerũt. Nam celeritas adoleſcentuli & rerum gerendarum acrimonia, ſecus de eo ſentientes magnopere perterrefaciebat. Quapropter Athenienſes & ex agris omnia in vrbem eſſe cõportanda & mœnia pro virib. inſtaurãda decreuerũt, miſſis ad Alexãdrũ legatis, per quos veniã petebãt principatus illi nõ ſtatim conceſſi. In qua legatione Demoſthe-

nes etiam profectus, cum cæteris ad Alexandrum nō peruênit: sed è Citherone retrò Athenas abiit: siue, metu eorum, quæ contra Macedones egerat, siue, ne quam de se Regi Persarum suspicionem præberet. Magnam enim eum pecuniam à Persis accepisse aiunt, vt Macedonibus aduersaretur. De qua & Aeschines, in quadam oratione corruptelam munerum illi obiiciens, dixisse fertur: Nunc tamen luxum eius aurum regium obruit. Sed ne id quidem ei sufficiet. Nullæ enim vnquam opes improbum animū expleuerunt.

EX EODEM.

AT verò Thebani priusquam res adesset, & profundis fossis, & densis vallis Cadmeam circūdederant, vt neque auxilia neque commeatus præsidio Macedonico submitti possent: missisque ad Arcadas & Argiuos & Eleos, Athenienses item, de societate legatis, auxilia postulabant, magnáque armorum vi dono missa à Demosthene, inermes armis ornabant. Eorum porrò quorum opem implorarant, Peloponnenses ad Isthmum milites miserunt, moráque interposita prestolabantur, cum rex in expectatione esset: Athenienses autem etsi auxilia Thebanis decreuerunt impulsu Demosthenis, copias tamen non ablegarunt, inclinationem belli captantes.

EX EODEM.

POst hæc Alexander legatos misit Athenas ad decem oratores sibi aduersantes exposcēdos: quorum clarissimi erant Demosthenes & Lycurgus. Cū autem concio conuenisset, legatisque productis populus orationem audisset: in magnam solicitudinem & dubitationem incidit. Nam simul & vtilis dignitatem tueri studebat, simul ob Thebanorum excidium, periculo perterrefactus, in magno metu erat, finitimorum calamitatibus admonitus. Cum autem in concione varij sermones haberentur: Phocion cognomento bonus, Demosthenicæ factionis aduersarius, iis qui exposcerentur, Leocoras dicebat esse imitandas, & Hyacinthidas, vtróque mortem oppetendam, ne quid detrimenti caperet respublica: & ignauiam ac timiditatem obiiciebat iis, qui occumbere pro patria recusarent. At populus hunc tumultuando eiecit, eius oratione offensus. Demosthenes verò meditata oratione recitata, populum ad commiserationem impulit, vt appareret, velle eum viros illos non seruatos. Postremò Demades à Demosthene, vt aiunt, quinque talentis argenti adductus, autor factus est, viros conseruandi, decreto recitato, solerter scripto: quo & excusatio illorum contineretur, & promissio, fore vt punirentur secundum leges, si digni supplicio essent.

EX EODEM.

ATheniensis, pecuniæ Harpali rationes exquirentes, Demosthenem & alios quosdam oratores, vt qui de iis aliquid accepissent, condemnarunt.

νης ἐκπεμφθεὶς, ὑ σωνῆλθε μὴ τῷ ἄλλων φοβῆς τ̃ ἀλέξανδρον, ἀλλ' ὑπ τὸ κιθαιρῶνος αὖ ἐκαμψεν εἰς τὰς ἀθήνας. εἴτε δ' τὰ πεπολιτευμένα κ̃ μακεδόνων φοβηθεὶς, εἴτε βουλόμενος τῷ βασιλεῖ τῷ περσῶν ἀρεμπτον αὑτ̃ διαφυλάττειν. πολλὰ γὸ χρήματα φασὶν αὐτὸν εἰληφέναι παρὰ περσῶν, ἵνα πολιτεύηται κ̃ μακεδόνων. φασὶ δ' ὧν κ̃ τὸν αἰσχίνην φασὶν, ὀνειδίζοντα τῷ δημοσθένει κατά τινα λόγον τὴν δωροδοκίαν, εἰπεῖν, νυνὶ μέντοι τὴν δαπάνην ὑπεκέκλυπεν αὐτ̃ τὸ βασιλικὸν χρυσίον. ἔσται δ' τούτῳ οὐδ' τοῦτο ἱκανόν. οὐδεὶς γὸ πώποτε πλοῦτος ἔσπευ πονηρῦ ἐπλησμόνητο.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ τῦ αὐτ̃, βιβλ. τῇ αὐτῇ.

Οἱ δ' θηβαῖοι φοβ μὲν τ̃ τῷ βασιλέως παρουσίας, τ̃ καθ' μείαν τάφρῳ βαθείαις, κ̃ σταυρώμασι πυκνοῖς ἐφειλέσθαι, ὥστε μήτε βοήθειαν αὐτοῖς δ' ὠφελῆ μήτ' ἀφορμὰν εἶναι ἐμφαι. φοβ δ' ἀρκάδας κ̃ ἀργείους, ἔτι δ' ἠλείους φρεσβεύσαντες, ἠξίουν βοηθεῖν. ὁμοίως δ' κ̃ πρὸς ἀθηναίους φοβ συμμαχίας ἐφρέσβευον, κ̃ φοβ δημοσθένους ὅπλων πλῆθος ἐν δωρεᾷ λαβόντες, τοὺς ἀνόπλους καθώπλιζον, τῷ δ' ὅπ τὴν βοήθειαν φοβσκεκληκότων, οἱ μὲν ἐν πελοποννήσῳ στρατιώτας ἐξέπεμψαν ὅπ τ̃ ἰσθμὸν κ̃ διαφράξαντες ἐναντία δοκοῦσι, φοβσδεξιμένου τ̃ βασιλέως ὄντος. ἀθηναῖοι δ' ἐψηφίσαντο μὲν βοηθεῖν τοῖς θηβαίοις, πειθόντες κατὰ δημοσθένους, ὑ μέν τοι γε τὴν δύναμιν ἐξέπεμψαν, καταδοκοῦντες τὴν ῥοπὴν τοῦ πολέμου.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ τῦ αὐτ̃, τῇ αὐτῇ.

Μετὰ δ' ταῦτα εἰς τὰς ἀθήνας ἐξαπέστειλε τοὺς ἐξαιτήσοντας τ̃ ῥητόρων δέκα τοὺς κατ' αὐτ̃ πεπολιτευμένους. ὧν ὑπῆρχον ὅπ φανέντες οἱ δημοσθένης κ̃ λυκοῦργος. σωαχθείσης οὖν ἐκκλησίας, κ̃ τῷ φοβσβουλῷ εἰσαχθέντων εἰς τὸ πλῆθος, ὁ μὲν δῆμος ἀκούσας τ̃ λόγων, εἰς πολλὴν ἀγωνίαν κ̃ ἀπορίαν ἐνέπεσεν. ἅμα μὲν δ' ἔπασθε τὸ τ̃ πόλεως ἀξίωμα τηρεῖν, ἅμα δ' δι' τὴν θηβαίων ἀπώλειαν ἐκπεπληγμένος τὸ δεινὸν, φοβεῖφοβος καθεῖστηκει, νουθετούμενος τοὺς τῷ πλησιοχώρων ἀτυχήμασι. πολλῶν δ' λόγων γνωμῶν κ̃ τ̃ ἐκκλησίαν, φωκίων μὲν ὁ χρηστὸς, αὐτὸν πολιτευόμενος τοῖς φοβ τ̃ δημοσθένη, ἔφη δεῖν τοὺς ἐξαιτουμένους μιμήσασθαι τὰς λεωκόρας κ̃ τὰς ὑακινθίδας, κ̃ τ̃ θάνατον ἑκουσίως ὑπομεῖναι ἕνεκα τ̃ μηδὲν αἰτήκοσον παθεῖν τ̃ πατρίδα. τ̃ δὲ τὴν ἀνανδρίαν κ̃ δειλίαν ὠνείδιζε τῷ μὴ βεβουλῦσθαι ὑπὲρ τ̃ς πόλεως τελευτᾶν. ὁ δ' δῆμος τοῦτον μὲν τοῖς θορύβοις ἐξέβαλε, φοβσάντος ἀκούειν τοὺς λόγους. δημοσθένους δ' λόγον περφερομένου, διελθόντος, ὁ δῆμος εἰς συμπάθειαν τ̃ ἀνδρῶν φοβαχθεὶς, φανερὸς ἦν σώζειν βουλόμενος τοὺς ἄνδρας. ὅτι τελευτῆς δ' δημάδης, πεπεισμένος ὑπὸ τ̃ περὶ δημοσθένην, ὡς φασι, πότε ταλάντοις ἀργυρίου, συνεβούλευε μὲν σώζειν τοὺς κινδυνεύοντας, φανερῶς δ' ψήφισμα γεγραμμένον φιλοτέχνως. φοβεῖχε γὸ φοβαίτησιν τῷ ἀνδρῶν, κ̃ ἐπαγγελίαν τὸ καλάζειν κ̃ τοὺς νόμους, ἀ ὧσιν ἄξιοι τιμωρίας.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ τῦ αὐτ̃, βιβλ. τῇ αὐτῇ.

Οἱ ἀθηναῖοι, τῷ τὸ ἁρπάλου χρημάτων λόγον ἀναζητοῦντες, δημοσθένην, καὶ ἄλλους τινὰς τῷ ῥητόρων κατεδίκασαν, ὡς εἰληφότας τῷ ἁρπάλου χρημάτων.

ΕΚ

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ
τῦ αὐτοῦ, βιβλ. ιη.

ΚΑτ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ μὲν κορυφαῖος τῶν ἀθλώντων ἦν τότε Δημοσθένης ἐπιφθόνως, κατεδικασμένος ὡς εἰληφὼς τῶν Ἁρπαλείων χρημάτων.

ΕΚ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ, ΕΝ ΑΤΤΙΚΟΙΣ.

ΜΕτὰ δὲ τὰς εἰκόνας τῶν ἐπωνύμων, ὄνομα ἀγάλματα θεῶν· Ἀμφιάραος, καὶ εἰρήνη φέρουσα πλοῦτον παῖδα. ἐνταῦθα Λυκοῦργός τε κεῖται χαλκοῦς ὁ Λυκόφρονος, καὶ Χαλλίας ὃς πρῶτος ἀρταξέρξῃ τὸν Ξέρξου τοῖς Ἕλλησιν, ὡς ἀθηναίων οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἐποίησε τὴν εἰρήνην. ἔστι δὲ καὶ Δημοσθένης, ὃν ἐς Καλαυρείαν Ἀθηναῖοι, τὸν πρῶτον ζωίλου νῆσον, ἐν ᾗ κατῳκίσαντο ἀποχωρῆσαι. δεξάμενοι δὲ ὕστερον, διώκουσιν αὖθις μὴ τλῆναι ἐν λαμίᾳ πλῆσαι. Δημοσθένης δὲ, ὡς δεύτερον ἔφυγε, περαιοῦται καὶ τότε ἐς τὴν Καλαυρίαν. ἔνθα δὴ πιὼν φάρμακον ἐκλύπησε. φυλάσσα τε Ἕλλησι μόνον τοῦτον ἀντιπάτρῳ καὶ Μακεδόσιν οὐκ ἀνήγαγεν ἀρχῆς. ὁ δὲ ἀρχίας ἐκ Θουρίου ὤν, ἔργον ἡγεῖτο αὐτόσιον· ὅσοι Μακεδόσιν ἐπολέμησαν ἐναντία πρὶν ἢ τοῖς Ἕλλησι τὸ πάθημα ἐν Θετταλίᾳ γενέσθαι, τούτους ἄγειν ἀρχίᾳ ἀντιπάτρῳ δώσοντας δίκην. Δημοσθένει μὲν οὖν ἡ πρὸς Ἀθηναίους ἄγαν δύσοια εἰς τοῦτο ἐχώρησεν. ὃ δὲ μοι λελέχθαι δοκεῖ, ἄνδρα ἀφειδῶς ἐπὶ σοφίᾳ ἐς πολιτείαν, καὶ πρὸς ἡγεμόνα τοῦ δήμου, μή ποτε καλῶς τελευτῆσαι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ
τῦ αὐτοῦ, ἐν Κορινθίοις.

ΚΑλαύρειαν ὁ Ἀπόλλωνος ἱερὸν τὸ ἀρχαῖον ἔχειν λέγουσιν, ὅτε περ ἦσαν καὶ οἱ Δελφοὶ, ποσειδῶνος. λέγεται δὲ καὶ τοῦτο, ἀντιδοῦναι τὰ χωρία σφᾶς ἀλλήλοις. φασὶ δὲ καὶ ὧδε, ἐς λόγιον μνημονεύοντες,

Ἰσόν τε δῆλόν τε, Καλαύρειά τε νέμεσθαι,
Πυθώ τ' ἠγαθέην, καὶ ζαίνατον ἰδὲ μόεσσαν.

ἔστι δὲ οὐδὲ ποσειδῶνος ἱερὸν ἐν τῷδε ἅγιον. ἱερᾶται δὲ αὐτῷ παρθένος, ἐς τὸν αὖ ἐς ὥραν θεοσέλθῃ γάμου. τὸ θεοβόλου δὲ ἐν τῇ τὸ δημοσθένους μνῆμά ἐστι. καί μοι τὸ δαιμόνιον δείξαι μάλιστα δὴ τούτου δοκεῖ καὶ οὐκέτι πρότερον, ὡς εἰς βάσκανον, εἰ δὴ ὄμμασιν μὲν θεοδιεφθαρμένον τοῖς ὀφθαλμοῖς, δὴ τοσούτῳ κακῷ κακὸν δεύτερον πενία πιέζουσα δὴ πάσαν γῆν πλωχεύοντα ἦγε. Δημοσθένει δὲ φυγῆς τε συνέπεσεν ἐν χέρα λαβεῖν πεῖραν, καὶ ὁ θάνατος ἐγένετο οὗτος βίαιος. ἔρηται μὲν οὖν θεοῖς αὐτῷ καὶ ἄλλοις καὶ αὐτῷ Δημοσθένει πλείονα, ἢ μιᾷ τῇ χρημάτων, ἃ ἐκ τῆς ἀσίας ἤγαγεν Ἅρπαλος, μὴ μεταλαβεῖν αὐτόν. τὸ δὲ ὕστερον λεχθέν, ἐπέξειμι σπουδῇ ἐγένετο. Ἅρπαλος μὲν ὡς ἐκ Ἀθηνῶν ἀπέδρα ἐλθὰς ναυσὶν ἐς Κρήτην, οὐ πολὺ ὕστερον ὑπὸ τῶν θεραπόντων ἀπέθανεν οἰκετῶν. οἱ δὲ ὑπὸ ἀνδρὸς Μακεδόνος παυσανίου δολοφονηθῆναί φασιν αὐτόν. τὸν δὲ οἱ τῶν χρημάτων διοικητὴν φυγόντα ἐς Ῥόδον Φιλόξενος Μακεδὼν σὺν ἐλαβεν, ὃς καὶ αὐτὸν θεοῖς Ἀθηναίων ἐξήτησεν Ἅρπαλον. τὸν δὲ πυθόμενον τὸν ἔχοντα, ἤλεγχεν, ἐς ὃ πάντα ἐπύθετο, ὅσοι τῶν Ἁρπάλου τι ἔτυχον εἰληφότες. μαθὼν δὲ, ἐς Ἀθηνῶν χρήματα ἐπέστελλεν, ἐν τούτοις τοῖς χρήμασι τοὺς λαβόντας θεοῖς ἀπὸ Ἁρπάλου καταιθῆναι, καὶ αὐτοὺς, καὶ ὁπόσον αὐτῶν ἔλαβεν ἕκαστος. οὐδὲ ἐμνημόνευσεν ἀρχὴν Δημοσθένους, Ἀλεξάνδρῳ τε ἐς τὰ μάλιστα ἀπεχθανομένου, καὶ αὐτὸς ἰδίᾳ θεοσπεσίας. Δημοσθένει μὲν οὖν τιμαὶ ἐπέρχονται τῆς Ἑλλάδος, καὶ θεοῖς τοῖς Καλαυρείας εἰσὶν οἰκητόρων.

ΕΚ ΕΙΥΣΔΕΜ LIB. 18.

EA tempestate princeps oratorum Athenienſiũ exulabat, ob crimen acceptæ ab Harpalo pecuniæ.

DE EODEM EX ATTICIS
Pauſaniæ.

POſt imagines heroum, à quibus cognomina tribubus ſunt indita, extãt deorum ſimulacra: Amphiaraus, & Pax filiam Opulentiam geſtans. Ibi collocata eſt & Lycurgi F. Lycophronis ænea ſtatua, & Calliæ, qui (vt plerique Athenienſium perhibent) pacem inter Artaxerxem & Græcos conciliauit. Eſt & Demoſthenis, quem Athenienſes in Calauriam, quę inſula eſt ante Trœzenem, ſe confetre coegerũt: poſteáque receptum denuò expulerunt, poſt acceptam plagam ad Lamiam. Demoſthenes verò etiam in ſecundo exilio in eãdem inſulam traiecit, ibiq́ue hauſto veneno deceſſit: quem vnum Græcum exulem Archias ad Antipatrum & Macedonas non adduxit. Is porrò Archias, genere Thurius, nefarium ſuſceperat munus, omnes eos qui Macedonibus antè cladem Theſſalicam aduerſati eſſent, ad Antipatrum pœnas daturos adducendi. At Demoſthenis immodica aduerſus Athenienſes benecuolentia hunc excitũ habuit: vt rectè mihi dictum videatur: virum qui ſe totũ reipublicæ tradiderit, habita populo fide, nunquam bona morte obiturum.

EX EIVSDEM CORINthiacis.

CAlaureem Apollini ſacram fuiſſe tradunt, cum Neptuni eſſent Delphi. Fertur & hoc, loca hęc eos inter ſeſe permutaſſe. Aiunt porrò, atque etiam oraculum quoddam referunt,

Ex æquo Delo que Calaureaq́; fruuntur,
Et Pythone ſacra, Ventoſaq́; Tænara tangant.

Eſt certè quidem ibi fanum ſacrũ Neptuno, cique ſacra facit virgo, dum matura fiat matrimonio. Intra ſeptum autem eſt & Demoſthenis monimẽtum. In quo mihi cum primis, vt & in Homero quõdam, Fortuna demonſtraſſe videtur, quàm ſit inuida. Nã hunc quidem iam orbatum luminibus, paupertatis onus, malum alterum tanto malo cumulatum, omnes terras mendicantem peragrare coegit. Demoſthenem autem in ſenectute in exilium eiecit, & ad necem violentam compulit. Multa porrò cùm ab aliis, tum ab ipſo Demoſthene dicta ſunt, eum de pecuniis ab Harpalo ex Aſia aduectis, accepiſſe quicquam pernegantibus. Ego verò id exponam quod poſtea accidit. Harpalus cum Athenis elapſus, in Cretam traieciſſet: à ſuis famulis eſt interfectus: alij à Macedone quodam Pauſania dolo ſublatum aſſerunt. Quæſtorem autem eius, qui Rhodum confugerat, Philoxenus Macedo, qui & Harpalum ab Athenienſibus expoſcerat comprehenſum, eò vſque torſit, dum cognouiſſet, quinam aliquid de Harpali pecuniis accepiſſent: iiſq́ue compertis, literas miſit Athenas, in quibus cum enumeraret, & qui & quantum quiq́ue nummorum abſtuliſſent: Demoſthenis nullam prorſus mentionem fecit, quamuis ille & Alexandro maximè inuiſus eſſet, & ipſe priuatim cũ odiſſet. At Demoſthenis cùm in aliis Græciæ locis honores habentur, tum verò à Calaurianis.

DE EODEM, EX AELIANI variæ historiæ, libro quarto.

SI quis Calliæ auscultarit, potorem eum efficiet Callias tibicinem Ismenias: arrogantem Alcibiades: helluonem Crobylus: eloquentem Demosthenes: imperatorem Epaminondas: magnanimum Agesilaus: bonum Phocion: iustum Aristides: sapientem Socrates.

EX EIVSDEM LIB. V.

PYtheas deridebat Demosthenem, Demosthenis filium, cum diceret, eius argumenta lucernam olere: quòd ille per totam noctem vigilaret, cogitans & ediscens ea, quæ progressus ad Atheniensis dicturus esset.

DE EODEM, E CLEMENTIS Alexandrinj variarum lectionum lib. 7.

QVemadmodum, si quis Ischomacho studuerit, agricola fiet: si Lampidi, nauclerus: si Charidemo, imperator: si Simoni, eques: si Crobylo, coqu⁹: si Perdici, caupo: si Archelao, saltator: si Homero, poeta: si Pyrrhoni, vitilitigator: si Demostheni, orator: si Chrysippo, dialecticus: si Aristoteli, physicus, & philosophus: si Platoni: ita si quis obtemperarit DOMINO, & datam per illum persecutus fuerit prophetiam: ad imaginem magistri perficietur, INCARNE CIRCVMIENS DEVS.

DE EODEM, EX ARISTIDIS Smyrnæi oratione de errore appellationis.

AGe verò etiam alterius ornatum, tāquam equi cognosce. Arbitror enim te Demosthenis, si nihil aliud, at celebrem illam & diuinam de proclamatione orationem legisse. Ibi ergo Demosthenes, quem tu scilicet miraris solum, sic habet: de me autem ipso persuasum habebam: temerè fortassis: sed tamen persuasum habebam (vides vt te extimulet, cum bis dicat, persuasum habebam?) neque scribentem quenquā melius me scripturum. Ego verò, quibus de rebus tantùm scripseram, & tum demonstraram, de his aliquid obiter dixit: idque diis qui illa patefecerant, fretus. Ille verò adiicit: neque agētē acturum: neque legationem obeūtē, obiturū alacrius aut incorruptius. Quapropter omnium rerum curam suscepi. Lecta porrò epistola: Eò, inquit, redegit Philippum: quis? non Athenienſium populus: sed mea gerendæ reipublicæ ratio, Aeschine. Hanc ille vocem edidit: cum antea multa insolenter contra vrbem iactasset. Hic quidem sensus est: etsi verba non satis memini. Illud verò quod in oratione extremum est, multò maiorem splendorem habet, ad Periclea planè formulā expressum. Quòd si, qualis ego apud vos pro meo loco atque ordine fui, singuli in singulis Græciæ vrbibus extitissent: imò verò si vnum virum solum Thessalia, si vnum virum Arcadia mecum cō sentientem habuisset: nemo Græcorum, qui vel intra vel extra Pylas degunt, in hasce calamitates incidisset: sed omnes liberi & sui iuris, sine vll⁹ periculi in metu in patria quiq; sua tutò felicitérq; habitarēt: ταυτὰ φρονοῦντα ἔχεν ἐμοὶ, ὑδεὶς οὔτε τῶν ἔξω πυλῶν ἑλλήνων, ἤτε τῶν εἴσω τοῖς παροῦσι κακοῖς ἐπέχρητ' ἄν. ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι, καὶ αὐτόνομοι, μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς ἐν εὐδαιμονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ᾤκουν παροίδας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΞ Αἰλιανῦ ποικίλης ἱστορίας, β. ἐλ. ἁ.

ΕΑν προσέχῃ τις καλλίᾳ, φιλοπότην αὐτὸν ἐργάσεται ὁ καλλίας· ἐὰν ἰσμηνίᾳ, αὐλητήν· ἀλκιβιάδῃ, ὀψοποιόν, ἐὰν κροβύλῳ· δεινὸν εἰπεῖν, ἐὰν δημοσθένει· στρατηγικὸν, ἐὰν ἐπαμινώνδᾳ· μεγαλόφρονα, ἐὰν ἀγησιλάῳ· κἠ χρηστὸν, ἐὰν φωκίωνι· καὶ δίκαιον, ἐὰν ἀριστείδῃ· καὶ σοφὸν, ἐὰν σωκράτει.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ τῦ αὐτῦ, β. ἐλ. ε.

ΠΥθέας ἐπεσκωπτεν εἰς δημοσθένη τὸν δημοσθένους ὁπλέγων, αὐτῷ τὰ δυθυμήματα ἐλλυχνίων ὄζειν, ὅτι ἐκεῖνος δι' ἀπὸ τῆς νυκτὸς πάσης ἠγρύπνει φροντίζων, καὶ ἐμμανθάνων, ἃ ἔμελλεν ἐρεῖν παρελθὼν εἰς τοὺς ἀθηναίους.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΚ κλήμεντος ἀλέξ. στρωμ. λόγῳ. ἑβδ.

ΩΣπερ ἐὰν προσέχῃ τις ἰσχομάχῳ, γεωργὸν αὐτὸ ποιήσει, κἂν λάμπιδι, ναύκληρον, κἂν χαρικλείδημῳ, στρατηγὸν, κἂν σίμωνι, ἱππικὸν, κἂν πέρδικι, κάπηλον, κἂν κροβύλῳ, ὀψοποιὸν, κἂν ἀρχελάῳ, ὀρχηστὴν, κἂν ὁμήρῳ, ποιητὴν, κἂν πύρρωνι, ἐριστικὸν, κἂν δημοσθένει, ῥήτορα, κἂν χρυσίππῳ, διαλεκτικὸν, κἂν ἀριστοτέλει, φυσικὸν, καὶ φιλόσοφον, ἐὰν πλάτωνι· οὕτως ὁ τῷ κυρίῳ πειθόμενος, κἠ τῇ δοθείσῃ δι' αὐτοῦ καθοδηγήσας προφητείᾳ, τελέως ἐντελεῖται κατ' εἰκόνα τοῦ διδασκάλου, ἐν σαρκὶ προεπτολῶν θεός.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΞ ἀριστείδου σμυρναίου, λόγῳ προὶ τῶν διαφθέλματος.

ΦΕρε δὴ καὶ ἑτέρου κόσμον ὥσπερ ἵππου καταμάθε· οἶμαι γάρ σε τῷ δημοσθένους, εἰμή τι ἄλλο, ἀλλὰ τό γε ὑπὲρ τῆς ἀπαρρήσεως λόγον τὸν πολύμητον δὴ τοῦτον ἀπεγνωκέναι. σὺ ταῦτα τοίνυν ὅτι τῷ δημοσθένει, ᾧ σὺ τὸ νόμα θαυμάζεις μόνον, ὡς ἔοικεν. ἐπεπείσμην ἔγωγε ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τυχὸν μὴ ἀναιδῶς, ὅμως ἐπεπείσμην, ὁρᾷς ὅπως ἐρεθίζει σε, δὶς εἰπὼν ἐπεπείσμην· μήτε γράφοντα ἀπ' ἐμοῦ γράψαι βέλτιον μηδένα. ἐγὼ ὑπὲρ ὧν ἔγραψα μόνον, καὶ ὧν ὅτι τῷ παρόντος ἐδείκνυον, φεῦ τούτων τι παρεφθεγξάμην, καὶ ταῦτα τοῖς φήναι θεοῖς θαῤῥῶν. ὁ δ'; προσιδέσθαι, μήτε προσπλέοντα προσᾶξαι, μήτε προσβάλλοντα προσβεῖναι προθυμότερον, μηδὲ δικαιότερον. διὰ ταῦτα ἐν ἅπασιν ἐμαυτὸν ἐλάττονα. ἀναγωνιάσας τοίνυν τῆς ὑπερβολῆς, εἰς ταῦτα, φησὶ, κατέσησε φίλιππον, τίς οὐχ ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος, ἀλλ' ἡ ἐμὴ πολιτεία, ἀλχίνη· ταύτῃ τὴν φωνὴν ἀφῆκεν ἐκεῖνος, πολλοῖς κἠθρασεῖς τοῖς περὶ τούτων ἐπαγερόμενος τῇ πόλει λόγοις, οὐπωσί πως. οὐ γὰρ ἀκριβῶς μέμνημαι τὰ ῥήματα. πολὺ δ' ἔτι τούτων λαμπρότερον, καί πως ἤδη τοῦ περικλείου τύπου περὶ τὸ τῶν λόγου τελευτῶν· εἰ δ' οἷος ἐγὼ παρ' ὑμῖν κἠ τῶν ἐμαυτοῦ τάξιν εἶς ἐν ἑκάστῃ τῶν ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ' εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον θετταλία, καὶ ἕνα ἄνδρα ἀρκαδία

τούτων τοσούτων καὶ τηλικούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἐχόντες χάριν δι' ἐμέ. καὶ ἴσως τινες τότε τῷ δημοσθένει ταῦτα λέγοντι ἠχθοντο ἀνθρωποι μικροὶ καὶ δυστυχεῖς, καὶ ἀπεκάλουν αὐτὸν ἀλαζόνα. ὁ δ' ὕστερον ἐδείξε χρόνος, ὅτι οὐδὲν καθ' ὑπερβολὴν ἐλέγετο, ἀλλὰ καὶ συμπάσῃ τῇ ἑλλάδι ἱκανὴν φορὰ τοιοῦτος εἷς τις ὢν ἡγούμενος. οὐκοῦν οὐδ' ἀμφισβητήσας αὐτῷ θορυβεῖσθαι, οὐδὲ πρὸς οἷς ἐμοὶ νομίζῃς ὑπερχωῦ εἶναι τὸν λόγον. καίμοι πρὸς θεῶν ὑπόθεσιν τοῦτο αὐτό, εἰ καὶ τοῖς αὐτοῖς ἐχθροῦ χρόνος ἐκείνῳ, πότερόν ποτε καὶ τῷ δημοσθένει αὐτὰ ταῦτα ἐνεκάλεσ', ἢ ἐκεῖνόν γ' ἀφίεις αἰτίας, εἰ μὴ γὰρ κἀκείνῳ ταῦτ' ὠνείδιζες, πόρρωθεν συκοφαίτης εἶ. εἰ δ' ἐκεῖνόν γ' ἂν ἀφῆκας τοῖς αὐτοῖς, ἐμὲ συκοφαντεῖς. δοκεῖ δέ μοι καὶ τὸ ὑπόγραμμα οὐκ ἔξω τῆς δημοσθένους γνώμης ἔχειν τὴν ὑπογραφὴν, ὃ νῦν ἀναγινώσκομεν ἐν κεραμεικῷ. ἐμοὶ μὲν ἔν ἐξήρκει, ἐπειδή γε καὶ ῥητόρων ἐμνήσθην.

horum tot & talium bonorum vobis & cæteris Athenienſibus gratiam habentes propter me. Ac fortaſſis alioqui etiam tunc Demoſthene hæc dicente ægrè tulerunt, homines* puſilli ac infelices, eúmq; arrogantem vocarunt. Verùm enimuerò inſecutũ oſtendit tempus, nihil fuiſſe verbis ſupra modum exaggeratũ, ſed totam Græciam vnius talis hominis prælidio ſatis futuram fuiſſe munitam. Itaque neque cum illo de principatu contenderes, neque cum iis, cum quibus* ſatis eſſe exiſtimas, me rationem habere. At mihi per Deos hoc ipſum reſponde: ſi iiſdem, quibus ille temporibus fuiſſes, an & ipſi Demoſthenis fueris iſthæc eadem obiecturus? an eum omni crimine liberaſſes? Nam ſi etiam illi eadem opprobrares: è longinquo es calumniator. Sin illum in ſimili cauſa abſoluiſſes: me calũniaris. Quin & illa inſcriptio, quam nunc in Ceramico legimus, non abſque voluntate Demoſthenis videtur eſſe facta. Mihi quidem ſatis eſſet hoc, quando & oratorũ mẽtionẽ feci.

Nefarij.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ Διονυσίου τοῦ ἁλικαρνασσέως.

DE EODEM, EX DIONYSIO HALICARNASSEO.

Διονύσιος ἀμμαίῳ τῷ φιλτάτῳ πλεῖστα χαίρειν.

Dionyſius Ammæo, ſummo amico ſuo P. S. D.

Πολλῶν μετ' ἄλλων ξένων τε καὶ ἀδοξάστων ἀκουσμάτων, ὧν ἐνήνοχεν ὁ καθ' ἡμᾶς χρόνος, ἔν τι καὶ τοῦτο ἐφάνη μοι, σοφίτου ἀκούσαντι σοῦ, ὅτι τὴν φιλοσόφων τις τὴν ἐκ τῶν περιπάτου, πάντα μανθάνειν ἀριστοτέλει τῷ κτίσαντι ταύτην τὴν φιλοσοφίαν, καὶ τοῦτο ὑπέκειτο ποιήσειν φανερὸν, ὅτε δημοσθένης τὰς ῥητορικὰς τέχνας παρ' ἐκείνου μαθὼν, εἰς τοὺς ἰδίους μετήνεγκε λόγους, καὶ κατ' ἐκεῖνα κοσμήσας τὰ ἀγωνίσματα, πάντων ἐγένετο τῶν ῥητόρων κράτιστος. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ὑπελάμβανον τῶν πολλῶν τινὰ εἶναι ταῦτ' ὀπτασίαν καὶ λέγω, καὶ παραινῶ σοι μὴ πᾶσι τοῖς ἀδόξοις προσέχειν, ὡς ἂν μὴ τοιοῦτόν τι ἀνδρὸς ἐπιθυμοῦντα, ὃν ἐγὼ καὶ τῶν ἠθῶν ἕνεκα, καὶ τῶν λοιπῶν, ἀποδέχομαι, ἐθαύμασα, καὶ πολλὰ ἐν ἐμαυτῷ ἡδυνάμην, ὅπως ἐλεύθερος ὢν ὑπὸ σπέψεως τὸ πρᾶγμα, μή ποτε λήθην με τἀληθὲς ἔτος ἔχον, μὴ οὐδὲν εἰκῇ τῷ ἀνδρὶ εἰρηται· ἵνα δὴ μαθὼν ὅπως προτρέψωμαι τῶν δημοσθένους λόγων αἱ ἀριστοτέλους τέχναι, ἐκεῖνο μεταδοξάσω, ἢ τοὐναντίον φωράσας, τῷ δόξαι, ἢν πρότερον αὐτὸς ἔχον, βεβαιώσω, καὶ τὸν ἄλλως ἐγνωκότα, καὶ γράψαι γε προσκυνήσαι μᾶλλον, πρὶν εἰς ὄχλον ἐκδοῦναι τὸ συγγραμμα, μεταβαλεῖν πείσαι με τῷ δόξαι. οὐκ ἐλαχίστῳ δέ μοι καὶ σὺ παρέσχου ῥοπὴν εἰς τὸ μὴ παρέργως ἐξετάσαι τὴν ἀλήθειαν, προκαλῶν φανερὸς ποιῆσαι τοὺς λόγους, οἷς ἐμαυτὸν πέπεικα δημοσθένους ἁμιλλᾶσθαι ἤδη καὶ τοῖς ὑπερφανεστάτοις εἰρημένοις ἀγῶσι, τότε ὑπὸ ἀριστοτέλους τὰς ῥητορικὰς γεγράφθαι τέχνας ἐδόκει τε μοι καὶ τοῦτο ὀρθῶς προδηλοῦν, μὴ σημείοις, μηδ' εἰκόσι, μηδ' ἀληθείαις τὸ πρᾶγμα πιστώσασθαι μαρτυρίαις, ἐπειδὴ τούτων οὐδεμία τῶν πίστεων δι' ἀναγκαίων συνάγεται λημμάτων· ἀλλ' αὐτὸν ἀριστοτέλη παραχέσθαι δεῖ τῶν ἰδίων τεχνῶν ὁμολογούμενα τἀληθῆ οὕτως ἔχειν. τοῦτο δὴ πεποίηκα βέλτιστε ἁμμαῖε, τῆς τε ἀληθείας φροντιστὴς ὢν, ἵν' ὅλη παντὸς οἴομαι δεῖν πράγματος ἐξετάζεσθαι, καὶ τὰ ἀπάντων τῶν περὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους ἀκουσμάτων χαριέστατος· ἵνα μὴ τοῦθ' ὑπολάβωσιν, ὅτι πάντα παρείληφεν ἡ περιπατητικὴ φιλοσοφία τὰ ῥητορικὰ παραγγέλματα· καὶ οὔτε οἱ περὶ θεόδωρον καὶ θρασύμαχον καὶ ἀντιφῶντα ἀκουσῆς ἄξιον εὑρεῖν,

I Nter alios multos & admirabiles rumores, quos noſtra tulit ætas, etiam hic mihi recenſendus eſſe viſus eſt, cum ex te primùm audiuiſſem, quẽdam ex Peripateticis philoſophis, Ariſtoteli omnia referre accepta cupientem, philoſophiæ iſtius principi & autori: atq; hoc ſe declaraturũ, eſſe profeſſum, quòd Demoſthenes oratorias rationes ab illo cum didiciſſet, in ſuas orationes tranſtulerit, & ſecundum illius præcepta ornatus, omnium euaſerit oratorum præſtantiſſimus. Ac initiò putabam vnũ eſſe de multis eum qui dicere iſta non dubitaret: teque monebãm ne omnibus inopinatis opinionibus aſſentirere. Cũ autem & nomen hominis audiſſem: quẽ ego & propter mores & ob cætera probo: miratus equidem sũ: réque diligenter meditata, conſiderationem accuratiorem poſtulare hoc negocium exiſtimaui: ne fortè ignorarem, ita ſe rem habere: & nihil vir ille temerè locutus eſſet: vt aut, ſi didiciſſẽ, artes Ariſtotelis priores eſſe Demoſthenis orationibus, vltrò ſententiam mutarem: aut, ſi contrarium deprehendiſſem, opinionem quam ipſe prius habuiſſem, confirmarem: & cũ qui ſecus ſentiret, atque adeò ſcribere paratus eſſet, priuſquam illud opus in vulgus ederetur, à ſententia deducerem. Neque verò tu minimum momentum attuliſti, vt non obiter exquirerem veritatem: cum hortarere, vt eas rationes proferrem, quibus ipſe mihi perſuaſiſſem, cum Demoſthenes iam floreret, ac celeberrimas cauſas egiſſet: tum ab Ariſtotele artes rhetoricas eſſe ſcriptas. Videbaris & hoc rectè monere, ne ſignis aut coniecturis, aut alienis rẽ confirmarem teſtimoniis: cum iſtarum probationum nulla ex neceſſariis propoſitionibus cõcludatur: ſed vt ipſum Ariſtotelem producerem, in ſuis artibus conſitẽtem veritatem ita ſe habere. Hoc itaque feci, Ammæe optime, tum ipſius veritatis amore, quam in reb. omnibus indagandam eſſe arbitror, tum in eorum omnium gratiam, qui eloquentiæ ſtudẽt: ne opinarẽtur, Peripateticam philoſophiam præcepta oratoria cõplexã eſſe omnia neque Theodorum & Thraſymachum & Antiphõtẽ quicquã ſcitu dignũ inueniſſe:

neque Isocratem & Alcidamantem & Anaximenem, neque horũ familiaritate vsos viros, præceptionum artificiosarum scriptores,& oratoriarum orationum actores, Theodectem,& Philistum,& Isæum,& Cephisodorum,Hyperidem,Lycurgum,Aeschinẽ: neque ipsum Demosthenem,qui cunctos superauit & superiores & æquales suos,& palmam posteris etiã præripuit,tantum fuisse euasurum,Isocratis & Isæi doctrina instructum,nisi artes Aristotelis edidicisset. Non est vera ista oratio,mi Ammæe,neque ex Aristotelis artibus,posterius prolatis,orationes Demosthenis sunt cõpositę:sed ex aliis quibusdã doctrinis, de quibus quid mihi videatur,peculiari scripto exponam.Prolixior enim est illa tractatio, quàm vt eã aliis scriptis obiter inseri conueniat. Nunc autẽ demõstrare conabor,Demosthene iã in republica florente,cùm illustrissimis causis & forensib.& concionalibus actis,totam Græciam in admirationem eloquentiæ suæ traduxisset:tum demum philosophum artes rhetorices scripsisse.Fortassis autẽ necesse est, primùm ea quæ ex cõmunibus historiis accepi,quas ij,qui vitas horũ virorũ cõposuere,nobis reliquerũt explicare.Initium autẽ à Demosthene capiam.Is natus est anno ante cẽtesimam Olympiadem: annum egit.Dinocrate prætore decimum septimum:publicas orationes scribere cœpit,Callistrato prætore,anno ętatis quinto & vigesimo.Et est prima eius foro parata causa,oratio cõtra Androtionem:quam scripsit Diodoro,decretum illius,vt legibus contrariũ, arguenti.Eodémque tempore altera Callistrato prętore,de immunitatibus,quam ipse habuit: venustissima omnium orationum, & elegantissimè scripta. Diotimo post Callistratum prętore primam habuit apud Athenienses concionem,quam rhetoricarum tabularum autores de Classibus inscribunt: in qua hortatur Athenienses,ne pacem,quæ cum Rege cõuenerat,irritam facerent, néve bellum inciperent, priusquam nauales copias comparassent, in quibus maximum eorum robur situm esset:quæque debeat instructionis esse ratio, ipse docet. Theodemo post Diotimum prętore, & Timocrateam scripsit Diodoro,violatarum legum reum agenti Timocratem, & concionem de mittendis Megalopolitanis auxiliis:quam ipse pronunciauit.Theodemum prætorẽ secutus est Aristodemus:sub quo contra Philippum cõcionari cœpit,& apud populũ verba fecit,demittẽdo cõducticio exercitu & decẽ triremibus celeribus in Macedoniam.Hoc tempore & Aristocrateã scripsit Euthycli,decretum illius,vt contra leges factũ, accusanti.Theello post Aristodemum prætore,Rhodiensem habuit concionem, qua suadet Athenienſibus,vt paucorum dominatu apud illos abrogato libertatem populo restituant.Callimacho,tertio post Theellum prætore,tres confecit conciones: quibus autor est Athenienſibus auxilia mittendi Olynthiis quos bello premebat Philippus.*Primæ initium est: Cùm multis in rebus Athenienſes,perspici mihi posse videtur:Secundæ:Non idem statuere possum, Athenienses:Tertiæ:Arbitror vos, Athenienses, eam rationem. Hoc prætore & Midiana scripta est, quam composuit,aduersario populi suffragiis condemnato. * Ex his duodecim quas hactenus exposui,publicis orationibus septem sunt conciones, forenses quinque:omnes priores Aristotelis artibus:

οὔτε ἰσοκράτης καὶ ἀναξιμένης καὶ ἀλκιδάμας, οὔτε οἱ τούτοις συμβιώσαντες τοῖς ἀνδράσι, σοφιστικῶν τεχνικῶν συγγραφεῖς καὶ ἀγωνιστικοὶ λόγων ῥητορικῶν, οἱ περὶ θεοδέκτην, καὶ φίλιστον, καὶ ἰσαῖον, καὶ κηφισόδωρον, ὑπερείδην τε καὶ λυκοῦργον καὶ αἰσχίνην. οὐτε αὐτὸς ὁ δημοσθένης ὁ πάντας ὑπερβαλόμενος τοὺς τε πρὸ αὐτοῦ, καὶ τοὺς καθ' ἑαυτὸν, καὶ μηδὲ τοῖς ὑστερομένοις ὑπερβολὴν καταλιπών, τοσοῦτος ἂν ἐνόμιζε τοῖς ἰσοκράτους τε καὶ ἰσαίου κοσμούμενος σοφισμάσιν, εἰ μὴ τὰς ἀριστοτέλους τέχνας ἐξέμαθεν. οὐκ ἔστι μάτην λόγος δοῦναι, ὦ φίλε ἀμμαῖε, οὐδὲ ἐκ τῆς ἀριστοτέλους τεχνῶν τῆς ὕστερον ἐξενεχθέντων οἱ δημοσθένους λόγοι συνετάχθησαν· ἀλλὰ καθ' ἑτέρας εἰσαγωγάς τινας, ὑφ' ὧν ἐν ἰδίᾳ δηλώσω γραφῇ τὰ δοκοῦντά μοι. πολὺς γὰρ ὁ περὶ αὐτῆς λόγος· ὃν οὐ καλῶς εἶχεν ἑτέρας γραφῆς ποιησαμένου παρέργου. ἐν ᾗ τοῦ παντὸς τοῦτο πειράσομαι φανερὸν ποιῆσαι, ὅτι δημοσθένους ἀκμάζοντος ἤδη κατὰ τὴν πολιτείαν, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἐπιφανεστάτοις ἐπὶ πολὺ τοὺς ἀγῶνας. τούς τε δικανικοὺς καὶ τοὺς δημηγορικοὺς, καὶ θαυμαζομένου ἤδη πάσης τῆς ἑλλάδος ὑπὸ δεινότητι λόγων, τότε ὁ φιλόσοφος τὰς ῥητορικὰς ἔγραψε τέχνας. ἀνάγκη δ' ἴσως πρῶτον ὅσα παρέλαβον ἐν τῇ κοινῶν ἱστοριῶν, ἃς κατέλιπον ἡμῖν οἱ τοὺς βίους τῆς αὐτῶν συνταξάμενοι, προειπεῖν. ποιήσομαι δ' ἀπὸ δημοσθένους τοῦ ἀρχαίου. ἔδοξε μὲν ἐνιαυτῷ πρότερον δ' ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος, ἄρχοντος δ' τιμοκράτους εἰς ἔτος ἓν ἐμβεβηκὼς ἑπακμῆσαι δέκατον· δημοσίους τε λόγους ἤρξατο γράφειν ὑπὸ καλλιστράτου ἄρχοντος, εἰκοστὸν καὶ πέμπτον ἔτος ἔχων ἐτῶν. καὶ ἔστιν αὐτοῦ πρῶτος τῇ ἐν δικαστηρίῳ κατασκευασθέντων ἀγώνων ὁ κατ' ἀνδροτίωνος, ὃν ἔγραφε διοδώρῳ τῷ κρίνοντι παρανόμων. καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἕτερον ὑπὲρ καλλιστράτου ἄρχοντος, ὁ πρὸς τῇ ἀτελειῶν, ὃν αὐτὸς διέθετο, χαριέστατος ἁπάντων τῇ λόγων καὶ γραφικώτατος. ὑπὲρ δὲ διοπείθους τὸ μὲν καλλίστρατον, ἐν ἀθηναίοις πρώτῳ εἶπε δημηγορίαν, ἣν ὑπογράφουσιν οἱ τοὺς ῥητορικοὺς πίνακας συντάξαντες, πρὸ τῆς συμμορειῶν· ἐν ᾗ παρακαλεῖ τοὺς ἀθηναίους μὴ λύειν τὴν πρὸς βασιλέα γενομένην εἰρήνην, μηδὲ πρότερος ἄρχειν τοῦ πολέμου, ἐὰν μὴ παρασκευάσωνται ναυτικὴν δύναμιν, ἐν ᾗ πλείστην εἶχον ἰσχύν· καὶ τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς αὐτὸς ὑποτίθεται. ὑπὲρ δὲ θεοδήμου τὸ μὲν διοπείθους ἄρξαντος, τόν τε κατὰ τιμοκράτους λόγον ἔγραψε διοδώρῳ τῷ κρίνοντι παρανόμων, τόν τιμοκράτους, καὶ τὸν περὶ τῆς μεγαλοπολιτῶν βοηθείας δημηγορικόν, ὃν αὐτὸς ἀπήγγελε. μετὰ δὲ θεόδημον ἐπὶ ἀριστόδημος ἄρχων ἐφ' οὗ τῇ κατὰ φιλίππου δημηγοριῶν ἤρξατο, καὶ λόγοις ἐν τῷ δήμῳ διέθετο περὶ τῆς ἀποστολῆς ξενικοῦ στρατεύματος, καὶ τῆς δέκα ναυσὶν πλοίων ἐκπεμφθῆναι εἰς μακεδονίαν. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ τὸν κατ' ἀριστοκράτους ἔγραψε λόγον δωθυκλεῖ τῷ διώκοντι παρανόμων τὸ ψήφισμα. ὑπὲρ δὲ θεσσαλοῦ τε μετ' ἀριστόδημον, τῇ περὶ ῥοδίων ἀπήγγελε δημηγορίαν, ἐν ᾗ πείθει τοὺς ἀθηναίους καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν αὐτῶν, καὶ τὸν δῆμον ἐλευθερῶσαι. ὑπὲρ δὲ καλλιμάχου τε ἔτους μὲν θέλλον ἄρξαντος ἐξῆς διέθετο δημηγορικοὺς, παρακαλῶν ἀθηναίους βοήθειαν ὁλυνθίοις ἀποστεῖλαι τοῖς πολεμουμένοις ὑπὸ φιλίππου πρῶτον μέν, οὗ ὄξιν ἀρχήν, ὅτι πολλῶν μὲν ἰδεῖν αὖ τις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μοὶ δοκεῖ. δεύτερον δὲ οὐχὶ ταυτὰ παρεισταί μοι γνώσεσθαι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ξίτον δ', αὖτε πολλῶν αὖ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χρημάτων. καὶ τέτον γέγραπται τὸν ἄρχοντα καὶ ὁ κατὰ μειδίου λόγος, ὃν συνετάξατο μὲν τῷ ἵνα ὁ δῆμος αὐτὸς κατεχειροτόνησε. μέχρι τοῦ περὶ δώδεκα λόγων ὧν εἴρηκα, δημοσίων, ἐν οἷς εἰσὶ δημηγορικοὶ μὲν ζ, δικανικοὶ δὲ ε, ἅπαντες πρότεροι τῶν ἀριστοτέλους τεχνῶν, ὡς ἔκ

ὡς ἕκτε τῷ ἰσοξυμμύων ὡδὶ τ' ἀνδρὸς ἀποδείξω, καὶ ἐκ τῶ ὑπ' αὐτοῦ γεγραφέντων, ἐντεῦθεν ἀρξάμενος. ἀνεψιοτέλης υἱὸς μὲν ἦν νικομάχου, τοῦ γλύφος ἦ τὰ τεχνῶν ἀναφέροντος εἰς μαχάονα τ' ἀσκληπιοῦ, μητρὸς δ' ἦν φαιστίδος ἀποφαίνοντος τῷ ἐκ χαλκίδος τὰν ἀποικίαν ἀναγαγόντων εἰς στάγειρα ἐγχωρήσαι ἦ κ' τὰν ἐννεηκοστὴν ἑ ἐνάτῳ ὀλυμπιάδα, διαφέροντα ἀθλοφόρους ἀρχοντος, ἐν ἔτεσι δημοσθένους πρεσβύτερος. ὅτε ἦ πολυζήλου ἄρχοντος, τελευτήσαντος τὸ παῖδος, ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἔχων εἰς ἀθήνας ἦλθε, καὶ συγγενεὶς πλάτωνι, χρόνον εἰκοσαετῆ διέτριψε σὺν αὐτῷ. ἀποθανόντος δὲ πλάτωνος, ὅτε θεοφίλου ἄρχοντος ἀπῆρε πρὸς ἑρμείαν τὸν ἀταρνέως τύραννον, καὶ ἓξ ἐτῆ χρόνον παρ' αὐτῷ ἔζησε ἐπ' εὐβούλου ἄρχοντος εἰς μυτιλήνας ἐχωρίσθη. ἐκεῖθεν δὲ πρὸς φίλιππον ἦρχετο, κατὰ πυθόδοτον ἄρχοντα, καὶ διέτριψε χρόνον ὀκταετῆ παρ' αὐτῷ καθηγούμενος ἀλεξάνδρου· μετὰ ἦ τὸ φιλίππου τελευτὰν ἐπ' εὐαινέτου ἄρχοντος ἀφικόμενος εἰς ἀθήνας ἐσχόλαζεν ἐν λυκείῳ χρόνον ἐτῶν δώδεκα· τῷ ἦ ἕκτῳ καὶ δεκάτῳ μ' ἦ ἀλεξάνδρου τελευτὰν ὅτε κηφισοδώρου ἄρχοντος ἀπαρας εἰς χαλκίδα, νόσῳ τελευτᾷ, ἓξ ἐτῶν δεήκοντα βιώσας ἔτη. ταῦτα μὲν οὖν ὅσα ἐστὶν, ἃ αὐτὸς ἐδήλωσεν ἡμῖν οἱ τὸν βίον τὸν ἀνδρὸς ἀναγράψαντες· ἃ δὲ αὐτὸς ὁ φιλόσοφος ὑπὲρ ἑαυτοῦ γράφει, πᾶσαν ἀφαιρούμενος ὑπερβολὴν τῷ χαρίζεσθαι βουλομένων αὐτῷ τὰ μὴ προσήκοντα, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις, ὧν οὐδὲν δέομαι μεμνῆσθαι κ' τὸ παρὸν, ἃ τέθεικεν ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ ταύτης τ' πραγματείας, ὡς οὐ μειράκιον ὢν, ὅτε τὰς ῥητορικὰς συνετάττετο τέχνας, ἀλλ' ἐν τῇ κεφαλῇ γεγονὼς ἀνηρ, ἦ προσεδεδώκως ἤδη τὰς τε τοπικὰς συντάξεις, ἦ τὰς ἀναλυτικὰς, καὶ τὰς μεθοδικὰς, τεκμηρίων ὄξιν ἰσχυροτέρα. ἀρξάμενος γὰρ τὰς ὠφελείας ὅπη δείκνυσιν, ἃς προείληφεν ὁ ῥητορικὸς λόγος, ταῦτα κατὰ λέξιν γράφει, χρήσιμος δ' ὄξιν ἡ ῥητορικὴ δι' ἃ γε τὸ φύσει βέλτιω κρείττω ταὐληθῆ καὶ τὰ δίκαια τῶν ἐναντίων. ὥστε ἐὰν μὲν ἦ τὸ προσῆκον αἱ κρίσεις γίνωνται, ἀνάγκη δ' αὐτῶν ἡ τ' παίδευσιν τοῦτο δ' ὄξιν ἄξιον ὑπερτιμήσεως. ἔτι ἦ πρὸς ἐνίους οὐδ' εἰς τὼ ἀκριβεστάτω ἐχομένω ὑπισχνοῦμαι, ῥᾴδιον ἀπ' ἐκείνης πεῖσαι λέγοντας. διδασκαλία γὰρ ὄξιν ὁ κ' τὼ ὑπισχνουμένω λόγος. τοῦτο δ' ἀδύνατον, ἀλλ' ἀνάγκη διὰ τῶν κοινῶν ποιεῖσθαι τὰς πίστεις καὶ ζωὶς λόγους, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς πολιτικοῖς λέγομεν πρὸς τὰς πρὸς ζοὶς πολλοὺς ἐντεύξεως. πρός τε παραδειγμάτων προσελόμενος λέγειν. ὅτι τὼ αὐτὴν ζαυτ' ἔχει δύναμιν ταῖς ἐπαγωγαῖς καὶ τοῖς συλλογισμοῖς, ταῦτα πρὸς τὰς ἀναλυτικὰς καὶ μεθοδικὰς πραγματείας πάντα τῷ ἦ διὰ τοῦ δείκνυσθαι ἢ φαίνεσθαι δείκνυσθαι, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς, τὸ μὲν ἐπαγωγὴ ὄξι, τὸ ἦ συλλογισμός, καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως. ἔστι γὰρ τὸ μὲν παράδειγμα, ἐπαγωγὴ τὸ δ' ἐνθύμημα, συλλογισμός· τὸ ἦ φανόμενον φαινόμενος συλλογισμός. καλῶ γὰρ ἐνθύμημα μὲν, ῥητορικὸν συλλογισμὸν· παράδειγμα ἦ, ἐπαγωγὴν ῥητορικήν. πάντες ἦ τὰς πίστεις ποιοῦνται διὰ τοῦ δεικνύναι, ἢ παραδείγματα λέγοντες, ἢ ἐνθυμήματα· κ' ἦ παρὰ ταῦτα, οὐδὲν πως. ὡς εἴπερ καὶ ὅλως ἀνάγκη συλλογιζόμενον, ἢ ἐπάγοντα δεικνύναι ὁποιῶ δῆλον δ' ἡμῖν τοῦτο ἐν τῇ ἀναλυτικῶν· ἀναγκαῖον ἑκάτερον τούτων τὸ αὐτὸ εἶ. τίς δ' ὄξι διαφορὰ παραδείγματος καὶ ἐνθυμήματος, φανερὸν ἐν τῇ τοπικῶν. ἐπεὶ γὰρ περὶ συλλογισμοῦ καὶ ἐπαγωγῆς εἴρηται πρότερον· ὅτι τὸ μὲν ὅτι πολλῶν καὶ ὁμοίων δείκνυσθαι ὅτι οὕτως ἔχει, ἐπεὶ μὲν ἐπαγωγή ὄξιν, ἐνταῦθα ἦ παράδειγμα· τὸ ἦ τινῶν ὄντων, ἕτερόν τι διὰ ταῦτα συμβαίνειν, παρὰ τὸ ζαῦτ' εἶ ἢ καθόλου ἢ ὡς ὑπὸ πολὺ, ἐπεὶ μὲν συλλογισμός, ἐνταῦθα ἦ ἐνθύμημα καλεῖται. φανερὸν ἦ ὅτι ἑκάτερον ἔχει ἀγαθὸν εἶδος τ' ῥητορείας,

vt & ex iis quę de hoc viro traduntur, demonstrabo, & è scriptis illius ipsius. Aristoteles filius fuit Nicomachi, qui genus & artem referebat ad Machaonē, Aesculapij, F. matre natus Phæstide, à Chalcidensi quodam oriunda : & eorum numero, qui Stagira in coloniam profecti sunt. Natus autem est Olympiade 99. *triennio Demosthene maior, prætore Athenis Diotrephe. Polyzelo autē prætore, patre mortuo decimumoctauum annum agens, Athenas venit & Platoni commendatus, viginti annos cum eo exegit. Platone autē, Theophilo prætore, mortuo, abiit ad Hermiam Atarnei tyrannum: ac triennium cum eo moratus, Eubule prætore, Mitylenas secessit: inde ad Philippū venit, Pythodoto prætore, apud quē, Alexandrum instituens, octo annos exegit. Post Philippi obitum, Euæneto prætore profectus Athenas, duodecim annos in Lyceo scholas habuit. Decimo tertio autem, Alexandro mortuo, prætore Cephisodoro Chalcidem migrauit, ibique ex morbo decessit, cum tres & sexaginta vixisset annos. Atque hæc sunt, quæ nobis ij tradiderunt, qui viri vitam descripserunt. Quæverò ipse philosophus de sese scripsit, omnésque conatus eorum infringit, qui falsam eius inire gratiam studēt, præter alia, quorum meminisse haud opus est in præsentia, ea quæ posuit in primo libro huius operis: si non fuisse adolescentulū, cū rhetoricas artes scriberet, sed constanti ætate & optima iam antè libris topicis & analyticis & methodicis editis, argumentis sunt firmiora. Nam cum vtilitates quas rhetorica doctrina continet, demonstrare cœpisset: hæc ad verbum scripsit: Vtilis est rhetorica: eo quod natura meliora sunt vera & iusta contrariis: vt hæc quādo iudicia ita fiūt vt decet, succūbere necesse sit. *hoc porrò dignum est reprehensione. Præter ea vt accuratissimam scientiā adhibeas: per eā tamē persuadere plerisque non possis dicendo. Nam oratio, quæ scientia regitur, est doctrina. * hoc autem fieri nequit. Sed necesse est per communia fidem facere: vt & in Topicis diximus de ratione disputandi cum populo. Et cum de exemplis dicere instituisset, eādem illa esse vi, qua inductiones & ratiocinationes: hæc de analytica & methodica tractatione ponit. Eorum verò quæ demonstrant aut videntur demonstrare: vt aliud est inductio, aliud ratiocinatio: ita se res & hic habet. Est enim exemplum inductio: enthymema verò ratiocinatio: id verò quod apparet, apparens ratiocinatio. Appello enim enthymema, rhetoricum syllogismorū. paradigma verò inductionem rhetoricam. Omnes autem fidē faciunt demōstrando aut exempla cōmemorando, aut enthymemata, ac præter hæc ferè nihil. Itaq; si omnino necesse est, ratiocinando aut inducendo, quiduis ostendere (certum porrò nobis hoc est, ex analyticis) necessē est horum vtrumque esse idem. Quod aūt discrimē sit exēpli & enthymematis, constat è Topicis. Ibi enim de ratiocinatione & inductione dictū est prius: cū aliquid in multis & similibus eodē modo se habere ostenditur: ibi esse inductionē, hic exēplū. Cum verò aliqua sunt, & aliud quiddam propter hæc contingit, eo quòd illa sunt aut omnino, aut crebrò: illic ratiocinationē, hic enthymema vocari. Manifestum autem est vtrunque esse bonum genus eloquentiæ,

vt & in methodicis dictum est,& in his res eodem modo se habet. Ac Aristoteles quidé de sese scripsit, testatus apertè se iam natu grandiorem, editis ante prętātiis.operibus,artes rhetoricas cōposuisse.Hæc sunt per quæ cōstitui declarare,actiones oratoris esse priores artibus philosophi,satísque demōstratum esse exístimo:siquidem ille annum vigesimū quintū agens rempublicam capessit & cōcionari cœpit, & orationes in iudicia scribere:hic verò iisdem temporibus adhuc cum Platone vixit ac commoratus est vsque ad annos septem & triginta,neque scholę rector,neque sectæ peculiaris autor.Si quis autem itarixosus est,vt & his refragetur,vt rhetoricas quidem artes analyticis & methodicis & topicis posterius scriptas,fateatur esse verum:nihil autem prohibere dicat,quò minus opera illa cōciunarit philosophus, dum adhuc à Platone eruditetur.frigidam sanè & ineptam argumentationem adducendo,& callidissimam aggressionem maximè reddere probabilem per vim cōtendendo,qua quod dissentaneum est, aliquando fit consentaneum:omissis iis, quæ contra hæc dicere possē:ad ipsa philosophi testimonia me conuertam:quæ tertio artium libro posuit, cum de metaphora si cadverbum scribit:Cum quatuor trāslationum genera sint:eæ maximè probantur, quæ proportione constant:sicut Pericles dixit,adolescentiam,quæ in bello perierit,ita sublatam esse ex vrbe vt si quis ver ex anno tolleret:& Leptines de Lacedęmoniis,non esse committendum, vt lusca fiat Gręcia:& Cephisodotus,cum Chares rationem reddere Olynthiaci belli studeret,indignabatur,cum diceret illum,qui populum in furnum duxisset:ita*sic rationes referre conari.Quòd scilicet apertè philosoph' ipse demonstrat,post Olynthiacum bellum à se scriptas esse artes:id verò sub Callimacho fuit, vt ostendit Philochorus libro sexto Atticarum historiarū, qui ad verbum ita scribit:Callimachus Pergo senus sub hoc cum Olynthiis,qui à Philippo bello premebantur,& per legatos opem Athenienśium implorarant: inita societate,auxilia miserunt velites bis mille,triremes triginta,cùm Charete,quas & cōpleuerunt deinde vbi exposuit,pauca interim gesta,ponit hæc:Sub idem porrò tempus,cùm Chalcidenses bello vrgerentur in Thracia,& legatos Athenas mississent:Charidemum,qui in Hellesponto exercitū ducebat,miserunt Athenienses. Qui cum octodecim triremes & ferentariorum quatuor millia haberet, atque equites centum & quinquaginta:Pallenen & Botiæam cum Olynthiis inuasit,agrúmque vastauit postea de tertiis auxiliis hæc dicit:Cum Olynthij de nuò legatos Athenas misissēt,rogarénteq; ne se bello subigi paterētur:sed præter eas copias,quas iam haberent,auxilia mitterēt nō cōducticia,sed ciuiū:misit eis populus triremes alias septemdecim,& ciues armatos bis mille,& equites trecentos in hippagini nibus,Charete totius classis præfecto. Quamuis autē & hæc dixisse satis sit,ad coarguendam eorum ambitionem:qui Demosthenē Aristotelis artes æmulatum esse affirmāt,qui iā quatuor habuerat cōciones Philippicas,& tres Græcas:* & orationes proferre possim,in iudicium scriptas : quas nemo criminari poterit vt viles & vulgares,ac nihil artis præ se ferentes:quando ante Aristotelis artes compositę fuerint:ego tamē huc vsq; pgressus,nō insistam: sed &

καθάπερ γὲ κὴ ἐν τοῖς μεθοδικοῖς εἴρηται καὶ ἐν τούτοις ὁμοίως ἔχει.ὁ μὲν οὖν ἀριστοτέλης ὑπὲρ ἑαυτοῦ γέγραφε, μάρτυρα δ'ἁρμόδιον λέγω,ὅτι τὰς ῥητορικὰς τέχνας συνετάξατο πρεσβύτερος ὢν ἤδη,καὶ τὰς κρατίστας συντάξεις πεποιημένος.ταῦτ' ἔστιν ἐξ ὧν πεφιλόμαι ποιῆσαι φανερὸν,ὅτι πρότερον οἱ ῥήτορες ἀγῶνες κὴ τοῦ φιλοσόφου τέχνῶν κὴ ἱκανῶς ἀπεδεδείχθαι νομίζω.εἰγε ὁ μὲν εἰκοστὸν & πέμπτον ἔτος ἔχων ἤρξατο πολιτεύεσθαι κὴ δημηγορεῖν,καὶ λόγους εἰς δικαστήρια γράφειν· ὁ δ' κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐπισωλῶ πλάτωνι καὶ διέτριψεν ἕως ἐτῶν ἑπτὰ κὴ ἑξήκοντα,οὔτε σχολῆς ἠρύμην,οὔτε ἰδίαν πεποιημένος αἵρεσιν.εἰ δέ τις οὕτως ἔστι δύσερις,ὥστε καὶ πρὸς ταῦτα ἀντιλέγειν ὅτι μὲν ὕστερον ἐγράφησαν αἱ ῥητορικαὶ τέχναι τοῦ ἀναλυτικῶν τε καὶ μεθοδικῶν κὴ τοπικῶν ὁμολογῶν ἀληθὲς εἶναι,οὐδὲν ἂν κωλύειν λέγων ἁπάσας ταύτας κατεσκευακέναι τὸν φιλόσοφον τὰς πραγματείας,ἐπὶ παιδευόμενον ὡς ἀπὸ πλάτωνι,ψυχραὶ μὲν καὶ ἀπίθανον ἐπιχείρησιν εἰσάγων, βιαζόμενος δ' τὸ κακουργότατον τοῦ ἐπιχειρημάτων ποιεῖν πιθανώτατον,ὅτι καὶ τὸ μὲν εἰκὸς γίνεταί ποτε εἰκὸς· ἀφεὶς ἃ πρὸς ταῦτα λέγειν εἶχον,ὅτι τὰς αὐτοῦ ξένψεμαι τοῦ φιλοσόφου μαρτυρίας,ἃς ἐν τῇ ξίτῃ βίβλῳ τέθεικε τοῦ τεχνῶν,περὶ τῆς μεταφορᾶς κὴ λέξιν οὕτω γράφων, τῶν μεταφορῶν τεττάρων οὐσῶν,εὐδοκιμοῦσι μάλιστα αἱ κὴ ἀνάλογιαι· ὡς περικλῆς ἔφη τὴν νεότητα τὴν ἀπολομμένην ἐν τῷ πολέμῳ,οὕτως ἠφανίσθαι ἐκ τῆς πόλεως, ὥσπερ εἴ τις τὸ ἔαρ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξέλοι.κὴ λεπτίνης περὶ λακεδαιμονίων. ἐπὶ ἐὰν περιίδῃν τὴν ἑλλάδα ἑτεροφθαλμον γιγομένην. & κηφισόδοτος,ἀπευδάζοντος χάριτος δυθυίας δοῦναι τοῦ περὶ τὸν ὀλυνθιακὸν πόλεμον,ἡνανάκτει,φάσκων εἰς πνῖγμα τὸν δῆμον ἀγαγόντα,τὰς δυθυίας πειρᾶσθαι διδόναι οὕτως.εἰ μὲν δὴ σαφῶς αὐτὸς ὁ φιλόσοφος ἀποδεικνύει μὴ τὸν ὀλυνθιακὸν πόλεμον γεγραμμένας ὑπ' αὐτοῦ τὰς τέχνας.τοῦτο δ' ὀπὶ καλλιμάχου γέγονεν ἄρχοντος,ὡς δηλοῖ φιλόχορος ἐν ς βίβλῳ τῆς ἀτθίδος, κὴ λέξιν οὕτω γράφων καλλίμαχος πεπραχὼς ὀπὶ τούτου,ὀλυνθίοις πολεμουμένοις ὑπὸ φιλίππου,καὶ πρέσβεις ἀθηναζε πέμψασιν,οἱ ἀθηναίοις συμμαχίαν τε ἐποιήσατο, καὶ βοήθειαν ἔπεμψαν,πελτασὰς μὲν διχιλίους, ξιππεῖς δὲ ξιακοσίους τὰς μὲν χάριτος,αἳ καὶ συνεπλήρωσαν. ἔπειτα διεξελθόντα ὀλίγα τὰ μεταξὺ γιγόμενα,πάθοσι ταυτὶ, ὡσὶ δ' τὸν αὐτὸν χρόνον χαλκιδέων τοῦ ὀπὶ θράκης ὀλιβιμόν τῷ πολέμῳ,κὴ πρεσβευσαμένων ἀθηναίους.χαμείδημον αὐτοῖς ἔπεμψαν οἱ ἀθηναῖοι τὸν ἐν ἑλλησποντοφ στρατηγόν.ὃς ἔχων ὀκτωκαίδεκα ξιπρεις καὶ πελτασὰς τετρακισχιλίους,ἱππεῖς δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ,ἦλθεν εἰς τε παλλήνην καὶ τὴν βοπαίαν μετ' ὀλυνθίων, καὶ τὴν χώραν ἐπόρθησεν.ἔπειθ' ὑπὸ τῆς ξίτης συμμαχίας λέγ' ταυτί· πάλιν δ' τοῦ ὀλυνθίων πρέσβεις ἀποστειλάντων εἰς τὰς ἀθήνας,καὶ δεομένων μὴ ποιεῖσθαι αὐτοὺς καταπολεμησθέντας,ἀλλ.ἀ πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις δυνάμεσι πέμψαι βοήθειαν,μὴ ξενικὴν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀθηναίων.ἔπεμψεν αὐτοῖς ὁ δῆμος ξιππεις μὲν ἑτέρους ἑπτακαίδεκα , τοῦ δ' πολιτικοῦ ὁπλίτας διχιλίους καὶ ἱππεῖς ξιακοσίους,ἐν ναυσὶν ἱππαγωγοῖς,στρατηγὸν δ' χάρητα τὸν στόλου παντός.ἀπόχρη μὲν οὖν κὴ ταῦτα ῥηθέντα φανερὰν ποιῆσαι τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἀξιοῦντων τὰς ἀριστοτέλους ἐζηλωκέναι τέχνας τὸν δημοσθένη,ὃς ἤδη τέσσαρας μὲν ἔτυχεν εἰρηκὼς δημηγορίας φιλιππικὰς,ξεῖς δ' ἑλληνικάς. ὡσὶ δὲ λόγοις δηλῶσαι οἷς εἰς δικαστήρια γεγραφὼς,οἷς οὐ δεῖς ἂν ἔχοι δύσβαλεῖν ὡς δυσλεῖς τινας κὴ φαύλοις, κὴ μηδὲν ὀπιφαίνοντας τεχνικὸν,ἐπειδὴ πρὸ τ ἀριστοτέλους συνετάχθησαν τέχνῶν.ἐ μὲν ἐγωγε μέχρι τούτου προελθών,σήσομαι,

μαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ λόγοις τοῖς μάλιστ' δύ-
δοκιμοῦσι τὰς ὑπ' ἐκείνου τοὺς τε δημηγορικοὺς καὶ τοὺς δι-
καστικοὺς πρότερον ἀπηγγελμένους τῆς ἐκδόσεως τούτων
τῶν τεχνῶν, μάρτυσι πάλιν αὐτῷ χρώμενος ἀριστοτέλ. μετὰ
δὲ ἀρχίου καλλίμαχον ἐφ' οὗ τοὺς εἰς ὄλυνθον βοηθείας
ἀπέστειλαν ἀθηναῖοι πεισθέντες ὑπὸ δημοσθένους, θεόφι-
λός ἐστιν ἄρχων, καθ' ὃν ἐκράτησε τῶν ὀλυνθίων πόλεως
φίλιππος ἔπειτα θεμιστοκλῆς, ἐφ' οὗ τὴν ἕκτην τῶν κατὰ φι-
λίππου δημηγοριῶν ἀπήγγελε δημοσθένης. μετὰ δὲ φυ-
λακῆς τῶν ὑποστρώτου, καὶ τῶν ἐν ἑλλησπόντῳ πόλεων, ἧς ἐστὶν
ἀρχὴ ὑμῖν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δεδιυήμθα δύρειν,
ταῦτ' ἐστί. μετὰ δὲ θεμιστοκλέα, ἀρχίας, ἐφ' οὗ φαίνεται τοῖς
ἀθηναίοις μὴ κωλύειν φίλιππον τῆς ἀμφικτυονίας με-
τέχειν, μηδὲ ἀφορμὴν διδόναι πολέμου, ὡσὶ πεποιημέ-
νους τὸν περὶ αὐτὸν εἰρήνην. ἀρχὴ δὲ ταύτης τῆς δημηγο-
ρίας ἐστὶν ἥδε. ὁρῶ μέν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα
πράγματα. μετὰ δὲ ἀρχίαν ἐστὶν εὔβουλος, εἶτα λυκίσκος,
ἐφ' οὗ τὴν ἑβδόμην τῶν φιλιππικῶν δημηγοριῶν διέθε-
το πρὸς τὰς ὑπ' πλοπονήσου πρεσβείας, ταύτην τὴν ἀρ-
χὴν ποιοῦμενος, ὅταν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι λόγοι γίγνων-
ται. μετὰ λυκίσκον ἐστὶν ἄρχων πυθόδοτος, ἐφ' οὗ τὴν ἐγ-
δόλην τῶν φιλιππικῶν δημηγοριῶν διέθετο πρὸς τοὺς φι-
λίππου πρέσβεις, ἧς ἐστὶν ἀρχή· ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐκ ἔ-
στιν ὅπως οὐ δικαίαν. καὶ τὸν κατ' ἐκείνου συνετάξατο λό-
γον, ὅτε τὰς δυθμίας ἐδίδου τῆς δευτέρας πρεσβείας τὴν
ὑπὲρ τοὺς ὅρκους. μετὰ πυθόδοτον ἐστὶ σωσιγένης, ἐφ' οὗ τὴν
ἐννάτην διελήλυθε μετὰ φίλιππου δημηγορίαν, πρὸ τῆς
ἐν χερρονήσῳ στρατιᾶς, ἵνα μὴ διαλυθῇ τὸ μετὰ διο-
πείθους ξενικόν· ἀρχὴν ἔχουσα ταύτην· ἔδει μέν, ὦ ἄν-
δρες ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας ἅπαντας ἐν ὑμῖν, μήτε πρὸς
ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα, μήτε πρὸς χάριν. καὶ
μετὰ τὸν αὐτὸν ἄρχοντα τὴν δεκάτην, ἐν ᾗ πειραται διδά-
σκειν, ὅπη λύει τὴν εἰρήνην φίλιππος, καὶ πρότερος ἐκ-
φέρει τὸν πόλεμον· ἧς ἐστὶν ἀρχὴ πολλῶν, ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι, λόγων γνωμῶν ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλη-
σίαν. μετὰ σωσιγένη ἄρχων ἐστὶ νικόμαχος, ἐφ' οὗ τὴν ἑν-
δεκάτην δημηγορίαν διελήλυθε, πρὸ τῆς λευκήνας τὴν
εἰρήνην φίλιππον, καὶ τοὺς ἀθηναίους πείθει βυζαντί-
ους ὑποστῆναι βοήθειαν. ἧς ἐστὶν ἀρχὴ καὶ παρυδαῖον νο-
μίζων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸ ὧν βουλεύεσθε, καὶ ἀναλ-
λάγματι τῇ πόλει πειράσομαι πρὸ αὐτῆς εἰπεῖν. ὅτι νικο-
μάχῳ θεόφραστος ἄρχων, ἐφ' οὗ πείθει τοὺς ἀθηναίους
ῥᾳδίως ὑπομεῖναι τὸν πόλεμον, ὡς κατηγγελκότος αὐ-
τὸν ἤδη φιλίππου. καὶ ἔστιν αὕτη τελευταία τῶν κατὰ φιλίπ-
που δημηγοριῶν, ἀρχὴν ἔχουσι ταύτην· ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι, φίλιππος οὐκ ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην πρὸς
ὑμᾶς, ἀλλ' ἀνεβάλετο τὸν πόλεμον, πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν
γέγονεν. ὅπ ἐγὼ δώδεκα τούτοις ἅπαντας τοὺς λόγους, οἷς
κατηρίθμημαι, πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀριστοτέλους τε-
χνῶν ἀπήγγελεν ὁ δημοσθένους, αὐτὴν ἀριστοτέλη παρέξο-
μαι μάρτυρα ὧν τα. ἀρξάμενος γὰρ ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ
τῶν τεχνῶν τοὺς τόπους φέρει, ἀφ' ὧν τὰ ἐνθυμήματα
φέρεται, καὶ τὸν ἐν τῷ χρόνου παραλαμβάνει, παραπλη-
σίως τὰ παραδείγματα. θήσω δὲ αὐτὸν ἐν τῷ φιλοσόφῳ
λέξιν. ἄλλος εἰς τὸν χρόνον σκοπεῖ οἷον, ὡς ἰφικράτης ἐν
τῇ πρὸς ἀρμόδιον, ὅπ, εἰ πρὶν ποιῆσαι, ἠξίουν τῆς εἰκόνος τυχεῖν, ἐὰν ποιήσω ἔδοτε αὖ· ποιήσαντι δ' οὐ δώσετε·
μὴ δίκαιον μέλλοντος μὲν, ὑπερβάλλεσθε, παθόντες δ' ἀφαιρεῖσθε. καὶ πάλιν πρὸς τὸ δεῖ θηβαίων δίκαιον φίλιππον
εἰς τὴν ἀττικὴν, ὅπ εἰ πρὶν βοηθῆσαι φωκεῖς, ἠξίουν, ὑπέχοντο αὖ· ἄτοπον οὖν εἰ, διότι πρόσειτο καὶ διέπαυσεν,
ἓν δώσουσιν. ὁ δὲ χρόνος τοῦτο, ἐν ᾧ φίλιππος ἠξίου θηβαίοις ὅπ τὴν ἀττικὴν αὐτῷ δοῦναι διόδον;

alias eius orationes, eásque celeberrimas ostendam, & cõcionales & forenses, ante istarum artium editionem fuisse pronunciatas, teste tursus ipso vtens Aristotele. Nam Callimacho, quo prætore Demosthenis impulsu auxilia Olynthum miserant Athenienses, Theophilus successit, sub quo Philippus vrbe Olynthiorũ est potitus: deinde Themistocles, sub quo sextam Philippicam concionem pronunciauit Demosthenes, de tuendis insularibus, & vrbibus Hellesponti, cuius est initium: Quæ nos quidem, Athenienses, reperire potuerimus, hæc sunt. Themistoclem secutus est Archias, sub quo monet Athenienses, ne Philippũ Amphictyonia prohibeãt, néve causam belli præbeãt, pace nuper cũ Philippo facta. Est aũt & illius cõcionis hoc principiũ: Equidẽ video, Athenienses, hæc negocia. Post Archiam fuit Eubulus deinde Lyciscus, sub quo septimam Philippicarum cõcionum habuit, ad Peloponenses legationes, hinc ducto initio: Cum verba fiunt, Athenienses. Post Lyciscũ prætor fuit Pythodotus, sub quo octauã concionem Philippicã habuit ad Philippi legatos, cuius est principiũ: Nõ committendum est, Athenienses, vt ob ea crimina: & orationem cõtra Aeschinem cõposuit, rationes secundæ legationis ad exigendum iusiurãdum obitæ, relaturum. Post Pythodotum est Sosigenes, sub quo nouam contra Philippum habuit cõcionem de Chersonesitanis militibus: ne Diopithis copię dimitterentur: quæ hoc habet principium: Decebat sanè, Athenienses, omnes eos, qui apud vos verba faciunt, in dicẽdo nec inimicitiarum nec gratiæ vllam ducere rationem: eodémque prætore, deci nam: qua docere studet, Philippum turbare pacẽ, & bello priorem lacessere: cuius est initiũ: Cũ multi ferè nones habeantur, Athenienses, in singulis ferè concionibus. Post Sosigenẽ prætor est Nicomachus sub quo vndecimam concionem recitauit de pace per Philippum turbata, déque mittendis Byzantium auxiliis: cuius est initium. Cum & magni momenti ea esse putem de quibus deliberatis, Athenienses, & multum reipublicæ interesse: dabo operam, vt de iis dicam. Post Nicomachum Theophrastus prætor fuit, sub quo autor fuit Athenienses, strenuè in bellum incumbendi, vt iam indictum à Philippo. & est hæc extrema orationum Philippicarũ, sic incipiens: Philippum, Athenienses, non pacem fecisse vobiscũ, sed distulisse bellum, cognoscis omnes. Has porrò duodecim orationes omnes, quas recensui, ante editionem Aristotelis artium habuisse Demosthenem: Aristotelem ipsum, citabo testem. Auspicatus enim secundo artium libro definitionem locorum, vnde argumenta ducũntur, etiam locum à tempore adhibet, appositis ipsi exemplis. Ascribam autem ipsa philosophi verba: Alius tempus spectat, vt Iphicrates in oratione contra Harmodium: si priusquam fecissem: statuam postulassem. si fecissem, dedissetis: cum fecerim, non dabitis? Nolite ergo accepturi beneficium polliceri: eóque accepto, auferre. & rursum, *de trãsitu, Philippo per Thebanos in Atticã dando: si priusquam aduersus Phocenses opem vobis tulissem, postulassem: promisissetis: absurdum fuerit, posteaquam re antè confecta & accelerata, postulo, nõ dare transitum. Tempus autem illud quod Philippus transitum à Thebanis in Atticam postulauit,

cõmemorans auxilia Phocensi bello lata historia cõmuni declaratur. Ita enim se res habuit: post Olynthiorum captiuitatem, prætore Themistocle, pactiones Philippo cum Athenien sibus interceſſerunt de amicitia & ſocietate: quæ ſeptem durarũt annos vſque ad Nicomachũ, & poſt Nicomachũ, Theophraſto prætore, ſunt diremptæ, cũ & Athenienſes Philippum initiũ belli facere quererẽtur, & Philippus Atheniẽſes accuſaret. Cauſas aũt cur bellũ ſuſceperint, cũ vtrique iniuriam ſibi fieri dicerẽt. & tempus quo pacem irritam fecerũt, accuratè ſignificat Philochorus ſexto Atticæ hiſtoriæ libro: è quo maximè neceſſaria depromam. Theophraſtus Allæẽſis: ſub hoc Philippus claſſe primùm comparata Perinthum oppugnauit. Inde repulſus Byzantium obſedit, machinis adductis. Deinde commemoratis iis, in quibus Athenienſes per literas accuſabat Philippus: cũ Demoſthenes eos ad bellum incitaſſet, decretáque ferri pſiſſet, populum ſciuiſſe ait, pilam de Philippica ſocietate & pace tollendam, & naues cõplendas, & cætera bello idonea paranda eſſe. Hæc cum ſcripſerit, Theophraſto prætore eſſe facta, ea quæ ſecuto anno poſt pacis ſublationẽ prætore Lyſimachide acta ſũt, recenſet. Sed & horum maximè neceſſaria ponã. Lyſimachides Acharnenſis: ſub hoc fabricas naualiũ & armamẽtariorũ diſtulerũt propter bellũ Philippicũ. ſed pecuniam omnẽ iuſſerunt eſſe militarẽ, Demoſthene referẽte. Cũ aũt Philippus Elateam & Cytinium occupaſſet, & Thebas miſiſſet legatos Theſſalorum, Aenianum, Aetolorum, Dolopũ, Phthiotarũ & Atheniẽſes eodẽ tẽpore Demoſthenẽ legatũ miſiſſet, his ſocietatẽ decreuerũt. Quia verò cõſtat, quo tempore legati Athenienſium, Demoſthenes cũ collegis Thebas ingreſſi fuerint, itémq; Philippi, quid in Lyſimachidem prætorem incidit, cum vtrinq; iam bello ſe paraſſent: Demoſthenes ipſe rem declarabit in oratione de corona. Ponam autem ipſius verba, quæ ad rem faciunt. Cum Philippus ad hunc modũ per iſtos ciuitates concitaſſet: his decretis & reſponſis elatus, cum copiis aduentans, Elateam occupauit quaſi nunquam, omni adhibito ſtudio, nobis & Thebanis inter nos cõſpiraturis. Cæterùm commemoratis iis, quæ tum acta erant, itémque oratione ſua, qua pro concione habuerat, & vt legatus Thebas miſſus ab Athenienſibus fuerit: hæc ad verbum ſubiungit: Vt autem Thebas peruenimus: Pilippi, Theſſalorum, cæterorúmque ſociorum legatos ibi inuenimus: ac noſtros quidem amicos perterritos, illius verò confidentes. deinde cum literas quaſdam recitari iuſſiſſet, hæc ſubiicit: Deinde cõcione conuocata adduxerunt illos, vt qui ſociorum locum tenerẽt: qui progreſſi, cõcionẽ habuerunt, cũ inſigni & Philippi laudatione, & inſectatione veſtrũm: quicquid vnquã aduerſus Thebanos egiſſetis, in memoriã reuocãtes. Denique adhortati illos ſunt, vt pro acceptis beneficiis gratiã Philippo referrent, & pœnas de vobis ſumerent iniuriarũ, vtro modo vellent, ſiue tranſitu ipſis dato contra vos, ſiue vnà facta in Atticam impreſſione. Quòd ſi prętore Lyſimachide poſt Theophraſtũ, ſoluta iam pace, Philippi legati miſſi Thebas fuerunt: qui eos hortarentur, maximè vt vnà facerent impetum in Atticã: aut ſaltem trãſitũ Philippo

ὑπομιμνήσκων δ' ἐν τῷ πρὸς φωκεῖς πολέμῳ ἡμομένης βοηθείας· ἐπὶ δ' κοινῆς γίνεσθαι φανερὸς ἱστορίας. ἐχρῆν δ' ἔτους· μετὰ τὰ ἀλιαθίων ἅλωσιν, ἄρχοντος θεμιστοκλέους, συνῆπται φιλίππῳ πρὸς ἀθηναίους ἐξήκοντα πρὸς φιλίας καὶ συμμαχίας. αὗται διέμειναν ἐπὶ ἔτη χρόνον ἄχρι νικομάχου. ὅτε δ' θεοφράστου τοῦ μετὰ νικόμαχον ἄρξαντος ἐλύθησαν ἀθηναίων μὲν φίλιππον ἀπομωμένων ἄρχειν τὸ πολέμου, φιλίππου δ' ἀθηναίοις ἐγκαλούντος, τὰς δ' αἰτίας, δι' ἃς εἰς τὸν πόλεμον κατέστησαν, ἀδικεῖσθαι λέγοντες ἀμφοτέρους, καὶ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ τὰ εἰρήνην ἔλυσαν ἀκριβῶς δηλοῖ φιλόχορος ἐν τῇ τ' ἀτθίδος βίβλῳ θήσω δ' ἐξ αὐτῆς τὰ αἰαγκαῖότατα. θεόφραστος ἀλλαιδῆς· ὅτι τούτου, φίλιππος τὸ μὲν πρῶτον ἀναπλεύσας πρὸς ἑλλήσποντον ἐπολιόρκει, καὶ μηχανήματα προσῆγε. ἔπειτα διεξελθὼν ὅσα τοῖς ἀθηναίοις ὁ φίλιππος ἐνεκάλει δηλῶν ὁ ὑπισολῆς, καὶ δημοσθένους δ' καλέσαντος αὐτοὺς πρὸς τὸν πόλεμον καὶ ψηφίσματος γραφέντος, ἐχειροτόνησε δημοσθένης, φησὶ, τὰ μὲν ῥήλια καθελεῖν τὰ πρὸς τῆς πρὸς φίλιππον εἰρήνης καὶ συμμαχίας σανθῆσαν, ναῦς δ' πληρουῦ καὶ τἄλλα ἐνεργεῖν τὰ τῷ πολέμῳ. ταῦτα γράψας καὶ θεόφραστον ἄρχοντα γενόμενα, πρὸ μετ' ἐκεῖνον ἐνιαυτοῦ τὰ πραχθέντα μετὰ τὰ λύσιν τῆς εἰρήνης ὑπὸ λυσιμαχίδου ἀρχόντος διεξέρχεται. θήσω δ' καὶ τούτων αὐτῶν τὰ ἀναγκαιότατα. λυσιμαχίδης ἀχαρνεύς· ὅτι τούτου, τὰ μὲν ἔργα τὰ πρὸς τοὺς νεωσοίκους ἐπὶ σκυροθήκῃ ἀνεβάλοντο δι' τὸν πόλεμον τὸν πρὸς φίλιππον. τὰ δ' χρήματ' ἐψηφίσαντο πάντ' εἰς στρατιωτικά, δημοσθένους γράψαντος φιλίππου δ' καταλαβόντος ἐλάτειαν καὶ κυτίνιον, καὶ πρέσβεις πέμψαντος εἰς θήβας, θετταλῶν, αἰνιάνων, αἰτωλῶν, δολόπων, φθιωτῶν· ἀθηναίων δ' κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνου πρέσβεις δεσταλάντων τοῖς πρὸς δημοσθένη, τούτοις συμμαχεῖν ἐψηφίσατο. φανεροῦ δ' γενομένου τοῦ χρόνου, καθ' ὃν εἰσῆλθον εἰς θήβας οἱ τῶν ἀθηναίων πρέσβεις οἱ πρὸς δημοσθένη, καὶ οἱ παρὰ φιλίππου, ὅτι κατ' λυσιμαχίδου ἄρχοντα πίπτει, παρεσκευασμένων ἤδη τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἀμφοτέρων, αὐτὸς ὁ δημοσθένης ποιήσῃ φανερὸν ἐν τῷ πρὸ τεφαίου, θήσω δ' ἐξ αὐτῆς λαβὼν τῆς ἐκείνου λέξεως τὰ συντείνοντα πρὸς τὸ πρᾶγμα· οὕτω δ' ἔχοντος ὁ φίλιππος τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας δι' τούτων, καὶ τούτοις ἐπαρθεὶς τοῖς ψηφίσμασι κατ' ταῖς ὑποκρίσεσιν, ἣν εἶχον τὸ δικαίαν, κατ' τ' ἐλάτειαν κατέλαβεν, ὡς οὐδ' αὐ εἴπ ἠξίωτο, ἔτι συμπνεύσοντων ἡμῶν αὐ καὶ τῶν θηβαίων· ἀλλὰ μὲν τὰ τότε συμβαίνετε διεξελθὼν, διεξελθὼν δ' καὶ τοῖς ῥηθέντας· ὑφ' ἑαυτῶ λόγοις ὅτι τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὡς πρεσβυτὴς ὑπ' ἀθηναίων εἰς θήβας ἐπέμφθη, ταῦτα κατ' λέξιν ὑπεθέσθην, ὡς δ' ἀφικόμεθα εἰς τὰς θήβας, κατελαμβάνομεν φιλίππου καὶ θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντας πρέσβεις, καὶ τοῖς μὲν ὑμετέροις φίλοις ἐν φόβῳ, τοῖς δ' ἐκείνοις θρασεῖς. ἔπειτ' ὑπισολῆ τινα κελεύσας ἀναγνωσθῆναι, ταῦτ' ὑπέθηκεν, ἐπειδὴ τοίνυν ἐπομόσαντο τῷ ἐκκλησίαν ποιῆσαν ἐκείνους, δι' τὸ τῷ τῶν συμμάχων τάξιν ἐκείνους ἔχειν. καὶ παρόντες ἐδημηγόρουν, πολλὰ μὲν φίλιππον ἐγκωμιάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῖν ἐγκαλοῦντες, πάνθ', ὅσα πώποτε ἐναντία ἐφράξατε θηβαίοις, ἀναμιμνήσκοντες. τὸ δ' οὗ κεφάλαιον, ἠξίουν, ὧν μὲν δ' πεπόνθεσαν ὑπὸ φιλίππου, χάριν αὐτοὺς ἀποδοῦναι· ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν μὲν δικαίως), δίκην λαβεῖν ὁπότερος βούλοιτο), ἢ δίκης αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὴν ἀττικήν. εἰ δὲ κατ' λυσιμαχίδου μὲν ἄρχοντα τὸν μετὰ θεόφραστον, λελυμένης ἤδη τῆς εἰρήνης οἱ παρὰ φιλίππου πρέσβεις εἰς θήβας ἀπεστάλησαν, παρακαλοῦντες αὐτοὺς μάλιστα μὲν συνεισβάλλειν εἰς τὴν ἀττικήν, εἰ δὲ μή. δίδοσθαι τῷ φιλίππῳ παρα-

δραχεῖν, μεμνημένους τῶν διεργεσιῶν αὐτὸ τῶν περὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον· ταύτης ἢ μέμνηται ἀριστοτέλης· ὡς ὀλίγῳ πρότερον ἐπέδειξα, τὰς ἐκείνου λέξεις δραχόμενος· αἱ αμφιλόγοις ἀποδεδειγμέναι τεκμηρίοις, ὅτι πάντες οἱ δημοσθένους ἀγῶνες οἱ πρὸ τοῦ λυσιμαχίδου ἀρχῆς ἐν ἐκκλησίαις τε καὶ δικαστηρίοις ἠκούσθησαν, πρότερόν τῶν ἀριστοτέλους τεχνῶν εἰσίν. ἑτέραν προσθήσω μαρτυρίαν δραχὺ τῶν φιλοσόφου λαβών, ἐξ ἧς ἔτι μᾶλλον ἔσται φανερόν, ὅτι μὴ τὸν πόλεμον τὸν συμβάντα τοῖς ἀθηναίοις πρὸς φίλιππον, αἱ ῥηθεῖσαι συνετάχθησαν ὑπ' αὐτοῦ τέχναι, δημοσθένους ἀκμάζοντος ἤδη κατὰ τὴν πολιτείαν, καὶ πάντας εἰρηκότος τοῖς τε δημηγορικοῖς καὶ τοῖς δικανικοῖς λόγοις, ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἐμνήσθην. διεξιὼν γὰρ τοῖς τόποις τῶν ἐνθυμημάτων ὁ φιλόσοφος, καὶ τὰ ἐκ τῶν αἰτίας πέφυκε παρέξεσθαι ἢ τὰ ἐκείνου λέξιν· ἄλλος δραχὺ τὸ αἴτιον ὡς αἴτιον· οἷον τῷ ἅμα ἢ μετὰ τοῦτο γεγονέναι. τὸ γὰρ μετὰ τοῦτο, ὡς δραχὺ τοῦτο λαμβάνουσι καὶ μάλιστα οἱ ἐν τῇ πολιτείᾳ· ὡς ὁ δημάδης τῶν δημοσθένους πολιτείαν πάντων τῶν κακῶν αἰτίαν· μετ' ἐκεῖνον γὰρ συνέβη ὁ πόλεμος. ποίοις γοῦν ὁ δημοσθένης κατεσκεύασεν ἀγῶνας ταῖς ἀριστοτελείοις τέχναις ὁδηγοῖς χρησάμενος, εἰ πάντες οἱ δημόσιοι λόγοι, δι' οὓς ἐπαινεῖται τε καὶ θαυμάζεται, πρὸ τοῦ πολέμου γεγόνασιν, ὡς πρότερον ἐπέδειξα. πλὴν ἑνὸς τοῦ περὶ τοῦ στεφάνου, τοῦτο γὰρ μόνος εἰς δικαστήριον εἰσελήλυθεν μετὰ τὸν πόλεμον, ἐπ' ἀριστοφῶντος ἄρχοντος μετὰ σκιαν μετὰ τὴν ἐν χαιρωνείᾳ μάχην, ὀκτὼ ἔτη μετὰ φιλίππου τελευτὴν, καθ' ὃν χρόνον ἀλέξανδρος τὰ ἐν ἀρβήλοις ἐνίκα μάχην. εἰ δέ τις ἐρεῖ πρὸς ἅπαντα φιλονεικῶν, ὅτι τοῦτον ἴσως ἐγράψατο λόγον ταῖς ἀριστοτέλους ἐντετυχηκὼς τέχναις, τὸν κρατίστου ἁπάντων λόγον. πολλὰ πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν ἔχων, ἵνα μὴ μακρότερος τὸν δέοντος ὁ λόγος γένηταί μοι, καὶ τοῦτον ὑπιδεῖξαι τὸν ἀγῶνα πρὸ τῆς ἀριστοτέλους τεχνῶν ὑπιτετελεσμένον, αὐτῷ χρησάμενος τῷ φιλοσόφῳ μάρτυρι. φερέτω δὲ τόπον ἐνθυμημάτων τῶν ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα, ταῦτα καὶ λέξιν γράφει, ἄλλος ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα. εἰ γὰρ θατέρῳ ὑπάρχει τὸ καλῶς, καὶ τὸ δικαίως ποιῆσαι, θατέρῳ τὸ πεπονθέναι· καὶ εἰ κελεῦσαι, καὶ τὸ πεποιηκέναι· οἷον, ὡς ὁ τελώνης δημέαδων, φασὶ τῶν τελωνῶν. εἰ γὰρ μηδὲν ὑμῖν αἰσχρὸν τὸ πωλεῖν, οὐδὲ ὑμῖν τὸ ὠνεῖσθαι· καὶ εἰ τῷ πεπονθότι τὸ καλῶς καὶ δικαίως ὑπάρχει, τῷ πεφευγυίᾳ ὑπάρξει καὶ τῷ ποιήσαντι ἢ ποιοῦντι. ἔστι δὲ τοῦτο μὲν ἀλογίσασθαι· ἐγὼ γὰρ εἰ δικαίως ἔπαθεν αὖ, καὶ δικαίως ὑπὸ τούτου πέπονθεν· ὡς ὁ φόνου ἄξια ποιήσας πατήρ. εἰ ὑπὸ τοῦ ἑαυτοῦ τῶν υἱῶν θανάτῳ ἀπάγεται, δεῖ σκοπεῖν χωρὶς, εἰ ἄξιος ὁ παθὼν παθεῖν, καὶ ὁ ποιήσας, ποιῆσαι· εἶτα χρῆσθαι ὁπότερος ἂν ἁρμόττῃ. ἐνίοτε γὰρ διαφωνεῖ τὸ τοιοῦτον. ὥσπερ ἐν τῷ ἀλκμαίωνι τῷ θεοδέκτου, καὶ οἷον ἡ πρὸς δημοσθένους δίκη, καὶ τοῦ ἀποκτεναντων νικάνορα. τίς οὖν ἐστὶν ἡ δημοσθένους δίκη, καὶ τοῦ ἀποκτεναντων νικάνορα, πρὸς ἣν ὁ φιλόσοφος γέγραφεν, ἐν ᾗ τὸ κυριώτατον τῆς ἀμφισβητήσεως κεφάλαιον ἐστὶν, ἐκ τοῦ πρὸς ἄλληλα τόπου; ἡ πρὸς αἰσχίνην, ὑπὲρ κτησιφῶντος τοῦ πρόσχοντος δημοσθένει τὸ πρὸς τοῦ στεφάνου ψήφισμα, καὶ τῶν τοῦ παρανόμων φόβῳ τος γραφὴν; ἐν ταύτῃ γὰρ τὸ ζητούμενον ἐστὶν οὐ τὸ κοινὸν, εἰ τιμᾶσθαι καὶ στεφάνων ἄξιος ἐστὶ δημοσθένης, ὅτι δίδοις ἐκ τῶν ἰδίων κτημάτων τῶν εἰς τὰ τείχη δαπάνην· ἀλλ' εἰ καθ' ὃν χρόνον ὑπόδικος ἦν, κωλύοντος τοῦ νόμου τοὺς ὑπόδικους στεφανοῦν. τὸ γὰρ ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα τοῦτ' ἔστιν. εἰ ὥσπερ τῷ δήμῳ τὸ δοῦναι ὄντος καὶ τοῦ ὑποδικοῦ τὸ λαβεῖν τὸν στέφανον ἀξιῶ. ἐγὼ μὲν οὐ ταύτης οἴομαι τῆς δίκης μεμνῆσθαι ἀριστοτέλην·

dare & acceptorum Phocico bello beneficiorum mè mores: & ſi huius legationis mèminit Ariſtoteles (vt paulo antè oſtendi, verbis illius prolatis) minimè dubiis demonſtratum eſt argumentis; omnes Demoſthenis cauſas ante Lyſimachidis prætūram actas, tā in concionibus, quàm in iudiciis, Ariſtotelis artibus fuiſſe priores. Addam & aliud teſtimonium à philoſopho ſumptum: è quo dilucidius etiā fiat, poſt bellum inter Philippum & Athenienſes ortum, rhetoricas ab eo compoſitas eſſe artes, Demoſthene florente iam in republica, omnibúſque & concionibus & forenſibus orationibus habitis, quarum paulò antè feci mentionem. Nam expoſitis argumentorum locis philoſophus, eum etiam, qui à cauſa ducitur, ponit. Aſcribam autē verba illius: Alius eſt ex eo, quod cum cauſa non ſit, pro cauſa affertur, veluti, quòd ſimul, aut poſt hoc ſit factum. Nam poſt hoc pro propter hoc capiunt: iíque maximè qui in republica verſantur: velut Demades Demoſthenis adminiſtrationem omnium malorū eſſe cauſam contendit: quòd poſt illam bellum fuerit conflatū. Quales igitur Demoſthenes actiones inſtituit, artib. Ariſtotelis, quaſi viæ ducibus, vſus: ſi omnes publicæ orationes, propter quas & laudatur & in admiratione eſt, ante bellum ſunt habitæ, vt ſuprà demonſtraui, vna oratione de Corona excepta? Ea enim ſola in iudicium venit poſt bellum, Ariſtophonte prætore, *nouem annis poſt Chæronenſe prælium: poſt Philippi obitum octo: quo tempore Alexander ad Arbela victoria potitus eſt. Quòd ſi quis eorū, qui aduerſus omnia cōtendunt, eum illam ſcripſiſſe orationem, lectis forſitan Ariſtotelis artibus, omnium præſtantiſſimam: quamuis multa haberem, quæ contra illum dicerem ne vltrà quàm decet, mihi producatur oratio, etiam hanc cauſam fuiſſe peractam ante confectas artes Ariſtotelis, ipſo philoſopho teſte vſus, me oſtēſurum eſſe polliceor. Propoſito enim loco argumentorum & affectis inter ſeſe: hæc ad verbum ſcribit. Alius eſt ex affectis inter ſeſe. Nam ſi alteri ineſt honeſtè & iuſtè feciſſe: alteri perpeſſum eſſe inerit: &, ſi iuſſiſſe: etiam feciſſe: veluti publicanus Diomedon de publicanis. Nam ſi vobis turpe non eſt vendere: nec nobis redimere: &, ſi perpeſſo honeſtum & iuſtum tribuitur: etiam ei quod actum eſt tribuetur, & ei qui fecit & ei qui facit. Verùm hîc captioni locus eſt. Neque enim ſi iure perpeſſus eſt: etiam iure ab hoc eſt perpeſſus, vt qui pater capitalem fraudem in ſe admiſit, ſi à ſuo filio ad capitale ſupplicium raperetur: conſiderandum eſt ſeorſim, vtrum perpeſſus, dignus fuerit, qui perpeteretur, & qui fecit, qui faceret. Deinde vtendum vtro modo conuenerit. Hæc enim aliquando diſſentiunt: vt in Alcmæone Theodectis, & cauſa Demoſthenica, & eorum qui Nicanorem occiderunt. Quæ autem eſt cauſa Demoſthenica, & interfectorum Nicanoris, de quibus ſcripſit philoſophus in qua præcipuum controuerſiæ caput fuit ex loco affectorum inter ſeſe: niſi illa aduerſus Aeſchinem pro Cteſiphonte, qui decretum Demoſtheni de Corona fecit, eáque de cauſa violatarum legum eſt poſtulatus? In hac enim quærebatur non commune illud, vtrum honoribus & coronis dignus eſſet Demoſthenes, qui de ſuo ſumptus feciſſet in reficiendos muros: ſed vtrum, quo tempore rationes non retuliſſet: lege vetante tales coronari. Nam ex affectis inter ſeſe, hoc eſt: an, quemadmodum populo date, ſic & reo accipere coronam licuerit? Ac ego quidem huius arbitror cauſæ meminiſſe Ariſtotelē.

Si quis autem dicat,eum de causa donorum loqui, quam prætore Anticle defendit sub Alexãdri obitu, multò recentiores etiam faciet artes Aristotelis. Enimuerò oratorem artes quas ad præclaras illas orationes adhibuit,non à philosopho accepisse:sed ecõtrariò Demosthenis & aliorum oratorum opera adhibentem Aristotelem artes illas scripsisse:satis esse demonstratum existimo.

DE EODEM, EX eodem.

AT Demosthenes acri est dictione,temperatis moribus,& delectu verborum ornatus.collatione autem vtitur ad vtilitatem: & cõiunctam habet cum grauitate suauitatem:& vrget continenter: quibus rebus maximè tenentur iudices.

COMPARATIO HYPERIDIS & Demosthenis,ex Dyonysio Longino.

QVòd si numero, non veritate præclara dicta ponderentur:ea ratione & Hiperides reb. omnibus Demosthenẽ superabit.Est enim eo vocalior, & plures virtutes habet,& penè summus in omnib⁹ instar quinquertionis:vt,quod ad primas attinet,per omnia cæteris certatoribus sit inferior:imperitis superior.Nam Hyperides,præterquam quòd omnes, compositione tamen excepta, imitatur Demosthenis virtutes:etiam Lysiaces laudes & veneres, quasi cumuli vice,est complexus.Nam &remollescit cum simplicitate,vbi opus est:& non omnia ordine, vnóque tenore,vt Demosthenes dicit: & moratam habet cum dulcedine suauitatem, tenuiter conditam, & incredibiles in eo sunt vrbanitates, derisus vrbanissimus, generositas, ironiæ aptæ, sales non infaceti, nec remoti, secundum Atticos illos,sed vrgentes,& eleuatio dextra,& multum Comicum,& cum sagaci ioco stimulus, & oratione inimitabiles in his omnibus veneres,in mouẽda cõmiseratione aliquando acer & instans:in fabulis exponendis fusus,& molli spiritu recensendo:præterea flexibilis,& in pompis summus : sicuti ferè sunt ea quæ de Latona dicit,poetica:funebris verò oratio, ab eo,vt haud scio,an à quoquam alio æquè ad ostẽtationem composita. At Demosthenes præfractus est,seuerus,asper,alienus ab ostentatione,eorũ quæ ordine recensita sunt,maiori ex parte expers. Cæterùm vbi risum sibi extorquere studet,& vrbanitatẽ: non risum magis mouet,quàm sui derisum.Cũ propè ad venustatem accedere vult,tum longius ab ea recedit.Nam orationem de Phrygia siue Athenogene scribere aggressus,magis etiam Hyperidem commendauit.Cęterùm tametsi alterius ornamenta cõplura sunt:tamen nec magnitudinem habent,& sũt velut cor sobrij,ignaua,& auditorem quietum relinquunt scilicet.Nemo rectè Hyperidem legens tenetur.At ille diuinam sortitus magnificentissimæ, & summæ virtutis,& perfectionis ac grandiloquentiæ contentionem,viuos affectus,copiam,solertiam, celeritatem,& proprietatem & inaccessam omnibus vim & vehementiam:posteaquã hæc,inquã,vt diuina munera(nefas enim dicere est,vt humana)deprõpsit:vniuersa ad se attraxit.Quapropter suis bonis vniuersos semper vincit, & quæ non habet, ea sibi vendicat,& continenter pugnat,& tanquã attonitos reddit ac cõburit,qui ab omni æuo fuerũt oratores:

εἰ δέ τις ἐρεῖ ὅτι ὠφελεῖ τ̃ δώρων, λεῦ ἐπ' αἰτικλέους ἀρχοντος ἀπελογήσατο,ὠφελεῖ τ̃ ἀλεξάνδρου τελευτήν,πολλῷ νεωτέρας ἔτι ποιήσει τὰς ἀριστοτέλους τέχνας τ̃ δημοσθένους ἀγώνων.ἀλλὰ γὰρ ὅτι μὴν οὐχ ὁ ῥήτωρ ὠφελῆτ̃ φιλοσόφου τὰς τέχνας παρέλαβεν.αἷς εἰς ἅπαντας θαυμαστὸς ἐκεῖνος κατεσκεύασε λόγους, ἀλλὰ τοὐναντίον τὰ δημοσθένους ἢ τὰ τ̃ ἄλλων ῥητόρων ἔργα ὠφελῆσθαι μᾶλλον ἀριστοτέλης, ταύτας ἔγραψε τὰς τέχνας, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ τ̃ αὐτ̃.

Ο δὲ δημοσθένης, δύτονος τῇ φράσει, κεκραμένος τοῖς ἤθεσι, & λέξεως ἐκλογῇ κεκοσμημένος· καὶ χρώμενος τάξει τῇ κ̃ τὸ συμφέρον, κ̀ μ̃ τὸ σεμνοῦ τ̃ χάριν ἔχων, κ̀ σωτηρίοις μάλιστα δικασταὶ κατέχονται.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠΕΡΙΔΟΥ καὶ δημοσθένους, ἐκ διονυσίου λογγίνου.

ΕΙ δ' ἀριθμῷ, μὴ τῷ ἀληθεῖ, κρίνοιτο τὰ κατορθώματα, οὕτως ἂν κ̀ ὑπερίδης τῷ παντὶ ὑφέροι δημοσθένους.ἔστι γὰρ αὐτῷ πολυφωνότερος, καὶ πλείους ἀρετὰς ἔχων, καὶ χαρὸν ὕπακρος ἐν πᾶσιν, ὡς ὁ πένταθλος· ὥστε τ̃ μὲν ὑφηγεῖσθαι ἐν ἅπασι τ̃ ἄλλων ἀγωνιστῶν λείπεσθαι, ὑφηγεῖσθαι δὲ τ̃ ἰδιωτ̃. ὁ μὲν γὰρ ὑπερίδης ὡρὸς τῷ πάντα, ἔξω γε τ̃ συνθέσεως, μιμεῖται τὰ δημοσθένεια κατορθώματα, καὶ τὰς λυσιακὰς ἐκ ὠφελιτ̃ ὠφελείληφεν ἀρετάς τε καὶ χάριτας. καὶ γὰρ λακωνίζοντα ἀφελείας, ἔνθα χρὴ, καὶ οὐ πάντα ἴσης, καὶ μονοτόνως, ὡς ὁ δημοσθένης λέγεται. τότε ἠθικὸν ἔχει μ̃ γλυκύτητος ἡδυλαντὸς ἐφηδυσμένον, ἀφατοί τε ὠφελεῖ αὐτὸν εἰσὶν ἀτεχνῖται, μυκτὴρ πολιτικώτατος, εὐθυμία, τὸ κ̃ τὰς εἰρωνείας ὑπάλαιστον, σκώμματα οὐκ ἀμουσα, οὐδ' ἀναίσχυντα κατὰ τοὺς ἀττικοὺς ἐκείνους, ἀλλ' ὑπεκπίλνα, διασυρμός τε ὑπαδέξιος, καὶ πολὺ τὸ κωμικὸν, καὶ μ̃ παιδείας σύσχυσιν κέχυται· ἀμίμητον δὲ εἰπεῖν τὸ ἐν πᾶσι τούτοις ἐπαφρόδιτον, οἰκτίσαι θαῤῥήσαι ποτὲ ὠφελεῖ σφυέσθαι, ἐπ' ᾧ μυθολογῆσαι κεχυμένος, καὶ ἐν ὑγρῷ πνεύματι διεξοδεῦσαι ἐπ' ὄμβρου, ἄκρος ὥσπερ ἀμύει, τὰ μὲν ὠφελεῖ τῶν λητοῦς ποιητικώτερα, τὸν δ' ὑπερίφιον ὑπόδεικτικῶς, ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος διέθετο. ὁ γ̃ δημοσθένης αἰθροποίητος, ἀδρόμυτος, ἥκιστα ὑγρὸς, ἢ ὑπόδεικτικὸς, ἁπάντων ὀξὺς τῷ ὠφελιμῶν κ̃ τὸ πλέον ἄμοιρος, ἔνθα μὲν τοι γε γελοῖος ἐμβιάζεται, καὶ ἀστεῖος, οὐ γέλωτα κινεῖ μᾶλλον ἢ καταγέλαστα. ὅταν γ̃ ἐγγίζειν θέλῃ τῷ ὑπερβαρὴς ἐμ, τότε πλέον ἀφίσταται. τὸ γέ τοι ὠφελεῖ φρυγίας ἢ ἀθηνογλύκους λογίδιον ὑπερεργάσας γράφειν, ἔτι μᾶλλον αὖ ὑπερίδῃ σωπέσηεν· ἀλλ' ἐπειδήπερ, οἶμαι, τὰ μὲν θατέρου καλὰ, καὶ εἰ πολλὰ, ὅμως ἀμεγέθη, καρδίη γὰρ φρυκτοῦ, ἀρχὰ, καὶ τὸν ἀκεφατίῳ ἠρεμεῖν ἐῶντα· οὐδεὶς γοῦν ὑπερίδῃ ἀναγινώσκων φοβεῖται· ὁ δὲ ἔνθεν μὲν λαβὼν τ̃ μεγαλοφυεστάτου, καὶ ἐπ' ἄκρον ἀρετὰ συντετελεσμένας. ὑψηγορίας τόνον ἔμψυχα πάθη, ὠφελουσίαν, ἀγχίνοιαν, τάχος, καὶ κύριον, τῷ ἅπασιν ἀναφαίρετον δ̀ιότητα κ̀ δ̀ιωάμιν· ἐπειδὴ ταῦτα, φημὶ, ὡς θεόπεμπτα τινὰ δωρήματα. οὐ γὰρ εἰπὼν θεμιτὸν ἀνθρώπινα. προὐχειρίσατο, ἀθρόα ἐς ἑαυτὸν ἐπάσατο· δ̀ιὰ τοῦτο οἷς ἔχει καλοῖς, ἅπαντας ἀεὶ νικᾷ, καὶ ὑπερῶν οὐκ ἔχει, ἀμφισβητεῖ, καὶ δ̀αμάχεται, καὶ ἅπερ εἰ καταβροντᾷ καὶ καταφέρει τοὺς ἀπ' αἰῶνος ῥήτορας.

κ̀ θάτ-

κὴ θᾶττον αἴ τις κεραυνοῖς φερομένοις ἀντανοίξαι τὰ ὄμματα δύναιτο, ἢ αὐτοφθαλμῆσαι τοῖς ἐπαλλήλοις ἐκείνου πάθεσι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΞ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ΙΔΕΩΝ, ΤΟΜΩ Α. ΟΥ ΠΟΡΡΩ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.

ΕΣτιν οὖν ὁ μάλιστα πάντων τοῖς ἄλλοις τοῦτον μεταχειρισάμενος τὸν τρόπον τὰ περὶ τοὺς λόγους, καὶ καταπυκίλας τὸν αὐτὸν δύναμιν, οὐκ ἄλλος τις κατ' ἐμὴν δόξαν, ἢ Δημοσθένης. ἀλλὰ τοίνυν τούτου, καὶ τῆς πάντα τούτων, λεκτέον αἰ εἴη δήπουθεν περὶ τῆς ἄλλων ἁπάντων ἰδεῶν τοῦ λόγου. ὅπως μήτε τῇ μεθόδῳ ταύτῃ, μήτε τῇ κρίσει, πρὶν ἅπασιν ὁμιλῆσαι τοῖς ῥηθησομένοις. οἶμαι γὰρ θαυμάσεσθαι αὐ εἰκότως μᾶλλόν τινας ἡμᾶς ἀλλὰ ταῦτα, καὶ τὸ μέλλον ἐπ' ὀλιγείᾳ, ἢ τινος ὅπως μήσεως, ἕνεκα τούτων, ἀξίους νομιεῖν, μόνον εἰ προσέχειν τοῖς ἐφεξῆς ἐθελήσειεν. ὁ τοίνυν Δημοσθένης, ὁ, πρὸ κεφάλαιον λῶ, τὸν πολιτικὸν ἀκριβῶς, τὸ μὲν, ὡς ἀλλὰ πάντων ἥκει παντάχου ταῖς μίξεσι, μήθ' ὅτε συμβουλεύει πάντα χωρίζων τὸ δικανικοῦ τε καὶ πανηγυρικοῦ τὸν λόγον αὖτε, μήθ' ὅτε τὰ τῆς ἄλλων ποιεῖ, τὰ λοιπὰ ἀφιείς, ταχὰ αὖ οὐ τῆς σφόδρα ῥᾴδιόν ἐστι χαλεπῶν δύρειν τοῖς οὐχ ἁπλῶς αὐτὸν μετιοῦσιν. οἷς μὲν γὰρ, καθάπερ στοιχείοις τισὶ, χρησάμενος εἴδεσι λόγου, τοιοῦτον εἰργάσατο τὸ ἑαυτοῦ, ἃ δὴ καὶ τὸν πανηγυρικὸν αὖτε, καὶ τἆλλα πάντα τῆς λόγων εἴδη ποιεῖ συνισάμενα πρὸς ἄλληλα, τοῦτό γ' ἂν παγχάλεπον δύρειν ἔμοιγε εἶναι δοκεῖ. χαλεπὸν δ' οὐδὲν ἧττον καὶ δύρεῖν τὰ εἰπεῖν, καὶ δεῖξαί τι σαφὲς περὶ αὐτῆς. ἐπεὶ γάρ ἐστιν ὅς τις περὶ ἡμῶν, ὅσα ἐμὲ γινώσκειν, εἰς τιμὴν τε ἢ μέραν ἀκριβές τι περὶ τούτων πραγματευσάμενος φαίνεται. ὅσοι δ' ἤλαττον, τεταραγμένως, καὶ λίαν ἀπισουμένως σφίσιν αὐτοῖς περὶ ὧν εἶπον, εἰρήκασιν· ὥστε αὐτοῖς συγκεχύσθαι τὰ πάντα. πρὸς δὲ αὖ τοῖς ἄλλοις, καὶ οἱ δόξαντές τι λέγειν περὶ τὰνδρὸς, τὸ καθ' ἕκαστον μέρος θεωρήσαντες, καὶ τοῦθ', ὅπως ἠδύναντο τῆς δι' ὅλου, διαχάσαι, ἢ οὐδὲν φροντίσαντες, λέγω περὶ αὐτῆς σεμνότητος, περὶ αὐτῆς ἀρετῆς, τῆς ἄλλων ἰδεῶν, περὶ μὲν Δημοσθένους τάχα ἄν τι διδάσκοιεν ἡμᾶς, καὶ τούτου νὴ δία τῆς μέρους, ὧν τὰς θεωρίας συλλέγειν φασί. περὶ μὲν τοι παντὸς τοῦ λόγου καὶ πάσης ἰδέας, εἴτε ἐν μέρεσι, εἴτε ἐν ποιήσει, εἴτ' ἐν τῇ καταλογάδην εἴδει, παντάπασιν ἡμᾶς ἀδιδάκτους εἶασαν, ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς. χαλεπὸν μὲν οὖν, ὅπερ ἔφην, ταῦτα κὴ δύρειν, καὶ δύρόντα διδάξαι σαφῶς μετ' ἀκριβείας, ἀλλὰ μὴν κατ' ἐκείνους· πειρατέον δ' ὅμως καθ' ὧν δυνάμεθα ὁδόν. τὰ γάρ τοι τοῦ Δημοσθενικοῦ λόγου καθάπερ στοιχεῖα κὴ ἀρχὰς εἰ διανοηθείημεν ἀκριβῶς αὐτὰ ἕκαστα ἐφ' ἑαυτῷ, πόσα τε ὄντα, δεῖξαι καὶ ὁπόθεν, καὶ ὅπως γίνεται, τίς τε ἡ πρὸς ἄλληλα μίξις αὐτῷ, κὴ τί διαιτᾷ τόνδε, ἢ τόνδε μιγνύμενα τὸν τρόπον, τάχα ἂν περὶ ἁπάντων τῶν λόγων εἰρηκότες εἴημεν. ἡ μὲν οὖν ὑποθέσεως, κατ' αὐτὸν φαῖεν τὸν ῥήτορα, οὕτω μεγάλη· τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν ἔλεγχον καὶ ταῦθ' ὡσανεὶ κειτὸς ἡμῖν ὁ βουλόμενος ἔστω. φημὶ τοίνυν ὅτι τὸν Δημοσθενικὸν λόγον τὰ ποιοῦντά ἐστιν, εἰ μέλλοι τις ὡς ἓν ἅπαν ἀκούσεσθαι, τάδε σαφήνεια, μέγεθος, κάλλος, ῥυθμὸς, ἦθος, ἀλήθεια, δεινότης. λέγω δ' ὡς ἓν ταῦτα πάντα, οἱονεὶ συμπεπλεγμένα, καὶ δι' ἀλλήλων ἥκοντα. τοιοῦτος γὰρ ὁ λόγος ὁ Δημοσθενικός.

vt facilius queas aperire oculos aduersus impetũ fulminum, quàm in crebros illius affectus intueri.

DE EODEM EX HERMOGENIS lib. I. de formis: non procul ab initio.

EST aũt qui potissimùm præter cæteros ad hunc modum in eloquentia versatus sit, suámque orationem continenter variarit, non alius quispiã, mea quidem opinione, quàm Demosthenes. Per hunc igitur & ea quæ apud hunc sunt, dicendum erit scilicet etiam de aliis vniuersis formis orationis. Neque verò quisquam vel methodum hanc, vel iudiciũ reprehendat, priusquam omnia quæ dicenda erunt, cognorit. Arbitror enim fore, vt aliqui nos mirentur potius propter hæc, vt decet, maximéq; propter perspicuitatem: quàm vlla reprehensione, hac de causa, dignos iudicent: modò ingenium intendere his, quæ ordine dicentur, velint. Demosthenem igitur, etsi id quod caput erat, in oratione ciuili accuratissimè versatum: tamen per omnia genera vbique penetrare mistionibus, neque cum suadet, omnino à iudiciali & Panegyrico separare orationem suam: neque cũ aliud quippiam facit, cætera prætermittere: fortassis haud difficulter ij deprehendent, qui eum non negligenter tractant. Quibus autem formis orationis, velut elementis vsus, suam effecerit talem: quæ sanè inter se coniunctæ id ei præstant, vt & demonstrationum genus habeat, & cætera genera orationum omnia: id verò perdifficile, mihi certè quidem videtur: nihilóque facilius, etiamnum inueneris ea, dicendo explicare, perspicuéque demonstrare. Nemo enim est, qui ante nos (quod ego quidem sciam) in hunc vsque diem accuratè quicquam hisce de rebus tradidisse videatur. Qui autem attigerunt: perturbatè nimísque diffidentes orationi suæ, de his dixerunt. Itaque eò fusa apud eos sunt omnia. Nam præter cætera, etiam ij, qui aliquid dicere visi sunt de hoc viro: singulis, idque pro virili sua, consideratis, vniuersalium autẽ partium aut nulla ratione habita (loquor autem de ipsa grauitate, de ipsa simplicitate, cæterísque formis) de Demosthene quidem aliquid fortasse nos docent, & eius etiam partibus. Sed de vniuersa oratione & omni forma, siue in metris, siue in poesi, siue in soluta oratione, nos planè indoctos, quantum in ipsis fuit, dimiserunt. Ac difficile quidẽ est, vt dixi, & inuenire hæc, & inuenta, non illorum more, sed perspicuè disertéque tradere: faciendũ tamen nobis est periculum, eam secutis viam, quam ingressi sumus. Nam Demosthenicæ orationis velut elementa, & principia, si accuratè potuerimus, singula per se & quot sint ostendere, & qualia & quomodo fiant, & quæ inter se mistio sit illorum, & quid valeant, hoc illóve modo cùm miscentur: fortasse de vniuersis orationibus dixerimus. Ac promissio (vt ipsius oratoris verbis vtar) tanta est: res verò iam etiam hic se ostendet: iudex porrò nobis erit qui volet. Ea igitur quæ Demosthenicam orationẽ efficiant (si quis rem omnem tanquam vnum quiddam audire voluerit) hęc esse aio: perspicuitatẽ, grandilatẽ, pulchritudinẽ, celeritatẽ, lenitatẽ, veritatẽ, solertiam. Loquor autem de his omnibus tanquam vno, quæque veluti inter se perplexa sint, & alia in alia transeant. Talis enim est oratio Demosthenica.

EIVSDEM DE EODEM

Ibidem.

ILluc ergo redeo. Nã cũ hæc ita ſint, & omnis orationũ forma, ex iis quæ ſuprà dicta ſunt, cõſtet, exquiſitè quidé per omnia, quę vnius generis propria ſint, elaborata oratio, veluti ſententia, methodo, dictione, & reliquis, vel difficulter admodum, vel nullo modo potius apud vllum ex veteribus reperietur. Vtrũ eo quòd iis quæ vnicuique formæ propria sũt, abundet, vnum quemque talem vel talem eſſe contigit. Excipiamus tamen Demoſthenẽ. Nec enim eodem modo quo illi, vna quapiam forma ſupradictis & ipſe ſuperior fuit: ſed parte quadam, ac potius forma vna qua cæteri caruerunt, vſus eſt, comprehẽſione, inquam. Cur autem id fecerit: in libro de magnitudine à nobis & comprehẽſione dicetur. Sed quod dicebam: hoc, quę pars eſt vna de multis aut ſpecies formæ vnius, vnà præ reliquis vſus, cæteris verò omnibus, cuique pro dignitate tribuit, & alta vehementer & ſplendida ſententiarum methodis quibuſdam aut figuris, aut quapiam alia re deſtruit. Tenuia porrò & minuta dum per eadem hæc excitat atque erigit, aliáque ſingula: eáque miſcet non ſuis, neq; propriis ipſorum partibus, itáque varietate diſtinguit orationem ſuam: effecit vt omnia inter ſe quadrent & totum vnum ſit: omnibus formis apud eum inter ſeſe implicatis: vt ex vniuerſis hiſce bonis vnà hæc optima orationis forma ſit cõfecta, Demoſthenica.

EIVSDEM DE EODEM.

DVas res in dictione forenſi callidiſſimas excogitauit Demoſthenes: vt ſuum firmamentum, tametſi iudicium de eo non fiat, in iudicium adducat, & aduerſarij firmamentũ, de quo lis eſt, eiiciat. Hęc igitur ambo facit Demoſthenes, itáq; diſſimulanter, vt non ſentiatur. Nam cum ſuũ, ipſe ſibi gratificans, introducit: neceſſitatem prætendit. Cum verò aduerſarij callidè repudiat: ſimplicitatem ſimulat. Hoc fecit in duabus orationibus, & ea quę eſt de Corona, & in Ariſtocratea. Nam cum acta in repub. & ornamenta ſua infert, neceſſitatem fingit: Quòd ſi (inquit) ad ea quæ feci & geſſi in repub. acceſſero: ſæpe de me ipſe dicere neceſſe habebo. Cum autem leges ſuffuratur, ſimplicitatem præ ſe fert, cum ita dicit: Reliquum ergo mihi eſſe videtur vt leges proferantur: tanquam à re alienum attingens aduerſarij firmamentum. Atque iterum in Ariſtocratea ſermonem de Cherſoneſo iniicit, qui à cauſa alienus erat: Neceſſe (inquit) eſt primum omnium oſtẽdere, quid tandem illud ſit, quod effecit, Cherſoneſum vt ſecurè teneatis. Deinde calliditate vtens, & ciuem Charidemum faciens, vt diſputationem de legib. ratam faciat, ſubiicit: Videte obſecro, quam ſimplici & æqua oratione ſim vſurus, qui in eum ordinem illum referam, in quo maximus illi honos habebitur. Quæ verò ne nobis quidem, qui ciues nati ſumus tribuũtur: ea nec illi contra leges arbitror eſſe cõcedenda.

DE EODEM EX HIMERII Declamationibus, & propemptico Flauianj.

ABomni vetuſtate contra optimos principes inferiorum ſuboritur inuidia. Calumniabatur Periclem Cleon: accuſatus fuit ab Hyperbolo Nicias: Demades in iudicium adduxit Demoſthenem: Cleophon Alcibiadem maieſtatis accuſauit: in The-

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ Α ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ αὐτοῦ, αὐτόθι.

Ογκοῦν ἐπεῖσε ἐπάνειμι. ἐχόντων γὰρ τούτων ταύτῃ, καὶ πάσης ἰδέας λόγων σωισαμένης ἀφ' ἑαυτῆς προειρημένων, ἀκριβῶς μὲν ἀφ' ἁπάντων τῶν ἑνὸς εἴδους οἰκείων εἰργασμένον λόγον, οἷον ἐννοίας, μεθόδου λέξεως, καὶ τῶν λοιπῶν, σφόδρα χαλεπὸν μᾶλλον ἢ ἀδύνατον οὗρεῖν φαίη τις ἂν τῶν ἀρχαίων. τῷ δὲ πλεονάζειν τοῖς οἰκείοις ἑκάστης ἰδέας, τὸ τοιόνδε ἢ τοιόνδε ἕκαστον αὐτῶν εἶδος συμβέβηκεν. ἀξιοῖ μὲν οὖν τι τὸν λόγου τὸ ῥητέα. οὐ γὰρ κεῖται ταὐτὰ ἐκείνοις μιᾷ τινὶ τῶν προειρημένων πλεονάσας ἰδέᾳ καὶ αὐτὸς, ἀλλὰ μέρει μέν τινι, μᾶλλον δὲ εἴδει μιᾶς πλείοσι χρησάμενος τῶν λοιπῶν· λέγω δὲ τῇ προβολῇ· διότι δὲ τοῦτο πεποίηκεν, ἐν τῷ προὶ μεγέθους ἡμῖν καὶ τῆς προβολῆς αὐτῆς ἀκριβῶς λελέξεται. ἀλλ' ὅπερ ἔλεγον πρότερον γάρ, ὁ δὴ πολλοστόν ἐστι μέρος, ἢ εἴδους ἰδέας μιᾶς, πλείοσι χρησάμενος τῶν λοιπῶν· τοῖς δὲ ἄλλοις ἅπασιν ἑκάστῳ τὸ καθ' ἁρμονίαν νείμας, καὶ τὰ μὲν ὑψηλὰ σφόδρα, καὶ λαμπρὰ τῶν νοημάτων, μεθόδοις τισὶν, ἢ σχήμασιν, ἢ τινι τῶν ἄλλων καθαιρῶν· τὰ δ' αὖ λεπτὰ καὶ μικρὰ ἀφ' ἑαυτῶν τούτων ἐγείρων τε καὶ ὀρθῶν, καὶ ἕκαστα καὶ ἄλλων, καὶ ταῦτα μιγνὺς τοῖς οὐκ οἰκείοις, οὐδὲ ἰδίοις αὐτῶν μέρεσι. καὶ καταποικίλλων οὕτω τὸν λόγον αὐτῷ, πάντα πεποίηκεν ἁρμόττειν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὅλον ἓν εἶναι, πασῶν αὖ τῶν ἀλλήλων ἠκουσῶν τῶν ἰδεῶν· ὡς ἐξ ἁπάντων τῶν καλῶν ἓν τοῦτο κάλλιστον ἀπειργάσθαι εἶδος λόγων, τὸ δημοσθενικόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ παλαίσματα δικαστηρίων Δημοσθένης ἐπιτεχνήσατο, τό, τε οἰκεῖον ἰσχυρὸν, καὶ μὴ κενόμυθον ᾖ, εἰς κρίσιν ἀγαγεῖν, καὶ τὸ τοῦ ἀντιδίκου ἰσχυρὸν κενόμενον, ἐκβαλεῖν. ταῦτα τοίνυν ἀμφότερα ποιεῖ Δημοσθένης, καὶ λανθάνει προάγων. ὅταν γὰρ τὸ οἰκεῖον εἰσάγῃ χαριζόμενος ἑαυτῷ, ἀναγκαῖα προσποιεῖται. ὅταν δὲ τὸ τοῦ ἀντιδίκου ἐκβάλλῃ πανουργῶν, ἁπλότητα ὑποκρίνεται. τοῦτο ἐποίησεν ἐν δυσὶ λόγοις, ἔν τε τῷ προὶ στεφάνου, καὶ ἐν τῷ κατ' ἀριστοκράτους. ὅταν γὰρ τὸ τῆς πολιτείας καὶ ἀξίας ἐπάγῃ, ἀναγκαῖον ὑποκρίνεται· εἰ δ' ἢ ἐφ' οἷς πεπολίτευμαι, καὶ πεπολίτευμαι βαδίζω, πολλάκις λέγειν ἀναγκασθήσομαι προὶ ἐμαυτοῦ. ὅταν δὲ τοὺς νόμους κλέπτῃ ἁπλότητα προσποιεῖται, λέγων οὕτως· ἔτι μέν τοι καὶ τοὺς νόμους δεικτέον εἶναί μοι δοκεῖ, ὡς παρέργου μνημονεύων τοῦ ἰσχυροῦ τῷ ἀντιδίκῳ. καὶ πάλιν ἐν τῷ κατ' ἀριστοκράτους εἰσάγων τὸν προὶ χερρονήσου λόγον οὐδὲν προσήκοντα τῷ ἀγῶνι, φησὶν, ἀναγκαῖον ἦν πρῶτον ἁπάντων δεῖξαι τί ποτέ ἐστι τὸ χερρόνησον ἀσφαλῶς ἔχειν ὑμᾶς πεποιηκός εἶτα πανουργῶν καὶ πολίτου ἐργαζόμενος τὴν χαρίδημον ἵνα αὐτῷ ἰσχύῃ ὁ προὶ τῶν νόμων λόγος, ὑπιφέρει, θεάσασθε δὴ πρὸς θεῶν, ὡς ἁπλῶς καὶ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ, ὃς εἰς μὲν ταύτην τὴν ἡμέραν τὴν τάξιν αὐτὸν, ἐν ᾗ πλείστης ἂν τυγχάνοι τιμῆς· ἃ δ' οὐδ' ἡμῖν τοῖς γνησίοις πολίταις ἐστὶν, οὐδ' ἐκείνῳ δεῖν οἶμαι γνώσεσθαι πρὸς τοὺς νόμους.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΤΩΝ ἰμερείου μελετῶν, ἐπὶ τῷ εἰς φλαβιανὸν προπεμπτικοῦ.

Ἀνωθεν κατὰ τῶν ἀρίστων ἀρχόντων τοῖς ἐλάττοσι φθόνος φύεται. ἐσυκοφάντει προικλέα κλέων, ἔφυγε νικίας ὑπαφροβολον· δημάδης δ' ἐκεῖνε δημοσθένην· ἀλκιβιάδην ἐγράφετο· αἰσχίνης δημο-

δημο-

θεμιστοκλέα σεῖφιος. τῷ γὰρ ὑπερβάλλοντι τῆς ἀρετῆς φθονοῦντες, τὸ ἁμαρτούμενον τῆς ἀξίας αἰσχύνῃ θεάσασθαι βιάζονται. οὕτω δὴ καὶ μάλιστα ἔδειξεν ὅσον τὸ μέσον ἀρετῆς τε καὶ πανούργου ἔργου κατέστηκε.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ καὶ αἰσχίνου, ἐξ ἀδήλου, καὶ ἀνωνύμου.

Οὔτε κάλλιον οὐδὲν ἀθλήσαι γέγονε δημοσθένους, κἀκείνῳ οὐδὲν αἰσχίνε. λέγω δ' οὔτε μᾶλλον ἐκείνῳ λοιδορῶν, οὔτε τούτῳ χαριζόμενος, ἀλλ' εἰς πράγματα βλέπων. ὡς μὲν οὖν ἀθλιωτάτός τε τοῦτο καὶ παρὸς ἀμέμπτου, καὶ τὸν βίον ἀπὸ τῶν δικαίων ἔχοντος, οὐδεὶς ἀντείποι· τὸν δὲ αἰσχίνην οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ἀθλιώτερον, εἴγε δοῦλος ἦν ὁ πατὴρ ἐκείνῳ καὶ οὐ δοῦλος μόνον, ἀλλὰ καὶ πονηρὸς οἰκέτης. οὐ γὰρ ἂν ἐν πέδαις ἦν, εἰ μὴ πολλάκις ἐλήφθη κακουργῶν. πᾶς οὖν δ' φέρων ἐπῄνεσε μητέρα δημοσθένους· τίνι δ' αἰσχίνου λοιδορίαν, ἐπῄνουν οἱ χρώμενοι μόνοι. ἐκ τούτων δὴ γεγονότες, ὁ μὲν ἐν ὀρφανίᾳ, λόγων εἴχετο, ὁ σωφρονιστὴν παιδαγωγὸν ἀφ' ὧν ἐδύνατο βιῶναι· τὸν δ' αἰσχίνην ἔδει νῦν μὲν δύσκολίζειν τῷ παρεῖ τὸ παιδαγωγεῖον, νῦν δ' συνεφάπτεσθαι τῇ μητρὶ τελεστῇ οὐ νενομισμένων. ἔχω λέγειν χορηγίας δημοσθένους, εἰσφορὰς, ξυμμορίας. εἴποι τις ἂν αἰσχίνου τοὺς ὄφεις καὶ τοὺς θιάσους καὶ νεβρίσματα καὶ ταγῳδῶν χορούς· ὁ μὲν φιλοπολίτου μέρους εἰς τοὺς δεσμώτας τῆς φίλων, καὶ τὰς ὑπὸ τῶν καλῶν δαπάνας οὐκ ἔφυγεν· ὁ δὲ σφετέρους τοὺς ἀγροὺς, ἀπὸ τῆς φωνῆς ξεφόμενος, οὐδὲ πάνυ τέρπων τοὺς θεωμένους. οὐ γὰρ ἂν ἔγαμβανε ξαύματα. πῶς οὖν ἀθλιώτερον νομίσῃ, δοῦλος ὤν, ἐνέβαλεν ἑαυτὸν εἰς τοὺς δημότας τῇ τέχνῃ, καὶ γραμματεὺς ὤν, οὐκ ἀφείσατο τοῦ καὶ ἐνταῦθα προβῆναι. σκοπῶμεν τοίνυν ἐν αὐτοῖς τοῖς μείζοσι. ταῦτα δὲ λέγω, τὰ εἰς τὴν πόλιν. ὁ μὲν ὤνησε λέγων, ὁ δ' ἐπειδὴ ἐσῆλθε τοῖς κοινοῖς, ἐζημίωσε. φιλίππου γὰρ ὀπωθυμήσαντος τῆς ἑλλάδος, καὶ τοῖς μὲν ὅπλοις οὐ πάνυ προσέχοντος, δίχα δὲ τῆς πολιτευομένων ὠνουμένου τὰς πόλεις, καὶ παντάχοῦ τὸ νοσήματος ὄντος ὁ μὲν δημοσθένης τῷ τε διδόντι καὶ τοῖς λαμβάνουσι πολεμῶν, διετέλει γράφων μὲν ἐπ' ἐκεῖνον ἀποστόλους, ὑπάγων δὲ τοῖς νόμοις τοὺς παρ' ἐκείνου πλουτοῦντας. ὁ δ' αἰσχίνης τῷ φιλίππῳ μικρὸν λοιδορησάμενος, εἰς τὸ πισθῆναι τὰ παρίσα ἀφεὶς, ἐμφανῶς μετετάξατο, καὶ τοσαῦτα ἔργα, ὅσα φιλίππῳ συμφέρει· πραττούσης μὲν ἀμείνον τῆς πόλεως, σιωπῶν· ἐν δὲ τοῖς ἐκείνης πταίσμασιν, εἰς παῤῥησίαν ἐρχόμενος πρόσεισι ὁ φίλιππος ὀλωθίοις. τίς οὖν ὁ συμβαλλόμενος; κεκραγώς; ὁ τὰ πρεσβυτῶν ἀναμιμνήσκων; ὁ τὸν δῆμον ἀγείρων; ὁ τὰ τῆς Θρᾴκης χαλκιδέων διεξιών; ὁ δημοσθένης. ἀλλ' ἐπιδὴ πρεσβεύοντες ἦλθον εἰς φίλιππον, ἐκ ὁ μὲν κατέλισπεν ὁ ἔγαμβανεν; οὐκ ἐπανορθωτὰς τύχας, ἢ τὰ πρὸ τοῦ τυραννοῦντος ξένια διαθῆς; τῷ ὃ ἐδόκει δ' ἐχθρὸς; οὐχ ὁ μὲν ἔφυγε τὸ δεῖπνον ξενοφῶντος, ὁ δ' ἱστορημένῃ μύθων, φρύνῃ να μιμούμενος ἢ φρυνίωνι χαίρων ὃς ὅλα τὰ παιδὸς ἐχαρίζετο φιλίππῳ; τίς ἦν ὁ γράφων ἀπόδειξιν ὅτι θρᾴκην ἢ μὴ δώσειν φιλίππῳ χρόνον πρὸς τὸ ἁρπάζειν πρὸς τὰ ὅρκων τὰ χωρία; τίς δὲ ὁ θεατῶν ὅπως ἕξει φιλίππῳ χρόνος εἰς ἁρπαγὴν τῶν χωρίων; ἓν μὲν τοῦτο, τοσοῦτον ἀπολωλεκὼς, πόλεις εἴκοσι καὶ δύο διεσαφηκὼς, τίς οὐκ ἂν σπεύσειεν ἐλλιμένων ἀκούων τοὺς ξόπους;

misstoclem homo quidam Seriphius dixit conuicia. Nam excellentiæ virtutis inuidentes: id quod ipsorum dignitati decedit, exæquare audacia per vim conantur. Vnde cum primis apparet, quantum inter virtutem & callid itatem morum intersit.

AESCHINIS ET DEMOSTHENIS comparatio, ex incerto autore, & sine nomine.

NEque pulchrius quicquam Athenis extitit Demosthene, neque fœdius quicquam Aeschine. Hæc autem non ita dico, vt vel temerè huic cõuicier, vel illi gratificer: sed in ipsas res gestas intuens. At Demosthenem fuisse ciuem Athenien sem, & patrem habuisse inculpatum, qui iustis rationibus rem familiarẽ tueretur, nemo negabit. Aeschines aũt Atheniẽsis dici nequit: siquidẽ pater eius seruus fuit, nec seruus tãtũ, sed & improbus famulus. Alioqui. n. in compedibus non fuisset, nisi sæpe in scelere deprehensus fuisset. Matrem porrò Demosthenis nemo sanus non laudauit. Aeschinis verò Leucotheam ij tantum laudabãt, qui ea vtebantur. Ex his ergo nati cum essent, alter in orbitate eloquentiæ studebat, & præceptorũ consuetudine vtebatur, per quos poterat fieri melior. At Aeschinem oportebat nunc patri instruere pædagogium: nunc matrem adiutare in tractandis cerimoniis inusitatis. Possum referre ædilitates Demosthenis tributa, trierarchias: referat qui spiã Aeschinis serpentes, & cœtus, & placentas, & tragœdorum greges, ille quidem liberalis & benignus in captiuos animos, nec honestos sumptus reformidabat: hic verò in agris oberrabat, voce victitans. nec omnino delectans spectatores, aliàs vulnera non accepisset. Quo ergo Athenien sis habitus est, cũ esset seruus? coniecit se in populares arte sua, & quia scriba erat, non se abstinuit, quò minus & eo vsque progrederetur. Iam verò in ipsis maximis rebus, in reipublicæ inquam, negociis, eos spectemus. Ille dicendo profuit: hic vbi ad rempublicam accessit, nocuit. Nam cum Philippus Græciam appetisset: nec acrius admodum rem attentaret, sed per magistratus vrbes redimeret: lue illa passim peruagata: Demosthenes & cum præbitore & cum acceptoribus bellum gerens, subinde classes aduersus decernebat, & legibus eos qui ab illo ditabãtur, cohercebat. At Aeschines Philippo parumper cõuiciatus, quò sibi fides haberetur, neglecta patria, manifestè defecit: ea locutus, quæ Philippo conducerent: florente quidem republica tacens, in illius verò cladibus, animorum plenus atque confidens. Inuadebat Philippus Olynthios? quis consulebat? quis vociferabatur? quis maiorum commonefaciebat? quis populum excitabat? quis Chalcedensium qui in Thracia confederant, causam agebat? Demosthenes. Vtrum ibi legati ad Philippum venerunt, an non alter insumebat, alter accipiebat? non captiuorum ciuium calamitates subleuabat, tyrãnique munera repudiabat? ille acceptabat? An non ille quidem Xenophronis conuiuiũ fugitabat: hic verò ebrius turpiter se gerebat, Phrinonem imitans & Phrynone gaudens, qui filium Philippo prostituebat? quis fuit qui scriberet, festinandum esse in Thraciam, nec dandum Philippo spacium ante exactum iusiurandum, occupandi loca illa? Quis verò id egit, vt Philippo tempus daretur ad locorum illorum direptionem? Ac vnum hoc est, idq; tantum. Reipub. hic nocuit: ille, ne ei noceretur, cauit. Phocenses verò, gentem tantam pessundatam: vrbes duas & viginti excisas: cum recordatur, morésque Græcorum audit, quis non suspiret?

***

Atqui hanc stragem & vastam solitudinē Æschines effecit: qui cū cōfictis verbis Thebanos perituros diceret, Phocenses Philippo cutæ esse: quibus fide habita populus statim pactionib. exemit Phocēses, simúlque è medio sustulit. Cæterū fraudes eius Demosthenē haud fallebāt: quin & vociferabatur, & testificabatur, & conseruare ciuitates conabatur. Iā, ꝙ maximū est, cum populus magis faueret adulatorib. quā veris monitoribus: ne sic quidē muneri suo per indignationem defuit: sed eos à iucundis ad vtilia factu traduxit. Per illum incedebant pro Græcis elasses, pro Petinthis, Byzantiis, Chersonesitis, Eubœa. Per illum seruabātur periclitantes, coronabātur seruatores. Vt naues ipsi conscenderent, monebat, vt pro dignitate reipublicæ nauigarent, prouidebat. Lege lata, quę delicta & peccata illarum rerum erant, tolleret. Ille nudatam rempublicam sociis terra marique muniebat. Neque verò verbis tātū, qualē esse deceret, demōstrabat: cū verò aliquid largiendum esset, parcere malebat: sed epulum tribui præbuit: prębitor Panathenęis, præbitor Bacchanalibus, largitus triremes, opib. suis & cum republica & cum singulis priuatim communicatis. Multæ pauperum filiæ per illum nuptias adeptæ sunt. Quæ verò pro his de Æschine dici queunt? qui reditus? quæ lex? quod castellū? quæ largitio? Fortis ille quidem fuit in Antiphonte defendendo: qui cum triremibus aduenerat, sed Demosthenis solicitudine inuentus erat. Vir bonus scilicet, Anaxini exploratoris familiaris: præclaram retulit Athenienſibus gratiam, cum Pithoni testimonium diceret: cui Demosthenes os obturauit. Ego verò etiam Chæronensium malorum causas Æschini imputo. Neq. enim: ad Chæroneam egressi essent Athenienses, nisi occupata fuisset Elatea: nec ad Elateam venisset Philippus, nisi Ampictyonica negocia occasionem ei dedissent: qui autem eas illi occasiones offerret, fuit Æschines. Aduentant copiæ quas Chæronea suscipit, ex decretis Demosthenis: sed eædem contra ipsā Atticam ducebantur ab Æschine. At ille Thebanis ascitis & conciliatis, iisque dissentientibus, & exæquatis Philippi studiosis cum iis qui Athenienſibus fauēbant: bellum ab aris & focis auertit, coronis donat. sed quam coronam meruit Æschines? Mortuo porrò Philippo, & Alexandro, illius loco, rerum potiente, eundem vterque animum concitauit, alter oppugnando, alter colendo tyranno. Dicám-ne maximum signum alterius bonitatis, alterius improbitatis? Ab hostib. exposcebatur Demosthenes: ille colebatur: alter ciuitati charus, alter inuisus fuit. Hic actione instituta suam inuidiam prodidit: sed reum illum peragere non potuit: exilióq. mulctatus Rhodum se cōtulit, ibiq. paternam arté fact itauit: solúsq. Athenięsium humanitatis, in se reuocādo, fructu caruit. Specta & obitū Demosthenis. Habet. n. & is aliquid admirādi. Nā cū potētia Macedonis ita creuisset, vt iam etiā Athenis ei oratores traderētur: se proripuit, venено: vsus cū à se impetrare nō posset, vt assētaretur tyrannis.

τῆτο μὴν τὸ πάθος καὶ τὴν πολλὴν ἐρημίαν αἰχίνης εἰργασαι, ῥήμασι πεπλασμένοις Θηβαίοις ἀπολεῖσθαι λέγων, Φωκέων φιλίππῳ μέλλειν. οἷς πρὸς ὀργὴν ὁ δῆμος, δι' ὃν ἐζήτει φωκέας, οἱ ἦ αἰρήσωσιν. ἀλλ' οὐ δημοσθένη ᾐώθησεν ἐξαπατᾶν, ἀλλ' ἐβόα καὶ ἐμαρτύρετο, καὶ σώζειν ἐπειρᾶτο τὰς πόλεις, καὶ τὸ μέγιστον· τῷ δήμου δὲ τοῖς κολακεύουσι φρονεῖν μᾶλλον ἢ τοῖς τὰ βέλτιστα λέγουσιν, οὐδ' οὕτως ἀναγκάσας ἐνέγκειν, ἕκων αὐτοὺς ἀπὸ τῶν χαιρόντων ἐπὶ τὸ ποιεῖν ἃ συμφέρει. μετ' ἐκεῖνον ἔπλευν γὰρ ἐκείνων σόλοι, φωκικῶν, βυζαντίων, χερρονησιτῶν, τῆς δυνάμεως. δι' ἐκεῖνον ἐσώζοντο ὑπὸ τῶν κινδυνευόντων, ἐστεφανοῦτο δὲ οἱ σώσαντες, καὶ αὐτοῖς ἀτέλειαι τε παρῆν, καὶ ὅπως πλούσιοι τῆς πόλεως ἀξίως φρονοῖεν, τὸν νόμον πιθεὶς αἱρεσιῶτα τὰς φρὶ τῆς αὐτῆς ἀμύνας. ἐκείνῳ ἐφαλωκύμων τὴν πόλιν συμμάχων, ἐξ ἠπείρου καὶ θαλάττης ἐπέφερε καὶ οὐκ ἐν μόνοις λόγοις ἐδείκνυεν οἷον ἦν δεῖ, δέον δέ τι φρονεῖν φοβεῖσθαι μᾶλλον ἠρεῖτο, ἀλλ' εἰσία τὸν φυλλοβολοῦντα, ἐχορήγει παναθηναίοις, ἐχορήγει διονυσίοις, ἐπεδίδου ζιφίρει, καὶ τὸν πλοῦτον ἐποίει φοβερὸς τε τὸν δῆμον κοινῇ τοῖς καθ' ἕκαστα. πολλαὶ πενήτων θυγατέρες δι' ἐκεῖνον ἔτυχον γάμων. ἀντὶ ἧ τούτων τί τις ἂν ἔχοι δίκην θεῖν αἰχίνῃ; ποίαν φρόσοδον; ποῖον νόμον; ποῖον; χαιρώνειον; ποία φιλοτιμία; ἀνδρεῖος ὢν ἐν οἷς ἀπράκτοις συνηγωνίζετο, μὴ μὴν ἔν γε ἱερομηνίαις, ἃ ἧ φερεπόλιος ἦκεν, ἃ ἧ φερεπόλιος δημοσθένους ἐξαρνημένῳ δίκην, αἰαξίνῳ τῷ σκοτῷ συῶν· καλλεῖ ἀπέδωκεν ἀθλοφόροις τὴν χάριν, πύθια μαρτυροῦν, ᾧ τὸ σῶμα δημοσθένης ἐνέφραξεν. ἐγὼ ἧ καὶ τὴν ἐν χαιρωνείᾳ κακῶν αἰτίαμαι τὸν αἰχίνην· οὐκ ἂν μὴν ἦλθον εἰς χαιρώνειαν ἀθλοφόροι, μὴ κατειλημμένης ἐλατείας· οὐκ ἂν ἧ ἦκεν εἰς ἐλάτειαν φίλιππος μὴ τῆς ἀμφικτυονικῶν δι' πρήσας ἀφορμῆς. παρ' οὗ δὲ τὰς ἀφορμὰς ἔλαβεν, αἰχίνης ἐν. ἤρχεται δ' ἰσάμης, ἐν ἐδέξατο μὴν χαιρώνεια καὶ ψηφίσματα δημοσθένους, ἦγετο δὲ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἀτιμίῳ ὑπ' αἰχίνου. ὁ δὲ θηβαίους προσλαβὼν καὶ συσίσας, καὶ ταῦτα μεμεισημένους, καὶ τοῖς τοὺς τὰ φιλίππου φρονοῦντας ἀφομοιώσας, ἀπεκρούσατο τῆς χώρας τὸν μάχῃ καὶ ἐστεφανοῦτο. τῷ δ' αἰχίνῃ ποῖον πέφανον; τὸ φιλίππου δὲ μθεσηκότος, καὶ τῆς ἀρχῆς εἰς τὸν ἀλέξανδρον ἥκουσης, ἐτήρησεν ἑκάτερος τὸν γνώμῃ, ὁ μὴν πολεμῶν, ὁ δὲ θεραπεύων τὸν τύραννον. εἶπω τὸ μέγιστον δεῖγμα δ' ἀρετῆς ἐκείνου καὶ τῆς τούτου κακίας; ὥσθ' ἧ ἐλθεῖν δημοσθένης, ὁ δὲ ἐθαυμάζετο· καὶ ὥσθ' οἷς πολίταις ὁ μὴν ἐτιμᾶτο, ὁ δὲ ἐφθονεῖτο. καὶ χαιρωνείου αὐτὸ τοῦτο ἐδ' ἐκείνου τὸ φθονεῖν, ἐλεῖν δὲ οὐκ εἶχε. καὶ φυγὴν ἐπέβαλον αὐτῷ, καὶ μθεισήκει, καὶ ῥόδος εἶχεν αὐτὸν, καὶ τὰ τοῦ παρόντος μθήει. καὶ τῆς τῶν ἀθλοφόρων φιλανθρωπίας εἰς τὴν κάθοδον οὐκ ἀπέλαυσε μόνος. σώζεται δὲ καὶ τὴν τοῦ δημοσθένους πελδυτίν. εἶχε γάρ τι καὶ αὐτὴ θαυμαστόν. ἐπειδὴ γὰρ ἤρετο τὰ μακεδόνος, ὡς ἤδη καὶ ῥήτορας ἐκεῖθεν λαμβάνειν, ὤχετο φαρμάκῳ χρησάμενος, οὐκ ἐνεγκὼν κολακεύσαι τυράννους.

DE EODEM, E SVIDA.

DEmosthenes Athenienſis, filius Demosthenis & Cleobulę, orator, è Pęanienſi municipio: fuit Hermippo autore diligentior quàm ingeniosior: &, vt idem ait, ad voluptatem propensior. Vnde factum est, vt adolescens Battulus vocaretur, vt qui veste muliebri sæpe esset vsus.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ἐκ τῆς σούδα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ἀθηναῖος. υἱὸς δημοσθένους καὶ κλεοβούλης, ῥήτωρ, τὸν δῆμον παμπόλυς ὀπτιμελὴς μᾶλλον, ἢ δύφυὴς, ὡς ἕρμιππος ἱστορεῖ, καὶ τὰς ἡδονὰς ἀκόλαστος, ὡς ὁ αὐτὸς φησίν. ὅθεν καὶ νέος μὲν ὢν βάτταλος ἐκλήθη, ὡς γυναικεία ἐσθῆτι πολλάκις χρησάμενος. ὠχὰς

ωῦγας ἢ μᾶλ τὸ εἰς ἄνδρας τελέσαι, ὅπερ ὄφεως ἐστὶν εἶδος. ἐπεθύμησε δὲ ῥητορικῆς, καλλίστρατον θεασάμενος τὸν ῥήτορα ὑπὲρ Ὠρωπίων λέγοντα. ἐπήκουσε δὲ τῶν ἰσαίου καὶ ἰσοκράτους μαθητῶν. καὶ τοῖς λόγοις ἐχρῆτο ζωίλου τοῦ ἀμφιπολίτου, σοφιστεύοντος ἐν ἀθήναις. Ⓒ πολυκράτους, Ⓒ ἀλκιδάμαντος, τῶν γοργίου μαθητῶν, καὶ αὐτὸς μέντοι ἰσοκράτους. σπουδοφιλοτέχνησε δὲ περὶ τὴν ἀθηναϊκὴν πολιτείαν, καὶ θεοπόμπῳ τῷ χίῳ φιλοσόφῳ. ἐπήκουσε δὲ καὶ δάβελι δου τοῦ δημοκρατικοῦ, Ⓒ πλάτωνος. ἐτελεύτησε φυγὼν εἰς καλαυρείαν ἐν τῷ τοῦ ποσειδῶνος ἱερῷ δεδιὼς τὸν μακεδόνα ἀντίπατρον, φαρμακον, τὸ ἐν τῷ δακτύλῳ, ἔτη βιώσας δύο καὶ ἑξήκοντα.

ΑΛΛΩΣ.

Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, ἀνὴρ ἦν γνῶναί τε καὶ εἰπεῖν ὅσα ἐνθυμηθεῖν, δυνατώτατος γνώμων. ὅθεν καὶ δεινότατος ἔδοξε τοῖς καθ' αὑτόν. οἷα δὴ ἰκανώτατος τὰ ἀφανῆ εἰκάσαι, Ⓒ τὰ γνωσθέντα ἐξηγήσασθαι, Ⓒ ἐν οἷς μὲν ὑπὲρ τῶν κοινῶν λέγειν τι ἢ πράττειν ἐπεχείρησε. καιρὸν μὲν ὀπτιμοδείως ἐμάλα ἐζήτησατο εἰς δόξαν τῶν δημαλωσθέντων. πλεῖστα δὲ εἷς ἀνὴρ ἔσθ' ὅτε τῶν καθ' αὐτὸν ἀθλωμένων, Ⓒ τοῖς μακεδόνων τυράννοις σὺν παῤῥησίᾳ ἀντιπῶν, ὥσθ' οἱ τοῖς ὑπ' ἀδωρεάστοις ἔδοξεν εἶναι. ὅτε δὴ συνέβαινε τοὺς ἐν τῇ ἄλλας πόλεσιν, οἷα δὴ τῶν περδῶν ἐφιεμένους μᾶλλον τῆς εἰς τὸ κοινὸν λυσιτελοῦντος, ὀξωνουμένους χρημάτων δόσεις, τὸ κατ' ὀφαὶς, ὡς ἐδόκει ἐν τῷ παραυτίκα, κέρδους τε ὀφετέρου εἵνεκα, μᾶλλον τῆς εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντος πάθοις, ὅθεν αὐτοῦ Ⓒ ἐφ' οἷς ὕστερον ἠπάθη συγγνόντες οἱ ἀθλωταί, καὶ δεξάντο τε αὖθις, Ⓒ εἰς πάντα συμβάλῳ ἐχρήσαντο. καὶ αὐτοῦ ἡ τελευταία ὀπτιμομένη, μάλιστα εἰς μεγαλοφροσύνην ἤγαγεν αὐτοὺς ἐκ ἀφανῆ τῶν γνωσθέντων. ὁ πολλῷ γὰρ ὕστερον ἡ ἐξαγγελθοῦσα τεθνηκότα δημοσθένη, μετεγίνωσκον ἐφ' οἷς δεδέχατο μακεδόνων μᾶλλον, ἢ γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ ἐκείναις καὶ ἀτρεκεστάτῃ τῶν πρεσβυτάτῳ * λόγῳ τὸ δημοσθένους ψηφίζον), καὶ χαλκοῦν στῆναι αὐτὸν ἐν ἀγορᾷ. καὶ μεγαλοφροσύνῃ τῇ βάσει τὸ ἀνδριάντος ἐπέγραψαν·

εἰ περ ἴσον ῥώμῃ γνώμην δημόσθενες εἶχες,
οὔποτ' ἂν ἑλλήνων ἦρξεν ἄρης μακεδών.

ΑΛΛΩΣ.

Δημοσθένης μαχαιροποιὸς, παιανιεὺς, οὗ δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, ὀρφανὸς καταλειφθεὶς, ὑπ' ἐπιτρόποις ἔχουσιν, ἀφόβου, δημοφάντου, θηρίππου δίων. ὧν ἀμελούντων αὐτοῦ καὶ τῆς οὐσίας, αὐτὸς αὐτὸν ἐνεχείρισε. διδασκάλῳ ἰσαίῳ. φιλόπονος ὢν ὅτως ἦν, ὡς τε φασὶν ἑαυτὸν οἴκοι καθείρξαντα, ἑαυτοῦ ξυρῆσαι τῆς κεφαλῆς μέρος, ἵνα μήτε ἔξοιτο, μήτε δέχοιτό τινα. παῤῥοῦσις δὲ εἶναι τῆς ὑπ' ἐπιτρόπους τοὺς ὑπ' ἐπιτρόπους. σοφιστεύειν βουληθεὶς ἀπέστη δειλανδρίᾳ τοῦ μόχθου μειρακίῳ τῷ εὐχροῶντι. λογογραφεῖν δ' ἀρξάμενος, διεβλήθη πάλιν ὡς ἐναντίοις λόγοις ἐνδοὺς ἀπολλοδώρῳ καὶ φορμίωνι. καὶ τούτου οἰωνὸν ἀποσὰς ἦρξατο πολιτεύεσθαι. ξαυλὸς δὲ ὢν καὶ τὸν ὦμον ἀφρικῶς ἐκίνει, καὶ τὸ * ἀκολουθοῦν ἀδενὴς, καὶ τὸ πνεῦμα οὐ σφοδρός. ἅπερ ἀσκήσας διορθώσατο. τοῦτό τε ὑπόκεισιν οὐκ ὢν ἀκόλουθος ὑπ' ἀνδρονίκῳ Ⓒ ταῦτα ἐζήσκησεν. ἐχορήγησε δὲ καὶ ἐζηγεάρχησε, καὶ αἰχμαλώτοις χρῆσατο, καὶ θυγατέρας συνεξέδωκεν.

A virili autem toga sumpta, Argas, quòd est serpentis genus. Animum ad eloquentiam appulit, cum Callistratum causam Oropiorum agentem spectasset. Fuit & Isæi, discipuli Isocratis, assiduus auditor. Vsus etiam est orationibus Zoili Amphipolitæ, qui Athenis docebat: & Polycratis, & Alcidamantis, Gorgiæ discipuli: atque ipsius etiam Isocratis. In eloquentiæ studio sodalem habuit Æsionem Athenienſem, & Theopompum Chium * philosophum. Sedulò etiã Eubulidem dialecticum & Platonem audiuit. Obiit, cùm Macedonis Antipatri metu in Calauriam profugisset, in ædè Neptuni, hausto veneno, quod in annulo gestabat: anno ætatis secundo & sexagesimo.

ALITER.

DEmosthenes orator, vir fuit & prudentia in excogitando, & in iis quæ excogitasset, eloquétia mirabili. Vnde sua ætate summus orator est habitus, cum & obscura coniecturis indagandi, & res cognitas explicandi maxima solertia esset præditus. Ac iis quidem temporibus, quibus habere conciones, & Rempublicam administrare cœpit, magistratus non optimè audiebant. Sed vnus hic vir inter sui temporis Athenienses, Macedonum tyrannis magna libertate plurimùm aduersatus, abstinentiæ & integritatis laudem consecutus, neque ab eis accepisse vlla munera visus est. Nam aliarum ciuitatum principes ea tempestate, priuati emolumenti quàm boni publici cupidiores, redempti pecuniæ largitionibus, quò rem suam, vt putabant, in præsentia stabilirent: priuati lucri causa vtilitatem publicam negligere solebant. Quamobrem Athenienses illis etiam delictis, quorum pòst accusatus est, ignouerunt: eiusq; ab exilio reuocati consiliis, omnibus in rebus vsi sunt. Pòst cõsecutus eius præclarus obitus, effecit, vt eos decretorũ suorum nõ obscurè pœniteret. Certè non multo pòst, nunciato Demosthenis interitu, rescíderunt ea quæ metu Macedonũ magis, quàm exæquo & bono, statuerant: nec immunitatem tantum natu maximo è familia Demosthenica, sed & ipsi æreã in foro statuã decreuerũt, his elegiacis versib' basi eius subscriptis:

Si magni vires animos Demosthenis æquent,
Græcia non Macedum Marte subacta foret.

ALITER.

DEmosthenes gladiorum faber, Pæanienſis, Demosthenem oratorem filium habuit, cui pupillo tutores dati sunt tres, Aphobus, Demophon, Therippides. Qui cũ & ipsũ & patrimoniũ eius negligerent, ipse Isæo se erudiendũ tradidit. Fuit autẽ adeò industrius, vt domi se includeret, rasa parte capitis, vt neq; prodiret in publicũ, neq; ad se quẽquam accedere pateretur. Erudit', curatores reos tutelę peregit. Rhetoricã docere cũ vellet, ab eo instituto recessit propter calũniã de Moschi filio nobili adolescẽte. subortam. Pòst orationes scribere aggressus, cum ibi quoq; crimini daretur, contrarias eum edere orationes Phormioni & Apollodoro: eo etiam studio relicto Rempublicam capessit. Quanquam autem balbus erat, & humerum indecore mouebat, & imbecilli * voce, & spiritu infirmo: hæc tamen incommoda correxit omnia exercitatione. Actionem item & pronũciationem eius, quæ præclara non erat, Andronicus excoluit. Functus est ædilitate, triremes instruxit, captiuos redemit, puellis elocandis adiumento fuit. In

ædilitate autem à Midia verberatus, ter mille drachmis, vt aiunt, placatus est. Cum Demæneto item consobrino, quem vulneris inflicti accusarat, in gratiam rediit. Post Chabriæ ducis obitum, vxoris eius,* Ctesippi filiæ nuptias ambiit, & adeptus est. In gerenda Republica Philippo est aduersatus: qui cum Thebanos inuaderet, autor fuit, societatis cum eis ineundæ. quibus ad Chæroneam victis ; mille & quadraginta interfecti, bis mille capti sunt. Habuit charissimam filiam: eam elatam luxit, septimóq; post eam calamitatem die, accepto nũcio de Philippo à Pausania interfecto, mutata veste rem diuinam fecit. Aduersatus est etiam Philippi F. Alexandro. Cui quum Harpalus magna pecunia surrepta, ad Athenienses confugisset: Demosthenes, qui & ipse partem accepisse putabatur, Trœzenem in exilium profugit. Alexandro Babylone mortuo, in patriam reuocatus est: sed Antipater, suscepto Græciæ principatu, decem oratores sibi dedi, per legatos postulauit. Quos cum dedissent Athenienses, Demosthenes in Calauriam fugit. Archias autem ab Antipatro contra eum missus, vi eũ auellit à Neptuni æde, quæ asylum erat. At hic veneno, quod sub annuli pala habebat, exucto, mortuus est.

COMPARATIO DEMOSTHENIS ET Ciceronis ex Dionysio Longino de grandi genere dicendi.

Neq. aliis reb. quàm his mihi videtur, charissime Terétiane (mihi inquam, si & nobis Græcis aliqua cognitio conceditur) & Cicero à Demosthene in genere dicendi differre. Nam hic quidem altitudinem habet præruptã, Cicero diffusã: ac noster quidẽ, quòd vi quadam singula, atq; etiam cum celeritate, robore, acrimonia, velut vrit simul ac diripit, turbini cuidam cõparari possit aut fulmini: Cicero aũt instar amplissimi incendij scilicet omnia depascit, & inuoluitur: cum multum constantis ardoris habeat, qui alias aliter * in sese agitatur, & successionibus alitur. Verum hæc vos rectius diiudicabitis. Demosthenis autem granditas & contentio tum indignationibus, & vehementibus affectibus, & vbi auditor omnino percellendus est, cernitur. Nam & * locorũ descriptionib. & perorationib. maiori ex parte, & *digressionib. & vniuersis eloquendi generib. & demonstrationibus & historiis & naturæ explicationi, & non paucis aliis partibus conuenit.

DEMOSTHENICAE EXAGGERAtionis consideratio, è quibusdam, quæ insunt in oratione de Corona, eiusdem.

CAeterum ibidem & locus & de figuris ordine collocatus est. Nam & hę, si, quemadmodum oportet, paratæ fuerint, non contemnenda pars erunt granditatis. Sed quia omnia enucleare in præsentia magni laboris esset ac potius infiniti : age pauca ex iis, quæ grandiloquentiæ conficientia sunt, confirmandi propositi ergò, proferamus. Demosthenes acta in republica sua in medium affert. Quis verò erat naturalis eius rei vsus? Non peccastis, Athenienses, suscepta pro libertate Græcorum dimicatione : sed habetis huius rei domestica exempla. Neque enim peccarunt vel qui in Marathone, vel qui in Salaminé, vel qui in Platæas pugnarũt.

ὅτε ὃ ἐχρήν, τὸν πᾶν δεῖν ὑπὸ μειδίᾳ ξιφιλίαν ὡς φασιν ἐπιδεῖν. Ϲ δημάγετον αὖ ἐμοὶ γραφάμβρος ξαύματος, ὡς φασιν, διῆγύσατο. αὐτὸς ἀμβρο- ὃ χαβρίου τὸ στρατηγοῦ γυναῖκα, χαβρίου τελευτήσαντος, κτησίππου θυγατέρα, ἐγημεν. ἐπολιτεύσατο ὃ κὴ φιλίππου. οὗ δημβαίοις ὑπόντος, πεισθεὶς συμμαχῆσαι. καὶ κὴ χαιρώνειαν ἥττωνται, χιλίων ἀποθανόντων καὶ μὲν κὴ δισχιλίων αἰχμαλώτων. ἀγαπῶν ὃ χὼν θυγατέρα, τελευτήσασαν ἐπένθησε, καὶ ἑβδομαίου τὸ πάθος ὄντ-, ἀγαγόντος αὐτὸν θεαι φίλιππον ὑπὸ παυσανίου, μετημφιάσατο, καὶ τοῖς θεοῖς ἔθυσεν. ἐπολιτεύσατο δὲ καὶ κὴ ἀλεξάνδρου τὸ φιλίππου. οὗ ἅρπαλος πολλὰ τοσαῦτα ἀμβρο- χρήματα, ὡς ἀθλιωτάτοις κατέφυγεν. ὧν καὶ δημοσθένης εἰληφέναι μέρος ἔδοξε, καὶ ἔφυγεν εἰς ζοιζιῶα. ἀλεξάνδρου δὲ ἐν βαβυλῶνι τελευτήσαντ-, ὁ δημοσθένης κατῆλθε κληθείς. ἀντίπατρ- δὲ ἀρξας τῆς ἑλλάδων, πέμψας ἐξωλέθρευε τοὺς δέκα ῥήτορας. ἐκδόντων δ' ἀθηναίων, ὁ δημοσθένης εἰς καλαυρείαν ἔφυγεν. ἀρχίας δὲ ὁ ὑποκειτὴς ἀποσταλεὶς ὑπ' αὐτὸν ὑπ' ἀντιπάτρου, βίᾳ, ἀποσπᾷ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ποσειδῶνος, ὃ ἦν ἄσυλον. ὁ ὃ ὑπὸ τῇ στεφάνῃ φάρμακον ἔχων μυζήσας ἀπέθανε.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ καὶ κικέρωνος ἐκ διονυσίου λογγίνου περὶ ὕψους.

Ὅτ κατ' ἄλλα δέ τινα. ἢ ταῦτα ἐμοὶ δοκεῖ, φίλτατε τερεντιανέ. λέγω δὲ ἐμοί, καὶ ἡμῖν, ὡς ἕλλησιν, ἐφεξῆς τι μνώσειν, καὶ ὁ κικέρων τὸν δημοσθένους ἐν τοῖς μεγέθεσι πολλαπλάττειν. ὁ μὲν γὰρ ἐν ὕψει τὸ πλέον ἀποτόμῳ, ὁ δὲ κικέρων ἐν χύσει. καὶ ὁ μὲν ἡμέτερος διὰ τὸ μετὰ βίας ἕκασα, ἐπὶ δὲ τάχους, ῥώμης, δεινότητος, οἷον καίειν τε ἅμα, καὶ διαρπάζειν, σκηπτῷ τινὶ παρεικάζοιτ' ἄν, ἢ κεραυνῷ· ὁ δὲ κικέρων, ὡς ἀμφιλαφὴς ἐμπορικὸς, οἶμαι, πάντα νέμεται, καὶ ἀναλίσκεται, πολὺ ἔχων, καὶ ὅπῃ μὲν ἀεὶ τὸ κῆρον, καὶ ὁμαλιεσγομύμενον ἄλλοτ' ἀλλοίως ἐν αὐτῷ, καὶ κὴ διαδοχὰς ἀναζεφόμενον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμεῖς ἂν ἄμεινον ὅπῃ εἰνοιτε. καμοὶ δὲ τὸ δημοσθενικοῦ μὲν ὕψους καὶ ὑφορτεταμένου ἔν τε ταῖς δεινώσεσι, καὶ τοῖς σφοδροῖς πάθεσι καὶ ἔνθα δεῖ τὸν ἀκρατὲς τὸ σεσοβολεν ἐκπλῆξαι· τῆς δὲ χύσεως, ὅπου χρὴ καταντλῆσαι· τοπικρείας τε δὲ ὁπλότητος καὶ τὸ πλέον, καὶ ἀναβάσεσι καὶ τοῖς φαυλικοῖς ἅπασι, καὶ ὅπι δεικτικοῖς, ἰσοειάς τε καὶ φισολογίας, καὶ οὐκ ὀλίγοις ἄλλοις μέρεσιν ἁρμόδι-.

ΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟσθένους δεινώσεως ἐκ τινῶν τῶν ἐν τῷ περὶ στεφάνου λόγῳ, τὲ αὐτὸ.

Ἀτύθι μὲν τοι καὶ ὁ περὶ ὀνημάτων ἐφεξῆς τέτακται τόπος. καὶ γὲ ταὐτ' αὖ ὃν δεῖ σκοπάζηται ξόπον ὡς ἔφλω, οὐκ ἂν ἡ τυχοῦσα μεγέθους εἴη μερείς· οὐ μὲν ἀλλ' ἐπεὶ τὸ πάντα δρακειβοιοῦ πολὺ ἔργον ἐν τῷ παρόντι. μᾶλλον δ' ἀφελόμενον, ὀλίγα τῶν ὅσα μεγαληγορείας ἀποτελεσικά, τὲ πιστώσασθαι τὸ προκείμενον. ἕνεκα, καὶ δὴ δείξιμον. ἀπόδειξιν ὁ δημοσθένης ὑπὲρ τῶν πεπολιτευμένων εἰσφέρει. τίς δ' ἰῶ ἡ κατὰ φύσιν χρῆσις αὐτῆς; οὐχ ὑμάρτετε, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι τὸν ὑπὲρ τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερείας, ἀγῶνα ἀράμενοι. ἔχετε δὲ οἰκεῖα τούτου παραδείγματα. οὐδὲ γὲ οἱ ἐν μαραθῶνι ἥμαρτον, οὐδ' οἱ ἐν σαλαμῖνι, οὐδ' οἱ ἐν πλαταιαῖς.

ἀλλ'

ἀλλ' ἐπεὶ δὲ καθάπερ ἐμπνευσθεὶς ἐξαίφνης ὑπὸ θεοῦ, καὶ οἷον οἱ φοιβόληπτοι ὁ Δημόσθενης τὸν περὶ ἀριστέων τῆς Ἑλλάδος ὅρκον ἐξεφώνησεν οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας. φαίνεται δι' ἑνὸς τοῦ ὁμοτικοῦ σχήματος, ὅπερ ἐνθάδε ἀποτροφὴν ἐγὼ καλῶ, τοὺς μὲν προγόνους ἀποθεώσας, ὅτι δεῖ τοὺς οὕτως ἀποθανόντας ὡς θεοὺς ὀμνύναι παρεισάγων· τοῖς δὲ κρίνουσι, τὸ περὶ ἐκεῖ προκινδυνεύσαντων ἐνθυμεῖσθαι φέρημα. τῷ δὲ τῆς ἀποδείξεως φύσιν μεθεστακὼς εἰς ὑπερβάλλον ὕψος καὶ πάθος καὶ ξένων καὶ ὑπερφυῶν ὅρκων ἀξιοπιστίαν· καὶ ἅμα παιάνειόν τινα, καὶ ἀλεξιφάρμακον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκουόντων καθιεὶς λόγον, ὡς κουφιζομένους ὑπὸ τῆς ἐγκωμίων, μᾶλλον ἢ μάτην ὅτι τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Φίλιππον, ἢ ὅτι τοῖς ἐν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι νικητηρίοις παρίσταται φρονεῖν. οἷς πᾶσι τοὺς ἀκροατὰς διὰ τοῦ σχηματισμοῦ συναρπάσας ᾠχετο. καί τοι φασὶ τὴν Εὐπολίδι τοιοῦτον τὸν ὅρκον τὸ αὐτέρμα φασὶν εὑρῆσθαι,

οὐ γὰρ μὰ τὼν ἐν Μαραθῶνι τὼν ἐμὼν μάχω,
χαίρων τις αὖ τὴν τοὐμὸν ἀλγυνεῖ κέαρ.

ἔστι δ' οὐ τὸ ὀπωσοῦν πνὰ ὀμόσαι, μέγα, τὸ δὲ πῶς, καὶ πῶς, καὶ ἐφ' ὧν καιρῶν, καὶ τίνων ἕνεκα. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν, οὐδὲν ἐς, εἰ μὴ ὅρκος, καὶ πρὸς δυτυχοῦντας ἔτι καὶ οὐ δεομένους παρηγορίας τοὺς ἀθλιωτάτους. ἔτι δ' οὐχὶ τοὺς ἄνδρας ἀποθανατίσας ὁ ποιητὴς ὤμοσεν, ἵνα τῆς ἐκείνων ἀρετῆς τοῖς ἀκούουσιν ἐντέκῃ λόγον ἄξιον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προκινδυνεύσαντων δεῖξαι τὸ ἄψυχον ἀπεπλανήθη, τὼν μάχων. ἀλλὰ καὶ τῆς δημοσθένους παραγράφου τοῦτο πρὸς τοὺς ἐν Μαραθῶνι ὁ ὅρκος, ὡς μὴ χαίρουσιν ἔτι ἀθλιωτάτοις ἀτύχημα φαίνεσθαι, καὶ τῶν αὐτῶν, ὡς ἔφην, ἅμα ἀποδείξις ὅτι τὸ μηδὲν ἡμαρτηκέναι, καὶ ἀλλόδειγμα· ὅρκον πίστις, ἐγκώμιον, προτροπὴ, καὶ παραίνεσις ὑπωλύτατα τῷ ῥήτορι. λέγεις ἢ τὴν πολιτοσύμβολον, εἶτα νίκας ὀμνύεις· διὰ ταῦθ' ἕξεις κανονίζειν, καὶ δι' ἀσφαλείας ἄγειν καὶ ὀνόματα, διδάσκων, ὅτι κἂν βακχεύμασι νήφειν ἀναγκαῖον, τοὺς προκινδυνεύσαντας φησὶν ἐν Μαραθῶνι τοῖς προγόνων, καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι, καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους, οὐδαμοῦ νικήσαντας εἶπεν, ἀλλὰ πάντη τὸ τὲ τέλους διαπέπλοφεν ὄνομα. ἐπεὶ δήπερ ἴσως εὐτυχὲς, καὶ τοῖς κατὰ χαίρωνειαν ὑπεναντίον. διόπερ καὶ τὸν ἀκροατὴν φθάνων, εὐθὺς ὑποφέρει· οὓς ἅπαντας ἔθαψε δημοσίᾳ, φησὶν, ἡ πόλις αἰχίνη, οὐ τοὺς κατορθώσαντας μόνους.

Sed posteaquam veluti numine subitò afflatus, & tãquam ab Apolline correptus, iusiurandum per Græciæ fortes viros enunciauit: Non fieri potest vt peccaueritis, non: testor eos qui in Marathone pro cæteris discrimen belli adierunt: videtur per vnam iurandi figuram (quam ego hic auersionem voco) tum maiores in deorum numerum retulisse: cum declaret, per eos qui ad hunc modum mortem oppetierint, tanquam deos esse iurandum: tum iudicibus illorum animos, qui ibi pugnarunt, inseruisse: tum probationis naturam ad insignẽ altitudidem & perturbationẽ & peregrini atque insignis iurisiurandi grandiratẽ transtulisse: tũ pæoniam quandam & venena profligantẽ in auditorum animos orationem indidisse: vt laudibus recreati, nõ minus sibi tribuerent ob pugnam Philippicam, quàm ob Marathoniam & Salaminiam victoriam: quibus omnibus auditores conformatione illa in suam sententiam pertraxit. Quanquam autem dicunt huiusmodi iusiurandi semen apud Eupolidem esse repertum,

Non hercle, pugnam testor Marthoniam:
Gaudens, dolore cor peruserit meum:

(Neque verò magnum est quouis modo iurare: sed vbi quomodo, & quibus temporibus, & qua de causa decet) tamen illic nihil est nisi iusiurandum, & quidem apud fortunatos adhuc, nec consolationis egentes Athenienses. Deinde non ita iurauit poeta, vt viros illos immortalitate donaret, & auditores ratione illorum virtute digna, permoueret, sed ab iis qui præliati sunt, ad rem inanimam, pugnam inquam aberrauit. A Demosthene autem apud victos adhibitũ est iusiurandum: ne Chæronea iam Athenienſibus calamitosa videatur: eadémque opera, vt dixi, demõstrauit, eos nihil peccasse: est & exemplum*, iureiurando probatio, laudatio, abhortatio. Et quia oratori occurrebatur: Cladem commemorans gesta republica: & victorias iuras? propterea deinceps corrigit, & tutò perducit etiam nomina: vt doceat, etiam in furoribus sobrietatem esse necessariam: Eos, inquit, ex maioribus qui in Marathone in discrimen se obtulerunt: & qui ad Salaminem & Artemisium nauali prælio decertarunt: & qui ad Platæas in acie steterunt: Nusquam dixit, eos qui vicerunt, sed vbi finis nomen suffuratus est: cum id faustũ esset, & iis quæ ad Chæroneam acciderant, contrarium. Quapropter auditori anteuerteus, statim subiungit: Quos vniuersos ciuitas publicè tumulauit, Aeschine, non victores duntaxat.

ΑΛΛΗ ΘΕΩΡΗΣΙΣ, Η ΑΠΟΔΕΙΣΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΔΕΙΝΟΤΗΤΟΣ, ΚΑΙ ΥΨΗΛΟΤΗΤΟΣ, ΕΚ ΤΙΝΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠ. Α. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

ALIA CONSIDERATIO SEV DEMONSTRATIO DEMOSTHENICÆ SOLERTIÆ AC GRANDITATIS, È QUIBUSDAM VERBIS PHILIPPICÆ PRIMÆ, EIUSDEM.

ΤΙ δ' ἐκεῖνα φαμὲν, τὰς ἀποδύσεις τε καὶ ἐρωτήσεις; ἆρα οὐχ αὐταῖς τῶν σχημάτων εἰδοποιΐαις πολὺ ἐμφατικώτερα, καὶ σφοδρώτερα συντείνει τὰ λεγόμενα; ἢ βούλεσθε, εἰπέ μοι, φοιτῶντες ἀλλήλων πυνθάνεσθαι, λέγεταί τι καινόν; τί γὰρ ἂν γένοιτο τούτου καινότερον, ἢ μακεδὼν ἀνὴρ καταπολεμεῖ τὴν ἑλλάδα; τέθνηκε φίλιππος; οὐ μὰ δι', ἀλλ' ἀσθενεῖ. τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ, τοῦτο τί πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον φίλιππον ποιήσετε. καὶ πάλιν πλέωμεν ἐπὶ μακεδονίαν, φησί. ποῖ δὴ σφορμούμεθα, ἤρετό τις. δῆλον τὰ σαθρὰ τῆς φιλίππου σφαγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος. ὡς δὲ ἁπλῶς ῥηθὲν τὸ σφάγμα τῆς σφαγῆς καταδεέστερον.

Quid verò de illis dicemus, de percunctationibus & interrogationibus? An non ipsis figurarũ conformationibus acriorem & impetuosiorem intendit orationem? An vultis, dic mihi, circumeuntes alij alios interrogare, dicitur ne quid noui? Quid enim hoc magis nouum existat, quàm quòd homo Macedo Athenienses debellat, & res Græcorum administrat? Obiitne Philippus? non profectò, sed infirmus est. Sed vestra quid refert? Etenim, ametsi huic aliquid humanitus acciderit: vos cito alium Philippũ facietis. atque iterum: Nauigemus in Macedoniam, inquit. At vbi appellemus, rogat quispiam? deprehendet res Philippi labefactas ipsum bellum. Fuisset aũt res simpliciter exposita omnino deterior.

Nunc furor & acrimonia percunctationis & responsionis dum ipse sibi tanquam alteri repugnat, non modò grandius effecit conformatione dictum illud, sed & probabilius. Tunc enim affectus magis animos impellunt, cum eos non ipse orator videtur affectare, sed afferre tempus. Interrogatio porrò sui ipsius & responso imitatur affectus opportunitatē. Ferè enim quemadmodum ij qui ab aliis interrogantur, subitò acriter aduersus dicta concitantur, veréque respondent: sic figura interrogationis & respōsionis abducit auditorem, vt singula, quæ meditata sunt, ex tempore commota esse ac dici videantur atque decipit.

νωι ἢ τὸ ἐνθουσιῶδες ὀξύρροπον τῇ θέσεως, καὶ ὑποκρίσεως, καὶ τὸ πρὸς ἑαυτὸν, ὡς πρὸς ἕτερον, ἀνθυπαντᾶν, ἐ μόνον ὑψηλότερον ἐποίησε τῷ σχηματισμῷ τὸ ῥηθὲν, ἀλλὰ καὶ πιθανώτερον, ἅτε δὴ τὰ παθητικὰ τότε μᾶλλον. ὅταν αὐτὰ φαίνηται μὴ δύπιτε δύειν αὐτὸς ὁ λέγων· ἀλλὰ γλυφὴν ὁ καιρός· ἡ δ' ἐρώτησις ἡ εἰς ἑαυτὸν, καὶ ὑπόκρισις, μιμεῖται τῷ πάθους τὸ ὑπόκαιρον. χεδὸν γὰρ, ὅσον ὑφ' ἑτέρου ἐρωτώμενοι. παρεξιόντα ὀκ τὸ θαρρεῖν πρὸς τὸ λέγειν ἀναγωνίως, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἀνθυπαιτῶσιν· οὕτω τὸ σχῆμα τῆς θέσεως καὶ ὑποκρίσεως, εἰς τὸ δοκεῖν ἕκαστον τῶν ἐσκεμμένων ἐξ ὑπογμοῦ κεκινῆθαί τε, καὶ λέγεσθαι, τὸν ἀπρογατὶ ἀπάγλ, καὶ θαρρεῖν.

DE EODEM, EX M. TVLLIO CICERONE, LIB. I. DE ORATORE AD QVINTVM FRATREM.

CAput enim esse arbitrabatur oratoris, vt & ipsis, apud quos ageret, talis, qualē se ipse esse optaret, videretur: id fieri vi tæ dignitate, de qua nihil rhetorici isti doctores in præceptis suis reliquissēt: & vti eorum, qui audirent, sic afficerentur animi, vt eos affici vellet orator: quod ita fieri nullo modo posse aiebat, nisi cognosceret is, qui diceret, quot modis hominū mentes & quib. rebus, & quo genere orationis in quāque partem mouerētur. Hæc aūt esse penitus in media philosophia retrusa, atque abdita, quæ isti rhetores de primoribus quidē labris attigissent. Ea Menedemus exemplis magis, quàm argumētis refellere conabatur. memoriter enim multa ex orationib. Demosthenis præclarè scripta pronuncians, docebat, illum in animis vel iudicum, vel populi in omnem partem dicendo permouendis, non fuisse ignarum, quib. ea rebus consequeretur: quæ negaret ille sine philosophia quenquam scire posse. Huic respondebat, nō se negare Demosthenem summā prudentiam, summámque vim habuisse dicendi: sed siue ille hoc ingenio potuisset, siue id quod constaret, Platonis studiosus audiendi fuisset, non quid ille potuisset, sed quid isti docerēt esse quærendum. IBIDEM.

Ergo, vt ad primū illud reuertar, sit orator nobis is, qui, vt Crassus descripsit, accommodatè ad persuadendum possit dicere. Is aūt cōcludatur in ea quæ sunt in vsu ciuitatum vulgari ac forensi: remotisque cæteris studiis, quamuis ea sint ampla atq; præclara, in hoc vno opere, vt ita dicam, noctes & dies vrgeatur: imitetúrque illū, cui sine dubio summa vis dicendi conceditur, Athenienſem Demosthenē: in quo tātū studiū fuisse, tātúsq; labor dicitur, vt primùm impedimenta naturæ diligentia, industriáque superarit: cúmque ita balbus esset, vt eius ipsius artis, cui studeret, primā literam non posset dicere, perfecit meditando, vt nemo plani' eo locutus esse putaretur: deinde cùm spiritus eius esset angustior, tantum continenda anima in dicendo est assecutus, vt vna continuatione verborū (id quod eius scripta declarant) binæ ei contentiones vocis, & remissiones continerentur. quinetiam (vt memoriæ proditum est) coniectis in os calculis summa voce versus multos vno spiritu pronunciare consuescebat: neque is consistens in loco, sed inambulans, atque ascensu ingrediens arduo.

EX LIBRO III.

Aspicite nunc eos homines, atque intuemini, quorū de facultate quærimus, quid interſit inter oratorum studia atque naturas, suauitatem Isocrates, subtilitatē Lysias, acumen Hipperides, sonitum Aeschines, vim Demosthenes habuit.

IBIDEM.

Sed hæc ipsa omnia perinde sunt, vt aguntur. Actio inquam, in dicendo vna dominatur: sine hac summus orator esse in numero nullo potest: mediocris hac instructus summos sæpe superare. Huic primas dedisse Demosthenes dicitur, cum rogaretur quid in dicēdo esset primū: huic secundas: huic tertias. Quo mihi melius etiam illud ab Aeschine dictum videri solet, qui cùm propter ignominiā iudicij cessisset Athenis, & se Rhodum contulisset, rogatus à Rhodiis, legisse fertur orationem illam egregiam, quam in Cteliphontē cōtra Demosthenem dixerat; qua perlecta petitum est ab eo postridie, vt legeret illam etiam, quæ erat cōtrà à Demosthene pro Cteliphonte edita: quā cùm, suauissima & maxima voce legisset, admirantib. omnib. Quāto, inquit, magis admiraremini, si audissetis ipsū? Ex quo satis significauit quantum esset in actione qui orationem eādem aliam esse putaret, actore mutato.

EX LIB. DE CLARIS ORAT. qui dicitur Brutus.

Nā planè quidē perfectū, & cui nihil admodū desit Demosthenem facilè dixeris. nihil acutè inueniri potuit in eis causis, quas scripsit, nihil (vt ita dicam) subdolè, nihil versutè, quod ille nō viderit: nihil subtiliter dici, nihil presse, nihil enucleate, quo fieri possit aliquid limatius: nihil cōtrà grāde, nihil incitatū, nihil ornatū vel verborū grauitate, vel sēntiarū, quo quicquā esset elatius. IBIDEM.

Quis .n. vberior in dicēdo Platone? Iouē aiūt philosophi, si Græcè loquatur, sic loqui. Quis Aristotele neruosior? Theophrasto dulcior? Lectitauisse Platonem studiosè, audiuisse etiā Demosthenes dicitur: idq; appāret ex genere & grāditate verborū. dicit etiā in quadā epistola, hoc ipse de sese. Sed & huius oratio in Philosophiā trāslata, pugnacior (vt ita dicā) videtur, & illorū in iudicia, pacatior. IBIDEM.

Sed tamen Antonius in verbis & eligēdis (neq; idipsū tā lepōris causa, quā pōderis) & collocādis, & cōprehēsione deuinciēdis, nihil nō ad rationē, & tanquā ad artē dirigebat: verùm multò magis hoc idē in sēntētiarū ornamentis, & cōformationibus. quo genere quia præstat omnib. Demosthenes, idcirco à doctis oratorū est princeps iudicatus. σχήματα .n. quæ vocāt Græci, ea maximè ornāt oratorē: eáq; nō tā in verbis pingēdis habēt pōdus, quàm in illuminandis sēntētiis: sed cū hęc magna in Antonio, tū actio singularis: quę si partiēda est in gestū, atq; vocē, gestus erat nō verba exprimēs, sed cū sēntētiis cōgruēs: manus, humeri, latera, suppulsio pedis, status, incessus, omnisq; motus cū verbis sentētiisque cōsentiens. vox permanens, verùm

rũ ſubrauca natura: ſed hoc vitiũ huic vni in bonũ ver tebat. habebat enim flebile quiddã in cõqueſtionibus aptúmque cùm ad fidẽ faciẽdã, tũ ad miſericordiã cõmouẽdã, vt verũ videretur in hoc illud, quod Demoſthenẽ ferũt ei, qui quæſiuiſſet quid primũ eſſet in dicẽdo, actionẽ: quid ſecũdũ, idẽ: & idẽ tertiũ reſpõdiſſe.

EX LIB. DE CLARIS ORAT. qui dicitur Brutus.

Demoſthenẽ igitur imitemur. O dij boni: quid ergo nos aliud agimus, aut quid aliud optamus? at non aſſequimur. Iſti. n. videlicet Attici noſtri, ꝙ volũt, aſſequũtur: ne illud quidẽ intelligũt, nõ modò ita memoriæ ꝓditũ eſſe, ſed ita neceſſe fuiſſe cũ Demoſthenes dicturꝰ eſſet, vt cõcurſus audiẽdi cauſa ex tota Græcia fierẽt. at cũ iſti Attici dicũt, nõ modò à corona (quod eſt ipſũ miſerabile) ſed etiã ab aduocatis relinquũtur.

EX EODEM, IN ORATORE perfecto.

In oratorib. verò Græcis quidẽ, admirabile eſt quãtũ inter omneis vnus excellat. attamẽ cũ eſſet Demoſthenes, multi oratores magni & clari fuerũt, & antea fuerãt, nec poſtea defecerũt. IBIDEM.

Sed ego idẽ, qui in illo ſermone noſtro, qui eſt expoſitus in Bruto, multũ tribuerim Latinis, vel vt hortarer alios, vel quòd amarẽ meos, recordor lõgè omnibus vnũ anteferre Demoſthenẽ, qui vim accõmodarit ad eã, quã sẽtiã, eloquẽtiã, nõ ad eã, quã in aliquo ipſe cognouerĩ. Hoc nec grauior exſtitit quiſquã, nec callidior, nec tẽperatior. Itaq; nobis monẽdi ſunt, ij, quorũ ſermo imperitus increbruit, qui aut dici ſe deſiderãt Atticos, aut ipſi Atticè volũt dicere, vt mirẽtur hũc maximè, quo ne Athenas quidẽ ipſas magis credo fuiſſe Atticas. *Et paulo pòſt.* Sẽper oratorũ eloquẽtiæ moderatrix fuit auditorũ prudẽtia. Omnes. n. qui ꝓbari volũt, volũtatẽ eorũ qui audiũt, intuẽtur, ad eámque, & ad eorũ arbitriũ & nutũ totos ſe fingũt & accõmodãt. Itaq; Caria, & Phrygia, & Myſia, ꝙ minimè politè miniméque elegãtes sũt, aſciuerũt aptũ ſuis auribus opimũ quoddã, & tãquã adipatũ dictionis genus, ꝙ eorũ vicini, nõ ita lato interiecto mari, Rhodij nũquã probauerũt, Græci aũt multo minus, Atheniẽſes verò funditùs repudiauerunt: quorũ sẽper fuit prudẽs ſincerúmq; iudiciũ, nihil vt poſsẽt niſi incorruptũ audire, & elegãs: eorũ religioni cũ ſeruiret orator, nullũ verbũ inſolens, nullũ odiosũ ponere audebat. Itaque hic, quẽ prẽſtitiſſe diximus cæteris, in illa pro Cteſiphõte oratione lege optima sũmiſſus à primo: deinde dũ de legib. diſputat, preſſius: pòſt ſenſim incedẽs, iudices vt vidit ardẽteis, in reliquis exultauit audacius. Attamẽ in hoc ipſo diligẽter examinãte verborũ omniũ põdera, reprehẽdit Aeſchines quædã, & exagitat, illudénsque, dura, odioſa, intolerabilia eſſe dicit. quinetiã quẽrit ab ipſo, cũ quidẽ eũ belluã appellet, vtrũ illa verba, an portẽta ſint: vt Aeſchini ne Demoſthenes quidẽ videatur Atticè dicere: facile eſt enim verbũ aliquod ardẽs (vt ita dicã) notare, idq; reſtinctis iam animorũ incẽdiis, irridere. Itaq; ſe purgãs iocatur Demoſthenes, negat in eo poſitas eſſe fortunas Græciæ, hoc an illud verbũ vſurparit, huc an illuc manum porrexerit. Quónam igitur modo audiretur Myſus, aut Phryx Athenis, cum etiam Demoſthenes exagitetur, vt putidus? IBIDEM.

Hanc ego iudico formã sũmiſſi oratoris, ſed magni tamẽ & germani Attici: quoniam quicquid eſt ſanũ in oratione, id ꝓpriũ Atticorũ eſt: è quib. tamẽ nõ oẽs faceti: Lyſias ſatis, & Hyperides: Demades prẽter cẽteros fertur: Demoſthenes minus habetur: quo quidẽ mihi nihil videtur vrbanius: ſed nõ tam dicax fuit, quam facetus eſt aũt illud acrioris ingenij, hoc maioris artis.

IBIDEM.

Nec. n. nũc de nobis, ſed de re dicimus: in quo tãtũ abeſt, vt noſtra miremur, vt vſque eò difficiles ac moroſi ſimus, vt nobis nõ ſatisfaciat ipſe Demoſthenes: qui quãquã vnus eminet inter omneis in omni genere dicẽdi, tamẽ nõ sẽper implet aureis meas: ita ſunt auidæ & capaces, & sẽper aliquid immẽsũ, infinitúmque: deſiderãt. ſed tamẽ, quoniã tu & hũc oratorẽ cum eius ſtudioſiſſimo Pãmene, cũ eſſes Athenis, totũ diligẽtiſſimè cognouiſti, neque cũ dimittis è manibus, & tamẽ noſtra etiã lectitas: vides profectò illũ multa perficere, nos multa conari: illũ poſſe, nos velle, quocunque modo cauſa poſtulet, dicere. Sed ille magnus. nã & ſucceſſit ipſe magnis, & maximos oratores habuit æquales. IBIDEM.

Demoſthenes quidem, cuius nuper inter imagines tuas ac tuorũ, quòd cũ credo amares, cũ ad te in Tuſculanũ veniſsẽ, imaginẽ ex ęre vidi, nihil Lyſię ſubtilitate cedit: nihil argutiis & acumine Hyperidi, nihil lenitate Aeſchini, & ſplẽdore verborũ. Multæ sũt eius totæ orationes ſubtiles, vt cõtra Leptinẽ: multæ totæ graues, vt quædã Philippicæ: multæ variæ, vt contra Aeſchinẽ falſæ legationis, vt cõtra eundẽ pro cauſa Cteſiphõtis. Iam illud medium, quoties vult, arripit & à grauiſſimo diſcedens, eò potiſſimùm delabitur. Clamores tamẽ tũ remouet, & tũ in dicendo plurimùm efficit, cùm grauitatis locis vtitur. IBIDEM.

Verùm hęc vis, quàm quærimus, quanta ſit, ſuſpicemur, quoniam exẽplũ nõ habemus: aut ſi exẽpla ſequimur, à Demoſthene ſumamus: & quidẽ perpetuæ dictionis ex eo loco, vnde in Cteſiphõtis iudicio de ſuis factis, conſiliis, meritis in remp. aggreſſus eſt dicere. Ea profectò oratio, in eam formam, quæ eſt inſita in mentibus noſtris, includi ſic poteſt, vt maior eloquentia ne requiratur quidem. IBIDEM.

Sed ſententiarum ornamenta maiora ſunt: quibus quia frequẽtiſſimè Demoſthenes vtitur, ſunt qui putent idcirco eius eloquẽtiam maximè eſſe laudabilẽ. & verò nullus ferè ab eo locus ſine quadam conformatione ſententiæ dicitur. IBIDEM.

Quaſi verò Trallianus Demoſthenes: cuius nõ tam vibrarent fulmina illa, niſi numeris cõtorta ferrẽtur. IBIDEM.

Quod idẽ de Demoſthene exiſtimari poteſt: cuius ex epiſtolis intelligi licet, quàm frequens fuerit Platonis auditor.

EX EODEM, DE OPTIMO genere orat.

Nemo eſt orator, qui ſe Demoſthenis ſimilẽ eſſe nolit. IBIDEM.

Ita fit vt Demoſthenes certè poſſit ſummiſsè dicere, elatè Lyſias fortaſſe non poſſit. IBIDEM.

Non enim iam quęrimus, quid ſit Atticè, ſed quiſit optimè dicere: ex quo intelligitur, quoniam Græcorum oratorum prẽſtantiſſimi ſunt ij qui fuerũt Athenis, eorum autem princeps facilè Demoſthenes: hunc ſi quis imitetur, eum & Atticè dicturum & optimè.

EX LIB. QVINTO DE Finibus bonor.

An eũ locũ libẽter inuiſit, vbi Demoſthenes & Aeſchines inter ſe decertare ſoliti ſunt? ſuo. n. quiſq; ſtudio maximè ducitur. Et ille, cum erubuiſſet, Noli, inquit, ex me quærere. qui in Phalericũ etiã deſcenderim: quo in loco ad fluctum aiunt Demoſthenem declamare ſolitũ, vt fremitum aſſueſceret voce vincere.

EX LIBRO QVARTO TVſculan. quæſtio.

Cui non sunt auditæ Demosthenis vigiliæ? qui dolere se aiebat, si quādo opificum ante lucana victus esset industria.

EX LIBRO QVINTO TVsculan. quæstio.

Leuiculus sanè noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferētis mulierculæ, vt mos in Græcia est, insusurrantisque alteri, Hic est ille Demosthenes, quid hoc leuius? at quātus orator? sed apud alios loqui videlicet didicerat, non multum ipse secum.

EX LIB. II. DE DIVIN.

Demosthenes quidē, qui abhīc annos prope CCC. fuit, iam tum φιλιππίζειν Pythiam dicebat, id est quasi cum Philippo facere, hoc autē eò spectabat, vt eam à Philippo corruptā diceret: quo licet existimare in aliis quoque oraculis Delphicis aliquid nō sinceri fuisse.

IBIDEM.

Quid? illud ne dubium est, quin multi, cùm ita nati essent, vt quædam cōtra naturam deprauata haberent restituerētur, & corrigerētur ab natura, cùm se ipsa reuocasset aut arte, aut medecina? aut quorū linguæ sic inhærerēt, vt loqui nō possent, eæ scalpello resectæ liberarētur? multi etiam naturæ vitium meditatione atque exercitatione sustulerunt, vt Demosthenē scribit Phalereus, cùm Rho dicere nequiret, exercitatione feciſſe, vt planissimè diceret.

EX LIB. I. DE OFFIC.

Equidem & Platonem existimo, si genus forense dicendi tractare voluisset, grauissimè & copiosissimè potuisse dicere: & Demosthenem, si illa, quæ à Platone didicerat, tenuisset, & pronunciare voluisset, ornatè splendidéque facere potuisse.

EX EODEM, LIB. II. EPIST. AD Attic. epist. 1. non longè à princip.

Oratiunculas aūt & quas postulas, & plureis etiam mittam, quoniam quidem ea, quæ nos scribimus adolescentulorū studiis excitati, te etiam delectant. Fuit enim mihi cōmodum, quòd in eis orationib. quæ Philippicæ nominantur, enituerit ciuis ille tuus Demosthenes, & quòd se ab hoc refractariolo iudiciali dicēdi genere abiunxerit, vt σεμνότερός πως, καὶ πολιτικώτερος videretur, curare, vt meę quoque essēt orationes, quæ consulares nominarentur.

EX LIB. XV. EPIST. I.

Brutus misit ad me orationē suam, habitam in cōcione Capitolina, petiuitque à me, vt eam ne ambitiosè corrigerē antè quam ederet. Est aūt oratio scripta elegantissimè sētētiis, verbis, vt nihil possit vltrà. Egò tamē, si illam causam habuissē, scripsissē ardētius ὑπὲρ Δίωνος. vides quæ sit persona dicētis. Itaque eam corrigere nō potui. quo enim in genere Brutus noster esse vult, & quod iudicium habet de optimo genere dicēdi, id ita cōsecutus est in ea oratione, vt elegantius nihil esse possit. Sed ego sol' alius sum sive hoc rectè, sive nō rectè. Tu tamē velim orationē legas, nisi fortè iam legisti, certiorēque me facias, quid iudices ipse. quanquam vereor, ne cognomine tuo lapsus ὑπερατικὸς sis in iudicando. Sed si recordabere Δημοσθένους fulmina, tum intelliges posse & ἀττικώτατα, & grauissimè dici.

DE EODEM, EX VALERIO Max. libro 3. capite 4.

QVam matrem Euripides, aut quem patrem Demosthenes habuerit, ipsorum quoque sæculo ignotum fuit: alterius autem matrē olera: alterius patrem cultellos venditasse, omnium penè doctorum literæ loquuntur. Sed quid aut illius, tragica, aut huius oratoria vi clarius?

EX EODEM, LIBRO septimo, capite 3.

Demosthenis quoque astutia mirificè cuidam ancillę suę cursū est, quę pecuniam depositi nomine à duobus hospitib acceperat, ea cōditione, vt illam simul vtrisque redderet. Duorum alter interiectio tēpore, tanquam mortuo socio, squalore obsitus, decepta ea omneis nūmos abstulit. Superuenit deīde alter, & depositum petere cœpit. Hęrebat misera in maxima pariter & pecunię & defēsionis penuria: iámque de laqueo & suspendio cogitabat. Sed opportunè Demosthenes ei patronus affulsit: qui vt in aduocationē venit: Mulier, inquit, parata est depositi se fide soluere: sed nisi sociū adduxeris, id facere nō potest. Quoniā vt ipse vociferaris, hęc dicta est lex, ne pecunia alteri sine altero numeretur.

EX EODEM, LIBRO octauo, capite 7.

Demosthenes, cuius cōmemorato nomine, maximę eloquētię cōsūmatio audiētis animo oboritur, cū inter initia iuuētę, artis, quā affectabat, primā literā dicere nō posset, oris sui vitiū tanto studio expugnauit, vt ea à nullo expressius efferretur. Deinde propter minimiam exilitatē acerbam auditu vocem suam exercitatione cōtinua ad maturū, & gratū aurib. sonū perduxit. Lateris etiam firmitate defecī', quas corporis habitus vireis negauerat, à labore mutuat' est. Multos. n. versus vno impetu spiritus cōplectebatur, eósq; aduersa loca celeri gradu scandēs, pronūciabat. Ac vadosis litorib. insistēs declamationes fluctuū fragātorib. obluctantib. edebat, vt ad fi emitus cōcitatarū cōcionū patiētia duratis aurib. vteretur. Fertur quoq; ore insertis calculis multū ac diu loqui solitus, quò vacuum prōptius esset ac solutius. Pręliatus est cōtra rerū naturam, & quidē victor abiit, malignitatem eius pertinacissimo animi robore superando. Itaque alterum Demosthenem mater, alterum industria enixa est.

EX EODEM. LIB. EOD. CAP. X.

Cōsētaneum hic Demosthenis iudicium, qui cū interrogaretur, quidnam esset in dicēdo efficacissimum respōdit, ὑπόκρισις. Iterum deinde & tertiò interpellatus, ibidē dixit, penè totū se illi debere cōfitendo. Rectè itaque Aeschines, cū propter iudicialem ignominiam relictis Athenis, Rhodum petisset, atq; ibi rogatu ciuitatis suam prius in Ctesiphōtem, deinde Demosthenis pro eodē orationē clarissima & suauissima voce recitasset, admirantib. cūctis vtriusq; columinis eloquentiam, sed aliquanto magis Demosthenis. Quid si, inquit, ipsū audissetis? tantus orator, & modò tam infestus aduersarius sic inimici vim, ardorémque dicendi suspexit, vt se scriptorum eius parum idoneum lectorem esse diceret: expertus acerrimum oculorum vigorem, terribile vultus pondus, accommodatū singulis verbis sonū vocis, efficacissimos corporis motus. Ergo etsi operi illius adiici nihil potest, tamen in Demosthene magna pars Demosthenis abest, quod legitur potius, quàm auditur.

EX EODEM, EX QVINTILIANO, libro 3. capite 8.

NAm & Philippicas Demosthenis, eisdē, quibus habitas in iudiciis orationes, video eminere virtutibus: & Ciceronis sentētiæ & concliones, non minus clarum, quàm est in accusationibus ac defensionibus, eloquentiæ lumen ostendunt.

DE EODEM LIBRO quarto, capite 2.

Frequenter verò & à re narrationis initium faciendum est: sicut pro Tullio Cicerone, Fundū habet in agro Tigurino M. Tullius paternū. Demosthenes pro Ctesiphonte, τὸ δ' φοικικὸν συσκιάζων πολέμιον.

EX EODEM, LIBRO sexto, capite 1.

Plurimū tamē affert atrocitatis, modus, si grauiter, si cōtumelioſe: vt Demosthenes ex parte percussi corpo

ris,

vultu ferientis, ex habitu inuidiam Midiæ quærit.

EX EODEM, LIB. EOD. CAP. II.

Namque in hoc eloquentiæ vis est, vt iudicem nō ad id tantum impellat, in quod ipsa rei natura duceretur: sed aut qui non est, aut maiorem quam est, faciat affectum. Hæc est illa, quæ δεινωσις vocatur, rebus indignis, asperis, inuidiosis addens vim oratio: qua virtute præter alios plurimum Demosthenes valuit.

LIB. EOD. CAP. III.

Quanta sit autem in ea difficultas, vel duo maximi oratores, alter Græcæ, alter Latinæ eloquentię principes docent. Nam pleriq. Demostheni facultatem huius rei defuisse credunt, Ciceroni modum. Nec videri potest noluisse Demosthenes, cuius pauca admodum dicta, nec sanè cæteris eius virtutibus respōdentia palàm ostendunt non displicuisse illi iocos, sed non cōtigisse. Noster verò non solùm extra iudicia, sed in ipsis etiā orationib. habitus est nimis risus affectator.

CAP. EODEM.

Dicacitas sine dubio à dicendo, quod est omni generi commune, ducta est: propriè tamen significat sermonē cum risu aliquo incessentem. Ideò Demosthenem vrbanum fuisse dicunt, dicacem negant.

LIB. EOD. CAP. VLT.

Laudatur consilium Demosthenis, quòd, cùm suaderet bellum Atheniēsibus, parum id prosperum expertis nihil factum esse ratione monstrat. poterat enim emendari negligentia. At, si nihil esset erratum, melioris in posterum spei non erat ratio. Idem cùm offensam vereretur, si obiurgaret populi segnitiem in asserēda libertate reipublicę: maiorū laudi vti maluit, qui eam fortissimè administrassent. Nā & faciles habuit aureis, & natura sequebatur, vt meliora probanteis peiorum pœniteret.

LIB. VII. CAP. I.

Sed meminerimus ipsam dispositionē plerūq; vtilitate mutari, nec eandem semper primam quęstionē ex vtraq. parte tractandam. Cuius rei, vt cętera exępla pręteream, Demosthenes quoq. atq. Aeschines possūt esse documento, in iudicio Ctesiphōtis diuersū secuti ordinem, cùm accusator à iure quo videbatur potentior, cœperit patronus omnia, vel penè omnia ante ius posuerit, quibus iudicem, quæstioni legū prępararet. Aliud enim alio docere prius expedit: alioqui semper petitoris arbitrio diceretur,

LIB. IX. CAP. II.

Et Demosthenes iurādo per interfectos in Marathone & Salamine, id agit, vt minore inuidia cladis apud Chæroneam acceptæ laboret.

LIB. EOD. CAP. III.

Gradatio, quę dicitur κλίμαξ, apertiorē habet artē, & magis affectatā, ideóq. esse rarior debet. Est autē ipsa quoq. adiectionis, repetit. n. quę dicta sunt: & priusquā ad aliud descēdat, in priorib. resistit. Eius exēplū ex Greco notissimo (Demosthenis pro Ctesiphōte,) trāsferatur. Nec hęc dixi quidē, sed nō obij legationē: nec obij quidē, sed nō persuasi Thebanis, sed à principio progressus rē totam gradatim & singillatim ad exitum perduxi.

LIB. EOD. CAP. VLT.

Inuadūt ergo hāc inter cęteras vocē. Neq. n. Demosthenes fulmina tātopere vibrasse diceretur, nisi numeris cōtorta ferrētur. In quo, si hoc sętimus, rhythmis cōtorta, dissētio. Nā rhythmi, vt dixi, neq. finē habēt certū, nec vllā in cōtextu varietatē, sed qua cœperūt sublatione ac positione, ad finē vsq. decurrūt: oratio nō descēdit ad strepitū digitorū. Id quod Cicero optimè videt, ac testatur frequēter, sed ꝙ numerosū sit, quęrere: vt magis nō ἄῤῥυθμον, ꝙ esset insciti atq. agreste, quàm ἔῤῥυθμον, ꝙ poeticū est, esse cōpositionē velit: sicut etiam quos palæstritas esse nolumus, peritos tamen palæstræ esse volumus, non ἀπαλαίστους.

LIB. EOD. CAP. EODEM.

Proximam clausulis diligentiam postulant initia. nam & ad hæc intentus auditor est. Sed eorum facilior ratio est. Non enim cohærent aliis, nec præcedentibus seruiunt: sed nouum exordium sumūt, cùm illæ, quamlibet sint compositæ, ipsam gratiam perdant, si ad eas rupta via veniamus. Namq. cùm sit, vt videtur, seuera Demosthenis compositio. πεῖραν μὲν, ὦ ἄνδρες ἀδυνατοῖσι, τοῖς θεοῖς δ' ὁμοίως πᾶσι καὶ πάσαις. & illa quæ ab vno (quod sciam) Bruto minus probatur, cęteris placet, κἂν μήπω ἕλλη μηδὲ πεζὰ. non desunt qui Ciceronem carpant in his, Familiaris cœperat esse balneatori. &, Non minue dura Archipiratæ. Nam balneatori, & Archipiratæ idē finis est qui πᾶσι καὶ πάσαις, & qui, μηδὲ πεζὰ. sed propria sūt, ideo seueriora.

LIB. X. CAP. I.

Neq. id statim legenti persuasum sit, omnia, quæ magni autores dixerint, vtique esse perfecta. Nam & labuntur aliquando, & oneri cedunt, & indulgent ingeniorum suorum voluptati: nec semper intendunt animum, & nonnunquam fatigantur: cùm Ciceroni dormitare interim Demosthenes, Horatio verò etiā Homerus ipse videatur. Summi enim sunt, homines tamen: acciditque iis, qui quicquid apud illos repererunt, dicendi legem putant, vt deteriora imitentur (id enim est facilius) ac se abundè simileis putent, si vitia magnorum consequantur.

LIB. EOD. CAP. EOD.

Sequitur oratorum ingens manus, cùm decem simul Athenis ætas vna tulerit: quorum longè princeps Demosthenes, ac penè lex orandi fuit. tanta vis in eo, tam densa omnia, ita quibusdam neruis intenta sunt, tam nihil ociosum, is dicendi modus, vt nec quid desit in eo, nec quid redundet, inuenias.

LIB. EOD. CAP. EOD.

Oratores verò vel præcipuè Latinam eloquentiā parem facere Græcæ possunt. Nam Ciceronem cuicunque eorum fortiter opposuerim. Nec ignoro quantā mihi concitē pugnā, cùm præsertim id nō sit propositi, vt eum Demostheni comparē hoc tēpore: neq. enim attinet: cùm Demosthenē in primis legēdū, vel ediscēdū potius putē. Quorū ego virtutes pleraſq. arbitror simileis, cōsilium, ordinē: diuidēdi, prępārādi, probandi rationē, omnia deniq. quæ sunt inuētionis. In eloquēdo est aliqua diuersitas: dēsior ille, hic copiosior: ille cōcludit adstrictius, hic latius pugnat: ille acumine sēper, hic frequēter pōdere. illi nihil detrahi potest, huic nihil, adiici: curæ plus in illo, in hoc naturæ. Salibus certè, & cōmiseratione (qui duo plurimū affectus valent) vincimus. Et fortasse epilogos illi mos ciuitatis abstulerit: sed & nobis illa, quæ Attici mirantur, diuersa Latini sermonis ratio minus permiserit. In epistolis quidē, quāquam sunt vtriusq. nulla cōtentio est. Cedēdū verò in hoc quidē, ꝙ ille & prior fuit, & ex magna parte Ciceronem, quantus est, fecit. Nam mihi videtur M. Tullius, cùm se totum ad imitationem Græcorum cōtulisset, effinxisse vim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis.

LIB. EOD. CAP. II.

Longè perfectissimus Græcorum Demosthenes, aliquid tamen aliquo in loco melius alij, plurima ille: sed nō qui maximè imitādus, etiā solus imitādus est,

LIB. EOD. CAP. III.

Quare siluarum amœnitas,& præter labentia flumina,& inspirantes ramis arborum auræ,volucrumque cantus,& ipsa latè circunspiciendi libertas, ad se trahunt:vt mihi remittere potius voluptas ista videatur cogitationem,quàm intendere. Demosthenes melius,qui se in locum,ex quo nulla exaudiri vox,nihilque prospici posset recondebat ,ne aliud agere mentem cogerent oculi.Ideoque lucubranteis silentium noctis,& clausum cubiculum,& lumen vnum velut rectos maximè teneat.

LIB. EOD. CAP. EOD.

Quid alioqui fiet,cùm in medio foro, tot circunstantibus iudiciis,iurgiis,fortuitis etiam clamoribus, erit subitò continua oratione dicendum, si particulas,quas ceris mandamus, nisi in solitudine reperire non possumus?Propter quæ ille tantus amator secreti Demosthenes,in litore,in quod se maximo cum sono fluctus illideret, meditãs,consuescebat concionũ fremitus non expauescere.

LIB. II. CAP. III.

Equidem vel mediocrem orationem commendatam viribus actionis, affirmauerim plus habiturum esse momẽti,quàm optimam eadem illa destitutam. Siquidem & Demosthenes,quid esset in toto dicendi opere primum,interrogatus,pronunciationi palmam dedit, eidẽq;secundum ac tertium locũ,donec ab eo queri desineret:vt eã videri posset nõ prẽcipuã, sed solã iudicasse.Ideóq; ipse tam diligẽter apud Andronicum hypocritam studuit, vt admirãtibus eius orationẽ Rhodiis,nõ immeritò Aeschines dixisse videatur,Quid si ipsũ audiuissetis?

LIB. EOD. CAP. VLT.

Quare longiorẽ dicturis periodũ, colligẽdus est spiritus:ita tamẽ,vt id neq;cũ sono faciamus, neq; omnino vt manifestũ sit,reliquis partibus optimè interiũcturas sermonis reuocabitur.Exercẽdus est aũt, vt sit quàm lõgissimus: quod Demosthenes vt efficeret, scãdẽs in aduersũ cõtinuabat quàm posset plurimos versus.Idẽ quò facilius verba ore libero exprimeret, calculos lingua voluens dicere domi solebat.

LIB. EOD. CAP. EOD.

Decor quoq; à gestu atq; motu venit. Ideóq; Demosthenes grande quoddã intuẽs speculũ, cõponere actionẽ solebat.Adeò quãuis ille fulgor sinistras imagines reddat,suis demum oculis credidit ꝙ efficeret.

CAP. EOD.

Iactãtur & humeri:ꝙ vitiũ Demosthenes ita dicitur emẽdasse,vt,cùm in angusto quodã pulpito stãs diceret,hasta humero depẽdẽs immineret: vt,si calore dicẽdi vitare id excidisset, offẽsatione illa cõmoneretur.

LIB. XII. CAP. I.

Nũc de iis dicẽdũ est,quę mihi quasi cõspiratione quadã vulgi reclamari vidẽtur. Orator ergo Demosthenes nõ fuit?atqui malũ virũ accepimus.Nõ Cicero?atqui hui⁹ quoq;mores multi reprehẽderũt. Quid agã?magna respõsi inuidia subeũda est, mitigãdę sũt prius aures.Mihi enim nec Demosthenes tam grauis morũ dignus videtur inuidia, vt omnia, quę in cũ ab inimicis cõgesta sunt, credã cũ & pulcherrima eius in Repub.cõsilia,& finẽ vitę clarũ legã. Nec M. Tullio defuisse video,in illa parte,ciuis optimi volũtatem. testimonio est actus nobilissimè consulatus: integerrimè prouincia administrata : & repudiatus vigintiuiratus:& ciuilibus bellis,quæ in ætatem eius grauissima inciderũt,neq; spe neq;metu declinat⁹ animus, quo minus se optimis partibus,id est reipub.iũgeret.

LIBRO EODEM, CAPITE EODEM.

Transeo illos, qui Ciceroni ac Demosthenem ne in eloquentia quidem satis tribuunt: quanquam neque ipsi Ciceroni Demosthenes videatur satis esse perfectus,quem dormitare interim dicit: nec Cicero Bruto,Caluóque,qui certè compositionem illius etiam apud ipsum reprehendunt:nec Asinio vtriq; qui vitio orationis eius etiam inimicè pluribus locis insequuntur.

LIBRO EODEM, CAPITE SECUNDO.

Quæ denique intelligi saltem potest eloquentia hominis optima nescientis?Hæc si ratione manifesta non essent,exemplis tamen crederemus.Siquidem & Periclem,cuius eloquentiæ etiam si nulla ad nos monumenta venerunt, vim tamen quandam incredibilem cùm historici,tum etiam liberrimum genus hominum,comici veteres tradunt, Anaxagoræ physici constat auditorem fuisse: & Demosthenem,principẽ omnium Græciæ oratorum dedisse operam Platoni. Nam M.Tullius non tantum se debere scholis rhetorum quantum Academiæ spaciis, frequenter ipse testatus est.

LIBRO EODEM, CAPITE SEXTO.

Agendi autem initium sine dubio secundum vires cuiusque sumendum est:neque ego annos definiam, cùm Demosthenem puerum admodum actiones pupillareis habuisse manifestum sit:Caluus,Cæsar, Pollio,multum ante quæstoriam omnes ætatem grauissima iudicia susceperunt:prętextatos egisse quosdam sit traditum:Cæsar Augustus duodecim natus annos, auiam pro Rostris laudauerit.

LIBRO EODEM, CAPITE DECIMO.

Quid denique Demosthenes? non cunctos illos tenueis & circũspectos, vi,sublimitate, impetu, cultu, cõpositione superauit?non insurgit locis?non figuris gaudet,non trãslationibus nitet? nõ oratione ficta dat carentibus vocem?non illud iusiurandum per cæsos in Marathone ac Salamine propugnatores reipublicę satis manifestò docet pręceptorem eius Platonem fuisse ? Quẽ ipsum num Asianum appellabimus,plerunque instinctis diuino spiritu vatibus comparãdũ?

LIBRO EODEM, PAVLO PÒST.

Itaque si quis nunc ad eas Demosthenis virtutes, quas ille summus orator habuit, tamen quæ defuisse ei,siue ipsius natura,siue lege ciuitatis vidẽtur, adieceri?vt affectus concitatus moueat,audiam dicentem,non fecit hoc Demsthenes?& si quid exierit numeris aptius,fortasse non possit,sed tamen si quid exierit,non erit Atticum?

EODEM CAPITE.

Quòd si mihi des consilium iudicum sapientum, perquàm multa recidã ex orationib.nõ Ciceronis modò,sed etiã eius,qui est strictiormulto,Demosthenis.

DE EODEM, EX P.CORNELIO Tacito, in dialogo de Oratoribus.

SEd hoc primùm interrogabo,quos vocetis antiquos quam oratorum ætatem signatione ista determinetis.Ego enim,cum audio antiquos,quosdam veteres & olim natos intelligo, ac mihi versantur, ante

ante oculos Vlysses & Nestor, quorum ætas mille ferè, & CC annis sæculum nostrum antecedit. Vos autem Demosthenem & Hyperidē percipitis, quos satis constat Philippi & Alexandri temporibus floruisse, ita tamen vt vtrique superstites essent. Ex quo appāret non multo plureis, quàm CCC annos interesse inter nostrā & Demosthenis ętatē. Quod spaciū temporis, si ad infirmitatem corporum nostrorum referas, fortasse longum videatur: si ad naturam sæculorum & respectum huius immensi æui, perquàm breue, & in proximo est. Nam si, vt Cicero in Hortēsio scribit, is est magnus & verus annus, quo eadem positio cœli, siderúmque, quæ cum maximè est, rursus existet, iísque annus horum quos vocatis, annorum quindecim millia complectitur, incipit Demosthenes vester, quem vos veterem & antiquum fingitis, non solùm eodem anno, quo nos, sed ferè eodem mense exstitisse.

EX EODEM DIALOGO,
paulo pòst.

Quem (oratorem) non posse aliter existere, nec exstitisse vnquam confirmo, nisi eum, qui tanquam in aciem omnibus armis instructus, sic in forum omnibus artibus armatus exierit. quod adeò negligitur ab horum temporum disertis, vt in orationibus eorum fæx quoque quotidiani sermonis fœda, ac pudenda vitia deprehendantur: vt ignorent leges, non teneant S.C. ius ciuitatis vltrò derideant: sapientiæ verò studium & præcepta prudentium penitus reformident: in pauciſſimos sensus, & angustas sententias detrudāt eloquentiam, velut expulsam regno; vt, quæ olim: omnium artium domina pulcherrimo comitatu pectora implebat, nunc circumcisa & amputata sine apparatu, sine honore, penè dixerim sine ingenuitate, quasi vna ex sordidissimis artificiis discatur. Ego hāc primā & precipuā causā arbitror, cur tantum ab eloquentia antiquorum oratorum recesserimus. Si testes desiderantur, quos potiores nominabo, quàm apud Græcos Demosthenem? quem studiosissimum Platonis auditorem fuisse memoriæ proditum est.

DE EODEM EX AVLO
Gellio libro primo, capite octauo.

PHocion ex Peripatetica disciplina, haud sanè ignobilis vir fuit. Is librum multæ, variæque historiæ refertum composuit: eúmque inscripsit, κέρας ἀμαλθείας. ea vox hoc fermè valet, tanquā si dicas, Cornu copiæ. In eo libro super Demosthene rhetore, & Laide meretrice historia hæc scripta est: Lais, inquit, Corinthia ob elegantiam, venustatémque formæ grandem pecuniam demerebat: conuentúsque ad eā ditiorum hominum ex omni Græcia celebres erant: neque admittebatur, nisi qui dabat, quod popposcerat: poscebat autem illa nimiam quantitatem. Hinc ait natum esse illud frequens apud Græcos adagium, οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς: quòd frustra iret Corinthum ad Laidem, qui non quiret dare, quod poscceretur. Ad hanc ille Demosthenes clanculum adit: & vt sibi sui copiam faceret, petit. At Lais μυείας δραχμὰς, ἢ τάλαντον popposcit: hoc facit num i nostratis denariū decē millia. Tali petulātia mulieris, atq. pecuniæ magnitudine ictus, expauidúsque Demosthenes, auertit iter, & discedens: Ego, inquit, pœnitere tanti non emo. Sed Græca ipsa, quæ fertur dixisse, lepidiora sunt, οὐκ ὠνοῦμαι, inquit, μυείων δραχμῶν μεταμέλειαν.

EX EODEM, LIBRO
3. capite. 13.

Hermippus hoc scriptum reliquit: Demosthenem admodum adolescentem ventitare in Academiam, Platonémque audire solitum. Atque is, inquit, Demosthenes domo egressus, vt ei mos erat, cum ad Platonem pergeret, complureísque populos concurrenteis videret, percontatur eius rei causam: cognoscítque currere eos auditum Callistratum. Is Callistratus Athenis orator in repub. fuit, quos illi ῥήτορας appellant. Visum est paulum deuertere, experiríque, an ad digna auditu tanto propetatu studio foret. Venit, inquit, atque audit Callistratum, nobilem illā πρὸ τοῦ δήμου λόγον dicentem. Atque ita motus, & demulctus, & captus est, vt Callistratum iam inde sectari cœperit, Academiam cum Platone reliquerit.

EX EODEM, LIBRO X.
capite 19.

Incessebat quempiam Taurus philosophus seuera atque vehementi oratione adolescentem, à rhetoribus & facundiæ studio ad disciplinas philosophiæ transgressum, quòd factum quiddam esse ab eo diceret inhonestè & improbè. At ille non ibat inficias feciſſe, sed id solitum esse fieri defendebat, turpitudinéque delicti, exemplorum vsu & consuetudinis veniā deprecabatur. Atque ibi Taurus isto ipso defensionis genere irritatior: Homo, inquit, stulte & nihili, si te à malis exemplis antoritates, & rationes philosophorū non abducunt, ne illius quidem Demosthenis vestri (κατ' ἀνδροπώνος) sententia tibi in mentem venit? quæ quia lepidis, & venustis vocū modis vincta est, quasi quædam cantilena rhetorica, facilius adhærere memoriæ tuæ potuit. Nam si me, inquit, non fallit, quod quidem in priori pueritia legerim, verba hæc sunt Demosthenis aduersus eum, qui (vt tu nunc facis) peccatum suum peccatis alienis exemptum, purgatúmque ibat: σὺ δὲ μὴ λέγε ὡς γέγονε τοῦτο οὕτω πολλάκις, ἀλλ' ὡς οὕτω προσῆκεν γίγνεσθαι. οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη, σὺ δ' ἔστω ἐμιμήσω, διὰ τοῦτο ἀποφεύγοις ἂν δικαίως· ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἁλίσκοιο. ὥσπερ γὰρ εἴπερ ἑάλω, σὺ τοῦτο οὐκ ἂν ἔγραψας, οὕτως ἂν σὺ νῦν ἁλοὺς ἄλλο οὐ γράψεις. i. Tu autē noli dicere ita sępenumero factitatū esse, sed ita fieri conuenire. Non enim si quid aliquando non consentaneum legibus actum est, & tu hoc imitatus es, iccirco iure absoluaris: sed multo magis damnari debeas. Quemadmodum enim si quis damnatus esset, tu hoc decretum non scripsisses: ita si tu nunc dānatus fueris, alius non decernet.

EX LIBRO VNDECIMO,
capite nono.

Critolaus scripsit, legatos Mileto publicę rei causa veniſſe Athenas. fortasse dixerit auxilij petendi gratia. Tum qui pro sese verba facerent, quos visum erat, aduocasse, aduocatos (vti mandatum erat) verba pro Milesiis ad populum feciſſe, Demosthenem Milesiórum postulatis acriter respondisse, neque Milesios auxilio dignos, neque ex republica id esse contēdisse. Rem in posterum diem prolatam, legatos ad Demosthenem veniſſe, magnóque opere rogasse, vti contrà ne diceret: eum pecuniam petiuisse, & quantam petiuerat, abstuliſſe. Postridie cùm res agi denuò cœpta esset. Demosthenem lana multa collum, cerui césque circumuolutū, ad populū prodisse, se συνάγχῳ pati: eò contra Milesios loqui non quire. tum è populo vnū exclamasse, non συνάγχῳ, quod Demosthenes pateretur, sed ἀγυράγχῳ esse. Ipse etiam Demosthenes, vt idem Critolaus refert, nō id postea cōcelauit, quin gloriæ quoque hoc sibi assignauit. Nā cùm interrogasset Aristodemum actorem fabularū, quātū mercedis, vti ageret, accepisset, & Aristodemꝰ talētū respōdisset: At ego, plꝰ, inquit, accepi, vt tacerē.

EX EODEM LIBRO, capite 10.

Quod in capite superiore à Critolao scriptum esse diximus, super Demosthene, id C. Gracchus in oratione, qua legem Auferam dissuasit, in Demadem contulit verbis hisce: Nam vos, Quirites, si velitis sapientia atque virtute vti, & si quæratis, neminem nostrûm inuenietis sine precio huc prodire: omnes nos, qui verba facimus, aliquid petimus, &c.

EX LIBRO DECIMOQVINTO, capite 28.

In qua re etiam Fenestellam errasse, Pædianus Asconius animaduertit: quòd eum (Ciceronem) scripserit, sexto & vigesimo ætatis anno pro Sexto Roscio dixisse. Longior autem Nepotis, quàm Fenestellæ, error est: nisi quis vult in animum inducere, studio amoris & amicitiæ adductum, amplificandæ admirationis gratia, quadrennium Nepotem suppressisse: M. Cicero orationem florentem dixisse pro Roscio, admodum adolescens videretur. Illud adeò ab vtriusque oratoris studiosis animaduersum, & scriptum est, quòd B Demosthenes & Cicero pari ætate illustrissimas orationes in causis dixerint: alter κατ' Ανδροτίωνος, καὶ κατὰ Τιμοκράτους, septem & viginti annos natus: alter anno minor pro P. Quintio: septimo & vigesimo, pro Sexto Roscio. Vixerunt quoque non nimis numerum annorum diuersum: alter treis & sexaginta annos, Demosthenes: 60.

EX LIBRO DECIMOSEPTIMO, cap. 21.

Circa annum deinde vrbis conditæ CCCC. Philippus Amyntæ filius Alexandri pater regnum Macedoniæ adeptus est, in eóque tempore Alexander natus est. Paucisque inde annis pòst, Plato philosophus ad Dionysium Siciliæ tyrannum posteriorem profectus est. Pòst deinde aliquanto tempore, Philippus apud Chæroneam prælio magno Athenienses vicit. Tum Demosthenes orator ex eo prælio salutem fuga quæsiuit. Cúmque id ei quòd fugerat probrosè obiiceretur, versu illo notissimo illusit, Ανηρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχέσεται. Postea Philippus ex insidiis occiditur, & Alexander regnum adeptus, ad subigendos Persas in Asiam atque in Orientem transgressus est. Alter autè C Alexander, cui cognomentum Molosso fuit, in Italiã venit, bellum populo Romano facturus. Iam enim fama, virtúsque felicitatis Romanæ apud exteras genteis enitescere inceptabat. Sed prius quàm bellum faceret, vita decessit. Eum Molossum cùm in Italiam transiret, dixisse accepimus, se quidem ad Romanos ire quasi in Ανδρωνῖτιν, Macedonem isse ad Persas, quasi in γυναικωνῖτιν. Postea Macedo Alexander pleraq; parte Orientali subacta, cùm annos regnauisset vndecim, obiit mortis diem. Neque ita longè pòst, Aristoteles philosophus, & post aliquanto Demosthenes, vita functi sunt.

DE EODEM, EX PLINIO, libro septimo, capite 30.

AEschines Athenienses summus orator, cùm accusationem, qua fuerat vsus, Rhodi legisset, legit & defensionem Demosthenis, ob quam in illud depulsus fuerat exsulium: mirantibúsque tum magis fuisse miraturos dixit, si ipsum orantem audiuissent: in calamitate testis infans factus inimici.

DE EODEM LIBRO 33. cap. 1.

Alij sub gemmis venena cludunt, sicut Demosthenes, summus oratorum Græciæ, annulósque mortis causa habent.

DE EODEM, EX POMPONIO Mela, cap. 7.

Circa Peloponnensem etiam nunc in Aegæo Phithiusa, & Aegina Epidaurico litori, proxima, Trœzenio Calauria interingnobileis: alias letho Demosthenis nobilis.

DE EODEM EX IVVENALE, Sat. 10.

Eloquium ac famam Demosthenis, aut Ciceronis
Incipit optare, & totis quinquatribus optat:
Quisquis adhuc vno partem colit asse Mineruam,
Quem sequitur custos angustæ vernula capsæ:
Eloquio sed vterque perit orator: vtrumque
Largus, & exundans letho dedit ingenij fons:
Ingenio manus est & ceruix cæsa, nec vnquam
Sanguine causidici maduerunt rostra pusilli.
O fortunatam, natam me consule, Romam,
Antoni gladios potuit contemnere, si sic
Omnia dixisset ridenda poemata malo,
Quam te conspicuæ diuina Philippica famæ,
Volueris à prima quæ proxima, sæuus & illum
Exitus eripuit, quem mirabantur Athenæ
Torrentem, & pleni moderantem frena theatri.
Dius ille aduersis genitus, fatóque sinistro,
Quem pater ardentis massæ fuligine lippus
A carbone, & forcipibus, gladioque parante.
Incude, & luteo Vulcano ad rhetora misit.

DE EODEM, EX AVSONII epistola 32. ad Symmachum.

Quis ita ad Aesopi venustatem, quis ad sophisticas Isocratis conclusiones, quis ad enthymemata Demosthenis, aut opulentiam Tullianam, aut proprietatem nostri Maronis accedat?

DE EODEM, IN PRÆFATIONE commemorationis professorum Burdigalens.

Dicendi torrens tibi copia, quæ tamen aurum,
Non etiam lutea voluerit illuuiem.
Et Demosthenicum quod ter primum ille vocauit
In te sic viguit, cedat vt ipse tibi.

D. ERASMVS ROTERODAMUS in Præfatione Demosthenis.

DEmosthenes plus artis habet, quàm prima fronte præ se ferat. Hic enim, quod honorifico ioco dixit Demades, scripsit ad aquam, nec nisi à sobriis ac vigilantibus potest intelligit. Proinde quod de M. Tullio scripsit, &c. Fabius, pari iure de Demosthene dici potest: Is se sciet in arte dicendi profecisse, cui Demosthenes valde placere cœperit. Quemadmodum tabula magno artificio depicta, nemo magnopere delectatur artis imperitus: ita Demosthenis diuinum illud, & quod facundissimi quíque semper in eo mirati sunt, τὸ δεινὸν, non sentitur, nisi & Rhetoricis præceptionibus exercitatis, & historiarum cognitione instructis. Itaque patiar, vt puer quidem degustet Demosthenem: sed ad eũ seriò redeat, iam factus oculatior, quo perspiciat illam verè Atticam venerem, illud excussum iudicium, illa summo artificio contorta enthymemata, postremò vim illam omnibus admirabilem, vix vlli imitabilẽ. Elegans interim fuerit exercitatio, quod à veteribus nõnullis factum est in Homero ac Vergilio, si quis idem faciat in Demosthene & M. Tullio: vt ex collatione locorum deprehendat, quid hic ab illo sit mutuatus, & vbi noster sit Græco par, vbi superior, vbi ab exẽplari nonnihil degeneret imitatio. Vix alia res æquè conducit

ducit ad parandum iudicium. Non hic sumpturus sum operam in laudando Demosthene, ad quem pro dignitate prædicandum opus esset eloquentia Demosthenica: imò nulla potius opus est eloquentia, ad eum laudandum, quem vno ore ad cœlum ferunt omnes.

IO. LOD. VIVES, LIB. DE Tradendis disciplinis tertio.

IN Demosthene, quem crebrò habebis in manibus, absoluta est linguæ illius vis ac gratia: non aliter quàm de Ciceronis orationibus diximus.

IDEM, DE CICERONE.

In orationibus Ciceronis, sunt ornamenta, lumina, & virtutes omnes dicendi.

IDEM, RHETORICORVM II.

Idcirco Demosthenes Ciceroni à quibusdam eò anteponitur, quòd minus artem præferat, minúsque sapiat scholam, communi sermoni accommodatior.

CICERO LIB. IIII. DE Republica.

AEschines Athenienſis, vir eloquentissimus, cum adolescens tragœdias actitauisset, rempublicam capessiuit, & Aristodemum, tragicum item actorem, maximis de rebus pacis ac belli legatum ad Philippum Athenienses sæpe miserunt.

IDEM TVSCVL. QVÆSTIONVM. libro 3. vbi de luctu agit.

Sed hæc omnia faciunt opinantes ita fieri oportere. Itaque & Æschines in Demosthenem inuehitur, A quòd is septimo die post filiæ mortem hostias immolasset. at quàm rhetoricè? quàm copiosè? quas sententias colligit? quæ verba contorquet? vt licere quidvis rhetori intelligas, quę nemo probaret, nisi insitum illud in animis haberemus, omnes bonos interitu suorum quàm grauissimè mœrere oportere.

ET IN ORATORE.

Athenienſium semper fuit prudens sincerúmque iudicium. nihil vt possent nisi incorruptum audire, & elegans. Eorum religioni cùm seruiret orator, nullũ verbum insolens, nullum odiosum ponere audebat. Itaque hic, quem præstitisse diximus cæteris, in illa pro Ctesiphonte oratione longè optima summissus à primo: deinde dũ de legib. disputat, pressius: pòst sẽsim incedẽs, iudices vt vidit ardentes, in reliquis exultauit audacius. Attamen in hoc ipso diligenter examinante verborum omnium pondera, reprehendit B Aeschines quædam, & exagitat, illudénsque dura odiosa, intolerabilia esse dicit. Quineriam quærit ab ipso, cùm quidem eum beluam appellet, vtrum illa verba, an portenta sint: vt Aschini ne Demosthenes quidem videatur Atticè dicere. Facile est enim verbum aliquod ardens (vt ita dicam) notare, ídque restinctis iam animorum incendiis, irridere. Itaque se purgans iocatur. Demosthenes. Negat in eo positas esse fortunas Græciæ. * in hoc in eum, * huc an illuc manum porrexerit.

DE ORATORE III.

Suauitatem Isocrates, subtilitatem Lysias, acumen Hyperides, sonitum Aeschines, vim Demosthenes habuit.

DE OPT. GEN. ORAT.

C A me autem (vt cum maximis minima conferam) gladiatorum par nobilissimum inducitur, Aeschines tanquam Aeserninus (vt ait Lucilius) non spurcus homo,---sed doctus & acer, cum Placideiano hic componitur, optimum longè Post homines natos. ---Nihil enim illo oratore arbitror cogitari posse diuinius.

LIABNII ARGVMENTVM PRIMÆ, AC POTIVS omnium Olynthiacarum orationum.

Olynthi origo & res gestę.

OLYNTHVS Thraciæ fuit vrbs: eam Græci tenuerunt, oriundi Chalcide: quod est Eubœæ oppidum, Athenienſium colonia. Multa porrò & præclara Olynthij, vt & cum Athenienſibus, qui Græcis imperarunt olim, & item cum Lacedæmoniis, bella geſſerunt: ac magnam tandem adepti potentiam, inter cognatas ciuitates excelluerunt. Non parua enim in Thracia Chalcidicę gentis multitudo fuit. Poſt, inita cum Philippo rege Macedoniæ ſocietate Olynthij, cum eo primùm Athenienſibus arma intulerunt: idque partim Anthemuntem oppidum acceptum, de quo inter Macedones & ipſos contentio fuerat: partim ob Potidæam, quam Philippus expugnatam ereptámque Athenienſibus, Olynthiis tradiderat. Tandem ſuſpectum habere cœperunt regem, quod & magna eius, ſubitáq; incrementa, & parum fidum eſſe ingenium viderent. Obſeruato igitur tempore, quo is peregrè abeſſet, miſſis legatis, pacem cum Athenienſibus fecerunt: in quo ictum cum Philippo fœdus violabant. Pacti autem fuerant, ſe communiter bellum & geſturos cum Athenienſibus: &, ſi aliud viſum eſſet, communiter compoſituros. Philippus autem iampridem cauſam contra eos quæritans, tum verò hanc nactus, bellum eis vt fœdifragis, & cum hoſtibus ſuis amicitiæ fœdere coniunctis, infert. Quare hi legatos Athenas mittunt ad petendum auxilium. iis Demoſthenes patrocinatur, & opem ferre iubet Olynthiis: quod in eorum ſalute ſit poſita ſecuritas Athenienſium. Nunquam enim Philippum, ſaluis Olynthiis, in Atticam venturum: Athenienſes autem facultatem habituros eſſe nauigandi in Macedoniam, atque in ea gerendi belli. Sin vrbs hæc à Philippo ſubacta fuerit: apertam eſſe viam regi ad inuadendum Athenienſes. Negat autem Philippum tam ſuperatu eſſe difficilem, quàm putetur: vt animos contra eum faciat Athenienſibus. Differit etiam de pecunia publica: ſuadétque, vt à ſpectaculis ad militiæ vſum tranſferatur. Ac morem, quo Athenienſes quondam ſunt vſi, minus notum, explicari neceſſe eſt. Cum olim non ſaxeum eſſet apud eos theatrum, ſed in ligneis tabulis coaſſatum, omnésque locum occupare properarent: & verberibus & vulneribus etiam interdum alij alios afficiebant. Quod magiſtratus Athenienſium prohibituri, vænalia fecerunt loca, vt nemo niſi binis obolis numeratis, ad ſpectandum admitteretur. Ne verò pauperes eo ſumptu premi viderentur: conſtitutum fuit, vt è publico binos illos obolos quiſq; acciperet. Quæ conſuetudo inde orta, eo vſque proceſſit, vt non eo nomine duntaxat acciperent, ſed prorſus omnem pecuniam publicam diſtribuerent. Vnde etiam ad militiam ſegnes facti ſunt. Quam enim pecuniam olim propter expeditiones è publico in ſtipendium accipiebãt: eam tum in ſpectaculis &

Demoſthenes Olynthios contra Philippũ defendit iubet.

De theatrali pecunia in militarem conuertẽda.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ πρώτου λόγου.

ΟΛΥΝΘΟΣ ἰῶ πόλις ἐπὶ θράκης ἑλλωπικὸν δὲ ταύτη τῇ ἐνοικοῦντων τὸ γένος, ἀπὸ χαλκίδος τῆς ἐν εὐβοίᾳ, ἣ δὲ χαλκὶς ἀθηναίων ἄποικος. πολλοὶ ὦ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τ' ὀλυνθίου. ἀθηναίους τε γὰρ ἐπολέμησεν, ἀρχουσι τῆς ἑλλάδων τὸ παλαιὸν, καὶ αὖθις λακεδαιμονίοις. χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ὑπερεῖχεν. ἰῶ γὰρ ὅπὶ θράκης πολύ τι μέρος χαλκιδικόν. φιλίππῳ ὦ τῶν μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ ὀλυνθίοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς ἀθηναίους τὸ κατ' ἀρχὰς, καὶ τοῦτο μὲν, ἀνθεμοῦντα ἁπάντα τῶν μακεδόνων εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον μακεδόσι καὶ ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ, ποτίδαιαν, ἰῶ, ἀθηναίων ἐχόντων, συμπολιορκήσας ὁ φίλιππος ὀλυνθίοις παρέδωκεν· ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτὸ ταχεῖαν ἐπὶ πολλῶ τινὶ αὔξησιν, οὐ πρὸς ἰῶ δὲ τινὶ γνώμῃ. ἀποδημοῦντα δὲ πρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς ἀθηναίους, κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο πρὸ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς φίλιππον. * συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς ἀθηναίους, κἂν ἄλλό τι δόξῃ, κοινῇ ἀπεῖσαθαι. ὁ δὲ φίλιππος πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε ὦ ταύτῃ λαβὼν, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτῶ φιλίαν ἐποιήσατο μέν, πόλεμον ἐπιφέρει. οἱ δὲ πεπόμφασι πρέσβεις εἰς ἀθήνας, πρὸς βοηθείας. οἷς ὁ δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς ὀλυνθίοις. καί φησι τῶν ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφάλειαν τῆς ἀθηναίων εἶ). σωζομένων γὰρ τῶν ὀλυνθίων, οὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν ἀττικὴν φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς ἀθηναίοις ὀξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ὅπῃ τῶν μακεδονίαν, κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον· εἰ δὲ ὑπὸ φιλίππῳ γένηται ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τῶν ὅπῃ τοὺς ἀθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. * φησὶ δὲ δυσμάχητον εἶ) τὸν φίλιππον οὐχ ὡς ὑπείληπται, θαρσύων ἐπ' αὐτὸν τοὺς ἀθηναίους. διείληκται δὲ καὶ πρὸς τῇ δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ὄν, ὡς ἐχρῶντο οἱ ἀθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τοῦ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἐκείων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τὸν τόπον ἀσθενόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο, καί που καὶ ξαύματα, ἔτι τε κωλύσαι βελτιόνες οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἀθηναίων. ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους. καὶ ἕκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολούς, καὶ καταβαλόντα, θέαν ἔχειν. ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ὅπ τὸ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοῖς δύο ὀβολοῖς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο. προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς * τοῦτο μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. ὅθεν καὶ πρὸς τὰς στρατείας ἀνηνεσὶ κατέστησαν. πάλαι μὲν γὰρ στρατιώμενοι, μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον. τότε δὲ ἐν ταῖς θεωρίας καὶ

ταῖς

ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες, διενέμοντο τὰ χρήματα. οὐκ ἐπ' οὖν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν· ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῆς θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μεταθεῖναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ μηδὲν ἄλλο στρατιωτικόν. διὸ δὴ μισθένης ὀλίγου ἀπέστη τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς. καὶ ὑπομνήσας ἑαυτὸν, ὅτι οὐ γράφεις ταῦτα εἰς στρατιωτικὰ ὀφέρει, μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.* τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς θεωρικῶν. διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν, αὐτοὺς στρατεύεσθαι, καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν. τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναι φησὶ τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

A festis domi partiebantur. Nolebāt igitur iam egredi, & subire pericula: sed & legem sciuerat de theatrali hac pecunia, quę mortem minitaretur ei qui autor esset, vt ea in veterem ordinem reponeretur, si rétq; militaris. Quare Demosthenes cautè hanc consilij partem attingit, séque ipse interrogās: Tú-ne iubes, vt hæc militaris fiat? respondet, Minimè verò equidem. Atque hæc de theatrali pecunia. Differit autor etiam de vrbanis copiis: ipsis ciuibus esse militandum, non sicuti solebant, per milites peregrinos opem ferendam censens. eam enim causam esse asserit, cur res malè geratur.

DEMOSTHENIS ORATORIS ATHENIENSIS OLYNTHIACA PRIMA

HIERONYMO VVOLFIO

Interprete.

ΑΝΤΙ πολλοῦ ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἡγεῖσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συμβουλεύσειν τῇ πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τῶν πραγμάτων οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένῳ ἥκει τις τοῦτο αὐτὸ ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐν τῷ παραχρῆμα ἑκάστοις αὐτῶν ἐπελθεῖν εἰπεῖν. ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾴδίαν τοῦτ' εἶναι τὸ συμφέρον ὑμῖν αἱρεῖσθαι. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μονονουχὶ λέγει, φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτῶν B ἀπιστότερόν ἐστιν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε. ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅν τινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἔστι δ' ἃ γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τοῖς βοηθεῖν, καὶ παρασκευάσασθαι τοῖς ταχέως, ὅπως ἐνθέοι βοηθήσητε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν, ὅπερ ἔμπροσθεν. πρεσβείαν δὲ πέμψαι τινὰς τούτοις ἐρεῖ, καὶ παρέσεσθαι τοῖς πράγμασιν. ὡς δεῖ μάλιστα τοῦτο δεῖν, μὴ πανοῦργος ὤν, καὶ δεινὸς ἀνθρωπος πράγματα λέγεσθαι, τὰ μὲν, εἰκὸς ἴσως καὶ αὐτύχη, τὰ δ' ἀπλᾶ, (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο) τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ὑμετέραν, ξένην, ἵν' εὐθαρσήσητέ τι τῶν ὄντων πραγμάτων. ἐγὼ μὲν οὖν ἀλλ' ὅπερ εἰκὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅπερ δυσμαχώτατόν ἐστι τῷ φιλίππου πράγματι, καὶ βέλτιστον ὑμῖν. τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον, εἶναι ὄντα κύριον, καὶ ῥᾳθυμοῦντα, καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν, καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι, πολλῷ προέχει. πρὸς δὲ τὰς καταλλαγὰς ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο ἀσμένως πρὸς ὀλυνθίους, εὐαπόπαυστον ἔχει. δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς ὀλυνθίοις, ὅπου νικῶ ἡ τοῦ δόξης, ἡδὺ ὑπὲρ μέσου χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀνασάσεως, καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πάσης καὶ ἴσασιν, ἃ τ' ἀμφιπολίτῃ ἐποίησε τοῖς βραδύτας αὐτῷ τὴν πόλιν, καὶ πυδναίοις τοῖς ὑποδεξα-

Attentionis & beneuolentiæ captatio, leni addita reprehensione.

Sententiæ dictio, & confirmatio à periculo.

Occupatio non timendam esse Olynthiorum inconstantiam.

perunt. Denique tyrannis,mea quidem sententia, Reſpublicæ nihil habere fidei debent, præſertim finitimis. Quæ cum ita esse intelligatis,Athenienſes, cætera quæ decent omnia, vobis cogitanda esse affirmo, vt velitis & excitemini, belloque si vnquam, nunc certè maximè incumbatis: nec pecuniam tantùm promptè conferatis,ſed & ipſi militetis, nec in vobis quicquam deſiderari patiamini. Nulla enim iam ratio vobis, nulla excuſatio, quominus officio fungi velitis,relinquitur. Nam quod omnes iactabatis, Olynthios in Philippum esse concitandos, id vltrò nunc accidit: eáque ratione, qua maximè vobis expediat. nam si vestro impulſu bellum ſuſcepiſſent, ſocij fortaſſe parum firmi, atque ad tempus in ea ſententia fuiſſent. Quoniam autem eum ob illata tibi crimina oderunt: firmius eos probabile eſt cum eo, propter ea quæ & metuunt & perpeſſi ſunt, gerere inimicitias. Quare non negligenda eſt talis oblata occaſio: neq; committendum, vt idem vobis accidat,quod ſæpe iam prius accidit. Si enim nos,cum defenſis Eubœenſibus rediremus, atque Hierax & Stratocles Amphipolitæ,hoc ſuggeſtu conſcenſo,vos ſoluere,atq; oppidum in fidem accipere iuberent, pari ſtudio priuatis rationibus noſtris conſuluiſſemus, ac ſalutem Eubœenſium tutati eramus: & Amphipolim tum obtinuiſſetis, & omnibus quæ deinde ſecuta ſunt negocijs, fuiſſetis liberati. Rurſus,cùm Pydnam, Potidæam, Methonem, Pagaſas,cætera (ne ſingulis commemorandis immorer) obſideri nunciaretur: ſi tum harum vrbium vel vni primæ, alacriter, & vt decuerat, opem tuliſſemus ipſi:faciliore & multo humiliore nunc vteremur Philippo. Nunc dum præſentia ſemper amittimus, & futura ſua ſponte ſe rectè habitura opinamur:& auximus, Athenienſes, Philipum nos, & tantum effecimus, quantus nemo vnquam fuit rex Macedoniæ. Nunc autem venit occaſio. quæ? hæc quam offerunt Olynthij vltrò ciuitati, nulla priorum illarum deterior. Ac ſi quis(vt mihi quidem videtur)liberalitatem erga nos diuinam rectè æſtimet: is, tametſi multa non ita ſint, vt deberent,magnã tamen diis gratiam ſit habiturus: ídque iure ac meritò. Nam quòd multa bello amiſimus, id negligentiæ noſtræ acceptum referre iure poſſis.Quòd autem neque olim hoc factum, & oſtenſa iam nobis eſt quædam ſocietas,quæ ſit cladibus hiſce depellendis, modò vti velimus:diuinę beneuolentiæ beneficium equidem interpretor. Sed perinde ſit ſcilicet, vt & in paranda pecunia: ſi quis eam quam acceperit,etiam ſeruarit:magnam habet fortunæ gratiam. Sin imprudens conſumpſerit: vnà conſumſit & accepti à fortuna beneficij memoriam. Sic etiam in rebus gerendis:qui occaſionibus vſi nõ rectè ſunt, ij tametſi boni quippiam diuinitùs obtigit, haud meminerunt. Ex vltimo enim euentu,de iis quæ præceſſerunt omnibus,ſit plerunq; iudicium.Quapropter vobis ea quæ reſtant, Athenienſes, magnæ curę eſſe debent: vt his vitiis correctis,impreſſam ob res ſic adminiſtratas infamiæ notam exteramus. Quòd ſi hos quoque homines deſtituerimus, Athenienſes, atque ille Olynthum euerterit: dicat mihi aliquis, quid reſtet, quod illum, quò minus eat quò velit, remoretur? Nũquis veſtrũm cogitat,Athenienſes,& ſpectat,quemadmodum magnus euaſerit,infirmus cùm eſſet initiò Philippus? primùm Amphipoli capta,poſtea Pydna, mox Potydæa,deniq; Methone, poſtremò Theſſaliam inuaſit. Demum,quum Phe-

Conclusio & ab auditorum iudicio.

Exemplis ostendit ceſſationis incommoda.

Imago ſocordiæ, & ab occaſione cũ occupatione.

A periculo:quod demonſtrat contemtione alacritatis Philippi, & ceſſationis Athenienſium.

μίους. καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ἢ πολιτείαις, ἢ τυραννίσι, ἄλλως τε κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ τἄλλ' ἃ προσήκει πάντα ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι, καὶ παρεῖναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴ περ ποτε, καὶ νῦν χρήματα εἰσφέρειν προθύμως, καὶ αὐτοὺς ἰδιώτας, καὶ μηδὲν ὑλλείπειν. οὐδὲ γὰρ λόγος, οὐδὲ σκῆψις ἐφ' ὑμῖν, τὸ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν, ὑπολείπειν. νυνὶ γὰρ ὁ πάντες ἐθρυλλεῖτε, ὡς ὀλωθρίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦτα, ὡς αὖ ὑμῖν μάλιστα συμφέρει. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πειθόντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλερὸν σύμμαχοι, καὶ μέχρι τουταυτὶ ἀνεγνωκότες ἦσαν ἴσως. ἐφεισὰν δὲ ἐκ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίων εἰκὸς τὸν ἔχθραν αὐτοὺς ὑφ' ὧν φοβοῦνται πεποιῆσθαι, ἔχειν. εἰ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρᾶγμα πεπόνθασι καιρὸν ἀφεῖναι. εἰ δὲ παθεῖν τοῦτον, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε εἰ γὰρ ὅτ' ἦκον ὑμῶν βοηθοῦντες, καὶ παρῆσαν ἀμφιπολιτῶν ἱεραῖ, καὶ στρατοκλῆς, ὅτι τοῦτ' τὸ βῆμα κελεύοντες ὑμᾶς ἐκπλεῖν. καὶ προλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρεχόμεθ' ἡμεῖς καὶ ταῦτ' ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἣν περ ὑπὲρ τῆς τῶν εὐβοέων σωτηρίας εἴχετ' αἰ ἀμφίπολιν τότε, καὶ πάντων τῶν μὴ τῶν αὐτῶν ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. καὶ πάλιν ἰσχυρὰ πύδνα, ποτίδαια, μεθώνη, παγασαὶ, τἄλλα, ἵνα (μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διαβάλλω) πολυρκούμενα ἀπηλλάττετο· εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως, καὶ ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοῖς· ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματα οἰόμενοι χρήσειν καλῶς, ἐκ νυξὶ σύμμαχον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φιλίππου ὑμεῖς, καὶ καταστήσαντες ὑμῖν πλησίον, ὑλίκος οὐδεὶς πω βασιλεὺς γέγονε μακεδονίας. νυνὶ δ' καιρὸς ἦκε, τίς, ἔοικε, τῷ μὲν ὀλωθρίοις αὐτόματος τῆ πόλει, ὃς ἐδεὶς ὅστις ἥττων ἦν πολὺ τῶν ἐκείνων. ἐμοιγε δοκεῖ, τίς ἂν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δίκαιος λογισθῆ τῷ θεῷ τὴν ὑμῖν ὑπαρχόντων κατάστασιν, καὶ περὶ ἀνθρώπων ὡς δεῖ πολλαῖς, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν εἰκότως. τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι καὶ τὸν πόλεμον, τῆς ὑμετέρας ἀμελείας ἂν τις θείη δικαίως· τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, περιεῖναί τε πάντα ὑμῖν συμμάχειν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρὰ ἐκείνων δυτοίας δυσγενέτη μὲν ἂν ἔγωγε θείην. ἀλλ' οἶμαι, παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως. ἂν μὲν γὰρ ὅστις ἂν τις λάβῃ καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν. εἰ δ' ἀπολώσας λάβοι, συναπόλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῇ τύχῃ τὴν χάριν. ἐκ δὲ τῶν πραγμάτων ὅτου, οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐδὲ εἰ συνέβη τι ἀπ' ἐλπίδος αὐτοῖς ἀγαθὸν, μνημονεύουσι. πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον σκοπὸν ἕκαστον τῶν συμπαρῆκεν ὡς τὰ πολλὰ κείνεται. διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τὸν λοιπὸν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φρονῆσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθώσησθαι δόξητε, τὸν ὅπως τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ὑποφύγωμεν. εἰ δ' ἀφησόμεθα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ', ὅλωθρον ἐκεῖνος καταστρέψεται· φέρε πρὸς ἐμοί, τί τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν ἔσαι, βαδίζειν ὅποι βούλεται; ἀρ' ἄγε λογίζεσθαί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸ ῥόπον ὅ τι μέγας γέγονεν, ἀθηνῶν τὸ κατ' ἀρχὰς φιλίππου; τὸ πρώτον ἀμφίπολιν λαβών, καὶ ταύτα πύδναν, πάλιν ποτίδαιαν, μεθώνην αὖθις· εἶτα θετταλίας ἐπέβη· καὶ ταῦτα φερὰς, πα-

ρὰς, παγασὰς, μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβέλετο διέπεισας ἔρχεσθον, ὥχετ' εἰς θράκλιν. εἶτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλὼν, τοὺς δ', καταστήσας τῷ βασιλέων, ἠσθένησε. πάλιν ῥᾳΐσας, οὐκ ὀπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' ἐπὶ θὺς ὀλυνθίοις ἐπεχείρησε. τὰς δ' ἐπ' ἰλλυριοὺς, καὶ παίονας αὐτὸ, καὶ πρὸς ἀρύμβαν, καὶ ὅπη τις αὖ εἴποι, παρελείπω στρατείας· τί οὖν, τὶς αὖ εἴποι ταῦτα λέγεις ἡμῖν νυνὶ; ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ αἰσθησθε ἀμφότερα, καὶ τὸ προϊέσθαι καθ' ἕκαστον αἰεί τι τῶν πραγμάτων, ὡς ἀλυσιτελὲς, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην, ἣ πρὸς ἅπαντας ἔχει. ☞ συζῇ φίλιππος. ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις, ἡσυχίαν ἄξει. εἰσὶ δ' οἱ μὲν, ὡς αἰεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν ἐγνωκὼς ἔστι, ἡμεῖς δ' ὡς οὐδενὸς αἰτιλητέον ἐῤῥωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθε τε εἴς τί ποτε ἐλπὶς ταῦτα τελευτήσει. πρὸς θεῶν, τίς οὕτως δυσμενής ἐστιν ὑμῶν, ὅς τις ἀγνοεῖ, τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, αὖ ἀμελήσωμεν; ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γνώσεται, δέδοικα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ τ' αὐτὸ τρόπον ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ὅτι τοῖς μεγάλοις τόκοις μικρὰν διαρπάσαντες χρόνον, ὕστερον ἡ τῶν ἀρχαίων ἀπέδησαν, ἵνα καὶ ἡμεῖς αὖ ὅτι πολλῷ φανῶμεν ἐῤῥᾳθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ, ὧν νῦν ἠμελήκαμεν, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἐλθόντες ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῆς ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ. τὸ μὲν οὖν ὅτι πᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς ἔργου. τὸ δ' ὑφ' ἑνὸς τῶν παρόντων ὁ, τι δεῖ πράττειν ἀποραίνεσθαι, τοῦτ' ἔργου συμβέλου. ἐγὼ γοῦν ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τόδ' ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ, τοῖς ὑστάτοις περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας, ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ καταγνώμλυ ἐκβῇ. ὃ μὲν οἶμαι γε δεῖν, τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοπεῖν ἕκαστον ὑμῶν εἰδέναι, περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. φημὶ δὴ δίκῃ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῶν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς ὀλυνθίοις σώζειν, καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν, ☞ ξυμπρεσβεύειν, καὶ στρατιώτας ἑτέρους. εἰ δ' ἕτερον τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ἐπομένας τοῦτο, ὀλυνθον σώσασθε. ῥᾳδίως ὅτι τὴν οἰκείαν ἐλθὼν, ἀμυνεῖται· εἴ τε βοηθήσαντων μόνον ὑμῶν εἰς ὄλυνθον. ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖται, ☞ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, καὶ οὐκ ἐάσει τῷ χρόνῳ τὴν πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλῷ καὶ δίκῃ τὴν βοήθειαν εἶναι. καὶ πρὸς μὲν τὸ βοηθεῖας ταῦτα γιγνώσκω. πρὸς δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά. ταῦτα δ' ὑμεῖς οὕτως, ὡς βέλεσθε, λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε· οὐδενὸς ὑμῖν πρὸς δεῖ πόρου. εἰ δὲ μὴ, πρὸς δεῖ μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐν δεῖ τοῦ πόρου. τί οὖν, ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μὰ δί', ἀλλ' ἐγώ γε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι, στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι, καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικὰ καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι, τήν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν, καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα. ὑμεῖς δ' ἴσως πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς. ἔστι δὲ λοιπὸν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. Δεῖ δὴ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων ὅτιοῦν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δ' καὶ ἄλλοις πηγὰς ἄλλοθι πόρους. ὧν ἔλεσθε, ὅστις ὑμῖν ἂν συμφέρειν δοκῇ. καὶ ἕως ἔστι καιρὸς. αἱτιλάβεσθε τῶν πραγμάτων. ἄξιον δ'

ras, Pegasas, Magnesiam, omnia suo arbitratu compositisset: in Thraciam abiit. Deinde ibi regibus aliis eiectis, aliis constitutis, in morbum incidit. ex eo paululum recreatus, non ad socordiam se deflexit, sed statim Olynthios est aggressus. Eius autem in Illyrios & Pæones, & aduersus Arymbam, & quò non? prætereo expeditiones. Quid ergo, inquiet aliquis, ista nobis commemoras nunc? Vtrunque vt cognoscatis, Athenienses, & sentiatis, tum proiicere singulatim semper aliquid rerum, quàm non expediat: tum perpetuam in rebus gerendis alacritatem, qua erga omnes Philippus vtitur: præ qua fieri non poterit, vt rebus gestis contentus, in ocio se contineat. Qui si in ea sententia erit, vt agendo semper opes suas, & gloriam augendam censeat, nos autem nullius rei curam constanter & seriò suscipiemus: considerate, quem tandem harum rerum exitum fore sit sperandum. Quis vestrûm, per Deos, adeò socors est, qui nesciat bellum inde ad nos venturum, si neglexerimus? Verùm id si fiat, vereor, Athenienses, ne quemadmodum ij, qui temerè pecuniam magno fœnore mutuò sumunt, atque illa paulisper locupletati, pòst etiam patrimoniis euertuntur: sic & nobis segnitiem nostram magno constitisse appareat: & dum ad voluptatem omnia referimus, in eam tandem necessitatem veniamus, vt multa, eáque grauia ferenda sint, quæ facere noluimus hactenus, déque agro nostro sit dimicandum. Ac reprehendere quidem, dixerit forsan aliquis, esse facile, & cuiusuis: quid autem de his rebus statuendum sit, pronunciare, id esse consiliarij. Ego verò, quanquam illud non ignoro, sæpe vos non iis qui sunt in culpa, sed his, qui postremi sententiam iam dixerint, irasci, vbi quid ex sententia non euenerit: non tamen arbitror meæ priuatæ salutis ita habendam esse mihi rationem, vt quicquam dissimulem, quod è re vestra futurum esse ducam. Censeo igitur, duobus vos oportere modis rebus succurrere: tum vrbes Olynthiorum tuendo, & milites, qui id agant mittendo: tum regnum eius vastando, & triremibus & militibus aliis. Quòd si alterutrum neglexeritis: vereor ne irrita sit futura expeditio vestra. Siue enim agrum suum à vobis diripi vexarique passus, ipse interim Olynthum subegerit: facilè, domum reuersus, sua defendet. siue præsidia vos duntaxat Olynthum miseritis: videns rem domi in tuto esse, assidebit & ducet bellum: mora obsidionis eos superabit. Auxilia igitur & magna & bipertita esse oportet. Ac de auxiliis hæc statuo. Quod autem ad pecuniam comparandam attinet, est. Athenienses, pecunia vobis est, quanta omnium mortalium nemini, militaris: eam verò vos sic vt vultis capitis. Quam si militantibus restitueritis: nullo erit opus commeatu. Sin minus: opus erit, vel nullus potius satis erit commeatus. Quid igitur, dicat aliquis: túne autor es, vt ea sit militaris? Ego verò nequaquam. Ego enim conscribendum exercitum censeo, & hanc pecuniam esse debere militarem, & vnam esse rationem, eandem & faciendi & accipiendi quæ oporteat. Eam verò vos ita capitis, vt festa celebretis, & res ferè nullas geratis. Reliquum igitur id est scilicet, vt omnes tributum conferant: si multis opus erit, multum: sin paucis, parum. Omnino certè pecuniis est opus, nec sine his quicquam potest ritè administrari. Indicant etiam alias alij parandæ pecuniæ vias: è quibus eam vos eligetis, quæ maximè conducere videbitur: & rerum curam, dum occasio adest, suscipietis. Illud etiam

Causis expositis, cur defendendi sint Olynthij: occupatione transit ad alteram partem, facultatis locú:

Pecuniaria ratio.

est operæprecium cogitare & reputare,quo in loco nunc sint res Philippi. Neque enim(vt videatur & dici possit, re non satis considerata) status eius hoc tempore præclarus est,aut pulcherrimus.Neque intulisset ille hoc bellum vnquam , si gerendum fore censuisset.Nam tum primo statim impetu se omnem rem confecturũ sperabat:qua spe frustratus est.Hoc igitur primum illum turbat,cùm præter expectationem euenerit,& magnam illi mouet ægritudinem. Deinde motus etiam Thessalorum.Nam hi quidem natura nimirum & semper omnibus mortalibus infidi fuerunt.Quales autem sunt,tales eos nunc & ille cum primis experitur.Decreuerunt enim Pagasas ab eo reposcere, & Magnesiam muniri vetuerunt. Præterea quosdam audiui ego , qui dicerent , non concessuros ei Thessalos posthac portoriorum & vectigalium vsum fructum:quòd Thessalorum respublicas inde sustentari,non ea intercipi à Philippo oporteat. Qua pecunia priuatus si fuerit in arctum admodum ei stipendia peregrini militis redigentur.Iam Pæonem & Illyrium , cæteros denique omnes existimandum est,sui iuris & liberos, quàm seruos,esse malle.Insueti enim sunt cuiquam parêre per omnia:& homo importunus est, vt aiunt. neque profectò id incredibile fortassis est.Nam res secundiores quàm par est,temeritatis occasionem incautis præbent.Quare sæpe videtur parta tueri bona esse difficilius,quàm parare.Statuetis igitur , Athenienses,incommoditates illius vestras esse commoditates,& occasionem strenuè vrgebitis: nec legatos duntaxat mittetis quo mittendi sunt,sed & ipsi militabitis,& alios omnes concitabitis. Nam si Philippo talis contra nos daretur opportunitas , & bellum propè nostros fines oriretur : quàm cupidè putatis eum in nos inuasurum? Et non pudeat vos, si nec ea quæ ferretis,si posset ille:data occasione,facere audeatis? Præterea ne hoc quidem vos prætereat,Athenienses,nunc optionem dari vobis , vtrum vos illic oporteat bellum gerere , an apud vos illum? Si enim Olynthiorum opes manserint incolumes: vos illic pugnantes,cùm illius regnum vastabitis,tũ securè hac vestra terra fruemini. Sin illa Philippus occuparit:quis eum porrò huc ire prohibebit Thebani?nisi dictu acerbius,etiam expeditè vnà irrumpent.An Phocenses?qui ne sua quidem sine vestris auxiliis tueri possunt.Aut alius quispiam? At hercule nolet.Omnium certè absurdissimum fuerit si,quæ nunc,etiam cum stultitiæ reprehensione, tamen eloquitur,ea,data potestate non faceret. Quãtum autem intersit,hîc an illic bellum geratur: verbis nihil opus esse arbitror.Si enim oporteret vos ipsos triginta duntaxat dies foris esse , & quæ alendo sunt exercitui, è nostri agri prouentibus petere) si nullus inquam hostis in eo versaretur) id damnum quod ij vestrûm,qui agros colitis,facerent,maius fore totius belli superioris impensis arbitror.Quòd si quæ hostiles copiæ venerint : quantæ clades erunt metuendæ? Accedet proteruitas , atque insuper ipsius rei dedecus:quod nullo minus est detrimento, sanis quidem hominibus.Quare omnia hæc in conspectu habere,atque vniuersi adiuuare , & bellum illuc amoliri debent : diuites , vt , pro multis , quæ Deûm benegnitate possident, pauca impendentes, reliqua securè teneant:iuuenes,vt in Philippi regno parta bellandi peritia , terribiles incolumis patriæ custodes fiant:Oratores, vt in reddendis rationibus

Hostis incommoda.

Ab hostis exẽplo, & comparatione bellorum.

Philippum & posse & velle Atticam inuadere.

Peroratio per distributionem, optatione addita.

A ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, τὰ πράγματα ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ τῶ φιλίππου. οὔτε γὰρ ὡς δοκεῖ, καὶ φησειέ τις ἂν, μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, δύσκριτος, οὐδ' ἂν ὡς κάλλιστα αὐτῷ, τὰ παρόντ' ἔχει. οὔτ' ἂν ἐξῴωγκε τὸν πόλεμον ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ὡήθη δεήσειν αὐτὸν· ἀλλ' ὡς ὄπιθεν ἅπαντα, τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, καὶ ἅμα διέψεσθαι. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει, ὥστε γνώμης μετρίου. καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει. εἶτα τὰ τῆς Θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἅπαντα μὲν ἴσως φύσει, καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις. κομιδῇ δ' ὥσπερ ἴσως, καὶ δῆτα νυνὶ τούτῳ. καὶ γὰρ παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτὸν εἰσιν ἐψηφισμένοι· καὶ μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν· ἤκουσι δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας, καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσουσιν αὐτῷ καρπεῖσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τῆς Θετταλῶν ὑπὸ τούτων δεῖ διοικεῖν, οὐ φίλιππον λαμβάνειν. ἂν δ' ὑπὸ τούτων ἀποστερηθῇ τῆς χρημάτων. εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς ἐφοδῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσει. ἀλλὰ μὴν τόν γε πάονα, καὶ τὸν ἰλλυριὸν, καὶ ἁπλῶς τοὺς ἅπαντας, ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν, καὶ ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι. καὶ γὰρ ἀήθεις τὸ καταπονεῖν τινός εἰσι. καὶ ἀθέμιτος ὕβρεως, ὡς φασι καὶ μὰ δι' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως. Τὸ γὰρ δὴ πράττειν ὥσπερ τὼ ἀξίαν, ἀφορμὴ τὸ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται. διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθά, τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὼ ἀκμαίαν τὼν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συναράσθαι τοῖς πράγμασι, καὶ προσβοηθοῦντας ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατοῦντας αὐτοῖς. καὶ παροξυνόντας τοῖς ἄλλοις ἅπαντας. λογιζομένους, εἰ φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ. πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ' οὐκ ἀσχυρόσεσθε, εἰ, μήθ' ἃ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε; Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νυνὶ αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῆδ' ὁλκιμώτερα· ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὼ ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τὼ οἰκείαν ταύτῃ ἀδεῶς καρπούμενοι. ἂν δ' ἐκεῖνα φίλιππος λάβῃ. τὶς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι, μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν ἕτοιμως. ἀλλὰ φωκεῖς; οἱ τὼ οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητε ὑμεῖς· ἢ ἄλλος τις; ἀλλ' ὦ τᾶν, οὐχὶ βουλήσεται. τῆδ' ἀτοπωτάτων μὰν οὐδὲν, εἰ δὲ νεὼ ἄνοιαν ὀφλισπάνων ὅμως ἐπιλαλεῖ, ταῦτα δ' ὠνητὸς μὴ φράζει. ἀλλὰ μὼ ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διαφορὰ, εἰ θάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, ἐδὲ λόγε φράσσειν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοῖς ξιάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γένεσθαι, καὶ ὅσα ἀνάγκη, στρατοπέδῳ χρωμένους, τῆδ' ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῆδ. ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν φρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνηται. εἰ ὁ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι; καὶ φρασέται ἡ ὕβρις, καὶ ἔτι ἡ τῆδ' ἀργμάτων αἰσχύν, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημιᾶς τοῖς γε σώφροσι. Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ σωιδόντας, ἅπαντας βοηθεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· τοῖς μὲν δυ-

B πόρεσι, ἵν' ὑπὲρ τῆδ πολλῶν, ὧν, καλῶς ποιοῦντες πῶνται ἀδεῶς. τοῖς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὼ τὸ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ τὸ φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι, φοβερὸν φύλακες τῆς οἰκείας ἀκροκίου γένωνται. τοῖς δ' λέγοντας, ἵν' αἱ τῆδ πεπολιτευμένων αὐτοῖς

C ἔχουσι, μικρὰ ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρ-

δύθυμα

ῥᾳδίαν ἡγοῦνται. ὡς ὁπόταν ἀπ' αὐτῶν ὑμᾶς ὧδε ἔχῃ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κρίνεσθε καὶ τὴν παρασκευὴν αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δὲ εἴη πάντως εἵνεκα. A

administrationem suam facilè tueri possint. Nam vt eæ res erunt, quæ vobis euenient: ita & vos de actis eorum iudicabitis. Quæ vtinam bonæ sint, & officio fungantur omnes.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ β.

Προσήκαντο μὲν τὴν πρέσβειαν τὴν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι. μέλλουσι δὲ ὧδε τὴν ἔξοδον, καὶ διὰ δεδίασιν ὡς δυσπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου. παρελθὼν δὲ ὁ Δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ὑποδεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα, καὶ ὡς τοῖς συμμάχοις ὑποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, κἀκ τῆς ἰδίας δύναμιν οὐκ ἰσχυρὸν. τοιοῦτος δὲ Μακεδόνας ἀσθενεῖς ἐφ' ἑαυτοῖς.

LIBANII ARGVMENTVM Secundæ Orationis Olynthyacæ.

ADmiserant legationem Olynthiorum Athenienses, & auxilia eis decreuerant: sed expeditionem differebant, metuentes, ne sibi difficile cum Philippo bellum esset futurum. Demosthenes igitur progressus, confirmare populum studet, atque ostendit, quàm infirmæ sint opes Macedonis. Nam & sociis eum suspectum esse ait, & suis viribus parum valere, quum Macedones per se infirmi sint.

DEMOSTHENIS SECVNDA OLYNTHIACA, ORATIO secunda, Hieronymo Vuolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Mesum admit audi toribus laudanda eorum fortuna: & hortatur, vt occasione vti velint, obiter & Philippum commendans, & Athenienses castigans.

CVm multis in rebus, Athenienses, perspici mihi posse videtur deorum immortalium beneuolentia, declarata erga rempublicam: tum verò in hoc negocio. Quod enim hostes Philippi extiterunt ij, qui & finitimam ei regionem tenent, & potentia nonnulla præditi sunt, &, quod omnium maximum est, de hoc bello ita sentiunt, vt conditiones pacis quæ cum illo fiat, primùm infidas, dein de patriæ suæ exitiosas esse putet: admirabile quoddam esse apparet, ac diuinum omninò beneficium. Illud igitur iam prouidendum erit, Athenienses, ne ipsi de nobis peius mereri, quàm fortuna videamur. Nam turpe, imò turpissimum fuerit, non modò vrbes & loca, quæ aliquando tenuimus, palàm abiicere: sed etiam à fortuna comparatos & socios & occasiones. Ac Philippi quidem vires recensere, Athenienses, & iis verbis ad officium faciendum vos exhortari, non consultum esse existimo. quamobrem? quia quicquid ea de re dixeris, id vt ei aliquid afferre laudis, sic à nobis non præclarè administratum esse videatur. Quò enim is plura supra dignitatem suam gessit, eò admirabilior apud omnes habetur. Vos, quantò deterius, quàm decuerat, vsi rebus estis: tantò maiorem ignominiam suscepistis. Hæc igitur omittam. Etenim, si quis verè consideret, Athenienses, hinc eum videat magnum esse factum, non à semetipso. Proinde quas ille res acceptas iis referre debeat, qui ex eius commodo Rempublicam administrarunt, quosque vos supplicijs cohercere deceat: nunc non esse video narrandi locum.

Propositio eum attentione & captatione beneuolentiæ: Philippum, quod iniurijs & imposturis creuerit, non esse firmos socios habiturum.

Quæ autem etiam præter hæc se offerunt, & vobis omnibus vtilissima sunt auditu, & magno, Athenienses, illi esse probo apparebit, si qui rectè æstimare velint: ea dicere conabor. Eum igitur periurum & perfidum vocare, sine demonstratione facinorum: conuicium esse inane, iure dicas. Quæ autem vnquam gessit, ea recenseri ac coargui omnia, breui posse orationem, & mihi quidem, duabus de causis vtilia esse dictu videntur: tū vt illum, id quod res est, improbum esse constet: tum vt qui Philippi timore attoniti sunt, quasi is superari non possit, videant, eum percurrisse omnia, quibus dudum per posturam magnitudinem hanc suam auxit, & ad ipsum accedere finem res eius. Ego, Athenienses, valde ducerem & ipse formidabilem esse, & admirabilem Philippum, si iustis eum creuisse actionibus viderem. Nunc, cùm rem diligenter considero, reperio, Philippum, ea re nostram ab initio socordiam, cùm Olynthios quidam hinc repulerunt, orationem apud nos habituros, quòd se Amphipolim nobis traditurum, & illud quod aliquando iactabatur, clàm confecturum diceret, pellexisse: Olynthiorum deinde amicitiam sibi adiunxisse, expugnanda Potidæa, nostro oppido, & ereptam nobis prioribus sociis per iniuriã, illis tradẽdo: Thessalos nũc postremò sibi conciliasse, promittẽdo, se eis Magnesiam traditurum: & recipiendo, se Phocense bellum pro eis gesturum. Denique nemo est, eorum qui ipso vsi sunt, quem non deceperit, His enim artibus creuit, vt semper eorum, à quibus

Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν τῶν θεῶν εὔνοιαν, φανερὰν γεγενημένην τῇ πόλει οὐχ ἥκιστα ἂν, ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι. τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσαντας φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὁμόρους, καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ, τὸ μέγιστον ἁπάντων, τῷ ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τοὺς μὲν ἐκείνου ἀλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα καὶ ἑαυτῷ παρῴδους νομίζειν ἁπάσας εἶναι· δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντὶ ἀπάσιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξωμεν τῶν ὑπαρχόντων. ὡς ἔστι τῶν μεγίστων, μᾶλλον ἢ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἡμῶν ποτε κύριοι, φανεροὺς περιεμένους· ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης προσκεκτημένων συμμάχων τε καὶ φίλων. τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι, καὶ δι' ἐμοῦ τούτων τῶν λόγων ποιεῖσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς οὐκ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. δι' ἃ τοίνυν μοι δοκεῖ πάντ' ὅσα ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινά, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς περᾴχθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὸν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοπεῖ. ἐνθένδ' ἂν μέγαν αὐτὸν ἴδοι γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὑτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δ' ἴσως προσήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νυνὶ ὀρθὸν τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν. ἃ δ' ἂν χρεὼν τούτων ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' ἑκάστου φαίνεται ἂν ὀνείδη βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι. Τὸ μὲν οὖν ὄρκον καὶ ἄπιστον καλεῖν αὐτὸ τὰ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως· τὰ δ' ἄλλ' ὅσα πώποτ' ἐπράξε διεξιόντα, ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι. τοῦτ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φάνεσθαι· καὶ τοῖς, τοῖς ὑπερεκπεπληγμένοις, ὡς ἀμαχόν τινα τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς προτέροις ὢν προσκρούομεν μέγας νυνὶ ἠυξήθη· καὶ πρὸς αὐτοῖς ἥκει τοῖς τελευταίοις τὰ πράγματα αὐτῷ. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγοῦμαι καὶ αὐτὸς φοβερὸν εἶναι καὶ θαυμαστὸν τὸν Φίλιππον, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον. νυνὶ δέ, ἀνωρθωμένον καὶ σκοπῶν δ' εἰσκω, τὴν μὲν ἡμετέραν ἀμέλειαν τὸ καθ' ἀρχάς, ὅτε ὀλυνθίοις ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε, βουλομένοις ἡμῖν διαλεχθῆναι, περὶ τοῦ Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τὸ θρυλλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο κατασκευάσειν, τούτῳ προσαγόμενον. τὴν δὲ ὀλυνθίων φιλίαν μὴ ταύτα, τὸ ποτίσασθαι, ὅσην ἡμετέραν, ἀφελεῖν· καὶ τὰς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοις· Θετταλοὺς δὲ νυνὶ τὰ τελευταῖα, τῷ μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτοῦ πολεμήσειν ἀναδέξασθαι. ὅλως δὲ οὐδείς ἐστιν, ὃν τινὰ οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῇ αὑτοῦ χρησαμένων, τὰ δὲ ἑκάστων ἄνοιαν αἰεὶ τῇ ἀγνοούντων αὐτὸν

αὐτὴν ἐξαποστῶ, καὶ πρεσβευόμενον, οὕτως ἠυξήθη. ὥσπερ οὖν ἐξ ἀρχῆς τούτων ἤρθη μέγας, ἵνα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾠοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει ἐξ ἀρχῆς αὐτὸν τοῦτον καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάντ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιρὸν μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὸ πάρεστι φιλίππῳ τὰ πράγματα. ἢ παρελθόντα τινὰ ἐμοὶ, μᾶλλον ἢ ὑμῖν δείξατε, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω· ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξαπατηθέντες, τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν αὐτῷ· ἢ ὡς οἱ πρὸ τοῦ αὐτῷ ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ, νῦν ἐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄνθρωποι; καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὴ ὕπνος ἔχει ἢ ῥᾳθυμία, οἴεται ἢ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χώρια κἠ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συνῇ, κἠ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν κἠ φέρειν τὰς συμφορὰς, κἠ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι. ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις, ὥσπερ ὅδε, ἰσχύσῃ· ἡ προτέρα προφάσις κἠμικρὸν πᾶσμα ἀπάτης ἀνέχαιτισε, καὶ διέλυσεν. ἃ γὰρ ὄντ', ἐκ ὄντ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα κἠ ὑποκρινόμενα, καὶ ψευδόμενον, δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι. ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἄπαξ, κἠ βραχὺ χρόνον ἀντέχει. κἠ σφόδρα γε λῶδησεν ὅτι ταῖς ἐλπίσιν, αἷς τύχῃ τῷ χρόνῳ ὑφορᾶται, κἠ προσὶ αὐτὰ καταῤῥεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ. ἵνα κἠ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς, καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο γὰρ ἐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις φιλίππῳ. φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα τοῖς μὲν ὀλωθρίοις βοηθεῖν κἠ ὅπως τις λέγει, κάλλιστα, κἠ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι. πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παρέξεται. κἠ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι πανταχοῦ πανταχοῦ, καὶ προὶ μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέν τοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγοις ἐρεῖσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρεσβεῖς, ἀλλὰ κἠ ἔργον τι δείκνυσιν ἔξουσιν, ἐξελαυνόντων ὑμῶν ἀξίως τὴν πόλεως, κἠ ὄντων ὑπὸ τοῖς πράγμασιν. ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται, καὶ κένον· μάλιστα δ' ἡ μετέρας πόλεως. ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ πολλοὶ ὄντες μετάστασιν, κἠ μεγάλην δείκτην τῆς μεταβολῆς, εἰσφέροντας, ἐξοδίας, ἀπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῶν προσέξει τὸν νοῦν. καὶν ταῦτα ἐθελήσητε, ὡς προσήκει κἠ δεῖ, περαίνειν, ἃ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀθενῶς κἠ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς κἠ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται. ὅλως γὰρ ἡ μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἐν μὲν προσθήκης μέρει ἐστὶ τις ἐσμικρά. οἷον ὑπῆρξε πρὸ ὑμῶν ὅτι Ἰφικράτους πρὸς Ὀλωθρίους· πάλιν αὖ, πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλωθρίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον. νυνὶ δὲ Θετταλοῖς νοσοῦσι καὶ ταραττομένοις, ὅτι τὸν τυραννικὸν οἶκον ἐβοήθησε. καὶ ὅπῃ τις αὖ, οἶμαι, προσθῆ κἂν μικρὸν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ δ' καθ' αὑτὸν ἀσθενὴς κἠ πολλῶν κακῶν ὄντι μεστή. καὶ γὰρ ὅδε ἅπασι τούτοις, οἷς αὖ τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσατο, τοῖς πολέμοις, κἠ ταῖς στρατείαις, ἐτ' ὀλισθηρότερον αὐτὸν, ἢ ὑπῆρχε φύσει, κατεσκεύακεν ἑαυτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς φίλιππόν τε χαίρειν, καὶ τοῖς ἀρχομένοις· ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ὀλίγου δεῖ, κἠ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ προῄρηται, πράττων κἠ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν, τοῦτ' ἀγαπᾷ ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλ-

A ignoraretur, imprudentiam circumueniret atque assciceret. Vt igitur per hæc altè ascendit, dum quisque aliquo se ab eo beneficio affectum iri putabat: sic per eadem hæc etiam deiici rursus eum oportet, postquam compertum est, eum ad suam vtilitatem referre omnia. In eo igitur loco res Philippi nunc sunt, Athenienses: aut prodeat aliquis, & mihi, ac potius vobis, ostendat, vel hæc à me non verè dici: vel eos qui primũ decepti sũt, in cęteris ei credituros: vel aliter, quã merebãtur, seruitute oppressos Thessalos, nunc non teneri desiderio recuperandæ libertatis? Quòd si quis vestrûm hęc quidem ita esse ducit, sed eum vi retenturum imperiũ opinatur, quòd loca & portus, & alia eius generis præoccuparit: non rectè opinatur. Cum enim beneuolentia res componuntur, & omnibus belli sociis eadem expediunt: & conferre operam, & ferre ærumnas, & perseuerare volunt homines. Si quis autem per auaritiam & improbitatem, vt ille, fit potens: prima quæque occasio & paruum erratum omnia retrahit & dissoluit. Non enim fieri, non fieri potest, Athenienses, per iniurias & periuria & mendacia, stabilis potentia comparetur. Nam talia semel & ad breue tempus consistunt, & spem de se fortasse magnam præbent: sed tandem patefiunt, & vltrò collabuntur. Nã, B mea quidem sententia, vt ędium & nauis & aliarum rerum eius generis, infimas partes firmissimas esse oportet: sic etiam actionum initia & fundamenta, vera & iusta esse cõuenit. Id verò non inest nunc in rebus à Philippo gestis. Itaque censeo à nobis & opem ferendam esse Olynthiis (quod quò pulchrius & celerius quisque fieri iusserit, eò magis mihi probabitur) & ad Thessalos legationem mittendam, quæ alios hæc edoceat, alios exhortetur. Nunc etenim Pagasas reposcere, & de Magnesia verba facere decreuerunt. Illud tamen prouidete Athenienses, ne verba duntaxat afferant legati nostri: sed & opus aliquod ostendere possint, exercitu à vobis pro dignitate ciuitatis educto, & ipsa re susceptа. Nam cùm omnis oratio, si res absint, friuolum quiddam habetur & inane: tum verò ea quæ à nostra vrbe proficiscitur. Qua quò expeditius vti nos putant, eò magis ei diffidunt omnes. Ostendenda autem est insignis conuersio, & magna mutatio, conferendo tributo, militando, omnia strenuè gerendo: si modò quis- 2. Etiam pãquam vobis fidem habere debeat. Quæ si voletis, vt tium Philippi impeconuenit & oportet, absoluere: non solùm, Athe- tium esse nienses, fœderatos infirmos & infidos apparebit es- infirmum & tenue. C se Philippo: sed etiam domesticum eius imperium & copias laborare deprehendetur. Omnino enim Macedonica potentia & imperium, additamenti vice non paruum sanè quiddam est, cuiusmodi vobis aliquando fuit, imperatore Timotheo, contra Olynthios: atque iterum, contra Potidæam Olynthiis: visum est esse aliquid vtrunque coniunctum. Nunc Thessalos seditione laborantes & cõturbatos, idem contra tyrannicam familiam adiuuit. Denique nihil est opinor, quin, quantumuis paruis additis viribus, adiuuetur. Ipsum verò per se infirmũ, ac multis malis est refertum. Etenim iste his rebus omnibus, ob quas magnum eum putet, bellis & expeditionibus, ruinosius id, quã suapte natura fuerat, sibimet effecit. Neq; enim putetis Athenienses, iisdem delectari rebus & Philippum & populũ eius. Nã vt ille gloriã appetit, eámq; rem admiratur, atque instituit, gerẽdis rebus, & periculis adeũdis, nullum casum recusare, & hanc opinionẽ, vt ea perfecisse dicatur, quæ nullus

Refutatio, sine iustitia nihil esse stabile.

alius Macedonum rex,vitæ ſecuritati anteponit: ſic illarum rerum gloria nihil ad hos attinet.quin moleſtè ferunt,ſe aſſiduis illis ſurſum deor obeundis expeditionibus conflictari,& continenter ærumnas perpeti:vt qui nec rei dare operam, nec viuere domi ſuæ ſinantur. Neque etiam quæ ſic quæſita tenent,ſuo arbitratu collocare poſſunt,clauſis propter bellum Macedonicis imporiis.Ac, vt vulgus Macedonum erga Philippum ſit affectum, ex his facilè intelligitur.Qui autem cum eo verſantur peregrini milites & ſatellites, opinionem illi quidem excitarunt,ſe admirandos eſſe ac ſtrenuos bellatores: ſed, vt ego è quodam in Macedonia nato audiui,optimę fidei viro,nihilo ſunt aliis præſtantiores.Nam, etſi qui inter eos viri ſint rei militaris & pugnandi periti:eos,vt eſt ambitioſus,omnes ab eo repelli dixit, omnia volente facinora videri ſua eſſe. præter enim cætera, & ambitionem viri eſſe immenſam. Si quis autem modeſtus,aut alioqui vir bonus, quotidianã vitæ intemperantiam,& ebrietatem, & ſaltationes obſcœnas ferre nequeat: eum negligi & nullo eſſe numero.Reliquos igitur,quibus familiariter vtatur latrones eſſe,& adulatores,& tales homines qui inebriati ſaltare non recuſent,& ad eum ſaltare modum,vt ego nunc apud vos dicere verear.Perſpicuũ autem eſt,hæc eſſe vera. Etenim quos hinc omnes expellebant, vt præſtigiatoribus multò nequiores, Calliam illum miniſtrum publicum,& eius generis homines:ridiculorum imitatores,& opifices turpiũ canticorum,quæ in ſodales conficiunt, vt rideatur: hos amat & ſecum habet.Quæ tametſi parua exiſtimari queunt,magna ſunt tamen,Athenienſes, indicia,ſi quis verè cogitet,illius ingenij & infelicitatis. Verùm hæc nunc eius ſucceſſibus obſcurantur: quãdoquidem res ſecundæ magnam vim habent ad occultanda & obumbranda talia probra. At ſi paulum impegerit: tum in omnem eius vitam & fortunas inquiretur.Id quod ipſe,mea quidem opinione, videtur,Athenienſes,breui oſtenſurus,ſi & Dij annuent,& vos voletis. Vt enim in corporibus noſtris, dum valeas, nullum adeò ſenſum doloris afferunt ſingulæ partes labefactæ: ſin in morbum incideris, omnia mouentur,ſiue ruptum ſit,ſiue luxatum,ſiue quid aliud vitiatum:ſic & ciuitatem & tyrannorum dum foris bella gerunt, obſcura vulgo mala ſunt: quando autem finitimum bellum conſeritur, omnia eluceſcunt.Si quis autem veſtrũm,Athenienſes, eò difficilem oppugnatu Philippũ eſſe putat, quòd fortunatum eſſe videt: vtitur is quidem ſobrij hominis cogitatione. Nam multum in fortuna momenti eſt,ac ea potius ſola in omnibus mortalium rebus dominatur. Ego tamen, ſi optio mihi detur, noſtræ vrbis fortunam(modò vos ipſi vel paululum officio fungi velletis)illius fortunæ anteferrẽ. Multo enim plures vobis occaſiones ad diuinam beneuolentiam obtinendam ineſſe video,quàm illi. Verum ſedemus,vt video,ocioſi. Neq; verò fas eſt, vt qui ipſe ignauus eſt, vel amicos aliquid agere ſua cauſa iubeat,nedũ deos immortales. Non igitur eſt mirãdũ,ab illo,cũ ipſe militet & laboret, & omnibus rebus interſit,& nullã vel occaſionẽ vel horam prætermittat,vos,dum cunctamini,& decernitis,& ſciſcitamini,ſuperari.Ego quidem hoc non miror. Contrarium potius mirum eſſet,ſi nihil agẽdo nos, quod bellum gerentibus conuenit,eum qui vbique

1.Extenuatio ſatellitum Philippi,& aulicę diſciplinæ exagitatio.

Occupatio è paruis magna eſſe iudicanda.

Refutatio, Philippi fortunã nõ eſſe metuendã,ſed ignauiã abiiciendam, & ſaniora conſilia capienda.

A λως μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν, ἀντὶ τῆς ζῆν ἀσφαλῶς ἡρημένος. τοῖς δέ, τὸ μὴ φιλοτιμίας τ' ἀπὸ τούτων οὐ μετεσκοπῶμεν ἢ αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς αἰῶτε κὴ κάτω, λυπεῖσθαι κὴ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ὅπι τοῖς ἔργοις, ὅτ' ὅπι τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διαζῆβειν, ἔθ' ὅσ' ἂν πορίσωσιν ἔτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλεισμένων τὴν ἐμπορίαν τὴν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ μακεδόνων πῶς ἔχουσι φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σαφῶς ἐκ ἁλεπῶς. οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι, ⊕ πεζέταιροι, δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμασοὶ, κὴ συγκεκροτημένοι τὰ τ' πολέμε. ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ πεζῇ πεμένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἷόν τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνὴρ ἔζη ἐν αὐτοῖς, οἷος ἔμπειρος πολέμε, κὴ ἀγώνων. τούτοις μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀποθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτὸ δοκεῖν εἶ) τὰ ἔργα. πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις κὴ τὸ φιλοτιμίαν τἀνδρὸς αὐπέρβλητον εἶ). εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως τ' B καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τῆ βίου, κὴ μέθυ, κὴ κορδακισμοῖς οὐ δυνάμενος φέρειν * παρεωρᾶσθαι, καὶ ἐν οὐδενὸς εἶ) μέρει τ' τοιοῦτον, λοιπὸς δὴ πρὸς αὐτὸν εἶ) λῃστὰς, καὶ κόλακας, κὴ τοιούτοις ἀνθρώποις, οἷς μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν οὐκ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσω. δῆλον δ' ὅτι ταὐτ' ἐστὶν ἀληθῆ. καὶ γὰρ οἷς ἐν δὲ δὲ πάντες ἀπήλαυνον, ὡς πολὺ τῆ θαυμαστοτέρων ἀσελγεστέρους ὄντας, καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον κὴ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων. κὴ ποιητὰς αἰρεῶν ἀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς σωρόντας ποιοῦσιν, ἕνεκα τῆ γελᾶσθαι· τούτους ἀγαπᾷ, κὴ πρὸς αὐτὸν ἔχει. καί τι ταῦτα εἰ κὴ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἔστι τοῖς σύνεσιν. ἀλλ', οἶμαι, νυνὶ μὲν ὑπόπτοι τοῦτοις τὸ καθεῦδεν. αἱ γὰρ δυσπραξίαι δεινὰ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη. εἰ δέ τι πλήσειε, τότε ἀκριβῶς αὐτὰ πάντ' C ἐξεταθήσεται. δοκεῖ δ' ἐμοιγε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δεῖξεν οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν σοί τε θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῖν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῆ καθέκαστα σαθρῶν· ἐπὰν δ' ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κὰν ῥῆγμα κὰν στρέμμα, κὰν ἄλλο τι τῆ ὑπαρχόντων, σαθρὸν ᾖ, οὕτω καὶ τῆ πόλεων, καὶ τῆ τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν. ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. εἰ δέ τις ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν φίλιππον δύτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν πρὸς πολεμῆσαι νομίζει σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται. μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη πρὸς πάντ' ἐστὶ τὰ τῆ ἀνθρώπων πράγματα. οὐμενοῦν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθέλοντων ἅ προσήκει ποιεῖν ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου. πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν πρὸς τῆ θεῶν δύνασιν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνοῦσας, ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες. οὐκ ἔνι δ'* αὖ τὴν ἀργυρίαν, οὐδὲ φίλοις ὑπατάττειν ὥσπερ αὐτό. τί ποιεῖν, μή τι γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατεύόμενος, καὶ πόνων ἐκεῖνος αὐτὸς, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μὴ δ' ὧ-

ραν παραλείπων, ὑμῖν μελλόντων, καὶ ψηφιζομένων, καὶ παρασκευαζομένων, περιγίγνεται. οὐ δὴ θαυμάζω τὸ ἐγώ. τοὐναντίον γὰρ ἂν ἐγὼ θαυμαστὸν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦ-

ποιουῦτος ἃ δεῖ, ὥστε μὴν. ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ λακεδαιμονίοις μὴ ποτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῶν δικαίων αὐτήκατε. καὶ πολλὰ ἴδια πλεονεκτήσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν, ἐκ ἠθελήσατε, ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῆς δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῆς ἀπολίσκετε εἰσφέροντες, καὶ προκινδυνεύετε στρατευόμενοι. νυνὶ δὲ ὀκνεῖτε ἐξιέναι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρων αὐτῆς κτημάτων. καὶ τοὺς μὴ ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας, καὶ καθ' ἕκαστον ἐν μέρει. τὰ δ' ὑμέτερα αὐτῆς ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω. καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, διὰ λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον φιλίππῳ, & τί ποιοῦντων ὑμῶν ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν ὁρᾶτε. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι μέλλοντων ὑμῶν, ἑτέρους πυνθανομένους ἐλπίζοντας πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κενόντων, πάλιν ἐλπιζόντων. σχεδὸν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. εἶτα οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὥστε δ' ὧν ἐν χρείαις φαῦλα τὰ πράγματα γεγονε τῆς πόλεως, δι' ἃ νῦν τούτων ἐλπίζετε πράξειν, ἐν φαύλοις αὐτὰ χρηστὰ χρήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' ἄλλογον, οὔτ' ἔχον ὁντινοῦν τοῦτο. πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάντα πάρεστι. νυνὶ δέ, ὅτι μὲν φυλάξομεν, οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἐστὶ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῆς πρότερον κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῆς οὖν ὑμῖν τοῦτο ἔργον ἔσται. φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοῖς ἐξιέναι προθύμως, μηδένα αὐτῶν πρὶν ἂν τῆς πράγματων κρατήσητε. τὰ δὲ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἔργων κεναὶ ἀπαλλάξαι, τοῖς μὲν ἀξίοις ἐπαίνου τιμᾶν, τοῖς δὲ ἀδικοῦσι κολάζειν. τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα. οὐ γὰρ ὅστις πικρῶς ἐξετάσει, τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι νομίζετε, τὸν μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας, ὅσοις ἂν ἐκπέμψητε στρατηγοῖς, ἰδίᾳ δ' ὠνεῖσθαι πολέμους; εἰ δεῖ τι τῆς ὄντων καὶ πρὸς τῆς στρατηγῶν εἰπεῖν, ὅτι ἐνταῦθα μὲν ὅστι τὰ ἆθλα ὑπὲρ ὧν ὅστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα ἀμφίπολις * καὶ λημνος, ἀλλαχῆμα αὐτοῖ ὑμεῖς κομιεῖσθε. οἱ δὲ κίνδυνοι τῆς ἐφεσικοτῶν ἴδιοι, μισθὸς δ' ἐκ ἔστι. ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δ' λήμματα τῆς ἐφεσικοτῶν καὶ τῆς στρατιωτῶν. λάμψακος, σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. ὅπου οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δ', ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοῖς ἐφεσικότας κρίνετε. ὅταν δὲ δόντες λόγον τας ἀνάγκας ἀκούσητε, τούτοις ἀφίετε. πρέπει τοίνυν ἡμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεξάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταὐτὰ· τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν δή, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰσφέρετε καὶ συμμορείας. νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε καὶ συμμορείας. ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ. καὶ οἱ * βοηθησόμενοι οἱ ξιακόσιοι. οἱ δὲ ἄλλοι πρόσκενέσθε, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκείνους. Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας, καὶ ὑμᾶς αὐτοῖς ἔτι καὶ νῦν ὠφελομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν, ὥσπερ ἐκ τυραννίδος, ὑμῖν ὀπτάττειν ἀποδώσετε. τοῖς δ' ἀναλίσκεσθαι προαρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δ' ψηφίζεσθαι καὶ τούτων μόνον, ἄλλο δ' μηδοποιῶ συμπονεῖν. καὶ ἡγήσεσθε τῆς δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐκ καιρός. τὸ δὲ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει. εἶτ' ὑμῖν τούτοις κολάζειν αὐτὴ τῆς ἐλθοῦν πρέσται. Λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν, ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον πάντας ἐξιέναι καὶ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς

A officio fungitur, vinceremus. Illud autem demiror, cum olim vos Lacedæmonijs, Athenienses, bellum intuleritis pro defensione Græcorum: & multa sæpe priuata emolumenta, quæ arripere licuit, sitis aspernati, vtque alij ius suum obtinerent, vestras opes impenderitis, tributum conferendo, & pericula pro alijs adieritis militando: nunc vos dubitare exire, & seniter conferre pro vestris priuatis possessionibus: & cum sæpe alios seruaueriti, quà vniuersos, quà singulos, vestris amissis opibus vos desidêre, hæc miror: atque illud etiá, an vestrûm nemo reputare possit, Athenienses, quandiu bellum cum Philippo geratis: & quare occupatis vobis, omne id tempus præterierit? Nostis enim hoc scilicet, cessantibus vobis, alios quosdam rem gesturos sperantibus, alijs alios culpantibus, accusantibus, rursus sperantibus, eadem ferè quæ nunc agentibus vniuersum tempus abiisse. Et adeò socordes estis Athenienses, vt per quas, è secundis aduersæ res factæ sunt ciuitatis: per illas ipsas sperctis actiones, eas ex aduersis fore secundas? At istud & incredibile est, & rerum naturæ contrarium. Multò enim B facilius, quæ habeas, defendi solent omnia, quàm parari. Nunc, possessionum veterum quod tueamur, nihil à bello est reliquum, sed de integro parandæ sunt. Vestrum igitur ipsorum id iam officium est. Quare suadeo, vt pecuniam conferatis, ipsi militetis alacriter, neminem culpetis ante recuperatum imperium. Tum ex ipsis factis facto iudicio: & laude dignos honoribus, & maleficos pœnis afficite: excusationes item tollite, cessationémque vestram. Neque enim fas est in aliorum facta acerbè inquirere, nisi in primis ipsi officium faciatis. Quid enim? cur putatis, Athenienses, duces omnes quos mittitis, hoc fugitare bellum, & priuatim inuenire bella? Si, quod res est, etiam de ducibus est dicendum: quòd hic præmia, de quibus bellum geritur, vestra sunt: Amphipolis si capta fuerit, vos eam è vestigio recipietis: pericula autem sunt imperatorum priuata, merces nulla: illic, vt pericula minora, sic emolumenta ducum sunt, & militum: Lampsacus, Sigeum, nauigia quæ spoliarent. Id igitur quisque sequuntur, quod è re sua est. Vos autem cum in res intuemini parum prosperas, præfectos arcessitis: vbi verò facta dicendi potestate, necessitates audiuistis, eos absoluistis. Nobis igitur id est reliquum, vt inter nos litigemus & dissideamus, aliis aliud sentiêtibus, Respublica verò malè habeat. Olim enim, Athenienses per classes tributa conferebatis: nunc per classes rempublicã geritis: Orator vtrorumque dux est, & imperator illi subiectus, & trecenti, qui suffragentur: reliqui attributi estis, alij aliis. Ista igitur nunc saltem relinquetis, & ad vosmetipsos redibitis, & tum dicendi, tum consultandi, tum agendi munus commune facietis. Sin vestrũ aliquibus, tanquam rego possideant, iubendi licentiam permittetis: aliis instruendarum triremiũ, tributi conferẽdi, militãdi necessitatẽ imponetis: aliis id negocij dabitis, vt cõtra hos decreta dũtaxat faciãt, aliáque re nulla operam nauẽt: nihil quod vsus postulat, vnquã tẽpestiuè geretur. Sẽper .n. ea pars, quę affecta fuerit iniuria, cessabit. Tãdẽ vobis id relinquetur, vt eos pro hostibus puniatis. Quammobrẽ in summa iubeo, vt omnes, p suis quisq; facultatibus, cõferatis, vt oẽs exeatis per vices, donec oẽs militaueritis: vt omnib. iis q

Translatio culpæ in ipsos accusatores, & vitiosæ administrationis reprehensio.

Concludit enumerationem.

prodeunt, dicendi potestatem detis, & ex auditis optima amplectamini, non ea quæ hic vel ille dixerit. Quæ si feceritis, non oratorem duntaxat in præsentia laudabitis: sed vosmetipsos etiam pòst, statu rerum vestrarum multò florentiore.

ARGVMENTVM ORATIONIS Olynthiacæ tertiæ.

Athenienses Olynthiis auxilia miserant, quibus aliquid profecisse videbantur. Quod cùm eis nunciaretur, & populus gaudio exultabat, & oratores ad Philippum vlciscendum hortabantur. Demosthenes autem veritus ne fiducia pleni, vt qui vicissent omnia, & auxilia satis magna misissent Olynthiis, reliqua negligerent: ea de causa progressus, eorum arrogantiam retũdit, & ad modestam cautionem animos traducit: quòd non de Philippi vltione nunc eis deliberandum sit, sed de salute sociorum. Sciebat enim, & Athenienses, & alios fortasse nonnullos, cùm suas res retinendi curam suscipiant, de vlciscendis aduersariis minus laborare. In hac oratione illud etiam consilium de theatrali pecunia attingit apertius, & leges postulat abrogari, quę mulctam imponant iis, qui decernerent, vt ea fieret militaris, quò suadere optima liceat. Monet eos denique, vt ad maiorum æmulationem excitentur. & ipsi ciues militent grauiterque obiurgat & populum, eo tempore remollescentem atque effœminatum: & magistratus, vt qui non rectè præsint reipublicę.

DEMOSTHENIS OLYNTHICA TERTIA, HIERONYMO VVOLFIO INTERPRETE.

Attentio à reprehensione & periculo, cum propositione.

NON idem statuere possum, Athenienses, cum & in res intueor, & in orationes, quas audio. Nam orationes quidem de vlciscendo Philippo haberi, res autem eò progredi video, vt, ne ipsi prius infortunium feramus, sit prouidendum. Nihil igitur aliud nisi errare mihi videntur ij, qui ista dicunt, cum argumentum tractent prorsus ab hac vestra deliberatione alienum. Ego verò aliquando licuisse ciuitati & sua tenere tutò, & Philippum vlcisci, præclarè memini. Mea enim ætate, non olim, contigerũt hæc vtraque. Nũc autem sic statuo, satis esse nobis, si hoc primùm anteuerterimus, vt socios conseruemus. Quorum salus cùm in tuto collocata fuerit, tum & qua ratione illum vlcisci possitis, dispicere licebit. Antequam autem principium rectè constituatur, superuacaneum esse duco, de fine vllum facere verbum. Ac tempora quidem hæc, Athenienses, si vnquam, nunc in primis magnam solicitudinem, & prudentiam requirunt. Ego verò, non quid in hisce rebus suadendum sit, difficilimum esse duco: sed illud dubito, quo sit pacto, Athenienses, apud, vos de eis dicendum. Persuasum enim habeo, quantum coràm audiui & intellexi, in plerisque vos frustrari negociis, propter officij vestri neglectum, non ex insciti a. Quare peto à vobis, vt me, si paulò liberius verba fecero. feratis: & id spectetis, an vera dicam, eáq; de causa, vt reliqua fiant meliora. Videtis enim ex eo, quòd quidam ad gratiam conciones habent, res nostras in omnẽ progressas esse calamitatem. Necessariũ autẽ existimo, pauca vobis ex iis quæ facta sũt, in memoriam reuocare. Meministis Athenienses, nunciatum fuisse vobis, Philippũ in Thracia, tertio aut quarto ab hinc anno, Heræum castrum obsidere. Tunc

Venjam petit, vt liberæ, sic vtili orationi.

Commonefacit Athenienses cessationis, quæ noceuit.

παρεῖναι λόγον διδόναι· καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. καὶ ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον ὠφελήσετε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ ΤΡΙΤΟΥ.

Ἐπεμψαν βοηθείαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτ. καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ δῆμος ἡδέως ἤκουε, οἵ τε ῥήτορες ἐδημαγώγουν ὅλως παρακαλοῦντες ἐπὶ τιμωρίαν τοῦ Φιλίππου. ὁ δὲ Δημοσθένης δεδοικὼς, μὴ θαρσήσαντες, ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ὀλυνθίοις, τὴν λοιπὴν ὀλιγωρήσωσι δι' ἃ τότε παρελθὼν ὑπέσπευδε τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῆς, καὶ πρὸς εὐλάβειαν σύφορα τῇ γνώμῃ μεδίσκει· λέγων, οὐ περὶ τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς συμμάχων πομπείας. οἶδε γὰρ, ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλοί πού τινες, τὰ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προέσθαι, ποιοῦνται φροντίδα. περὶ δὲ τοῦ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναντίους, ἧττον ἀπολαύουσιν ἐν τούτῳ τῷ λίγῳ καὶ τῆς περὶ τῶν πρακτέων χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον ἅπασιν, καὶ ἄξιοί λυθῆναι τοὺς νόμους, τοὺς ὀπτιδέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι γραπτὰ, ἵνα δειχθῇ τι συμβουλεύων τὰ βέλτιστα ὠφελῆται δὲ ὅλως πρὸς τὸν τῶν πραγμάτων ζῆλον ἀνασῆσαι, καὶ στρατεύεσθαι πᾶσιν οἰκείοις καὶ ὁπλίσει πολλῇ κεχρῆσθαι κατὰ τὸ δίκαιον, τέως ἐκλελυμένοις, καὶ τὴν δημαγωγῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς φρονίσαντων τὴν πόλεως.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ γ'.

ΟΤΥΧΙ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἐπιβλέπω, καὶ ὅταν εἰς τοὺς λόγους, οὐκ ἀκούω. τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους· τὰ δ' πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα. ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. ἐγὼ μὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παρεισάντες ὑμῖν, ἁμαρτάνειν. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ποτε ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα ἐπ' ἐμοῦ γε, οὐχὶ πάλαι, γέγονε ταῦτα ἀμφότερα. νυνὶ μὲν τοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὸ σῴζειν, ὅπως τοῖς συμμάχοις σώσωμεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα χρὴ τρόπον τιμωρήσεσθαι τὸν ἐκεῖνον, σκέψασθαι. πρὶν δ' τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τοῦ τελευτᾶν ὁντινοῦν πυνθάνεσθαι λόγον. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται. ἐγὼ δὲ οὐχ ὅτι χρὴ περὶ τῶν παόντων συμβουλεύσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ, ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων συνοῖδα τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφοβῆσθαι τοῦ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, οὐ τοῦ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μέ παῤῥησίας ποιῶμαι τοῖς λόγοις, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ ταληθῆ λέγω, καὶ δι' ἐκεῖνο τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται. ὁρᾶτε γὰρ, ὡς οὐ τὸ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἅπασιν, εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας, τὰ παρόντα πράγματα. ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγενημένων πρότερον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ, τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτί, Ἠραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε

τούνυν μὴν μηδ' ὑμῶν μαίμακτηριών. πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταράκοντα ῥιήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τεττεράκοντα ἐτῶν, αὐζεις ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, ἑκατομβαιῶνος, μεταγειτνιῶνος, βοηδρομιῶνος. τούτου τοῦ μηνὸς μόλις μὲν τὰ μυρία δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἐχούσας χαλκώματα καινὰς, καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος Ἀθηνῶν, καὶ τεθνεὼς (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα) οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἀφήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν ἀπόστολον. ἵνα δὴ εἰδῆτε, ὁ καιρὸς αὐτός. εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα θᾶττον ὁρμῶντες. οὐκ ἂν νῦν ὠχλει ἡμῖν ὁ Φίλιππος τότε σωθείς. τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα, οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι. νυνὶ δὲ ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει. τίς; εἰδῆτε, δι' ὃν καὶ δεῖ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταυτὰ πάθητε. τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσητε παντὶ σθένει καὶ τῷ δυνατῷ, θεάσασθε ὃν ζόφον ὑμεῖς ἐστρατηγικότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον ὀλιγωθέντα δυνάμεν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα, ἅτε Φιλίππου ἐναῤῥέοντος τούτοις, ἔθ' οὗτοι Φιλίππου. ἐπράξαμεν ἡμεῖς, κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνευον. νῦν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ, καὶ δυσχερὲς, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διαλαγιαζούσῃ πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῶσαι δεῖν ὠόμεθα τοῖς ἀνθρώποις ἐκ παντὸς τρόπου καὶ πάντες ἐθρύλλουν τέως, ἕτοιμος πόλεμος ἐστὶ καὶ νῦν ὁπωσδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐῤῥωμένως καὶ προθύμως, ἐγὼ μὲν οὐκ ὄκνῳ χρεὼν δὲ τῆς πρώτης ἀπ' ἡμᾶς ἀρχομένης, εἰ καθυφείμεθά τι τῷ πράγματι· οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῷ μὴ ταῦτα ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα κατασρεψαμένῳ, πρὸς ταῦτα ὁπλίζειν τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὲν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται, ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινὰ, ὀλίγον ἀκοῦσαι ἀλλοθι γινόμενα· καὶ βοηθοὺς αὐτῷ ζητεῖν, ὀλίγον νῦν ἑτέρους αὐτὸν βοηθεῖν. ὅτι μὲν γὰρ εἰς ταῦτο πράξειν τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα περῶμεν, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου. ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν. τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν δόξω εἴπω τι τοῖς πολλοῖς νομοθέτας καθιστᾶτε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆτε νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοὶ) ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς, λύσατε. λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν σαφῶς οὑτωσὶ, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐνίους. ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά· οἱ δὲ τοὺς ἀπαλλαττομένους ἀθλίους καθιστᾶσιν· εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους, ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τῶν τὰ βέλτιστα λέγειν δόξαντων ἀσφαλῆ· τοιγαροῦν τὸν ῥᾴδιον ἅπαντες ἴσμεν ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἶπεν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὑρήσετε· ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου φειδόμενοι μέλλοντες, τοῦ παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ ῥᾴδιον. μηδὲν δ' ὠφελῆσαι τὰ πράγματα· ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἥκω τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν, φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους

igitur mensis erat September. Multis autem verbis & tumultu facto apud vos, decreuistis quadraginta triremes producendas: &, qui infra annum ætatis essent quintum & quadragesimum, iis ipsis conscendendum, & talenta sexaginta esse conferenda. Post, eo anno elapso, Iunius, Quintilis, Sextilis: eo mense vix post initia Cereris, Charidemum cum decem nauibus vacuis ablegastis, & quinque talentis argenti. Vt enim nunciatum fuit, Philippum ægrotare: & esse mortuum (nam vterque rumor afferebatur) nihil iam opus esse auxilio rati, omisistis, Athenienses, expeditionem. Erat autem ea ipsa occasio. Nam si tunc illò auxilia misissemus, vt strenuè decreueramus, non molestus nobis nunc esset Philippus, tum conseruatus. Quæ igitur tum facta sunt, ea infecta fieri non possunt. Nunc autem alterius belli offertur occasio. quæ? hæc propter quam & harum rerum mentionem feci, ne eadem vobis vsuueniant. Quo igitur ea pacto vtemur, Athenienses? Nisi enim omni robore, quantum potestis, opem tuleritis: spectate, vt à vobis omnia ex Philippi commodo, quasi eius duces essetis, administrata erant? Ii erant Olynthij, quorum aliquæ vires essent: & ita se res habebat, vt neque Philippus hos inuadere auderet, neque hi Philippum, fecimus nos & illi pacem inter nos. Erat id tanquam impedimentũ quod dam Philippo, & incommodum, vrbem magnam velut instatione esse, ad eum prima quaque occasione infestandum, nobis reconciliatam: concitandos in eum homines omnibus modis existimauimus: & quod omnes tum dicti abant, id nunc perfectum est quomodocunque. Quid ergo superest, Athenienses, nisi vt opitulemini fortiter & strenuè, equidem non video. Præter enim eam, quam ex cessatione & negligentia caperemus, ignominiam: non parum etiam ea quæ secutura sunt, metuenda esse video, dũ quidem & Thebani ita erga nos animati sunt, vt sunt, & Phocenses pecunia deficiuntur: & Philippum, vbi ea quæ nunc agit, expedierit, nihil futurum sit, quod impediat, quò minus ad hæc se negocia conuertat. Verùm si quis vestrũm eousque cessare in officio instituit: is propè videre vult calamitates, cùm liceret eas quæ alibi acciderent, procul audire: vult quærere sibi auditores, cùm nunc ipsi liceret alios adiuuare. Nam eò tandem rem esse redituram, si hæc neglexerimus, ferè omnes satis scimus. At auxilium esse ferendum, dixerit aliquis, omnes statuimus, & feremus: quomodo autem, id dicito? Ne verò miremini, Athenienses, si quid præter vulgi opinionem dixero. Legumlatores constituite: per eos autem legũlatores, nullã sancite legẽ (sunt enim vobis satis multæ) sed eas quę vos in præsẽtia lædũt, abrogate, istas autem dico, & nõ dissimulãter dico, quæ sunt de theatrali pecunia, & de bellica re quasdam: quarũ illæ militarẽ: iis qui domi manẽt, ad spectacula distribuũt: hæ, desertores & emãsores indẽnes constituũt: sic etiam iis qui officio fungi volũt, desperationẽ iniiciũt. Postquam verò hæc sustuleritis, & viam optima consulẽdi tutã præbueritis: tum qui ea scribat, quę omnes è republica esse scitis, quęritote. Priusquam autem hæc acta sint, circũspicite, quisnam, dum vobis optimè consulat, à vobis interire velit: neminem enim reperietis. præsertim. cùm id vnũ ex eo futurũ sit, vt & qui ea dixerit ac scripserit, per iniuriã mulctetur, nec rebus quicquam consulatur: sed optima suadẽdi studiũ magis etiã in posterũ quã nũc est, reddatur periculosũ. Ac postulãdũ

Sententiæ dictio, quã confirmat ab occasione, auditorũ iudicio, dedecore, periculo, & collatione incommodorum

I l. pars de lege theatrali per Eubulum abrogãda: quòd non sit è republica,

est,vt eas leges abrogent isti ipsi, qui tulerunt. Non enim æquum est,gratia,quæ totam ciuitatem læsit illos frui,qui tum tulerunt:odium autem, per quod cum omnibus nobis melius ageretur, ei qui nunc optima suaserit.esse fraudi. Priusquam autem hæc ritè comparata fuerint: nequaquam, Athenienses, apud vos quenquam velitis esse tantum: vt hisce legibus à se violatis, pœnas non det: aut adeò vecordem,vt in euidẽs malum semetipse coniiciat. Quin nec illud vobis ignorandum est, Athenienses, decreta nullius esse momenti,nisi & hoc accesserit, vt ea quæ decernantur.nos alacriter facere studeamus. Nam si eam vim decreta haberent,vt aut vos ad officium faciendum compellere,aut ea quæ continẽt, perficere possent:neque vos multa decernendo,pauca vel nihil potius eorum ageretis: neque Philippus tam diu se insolenter gessisset. Neque enim per decreta quidem stetisset,quo minus olim pœnas dedisset.Sed non ita se habent.Actiones enim vt orationibus & suffragiis ordine posteriores sunt, ita vi priores & potiores.Hoc igitur adiungendum est:requa præstò sunt.Nam qui prudenter dicere possint, sunt apud vos, Athenienses: & omnium acutissimè vos orationes intelligitis, atque adeò exequi nunc poteritis,si rectè facietis.Quod enim tempus,quámve occasionem,Athenienses, meliorem hac quæritis? aut quando ea quæ fieri debent, agetis, si nunc non agetis? Nónne omnia vobis homo loca præripuit? Quòd si & hac terra potietur, rem flagitiosissimã admittemus.Nónne quibus si bellum gererẽt, strenuè nos opitulaturos pollicebamur, hi nũc bello petuntur?Nónne hostis est? non vestra tenet? nõ barbarus?quid non denique?Sed, Deum immortalem,si hæc omnia reliquerimus,& ei tantùm non ad ea obtinẽda operam nauauerimus: tum autores harum rerum qui sint,quæremus?Neque enim nos in causa esse fatebimur:satis hoc ego scio. Nam & in belli periculis fugientium nemo seipsum accusat, sed tum ducem, tum commilitones, & quosuis potius:vt vincerentur tamen,per omnes eos profectò factum est,qui fugerunt. Manere enim licuisset ei, qui alios accusat.Quod si facerent singuli,vicissent. Ita nunc,non suadet aliquis optima?surgat alius, & sententiam dicat,non illum criminetur.Alius quispiam meliora dicit?ea facite,dijs approbãtibus. At ea iucunda non sunt?non hæc iam dicentis est iniuria:nisi,cũ vota essent facienda,non fecit.Nam paulo momento temporis,omnia,in vnum tanquam fascem colligata,quæ velis,optare facile est: amplecti autem,cum de negociis consultatio instituitur,non æquè promptum est:sed vtilissima iucundissimis, si vtraque obtineri nequeunt,sunt præferenda. At si quis theatralem pecuniam nobis relinquere possit, & alios sumptus ostendere militares, nónne is potior?dixerit aliquis.Assentior equidem, si modò ostenderit,Athenienses.Sed miror, si cui mortalium vnquam aut euénit,aut eueniet,cum ea quæ habet, in res superuacaneas insumpserit, vt iis, quæ non habet, ad res necessarias abundet. Sed magnum istis rationibus, ex vniuscuiusque voluntate nimirum præsidium est. Quare omnium est facillimum, seipsum decipere. Quod enim quisque vult, id etiam sibi fingit.Sæpe autem natura rerum alia est.Ista igitur ita considerate,vt res patiuntur:tũ & militare poteritis,& stipendiũ habebitis.Non sanè prudẽtiũ,neq; generosorũ hominũ est, aliquid in bello

Admonitio, & decernenda esse vtilia, & singulis exequẽda.

Occupatio necessitati potius, quàm voluptati parendũ:cũ excusatione liberioris oratoriæ.

δεῖ τούτοις αὐτοὺς ἀξιοῦν, ὥσπερ καὶ τεθείκασιν. οὐ γὰρ ὅτι δίκαιον τῷ μὲν χάειν, ἢ πᾶσαν ἐβλαψε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν· τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἣς ἅπαντες ἂν ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι· πρὶν ἂν ταῦτα διορθώσῃ, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους ὠδὶ βαίνειν, μὴ δοῦναι δίκην· μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστε εἰς πρόφασιν κακὸν αὑτὸν ἐμβαλεῖν. τὴν τιμὴν οὐδ' ἐκεῖνός γ', ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα οὐδενός ἐστιν ἄξιον, αἰ μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐντέλειαν, τάγε δόξαντα προθύμως ἡμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα λύ, ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν, ἢ περὶ ὧν γράφει διαπράξα· οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων. οὔτε φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον. πάλαι γὰρ ἄν, ἕνεκά γε ψηφισμάτων, ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει. τὸ γὰρ πράττειν τὰ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστι. τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι τοῖς δ' ἄλλα ὑπάρχει. καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ μηθέντα, καὶ πρᾶξαι ἃ δυνήσεσθε νικᾶν, ἐὰν ὀρθῶς νοῆτε. τίνα γὰρ χρόνον, ἢ τίνα καιρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πότε ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μᾶλλ' ὑμῖν τὰ χωρία προῄληφεν αἰθρηπος; εἰ δ' καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γένηται, πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα. οὐχ οὕς εἰ πολεμήσαμεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπολαμβάνομεν, οὗτοι νῦν πολεμοῦσιν; ἐκ ἐλθόντες ἔχουσι τὰ ὑμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ, τι ἄν εἴποι τις; ἀλλὰ θεῶν, ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες, καὶ μονονουχὶ συγκαταβοήσαντες αὐτῷ, τότε τοὺς αἰτίους οἵ τινές εἰσι τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοὶ γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι· σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδυνεύουσι τῶν φευγόντων οὐδεὶς ἑαυτὸ κατηγορεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸ στρατηγοῦ, καὶ τὸν πλησίον, καὶ πάντων μᾶλλον. ἥττηται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φεύγοντας δήπου. ἰδεῖν γὰρ ἔξεστι τὸν κατηγορούμενον τῶν ἄλλων. εἰ δ' τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀνάστας ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἥδεα ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ· πλὴν εἰ δίον εὔξασθαι, οὐ φθονήσει. εὔξασθαι μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον, ἅς ταυτὰ πάνθ' ὅσα βούλεταί τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἑλέσθαι δέ, ὅταν δεῖ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέτ' ὁμοίως εὔπορον· ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα αὐτὴ τῇ ἥδεων, αἰ μὴ ἀμφότερα δύνῃ, λαμβάνειν. εἰδέ τις ἡμῖν ἔχοι τὰ θεωρικὰ ἐᾶν, καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ ἕδεν κρείττων; εἴποι τις ἂν. φημὶ ἔγωγε, εἴπερ ὄντι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ θαυμάζω εἴ τῳ ποτε ἀνθρώπων, ἢ γέγονεν, ἢ γενήσεται, αὐτὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ὃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων δυνηθῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἢ παρ' ἑκάστου βέλτιστος. διόπερ ῥᾴδιον ἁπάντων ὄντι αὐτὸν ἐξαπατῆσαι. ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται. τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτε οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἂν δέχηται, καὶ βουλήσεσθε ἀξίναι, καὶ μισθὸν ἕξετε. οὔτοι σωφρόνων, οὐδὲ γνωμόνων ὄντων ἀνθρώπων ἐλλείποντάς τι, δι' ἐνδεια

ἔνδειαν χρημάτων, τῶ πολέμου, δύχρῆς τὰ τοιαῦτα ὀ- A
νείδη φέρειν, οὐδ' ὅτι μὴ κορινθίους, καὶ μεγαρέας, ἁρ-
πάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι φίλιππον δ' ἐὰν πόλεις
ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι, δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς
στρατευομένοις. καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῖν
τἀλλως φρονήσας λέγειν (οὐ γὰρ ἔστως ἄφρων, οὐδὲ
ἀτυχὴς εἰμὶ ἐγὼ, ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι, μηδὲν
ὠφελεῖν νομίζων) ἀλλὰ δικαίου πολίτου κεῖνο τἠ
πραγμάτων σωτηρίαν αὐτὴ τῆς ἐν τῶ λέγειν χάριτος
αἱρεῖσθαι· καὶ γὰρ τοὺς ὅτι τῆ φρονήσει ὑμῖν λέγοντας
ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οἷς ἐπιγνοῦσι μὴ οἱ πα-
ρόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ, τούτω τῶ ζό-
λω ᾧ τῶ ἔθει τῆς πολιτείας χρῆσθαι· τὸν ἀριστείδου ἐκ-
εῖνον, τὴν νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῶ, τὸν περικλέα. ἐξ οὗ ἂν
οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὕτοι πεφήνασι ῥήτορες, τί βέλεσθε;
τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσομαι; φέρε πέπον τὸ δοκοῦν καὶ
ἡδονῆς καὶ χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα, κἀ τοιαυτὶ
συμβαίνει. κἀ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει. τὰ δ'
ὑμέτερα αἰσχρῶς. καί τοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, B
ἅ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι, τῆς μὲν τῆς φρονήσεως ἔρ-
γων, καὶ τῆς ἐφ' ἡμῖν. ἔστι δ' βεαχὺς κἀ γνώριμος ὑμῖν ὁ
λόγος. οὐ γὰρ ἀλληρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμα-
σιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δυσαίμοσιν ἔξεσι
χρῆσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες,
οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς ἔστι νυνὶ, πέντε μὲν κἀ
ἑξήκοντα ἔτη τῆς ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων· πλοῖα δ' ἢ
μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον· ὑπῆκουε
δ' ὁ ταύτην ἔχων τὴν χώραν αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ὅδε
πρόσκοον βάρβαρον ἕλλησι· πολλὰ δ' καὶ καλὰ, καὶ πε-
ζῆ κἀ ναυμαχοῦντες ἔσπασαν ζόπαια αὐτοὶ στρατεύόμε-
νοι μόνοι δ' αὐθρώπων, κρείττω τὴν ὅτι τοῖς ἔργοις δόξαν
τῆς φθονουμένων κατέλιπον. ὅτι μὴν δὴ τῆς ἑλληνικῶν
ἦσαν ζιοῦσοι. ἐν δ' ζοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν, θεάσα-
σθε ὁποιοῖ ἔντε τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν
πόιων οἰκοδομήμαζα & κάλλη ζιαῦτα καὶ τοσαῦτα
κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν, καὶ τῆς ἐν τούζοις ἀναθημά-
των, ὥστε μηδενὶ τῆς ὑπαρχόντων ὑπερβολὴ λελεῖ-
φθαι. ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν, καὶ σφόδρα ἐν τῶ τ
πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν ἀριστείδου, κἀ τὴν μιλ-
τιάδου, καὶ τῆς τὸ τε λαμπρῶν οἰκίαν εἴτις ἄρα οἶδεν ὑ-
μῶν ὁποία ποτ' ἔστιν, ὁρᾶ τῆς τῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέ-
ραν οὖσαν. οὐ γὰρ εἰς οὐσίαν ἐπράττεθ αὐτοῖς τὰ τῆς
πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δ' τῦ
τὰ μὲν ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δ' πρὸς ζοὺς θεοὺς δυσεβῶς,
τὰ δ' ἐν αὐζοῖς ἴσως διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως ἐκτή-
σαντο δυσαιμονίαν. τότε μὲν δὴ ζοῦτον τὸν ζόπον εἶχε
τὰ πράγματα ἐκείνοις χρωμένοις, οἷς εἶπον, προσά-
ταις. νυνὶ δ' πῶς ὑμῖν· ὑπὸ τῆς χρηστῶν τῆς νῦν τὰ πρά-
γματ' ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως, καὶ ἁπλησίως; καὶ τὰ
μὲν ἄλλα σιωπῶ, πολλὰ δ' ἂν ἔχων εἰπεῖν. ἀλλ' ὅσης ἅπαν-
τες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημένοι, καὶ λακεδαιμονίων μὲν
ὑπολωλότων, θηβαίων δ' ἀχρόλων ὄντων, τῆς δ' ἄλ-
λων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω πρὸς τὴν προπετειῶν ἡμῖν
ἀντιτάξασθαι· ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῆς ἀ-
σφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῆς ἄλλων δίκαια βεβαιοῦν·
ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ
πενζακόσια τάλαντα ἀπηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον· οἷς
δ' ἐν τῶ πολέμω συμμάχοις ἐκτησάμεθα, εἰρήνης ὔσης ὑπολωλέκασιν οὗτοι· ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς πα-
ρεσκεύασμαι. ἤφρασάτω τις ἐμοὶ παρελθὼν, πόθεν ἀλλοθεν ἰσχυὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν, φό-

negligere ob nummorum penuriam, & leuiter talia probra ferre: aut cõtra Corinthios & Megarẽſes, arreptis armis proficiſci: Philippum autem Græcas vrbes pati excindere, propter inopiam cõmeatus, quo exercitus ſuſtentetur. Atque hæc nõ fruſtra dicere in ſtitui, vt quorundam è vobis odia ſuſciperẽ (neque enim ita demens aut infelix ego ſum, vt cum nulla ſpe publicĩ fructus, priuatum mihi odium quæram) ſed boni ciuis officium eſſe puto, vt charitatẽ reipublicæ ſuauitati orationis anteponat. Nam apud maiores noſtros, oratores audio, quemadmodũ & vos fortaſſe (quos vt omnes qui cõciones habent, laudare, ita parum imitari ſolẽt) hac ratione & hoc inſtituto in republica gerenda vti ſolitos: Ariſtidem illũ, Niciam, eum qui idem mecum nomen habuit, Periclem. Ex quo autem ſciſcitantes è vobis iſti oratores extiterunt, Quid cupitis? quid ſcribam? qua vobis re gratificabor? breui voluptate & gratia, reipublicę negocia, quaſi propinata pereunt, & talia eueniunt: iſtorum res omnes præclarè ſe habent, veſtræ turpiter. Atqui conſiderate, Athenienſes, quæ capita rerũ, & ſuperiorum & horum temporum, commemorari poſſint: breuis autem erit, & nota vobis oratio. Non enim alienis vos vtentes exemplis, ſed domeſticis, Athenienſes, felices fieri licet. Illi igitur quibus non adulabantur oratores, quos non ita amabant, vt vos iſti nunc, quinque & ſexaginta annos Græcis volentibus imperarunt: amplius decies mille talẽta in Arcem congeſſerunt: & regem iſtius prouinciæ, dicto audientem habuerunt, ſicut æquũ eſt parére Græcis Barbarum: & multa præclaráque trophæa terra maríque parta erexerunt, cum ipſi militarent: & ſoli mortalium eam rerum geſtarum gloriam, ad quam nullus inuidiæ patéret aditus, reliquerũt. Ac in tuenda Græcia fuere tales. In ipſa verò vrbe ſpectate quales & publicis & priuatis in rebus ſe præbuerint. Publicè igitur ædificia & ornamenta talia & tanta inſtruxere nobis fanorum, & quæ his continentur donariorum, vt nihil addi poſſit à poſteris ad illorum excellentiam. Priuatim autẽ adeò modeſti fuerũt, & tanta cura inſtitutum reipublicæ obſeruarunt, vt vt ſi quis fortè veſtrũm Ariſtidis & Miltiadis, & illius ætatis illuſtriũ hominum ædes nouit cuiuſmodi ſint, vicini ædibus nihilo eſſe ſplẽdidiores videat. Neque enim rei familiaris amplificãdę gratia Rempubl. gerebant, ſed quiſque ſibi rem cõmunem augendam eſſe putabat. Cum autem res Græcorum fideliter, religionem Deorum immortalium piè, cõmercia inter ipſos æquabiliter adminiſtrarent, non iniuriã magnam ſibi felicitatem peperérunt. Tunc igitur ad hunc modum, dum illi quos dixi, ſummæ reipublicæ præerant, ſe res habuerũt. Nunc, dum lenes iſti præſũt, quis rerum veſtrarũ ſtatus eſt? Idémne & ſimilis? Ac cætera quidem taceo, cum haberẽ multa dicere. Sed quanquam in tantã incidimus ſolitudinẽ, quãtam videtis omnes, cum & Lacedæmonij perierint, & Thebani occupati ſint, & cæterorũ nemo tantas vires habeat, vt nobiſcum de principatu contendere auſit: cúmque nobis liceret & priuata noſtra ſine periculo tenere, & reliquorũ controuerſias diſceptare: tamẽ priuati ſumus noſtra prouincia & amplius mille & quingenta talenta nullo cũ fructu inſumpſim⁹: & quos in bello ſocios parauimus, hi pacis tẽpore perierũt, & hoſtẽ cõtra noſmetipſos tãtũ inſtruxim⁹. Alioqui ꝓgrediatur aliquis & mihi dicat, vnde, niſi per noſmetipſos, ita ſint auctæ o-

III. pars collationĩ Iſocraticã veterum & illius temporis magiſtratuum continens, partium enumeratione conſtãs.

Tranſitio à veteri adminiſtratione ad tribunorũ reprehenſionẽ, & tacita adhortatio vt ipſi militent.

pes Philippi? Sed heus tu, si vitiosa hæc sunt, at vrbanarum rerum status est melior? Ecquid autem dici queat? Nam propugnacula, quæ tectorio inducimus? & viæ, quas reficimus? & fontes? & nugæ? Eos quæso intuemini, quorum hæc acta sunt in republica: quorum alij è mendicis facti sunt diuites, alij ex obscuris clari, nonnulli priuatas ædes publicis substructionibus splendidiores compararunt: & quantò respublica plus detrimenti cepit, tantò res istorum factæ sunt ampliores. Quæ igitur causa est horum omnium? & cur tandem se omnia tum præclarè habuerunt, & nunc haud rectè? Primùm, quòd & populus, cùm ipse militare auderet, dominus erat magistratuum, & bona omnia in sua potestate habebat: & bene secum agi putabant cæteri omnes, si à populo & magistratu, & honore, & beneficiũ aliquod cõsequuti esset. Nũc cõtrà, bona omnia in potestate sunt magistratuum, & per hos geruntur omnia: vos populus eneruati, & spoliati pecunia, sociis, famuli & additamenti vicem obtinetis: contenti theatrali pecunia, quam isti vobis impertiunt: aut bucculis, si quas fortè miserint. Et quod est omniũ ignauissimũ, cum ea vobis dantur, vestra quæ sunt: gratiam etiam habetis quasi beneficia in vos conferantur. Qui verò vos in hanc vrbem tanquam carcerem inclusere, ad talia vos alliciunt, & cicurant, vt vos ad nutũ paratos habebant. Neque verò, mea quidem sententia, fieri vnquam potest, vt magnos & generosos animos sumant ij, qui paruis & vilibus rebus occupantur. Nam qualiacunque hominũ studia fuerint, talibus eos & animis esse præditos necesse est. Hæc mediusfidius haud mirabor, si mihi, qui dixerim, plus apud vos nocuerint, quàm iis qui ea fecerunt. neque enim semper apud vos omnibus de rebus liberè loqui licet, idque ego vel nũc licuisse miror. Quòd si nunc saltem moribus istis relictis, militare voletis, & agere pro vestrapte dignitate, atque istis domesticis opibus velut instrumentis vtemini ad externa bona comparanda: fortassis, Athenienses, fortassis perfectum aliquod & magnum bonum consequemini, talibus lucellis repudiatis, quæ cum cibis, quos dant ægrotis medici, conferri possunt. Etenim vt illi neque vires augent, neque emori patiuntur: sic & ista quę vos nunc percipitis, neque tanta sunt vt iustam vtilitatem aliquam afferant: neque vos iis despectis, ad alia conuerti patiuntur, sed alimenta sunt vestrûm omnium socordiæ. Ergo tu stipendium facere iubes? inquiet aliquis. Sanè: & è vestigio eundem esse ordinem omnium, Athenienses, vt partem quisque reipublicæ capessat, quæque res ciuitati opus fuerit, in ea suam operam strenuè nauet. Licet agere ocium? Cum domi manes, melior est tua conditio, quòd ad nullum turpe facinus inopia te cõpellit. Incidit huiusmodi quippiam, quale nunc? De istis ipsis emolumentis pro patria, vt æquum est, militabis. Est vestrûm aliquis natu grandior? Is quæ nunc sine ordine capit, ad nihil vtilis, ea in æquabili ordine accipiat, omnia inspiciens & administrans quæ sunt agenda. Ad summam, neque detraxi quicquam, neque addidi, præter pauca: confusione sublata, rempublicam in ordinem redegi: eodem accipiendi, militandi, iudicandi, & id agendi, quod pro ætate quisque potest, quódque tempus postulat ordine instituto. Nusquam ego dixi, nihil agentibus ea esse distribuenda, quę functuris officio debentur: neque ipsos desidere iussi, & ociũ agere & egere: illius autẽ peregrinos vincere milites, id audire. Hæc. n.

Occupatio & peroratio, qua & theatralis pecunia per similitudinẽ extenuatur. & occupationis speciẽ cõfusio tollitur, & huius consilij ratio cõmendatur.

A λιπτος, ἀλλ' ὦ τὰν, εἰ ταῦτα φαύλως, τάχ' ἂν αὐτῇ τῇ πόλει νυῒ ἄμεινον ἔχοι· καὶ τί ἄν τις εἰπεῖν ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις, ἃς κοινωμεν; τὰς ὁδούς, ἃς ὑπισκυάζομεν; καὶ κρήνας, καὶ λήθους; ὑποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς τοιαῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι. ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται. τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων; καὶ τί δή ποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε, καὶ νυῒ οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον, καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος, δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν, καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν. καὶ ἀγαπητὸν ἦν τοῖς δήμου τῶν ἄλλων ἐκφέρειν, καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς, καὶ ἀγαθοῦ τινὸς μεταλαβεῖν. νυῒ δὲ τοὐναντίον, κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι, καὶ δι' ἐκείνων ἅπαντα πράττεται. ὑμεῖς δὲ ὁ δῆμος ἀνανδρισμένοι, καὶ διεῳκισμένοι χρήματα, συμμάχοις, ὑπηρέτου καὶ προσόδου μέρος γεγόνατε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν, ἢ βοΐδια πέμψωσιν οὗτοι. καὶ τὸ πάντων αἰσχρότατον,
B τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς, ὑπάρχουσιν ὅπως ταῦτα, καὶ πιαίνουσι, χειροήθεις αὐτοὺς ποιοῦντες. ἔστι δ' οὐδέποτ' οἶμαι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μηδὲ καὶ φαῦλα πράττοντας. ὅπου δ' ἀπλανὲς αὐτὸ τὸ ὑπισχνούμενον τῶν ἐπῶν ἦν, τοιοῦτον αἰσχύνη καὶ φόβημα ἔχειν. ταῦτα, μὰ τὼ δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῖν βλάβη, τῶν πεποιημότων αὐτὰ γένεσθαι. οὐδὲν δὲ παρρησίας ἐστὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἔσται. ἀλλ' ἔγωγε, ὅτι καὶ νυῒ γέγονε, θαυμάζω. ἐὰν σωῦ ἀλλὰ νυῒ γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐπῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν καὶ ταῖς προσουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις, ἀφορμαῖς ὅπως τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε· ἴσως ἂν ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθόν· καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγέντες, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι φάρμακα τῶν ἰατρῶν σπουδαίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ οὔτε ἰσχυὰ σκεῦνα ἐντίθησιν, οὔτ' ὀπτᾶν ἐᾷ. καὶ ταῦτα ἀνέμεσθε νυῒ ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτά ἐστιν, ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ ἀξιόλογον, οὔτ' ἀπογόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ. ἀλλ' ἔστι ταῦτα τῷ ἡσύχου ῥαθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα. Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν
C λέγεις; φήσει τις. καὶ μὰ γῆ τὼ αὐτὼ σωῦ ἅπαντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχοι. ἔξεστιν ἄρχειν οἰκοι μὴν ἂν βελτίων, τῷ δ' ἐνδεᾶν ἀνάγκη τὸ πιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος. συμβαίνει τι τοιοῦτον, οἷον καὶ τὰ νυῒ στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων, ὅπως τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ὀξὶ δίκαιον, ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα οὗτος ἀτάκτως νυῒ λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβάνειν, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἀχρὴ πράττεσθαι, ὅλως ἢ ὅτ' ἀφελῶν, οὔτε προσθεὶς, πλὴν μικρῶν, ἢ ἀταξίαν ἀφελὼν, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν, τῷ αὐτὴν τε λαβεῖν, τὴν στρατείαν, τὴν δικάζειν, τὴν ποιεῖν τὴν δ' ὅ, τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει, καὶ ὅζου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. οὐκ ἔστιν ὅπου τοῖς μηδὲν ἐμὲ πιθομένοις τὰ τῷ ποιοῦντων εἶπον. ὡς δεῖ νέμειν οὐδ' αὖθις φθονεῖν, καὶ σχολάζειν, καὶ ἀπορεῖν. ὅτι ἢν οἱ δεινοὶ νικῶσι ξένοι ταῦτα πιθανόν. ταῦτα δὲ νυνὶ γέ[νε]σθ' οὐχὶ μόνον

μεμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑφ' ὑμῶν· ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν, ἀξιῶ φείδεσθαι ταῦτα, ἐφ' οἷς ἑτέρους πολλάκις καὶ μικρῶν ἕνεκα ἐπαινεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῶν οἱ πρόγονοι τῇ ἀρετῇ, μετὰ πολλῶν κινδύνων κτησάμενοι, κατέλιπον. Σχεδὸν εἰρηκὼς ἃ νομίζω συνοίσειν. ὑμεῖς δ' ἕλεσθε, ὅ τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασιν ὑμῖν συνοίσειν μέλλει.

A nunc fiunt. Neque reprehendo eos qui reipublicæ inferuiũt. Sed & vos ipsi ea debetis agere, propter quę alios honoratis: neq. cedere statione virtutis, Athenienses, quã vobis maiores magnis periculis partã reliquerunt. Ferè dixi, quę conducere putem. Vos autem ea amplectimini, quæ & reipublicę & vobis vniuersis profutura sunt.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς φίλιππον οἱ ἀθηναῖοι φερέμοροι, πυνθανόμενοι εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμοῦντες. ὁ τοίνυν ῥήτωρ τὴν τε ἀθυμίαν πειρᾶται παύειν, λέγων οὐδὲν ἔτι θαυμαστὸν, εἰ ῥᾳθυμοῦντες κεκράτηνται. καὶ εἰσηγεῖται, πῶς ἂν ἄρτι τῷ πολέμῳ πρόσεστι χρῆσθαι. κελεύει δ' δύο δυνάμεις παρασκευάσαντας, μίαν μὲν μείζω πολιτικὴν. ἥτις οἴκοι μένουσα, πρὸς τὰς τῶν δικαίων χρείας ἕτοιμος ὑπάρξῃ. ἑτέραν δ' ἐλάττονα, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παραμεμυθημένην δ' καὶ κελεύει τὴν δύναμιν μὴ ἀθύμως μένειν, μηδ' ὅπη τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ πρὸς τὴν μακεδονίαν αὐτὰς ῥέφειν, πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως· ἵνα μὴ τοὺς ἐπιόντας ὀπτῆρησας ὁ φίλιππος, ἧκῃ τῷ χειμῶνι, μήκιστα ἀθύμητον εἰς μακεδονίαν πλεῖν εὐδυνατῶν, ὅπερ ἔστι ῥᾳστον τοῖς πρόσθεν μάχαις, καὶ παρὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν ἀθηναίων ἀπάντων χρῆσθαι, ἀλλ' ἐγγὺς ἡ πρὸς αὐτὸν αὐτοπαξομένη δύναμις, πρὸς αὐτὸν ὑπάρχῃ.

ΔΗΜΟΣΤΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Εἰ μὲν πρὸ τοῦ καινοῦ πράγματος προυτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ὁπόθεν ἄν τις οἱ πλείους τῶν εἰωθότων γνώμην ἀποφήναιντο, εἰ μέν τι καὶ ἤρεσκε μοι τῶν τοῦτον γεγνωσκόντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον. εἰ δὲ μή, τοῦτ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἀγορεύων λέγειν. ἐπειδὴ δὲ πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν πρῶτον ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν· ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς, εἰκότως ἄν, συγγνώμης τυγχάνειν. εἰ γὰρ ἐν τῷ παρελθόντος χρόνῳ τὰ δέοντα, αὐτοὶ πρεσβεύοντες, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νυνὶ δεῖ βουλεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν, οὐκ ἀθυμητέον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ. ὃ γὰρ δεῖ χείριστον αὐτῶν ἐν τῷ παρελθόντος χρόνῳ, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει πού· ὅτι τοῦτ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων πεπαυμένων ὑμῶν. κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει. ἐπιτείνοντι εἰ τοίνυν ἃ προσῆκε πράττοντες, οὕτως ἔχειν, εὐδὲ ἂν ἐλπὶς ὑμῖν αὐτὰ βελτίω γενήσεσθαι. ἔπειτα ἐνθυμητέον, καὶ παρ' ἄλλων ἀκούσασι, καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλίκην πώποτ' ἐλάντων δύναμιν λακεδαιμονίων, ὅσῳ οὐ χεῖρον οὐ πολὺ, ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀπάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑφ' ὑμῶν δίκαιον τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον. τίνος δ' οὐκ ἕνεκα ταῦτα λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἔστι φοβερὸν, οὔτ' ἂν ὀλιγωρῆτε τοιοῦτον, οἷον ἂν ὑμεῖς βούλησθε, ὄντες καὶ χρήμασι χρώμενοι, τῇ τότε ῥώμῃ τῶν λακεδαιμονίων, ἧς ἐκράτει τε ἐκ τοῦ πρόσεστι τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι' ἣν τυραπόμεθα, ἐκ τοῦ μηδὲν φρονεῖν ὧν ἐχρῆν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δυσπολέμητον οἴεται τὸν φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό, τε πλῆθος τῆς νῦν ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως, καὶ τὸ τὰ χώρια πάντα ὑπολωλέναι τῇ πόλει· ὀρθῶς μὲν οἴεται λογίζεσθαι μέν τοι τοῦτο, ὅτι εἴ ποτε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πόλεμον, καὶ ποτήσεσθαι, καὶ μεθήσειν, καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον, οἰκεῖον κύκλῳ καὶ πολλὰ τῆς μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων ἐνθῶν, αὐτονομούμενα καὶ ἑλλάδα ὑπῆρχεν, καὶ μᾶλλον ὑμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως, ἢ ἐκείνῳ. εἰ τοίνυν ὁ φίλιππος τότε ταῦτ' ἔχων τῷ γνώμῃ, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ὅτιν ἀθηναίοις, ἔχοισι τοιαῦτα ὀνήσιμα τῆς αὐτῆς χώρας, ἔρημον ὄντα συμμάχων. οὐδὲν ἄν, ὧν νυνὶ πεποίηκεν ἔπραξεν, οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν· ἀλλ' οἶδεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ταῦτα μὲν ὅτιν ἅπαντα τὰ χωρία, ἄθλα τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ. φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι, τὰ τῶν ἀόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν, τὰ τῶν ἀμελούντων. καὶ γάρ τοι, τούτῳ χρησάμενος τῇ γνώμῃ, πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει. τὰ μὲν, ὡς ἂν ἐλάττης ἔχοι, πολέμῳ· τὰ δ', συμμαχικὰ καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ δὴ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, ὡς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους καὶ πρᾶξαι ἐθέλοντας ἃ χρὴ· ἂν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ὅτι τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε ἡδέως γνώμης νυνὶ, ἐπιδώσει οὐ προήσεται, καὶ ἕκαστος ὑμῶν, οὗ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παραχθῆναι αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφεὶς πρὸς εἰρωνείαν, ἕτοιμος προσιέναι ὑπάρξει. ὁ μὲν χρήματα ἔχων εἰσοίσειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ, στρατεύσεται. συνελόντι δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, ὑμῖν αὐτοῖς ἐθελήσητε ἡδέως, παύσεσθε, αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον παῖδ' ὑφ' αὑτῶν προσέχειν καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτοῖς κομιεῖσθαι, ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ καταῤῥαθυμηθέντα πάλιν ἀναλήψεσθε, καὶ εἴσεσθε πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις προσήκοντες.

LIBANII ARGVMENTVM PRIMAE in Philippum orationis.

Athenienses, quũ bellum infeliciter cõtra Philippũ gereret, in concionẽ cõuenerunt desperabũdi. Orator igitur & erigere abiectos animos conatus (neq. n. esse mirũ si in tanta socordia victi sint) & qua ratione bellũ rectissimè administrẽt, docet. Iubet aũt geminas copias cõparari: alteras maiores vrbanas, quæ domi maneãt, in omnẽ euentũ paratæ: alteras minores, quæ militib. peregrinis constẽt, permistæ ciuibus, & cũ exercitũ non Athenis manere, neq. ex vrbe opẽ ferre iubet: sed circa Macedoniã versari, belligeranté continẽter: ne flatu Etesiarũ Philippus obseruato, aut etiã hyeme, cũ Athenis in Macedoniã nauigari nõ possit, rẽ aggrediatur, & per absentiã Athenienſiũ omnia obtineat: sed exercitum qui cum eo dimicet, vicinum potius ei esse oportere censet.

DEMOSTHENIS PHILIPPICA prima, oratio IIII. Hieronymo Vuolfio interprete.

Si de nouo aliquo negotio cõcio indicta esset Atheniẽses: expectassem, dũ plurimi eorũ q solẽt, sententias dixissent: ac si quid ab eis dictũ mihi placuisset: quieuissem. Sin minus: tũ & ipse meũ consiliũ explicare studuissem. Posteaquã autẽ sic accidit, vt quibus de rebus illi sępe prius dixerũt, de his nũc etiã sit deliberandũ; arbitror me, tametsi primus surrexerim, iure tamẽ veniã impetraturũ. Nam si superiore tẽpore opportune ipsi cõsuluissẽt: nihil vos nũc necesse esset deliberare. Primum igitur, non desperandũ est, Atheniẽses, de hoc statu rerũ, etsi is omnino malus esse videatur. Nam quod in eo superioribus tẽporibus fuit pessimũ: id ipsum est ad ea quę restãt optimũ. Quid illud igitur est? Quòd propter socordia vestrã, & neglectũ officij, res aduersæ sunt. Nã si vobis omnia quæ decet agẽtibus, res ita se haberẽt: ne spes quidã vlla relinqueretur, eas fore meliores. Deinde cogitandũ id, quod partim ex aliis auditis, partim ipsi nostis: atq. in memoriã reuocandũ, quãta aliquãdo potẽtia Lacedæmonijs præditis, idq. nõ ita olim, quã prẽclare & cõuenienter, nihil alienũ dignitate vrbis admittentis: sed pro re & sensione iuris, bellũ illorũ sustinueritis. Qua igitur gratiã hæc dico? vt sciatis Atheniẽses, & videatis, nec quicquã præcautũ vobis esse formidabile: neque, si neglexeritis ex animi vestri sententia quicquã succesſurũ: vtq. exẽplis vtamini, potẽtiæ quæ tũ fuit Lacedæmoniorũ quã vigilãtia vestra superastis: & nunc insolẽtiæ Philippi, propter quã æstuatis? cõ quòd nihil eorũ quæ curãda erãt curauimus. Si quis autẽ vestrũm, Atheniẽses, & multitudinẽ copiarũ, quas Philippus habet, cõsiderãs, & omnia loca amissa a nostra republica intuens, difficilẽ oppugnatu eã esse opinatur: is etsi rectè sentit, illud tamen reputet, habuisse nos aliquãdo Atheniẽses, Pydnã & Potidæã, & Methonẽ & vndiq. omnẽ illũ tractũ cõiunctũ: & multas quę nũc cũ eo sunt, pẽtes, fui fuisse iuris & liberas, & vestrã amicitiã illius cõiunctioni prætulisse. Philippus igitur, si tũ eũ habuisset animũ, esse difficile belligerare cũ Atheniẽsibus, q. tales arces ad ditionẽ ipsius oppugnandã haberẽt, qui sociis destitueretur, nihil eorũ quæ nũc fecit, egisset, neq. tantã potentiã cõparasset. Sed illud Athenienses, is prælare norat loca illa omnia belli esse præmia, in medio posita: & naturã ita ferre, vt opib. absentiũ præsentes, & qui laborare periclitarique volunt, negligentiũ potiantur. Proinde cùm ita sentiret, omnia subegit & tenet: alia, vt bello capta teneri solẽt: alia, inita societate & amicitia. Nam adiungere se & adhærere illis volunt omnes, quos instructos esse vident. & ea quæ opus sunt agere velle. Quare si & vos, Athenienses, eodem velitis esse animo nunc, quando prius id factum non est, & quisque vestrũm id quod & opus sit, & præstare ipse possit, in vsum reipublicæ, omni omissa tergiuersatione facere sit paratus: locupletes tributo conferendo, iuuenes militando: & vt simpliciter breuitérque dicam, si vestri compotes ipsi fieri volueritis, & desieritis ipsi nihil agere, dum speratis alium pro vobis facturum esse omnia: sic & vestras opes recuperabitis, annuente Deo, amissáque per socordiam, denuò recipietis, & illum vlciscemini. Neque enim putetis, tanquam Deo:

Oratio ne benefi cio quidẽ, sed etiã necessitate futilitatis Atheniensiũ.

1. Propositio, non esse desperãdũ, sed emendandã ignauiam: quæ confirmatur exẽplo ipsorum Atheniensium, & Philippi per occupationem, concessionem & inuasionẽ.

Conclusio, per distributionem officiorũ: & ab infirma potentia Philippi, & belli necessitate cum exagitatione futilitatis Atheniensiũ.

res istas illi fixas esse, & immortales. nam & odit cũ aliquis, & metuit Athenienses,& inuidet,eorum etiam qui nunc ei videntur esse coniunctissimi : & vniuersa quæ ferè in aliis hominibus insunt, ea in eius quoque familiaribus existimandum est inesse. Nunc tamen hæc omnia supprimuntur, cum nullum confugium habeant, propter vestram tarditatem & socordiam: quam deponendam esse dico iam. Videtis enim,Athenienses,rem: quo improbitatis homo euaserit, qui nec optionem vobis dat res gerendi, aut quiescendi: sed minitatur,& verba superba,vt aiunt,vsurpat : & iis habendis quæ subegit, contentus esse non potest : quin semper plura molitur, & circum vndique vos cunctantes & desidétes irretit. Quando igitur , Athenienses, agenda quæ sunt, agetis? Vbi aliquid acciderit? Vbi credo necessitas aliqua fuerit? Quid verò de iis quæ nunc fiunt, est existimandũ? Nam ego quidem arbitror liberis hominibus maximam esse necessitatem, susceptum in rebus gerẽdis dedecus. Num vultis, circumeuntes alius percontari alium in foro: Age dic mihi,nun quid affertur noui? Potéstne quid magis nouum fieri,quàm quòd homo Macedo subigit Athenienses , & Græciam administrat? Obiit Philippus? Non certè quidem,sed ægrotat. Quid verò vestra interest? Etsi enim aliquid ei acciderit,celeriter vos alium Philippum facietis, si reb.ita eritis intenti. Neque enim tam suis viribus auctus est , quã vestra negligẽtia. Quanquam illud etiam , si quid ei accideret:& fortunæ fauor nobis adesset , quæ semper nos melius quàm nosmet ipsi curamus (etenim fortasse absoluet rem suumq. beneficium consummatũ reddet)scite vos,si propè essetis,& rebus omnibus turbatis ingueueretis , eas vos vestro arbitratu posse administrare. Vt verò nũc estis, nec si vobis tempora darent Amphipolim accipere possetis,vestris & apparatib.& animis fluctuantes. Itaq illud prætermitto, oportere vos vltrò ad faciendũ officium omnes esse paratos:tanquã vos ita sentiatis, idque persuasũ habeatis. De ratione autẽ instructionis,qua vos talib. liberari posse negotijs putẽ. & multitudo quanta esse debeat,& quæ pecuniæ subsidia, cęteraq. vt mihi rectissimè & celerrimè cõparanda videãtur,equidé operam dabo vt dicã: antũ precatus à vobis , postquã audieritis omnia,vt iudicetis,neque anteuertatis: neque tametsi primũ videbor nouam instructionẽ dicere , res à me differri quisquã existimet. Neque enim qui festinari & hodie rem geri iubet,opportunissimè dicunt (cũ,quo quidé in loco res nũc sunt,auxilijs,quæ nunc mittimus,pericula propulsare nõ possimus) sed qui ostenderit, quæ & quanta instructio esse, & vnde cõparari atq. retineri possit: donec aut pacẽ æquis cõditionib. fecerimus, aut hostes deuicerimus.Sic enim deinceps nullis malis cõflictabimur Me igitur hęc posse dicere arbitror:nec impedio si quis alius pollicetur aliquid.Ac promissum quidẽ est adeo magnũ : ipsa res autem se iam ostendet:vos iudices eritis.Primùm omniũ, Athenienses,triremes quinquaginta cõparandas esse dico : deinde vos ijs animis esse oportere,vt si quid sit opus ipsi cõscensis eis,nauigetis.Post,dimidiæ parti equitũ,equestres triremes & copiam nauigiorũ instrui iubeo. Atque hæc in promptu esse censẽo oportere,ad subitas istas eius è regno suo eruptiones,in Pylas,& Chersonesum, & Olynthum & quò libet. Hæc enim in eius animo excitãda est opinio: vos ex immẽsa istã negligentia,vt in Eubœam, & prius aliquando ad Haliartũ, & postremò nuper in Pylas, fortasse cum impetu erupturos. Non omnino , tametsi non feceritis,vt ego faciendum esse dico, fuerit hoc contemnendũ:vt aut metu,si scierit paratos esse vos (certò enim sciet. sunt enim sunt apud vos ipsos , qui de omnibus rebus eum certiorem faciant plures quàm expedit)ocium agat: aut his despectis,incautus opprimatur: obstare nemine, quo minus in eius regnum , si per occasionem licuerit,nauigetis. Hæc igitur sunt,quæ probata esse vobis oportere dicam, & vt instructi sitis , conuenire arbitror. Præter hæc,copias aliquas, Athenienses , in procinctu habendas censeo,quæ continenter belligerent , & illum infestent.Nemo mihi dicat decies mille , neque vicies mille peregrinos : neque conducticios illos exercitus:eas volo copias, quæ ciuibus constent : quæ, siue vos vnum, siue plures, siue illum siue quemcunque ducem creaueritis, ei pareant , & sequantur:& his commeatum curari iubeo. Quæ autem erunt hæ copiæ , & quantæ, & vnde commeatum habituræ? & quomodo hæc facere voletis? Ego dicam , & horum singula seorsim explicabo. Peregrinos dico (neque id feceritis , quod sæpe vobis nocuit , dum minora putatis omnia quàm oporteat, & maxima in decretis suscipientes , cum ad rem ventum est , ne parua quidem facitis : sed vbi parua feceritis & comparaueritis , illis adiicite , si minora videbuntur.) Dico igitur vniuersos milites esse oportere. bis mille ex his Athenienses oportere esse dico quingentos, è quacunque illi

Transitio à consolatione ad rationem instructionis cum occupatione.

Expedita classis & equitatus.

Delectus ciuium & militum numerus.

ὃ ἐλάττω φαίνῃ). λέγω δ' τοὺς πάντας στρατώτας δισχιλίους. τούτων δ' Ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ὧν ἂν πύθῃ ὑμῖν ἀλικίας

A δὲ μὴ δὴ ὡς θεῷ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ μισεῖ τις ἐκεῖνον καὶ δέδιεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φθονεῖ, καὶ τῷ πάνυ νῦν δοκοῦσιν οἰκείως ἔχειν αὐτῷ καὶ ἅπασι, ὅσα γε καὶ ἐν ἄλλοις ποτὲ ἀνθρώποις ἦν, ταῦτα κἂν τοῖς μετ' ἐκείνου νομίζειν ἐνεῖναι. καθεπηκόει μὲν τοι τοῦτα πάντα νυνί, οὐκ ἔχοντα ἀποτροφὰς, διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥᾳθυμίαν, ὑφ' ἁπάντων δεδιέναι φημὶ δεῖν ἤδη. ὁρᾶτε γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἱ προελήλυθεν* ἀπελαύνει ἄνθρωπος οὐδὲν ἄρτιον ὑμῖν δίδωσι τῶν προσηκόντων, ἀλλ' ἀπειλεῖ, καὶ λόγοις ὑπερφάνοις, ὡς φασι, λέγει καὶ οὐκ οἴος τ' ἐστὶν ἔχων ἃ κατέστραπται, μένειν ὅπου τούτων· ἀλλ' ἀεί τι προσαπειλεῖ), καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας ὑμᾶς καὶ κατημμένους προσιζάνει. πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε ἃ χρὴ πράξετε, ἐπειδάν τι γίγνηται; ἐπειδὰν νὴ Δία ἀνάγκη τις ᾖ; νῦν δ' τί χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις, μεγίστην ἀνάγκην τὴν τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. ἢ βούλεσθε, εἴ τι μοι προσιόντες ἀπὸ τῆς πυνθάνεσθαι τῶν ἀγορᾶι, λέγεταί τι καινόν; τί γὰρ ἂν τις καινότερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν; τεθνηκε Φίλιππος, οὐ μὰ Δί' ἀλλ' ἀσθενεῖ τι δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε. αὐξει γὰρ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος τῷ τῶ ῥώμην τοσαύτην ἐπηύξησ'), ὅσον τῷ ὑμετέραν ἀμέλειαν. καί τοι καὶ τοῦτο εἴπ πόθεν καὶ τὰ* τῆς τύχης ἡμῖν ὑπάρξει, ἢπερ μᾶλ βέλτιον, ἢ ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς παρασκευάζομεν, *ἢ γὰρ ὀξυργα παντοῖσι δ' ὅτι πλησίον ὢν ὄντες, ἅπασιν αὖ τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ὁπωσοῦν ἔχουσιν, ὅπως βούλεσθε διοικήσετε. ὡς ἢ νῦν ἔχετε, οὐδὲ δίδοντων ὑμῖν τῶν ἐμπόρων ἀμφίπολιν, δέξασθε δύναισθ' ἄν, ἀπορημένοι καὶ τῷ θεσσαλικαῖς ἢ τοῖς γνώμαις. ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμους, ὡς ἐγνωκόσιν ὑμῖν καὶ πεπεισμένοις παύομαι λέγων. τὸν δ' ὅπλων τῆς παρασκευῆς, νὴ ἀπαλλάξαι ἄν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι, ἢ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους οἷς πορισθῆναι χρημάτων, ἢ τἆλλα ὡς ἂν μοι βέλτιστα ἢ τάχιστα δοκῇ παρασκευάζεσθαι, καὶ δι' πειρήσομαι λέγειν δεῖσθε ὑμεῖς δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοσοῦτον, ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, καὶ μὴ πρότερον προλαμβάνετε. μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὰ παραγγέλλειν ἀναβαλλεσθαί με τὰ πράγματα ἡγεῖσθαι. οὐ γὰρ οἱ ταχὺ ἢ πρότερον εἰπόντες, ἀλλ' οἱ δέον λέγοντες. οὐ γὰρ ἂν τάχ' ἤδη γεγραμμένα, τῶ νυνὶ βοηθεῖα κωλύσαι συνηθροισμένα. ἀλλ' ὡς ἂν δείξω. τίς πορισθεῖσα ἀφορμὴ, καὶ πόση, καὶ πόθεν δύναιτ' εἶναι συνήσεται, ἕως ἂν ἢ δέλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον, ἢ πειρώμεθα βλαβερῶν. οὕτω γὰρ ἐκεῖνα τὰ λοιπὰ καιρίως ἂν κακῶ. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴπ᾽ ἄλλως ἐπαγγέλεταί τι. ἐμοὶ μὲν οὖν ὑποχρεῖος, οὕτω μεγάλη. τὸ δὲ πρᾶγμα, ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει κριτὰς δ' ὑμεῖς ἔσεσθε. πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεῖρεις πεντήκοντα βλασπλάσασθαί φημι δεῖν. εἶτ' αὐτοὺς οὕτω ταῖς γνώμαις ἔχειν, ὡς ἐάν τε δέῃ, πλεῦσαι εἰς ταῦτας αὐτοῖς ἐμβᾶσι. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσι C ἵππ πέων, ἱππαγωγοὶ τεῖρες, καὶ πλοῖα ἱππαγὰ ὑπερέπεται καλ. ἅπαντα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν, ὅπ ταῖς ἐξαίφνης ταύταις ὑπ' οἰκείας χάρας αὐτῷ πρατίαις, εἰς πύλας, καὶ χερρόνησον, καὶ ὁλυνθον, καὶ ὅποι βούλεσθ). δεῖ δὲ ἐκεῖνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ ἐνπεφυσθαι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὡς ὑφ' ὑβρισαν καὶ προτερόν ποτε φασιν εἰς ἀλίαρτον, καὶ τὰ τελευταῖα πρόθυμ εἰς πύλας, ἴσως ἂν ἐρεμήσατε. οὔπ παντελῶς οὐδ' εἰμὶ ποιήσειτ' ἂν τοῦτο, ὡς ἔγω γέφημι δεῖν, ἀλλὰ ταφείνητόν ἐστιν, ἵν' ἢ δίκα τὸν φόβον, εἰδὼς ὑπερεπεῖς ὄντας ὑμᾶς, εἴσεται δ' ἀκριβῶς, εἰσὶ γὰρ εἰσὶν οἱ παντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡμῖν αὐτοῖ πλείους τῶ δέοντος, ἠσυχίαν ἔχῃ, ἢ παειδὼν ταῦτα ἀφύλακτος ληφθῇ, ἀνδρὸς ὄντος ἐμπρδὼν πεῖν ὅπ' ἐκείνῳ χάραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῶ καιρός. ταῦτα μὲν ἔστιν ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν, καὶ* προπευάσασθαι προσήκειν οἶμαι.* πρὸς δὲ τούτοις, δύναμίν τινα ἣν ἄνδρες Ἀθηναῖοι φημὶ προσκεῖσθαι δεῖν ὑμᾶς, ἢ συνεχῶς πολεμοῦσι, καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιοῦσι. μή μοι μυρίους μηδὲ δυσμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς ὑπολοίπους ταύτας δυνάμεις, * ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσω. κἂν ὑμεῖς ἕνα, κἂν πλείους, κἂν τὸν δεῖνα, κἂν ὁτιποῦν χειροτονήσητε στρατηγὸν, τοῦτῳ πείσε) καὶ ἀκολουθήσει. καὶ ὅρλιῶ ταύτη προεῖσθαι κενδύω. ἔσται δ' οὗτη τίς ἡ δύναμις, καὶ πόση, καὶ πόθεν ἡ ὄψιμος ἔξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσετε ποιεῖν, ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. ξένους μὲν λέγω, καὶ ὅπως μὴ ποιήσητε τοῦθ' ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν, ἅπαντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶ τὸ δέοντος, καὶ τὰ μείζω ἐν τοῖς ὑφρίσμασιν αἰεὶ ὑμῶν, ὅπ ἡμῖν φράσειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε. ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες ἢ προέντες, τούτοις προσίεσθε

ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, A
μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον αὐ δοκῇ καλῶς ἔχειν ἐκ δια-
δοχῆς ἀλλήλοις. τοὺς δ' ἄλλους, ξένους εἶναι κελεύω. καὶ
μετὰ τούτων ἱππέας διακοσίους. καὶ τούτων πεντήκοντα ἀ-
θηναίους τοὐλάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς τὸν αὐτὸν τρό-
πον στρατευομένους. καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις εἶναι. πρὸς
τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα. δεῖ γὰρ ἔχοντας ἐκείνου
ναυτικοῦ, καὶ ταχειῶν τριηρῶν ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύ-
ναμις πλέῃ. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ ἡμῖν σεται; ἐγὼ καὶ
τοῦτο φράσω καὶ δείξω. ἐπειδὰν, διότι τηλικαύτῃ δυνά-
μει χρῶμαι τὴν δ' ὑμῶν καὶ πολίτας τοὺς στρατευομέ-
νους εἶναι κελεύω, διδάξω. τοσαύτῃ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν προῖσασθαι δύνα-
μιν τὴν ἐκείνῳ ἀντιταξομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγ-
κη, καὶ τούτῳ πρὸς ἕκαστον τὸν πόλεμον χρῆσθαι τὴν στρά-
τιαν. οὐ τοίνυν, οὐδ' ὀλίγου κατὰ τοῦτον, οὐ γὰρ ὄντι μισθὸς
οὐδὲ τροφή, οὐδὲ παντελῶς ταπεινὸν εἶναι δεῖ. πολίτας δὲ
παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι ἢ ποτὲ
ἐγώ ποτ' ἀκούω ξενικὸν στρατὸν ἐν κορίνθῳ τὴν πόλιν, B
οὗ πολύστρατος ἦγεῖτο, καὶ Ἰφικράτης, καὶ Χαβρίας, καὶ
ἄλλοι τινὲς, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς συστρατεύεσθαι. ἢ οἶδα ἀ-
κούων, ὅτι λακεδαιμονίους, ὑπὸ τοῦτον μὲν ὑμῖν,
ἐνίκων οὗτοι οἱ ξένοι, καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. ἐξ οὗ δ'
αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύει, τοὺς φίλους
νικᾷ, καὶ τοὺς συμμάχους, οἱ δ' ἐλθόντες μείζους τὸ δέον ἔ-
γεσθαι. καὶ ὑπὲρ ἁπάντων δὴ τὸν τῆς πόλεως πόλε-
μον, πρὸς ἀρταβάζον, ἢ πανταχοῦ μᾶλλον οἴεσθε πλέ-
ον τα. ὁ δὲ στρατηγὸς, ἀκολουθεῖ. εἰκότως, ἃ γὰρ ὄχλον ἀρχὴν,
μὴ δίδοντα μισθόν. τί οὖν κελεύω; τὰς παρασκευὰς ἀφε-
λεῖν, καὶ τὸ στρατηγοῦ, καὶ τὴν στρατιώτου, μισθὸν ποιή-
σαντας, ἢ στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῆς στρα-
τευομένων ὑπὸ καταστήσαντας. ἐπεὶ νῦν γε, γέλως ἐστ'
ὡς χρώμεθα τοῖς παρούσιν. εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, εἰ-
ρωνεύεσθε ἄγετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὰ δι' οὐχ ἡμεῖς γε,
εἶποιτ' ἄν, ἀλλὰ φιλίππῳ πολεμοῦμεν. ἐκ τούτου τοίνυν
ὃ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δεκαταξιάρχους καὶ στρατηγοὺς, καὶ φυ-
λάρχους, καὶ ἱππάρχους δύο; τί οὖν οὗτοι ποιοῦσι, πλὴν ἑ-
νὸς ἀνδρὸς ὃν ἂν ἐκπέμψητε ὅτι τὸν πόλεμον; οἱ λοιποὶ C
τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν. ὡς περ γὰρ
οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖ-
τε τοὺς ταξιάρχους, καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ὅτι τὸν πόλε-
μον. ἃ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ταξιάρχους παρ' ὑ-
μῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ὡς
ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις; ἀλλ' εἰς μὲν λῆμμον τὴν
παρ' ὑμῶν ἱππαρχίαν δεῖ πλεῖν τῆς δ' ὠφελείας τῆς πόλεως κτη-
μάτων ἀγωνιζομένων μὴ μέλαον ἱππαρχεῖν. καὶ τὸν αὐ-
δρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχει-
ροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὃς τις αὖ ἦ. ἴσως δ' ταῦτα μὲν ὀρ-
θῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι. τὸ δὲ τῆς χρημάτων πόσα καὶ πόθεν
ἔσται, μάλιστα ποθεῖτε ἀκοῦσαι, τοῦτο δὴ καὶ περαίνω.
χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφὴ (σιτηρέσιον τοῖς στρατευο-
μένοις μόνον) τῇ δυνάμει ταύτῃ, τάλαντα ἑνενήκοντα, καὶ
μικρόν τι πρός. δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις, τεσσαράκοντα
τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μνᾶς, τὸν μισθὸς ἑκάστου.
στρατιώτας δὲ διχιλίους, τοσαῦτα ἕτερα. ἵνα δέκα ἕκα-
στος τὸν μισθὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβά-
νῃ. τοῖς δ' ἱππεῦσι, διακοσίοις οὖσιν, ἐὰν ἑξήκοντα δρα-
χμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τὸν μισθὸς, δώδεκα τάλαντα. εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομέ-
νοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν. ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι εἰ τοῦτο γένοιτο, πρῶτον μὲν τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα

deligendi vobis ætate videbuntur, qui certum tempus militent, non longum illud, sed quantum commodum esse videbitur, vt subinde aliis alij succedant. reliquos peregrinos esse iubeo: & cum his equites ducentos, quorum quinquaginta sint Atheniēses minimùm, eodem quo pedites modo militaturi, & equestres naues quibus hi vtātur. Esto: quid ad hæc ampli? Celeres triremes decem. opus enim nobis est, cùm ille classem habeat, etiam velocibus triremibus, vt tutò copiæ nauigent. Vnde igitur hæ alentur? Ego & hoc dicam, & ostendam, postquam, cur tantulas copias satis esse putem, & ciues militare iubeam, docuero. Tantulas, Athenienses, propterea quòd nobis nunc exercitum parare non licet, qui collatis signis cum eo dimicet: sed latrocinari est necesse, & hac gerēdi belli ratione vtendum primùm. Quare nec immēsas eas (nec enim stipendia & commeatus suppetunt) nec prorsus exiguas esse oportet. Ciues autem adesse, & nauigare vnà propterea iubeo, quòd prius etiam aliquando audio peregrinum aluisse Corinthi militem nostram vrbem, cui Polystratus præfuerit, & Iphicrates, & Chabrias, & alij quidam, & vosmetipsos vnàm militasse. & vt auditione cognoui, peregrini illi vobiscum coniuncti & vos cum illis Lacedæmonios vicistis. Postquam autem ipsi peregrini per sese bella vobis obeunt, amicos vincūt & fœderatos hostes autem facti sunt maiores quàm expediret: & cum vix nostræ ciuitatis bellum attigerunt, ad Artabazum & quóuis gētium potius abeunt: imperator eos sequitur: non iniuria. neque enim is imperare potest, qui stipendia non solvit. Quid igitur iubeo? causas adimi & duci & militibus, mercedes numeranda: & domestico milite velut eorum inspectore, quæ à duce geruntur, adiungendo. Nam vt nunc fit, ridicula est nostra rerum administratio. Si quis enim vos roget, Pacémne agitis Athenienses? Minimè verò nos quidem, dicturi sitis: sed cum Philippo bellum gerimus. Nónne verò creastis è vestris ciuibus decem centuriones, & duces, & tribunos, & magistros equitum duos? Quid autem isti plus agunt vno viro, quem miseritis ad bellum? reliqui pompas vobis obeunt cum sacrificulis. Vt enim ij qui lateos fingunt, in forum creatis centuriones & tribunos, non ad bellum. An non oportuit, Athenienses, centuriones ciues, magistros equitum ciues, magistratus domesticos esse: vt reuera essent copiæ ciuitatis? At in Lemnum vestro magistro equitum nauigandum est: eorum autē qui pro nostræ vtibus possessionibus præliātur, Menelaus est magister equitum. Neque hæc hominis reprehendi causa dico: sed à vobis eum creatum esse oportebat, quisquis tandem sit. Fortassis autem hæc rectè dici putatis: pecunia verò quanta & vnde comparanda sit, maximè audire cupitis. Id igitur sanè expediam. Ea est pecuniæ ratio ratio, vt ad alendum hunc exercitum, & cibaria duntaxat militibus cōparanda, nonaginta sint talenta numerāda, & paulò amplius: decé celeribus nauibus quadraginta talenta, vicenæ minæ in nauē singulis mēsibus: militum duobus millibus totidē alia, vt duas singuli milites drachmas in mēsem pro cibariis accipiāt: equitibus ducētis numero, si tricenas drachmas in mensem accipiant singuli, duodecim talenta. Si quis verò putat, commeatum paruo esse subsidio ijs qui militant: nō rectè sentit. Ego enim compertum habeo, si hoc factū fuerit, ipsum exercitū è bello sibi reli-

Superiorēs consilij ratio.

Sermocinatio, qua Athenienſi ignauia ostenditur.

Pecunia quanta esse debeat.

qua comparaturum, sine vlla vel Græcorum, vel sociorum iniuria, vt integrum stipendium habeat. Atque ego vltrò nauigabo vnà, quiduis pati paratus, ni si hæc ita erunt. Vnde igitur pecunia, quam requiro à vobis, comparabitur? Hoc iam dicam.

PECVNIARIA RATIO.

Quæ nos, Athenienses, inuenire potuimus, hæc sunt. Postquam autem sententias rogaueritis: ea quę vobis probata fuerint, decernite: vt non tantum decretis & literis belligeritis cum Philippo, sed etiam factis. Multò autem melius, vt mihi videtur, de bello & tota instructione deliberabitis, si locum Athenienses, regionis, cui bellum inferetis, cogitabitis: & considerabitis, ventis & anni temporibus anticipatis, pleraque perficere Philippum: & expectatis Etesiis, aut hyeme, bellũ aggredi, cum nos illuc peruenire non possumus. His itaque consideratis, non mittendo tumultuario milite vobis bellandum est (negligemus enim omnes occasiones) sed instructione perpetua atque exercitu. Licebit autem vobis Lemni & Thasi, & Sciathi, & in aliis illi⁹ loci insulis hybernare cum exercitu: in quibus & portus, & frumentum, & omnia quæ requirit exercitus, parata sunt. Anni autem tempus, cum & appellere ad terram facile, & à vĕtis iuxta ipsam regionem, & mercatum aditus, versantibus nihil periculi est: haud difficulter intelligetis. Quemadmodum igitur, & quando vtendum sit exercitu: ipsum tempus docebit eum, in quem vos imperij authoritatem contuleritis. Quæ autem à vobis præstari debeant, hæc sunt quæ ego scripsi. Quòd si hanc, Athenienses, pecuniam comparaueritis primùm quam dico: deinde cętera etiam omnia perfectè instruxeritis, milites, triremes, equites: omnesque copias lege obstrinxeritis, vt bello continenter incumbant, ipsique vos pecuniæ quæstores & præbitores, ab imperatore rerum gestarum rationes requiretis: iisdem de rebus sine vllo successu deliberare perpetuò, desinetis. Accedit illud etiam, Athenienses: maxima illi emolumenta intercipietis. Ea quæ sunt? A nostris sociis extorta pecunia nos oppugnat, nauibus hostiliter diripiendis. Quid præterea? Vos illud eritis consecuti, vt vobis noceri non possit: non ea fient, quæ superiori tempore, cum in Lemnum & Imbrum facta impressione, vestros ciues captiuos abduxit: & ad Geræstũ comprehensis nauibus, immensam pecuniam coëgit: postremò in Marathonem excendit, & sacra triremi è nostra ditione abrepta, abijt: Vos autem neque hæc prohibere potuistis, neque constitutis à vobis temporibus opitulari. Verùm cur tandem putatis, Athenienses, Panathenæorum ferias, & Bacchanalium, semper conuenienti tempore fieri, siue peritis harum vtrarumque curatio sorte obuenerit, siue imperitis: in quas tantos sumptus facitis, quantos nec in vnam classem: & tantam turbam adhibetis, & tantum apparatum, quantum haud scio an vllus omnium habeat: classes autem omnes vestras, occasionibus demum amissis venire? illa Methonę, illa Pagasa, illa Potidam missa? quòd illa omnia lege sancita & ordinata sunt, & quisque vestrũm multo antè nouit, quis ædilis aut gymnasiarchus suæ tribus, quando & à quo & quid accipiendum, quidque faciendum sit. Nihil non exquisitum, nihil non definitum, nihil denique neglectum est. In rebus autem bellicis, & belli apparatione, inordinata, indefinita, incomposita omnia. Quapropter simulatque audiuimus aliquid: & triremiũ præfectos cõstituimus, & inter eos permutationes opum instituimus, & de

Perpetuus exercitus alendus.

Vtilitatem sui consilij & ordinis ac prouidętiæ successus ludorũ exemplo ostendit.

Confusionis & imprudentiæ damna,

Α λοιπὸν τοῦ πολέμου, ἐάν τε τῷ ἑλλήσποντι ἀδικοῦσι, οὐδὲν ἧττον συμμάχων, ὥς τ' ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ. κἀγὼ συμπλεῖν ἐθελοντὴς πάσχειν ὁποῦ ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῷ χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω, λαμβάνεσθαι; τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

Α μὴ γὰρ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδωκότες ἐσμὲν οὐδέν, ταῦτά ἐστιν. ἐπειδὰν δ' ὑπόθεσθε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χειροτονήσαντε, ἵνα μὴ μόνον τοῖς ψηφίσμασι, καὶ ταῖς ὑποσχέσεις πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. δοκεῖτε ἂν μοι πολὺ βέλτιον. ἂν μὲν δὴ τὸ πολέμου, καὶ ὅλης τῆς Θρᾴκης βουλεύσασθαι, εἰ δὲ τόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃ χώρας, ἐφ' ἣν πολεμήσετε, ἐνθυμηθέντε, καὶ λογίσασθε, ὅπως τοῖς πνεύμασι, καὶ τῇ ὥρᾳ τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων ὑμᾶς ὁ Φίλιππος. καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶνα ὑπεχώρει, νῦν ἂν ἡμεῖς μὴ δεώμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ταῦτα ἐνθυμουμένους, μὴ ὑποθέσεις πολεμεῖν, ὑστεροῦμενον ἁπάντων, ἀλλὰ παρασκευὴν σωτηρίαν, καὶ δυνάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμάσιον μὲν ἐν Θάσῳ, καὶ Σιγείῳ, καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες, καὶ σῖτος, καὶ ἃ χρὴ στρατεύμασι, πάντ' ὑπάρχει. τὼ δ' ὥρᾳ τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τὴν γῆν πλεύσασθαι ῥᾴδιον, καὶ τὸ τῷ πνεύματων ἀσφαλές, πρὸς αὐτὴν τὴν χώραν, καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων σώμασι*, ῥᾳδίως ἕξει. ἃ μὲν οὖν χρὴ σε Β λήμνῳ, καὶ Θάσῳ, Σιγείῳ, καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες, καὶ σῖτος, καὶ ἃ χρὴ στρατεύμασι, πάντ' ὑπάρχει. τὼ δ' ὥρᾳ τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τὴν γῆν πλεύσασθαι ῥᾴδιον, καὶ τὸ τῷ πνευμάτ

ἀπιδόσεις ποιήμεθα· ἢ ὥδε χρημάτων πόρον σκοπῶμεν A
καὶ μετὰ ταῦτα, ἐμβαίνειν τοῖς μετοίκοις ἔδοξε καὶ τοῖς χω-
ρὶς οἰκοῦσιν εἶτ' αὐτοῖς πάλιν ἀντεμβιβάζειν. εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλετε· περαπόλωλεν ἐφ' ἃ ἂν ἐκπλέα μεν-
τὸν ἔδει πρᾶττειν χρόνον, εἰς τὸ διασκοπάζεσθαι ἀπαλίσκομεν. οἱ γὰρ πρὸ πραγμάτων καιροί, * οὐ μένουσι τὴν
ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥαθυμίαν. ἃς δ' εἰς τὸ μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθα ἡμῖν ὑπάρχειν· οὐδὲν οἷοί τε
ἔσαι ποιεῖν, ἐπὰν αὐτοῖς πρὸ καιροῦ ἀξελέγχονται· ὅθ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥς τ' ὄπισθεν δύ βοεῦσιν ἤδη
τοιαῦτας ὀπισολάς. ΕΠΙΣΤΟΛΗ. Τούτων οὕ, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, πρὸ αὐτογνωσμένων, ἀληθῆ μὲν ὅτι τὰ
πολλὰ, ὡς οὐκ ἔδει· οὐ μέν, ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν.
ἀλλ' εἰ μὲν ὅσα αὖ τις ὑπερβῇ τοῦ λόγου, ἵνα μὴ λυπήσῃ,
καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημη-
γορεῖν. εἰ δ' ἡ πρὸς λόγων χάρις, καὶ ἢ μὴ προσήκουσα, ἔρ-
γω ζημία γίγνεται· αἰσχρόν ὅστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φενα-
κίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ὅσα ἂν ἢ δυσχε-
ρῆ, πάντων ὑστερίζειν πρὸ ἔργων· καὶ μὴ ὃ τοῦτο δύνασθαι B
μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοῖς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένοις, καὶ ἀκο-
λουθεῖν τοῖς πράγμασιν. ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶ πρὸ
πραγμάτων· καὶ τὸν αὐτὸν ζόπον, ὥσπερ πρὸ στρατοπέδων
ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι· οὕτω καὶ πρὸ πρα-
γμάτων τοῖς δὲ βουλευομένοις ἡγεῖσθαι χρὴ εἶναι ἃ ἂν ἐκεί-
νοις δοκῇ, ταῦτα πράττῃ, καὶ μὴ τὰ συμβαίνοντα ἀναγ-
κάζωσι διώκειν. ὑμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστου
δεῖ μὲν ἁπάντων ἐχόντες, ξύμπορος, ὁπλίτας, ἵππους, χρη-
μάτων πρόσοδον τούτων μὲν μέχρι τοῦ τήμερον ἡμέρας,
οὐδενὶ πώποτε συδενὸς κέχρησθε· κἀδενὸς γ' ὑπολείπεσθε·
ὥσπερ γὰρ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, ἅτε πολεμεῖτε φιλίπ-
πῳ· καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς, ἀεὶ τὸ πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑ-
τέρωσε παταξῇ τις· ἐκεῖσε εἰσὶν αἱ χεῖρες· πρὸς ἅπαντα
ἦ, ἢ βλέπειν ἐναντίον, οὔτε οἶδεν, ἅτ' ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς ἐὰν
ἐν χερρονήσῳ πύθησθε φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφί-
ζεσθε· ἐὰν ἐν πύλαις, ἐκεῖσε· ἐὰν ἄλλο θίπτῃ, συμπεριφέρε-
σθε αὖ καὶ κάτω· καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνου· βεβού-
λεσθε δ' οὐδὲν αὐτοῖς συμφέρον πρὸς τὸ πολέμου· οὐδὲ
πρὸς τὰ πράγματα προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν, ἢ γε-
γενημένον ἢ γιγνόμενον τι πύθησθε. ταῦτα δ' ἴσως πρό- C
τερον μὲν ἐκεῖνον ποιεῖν νυνὶ δ' ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν. ὡς
τ' ἀκριβῶς ἐγγωρεῖ· δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμενος, τὸ φι-
λοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν φιλίππῳ. εἰ γὰρ ἔχων
ἃ κατέπραττε καὶ προσέλαβεν ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε, καὶ
μηδὲν ἐπράττειν ἔτι· ὑποχρεὼ ἂν οἱοις ὑμῖν αὖ μοι δοκεῖ,
ἐξ ὧν αἰσχύνῃ καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφλη-
κότες αὖ ἤμελλ' ἡμῖν· νυνὶ δ' ὑπηρεσῶν ἀεὶπνι, καὶ τὸ
πλέονος ὀρεγόμενος, ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ' ὑμᾶς, εἴπερ μὴ
παντάπασιν ἑαυτῷ ἀπεγνώκατε. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ
μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται, μήτε * λογίζεται, ὁρῶν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν ἀρχὸν τοῦ πολέμου ἐγχω-
ρήσαντα πρὸ τοῦ προαρπάσασθαι φίλιππον, τὸν δ' ἔλαττον,
οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν αὐτοῖς κακῶς ὑπὸ τοῦ φι-
λίππου. ἀλλὰ μὲν ὅτι γε οὐ σήσεται, δῆλον, εἰ μή τις
αὐτὸν κωλύσει. εἶτα τοῦτ' ἀναμένομεν, καὶ ξύμπορος κενὰς,
καὶ τὰς ὠδὰς τοῦ δεινὸς ἐλπίδας ἐὰν ὑποστείλητε, πάντ'
ἔχειν δόξετε καλῶς· οὐκ ἐκβησόμεθα; καὶ ἔξιμεν αὖθι μέ-

parandæ pecuniæ ratione deliberamus. Postea decernitur, vt inquilini consendant, & libertini, qui suam ipsi rem familiarem administrant. Deinde vt cives illis iterū succedant. Sic interim dum hæc prorogatis, interierūt ea quò classem mittimus, ante aduentū nostrum. Nam rei gerendæ tēpus in apparādo consumimus: rerū autem occasiones non expectant nostrā tarditatem & socordiam. Quas verò interiecto tempore copias nos habere putamus, eæ, cum ad ipsam rem ventum est, nihil posse gerere deprehēduntur. Ille autem eò venit insolentiæ, vt scribat Eubœensibus tales iam literas. LITERÆ.

Reprehensio ignauiæ.

Hæc igitur, Athenienses, quæ lecta sunt, vera plēraque sunt, aliter quàm oportebat: non autem fortasse iucunda sunt auditu. Verùm, si res, offensionis vitandæ causa, vt taceri à dicente, sic etiam reuera possent amoueri: ad voluptatem auditorum conciones instituēdæ essent. Sin orationis iucūditas, alieno tēpore vsurpata, re ipsa detrimētosa fit: turpe est semetipsum decipere, & ea omnia quæ molesta sūt, differendo, negligere omnes rei gerendæ occasiones: ac ne illud quidem posse intelligere, eorum esse officium qui bellum administrant, non sequi res, sed rebus antecedere: & quemadmodum receptum est, vt exercitum ducat imperator: sic & à cordatis viris res ducendas esse, vt quæ ipsis videntur, ea gerantur, non vt euentum persequi cogantur. Vos autem Athenienses, cùm copias habeatis omnium maximas triremes, legiones, equites, pecuniæ reditus, ne harum quidem rerum in hunc vsque diem vlla vnquā opportunè eitis vsi, & neminem non sequimini: & vt Barbari pugiles dimicare solēt, ita vos bellum geritis cum Philippo. Ex iis enim, is qui ictus est, ictui semper inhæret: quod si cum alibi verberes, illò manus transfert: ictum autem depellere, aut contrà intueri neque scit, neque vult. Ita & vos: Si esse in Chersoneso Philippū auditis: illuc mittēda esse auxilia decernitis. si in Pylis, illuc itis. si alibi vspiam: assectamini sursum & deorsum: & eum, vt ducem milites, sequimini: neque vllum vobis vtile de belli gerēdi ratione cōsiliū initis: neque quicquam prospicitis, antequam aut factum esse aliquid, aut fieri audiatis. Ista verò factitare olim fortasse licuit: nunc in ipsum discrimen rerum ventum est. Quare non iam idem licet. Ac mihi cogitanti videtur, Athenienses, deorum aliquis: quem pœnitæ vrbis vicem, eorū quæ fiunt, pudet, illū rerum gerendarum ardorem iniecisse Philippo. Qui si quæ subegit & intercepit, ea tenere & quiescere vellet, neque quicquam præterea moliretur: vestrū quidā ea nō ægrè laturi mihi viderentur, quæ reipub. dedecus & ignauiæ crimē & summa omnia probra attulissent. Nunc, dum semper aggreditur aliquid, & plus appetit: fortasse vos cuocabit, nisi de vobis omnino desperastis. Ego verò miror, si nemo vestrūm neque cogitat, neque indignatur, quando videt, Athenienses, bellum cæpisse initium de vlciscendo Philippo: finem autem in eo iam versari, ne ipsi cladibus afficiamur. à Philippo. Verùm eum non quieturum, perspicuum est, nisi ab aliquo coerceatur. Id igitur nos expectabimus: & triremes vacuas, & spem à nescio quo factam si miseritis, omnia præclarè se habere purabitis? Non egrediemur? non exibimus ipsi parte saltem aliqua domesticorum militum nūc, siquidem id prius factum non est? non ditionem eius classe inuademus? At quò appellemus? roget aliquis. Inuenīet ac deprehendet labefactatas

Vel hostis exēplo & iniuriis excitatis tandem gerendū aliquid.

Ab imminente periculo cū occupatione.

res illius, Athenienſes, ipſum bellum, modò aggrediamur. Verùm ſi domi ſedebimus, conuiciantes aduituri & criminantes inter ſe oratores: non fieri vlla ratione vnquam poteſt, vt quicquam ritè conficiamus. Nam, vt mea quidem fert opinio, quocunque pars aliqua ciuitatis ablegabitur, tametſi tota non adſit: ibi & deorum & fortunæ beneuolentia nobis opitulabitur. Cùm autem imperatorem, & decretum inane, & ſpes concionales mittitis: nihil à vobis feliciter geritur: ſed vt hoſtes derident iſtiuſmodi expeditiones, ita ſocij metu emoriuntur. Non enim poteſt, nõ poteſt fieri, vt vnus vir vnquam vobis ea conficiat omnia, quæ vultis: polliceri quidem & affirmare, & accuſare hunc & illum licet. Sed his rebus omnia perierũt. Si enim dux miſerorum mercede fraudatorum militum ſuccubuerit: qui verò de rebus illic ab eo geſtis, ad vos ex hoc loco expeditè mentiantur, extiterint: & vos ex auditu, quicquid in mentem venerit, temerè decreueritis: quid, quæſo vos, expectandum eſt? Sed quódnam iſtis malis remedium inuenietur? Hoc: ſi vos, Athenienſes, eoſdem deſignabitis & milites & teſtes actorum ducis: & vbi domum reuerſi fuerint, iudices rationum referendarum. Neque enim vobis audienda tantum veſtra ſunt, ſed & coràm intuenda. Nunc eò flagitij ventum eſt, vt quique duces bis & ter capitis cauſam apud vos dicant, cum hoſtibus autem eorum nemo vel ſemel de vita dimicare ſuſtineat: vtque plagiariorum & furum interitum honeſtæ morti præferant. Malefici enim eſt, iudicum ſententia condemnatum emori: ducis, cum hoſtibus prælianten. Veſtrûm autem alij circumeuntes, cum Lacedæmoniis agere dicunt Philippum, de Thebanorum euerſione, & reſpublicas diuellere: alij, eum miſiſſe legatos ad regem Perſarum: alij, oppida munire in Illyriis: alij, ſuas quiſque commenti fabulas, obãbulamus. Ego verò equidem exiſtimo, Athenienſes, ebrium eſſe eum rerum geſtarum magnitudine, & eiuſmodi ſomnia multa ſuo cum animo agitare, cùm quia videt neminem eſſe qui impediat, tum ſucceſſibus elatum: non tamen ea ſic agere inſtituiſſe, vt qui apud nos ſunt amentiſſimi, norint quid ille ſit facturus. Stolidiſſimi enim ſunt iſti nugatores. At ſi, his omiſſis, illud ſpectemus, hominem eſſe nobis inimicum: & noſtras nobis opes eripere: & longo iam iam tempore inſolenter ſe geſſiſſe: & quæcunque ſperauimus aliquem pro nobis eſſe actu-rum, ea, vt conſtat, contra nos eſſe omnia: & cætera in nobiſmet ipſis eſſe poſita: &, ſi nunc illic belligerare noluerimus cum eo: idem fortaſſe nobis hîc facere neceſſe fore, hæc ſi ſtatuerimus: & rectè ſentiemus, & inanes fabulas miſſas faciemus. Neque enim quæ ſint futura, quærendum eſt: ſed aduerſa futura (niſi rebus gerendis intenti fueritis, & fungi officio volueritis) pro comperto habendum. Ego igitur nec vnquam aliàs ad gratiam loqui inſtitui, niſi idem & profuturum vobis perſuaſum haberem: & nunc quæ ſentio ſimpliciter omnia, ſine vlla tergiuerſatione liberéque ſum elocutus. Velim autem, vt exploratum habeo, è re veſtra eſſe, vt ea quæ optima ſunt, audiatis. ſic ſcire me, etiam fideliſſimo ſuaſori idem profuturum. Multo enim minus grauatè dixiſſem. Nunc, quanquam obſcurum eſt, quidnam hinc conſecuturus ſim: tamen quia perſuaſum habeo hæc factu vobis fore vtilia, dicere inſtitui. Vincat autem id, quod vobis omnibus profuturum eſt.

Neceſſariò ciuib. ipſis militandũ.

Peroratio qua in ſummam argumenta colligit: veniã petés libertati oratoris.

τοι καθῶμεθα οἶκοι, λοιδορεσυμβώων ἀκούοντες καὶ ἀπιστοσυμβώων ἀλλήλοις τῷ λεγόντων· οὐδέποτ᾽ οὐδὲν ἡμῖν οὐ μὴ γένηται τῷ δεόντων. ὅποι μὲν γὰρ αἱ οἴμαι μέρος τι τῆς πόλεως σωθησεται, κἂν μὴ πᾶσι παρῇ· καὶ τὸ τῶν θεῶν εὔμενες, καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῶν συναγωνίζεται. ὅποι δ᾽ αὖ στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψοιτε, οὐδὲν ἡμῖν τῷ δεόντων γίγνεται. ἀλλ᾽ οἱ μὲν ἐκθεσὶ καταγελῶσιν, οἱ δ᾽ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει, τοὺς τοιούτους ἀποστόλους. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἕνα ἄνδρα ἅπαντ᾽ ἀγαθὸν γενέσθαί ποτε ταῦθ᾽ ὑμῖν πρᾶξαι ἅπαντ᾽, ὅσα βούλεσθε. ὑποχέσθω μὲν τοι, φῆσαι, καὶ τὸν δεῖνα ἀποστῆσαι, καὶ τὸν δεῖνα, ἔστι. τὰ δ᾽ πράγματα, ἐκ τούτων ἀπόλωλεν. ὅταν γὰρ ἡττηθῇ μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων· οἱ δ᾽ ὑπὲρ ὧν αὖ ἐκεῖνος ἐκεῖ πράξῃ, πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥᾳδίως, ἐνθένδε ὦσιν. ὑμεῖς δ᾽ ἐξ ὧν αὖ ἀκούσητε, ὅ, τι ἂν τύχῃ ῥᾳδίως ψηφίζεσθε. τί γὰρ προσδοκᾷς; πῶς οἰὸν ταῦτα παύσεται, ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τοῖς αὐτοῖς ἀποδείξητε στρατηγοῖς, καὶ μάρτυρας τῷ στρατηγουμένων, καὶ δικαστάς, οἷσπερ δὲ ἐλέγχειν, τῷ δυθμῶν. οὐ γὰρ μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερα αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν δεῖ. νυνὶ δ᾽ εἰς τὸ δ᾽ ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥστε τῷ στρατηγῶν ἕκαστος δι· καὶ ξῆς πέπεται παρ᾽ ὑμῖν πρὸς θανάτου πρὸς ὃ τοῖς ἐχθροῖς, οὐδεὶς οὐ δ᾽ ἁπαξ αὐτῷ ἀγωνίσασθαι πρὸς θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῷ ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῷ θάνατον μᾶλλον αἱρεῖται, τὸ προσῆκον ζῆς. κακούργου μὲν γάρ ἐστι, περιδεᾶ ἅπαντα θανεῖν. στρατηγοῦ δ᾽ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις. ὑμῶν δ᾽ οἱ μὲν, περιόντες, μὴ λακεδαιμονίων φασὶ φίλιππον πρᾶξαι τὸν θηβαίων κατάλυσιν, καὶ τὰς πολιτείας ἁλῶναι. εἶτ᾽ ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς βασιλέα. εἶτ᾽ ἐν ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν. εἰ δὲ, λόγοις πλάττοντες, ἕκαστος προσερχόμεθα. ἐγὼ δ᾽ οἶμαι μέν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, νὴ τοῖς θεοῖς, ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῷ πεπραγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐνυπνιάζεσθαι ἐν τῇ γνώμῃ τὸν τῶν κωλυσόντων ὀρθῶς καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπιμένειν. ἐμάνθανε γὰρ δήπου πρᾶξαι τοιαῦτα καὶ τοῖς ἀνηκουστοῦσι τῷ παρ᾽ ἡμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος. ἀνοητότατοι γὰρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες. ἀλλ᾽ ἐὰν ἀφέντες ταῦτα, ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἀνθρωπος, καὶ τὰ μέτερα ἡμᾶς ὑποτρέχει, καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε, καὶ ἅπαντα ὅσα πώποτε ἠλπίσαμεν τινα φράξειν ἐφ᾽ ἡμῖν, καθ᾽ ἡμῶν δύρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐστι, κἂν μὴ νυνὶ ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ· ἐνθάδ᾽ ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν· ἂν ταῦτα εἰδῶμεν· καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι. οὐ γὰρ ἅττα ποτ᾽ ἐσαῦ δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ᾽ ὅπως φαύλως, ἐὰν μὴ προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε, δ᾽ εἰδέναι. ἐγὼ μὲν οὖν, οὔτ᾽ ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἰλόμην λέγειν, ὅ, τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν ὑμῖν πεπεισμένος ὦ, νυνί τε ἃ γιγνώσκω, παῤῥησιάσομαι. ἐβουλόμην δ᾽ ἂν ὅς παρ᾽ ὅ, τι ὑμῖν συμφέρει τὸ τὰ βέλτιστα ἀκούειν εἰδὼς, οὕτως εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι. πολλῷ δ᾽ ἂν ἥδιον εἶπον, νυνὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἀθλίοις οὖσι τοῖς ἀπὸ ταύτων ἐμαυτῷ ξυμπομένοις, ὅμως ὅτι τῷ συνοίσειν ὑμῖν ἐὰν πράξητε ταῦτα, πεπεῖσθαι, λέγειν, αἱρεῖμαι. νικᾷ δ᾽ ὅτι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥΔ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Μηκωμένου τοῦ πολέμου τοῦ περὶ Ἀμφίπολεως, εἰρήνης ἐπεθύμησαν ὅ, τε Φίλιππος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ φερόμενοι· ὁ δὲ Φίλιππος βουλόμενος ἃ ὑπέσχετο πεπαλοῖς τε, καὶ Θηβαίοις ὁλοτελέσαι. ὑπέσχετο δὲ τοῖς μὲν Θηβαίοις, ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν, πόλεις Βοιωτίας. ἀμφότεροις δὲ, τὸν Φωκικὸν καταλύσειν πόλεμον. τοῦτο δ' ἦν αὐτῷ ἀδύνατον ἀνεῳγμένων τῶν Πυλῶν, πολεμίων ὄντων Ἀθηναίων. καὶ γὰρ πρότερον βουληθεὶς ἐσβαλεῖν εἰς τὴν Φωκίδα, τὴν Ἀθηναίων περιπλευσάντων ταῖς ναυσὶν εἰς τὰς καλουμένας πύλας, ὑπ' ἐνίων δὲ Θερμοπύλας*, ἀπεκωλύθη τῆς εἰσόδου. νῦν τοίνυν εἰρήνης ποιησάσης πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, μηδενὸς κωλύοντος παρελθὼν εἴσω πυλῶν, τὸ Φωκέων ἔθνος ἀνάστατον πεποίηκε· καὶ τὴν Φωκέων ἐν τοῖς ἀμφικτύοσι χώραν, καὶ τὰς ἐκείνου ἐν τῷ συνεδρίῳ ψήφους πρὸς τὴν ἄλλων Ἑλλήνων εἴληφε. πέπομφε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους πρεσβεῖς, ἀξιῶν καὶ αὐτοὺς ταῦτα συγχωρεῖν. καὶ ὁ Δημοσθένης παραινεῖ συγχωρεῖν. οὐ τῷ πεῖσμαι σωτηρίᾳ λόγῳ ὡς ὀρθῶς ἔχοντι, οὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγων μετέχειν ἑλλήνικοῦ συνεδρίου τὸν μακεδόνα· ἀλλὰ δεδιέναι φάσκων, μὴ καταναγκασθῶμεν κοινὸν πόλεμον πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας ἔχειν. προσκεκρουκέναι γὰρ λέγει τοῖς Ἀθηναίοις ἄλλοις δι' ἄλλας πρόφασις αἰτίας· τούτοις δὲ κοινῇ πολεμήσειν* αὐτούς· ὥστε μίαν ἁπάντων εἶναι τὴν αἰτίαν ταύτην καθ' ἡμῶν, ὅτι μόνοι τοῖς τὴν ἀμφικτυόνων ἐνισάμενα δίκαια σῴζουσιν. ὡς τε κἀγὼ τοῦτον τὸν εἰρήνην τηρεῖν, καὶ ταῦτα φιλίππου παρελθόντος εἴσω πυλῶν, καὶ ἐπελθεῖν δυναμένου τὴν ἀττικὴν ἅπαν πρὸς μάχης τελικοῦτον κίνδυνον ἄραντα. οὕτω δὲ ὁ λόγος, * παρεσκευάσθη μὲν, οὐμὴν εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ· καὶ πάντων γὰρ ὁ ῥήτωρ αἴσχιστος, καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἄλλων ἀπόβαλλει, ὅτι συνεβούλευε, Φιλίππην ἀμφικτυονα εἶναι ψηφισάμενα, μηδενὸς ἄλλου πολιτῶν τοῦτο εἰσηγήσασθαι, μὴ ὑπὸ φιλοκράτους τὰ πάντων ἀναισχυντότατα οὐκ ἂν οἶμαι αὐτὸς ἂν τούτων συμβουλεύσας, τὸν αἶσχος ἐπ' αὐτοῖς διέβαλλεν ἀλλὰ δηλονότι τὴν ὑπόνοιαν ἔδωκε, μὴ δόξῃ εἰλικρινίζειν, καὶ χρήμασιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεισθεὶς, τοιαύτην γνώμην διοίσεται. ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τοιαύτην τινὰ ὑπόνοιαν ἰσάμενος φαίνεται, σώσας ἑαυτὸν ὡς ὀργὴν τῇ πόλει, καὶ ἀδωροδόκητον.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΛΟΓΟΣ.

Ὁρῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πράγματα, πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα καὶ ταραχήν· οὐ μόνον τῷ πολλὰ προεῖσθαι, καὶ μηδὲν ἔτι προὔργου πρὸς αὐτῶν δύνασθαι λέγειν· ἀλλὰ καὶ τῷ πρὸς τοῖς ἀπολοίποις ταυτὰ, μὴ ἢ καθ' ἓν τὸ συμφέρον πύθεσθαι. ἀλλὰ τοῖς μὲν, ὡδὶ, τοῖς δ', ἑτέρως δοκεῖν. δυσκόλου δ' ὄντος φύσει καὶ χαλεποῦ τὰ βουλεύεσθαι· ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποιήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄθεσποι, πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι, ὑμεῖς δ', μετὰ τὰ πράγματα. ἐκ δ' τούτου συμβαίνει* ὥστε πάντα τὸν χρόνον, ὃν οἶδ' ἐγὼ, τὸν μὲν οἷς ἂν ἁμάρτητε ὑπομένοντα, δύσκολον εἶναι, καὶ δοκεῖν δύλεγειν· τὰ δὲ πράγματα* καὶ περὶ ὧν βουλεύεσθε, σκοπεῖν ὑμᾶς. ἃ μὲν, ἀλλὰ καὶ παρ' ὑμῶν ἅπαντες ἐχόντων, οἶμαι δὲ πεπεικὼς ἐμαυτὸν ἀφίημι, ἂν ἐθελήσητε τὸν θορυβεῖν καὶ φιλονεικεῖν ἀφέντες, ἀκούειν, ὡς ὑμῶν πόλεως βουλομένους, καὶ τηλικούτων πραγμάτων, προσήκει ἔχειν καὶ λέγειν, καὶ συμβουλεύειν, δι' ὧν καὶ τὰ παρόντα ἂν βέλτιω, καὶ τὰ προειμένα σωθήσεται. ἀκριβῶς δὲ ἅπαντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ λέγειν περὶ ὧν αὐτός τις, καὶ περὶ αὐτοῦ παρ' ὑμῖν, ἀεὶ τὴν

LIBANII ARGVMENTVM IN ORATIONEM DEMOSTHENIS *De Pace.*

QVm bellum Amphipolitanum diu duraſſet: pacem tam Philippus quam Athenienſes expetiuerunt: Athenienſes, quòd fortuna in eo vtebantur aduerſa: Philippus quia præſtare cupiebat ea, quæ tum Theſſalis, tum Thebanis promiſerat. Pollicitus autem fuerat Thebanis, ſe Orchomenum & Coroneam Bœotiæ oppida eis traditurũ: vtriſque ſe Phocẽſe bellum confecturum. id quod ab eo fieri non poterat, dũ hoſtes haberet Athenienſes. Nam prius etiam in Phocidem impreſſionem facturus, quia Athenienſes claſſe circumuecti, eas quæ Pylæ (à nonnullis etiam Thermopylæ) vocantur, occuparant: regionis aditu prohibitus fuerat. Nunc, pace facta cum Athenienſibus, obſiſtente nemine, intra Pylas progreſſus, gentem Phocenſem funditus euerterat, locúmque Phocenſium inter Amphictyones illorúmque in concilio ſuffragia, a reliquis Græcis acceperat, & legatos etiam ad Athenienſes miſerat, poſtulans, vt & ipſi idem ratum haberent. Demoſthenes igitur monet, eſſe concedendum, non quòd rem ipſam probet, aut iuſtum eſſe dicat, vt Macedo Græci concilij ſit particeps: ſed metuendum eſſe affirmat, ne totius Græciæ infeſtis armis oppugnentur. Athenienſibus enim alios aliis de cauſis eſſe infenſos, qui communi conſilio ipſos inuaſuri ſint. communem hanc (inquit) occaſionem dabimus contra nos, quòd ſoli hi ſimus, qui decretis Amphictyonum intercedamus. Proinde conſultius eſt tueri pacem (præſertim Philippo intra Pylas progreſſo, Atticæque inuadẽdæ poteſtatem nacto) quam ob rem tãtillam, tãtum adire periculum. Hæc oratio inſtituta quidem fuiſſe, ſed habita eſſe in publico mihi non videtur: quum Orator in Aeſchinis accuſatione, de hoc etiam eum inter cætera criminetur, quòd autor fuerit, vt Amphictyonica Philippo dignitas decerneretur: ea cum de re nemo alius referre auderet, ne Philocrates quidem, omnium impudentiſſimus: quod ſi ipſe hæc ſuaſiſſet: haud vtique Aeſchinem ob hæc eadem culparet. Satis igitur apparet, cum ſuſpitionem veritum, ne Philippi ſtudioſus & largitionibus à rege corruptus, ſententiam hanc dixiſſe videretur. Nam & in hac ipſa oratione talem quandam ſuſpicionem amouere nititur, dum vt patriæ amantem, & ab accipiendis muneribus abhorrentem commendat.

Occaſio expetitæ pacis.

Phocenſium excidium.

Summa orationis.

Cur hæc oratio dicta eſſe non videatur.

DEMOSTHENIS DE PACE, ORATIO V. HIERONYMO Vuolfio interprete.

VIdeo, Athenienſes, hęc negocia multas habere difficultates & turbas: nõ eò tãtùm, quòd multa per incuriam ſunt amiſſa: & bene de eis dicendo nihil proficitur: verùm ob illud etiã, quòd de reliquis nulla ex parte omnes quid expediat, conſentiunt: ſed hi ſic, illi aliter opinantur. Eſt autem cùm ſuapte natura periculoſum ac difficile, dare conſilium: tum vos, Athenienſes, hoc multo difficilius effeciſtis. Nam quum omnes alij ante rem deliberent: vos, re iam perfecta, id facere ſoletis. Ex quo per omne tempus, quod ego meminerim, accidi, vt & eis qui delicta veſtra reprehenderet, laudaretur, veréque dicere videretur: & rerum gerendarum, quæ in deliberationem caderent, occaſiones, vos amitteretis. Quæ quanquam ita ſunt: tamen arbitror, & quia hoc perſuaſum habeo, ſurrexi, me, ſi omiſſis tumultibus & rixis, audire volueritis (id quod de republica tantiſque negotiis deliberantibus, omnino faciendum eſt) ea dicturũ & ſuaſurũ, per quę & rerũ ſtatũ emẽdetur, & amiſſa recuperẽtur. Quũ verò ſatis ſciã, Atheniẽſes, ſemper expedire plurimum apud vos [ſi quis modò auAuctio ab reprehẽſione, pollicitatione & commonefactione cõſiliorũ ſuorum verecunda.

deat)ea quæ antè dixerit, repetere,ac de ſemetipſo verba facere:ego tamen id adeò moleſtum & odioſum eſſe puto, vt quanquam neceſſitatem hoc poſtulare video,tamen ab eo abhorream. Exiſtimo tamen vos de his quæ nũc dicam,rectius iudicaturos, ſi pauca,prius aliquandò à me dicta, in memoriam reuocetis. Ego, Atheniẽſes,primùm quũ vobis turbato Eubœæ ſtatu,quidam ſuaderét, vt opẽ Plutarcho ferretis, bellũque ignobile & ſumptuoſum ſuſciperetis:primus & ſolus pro concione aduerſatus ſum:parúmq; abfuit,quin iſti,qui parui lucelli cauſa,vos ſuis cõſiliis in magnas & multas clades coniecerunt,me dilaniarent. Deinde patuo tẽpore præterito, vos ſimul & ignominiam reportaſtis, & iis iniuriis affecti eſtis, qualib. nulli hominũ vnquam, ab iis quibus opem tulerant:eadéque opera cognouiſtis omnes tum iſtiuſmodi conſiliariorum improbitatem, tũ meã, qui vtiliſſima reipub.dixeram, integritatem. Pòſt,iterum Athenienſes, quũ perſpexiſſem hiſtrionẽ Neoptolemũ, per ſpeciẽ ſuæ artis quiduis impunè agere,ac interim pernicioſiſſimum eſſe reipub. opéſq; veſtras omnes & præſidia ſolerti adminiſtratione transferre ad Philippũ:prodij, publicéque id vobis expoſui,nullis priuatis vel inimicitiis,vel calumniandi ſtudio impulſus: quemadmodum facta quæ ſecuta ſunt,declararunt. Atque in his non iam Neoptolemi defenſores accuſabo (neque enim vnus aliquis fuit)ſed vos ipſos. nam ſi Bacchanalibus tragœdos ſpectaſſetis,nõ de ſalute reip.ſermo eſſet habitus:nequaquam vel eũ tam æquis, vel me tam infenſis animis audiſſetis. Atqui hoc ſaltem vos opinor nunc vniuerſos ſenſiſſe, eũ tum ad hoſtes profectũ,vt coacto ære alieno quod ſibi illic deberi dicebat,huc reuerſus, publica munera obiret, & hac oratione plurimũ eſſe vſum:iniquũ eſſe,quẽquam ideò quòd opes, quas illic haberet, huc inueheret,accuſari:cũ primùm autem facta pace tutò id facere potuit,quæ bona manifeſta hîc poſſẽdit, ea vẽdidiſſe:factámque pecuniã, properè ad illum profectum,auexiſſe. Duo hæc,quæ prædixi ego, teſtantur,tum habitas orationes fuiſſe veras & rectas, ipſáſque res fuiſſe tales, quales ego eas eſſe pronunciaram. Tertium eſt, Athenienſes,(vnico autem hoc dicto,de ipſa re verba faciam)quũ nos legati,exacto de pace iureiurando, rediſſemus, & quidam pollicerentur,fore vt Theſpiæ & Platææ inſtaurarétur:vt Philippus Phocenſes,ſi eos in poteſtatem redegiſſet,conſeruaret, Thebanorum autem vrbem diſſiparet:quin & Oropum veſtrũ futurum, & Eubœam pro Amphipoli vos recepturos:cum denique plures eius generis ſpes & impoſturæ iactarentur, quibus vos inducti neque vtiliter,neque æquitatis, neque dignitatis veſtræ habita ratione,Phocenſes deſeruiſtis:hæc inquam,cũ fierent: apparebit me in horum nullo vel ſtruxiſſe fraudẽ, vel diſſimulaſſe qui ſentirẽ:ſed prædixiſſe vobis (idque haud dubiè meminiſtis)me talia neque ſcire,neque expectare: ſed exiſtimare,nugas agere eum,quicumque talia profiteretur. Hæc igitur omnia, quæ me rectius quàm alios præuidiſſe conſtat,nequaquam, Athenienſes, ſingulari meæ prudentiæ adſcribam: neque arroganter prædicabo,aut ob aliud quicquam me intelligere & præſagire profitebor, niſi ob duas cauſas quas vobis exponã. Vna eſt, Atheniẽſes,Fortuna,quã ego omni humano ingenio & ſapiẽtia imperare video:altera,quòd gratis negocia iudico & conſidero:neque quiſquam vllum emolumentũ proferre poteſt,quod ego vel in gerẽda republica, vel dicẽda ſententia ſpectare ſoleam. Recta igitur bonum publicum, quod res ipſæ ſuppeditant, in meos oculos incurrit. Quòd ſi verò in vtramuis partem, veluti

1 Euboicũ bellum diſſuaſum.

2 Hiſtrio Neoptolemus aduerſante populo accuſatus.

3 Vanę pollicitationes proditorũ repudiatæ.

Ingenioſa & modeſta cauſarũ recitatio. cur plus a iis videa-

A πάνυ λυσιτελούντων τοῖς Ολυνθίοις· οὔτως ἠρρῶσθαι φορτικὸν καὶ ἐπαχθὲς, ὡς τε ἀπάγχειν οὖσαν ὁρῶν, ὅμως ὑποκνῶ νομίζω δ' ἄμεινον εἶναι ὑμῖν ὧδε ὧν νεωστὶ ἐρῶ κρῖναι, μικρὰ τῶν πρότερόν ποτε ῥηθέντων ὑπ' ἐμοῦ μνημονεύσαντας. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν, νῦν ἐπειδὴ τινες ὑμᾶς, τὴν ἐν Εὐβοίᾳ ταραττόμενον πράγμασιν, βοηθεῖν πλοῖ ἄρχω, καὶ πόλεμον ἀδόξον, καὶ δαπανηρὸν ἀράσθαι· πρῶτος, καὶ μόνος παρελθὼν, αὐτεῖπον· καὶ μονονοὺ διεκωλύθην ὑπὸ τῶν δὴ νῦν μικρεῖς λήμμασι, πολλὰ καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἀμαρτάνειν πεισάντων. καὶ χρόνου βραχέος διελθόντος μὴ Φ προσόφλειν αἰρούμενον, καὶ παθεῖν οἷα τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδένες πώποτε πεπόνθασιν ὑπὸ Τούτων, οἷς ἐβοηθήσαν· πάντες ὑμεῖς ἔγνωτε, τοῦ τε τοὺς ταῦτα πεισάντων κακίαν καὶ τὸν τὰ βέλτιστα εἰρηκότα ἐμέ. πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατιδὼν νεοπτόλεμον τὸν ὑποκείτην τῆς μὲν τέχνης πρόσχημα τυγχάνοντα ἀδείας, κακὰ δ' ἐργαζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν καὶ τὰ παρ' ὑμῖν διοικοῦντα φιλίππῳ, καὶ πρυτανεύοντα δυνάμει παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἕνεκα, οὔτ' ἔχθρας, οὔτε συνηφανίας ἰδίας, ὡς ἐπὶ τῆδ' μετὰ ταῦτα ἔργων γέγονε δῆλον. καὶ εὖ κἂν τούτοις αἰτάσομαι τοὺς ὑπὲρ νεοπτολέμου λέγοντας. οὐ γὰρ εἷς γέ ἐστιν, ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς εἰ γὰρ ἐν Διονύσου ἐξαγωγοῖς ἐθεάσασθε, ἀλλὰ μὴ ὧδε σωτηρίας καὶ κοινῶν πραγμάτων ἕνεκα ὁ λόγος. ἴσως ἂν οὔτως οὔτε ἐκείνου πρὸς χάριν, οὔτε ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν ἠκούετε· καί τοι τοῦτό γε ὑμᾶς οἶμαι νῦν ἅπαντας ἤδη σθαι. ὅτι τῶν τότε ἄφιξιν εἰς τοὺς πολεμίους ἐποιήσατο, ὑπὲρ τοῦ τὰ ἐκεῖ χρήματα ὀφειλόμενα, ὡς ἔφη, κομίσας δεῦρο, λειτουργεῖν τῇ τούτῳ τοῦ λόγῳ πλείω χρησάμενος, ὡς δεινὸν εἴ τις ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκεῖθεν ἐνθάδε τὰς δυσπορίας ἄγουσιν· ἐπειδὴ δ' ἀφ' ἑτέρου ἀδείας ἔτυχεν, ὧν ἐνθάδε ἐπέκτητο οὐσίαν φανερὸν, ταύτην ἐξαργυρίσας, πρὸς ἐκεῖνον ἀπάγων ᾤχετο. δύο μὲν δὴ ταῦτα ὧν προεῖπον ἐγὼ, μάρτυρες τοῖς τότε γεγραμμένοις λόγοις ὀρθῶς καὶ δικαίως, εἰ ἅ περ ὑμῖν ὑπεφάνθην ὑπ' ἐμοῦ. ἕτερον δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μόνον ἐν τοῦτ' εἰπὼν ἔτι, καὶ δὴ καὶ ὧδε ὧν παρελήλυθα ἐρῶ. νίκα τοὺς ὅρκους τοὺς ὧδε τῆς εἰρήνης ἀπειληφότες ἤκομεν οἱ πρέσβεις· τότε θεσπιὰς τινων καὶ πλαταιὰς ὑπηχουμένων οἰκιοῦσθαι, καὶ τοὺς μὲν Φωκέας τὸν φίB λιππον, αἱρήσειν κύριος, σώσειν, τοῦ δὲ Θηβαίων πόλιν διοικεῖν, καὶ τὸν ὠρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν, καὶ τοῦ δύβοιαν αὖτ' ἀμφιπόλεως ἀποδοθήσεσθαι, καὶ τοιαύτας ἐλπίδας, Φ φενακισμοὺς, οἷς ὑπαχθέντες ὑμεῖς, οὔτε συμφερόντως, οὔτε ἴσως, οὔτε καλῶς πρόεισθε Φωκέας· οὐδὲν τούτων οὔτ' ἐξαπατήσας, οὔτε σιγήσας, ἐγὼ φανήσομαι. ἀλλὰ προειπὼν ὑμῖν, ὡς εὖ οἶδ' ὅτι μεμνήσεσθε, ὅτι ταῦτα, οὔτε οἶδα, οὔτε προσδοκῶ· νομίζω δ' τὸν λέγοντα ληρεῖν. ταῦτα τοίνυν πάντα ὅσα φαίνομαι βέλτιον τῆς ἄλλων προορᾶν, οὐδὲ εἰς μίαν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε δεινότητα, οὔτε ἀλαζονείαν ἐπανοίσω, οὐδὲ προαπεροῦμαι δ' οὐδὲν ἄλλο γινώσκειν, καὶ προαισθάνεσθαι, πλὴν δ' ἃ ἂν ὑμῖν εἴπω δύο. ἓν μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δ' δυτυχίαν ἐμοῦ συμπάσης ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώποις οὔσης δεινότητος καὶ σοφίας, ἐρῶ κρατεῖσθαι ἕτερον δὲ, ὅτι προῖκα τὰ πράγματα κρίνω, καὶ λογίζομαι, καὶ οὐδὲν λῆμμα οὐδεὶς ἂν ἔχοι, πρὸς οἷς ἐγὼ πεπολίτευμαι καὶ λέγω, δεῖξαι προσοφείλον. ὀρθὸν οὖν ὅ, τι ἂν ποτε ἀπ' αὐτῶν ὑπάρχῃ τῆς πραγμάτων, τὸ συμφέρον φαίνεταί μοι. ὅταν δ' ὅλη πάντες, ὥσπερ

εἰς ζυτάνιον, ἀργύριον προσενέγκῃς· οἴηται φέρον, καὶ καθέλκυσε τὸν λογισμὸν ἐφ' αὑτό· καὶ οὐκ ἔτ' αὖ ὀρθῶς ἀφ' ὑμῶν, ὁ τοῦτο ποιήσας, προὶ οὐδενὸς ἂν λογίσαιτο. ἓν μὲν οὖν ἔγωγε πρῶτον ὑπάρχειν φημὶ δεῖν, ὅπως εἴτε συντάξιν, εἴτε συμμαχίαν, εἴτ' ἄλλο τι βέλεταί τις καταστασιάζειν τῇ πόλει. τοῦτο ὑπάρχουσαν εἰρήνην μὴ λύων τοῦτο ποιήσῃ· οὐκ ὡς θαυμαστὸν, οὐδ' ὡς ἀξίαν ὑμῶν. ἀλλ' ὁποία ποτ' ὄστιν αὕτη· μὴ ἡμεῖς μᾶλλον εἴκωμεν τοῖς πράγμασι κακὸν, ἢ γεγενημένην ὑφ' ὑμῶν λυθῆναι. πολλὰ γὰρ προείμεθα, ὧν ὑπαρχόντων, τότ' ἄν, ἢ νυνὶ ἀσφαλέστερος καὶ ῥᾴων ἦν ἡμῖν ὁ πόλεμος. δεύτερον δὲ ὁρᾶν, ὅπως μὴ προαξώμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς συνελθοῦσι τούτοις, καὶ φάσκοντας ἀμφικτύονας νῦν εἶναι, εἰς ἀνάγκην, καὶ προφάσιν κοινοῦ πολέμου πρὸς ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ, εἰ γένοιτ' ὑμῖν πρὸς Φίλιππον πάλιν πόλεμος διὰ Ἀμφίπολιν, ἢ, τι τοιοῦτον ἕτερον ἔγκλημα ἴδιον, οὗ μὴ μετέχουσι Θετταλοὶ, μηδ' Ἀργεῖοι, μηδὲ Θηβαῖοι· οὐκ ἂν ἡμῖν οἶομαι τούτων οὐδένα πολεμῆσαι, καὶ πάντων ἥκιστα (καίπερ μὴ θορυβήσῃ μηδὲν πρὶν ἂν ἀκούσῃ) Θηβαίους· οὐχ ὡς ἡδέως ἔχουσιν ἡμῖν, οὐδ' ὡς οὐκ ἂν χαίροιντο φιλίππῳ· ἀλλ' ἴσασιν ἀκριβῶς (εἰ καὶ πάνυ φήσειέ τις αὐτοὺς ἀναισθήτους εἶναι) ὅτι, εἰ γένοιτο πόλεμος πρὸς ὑμᾶς αὐτοῖς· τὰ μὲν κακὰ πάνθ' ἕξουσιν αὐτοὶ, τοῖς δ' ἀγαθοῖς ἑτέρους εὐδαιμονοῦντας ὁρῶσιν. οὕτω προείντο ἂν ἑαυτοὺς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς αἰτίας οὔσης τοῦ πολέμου. οὐδὲ γε, εἰ πάλιν πρὸς τοὺς Θηβαίους πολεμήσομεν διὰ ὧρωπόν, ἢ, τι τῶν ἰδίων· οὐδὲν ἂν ἡμᾶς παθεῖν ἡγοῦμαι. καὶ γὰρ ἡμῖν κἀκείνοις, τοὺς βοηθήσοντας ἂν οἶμαι, εἰς τὴν οἰκείαν εἴτις ἐμβάλοι, βοηθεῖν, οὐ συνεπιστρατεύσειν οὐδετέροις. καὶ γὰρ αἱ συμμαχίαι, τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον, ὃν καὶ φέρον τίσειεν ἄν τις, ἢ τὸ πρᾶγμα φύσει τοιοῦτόν ὄστιν. οὐκ ἄλλῃ τῆς ἴσης ἕκαστος ὄστιν οὗτος, οὐδ' ἡμῖν, οὔτε Θηβαίοις, ὡς τε * εἶναι, καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων· ἀλλὰ σῶς μὲν εἶναι ἅπαντες ἂν βούλοιντο, ἕνεκα ἑαυτῶν, κρατήσαντας δὲ τοῖς ἑτέροις, δεσπότας ὑπάρχειν αὐτῶν, οὐδὲ εἷς. τί οὖν ἡγοῦμαι φοβερὸν; καὶ τί φυλάξασθαι φημί δεῖν ὑμᾶς; ὅπως μὴ κοινὰ πρόφασιν, καὶ κοινὸν ἔγκλημα, ὁ μέλλων πόλεμος; πρὸς ἅπαντας λάβῃ. εἰ γὰρ Ἀργεῖοι μὲν, καὶ Μεσσήνιοι, καὶ Μεγαλοπολίται, καὶ τινες τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων, ὅσοι γε δὴ τὰ αὐτὰ τούτοις φρονοῦσι, δεῖ τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ὑπακηκοΐαν ἐλθόντας χήσουσι, καὶ τὸ δοκεῖν ἐπιδέχεσθαί τι τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων· Θηβαῖοι δὲ ἔχουσι μὲν, ὡς λέγουσιν, ἀπεχθῶς, ἔτι δὲ * ἐχθροτέρως χήσουσιν. ὅτι τοὺς παρ' ἐκείνων φεύγοντας σῴζομεν, καὶ πάντα τρόπον τῶν δυσμενείαν ἐνδεικνύμεθα αὐτοῖς· Θετταλοὶ δὲ, ὅτι τοὺς φωκέων φυγάδας σῴζομεν· Φίλιππος δὲ, ὅτι κωλύομεν αὐτὸν κοινωνεῖν τῆς ἀμφικτυονίας· φοβοῦμαι, μὴ πάντες, ὧν τῶν ἰδίων ἕκαστος ἀρχιζόμενος, κοινὸν ἐφ' ἡμᾶς ἀγάγωσι τὸν πόλεμον, τὰ τῶν ἀμφικτυόνων δόγματα προτεινάμενοι· εἶτ' ὅπως ἀδίκων ἕκαστοι * πέρα τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς, ἡμῖν πολεμήσαι, ὡς περὶ τοῦ φωκέως. ἴσως δὲ δήπου τοῦθ', ὅτι νυνὶ Θηβαῖοι, καὶ Φίλιππος, καὶ Θετταλοὶ, οὐχὶ τὰ αὐτὰ μάλιστα ἕκαστα ἐσπουδακότες τὰ αὐτὰ πάντες ἐπράξαν. οἷον Θηβαῖοι, τὸ μὲν Φίλιππον παρελθεῖν, καὶ λαβεῖν τὰς παρόδους, οὐκ ἐδυνάσθ' κωλύσαι· οὐδὲ γε τῶν αὐτοῖς πεπονημένων, ὕστατον ἐλθόντα, τὴν δόξαν ἔχειν. νυνὶ δὲ Θηβαίοις πρὸς

A in trutinam, argentum imposueris: id argentum præcipitat cogitationem, & ad sese deorsum abripit. Quod quisquis admittit, fieri non potest, vt deinceps vlla de re rectè veréque cogitet. Iam vnum hoc ego in primis tenendum esse dico, siue quis tributum indicere, siue socios ascisere, siue aliis præsidiis rempub. firmare conatur, id ita vti faciat, ne pacem hanc faciat irritam: non quòd ea tam præclara sit, aut è dignitate vestra: sed qualis qualis est, opportunius vtiliúsque ad res gerendas fuisset, eam nunquam fuisse factam, quàm nunc, postquam facta est, per vos abrogari. Multa enim temerè proiecimus, quæ quia tum nobis integra erant, bellum & tutius & facilius quàm nunc, gerere potuissemus. Secundo loco prouidendum est, ne in necessitatem, ô Athenienses, adducamus, aut causam suppeditemus istis, qui inter se conspirarunt, & se iam Amphictyones esse dictitant, belli communis contra vos suscipiendi. Ego enim, si inter nos & Philippum denuò bellum ob Amphipolim, aut aliam aliquam priuatam controuersiam oriretur, quæ neque ad Thessalos, neque ad Argiuos, neque ad Thebanos quicquam attineret: non puto vobis horum quenquam bellum illaturum: ac minimè omnium (ne verò quisquam obturbet, priusquam audierit) Thebanos: non quòd nobis tam bene cupiant, aut obsequi Philippo nolint: sed quòd optimè sciunt (quantumuis dicantur stupidi) si bello nobiscum implicentur: & se malis omnibus afflictum iri, & alium commoditates ocio sè desidentem, atque aucupantem, ad sese pertracturum. Nunquam igitur eò sese præcipitabunt, nisi origo & causa belli communis fuerit. Nihil etiam nos, si cum Thebanis denuò propter Oropum, aut priuatum emolumentum aliquod belligeremus, claudis accepturos arbitror. Nam eos qui fortasse vel nos, vel illos adiuuarent, si nostros agros vastari videant, opem esse laturos arbitror: sed neutris ad alienam ditionem oppugnandam præstò futuros. So- Ratio societatum, & vt Græci aduersus Athenienses affecti sint.

cietatum enim ea est omnino ratio, quæ & diligenter cogitanti sese offert: & quam ipsius rei natura patitur. Neque enim vlli vel nobis vel Thebanis adeò bene cupiunt, vt simul & incolumes esse nos, & aliis imperare velint: sed incolumitatem omnes suę salutis causa nobis optant: vt verò alterutri, potiti victoria, ipsis dominentur, nemo. Quid igitur existimo formidabile? & quid vobis esse dico prouidendum? Ne bellum hoc quod agitatur, communem occasionem, & commune crimen vniuersis suppeditet. Nam si Argiui & Messenij & Megalopolitæ, & reliqui Peloponnenses, qui cum his consentiunt, ob petitam à Lacedæmoniis pacem, nobis inimici erunt, & propter acta quædam sua impedita: si Thebani nobis, vt aiunt infensi, inimiciores etiam fient, quòd ab eis actos in exilium tuemur, & nostras aduersus eos inimicitias omnibus modis declaramus: si Thessali, quòd Phocensium exules defendimus, si Philippus, quòd participē esse Amphictyoniæ prohibeamus: meruo ne omnes, priuatis quiq; offensis irritati, cōmuni bello nos adoriātur, Amphictyonum decreta prætexētes, ac deinde attrahantur singuli, vt etiam cōtra suam vtilitatē, nos oppugnent, id quod etiam Phocēsi bello vsuuenit. Nec enim hoc scilicet ignoratis, nūc Thebanos, & Philippū, & Thessalos, quū non eadē singuli potissimū vrgerēt, eadē omnes perfecisse. Nā Thebani Philippū, ne penetraret atq; angustiis potiretur, prohibere non potuerūt, nec obsistere, quo minus is qui posttemus aduenerat, magno ipsorum labore partam gloriam interciperet, ac in sē transmoueret. Nunc enim Thebani, quod Thebanorū frustratio.

ad occupationem regionis atque possessionem attinet: rem sanè præclarè gesserunt. Sin honorem & gloriam spectes: turpissimè. Nisi enim Philippus Pylas occupasset: nihil habituri fuisse viderentur. Neque verò hæc eis proposita fuerunt: sed quia & Orchomeno & Coronea potiri cupiebant, neque tamē poterant: ideo hæc omnia tolerarunt. Sunt autem

Philippi studium.

quidam qui dicere audeant, Philippum non vltrò, sed coactum, Thebanis Orchomenū & Coroneam didisse. Ego verò hæc valere iubeo: illud autem scio, non magis ei hæc curæ fuisse, quàm vt aditū Thermopylarum occuparet: eámque gloriam consequeretur, vt bellum illud suis armis repressum diceretur, vtque suo arbitratu Pythia administraret. Hæc fuere, quorum ille desiderio potissimum æstuabat.

Thessalorū desideria.

At Thessali neutrum horum voluerunt, vt vel Thebanorum vel Philippi opes augerentur quorum vtrumque sibi periculosum fore præuidebat: sed hęc duo spectarunt, vt & Pylæam, & emolumenta Delphica obtinerēt: eorúmque desiderio, ad eas res Philippo adiutores fuerunt. Sic ob priuata compendia quosque reperietis ad multa facienda esse compulsos, quorum nihil in animo habuerunt. Quod quum

Refutatio: Non seruile esse, non aduersari Græcis.

ita sit: cauendum vobis est. Nunquid igitur harum rerum metu facienda erunt, quæ isti iusserint? túque eius rei nobis autores? Minimè verò equidem. Sed nos & nihil indignum nobis facturos, neque bellū conflaturos, & prudentiæ laudem consequuturos, meámque sententiam esse veram: hæc me confido probaturum. Illos autem, qui confidenter quiduis

A iudicio auditorū, & à maiori cum breui peroratione.

esse periculi subeundum censent, nec belli clades ob oculos sibi ponunt, hæc velim considerare: Nos Oropum Thebanos tenêre sinimus. Quòd si quis nos roget, ac vera fateri iubeat, quamobrem? Ne bello conflictari sit necesse, respondebimus. Et Philippo nunc ex fœdere Amphipolim concessimus: & Cardianos à Chersonesitis reliquis exemptos esse patimur, & Cariæ satrapam insulas occupare, Chion & Con. & Rhodum: & Byzantios in mari exceptare naues non prohibemus: ob hoc nimirum, quod pacis trāquillitatem plus commodare putamus, quàm inimicitias & contentiones hisce de causis susceptas. Proinde stultum ac supra modum absurdum fuerit, quum in propriis, & maximè necessariis rebus, singulatim erga quoslibet, nos tales præbuerimus, cum vniuersis de vmbra Delphica nunc belligerare.

LIBANII ARGVMENTVM SECVNDÆ IN PHILIPPVM orationis.

Summa orationis.

MOnet Athenienses hac oratione Orator, Philippum vt hostem suspectum esse habendum: neque pace fidendum nimis sed expergiscendum, & rebus gerendis animum adiiciendum, & bellum apparandum esse. Criminatur enim Philippum, vt qui & Athenienſibus & Græcis omnib. insidietur: idque satis ipsius testari facta dicit. Pollicetur etiam se responsurum legatis qui aduenerunt: quòd Athenienses æstuabant, cum respondendum esset. Vnde verò illi, & quibus de rebus venerint, etsi in oratione non exprimitur, tamen e Philippicis historiis cognosci potest. Per id enim tempus legatos miserat Philippus ad Athenienses, conquerens, se apud Græcos sine causa traduci, vt qui multa & magna pollicitus, nihil eis præstitisset. negat enim, se vel pollicitum, vel frustratum esse: & ea probari postulat. Atque etiam Messenij & Argiui legatos cum Philippo Athenas miserant, & ipsi criminantes populum, qui Lacedæmoniis Peloponnesum opprimentibus & faueret, & adesset: sibi autem de libertate dimicantibus, aduersaretur. Athenienses igitur non habent, quid vel Philippo vel ciuitatibus respondeant. Nam & Lacedæmoniis bene cupiunt, & Argiuorum ac Messeniorum cum Philip-

Responsa legatis data.

μὴ τὸ τὴν χώραν ἔχειν, ἢ κληρονόμους, κάλλιστα πέπρακται. πρὸς ἢ τιμὴν καὶ δόξαν, αἴσχιστα. εἰ γὰρ μὴ παρῆλθε Φίλιππος, οὐδεὶς ἂν αὐτῆς ἐδόκει εἶναι. ταῦτα δ' οὐκ ἐβούλοντο. ἀλλὰ περὶ τὸν Ὀρχομενὸν, καὶ τὴν Κορώνειαν λαβεῖν ὑπεθυμοῦντο, μὴ δυνάμενοι ἢ ταῦτα πάντ' ὑπέμειναν. Φίλιππον τοίνυν τινὲς μὲν δή που τολμῶσι λέγειν, ὡς οὐκ ἐβούλετο Θηβαίοις Ὀρχομενὸν, καὶ Κορώνειαν ἀφελέσθαι δοῦναι, ἀλλ' ἠναγκάσθη. ἐγὼ δ' οὐδὲν μᾶλλον ἐρρῶσθαι λέγω. ἐκεῖνο δ' οἶδα ὅτι, οὐ μᾶλλόν γε ταῦτ' ἐμέλλεν αὐτῷ, ἢ τὰς παρόδους λαβεῖν ἐβούλετο, καὶ τὴν δόξαν τὸ πολέμου, τὸ δοκεῖν δι' αὐτὸν κρίσιν εἰληφέναι, καὶ τὰ πύθια θύειν δι' ἑαυτοῦ. καὶ ταῦτ' ἰὼ ὧν μάλιστα ἐγλίχετο. Θετταλοὶ δέ γε οὐδέτερα ἐβούλοντο τούτων, οὔτε Θηβαίους, οὔτε τὸν Φίλιππον μέγαν γενέσθαι. πάντα γὰρ ταῦτα ἐφ' ἑαυτοῖς ἡγοῦντο εἶναι. τὴν παραλίαν δὲ ἐπενδύμενον, καὶ τὴν ἐν Δελφοῖς πλεονεκτημάτων, δυοῖν κύριοι γενέσθαι. τὴν τούτων γλίχεσθαι, τάδε συγκατέπραξαν. τὴν τοίνυν ἰδίων ἕνεκα ἔκαστον εὑρήσετε εἰς τὰ πολλὰ προηγμένον, ὧν οὐδὲν ἐβούλετο πρᾶξαι. τὸ μὲν τοίνυν ὅτι τοιοῦτόν ἐστι, φιλακτέον ὑμῖν. τὰ κελεύομεν ἡμᾶς ἆρα δεῖ ποιεῖν, ταῦτα φοβουμένους; καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις; πολλοῦ γε καὶ δέω. ἀλλ' ὡς οὔτε πράξομεν οὐδὲν ἀνάξιον ἡμῶν, αὐτοὶ, οὔτ' ἔσται πόλεμος, νομίζω τε δόξομεν πᾶσιν ἔχειν, καὶ τὰ δίκαια λέγειν· τοῦτ' οἶμαι δείξειν. πρὸς δὲ τοὺς θεασόμενος, ποῖοι οἰόμενοι ὑπομένειν δεῖν, καὶ μὴ προσεσόμενοι τὸν πόλεμον· ἐκεῖνα βούλομαι λογίσασθαι. ἡμεῖς Θηβαίους ἐῶμεν ἔχειν ὠρωπόν. καὶ εἴτις ἔρριπτο ἡμᾶς, κελεύσας εἰπεῖν τἀληθῆ, ἵνα μὴ πολεμῶμεν, φαίημεν ἂν, καὶ Φιλίππῳ νυνὶ καὶ τὰς συνθήκας, ἀμφιπόλεως ἀφαιρεθῆναι, καὶ καρδιανοὺς ἐᾶσαι ἐξαιρήσασθαι, καὶ τὰς ἄλλων τετάχθαι, καὶ τὸν κάρα τὰς νήσους καταλαμβάνειν, Χίον, καὶ Κῶ, καὶ Ῥόδον, καὶ Βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα. διὰ τί δ' ὑπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν, πλείόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες, ἢ τὸ προσιέναι καὶ φιλονεικεῖν ἀφεῖ τούτων. οὐκοῦν εὐήθεις, καὶ κωμῳδῆς χεῖρον, πρὸς ἑκάστους καθ' ἕνα οὐ πώποτ' ἡδέως προσειλημμένους ἀφεῖ τῆς οἰκείας, καὶ αἰεὶ κράτιστον πρὸς ἅπαντας ἀφεῖ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ΠΑραινεῖ δὴ τούτου τοῦ λόγου τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ, πολεμίως ὑποπτεύειν τὸν Φίλιππον, καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν· ἀλλὰ ἐγείρεσθαι, καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι, καὶ ἀναπαρασκευάζεσθαι εἰς πόλεμον. ὑφορᾶσθαι γὰρ αὐτὸν καὶ τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι τὸν Φίλιππον. καὶ τοῦτο αὐτὸς καταμαρτυρεῖν ταῖς πράξεις φησίν. ἐπαγγέλλεται δὲ καὶ ὑποκρίσεις δώσειν, πρός τινας πρέσβεις ἥκοντας, ὑπερωώντων τῶν Ἀθηναίων, ὁπότε ὑποκρίνασθαι δεῖ. πόθεν δὲ οὗτοι, καὶ παρὰ τίνων ἥκουσιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν οὐ δηλοῦται, ἐκ δὲ τῶν φιλιππικῶν ἰσοτιῶν μαθεῖν δυνατόν. κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἔπεμψε πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, φιλονεικῶν, ὅτι διαβάλλουσιν αὐτὸν μάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὡς ἐπαγγελόμενον αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, ψευδόμενον δὲ οὐδὲν γὰρ ὑποσχῆσθαί φησιν, οὐδὲ ἐψεῦσθαι. καὶ περὶ τούτων ἐλέγχοις ἅπασι. ἔπεμψαν δὲ μετὰ Φιλίππου, καὶ ἀργεῖοι καὶ μεσσήνιοι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας, αἰτιώμενοι καὶ οὗτοι τὸν δῆμον, ὅτι λακεδαιμονίοις, κατεδουλουμένοις τὴν πελοπόννησον, σύνοιδε τε ὄντι καὶ συγκρύπτει, αὐτοῖς δὲ περὶ ἐλευθερίας πολεμοῦσιν, ἀναπαύεται. ἀποροῦσιν οὖν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πρὸς τὸν Φίλιππον ὑποκρίσεως, καὶ πρὸς τὰς πόλεις, ὅτι σύνοιδε μὲν εἰσὶ λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν τῶν ἀργείων καὶ μεσσηνίων μετὰ Φιλίππου

πρὸ σύσσιτον, καὶ μισοῦσι καὶ ὑποπτεύουσιν, οὐ μὴν ἀποφήνασθαί γ' ἔτι τολμῶσιν, δίκαια πεπονθέναι τοὺς λακεδαιμονίους. πρὸς δὲ τὸν φίλιππον, δεδημοκρίκασι μὲν ὧν ἥλπισαν. οὐ μὴν ὑπ' ἐκείνου γε αὐτοῖς δοκοῦσιν ἐξηπατῆσθαι. ὅτε γὰρ τὰς ἐπιστολὰς ἐνέγραψεν ὁ φίλιππος ἐπαγγελίαν οὐδεμίαν, οὔτε δι' αὐτῶν τῶν ἰδίων πρεσβειῶν ἐποιήσατό τινα ὑποσχέσιν· ἀλλὰ ἀθλιώτατοι τινὲς ἦσαν οἱ τὸν δῆμον εἰς ἐλπίδα καταστήσαντες, ὡς φίλιππος φωκέας τίσει, καὶ τῶν θηβαίων ὕβριν καταλύσει. δι' ἃ τοῦτο ὁ δημοδέγης τὴν ἐπιστολὴν μνησθεὶς, ἐπαγγέλλεται μὲν αὐτὸς δώσειν. φησὶ δ', ὅτι δίκαιον ἦν, τοῖς τῶν δεξιῶν πεποιηκόσι, ἐκείνοις καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἀποστεῖλαι, τοὺς ἀπατήσαντας φησὶ τὸν δῆμον, καὶ ἀνοίξαντας φιλίππῳ πύλας. ταῦτα δὲ εἰς τὸ αἰσχίστην αἰτίαν, ἀπατεῶνας, ψευδεπισκευαζόμενος, ὡς φασι, τῷ καὶ αὐτὸς κατηγορίαν τῆς ἀδεκαπρεσβείας, ἣν ὕστερον ἐνέσκηψε, καὶ προσβάλλων αὐτὸν πρὸς τοὺς ἀθηναίους.

A

po conspirationem simul & oderunt, & suspectam habent: neque tamen pronunciare audent, rectè facere Lacedæmonios. Quòd verò ad Philippum attinet, etsi spe frustrati sunt, non tamen ab eo decepti esse videntur. Philippus enim neque vllam pollicitationem literis inscripserat, neque per suos legatos quicquam promiserat: sed Athenienſium quidam in spem erexerant populum, fore vt Philippus Phocenses conseruaret, & Thebanorum ferociam retunderet. Propterea Demosthenes responsionum facta mentione, se eas daturum pollicetur: sed iustum esse ait, vt ab illius difficultatis autoribus, etiam responsiones exigantur, illis nimirum qui populum deceperint, & Pylas Philippo aperuerint. Quibus verbis Æschinem obscurè perstringit, iam tum (vt aiunt) eũ falsæ legationis actionẽ parans, quam pòst intendit: eúmque multo antè apud Athenienses criminans.

Æschinis criminatio.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

DEMOSTHENIS SECVNDA IN PHILIPPVM ORATIO VI. HIERONYMO Vuolfio interprete.

Ταν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται περὶ ὧν φίλιππος πεφύλαχε καὶ βιάζεται πρὸς τὴν εἰρήνην ἀεὶ τοῖς ὑμῖν B λόγοις, καὶ δικαίοις καὶ φιλανθρώποις ὁρῶ φαινομένοις· καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας ἀεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοῖς κατηγοροῦσι φιλίππου γιγνόμενον δ' οὐδέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν δεόντων, διὰ ὃν εἶνεκα ταῦτα ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤδη πεπραγμένα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει, ὥς τε ὅσῳ τις ἂν μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγχῃ φίλιππον, καὶ τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην ὑβρίζοντα, καὶ πᾶσι τοῖς ἕλλησιν ὑπεβουλεύοντα, τοσοῦτῳ τὸ τί χρὴ ποιεῖν συμβουλεύσαι, χαλεπώτερον εἶναι. αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας, ἔρχω κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δέον. πρῶτον μὲν ἡμεῖς οἱ παριόντες, ζητῶν ἀφέξασθαι, καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν, δίκαια τῷ πρὸς ὑμᾶς ἀπεχθείαν, οἰκοῦντες· οἷα ποιεῖ δ', ὡς δεινὰ καὶ χαλεπά, καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα. ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν αἰ εἴποιτε δικαίους λόγους, καὶ λέγοντος ἄλλου σιωπᾶτε· ἄμεινον φιλίππου παρεσκεύασθε· ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ἐκεῖνον πράττειν ταῦτα. ἐφ' ὧν ὅστις νῦν παντελῶς ἀργῶς ἔχετε. συμβαίνει C δὴ πρᾶγμα ἀναγκαῖον, οἶμαι, καὶ ἴσως εἰκός· ἂν οἷς ἕκαστοι διαξίβετε, καὶ πρὸς ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχειν, ἐκείνῳ μὲν, αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι, εἰ μὴ οὖν ἔνι νῦν λέγειν δικαιότερα, ὑμῖν ὀξαρκεῖ· ῥᾴδιον καὶ πόνος οὐδεὶς πρόσεστι τῷ πράγματι. εἰσὶ δ' ὅπως τὰ παρόντα ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν, καὶ μὴ πρόσθεν ἐπὶ πρῶτόν λήσει πάντας ἡμᾶς, μὴ δ' ὀψὲ μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ὃ οὐ δ' αὐτάρκως δυνησόμεθα· ἐκ ὁ αὐτὸς τρόπος, ὃς περ πρότερον, τὸν θεὸν σωθῆναι· ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι, καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν, τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντ' αὐτὴν τὴν ῥᾳστώνην καὶ τὴν ἡδονὴν προαιρετέον. πρῶτον μὲν ἔνι, εἴτις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι θαρρεῖ, ὁρῶν ἡλίκος ἤδη καὶ ὅσων κύριός ἐστι φίλιππος, καὶ μηδένα οἰόμενος κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει, μηδ' ἐφ' ὑμᾶς πάντα ταῦτα ῥᾳδίως διαβαίνοντα. θαυμάζω, καὶ δι' ὃν ἐγὼ βούλομαι, τοῖς λογισμοῖς ἀκοῦσαί μου δι' ἃ βραχέων, δι' οὓς τἀναντία μοι παρέσχηκε πρόσοδον, καὶ δι' ὧν ἐλθὼν εἴλημμαι φίλιππον· ἵν', ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον τῶν ἄλλων προορᾶν, ἐμοὶ πείθησθε. ἐὰν δ' οἱ παρόντες καὶ πάντες ἐνίοτε αὐτοῦ τοῖς πρόσθεν. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λογίζομαι, πάντων ὁ φίλιππος κύριος πρῶτον μὲν τῇ εἰρήνῃ κατέσχηται πυλῶν, καὶ τῶν ἐν φωκεῦσι πραγμάτων. τί οὖν; πῶς τοῖς ἐκεῖ-

Attentio à reprehensione, & periculo.

Philippũ, vt potentẽ hostem esse metuendũ, è signis probat.

est? Quæ Thebanis expediũt,nõ quæ reipub. nostrę, agere instituit. Quamobrem tandem? Nimirũ quod ad opes & potentiam, quo iure qua iniuria augendam,consilia sua referens, non ad pacem aut tranquillitatem,aut vllam æquitatem:prudenter hoc intelligit,se nostræ ciuitati,nostrisque institutis, nihil eiusmodi posse vel polliceri, vel præstare, quo adducti vos, priuati emolumenti gratia, cæterorum Græcorum aliquos ipsi condone is. Sed & iustitiæ studio,& coniunctæ cum ea re ignominiæ fuga, & prouidentia rerum quæ decent omnium : æquè aduersaturos,si quid tale conaretur,ac si bellum geretis. Thebanos autem putabat,id quod accidit,modò ipsi lucrum facerent,situros, vt suo arbitratu cætera administraret:& adeò non aduersaturos & prohibituros,vt armis etiam adiuturi essent, si iussisset. & nunc,eodem consilio,de Messeniis & Argiuis bene meretur quæ maxima vestra laus est, Athenienses. Vt enim ex his factis apparet , de solis vobis ita iudicatur , vos nullius emolumenti causa, Græcorum defensionem deserturos , nulla gratia , nullo commodo beneuolentiam erga Græcos commutaturos. Atque adeò iurè & de vobis ita sentit, & de Argiuis ac Thebanis aliter: non in hæc modò tempora intuens,sed & superiora considerans. Inuenit enim scilicet,atque audit,vestros maiores , eum eis liceret reliquis imperare Græcis,vt ipsi Regi Persarum parerent,eam conditionem non modo esse aspernatos,cum Alexander,à quo isti oriundi sunt,ea de re nuncius venisset:sed & vrbem deserere maluisse,& nullas pati ærumnas recusasse:talésque res gessisse postea,quas vt omnes celebrare perpetuo gestiunt,sic pro dignitate ornare nemo potuit. Qua de causa eas & ego iurè prætereo. Maiora enim sunt eorum facinora, quàm quæ oratione explicentur. At Thebanorum & Argiuorum maiores,illos in exercitu fuisse Barbari,hos ei non esse aduersatos. Intellexit igitur,vtrosque priuato commodo fore cõtentos,non communem Græciæ vtilitatem spectaturos. Proinde putauit,se,si vos amicos delegisset, propter iustitiam fuisse delectutum : sin illis se adiunxisset,adiutores habiturum suæ cupiditatis. Ob hæc illos vobis & tunc & nunc præfert. Neque enim remes eis plures adesse videt , quàm vobis : neque neque cum in mediterraneis quoddam inuenerit imperium,maritimum imperium & mercatus contemnit:neque oblitus est verborum & pollicitationum,per quas pacem impetrauit. At mehercule,dicat aliquis,eum scire hæc omnia,neque ex auaricia, iisve de causis , quas ego criminer , tum hæc egisse: sed quòd æquiora,quàm nos, Thebani postularint. Verùm hanc vel solum causam ex omnibus ei nunc prætexere non licet. Qui enim Messenam Lacedæmonios relinquere iubet quo pacto Orchomeno & Coronea tum Thebanis tradita,se illa fecisse , quæ æqua esse putaret , simulabit ? At verò coactus est? Hoc enim restat scilicet : & præter animi sui sententiam , à Thessalico equitatu , Thebanisque legionibus circumuentus,illa concessit?Bene. Proinde dicunt,Thebanos eis suspectos fore: & fabulantur quidam passim,eum Elateam muniturum. Is verò hæc nondum facit,nec,vt ego iudico , vnquã faciet. Cum Messeniis autem & Argiuis contra Lacedæmonios impressionẽ non faciet:sed & milites iã eò mittit,& pecuniã suppeditat,& ipse cũ magno exercitu expectatur. Igitur eos qui Thebanorũ hostes sũt,Lacedæmonios euertit:quos verò prius ipse perdidit Phocẽses, in integrũ nũc restituit. Ecquis ista

Philippum, neque iustiæ studio, neque coactũ, Thebanis amicum esse.

A σατο;ἀ δυβαίοις, συμφέρει, καὶ ἐχ ἁ τῇ πόλει, πρᾶτ ειν πρ ειλε ζ. πῖ δήποτε ; ὅπ πρὸς πλεονεξίαν οἶμα , καὶ τὸ πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσαθ τοὺς λογισμοὺς ἐξετάζων, κὴ ὁ πρὸς εἰρήνη, ὁδὲ δίκαιον ὁδὲν· οἷδε τ τ ὀρθῶς,ὅπ τῇ μὴ ἡμετέρᾳ πόλει, καὶ τοῖς ἡμετέροις ἤθε σιν,ὁδὲν ἂ ἐνδέξατο τοιοῦτον, οὐδὲ ποιήσειν, ὑφ' ὧ πει θέντες ὑμεῖς,τῆς ἰδίας ἕνεκα ὠφελείας, τῶ ἄλλων τινὰς ἑλλήνων ἐκείνῳ πρ ήσθε· ἀλλὰ ζ τ δικαίᾳ λόγον ποιή μενοι,κὴ τ πρ σοῦσαν ἀδοξίαν τῷ πράγματι φεύγον τες,ζ πάνθ' ἁ πρ σήκει πρ οφήμενοι , ὁμοίως ἐναντιώ σεσθε,αἴ τι τοιοῦτον ἐπιχειρῇ πράτ ειν, ὡς περ αἴ εἰ πολε μοῦντες τύχοιτ. τοὺς ὑ θηβαίους ἡγεῖσ ζ,ὑπερ σπεύδη,αὐτὸ τῷ * ἑαυτῶν γιγνομένων,τὰ λοιπὰ ἐᾶσειν , ὅπως βέλεται πράτ ειν αὐτ· ζ ἐχ ὅπως ὡς πρᾶξαι κὴ ἀφαιρ λύσειν, ἀλλὰ κὴ συστρατεύσειν,αἴ αὐτοὶ κελεύη. κὴ νυῶ τοὺς μεσσηνίους κὴ τοὺς ἀργείους,ταῦτα ὑπειληφὼς,εὖ ποιεῖ ὁ ὑ μέγιστόν ἐστ· καθ' ὑμῶ ἐγκώμιον,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. κέκρι σθε γὰ ἐκ τούτων τῷ ἔργων , μόνοι τῷ πάντων,μηδενὸς αὖ κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῷ ἑλλήνων προέσθ· μηδὲ ἀν τ B ταλλάξασθαι μηδεμιᾶς χάριτος μήθ' ὠφελείας , τ εἰς τοὺς ἕλληνας εὔνοιαν. κὴ μὲν ταῦτ' εἰκότως κὴ πρ ῆκ ὑμῶ ἅπως ὑπείληφε,κὴ κατ' ἀργείων κὴ θηβαίων ὡς ἑτέρως· ὁ μόνον εἰς τὰ παρόντα ὁρῶν,ἀλλὰ κὴ τὰ πρὸ τούτων λογι ζόμενος. δρᾶσει γὰ οἶμα κὴ ἀκούσει. τοὺς μὲ ὑμετέρους πρ γόνους, ὀρθὸν αὐτοῖς τῶ λοιπῶν ἄρχειν ἑλλή ων,ὡς τ αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ· ὁ μόνον ἐκ ἀναχωμένους τ λόγον τ τον,νίκης ἧλθεν ἀλέξανδρος ὁ τούτων πρ γονος περὶ τούτων κῆρυξ· ἀλλὰ κὴ τ πόλιν ἐκλιπεῖν πρ ελομένους,κὴ παθεῖν ὁ,τῶν ὑ μενάντας ζ μετὰ ταῦτα πρᾶ ξαντας ταῦτα, ἃ πάντες μὲ ἀεὶ λίγ ἂ λέγειν, ἀξίως δ' εἰπεῖν ὁδεὶς δεδύνη αι. διὅπερ κἀγὼ πρ αλείφω δι καίως. ἔστι γὰ μείζω τὰ ἐκείνων ἔργα , ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις αἶ εἴποι. τοὺς ἂ θηβαίων κὴ ἀργείων προγόνους , ζοὺς μὲ συστρατεύσαντας τῷ βαρβάρῳ, ζοὺς δ' ἐκ ἀναπωθέντας. οἷδ ἕνουῶ ἀμφοτέρους, ἰδίᾳ τὸ λυσιτελῶν ἀγαπήσοντας, ἐχ ὅ,τι συνοίσει κοινῇ ζοῖς ἕλλησι σκεψομένους. κἠγεῖτο ἂν,εἰ μὲ ὑμᾶς ἕλοιθ φίλους· ὅπ τοῖς δικαίοις αἱρήσεθ. εἰ δ' ἐκείνους πρόθεισθ· συνερροὰς ἔξειν τ αὐτ πλεονεξίας. δρᾶ ταῦτ' ἐκείνους. αὐθ' ὑμῶ κὴ τότε κὴ νυῶ αἱρεῖ). οὐ γὰ δὴ ζ μήρεις γε ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς ἢ ὑμῖν, * ἐνούσας· οὐ δ' ἐν μὲ τῇ μεσογείᾳ τινὰ ἀρχὴ εὕρηκε,τ δ' ὅπ τῇ θαλάττῃ κὴ τῷ ἐμπορίων ἀφέσηκεν· ὁδ' ἀμνημονεῖ τὰς λόγους. ὁ ἂ τὰς ὑποχέσεις,ἐφ' αἷς τ εἰρήνης ἔτυχεν. ἀλλὰ νὴ δία εἴπ τις ἄ,ὡς πάντα ταῦτα εἰδὼς, οὐ πλεονεξίας ἕνεκεν *, ὁδ' ὧν ἐγὼ κατηγορῶ. τότε ταῦτ' ἐπράξεν· ἀλλὰ τῷ δικαιοτέρους ἀξιῶν τοὺς θηβαίους ἢ ἡμᾶς· ἀλλὰ τοῦτον ζ μόνον τῷ λόγων πάντων,ὠκ ἔνεστ' αὐτῷ νυῶ εἰπεῖν. ὁδ μεσήνην λακεδαιμονίοις ἀφιέναι κελεύων. πῶς ἄ ὀρχομενὸν καὶ κορώνειαν τότε θηβαίοις ὦδα δοὺς, τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ' εἶ πεποιηκέναι,σκήψαιτο;ἀλλ' ἐβιάσθη νὴ δία τοῦτο γὰ ἔδ' ἐπόλουτον,κὴ ὧδά γνόμιλω,τῷ θετταλῶν ἱππέων , καὶ τῷ θηβαίων ὁ πλιτῷ ἐν μέσῳ ληφθείς, συνεχώρησε ταῦτα ; καλῶς. οὐκοῦῶ φασι μὲ μέλλειν πρὸς τοὺς θηβαίους αὐτὸν ἐπ πως ἔχειν ; ζ λογοποιοῦσί τινες ὠφείλοντες, ὡς ἐλάττειαν τειχεῖ. ὁδὲ, ταῦτα μὲ μέλλει,καὶ μελλήσει γε, ὡς ἐγὼ κρίνω τοῖς μεσηνίοις ἢ καὶ τοῖς ἀργείοις ὅτι τοὺς λακεδαιμονίους συνεισβάλλειν οὐ μέλλει. ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει, ζ χρή ματ' ἀποστέλλει,καὶ δ ώαμιν μεγάλην ἔχων αὐτός ἐστι πρ σδόκιμος. τοὺς μὲ οὖῶ ὄντας ἐχθροὺς θηβαίων λακεδαιμονίους, αἱρεῖ, οἷς δ' ἀπώλεσεν αὐτὸς πρότερον φωκέας, νυῶ σώζει. κὴ τίς ἄ ταῦτα πιστεύσειεν; ἐγὼ

μὴ γὰρ οἴσθ' αὖ ἡμῖν φίλιππον, οὔτ' εἰ τὰ πρῶτα βιαθεὶς ἄκων ἔπραξεν, οὔτ' ἂν εἰ νῦν ἀπεγνωκὼς ἐπιβαίοις τοῖς ἐκείνων ἐλθροῖς συνεχῶς ἐναντιοῦται ἀλλ' ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ, καὶ εἰκάζει ὅτι ποιήσας· ὃν πάντων σὺ μὲν θεωρεῖς, ὅτι πάντα πραγματεύεται καὶ τὰ πόλεως συνταράττων. καὶ ἔστ' ἐξ αὐτῶν ἔρρον τινὰ αὐτῷ, νῦν γε δή, συμβαίνει. λογίζεσθε γάρ. ἄρχειν βούλεται. τούτῳ δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολλοῦ δεῖν χρόνον καὶ τοῦτο αὐτὸς ἄρτι συνοίδεν ἑαυτῷ. οἷς γὰρ οὖσιν ἐμμετρίοις ἔχει χρῆσθαι· τούτοις πάντα τὰ ἄλλα ἀσφαλῶς κέκτηται. εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν, καὶ Ποτίδαιον προείλετο, οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν βεβαίως ἠξίου. ἀμφότερα οὖν οἶδε, καὶ ἑαυτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους. εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως ἂν αὐτὸν μισεῖν νομίζοι, καὶ παροξυνθείη τι κακὸν προσδοκῶν, ἐὰν καιρὸν λάβητε, ἐὰν μὴ πρότερον φθάσῃ ποιήσας. διὰ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν ὅπου τῇ πόλει, στρατεύει τινὰς Θηβαίων, καὶ Πελοποννησίων τοῖς ταὐτὰ βουλομένοις τούτῳ· οἷς διὰ μὲν πλεονεξίαν, τὰ παρόντα ἀγαπήσειν οἴεται. διὰ δὲ σκαιότητα ἔρρωται, τῷ μὴ τὰ τοιαῦτα εἰδέναι προόφεσθαι. καίτοι σωφρονοῦσί γε καὶ μέχρις, ἐπαρκῆ τοῖς δεδειγμένοις ὅσον ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς μεσσηνίους καὶ πρὸς ἀργείους ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη. βέλτιον δ' ἴσως ὅσα καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι. πῶς γὰρ οἴεσθε, ἔφην, ὦ ἄνδρες μεσσήνιοι, δυσχερῶς ἀκούειν ὀλυνθίους. εἴ τις λέγοι κατὰ φιλίππου, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ' ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς ἥρει, ἃ πάντες οἱ πρότερον μακεδόνων βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο. Ποτίδαιαν δ' ἐδίδου, τοῖς ἀθηναίων ἀποίκοις ἐκβαλὼν καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνῄρητο, τὴν χώραν δ' ἐκείνοις ἐδίδου κάρπου θαι; ἃ προσδοκᾶν αὐτοὺς τοιαῦτα πείσεσθαι, ἢ λέγοντος ἂν τινος πιστεῦσαι; οὐκ οἶσθ' γε. ἀλλ' ὅμως ἔφην ἐγὼ μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρπωσάμενοι, πολλοῦ τῆς ἑαυτῶν ὑπ' ἐκείνου στέρονται, αἰσχρῶς ἐκπεσόντες. καὶ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες ὑπ' ἀλλήλων, καὶ πραθέντες. οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς τὴν πολιτείαν αἱ πρὸς τοὺς τυράννους λίαν ὁμιλίαι. τί δ' οἱ θετταλοί; ἆρ' οἴεσθε, ἔφην, ὅτε αὐτῷ τοὺς τυράννους ἐξέβαλε, καὶ πάλιν νίκαιαν καὶ μαγνησίαν ἐδίδου, προσδοκᾶν τὴν καθεζῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς; ἢ τὴν πυλαίαν ἀποδόντα τῶν τὰς ἰδίας αὐτῷ προσόδους παρῃρῆσθαι; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα, καὶ πᾶσιν ὅσιν εἰδέναι. ὑμεῖς δ' ἔφην ἐγὼ διδύσκετε μὴ ὑποχούμενον θεωρεῖτε φίλιππον· ὀξυπαθητικότα δ' ἤδη καὶ προδεδοκημένον, ἀπόσχεσθε, ἂν σωφρονῆτ', ἐδεῖν. ἔστι τοίνυν νῦν δ' ἔφην ἐγὼ παντοδαπὰ διρημένα τοῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν. οἷον χαρακώματα, καὶ τείχη, καὶ τάφροι, καὶ τἄλλα ὅσα τοιαῦτα. καὶ ταῦτα μὲν ὅσιν ἅπαντα χειροποίητα, καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖται. ἓν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τὴν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον. ὃ πᾶσι μὲν ὅσιν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δ' τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ὅσι τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττεσθε· ταύτης ἀντέχεσθε. ἐὰν ταύτην σώζητε, οὐδὲν δεινὸν μὴ πάθητε. τί οὖν ζητεῖτε, ἔφην, ἐλευθερίαν; ἔστ' οὐχ ὁρᾶτε φίλιππον ἀλλοτριωτάτας ταύτης καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας, ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις ἐναντίος. οὐ φυλάξεσθε, ὅπως, ἔφην, μὴ πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγὴν, δεσπότην εὕρητε, ταῦτα ἀκούσαντες ἐκείνοι, καὶ θορυβοῦντος ὡς ἀληθῶς λέγεται, καὶ πολλοὶ ἕτερος λόγους καὶ πρὸς τὴν πρέσβεων, καὶ παρόντος ἐμοῦ, καὶ πάλιν ὕστερον ἀκούσαντες, ὡς

credat? Ego verò existimo Philippũ, neque si primũ coactus fecisset, neque si nunc eis diffideret, eorum hostibus continenter aduersaturum: sed ex his quæ nunc facit, illa etiã consilio se fecisse declarat. Quòd si quis rectè æstimet, ex omnibus perspiciet, eum hæc instruere & moliri cõtrà nostram rẽpublicam: idque nunc necessariò quodammodo ei vsuenit. Quod hoc modo intelligetis: Imperare vult. in eo autem vos solos eos esse putat, qui possint aduersari: iniurius est longo iam tempore, cuius ipse rei sibi est optimè conscius. Iis enim quæ nobis erepta tenet, vtitur ad cætera omnia in tuto collocanda. Nam si Amphipolim & Potidæam amitteret: nec domi se tutò posse manere duceret. Vtrunque igitur scit, & se vobis insidiari, & vos id animaduertere. Cum autem vos cordatos esse putet: se inrè vobis esse odio existimat, & cõcitatus est, malum se accepturum putans, si occasionem nanciscamini, nisi ipse anteuerterit. Propterea vigilat, imminet vrbi, colit Thebanorum quosdam & Peloponnensium, qui illis assentiuntur: quos vt propter auaritiam in hoc rerum statu acquisituros putat: sic propter ingenij stuporem, nihil eorum quæ sequuntur, prospecturos. Ac si qui vel mediocri prudentia sunt, euidentia iis exempla est cernere: quæ cùm res ita ferret, & apud Messenios, & apud Argiuos retuli. Præstat autem fortasse vobis etiam exponi eadem. Quàm ægrè, inquam, Messenij audituros fuisse putatis Olynthios, si quis in Philippum dixisset illis temporibus, cum Anthemuntem eis cõcederet, quam vrbẽ sibi omnes priores Macedoniæ Reges vendicarant? cum Potidæam donaret, Athenienſium colonis eiectis? cum & nostras inimicitias ipse susciperet, & prouinciam illis struendam daret? Nunquid expectasse, ita secum actum iri, aut aliquo dicente creditu ros? Ne verò putetis. Sed tamen, inquam, cum exiguo tempore alienæ terræ fructus percepissent, longo suapte priuantur ab eo, turpiter eiecti, non victi tãtùm, sed & proditi alij ab aliis, & venditi. Neque enim tuta est liberis ciuitatibus nimia ista tyrannorum familiaritas. Quid porrò Thessali? Nũ putatis, inquam, cum eorum tyrannos eiiceret, & rursus, cum Nicæam & Magnesiam daret, expectasse decurionatum fore apud se, nunc receptum? aut qui Pylæam reddidisset, eum priuatos ipsorum reditus interceptum? Nequaquam credidissent. Sed tamen facta sunt hæc, & in conspectu omnibus. Vos autem, inquam, largientem & pollicentem spectatis Philippum: eum autẽ cum vos iam deceperit, & in fraudem pellexerit, deprecamini, si sapitis, ne videatis. Sunt, quidem certè, inquã, varia reperta ad vrbiũ custodiã & defensionẽ, veluti aggeres & mœnia & fossæ, & quæ sũt eius generis alia: quę omnia manu fiũt, & magnos sũptus postulãt. Vnũ autẽ quoddam cõmune animus prudẽtiũ in semetipso possidet præsidiũ, quòd cùm omnibus bono est & salutare, tum vel maximè liberis ciuitatibus cõtra tyrãnos. Quodnam igitur illud est? Diffidentia. Hanc custodite, hanc amplectimini: hãc si conseruabitis, extra omne periculum eritis. Quid verò quæritis, inquam? libertatem? An verò non videtis, Philippum alienissimas huic vel appellationes habere? Rex enim & tyrãnus omnis, est libertatis inimicus, & legibus infestus. Non prospicietis, inquam, ne dum belli finem quæritis, dominum inueniatis? His illi auditis, & applaudentes vt rectè dictis, & multis etiam aliis orationibus à legatis, & præsente me, & denuò pòst habitis, vt credi-

Ab exemplis Olynthiorũ & Thessalorũ, quæ apud Messenios & Argiuos commemorarit.

Accommodat narrationem ad commonitionem Athenienſiũ.

bile est, nihilò magis auellentur à Philippi amicitia eiúsue pollicitationibus. Neque hoc est absurdum, si Messenij & Pelopõnenses quidam contra ea quæ animo esse optima perspiciunt, aliquid agent: sed vos ipsi, qui & intelligitis ipsi, & è nostris concionibus auditis, vobis insidias fieri, vos circumuallari, quæ iam vestra socordia est, omnibus his, vt mihi videtur, nec opinantes opprimemini. Sic breuis voluptas & ocium plus valet aliquando, pòst secutura vtilitate. Ac de ijs quidē quę vobis agēdasint, ipsi deinceps seorsim deliberabitis, si sapietis. Quę verò nunc respondere possitis, vt vestra decreta recta esse videantur, ea iam dicam. Æquum esset, Athenienses, eos qui pollicitationes attulerunt, quibus adducti pacem feciſtis, citari. Neque enim ipse vnquam sustinuissem obire legationem, neque vos, satis scio, belligerare desiſſetis, si ita acturum Philippum, pace impetrata, putassetis. Nam quæ tum dicebantur, multum ab his dissidebant. Et rursus alios citari est æquum. Quos? Eos qui, cum ego, facta iam pace, à posteriore legatione quæ ad exigendum iusiurandum missa erat, reuersus, fucum reipub. fieri sentiens, hæc prædicebam, & intercedebam & Pylas atque Phocenses amittit non sinebam, dicebant: Me, qui aquam potarem, non iniuria difficilem & morosum esse hominem: Philippum autem, quod optaretis vos, si intra Pylas progressus esset, facturum, &, tum Tespias & Platæas muniturum, tum Thebanorum ferociam repressurum, tum Chersonesum suis sumptibus perfossurum, tum Eubœam & Oropum pro Amphipoli vobis redditurum. Nam hæc omnia hic pro suggesto, sat scio, meministis esse dicta, quanquam parum acres in animaduertendis improborum iniuriis. Et quod est omnium turpissimum, etiam posteros, ad quos eius spei quam vos habetis, pertinet hæreditas, eadem pace implicastis. Vsque adeò in fraudem estis illecti. Quid igitur hæc nunc dico? & illos citari iubeo? Ego, ita medij ament, verum apud vos liberè dicam, & non dissimulabo: non vt in conuicium delapsus, efficiam vt ego vicissim conuiciis apud vos incessar: iis autem qui ab initio mihi infesti fuerunt, nouam præbeam occasionem aliquid accipiendi à Philippo, neque vt frustra garriam: sed quod aliquando vobis molestiora fore Philippi facta puto, quàm nunc. Rem enim progredi video: neque sanè velim cõiecturas meas esse veras: sed vereor ne id iam nimis in propinquo sit. Quando igitur vobis non iam liberum erit, ea quæ eueniunt negligere: neque, ista contra vos parari & strui, ex me audietis, aut alio quopiam, sed ipsi omnia videbitis, & probè scietis: iracundos & asperos fore vos existimo. Vereor autem, ne, cum ea legati reticuerint, ob quæ se largitionibus corruptos esse sciunt, iis qui ea quæ per istos perierunt, instaurare conantur, vestram experiri iracundiam vsuueniat: cum videam quosdam ferè non in fontes, sed in proximos quosque potissimum iræ dirigere impetum. Dum igitur res differtur, & comparatur, & alius alium exaudimus, vnumquemque vestrûm, licet probè gnarum, tamen commonefactũ volo, quis ille sit qui Phocenses & Pylas vobis deferendas suaserit: quibus ille potitus, via potitus est & in Atticã, & in Peloponesum inuadēdi: eoque rē redegit, vt vobis nõ iā de tuendo iure Græcorũ & prouinciis defendēdis cõsultādũ sit: sed de patrij soli agris, & bello Atticæ imminēte: quod vbi a-

Transitio ad responsa, qua æmulos perstringit, Philippi metũ exaggerans.

Excusatio liberioris orationis, & grauis admonitio cum in sectatione Æschinis.

ἔοικεν· οὐδὲν μᾶλλον ἀποχήσονται τῆς Φιλίππου φιλίας οὐδ' ὧν ἐπαγγέλλεται. καὶ οὐ τοῦτό ἐστιν ἄτοπον, εἰ μικά τινι καὶ πελοποννησίων τινὲς, παρὰ τὴν λογισμὸν βέλτιον ὁρῶσι, τι πράξουσιν· ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοὶ, οἱ καὶ συνιέντες αὐτοὶ, καὶ τῶν λεγόντων ἀκούοντες ἡμῶν, ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς ἀφειστήκασιν ἐκ τοῦ μηδὲν ἥδη πιθησόμενοι, λήσετε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πάντα ταῦθ' ὑπομείναντες. οὕτως ἡ παραυτίκα ἡδονὴ καὶ ῥᾳστώνη μεῖζον ἰσχύει τοῦ ποθ' ὕστερον συνοίσειν μέλλοντος. ὡς ἐμὲ μὲν δὴ τοῦτ', ἂν σωφρονῶ, καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον βουλεύσεσθε, αὖ σωφρονῆτε. ἃ δ' ὑμῖν ἀποκεκινάμμοι τὰ δέοντ' αἰεί τ' ἐψηφισμμένοι ταῦτ' ἤδη λέξω. ἐμοὶ μὲν οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς εἰρηκότας τὰς ὑποθέσεις, ἐφ' αἷς ἐπράξατε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καλεῖν. οὔτε γὰρ αὐτὸς ἂν πώποτε ὑπέμεινα πρεσβεύειν, ἅτε ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ', ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες εἰ τοιαῦτα προέξειν τύχοντα εἰρήνης Φίλιππον ᾠήθητε. ἀλλ' ἐμοῦ πολὺ τούτων ἀφεστηκότος τότε λεχθέντα. καὶ πάλιν γ' ἑτέρους καλεῖν τινας; τοὺς λέγοντας, ὅτ' ἐγὼ γενόμενος ἤδη τῆς εἰρήνης, ὑπὸ τῆς ὑστέρας ἦκον πρεσβείας, τῆς ὅτι τοὺς ὅρκους, αὐθόμενος φενακιζομένῃ τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ οὐκ εἴων προέσθαι πύλας, ἐδὲ Φωκέας λέγοντας. ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων, εἰκότως δύσκολος καὶ δύστροπος εἰμί τις ἀνθρωπος· Φίλιππος δ' ὁπηρδύξαιθ' ἂν ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, πράξει. καὶ Θεσπιὰς μὲν καὶ Πλαταιὰς τειχιεῖ· Θηβαίοις δὲ σαυσει τῆς ὕβρεως, χερρόνησον ἢ, τοῖς αὑτοῦ τέλεσι διορύξει· δύβοιαν ἢ καὶ τὸν ὠρωπὸν αὖτ' ἀμφιπόλεως ὑμῖν ἀποδώσει. ταῦτα γὰρ ἅπαντα ὅτι τοῦ βήματος ἐν ταυτοῖ μεμνήσθε οἶδ' ὅτι ῥηθέντα, καὶ περ ὄντες οὐ δεινοὶ τοὺς ἀδικοῦντας μεμνῆσθαι. καὶ τὸ πάντων αἴσχιστον, καὶ τοῖς ἐγχώροις πρὸς τὰς ἐλπίδας τοῦ αὐτοῦ εἰρήνου εἶναι ταύτην προσεψηφίσασθε. ἅπερ τελέως ὑπῆχθητε. τί δὴ ταῦτα νῦν λέγω; καὶ καλεῖν φημὶ δεῖν τούτους; ἐγὼ νὴ τοὺς θεοὺς ταληθῆ μετὰ παῤῥησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς. καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. οὐχ ἵνα εἰς λοιδορίαν ἐμπεσὼν, ἐμαυτῷ μὲν ἔξισον λόγον παρ' ὑμῶν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ προσκεχύσασιν ἔξαρχῆς, καινὸν παρέχω πρόφασιν τὸ πάλιν γέ τι λαβεῖν ὠδὶ φιλίππου· ἀδ' ἵνα τἀναλλὰ ἀδολεχῶ· ἀλλ' οἶμαι πρὸ ὑμᾶς λυπήσειν ἃ Φίλιππος πράττει. μᾶλλον ἢ τὰ νυνί. τὰ δὲ πράγματα ὁρῶ προβαίνοντα, κἀγὼ χὶ βουλοίμην μὲν ἂν εἰκάζειν ὀρθῶς· φοβοῦμαι δ' μὴ λίαν ἐγγὺς ᾖ τοῦτ' ἤδη· ὅταν οὖν μηκέθ' ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνηται τῶν συμβαινόντων, μὴ δ' ἀκούητε, ὅτι ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἦλθεν, ἐμοῦ. μὴ δὲ τοῦ δεῖνος. ἀλλ' αὐτοὶ πάντα ὁρᾶτε. καὶ δ' εἰδῆτε ὀργίλοις κἠξαρχῆς ὑμᾶς ἐσεσθ' νομίζω. φοβοῦμαι δ' μὴ τῶν πρέσβεων σεσιωπηκότων, ἐφ' οἷς αὐτοῖς συνίσασι δεδωροδοκηκόσι, τοῖς ἐπανορθοῦν τι πειρωμένοις τῶν δεδωροδοκημένων, τῇ παρ' ὑμῶν ὀργῇ πρέπειν συμβῇ. ὁρῶ δ' ὡς τὰ πολλὰ σιωπῶσι, οὐκ εἰς τοῦτο αἰτίους, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑποχείρια μάλιστα τοῦ ὀργοῦ ἀφέντας. ἕως οὖν ἔτι μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πράγματα, καὶ κατακούομεν ἀλλήλων· ἔκρινον ὑμῶν, καί περ ἀκριβῶς εἰδότα, ὅμως ἐπαναμνῆσαι βέλομαι. τὸς Φωκέας πείσας ὑμᾶς κἠπύλας προέσθαι; ὧν κατασχὼν ἐκεῖνος κύριος, τῆς ὅτι τοῦ ἀττικοῦ ὁδοῦ, κἠ τῆς εἰς πελοπόνησον κύριος γέγονε· καὶ πεποίηκεν ὑμῖν, μήτε πρὸς τῶν ἑλλήνικῶν δικαίων, μήθ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων ἔτ' τοῦ βουλοῦ· ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ τὸ πρὸς τοῦ ἀττικοῦ πολέμους, ὃς λυπήσει μὲν ἕκαστον ἐ

πιόντων

πεισθὲν παρῆλθόν σε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. εἰ γὰρ μὴ παρεκρούσθητε τότ' ὑμεῖς· οὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα. οὔτε γὰρ ναυσὶ δήπου κρατήσας, εἰς τὴν ἀττικὴν ἦλθεν ἂν ποτε σόλων φίλιππος· οὔτε πεζῇ βαδίζων ὑπὲρ τὰς πύλας καὶ φωκέας. ἀλλ' ἢ τὰ δίκαια ἂν ἐποίει, καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν. ἢ πολέμου τινὸς ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ. δι' ὃν τότε πρότερον τῆς εἰρήνης ἐπεθύμησε. ταῦτ' οὖν, ὡς ἡμῖν ὑπομνήσαι, νῦν ἱκανῶς εἴρηται. ὡς δ' ἂν ἐξεταθείη μάλιστα ἀκριβῶς μὴ γένοιτο ὦ πάντες θεοί. οὐδένα γὰρ βουλοίμην ἂν ἔγωγε, οὐδ' εἰ δίκαιος ἐς ἀπόλωλέναι, μὴ τὸ πάντων κινδυνεύειν, καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑποσχεῖν.

A derit, veſtrûm vnicuique moleſtum erit, ſed illo die factum eſt. Niſi enim tum decepti eſſetis vos, reſpublica non laboraret. neque enim naŭali bello ſuperior, claſſe vnquam in Atticam veniſſet Philippus: neque itinere pedeſtri ſupra Pylas & Phocenſes peruaſiſſet: ſed aut æqua feciſſet, & ſeruata pace quieuiſſet: aut eueſtigiò bello eſſet non minore circumuentus, quàm id fuit, propter quod tum prius pacem expetiuerat. Hæc igitur, vt admonendi gratia, nunc dixiſſe ſufficiat: abſit autem, idque Dij omnes prohibeant, ne experiundo certiſſimè comprobentur. Neminem enim velim equidem, etſi exitio ſit dignus, cum omnium periculo & damno, ſuæ improbitatis dare pœnas.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΟΝΗΣΟΥ ΛΟΓΟΥ.

LIBANII ARGVMENTVM IN ORATIONEM DE HALONESO.

Οὗτος ὁ λόγος, ὑπογράφεται μὲν περὶ Ἁλοννήσου· πάλαι δὲ ὀρθότερον ὑπεγράφειν, πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν φιλίππου. πέπομφε γὰρ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐπιστολὴν, περὶ πολλῶν διαλεγόμενος, ὧν ἓν ἔστι καὶ τὸ περὶ τῆς Ἁλοννήσου, ἣν τις μὲν φησὶν αὐτὸν ἀφεῖναι Ἀθηναίων ἀρχαῖον κτῆμα, κατὰ δὲ τοὺς φιλίππου χρόνους, ὑπὸ λῃστῶν κατειλημμένην ὑπὸ τοῖς ἁλοῦσι Ἀθηναίοις τὴν νῆσον, ἐκ διαδόχου σωτὴρ ἑαυτὸν τὸ εἶναι φῆναι. αἰτοῦσι δὲ, ὑπισχνεῖται δώσειν. ὁ δὲ λόγος, οὐ δοκεῖ μοι δημοσθένους εἶναι. δηλοῖ δὲ καὶ φράσις, καὶ ἡ τῆς συνθέσεως ἁρμονία, πολὺ τὴν δημοσθενικὴν περιττότητα ἀπειμένη τε, καὶ διαλελυμένη. ὥρα τοίνυν ἰδίαν τινὰ τύπου τὸ ῥήτορος· καὶ μοι, καὶ τὸ ὅπου τῷ τέλει ῥηθὲν, οὐ μικρὸν μαρτύριον, τὸ νοθεύειν τὸν λόγον, εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν ταῖς κεφαλαῖς, καὶ μὴ ἐν ταῖς πέρναις καταπεπαμμένον φορεῖτε. ὁ μὲν γὰρ δημοσθένης, εἰωθὼς παῤῥησίᾳ χρῆσθαι. τὸ δὲ ὕβρεις ὅτι, καὶ λοιδορίαν μέχρι οὐκ ἔχουσα. εὐτελεστάτη τε αὐτῷ δεινὴ φαίνεται κατὰ τὴν ἑρμηνείαν. φασὶ δὲ τούτοις, καὶ οὓς τὸ νομίζειν ἐν ταῖς κεφαλαῖς ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους τὸν ἐγκέφαλον. ὑπωπτεῦσαν δὲ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τὸν λόγον, ὡς οὐτὸς ῥήτορος καὶ παρακεκινήκασί γε πάνυ ὄντα ἡσυχίου, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδίας τοῦ λόγων (τοιοῦτον δὲ κέκληται) καὶ ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρων μάτων. κατὰ καλλίπου γὰρ τὸν παιανιέως, φησὶν ὁ τὸν λόγον γεγραφὼς, ἀπενυσχόναι γραφὴν φασὶν ὅμων. φαίνεται δὲ, οὐχ ὁ δημοσθένης, ἀλλ' ὁ ἡγήσιππος, τὸν κατὰ τὸν καλλίππου γράψαι ἐπισκώψας. νηδία, ἀλλ' ὁ λόγος συμβουλεύει περὶ τῆς ἁλοννήσου τοῖς ἀθηναίοις, μὴ λαμβάνειν αὐτὴν, ἀλλ' ἀπολαμβάνειν καὶ διαφέρεται περὶ τοῦ ὀνόματος. ταῦτα δ' αἰσχίνης φησὶ τὸν δημοσθένην συμβουλεῦσαι τοῖς ἀθηναίοις. εἶτα τί τοῦτο. δύναται γὰρ τὸν αὐτὸν ποιῆσαι συμβουλὴν καὶ δημοσθένης καὶ ἡγήσιππος. ἐπεὶ καὶ τἄλλα, τῆς αὐτῆς ἦσαν ἐν τῇ πολιτείᾳ προαιρέσεως. καὶ τοῖς φιλιππίζουσι τοὺς ῥητόρων ἀπέλεγον. καὶ μέμνηται καὶ ὁ δημοσθένης τοῦ ἡγησίππου, ὡς καὶ πρεσβεύσαντος μετ' ἐαυτοῦ, καὶ αὐτὰ ταῦθ' ὑπὲρ τοῦ μακεδόνι δῶρον οὖν, ὅτι ὁ μὲν τοῦ δημοσθένης λόγος ὁ περὶ τῆς ἁλοννήσου ῥηθεὶς, οὐ πάνυ ἐστὶ. ἐκείνου δὲ οὐκ ὄντος, τὸν εὑρεθέντα προσέθεσαν αὐτῷ ἀφορμὴν ἔχοντες τὸ, περὶ ἁλοννήσου λόγου εἰρῆσθαι τῷ ῥήτορι· οὐκέτι δὲ ἐξετάζοντες, εἰ τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ἐκείνου.

Inſcribitur hæc oratio, De Haloneſo: ſed rectius fortaſſe reſponſio ad Philippi epiſtolam, diceretur. Scripſerat enim is ad Athenienſes, multiſque de rebus diſſeruerat: in quo numero fuit etiam Haloneſus, quæ cum antequam Athenienſium eſſet Philippi temporibus a latronibus tenebatur. quibus Philippus eiectis repetentibus Athenienſibus inſulam, non reddit, quod ſuam eſſe dicat: petentibus eam daturum pollicetur. Neque verò oratio mihi videtur eſſe Demoſthenis: idque tum ex genere dictionis, tum ex compoſitionis concentu poteſt animaduerti. quæ a forma Demoſthenis longè recedunt: quum & remiſſæ ſint, & diſſolutæ omnino: quod ab oratoris noſtri dicendi genere abhorret. Quin illud etiam dictum in fine orationis (Si modo vos cerebrũ in temporibus, & non in calcibus conculcatum geritis) non paruo teſtimonio eſt, adulterinam eſſe hãc orationem. Nam Demoſthenes libertate quidem in dicendo ſolet vti: ſed hæc contumelia eſt, & conuicium excedens modum. Præterea perquàm vilis ineſt elocutio, & ineptum eſt exiſtimare homines in temporibus habere cerebrum. Atque adeò veteres quoque hanc orationem non eſſe noſtri oratoris, ſuſpicati ſunt: & deprehendêre quidam, eſſe eam Hegeſippi forma ſermonis conſiderata (is enim talis vſus eſt & rebus ipſis. Nam huius orationis ſcriptor, ſe Callippum Pæanienſem violararum legum reum feciſſe dicit. Conſtat autem Callippum non a Demoſthene, ſed ab Hegeſippo fuiſſe accuſatum. Atqui, dicat aliquis, hæc oratio ſuadet Athenienſibus, vt Haloneſum non accipiant, ſed recipiant & controuerſia nominis torquetur: Aeſchines autem hæc Demoſthenem conſuluiſſe dicit Athenienſibus. Quid tum poſtea? Nihil enim prohibet, quò minus idem conſilium & Demoſthenes & Hegeſippus Athenienſibus dederint. Nam & alioqui idem in republica geréda inſtitutũ ſequebantur, & oratoribus Philippi ſtudioſis aduerſabantur. Meminit ipſe etiam Demoſthenes Hegeſippi, vt collegæ ſui in obeunda legatione qui Macedoni ſe oppoſuerit. Perſpicuum igitur eſt, quum oratio Demoſthenis de Haloneſo habita non extaret, ſed periiſſet: aliquos eam quæ inuenta eſt, illi tribuiſſe: hac de re ductos, quòd Demoſthenes orationem de Haloneſo habuiſſet: neque ſcrutatos eſſe diligentius, an hæc eſſe videretur illa ſcripta per eum oratio.

Haloneſus.

Orationem hãc Hegeſippi eſſe putant quam Demoſthenis.

Idem à diuerſis dicitur.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΟΝΗΣΟΥ ΛΟΓΟΣ.

DEMOSTHENIS SIVE (VT LIBANIVS VVLT) HEGESIPPI oratio, VII. de Haloneſo: Hieronymo Vuolfio interprete.

Ἄνδρες ἀθηναῖοι οὐκ ἔστιν ὅπως αἰ αἰτίαι, αἷς φίλιππος αἰτᾶται, τοὺς ὑπὲρ τῶν δικαίων πρὸς ὑμᾶς λέγοντας, κωλύουσι, συμβούλους ἡμᾶς γίγνεσθαι, ὑπὲρ τῶν ὑμῖν συμφερόντων. δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ τοῦ ὅτι

Minimè committendum eſt, Athenienſes, vt propter ea crimina, quæ Philippus iis qui ius & cauſam veſtram defendunt, obiicit, à dando vobis vtili conſilio prohibeamur. Non ferendum enim fuerit, miſſis ab eo literis, liberè pro

Sui commendatio, & criminatio Philippi.

concione dicendi facultatem nobis eripi. Ego verò, Athenienses, primùm ea de quibus scripsit Philippus, ordine percurram. Posit, quibus de rebus verba legati fecerunt, & ipsi dicemus. Philippus auspicatur ab Haloneso, eámque quum sua sit, se vobis donare dicit: vos verò iure eam repetere negat, quam dum vestra esset, neque ceperit, neque nunc teneat. Ad nos etiam, quum apud ipsum legatione fungeremur, ad hunc modum verba fecit: Se insulam hanc latronibus ereptam occupasse: æquum esse igitur, vt ea sua sit. Neque verò difficile est, hãc rationem, quum æqua non sit, ei extorquere. Omnes enim latrones aliena loca occupant, eáque muniunt, vt inde alios infestent. Quòd si quis latrones vltus fuerit, & superarit: non sanè probanda dicat, si videri velit, ea quæ illi per iniuriam aliis erepta tenuere, sua fieri. Nam si hæc concedetis, quid prohibet, si quem vel Atticæ locum, vel Lemni, vel Imbri, vel Scyri, prædones inuaserint, & aliqui eosdem armis expulerint, quin statim is quoque locus, in quo prædones fuerant, quum vester sit, illorum fiat, qui latrones depulerint? Philippus autem non ignorat, iniusta esse ea quæ dicit: sed quum id optimè norit, fucum vobis posse fieri sperat per eos, qui causam ipsius ita hîc actuti sunt, vt ipse vult: quique id & antè promiserunt, & nunc etiam agunt. Præterea nec hoc eum præterit scilicet, per vtrunque nomen, vtro vti malueritis, vos insulam habituros, siue accipiatis, siue recipiatis. Quid igitur eum mouet, quominus iusto vocabulo vsus, vobis restituat: sed iniusto, dono det? Non hoc vtique, vt in vos contulisse beneficium videri velit (ridiculum enim hoc beneficium fuerit) sed vt Græcis omnibus ostendat, bene secum agi putare Athenienses, si maritima loca à Macedone accipiant. Hoc verò vobis Athenienses, non est admittendum. Quum autem dicit, se de his velle iudicio experiri: nihil aliud nisi vos deridet. primùm, quum postulat, vt Athenienses, cum eo qui Pella oriundus est, de insulis apud iudicem ambigant, vtrum vestræ an illius sint? Nam vbi vestra potentia, quæ Græcos in libertatem asseruit, maritima vobis loca tueri non poterit, sed iudices, quibus rem permiseritis, qui ferendæ sententiæ sunt authoritate præditi, hi vobis eas conseruabunt, si tamen à Philippo largitionibus non corrumpentur: nónne vos, si hæc admiseritis, sine vlla controuersia, continente prorsus cedetis: & omnibus hominibus ostendetis, vos pro nulla re certamen cum eo susceptu-ros: siquidem pro maris imperio, in quo vos potentes esse gloriamini, non pugnabitis, sed sententiam iudicis expectabitis? Iam quod ad tesseras & pactiones attinet, se quosdam misisse ait, qui faciendas eas curaturi sint: ratas tamen futuras, non vbi in vestra curia comprobatæ fuerint, quemadmodum lex iubet, sed quum ad se relatæ fuerint. ita se vestræ cognitionis iudicem autorémque facit. Nam in hoc vos antevertere vult, & in tesseris pro confesso constituere, se de factis in Potidæa iniuriis, non accusari à vobis iniuriæ: sed illud cõfirmari, iur esse eam & occupasse, & tenere. Atqui, quotquot Athenienses Potidææ habitarũt, quãquã eis cũ Philippo nõ bellum, sed societas erat, & iusiurandũ interceſſerat, fidẽque Philipp' Potideæ habitãtib. dederat tamẽ facultatib. suis ab eo spoliati sũt. Postulat igitur hoc, vt ab omni parte cnofirmetis, se de hisce criminib. nec accusari à vobis, & nullis affectos esse vos iniuriis, pfiteãini.

I. capitis repetitio nó iustè possideri, quæ latronibus erepta occupantur.

II. capitis de tesseris refutatio, vt & inhonesti, & infidiosi, & superuacanei.

A τῆς βήματος παῤῥησίας, ἀφ' ἧς παρ' ἐκείνου πεμπόμενοι ὅλως ἀπελείφθημεν. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βούλομαι, πρῶτον μὲν περὶ ὧν Φίλιππος ἐπέστειλε, περὶ τούτων διεξελθεῖν ὕστερον δ', περὶ ὧν οἱ πρέσβεις λέγουσι, καὶ ἡμεῖς λέξομεν. Φίλιππος δή, ἀρχὴν μὲν περὶ Ἁλοννήσου λέγων, ὡς ὑμῶν δίδωσιν ἑαυτῷ οὖσαν ὑμᾶς δ' οὐ φησι δικαίως αὐτὸν ἀπαιτεῖν. ὃ δὲ ὑμέτερον ἦν, οὔτε λαβεῖν, ὅτε νεῶ ἔχειν. ἔλεγε δ' ἡνίκ' ἐφ' ὑμᾶς τοιούτους λόγους, ὅτε πρὸς αὐτὸν ἐπρεσβεύσαμθα, ὡς λησταὶ ἀφελόμενοι ταύτην νῆσον κτήσαιτο, καὶ πρόσκτημα αὑτῷ ἑαυτὸν ἔχῃ. τὸν δὲ λόγον ὡς οὐκ ἔστι δίκαιος, ἅ γ' ἁπλοῦν ἐστι μανθάνειν ἀφελέσθαι ἅπαντες δὲ οἱ λησταὶ, ἐκ τῶν ἀλλοτρίας τόπους καταλαμβάνοντες, καὶ τούτους ὀχυροῦντες πολεμίους, ἐντεῦθεν τοῖς ἄλλοις κακῶς ποιῶσιν. ὁ δὴ τοὺς λῃστὰς τιμωρησάμενος καὶ κρατήσας, οὐκ ἂν δήπου εἰκότα λέγοι, εἰ φαίη, ἃ ἐκεῖνοι ἀδίκως καὶ ἀλλοτρίαν εἶχον, ταῦτα ἑαυτοῦ γίγνεσθαι εἰ δὲ τῶν τὰ συγχωρήσετε, τί κωλύει, καὶ εἴ τινα τῶν ἀττικῆς λῃσταὶ τόπον καταλάβοιεν, ἢ λίμνην, ἢ ὕδωρ, ἢ σπύρον, καί τινες B τοῖς τοὺς λῃστὰς ἐκπολέμουν, δίθυς καὶ τὸν τόπον τοῦτον οὗ ἦσαν οἱ λῃσταὶ, τῶν ὄντα ἡμέτερον, τοῦ τιμωρησαμένου τοὺς λῃστὰς γίγνεσθαι; Φίλιππος δὴ καὶ ἀγνοεῖ ταῦτα, οὐ δίκαια λέγων· ἀλλ' εἰ καί τις ἄλλος ἐπεξεμύθησε, σοφὸν ἂν ἴσως ἡγοῦμαι ἂν ὑμᾶς οἴεται, ὑπὸ τοῦ τὰ ἐνταῦθα διοικήσειν μελλόντων, ὃς ἂν αὐτὸς ἐκεῖνος βάλλῃ, καὶ πρὶν ὑπερημένων, καὶ νεῶ ἢ φρατρίαν. ἀλλὰ μέντοι γε δὴ ἐκεῖνό γε λανθάνει αὑτὸν, ὅτι δι' ἀμφοτέρων τοῦτ' ὀνομάτων. ὁπότερα ἂν χρῆσθε ὑμεῖς, ἕξετε τὴν νῆσον, ἂν τε λάβητε, ἂν τ' ἀπολάβητε. τί οὖν αὐτῷ διαφέρει, μὴ τοῦ δικαίου ὀνόματι χρησάμενον ἀποδοῦναι ὑμῖν, ἀλλὰ δωρεὰν δεδωκέναι, τοῦ ἀδίκου; ἐχ ἵν' ὑστερητήμασί τι καταλογίσηται πρὸς ὑμᾶς (γελοῖον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε τὸ ὑστέρημα) ἀλλ' ἵν' ἐνδείξηται πᾶσι τοῖς ἕλλησιν, ὅτι Ἀθηναῖοι τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ χωρία ἀγαπῶσι, καὶ δὴ τὰ μακεδόνος λαμβάνοντες. τέλος δέ, ὑμῖν, οὐ ποιητέον ὅσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ὅταν δ' λέγει, C ὡς τούτων ὡς ἐθέλει διαδικάζεσθαι· ἀδὲν ἄλλο, ἢ κλευάζει ὑμᾶς· ὥστον μὲν ἀξιῶν Ἀθηναίους ὄντας, πρὸς τὴν πέλλης ὁρμώμενον ὡς τὴν νῆσον διαδικάζεσθαι, πότερον ὑμέτερα, ἢ ἐκείνου εἰσίν. ὁπότε γὰρ ἡ μὲν δύναμις ἡ ὑμετέρα, ἢ ἐλευθεροῦσθαι τοὺς ἕλληνας, μὴ δυνάμει ὑμῖν τὰ χωρία ἐν τῇ θαλάττῃ διασώζειν, εἰ δ' δικασταὶ οἷς ἂν ὅπλα ἐφῆτε, οἱ κύριοι τοῦ ψήφου. οὕτοι ὑμῖν σώζουσιν, ἐὰν μὴ φίλιππος αὐτοὺς ἁρπάσῃ· πῶς ὑμεῖς οὐχ ὁμολογούμενος, ὅταν ταῦτα διαφεύγηθε, τῇ ἐν τῇ πείρᾳ ἁπάντων ἀρεσκόμενοι, καὶ δικαίως κρίνοντες ἅπασιν. ἀνθρώποις, ὅπου οὐδὲ ἑνὸς ἂν αὐτῷ διαγωνίζησθε, εἰ ὑμῶν τῇ ἐν τῇ θαλάττῃ, οὗ φασὶ χύειν, μὴ διαγωνεῖσθε, ἀλλὰ διαδικάσεσθε; ἔτι δὲ συμβόλων φησὶ ποτιμφέναι πρὸς ὑμᾶς τοὺς ποιησομένους. ταῦτα δὲ κύρια ἔσεσθαι, οὐκ ἐπειδὰν ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῷ παρ' ὑμῖν κυρωθῇ, ὡς ὁ νόμος κελεύει· ἀλλ' ἐπειδὰν ὡς ἑαυτὸν ἐπανενέγκῃ; ἐφέστιον τὴν παρ' ὑμῖν γνώμην ἡγούμενος εἶναι ὡς ἑαυτῷ ποιήσων βέλτιστα δὲ ὑμῶν τὸ φεύγειν, καὶ ὁμολογούμενον ἐν τοῖς συμβόλοις κατασῆσαι, ὅτι πρὸς ἃ δεῖ ποιήσασθαι γεγραμμένων ἀδικημάτων, ἀδὲν ἐγκαλεῖτε αὐτῷ ὡς ἀδικοῦντι, ἀλλὰ βεβαιῶτε, δικαίως αὐτὸ ἐκεῖνον, ἢ λαβεῖν, καὶ κεκτῆσθαι. καί τοι Ἀθηναίων οἱ ἐν ποτιδαίᾳ κατοικοῦντες, οὐδὲ πολέμιοι αὐτοῖς πολέμῳ πρὸς φίλιππον, ἀλλὰ συμμαχίας, καὶ ὅρκων ὁμωμοσμένων, οἷς φίλιππος τοῖς οἰκοῦσιν ἐν ποτιδαίᾳ ὤμοσεν ἀφῃρέθησαν ὑπ' αὐτοῦ τὰ κτήματα. ταῦτα δὴ βούλεται τὰ ἀδικήματα, παντὸς σε παρ' ὑμῖν βεβαιώσασθαι, ὅπι οὔτε ἐγκαλεῖτε αὐτῷ, οὔτε ἠγεῖσθε ἀδικεῖσθαι.

ἐπεὶ

καὶ ὅτι γε συμβόλων οὐδὲν δέονται μακεδόνες πρὸς ἀθηναίους, ὁ παρελήλυθὼς ὑμῖν χρόνος τεκμήριον γεγένηται. οὔτε γὰρ ἀμύντας πατὴρ ὁ φιλίππου, οὔτε οἱ ἄλλοι μακεδονίας βασιλεῖς, οὐδεπώποτε σύμβολα ἐποιήσαντο πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν. καίτοι πλείους γε ἦσαν αἱ ἐμπορίαι τότε πρὸς ἀλλήλους, ἢ νῦν εἰσιν. ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ μακεδονία, καὶ φόρους ἡμῖν ἔφερε, καὶ τοῖς ἐμπορίοις τότε μᾶλλον, ἢ νῦν, ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ, κἀκεῖνοι τοῖς παρ' ὑμῖν ἐχρῶντο. καὶ ἐμπορικαὶ δίκαι οὐκ ἦσαν ὡς περιττῶν ἀκριβεῖς, αἳ καὶ μίαν ποιοῦσαι μηδὲν δεῖσθαι συμβόλων τοὺς τοσοῦτον ἀλλήλων ἀπέχοντας. ἀλλ' ὅμως τοσούτου ὄντος τότε, οὐκ ἐλυσιτέλει σύμβολα ποιησαμένους, οὔτ' ἐκ μακεδονίας πλεῖν ἀθήναζε δίκας ληψομένους, οὔθ' ἡμῖν εἰς μακεδονίαν. ἀλλ' ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ νομίμοις, ἐκεῖνοί τε τοῖς παρ' ὑμῖν, τὰς δίκας ἐλάμβανον. μὴ οὖν ἀγνοεῖτε, ὅτι τὰ σύμβολα ταῦτα γιγνέσθω, εἰς ὑποδοχὴν τοῦ μὴ δι' ἀμφισβητήσαι ὑμᾶς δόλῳ ἐπὶ τοῖς ποτιδαίας. τοῖς δὲ τὴν λησταν, δικαίον φησὶν εἶναι, κοινῇ φυλάττειν τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ κακουργοῦντας, ὑμᾶς τε καὶ αὐτὸν, οὐδὲν ἄλλο, ἢ τοῦτ' αἰτῶν, ὑφ' ἡμῶν εἰς τοῦτο θαλάττιον καταστῆναι, καὶ ὁμολογῆσαι ὑμᾶς, ὡς αὐτοῦ φιλίππου, καὶ τὴν ἐν τῇ θαλάττῃ φυλακὴν δυνατοί ἐσμεν φυλάττειν. ἔπειτα δὲ δοθῆναι αὐτῷ ταύτην τὴν ἄδειαν, τοῖς πλέουσι καὶ ὁρμίζομένοις εἰς τὰς νήσους δηλονότι τοῖς φρουροῦσι τῆς τῶν λησταῖν φυλακῆς διαφθείρειν τοὺς ναυβάτας, καὶ ἀφαιρεῖσθαι ἀφ' ὑμῶν, καὶ μὴ μόνον τοὺς φυγάδας τοὺς παρ' ἑαυτῷ εἰς θάσον κεκομισμένους ἀφ' τῆς ὑμετέρων στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας νήσους ἐκποιούμενος, συμπέμπων τοῖς συμπλεύσομένοις μετὰ τῶν στρατηγῶν τῶν ἡμετέρων, ὡς κοινωνήσοντας τῆς θαλάττης φυλακῆς. καίτοι, φασί τινες αὐτὸν φέρειν δίκας τῆς θαλάττης. ὁ δὲ οὐδὲν δέομαι ξένους καταστήσασθαι, καὶ νεωσοίκους οἰκοδομεῖν, καὶ ἀπορίαις ἀπορίας ἐπιβαλεῖν, καὶ σταυρὰς ἐμπήξαι, εἰς τοὺς τῆς θαλάττης κινδύνους, ὧν οὐδὲν προσήκει. ταῦτα οἶμαι οἴεσθε δ' ἄνδρες ἀθηναῖοι, φίλιππον ἀξιῶσαι ἂν ὑμᾶς συγχωρῆσαι αὐτῷ, εἰ μὴ ὑμῶν μᾶλλον κατεφρόνει, οἷς δ' ἐνδέδεκται φοβήσεται φίλοις κεκτῆσθαι, τούτοις διαπίστους, οἳ ἐκ αἰσχύνονται φιλίππῳ ζῶντες, καὶ οὐ τῇ ἑαυτῶν παρρησίᾳ, καὶ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς λαμβάνοντες, οἴονται οἰκαδε λαμβάνειν, ταὐτοῖκοι πολοιῶται. περὶ δὲ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς εἰρήνης ἣν ἔδοσαν ἡμῖν οἱ πρέσβεις οἱ παρ' ἐκείνου πεμφθέντες ἐπανορθώσασθαι, ὅτι ἐπανορθωσάμεθα ὃ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ὁμολογεῖται δίκαιον εἶναι, ἑκατέρους τὰ ἑαυτῶν ἔχειν, ἀμφισβητεῖ μὴ δεδωκέναι, μηδὲ τοῖς πρέσβεις ταῦτα εἰρηκέναι πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν ἄλλο ἢ πεπεισμένος ὑπὸ τούτων, οἷς χρῆται φίλοις, ὡς ὑμεῖς οὐ μνημονεύετε τὰ ἐν τῷ δήμῳ εἰρημένα· μόνον γὰρ τοῦτο, οὐχ οἷόν τε ἐστὶν ὑμῶν ἀμνημονῆσαι. ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ οἱ πρέσβεις ὑμῖν οἱ παρ' ἐκείνου ἥκοντες διελέγοντο, καὶ τὸ ψήφισμα ἐγράφη. ὡς τε οὐχ οἷόν τε ἐστὶ πρόφασιν τῶν λόγων εἰρημένων, καὶ δυοῖν ψηφισμάτοιν ἐπαναγιγνωσκομένοιν, τῷ καταψευδομένῳ γνώμῃ τῶν πρέσβεων, ταύτῃ ὑμᾶς χειροτονῆσαι. ὡς τε τοῦτο μὲν οὐ κατ' ἐμοῦ, ἀλλ' καθ' ὑμῶν ἐπέσκηπται, ὡς ὑμεῖς οὐκ ἂν ἀκηκούσατε, περὶ τούτων ἐκείνα μόνοι, τῶν γνώμην ἀπεστείλατε. καὶ οἱ μὲν πρέσβεις αὐτοὶ, ὧν κατεψεύδετο τὸ ψήφισμα, ὅτε ἀπεκρίναντο αὐτοῖς ἀναγιγνώσκοντες, καὶ δὴ ξενίων αὐτοὺς καλεῖτε, οὐκ ἐτόλμησαν παρελθεῖν, οὐδ' εἰπεῖν, ὅτι καταψεύδεται ἡμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ φαῖεν ἡμᾶς εἰρηκέναι, ἃ οὐκ εἰρήκαμεν, ἀλλὰ σιωπῇ ἀπόντες ὤχοντο. βέλομαι δ' ἐγὼ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,

A Nam Macedonibus teſſeris aduerſus Athenienſes nihil omnino eſſe opus, præteritum tempus euidenti vobis argumento ſit. Nec enim vel Amyntas Philippi pater, vel reliqui Macedoniæ reges, vnquã teſſeras cum vrbe noſtra fecerunt: quamuis tũc plura commercia, quàm nunc, nobiſcum ei intercederent. Nam in noſtra poteſtate erat Macedonia, & tributa nobis pendebat, & emporiis tunc magis quàm nunc, tàm nos illorum quàm ipſi veſtris vtebantur: & iudicia mercatorum non erant ita accurata, vt hodie: quæ quia ſingulis menſibus exercentur, efficiunt, vt tanto locorum interuallo ſeiuncti, teſſeris nihil indigeant. Sed tamen quum illis temporibus tale nihil in vſu eſſet, non expediebat, teſſeris factis ad iura petenda, vel ex Macedonia Athenas vel Athenis in Macedoniam nauigari: ſed vt nos illorum, ſic illi noſtris inſtitutis & legibus iudicari controuerſias patiebantur. Scitote igitur, teſſeras iſtas fieri, vt vobis deinceps nullam eſſe cauſam probabilem Potidææ vendicandæ concedatis. At de prædonibus, æquum eſſe ait, vt qui piraticam in mari exercent, à vobis & à ſe communiter pellantur. In quo non aliud quàm hoc poſtulat, vt ſibi à vobis tradatur maris imperium: vtque confiteamini, vos ſine Philippo, nec mare tueri & cuſtodire poſſe. Hanc etiam licentiam dari ſibi vult vt quocunque nauigans, & inſulas ingrediens, ibique deſidens, per ſpeciem arcendi prædones, inſulares corrumpat, & à veſtra ſocietate & ditione abalienet: neque contentus Macedonicos exules per veſtros imperatores Thaſum tranſportaſſe, reliquas etiam inſulas ſibi vendicare vult, mittendis hominibus qui ſe noſtrorum ducum claſſi adiungant, tanquam cuſtodiæ maris conſortes futuri. Sunt ſane qui dicant, nihil illi ad ſua vel tutanda vel amplificanda opus eſſe mari. At is qui mare negligit ſcilicet, triremes comparat, & naualia extruit, & claſſes mittere inſtituit, neque paruos ſumptus facit in exercitationes naualis prælij, quibus nihil habet antiquius. Hæc igitur Athenienſes, an putatis Philippum concedi ſibi à vobis poſtulaturum, niſi & vos contemneret: & in iſtis, quorum amicitiam hic expetendam & conciliandam ſibi duxit, ſummam fiduciam haberet? Quos non pudet Philippo viuere potius, quàm ſuæ patriæ: à quo ea munera quæ accipiunt, ferre ſe domum putant, quum interim ea quæ domi ſunt, vendant. Iam de pacis emendatione, quam legati ab eo miſſi penes nos eſſe iuſſerunt, quia correximus id quod totius humani generis conſenſu iuſtum eſt, vt vtrique ſua teneant: id & ſe conceſſiſſe, & legatos ad vos diviſſe negat: propter nullam aliam cauſam, niſi quòd ab iſtis, quibus amicis vtitur, perſuaſum ei eſt, vos ea quæ pro concione dicta ſunt, non meminiſſe. Atqui ſolum hoc obliti eſſe non poteſtis. Nam in eodem conuentu & legati ad vos ab eo miſſi verba fecerunt & ſenatuſconſultum ſcriptum eſt. Itaque fieri nequit, quum in re præſenti verba facta eſſent, & poſtea ſtatim ſenatuſconſultum recitaretur, vt vos iſtud decretum, quod in legatos mentiretur, veſtris ſuffragiis comprobaueritis. Quare hoc non contra me, ſed contra vos ſcripſit: vos iis de rebus, de quibus nihil audiſſetis, reſponſo dato, decretum illud ad ſe miſiſſe. Ac legati quidem ipſi, quibus decreti mendacium fraudi erat, quum eis de ſcripto reſpõderitis, & eos ad hoſpitiũ inuitaretis, non auſi fuere prodire in publicũ, ac dicere: Iniuriã nobis facitis, Atheniẽſes, & ea nos dixiſſe iactatis, quæ nõ dixim⁹: ſed taciti ſe proripuerũt. Volo autẽ vos, Atheniẽſes,

B

C

III. capitis refutatio, Philippum ſub prætextu piraticæ prohibendæ, affectare maris imperium.

IIII. capitis refutatio, de fœderis emendatione, quam Philippus per legatos ſuos conceſſam, nunc neget.

(nam Python, qui tum legatum agebat, apud vos in concione laudatus fuit) eorum verborum quæ dixit, commonefacere. Scio enim vos ea meminisse. Fuerunt autem perquàm similia etiam his Philippi literis. Nam dum in nos, qui Philippum criminamur, inueheretur, etiam vos incusabat. Quum enim Rex incitatus esset ad bene de vobis merendum, & vestram amicitiam præ cæteris Græcis in primis ex petiuisset, vos illius desideriis obsistere, calumniatorum orationem approbantes, qui eundem à quo pecuniam peterent, criminarentur: quum verò illi tales orationes, quibus vt ipse proscindatur, ita vos oblectemini, allatæ sint: mutari eius animum, quòd illis insidiari putetur, de quibus bene mereri decreuerit. Proinde vetabat, ne populares oratores pacem reprehenderent (nec enim eam esse dissoluendam) sed si in pacis conditionibus aliquid perperam scriptum videretur, id corrigere iubebat. Philippum enim facturũ esse omnia, quæ vos decreuissetis. Quòd si oratores calumniari pergerent, & ipsi tamen nihil scriberent, per quod & pax firmaretur, & perfidiæ opinio à Philippo amoueretur: talibus hominibus non esse auscultandũ. Hæc vos audientes, probabatis, & æqua postulare Pythonem dicebatis: & erant illa quidem æqua. Dicebantur autem, non vt aliquid illi vtile, aut ea pro quibus perficiendis magnam pecuniam dilargitus fuerat, è fœdere tolleretur: sed à nostratibus istis magistris prius edoctus illa fuerat, qui putabant fore neminem qui Philocratis, per quem Amphipolis periit, decreto intercedere auderet. Ego verò, Athenienses, nihil contrarium legibus promulgare ausus sum, sed decreto Philocratis, quod cum legibus pugnabat, contraria scripsi: vt ego demonstrabo. Nam senatusconsultum Philocratis, quo vos Amphipolim perdidistis, prioribus senatusconsultis aduersabatur, per quæ vos eã prouinciam obtinuistis. Ac illud quidem senatusconsultum Philocratis, erat legibus cõtrariũ: neque fieri poterat, vt is qui leges in promulgandi sentẽtia sequeretur, senatusconsulto contrario legibus, consentientia scriberet. Quum autem illis prioribus senatusconsultis, quæ & legitima erant, & vestram ditionem tuebantur, consentanea scriberem: cùm legitima scripsi, tùm Philippum coargui: vt qui & fucum vobis faceret, & pacem emendari nollet: sed id ageret, vt oratoribus reipub. studiosis, fides apud vos abroharetur. Ac eum emendationem fœderis, qua vobis permisit, nunc à se permissam esse negare, omnes scitis, & Amphipolim sibi vendicare. Nam vos eam sibi tradidisse, quum decerneretis, vt quæ habebat, haberet. Enimuerò vos tale quidem senatusconsultum fecistis: sed Amphipolim ipsius esse, numquam decreuistis. Haberi enim possunt etiam aliena: & nõ omnes qui habent, sua habent. nã multi etiã aliena possidẽt. Quare istæ illius argutiæ & captiones friuolæ sunt, & ineptæ. Ac decreti quidem Philocratis meminit: sed eius epistolæ, quam ad vos, dum Amphipolim obsideret, misit, oblitus est: in qua confitebatur, Amphipolim esse vestrã: & promittebat, si expugnasset, eã se vobis redditurũ, vt quæ vestra esset, nõ eorũ qui tũ tenebãt. proinde qui prius Amphipolim, quã Philipp⁹ expugnasset, incolebant Atheniẽsiũ, puinciã scilicet habebãt. Eãdẽ verò post quã Philippus cepit, nõ Atheniẽsiũ regionẽ, sed suã tenet: Imo ne Olynthũ quidẽ, nõ Apolloniã nõ Pallenẽ, vt alienas, sed vt suas prouincias tenet. Numquid vobis videtur, cautè & circũspectè ad vos omnia scribere: vt appareat eũ & dicere & agere, quæ oẽs homines iusta esse fateãtur? an potius hominũ existimationẽ è sublimi despicere? qui regionẽ, quã

V. capitis: De Amphipoli Philippo concessa, refutatio.

A καὶ γὰρ διδοκίμησεν ὁ πύθων παρ' ὑμῖν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὁ πότε πρεσβεύων, αὐτὰ τοὺς λόγους, οὓς ἔλεγεν ὑπομιμνῆσαι. οἶδα γὰρ ὅτι μέμνησθε. ἁπλᾶ δ' ἦν, εἰς καὶ νῦν ἐπέσταλκε φίλιππος. ἐγκαλῶν γὰρ ἡμῖν τοῖς ἀεὶ βάλλουσι τὸν φίλιππον, καὶ ὑμῖν ἐμέμφετο, ὅτι ὠρμημένος αὐτὸν ποιεῖν ὑμᾶς, καὶ πρόνοιαν μάλιστα τῶν ἑλλήνων φίλους κεκτῆσθαι, αὐτοὶ κωλύετε, διαβάλλοντες τοὺς λόγους τῶν συκοφαντούντων, καὶ χρήματα ἐκεῖνον αἰτούντων, καὶ διαβαλλόντων. τοὺς γὰρ τοιούτους λόγους, ὅταν ἀπαγγελόντων ἀκούσῃ ὅτι κακῶς ἦκεν, ὑμεῖς ὑποδέχεσθε· μεταβάλλει αὐτὸν τὸν γνώμην, ὅταν ἄπιστος φαίνῃ τούτοις, ὧν πρόνοιαν διαφέρῃς. ἐκέλευσεν οὖν τοὺς λέγοντας ἐν τῷ δήμῳ, τῇ μὲν εἰρήνῃ μὴ ὀλιγωρεῖν. καὶ γὰρ ἄξιον εἶναι εἰρήνην λύειν. εἰ δέ τι μὴ καλῶς γέγραπται ἐν τῇ εἰρήνῃ, τοῦτο ἐπανορθώσασθαι, ὡς ἅπαντα φίλιππον ποιήσοντα, ὅσα ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε· ἐὰν δ' ἀμβάλλωσι μηδὲν, αὐτοὶ δ' μηδὲν γράφωσι, δι' οὗ ἡ μὲν εἰρήνη ἔσται, παύσεται δὲ ἀπιστούμενος φίλιππος. μὴ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις. καὶ τούτοις τοὺς λόγους ὑμεῖς ἀκούοντες, ἀπεδέχεσθε, καὶ δίκαια ἔφατε τὸν πύθωνα λέγειν, καὶ λίαν δίκαια. ἔλεγε δὲ τοὺς λόγους τούτους, οὐχ ὅπως λυθείη ἐκ τῆς εἰρήνης, ἃ λίαν ἐκείνῳ συμφέροντα, καὶ ὧν πολλὰ χρήματα ἀπηλώκει· ὡς τεγρύεσθαι· ἀλλὰ ὑπὸ τῶν εἰθισμένων διδασκάλων προδεδιδαγμένος, ἃ οὐκ ὀρθῶς ἔχει τὸν γράφοντα ἐναντία τῷ φιλοκράτους ψηφίσματι, τῷ ἀπολλυῖ τι ἀμφίπολιν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, παρανόμων μὲν οὐδὲν ἐτόλμησα γράψαι· τῷ δὲ φιλοκράτους ψηφίσματι, ὃ λίαν ἦν παράνομον, ἐναντία ἔγραψα, ὡς ἐγὼ ὑποδείξω. τὸ γὰρ ψήφισμα τὸ τοῦ φιλοκράτους, καθ' ὃ ὑμεῖς ἀπώλυτε ἀμφίπολιν, ἐναντίον λίαν τοῖς πρεσβείοις ψηφίσμασι, καθ' ἃ ὑμεῖς ἐκτήσασθε ταύτην τὴν χώραν. τοῦτο μὲν οὖν παράνομον λίαν τὸ ψήφισμα, τὸ τοῦ φιλοκράτους· καὶ οὐχ οἷόν τε λίαν, τὸν τὰ ἐνόμα γράφοντα, τὰ αὐτὰ τῷ παρανόμῳ ψηφίσματι γράφειν. ἐκείνοις δὲ τοῖς πρεσβείοις ψηφίσμασι τοῖς οὖσιν ἐνόμοις, καὶ σώζουσι τὴν ὑμετέραν χώραν τὰ αὐτὰ γράφων, ἐνομάτ' ἔγραφον, καὶ ἐξήλεγχον τὸν φίλιππον, ὅτι ἐξαπατᾷ ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἐπανορθώσασθαι ἐβούλετο τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ τοὺς ὑμῖν λέγοντας ἀπίστους, καθίστησιν. καὶ ὅτι μὴ δεῖ τὴν ἐπανόρθωσιν, νῦν ἐξαρνοῦσι, ἅπαντες ἴστε. φανερὸν δ' ἐστὶν ἀμφίπολιν ἑαυτῆς εἶναι. ὑμᾶς γὰρ ψηφίσασθαι ἐκείνου εἶναι, ὅτ' ἐψηφίζεσθε ἔχειν αὐτὸν ἃ εἶχεν. ὑμεῖς γὰρ τὸ μὲν ψήφισμα τοῦτο ἐψηφίσασθε· ἃ μέντοι γε ἐκείνου εἶναι ἀμφίπολιν. ἔστι γὰρ ἔχειν καὶ ἀλλότρια. καὶ οὐχ ἅπαντες οἱ ἔχοντες, τὰ ἑαυτῶν ἔχουσιν, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τἀλλότρια κέκτηνται. ὡς τε τοῦτό γε τὸ σοφὸν αὐτὸ, ἠλίθιόν ἐστι καὶ τὸ μὲν φιλοκράτους ψηφίσματος, μέμνηται, τῆς δ' ὑποστολῆς, λῶ πρὸς ὑμᾶς ἐπεμψεν ὅτε ἀμφίπολιν ἐπολιόρκει, ὑπελέλησται· ἐν ᾗ ὡμολόγει τὴν ἀμφίπολιν ὑμετέραν εἶναι. ἔφη δ' ὑπολιορκήσας ὑμῖν ὑποδώσειν, ὡς οὖσαν ὑμετέραν, καὶ ἃ τῶν ἐχόντων. κἀκεῖνοι μὲν ὡς ἔοικεν οἱ πρέσβεις ἐν ἀμφιπόλει οἰκοῦντες πρὶν φίλιππον λαβεῖν, τὴν ἀθηναίων χώραν εἶχον. ἐπεὶ δὴ ὁ φίλιππος αὐτὴν ἔλαβεν, οὐ τὴν ἀθηναίων χώραν, ἀλλὰ τὴν ἑαυτοῦ ἔχει; καὶ δὲ ὄλυνθόν γε, οὐδὲ ποτίδαιαν, οὐ τῶν παλλήνης, οὐκ ἀλλοτρίας, ἀλλὰ τὰς ἑαυτοῦ χώρας κέκτηται; ἆρ' ὑμῖν δοκεῖ πρόφασιν ἁπάντων πρὸς ὑμᾶς ὑποστέλλειν, ὅπως αὐ φαίνῃ καὶ λέγων, καὶ πρότερον ἃ μὲν δὴ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμολογεῖται δίκαια εἶναι, ἀλλ' οὐ πρόσθεν καταπροξενήκειν; ὃς τὴν χώραν μὲν τὴν

B

C

ἐλλήνων

ἕλλωνες, καὶ ὁ βασιλεὺς περσῶν ἐψηφίσαντο, καὶ ὡμολογή- A
κασιν ὑμετέραν εἶ), ταύτῃ φησὶν ἑαυτῇ, καὶ οὐχ ὑμετέραν
εἶ), ὥδε δὲ τὸ ἑτέρου ἐπανορθώματος, ὃ ὑμεῖς ἐν τῇ εἰρή-
νῃ ἐπηνωρθώσασθε. τοὺς ἄλλους ἕλληνας ὅσοι μὴ κοινωνοῦσι
τῆς εἰρήνης, ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους εἶ). καὶ ἑαυτῆς ἕνε-
αὐτοὺς στρατεύῃ. βοηθεῖν τοὺς κοινωνοῦντας τὰ εἰρήνης. ἡγεῖ-
σθαι δίκαιον εἶ) τοῦτο, καὶ φιλάνθρωπον, μὴ μόνον ἡμᾶς,
καὶ τοὺς ξυμμάχους τοὺς ἡμετέρους, καὶ φίλιππον, καὶ τοὺς συμ-
μάχους τοὺς ἐκείνου, ἄδειαν τὴν εἰρήνην· τοὺς δὲ μήτε ἡμετέρους
ὄντας, μήτε φιλίππου ξυμμάχους, ἐν μέσῳ κεῖσθαι, καὶ ὑπὸ
τοῦ κρείττονος ἀπόλλυσθαι. ἀλλὰ καὶ τούτοις ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν
εἰρήνην ὑπάρχειν σωτηρίαν, καὶ τοῦ ὄντι εἰρήνην ἡμᾶς ἄγειν,
καταθεμένους τὰ ὅπλα. τοῦτο δὲ τὸ ἐπανόρθωμα ὁμο-
λογῶν ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἀκούετε, δίκαιόν τε εἶ) καὶ δέχε-
σθαι φεραίων τειχῶν ἀφῃρη) τὴν πόλιν, καὶ φερυσσὰν ἐν τῇ
ἀκροπόλει κατέστησεν, ἵνα δὴ αὐτόνομοι ὦσιν. ὅτι δ' ἀμ-
βρακίαν στρατεύει). τὰς δ' ἐν κρασωπίᾳ δύο εἰς πόλις παν-
δοσίαν, καὶ βύκελαν, καὶ ἐλάτειαν, ἡλείων ἀποικίας, κατα-
καύσας τὴν χώραν, καὶ τὰς πόλεις βιασάμενος, παρέδωκεν
ἀλεξάνδρῳ τοῦ κήδεσθαι τοῦ ἑαυτοῦ, δουλεύειν. καὶ σφόδρα B
γε βούλεται τοὺς ἕλληνας ἐλευθέρους εἶ), καὶ αὐτονόμους,
ὡς δηλοῖ τὰ ἔργα. ὥδε δὲ τὴν ὑποχέσεων ὧν ὑμῖν ὑπέσχη-
κεν ὑπερβάλλων, ὡς μεγάλα ὑμᾶς δυσχερήσων, κατα-
ψεύδεταί με φησὶν αὐτοῦ, ὑπεβάλλοντα πρὸς τοὺς ἕλλη-
νας. ἐδεῖτο ἡμῶν πώποτέ φησιν ὑπεσχῆσθαι. οὕτως ἀναιδής
ἐστιν, ὁ ἐν βουλῇ γεγραφὼς ἃ ἔστι νῦν ἐν τοῦ βουλευτη-
ρίῳ ὅτ' ἐβουλόμεθα ἡμᾶς ἔφη τοῖς αὐτοῦ αὐτολίζοντας.
ἐὰν ἡ εἰρήνη χρήσῃ· τοσαῦτα ἀγαθὰ ὑμᾶς ποιήσειν, ἃ
γράφειν αὖ νῦν δη. εἰ νῦν δεῖ τὴν εἰρήνην ἐσομένην. δῆλον ὡς
πεφυκεναι μὲν, καὶ ἑτοίμων ὄντων τοῦ ἀγαθῶν ἃ ἐ-
μέλλομεν πείσεσθαι, τὴν εἰρήνης ἐσομένης. γενομένης δὲ τὴν
εἰρήνης, ἃ μὴ ἡμεῖς ἐμέλλομεν ἀγαθὰ πείσεσθαι ἀπο-
δῶν ὅτι φθορὰ ἦν τοῦ ἑλλήνων τοσαύτη γεγονεν, ὅσην ἐ-
μεῖς ἴσε. ὑμεῖν δ' ἐν τῇ νῦν δηλῇ ὑπάρχεται, ἐὰν τοῖς
μὲν αὖ φίλοις καὶ ἴσον αὐτὸ λέγωσι πιστεύητε, ἡμᾶς δὲ
τοὺς δ' ἀλλάττεται αὖ πρὸς ὑμᾶς πεισήσεσθε, ὡς μεγ-
άλα ὑμᾶς δυσχερήσειν· τὰ μὲν τοι δυσχερήματα, τοι-
αῦτα ἐστιν. ἅτε τὰ ὑμέτερα ὑμῖν ἀποδώσει. (ἑαυτὸ γὰρ φη-
σιν εἶ)) οὐτε ἐν τῇ οἰκουμένῃ αἱ δωρεαὶ ἔσονται) ἵνα μὴ δύ- C
βληθῇ πρὸς τοὺς ἕλληνας. ἀλλ' ἄλλη τις χώρα, καὶ ἄλ-
λος τις τόπος, ὡς ἔοικε, φανήσε), ἃ ὑμῖν αἱ δωρεαὶ δοθή-
σονται). ὥδε δ' ὢν ἐν τῇ εἰρήνῃ ἕληφε χωρίων, ὑμῶν ἐχόν-
των, ὥδε μαπτον δῶν καὶ λύων τὴν εἰρήνην· ἐπειδὴ οὐκ ἔχει ὅ, τι εἶ-
πῃ, ἀλλ' ἀδικῶν φανερῶς ἐξελέγχεται, ὅπερ ἔφην φησὶ
πρὸς τούτων ἕτοιμος εἶ) ἴσῳ καὶ κοινῷ δικαστηρίῳ πρὸς ὧν
μόνον οὐδὲν δεῖ ὅπερ ἔπης, ἀλλ' ἀριθμὸς ἡμερῶν ὅστις ὁ
κείνων. ἅπαντες γὰρ ἴσμεν τίνι μηνὶ, καὶ ποίᾳ ἡμέρᾳ ἡ εἰ-
ρήνη ἐγένετο. ὡς περ γὰρ ταῦτα ἴσμεν, καὶ κεῖνα ἴσμεν τίνι
μηνὶ, καὶ τίνι ἡμέρᾳ, στέρνον τεῖχος, καὶ ἑρμῖσκη, καὶ ἱερὸν ὄρος
ἅλων. οὐδὴ ἀφανὴ ὅστι ταῦτα οὕτω πεπραγμένα. οὐδὲ κεί-
νεως δεόμενα, ἀλλὰ πᾶσι γνώριμα πότερος ψεύστης ἐστὶν,
ἐν ᾧ ἡ εἰρήνη, ἐγένετο ἢ ἐν ᾧ τὰ χωρία ἕαλω. φησὶ γὰρ τοὺς
αἰχμαλώτους ὑμῶν ὅσοι ἐν τῷ πολέμῳ ἑάλωσαν, ἀποδε-
δωκέναι. ὃς τὸ μὲν καρύστιον τὸ πρόξενον τῆς ἡμετέρας πό-
λεως, ὧν οὗ ὑμεῖς ἕνεκα πρεσβείας ἐπέμψατε, τοῦτον ἀ-
παντῶντες τὸν ἄνδρα, ἐκεῖνος οὕτω σφόδρα ὑμῖν ἐβούλετο
χαρίσασθαι, ὥς τε ἀπέκτεινε, καὶ οὐδὲ ἀναίρεσιν ἔδωκεν ἵνα
ταφῇ. ὥδε δὲ χρόνησε, ἃ τε ὑπέσχετο πρὸς ἡμᾶς, ἄξιόν ἐστιν ἐξετάσαι. ἐπὶ γὰρ καὶ ἀπράτει, καὶ ταῦτ' εἰδέναι. τὸ μὲν
γὰρ τόπον ἅπαντα τὸν ἔξω ἀγορᾶς, ὡς ἑαυτοῦ ὄντα, καὶ ὑμῖν οὐδὲν προσήκοντα, δέδωκε καρπυδῶν ἀπολλωνίδῃ τοῦ καρ-

Græci & Rex Perſarum pronunciarunt & confeſſi ſunt eſſe veſtram, eam ſuam eſſe, & non veſtram aſſeueret? Alterum caput, quod in fœdere emendaſtis, hoc fuit, vt Græci, qui fœdere non continerentur, liberi eſſent, ſuiſque legibus viuerent: ac ſi quis eos inuaderet, vt fœderati illis opem ferrent. Nam & æquum hoc & humanum eſſe ducebatis, cum vos ſocique noſtri, & Philippus eiuſque ſocij in pace viuerent: alios, qui neque noſtri, neque Philippi ſocij eſſent, in medio diſcrimine poſitos, non perdità potentioribus: ſed hos quoque propter veſtram pacem eſſe incolumes: vt armis poſitis, reuera nos pacem ageremus. Quanquam autem hanc correctionem in epiſtola fatetur, vt auditis, & æquam eſſe, & à ſe recipi: Pheræis tamen ciuitatem eripuit, & arci præſidium impoſuit, vt ſcilicet ſuis ipſis legibus viuant: contra Ambraciam ducit exercitum: tres vrbes in Caſſopia, Pandoſiam, Bucheta, & Elatiam, Eleorum colonias, exultis agris, oppidiſque vi ſubactis, Alexandri affinis ſui ſeruituti ſubiecit. Proinde vehementer cupit Græcos eſſe liberos, ſuiſque viuere legibus, vt res ipſæ declarant. De pollicitationibus, quibus perpetuò vos obrnit, tanquam ingentia in vos beneficia collaturus, ſe falsò à me accuſari, & apud Græcos in inuidiam adduci dicit: quum vobis nihil vnquam ſit pollicitus. Vſque adeò impudens eſt is ipſe, qui in ea epiſtola, quæ adhuc in Curia habetur, affirmabat, ſe nobis, aduerſariis ſuis, ora obturaturum, ſi pax fieret: tot ſe beneficia in vos collaturū: quæ iam tum ſcripſiſſet, ſi ſciſſet pacem futuram eſſe. Nimirū bona illa quę accepturi eramus, prompta & expedita fuerunt, modò pax conciliaretur. At, facta pace, beneficia in nos conferenda, in ventos abierunt: tantáque Græciæ vaſtatio conſecuta eſt, quantam vos ſcitis. Vobis autem in hac epiſtola pollicetur, ſi & ſuis amicis ac defenſoribus credatis: & nos, à quibus apud vos conuiciis proſcindatur, puniatis: ſe in vos fore beneficentiſſimum. At illa beneficia huiuſmodi erunt: neque veſtra vobis reddet (ſua enim eſſe dicit) neque dona ex orbe hoc habitabili promentur, vt ne apud Græcos in crimen veniat: ſed veriſimile eſt fore, vt aliqua alia regio, & alius aliquis locus ſubitò emergat, vbi vobis dona illa dentur. De oppidis, quę vobis tempore pacis eripuit, fœdere rupto & pace diſſoluta, poſtquam non habet quid dicat, ſed iniuriarum palàm conuincitur: de his iudicium æquæ & commum Curiæ permittere ſe paratum eſſe dicit: quum ea ſola ſententiam iudicis non requirant, ſed ipſe dierum numerus ſit iudex. Omnes enim ſcimus, quo menſe, quotóque die pax facta ſit. Quemadmodum autē hęc ſcimus, ſic nec illa ignoramus, quo menſe, quotóque die Serrium caſtrum, Ergiſce, & Sacer mons capta ſint. Non vtique res ſic geſtæ, obſcurę ſunt, vt diſceptatio requiratur: ſed notū omnibus, priorem fuiſſe menſem eum, quo pax facta eſt, quàm quo illa oppida capta ſunt. Ait autem, quotquot in bello è veſtris capti ſint, eos captiuos ſe vobis reddidiſſe: quum Caryſtium, procuratorem ac hoſpitem noſtræ vrbis cuius viri repoſcendi gratia vos tres legationes miſiſtis, tam vehementer in veſtram gratiam dimittere voluerit, vt nec à ſe interfecti cadauer ad ſepulturā dederit. De Cherſoneſo quæ ad vos ſcribat, examinare fuerit operępreciū: & prętera etiam ea quę agit, noſſe. Nam locum omnem qui extra Forum eſt, vt ſuum, & nihil ad vos attinentem, Apollonidę Cardiano fruendū cōceſſit.

VI. caput: De libertate Græcorum, quos Philippus ſubegit.

VII. caput: Vanæ Philippi pollicitationes.

VIII. caput: De vtribus tempore pacis ereptis.

IX. caput: De captiuis redditis.

X. caput: de Cherſoneſo & Cardianorum controuerſia refutatio.

Atqui Cherſoneſi limites ſunt non Forum, ſed Ara montani Iouis, quæ eſt intra Pteleum & albam Actam, quo in loco inſtitutum fuit, Cherſoneſum foſſa dicta ducta diſtermina re. id quod aræ inſcriptio montani Iouis indicat,his verbis:

Limes vt in medio Leucæ, Pteleique notetur,
Hæc eſt excellens ara ſacrata Ioui.
Ne populos turbet contentio, Iuppiter ipſe
Rex ſuperûm medius limite ſignat agros.

Hac igitur regione,quæ tanta eſt,quantam plerique noſtis partim vt ſua ipſe fruitur,partim aliis eam dono dedit, omnéſque fundos veſtros ſibi ſubiicit. Nec eam duntaxat regionem quæ extra Forum eſt, vobis eripit:ſed & in hac epiſtola ſcribit, vos oportere iudicio tranſigere cum Cardianis, qui intra Forum habitant:cum Cardianis inquam qui in prouincia veſtra conſederunt, ſi qua vobis cum illis cõtrouerſia ſit.Eſt autem illis controuerſia vobiſcum:atq; ea num parua de re,conſiderate. Se regionem incolere dicunt quæ ſua ſit,& non veſtra:& quicquid vos ibi poſſideatis, id vos poſſidere tanquam in aliena ditione partum:at quæ ipſi teneant,ſe tenêre tanquã fundos in ſua terra.Et hæc veſtrum ciuem, Callipũ Pęanienſem,ſenatuſconſulto promulgaſſe. In quo haud ſanè mentiuntur: promulgauit enim. Quem quum ego violatarum legum reum feciſſem, vos abſoluiſtis.Proinde id effecit, vt ea de regione controuerſiam haberetis. Quòd ſi de hoc in iudicium venire contra Cardianos non pudebit, vtrum ea regio veſtra,an verò ipſorum ſit: cur non eodem etiã contra Cherſoneſitas reliquos iure vtimini? Quin adeò contumelioſè vobis inſultat,vt aiat,Si Cardiani venire in iudicium recuſent, ſe eos coarcturum. quaſi verò vos ne Cardianos quidem adigere poſſitis,ad ea vobis præſtanda quæ iuſta ſunt. quod quum vos nequeatis,ipſe ſe illos ad id faciendum coacturum dicit. An nõ ingentia in vos beneficia confert? Nec deſunt tamen, qui hanc epiſtolam bene ſcriptã eſſe dicant: qui quidem maiore veſtro, quàm Philippus,odio digni ſunt.Is enim dum vobis in rebus omnibus aduerſatur, ſibiipſi gloriam & magnas opes acquirit. At quicunque, Athenienſes quum ſint, beneuolentia Philippum, non patriam proſequuntur:hi, vt eorum malitia meretur,à vobis malè perdi debent:ſi modò vos cerebrum in temporibus,& non in calcibus conculcatum geritis. Reliquum adhuc mihi eſt, vt & ad præclaram iſtam epiſtolam, & dicta legatorum,reſponſum ſcribam,quod & æquum eſſe,& vobis profuturum exiſtimem.

Callipi Pæanienſis decretum.

Inuehitur in proditores.

LIBANII ARGVMENTVM orationis de Cherſoneſo.

Coloni in Cherſoneſũ miſſi.

HAc ratione Diopithes defẽditur,& crimina illi apud Athenienſes obiecta diluuntur. Fuit enim Thracia Cherſoneſus antiqua poſſeſſio Athenienſium: qui Philippi temporibus colonos è ſuis ciuibus illuc miſerunt, veteri more ſuo:quo pauperes atque inopes ciues in exrera ſua oppida habitatum ablegabant:armis & viatico è publico datis.Id quod nunc quoque factum eſt,miſſis in Cherſoneſum colonis,& Diopithe cum imperio eis præfecto. Ac Cherſoneſitę quidem reliqui,eos qui aduenerant,in ſocietatem ædium & agrorum receperunt. Cardiani verò quòd regionẽ ſuam tenere ſe dicerent, non Athenienſium,repulerunt. Hinc à Diopithe Cardiani bello quum peterentur, ad Philippũ cõfugiũt.Is igitur per literas Atheniẽſib. edicit, ne Cardianis,ſuis clientib.vim faciãt:ſed iure vt agãt, ſi quã

Diopithis bellum cum Thracibus & Cardianis.

Α διανοῦ. καὶ τοι χερρονήσου οἱ ὅροι εἰσὶν, οὐκ ἀγορᾶς, ἀλλ' ὁ βωμὸς τοῦ Διὸς τοῦ ὁρείου, ὃς ὅτι μεταξὺ πτελεᾶς, καὶ λευκῆς ἀκτῆς. οὗ ἡ διωρυχὴ ἔμελλε χερρονήσου ἔσεσθαι, ὡς γε τὸ ὁπίσθεν μέρος τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ ὁρείου δηλοῖ. ἔστι δὲ τοῦτο.

Τόνδε καθιδρύσαντο θεῷ κλειτὸν καλλέα βωμὸν,
Λευκῆς καὶ πτελεοῦ μέσον ὄρος θέμενοι.
Ἐννάετας χώρης σημήϊον. ἀμφοτέρωθι δὲ
Αὐτὸς ἄναξ μακάρων ὅτι μέσος κεκρίδης.

Ταύτην μὲν τοίνυν τὴν χώραν, τοσαύτην οὖσαν, ὅσην οἱ πολλοὶ ὑμῶν ἴσασιν, ὡς ἑαυτοῦ ὄντων, τὴν μὲν, αὐτὸς καρπούμενος, τοῖς δ', ἄλλοις δωρεὰν δέδωκε, καὶ ἅπαντα τὰ κτήματα τὰ ὑμέτερα, ὑφ' ἑαυτῷ ποιεῖται. καὶ οὐ μόνον τὴν ἔξω ἀγορᾶς χώραν σφετερίζεται, ἀλλὰ καὶ τοὺς καρδιανοὺς, οἳ οἰκοῦσιν ἔξω ἀγορᾶς, ὅπως ἐλλείψει ἐν τῇ νῦν ὅπισθεν, ὡς δεῖ ὑμᾶς δικάζεσθαι τοὺς καρδιανοὺς τοὺς οἰκοῦντας ἐν τῇ ὑμετέρᾳ, εἴ τι πρὸς αὐτοὺς διαφέρεσθε. διαφέρονται δ' πρὸς ὑμᾶς, σκέψασθε εἰ πρὸ μικροῦ. ἑαυτῷ φάσι τὴν χώραν οὖσαν οἰκεῖν, καὶ οὐχ ὑμετέραν εἶναι. καὶ τὰ μὲν ὑμέτερα εἶναι ἐγκτήματα φασιν ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ τὰ δ' αὐτῷ, κτήματα ὡς ἐν οἰκείᾳ. καὶ ταῦτα ὑμέτερον πολίτην γράψαι ἐν ψηφίσματι καλλίπαον πυανιέα. καὶ τοῦτό γε ἀληθὲς λέγουσιν. ἔγραψε γάρ. καὶ ἐμοῦ γε αὐτὸν γραψαμένου παράνομον γραφὴν, ὑμεῖς ἀπεψηφίσασθε. τοιγάρτοι ἀμφισβητοῦμεν ὑμῖν τὴν χώραν κατασκεύασεν. ὁπότε δὴ ποθεὶ τούτου τολμήσετε πρὸς καρδιανοὺς δικάζεσθαι. εἶθ' ὑμετέρα ἐστὶν εἴτ' ἐκείνων ἡ χώρα· δικαστὰ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους χερρονησίτας τὸ αὐτὸ δίκαιον ἐστι. καὶ ἅπασι ὑμῖν κέχρηται, ὥστε φησὶν ἐὰν μὴ θέλωσι δικάζεσθαι οἱ καρδιανοὶ αὐτὸς ἀναγκάσειν, ὡς ὑμῶν γε οὐκ ἂν δυναμένων ἀναγκάσαι αὐτοὺς καρδιανοῖς τὰ δίκαια πρὸς ὑμᾶς ποιεῖσθαι. ἐπειδὴ δ' ὑμεῖς οὐ δυνάσθε, αὐτὸς φησι τοῦτ' ἀναγκάσειν αὐτοὺς ποιῆσαι. ἆρ' ἐμεγάλα ὑμᾶς φαίνεται δυνηθῆναι, καὶ ταύτην τὴν ὑπεροχὴν τινες οὐ ἔφασαν γεγράφθαι, οἱ πολὺ ἂν δικαιότερον ὑφ' ὑμῶν, ἢ φίππος μισοῖντο. τὸ ἐκείνου μὲν γὰρ ἑαυτοῦ κτῶμαι δόξαν καὶ μεγάλα ἀγαθὰ, ἅπαντα καθ' ὑμῶν πεφύτευκεν. ὅσοι δ' ἀθλιώτατοί ὄντες, μὴ τῇ πατρίδι, ἀλλὰ φιλίππῳ εὔνοιαν ἐνδείκνυνται. πρέπει αὐτοὺς ὑφ' ὑμῶν κακοῖς κακῶς ὀλωλέναι, Β εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κεφαλαίοις, καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρναις καταπεπατημένον φορεῖτε. ὑπόλοιπόν μοι ἐστὶν ἔτι, πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν εὖ ἔχουσαν, καὶ τοὺς λόγους τῆς πρέσβεως γράψαι τὴν ἀπόκρισιν. ἵν' ἥδιον ἀκούσωμεν δικαίαν τε ἔῃ, καὶ συμφέρουσαν ὑμῖν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ἐν χερρονήσῳ λόγου.

Ὁ λόγος ἔστι μὲν ὑπὲρ διοπείθους εἰρημένος. καὶ ὧν ἐκεῖνον ἐνεκάλουν Ἀθηναίοις κατηγόρητο. ἵν' μὲν γὰρ χερρόνησος ἡ πρὸς θρᾴκην τῆς Ἀθηναίων κτῆμα ἀρχαῖον. εἰς δὲ ταύτην, ἀπεστείλαν καὶ τοὺς φιλίππου καμεῖς, κληρούχους ἑαυτῆς. ἐξῆν δὲ τοῖς παλαιὸν τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῆς, καὶ ἀκτήμονες οἴκοι, τούτοις πέμπειν ἐποίκους εἰς τὰς ἔξω πόλεις τὰς ἑαυτῆς. καὶ ἐλάμβανον οἱ πεμπόμενοι, ὅπλα τε εἰς τὸ δημόσιον, καὶ ἐφόδιον. καὶ ναῦν τοίνυν τοῦτο γένος. καὶ πεπομφασιν ἐποίκους εἰς τὴν χερρόνησον, στρατηγὸν αὐτοῖς δόντες διοπείθη. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι χερρονησῖται, τοὺς ἐπελθόντας ἐδέξαντο, καὶ μετέδοσαν αὐτοῖς, καὶ οἰκιῶν, καὶ γῆς. καρδιανοὶ δ' οὐκ ἐδέξαντο. λέγοντες, * ἰδίαν χώραν οἰκεῖν, καὶ οὐκ Ἀθηναίων. ἐντεῦθεν οὖν διοπείθης ἐπολέμει καρδιανοῖς. οἱ δὲ φίλιππον καταφεύγουσι, καὶ ὃς, ὅπως ἐλλείποι τοῖς Ἀθηναίοις μὴ βιάζεσθαι καρδιανοὺς, ὡς αὐτῷ προσήκοντας. ἀλλὰ δικάζεσθαι πρὸς αὐτοὺς

αὐτοὺς εἴ τί φασιν ἀδικεῖσθαι. ὡς ἢ οὐκ ἤκουσεν πύστων οἱ Ἀθηναῖοι βοήθειαν τοῖς καρδιανοῖς ἔπεμψεν. ἐφ' οἷς ἀγανακτήσας ὁ διοπείθης, τὸ φιλίππου πρὸς τὴν μασσαγέταν * τὴν ἀνωθράκλιν πολεμοῦντα καὶ πρὸς τὸν ὀδρυσῶν βασιλέα, τὴν θρᾴκιον θρᾴκλν, ἐπῆκτον ὄντα τῶν μακεδόνων, καὶ τέθραμε. * ἢ ἐπόρθησε. καὶ ἔφθη, πρὶν φίλιππον ἐπανελθεῖν, ἀναχωρήσας εἰς τὴν χερρόνησον, καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ ἡγούμενος. διόπερ ὁ φίλιππος οὐ δυνηθεὶς ὅπλοις αὐτὸν ἀμύνασθαι πέπομφεν ὄπισθλν πρὸς τοὺς ἀθηναίους, κατηγοροῦν τοῦ στρατηγοῦ, καὶ λέγων, αὐτὸν πεπολεμηκέναι τὴν εἰρήνην ἄπρκτος. καὶ οἱ φιλιππίζοντες τῶν ῥητόρων, καταισχύνουσι τὸ διοπείθους, καὶ κολάζειν ἀξιοῦσιν αὐτόν. πρὸς οὓς ὁ δημοσθένης ἀνταποκρίνεται, δίκην ὑπὲρ διοπείθους ἴσα τιμᾶν. οὔτε γὰρ ἀδικᾷ φησιν αὐτὸν πεποιηκέναι (φιλίππου γὰρ πολὺ πρότερον πεπολεμηκότος τὴν εἰρήνην, καὶ ἀδικοῦντος τὴν τῶν ἀθηναίων πόλιν, εἰκότως καὶ τοῦτον ἔργα πολεμίου δίκαιον εἶναι) οὔτε συμφέρειν λέγει τοῖς ἀθηναίοις, κολάσαι τὸν στρατηγὸν, καὶ διαλῦσαι τὴν τοῦ ἐκείνου δυνάμιν. ἣ τῆς νῦν ἀποκρούεται χερρονήσου φίλιππον. τὸ γὰρ ὅλον, δεῖ πόλεμον πεπολεμῆσθαι. καὶ τῶν φιλίππου πολλῶν ποιεῖται κατηγορίαν, ὡς ἀδίκως καὶ πεπαυσόνδου, καὶ τοῖς ἀθηναίοις καὶ τοῖς ἕλλησιν ὀπιβουλεύοντος.

Ποίου εἴδους ὁ λόγος.

Τινὲς ἐνόμισαν τὸν λόγον δικανικοῦ εἴδους, λέγοντες, ὅτι ἀπολογίαν ἔχει διοπείθους, καὶ κατηγορίαν φιλίππου. ὁ δὲ φάνιος ὁ τεχνικὸς, συμβουλευτικοῦ λέγει αὐτὸν εἴδους εἶναι, ἐπειδὴ φησι τῆς κατηγορίας πλείονα τὴν συμβουλὴν ἔχειν. τὸ δὲ ἀληθέστερον, οὕτως. εἰ γὰρ ἐν παρεσκευῇ ὅ τε κατηγορούμενος, καὶ ὁ δικάζων, καλῶς ἂν, ὡς ἐν δικαστηρίῳ, καὶ κρίσει αὐτῶν ὄντων, ἐλέγομεν εἶναι τὸν λόγον εἴδους δικανικοῦ. ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε δικάζειν ἐν ἐκκλησίᾳ οὔτε διοπείθης παρῆν, οὔτε φίλιππος, ἀλλ' ὑήτωρ * σκοπῶν οὔτε τὴν ἀπολογίαν διοπείθους, οὔτε τὴν κατηγορίαν φιλίππου. ἀλλὰ τῆς πόλεως τὸ συμφέρον σκεψάμενος καλῶς ἂν τὸν λόγον εἰποιμεν, εἴδους εἶναι συμβουλευτικοῦ. τὸ δὲ προοίμιον, ἀπὸ ἀνάγκης, ἀπὸ συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου. ἐπειδὴ γὰρ τὸ μὲν κατηγορεῖ, τὸ δὲ ἀπολογεῖται, τὴν ὑποψίαν ἀποκρούεται, τῆς τε ἔχθρας καὶ τῆς ἀνοίας, διὰ τὸ πρὸς ἑτέρους εἰσηγήσεως.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟνήσῳ λόγος.

Δεῖ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας ἅπαντας ἐν ὑμῖν, μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα, μήτε πρὸς χάριν· ἀλλ' ὃ βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖται, τοῦτ' ἀποφαίνεσθαι· ἄλλως τε, καὶ περὶ κοινῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων ὑμῖν βουλευομένων. ἐπειδὴ δ' ἔνιοι, τὰ μὲν, φιλονεικίᾳ, τὰ δ' ἤ τινι δήποτ' αἰτίᾳ πεφάσθαι λέγειν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς πολλοῖς δεῖ πάντα τἄλλ' ἀφεῖναι, ἃ τῇ πόλει νομίζετε συμφέρειν, ταῦτα καὶ ψηφίζεσθαι καὶ πράττειν. ἢ μὲν οὐδ' ἀπουδὴ, περὶ τῶν ἐν χερρονήσῳ πραγμάτων ὅτι καὶ τῆς στρατείας, μιᾶς ἕνδεκατον. μιᾶς τοίνυν φίλιππος ἐν θρᾴκῃ ποιεῖται· τὴν δ' λόγων οἱ πλεῖστοι, περὶ ὧν διοπείθης πράττει, καὶ μέλλει ποιεῖν, εἴρηνται. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν τις αἰτιᾶται πάλαι τινὰ τούτων, οἷς κεῖται τοῖς νόμοις ἐφ' ὑμῖν ἐστιν, ὅταν βούλησθε, κολάζειν, κἂν ἤδη δοκῇ. κἂν σμικρὸν ὀφείλουσι· περὶ αὐτῆς σκοπεῖν ἐγχωρεῖν ἡγοῦμαι· καὶ οὐ πάνυ δεῖ περὶ τούτων, οὔτ' ἐμὲ, οὔτ' ἄλλον ἐνδέκα διϊσχυρίζεσθαι· ὅσα δ' ἐχθὲς ὑπάρχων τῇ πόλει φίλιππος, καὶ δυνάμει πολλῇ περὶ ἑλλήσποντον ὤν, πειρᾶται περιλαβεῖν, κἂν ἅπαξ ὑστερήσωμεν. οὐκ ἐθ' ἕξομεν σῶσαι· περὶ τούτων δ' οἶμαι τὸν ταχίστου συμφέρειν, καὶ βεβουλεῦσθαι, καὶ παρεσκευάσθαι. καὶ μὴ τοῖς περὶ τῶν ἄλλων θορύβοις, καὶ ταῖς κατηγορίαις, ἀπὸ τούτων ἀποδραίαν.

A sibi factam esse iniuriam querantur. Quod quum Athenienses detractarent : auxilia Cardianis mittit. Quam rem Diopithes grauiter ferens, dum Philippus in mediterraneis superioris Thraciæ, cum Odrysiorum rege bellum gerit, maritimam Thraciam, quæ Macedoni parebat, incursionibus vexat, & populatur : ac antequam Philippus reuerteretur, regressus in Chersonesum, in tuta se recipit. Quare quum Philippus armis eum vlcisci non posset, per literas ducem illum apud Athenienses accusat, vt qui omnino pacem violasset. Oratores itaque Philippi studiosi, in Diopithen inuecti, supplicium de eo sumi iubent. Eis Demosthenes aduersatur, ac duplici ratione Diopithem defendit. Eum enim inique fecisse quicquam negat. Nam quum Philippus longè prior pacem violarit, & vrbi Athenienſium noceat: non iniuria hunc etiam se pro hoste gerere: necesse è repub. eum imperatorum supplicio affici, & eius exercitum dimitti, qui nunc Philippum Chersonesi aditu prohibeat. Denique ad bellum hortatur, & vehementer Philippum accusat, vt iniurium & fœdifragum, & Athenienſibus simul & reliquis Græcis insidiantem.

Demosthenica. Diopithidefensio.

Adhortatio ad bellum.

CVIVS GENERIS SIT HÆC ORATIO.

B Quidam putarunt, hanc orationem ad iudiciale genus pertinere, quòd tum Diopithis defensionem, tum Philippi accusationem contineat. Sed Epiphanius Technicus, deliberatiui generis eam esse dicit, quòd in dando consilio quam accusationi, diutius immoretur. Verius autem ita dicetur si & reus & accusator astitissent, rectè diceremus, cum hi in foro & iudicio versarentur, iudicialis generis esse orationem. Sed quia neque causa apud iudices agebatur, neque vel Diopithes aderat, vel Philippus: atque orationi non magis defensio Diopithis, & accusatio Philippi proposita fuit, quam illud, vt consilium vtile reip. daretur: rectè dicemus, orationem suasorij esse generis Exordium à beneuolentia & suæ personæ commendatione dicitur. Nam cum alterum accuset, alterum defendat: odij atque amicitiæ suspicionem diluit, dum alios officij commonefacit.

Suasoria potius quam iudicij esse orationem.

Exordium.

DEMOSTHENIS DE CHERSONESO ORATIO VIII, Hieronymo Vuolfio interprete.

C Æquum esset, Athenienses, oratores vestros omnes, neque odio impulsos neque ad gratiam cuiusquam verbũ vllum loqui, sed, quod quisque optimum duceret, id proferre: vobis præsertim de publicis magnisque negotiis deliberantibus. Sed quia nõnulli, aliàs æmulatione, aliàs quacunque de causa ad dicendum impelluntur: vestri, Athenienses, officij est, vt aliis rebus omnibus omissis, quæ futura esse putatis è repub. ea & decernatis, & exequamini. Agitur autem nunc de Chersoneso, & expeditione illa, qua Philippus sit scepta, vndecimum iam in Thracia mensem versatur. Sed pleræque orationes de rebus gestis Diopithis, & conatibus habentur. Ego verò de criminibus, quæ illis, quos in vestra potestate est, quando voletis, punire ex legibus, obiiciuntur, nihil referre arbitror, siue nunc, siue mora aliqua interposita deliberetis: neque esse necessarium, vt vel ego, vel quisquam alius, ea de re magnam contentionem suscipiat. Quæ verò Philippus, nostræ ciuitatis hostis, magnásque copias circa Hellespontum habens, occupare, vobísque præripere conatur: quæque nos, occasione semel neglecta, recuperare atque restituere in integrum nunquam poterimus: de his expedit opinor quamprimum & decerni, & paratos esse: neque ea propter turbas aliarum rerum & criminationes subterfugienda sunt.

Commendatio sui, & reprehẽsio aliorũ: cum attentione & docilitate.

Propositio. Philippũ esse vlciscẽdum: qũi pro hoste se gerat.

Quanquam autem multa quæ apud vos dici solent mirer: dudum tamẽ vel in primis eum demirabar, Athenienses, quem in senatu dicentem audiebam, decere omnino consulentem, vt planè vel bellum gerere, vel seruare pacem iuberet. Sic nũc se res habet, vt, si Philippus quieſcit, neq; rupto fœdere quicquam vobis ereptum tenet, neque omnes homines conspiratione inita, contra vos armat, concitatque: nihil dicendum sit, quò minus pax sine dubitatione retineatur. Et quod ad vos quicq̃ attinet: parata esse omnia video. At si quę nos iurauimus, & quib. conditionibus pacem iurauimus, ea in conspectu sunt, & relata in tabulas: Philippum verò constat, antequam Diopithes cum colonis (in quos cõcitati belli crimen nunc confertur) hinc solueret, multa vobis per iniuriam eripuisse (quib. de rebus senatusconsulta hæc vestra, eáque rata, extant, quæ illũ accusent) & omni reliquo tempore continenter tum cæteris Græcis, tum Barbaris sibi coniungẽdis, nihil aliud agere, nisi bellũ moliri cõtra vos: quid est cur isti dictitent, planè esse vel gerendũ bellũ, vel pacẽ retinẽdã? Nec enim vtrũ velitis, optio datur: sed illud omniũ operũ iustissimũ vobis, maximéque necessarium relinquitur, quod isti de industria transiliunt. Quódnã illud est? vt cũ vlciscamur, qui prior bellũ nobis intulit. Nisi fortè illud dicũt, dum abstinear Attica Piræóque Philippus: eũ neq, violare vrbẽ, neque bellũ facere. Qui, si ius & æquũ ista regula metiuntur, & istos pacis huius limites constituũt: eos vtiq. nec æqua nec ferẽda dicere, nec tuta vobis, perspicuũ est omnib. Prẽterea his ipsis verbis iidẽ Diopithẽ, quẽ accusant, omni crimine liberãt.

Inuersio argumenti aduersariorum.

Nã quî cõuenit, vt Philippo quiduis agẽdi licentiã demus, modò Atticã nõ inuadat: Diopithẽ verò nec Thracib. opitulari sinamus? aut si opituletur, concitare bellũ dicamus? Sed hæc scilicet exagitantur: nõ ferẽda sunt quæ agunt mercenarij milites, quũ Hellespontũ populãtur: &, iniustè facit Diopithes, qui piraticã exerceat nauigiis intercipiẽdis: neque hoc est ei permittendũ. Esto: fiãt hæc: nihil contradico. Verũtamẽ decere arbitror: si reuera & ex animo ista cõsulũt, æquitatéque spectandã putãt: vt, quemadmodũ cõstitutas nostræ vrbis copias dissipare conãtur, ducẽ earũ, suapte industria parta stipẽdia soluentẽ apud vos calũniãdo: ita ostẽdant, si vobis hęc persuasa fuerint, etiã Philippi exercitũ dilapsurum. Quod nisi demõstrarint: nihil aliud eos agere cogitate, nisi vt denuò reip. nostræ fortuna sit eadẽ, qua superiori tẽpore factũ est, vt oẽs nostræ opes interirent. Scitis enim profectò, nihil omniũ rerũ tam profuisse Philippo ad nostrã vrbẽ superandã: quàm quòd prior omnes occasiones arripuit, qui cum semper expeditũ circũ se atque instructũ exercitũ habeat, & quid facturus sit, iam antea deliberarit: de repetè quos libitum est, aggreditur atq. opprimit. Nos verò, vbi iã aliquid factũ esse audiuimus: tũ demũ tumultuamur, & bellũ paramus. Quare, vt par est, ita fit, vt ipse, quæ occupauit, impediẽte prorsus nemine teneat: nos actum, quod aiunt, agamus, & frustra impẽsas sumptúsq, omnes faciamus: ostensis quidẽ inimicitiis, & eius conatibus obsistendi voluntate prodita: sed neglectis occasionibus, & reb' infectis, dedecus etiã insuper suscipiamus. Ne igitur ignoretis, Atheniẽses, etiã nũc cætera quidẽ verba esse, atque cõmẽta: hoc verò agi, & omni ratione strui, vt, dum vos domi maneatis, & nullæ nostræ vrbis copiæ foris sint: per summũ ociũ, quęcúque vult Philippus, cõficiat. Videte primũ, quid in præsetia fiat. Nunc ille cũ magno exercitu in Thracia versatur,

Magni referre maturè ad bellũ parատos esse & ad opẽ ferendã periclitan-

πολλὰ δ' θαυμάζων ἦλθ' εἰωθότων λέγεσθαι παρ' ὑμῖν. ἀλενὸς ἦν τις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τεθαύμακα, ὃ μὴ πρόσθεν πώς ἤκουσα εἰσπονῶν ἐν τῇ βουλῇ· ὡς ἅπαντ' δεῖ τ' συμβουλεύοντα, ἢ πολεμεῖν ἁπλῶς, ἢ ἄγειν τ' εἰρήνην, συμβουλεύειν ἔστι δ' εἰ μὴ ἡσυχίαν φίλιππος ἄγει, καὶ μή πω τῆλ' ἡμετέρων ἔχει ὥστε τ' εἰρήνην μηδὲν, μήτε συσκευάζεσθαι πάντας ἀνθρώπους ἐφ' ὑμᾶς· οὐδὲν δεῖ λέγειν. ἀλλ' ἁπλῶς εἰρήνην ἀκτέον· ἢ τὰ γε ἀφ' ὑμῶν, ἕτοιμα ὑπάρχειν ὁρῶ. εἰ δ' ἃ μὲν ἡμεῖς ὠμόσαμεν, ᾧ ἐφ' οἷς τ' εἰρήνην ἐποιησάμεθα, ἔστιν ἰδεῖν, καὶ γεγραμμένα κεῖθ' φαίνεται· ἀπ' ἀρχῆς δ' φίλιππος, πρὶν διοπείθην ἐκπλεῦσαι ἢ τῆς κλεισύρων οὐ νεῶν αἰτιῶν πεποιηκέναι τ' πόλεμον, πολλὰ μὲν τῶν ὑμετέρων ἀδίκως εἰλήτως (ὧν ὧν ψηφίσμαθ' ὑμέτερα ἐγκαλοῦντα κύρια ταυτι) πάντα δ' τ' ἄλλον χρόνον συνεχῶς τὰ τῶν ἄλλων ἑλλήνων, καὶ βαρβάρων λαμβάνων, καὶ ἐφ' ἡμᾶς συσκευαζόμενος. τί τε τὸ λέγουσι, ὡς πολεμεῖν ἁπλῶς, ἢ ἄγειν εἰρήνην δεῖ; οὐδὲ αἰσιός ὄξιν ἡμῖν τὸ σφέτερον ἀλλ' ὑπολείπει τὸ δικαιότατον, καὶ ἀναγκαιότατον τῶν ἔργων. ὃ νῦν βαίνουσιν ἑκόντες οὗτοι, τί οὐ δοκεῖ τότε χαμυύεσθαι τ' σφέτερον πολεμεῖν ἡμῖν. πλὴν εἰ μή τ' τὸ λέγουσι νὴ δία, ἕως ἂν ἀπέχηται τῆς ἀττικῆς, καὶ τὸ πειραιῶς φίλιππος, οὐτ' ἀδικεῖ τ' πόλιν, οὔτε ποιεῖ τ' πόλεμον. εἰ δ' ἐπὶ τούτων τὰ δίκαια τίθενται, καὶ τὴν εἰρήνην ταύτην ὁρίζουσ'· ὅτι μὲν δήπουθεν ἃ μὴ ὅσια, οὐτ' ἀνεκτὰ λέγουσιν ἀθ' ὑμῖν ἀσφαλῆ· δῆλόν ὄξιν ἅπασιν. ἐμοὶ μὲν, ἀλλ' ἅπαντα συμβαίνει ταῖς κατηγορίαις, ἃς διοπείθους κατηγοροῦσι. καὶ αὐτὰ ταῦτα λέγειν αὐτοὺς. πῶς δ' δήποτε, τῷ μὲν φιλίππῳ πάντα τἄλλα ποιεῖν ἐξουσίαν δώσομεν, αὐ τ' ἀττικῆς ἀπέχ'· τῷ διοπείθει δ' οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς θραξὶν ἐξέσται, ἢ πόλεμον ποιεῖν αὐτ' φήσομεν, ἀλλὰ νὴ δία, ταῦτα μὲν ἐξελέγχον· δεινὰ δ' ποιοῦσιν οἱ ξένοι, ὡς εἰκὸς πλοντες τὰ ἐν ἑλλησποντῳ· καὶ διοπείθης ἀδικεῖ, καταγὼν τὰ πλοῖα· καὶ δεῖ μὴ ὅπλ' ἔπειν αὐτῷ. ἔσω γιγνέσθω ταῦτα· δὲν αὐτὰ λέγω. ἕτοιμα μέντοι δεῖν (εἴπερ ὡς ἀληθῶς ὅτι πᾶσι δικαίοις ταῦτα συμβουλεύουσιν) ὡς περ τὴν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει δύναμιν καταλύσαι ζητοῦσι τὸν ἐφεσικόν, καὶ πορίζοντα χρήματα ταύτῃ, διαβάλλοντες ἐν ὑμῖν· οὕτω καὶ τὴν φιλίππου δυνάμιν δεῖξαι διαλυθησομένην· αὐ ὑμεῖς ταῦτα πειθῆτε. εἰ δὲ μὴ σκοπεῖτε, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν, ἢ καθιστᾶσι τ' πόλιν εἰς τὸν αὐτὸν ζόφον, δι' οὗ τὰ παρελθόντα πράγματα ἅπαντ' ἀπόλωλεν· ἴστε δὲ δήπου τέθ', ὅτι ἀδεὲς τῷ ἁπάντων πλέον κεκρατηκέναι τῆς πόλεως φίλιππος, ἢ τῷ πρότερος πρὸς ταῖς πράγμασι γενέσθαι. ὁ μὲν γὰρ, ἔχων δύναμιν συνεχῆ αἰεὶ πρὸς αὐτὸν ἢ πρόφασιν ἀβλεπτίαν πρᾶξαι, δίκαιος ἐφ' οἷς αὐ αὐτῷ δόξῃ, πάρεστιν. ἡμεῖς δ' ἐπειδάν πυθώμεθά τι γιγνόμενον, τότ' ἀκούειν βουλόμεθα, καὶ πρόφασι βαδίζομεθα. εἶτ' οἶμαι συμβήσεται, τῷ μὲν, ἐφ' ἃ ἂν ἔλθῃ, ταῦτ' ἔχειν καὶ πολλαὶ ἡσυχίαι ἡμῖν δ' ὑστερίζειν, καὶ ὅσα ἂν δαπανήσωμεν, ἅπαντα μάτην ἀπολωκέναι. καὶ τότ' μὲν ἐλθεῖν, καὶ τὸ βουλεύσασθαι κωλύειν ἐνδεδεῖχθαι. ὑστερίζοντας δ' τῷ ἔργων, αἰσχυνόμενοι προσοφλισκάνειν. μὴ τοίνυν ἀγνοεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ νυὶ τἄλλα μὲν ὄστι λόγοι ταῦτα καὶ πρόφασις. πράττειν δ' τοῦτο, καὶ κατασκευάζεσθαι, ὅπως ὑμῖν μὲν οἴκοι μένοντων, ἔξω δ' μηδεμιᾶς οὔσης τῇ πόλει δυνάμεως μὴ πλείσης ἡσυχίας πάνθ' ὅσα βούλεται φίλιππος διοικήσηται. θεωρεῖτε δὲ τὸ παρὸν πρᾶγμ', ὡς ἔχει. νυνὶ δύναμιν μεγάλην ἁπάντων ἔχων, ἐν θράκῃ διατείβει, καὶ

κὴ θετταλίας. ἐὰν δ' ἐν ὑμεμίνας τοὶς ἐποίας, δῆλ' βυζάν- A & Thessalia. Quòd si expectatis Etesiis, Byzantium
πιον ἐλθὼν, πολιορκῆ· πρῶτον μὲν οἶεσθε τοὺς βυζαντίους aggressus fuerit, & obsederit primũ an putatis fore,
μεμνῆν ὅτι τῆς αὐτῆς αἰσίας, ὥς περ νεῶν καὶ ἔτε πρόσ- vt Byzantij in eadẽ qua nunc sunt amentia, niancãt:
καλέσειν ὑμᾶς, οὔτε βοηθεῖν αὐτοῖς ἀξιώσειν; ἐγὼ μὲν δὴ & vos non accersant, auxiliáque vestra non postu-
οἶμαι. ἀλλὰ κὴ εἴ τισι μᾶλλον ἀπιστοῦσιν ἢ ἡμῖν, κὴ τούτοις lent? Equidem non opinor: sed si quibus minus e-
εἰσφρήσεσθαι μᾶλλον, ἢ ἐκείνῳ πρόσαδώσειν τὴν πόλιν tiam fidunt quàm vobis, eos quoque potius in vr-
ἅπερ μὴ φθάσῃ λαβὼν αὐτούς. οὐκοῦν ἡμῖν μὲν μὴ δυ- bem recipient, quàm vrbem illi tradant: nisi vi prius
ναμένοις ἐνθένδε ἀναπλεῦσαι ἐκεῖ ἢ μηδεμιᾶς ὑπαρ- eam occuparit. Cùm vos igitur & hinc nauigare nõ
χούσης ἑτοίμου βοηθείας· οὐδὲν αὐτοῖς ἀπολωλέναι πλέ- poteritis, & illic nulla præsidia parata erunt: nihil
ον. νὴ δία, κακοδαιμονῶσι γὰρ ἀνθρωποι, κὴ ὑπερβάλ- obstabit, quò minus pessum eant. At intemperiæ a-
λουσιν αὐτοῖς πάνυ γε· ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς δεῖ σῶς εἶ). συμ- gitant homines illos: nec ad illorum amentiam ad-
φέρει γὰρ τῇ πόλει. κὴ μὲν, οὐδὲ ἐκεῖνό γε δῆλόν ἐστιν ἡ- di quicquam potest? Omnino: sed incolumes tamẽ
μῖν, ὡς ὅτι χερρόνησον οὐχ ἕξει· ἀλλ' εἴγε ἐκ τοῦ διοπείθης eos esse oportet. id enim est è repub. Præterea ne il-
δεῖ σκοπεῖν, ὧ ἔπεμψε πρὸς ὑμᾶς, ἀμυνεῖσθαί φησι lud quidem cõpertum habemus fore vt Chersone-
τοὺς ἐν χερρονήσῳ. αἰ μὲν τοί νυν ἢ τὸ συνεχὲς τοῦτο sum non inuadat. Sed si ex eius epistola, quam ad
στράτευμα κὴ τὴν χώραν βοηθῆσαι δυνήσεται, κὴ τὴν ἐκείνου vos misit, iudicandũ est, vlturũ se ait milites Cher-
τι κακῶς ποιῆσαι. εἰδὲ ἅπαξ διαφθαρήσεται, κὴ διαλυ- sonesitanos. Proinde si exercitus hic iam constitu-
θήσεται· τί ποιήσουμεν, αἰ ὅτι χερρόνησον ἴσχει ἐκείνου μᾶλ- tus retinebitur: is & prouinciam tueri nostram po-
λον διοπείθην νὴ δία; κὴ τί τὰ πράγματα ἔσαι βελτίω; ἀλλ' ἐν- terit, & illius ditionem nõ nihil infestare. Sin semel
θένδε βοηθήσομεν αὐτοὶ; αἰ δ' ὑπὸ τῆς πολυμάτων μὴ perdetur ac dilabetur: quid agem? si Philippus Cher
δυνώμεθα; ἀλλὰ μὰ δί' οὐκ ἔχει· κὴ τὶς ἐγγυητής ὅτι τού- sonesum inuaserit? Diopithẽ in iudiciũ adducemus
τοις; ἆρ' ὁρᾶτε, κὴ λογίζεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ ὑπόλοιπον B scilicet? Sed quid ea re proficietur? At ipsi hinc au-
ὥραν τοῦ ἔτους, εἰς ὃν ἔρημόν τινες οἴονθ' δεῖν τὸ ἑλλήσποντον xilia mittemus? Quid verò, si vẽti nos impedierint,
ὑμῖν ποιῆσαι, καὶ πρόσαδοῦναι φιλίππῳ; τί δ' αἰ ἀπελθὼν ἐκ θράκης, κὴ μηδὲ πρόσελθὼν χερρόνησῳ, μὴ vt nauigare nequeamus? At non veniet credo? Quis
δ' βυζαντίῳ (κὴ γὰρ ταῦτα λογίζεσθε) ὅτι χαλκίδα, ἢ με- verò huius rei sponsor est? Nunquid cernitis & cõ-
γάρα ἦκη· τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ πρόπαλαι ἐπ' ὠρεόν· πότε- sideratis, Athenienses, imminens anni tempus, sub
ρον κρεῖττον ἐνθάδε αὐτὸν ἀμυνέσθαι, ἢ πρόσελθεῖν τι quod nonnulli existimant, Hellespontũ vestris præ-
πόλεμον πρὸς τὼ ἀττικὼ ἔασαι, ἢ καταπολλάζειν ἐκ- sidiis destitutũ, tradi oportere Philippo? Quid verò,
εῖ τιν' ἀσχολίαν αὐτῷ; ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτο. ταῦτα τοίνυν si Thracia relicta, ne quidem ad Chersoneſiũ acces-
ἅπαντας εἰδότας καὶ λογιζομένους, χρὴ μά δι' οὐκ ἐᾶν serit, aut Byzantium (nam & hæc considerare debe-
διοπείθη πειρᾶν τῇ πόλει δύναμιν καταπολλάζειν, tis) sed Chalcidẽ aut Megara inuaserit, eodẽ modo
ταύτῃ βασταίνειν, καὶ διαλύειν πειρᾶσθαι· ἀλλ' ἑτέραν quo nuper Oreũ? Vtrúmne præstabit hic illi occur-
αὐτοὶς πρόσαραπολλάζειν, καὶ συμβουλεύοντας ἐκ- re re, ac permittere, vt bellum ad Atticæ fines acce-
είνῳ χρημάτων, καὶ τἆλλα οἰκείως συναγωνιζομένους. dat: an verò id machinari, vt illic aliis negotiis deti-
εἰ γάρ τις ἔροιτο φίλιππον· εἰπέ μοι, πότερ' αὖ βούλοιο neatur? Ego quidẽ hoc præferendum cẽseo. Omnes
τούτοις τοὶς στρατιώτας, οὓς διοπείθης νῦν ἔχει, τοὺς ὁποι- igitur, vis cognitis & consideratis, exercitũ, quem
ουσινασοῦν (οὐδὲν γὰρ αὐτιλέγω) δύσθενεῖν. καὶ παρ' ἀθη- Diopithes in reipub. præsidium cõparare conatur,
ναίοις δύδοξεῖν, καὶ πλείους γίγνεσθαι, τῆς πόλεως συνα- non adducere in inuidiã, neque id agere vt dissipe-
γωνιζομένης· ἢ διαβαλλόντων τινῶν, κατηγορουμένων, tur: sed ipsi etiã alias maiores vires adiicere debẽt,
διαπραττομένων, καὶ διαφθαρῶσι; τοῦτ' αὖ οἶμαι φήσειεν. tum suppeditanda pecunia, tũ cæteris rebus ritè ad-
εἶθ' ὁ φίλιππος ἂν εὔξαιτο τοῖς θεοῖς· ταῦθ' ἡμῖν τινες iuuando. Nam si quis Philippũ percõtetur: Age dic,
ἐνθάδε πράττουσιν; εἶτα ἔτι ζητεῖτε πόθεν τὰ τῆς πό- vtrum malles istos milites, quos nũc Diopithes ha-
λεως ἀπόλωλεν ἅπαντα; βούλομαι τοίνυν ὑμᾶς μὴ παρ- bet, quales quales sint (nihil. e. cõtradico) pollẽre, &
ρησίας ἐξετάσαι τὰ παρόντα πράγματα τῇ πόλει· καὶ in gloria esse apud Athenienses, atque eorum nu-
σκέψασθαι τί πιοῦμεν αὐτοὶ νεῶν, κὴ ὅπως χρώμεθα αὐ- merum, vires suas repub. conferente, augeri: an ve-
τοῖς. ἡμεῖς οὔτε χρήματα εἰσφέρειν βουλόμεθα· οὔτε αὐ- rò propter quorundã calumnias & accusationes di-
τοὶ στρατεύεσθαι θελομεν. οὔτε τῆς κοινῶν ἀπέχεσθαι δυ- uelli, ac interire? Posterius hoc, opinor, se velle res-
νάμεθα· οὔτε τὰς συντάξεις διοπείθει δίδομεν· ἀλλ' ὅσα ponderet. Quæ igitur Philippus à diis immortalib. Digressio, in accusatione peruersitatis Atheniensium.
αὐτὸς αὑτοῦ ποιήσηται, ἐπαινοῦμεν· ἀλλὰ βασταίνο- C precaretur: ea nostrũm quidam hîc moliuntur? Et
μεν· κὴ σκοπῶμεν, πόθεν καὶ τί μέλλει ποιεῖν· καὶ πάντα τὰ quæritis adhuc, qua de causa nostra ciuitas pessum
τοιαῦτα. ὅτ' ἐπεὶ δὴ περ οὕτως ἔχομεν· τὰ ἡμέτερα αὐτῆς ierit? Velim autem liberè vos statum nostræ vrbis
πράττειν ἐθέλομεν· ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς λόγοις, τὰς τ' πόλεως examinare, & considerare, quid ipsi faciamus nunc,
λόγους ἀξία, ἐπαινοῦμεν· ἐν δὲ τοῖς ἔργοις, τοῖς ἐναντιου- & quomodo res administremus. Nos neque tribu-
μένοις τούτοις συναγωνιζόμεθα. ὑμεῖς μὲν τοίνυν εἰώ- tum conferre volumus, nec ipsi militare audemus,
θατε ἑκάστοτε τὸν παριόντα ἐρωτᾶν· τί οὖν χρὴ ποιεῖν; neque publica pecunia abstinere possumus, neque
ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἐρωτῶσαι βούλομαι· τί οὖν χρὴ λέγειν; εἰ assignatam Diopithi pecuniam pendimus, nec quæ
γὰρ μήτε εἰσίσετε, μήτε αὐτοὶ στρατεύσεσθε, μήτε τῆς κοι- ipse sua industria comparavit, laudamus: sed obtre-
νῶν ἀφέξεσθε, μήτε τὰς συντάξεις διοπείθει δώσετε, ctamus, & speculamur, vnde & quid sit facturus: a-
μήτε ὅσ' ἂν αὐτὸς αὑτοῦ ποήσηται ἐᾶσετε, μήτε τὰ ὑμέτερ' αὐτῆς πράττειν ἐθελήσετε· οὐκ ἔχω lia denique ad hunc modum agimus omnia. nec,
quum his animis simus, nostrum negotium agere
volumus: sed quum verbis eos laudemus, qui pro
dignitate reipub. dicunt: reipsa cum horum aduer-
sariis nos coniungimus. Proinde quemadmodum
vos eum subinde qui suggestum conscendit, rogita-
re soletis, Quid igitur faciendum est? sic ego vos
interrogabo, Quid igitur est dicendũ? Nã si vos ne-
que tributũ conferetis, neq; ipsi militabitis, neq; pu-
blicæ pecuniæ parcetis, neq; cõstitutã Diopithi pe-
cuniã numerabitis, nec quæ ipse sibi cõparavit reli-
quetis, neq; vestrũ negotiũ agere voletis: nõ habeo

quid dicam. Nam si iam tantã licentiam, criminari & calumniari volentib. datis, vt illis quoque de rebus quas acturum eum esse aiunt, antequam fiant, accusantes audiatis: quid aliquis dicat? Quid verò his rebus proficiatur, vestrûm quibusdam est cognoscendum: idque ego liberè dicam: nec. e. possum aliter. Quotquot vestri duces è vestro portu vnquam soluerunt: hi omnes (aut ego me quouis supplicio dignũ fatebor) & à Chiis, & ab Erythręis, & à quibus quisque potuit (his dico qui Asiã incolunt) pecuniam accipiunt. accipiunt aũt, qui naues habent singulas, aut binas, minorẽ: maiorib. instructi copiis, maiorẽ. Dant autem, quicunque dant, siue parum siue multum, non gratis & frustra (nec enim ita insaniunt) sed illa pecunia redimunt suorũ mercatorum securitatẽ: ne illi à militib. violentur, aut spolientur: sed vt incolumes suæ naues deducãtur. Aiunt autem eam pecuniam benignitate & studio vestri dare se: idque nomẽ huiusmodi largitionibus accommodatur. Iam igitur etiam Diopithi minimè dubium est, exercitũ habẽti, quin isti omnes pecuniam daturi sint. Nam vnde aliàs eum, qui nec à vobis quicquam accepit, nec ipse habet vnde stipendia soluat, milites alere putatis? Num de cœlo? Minimè id quidem: sed his prouentibus, quos congregat & emẽdicat & mutuatur, eos sustentat. Quare qui eũ apud vos traducũt, quid illi agunt aliud, nisi quòd omnibus denunciant, ne quid ei dẽt: vt qui pœnas daturus sit, non eorum modo facinorum, quorũ ipse vel autor vel adiutor extiterit, sed horum etiam quæ facturus fuerit? Huc pertinẽt isti sermones: Obsidione cinget: Græcos hostibus obiicit. Nunquid enim istis curæ sunt Asiam incolentes Græci? Maior certè virtus eorum esset ad consulendum aliis, quàm ad patriam defendendã. Atq; hoc scilicet illud est, si in Hellespontum mittatur alius imperator. Nã si grauiter peccat Diopithes, & naues intercipit: parua Athenienses, parua tabella, hęc omnia prohibuerit: legésq; iubent, eos qui hoc modo delinquunt, publicè accusari: tantis verò sumtibus, tot triremibus custodiri à nobis nequaquam. Nam ea quidem esset extrema insania. Contra hostes, qui legibus coherceri nequeunt, milites conscribendi sunt, & mittendę triremes, & pecunia cõferenda: idque necessariò fit. At vbi cum ciuibus res est: senatusc̃sulto, publica accusatione, tributis iudiciis, tota res conficitur: nec pluribus est opus. Hęc prudentium hominũ officia sunt. quæ autem isti agunt, insultantium, & negotia corrumpentiũ. Ac istorum quidem nõnullos esse tales, quanquam ferendum grauiter, nõ tamen grauiter est ferendum: sed hoc potius, vos in hoc consessu ita iam esse animatos, vt si quis pro concione dixerit, Diopithem esse, aut Charetẽ, aut Aristophontẽ, aut quemuis ciuium, cui mala omnia accepta referẽda sint: statim assentiamini, & eius orationi applaudatis. At si quis progressus in medium, vera dicat: Nugas agitis, Athenienses: Malorum omnium & rerum harũ Philippus est caput: qui, si quieuisset, nihil negocij, esset reipublicæ: non quidẽ vera eum dicere, negare possetis: sed grauiter laturi tamen videmini, atque existimaturi, eum veluti cladem afferre. In causa hoc est (sed oro per deos, vt quæ ad vestram salutem pertinent, liberè dicere mihi liceat) iam olim quidam reipub. gubernatores ita vos parauerunt, vt in concionib. metuendi sitis, & acres: in bellicis verò apparatibus remissi, & aspernandi. Si quis igitur autorem malorũ eum esse diceret, quẽ sciretis inter vos posse comprehendi: assentiremini vtiq;, & velletis, si quis verò eũ designet, qui nisi victus armis, affici

Reditus ad causam de conseruandis Diopithis copiis.

Obiurgatio & translatio culpę in Philippum, & tribunos plebis.

τί λέγω. εἰ γὰρ ἤδη τοσαύτην ἐξουσίαν τοῖς αἰτιᾶσθαι, καὶ διαβάλλειν βουλομένοις δίδοτε· ὡς τε Ⓒ ταῦτ' ἂν αὐ φασι μέλλειν αὐτὸν ποιεῖν, καὶ ταῦτ' ἐρεσκατηγορουῦτων ἀκριβᾶσθαι· τί ἂν τις λέγοι, ὁ, τι τοίνυν διώκατε ταῦτα ποιεῖν, οἷσιν ὑμῖν μαθεῖν δεῖ. λέξω ἦ μὴ παρρησίας. καὶ γὰρ οὐσῆ ἂν ἄλλως διωκόμην. πάντες ὅσοι πώποτ' ἐκπεπλεύκασι παρ' ὑμῶν στρατηγοὶ (ἢ ἐγὼ πάσχειν ὁπουῦν τιμῶμαι) καὶ ταῦτα χίων, καὶ ταῦτα ἐρυθραίων, καὶ παρ' ὧν ἂν ἕκαστοι διώκοντο. τούτων γὰρ τὴν ἀσίαν οἰκουῦντων λέγω, χρήματα λαμβάνουσι. λαμβάνουσι δ', οἱ μὲν ἔχοντες μίαν, ἢ δύο ναῦς, ἐλάττονα. εἰ δ' μείζω δύναμιν, πλείονα. καὶ δίδασιν οἱ δίδοντες, οὐτε τὰ μικρὰ, οὐτε τὰ πολλὰ αὖτ' οὐδενὸς (οὐ γὰρ οὕτω μαίνονται) ἀλλ' ὠνούμενοι μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκπλεοντας ἐμπόρους, μηδὲ συλᾶσθαι· ταῦτα πέμπεσθαι δ' τὰ πλοῖα τὰ αὐτῶν τὰ τοιαῦτα. φασὶ δ' οὐσίαν δίδοναι· καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχει τὰ λήμματα ταῦτα. καὶ δὴ καὶ νῦν τὸν Διοπείθει στράτευμ' ἔχοντι, σαφῶς ὅτι τοῦτο δῆλον, ὅτι δώσουσι χρήματα πάντες οὗτοι. πόθεν γὰρ οἴεσθε ἀλλοθεν τ' μήτε λάβοντα παρ' ὑμῶν μηδὲν, μήτε αὐτὸν ἔχοντα ὁπόθεν μισθοδοτήσει στρατιώτας ξένους. ἐκ τῶν οὐρανοῦ; οὐκ ὅτι ταῦτα. ἀλλ' ἀφ' ὧν ἀγείρει, καὶ συναυτεῖ, καὶ δανείζεται ὑπὸ τούτων δῆλον. οὐδὲν οὖν ἄλλο ποιοῦσιν οἱ κατηγοροῦντες ἢ ἵνα μὴν, ἢ συλλέγουσιν, ἅπασι, μηδοποιῶ ἐκείνῳ δίδοναι· ὡς καὶ τὸ μελλῆσαι δώσειν δίκην, μήπω πεπονθὼς γε ἢ συγκατασκευάζομεν. τοῦτ' ἐστὶν οἱ λόγοι· μέλλει πολιορκεῖν· τοὺς ἐν Ἰωνίᾳ ἐκδίδωσι, μέλει γάρ τινι τούτων, τὴν τῶν ἀσίαν οἰκοῦντων ἑλλήνων; ἀμείνους μὲν τ' ἂν εἶεν τὴν ἄλλων, ἢ τῆς παρίδος κήδεται. καὶ τόγε εἰς τὸν ἑλλήσποντον * ἐκπέμπειν ἕτερον στρατηγὸν· τοῦτ' ὄξιν. εἰ γὰρ δεινὰ ποιεῖ διοπείθης, καὶ κατάγει τὰ πλοῖα· μικρὸν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μικρὸν πινάκιον, ταῦτα πάντα κωλύσαι δώσειν· αἳ κ' λέγουσιν οἱ νόμοι, ταῦτα τοὺς ἀδικοῦντας εἰσαγγέλλειν· οὐ μὰ δ' οὐ δαπάνας, καὶ ξένους τοσούτους ἡμᾶς αὐτοῖς φυλάττειν. ἐπεὶ τοῦτό γ' ὄξιν ὑπερβολὴ μανίας. ἀλλ' ὅτι μὲν τοῖς ἐχθροῖς, οὓς ἐκ ἔστι λαβεῖν ὑπὸ τοῖς νόμοις, καὶ στρατιώτας ξένους, καὶ ξένους ἐκπέμπειν, Ⓒ χρήματα εἰσφέρειν, δεῖ, κ' ἀναγκαῖον ὄξιν. ὅτι δ' ἡμᾶς αὐτοὺς, ψήφισμα, εἰσαγγελία, παράνομος, ταῦτ' ὄξιν ἱκανά ταῦτ' ἰὼ εὖ φρονεῖτων ἀνθρώπων. ἐπηρεαζόντων γ', καὶ διαφθειρόντων τὰ πράγματα, ἃ νῦν οὗτοι ποιοῦσι καὶ τὸ μὲν τούτων τινὰς εἶ τοιούτους δεινὸν ὄν, οὐ δεινοὶ ὄξιν· ἀλλ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι οὕτως ἤδη διακεισθε, ὥς τε, αἴ μέν τις εἴπῃ παριλθὼν, ὅτι διοπείθης ὄξι πάντων τῶν κακῶν αἴτιος, ἢ χάρης, ἢ ἀριστοφῶν, ἢ ὃν αἰεὶ τις τῶν πολιτῶν. εὖθέως φατε; καὶ θορυβεῖτε. ὡς ὀρθῶς λέγει. αἴ δ' παρελθὼν λέγῃ τις τἀληθῆ, ὅτι λυπεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πάντων τῶν κακῶν, καὶ τῶν πραγμάτων τούτων, φίλιππός ὄξι αἴτιος (εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἦλθ' ἡσυχίαν, οὐδὲν ἂν ἦν πρᾶγμα τῇ πόλει) ὡς μὲν οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἔστιν, οὐκ ἔχετε αἰτιάσασθαι· ἄχθεσθαι δέ μοι δοκεῖτε, καὶ ὥσπερ ὑποπτεύειν τι νομίζειν· αἴτιον δὲ τούτων (καί μοι πρὸς θεῶν ὅταν ἕνεκα τοῦ βελτίστου λέγω, ἔστω παρρησία) παρεσκεύακασιν ὑμᾶς οἱ πολλοῦ τῶν πολιτευομένων ἔνιοι, οἱ μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, φοβεροὶς καὶ χαλεποὶς· ἐν δὲ ταῖς πρᾶξεσι ταῖς τοῦ πολέμου, ῥᾳθύμους, καὶ δυκαταφρονήτους· αἴ μέν τις οὖν τὸν αἴτιον εἴποι τις, ὃν ὄξι, ὅτι λήψεσθε παρ' ὑμῶν αὐτοῖς· φατε καὶ βούλεσθε. αἴ δὲ τοιοῦτον λέ-

γ', τις

γη τις, ὃν κρατήσαντας τοῖς ὅπλοις, ἄλλως δ' οὐκ ὄζει κο- A
λάσαι; καὶ ἔχετε οἵμαι τί ποιήσετε· ἐξελεγχόμενοι ἦ, ἀχθε-
σθε. ἐχέλω ἦ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον ἢ νεῦ, ἅπαν-
τας τοὺς πολιτευομένους, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, θρᾴους
καὶ φιλανθρώπους ὑμᾶς εἰθίζειν εἶ) (θεὸς γὰρ ὑμᾶς αὐ-
τοὺς, καὶ τοὺς συμμάχους, ἐν ταύταις ὄζει τὰ δίκαια) ἐν ᾗ δ'
αὖ θράσει καὶ ὕβρει τὸ πολέμου, φοβερούς καὶ χαλεποὺς ὑπο-
δέκνυναι. θεὸς γὰρ τοὺς ἐχθροὺς, καὶ τοὺς ἀντιπάλους, ἐν ἐκ-
είναις ἔοθ' ὁ ἀγὼν νεῦ ἦ δημαγωγοῦντες ὑμᾶς, & χαρι-
ζόμενοι καθ' ὑπερβολὴν, οὕτω διατεθείκασιν, ὡς τ' ἐν
μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, ξυφὰν & κολακεύεσθαι, πάντα θρὸς
ἡδονὴν ἀκούοντας· ἐν ᾗ τοῖς θεάτροις καὶ τοῖς γιγνομέ-
νοις, θεὶ τῆδ' ἐχάτων ἤδη κινδυνεύειν. φέρε γὰρ θεὸς δὴ,
εἰ λόγον ὑμᾶς ἀπαιτήσειαν οἱ ἕλληνες, ὧν νεῦ παρήκα-
τε καὶ μεθῆν διὰ ῥᾳθυμίαν, καὶ ἔρηνθ' ὑμᾶς· ἄνδρες Ἀθηναῖ-
οι, πέπεπεσθε ὡς ἡμᾶς ἐκάστοτε θρέσβεις, καὶ λέγετε, ὡς
ὑπεβάλλει φίλιππος ἡμῖν, καὶ ἅπασι τοῖς ἕλλησι, καὶ ὡς
φυλάττεσθαι δεῖ ἦ ἀνθρώπον, καὶ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα· ἀ-
νάγκη φάσκειν καὶ ὁμολογεῖν. ποιοῦμεν γὰρ ταῦτα. εἶτ', ὦ
πάντων ἀνθρώπων φαυλότατοι, δέκα μιῶν ὑποχυμέ- B
νε τἀνθρώπου, καὶ νόσῳ, καὶ χειμῶνι, καὶ πολέμοις ὑπολη-
φθέντος, ὡς τε μὴ ἂν δ' ἰὼν ἐπανελθεῖν οἴκαδε. οὔτε ἦ
εὐβοιαν ἠλθυθερώσατε· ὅτε τῆδ' ὑμετέρων αὐτῆδ' οὐδὲν ἐ-
κομίσασθε· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν, ὑμῆδ' οἴκοι μυόντων. σχολὴν
ἀγόντων, ὑγιαινόντων (εἰ δεῖ τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας
ὑγιαίνειν φῆσαι) δύο ἐν δυοῖν κατέσησε τυράννοις ἦ μὲν,
ἀπαντικρὺ ἦ ἀτικῆς ὑπλισάμενος, ἦ δ' ὅπι σιάθω. ὑ-
μεῖς ᾗ οὐδὲ ταῦτ' ἀπελύσασθε, εἰ μηδὲν ἄλλο ἐβούλεσθε·
ἀλλ' εἰ ἄκατε, καὶ ἀφέσατε δηλονότι αὐτὰ, καὶ φανερὸν πε-
ποιήκατε, ὅτι οὐδὲ αὖ δεκάκις ἀποθάνῃ, κοὐδὲν μᾶλλον ὑ-
μεῖς γε κινήσεσθε. τί οὖν θρεσβεύετε, καὶ κατηγορεῖτε; καὶ
θράσμαθ' ὑμῖν παρέχεται; αὖ ταῦτα λέγωσι, τί ἐρεῖμι, ἦ
τί φήσομι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ. εἰσὶ
τοίνυν τινὲς οἳ τότ' ἐξελέγχειν ἦ παρόντα οἴονται, ἐπει-
δὰν ἐρωτήσωσι· τί οὖν χρὴ ποιεῖν; οἷς ἐγὼ μὲν τὸ δικαιό-
τατον, καὶ ἀληθέστατον τοῦτο ὑποκρινοῦμαι· ταῦτα μὴ ποι-
εῖν, ἃ νεῦ ποιεῖτε. οὐ μέν, ἀλλὰ καὶ καθέκαστον ἀκριβῶς
ἐρῶ· καὶ ὅπως, ὥσπερ ἐρωτῶσι θεθύμως, οὕτω καὶ ποι-
εῖν ἐθελήσωσι. θεῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, * τοῦτο
παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει φίλιππος
πολεμεῖ, καὶ τεῦ εἰρήνης λέλυκε. καὶ παύσασθε θεὶ
τούτων κατηγορεῦντες ἀλλήλων. καὶ κἀκεῖνος μὲν ὅτι, C
καὶ ἐχθρὸς ὅλῃ τῇ πόλει, καὶ τῆδ' ἁπάσης πόλεως ἐδάφει, θεοθήσ-
σω ᾗ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει πᾶσιν αὐθρώποις, καὶ τοῖς μά-
λις' οἰομένοις αὐτῆδ' χαρίζεσθαι. εἰ ᾗ μὴ, σκεψάσθωσαν
δὴ θυκράτεω, καὶ λαθένεω τοὺς ὁλωθίους, οἳ δοκοῦντες
οἰκειότατ' αὐτῆδ' ἔχακεῖσθαι; ἐπειδὴ τεῦ πόλιν, θεῦδο-
σαν, πάντων κακὶς ἀπολώλασιν. οὐδενὶ μὲν τοι μᾶλλον,
ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ. οὐδ' ὑπεβουλεύει, καὶ σκοπεῖ
μᾶλλον οὐδὲ ἓν τῆ πόντων, ἢ ὅπως ταύτεῳ καταλύ-
σῃ. καὶ τᾶτ' εἰκότως· ζόπον τινὰ νεῦ γε δὴ φράτρει. οἶ-
δε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι οὐδ' αἱ πάντων τῆδ' ἄλλων ἡγύ-
τατ κύριοι, οὐδὲν ἔσαν αὐτῆδ βεβαίως ἔχειν, ἕως αν' ὑμεῖς
δημοκρατῆσθε. ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τί ταὐτόματα (ἃ
πολλὰ ἡγύνατ' αν' ἀνθρώπῳ) ἥξει πάντα τανεῦ συμ-
βεβιασμένα, καὶ καταφοβήσεται θεὸς ὑμᾶς. ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς,
οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ καταρχεῖν ἀρχῶ, εὖ πεφυ-
κότες· ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλύσαι, καὶ ἔχοντ' ἀφελέ-
σθαι δεινοί· καὶ ὅλως, σχολῆσαι τοῖς ἀρχειν θελομένοις, καὶ πάντας ἀνθρώποις εἰς ἐλευθερίαν ἐξαφελέσθαι ἕτε-

supplicio non poteſt: neſcitis opinor quid ſit agendum: ſed vos coargui moleſtè fertis. Atqui decebat, Athenienſes, diuerſum fieri: vt magiſtratus vniuerſi vos aſſuefacerét, in concionib. ad clemẽtiam & humanitatẽ (nã in his de iure ciuiũ & ſociorũ agitur) in apparandis verò bellis metuẽdos vos & acres efficerẽt. Ibi. e. cum hoſtib. & aduerſariis res eſt. Nũc, dum vobis aſſentantur, & mirabilib. artificiis atque obſequiis veſtrã gratiã aucupantur id vobis contulerunt, vt in concionib. faſtũ præ vobis feratis, & ab adulatorib. nihil audiatis, niſi quod aurib. blandiatur: res verò eò redierint, & hi negociorũ ſint euẽtus, vt de ſalute & incolumitate periclitemini. Agite verò, per Deos immortales, ſi Græci à vobis earũ occaſionũ, quas per ignauiam modò amiſiſtis, ratio nes repoſcerẽt, vóſq; interrogarent: Subinde, Athenienſes, legatos ad nos mittitis, dictitãtes: Philippũ nobis & Græcis omnib. inſidiari: & hominem eſſe cauendũ, & ſi qua ſunt eius generis alia: neceſſe erit nos aſſentiri, & fateri. Facimus. e. hæc. At ô mortalium omniũ ignauiſſimi (dicẽt) quũ homo iſte perpetuos decẽ menſes abeſſet, ita & morbo & hyeme & bellis intercluſus, vt domum regredi nullo modo poſſet: vos nec Eubœam in libertatẽ aſſeruiſtis, nec veſtrarũ opũ quicquã recuperaſtis! Ipſe verò, dum vos domi ſedetis, dũ ociũ agitis, dũ ſani eſtis (ſi qui tamẽ his factis ſani dicẽdi ſunt) duos in Eubœa tyrannos nos cõſtituit: quorũ alterum è regione Atticæ tanquã propugnaculũ oppoſuit: alterũ ad Sciathum collocauit. Vos aũt ne hæc quidẽ (ſiquidẽ nihil aliud velletis) impediuiſtis: ſed cõniuentes, de iure vtiq; veſtro illi cõceſſiſtis, vt iã nemini dubiũ eſſe poſſit, etiãſi Philippus decies moreretur, vos nihilo magis cõmotũ iri. Quorſũ igitur legatos mittitis? cur accuſatis? quid negotium vobis faceſſitis? Hæc ſi dixerint: quid afferemus, aut reſpõdebimus, Athenienſes? Ego quidẽ non video. Sunt aũt qui putẽt, ſe oratorẽ ita redarguere, poſtquã interrogatĩt, Quidnam igitur agẽdum eſt? Quib. ego ſumma æquitate, veriſſimẽq; ſic reſpõdebo: Hæc non agenda ſunt, quæ nunc agitatis: & tamẽ ſingulatim etiã accuratè omnia dicam: modò illi vt prompti ſunt ad percõtandum: ita & ad rem gerendam ſint alacres & parati. PRIMVM, Athenienſes, perſuaſum omnino habere debetis: Philippũ ciuitati noſtræ bellum intuliſſe, pacémq; violaſſe. quare de his deſinite vos inuicem accuſare. Hoſtem eſſe præterea toti vrbi, & ſolo vrbis: addã etiam, omnib. hominibus qui in vrbe degunt: atque illis in primis, qui ſe in maxima eſſe apud eum gratia putant. Quod ſi creditu difficile videtur: intueantur Eutycratem & Laſthenem Olynthios: qui, cùm ei eſſe intimi viderentur, poſtquam vrbem prodiderunt, omnium peſſimè perierunt. Nulli tamen rei tam infensè aduerſatur, atq; inſidiatur, vt libertati noſtræ vrbis: nec in quicquã aliud tanto ſtudio incumbit, quàm vt hanc demoliatur. Idq; nunc quidem, nõ ſine ratione propemodum agit. Satis enim hoc perſpectum habet: etiamſi cæteros omnes ſuæ dominationi ſubiecerit: ſe tamen nihil ſecurè conſtanterque tenere poſſe, dum vos libertate fruamini. Nam ſi qui caſus aduerſus inciderit (quales homini euenire multi poſſunt) fore vt omnes, qui iam vi ſubacti, illi parent, ad vos cõfugiant. Ita enim res habet. nõ ea veſtra ingenia ſunt, vt ipſi aliis vi oppreſſis, imperia teneatis: ſed in eo magnæ ſunt vires veſtræ, vt alium potiri principatu prohibeatis, aut eo potitum exturbetis. Deniq; affectantibus imperium, faceſſere negotium, & omnib. hominibus libertatem reſtituere parati e-

Quomodo Athenienſes à Græcis accuſari poſſint: & quid porrò agendũ ſit.

1. Philippus hoſtis iudicandus.

stis. Nō igitur vult, libertatē nostram suis imminere temporibus. multum abest vt hoc velit, cum rem non malè, nec segniter consideret. Primùm igitur ob hoc existimandum est, hostem illum esse reipublicæ ac libertatis irreconciliabilem. Quod nisi animis vestris infixum sederit: rerum curam seriò suscipere non voletis. Secundo loco illud certò sciendum, omnia quæ molitur & apparat nunc, ad vrbem nostram oppugnandam pertinere: atque vbicunque aliquis eum fuerit vltus, id pro defensione vestra futurum esse. Neque enim quisquam vestrûm ita simplex est, vt Philippum existimet mala illa in Thracia (nam quo alio nomine appelles Drongilum, & Cabylen, & Maltiram?) & ea quæ nunc expugnat, sibique subiicit, cupere: vtque illa obtineat, & labores & hyemes & extrema pericula sustinere: Athenienſium verò portus, & naualia, & triremes, & argenti fodinas, & tantos prouentus non cupere? aut passurum, vt vos ista teneatis: cum propter panicum & siliginem, in Thraciis cuniculis defossa, in Barathro non dubitet hybernare? Nō ita est. Sed & illa, vt his potiatur, & cætera omnia molitur. Quid igitur? Prudentium hominum est, quum hæc sciant & cognorint, insignem istam perniciosámque socordiam deponere, & pecuniam conferre, idémque vt faciant, à sociis postulare, ac prouidere atque agere omnia, constitutus iste exercitus ne dilabatur: vt quemadmodum ille paratas legiones habet ad violandos & subigendos omnes Græcos: ita vos legiones habeatis ad seruandos omnes & tuendos paratas. Nam auxiliis mittendis, & milite tumultuario, nunquam poterit quicquam rectè perfici. Sed conscribendæ legiones sunt, & commeatus illis suppeditandus, & publici quæstores deligendi, & quàm fieri potest diligentissima conseruandæ pecuniæ ratio est ineunda. His factis, pecunia à quæstoribus, rerum gestarum rationes à duce reposcentur. Quòd si hęc vobis cordi fuerint, si hæc susceperitis: reuera licebit iustam habere pacem, & Philippum domi se continere cogetis: quo maius bonum nullum esse queat: aut æquo Marte bellum geretis. Si quis verò hęc sine & magnis sumptibus, & multis laboribus posse confici non putat: rectè omnino putat. Sed si idem consideret, quæ pericula vrbi impendeant, nisi ita fecerimus: inueniet expedire, vt vltrò quod fieri debet, faciamus. Nam si quis deorū vobis sponderet (nec enim mortalium vlli tanta de re fides haberi tutò posset) si quieueritis, & omnia neglexeritis, eum tandem in vos ipsos impetum non esse facturum: turpe quidē certè, ô Dij immortales, fuerit, atq, indignum, tum vobis, tum florente republica, tum rebus gestis maiorum, ob priuatum vestrum ocium reliquos Græcos omnes desertos obiicere seruituti. Ac ego quidē ipse malim emori, quàm talis alicuius autor esse consilij. Verùm si quis alius talia dicit, & vobis persuadet: esto: ne defēdite vos: abiicite omnia. Sin hoc consultum esse nemo putat: contráque præscimus omnes, quantò plura eùm sibi subiicere permiserimus, tanto cum grauiore & potentiore hoste nobis fore conflictandum: quid tergiuersamur, aut quid lentè agimus? aut quando, Athenienses, rerū curam suscipiemus? Tum credo, cum ingruerit aliqua necessitas? Atqui ea necessitas, quam homo liber ita nominet, non tantum iam adest, sed iampridem etiam præteriit. Seruilis verò necessitas ne ingruat, vtique est optādum. Quid verò interest? Ho-

A

II. Legiones alendę ad perpetuum bellū paratę: nec recusandi sumptus & labores.

B

C

μοι. οὐκοῦν βούλεται τοῖς ἑαυτῆ καμοῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν. οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. οὐ κακῶς οὐδ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος. πρῶτον μὲν δή, δεῖ τοῦτο δεῖ ἐλθεῖν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας, καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκεῖνον. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πεπιθήσεσθε ταῖς ψυχαῖς· οὐκ ἐθελήσετε γὰρ τὴν πρέπουσαν σπουδάζειν. δεύτερον δ' εἰδέναι σαφῶς. ὅτι πάντ' ὅσα πραγματεύεται καὶ κατασκευάζεται νῦν, ὅπως τὴν ἡμετέραν πόλιν * καταστρέψεται· καὶ ὅπου τις ἂν αὐτὸν ἀμύνεται, ἐπὶ ταῦτ' ἐκεῖ γὰρ ἡμῖν ἀμυνεῖται. οὐ γὰρ οὕτω γ' ἀδικεῖ ὥστε ὑμῖν οὐ δεῖς, ὡς τε προλαμβάνειν τὸν φίλιππον, τὴν μὲν ἐν Θράκῃ κακῶ (τί γὰρ ἄλλο τις αὐτὴν εἴποι, δρογγίλον, καὶ καβύλιον, καὶ μαστειραν, καὶ ἀνατὸν ἐξαιρεῖ, καὶ καταστρέψεται (τούτων μὲν ὀπωσοῦν, καὶ γὰρ τὰ ταῦτα λαβεῖν, καὶ πόνους, καὶ χειμῶνας, καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους προσῆκεν· τὴν δ' ἀθλίωσι λιμένων, καὶ νεωρίων, καὶ ξύλων, καὶ τὴν ἔργων τὴν ἀργυρείων, καὶ τοσούτων πορισμῶν οὐκ ὀπωσοῦν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσειν ὑμᾶς ἔχειν· γὰρ ἡ τὴν * μελινῶν καὶ τὴν ὀλυρῶν τὴν ἐν τοῖς Θρακίοις σιρροῖς, ἐν τῷ βαράθρῳ χειμάζειν. οὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλὰ κἀκεῖνα, γὰρ τὰ τούτων ἡγεῖσθαι κύριος, καὶ τἄλλα πάντα πραγματεύεται. τί οὖν, εὖ φρονοῦντων ἀνθρώπων ἐστίν, εἰδότας ταῦτα καὶ ἐγνωκότας, τὴν μὲν γὰρ βάλλουσιν καὶ ἀπόνητον ταύτην ῥαθυμίαν, ἀποθεῖναι· χρήματα δ' εἰσφέρειν· καὶ τοῖς ξυμμάχοις ἀξιοῦν· καὶ ὅπως τὸ συνεχὲς τοῦτο συμμενεῖ στράτευμα, ὁρᾶν καὶ πράττειν. ἵν' ὥς περ ἐκεῖνος ἑτοίμως ἔχει δυνάμιν τὴν ἀδικήσουσαν καὶ καταδουλωσομένην ἅπαντας τοὺς ἕλληνας· οὕτω τὴν σώσουσαν ὑμεῖς ἦ βοηθήσουσιν ἅπασιν, ἕτοιμον ἔχητε. οὐ γὰρ ὅτι βοηθείας χρῳμένοις οὐδέποτ' οὐδὲν τῶν δεόντων πράξαι· ἀλλὰ καταστρεψάσαντας δεῖ δυνάμιν, καὶ ῥοφῶ ταύτην πείσαντας, καὶ ταμίας δημοσίους, καὶ ὅπως ἔνι τὴν χρημάτων φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποιήσαντας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον, παρὰ τούτων λαμβάνειν· τὸν δὲ τῶν ἔργων, παρὰ τῶν στρατηγῶν. καὶ οὕτω ποιήσητε, καὶ ταῦτ' ἐθελήσητε· ὡς ἀληθῶς ἄγειν εἰρήνην δικαίαν, καὶ μὴ μένειν ὅπῃ τῆς αὐτῆς φιλίππου ἀναγκάσετε· οὗ μεῖζον οὐδὲν ἂν ἡμῖν ἀγαθὸν ἢ πολεμήσετ' ἐξίσου. εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης καὶ πόνων πολλῶν, καὶ στρατιᾶς εἶναι· καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ (ἀνάγκη γε, ἀνάγκη, πολλὰ ἐκ τοῦ πολέμου γίγνεσθαι τὰ δυσχερῆ) ἀλλ' ἐὰν λογίσηται τὰ τῇ πόλει μὴ ταῦτα γενησόμενα, ἢ ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν. δύρήσει λυσιτελοῦντα τὰ ἐκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν γάρ ὅτι τις ἐγγυητὴς ἡμῖν θεῶν (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδεὶς ἂν ἡμῶν ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγματος) ὡς, ἂν ἄρχῃ ἡσυχίαν, καὶ ἅπαντα πράξει, οὐκ ἐπ' αὐτοῖς ἡμᾶς τελοῦντ' εἶναι· εἰ κεῖνος ἥξει αἰσχρὸν μὲν ἦ τὸν δία, καὶ πάντας τοὺς θεοὺς ἢ ἀνάξιον ὑμῶν, τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει, καὶ προπεπραγμένων τοῖς προγόνοις τ' ἰδίας ἕνεκα ῥαθυμίας, τοὺς ἄλλους ἕλληνας ἅπαντας, εἰς δουλείαν προέσθαι· ἢ ἔγωγε αὐτὸς ἂν θεὰν μᾶλλον, ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην. οὐ μὲν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει, ἢ ὑμᾶς πείθει· ἔσω· μὴ ἀμύεσθε· ἅπαντα πράσθε. εἰ δ' μηδενὶ μὲν τοῦτο δοκεῖ πυνθάνιον δ' πράσμῳ ἅπαντες, ὅπ ὅτῳ ἂν πλείονων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γνώσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ· ποῖ ἀναδυόμεθα· ἢ τί μέλλομεν; ἢ πότε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν ὅταν νὴ δι' ἀνάγκη τις ᾖ; ἀλλ' ἐῶ μὲν ἄν τις ἐλεύθερον

θερον αὐθεφόπων ἀνάγκιν εἶπει, οὐ μόνον ἤδη παρέσιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε. τίνι ἂν τρόπῳ δούλων, ἀπεύχεσθαι δήπου μηδενὸς δεῖ. διαφέρει δὲ τι ὅτου ἐλεύθερον μὲν αὐθεφόπων μεγίστην ἀνάγκην, ἢ ἐκ τῶν γιγνομένων πραγμάτων αἰσχίω καὶ μείζω ταύτης, οὐκ οἶδ' ἵνα τιν' αὖ εἴποι τις δούλων ἂν, πλὴν αἰ, καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμὸς ἀμήτε χαλεπὸς, μήτε λέγειν ἄξιον. ταῦτα δίνιν ἄλλα εἰπὼν αὖ ἤδεως, καὶ δείξας, ὃν τρόπον ὑμᾶς ἔνιοι καταπολιτεύονται· τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω· ἀλλ' ἐπειδάν τι πρὸς φίλιππον ἐμπέσῃ δύθυς αἰτιάσας τις λέγει, τὸ τὰ εἰρήνην ἄγειν, ὡς ἀγαθόν· τὸ δὲ φέρειν δύναμιν μεγάλην, ὡς χαλεπὸν καὶ διαφθείρειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται· καὶ τοιούτοις λόγοις, ἐξ ὧν ἀναβάλλεσι μὲν ὑμᾶς, ἡσυχίαν δὲ παρασκευάζουσι τῷ φιλίππῳ, φράσειεν ὅ, τι βούλεται. ὅτι δὲ τούτων, ἀφειμένων ὑμῖν μὲν ἡ σχολὴ, καὶ τὸ μηδὲν ἤδη ποιεῖν· ἃ δέδοικ' ὅπως μὴ ποθ' ἡγήσησθε δεῖν πολλῷ μεγίστων ἄξια· τούτοις δέ, αἰ χάριτες καὶ ὁ μισθὸς ὁ τούτων. ἐγὼ δ' οἶμαι, τὰ μὲν εἰρήνην ἄγειν, οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν, οἳ πεπεισμένοι κάθησθε· ἀλλὰ τὰ τὰ πολέμια φράζοντα. αὖ γὰρ ἐκεῖνος πειθῇ, τά γ' ἀφ' ὑμῶν, ἕτοιμα ὑπάρχει. νομίζειν δ' ἔστι χαλεπὰ, ἃ οὐκ ὀκνεῖ εἰς σωτηρίαν δαπανῶν μόνον· ἀλλ' ἃ πείσομεθα, αὖ ταῦτα μὴ ἐθέλομεν ποιεῖν. καὶ τὸ διαρπασθήσεσθαι τὰ χρήματα. τὰ φυλακὴν δύρειν δι' ἧς σωθήσεται κωλύειν· οὐχὶ τὰ συμφέροντος ἀφεστάναι. καίτοι ἔγωγε ἀγανακτῶ, καὶ αὐτὸ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινας ὑμῶν, εἰ διαρπασθήσεται· ἃ δὲ φυλάττειν, καὶ κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας ἐφ' ὑμῖν ὄντι. τὸ δὲ ἑλλάδα πᾶσαν ἐφεξῆς οὕτωσι φίλιππος ἁρπάζων καὶ λυπεῖ καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἁρπάζων. τί ποτ' οὖν ἔστι τὸ αἴτιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ μὲν, ὅτι φανερῶς στρατεύονται, ἀδικοῦσι, πόλεις καταλαμβάνουσι, μηδένα πώποτε τούτων εἰπεῖν ὡς ἀδικεῖ· πόλεμον ποιεῖ· τοὺς δὲ μὴ ὅπλ' ἔχειν, μὴ δὲ βοηθεῖν, μὴ δὲ ταῦτα συμβουλεύοντας, τούτοις τὸν πόλεμον ποιεῖν αἰεὶ παρασκευάζει; ἐγὼ διδάξω. ὅτι τὰ ὀργιλοῦ, καὶ εἰκὸς ἔστι γίγνεσθαι παρ' ὑμῖν, αὖ τι λυπῆσθε τὰ πολέμῳ, εἰς τοῦτ' ἐκεῖνος ἐλήλυθε τὰ βέλτιστα ἔφασαν βούλεσθαι· ἵνα τούτοις κείμενοι, μὴ φίλιππον ἀμυνεῖσθε· καὶ κατηγορεῖσθαι μὲν αὐτοὶ, μὴ δίκαιον δὲ ὧν ποιοῦσιν ὦσιν. τοῦτ' αὐτοῖς δυσχερές, τὸ λέγειν, ὡς ἄρα βούλονται πόλεμόν τινες ποιῆσαι παρ' ὑμῖν. καὶ ὅσοι τούτων ἡ δικαιοσύνη αὕτη ἐστίν. ἐγὼ δ' οἶδα ἀκριβῶς, ὅτι οὐ χρήσαντος ἀθηναίων ἑκόντος πόλεμον· καὶ ἀλλὰ πολλὰ φίλιππος ἔχει τῆς δ' πόλεως, καὶ νυνὶ εἰς καρδίαν πέπομφε βοήθειαν. εἰ μέν τι βούλοιτο ἡμᾶς μὴ παρασκευάζεσθαι πολεμεῖν αὐτὸ ἡμῖν. ἀνόητος πάντων ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων, εἰ τοῦτ' ἔζε λέγοι. ἀλλ' ἐπειδὰν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοῖς ᾖ, τί φήσομεν τότε; ἐκεῖνος μὲν δὴ οὐ πολεμεῖν ἡμῖν ἐρεῖ, ὥσπερ οὐδ' ὠρείταις τῷ στρατοπέδῳ ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ· ἐδὲ Φερραίοις πρότερον, πρὶν ἢ περὶ τὰ τείχη προσβαλεῖν αὐτοῖς· οὐδ' ὀλυνθίοις ἐξαρχῆς, ἕως ἂν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῇ ἔχων ἢ δὲ τότε τοῖς ἀμυνεῖσθε κελεύουσι, πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; ἀκούω, ὑπόλοιπον δουλεύειν. ἐδὲν ἄλλο γ' οὐδὲν ἔστι μεταξὺ τοῦ μήτ' ἀμυνεῖσθαι, μήτ' ἄδειν ἡσυχίαν ἐάσας. καὶ μήν, ἐκ ὥσπερ ἴσων ἡμῖν τε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἔστιν ὁ κίνδυνος. οὐ γὰρ ὑφ' αὑτῷ τὴν πόλιν ποιήσεσθαι βούλεται φίλιππος. ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. οἴδε δὲ ἀκριβῶς, ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς, ὅτ' ἐθελήσετε, ὅτε ἂν ἐθελήσητε, ὁπόσα δεῖ, ἀρκεῖν δὲ εἰώθατε. φράσματα δ' αὐτῷ πολλαχοῦ. ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἁπάντων δυνήσεσθε. ὡς ἓν ὥσπερ ἐκάτερον ὄντος τοῦ ἀγῶνος, ὅτῳ προσήκει γινώσκειν, καὶ τὰς παρασκευὰς αὐτὰς ἐκείνῳ μισεῖν

liberũ hęc maximè neceſſitas vrget, ſi res temerè, & cum dedecore adminiſtrentur. hac ego maior quæ neceſſitas ſit dicẽda, neſcio. Seruo aũt plagæ & corporis excarnificatio: quæ abſint vt fiant: & dictu indigna ſunt. Quanquam autẽ reliqua omnia libẽter dixiſſem, & oſtendiſſem, quo pacto vos aliqui magiſtratuũ circumuenire ſoleant: cætera miſſa faciã. Sed cum primùm aliqua mentio fit Philippicarum rerum: quidam ſurgens dicit, Pace frui quàm optabile eſt? magnum exercitum alere quàm moleſtũ? Diripere quidam ærarium volunt: aliáque ſimilia verba, quibus vos remorantur, & illi occaſionẽ prębent, ſuo arbitratu per ocium quiduis peragẽdi. Ita fit, vt vos ocium adipiſcamini, atque in præſés nihil agatis (quæ vereor, ne vobis aliquando magno conſtitiſſe crediturí ſitis) iſti verò gratiam veſtrã conſequãtur, & harum rerum mercedem. Ego verò ſuperuacaneũ eſſe puto, vobis ſuadere pacem, quibus iam perſuaſum id eſt: ſed illi ſuadẽdum hoc eſt, qui bellis gerendis occupatur. Cui ſi perſuaſum fuerit, in vobis nulla mora eſt. Moleſta verò ducẽda ſunt, non quæ tuendæ ſalutis gratia inſumpſerimus: ſed ea quæ feremus, ſi hęc facere noluerimus. Direptio portrò pecuniæ, diligenti cura & conſeruatione prohibenda eſt: nõ neglectu & abiectione vtilitatis. Ego verò, Atheniẽſes, hoc ipſum ægrè fero, ſi pecuniæ direptio (quam vt tueri, ſic peculatores punire, penes vos eſt) quibuſdam veſtrũm eſt moleſta: Philippus autem, qui totã Græciã ordine diripit, & veſtro malo diripit, nõ eſt moleſtus. Quæ igitur cauſa tandé eſt, Athenienſes, cum Philippus ita manifeſtè bella gerat, per iniuriã graſſetur, vrbes occupet: vt illarũ nemovnquã dixerit, eũ iniuſtè agere, bellũq; facere: ſed vt cõcitati belli crimẽ illis duntaxat impingant, qui conatib. illius obſiſtendũ, & libertatis defenſionẽ ſuſcipiendam eſſe ſuadẽt? Ego docebo. Volunt, ſi quas è bello moleſtias cœperitis (Neceſſe. n. neceſſe eſt, oriri multas è bello moleſtias) irã, quã cõcipere ſoletis, in eos cõuerti, qui vobis vtiliſſima dicũt: vt hos causã dicere cogatis, nõ Philippũ vlciſcamini: atque ipſi & accuſent, & ſua facinora; quæ nũc patrãt, impunè ferant. Hoc illud eſt, quod dicunt, velle quoſdã apud vos excitare bellum: hinc illa oritur altercatio atq; interceſſio. Ego verò certò ſcio, Philippũ, cum nemo Athenienſiũ bellũ decreuiſſet, tũ alia multa, quæ noſtra fuerunt, occupaſſet: tũ nunc auxilia miſiſſe Cardianis. Si nos igitur diſſimulare volemus, ab eo nos bello peti: mortaliũ omniũ ſtolidiſſimus eſſet, ſi ipſe id coarguere vellet. Sed quũ nos ipſos inuaſerit, quid tũ dicemus? Ipſe enim ſe nobiſcũ bellũ gerere negabit. quẽadmodũ & Oritis fecit, cum milites in eorum agro eſſent: & Pheræis, priuſquã mœnia oppugnaret: neque cum Olynthiis ſtatim in principio ſe bellũ gere profeſſ' eſt, donec in ipſorũ agrũ duxiſſet exercitũ. Nũ tum quoq; bellum illos concitare dicemus, qui propulſare vim iubebũt? Hoc igitur ſupereſt, vt ſeruiam'. Nec. n. medium quicquã eſt, ſi nec vis propulſetur, nec ab hoſtibus ocium cõcedatur. Neq; verò nos in pari cũ cæteris periculo ſumus. Neque. e. vrbẽ ſubigere vult Philippus, ſed penitus excindere. quia ſatis intelligit, vos ſeruire neq; velle: neque ſi velletis, poſſe. nam imperare conſueuiſtis: atque occaſione oblata, ſibi plus negocij poſſe faceſſere, quàm reliquos homines vniuerſos. Proïde ſic ſtatuẽdũ eſt, nobis eſſe de excidio dimicandũ: quíq; ſe illi vẽdiderunt, & odio proſequendi, & in cruciatũ abripien-

Inſectatio eorum, qui pacis, quæ nulla eſt, conſeruandæ ſtudiũ ſimulant.

Exaggeratio periculi, & inſectatio proditorum.

di sunt. Non enim fieri,non fieri potest,vt externi hostes superentur:nisi prius domesticos hostes punieritis,qui illi subseruiunt: sed necesse est, vbi in hos, tanquam scopulos quosdam, impegeritis, vt illi vobis anteuertant. Nam cur eum ita contumeliosè vobis insultare nunc putatis(nihil enim aliud mihi qui dem facere videtur, nisi hoc) & cum aliis benefaciendo, si non aliud, saltem seducat, vobis iam etiam minitari? Veluti, Thessalos multis datis muneribus,in hanc seruitutem pellexit. Neque dicendo quisquam consequi potest,quàm variis artibus miseros Olynthios,data prius Potidæa,multísque aliis,deceperit. Thebanos etiam nunc ad se allicit,sibique obnoxios facit,tradita Bœotia:posteaquam eos magno grauique bello liberauit. Itaq; hi omnes dum aliqua commoditate fruuntur:alij iam perpessi ea sunt quæ omnes norunt:alij ferē,quicquid tādem contigerit. At vos, vt quæ perdideritis, taceam:in ipsa pacificatione,quoties decepti,quàm multis spoliati estis? Nónne Phocensibus? nónne Pylis?nónne Thracia,Doriscó,Serrio,Cersoblepte ipso?nónne nunc vrbem Cardianorū tenet,ac confitetur?Cur igitur alia ratione illos,nec eodē modo vos tractat? Quia in sola nostra vrbe, ex omnibus aliis,impunè hostium commodis patrocinari licet: ac,si quis pecuniam ipse accepit,concionandi pote
B
statem habet,etamsi vos vestris opibus interim spoliati sitis. Olynthi,causam Philippi agere tutum nō fuisset,nisi populus Olynthiorum delinitus esset illo traditæ Potidææ, qua vnà frueretur, beneficio. Non tutum fuisset in Thessalia Philippi causam agere,nisi multitudo Thessalorum, eiectis à Philippo,ipsorum commodo,tyrannis,atq; Pylea restituta,in societatē beneficiorū & ipsa veniisset. Nō fuit Thebis tutum, priusquā Bœotiā illis, deletis Phocensibus,reddidisset. Athenis verò,cum nō Amphipolim tantum, & agrum Cardianorum nobis eripuerit,sed Eubœam ita muniat, vt veluti arx sit ad nos excludendos & oppugnandos, & nunc Byzantium inuadat:tutum est dicere pro Philippo. Proinde horū aliqui ex mendicis repentè ditati,ex ignotis atq; obscuris celebres sunt facti,& illustres: vos cōtrà,ex illustribus obscuri,è copiosis inopes. Nam vrbis ego quidem opes in sociis, fide, beneuolentia esse positas existimo: quarum rerum omniū penuria vos laboratis. Quas dum vos negligitis,& vobis eripi sinitis: ille beatus factus est,& magnus, & formidatur ab omnibus & Græcis & Barbaris: vos,
C
humiles & deserti: rerum venalium copiis splendidi: earum apparatu,quę vos decebant,ridiculi. Non autem eodem modo vobis & sibimetipsis quosdam oratores consulere video. Vobis enim quiescendum esse dicunt, etiamsi violemini: ipsi verò apud vos quiescere non possunt, tametsi nemo eis iniuriam faciat. Deinde quisquis suggestum conscenderit,Non vis(inquit)autor fieri,aut periclitari:sed timidus es & mollis? Ego verò audax & importunus atque impudens neque sum,neque fieri velim: fortiorem tamen longè latéque illis, qui proteruè apud vos publica negotia tractāt,me esse existimo. Qui enim,Atheniēses, posthabita vtilitate reipub. in iudicium adducit, proscribit, dat, accusat: nulla quidem hæc fortitudine facit: sed quia scit, dum, quę vobis placeant, loquatur,& nullam reipub. partem vacillātem,quæ creare periculum queat, attingat,se quasi pignus habere suæ salutis & incolumitatis,audax & confidens est. Qui verò publici boni causa crebrò vestris voluntatibus aduersatur, & ni-

Defensio, & cōmendatio sui, per collationem cū aduersariis

τε καὶ ἅπαντα μπανίσαι. ἐγὼ γὰρ ὅζιν οὐκ ἔστι τῷ ἔξω τῆς πόλεως ἐλθεῖν κρατῆσαι, πρὶν αὖ τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε ἐλθεσις, ὑπηρετοῦντας ἐκείνῳ· ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ προβόλοις προσπταίσαντας, ὑστερίζειν ἐκείνων. πόθεν γὰρ οἴεσθε νυνὶ αὖ ὑβρίζειν εἰς ὑμᾶς; ἢ διὰ γὰρ ἄλλο ἔμοιγε δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις εὖ ποιοῦῶν, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδιόν ἐστι θετταλοῖς πολλὰ δοὺς, ὑπήγαγετο εἰς τὴν νῦν παροῦσαν δουλείαν. οὐδ' ἂν εἰπεῖν δυνατός οὐδείς, ὅσα τοῖς θαλαττίοις ὀλυνθίοις, πρότερον δὲς ποτίδαιαν, ἐξηπάτησε, καὶ πολλ' ἕτερα. θηβαίους τε νυνὶ ὑπάγει, τὴν βοιωτίαν αὐτοῖς ὥσπερ δόρατος, καὶ ἀπαλλάξας πολέμων πολλῶν καὶ χαλεπῶν. ὥστε καρπασάμενοί τινα ἕκαστοι τούτων πλεονεξίαν οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν, ἃ δὴ πάντες ἴσασιν· οἷσθ' ὅ,τι ἂν ποτε συμβῇ, πείσονται. ὑμεῖς δ', ὧν μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπῶ. ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσα ἐξηπατήθητε; πόσων ἀπεστέρησθε; οὐχὶ φωκέας; οὐ πύλας; οὐχὶ τὰ ὑπὲρ θράκης, δορίσκον, σέρριον, τὴν περιβλέπτην αὐτόν; οὐ νυνὶ τὴν πόλιν τὴν καρδιανῶν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ; τί πρὸς ταῦτ' ἐκεῖνος τοῖς ἄλλοις, ἢ οὐ τὴν αὐτὴν ζόπον ὑμῖν προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῇ πασῶν πόλεων τῇ ἡμετέρᾳ, ἄδεια ἐστὶ τῷ ἐλθεῖν λέγειν δέδοται· καὶ
B
λάβοντα χρήματ' αὐτὸν, ἀσφαλὲς ὅζι λέγειν παρ' ὑμῖν· κἂν ἀφιεμένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῷ ἦτε. οὐκ ἂν ἔτι ἀσφαλὲς λέγειν ἐν ὀλυνθῳ τὰ φιλίππου. μὴ σιωπῶντων τῶν πολλῶν ὀλυνθίων, τὴν ποτίδαιαν καρπούμενος. οὐκ ἂν ἔτι ἀσφαλὲς λέγειν ἐν θετταλίᾳ τὰ φιλίππου· μηδὲν εὖ πεπονθότος τὸ πλῆθος τῶν θετταλῶν, τῷ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν φίλιππον αὐτοῖς, καὶ τὴν πυλαίαν ἀποδοῦναι. ἐὰν δ' ἔτι ἐν θήβαις ἀσφαλὲς, πρὶν τὴν βοιωτίαν ἀπίδωσι, καὶ τοὺς φωκέας ἀνέλῃ. ἀλλ' ἀθλιώτερον, οὐ μόνον ἀμφίπολιν καὶ τὴν καρδιανῶν χώραν ἀπεστερημένος φιλίππου· ἀλλὰ καὶ καθ' ἡσυχάζοντος ὑμῖν ὀθωνείου τεῖχισμα τὴν εὔβοιαν. καὶ τοῦ ὀθωνείου βυζαντίου παριόντος· ἀσφαλὲς ὅζι λέγειν ὑπὲρ φιλίππου. τοὶ γάρ τοι, τούτων μὲν ἔνιοι ἐκ πλουσίων, ταχὺ πλούσιοι γεγόνασι. καὶ ὀξ ἀνωνύμων, καὶ ἀδόξων, ἔνδοξοι, καὶ γνώριμοι· ὑμεῖς δ' τοὐναντίον, ἐκ μὲν ἐνδόξων, ἄδοξοι. ἐκ δ' εὐπόρων, ἄποροι. πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι, συμμάχους, πίστιν, εὐνοιαν· ὧν ἁπάντων ἔσθ' ὑμεῖς ἄποροι. ἐκ δ' τε, τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν, καὶ ἐᾶν τούτων στερεῖσθαι· ὁ μὲν, δυσαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερὸς πᾶσιν ἔλλησι καὶ βαρβάροις γέγονεν· ὑμεῖς δὲ ἔρημοι καὶ ταπεινοί· τῇ μὲν τῶν ὠνίων ἀφθονίᾳ, λάμπροι· τῇ δ' ὧν προσῆκε σπουδῇ, καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν ζόπον πρός τε ὑμᾶς, καὶ πρὸς αὐτὸν ἑνίους τῶν λεγόντων ὁρᾶν βουλόμενοι. ὑμᾶς μὲν γὰρ, ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν· κἂν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτοὶ δ' οὐ δυνάμενοι παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν· οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος. εἶτα φησιν ὅς ἂν τύχῃ παρελθών· οὐ γὰρ ἐθέλεις γράφειν· οὐδὲ κινδυνεύειν· ἀλλ' ἀπολμος εἶ καὶ μαλακός. ἐγὼ δὲ θρασὺς μὲν, καὶ βδελυρὸς, καὶ ἀναιδὴς, οὔτ' εἰμὶ, μήτε γενοίμην· ἀνδρειότερον μέν τοι πολλῷ πάνυ τῷ ἰταμῶς πολιτευομένῳ παρ' ὑμῖν, ἐμαυτὸν ἡγοῦμαι. ὅς τις μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, παρεὶς ἃ συνοίσει τῇ πόλει, κέρδει, δημοῦσι, δίδωσι, κατηγορεῖ· οὐδεμιᾷ ταῦτ' ἀνδρεία ποιεῖ· ἀλλ' ἔχων ἐνέχυρον τῆς αὑτοῦ σωτηρίας τὸ θεοὺς χάριν ὑμῖν λέγειν, καὶ πολιτεύεσθαι ἀσφαλῶς· θρασύς ἐστιν. ὅς τις δ' ὑ-

πὲρ τοῦ βελτίστου πολλαπῖς ὑμετέροις ἐναντιοῦται βουλήμασι, καὶ μηδὲν λέγει θεοὺς χάριν, ἀλλὰ τὸ βέλτιστ' ἀεὶ

καὶ

καὶ τὴν τοιαύτην πολιτείαν θεωρεῖ), ἐν ᾗ πλειόνων ἡ τύχη κυρία γίνεται, ἢ οἱ λογισμοί, τούτων δ' ἀμφοτέρων ὑπόθετον ὑμῖν ἑαυτὸν παρέχει· οὗτός ἐστιν ἀνδρεῖος, καὶ χρήσιμός γε πολίτης ὁ τοιοῦτός ἐστιν· οὐχ οἱ τῆς παρ' ἡμέραν χάριτος τὰ μέγιστα τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες. ἃς ἐγὼ τοσούτου δέω ζηλοῦν, ἢ νομίζειν ἀξίους πολίτας τῆς πόλεως εἶναι· ὥς τ' εἴ τις ἔροιτό με, εἰπέ μοι, σὺ δὲ δὴ τί τῇδε πόλιν ἢ μᾶλλον ἀγαθὸν πεποίηκας; ἔχων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ξυμμαρχίας εἰπεῖν, καὶ χορηγίας, καὶ χρημάτων εἰσφορὰς, καὶ λύσεις αἰχμαλώτων, καὶ τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας· οὐδὲν ἂν τούτων εἴποιμι· ἀλλ' ὅτι τῷ τοιούτων πολιτευμάτων οὐδὲν πολιτεύομαι· ἀλλὰ δικαίως ἂν ἴσως, ὥσπερ ἂν ἄλλος ἕτερος, κατηγορεῖν, καὶ χαίρειν ἔδαι, καὶ δημοῦν, καὶ τἆλλα, ἃ ποιοῦσιν ἕτοι, ποιεῖν. οὐδ' ἐφ' ἑνὶ τούτων πώποτ' ἐμαυτὸν ἔταξα, οὐ καὶ θεμιτὸν ἦν, οὐδ' ὑπὸ κέρδους, οὔθ' ὑπὸ φιλοτιμίας· ἀλλὰ δικαίως λέγων. ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πολλῶν ἐλάττων εἰμὶ παρ' ὑμῖν· ὑμεῖς δ', εἰ πείθοισθέ μοι, μείζους ἂν εἴητε. οὕτω γὰρ ἂν ἴσως ἀνεπίφθονον εἰπεῖν. οὐδέ γ' ἐμοὶ δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι πολίτου, τοιαῦτα πολιτεύεσθαι, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν θεῶμαι ὑμῖν ἔσομαι δυσέριδος, ὑμεῖς δ' ἧττον ἄλλων ὑγιαίνοιτε· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς ἧττον ἀγαθῶν πολιτῶν πολιτεύμασι καὶ τὸ βέλτιστον ἀεί, μᾶλλον τὸ ῥᾷον ἅπαντας λέγειν. ἐπ' ἐκείνου μὲν γὰρ ἡ φύσις αὐτὴ βαδίζεται. δεῖ τέ γε δὲ, τῷ λόγῳ δεῖ θεράπαινα διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην. ἤδη τοίνυν τινὸς ἤκουσα τοιοῦτόν τι λέγοντος· ὡς ἄρα ἐγὼ, λέγω μὲν ἀεὶ τὰ βέλτιστα· ἔστι δὲ οὐδὲν ἄλλο, ἢ λόγοι τὰ παρ' ἐμοῦ· δεῖ δὲ ἔργων τῇ πόλει, καὶ θεράπειάς τινος. ἐγὼ δ' ὡς ἔχω θεὶ τούτων, λέξω θεὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι οὐκ εἰ) νομίζω τὸ συμβουλεύοντος ὑμῖν ἔργον οὐδέν, πλὴν εἰπεῖν τὰ βέλτιστα· καὶ τόδ' ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· ῥᾳδίως οἶμαι δείξειν. ἴσε γὰρ δήπου τόδ', ὅτι πρόθεσός ποτ' ἐκεῖνος * ἐν ὑμῖν ἐδημηγόρει, ὡς δεῖ βοηθεῖν, καὶ τοὺς δυβοέας σώζειν, ὅτε θηβαῖοι κατεδουλοῦντο αὐτοὺς. καὶ λέγων, εἶπεν οὕτω πως· εἰπέ μοι βουλεύεσθε ἔφη, θηβαίους ἔχοντες ἐννήσῳ, τί χρήσεσθε, καὶ τί δεῖ ποιεῖν, οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ζυγῶν; οὐκ ἀνάξαντες ἤδη πορεύσεσθε εἰς τὸν πειραιᾶ; οὐ καθελκέτε τὰς ναῦς; οὐκοῦν, εἶπε μὲν ταῦτα ὁ πρόθεσος· ἐποίησατε δ' ὑμεῖς. ἐν δὲ τούτων ἀμφοτέρων, τὸ θεάγμα ἐθεράπευεν· εἰ δ' ὁ μὲν, εἶπεν ὡς οἷόν τε τὰ ἄριστα, ὥσπερ εἶπε τότε· ὑμεῖς δ' ἀπερράθυμήσατε, καὶ μηδὲν ὑπηκούσατε· ἆρ' ἂν νῦν γεγονός τι τῇ τότε συμβάντων τῇ πόλει οὐχ οἷόν τε. οὕτω τοίνυν καὶ θεὶς ὧν ἐγὼ λέγω νυνὶ, καὶ θεὶς ὧν εἴ τις ἄλλος εἶποι, τὰ μὲν ἔργα παρ' ὑμῶν αὐτῶν ζητεῖτε· τὰ δὲ βέλτιστα * διαρρήδην λέγειν, ὧδέ τε παρεισόντες. ἐν κεφαλαίῳ δ' ἃ λέγω φράσας, καταβιῶναι βούλομαι. χρήματα εἰσφέρειν φημὶ δεῖν, τὴν ὑπαρχοῦσαν δυνάμιν σωζέχειν, ἐπανορθοῦντας, εἴτι δοκεῖ μὴ καλῶς ἔχειν. μὴ οἷς αἴ τις αἰτιάσηται, τὸ ὅλον καταλύοντας. θρέσβεις ἐκπέμπειν παντοῖοι τοῖς διδάσκοντας, νουθετήσοντας, θράττοντας ὅσα αἱ δυνώνται τῇ πόλει. ὧδε πάντα ταῦτα, τοῖς ὅτι τοῖς θράγμασι δωροδοκοῦντας κολάζειν, καὶ μισεῖν ἀεὶ καὶ παντοῖοι· ἵν' οἱ μέτριοι, καὶ δικαίως ἑαυτοῖς παρεχόντες εὖ βεβουλεῦσθαι δοκῶσι, καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ ἑαυτοῖς. κἂν οὕτω τοῖς θράγμασι χρῆσθε, καὶ παύσεσθε ὀλιγωρεῖτες ἁπάντων, ἴσως ἂν ἴσως καὶ νυνὶ ἔτι τἆλλα βέλτιω ᾖ οἴοιτο.

A hil ad gratiam loquitur, sed semper vtilitatem spectat, & eam gerendę reipub. rationem eligit, in qua Fortuna magis quàm Ratio dominatur: & tamen haud recusat, quo minus vtriusque à se rationes reperatis: hic demum vir fortis, atque etiam bonus idem ciuis est: non isti auræ popularis captatores, qui breuib. istis obsequiis summa reipub. præsidia perdiderunt. quos ego tantùm absum vt æmuler, aut dignos repub. ciues esse putem: vt, si quis me roget, Dic mihi, tu verò quid contulisti reipublicæ? Quanquam possem, Athenienses, & trierarchias, & ædilicia munera, & pecuniæ collationes, & captiuorum redemptiones, & alia similia humanitatis officia commemorare: nihil tamen huiusmodi referam: sed hoc dicam, me ab ista gerendæ reipub. formula prorsus abhorrere. Nam cũ fortassis & ipse, non minus quàm alij, accusare possem, & donare & proscribere, & cætera quę isti factitant, facere: nunquam ne ad vnũ quidem talium aucupiorũ vel voluntate mea me contuli, vel spe lucri aut ambitione sum impulsus: sed ea perpetuò dico, quib. ego id cõsequor, vt minus apud vos autoritate valeam & gratia, quàm alij multi: vos, si mihi auscultaretis, ampliores fieretis. Sic enim dicere fortasse nõ inuidiosum est. Neq; mihi videtur boni ciuis esse officium, talia gerendæ reipub. artificia excogitare, per quæ statim ego princeps inter vos existerẽ, vos aliorum vltimi: sed reipub. vnà cum bonorum ciuiũ actionib. & gubernatione, augeri atque amplificari decet, omnibúsque semper non facilima, sed optima dicenda sunt. Nã illò natura suopte nutu fertur: ad hęc boni ciuis doctrina & eloquentia est prouehẽda. Iam quendam etiam tale aliquid dicentem audiui: Me quidem semper dicere optima: sed quicquid à me proficiscatur, verba tantum esse: cum operib. sit opus reipub. & actione aliqua. Ego verò quid de his sentiam, exponam vobis, neq. dissimulabo. Nõ arbitror vllum aliud opus atque officium esse cõsiliarij, nisi vt maximè profutura dicat. & hoc ita esse, me facilè puto probaturum. Illud enim vtique scitis, Timotheum quondam illũ apud vos orationem habuisse, de adiuuandis & conseruandis Eubœensibus, quum eos Thebani oppressum irẽt: cuius hæc ferè verba fuerunt: Agite verò, deliberatis (inquit) quũ Thebanos in insula habeatis, quæ ratio ineunda, quídve agendum sit? Non mare implebitis, Athenienses, triremibus? non iam surgitis, in Pirẽum abituri? non classem in mare trahetis? Hęc Timotheus dixit, vos feciſtis: quæ cum vtraque cõiungerentur, res confecta est. At si is quàm optima, vt tum dixit, dixisset: vos verò ignauia impediti, nõ obtemperassetis: essétne aliquid eorum actum, quæ tum ciuitati contigerũt? Fieri non potest. Sic igitur quicquid vel ego nunc, vel quiuis alius dixerit: res & actiones apud vosmetipsos quæritote: vtilissimũ consilium * scienter explicatum, apud oratorẽ. Sed vbi orationem meam in summam & capita quædã redegero, descendã. Sic igitur censeo: Conferẽdam esse pecuniam: & exercitum iam comparatum, esse conseruandũ: atque si quid nõ rectè fieri videbitur, corrigendum: non ob cuiusuis cauillationes totum destruendũ: legatos quôcunque terrarũ esse mittẽdos, qui doceãt, monãeat, conficiãt reipub. quicquid poterunt. Præter hæc omnia, qui corrupti largitionibus, negocia perfidè corrũpunt, tum puniendi, tũ semper & vbiq; odio habẽdi sunt: vt moderati homines & boni viri rectè prudẽtérq; vitã instituisse, tũ aliis, tũ sibimetipsis videãtur. Quòd si hanc rationẽ sequuti, negligere omnia desieritis: bona, bona inquã spes etiam nũc est, cætera melius successura.

Occupatio: Oratoris esse dare cõsiliũ: populi, rẽ gerere.

Peroratio per enumerationẽ

Verùm si desidebitis,hactenus duntaxat,vt plaudatis, & laudetis orationem, rerum cura susceptа: cum verò gerenda res erit,tergiuersemini: nullam equidem video orationem, quæ sine vestra opera diligenti cura ciuitatem seruare possit.

LIBANII ARGVMENTVM tertiæ in Philippum orationis.

Simplex orationis huius est argumentum. Nam cũ Philippus verbo pacem ageret, reuera Athenienses multis iniuriis lacesseret: hortatur eos Orator,vt insurgant, & regem vlciscãtur: quòd magnum periculum & ipsis impendeat,& omnibus communiter Græcis.

DEMOSTHENIS TERTIA IN PHILIPPVM Oratio, IX. Hieronymo Vuolfio interprete.

Affentatoribus potiss. & calũniatoribus res aduersas acceptas esse referendas.

QVum multa verba fiant, Athenienses, in omnibus ferè concionibus, de iniuriis Philippi,quibus, ex quo pacem fecit, non solùm vos,sed & reliquos Græcos afficit: cúmque omnes, res ipsa confiteri cogat (etsi id quidem non faciunt) necesse esse & conuenire, vt omnes ea tum dicant,tum agant, per quæ eius insolentia reprimatur & puniatur: eò rediisse tamen omnia negotia,& per incuriam prolapsa esse video:vt verear ,ne dictu odiosum, verum tamen sit:Si omnes oratores dicere, vósque decernere velletis ea, per quæ res quàm afflictissimæ fierent:existimare me,statum earum,quàm nunc est, non posse fieri deteriorem. Ac multæ fortasse sunt causæ,cur hæc ita se habeant:neque propter vnum atque alterum vitium res huc redierunt. potissimum tamen, si rectè considere tis , ij sunt in culpa, qui iucundissima dicere malunt , quàm vtilissima: quorum alij,Athenienses,dummodò, quibus rebus ipsi gloria florent & valent, eas tueantur, nullam futurorum rationem habent: quare nec vos habere oportere putant:alij , eos qui in rerum administratione constituti sunt, criminando & calumniando, nihil aliud faciunt , nisi vt ciuitas ipsa de se pœnas sumat,& ea re occupetur : Philippo autem quiduis & agere , & dicere liceat.

Veniam petit liberæ orationi: suadétque, Philippum qui hostilia faciat. pro hoste vlciscédũ.

Quæ instituta vt vsitata vobis,ita causæ sunt perturbationis & delictorum. Peto autem à vobis,Athenienses,si quid veri liberè dixero:ne propterea mihi irascamini: sed sic potius rem consideretis: vos loquendi libertatem in aliis rebus ita communem putatis esse oportere omnibus in vrbe degentibus: vt & hospitibus & seruis eam impertieritis: vt multos apud vos seruos videre est,quiduis loqui liberius,quàm ciues in quibusdam aliis vrbibus : à consulendo autem , omnino eandem repulistis. Vnde id consequimini , vt in concionibus fastidiatis, assentationibus deliniti, & omnia quæ voluptati sunt,audiatis : in rebus autem & factis,de extremis iam periclitemini.Quòd si nunc etiam sic affecti estis , non habeo quid dicam. Sin quæ in rem vestram sunt , sine adulatione audire voletis : dicere sum paratus. Tametsi enim res omnino malè se habent, multáq; per socordiam perierunt:tamé ea,si vos vel nunc officio fungi volueritis , omnes corrigi possiunt. Ac mirum fortasse videbitur quod dicam,sed verum: quod præteritis temporib.fuit pessimum,id ad futura est optimum.

εἰ μὴτοι καθεδεῖσθε, ἀλλ' ἐπὶ τὸ θορυβῆσαι καὶ ἐπαινέσαι καθεσόμενοι, ἐὰν ἢ δέῃ τί ποιεῖν αὐτὰ δυνάμενοι· οὐχ ὁρῶ λόγον, ὅς τις αὖθ' ὑμᾶς ἃ προσήκει, συνηγείρας τὴν πόλιν σώσαι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ κατὰ φιλίππου τρίτου λόγου.

Ἁπλῆ τοῦ λόγου τούτου ἡ ὑποθεσις. Φιλίππου γὰρ λόγῳ μὲν εἰρήνην ἄγοντος, ἔργῳ δὲ πολλὰ ἀδικοῦντος· συμβουλεύει τοῖς ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ, ἀναστῆναι, καὶ ἀμύνασθαι τὸν βασιλέα· ὡς κινδύνου μεγάλου καὶ αὐτοῖς ὑπικρεμαμένου, καὶ πᾶσι κοινῇ τοῖς ἕλλησιν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Πολλῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων, ὀλίγις δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν, περὶ ὧν φίλιππος, ἀφ' οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἕλληνας ἀδικεῖ καὶ πάντων, ἐν οἷς ὀπτ, φησαίτων γ' ἄν (εἰ μὴ μὴ ποιῶσι τοῦτο) μὴ λέγειν δεῖν μὴ πρᾶττειν ἅπασι προσήκειν, ὅπως ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὕβρεως, μὴ δίκην δώσει εἰς τοῦτο ἵππην μὲν πάντα τὰ πράγματα καὶ πεπεισμένα ὁρῶ ὡς τε δέδοικα, μὴ βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δ' ἢ· εἰ μὴ λέγειν ἅπαντες ἐβούλοντο οἱ παριόντες, καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς, ἐξ ὧν ὡς ῥᾴστα ἔμελλε τὰ πράγματ' ἕξειν· νῦν δ' ἐὰν ἡμᾶς δύνασθαι χρῆσθαι, ἢ νεῶν ἀφθονίαν. πολλὰ μὲν ἴσως ὅτι τὰ αἴτια, τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν· ἓν δὲ παρ' ἓν δὲ δύο, εἰς τοῦτο τὰ πράγματα ἀφῖκται μάλιστα δ', ἂν περ ἐξετάζητε ὀρθῶς, εὑρήσετε δι' τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον, ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους· ὧν τινὲς μέν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐν οἷς δοκιμάσουσιν αὐτοὶ μὴ δύνανται· ταῦτα φυλάττοντες, οὐδεμίαν περὶ τῶν μελλόντων πρόνοιαν ἔχουσιν· ἥκουν δ' ὑμᾶς οἴονται δεῖν ἔχειν. ἕτεροι δ', τοῖς ὅτι τοῖς πράγμασιν ὄντας αἰτιώμενοι, μὴ δι' ἃ βάλλοντες οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν, ἢ ὅπως ἡ μὲν πόλις αὐτὴ παρ' αὑτῆς δίκην λήψεται· καὶ πρὸς τοῦτ' ἔσται φιλίππῳ δι' ὀξέως μὴ λέγειν μὴ πράττειν ὃ, τι βούλεται. αἱ δὲ τοιαῦται πολιτεῖαι, σωνηθεῖς μὲν εἰσιν ὑμῖν, ἀλλ' ἅπαν δ' ἀπ' ἀρχῆς μὴ τὴν ἀμαρτημάτων. ἀξιῶ δι' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐάν τι τὴν ἀληθῶν μὴ παρρησίας λέγω, μηδεμίαν μοι δι' τοῦτο παρ' ὑμῶν ὀργὴν ῥυέσθαι. σκοπεῖτε δὲ δι. ὑμεῖς τὴν παρρησίαν ὅτι μὲν τῶν ἄλλων, ὅταν κοινὴν εἶναι δεῖν ἐν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει ὡς τε μὴ τοῖς ξένοις, καὶ τοῖς δούλοις αὐτῶν μεταδεδώκατε. καὶ πολλὰς ἂν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ὑμῖν μᾶλλον ἐξουσίας ὅ, τι βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἑτέραις τῶν ἄλλων πόλεων. ἐπὶ δὲ τῷ συμβουλεύειν παντάπασιν ἐξελήλακατε. εἰθ' ὑμῖν συμβέβηκεν ἐπὶ τούτῳ, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, ξυφὰν μὴ κολακεύεσθαι, πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούσιν· ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις, ὥσπερ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. εἰ μὲν οὖν μὴ νῦν ὅτε δεήσειεν, οὐκ ἔχω τί λέγω. εἰδ' ἃ συμφέρει τοῖς πράγμασι χωρὶς κολακείας ἐθελήσετε ἀκούειν ἕτοιμος λέγειν. μὴ δὲ εἰ πάνυ φαύλως τὰ πράγματα ἔχει, μὴ πολλὰ προῃτῆσθαι. ὥμως ὅ, τι ἐστὶν, ἐὰν ὑμεῖς τὸ δέον τὰ ποιεῖν βούλεσθ' ἔτι, πάντα ταῦτα ἐπανορθώσασθε, μὴ δὲ

δοξον μὲν ἴσως ὅτι ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δ' τὸ χεῖριστον ἐν τοῖς παρελήλυθόσι, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τὶ

τί οὖν ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν, ἔστε μικρὸν, ἔστε μέγα οὐδὲν τῶν ἄλλων ποιοῦντων ὑμῖν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει. ἐπεὶ ὅτι γε εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πρᾶττόντων ὑμῶν οὕτω διέκειτο, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. νῦν δ' ἃ μὲν ῥᾳθυμίας, ἃ δ' ὑμετέρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος· ἃ πόλεως δ' ἃ κεκράτηκεν· οὐδ' ἥττησθε ὑμεῖς· ἀλλ' ἃ μὲν κεκτήσθαι εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὁμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πόλει πολεμεῖν, καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν· οὐδὲν ἄλλο δεῖ τὰ παιόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν, ἢ ὅπως ἀσφαλέστατα καὶ ῥᾷστα αὐτὰ ἀμυνούμεθα. ἐπειδὴ δ' ἕτερος ἀτόπως ἔνιοι διάκεινται, ὡς τε πόλεις καταλαμβάνοντος ἐκείνου, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἔχοντος, καὶ πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος, ἀνέχεταί τινων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις, ὡς ἡμῖν τινές εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸν πόλεμον· ἀναίσκη φυλάττεσθαι, καὶ διορθοῦσθαι πρὸς ταῦτα. ἔστι γὰρ δίκαιόν μοι πρῶτον ὡς ἀμυνούμεθα γράψας τὰς καὶ συμβουλεύσας, εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ τὸ πεποιηκέναι τὸν πόλεμον. ἐγὼ γάρ, τοῦτο πρῶτον ἁπάντων λέγω καὶ διαρρήδην· εἰ ἐφ' ἡμῖν ἐστι τὸ βουλεύεσθαι πρὸς τὸν πότερον εἰρήνην ἢ πόλεμον ἄγειν δεῖ; εἰ μὲν οὖν ἐξὸν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει, καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐστι τοῦτο (ἵν' ἐντεῦθεν ἄρξωμαι) φημὶ ἔγωγε ἄγειν ἡμᾶς δεῖν. τὰ δ' ταῦτα λέγοντα χαίρειν, καὶ πρόσθεν, καὶ μὴ φενακίζειν ἀξιῶ. εἰ δ' ἕτερος τὰ ὅπλα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ δύναμιν πολλὴν πρὸς αὑτῷ, τί νόμα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ἡμῖν προβάλλει; τοῖς δ' ἔργοις αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρῆται; τί λοιπὸν ἄλλο, πλὴν ἀμυνεῖσθαι; φάσκειν δ' εἰρήνην ἄγειν εἰ βούλεσθε, ὥσπερ ἐκεῖνος· οὐ διαβέβηκα. εἰ δέ τις ταύτην εἰρήνην ὑπολαμβάνει, ἧς ἐκεῖνος πάντα τὰ ἄλλα λαβὼν ἐφ' ἡμᾶς ἥξει πρῶτον μὲν μένει). ἔπειτα δ' ἐκείνῳ παρ' ὑμῶν μὲν ὑμῖν παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην ἄγειν λέγει. τὸ δ' ὅτι, ὃ τῶν ἀναλισκομένων χρημάτων ἁπάντων Φίλιππος ὠνεῖται. ὡς μὲν πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν δ' μὴ πολεμεῖσθαι. ἐμοὶ εἰ μέχρι τούτου προβαίνοιμεν, ἕως ἂν ἡμῖν ὁμολογῆται πολεμεῖν πάντων ἐσμὲν δυνατώτατοι. οὐδὲ γὰρ, ἂν ὅπλα τις ἀπτικὸν αὐτὴν βαδίζῃ, καὶ τὴν πειραταὶ τοῦτ' ἐρεῖ εἴπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πεποίηκε δεῖ τεκμαίρεσθαι. τοῦτο μὲν γὰρ ὀλιγωδίαις τετταράκοντ' ἀπέχων τῆς πόλεως σάφα, εἶπεν, ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν ὀλιγωρίᾳ μὴ οἰκεῖν, ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ πάντα τὸν ἄλλον χρόνον, εἴ τις αὐτὸν αἰτιάσαιτό τι τοιοῦτον, ἀγανακτῶν, καὶ προέσθαι πέμπων τοὺς ὁπλοφόρους· τοῦτο δ' εἰς Φωκέας, ὡς πρὸς συμμάχους ἐπορεύετο καὶ φίλους, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν οἱ παρακολουθοῦντες αὐτῷ πορευομένῳ· καὶ παρ' ἡμῖν ἦν λόγος πολλοῖς, δηλαδὴ λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πάροδον. καὶ μὴν καὶ Θερμὰ, Θερμῶν ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς Θετταλίαν ἐλθών, ἔχει καταλαβὼν καὶ τὰ τελευταῖα τῶν Θερμοπυλῶν ὀχυρώματα τοῖς ἀναπεφυγόσι, ὅπου πεφυκότες ἔφη τοὺς στρατιώτας πεπομφέναι κατ' εὔνοιαν. πῶς δὲ ἀνέσθαι χρὴ αὐτοὺς ὡς νοσοῦσι καὶ σαπάζουσιν ἐν αὐτοῖς. συμμάχων δ' εἰ καὶ φίλων ἀληθινῶν, ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι. εἶτ' οἴεσθε, οἱ μὲν οὐδὲν ἂν αὐτὸ ἐδυνήθησαν ποιῆσαι κακὸν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἐξαπατᾶν αἱρεῖσθαι μᾶλλον, ἢ πολέμου διάζεσθαι. ὑμῖν δ' ἐκ προφάσεως πολεμήσειν; καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἑκόντες ἐξαπατᾶσθε; οὐκ ἔστι ταῦτα. καὶ γὰρ ἂν ἀβελτερώτατος εἴη πάντων ἀνθρώπων· εἰ τῷ ἀδικουμένων ὑμῶν μηδὲν ἐγκαλεῖν ἐστιν αὐτῷ· ἀλλ' ὑμῶν αὐτῷ τινας αἰτιωμένων, καὶ κελεύειν βουλομένων· ἐκεῖνος ἐκλύσας τὸν πρὸς ἀλλήλους ἔρωτα ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν ἐφ' αὑτὸν προείπερ ἐπιθέσθαι· καὶ τῷ παρ' ἑαυτῷ μισθοφορούντων τοὺς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς ἀναβάλλεσθαι ὑμᾶς λέγοντες, ὡς ἐκεῖνός γε ἐν πολεμεῖ τὴν πόλει, ἀλλ' ἔστιν, ᾧ πρὸς τὸν διός, ὃς τις

A Quid igitur id est? Quòd dū vos neque magnū neque paruum quicquā quod oportet, faci is: res malè se habent. Quæ si vobis omni officio fungentibus, in hoc loco essent: ne spes quidē relinqueretur, eas fore meliores, nunc, socordiam vestrā & negligentiam superauit Philippus: ciuitatem non superauit: neq; victi vos, imò ne loco quidē moti estis. Quòd si omnes in eo consentiremus: Philippū gerere bellum cum repub. & pacē violare: nihil aliud suaserē dicere & cōsulere oporteret, quàm quo pacto Philippum & tutissimè & facilimè vlciscere mur. Cum autem eæ sint quorūdam ineptiæ: vt, vrbes illo occupante, & multa quæ vestra sunt, obtinente, & omnes mortales exagitante: quosdam ferant, in cōciombus subinde dictitantes: nostrūm esse quosdā qui bellum excitemus: cautè nobis agendum, & ea opinio minuenda & refutanda est: cum verendum sit, ne quis, vbi scripserit & suaserit, propulsandas esse iniurias: in crimē excitati belli veniat. Ego verò hoc primùm omnium dico & pronuncio: Si ciuitati vel pacem agere, vel gerere bellum licet, idq; in nostra potestate est (vt hinc ordiar) affirmo ego, pacē agendam esse nobis: & postulo, vt is qui hæc dicit, decernat & agat, non faciat impositurā. Sin alius, cum arma in manibus habeat, & magnas copias circa se, nomen pacis nobis obiicit, factis belli ipse vtitur: quid reliquum est aliud, præter vltionem? Quod si profiteri vultis, vt ille, vos pacē agere; non refragor. Si quis autem eam pacē esse putat: perquam ille, cæteris captis omnib. contra nos venturus est: is primùm insanit: deinde pacē vestrā erga illum, non illius erga vos, commemorat. Illud autē est quod omnibus suis largitionib. Philippus mercatur, vt, cum ipse bellū vobiscū gerat, à vobis bello non petatur. Verùm si tantisper cōtabimur, dum se nobiscum belligerare fateatur: ermus omnium ist lidissimi. Neque enim, tametsi Atticā ipsam inuaserit, & Piræum, hoc dicet: si ex iis, quæ in alios fecit, coniectura capienda est. Nam & Olynthiis, cum quadraginta ab vrbe stadiis abesset, edixit, alterutrum fieri oportere, vel Olyntho illis excedendum, vel sibi Macedonia. Superiore autē tempore, si quis ei tale aliquid crimini daret, indignabatur, & se per legatos excusabat: & ad Phocenses, tanquā ad socios & amicos est profectus, & legati Phocensium eum proficiscentem comitabātur: & apud nos multi contendebant, eius ingressum non ēre fore Thebanorum. Quin & Pheras nuper, vt amicus & C socius, in Thessaliam ingressus, occupauit & tenet. Ac postremò miseris illis Oritis dixit, se misisse ad eos ex benevolentia milites, qui eos viserent. audire enim se, laborare illos, & seditionibus agitari. Esse autem socij & veri amici, huiusmodi adesse tēporibus. Putatis igitur eum esse Philippum, qui, cū eos homines qui nihil ei nocere potuissēt, nec verò sibi nocerētur, fortassè se cauere potuissent, decipere quā indictē bello cogere maluerit: vobiscū sit ex professo belligeraturus? idq; dū vltrò fallimini? Nō ita est. Etenim mortalū omniū væcordissimus esset, si dū vos, qui iniuriis afficimini, nihil eū accusatis, sed ciuium vestrorū quosdā culpatis, & mulctare vultis: ipse consopita vestra inter vos lite & contentione, denuntiaret, in arma esse conuertenda, & mercenariis ea verba eriperet, quibus vos differunt, negantes eum gerere bellum cum republica. Verùm, éstne, proh Diuûm fidem, quisquam

B

Exempla insidiarum Macedonis.

sanæ mentis qui vel pacem seruantem, vel bellũ se-
cum gerentem, è verbis magis quàm è factis æsti-
marit? Nemo sanè. Atqui Philippus ab initio, pa-
ce recens facta, Diopithe nondum ducente exercitum,
neque missis iis qui nunc in Chersoneso sunt, Ser-
rium & Doriscum occupabat: & Serrij castri & Sa-
cri montis milites eiiciebat, quos noster imperator
ibi collocarat. At ista agendo quid faciebat? In pacẽ
quidem iurarat. Neque quisquam dicat, Quanti ve-
rò ista sunt? aut, Quid ista attinẽt ad rempublicam?
Vtrum ea enim parua sint, aut nulli curæ vobis fue-
rint: alia erit ea disputatio. Sed iurisiurandi religio-
& iustitia, siue in paruis, siue magnis in rebus viole-
tur, eandem vtrunque vim habet. Age iam, cũ Cher-
sonesum, quam Rex Persarũ, omnésque Græci no-
stram esse iudicarunt, & milites immittit, & has li-
teras mittit: quid agit? Se belligerare negat. Ego ve-
rò tantùm absum, vt eum agentem talia, pacem vo-
biscum factam seruare fatear: vt & Megaris inua-
dendis, & in Eubœa tyrannide molienda, & nunc in
Thraciam prodeundo, & insidiis in Peloponeso cõ-
parandis, & quæ facit, omnia cum exercitu facien-
do, soluere affirmem pacem, & bellum vobiscum
gerere. Nisi eos fortasse qui machinas admoliuntur,
pacem agere dicatis, donec eas iam ad ipsa mœnia
adduxerint. Sed nõ dicetis. Qui enim quib. ego ca-
piar, ea agit & instruit: is bellum mecũ gerit, etsi me
nõdum vel iaculis vel sagittis petat. Quo igitur vos
in periculo eritis, si quid acciderit? In eo, quòd Hel-
lespontus à vobis alienabitur: quòd is qui vobiscum
bellum gerit, Megaris & Eubœa potietur: quòd Pe-
loponnenses cum eo conspirabunt. Eum igitur qui
hanc machinã contra vrbẽ erigit atque apparat, pa-
cem agere dicam erga vos? Multum certè abest. Nã
quo die Phocenses sustulit: ab eo ego vobiscũ eum
belligerare statuo. Vos autẽ, si nũc eum propulsetis:
prudenter facturos dico, sin differetis: id neq; cum
voletis, facere poteritis. Et vsque adeò ab aliorũ cõ-
siliis mea discrepant, vt mihi videatur, nec de Cher-
soneso, nec de Byzantio esse nunc consultandũ: sed
tum his succurrendum, & præcauendum ne quid eis
accidat: & ducibus, qui nunc sunt illic, omnia quib.
indigent, mittenda: tum de omnibus Græcis deli-
berandum, vt in maximo periculo constitutis. Ex-
ponam autem vobis, qua de causa rebus ita metuã:
vt, si rectè sentio, sententiæ meæ accedatis, & ratio-
nem aliquam vestrũm ipsorum saltem, si omnino
alios negligitis, habeatis. sin nugari & mentis affici
errore videbor: neque nũc neque in posterum mi-
hi vt sano auscultetis. Philippum igitur magnum è
paruo & humili ab initio paulatim esse factum, &
Græcos diffidere mutuò, & agitari seditionibus: &
multò minus credibile fuisse, tantum eum è tantil-
lo fore, quàm nunc, cum adeò multa intercepit, etiã
cætera subacturum, & reliqua eius generis omnia,
quæ commemorare possem, prętermittam: sed illud
ei video concessisse mortales omnes, à vobis initio
facto, de quo antea semper vniuersa Græca bella ex
titerunt. Quid igitur illud est? Agere quicquid ei li-
bet, & singulatim quo suis ita concidere, & spoliare
Græcos, & inuadere, atque opprimere vrbes serui-
tute. Atqui patroni vos tres & septuaginta annos
Græcorum fuistis: patroni item vndetriginta, Lace-
dæmonij. Fuerunt & Thebanorum extremis hisce
temporibus aliquę vires, post pugnam Leuctricam,

Magnitudo periculi, & causæ timo tis.

ἐὐ φρονῶν, ἐν τῷ ὀνομάτων μᾶλλον, ἢ τῷ πραγμάτων,
τ' ἀρχὴν εἰρήνην ἢ πολεμοῦντ' ἑαυτῷ σκέψαι; αὐ; ἁδείς
πω ὁ τότινων φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἀρτι τ εἰρήνης γεγο-
νυίας, οὔπω διοπείθους στρατηγοῦντος, ἁδὲ τῷ ἐν χερρονή-
σῳ νεῶν ὄντων ἀπὸ τριακοσίων σέρριον ἢ δορίσκον κατε-
λάμβανε ἢ τοὺς ἐν σερρίῳ τείχους ἢ ἱερὸν ὄρος στρατιώ-
τας ἐξέβαλεν, οἷς ὁ ἡμέτερος στρατηγὸς κατέσησε. καὶ τί
ταῦτα πραγμάτων, τί ἐποίει; εἰρήνην μὲν γὰρ ὠμῶ μόνον. ἢ
μηδεὶς εἴπῃ. τί δ' ταῦτ' ἐστὶν ἢ τί τούτων μέλει τῇ πόλει;
εἰ μὲν γὰρ μικρὰ ταῦτά ἐστιν, ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῷ ἐμελεν
ἄλλος αὖ εἴη λόγος ἔτος. τὸ δ' ἀσεβὲς, ἢ τὸ δίκαιον.
αὖτ' ὀπὶ μικρᾷ τις, αὖτ' ὀπὶ μείζονος ταὐτὰ βαίνῃ τ αὐτ
ἔχει δύναμιν, φέρε δὴ νεῶν, ἰῶσιν εἰς χερρόνησον, ἰῶ βασι-
λεῦς & πάντες οἱ ἕλληνες ὑμετέραν ἐγνώκασιν εἶ), ξέ-
νους εἰσπέμπει, καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ, καὶ ὁπισέλλει ταῦ-
τα· τί ποιεῖς; φησὶ μὲν γὰρ ὐ πολεμεῖν. ἐγὼ δ' τοσούτου δέω
ταῦτα ποιεῖν τα εἶναι ὁμολογεῖν ἄγειν τ πρὸς ὑμᾶς
εἰρήνην· ὡς τε καὶ μεγάλων ἀπτόμενον, & ἐν δυοῖα τυ-
γχάνειν καταστρεφόμενα, ἢ νεῶν ὅτι θράκιον παιονίαν,
καὶ τὸ ἐν πελοποννήσῳ στρατόπεδον, καὶ πάνθ' ὅσα
πράττει μὴ τ δυνάμεως ποιεῖται, λύειν φημὶ τ εἰρήνην,
ἢ πολεμεῖν ὑμῖν. εἰ μὴ καὶ τοὺς τὰ μηχανήματα ἐφιστάν-
τας εἰρήνην ἄγειν φήσετε. ἕως ἂν αὐτὰ πρὸς τείχεσιν ἤδη
προσαγάγωσιν. ἀλλ' ἀ φήσετε. ὁ γὰρ, οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην,
ταῦτα πράττων καὶ κατασκευάζόμενος, δῆλός ἐμοὶ πο-
λεμεῖ, κἂν μή πω βάλλῃ, μὴ ᾖ τοξεύῃ. τίσιν οὖν ὑμεῖς
κινδυνεύσαιτ' ἂν, εἴ τι γλίσχρος; τῷ, τ ἑλλήσποντον ὑμῶν ἀλ
λοτριωθῆναι τῷ, μεγάρων καὶ τ δυοίας τ πολεμοῦντ'
ὑμῖν ἡγεῖσθαι κύριον τῷ, πελοποννησίους τἀκείνῳ φρονῆ-
σαι. εἶτα τ τοῦτο τὸ μηχάνημα ὅπῃ τ πόλιν ἐφιστάντα καὶ
κατασκευάζοντα. τοῦτον εἰρήνην ἄγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑ-
μᾶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνεῖλε φω-
κέας· ἀπὸ ταύτης ἔγωγ' αὐτὸν πολεμεῖν ὑμῖν ὁρίζομαι.
ὑμᾶς ᾖ, ἐὰν μὲ ἀμυνόμενοι ἤδη, σωφρονήσειν φημί. ἐὰν δὲ
ἀναβάλησθε, ἁδὲ τοῦτο ὅταν θέλητε, δυνήσεσθε ποιῆσαι.
καὶ τοσοῦτόν γε ἀφέστηκα τῷ ἄλλων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,
τῷ συμβουλεύόντων, ὡς τε, ἁδὲ δοκεῖ μοι πρὸς χερρόνησου
νεῶν στοιεῖν, οὐδὲ βυζαντίε. ἀλλ' ἐπαμυνᾶν μὲν τούτοις
ἢ δίκαιον ἡγήσαιμί τι πάθωσι, ἢ τοῖς ὅσον ἀπεῖ νεῶν στρατη-
γοῖς, πάνθ' ὅσων ἂν δέωνται, δεῖν παρασκευάζειν βουλεύεσθαι μὲν
τοι πρὸς πάντων τῷ ἑλλήνων, ὡς ἐν κινδύνῳ μ γίγνῳ κα-
θεστηκότων. βούλομαι δ' εἰ εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς ἐξ ὧν ὑπὲρ
τῷ πραγμάτων ὕτω φοβοῦμαι· ἵν', εἰ μὲν ὀρθᾶς λογίζο-
μαι, μετάσχητε τῷ λογισμῷ, ἢ πρόνοιαι τιν' ὑμῷ γε αὐ-
τῷ, εἰ ἢ μὴ τῷ ἄλλων ἄρα βούλεσθε ποιήσασθε. ἂν ᾖ λη
ρεῖν ἢ τετυφῶσθαι δοκῶ, μήτε νεῶν, μήτ' αὖθις ὡς ὑμαίνον
τί μοι προσέχητε. ὅπ μὲ δὴ μέγας ἐν μικρᾷ ἢ ταπεινῷ
τὸ καταρχὰς ὁ φίλιππος ἠὐξήθη. καὶ ἀπίστως ἢ στασιασ-
τικῶς ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς οἱ ἕλληνες ἢ ὅτι πολλῷ μᾶλλα-
δοξότερον ἰῷ τοσοῦτον αὐτ ἐξ ἐκείνε ἡγήσαι, ἢ νεῶν, ὥθ'
οὕτω πολλὰ προσείληφε, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὑτῷ ποιή-
σασθαι. καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελθεῖν, πα-
ραλείψω. ἀλλ' ὁρῶ συγκεχωρηκότας ἅπαντας ἀνθρώ-
πους, ἀφ' ὑμῷ ἀρξαιμένους αὐτῷ, ὑπὲρ οὗ τὸν ἄλλον ἅ-
παντα χρόνον ἅπαντες οἱ πόλεμοι γεγόνασιν οἱ ἑλλῆνι-
κοί. τὶ οὖν ἔστι τοῦτο; τὸ ποιεῖν ὅ, τι βούλεται, καὶ καθ' ἕ-
να ἕκαστον οὕτωσὶ προπόπτειν, καὶ λωποδυτεῖν τὰ τῷ ἑλλήνων, καὶ καταδουλοῦσθαι τὰς πόλεις, ὅτιόντα. καίτοι
πρώτας μὲν ὑμεῖς, ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ ξία τῷ ἑλλήνων ἐνέγκατε. πρωτάτας δὲ, ξιάκοντα ἐνὸς δέοντα, λα-
κεδαιμόνιοι. ἴσχυσαν δέ τι καὶ θηβαῖοι τοῖς τελευταίοις τουτουσὶ χρόνοις, μετὰ τὴν ἐν λεύκτροις μάχην.

ἀλλ'

ἀλλ' ὅμως, οὐθ' ὑμῖν οὔτε Θηβαίοις, οὔτε λακεδαιμονίοις, A Sed tamen neque vobis, neque Thebanis, neque
ἐδεπώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συνεχωρήθη τοῦτο τῶν Lacedæmoniis vllo vnquam tempore, Athenienſes,
ἄλλων, ποιεῖν ὅ, τι βούλεσθε, καὶ δεῖ πολλοῦ δεῖ. ἀλλὰ τοῦτο concessum fuit hoc à Græcis, vt quod libitum esset,
μὲν ὑμῖν, μᾶλλον ἢ τοῖς τότ' ἦσαν Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ πᾶσιν agerētis. Neq; multis verbis est opus. Sed & vobis,
οὐ μετρίως ἐδόκουν χρῆσθαι, πάντες φόνον δεῖν πο- ac potius illius temporis Athenienſibus, cū quoſ-
λεμεῖν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς, μὴ τὴν ἀδι- dam non tractare moderatè viderentur, omnes pu-
κημάτων. καὶ πάλιν λακεδαιμονίοις ἀρξασι καὶ παρελθοῦ- tabant bellum esse inferendū: non modò qui affe-
σιν εἰς τὴν δυναστείαν τὴν αὐτὴν ταύτην ὑμῖν, ἐπειδὴ πλεονά- cti erant iniuria: sed ij etiā, qui nihil queri de eis po
ζειν ἐπεχείρησαν, καὶ περὶ τὸ μέτριον τὰ καθεστηκότα σκί- terant: & rursus, Lacedęmoniis imperantibus, & eū-
νειν, πάντες εἰς πόλεμον κατέστησαν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλοῦν- dem quem vos tenueratis, principatum adeptis, cū
τες αὐτοῖς. καὶ τί δεῖ τοῖς ἄλλοις λέγειν; ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ insolescere cœpissent, & immoderatius instituta ve
καὶ λακεδαιμόνιοι, ἐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοντες ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἠ- tera conuellerent, omnes bellum intulerunt, ij e-
δικούμεθ' ὑπ' ἀλλήλων· ὅμως γὰρ ὧν τοῖς ἄλλοις ἀδι- tiam, qui nihil de eis querebantur. Et quorsum at-
κημάτων ἐωρῶμεν, πολεμεῖν οὐκ ἠξιοῦμεν δεῖν. καίτοι πάνθ' tinet referre cæteros? Quin nos ipsi, & Lacedæmo-
ὅσα ἐξημάρτηται, καὶ λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς ἑβδομήκοντ' ἐκεί- nij, cum ab initio nihil dicere possemus, quo alteri
νοις ἔτεσι, καὶ τοῖς ἡμετέροις πρόγονοις ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα ab alteris violati essemus: tamen propter iniurias,
ἐλάττοσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν Φίλιππος ἐν ἕξι καὶ quib. alios affici videbamus, bellū esse gerendū pu-
δέκα ἔχ' ὅλοις ἔτεσιν, οἷς ὑβρικε πολίζει, καὶ ἠδίκηκε τοὺς Ἕλ- tauimus. Verùm omnia quæ à Lacedæmoniis pec- Exaggera-
ληνας. μᾶλλον ἢ, ἐδὲ πολλοστὸν μέρος τούτων ἐκεῖνα. καὶ B cata sunt per triginta illos annos, & à maiorib. no- tio iniuria-
τοῦτο ἐκβραχέων ῥημάτων ῥᾴδιον δεῖξαι. ὅλυνθον μὲν stris per septuaginta, minora sunt, Athenienses, iis, rum Philip
δὴ καὶ Μεθώνην, καὶ Ἀπολλωνίαν καὶ δύο καὶ τριάκοντα πό- quæ Philippus tribus & decem nō totis annis, qui- pi & ofci-
λεις ὑπὸ Θρᾴκης, ἐῶ. ἃς ἅπασας οὕτως ὠμῶς ἀνήρηκεν, bus aliquid esse cœpit, in Græcos cōmisit: imò nec tantiæ Grę-
ὡς τε μηδένα μηδ' εἰ πώποτ' ᾤκησαν, εἶναι ῥᾴδιον· περι- minima pars illa sunt horum. idque paucis ostendi corum.
ελθόντα εἰπεῖν καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος ὅσον οὐδέν ἀνήρημένον, verbis facilè potest. Ac Olynthum quidem, & Me-
σιωπῶ. ἀλλὰ θετταλία, πῶς ἔχει; ἦ τὰς πόλεις καὶ τὰς thonam, & Apolloniam, & duas & triginta vrbes
πολιτείας αὐτῶν ἀφῄρηται, καὶ τετραδαρχίας κατέστησε in Thracia omitto: quas vniuersas adeò crudeliter
παρ' αὐτοῖς, ἵνα μὴ μόνον καὶ πόλεις, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕθνη excîdit, vt si accesseris, nec an vnquā habitatæ fue-
δουλεύωσιν; αἱ δ' ἐν βοιᾳ πόλεις οὐκ ἤδη τετραννοῦν- rint, facilè dicas: & gentem tantam Phocensium de-
ται; καὶ ταῦτα ἐν νήσῳ πλησίον Θηβῶν καὶ Ἀθηνῶν; οὐ letam taceo. Sed Thessaliæ qui status est? Nónne &
διαῤῥήδην ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφει, ἐμοὶ δ' ὅσην εἰρήνην vrbes & respublicas eis ademit? & Thessaliam in
πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐμοῦ βουλομένους; καὶ οὐ γράφει μὲν quatuor præfecturas diuisit: vt non singula oppida
ταῦτα, τοῖς ἔργοις δ' οὐ ποιεῖ; ἀλλ' ἐφ' ἑλλήσποντον οἴχε- domaxar, sed gentes etiam seruirent. Euboicæ por-
ται. πρότερον ἦκεν ἐπ' ἀμβρακίαν· ἦλιν ἔχει, τηλικαύ- ro vrbes nónne iam tyrannis pārent, eæque in in-
την πόλιν ἐν πελοποννήσῳ. μεγάροις ἐπεβούλευσε πρώ- sula vicina Thebis & Athenis? nónne apertè scri-
ην. οὐδ' ἡ ἑλλὰς, οὐδ' ἡ βάρβαρος, τὴν πλεονεξίαν χω- bit in literis. Mihi verò pax est cū iis, qui mihi parē-
ρεῖ τὸν θρόπον. καὶ ταῦθ' ὁρῶντες οἱ ἕλληνες ἅπαντες καὶ re volunt? Neq; verò hæc scribit, reipsa non exequi-
ἀκούοντες, οὐ πέπομφεν πρέσβεις πρὸς τοῦτον πρὸς tur: sed Hellespontum inuadit, & prīdē Ambraciam
ἀλλήλους καὶ ἀγανακτοῦμεν. οὕτω δὴ κακῶς διακείμεθα aggressus fuit: Elidem habet, tantam Pelopōnesi vr-
καὶ διαφορᾶς μεθ' ἑαυτῶν καὶ πόλεις, ὥστ' ἄχρι τοῦ τὴν μεσογείαν ἢ μέ- bem: Megaris nuper insidiatus est. neq; Græcia, ne-
σης, οὐδένι οὐδὲν τῶν συμφερόντων, οὔτε τῶν δεόντων πρά- que Barbaria hominis auariciam capit. Quæ cum
ξαι δυνάμεθα, οὐδὲ συῆναι, οὐδὲ κοινωνίαν βοηθείας καὶ C Græci omnes, & audiamus, & videamus: non alij
φιλίας οὐδεμίαν ποιήσασθαι· ἀλλὰ μείζω γιγνόμενον τὸν legatos mittimus ad alios, non indignamur: sed a-
ἀνθρώπον προορῶμεν τὸν χρόνον κερδᾶναι τοῦτον, ὃν ἄλ- deò sumus amentes, atque oppidatim, tanquā fossis
λος ἀπόλλυται, ἕκαστος ἐγνωκὼς ὡς γέ μοι δοκεῖ· οὐχ ὅ- interiectis & vallis, separati, vt in hunc vsque diem
πως σωθήσεται τὰ τῶν ἑλλήνων σκοπῶν οὐδὲ πράττων. neque rationibus nostris consulere quicquā, neque
ἐπεὶ ὅτι γε ὥσπερ περίοδος, ἢ καταβολὴ πυρετοῦ, ἢ τινος officio vlla ex parte fungi possimus, neque inire cōcordiā, neque societatē auxilij & amicitię vilam face-
ἄλλου κακοῦ, καὶ τῷ πάνυ πόῤῥω δοκοῦντι νῦν ἀφεστά- re: sed incrementa potentiæ Philippi securè ne-
ναι προσέρχεται· οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. καὶ μὴν, κἀκεῖνό gligamus: idque tēpus dum alius perit, vnusquisque
γε ἴσμεν, ὅτι ὅσα μὲν ὑπὸ λακεδαιμονίων, ἢ ὑφ' ἡμῶν ἔπα- in lucro deputare decreuerit, (vt mihi quidem vi-
σχον οἱ ἕλληνες, ἀλλ' οὐδ' ὑπὸ γησίων γε ὄντων τῆς ἑλ- detur) non de procuranda Græcorū salute cogita-
λάδος ἠδικοῦντο· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἂν τις ὑπολάβοι τα- tionis aliquid laboríque suscipiat. Atqui eum, tan
χ', ὥσπερ ἂν εἴ τις υἱὸς, ἐν οὐσίᾳ πολλῇ γεγονὼς γνήσιος, quam conuersionē atque accessionē febris, aut alte-
διῴκει τὰ μὴ καλῶς, μὴ δ' ὀρθῶς· καθ' αὐτὸ μὲν τοῦτο, rius mali, etiam in illum qui sibi procul à periculo
ἄξιος μέμψεως εἶ καὶ κατηγορίας· ὡς δ' οὐ προσήκων, nunc abesse videtur, inuasurū: nemo est qui nesciat.
ἢ ὡς οὐ κληρονόμος τούτων ὧν ταῦτα ἐποίει, οὐκ εἶ λέ- Iam illud quoque nostis, quicquid à vobis & Lace-
γειν. εἰδέ γε δοῦλος, ἢ ὑποβολιμαῖος τὰ μὴ προσήκοντα dæmoniis Græci perpessi fuerunt: ea saltē à germa-
ἀπώλυε καὶ ἐλυμαίνετο. ἡράκλεις ὅσῳ μᾶλλον δεινὸν, καὶ nis Græciæ ciuibus esse perpessos: idque perinde æ-
πολλῆς ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφασαν εἶναι. ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ stimari potuit, ac si filius natus in ampla familia le-
φιλίππου, καὶ ὧν ἐκεῖνος πράττει νῦν οὕτως ἔχουσιν· ἃ μόνον οὐχ ἕλληνος ὄντος, οὐδὲ προσήκοντος οὐδὲν τοῖς ἕλλησιν· gitimus, aliquid nō bene neq; rectè administraret,
Is, ob idipsū dignus esset reprehēsione & accusatio-
ne: sed eū vt alienū, aut nō hæredē eorum, illa face-
re, non posset dici. Quòd si seruus aut subditicius ea
quę nihil ad ipsum attinerent, perderet, & vastaret,
ô Iupiter, quanto id indignius & grauius ferēdum
esse omnes dicerent? Num verò erga Philippum &
eius actiones ita nunc affecti sunt? qui tantum ab-
est vt Græcus sit, Græcisve vllo modo coniunctus:

vt nec inter Barbaros sit honesto loco natus, sed per ditus Macedo, vnde frugi mācipiū olim nullū emi potuit. At qua extrema contumelia abstinet? Nónne præterquam quod vrbes euertit, etiá Pythiis præest, communibus Græcorum ludis: Quòd si ipse abfuerit, seruos suos mittit certamini præfuturos? Nōne Pylas, & Græciæ aditus tenet? nonne præsidiis & peregrino milite loca illa tuetur? Nónne etiam in accipiendis Apollinis oraculis prærogatiuam habet repulsis nobis & Thessalis & Dorienslib. & aliis Amphictionibus: in cuius dignitatis societatē nec Græci omnes veniunt? Nónne Thessalis præscribit rationem gerendæ reipublicæ? nónne peregrinos milites ad Porthmum mittit, populum Eretrienſium eiecturos? nónne alios Oreū, Philistidem tyrānum imposituros vrbi? Sed Græci tamen hæc tolerant: eodémque modo, quo qui grandinem (vt mihi quidem videtur) spectant: optat quisque ne in suos agros deferatur: prohibere conatur nemo. Tantum autem abest vt illatas ab eo Græciæ cōtumelias quisquam vindicet: vt neque suas quisque iniurias vlciscatur. hoc enim iam extremum est. Nónne Corinthiorum oppida, Ambraciam & Leucadem, inuasit? nónne Achæis Naupactum ademptam, Aetolis traditurum iurauit? nónne Thebanis Echinum eripuit An non contra Byzantios nunc ducit exercitum, focios quorū? nónne vestros? Omitto cætera, sed Chersonesi maximam habet vrbem Cardiam. Cum ad ad hunc modum tractemur omnes: cunctamur, & effœminati sumus, & ad proximos respicimus, alius alij diffidentes, eo tam apertè nobis insultante. Quid verò facturum putatis eum: qui in vniuersos ita est petulans: vbi nos singulatim omnes subegerit? Quæ igitur causa est harum rerum? Neque enim sine ratione & iusta causa, vel tum adeò alacres erant ad libertatem defendendā omnes Graeci, vel nunc, ad tolerandam seruitutem? Fuit tum aliquid, fuit Athenienses, in populi animis, quod nunc non est: quod Persarum opulētiam vicit: quod Græciæ libertatem asseruit: quod neque nauali bus, neque terrestribus in præliis succubuit. id postquam nūc perditum est, omnia corrupit, & totam Græciam sursum deorsum permiscuit. Quid igitur fuit illud? Nihil multiplex, aut artificiosum: sed vniuersale & perpetuum odiū eorum, qui à dominandi cupidis, aut etiam Græciam corrumpere conantibus, pecuniam accipiebāt. Grauissimum crimen erat, si quis acceptorum mune mconuinceretur: eúmque maximis pœnis afficiebant: neque deprecationi erat, aut veniæ quicquam loci. Proinde occasionem singularum rerum, quam fortuna etiam negligentibus contra attentos & ignauissimis contra strenuissimos sæpè suppeditat, à nemine vel oratore, vel imperatore nundinari licebat: neque etiam concordiam inter nos: neque diffidentiam aduersus Barbaros & tyrannos: neque denique tale quicquam. Nunc tanquam è foro & diuendita sunt hæc omnia: & contrà importata ea, per quæ Græcia & periit, & laborauit. Ea quæ sunt? Admiratio, si quis aliquid accepit: Risus, si confitetur: Venia, si conuincitur: Odium, si quis ista reprehendit: cætera omnia, quæ pēdent à corruptelis. Nā & triremes, & multitudo hominum, & pecuniarij reditus, & reliqui apparatus copia, cætera denique quib. vrbiū vires æstimari solent, nūc omnia multo & plura & maiora sūt, quàm superiori ætate. sed vniuersa hæc inutilia, irrita, manca fiunt per eos qui eauponantur. Ac eū quidem esse nūc statum rerum, ipsi profectò videtis: neq; meo testimonio indigetis

Causa ignauiæ est, luxui seruiēs auaritia, ad proditionē impellens.

A ἀλλ' οὐδὲ βαρβάρου ἐντεῦθεν, ὅθεν καλὸν εἰπεῖν· ἀλλ' ὀλέθρου μακεδόνος, ὅθεν οὐδ' ἀνδράποδον ἀποδαῖον οὐδὲν ἦν πώποτε ἐώνηται. καί τοι, τί δ' ἐχάτης ὕβρεως ἀπολείπει; οὐ πρὸς τὰς πόλεις ἀνῃρηκέναι, πάσας μὲν τὰ πύθια, τὸ κοινὸν τῶν ἑλλήνων ἀγώνα· καὶ αὐτὰς μὲν παρῆ, τὰς δούλας ἀγωνοθετήσοντας πέμπει. κύριος ὢ πυλῶν, καὶ τῶν ὅπη τὰς ἕλλησιν παρόδων ἐστί. καὶ φερυσῆς καὶ ξένοις τοῖς τόποις τούτοις κατέχει· ἔχει ἢ κἀκ τῆς θετταλῶν παρῴσας ἡμᾶς, καὶ θετταλοῖς καὶ δωριέας, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀμφικτύονας· ἧς οὐδὲ τοῖς ἕλλησιν ἅπασι μέτεστι χρᾶφει ἢ θετταλοῖς, ὅν τινα χρὴ ξόπον πολιτεύεσθαι· πέμπει ἢ ξένους, τοὺς μὲν, εἰς πορθμόν, τὸ δῆμον ἐκβαλοῦντας τῶν ἐρετριέων· τοὺς δ' ἐπ' ὠρεόν, φιλιστίδην τύραννον καταστήσοντας. ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὁρῶντες οἱ ἕλλησι, ἀνέχονται· καὶ τὸ αὐτὸν ξόπον, ὅν περ οἱ τὸ χάλαζαν, ἔμοιγε δοκοῦσι θεωρεῖν. δύχόμυοι μὴ καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι χρὴ σθαι κωλύειν ἢ οὐδεὶς ὁπτιερῶν. οὐ μόνον δ' ἐφ' οἷς ἡ ἕλλας ὑβρίζεται ὑπ' αὐτῆς οὐδεὶς ἀμύνεται· ἀλλ' οὐδ' ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἕκαστος ἀδικεῖται. τὸ γὰρ ἤδη τοὔμπαλιν ἐστίν. ἐκ κοινῶν ἄκων ἐπ' ἀμβρακίαν ἐλήλυθε καὶ λευκάδα; οὐκ ἀχαιῶν

B ναύπακτον ἀφελόμενος, ὁμώμοκεν αἰτωλοῖς δώσειν οὐχὶ θηβαίων ἐχῖνον ἀπῄρηται; καὶ νυὶ ὅπῃ βυζαντίοις; πορθεῖται, συμμάχοις ὄντας οὐχ ἡμῖν; ἐφ' τἆλλα. ἀλλὰ χερρονήσου τὸ μεγίστω ἔχει πόλιν καρδίαν. ταῦτα δίνιω πάσχοντες ἅπαντες, μέλλομεν καὶ μαλακιζόμεθα, καὶ πρὸς τοὺς πλησίον βλέπομεν, ἀπιστοῦντες ἀλλήλοις, ὅτω φανερῶς πάντας ἡμᾶς ἀδικοῦντος; καί τοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς οὕτω χρώμενον, τί οἴεσθε, ἐπειδὰν καθ' ἕνα ἡμῶν ἑκάστου κύριος γένηται, πιήσειν; τὸ νυὶ δ' αἴτιόν τουτωνί; οὐ γὰρ ἀφ' λόγου καὶ δικαίας αἰτίας οὔτε τόθ' οὕτως εἶχον ἑτοίμως πρὸς ἐλευθερίαν ἅπαντες οἱ ἕλλησι· οὔτε νυὶ πρὸς τὸ δουλεύειν; ἰῶ τί τότ', ἰώ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐν ταῖς τῶν πολλῶν δυνοίαις, ὃ νυὶ οὐκ ἔστιν· ὃ καὶ τῶ περσῶν ἐκράτησε πλούτου, καὶ ἐλευθέραν ἢ γε τ' ἑλλάδα· καὶ οὔτε ναυμαχίας, οὔτε πεζῆς μάχης οὐδεμίας ἥττατο. νυὶ δ' ἀπόλωλός, ἅπαντα λελύμανται καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῶν ἑλλήνων πράγματα. τί οὖν ἰῶ τῆ; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν· ἀλλ' ὅτι τοῖς τῶν ἀρχὴν ἀεὶ βουλομένοις, ἢ καὶ διαφθείρειν τιὰ ἑλλάδα, χρήματα λαμβάνοντας, ἅπαντες ἐμίσουν· καὶ χαλεπώτατον ἰῶ, τὸ

C δωροδοκοῦντα ἐξελεγχθῆναι· καὶ τιμωρία, μεγίστη τῶν ἐκόλαζον· καὶ τἆλλα πάντα οὐδεμία ἰῶ οὐδὲ συγγνώμη. τὸν οὖν καιρὸν ἑκάστου τῶν πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσι κατὰ τὸν παρόντων καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν, καὶ τῶν πάντα ἃ παρόντα πράττοντων, πολλάκις τἆλλα διαφθείρει· οὐκ ἰῶ χρὴ τἆλλα λεγόντων, οὐδὲ τῶν στρατηγούντων, οὐδὲ τ' χρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ τιὰ χρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τοὺς τυράννους ἀπιστίαν, οὐδ' ὅλως τῶν τοιούτων οὐδέν. νυὶ δ' ἅπαν θ' ὡς περ ἐξ ἀγορᾶς ἐπιπέφρασται ταῦτα· ἀντεισῆκται ἢ αὐτὶ τούτων, ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ ἑλλάς. ταῦτα δ' ἔστι τί; ζῆλος. εἴ τις εἰληφέ τι, γέλως, αὖ ὁμολογῇ συγγνώμη, τοῖς ἐλεγχομένοις. μῖσος, αὖ τούτοις τὴς ἐπιπραξ· τἆλλα πάντα, ὅσα ἐκ τῆ δωροδοκεῖν ἤρτηται. ἐπεὶ ξυμπρεις γε καὶ σωμάτων πλῆθος, καὶ χρημάτων πρόσοδοι, καὶ τἆλλης κατασκευῆς ἀφθονία, καὶ τἆλλα, οἷς ἂν τις ἰσχύειν τὰς πόλεις κρίνοι, νυὶ ἅπαντα καὶ πλείω καὶ μείζω ὄντι τῶν τότε πολλῶ. ἀλλ' ἅπαντα ταῦτα. ἀχρηστα, ἀπρακτα, ἀνόνητα ὑπὸ τῶν πολιτῶν γίγνεται. ὅπ δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει. τὰ μὲν ἰδεῖν ὅρᾶ τε δύνατε, καὶ ἃ δὲν ἐμοῦ πρόσεστι μάρτυρος. τὰ

τυρος. τὰ δ' ἐν τοῖς αὖθις χρόνοις, ὅπη τἀναντία τούτων εἴ- A
χεν, ἐγὼ δηλώσω· ἀ λόγοις ἐμαυτῷ λέγων; ἀλλὰ γράμμα
τα τῷ προγόνων τῷ ἡμετέρων δεικνύων; ἃ ἐκεῖνοι κατέ-
θεντο, εἰς στήλην χαλκῆν γράψαντες, εἰς ἀκρόπολιν ἀνέ ἵνα
αὐτοῖς ἡ χρήσιμα (καὶ γὰρ αὖθις τούτων τῷ γραμμάτων τὰ
δέοντα ἐφρόνουν) ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς ἔχητε ὑπομνήματα καὶ
ὑπομνήματα, ὡς ὑπὲρ τῷ τοιούτων ἀπουδάζειν προ-
σήκει. τί οὖν λέγει τὰ γράμματα; Ἀρθμιος φησὶν ὁ Πυθώ-
ναξος, ὁ Ζελείτης, ἄτιμος ἔστω καὶ πολέμιος τῷ δήμῳ τῷ
Ἀθηναίων καὶ τῷ συμμάχων, αὐτὸς καὶ γένος. εἶθ' ἡ αἰτία
προσγέγραπται, δι' ὃν τοῦτ' ἐγένετο· ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ
τῷ μήδων, εἰς πελοπόννησον ἤγαγε, οὐκ Ἀθήνας. ταῦτ'
ὄξι τὰ γράμματα. λογίζεσθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, καὶ
θεωρεῖτε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἂν ποτε ἡ διάνοια τῷ τότε
Ἀθηναίων τῷ ταῦτα ποιούντων; ἢ τί τὸ ἀξίωμα; ἐκεῖ-
νοι ζελείτην τινὰ ἄρθμιον, δοῦλον βασιλέως (ἡ γὰρ Ζέλεια
ἔστι τῆς Ἀσίας) ὅτι τῷ δεσποτῃ δάκρυον χρυσοῦν ἤγαγε
εἰς πελοπόννησον, οὐκ Ἀθήνας, ἐχθρὸν αὐτῷ ἀνέγραψαν
καὶ τῷ συμμάχων, αὐτὸν καὶ γένος, καὶ ἄτιμος εἶ). τοῦτο
δ' ὄξιν οὐχ ἵν' αὖ οὕτωσί τις φήσειεν ἀτιμίαν (τί γὰρ τῷ
Ζελείτῃ τοῦτ' ἔμελλεν, εἰ τῷ Ἀθηναίοις κοινῶν μὴ μεθέξειν
ἔμελλεν;) ἀλλ' οὐ τοῦτο λέγει· ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς γέ- B
γραπται νόμοις ὑπὲρ ὧν ἂν μὴ δίδῳ δίκας. φόνου δικάσα-
σθαι. ἀλλ' δυοῖν ἵν τὸ ἀποκτεῖναι. καὶ ἄτιμος φησι τε-
θνάτω. τοῦτο δὴ λέγει, καθαρὸν τὸν τούτων τινὰ ἀποκτεί-
ναντα εἶ). οὐκοῦν ἐνόμιζον ἐκεῖνοι τῆς ἁπάντων τῷ ἑλ-
λήνων σωτηρίας αὐτοῖς δημελητέον εἶ). οὐ γὰρ ἂν αὐ-
τοῖς ἔμελεν, εἴ τις ἐν πελοποννήσῳ τινὰς ὠνεῖται, ἢ διαφθεί-
ρει· μὴ τοῦθ' ὑπολαμβάνουσιν. ἐκόλαζον δ' οὕτω καὶ ἐπι-
μωρεῖτο, οὓς ἂν αἴσθοιντο δωροδοκοῦντας, ὥς τε καὶ
ζελίτας ποιεῖν. ἐκ ὧν τούτων, εἰκότως τὰ τῷ ἑλλήνων
ἵν τῷ βαρβάρῳ φοβερά, οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς ἕλλησιν.
ἀλλ' οὐ νῦν. οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ' ὑμεῖς, οὔτε πρὸς τὰ τοι-
αῦτα, οὔτε πρὸς τἄλλα· ἀλλὰ πῶς; ἴστε αὐτοί. τί δὲ δεῖ
πρὸς πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν; ὃ δ' ἁπλοϊκώς ἢ καὶ οὐ-
δὲν βέλτιον ὑμῶν, ἅπαντες οἱ λοιποὶ ἕλληνες. διόπερ φη-
μὶ ἔγωγε, καὶ πρεσβυτῶν πολλῶν, καὶ βουλῆς ἀγαθῆς, τὰ
παρόντα πράγματα πρόσθεν τίνος εἰπὼν; κελεύετε, ἢ
οὐκ ὀργεῖσθε; ἐκ τῶ γραμματέως ἀναγνώσεται. ἔστι τοίνυν
τὶς ὑπὲρ τῆς λόγος ὑπὲρ τῷ ὑπὲρ μυθεῖσθαι βουλομένων
τὴ πόλιν· ὡς ἄρα οὔπω φίλιππός ὄξι τοιοῦτος, οἷοί ποτ' ἦ- C
σαν λακεδαιμόνιοι· οἳ θαλάττης μὲν ἦρχον, καὶ γῆς ἁπά-
σης· βασιλέα δ' σύμμαχον εἶχον· ὑφίσταθ' ἢ οὐδὲν αὐτοῖς·
ἀλλ' ὅμως ἠμύναθ' κἀκείνους ἡ πόλις, ἢ ἐκ ἀνηρπάσθη.
ἐγὼ δ', ἁπάντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλοῦ εἰληφότων ὑπέρ δο
σιν, ἢ οὐδὲν ὁμοίων ὄντων τῷ νῦν τοῖς πρότερον· οὐδὲν ἧτ-
τον πλέον, ἢ τὰ τῦ πολέμου κεκινῆσθαι, καὶ ὑπεσχῆσθαι.
πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω λακεδαιμονίους τότε, καὶ πάντας
τοὺς ἄλλους ἕλληνας τέτταρας μῆνας, ἢ πέντε, τὴ ὥραν αὐ
τὴ, στρατεύεσθ· ἢ τὸν τὸ χρόνον ἐμβαλόντας, καὶ κακώσαν-
τας τοῦ τῷ αὐτῶν χώραν ὁπλίτας, καὶ πολιτικοῖς
στρατεύμασιν, ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου πάλιν. οὕτω δ' ἀρ-
χαίως εἶχον, μᾶλλον ἢ πολιτικῶς, ὥστε οὐδὲ χρημάτων
ὠνεῖσθαι παρ' οὐδενὸς οὐδέν· ἀλλ' εἰ νόμιμόν τινα ἐφο-
φανῆ τὸν πόλεμον. νυνὶ δ' ὁρᾶτε μὲν ὅπου τὰ πλεῖστα
τοὺς προδότας ἀπολωλεκότας· οὐδὲν δ' ἐκ ὧν πράτ-
ξεως οὐδ' ἐκ μάχης γινόμενον. ἀκούετε δὲ φίλιππον,
οὐχὶ τῶν φάλαγγας ὁπλιτῶν ἄγειν, βαδίζοντ' ὅποι
βούλεθ'· ἀλλὰ τῶν ψιλοὺς ἱππέας, τοξότας ξένους, τοιοῦτον ἀξιοπίστου στρατόπεδον. ἐπειδὰν δ' τούτοις κρατῶν πρὸς

Superioribus autem temporibus contrariam fuisse rationem: ego declarabo: non mea verba proferendo: sed scriptum maiorum nostrorum ostendendo: quod illi in æream pilam incisum, in arce collocarunt: non vt ipsis vsui esset (nam vel sine illo scripto satis erant prudentes) sed vt vos monimenta & exempla haberetis, quanta res tales solicitudine sint curandæ. Quid igitur ait illud scriptū? Arthmius, inquit, Pythonactis F. Zelites, ignominiosus esto, & hostis populi Athenienſis & ſociorum, ipse & genus eius. Deinde causa est adscripta, propter quam id factum est: quod aurum è Media in Peloponnesum vexit: non Athenas. hoc scriptum illud est. Considerate igitur, per Deos, & cogitate vobiscum, quæ mens fuerit Athenienſium illius temporis, qui talia facerent, quæve dignitas? illi Zelitam quendam Arthmium, seruum Regis (Zelea enim Asiæ est oppidum) quòd de domini mandato aurum vexisset in Peloponnesum, non Athenas, hostem iudicarunt & suum & ſociorum, ipsum & cognationem eius, & ignominia notarunt. Id verò nō est vsitatum quoddam genus ignominiæ. Quid enim Zelitæ illius intererat, si republica Athienſi non frueretur? Scriptum igitur hoc non vult. sed cum in legibus capitalibus contineatur, Quarum rerum pœnas non dederit: capitis anquiratur: fas erat eum occidere. &, Ignominiosus, inquit lex, moriatur. Proinde cædis absoluit eum, qui horum aliquem occiderit. Itaque putabant illi, curam sibi salutis Græcorum omnium ſuscipiendam esse. Alioqui non curassent, si quis in Peloponneso aliquos emeret, aut corrumperet, nisi ita sensissent: neque sic mulctassent, atque vlti essent, quos accipere munera animaduertissent, vt eos in pilis proscriberent. Quæ cum fierent, meritò Græcia Barbaro erat formidabilis, non Barbarus Græcis. Nunc aliter. Vos enim non ita animati estis, neque his, neque cæteris in rebus. Sed quomodo? Nostis ipsi. Quorsum enim attinet accusare vos in omnibus? Eadem planè ratio est cæterorum Græcorum omnium: qui nihilo sunt meliores vobis. Quapropter ego asſero, & magnum studium, & bonum consilium requirere hæc negotia. Quod? dicam? iubetis? & non irascemini? E tabula recita. Recitatio Tabulæ. Obiicitur autem inepta quædam ratio ab iis, qui consolari ciuitatem volunt: Philippum nondum esse talem, quales aliquando fuerint Lacedæmonij: qui & mari dominarentur, & terra vniuersa: qui Regem Persarum ſocium haberent: quibus nihil obsisteret: & tamen illos vltam esse nostram ciuitatem, & non abreptam è medio. Ego verò, cum omnia, vt in vniuersum dicam, magna incrementa cœperint, & hæc veteribus nulla re similia sint: nihil esse magis arbitror, quàm res bellicas, mutatum & auctum. Primùm, audio Lacedæmonios tunc, & omnes cæteros Græcos, quatuor aut quinque menses opportuno belli tempore militasse: ac tum impressione facta, & hostium agro infestato, legionibus & vrbanis copiis, domum rediisse. Adeo autem fuerunt simplices, vel potius ciuiles, vt ne pecunia quidem quicquam ab vllo redimerunt: legitimum quoddam & apertum bellum gerebatur. Nunc videtis vtique proditorum opera, plurima periisse: nihil instructa acie collatisque signis geri. Auditis Philippum, non quia legiones armatas ducit, ire quólibet: sed quòd ferentariis, equitibus, sagittariis peregrinis, tali exercitu instructus est. Quibus dum pollet: cum in eos irruit

Arthmij Zelitæ pro scriptione, veterū seueritatem probat.

Nō tā Philippi metuendā esse potētiā, quàm vigilantiā, calliditatē, largitiones.

qui discordia laborant, turbatique sunt: quorũ nemo pro agri defensione, propter diffidentiam, prodit: adductis machinis illos oppugnat. Vt interim taceam: nihil eum habere discriminis inter hyemẽ & æstatem: neque vllum illi esse tempus eximium, quod intermittat. Quæ cum omnes sciatis prouidendum vobis, & non cõmittendum est, vt bellũ in nostrã ditionem ingruat: ne, dum ad Laconici belli simplicitaté respicitis, colla frangatis: sed quàm diutissimè antè cauendum: ac rebus gerendis & apparatibus, ne domo se moueat, efficiendum: non consertis manibus decertandum. Nam ad bellum, multæ natura nobis sunt commoditates: modò ea facere velimus, quæ debemus, Athenienses: natura regionis illius: cuius magnam partem hostiliter diripere & infestare poterimus: alia sexcenta. Sed ad prælium melius ille, quàm nos, est exercitatus. Neque verò solum ita sentiendum est, aut ille belli operibus vlciscendus: sed & animo & cogitatione: quique apud vos eius causam agunt, odio prosequendi sunt. Neque enim hostes extra vrbem superari possunt, priusquam eos qui intra vrbem illi operam nauant, puniueritis. Quod, ita me amet Iupiter, aliique dij, neque potestis vos facere, neque vultis. Sed in eam stultitiam venistis, aut delirium, aut nescio quid dicam (sæpe enim illud etiam vereri mihi subit, ne quod numen res agiter (vt conuicij, aut inuidiæ, aut dicterij gratia: quęcunque vobis causa in mentem inciderit: homines mercenarios (quorum quidam haud negaturi sint se esse tales (dicere iubeatis: & rideatis, si quibus conuicia fecerint: neque dum hoc graue est, quãquam graue. sed & illud eis dedistis, vt minore cum periculo réspubl. gerãt, quàm vestri defẽsores. Atqui spectate, quãta ex eo mala existãt: quòd eos qui tales sunt, audire vultis. Dicam autem ea quæ omnes intelligetis. Erant Olynthi quidam in magistratu, Philippi studiosi, & in omnibus ei rebus obsequẽtes: quidam optimè sentiebant, & seruitutẽ à ciuibus depellere nitebãtur. Vtri autem patriam perdiderunt? aut vtri equites prodiderunt, quibus proditis, Olynthus interiit? Philippi studiosi: atq. ij dum vrbe incolumi, eos qui ciuibus suis optimè consulebant, ita calumniabantur, ita criminabantur, vt etiam ad eiiciendum Apollonidẽ populus Olynthiorum impelleretur. Neq. verò apud hos solos ista consuetudo malorũ omniũ causa fuit, alibi verò nusquam: sed Eretriæ, postquã digresso Plutarcho, & peregrino milite, populus vrbẽ tenebat, & Porthmum: alij summam rerũ ad nos trãsferebãt, alij ad Philippum. his in plerisq;, ac potius in omnib. auscultãtes miseri & infelices Eretriẽses, tãdẽ adducti sunt, vt suos defensores eiicerẽt. Proinde missio Hipponico, socius & amicus eorũ Philippus, & peregrinis mille, muros Porthmi diruit, & tres imposuit tyrannos, Hipparchũ, Automedontẽ, Clitarchũ: & postea bis regione expulit, cũ iam seruari vellẽt: missis primùm illis cũ Eurilocho militibus: deinde aliis cum Parmenione. Et quorsum attinet agere pluribus? Orei porrò Philippi negotiũ agebant, Philistides & menippus, & Socrates, & Thoas, & Agapæus, qui nunc tenent vrbẽ: & hæc norant omnes. Homo aũt quidã Euphræus, qui aliquãdo hîc apud vos habitauit, hoc efficere conabatur, vt liberi essent, & seruirent nemini. Quib. is iniuriis & contumeliis ab Oritano populo fuerit affectus, multa dici possent. Anno autem ante excidiũ, proditionis reum fecit Philisti-

Reprehensio licentię proditorũ, & tristia proditionũ exẽpla.

A νοσοῦντας ἐν αὐτοῖς παρασκευήν, ἣν μηδεὶς ἂν τὴν χώραν, δι' ἀπιστίαν, ὀξεῖαν μηχανὴν μετ' ὀπτήσας, πολιορκεῖ. ἢ σιωπῶ θέρος ἢ χειμῶνα, ὡς οὐδὲν διαφέρει, οὐδ' ἔστιν ἀξιόχρεως ὥρα τις, ἣν ὑμᾶς διαλείπει. ταῦτα μὲν οἶμαι πάντας εἰδότας, ἢ λογιζομένους, ὅ δεῖ παρεσκευάσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν· μὴ δ' εἰς τὴν ἀλήθειαν τὴν τότε παρὼν Λακεδαιμονίους πολέμου ἐλέπονται, ἐκ ξαχυλιοθέων μ. ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου φυλάττεσθε, τοῖς παρ' ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων σκοπεῖν, ὅπως οἰκοθεν μὴ κινήσει), σκοπιὰς ἐχὶ συμπλανήτας διαγωνίζεσθαι παρὸς μὲν τὸν πόλεμον πολλὰ φύσει πλεονεκτήματα ὑμῖν ὑπάρχει, αὖ περ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιεῖν ἐθέλωμεν ἃ δεῖ, ἡ φύσις τὴν ἐκείνου χώραν ἢ ληΐαν καὶ φέρειν ὅτι πολλὰ καὶ κακῶς ποιεῖν· ἀλλὰ μὴ ἐκεῖνος εἰς ἡμᾶς, ἄμεινον ἡμῶν ἐκεῖνος ἢ σκηται. ἃ μόνον ἂν δεῖ ταῦτα γνῶναι, καὶ δεῖν τοῖς ἔργοις ἐκεῖνον ἀμύνεσθαι τοῖς τὸν πόλεμον· ἀλλὰ μὴ ταῖς λογισμοῖς, μὴ τῇ διανοίᾳ ταῖς παρ' ὑμῖν ἂν αὐτὸ λέγοντας μισῆσαι· ἐνθυμεῖσθαι δ', ὅτι ἐκείνοις τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε, ὑπηρετοῦντας ἐκείνῳ· ὃ μὰ τὸν Δία, μὴ τοὺς ἄλλους θεοὺς, οὐ δύνασθε ὑμεῖς ποιῆσαι, οὐδὲ βούλεσθε· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀφῖχθε μανίας, ἢ ῥᾳθυμίας, ἢ, οὐκ ἔχω τί λέγω (πολλάκις γὰρ ἐμοιγ' ἐπελήλυθε καὶ τοῦτο φοβεῖσθαι, μήπ' δαί μόνον τὰ πράγματα ἐλαύνῃ) ὡς τε λοιδορίας, ἢ φθόνου, ἢ σκώμματος ἕνεκ' ἢ τῆς τινος αἰτυχίτε αἰτίας, ἀθρόπους μισθωτὶς, ὧν οὐδεὶς ἂν ἀρνηθείη ἐνιοι, ὡς οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι λέγειν κελεύετε, καὶ θελᾶτε αὖ πισ λοιδορηθῶσι, ἢ οὐχὶ τοῦτο πρὸ δεινοῦ, καὶ πρὸ ὧν δεινόν· ἀλλὰ μὴ μεῖνος ἀσφαλείας πολιτεύεσθαι δεδώκατε τυύτοις, ἢ τοῖς παρ' ὑμῖν λέγουσι. καὶ τοι θεάσασθε, ὅσας συμφορὰς, οὐδὲν σκυβάζει, τὸ τῆν τοιοῦτον ἐθέλειν σπρο-
B ᾶσθαι. λέξω δ' ἔργα, ἃ πάντες εἰσεσθε. ἦσαν ἐν ὀλυνθῳ τῆν ἐν τοῖς θεράπουσι, τινὲς μὲν τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καὶ πάνθ' ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ· τινὲς δ' ὑπὲρ τὰ βέλτιστου, καὶ ὅπως μὴ δουλεύσουσιν οἱ πολῖται, θεράποντες. πότερον ἢ τὴν παρρίδα ἀπώλεσαν; ἢ πότερον τοὺς ἱππέας θεοῦδοσαν, ὧν θεοδοθέντων ὅλυνθος ἀπώλετο; οἱ τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καὶ ὅτ' ἦν ἡ πόλις, τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες καὶ διαβάλλοντες οὕτως, ὥς τε τὸν Ἀπολλωνίδην καὶ ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ τῆν ὅλυνθίων ἐπείσθη. οὐ τοίνυν ἀλλὰ τούτοις μόνοις τὸ ἔθος τοῦτο πάντα κακὰ εἰργάσατο, ἀλλὰ δι' ἅπαντος· ἀλλ' ἐν ἐρέτρίᾳ,
C ἐπειδὴ γε ἀπαλλαγέντος τοῦ πλουτάρχου, καὶ τῶν ξένων, ὁ δῆμος εἶχε τὴν πόλιν καὶ τὸν πορθμόν· οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἦγον τὰ πράγματα· οἱδ' ὅπη φίλιππον ἀκούοντες ἢ τούτων τὰ πολλὰ, μᾶλλον ἢ πάντα, οἱ ταλαίπωροι καὶ δυσχεῖς ἐρέτιεῖς, τελευτῶντες ἐπείσθησαν, ὅτις ὑπὲρ αὐτῆν λέγοντας ἐκβαλεῖν, καὶ γὰρ τοι πέμψας ἱππόνικον ὁ σύμμαχος, καὶ φίλος αὐτοῖς φίλιππος, καὶ ξένους χιλίους, τὰ τείχη παρειλε τῆ πορθμοῦ, καὶ ἐς κατέσησε τυράννους, ἵππαρχον, αὐτομέδοντα, πλείταρχον. καὶ μὴν ταῦτ' ἐξελήλακεν ἐκ τῆς χώρας δις ἤδη βουλομένους σώζεσθαι· τότε μὲν πέμψας τοὺς μετ' δύρυλόχου ξένους· πάλιν δὲ τοὺς μετὰ παρμενίωνος. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν ὠρεῷ, φιλισείδης μὲν ἔφευγε φιλίππου, καὶ μενίππος, καὶ σωκράτης, καὶ θόας, καὶ ἀγαπαῖος. οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν. ἢ ταῦτ' ἦν ἅπαντες. δύφραῖος δὲ τις ἀνὴρ ὅπτος, ἢ παρ' ὑμῖν πότ' ἐνθάδε οἰκήσας, ὅπως ἐλεύθεροι, καὶ μηδενὸς δοῦλοι ἔσονται, οὗτ' τὰ μὲν ἄλλα ὡς ὑβρίζετο, καὶ προεπιλακίζετο ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ τῆν ὠρειτῆν· πολλὰ ἂν εἰπὲν λέγειν. σιαυτῶς δ' ὑπέρεγν τῆς ἁλώσεως, ἐνέδειξεν ὡς προδότιλω τὸν

φιλι-

φιλισείδην, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ἃ πράττουσι. A
συνταφέντες ἢ αἴθεσποι πολλοὶ, καὶ χρημὸν ἔχοντες Φι-
λιππον, καὶ θρυλλαυλόμενοι παρ' ἐκείνου ἀπάγουσι τὴν δύ-
φραῖον εἰς τὸ δεσμωτήριον ὡς συνταράττουσα τὴν πόλιν.
ὁρῶν ἢ ταῦθ' ὁ δῆμος ὁ τῶν ὠρειτῶν. αὐτὴ τε τῷ μὲν βοη-
θεῖν, τοῖς δ' ὅποτυμπανίσειν τοῖς μὲν, οὐκ ὠρέγετο, τὴν δ'
ὅπη τάδιον εἴη ταῦτα παθεῖν ἔφη, καὶ ἐπέχαιρε μὴ ταῦθ' οἱ
μὲν, ἐπ' ἐξουσίας ὁπόσης ἠβούλοντο, ἔπραττον, ὅπως ἡ
πόλις ληφθήσεται, καὶ κατεσκευάζοντο τὴν πρᾶξιν. τῶν δὲ
πολλῶν εἰς τις αἴσθοιτο, ἐσίγα καὶ κατεπέπληκτο, τὴν δύφραῖον
οἷα ἔπαθε μεμνημένος. οὕτω δ' ἀθλίως διέκειντο, ὥς τε
οὐ πρότερον ἐτόλμησεν. ἐνδεὶς τοιούτου κακοῦ προσιόν-
τος, ῥῆξαι φωνὴν, πρὶν διασκευασάμενοι πρὸς τὰ τείχη
προσῆσαν οἱ πολέμιοι. τηνικαῦτα δ' οἱ μὲν, ἠμύνοντο,
οἱ δὲ, προὐδίδοσαν. ἦ γὰρ πόλεως οὕτως ἀλυσιτελοῦς αἰσχρῶς
καὶ κακῶς, οἱ μὲν ἄρχουσι, καὶ τυραννοῦσι, τοὺς τότε σώζον-
τας αὐτοὺς, καὶ τὴν δύφραῖον, ἑτοίμους ὄντας ὁπουῦν ποιεῖν,
τοὺς μὲν ἐκβαλόντες, τοὺς δ', ἀποκτείναντες. ὁ δ' δύφραῖος
ἐκεῖνος, ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν, ἔργῳ μαρτυρήσας, ὅτι καὶ δι- B
καίως καὶ καθαρῶς ἔχει τὴν πόλιν αὐθεισήκει φιλίπ-
που. τί οὖν ποτ' αἴτιον, θαυμάζετ' ἴσως, τῷ καὶ τοὺς ὀλιγω-
δίους, καὶ τὰς ἐρεβρίεις, καὶ τὰς ὠρείτας ἥδιον πρὸς τὰς ἔχθρ
φιλίππου λέγοντας ἔχειν, ἢ τοὺς ἔχθρ ἑαυτῆς; ὅπερ καὶ παρ'
ὑμῖν. ὅτι, τοῖς μὲν ἔχθρ τὰ βέλτιστου λέγουσιν, οὐδὲ βουλο-
μένοις ἔνεσιν ἐνίοτε πρὸς χάριν οὐδὲν εἰπεῖν. τὰ δὲ πράγ-
ματ' ἀνάγκη σκοπεῖν, ὅπως σωθήσεται. οἱ δ' ἐν αὐτοῖς
οἷς χαρίζονται, φιλίππῳ συμπράττουσιν, εἰσφέρειν ἐκέ-
λευον οἱ δ' οὐδὲν, δεῖν ἔφασαν πολεμεῖν, καὶ μὴ πιστεύειν·
οἱ δ' ἄγειν εἰρήνην, ἕως ἐγκατελήφθησαν. τἄλλα τ' αὐ-
τὸν ἔοικεν οἶμαι πάντ', ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγω. οἱ μὲν,
ἐφ' οἷς ἤδη χαίρουσιν, ταῦτ' ἔλεγον. οἱ δ' ἐξ ὧν ἔμελ-
λον σωθήσεσθαι οἷς πρόσθεν ἀπέχθοντο. πολλὰ δ' καὶ τὰ
τελευταῖα, οὐκ οὔτως οὔτε πρὸς χάριν, οὔτε δι' ἄγνοιαν
οἱ πολλοὶ προεῖντο. ἀλλ' ὑποκαταπλαγόμενοι, ἐπειδὴ
τοῖς ὅλοις ἥττασθαι ἐνόμιζον. ὃ νὴ τὸν Δία, καὶ τὸν ἀπόλλω,
δέδοικα ἔγωγε μὴ πάθητε καὶ ὑμεῖς· ἐπειδὰν εἰδῆτε, ἐκ
λογισμοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνόν· καὶ τοὺς εἰς τὸ δ' ὑπαγομένους ὑ-
μᾶς ὁρῶν. οὐκ ὀρρωδῶ, ἀλλὰ δυσωποῦμαι, ἢ γὰρ ἐξεπί-
τηδες, ἢ δι' ἄγνοιαν, εἰς χαλεπὸν πρᾶγμα ὑπάγουσι τὴν C
πόλιν. καίτοι μὴ γένοιτο, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὰ πράγματ'
ἐν τούτῳ. τεθνάναι γὰρ μυριάκις κρεῖττον, ἢ κολακείᾳ τὰ
ποιῆσαι φιλίππῳ. καὶ πρόσθεν τὴν ὑμῶν λεγόντων
τινάς. καλῶ γ' οἱ πολλοὶ νῦν ἀπειλήφασιν ὠρείτην χά-
ριν, ὅτι τοῖς φιλίππου φίλοις ἐπέθεσαν αὐτοὺς, ἥ γ' δύφραῖ
ον ἐώθουν. καλῶ γ' ὁ δῆμος ὁ ἐρετριέων, ὅτι τοῖς ὑμετέ-
ροις μὲν πρέσβεις ἀπήλασε· κλεῖ ἄρχω ἢ ἐνέδωκεν
αὐτόν. δουλοῦσί γε μασπέμψοι, καὶ πρεβλούμενοι. καλῶς
ὀλιγωθίων ἐφείσαντο, τὴν, τὰ μὲν λαθένλω ὑπάρχον χει-
ροήθη ποιήσαντες, τὰ δ' ἀπολλωνίδην ἐκβαλόντων. μωρία, καὶ
κακία, τὰ τοιαῦτα ἐλπίζειν καὶ κακῶς βουλομένους αὐ-
τοῖς, καὶ μηδὲν ὧν προσήκει ποιεῖν ἐθέλοντας· ἀλλὰ τὴν
ἔξω τὴν ἐλθόντων λεγόντων, ἀκροώμενοις· τηλικαύτην ἡγεῖ
σθαι πόλιν οἰκεῖν τὸ μέγεθος· ὡς τε μήδ' ἂν ὁτιοῦν ἢ
δεινὸν πείσεσθαι. καὶ μὰ ἐκεῖνό γε αἰσχρὸν, ὕστερόν ποτ' εἰ-
πεῖν, συμβάντος τινός· τίς δ' ἂν ᾠήθη ταῦτα γένεσθαι; νὴ τὴν
Δία, ἔδει γὰρ τὸ μὴ τὸ, ποιῆσαι, καὶ τὸ, μὴ τὸ μὴ ποιῆσαι. πολ
λὰ δ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν ὀλιγώθιοι νῦν, ἃ τότε εἰ προέδοντο, οὐκ
ἂν ἀπώλοντο. πόλλ' ἂν ὠρείτας· πολλὰ φωκεῖς· πολλὰ
τὴν ὀπολωλότων ἕκαστοι. ἀλλὰ τί τούτων ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σώζηται τὸ σπάφος, ἄν τε μεῖζον, ἄν τ' ἔλαττον ᾖ,

dem, & gregales eius: animaduersis eorum conatibus. Concitati autem homines multi, & præbitorem habentes Philippum, & consiliis eius instructi, abducunt Euphræum in carcerem, vt reipubl. perturbatorem. Ea videns populus Oritanus, hunc adeò non adiuuit, illósve in cruciatum egit: vt nec his īrasceretur, & illum meritò illa ferre diceret, eíque insultaret. Deinde illi tantam nacti potestatem, quantam voluerant: id agebant, vt oppidum caperetur: & rem confecerunt. Quod si quis è populo sensisset: tacebat, & erat attonitus, memor quid Euphræo accidisset, adeóque miserè cum eis agebatur. vt non prius auderet quisquam, tali imminente malo vocem rumpere, quàm instructa acie ad muros accederent hostes. Tum demum hi oppidum defendebant: illi prodebant. Oppido ita capto, flagitiosè & malè, illi imperant, & tyrannide potiuntur: iis qui tum & semetipsos & Euphræum defendebant, omníque fungi officio cupiebant, partim eiectis, partim occisis. Euphræus autem ille semetipsū iugulauit: reipsa testatus, se iure & integrè pro ciuibus restitisse Philippo. Quidnam igitur causæ sit, miramini fortasse, cur & Olynthij, & Eretrienses, & Oritæ magis Philippi defensorib. fauerint, quàm suis? Eadem causa, quę & apud vos: Quòd ij qui reipubl. consultum volunt, ne quidem si cupiant, quicquam ad gratiam dicere aliquando possunt. Nā res ipsæ vt incolumes sint, prouidendum est: illi, his ipsis quę in Philippi commodum agunt, gratiam ineunt. Tributum conferre iubebāt: illi nihil. bellum gerendum esse dicebat, & diffidendum: illi pacem agendam, donec circumuenti sunt. Cætera eodem ferè modo omnia, ne singula referam. Alteri igitur ea dicebant, quæ in præsentia delectarent: alteri, quæ ad incolumitatem in posterum retinendā pertinerent: eáque cum offensione coniuncta. Multa autem vulgus etiam postremò, non tam vel gratiæ causa, vel per ignorationé ferebat: quàm quod cedendum esse temporibus videbatur: postquam se omnino esse impares putabant. Quod idem, ita me amet Iupiter & Apollo, vereor, ne vobis etiam accidat, posteaquam videritis vos consilio nihil proficere. Atque eos qui vos eò redigunt, nō horreo, sed detestor. Aut enim de industria, aut per ignorantiā, in difficultatem adducūt rempublicam. Verùm absit, Athenienses, vt res eò redeant. Mori enim millies præstat, quàm per assentationem Philippo quicquam conficere, & aliquos vestri defensores abiicere. Præclara nunc Oritano populo relata est gratia, quòd Philippi amicis se commiserunt, Euphræū autem impulerunt. Præclara populo Eretriensium, quòd vestros legatos repulerunt, Clitarcho se dediderunt. Seruiunt illi sanè, flagris afficiuntur, & torquentur. Præclarè Olynthiis pepercit, qui vt Lasthenem magistrum equitum creauerunt, sic Apollonidem eiecerunt. Stultitiæ & ignauiæ est talia sperare, atque interim malè consulere, & nusquam officio fungi velle: iis autem qui hostiū causam agunt, audiendis, vrbem tanta magnitudine se incolere existimare, vt extra omne periculum posita sit. Atqui turpe illud est, si quid pòst acciderit, dicere: Quis verò putasset hæc futura? Hercule verò: illud enim atque illud faciendum fuerat: & hoc & hoc non faciendum. Multa nunc dicere possint Olynthij, quæ tum si præuidissent, non periissent: multa Oritæ, multa Phocenses, multa quicunque perierunt. Sed quídnam hæc eis prosunt? Dum nauis est incolumis, siue ea maior siue minor sit:

A desperatione reuocat Athenienses ad vigilātiam & prouidentiam.

tum decet & nautam, & gubernatorem, & omnem virum esse strenuum: vtq; nec de industria, nec imprudens, quisquam eam euertat, prouidere. Nam vbi mare superat, inane est studium. Quare nos quoque Athenienses, dum sumus incolumes: dum vrbem maximam habemus: dum opportunitates plurimas, dum existimationem honestissimam: quid agamus, iamdudum aliquis in hoc consessu libenter fortassis rogaret? Ego profectò dicam, atque etiam decernam: vt, si voletis, exequamini. Vbi ipsi in primis vim propulsamus, & instruimur, triremibus, pecuniis, & militibus dico (etenim si alij vniuersi in seruitutem consentiant, vobis certè pro libertate certandum est) hęc igitur omnia vbi instruxeritis, & Græcis declarueritis: cæteros iam conuocemus, & qui hæc edocturi sint, legatos passim dimittamus, in Peloponnesum, Rhodum, Chium, ad Regem Persarum inquam. Neque enim ab illius rationibus abhorret, ne istum euertere sinamus omnia. vt, si persuaseritis, socios habeatis & periculorum & sumptuum, si sit necesse: sin minus, rem saltem differatis. Quia enim cum viro, non cum coniunctæ ciuitatis viribus bellum est: ne hoc quidem nullum habet vsum: neque superioris anni legationes in Peloponnesum illæ fuerunt irritę, quas ego & Polyeuctus optimus ille vir, & Hegesippus, & Clitomachus, & Lycurgus, & alij legati passim obiuimus: neque accusationes. quibus rebus effecimus, vt ille represso impetu nec Ambraciam inuaderet, nec in Peloponnesum irrueret. Illud autem non dico, si ipsi nihil quod necesse est, pro nobismet ipsis agere velimus, alios esse cõuocandos. Etenim absurdum fuerit, vt qui ipsi sua deserunt, aliena se curare profiteantur, & dum præsentia negligunt, rerum futurarum metum aliis proponant. Non dico hæc: sed Chersonesitanis militibus pecuniã dico esse mittendam, & alia quæcunque postulat, facienda: ipsi autem nos instruamur, & fungamur officio primi: ac tum demum cæteros Græcos conuocemus, congregemus, doceamus, admoneamus. Hæc sunt ciuitatis tanta præditæ autoritate, quantam vos obtinetis. Sin putatis Chalcidenses Græciam seruaturos, aut Megarenses, vos molestias actionum vitaturos: non rectè putatis. Bene enim cum illis agitur, si eorum quisque manserit incolumis. Vobis, vobis id est agendum. Vobis maiores vestri munus & decus id per multa & præclara & magna discrimina partum reliquerunt. Sed si vnusquisque, quod cupit, id requirès sedebit, & hoc spectabit, ne quid sibi laboris capiendum sit: primùm nunquam eos inueniet qui rem gerant. Deinde metuo, ne omnia quæ nolumus, facere sit necesse. Nã si qui essent, iam olim inuenti essent, cum quidem vosipsi nihil agere velitis. Sed non sunt. Ego igitur hæc dico, hęc decerno: & puto nunc etiam res posse emendari, si hæc fiant. Si quis autem his melius aliquid habet: dicat & suadeat. Quod autem vobis probatum fuerit: id omnes deos precor vt sit ex vsu reipublicæ.

Peroratio, per enumerationem, & exhortationem.

τότε χρὴ καὶ ναύτιλον, καὶ κυβερνήτην, καὶ πάντ' ἀνδρα ἐφεξῆς A
σκοπεῖσθαι, ἐπειδὰν ὁ πόλεμος ἐπὶ θάλατταν ὑπάρχῃ.
μάταιος ἡ σπουδή· καὶ ἡμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἕως ἐσμὲν σῶοι, πόλιν μεγίστην ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλλιστον· τί ποιῶμεν, πάλαι τις ἢ δέως ἂν
ἴσως ἐρωτήσων κάθηται. ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ, καὶ χρήσω δέ,
ὥστε, ἂν βούλησθε, χειροτονήσετε, αὐτοὶ σκοπὸν ἀμείνω
μενοι καὶ διδασκόμενοι ξυμπρεσι, χρήμασι, καὶ στρατιώτας λέγω. καὶ γὰρ, ἂν ἅπαντες δουλεύειν δή του συγχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι, ὑμῖν γ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστέον. ταῦτα δὴ πάντα διδασκόμενοι, καὶ ποιησάντες τοῖς ἕλλησι φανερὰ τοῖς ἄλλοις ἤδη διακαλῶμεν,
καὶ τοὺς ταῦτα διδάξοντας ἐκπέμπωμεν πρέσβεις πανταχοῦ· εἰς Πελοπόννησον, εἰς Ῥόδον, εἰς Χίον, ὡς βασιλέα λέγω, οὐδὲ γὰρ τοῦ ἐκείνῳ συμφερόντων ἀφέξεται, τὸ μὴ τοῦτον ἐᾶσαι πάντα καταστρέψασθαι· ἵν' ἐὰν μὲν πείσητε, κοινωνοὺς ἔχητε καὶ τοῦ κινδύνου, καὶ τοῦ ἀναλώματος, ἂν τι δέῃ.
εἰ δὲ μή· χρόνους γε ἐμποιήσετε τοῖς πράγμασιν. ἐπειδὴ γὰρ
δεῖ πρός ἄνδρα, καὶ κατὰ σπουδὴν τῆς πόλεως ἰσχυούσης, ὁ πόλεμος οὐδὲ τότ' ἄχρηστον. καὶ νῦν ἀφ' ἑτέρου πρεσβείαν περὶ τὸν
Πελοπόννησον ἐκείναν, καὶ κατηγορίαν· ἃς ἐγὼ, καὶ Πολύθεκτος, ὁ βέλτιστος ἐκείνοσι, καὶ Ἡγήσιππος, καὶ Κλειτόμαχος
καὶ Λυκοῦργος, καὶ οἱ ἄλλοι, πρέσβεις πολλαχοῦ ἦλθομεν, καὶ ἐποιήσαμεν ὥστε σχεῖν ἐκεῖνον, καὶ μήτ' ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλθεῖν,
μήτ' ἐς Πελοπόννησον ὁρμῆσαι. οὐ μὰ τοι λέγω μηδὲν αὐτοῖς ὑπάρχειν αὐτῷ ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν, τοῖς ἄλλοις
πολλὰ διακαλεῖν καὶ δὲ εὐήθες, τὰ οἰκεῖα αὐτοῖς προσημαίνειν, καὶ ἀλλοτρίων φάσκειν κήδεσθαι· καὶ τὰ παρόντα προιεμένους, ὑπὲρ τῶν μελλόντων τοῖς ἄλλοις φοβεῖν. οὐ λέγω
ταῦτα· ἀλλὰ τοῖς μὲν σὺ χειροτονήσῃ, χρήματ' ἀποστέλλειν
φημὶ δεῖν, καὶ τἆλλα ὅσα ἀξιοῦσι ποιεῖν· αὐτοὶ δ' ὑπάρχειν
καὶ προθύμους εἶναι, καὶ προφάσεις ἃς χρὴ ποιεῖσθαι, τότε καὶ τοῖς
ἄλλοις ἕλλησι συγκαλεῖν, συνάγειν, διδάσκειν, νουθετεῖν.
ταῦτ' ἐξ πόλεως ἀξίωμα ἐχούσης, ἥλικον ὑμῖν ὑπάρχει.
εἰδ' οἴεσθε χαλκιδέας τινὰ ἑλλάδα σώσειν, ἢ μεγαρέας.
ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθε τὰ προσήκοντα; ἐκ ὀρθῶς οἴεσθε. ἀγαπητὸν γὰρ, ἂν αὐτοῖς σώζωνται τούτων ἕκαστοι. ἀλλ' ὑμῖν
τοῦτο προακτέον. ὑμῖν οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ μέγας ἐκτήσαντο, καὶ κατέλιπον. μετὰ πολλῶν, καὶ καλῶν, καὶ μεγάλων
κινδύνων. εἰδὲ ὁ βούλεται ζητῶν ἕκαστος καθεδεῖται, καὶ C
ὅπως μηδὲν αὐτὸς ποιήσῃ σκοπῶν· πρᾶττον μὲν, οὐδὲ μὴ
πρᾶξαι εὑρῃ τοὺς ποιήσοντας. ἔπειτα δέδοικα, ὅπως μὴ πάντα ὅσα οὐ βουλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γένηται. εἰ
γὰρ ἦσαν, εὕρηντ' ἂν πάλαι, ἕνεκα τοῦ μηδὲν ὑμᾶς αὐτοὺς
ποιεῖν ἐθέλειν. ἀλλ' οὐκ εἰσίν. ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα λέγω,
ταῦτα γράφω, καὶ οἴομαι ἥνιπερ ἐπανορθωθῆναι αὐτὰ
πράγματα, τούτων γιγνομένων. εἰδέ τις ἔχει τούτων τι βέλτιον. λεγέτω, καὶ συμβουλευέτω. ὅτι δ' ὑμῖν δόξει, τοῦτ', ὦ
πάντες θεοὶ, συνευνοοῖτε.

LIBANII ARGVMENTVM quartæ in Philippum orationis.

IDem & huius orationis argumentum est, quod præcedentis. neq; quicquam in ea inest amplius aut peculiare, præter illam de concordia rationem. Quum enim diuites à pauperibus dissentiant: Demosthenes operam dat, vt seditionem compescat: plebi suadens, ne diuitum fortunas publicet: diuitibus, ne lucellum illud quod è publico percipiunt, tenuioribus inuideant. Suadet etiam Athenienfibus, vt regis Persarum per legatos societatem expetant.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ κατὰ φιλίππου τεταρτου λόγου.

ΚΑὶ ἔστ' ὁ λόγος πρὸς αὐτὸν ὑπόθεσιν ἔχει τὴν φθάνουσαν· καὶ πλέον οὐδὲν, οὔτε ἴδιον, πλὴν τὸ περὶ τῆς ὁμονοίας πολίτευμα. διαφερομένων γὰρ τῶν πλουσίων πρὸς τοὺς πένητας, ὁ δημοσθένης κατατείνει πειρᾶται πρὸς τούτους· τῷ μὲν δήμῳ παραινῶν, μὴ δημοσιεύειν τὰς τῶν πλουσίων οὐσίας· τοῖς δὲ πλουσίοις, μὴ φθονεῖν τοῖς ἐπὶ θεωρίᾳ τοῦ δημοσίου λήμματος. πείθει δὲ τοὺς μὲν ἀθηναίους, καὶ πρὸς τὸν περσῶν βασιλέα, πρὸς συμμαχίας προσβάλλεσθαι.

ΔΗΜΟ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

A DEMOSTHENIS QVARTA IN PHILIPPVM oratio, X. Hieronymo Vuolfio Interprete.

ΚΑΙ σφόδρα οἶμαι δεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν βουλεύεσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει παρασκευάσασθαι πρὸς αὐτὰ εἰπεῖν, ἃ νομίζω συμφέρειν. οὐκ ὀλίγων δ' ὄντων ἁμαρτημάτων, οὐδ' ἐπὶ μικροῦ χρόνου συνειλεγμένων, ἐξ ὧν φαῦλος ταῦτ' ἔχει οὐδὲν ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ πάντων δυσκολώτατον εἰς τὸ παρὸν, ἢ ὅτι τὰς γνώμας ὑμεῖς ἀπεσκήκατε τῷ πραγμάτων· καὶ τοσοῦτον χρόνον σπουδάζετε, ὅσον αὖ κάθησθε, ἀκούοντες εἴ τι προσαγγελθήσεταί τι νεώτερον. εἶτ' ἀπελθὼν ἕκαστος ὑμῶν, οὐ μόνον οὐδὲν φροντίζει τοῦ αὐτῷ, ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται. ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια, καὶ πλεονεξία. ἧ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φίλιππος χρῆται, τοσαύτη τὸ πλῆθος, ὅσην ἀκούετε. ὅτι δ' οὐκ ἔνι ταύτης ἐπιεῖκειαν ὑπάρχειν ἐν λόγου καὶ δημηγορίας οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. καὶ γοῦν μηδ' ἀφ' ἑνὸς τοῦ ἄλλων τοῦτο μαθεῖν δύναιτό τις, ὡδὶ λογισάσθω. ἡμεῖς οὐδαμοῦ πώποτε, ὅπου τοῦ δικαίων εἰπεῖν ἐδέησεν, ἡττήθημεν, οὐδ' ἀδικεῖν ἐδόξαμεν· ἀλλὰ πάντων παντα χοῦ κρατοῦμεν καὶ προέσμεθα τῷ λόγῳ. ἆρ' οὖν δι' ταῦτ' ἐκεῖνος φαύλως ἔχει τὰ πράγματα, ἢ τῇ πόλει καλῶς πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἐπειδὰν γοῦν, ὁ μὲν, λαβὼν μετὰ ταῦτα βαδίζῃ τὰ ὅπλα, πᾶσι τοῖς οὖσιν ἑτοίμως κινδυνώδεσιν, ἡμεῖς ἢ καθώμεθα, οἱ μὲν εἰρηκότες τὰ δίκαια, οἷς δ' ἀκηκοότες εἰκότως οἰόμεθα τὰ ἔργα τοῖς λόγοις παρέρχεται. καὶ προσέχουσιν ἅπαντες, οὐχ οἷς εἴωμεν ἡμεῖς δικαίοις, ἢ νῦν ἂν εἴωμεν, ἀλλ' οἷς ποιοῦμέν, ὅτι ἢ ταῦτα, οὐδένα τῷ ἀδικουμένων σώζειν δυνάμενα. οὐδὲν γὰρ δεῖ πλέω προὶ αὐτῷ λέγειν. τοιγάρτοι διεσκόταν εἰς δύο μέρη ταῦτα, τῷ ἐν ταῖς πόλεσι, τῷ μὲν, εἰς τὸ μήτε ἀρχειν βίᾳ βούλεσθαι μηδενὸς, μήτε δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι· τῷ δ' εἰς τὸ ἄρχειν μὲν τῷ πολιτῷ ὑπάρχειν, ἑτέρῳ δ' ὑπακούειν, δι' ὅπου ποτ' ἂν οἴωνται τοῦτο δυνήσεσθαι ποιῆσαι. οἱ τῆς ἐκείνου προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων, καὶ δυναστειῶν ὑπηρετοῦντες, κεκρατήκασι παντα χοῦ. καὶ πόλις δημοκρατουμένη βεβαίως, οὐκ οἶδ' εἴ τις ὅστι τῷ πασῶν λοιπὴ, πλὴν ἡ ὑμετέρα. καὶ κεκρατήκασιν οἱ δι' ἐκείνου τὰς πολιτείας ποιούμενοι πᾶσιν, ὅσοις πράγματα πράττεται. πρῶτον μὲν πάντων, καὶ πλείστῳ, τῷ τοῖς βουλομένοις χρήματα λαμβάνειν, ἔχειν τὸν δώσοντα ἀεὶ αὐτῷ. δεύτερον δὲ καὶ οὐδὲν ἐλάττονι τούτου, τῷ δυνάμενον τὸ καταφρονεῖσθαι τοὺς ἐναντιουμένους αὐτοῖς, ἐν οἷς ἂν αἱτήσωσι χρόνοις, παρεῖναι. ἡμεῖς δὲ οὐ μόνον τούτοις * ὑπολειπόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἀλλ' οὐδὲ ἀνεγερθῆναι δυνάμεθα· ἀλλὰ μανδραγόραν πεπώκασιν, ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον ἔοικεν αὐθρώποις. εἶτ' οἶμαι (δεῖ γάρ, ὡς ἐγὼ κρίνω, λέγειν τἀληθῆ) ἄτοπα δοκιμάζεσθε καὶ καταφρονεῖσθε ὑπ' αὐτῶν· ὥστε τῷ ἐν αὐτῷ τῷ κινδυνεύειν ὄντων, οἱ μὲν, ὡς ἡ ἡγεμονίας ὑμῶν ἀπολέσουσιν. οἷς δ' ὡς τοῦ σωθῆναι δύσουσι τινὲς ἢ κὴ καθ' ἑαυτὸς ἀπιστεῖσθαι μᾶλλον, ἢ μεθ' ὑμῶν ἐλπίσαι. τὸ χαίρειν δὴ ταῦτα λέγω κὴ διεξέρχομαι· οὐ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι, μὰ τὸν Δία κὴ πάντας τοὺς θεοὺς, προαιροῦμαι· ἀλλ' ἵνα ὑμῶν ἕκαστος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ γνῶ κὴ ἴδῃ, ὅτι ἡ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνη, κὴ ῥᾳθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίοις βίοις οὕτω καὶ τὰς πόλεσιν, οὐκ ἀφ' ἑκάστου τῷ ἀμελουμένων

QVVM & grauibus vos, Athenienses,& reipublicæ necessariis de rebus deliberare putem: operam dabo vt ea dicam, quæ è republica esse arbitror. Quanquam autem pec cata non pauca sunt, neque paruo tempore cumulata, per quę in hæc mala incidimus: nihil tamen omnium est, Athenienses, in præsentia difficilius, quàm quòd vos animis à rebus gerendis abhorretis: & tantisper nauatis operam, dum sedetis, & auditis, vbi quid noui nunciatum fuerit: deinde vestrûm quisque digressus, non modò non curat ea, sed nec meminit. Ac petulantiæ quidem & auaritiæ, qua erga vniuersos mortales Philippus vtitur, tanta magnitudo est, quantam auditis. Eum autem non posse coherceri verbis & concionibus, nemo certè ignorat. Etenim si è nulla re alia id cognosci posset, ita considerandum esset: Nos nullo vnquam loco, cum de iure disputandum fuit, victi, nec iniuriam feciisse visi sumus: sed omnes vbique superamus, & vincimus oratione. Nunquid igitur propter ea illi res aduersæ sunt, aut reipublicæ prosperæ? Multum certè abest. Cum enim ille sumptis pòst armis progreditur, omnes fortunas alacriter in discrimen adducens: nos verò sedemus, postquam alij æqua diximus, alij audiuimus: fit, vt facta orationibus anteuertant, & omnes curent non æquitates quascunque nôs diximus, aut nunc dicemus, sed ea quæ facimus. Atqui eiusmodi ea sunt, vt neminem oppressum iniuria, seruare possint. neque enim plura de iis dici opus est. Proinde cum oppidani in duas hasce sint diuisi partes, alij, vt neque vi imperare velint, neque seruire cuiquam, sed in libertate & legibus ex æquo viuere: alij, vt ciuibus imperare cupiant, & alteri parêre, per quemcumque id se consecuturos putarint: ij qui illius sectam sequuntur, quique tyrannides & principatus concupiuerunt: vbique dominantur: & vrbs in qua constanter colatur libertas populi, haud scio an vlla sit reliqua ex omnibus, vestra excepta: & sunt, qui illius arbitratu præsunt oppidis, omnibus iis rebus quibus negotia conficiuntur, superiores, quorum illud primum omnium & maximum est, quòd præbitorem habent, ad eos corrumpendos, qui pecuniam accipere volunt. alterum, & nihilo minus hoc, quòd illis copiæ, quibus eorum aduersarij euertantur, quocunque tempore postularint, præstò sunt. Nos verò non his modò rebus sumus inferiores, Athenienses, sed nec expergefieri possumus, hominibus qui mandragoram, aut simile aliquod venenum biberunt, similes. Deinde (vera enim, vt ego iudico, fatenda sunt) eo vtique pacto in eam calumniam & contemptum venimus, vt qui in ipsis periculis versantur, partim de principatu vobis contradicant, partim de concilij loco: quidam etiam soli potius, quàm vobis adiutoribus, se defendere decreuerint. Qua tandem gratia hæc dico, & recenseo. (Neque enim, ita me amet Iupiter, omnésque dij, odium quæro.) eò, vt vnusquisque vestrum, Athenienses, hoc cognoscat, & videat, quotidianam segnitiem & socordiam, vt in priuata vita, sic e-

Attétio, & reprehẽsio ignauię Athenienſium, cum ſedulitatis Philippi, commemoratione.

Cauſa narrationis.

tiam in vrbibus, non in iis singulis quæ negligun- A
tur, statim animaduerti, sed in summa rerum oc-
currerere. Videtis Serrium & Doriscum: hæc e-
nim primùm neglecta sunt post pacem factam, quę
multis vestrûm nec nota sût fortasse: ea tamen tum
neglecta & despecta, perdidere Thraciam & Cerso-
bleptem socium vestrum. Rursus ea negligi cum vi-
deret, & nullis defendi vestris auxiliis: subruit Por-
thmum, & tyrannidem èregione Atticæ, tanquam
vallum, vobis obiecit in Eubœa. Hac neglecta,
Megara propemodum capta sunt. nihil curastis,
neque commoti estis harum rerum vlla: neque o-
stendistis hoc, vos ei hæc non permissuros. Antro-
nas largitionibus cum emisset, non multo pòst O-
rei potitus est. multa prætereo, Pheras, viam ad
Ambraciam, factas Elide cædes, alia infinita. Non
enim vt enumerarem vi subactos & iniuriis affe-
ctos à Philippo, hæc recensui: sed vt hoc vobis o-
stenderem, non desiturum omnes mortales vexa-
re, omnia suæ ditionis facere Philippum, nisi quis
eum prohibuerit. Sunt autem quidam, qui, prius-
quam rẽ perfectè audierint, statim interrogare so-
leant: Quid igitur est agendum? non vt eo audito, B
faciant (omnium enim vtilissimi essent) sed vt au-
diendi molestia liberentur. Dicendum tamen est,
quid sit agendum. Primum, Athenienses hoc certò
apud vos statuetis: Philppum bellum gerere cum
nostra republ. & soluisse pacem, & maleuolum at-
que hostem esse toti vrbi, & vrbis solo: addam et-
iam diis vrbanis, qui eum eradicent: cum nulla re
tamen æquè bellum gerere, vt cum forma reipu-
blicæ: neque per insidias quicquam aliud omni-
um moliri ac meditari magis, quàm vt eam destru-
at. idque necessariò quodammodo, nunc quidem
agit. Quod sic intelligetis. Imperare vult: eius rei
æmulos & aduersarios solos esse vos existimat. In
iurius est longo iam tempore: idque ipse sibi est
optimè cõscius. Quę enim vestra sunt, iis vtitur ad
omnia cætera defendẽda, & tutò tenenda. Si enim
Amphipolim & Potidæam amitteret: ne in Mace-
donia quidem tutò se manere posse existimaret. V
trûq; igitur scit, & se vobis insidiari, & vos id ani-
maduertere. Quia verò vos cordatos esse viros pu-
tat: iure se vobis inuisũ esse cẽset. Præter hæc tam
multa, cõpertũ habet, etsi cæterorũ omniũ potia-
tur, se, dum popularis status apud vos fuerit, nihil
firmi habiturum: sed, si quam cladem aliquando
acceperit (multæ autem homini accidere possunt)
fore, vt qui nunc vi tenentur, veniãt, & ad vos cõ-
fugiant. Non enim vos estis ipsi ad auaritiã & do-
minatũ vi obtinendũ à natura bene parati: sed ad
impediendum aliũ, quò minus & potiatur, & si te-
neat, vt eripiatis: deniq; ad vexandos imperij cupi-
dos, & omnes homines in libertatẽ asserendos, in-
structi. Nõ igitur vult vestrã libertatẽ sibi in rebus
aduersis esse formidòlosam. In quo non malę, nec
ignauæ sunt eius rationes. Primùm igitur hac de
causa hostis reip. est existimãdus, & popularis sta-
tus, irreconciliabilis. Secũdo loco certò tenendũ,
eum omnia quæ molitur atque apparat nũc, con-
tra nostram vrbem apparare. Neq; enim quisquã
vestrûm ita væcors est, vt Philippũ existimet, mala
in Thracia (quo .n. alio nomine appelles Drongi-
lum, & Cabylen, & Mastiram, & ea quæ nũc tenẽ-
re dicitur) hæc inquã eum appetere, & vt ea obti-
neat, & labores & hyemes & extrema pericula to
lerare: Athenienses aũt portus, & naualia, & tri-
remes, & argentifodinas, & tantos reditus, & locum

Consilium 1. Philippũ summa ope oppugnandum, quia insidiator & hostis.

ποιεῖ τιὼ αἰθησιν δύθεως· ἀλλ' ὅπῃ τᾷ κεφαλαίῳ τᾷ
πραγμάτων ἀπαντᾷ· ὁρᾶτε στέρριον καὶ δρείσιον (ταῦτα
γὰρ πρᾶτον ὠλιγωρήθη μᾶ τ' εἰρωνίω) ἃ πολλοῖς ὑμῶν
ὑπῆρ γνώριμά ὅστιν ἴστως. ταῦτα μὲν τοι τότε ἐαθέντα καὶ
παρορθθέντα, ἀπόλεσε θρᾴκιον, καὶ περιβλέπτην, σύμμα-
χον ὄντα ὑμῶν. πάλιν ταῦτ' ἀμελούμενα ἰδὼν, καὶ οὐδε-
μιᾶς βοηθείας τυγχάνοντα παρ' ὑμῶν· κατέσκωψε πορθ-
μὸν, & τυραννίδα ἀπαντικρὺ τᾶ ἀττικῆς· ἐπετείχισεν ὑμῖν
ἐν τῇ δυβοίᾳ. ταύτης ὀλιγωρουμένης, μέγαρα ἑαλω πε-
ρὰ μικρόν. ὐδὲν ἐφροντίσατε, ὐδ' ἐπεστράφητε ἐπ' οὐδενὶ
τούτων, ὐδ' ὑπεδέξασθε τ' ὅπ ἂν λέγῃ ἕψεσθε ταῦτα πει-
θόμενοι τᾷ ῥητορι. αἰζωνας ἐωρίατο. καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον, τὰ
ἐν ὠρεῷ πράγματ' εἰλήφει. πολλὰ δ' καὶ ὧδ' ἐγλείποι,
φερας, τ' ἐπ' ἀμβρακίαν ὁδὸν, τὰς ἐν ἡλίδι σφαγὰς, ἄλ-
λα μυρία. οὐ γὰρ ἂν ἐξαριθμήσοιμι τὰς ἐνβιασμένους, καὶ
τοὺς ἠδικημένους ὑπὸ φιλίππου, ταῦτα διεξελθὼν ἀλλ'
ἵνα τᾶθ' ὑμῖν ὅπερ διέξω, ὅτι ἐκεῖνος (πάντας μὲν ἀνθρώπους
ἀδικῶν· πάντα δ' ὑφ' αὑτᾷ ποιούμενος φίλιππος, εἰ μή
τις αὐτὸν κωλύσει. εἰσὶ δέ τινες, οἳ πρὶν ἀκοῦσαι τοὺς ὑπὲρ
τᾶ πράγματος λόγους, δύθεως ἐρωτῶσιν ἐρετέον, τί οὖν
χρὴ ποιεῖν; οὐχ ἵνα ἀκούσαντες πεισθῶσι) χρησιμώτατοι
γὰρ ἂν ἦσαν ἁπάντων) ἀλλ' ἵνα τ' λέγοντος ἀπαλλαγῶσι.
δεῖ δ' ὅμως εἰπεῖν, ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. πρᾶτον μὲν, ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι. τᾶτο παρ' ὑμῖν αὐτοὺς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ
πόλει φίλιππος πολεμεῖ, καὶ τ' εἰρωνίω λέλυκε· & κα-
κόνους μὲν, καὶ ἐχθρός ὅστιν ὅλῃ τῇ πόλει, καὶ τᾶ δ' πόλεως
ἑκάστου. πρᾶτον δ', καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει δοκοῦσιν, εἴπερ αὐ-
τὸν ἐξολέσειαν. οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον, ἢ τῇ πολιτείᾳ πο-
λεμεῖ· ὐδ' ὅπως βελτίω καὶ σκοπεῖ μᾶλλον ὐδὲν τᾶ ἁπάν-
των, ἢ ὅπως ταύτην καταλύσῃ καὶ τ' ἐξ αἰῶνος χρόνου
πονηρεύεσθαι δοκεῖ. λογίζεσθε γὰρ, ἀρχὴν βούλει). τούτου
δ' ἀγωνιστὰς μόνους ὑπέλιφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν
ἤδη χρόνον· καὶ τᾶτ' αὐτὸς ἄριστα συνοῖδεν ἑαυτῷ. οἷς γὰρ
οὖσιν ὑμετέροις ἔχει χρῆσθαι τούτοις ἅπασι τὰλλα βε-
βαίως κέκτη). εἰ γὰρ ἀμφίπολιν, καὶ ποτίδαιαν ᾤκειτο·
ὐδ' ἂν ἐν μακεδονίᾳ μᾶλλον ἀσφαλῶς ἦν ἓν οἷσθε, & αὐτ' ὑμῖν ὑπεβούλευον τᾷ, καὶ ὑμᾶς αἰσθανομέ-
νους εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως μισεῖν
αὐτ' ἦν εἰκός). πρὸς δ' τούτοις τοσούτοις ὄσιν, οἷσθ' ἁπλῶς,
ὅτι ὐδὲ αἱ ἁπάντων τᾶ ἄλλων ὕβρεις ὐδὲν ἐς αὐ-
τᾷ βεβαίας ἔχουσιν, ἕως αἱ ὑμεῖς δημοκρατῆσθε· ἀλλ', ἐάν
ποτε συμβῇ τι παῖσμα (πολλὰ δ' ἂν γένοιτο ἀνθρώ-
πῳ (ἅξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα, καὶ καταφθάξεται
πρὸς ὑμᾶς· ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι, καὶ
ταχεῖαι ἀρχλὼ εὖ πεφυκότες· ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλύ-
σαι, καὶ τ' ἔχοντ' ἀφελέσθαι, καὶ ὅλως σχολῆσαι τοῖς ἄρχειν
βουλομένοις, καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἐξε-
λέσθαι, δεινά. οὐκοῦν βέλτιον τοῖς αὐτὰ καταῤῥῆς τὼ παρ'
ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, οὐ κακῶς, οὐδ' ἀργῶς ταῦ-
τα λογιζόμενος. πρᾶτον μὲν δὴ, τέλου δεῖ χάριν ἐλθεῖν
ὑπειληφέναι τᾶς πολιτείας, καὶ τ' δημοκρατίας, ἀδιάλ-
λακτον ἐκεῖνον. δεύτερον δ' εἰδέναι σαφῶς ὅτι πάνθ' ὅσα
πράγματ' ἔνεστι, καὶ καταβάλλεται νῦν, ὑπὲρ τᾶδε
ἥμεραν πόλιν ὧδε καταβάλλεται. οὐ γὰρ οὕτως δυσπαθὴς ὅστιν
ὑμῶν οὐδεὶς, ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τὸν φίλιππον, τᾷ μὲν
ἐν θρᾴκῃ κακῶν (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι, δρογγίλον, καὶ
καβύλλη, καὶ μάσειραν, καὶ ἀνιῶ φασὶν αὐτὸν ἔχειν·)
τούτων μὲν ὑπομνησεῖν, καὶ ὑπὲρ τᾶδε ταῦτα λαβεῖν, καὶ πόνους, καὶ χειμῶνας, καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπομένειν
τᾷ δ' ἀθλιότητι λιμνῶν, καὶ νεωρείων, καὶ ξυλῶν, & τᾷ ἔργων τᾷ ἀργυρείων, καὶ τοσούτων πρόσοδον, καὶ τόπου

καὶ

καὶ δέξης (ὧν μήτ' ἐκείνῳ, μήτ' ἄλλῳ γένοιτο μηδενὶ, χει- A
ρώσασθαι μόνῳ τὴν πόλιν ὑμῶν ἢ μετέραν, κυριεῦσαι) οὐκ ἂν δύ-
ναιτ'· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμᾶς ἐᾶσειν ἔχειν. ἀλλ' ἦ τὴν μετα-
λιῶν, καὶ τὴν ὀλυρῶν τὴν ἐν τοῖς θρακίοις σιτοῖς, ἐν τῷ βα
ράθρῳ χειμάζειν. ἀκ ἔστι ταῦτα· ἀλλὰ κἀκεῖνα ἀλλ' ἢ τέ-
τταρα γένη κύριος, καὶ τὰ ἄλλα πάντα πραγματεύεται.
ταῦτα τοίνυν ἕκαστον εἰδόσι, καὶ γιγνώσκοντα παρ' αὐτοῖς,
δεῖ μὰ Δί' ἀρχὰς καλύειν πόλεμον ἢ τὰ βέλτιστα ὑπὲ
πᾶσι δικαίοις συμβαλλόντα. ἔστ' μὲν γὰρ ὅτῳ πολε-
μήσετε λαβεῖν * βουλομένῳ, οὐχ ἁ τῇ πόλει συμφέρει,
πράττειν. ὁρᾶτε γάρ, εἰ Δί' ἃ πρέσβεις παρεσπόνδησε φίλιπ
πος, ἢ δεύτερα, ἢ τρίτα) πολλὰ γάρ ἐστιν ἐφεξῆς) ἔγραψέ τις
αὐτῷ πολεμεῖν, οὐδ' ὁμοίως, ὥσπερ νῦν, ἀ γράφοντος Ἀθη-
ναίων ἀδήλου πόλεμον, καρδιανοῖς ἐβοήθει· ἀκ ἀνήρπασ μέ-
νος ἂν ὑπ' ἐκείνου τὰ ταῦτα γράψας, ἅπερ τότε ἅπαντες ἠπῶντο ἄν,
αὐτὸν καρδιανοῖς βεβοηθηκέναι· μὴ τοίνυν ζητεῖτε, ὄντινα,
ἀλλ' ὧν φίλιππος ἐξαμβρτάνει, μισήσετε· καὶ τοῖς παρ' ἐκ-
είνου μισθαρνοῦσι, * δίκαιον ἀσεβεῖν φαίνεται. μὴ δ'
αὐτοὶ χειροτονήσαντες πόλεμον, βάλεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς
ἐρίζειν, εἰ δέον, ἢ μὴ δέον ὑμᾶς τοῦτο πεποιηκέναι· ἀλλ' ὃν
ἐκεῖνος * πολεμεῖ τρόπον, τοῦτον ἀμύνεσθαι· τοῖς μὲν ἀμυνο- B
μένοις ἀδήλοις, χρήματα καὶ τἄλλα, ὧν αὐ δέονται, διδόντες·
αὐτοὶ δ' εἰσφέροντες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ κατασκευα-
ζόμενοι στράτευμα, ἵππους ταχείας, ἱππους, ἱππαγωγούς·
καὶ τἄλλα ὅσα εἰς πόλεμον. ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔστ' ὡς ἐγὼ
μεθ' ὑμῶν τοῖς στρατιώταις καὶ φίλιππον ἡγοῦμαι, ἀδὲν ἂν
ἄλλο, μὰ τοὺς θεούς, εὔξασθαι ποιεῖν τὴν πόλιν, ἢ ταῦτα, ἃ
νῦν ποιεῖτε. ὑστερίζετε, ἀναλίσκετε, ὅτῳ προσδώσετε τὰ
στρατεύματα. ζητεῖτε, δυσκεραίνετε, ἀλλήλοις αἰτιᾶσθε ἀφ'
ὅτου γ' ταῦτα γίγνεται, ἐγὼ διδάξω, καὶ ὅπως παύσε)· λέ-
ξω. ἁδὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν στρατευμάτων ἐξ
ἀρχῆς ἐνεστήσασθε, ἁδὲ κατεσκευάσασθε ὀρθῶς· ἀλλὰ τὸ
συμβαῖνον ἀεὶ διώκετε. εἶτ' ἐπειδὰν ὑστερίσητε· παύεσθε.
ἕτερον πάλιν ἐὰν συμβῇ τι προσπαρασκευάζεσθε, καὶ θορυβεῖ-
σθε. τόσῃ οὐχ ὕπως * ἔχει ἀκ ἐνεστι βοηθείας χρώμενοι, ἁ-
δὲν τῶν δεόντων πώποτε στρατεύσαι· ἀλλὰ καταλύσαν
τας δεῖ δύναμιν, καὶ βοφὼ ταύτην ποιήσαντας, καὶ ταμίας
δημοσίους, καὶ ὅπως ἔνι τὰ τῶν * χρημάτων φυλακὴν ἀκει-
βεστάτην γένεσθαι, ἅτε ποιήσαντας τὰ μὲν τῶν χρημάτων
λόγον, πρὸς τούτων λαμβάνειν τὸν ἢ τῶν ἔργων, πρὸς τὸ
στρατηγοῦ· καὶ μηδεμίαν στρατιὰν πρόφασιν τοῦ πλεῖν ἄλλοσε, ἢ
στρατεύειν ἄλλοτι, τῷ στρατηγῷ καταλείπειν· ἂν δ' οὕτω
ποιήσητε· καὶ τοῦτο ἐθελήσητε· ὡς ἀληθῶς ἔσειν εἰρήνην
διηνεκῆ, καὶ μένειν ὅπῃ τὸ αὐτῷ φίλιππον αἰσχυνάσετε· ἢ
πολεμήσετε ἀξίως. καὶ ἴσως ἂν ἴσως, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,
ὥσπερ ὑμεῖς νῦν πυνθάνεσθε τί ποιεῖ φίλιππος; καὶ σοὶ
πρόδηλα ἔσται, ἅττα ἐκεῖνος φρονήσει, σοῖ ποτε ἡ τῆς πόλεως
ἀπῆρκε δύναμις· ἣν * σὺ φανήσῃ)· εἰ δὲ τῷ δοκεῖ ταῦτα,
καὶ δαπάνης πολλῆς, καὶ πόνων πολλῶν, καὶ πραγματείας
εἶ· καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ (ἀνάγκη γάρ, ἀνάγκη πολλ' ἐστὶ τὰ
πολέμου γίγνεσθαι τὰ δυσχερῆ) ἀλλ' ἐὰν λογίσηται τὰ τῇ
πόλει μὴ ταῦτα γλυκύτερα, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν.
δίκη σοι λυσιτελοῦν, τὸ ἑκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν
γάρ ἐστί τις ἐγγυητὴς ἡμῖν θεῶν) οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε ἁδείς
ἂν γένοιτο ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγματος) * ὡς ἐὰν
ἄρχῃ ἡσυχίαν, καὶ ἅπαντα πρήσεται· οὐκ ἐᾶ αὐτοὺς ὑμᾶς
τελοῦντων ἐκεῖνος ἥξει· αἰσχρὸν μέν, νὴ τὸν Δία, καὶ πάν-
τας τοὺς θεοὺς καὶ ἀνάξιον ὑμῶν, καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει, καὶ τῶν προγεγονότων τοῖς προγόνοις· τῆς ἰδίας δα-
θυμίας ἕνεκα, τοὺς ἄλλους ἕλληνας ἅπαντας εἰς δουλείαν προέσθαι. καὶ ἔγωγε αὐτὸς μὲν τεθνάναι μᾶλλον αἱ', ἢ

& gloriam (quibus abſit vt vel ille, vel quiſquam alius, vrbe noſtra ſubacta, potiatur) non deſiderare: ſed futurũ eſſe, vt hæc vos habere ſinat: propter panicum autẽ & ſiliginem in Thraciis ſpecubus conditam, in Barathro hybernaturum? Non hęc ita sũt. Sed & illa, quò his potiatur, & reliqua molitur omnia. Hæc igitur vnuſquiſque ſcire & tenere debet: neque iubere mediusfidius, vt bellum decernat is, qui optimo animo vtiliſſima ſuadet. Id enim* eorũ eſt, qui detrectandi belli cauſam quærunt. non qui ea quæ ſint ex vſu reipublicæ, agere decreuerunt. Videtis enim, ſi quis propter ea, in quibus Philippus primùm, ſecundùm, aut tertiùm, fœdus violarat (multa enim ordine ſunt) decreuiſſet, ei bellum eſſe inferendum: is verò æquè vt nunc, nemine Athenienſium bellum decernente, Cardianis opem tuliſſet: an non abreptus eſſet è medio decreti autor, & omnes queſti eſſent, Philippum propter hoc decretum Cardianis opem tuliſſe? Ne igitur quæritote, quem pro Philippi delictis oderitis, & illius mercenariis dilaniandum obiiciatis: neque, ſi bellum ipſi decreueritis, velitis inter vos diſceptare, vtrum id vos feciſſe decuerit, vel non decuerit: ſed quemadmodum ille bellum infert, ita vos propulſate: iis qui nunc propulſant, pecuniam date, & cætera quibus egent: ipſi autẽ tributum cõferte, Athenienſes, & comparate exercitum, triremes celeres, equos, hippagines, & cætera quæ ad bellum requiruntur. Vt enim nunc res adminiſtramus, ridiculum eſt. Quin ipſum, etiam Philippum, ita me dij ament, optare puto, vt non aliud agat reſpublica noſtra, quàm quæ nunc agitis: ceſſatis, ſumptus facitis, cui res mandetis, quæritis, ſuccenſetis, alius alium accuſatis. Vnde autem iſta fiant, ego docebo: & quomodo compeſcenda ſint, dicam. Nihil vnquam, Athenięſes, ab initio rectè inſtituiſtis, aut inſtruxiſtis: ſed euentum ſemper aſſectamini: deinde, ſi ſerius veniſtis, ceſſatis. Rurſus, ſi quid aliud euenerit: inſtruitis vos, & tumultuamini: quum non ita ſit agendum. Neque enim fieri poteſt, vt mittendis auxiliis quicquam rectè vnquam conficiatur: ſed comparandus exercitus eſt, & huic de cõmeatu proſpiciendum, & publici quæſtores conſtituendi, & ea ratio ineunda, qua quàm accuratiſſimè poteſt, pecunia cuſtodiatur. Sic agendum eſt, & expenſi rationes à quæſtoribus repoſcendæ: rerum geſtarum, à duce: neque nauigandi aliò, aut aliquid aliud agendi cauſa vlla duci relinquenda. Quòd ſi ſic feceritis, & hoc volueritis: reuera iuſtam ſeruare pacem, & manere domi, ſuóque contentum viuere Philippum cogetis: aut bellum ex æquo geretis. Et fortaſſis, Athenienſes, fortaſſis, vt vos nunc ſciſcitamini, Quid agit Philippus? quò proficiſcitur? ſic & ille ſolicitus erit, quò noſtræ vrbis copiæ ſe contulerint, quò erupturæ ſint? Quòd ſi cui videntur hæc & magni ſumptus, & laboris ingentis atq; occupationis eſſe: omnino rectè videntur. Sed ſi reputet, quæ reipub. pòſit euẽtura ſint, niſi hæc facere voluerit: inueniet expedire, vt officiũ vltrò faciamus. Nam ſi quis deorum ſponſor nobis ſit (neque enim mortalium vlli tanta de re fides haberi poteſt) eum, ſi vos ocium agatis, & negligatis omnia, non tãdem vos ipſos inuaſurum: turpe tamen fuerit (ita me amet Iupiter, omnéſque dij) & indignũ vobis, & autoritate ciuitatis, & rerum à maioribus geſtarũ gloria, propter veſtrũ ociũ alios Græcos vniuerſos obiicere ſeruituti. Atque egomet emori me malĩ, quã

II. Bellum ab ipſis Atheniẽſib. & decernẽdum, & gerendum.

III. Legiones perpetuò alẽdæ.

huius consilij esse autorem. Verùm si quis alius id dicit, vobisque persuadet, esto: ne defendite vos, amittite omnia. Sin hoc nemini consultum videtur, sed contrarium præscimus omnes, quò plurib. eum potiri sinamus, eò nos acriorem illum & potentiorem hostē habituros: quid tergiuersamur? quid cessamus? quando, Athenienses, officio fungi volemus? quādo, me hercule, necessitas aliqua fuerit? Sed quæ liberorum hominum necessitas dici queat, ea non modò iam adest, sed olim etiam præteriit: at seruilis illa, ne quando ingruat, optādum est. Quid verò interest? Quod ingenuo homini maxima est necessitas rerum gestarum dedecus, eáq; maior haud scio an vlla sit: seruo autē, plagæ, & corporis cruciatus, quod absit vt fiat & dictu indignū est. Ac illud quidem, Athenienses ad ea esse segnes & tardos, quæ corporibus & facultatibus præstanda reipubl. sunt ab omnibus: non probandum est vllo modo. (Neque verbis est opus) veruntamen excusationis aliquid habet. Sed nec ea quæ audienda sunt, quæq; in deliberationem cadunt, audire velle: id verò meretur omnem reprehensionem. Vos autem nec audire, priusquam res ipsæ adsint, vt nunc: nec vlla de re deliberare soletis per ocium. sed dum ille se contra vos instruit, idem agere, & vicissim instrui cessatis: & si quis aliquid tale dixerit, eiicitis. Postquam autem perisse, aut obsideri aliquid intellexistis: tum demum auditis, & instruimini. Fuisset autē audiendi tempus, & comparandi sese, tum, cum vos noluistis: rei autem gerendæ, & vtendi apparatu, nunc cū auditis. Itaque his moribus soli mortaliū omnium, contrà quàm alij solent, factitatis. Nam omnes alij homines ante negotia deliberare solent: vos, post negotia. Quod igitur est reliquum, & olim factum oportuit, sed neque nunc serum est, id dicam. Nihil omnium rerum, ad ea negotia quę instant reipublicæ, perinde est opus vt pecunia. Vltrò autem felicitas quædam nobis offertur: qua si rectè vtamur, fortassis etiam nunc aliquid vtile confici poterit. Primùm enim, quib. Rex Persarum fidem habet, quosque de se bene esse meritos putat: hi oderūt, & bello infestant Philippum. Deinde qui adiutor & conscius fuit omnium Philippi contra Persarum regem instructionum, is abreptus est, & omnem rem non nobis accusantibus Rex audiet, quos propter priuatam vtilitatem verba facere putauerit: sed ex eo qui ipse egit, & administrauit. Quare fides habebitur accusationibus, & ea vestris legatis reliqua erit oratio, qua Rex maximè delectabitur: eum qui vtrosque læserit, communiter esse vlciscendum: dicent, Regi multo fore formidabiliorem Philippū, si nos priores inuaserit. Si quid enim nobis derelictis acciderit: securè in illum esse impetum facturum. Propter hæc igitur omnia, censeo legatos esse mittendos, qui cum Rege colloquantur: & simplicitatem istam deponendam, quæ vobis sæpe detrimento fuit: enimuerò barbarus est, & communis omnium hostis, & reliqua eius generis omnia. Ego enim, cum video esse quosdam, qui illum qui Susis & Ecbatanis degit: metuant, & reipubl. malè velle dicant: qui prius etiam ad rempub. nostram erigendam adiutor fuit, & nuper pollicebatur (quod si vos non accepistis, sed senatus consulto repudiastis, per illum quidem non stetit) de eo autem, qui in forib. adeò, propè in media Græcia crescit, prædone Grecorū, aliud aliquid dicat: demiror, eúmque metuo, quisquis ille sit, cūipse Philippum non metuat. Est

IIII. Societas Regis Persarum expetenda propter pecuniam.

A ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην. οὐ μέν, ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει, καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω· μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα προέσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ τοιοῦτον ὂν προῆσθαι ἅπαντες, ὅ τι ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον ἡγεῖσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ· τί ἀναδυόμεθα, ἢ τί μέλλομεν· ἢ ποτέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ; ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ἂν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι. οὐ μόνον ἤδη πάρεσμεν ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε. τὸ δὲ τῷ δούλων, ἀπροῤῥεῶς δήπου μὴ ἡγεῖσθαι, δεῖ. διαφέρει γάρ τι; ἢ ἔστιν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη, ἢ ὑπὸ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη· καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδα, ἂν τινα ἄν εἴποι τις. δούλῳ γ', πληγαί, καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός· ὃ μήτε ἡγεῖσθαι, οὔτε λέγειν ἄξιον. τὸ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρῶς διακεῖσθε, ἃ δεῖ τοῖς σώμασι, καὶ τοῖς οὖσι λειτουργῆσαι ἕκαστον ἔστι μὲν οὐκ ὀρθῶς ἔχον, ἔστω· πολλοῦ δεῖ μέν, ἀλλ' ἔχει γέ τινα πρόφασιν ὅμως. τὸ δὲ μηδ' ἅ δεῖ ἀκοῦσαι δεῖ, μηδ' ὅσα βουλόμενος προσπέσει, μὴ δι' ταῦτ' ἐθέλειν ἀκούειν, τοῦτ' ἤδη πᾶσαν ὑπερβάλλει κατηγορίαν. ὑμεῖς τοίνυν οὔτ' ἀκούειν πρὶν αὖ, ὥσπερ νυνί, αὐτὰ παρῇ τὰ πράγματα· οὔτε βουλεύεσθ' πρὶν ἂν ἀκριβῶς εἰδῆτε ἅπαντα. ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκεῖνος προδιαζῇ ἐφ' ὑμᾶς, ἀμελήσαντες τοῦτο ποιεῖν, καὶ παρασκευάζησθε, ῥαθυμεῖτε· καὶ ἐάν τις λέγῃ τι, ἐκβάλλετε. ἐπειδὰν δ' ἀπολωλὼς, ἢ πολιορκούμενόν τι πύθησθε τηνικαῦτ' ἀκριβῶς καὶ προσκαθίζεσθε. ὧν δ' ἀκμὴ κοινά, καὶ βεβουλευσθ' τότε καμεῖς, ὁθ' ὑμεῖς οὐκ ἠθελήσατε. πρᾶξαι δ' καὶ χρῆσθαι τοῖς παρεσκευασμένοις, νῦν ἡνίκ' ἀκούετε. τοιγαροῦν ἐκ τῶν τοιούτων ἐθῶν, μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων ὑμεῖς τοὐναντίον τοῖ ἄλλοις ποιεῖτε. οἱ μὲν δ' ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι, πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι· ὑμεῖς δ', μετὰ τὰ πράγματα. ὃ δὴ λοιπόν ἐστι, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, διαφέρει δ' οὐδὲ νῦν, τοῦτ' ἐρῶ. οὐδενὸς τῶν πάντων οὕτως ὡς χρημάτων δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ὑπάρχοντα πράγματα. συμβέβηκε δ' δυτυχήματα ἀπὸ ταὐτομάτου· οἷς, ἂν χρησώμεθα ὀρθῶς, ἴσως ἂν γένοιτο τὰ δέοντα. πρῶτον μὲν γὰρ, οἱ βασιλεὺς πιστεύει, καὶ διαφέτας ὑπέλαβεν αὐτὸν ἔχει μισοῦσι, καὶ πολεμοῦσι φιλίππῳ. ἔπειθ' ὁ πρᾶτων, καὶ συνειδὼς πάνθ' ὅσα φίλιππος κατὰ βασιλέως παρεσκευάζετο· οὗτος ἀναρπασθεὶς γέγονε· καὶ πάσας τὰς πράξεις βασιλεὺς αὐτὸς ἡμῶν κατηγορήσεται ἀκούσεται (οἷς ἴσως τοῦτο συμφέρον ἂν ἡγήσαιτο τοῦτ' ἰδίᾳ λέγειν) ἀλλὰ τὸ πρᾶξαν τοῦτο αὐτὸν, καὶ διοικοῦντος ὡς' ἔστι πρὸς τὰς κατηγορίας, καὶ λοιπὸν λόγον ἕξει τοῖς παρ' ὑμῶν πρέσβεσιν, ὃν βασιλεὺς ἥδιστα ἂν ἀκούσαιτο· ὡς τὰ ἀμφοτέρους ἀδικοῦντα, κοινῇ τιμωρήσασθαι δεῖ· καὶ ὅτι πολὺ τῷ βασιλεῖ φοβερώτερος ἔσθ' ὁ φίλιππος ἂν πρότερος ἡμῶν δηθῇ. εἰ δὲ ἐγκαλεῖ πόλεμόν τι ποιούμεθα ἡμεῖς ἀδίκως ἐπ' ἐκεῖνον ἤδη πορεύσεσθαι· ἴσως δὴ τούτων ἁπάντων, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς πρεβείαν ἐκπέμπειν· ἤ τις τῷ βασιλεῖ διαλέξεται· καὶ τὴν ἀβελτερίαν ἀποθέσθαι, δι' ἣν πολλάκις ἡλαττώθητε· καὶ δὴ βάρβαρος καὶ κοινὸς ἅπασιν ἐχθρὸς, καὶ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ γάρ, ὅταν ἴδω τινὰ, τῶν μέν, ἐκ συσσίτου καὶ ἐν ἐκβατάνοις δεδοικότα, καὶ κακόνουν ὄντα τῇ πόλει φάσκοντα· ὃς καὶ πρότερον συνεπηνώρθωσε τὰ τῆς πόλεως πράγματα· καὶ νεῦν ἐπιγέλλεται (εἰ δὲ μὴ ἐκεῖνος ἐκδέχοιθ' ὑμεῖς, ἀλλ' ἀπεφηνάμην ἐλλιώων, ἄλλοπ λέγοντα. θαυμάζω καὶ δέδοικα τοῦτον, ὅς τις ἂν ἦ ποτ' ἐγώ, ἐπεὶ δὴ οὐχοῖ τῶς φιλίππου. ἔστι

τοίνυν

τοίνυν τί προσθῶμεν ἢ ἄλλο, ὃ λυμαίνεται τὴν πόλιν; ἀπὸ βλασφημίας ἀδίκου, καὶ λόγων ἃ προσπιπτόντων δυσβελημύρον. εἶτα τοῖς μηδὲν τῶν δικαίων ἐν τῇ πόλει βλεμμύοις ποιεῖν, πρόφασιν παρέχει ἡ πάντων, ὅσα ἐκλείπει, δέον προσθά του τοῦτο γίγνεσθαι, ὅπως τοῦτ' ἀφήσετε τὴν αἰτίαν ἀναφερομένην. ὥστε ἃ πάνυ μὲν φοβοῦμαι λέγειν οὐ μέν, ἀλλ' ἐρῶ. οἶμαι γὰρ ἔξειν, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τὰ δίκαια, ὅπως τῶν συμφέροντι τῇ πόλεως, εἰπεῖν πρὸς τοὺς δυσπόρους· καὶ ὑπὲρ τῶν κεκτημένων τὰς οὐσίας πρὸς τοὺς ὅπως δεῖς· εἰ ἀφέλοιμι ἐκ μέσου τὰς βλασφημίας, ἃς ὅπως τῶν θεωρικῶν ποιοῦνταί τινες, οὐχὶ δικαίως· καὶ τὸ φόβον, ὡς ἃ ζημιοῦσθαι τοῦτο αὐτοῦ μεγάλου τινὸς κακοῦ· οὗ ἃ δὲν αὖ εἰς τὰ πράγματα μεῖζον εἰσενεγκάμεθα· οὐδ' ὅ, τι κοινῇ μᾶλλον ἂν ὅλην ὠφελήσειε τὴν πόλιν. ἅπασι γὰρ σκοπεῖτε. ἐρῶ γάρ, ὑπὲρ τῶν ἐν χρείᾳ δοκούντων εἶναι πρότερον. ὧν ποτ' ἃ πάλαι παρ' ἡμῖν, ὅτ', οὐ προσῆν τῇ πόλει τάλαντα ὑπὲρ ἑξακόσια, καὶ ἑκατὸν. οὐδεὶς ὅστις τῶν ἑπταρχιῶν δυναμένων ἃ δὲ τῶν εἰσφέρειν· ὃς τις οὐκ ἠξίου τὰ καθήκοντα ἀφ' ἑαυτοῦ ποιεῖν. ὁπόταν χρήματα ἃ περιῆν· ἀλλὰ καὶ ξένους ἔπλεον· καὶ χρήματα ἐλάγχανε· καὶ πάντα ἐποιεῖμεν τὰ δέοντα. μὴ ταῦτα ἡ τύχη, καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά· ἑξακόσια ἀντὶ τῶν ἑκατὸν τάλαντων, προσέρχεται, ἀδεινὸς οὐδὲν ζημιουμένου τῶν τὰς οὐσίας ἐχόντων· ἀλλὰ καὶ προσλαμβανόντων. οἱ γὰρ εὐποροι πάντες, ἔρχονται μεθέξοντες τούτου· καὶ καλῶς ποιοῦσι. τί ἂν πάθοντες, τοῦτο ὀνειδίζομεν ἀλλήλοις; καὶ προφάσει χρώμεθα τὴν μηδὲν τῶν δεόντων ποιεῖν; πλὴν εἰ δὲ τύχης βοηθεία γεγονότα, τοῖς ἀπόροις φθονοῦμεν. οἷς ἔτ' ἂν αἰτιασαίμην ἔγωγε, ἔτ' ἄλλον ἀξιῶ. οὐδὲ γὰρ ἐν τῇ ἰδίαις οἰκίαις ὁρῶ τὸν ἡλικίᾳ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους οὕτω διακείμενον· οὐ δι' ἄτοπα ἀγνώμονα, οὐδ' ἄτοπον τῶν ἄλλων οὐδένα· ὡς τε, εἰ μὴ ποιήσουσιν ἅπαντες, ὅσ' ἂν αὐτὸς ἃ φάσκοντα ποιήσειν οὐδὲν οὐδ' αὐτόν. καὶ γὰρ ἂν τοῖς τὰ κακώσεως εἴη νόμοις ἔτος τότε ἔνοχος. δεῖ γὰρ οἶμαι τοῖς γονεῦσι τὸ ὠφελιμοῦν ἐξ ἀμφοτέρων ἔργον, καὶ φιλεῖν τὸ φύσεως καὶ φιλεῖν τὸ νόμε δικαίως φέρειν, καὶ ἑκόντα ὑποτελεῖν. ὥσπερ τοίνυν ἑνὸς ἡμῶν ἑκάστου τὸν ὅτι γονεῦς· ὅτε συμπάσης τὸ πολίτως κοινοὺς δεῖ γονέας τοὺς σύμπαντας ἡγεῖσθαι καὶ προσήκειν τοὺς, καὶ ὅπως, ὧν πόλις δίδωσιν, ἀφελεῖσθαι τι· ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἦν τούτων, ἀλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδενὸς ὄντες ἐνδεεῖς προφθήσουσιν. τοὺς μὲν τοίνυν δυσπόρους ταύτῃ χρωμένους τῇ γνώμῃ, οὐ μόνον ἡγοῦμαι τὰ δίκαια ποιεῖν αὖ, ἀλλὰ καὶ τὰ λυσιτελῆ. τὸ γὰρ τὴν ἀπαγκαίων τινὰς ἀποστερεῖν, κοινῇ κακόνους ὅστις ποιεῖν πολλοὺς αἰθρόους τοῖς πράγμασι. τοῖς δ' ἐν ἐνδείᾳ, δι' ὃ δυχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες, καὶ κατηγορεῦσι δικαίως τοῦτ' ἀφελεῖν ἂν συμβουλεύσαιμι. διειμι δ' ὥσπερ ἄρτι, τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ὑπὲρ τῶν δυσπόρων οὐ κατοκνήσας εἰπεῖν τἀληθῆ. ἐμοὶ γὰρ, οὐδεὶς οὕτως ἄθλιος οὐδ' ὠμὸς εἶναι δοκεῖ τὸν γνώμην (οὔκουν ἀθλιωτάτων γε οἶμαι, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἄλλων) ὥστε λυπεῖσθαι, ταῦτα λαμβάνοντας ὁρῶν τοὺς ἀπόρους, καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεεῖς ὄντας. ἀλλὰ ποῦ σωφρόνως τὸ πρᾶγμα, καὶ ποῦ δυχεραίνεται; ὅταν τὸ ἀπὸ τῶν κοινῶν ἔθος, ὅλως τὰ ἴδια μεταβάζοντας ὁρῶσί τινας· καὶ μέγαν μὲν ὄντα παρ' ὑμῖν δίκαιος τὸν λέγοντα, ἀθάνατον δ' ἐνεκ' ἀσφαλείας ἑτέραν ἢ τὴν κρύβδην ψῆφον τὸ φανερῶς θορύβου. ταῦτ' ἀπιστίαν, ταῦτ' ὀργὴν ἔχει. δεῖ γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτοί, δικαίως ἀλλήλοις τῆς πολιτείας κοινωνεῖν· τοὺς μὲν δυσπόρους, εἰς μὲν τὸν βίον τὸ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας, καὶ ὠφελοῦντων μὴ ἀδικοῦντας· εἰς ἃ τοὺς κινδυνώδους, κοινὰ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας. τοὺς δὲ λοι-

A & alia res, quæ reipublicæ nocet, iniusta maledicentia, verbisque non conuenientibus adducta in inuidiam: quæ iis occasionem, qui nihil æqui agere volunt in republica suppeditat. Denique omnium quæ desunt, cum id ab aliquo fieri oporteat, in eam ré transferri culpam inuenietis. De qua omnino dicere vereor, sed dicam tamen. Puto enim me habiturum, quod ad reipublicæ vtilitatem, & pro pauperibus contra diuites dicam, & pro locupletibus contra egenos: si sublatis è medio conuitiis, quæ propter theatralem pecuniam quidam iniqui dicunt: & timore illo, non sine magno malo posse hoc consistere, omisso, audiueritis: quo nihil maius ad res gerendas conferre, nihil quod totam vrbem magis corroboret, præstare possumus. Sic autem considerate, verùm priore loco de iis dicam, quos premi apparet inopia. Non ita olim vectigalia nostræ ciuitatis centum & triginta talenta non superabant: & nemo ex ijs erat qui triremi præesse, aut conferre tributum poterat, qui non sua sponte sibi faciendum officium putaret, quòd pecuniæ copia non erat. Nam & triremes instructæ ibant, & pecunia in promptu erat, & omni officio fungebamur. Post hæc Fortunæ benigtas auxit rempublicam, vt talenta pro centum illis B quadringenta redeant, sine vllo diuitum detrimento, sed cum eorũ emolumento potius. Diuites enim omnes veniunt in partem eorum: & rectè faciunt. Qui fit igitur, vt id aliis alij exprobremus? & per eam speciem, facere quæ decent, recusemus? nisi forte auxilium pauperibus à Fortuna oblatum inuidemus: quos nec ipse reprehendo, nec censeo reprehendendos. Neque enim in priuatis familiis adolescentem erga seniores ita affectũ esse video, neque adeò vecordem aut ineptum quenquam omniũ, vt, nisi omnes ea agant quæ ipse agit, se quoque neget acturum esse quicquam. Is enim tum legibus malæ tractationis teneretur. Decere enim censeo, constitutam ab vtraq; stipem, & à natura & à lege, iustè reddi, & vltrò pendi. Sicut igitur vniuscuiusque nostrũm parens est aliquis: sic vniuersæ ciuitatis communes parentes, ciues vniuersi sũt existimandi: atque, adeò non eripiendum eis quicquam est, quod respublica largitur: vt, si horum nihil fieret, eis aliunde prospiciendum esset, ne qua re egerent. Quòd si locupletes in hac sententia sint: eos non modò æqua facturos puto, sed vtilia quoque. Nam rebus necessariis publicè fraudare aliquos, id efficere est, vt reipubl. multi malè velint. Inopibus autem suaserim, vt quæ res locupletibus oneri est. & de qua haud iniuria querũtur, eam remouerẽt. Progrediar autem eodem modo quo dudum, & pro diuitum defensione vera dicere non dubitabo. Mihi enim nemo ita inhumanus, aut crudeli animo esse videtur, nedũ Athenienſiũ, sed nec cæterorum: vt pauperes & rerum necessariarum egenos, capere ista cũ videt. ægrè ferat. Sed vbi colliditur res? in quo est difficultas? cum institutũ illud à publico ad priuatum transferre vident quosdam, & magnũ esse statim apud vos eius sententiæ autorem, & (quod ad securitatem quidem attinet) immortalem: atq; aliud esse occultum suffragium à manifesto plausu. hæc diffidentiam, hæc iracundiam mouent. Est enim, Athenienses, ex æquo & bono colenda reipub. societas: ita vti diuites vitam fortunásq; suas in tuto collocatas esse putent, deq; iis nõ solicitentur: in periculis autem, vt pro patriæ salute opes suas in cõmune cõferãt. Reliqui, vt cõ-

C

V. Discordia pauperum & locupletum tollenda è medio.

munia pro communibus habeant, iisque pro portione fruantur: priuata verò, pro propriis possessoris. Sic & parua vrbs magna fit, & magna conseruatur. Quæ igitur ab vtrisque præstanda esse videantur, hæc ferè sunt. Quo autem pacto ritè fieri queant, distinctius est explicandum. Sunt horum negotiorũ & perturbationis, multæ iam olim collectæ causæ: quas, si vobis audire cordi est, narrabo. Emoti estis, Athenienses, ex eo fundamento, in quo vos maiores vestri collocarũt: ac præesse Græcis, & legionib. instructis, omnes affectos iniuriis adiuuare, superuacanei & inanis esse sumptus, persuasũ vobis ab iis est, quorum istę sunt in republica actiones. ocium autem agere, & nusquam officio fũgi, sed singulatim omnia proiicere, & sinere, vt alij ea intercipiant, admirabilem felicitatem, & rem nullo cum periculo esse coniunctam putatis. Quæ dum fiũt, alius occupauit eum locum, quẽ vos tenere oportebat: is felix & magnus, & multorum dominus euasit: ídque meritò. Rem enim magnam & honorificam, & splẽdidam, de qua omni tempore maximæ vrbes inter se cõtenderũt: postquam & Lacedæmonij cladem acceperũt: & Thebani Phocensi bello occupati sunt: & vos negligitis: desertam suscepit. Proinde formido ad alios, multitudo sociorum & magnitudo potẽtiæ ad eũ deuẽnit: tantísque & talibus rebus Græci iam circunuenti sunt vniuersi: vt etiam quid consuli debeat, non sit in promptu. Quanquam autem Athenienses, hę res, vt ego iudico, omnibus sunt formidolosæ: nulli tamen omnium in maiore sunt periculo quàm vos: non eò tantùm, quòd vobis Philippus potissimum insidiatur: sed ob illud etiam quòd omnium estis ignauissimi. Quòd si rerũ venalium copiam & annonæ in foro vbertatem intuentes, iis deliniti estis, tanquam extra omne periculũ sit respublica: neque conuenienter, neq; rectè rem iudicatis. Forum enim & celebrita vel malè vel bene instructa, ex his rebus æstimari queat. Vrbs autẽ, quam perpetuò Græcis imperare velle, ac vel solam aduersaturam, & libertatis omniũ defensionem susceptura censeas: non, ita me Deus amet, è rerum venalium copia & vilitate æstimanda est: sed illud videndum, an sociorum beneuolentia freta sit? an armis valeat? hæc in vrbe consideranda sunt. Quæ malè se apud vos: & nõ bellè vniuersa habent. idq; ea ratione intelligetis, si cogitabitis, quando perturbatissimus fuerit Græcię status? nullum certè tempus hôc fuisse perturbatius, quisquam dicet. Omni enim superiori ætate, in duas has factiones diuisi fuerunt Græci. Lacedæmonios & vos: cæteri autem Græci, partim nobis, partim illis obediebant, Regi verò Persarũ per se quidem æquè apud omnes nulla erat fides: sed bello victis sibi adiungendis, tantisper fidem inueniebat, dum horum opes alteris æquasset. Pòst, iis quos conseruarat, non minus erat inuisus, quàm veteribus inimicis. Nunc verò Rex Persarum omnibus Græcis est coniunctus: nobiscum autem minimè omnium: nisi nunc ex parte correxerimus. Deinde patrocinia multa sunt, & vndelibet conciliantur. etsi autẽ principatum omnes sibi vendicant, desciscunt tamen quidam, & inuident, & diffidunt inter se, secus quàm oportebat: diuulsíque sunt singuli, Argiui, Thebani, Corinthij, Lacedæmonij, Arcades, nos. sed tamẽ, cũ in tot partes & tot principatus res Græcorũ sint diremptæ: si verum liberè dicendum est: apud horũ neminem Curias & prætor-

Reprehensio corrupti status, per quem Philippus creuerit, opibus Athenienſiũ imminutis

Α πυς, τὰ μὲν κοινὰ, κοινὰ νομίζοντας, καὶ μετέχοντας τὸ μέρος τὰ ἴδ ἑκάστου, ἴδια τ κεκτημένους. ὅπου καὶ μικρὰ πόλις, μεγάλη γίγνετ'. καὶ μεγάλη σώζετ'. ὡς μὲν οὖν εἴποι τις ἂν, ἃ παρ' ἑκατέροις εἶ δεῖ, ταῦτ' ἴσως ἔξιν. ὡς δ' ἥδιστ' ἂν ἐννόμως, διορθώσαιτ' δεῖ. πρῶ δ' παρόντων πραγμάτων, καὶ τ παραχῆς, πολλὰ πόῤῥωθεν ὅσι τὰ αἴτια· ἃ εἰ βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ἔξιν, ἐθέλω λέγειν. ἀξιώσητε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῆς ὑποθέσεως, ἐφ' ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι κατέλιπον· καὶ τὸ μὲν πρεσβεύεσθαι τῶν ἑλλήνων· τ δύναμιν σωτηρίαν ἔχοντας, πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν· πρόσεστον ἐπίδοτε εἶ), καὶ μάταιον ἀνάλωμα, ὑπὸ τῶν ταῦτα πολιτευομένων. τὸ δ' ἐν ἡσυχίᾳ δίκαιον, καὶ μηδὲν τῶν δέοντων πράττειν· ἀλλὰ πρῳημένοις καθ' ἓν ἕκαστον, πάντα ἑτέρους ἐᾶσαι λαβεῖν· θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν, καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν ἔχειν οἴεσθε. ἐπὶ δ τούτων παρελθὼν ὅπ τ τάξιν, ἐφ' ἧς ὑμῖν τεταχθαι πρόσηκεν, ἑτέρους, ὧν εὐδαιμόνων. καὶ μέγας, καὶ πολλῶν κύριος γέγονεν, εἰκότως. πρᾶγμα δ' ἔντιμον, καὶ μέγα, καὶ λαμπρὸν, καὶ πρὸ πάντα τὸν χρόνον αἰ μεῖσαι τῶν πόλεων πρὸς αὐτὰς διεφέροντο· λακεδαιμονίων μὲν ἠτυχηκότων· θηβαίων δ' ἀσχόλων, διὰ τ φωκικὸν πόλεμον, ἠλυσιτελούντων· ἡμῶν δ' ἀμελούντων· ἔρημον ἀνέκλητον. τοιγαροῦν, τὸ μὲν φοβεῖσθαι, τοῖς ἄλλοις· τὸ δ' συμμάχοις πολλοῖς, καὶ δυνάμεων μεγάλων ἔχειν, ἐκείνῳ πρόσηκε. καὶ τοσαῦτα πράγματα, καὶ τοιαῦτα ἤδη πρόσεστι τοῖς ἕλλησιν ἅπασιν, ὡς τε μὴ δ' ὅ, τι χρὴ συμβουλεύειν εὔπορον εἶ). ὄντων δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν παρόντων πραγμάτων πᾶσιν, ὡς ἐγὼ κρίνω, φοβερῶν· οὐδένες ἐν μείζονι κινδυνεύῳ τῶν πάντων εἰσὶν ὑμῶν· οὐ μόνον τῷ μάλιστα ὑμῖν ὀλιβουλεύειν φίλιππον· ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων ἀργότατα αὐτοὶ δρᾶκεῖσθαι. εἰ τοίνυν τὸ μὲν ὠνίων πλῆθος ὁρῶντες, καὶ τὴν δυετηρίαν τὴν κ τὴν ἀγορὰν· τούτοις κεκλήσθε, ὡς ἐν οὐδενὶ δεινᾷ τ πόλεως οὔσης. οὔτε πρεσβεύοντας, οὔτ' ὀρθῶς τὰ πράγματα κρίνετε. ἀγορᾶν μὲν γὰρ αὖ τις καὶ πανήγυριν, ἐκ τούτων, ἢ φαύλως, ἢ καλῶς παρεσκεύασται κείνοι. πόλιν δ' ἡδὺ ὑπείληφεν, ὃς ἂν τῶν ἑλλήνων ἄρχειν ἀεὶ βούληται, μόνην ἂν ἀντιπαθεῖν, καὶ τ πάντων ἐλευθερίας πρόσεσθαι· ἐμὲ δ' ἐκ τῶν ὠνίων, εἰ καλῶς ἔχει, δοκιμάζειν δεῖ· ἀλλ' εἰ συμμάχων δύναταί τις δύει, καὶ τοῖς ὅπλοις ἰσχύει, ταῦθ' ὑπὲρ τ πόλεως δεῖ σκοπεῖν, ἃ φαύλως ὑμῖν, καὶ οὐ καλῶς ἅπαντ' ἔχει. γνοίητε δ' ἄν, εἰ σκέψαισθε ἐκείνους ποτὲ μάλιστα ἐν ταραχῇ τὰ τῶν ἑλλήνων γέγονε πράγματα· οὐδένα γὰρ χρόνον ἄλλον, ἢ τὸν νυνὶ παρόντα, οὐδ' ἂν εἷς εἴποι. τὸν μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαντα, εἰς δύο ταῦτα διῄρητο, τὰ τῶν ἑλλήνων, λακεδαιμονίους, καὶ ἡμᾶς. τῶν δ' ἄλλων ἑλλήνων, οἱ μὲν ἡμῖν, οἱ δ', ἐκείνοις ὑπήκοον. βασιλεὺς δ', καθ' αὑτὸν μὲν ἅπασιν ὁμοίως ἄπιστος ἦ· τοὺς δ' κρατοῦντος τῷ πολέμῳ προσλαμβάνων, ἄχρις οὗ τοῖς ἑτέροις ἀξίσου ποιῆσαι, διεπιστεύετο. ἐπεὶ τ' οὐχ ἧττον αὐτ ἐμίσουν οὓς σώσειε, τῶν ὑπαρχόντων ἐχθρῶν ἐξ ἀρχῆς. νυνὶ δ', πρῶτον μὲν ὁ βασιλεὺς ἅπασι τοῖς ἕλλησιν οἰκείως ἔχει· καὶ πάντων ἥκιστα ἡμῖν, ἂν τι μὴ νυνὶ ἐπανορθωσώμεθα. ἔπειτα πρεσβείαι πολλαί, καὶ παντοδαπόθεν γίγνονται· καὶ τὸ πρεσβεύειν μὲν ἀντποιοῦνται ἅπαντες· ἀφεστᾶσι δ' ἔνιοι, καὶ φθονοῦσι, καὶ ἀπιστοῦσιν ἑαυτοῖς, οὐχ ὡς ἔδει· καὶ γεγόνασι καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι, ἀρχαῖοι, θηβαῖοι, κορίνθιοι, λακεδαιμόνιοι, ἀρκάδες, ἡμεῖς. ἀλλ' ὅμως εἰς τοσαῦτα μέρη, καὶ τοσούτας δυναστείας διῃρημένων τῶν ἑλλήνικῶν πραγμάτων (εἰ δεῖ καὶ ταληθῆ μετὰ παῤῥησίας εἰπεῖν) τὰ παρ' οὐδενὶ τούτων ἀρχεῖα καὶ βουλὴ-

βυλεύτηρια, ἐρημότερα αὖ τις ἴδοι τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων, ἢ τὰ παρ' ὑμῖν, εἰπόντος. ὅτε γὰρ φιλῶν, ὅτε πιστεύων, οὔτε φοβούμενος οὐδεὶς ὑμῖν διαλέγεται. αἴτιον δὲ τούτων. οὐχ ἕν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (ῥᾴδιον γὰρ ἂν ἐκ τῶν ἡμῖν μεταθεῖναι) ἀλλὰ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἐκ παντὸς ἡμάρτημένα τοῦ χρόνου. ὧν τὸ καθ' ἕκαστον ἐάσας, ἓν εἰς ὃ πάντα γε συμπέρανε, λέξω. δεηθεὶς ὑμῶν, ἂν λέγω τἀληθῆ μὴ παρρησίας, μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι. ἐκπέφευγε γὰρ τὰ συμφέροντα ἐφ' ἑκάστου τοῦ καιροῦ κἀκ μετειλήφατε ὑμεῖς μὲν τὸ σχολῆ καὶ τὴν ἡσυχίαν· ὑφ' ὧν κεκηλημένοι, τοῖς ἀδικοῦσιν ἀπιστεῖτε; ἔχετε· ἕτεροι δὲ τὰς τιμὰς ἔχουσι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα, οὐκ ἄξιον ἐξετάσαι νῦν· ἀλλ' ἐπειδάν τι τοῦ λοιποῦ φίλιππον ἐμπέσῃ, δύθ' ὑπαστὰς τις λέξει, ὡς οὐ δεῖ λῆρεῖν, οὐδὲ γράφειν πόλεμον, ὥσπερ ἄρτι δύθεως ἐξῆς· τὸ δὲ εἰρηνεύειν ἄγειν ὡς ἀγαθόν· καὶ τὸ ἔχειν δύναμιν μεγάλην, ὡς χαλεπόν· καὶ διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται· καὶ ἄλλοις λόγοις, ὡς ὅ οἶον δ', ἀληθεστάτοις λέγουσιν. ἀλλὰ δεῖ δήπου, τοῦτο μὲν εἰρηνεύειν ἄγειν, οὐχ ὑμᾶς πείθειν, οἵγε πεπεισμένοι κἀσθενὲς ἀλλὰ τὰ τὸ πολέμου πράττοντα. ἂν γὰρ ἐκεῖνος πειθῇ· τά γε ἀφ' ὑμῶν ὑπάρχει. νομίζειν δὲ δεῖ χαλεπὰ οὐκ ὅσα ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν· ἀλλ' ἃ πείσομεθα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν. καὶ τὸ διαρπασθήσεσθαι τὰ χρήματα, τῇ φυλακῇ δεῖν ἃς σωθήσεσθαι, κωλύειν· οὐχὶ τῇ συμφέροντος ἀφιέσθαι. καίτοι ἔγωγε, ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινας ὑμῶν διαρπασθήσεσθαι· ἃ καὶ φυλάττειν, καὶ κολάζειν τοὺς ἁρπάζοντας ἐφ' ὑμῖν ὅστις τῶν ἄλλων ἅπασιν ἐφεξῆς οὕτως φίλιππος ἁρπάζων, καὶ λυπεῖ, καὶ ταῦτα ἐφ' ὑμᾶς ἁρπάζων. τί ποτ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ μὲν οὕτω φανερὸς ἀδικοῦσα, καὶ πόλεις καταλαμβάνοντα, οὐδεὶς πώποτε τῶν εἶπεν ὡς ἀδικεῖ, καὶ πόλεμον ποιεῖ· τοὺς δὲ μὴ δεῖν ἔφασαν, μὴ δεῖσθαι ταῦτα συμβουλεύοντας· τούτοις πόλεμον ποιεῖν φασίν; ὅτι τοῦ αἰτίαν τῆς ἐκ τοῦ πολέμου συμβησομένων δυσχερῶν (ἀνάγκη γὰρ, ἀνάγκη, πολλὰ λυπηρὰ ἐν τῷ πολέμου γίγνεσθαι) τοῖς ἐκεῖ ὑμῖν τὰ βέλτιστα λέγειν εἰθισμένοις, ἅπαντες ἀπαθεῖναι βούλονται. ὑπολοιῶται γὰρ, ἐὰν μὲν ὑμεῖς ὁμοθυμαδὸν, ἐκ μιᾶς γνώμης, φίλιππον ἀμυνώμεθα· κἀκείνου κρατήσαντες ὑμᾶς, καὶ αὐτοὺς οὐκ ἔσεσθαι μισθαρνεῖν. ἂν δ' ὑπὸ τῶν φρόντων θορύβων ἀπασάμενοί τινας, πρὸς τὸ κρείττον ἐκπέσωμεν· αὐτοὶ μὲν τούτων κατηγορεῖτε τῆς ἀμφότερα ἔχειν· καὶ παρ' ὑμῶν δοκιμήσειν, καὶ παρ' ἐκείνου χρήματα λήψεσθαι· ὑμᾶς δ' ἐκ ἐκείνων δεῖ πολλῷ τούτων δίκαιον λαβεῖν. πολλὰ τῆς ἐκ ὑμῶν εἰρηνικότων λήψεσθαι. ἀ μὲν οὖν ἐλπίδες αἱ τούτων, αὗται· καὶ τὸ κατασκεύασμα τοῦ λόγου, ὡς ἄρα βούλονταί τινες πόλεμον ποιῆσαι. ἐγὼ δὲ εὖ οἶδα καὶ ἀκριβῶς, ὅτι οὐ χαίροντος Ἀθηναίων οὐδενὸς πόλεμον ποιῆσαι· καὶ ἄλλα πολλὰ φίλιππος ἔχει τῆς πόλεως· καὶ νῦν εἰς καρδίαν πέπομφε τὸν βοήθειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ πρόσποιεῖσθαι πολεμεῖν ἡμῖν ἐκεῖνον· αἰσχιστότατος πάντων ἂν εἴη, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι. ὅταν γὰρ οἱ ἀδικούμενοι ἀρνῶνται τὸ πρὸ ἀδικοῦντι προσπίπτειν· ἀλλ' ἐπειδὰν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἴῃ· τί φήσομεν τότε; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ὥσπερ οὐδὲ ὠρείταις, τῇ στρατιωτῇ ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ· οὐδὲ φεραίοις πρότερον, πρὶν ἢ πρὸς τὰ τείχη προσβαλεῖν· οὐδὲ ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἂν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῇν ἔχων· ἢ καὶ τότε τοὺς ἀμυνεῖσθαι κελεύοντας, πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ἅπαντα δουλεύειν; οὐδὲν ἄλλο γε οὐδὲν ἔνι. καὶ μὴν, οὐδὲ ἴσον ὑμῖν, καὶ πολὺ τῶν ἄλλων αὐθρώπων ἕνεκ' ὁ κίνδυνος. οὐ γὰρ

ria magis deserta videas à Græcorũ negotiis, quàm nostratia: meritò. neque enim siue amet, siue confidat, siue metuat, quisquam vos appellat. Causa verò harum rerum est non vna, Athenienses, (nam alioqui facilè mutaremus) sed multa & varia commissa ab omni æuo delicta sunt: quorum singulis omissis, vnum quò omnia tendunt, dicam: precatus à vobis, si vera liberè dixero, ne mihi succenseatis. Quęcunque fuerunt rei gerendæ occasiones, à proditoribus venditæ sunt. atque ocij sanè vos & tranquillitatis participes fuistis: quibus deliniti, dum iis qui vos lædunt, non grauiter irascimini, alij honores abstulerunt. Ac quæ ad cætera quidem attinent, ea non est exquirere nunc operæprecium: sed vbi aliqua Philippi mentio inciderit, statim quidã surgẽs dicit: Non esse nugandum, nec decernendum bellum: atque ordine collationem instituit: In pace viuere quàm præclarum? &, Magnum alere exercitũ, quàm difficilè? &, Quidam diripere volunt ærariũ: aliásque fabulas narrant, vt opinantur, verissimas. Verùm, pacem, vt seruetis, non vobis certè est persuadendum, quibus persuasum est: sed illi, qui rei militari vacat. Cui persuasum si fuerit: in vobis sanè mora nulla erit. Molesta autem existimanda sũt, non quæ tuendæ salutis causa insumpserimus: sed ea quæ perferemus, nisi hæc facere voluerimus: ac direptio ærarij, inuenta custodia qua conseruetur, prohibenda est, non desertione vtilitatis. Quãquam idipsum iniquo animo fero, si vestrũm quibusdam pecuniæ direptio est molesta: quam vobis & custodire, & peculatores punire licet: Philippus aũt Græciam vniuersam ordine sic diripiens, eámque cum vestro periculo diripiens, non est molestus. Quî fit igitur, Athenienses, vt eum qui tam apertè iniurias facit, & vrbes occupat: nemo vnquam iniustè facere, aut mouere bellum dixerit: qui verò non cõcedenda, neque negligẽda hæc esse suadent, eos bellum facere dicant? Quod causam secuturarum è bello difficultatum (necesse enim, necesse est multas oriri ẽ bello molestias) in eos, qui vestra causa optima dicere solent, vniuersi conferre volunt. Cẽsent enim si vos concorditer vnóque animo Philippum vlciscamini: & illum superatum iri à vobis & se, à quo mercedem accipiant non habituros. Sin à primis tumultibus irati aliquibus, ad exercenda iudicia conuertamini: tum se iis accusandis vtrumque consecuturos, & laudationẽ à vobis & largitionem ab illo: tum vos ob ea propter quæ ipsi mulctandi essent, pœnas de vestris defensoribus sumpturos. Ac spes quidem istorum hæ sunt. Hinc illud est, vt dicant, velle aliquos bellum facere. Ego verò exploratum habeo, cùm Athenienſium nemo bellũ decreuisset, tũ alia multa quæ nostræ vrbis sunt, tenere Philippum, tum nunc auxilia misisse Cardiã. Quòd si nos dissimulare volumus, eum bellum gerere nobiscum: mortaliũ omnium stolidissimus esset, si id coargueret. Nam si violati negãt, quid est violanti faciendum? Sed vbi nos ipsos inuaserit: quid tum dicemus? Ille quidem se bellum gerere negabit: sicut nec Oritis dixit, militibus in eorum agro versantib. nec Phæreis, priusquã in mœnia faceret impetum: nec Olynthiis ab initio, donec in ipsorũ agro cum exercitu adesset: num tũ quoq; dicemus, eos qui vim propulsare iubent, concitare bellũ? Proĩde illud restat vt seruiamus. neque enim quicquam est tertium. Neque verò nos in iisdem, quibus alij discriminibus versamur. Non enim

Proditores perstringuntur.

Occupatio, Philippũ reipsa bellum indicere: & exaggeratio periculi.

subigere nostram vrbem vult Philippus:non, sed funditus euertere.Satis enim intelligit, seruire vos neque velle : neque si velitis,posse. nam imperare consueuistis. Negotia verò ei facessere, si detur occasio, posse, plura quàm cæteros homines omnes. Quapropter vobis nõ parcet, si in potestatem suam redegerit. Tanquam igitur de aris & focis decertandum sit,sic statuendum vobis est: & qui se illi apertè vendiderunt,odio prosequendi, & in cruciatum abripiendi. Non enim possunt , non possunt externi hostes superari, antequam domesticos hostes puniueritis. Alioqui nequit fieri , dum in hos tanquam scopulos impingitis, quin sitis illis posteriores.Vndenam enim putatis,eum nunc in vos es se contumelioſum?Nam quid faciat,si hoc non facit,equidem non video: qui cùm alios benefaciendo,si nihil aliud,seducat , vobis iam minatur? veluti, Thessalos multis beneficiis pellexit in hanc seruitutem:neque dicendo quisquam consequi possit, quàm multis rebus infelices Olynthios , data prius Potidæa,multísque aliis,deceperit.Thebanos nunc pellicit, Bœotia eis tradita , posteaquam eos bello magno & difficili liberauit. Proinde hi omnes emolumẽto aliquo percepto, partim iam ea perpessi sunt quæ omnes sciũt: partim quicquid tandẽ casus tulerit,ferẽt.Vobis autẽ erepta quæ sint, taceo : sed in ipsa pacificatione quantis fraudati estis? quantis spoliati?nónne Phocensibus?nónne Pylis? nónne in Tracia,Dorisco, Serrio, Cersoblepte ipso? nónne Cardiam nunc habet, & confitetur? Cur igitur eo modo cum illis, & alia ratione vobiscum agit? quod in sola nostra republca inter omnes, impunitas agendæ hostium causæ datur: & siquis pecuniam acceperit, tutò apud vos dicendi potestatem habet, etsi vestris opibus spoliati sitis. Non tutumOlynthi fuisset,causamiPhilippi agere,nisi beneficij partem aliquam multitudo Olynthiorum è Potidææ fructibus percepisset. Non licuisset in Thessalia causam Philippi agere,nisi ad multitudinem Thessalorum , eiectis à Philippo tyrannis , & Pylæa restituta, beneficij pars peruenisset. Non fuisset Thebis tutum ante redditam Bœotiam , & Phocenses deletos. Sed Athenis , cum non modò Amphipolim & Cardianorum regionem Philippus eripuerit: sed & Eubœam contra nos tanquam arcem munierit: & nunc ad Byzantium accedat: tutum est defendere Philippum. Itaque istorum aliqui è mendicis repentè facti sunt diuites : ex ignobilibus & obscuris,clari atque illustres:vos contrà, è claris obscuti,è locupletibus egentes. Vrbis enim opes ego esse existimo,socios,fidẽ,beneuolẽtiam: quorum vos omnium estis inopes. Quæ quia negligitis, & ad istum modum res ferri sinitis: vt ille beatus & magnus & formidolosus est omnibus Græcis & Barbaris : ita vos deserti & humiles: prosperitate fori & annonæ splendidi : rerum earum quæ requiruntur instructione ridiculi. Non autem eo modo quosdam oratorum & vobis & sibimetipsis consulere video. Vos enim quiescere iubent,tametsi vos aliquis violarit:quum ipsi apud vos quiescere non possint, nemine eos violante. Quod si quis sine conuicio roget,Dic mihi,quamobrem , cum exploratum habeas Aristodeme (nemo enim talia ignorat) vt priuatorum hominum vitam esse tutam & ociosam, & extra periculum positam : sic eorum, qui versantur in republic.criminosam,& lubricam,& quotidianorum certami-

Proditores quibus fretus Philippus insultet Atheniensibus è medio tollendos.

In Aristodemũ, hominem in quietum, quietis sua forem.

A ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι τὴν πόλιν βούλεται φίλιππος ἡμῶν, οὐ' ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὔτε ἐθελήσετε, οὔτ' ἂν ἐθέλητε* δυνήσεσθε. ἄρχειν γὰρ εἰώθατε. πράγματα δ' παρέχειν αὐτῷ, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἁπάντων δυνήσεσθε. ἀλλὰ ταῦτα ὑμῶν οὐχὶ φείσεται, εἴπερ ἐγκρατὴς γένηται. ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἑκάστου ἐσομένου τ' ἀγῶνος ὑμῖν οὕτω προσήκει γνώσκειν, καὶ τοὺς πανουργότατος αὐτοὺς ἐκεῖνο φανερῶς μισεῖν, καὶ ἀποστυμπανίσαι. οὐ γὰρ ἔστιν οὐκ ἔστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐλθόντα κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε ἐλθεῖν· ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις, ὥσπερ προβόλοις προσπίπτοντας, ὑφελίζειν ἐκεῖνον. ἐπεὶ, πόθεν οἴεσθε τοῦτον ὑφελίζειν εἰς ὑμᾶς οὐδὲν γὰρ ἔμοιγε ἄλλο δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις εὖ ποιοῦντα, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη οἷον θετταλοῖς πολλὰ δούς, ὑπισχνεῖτο εἰς τοῦτο παρεῖσαν δουλείαν. οὐδ' ἂν εἴποιν δικαίως οὐδεὶς, ὅσα τοῖς ταλαιπώροις ὀλυνθίοις, πρότερον δοὺς Ποτίδαιαν, ἐξαπάτησε, καὶ πολλὰ ἕτερα. Θηβαίοις τανῦν ὑπάγεται, τοῦτο βοιωτίαν αὐτοῖς δόντα δεῖν, καὶ ἀπαλλάξας

B πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ. ὥς τε καρποσώμενοί τινα ἕκαστοι τούτων πλεονεξίαν· οἱ μὲν, ἤδη πεπόνθασιν, ἃ δὴ πάντες ἴσασιν· οἷσθ', ὅτι ἂν ποτε συμβῇ, πείσονται. ὑμεῖς δ' ὧν μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπῶ. ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσα ἐξηπατήσθε; πόσων ἀπεστέσθε; οὐχὶ φωκέας; οὐ πύλας, οὐχὶ τὰ ἐν θρᾴκῃ; δεξιόσκον; σέρριον; τὸν κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν καρδίαν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ ποτ' οὖν ἐκεῖνος τοῖς ἄλλοις καὶ ὑμῖν, οὐ τὸν αὐτὸν ῥόθιον προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῇ πασῶν πόλεων τῇ ἡμετέρᾳ, ἄδεια ἔσθ' ἑκάστῳ λέγειν δέδοται. καὶ λαβόντα χρήματα αὐτὸν ἀσφαλὲς ἔστι λέγειν παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφηρημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῷ ἦτε, οὐκ ἐᾷ ἀσφαλὲς λέγειν ἐν ὀλυνθῳ τὰ φιλίππου, μὴ συμβουλεύσαντος θάτερον τῇ πολλῶν ὀλυνθίων τῇ ποτίδαιαν καρπουῦσθαι. οὐκ ἐᾷ ἀσφαλὲς λέγειν ἐν θετταλίᾳ τὰ φιλίππου μὴ συμβουλεύσαντος τὸν πλείω τῶν θετταλῶν, τῇ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν φίλιππον αὐτοῖς, καὶ τὴν πυλαίαν ἀποδοῦναι. οὐκ ἐᾷ ἐν θήβαις ἀσφαλὲς, πρὶν ἢ τὴν βοιωτίαν ἀπέδωκε, καὶ τοὺς φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ' ἀθλιώτερον, οὐ μόνον ἀμφίπολιν, καὶ τὴν καρδιανῶν χώραν ἀπεστερηκότος φιλίπ-

C που ἄλλα καὶ κατασκευάζοντος ἡμῖν ὅπλ' ἐγχείρημα τὴν εὔβοιαν· καὶ νῦν ὅτι βυζάντιον παιρόντος· ἀσφαλὲς ἔστι λέγειν ὑπὲρ φιλίππου. ἐγὼ δέ τοι, τούτων μὲν οὐκ πάνυ ἐννοι, ταχὺ πλούσιοι γεγόνασι καὶ δι' ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων, ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι ὑμεῖς ἦτε, τοιοῦτον, οὐκ οἶδ' ἐνδόξων, ἄδοξοι· οὐκ δ' ἀπόρων, ἄποροι. πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι, συμμάχοις, πίστιν, εὔνοιαν, ὧν πάντων ἐστὲ ὑμεῖς ἄποροι. οὐκ ἂν τε, τούτων ὀλιγώτερος ὑμᾶς ἔχειν, καὶ ἐὰν τὸν ῥόπον τὰ πράγματα φέρεσθαι· ὁ μὲν, δυσαίμων καὶ μέγας, καὶ φοβερὸς πᾶσι τοῖς ἕλλησι καὶ βαρβάροις ἐστίν. ὑμεῖς δ' ἔρημοι, καὶ ταπεινοί. τῇ μὲν καὶ τ' ἀγαθὸν εὐτυχία, λαμπροί· τῇ δ' ὧν πέπονθε πράσσοντες, καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν ἂν ῥόπον πρὸς τε ὑμᾶς, καὶ πρὸς αὐτῷ εἰκὸς τῷ λεγόντων ὁρᾶν βουλόμενοι. ὑμᾶς μὲν γὰρ, ἡσυχίαν ἄγειν φάσι δεῖν, κἂν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτοὶ δ' οὐ δυνάμενοι παρ' ὑμῶν ἡσυχίαν ἄγειν, οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος. καί τοι, λοιδορίας χρὴ εἴ τις ἔροιτο· εἰπέ μοι, τί δὴ γιγνώσκων ἀκριβῶς * ἀνιστόδημε (οὐδεὶς γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀγνοεῖ) τὸν μὲν τῆς ἰδιωτικῆς βίον, ἀσφαλῆ, καὶ ἀπράγμονα, καὶ ἀκίνδυνον ὄντα· τὸν δὲ τῆς πολιτευομένων, φιλάπορον, καὶ σφαλερὸν, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν

ἡ μέρᾳ, ἀγώνων καὶ κακῶν μεστόν. οὐ τὸν ἡσύχιον καὶ ἀ- A
πράγμονα. ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις; αἱρῇ; τί ἂν εἴποις;
εἰ γὰρ ὃ βέλτιστον εἰπεῖν ἂν ἔχοις. τοῦτό σοι συγχωρήσαιμι
ἀληθὲς λέγειν ὡς ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ δόξης πάντα ταῦ-
τα ποιεῖς. θαυμάζω τί δήποτε σαυτῷ μὴν ὑπὲρ τούτων
ἅπαντα ποιητέον εἶναι νομίζεις, καὶ πονητέον, καὶ κινδυνευ-
τέον. τῇ πόλει δὲ προσῆκεν ταῦτα δι' ῥᾳθυμίαν συμ-
βουλεύεις. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὡς σὲ μὲν ἐν τῇ πό-
λει δεῖ τινα φαίνεσθαι· τὴν πόλιν δ' ἐν τοῖς ἕλλησι μηδε-
νὸς ἀξίαν εἶναι. καὶ μήν, οὐδ' ἐκεῖνό γε ὁρῶ. ὡς τῇ πόλει
μὲν ἀσφαλὲς τὸ τὰ αὑτῆς πράττειν· σοὶ δ' ὁπόσους κιν-
δύνους, εἰ μηδὲν τῶν ἄλλων πλέον προεργάσῃ· ἀλλὰ τοὐναντίον·
σοὶ μὲν ἐξ ὧν ἐργάζῃ καὶ προεργάζῃ, τοὺς ἐργάτας ὄντας
κινδύνους· τῇ πόλει δ' ἐκ τῆς ἡσυχίας. ἀλλὰ νὴ Δία, παν-
πόνηρα, καὶ παντάπασι δόξα σοι ὑπάρχει· ἵν' αἰσχρὸν ὄντι ἐν
σοὶ καταλύσαι τὴν πόλει δ' ὑπῆρξεν ἀνώνυμα, καὶ φαύ-
λως τὰ τῶν προγόνων; ἀλλ' οὐδὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει. σοὶ μὲν
γὰρ ἴσως κλέπτης ὁ πατὴρ, εἴπερ ἴσως ὅμοιός σοι· τῇ πόλει δὲ
ἡμῶν, ὡς πάντες ἴσασιν οἱ ἕλληνες δι' ὃν τῶν μεγίστων
κινδύνων ὑπὸ τῶν προγόνων ἡμῶν σεσωσμένοι· ἀλλὰ
γὰρ οὐκ ἴσως, οὐδὲ πολιτικῶς ἔνιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ τὰ
κοινὰ τὴν πόλιν πολιτεύονται. πῶς γὰρ ὅστις ἴσον τούτων B
μέν τινας ὄντα τοῦ δεσμωτηρίου προτίθησι, ἑαυτοὺς ἀγνο-
εῖν· τὴν πόλιν δ' ἢ προήσεσθαι τῶν ἄλλων ἑλλήνων τέως,
καὶ τὸ πρωτεῖον ἔχειν, νῦν ἐν ἀδοξίᾳ πάσῃ καὶ ταπεινότη-
τι καθεσθῆναι; πολλὰ τοίνυν ἔχων ἔτι, καὶ περὶ πολλῶν
εἰπεῖν, παύσομαι. ἐγὼ δὲ λόγον ἐνδεᾶ μοι δοκεῖ τὰ πρά-
γματα, οὔτε νῦν, οὔτε ἄλλοτε πώποτε φαύλως ἔχειν·
ἀλλ' ὅταν πάντ' ἀκούσαντες ὑμεῖς τὰ δέοντα, καὶ ὁμο-
γνώμονες ὡς ὀρθῶς λέγεται γιγνόμενοι τῇ λυμαί· εσθε, καὶ
διαφέρειν ταῦτα βουλόμενοι, ὅτι ἴσου κάθησθε ἀκροώ-
μενοι· οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτούς. ἴστε γὰρ δήπουθεν ἰδόντες ἀκρι-
βῶς, τίς μισθοῦ λέγει· καὶ τίς ὑπὲρ φιλίππου πολιτεύε-
ται· καὶ τίς ὡς ἀληθῶς ὑπὲρ τῶν βελτίστων· ἀλλ' ἵν' αἰτια-
σάμενοι τούτους, καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς γέλωτα καὶ λοιδορίαν
ἐμβαλόντες, μηδὲν αὐτοὶ τῶν δεόντων ποιῆτε. ταῦτ' ὄντα
ἀληθῆ μετὰ πάσης παῤῥησίας, ἁπλῶς, δυνάμενα, τὰ βέλτιστα
εἰρημένα, οὐ κολακείας, καὶ βλάβης, καὶ ἀπάτης λόγος με-
σὸς· ἀργύριον μὲν τῷ λέγοντι ποιήσων· τὰ δὲ πράγματα
τῆς πόλεως, τοῖς ἐχθίστοις ἐγχειρίζων. ἢ οὖν παυτέον τούτων
τῶν ἐθῶν· ἢ μηδένα ἄλλον αἰτιατέον, τὰ πάντα φαύλως ἔ- C
χειν, ἢ ὑμᾶς αὐτούς.

num & malorum plenam: nō quietam & ociosam, sed periculosā amplecteris? Quid respondeas? Nam si (quod optimū dicere posses, id te verè dicere concederemus) te honoris & gloriæ studio ista facere omnia: demiror equidem, cur tibi propter ista facienda esse omnia censeas, neque vllum vel laborem vel periculum recusandum: reipub. autem sis author, hæc per socordiam vt amittat? Neque enim illud dices, te oportere in repub. esse conspicuum: reipub. nullam esse oportere apud Græcos autoritatem. Quin nec illud video, reipub. tutum esse suum agere negotium: tibi periculosum, nisi te in aliena negotia curiosè ingesseris: Imò contrà tibi ex factis tuis & curiositate. extrema impendere pericula, reipub. ex ocio. At hercule auita & patria gloria te excitat, quam tibi turpe fuerit amittere: respublica verò nullam claritatem & celebritatem accepit à maioribus? Sed ne hoc quidem ita se habet. Tibi quidem peculator fuit pater, siquidem similis fuit tibi: à repub. verò nostra, vt omnes sciūt, Græci bis è maximis periculis, maiorum nostrorum temporibus, sunt liberati. Verùm non æqualiter, neque ciuiliter sua quidam & publica administrant. Quo pacto enim æquum est, istorum quosdam è carcere progressos, semetipsos ignorare: rem publ autem, quæ aliis Græcis hactenus præfuit, & principatum obtinuit, nunc in obscuritate omni & humilitate versari? Etsi autem habeo præterea quæ dicam multa, & de multis: desinam. neque enim penuria verborum vel nunc, vel vnquam aliàs, malus mihi rerum esse status videtur: sed cum vos audiuistis omnia quæ expediunt, & in eo consentitis, ea rectè dici: eos qui interturbare illa & peruertere student, ex æquo in hoc consessu auditis, cum non ignoretis eos. E primo enim aspectu certò scitis, qui mercede concionetur, & quis in repub. Philippo subseruiat, & quis reuera consultum rebus esse cupiat: & quis id agat, vt his reprehensis, re in risum & conuicium versa, nihil ipsi quod ad rem faciat, faciatis. Hæc vera sunt, magna cum libertate, simpliciter, ex beneuolentia, rectissimè dicta: non assentationis & detrimenti & impostura plena oratio: argentum allatura dicenti, reipub. negotia hostibus traditura. Aut igitur à talibus morib. est recedendum: aut deprauatio & clades rerum omnium adscribenda nemini, quàm vobis ipsis. Conclusio grauissima

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΤΗ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ, χαίρειν.

Πειδὴ πολλάκις μου πρέσβεις ὑποσείλαντος, ἵν' ἐμμείνωμεν τοῖς ὅρκοις, καὶ ταῖς ὁμολογίαις, οὐδεμίαν ἐποιεῖσθε ὑπερφυῆ ὠμότητα δεῖν πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, ὑπὲρ ὧν ἀδικεῖσθαι νομίζω. μὴ θαυμάσητε δὲ τὸ μῆκος τῆς ὑποσχέσεως. πολλῶν γὰρ ὑπαρχόντων ἐγκλημάτων· ἀναγκαῖόν ἐστι πρὸ ἁπάντων δηλῶσαι καθαρῶς. πρῶτον μὲν γὰρ νικίου τοῦ κήρυκος ἁρπασθέντος ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἐμῇ· οὐ τοῖς νόμοις ἐπεμνήσατε (ὑπὲρ ὧν δίκαιον) ἀλλὰ τὸν ἀδικούμενον εἵρξατε δέκα μῆνας· ἃς δ' ἔφερε παρ' ἡμῶν ὑποσχέσεις, ἀνέγνωτε ὑπὸ τοῦ βήματος. ἔπειτα θασίων ὑποδεχομένων τοὺς βυζαντίων ξένους, καὶ τῶν ληστῶν τοῖς βουλομένοις· οὐδὲν ἐφεωρίζετε τῶν συνθηκῶν, παῤῥησίᾳ λεγου-

LITERÆ PHILIPPI, XI. HIERONYMO VVOLFIO interprete.

PHILIPPVS SENATVI POpulóque Athenienſium S. D.

QVVM sæpe legatos ea de causa miserim, vt pactis & conuentis staremus, idque vos nihil mouerit: significandum vobis esse duxi, quibus in rebus iniuriam mihi fieri existimem. Ne verò miremini epistolæ prolixitatem. Quia enim multæ conquerendi causæ sunt, necesse est omnes perspicuè explicari. Ac primùm, Nicia caduceatore è mea ditione abrepto, tantum abest vt fontes multaueritis, vt æquum erat: vt eum affectum iniuria decem menses in vinculis etiam habueritis: nostrásque literas, quas ferebat, pro cõcione legeritis. Deinde quum Thasij Byzantiorum triremes & piratas quoslibet susciperent: id nihil vobis curæ fuit: quanquam in fœdere perscriptum Causa scribendi prolixiùs. I. Nicias caduceator abreptus.

est,pro hostibus esse habendos,quicunq;id faciant. Circa eadem tempora, Diopithes facta in regionem meam impressione, non modò Crobylen & Tiristasin,ciuibus in seruitutem abductis,diripuit: sed & finitimam Thraciam populatus, eóque violentiæ tandem est prouectus,vt Amphilochum,qui de captiuis redimendis legatus venerat, comprehensum, & in extremam necessitatem adductum, non nisi nouem talentis extortis, dimiserit: & hæc populo approbante fecit. Atqui cùm cæteris omnibus præconem & legatos violare, impiũ videtur: tum vobis in primis. Certè,quum Megarenses Anthemocritum sustulissent: tanta iracundia populus exarsit,vt eos mysteriis prohibiret, & in monimẽtum iniuria,statuam ante portas erigeret. Quid verò iniquius est, quàm vos ipsos nunc ea facere: quæ facta ab aliis tam iniquis animis tulistis? Præterea Callias vester imperator, vrbes in sinu Pagasitano sitas vniuersas cœpit, vobis fœdere,mihi societate coniunctas. Qui verò in Macedoniam nauigabant, eos omnes hostium loco habuit,& vendidit. Et propter hæc facinora vos eum publicis præconiis ornastis. Quare valde dubito,quid his per vos adiici possit,si palàm mecum bellum gereretis. Nam quum haud occultè dissentiremus:prædones emittebatis: eos qui ad nos nauigabant,vendebatis: aduersarios nostros iuuabatis: regnũ meum infestabatis. Ad eã denique iniquitatem & hostile odium progressi estis,vt etiam Persæ,missis legatis,persuadere studueritis,vt mihi bellum inferret.id quod maximè quiuis demiretur. Antequam enim is Ægyptũ & Phœniciã cepisset,decreueratis, vt si quid nouæ rei moliretur, non minus ego quàm cæteri Græci omnes, aduersus eum accerserer. Nunc verò tanta est odij vestri in me acerbitas,vt de ineunda cum eo contra me societate agatis. Atqui olim patres vestri (vt ego audio)Pisistratidis crimini dabant,quòd Persam ad Græcos opprimendos adducerent: Vos verò ea facere non pudet,ob quæ tyrannos accusare solebatis. Quin præter alia, senatusconsultis vestris inscribitis,mihique imperatis, vt Teren & Cersoblepten,quòd Athenienses sint, Thraciæ dominari sinam. Ego verò istos neque pactis de pace contineri memini vnà vobiscum: neque pilis inscriptos:neque Athenienses esse. Illud scio Teren contra vos mecum arma tulisse: & Cersoblepten, quum meis legatis seorsim dare iusiurandum cuperet, à vestris ducibus fuisse prohibitum: qui eum vestræ vrbis hostem declararent. Verùm istuc quomodo æquũ aut iustum est,quũ è re vestra est, eum vestræ vrbis hostem nominare: quum verò me calumniari vultis,eundem ciuem vestrum dictitare? Et Sitalce occiso,quem ciuitate donaueratis,statim eius interfectorem in amicitiam recipere:& propter Cersoblepten bellum nobiscum suscipere? Præsertim quum vobis exploratum sit,neminem eorũ qui talia munera accipiunt,vel leges, vel senatusconsulta vestra quicquam curare. Verùm, si omissis cæteris omnibus,breuiter dicendum est : vos ciuitatem dedistis Euagoræ Cyprio,& Dionysio Syracusio, illorúmq; posteritati. Si igitur his qui vtrosque eiecerunt,persuaseritis, vt actis in exilium imperia restituant : à me quoque illam Thraciæ partem recuperate, quã Teres & Cersobleptes tenuerunt. At si victores illorum ne verbo quidem appellandos censetis, mihi verò obturbatis : an non iure optimo vos vlciscar? Ac de his, quanquam plura haberem quæ vestri commemorare, quàm ea quæ dicta sunt, nolo: ne aut ipse videar vobis maledicere, aut vos ea audire molesta existimem. Illud tamen vos admonitos velim, vt ne quid temerè aduersus me statuatis, neue ea quæ à me facta sunt, in crimen vocetis. Nam si ea quæ à me facta sunt, vobis displicent, ea quæ à vobis facta sunt, mihi non placent. Quòd si vos ea quæ à me facta sunt, ratum habere nolitis, ego quoque ea quæ à vobis facta sunt, irrita esse patiar. Quòd si vos ea quæ à me facta sunt, ratum habere nolitis, ego quoque ea quæ à vobis facta sunt, irrita esse patiar. Quòd si vos ea quæ à me facta sunt, ratum habere nolitis, ego quoque ea quæ à vobis facta sunt, irrita esse patiar.

2. Thasiotũ iniuriæ non prohibitę.
3. Diopithis violentia.
4. Calliæ iniuriæ.
5. Legati ad Persarũ regẽ missi.
6. Teræ & Cersoblepte restitutio.

A
σῶν πολεμίους εἶ) τοὺς ταῦτα ποιοῦντας,ἔτι τοίνυν, ὦ ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Διοπείθης ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν,κρωβύλλου μὲν,ἣ τὴν πείσασιν,ἐξωνδραποδίσατο· τὴν δ' ὑπερεχῆ Θρᾴκην,ἐπόρθησε.τέλος δ' εἰς τοῦτο ἦλθε προδαναμίας, ὥς τε ἀμφίλοχον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἀπὸ Ἀχμαλώτων ἐλθόντα πρεσβευτὴν συλλαβὼν,καὶ τὰς ἑκατὸν μνᾶς ἃς ἔπραξε λυτρούμενος,ἀπελύσατο τάλαντον ἀργύρια. καὶ ταῦτα τῷ δήμῳ εὖ δοκοῦντα ἐποίησε. καί τοι τὸ προδαναμεῖν εἰς κήρυκα, καὶ πρέσβεις ἢ ἄλλους τε πάντων,ἀσεβὲς εἶ) δοκεῖ ἢ μάλιστα ὑμῖν.μεγαρέων οὖν ἀνθρώπους ἀπελθόντων,εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ὁ δῆμος, ὥς τε μυστηρίων μὴ εἴργειν αὐτούς· ὑπομνήματα δ' τῆς ἀδικίας ἔστησαν, ἀνδριάντα πρὸ τῆς πυλῶν. καί τοι πῶς οὐ δεινόν, ἐφ' οἷς πάσχοντες οὕτως ἐμισήσατε τοὺς δράσαντας· νῦν αὐτοὺς φαίνεσθε ποιοῦντας;καλλίας τοίνυν ὁ παρ' ὑμῖν στρατηγὸς τὰς μὲν πόλεις τὰς ἐν τῷ παγασίτῃ κόλπῳ κατοικουμένας,ἐλαβεν ἁπάσας,ὑμῖν μὲν ἐνόρκους,ἐμοὶ δ' συμμαχίδας οὔσας. τοὺς δ' εἰς μακεδονίαν πλέοντας,ἐπώλει, πάντας πολεμίους κρίνων.Ἃ δ' ταῦθ' ὑμεῖς ἐπῃνεῖτ' αὐτὸν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν. ὡς τε ἔγωγε ἀπορῶ,τί ποτ' ἔσαι ἢ νότερον,ἐὰν ὁμολογήσητέ μοι πολεμεῖν,ἢ δ' ὅτε φανερῶς διαφερόμεθα· λῃστὰς ἐξεπέμπετε· τὰς πλοίας ὡς ὑμᾶς,ἐπωλεῖτε· τοῖς ἐναντίοις ἐβοηθεῖτε· τὴν χώραν μου κακῶς ἐποιεῖτε. χρεὼν τοίνυν,εἰς τοῦτο προδαναμίας ἀφῖχθε καὶ δυσμενείας· ὥς τε καὶ πρὸς τὸ πέρσην πρέσβεις ἀπεστάλκατε, πείσοντας αὐτὸν ἐμοὶ πολεμεῖν· ὃ μάλιστα ἂν τις θαυμάσειε πρὸ μὲν δὴ τοῦ λαβεῖν αὐτὸ αἴγυπτον,καὶ φοινίκην· ἐψηφίσασθε,ἂν ἐκεῖνός τι νεωτερίζῃ,προδαναλεῖν ὁμοίως ἐμὲ,καὶ τοὺς ἄλλους ἕλληνας ἅπαντας ἐπ' αὐτόν. νῦν δ' τοσοῦτον ὑμῖν προδίεσται τὸ πρὸς ἐμὲ μίσος· ὥς τε πρὸς ἐκεῖνον συμμαχίας. καί τοι, τὸ παλαιὸν οἱ πατέρες ὑμῶν (ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι) τοῖς πεισιστρατίδαις ἐπετίμων, ὡς ἐπάγοιτο τὸν πέρσην ὅπη τοὺς ἕλληνας. ὑμεῖς δ' οὐκ αἰσχύνεσθε ταῦτα ποιοῦντες;ἃ διετελεῖτε τοῖς τυραννοῖς ἐγκαλοῦντες.ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις,καὶ γράφετε ἐν τοῖς ψηφίσμασιν,ἐμοὶ πρεσβεύοντες,πήρᾳ,καὶ περσοβλέπτῃ, ἐὰν θρᾴκης ἄρχειν,ὡς οἷας ἀθλιωτάτοις.ἐγὼ δ' τοῦτο,οὔτε τῷ προδοῦναι τὰ εἰρήνης συνθήκας οἵδε μεταχόντας ὑμῶν. οὔτ' ἐν τῇ σήλῃ ἀναγεγραμμένους· ὅτ' ἀθλιωτάτους ὄντας. ἀλλὰ πήρᾳ μὲν,μετ' ἐμοῦ στρατευόμενον ἐφ' ὑμᾶς· περσοβλέπτῃ δ',τοῖς παρ' ἐμοῦ πρεσβευταῖς,ἰδίᾳ μὲν τὰς ὅρκους ὀμόσαι προδυμούμενον,κωλυθέντα δ' ὑπὸ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν ἀποφαινόντων αὐτὸ ἀθηναίων ἐχθρόν. καίτοι,πῶς ὅτι τοῦτ' ἴσον ἢ δίκαιον· ὅταν μὲν ὑμῖν συμφέρῃ,πολέμιον εἶ) φάσκειν αὐτὸν τῆς πόλεως· ὅταν δ' ἐμοὶ συκοφαντεῖν βούλησθε· πολίτην ἀποδείκνυσθαι τὸν αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν;καὶ σιτάλκου μὲν ἀποθανόντος, ᾧ μετέδοτε τῆς πολιτείας, δίδυς ποιήσασθαι πρὸς τὸν ἀποκτείναντα φιλίαν· ὑπὲρ δὲ περσοβλέπτου πόλεμον αἱρεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς· καὶ ταῦτα σαφῶς εἰδότας, ὅτι τῷ λαμβανόντων τὰς δωρεὰς τὰς τοιαύτας, οὐδεὶς οὔτε τῷ νόμων, οὔτε τῷ ψηφισμάτων οὐδὲν φροντίζει τῷ ὑμετέρων. οὐ μὰν, ἀλλ' εἰ δεῖ πάντα τἄλλα παραλιπόντα σωτήριον εἰπεῖν· ὑμεῖς ἐδοτε πολιτείαν διαγόρᾳ τῷ κυπρίῳ,καὶ διονυσίῳ τῷ συρακουσίῳ,καὶ τοῖς ἐκγόνοις τοῖς ἐκείνων· ἐὰν οὖν πείσητε τοὺς ἐκβαλόντας ἑκατέρους αὐτῶν,ἀποδοῦναι πάλιν τὰς ἀρχὰς τοῖς ἐκπεσοῦσι· νομίζεσθε καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν θρᾴκην,* ὅσην τήρης,καὶ περσοβλέπτης εἶχεν. εἰ δ' τοῖς μὲν ἐκείνων κρατήσαιτε μήδ' ἐγκαλεῖν ἀξιοῦτε μηδὲν,ἐμοὶ δ' ἐνοχλεῖτε· πῶς δικαίως ὑμᾶς ἀμυνοίμην αὖ; ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ μὲν οὖν τέτταρα πολλὰ λέ-

λὰ λεγεν ἔχων ἔτι δίκαια· ὥδαλιπεῖν σεσαμεθῦμαι. A
καρδιανοῖς δέ φημι βοηθεῖν. γεγονὼς αὐτοῖς σεὸ τ εἰρή-
νης σύμμαχος· οὐκ ἐθελόντων ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς κρίσιν· πολ-
λάκις μὴν ἐμοῦ δεηθέντος, οὐκ ὀλιγάκις δ' ἐκείνων. ὥς τε
πῶς οὐκ αἰ εἶλε πάντων φαυλότατος, εἰ καταλιπὼν τοὺς
συμμάχους, μᾶλλον ὑμῖν φερντίζοιμι, τὴν πάντα μοι ξό-
πον ἐνοχλούντων, ἢ τὴν βεβαίως μοι φίλων ἀεὶ μενόν-
των; εἰ τοίνυν δεῖ μηδὲ τοῦτο ὥδαλιπεῖν. εἰς τοσοῦτον ἐ-
ληλύθατε πλεονεξίας, ὥς τε σεότερον μὴν ἐνεκαλεῖτέ
μοι τὰ σεσειρημένα μόνον. τὰ δ' ὑσολοιπόταλα, πεπαῤῥη-
σίων φασκόντων δεινὰ πεπονθέναι· σεοσετάξατε τῷ
στρατηγῷ, δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ὑσὲρ ἐκείνων. οἷς ἐγὼ
μὴν ἐπιωρησάμην ἐν δεξιστερᾷ, ἢ σεοσῆκεν· ἐκεῖνοι δὲ
εἰρήνης ὕσης, καταλαβόντες ἀλόντησον, ὅτε τὸ χωρίον, οὔτε
τοῖς* Φερυσίοις ἀσεέδοσαν, σέμψαντος ὑσὲρ αὐτῶν ἐμοῦ
πολλάκις· ὑμεῖς δ' ὧν μὴν ἠδίκησαν ἐμὲ πεπαῤῥήσιοι*
τούτων μὴν οὐδὲν ἐσεσκήψασθε· τ ἢ τιμωρίαν ἀκριβῶς
εἰδότες συνοφαντεῖτε. καί τοι, τ νῆσον οὐτ ἐκείνοις, ὅτε ὑ-
μᾶς ἀφειλόμην· ἀλλὰ τ λῆψιν σώσρατον. εἰ μὴν οὐ-
τοί φατε ὥδοσθῆναι σωστ: ἑτῳ. ληστὰς ὁμολογεῖτε B
καταπέμπειν. εἰ ἢ ἀκόντων ὑμῶν ἐκεῖνος κατεκράτει. τί
δεινὸν πεπόνθατε, λαβόντος ἐμοῦ, κ τ τόπον τοῖς πλέουσιν
ἀσφαλῆ παρέχοντος. τοσαύτην δὲ μὲ σοιεμὴν σεφνοιαν
τ ὑμετέρας πόλεως. κ διδόντος αὐτῇ τὴν νῆσον. οἱ ῥήτο-
ρες λαμβάνειν μὲν οὐκ εἶων, ἀσολαβεῖν ἢ συνεβούλευον.
ὅσως ὑσομείνας μὴν τὸ σεοστασσόμενον, τ ἀλλοτρίαν ἔ-
χειν ὁμολογῶ· μὴ σρεπόμενος ἢ τὸ χωρίον, ὕσσπος ἡγού-
μαι τῷ σλήθει. γνοὺς δ' ἐγὼ ταῦτα· σροὐκαλούμην κρι-
θῆναι σεὶ τούτων σεὸς ὑμᾶς· ἵν', εἰ μεν εμὴ γνωσθῇ, σαρ'
ἐμοῦ δοθῇ τῷ χωρίον ὑμῖν. ἐαν ἢ ὑμετέρα κριθῇ· τότε
ἀσοδῶ τῷ δήμῳ. ταῦτα δέ μου σολλάκις ἀξιοῦντος· ὑ-
μεῖς μὲν οὐ σροσείχετε· πεπαῤῥήσιοι ἢ τ νῆσον κατέλα-
βον. τί οὖν ἐχρῆν με σοιεῖν; οὐ δίκην λαβεῖν ὥδε τῷ
ὑσὲρ εὐσεβημότων τὰς ὅρκους; ἀ τιμωρήσασθε τὰς ἄτως ὑσὲρ η
φανῶς ἀσελαίνοντας; καὶ γὰρ, εἰ σεπαῤῥησίων ἦν ἡ νῆσος.
τί σροσῆκεν ἀσαιτεῖν ἀθηναίους; εἰ ἢ ὑμετέρα· σῶς οὐκ
ἐκείνοις ὀργίζεσθε, καταλαβοῦσι τ ἀλλοτρίαν; εἰς τοῦτο δὲ
σροσεβημκαμεν ἐχθρας· ὥς τε βουλόμενος ταῖς ναυσὶν εἰς τ
ἑλλήσσοντον ὥδαβαλεῖν· ἰνα καθέλω αὐτὰς ὥδαπέμ- C
ψαι δὲ χερρονήσου τῇ στρατᾷ· τῷ μὲν κληρούχων, κ τὸ
πολυκράτους δόγμα πολεμοῦντων ἡμῖν. ὑμῶν ἢ τοιαῦ-
τα ψηφιζομένων· τὸ ἢ στρατηγοῦ, βυζαντίους τε ὥδακα-
λοῦντος, κ διαγγέλλοντος σεὸς ἅπαντας, ὅτι πολεμεῖν
αὐτῷ σροσάπτεσε, αἰ καιρὸν λάβῃ. τοιαῦτα ἢ πάσχων, ὅ-
μως τ πόλεως, καὶ τῷ ξυμσάντων, κ τῆς χώρας ἀσεχόμην·
ἱκανὸς ὢν τὰ πλεῖστα λαβεῖν, ἢ πάντα. καὶ διατετέλεκα
σροκαλούμενος ὑμᾶς εἰς κρίσιν ἐλθεῖν, ὑσὲρ ὧν αἰτιώ-
μεθα ἀλλήλους· καί τοι σκοσεῖσθε, πότερον κάλλιόν ὄστιν,
ὅπλοις, ἢ λόγοις διακρίνεσθαι; καὶ πότερον αὐτοῖς ἔοι βεα-
βουλίας, ἢ σεῖσαί τινας ἑτέροις; καὶ λογίζεσθ' ὡς ἀληθές
ὄστιν ἀθηναίους, σασίοις μὲν κ' μυρωνείτας αἰσχύσαι
σεὶ σρύμνης διακρίναι λόγοις· αὐτοὺς ἢ σεὸς ἐμὲ μὴ
διαλύσασθαι, σεὶ ὧν ἀμφισβητοῦσι τ ξόπον τὸν ἄλλως
τε, καὶ γιγνώσκοντας, ὅτι νικηθέντες μὲν, οὐδὲν ἀσοβαλεῖ-
τε κρατήσαντες ἢ, λήψεσθε τὰ νεῖν ὑφ' ἡμῖν ὄντα. σαί-
των δέ μοι δοκεῖ ὥδαλογώτατον εἶναι, διότι σέμψαν-
τος ἐμοῦ σρέσβεις ἀσὸ τ συμμαχίας σάσης, ἵν' ὧσι μάρ-
τυρες, ζ βουλομένη σοιήσασθαι σεὸς ὑμᾶς δικαίας ὁμολογίας ὑσὲρ τῶν ἑλλήνων· ἀδὲ τὰς σεὶ τούτων λόγους ἐδέ-
ξασθε ὥδα τῷ σρισβεύοντων· ἄξιον ὑμῖν, ἢ τῷ κινδύνων ἀσαλλάξαι τὰς δυσχερεῖς ὑσοσσβύοντάς τι καθ' ὑμῶν· ἢ

re dicerem: prætermittere tamē ea statui. Cardianis autē me opitulari profiteor, quum illorū socius ante factam pacem fuerim: & vos sæpe à me, neq; rarò ab illis orati, venire in iudicium nolueritis. An non igitur essem omniū hominum nequissimus, si desertis sociis, vestri potius rationem haberē, qui omni modo me vexatis: quàm eorū, qui mihi cōstanter & semper amici esse perseuerant? Iā, si hoc quoque prętereundum non est, eò insolentia venistis, vt prius de suprà dictis tantùm me accusaretis: nuperimè verò, quum Peparethij secum crudeliter actū esse quererentur: vestro duci iussistis, vt me illorum vicem vlcisceretur. quos ego sanè clementius tractaui, quàm commeruerant: quum illi tempore pācis Haloneso occupata, neque insulam mihi, neque *præsidiarios milites, quos per legatos sæpe reposceram, reddidissent. Vos verò iniuriæ mihi ab illis illatæ nullam rationem habuistis, sed tantùm supplicij: cum satis sciatis, me Insulam nec vobis nec illis eripuisse: sed Sostrato piratæ. Quam si vos Sostrato tradidisse ipsi dicitis: piratas in eam misisse fatemini. Sin, vobis inuitis, vi obtinebat: quæ tādem in vos iniuria fuit, eā à me occupari, & locū tutum reddi nauigantibus? Etsi autem vestrā vrbem tanti faciebam, vt Insulam ei darem: tamen oratores vestri accipere prohibebant, recipiendam esse consulebant: vt, si quod imperabatur facerem, me alienā obtinere fateret: sin locum illum retinerem, populo suspectus fierem. Quibus ego cognitis, vltrò denūciaui, me de his in iudicio vobiscum disceptaturū, vt si mihi adiudicata esset, vobis à me daretur: sin iudicaretur vestra esse, populo eam redderē. Hæc me sæpe postulante, & vos cōtempsistis, & Peparethij insulam occuparunt. Quid igitur mihi faciendum fuit? non infligenda pœna fœdifragis? non vlciscendi, qui tam superbè insultabant? Nā si Peparethiorum fuit Insula, quo iure ab Athenienſibus repetita est? Sin vestra, cur nō eis irascimini, qui occuparint alienam? Eò porrò progressæ sunt nostræ inimicitiæ, vt, cum classem in Hellespontum perducere cuperem, coactus sim eam per Chersonesum cū exercitu comitari: quum vestri coloni ex decreto Polycratis bellum nobiscum gererēt, & vobis talia cōprobantibus & duce vestro Byzantios accersente, & apud omnes missis nunciis diuulgante, se iuberi à vobis, vt, si daretur occasio, bellum gereret. His modis quū tractarer: tamen & vrbi vestiæ, & triremib. & agro peperci: quamuis plerisque potiri possem, vel potius omnibus: & vos ad eas, quæ inter nos essent, controuersias, disceptatione dirimendas, perpetuò prouocaui. Atqui considerate, vtrum honestius sit, vrbis an armis lites finiri? & vtrū magis deceat, vt ipsi arbitri simus: an verò vt aliis arbitrium deferamus? Reputate etiam quàm absurdum sit, Thasios & Maronitas litem de Stryme, disceptatione finire cogi ab Athenienſibus: ipsos aūt ea de quibus ambigunt, mecum ad eundem modū non transigere? Præsertim quum sciatis, vos, si succubueritis, nihil amissuros: sin viceritis, potituros his, quæ nunc in nostra manu sunt. Sed illud omniū iniquissimum mihi videtur: quòd, cum legatos ex omni sociorum cōuentu misissem, vt testes essent: cúmque vellem de Græcis ea vobiscum pacisci, quæ iusta essent: legatorum orationem ne de his quidem admisistis: quamuis in vestra manu esset, aut eos liberare periculis, qui malè de nobis suspicabantur: aut palàm conuincere, me omniū hominū esse improturpes, & volentem facere pacem. Cardianis autē me opitulari profiteor, quum illorū socius ante factam pacem fuerim: & vos sæpe à me, neq; rarò ab illis orati, venire in iudicium nolueritis. An non igitur essem omniū hominum nequissimus, si desertis sociis, vestri potius rationem haberē, qui omni modo me vexatis: quàm eorū, qui mihi cōstanter & semper amici esse perseuerant? Iā, si hoc quoque prętereundum non est, eò insolentia venistis, vt prius de suprà dictis tantùm me accusaretis: nuperimè verò, quum Peparethij secum crudeliter actū esse quererentur: vestro duci iussistis, vt me illorum vicem vlcisceretur. quos ego sanè clementius tractaui, quàm commeruerant: quum illi tempore pācis Haloneso occupata, neque insulam mihi, neque *præsidiarios milites, quos per legatos sæpe reposceram, reddidissent. Vos verò iniuriæ mihi ab illis illatæ nullam rationem habuistis, sed tantùm supplicij: cum satis sciatis, me Insulam nec vobis nec illis eripuisse: sed Sostrato piratæ. Quam si vos Sostrato tradidisse ipsi dicitis: piratas in eam misisse fatemini. Sin, vobis inuitis, vi obtinebat: quæ tādem in vos iniuria fuit, eā à me occupari, & locū tutum reddi nauigantibus? Etsi autem vestrā vrbem tanti faciebam, vt Insulam ei darem: tamen oratores vestri accipere prohibebant, recipiendam esse consulebant: vt, si quod imperabatur facerem, me alienā obtinere fateret: sin locum illum retinerem, populo suspectus fierem. Quibus ego cognitis, vltrò denūciaui, me de his in iudicio vobiscum disceptaturū, vt si mihi adiudicata esset, vobis à me daretur: sin iudicaretur vestra esse, populo eam redderē. Hæc me sæpe postulante, & vos cōtempsistis, & Peparethij insulam occuparunt. Quid igitur mihi faciendum fuit? non infligenda pœna fœdifragis? non vlciscendi, qui tam superbè insultabant? Nā si Peparethiorum fuit Insula, quo iure ab Athenienſibus repetita est? Sin vestra, cur nō eis irascimini, qui occuparint alienam? Eò porrò progressæ sunt nostræ inimicitiæ, vt, cum classem in Hellespontum perducere cuperem, coactus sim eam per Chersonesum cū exercitu comitari: quum vestri coloni ex decreto Polycratis bellum nobiscum gererēt, & vobis talia cōprobantibus & duce vestro Byzantios accersente, & apud omnes missis nunciis diuulgante, se iuberi à vobis, vt, si daretur occasio, bellum gereret. His modis quū tractarer: tamen & vrbi vestiæ, & triremib. & agro peperci: quamuis plerisque potiri possem, vel potius omnibus: & vos ad eas, quæ inter nos essent, controuersias, disceptatione dirimendas, perpetuò prouocaui. Atqui considerate, vtrum honestius sit, vrbis an armis lites finiri? & vtrū magis deceat, vt ipsi arbitri simus: an verò vt aliis arbitrium deferamus? Reputate etiam quàm absurdum sit, Thasios & Maronitas litem de Stryme, disceptatione finire cogi ab Athenienſibus: ipsos aūt ea de quibus ambigunt, mecum ad eundem modū non transigere? Præsertim quum sciatis, vos, si succubueritis, nihil amissuros: sin viceritis, potituros his, quæ nunc in nostra manu sunt. Sed illud omniū iniquissimum mihi videtur: quòd, cum legatos ex omni sociorum cōuentu misissem, vt testes essent: cúmque vellem de Græcis ea vobiscum pacisci, quæ iusta essent: legatorum orationem ne de his quidem admisistis: quamuis in vestra manu esset, aut eos liberare periculis, qui malè de nobis suspicabantur: aut palàm conuincere, me omniū hominū esse impro-

7. Cardianis negatū ius.

8. Peparethiorū supplicium & Haloncesus

10. Detrectatio iuris.

11. Legati repudiati.

9. Nauigatio in Hellespontum hostiliter intercluſa.

bissimum. Ac populo quidem illa erant vtilia, sed è re oratorum non erant. Nam qui vestræ ciuitatis morem tennet, pacem eis bellum esse, & bellum pacem affirmant: quum à ducibus vel patrocinando, vel calumniando pecuniam extorqueant: & tum nobilissimis ciuibus, tum exterorum celeberrimis conuiciando pro concione, id captent, vt populares esse videantur. Facilè mihi quidem esset, si paululum pecuniæ dilargiri velim, eorum compescere maledicentiam, & efficere vt nos laudibus euehe-

12. Controuersia de Amphipoli.

rent. Sed me puderet, vestram beneuolentiam ab istis mercari: qui præter cætera tam confidentes sunt, vt iam de Amphipoli mouere nobis controuersiam non dubitent. pro qua ego me puto longè dicturum æquiora, quàm istos qui illam sibi vendicant. Siue enim eorum fit, qui primi deuicerunt: an non iure nos illam habemus? quum Alexander auus noster oppidum illud primus occuparit: vnde etiam de primitiis captorum Medorum, Delphis auream statuam dedicauit. Siue hoc aliquis in dubium vocat, & eorum fieri cēset, qui postremi potiantur: hoc etiam ius penes me est. Expugnatis enim illis, qui vos eiecerant, & à Lacedæmoniis ibi collocati fuerant, oppidum cœpi. Atqui omnes in vrbibus habitamus, vel à maioribus acceptis, vel bello subactis. Vos aũt qui neque primi potiti estis, neque nunc obtinetis: sed minimum tempus in illis locis consedistis: vrbem eam vestram esse contenditis: idque, quum ipsi vrbis possessionem nobis euidentissimo testimonio confirmaueritis. Sæpe enim in literis me de ea mentionem faciente: censuistis eam iustè à me teneri. Pacem etiam fecistis, me vrbem illam & societatem vestram eâdem pa-

Indictio belli.

ctione obtinente. Quæ igitur possessio firmior fieri queat hac, quæ primùm à maioribus nobis relicta, deinde iure belli denuò nostra facta, postremò à vobis cõcessa est, qui vendicare vobis soletis etiam ea, quæ planè ad vos nihil attinent? Quæ igitur in vobis accusem, hæc sunt. Et quia vos autores estis iniuriarum: &, propter verecundiam & æquitatem meam, magis iam rebus meis infesti imminetis: & quantum in vobis est, nobis maleficitis: iure optimo vos vlciscar, diisque testib. inuocatis, ius meum à vobis consequi studebo.

LIBANII ARGVMENTVM in orationem ad Philippi epistolam.

MIserat Philippus ad Athenienses epistolam, qua eos accusabat, & palam bellum denunciabat. Non amplius igitur orator suadet Athenientibus, vt bellum gerant (cogebat enim ipsa necessitas) sed confirmat eorum animos ad periculum adeundum: Macedonem facilè posse superari asserens. Exordium consolatione plenum est.

DEMOSTHENIS, AD PHILIPPI EPISTOLAM oratio, XII. Hieronymo Vuolfio interprete.

Magno animo resistẽdum esse Philippo, & diis & hominib. inuiso.

PHILIPPVM non pacem fecisse vobiscum, Athenienses, sed distulisse bellum: omnes iam cognouistis. Postquam enim Pharsaliis Halum tradidit, & Phocense negotium confecit, totámque Thraciam vi subegit, falsis cautis confictis, & iniquis rationibus excogitatis, re quidem ipsa

A φανερῶς ἐξέλεγξαι με φαυλότατον ὄντα τ̃ ἁπάντων τ̃ μὴ οὐὸ δήμῳ, ταῦτα συμφέρει· τοῖς δ̃ λέγουσιν ἐκ ἐλυσιτέλει. φασὶ γὰρ οἱ τ̃ πολιτείας τ̃ παρ' ὑμῖν ἐμπειροι, τὴν μὴ εἰρήνην, πόλεμον αὐτοῖς εἶναι, τ̃ δ̃ πόλεμον, εἰρήνην. ἢ γὰρ συναγωνιζομένους τοῖς στρατηγοῖς, ἢ συκοφαντοῦντας, ἀεί τι λαμβάνειν παρ' αὐτῶν. ἔπι δ̃ τῶν πολιτῶν τοῖς γνωριμωτάτοις, καὶ τοῖς ἔξωθεν τοῖς ἐνδοξοτάτοις λοιδορουμένους ὅπι τὸ βήματος, ὡς ποιεῖας δῆθεν τοῦ πλήθους δόξαν ὡς εἰσι δημοτικοί. ῥᾴδιον μὲν οὖν ὅστι μοι παύσαι τ̃ βλασφημίας αὐτοὺς, μικρὰ πάνυ προφερόμενος· καὶ ποιῆσαι λέγειν ἐπαίνους ὑμᾶς ἡμῶν. ἀλλ' αἰσχυνόμενος ἄν, εἰ τ̃ πρὸς ὑμᾶς εὔνοιαν τοῦδε τούτων φανείμην ἀνέμβρυος· οἱ πρὸς τοῖς ἄλλοις, εἰς τοῦτο τόλμης ἥκουσιν· ὡς τε καὶ τοὺς ἀμφιπόλεως πρὸς ἡμᾶς ἀμφισβητεῖν ὁπιχειρῆσαι· ὑμᾶς γ̃ ἦς, τῶν ἀντιποιουμένων αὐτ̃. οἶμαι πολὺ δικαιότερα λέγειν αὐτός. εἶτε γὰρ τῶν ἐξαρχῆς κρατησάντων γίγνεται· πῶς οὐ δικαίως ἡμεῖς αὖτ̃ ἐχόμενοι; ἀλέξανδρος τ̃ προγόνων, προφάσει καταλογίδος τ̃ τόπου. ὅθεν καὶ τῶν αἰχμαλώτων μήδων ἀπαρχὴν ἀνδριάντα χρυσοῦν ἀνέστησεν εἰς δελφούς. εἴτε τούτων μὲν ἀμφισβητήσειέ τις ἀξιοῖ δ̃ γίγνεσθαι τῶν ὕστερον ἡγουμένων κύριον· ὑπάρχει μοι καὶ τοῦτο τὸ δίκαιον. ἐκπολιορκήσας γὰρ ὑμᾶς μὲν ἐκβαλόντας, ὑπὸ λακεδαιμονίων δ̃ κατοικισθέντας, ἑλαβον τὸ χωρίον. καί τοι, πάντες οἰκοῦμεν τὰς πόλεις, ἢ τῶν προγόνων παραδόντων, ἢ κ̃ πόλεμον κύριοι καταστάντες. ὑμεῖς δ̃ οὔτε προῖστο ἔχοντες, οὔτε νῦν ἔχοντες, ἐλάχιστον δ̃ χρόνον ἐν τοῖς τόποις ἐμμείναντες, αὐτ̃ ποιεῖσθε τ̃ πόλεως· καὶ ταῦτα πίστιν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτοὶ βεβαιοτάτην ὑπθέντες. πολλάκις γὰρ ἐμοῦ γράφοντος ἐν ταῖς ὑπισχνείαις ὑπὲρ αὐ̃· ἐγνωκάτε δικαίως ἔχειν ἡμᾶς. τότε μὲν ποιησάμενοι τ̃ εἰρήνην· ἔχοντος δ' ἐμὲ τ̃ πόλιν κ̃ συμμαχίαν, ὑπὸ ταῖς αὐταῖς ὁμολογίαις. καί τι, πῶς ἂν ἕτερα γένοιτο βεβαιοτέρα ταύτης κτῆσις, τῆς τὸ μὲν ἐξαρχῆς καταλειφθείσης ἡμῖν ὑπὸ τ̃ προγόνων· πάλιν δ̃ κ̃ πόλεμον ἐμῆς γενομένης ξίτον δ̃ συγχωρηθείσης ὑπ' ὑμῶν τ̃ εἰδισμένων ἀμφισβητεῖν, κ̃ τ̃ οὐδὲν ὑμῖν προσηκόντων; ἃ μὲν οὖν ἐγκαλῶ, ταῦτ' ἐστίν. ὡς δ̃ προϋπαρχόντων, κ̃ δικαίᾳ τ̃ ἐμοὶ δύναβείαν μᾶλλον ἢ δι' ἃ τοῖς πεύγμασιν ὑπτιθεμένων καὶ καθόσον ἂν δύνωμαι κακοποιοῦντων ὑμᾶς ἀμυνοῦμαι μ̃ τ̃ δικαίου. μάρτυρας τοῖς θεοῖς ποισάμενος, δικαίᾳ φομαι πρὸς τ̃ καθ' ὑμᾶς.

B

C

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ Τ̃ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ὈΠΙΣΤΟΛΙΩ̃ ΛΟΓΟΥ.

Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ἈΘΗΝΑΙΟΥΣ ΠΕΠΟΜΦΕΝ ὈΠΙΣΤΟΛΙΩ̃, ΚΑΤΗΓΟΡΩ̃Ν ΑΥ̃ΤΟΥ̃, Κ̃ ΠΟΛΕΜΟΝ ΠΡΟΕΚΗΡΥΤΤΩΝ ΑΠ̃ΚΡΥΣ, ΟΥ̓Κ ἘΠ' ΟΙΩ̃Ι Ὁ ῥήτωρ ΠΕΙΘΕΙ ΤΟῪΣ ἈΘΗΝΑΙΟΥΣ ΠΟΛΕΜΕΙ̃Ν, ΑΥ̓ΑΓΚΗ Γ̀Ρ, ἀλλὰ ΘΑΡΡΥ̃ΝΕΙ ΠΡΟΣ Τ̀ΟΝ ΚΙΝΔΥ̃ΝΟΝ, ὈΛΙΓΩΡΑΙ̃ΡΕΤΟΝ ΛΕΓΩΝ Τ̀ΟΝ ΜΑΚΕΔΌΝΑ. Τὸ ΠΡΟΟΊΜΙΟΝ ΜΕΣΌΝ ΕἼΡΗΜΦΙΑΣ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ὈΠΙΣΤΟΛΙΩ̃ ΛΟΓΟΣ.

ΤΙ μὴ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φίλιππος οὐκ ἐποιήσατο τ̃ εἰρήνην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' ἀνεβάλετο τ̃ πόλεμον· πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν γέγονεν· ἐπειδὴ γὰρ φαρσαλίοις ἅλον παρέδωκε, καὶ τὰ περὶ φωκέας διῳκήσατο, καὶ τὴν θρᾴκην κατεστρέψατο πᾶσαν· οὐπώς οὐκ ἔσας πλασάμενος, καὶ πρόφασεις ἀδίκους ἐξευρὼν τ̃ μὲν ἔργῳ πάλαι

πάλαι πολεμεῖ θεὸς τ̃ πόλιν, τῷ δ̓ λόγῳ, νυνὶ ὁμολογεῖ δι᾽ τ̃ ὑπισχνῆς, ἧς ἔπεμψεν. ὅτι δ̓ χρὴ μή τε ὀρρωδεῖν ἡμᾶς τ̃ ἐκείνου δύναμιν, μήτε ἀλλως ὡς ἀντιταχθῆναι θεὸς αὐτ̃ ἀλλὰ καὶ στόμασι, καὶ χρήμασι, καὶ ναυσὶ, καὶ πᾶσιν, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ἀρειμάνοις ὁρμῆσαι θεὸς τὸν πόλεμον· ἐγὼ πειράσομαι διδάσκειν. θεῶν μὲν γὰρ εἰκὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς μεγίστους ἡμῖν ὑπάρχειν συμμάχους, καὶ δικαίους· ὧν ἐκεῖνος τὰς πίστεις καὶ βεβαίας, καὶ τοὺς ὅρκους ὑπερεῖδε, λέλυκεν ἀδίκως τ̃ εἰρήνην. ἔπειθ̓ οἷς θεότερον νῦν ἤδη φενακίζων ἀεί τινας, καὶ μεγάλα ἐπαγγελλόμενος δωρεήσεσθαι πάντα ταῦτα διεξελήλυθεν ἤδη· καὶ γνώσεσθ̓ μὲν ὑπὸ τῶν Περινθίων, καὶ Βυζαντίων, καὶ τῶν ἐκείνοις συμμαχούντων, ὡς ὀπτύειν ἐθέλουσι θεοστενεχθῶναι τούτοις τ̃ αὐτ̃ ζόφον, ὑπὲρ ὀλωθρίοις θεότερον. οὐκ ἀγνοεῖται δ̓ ὑπὸ θετταλῶν διακόζειν, ἀλλ᾽ οὐκ ἀγεννῶς τῷ συμμάχων θεραπεύειν ὑμᾶς ὑπισπύει δ̓ ὑπὸ τῶν Θηβαίων, νίκαιαν μὲν φρερᾶ κατέχων· εἰς δ̓ τὴν ἀμφικτυονίαν εἰσδεδυκώς. τὰς δ̓ πρεσβείας τὰς ἐκ πελοποννήσου θεὸς αὐτ̃ ἀγων· ἐ τ̃ ἐκείνων συμμαχίαν ὠδημιεργούμενος. ὡς τι τῷ αὐτῷ θεοτ̃ φίλων ὄντων, τοῖς μὲν, νῦν πολεμεῖν ἀκαταλλάκτως, τοῖς δ̓, μηκέτι θεοθύμοις εἰ συναγωνιεῖς, ἅπαντας δ̓ ὑφορᾶσθαι καὶ διαβεβλῆσθαι πρὸς αὐτόν. ἐπὶ τούτῳ (οὐ γὰρ τοῦτ᾽ ἐστὶ μικρὸν) οἱ κατ̃ ἀσίαν σατράπαι καθεστῶτες, ἐναγχος μὲν ξένους μισθοφόρους εἰσπεμψάντες, ἐκώλυσαν ἐκπολιορκηθῆναι Πέρινθον· νυνὶ δ̓ τ̃ ἐλθεῖν αὐτοῖς ἐνεστώσης, καὶ τὸ κινδύνου πλησίον ὄντος, εἰ χειρωθήσεται Βυζάντιον. οὐ μόνον αὐτοὶ θεοθύμως συμπολεμήσουσιν· ἀλλὰ καὶ βασιλέα τῶν περσῶν χρήματα χορηγεῖν ἡμῖν θεοτρέψονται. ὃς τοσοῦτον μὲν κέκτηται πλοῦτον, ὅσον οὐδ᾽ οἱ λοιποὶ πάντες. τηλικαύτην δ̓ ἔχει ῥώμην πρὸς τὰς ἐνθάδε θεοτάξεις, ὥς τε καὶ πρότερον, Ἰωνίκα λακεδαιμονίοις ἐπολεμοῦμεν, ὁπότερος πρόθυτο, τούτοις ἐποίει κρατεῖν τῶν ἑτέρων· ἔνιοι μεθ᾽ ὑμῶν ἦσαν, ῥᾳδίως καταπολεμήσει τ̃ φιλίππου δύναμιν. πρὸς τοίνυν τηλικούτους οὖσιν, οὐκ ἔστ᾽ μὲν ὡς δικαίᾳ τ̃ εἰρήνην πολλὰ θεοφείληται ἡμῖν χωρία, καὶ λιμένες, καὶ τοιαῦθ᾽ ἕτερα χρήματα πρὸς πόλεμον. ὁρᾶτε δ̓, ὡς ὅταν μὲν ὑπ᾽ δυνάμεως τὰ θεσμὰ συνέχηται, καὶ ταῦτα πᾶσι συμφέρει (εἷς μετέχουσι τῶν πολέμων· μένει τὰ συγκείμενα βεβαίως. ὅταν δ̓ ἐξ ὑπισχνῆς, καὶ πλεονεξίας, ἀπάτη, καὶ βία κατέχῃ, καθάπερ ὑπὸ τούτου νῦν, μικρὰ πρόφασις, καὶ τὸ τυχὸν πταῖσμα, ταχέως ἅπαντα διέσεσται καὶ διέλυσε. καὶ πολλῷ μᾶλλον λογιζόμενος, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ τῷ φιλίππῳ, πρὸς ὑποψίαν ἥκοντα, καὶ δυσμένειαν· ἀλλὰ καὶ τὰ τ̃ ἰδίας ἀρχῆς, οὐ συμπρόσμενα καλῶς, οὐδ᾽ οἰκείως, ἐφ᾽ ὡς οἴεται πᾶσ. ὅλως μὲν γὰρ ἡ μακεδονικὴ δύναμις ἐν μὲν θεοθήκης μέρει, ῥοπὴν ἔχει τινα καὶ χρῆσιν· αὐτὴ δ̓ καθ᾽ αὑτ̃, ἀσθενὴς ὄσ᾽, καὶ πρὸς τηλικοῦτον ὄγκον θεσμάτων δυναζαφοῦντος. ἔτι δὲ αὐτὸ τοῦτ᾽ αὐτὴς τοῖς πολέμοις, καὶ τ̃ σφαλείαις, ἅπασιν οἷς αἴτις μέλλει, νομίσειε, σφαλερώτερον αὐτῷ πεποίηκε. μηδ᾽ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς χαίρειν φίλιππόν τε, καὶ τοὺς ἀρχομένους. ἀλλ᾽ ἐννοεῖσθε, ὡς ὁ μὲν, ὑπηθυμεῖ δόξης. οἱ δ̓, ἀσφαλείας· καὶ αὐτῷ μὲν οὐκ ἔστι τυχεῖν ταύτης ἀκινδύνως. οἷς δ᾽ ἤδη δέονται, καταλιπόντες οἴκοι, τέκνα, γονεῖς, γυναῖκας, φθείρεσθαι, καὶ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν κινδυνεύειν ὑπὲρ αὐτῶν ὡς τε, τοὺς μὲν πολλοὺς τῶν μακεδόνων, ἐκ τούτων ἄν τις ἴδοι πῶς δέχεσθαι θ πρὸς τὸν φίλιππον. τοὺς δ̓ θεὶ αὐτὸν ὄντας ἑταίρους, καὶ τοὺς τῶν ξένων ἡγεμόνας, εὑρήσετε δόξαν μὲν ἔχοντας ἐπ᾽ ἀνδρείᾳ, θεοδεῶς δ̓ μᾶλλον τῶν ἀνδρῶν ζῶντας. τοῖς

A iam olim cum vrbe nostra bellum gerit: nunc autem per missas literas, verbis ipsis confitetur. Ego verò neque potentiam eius vobis expauescendam esse, neque timidè illi resistendum, sed & corporibus & pecuniis & nauibus, &, vt paucis absoluam, rebus omnibus oportere vos ad bellum accingi, docere conabor. Primùm consentaneum est, ô Athenienses, deos nobis firmissimos socios & adiutores esse: quorũ ille religione violata, neglectóque iureiurando, pacem iniustè soluit. Deinde, quibus rebus eius opes hactenus auctæ sunt, dum semper aliquos decipit, & magnifica quædam pollicetur: his iam defunctus est omnibus. Neque ignorant eius animum Perinthij & Byzantij, eorúmque fœderati: cupere eum eodem modo ipsos tractare, quo prius tractauit Olynthios. Neque Thessalos præterit, hoc ei propositum esse, vt dominus sit, non dux sociorum. Suspectus etiam Thebanis est, quòd Nicæam præsidio tenet, & in Amphictyoniam penetrauit, & legationes è Peloponneso ad se trahit, ipsisque præsidia sociorum eripit. Proinde qui prius eius amici fuerunt, partim cum eo nunc irreconciliabile bellum gerunt, partim minus alacriter eum adiuuant: vniuersi autem suspectum illum habent, & criminantur. Præterea (nec enim in hoc momenti parum
B est) Asiani satrapæ recens intrò missis conducticiis militibus, expugnari Perinthum prohibuerunt. Nũc verò quum Philippi inimicitias susceperint, &, si Byzantium capiatur, periculum eis impendeat: non ipsi tantùm strenuè nunc nos in bello iuuabunt, sed regi etiam Persarum persuadebunt, vt nobis pecuniam suppeditet: qui tantas opes habet, quãtas nec reliqui vniuersi: tãtum porrò virium ad nostras hasce actiones affert, vt olim etiam Laconico bello, vtris esse adiunxisset, eos victores redderet. Is igitur nunc etiam vobiscum coniunctus, facilè debellabit Philippi potentiam. Præter hæc quæ tanta sunt, non equidem negabo, eum loca complura, & portus, & eius generis alia gerendo bello vtilia, pacis occasione præripuisse vobis. Illud autem video, quando imperia beneuolentia coalescũt, & eadem omnibus belli socijs expediunt: diuturnam esse cõcordiã. Quoties verò ex insidiis & auaritia, per imposturam & violentiã obtinentur, id quod ab isto modò fit: parua quapiam occasione, & quantumuis leui errato celeriter discuti & dissolui omnia. Atque ego sæpe cogitans animaduerto, non sociis duntaxat, Athenienses, suspectum & inuisum esse iam Philippũ: sed priuatũ etiam eius imperium, nõ præclarè, neque ita vti decet, aut existimet aliquis, esse cõpositum. Nã omnino potentia Macedonica additamẽti vice nonnihil momẽti & vsus habet, ipsa verò per se infirma est: &, si tãtæ moli rerum cõparetur, despiciẽda. Præterea ipse eã bellis & expeditionibus, & rebus illis omnibus, propter quas magnus existimari possit, infirmiorẽ sibi, minúsq; fidã reddidit. Neq; verò putare debetis, Athenienses, eadẽ Philippo & populis eius esse iucunda: sed illud considerate, gloriã illũ, hos securitatem desiderare: Quã nec ille sine periculis adipisci potest: & his minimè opportunũ est, relictis domi liberis, parẽtibus, vxoribus, atteri, & in dies pro eo dimicare. Ex quo perspici potest, quomodo vulgus Macedonũ erga Philippũ sit affectum. Eius porrò familiares & amicos, ac peregrini militis duces, laude quidẽ florere fortitudinis, sed in maiore metu quàm homines obscuros viuere inuenietis. His

Extenuatio potentiæ Macedonicæ. & beneuolẽtiæ.

nim hostes tantummodo metuendi sunt: illi autem magis ab assentatoribus & calumniatoribus, quàm à præliis metuunt. Ac illi quidem adiutoribus omnibus, cum hostibus pugnant: hi autem nec minimam in bellis malorum partem sustinent, & seorsim accidit vt regis ingenium expauescant. Ad hæc si plebeius aliquis deliquerit, pœna pro delicti modo ei infligitur: proceres verò tum, cum præclarissimè se gesserunt, maximis conuiciis & contumeliis præter meritum incessuntur. Neque quisquam sanæ mentis fidem his abrogauerit. Eum enim ita gloriæ cupiditate inflammatum esse dicunt hi, quibus familiariter notus est, vt omnia præclara facinora sua esse videri velit: & magis indignetur ducibus & præfectis, qui aliquid laude dignum gesserunt, quàm illis qui prorsus offenderunt. Qui fit igitur, si ista vera sunt, vt iam longum tempus in fide maneant, nec eum deserant? Quia successus, Athenienses, hęc omnia caligine inuoluunt. Nam secundæ res magnam vim habent ad peccata hominum contegenda, & obumbranda. Sed si quam cladem acceperit, tum in apertum hæc omnia palàm proferentur. Eadem enim harum rerum ratio est, quæ corporum nostrorum. Nam dum aliquis valet, nullum ex malè affectis partibus dolorem sensu percipit. Sin decubuerit: commouentur omnia, siue ruptum sit aliquid, siue luxatum, siue quod aliud membrum perfecta sanitate destituatur. Sic etiam fit in regnis, & quibuslibet imperiis: Dum in bellis victoria potiuntur: eorum mala vulgus non perspicit: Sin alicubi impegerint (id quod ei nunc vsu venturum verisimile est, postquam maius onus quàm sustinere valeat, susceperit) omnes eorum difficultates ab omnibus conspiciuntur. Quod si quis vestrûm, Athenienses, Philippi successus videns, formidabilem eum existimat, & superatu difficilem: is quidē digna sapienti viro prouidentia vtitur. Magna enim vis est in fortuna, ad omnes res mortalium: vel ea potius omnia sibi vendicat. Sed multæ sunt causæ, propter quas aliquis non iniuria nostram felicitatem non minus quàm illius exoptet. Principatum enim à maioribus nos accepimus longo tempore, non ante illum duntaxat, sed vt breuiter dicā, ante omnes Macedoniæ reges: illi Athenienſibus vectigales fuerunt, nostra vrbs nemini vnquam omnium mortalium. Præterea tantò plures ad beneuolentiam deorum habemus aditus: quantò pietatis & iustitiæ perpetuò fuimus studiosiores. Quid igitur ille superiore bello successus maiores habuit, quam nos? Quoniam, Athenienses, (nam liberè vobiscum agam) ille ipse militat, & ærumnas tolerat, & prælis interest, nec occasionē negligēs, nec anni vllū tempus prætermittēs. Nos verò (nec enim dissimulabo veritatem) hìc ociosè desidemus, cunctantes semper & decernentes, & scisciantes in foro, nūquid noui dicatur? At quid magis nouū queat effici, quòd Macedo contēnit Athenienses, & illis tales literas mittere nō dubitat, quales paulo antè audiuistis? Et is quidem in procinctu habet mercenarios milites, atque adeò mediusfidius nostrorū oratorum quosdam, qui dū largitiones illius domū recipiunt, non erubescunt Philippo viuere: nec animaduertunt, se & rempub. omnem, & suas priuatas opes exiguo lucello vendere. Nos verò neq; vllas ei turbas cōcitamus, nec militē peregrinū alere volumus, nec ipsi militare audemus. Proinde minimè mirū, eū superiore bello, cōditione quàm nos fuis-

Occupatio: Philippi mala, aliqua clade accepta, eruptura: nec Atheniensibus fortunam, sed industriam deesse.

Mouet odium Philippo, cum reprehensione ignauiæ & proditionis.

μὴν γὰρ, ὡς τοὺς πολεμίους μόνον ὑφαρχει κίνδυνος· οἱ δὲ, τοὺς κόλακας, καὶ τοὺς διαβάλλοντας αὐτοὺς μᾶλλον, ἢ τὰς μάχας δεδίασι· κἀκεῖνοι μὲν, μεθ' πάντων ἀγωνίζονται ὡς τοὺς ὑπηχθέντας· τῆς δὲ καὶ τῆς ἐν τοῖς πολέμοις κακῶν, οὐκ ἐλάχιστον μέρος μέτεσι, καὶ χωρὶς ἰδίᾳ φοβεῖσθαι τὸν ζόπον τῆ τὸ βασιλέως συμβέβηκεν. ἔτι γὰρ μὲν πολλῶν, ἐπειδὰν ἁμάρτῃ τις, ζημίαν κτῆ τιμωρίαν εἴληφεν. ὅταν μέντοι κατορθώσωσι, τότε μάλιστα σκοπεῖζονται καὶ ὡς ἐπιπλακίζονται ὧν δὲ τὸ ὡς ὄπικον. κὴ τούτοις, οὐδ' ἂν εἷς εὖ ἐρεῖν ἀπισήσειεν. οὕτω γὰρ αὐτὸν φιλότιμον εἶναί φασιν οἱ σωθέντες, ὃς τε βουλόμενον τὰ κάλλιστα τῆ ἔργων πάντα αὐτὸ δοκεῖν εἶ), μᾶλλον ἀχθεσθαι τῆ στρατηγῶν, κὴ τῆ ἡγεμόνων, τοῖς ἄξιον ἐπαίνου τι πράξασιν, ἢ τοῖς ὅλως ἀποτυχοῦσι. πῶς οὖν εἰπέρ ὅτι ταῦτα τοιαῦτα, πιστῶς ἤδη πολλὰ χρόνον ἀπῶ ὡδαμόυσιν, ὅτι νεῦ μὴ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὸ κατορθοῦν αὐτ', ὑπισκοῖ ἔι πᾶσι τοῖς τοιούτοις. αἱ γὰρ δυσωξίαι, δεινὰ συγκρύψαι, καὶ συσκιάσαι τὰς ἁμαρτίας εἰσὶ τῆ ἀνθρώπων. εἰ δέ τι παίσει τότ' ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται πάντα ταῦτα. συμβαίνει γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῖν. ὅταν μὲν ἐρρωμένος ἢ τις ὑδὲν ἐπιφαίνεται τῆ καθ' ἑαυτὸν σαθρόν. ἐπὰν δ' ἀρρωστήσῃ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλο τῆ ὑπαιχόντων ἢ μὴ τελέως ὑγιεινόν, οὕτω καὶ τῆ βασιλειῶν κὴ πασῶν τῆ δυναστειῶν, ἕως μὲν ἂν ἐν τοῖς πολέμοις κατορθῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν, ἐπὰν δέ τι πταίσωσιν (ὀνειῶ εἰκὸς παθεῖν ἐκεῖνον μεῖζον φορτίον, ἢ καθ' αὑτὸν ἀράμενον) γίνεται φανερὰ τὰ δυσχερῆ πάντα τοῖς ἅπασιν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὸν φίλιππον ὁρῶν δυτυχοῦντα, φοβερὸν εἶ) νομίζει. καὶ δυσολέμητον· σώφρονος μὲν ἀνδρὸς χρῆται φρονεῖα. μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἡ τύχη ἐστὶ πρὸς ἅπαντα τὰ τῆ ἀνθρώπων πράγματα. κατὰ πολλοὺς μὲν τοι ζόπους, ἔλοιτ' ἂν τις οὐχ ἧττον τῶν ἡμετέραν δυτυχίαν, ἢ τῶν ἐκείνου. ὡδὶ δὲ τῆ φρονῶν ὃν πλείονος χρόνῳ παρειλήφαμεν τῶν ἡγεμονίαν, οὐ τούτου μόνον, ἀλλὰ σωμελόντι φάσαι, πάντων τῆ ἐν μακεδονίᾳ βασιλευσάντων. κἀκεῖνοι μὲν ἀθλιωτάτοις ζόποις ὠκησαν ἡ δὴ ἡμετέρα πόλις, οὐδενί πω τῆ ἁπάντων ἀνθρώπων. ἔτι δὲ τοσούτῳ πλείοις ἀφορμὰς αὐτὰ πρὸς τὴν τῆ θεῶν εὔνοιαν ἔχομεν· ὅσῳ δικαιοτέρα, καὶ δικαιότερα πράττοντες. τί ποτ' οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ πρώτερῳ πολέμῳ πλείω κατώρθωσεν ἡμῶν; ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι (παῤῥησιάσομαι γὰρ πρὸς ὑμᾶς) ὁ μὲν αὐτὸς στρατεύεται, κὴ ταλαιπωρεῖ, κὴ τοῖς κινδύνοις πάρεσιν. ἅτε καιρὸν παριεὶς, οὔτε ὥραν ἔτους ὑδαλείπων οὐδεμίαν. ἡμεῖς δ' (εἰρήσεται γὰρ ταληθὲς) οὐδὲν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήμεθα, μέλλοντες ἀεὶ, καὶ ψηφιζόμενοι, κὴ πυνθανόμενοι κὴ τῶν ἀγορᾶν, εἴ τι λέγεται νεώτερον. καί τοι, τί γένοιτ' ἂν νεώτερον, ἢ μακεδὼν ἀνὴρ, καταφρονῶν ἀθλιώτατα, καὶ βολόμενος ὅπισολὰς πέμπειν διαύτας. οἵας ἤκουσατε μικρῷ πρότερον, καὶ τῆ μὲν, ὑπάρχουσι μισθοφόροι στρατιῶται. καίγε νὴ Δία πρὸς τούτοις τῆ παῤ ἡμῶν ῥητόρων τινὲς οἳ τὰς παῤ ἐκείνε δωρεὰς οἰκαδε λαμβάνοντες, καὶ αἰσχύνονται) φιλίππῳ ζῶντες, καὶ' αἰσθάνονται) πάντα κὴ τὰ τῆς πόλεως, κὴ τὰ σφῶν αὐτῆ μικροῦ λήμματος πωλοῦντες. ἡμεῖς δ', ἅτε τῆ ἐκείνε θεαλμάτων ἐδὲν φασιάζειν ὠδασκυάζομεν, ἅτε ξενοζοφεῖν ἐθέλομεν, ἅτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι τολμῶμεν. οὔκουν ὅτιν οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ τι πεπλεονέκτηκεν ἡμῶν κὴ τὸν πρότερον πόλεμον, ἀλλὰ

ἀλλὰ μᾶλλον εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν προσήκει, τοὺς πολεμίους νομίζομεν κρατήσειν τῶν πάντα πράττοντος, ἆ δεῖ τοὺς πλεονεκτήσειν μέλλοντας, ὧν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρὴ λαβόντας εὔνοιαν, καὶ λογισαμένους, ὡς ἀεὶ ἐφ' ἡμῖν ὅτι τὸ φάσκειν ἄγειν εἰρήνην (ἤδη γὰρ ἐκεῖνος, καὶ προηγόρευκε τὸν πόλεμον, καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχε) μηδενὸς μὲν φείδεσθαι μήτε τῶν δημοσίων, μήτε τῶν ἰδίων στρατεύεσθαι δ', ἐὰν πως καιρὸς ᾖ, προθύμως ἅπαντας· χρῆσθαι δὲ στρατηγοῖς ἀμείνοσιν ἢ πρότερον. μὴ γὰρ ὑπολάβητε τὴν ὑμῶν, δι' ὧν ἐκ χρηστῶν ἐγένετο τὰ πράγματα χείρω τὰ τῆς πόλεως· διὰ τούτων αὖ πάλιν ἀναληφθῆναι, καὶ γενήσεσθαι βελτίω. μὴ γὰρ νομίσητε ῥᾳθυμούντων ὑμῶν ὥσπερ πρότερον, ἑτέρους ὑπὲρ τῆς ὑμετέρων ἀγωνιεῖσθαι προθύμως· ἀλλ' ἐννοεῖσθε, ὡς αἰσχρόν ἐστι, τοὺς μὲν πατέρας ὑμῶν, πολλοὺς πόνους, καὶ κινδύνους μεγάλους, ὑποσχομένους Λακεδαιμονίοις πολεμοῦντας ὑμᾶς ἢ, μή σ' ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνοι δικαίως κτησάμενοι παρέδοσαν ἡμῖν, ἐθέλειν ἐρρωμένως ἀμύνεσθαι· ἀλλὰ τὸν μὲν ἐκ Μακεδονίας ὁρμώμενον, δεῖσθαι δεῖ φιλοκίνδυνον, ὡς δ' ὑπὲρ τοῦ μείζω ποιῆσαι τὴν ἀρχὴν, καταπεφρῶσθαι πᾶν τὸ σῶμα, τοῖς πολεμίοις μαχόμενον, ἀθλιώτατον ἢ, οἷς πάρεστιν ὅτι μηδενὸς ὑπακούειν, ἁπάντων ἢ κρατεῖν τοῖς πολέμοις, τούτοις δὲ μαλακίαν, ἢ ῥᾳθυμίαν ἐγκαταλιπεῖν τά τε τῆς προγόνων ἔργα, καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος. ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ, φημὶ χρῆναι πάντας ἡμᾶς ὁμοίως παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τὸν πόλεμον, ὁμοίως καλεῖν ἢ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, μὴ λόγοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις, πρὸς τοῦτο· ἐὰν ἡμῖν συμμαχήσῃ. ὡς ἅπας μὲν ὅτι λόγος μάταιος πράξεων ἀμοίρους γιγνομένους· τοσούτῳ ἢ μάλιστα ὁ περὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὅσῳ δοκοῦμεν αἰτίῳ, προσχρῆσθαι χρῆναι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

A se meliore. Hoc potius mirandum foret, si nos, qui nihil facimus quod bellātes decet, putaremus eum superaturos, qui nihil prætermittit quod ad victoriam parandam requiratur. Quamobrem, Athenienses, hæc animis infigenda sunt: & cogitandum, ne quidem in vestra esse manu, vt dicatis vos pacem agere. Iam enim ille & bellum indixit, & re ipsa intulit. Proinde nunc, neque publicis neque priuatis opibus est parcendum: sed omnes, cum tempus postularit, promptis animis militare debent, & melioribus ducibus vti, quàm prius. Nemo enim vestrûm in ea esse debet opinione, vti per quos felix reip. status labefactatus est, per eosdem in integrum omnia restitui, & meliora posse fieri putet: neque sperandum, nisi veterem ignauiam vestram abieceritis, alios pro salute & incolumitate vestra strenuè dimicaturos. Considerate potius quàm turpe sit, quum maiores vestri multos labores & magna pericula Laconico bello sustinuerint: vos nec pro his quæ illi iure parta nobis reliquerunt, defendendis, fortiter pugnare velle? Cum iste è Macedonia oriundus adeò nullum recusset periculum, vt dum pro amplificando imperio cum hostibus dimicat, toto corpore sit conuulneratus: Athenienses quibus patrium est parêre nemini, omnésque armis vincere, hos demum ob molliciem aut socordiam res gestas à maioribus dedecorare, & patriæ deesse vtilitati? Ne verò prolixus sim, affirmo nos omnes ad bellum parari oportere, & reliquos Græcos ad coeundam nobiscum belli societatem conuocare, non modò verbis, sed etiam reipsa. Nam cùm omnis oratio inanis est, nisi res ipsa consequatur: tum verò nostris verbis tanto minus habetur fidei, quanto ad dicendum reliquis Græcis expeditiores habemur. Cõclusio.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΛΟΓΟΥ.

Ὁ λόγος οὗτος οὐκέτι φιλιππικός ἐστιν. ἀλλὰ ἁπλῶς συμβουλευτικός. ἐκκλησίαν γὰρ ἀγόντων τῶν Ἀθηναίων, περὶ τῆς θεωρικῶν χρημάτων παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πείθει συνταχθῆναι αὐτοὺς, καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀναλαβεῖν ἀξίωμα, στρατευομένους καὶ τῆς Ἑλλήνων περικινδυνεύοντας, καὶ συγκρίνει τὰ νῦν, τοῖς ἐπὶ τῆς προγόνων. πολὺ φαυλότερα καὶ ταπεινότερα τῆς παλαιᾶς δεικνύς.

Ratio hæc non iam Philippica est, sed suasoria simpliciter. Nam quum Athenienses de theatrali pecunia deliberaturi conuenissent: progressus in medium Demosthenes, suadet, vt ciues in classes distribuantur, & militando atque periculis pro salute Græcæ subeundis, veterem dignitatem recuperent. Ostendit etiam, in comparatione status præsentis cum vetere, quantum à virtute & excellentia maiorum degenerarint.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ, ΗΤΟΙ Ὁ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΛΟΓΟΣ.

DEMOSTHENIS XIII. ORATIO SVASORIA, QVÆ de Repub. ordinanda inscribitur, Hieronymo Vuolfio interprete.

ΠΕΡΙ μὲν τοῦ παρόντος ἀργυρίου, καὶ ὧν ἕνεκα τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὐδετέρου μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶ) οὔτ' ὀλιγωρήσαντα τοῖς νέμουσι, καὶ διδοῦσι τὰ κοινὰ, δοκιμῆσαι παρὰ τοῖς βλάπτεσθαι δι' αὐτοὺς ἡγουμένοις τὴν πόλιν. οὔτε σπουδάσαντα καὶ προθυμηθέντα, ὡς δεῖ λαμβάνειν, χαρίσασθαι τοῖς σφόδρα ἐν χρείᾳ τοῦ λαβεῖν οὖσιν. οὐδέτεροι γὰρ πρὸς τῷ τῇ πόλει συμφέρον σκοποῦντες, οὔτ' ἐπαινοῦσιν, οὔτε δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ὡς ἑκάτεροι χρείας, καὶ προυσίας ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ, τοῦτο μὲν, οὔτ' ἂν εἰσηγησαίμην, οὔτ' ἀντείποιμι, ὡς οὐ δεῖ λαμβάνειν. προθυμοῦμαι μέντοι σκοπεῖν, καὶ λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, ὅπως τὸ ἀργύριον μὴ

DE hac pecunia, & iis de rebus propter quas hæc indicta concio est, neutrum, Athenienses, difficile mihi factu esse videtur, vel obiurgatis illis qui publica distribuunt & largiuntur, laudem apud eos inuenire, qui rempub. per hæc lędi credunt: vel si suffrager illis, & horter ad accipiendum, ijs gratum facere, qui magna inopia premuntur. Neutri enim publico bono considerato, negotium hoc vel probant, vel improbant: sed prout quique vel egent, vel opibus abundant. Ego verò vtrũ accipiẽdum sit, nec ne: id neq; suadebo, neq; dissuadebo. Moneo tamẽ vt cogitetis, & ipsi vobiscũ meditemini, argẽtum hoc Monet, vtnà cum accipiẽdo etiam officium faciendum, cum quidẽ suadere se neget, sed cõcionem iubeat.

de quo deliberatis, exiguum: consuetudinem vna A inoleſcentem,eſſe magnam.Quòd ſi eam rationem inieritis,vt qui officium ſuum faciunt,ij etiam accipiant:non ſolùm non lædetis, ſed maximopere iuuabitis tum rempub.tum voſmetipſos. Sin ad accipiendum,& feſtum, & cauſa quælibet ſatis erit,de his autem quæ præterea facienda ſint, ne verbum quidem audire volueritis: prouidete, ne fortè vos, in his quæ nunc rectè fieri cenſetis, aliquando vehementer erraſſe iudicetis. Ego autem oportere cenſeo(ne verò propter id quod dicam obturbate, ſed re audita iudicate) quemadmodum de accipiẽdo concionem indiximus, ſic etiam de ordinatione reipub.& apparatu bellico indici concionem:& ſingulos non modò ad hæc attentè audienda, ſed etiã ad alacriter exequenda promptos eſſe debere: vt, ô Athenienſes, ſpem fortunæ melioris in vobis ipſis habeatis: neque ſciſcitemini quid rerum iſte vel alius gerat. Ac de reditibus quidem ciuitatis, & his quæ inſuper ex priuato fruſtra nunc impeditis, ſociorúmque vectigalibus, vnumquemque veſtrûm id accipere decere dico,quod æquum eſt,ætate florentes,militare ſtipẽdium:emeritos, pecuniam ob B exercenda iudicia, ſeu quo alio titulo rem inſigniri placet. Sed ipſi militabitis, neque eo munere cuiquam cedetis:quò reipub.vires domeſticæ ſint,& è ciuibus inſtructæ: vt nec opes vobis deſint, & vos officio fungamini,& imperator exercitui præſit: & non Athenienſes,eadem quæ hactenus, vſuueniãt, vt duces in iudiciis vexetis: & hic tandem ſit negotij totius exitus:Iſte iſtius filius,iſtum accuſauit:præterea nihil. Sed quid vobis ſtudio habere debetis?Vt ſocij non præſidiorum metu,ſed communicatione vtilitatem inter vos & ipſos,vobiſcum ſint coniuncti.Deinde ne duces peregrinis militib. ſocios vexent ac deprædentur, hoſtes ne videant quidem:quarum rerum emolumenta iſtorum propria ſunt, odia & maledicta in totam ciuitatem redundant:ſed vt ciues habeant, quorum opera hoſtes eo modo quo nunc ſocios & amicos affligant.Præterea multæ res veſtram præſentiam deſiderãt: & præterquam quòd domeſtica bella domeſticis copiis geri conducit, idem ad alia quoque negotia eſt neceſſarium.Nam ſi contenti eſſetis otio, ſecuri quomodo cum Græcis ageretur:alia eſſet ea ratio.Nũc principatum, cæteriſque dicendi iuris poteſtatem C vobis arrogatis:exercitum autem qui hæc & intueatur & tueatur,neque paratum habetis,neque parare ſtudetis:ſed vobis ociosè deſidentibus,&dormitantibus, Mitylenæi libertatem amiſerunt: neque minus Rhodij, noſtrûm nemine prohibente. At hi,dicat aliquis, fuerunt inimici noſtri? Sed odia maiora eſſe debent, Athenienſes, in oligarchias, pro inſtituto noſtro defendendæ libertatis, quàm contra liberos populos, quæcunque inimicitiarum cauſæ interceſſerint.Sed vt eò redeam,vnde digreſſus ſum, affirmo, debere vos in ordinem deſcribi, atque ordinem eũdem eſſe tum accipiendi,tum faciendi ea quæ decet. Hiſce de rebus prius etiã apud vos diſſerui, & explicaui, quinam ordo inter vos, qui grauem armaturam geritis,& qui equites eſtis, & qui horum numero non continemini, eſſet ineundus:& vnde communiter omnes liberaliter ſuſtentari poſſent. Quod verò meũ animum maximè omniũ turbauit,dicam vobis,nec diſſimulabo. Nãquum multa & præclara & magna eſſent ea omnia: nullius è cæteris quiſquam meminit: duorũ obolorũomnes.Atqui fieri nõ poteſt,vt iſtì maioris precij

Explicatio quomodo reſpub. ſit ordinanda

Queritur de iniquitate populi: & per occupationẽ ſua conſilia cum quorundã oratorum nugis comparat.

ὄξι τοῦτο,ὥστε οὐ βουλεύεσθε μικρόν.τὸ μὲν ἔθος, μέγα,ὦ ἄνδρες· μὴ τοῦτο.εἰ μὲν οὖν μὴ τὸ πράττειν ἃ προσήκει, μηδὲ τὸ λαμβάνειν καταισχύνεσθε·ἃ μόνον οὐ βλάπτετε,ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ὠφελήσετε τὴν πόλιν,καὶ ὑμᾶς αὐτούς. εἰ δὲ τὸ μὲν λαμβάνειν,καὶ ἑορτὴ, καὶ πᾶσα ἀρκέσει προφάσις·τὸ δ' ἃ προὸς τούτοις δεῖ ποιεῖν, μὴ δὲ τὰς λόγοις ἀκούειν ἐθελήσετε· ὁρᾶτε μή ποτε,ἃ νυνὶ ὀρθῶς ἡγεῖσθε πράττειν, σφόδρα ἡμαρτηκέναι νομίσητε. ἐγὼ δὲ φημι δεῖν(καὶ μοι μὴ θορυβήσητε ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν, ἀλλ' ἀκούσαντες κρίνατε) ὥσπερ πρὸ λαβεῖν ἐκκλησίαν ἀπεδείκαμεν·ἔτι καὶ νῦν τὸ σωθῆναι, καὶ παρασκευάσασθαι, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, ἐκκλησίαν ἀποδοῦναι· καὶ παρελθεῖν ἕκαστον αὐτῶν, μὴ μόνον ταῦτ' ἀκούειν ἐθέλοντα, ἀλλὰ καὶ πράττειν βουλόμενον·ἵνα,ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας δι' ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε·καὶ μὴ τὸ δεῖνα, μὴ δὲ τὸν δεῖνα πιστεύσητε τι πράττειν. καὶ τὰ μὲν προσόδου τῇ πόλει πάντα·καὶ ἃ νυνὶ ἐκ τῶν ἰδίων προσαναλίσκετε εἰς οὐδὲν δέον·καὶ ὅσα ἐκ τῶν συμμάχων ὑπάρχει λαμβάνειν ὑμᾶς φημὶ χρῆναι, τὸ ἴσον ἕκαστον· τοὺς μὲν ἐν ἡλικίᾳ,στρατιωτικόν·τοὺς δ' ὑπὲρ τὸν κατάλογον,ἐξεταστικὸν,ἢ ὅπως αὖ τις ὀνομάσας τοῦτο·στρατεύεσθαι δὲ αὐτοὺς,καὶ μηδενὶ τούτου παραχωρεῖν· ἀλλὰ τὴν δύναμιν τῆς πόλεως οἰκείαν ἕξῃ, καὶ κατεσκευασμένην ἀπὸ τούτων ἵν' εὐπορῆτε,καὶ τὰ δέοντα ποιῆτε.καὶ τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι ταύτης ἵν' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταῦτα ὑπερνυὶ συμβαίνει, τοῖς στρατηγοῖς κρίνητε. καὶ πρεσβείαν ὑμῖν ἐκ τῶν θεατρικῶν,ὁ δεῖνα τὸ δεῖνος, τὴν δεῖνα εἰσηγείλατο·ἄλλο δὲ οὐδέν.ἀλλὰ τί ὑμῖν ἡβύλλεται; πρῶτον μὲν οἱ σύμμαχοι μὴ φθονεῖσθε,ἀλλὰ τὰ αὐτὰ συμφέρειν ἡμῖν τε κἀκείνοις ὦσιν οἰκεῖοι. ἔπειθ' οἱ στρατηγοὶ, μὴ ξένους ἔχοντες,τοῖς μὲν συμμάχοις ἀρῶσι καὶ φέρωσι, τοῖς δὲ πολεμίοις μὴ δὲ ὀρύσσειν. ἀφ' ὧν αἱ μὲν ὠφέλειαι, τούτων εἰσὶν ἴδιαι, τὰ δὲ μίσπ,καὶ τὰ ἐγκλήματα,ἐφ' ὅλῃ ἔρχεται τῇ πόλει. ἀλλὰ πολίτας τοὺς ἀκολουθοῦντας ἔχοντες, τοὺς ἐλθεροὺς, ἀνευ τοὺς συμμάχους καὶ φίλους,ποιῶσι χωρὶς δὲ τούτων, πολλὰ τῶν θεαμάτων τὴν ὑμετέραν ποθεῖ παρουσίαν· καὶ αὖθ τὸ πρὸς τοὺς οἰκείους πολέμους οἰκεία χρῆσθαι δυνάμει συμφέρειν.καὶ πρὸς τὰ ἄλλα πράγματα, ἀναγκαῖόν ὄξιν. εἰ μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἦγεν ὑμῖν ἀπέχρη, καὶ μηδὲν τῶν ἑλληνικῶν προσῆκεν ἅπτεσθαι ὅπως ἔχει ἄλλος ἂν λῶν λόγος ἔβλεπ.νυνὶ δὲ, πρόθυμον μὲν ἀξιοῦτε, καὶ τὰ δίκαια ὁρίζειν τοῖς ἄλλοις·τὴν δὲ ταῦτα ἐποπτεύουσαν,καὶ φυλάξουσαν δυνάμιν,οὔτε κατεσκευάσθε, οὔτε παρασκευάζεσθε·ἀλλ' ὅπ πολλῆς μὲν ἡσυχίας. καὶ *ἐρημίας ὑμῶν,ὁ μιτυληναίων δῆμος καταλέλυται·ὅπ πολλῆς δ' ἡσυχίας, ἡ ῥοδίων.ἐχθές γε ὧν ἡμῖν φαίη τις ἂν; ἀλλὰ μείζω, χρὴ νομίζειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν τὴν πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας ἀφ' αὐτῆς τῆς προαιρέσεως ἔχθραν, ἢ τὴν πρὸς τοὺς δήμους ἀφ' ὧν ποτ' αὐ ἦ.ἀλλ' ἵν' ἐκεῖσε ἐπανέλθω,φημὶ δεῖν ὑμᾶς συντετάχθαι, καὶ τὴν αὐτὴν τε,τε λαβεῖν, καὶ τε ποιεῖν ἃ προσήκει, συντάξιν εἶ).διελέχθην δ' ὑμῖν πρὸ τούτων, καὶ πρότερον καὶ διεξῆλθον,ὡς ἂν συνταχθείητε οἵ τε ὁπλῖται, καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ ὅσοι τούτων ἐκτὸς ἐστὲ καὶ δύναμις ἂν ἅπασι γένοιτο κοινή. ὃ δέ μοι πλείστην ἀθυμίαν ἁπάντων παρέχειν, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι· ὅτι πολλῶν, καὶ καλῶν, καὶ μεγάλων ὄντων τούτων ἁπάντων. τὴν μὲν ἄλλων οὐδενὸς οὐδὲν μέμνηται· τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἅπαντες. καίτοι τοῖς μὲν

μὲν οὐκ ἔστι πλείονος, ἢ δυοῖν ὀβολοῖν ἀξίους εἶναι. τὰ δ' ἄλλα ἃ μὴ τούτων εἶπον, τῇ βασιλέως ἀξιά ἐστι χρημάτων· πόλιν τοσούτοις ὁπλίτας ἔχουσαν, καὶ ξίφη, καὶ ἵππους, καὶ χρημάτων παρασκευάσθαι. τί οὖν, φαίη τις ἄν, ταῦτα νῦν λέγω; ὅτι φημὶ δεῖν ὑμᾶς (ἐπειδὴ τὸ μὲν ἅπαντας μισθοφορεῖν διοχεφαίνουσί τινες· τὸ δὲ σωτηρίαν, καὶ εὐδαιμονίαν, παρὰ πάντων χρήσιμον εἶναι δοκιμάζεται) ἐντεῦθεν ἄρξασθαι τῆς παρασκευῆς· καὶ παρὰ τούτων τῷ βουλομένῳ γνώμην διαφέρεσθαι. ὡς οὕτως ἔχειν. ἐὰν μὲν ὑμεῖς νῦν πεισθῆτε, τούτων καιρὸν εἶναι νομίσαντες ὅταν εἰς χρείαν αὐτῶν ἔλθητε ἕτοιμα ὑπάρξει. ἐὰν δ' ἀκαιρίαν ἡγησάμενοι παρίδητε, ὅταν δέῃ χρήσθαι τότε ἀναγκασθήσεσθε εὐδαιμονίζεσθαι. ἤδη δέ τις εἶπεν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωταῖοί, που λέγων, οὐχ ὑμῶν τῶν πολλῶν· ἀλλὰ τῶν διαρρηγνυμένων, εἰ ταῦτα γνώσεσθαι. τί δ' ἡμῖν ἀπὸ τῶν δυνατόνων λόγων ἀγαθὸν γέγονεν; ὃς παρελθών, ὑμῶν, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, ἐνέπλησε τὰ ὦτα λόγων, καὶ διέσυρε τὰ παρόντα· καὶ τοὺς προγόνους ἐπῄνησας, καὶ μετεωρίσας, τὴν φύσιν ὑμᾶς, κατέβη. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ὑμᾶς δυναίμην ὧν λέγω πεῖσαι. πολὺ μᾶλλον οἶμαι τὴν πόλιν εὐδαίμονα ἀγαθοῖς, ὡς τ' εἰ λέγειν νῦν ἐπιχειρήσαιμι, πολλοῖς ἂν ἀπιστῆσαι, ὡς μείζονα, ἢ δυνατοῖς, οὐ μὴν, οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ὠφελεῖν οἶμαι, εἰ τὰ βέλτιστα ἀκούειν ὑμᾶς σωτηρίζω. διὸ δή, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν βουλόμενόν ποιοῦσαι τῶν πόλιν ὑμῖν ἀγαθόν, τὰ ὦτα παρασχεῖν ὑμῖν διδάσκειν. διαφθαρῆναι γάρ. οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῆ, καὶ πάντα μᾶλλον, ἢ τὰ βέλτιστα ἀκούειν συνείθισται. οἷον (ὅπως ἢ μὴ δοκῶ ὑβρίσαι μοι μηδείς, πρὶν ἅπαντα εἰπὼν) ἀνέῳξαν τινες παρανόμων δή που τὸν ἀποδοκιμασίαν. οὐκοῦν οἱ παρόντες ἅπαντες, τὸν δῆμον καταλελῦσθαι· τοῖς νόμοις οὐκ ἔτ' εἶναι· τοιαῦτα ἔλεγον. καίτοι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σκοπεῖτε, ἂν ἀληθῆ λέγω· εἰ μὲν ταῦτα ποιοῦντες ἄξια ἐποίουν θανάτου· ὁ δῆμος δὴ οὐ δι' ἃ τούτων καταλύεται. πάλιν, κώπας τις ὑφείλετο. μαστιγοῦν βρεβλοῦν, πάντες ἐβόων, λέγοντες καταλύεσθαι τὸν δῆμον. ἐγὼ δ', εἰ φημὶ μὲν ὑφαιρεῖσθαι, θανάτου ποιεῖν ἄξια, ὥσπερ ἐκεῖνοι τὸν δῆμον δ' οὐ δι' ἃ τούτων καταλύεσθαι. ἀλλὰ πῶς καταλύει; οὐδεὶς λέγει, οὐδὲ παρρησιάζεται. ἐγὼ δ' ἐρῶ· ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθλιωταῖοι, φαύλως ἠγμένοι, πολλοὶ, καὶ ἄποροι, καὶ ἄοπλοι, καὶ ἀσυντάκτοι, καὶ μὴ τὰ αὐτὰ γνώσκοντες ἢ τε καὶ μήτε στρατηγὸς μήτ' ἄλλος μηδεὶς, ὧν ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε φροντίζῃ· ἃ ταῦτα μηδεὶς λέγειν ἐθέλῃ, μὴ δ' ἐπανορθοῦν μηδὲ ὅπως παύσεται τοιαῦτα ὄντα σκοπῇ· ὁ νεῦ συμβαίνει. καὶ νὴ Δία, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἕτεροί γε λόγοι παρεῤῥύηκασι πρὸς ὑμᾶς ψευδεῖς, καὶ πολλὰ τὴν πολιτείαν βλάπτοντες· οἷον, ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑμῖν ὅτι ἡ στωτηρία καὶ δεῖ τῇ ψήφῳ τὴν πολιτείαν ὑμᾶς φυλάττειν. ἐγὼ δ' οἶδα, ὅτι ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ δικαστήρια τῆς πρὸς ἀλλήλους δικαίων ὅτι κοινά. ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις δεῖ κρατεῖν τὴν ἐλθοῦσαν. καὶ διὰ τοῦτον, ὅτιν' ἡ σωτηρία τῆς πολιτείας οὐδὲ τὸ ψηφίσασθαι, τοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ποιήσει νικᾶν· ἀλλ' οἱ μὴ τούτων κρατοῦντες τοῖς ἐλθοῦσι καὶ ψηφίσασθαι, καὶ ἄλλο ὅ, τι βούλεσθε ποιεῖν ὑμᾶς ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν διδασκάζουσι. δεῖ δὲ ἐν μὲν τοῖς ὅπλοις φοβεροὺς ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις φιλανθρώπους εἶναι. εἰδὲ τῷ δοκῶ μείζους ἢ κατ' ἐμαυτὸν λέγειν λόγους· αὐτὸ τοῦτο ὀρθῶς ἔχειν αὐτῷ δοκῶ. τὸν γὰρ τηλικαύτης πόλεως ῥητορεύοντα λόγον, καὶ τοιούτων πραγμάτων, παντὸς ἑνὸς τοῦ λέγοντος ἀεὶ μείζω φαίνεσθαι δεῖ.

A sint, quàm duorum obolorũ. cætera verò quæ cum his quę dixi, coniuncta sunt, regis Persarum opes æquant, vt vrbs quæ tot probè instructos pedites habet, tot triremes, tot equites, tantos pecuniæ reditus, ordinata & instructa sit. Quid igitur, inquiet aliquis, hæc nunc cõmemoras? Quia cẽseo vos oportere (quoniam nonnulli ferendum non putant, vt omnes stipẽdia mereant: ordinationem verò & institutionem esse vtilem, consentiunt omnes (hinc negotium auspicari, & vnicuique dare potestatem; dicendæ his de rebus sententiæ. Sic enim se res habet: Si vobis nunc persuaderi sinetis, vt hæc opportuna esse arbitremini: quum ea necessaria vobis fuerint, in prõptu habebitis. Sin vt intempestiua negligetis: quum vtẽdum illis esset, tum demum ea comparare cogemini. Iam verò quidã, non plebeius homo, sed talis qui disrumperetur si hæc fierent, his ferè verbis: Quid tandem fructus, inquit, è Demosthenis orationib. cœpimus? Qui progressus, quum ipsi visum est, aures vestras obtũdere solet, cauillãdo præsentem statum, laudandísque maioribus: ac denique vbi vos concitauit, & inflauit, descendit. Ego verò, si vobis eorũ quæ dico persuadere aliquid possem: tot me vtilitates allaturum esse reipub. putarem, quantas si nunc dicere aggrediar, plerique fidem eis abrogaturi essent, tanquam maiorib. quàm quæ fieri possint. Enimuerò me non parum prodesse reipub. censeo, si vos ad optima quæque audiẽda consuefaciam. Oportet enim, Athenienses, vt his qui de ciuitate nostra bene mereri cupit, aurib. primùm vestris medeatur. Corruptæ enim sunt. Adeò multa & falsa, & quæuis potius audire, quàm salutaria, cõsuefacti estis. Veluti (ne verò mihi quisquã obturbet, prius quàm omnia dixero) recluserũt nuper quidam ærariũ. oratores igitur omnes pro concione dictitabant, abrogatum esse statum populare: interisse leges, & huius generis alia. Atqui, Athenienses, considerate num vera dicam. Hi qui talia faciunt, capite mulctandi sunt illi quidem: neq; tamen popularis status per tales abrogatur. Rursus remos aliquis surripuit: flagellãdum, torquendum, vociferabantur omnes, abrogari statum popularem dictitantes. Ego verò quid dico? Ea qui faciat, capite mulctandum, æquè vt illi: sed statum popularem per eos abrogari, nego. Sed is quomodo abrogetur, nemo dicit, aut palàm profiteri audet. ego verò dicam. Si vos, Athenienses, malè educati; multi & inopes & inermes & incomposiți, neque eodem modo animati sitis: si neque imperator, neq; quisquam alius decreta vestra curet: si hæc nemo indicare velit, aut corrigere, neque de his malis corrigẽdis cogitet, aut moliatur quicquam: id quod nunc accidit. Ac mediusfidius, Athenienses, aliæ orationes falsæ ad vos inuectæ sunt, & exitiosę reipub. vt sũt, In iudiciis vestra salus sita est. &, Suffragio rempub. conseruetis oportet. Ego verò scio ista iudicia priuatis controuersiis inter vos diiudicandis & dirimendis esse cõparata, & ex æquo seruire omnibus: hostes autẽ armis superandi sunt, & in his consistit salus reipub. Nec enim vestra senatusconsulta efficient, vt nostri eos qui sunt in armis, vincant: sed ij qui hostes armis superant, efficiunt, vt vos & liberè cõsultare, & quicquid volueritis securè agere possitis. Nã in armis formidabiles, in iudiciis humanos vos esse decet. Quòd si cui grãdiora loqui, quàm pro natura aut fortuna mea videor: eũ ego rectè sẽtire cẽseo. Nã oratio quæ pro tanta vrbe, tãtísq; de rebus habetur, sẽper vno quocunq; oratore videri maior,

& ad vestram, non ad dicētis dignitatem, propè accedere debet. Cur autem eorum nemo qui à vobis honorantur, hæc dicat: eius rei causas ego vobis exponã. Nam qui ad comitia creandorum magistratuum, & ad eum ordinem accedunt: seruilẽ in modum circumeunt, ad eblandiendum suffragiorũ fuorem: vnusquisque cupiens imperatorem se designari, non vllum viri fortis facere opus. Quòd si quis etiam talis est, vt aliquid conari audeat: is nunc gloria & nomine vrbis nostræ munitus, eorum qui aduersentur solitudine fretus, vos bona spe duntaxat esse lactandos, neque quicquam aliud agẽdum: se verò bonorum vestrorum tãquam hæreditatem cernere posse, existimat. idq; verum est. At si per vosmetipsos egeritis omnia: se vt operum ipsorũ, sic & præmiorum quæ illa sequuntur, æquã cum cæteris partem habiturum præuidet. Qui autem rempubl. gerunt, & in eo studio versantur, vtilissima dicendi ad vos consuetudine omissa, se cum hisce coniungunt. Ac prius quidem tributim conferebatis: nunc verò tributim rempubl. geritis. Orator dux est, & imperator huic obnoxius: & qui partim his, partim illis suffragentur, trecenti. Vos reliqui attributi estis auctarij vice, alij his, illis alij. Ex his igitur rebus hoc consequimini, vt ille ærea statua ornetur, ille sit beatus, vnus atque alter republica potentiores: reliqui testes felicitatis horum sedetis: & vt ignauiæ vestræ indulgere possitis, multas & magnas opes ac gloriam, quæ in vestris manibus sunt, abiicitis, atque istis conceditis. Atqui considerate, quo in loco hæc apud maiores fuerint. Nam quæ agẽda sint, nõ alienis exemplis, sed domesticis vti, cognoscatis licet. Illi Themistocli, cuius ductu nauale prælium ad Salaminem commissum est, & Miltiadi Marathoniæ pugnæ duci, multísque aliis qui res lõgè clariores & vtiliores quàm hi nostri duces gesserant, mediusfidius non ęreas statuas decernebãt, neque supra modum adamabant, neque (vt qui nulla re populo præstantiores essent) exquisitis eos afficiebant honoribus. Etenim nullius illorum facinorum gloria se fraudabant: neque quisquam est qui nauale prælium ad Salaminem Themistoclis esse dicat, sed Athenienſiũ: aut Marathoniam pugnam, Miltiadis, sed ciuitatis. Nunc verò vulgus ita loquitur: Corcyram cœpit Timotheus, &, Legionem cecidit Iphicrates, &, nauale ad Naxum prælium vicit Chabrias. Ipsi enim videmini, propter honorum magnitudinẽ, quos propterea ducib. decreuistis, rerum gestarũ gloria illis cedere. Quin etiã ciuilia dona vt illi pulchrè largiebantur, sic vos nõ rectè. Peregrina porrò munera quomodo illi distribuebãt? Menoni Pharsalio, qui duodecim argẽti talenta ad bellũ gestũ in Eione ad Amphipolim suppeditarat, & ducẽtos equites, clientes suos, suppetias miserat, nõ ciuitatẽ decreuerunt, sed immunitatẽ tãtùm dederunt: & ante hunc Perdiccæ (qui, quo tẽpore Barbarus olim Græciam hostiliter inuaserat, rex Macedoniæ fuit, & Barbaros, qui post acceptam cladem Platæis recedebant, deleuit, & regi Persarũ integrã illam stragem fecit) non decreuerũt ciuitatem, sed immunitatem duntaxat: magnam nimirum & præclaram & venerabilem suam patriam existimantes, & quouis maiorem beneficio. Nunc verò, Athenienses, homines perditos, seruos seruis genitos, accepto tanquã pro aliis mercib. precio, ciues facitis. Et hæc vobis agere visũ est, non ꝙ deterioribus sitis ingeniis quàm maiores vestri: sed quòd illi ipsi de se præclarè senserunt, vobis autem id ereptũ est.

Maiorum exemplis, & veteris reip. commemoratione, & præsentis status vituperatione, populum expergefacere studet.

A καὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑμετέρας ἐγγὺς ἦ· μὴ τῆς τὰ λέγοντος ὅτι δ' οὐδεὶς πώ ὑφ' ὑμῶν τιμωμένων ταύτας λέγει τὰς προφάσεις ἐγὼ διέξειμι ὑμῖν. οἱ μὲν γὰρ ἀρχαιρεσίαν, καὶ ταύτην τὴν πάνυ προσιόντες δοῦλοι τῆς ὅπῃ τὸ χειροτονεῖσθαι χάριεν δόξει ῥηθήσονται· πλειόνων στρατηγὸς ἕκαστος ἀπουδάζων, οὐκ ἀνδρὸς ἔργον οὐδὲν προῆκται. εἰ δέ τις ἢ τοιοῦτός ἐστιν, οἷος ἐγχειρεῖν ἔργῳ τῷ νῦν μὴ ἡγεῖται, τὴν τῆς πόλεως δόξαν ἀφορμὴν ἔχων καὶ τοὔνομα, τῆς τῶν ἀνατιθεμένων ἐρημίας ἀπολαύων, τὰς ἐλπίδας ὑμῖν ὑποτείνων, ἄλλο δ' οὐδέν, κληρονομήσειν αὐτὸς τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν· ὅπερ ἐστίν. αὖ δ' ὑμεῖς δ' ὑμῶν αὐτῶν ἕκαστα σκοπεῖτε, τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις ὥσπερ τῶν ἔργων αὐτῶν, οὕτω καὶ τῆς ἐκ τούτων τιμῆς ἕξετε. οἱ δὲ πολιτευόμενοι, καὶ δεῖ ταῦτα ὄντες, τὸ τὰ * βέλτιστα λέγειν ὑμῖν. ἀφέντες, σκοπεῖν χωρὶς καὶ πρὸς τούτοις, καὶ πρότερον μὲν, ἢν συμφέρειας εἰσφέρετε· νῦν δὲ, πολιτεύεσθε κατὰ συμφέρειας. ῥήτωρ, ἡγεμὼν, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ. καὶ οἱ βουλόμενοι μεθ' ἑκατέρων, ξιακόσιοι εἰ δ' ἄλλοι, προσενέμεσθε, οἱ μὲν, ὡς τούτοις, οἱ δ' ὡς ἐκείνοις. τοιαῦτα σοὶ ὑμῖν πρόεισιν ἐκ τούτων, ὁ δεῖνα χαλκοῖς, καὶ ὁ δεῖνα δυσὶν αἰμων, εἰς ἢ δύο ὑπὲρ τὴν πόλιν, οἱ δ' ἄλλοι, μύριοι τῆς τούτων δυσδαιμονίας κάθησθε· τῆς καθ' ἡμέραν ῥαθυμίας, πολλὴν καὶ μεγάλην ὑπαρχοῦσαν ὑμῖν δυσδαιμονίαν τοῦτοις προσέμενοι. καί τοι σκέψασθε ὅπως ὅπῃ τὴν προῆκται ταῦτ' εἶχεν. οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν παραδείγμασι χρησαμένους, ἀλλ' οἰκείοις, ἐξέσῃ, * ἃ προσῆκεν πράττειν εἰδέναι. ἐκεῖνοι θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατηγήσαντα, καὶ μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον ἐν μαραθῶνι, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατηγοῖς ἀγαθὰ εἰργασαμένους, μᾶλλον δ', οὐ χαλκοῖς ἔστασαν, οὐδὲ ὑπερῆπτον· * ἀλλ' ὡς οὐδὲν αὐτῶν κρείττους ὄντας οὐκ ὑπερεῖμεν. καὶ γάρ τοι τῶν ἔργων οὐδενὸς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν τότε ἀπεστέρησαν ἑαυτοὺς· οὐδὲ ἔστιν οὐδεὶς ὅς τις ἂν εἴποι τὴν ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν θεμιστοκλέους, ἀλλ' ἀθηναίων· οὐδὲ τὴν ἐν μαραθῶνι μάχην μιλτιάδου, ἀλλὰ τῆς πόλεως. νῦν δ' οἱ πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὡς κέρκυραν εἷλε τιμόθεος· καὶ τὴν μόναν κατέκοψεν ἰφικράτης· καὶ τὴν περὶ νάξον ἐνίκα ναυμαχίαν, χαβρίας. δοκεῖτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἔργων τούτων B ἀπολαχεῖν τὴν τιμὴν ταῖς ὑποβολαῖς, αἷς δεδώκατε ἐπ' αὐτοῖς ἑκάστῳ τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεὰς, ἐκεῖνοί τε καλῶς * ἐδίδοσαν καὶ ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς. τὰς δὲ τῶν ξένων, πῶς; ἐκεῖνοι μὲν ὧν τῷ φαρσαλίῳ, δώδεκα μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντι, πρὸς τὸν ἑαυτῶν πόνον, τῇ πρὸς ἀμφίπολιν, πόλεμον, δ' ἑξακοσίους δὲ ἱππεύσι πενέσαις ἰδίοις βοηθήσαντι π. οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον. καὶ πρότερον τούτου, περδίκκᾳ τῷ τὸν βαρβάρου ποτὲ ἐπιστρατεύσαντι μακεδονίας, τοὺς ἀναχωροῦντας ἐκ πλαταιῶν τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῆς ἥττης, δ' ἀφθείρωντι καὶ τέλειον τὸ τυχὸν πεποιήσαντι τὸν βασιλέα· οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον· μεγάλην οἶμαι καὶ τιμίαν, καὶ σεμνὴν τὴν αὐτῶν παῖδα ἡγούμενοι, καὶ πάσης μείζονα δωρεάς. νῦν, δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φθόρους αὐθρώπους, οἰκοφθόρων οἰκοφθορίας, τιμὴν ὥσπερ ἄλλου τινὸς τῶν ὡνίων λαμβάνοντες, πειθόμενοι πολίτας, ταῦτα δ' ὑμῖν ἐπελύθη σκοπεῖν, οὐχ ὅπως τὰς φύσεις ἐστὶ χείρους τῶν προγόνων· ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ἐφ' ἑαυτοῖς παρέσκευε μέγα φρονεῖν, ὑμῶν δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἀφῄρηται τοῦτο.

ἔστι

ἔτι ἦ, οὐδέ ποτ' οἶμαι δ' ιῳ ἀτὸν, μικρὰ καὶ φαῦλα πρᾶτ-
τοντας, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν. ὥσπερ δὲ κα-
λὰ καὶ λαμπρὰ πράττοντας μικρὸν καὶ ταπεινὸν φρονεῖν.
ὁπόταν δ' ἄλλα τοιαῦτα τὰ ὀπτηδεύματα τοῖς ἀνθρώποις ᾖ τοι-
οῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. σκέψασθε δ' ἃ τις κεφά-
λαια αὖ ἔχοι τοῖς πραγμάτων εἰπεῖν πρὸς τοῖς τε ἐκείνοις
πεπραγμένων, καὶ τοῖς ὑμῖν· ἆρα ὑμῖν αὐτοῖς ἐκ τούτων
γε δικαιήσεθε * κρείττους γεγενέσθαι. πέντε μὲν τοίνυν καὶ
τετταράκοντα ἔτη τοῖς ἑλλήνων ἦρξαν ἐκεῖνοι ἑκόντων·
πλείω δὲ ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνή-
γαγον· πολλὰ δ' καὶ καλὰ, καὶ πεζῇ, καὶ ναυμαχοῦντες ἔρ-
γοισιν ἔδειξαν ἐφ' οἷς ἔτι καὶ νῦν φιλοτιμούμεθα. καίτοι
ταῦτα νομίζετε αὐτοὺς ἔσεσθαι, οὐχ ἵνα θαυμάζωμεν μό-
νον ἡμεῖς αὐτὰ, θεώμενοι· ἀλλ' ἵνα καὶ μιμώμεθα τὰς
τοῖς ἀγαθέντων ἀρετάς. ἐκεῖνοι μὲν δὴ, ταῦτα. ἡμεῖς δ', ὅ-
σοις ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, σκέψασθε εἰ
ὀλίγα πλήσια. οὐ πλείω μὲν ἢ χίλια, καὶ πεντακόσια τά-
λαντα ἀναλώ)μάτωμεν εἰς τοὺς τοῖς ἑλλήνων ἀπόρους, ἐξ-
αναλώνται δ' οἵ, τε ἴδιοι πάντες οἶκοι, καὶ τὰ κοινὰ τῇ πό-
λει, καὶ τὰ ὀλίγα τοῖς συμμάχων; οἷς δ' ἐν τῷ πολέμῳ
συμμάχοις ἐπησάμεθα· ἅτοι νῦν ἐν τῇ εἰρήνῃ ἀπολώ-
λασιν; ἀλλὰ νὴ δία, ταῦτα μόνον τότ' εἶχε βέλτιον ἢ νῦν,
τἆλλα δ' ἅπαντα χείρω, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ὅ, τι βούλεσθε,
ἐξετάσωμεν. οἰκοδομήματα μὲν γε, καὶ κόσμον τῆς πό-
λεως, ἱερῶν, καὶ λιμένων, καὶ τοῖς ἀκολουθούντων τούτοις, τοι-
οῦτον καὶ τοσοῦτον κατέλιπον ἐκεῖνοι· ὡς τε μηδενὶ τοῖς ὀπη-
γνυμένων ἐπιβολὴν λελεῖφθαι περὶ τούτων, τοῖς
νεώτοικοι, στοαὶ, τἆλλα· οἷς ἐκεῖνοι κοσμήσαντες τὴν πόλιν,
ἡμῖν παρέδωκαν. τὰς δ' ἰδίας οἰκίας τοῖς ἐν δυνάμει τό-
τε γεγενημένων, οὔτω μεγέθει, καὶ τῇ τῆς πολιτείας ὀνόμα-
τι ἀκολούθοις, ὡς τε τοῖς θεμιστοκλέους τοῖς κίμωνος, καὶ
τοῖς ἀριστείδου, καὶ μιλτιάδου, καὶ τοῖς τότε λαμπροῖς, οἰ-
κίαν (εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν, ὁποία ποτ' ἐστὶν) ὁρᾷ τῆς τοῦ
γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. νῦν δ', ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἡ πόλις ἡμῖν τὰς ὁδοὺς ἀγαπᾷ κατα-
σκευάζουσα, καὶ κρηνίας, καὶ κονιάματα, καὶ λιθείας. καὶ ἐ τοῖς
εἰσηγησαμένοις ταῦτ' ὀπιπτεύω) πολλοῦ γε καὶ δέω) ἀλλ'
ὑμῖν εἰ ταῦτα ἱκανὰ ὑμῖν αὐτοῖς ὑπολαμβάνετε εἶ) δῆ-
λοι κεῖν. ἰδίᾳ δ' οἱ τῶν κοινῶν ὅπη τῳ μεγδυνμένοι, οἱ μὲν, τῶν
δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας οἰκίας
κατασκευάσασιν· οὐ μόνον τῶν πολλῶν ὑπερφανωτέρας. C
οἱ δ' ὑμῶν σωφρονοῦντες, θεωροῦσιν, ὅσῳ οὐδὲ ὄναρ ἦλ-
θόσιν πώποτε. τούτων δ' αἴτιον πάντων, ὅτι τότε μὲν ὁ
δῆμος ὢν δεσπότης, καὶ κύριος ἁπάντων· καὶ ἀγαπητὸν
ὢν παρ' ἐκείνου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ, καὶ τιμῆς, καὶ ἀρχῆς, καὶ
ἀγαθοῦ τινος μεταλαμβάνειν. νυνὶ δ', τοὐναντίον· κύριοι μὲν
τῶν ἀγαθῶν οὗτοι, καὶ δεῖ τούτων ἅπαντα θεραπεύεται. ὁ δὲ
δῆμος, ὢν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει· καὶ ὑμεῖς ἀγα-
πᾶτε, αἴ τι αὐτοῖ μεταδιδῶσι, λαμβάνοντες. τοιγαροῦν,
ἐκ τούτων τοιαῦτα τὰ πράγματα τῆς πόλεως ἐστιν, ὡς
τε, εἴ τις ἀναγνοίη τὰ ψηφίσματα ὑμῶν, καὶ τὰς προ-
ξεις ἐφεξῆς διέλθοι. οὐδὲ μὴ εἰς πεδύσειε τὸν αὐτὸν
ἔτη ταῦτα καὶ ταῦτα. οἷον, ἃ πρὸς τοὺς καταρατους με-
γάρεας ἐψηφίσασθε, δοκοῦντος ὑμῖν ὀργάδα, ἀξιέ-
ναι, κωλύειν, μὴ ἐπιτρέπειν· ἃ πρὸς φλιασίους ὅτε ἐξέ-
στιν τὸ ἐνάγχος, βοηθεῖν· μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς σφαγεῦσι
τῶν ἐν πελοποννήσῳ τοῖς βουλομένοις πολεμεῖν. ἅ-
παντα καλὰ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ταῦτα, καὶ δίκαια, καὶ τῆς
πόλεως ἄξια. τὰ ἔργα δ' ἀπὸ τούτων, οὐδαμοῦ. οὐκοῦν τῶν μὲν ἀπέχθειαν. ἐξὰ τῶν ψηφισμάτων ἀνφέρεσθε

A Neque verò fieri vnquam profectò potest vt homines paruis & vilibus occupati rebus, sublimes & generosos spiritus concipiant: quemadmodum vicissim natura non fert, vt præclaris & splendidis negotijs deditis animos pusillos habeāt, & abiectos. Nā qualia hominum studia fuerint, talibus eos animis etiam esse præditos necesse est. Considetate quæso, quę capita enumerari possint earū rerū quas illi gesserunt, quasque vos geritis: an his inter se collatis, vobis ipsis meliores neri possitis. Illi igitur annos quinque & sexaginta, Græcis volentibus imperarunt; amplius decies mille talenta in arcem congesserunt: multa & præclara, terra marique pugnantes, tropæa erexerunt, quæ etiam nunc laudi nobis ducimus. Atqui putare debetis, illos ea erexisse, non vt nos illa spectātes tantùm admiraremur: sed vt etiā virtutes eorum, à quib. cōsecrata essent, imitaremur. Et illi quidē hęc: Nos verò tanta circondati solitudine, quātā videtis omnes, cōsiderate an similia. An nō amplius mille & quingenta talēta in Græcorū mēdicos frustra profundimus? An non & priuatę familiæ omnes, & ærarium publicū, & quæ à sociis conferuntur, sunt exhausta? An non quos in bello socios nobis adiunximus, hi pacis tempore perierunt? At hæc sola scilicet tunc meliora fuere quàm nunc: cætera verò deteriora? Plurimùm cerè abest.

B Agite consideremus quicquid voletis. Aedificia igitur & ornamenta vrbis, templorum & portuum, & quæ sunt eius generis alia, tot & tāta illi reliquerunt, vt ad eorum excellentiam nihil possit posteritas addere. In conspectu sunt propylæa hæc naualia, porticus, & reliqua, quibus illi vrbē nobis exornatam tradiderunt. Reliquas verò procerum illius temporis ædes, ita moderatas, & nomini popularis status congruentes, vt si quis vestrūm, Themistoclis, Cimonis, Aristidis, aut Miltiadis, & cæterorum eius ætatis illustrium hominum domos nouit, nihilo vicinis magnificentiores esse videat. Nunc verò, Atheniēses, vrbi nostræ satis est, publicè vias munire, fontes extruere, incrustare parietes, & similibus nugis occupari Neque verò harum rerum autores reprehēdo: nequaquā id facio: sed vos si his procurādis vos officio fiunctos putatis. Priuatim autem, qui publicum aliquod munus administrarūnt, partim publicis ædificijs priuatas ædes magnificētiores substruxerunt, nedum plebijs superbiores: partim tot fundos coēptos colūt, quot ne per somnium quidem vnquàm sperauerant. Harum autē rerum omnium causa est, quòd olim populus vniuersorum dominus & autor erat: cęteriq; bene secū agi putabāt, si is honorē, magistratū, aut aliquod aliud beneficium impertiret. Nunc cōtrà fit. Isti omnes opes in sua potestate habent, & istorum auspiciis gerūtur omnia: sed populus ministri & additamenti locū obtinet. Vobisq; satis est id accipere, si quid isti fortè impertierint. Proinde dum hæc fiūt, talis etiā status ciuitatis est, vt si quis decreta vestra legat, & acta ordine percurrat, nemo credere possit eorūdē hominū esse hęc & illa; veluti sūt. quæ cōtra Megarēses, homines nefarios, decreuistis, quū terrā cōsecratā vendicarēt & excolerent, exeūdū esse, prohibēdū, nō cōcedendū: & de Phliasiis, quū nuper patria pellerētur, opē ferendā, non permittēdos crudelitati carnificū: à Peloponensib. auxilia, si qui iuuare vellēt, accersēda. Vniuersahęc, Atheniēses, prędara sunt, & iusta, & è dignitate reipublicæ, at facta qui sequi debebāt, nusquā apparēt; Inimicitias igitur per senatusconsulta denunciatis,

Exhortatio ad recuperandum & tuendum principatum: & admonitio de oratoribus.

nullius autem rei gerendæ potestatem habetis. Decernetis enim ea quę vrbe nostra digna sunt: sed viribus caretis ad ea quæ decreuistis exequenda. Ego verò velim (sed in optimam partem accipietis) vos aut minus habere animorum, vestris negotiis agendis contentos: aut maiores vires comparare. Quòd si vos Siphnios, aut Cythnios, aut alios eius generis scirem, hortarer ad animos demittendos. Sed cum Athenienses sitis, autor sum, vires maiores vt comparetis. Turpe enim Athenienses, turpe inquam est, eius magnanimitatis ordinem deserere, quem vobis maiores tradiderunt. Imò nec vestri arbitrij est, etiamsi velitis, Græcos vt deseratis. Multa enim ab omni æuo gessistis. Proinde nec veteres amicos proiicere, nec vestris hostibus fidere, aut crescendi copiam dare licet. Denique idem vobis, quasi lege talionis, vsuenit, quod his, qui vbi semel apud vos ad gerendam rempublicam accessere, pòst cum vellent, recedere ab eadem non audent. Rempublicam enim inter Græcos gessistis. Caput autem est, Athenienses, horum quæ diximus omnium: Oratores vos nunquam neque probos facient, neque improbos: sed vos illos tales, quales volueritis. Neq; enim vos ad illorum voluntatem vos accommodatis: sed illi vestris cupiditatibus blandiri studebunt. Vos igitur principes esse decet in rebus bonis expetendis. Sic omnia rectè erunt. Aut enim nemo quicquam mali dicet: aut frustra dicet, quum qui auscultent, non sit habiturus.

A

B

LIBANII ARGVMENTVM orationis de Classibus.

ORto rumore, Persarum regem expeditionem moliri aduersus Græcos: populus Athenensis tumultuatur, & cùm cõuocare Græcos, tùm bellum statim inferre properat. Demosthenes autem suadet, ne ipsi priores insurgant: sed eos expectare iubet, dũ Rex noui quid conetur. Nunc enim, inquit, non persuadebimus Græcis, vt socia nobiscũ arma iungant, cum in tuto adhuc sibi esse videantur. Tum verò periculũ ipsũ eos nobiscum coniunget. Monet igitur, vt quietè se instruant, & ad bellũ parent. atque etiam commemorat quę debeat esse ratio institutionis. Vnde περὶ συμμορειῶν oratio est inscripta. Nam apud Atticos συμμορεία cœtus & ordo eorum est, qui munera publica obeunt.

C

DEMOSTHENIS DE CLASSIBVS ORATIO, XIIII. Hieronymo Vuolfio interprete.

Consulendũ potius esse reipublicæ, quã eloquentiam ostendendam.

QVi maiores vestros laudant Athenienses, instituere mihi videntur orationem auditu iucundam, non ea tamen agere quæ illis prosint quos celebrant. Nam cum iis de rebus dicere conentur, quas mortalium nemo pro dignitate possit explicare: vt ipsi opinionẽ eloquentiæ consequuntur: sic efficiunt, vt virtus illorum minor videatur auditoribus, quàm putarãt. Ego verò laudationem eorum maximam puto ipsũ esse tempus: quod cum non exiguum intercesserit, rebus illorum gestis, maiora nulli alij suscipere gerenda potuerunt. Ipse autem rationem explicare conabor, qua vos optimè instructos fore censeam. Etenim res ita se habet: Si nos omnes, qui verba facturi sumus, eloquentes videamur: nihilo res vestrę, satis scio, erũt meliores. Sed si vnus, quisquis ille fuerit, prgressꝰ docere possit, & suadere, quę instructio, σταθαι. καὶ γὰρ οὕτως ἔχει. εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ μέλλοντες λέγειν, δεινοὶ φανείημεν ὄντες· οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερα εὖ οἶδ' ὅπι βέλτιον χοίη. εἰ δὲ παρελθὼν εἷς ὁστισοῦν δύναιτο διδάξαι, καὶ πεῖσαι, τίς ὠφελοίη, καὶ πόσοι, καὶ πό-

ἢ δ' ἔργων, οὐδενὸς κύριοι γίγνεσθε. τὰ μὲν γὰρ ψηφίσματα, πρὸς τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα ψηφίζεσθε· τὼν δὲ πραγμάτων οὐκ ἀκόλουθον, ὧν ψηφίζεσθε, ἔχετε. ἐγὼ δ' παραινέσαιμι ἂν ὑμῖν (καί μοι μηδεὶς ὀργισθῇ) ἢ ἔλαττον φρονεῖν καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἁπάντων πράττοντας· ἢ μείζω δύναμιν παρασκευάζεσθαι. εἰ μὲν οὖν σιφνίους, ἢ κυθνίους, ἢ ποὺ ἄλλους τοιούτους οὖσι σωφρονεῖν ὑμῖν ἔλαττον φρονεῖν συνεβούλευον ἄν. ἐπειδὴ δέ ἐστε ἀθηναῖοι μείζω τ' δύναμιν παρασκευάζεσθαι παραινῶ. αἰσχρὸν γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, αἰσχρὸν, λιπεῖν τὼν τ' φρονήματος τάξιν, ὡν ὑμῖν οἱ πρόγονοι παρέδωκαν. πρὸς γὰρ τούτοις, οὐδ' ἔστιν ἐφ' ὑμῖν, οὐδ' ἐὰν βούλησθε τῶν ἄλλων ἕκαστοι μὴ φιλονεικεῖν. πολλὰ γὰρ ὑμῖν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πέπρακται. καὶ τοῖς μὲν φίλοις τοῖς ὑπάρχουσι, αἰσχρὸν προέσθαι· τοῖς δ' οὖσιν ἐλευθερίοις, οὐκ ἔνι πιστεῦσαι, καὶ μεγάλοις ἐᾶσαι χρήσθαι. ὅλως γὰρ, ὅπερ οἱ πολιτευόμενοι πεπόνθασι πρὸς ὑμᾶς, οὐκ ἔνεστ' αὐτοῖς, ὅταν βούλωνται, παύσασθαι· τοῦτο καὶ ὑμῖν προείσπεπολίτευσθε γὰρ ἐν τοῖς ἕλλησιν. ἔστι δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πεφάλαιον ἁπάντων τῶν εἰρημένων· οὐδέπω ὑμᾶς οἱ λέγοντες, οὔτε πονηροὺς, ὄντε χρηστοὺς ποιήσουσιν· ἀλλ' ὑμεῖς τούτους, οἵους ἂν βούλησθε, καὶ γὰρ ὑμεῖς, ὧν οὗτοι βουλεύσασθε· ἀλλ' οὗτοι ὧν ἂν ὑμᾶς ὀρθῶς ἐπιθυμεῖν οἴωνται. ὑμᾶς οὖν ὑπάρξαι δεῖ, χρηστὰ βουλευομένους· καὶ πάντ' ἔξει καλῶς. ἢ γὰρ οὐδεὶς ἐρεῖ φαῦλον οὐδέν, ἢ οὐδὲν αὐτῷ πλέον ἔσται, μὴ ἔχοντι τοὺς πεισομένους.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ ΛΟΓΟΥ.

ΦΗΜΙΝ ἡγουμένης, τὴν περσῶν βασιλέα παρασκευάζεσθαι στρατεύειν ὅπῃ τις ἕλλησιν, ὁ μὲν τῶν ἀθηναίων δῆμος, καὶ κεκίνηται. καὶ συγκαλεῖν ὥρμηται τοὺς ἕλληνας, καὶ τὸν πόλεμον ἐκφέρειν ἤδη. ὁ δὲ δημοσθένης συμβουλεύει, μὴ προεξανίστασθαι· ἀλλὰ ἀναμένειν τὸν βασιλέα νεωτερίσαι. νῦν μὲν γὰρ φησιν, οὐ πείσομεν τοὺς ἕλληνας συμμαχεῖν ἡμῖν, ἐπ' ἀδείας εἶναι δοκοῦντας. τότε δ' αὐτοὺς, ὁ κίνδυνος αὐτοὺς συνάξει. πράγματα τοίνυν, ἡσυχάζοντας συντάξασθαι, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευάζεσθαι. καὶ δὴ, καὶ δίξειν ὃν ἕξιν ἂν σωταχθείη. ὅθεν καὶ περὶ συμμοριῶν ὁ λόγος ἐπιγέγραπται, συμμορεία γὰρ παρὰ τοῖς ἀττικοῖς τὸ τῶν λειτουργούντων σύστημα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

ΕΙ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους ὑμῶν, λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθαι κεχαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γε ἐκείνοις, οἷς ἐγκωμιάζουσι, ποιεῖν. περὶ γὰρ πραγμάτων ἐπιχειροῦντες λέγειν, ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθαι δύναιτο τῷ λόγῳ· αὐτοὶ μὲν τὸ δοκεῖν εὖ λέγειν δόξαν ἂν φέροιτε· τὼν δ' ἐκείνων ἀρετὼν, ἐλάττω τῆς ὑπαρχούσης φανεῖσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δ' ἐκείνων μὲν, ἔπαινον τ' χρόνον ἡγοῦμαι μέγιστον εἶναι· οὗ πολλοῦ γεγενημένου, μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πραχθέντων, οὐδένες ἄλλοι παραδέξασθαι δεδύνηνται. αὐτὸς δ', πειράσομαι τὸν τρόπον εἰπεῖν, ὃν ἂν μοι δοκῆτε μάλιστα δύνασθαι πρᾶξαι ὑμᾶς ὠφελοῦντα· καὶ πάνυ ἔξει καλῶς. ἢ γὰρ οὐδεὶς ἐρεῖ φαῦλον οὐδέν, ἢ οὐδὲν αὐτῷ πλέον ἔσται, μὴ ἔχοντι τοὺς πεισομένους.

ηὸ πόθεν πορισθεῖσα, χρήσιμος ἔσαι νεῶ τῇ πόλει· πᾶς ὁ A παρὼν φόβος λέλυ). ἐγὼ ὃ μὲν τοῦτο, κἂν ἄρα οἷός τε ὦ, πειράσο μαι ποιῆσαι, μικρὰ προειπὼν ὑμῖν, ὡς ἔχω γνώμης περὶ τῆ προς τὸ βασιλέα. ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἁπάντων τῶν ἑλλήνων εἶ) βασιλέα, καὶ μικρὰ δεῖ ταῦτα πᾶσαν μὲν ἀν μόνους τῶν ἄλλων ὑμᾶς, πόλεμον ποιεῖσθαι αὐτῷ ἄρασθαι. καὶ δεῖ δὲ αὐτοὺς τοὺς ἕλληνας ὁρᾶν, κοινοὺς ἀλλήλοις ὄντας φίλους· ἀλλ' ἐνίους μᾶλλον ἐκείνῳ πιστεύοντας, ἢ *πισιν αὐτῶν. ὃ μὲ δὴ τοῦτον τοιοῦτον ὄντων, νομίζω συμφέρειν ὑμῖν, τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου *τηρεῖν, ὅπως δικαίαν ἡγήσεσθε). παρασκευάζεσθαι δ', ἃ προσήκει πάντα, καὶ τοῦτο ὑποκεῖσθαι τῇ γνώμῃ, ἡδέως μὲν δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς ἕλληνας, εἰ μέν τις ἀναγκάσει τι ἡμῶν, ἢ σαφὲς ὡς βασιλεὺς αὐτοῖς ἐπιχειρεῖ κατασκευάζειν, καὶ μεγάλην χάριν ἕξειν τοῖς πρὸ αὐτῶν, ἢ μετ' αὐτῶν ἐκεῖνον ἀμυνομένοις. εἰ δ' ἔτι ἀδήλου τούτου καθεστηκότος, *προαπαχθησόμεθα. ἡμεῖς, ἄνδρα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ τοιούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκαζώμεθα, ἐφ' οἷς προσιόμεθα. ὁ μὲν γὰρ ὁρμήσας ὧν ὥρμηται (ὡς ἄρα εὐχαιρεῖν ἔγνωκε τοῖς ἕλλησι (χρήματα δώσει τισὶν αὐτῶν, ἢ φιλίαν προτενεῖ). οἱ δ' ἴδιας πολέ- B μους ἐπανορθώσασθαι βουλόμενοι, ἢ τὸν τῶν ἐχόντες τὴν κοινὴν ἁπάντων σωτηρίαν παρόψονται). εἰς δὲ ταραχὴν ταύτην, ἢ ἀγνωμοσύνην, ἣν ἐγὼ μὴ προκαθεῖναι τὴν πόλιν ἡμῶν. ἃ δὲ γὰρ ὁρῶσιν οἱ τοῖς τε ἄλλοις ἕλλησι καὶ ἡμῖν, πρὸς τὸ βασιλέα τὸ βουλεύειν ἔοικεν. ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν πολλοῖς ἐνδέχεσθαί μοι δοκεῖ τῶν ἰδίᾳ τι συμφερόντων διοικεῖσθαι, τῶν ἄλλων ἑλλήνων ἀμελοῦντα. ὑμῖν δ', ἃ δὲ ἀδικουμένοις, ἴσως τῶν ἀδικούντων καλὸν δοκεῖ λαβεῖν ταύτην τὴν δίκην, ἐάσαι τινὰς αὐτῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἡττᾶσθαι. ὅπου δ' ἕτερα ταῦτ' ἔχει, σκεπτέον δοκεῖ ὅπως μηθ' ἡμεῖς ἐν τῷ πολέμῳ ἡσυχάσομεν ἀκίνδυνοι, μήτ' ἐκεῖνος ὃν ἡμεῖς ὠφελοῦμεν ἡμῖν τοῖς ἕλλησι, καὶ φίλος αὐτοῖς δοκεῖν εἶ) πᾶσιν λήψεται. πῶς ἐν ταῦτα ἔσαι; καὶ ἡ μὲν δύναμις τῆ πόλεως ὀλιγαστὰ μένη, καὶ παρεσκευασμένη, πᾶσιν ἢ φανερὰ φαίνη) ἢ δίνημα φέρειν ὅπῃ ταύτῃ τῇ προφέρει. τοῖς δὲ θρασυνομένοις. καὶ σφόδρα εὔκαιρος πολεμεῖν κελεύσω, ἐκεῖνο λέγω. ὅτι ἀκίνδυνον, οὐδ' ὅταν βουλεύεσθαι δέῃ, δόξαν ἀνδρείας λαβεῖν, οὔτ' ὅταν κίνδυνός τις ἐγγὺς ᾖ, δεινὸν εἰπεῖν φανῆναι. ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ χαλεπόν, καὶ προσῆκον, ὅπῃ μὲν τοῦ κινδύνου, καὶ ἀνδρείαν ὅπῃ δείκνυσθαι· ἐν δὲ τῷ συμβουλεύειν, φρονιμώτερα τοῦ ἄλλου εἰπεῖν ἔχειν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, νομίζω μὲν πόλεμον καὶ προσβασιλέα, χαλεπὸν τῇ πόλει· τὸ δ' ἀγῶνα τὸν ἐκ πολέμου ῥᾴδιον ἂν συμβῆναι δοξάσαι τις; ὅπου τοὺς μὲν πολεμίους ἅπαντας, ἀναγκαίως ἥξειν ξυμμάχους, καὶ χρημάτων, καὶ τόπων δεῖσθαι. ταῦτα δὲ πάντα, ἀφθονώτερα ἐκεῖνον ἔχοντα ἢ ἡμᾶς θεῖσθαι. τοὺς δὲ ἀγῶνας, οὐδενὸς οὕτω τοῦ ἄλλου ὁρᾶν δεομένους, ὡς ἀγαθῶν ἀνδρῶν. τούτοις δὲ ἡμῖν, καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς κινδυνεύουσι, πλείους ὑπάρχειν νομίζω. τὸ μὲν δὴ πόλεμον δοκεῖ ταῦτα ῥᾴδιον μὴ δεῖ ἑνὸς ῥόπου προτέρους ἀπελθεῖν. ὅπῃ δὲ τὸ ἀγῶνα, ὀρθῶς φημὶ παρεσκευασμένους ὑπάρχειν χρῆναι. εἰ μὲν ἐν ἑτέρῳ τῶν ῥόπου δυνάμεως, ὥστε τοῖς βαρβάροις οἷόν τε ἦ ἀμύνασθαι ἑτέρους δὲ τινας ὧν τοὺς ἕλληνας· εἰκότως ἂν ἴσως φανεῖσι πρὸς ἐκεῖνον ἐλθόμεθα ἀντιταξόμενοι. ἐπεὶ δ' πάσης ῥᾳδιουργὸς ὅδε ὁ αὐτὸς ῥόπος, καὶ δεῖ τὰ αὐτὰ εἶ) κεφάλαια τῆς δυνάμεως. τοῖς ἐχθροῖς ἀμυνάσθαι δύνασθαι· τοῖς οὖσι συμμάχοις βοηθεῖν· τὰ ὑπάρχοντ' ἀγαθὰ σώζειν· τὰ τοὺς ὁμολογουμένως ἐχθροὺς ἔχοντες, ἑτέρους ζητεῖσθαι· ἀλλ' ῥᾳδιουργοῦμεν μὲν πρὸς τούτους· ἀμυνόμεθα δ' καινόν, ἐὰν ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐπιχειρῇ; καὶ νεῶ

& quãta, & vnde comparata, nunc reipublicæ profutura esse videatur: omnis hic metus euanuerit. Quod ego, si modo potero, dabo operam vt faciam: pauca præfatus apud vos, quid de regio negocio sentiam. Ego existimo communem hostem omnium Græcorum esse Regem Persarum: non tamen propterea suaserim, soli omnium vos vt bellum contra eum suscipiatis. Neque enim ipsos Græcos video communes inter se esse amicos: sed nonnullos magis illi fidere quam quibusdam suorum. Quæ cum ita sint: è re vestra esse censeo, prouidere, iustum belli initium vt capiatur: vtque apparentur quæ conuenit, omnia: & hoc proponatur ad deliberandum. Arbitror enim, Athenienses, Græcos, si declaretur & perspicuum fiat, fore vt Rex ipsos aggrediatur: & adiuturos, & magnam gratiam habituros ijs, qui ante ipsos, & cum ipsis Regem vlsiscantur. Quòd si, dum id obscurum etiam est, nos priores arma sumpserimus: vereor, Athenienses, ne hos cum illo coniunctos propulsare cogamur, quibus consultum volumus. Is enim represso impetu suo (si tamen inuadere Græcos instituit) largitionibus aliquos eorum corrumpet, & amicitiam simulabit. Illi priuata bella corrigere volent: & dũ hoc animo erunt, communem omnium salutem negligent. In eum autem tumultum & amẽtiam moneo ne præcipitetis vrbem nostram. Neque enim eandem nobis in regio negocio deliberationem, quam alijs Græcis, esse video: quòd multi illorũ mihi vidẽtur priuati alicuius emolumenti caussa, posse negligere alios Græcos. Vobis autem nec affectis iniuria honestum fuerit, eas de fontibus sumere pœnas, vt eorum aliquos à Barbaro subigi patiamini. Quod cum ita sit, prouidendum est, ne & nos bello simus impares: & is quem Græcis insidiari putabamus, ita se insinuet, vt fidus illis esse videatur. Quomodo igitur hæc curanda erunt? Si copiæ reipublicæ delectæ & instructæ, omnibus conspicuæ fuerint: atq; apparuerit, nos ijs ita esse fretos, vt nihil iniqui tamen conemur. Ferocibus autem, & nimis expeditè ad bellũ impellentib. illud dico: Non esse difficile, neque quum deliberandum est, fortitudinis opinionem consequi: neque quum periculum aliquod imminet, vehementem oratorem videri. Sed illud & difficile est, & conueniens, in periculis fortitudinem declarare: in deliberando, prudentius alijs dare posse consilium. Ego verò, Athenienses, existimo bellum cum Rege difficile esse reipublicæ: prælium futurum esse facile. Cur? Quia non aliter, vt opinor, fieri potest, quin bella omnia, & triremes, & pecuniam, & loca requirant: quæ omnia penes illum copiosiora quàm apud vos reperio. prælia verò nulla re alia tantopere video indigere, vt fortibus viris: quos plures vobis, & iis qui vobiscum hoc periculum adibunt, esse existimo. Bellum igitur, hisce de causis, moneo, ne vlla ratione priores suscipiatis: ad prælium verò vos rectè instructos esse oportere dico. Quòd si alia ratio copiarum esset, quib. Barbari propulsarentur, alia quib. Græci: deprehensum iri fortasse consentaneum esset, nos contra illam instrui. Cum autẽ omnis instructionis ratio sit eadẽ, & eadem oporteat esse capita copiarum, vt hostes repelli possint, vt socij defendantur, vt opes nostrę cõseruentur: quid, quum habeamus qui se hostes esse fatentur, alios quæritamus? ac nõ potius & aduersus hos instruimur, & illum quoque vlciscimur, si violare nos instituerit? Agite ve-

Non lacessendũ, sed vltiscendũ esse regem Persarum; instructis copijs.

Athenienses sine suspicione rupti fœderis, posse instrui, &. eũ necesse fuerit, Græcos socios earum futuros.

ὁ Græcos núc ad vos accersite: at, si quæ illi iubét, A non facitis, cum quidam non optimè vobis cupiãt, est-ne sperandum, quenquam esse obtemperaturum? Quia mediusfidius audient à nobis, Regem Persarum ipsis insidiari, ipsos verò non prospicere? Itane, vos obsecro, putatis? Egoverò opinor. Sed nondum maior is metus est, quam dissentionũ erga vos, & quorũdam inter se. Nihil igitur aliud, quàm nescio quam cantilenam passim canent legati nostri. Tum autem si fortè quæ nos modò censemus, agetis, nemo Græcorũ omniũ ita fret'erit suis opibus, quin, vbi viderit vobis præsto esse & mille equites, & legiones quot voletis, & naues trecentas, venturus & supplicaturus sit: illis adiutoribus, minimo se cum periculo incolumen euasurum existimans. Proinde si iã accersetis: supplices: si non auscultarint, frustrati eritis. Sin ipsi vestris copiis instructis, cunctemini suplices defẽdetis, neque dubium est, quin omnes ad vos venturi sint. Ego igitur, Athenienses, & hæc & his similia reputãs, nullam orationem confidentem, aut vanæ prolixitatis exquirere volui: sed quæ nam ratio instructionis & optima & expeditissima esset, considerando fui veheméter occupatus. Puto igitur, vobis eam,

Ratio instructionis & Velle fungi officio.

si & audita & probata fuerit, esse decernẽdam. Prima itaq; & maxima instructionis pars, Athenienses hæc est, vt quisq; vltrò alacriter omni officio fungi velit. Illud enim videtis, Athenienses, quæcunq; vnquam vniuersi vos voluistis, & postea quisq; pro se gerenda putastis, eorum vos nihil vnquam effugisse. Quæ verò voluistis, pòst autẽ alius alium respexistis, tanquã ipse nihil, proximus omnia factu-

Numerus eorum qui triremes instruant.

rus esset: in iis nihil vmquam promouisti. Quod si vos ita eritis animati atq; incitati, numerum mille & ducentorum dico esse complendũ: & octingẽtis adiũctis bis mille faciẽdos. Nã si hunc numerũ designaueritis: existimo virginib. orbis, & pupillis, & in colonias abituris, & societatibus déptis, itémq; aliis si qui sunt tenuiores, præstò futura vobis corpora mille & ducenta. Ex his igitur classes viginti censeo designandas, vt nunc sunt, quarum singulæ sexagena corpora contineant. Earũ porrò classium singulas in quinas diuidi partes iubeo duo denarias: sic, vt tenuissimi quique locupletissimis adiungãtur. Et corpora quidẽ sic ordinanda esse censeo: quod cur censeã, tum scietis, cum totam instructio

Triremiũ multitudo.

nis rationem audieritis. Triremes autẽ quomodo? Omnino trecentas numero triremes designari iubeo: & in viginti partes, quarũ singulę, naues quindenas contineant, distribuendas: primæ centuriæ quinque, & secũdæ centuriæ quinq;, & tertię centuriæ quinq; nauibus attributis. Deinde singulis virorum classibus quindenas naues: classium singulis

Pecuniæ magnitudo.

partibus, ternas triremes attribuendas. Postquàm hęc ita cõfecta fuerint, iubeo, cũ agri nostri æstimatio sit sex mille talẽtûm, vt & pecuniæ certus ordo ineatur, eam diuidi, & cẽtum fieri partes, quarum singulę sexagena talenta contineant. Deinde quinquies sexagena talenta singulis magnis classib. attribuenda: eo pacto, vt classes singulæ singulis quinariis, sexagena talẽta reddant: vt si vobis centum triremibus fuerit opus, sumptum sexagena talẽta absoluãt, & trierarchi sint duodeni: sin ducẽtis fuerit opus, tricena sint talenta quæ sumptũ absoluãt, & seni viri triremibus præsint: sin trecentis, vicena sint talenta quæ sumptum absoluant, & quaterni triremib. præsint. Eodẽ quoq; modo Athenięses,

Armamẽta nauium

μὲν καλεῖτε πρὸς ὑμᾶς αὐτὲς τοὺς Ἕλληνας. ἐὰν δ' ἃ κελεύωσιν ὔζοι μὴ ποιῆτε, οὐχ ἥδέως ὑμῖν οἱ ἄλλοι ἔχόντων· πῶς χρὴ προσδοκᾶν τινά ὑπακούσεσθαι; ὅπου γὰ διὰ ἀκούσον δ' παρ' ἡμῶν, ὅτι βουλεύει βασιλεὺς αὐτοῖς, αὐτὲς δὲ προορᾶν, ὦ πρὸς τοῦ Διὸς οἴεσθε τοῦτο πεπεῖσθαί με μόνον; οἶμαι. ἀλλ' οὐ πω μείζων ἔδοξ' ἐμοὶ ὁ φόβος, ἢ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς ἀλλήλους οἱ νῦν ἀφαφορᾶν. οὐ δεινῶς ἀλλ' ἢ ῥαψῳδήσουσιν οἱ πρέσβεις πρεσβεύοντες. τότε δ' (ἀν' ἄρα, ἀνιῶ οἰόμεθα ὑμᾶς, πρᾴτητε) ἐδεῖς δήπου τῶν ἁπάντων Ἑλλήνων τηλικοῦτον ἐφ' ἑαυτῷ φρονήσει, ὅς τις ὁρᾶν, ὑμῖν χιλίας μὲν ἱππέας ὑπάρχειν, ὁπλίτας δ', ὅσους ἂν θέλητε, ναῦς δ' ἑξακοσίας· ἀχθήσεται, μὴ τοίνυν ἀσφαλέστατ' ἂν ἡγούμενος σωθῆναι. ἀκοῦσον, ὡς μὲν τοῦ καλεῖν ἥδιον, τὸ δεῖσθαι, κἂν μὴ τύχητε, ἀφαμαρτεῖν· ὡς δ' τοῦ μὴ τοῦ πάντα σκοπεῖσθαι τὰ ὑμέτερα αὐτῷ, ὅπως χρεὼν σῴζειν, Ⓒ εὖ εἰδέναι πάντας ἠξιωμένους. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα τε, καὶ τὰ πάντα πλείω τούτοις λογιζόμενος, λόγον μὲν οὐδένα ἐβουλόμην θρασὺν, οὐδὲ μάταιον ἔχοντα μῆκος ἐξευρεῖν· τὴν μέντοι παρασκευὴν ὅπως ὡς ἀρίστη, καὶ τάχιστα γένοιτο, πάνυ πολλὰ πράγματα εἶχον σκοπῶν. οἶμαι δὲ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτοῖς αὖ ἀρέσκειν, ψηφίζεσθαι. ἔστι τοίνυν πρῶτον μὲν τὴ παρασκευὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Ⓒ μέγιστον, ἅπτεσθαι τὰς γνώμας ὑμᾶς, ὡς ἕκαστον ἐκάστοτε, προθύμως ὅ, τι ἂν δέῃ ποιοῦντας. ὁρᾶτε γὰ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες ὑμεῖς ἐβουλήθητε, κοὐ μὴ ταῦτα τὸ πρᾶττειν αὐτὸς ἕκαστος ἑαυτῷ προσήκειν ἡγήσατο. ἐδὲν πώποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγε. ὅσα δ' ἐβουλήθητε μέν, μὴ ταῦτα δ' ἀπεβλέψατε πρὸς ἀλλήλους, ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος ἐποίησεν, τοῦ δ' πλησίον πράξοντα. ἐδὲν πώποτε ὑμῖν ἐβούλετο ἐχόντων δ' ὑμῶν ἕτερα τοῖς παροῦσι μεμενόντων. τὰς δεκακοσίας καὶ χιλίους, ἀναπληρῶσαί φημι χρῆναι, καὶ ποιῆσαι δισχιλίους· ὀκτακοσίους αὐτοῖς προσνείμαντας. ἐὰν δὲ τοῦτ' ἀποδείξητε τὸ πλῆθος ἡδέως μὴν τῶν ὁπλιτῶν, καὶ τῶν ὀρφανῶν, καὶ τῶν κληρουχικῶν, καὶ τῶν κοινωνικῶν, Ⓒ εἴ τις ἀδύνατος, ἀφαιρεθέντων, ἔσεσθε χιλία, καὶ δεκακόσια ταῦτα ὑμῖν σώματα. ἐκ τοίνυν τούτων οἶμαι δεῖν ποιῆσαι συμμορίας εἴκοσιν· ἅσπερ νῦν εἰσιν· ἑξήκοντα σώματα ἔχουσαν ἑκάστην, τούτων δὲ τῶν συμμοριῶν ἑκάστην διελεῖν κελεύω εἰς πέντε μέρη, καὶ δώδεκα ἄνδρας· ὡς ἂν πληρῶντας πρὸς τὸ εὐπορώτατον ἀεὶ, τοῖς ἀπορωτάτοις· Ⓒ τὰ μὲν σώματα, ἅπερ φημὶ δεῖν σωτέα γενέσθαι. δι' ὃ δή, εἴσεσθε, ἐπειδὰν ὅλον τὸ τρόπον τῆς σωτηρίας ἀκούσητε. τὰς δὲ ἐπιρρεῖς, πῶς; τὸν ἅπαντα ἀριθμὸν κελεύω ἑξακοσίας ἀποδείξαντας, καὶ τριακοντέρους καὶ δεκαναίαν, εἴκοσι ποιῆσαι μέρη. τὴν πρώτων ἑκατὸν πέντε, καὶ τὴν δευτέραν, ἑκατὸν πέντε, καὶ τὴν τρίτων ἑκατὸν πέντε, ἑκάστῳ μέρει διδόντας. εἶτα συμπληρῶσαι συμμορίαν σωμάτων ἑκάστῃ τὸν πεντεκαιδεκαναίαν. τὸν δὲ συμμορίαν ἑκάστῳ τῷ μέρει σφῶν αὐτῶν, ἐς εἰς ἀποδέναι ἐπιρρεῖς. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα ὕτως ἔχοντα ὑπάρχῃ. κελεύω, ἐπειδὴ τὸ πρῶτον μέρος ὅτι τὸ τῶν χώρας ἐξακισχιλίων γαλάντων, ἵν' ὑμῖν καὶ τὰ χρήματα ἢ σωτετελεσμένα, διελεῖν τοῦτο, καὶ ποιῆσαι καθ' ἑξήκοντα τάλαντα, ἑκατὸν μέρη. εἶτα πεντεἐξήκοντα ταλαντείας εἰς ἑκάστην τῶν μεγάλων τῶν εἴκοσι συμμοριῶν ἀποπληρῶσαι. τῶν δὲ συμμορίαν ἑκάστῳ τῶν μερῶν, μίαν ἑξήκοντα ταλαντείαν ἀποδοῦναι· ὅπως ἂν μὲν ὑμῖν ἑκατὸν δέῃ ἑκατὸν, τῶν μὲν δαπάνων, ἑξήκοντα τάλαντα σωτελῆ, ἑκατόναρχοι δ' ὧσι δώδεκα, ἐὰν δὲ δέῃ δεκακοσίων ἑκατὸν μὲν ἢ τάλαντα, τὰ τῶν δαπάνων σωτελοῦντα, ἑξ δὲ σώματα ἑκατοναρχοῦντα. ἐὰν δὲ ἑκακοσίων, εἴκοσι μὲν ἢ τάλαντα τῶν δαπάνων δαλύοντα, τέτταρα δὲ σώματα ἑκατοναρχοῦντα, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, ὦ ἄνδρες

ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ τὰ νεὼς ὀφειλόμενα τῇ πολιάδι ἅπαντα τὰς A armamenta etiã quæ nunc ad triremes debentur, æ-
ξημίας πρήσαντας, ἅπαντα ἐν τῷ διαγράμματος νεῖμαι stimari, & ex tabulis omnia distribui iubeo, in vi-
πολλοῦ μέρη εἴκοσιν. ἔπειτα τὰ μεγάλως ἁπλῆσθαι ginti partes. Deinde singulis magnis classib. vnam
συμμορείας μέρος ἓν χρηστὸν ἑκάστῃ. τὴν δὲ συμμορείαν ἑκά- tribui parté, vnicuique aptam, quam deinde singu-
στῳ διανεῖμαι τῇ ἑαυτοῦ μερῶν ἑκάστῳ τὸ ἴσον. τοὺς δὲ δώ- læ classes singulis suis partibus ex æquo diuidant: &
δεκα τοὺς ἐν ἑκάστῳ τῷ μέρει ταύτῃ εἶναι ἐξάντας, τὰς duodeni illi in singulis partib. ea exigãt: & quas sin-
τριήρεις ἃς ἂν ἕκαστοι λάχωσι, παρεσκευασμένας παρέ- guli triremes sortiti fuerint, eas instructas exhi-
χειν. τὰ μὲν δικαστήρια, καὶ τὰ σκάφη, καὶ τοὺς τριηράρχους. καὶ beant. Sumptũ igitur, & naues, & trierarchos, & ar-
τὸν τῇ πολιάδι εἶναι ἐξάντα, οὕτως ἂν ἀριστ' ἡγούμαι καὶ mamentorũ exactionem, sic optimè posse cẽseo, & 6 Naualiũ ordinatio.
πρεπόντως ἔχειν, καὶ ὡδὶ σκοπουμένοις. πλήθους ἢ καὶ σαφὴς cõparari, & apparari. Vnde autẽ hæ & certò & faci-
ὅστις ἐστὶ καὶ ῥᾴδια μὴ ταῦτα λέγω. φημὶ τοῖς στρατη- lè cõpleri possint, deinceps dicam. Censeo à ducib.
γοῖς, δεῖν διανεῖμαι τὰ τοῖς δέκα τῶν νεωρίων, σκεψαμέ- naualium decẽ loca esse deligenda, atque rationem
νους, ὅπως ὡς ἐγγύτατα ἀλλήλων, καὶ τριάκοντα ὧσι νεώ- ineũdam, vt quàm proximè inter se absint naualia,
σοικοι. ἐπειδὰν ἢ τοῦτο ποιήσωσι· δύο συμμορείας καὶ τριά- quorũ singula triginta triremiũ sint capacia. Quod
κοντα τριήρεις τούτων ἑκάστῳ φερούσας τῶν τόπων. εἶτ' vbi fecerint: binas classes & tricenas triremes ho-
διαπλησθῶσι τὰς φυλάς. τὸν δὲ τριήραρχον ἕκαστον, καθ' ἕ- rum locorum singulis attribuant: deinde sortitò tri-
καστον νεώριον. ἵνα ὧσι συμμορεῖαι δύο, τριήρεις τριάκοντα, bus introducant, & trierarchos singulos in singula
καὶ φυλὴ μία. ἐὰν δ' αὖ ἡ φυλὴ τόπον λάχῃ, διελεῖν τρί- naualia: vt sint binæ classes, triremes tricenæ, & vna
χα, καὶ τὰς ναῦς, ὡσαύτως· εἶτ' διαπλησθῶσι τὰς τριτῦς· B tribus. Qui verò locus tribui obuenerit, is trifariam
ὅπως ἂν τῇ μὲν ὅλων νεωρίων, ἓν ἑκάστῃ μέρος ᾖ τῇ φυ- diuidatur, & naues similiter. Deinde trientes tri-
λῶν· τὸ δὲ μέρος ἑκάστου τὸ τρίτον μέρος, ἡ τριτῦς ἔχῃ· buum sortiantur: vt singulæ tribus vna pars sint to-
εἰδῆτε δ', ἂν τι δέῃ, περᾶν μὲν τὴν φυλὴν, ὅπου τέτα- torum naualium, & singularum partium tertiam
κται· μὴ ταῦτα δ' τὴν τριτῦν· εἶτα τριάρχοι τίνες, καὶ τριή- partem triens obtineat: vtque sciatis, si quid erit o-
ρεις πόσαι. καὶ τριάκοντα μὲν ἡ φυλὴ, δέκα δ' ἡ τριτῦς pus, primùm tribus quo loco ſtationẽ habeat, dein-
ἑκάστη τριήρεις ἔχῃ. ἐπὰν δὲ ταῦθ' οὕτως εἰς ὁδοὶ καθέζῃ· de triens. postea trierarchi qui, & quot triremes: ac
εἴπ καὶ παρελύσωμεν νεῶν, πάντα δὲ ἀκριβῶς * πῶς δύ- tricenas triremes vna tribus, denas vnusquisq; triẽs
ρειν οὐ ῥᾴδιον· αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἑαυτὸ δύρησει· καὶ μία triremes cõtineat. Nam si hæc ordine expedita fue-
σύνταξις καὶ πασῶν τῶν νεῶν, καὶ μέτρησις ἔσαι. ὕστερ δὲ rint, etiamsi nunc aliquid prætermisimus (neque e-
χρημάτων καὶ πόθεν φανεροῦ πᾶσι· ἥδη δ' ἀδόξου μὲν nim facilè sanè est, exquisitè reperire singula) id ip-
οἶδα λόγον. ὃν μέλλω λέγειν· ὅμως δ' εἰρήσεται. πίστιν δ' ὦ sa sibi res inueniet, & vna cõstitutio tum omnium
δ', ἐάν τις ὀρθῶς σκοπῇ, μόνος ταληθῆ καὶ τὰ ἡμῖν μέλλοντα nauium, tum partium futura est. Iam quod ad pecu- 7 Pecuniaria ratio.
εἰρήσεσθαι. ἐγὼ φημι χρῆναι, μὴ λέγειν νυνὶ niam attinet & euidentem aliquam parandorum
περὶ χρημάτων. εἰ δὲ πόθεν αὖ δέῃ, μέγαν, καὶ καλὸν, καὶ sumptuum rationem: scio equidem incredibile vi-
δίκαιον· ὃν ἐὰν μὲν ἤδη ζητῶμεν, οὐδὲ εἰς τὸ δ' ὑπάρ- sum iri quod iam dicam: dicetur tamen. Confido e-
χειν ἡμῖν σώσομεθα ἡμῖν. οὕτω πολὺ τῷ πορίσαι νεῶν ἀπο- nim, si quis rectè consideret, fore vt me solum ve-
χήσομεν. ἐὰν δ' ἐῶμεν· ἔσαι. τίς οὖν ἔσθ' ὅδε, ὁ νεῶν μὲν ra, & ipso euentu comprobanda dixisse appareat. E-
οὐκ ὤν, ὑπάρξων δ' τότε; αἰνίγματα δὲ ὅμοιον τοῦτο γε. ἐγὼ go affirmo, nunc non dicendum esse de pecunia, cũ
φράσω. ὁρᾶτε τὴν πόλιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πᾶσιν ταυ- commeatus adsit magnus, & præclarus, & iustus:
τωνί; ἐν ταύτῃ χρήματα ἔνεστιν ὀλίγου δέω, πρὸς ἅπά- C quem, si nunc quæremus, ne tum quidem præstò fu-
σας τὰς ἄλλας εἰπεῖν πόλεις. ταῦτα δ' οἱ κεκτημένοι, turum sentiemus nobis: tantum abesse, vt iam eum
τοιοῦτον ἔχουσι τὸν νοῦν· ὡς τ' εἰ πάντες οἱ ἐνταυθοῖ λέ- inuenturi simus, si omiserimus, præstò futurus est.
γοντες, φοβοῖεν, ὡς ἥξει βασιλεύς, ὡς πάρεστιν, ὡς οὐχ οἷόν Quis igitur illẽ est? qui cum nunc non adsit, tum in
τε ταῦτ' ἄλλως ἔχειν· ἢ μὴ τῷ λεγόντων. ἴσοι τὸ πλῆθος promptu futurus est? Nam istæ nescio quę esse am-
τούτοις, χρησιμῳδοῖεν· οὐ μόνον οὐκ ἂν εἰσενέγκαιεν· ἀλλ' bages videntur. Ego dicam. Videtis, Athenienses,
οὐδ' ἂν δείξαιεν, οὐδ' ἂν ὁμολογήσαιεν κεκτῆσθαι, εἰ μή totam hanc vrbem? In hac, pecunia inest, parum ab-
τοι τὰ νεὼ δέᾳ τῷ λόγων φοβερᾷ, ἔργῳ πεφυλόμενα αἰ- est quin dicam, quę cum omni aliarum vrbium pe-
σθοιντο· οὐδεὶς οὕτως ἠλίθιός ἐστιν, ὃς τις οὐκ ἱκανὸν δοίη, cunia conferri possit: quam qui possident, eo ani-
καὶ πρῶτος εἰσενέγκοι. πίστιν δὲ αἱρήσεσθε μᾶλλον αὐτὸς, mo sunt, vt si omnes oratores eos ita terrerent, ven-
τὰ οἰκία πάντ' ἀπολωλέναι, ἢ μέρος τῆς οὔσης ὥσπερ ἑαυτῶν turum esse Regem, adesse, non aliter posse fieri: &
καὶ τῶν λοιπῶν πρόσενεγκεῖν; χρήματα μὲν δή φημι ἔγ' vnà cum oratoribus alij totidem vaticinarentur:
τότε, αὖ ὡς ἀληθῶς δέῃ. πρότερον δ', οὐ. διὸ μὴ δ' ζητεῖν non modò non conferrent, sed nec proferrent, aut
πλοῦτον ὦ. ὅσα δὲ νυνὶ πορίσασθ' ἂν, εἰ προέλοισθε πο- faterentur se habere. At si verborum terrores istos
εῖσθε· πλείων ἐστὶ γέλως τ' μηδενός. φέρε δὲ ἑκατοστύν τις ad rem conferri viderent: nemo ita stolidus est, qui
εἰσφέρειν ἐρεῖ; ἀκούω. ἑξήκοντα τάλαντα ἐρεῖ. ἀλλὰ πεν- non liberaliter daret. & primus conferret. Quis. n.
τηκοστὸν τίς ἐρεῖ; τὸ διπλοῦν, ἀκούω ἑκατὸν δὲ εἴκοσι. καὶ τί malit ipse vnà cum fortunis omnib. interire: quàm
τοῦτ' ὄζει πρὸς διακοσίας, καὶ χιλίας καμήλους, ἃς βασι- partem facultatum pro semetipso & reliquis suis
λεῖ τὰ χρήματ' ἄγειν φασὶν οὗτοι; ἀλλὰ δῶ, βούλεσθαι bonis conferre? Pecuniam igitur tum in promptu
δῶ δεκάτην ὑμᾶς εἰσοίσειν; πεντακόσια τάλαντα, ἀλλ' οὔτ' fore dico, cũ reuera fuerit opus, non prius. Proinde
ἂν ἀνάσχοισθε. οὔτ' ἄν, εἰ κατεθείητε, ἄξια τοῦ πολέμου τὰ χρήματα. δεῖ δ' ἴσως ὑμᾶς ταῦτα πυθέσθαι, ne quęrendam quidem censeo. Quantum enim nũc
exigeritis, si instituerit is exigere: id magis ridiculũ
fuerit, * quàm si nihil omnino esset exactum. Age
centesimam iubebit aliquis? proinde sexaginta ta-
lenta dicet. Sed quinquagesimam dicet aliquis? du-
plum. proinde centum & viginti. Ecquid hoc est
ad ducẽtos & mille camelos, quos Regi pecuniam
vehere isti dictitant? Sed ponam, velle vos cõferre
duodecimã? quinginta talẽta. Verùm id vos nec su-
stinebitis: nec, si numeretis, bello par erit pecunia.

Commendat cõmodiuste sui consilij, & extenuãt regia pecunia Græcorũmq; constantia, metum ciuib. adimit.

Cætera igitur vobis sunt comparanda, pecunia relinquenda nunc suis possessoribus. nusquam enim reip. commodius & honestius custodietur. Cum verò necessitas illa venerit, tum vltrò conferentibus illis, accipienda erit. Hæc & fieri possunt, Athenienses, & factu honesta sunt, & vtilia, & digna quę Regi de vobis nuncientur: neque per hæc ieuis ei terror incutieretur. Scit enim, maiores suos à trecentis triremibus, quarum nos centum præbuimus, mille naues subactas amisisse: atque audiet, trecentas triremes vos ipsos instruxisse. Quare non temerè tametsi valde insaniet, inimicitias nostræ vrbis sibi putabit suscipiendas. Quòd si propter pecuniam ei subibit efferri animis: id quoque subsidium vestro infirmius reperiet. Is enim, aurum, vt aiunt, vehit: quod vbi distribuerit, requiret. Nam & fontes & putei deficere solent, si quis magnam inde copiam simul, & crebrò hauserit: vobis autem agri æstimationem sex mille talentûm subsidio esse audiet, pro cuius defensione pugnaturos esse nos, maiores eius qui in Marathone fuerunt, optimè nouerint. Dum verò superiores erimus: pecunia vtique defici non poterimus. Ac ne illud quidem, quod nonnulli metuunt, ne, cum pecuniam habeat, magnas peregrini militis copias conducat, verum esse mihi videtur. Ego enim arbitror, contra Ægyptum, & Orontem, & alios Barbaros quosdam, multos fortasse Græcorum velle apud illum merere stipendia: non vt ille horum aliquem capiat: sed vnusquisque, vt opibus aliquibus partis, vrgente inopia liberetur: sed qui reliquam Græciam inuadere velit, nullum Græcum fore arbitror. Quò enim ipse postea se conuertet? In Phrygiam profectus seruiet? neque enim alia de re bellum est cum Barbaro, quàm de agro, de vita, de institutis, de libertate, de talibus rebus omnibus. Quis igitur ita est infelix, vt semetipsum, parentes, sepulchra, patriam, parui lucelli gratia velit amittere? Equidem neminem esse existimo. Imò nec illi expedit, peregrini militis opera Græciæ potiri. Qui enim nos subegerint, iam pridem illo fuerint præstantiores. Neque verò vult, nobis exclusis, ipse in aliorum esse potestate: sed omnibus, si fieri possit: sin id fieri non possit, at seruis certè suis imperare. Quod si quis Thebanos cum illo se coniuncturos putat: difficilis quidem est apud vos ea de re oratio. Nam cum eos oderitis: neque verum libenter, neque boni quicquam de eis audietis. Veruntamen eos decet, qui magnis de rebus deliberant, nullam vtilem cogitationẽ prætermittere vlla de causa. Ego verò existimo, tantum abesse vt Thebani vnquam cum illo Græciam inuasuri sint: vt magna pecunia, si liceret, redẽpturos putem occasionem, qua vetera in Græcos delicta abolerent. Quòd si quis existimat, Thebanos vsque adeò natura esse infelices: illud vtique intelligetis omnes, si Thebani cum illo faciant, esse necesse, vt eorum hostes stent à Græcis. Ego igitur existimo, hunc ordinem æquitatis, & eos qui cum hoc ordine se coniungẽt, tum proditoribus, tum Barbaris fore vniuersis superiores. Quare neque immodicè formidandum, neque committendum esse censeo, vt priores bellum inferamus. Ac ne cæterorum quidem Græcorum vlli meritò bellum hoc formidini esse video. Nam quis eorum ignorat, se, dum illum communẽ hostem ducentes, inter se consenserunt, magnis opibus floruisse? postquam autem eius amicitia freti,

Artificiosa dehortatio, ne Græci Persarũ amicitiam expetant: aut bellum iis inferãt.

τὰ δὲ χρήματα νεῦ μὲν ἐὰν τὰς κεκλημένας ἔχεν, ἁδαμῶς ἂν καλλίονι σώζοιτο τῇ πόλει. ἐὰν δέ πιθ' ὁ καιρὸς ἔλθοι, τότε εἰκότων εἰσφερόντων αὐτῷ, λαμβάνειν. ταῦτα δὲ καὶ δυνατά ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πρᾶξαι καλὰ, καὶ συμφέροντα, καὶ βασιλεῖ φοβερὰ ὑμῶν ἐπιτήδεια ὑπαγγελθῆναι, ᾧ φόβος ἂν ὀλίγος γένοιτ' ἂν εἰ ἐκεῖνα ἀλλὰ τούτων. οἱ δὲ μὴν γε ξιακοσίας ξυήρεις, ὧν ἑκατὸν παρεχόμεθ' ἡμεῖς, τοὺς πρόγονος αὐτῶν χιλίας ἀπολέσαντας ναῦς. ἀκούσεται δ', ξιακοσίας αὖ τοῖς ὑμᾶς παρεσκευασμένους ξυήρεις. ὡς τε μὴ κομιδῇ, μὴ δ' εἰ πάνυ μαίνοιτο, νομίσαι ῥᾴδιον εἶναι, τὸ τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐλθεῖν ποιήσασθαι. ἀλλὰ μὴν, εἴγε ὅτι χρήμασιν αὖτῷ μέγα ἐπέρχεται φρονεῖν καὶ ταύτῃ ἀδυνεσέραν ἀφορμὴν τῆς ὑμετέρας δυνήσεται. ὁ μὲν γε χρυσὸν ὡς φασιν ἀεὶ. τὸ δ' ἂν δέῃ δῶ ζητήσει. καὶ γὰρ τὰς ἡμιόνους, καὶ τὰ φρέατα ὅπλιτῶν πέντε κεν, εἰ τις ἀπ' αὐτῶν ἀθρόα, καὶ πολλὰ λαμβάνῃ· ἡμῖν δὲ τὸ ἀφ' χώρας τίμημα ὑπάρχον, ἀφορμὴν ἑξακισχίλια τάλαντα ἀκούσεται. ἴσως μὲν τοῖς ὅπλοις ἐκείνων ἀμυνούμεθα· οἱ γὰρ μύριοι τῶν πρόσθεν αὖτε μείζες ἂν εἰδεῖεν. ἐὼς δ' ἂν κατὰ μόνον οὐκ ἔνι δήπου χρήματ' ἡμᾶς ὅπλιτῶν. καὶ μὴν, ὑμᾶς δ', ὅτινες δείσαντες, μὴ ξενικὰ πολὺ συνήσονται χρήματα ἔχοντες ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ. ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι ὅτι μὲν Αἰγύπτου καὶ Ὀρόντου, καί τινας τῶν ἄλλων βαρβάρων, πολλοὶς ἂν ἐθέλοιεν τῶν Ἑλλήνων μισθοφορεῖν παρ' ἐκείνου· οὐχ ἵνα ἐκεῖνος ἕλῃ τινὰ τούτων· ἀλλ' ἵν' ἐκπορίαν τινὰ ἕκαστος αὑτῷ κτησάμενος, ἀπαλλαγῇ τῆς ὑπαρχούσης πενίας. ὅτι δ' τῶν ἄλλων Ἑλλάδα, Ἕλλησιν οὐδένα ἂν ἐθέλειν ἡγοῦμαι πρὸ αὐτὸς φέρεται μὴ ταῦτα εἰς Φρυγίαν ἐλθών, δουλεύσειν δὲ ταῦτ' ἄλλου τινός ὅστις ὁ πρὸς τὸν βάρβαρον πόλεμος, ἢ περὶ χώρας καὶ βίου, καὶ ἐδῶν, καὶ ἐλευθερίας, καὶ πάντων τῶν τοιούτων· τίς οἰκεῖος οὗτος ὅστις δυσνοῆς, ὃς τις ἑαυτῷ, γονέας, τάφους, πατρίδα ἕνεκα χέρδους βεαχέος προέσθαι βουλήσεται; ἐγὼ μὲν οὐδένα ἡγοῦμαι. καὶ μὴν, οὐδὲ ἐκείνῳ συμφέρει, ξένοις κρατῆσαι τῶν ἑλλήνων. οἱ γὰρ ἡμῶν κρατήσαντες ἐκείνου γε πάλαι κρείττους εἰσί. βούλεται δ' ἐκεῖνος οὐκ ἀεὶ λὰν ἡμᾶς, ἐπ' ἄλλοις εἶ· ἀλλὰ μάλιστα μὲν πάντων· εἰ δὲ μή γε, τῶν ὑπαρχόντων δούλων ἑαυτῷ νεῦ ἄρχειν. εἰ δέ τινες οἴεται Θηβαίους ἕσεσθαι μετ' ἐκείνου· ἔστι μὲν χαλεπὸς πρὸς ἡμᾶς ὁ πρὶν τούτων λόγος, δίκαια γὰρ τὸ μισεῖν αὐτοὺς, οὐδ' αἰ ἀληθὲς ἡδέως, οὐδ' ἂν ἀγαθόν τι πρὶν αὐτῶν ἀκούσαι τε. οὐ μὴν ἀλλά, δεῖ τοὺς πρὸ πραγμάτων μεγάλων σκοπεῖν, μηδένα συμφέροντα λογισμὸν παραλιπεῖν, δίκαι μηδεμίαν πρόφασιν. ἐγὼ τοίνυν οἶμαι ζοῦτον ἀπέχειν Θηβαίους τὸ μετ' ἐκείνου ποτ' ἂν ἐλθεῖν ὅτι τοὺς ἕλληνας· ὡς τε πολλῶν ἂν χρημάτων. εἰ ἔχοιεν δοῦναι, πρίασθαι, χρύσεα τινὰ αὐτοὺς καρπὸν, δι' οὗ τὰς πρώτερος· ἀνάλυσον) πρὸς τοὺς ἕλληνας ἁμαρτίας, εἰδ' ἄρα παντάπασι τοῖς οὕτως οἰκείαις φύσει δυσνοῆς Θηβαίοις εἶ). ἐκεῖνό γε δήπουθεν ἅπαντες ὁπίσασθε, ὅτι Θηβαίων τὰ ἐκείνου φρονούντων, ἀνάγκη τοῖς τούτων ἐχθροῖς, τὰ τῶν ἑλλήνων φρονεῖν. ἡγοῦμαι τοίνυν ἐγὼ ταύτῃ τῷ τάξιν τῷ δικαίῳ, καὶ τοῖς μετ' αὐτῆς ὄντας, τῶν προσθεν κρείττοις, καὶ τὸ βαρβάρου ἔσεσθαι πρὸς ἅπαντας ὡς τ' οὔτε φοβεῖσθαι φημι δεῖν πέρα τοῦ μετρίου, οὐδ' ὑπαχθῆναι προτέρους ἐκφέρειν τὸν πόλεμον. καὶ μὴν, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδένα ἂν εἰκότως ἑλλήνων φοβηθέντα τὸν πόλεμον τῶν ὁρᾷ. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν αὐτῶν, ὅτι ἕως μὲν ἐκεῖνον κοινὸν ἐχθρὸν ὑπῆρχεν φόντες ὠμονόουν ἀλλήλοις· πολλῶν ἀγαθῶν ἦσαν κύριοι. ἐπειδὴ δὲ φίλον αὐτὸν νομίσαντες αὐτοῖς ὑπῆρχεν.

ὡς δὲ

πρὸς τὴν πρὸς αὐτοὺς διωνέχθησαν διαφορὰν ὅσα ἂν ἀδικούμενος εὑρέ τοῖς αὐτοῖς, τοσαῦτα πεπόνθασι κακά. εἶτ' ὢν ἡ τύχη καὶ τὸ δαιμόνιον φίλον μὴν ἀλυσιτελῆ, συμφέρονται δὲ ἐχθρὸν ἐμφανίζει. τοῦτον ἡμεῖς φοβούμεθα; μηδαμῶς· ἀλλὰ μὴ ἀδικῶμεν, ἡμῶν αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἑλλήνων ταραχῆς καὶ ἀπιστίας. ἐπεὶ, εἰ γε ὁμοθυμαδὸν ἐᾶν μὴ πάντων ἐπιθέσθαι μόνῳ· οὐδὲ ἀδικεῖν αὐ ἡμᾶς ἔδοκα ἐκεῖνον. ἐπειδὴ δ' οὐ τοῦτ' οὐχ οὕτως ἔχει· φυλάττεσθαί φημι δεῖν· μὴ προφάσιν δῶμεν βασιλεῖ, τοῦ τὰ δίκαια ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἑλλήνων ζητεῖν. ἡσυχίαν μὲν ἔχόντων ὑμῶν, ὕποπτος αὐ εἴη, τοιοῦτό τι πράττων. πόλεμον δ' ποιησαμένων πρότερον εἰκότως αὖ δοκοίη δίκη τιν' πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, τοῖς ἄλλοις φίλος ἐὰν βούλεσθαι. μὴ οὖν ἐξελέγξητε, ὡς κακῶς ἔχει τὰ ἑλληνικά, συγκαλοῦντες ὅτε οὐ πείσονται· καὶ πολεμοῦντες, ὅτε οὐ δυνήσεσθε. ἀλλ' ἔχετε ἡσυχίαν, θαρροῦντες καὶ μὴ φασιλυζόμενοι. καὶ βούλεσθε ἀπαγγέλλεσθαι πρὸς ὑμᾶς πρὸς βασιλέα, μὴ μὰ δία, ὡς ὑποπτοῦσιν, ἢ φοβοῦνται, ἢ θορυβοῦνται πάντες οἱ ἕλληνες, καὶ οἱ ἀθηναῖοι. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ὅτι, εἰ μὴ τοῖς ἕλλησιν ὁμοίως αἰσχρὸν ἐστὶν τὸ ψεύδεσθαι καὶ ὑποτρκεῖν, ὥσπερ ἐκείνῳ καλὸν πάλαι αὖ ἡμεῖς ἐπ' ἐκεῖνον ἐπορεύεσθε. νυνὶ δ' τοῦτό μὲν οὐκ ἂν ποιήσαιτε. ὑμῶν ἕνεκα αὐτῶν εὔχεσθε δ' πᾶσι τοῖς θεοῖς, τὴν αὐτὴν λαβεῖν φρένοιαν ἐκείνον, ἥπερ ποτὲ τοῖς προγόνοις αὐτῶν. καὶ ταῦτ' ἂν δήπου σκοπεῖν αὐτῷ οὐκ ὀλιγώρως ὑμᾶς βουλευομένους εὑρήσει. ἐκ μὲν γε τῶν πρὸς τοὺς ἑαυτῶν προγόνους πολέμων, σωσίπολιν τὴν πόλιν εὐδαίμονα, καὶ μεγάλην γεγονυῖαν ἐκείνου. ἐκ δὲ τῆς ἡσυχίας. * ἥν τε προ τούτων, ἀδεμιᾶς τῶν ἄλλων ἑλλήνων πόλεων τοσοῦτον, ὅσον νυνὶ ὑπάρχουσαν, καὶ μικρὰν, καὶ τοὺς ἕλληνας ὁρᾷ δεομένους, ἤτοι τινὸς ἑκουσίου, ἢ ἀκουσίου ἀλλαχῆ. τὸν δ' αὐτὸν οἶδεν αὖ φανέντα αὐτοῖς, εἰ πόλεμον καινοῖ· ὡς τε καὶ γνώσιμα, καὶ πρὰ αὐτῷ τῷ ἀπαγγελλόντων ἀκούειν ἔσται. ἵνα δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ μακρὰ λέγων λίαν ἐνοχλῶ, τὰ κεφάλαια ὧν συμβουλεύω φράσας, ἄπειμι. παραινῶ μὲν προσέχειν τοῖς ὑπάρχουσιν ἐχθροῖς κελεύων ἀμύνεσθαι ἢ καὶ βασιλέα, καὶ πάντας, ἂν ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσι, ταύτῃ τῇ δυνάμει φημὶ δεῖν ἄρχειν ἢ μηδενὸς, μήτε λόγου, μήτε ἔργου ἀδίκου. τὰ δ' ἔργα ἡμῖν ὅπως ἄξια τῶν προγόνων ἔσται, σκοπῶμεν, μὴ τοῖς ὅπλοις τῶν ῥημάτων λόγοις. κἂν ταῦτα ποιῆτε· καὶ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς τἀναντία πείθουσι συμφέροντα πράξετε. οὐ γὰρ ὀργισθήσεσθε αὐτοῖς ὕστερον, νυνὶ ἀμύραντες.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΟΥΘΕ. ΕΙΑΣ ΛΟΓΟΥ.

Τὸν συμμαχικὸν καλούμενον πόλεμον ἦραντο πρὸς Ἀθηναίους, Χῖοι, καὶ Ῥόδιοι, καὶ Βυζάντιοι, πρότερον μὲν αὐτῶν ὑπήκοοι γεγονότες, τότε δὲ ἀλλήλοις συμμαχίαν πεποιημένοι πρὸς τὴν Ἀθηναίων, γείτονες ὄντες οἱ Ῥόδιοι τῇ Καρίᾳ· πρὸς τὸν τούτης ὑπάρχον μάυσωλον οἰκείως ἔχειν ἐδόκουν. ὁ δ', κατ' ὀλίγον πως δόλῳ καὶ αὐτῶν ὅπη βουλοίτο κρατῶν τὸ δῆμον συνεστήσατο· καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν Ῥοδίων ἀφελόμενος, ὀλιγαρχικοῖς τοῖς δυνατωτέροις τὴν πόλιν κατεδουλώσατο. συμβουλεύει τοίνυν ὁ δημοσθένης μὴ περιορᾶν ταῦτα, ἀλλὰ βοηθεῖν τῷ δήμῳ τῶν Ῥοδίων, συμφέρειν τε τοῖς ἀθηναίοις τὸ δημοκρατεῖσθαι λέγων τὰς πόλεις, εἰ δὲ μή δικαίως ὑμᾶς Ῥόδιοί φησιν. ἀλλὰ πρέπον ἐστὶν ὑμῖν, καὶ σώφροσι, τό, καὶ τοὺς λυπήσαντας τι τῶν ἑλλήνων ἐλευθέρων, μὴ μνησικακεῖν ἀμύραντάς ποτε εἰς τὴν πόλιν.

A de priuatis controuersiis inter se contenderunt: tot mala esse perpessos, quot, si quis eos deuouere vellet, vix reperisset? Quem igitur Fortuna & dij immortales tam amicum inutilem, quam hostem esse conducibilem declarant, eum nos formidamus? Nequaquam: sed nefaciamus iniuriam, nostra causa, & propter cæterorum Græcorum turbas & diffidentiam. Nam si concorditer, adiuuantibus omnibus, solum illum inuadere liceret: ne iniuriam quidem illi à nobis fieri putarem. Sed cum se res aliter habeat: cauendum censeo, ne ansam regi præbeamus, vt iuris cæterorum Græcorum arbiter esse studeat. Quiescentibus enim vobis suspectus esset, si quid tale moliretur. Sin priores bellum moueritis: haud iniuria videbitur propter vestras inimicitias, aliorũ expetere amicitiã. Ne igitur arguere velitis, quàm corrupt⁹ sit Græcię status, cũ uocãdis eis cum non persuadebitis, & gerendo bello cum non poteritis: sed quieti estote, & impertetriti, & instructi: & nũciari de vobis regi velitis, non quidem certè æstuare omnes Græcos, aut metuere, aut tumultuari, & Athenienses. Longè certè aliter se rẽ habere. Atque adeò nisi apud Græcos æque turpe haberetur mentiri & peierare, vt apud illum præclarum: iampridem vos in illum fuisse impetum facturos. nunc id vos nequaquam facturos vestrapte causa: sed omnes precari deos, vt eãdem ipse amentia corripiatur, qua olim maiores eius. Atque hæc si considerare in animum induxerit: vos non negligenter consuluisse vobis inueniet. Neque enim ignorat, è bellis cum suis maioribus gestis, vrbem magnam & felicem esse factam: ex ocio autem quod ante illa tempora egerat, nulla Græcarum vrbium tãto fuisse, quanto nunc, superiorem. Quin Græcos etiam videt pacificatorem requirere vel volentem, vel inuitum. Eum verò semetipsum eis fore intelligit, si bellum mouerit. Quare ea quæ è nunciis audiet, ei & nota & credibilia erunt. Ne verò, Athenienses, prolixitate orationis vobis nimis sim molestus, capitib. mei cõsilij expositis, descendam. Instrui vos, & cõtra certos hostes iubeo: & propulsari etiam Regem, & omnes, si vos lacessere instituerint, iis copiis oportere censeo: nullius autem iniqui vel facti vel dicti esse autores. Demus operam, vt facta nostra digna sint maioribus, non pro concione habitæ orationes. Quæ si feceritis: & vobisipsis consuletis, & iis qui contrarium suadent. Nam pòst illis non irascemini, quod fieret, si nunc impingeretis.

B

C

Perotatio.

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS DE LIBERtate Rhodiorum.

BEllum, quod Sociale dictum fuit, susceperunt aduersus Athenienses Chij & Rhodij & Byzantij: qui cum illis prius paruissent, tunc societatẽ cõntra Athenienses inter se fecerant. Cum autem Rhodij Cariæ vicini essent: se apud Mausolum, eius prouinciæ præfectum, gratia valere putabant. Is paulatim apud eos fide sibi conciliata, insidias populo comparauit: & vrbem, libertate Rhodijs erepta, paucorum potentiorum seruituti subiecit. Suadet igitur Demosthenes, eam rem non esse negligendam, sed iuuandum esse populum Rhodiorum: quòd è re sit Atheniensium, vrbes populari parére imperio. Etsi autem, inquit, Rhodij vos læserunt: tamen vobis & honestum & vsitatum est: eos etiam Græcos, qui vos nonnihil offenderunt, liberare, atque delinquentibus in Rempub. ignoscere.

DEMOSTHENIS DE RHODIORVM LIBERtate Oratio, XV. Hieronymo Vuolfio interprete.

Esse è republica Rhodiorum defensionẽ: neglecto Rege Persarum & Artemisia.

ARBITROR oportere vos, Athenienses, tantis de rebus deliberantes, dare liberè dicendi potestatem vniquique consulentium. Ego verò non putaui vnquã difficile, docere vos quæ optima factu sint (vt enim simpliciter dicam, omnes ea iam antè cognita habere mihi videmini) sed persuadere, vt ea exequamini. Nam cum probatum aliquid, decretúmque est: tantundẽ ab agendo abest, quantum antequam decerneretur. Est autem illud vnum ex eorum numero, propter quæ dijs immortalibus agendas à vobis esse gratias existimo: quod, qui non ita olim suapte petulantia impulsi, vos bello petierũt: ij nũc in vobis solis spem suæ salutis habẽt. Ac gratulatione digna est hæc occasio. Quasi rectè vtemini, fiet, vt eorum qui nostram vrbem calumniantur, maledicta, reipsa & cum bona fama refutetis. Questi enim sunt, sibi nos insidiari, Chij, Byzantij & Rhodij, propterea quæ coniunctis viribus postremum hoc bellum nobis intulerũt. Apparebit autẽ, Mausolum, qui dux & autor eius rei fuit, dum se amicum esse Rhodiorum simulat, libertatem eis eripuisse: Chios & Byzantios, à quibus in societatem adscripti fuerant, cladibus eorum non succurrisse: vos, quos metuebant, solo omnium salutem eorum defendisse. Quæ c ũconspicientur ab omnibus: efficietis, vt omne plebeij in ciuitatibus, amicitiam vestram incolumitatis suæ tanquam tesseram esse iudicent. Neque verò vobis vllum maius bonum offerri queat, quam si omnes vltrò beneuolẽtia vos absque vlla suspicione prosequantur. Miror autem, cum eosdem video suadere ciuitati, vt pro defensione Aegyptiorum, Persarum regi aduersetur: in causa Rhodij populi eundem illum hominem formidare: cùm hos esse Græcos sciant omnes: illos ad illius imperium pertinere. Opinor autem meminisse vestrũm quosdam: cum de regio negocio deliberaretur: me pro concione monuisse primum, ac (nisi fallor) solum etiam aut certè cum altero: videri mihi, sapienter vos esse facturos: si causam instructionis, non inimicitias, quæ cum eo intercederent, prætenderetis: sed si & aduersus certos hostes vos pararetis: & illum etiam, si vos lacessere instituerent, vlciscerémini. Neque verò ego cum hæc dixissem, vobis non rectè dicere sum visus: sed vobis etiam eadem placuerunt. Quod igitur nunc dicam, id orationi tum habitæ consentaneum erit. Ego, si Rex me illic degentem, in consilium adhiberet: idem ei suaderem quod vobis: vt pro sua ditione bellum gereret, si quis aduersaretur Græcorum: quæ verò nihil ad eum attinerent, eorum dominatum vti prorsus non vẽdicaret. Quòd si omnino decreuistis, Athenienses, quicquid Rex occuparit, anteuertendis & decipiẽdis oppidorum magistratibus, concedere non rectè decreuistis, vt ego iudico. Sin tuẽdę iustitię causa, & bella gerenda, si sit opus, & quiduis perpetiẽdũ esse putabitis: primùm, tãtò minus hoc necesse vobis erit, quãtò constantius ita sentietis: deinde consiliũ & iudiciũ vestrũ probabitur. Iam vt sciatis, neq; me quicquã noui dicere, qui libertatẽ Rhodiis restitui iubeã: ne que vos, si mihi auscultetis, facturos: rẽ quãdã quæ & facta est, & profuit, vobis in memoriã reuocabo.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΡΟδίων ἐλευθερίας λόγος.

Ἰμὴ δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὥσπερ τηλικούτων βουλευομένους, δεδόναι παρρησίαν ἑκάστῳ τῷ συμβουλεύοντων. ἐγὼ δὲ οὐδὲ πώποτε ἠγησάμην χαλεπὸν διδάξαι τὰ βέλτιστα ὑμᾶς (ὡς γὰρ εἰπεῖν ἁπλῶς, ἅπαντες ἐγνωκότες ὑπάρχειν μοι δοκεῖτε) ἀλλὰ τὸ πεῖσαι ποιεῖν ταῦτα. ἐπειδὰν γάρ τι δόξῃ, & ψηφισθῇ τοσοῦτόν τε πεφιλοτιμῆσθαι ἀπέχει, ὅσον πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν ἕν, ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ, τοὺς δι' ἐκεῖνον αὐτῷ ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ πάλαι, νυνὶ δ' ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας, ἄξιον ἡδονὴν τῷ παρόντι καιρῷ. συμβήσεται γὰρ ὑμῖν (ἐὰν ἃ χρὴ βουλεύσησθε ὑφ' αὑτῶν) τὰς μὲν τῶν ἀλλοτρίων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας, ἔργῳ, μὴ δόξῃ καλῶς, ἀπολύσασθαι. ἢ πάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ὅτι βουλοίμεν αὐτοῖς, χῖοι, καὶ βυζάντιοι, καὶ ῥόδιοι· καὶ διὰ ταῦτα συνέσποντο ἐφ' ἡμᾶς, τὸν τελευταῖον τουτονὶ πόλεμον. φανήσεται δέ, ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πείσας μαύσωλος, φίλος ἦν φάσκων ῥοδίων, τῇ ἐλευθερίαν αὐτῶν ἀφῃρημένος· οἱ δ' ἀποδείξαντες αὐτοῖς συμμάχοις, χῖοι, καὶ βυζάντιοι, τοῖς * ἀτυχήμασιν αὐτῶν οὐ βεβοηθηκότες· ὑμεῖς δ' οἷς ἐφοβοῦντο, μόνοι τῶν πάντων τῆς σωτηρίας * αὐτοῖς αἴτιοι γεγενημένοι. ἐκ δὲ τούτων ὑπὸ πάντων ὀφθήσεσθε ποιήσετε τοὺς πολλοὺς ἐν ἁπάσαις ταῖς πόλεσι, τοῦτο ποιεῖσθαι σύμβολον τῆς αὐτῶν σωτηρίας, ἐὰν ὑμῖν ὦσι φίλοι· ὃ μεῖζον οὐδὲν ἂν ὑμῖν γένοιτο ἀγαθόν, ἢ ὑφ' ἁπάντων ἑκόντων αὐτοπροσώπως τυγχάνειν δυνάμεως. θαυμάζω δ' ὅτι τοὺς αὐτοὺς ὁρῶ ὑμῖν μὲν αἰγυπτίων τἀναντία φράττειν βασιλεῖ τὴν πόλιν πείθοντας· ὑπὲρ δὲ τῶν ῥοδίων δείσαι φοβουμένους τὸν αὐτὸν ἄνδρα τοῦτον. καὶ τοὺς μὲν, ἕλληνας ὄντας ἅπαντες ἴσασι· τοὺς δ', ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ ἐκείνου μεμερισμένους. οἶμαι δ' ὑμᾶς μνημονεύειν ἐνίους, ὅτι λύσιμα ἐβουλεύεσθε περὶ τῶν βασιλικῶν, παρελθὼν ἐγὼ πρῶτος παρήνεσα (οἶμαι δὲ καὶ μόνος, ἢ δευτέρως εἰπεῖν) ὅτι μοι σωφρονεῖν ἂν δοκοῖτε, εἰ τὴν πρόφασιν τῆς παρασκευῆς, μὴ τῷ πρὸς ἐκεῖνον ἔχθραν ποιοῖσθε ἀλλὰ παρασκευάζοισθε μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθρούς· ἀμύνοισθε δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ, καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν ταῦτα εἶπον, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν ὀρθῶς λέγειν· ἀλλὰ κ' ὑμῖν ἤρεσκε ταῦτα. ἀκόλουθος τοίνυν λόγος ἐστὶ μοι τῷ τότε ῥηθέντι· ἐγὼ γὰρ εἰ βασιλεὺς παρ' αὐτὸν ὢν ἐμὲ σύμβουλον ποιοῖτο, ταὐτ' ἂν αὐτῷ συμβουλεύσαιμι, ἅπερ ὑμῖν· ὑπὲρ μὲν τῆς ἑαυτοῦ πολιτείαν, ἐάν τις ἐναντιῶται τῇ ἐλλήνων. ὧν δὲ μηδὲν αὐτῷ προσήκει· τούτων μὴ δι' αὐτὸν προεῖσθαι τῷ ἀρχῇ. εἰ μὲν οὖν ὅλως ἐγνώκατε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅσων ἂν βασιλεὺς ἐγκρατὴς γένηται, φθάσας καὶ προκαταλαβόμενός τινας τῶν ἐν ταῖς πόλεσι, προσχωρεῖν, οὐ καλῶς ἐγνώκατε, ὡς ἐγὼ κρίνω. εἰ δ' ὑπὲρ γε τῶν δικαίων, καὶ πολεμεῖν, ἂν τούτου δέῃ, καὶ πάσχειν ὅ, τι οὖν ἂν οἴεσθε χρῆναι· πρῶτον μὲν ὑμῶν ἥττον δείσει τούτου, ὅσῳ μᾶλλον ἂν ἐγνωκότες ἦτε ταῦτα. ἔπειθ' ἃ προσήκει φρονεῖν δόξετε, ὅτι δ' οὐδὲν καινὸν οὔτ' ἐγὼ λέγω νῦν, κελεύων ῥοδίοις ἐλευθερίαν, ὑπομνήσω.

ὑμεῖς

ὑμεῖς ἐξεπέμψατε τιμόθεόν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσοντα Ἀριοβαρζάνῃ προσγράψαντες τῷ ψηφίσματι μὴ λύοντα τὰς σπονδὰς τὰς πρὸς βασιλέα. ἰδὼν δ' ἐκεῖνος, τὸν μὲν Ἀριοβαρζάνην φανερῶς ἀφεστῶτα τοῦ βασιλέως· σάμον δ' ὑφ' ὑμῶν κατεχομένην ὑπὸ κυπροθεμίδος· ὃν κατέστησε τηγάνης ὁ βασιλέως ὕπαρχος τῷ μὲν, ἀπέγνω μὴ βοηθεῖν τὴν δ', ὡρμημένος καὶ βοηθήσας, ἠλλοτρίωσε. καὶ μέχρι τοῦ τήμερον ἡμέρας, οὐ γέγονε πόλεμος ὑφ' ὑμῶν. οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς οὐδέ τε τῶν πλεονεκτεῖν πολεμήσειεν ἄν, ἢ ὑφ' ἑαυτῷ· ἀλλ' ὑφ' ἑαυτῷ μὲν ὧν ἐλαττοῦσθαι, μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες πολεμοῦσιν. ὑφ' ἑτέρου δὲ πλεονεκτεῖν, οὐχ οὕτως. ἀλλ' ἐφίενται μὲν, ἐάν τις ἐᾷ· ἐὰν δὲ κωλυθῶσιν· οὐδὲν ἡδικηκέναι τοὺς ἐναντιωθέντας αὐτοῖς ἡγοῦνται. ὅπερ δὲ οὐδ' ἐναντιωθῆναί μοι δοκεῖ τῇ πρᾶξει ταύτῃ νυνὶ Ἀρτεμισίᾳ, τῆς πόλεως οὔσης ὑπὸ τῷ πραγμάτων· μικρὰ ἀκούσαντες σκοπεῖτε, εἴτε ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι ταῦτα, εἴτε μή. ἐγὼ νομίζω, πραττόντος μὲν ἐν αἰγύπτῳ πάντα, ὅσ' ὥρμητο, βασιλέως. σφόδρα δ' ἀρτεμισίαν πιεσθῆναι ἀφεῖπον ἂν ῥᾴδον αὐτὸ· οὐ τῇ βασιλέως δυνάμει ἀλλὰ τῷ βούλεσθαι πλησίον αὐτὴ δι' ἀφθόνου ἐκείνῳ, μεγάλην διαφορὰν καταθέσθαι πρὸς αὐτὴν ὡς οἰκειοῦται· αὐτὴ ὑποδέχοιτο. πραττόντος δὲ ὡς λέγεται, ὑπὸ δημοκράτους. οἷς ἐπεχείρησεν ἡγεῖσθαι τῆς νήσου ταύτης, ὅπερ ὄφελον, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔτι βασιλεῖ χρήσιμον ἐν τῷ παρόντι· δι' ἣν αὐτῆς ἀρχῆς ὑπῆλθε ἔγκλημα, πρὸς τὸ μηδὲν ποιῶ ὠφελεῖν. ὅς τε μοι δοκεῖ, μᾶλλον αἱ ὑμᾶς ἔχειν, μὴ φανερῶς αὐτῆς ἐνδούσης, ἢ ἐκεῖνον λαβεῖν βέλεσθαι. οἶμαι μὲν οὖν οὐδὲ βοηθήσειν αὐτῷ. αἱ δ' ἄρα τοῦτο ποιῇ. φαύλως καὶ κακῶς. ἐπεὶ ἐς βασιλέα γ', τι μὲν ποτε ποιήσει, μὰ Δι' οὐκ ἂν εἰπεῖμι ἔγωγε, ὡς οἶδα. ὅτι μέντοι συμφέρει τῇ πόλει δῆλον ἢ δὴ ψεύδεται, πότερα αὐτιποιήσεται τῆς πόλεως τὰ ῥόδιων, ἢ οὔ· ταῦτα αὖ ἐγχειρισάμενον. οὐ γὰρ ῥοδίων βουλομένων, ἂν ἀντποιῆται, μόνον· ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν καὶ πάντων τῶν ἑλλήνων· οὐ μέντοι, οὐδ' ἂν εἰ δι' αὐτῶν εἶχον τὴν πόλιν οἱ νῦν ὄντες ἐν αὐτῇ ῥόδιοι, παρήνεσα ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐλέσθαι, οὐδ' εἰ πάντα ὑπῆρχεν ὑμῖν ποιήσειν. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς τὸ μὲν πρῶτον, ὅπως καταλύσωσι τὸν δῆμον, προσλαβόντας τινὰς τῶν πολιτῶν. ἐπειδὴ δ' τοῦτ' ἐπράξαν, πάλιν ἐκβαλόντας τούτους. τοὺς οὖν μηδέτερα πιστῶς πεπραγμένους, οὐδ' ἂν ὑμῖν βεβαίοις ἡγοῦμαι γενέσθαι συμμάχους. καὶ ταῦτα, οὐδέποτ' εἶπον ἄν, εἰ τῶν ῥοδίων δήμῳ μόνον ἠβουλόμην συμφέρειν. ἐπεὶ γὰρ πρόξενος τῶν ἀνδρῶν, οὔτε ἰδιάξενος αὐτῶν οὐδείς ἐστί μοι. ἀ μὲν, οὐδ' εἰ ταῦτα ἀμφότερα ἦν, εἰ μὴ συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμαι, εἶπον ἄν. ἐπεὶ ῥοδίοις γε (εἰ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν τῷ σωφρονοῦντι τὴν σωτηρίαν αὐτῶν) συνχαίρω τῶν γεγενημένων. ὅπερ τε κομίσασθε τὰ ὑμέτερ' ὑμῖν φθονήσαντες, τὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκασι. καὶ παρὰ αὐτοῖς ἕλλησι. τῷ βέλτιόν ὑμῖν αὐτῶν, ἐξίσου συμμαχεῖν· βαρβάροις καὶ δούλοις, οἷς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖντα, δουλεύουσιν. ὀλίγου γ' δεῖν λέγειν, ἂν ὑμεῖς αὐτοῖς ἐθελήσητε βοηθῆσαι, ὡς καὶ συνελεύσεσθε ταῦτ' αὐτοῖς. οὓς μὲν γὰρ πράττοντες, οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' εὖ φρονῆσαι ἠθέλησαν, ὄντες ῥόδιοι. ἔργῳ δὲ πειραθέντες καὶ διδαχθέντες, ὅτι πολλῶν κακῶν ἡ ἀνοια πόλλοις αἰτία γέγονεται, τάχα ἄν, εἰ τύχοιεν, σωφρονέστεροι πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου ἡγοῖντο; τοῦτο δὲ, οὐ μικρὸν αὐτοῖς ὠφέλημα ἡγοῦμαι; σὺν δὲ χρόνῳ πειραθῆναι σώζειν τοὺς ἄνδρας, καὶ μὴ μισεῖν· ἐνθυμουμένους, ὅτι πολλὰ καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἐξηπατήθητε,

A Vos Timotheum aliquando cum imperio misistis, Athenienses, opem laturum Ariobarzani, ad decretum hac adiecta clausula: ne fœdus factum cum Rege violaret. Cum autem ille videret, Ariobarzanem palàm desciuisse à Rege; Samum autem præsidio teneri à Cyprothemide, quem Tigranes Regis præfectus eò collocarat: vt illi opem ferendam esse nõ statuit: ita hanc obsidione cinxit, auxilióque suo liberauit. Nec in hunc vsque diem bellum propterea vobis illatum est. Nemo enim est qui pari contentione & rapinas & opes suas proprias defendat. Sed pro his quæ de suo auferũtur, omnes summa vi pugnant: de finibus autem propagãdis, opibúsque augendis, non item. Appetunt illi quidem aliena, si nemo prohibeat: sin obsistitur, se ab his qui aduersati sunt, læsos esse non putant. Artemisiam porrò, vbi nostra vrbs iam negotium susceperit, ne aduersaturam quidem esse: paucis auditis, considerate, rectè ne ego sic statuam, an secus. Equidem existimo, si Regi omnia quæ instituit, in Ægypto feliciter succederent, Artemisiam valde daturam fuisse operam: vt Rhodum ei traderet: non tam ex beneuolentia erga Regem: quàm vt, si ille prope ipsam versaretur: magno beneficio sibi eum obligaret, summáque beneuolentia deuinciret. Postquam verò ita cum eo agitur, vt dicitur, suísque conatibus ille frustratus est: existimare, id quod res est, insulam hanc in præsentia Regi ad nihil aliud esse vtilem: sed velut arcem esse regni sui: quæ obstet, ne quid ipsa noui moliatur. Quare mihi quidem videtur, malle à vobis eam teneri, à se palàm non traditam, quàm Regem ea potiri. imò ne adiuturam quidem puto: aut, tametsi hoc fecerit, segniter & obiter facturam. Nam de rege, scire me quid is facturus sit: haud equidem affirmarim: sed è republica esse, vt iam cognoscatur, vtrum ille Rhodiorum vrbem sibi vendicaturus sit, an nõ: id ego affirmarim. Nam si eam sibi vendicarit: nõ de Rhodiis solum, sed de vobisipsis, atque adeò de Græcis omnibus, erit deliberandum. Quòd si per semetipsos tenerent vrbem, qui nunc in ea sunt Rhodij: non censeré eorum defensionem suscipiendã: tametsi vobis omnia se facturos pollicerétur: quippe quos videã, primùm vt popularem statum euerterent, quosdam sibi ciues adiunxisse: ac re iam confecta, eosdẽ eiecisse. Cum igitur neutris fidẽ seruarint, nec vobis eos firmos fore socios putarem. Atq; hæc nunquã dixissem, si ea soli Rhodiorum populo prodesse putaré. Neque enim vel publicum vel priuatũ cum vllo eorũ hospitium mihi est. Ac tametsi horum vtrunque esset: non tamen hæc diceré, nisi è re vestra esse crederé. Nam Rhodiis (si tamen hæc à defensore salutis eorum dici fas est) ista accidisse gaudeo: qui, dũ ius vestrum vobis negant, suam libertatem perdiderunt: cúmque licuisset eis societatem æquo iure cũ Græcis & vobiscum, qui illis antecellitis, colere: Barbaris & seruis, quos in arces recepêre, seruiunt. Ac parum abest quin dicã: Si vos eos iuuabitis, hoc illis etiam profuisse. Nam secũdis rebus haud scio an vnquam ad sanam mentem, quę Rhodiorum ingenia sunt, redissent. Sed re ipsa experti atque edocti, multorum malorum amentiam multis causam existere: fieri fortasse potest, vt fiant in posterum prudẽtiores, & modestiores. Quam ego rem eis non parum profuturam esse existimo. Dandam autem operam censeo, vt hi viri conseruẽtur, obliterata memoria iniuriarũ. Debetis enim cogitare, vos etiam sæpe multis in rebus ab insidiatorib. esse deceptos:

Per occupationem accusandis Rhodiis, & culpa ab eis in alios transferenda, & emẽdatione promittenda periculóque cum auditorib. communicando, & humanitate laudanda, reconciliare populum eis studet.

quarum vllius à vobis pœnas exigi,æquum esse ne- A
gabitis.Quin illud etiam videte,Athenienses:Mul-
ta vos bella gessistis contra & Democratias,& Oli-
garchias:ídque & ipsi nostis.sed quib. de causis ad-
uersus vtrasque pugnaueritis: id nemo fortasse ve-
strûm considerat.Quæ igitur illę sunt?Cum liberis
populis aut propter priuatas iniurias, pro quib.sa-
tisfacere publicè non potuerũt:aut pro parte agro-
rum,aut de finibus, aut propter contentionem ho-
noris,aut de principatu bella geritis.Cum potesta-
te paucorum, pro harum rerũ nulla , dimicatio est:
sed de reipub. forma & libertate. Quapropter ego
quidem certè dicere nõ dubitem,vtilius videri mi-
hi,vt Græci omnes populari statu vtẽtes,nobiscum
belligerent: quàm vt paucorum imperio subiecti,
nostram amicitiam colant. Cum liberis enim pa-
cem vos,quandocunque volueritis,non difficulter
esse facturos,arbitror. At cum iisdem,si paucorum
regantur arbitrio,ne amicitiam quidem fidam fore
puto.Nullo enim modo fieri potest,vt pauci mul-
tis , atque auidi imperij æqualitatis studiosis bene
velint. Miror autem, si nemo vestrûm existimat,si
Chij paucorum potestate regantur, & Mitylenæi,&
nũc Rhodij,atque omnes propè dixerim homines,
illius seruitutis iugum subeant,vestram quoq;rem- B
pub.in aliquo fore periculo:neque cogitat, passim
Oligarchiis institutis,non posse fieri, vt populi do-
minatus apud vos relinquatur.Sciunt enim, nullos
alios fore libertatis vindices & assertores. Vnde
igitur imminere sibi periculũ præuident,eos è me-
dio sublatos volent.Proinde cæteri, qui aliquib.in-
iuriam faciunt,eorum ipsorum qui lęduntur,hostes
putandi sunt.rerumpub.autẽ euersores,paucorúm-
que potentiæ constitutores,communes hostes om-
nium eorum,quibus libertas cordi est, me quidem
autore,iudicabuntur. Deinde æquum etiam est,vt
vos,qui populi autoritate ipsi regi vultis, sic in ca-
lamitosos populos animati esse videamini: vt alios
in vos esse animatos velletis , si quando (quod Dij
prohibeant)tale quippiam accidisset. Nam tamen si
dici queat,iurè ita agi cumRhodiis:vos tamen ratio
temporis , malis eorum gaudere non sinit. Quib.e-
nim Fortuna secunda est : hi calamitosis perpetuò
rectissimè cõsulere debent:cum nemo omniũ mor-
talium,quid sit futurũ,exploratũ habeat. Atque ego
sæpe hic apud vos commemorantes quosdã audio:
cũ nostra vrbs cladẽ accepisset, autores fuisse quos-
dam eius conseruãdæ. E quibus ego Argiuorũ dun-
taxat in præsentia breuẽ mentionem faciã. Nolim
autem vos,quorũ celebrata est perpetua in afflictos
beneficentia:deteriores hac in parte Argiuis videri.
qui cum in Lacedæmoniorum vicinia habitarent:
viderẽtque illos terra mariq; dominari : nõ dubi-
tarunt,nec veriti sunt ostendere suam erga vos be-
neuolentiã:sed & legatos Lacedæmone profectos,
postulaturos,vt ferunt,ad pœnas quosdam vestrorũ
exulum,decreuerunt,ni ante solis occasum recessis-
sent, hostium loco habendos. An non igitur turpe
fuerit,Athenienses,cum Argiuorũ vulgus non me-
tuerit Lacedęmoniorum imperiũ illis temporibus,
aut potentiã:vos,qui Athenienses sitis.Barbarũ ho-
minem, eámque mulierem , formidare: præsertim
quum illi sæpe se victos esse à Lacedæmoniis refer-
re queat:vos sæpe ueceritis Regẽ Persarum?victíne
semel quidẽ sitis vel à seruis Regis,vel ab illo ipso?
Nã sicubi fortasse Rex vrbe fuit superior:aut Græ-
corũ sceleratissimis,& proditorib.inter eos,largitio-
nib.corruptis , aut nulla aliâ ratione superior fuit.

ὧν οὐδενὸς αὐτοὶ δίκην δοῦναι δίκαιον ἂν εἶναι φήσαιτε.
ὁρᾶτε δὴ κἀκεῖνο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὶς ὑμεῖς
πεπολεμήκατε πολέμοις, καὶ πρὸς δημοκρατίας, καὶ
πρὸς ὀλιγαρχίας· καὶ τοῦτο οὔτε μικρὰ καὶ αὐτό. ἀλλ' οὐ γὰρ ὧν
πρὸς ἑκατέρους ἔσθ' ὑμῖν ὁ πόλεμος, ἆρ' ἴσως ὑμεῖς οὐκ ἐνθυ-
μεῖσθε λογίζεσθαι. οὐκοῦν πόνων οὐ μικρῶν; πρὸς μὲν τοὺς δήμους, ἢ πε-
ρὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, οὐ δικαίως ἴσως δημοσίᾳ διαλύσασθαι τοῦτο, ἢ περὶ γῆς μέρους, ἢ ὅρων, ἢ φιλοτιμίας,
ἢ δὲ ἡγεμονίας. πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας, οὐκοῦν μικρὰ τούτων,
οὐδενός. οὐκοῦν δὲ τῆς πολιτείας, καὶ τῆς ἐλευθερίας. ἃς τε ἔ-
γωγε, οὐκ ἂν οἶκτον εἰπεῖν, μᾶλλον ἡγεῖσθαι συμφέ-
ρειν δημοκρατουμένους τοὺς ἕλληνας ἅπαντας πολεμεῖν
ὑμῖν, ἢ ὀλιγαρχουμένους, φίλους εἶναι. πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέ-
ρους ὄντας, οὐ χαλεπῶς ἂν ὑμᾶς εἰρήνην ποιήσασθαι νο-
μίζω ὁπότε βουληθείητε. πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχουμένας,
οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω. οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ὀλίγοι
πολλοῖς, καὶ ζητοῦντες ἄρχειν, τοῖς μετ' ἰσηγορίας ζῆν
ἠρημένοις, εὖνοι ἡγοῦντ' ἂν. θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡ-
γεῖται, χίων ὀλιγαρχουμένων καὶ μιτυληναίων, καὶ νυνὶ
ῥοδίων· καὶ πάντων ἀνθρώπων ὀλίγου δέω λέγειν, εἰς τοῦ-
τον τὸν δουλείαν ὑπαγομένων συγκινδυνεύειν τὴν παρ'
ὑμῖν πολιτείαν· μὴ δὲ λογίζεται τοῦθ' ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως, εἰ
δ' ὀλιγαρχίας ἅπαντα συστήσεται, τὸν παρ' ὑμῖν δῆμον
ἐάσουσιν. ἴσασι γὰρ οὐδένας ἄλλους πάλιν εἰς ἐλευθερίαν
τὰ πράγματ' ἂν ἐπανάξοντας, ὅτου δή, κἂν οὐτοὶ αὖ
τι ψεύσθαι δόξωσι, τούτους ἀνελεῖν βουλήσονται.
τοὺς μὲν οὖν ἄλλους τοὺς ἀδικοῦντάς τινας, αὐτοὶ δὴ
κακῶς πεπονθότων, ἐχθροὺς ἡγεῖσθαι χρή. τοὺς δὲ τὰς πο-
λιτείας καταλύοντας. καὶ μεθιστάντας εἰς ὀλιγαρχίαν,
κοινοὺς ἐχθροὺς παραινῶ νομίζειν, πάντων δὴ ἐλευθερίας
ὀπαδυμοιοτάτους. ἔπειτα καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δη-
μοκρατουμένοις αὐτοῖς, τοιαῦτα φρονοῦσας φαίνεσθαι πε-
ρὶ τὴν τυχοῦσαν δήμων, οἷα τοῖς ἄλλοις ἀξιώσαιτε
φρονεῖν πρὸς ὑμᾶς, εἴποτε, ὃ μὴ γένοιτο, δέοιτό τι συμβαίη.
καὶ δὲ, εἰ δίκαιά τις ἂν φήσειε ῥοδίους πεπονθέναι· οὐκ ἐ-
πιτήδειος ὁ καιρὸς ἐφιδεῖν μοι. δεῖ δὲ τοῖς δυτυχοῦσιν,
πρὸς τὴν ἀτυχούντων ἀεὶ φαίνεσθαι βουλομένους τὰ
βέλτιστα· ἐπεὶ δήπερ ἀδηλον τὸ μέλλον ἅπασιν αἰθέρ-
σοις. ἀκούω δ' ἔγωγε πολλάκις ἐνταυθοῖ παρ' ὑμῖν τι-
νων λεγόντων, ὡς ὅτε ἠτύχησεν ἡ πόλις ἡμῶν, συνεβάλλο-
σαν τινες αὐτοῖς σωθῆναι. ὧν ἐγὼ, μόνων ἀρχαίων ἐν τῷ
παρόντι μνησθήσομαι βραχύ τι. οὐ γὰρ ἂν ἐμὰς βουλοίμην
δόξαν ἔχοντας τοῦ σῴζειν τοὺς ἀτυχήσαντας ἀεὶ, χείρους
ἀρχαίων ἐν ταύτῃ τῇ προαιρέσει φανῆναι· ὅτι χώραν ὅμορον
τῇ λακεδαιμονίων οἰκοῦντες, ὁρῶντες ἐκείνους, γῆς καὶ
θαλάττης ἀρχόντας, οὐκ ἀπώκνησαν, οὐ δ' ἐφοβήθησαν
δυνοϊκῶς ὑμῖν ἔχοντες φανῆναι. ἀλλὰ καὶ πρέσβεις ἐλ-
θόντας ἐκ λακεδαίμονος, ὡς φασιν ἐξαιτήσοντάς τινας τῶν
φυγάδων τῶν ὑμετέρων· ἐψηφίσαντο, ἐὰν μὴ πρὸ ἡλίου
δύοντος ἀπαλλάττωσιν, πολεμίους εἶναι, εἶτα οὐκ ἀρ-
χὸν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰ τὸ μὲν ἀρχαίων πλῆθος οὐκ ἐ-
φοβήθη τὸν λακεδαιμονίων ἀρχὸν ἐν ἐκείνοις τοῖς καιρο-
ῖς, ἐδὲ τὸν ῥώμην· ὑμεῖς δ' ὄντες ἀθηναῖοι, βάρβαρον
ἀθεφθορον, καὶ ταῦτα γυναῖκα φοβηθήσεσθε; καὶ μὴν, οἱ
μὲν, ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν ὅτι πολλάκις ἦτον ὑπὸ λακεδαι-
μονίων· ὑμεῖς δὲ νενικήκατε μὲν πολλάκις βασιλέα, ἥττη-
σθε δ' οὐδὲ ἅπαξ, οὔτε τῶν δούλων τὸ βασιλέως, οὔτε αὐτὸ
ἐκείνου. εἰ γάρ τοι που, καὶ κεκράτηκε τῆς πόλεως βασι-
λεὺς· ἢ τοὺς πονηροτάτους τῶν ἑλλήνων καὶ προδότας αὐτῶν, χρήμασι πείσας, ἢ οὐδαμῶς ἄλλως κεκράτηκε.

καὶ

κὴ μὰ δὲ τὸ αὐτῷ συμενλώσχεν. ἀλλὰ μὴν, ἀ ῥήσετε αὐτὸν A
τὴν τε πόλιν λακεδαιμονίων ἀθενὴ ποιήσαντα, κὴ ὧδε τ̃
αὐτῷ βασιλείας κινδυνδύσαι τα ϖρὸς πλέαρχον. Ϲ κῦρον.
οὐτ' ἂν ὀπ τ̃ φανερῶ κεκρά τηκεν, ἢτ' ὅπως ἐλεῦσαι συμε-
νλώσχεν αὐτῷ, ὁρᾶ δ' ὑμῶν ἑνίους, φιλίππου μὲν, ὡς ἄρα
οὐδενὸς ἀξίω, πολλάκις ὀλιγωρησάντας· βασιλέα δ' ὡς ἰ-
σχυρὸν ἐληλεγ, οἷς αὖ ϖρολέλη) πολεμεῖν, φοβεμένους. εἰ δ'
τὸν μὲν, ὡς φαῦλον οὐκ ἀμυνόμεθα, τῷ δ' ὡς φοβερῷ
πάνθ' ὑπείξομεν· ϖρός τινας, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ϖόθ' τα-
ξόμεθα; εἰσὶ δέ τινες οἱ παρ' ἡμῖν δεινότατοι τὰ δίκαια
λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων ϖρὸς ὑμᾶς. οἷς παραινέσαιμ' ἂν
ἔγωγε τοσοῦτον μόνον, ὑπὲρ ὑμῶν ϖρὸς τοὺς ἄλλους ζητεῖν
τὰ δίκαια λέγειν· ἵν' αὐτοὶ τὰ ϖροσήκοντα ϖρᾶτοι φαί-
νων) ποιοῦντες. ὡς ἔστιν ἄτοπον ϖερὶ τ̃ δικαίων ὑμᾶς δι-
δάσκειν, αὐτὸ οὐ δίκαια ποιοῦντα. οὐ γάρ ὅτι δίκαιον, ὄν-
τα πολίτην τοὺς καθ' ὑμῶν λόγους, ἀλλὰ μὴ τοὺς ὑπὲρ ὑ-
μῶν ἐσκέφθαι. φέρε γὰρ ϖρὸς θεῶν σκοπεῖτε, τί δήποτε ἐν
βυζαντίῳ, οὐδεὶς ἔδ' ὁ διδάσκων ἐκείνους, μὴ καταλαμ-
βάνειν χαλκηδόνα, ἢ βασιλέως μᾶλ' ὄντ', εἴχετε δ' ὑμεῖς
αὐτῷ, ἐκείνοις δ' εὐδαμόθεν ϖροσήκει μὴ δ' σηλυμ- B
βρίαν, πόλιν ὑμετέραν ποτὲ σύμμαχον οὖσαν, ὡς αὐτοὺς
συντελῆ ποιεῖν· καὶ βυζαντίους ὀρίζειν τὴν τούτων χώραν
ϖρὸς τοὺς ὅρκους, κὴ τὰς συνθήκας, ἐν αἷς αὐτονόμους ἐῆ)
γέγραπται; οὐδὲ μαυσώλου ζῶντος, οὐδὲ τελμισσέως
ἐκείνου, ἢ ἀρτεμισίαν εἶδεν ἔδ' ὁ διδάξων. μὴ καταλαμ
βάνειν κῶν, καὶ ῥόδον, κὴ πολλὰς πόλεις ἑτέρας ἑλλωί-
δας· ὧν κὴ βασιλεὺς, ὁ ἐκείνων δεσπότης, ἐν τ̃ συνθήκῃς
ἀπέδη τοῖς ἕλλησι· κὴ ϖερὶ ὧν πολλοὶ κινδ ωύσαι, καὶ κα-
λοὶ ἀγῶνες οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἕλλησι ἐπολέ-
σαντο. εἰσὶ δ' ἄρα κὴ λέξει τις ἀμφοτέρους αὐτοῖς· ἀλλ' οἶμ
ϖεισόμενοι τούτοις, ὡς ἔοικεν, οὐκ εἰσίν. ἐγὼ γ', δίκαιον μὲν
ἐῆ) νομίζω κατάγειν τ̃ ῥοδίων δ̃μον. οὐ μὲν, ἀλλὰ καὶ
εἰ μὴ δίκαιον ὦν ὅταν εἰς ἃ ποιοῦσιν οὗτοι, βλέψω, ϖρο-
σήκειν, οἶμαι ϖᾶσαν καταλεῖν. δῆλ. τίς ὅτι ϖάντων μὲν,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιεῖν ὡρμηκότων· αἰσχρὸν
ὑμᾶς μόνους μὴ ἐθέλειν. ἁπάντων γ' τ̃ ἄλλων ὅπως ἀδι-
κεῖν δυνήσονται ϖᾶσκευαζομένων· μόνους ὑμᾶς τὰ C
δίκαια ϖροτείνειν, μηδενὸς αἰτιωμένου. οὐ δι-
καιῶ, ἀλλ' αἰσχρίαν ἡγοῦμαι. ὁρᾶν γὰρ ἅπαντας
ϖρὸς τὸ ϖαρὸν σαν δύναμιν καὶ τ̃ δικαίων ἀξιουμέ-
νους. καὶ ϖᾶ δ' εἶδμα τούτου λέγειν ἔχω ϖᾶσιν ὑμῖν γνώ-
ριμον. εἰσὶ συνθῆκαι δύ' αἱ τοῖς ἕλλησι ϖρὸς βασιλέα.
ἃς ἐποιήσατο ἡ πόλις ἡ ἡμετέρα. ἃς ἅπαντες ἐγκωμιά-
ζουσι. κὴ μ τ̃ αὖτα ὕστερον λακεδαιμόνιοι, ταύτας ὧν δὴ
κατηγορῆσι. κἂν ταύτας, οὐχὶ ταὐτὰ δίκαια ἀμφοτέ-
ροις ὦσιν. τ̃ μὲν γὰρ ἰδίων δικαίων τ̃ ἐν ταῖς πολι-
τείαις, οἱ νόμοι κοινῶ τῶ μετουσίαν ἔδοσαν καὶ ἴσῳ, κὴ
τοῖς ἀθενέσι, καὶ τοῖς ἰσχυροῖς. τ̃ δ' ἑλλικῶν δικαίων,
οἱ κρατοῦντες, ὁρισαὶ τοῖς ἥττοσι γίνονται. ἐπειδὴ ϖοιῶ
ὑμῖν ἐγνωκέναι τὰ δίκαια, καὶ ϖοιεῖν ὑπάρχει, ὅπως
καὶ ϖρᾶξαι ταῦτα ἐφ' ὑμῖν ἔσαι, δεῖ σκοπεῖν. ἔσαι δὲ
ταῦτα, ἐὰν ὑπολη θῆτε κοινοὶ ϖροστάται τ̃ ϖάντων
ἐλθυθερίας ἐῆ). εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώτατον
ὑμῖν ἐῆ) ϖρᾶξαι τὰ δέοντα, τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπα-
σιν αἰτ̃ρόποις. εἰς ἀγών ὅστιν ὁ ϖρὸς τοὺς ϖροδήλους ἐ-
χθροὺς. ὧν ἐὰν κρατήσωσιν. οὐδὲν ἐμποδὼν αὐτοῖς κυρίοις
τ̃ ἀγαθῶν ἐῆ). ὑμῖν γ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δύ' οὗτός τε
ὁ καὶ τοῖς ἄλλοις· Ϲ ϖρόσεσθ' ἕτερος τούτου ϖρότερος, καὶ μείζων. δεῖ γὰρ ὑμᾶς βουλομένους κρατῆσαι τ̃ τά-
ναγκαία τῇ πόλει παρ' ὑμῶν ϖράττειν ϖροηρημένων. ὅταν οὖν μηδὲν ἢ δέχ' τούτοις ἀκόλουθ τ̃ δέοντα γνῶσθαι·

Ac ne idipsum quidem ei profuit. Cognoscetis enim, cùm per Lacedæmonios vrbis nostræ opes minuissent, eum à Clearcho & Cyro, suo ipsum regno ferè fuisse deiectum. Itaque neque palàm vicit, neque ei insidiæ profuerunt. Video autem à vestrûm quibusdã Philippũ, vt nullius precij hominem, negligi sæpe: Regem autem Persarũ, vt potentem hostem, si quid instituerit, formidari. Atqui si nec illũ vt contemnendum vlciscemur, & huic vt formidabili omnia concedemus: cum quibus tandem præliabimur? Sunt etiam quidam apud nos, in defendẽdis apud vos aliorum causis acerrimi: quib. ego hoc solum persuaserim, vt vestrum ius apud alios tueri studeant: quò ipsi primi iuris obseruantes videãtur. Absurdum enim est, eum de iure apud vos disserere multa, qui ea quæ iusta sunt, ipse negligat: cum iniustum sit, accusandis vobis, non defendendis vobis, paratum ac meditatum esse ciuem. Agite verò, per Deos considerate, cur tandem Byzantij nemo est, qui eos moneat, ne Chalcedonem occupẽt, quę & Regis est, & vestra olim fuit, & nullo ab eis iure vendicantur? Néve Selybriam, quæ aliquando societate vobiscum coniuncta fuit, ad suam ipsi iurisdictionem pertrahant? Néve horum agro Byzantij limites constituãt contra iusiurandũ & fœdus, in quo sui iuris eos esse scriptum est? Cur item nemo fuit, qui * Mausolo vel viuẽte, vel defũcto, Artemisiam docuerit: Con & Rhodũ non esse occupãdas, atque alias eius generis ciuitates Græcas: quibus etiã Rex ipsorum dominus, in fœdere cessit: & propter quas multa pericula & præclara certamina illorũ tẽporum Græci subierunt? Atque vt maximè sint qui vtrisque illis hæc dicant: at qui hisce pareant, vt apparet, non sunt. Ego verò, etiam iustum esse cẽseo, vt Rhodiorum populus restituatur. Id verò tametsi iustum non esset, cum quæ isti agunt, intueor, sus adendum esse opinor, vt reducatur. Cur tandem id? Quoniã, si omnes colere iusticiam instituissẽt: turpe foret, vos solos ab ea abhorrere. Cum verò cæteri omnes ita se parẽt, ius violare vt possint: si soli, neque tuendi sint, ius prætendatis: eam ego non iustitiam, sed ignauiam existimarim: cum videã, vt quique armati sũt, ita etiam eos ius suum adipisci. Cuius rei exemplum vobis omnib. notum referre possum. Duo fœdera Græci cum Rege Persarũ habẽt: ea quæ nostra vrbs fecit, quæ vniuersi laudant: & post ea Lacedæmonij deinceps, ea nimirũ quæ culpant. atque in his non idem ius vtrisque definitum est. Nam priuati iuris in rebusp̃licis communem æqualémque vsum dedere leges, tam infirmis quàm potentibus. Græcum autem ius, hi qui rerum potiũtur, imbecilliorib. interpretantur & definiunt. Cum igitur hoc vobis relictum sit, vt iusta quæ sunt, & intelligere, & dicendo explicari possitis: elaborandum est, in vestra potestate vt sit, eadem etiã administrare atq; exequi. Quod tum fiet, si vos communes libertatis omnium esse vindices existimarint. Neq; verò mirũ mihi videtur, officio fungi vobis omniũ esse difficilimum. Nam cæteris hominib. vniuersis, vnũ certamen est cũ hostib, manifestis: quos vbi vicerint, nihil eis obstat, quò minus securè partis bonis fruantur. Vobis aũt, Atheniẽses, duo: cùm hoc quod & cæteris: tum verò accedit alterum, hoc prius & maius, quòd in deliberationib. vincendi & hi sunt, qui reipub. aduersari commodis apud vos, decreuerũt. Cum igitur per istos nihil absq; magno labore confici ritè possit: fit, quod mirum non est,

Perstringit Athenienſium ignauiam & oratorũ improbitatẽ, qui tumultuantibus cæteris omnibus, quiescere iubeant Atheniẽſes.

vt multis in rebus erretis, & frustremini. Atque vt multi securè has in repub. partes suscipiant: in causa fortasse potissimùm sunt, quæ à præbitoribus suis accipiunt, emolumenta: sed tamen vos etiam reprehendendi estis. Dicebat enim vos, Athenienses, eundem habere animum de ordine reipublicæ, quem de ordine militari habetis. Is igitur quis est? Vos desertorem assignati à duce ordinis, ignominia notandum censetis, & à repub. arcendum. Decet igitur, eos etiam qui ordinem in repub. traditum à maioribus deseruerunt, itáque se gerunt vt potentiæ paucorum studeant, honore dicedæ apud vos sententiæ priuari. Nunc socios, qui se vobiscũ eosdem & amicos & hostes habituros iurarunt, beneuolentissimos existimatis: magistratus autẽ quos hostibus ciuitatis addictos esse liquidò nostis, eos pro fidelissimis habetis. Sed quod vel in illis accusetur, vel in cæteris vobis reprehendatur, difficile repertu non est. Quibus autem orationibus, aut quibus actionibus ea quæ prauè nunc fiunt, corrigantur, id demum repertu est difficile. Ac de omnibus velle dicere, non est huius fortasse temporis. Sed si ea quæ instituistis, vtili quapiam actione confirmare poteritis: cætera etiam singula se fortasse melius habitura sunt. Ego igitur censeo, vobis harum rerum curam magno & constanti animo suscipiendam: eaſdémque pro reipublicę dignitate conficiendas: vel hac de causa, quòd maiores vestros, & eorum præclara facinora prædicari, atque triumphos enumerari, cum voluptate auditis. Itaque cogitabitis, monimenta illa dedicata esse à maioribus non vt ea miremini, spectantes duntaxat: sed vt eorum qui ea consecrarunt, virtutes imitemini.

A reprehẽsione ad cõclusionẽ transitus.

LIBANII ARGVMENTVM IN Orationem pro Megalopolitis.

LAcedæmonij, quum ad Leuctra Bœotiæ oppidum victi à Thebanis, propter Arcadum defectionem, qui se ad Thebanos contulerant, in magno periculo essent: Athnienſium auxilio conseruati sunt. Post, iis discriminibus propulsatis, recuperatáque ex parte pristina potentia, Megalopolim Arcadiæ vrbem inuaserunt: postulata per legatos ab Athenienſibus eius belli societate. Miserunt & Megalopolitæ Athenas, qui auxilium peterent. Demosthenes igitur Athenienſibus autor est, ne vel excindi Megalopolim, vel opes Lacedæmoniorum crescere patiantur: cùm è republica sit eis terrori non esse Lacedæmonem.

DEMOSTHENIS PRO MEGALOPOLITIS ORATIO, XVI. HIERONymo Vuolfio interprete.

Beneuolẽtiæ & attẽtionis captatio.

VTRIQVE mihi peccare videntur, Athenienses, tam qui Arcadibus, quàm ij qui Lacedæmoniis patrocinantur. Tanquam enim ab alterutris missi, non nostri ciues sint: apud quos illi vtrique legationem obeunt: sic mutuò se accusant, & criminantur: id quod legatis relinquendum fuit. Eorum enim qui consilium hic pollicentur, officium est, animis neutram in partem inclinantibus, dicere sententias: & sine contentionibus exquirere, quid vobis maximè conducat. Nunc sic equidem existimo, nisi noti essent, Attícéque loquerentur, fore

πολλῶν ἁμαρτάνειν ὑμᾶς εἰκότως συμβαίνει. τὸ μὲν τοι πολλὲς ἀδεῶς ταύτῃ τὴν τάξιν αἱρεῖσθαι τῆς πολιτείας. ἴσως μὲν αἱ ὠφελίαι μᾶλλον αὐτοῖς ὠφέλειαι μᾶλλον αἴτιαι. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ἄν τις ἔχοι δικαίως αἰτιᾶσθαι. ἐχρῆν γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ὑμᾶς περὶ τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ τάξεως ἣν περ καὶ περὶ τῆς στρατείας τάξεως ἔχετε. τίς οὖν ὀργὴ αὐτὴν ὑμεῖς τὸν λείποντα τὴν ὑπὸ τῆς στρατηγοῦ τάξιν ταχθεῖσαν, ἄτιμον εἶναι προσήκειν ἔᾳ καὶ μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν. χρὴ τοίνυν κἀ τοὺς τὴν ὑπὸ τῶν προγόνων τάξιν ἐν τῇ πολιτείᾳ ὥσπερ διεσδομένην λιπόντας, κἀ πολιτευομένους ὀλιγαρχικῶς, ἀτίμους τὸ συμβεβληθέναι ὑμῖν αὐτοὺς ποιεῖσθαι νῦν ἢ τῶν μὲν συμμάχων τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους ἔχειν ὑμῖν ὁμωμοκότας, νομίζετε δύνουσάτες τὴν ἢ πολιτευομένων, οἷς ἴστε, σαφῶς τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς ἠρημένους. τούτοις πιστοτάτους ἡγεῖσθε. ἀλλὰ γὰρ οὐχ ὅτι τῆς κατηγορήσεις τούτων ἢ τοῖς ἄλλοις ὑμῖν ὅπιπτήξεις, χαλεπὸν δύρεῖν· ἀλλ' ἀφ' οἵων λόγων, ἢ ποίας πράξεως ἐπανορθώσεταί τις ἃ νῦν οὐκ ὀρθῶς ἔχει, τοῦτ' ἔργον δύρεῖν. ἴσως μὲν οὖν, οὐδὲ τοῦ παρόντος καιροῦ πρὸς πάντων λέγειν. ἀλλ' ἐὰν ἃ προήρησθε, διώκητε ὅπως ἐφ' ἅπασι συμφερούσῃ τὴ πράξει κἀ τάλλ' αὐ ἴσως κἀμὲν αὖ βέλτιον σκοπεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι, δεῖν ὑμᾶς ἀντιλαμβάνεσθαι τούτων τῶν πραγμάτων ἐρρωμένως κἀ πράττειν ἄξια τῆς πόλεως. εὐθυμουμένους, ὅπ χαίρετε ἀκούοντες, ὅταν τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ὑμῶν, κἀ τὰ πεπραγμένα ἐκείνοις δεξίᾳ. καὶ τὰ ῥόπαλα λέγῃ. νομίζετε τοίνυν ταῦτα αἰσθάνεσθαι τοὺς προγόνους ὑμῶν, οὐχ ἵνα θαυμάζητε ταῦτα θεώμενοι μόνον· ἀλλ' ἵνα κἀ μιμῆσθε τὰς τῶν ἀνδρῶν ἀρετάς.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ὑπὲρ τῶν μεγαλοπολιτῶν λόγου.

ΟΤΕ λακεδαιμόνιοι νικηθέντες ὑπὸ θηβαίων ἐν λεύκτροις τῆς βοιωτίας, εἰς κίνδυνον μέγαν κατέστησαν, σπουδῶν τῶν ἀρχαίων, καὶ πρεσβευόντων τοῖς θηβαίοις· ἀθηναῖοι σύμμαχοι λακεδαιμονίοις ἡνίκουν. διέσωσαν αὐτούς. ὕστερον ὁ λακεδαιμόνιος τῶν κινδύνων ἀπαλλαγέντες, κἀ πεσόντες πάλιν εἰς δυνάμιν. ὅπ μεγάλην πόλιν τὴ ἀρκαδίας ἤρχοντο. κἀ τοὺς ἀθηναίους πυρεκάλουν δίκῃ πρεσβείας, κοινωνεῖν αὐτοῖς τὸ πολέμου. πεπόμφασι δὲ καὶ οἱ μεγαλοπολίται πρέσβεις ἀθήναζε, ἐξαγκαλοῦντες ὑπὲρ ἑαυτῆς. ὁ τοίνυν δημάδης, συμβουλεύει μὴ ποιεῖσθαι μεγάλην πολιν. μὴ δὲ εἰς ἰσχὺν προελθόντας λακεδαιμονίοις συμφέρειν λέγων τοῖς ἀθηναίοις, τὸ μὲν φοβεραὶ εἶναι τὴν λακεδαίμονα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΜΕΓΑλοπολιτῶν λόγος.

ΑΜΦΟΤΕΡΟΙ μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ οἱ τοῖς ἀρκασι, καὶ οἱ τοῖς λακεδαιμονίοις συνειρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες πολῖται, περὶ οἷς ἀμφότεροι πρεσβεύουσιν, κατηγορεῖσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἴσως δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον. τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν καὶ τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, σκοπεῖν αὐτοῦ φιλονεικίας, τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιούντων· νῦν δ' ἐγώ γε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γιγνώσκεσθαι, καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν ἀττικῶς, πολλοὺς

πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν, ἀρκάδας, τοὺς δὲ λάκωνας αὐ- A
τῷ εἶ) νομίσαι. ἐγὼ δ', ὅσῳ μὲν ὡς χαλεπόν τὸ τὰ βέλτι-
στα λέγειν δῆλόν σοι ἐξεπατημένων γὰρ ὑμῶν, καὶ τῷ μὲν, ταῦ-
τὰ βουλομένων, τῷ δ', ταὐτὰ, ἐὰν τὰ μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέ-
γειν, καὶ ὑμεῖς μὴ ὥσπερ εἰώθατε μανθάνειν· χαλεπῶς) μὲν οὐδέ-
τερος, δεδιὼς βλάψειεν ἂν πρὸς ἀμφοτέρους. οὐ μέν, ἀλλ'
αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτὸς, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυ-
αρεῖν, ἢ περὶ ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, ταῦτα μή τισιν
ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. τὰ μὲν δὴ ἄλλα, ὕστερον, ἂν ὑμῖν βου-
λομένοις ᾖ, λέξω. ἀπὸ δὲ τοῦ ὁμολογουμένων ὑφ' ἁπάντων
ἄρξομαι. ἃ κρίνας νομίζω διδάσκειν. οὐκοῦν οὐδεὶς ἂν
εἰς ἀντείποι, ὡς οὐ συμφέρει τῇ πόλει, καὶ λακεδαιμονίους
ἀσθενεῖς εἶναι, καὶ θηβαίους τετυφέναι. ἔστι τοίνυν ἔν τινι καιρῷ
γίγνεσθαι τὰ τοιαῦτα νῦν (εἴ τι δεῖ τοῖς εἰρημένοις πολ-
λάκις παρ' ὑμῖν λόγοις τεκμήρασθαι) ὥς τε θηβαίους μὲν
ὀρχομενῷ, καὶ θεσπιῶν καὶ πλαταιῶν οἰκισθεισῶν, ἀσθενεῖς
γεγενῆσθαι· λακεδαιμονίους δ', εἰ ποιήσονται ἀρκαδίαν ὑφ'
ἑαυτοῖς, καὶ μεγάλην πόλιν αἱρήσουσι, πάλιν ἰσχυροὺς γε-
νήσεσθαι. σκεπτέον τοίνυν μὴ τοῦτο μᾶλλον τοῦτ' ἐστὶ γεγενῆσθαι
φοβερὸς καὶ μεγάλως ἐπαιωρῶν, ἢ ἐκεῖνοι μακρῷ γεγενήσον-
ται, καὶ λάθωσιν ἡμᾶς πλείονι μείζους οἱ λακεδαιμόνιοι B
γεγενημένοι, ἢ ὅσῳ τὰς θηβαίους ἐλάττους συμφέρει γεγε-
νῆσθαι. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποιμεν, ὡς ἀνταλλάξασθαι βου-
λόμεθα ἀντὶ πάλαι λακεδαιμονίους ἀντὶ θηβαίων· ἀσθε-
νεῖς τε ἐσθ' ὃ σπουδάζομεν. ἀλλ' ὅπως μηδέτεροι δυνήσον-
ται μηδὲν ἡμᾶς ἀδικεῖν. ἔστω γὰρ ἂν ὑμεῖς μὴ πλείσης ἀδείας
εἵνεκεν ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα μὲν οὕτω δεῖν ἔχειν φήσομεν·
δεινὸν δ', εἰ πρὸς οὓς παρεσκευάσμεθα ἐν μαντινείᾳ. τού-
τοις συμμάχοις αἱρησόμεθα; εἶτα βοηθήσομεν τούτοις ἐ-
ναντία ἐκείνοις, μεθ' ὧν τότε κινδυνεύσομεν; καί μοι
ταῦτα δοκεῖ. πρὸς δεῖσθαι δέ τι τοῦ τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθε-
λόντων τῷ ἑτέρων. εἰ μὲν τοίνυν ἐθελήσουσι πάντες εἰ-
ρηνεύειν ἄγειν, οὐ βοηθήσομεν τοῖς μεγαλοπολίταις. οὐδὲν
γὰρ δεήσει. ὡς τε, οἶδ' ὅπου ὑπεναντίον ὑμῖν ἔσαι πρὸς
τοὺς παρεσκευασμένους. σύμμαχοι δ' ἡμῖν, οἱ μέν, ὑπάρ-
χουσιν ὡς φασιν, οἱ δ', προσγενήσονται νυνί. καὶ τί ἂν ἄλ-
λο βουλοίμεθα; ἐὰν δ' ἀδικῶσι καὶ πολεμεῖν οἴωνται δεῖν·
εἰ μὲν γὰρ τοῦτο μόνον βουλοίμεθα, εἰ χρὴ μεγάλην πό-
λιν ἡμᾶς προέσθαι λακεδαιμονίοις, ἢ μή· δίκαιον μὲν οὔ,
συγχωροῦμεν δ' ἔγωγ' ἔασαι, καὶ μηδὲν ἀναπωθεῖσθαι τοῖς
τότε τῷ αὐτῷ μεταχοῦσι κινδυνεύων, εἰ δ' ἅπαντες δέ-
ξασθε, ὅπως ταύτην ἀπόλωσιν, ἴασιν ὅπη βουλοίμεθ'. φέρ'
εἰπέ τις ἐμοὶ γὰρ νῦν χαλεπῶν τοῖς μεγαλοπολίταις; τί
τοῦθ' ἡμῖν συμβαλλόμενοι ποιεῖν; ἀλλ' οὐδεὶς ἐρεῖ. καὶ μήν,
πάντες δέξασθε, ὡς, καὶ θαρραλεωτέρων τούτων καὶ μὴ, βοη-
θητέον καὶ διὰ τοὺς ὅρκους. οἷς ὀμωμόκαμεν μεσσηνίοις·
καὶ διὰ τὸ συμφέρον ἐστί), καὶ οἰκεῖσθαι ταύτην τὴν πόλιν.
σκοπεῖσθε δὴ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, πότερον τὴν ἀρχὴν καλ-
λίονα καὶ φιλανθρωποτέραν ποιήσεσθε τὴν μὴ ἐᾶν εἶναι
ἡμᾶς ἀδικεῖν λακεδαιμονίοις; ἢ ὑπὲρ μεγάλης πόλεως, ἢ
τῶν ὑπὲρ μεσσήνης; νῦν μέν γε. βοηθεῖν δόξετε ἀρκάσι,
καὶ τὴν εἰρήνην σπουδάζειν εἶ) βεβαίαν, ὑπὲρ ἧς κινη-
δυνεύσατε καὶ παρετάξασθε. τότε δ' εὐδηλοι πᾶσιν ἔ-
σεσθε, οὐ τὴν δικαίαν μᾶλλον ἕνεκα μεσσήνης εἶ) βου-
λόμενοι, ἢ τὸν πρὸς λακεδαιμονίους φόβον. δεῖ δ' σπεῖ-
σαι μὲν ἀεὶ καὶ φαίνειν τὰ δίκαια συμφέροντα ἦ, ὅπως
ἅμα καὶ συμφέροντα ἔσαι ταῦτα. ἔστι τοίνυν καὶ τοιοῦτός
τις λόγος οὐδαμοῦ αἰτιλεγόντων, ὡς κομίσασθαι τὸν ὠ-
φεσπόν ὑμᾶς εἰχειρεῖν δεῖ. εἰ δ' τοὺς βοηθήσοντας ἂν ἡμῖν, ἐχθροὺς ἐπ' αὐτὸν νῦν κτησώμεθα, ἐχ ἕξομεν συμμάχους.

multos, qui eos partim Arcades esse, partim Lacones putarent. Etsi aũt video, quam difficilè sit optima suadere (nam cũ vos vnà decepti sitis, & alij alia velitis: fit, si quis mediam viam teneat, vcsq; rem cognoscere grauemini, vt & neutris gratificetur, & in vtrorumq; odia incurrat) veruntamen ipse malo si fortè ita ceciderit) ineptus videri, quàm omissis his quæ mihi maximè videntur esse è republic. permittere, vt quidam vos decipiant. Ac cętera quidem postea, si vestra voluntas feret, dicam: nũc verò quid potissimũ expedire existimem, exorsus ab his quæ omnes confitentur, docere incipiam. Nemo igitur negabit esse è republica, & Lacedæmonios & Thebanos istos esse infirmos. Nunc autẽ is rerum status est (si qua modò cõiectura ex his quæ sæpe apud vos iactata sũt, capi debet) vt Thebani, si Orchomenus & Thespiæ & Platææ instauratæ fuerint, infirmi: Lacedæmonij, si Arcadiã subegerint, & Megalopolim ceperint, de integro potentes sint futuri. Videdũ igitur est, ne prius hos formidabiles & magnos fieri sinamus, quàm illi attenuati fuerint: néve paulatim Lacedęmoniorum opes multò maiores fiant, quàm quantum Thebanas minui conducit. Neque enim illud profectò dicemus, malle nos permutatione facta, Lacedæmonios habere aduersarios, quàm Thebanos: neque hoc illud est quod cõsequi studemus. id quidẽ volumus, vt neutri nos illis iniuriis afficere possint. Hæc enim optima ratio fuerit res nostras in tuto collocandi. At hercule sic oportere fieri fatebimur: sed non esse committendum dicemus, vt eorum societatem amplectamur, cũ quibus ad Mantinicam collatis signis pugnauerimus: & nunc ipsos iuuemus contra illos, cum quib. tũ commune periculum adierimus? Ego quoq; in hac sentẽtia sum: sed illud etiam mihi requirendũ videtur, vt alteri quæ aqua sunt facere nõ recusent. Quòd si omnes pacem agere volent: Megalopolitas non iuuabimus, nulla postulante necessitate. Itaque nihil moliemur aduersus eos, qui nobiscũ in acie steterũt. Nã & alteri (vt profitẽtur) iam socij nostri sunt: & alteri nunc nobiscum se coniungent. & quid exoptemus aliud? At si Lacedęmonij iure violato bellũ illis intulerint: equidẽ si hæc sola quæstio vertetur, vtrũ nos Lacedæmoniis Megalopolim condonare debeamus nécne: non repugno (quanquã iniquum id esset) condonemus, neque quicquã illis aduersabimur, qui tunc eadem pericula vnà nobiscũ adierunt. Sin verò scitis omnes, hac capta eos Messenam aggressuros: dicat mihi aliquis istorũ qui Megalopolitis nũc infesti sunt, quid nobis tum suasurus sit? Nemo respondet. Atqui scitis omnes, siue isti suadeant, siue dissuadeant, opem esse ferendam: cùm propter ictũ cum Messeniis fœdus, tũ quia expedit vt ea vrbs incolatur. Cũ animis igitur vestris cogitate, vtrum initiũ nobis honestius futurum sit, & humanius, ad cohercendas iniurias Lacedæmoniorũ: hôc. ne pro defensione Megalopolis, an illud ad Messenã tuendam? Nunc quidem Arcadib. opitulari vos, & pacis conseruationi studere, pro qua periclitari estis, & in acie dimicastis, apparebit. Tũ verò perspicuũ erit omnibus, vos Messenã velle incolumem, non tã æquitatis causa, quàm metu Lacedæmoniorum. Semper aũt spectari & agi debẽt ea quę iusta sunt: simũlq; danda est opera, vt eadem etiam expediant. Affertur & talis quædam ratio ab aduersariis nostris: dandam esse operam, vt Oropũ recipiamus: quòd si eos, qui ad eã rem adiutores alioqui fuissent, abalienauerimus, socij nobis sint defuturi.

Propositio, & esse è republica, nec inhonestũ, Megalopolitas conseruari.

Nec propter Oropi recuperationẽ esse conniuendum ad Laconũ violentiam.

Ego verò dandam esse operam, vt Oropus recuperetur, & ipse affirmo: sed hostes nobis fore Lacedæmonios, si nunc societatem cum Arcadibus, qui amici nobis esse volunt, coierimus: dictu nefas sollis illis esse puto, qui nobis persuasere, vt Lacedæmoniis periclitantibus subueniremus. Nam hæc qui dicunt, autores fuere, quum omnes Peloponnēses huc venissēt, ductu & auspiciis vestris Lacedæmonios oppugnaturi, vt & illos repudiaremus: qua illi de causa (id quod eis erat reliquum) ad Thebanos se cōtulerunt: & pro incolumitate Lacedæmoniorum, non modò pecuniam conferremus, sed vitam etiam nostram in discrimē adduceremus. Atqui ne vos quidem eos seruare voluissetis, si hoc nobis antè dixissēt isti, cōseruatos eos, nisi omnē licentiam daretis denuò faciendi quæ vellent, & grassandi, nullam de accepta salute gratiam vobis habituros. Imò etiamsi conatibus Lacedæmoniorum vehementer aduersum est, Arcades in societatem nostram recipi: decet tamē eos maiorem nobis habere gratiam, pro eo quòd in summis opē vestra periculis cōseruati sūt: quàm propterea nūc irasci, quòd illorum iniuriis obsistatis. Quo pacto igitur nos ad Oropum recuperandum nō inuabūt, nisi omnium mortalium ingratissimi esse velint? id quod ego mehercule nō video. Iam eos quoque demiror, qui causam hanc prætexunt, videri nostrā ciuitatem, ineunda cum Arcadibus societate, & his agendis, inconstantiæ & perfidiæ opinionem subituram. Mihi enim, Athenienses, contrarium videtur. Cur? quia neminem omnium negaturum arbitror, à nostra vrbe & Lacædemonios, & prius Thebanos, & postremò Eubœēses conseruatos, & postea in societatem receptos esse. quum quidem vnum & idem sēmper spectaret. Illud verò quid nam est? vt oppressos iniuriis erigeret, ac tueretur. Quod si ita est: non iam leuitatis crimen in nobis hærebit: sed in illis, qui pari & æquo iure viuere nolūt: atque apparebit, mutari negotia propter eos qui per iniuriam superiores semper esse studēt: ciuitatem nostram eandem manere. Mihi verò videtur Lacedæmonij singulari agere calliditate. Nunc enim illi aiūt Eleis quasdam Triphyliæ partes restituendas: Phliasiis Tricaranum: aliis quibusdam Arcadibus patriam reddēdam, nobis Oropum: nō vt nostrum quenque id quod suum est habere videāt: lōgè alia ratio est. noua enī in eos incessisset ista humanitas, sed vt dum omnibus adiutores videantur ad ea recuperāda, quæ singuli sua esse cōtendunt, ipsis Messenam oppugnaturis, aut omnes eius expeditionis socij, & strenui adiutores sint: aut cùm eos suffragatores habuerint in iis vēdicandis, quæ illi sua esse contenderant, nisi parem gratiam iidem retulerint, iniurij videātur. Ego verò existimo, è nostra vrbe, etiamsi nullos Arcades Lacedæmoniorum libidini permiserit, Oropum posse recuperari: & illis (modò æquum facere velint) adiuuantibus, & cæteris omnibus annitentibus, qui bus iniquum videtur à Thebanis aliena detineri. Etsi autem hoc nobis certò constaret, nisi Lacedæmonios Peloponnesum subuertere sineremus: nos Oropum capere non posse: optabilius (si dicere liceat) cēsēo, missum facere Oropum, quam Messenam & Peloponnesum Lacedæmoniorum obiicere violentiæ. Nec enim hanc duntaxat rationem nobis cum eis esse existimo. Sed vt omittam id, quod in mentem mihi venerat: illud fore opinor, vt multis de rebus periclitemur. Ea porrò quæ Megalopolitas Thebanorū causa contra nos egisse dicunt, absurdū est, nunc accusationis proferre loco;

Arcadibus desertis periculū venturum ad Athenienses.

A ἐγὼ δ', τὸ μὴν κομίσασθαι ὠρωπὸν, πειρᾶσθαί φημι δεῖν καὶ αὐτός· τὸ δὲ ἐχθροὺς ἡμῖν ἔσεσθαι λακεδαιμονίους νυνὶ, ἐὰν ποιησώμεθα συμμάχους ἀρκάδων τοὺς βουλομένους ἡμῖν εἶναι φίλους· μόνος οὐδ' εἰπεῖν δεινὰ νομίζω τοὺς πείσαντας ἡμᾶς, ὅτ' κινδυνεύοντι λακεδαιμονίοις, βοηθεῖν αὐτοῖς· οἱ γὰρ ταῦτα λέγοντες, ἔπεισαν ἡμᾶς, πάντων πελοποννησίων ἐλθόντων ὡς ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν ἀξιούντων δηῶσαι τὴν λακεδαιμονίους ἰέναι· τοῖς μὴ μετασχοῦσι (καὶ δεῦτε θ', ὅπερ ἦν τὸ λοιπὸν αὐτοῖς, δηῶσαι ἦλθον) τῶν δὲ τῆς λακεδαιμονίων σωτηρίας, καὶ χρήματα εἰσφέρειν, καὶ τοῖς σώμασι κινδυνεύειν, καίτοι οὐδ' αὖ ὑμεῖς ἐθελήσατε δήπου σώζειν αὐτούς, εἰ τοῦτο ὠφέλησεν ὑμᾶς, ὅτι σωθέντες, ἐὰν μὴ πείθῃ, ὅ, τι βούλονται, πάλιν αὐτοὺς ἐᾶτε, καὶ ἀδικεῖν, οὐδεμίαν χάριν ὑμῖν ἕξουσι τῆς σωτηρίας. καὶ μὴν εἰ καὶ σφόδρα ἐναντίον ἐστὶ τοῖς λακεδαιμονίων ἐπιχειρήμασι, τὸ τοὺς ἀρκάδας ἡμᾶς συμμάχους ποιήσασθαι. ὡροσήκει δήπου πλείω χάριν αὐτοὺς ἔχειν ὧν ἐσώθησαν ὑφ' ὑμῶν, εἰς τοὺς ἑκάστοις ἐλθόντες κινδύνους, ἢ ὧν ἀδικεῖν κωλύουσ') νυνί, ὀργίζεσθαι. ὡς τε πῶς οὐ βοηθήσουσιν ὑμῖν ἐπ' ὠρωπόν; ἢ, κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων δόξουσιν εἶναι. ὦ, μὰ τοὺς θεούς, ἐγὼ γε οὐκ ὀρθῶ. θαυμάζω τίνων ὑπὲρ λεγόντων τὸν λόγον τοῦτον, ὡς εἰ B συμμάχους ποιησόμεθα ἀρκάδας, καὶ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς, μεταβάλλεσθαι δόξει, καὶ οὐδὲν ἔχειν πιστὸν ἡ πόλις. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. δῆλον ὅτι ὑπὲρ ἁπάντων οὐδένα αἰτιατέον εἶναι, ὡς οὐκ ἂν λακεδαιμονίοις, καὶ πρότερον θηβαίοις, καὶ τὸ τελευταῖον ἀχαιοῖς ἔσωσεν ἡ πόλις, καὶ μηδ' ταῦτα συμμάχοις ἐποιήσατο, εἴ τι μὴ τὸ αὐτὸ ἀεὶ βουλομένη πράττειν. ἔστι δ' τοῦτο τίς τοὺς ἀδικουμένους σώζειν· εἰ τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει· ἐκ ἔτ' ἂν ἡμεῖς εἰμὶ οἱ μεταβαλλόμενοι· ἀλλ' οἱ μὴ θέλοντες τοῖς δικαίοις ἐμμένειν. καὶ φανήσεται τὰ πράγματα δι' τινὸς ἀεὶ πλεονεκτεῖν βουλόμενος, μεταβαλλόμενα, οὐχ ἡ πόλις ἡμῶν. δοκοῦσι δέ μοι λακεδαιμόνιοι μάλα δεινῶν ἔργον ἂν θεῶν ποιεῖν. νυνὶ γὰρ φασιν ἐκεῖνοι δεῖν, ἢ λείους μὲν τριφυλίας τινα κομίσασθαι φλιασίους δ' τὸ τρικάρανον· ἄλλους δέ τινας τῶν ἀρκάδων, τὴν αὑτῶν· καὶ τὸν ὠρωπὸν ἡμᾶς· οὐχ ἵνα ἑκάστοις ἡμῶν ἴδιον ἔχωσι τὰ ἑαυτῶν. ἀδὲ ὀλίγου δεῖ. ὀφὲ γὰρ ἂν φιλάνθρωποι γεγονότες εἶεν. ἀλλ' ἵνα πᾶσι δοκῶσι συμφράττειν, ὅπως αὖ ἕκαστοι κομίσωνται ταῦθ', ἃ φασιν αὑτῶν εἶναι· ἵν' ἐπειδὰν ἴωσιν ὅπι μεσόγυλιν καὶ αὐτοὶ, συστραφέντες πάντες αὐτοῖς οὗτοι μὴ βοηθῶσι προθύμως· ἢ δοκῶσιν ἀδικεῖν, περὶ ὧν ἔφασαν ἕκαστοι σφῶν αὑτῶν εἶναι, συμψήφους λαβόντες ἐκείνους, μὴ τὴν οὐσίαν αὐτοῖς χάριν ἀποδιδόντες. ἐγὼ δ' νομίζω τὴν πόλιν ὠρωπὸν μὲν μὴ χωρὶς τῆς καθυφείναι λακεδαιμονίοις τινὰς ἀρκάδων, ὠρωπὸν ἂν κομίσασθαι, μὴ μετ' ἐκείνων, ἂν τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθέλωσι, βοηθούντων· καὶ μὴν τῶν ἄλλων, τῶν οὐκ οἰομένων δεῖν θηβαίους ἐᾶν ἔχειν τὰ ἀλλοτρία. εἰσὶ ἄρα τε δ' εὔδηλον ἡμῖν γεγενῆσθ', ὅτι μὴ λακεδαιμονίους ἐῶντες τὼ πελοποννήσου καταστρέψασθαι, οὐχ οἷοί τε ἐσόμεθα ὠρωπὸν λαβεῖν· αἱρετώτερον (εἰ εἶόν τ' εἰπεῖν) ἡγοῦμαι, τὸν ὠρωπὸν ἐᾶν, ἢ λακεδαιμονίοις μεσσήνην θεῖναι καὶ πελοπόννησον. οὐ γὰρ ἂν ἡγοῦμαι θεὶ τούτου μόνον ἡμῖν εἶναι τὸν λόγον πρὸς ἐκείνους. ἀλλ' ἐάσω τόγε ἐπελθὸν εἰπεῖν μοι. θεὶ πολλῶν δ' ἂν οἶμαι κίνδυνον ἡμῖν γενέσθαι. ἀλλὰ μὴν, ἃ γέ φασι πεπρᾶχθαι δι' θηβαίους τοῖς μεγαλοπολίταις ὑπεναντία πρὸς ὑμᾶς· ἀποπονῶ μὴν ἐν κατηγορίας μέρει ποιεῖσθ',

βουλομέ-

βελομένων, ὑ γένοιτ' φίλων αὐτῷ, ἵνα τοὐναντίον δῦ ποιῶσιν ἡμᾶς. βασκαίνειν, μὴ σκοπεῖν, ὅξ ὅπου ξόπου μὴ γένηται). Ὁ μὴ γιγνώσκειν, ὅπόσῳ ἂν ἀποδειλοτέροις τούτοις ἀεὶ Θηβαίοις γενόμενοι ἀποδείξωσι. τοσούτῳ πλείονος ὀργῆς αὐτοὶ δικαίως ἂν τυγχάνοιεν, εἰ τοιούτων συμμάχων τὴν πόλιν, ὅτ' ἐφ' ὑμᾶς ἀφικέσθαι ἤλθον, ἢ Θηβαίοις ἀπεκέρησαν. ἀλλ' οἶμαι ταῦτα μὲν ἐστ* δευτέρων ἀνθρώπων, βελομένων ἑτέρων ποιῆσαι τούτοις συμμάχοις. ἐγὼ δὲ ὅσα ἂν ἐκ λογισμοῦ σκοπῶν τις εἰκάσαι, καὶ τοὺς πολλοὺς ὑμῖν οἴομαι ταῦτα φῆσαι· ὅτι, εἰ λήψονται μεγάλην πόλιν λακεδαιμόνιοι, κινδυνώδη σφίσι μεταλήψ. εἰ γὰρ μὴ ταύτην λήψονται. φημὶ ὑμᾶς ἑστάναι συμμάχους Θηβαίων. πολὺ δὴ κάλλιον, καὶ ἄμεινον, τὴν Θηβαίων συμμαχίαν αὐτοὺς ἀφαιρεῖσθαι, τῇ γ' λακεδαιμονίων πλεονεξίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν. ἢ νῦν οἰκοῦντας μὴ τοὺς Θηβαίων σώσωμεν συμμάχους, τούτοις μὲν ἀφέλιμοι, πάλιν γ' σῴζειν αὐτοὺς τοὺς Θηβαίους, καὶ ἀφέντα ἐν φόβῳ καθεστάναι ἀεὶ ἡμῖν αὐτῷ. οὐ γὰρ ἔγωγε ἀδεὲς τὸ ὑπολαμβάνω τῇ πόλει, τὸ λαβεῖν μεγάλην πόλιν λακεδαιμονίους, καὶ πάλιν γένωνται μεγάλοις. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς καὶ νυνὶ, ἔχ' ὑπὸ τοῦ μὴ παθεῖν τι κακὸν, πόλεμον ἀράμενοι, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ νομίσαντος τιμὴ ἀφέτερον οὖσαν ἑαυτοῖς δυνάμιν. ὧν δ' ὅτ' ἐκείνην εἶχον ὠρέγοντο, ταῦθ' ὑμεῖς μᾶλλον ἴσως εἰδότες ἢ ἐγὼ, φοβοῖσθ' εἰκότως. ἡδέως δ' ἂν πυθοίμην τῶν λεγόντων, τί τε τοὺς Θηβαίους μισεῖν φασκόντων καὶ τῶν τοῖς λακεδαιμονίοις, πότερα δὴ ἑκάτεροι μισοῦσι, οἷς δὲ μισοῦσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν, ἢ ὑπὲρ μὲν λακεδαιμονίων Θηβαίους, ὑπὲρ δὲ Θηβαίων λακεδαιμονίους, ἑκάτεροι; εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων. οὐδετέροις ὡς ναινομένοις πείθεσθαι προσήκει. εἰσὶ γὰρ ἡμῖν φίσουσι. τί πέρα τοῦ καιροῦ τοῖς ἑτέροις ἐπαίρουσιν; ἔστι Θηβαίους ταπεινοὺς ποιεῖν. αὖθις τοῦ λακεδαιμονίους ἰσχυροὺς* καθεστάναι καὶ πάνυ γε ῥᾴδιον. ὡς δὴ ἐγὼ προειρήσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἴσμεν ἅπαντες τοῦθ', ὅτι τὰ μὲν δίκαια πάντες, ἐὰν δ' μὴ βούλωνται μέχρι* τούτου αἰσχύνονται μὴ ποιεῖν· τοῖς δὲ ἀδίκοις, ἐναντιοῦνται φανερῶς· ἄλλως τε κἂν τινες βλάπτωνται· καὶ τοῦτο, τὸ λυμαινόμενον πάντ' δύρήσομεν. καὶ ταύτην ἀρχὴν οὖσαν πάντων τ' κακῶν, τὸ μὴ θέλειν τὰ δίκαια πράττειν ἁπλῶς. ἵνα τοίνυν μὴ τοῦτο ἐμποδὼν γένηται, τὸ, τοὺς Θηβαίους γένεσθαι μεγάλους, τὰς μὲν θεσπιὰς, καὶ τ' ὀρχομενὸν δ' τὰς πλαταιὰς, κατοικίζειν φαμὲν δεῖν· καὶ συμπράττωμεν αὐτοῖς, δ' τοῖς ἄλλοις ἀξιώμεν. ταῦτα γὰρ καλὰ καὶ δίκαια, μὴ προιεμένων πόλεις ἀρχαίας ἐξανιστάντας. τὴν γ' μεγάλην πόλιν. δ' τὴν μεσσήνην, μὴ προώμεθα τοῖς ἀδικοῦσι· μηδ' ὅτι τῇ προφάσει τῇ θεσπιέων δ' πλαταιέων, τὰς ἔσας καὶ κατοικουμένας πόλεις ἀναιρεθείσας προϊδώμεν. κἂν ἢ προδήλα ταῦτα, κἄδηλος, ὅς τις ἐ βεληται) πάντας Θηβαίους ἔχοντας τὴν ἀλλοτρίαν. εἰ γὰρ μή, ῥᾴστον μὲν ναυπήγεσθαι ἔξωμεν πρὸς ἐκείνα τέτρες, εἰκότως, ὅταν κρῶνται τὴν ἐκείνων κατοίκησιν ἑαυτοῖς ὅλεθρον φέρειν. εἶτ' αὐλούντα πράγματα ἔξωμεν αὐτοί. τί γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔσαι πέρας, ὅταν ἀεὶ τὰς μὲν οὔσας πόλεις ἐῶμεν αἰρεῖν, τὰς γ' ἀπηρημένας ἀξιῶμεν οἰκίζειν· λέγωσι τοίνυν οἱ μάλιστα δοκοῦντες δίκαια λέγειν, ὡς δεῖ τὰς πόλας καθελεῖν τὰς πρὸς Θηβαίους, εἴπερ ἡμέτεροι βεβαίως ἔσονται σύμμαχοι. οἱ δὲ, φασὶ μὲν αὐτοῖς οὐκ εἶ) πόλας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶ) τὸ ποιοῦν τὴν φιλίαν τοὺς τε βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτοις νομίζειν εἶ) συμμάχους. ἐγὼ δ' εἰ τὰ μάλιστά εἰσι τοιοῦτοι, ὡδίπως ἔχω. φημὶ δεῖν ἅμα τούτους τὰ ἀξιοῦν καθαιρεῖν τὰς πόλας, καὶ λακεδαιμονίους ἄγειν εἰρήνην, ἐὰν γ' μὴ ἐθέ-

A quum autem amici fieri volunt, vt contra nobis bene faciant, obtrectare, ac omnibus modis dare operam, ne amici fiant: nec animaduertere, quò fideliores eos fuisse Thebanis ostenderint, eò se maiore supplicio dignos esse, qui nostram vrbem talibus sociis, cum prius ad nos quàm ad Thebanos venissent, spoliarint. Sed ista nimirum vecordium hominum sunt, qui aliis hos efficere socios volunt. Illud autem, quantum susceptа cogitatione diligenti, coniectura possis assequi, plerosque vestrûm mihi esse assensuros arbitror, si Megalopolim Lacedæmonij ceperint, periclitari Messenam, quòd si & hanc expugnarint, dico vos Thebanorum socios futuros. Longè igitur honestius & præstabilius est, vt Thebanorum socios ipsi susciпiamus, & Lacedæmoniorum auaritiam reprimamus: quàm vt nunc verentes, ne socios Thebanorum conseruemus, hisce desertis, postea ipsis Thebanis opitulemur, atque insuper de nobis ipsis in metu & periculis simus. Neque enim nostræ vrbi tutum esse puto, vt Lacedæmonij Magnam vrbem capiant, & rursus magnificant: quum videam, eos etiam nunc susceпisse bellum, non suæ defensionis causa, sed ob veterem potentiam recuperandam. Quæ verò, dum illam obtinerent, appetierint: ea vos cum magis fortasse quàm ego sciatis, iurè metuetis. Admodum autem ex óratoribus audire velim, qui se & Lacedæmonios & Thebanos odisse dictitant, vtrum vtrique illos quos sanè oderunt, propter vos & vtilitatem vestram oderint: an verò in gratiam Lacedæmoniorum Thebanos, & Thebanorum causa Lacedæmonios vtrique? Quòd si propter illos, dixerint: neutris, vtpote furiosis, obtemperãdum est. Sin vestra causa dicturi sunt: curvltrà quàm fat est, tempusq; patitur, alteros extollunt? Possunt enim, possunt Thebani deprimi, etiamsi Lacedæmoniorum opes non augeantur, & omnino facilius. quo autem pacto: id ego vobis declarare conabor. Vniuersi hoc scimus, omnes, etiamsi iustitiam curent, erubescere tamen ad tempus, ea quæ iusta sunt non agere: & hominibus iniuriis palàm aduersari, præsertim si qui læduntur. hac re labefactari omnia cõueniemus, & hoc principium esse malorum omnium, quòd homines nolunt ea simpliciter agere quæ iusta sunt. Vt ne igitur hoc impediat, quò minus Thebanorum opes minuantur: & Thespias, & Platæas, & Orchomenum instaurari oportere dicamus: eósq; adiuuemus, & alios vt idem faciant, hortemur. Est enim & honestum & æquum, ne vetustas vrbes euersas esse patiamur, Megalopolim autẽ & Messenam iniurioris non obiiciamus: neque prætextu Thespiensium & Platæensium, incolumes vrbes, quæq; habitantur, excindi sinamus. Quòd si hæc promulgata fuerint: nemo erit, quin Thebanos velit alienos agros tandem amittere. Sin minus: primùm nobis aduersabuntur, ne illa confici possint: nec iniuria, quum existimabunt illarum vrbium instaurationem excidium sibi allaturam. Deinde nostri conatus erunt irriti. Nam quis tandem erit exitus, si vrbes incolumes excindi sinemus, e xcisas instaurari postulabimus? Dicunt porrò qui æquissima dicere videntur, oportere Arcades erectas cum Thebanis columnas tollere, si modò nobis constanter socij esse debeant: alij columnas eis esse negant, sed vtilitatem esse quæ amicitiam cõciliet: & eos haberi pro sociis, à quibus adiuuentur. Ego verò si maximè tales sunt, ita sentio: Postulandum esse dico, simul, vt hi statuas tollant, simul, vt Lacedæmonij pacem agant. Vtri autẽ ita facturi sunt, non video. Quippe quum ipsi Thebani, quos nunc deprimere cupiunt, non sint ad bellum parati, & Lacedæmonij, quos nunc extollere, ad pacem. Quòd si

cere noluerint: tum scilicet eos adsciscendos, qui dicto fuerint audientes. Siue enim pace cõciliata, Megalopolitæ adhuc Thebanorum societati adhærebunt: omnibus nimirũ perspicuum erit auariciam & emolumenta Thebanorum, non æquitatem eos sequi: siue Megalopolitæ socios nos sine fraude facient, & Lacedæmonij pacem turbare tamen conabuntur: cælare profectò neminem poterunt, se non de hoc laborare, vt Thespiæ instaurentur, sed vt Thebanis hoc bello conflictantibus interim ipsi Peloponnesũ subigant. Demiror autem quosdam qui formidandũ cẽsent, si Thebanorum socij Lacedæmoniorum hostes sint: sed si Lacedæmonij illos ipsos euerterint, id formidandum non censent. præsertim cum tempus reipsa nos docuerit, Thebanos semper his sociis vti contra Lacedæmonios: Lacedæmonios autem, dum eosdem habuere, contra nos illis fuisse vsos. Proinde illud etiam cogitandum censeo: si vos Megalopolitas non receperitis: iis expugnatis & profligatis, Lacedæmonios statim fore potentes. sin fortè manserint incolumes (sicuti nonnulla iam præter spem euenerunt) firmos Thebanorum socios meritò futuros. si autem eos vos receperitis, salutem suam vobis acceptam relaturos. Verùm euentum & periculi considerationem transferamus ab illis, idémque negociũ in Thebanis & Lacedæmoniis consideremus. Si igitur Thebani, bello vt debent, subacti fuerint: iusto maiores non erunt Lacedæmonij: quod Arcades aduersarios in vicinia habebunt. Sin Thebani fortè emerserint, incolumésq; manserint, & non conciderint: saltem infirmiores erunt, postquam hi socij nobis facti, & per nos conseruati fuerint. Quare modis omnibus expedit: vt Arcades neque deseramus: neq. committamus, si fortè manserint incolumes, vt aut suis exalisse viribus aut aliorum opera, ac non vestra ope conseruati esse videantur. Ego quidem Athenienses, deos testor, me neutros vel amare vel odisse priuatim: sed ea dixisse quæ vobis profutura putem: & vos hortor atque moneo, ne Megalopolitas deseratis, aut omnino vllum imbecilliorem obiiciatis violentiæ potentiorem.

A λωσι ποιεῖν ὁ πότερος ταῦτα· τότ' ἤδη μὴ τὴν* ἐθελόντων, ἡμᾶς ἡγεῖσθαι. εἴτε δὲ εἰρήνης γιγνομένης αὐτοῖς, οἱ μεγαλοπολῖται ἐπὶ τῆς Θηβαίων συμμαχίας ἔξονται. φανερὸν δήπου πᾶσιν ἔσονται, τὴν πλεονεξίαν τὴν Θηβαίων, οὐ τὸ δίκαιον αἱρούμενοι. εἴτε συμμάχους ἀδόλως ἡμᾶς τὴν μεγαλοπολιτῶν ποιουμένων, μὴ ἐθελήσουσιν ἄλλην εἰρήνην οἱ λακεδαιμόνιοι· δῆλοι δήπου πᾶσιν ἔσονται, οὐχ ἵνα θεσπιαὶ κατοικισθῶσι ποιούμενοι τὴν πρόφασιν· ἀλλ' ἵνα τῶ πολέμου τούτου ὠφελεσιπότος* Θηβαίοις, τὴν πελοπόννησον ὑφ' ἑαυτοῖς ποιήσωνται. θαυμάζω δ' ἔνιων, εἰ τὸ μὴν Θηβαίων συμμάχους εἶναι τοῖς λακεδαιμονίων ἐχθροῖς, φοβοῦνται; εἰδὲ καταστρέψονται λακεδαιμόνιοι τούτους αὐτοὺς, μηδὲν ἡγοῦνται φοβερὸν· καὶ ταῦτ' ἔργῳ πεῖραν ἡμῖν δεδωκότος τοῦ χρόνου, ὅτι Θηβαῖοι μὲν τούτοις συμμάχοις ὄντι λακεδαιμονίοις ἀεὶ χρῶνται· λακεδαιμόνιοι δ' ὅτ' εἶχον αὐτοὺς, ἐφ' ἡμᾶς B ἐχρῶντο. οἶμαι τοίνυν ἔγωγε κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθαι δεῖν, ὅτι μὴ προσδεξαμένων μὲν ὑμῶν τοὺς μεγαλοπολίτας, ἐὰν μὲν ἀναιρεθῶσι καὶ διοικισθῶσιν, ἰσχυροῖς λακεδαιμονίοις δοῦλοι ὄψει. ἐὰν δ' σωθῶσιν ἄρα, ὡς ἤδη τι καὶ παρ' ἡμῶν δεδεήσεσθαι, βέβαιοι σύμμαχοι Θηβαίων δικαίως ἔσονται. ἐὰν δ' προσδέξησθε, τούτοις μὲν ὑπάρξει ἤδη σωθῆναι δι' ὑμᾶς. τὸ δ' συμβησόμενον, καὶ τὸν τῆς κινδύνου λογισμὸν μετενεγκόντες, σκοπῶμεν ὅπη Θηβαίων καὶ λακεδαιμονίων. ἐὰν μὲν τοίνυν καταπολεμηθῶσιν οἱ Θηβαῖοι ὥσπερ αὐτοὺς δεῖ. οὐκ ἔσονται μείζους τοῦ δέοντος οἱ λακεδαιμόνιοι, τούτους ἔχοντες ἀντιπάλους τοὺς ἀρκάδας, ἐγγὺς οἰκοῦντας. ἐὰν δ' ἀνενέγκωσιν ἄρα οἱ Θηβαῖοι, καὶ σωθῶσι, καὶ μὴ πέσωσιν· ἀλλ' οὐ ἀσθενέστεροί γε ἔσονται, ἡμῖν συμμάχων γεγονημένων τῆσδε, καὶ δι' ἡμᾶς σεσωσμένων. ὥστε πανταχῆ συμφέρει, μήτε προέσθαι τοὺς ἀρκάδας, μήτε δι' αὐτοὺς, ἀπ' ἀρᾶς σωθῆναι, προεσγονέναι δοκεῖν· μηδὲ δι' ἄλλους τινας, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὰ τοὺς θεοὺς, οὔτε φιλῶν οὐδετέρους, οὔτε μισῶν ἰδίᾳ, εἴρηκα· ἀλλ' ἃ νομίζω συμφέρειν ὑμῖν, καὶ σῶζεσθαι, μὴ προέσθαι μεγαλοπολίτας, μηδ' ἄλλων ἁπλῶς μηδένα τῷ ἥττοσιν τῷ μείζονι.

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS de fœdere Alexandreo.

QVum Alexander Macedo Messenam Philiadæ tyranni filiis restituisset: accusat eum de fœdere, quod ei cum Athenien sibus & Græcis intercedat, violato. affirmat etiam, Macedones multis aliis in rebus, pactis non stetisse, idque non negligendum esse censet. Videtur autem hæc oratio falsò tribui Demosthenis. nec enim forma orationis cum aliis Demosthenicis conuenit: sed ad Hyperidis stylum propius accedit, cùm in aliis, tum verbis quibusdam, huic quàm Demosthenis magis vsitatis, veluti νεόπλουτοι id est noui homines, vel nuper ditati, & βδελυρεύσεται id est, improbè, ac petulanter aget.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, τῶ περὶ τῆς πρὸς ἀλέξανδρον συνθηκῶν λόγου.

Ἀλεξάνδρω τῶ μακεδόνι καταγαγόντος εἰς μεσσήνην τοῦ φιλιάδου τὸ τυράννου παῖδας, ἀπάτας ὕδρᾳ τοὺς συνθήκας εἶναι τοῦτο τοὺς παρ' ἀθηναίοις, καὶ ἕλλησι νομιζομένας. ὑποβλεβηκέναι δὲ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τὰς συνθήκας φησὶ τοὺς μακεδόνας, καὶ μὴ προσήκειν ταῦτα ὑποπτεύειν. ὁ δὲ λόγος, ψευδεπίγραφος εἶναι δοκεῖ· οὐ γὰρ ἔοικε κατὰ τὴν ἰδέαν τοῖς ἄλλοις, τοῖς τῶ δημοσθένους· ἀλλὰ τῆς ὑπερίδου χαρακτῆρι μᾶλλον προσῳκείωται. τά, τε ὀνόματα, καὶ λέξεις πολὺ ἔχει κατ' ἐλάττονα μᾶλλον εἰρημένας, ἢ τὸν δημοσθένην. οἷον, νεόπλουτοι, καὶ βδελυρεύσεται.

DEMOSTHENIS DE FOEDERE ALEXANDREO ORATIO, XVII, Hieronymo Vvolfio Interprete.

Perstrigit oratores, qui fœderis prætextu Alexandri tyrannidem foueant: eique resisti ipse iubet.

VTheméter, Atheniẽses, probãdi sunt, qui exhortãtur & iubent, vt pactis & cõuẽtis stemus: si ita sẽtiũt vt loquũtur. liberũ enim populũ nihil perinde decere existimo, vt æquitatis & iustitiæ studiũ. Parigitur est, eos qui hoc tãto pere vrgẽt, nõ abuti verbis, atq; obstrepere, cum

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΛΟΓΟΣ.

ΑΞΙΟΝ ὑποδέχεσθαι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι σφόδρα τῆς τοῖς ὅρκοις, καὶ ταῖς συνθήκαις δεδεκαλυμμένοις ἐμμένειν, εἴπερ αὐτὸ πεπεισμένοι ποιῆσαν. οἶμαι γὰρ ἅπαντα τοῖς δημοκρατουμένοις πρέπειν, ὡς περὶ τοῦ ἴσου, καὶ τοῦ δικαίου ἀγωνίζεσθαι. δεῖ τοίνυν τοὺς λίαν ἐπ' αὐτὸ παρακαλοῦντας, μὴ τῆς μὲν λόγῳ καταχρωμένους ἐνοχλεῖν, πάντι δ'

τα ἢ μᾶλλον θεάτλειν· ἀλλ' ὑπομείναντας νυνὶ τὴν ὀξε-
τασμὸν, ἢ κὴ τολοιπὸν πειθομένους ὑμῖν ἔχειν θεὶ αὐτῆ,
ἢ διαχωρήσαντας· ἐὰν συμβουλεύω τοὺς ἀληθέστερα πε-
ρὶ τῆ δικαίων ἀποφαινομένους· ἵνα ἢ ἑκόντες ἀδικώμενοι
ἀνέχησθε, κὴ αὐτὸ τοῦτο χαρίζησθε τῆ ἀδικοῦντι· ἢ προελό-
μενοι θεὶ πλέσιν ποιήσασθαι τὸ δίκαιον, ἀνελκλήτους τοὺς
ἅπαντας χρῆσθε τῆ συμφέροντι, μηκέτι μέλλοντες· ἐξ αὐ-
τῆ ἢ τῆ σπονδῶν, & τῆ ὅρκων σκοπούμενοι τῆ θεὶ
τὴ κοινῆς εἰρήνης, ἔξεσιν ἰδεῖν ἤδη, τίνες εἰσὶν οἱ διαβεβη-
κότες. ὡς ἢ θεὶ μεγάλων σπουδῶν διδάξω. εἰ δή τις
ἐροιτήσειν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι τίνι αὖ μάλιστα
ἀγανακτήσοντες εἰποιτ' ἂν οἶμαι πάντες, εἰ τις ἀναγκάζοι
αὖ, εἰ ἦσαν κὴ τὸ νῦν χρόνον οἱ πεισιστρατίδαι· καὶ εἴ τις ἐ-
βιάζετο κατάγειν αὐτοὺς δεῦρο· ἁρπάσαντας ἂν ὑμᾶς τὰ
ὅπλα, παντὶ κινδύνῳ ὑπομεῖναι ἂν τὴ παραδόσεως· ἢ
πεισθέντας γε δουλεύειν αὐτὴ τῆ ἀγυρρονήτων· κὴ τοσοῦ
τῳ μᾶλλον, ὅσῳ τιμῆ οἰκέτην, ἢ δεῖς ἂν εἰκὼν ἀποκτείνῃ·
τοὺς ἢ τυραννευμένους, ἀκρίτως ἔσιν ὁρᾶν ἀπολλυμένους ἅ-
μα, κὴ ὑβριζομένους εἰς παῖδας κὴ γυναῖκας. ἀλλὰ τοὺς
ὅρκους τοίνυν & τὰς σπονδὰς τὰς ἐν τῆ κοινῆ εἰρήνη γε-
γραμμένας, ἀλέξανδρος εἰς μεσσηνίους καταγαγὼν τοὺς
φιλιάδου παῖδας, ὀνείδεσι τυράννους· ἆρα ἐφρόντισε τὲ δι-
καίε, ἀλλ' οὐκ ἐχρήσατο τῆ αὐτῆ ἤθη τῆ τυραννικῆ, βρα-
χὺ φροντίσας ὑμῶν κὴ τῆ κοινῆς ὁμολογίας· οὐ δεῖ δή, εἰ
μή τις ὑμᾶς ταῦτα βιάζοιτο, μάλισα ἀγανακτῆσαι καὶ
φυλάξασθαι τοὺς ὅρκους· εἰσὶ ἕτερόθι που γέγραπται δὲ
τοὺς ὅρκους· φράσω ὑμῖν ἔχειν, κὴ τοὺς ὅρκους, μὴ φυλά-
ξασθαι· καὶ ἡμῖν μὴ διακελεύεσθαί πινας σὺν αὐτοῖ ἐμ-
μένειν τοῖς ὅρκοις· τοῖς δ' αὖ τοῖς οὕτω θεβαίως τοῖς αἰσχι-
κόσι, καταλιπεῖν ταύτῃ τῇ ἐξουσίαν, ἀλλ' οὐχ οἷόν τε
ταὐθ' οὕτως ἔχειν, ἐὰν βέλησθε τῆ δικαίῳ χρῆσθαι· & γὰ
ἔτι θεσγέγραπται ἐν τῆ σπονδαις, πολέμιον εἶ), τῆ ἐκ-
εῖνα, ἅπερ ἀλέξανδρος, ποιεῖν φα, ἅπασι τοῖς τῆ εἰρήνης κοι
νωνοῦσι, κὴ τὴ χώραν αὐτῆ, κὴ στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτὴ ἅπαντας.
ἐκεῖν ἐὰν ποιῶμεν τὰ συγκείμενα, πολεμίῳ χρησόμεθα τῆ
καταγαγόντι. ἀλλὰ γὰ εἴποιεν ἂν οἱ τυραννίζοντες, ὅτι ὅ-
τι πρὶν τὰς σπονδὰς ἠρέσθαι, ἐτυράννευν μεσσηνίων οἱ
φιλιάδου παῖδες, διὸ κὴ κατάγειν τὸν ἀλέξανδρον αὐτούς.
ἀλλὰ καταγέλαστος ὁ λόγος. τοὺς μὲν γὰ λέσβε τυράννους
οἷον ἐξ αὐτίας κὴ ἐρέσθε ἐκβαλεῖν, ὡς ἀδικήματος ὄντος
τῆ πολιτεύματος, τοὺς θεὶ τὴ ὁμολογιῶν τυραννήσαντας·
ἐν ᾗ μεσσήνῃ μηδὲν οἴεσθαι διαφέρειν τὴ αὐτὴ δυσχερείας
ὑπαρχούσης. ἔπειτα κὴ ὕστατόν γε συνθήκη δύθις ἐν ἀρ-
χῇ, ἐλεύθερους εἶ) κὴ αὐτονόμους τοὺς ἕλληνας. διὸ, καὶ
πῶς ἂν ὑφράτοιμεν, ἢ γε ἐᾷ μὲν τῆ σπονδῶν τὸ αὐτο-
νόμους εἶ) κὴ ἐλεύθερους τῆ δ' εἰς δουλείαν ἄγοντα, μὴ οἴε-
σθαι τὰ ἐναντία τῆ κοινῆς ὁμολογίαις διαπεφᾶχθαι; κὠ-
κοῦν, ἀναγκαῖον ὄζιν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἴπερ τοῖς
ὅρκοις, κὴ τῆ σπονδῆς ἐμμενοῦμεν, κὴ τὰ δίκαια ποιήσο-
μεν, ἐφ' ἃ ὑμᾶς παρακαλοῦσι, καθάπερ αὖτι εἶπον, λα-
βόσι τὰ ὅπλα, στρατεύεσθαι ὅπη τοὺς παραβεβηκότας, μὴ τῆ
βουλομένων, ἢ νομίζετε τῆ μὴ καιρὸν ποτ' ἰσχύειν, κὴ αὖθι
τῆ δικαίῳ τὸ συμφέρον θεάτλειν· νυνὶ δ' ὅτ' εἰς αὐτὸ τὸ
δίκαιον ἅμα κὴ ἑκαιρὸς καὶ τὸ συμφέρον συνδέδραμηκεν, ἄλλον ἆρα τινὰ χρόνον αἰαμενεῖτε τῆ ἰδίας ἐλευθε-
ρίας, ἅμα κὴ τῆς τῆ ἄλλων ἑλλήνων ἀντιλαβέσθαι; ἐσ-
ἄλλο γὰ δίκαιον ἔρχομαι, τῆ κὴ τὰς σπονδὰς. ἔσι γὰ γε-
γραμμένον, ἐάν τινες τὰς πολιτείας τὰς παῤ ἑκάσοις οὔσας, ὅτε τοὺς ὅρκους τὰς θεὶ τὴ εἰρήνης ὤμυσαν καταλύσω
σι, πολεμίους εἶ) πᾶσι τοῖς τῆ εἰρήνης μετέχουσι σπένδεσθαι· ἀλλ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅπερ ἀρχαιοὶ μὲν οἱ ἐν τῆ πελοποννή-

A interim quiduis potius agant: sed censuram subire nunc, vt in posterum vos, hac in re dicto audientes habeãt, vel omissa contẽtione, dandi cõsilij locum iis relinquant, qui verius de iure pronunciant: vt videlicet aut vltrò sustineatis iniurias, & hoc ipsum iniuriarum autori condonetis: aut maximi faciendam esse iustitiam statuatis, & abiecta deinceps omni cũctatione sic vestræ vtilitatis rationem habeatis, vt eo nomine possitis à nemine reprehẽdi. Si igitur ipsum fœdus, & iusiurandum de communi pace dãtum cõsideretur: perspicuè cernitur, quinam sint qui iam illud violarint. Atque ego (vt magnis de rebus) compẽdio vos docebo. Si quis vos roget, Atheniẽses, quâ ob rem grauissimè indignaremini: respondebitis, opinor, omnes, si quis vos cogeret (si hoc tempore viuerent Pisistratidæ) & si quis vim faceret, vt eos in integrum restitueritis: vos correptis armis quiduis potius periculi subituros, quàm vt eos admitteretis: aut, si vobis id persuaderi pateremini, pro ære emptis mancipiis seruitutem seruituros, & seruitutẽ eò grauiorem, quòd famulum nemo volens occidit: cum tyrannide oppressos non modò indicta causa perimi videamus: sed eorum etiam vxores & liberos ad stupra contumeliosè rapi. Alexander autem contra iu-

B iurandum, in communi pace perscriptum, Philiadæ liberis, qui tyranni sunt, Messenam reducendis, nunquid iustitiæ rationem habuit: ac non potius suo tyrannico more vsus, tum vos, tum pactionem communem pro nihilo duxit? Neque verò, si quis vobis eã necessitatẽ imponat, iniquissimis ferre animis oportebit: Sin alibi vsquam iusiurandum vobis datũ violetur: boni consulendum erit, omissa defensione fœderis: neque quum quidam hic vos incitent, vt fœdus seruetis, tanta licentia concedenda illis est, à quibus ira palàm violatum est. Hæc enim admitti nequaquã possunt: si ius exequi velitis. Nam illud etiam in fœdere est adscriptum, vt pro hoste habeatur is, qui talia egerit, qualia studio sibi habet Alexander, ab omnibus iis qui pace comprehenduntur: vtque omnes & regnum eius & ipsum bello petãt. Quare, si ea quę conuenêre, seruare volumus, hostium numero habebimus eum, qui tyrannos restituit. At verò dicent isti tyrannorum studiosi, Philiadæ liberos propterea

C quod Messeniis, antequam fœdus feriretur, imperarint, restitutos ab Alexandro. Sed ridicula est illa ratio: quum Lesbij tyranni sint eiecti Antissa & Eresо dãnata ipsa gubernationis forma vt iniusta, qui ante fœdus & ipsi dominati sũt: Messenæ tolerandos esse, cũ vtrinq; sit eadẽ indignitas. Deinde & fœdus, statim ab initio Græcos liberos esse, suisque viuere legibus iubet. Quid igitur absurdius, quàm caput de libertate Græcorũ, principẽ tenere locum in fœdere: & existimari, illũ, qui eosdẽ seruitute opprimit, nihil cõmunib. pactis fecisse contrarium? Quare necesse habemus, Atheniẽses, si modò fidẽ seruabimus, & iustitiã colem⁹, quò nos isti vocãt, vt modò dicebã, correptis armis, ascitisq; sociis qui volũt, fœdifragis inferre bellũ. An verò, cũ putetis aliquãdo ipsã occasiõnẽ valere, ac sine iustitia id quod expediat, cõficere: nũc postquã, & occasio, & ius, & vtilitas vnà cõcurrũt aliud quoddam tempus expectabitis, tum vestræ, tum reliquæ Græciæ libertatis vindicandæ? Iam ad aliud iuris caput venio: Scriptum est in fœdere, si quis respublicas apud quosque receptas tum, cum in pacem iurarent, abrogauerint, eos ab omnibus iis ad quos pertineat pax, pro hostibus esse habendos. Agite verò, considerate Athenienses, Achæos qui Peloponne-

1 Philiadæ tyranni liberi nullo iure Messenam reducti.

2 Pellenę seruitute oppressa.

sum incolunt liberas habuisse ciuitates. At Macedo nunc Pellenæorum rempubl. abrogauit, eiectis plurimis ciuibus, illorumque opes seruis tradidit, Chæronepalæstrita tyranno imposito, nos verò pacis eius participes sumus, quæ iubet, eos talia qui fecerint, pro hostibus haberi. Quæ quum ita sint, vtrum communibus iussis parebimus, habituri eos pro hostibus: an verò aliquis ex eorum numero, qui Macedoni mercede conducti seruiunt, & in vestram perniciem locupletati sunt, tam erit improbus & perfrictæ frontis, vt id fieri oportere neget? Nec enim horum quicquam eos præterit: sed tanta illorum insolentia est, vt exercitibus tyranni tanquam custodia muniti, vos & iusiurandum violatum seruare hortentur, quasi verò ille periurij etiam dominus sit: & vestras leges vos abrogare cogant, dum & sententiis iudicum damnatos absoluunt: & alia eiusdem generis infinita quæ pugnant cum legibus, committere vos cogunt: nec id mirum est. Nam qui semetipsos in patriæ perniciem vendiderunt, hi fieri nequit, vt leges & iusiurandum curent: sed solis nominibus abutentes, fucum faciũt his, qui non vt iudices, sed fallendi temporis gratia duntaxat, concionibus intersint: neque putant hãc trãquillitatẽ, aliquãdo fore causam subitæ & magnæ tempestatis. Ego verò iubeo, quemadmodum initio dixi, parêre his qui affirmant communia pacta seruari oportere. nisi fortè illud putant, cum dicunt standum esse iureiurando, se nõ hoc dicere* nullã accipiendam esse iniuriam: & neminem animaduersurum opinantur, tyrannides pro democratiis constitui, & respublicas abrogari. Hoc verò cum primis est ridiculum: quum fœdere sit promulgatum, assessoribus, & aliis ad communem custodiam delectis, esse prouidendum, ne in vrbibus ad quas pax attineat, cædes fiant, aut exilia contra leges illis vrbibus vsitatas: néve pecuniæ publicentur, néve leges agrariæ ferantur, néve nouæ tabulæ fiãt, aut serui ad pileum vocentur, nouarum rerum studio: isti tantũ absunt, vt quicquam tale prohibeant, vt etiam adiutores sint. Qui an non iure optimo perimentur, cum tantas clades in vrbes inuehant, vt propter earum cladium magnitudinem, illis, qui tot numero sunt, imperatum sit, ne ad eas conniuerent? Nunc aliud ostendam, quo solutum est fœdus: Scriptum est, exulibus non licere progressis ex aliqua vrbe fœderata, infestis armis vllam vrbem fœderatam aggredi: quod si fiat, eã vrbẽ è qua profecti sint, fœdere excludendam. At Macedo tam expeditè arma circumtulit, vt nunquam ea deposuerit: sed etiam nunc ea gerens, quantum potest omnia peruagetur: idque tanto nũc magis quàm prius, vt edicto cùm alios in alias vrbes, tum Pædotribam Sicyonem restituerit. Quare si communi fœderi parendum est, vt isti aiunt: fœdere nostro excludentur vrbes, quæ talia peregerunt. Quod si vera occultanda sunt: nihil dicere necesse est, Macedonicas eas esse. Sin ministri Macedonis, aduersarij vestri iubere non desistunt, vt quæ cõmunibus pactis continentur, exequamini: pareamus eis, quoniam æqua dicunt: &, quemadmodum iusiurandum iubet, excludamus illos fœdere: ac deliberemus, quomodo tractandi sint ij, qui pro dominis sese gerunt, libidinémque suam sequuntur, & perpetuò vel insidias struunt, vel agunt interdicta, pacémque communem derident. Quam enim ob causam isti negabunt ita esse faciendum? Num pactionem, quatenus ea reipublicæ nocet, tatam esse volunt: quatenus verò eidem salutaris est, sustulerunt? Nunquid hæc iurè

3. Pædotriba contra fœdus Sicyonem restituus.

A σῳ, ἐδημοκρατοῦντο. τούτων ὢν ἐν πολλοῖς νῦν καὶ ἀλέλυκε τὴν πόλιν ὁ μακεδών, ἐκβαλὼν τοὺς πολίτας τοὺς πλείστους· τὰ δ' ἐκείνων, τοῖς οἰκέταις δέδωκε* χαίρωνα ὑπὲρ παλαιστὴν. τύραννον ἐγκατέστησεν. ἡμεῖς δ' ἐν εἰρήνης μετέχομεν, οὐ πεφυσατλάσης, πολεμίους ἡγεῖται τοὺς ταῦτα πράττοντας. ἐν δὴ τούτων, πότερον πειθώμεθα τοῖς κοινοῖς γράμμασι, πολεμίοις αὐτοῖς χρώμενοι, ἢ δέλευρός τις, οὐ φάσκων, τούτων δεῖν μισθοφορέντων ὑπὸ τοῦ μακεδόνος, δεῖν καθ' ὑμῶν πεπλευτηκότων. ἐγὼ δὲ δὴ λέληθέ γε αὐτοὺς ἐδὲν τούτων· ἀλλ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἥκουσιν, ὥς τε δορυφορέμενοι τοῖς τοῦ τυράννου στρατοπέδοις, ἐν μὲν τοῖς πολέμοις βεβαιοῦσθαι ὅρκοις ἐμμένειν ὑμῖν διακελεύονται· ὡς μὴ τῆς ἀπορκίας αὐτοκράτορος ὄντος ἐκείνου· τοῖς δ' ἰδίοις ὑμᾶς νόμοις ἀναιρήσεσι λύειν· τοῖς μὲν κειμένοις ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἀφέντες· ἕτερα δ' παμπληθῆ τοιαῦτα διαζόμενοι πολιτεύεσθαι εἰκότως. τοῖς γὰρ πεπραγόσιν ἑαυτοῖς εἰς τὰ ἐναντία τοῖς τῇ πατρίδι συμφέρουσιν, οὐκ ἔνι μέλειν νόμων, οὐδ' ὅρκων· τοῖς δ' ὀνόμασιν αὐτῶν μόνοις ἀποχρώμενοι, πολλοὺς ὀνοῦνται τοὺς παρέργως ἐνταῦθοῖ, ἀλλ' οὐκ ἐξετασικῶς ἐκπλησιάζοντας· οὐ νομίζοντας, τὴν πολιτικὴν καὶ ἡσυχίαν, οὐκ ἔσεσθαί ποτε αἰτίαν ταραχῆς ἀστοῦ τε μεγάλης. κελεύω δ' ἔγωγε, καθάπερ ἐν ἀρχῇ πρόσθεν εἶπον, πείθεσθαι τούτοις τοῖς φάσκουσι δεῖν ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις ἐμμένειν· εἰ μὴ ἐκεῖνο νομίζουσιν, ὅταν μὲν λέγωσιν ὡς ἐμμενετέον τοῖς ὅρκοις, ἐξὸν λέγειν αὐτοὺς τὸ* μηδὲν ἀδικεῖσθαι· ἐνίοτε δ' οἷον* αἰσθήσεσθαι, τυραννίδων αὖτι δημοκρατῶν καθισταμένων, οὐ τὰς πολιτείων καταλυομένων. τοῦτο δ' ἐστὶ καταγέλαστον. ἔστι γὰρ ἐν τῷ συνθήκας ὑπομελεῖσθαι τοῖς σωφρονοῦσιν οὐ τοὺς ὑπὸ τῇ κοινῇ φυλακῇ τεταγμένους, ὅπως ἐν ταῖς κοινωνούσαις πόλεσι τῆς εἰρήνης, μὴ γίγνωνται θάνατοι καὶ φυγαὶ πρὸς τοὺς κειμένους ταῖς πόλεσι νόμοις· μηδὲ χρημάτων δημεύσεις, μηδὲ γῆς ἀναδασμοί, μηδὲ χρεῶν ἀποκοπαί, μηδὲ δούλων ἀπελευθερώσεις, ὅπως νεωτερισμοί. οἱ δ', τοσοῦτον δέουσι τούτων τι κωλύειν, ὥς τε καὶ συγκατασκευάζουσιν. οἷς πῶς οὐ προσήκει ἀπολωλέναι· οἳ τηλικαύτας συμφορὰς παρασκευάζουσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἃς ὅστις τὸ μέγεθος, αὐτοῖς τοσούτοις οὖσι, μὴ προφθάσῃ ἐπιτάξας ἔτι δ' ἕτερον δείξω τὸ λελυκὸς τὰς συνθήκας. ἔστι γὰρ γεγραμμένον, ἐκ τῶν πόλεων τῶν κοινωνουσῶν τῆς εἰρήνης, μὴ ἐξεῖναι φυγάδας ὁρμήσαντας, ὅπλα ἐπιφέρειν ὅτῳ πολέμῳ μηδεμιᾷ πόλει τῶν μετεχουσῶν τῆς εἰρήνης. εἰ δ' μή· ἕκαστον δὲν ἐξ) τὴν πόλιν, ἐξ ἧς ἂν ὁρμήσωσιν οὗτοι. οὔτε δίκην ῥᾳδίως τὰ ὅπλα ἐπήνεγκεν ὁ μακεδών, ὡς τε οὐδὲ κατέθετο πώποτε, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἔχων, προέρχεται καθόσον δύναται. τοσούτῳ δὲ νῦν μᾶλλον ἢ πρότερον, ὅσῳ ἐν προστάγμασι τοῖς ἄλλοις τε ἑτέροις, καὶ τὴν παλαιστρίδα εἰς σικυῶνα κατήγαγε. ἀκούω, εἰ δεῖ πείθεσθαι ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, καθάπερ οὗτοί φασιν· ἕκαστοι ἡμῖν εἰσιν αὗται αἱ πόλεις, αἱ ταῦτα διαπεπραγμέναι. εἰ μὲν οὖν δεῖ ὑπερύπτεσθαι τἀληθῆ· οὐδὲν δεῖ λέγειν. ὅτι εἰσὶν αἱ μακεδονικαί. εἰ δ' οὐκ αἰσθάνονται οἱ καθ' ὑμᾶς τῷ μακέδονι ὑπηρέται, προστάττοντες πράττειν τὰ ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις· πειθώμεθα αὐτοῖς, ἐπειδὴ τὰ δίκαια λέγουσι· καθάπερ κελεύει ὁ ὅρκος. ἕκαστόν δοις αὐτοῖς φοιτήσαντες βουλευσώμεθα πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς διαστοπικῶς καὶ ἀσελγῶς διακειμένοις, καὶ διὰ τέλους, τὰ μὲν, ὅπι βουλεύ-

B

C

ουσι, τὰ δὲ, πράττουσι, καὶ καταγελῶσι τῆς κοινῆς εἰρήνης διατί γὰρ οὐ φήσουσιν οὗτοι δεῖν ταῦθ' οὕτως ἔχειν; ἢ τὰ μὲν ὁμολογίαν τε καὶ τῆς πόλεως ὄντων, βεβαίαν ἀξιοῦσιν εἶ)· τὰ δ' σώζοντων, οὐ συγχωροῦσιν; ἀλλά γε δοκεῖ δίκαια γίγνεσθαι

γίγνεσθ, κἂν μέν τι τῆς πρὸς τὸ ἐλθεῖν κ τὸ πόλεως ἐν τοῖς A ὅρκοις, τοῦτο μὲν ἰσχυρὸν ἀεὶ ποιήσουσιν· ἐὰν δέ τι ὑμέτερον ἢ κατ' ἐκείνων ἅμα καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον, πρὸς τοῦτο διαμαχομένους ἀεί ποτε παύσασθ οἰήσονται δεῖν ἑαυτούς; ἵνα δὲ εἰδῆτε ἐπὶ σαφέστερον, ὅτι οὐδεὶς ὑμῖν ἐγκαλέσει ποτὲ τῶν ἑλλιμένων, ὡς ἄρα παρέβητέ τι τῶν κοινῇ ὁμολογηθέντων, ἀλλὰ χάριν ἕξουσιν, ὅτι μόνοι ἐξηλέγξατε τοὺς ταῦτα ποιοῦντας· μικρὰ δὲ παρ' αὐτῶν, πολλῶν ὄντων. δεῖ γὰρ που ἐν ταῖς συνθήκαις, τὴν θάλατταν πλεῖν τοὺς μετέχοντας τῆς εἰρήνης, κ μηδένα κωλύειν αὐτοῖς, μηδ' κατάγειν πλοῖον μηδένα τούτων. ἐὰν δέ τις ταῦτα ποιῇ, πολέμιον εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσιν. οὐκοῦν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὑμᾶς μὲν, ναῦς ἀγούσας ἴσε τὸν ὑπὸ τῶν μακεδόνων ἐληλυθότα. εἰς τοῦτο γὰρ παρανομίας ἦλθον, ὥστε εἰς τενέδον ἀπαγαγεῖν τὰς ἐκ τοῦ πόντου κατιούσας· κ σκευωρούμενοι ταῦτα, ἐκεῖνα ἀφεῖσαν, πρὶν ὑμᾶς ἐψηφίσασθε ξιφήρεις ἑκατὸν πλῆρες, κ καθέλκειν δυοῖν τότε, κ στρατηγὸν ἐπ' αὐτὰς ἐτάξατε Διφιλίδην. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον τοσαῦτα μὲν εἶναι κ τηλικαῦτα ἡμάρτηται ὑφ' ἑτέρων· τοῖς δ' ἐκ ταὐτὰ φίλοις αὐτοῖς, μὴ ἐκείνους, ἀποτρέπειν B τοὺς παραβαίνοντας, ἀλλ' ἡμῖν συμβαλλόμενον ἐμμεῖναι τοῖς οὕτως ὠλιγωρημένοις; ὥσπερ κ τούτου προγεγραμμένου, τοῖς μὲν, ἐξεῖναι πλημμελεῖν τοῖς ἄλλοις· ἡμῖν δ' ἀμωμήτους. πῶς γὰρ οὐκ ἄμα παρωμόμεθα ἐκεῖνοι κ ἀναίσθητοι ἦσαν, οἵτε τηλικοῦτον παρέβησαν τῶν ὅρκων, ὃ παρ' ἐλάχιστον ἐποίησεν αὐτοὺς ἀφαιρεθῆναι δικαίως τὴν κ θάλατταν ἡγεμονίαν; κ νῦν ἔτι παραδιδόασι τοῦτο τὸ δίκαιον ἀνεγκλήτους ἡμῖν, ὅταν βουληθῶμεν πρᾶξαι. οὐ γὰρ ὅτι ἐπαύσαντο ἁμαρτάνοντες, ἧττον δήπου παραβεβήκασι τὰς κοινὰς ὁμολογίας· ἀλλ' δυτυχοῦσιν, ὅτι ἀναπολῶν τῇ ὑμετέρᾳ ῥᾳθυμίᾳ, τῇ οὐδὲν τῶν δικαίων ἀπολαύειν προαιρουμένῃ κ ὑβριστικώτατον συμβέβηκεν, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι ἕλληνες κ βάρβαροι ἅπαντες τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐχθραν φοβοῦνται· οὗτοι δὲ οἱ νεόπλουτοι μόνοι καταφρονεῖν ὑμᾶς ὑμῶν αὐτῶν ἀναγκάζουσι, τὰ μὲν, πείθοντες· τὰ δ', διαζόμενοι ὥσπερ ἐν ἀβδηρίταις, ἢ μαρωνείταις, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀθηναίοις πολιτευόμενοι κ ἅμα μὲν μικρὰ τὴν μέτερα πράγματα ποιοῦσι, τὰ δ' τῶν ἐχθρῶν, ἰσχυρὰ ἅμα δ' λανθάνουσιν ἑαυτοὺς, ἀνυπόστατον τὴν πόλιν ὁμολογοῦντες εἶναι, διαπελαύομενοι τὸ δίκαιον οὐ δικαίως διαφυλάττειν· ὡς τῷ συμφέροντί γε πρεπελαύνειν χρῆσθαι, κρατεῖν αὖ τῶν πολεμίων ῥᾳδίως δυνησομένους. εἰκότως δ' αὐτὸ πεπονθασιν. ἕως μὲν γὰρ ἔσχε τὴν κ θάλατταν κ μόνων, ἀναμφισβήτητος ἦν κύριος· τοῖς γε κ γῆν πρὸς τὴν ὑπάρχουσι δυνάμει ἔστι προσβολὰς ἑτέρας εὑρέσθαι· ἄλλως τε καὶ πεπαυμένων ὑπὸ τῆς τύχης τῶν δορυφορουμένων ὑπὸ τῶν τυραννικῶν στρατοπέδων· κ τῶν μὲν, ἐφθαρμένων, τῶν δὲ, ἐξελελεγμένων ἀνδρὸς ἀξίων ὄντων. τὸ μὲν οὖν πρὸς τὰ πλοῖα, πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς προφρημένοις ὁ μακεδὼν τηλικοῦτον παρέβη. τὸ δ' ἰβριστικώτατον κ ἀσφαλτικώτατον τῶν μακεδόνων, τὸ πρόσθεν γεγραμμένον ἐστί, τὸ τολμῆσαι εἰσπλεῦσαι εἰς τὸν πειραιᾶ παρὰ τὰς κοινὰς ἡμῖν πρὸς αὐτὸς συνθήκας. καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐχ ὅπως μίαν ζημίας ὠφὴν, μικρὸν ἐπωλητέον· ἀλλ' ὅπως μὴ πειρᾶται ἐγχωρεῖν εἰ πρόσθεν ὁρμῶμεν· ἵνα δὲ πλειόνων αὐτοῖς ἐγχωρῇ τοῦτο πρᾶττειν· κ ὅτι οὐκ ἐφείσαντο τῶν κοινῶν δογμάτων, καθάπερ οὐδὲ τῶν πρειρημένων. ἐπεὶ ὅτι γε τοῦτο παράδυσις ἦν κ μικρὸν, κ ἐδισμὸς τοῦ αὐξεσθαι ἡμᾶς τοὺς τοιούτοις εἰσπλοις, χαλεπὸν ἦν λόγου. τὸ γὰρ τὸν τότε εἰσπλεύσαντα ὅτι τῆς νεὼς, ὃν ἔδει δύο μὴ τῆς ζημίας ὑφ' ὑμῶν ἀπολωλέναι, αἰτεῖσθαι ναυπηγήσασθαι μικρὰ πλοῖα ἐν τοῖς

fieri videntur? Si quid in iureiurando pro hostibus & contra nostram ciuitatem facit, id perpetuò confirmabũt? Sin aliquid vestrum contra illos, simul & iustum & vtile fuerit: illud sibi oppugnandum esse perpetuò, arbitrabuntur? Vt verò euidentius etiam intelligatis, neminem Græcorum vos vnquam accusaturum esse, de communibus pactis vlla re violatis: sed & gratiam habituros, quòd soli fœdifragos coargueritis: pauca de multis quæ dicenda essent, percurram. Continetur alicubi in fœdere, vt fœderati mare nauigent, & nemo eos prohibeat, neque quisquam naues eorum excepted. Sin hæc aliquis violarit, vt ab omnibus fœderatis pro hoste habeatur. Atqui Athenienses, vos euidentissimè scitis, hoc à Macedonibus esse factum. Nam eò violentiæ processerunt, vt omnes naues Ponticas Tenedum pertraxerint: ac tergiuersantes, non prius eas dimiserint, quàm vos decreuissetis centum triremes esse complendas, & statim in mare deducendas, & ducem eis Menestheum præfecissetis. An non igitur absurdum est, quum tot ac tanta delicta sint alterorum: istos illorum amicos à peccando eos non deterrere: sed suadere nobis, vt pacta vsque adeò neglecta seruemus? quasi verò in illis & hoc adscriptum sit, ipsis etiam delinquere licere, alteris nec vlcisci iniurias esse concessum? Nónne verò simul & iniquè & stupidè egerunt, qui iusiurandum vsque adeò violarint, vt minimum abfuerit, quin ob illam perfidiam principatus maris eis iurè eriperetur? atque adeò nunc etiam ius hoc nobis sine crimine suppeditant, si vti eo voluerimus. Non enim quod peccare destiterunt, eò minus communia pacta violarunt scilicet: sed beati sunt, quòd interim fruuntur ignauia vestra, quæ suum ius persequi nunquam instituit. Atque hoc contumeliosissimum est, quòd reliqui Græci & Barbari omnes, vestras inimicitias metuunt: isti autem noui homines vos eò redigunt, vt ipsi vosmet aspernari cogamini, alia vobis persuadendo, alia vi extorquendo: perinde ac si cum Abderitis, aut Maronitis, nõ cum Atheniẽsibus administrãdæ reipub. rationẽ habeãt: qui cum opes vestras extenuent, aduersariorum amplificẽt, interim nõ animaduertũt, se cõfiteri vrbẽ nostrã esse insuperabilẽ: dũ hortantur, vt ius aliter quàm iustũ est, custodiamus: vt quæ hostes facilè superasset, si vtilitatis rationẽ habere voluisset. Iurè aũt in hac sententia sũt. C Dum. n. maris imperium citra controuersiã, idque solum tenuerimus: ad terrestria pericula propulsanda, facile alia supplementa his copiis, quas in procinctu habemus, inuenire licebit. Præsertim cum fortuna eorum insolentiã depresserit, qui tyrannicorum exercituum custodia muniebantur: atque eorũ alij perierint, alios res ipsa docuerit esse cõtemnẽdos. Quod igitur ad naues attinet, in quo momẽti plurimum est, id Macedo præter alia suprà cõmemorata, violauit. Sed inter omnia Macedonũ facta contumeliosissimũ & insolentissimum illud est, quod nuper accidit, cũ ausi sunt contra commune fœdus cum isis initum, in Piræum appellere, & hoc, Athenienses, non quia vna triremis fuit, ideo paruum ducendum est: sed eos perìclitari patientiam nostrã voluisse, vt pluribus idẽ facere liceret, statuendum: & vt declararent, sicut etiã in cæteris factum est, se cõmunia decreta nõ curare. Nam eos ita paulatim irrepere, & non assuefacere voluisse ad tales accessus perferendos, etiam inde perspicitur, quod is qui tum nauim appulit (quem statim vnà cum triremi perditum à vobis oportebat) petiit, vt in nostris portubus parua nauigia fabricari

4. Naues à Macedonibus excepta & detentæ.

5. Triremis Macedonica in Piræũ appulsa

liceret. Nam cui tandem fuit obscurum eos id consilij habuisse, vt intra portum statim essent potius, quam vt in eum appellerent? &, si paruula naugia toleraremus, paulo pòst triremes quoque: &, si primùm paucas, paulo pòst multas? Nec enim dici potest, quum Athenis magna copia sit lignorum ad naues fabricandas: quæ ligna & è longinquo, & difficulter importantur: in Macedonia, quæ etiam aliis qui volunt, ea vilissimo precio suppeditat, extitisse penuriam: sed arbitrabantur naues ibi simul & fabricandas, & in eodem portu implendas esse: quum communi fœdere sit sancitum, ne quid tale admittamus: eámque licentiam in dies fore maiorem putauerunt. Vsque adeò illi nos è sublimi despiciunt, propter nostrates doctores, qui eis dictant quid faciendum sit. Sic vnà cum istis cuiusdam ineffabilis dissolutionis & ignauiæ, nostram vrbem condemnant: neque eam futuram prouidere, neq; vnquam cogitare
Cõclusio. putant, quomodo tyrannus iste communi fœdere vtatur, quibus ego, Athenienses, vos hortor vt pareatis quemadmodum ego docui: & confirmare possim, vt qui hac ætate sum, nos & iure nostro citra cuiusquã reprehensionem, & occasionibus sine vllo periculo vsuros, quę nos ad prosequendas nostras vtilitates incitant & vrgent. Nam insuper etiam communi fœderi adscriptum est, Si participes communis pacis esse velimus. at verbum illud, SI VELIMVS: etiam contrarium complectimtur, num tandem desistere velimus aliorum ductum & auspicia turpiter sequi: an verò ne recordari quidem vllius præclari facinoris, quæ ab antiquissimis temporibus plurima nobis præ cæteris omnibus relicta sunt. Si igitur iusseritis, Athenienses, decernam, vt fœdera iubent, fœdifragis bellum esse inferendum.

HIERONYMI VVOLFII ARgumentum orationis Dinarchi contra Demosthenem.

QVæ fuerit occasio Demosthenis condemnationis & fugę: in argumento Epistolarum eius ex Plutarcho repetiui. Nunc cum Stratocles quidam, cum de acceptis ab Harpalo viginti auri talentis accusasset: Dinarchus (quem quidam hordeaceum Demosthenem vocant) siue alteri hanc orationem scripsit, vt tradit Plutarchus, siue ipse delectus à populò accusator, post illum idem argumentum tractat, ac duabus
C præcipuè rebus probandis occupatur, vna, indicio senatus Areopagitici, propter Demosthenis cauillationes, fidem non esse abrogandam: altera, cum constet, Demosthenem dona cepisse contra rempublicam: non ea eius esse merita, vt conuicto tanti sceleris sit parcendum: sed atrocissimum potius supplicium, vel exempli causa, infligendum: præsertim cum clementia & periculosa & pernicioſa futura sit reipublicæ, & ipse sese capitis condemnarit: id quod vel innocentiæ eius, vel magnæ temeritatis (quæ vix in Demosthenem cadit) argumentum haberi potest. Status coniecturalis est. Intentio accusatoris: Demosthenem, cum cœperit munera contra rempublicam, esse condemnandum. Depulsio rei: Se non cepisse munera. Iudicatio: An munera cœperit Demosthenes? Accusator igitur præcipuè nititur indicio senatus Areopagitici, vt dictum est, cuius grauissima habebatur autoritas. Demo-
Pausanias de Demosthene. sthenes autem eandem eleuat, ac conspiratione inimicorum se oppressum esse conqueritur. De rei veritate ambigitur. Nam Plutarchus accusatoribus, Pausanias Demosthenis assentitur. etsi mihi quidem verior videtur Pausanias, qui suæ sententiæ non aspernandum argumentum profert, cum Plutarchus præceptam vulgi, sæpe temerè, sæpe malignè iudicantis opinionem, & scurrilia æmulorum eius & inimicorum dicteria sequatur. Sed præstat ipsius Pausaniæ iudicium adscribere, quòd huiusmodi ferè est. Intra Fani-

ἡμετέροις λιμέσι, πῶς οὐ καταφανὲς * ἐστί, ὅτι αὐτὴ τὸ εἰσπλεῖν, τὸ δοῦναι ἔνδον εἶναι ἐμποιήσοντος; καὶ εἰ λεπτὰ πλοῖα ὑποφερόμενα, ὀλίγον ὕστερον καὶ τριήρεις. καὶ εἰ πρόσθεν ὀλίγας, μικρῷ ὕστερον πολλάς. ἃ γὰρ δή ὅτι γε εἰπεῖν, ὡς ἀθήνησι μὲν ἀφθόνων ὄντων τῶν ναυπηγησίμων ξύλων, τὸ πόρρωθεν καὶ μόλις εἰσκομιζομένων· ἐν δὲ τῇ μακεδονίᾳ ὅπλα λοιπὸν ὑποτίθεσθαι, τῇ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς βουλομένοις * ἐπιτηδειότατα καθεσταμένῃ, ἀλλ' ὥσπερ ἅμα τε ναυπηγεῖσθαι ἐνταῦθα, καὶ πληροῦσθαι ἐν τῷ λιμένι τῷ προειρημένῳ· ἐν δὲ κοιναῖς ὁμολογίαις διειρημένῳ, μηδὲν τοιοῦτον εἰσδέχεσθαι· καὶ ταῦτα ἐξεῖναι ὅπλα πλέον ἀεὶ ποιεῖν· οὕτω πάντοθεν κατεσκεφθαι ἐκεῖνοι χρῶνται, δεῖ τοὺς ἐνθένδε διδασκάλους, τοὺς ὑπαγορεύοντας αὐτοῖς ἃ δεῖ ποιεῖν. οὕτω δὴ κατεγνώκασι μὴ τούτων ἀδήλητόν τινα τῆς πόλεως ἔκλυσιν καὶ μαλακίαν. οὔτε προνοίαν ἔχουσι τοῦ μελλόντων εἶναι, οὔτε λογισμὸν οὐδὲ διαγίγνεσθαι, τίνα τρόπον χρὴ ὁ τύραννος τὰς κοινὰς ὁμολογίας· ἃς ἐγὼ δεῖν κελεύομαι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πείθεσθαι, καθάπερ ἐδίδαξα καὶ * διεβεβαιωσάμην ἂν, ὡς τοῦ ἡλικίας ἔχων, ἅμα καὶ τῷ δικαίῳ ἡμᾶς ἀνεγκλήτους, καὶ τοῖς καιροῖς ἀσφαλέστατα χρῆσθαι τοῖς ὅτι τὸ συμφέρον κατευθύνουσι. καὶ γὰρ ἔτι προσγέγραπται τὰς συνθήκας· ἐὰν βουλώμεθα, τῆς κοινῆς εἰρήνης μετέχειν. τὸ δὲ ἐὰν βουλώμεθα δεῖν ἅμα καὶ τοὐναντίον, εἰ ἄρα ποτὲ δεῖ, παύσασθαι αἰσχρῶς ἑτέροις ἀκολουθοῦντας, * ἀλλὰ μὴ δ' ἀναμνησθῆναι μηδεμιᾶς φιλοτιμίας τῆς δεῖ ἀρχαιοτάτης καὶ πλείστου, καὶ μάλιστα πάντων αἱρετωτάτου ὑμῖν ὑπαρχούσης. ἐὰν οὖν κελεύητε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, γράφω, καθάπερ αἱ συνθῆκαι κελεύουσι, πολεμεῖν τοῖς παραβεβηκόσιν.

ΙΕΡΟΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΕΙΝΑΡΧΟΥ ΚΑΤΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ.

ΤΗΝ μὲν ἀμφιλλίου Δημοσθένει τῆς τε κατὰ δίκης καὶ τῆς δίξ ταύτην φυγῆς προφασιν, ἐν τῇ περὶ ἐκείνου ὑπιστολῶν ἐποδέσει ἐκ τῆς παρὰ πλουτάρχῳ παραθέμην. Νυνὶ δὲ στρατοκλέους πρὸς κατηγορήσαντα αὐτοῦ, ὡς εἰκὸς, χρυσίου πάλαι τὰ παρ' ἁρπάλου λαβόντα. δεῖν ἀρχὸν (ἔνιοι τὸν κρίθινον Δημοσθένην καλοῦσι) τόνδε τὸν λόγον εἰδὼ ἑτέρῳ τινὶ ἐγραψεν (ὥς φησι πλούταρχος) * εἴτ' αὐτὸς ἔλεξε, κατήγορος ὢν τοῦ δήμου προβληθεὶς, καὶ ἐπαγωνιζόμενος ἐκείνῳ· δυσὶ δ' ἐν τοῖς μάλιστα φαίνεται ἰσχυριζόμενος. ἑνὶ μὲν, ὅτι δίκαιος Δημοσθένους βλασφημίας οὐ δεῖ ἄπιστον ἡγεῖσθαι τινὰ τῆς δίξ ἀρετῆς πάρου βουλῆς ὑποφανσιν· ἑτέρῳ δὲ, ὅτι Δημοσθένης ἔξεστιν λεγόμενα δῶρα λαβεῖν κατὰ τῆς πόλεως, οὐχὶ τοιαῦταί εἰσιν αἱ πράξεις ὥστε ὑπὲρ τηλικούτου τοῦ μέγεθος ἀδικήματος ἁλόντα συγγνώμης τυγχάνειν· μᾶλλον δ' εἰς ἑτέρων κατάπληξιν, τὴν μεγίστης τιμωρίας ἀξίαν ἂν αὐτὸν προσήκει ἄλλως τε· ἐπεὶ τὰ τοιαῦτα πράσσοντος ὑπῆρχεν τε ἂν ὀλεθρίας τῇ πόλει γλυκυθυμίας· καὶ αὐτῷ δ' ἐκείνου, δανάῃ τε τετιμημένου ἑαυτοῦ. ὥστε, εἰ ὡς ἀληθῶς πέπραχται· μέγα μοι τεκμήριον ἔδοξεῖ τὴν ἀθῷον γνώσεως τὸν ἄνδρα. ἢ καὶ ὑποκολλῶν δράβολον, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτ' ἀλλότριον ἂν τοῦ δημοσθένους ἔδοξεν εἰκότως. ἢ μὲν οὖν τάσις τῷ λόγῳ σοφιστική, καὶ ἡ τοῦ κατηγόρου πρόθεσις, ὅτι ἐαλωκέναι δημοσθένην προσήκει, δῶρα λαβόντα κατὰ τὰ πόλεως· ἡ δὲ φάσις τοῦ φεύγοντος ὑποφασις, ὅτι οὐκ εἴληφα δῶρα. τὸ δὲ κριτήριον πότερον ἔλαβε δῶρα δημοσθένης ἢ μή; ἰχνυρίζεται δὲ ὡς προειρηκαμεν, ὁ δικῶν ἐν τοῖς μάλιστα τῇ τῆς δίξ ἀρετῇ πάρου βουλῆς ὑποφαίσει, τῆς μείζονος παρὰ τοῖς ἀθηναίοις ἀξιώματα λαβούσης, ὁ δὲ δημοσθένης παντὶ μὲν δίκαιον ἐνφανλίζει ὅτι δὲ δίκαι συσκιδνᾶς τινὸς τῆς ἀντιπολιτευομένων συκοφαντεῖται μεμφιμοιρεῖ· τὸ εἰ οὖν ἀληθὲς ἄδηλον. ὁ μὲν γὰρ πλοῦταρχος τοῖς κατηγόροις συνίσταται φαίνεται. παυσανίας δὲ τῷ δημοσθένει καί μοι δοκεῖν, πιθανά ὅτι τὰ παυσανίᾳ, τὸ τῆς καθ' ἑαυτὸν δίξης ἔλεγχον προφέροντος οὐ τὸν τυχόντα. Πλούταρχος δὲ τῇ προκατειλημμένῃ τῶν πολλῶν δίξῃ, τὰ μὲν ἀφέρεται, τὰ δὲ κακοήθως κριτῶν, καὶ τοῖς τῶν βασκαινόντων καὶ ἐχθρῶν σκώμμασι καὶ βωμολοχίαις ἐπόμενος φαίνεται. ἄμεινον δ' ἴσως ἂν αὐτῶν παυσανίου προσχάφειν ὑπόκρισιν, ὅς τις οὐδ' ὅπως χρὴ κέχειν φησὶ

σὺν· τῷ πρείττονι δὲ ἐντὸς, ἢ τὸ δημοσθένους μνημόσυνον. καὶ μοι A
τὸ δικαιότατον δείξαι μάλιστα ὅτι τοῦτο δίκαιον, καὶ ὁμήρου πρῶτον,
ὡς εἰμβάσιμον· εἰ δὴ ὅμηρον μὲν προσδιεφθαρμένον τοῦ ὀφθαλ-
μοῦ ὅτι τοσοῦτῳ χαλκῷ κακὸν δεύτερον πενία πίζουσα, ὅτι πάν-
τα γλυκὺ πλωχεύοντα ἦγε. δημοσθένει δ' φυγὰς τὸ σωθέντα ἐν
χάρᾳ λαβεῖν πεῖραν, καὶ ὁ θάνατος ἐγλύετο αὐτῷ βιαίως. εἰρη-
ται μὲν οὖν πρὸ αὐτοῦ καὶ ἄλλοις, καὶ αὐτὸς δημοσθένει πλέοσι, ἢ
μικρὰ τῆς χρημάτων ἀπὸ τῆς οἰκίας ἤγαγε ἅρπαλος, μὴ μεταλα-
βεῖν αὐτόν· τὸ δ' ὕστερον λεχθὲν, ἐπέζευμι ὁποῖον ἐγλύπτο. ἅρπαλος
μὲν ὡς ἐξ Ἀθηνῶν ἀπέδρα, δείσας ναυσὶν ἐς κρήτην, οὐ πολὺ ὕ-
στερον, ὑπὸ τῶν θεραπευόντων ἀπέθανεν οἰκετῶν. οἱ δὲ ὑπὸ αὐ-
τοῦ πρὸς μακεδόνος παυσανίου δολοφονηθῆναί φασιν αὐτὸν, τὸν δὲ οἱ
τῶν χρημάτων διοικητὴν φυγόντα ἐς ῥόδον, φιλόξενος μακεδὼν
συνέλαβεν· ὃς καὶ αὐτὸν παρὰ Ἀθηναίων ἐξήτησεν ἅρπαλον. τὸν δὲ
πεῦσα τοῦτον ἔχων, ἦλεγχεν ἐς ὃ πάντα ἐπύθετο, ὅσοι τῶν ἅρπάλου
τι ἔτυχον εἰληφότες. μαθὼν δὲ, ἐς Ἀθήνας χρήματα ἀπέστελ-
λεν. ἐν τούτοις τοῖς χρήμασι τοὺς λαβόντας παρ' ἅρπάλου κα-
ταιδεῖται καὶ αὐτοὺς, καὶ ὁπόσον αὐτῷ ἔλαβεν ἕκαστος, οὐδὲ ἐμνημό-
νευσεν ἀρχὴν δημοσθένους, ἀλλ' ἀδρῶς τὲ ἐς τὰ μάλιστα ἀπιχθα-
νομένου, καὶ αὐτὸς ἰδίᾳ πεπεισεύσας. δημοσθένει μὲν οὖν πιμαι καὶ B
ἑτέρωθι τῶν ἑλλήνων, καὶ ἐν Ἀθήναις καλαυρείας εἰσὶν οἰκήτορων. καὶ
τοῦτο μὲν ἐν τοῖς κοσμιωτάτοις· ἐν δὲ τοῖς ἀπλήκτοις ὁ αὐτὸς οὗτος
πυστοῖ τὸν τρόπον ἐμνημόνευσεν αὐτῶν. ἐνταῦθά φησιν, ὅτι καὶ δημο-
σθένης χαλκοῦς· ἐν ἐς καλαυρείαν ἀθήναζε τῷ πρὸ βοιζοῦ νῆ-
σον, διώκησαν ἀποχωρῆσαι. δεξάμενοι δ' ὕστερον, διώκοισιν αὖ-
θις μὴ τὴν ἐν λαμίᾳ πληγήν. δημοσθένης δὲ ὡς τὸ δεύτερον
ἔφυγε, ἀφαιροῦται, καὶ τότε εἰς τὴν καλαυρείαν. ἔνθα δὴ πὼν φαρ-
μακον ἐτελεύτησε. καὶ μετ' οὐ πολὺ δημοσθένει μὲν ἡ πρὸς ἀθη-
ναίους ἄχαν δίκαια εἰς τοῦτο ἐχάρισεν· εὖ δέ μοι λελέχθαι δοκεῖ, αὖ-
θρα ἀφειδῶς ἐαπεσόντα εἰς πολιτείαν, καὶ περὶ ἡμισάμενον τὰ τῆς
δήμου μή ποτε καλῶς τελευτῆσαι. ταῦτα μὲν οὖν παυσανίας, ὁ δὲ
λόγος παρών, οἱονεὶ ὁπλογός ὅτι τῆς προηγησαμένης κατασκευῆς,
καὶ τὸ ἐν ταῖς δευτεραγορίαις γίγνεσθαι εἰωθὸς, μᾶλλόν γε ἀχλού-
μενον πρὸς τὸ δεινῶσαι τὸ πρᾶγμα ἢ πρὸς τὸ ἀποδεῖξαι· καὶ τὸ δέγε-
σθαι τὴν πιστότητα τῶν φθόνητος. ἐπειδὴ δὲ δεῦρο μακροτέρων
ἐπαγωνίζεσθαι μέλλει τοῖς πρότερον εἰρημένοις· καὶ ἀρχὰς προκατα-
σκευῆς ἄξιοι μὴ δυσχεραίνειν τὴν ἀκρόασιν. θαρσαμεῖν
δὲ χρὴ τοῦτον τὸν λόγον, καὶ προσκεῖσθαι. δεῖ δημοσθένους ὅπισ-
θεν ὠθοῦντα, τὸ, τε πρότερον ἀκολουθητέρας αὖ γρῆσθαι C
ἕρκος, καὶ τὸ καταφανὲς γίγνεσθαι ὅτι οὐδὲν οὕτως ἀμέμπτως
εἶχεν· ὅτι δέοι προσάξαι τὸ μὴ συκοφαντηθῆναι αὖ καὶ δεδιηθῆναι
τῷ λόγῳ δυνάμενον. ἐνταῦθα γὰρ οἱονεὶ συκοφαντικῆς πανουρ-
γίας ὑπόδειξις ἐμφανίζεσθαί μοι δοκεῖ. τοιαύτη μὲν γὰρ ἡ τῆς ζηλο-
τυπίας βασκανία, τοσαύτη δὲ τοῦ μίσους ἡ κακοήθεια, οὕτω πονηρὰ
δὲ ἡ τοῦ παρῳξυμμένου τῷ δήμῳ καταχαρίζεσθαι προθυμία, ὃς οὐ δέγε-
βολὰς μόνον ψευδεῖς οὔσας συνεραπίζεσθαι· ἀλλὰ καὶ τὰ ὀρθότατα
συμβεβουλευμένα, καὶ ὡς κάλλιστα δέγπεπραγμένα ἢ ἐπαυλί-
ζεσθαι, ἢ ἀπλήγεσθαι, ἢ παρελείπεσθαι, ἢ κακουργίας πινες μιάσ-
ματι καὶ ὑπονοίᾳ καταρυπαίνεσθαι. μάρτυρες γοῦν καὶ οὗτοι δεί-
ναρχος ἐν τῷ κατ' ἀρισογείτονος λόγῳ δημοσθένει καλοκαγαθίαν,
τούτοις τοῖς ῥήμασιν. καὶ δημοσθένει μὲν οὐδεμίαν ᾤετο δεῖν συγ-
γνώμην ἔχειν, ὅτι δῶρα καθ' ὑμῶν ἐξηλέγχθη λαμβάνων, ἀλλ' ἐπ-
μωρήσασθε καὶ δικαίως· ᾧ εἰ μὴ πάντα, ἀλλὰ πολλάγε συνέσει χρή-
σιμα πολιτευομένῳ. οὐ μὴν ἀλλ', εἰ δεῖ ταλανδὲς εἰλικρινῶς εἰπεῖν,
δοκεῖ μοὶ τοῦτα συμβῆναι δημοσθένει κατὰ τὸν μίνω τοῦ κρητὸς νόμον,
ἐν ᾧ φησιν. Εἶκε πάσοι τὸ κ' ἔρεξε· δίκην ἰθεῖαν ἡγόρευε. ἐκεῖνος
γὰρ καλῆς τε καὶ ὀρθῆς ἐν τῷ πολιτεύεσθαι ὑπὲρ τῆς πατρίδος προαι-
ρέσεως ἀντιλαβόμενος, ὡς εἰκός. ὅμως μέντοι παντὶ δήπου, εἴτε
συκοφαντῆσαι εἴτε φθόνῳ ψευδόμενός ὅτιν ὅτε τῆς ἀντιπολιτευ-
μένων ἠπειράθη προσβάλλεσθαι· κατὰ τοῦτό γε πολλάκις καὶ τὰ κοινὰ
τῆς πόλεως λυμαινόμενος. ὡς δὲ ἡ τοιαύτη δεινότης φρέπουσά
ὅτιν ἀνθρώπῳ, ῥήτορι φάσκοντι εἶναι, ὃν φασιν ἄνδρα ὑπάρχειν καλὸν κἀγαθὸν, δικαίμονα ὄντα τοῦ λέγειν· σκεπτέον ἂν εἴη τοῖς τοῦς τε
ψευδολογίαις καὶ ταῖς ἀπάταις ἡδομένοις· ἐγὼ δὲ, ἀναμφισβητήτου ὄντος ὅτι ἡ γλῶσσα τῷ ἀνθρώπῳ τῆς πολιτικῆς χάριν ἐδόθη κοι-
νωνίας· ἀξίους ἂν κρίνοιμι καὶ τοιούτους ἐξοπλίζεσθαι εἰς ταῖς εἰρήνοις τὴν νῆσον τοῦ τὴν τοῖς λόγοις δεινότητα, τὴν εἰς τὸ ὑποδείξαι τὰ-
λανδὲς καὶ φανερώτερον κατάστασιν πεποιεσμένην, ἐπ' ἀπωλείᾳ τῆς μηδὲν ἠδικηκότων, καὶ σωτηρίᾳ τῆς τὰ μέγιστα ἐξαμαρτόντων δεῖν

septum, Demosthenis sepulchrum est, in quo mihi videtur vti in Homero multo antè, quàm iniqua bonis fortuna sit' ostendisse. Neque enim contenta oculis Homerum priuasse, vt priori malo aliud calamitatis genus adderet, inopia oppressum, victum sibi emendicantem, errare per omnes propè terras coegit Demosthenis verò iam natu grandi exilij experiundi, & consciscendæ sibi mortis necessitatem obtulit. Ac de homine quidem multa cùm ab aliis, tum ab ipsomet dicta sunt: quibus assecuratur, eum non cepisse vllam eius pecuniæ partem, quam ex Asia attulerat Harpalus. Sed hoc quod posterius dixi, hoc loco commemorabo. Harpalus Athenis fugiens, cum in Cretam classe traiecisset, a seruis, quorum opera vtebatur, occisus est. Sunt tamen qui dicant, Pausaniæ Macedonis eum dolo interfectum, quo tempore eius dispensatorem Rhodum fugientem, Philoxenus item Macedo comprehendit: is nempe, qui & Harpalum ab Atheniensibus sibi dedi postularat. Habita itaque quæstione de iis omnibus, qui ab Harpalo pecuniam cepissent, eorum omnium nomina in iis literis, quas ea de re ad Atheniensès dedit, percensuit, quantúmque singuli accepissent. Demosthenis tamen, etsi fuerat Alexander in eum animo offensissimo, & Philoxenus ipse priuatim cum illo simultates exercuerat, nullam prorsus mentionem fecit. Honores certe Demosthenì adhuc, & in aliis Græciæ partibus, & apud Calaureæ incolas habentur. Hæc in Corinthiacis, in Atticis porrò idem huiusmodi eius mentionem facit. Ibi Demosthenes etiam exære est, quem in Calauream, insulam Troezeni obuersam, Athenienses exilij causa concedere coegerunt: reuocatúmque paulo post, iterum post Lamiacam cladem in exilium miserunt. Quo tempore in eandem insulam reuersus, hausto veneno interiit, &c. & paulo pòst: Huc igitur Demosthenis nimius in patriam amor euasit. Quo mihi illud præclarè dictum videtur, hominem nimis reipublicæ administrationi deditum, & populari aura fidentem haud vnquam feliciter diem extremum claudere. Hactenus Pausanias. Hæc oratio quasi epilogus est antegressæ confirmationis, vt in secundo loco habitis orationibus fieri consueuit, magis exaggerando quàm probando crimine occupata, personáque rei criminanda. Sed quia prolixius eandem causam acturus est, initio deprecatur occupatione audiendi molestiam, Adiungendam autem hanc orationem & præponendam epistolis Demosthenis eò censui, vt & hæ facilius intelligerentur: & appareret, nihil esse tam rectè factum, quin malè narrando possit deprauari. Hic enim quasi artificium quoddam calumniandi expressum mihi videtur. Nam talis est æmulationis inuidia, tanta odij maleuolentia, tam peruersum concitato populo gratificandi studium, vt non modò falsæ criminationes congerantur, sed & rectissima consilia, & honestissimæ actiones, vel eleuentur, vel negentur, vel prætereantur, vel aliqua sceleris labe ac suspicione contaminentur. Ipse quidem certè Dinarchus in oratione contra Aristogitonem testatur, Demosthenem fuisse bonum virum, his verbis: Ac Demostheni veniæ nihil esse dandum censuistis, quòd acceptorum contra vos munerum conuictus esset, sed pœnam irrogastis, idque merito: quem si non omnia, at pleraque negocia ex vsu reipublicæ administrasse, scitis ipsi. Sed tamen si vera fatenda sunt, affectibus sepositis: videtur hoc Demostheni lege quadam talionis accidisse. Etsi enim is in tuenda republica rectum & honestum institutum tenuisse credi potest: tamen quouis modo, etiam per calumniam & manifestum mendacium aliquando aduersarios euertere studuit: eáque ratione sæpe etiam reipublicæ incommodauit. Quæ artes quàm oratorem deceant, quem bonum virum dicendi peritum definiunt, isti viderint, qui mendaciis & impostoris delectantur. Ego verò, cùm linguam hominì propter ciuium consociationem datam esse constet: id genus hominum breuibus Gyaris dignum existimo, qui facultatem dicendi, ad proferendam & illustrandam veritatem comparatam, ad innocentiæ perniciem & scelerum

Dinarchus de Demosthene.

defensionem conuertunt: quod perinde est ac si accensa candela oculos, quibus illa seruire debet, exurerent, aut pugiones contra magistratus vltionem sicariis offerrent. Sed videmus tantam extitisse naturæ humanæ deprauationem, vt optimæ quæque ac præstantissimæ res ad pessimos vsus conferantur. Pleriq; autem oratores iis ingeniis sunt, vt plurimùm indulgeant odio, inuidiæ, ambitioni, auaritiæ falsæ populi suorumq; gregalium gratiæ, cum interitu rerum publicarum, & multis priuatorum etiam hominum calamitatibus. Quod cum animaduertissent Romani imperatores: iurisprudentiã eloquentiæ prætulerunt, ac iusticiæ sacerdotes in eorum locum, quibus lingua vænalis esset, succedere voluerunt: cõsilio fortasse non malo, sed euentu æque facili, vt res ipsa declarat. Quum igitur ab omni ætate accidisse videamus, vt suæ sum deorsum miscerentur omnia: nos quoque abusum eloquentię intelligere. & verũ eius vsum, contra improborũ magistrorum consuetudinem, amplecti debemus, idq; cum omnibus aliis faciendum est, tum verò Theologis qui vulgo etiam contentionis cupidiores quàm veritatis perhibentur, & magis elaborare, vt calumniis aduersarios de forment, quàm vt sese doctrinæ puritate & vitæ integritate commendent, aut suos auditores ad corrigendas falsas opiniones & morum prauitatem emendandam prudenter instruant, & totis eloquentiæ viribus cohortentur. Sed quid hæc ad Demosthenem, aut Dinarchũ? aiat aliquis.

DINARCHI CONTRA DEMOSTHENEM ORATIO, XVIII. Hieronymo Vvolfio interprete.

Occupatione deprecatur eiusdem rei sæpius audiendæ molestiã.

ISTE quidem magistratus vester, Athenienses, cùm ipse capitis sese condemnarit, si quicquam ab Harpalo accepisse conuinceretur: adeò manifestè conuictus est acceptorum ab iis munerum, quibus se hactenus aduersari est professus. Cùm autem Stratocles multa verba fecerit, & pleraque crimina iam occupata sint, ac senatus Areopagiticus ipsius indicij æquas & veras rationes attulerit: de iis verò quæ restabant, Stratocles sit locutus: & decreta iam quæ ad rem pertinebant, recitarit: relinquitur vobis, Athenienses (tantam præsertim causam agentibus, quanta nulla vnquam oblata est reipublicæ) vti vos ex æquo omnes hortemur, primùm vt vobis reliquis veniam detis, si fortè in quædam ab aliis allata in medium, inciderimus, (Nec enim eò repetemus eadem, vti vos obtundamus: sed maiorem iracundiam concitemini.) Deinde ne commune ius totius ciuitatis negligatis: nec salutem publicam cum Rei eloquentia commutetis. Illud enim videtis, Athenienses, apud vos quidem de Demosthene fieri iudicium: apud alios autem de vobis: qui obseruant, quemadmodum patriæ commodis studeatis: atque vtrum priuatas istorum sordes & improbitatem in vos recipiatis: an verò mortalibus omnibus declaraturi sitis vestrũ in eos odiũ, qui largitionibus, in reipublicæ fraudem, corrumpũtur: neque vos inquisitionem istam senatui Areopagitico mandasse, vt delatos absolueretis: sed, vt eius indicio cognito, vos illos, vt eorũ facinora merentur, vlciscemini, id quod nunc vobis in manu est. Nã cum iustum plebiscitum factum sit, omnésq; ciues, inuestigare cupiant, quínam oratores isti sint, qui cũ ignominia & periculo reipublicę pecuniam ab Harpalo accipere non dubitarint: prætereáque tu ipse Demosthenes, ac multi alij decreto hac de re inquiri iusseritis à senatu: instituto maiorum, num qui

Exhortatio iudicũ ab hominum expectatione, ipsorúmque officio.

ΔΕΙΝΑΡΧΟΥ ΚΑΤΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

ΟΜΕΝ δημαγωγὸς ὑμῖν, ὦ ἀθλιώτατοι, καὶ θανάτου τετιμημένος ἑαυτῷ ἐάν ὀξύγειρηθῇ ὅπουθ' εἰλημφὼς παρ' Ἁρπάλου. δεῖ φανερὸς ὀξυγήλεγκται δῶρα εἰλημφὼς ἐφ' τούτων, οἷς ἐναντία πεπράτ[τ]ηκεν ἔφη τὸν ἄλλον χρόνον. πολλῶν δ' ὑπὸ στρατοκλέους εἰρημένων καὶ τῶν πλείστων πεπαλαιωμένων κατηγορημάτων, ἐπεὶ μὲν αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως, τὰ δὲ ἀρείου πάγου βουλῆς δικαίας ἐπιδειχθείσης εἰρηκέναι. ὅπως δ' ἀκολούθων τούτοις στρατοκλέους εἰρηκότος, καὶ τὰ ψηφίσματα ἀναγνωκότος ἤδη τὰ ὑπὲρ τούτων· ὑπόλοιπον ὑμῖν, ὦ ἀθλιώτατοι (καὶ ταῦτα ἀγωνιζομένοις ἀγῶνα τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδεπώποτε γέγονε τῇ πόλει) κοινῇ πᾶσιν ὑμῖν σκεπτέον, πρῶτον μὲν ὑμῖν τοῖς λοιποῖς συγγνώμην ἔχειν, ἂν τῷ αὐτῷ ἑνὶ οἷς πεπίπτωμεν. (οὐ γὰρ ἵνα ἐνοχλῶμεν ὑμᾶς, ἀλλ' ἵνα ὀργίζησθε μᾶλλον παροξυνόμενοι, οἷς ὑπὲρ αὐτῶν ἐροῦμεν) ἔπειτα μὴ προΐεσθαι τὰ κοινὰ τῆς πόλεως ἁπάσης δίκαια, μηδ' τῷ κοινῷ σωτηρίαν ἀντικαταλλάξασθαι τὴν παρ' κεινομένων λόγων. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἀθλιώτατοι, ὅτι σκοπὸς μὲν ὑμῖν, δημοσθένης οὗτοσὶ κρίνεται, πράγματα δ' τοῖς ἄλλοις, ὑμεῖς. οἱ σκοποῦσι τινά ποτε γνώμην ἔχετε περὶ τῆς τῇ παρίδι συμφερόντων, καὶ πότερον τὰς ἰδίας τούτων δωροδοκίας καὶ πονηρίας ἀναδέχεσθε εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς ἢ φανερὸν πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσετε, διότι μισεῖτε τοὺς κατ' τῆς πολιτείας δῶρα λαμβάνοντας· καὶ οὐχ ἵν' ἀφῆτε, ζητεῖν προσετάξατε τῇ ἐξ ἀρείου πάγου βουλῇ· ἀλλ' ἵνα ὑποφηναίτων τούτων ὑμεῖς τιμωρήσησθε τῶν ἀδικημάτων ἀξίως. νυνὶ δὲ τοῦτο ἐφ' ὑμῖν ἐστι. ψηφισαμένου γὰρ τοῦ δήμου δίκαιον ψήφισμα, καὶ πάντων τῶν πολιτῶν βουλομένων δύρεῖν τίνες εἰσὶ τῶν ῥητόρων οἱ τολμήσαντες ὑπὲρ ἀμβολῆ καὶ κινδύνῳ τῆς πόλεως χρήματα παρ' Ἁρπάλου λαβεῖν· καὶ πρὸς τούτοις ψήφισμά τις γράψαντος, ὦ δημόσθενες, σου καὶ ἑτέρων πολλῶν ζητῆν τῷ βουλῷ περὶ αὐτῶν· ὡς αὐτῇ παῖζιόν ἐστιν, εἰ τινες εἰλήφασι

εἰλήφασι παρὰ Ἁρπάλου χρυσίον, ζητεῖ ἡ βουλὴ παρ' ὑμῶν A
μαθοῦσα τὸ δίκαιον. ἐγὼ δὲ τὴν ἀλήθειαν, καὶ
τὴν πίστιν τὴν ὑμετέραν αὐτὴν, ὅτι σοῦ καταλῦσαι βουλομένου· ἀλλ' (ὅπερ
καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀρεοπαγῖται εἶπον) φοβουμένη ἡ βουλή, ὦ
ἄνδρες, τὴν τότων ἰσχὺν τὴν ἐν τῷ λέγειν καὶ πράττειν. οὐκ οἰο-
μένη δεῖν οὐδεμίαν ὑπολογίζεσθαι τοῦ ὅτι αὐτὴ ἐσομέ-
νων βλασφημιῶν, εἴ τις μέλλοι τῇ παρρησίᾳ αὐτῆς αἰτία μο-
χθηρᾶς, καὶ κίνδυνος ἔσεσθαι τότων ὧν ὡς ἐδόκει τῷ δήμῳ κα-
λῶς καὶ συμφερόντως πεπραγμένων, αἰτίαν τῶν καὶ προκλή-
σεως καὶ συκοφαντίας παρὰ Δημοσθένους ἥκουσιν· ἐπειδὴ δὲ
ἀποτίσαι) εἴκοσι τάλαντα ἔχων χρυσίου, καὶ ἡ τοῦ σώφρο-
νος φόνων ἀξιόπιστος οὖσα βουλὴ τὸ δίκαιον καὶ ἀληθὲς
ὁρᾶν· καὶ κυρία δικάσαι τε ὅτι τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς
ἑκάστου τοῦ πολίτου, καὶ τοῖς μὲν διαφθαρτῷ θανάτῳ τελευτή-
σασι βοηθῆσαι· τοὺς δὲ παρανόμόν τι τοῦ ἐν τῇ πόλει διαπε-
πραγμένους ἐκβαλεῖν, ἢ θανάτῳ ζημιῶσαι· νῦν ὅτι τοῖς
καθ' ἡμοσθένους ἀποφασμένοις χρήμασιν, ἄκυρος ἔσαι
τὰ δικάσματα κατέψευσται δὲ ἡ βουλὴ Δημοσθένους· τουτὶ
γὰρ ἔστιν ὑπὲρ βουλῆς τὸ πεφάσματος. σοῦ κατέψευσται καὶ δη-
μάδου· καθ' ὧν δὲ ἅπαντες εἰπεῖν, ὡς ἔοικεν, ἀσφαλές ἐ- B
στιν· οἱ πολλὰ πρότερον τοῦ κοινῶν ἐπειρῆ ζητεῖν πρόσε-
ταξατε, καὶ δὴ τὰς ἀφορμὰς ζητήσας ἐπηνέσατε· οἷς δ'
ἡ πόλις ἅπασα ἐδύνα) ἀναλῶσαι τὰ δίκαια ποιεῖν καὶ
τότων ἡ βουλὴ ψευδεῖς ἀποφάσεις πεποίη)κε· ὦ ἡράκλεις.
δι' τί οὖν ἐν τῷ δήμῳ συνεχώρεις, ὦ Δημοσθένες, ἐὰν ἀ-
ποφήνῃ σοῦ ἡ βουλὴ, θάνατον ἑαυτῷ τιμᾶσα; καὶ δι' τί
πολλοὺς ἀπήρκας σὺ τῆς βουλῆς ἰσχυριζόμενος ἀποφάσε-
σιν· ἢ ποῦ νυνὶ ἐλθὼν ὁ δῆμος, ἢ τίσι προστάξας ζητεῖν
περὶ τῶν ἀφανῶν καὶ μεγάλων ἀδικημάτων, εὗρε τὴν ἀλή-
θειαν, τὸ μὲν οὖν συνέδριον τὸ πρότερον δοκοῦν εἶ) πρὸς,
σὺ καταλύεις ὁ δημοτικὸς εἶ) φάσκων· ὧν τὴν τοῦ σώμα-
των φυλακὴν ὁ δῆμος ἅπασι καὶ ἑαυτῷ ἔδωκεν· ὧν τὴν πο-
λιτείαν καὶ δημοκρατίαν πολλάκις ἐπεχείρησεν, ὁ δια-
φυλάκας τὸν σὸν σῶμα τὴν βλασφημεῖν ὅτι αὐτὸς μέλλον-
τος πολλάκις, ὡς σὺ φῂς, ὅτι βουλόμενόν ὁ φυλάττει τὰς ἀ-
πορρήτους διαθήκας, ἐν αἷς τὰ πόλεως σωτήρια κεῖ). δί-
καιμα μὲν οὖν δίκαιμα ἴσως γέ τινα πάσχει τὸ συνέδριον.
εἰρήσε) δὲ ἃ γινώσκω. δυοῖν γὰρ θάτερον ἐρήλῳ αὐτοῖς, ἢ
τὴν πρότεραν ζήτησιν τὴν ὑπὲρ τῶν ἑξακοσίων τα λάντων C
τῶν ἅπαντες πρότερον βασιλέως ἁφαιρουμένων ζητεῖν, κα-
θάπερ συνέταξεν ὁ δῆμος· ἵνα τότε δόντος δίκην τοῦ θη-
ρίου τούτου, καὶ τῶν μεμισαμένων ἐκεῖνα τὰ χρήματα φα-
νερῶν γενομένων, καὶ τῆς τοῦ θηβαίοις προδοσίας ἐξε-
λεγχθείσης, ἣν ὅσοι προέδωκεν ἀπηλλάγμεθα τού-
του τοῦ δημαγωγοῦ, δίκην ἀξίαν δόντος· ἢ, εἰ ταῦθ' ὑ-
μεῖς ἐβούλεσθε Δημοσθένει συγχωρεῖν, καὶ πολλοὶς ἐν τῇ
πόλει τοὺς καθ' ὑμῶν δωροδοκήσοντας εἶ)· τὴν τοῦ
νυνὶ ὑποπεφασμένων ζήτησιν χρημάτων μὴ προσδέ-
χεσθαι, πείσαν ὑμᾶς ἐν τοῖς προτέρων εἰληφόταις· ὅσου
γε οὕτω καλῶς καὶ δικαίως τὰ ὑποφάσεως τὰ κατ' τοῦτου, καὶ
τῶν ἄλλων νυνὶ γεγραμμένης, καὶ τὰ ἐξ ἀρείου πάγου βουλῆς,
οὔτε τὴν Δημοσθένους, οὔτε τοῦ Δημάδου δύναμιν ὑπο-
στειλαμένης, ἀλλὰ τὸ δίκαιον αὐτὸ καὶ ταληθὲς προυρ-
γιαίτερον πεποιημένης· οὐδὲν ἦττον εἰσέρχεται Δημο-
σθένης, εἰς τε τῆς βουλῆς βλασφημῶν, καὶ ὅτι ἑαυτὸν λέ-
γων, οἷς εἰσιὼν καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα χρήσεται λό-
γοις, ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ὡς ἐγὼ θηβαίοις ὑμῶν ἐποίησα συμ
μάχους οὐκ. ἀλλὰ τὸ κοινῇ συμφέρον ἀμφοτέραις ἐλυ-
μήνω ταῖς πόλεσιν, ὦ Δημοσθένες· ἐγὼ παρέταξα πάντας
εἰς χειροφόνειαν. οὐκ. ἀλλὰ ἔλιπες μόρος αὐτὸς τοῦ ἐμὲ τάξιν. ἐγὼ πολλὰς ὑπὲρ ὑμῶν ἐποίησα πρεσβείας.
ἐφ' οἷς οὐκ οἶδ' ὅ, τι ποτ' ἂν ἐποίει, ἢ τίνας ἂν εἶπε λόγους, εἰ συνέβη κατορθῶσαι αὐτῷ ἃ συνεβούλευσεν· ὅτι τοῖς

aurum ab Harpalo acceperint, inquirit senatus. Neque verò is ex istis cohortationibus, ius illud didicit: neque veritatem & fidem suam in tua causa perdere voluit: sed (vt & ipsi Areopagitæ dixerunt) eò, quòd senatus, istorum, cùm verbis faciendis, tum rebus gerendis, potentiam prospexit: neque committendum censuit, vt vllius contra se iaciendi maledicti metu, patriæ suæ vllum crimen aut periculũ crearetur. Hęc cum populi iudicio rectè atque vtiliter acta essent: nunc querelæ & prouocationes ntq; calumniæ à Demosthene afferuntur: posteaquam indicatum est, eum viginti auri talenta accepisse. Is ergo senatus, cuius grauis est autoritas in verè perueitigandis & rectè diiudicandis cædibus consultò factis: qui potestatem habet, cùm de corpore & vita cuiusque ciuis pronunciandi, tum violenta morte peremptis opitulandi: eos autem qui aliquid interdictum legibus in vrbe commiserunt, vel ciiciédi, vel capite plectendi: is ergo nunc indicio de pecunia contra Demosthenem facto, ius suum atque autoritatem amittet? Quid ni? falso enim præiudicio senatus Demosthenem oppressit. Et quid addi queat ad istam impudentiam? Te scilicet ac Demadem mendacio oppressit, in quos, vt res declarat, nec vera dicere tutum est? qui prius multa publica negotia ei inquirenda mandastis: factáque inquisitiones laudastis? & quos vniuersa ciuitas cogere nõ potest, vt ea quæ æqua sunt, faciant, contra eos senatus falsum indicium fecit? O lupirer. Cur ergo in concione capite dare pœnas non recusabas Demosthenes, si te senatus detulisset? Cur tu multos sustulisti indiciis senatus nitens? Quò se nunc populus conuertat, aut quib. inquisitionem obscurorum & ignororum facinorum mandet ad comperiendã veritatem? Nam id concilium quod prius fide dignum habitum est, tu qui te populare perhiberi postulas, euertis: cuius fidei populus vitam ciuiũ commisit: cui rempublicam & libertatem sæpe custodiendam tradidit: quod tuum corpus, vt se nunc cõuiciis incesseres scilicet, defendit, sæpe; vt tu ais, insidiis appetitum: quod arcana pacta conseruat, in quibus sita est salus reipublicæ. At iurè hoc, iurè quodammodo accidit concilio. Nec enim dissimulabo sententiam meam. Decuit enim eos, aut prius de trecentis talentis à rege Persarum allatis, inquirere, quemadmodum populus constituerat: vt tum ista bellua supplicio affecta, & iis qui pecuniam illam partiti erant, cognitis, & proditione, qua Thebanos iste perdidit, in lucem probata, isto populi duce liberati essemus, pro merito mulctaro: aut, si vos ista condonare Demostheni voluissetis, quò multi in vrbe existerent, qui contra vos munera caperent, hanc indicatæ iam pecuniæ inquisitionem non suscipere, vt qui prius, quibus animis essetis, periculum fecissent. Quippe cum indicio nunc adeò rectè & iustè contra istum & cæteros facto, senatus Areopagiticus neque Demosthenis neq; Demadis opes formidarit: sed maiorē æquitatis & veritatis rationem habuerit: nihilominus Demosthenes circumeat, & senatum insectans, & sèmetipsum iactans iis verbis, quibus statim insolenter apud vos vtetur decipiendi gratia, cùm se effecisse dicet, vt Thebani societatem vobiscum inirent. Non, sed id quod æquè ciuitati vtrique expediebat tu corrupisti Demosthenes. Se omnes ad Chæroneam in aciem eduxisse. Non, sed solus illic acie excessisti. Se multas pro vobis legationes obiisse. quibus elatus, equidem nescio quid egisset, aut quæ verba fecisset, si consilia eius successum habuissent, qui ad tales

Refutatio, senatui potius quàm Demosthenidum credendum esse.

Accusat senatus lenitatem, ad remouendam calũniæ suspicionem.

Eleuatio meritorũ Demosthenis.

calamitates & tanta mala conflanda totum orbem terrarum peragrarit? Et tamen præmia ſibi maxima decerni poſtulat, vt & in patriæ fraudem munera capiat, & contra populum quiduis & dicat & faciat impunè. Ac Timotheo quidem, qui Peloponneſum claſſe circumuectus eſt: qui Lacedæmonios nauali ad Corcyrã prælio ſuperauit: qui Cononis filius fuit, à quo Græcis libertas reſtituta eſt, à quo capta Samus, Methone, Pydna, Potidæa: & præter has aliæ vigiti vrbes: nihil apud vos iſta profuerunt: neque talia beneficia cum iudicio tum cõſtituto, & iureiurando, quo dato ſuffragia ferebatis, commutaſtis: ſed centum talentis mulctaſtis: quòd ipſe fatebatur, ſe à Chiis & Rhodiis pecuniam accepiſſe: impurum autem iſtum Scytham (nec enim temperare mihi queo) quem non vnus vir, ſed totus ex Areopago ſenatus, facta inquiſitione, pecuniam contra vos habere indicauit: quem eſſe mercenarium & captatorem munerum contra rempublicam declarauit, & harum rerum conuicit: eum non vlciſcemini? in eum exempla nõ edetis? quem nõ modò regium aurum accepiſſe conſtat: ſed rem publicam eſſe depeculatum, & nunc ne ab Harpalo quidem allata pecunia abſtinuiſſe? Enimuero quam meritorum Timothei partem conſtituunt Demoſthenis legationes Thebis obitæ? aut quis non derideat vos, qui audire iſta non grauemini, ſi conferat eas actiones, quibus iſte gloriatur, cum Timothei & Cononis beneficiis? Sed non decet cum quiſquiliis iſtis eos comparari, qui res pro vobis & republica noſtra & maiorib. dignas geſſerũt. Quare ſenatuſconſulto de Timotheo exhibito, reuertar ad orationem de iſto inſtitutã. Recita. Senatuſconſultum. Talis fuit ille ciuis, Demoſthenes, qui iure & veniam & gratiam inueniſſet à ſuis ciuibus: qui non dictis, ſed factis multa officia reipublicæ præſtitit: qui idem ſemper inſtitutum vſque ad obitum tenuit: non vt tu crebris mutationibus cœlum terræ miſcuit: neq; tantas remunerationes à populo flagitauit, vt ſuperior eſſet legibus: neq; poſtulauit, vt qui iurarunt ſe ex legibus pronunciaturos, peierarent: ſed & condemnari voluit, ſi iudicib. viſum eſſet. qui nõ excuſationes temporũ attulit: neq; aliud ſenſit, aliud pro concione dixit. Nõ occidetis, Athenienſes, ſceleratum iſtum hominem, qui præter alia multa & magna peccata, etiam Thebanorũ vrbem euerti paſſus eſt, cum à rege Perſarum trecẽta talenta ad eorum cõſeruationẽ accepiſſet? Nam cum Arcades in Iſthmum veniſſent, atq; Antipatri legatos re infecta dimiſiſſent: & infeliciũ Thebanorum admiſiſſent, qui mari ægrè ad eos peruenerant ſupplices, & caduceos oleaginos, vt aiebãt: geſtantes: dicturi apud Arcades: Thebanos non eo animo res nouas moliri, quòd Græcorũ amicitiã deſertam vellent, aut Græcis aduerſaturi eſſent: ſed quòd Macedonũ in ſuam vrbem violẽtiam diutius tolerare nõ poſſent, neq; perpeti ſeruitutem & contumelias, quas hominib. ingenuis fieri viderẽt. Quibus cum opẽ ferre Arcades parati eſſẽt, adducti miſericordia malorum quæ audierant ac declaraſſent, ſe corporibus Alexandrum propter tempora ſequi coactos, voluntatib. autem cum Thebanis & Græcorum libertate fuiſſe coniunctos: eorúmque dux Aſtylus vænalis eſſet, vt & Stratocles narrauit, & decẽ talenta poſtularet ob adducenda Thebanis auxilia, ac legati ad iſtum veniſſent, quem aurum regium habere ſcirent: & orarent atque obteſtarẽtur,

Exempla ſeueritatis iudicum in claros viros.

Contentio actorum Demoſthenis & Timothei.

Criminatur Demoſthenẽ excidij Thebanorum.

A τοιούτοις ἀτυχήμασι, καὶ κακοῖς ἅπασιν ἐπελήλυθὼς τὴν οἰκουμένην· ὅμως ἀξιοῖ δωρεὰς αὐτῷ διδόδαι τὰς μεγίστας, λαμβάνειν δώρεα καὶ τὴν παῤῥησίαν, καὶ λέγειν ἃ βούλεται καὶ τὴν ψῆφον φέρειν ἣν ἂν βούληται. καὶ τιμοθέῳ μὲν τῷ πατρὶ Ἀθηναῖοι, πολλὰ πόντισον ἀφειλόμενοι, καὶ τὴν ἐν κερκύρᾳ ναυμαχίαν νικήσαντι λακεδαιμονίους, καὶ κόνωνος υἱεῖ, τὸν τὰς Ἕλληνας ἐλευθερώσαντος, καὶ σάμον λαβόντος, καὶ μεθώνην, καὶ πύδναν, καὶ ποτίδαιαν, καὶ πρὸς ταύταις ἑτέρας εἴκοσι πόλεις, οὐκ ἐποιήσασθε ὑπόλογον· οὐ γὰρ τότε ἐγένετο κρίσεως, οὐδὲ τῶν ὅρκων, οὓς ὁμωμοκότες ἐφέρετε τὴν ψῆφον, ἀπεκαλλιάξασθε τὰς τοιαύτας συνουσίας· ἀλλ' ἑκατὸν τάλαντων ἐπεμήσατε. ὅτι χρήματ' αὐτὸς ἔφη λαβὼν Χίων εἰληφέναι, καὶ Ῥοδίων. τὸν δὲ κατάπτυστον τοῦτον καὶ σκυθικὸν (ἐξαρνοῦμαι γάρ) οὐχ εἷς ἀνὴρ, ἀλλὰ πᾶσα ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ ζητήσασα ἀποφαίνει, χρήματα ἔχειν καθ' ὑμῶν καὶ ὧν ἀποφαίνει τὰ μισθοφορικὰ καὶ δωροδοκῶν καὶ τὴν πόλεως καὶ ταῦτα ἐξελήλεγκται τοῦτον οὐ τιμωρησάμενοι παράδειγμα ποιήσετε τοῖς ἄλλοις; ὃς οὐκ ἐκ τῆς βασιλικῶν μόνον εἰληφὼς χρυσίον φανερός ἐστιν· ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως κεχρημάτισμένος· ὁ νυνὶ δὲ τῆς τοῦ Ἁρπάλου κομιδῆ νέων χρημάτων εἰς τὴν πόλιν ἀποχόμενος· καὶ τοι τί μέρος ἐστὶ τῆς τοῦ B τιμοθέου τεττεραγμένων ἀγαθῶν, ἃς δημοσθένης ἐπρέσβευσεν εἰς θήβας πρεσβείας; ἢ τίς οὐκ ἂν καταγελάσειεν ὑμῶν, τῆς τοῦτο βλεμμάτων ἀκούειν, αὐτοὺς δὲ ἃς ἔδετε συμμένειν) πεπράξεσιν, ἐκείνας ἃς ἡμόσθετο ὑμᾶς ἐκόνων διηρέτησαν; ἀλλὰ γὰρ οὐ περὶ τούτου τοῦ καθάρματος δεῖ βάλλειν, τοὺς ἀξίους τῆς πόλεως, καὶ τῆς τῶν προγόνων ἐπ' ὑμῶν πεπραξάντας· παραχρῆμα δὲ τὸ ψήφισμα τὸ τιμοθέῳ γραφόμενον, πάλιν ἀφεῖτε ὅπ τούτου λόγοις βασιλεῦσαι. λέγε. ψήφισμα. Ὁ τοιοῦτος, ὦ δημόσθενες, πολίτης· ὃς δικαίως ἂν καὶ συγγνώμης καὶ χάριτος ἐτύγχανε παρὰ τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις συμπολιτευομένων οὐ λόγοις, ἀλλ' ἔργοις μεγάλα τῇ πόλει ἀγαθὰ ποιήσας· καὶ διαμείνας ὅπ τῆς πολιτείας ἐν ἀνὼ καὶ κάτω μεταβαλλόμενος ὥσπερ σὺ, ἐτελεύτησεν οὐ τηλικαύτας τῷ δήμῳ αἰτήσας δωρεὰς, ὥστε τοῖς νόμων ἐστὶ κρείττων· οὐδ' οἰόμενος δεῖν τοὺς ὠμωμοκότας καὶ τοὺς νόμους ὀΐσειν τὴν ψῆφον, διορκεῖν, ἀλλ' ὑπομεῖναι καταψηφισθῆς, εἰ δόξειε τοῖς δικασταῖς· καὶ οὐ καιρὸς λέγων, οὐδ' ἕτερα φρονῶν καὶ δημηγορῶν. οὐκ ἀποκλινεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὸν μιαρὸν τοῦτον ἄνθρωπον, ὃς πρὸς ἑτέροις πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἁμαρτήμασι, καὶ τὴν θηβαίων πόλιν ἀνῃρεῖτο ἀνάστατον γενομένην, ξιακόσια τάλαντα C λαβὼν, εἰς τὴν ἐκείνων σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ πέρσων βασιλέως. καὶ ἀρκάδων ἥκόντων εἰς ἰσθμὸν καὶ τῶν μὲν ἀλλὰ ἀντιπάτρου πρεσβείαν, ἀπρεπῆ ἀποστειλάντων· τῶν δὲ ἀλλὰ θηβαίων τῷ παλαιπώρων πρεσβευομένων· οἳ καὶ θάλατταν μόλις ἀφικόντο πρὸς ἐκείνους· ἱκετηρίαν ἔχοντες, καὶ κηρύκια συμπεπλεγμένα, ὡς ἔφασαν, ἐκ τῶν θαλλῶν· ἐρωτῶντες τοῖς ἀρκάσιν· ὅπ οὐ τῶν πρὸς ἕλληνας φιλίαν θηβαῖοι διαλῦσαι βουλόμενοι, τοῖς πεπράγμασιν ἐπανέσησαν, οὐδὲ ἐναντίον τῶν ἑλλήνων οὐδὲν πράξοντες. ἀλλὰ τὰ παρ' αὐτοῖς ὑπὸ τῶν μακεδόνων ἐν τῇ πόλει γινόμενα φέρειν οὐκέτ δυνάμενοι· οὐδὲ τὴν δουλείαν ὑπομένειν, οὐδὲ τὰς ὕβρεις, ἐρῶντες. εἰς τὰ ἐλεύθερα σώματα γινομένας. οἷς ἐθίμων γινομένων τῶν ἀρκάδων βοηθεῖν, καὶ ἐλεησάντων ἐφ' οἷς ἔπασχον κακοῖς· καὶ φανερῶν ποιησάντων, ὅπ τοῖς μὲν σώμασι μὴ ἀλεξάνδρου, οὐδὲ τοῖς καιροῖς, ἀκολουθεῖν ἀναγκάζονθ' ταῖς δ' διανοίαις μὴ θηβαίων, καὶ τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας ἦσαν· καὶ τὴν στρατηγὸν αὐτῶν ἀσύλου, ὠνίου ὄντος, ὥσπερ καὶ στρατοκλῆς εἶπε, καὶ δέκα τάλαντα αἰτοῦντος, ὥστε ἀγαγεῖν τὸν βοήθειαν τοῖς θηβαίοις· καὶ τῆς πρεσβυτῆς ὡς τὸν ἐλθόντων· ὃν ἠθέσαν ἔχοντα τὸ βασιλικὸν χρυσίον· καὶ δεομένων, καὶ ἱκετεύοντα

δωῶν τὰ χρήματα εἰς τ' τ' πόλεως σωτηρίαν· ἐκ ἐτόλ- A
μησεν ὁ μιαρὸς οὗτ', καὶ ἀσεβὴς, καὶ αἰσχροκερδὴς, ἀπὸ τῆ
πολλῶν χρημάτῳ ὧν εἶχε, δέκα μόνον τάλαντα δοῦναι. Το-
σαύτας ὁρῶν ἐλπίδας ὑποβαινούσας εἰς τ' θηβαίων σωτη
ρίαν· ἀλλὰ προεῖδεν ἕτερος δοὺς τοῦτο τὸ ἀργύριον, ὥσ-
περ καὶ Στρατοκλῆς εἶπεν, ὑφ' ὧν πάλιν ἀπελθεῖν οἴκαδε τὰς
Ἀρκαδικὰς ἐξεληλυθότας, ἀρκάδων, καὶ μὴ βοηθῆσαι τοῖς θηβαίοις. ἆρ'
ὑμῖν δοκεῖ μικρῶν κακῶν, ἢ τῆ τυχὸν τῆ ὅλη τῆ ἑλλάδι
αἴτιος γεγονὼς ὁ δημοσθένης, καὶ ἡ τότε φιλαργυρία; ἢ προ
σήκειν αὐτ' ὑφ' ὑμῶν ἐλέου τινὸς τυγχάνειν, τοιαῦτα πεπρα
γότα· ἀλλ' ὑ τ' ἐσχάτης τιμωρίας, καὶ ὑπὲρ τῆ νεῶ, καὶ ὑπὲρ
τῆ προτέρων γεγενημένων ἀδικημάτων ἀκόσμ) τ' κρί-
σιν, ὦ ἀθηναῖοι, τ' ὑφ' ὑμῶν ἐν τῆ τήμερον ἡμέρᾳ γεγενημέ-
νην πάντες ἄνθρωποι θεωρήσουσιν ὑμᾶς τὰς κρίνο.τας ὅπως
χρῆσθε τῷ τοιαῦτα διαπεπραγμένῳ· ὑμεῖς ἐὰ μὲ δικῶ πολ
λῷ τῆ ὑπὸ τούτου πεπραγμένων ἀδικημάτων ἐλάττω,
μεγάλας καὶ ἀπαραιτήτους ἐνίοις ὀπτιθεμένοις τιμωρί-
ας· ὑμεῖς μῶρον μὲν τ' μυλωθρὸν ἀπεκτείνατε, διότι παῖ-
δα ἐλεύθερον ἐκ πελλήνης ἔχειν ἐν τῷ μύλωνι. θεμιστὸν
ἦ τ' ἀριδνάιον, διότι τ' ῥοδίαν κιθαρίστριαν, ὕβρισεν ἐλεύ-
σινίοις, θανατῷ ἐζημιώσατε· δεινόμαχον ἦ, διότι τ' ὁλιγω-
θίαν παιδίσκην ἔκτεινεν ἐπ' οἰκήματος· δέ ἦ τ'τον τ' προ-
δότην, πᾶς δὲς ἐγωνᾶκες αἱ θηβαίων, ὅτι τὰς σπύρας τῆ
βαρβάρων διεμοίρησαν· πόλις ἀσυλ ἀνων καὶ συμμά-
χων, ἐκ μέσης τ' ἑλλάδος ἀνῄρπασμ' ἀ ἐξ οὗ) καὶ ἀπείρε)
τὸ θηβαίων ἄχυ, τῆ κοινωνησάντων ἡμῖν τ' προς φίλιππον
πολέμου. ἀρᾶσθαί φημι καὶ ἀπειρέσθαι, καὶ οὐκ ἠλέησε φ' μι ὁ
μιαρὸς οὗτ', πόλιν οἰκτρῶς ἀπολλυμένην οὕτως, εἰς ἣν ἐ-
πορεσβεύσεν ἐφ' ὑμῶν ἀποσταλείς ἧς ὁμόσπονδος ἐ ὁμο-
τράπεζος πολλάκις γέγονεν· ἣν αὐτὸς φησι σύμμαχον ἡ-
μῖν ποιῆσαι· ἀλλὰ πρὸς ἃς δυτυχοῦντας πολλάκις ἦλ-
θε, τούτας ἀτυχοῦσας προδέδωκε· κἀκεῖνοι, ὡς οἱ πρεσ-
βύτεροι λέγουσι, καταλελυμένης τ' δημοκρατίας τῆς παρ'
ἡμῖν· ἐ σωιζόντος ἐν θήβαις θρασυβούλου τὰς φυγάδας,
ἐς τ' φυλῆς κατάληψιν καὶ λακεδαιμονίων ἰσχυόντων ἐ ἀ-
παγορευόντων, μηδένα ἀθλιωμένων ὑποδέχεσθαι, μήτ' ἐκ
πέμπειν· ὅμως σωτέρατον τῷ δήμῳ τ' κάθοδον· καὶ τὸ
πολλάκις ἀνεγνωσμένον παρ' ὑμῖν ἐψηφίσαντο ψηφίσ-
μα μὴ προεῖσθαι, εἰ μή τις ὅπλα δέ τ' χώρας τῆς ἀθλιωμένων
ἔχων πρόειη)· δοὺς ἦ ὁ κοινὸν αὐτ' τοῖς συμμάχοις, ὡς αὐ-
τὸς φησι, παρέχων, οὐδὲν τοιοῦτον ἐπεδείξεν. οὐδὲ τῆ C
χρημάτων ὧν ἔλαβεν εἰς τ' τούτων σωτηρίαν οὐδὲν ἠθέ-
λησε προεῖσθαι ὧν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες, μνησθέντες, καὶ τὰ ἀτυ-
χήματα τὰ γενόμενα δέ τοῖς προδόταις θεωρήσαντες· ἐν
τ' ὀλιγωθίων καὶ θηβαίων συμφορᾶς, ὑμῖν μὲ αὐτῆ ὀρ-
θῶς νυνὶ βεβούλευσθε. καὶ τοῖς δωροδοκεῖν ἐθέλουσι καὶ
τ' παῤῥησίαν, αἰσθόντες, ἐν ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ τοῖς θεοῖς τὰς ἐλ-
πίδας τῆς σωτηρίας ἔχετε. μόνως γὰ οὕτως, ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι, μόνως καὶ τοῖς ἄλλοις ποιήσετε βελτίους· ἐὰν τοῖς ἐν-
δόξοις τῆ ποινῶν ὀξελέγξαντες, κολάσητε τῆς πονη-
ρίας ἀξίως. τοῖς μὲ γὰ τυχοῦσι τῆ κενομένων, ὅταν ἀ-
λῶσιν, ἐδεὶς οἶδεν οὐδὲ ζητεῖ πυθέσθαι πεπόνθασι. τοῖς δ'
ἐνδόξοις πάντες πιστεύουσι καὶ τοῖς δικάζουσι ἐπαι-
νοῦσιν, ὅταν τὸ δίκαιον μὴ φεύγων) τ' τῆ κενομένων δόξαις. ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα τὸ θηβαίων. λέγε τὰς μαρτυ-
ρίας. ἀνάγνωσκε τὰς ἐπιστολάς. ψήφισμα. Μαρτυρία. Ἐπιστολαί. Μισθωτὸς οὗτ', ὦ ἀθηναῖοι, μισθωτὶς οὗτός ὅς
παλαιὸς οὗτ· ἵν' ὁ τῶ φρεσβείαν τ' φὰ τὸ φιλίππου πορδομένῳ, ὡς ἡμᾶς ἐκ θηβῶν καλέσας, τ' τ λυθῆ-
ναι τὸν φῶτον πόλεμον αἴτιος γιόμενος. οὗτος φιλοκράτει συναγκονολογεῖτο τῷ γράψαντι φεὸς φίλιππον εἰ-
ρήνην, δι' ἣν ὑμεῖς ἐκεῖνον ὀξεβάλετε· ἐ ζόγη τοῖς φρέσβεσιν ἐμισθώσατο τοῖς μὴ ἀπαντᾶν δεῦρ' ἐλθεῖν, ἀλ' ἀ-
λαμβαίων αὐτοῖ, καὶ τὸ κολακεύειν τοὺς μακεδόνας, φῶτος εἰς τῶ πόλιν εἰσάγων, μὴ ἀφῆτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,

vt pecuniã illã ad ciuitatis ſuæ ſaluté cõferret: recuſauit nefarius iſte atq; impius & ſordidus de magna pecunia quã habebat, decé tantũ talenta dare: cum quidẽ videret tantam ſpẽ ſalutis Thebanorũ affulgére: nec obſtitit quo minus alij darẽt illud argẽtũ (vt & Stratocles dixit) quo Arcadica expeditio domũ reuerteretur, nec opẽ ferret Thebanis. Nũquid videtur vobis paruorũ malorũ ac vulgariũ vniuerſę Græcię autor extitiſſe Demoſt. & eius auaritia? num deberi ei venia à vobis, his factis, ac nó potius vltimum ſupplicíũ, ob iniurias tã recentes quã veteres illas? Audient iudiciũ, Atheniẽſes, hoc die à vobis factũ omnes homines, ſpectabũt vos, iudices, quo pacto tractaueritis hominẽ tam facinoroſum. vos eſtis qui ob delicta, iſtius iniuriis multo leuiora, magna ſupplicia nullis mitigati deprecationib. inflixeritis: vos Menonẽ molitorẽ occidiſtis, quid ingenũũ puerum Pellæneũ ĩ piſtrino habuiſſet: vos Themiſtium Aphidnæũ, ꝙ initiis Eleuſiniis Rhodiã citharistriam violaſſet, capite mulctaſtis: Euthimachũ ité, ꝙ puellam Olynthiã ꝓſtituiſſet: ob iſtũ verò ꝓditoré liberi & vxores Thebanorũ in tabernacula Barbarorũ ſũt diſtributę. Vrbs finitimorũ & fœderatorũ è media Græcia eſt abrepta. Aratur & conſeritur vrbs Thebanorũ qui nobiſcũ vnà bellũ Philippo intulerũt. Aratur inquã & cõſeritur, nec miſert' inquã eſt impurus iſte ciuitatis adeò miſerabiliter pereũtis, inquã legatus à vobis miſſus eſt: cuius ſacris & mẽſis ſæpe interfuit: quã ipſe ait ſua opa ſociam vobis eſſe factã. Verũ ad quos rebus ſecũdis ſæpe eſt ꝓfect': eos reb. aduerſis deſeruit. Illi (vt ſeniores narrãt) abrogata noſtra libertate, & Thraſybulo exules colligete ad Phylẽ occupãdã: quãuis Lacedęmonij rerũ potirentur, & quẽquã Atheniẽſiũ recipi vetarent, aut dimitti: tamẽ adiutores populo fuerũt ad patriã recuperãdã, & ſępe recitatũ apud vos decretũ fecerũt: nõ eſſe cõiuẽdũ, ſi quis armatus regionẽ Atheniẽſiũ trãſiret. Iſte aũr, qui (vt mox gloriabitur) ſe communẽ præbet ſociis, nihil ſimile fecit: neq; quicquã ei pecunię quã ad illorũ ſalutẽ ꝓcurãdã acceperat, amittere voluit. Quorũ vos, iudices, recordari, præſertim, cũ, quæ mala proditionis ſint, in Olynthiorũ & Thebanorũ calamitatib. ſpectaueritis: veſtræ incolumitati nũc ipſi rectè cõſulite: ac largitionum contra patriã auidis è medio ſublatis, in vobis ipſis & diis immortalib. ſpẽ ſalutis collocate. Sola. n. hac ratione, Atheniẽſes, ſola hac ratione alios etiã corrigetis: ſi principes improborũ cõuictos ita puniueritis, vt eorũ meretur improbitas. Nã ſi qui vulgares rei cõdẽnentur, id nemo reſciſcit, neq; etiã ſcire auet, quid eis acciderit: de illuſtrib. aũt omnes ſciſcitantur, & laudãt iudices, vbi ius & æquũ reorũ gloriæ non condonarint. Recita decreta Thebanorum. Dic teſtimonia. Lege literas. Decretũ, Teſtimonia, Literæ. Mercenarius iſte eſt, Atheniẽſes, mercenarius iſte eſt, iã olim. Iſte eſt qui legationẽ à Philippo proficiſcentẽ, ad nos Thebis vocarit, & primi belli deponẽdi autor fuerit: iſte cũ Philocrate cõſilia contulit, qui pacẽ decreuit cũ Philippo faciẽdã, ob quã vos illũ eieciſtis: & bigas legatis conduxit, qui cum Antipatro huc profecti erant: & excepit eos, & Macedonib. aſſentãdi cõſuetudinem, primus in vrbem introduxit. Ne abſoluite, Atheniẽſes, ne dimittite

Iterum infamiæ, & ſeueritatis iudices cõmonefacit.

Amplificatio à cõditiõe & meritis Thebanorum.

Admonitio & exaggeratio à qualitate perſonæ.

Crimiña tur Demoſthenem, vt Philippi proditorẽ.

impunitum hominem, cuius nomine vbis cæterorumque Græcorum clades sunt inscriptæ: palàm conuictum acceptorum contra rempublicã munerum: neque cum vos fortunæ benignitas in melius prouehat, atque alteram patriæ peltẽ vrbe eiecerit, istum autem vobis occidendum tradiderit, omnibus vtilitatis rationibus aduersamini: sed omnem actionum vrbis auertite. atque in istos duces, euentus aduersos conuertite. Ad quod enim tempus reponetis istum, quo eum vobis vsui futurum existimetis; Est-ne vestrũm, aut circum stantis coronæ quisquam, qui dicere possit, quæ iste vel priuata vel publica negotia, vbi tractãda suscepit, nõ euerterit; Nónne iste Aristarchi domum ingressus, cui Nicodemi cædes, vt nostis omnes, crimini dabatur, suis consiliis Aristarchum maxima cũ infamia vrbe eiecit? Is igitur tali amico vsus est Demosthene, vt existimet istius accessum non aliud fuisse, quàm malum quẽdam genium, & ortarum calamitatum ducem atque autorem. Nónne cum populo suadere cœpit, quod vtinam nunquam factum esset (nam priuata eius acta omittam: tempus enim prolixitatem orationis nõ patitur) boni quidem, vt omnino dicam, reipublicæ nihil contigit: in periculis verò & malis & ignominia tota Græcia, non tantum nostra vrbs versata est? & cum plurimæ ei, dum conciones habuit, occasiones oblatæ fuerint. omnes nobis vtiles occasiones neglexit? quibus porrò temporibus bonus ciuis, & reipub. studiosus aliquid gerẽdum suscepisset, iis tantum abfuit vt magistratus iste, qui se mox vobis vtilẽ fuisse dicet, actionem aliquã proferret, vt eos etiam qui aliquid quod è re vestra esset, gerebant, sua fortuna oppleuerit. Proficiscebatur Charidemus ad Persarũ regem, cum quidem prodesse vobis nõ verbis, sed re ipsa cuperet, & priuato suo periculo vestram & reliquorũ Græcorum salutẽ procuraret. Cum aũt iste in foro obãbulans verba faceret, seq; rerũ gerendarũ sociũ asciscere: sic eas Fortuna inuertit, vt cõtraria eorum, quæ expectabantur, euenirent. Soluit hinc Ephialtes: ac oderat ille quidem istum, sed tamẽ actionum socium habere cogebatur. Etiam hunc ademit Fortuna reipub. Euthydicus populi commodis inseruire decreuerat. Huic se amicum esse Demosthenes professus est: is periit. Quę cum vos videatis, & sciatis multò melius quàm ego, non consideratis? non cogitatis ipsi vobiscum de præteritis futura coniectantes, nullum istius esse vsum, nisi vt inimicis adiumento sit ad aliquid aliud mali contra rempubl. cõparandum? quale illud fuit apud Capram, cum & Lacedæmonij omnes cũ exercitu exissent, & Achęi atque Elæi se cum eis cõiunxissent, & X.M. peregrinorum militũ in procinctu essent, & Alexãder in India esse diceretur, & Græcia vniuersa ob singularũ vrbiũ ꝓditores, iniquo animo rerum illarũ statum patiens, aliquod vrgentiũ malorum remediũ optaret. Iis ergo temporib. Demosthenes quis fuit, cõsulendi decernẽdiq; autoritate præditus, qui statim dicet, hunc statum odio esse dignũ? Nunquid (nam omitto cætera discrimina) aliquid decreuisti de his discriminibus? cõsuluisti? pecuniã suppeditasti? vllã vel paruam operã iis nauasti, qui communẽ salutem defensuri erant? Nihil penitus. Sed circũibas nugigerulos instruens, & tuopte ingenio literas cõfingebas.* & cũ reip. infamia auro de digitis suspẽso obãbulabat, delicias faciẽs in publicis malis: & lectica deferebatur via Piræensi, pauperib. inopiam opprobrans. Et iste vobis ad futuras occasiones vtilis erit

Excitat vt inutilem & infelicem ciuem.

Ignauus in occasione rerum gerendarum.

μὴ ἀφῆτε τ᾽ ὀπὶ τοῖς τ᾽ πόλεως, καὶ τ᾽ ἄλλων ἐλλιμένων ἀτυχήμασιν ὀπιγεγραμμένον, ἀτιμώτητον, εἰλημμένον ἐπαυτοφώρῳ δῶρα ἔχοντα κ᾽ τῆς πόλεως, μηδὲ τῆς ἀγαθῆς τύχης ἡμᾶς ὀπὶ τὸ βέλτιον ἀγούσης, κ᾽ τ᾽ μὴ ἕτερον τ᾽ τ᾽ παρίδια λελυμασμένων ὑπ᾽ τῆς πόλεως ἐπιβλημάς, τοῦτον δ᾽ ὑμῖν ὑποπτεῖναι ποιῆσαι δύσης. αὐτοὶ τοῖς πᾶσι συμφέρουσιν ἐναντιοῦσθε· ἀλλὰ μετοιωνίσασθε τὰς τῆς πόλεως πράξεις, εἰς τούτους τοὺς ἡγεμόνας τὰς ἀποτυχίας ξένψαντες, εἰς ποῖον δ᾽ καιρὸν ἀποθήσεσθε τοῦτον, ὑπλαβόντες χρήσιμον ὑμῖν αὐτοῖς ἔσεσθαι; ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν ἢ ὑμεῖς, ἢ τ᾽ πολιτικῶν, εἰς ποῖα ἔργ᾽ πράγματα εἰσελθὼν ἢ ἰδία, ἢ κοινᾷ, οὐκ ἀπατεῶν᾽ φανεῖται; οὐκ εἰς μὲν τ᾽ ἀριστάρχου οἰκίαν εἰσελθὼν, συμβουλεύσας, τὸν νικοδήμου θάνατον κατασκευάσαντα, ὃν ἅπαντες ἐξεβάλετ᾽ ἀρίσταρχον ὀπὶ τ᾽ αἰσχίστης αἰτίας· κ᾽ τοιούτῳ φίλῳ δημοσθένει ἐχρήσατο, ὥστε κακοδαίμονα αὐτῷ τοῦτον, καὶ τ᾽ μεγίστων συμφορῶν ἡγεμόνα νομίσαι προσελθεῖν; οὐκ ἐπειδὴ τῷ δήμῳ συνεβούλευεν ἤρξατο, ὡς μή ποτε ὠφελεῖ (ἀφήσω γὰρ αὐτῷ τὰ ἴδια. ὁ γὰρ χρόνος οὐκ ὀπιδέχ᾽ μακρολογεῖν) ἀγαθὸν μὲν ἁπλῶς εἰπεῖν οὐδὲν γέγονε τῇ πόλει· ἐν κινδύνοις γ᾽ κ᾽ κακοῖς κ᾽ ἀδοξίᾳ πᾶσα ἡ ἑλλὰς, οὐ μόνον ἡ πόλις κατέστηκε. κ᾽ πλείστοις καιροῖς ἐν ταῖς δημηγορίαις χρώμενος, ἅπαντας ἀφῆκε ζημίας ὑπὲρ ὑμῶν καιροὺς, κ᾽ ἐν οἷς τις ἂν φιλόπολις αἰνῇ, καὶ κινδυνεύων προείλετό τι πρᾶξαι· τοσοῦτον ἐδίωσεν ὁ δημαγωγὸς ὁ χρήσιμος αὐτίκα φήσων ὑμῖν γεγῦσθαι, πρᾶξιν τινὰ προφέρειν· ὥστε κ᾽ τοὺς πράττοντας ὑπὲρ ὑμῶν τι, τῆς ἑαυτοῦ τύχης ἀνέπλησεν. ἀπῆρε χαλκιδήμας πρὸς τ᾽ περσῶν βασιλέα, χρήσιμος ὑμῖν οὐ λόγοις, ἀλλ᾽ ἔργοις βουλόμενος γενέσθαι· κ᾽ τοῖς ἰδίοις τοῖς αὐτοῦ κινδύνοις ὑμῖν κ᾽ τοῖς ἄλλοις ἕλλησι βουλόμενος τὴν σωτηρίαν κατασκευάσαι, πρεῖττον δ᾽ ἔδοξε κ᾽ τῷ ἀγορᾷ, ἐλεγοποίει, καὶ τῷ στρατιωτῶν εἰσεπτίει κοινωνὸν αὐτόν. οὕτω δὴ κατέστρεψεν ἡ τύχη ταῦτα, ὡς τἀναντία γένεσθαι τοῖς προσδοκωμένοις. ἐξέπλευσεν ἐφιάλτης, μισθῶν μὲν τέξων, ἀναγκαζόμενος ὢν τῷ στρατιωτῶν κοινωνεῖν. ἀφείλετο κ᾽ τοῦτον ἡ τύχη τῆς πόλεως. εὐθύδικος προῃρεῖτο τὰς ὑπὲρ τ᾽ δήμου πράξεις· ἔφη τούτῳ δημοσθένης φίλος εἶναι, ἔδοξε ἀπόλλυσθαι. καὶ ταῦθ᾽ ὑμεῖς ὁρῶντες κ᾽ ὀπισάμενοι πολὺ βέλτιον ἢ ἐγὼ, οὐ λογίζεσθε οὐ σκοπεῖσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, τεκμαιρόμενοι τὰ μέλλοντα ἐκ τῶν γεγενημένων, ὅτι οὐδεὶς ἔσθ᾽ χρήσιμος· ἀλλ᾽ ἢ τοῖς ἐχθροῖς κ᾽ τ᾽ πόλεως συσπουδαστὴς καταστῆναι μόνοις μὲν ἅπαντες ἐξεστράτευσαν, ἀχαιοὶ δ᾽ καὶ ἠλεῖοι τῷ στρατιωτῶν ἐκοινώνουν, ὑπῆρχον δ᾽ ξένοι μύριοι, ἀλέξανδρος δ᾽ ὡς ἐλέγετο, ἐν ἰνδοῖς ἦν. ἡ δ᾽ ἑλλὰς ἅπασα δέδοικε τοὺς ἐν ἑκάστῃ τῇ πόλεων πρεσβύτας, ἀχθομένη τοῖς παροῦσι πράγμασιν, ἠσθημένοι μ᾽ βολιών τινα τῷ κακῶν τῷ πεισηνόρων· νῦν οὖν ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς δημοσθένης τις ἦν, ὁ τ᾽ συμβουλεῦσαι κ᾽ χρῆσθαι κύριος, καὶ φήσων αὐτίκα δεῖν μισεῖν τὰ καθεστῶτα πράγματα (ἐὰν γὰρ τοὺς ἄλλους κινδύνους) ἐγκαλᾷς τι περὶ τ᾽ τῷ κινδύνων; συνεβούλευσας; ἐπόρισας χρήματα; μικρόν τι χρήσιμος ἐγένου τοῖς ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας πράττουσιν; οὐδαμοῦ. ἀλλὰ πρεσβείας κατασκευάζων λογοποιοῖς, καὶ παρ᾽ ἑαυτὸ χράφων ὀπισολιών.* καὶ καταισχύνων τὴν τῆς πόλεως δόξαν, χρυσὸν ἐκ τῷ δακτύλων ἀναλαμβάνων προετρόπετο, ξυφῶν ἐν τοῖς τῆς πόλεως κακοῖς, καὶ ὀπὶ φορείου κατακομιζόμενος τὴν εἰς πυρραῖα ὁδὸν καὶ τὰς τῷ πενήτων ἀπορίας ὠνειδίζων. εἰ δ᾽ ἔσθ᾽ εἰς τοὺς μέλλοντας ὑμῖν καιροὺς ἔσαι χρήσιμος, πρᾶγ-

ΤΩΝ ΔΕΔΕΗΚΩΣ ἅπαντας τὰς παρεληλυθότας τοιούτων; ὦ δέσποινα Ἀθηνᾶ, καὶ Ζεῦ σῶτερ, συμβούλων καὶ ἡγεμόνων ὤφελον τυχεῖν οἱ πολεμήσαντες τῇ πόλει, καὶ μηδέποτε βελτιόνων. οὐκ ἀναμνήσεσθε, ὦ ἄνδρες, τὰς τῶν πρεσβυτέρων πράξεις; οἱ μεγάλων καὶ πολλῶν κινδύνων καταλαμβανόντων τὴν πόλιν, ἀξίως τῆς παρίδος, καὶ τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας, καὶ τῆς δόξης τῆς δικαίας, ὑπὲρ τοῦ δήμου συμφερόντων ἐκινδύνευσαν; ὧν τοὺς μὲν ἀρχαίους ἐκείνους, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, ἀριστείδην καὶ θεμιστοκλέα, τοὺς ὀρθώσαντας τὰς τείχη τῆς πόλεως. καὶ τοὺς φόρους εἰς ἀκρόπολιν ἀνενεγκόντας παρ' ἑκόντων καὶ βουλομένων τῶν ἑλλήνων. ἀλλὰ ταυτὶ τὰ μικρὰ πρὸ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας γεγενημένα ὑπὸ κεφάλου τοῦ ῥήτορος, καὶ θεάσωνος τοῦ ἐρχέως καὶ ἡλιοδώρου φορμισίου, καὶ ἕτερον ἀνδρῶν ἀγαθῶν. ὧν ἐνίων ἔτι καὶ νυνὶ ζῇ τὰ σώματα. τούτων γὰρ οἱ μὲν φρουρουμένης ὑπὸ λακεδαιμονίων τῆς καδμείας, βοηθήσαντες τοῖς εἰς Θήβας κατιοῦσι τοὺς φυγάδων, τοῖς ἰδίοις κινδύνοις, ἠλευθέρωσαν πόλιν ἀσυλίαν, καὶ πολὺν χρόνον δουλεύσασαν. οἱ δὲ πείσαντες ἐξελθεῖν ὑμᾶς τοῖς πρώτοις, κεφάλου τούτου ψήφισμα γράψαντος· ὃς ἀπαλλαγεὶς τῶν λακεδαιμονίων δυνάμεων, καὶ λογισάμενος ὅτι οὐ μόνον τὸ κινδυνεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ χρᾶσθαι τῆς πόλεως ὁπωσοῦν ἐστὶν, ἔγραψεν ἐξιέναι βοηθήσοντας ἀθλιωτάτοις τοῖς κατειλημμένοις τὴν φυγάδων Θήβας. καὶ ἐξελθόντων ἐκεῖ τὴν ἡμετέρων πατέρων, ὀλίγαις ἡμέραις ἐξεβλήθη ὁ τὴν λακεδαιμονίων φρούραρχος ἠλευθερώθη Θηβαῖοι, διεπράξαντο ἡ πόλις ἡ ἡμετέρα ἀξία τῶν προγόνων. ἐκεῖνοι ἦσαν, ὦ ἀθλιωταῖοι, ἄξιοι σύμβουλοι καὶ ἡγεμόνες ὑμῖν καὶ τῷ δήμῳ· καὶ δι' ἃ καὶ τὰ τοιαῦτα κινάδη, οἳ πεποιήκασι μὲν οὐδέν, ἀδὲ πράξουσιν ἀγαθὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως· τὴν δ' αὐτῶν ἀσφάλειαν τηροῦντες, καὶ πάντοθεν ἀργυρολογοῦμενοι, καὶ πεποιηκότες τὴν πόλιν ἀδοξοτέραν ἑαυτῶν, καὶ νυνὶ εἰλημμένοι δῶρα καθ' ἡμῶν εἰληφότες, ὑπολαμβάνουσιν ὑμᾶς, καὶ ἀξιοῦσι. τοιοῦτοι γεγενημένοι, περὶ τῆς ἑαυτῶν πλεονεξίας ὑπαγγέλλειν. ἐᾶς χρὴ τεθνάναι, καὶ τὸ ἑαυτῶν ψήφισμα, πάλαι τοιαῦτα διαπεπραγμένους. καὶ αἰσχύνεσθε, ἄνδρες ἀθλιωταῖοι, τὴν καὶ δημοθένους πομπείαν ἐκ τῶν ἡμετέρων λόγων μόνον ἠξιωμένοι δεῖν κρίνειν; καὶ ἴσε τὸν αὐτοὶ δωροδόκον ὄντα, καὶ κλέπτειν, καὶ προδότην φίλων, καὶ τῆς πόλεως ἀνάξιον, καὶ αὐτὸν καὶ τὰ ὑπὲρ τούτου τύχην γεγενημένην; ἀπὸ ποίων ψηφισμάτων ἔδοξε, ἢ ποίων νόμων, οὐκ εἴληφεν ἀργύριον; εἰσί τινες ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐν τοῖς ἑξακοσίοις γεγενημένων, ὃν ἔδοξε ἐπιθεῖναι τὰ περὶ ξενοφάντου νόμον. οὐ φήσετε τοῖς πλησίον, ὅτι ἑξακόσια τάλαντα λαβὼν μετέγραφε καὶ μετεσκεύαζε τὸν νόμον καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν; καὶ τὰ μὲν ἐπώλει, ὧν εἰλήφει τιμὴν· τὰ δ' ἀποδόμενος οὐκ ἐβεβαίου; εἶπατέ μοι πρὸς θεῶν, ὦ ἄνδρες, πρῶτα τί νοεῖτε χρῆναι διαφέρειν τὴν ἐν πρυτανείῳ σίτησιν, καὶ τὴν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀναθησομένην εἰκόνα; ἢ τὸ ποιῆσαι πολίτας ὑμᾶς χαιρέφιλον καὶ φείδωνα, καὶ πάμφιλον, καὶ φίλιππον· καὶ πάλιν ὀπτικήν, καὶ κόνωνα τοῖς ἑπτὰ ζίτας; ἢ τὸ χαλκοῖς ἐν ἀγορᾷ καταστῆσαι βουλευτάς, καὶ στρατηγόν, καὶ ἱππαρχον, τοῖς ἐκθίοις τυφλοῖς· παρ' ὧν αὐτῷ χίλιοι μέδιμνοι τοῦ ἐνιαυτοῦ, πυρῶν ἀποστέλλονται. πρὸς οὖν ὅπη καταφύγῃ αὐτίκα φήσουσι εἶναι; ἢ τὸ χρᾶσθαι, ταυροσθένει ἀθλιωταῖον ἦν, τοῖς μὲν αὐτοῦ αὐτῷ πολίτας καταδουλωσάμενον, τῆς δὲ βοιᾶς ὅλης μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καλλίου προδότην φιλίππου γεγονότα, ὃν οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι τῆς ἀθλιωταίων χώρας ἐπιβαίνειν· εἰ δὲ μή, τοῖς αὐτοῖς ἐνοχον εἶναι κελεύουσιν, οἷς πρός, ἄν τις τῶν φυγόντων ἐξ ἀρείου πάγου κατίῃ, καὶ τὸν ἔδοξε ὁ δημοτικὸς ὑμετέρων ἐγγραφῆναι πολίτην εἶναι. περὶ τούτων

A qui omnes superiorum temporum neglexit occasiones? Vtinam ô domina Minerua, & seruator Iupiter, huiusmodi consultores & duces ciuitatis hostibus cõtigissent, & numquam meliores. Non in memoriam reuocabitis res gestas maiorum, qui cum multa magnáque pericula vrbem oppressissent, è dignitate patriæ & suæ libertatis & honestæ opinionis pro publica vtilitate dimicarunt? Quorum veteres illos commemorare prolixũ fuerit, vt Aristidem & Themistoclem, qui mœnia ciuitatis erexerũt, & tributa in arcem retulerunt, quæ Græci sponte & volentes conferebant. Sed ea quæ paulum supra nostram ætatẽ à Cephalo oratore gesta sunt, & Thrasone Erchiensi, & Heliodoro Phormisio, atque aliis viris præstantibus: quorum etiam num quidam in viuis sunt. Nam horum alij cum Cadmea præsidio Laconico teneretur, auxiliati exulibus Thebas reuertentibus, suis periculis vrbem finitimam, & longo iam tempore seruientem liberarũt: alij persuaserunt nostris maioribus, vt expeditionem susciperẽt, senatusconsulto à Cephalo facto, qui non perterritus Lacedæmoniorũ potẽtia, neq; ratione habita incerti expeditionum euentus & periculosæ pro republica decernendi aleæ, iussit Athenienses suppetias ire exulibus, qui Thebas occuparant. Egressis igitur illuc patribus nostris, intra paucos dies Laconici præsidij dux eiect⁹ est, Thebanis libertas restituta, vrbs nostra rem gessit maioribus dignam. Illi fuerunt Athenienses, illi fuerunt digni vobis & populo, senatores atque duces, non mediusfidius isthiusmodi vulpeculæ: qui cum pro vtilitate reipublicæ neque acturi sint quicquam, securitati suæ consulentes, atque vndique argentum facientes, & cum nunc comperti sint acceptæ contra vos pecuniæ, vos decipiunt, atque his rebus gestis suam auaritiam laudi ac præsidio sibi esse oportere censent: quos quidem occidi oportet ex ipsorum decreto, cum olim talia perpetrarint. Non pudet vos existimare, Athenienses, ex solis verbis nostris iudicium esse de Demosthene faciendum? Non scitis ipsi, eum esse captatorem munerum & peculatorem, & amicorum proditorem, & vrbe indignum, cùm ipsum tum fortunam eius extitisse? de quibus iste decretis, de quibus legibus nummos non accepit? Sunt quidam in prætorio, qui in trecentorum numero fuerunt, cum legem ferret trierarchicam. Non dicetis assessoribus vestris, vt tribus talentis acceptis, eam transcripserit & reconcinnarit singulis concionibus, atque alia vendiderit accepto precio, alia cum vendidisset, non confirmarit? Dicite mihi per Deos, num putetis eum Diphilo gratis victum in Curia decreuisse, & statuam in foro collocandam? aut vobis autorem fuisse donandæ ciuitatis Chariphilo, Phidoni, Pamphilo, Philippo, atque iterum Epigeni & Cononi mensariis? aut æreæ statuæ in foro erigendæ Berisadi, Satyro & Gorgippo, odiosissimis tyrannis? à quibus ei quotannis mille frumenti modij mittuntur, qui statim se nullum habere cõfugiũ dicet. aut Taurosthenem fecisse Atheniẽsem, qui & ciues suos seruitute oppressit, & totam Eubœã Philippo cum fratre suo Callia prodidit? quem leges agrum Athenienſium ingredi non patiuntur aut eadem teneri pœna iubent, qua eum, qui* à senatu Areopagitico actus in exilium, in vrbem reuertitur. Et hunc popularis iste homo vestrum ciuem esse iussit. Harum ergo rerum testes vobis sunt

Deprimit Demosthenis existimationem collatione.

Acta Demosthenis auaritiæ sordibus contamināt.

B

C

* ἐξιέναι

citandi, vti de cæteris, quos iſte hoſpites & Athenienſes eſſe iuſſit? Nunquid proh diuûm fidem, putatis, eum qui argento accipiendo delectetur, auri viginti talenta repudiaſſe? aut minuta munuſcula acceptaſſe: tantam pecuniæ vim eſſe aſpernatum? aut Areopagiticum ſenatum, poſt ſemeſtrem inquiſitionem, nomina Demoſthenis, Demadis & Cephiſophontis per iniuriam ad vos detuliſſe? Multi, iudices, multi ciuium & aliorum Græcorum, vt & prius dixi, obſeruant vos, quo pacto hanc cauſam diſceptaturi, atque vtrum aliorum etiam corruptelas in iudicium adducturi, an verò ſine metu accipiendi munera contra vos poteſtatem daturi ſitis. An ea quæ prius firma & rata putabantur, nũc ob Demoſthenis hanc cauſæ dictionem, autoritatem omnem ſint amiſſura, quem ob alias adminiſtrationes ſuas periiſſe oportebat. qui caput ſuum omnibus execrationibus quæ in vrbe factæ ſunt, obſtrinxit: qui Furiarum numen, cæterorúmque deorum quos in Areopago obteſtari moris eſt periurio violauit: qui ſingulis concionibus, diris eſt, deuotus: qui munera cepiſſe contra rempublicam eſt compertus: qui & populo & ſenatui verba dedit contra execrationem, cum alia ſentiat, alia dicat: qui priuatim Ariſtarcho atrocia & contraria legib. conſulia dedit? qui tandem, ſi qua eſt iuſta in periuros & ſceleratos vindicta, ſicut eſt, pœnas dabit, eáſque hoc ipſo die. Audite, iudices, execrationes. Execrationes. Tamen Demoſthenes ad mentiendum, & abſurdiſſima quæque dicenda ita paratus eſt, adeò frontem perfricuit, nec demonſtratæ veritatis, nec execrationis vllius rationem habens, vt de me quoque dicere non dubitet, vt audio, me quoque prius ab hoc ſenatu condemnatum, rem facere omnium abſurdiſſimam, vt ipſe ait, qui prius contra ſenatus huius indicium cauſam dixerim, nunc verò ei patrociner, ſeque accuſem de facto iſto indicio. In quo ille rem non factã concinnat, & apud quoſdam mentiri audet. Vt igitur, vbi ſe ad iſtam rationem conuerterit, non patiamini, ſed certò ſciatis, ſenatum meum nomen non detuliſſe, neque delaturum fuiſſe: ſed ab vno homine improbo, & apud vos pœna affecto, iniuriam mihi eſſe factam: paucis me audite: pòſt iterum iſtum aggrediar. Neceſſe habet Senatus Areopagiticus duobus indicia omnia referre modis. Quibus iſtis? vel ſuo conſilio facta inquiſitione, vel ex mandato populi. Præter hos nullus alius eſt. Quòd ſi tu, nefaria bellua, dicis, populo mandante Senatum inquiſiſſe ac detuliſſe nomen meum oſtendito plebiſcitum, & qui mei fuerint accuſatores delatione facta: quemadmodum nunc vtrunque factum eſt, tum decretum quo inquiſiuit Senatus, tum accuſatores delecti à populo, è quibus nunc iudices maleficia audiunt. quæ ſi vera fuerint, mori non recuſo. Sin Senatum ipſum ſuopte conſilio me detuliſſe dicis: teſtes producito ipſos Areopagitas, quemadmodum ego eos producam, vt conſtet me non eſſe delatum. Eum autem hominem, atque improbum proditorem, qui per mendacium, vt tu quoque, & me & Senatum violauit, læſæ maieſtatis reum feci, & apud quingentos ciues connici, eum opera ſua Timocli contra me locata, id feciſſe: atque vltus ſum ope illius temporis iudicum. Cape tu mihi teſtimonium, quod prius etiam in iudicio, cũ cauſa ageretur, exhibui iudicib. neq; id quiſquã criminatus eſt tanquã falſum: id ergo proferam.

Ab expectatione hominum

Congeries criminum.

Confutatio, ſe ab Areopagitis nõ eſſe condemnatum.

A ἓν μάρτυρας ὑμῖν δεῖκνυμι, ἢ τοὺς ἄλλους ὅσους ἔδει γράψαι τοὺς ξένους εἶ καὶ ἀθλιωτάτους, τοὺς τὰ ἀθλιώτατα. οἴεσθε αὐτὸ ἀργύριον μὲν χαίρειν λαμβάνοντα, χρυσίου δ' εἴκοσι τάλαντα οὐκ ἂν λαβεῖν; ἢ κἂν μικρὸν μὲν δωροδοκεῖν. ἀθρόον δ' οὐκ ἂν οὕτω δεξάμενος τοσοῦτον λῆμμα; ἢ τὴν ἐξ ἀρείου πάγου βουλὴν δημοθέλη, καὶ δημάδη, καὶ κηφισοφῶντα, ζητήσασαν ἐξ μιᾶς, ἀδίκως εἰς ὑμᾶς πεποιῆσθαι τὰς ἀποφάσεις πολλοὶ, ὦ ἄνδρες πολλοὶ τῶν πολιτῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἑλλήνων, ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, θεωρεῖσθε ὑμᾶς, πῶς τὸν δικάσετε τ' ἀγῶνα· καὶ πότερον εἰσαγώγιμος καὶ τὰς τῶν ἄλλων δωροδοκίας ποιήσετε; ἢ οὐ ἐδὴν ἐξέσται δῶρα λαμβάνειν καθ' ὑμῶν, καὶ τὰ πρότερον δοκοῦντα πιστὰ καὶ βέβαια ἔσται, νῦν ἄπιστα δόξει δημοσθένους κρίσιν ψηφισαμένοις ὑμῖν τῶν ἄλλων προσοῦσαν ἀπολωλέναι τῶν πεπολιτευμένων αὐτῷ. ὃς ἁπάσαις ταῖς ἀρχαῖς τ' ἐν τῇ πόλει ψηφισμάτων, ἔνοχος καθέστηκεν, ὑπωρκικὼς μὲν τὰς σεμνὰς θεὰς ἐν ἀρείῳ πάγῳ, καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, οὓς ἐκεῖ διόμνυσθαι νόμιμόν ἐστι. κατάρατος ὢν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν γιγνόμενος, ἀξιελεγμένος δῶρα καὶ τ' πόλεως εἰληφὼς ἀξιοπατικὼς ὢν καὶ τ' δῆμον καὶ τὴν βουλὴν ὧδε τ' αὖ καὶ ἕτερα μὲν λέγων, ἕτερα B ᾗ φρονῶν. ἰδίᾳ δ' συμβεβουλευκὼς ἀρίστοις χρῆσθαι καὶ δικαιοτάτοις συμβουλαῖς οὐκ αὖθις εἰ πέρ ἐστί τι δίκαιον τιμωρεῖα καὶ τῶν ὀλιγορκιῶν καὶ πονηρῶν, ὡς πέρ ἐστι, δώσει δίκην ὅδε· ἐν ᾗ τῇ τότε ἡμέρᾳ ἀκούσαντε αὐτοῦ δικασταὶ τὰς ἀρὰς. Ἀρά· Ἀλλ' ὅμως, αὐτοῦ δικασταὶ οὕτω δημοσθένης τῷ ψεύδεσθε, καὶ μηδὲν ὑμᾶς λέγῃ, ἑτοίμως ἔχητε, καὶ οὔτε αἰσχύνης, οὔτε ἐλέγχου, οὔτε ἀρᾶς οὐδὲν αὐτῷ μέλει, ὡς τε καὶ πρὸς ἐμοῦ τολμῆσαι λέγειν, ὡς ἀκούω, ὡς ἀρα κἀμὲ κατέγνω πρότερον ἡ βουλή. καὶ ποιᾷ πάντων ἀτοπώτατον, ὡς οὗτός φησι, πρότερον μὲν ἐναντίον τῇ τῆς βουλῆς ἀποφάσει ἀγῶνα ἀπολογούμενος ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, νυνὶ δ' συνηγορῶν αὐτῇ, κατηγορῶν τούτου πρὸς τῆς ψηφισμένης ἀποφάσεως· ὥσπερ νυνὶ ἀμφότερα γέγονε καὶ ψήφισμα, καὶ ὃ ἐζήτησεν ἡ βουλὴ καὶ κατήγοροι χειροτονήσαντες τοῦ δήμου, παρ' ὧν νυνὶ οἱ δικασταὶ τοὺς δικήματα πωλοῦντα, κἂν ἡ ταῦτα ἀληθῆ ἀπεψήφισεν ἑτοιμός εἰμι. εἰσὶ αὐτοῦ πρότερον ἀποφεύγοντί με φῆς ὦ δεῖνος μάρτυρας τοὺς ἀρεοπαγίτας, ὥσπερ ἐγὼ παρέξομαι, ὅτι οὐκ ἐφανθῶν. τ' ἂν καὶ ψευσάμενόν μέν τοι καμοῦ καὶ σ' βελῆς, ὥσπερ σὺ πονηρὸν προδότην εἰσαγγελίας, καὶ ἐξελέγξας ἐν πεντακοσίοις τῶν πολιτῶν, ὅτι μισθώσας αὐτ' πρωκλεῖ κατεμὲ ταῦτ' ἐψηφίσατο. ἐπιμαρτυρήσαιμι μὲν τ' τότε δικασάντων. λάβε μοι σὺ τ' μάρτυρα, τὸν C τότερον παρεχόμενον μάρτυρα μένων τοῖς δικασταῖς, καὶ ἀδεὴς ἐπεσκήψατο ὡς ψευδεῖ ὄντι, τοῦτ' καὶ νῦν παρέξομαι.

λέγε

λέγε τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία. Εἶτ' οὐδενὸν, ὦ ἀθλιώτατοι, εἰ, ὅτι μὲν εἷς αὐτὴρ ἔφησε πιστὰς, ἀρεοπαγίτης ὤν, ἀδικεῖν με, καταψευδόμενος καὶ ἐμοῦ καὶ τῆς βουλῆς ἴσχυσεν αὐτὸ τοῦτο ψεῦδος τῆς ἀληθείας μᾶλλον κρατῆσαι τότε καὶ τὴν ἐρημίαν τὴν ἐμὴν, ὅσης ἐδυνήσαντο αἱ κατ' ἐμοῦ ψευδεῖς γνώμην καταστῆσαι. ἐπειδὴ δὲ πάλιν ἅπασι τοῖς ἐξ ἀρείου πάγου βουλῆς ὁμολογεῖται, δημοσθένην εἰληφέναι εἴκοσι τάλαντα χρυσίου καὶ ὑμῶν καὶ ταῦτα πεποιηκότα, ἀδικεῖν, καὶ ὁ δημηγορῶν ὑμῖν, ἐν ᾧ τὰς ἐλπίδας ἔχουσί τινες, ἐπαυτοφώρῳ χρήματα λαμβάνων εἰλημμένος· νῦν τὰ νόμιμα ταῦτ' εἶδεν, καὶ τὰ δίκαια, καὶ τὴν ἀληθῆ ἀθενέστερα ἐρρύηκε τῆς δημοσθένους λόγου; καὶ ἰσχύσει μᾶλλον τῆς ἀληθείας ἡ ἐκ τούτου ῥηθησομένη κατὰ τοῦ συνεδρίου δυσβολία; ὡς ἄρα πολλοὺς ἡ βουλὴ ὑπεραίρεται ἀδικεῖν τὸν δῆμον· οἱ ὑποφεύγασιν, εἰσελθόντες εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἡ βουλὴ ἐπ' ἐκείνοις τὸ πέμπτον μέρος μετείληφε τῆς ψήφου; τοῦτο δ' ὅπου γέγονε, ῥᾳδίως ἅπαντες μαθήσεσθε. ἡ βουλή, ὦ ἄνδρες, ζητεῖ τὰ πεπραγμένα ὑφ' ὑμῶν, καὶ τὰ ἐγκλήματα παρ' αὐτῆς ἀδικήματα οὐχ ὡς ὑμεῖς (καίτοι μὴ ὀργισθῆτε) δικάζειν ἐνίοτε εἰώθατε τῇ συγγνώμῃ πλέον, ἢ τῷ δικαίῳ σπουδάζοντες. ἀλλ' ἁπλῶς τὸν ἔνοχον ὄντα τοῖς ζητουμένοις ἀποφαίνει, καὶ τὸν ὁπωσοῦν ἠδικηκότα τὰ πάτρια νομίζουσαν τὸν ἐν τοῖς μικροῖς συνεθίζοντα ἀδικεῖν τοῦτον καὶ τὰ μεγάλα τῶν ἀδικημάτων δυχερέστερον προσδέξασθαι. διόπερ τὸν παρ' αὐτῆς ἀποστερήσαντα τὸ ναῦλον τὸν πορθμέα ζημιώσασα, πρὸς ὑμᾶς ἀπέπεμψε. πάλιν τὸν τὰς πεντεδραχμίαν, ὅτι τῷ τὸ μὴ παρόντος οἰόμενον λαβεῖν ἀξιώσαντα, καὶ τοῦτον ὑμῖν ἀπέρριψε. καὶ τὸν μερίδα τὴν ἐξ ἀρείου πάγου τολμήσαντα ἀποδόσθαι τὰ νόμιμα, τὸν αὐτὸν τοῦτον ζημιώσασα ἐξέβαλε. τούτους ὑμεῖς κρίναντες, ἀφήκατε· οὐκ ἐξ ἀρείου πάγου βουλῆς καταγνώσποντες ψεύδεσθαι· ἀλλὰ τῇ συγγνώμῃ μᾶλλον; ἢ τῷ δικαίῳ προσθέμενοι, καὶ τὴν πρωείαν μείζω νομίζοντες εἶναι τοῖς ὑπὲρ τῶν κεκινδυνευκότων γεγενημένης ἁμαρτίας ἤπερ ἄρα ἡ βουλὴ, δημόσθενες, τὰ ψευδῆ ἀπέρριψεν; ἢ πού τοι τούτοις μὲν σοί, ὦ ἄνδρες, καὶ τοιούτοις ἑτέροις ἀδικεῖν παρ' ἑαυτὴν ἀποφήνασα τὴν βουλῆς, ὑμεῖς ἀφήκατε. πολύδυκτον γὰρ τὸ κυβευτήριον, ἐν δήμου προστάξαντος ἐκπῆσαι τὴν βουλήν, εἰ συνεισέρχεται τοῖς φυγάσιν εἰς μέγαρα, καὶ ἐκπήσασαν ἀποφῆναι πρὸς ὑμᾶς· ἀπέτρεψεν ἡ βουλὴ συνίσαν. κατηγόρεις εἵλεσθε καὶ τοὺς νόμους εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον· ἀπελύσατ' ὑμεῖς ὁμολογουμένως πολυδυκτεῖν καθίζειν εἰς μέγαρα ὡς τὸν νικοφάνη. ἔχειν γὰρ τὴν αὐτὴν μητέρα τοῦτον, καὶ δεῖν οὐδὲν ἄτοπον εἶναι δεινὸν ἐφαίνετο ποιεῖν ὑμῖν, τῷ τὸν μηδὲν αὐτῷ ἀλεγόντος ἠτυχηκότι. καὶ συνοδοιπορεῖν, καθόσον ἐνεστὸς ἦν, ἀπεσημηνάμενον τὸν πατρίδος. οὕτω δημόσθενες τῆς βουλῆς ἡ ἀποφασις· οὐκ ἐξελέγχθη ψευδὴς οὖσα. ἀληθινῆς δ' αὐτῆς οὔσης, ἔδοξε τοῖς δικασταῖς ἀφίεναι τὸν πολύδυκτον. τὸ μὲν γὰρ ἀληθὲς, τῇ βουλῇ προσετάχθη ζητεῖν· τὸ δὲ συγγνώμης ἄξιόν φημι, τὸ δικαστήριον ἔκρινε. καὶ τοῦτο τοίνυν οἱ πιστεύτεον τῇ βουλῇ ὅτι τῶν γενομένων ἀποφάσεων, ἐπειδή σε καὶ τοὺς μὴ σοῦ τὸ χρυσίον ἔχοντας ἀποπέφαγκε; δεινὸν μὲν τ' ἂν εἴη. δεῖξον δὲ τοῖς δικασταῖς σὺ δημόσθενες τὰ νυνί. ὡς τούτων τί τῷ μάρτυρι ὅμοιόν ἐστι τοῖς σοῖς ἀδικήμασι· καὶ ὡς τὸ δῶρα λαμβάνειν καὶ τῆς πατρίδος συγγνώμης ἐστὶν ἄξιον, ὡς τε ἀποφύγοις ἂν σὺ τούτοις εἰκότως. ἀλλ' οἱ νόμοι σοὶ μὲν τῷ ἄλλων ἀδικημάτων, τῷ εἰς ἀργυρίου λόγον ἀνηκόντων, διπλοῦν τὸν βλάβην ὀφείλειν κελεύουσι. ὅτι δὲ τῷ δωροδοκούντων, δυοῖν μόνοιν τιμήματα πεποιήκασιν, ἢ θάνατον· ἵνα ταύτης τυ-

A Recita testimonium. Testimoniũ. Num verò graue non est, si, eò quòd vnus vir Pistias ex Areopagitarum numero, me perperam egisse dixit, cũ & contra me & contra senatum mentiretur, mendacium veritatem superasset, atq; ob imbecillitatẽ eo tempore & solitudinem meã falsæ illæ contra me machinationes valuissent: nunc, eum rei veritas apud omnes Areopagitas in confesso sit, & constet, Demosthenem viginti auri talẽta in fraudem vestram accepisse, eóque facto deliquisse, & magistratum illum, in quo quidam spem collocatam habent, euidenter deprehensum sit, corrumpi largitionibus, instituta illius cõcilij, & veritas, eloquentię Demosthenis cedent: & calumnia quam contra senatum illum Demosthenes afferet, veritate plus valebit? Dicet enim, senatum detulisse multos, vt in populum iniurios, qui in iudicio sint absoluti: ac senatum in quibusdam quintam suffragiorũ partẽ non tulisse. Hoc verò quo pacto fiat, facilè omnes cognoscetis. Senatus inquirit ea quæ mãdata sunt à vobis, & apud se commissa facinora: non vt vos (neque verò mihi irascamini) diiudicare interdum soletis, misericordiæ potius quàm iustitiæ rationem habẽtes: sed simpliciter eum defert, qui inquisitione te- B netur, & quomodocumque patria instituta violauit: existimans, fore vt is qui paruis in rebus delinquere assueuerit, facile ad maiora facinora impellatur. Eáque de causa collegam suum, qui portitorem naulo fraudarat, multatum apud vos detulit. Rursus eum etiam, qui quinque drachmas nomine absentis postularat, apud vos detulit: eũ item qui portionem Areopagiticam cõtra maiorũ morem vendere non dubitarat, eodem modo mulctatũ eiecit. Eos vos causa cognita absoluistis: non quòd mendacij senatum argueretis: sed quia humanitatis potius quàm summi iuris rationẽ ducebatis: quodque supplicium admisso à reis facinore grauius putabatis. Nũquid ergo Demosthenes falsum indicium fecit senatus? Non vtique. Hos igitur & alios similes, vt iniurios à senatu delatos, vos absoluistis. Polyeuctum porrò Cydanthidem, cum populus inquirere senatum iussisset, vtrum Megara se ad exules conferret, atque re explorata deferre apud vos: indicauit rem ita se habere. accusatores delegistis ex legibus, in iudicium venit: vos absoluistis, quamuis confiteretur Polyeuctus se itare Megara ad Nicophanem, cui mater sua nupta esset. Nihil igitur vobis absurdum aut graue committere visus fuit, si cùm matris suæ marito colloqueretur calamitate conflictato, & patria priuatum pro sua virili parte subleuaret. Hoc, Demosthenes, senatus indicium non est falsitatis conuictum: sed cum verum esset, tamen iudicibus placuit absoluere Polyeuctũ. Nam senatui quidem mãdatum fuerat, exquirere verum: id verò iudices venia dignum esse censuerunt. Propterea igitur senatui de factis indiciis non est credendum, posteaquam te & gregales tuos aurum habere indicauit? Iniquum profectò fuerit. Ostendito enim, tu Demosthenes, in hac causa, eorum qui deliquerunt facinus aliquod tuis esse simile iniuriis: aut venia dignum esse, capere munera contra patriam, eóque te iure ab istis absolutũ iri? Verùm leges in aliis pecuniariæ rationis iniuriis duplum rependere iubent. In eos aũt qui largitionib. corrupti sunt, duas duntaxat mulctas constituerunt: vel mortem, vt hoc supplicio nummarius ille affectus, aliis

Dissimilitudo eorum qui à senatu delati, à iudicibus absoluti sunt.

Translatio causæ.

Lex de largitionibus.

exemplo esset: aut decuplam accepti muneris mul- A
ctam, vt ea res iis qui ab illo facinore non abhorre-
Vrget Demosthenis de senatu contra semetipsum præiudiciũ
rent, nihil emolumenti afferret. An verò hoc qui-
dem dicere non institues: sed illud, sic accidisse, vt
cæteri omnes ea confiterentur, qui à senatu delati
essent, rectam fuisse inquisitionem: tu verò solus e-
andem refelleres? At verò tu solus eorum omnium
qui vnquã delati sunt, vltrò postulati hos iudices &
quęsitores & ipse cõtra te decretũ scripsisti, & po-
pulũ fecisti testem pactionis tuæ, & capitale in te
suppliciũ statuisti, si retulisset senatus, te quicquam
eius pecuniæ accepisse, quã Harpalus in nostrã re-
gionem attulisset. Enimuerò prius scripsisti, tu De-
mosthenes autoritatem habere senatum Areopa-
giticum contra hos & cæteros Athenienses, patriis
legibus puniendi eius, qui patria instituta violas-
set: atque etiam commisisti huic senatui & tradidi-
sti totam ciuitatem: quem statim dices esse Oligar-
chicum. atque ex senatusconsulto tuo ciues duo sũt
interfecti, pater & filius, traditi ei qui fossæ præst,
ex edicto tuo: vnus ex Harmodiana familia in vin-
cula est coniectus. Torserunt Antiphontem, & oc-
ciderunt hi, senatus indicio adducti. Tu Archinum B
ciuitate eiecisti, proditionis insimulatum ex sena-
tus indicio & pœna: contra te verò, idque cum ipse
Obtestatio per congeriem.
decretum scripseris, id decretum abrogas. Atqui
vbi ista æqua aut vsitata sunt? Testabor seueras deas,
Athenienses, & locum quem illæ tenent, & heroes
nostræ regionis, & Mineruam Vrbanam, cæteróſq;
deos, qui regionem nostram & vrbem sortiti sunt,
vos non puniuisse eum, qui contra patriam aliquid
accepit, à populo vobis traditum: qui violauit &
corrupit vrbis felicitatem: qui suis consiliis effe-
cit, vt quasi hostili vallo patria circundaretur: quem
inimici & maleuoli patriæ, viuere vellent, exitio
fore patriæ existimantes: qui verò nostris rebus cõ-
sultum volunt, & mutata fortuna sperant res ciuita-
tis fore meliores, persoluto factis digno supplicio,
perditum cupiunt, & hoc à diis immortalibus votis
exoptant: cum quibus ego vnà vota facio, vt patri-
am conseruent, quàm in periculo versari video sa-
lutis, liberûm, vxorum, existimationis, bonorum
cæterorum omnium. Quid enim dicemus, Athenie-
nses, ad eos qui circumstant, egressi prætorio, si,
quod absit, istius præstigiis fueritis decepti? quibus
quisque vestrûm oculis, domum reuersus, patrios
lares audebit intueri? Si & proditorem, qui primus
in suas ædes intulit aurum ex corruptela acceptum,
absolueritis: & id concilium, quod apud omnes
mortales grauissimum habetur, nihil veri vel ex-
quirere vel inuenire statueritis? Quam verò (cogi-
A periculo patriæ.
tate ipsi vobiscum) quam spem habituri sumus, si
quod periculum patriam inuaserit, vbi munerum
contra patriam acceptationem tutam feceritis: id
verò concilium, cui patriæ salus in eiusmodi peri-
culis committitur, autoritate priuaueritis? Quid
verò (ponamus enim hæc) si ex decreto Demo-
sthenis missis legatis Alexander aurum ab Harpalo
in nostram regionem allatum repetiuerit: & præ-
ter factum iam senatus indicium seruos ad vos mi-
serit, qui nunc ad eum se contulerunt: atque ex iis
postulari vos audire veritatem: quid per Deos di-
cturi sumus? Tu bellum scilicet decernes Demo-
sthenes, quando superiora quoque bella ritè admi-

χὼν τ' ζημίας ὁ λαβὼν, ωδ' ἀδίκημα γρ(ά)ψ) τοῖς ἄλλοις·
ἢ δεκαπλοῦ τ' ἐξ ἀρχῆς λήμματος τὸ τίμημα τῷ δώ-
σειν, ἵνα μὴ λυσιτελὲς ἦ τοῖς τὰ τοιαῦτα τολμῶσι πιεῖν. ἢ τοῦτο
μὲν οὐκ ἐπιχειρήσεις, λέγειν, ὅτι ἡ τῷ πρεσβυτέρων ἐπιφαν-
θέντων ὑπὸ τῆς βουλῆς, τοῖς μὲν ἄλλοις ὡμολογημένα
συμβέβηκεν, ἀξιόπιστον εἶ) τ' δ βουλῆς ζήτησιν. σοὶ δ' μόνῳ
τοῖς παρ' ὑμῶν λυσαντῶν; ἀλλὰ μόνοις σὺ τῷ πώποτε ἀ-
ποφασμένων, ἠξίωσας ἐκὼν σεαυτῷ τούτοις κεῖται κὴ
ζητητὰς γρ(ά)ψαι. κὴ ἔγραψας κ' σαυτῷ τὸ ψήφισμα· καὶ τ'
δῆμον ἐποίησω μάρτυρα τῷ ὡμολογεμένων· ὁρισάμενος
σεαυτῷ ζημίαν εἶ) θάνατον, ἐὰν ἀποφύγῃ ἡ βουλὴ τῷ
χρημάτων εἰληφότά τι τῷ εἰς τ' χώραν ὑπὸ ἁρπάλου κο-
μισθέντων· ἀλλὰ μικρῷ πρότερον ἔγραψας σὺ, ὦ δημίσθε-
νες, κ' πάντων τούτων κὴ τῷ ἄλλων ἀθηναίων, κυρίαν εἶ)
τ' ἐξ ἀρείου πάγου βουλὴν, κολάσαι τ' ωδ' παρὰ τοὺς νόμους
πλημμελοῦντα, χρωμένην τοῖς πατρίοις νόμοις· κὴ παρέ-
δωκας σὺ κὴ ἐνεχείρισας τ' πόλιν ἅπασαν ταύτῃ, ᾗ σὺ αὐ-
τὸς φήσεις ὀλιγαρχικὴν εἶ)· κὴ τεθνᾶσι κ' τὸ σὸν ψήφι-
σμα δύο τῷ πολιτῷ, πατὴρ καὶ υἱὸς ωδ' παραδοθέντες τῷ
ὑπὸ τῷ ὀρύγματι· ἐδέθη τῷ ἀρ' ἁρμοδίου γενόμενον εἰς
κ' τὸ σὸν πρόσταγμα. ἐφρέβλωσαν αὐτίφωντα κὴ ἀπέκ-
τειναν οὗτοι τῇ τῆς βουλῆς ἀποφάσει πειθόμενοι· ἐξέβα-
λες σὺ ἀρχῖνον ἐκ τῆς πόλεως ὑπὸ πρόδοσίαν, κ' τὰς τῆς
βουλῆς ἀποφάσεις, κὴ τιμωρίας. κ' ὃ σαυτὸ, καὶ ταῦτα
γράψας ὁ αὐτὸς τὸ ψήφισμα ἀπυρρῖς; καὶ ποῦ ταύτα δί-
καια, ἢ νόμιμά ὅστι· * μάρτυρομαι τὰς σεμνὰς θεὰς πάν-
δρεις ἀθλιωτάτοι, κὴ τ' τόπον ὃν ἐκεῖναι κατέχουσι, καὶ τοὺς ἥ-
ρωας τοὺς ἐγχωρίους, καὶ τ' ἀθηνᾶν τὴν πολιοῦχα, κὴ τοὺς
ἄλλους θεούς, οἳ τ' χώραν καὶ τὴν πόλιν ἡμῖν εἰλήχασιν.
ὅπ τ' δήμου ωδ' ἀγαθὸν ὑμῖν οὐκ ἐπιμορήσαθε τὸν
εἰληφότα τι κ' τῆς παρίδος· τὸν λελυμασμένον καὶ ἐφ-
θαρκότα τὴν τῆς πόλεως δυσαιμονίαν· τὸν ωδικεχερα-
κωμένῳ ωδ' ἀδικοῦντα τ' παρίδα, ταῖς αὐτῷ συμβουλίαις· ὃν οἱ μὲν ἐχθροὶ κὴ κακόνοι τῆς πόλεως ζῶν ἠβούλοντο, συμφορᾶν ἡγούμενοι τῆς πόλεως εἶν· ὅσοι δ' εὖνοι τοῖς ἡμετέροις ωφελήμασι, κὴ μεταπεσούσης τῆς τύχης, ἐλπίζουσιν ὅτι τὸ βέλτιον αὖ τὰ τῆς πόλεως ωφελήματα ἐλθεῖν, τὴν ἀξίαν δίκην δόντα τῷ πεπραγμένων, ὀλωλέναι βούλονται, κὴ ταῦτ' εὐχονται τοῖς θεοῖς· εἰς καιρὸν συμβαλλόμενον καλῶ, σῶσαι τ' παρίδα, κινδυνεύουσαν ἐρῆν ὑπ' σωτηρίας, ὑπ' παίδων, ὑπ' γυναικῶν, ὑπ' δόξης, ὑπ' τῷ ἄλλων ἀγαθῶν ἁπάντων. τί δ' ἐρεῖ μοι ὦ ἀθη-
ναῖοι ωδὸς τοὺς ωδιεσηκότας, ἐξελθόντες ἐκ τε δικαστη-
ρίου, ἐὰν) ὃ μὴ γένοιτο) ωδαρεθῆτε ὑπ' τ' τούτου γρα-
φῆς; τίσιν ὀφθαλμοῖς ἕκαστος ὑμῶν τῷ παρῴαν ἐσίαν
οἴκαδε ἀπελθὼν ἰδεῖν τολμήσειεν, ἀπολελυκότες μὴ
τὸν προδότῃ, τὸν ωφῶτον εἰς τὸν * ἴδιον εἰσενεγκάμε-
νον τὸ δεδωρημένον χρυσίον, κατεγνωκότες δὲ μηδὲν
ἀληθὲς μὴ ὃ ζητεῖν μήθ' ὁρίσασθαι τὸ ωδὲ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις εἶ) σεμνότατον νομιζόμενον σωτήριον; τίνας δὲ ὦ ἀ-
θλιωτάτοι (σκοπεῖτε γὰρ ωδὸς ὑμᾶς αὐτούς) τίνας ἐλπίδας
ἕξομεν, ἐὰν κίνδυνός τις καταλάβῃ τὴν πόλιν, τὸ μὲν
δῶρα λαμβάνειν κ' τῆς παρίδος, ἀσφαλὲς εἶ) πεποιη-
κότες· τὸ δ' τὴν φυλακὴν ἔχον σωτήριον τῆς πόλεως ἐν
τοῖς τοιούτοις κινδύνοις, ἀδόκιμον καθεστήσαντες; τί δὲ
(πῶμεν γὰρ ταῦτα) ἐὰν κ' τὸ ψήφισμα, τὸ δημοσθένους, ἀπαιτῇ πέμψας ἡμᾶς ἀλέξανδρος τὸ χρυσίον, τὸ κο-
μισθὲν εἰς τὴν χώραν ὑπὸ ἁρπάλου, κὴ ωδὸς τῷ ψηφίσμα τὴν τῆς βουλῆς ἀποφασιν, ζεὺς * πάντας καταπέμψῃ
ωδὸς ἡμᾶς, ζεὺς νὴν ὡς ἑαυτὸν ἀπεκομισμένους· κὴ τούτων ἀξιοῖ πιθανὸς τ' ἀληθῆ ὑμᾶς. ωδὸς θεῶν ὦ ἄνδρες
τί ἐ-

τὶ ἐρεῖμὴ γράφεις σὺ δημόσθενες πολεμεῖν ἡμᾶς, ἐπειδὴ
κὴ τοὺς πρότερον πολέμους καλῶς διώκησας; κὴ πότερόν
ἐστι δικαιότερον, αὐτὰ ταῦτα δόξῃ κὴ τοῖς ἄλλοις ἀθηναίοις,
εἰς τὸν πόλεμον ὑπάρχειν μὴ τῷ ἄλλων καὶ τὸ σῶμά σοῦ
χρυσίον ἢ τοῖς μὲν ἄλλοις ἀπὸ τῶν ἰδίων κτημάτων, ἕκαστον
εἰσφέρειν κὴ καταχωνδύειν τὸν ἴδιον κόσμον τῶν γυναικῶν,
κὴ τὰ οἰκόπεδα, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ἀναθήματα
τῶν θεῶν, ὥσπερ ἔφηθα σὺ γράψων, αὐτὸς εἰσενεγκὼν πεν
τήκοντα δραχμὰς, ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς ἐν πειραιεῖ, κὴ τῆς ἐν
ἄστει; τοσοῦτον γὰρ κῆ τιλὼ προτέραν εἰσφορὰν εἰσενεγ-
κὼς, εἴκοσι τάλαντα ἔχεις. ἢ πολεμεῖν μὲν οὐ γράφεις· ἀ-
ποδιδόναι δ' κῆ τὸ γεγραμμένον ὑπὸ σοῦ ψήφισμα κε-
λεύεις ἀλεξανδρῳ τὸ κεκομισμένον χρυσίον; ἀκούω ὑπὲρ
σοῦ τὸν δῆμον ἀποδιδόναι δεήσει. κὴ ποῦ ἔστ' ὀρθὸν δίκαιον,
ἢ κοινὸν, ἢ δημοτικὸν, τοὺς μὲν ἐργαζομένους, εἰσφέρειν, σὲ
δ' ἀρπάζειν; κὴ τοὺς μὲν φανερὰν κεκτῆσθαι τιλὼ οὐσίαν, καὶ
ἀπὸ ταύτης εἰσφέρειν· σὲ δ' πλείω ἢ πεντήκοντα κὴ ἑκατὸν
τάλαντα. τὰ μὲν, ἐκ τῶν βασιλικῶν, τὰ δ', ἐκ τῶν ἀλεξάν-
δρου χρημάτων εἰληφότα, μηδὲν φανερὸν ἐν τῇ πόλει κεκ-
τῆσθαι· ἀλλὰ διεσκεδάσθαι πρὸς τὸν δῆμον, ὡς οὐ πισ-
τεύοντα τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις; κὴ τοὺς μὲν νόμους προ-
λέγειν τῷ ῥήτορι κὴ τῷ στρατηγῷ, τὸ μὲν δὴ τοῦ δήμου πίστιν
ἀξιοῦν λαμβάνειν, παιδοποιεῖσθαι κὴ τοὺς νόμους· γιλὼ
ἐντὸς ὅρων κεκτῆσθαι· πάσας τὰς δικαίας πίστεις μὲν δι-
καιοτέλμυον, οὕτως ἀξιοῦν προεστάναι τοῦ δήμου· σὲ δὲ
τὸ παρὸν ὠνῆ γιλῶν πεπρακέναι, τοὺς δ' οὐ γεγυμνασμένους ἡμεῖς
σαυτοῦ προστοιεῖσθαι μὲν δὴ τοῖς νόμοις, τῶν δ' ἐν τῷ κείσε-
σιν ἕνεκα γνομένων ὅρκων; διατάττειν δ' ἄλλοις στρατεύε-
σθαι, λιπόντα αὐτὸν τὸν κοινὸν τάξιν. ὦ ἀθλιώτατοι, μέν τί
οἴεσθε τὰς πόλεις τοτὲ μὲν, εὖ, τοτὲ δ', φαύλως πράττειν;
παρ' οὐδὲν εὑρήσετε ἄλλο, πλὴν τοὺς συμβούλους, κὴ τοὺς
ἡγεμόνας. διαβλέψατε γὰρ ὅτι τὴν θηβαίων πόλιν· ἐχρῆτο
πόλις· ἐχρῆτο μεγίστη, καὶ πάντων τυχοῦσα ἡγεμόνων κὴ στρα
τηγῶν; ἅπαντες ἂν ὁμολογήσαιμεν πρεσβύτεροι, παρ' ὧν
περ κἀγὼ τοὺς λόγους ἀκούων ἐρῶ, ὅτε πελοπίδας, ὡς φα-
σὶν, ἠγεῖτο τοῦ ἱεροῦ λόχου, καὶ ἐπαμεινώνδας ἐστρατήγει,
κὴ οἱ μὴ τύποτε· τότε τιλὼ ἐν λεύκτροις μάχῃ ἐνίκη-
σεν ἡ τῶν θηβαίων πόλις τότε εἰς τὸ ἀπόρθητον νομιζομέ-
νων εἶ) λακεδαιμονίων χώραν εἰσέβαλον. κατ' ἐκείνους
τοὺς χρόνους, πολλὰ κὴ καλὰ διεπράξαντο ἔργα· μεσή-
νην τε ἔκτισαν ἔτει κατώκισαν· ἀρκάδας, αὐτονόμους
ἐποίησαν· ἔνδοξοι δὲ πᾶσιν ἦσαν. πότε δ' αὖ τοιοῦτον
τοῦ πεινᾶν κὴ τὸ φεύγειν μᾶλλον ἀνάξια διεπράξαντο; ὅτ' ἐ-
δωροδόκει μὲν λαμβάνων χρήματα δὲ τὸ φιλίππου τι-
μόλαος ὁ τούτῳ φίλος· ὅτε τοῖς ξένοις τοῖς εἰς ἄμφισσαν
συλλεγεῖσι, πρόξενος ὁ προδότης ἐγένετο· ὅτε νεμέων τὸ
φάλαγγος κατεσάθη θεαγένης, ἄθεμπος ἀτυχὴς, κὴ δω-
ροδόκος, ὥσπερ σθεῖς. τότε δὲ τῆς γε αἰθεώπους, οἷς εἶ-
πον, ἅπασα ἡ πόλις μὴ τῶν ἑλλήνων ἁπάντων ἀπώλετο
κὴ συνδιεφθάρη. οὐ γὰρ ψευδὴς ὅστιν, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀλη-
θὴς, τὸ τοὺς ἡγεμόνας αἰτίους ἁπάντων γίνεσθαι, καὶ τῶν ἀ-
γαθῶν, κὴ τῶν ἐναντίων τοῖς πολίταις, θεωρήσατε δὴ πά-
λιν κὴ ὅθεν ἡ μετέρας πόλεως, ἐπ' αὐτὸν ἔρον ἐξετάσαν-
τες πότε ἡ πόλις ἡμῶν μεγάλη ἔνδοξος δὲ τοῖς
ἕλλησι, κὴ τῶν προγόνων ἀξία, μετάγε τὰς ἀρχαίας ἐκεί-
νας πράξεις. ὅτε κόνων, ὡς οἱ πρεσβύτεροι λέγουσιν, ἐνί-
κησε τιλὼ ἐν κνίδῳ ναυμαχίαν. ὅτε ἰφικράτης αἱρεῖλε τὴν λακεδαιμονίων μόραν· ὅτε χαβρίας ἐν νάξῳ καὶ ναυμάχη
σε τὰς λακεδαιμονίων ἔμπρεις. ὅτε τιμόθεος τὴν κερκύρᾳ ναυμαχίαν ἐνίκησε. τότε, ὦ ἀθλιώτατοι, τότε, οἱ μὲν πρό-
τερον ὄντες λαμπροὶ διὰ τοὺς ἡγεμόνας λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑπὸ τοῖς ἐκείνων ἤθεσι τραφέντες, ταπεινοὶ πρὸς

A nistrasti? Vtrum porrò æquius est, si idem cæteris etiam Athenien sibus visum fuerit, nos habere præter cætera etiam id aurum quod penes te est, ad bellum: an vt alij, de suis quisque possessionibus, tributum conferant, & mundum muliebrem conflent, & pocula, & omnia nostræ ditionis donaria (id quod tu in decreto tuo posuisti) cum ipse de ædibus in Piræeo atque in vrbe tuis quinquaginta drachmas contuleris? Cum enim priore exactione tantum pependeris: viginti talenta habes. An verò bellum non decernes, sed ex decreto tuo allatum aurum Alexandro reddi iubebis? ergo pro te reddere populum oportebit. Atqui vbi istud iustum aut æquum aut populare est, vt ij qui opus faciunt, conferant: tu rapias? vt alij manifestas opes possideant: tu cum vltra centum quinquaginta talenta, partim ex Persicis, partim ex Alexandri negotiis acceperis, nihil manifesti in vrbe possideas, sed tuas opes à populo remoueris, vt qui actis tuis diffidas? Cum leges & oratori & imperatori edicant, si fidem à populo haberi sibi velit, vt liberos suscipiat, & fundum intra limites possideat, & omnibus æquis pignoribus depositis, sic demùm præesse populo instituat: vt tu patrios fundos vendideris, & non natos tibi liberos contra leges adoptes? propter ea sacramenta quæ in iudiciis exiguntur, vt alios militare iubeas, cum communes ipse ordines deserueris? Qua de causa putatis, Athenienses, vrbes aliàs secundis rebus, aliàs aduersis vti? nihil reperietis aliud, quàm senatores & imperatores. Intuemini Thebanorum ciuitatem. fuit vrbs, fuit maxima, duces nonnullos & imperatores habuit. Omnes sanè fatentur seniores, è quibus vt ego hæc quæ refero, audiui. Cùm Pelopidas, vt aiunt, sacræ cohortis dux esset, & Epaminondas imperator, eorúmque collegæ: tum Leuctricam pugnam vicit vrbs Thebanorum: tum in agrum Lacedæmoniorum, qui vastari posse non putabatur, impressionem fecerunt: illis temporibus multa egregia facinora ediderunt: Messenam quadringentesimo anno post excidium instaurarunt: Arcades in libertatem vindicarunt: apud omnes gloria floruerunt. Quando rursus humiliter, & non vt eorum animi magnitudinem decebat, se gesserunt? Cum munera captaret: ac pecuniam acciperet à Philippo Timolaus, istius amicus: & peregrinis militibus aduersus Amphissam conscriptis Proxenus proditor ille præfuit: cum dux phalangis creatus esset Theagenes, homo infelix & corruptus vt iste. Tum per tres homines quos dixi, vniuersa ciuitas vnà cum Græcis omnibus periit atque interiit. Neque enim falsum, sed nimis verum est, duces causam esse ciuibus omnium & bonorum & aduersorum. Spectate idem in nostra quoque ciuitate, eodémque modo inquirite. Vrbs nostra quando fuit magna & illustris apud Græcos, & digna maioribus post antiqua illa facinora? cum Conon, vt seniores nouerunt, nauali ad Cnidum prælio vicisset: cum Iphicrates Lacedæmoniorum legionem cæcidisset: cum Chabrias Lacedæmoniorum triremes ad Naxum superasset: cum Timotheus nauali pugna Corcyræ victor extitisset. Tum, Athenienses, tum Lacedæmonij, qui prius ob duces splendidi fuerant, illorúmque moribus educati: humiles ad vrbem nostram venerunt, salutem à maio-

Admirè Demosthenis beneuolentiam & fiduciâ erga populum: & tales magistratus perniciosos esse ciuitatibus exemplis, ostendit.

ribus noſtris expetentes : populus autem ab illis abrogatus, per eos qui tum ciuitati noſtriæ conſulebant, iterum dux Græcorum factus eſt: iare opinor. quippe qui & tales duces eſſet nactus, quales modò dixi: & ſenatores haberet Archinum & Cephalium Colyttenſem. Sola enim hæc & ciuitatis & gentis ſalus eſt, habere gubernatores bonos, & ſenatores cordatos. Quamobrem Athenienſes hæc vos intuentes & conſiderantes, decet non mehercule diutius Demoſthenis ſordes & infelicitatem perpeti, neque in eo ſpem habere ſalutis, aut putare vos penuria bonorum virorum & cordatorum ſenatorum laboraturos: ſed ſumpta maiorum veſtrorum iracundia, eo, qui euidenter compertus eſt peculatus & proditionis, qui pecuniis in vrbem allatis non abſtinet, qui in grauiſſimas calamitates vrbẽ conIecit, occiſo, Græciæ peſtem vrbe exterminare, ac pati fortunam vrbis immutari, atque expectare, ſi hæc fiant, fore vt melius cum republica agatur. Audite, Athenienſes, illud etiam decretum ſcriptum à Demoſthene, quod, turbata republica poſt Chæronenſem pugnam, fecit popularis iſte: & oraculum quod allatum eſt Dodona, à Dodonæo Ioue. Perſpicuè namque vobis olim prædixit, cauendos eſſe duces & ſenatores. Recita oracu lum in primis. Oraculum. Recita ergo pulchrum decretum iſtius. Decreti pars. Popularis nimirum eſt, qui ſe, nempe virum fortem & animoſum, inter armatos referat, quos verò ciuium ipſe improbarit, ad opus faciendum abire iubeat, & ſi quid aliud ipſi factu commodum videatur, id ſcribat eſſe faciendum. Recita reliqua. Reliquum decreti. Auditis iudices, abire iubet decretum delectos legatos. Poſtquam autem iſte audiuit, poſt Chæronenſem pugnam, Philippum in agrum noſtrum impreſſionẽ facturum: ipſe ſibi legationem decreuit, vt ex vrbe aufugeret: octo talentis publicæ pecuniæ conuaſatis, nullaque habita ratione inopiæ tum vrgentis: cum cæteri omnes de ſuo largirentur ad tuendam ſalutem noſtram. Talis eſt conſiliarius iſte veſter: ac duas has ſolas peregrinationes per omnem ætatem ſuſcepit, poſt pugnam, cum ex vrbe aufugit, & nunc ad Olympiam, poſteaquam cum Nicanore, fretus feſti ſolennitate, colloqui voluit. Conſultum profectò fuerit, huius fidei vrbem credere, & committere vos periculum adituros: qui quando cum reliquis contra hoſtes pugnandum fuit, ordinibus deſertis domum refugit: quando autem domi pugnandum fuit, vnà cum cæteris ipſe ſuo ſuffragio legatus deſignatus exceſſit, atq; ex vrbe aufugit. Cum porrò legatio de pace obeunda eſſet, negauit ſe vel altero pede vrbe exceſſurum. Cum autem Alexander exules reuocare diceretur, & Nicanor Olympiam veniſſet: legatum ſacrificulum ſenatui ſeſe obtulit. Talis iſte eſt: in prælijs cuſtos ędium: inter eos qui domi manent, legatus: inter legatos fugitiuus eſt. Recita etiam decretum de inueſtigatione pecuniarũ, quod retulit Demoſthenes ſenatui Areopagitico de ſeſe & vobis: vt iis inter ſe collatis, videatis Demoſthenis deſperationẽ. Decretum. Tũne iſtud ſcripſiſti Demoſthenes? ſcripſiſti, inficias ire non potes. Data eſt ſenatui authoritas ex edicto tuo? data eſt. Perempti ſunt homines ciues? perempti ſunt. Ratum contra illos decretum tuum fuit? refragari nullo modo potes. Age

Iterum cõcitat iudices.

Demoſthenem vt ignauũ & proditorẽ perſtringit

Demoſthenem iterum decreto ſuo vrget.

A τὴν πόλιν ἡμῶν ἦκον, δεόμενοι τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων ἐπὶ σωτηρίᾳ. ὁ δ' καταλυθεὶς ὑπ' ἐκείνων δῆμος, ὅτε τοὺς τότε ἡγουμένους παρ' ὑμῖν συμβούλους· πάλιν ἡγεμόνων ἐπὶ Ἑλλήνων· δικαίως οἶμαι, στρατηγῶν μὲν τοιούτων τετυχηκὼς, οἷον εἶπον ἀρτίως· συμβούλους δ' ἔχων ἀρχίνον, καὶ κέφαλον τοὺς κολυττέα. μία γὰρ αὕτη σωτηρία καὶ πόλεως καὶ ἔθνους ἐστὶ, τὸ χρῆσθαι ἀνδράσιν ἀγαθοῖς, καὶ συμβούλοις σώφροσιν τυγχάνειν. διόπερ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεῖ ταῦθ' ὑμᾶς ὁρῶντας, καὶ λογιζομένους, μὴ μακρὸν τοῦ πλείω χρόνον τῆς δημοσθένους δωροδοκίας καὶ ἀτυχίας κοινωνεῖν, μηδ' ἐν τούτῳ τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἔχειν, μηδὲ οἴεσθ' ἐπορήσειν ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ συμβούλων σώφρονων· ἀλλὰ τοῦ μὲν χρόνου λαβόντας ὁρμὴν, τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπτειν εἰλημμένον καὶ χρόνου τοῦ νῦν ἀπορύμενον τοῦ εἰς τὴν πόλιν ἀφικνουμένων χρημάτων τοῦ εἰς τὰς δεινοτάτας ἀτυχίας ἐμβεβληκότος τὴν πόλιν τοῦ τῆς Ἑλλάδος ὅλεθρον ἐπιτείνοντας, ἐξέλεσθαι ἐκ τῆς πόλεως ποιῆσαι, καὶ μεταβαλέσθαι τοῦ τῆς πόλεως τύχην ἅπασαν· καὶ χρῆσθε πᾶσι, τούτων ἡγουμένοις βέλτιον χρήσειν. ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κείνου τοῦ ψηφίσματος, τοῦ γραφέντος ὑπὸ δημοσθένους· ὃ, τεταραγμένης τῆς πόλεως μετὰ τὴν ἐν χαιρωνείᾳ μάχην, ἔγραψεν ὁ δημοτικὸς οὗτος καὶ τῆς μανδρείας, τοῦ ἐλθούσης ἐπὶ δωδώνης, παρὰ τοῦ διὸς τοῦ δωδωναίου, σαφῶς γὰρ ὑμῖν πάλαι προείρηκε φυλάττεσθαι τοὺς ἡγεμόνας, καὶ τοὺς συμβούλους, λέγει τῷ μανδρείαν πρῶτον Μανδρεία. Λέγε δὴ τὸ καλὸν ψήφισμα τοῦτου. Ψηφίσματος μέρος. Δημοτικός γε, ὁ δρατάπτων, ἑαυτὸν μὲν ἐπιδεδὴ ἀνδρεῖος καὶ εὔψυχός ἐστιν, ἐν τοῖς ὅπλοις μένειν· οὓς δ' ἂν αὐτὸς ἀποδοκιμάσῃ τῆς πολιτείᾳ, δῆτα τὰ ἔργα ἀπέναι. καὶ ἐάν τι ἄλλο τούτῳ δόξῃ ὄφελος εἶναι, τοῦτο ποιεῖν. λέγε τὰ λοιπά. Τὸ λοιπὸν τοῦ ψηφίσματος. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀπέναι φησὶ τὸ ψήφισμα τὰς ἡρημένας πρεσβείας. ἐπειδὴ ἦκου σε μὲν τῷ μάχῃ τὴν ἐν χαιρωνείᾳ, φίλιππον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν μέλλειν εἰσβάλλειν. αὐτὸς ἑαυτὸν πρεσβευτὴν καταστησάμενος, ἵν' ἐκ τῆς πόλεως ἀποδραίη· συσκευασάμενος τῆς διοικήσεως ὀκτὼ τάλαντα, οἰ δὲν φεύγοντος τοῦ τότε παρούσης ἀπορίας· ὅμως οἱ ἄλλοι πάντες ἐκ τῶν ἰδίων ἐπεδίδοσαν εἰς τὴν μετέραν σωτηρίαν. τοιοῦτος ὑμῖν ὁ σύμβουλος, καὶ δύο ταύτας μίνας ἐν ταῖβίῳ δημοσθένης πεποίηται ἀποδημίας κατὰ τὴν μάχην, ὅτε ἀπεδίδρασκεν ἐκ τῆς πόλεως· καὶ νῦν εἰς ὀλυμπίαν, ἐπεὶ νικάνορι δὲ τοῦ ἀρχιθεωρίας ἐν τυχεῖν ἐβούλετο. ἀξιόν γε τούτῳ παραπλησθῆναι τὴν πόλιν, καὶ ὅπως ἔφαγ κινδυνεύειν μέλλοντας, ὅς, ὅτε μὲν ἔδει μάχεσθαι μετὰ τῶν ἄλλων τοῖς πολεμίοις, λιπὼν τὴν τάξιν, ᾤχετο ἀπιὼν οἰκαδε· ἐπειδὴ δ' ἔοικεν οἴκοι κινδυνεύειν μετὰ τῶν ἄλλων· πρεσβευτὴν αὐτὸς αὑτὸν μεταλλόμενος, ᾤχετο ἐκ τῆς πόλεως ἀποδρᾶς. ἐπειδὴ δ' πρεσβεύειν ἔδει περὶ εἰρήνης· οὐκ ἂν ἔφασκεν ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθεῖν, οὐδὲ τὸν ἕτερον πόδα. ἐπειδὴ δ' τοὺς φυγάδας ἀλέξανδρον ἔφασαν κατάγειν, καὶ νικάνωρ εἰς ὀλυμπίαν ἦκεν ἀρχιθέωρον αὐτὸν ἀπέδωκε τῇ βουλῇ. τοιοῦτος ἐστὶν, ὃν μὲν ταῖς πράξεσιν, οἰκουρός. ὃν δ' τοῖς οἴκοι μένουσι πρεσβεύτης, ὃν δ' τοῖς πρεσβευταῖς, δραπέτης ἐστί. λέγε δὴ καὶ τὸ περὶ ζητήσεως τοῦ χρημάτων ψήφισμα, ὃ ἔγραψε δημοσθένης τῇ ὀξ ἀρείᾳ πάγου βουλῇ, περὶ αὐτοῦ τε καὶ ὑμῶν ἵνα παράλληλα θεωρήσαντες, εἰδῆτε τῷ δημοσθένους διάνοιαν. Ψήφισμα. Ἔγραψας σὺ τοῦτο δημόσθενες; ἔγραψας, οὐκ ἔστιν αἰτιᾶσθαι. ἐβούλετο ἡ βουλὴ κυρία πρεσβεύειν; ἐβούλετο, πεῖσαι τοῦ πολιτοῦ ἄφρας; πεῖσαι. κύριον ἦν τὸ σὸν ψήφισμα κατ' ἐκείνων, ἀδυνάτον αἰτιᾶσθαι. λέγε δὴ πάλιν, ὁ δημοσθένης

σθένης κ᾽ δημοσθένους ἐγράψε. σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες. εὗρηκε δημοσθένη. τί δεῖ πολλῶν λόγων; ἀποφέρει, ὦ ἀθηναῖοι. τὸ μὲν τοίνυν δίκαιον ἵν᾽ ὑφ᾽ ἑαυτὸ κείμενον, ὅπως ἀποθνήσκειν. ἐπειδὴ δ᾽ εἰς τὰς ὑμετέρας ἥκει χεῖρας, τοῖς ὑπὲρ τοῦ δήμου συνειλεγμένοις κ᾽ τοῖς ὁμωμοκόσι πείθεσθε τοῖς νόμοις, & τοῖς τοῦ δήμου ψηφίσμασι, τί ποιήσετε; σκοπεῖσθε τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς δυσέβειαν, καὶ τὰ σαφῆ πᾶσιν ἀνθρώποις δίκαια νομιζόμενα; μὴ, ὦ ἀθηναῖοι, μὴ. αἰσχρὸν γὰρ κ᾽ δεινὸν, ἑτέροις μὲν ὑπὸ τοῦ δημοσθένους ψηφισμάτων, οὐδὲν ὄντας τούτοις χείρους, οὐδὲ τοσαῦτ᾽ ἠδικηκότας ὅσα περ ἐκεῖνος, ἀπολωλέναι· τοῦτον δ᾽ καταφρονοῦντα ὑμῶν κ᾽ τῶν νόμων, ἀπιμώρητον σκιεῖσθαι ἐν τῇ πόλει, αὐτὸν ὑφ᾽ ἑαυτὸν, κ᾽ τῶν ψηφισμάτων ὧν ἔγραψεν ἐναντιούμενον. τοῦτο τὸ συνέδριον, ὦ ἀθηναῖοι, καὶ ὁ αὐτὸς τόπος καὶ ταὐτὰ τὰ δίκαια, ὁ αὐτὸς ῥήτωρ, ἐκείνοις τε αἴτιος ἐγένετο τῶν συμβάντων κακῶν, καὶ τῷ αὐτῷ νεὼ συμβησομένων· ἐπέτρεψεν ὁ αὐτὸς οὗτος ἐν τῷ δήμῳ συνεδρίῳ τούτῳ κρῖναι σκιεῖσθαι, μάρτυρας ὑμᾶς πεποιημένος· ἔθετο συνθήκας μετὰ τοῦ δήμου, γράψας τὸ ψήφισμα καθ᾽ ἑαυτὸν σκοπεῖτε μὴ τὴν μητέρα τῶν θεῶν, ἢ πάντων τῶν ἐν τοῖς γράμμασι δικαίων φύλακι τῇ πόλει καθέστηκε. διὸ κ᾽ οὐκ ὅσιον ὑμῖν ὑπολαβεῖν ταύτας ἀκύρους ποιεῖν οὐδὲ τοῖς θεοῖς ὁμωμοκόσι σκιεῖσθαι ταύτης τῆς κρίσεως, τὸν αὐτὸν τῶν θεῶν σκοπὸν ἔσεσθαι ἐναντίαν τοῖς ψηφισμασιν ἐνέσεσθαι. κρίνει ποσειδῶν ἀποτυχὼν τοῖς ὑπὲρ ἁλιρρόθιον σκοπὸς ἄρη ὀμωμόκοσι συνέμενεν· αὐτὰ αἱ σεμναὶ θεαὶ τῇ σκοπὸς ὁρίσθω ἐν τούτῳ τῷ συνεδρίῳ κρίσει ὀμωμόκοσι, καὶ τῇ τούτου ἀληθείᾳ συνοίκους ἑαυτὰς εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον κατέσησαν. ὑμεῖς δ᾽ τί ποιήσετε οἱ πάντων εὖ φάσκοντες δυσσεβέστεροι; τὴν τοῦ συνεδρίου γνώμην ἄκυρον καταστήσετε τῇ δημοσθένους ἐπακολουθήσαντες πονηρίᾳ; κ᾽ ἐὰν σωφρονῆτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐ γὰρ σκιεῖ μικρῶν οὐδὲ τῶν τυχόντων ἐν τῇ τήμερον ἡμέρᾳ δικάζετε· ἀλλὰ σκιεῖ σωτηρίας τῆς πόλεως ἁπάσης. κ᾽ σκοπὸς τούτοις, σκιεῖ δωροδοκίας ἔθος πονηροῦ, καὶ σκιάγματος ἀλυσιτελοῦς, καὶ πάντας ἀνθρώπους ἀπολωλεκότος. εἰ μὲν οὖν καθόσον ἐστὶ δυνατὸν ἐκβαλεῖτε ἐκ τῆς πόλεως καὶ παύσετε τοὺς ῥᾳδίως καθ᾽ ὑμῶν χρήματα λαμβάνοντας· σωθησόμεθα θεῶν βουλομένων· εἰ δ᾽ ὅπως ἐρεῖτε τοῖς ῥήτορσι πωλεῖν ὑμᾶς αὐτοῖς· σκιεῖ δὲ ἔσεσθε τὴν πόλιν ἀνάξιαν ἀπεῖναι τῶν τούτων. ἔγραψεν αὐτὸς ἐν τῷ δήμῳ δημοσθένης ὡς δικαίου τὸ σκῆμα τοῦ ὄντος, φυλάττειν ἀλεξάνδρῳ τὰ εἰς τὴν ἀττικὴν ἀδικήματα μὴ ἁρπάζοντα χρήματα. οὕτως ἦν, ὦ ἄνδρες. εἰπέ μοι φυλάξω μὲν, ἐὰν σὺ μὲν εἴκοσι τάλαντα λαβὼν ἔχῃς ἑβδομήκοντα· ἕτερος δ᾽ πεντεκαίδεκα; δημάδης δ᾽ ἑξακισχιλίοις χρυσοῦν στεφάνους; ἕτεροι καὶ ὅσα δή ποτε ἀποφασκόμενοι εἰσὶ, τέτταρα γὰρ τάλαντά ἐστι καὶ ἑξήκοντα ἢ δὴ μύρια μύρια * ὧν οἴεσθε τὴν αἰτίαν τούτοισιν ἀναθεῖναι; & πότερα κάλλιόν ἐστι, σκοπὸς δ᾽ δικαιότερον, ἅπαντ᾽ ἐν τῷ κοινῷ φυλάττεσθαι, ἕως ἂν τι δίκαιον ὁ δῆμος βουλεύσῃ δ᾽. ἢ τοὺς ῥήτορας, καὶ τῶν στρατηγῶν ἐνίους δυσπαικότας ἔχειν; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τὸ μὲν ἐν τῷ κοινῷ φυλάττειν, ὡς ἁπάντων ὁμολογούμενον εἶ δίκαιον· τὸ δ᾽ τούτοις ἔχειν, μηδὲν ἂν εἰπεῖν ὡς ἔστι καλῶς ἔχον. Πολλοὶς δ᾽ ἔστ᾽ ἐρεῖ καὶ παντοδαποὺς λόγους, ὦ ἄνδρες, καὶ οὐδὲ πώποτε τοὺς αὐτοὺς· ὁρᾶ δ᾽ ὑμᾶς τὰ ἅπαντα χρόνον, ἐλπίσι κεναῖς καὶ ψευδέσι λόγοις ἐξηπατημένους ὑφ᾽ ἑαυτῶν· καὶ μέχρι τούτου μηνυόντας τὰς ὑποχέσεις. μέχρις ἂν ῥηθῶσιν. εἰ μὲν ἔν ἔτι δεῖ τὴν πόλιν τῆς δημοσθένους πονηρίας καὶ ἀτυχίας ἀπολαύειν, ἵνα πλέον κακοδαιμονῶμεν (οὐδὲ γὰρ ἔχω τί ἄλλο εἴπω) σκεπτέον εἴη τοῖς συμβαίνουσιν. εἰ δ᾽ ἔτι κινδυνεύομεν τὰ παρόντα, & τρὶς πονηροὺς, & δωροδόκους μισεῖν

A denuò id recita, quod Demosthenes cõtra Demosthenem scripsit, Animaduertite Athenienses. Inuenit Demosthenem: quid multis verbis est opus? detulit eum, Athenienses. Id igitur ius in seipsum statuit, vt statim occideretur. postquã autem in vestras manus venit, qui pro populo conueniistis, qui vos legibus & plebiscitis obtéperaturos iurastis, quid facietis? Negligetis Deorum immortalium religionem, & ea quæ à mortalibus omnibus sacrosãcta habentur? Absit Athenienses, absit. Turpe enim fuerit, atque iniquũ cum alij per Demostenis decreta nihilo isto deteriores, neque tot facinoribus constricti perierint: istum qui & vos & leges contemnit, indemnem in vrbe obãbulare, à semetipso & decretis suis condemnatum. Hoc consilium Athenienses, hic ipse locus, hæc iura, idem iste orator & illis autor fuit malorum illorum, & eorum quæ deinceps contingent: idem ipse pro cõcione huic cõcilio iudicium de se permisit: vobis testibus adhibitis: pactum fecit cum populo, scripto senatusconsulto contra sese, idque apud Matrem deorum deposuit: quę omnia iura in literas relata custodit reipublicæ. Quare nefas vobis erit pactum abolere: aut cum Deorum numen in hoc iudicio iuraueri-
B tis, contrarium ipsis Deorum actis ferre suffragiũ. Neptunus iudicio victus, in causa Alirrothij contra Martem, acquieuit: seueræ Deæ ipsæ apud factam in hoc concilio contra Orestem cognitionem, eiúsque veritatem habitare deinceps voluerunt. vos autem quid agetis, qui vos omniũ religiosissimos perhiberi vultis? Concilij sententiam irritam facietis, secuti Demostenis improbitatem? Non, si sapitis, Athenienses. Neque enim paruis aut vulgaribus hodie de rebus iudicatis: sed de salute totius ciuitatis. atque etiam de corruptelæ praua consuetudine & re pernicioſa, quæque mortalibus omnibus exitio fuit. Quòd si quantum potestis, vrbe eiicietis & coercebitis eos, qui temerè contra vos munera acceptant: incolumes erimus diis volentibus. Sin oratoribus permittetis, vt vos metipsos vẽdant: per vestram incuriam vrbs ab eis euertetur. Ipse Demosthenes pro concione autor fuit pecuniæ cum Harpalo in Atticam allatæ, Alexandro custodiẽdæ. Sic ergo, dic mihi vir optime, eam custodiemus, si tu priuatim viginti talenta teneas, alius quin decim, Demades sex mille stateres aureos: alij tantum, quantum ex indicio relatum est? Nam talenta sexaginta quatuor iam comperta sunt, *quorum culpam in istos conferendam censetis? Vtrum porrò honestius est, atque etiam æquius, omnia in ærario asseruari, donec populus id statuat quod æquũ
C sit: an vt oratores & ducum quidam ea direpta teneant? Ego enim existimo constare inter omnes, æquum esse vt publicè custodiantur: nemini autem rectum videri, vt ab istis teneantur. Multa iste dicet, Iudices, & varia, nec vnquam eadem. Videt enim vos omni tempore spe vana & falsis orationibus à se fuisse deceptos: & tantisper pollicitationum me minisse, dum dicuntur. Verùm si vrbem adhuc Demosthenis improbitate atque infelicitate frui oportet, vt diutius iratos deos habeamus (neque enim aliud quod dicam reperio) boni consulendum erit quicquid euenerit. Sin patriam adhuc curamus, atque improbos & largitionibus inhiãtes odimus,

Nullã Demosthenis misericordiã tribuẽdam esse cõtendit.

& aduerſæ fortunæ auguria auertere ac mutare volumus: non moueri, vos debebitis, Athenienſes, nefarij iſtius impoſtoris deprecationibus nec admittendæ ſunt querelæ & faci iſtius. Satis enim & dicta & facta & fortunam eius periclitati eſtis. Et quis veſtrûm adeò confidens eſt, Athenienſes, quis adeò incogitans, quis adeò rudis rerum & antè & modò geſtarum: vti ſperet, eum, per quem ex tanta felicitate ad tãtam infamiam vrbs deiecta eſt, quacunque de cauſa, aut caſu (omitto enim hoc) nunc poſtquam præter cæteras difficultates, & vrgentia nos pericula, etiam vrbanæ corruptelę acceſſerunt, & turpi crimine omnes conflictamur, vt ne eam pecuniam quæ priuatim penes quoſdam eſt, populus habere putetur: tum demum iſtum ſuis conſiliis & belli adminiſtratione vos conſeruaturum? Nam prætereo cætera quæ inconſtanter agendo & imprudenter concionando perfecit, dum aliàs ſcribit & vetat, ne quem Deum exiſtimemus præter eos qui ſunt nobis traditi à maioribus: aliàs dicit, non debere populum contendere cum Alexandro de cœli honoribus. Cum autem in iudicium veſtrum adducendum ſe præuidet: Callimedontem læſæ maieſtatis reum facit, quaſi is Megaris cum exulibus colloquia habeat, opprimendæ reipublicæ ergo: eámque actionem ſtatim eueſtigiò tollit. concione porrò nuper cõuocata adduxit atq; inſtruxit falſum delatorẽ, quaſi naualibus inſidię fierent, cum quidẽ ea de re nihil decerneret: ſed huius iudicij cauſa, crimina conflaret. Horum.n. omniũ vos ei teſtes eſtis. Præſtigiator iſte eſt, iudices, & homo nefarius, neque natura ciuis, neque actionibus & machinationibus ſuis. Nam quæ triremes ſunt ab iſto ædificatæ ciuitati, vt ſub Eubulo: aut quæ naualia iſto rempublicam gubernante facta ſunt? Quando iſte vel ſenatuſconſulto vel lege ordinem equeſtrem emendauit? Quas copias vel pedeſtres vel nauales comparauit, cum quidem poſt pugnam ad Cheronæam commiſſam talia tempora inciderent? Quis ornatus Mineruæ in aream ab iſto eſt allatus? Quod ædificium Demoſthenes extruxit, vel in mercatu veſtro, vel in vrbe, vel alibi in regione? Nemo certè vſquam oſtendet. Eum ergo, qui bellicis in rebus fidem non ſeruauit: qui in vrbanis adminiſtrationibus nullam operam nauauit: qui nõ obſtitit, quò minus aduerſarij ciuitatis omnia confecerent quæ voluerunt: qui ſeſe immutauit, & populi cauſam deſeruit: eum vos conſeruabitis? Non, ſi ſani eritis, & rectè tum vobis tum reipublicæ conſuletis. Amplectimini potius bonam fortunam, quæ vobis vlciſcendos obtulit oratores, qui ſuis ſordibus vrbem humilem reddiderunt: & cauete, quemadmodum vos Deorum immortaliũ oracula ſæpe monuerũt, tales duces & ſenatores. Audite ipſum oraculũ. Recita tu oraculum. Oraculum. Quomodo igitur eodem animo futuri ſumus? quomodo conſentiemus omnes de reipublicæ commodis, ſi duces & magiſtratus, accepta pecunia, patriæ vtilitatem neglexerint? & vos quidẽ populus vniuerſus in periculum adducemini de ſolo ciuitatis, & aris atque focis, & vxoribus ac liberis? iſti autem inter ſe reconciliati, in concionib. quidẽ alij alios conuiciis proſcindẽt, ac de induſtria exagitabunt: priuatim autem agent eadem, decipientes vos qui verbis eorum facilimè creditis? Quid enim eſt oratoris popularis, & infeſti iis, qui rẽpublicã cõcionib. & decretis oppugnãt?

Inconſtantiam obiicit Demoſthenis.

Iterum vt inutilem magiſtratũ cauillatur.

Oraculum contra oratores interpretatur.

A ἢ μετοιωνίσασθαι τὴν τύχην. ἢ μεταλλάξασθαι βουλόμεθα; ἐ προετέον ὑμᾶς αὐτοῖς, ὦ ἀθλιώτατοι, τῶν μιαροῦ ἢ ῥήτορος τούτου δεήσεσιν, οὐδὲ προετέον τοῖς οἰκείοις, ἢ τοῖς φενακισμοῖς τούτου. ἱκανὼ γὰρ εἰλύφατε πρόσθεν αὐτὸν καὶ τῷ ἔργων, καὶ τῷ λόγων, ἢ τὴν τύχης. τίς οὕτως εὐέλπις ἐστὶν ὑμῶν, ὦ ἀθλιώτατοι, τίς οὕτως ἀλόγιστος, τίς τῷ προγεγραμμένων, ἢ νεωστὶ ἐνεστηκότων πραγμάτων οὕτως ἀπειρος, ὅς τις ἐλπίζει, τὴν ἐκ τοσαύτης εὐδαιμονίας, εἰς τοσαύτην ἀδοξίαν καταστήσαντα τὴν πόλιν, δι' ἣν τινα δήποτε αἰτίαν ἢ τύχην (ἐὰν γὰρ ᾖ τοῦτο) νῦν ἐπιδεῖν πρὸς τὰς ἄλλας ἀποδείξεις, ἢ τοῖς προεστηκόσιν ὑμᾶς κινδύνοις, ἢ ἐκ τῶν ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως δωροδοκίαι γεγονέναι, ἢ πρὸ αἰσχρᾶς αἰτίας κοινῇ πάντες ἀγωνιζόμεθα, ἢ πρὸ τοῦ μὴ δοκεῖν τὰ ἴδια πρᾶγματα ἅπασιν ἅπλα χρήματα κοινῆς δήμου ἔχειν· τηνικαῦτα συμβουλεύσουσι ἢ πολεμοῦσι τοῦτον σώσειν ὑμᾶς; ἐὰν γὰρ τἄλλα ὅσα μεταβαλλόμενος ἐν τοῖς πράγμασι, ἢ δημηγορῶν οὐδὲν ὑγιὲς, διατετέλεκε. ἢ τότε μὲν χρήφων καὶ ἀπαγορεύων, μηδένα ἄλλον νομίζειν θεὸν, ἢ τοὺς πρὸ δεδομένους. ποτὲ δ' λέγων, ὡς οὐ δεῖ τὸν δῆμον ἀμφισβητεῖν τῷ ἐν οὐρανῷ τιμῶν ἀλιξανδρῳ. ὅταν δὲ μέλλῃ κελεύσεσθαι παρ' ὑμῖν, καλλιμέδοντα εἰσαγγέλλων συνιένας ἐν μεγάροις τοῖς φυγάσιν ὅπως καταλύσει τὸν δήμου. ἢ ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν δύθ' ὅπως χρῆμα ἀναιρούμενος. ἐν δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ τῇ πρόσθεν γεγονυίᾳ προσάγων ἢ καταστασιάζων φιλιππίζουσι, ὡς ὅπως βλαβομένων τῷ νεωρίων, ἐκ τούτων χρήφων μὲν οὐδὲν, αἰτίας δ', ἕνεκα τῶν παρόντος ἀγῶνος, πρὸς ὅπως ψευδομένων. τούτων δὲ ἁπάντων ὑμεῖς τούτῳ μάρτυρες ἐστέ· γὰρ ἐστὶ αἴσθρες ἀθλιώτατοι, ἢ μιαρὸς ἀληθῶς ὅστις, ἢ οὔτε τῷ φύσει τῆς πόλεως πολίτης, οὔτε τοῖς πεπολιτευμένοις αὐτῷ καὶ πρεσβευμένοις. ποῖαι δὲ ξυνῳρεῖς εἰσὶ κατεσκευασμέναι δι' τούτου, ὥσπερ ὅπως βούλου, τῇ πόλει; ἢ ποῖοι νεώσοικοι, τούτῳ πολιτευομένου, γεγόνασι; πότε ἐστὶν ἢ δι' ψηφίσματος ἢ νόμου, ἐπανορθώσατο τὸ ἱππικόν; τίνα κατεσκεύασε δυνάμιν, τοιούτων καμόντων μὴ τῶν ἐν χαιρωνείᾳ μάχην, ἢ πελίῳ. ἢ ναυτικῷ; τίς αἰτίᾳ τῇ θεᾷ κόσμος εἰς ἀκρόπολιν ἀπὸ τούτου, τί κατεσκεύασε δημοσθένης οἰκοδόμημα ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ. ἢ ἐν τῷ ἄστει. ἢ ἄλλοθί που τῆς χώρας; οὐδεὶς οὐδαμοῦ δείξειεν. ἐπεὶ τὰ μὲν ἐν τῇ πολεμικαῖς τάξεσιν ἄπιστον γεγραμμένον· ἐν ᾗ τῆς κατὰ τὴν πόλιν οἰκονομίαις ἄκρατον· πεισωρακόσια δὲ τὰς ἀντιπολιτευομένους ἅπαντα διαπεπραγμένους ὅσα ἐβουλήθησαν· μεταβεβλημένον δ' αὖτ', καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς δήμου προφάσεις ἐγκαταλελοιπότα. τὸν θεὸν ποιῶσιν βούλεσθε; καὶ, ἐὰν σωφρονῆτε, καλῶς, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως βουλεύεσθε, ἀλλὰ δίξασθε τὰ ἀγαθὴν τύχην, ἢ τιμωρίσασθαι παρέδοκε τῷ ῥητόρων τοὺς τὴν πόλιν, διὰ τὴν αὐτῶν δωροδοκίαν, ταπεινῶ πεποιηκότας· καὶ φυλάξασθε, καθάπερ οἱ θεοὶ προφρήκασιν ὑμῖν ἐν ταῖς μαντείαις πολλάκις, τοὺς τοιούτους ἡγεμόνας καὶ συμβούλους. ἀκούσατε δὴ αὐτῆς τῆς μαντείας. λέγε σὺ τὴν μαντείαν. Μαντεία. Πῶς οὖν μίαν γνώμην ἔχομεν, ὦ ἀθλιώτατοι, πῶς ὁμονοήσομεν ἅπαντες ὑπὲρ τῆς κοινῆς συμφερόντων, ὅταν οἱ ἡγεμόνες καὶ οἱ δημαγωγοὶ χρήματα λαμβάνοντες, προδίδωσι τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα; καὶ ὑμεῖς μὲν ὁ δῆμος ἅπας κινδυνεύῃ πρὸς τὰ ἐλάφους τῆς πόλεως, τῷ ἱερῶν τῷ πατρῴων. καὶ παίδων, καὶ γυναικῶν, οἱ δὲ διαλλαγμένοι πρὸς αὐτοὺς, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις λοιδοροῦνται, καὶ προσκορύσσουσιν ἀλλήλοις ἐξεπίτηδες· ἰδίᾳ δὲ ταυτὰ πράττουσιν, ἐξαπατῶντες ὑμᾶς, τοῖς ῥᾴστα πειθομένοις τοῖς τούτων λόγοις; τί γὰρ ὅστις ῥήτορος δημοτικοῦ καὶ μισοῦντος τοὺς κατὰ τῆς πόλεως λέγοντας, καὶ γράφοντας;

ἢ πῶ

ἢ τί φασι τοὺς πρὸ ὑμῶν γεγονότας, ὦ Δημοσθένες καὶ A aut quid aiunt ætate vestra superiores, Demosthenes & Polyeucte, studio perpetuò habuisse? idq; cum
πολύευκτε, σχετλιάζειν ποιοῦντας; καὶ ταῦτα μηδενὸς δεινοῦ eo tempore nulla clades rempub. vrgeret? nò se mutuò accusasse? non maiestatis læsæ criminatos esse?
τότε τὴν πόλιν προειστηκότος. μηδ' κρίνειν αὐτοὺς; οὐκ εἰσαγγελεὺς; nõ violatarum legum feciſſe reos? Est verò horum
γραφεὺς παρανόμων; ἔστιν οὖν ὅτι, τῶν πεποιημένων τούτων quicquam quod feceritis vos, qui vos curare popu-
ὑμεῖς οἱ φάσκοντες τὸν δῆμου κηδεσθαι, καὶ τὴν σωτηρίαν lum profitemini? qui salutem vestram in horũ suf-
ὑμῖν ἐν τῇ τούτων ἐψηφῳ; γέγραπταί σοι ψήφισμα, fragio dicitis esse collocatam? scripsisti tu decretum
Δημόσθενες, πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν παρανόμων, ὧν Δη- Demosthenes, cum multa atrocia & contraria legi-
μάδης γέγραφε; κεκώλυκάς τινα πρᾶξιν, ὧν ἐκεῖνος bus Demades decreuisset? prohibuisti aliquam ac-
προελόμενος καὶ τὸ δήμου πεπολίτευται; οὐκ ἐκώλυσεν, tionem, quam ille susceptam contra populum ad-
εἰσήγγελκας δὲ παρὰ τὸ τοῦ δήμου ψήφισμα, καὶ τοὺς νό- ministrauit? Nullam penitus. Maiestatis reum feci-
μους πολλὰ διαπεφευγότας; οὐδέποτε. ἀλλὰ περιεῖδες αὐτὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ χαλκοῦν σταθέντα. καὶ τῆς ἐν sti eum, qui contra plebiscitum & leges multas per-
πρυτανείῳ στήσεως κεκοινωνηκότα τοῖς ἁρμοδίου καὶ ἀ- petrauit? Nunquam prorsus: sed æream ei statuam Patriæ stu-
ριστογείτονος ἀπογόνοις. ἔπειτα πῶς τὴν δυνοίας τῆς σῆς ὁ Δῆ- in foro erigi passus es, & pari honore victus in cu- dium profi
μος ἔλαβε πεῖραν; ὅπου τὴν τοῦ ῥήτορος βοηθείαν καὶ δύναμιν ria cum Harmodij & Aristogitonis posteris frui. teri, & ho-
ἐξεταζομένην εἶδομεν; ἢ ἐνταῦθα φήσετ' εἶναι δεινοί, εἰ Deinde vbi populus beneuolentiæ tuæ periculum stibus esse
μὴ διακρίσετε τούτους, ἀεὶ λέγοντες, ὡς οὐκ ἔστιν ἔξω τῆς fecit? vbi oratoris auxilium & vim declaratam vidi- fretum in-
πατρίδος ὑμῖν σωθῆναι· ἐκ ἔστιν ἄλλη καταφυγή, χωρὶς τῆς mus? An ibi vos disertos esse dicetis, vbi hos decep- simul ac De
ὑμετέρας δυνοίας. φανεροὺς ἐλέγχων γεγονότας αὐτοὺς eritis: cum subinde dicatis, non licere vobis egre- mosthenẽ.
B τοῖς τε ἔργοις καὶ τοῖς λόγοις τοῖς κατὰ τοῦ δήμου γραφο- di patria: non vobis vllum esse confugium, nisi ad
μένοις ψηφίσμασιν· οὕτω πείθειν τούτους, λέγοντας, ὡς ἐκ horum beneuolentiam? Oportebat vos apertè, di-
ἔστιν ὑμῖν οὐδεμία σωτηρία χωρὶς τῆς παρὰ τοῦ δήμου βοη- ctis & factis, aduersatos decretis contra populum
θείας ὑμεῖς ἦτε, ἐν τοῖς ἔξω τὰς ἐλπίδας ἔχετε, ἀμελλώ- scriptis, sic demum postulare vobis fidem haberi ab
μενοι τὴν κολακείας πρὸς τοὺς ὁμολογοῦντας ὑπὲρ Ἀλε- his, cum dicitis, vobis nullam salutis spem esse reli-
ξάνδρου πράττειν, τὰ δῶρα εἰληφέναι παρὰ τοῦ αὐτοῦ, quam extra populi auxilium. At vos in exteris spem
ὧν πρώην ἀποπέφαγκεν ὑμᾶς ἡ βουλὴ· καὶ συμπάντων τῶν habetis, cum contentione quadam assentationis ad-
Ἑλλήνων ἐναντίον διειλεγμένος νικήσει, καὶ κεχρηματι- uersus eos, qui se Alexandri negotium agere confi-
κὼς ἐν Ὀλυμπίᾳ περὶ ὧν ἐβουλήθης, ἐλεεινὸν νῦν σεαυτὸν tentur: & dona ab iisdem accepistis, ob quę senatus
κατασκευάζεις, προδότης ὢν καὶ δωροδόκος; ὃ τοσοῦτον modò vos detulit. Cum coram omnib. Græcis cum
C σοφιζόμενος τούτοις τὴς σῆς πονηρίας, καὶ οὐ δώσων δίκην Nicanore sis collocutus: & Olympiæ, quibus de re-
ὧν εἴληφας πεπομπικὼς τοσούτῳ τολμηρότερος δημάδου, bus voluisti, responsa acceperis: nunc miserabilẽ te
ὡς θ' ὁ μὲν προειρηκὼς ἐν τῷ δήμῳ τὰ αὐτὰ ἔρρον, καὶ facis, homo proditor & corruptus: quasi isti ratio-
τὴν ἀπόνοιαν, καὶ ὁμολογῶν λαμβάνειν καὶ λήψεσθαι· ὅμως οὐ nem habituri sint tuæ improbitatis, tuíq; pœnas nõ
τετόλμηκεν αὐτοῖς δεῖξαι τὸ πρόσωπον. οὐδ' ἐναντία τῇ dederunt sis eorum facinorũ, in quib. es deprehẽsus:
τοῦ βουλῆς ἀποφάσει, λέγειν ἠξίωσε. καίτοι οὐκ ἔγραψεν ἐκ- tanto Demade audacior, quòd ille cum iam expli- Collatio
εῖνος πρὸς αὐτὸ κυρίαν εἶναι τὴν βουλὴν, οὐδὲ θάνατον ὥρισα- cassest pro concione mores suos atque desperationẽ: eũ Dema-
το. ἐὰν ἀποφανθῇ χρήματα εἰληφὼς. σὺ δ' οὕτω σφόδρα ac profiteretur, se & accipere & accepturum esse: ta- de exagge-
πεπίστευκας τοῖς σεαυτοῦ λόγοις, καὶ καταπεφρόνηκας τῆς men faciem eis suã ostendere nõ ausus fuit, neq; se- rãdi causa.
τούτων δυνοίας, ὡς τε πείσειν οἴει τοὺς δικαστὰς, ὡς μόνου natus delationi contradicendũ putauit: tametsi ille
σοῦ κατέψευσται τὸ συνέδριον καὶ μόνον οὐκ, εἰληφότα σε se autoritati senatus per decretũ non cõmisit, neq;
τὸ χρυσίον ἀποπέφαγκεν, καὶ τίς αὖ ταῦτα πειθεῖν ὁρᾶτε. pœnã capitis in se statuit, si, vt qui pecuniam acce-
ὦ ἀθηναῖοι, τί μέλλετε ποιεῖν. παρεληφότε δὲ τὴν τοῦ δή- pissest, à senatu deferretur. Tu verò vsq; adeò fretus
μου τὸ πρᾶγμα τὸ γεγονὸς ἤδη. πυρίας δ' ἕνεκα fuisti eloquentia tua, & horũ bonitatẽ contempsi-
τῆς τῶν ἐπόχων ὄντων τὴν ἀποφάσεσι, δημοσθένης εἰσά- sti: vt te persuasurum putares iudicibus, concilium
γει πρῶτος. κατηγορήκαμεν ἡμεῖς ἐδενὶ καταχαρισάμε- contra te solum dixisse falsum, ac te solũ detulisse,
νοι τῶν κοινῶν δικαίων. πότερ' ἀμελήσαντες τῶν γεγον- cum aurũ non acceperis. Et quis ista credat? Videte Commone
μένων ἁπάντων, ἀφήσετε τὸν εἰσεληλυθότα πρὸς Athenienses quid facturi sitis. Accepistis à populo facit iudi-
ὑμᾶς, καὶ τὰ δίκαια τὰ πρὸς τὸν δήμον καὶ τὴν βουλὴν τὴν rem iam confectã. Demosthenes supplicij causa, in ces offich
ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα δόξαντ' εἶναι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀν- eos qui delatione tenentur, cõstituti, primus in iu- sui.
θρώποις ταὐτὰ ὑμεῖς κύριοι πάντων λύσετε, καὶ τὴν πονη- diciũ adducitur. Nos accusauimus, iure publico ne-
ρίαν αὐτοῖ τὴν τούτων ἀναδέξεσθε; ἢ πᾶσιν ἀνθρώποις πα- mini condonato. Vtrum neglectis iis quæ acta sunt
ράδειγμα ἕξοισετε κοινὸν τῆς τῶν πόλεως, ὅτι μισεῖτε τοὺς omnibus, dimittetis eũ, qui primus ad vos ingressus
προδότας, καὶ τοὺς χρημάτων ἕνεκα, πρεσβεύοντας τὰ τοῦ δή- est: & quæ tũ populo, tum Areopagitico senatui, tũ
μου συμφέροντα. ταῦτα γὰρ ἅπαντα ὄψιν ἐφ' ὑμῖν νυνὶ καὶ omnib. hominibus æqua visa sunt, ea vos, quotũ o-
πεντακόσιοι καὶ χίλιοι ὄντες, τὴν ἁπάσης τῆς πόλεως σωτη- mnis est autoritas, tolletis, atq; ipsi improbitatẽ isto
ρίαν ἐν ταῖς χερσὶν ἔχετε, καὶ ἢ τήμερον ἢ μέρα, καὶ ἢ ὑμετέ- rum in vos recipietis? an verò mortalib. omnib. cõ-
ρα ψῆφος, πολλῶν ἀσφάλειαν τῇ πόλει καστήσῃ, τὰ δί- mune exemplũ proponetis vestri in prditores odij,
καια ὑμῖν βουλόντων κρίνειν. ἢ μοχθηρὰς ἐλπίδας ποιήσετε πάντας ἔχειν, τοιαῦθ' ὑμῖν ἔθη καθιστάντων. οὐ κατα- atq; in eos qui pecuniæ causa vtilitatem populi ne-
πληκτέον ὄχλου, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐδὲ φροητέον, ἐὰν σωφρονῆτε, τοῖς δημοσθένους ἐλέοις τὴν κοινὴν καὶ δικαίαν ὑπὲρ τῆς glexerunt? Hæc enim omnia nũc penes vos sunt: vos
mille quingenti numero totius ciuitatis salutem in
manib. habetis: hæc dies vestrúmque suffragiũ aut
in magna securitate rempublicã collocabit, si ita vt
æquum est pronunciare voletis: aut efficietis, vt spé
omnes malã concipiant, si tales mores introduxeri- Commisa-
tis. Non percelli debetis Athenienses: neq; cõmi- rationem
seratione Demosthenis, si sapitis, cõmunis & æqua iterum ex-
cludit.

vrbis noſtræ defenſio eſt amittenda. Nemo enim vestrûm coegit iſtum pecuniam alienam, in veſtrã fraudem, accipere, qui per vos pecuniæ plus ſatis poſſidet: neque cauſam dicere de confeſſis criminibus, cum ſuo decreto ſe capitis condemnarit: ſed ſuperioris eius vitæ inſitæ ſortes & improbitas, hęc in caput eius conuerterunt. Nolite igitur moueri ploratu eius & lamentationibus. Multò enim æquius fuerit miſereri regionis noſtræ, quam iſte his factis in pericula conijcit: quæ vos ex ſe natos obſecrat, liberis atque vxoribus veſtris productis, vt & proditorem vlciſcamini, & ſe tueamini: pro qua maiores noſtri, multis egregiis prælijs commiſſis, eam vobis liberam tradiderunt: in qua multa illuſtria exempla relicta ſunt virtutis defunctorum. Hanc intuentes, Athenienſes, & patria quæ in hac fiunt ſacrificia, & monumenta maiorum, cordatos iudices ſuffragia ferre decet: & cum Demoſthenes vos decepturus & ſeducturus, commiſerationem mouebit, & lacrymabit: vos vrbis corpus intuentes, & partam ei olim gloriam, conferte, vtrum vrbs per iſtum facta ſit miſerabilior, an verò per vrbem Demoſthenes? Reperietis enim iſtum, ex quo ad rempublicam acceſſit, ſplendidum eſſe factum, & pro ſcriptore orationum & Cteſippi ac Phormionis cauſidico, multis aliis ciuibus locupletiorem: ex obſcuro, & nulla patria maiorum gloria ornato, illuſtrem: vrbem autem aliter affectam, quàm pro dignitate ſua & gloria maiorum. Itaque repudiata miſericordia & impoſturis iſtius, ſanctum & iuſtum ferte ſuffragium: & quid patriæ, non quid Demoſtheni conducat, conſiderate. Hoc enim eſt bonorum iudicum officium. Quòd ſi quis aſcenderit Demoſtheni patrocinaturus: cogitate, eum hominem, ſi non ſit obnoxius futuris delationibus, malè velle reipublicæ: qui nec contra populum munera acceptantes, pœnas dare ſinat: & communem corporum veſtrorum cuſtodiam, quæ Areopagitico eſt concilio commiſſa, abrogari velit, & confundi totius iura ciuitatis. Sin orator aut imperator, ex iis, qui expectatum contra ſe indicium fide carere volunt, ei patrocinabuntur: non vobis auſcultandum erit illorum orationi: ſed ſciendum ab omnibus iſtis mutuas tradi operas, in Harpalo & recipiendo & dimittendo. Exiſtimantes igitur, Athenienſes, contra vos, iſtos omnes aſcendere, communes hoſtes legum & totius ciuitatis: ne approbetis eos, ſed accuſation's capita diluere iubetote: neque etiam iſtius ipſius inſaniam, qui eloquẽtia ſua magnopere fretus eſt: quem vbi conſtiterit vobis, acceptare munera: quò magis vobis fucum fecit, eò magis eum pro dignitate veſtra & vrbis vlciſcimini. Alioqui vno ſuffragio, vnóque iudicio, omnibus iis, qui vel delati vel deferendi ſunt, abſolutis, in voſmetipſos & populum corruptelam eorum transferetis, ac pòſt, eos qui abſoluerunt, accuſabitis, cum accuſando nihil proficietis. Ego, quantum ad meam accuſationis partem attinet, opem tuli: cæteris rebus neglectis omnibus præter ius & vtilitatem veſtram: reipublicæ non defui: non plus gratiæ tribui, quàm à populo decreto mihi muneri: quo eodem animo vt & vos ſitis, peto, atque aliis accuſatoribus aquam trado.

Patronos Demoſthenis repudiat.

Commẽdatio ſui officij.

πόλεως ἀπολογίαν. οὐδεὶς γὰρ ὑμῶν ἀναγκάζει τὸν τὰ μὲν τριακόσια τάλαντα λαμβάνειν καθ' ὑμῶν, τὰ πολλαπλάσια τῶν ἱκανῶν δι' ὑμᾶς ἕτερα κεκτημένον· νῦν δ' ἀπολογεῖσθαι νῦν ὑπὲρ τῶν ὁμολογημένων ἀδικημάτων, γράψαντα καθ' ἑαυτοῦ θανάτου τὴν ζημίαν. ἀλλ' ἡ ἐκ τοῦ ἄλλου βίου ἕκαστος αἱρεσιμέρδεια καὶ πονηρία, ταῦτα εἰς τὸν κεφαλὴν αὐτῷ τέτραφε. μὴ οὖν ἀνθ' ὧν αὐτὸς κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι. πολὺ γὰρ ἂν δικαιότερον ἐλεήσετε τὴν χώραν, ἣν ὅδε καθίστησιν εἰς τοὺς κινδύνους τοιαῦτα πεποιηκότων, ἢ τοὺς ἐξ αὐτῆς γεγονότας ὑμᾶς ἱκετεύει θυγατέρων καὶ γυναικῶν, πεπορκηκὼς τὰ μέγιστα τὴν πρὸς θεοὺς καὶ σώζειν ἑαυτήν. ὧν οἱ πρόγονοι καλοῖς καὶ πολλοῖς κινδύνοις ὑπομείναντες, ἐλευθέραν ὑμῖν αὐτὴν παραδεδώκασιν. ἐν ᾗ πολλὰ καὶ καλὰ παραδείγματα λελείπται τῆς τῶν τελευτησάντων ἀρετῆς εἰς ταὐτὸν ἀποβλέποντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ γιγνομένας πατρίοις θυσίας, καὶ τὰς τῶν προγόνων ἡλικίας, φέρειν δεῖ τοὺς εὖ φρονοῦντας τῷ ψηφίσματι· καὶ ὅταν Δημοσθένης ἐξαπατῆσαι βουλόμενος, καὶ παρακρούσασθαι ὑμᾶς οἰκτίζηται, καὶ δακρύῃ· ὑμεῖς εἰς τὸ τῆς πόλεως σῶμα ἀποβλέψαντες, καὶ τὸ πρότερον δόξαν αὐτῇ ὑπάρχουσαν αὐτὴν ἐπιδείξατε, πότερον ἡ πόλις ἐλεεινοτέρα δι' αὐτὸν γέγονεν· ἢ δι' αὐτὸν πόλιν Δημοσθένης; εὑρήσετε γὰρ τοῦτον μὲν λαμπρὸν ἐξ ἀφανοῦς προσελθόντα εἰς τὸ πολιτεύεσθαι, γεγονότα μὲν γραμματέως καὶ μαθητὴν τοῦ λέγοντος, ὑπὲρ κτησίππου, Φορμίωνος, ἑτέρων καὶ πολλῶν πλουσιώτερον ὄντα τῶν ἐν τῇ πόλει. αὐτὸν δ' ἀγνῶτος καὶ οὐδεμίαν παρεμποιοῦντα δόξαν διὰ τῶν προγόνων παρειληφότα. ἔνδοξον γεγονότα. τὴν μὲν πόλιν οὐκ ἀξίως ἑαυτῆς, οὐδὲ τῆς τῶν προγόνων δόξης διακειμένην. ἀφέντες οὖν τοὺς ἐλέους, καὶ τοὺς φενακισμοὺς τοὺς τούτου, τὴν ὁσίαν καὶ δικαίαν φέρετε ψῆφον. καὶ σκοπεῖτε τὸ τῇ πατρίδι συμφέρον, μὴ τὸ, Δημοσθένει. τοῦτο γάρ ἐστι καλῶν καὶ ἀγαθῶν δικαστῶν ἔργον. καὶ ὅταν ἀναβαίνῃ τις συνηγορήσων Δημοσθένει, λογίζεσθε ὅτι οὗτος ὁ ἀνθρωπος, εἰ μὲν μὴ ἔνοχος ὢν τοῖς μελλούσαις ἀποφάσεσιν ἀναβαίνει, καὶ κακόνους ἐστὶ τῇ πολιτείᾳ, καὶ τοῖς ὅτι τῷ Δημῳ δῶρα λαμβάνοντας, οὐ βουλόμενος δικὴν δοῦναι, καὶ τὴν κοινὴν τῶν ὑμετέρων σωμάτων φυλακὴν, ἐφ' ἧς τέτακται τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ συνέδριον καταλυθῆναι βέλτιον, καὶ συγκεχύσθαι πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει δίκαια. εἰ δ' ῥήτωρ ἢ στρατηγὸς, οἷ τινὲς καθ' αὑτοὺς προσδοκωμένην ἀποφάσιν ἄπιστον βουλόμενοι γνῶναι συνηγορήσουσιν· ἃ προσεκτέον ὑμῖν ὅτι τοῖς τούτων λόγοις, εἰδότας, ὅτι ἐκ πάντων τούτων γίνεται συνεργία τῷ ἀρπάλου κατάπλουν καὶ τὴν ἄφεσιν. νομίσαντες οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' ὑμῶν πάντας τούτους ἀναβαίνειν καὶ κοινοὺς ἐχθροὺς εἶναι τῶν νόμων καὶ τῆς πόλεως ἁπάσης· μὴ ἀποδέχεσθε αὐτῶν. ἀλλὰ κελεύετε ἀπολογεῖσθαι τοῖς κατηγορημένων· μηδὲ τὴν αὐτοῦ τούτου μανίαν, ὃς μέγα φρονεῖ ὅτι τῷ δύνασθαι λέγειν. καὶ ἐπειδὰν φανερὸς ὑμῖν γένηται δωροδοκῶν ἐπὶ μᾶλλον ἐξελήλεγκται φενακίζων ὑμᾶς· τιμωρίσασθε ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως ἀξίως. εἰ δὲ μή, μιᾷ ψήφῳ, καὶ ἑνὶ ἀγῶνι, πάντας τοὺς ἀποπεφασμένους, καὶ τοὺς μέλλοντας ἀφέντες, εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ τὸν δῆμον τὸν τούτων δωροδοκίαν ξένην τε, καὶ ὕστερον ἐγκαλεῖτε τοῖς ἀφεῖσιν, ὅτε οὐδὲν ἔσται πλέον ὑμῖν. ἐγὼ μὲν οὖν ὅσον εἰς τὸ μέρος τοὐμὸν τῆς κατηγορίας ἦκεν. βεβοήθηκα πᾶσι πᾶσι παρεισδὺς πλοῦτος τῷ δικαίου καὶ τῷ συμφέροντος ὑμῖν· οὐκ ἐγκατέλιπεν τὴν πόλιν οὐ χάρις φορτικωτέραν τοῦ δήμου φερεγγυίας ἐποιησάμην. ἀξιῶν δὲ καὶ ὑμᾶς τὸν αὐτὸν γνώμην ἔχειν, ὥσπερ δίδωμι τὸ ὕδωρ τοῖς ἄλλοις κατηγόροις.

ΕΡΩ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ.

Ἅρπαλος ἥκων ἐξ Ἀσίας εἰς τὰς Ἀθήνας, ἱκετεύσας ἀλέξανδρον, αὐτῷ τε πεφευγέναι συνειδὼς πονηρὰ δι' ἀσωτίαν, κἀκεῖνον ἤδη χαλεπὸν ὄντα τοῖς φίλοις δεδοικὼς· κατέφυγε πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων μετὰ τῶν χρημάτων, καὶ τῶν νεῶν εὐτυχῶν ἀφικνεῖται. Δημοσθένης δι' αὐτῷ τὸ πρῶτον ἐν τοῖς μάλιστα ἐναντιωθείς, ὕστερον δὲ (ὡς ὑπεῖληπται) κύλικι χάλκεα εἰργασμένῃ καὶ εἴκοσι ταλάντοις ἀργυρείοις ἁλοὺς ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας κατὰ τὸ εἰωθὸς συμβουλεύειν, εὖ καὶ καλῶς ἐρίοις καὶ πυκίναις κατὰ τὸ πρόσωπον κατειλιγμένος, διεῖπεν ὡς ἀποκεκομμένης αὐτῷ τῆς φωνῆς. οἱ δ' ἀφυεῖς χλευάζοντες ἔλεγον, οὐχ ὑπὸ συνάγχης, ἀλλ' ὑπ' ἀργυράγχης εἰλῆφθαι νύκτωρ τὸν δημαγωγόν. κατὰ μὲν τοῦτο τὸ ἔγκλημα, εἴτ' ἀληθὲς, εἴτε πεπλασμένον ὂν (ὅπερ παυσανίας δι' ἐλέγχου κατὰ δύναται φρονήσαντος, συνιστάναι πειρᾶται) δημοσθένης τῆς τε τῶν ἐχθρῶν συσκοτῆς ἀπηλλάγη, καὶ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς αὐτὸς καταψηφισαμένης, εἰς τὸ δεσμωτήριον παρεδόθη. κἀκεῖθεν ἀπόδρα τοῦ μὲν λαθὼν, τῆς δὲ λαθεῖν ἐξουσίαν διδόντων. ἐν δὲ τῇ φυγῇ πρώτην ἐφόδιον ἔσχε τὴν ἐχθρῶν ἀδοξίαν λαβὼν, καὶ θαρρεῖν ἀφανλισθείς, βαρύτερον ἐπὶ τῷ συμφορᾷ ἤνεγκε, διότι ἀπολίποι πόλιν ἐχθροὺς τοιούτους ἔχουσαν, οἵους ἐν ἑτέρᾳ φίλους ἀρεῖν οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν. καὶ πρῶτον μὲν εἰς Τροιζῆνα ἦλθεν· εἶτα δὲ τῷ τε τῶν μακεδόνων εἴαν, καὶ τῷ τῶν Τροιζηνίων ἀδείαν δείσας, ἐν Καλαυρίᾳ τῇ νήσῳ ἱκέτης ἐν τῷ Ποσειδῶνος ἱερῷ ἐκαθέζετο. οὗ καὶ ταύτας τὰς ἐπιστολὰς συνέγραψεν, πλὴν μιᾶς ἢ δυοῖν, πρὸς τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων· τῇ μὲν πρὸς ἀπολογούμενος, πολλῷ μᾶλλον συνὼ ἀξιώματι, ἐκ παθῶν δεινῆς ἐλεεινολογίας ὑπὲρ τῆς συμβεβηκότων αὐτῷ· τῇ δὲ καὶ τῆς βλασφημούντων εἰς αὐτὸν ἀποτεινόμενος. ἐγράφησαν δ' ὡς οἶμαι καὶ τουτονὶ τὸν ἐνιαυτὸν, ἢ οὐ πολὺ πρότερον ἢ ὁ ἀνὴρ, ὁ πάντων εἰπεῖν δυνατώτατος καὶ γλυκύτατος, ἔτει ἄγων τῆς ἡλικίας δεύτερον καὶ ἑξηκοστὸν ἀπώλετο, φαρμάκου πιὼν· καὶ οἱονεὶ κύκνειόν τι ἆσμα κατελιπὼν συγγράμματα· οὕτως γε ἡδείαι τυγχάνουσιν, ὥστε μηδένα ἂν οὕτως ἀπαθῆ τῶν ἐμῶν δοκεῖν, τὸν μὴ τερπόμενον αὐταῖς μετὰ συμπαθείας πολλῆς. τὴν ἐμὴν γοῦν ψυχὴν οὐ τοσοῦτον ἐμποιοῦσι πάθη, τάς τε τῆς τύχης ἀποπτώσεις, καὶ τὴν τῆς ἀναισχυντίας ὑπερβολὴν τοῦ πολυκεφάλου ἐκείνου θηρίου εἰς τοὺς δεδεχθέντας ἐπ' ἀρετῇ τὴν πολιτῶν, καὶ πλεῖστα τῶν πατρίδα εὖ πεποιηκότας ἀναλοχίζομένην. ὥστε μόλις κρατεῖν δακρύων. ἀρχετύπῳ δ' ἐν τῷ μεταφράζειν ἐχρησάμην ἐν λακεδαίμονι τυπωθέντι, σφαλμάτων οὐκ ὀλίγων, ὥσπερ καὶ τὸν Δεινάρχου λόγον φιλοχαρείας χάριν τινὰ, ἐκκαθήρας. ἔστι δ' ἃ καὶ τῇ τῶν ἀναγνωσομένων κρίσει ἔδει ὑπερθεῖναι· ὅπερ ἐγὼ καὶ μέλλει τόδε ἐπιτελῶ ὅσα πανταχοῦ· καὶ τοῦτο πιὼν ἀπαλλάσσω· τῷ μὲν ἐγνωσμένων ἐμοὶ ἀφθόνως μεταδοὺς· τὰ δὲ ἀμφισβητούμενα, ἢ καὶ ἀγνοούμενα μανθάνειν ἐφιέμενος καὶ διδάσκειν ἅπασι τῷ πλείω πεφευγματοῦμένων.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ὁμονοίας.

Παντὸς ἀρχομένῳ μοι συμβαίνει λόγου ἢ ἔργου ἀπὸ τῶν θεῶν ὑπολαμβάνω προσήκειν πρῶτον ἀρχεσθαι. εὔχομαι δὴ τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις, ὅ, τι περὶ τῆς ἐμῆς τῆς Ἀθηναίων ἀρίστον ὄντι, καὶ τοῖς, δοῦναι τῇ ἐμῇ, καὶ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔπειτα χρόνον, ἅτ' ἐμοὶ μὲν ὀφείλειν ἐλθεῖν χάριν, τοῖς δὲ συγκλησιάσασιν Ἀθηναίων ἐλέσθαι. δίκαιόν ἐστι ταῦτα, τῆς ἀγαθῆς ἐπινοίας ἐλπίδα ἔχων παρὰ τῶν θεῶν, τάδε ἐπιστέλλω.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΩ ΔΗμῳ χαίρειν.

ΠΕΡΙ μὲν τῆς ἐμῆς οἰκάδε ἀφίξεως, ἀεὶ νομίζω πᾶσιν ὑμῖν ἔσεσθαι βουλόμενον. διόπερ νῦν οὐδὲν περὶ αὐτῆς γέγραφα. τὸν δὲ παρόντα καιρὸν ὁρῶν, ἐλθεῖν ἥκων ἐξ Ἀσίας εἰς τὰς Ἀθήνας, ἱκετεύσας ἀλέξανδρον, αὐτῷ τε πεφευγέναι συνειδὼς πονηρὰ δι' ἀσωτίαν, καὶ εἰκότως ἤδη χαλεπὸν ὄντα τοῖς φίλοις δεδοικὼς· καταφεύγει πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων μετὰ τῶν χρημάτων, καὶ τῶν νεῶν εὐτυχῶν ἀφικνεῖται. Δημοσθένης δι' αὐτῷ τὸ πρῶτον ἐν τοῖς μάλιστα ἐναντιωθείς, ὕστερον δὲ (ὡς ὑπεῖληπται) κύλικι χάλκεα εἰργασμένῃ καὶ εἴκοσι ταλάντοις ἀργυρείοις ἁλοὺς ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας κατὰ τὸ εἰωθὸς συμβουλεύειν, εὖ καὶ καλῶς ἐρίοις καὶ πυκίναις κατὰ τὸ πρόσωπον κατειλιγμένος, διεῖπεν ὡς ἀποκεκομμένης αὐτῷ τῆς φωνῆς. οἱ δ' ἀφυεῖς χλευάζοντες ἔλεγον, οὐχ ὑπὸ συνάγχης, ἀλλ' ὑπ' ἀργυράγχης εἰλῆφθαι νύκτωρ τὸν δημαγωγόν. κατὰ μὲν τοῦτο τὸ ἔγκλημα, εἴτ' ἀληθὲς, εἴτε πεπλασμένον ὂν (ὅπερ παυσανίας δι' ἐλέγχου κατὰ δύναται φρονήσαντος, συνιστάναι πειρᾶται) δημοσθένης τῆς τε τῶν ἐχθρῶν συσκοτῆς ἀπηλλάγη, καὶ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς αὐτὸς καταψηφισαμένης, εἰς τὸ δεσμωτήριον παρεδόθη. κἀκεῖθεν ἀπόδρα τοῦ μὲν λαθὼν, τῆς δὲ λαθεῖν ἐξουσίαν διδόντων. ἐν δὲ τῇ φυγῇ πρώτην ἐφόδιον ἔσχε τὴν ἐχθρῶν ἀδοξίαν λαβὼν, καὶ θαρρεῖν ἀφανλισθείς, βαρύτερον ἐπὶ τῷ συμφορᾷ ἤνεγκε, διότι ἀπολίποι πόλιν ἐχθροὺς τοιούτους ἔχουσαν, οἵους ἐν ἑτέρᾳ φίλους ἀρεῖν οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν. καὶ πρῶτον μὲν εἰς Τροιζῆνα ἦλθεν· εἶτα δὲ τῷ τε τῶν μακεδόνων εἴαν, καὶ τῷ τῶν Τροιζηνίων ἀδείαν δείσας, ἐν Καλαυρίᾳ τῇ νήσῳ ἱκέτης ἐν τῷ Ποσειδῶνος ἱερῷ ἐκαθέζετο. οὗ καὶ ταύτας τὰς ἐπιστολὰς συνέγραψεν, πλὴν μιᾶς ἢ δυοῖν, πρὸς τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων· τῇ μὲν πρὸς ἀπολογούμενος, πολλῷ μᾶλλον συνὼ ἀξιώματι, ἐκ παθῶν δεινῆς ἐλεεινολογίας ὑπὲρ τῆς συμβεβηκότων αὐτῷ· τῇ δὲ καὶ τῆς βλασφημούντων εἰς αὐτὸν ἀποτεινόμενος. ἐγράφησαν δ' ὡς οἶμαι καὶ τουτονὶ τὸν ἐνιαυτὸν, ἢ οὐ πολὺ πρότερον ἢ ὁ ἀνὴρ, ὁ πάντων εἰπεῖν δυνατώτατος καὶ γλυκύτατος, ἔτει ἄγων τῆς ἡλικίας δεύτερον καὶ ἑξηκοστὸν ἀπώλετο, φαρμάκου πιὼν· καὶ οἱονεὶ κύκνειόν τι ἆσμα κατελιπὼν συγγράμματα· οὕτως γε ἡδείαι τυγχάνουσιν, ὥστε μηδένα ἂν οὕτως ἀπαθῆ τῶν ἐμῶν δοκεῖν, τὸν μὴ τερπόμενον αὐταῖς μετὰ συμπαθείας πολλῆς. τὴν ἐμὴν γοῦν ψυχὴν οὐ τοσοῦτον ἐμποιοῦσι πάθη, τάς τε τῆς τύχης ἀποπτώσεις, καὶ τὴν τῆς ἀναισχυντίας ὑπερβολὴν τοῦ πολυκεφάλου ἐκείνου θηρίου εἰς τοὺς δεδεχθέντας ἐπ' ἀρετῇ τὴν πολιτῶν, καὶ πλεῖστα τῶν πατρίδα εὖ πεποιηκότας ἀναλοχίζομένην. ὥστε μόλις κρατεῖν δακρύων. ἀρχετύπῳ δ' ἐν τῷ μεταφράζειν ἐχρησάμην ἐν λακεδαίμονι τυπωθέντι, σφαλμάτων οὐκ ὀλίγων, ὥσπερ καὶ τὸν Δεινάρχου λόγον φιλοχαρείας χάριν τινὰ, ἐκκαθήρας. ἔστι δ' ἃ καὶ τῇ τῶν ἀναγνωσομένων κρίσει ἔδει ὑπερθεῖναι· ὅπερ ἐγὼ καὶ μέλλει τόδε ἐπιτελῶ ὅσα πανταχοῦ· καὶ τοῦτο πιὼν ἀπαλλάσσω· τῷ μὲν ἐγνωσμένων ἐμοὶ ἀφθόνως μεταδοὺς· τὰ δὲ ἀμφισβητούμενα, ἢ καὶ ἀγνοούμενα μανθάνειν ἐφιέμενος καὶ διδάσκειν ἅπασι τῷ πλείω πεφευγματοῦμένων.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΩ ΔΗμῳ χαίρειν.

ΠΕΡΙ μὲν τῆς ἐμῆς οἰκάδε ἀφίξεως, ἀεὶ νομίζω πᾶσιν ὑμῖν ἔσεσθαι βουλόμενον. διόπερ νῦν οὐδὲν περὶ αὐτῆς γέγραφα. τὸν δὲ παρόντα καιρὸν ὁρῶν, ἐλθεῖν

A DEMOSTHENIS EPIstolæ, XIX.

ARGVMENTVM EPISTOlarum per Hieronymum Vuolsium.

QVum Harpalus, homo luxuriosus, ob conscientiam scelerum, & metũ scæuitiæ Alexandri. ex Asia cum ingenti pecunia supplex Athenas confugisset: Demosthenes primùm illi asperrimè aduersatus, post(vt suspicio fuit.)calice præstantis artificij& vigenti talentis auri delinitus,cum ad sententiam pro concione dicendam a populo vocaretur, lana & fascis collo digenter obuoluto, manu significauit, se angina laborare: vbi festiui quidam homunculi reclamarunt non anginam eam, sed argentanginam esse. Sed id crimen siue verum fuerit, siue fallum (id quod Pausanias non leui sanè argumento conatur ostendere) Demosthenes factione inimicorum & præiudicio senatus Areopagitici oppressus, in carcerem coniicitur: è quo aliis ignorantibus,aliis conniuentibus, elapsus profugit. in qua fuga, cum etiam ab inimicis præter expectationem viatico instructus, bene sperare iuberetur: magis etiam lamentari cœpit,quòd eam cogeretur vrbem relinquere, in qua tales haberet inimicos, quales in alia nulla amicos reperturus esset.Primùm igitur Trœzenem se contulit: postea Macedonum violentiam, & Trœzeniorum imbecillitatem veritus, in Calauria insula supplex in Neptuni fano sedit. atque ibi has epistolas (vna atque altera excepta) scripsit,ad senatum populúmque Athenienſem: in quibus eos partim de ratione gubernandæ reipublicæ monet: partim suam & amicorum causam,magna grauitate agit, non sine miserabili fortunæ suæ deploratione: partim in maledicos inuehitur. Sunt autem eo, nisi fallor, anno, aut certè non multo antè, quo homo eloquentissimus, ætatis secundo & sexagesimo, hausto veneno periit, scriptæ ac relictæ, tanquam cygneæ quædam cantio: itaque suaues, vt neminem tam inhumanum esse putem, quem non cum commiseratione quadam delectent Me quidem sic nonnullis in locis afficiunt, humanæ conditionis miserias,& ingratissimos animos beluæ illius multorum capitum erga præstantissimos quosque viros, & optimè de patria meritos,cogitantem, vt vix possim tenere lacrymas. Exemplari Parisiensi vsus sum, quod non paucis locis vt & Dinarchi mendosissimam orationem, correxi: quædam etiam loca lectoris iudicio fuerunt committenda, id quod & feci hactenus vbique,& perpetuò sum facturus,vt quæ comperta habeo.candidè impertiam: quæ dubia & suspecta,discere cupiam,& cognoscere è doctioribus.

DEMOSTHENIS EPIstolæ sex, HIERONYmo Vuolfio interprete.

DE CONCORDIA, EPIstola prima.

OMnis & dicti & facti grauioris principia ducenda mihi videntur à diis immortalibus. Precor autem deos deásque omnes,vt, quod Athenienſi populo vtilissimũ est, & populo bene cupientibus, id & nunc & posthac mihi veniat in mentem scribere,& Athenienſium concioni decernere. Hæc precatus,cum spe, mihi diuinitùs aliquid bonum venisse in mentem,sic scribo. Solemnis cõprecatio.

DEMOSTHENES SENATVI POPVLOQVE S.

QVOD de meo in patriam reditu, semper omnibus vobis deliberandi copiã fore puto: nunc de eo nihil scripsi.cùm verò videã hoc nunc esse tẽpus, quo vos, si recta consilia sequa- Dissimulãter, hic suã causam agit: cuiúsq. officij sui & in repub.gerenda, & in Græcia defendenda meneu

mini, simul & gloriam & salutem & libertatem adipisci possitis, non modò vobis, sed & reliquis viuersis Græcis: sin errauerit is, deceptive fueritis, non facilè posse eandem occasionem recuperari: duxi meam, quam de hisce haberem opinionem, in medium esse proferendam. Difficile quidem est per literas pertexere consilium. Multa enim vos ante rem cognitam soletis interpellare. Ac dicenti facilè est, quid velitis, animaduertere: quódque ignoratur, rectè explicare. Libello autem nullum tale adiumentum suppetit contra tumultuantes. Si tamen audire voletis cum silentio, & expectabitis, dum rē omnem cognoueritis: spero diis propiciis, quanquam breues hæ literæ sunt fore vt appareat, me & optimo studio ea conari pro vobis quæ deceant, & quæ vobis expediant perspicuè declaraturum. Neque verò eo consilio hasce ad vos dedi literas, quasi vobis desint oratores, alíve, qui impræmeditati, quicquid in mentem inciderit, dicant. Sed quæ per experientiam, & vt in gerendis rebus versatus, habeo cognita, iis expositis, dicendi in publico studiosis vberem eorum quæ esse putem è Repub. materiam suppeditare: vulgo optimorum consiliorum delectum, facilem reddere volui. Ac cur hanc epistolam scribere instituerim, hæc sunt. Primùm omnium Athenienses, vos concordes esse propter communem ciuitatis vtilitatem, oportet, ortásque in prioribus conuentibus missas facere dissensiones. Deinde consentientibus animis omnes, alacritérque, quicquid decretum fuerit, adiuuare. Nihil enim constanter simplicitérque agere, non modò est indignum vobis, & animi parum generosi: sed summo etiam cum periculo cōiunctum. Iam nec illud vobis ignorandum est, ea quæ per se ad statum rerum vestrarum tuendum satis nō sunt, si ad reliquas copias adiungantur, effectura, vt multò facilius omnia consequamini. Quæ igitur illa sunt? Neque ciuitati vlli, neque vllis viris, qui cuiusque vrbis vetera instituta defenderunt, irascendum est: sed delenda potius ex animis memoria iniuriarum. Nam istiusmodi metus efficit, vt qui se fœderatis, in manifesto periculo versantibus, necessarios esse sciunt, opem iisdem promptissimè ferāt: qui metu isto liberati, omnes fient mitiores: in quo non parua est vtilitas. Ac oppidatim proclamare talia stultum fuerit, imò ne fieri quidem id potest. Sed prout vos cum ciuibus vestris egisse viderint: ita efficietis, vt quisque cum cæteris etiam actum iri expectet. Proinde censeo, neque ciuitatem, neque ducem, neque oratorem, neque plebeium quenquā eorum, qui antehac eum defendisse statum, qui tum fuit, visi sunt, à quoquam vllo modo vel taxandum, vel obiurgandum: sed concedendum esse hoc, omnes ciues ea egisse, quæ oportuerit, postquam benignitate deûm conseruata republica, vobis licitum est, de integro, vestro arbitratu deliberare: & cogitādum, quemadmodum in naui, cū hi velificatione, illi remigatione vtendum censent, dici ab vtrisque omnia propter salutem tuendam:* id verò prælatū esse consilium, quod cum deorum voluntate congruerit. Quòd si de præteritis ad hunc modum statueritis: & fidem inuenietis apud omnes, & officio bonorū virorum fungemini, & res vestras nō paru erigetis: & eos qui in vrbibus aduersati vobis fuerunt, eò redigetis, vt aut consilia mutent omnes,* aut omnino aliqui esse in culpa ipsi videātur. Quæ

A μᾶλλον μὲν ὑμῖν τὰ δέοντα, ἅμα δόξαν. καὶ σωτηρίαν, καὶ ἐλευθερίαν δυνάμενον κτήσασθαι οὐ μόνον ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν Ἕλλησιν· ἀγωνισάντων ἢ παρακρουσθέντων. ῥᾴδιον αὖθις τὸν αὐτὸν ἀναλαβεῖν, ὡήθην χρῆναι ἐμαυτῷ γνώμην ὡς ἔχω περὶ τούτων εἰς μέσον θεῖναι. ἔστι μὲν ἔνεργον, ἐξ ὑπογολῆς ἐμμεῖναι συμβουλῇ. πολλοῖς γὰρ εἰώθατε ἀπαντᾶν ὑμεῖς πρὸ τοῦ προμεῖναι μαθεῖν. λέγοντι μὲν οὖν ἔστιν αἰσθέσθαι τί βέλεσθε, καὶ διορθώσασθαι τὰγνοούμενον, ῥᾴδιον. τὸ δὲ βιβλίον οὐδεμίαν ἔχει βοήθειαν τοιαύτῃ πρὸς τοὺς θορυβοποιοῦντας. οὐ μὴν ἀλλ', ἐὰν ἐθέλητε ἀκοῦσαι σιγῇ, καὶ προμεῖναι τε πάντα μαθεῖν· οἶμαι, σὺν θεοῖς εἰρῆσθαι, κἂμπερ βραχέων τῶν γεγραμμένων ὄντων αὐτός τε φανήσεσθαι μὴ πάσης δυνοίας τὰ δέοντα περὶ ὑμῶν πρεσβεύων· καὶ τὰ συμφέροντ' ὑμῖν ἐμφανῆ δείξειν. οὐχ ὡς ὑποκριτῶν ὢν ὑμῶν ῥητόρων, οὐδὲ τῶν ἀπὸ λογισμοῦ ῥᾳδίως ὅ, τι αὖ τύχωσιν ἐροῦντων, εὐδοξεῖν μοι τὴν ὑπογολὴν πέμπειν· ἀλλ' ὅσα τυγχάνω δι' ἐμπειρίαν καὶ τὸ παρηκολουθηκέναι τοῖς πράγμασιν εἰδὼς ταῦτ' ἐβουλήθην τοῖς μὲν προμεμνημένοις B λέγειν ἐμφανῆ ποιήσας. ἀφθόνως ἀφορμὰς ὧν ὑπολαμβάνω συμφέρειν ὑμῖν δοῦναι· τοῖς δὲ πολλοῖς ῥᾳδίαν τὴν τῶν βελτίστων αἵρεσιν καταστῆσαι. ὧν μὲν οὖν ἕνεκα ἐπῆλθόμοι τῷ ὑπογολῷ χρᾶσθαι ταῦτ' ἔστι. δεῖ δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, πρῶτον μὲν ἁπάντων πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὁμόνοιαν εἰς τὸ κοινῇ συμφέρον τῇ πόλει σώζεσθαι· ἔπειτα τὰς ἐν τῷ πρότερον ἐκκλησιῶν ἀμφισβητήσεις ἐᾶσαι. δεύτερον δὲ πάντας ἐκ μιᾶς γνώμης τοῖς δόξασι προθύμως συναγωνίζεσθαι. ὡς τὸ μηδὲν * μήθ' ἁπλῶς πρᾶττειν, οὐ μόνον ἔστιν ἀνάξιον ὑμῶν καὶ ἀλυσιτελὲς· ἀλλὰ καὶ τοῖς μεγίστοις κινδύνοις ἔχει. δεῖ δὲ μηδὲ ταῦτα λαθεῖν ὑμᾶς, ἃ καὶ αὐτὰ μὲν ἐκ ἔστιν αὐτάρκη κατασχεῖν πράγματα· προσπεσόντα δὲ τοῖς δυνάμεσι, πολλῷ πάντ' ἀκαταστατότερα ὑμῖν ποιήσει. τίνα οὖν ἔστι ταῦτα; μήτε πόλει μηδεμίᾳ, μήτε τῶν ἐν ἠπείρῳ τῶν πόλεων συναγωνισμένων τοῖς καθεστηκόσι μηδενὶ μήτε πικραίνεσθαι, μήτε μνησικακεῖν. ὁ δὲ τοιοῦτος φόβος τοὺς σωζεσθέντας αὐτοῖς. ὡς ἀναγκαίοις οὖσι τοῖς σωζεσθεῖσι, κίνδυνον ἔχουσι προδήλον, προθύμους συναγωνιστὰς ποιεῖ. ἀπεθέντες δὲ τὰ δέος τούτου πάντες, ἠπιώτεροι ἡμῖν ἔσονται. τὸ δ', ἐσμικρὸν ὠφέλειαν ἔχει. κεἰ μὴ δὴ πόλεις τὰ τοιαῦτα δύνηθεν προλέγειν. μᾶλλον δ' οὐδ' ἐν δυνατῷ. ὡς δ' ἂν ὑμῖν αὐτοῖς ὀφθῆτε χρώμενοι τοιαύτῃ καὶ κατὰ τῶν ἄλλων προσδοκίαν παρέξησθε ἑκάστοις. φημὶ δὲ χρῆναι μήτε πόλει, μήτε στρατηγῷ, μήτε ῥήτορι, μήτ' ἰδιώτῃ μηδενὶ, τῶν τὰ πρὸ τοῦ δοκούντων σωσαγωνίσασθαι τοῖς καθεστηκόσι, μήτε μέμφεσθαι μήτ' ὀλιγωρεῖν μηδένα μηδὲν ὅλως· ἀλλὰ συγχωρῆσαι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει πεπολιτεῦσθαι τὰ δέοντα· ἐπειδήπερ οἱ θεοὶ, καλῶς πεποιοῦντες, σώσαντες τὴν πόλιν, ὅπως δώσουσιν ὑμῖν ὅ, τι ἂν βούλησθε ἐξ ἀρχῆς βουλεύσασθαι, καὶ νομίζειν, ὥσπερ ἂν ἐν πλοίῳ τῷ μὲν ἴσῳ, τῷ δὲ κώπας ὑποφαινομένων κομίζεσθαι, λέγεσθαι μὲν ὅτ' ἀμφοτέρων ἅπαντα ὑπὲρ σωτηρίας· * χεῖρον δὲ τὴν χρείαν πρὸς τὰ συμβαίνοντα ὑπὸ τῶν θεῶν. ἐὰν οὖν τοῦτον τὸν ζόφον περὶ τῶν παρεληλυθότων ἐγνωκότες ἦτε· καὶ πιστοὶ πᾶσι γένησθε· καὶ καλῶν, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα πράξετε· καὶ τὰ πράγματα ὠφελήσετε οὐ μικρῶς· καὶ τοὺς ἐναντιωθέντας ἐν ταῖς πό-

λεσιν, ἢ μεταγνῶναι ποιήσετε πάντας· ἢ κομιδῇ τινας αὐτοὺς αἰτίους * καταλειφθῆναι. μεγαλοψύ-

χως

χως τοίνυν καὶ πολιτικῶς τὰ κοινῇ συμφέροντα πράττετε· μὴ τῶν ἰδίων μέμνησθε πολλάκις· οὐ γὰρ ἐγὼ εἰς ταῦτα, οὐ τοιοῦτος αὐτὸς τοιαύτης φιλανθρωπίας παρ' ὑμῖν· ἀλλὰ ἀδίκως καὶ στασιαστικῶς εἰς τὸν ἕτερον χάριν προπεσών. ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἰδίαν ὀργὴν ἀναπλήσων, τὸ κοινῇ συμφέρον οἶμαι δεῖν βλάπτειν· οὔτε μίγνυμι τῆς ἰδίας ἔχθρας, εἰς τὰ κοινῇ συμφέροντα οὐδέν· ἀλλ' ἐφ' ἃ τοῖς ἄλλοις παρακαλῶ ταῦτα αὐτὸς οἶμαι δεῖν πρῶτον ποιεῖν. αἱ μὲν οὖν παρασκευαί, ἃ δεῖ φυλάξασθαι, καὶ ἃ πράττων τις ἂν κατ' ἀνθρώπινον λόγισμον μάλιστ' ἂν κατορθοῖ, ῥᾳδίως εἴρηταί μοι· τοῖς δὲ καθ' ἡμέραν ἐπιστατοῦσι, καὶ τοῖς ὀξέως πρᾶγμα συμβαίνουσιν ὀρθῶς χρῆσθαι, καὶ γνῶναι τὸν ἑκάστου καιρόν, καὶ κρῖναι, τί τῶν πραγμάτων ἐξ ὁμιλίας δυνατὸν προσαγαγέσθαι, καὶ τί βίᾳ προσδεῖται· τῶν ἐφεστηκότων χρατηλῶν ἔργον ἐστί. διὸ καὶ χαλεπωτάτην τάξιν ἔχει τὸ συμβουλεύειν. τὰ δὲ ὀρθῶς βουλευθέντα καὶ δοκιμασθέντα συὶ πολλῇ σπουδῇ καὶ πόνῳ, πολλάκις ὑπὸ τοῖς ἐπισκευοῦσιν ἄλλως χρήσασθαι, ἀπολυμαίνεσθαι. νῦν μὲν τοι πάντ' ἔξειν καλῶς ἐλπίζω. καὶ εἴ τις ὑπολήψεν εὐτυχῆ τὸν Ἀλέξανδρον, ὑπὲρ πάντα κατορθοῦν. ἐκεῖνο λογισάσθω, ὅτι πρᾶττων καὶ πονῶν, καὶ πολιτῶν, οὐχὶ καθ' ἡμᾶς, εὐτύχει. νῦν τοίνυν τεθνεῶτος ἐκείνου, ζητεῖ τινας ἡ τύχη μεθ' ὧν ἔσται. τούτοις δὲ ὑμᾶς δεῖ χρῆσθαι. τίς τε ἡγεμονίας, δι' ὧν ἀνάγκη τὰ πράγματα πρᾶττεσθαι, ὡς δυνατώτατοις ὄσι τὰς δυνάμεις ἐφίσατε· καὶ ὅ, τι ποιεῖν αὐτὸς ἕκαστος ὑμῶν δυνήσεται καὶ βουλήσεται, τοῦτο πρὸς αὐτὸν εἰπάτω, καὶ ὑποχέσθω, καὶ τοῦτ' ὄπως μὴ ψεύσεται, μήθ' ἑξαπατᾶσθαι μηδὲ πειθοῖ τῳ ῥᾳθυμεῖτε φήσας ἀναδύσεται, ὡς τῳ ἐνδεια ὧν αὐ ἐλλείπῃ ὑμεῖς, οὐχ εὑρήσετε τοὺς ἀναπληροῦντας· οὐδὲ τὸν αὐτὸν ἔχει κίνδυνον, περὶ ὧν ἐφ' ὑμῖν ἐστὶν ὅπως αὐ βούλησθε πρᾶξαι, μεταβουλεύεσθαι πολλάκις, καὶ περὶ ὧν αὖ σπῇ πόλεμος. ἀλλὰ ἡ περὶ τούτων μετάγνωσις ἥττα τῆς προαιρέσεως γίγνεται· μηδὲ ποιήσητε τοῦτο μηδέν· ἀλλ' ὅ, τι πράξετε, γενναίως καὶ ἐτοίμως ταῖς ψυχαῖς, τοῦτο χειροτονεῖτε. κἂν ἅπαξ ψηφίσησθε, τὸν Διὰ τὸν Δωδωναῖον καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, οἳ πολλὰς μὲν καλὰς καὶ ἀγαθὰς, καὶ ἀληθεῖς ὑμῖν μαντείας εἰρήκασιν, ἡγεμόνας ποιησάμενοι, καὶ σῳζομένους καλέσαντες, μὴ τῆς νικητηρίων ἅπασιν αὐτοῖς ἀξιώμενοι, μετὰ τῆς ἀγαθῆς τύχης ἐλευθεροῦτε τοὺς Ἕλληνας.

A igitur è Republica sunt, ea magnis animis & ciuiliter administrate, & priuatarum rerum recordamini. Atque hæc ego moneo, non eandem humanitatem expertus apud nonnullos: sed per iniuriam & seditionem, in aliorum gratiam quasi propinatus. Verùm nec priuatæ explendæ iracundiæ gratia reipublicæ commodis nocendum puto: neque vllam priuati odij partem publicis vtilitatibus admisceo: sed ad quæ alios adhortor, ea mihi primo esse facienda censeo. Quæ igitur præparanda, quæque cauenda sunt, & quibus agendis (quantum quidem humano consilio prouideri potest) prosperrimo vti successu posse videamini: ferè à me est explicatum. Quotidianis autem negotiis præesse, & casibus subitis rectè vti, & cuiusque rei intelligere occasiones, & iudicare quæ res benignitate verborum obtineri possint, quæ item vi extorquendę sint: ducum officium est, qui rebus administrandis sunt præfecti. Qua etiam de causa durissima est dicendæ in concilio sententiæ prouincia. Nam rectè consulta, & magno studio laboréque probata, sæpe propterea corrumpuntur, quòd ij qui ea in mandatis habent, aliter exequuntur. Nunc tamen bene successura esse omnia spero. Nam si quis Alexandrum eò B fortunatum putat, quòd ei prosperè successerunt omnia: is illud reputet, eum agendo & laborando, & audendo, non desidendo, fuisse fortunatum. Posteaquam igitur nunc mortuus est: fortuna quærit aliquos quibus adsit: ij vos esse debetis, & duces, per quos geri necesse est, quàm bene volentissimos copiis præficere. Quódque vnusquisque vestrûm facere poterit & volet: id ad seipsum dicat & promittat: caucátque ne fallat, neque tergiuersandi gratia, sibi data esse verba, non persuasum esse, causetur. Quicquid enim vos neglexeritis: id qui resarciat, neminem inuenietis. Neque idem periculum est in iis rebus, quas tum cum voletis, agere licebit, consilia sæpe mutare: & in iis, propter quas bellum erit gerendum. Sed in huiusmodi rebus sententiæ mutatio non est aliud, quàm consilij & instituti clades. Ne verò tale quippiam committite: sed quicquid acturi estis, id generosis & paratis animis decernite, & vbi semel decreueritis, ductu & auspiciis tum Dodonæi Iouis, tum reliquorum deorum, qui multa vobis & præclara & bona & vera oracula reddiderunt, illorúmque ope implorata, votisque pro victoria iis omnibus nuncupatis, adiutrice fortuna propicia libertatem Græcis restituite. C

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΚΑΘΟΔΟΥ β'.

ΔΕΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

DE SVO REDITV, EPISTOLA SECVNDA.

DEMOSTHENES SENATVI Populoque S.

ΕΝΟΜΙΖΟΝ μὲν ἀφ' ὧν ἐπολιτευόμην, οὐχ ὅπως μηδὲν ἐδικῶν τοιαῦτα πείσεσθαι· ἀλλὰ καὶ μέρια αὖ ἐξαμαρτὼν συγγνώμης τεύξεσθαι. ἐπειδὴ δὲ οὕτω γέγονεν· ἕως μὲν ἐώρων ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ὑποδείξεως φανερᾶς οὔσης ἐλέγχου γιγνομένου παρὰ τῆς βουλῆς, περὶ τὰ ταύτης ὑπορρήτα καταψηφιζομένους ἁπάντων· οὐδὲν ἔλαττον παρεχωρεῖν ὑμᾶς ἠξίουν, ἢ ἐμαυτὸν ὑποστερεῖσθαι, στέργειν ἠξίουν. τὸ γὰρ οἷς αὐτὴ βουλὴ φησιν τοὺς ὁμωμοκότας δικασὰς περιεῖσθαι, μηδεμιᾶς ὑποδείξεως ῥηθείσης· τῆς πολιτείας ἀφαιρεῖν ἐῶ. ἐπειδὴ δὲ, καλῶς

Ἐ Xistimabam, pro meis in Rempublicam meritis, me non modò insõtem, non ita tractatum iri: sed mediocrium etiam peccatorum, si quam forte culpam contraxissem, veniam impetraturum. Postquam verò ita accidit: dum videbam à vobis, nullis criminibus per senatum apertè demonstratis & probatis, ex istorũ arcanis consiliis condemnari omnes: nõ minus vos de vestro iure concedere, quàm me fraudari existimans: ferendũ æquo esse animo putaui. Nã iis assẽtiri iuratos iudices, quę senat' sine vlla ꝓbatione affirmarit: de reipublicę iure cõcedere fuit. Quia verò

Querela de iniquitate aduersariorum: & suorum in rempublicam meritorum cõmemoratione, reditum sibi cõficere studet.

iam,pro vestra prudentia,eum principatum,quem in senatu quidam sibi parare conabantur, animaduertistis,& in iudicandis causis argumenta spectastis, istorúmque arcana, digna esse reprehensione deprehendistis:decere cẽseo (siquidem id vestra etiam voluntas feret)me quoque ita restitui in integrum,vt ij restituti sunt, qui in simili crimine fuerũt:ne solus ego falsum ob crimen patria,fortunis, & coniunctissimorum consuetudine caream. Iurè autem vobis, Athenienses, salus mea curæ fuerit: cùm & nulla vobis à me orta iniuria, ita sum tractatus: tum propter vestram apud exteros existimationem. Neque enim putetis,si nemo vobis in memoriam redigit ea tempora,eásque occasiones, quibus ego maximas vtilitates attuli Reipub. reliquos etiam Græcos ignorare, aut oblitos esse rerũ à me pro vobis gestarum. Quas ego nũc duabus de causis scribere vereor singulatim : tum quòd inuidiam reformido: cõtra quam in veritate orationis præsidij nihil est : tum quòd multa & indigna illis rebus, propter reliquorum Græcorum ignauiam, nunc tolerare cogimur. Summatim verò illiusmodi ea sunt,quæ pro vobis ego suscepi: vt & omnib. felicitas,virtúsque vestra admirationi esset: & ego summorum à vobis præmiorum spem propositam haberem. Cum verò ineuitabilis illa quidem, sed iniqua fortuna,non ex æquitate,sed pro sua libidine, susceptum pro libertate Græcorum, quod vos gessistis, bellum diiudicasset,nec reliquo tempore meam erga vos beneuolentiam non abiecì : nec eam vlla re mutaui, non gratia,non spe,non diuitiis,non potẽtia,non securitate:quanquã videbam omnia hæc iis contingere, qui contra vos rempublicam gerere vellent. Quòd verò in multis & magnis rebus,quibus mihi iurè gloriari licet,maximũ existimarim, nõ dubitabo scribere ad vos: cũ Philippus inter eos qui ab omni æuo memorantur, solertissimus fuerit, ad hominum voluntates comitate & affabilitate sic sibi deuinciendas, vt ad nutũ paratos haberet:& largitionibus omnes,quorum aliqua esset in Græcis vrbibus authoritas, corrumpendos:me solum ab horum neutro esse victũ. id quod etiam nunc vobis glorioſum est:quãquam sæpe congressus & collocutus sim cum Philippo iis de rebus,propter quas vos me legatum mittebatis: & magnam pecuniam,quam ille offerebat,repudiasse : quarum rerum conscij multi etiam hodie viuunt:quos quid de vobis iudicare cõsẽtaneum sit, cogitate. Quòd enim talẽ ita tractastis:id meæ quidem calamitati,scilicet tribuetis,sceleri nequaquã vestræ autem iniquitati : quã infamiam cõsilij mutatione delebitis. Iam ea quæ dixi omnia, minora puto, continente & quotidiana reipublicæ administratione : in qua ita me gessi, vt neque vlli iracundiæ, neque simultatibus, neque iniusto quæstui, vel publico vel priuato seruierim : neque vllum vnquam vel ciuem, vel hospitem sim calũniatus, neque contra vos priuatim facultate mea vsus: sed si quid opus esset,puplicè pro vobis in pcinctu steterim. Quod cum natu grandiores norint: æquũ est: vt iuniorib.cõcionem aduersus Pythonem Byzantium habitam,iudicetis:cum adductis Græcorũ legatis adfuit,iniurias nostrę vrbis ostẽsurus:& cõtrariũ eius quod sperarat,expertus,recessit: vbi ego solus oratorum illius temporis , vestram causam defendi. Omitto, quot legationes pro vobis obierim:in quibus omnibus nullum vnquam vel minimum detrimentũ cepistis. Ea enim, ô Athenienses,

A ποιουῦτες, ἠθηνδε τὴν δωμασείαν, ἰῶ τινες ἤδη ἐν τῇ βουλῇ καζισκυάζοντο ἑαυτοῖς· καὶ πρὸς τὰς ἀποδείξεις τοὶς ἀγῶνας κείνετε· τὰ δ' ἀπόῤῥητα τούτων, ὀπτιμήσεως ἄξια ὑρῆκαῖε. οἶμαγ με δεῖν. ἐαὶ κ' ὑμῖν ἐυλομένοις ἦ, τῆς ὁμοίας τυχεῖν σωτηρίας τοῖς ἤδη ὁμοίων αἰτιῶν τετυχηκόσι. καὶ μὴ μόνος, δι' αἰτίαν ἡδυδῆ, τῆς παζίδος, καὶ ἤδη ὄντων, καὶ τῆς ἤδη οἰκειοτάτων συμφορᾶς ἀποστερηθῶγ. εἰκότες δ' αὖ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μέλοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας. οὐ μόνον κ' τοῦτο, ὅτι οὐδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, τοιαῦτα πέπονθα· ἀλλὰ καὶ τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἕνεκ' δυσδοξίας. μὴ γὸ, εἰ μηδεὶς ὑμᾶς ἀναμμνήσει τοὺς χρόνους μηδὲ τοὺς καιρεὺς ἐν οἷς τὰ μέγιστ' ἐγὼ χρήσιμος ἰῶ τῇ πόλει, τοὺς ἄλλους ἕλληνας ἀγνοεῖν νομίζετε. μήδ' ὑπολειπεσθαι ἤδη ἐμοὶ πιστευμμένων ὑπὸ ὑμῶν· ἃ ἐγὼ δυοῖν ἕνεκα νυῦ ὀκνῶ γράφειν καθ' ἕκαστον· ἑνὸς μὲν, τὸν φθόνον δεδιὼς, πρὸς ὃν οὐδὲν ὅτι προῦργου τἀληθῆ λέγειν ἑτέρου δ', ὅτι πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐκείνων δρᾷ τὴν ἤδη ἄλλων ἑλλιώων κακίαν νυῦ προφέρειν ἀναγκαζόμεθα. ἐν κεφαλαίῳ ᾗ, τοιαῦτ' ὄξιν ἐφ' οἷς ἀξιπαζόμιω ὑπὲρ ὑμῶν ἐγὼ, ὥσθ' ὑμᾶς μὴ ἐᾶν αὐτοῖς ὑπὸ πάντων ζηλοῦσθαι· ἐμοὶ δ' ἐλπίδα ἤδη μεγίστων δωρεῶν προσδοκᾶσθαι παρ' ὑμῶν. τῆς δ' ἀναγκαίας μὲν, ἀγώμονος δὲ τύχης, οὐχ ὡς δίκαιον ἰῶ, ἀλλ' ὡς ἐβούλετο κεινάσης τὸν ὑπὲρ τῆς ἤδη ἑλλιώων ἐλευθερείας ἀγῶνα, ὃν ὑμεῖς ἠγωνίσασθε· οὐδὲ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις ἀπέσω τῆς εἰς ὑμᾶς δυνοίας, οὐδ' ἀντηλλαξάμιω ἀντὶ ταύτης οὐδέν, οὐ χάριν, οὐκ ἐλπίδας, οὐ πλοῦτον, οὐ δωμασείαν, οὐκ ἀσφάλειαν. καίτοι πάντα ταῦθ' ἑώρων ὑπαρχοντα τοῖς καθ' ὑμῶν βουλομένοις πολιτεύεσθαι. ὁ δὲ, πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων ἐφ' οἷς εἰκότως ἐπῆρχεταί μοι παῤῥησιάζεσθαι, μέγιστον ἡγούμιω, οὐκ ὀκνήσω γράψαι πρὸς ὑμᾶς· ὅτι ἐν ἅπαντι τῷ αἰῶνι τῆς μνημονευομένων ἀνθρώπων δεινοτάτου γεγενημένου φιλίππου, καὶ δι' ὁμιλίας πεῖσαι προσέχειν αὐτῷ τὸν νοῦν ὡς βούλοιτο, καὶ διαφθεῖραι χρήμασι τοὺς ἐν ἑκάστῃ τῆς ἑλλιωίδων πόλεων γνωρίμους· ἐγὼ μόνος οὐδετέρου τούτων ἡττήθιω· ὃ καὶ νυῦ ὑμῖν φιλοτιμίαν φέρει· πολλὰ μὲν ἀτυχὼν φιλίππῳ καὶ διαλεχθεὶς, ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἐπέμπετε πρεσβεύοντά με. πολλῶν δ' ἀποχόμενος χρημάτων, διδόντος ἐκείνου· ἃ τῆς σωτειδότων ἔτι πολλοὶ ζῶσιν. οἷς τίνα γνώμιω ἔχειν περὶ ὑμῶν εἰκὸς, λογίσασθε. τὸ γὸ τῷ τοιούτῳ τέλον τὸν ζόπον κεχρῆσθαι, ἐμοὶ μὲν οὐ, εὖ οἶδ', ὅτι φανεῖν συμφορᾷ κακία δὲ οὐδεμία· ὑμετέρα δὲ ἀγνωμοσυνῶν, ἰῶ τῷ μεταγνῶναι λύσετε. πάντα τοίνυν τὰ προειρημμένα ἐλάττω νομίζω τῆς συνεχοῦς καὶ καθ' ἡμέραν πολιτείας, ἐν ᾗ παρεῖχον ἐμαυτὸν ἐγὼ πολιτευόμενον οὐδεμιᾶς ὀργῆς οὐδὲ δυσμιμείας οὐδὲ ἀδίκου πλεονεξίας οὔτε κοινῆς οὔτε ἰδίας προϊσάμιος· οὐδὲ συκοφαντήσας οὐδενὰ πώποτε οὔτε πολίτιω οὔτε ξένον· οὐδὲ καθ' ὑμῶν ἰδίᾳ δεινὸς ὤν. ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, εἴ τι δέησειεν, ἐξεταζόμενος δημοσίᾳ. εἰδείην δ' ἂν οἱ πρεσβύτεροι καὶ λέγειν τοῖς νεωτέροις ἐστὲ δίκαιοι τὼ πρὸς πύθωνα τὸν βυζαντιον ἐκκλησίαν· ὅτε τοῖς ἀπὸ τῆς ἑλλιώων ἦλθε πρέσβεις ἔχων, ὡς ἀδικοῦσαν δείξων τὼ πόλιν. ἀπῆλθε δὲ τἀναντία τούτων παθών, μόνου τότε ῥητόρων ἐξεταίσαντος ἐμοῦ τὰ ὑπὲρ ὑμῶν δίκαια, καὶ ἐῶ πρεσβείας, ὅσας ὑπὲρ ὑμῶν ἐπρέσβευσα.

B

C

ἐν αἷς οὐδὲν ἠλαττώθη τε πώποτε οὐδὲ καθ' ἕν. ἐπολιτευόμιω γὸ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐχ ὅπως ἀλλήλων

ὑμεῖς

ὑμεῖς δεῖ ἠρῆσθε σκοπῶν, οὐδ' ἐφ' ἑαυτῷ ἀκονῶν τὼ πόλιν· ἀλλ' ἀφ' ὧν δόξαν καὶ μεγαλοψυχίαν ὑμῖν ὑπάρξειν ἐνόμιζον, ἐφ' οἷς ἅπασι μὲν, μάλιστα δ' τοῖς νέοις ἄγασθαί με προσήκει, καὶ σκοπεῖν μὴ μόνον τὸν διακονήσοντα πρὸς χάριν πάντ' ἐν τῇ πολιτείᾳ (τούτου μὲν γὰρ οὐδέποτ' ἐς ἀπορίαν) ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπ' εὐνοίᾳ, δι' ὧν ἂν ἀγνοῆτε, διπεμήσοντα. ἔτι τοίνυν προσαλείπω πολλὰ, ἐφ' οἷς ἕτερος, καὶ μηδὲν ἄλλο χρήσιμος γεγονὼς, δικαίως ἂν ἠξίουν τυγχάνειν σωτηρίας, χορηγίας καὶ ἐπιμελείας, καὶ χρημάτων ἀποδόσεις ἐν πᾶσι τοῖς καιροῖς· ἐν οἷς ἐγὼ φανήσομαι, οὐ μόνον αὐτὸς ἐξελέσθαι μόνος προθυμούμενος, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις προκεκληκώς. ὧν ἕκαστον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίσασθε, ὡς ἀνάξιόν ἐστι τῆς προτέρας νεῶν ἐμοὶ συμφορᾶς. ἀφθόνων δ' ὄντων, ἀπορῶ τί πρῶτον ὀδύρωμαι τῶν παρόντων κακῶν; πότερον τὴν ἡλικίαν, ἐν ᾗ φυγῆς ἀπεικὸς κινδυνεύειν προσῆκεν, παρ' ἔθος καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν. ἀναγκάζομαι; ἢ τὴν ἀσχολίαν, ἐφ' ᾗ κατ' οὐδένα ἔλεγχον οὔτ' ἀποδεῖξιν ἄλλοις ἀπολωλεκὼς τὰς ἐλπίδας, ὧν διαμαρτὼν, ὧν ἑτέροις προσῆκε κεκληρονόμηκα κακῶν; οὔτε γὰρ ἔγωγε τῶν ἁρπάλου φίλων φανήσομαι γεγονὼς οὔτε ἐφ' οἷς, ἐπολιτεύθην πρότερον, δίκην ὀφείλων δοῦναι· οὔτε τῶν ἐφ' οἷς ἐνενόμην ἐξελεγθέντων, τῶν τε γραφέντων δεῖ ἁρπάλου μόνα τὰ ἐμοὶ πεπραγμένα ἀνέγκλητον πεποίηκε τὴν πόλιν. ἐξ ὧν πάντων δῆλόν ἐστιν, ὅτι καιρῷ τινι λαφθεὶς καὶ οὐκ ἀδικήμασι, τῇ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς αἰτίαις ὀργῇ πεπέπωκα ἀδίκως, τῶν πρότερος εἰσιέναι. ἐπεὶ τί τῶν δικαίων οὐκ εἶπον ἐγὼ, τῶν σεσωκότων τοὺς ὕστερον κεκινδυνεύκοτας; ἢ τίνα νεῶν οὐκ εἰπεῖν ἐχρῆν; οὐ γάρ ἐστιν οὐδείς. τὰ δὲ μὴ γενόμενα οὐκ ἔστι ποιῆσαι γεγενῆσθαι. ἀλλὰ δεῖ μὲν τούτων παύομαι, πολλὰ γράφειν ἔχων. τὸ δὲ μηδὲν ἐμαυτῷ συνειδέναι πεῖρᾶν μοι δέδωκεν εἰς μὲν ὠφέλειαν ἀσθενὲς ὄν· εἰς δὲ τὸ μᾶλλον λυπεῖσθαι, πάντων ὀδυνηρότατον. ἐπεὶ δὲ καλῶς ποιοῦντες, πᾶσι τοῖς ἐν ταῖς αἰτίαις δήλα ἅπτε· καὶ ἐμοὶ διαλάγητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οὔτε γὰρ ἠδίκηκ' ὑμᾶς οὐδένα (ὡς ἴσασιν οἱ θεοὶ καὶ ἥρωες) μαρτυρεῖ δέ μοι πᾶς ὁ πρόσθεν παρεληλυθὼς χρόνος· ὃς δικαιότερον ἂν πιστεύσειε ὑφ' ὑμῶν, τῆς ἀνεξελέγκτου νεὼ ἐπενεχθείσης αἰτίας· οὔτ' ἐγὼ χείριστος οὔτ' ἀπιστότατος φανήσομαι τῶν διαβληθέντων. καὶ μέλλω τὸ ἀπελθεῖν οὐκ ἂν εἰκότως ὀργῇ πρός με ποιήσειν. οὐ γὰρ ἀπεγνωκὼς ὑμᾶς, οὐδ' ἑτέρωσε βλέπων οὐδαμοῦ μετέρχομαι. ἀλλὰ πρῶτον μὲν τοιᾶσδε τῆς εἰρκτῆς χαλεπῶς τὸ λογισμῷ φέρον. εἶτα δεῖ τὴν ἡλικίαν οὐκ ἂν οἷός τ' ὢν τῷ σώματι τὴν κακοπάθειαν ὑπενεγκεῖν. ἔτι δ' οὐδ' ὑμᾶς ἐνόμιζον ἀβουλεῖν ἔξω με τοῦ πλακισμοῦ γενέσθαι· ὃς οὐδένα ὑμᾶς ὠφελῶν, ἐμὲ ἀπώλλυεν. ἐπειθ' ὅτι γε ὑμῖν προσεῖχον τὸν νοῦν, καὶ οὐδέσιν ἄλλοις· πολλὰ ἂν ἴδοιτε σημεῖα. εἴσε γὰρ πόλιν ἦλθον, οὐκ ἐν ᾗ μέγιστα προέξειν αὐτὸς ἐμελλον· ἀλλ' εἰς ἣν καὶ τοὺς προγόνους ἐλθόντος ἤδειν, ὅτε ὁ πρὸς τὸν πέρσην κατελάμβανεν αὐτοὺς κίνδυνος· καὶ παρ' ᾗ πλείστην εὔνοιαν ὑπάρχουσαν ὑμῖν ἠπιστάμην. ἔστι δὲ ξοιζυιῶν αὕτη· ἣ μάλιστα μὲν οἱ θεοὶ καὶ τῆς πρὸς ὑμᾶς δυνοίας ἕνεκα, καὶ τῆς πρὸς ἐμὲ δυσγενείας, εὔνοι πάντες εἰσιν. εἶτα σωθεὶς ὑφ' ὑμῶν, δικαιοθείην ἀποδοῦναι χάριτας. ἔν τε ταύτῃ τινῶν ὡς ἐμοὶ χαριζομένων, ὑπομιμνῆ ὑμῖν τι πειρωμένων τῇ κατ' ἐμὲ ἀγνοίᾳ.

A in Republica ratio mea fuit, non vt vos alios alij vinceretis, aut vt ciuitatem contra semetipsam acuerem: sed ad ea vos incitaui, vnde gloriam, & magnanimitatis opinionem relaturos vos arbitrarer. Quæ cùm omnes, tum verò adolescentes admirari debent: nec eum requirere solùm, qui captator auræ popularis, vulgíque cupiditatum administer omnium in republica sit (talium enim nulla vnquam penuria futura est) sed eum etiam, qui bonò studio vestra errata reprehendat. Quin & alia multa prætereo, propter quæ alius, qui nullam aliam nauasset operam, iurè suæ salutis haberi rationem postularet: vt ædilitia munera, vt triremium instructiones, vt largitiones pecuniarias, omnibus necessariis temporibus: quibus me non modò primùm succurrisse constabit: sed alios etiam esse adhortatum. Quorum singula cogitate Athenienses, quàm ea calamitate indigna sint, quæ me oppressit. Cum verò plurimis nunc in malis versèr: quid primùm deplorem dubito. Vtrum ætatem, qua periculosum exilium experiri præter consuetudinem & dignitatem cogor? an ignominiam, quòd nullius criminis cõuictus & reus peractus, damnatus perij an spem, qua frustratus, hæreditatem eorum malorum, quæ aliis debebantur, cepi? Neque enim ego vel Harpali amicus fui: vel propter priora mea acta in republica pœnas dare debeo: cum & ea quorum accusabar, probata non sint: & ex omnibus de Harpalo factis decretis, sola ea quæ ego egi, ciuitatem omni crimine liberarint. Ex quibus omnibus perspicitur: me temporibus circumuentum, non scelerum damnatum, iniustè eam, qua in omnes reos vti soleris, iracundiam experiri; propterea quòd ego primus in iudicium veni. Nam quid ego æqui pro mea defensione non attuli, ex iis quæ postea cæteros reos conseruarunt? aut quid amplius vel nunc dicere quisquam possit? Nemo certè. Nam quæ facta non sunt, ea facta vt sint, efficere nemo potest. Sed de his quanquam scribere multa possem: desino, quod innocentiæ conscientiam, experientia me docuit, ad iuuandum paruas habere vires: ad augendum autem animi dolorem, omnium esse acerbissimam. Postquam verò pro vestra sapientia reis omnibus reconciliati estis: & mihi reconciliamini, ô Athenienses. Neque enim (testor deos & heroes) vlli vestrûm iniuriam feci: & mihi omnis anteacta vita mea testimonio est: cui meritò plus fidei haberetur à vobis, quàm isti crimini: quod nunc in me coniectum illud quidem est: sed probatum & demonstratum non est: neque me pessimum, aut minimæ fidei esse inter eos, quos calumnia impetiit, deprehendetis. Iam ob discessum meum iurè irasci mihi non potestis. Neque enim ideo abij, quòd aut de vobis desperarem, aut vspiam aliò respicerem: sed primùm carceris ignominiam animo ferebam grauiter: deinde propter ætatem, afflictionem illam corporis perpeti non poteram. Denique & vos non nolle putabam, illam contumeliam me effugere: quæ neque vos quicquam iuuabat, & me perdebat. Me autem vestri, neque cuiusquam alterius, fuisse studiosum: multis indiciis deprehendetis. Nam & in vrbem me contuli, non in qua me splendidissimè victurum confiderem: sed quò etiam maiores nostros. Perfici belli discrimini bus circumuentos, venisse sciebam: & quam vobis esse beneuolétissimam intelligebam. Est autem ea Trœzeniorum: cui precor vt dij potissimùm immortales, tum ob beneuolétiam erga vos, tũ ob collata in me beneficia, bene velint omnes: deíde vt & ego à vobis conseruatus, gratiã referre possim. In qua cũ

B

C

*

quidam gratificandi mihi ſtudio, vos*ob iſtum in me admiſſum errorem, reprehendere conarentur: ego ſumma qua me decuit æquitate, vos defendi. Eamque ob cauſam in primis factum eſſe arbitror vt mihi honos publicè haberetur. Cũ verò hominũ beneuolentiam, inſignem quidem illam, ſed vires *in præſentia eſſe minores cernerem: digreſſus in Neptuni templum, in Calauria, me cõtuli: non modò quòd propter numinis religionem me ibi tutiorem fore ſpero (nec enim id exploratum habeo. Nam quæ res in aliorum poteſtate ſitæ ſunt, eæ ſpẽ tenuem & obſcuram periclitanti ſuppeditant) ſed eò etiam, quòd hinc quotidie patriam intueor: in quam tantę mihi ſum beneuolentiæ conſcius, quãtam vtinam à vobis conſequar. Ne igitur, Athenienſes, diutius etiam his malis angar, ea mihi decernitote, quæ iam aliis quoque nonnullis tribuiſtis, vt neque indignum vobis aliquid mihi vſuueniat: neque aliis ſupplicare cogar: id quod nec vobis honeſtum eſſet. Nam ſi veſtra iracundia placari mihi nulla ratione poteſt: mori me præſtiterit. Iurè autem hoc animo eſſe me, neque ſine re hæc iactare, credetis. Nam & veſtram autoritatem ſubij: & iudicium non detractaui: vt neque veritatem indefẽſam deſererem: neque veſtrũm quiſquam in me poteſtatem non haberet: ſed, vt veſtro arbitratu de me ſtatueretis. Arbitrabar enim, eos qui omnia in me ornamenta cõtuliſſẽt, etiam erga me (ſi ita vellẽt) delinquẽdi habere poteſtatem oportere. Quia verò iuſta fortuna, ita vti decuit, iniuſta ſuperata, bis vobis iiſdem de rebus ſtatuẽdi facultaem dedit: propterea quòd nihil in me, cui mederi non liceat, ſtatuiſtis: ſeruatote me, & quæ tum vobis ipſis, tum me digna ſunt, decernitote. Nihil enim à me perperã & ſceleratè factum reperietis: neq; me commeritum, vt vel dignitate, vel vita ſpolier: ſed & multitudinis ita eſſe ſtudioſum, vt qui maximè (ne quid inuidioſum ſcribam) & pulcherrima ex his qui adhuc viuunt, pro vobis gerenda ſuſcepiſſe, maximáque è meis æqualibus beneuolentiæ erga vos indicia reliquiſſe. Neque verò quiſquam veſtrũm putet, Athenienſes, me vel ex imbecillitate animi, vel vlla alia turpi de cauſa, per totam epiſtolam lamentari. Nam ego nunc iis conflictor rebus (quod vtinam eſſet aliter) eo modo, quo quiſque talibus in malis ſibi indulget: vt doloribus & lachrymis, & patriæ veſtríque deſiderio, & ærumnarum mearum conſideratione. Quæ omnia mihi querelas eliciũt: quæ ſi cum æquitate reputabitis: in nullis meis veſtrarũ rerum adminiſtrationibus, vel molliciei vel timiditatis argui me poſſe, reperietis. Et hæc hactenus ad omnes vos: priuatim verò cũ iis qui me laceſſunt, coram vobis volo diſputare. Nam ea, in quibus veſtræ ignorationi ſubſeruierunt, propter vos ab eis facta ſunto: neque ego accuſo quicquam. Poſtquam verò cognouiſtis vos, illa cuiuſmodi ſint: ſi, vt reliquos miſſos faciũt, ita & me quieſcere ſinẽt: rectè faciẽt. Sin exagitare me inſtituerint: peto, vt vos omnes opem mihi feratis: neque committatis, vt iſtorum odia plus valeant, quàm veſtra beneuolentia. Valete.

A ἐγὼ πᾶσαν δυφημίαν ὥσπερ ἐμοὶ προσῆκε παρεῖχόμην. ὀξ ὧν καὶ μάλιστα νομίζω πάντας ἀγαθόντας, δημοσίᾳ μὲ τιμῆσαι. ὀρθῶς δὲ τῷ μὲν εὔνοιαν τῷ ἀνδρῶν μεγάλῳ, τῷ δὲ εἰς τὸ παρὸν δυύαμιν κατασεσταναι· μετελθὼν εἰς τὸ τῦ ποσειδῶνος ἱερὸν ἐν καλαυρείᾳ, κάθημαι· οὐ μόνον τῆς ἀσφαλείας ἕνεκα, ἐν ᾧ δῆτ' τὴν θεὸν ἐλπίζω μοι ὑπαρχειν (οὐ γὰρ εὖ οἶδά γε. ἃ γὰρ ἐφ' ἑτέροις ὄξιν ὡς ἂν βούλωνται προῆξαι, λεπτὸν καὶ ἄδηλον ἔχει τῷ κινδυνεύοντι τῷ ἀσφάλειαν) ἀλλ' ὅτι καὶ τῷ παρῖσθαι ἐνθένδε ἐκάστης ἡμέρας ἀφορῶ· εἰς ἐν τοσαύτῳ εὔνοιαν ἐμαυτῷ συνοισθα, ὅσης παρ' ὑμῖν εὔχομαι τυχεῖν. ὅπως οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μηκέτι πλείω χρόνον τοῖς παροῦσι κακοῖς συνέχωμαι. ψηφίσασθέ μοι ταῦτα ἃ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἤδη· ἵνα μήτε ἀνάξιον ὑμῶν μηδὲν μοι συμβῇ· μήτε ἱκέτης ἑτέρων ἀναγκασθῶ γενέσθαι. οὐδὲ γὰρ ὑμῖν τοῦτο γένοιτ' ἂν καλόν. ἐπεὶ εἴγε μοι τὰ πρὸς ὑμᾶς ἀλλάκτα ὑπαρχει τεθνάναι με κρεῖττον ἦν. εἰκότως δ' ἂν μοι πιστεύοιτε ταύτην τὴν δόξαν ἔχειν, καὶ μὴ αὖ μάτην θρασύνεσθαι. ἐγὼ γὰρ ἐμαυτὸν κυρίους ὑμᾶς ἐποίησα· καὶ οὐκ ἔφυγον τὸν ἀγῶνα· ἵνα μήτε πρόδωτε τὴν ἀληθείαν, μήτ' ἄκυρες ὑμῖν ἐμοῦ μηδεὶς γένηται· ἀλλ' ὅ, τι βούλεσθε, πύτῳ χρήσησθε παρ' ὧν δ' ἁπάντων καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἔτυχον· τούτους, ὡμολογεῖν ἔχειν καὶ μέμνῆσθαι, εἰ βούλοιντο, εἰς ἐμέ. ἐπεὶ ὅ, καλῶς ποιοῦσα, ἡ δικαία τύχη τῆς ἀδίκου κρατήσασα, δὶς πρὸς τῷ αὐτῷ ἀπέδωκεν ὑμῖν βουλεύσασθαι, τῷ μηδὲν ἀνήκεστον ψηφίσασθαι πρὸς ἐμοῦ. σώσατέ με, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ψηφίσασθε κῆ ὑμῖν αὐτοῖς ἄξια καὶ ἐμοῦ. ἐπ' οὐδενὶ γὰρ πώποτε μεταμελόμενοι ἠδικήκατε με εὑρήσετε, οὐδ' ὀπιτήδειον ἄτιμον ἐόν, οὐδ' ὀπολωλέναι· ἀλλὰ κῆ εὐνοίᾳ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ τοῖς μάλιστ' ὁμοίως (ἵνα μηδὲν ὀπίφθονον γράφω) καὶ πλεῖστα πεπραγματευμένον τῷ νυνὶ ζώντων ὑπὲρ ὑμῶν· καὶ μέγιστα ὑπάρχοντά μοι κατ' ἐμαυτὸν σύμβολα δυνοίας πρὸς ὑμᾶς. μηδεὶς δ' ὑμῶν ἡγείσθω με, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μήτε ἀνανδρίᾳ, μήτε ἄλλῃ πεφάσει φαύλῃ μηδεμιᾷ παρ' ὁλίγα τοῦτ' ὀπισολεῖν ὀδύρεσθαι. ἀλλ' ἃ τοῖς παροῦσιν ἕκαστος ἀφθόνως χρῆται. ἐμοὶ δ' ταῦτα νεῖν πάρεστιν (ὡς μήτ' ὤφελε) λύπαι, καὶ δάκρυα, καὶ τῆς παρῖσθος καὶ ὑμῶν πόθος, ὧν πέπυσθε λογισμός· ἃ πάντα ποιεῖ με ὀδύρεσθαι, ἃ ὀπισκοπτοῦντες δικαίως, ἐν οὐδενὶ τῷ πεπολιτευμένῳ ὑπὲρ ὑμῶν οὔτε μαλακίαν, οὔτε ἀνανδρίαν προσοῦσαν εὑρήσετέ μοι. πρὸς μὲν δὴ πάντας ὑμᾶς τοσαῦτα, ἰδίᾳ δ' τοῖς ἐμοὶ προσκρούουσιν, ἐναντίον ὑμῶν βέλομαι διαλεχθῆναι ὅσα μὲν γὰρ τοῖς ὑφ' ὑμῶν ἀγνοηθεῖσιν ὑπηρετοῦντες ἐποίουν ἐγὼ δι' ὑμᾶς αὐτοῖς πρασσέσθαι, κῆ οὐδὲν ἐγκαλῶ. ἐπειδὴ δ' ἔγνωσθ' ὑμεῖς οἷα ταῦτ' ὄξιν· ἐὰν μὲν ὥσπερ ὑπὲρ τῶν λοιπῶν ἐῶσι, καὶ ἐμοὶ συγχωρήσωσι καλῶς ποιήσουσιν. ἐὰν δὲ ἐπηρεάζειν ἐγχειρῶσιν· ὑμᾶς ἀξιῶ μοὶ βοηθεῖν ἅπαντας· καὶ μὴ κυριωτέραν τῷ τούτων ἔχθραν τῆς παρ' ὑμῶν χάριτός μοι γένεσθαι. δυτυχεῖτε.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΩΝ. γ'.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

ΠΕΡΙ μὲν τῶν κατ' ἐμαυτὸν, ἃ μοι παρ' ὑμῖν ἐνόμιζον δίκαιον εἶναι γνώσεσθαι, τοῖς πρότερον ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς· ὑπὲρ ὧν, ὅταν ὑμῖν δοκῇ, τότε συγχωρήσετε. περὶ δὲ ὧν νῦν ἐπέσταλκα, βουλοίμην ἂν ὑμᾶς μὴ παρεῖδεν μηδὲ πρὸς φιλονεικίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ δίκαιον ἀκοῦσαι. συμβαίνει γάρ μοι, καθάπερ ὑπὸ πάντων ἀκούειν ὑμῶν ὅτι τοῖς περὶ τοὺς τοῦ λυκούργου παῖδας γιγνομένοις. ἐπέσταλκα μὲν οὖν ἂν τοῖς ὑπολοιπον, καὶ τῷ ἐκείνῳ ζῶντι πεπραγμένων ἕνεκα. ὧν ὁμοίως ἐμοὶ πάντες ἐν αὐτῷ δικαίως ἔχοιτε χάριν, εἰ τὰ προσήκοντα βούλοισθε ποιεῖν. ἐκεῖνος γὰρ αὐτὸν ἐν τῷ περὶ τὴν διοίκησιν μέρει τάξας τῆς πολιτείας τὸ καταρχὰς καὶ περὶ τῶν ἑλλήνικῶν, καὶ συμμαχικῶν οὐδὲν εἰωθὼς χαίρειν· ὅτε καὶ τῶν δημοτικῶν ἦν προσποιουμένων οἱ πολλοὶ κατέλιπον ὑμᾶς· τότε ταῖς τοῦ δήμου προαιρέσεσι προσέσειμι ἑαυτόν· οὐχ ὅτι δωρεὰς καὶ προσόδους ἐκ τούτων ὑπῆρχε λαμβάνειν (ἀπὸ γὰρ τῶν ἐναντίων πάντα τὰ τοιαῦτα ἐγίγνετο) οὐδ' ὅτι ταύτην ἀσφαλεστέραν τὴν προαίρεσιν οὖσαν ἑώρα, πολλοῖς γὰρ καὶ προδήλοις εἶχε κινδύνοις, οἷς ἀναγκαῖον ἦν ὑπομεῖναι τὸν ὑπὲρ τοῦ δήμου λέγειν, καὶ πράττειν προαιρούμενον· ἀλλ' ὅτι δημοτικὸς καὶ φύσει χρηστὸς ἀνὴρ ἦν. καί τι παρῆν ἑώρα τοῖς μὲν βοηθήσοντας ἂν τῷ δήμῳ, ἀδυνατοῦντας ὅτι τοῖς συμβεβηκόσιν ὄντας· οἷς ἦν τἀναντία πράττουσιν, καὶ πάντα ἐρρωμένοις. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἧττον ἐκεῖνος εἵλετο τούτων, ἃ συμφέρειν ἡγεῖτο τῷ δήμῳ, καὶ μετὰ ταῦτα ἀόκνως καὶ λέγων καὶ πράττων ἃ προσῆκεν ἦν φανερός. ἐφ' οἷς δοθὲν ἔξεστιν ὡς ἅπαντες ἴσασιν. ἐπέσταλκα μὲν οὖν ἂν (ὥσπερ εἶπον ἐν ἀρχῇ) περὶ δίκης τοῦ ἐκείνου χάριν. οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ὑμῖν νομίζων ξυμφέρειν τὰς περὶ τοῖς ἔξω γιγνομένας ὑπὲρ ἐμοῦ τιμήσεις εἰδέναι· πολλῷ προθυμότερον πρὸς τὸ πέμψαι τοῦ δικαίου ἔχον. προσήκειν δὲ τοῖς ἰδίᾳ πρὸς ἐκεῖνον ἔχουσι δυσκόλως, ὑπομεῖναι τὰληθῆ, καὶ τὰ δίκαια ἀκούειν περὶ αὐτοῦ. εὖ δὲ ἴσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι νῦν ἐκ τῶν περὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ γεγραμμένων, φαύλην δόξαν ἡ πόλις λαμβάνει. οὐδεὶς γὰρ τῶν ἑλλήνων ἀγνοεῖ, ὅτι ζῶντα λυκοῦργον ἐτιμᾶθ' ὑμεῖς εἰς ὑπερβολήν· καὶ πολλῶν αἰτιῶν ἐπενεχθεισῶν ὑπὸ τῶν φθονούντων αὐτῷ, οὐδεμίαν πώποθ' εὗρεν ἀληθῆ. οὕτω δὴ ὑπεστέρνισται αὐτῷ, καὶ δημοτικὸν παρὰ πάντας ἦν εἶδε· ὥστε πολλὰ τῶν δικαίων ἐν τῇ φήσει λυκοῦργον ἐκρίνετε· καὶ τὸ θ' ὑμῖν ἐξήρκει. * οὐ γὰρ ἂν καὶ δίκην μὴ δοκοῦν ὑμῖν. νῦν τοίνυν ἅπαντες, ἀκούοντες τὰς ὑμῖν αὐτοῦ δεήσεις· τὰ μὲν τεθνεῶτα ἐλεοῦσι. τοῖς παισὶ δ' ὡς ἀναξία πάσχουσι συναχθόμενοι· ὑμῖν δὲ ὑπομιμνῆσαι πρέπειν, ὡς οὐκ ἂν τολμήσαιμι γράφειν ἐγώ. ἃ δὲ ἄχθομαι τοῖς λέγουσι, καὶ ἀντιλέγω, καθόσον δύναμαι βοηθῶν ὑμῖν, ταῦτα ἄχει μὲν τὸ δῆλον ὑμῖν ποιῆσαι, ὅτι πολλοὶ μέμφονται, συμφέρειν ὑμῖν νομίζων εἰδέναι, γράφω. ὅσοι μὲν τοι λοιδορίας χωρὶς ὄντες ὧν λέγουσί τινες, καὶ ἀκριβείας συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμαι, ταῦτα δηλώσω. οὐδεὶς γὰρ ὑπείληφεν ὡς ἄρα ἡγοῦμαι καὶ διαψεύσεται τὸ ἀληθείας πρὸς αὐτὸ

ADE LYCVRGI LIBERIS, EPISTOLA tertia.

DEMOSTHENES SENATVI Populóque S.

QVÆ meis in rebus iure à vobis tribui mihi putarem, superioribus expositi literis: quæ, cum vobis videbitur, mihi concedetis. hæc autem de quibus nunc scribo, non negligi à vobis, neque aduersandi, sed æquitatis studio, cognosci velim. Contingit enim mihi, quanquam peregrè degenti multos audire, qui vos ob ea quæ Lycurgi liberis acciderunt, reprehendãt. Ac literas hasce misissem propter res etiam ab eo viuente gestas: de quibus æquè mecum omnes, si voletis officio fungi, gratiam ei habebitis. Qui vt primùm ad Rempublicam accesserat, in curatione vectigalium vrbanorúmque munerum se collocauit: de statu Græciæ ac sociorũ nihil scribere solitus, cum verò eorum etiam, qui præ se populi studium ferebant, plerique vos deseruissent: populi partibus se addixit: non quòd inde munera & reditus capere liceret (nã aduersæ factioni hæc omnia proposita erant) neque quòd has partes magis extra periculum esse videret (multa enim & manifesta pericula res habebat: quæ ei, qui populi autoritatem dicendo agendóque tueretur, adire necesse erat) sed quòd natura popularis & vir bonus fuit. Quanquam autem coram videbat, tam eos qui populo opem ferre cuperent, propter acceptam cladem esse infirmos: quàm aduersarios viribus ab omni parte suffultos: nihilominus tamen ipse in ea quæ populo commodarent, incumbebat: ac postea strenuè palàm & dicebat & agebat ea quę conueniebant. Ob quæ statim, vt omnes norunt, ad supplicium deposcebatur. Scripsissem igitur, vt principio dixi, & in illius gratiam: sed tamen cum & vobis expedire putem, vt conuicia quæ apud exteros in vos dicuntur, sciatis: multo magis ad literas mittendas sum incitatus. Peto autem, vt qui priuatim illi iniqui sunt, vera & æqua de eo audire non grauentur. Nec enim, Athenienses, ignorare debetis, existimationi vrbis, ex his quæ in eius liberos facta sunt, labem aspergi. Nemo enim Græcorum ignorat, vos viuenti Licurgo summos honores habuisse: cúmque ei plurima crimina ab eius inuidis impingerentur, nullum vnquam verum deprehendisse: tantam autem fidem habuisse, & præ omnibus popularem iudicasse, vt de multis causis è sola Lycurgi affirmatione sententiam ferretis: eáque vobis satis esset. * Id quod minimè fecissetis, ni si vobis visus fuisset homo integerrimus. Nunc igitur omnes, qui filios eius in vinculis esse audiunt & defunctum miserantur, & liberorum eius, vt cum quibus iniquè agatur, vicè dolent: Vos verò tam acerbè infectãtur, vt ego scribere non ausim. Nam ea quæ inuitus audio, & propter vos defendẽdos, quãtũ possũ, refuto: eatenus vt vobis indicẽ, multos esse à quibus reprehendamini, quòd scitu vobis esse vtilia iudicabam, scripsi. Quæ verò sine conuicio à quibusdam dicũtur, & auditu fore vtilia vobis arbitror significabo. Nemo vos per errorem & ignoratione veri, ita de ipso Lycurgo statuere existimat.

Lycurgi liberos, viri de repub. præclarè meriti cũ æquitatis causa, tum ad vitandã infamiam, contra iniurias improborum esse defẽdendos: cũ præsertim è re populi sit, gratiam referre benemeritis.

B

C

*

Nam & longum temporis ſpacium, quo exploratus, nihil vnquam contra vos vel cogitare vel agere iniuſtum deprehenſus eſt, & illud, quòd mortalium nemo vllis aliis in rebus vos ſtuporis arguit: merito iſtam tollit ignorantiæ ſuſpicionem. Reſtat igitur, quod omnes haud frugi hominum eſſe dicant, vt tantiſper cuiuſque curam, dum eius vobis vſus eſt, agere videamini: pòſt, nullam rationẽ habeatis. Quam enim aliam vos defuncto gratiam relaturos conſentaneum eſt, cum eius liberos & exiſtimationem lædi videamus? quæ ſola, vt in tuto collocentur, etiam morientibus omnibus curæ ſunt. Iam nec illud bonorum virorum eſt, vt iſta pecuniæ gratia facere videantur: id quod neque magnitudini animi veſtræ, nec reliquo vitæ inſtituto congruere apparebit. Nam ſi vobis illi, tanti ab aliis redimendi eſſent, è veſtro ærario deprompta pecunia: id vos omnes cupidè facturos exiſtimarẽ. *De eo verò quod per calumniam & exinuidia factum ſit, non habeo quid ſtatuam: niſi prorſus acerbè inſectari & proturbare populares homines inſtituiſtis. Quod ſi ita eſt: neque rectè, neque vtiliter facere decreuiſtis. Miror autẽ, ſi nemo veſtrûm cogitat, turpe eſſe: vt populus Athenienſis, ſapientiæ doctrinæque opinione præſtans omnibus, ad quem in calamitatibus, tanquam ad commune aſylum confugi ſolet, Philippo inhumanior videatur: qui (vt in poteſtate regia educatum probabile eſt) à nemine admonitus, tamen cum ſecundiſſima fortuna vſus eſſet, humanitatis ſe maximè eſſe memorem opottere cenſuit: ab iis qui aduerſus ipſum in acie ſteterant, & cum quibus de ſumma rerum depugnarat, qui & cuiates eſſent, neque perquirere, neque prodere auſus. Etenim, vt apparet, non vt plerique veſtri oratores, eadem in omnes eſſe vel iuſta vel honeſta putabat: ſed ratione habita dignitatis etiam, talia concludebat & decernebat. Vos autem, qui eſtis Athenienſes, & liberali doctrina perpoliti, quæ ſtupidos etiam efficere tolerabiles putatur: primùm, quod omnium iniquiſſimum eſt, quarum rerum patrem accuſant quidam, ob eas filios in vincula conieciſtis. Atque ita agere perinde eſſe dicitis, ac ſi æqualitatem in ponderibus aut menſuris quæreretis: & non de vitorum inſtituto vitæ & ratione reipublicæ conſultaretis. In qua quidem inquiſitione, ſi bona & popularia & ſtudio Reipublicæ iuuandæ ſuſcepta Lycurgi acta videbũtur: non modò nullo affici malo, ſed quibuſuis à vobis ornari beneficiis eius liberos, æquum eſt. Sin contraria: illum dum viueret, pœnas dediſſe oportuit: hos verò, ne ſic quidem propter obiecta patri à quibuſdam crimina, per iracundiam plecti. Omnibus enim omnium delictorum quaſi meta eſt obitus. Quòd ſi hoc eritis animo, vt aliqui populi ſtudioſis irati, ne cum mortuis quidem in gratiam redeant, ſed inimicitias etiam ad liberos vſque propagent, tradántque poſteris: populus autem, cuius cauſam quique populares agunt, dum horum opera vtitur, beneficiorum meminerit, poſtea floccifaciat: nihil erit miſerius, quàm populi tueri partes. Quòd ſi Mœrocles reſpondet, hæc argutiora eſſe quàm quæ intelligat: ſe verò eos, vt ne effugerent, in carcerem compegiſſe: quæritote ex eo, cum Taureas & Patacus & Ariſtogiton, atque ipſe, in carcerem traditi, non modò vincti non fuerint, ſed & conciones habuerint: cur iſtam æquitatem non perſpexerit? Sin ſe tum magiſtra-

A τὲ λυκούργου. τό, τε γὰρ τῆ χρόνου πλῆθος, ὃν ἐξεταζόμενος οὐδὲν πώποτ' ἀυρέθη περὶ ὑμᾶς οὔτε φρονῶν οὔτε ποιῶν ἄδικον· καὶ τὸ μηδένα ἀνθρώπων εἰς μηδὲν τῆ ἄλλων ἀναισθησίαν ὑμῖν καταγιγνώναι. εἰκότως ἀναιρεῖ τιὼ ὑφ' τῆς ἀγνοίας σκῆψιν. λείπεται τοίνυν (ὃ πάντες ἂν εἶεν φαύλων ἀνθρώπων ἔργον φήσειεν) τὸ ὅσον ἂν χρῆσθε χρόνον, τοσοῦτον ἑκάστου φροντίζειν δοκεῖν· μετὰ δὲ ταῦτα μηδένα ἔχειν λόγον. εἰς τί γὰρ τῆ ἄλλων χρὴ προσδοκᾶν τῶ τετελευτηκότι τιὼ παρ' ὑμῖν ἔσεσθαι χάριν· ὅταν εἰς τοὺς παῖδας, καὶ τιὼ δυσδοξίαν, τοὐναντία ὁρᾶτε γιγνόμενα; ὧν μόνων καὶ τελευτῶσι πᾶσιν ὅπως ἕξει καλῶς, μέλει. καὶ μιὼ οὐδὲ χρημάτων ποιεῖν ἕνεκα ταῦτα δοκεῖν, τῆ καλῶν καὶ ἀγαθῶν ὄντων. οὔτε γὰρ τῆς μεγαλοψυχίας οὔτε τῆς ἄλλης προαιρέσεως τῆς ὑμετέρας, ἀπόλυσθον αὖ φανεῖν· εἰ γὰρ ὑμᾶς λύσασθαι παρ' ἑτέρων ἔδει, δόντας ἂν τῆ προσήκοντα τὰ χρήματα ταῦτα· πάντας αὖ ἡγοῦμαι προθύμως ἕξ). ὁ δὲ λόγῳ καὶ φθόνῳ γέγονεν οὐκ ἔχω τί καταγνῶ· εἰ μὴ ὅλως πικρῶς καὶ ταραχωδῶς ἔχειν πρὸς τοὺς δημοτικοὺς ὡρμήκατε. εἰ δὲ τοῦτ' ὄντ' οὐτ' ὀρθῶς, οὐ-

B τε συμφέροντος βουλεύεσθαι ἐγνώκατε. θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῖν ἐννοεῖ, ὅτι τῆ αἰσχρῶν ὄντ', τὸν δῆμον τῆ ἀθλιωτάτων τὴν σωτηρίαν καὶ παιδείαν πάντων προέχειν δοκοιῦντα· ὃς καὶ τοῖς ἀτυχήμασιν ἀεὶ κοινὼ ἔχει καταφυγὼ· ἀγνωμονέστερον φαίνεσθαι φιλίππου· ὃς ἀνουθέτητος ὢν εἰκότως, ξαφεὶς τ' ἐν ἐξουσία· ὅμως ᾤετο δεῖν ἰωὶ δυτυχῆσε, μάλιστα τόθ' ἀνθρώπινα πεφάττων φαίνεσθαι· καὶ τοὺς ὡς ἅπαξ ταξαμένους, πρὸς αἷς περὶ τῆ ὅλων διοικήσεως οὐκ ἐπιμήσε δηλῶσαι, τὸ τίνων καὶ τίνες εἰσὶν ἐξετάσας. καὶ γὰρ, ὡς ἔοικεν, οὐχ ὁμοίως τῆ παρ' ὑμῖν ῥητόρων ἐνίοις, οὔτε δίκαια ἔδ) πρὸς ἅπαντας τὰ αὐτὰ οὔτε καλὰ ἡγεῖτο· ἀλλὰ τιὼ τῆς ἀξίας προαιρέσει συλλογιζόμενος, τὰ τοιαῦτ' ἐπέκεινεν. ὑμεῖς δ' ὄντες ἀθλιώτατοι, καὶ παιδείας με-

τέχοντες· ἢ καὶ τοὺς ἀναισθήτους αἰσχροὺς ποιεῖν δοκεῖ ζῆνεσθαι· πρῶτον μὲν, ὃ πάντων ἀγνωμονέστατόν ὄστι, περὶ ὧν τὸν πατέρα αἰτιῶνταί τινες τοὺς ὑμετέρους δεδέκατε. εἶτα τὸ ταῦτα ποιεῖν ἴσον φατὲ, ὥσπερ γὰρ σταθμοῦ ἢ μέζων τὸ ἴσον σκοπούμενοι· ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ἀνδρῶν προαιρέσεως καὶ πολιτείας βουλευόμενοι· ἐν οἷς ἐξεταζομένοις, εἰ μὲν χρηστὰ καὶ δημοτικὰ καὶ ἐπ' εὐνοίᾳ τὰ λυκούργῳ πεπραγμένα φαίνεται· μηδενὸς κακοῦ, ἀλλὰ καὶ πάντων τῆ ἀγαθῶν τοὺς παῖδας αὐτὰ δίκαιόν ὄστι τυγχάνειν παρ' ὑμῖν. εἰ δὲ ταναντία τούτων· ἐκεῖνον μὲν ὅτ' ἔζη, ἔδει δίκην δοῦναι. τούτοις δὲ μηδ' οὕτως, ἐφ' οἷς ἐκείνῳ τις ἐγκαλεῖ, τυγχάνειν ὀρθῆς. πᾶσι γὰρ πάντων τῆ ἁμαρτημάτων θεὸς ὄστι τελευτή. ἐπεὶ εἰ οὕτως ἔζετε, ὥσθ' οἱ μὲν ἀχθεσθέντες τί τοῖς ὑπὲρ τὲ δήμου πολιτευομένοις, μηδὲ πρὸς τελευτήσαντας διαλλαγήσονται· ἀλλὰ καὶ τοῖς παισὶ τιὼ ἔχθραν διαφυλάξουσιν· ὁ δὲ δῆμος, ὧ συναγωνίζεται τῆ δημοτικῶν ἕκαστος. μέχρι τὲ παρόντος χρῆσθαι μνημονεύσει τὰς χάριτας, μὴ ταῦτα δὲ μηδὲν φρονῆσαι· οὐδὲν ἀθλιώτερον ἔσται τὲ τιὼ ὑπὲρ τὲ δήμου τάξιν ἀρεῖσθαι. εἰ ὃ μοιροκλῆς ὑποκείνεται, ταῦτα μὲν σοφώτερα ἢ καθ' ἑαυτὸν εἶ)· ἵνα ὃ μὴ ὑποδρῶσιν, αὐτὸς αὐτοῖς δῆσαι· ἐρωτήσατ' αὐτὸν, λυσίκλεα ταυρέας, καὶ πάταικος, καὶ ἀριστογείτων, C αὐτὸς, εἰς τὸ δεσμωτή-

ριον ὑπὲρ δοθέντες, ἃ μόνον οὐκ ἐδέδεντο, ἀλλὰ καὶ ἐδημηγόρουν· τί δήποτε οὐκ ἐώρα τὰ δίκαια ταῦτα; εἰ ὃ μὴ φή-

σει

σει τότ' ἄρχειν, οὐδὲ λέγειν· ἔκ τε τῶν νόμων αὐτῷ προσήκει· ὥστε πῶς ἴσον δοκεῖ τοῖς μὲν ἄρχειν, οἷς μηδὲ λέγειν ἔξεσι. τοῖς δὲ δεδέσθαι, ὧν πολλὰ χρήσιμος ὢν ὑμῖν ὁ πατὴρ; ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω συλλογίσασθαι. εἰ μὴ τοῦτο δεῖξαι δημοσίᾳ βούλεσθε, ὅτι βδελυρία, καὶ ἀναίδεια, καὶ προαίρεσις πονηρίας ἐν τῇ πόλει ἰσχύει, καὶ δόξασθλιῶν πλείω προσδοκίαν ἔχει κἄν τι συμβῇ χαλεπὸν τοῖς τοιούτοις, ἀπόλυσις γίγνεται. ἐν δὲ προαιρέσει χρηστῇ, καὶ βίῳ σώφρονι, καὶ δημοτικῷ προελέσθαι ζῆν, σφαλεῖσιν κἄν τι γλύπτα παίσμασι, ἄφυκτον ἔσται. ἔτι τοίνυν τὸ μὲν μὴ δίκαιον εἶναι, τἀναντία δόξαι ἔχειν *ὥσπερ ζῶντος εἴχετ' ἐκείνου· καὶ τὸ τῶν τελευτηκότων ἢ τῶν παρόντων πλείω ποιεῖσθαι λόγον δίκαιον εἶναι· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐάσω.* ὡδὶ δὲ πᾶσι δοκεῖ ὁμολογεῖσθαι ταῦτα ὑπειληφα. ὅσοις μὲν τὸν πατρικὰς εὐεργεσίας ἀπεμνημονεύσατε τῶν ἄλλων· ἥδεως ἂν ἴδοιμι ὑμᾶς καὶ πολλῶν ἑτέρων ἀποδόσεις ἀποδοῦσαι. οὐχ ὡς ὀπτιμῶν δὲ ταῦτα παρήνεγκα· καὶ τοσούτου δέω τοῦτο ποιεῖν, ὥστε συμφέρειν μάλιστα τῇ πόλει τὰ τοιαῦτα κρίνω. προκαλεῖσθε γὰρ πάντας ἐπὶ τοῦτον δημοτικοὺς εἶναι. ὁρῶντας, ὅτι κἄν ἐν τῷ καθ' ἑαυτοὺς βίῳ ταῖς προσηκούσαις αὐτὸν τιμαῖς ὁ φθόνος αἰτήσῃ· τοῖς γε παισὶν ὑπάρχει τὰ προσήκοντα παρ' ὑμῶν κομίσασθαι. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον μᾶλλον δὲ καὶ αἰσχρόν, τῷ μὲν ἄλλων ποτὲ, καὶ παλαιῶν ὄντων τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐχρήσιμοι καὶ δι' ἃν ἀκούετε τὰς εὐεργεσίας, οὐκ ἐξ ὧν ἑωράκατε ὑπειληφότας, ὅμως τὴν δίκαιαν εὔνοιαν δοκοῦζειν· λυκούργῳ δ' οὕτως ὑπογύῳ καὶ τῆς πολιτείας, καὶ τῆς τελευτῆς γεγενήμενα, μή δ' εἰς ἃ καὶ τοῖς ἀγνώμοσι, καὶ ὑφ' ὧν ἠδικεῖσθε, ἕτοιμοι τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον εἰς ἔλεον καὶ φιλανθρωπίαν· μή δ' εἰς ταὐθ' ὑμᾶς αὐτοῖς ὁμοίους παρέχειν; ἢ ταῦτ' εἰς τοὺς παῖδας αὐτῶν γιγνομένης τῆς τιμωρίας· οὓς κἂν ἐχθροὺς, εἴπερ μέτριος εἴη, καὶ λογισμὸν ἔχων, ἐλεήσαι. θαυμάζω τοίνυν καὶ τοῦτ' εἴ τις ὑμῶν ἀγνοεῖ, ὡς οὐδὲ τοῦτο συμφέρει τῇ πολιτείᾳ φανερὸν γιγνόμενον· ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις τινα κτησαμένοις φιλίαν, καὶ καθεστῶσιν ἐν πᾶσι πλεονεκτεῖν ὑπάρχει· κἂν ἀτυχήσωσί τι, ῥᾳδίας εἶναι τὰς λύσεις· τοῖς δ' εἰς τὸν δῆμον ἁμαρτήσασιν ἑαυτοῖς, οὐ μόνον κατὰ πάλλα ἔλαττον ἔχειν ὑπάρξει· ἀλλὰ καὶ τὰς συμφορὰς βεβαίας τούτοις μόνοις τῶν ἄλλων μένειν, ἀλλὰ μὴν ὅτι τοῦθ' οὕτω γίνεται, ῥᾴδιον δεῖξαι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν λάχητι τὸν μελανόπου, ἀλῶναι μὲν ὁμοίως ἐν δικαστηρίῳ συμβαν, ὡς καὶ νῦν τοῖς λυκούργου παισὶν· ἀφεθῆναι δὲ πᾶν τὸ ὄφλημα, ὑπισχνουμένου ἀλεξάνδρου; καὶ πάλιν, μνησιβούλῳ τῷ ἀχαρνεῖ ἁλῶναι μὲν ὁμοίως, καταγνόντος αὐτὸν τοῦ δικαστηρίου, ὥσπερ καὶ τῶν λυκούργου παίδων ἀφεῖσθαι ἂν καλῶς ποιοῦντι. ἄξιος γὰρ ἀνὴρ· καὶ οὐδεὶς ἂν ὅστις τούτοις τοῖς νόμοις ἔφη καταλύεσθαι. τῶν νῦν βοώντων, εἰκότως. οὐ γὰρ κατελύοντο εἴπερ ἅπαντες οἱ νόμοι τῶν δικαίων ἕνεκα καὶ σωτηρίας τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων τίθενται· καὶ μήτε ἀδίοις τοῖς ἀτυχήσασι καθιστάναι συμφορὰς συμφέρει μήτ' ἀχαρίστοις ὄντας φαίνεσθαι. ἀλλὰ μὴν εἴγε ταῦθ' οὕτως, ὥσπερ ἂν φήσαιμεν, ἔχειν συμφέρει· οὐ μόνον τοῖς νόμοις οὐ καταλύετε ἰσχὺν ἐκείνοις ἀφίετε· ἀλλὰ * καὶ τοῖς βίοις ἐσώζετε τῶν τοῖς νόμοις θεμένων ἀνθρώπων, λάχητα μὲν πρὸς χάριν δεηθέντος ἀλεξάνδρου ἀφέντες μνησίβουλον δὲ τῇ τοῦ βίου σωφροσύνῃ σώσαντες.

A tu quidem esse functum dicet: sed orationes in publico non habuisset: idque permissum sibi fuisse legibus: æquum esse qui potest, vt magistratu fungantur hi, quibus verba facere non licet: illi verò in vinculis teneantur, quorum de vobis sæpe bene meritus fuit pater? Ego quidem hæc coniungere & concludere non possum: nisi hoc publicè vultis ostendere: & væcordiam, & impudentiam, & affectationem improbitatis in ciuitate valere, & maiorem habere spem incolumitatis: ac, si quid secus acciderit, tales absolui: meliorem autem tueri partem, vitámque modestam & popularem instituere, periculosum esse: ac si quid erretur, nullam veniæ spem esse propositam. Ad hæc non esse iustum omnino, aliter quàm de viuente sentire, deceréque, vt defunctorum potius quàm viuentium rationem habeatis, & quæ sunt eius generis, omnia missa faciam: * quòd ea in confesso esse apud omnes existimo. Sed quàm multos ob paterna beneficia honorastis: tam multis etiam aliorum posteris similem referri gratiam vellem. Neque verò hæc quòd reprehenderem attuli: à quo tantum absum, vt eam rem maximè esse è republica dicam. Incitatis enim omnes ista ratione ad populum colendum: quippe qui videant, tametsi viuentibus obstet inuidia, quò minus honores meritos consequantur: suis tamen liberis digna præmia esse apud vos reposita. An non igitur absurdum, atque adeò turpe est, vos quibusdam aliis, licet, ex quo vsui fuerunt, multum temporis intercesserit, iudicio de illorum beneficiis ex fama, non ex iis quæ vidistis, facto, tamen iustam beneuolentiam constanter tribuere: Lycurgum autem, qui nuper adeò & reipublicæ præfuit, & vitam cum morte commutauit, ne in iis quidem vos, quæ superiori tempore hominibus perditis quoque, & in vos iniuriis tribuebatis, misericordia dico & humanitate, similes eosdémque experiri: præsertim cum in eius liberos supplicium redundet, quorum etiam hostem (si moderatus sit, & mente vtatur) misereseeret. Quin illud etiam demiror, si quis vestrûm hoc ignorat, non esse è republica, palàm fieri, eos qui aliorum quorundam amicitiam sibi adiunxerunt: & cum res prosperè cedunt, in omnibus esse meliore conditione: & cum fortuna reflarit, facile periculis liberari: cum his verò qui toti à populo pendent, non modò aliis in rebus peius agi: sed solis etiam his firmas permanere calamitates. Atque hoc ita fieri, ostendi facilè potest. Quis enim vestrûm ignorat, accidisse vt Laches Melanopi filius similiter iudicio vinceretur, vt etiam nunc Lycurgi liberi? Sed propter Alexandri literas omne debitum ei esse condonatum? Et rursus Mnesibulum Acharnensem æquè conuictum, & iudicum sententia damnatum, ac Lycurgi liberos: esse tamen (quod equidem gaudeo) vt merebatur, absolutum? Neque quisquam istorum qui nunc clamitant, propterea leges euerti, queri potuisset: idque meritò. nec enim euertebantur, cum omnes leges propter æquitatem & salutem bonorum & frugi hominum ferantur: cúmque nec calamitates effici immortales, nec ingratos videri expediat. Atqui si hæc ita, vt pronunciamus, se habere conducit: non modo leges non euertebatis, cum illos absolueretis: sed vitam etiam ciuium, quorum leges autoritate sanciuntur, defendebatis, Lachete ad preces Alexandri absoluto, Mnesibulo propter vitæ frugalitatem & modestiam conseruato.

Ne igitur ostendite, vtilius esse externas parare amicitias, quàm populi fidei semetipsum committere: neque præstare, ignoto alicui esse notum, quàm rempub. ex vtilitate populi administrare. Nam vt is qui suadet aliquid, aut magistratu fungitur, placeat omnibus, fieri non potest. Tamen si quis populi rebus ex animo consultum cupit: dignus est qui conseruetur. Quod nisi fiet: docebitis omnes, alios potius esse colendos, quàm populum: & cauendum esse, ne quis aliquid vtile vobis gessisse intelligatur. Omnino autem commune probrum est, Athenienses, & totius ciuitatis calamitas, quòd Inuidia plus valere apud vos, quàm Gratiæ, putatur: cum præsertim illa morbus sit, hæ in deorum numerum referantur. At nec Pytheam prætermittam, qui pro suggesto duntaxat popularis est: postea verò paratus ad omnia quæ vobis aduersantur. Quem, dum vestras in gerenda republica, & concionibus habendis partes tuebatur, quis nescit vt seruum agitari, & peregrinitatis accusari solitum, propéque vænundatum ab istis, quibus nunc inseruiens orationes illas contra me scripsit? Postquam autem ipse nunc ea facit, propter quæ tum alios criminabatur: ita esse locupletem, vt & duas meretriculas alat quæ ad tabem eum vsque, optimè sanè mulieres, redegerunt: & quinque talenta mulctæ nomine facilius nunc soluerit, quàm olim totidem drachmas soluere potuisset: & præter hæc à vobis non modò admissum ad gubernacula ciuitatis, (quod commune probrum est omnibus) sed & patria sacra Delphis pro vobis fecisse? Quod si talia & tanta exempla viderint omnes, de quibus nemo est quin populi deligere & tueri partes pernicio sum esse iudicet: vereor ne aliquando nulli futuri sint, qui causam vestram tueantur: si præsertim alios naturæ debitum, & fortuna, & ætas sustulerit, vt Nausiclem, vt Charetem, vt Diotimum, vt Menestheum, vt Eudoxum, præterea que Eudemum, & Ephialtem, & Lycurgum: alios ipsi proieceritis, vt Charidemum & Philoclem, & me: quibus vos nec ipsi vllos vestri esse studiosiores putatis. Si verò quosdam æquè studiosos: non inuideo. Vellem autem, si vos ita vt æquum est, eos tractabitis, neque ita vt nos, malè mulctabitis: eos esse posthac quamplurimos. Sin talia, qualia nunc, exempla ediderit is: quis est qui se toto animo in istum ordinem dare velit? Qui quidem simulent, vt hactenus, sic etiam deinceps, non deerunt. Absit autem, vt eorum animi sic palàm conspiciantur, vt istorum, qui quæ tum palàm inficiabantur, ea nunc ita agunt, vt neminem vestrûm vel metuant, vel reuereantur. Hæc igitur cogitanda sunt, Athenienses: neque vel benenoli negligendi, vel iis qui ciuitatem ad acerbitatem sæuitiémque impellunt, auscultandum. Nam hic rerum status multò magis benenolétiam & humanitatem flagitat, quàm tumultus & simultates: quas quidã in immensum exaggeratas vsurpantes, contra vos operã locant, ad ea negotia conficienda, quæ dij prohibeant, ne ad exitum perducantur. Si quis autem vestrûm hæc cauillatur: is est magna vecordia refertus. Qui cum ea facta esse videat, quæ nemo futura metuebat, & olim etiam facta sunt, cum populus per homines insidiatores impulsus, eos à quibus defendebatur, suspectos habere atque odisse cœpit, nunc esse futura non putat: nónne insanit? Hæc si

A μὴ τοίνυν τὸ κτήσασθαι τιλὼ ἔξωθεν φιλίαν λυσιτελέστερον δείκνυτε ἢ τὸ τῷ δήμῳ αὖ βαδίζεσθαι ἑαυτόν. μηδὲ τῷ τῷ ἀγνώστων εἶναι κρεῖττον, ἢ τοῖς πολλοῖς ὑμῶν τὰ συμφέροντα πολιτεύομενον γιγνώσκεσθαι. τὸ μὲν γὰρ πᾶσι ἀρέσκειν τὸν συμβουλεύοντα, καὶ τὰ κοινὰ πράττοντα, ἀδύνατον. ἐὰν δ' ἐπ' εὐνοίᾳ ταὐτὰ τῷ δήμῳ τίς φέρῃ· δίκαιός ἐστι σώζεσθαι. εἰ δὲ μή· καὶ θεραπεύειν ἑτέροις μᾶλλον ἢ τὸν δῆμον, ἅπαντας διδάξετε· καὶ φεύγειν τὸ τῷ ὑμῖν συμφέροντον ποιοῦντά τι γνωσθῆναι. ὅλως δὲ κοινόν ἐστιν ὄνειδος, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὅλης τῆς πόλεως συμφορά, τὸν φθόνον δοκεῖν μεῖζον ἰσχύειν παρ' ὑμῖν, ἢ τὰς τῶν εὐεργεσιῶν χάριτας. καὶ ταῦτα, τὸ μὲν νοσήματος ὄντος * τῷ δὲ, τῆς θεοῖς ἀποδεδειγμένου. καὶ μὰ οὐδὲ τὸν Πυθέαν ἀφαιρήσομαι, τὸν μέχρι τῆς παρόδου δημοτικόν· μετὰ ταῦτα δ' ἕτοιμον εἰς τὰ καθ' ὑμᾶς πάντα. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τοῦτον, ὅτε μὲν τιλὼ ὑπὲρ ὑμᾶς τάξιν ἔχων εἰς τὸ πολιτεύεσθαι παρῆλθεν, ὡς δοῦλον ἐλαυνόμενον, καὶ γράφων ξενίας φεύγοντα, καὶ μισεῖν προαθέντα ὑπὸ τούτων, οἷς νῦν ὑπηρετεῖ, τοὺς κατ' ἐμοῦ λόγους ἔγραφεν. ἐπειδὴ δ' ἀπαλλάττει τότε τῷ ἄλλων, νῦν αὐτὸς πράττει· δύσερως μὲν γὰρ οὗτος, ὥστε δύ' ἔχειν ἑταίρας, αἰ μέχρι φθόης, καλῶς ποιοῦσιν, ἀπεπέμφασιν αὐτόν. πέντε τάλαντα δ' ὀφλόντα ῥᾴδιον ἐκτίσαι ἢ πέντε δραχμὰς * ἀτιμοῦσθαι πρότερον. πρὸς δὲ τούτοις παρ' ὑμῖν τὸ δήμου, οὐ μόνον τῆς πολιτείας μετεῖναι πρότα (ὃ κοινὸν ὄνειδός ἐστιν ἅπασιν) ἀλλὰ καὶ θύειν τὰ πάτρια ὑπὲρ ὑμῶν τὰς * πατρῴους θυσίας ἐν Δελφοῖς. ὅταν οὖν τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα πᾶσιν ἰδεῖν ἢ βαδείγματα· ἀφ' ὧν ἀλυσιτελὲς προελέσθαι τὰ τοῦ δήμου πᾶς τις ἂν κρίναι· φοβοῦμαι μή ποτ' ἔρημοι τῷ τῶν ὑμῶν ἐσωτέρων γένησθε. ἄλλως τε ὅταν τῷ δημοτικῶν τοὺς μὲν ἡ καθήκουσα μοῖρα, καὶ ἡ τύχη, καὶ ὁ χρόνος παρελθόντας· οἷον Ναυσικλέα, καὶ Χάρητα, καὶ Διότιμον, καὶ Μενεσθέα, καὶ Εὔδοξον, ἔτι δ' Εὔδημον, καὶ Ἐφιάλτην, καὶ Λυκοῦργον· τοὺς δ' ὑμεῖς προέσθε, ὥσπερ χαρίεντα δῆμον, καὶ φιλοκλέα, καὶ ἐμέ· ὧν ἑτέρους δυνούσεις

C οὐδ' αὐτοὶ νομίζετε· εἰσὶ δ' ὁμοίους πινάς, οὐ φθονῶ. βουλοίμην δ' ἂν εἴπερ ὑμεῖς δικαίως αὐτοῖς προσέσεσθε· καὶ μὴ ταῦτα ἅπερ ὑμεῖς πείσονται· ὡς πλείστοις αὐτοὶ χρήσεσθαι. ἀλλ' ὅταν γε τοιαῦτα, οἷα τὰ νῦν ὑποδείγματα ἐκφέρητε· τίς ἐστιν ὅς τις εἰς ταὐτὸν τιλὼ τάξιν ἑαυτὸν γνησίως ὑμῖν ἐθελήσει δουλεύειν; ἀλλὰ μὰ τὸν τῷ γε προαποισομένων οὐκ ἀπορήσετε. οὐδὲ γὰρ πρότερον. μὴ χρύσιτο δὲ ἰδεῖν ἐξελεγχθέντας αὐτοὺς ὁμοίως ἐκείνοις, οἳ φανερῶς ἃ τότε ἠρνοῦντο, νῦν πολιτεύομενοι οὐδένα ὑμῶν οὔτε ἀδικοῦσιν, οὔτε ἀδικοῦνται. ἃ χρὴ λογιζομένους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μήτε τῷ εὐνων ὀλιγωρεῖν· μήτε τοῖς προάγουσιν εἰς πικείαν καὶ ὠμότητα τιλὼ πόλιν, πείθεσθαι. πολὺ γὰρ μᾶλλον δυνοίας καὶ φιλανθρωπίας τὰ παρόντα πράγματα δεῖται· ἢ ταραχῆς, καὶ δυσμενείας. ὧν ὑπὲρ βολὴν χρώμενοί τινες ἐρρολαβοῦσι καθ' ὑμῶν, εἰς ὑποδοχιὼ πραγμάτων, ὧν ἀφαιροῦσιν αὐτοὺς ὁ λογισμός. εἰ δέ τις ὑμῶν ἀγασύρει ταῦτα, πολλῆς ἐστιν

δυηθείας μεστός. εἰ γὰρ ἃ μηδεὶς ἂν ἤλπισεν, ὁρῶν γεγονυῖα, ἃ καὶ πρότερον γέγονε, τὸ δήμου πρὸς τοὺς ὑπὲρ αὐτὸ λέγοντας ὑπ' ἀνθρώπων ἐγκαθέτων ἀγαβληθέντος, νῦν μὴ ἂν οἴεται γενέσθαι· πῶς οὐ τετύφωται; ταῦτα δ' εἰ

δὲ ει μὴ παρὼν. λέγων αὐ ὑμῖς ἐδίδασκον. ἐπειδὴ δ' ἐν τοῖς τοιούτοις εἰμί, ἐν οἷς, εἴ τις ἐμοῦ κατέψευσαι, ἐφ' οἷς ἀπόλωλα, ἠθέλησε, χρήσας ἐπέσταλκα. πρῶτον μὲν ἡγοῦμαι πλεῖστον λόγον ποιούμενος τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν· δεύτερον δ' ὅτι τὴν αὐτὴν εὔνοιαν, ἣν πρὸς ζῶντα τὸν λυκοῦργον εἶχον, δίκαιον εἶναι νομίζω καὶ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ φαίνεσθαι ἔχων. εἰ δέ τῳ παρέσκηνεν ὡς πολύ μοι πρείττω τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι πρὸς τοῦτον εἰπεῖν, ὅτι τὴν συμφερόντων ὑμῖν, καὶ τοῦ μηδένα τῶν φίλων ἐγκαταλιπεῖν, ὁμοίως ὥσπερ τῆς ἐμαυτοῦ σωτηρίας φροντίζω. ὅποιον ἐν τοῦ πρείττοντος ταῦτα ποιῶ· ἀλλὰ τὸ τῆς αὐτῆς ἀσυδησίας καὶ προαιρέσεως μὴ ταῦτα καινεῖν μιᾷ γνώμῃ πράγματα δύομαι. πρῶτον δέ μοι τοιαῦτα, οἷα τοῖς κακόν τι, νοσοῦσιν ὑμῶν, πρῶτον ἡγοῦμαι μὴ τούτων ἐκφανά. ἢ δέως δ' ἂν ὑμῖν τὴν ἐμὴν εὐνοίαν καὶ φιλίαν μέμψιν ποιησαίμην, νυνὶ μὴ ἐν κεφαλαίῳ μικρῷ δ' ὕστερον δι' ὀλίγης μακρᾶς, ἣν, εἰ περ ἐγὼ ζῶ, προσδοκᾶτε· ἂν μὴ τὰ δίκαια γίγνηταί μοι παρ' ὑμῶν πρότερον. οἵ τινες (ὦ τί ἂν εἰπὼν μηδ' ἁμαρτεῖν δοκοίην, μήτε ψευσαίμην) λίαν ὀλίγωροί, οὔτε τοῖς ἄλλοις, οὔθ' ὑμᾶς αὐτοὺς αἰσχύνεσθε, ἐφ' οἷς ἀρισογείτονα ἀφείκατε, ὅτι τούτοις δημοσίᾳ ἐμβεβληκότες. καὶ ἃ τοῖς τολμῶσι, μηδὲν ὑμῶν φροντίζειν, μὴ λαβοῦσι παρ' ὑμῶν, ἔξεστιν ἔχειν, ταῦτ' οὐ διδόντες ἐμοί, ἵνα οἷός τε ὦ τότε ὠφελῆσαι ὑμᾶς εἰς πρόξεις καὶ τοὺς φίλους ἐρανίσας, τὰ πρὸς ὑμᾶς διοικήσω· καὶ μὴ γῆρας καὶ φυγὴν ὑπόχρεα τῷ ἐκ ὑμῶν πεπονημένων ἔχων, κοινὸν ὄνειδος τῷ ἀδικηθέντων ὑπὸ ξένης πρείττων ὀφθῶ. βουλομένου δέ μου ἐν μὴ ὑμετέρας χαρίζεσθαι καὶ μεγαλοψυχίας τάξει τὴν οἴκαδέ μοι ἄφιξιν γενέσθαι· ἐμαυτῷ δ' λύσιν τῆς γεγονυίας οὐ δικαίας βλασφημίας ποιήσασθαι· καὶ μόνον αἰσχυνόμενος ἄδειαν, ὃν τρόπον χρόνον εἰς τοῦτ' ἔκπτωσιν δεδώκατε ταῦτα μὲν οὐ συγχωρεῖτε· ἔφασκε δ' ἄν τις (ὡς ἀπαγγέλλεται πρὸς ἐμέ) τὴς οὖν αὐτὸν κωλύει παρεῖναι, μὴ ταῦτα πράττειν; τὸ ὑπίστασθαι αἰσχύνεσθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἀναξίως τῆς ὑπὲρ ὑμῶν πεπολιτευμένων πράττειν· μὴ τὸ τὰ ὄντα ἀπολωλεκέναι δι' ἃ τούτοις, ἵνα μὴ διπλᾶ κατατίθωνται, ἃ οὐκ ἠδυνάσθη ἁπλᾶ ὅτε, ἐπείθην ὑπογράψασθαι τοῦ ἀρχοῦ τὰς καταβολάς· παρ' ὧν, μετὰ μοίρας τῆς ὑμετέρας εὐνοίας ἀφικόμενος, μέρος, εἰ καὶ μὴ πάντα, ἴσως ἀνακομισαίμην, ὥστε μηδὲν ἀχρημονεῖν τὸν λοιπὸν τοῦ βίου. ἂν δ' οἱ ταῦτα λέγοντες ἀξιοῦσί με, ἕλθω· ἅμα ἀδοξία, καὶ ἀπορίᾳ, καὶ φόβῳ συνέξομαι. ὧν οὐδὲν ὑμεῖς συλλογίζεσθε· ἀλλὰ ῥημάτων μοι καὶ φιλανθρωπίας φθονοῦντες (ἂν οὕτω τύχῃ) δι' ὑμᾶς προέμενον ἀπολούμενον. οὐ γὰρ ἂν δεηθείην ἄλλων ὑμῶν. καὶ τότε φήσετε δεινὰ πεπονθέναι με (ἀκριβῶς οἶδα) ὅτε οὔτ' ἐμοὶ πλέον οὐδὲν, οὔθ' ὑμῖν ἔσαι. οὐ γὰρ χρήματα γ' εἶναί μοι προσδοκᾶτε. ἔξω γὰρ φανερὸν, ὧν * ἀφίσαμαι· καὶ τὰ λοιπὰ βούλομαι συναγαγεῖν, ἐὰν μοι μὴ φιλονεικῶς. ἀλλ' ἀνθρωπίνως δῶτε * τὸ πρὸς τούτοις ἀσφαλῶς ἔχειν. καὶ μοὶ οὐδὲ παρ' ἀρίσταλου μὲ λαβόντα δείξετε. οὔτε γὰρ ἠλέγχθην, οὔτ' ἔλαβον. εἰδὲ τὰ φανερὰ ἄξιώματα τῆς βουλῆς, ἢ τὸν ἄριστον πάντων προσβλέπετε· τῆς ἀρισογείτονος κρίσεως ἀναμνησθέντες, ἐγκαλύψασθε. οὐ γὰρ ἔχω τούτου πρότερον πρόσταγμα τοῖς τοιαῦτ' ὀξημβρηκόσιν εἰς ἐμέ. οὐ γὰρ δίκαιον τοῖς αὐτοῖς γε λόγοις ὑπὸ τῆς αὐτῆς βουλῆς ὑποφανθέντα ἀνεῖναι μὴ ἀρεῖσθαι δίκαιον εἶναι φήσετε. ἐμὲ δὲ ἀπολωλέναι. οὐχ οὕτως ὑμεῖς ἀλογίστως ἔχετε.

si adessem, coram vobis explicarem. Postquam verò mecum ita agitur, vt cum eo velim agi, cuius mendaciis effectum est, vt ego perierim: per literas vestri & honoris & commodi ratione in primis habita significaui. Secundo loco æquum esse censeo, vt qua beneuolentia Lycurgum viuentem sum prosecutus: eandem erga eius quoque liberos præ me feram. Si cui verò fortasse in mẽtem venit, mihi multum esse otij à rebus meis: illi ego respondere non dubitem, me de vestra vtilitate, & omnium amicorum defensione non minus esse, quàm de mea salute solicitum. Nulla igitur curiositate hæc facio: sed vt idem studium, idémque institutum teneo, sic & hæc & illa pari animo suscipio. Otij verò tantum mihi supereſt, quantum illis qui vobis malè volunt, supereſſe velim. Ac de his quidem satis. Velim autem pro beneuolentia & amore meo nũc breuiter queri vobiscum: id quod paulo pòst per longas literas, quas (si vixero) à me expectabitis, faciam: nisi prius à vobis ius meum fuero consecutus. quos (ô quid dicam, vt neque errare, neque mentiri videar) nimium negligentes, neque aliorum neque vestri ipsorum pudet: ob ea Demosthenem eiecisse, propter quæ Aristogitonem indemnem dimisistis: quæque iis qui vos floccifacere audent, non accepta à vobis, tenere licet, ea non dare mihi, vt & ære alieno redacto, & liberalitate amicorum sublcuatus, vobis satisfacere possim: vt ne senectutem & exilium mercedis loco pro meis vestra causa exantlatis laboribus accipiens, commune probrum eorum qui me læsere iniuria, peregrè in hominum conspectu versẽr. Quum autem ego velim vestro beneficio, & pro magnitudine animorum vestrorum, ab exilio domum reuocari, eáque infamia quæ me immerentem obruit, liberari: fidémque publicam non diutius petam, quàm quantum mihi temporis ad soluendam mulctam præfiniuistis: & hæc denegatis, & interrogatis, vt mihi renuntiatur. Quis ergo me prohibeat venire, & hæc agere? Quòd vereri didici, Athenienses, & longè alia fortuna sum, quàm mea in vos & rempublicam facta merebantur: & quod rei familiaris propter quosdam iacturam feci, ne illud duplum soluere cogerentur, cum simplum non possent, satisfdare initio pro mea facilitate pollicitus. A quibus adiutrice vestra beneuolentia reuersus, partem saltem, si non totum, recuperarem: vt reliquum vitæ tempus citra dedecus exigere liceret. Quòd si verò ita, vt isti, qui iactant talia, iubent, venero: simul & ignominia & inopia, & me tu conflictabor. quorum vos nihil consideratis: sed verba & humanitatem mihi inuidentes, me vestra culpa (si forsita tulerit) interire sinetis: neque enim aliis quàm vobis supplex esse possum. Ac tum, sortem meam, satis scio, miserabuntur estis, cum querelæ neque mihi neq; vobis quicquam proderunt. Nam alias opes, præter eas quæ notæ, & ereptæ mihi sunt, habere ne me expectetis. Reliquias igitur, si, omissa contentione id pro humanitate vestra mihi tutò facere concesseritis, conquiram. Neque enim ab Harpalo me aliquid accepisse ostendetis: nam neque conuictus sum, neque accepi. Si verò senatus obscuram autoritatem, aut vicum Martiũ intuemini: iudicij de Aristogitone facti recordati, erubescite. non. n. aliud habeo leuius, quod mandé iis qui ad istũ modũ in me delinquerunt. Nec. n. iisdem rationibus vtiq; ab eodẽ senatu promulgatũ, illum dimitti æquum esse dicetis, Me verò interire. Non adeò vos incogitantes estis.

Nũc suam causam agit: cuius quidẽ præclara fundamenta, iacta sunt in defensione liberũ Lycurgi.

Neque enim mereor: neque dignus, neque illo deterior sum. Infelicem quidem esse me, vestra causa, confiteor. Quis enim infelicem me esse negę, cui ad mala cætera id quoque accedit, vt cum Atistogitone me comparem, præsertim perditum cum incolumi? Neque hæc iracundè à me dici putetis (neque enim ego vobis irasci queam) sed vt suspiria dolentibus, sic affectis iniuria conquestiones leuamenti aliquid afferre solent. Nam vobis quidem tam bene cupio, quàm vos mihi optarim: & hoc in omnibus rebus & declaraui, & declarabo. Nam initiò statim animum induxi meum, quisquis ad rem publicam accesserit (modò bonus ciuis esse velit) eum sic erga omnes ciues affectum esse decere, vt liberos erga parentes: vt eos quidem quàm æquissimos experiri optet: sed qualescunque fuerint, ferat æquo animo. Ita enim vinci præclarum est, & à prudentibus victoria conueniens existimatur. Valete.

Excusat vehemẽtiam orationis.

A οὔτε γὰρ ἄξιος, οὔτε δικαίως, οὔτε χείρων· ἀτυχὴς μὲν οὖν διʼ ὑμᾶς ὁμολογῶ. πῶς γὰρ οὐκ ἀτυχὴς, ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ πρὸς ἀρίστου ἑταίρου ἐμαυτὸν ἐξετάζειν συμβαίνει· καὶ ταῦτʼ ἀπολωλότι πρὸς σωτηρίας πυνθάνεσθαι; καὶ μή με ὑπολαμβάνετε ὀργίζεσθαι τοῖς λόγοις τούτοις. οὐ γὰρ ἂν πάθοιμι τοῦτο πρὸς ὑμᾶς ἐγώ. ἀλλʼ ἔχει τινὰ τοῖς ἀδικουμένοις ῥᾳστάνη τὸ λέγειν ἃ πάσχουσιν, ὥσπερ τοῖς ἀλγοῦσι τὸ στένειν. ἐπεὶ τῇ γε δυνάμει οὔτʼ ἔχω πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἃ δικαίως ἂν βουλοίμην πρὸς ἐμέ. καὶ τοῦτʼ ἐν πᾶσι πεποίηκα κἀν ποιήσω φανερόν, ἔγνωκα γὰρ ἐξαρχῆς παντὶ τῷ πολίτῃ βουλομένῳ πρόσοδον εἶναι, ἂν περ ᾖ δίκαιος πολίτης, ὥσπερ οἱ παῖδες πρὸς τοὺς γονέας, οὕτω πρὸς ἅπαντας τοὺς πολίτας ἔχειν· εὐχομαι μὲν ὡς βέλτιστα πάντων τυγχάνειν· φέρειν δὲ τοὺς ὄντας δικαίως. ἡ γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἥττα, καλὴ καὶ σεμνοῖς οὖσα νίκη πᾶσι τοῖς εὖ φρονοῦσι γίνεται. Εὐτυχεῖτε.

ADVERSVS THERAMENIS MALEDICTA.

Epistola quarta.

B

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΘΗΡΑΜΕΝΟΥΣ ΒΛΑΣΦΗΜΙΑΣ.

Ἐπιστολὴ δ΄.

DEMOSTHENES SENATVI POPVLOQVE S.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΩ ΔΗΜΩ ΧΑΙΡΕΙΝ.

Theramenis maledicta reiectione & infelicitatis crimen oraculis, & collatione cum aliorũ fortunis, diluit. & hominem flagitiosum modestè rectiminatur.

AVDIO de me Theramenem quum alia dixisse contumeliosa, tum verò exprobrasse infelicitatem. Eum igitur ignorare, conuicio, quo nulla eius cui fit, declaretur improbitas apud homines cordatos nihil proficit: non miror. Nam & in vita confidentem, & non natura ciuem, & à puero in prostibulo educatum *nescire hæc, quàm intelligere, facilius credi potest. Cum eo igitur, si quãdo rediero, & mansero incolumis, disputare conabor de ipsius & in me & in vos contumeliis: eúmque spero me, quãuis ab omni verecundia sit alienus, modestiorem effecturum. Vobis autem publici boni causa volo per literas quæ hisce de rebus dicenda habeo, significare. Quæ vobis diligenter animaduertenda sunt, vt, mea quidem sententia, non tantùm auscultatione digna, sed etiam memoria. Ego vestram vrbem omnium vrbium fortunatissimam existimo, & diis charissimam. Et hæc testari de vobis, & Iouem Dodonæum, & Dionem, & Pythium Apollinem perpetuò: & obsignare insuper, Bonam fortunam esse in vrbe vestra. Iam quæ de futuris rebus significant dij, ea eos prædicere perspicuum est: à præteritis autem petitas appellationes, rebus quæ factæ sunt, tribuere. Ego autem quæ apud vos egi in republica, ex iis sunt quæ iam præterierunt, ob quæ dij vos felices nominarunt. Quo igitur pacto æquum est, vos qui paruistis felices dici: eum verò qui suasit, contrarium cognomen sortiri? Nisi quis hoc fortasse dixerit, communẽ felicitatem, cuius ego fui sursor, deos esse qui nominẽt, quibus mentiri nefas est: priuatum autem conuicium, quo in me vsus est Theramenes, hominem audacẽ, & impudentẽ, & rationis etiã expertẽ iactasse. Neque verò solum è deorũ oraculis, bonã esse, qua estis vsi, fortunã reperietis: sed ipsis etiã euentibus, modò rectè iudicare libeat,

ΑΚΟΥΩ γὰρ ἐμοῦ διαβαλλόμενα ἄλλοις τε λόγοις βλασφήμοις εἰρημένα, καὶ δυσχέρειαν φέρειν. τὸ μὲν οὖν τὸν ἀγνοεῖν, ὅτι λοιδορίας, ἢ μηδεμίαν κακίαν καθʼ ὅτου λέγεταί τις δείκνυσιν οὐδὲν ἐς ὄφελος παρὰ δυσφρονοῦσιν ἀνθρώποις, οὐχὶ θαυμάζω. τὸ δὲ θαρσοῦντα μὲν τῷ βίῳ, μὴ πολίτου δʼ ἦθος φύσιν, ἐν ἐργασηρίῳ δὲ τεθραμμένον ἐκ παιδὸς, * αἰσθάνεσθαί τι τῶν τοιούτων, δυσχερέστερον ἴσως, ἢ μὴ σωφρονέναι. τοῦτο μὲν οὖν, ἐὰν ἀφίκωμαί ποτε καὶ σταθῶ πειράσομαι διαλεχθῆναι, ᾧ δὲ ὧν εἰς ἐμὲ ἢ ᾧ δεῖ ὢν εἰς ὑμᾶς παροινεῖ. ἢ νομίζω, καὶ περ οὐδὲν μετέχοντα αἰσχύνεσθαι, μεῖζόν τερον αὐτὸ ποιήσειν. ὑμῖν δʼ ἅτε κοινῇ συμφέρουσιν ἕνεκα, βούλομαι διʼ ὀλίγων, οἷς δεῖ τούτων ἔχω λόγοις, διηλῶσαι. οἷς πάνυ τὸν νοῦν προσέχοντες ἀκούσατε. οἶμαι γὰρ αὐτοῖς οὐκ ἀκοῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ μνήμης ἀξίοις εἶναι. ἐγὼ τοίνυν τὴν ὑμετέραν εὐτυχεστάτην πασῶν πόλεων ὑπολαμβάνω καὶ θαυμαστὴν, καὶ ταῦτα οἶδα καὶ τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον, καὶ τὸν Διόνυσον, καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον ἀεὶ λέγοντας ἐν ταῖς μαντείαις, καὶ προσεπισφραγιζομένους τὸν ἀγαθὸν τύχην ἐν τῇ πόλει εἶναι τῇ παρ᾽ ὑμῖν, ὅσα γίνεται δὲ τῶν ὑπόντων δηλοῦσιν οἱ θεοὶ, δῆλον ὡς βούλονται. τὰς δʼ ἀπὸ τῶν παρελθυθότων προνοίας, ὅτι ταῖς γενομέναις πράξεσι πίστευται. ἃ τοίνυν ἐγὼ πεπολίτευμαι παρ᾽ ὑμῖν, τῶν ἤδη γεγενημένων ἐστὶν, ἀφ᾽ ὧν εὐτυχεῖς ὑμᾶς προνοοῦσιν οἱ θεοί. πῶς οὖν δίκαιον, τοὺς μὲν πεισθέντας εὐτυχεῖς ὀνομάζεσθαι· * τὸν δὲ πείσαντα τῆς ἐναντίας προνοίας τυγχάνειν; πλὴν εἴ τις εἴπῃ, τὸν μὲν κοινὸν εὐτυχίαν, ἧς ἐγὼ σύμβουλος. θεοὺς τοὺς λέγοντας εἶναι, οἷς οὐ θέμις φθονεῖσθαι· τὸν δʼ ἰδίαν βλασφημίαν, ἣ κατ᾽ ἐμοῦ κέχρηται διαβαλλόμενος θρασυνῶ καὶ αὐαιδῆ καὶ οὐδὲ νοῦν ἔχοντʼ αἰθρῶσον εἰρηκέναι. οὐ τοίνυν μόνον ταῖς παρὰ τῶν θεῶν μαντείαις ἀγαθὸν οὖσαν εὑρήσετε ἣ κέχρηται τύχην· ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων θεωροῦντες, αὖ ἐξετάζητε

τάζητε ὀρθῶς. ὑμεῖς γὰρ εἰ μὲν ὡς ἀνθρωποι τὰ πράγματα βουλεσθε θεωρεῖν δυτυχεστάτην εὑρήσετε ἀφ' ὧν ἐγὼ συνεβούλευσα ἡ πόλιν γεγονυῖαν. εἰσὶ δὲ τοῖς θεοῖς ἁπάντων ὑπάρχει μόνοις, τούτων ἀξιώσετε τυγχάνειν· ἀδυνάτων ἐφίεσθε. τί οὖν ἔστι θεοῖς ἀδύνατον, ἀνθρώποις δ' οὐ δυνατόν; ἁπάντων γὰρ ἀγαθῶν ἐγκρατεῖς ὄντας, κυρίους εἶ καὶ αὐτοὺς ἔχειν, καὶ δοῦναι τοῖς ἄλλοις· φλαῦρον δ' μηδὲν μηδέ ποτε ἐν παντὶ τῷ αἰῶνι μήτε παθεῖν μήτε μέλλῆσαι· καὶ μὲν ὑποκειμένων τούτων, ὥσπερ πρόκειται σκοπεῖτε τὰ ὑμέτερα αὐτῷ πρὸς τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἔστιν ἀγνώμων, ὅς τις ἂν ἢ τὰ λακεδαιμονίοις συμβεβηκότα, οἷς οὐκ ἐγὼ συνεβούλευσεν· ἢ τὰ πέρσαις πρὸς οἷς οὐδὲ ἀφικόμην πώποτε· αἱρετώτερα φήσειεν εἶ τῷ ὑμῖν παρόντων. καὶ ἐῶ καταδόκας, καὶ σύριν, καὶ τοῖς τῶν ἐνδικῶν χώραν κατοικοῦσας ἀνθρώποις ἐπ' ἐκάτερα γῆς· οἷς ἅπασι συμβέβηκε πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθέναι καὶ χαλεπά. ἀλλὰ νὴ δία τούτων μὲν ἄμεινον ὑμᾶς πράττειν ἅπαντες ὁμολογήσουσι· θετταλῶν δὲ καὶ ἀρκάδων καὶ ἀργείων χεῖρον, ἢ τινων ἄλλων, οἷς ἐν συμμαχίᾳ συνέβη γενέσθαι φιλίππῳ; ἀλλὰ τούτων ἧ πολὺ βέλτιον ἀπηλλάχθητε· οὐ μόνον τῷ μὴ δεδουλωκέναι (καί τοι τί τηλικοῦτ' ἕτερον;) ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς μὲν πάντας αἰτίους εἶ δοκεῖν τῷ τοῖς ἕλλησι κακῶν συμβεβηκότων ὑφὰ φιλίππου καὶ τῆς δουλείας, ἐξ ὧν εἰκότως μισοῦνται. ὑμᾶς δ' ὁρᾶσθαι ὑπὲρ τῷ ἑλλήνων καὶ σώμασι, καὶ χρήμασι, καὶ πόλει, καὶ χώρᾳ, καὶ πᾶσιν ἠγωνισμένους· αὐθ' ὧν εὔκλειαν εἰκὸς ὑπάρχειν, καὶ χάριν ἀθάνατον ὀφείλειν τὰ δίκαια βουλευομένων ποιεῖν. οὐκοῦν ἀφ' ὧν ἐγὼ συνεβούλευσα, τῷ μὲν ἀντιπάντων ἄριστα πράττειν τῇ πόλει συμβέβηκε· τῷ δ' ἧ συνηγωνισμένων, ἐνδοξοτέραν εἶ πεῖσθαι. τοιγαροῦν ὅτι τούτοις οἱ θεοὶ τὰς μὲν μαντείας τὰς ἀγαθὰς ὑμῖν δεδόασι. τὸν δ' ἄδικον βλασφημίαν εἰς κεφαλὴν τῷ λέγοντι ξέπουσι. γνοίη δ' ἄν τις, εἰ πρόλοιπ' ἐξετάσαι τὰ ὕπτια δεύματα ἐν οἷς ζῇ. ἃ δὲ ἂν κατορύσσῃ τὸ τις αὐτῷ, ταῦτ' ἐκ προαιρέσεως ποιεῖ. ἐχθρὸς μὲν ὅστις τοῖς γονεῦσι, φίλος δ' παυσανία τῷ πόρνῳ· καὶ θρασύνεται μὲν ὡς ἀνὴρ, πάσχει δ' ὡς γυνή· καὶ τὸ μὲν παιδὸς ὅστι κρείττων, τῷ δ' αἰσχρῶν ἥττων· οἷς δ' ὑπὸ πάντων δυσχεραίνεται, τούτοις τὴν διάνοιαν ἀγάλλεται, αἰσχρορρημοσύνῃ καὶ τῷ δυσεῖδεσθαι ταῦτ' ἐφ' οἷς ἀλγοῦσιν οἱ ἀκούοντες. ὁ δ' ὡς ἀφελὴς καὶ παῤῥησίας μεστὸς οὐ παύεται. καὶ ταῦτα οὐκ ἂν ἔγραφα, εἰ μὴ κινῆσαι τὴν ἐν ὑμῖν μνήμην τῷ προσόντων αὐτῷ κακῶν ἠβουλόμην. ἃ γὰρ ἂν εἰπεῖν αἴ τις ὀκνήσαι, καὶ γράφαι φυλάξαιτ' ἄν. οἶμαι δ' κἂν ἀκούσαντας δυσχεράναι ταῦτα δι' ἃ τούτων γὰρ ἀναμνησθεὶς οἷόν ἕκαστος ὑμῶν πολλὰ, καὶ δεινὰ, καὶ αἰσχρὰ τούτῳ προσόντα. ὥς ἔμοιγε μηδὲν ἀναιδὲς εἰρῆσθαι· καὶ τοῦτον ὑπόμνημα τῷ ἑαυτῶν κακῶν ὀφθέντα πᾶσιν εἶ. δυτυχεῖτε.

consideratis. Vos enim, si vt homines, negotia considerare vultis: felicissimam è meis consiliis vrbem esse factam, reperietis. sin, quæ dij soli eximia tenent, vos consequi postulatis: ea quæ fieri nequeunt affectatis. Quid igitur dij eximium, hominibus negatum habent? vt bona omnia in sua manu & potestate teneant: eáque tum seruare ipsi, tum donare cæteris possint: vtque mali nihil ab omni æuo vel passi, vel passuri sint. Iam his actis fundamentis, quemadmodum decet vestrum statum considerate, & cum cæterorum fortuna conferte. Nemo enim ita vecors est, qui vel quæ Lacedæmoniis accidêre, quibus ego nihil consului: vel quæ Persis, ad quos ego nunquam peruenì: isti vestro statui dicat anteferenda. Omitto Cappadoces, & Syros, & Indicæ regionis homines, in vltimis terris habitantes: quibus omnibus vsu venit, vt multa & acerba & grauia sustinerent. At Hercule felicius agi vobiscum, quàm cum hisce omnibus, fatebuntur omnes: deterius autem quàm cum Thessalis & Arcadibus, & Argiuis, & quibusdam aliis, quibus accidit vt Philippi societatem colerent? At minore quàm hi ipsi etiam incommodo recessistis: non eò tantùm, quòd non seruiistis (quo quid maius fieri queat?) sed ob illud etiam, quòd istis omnibus, clades à Philippo illatæ Græcis, & oppressio libertatis, imputatur. Vnde meritò in odio sũt: vos autem pro salute Græcorum, & corpora & opes & vrbem & agros in discrimen adduxisse constat. Vnde consentaneum est, & vos florere gloria, & apud homines æquos & gratos gratiam iniisse immortalem. Fuit igitur hic meorum consiliorum euentus, vt vestra vrbs ex his quæ restiterunt, prosperrima fortuna vtatur: illis quæ Philippum adiuuerunt, gloria præstet. Proinde ob hæc dij vobis bona illa oracula reddunt: iniquum autem maledictum in conuiciatoris caput retorquent. Quod ita intelligetur, si quis eius quotidianæ vitæ consuetudinem spectare instituerit. Nam quæ illi imprecetis, ea ipse de industria facit, qui parentes ocio, Pausaniam pædiconem amore prosequatur: qui insolenter se vt virum iactet, cum muliebria patiatur: patre superior, turpitudine inferior: qui earum rerum propter quas illum omnes auersantur, obscœna commemoratione suum ipse animum oblectet: iisque narrandis recreetur, quæ nauseam audientibus moueant. Neque tamen, vt homo simplex atq; ingenuus, desistetere potest. Hæc ego non scripsissem, nisi commouere vestrã, quæ comprehẽsa latent eius flagitia, memoriam voluissem. Nam quæ dictu parum verecunda sunt: ea nec satis honestè scribi possunt. Atque vel hæc vobis arbitror auditu fuisse molesta. His enim admonitus vnusquisque vestrûm, multa eius & atrocia & fœda flagititia meminit. Fit igitur, vt nec ego quicquam turpe dixerim: & iste, quoties in publicum prodierit, suarum fœditatum omnibus monimentum exhibeat.

Valeto.

AD HERACLEODORVM EPISTOLA QVINTA.

DEMOSTHENES HERACLEODORO S.

Petitio, ne amicũ oppugnes.

QVAE mihi Menecrates nũciauit, iis ego nec tribuere fidem nec abrogare possum. Dxit enim Epitimũ ab Arato & delatum, & abductum esse in carcerem: te verò causam agere, & omnium esse acerrimum eius hostem. Te igitur per Iouem hospitalẽ omnésque deos obtestor, ne quam mihi molestiam & dolorem parias. Præterquam enim quod Epitimi salus mihi curæ est, & quòd, si quid ei accideret, magnum mihi ipsi malum dari videretur, túque eius calamitatis autor ei esses: puderet me etiam eorum qui conscij sunt, quid ad omnes homines de te dixerim, confisus me vera loqui: re non quidem è familiaribus congressibus comperta, sed quòd te & autoritate præditum, & eruditionem amplexum esse videbam: eam præsertim quæ in schola Platonis traditur: quæ omnino ab auaritia & violentia, cæterísque callidis aucupiis abhorret: ad summam autem bonitatem & iustitiam omnia refert. Qua doctrina qui eruditus est, huic, ita me dij ament, non colere simplicem veritatem, & in omnes esse benefico, nefas esse duco. Quin illud etiam molestissimum mihi esset, si magno beneuolentiæ erga te quasi impetu concitatus, mutare sententiam, ac alio in te esse animo cogerer. Quibus igitur in rebus me despectum & neglectum esse putem, etsi non dixero, eas tamen ita se habituras putato. Quod si nos ideo contemnis, quod nondum è principibus sumus: cogita te quoque olim adolescentem, & ea qua nos ætate modò sumus, fuisse, & consiliis atque actionibus tuis ad tantum fastigium ascendisse: id quod nobis etiam contingere poterit. Nam recta quidem voluntas adest: cui si fortunæ benignitas suffragetur, res ipsa confici queat. Nihil autem melius collocari potest rectè tributo officio: quod & tu nobis præstare debes: neque ab vllo væcorde vel abduci in deterius, vel vinci velis: sed illos tute in tuam perducito sententiam: itaque te gerito, vt ne quid è pactis & conuentis nostris desideretur: vtque Epitimus periculis eripiatur & liberetur. Adero autem & ipse eo tempore, quod tu tempestiuum esse dixeris. Id igitur mihi per literas significa, veletiam pro amicitia impera. Vale.

ΠΡΟΣ ΗΡΑΚΛΕΟΔΩΡΟΝ.

έ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΗΡΑΚΛΕΟΔΩΡΩ εὐ πρᾶττειν.

ΟΥΘ' ὅπως χρὴ πιστεύειν, οἷς ἀπήγγειλέ μοι Μενεκράτης, οὐδ' ὅπως ἀπιστεῖν, ἔχω. ἔφη γὰρ Ἐπίτιμον ἀδικεῖσθαι μὲν καὶ ἀπῆχθαι ὑπὸ Ἀράτου· σὲ δ' ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἁπάντων αὐτῷ χαλεπώτατον εἶναι. δέομαι δή σου πρὸς Διὸς ξενίου, καὶ πάντων τῶν θεῶν, μή με καταστήσῃς ἀηδῆ καὶ δεινῷ μηδενὶ προσπεσεῖν. εὖ γὰρ ἴσθι χωρὶς τοῦ μέλειν μοι τῆς Ἐπιτίμου σωτηρίας, καὶ νομίσαι μεγάλων ἂν συμφορᾶν, εἴ τι πάθοι, καὶ τούτου σὺ σωσάμενος εἶναι αἰσχύνομαι τοὺς σωτηριώτας μοι τοὺς λόγους, οἷς ἐγὼ πρὸς σοῦ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἔλεγον, πεποιθὼς ἐμαυτὸν ἀληθῆ λέγειν· οὐκ ἐν τῷ πεπλησιακέναι σοι, πεῖραν ἔχων· ἀλλ' ὁρῶν, ὅτι δόξης ὄντως χάνων, καὶ παιδείαν ἀπεδέχου· καὶ ταῦτα τῆς ἀπὸ τῆς πλάτωνος διαιρεθῆς, ἥτις ἐστίν, ὡς ἀληθῶς, τῶν μὲν πλεονεκτημάτων, καὶ τῶν περὶ ταῦτα σοφισμάτων ἔξω. τὸ βέλτιστον δ' καὶ τὸ δικαιότατον πάντ' ἕνεκα ἐξητασμένη. εἰς μὲν τοὺς θεοὺς τῶν μεγάλων μὴ οὐχὶ ἀνοσιώδη, καὶ πρὸς ἅπαντας ἀγαθὸν εἶναι οὐκ ὄσιον ἡγοῦμαι. γένοιτο δ' ἂν μοι κἀκεῖνο τῶν καλλίστων· εἰ δὲ ὡρμηκὼς ἐμαυτὸν δυνατῶς ἔχειν σοι, τοιοῦτον γνώμην μεταλαβεῖν ἀναγκαῖον. ἃ δὴ ὑπολαμβάνω παρεσκευάσθαι καὶ πεφανερῶσθαι, κἂν μὴ φῶ, νομίζειν οὕτως ἔχειν. εἰ δ' ἡμῶν καταπεφρόνηκας, ὅτι τῶν πρώτων οὐκ ἐσμέν πω νομίσας, ὅτι καὶ σὺ τότ' ἦσθα νέος, καὶ τοιαύτην εἶχες, ὡς ἡμεῖς νῦν. ἐκ δὲ τοῦ συμβουλεύειν καὶ πράττειν γεγένησαι τηλικοῦτος καὶ ἡμῶν ὑπὲρ τούτου συμβαίνει. τὸ μὲν οὖν εὖ βούλεσθαι πάρεστι· τῆς δὲ τύχης συλλαμβανούσης, καὶ τοὔργον γένοιτ' ἄν. καλὸς οὖν ἔρανος, χάρις δικαία, ὡς σὺ ποίησαι πρὸς ἐμὲ καὶ μηδ', ὑφ' ἑνὸς τῶν εὖ φρονούντων χεῖρον ἄγου. μηδὲ ἡττῶ· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἄφες ὅπῃ τὰ σοὶ δοκοῦντα· καὶ πράττε οὕτως, ὅπως μηδενὸς τῶν ὁμολογουμένων στερηθῶμεν· ἀλλ' ὅπῃμεν γένηται σωτηρία τις ἢ ἀπαλλαγὴ τῶν κινδύνων. παρέσομαι δ' εἰς τὸν χρόνον κἀγώ, καθ' ὃν σὺ φῂς, καιρὸν εἶναι. γράψας δέ μοι πέμψον, ἢ καὶ ὡς φίλῳ ὑπῆρξε λέγε. εὐτύχει.

DEMOSTHENES SENATVI POPVLOQVE S. Epistola VI.

De literis nunciatoris, & tabellario.

REDDITÆ sunt ab Antiphilo literæ senatui sociorum, bona quidem expectare volentibus, scriptæ commodè, sed quæ Antipatri ministris multos & difficiles sermones suppeditent: qui acceptis ab Antipatro literis ad Dinarchum, Corinthum missis, omnes Peloponnesi vrbes iis sermonibus impleuerunt, quos in illorum capita dij conuertant. Cum verò huc peruenisset iste qui nunc adest, cũ meo tabellario, literas ferente à Polemęsto

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΩ ΔΗΜΩ ΧΑΙΡΕΙΝ.

ς.

ΗΛΘΕΝ ὑπολαβὼν παρ' Ἀντιφίλου πρὸς τοὺς τῶν συμμάχων συνέδρους, τοῖς μὲν βουλομένοις ἀγαθὰ πρᾶσσειν, ἱκανῶς γεγραμμένη· τοῖς δ' ὑπηρετοῦσιν Ἀντιπάτρῳ πολλοὺς καὶ δυσχερεῖς ἀπολείπουσα λόγους. οἱ γοῦν λαβόντες τὰ παρ' Ἀντιπάτρου γράμματα πρὸς Δείναρχον εἰς Κόρινθον ἐλθόντα, ἅπασας τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις τοιούτων λόγων ἔπλησαν, οἵων εἰς κεφαλὰς αὐτῶν πρόσπεσεῖν οἱ θεοί. ἀφικομένου δὲ τοῦ νεὼς ἥκοντος μετὰ τοῦ παρ' ἐμοῦ φέροντος γράμματα πρὸς Πολεμαίσου πρὸς

πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὄπινικον, ἄνδρα ὑμῖν εὔνουν, καὶ ἐμοὶ φίλον, κακείνου πρὸς ἐμὲ ἀγαθοῦς ἀκούσαντι μοι ἃ ἔλεγεν, ἐδόκει πρὸς ὑμᾶς αὐτὸν ἀποστεῖλαι· ὅπως πάντα σαφῶς ἀκούσαντες τὰ ἐν τῷ στρατοπέδῳ γεγονότα, τῷ πρὸ τοῦ μάχιμα διαγεγυμνασμένῳ τότε, εἰς τὸ παρὸν θαρρῆτε· καὶ τὰ λοιπὰ τῷ θεῶν τε λήψεσθε ἔχειν ὑπολαμβάνητε. εὐτυχεῖτε.

A ad Epinicum fratrem, virum vestri studiosum, & mei amantem, atque ab illo ad me perductus esset: ego audito nuncio, eum ad vos mittendum censui: vt perspicuè rebus omnibus, quæ in castris acciderunt, ex eo qui tum prælio interfuit, auditis: & in præsentia bonis animis sitis, & reliqua, diis bene fortunantibus talia fore, qualia vultis, expectetis. Valete.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ Αἰσχίνου ὑποθέσεις.

ΟΤι αἰσχίνης, μὴ ἑλὼν κτησιφῶντα, μᾶλλον δ' Δημοσθένην, οὐ κατηγόρει· μηδὲ τὸ πέμπτον μέρος τῆς ψήφου μεταλαβὼν τῆς ἀπιμίας οὐ φέρων, τὰς μὲν ἀθλίας ἀπέλιπεν· εἰς δ' ῥόδον μετῴκησεν· παντί που γνώριμον. ἐκεῖ τοίνυν ταυταισὶ τὰς ὑποθέσεις σχεδὸν ἁπάσας χαίρας, τοῖς μὲν φίλοις τάς τε ἀποδημίας καὶ τἄλλα τὰ καθ' αὐτὸν, ἐδήλωσε· τῶν δὲ τῆς ἐχθρῶν ὑπερηφανείαν ἀμυνάτο· τοῖς δὲ τοῖς ἀθηναίοις ὑφ' ἑαυτῶν ὡς μηδὲν ἐξαμαρτόντος, ἀπολογούμενος, καὶ συμβουλεύων γνωσιμαχεῖν, καθόδου τυχεῖν ἐφίεται.

Otum est, Aeschinem ob iudicij ignominiam, quo accusatum Ctesiphontem, vel Demosthenem potius, reū non peregerat, quinta suffragiorum parte non accepta, cessisse Athenis, ac Rhodum se contulisse. Vbi has epistolas ferè omnes scripsit: in quibus partim amicos de itineribus & statu rerum suarum certiores reddit, partim inimicorum insolentiam retundit, partim innocentiam suam apud Athenienses quos monet, vt temerariis bellis abstineant, defendit, vtque ab eis in patriam reuocetur, petit.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΤΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ.

ά.

ΦΙΛΟΚΡΑΤΕΙ.

ΑΥσαντες ἐκ μυυχίας ἑσπέρας λαμπρᾷ σφόδρα σκιρρωνι πρὸς μέσην ἡμέραν, κατήχθημεν εἰς * νηρησὸν τῶν κείων. καθίσαντες δ' ἡμέρας δύο (σκαιὸς γὰρ ἦν ὁ ἄνεμος) εἶτα πάλιν λύσαντες, ἅμα τῇ ἕῳ εἰς δῆλον ἤλθομεν. δήλιοι δ' ἐνόσουν λοιμώδη τινὰ νόσον· τὰ μὲν πρόσωπα ὑπέπλαντο λύκης, καὶ τὰς χρόας λύκοι ἐμίνυθον· ὁ δὲ χρόμιος αὐτῷ, καὶ τὰ σπέρματα ἀπώδυ. πυρετοὶ δ' οὐκ ἐγίγνοντο. οὐδὲ ἀλγηδόνες μεγάλαι, οὐδὲ τὰ κάτω μέρη παρήλλαττεν οὐδέν. ταῦτα δ' * ἐπύθοντο μὴ μᾶλλον Ἀπόλλωνος αὐτοῖς συμβεβηκέναι, ταφέντος ἐν τῇ νήσῳ τινος τῶν ὑπάνων. ἦ πρότερον εἰώθεσ. ἐκ τούτου οὖν προσβάλλειν αὐτοῖς τὸν θεὸν τῷ νόσον ταύτην ὑπελάμβανον. ἡμεῖς δ' ὥσπερ ὡς τι ἔθνος ἀλλόφυλον, ἢ νῆσον ἐν τῇ ἔξω θαλάττῃ ἀφιγμένοι, καὶ ἰδόντες ἐξαίφνης χρῶμα ποικίλων ἀνθρώπων, νυκτὸς ἀποφεύγοντες ὡχόμεθα· πανθανόμενοι ἀλλήλων καὶ τὸν πόρον, εἰ τὸ χρῶμα ἔχοι ἕκαστος, οἷον ἐκόμιζεν οἴκοθεν, καὶ τὰς χαίτας. Ζάλη δ' ἐξ ἀνέμου ἐξώσης ἐμπεσοῦσα, ἀπήνεγκεν ἡμᾶς ὑπὲρ κρήτην, πλησίον φαμαθοῦντος. ὡς δ' ἐν ἀποπλῷ ἦμεν ἤδη, ἀντέπνει πνεῦμα λιβυκόν. εἶτα πανδύσαντος ἡμῖν ἀπαρκτίου, πάλιν ἐφερόμεθα, πέντε νύκτας ἐν θαλάττῃ χειμαζόμενοι· ἐν αἷς προσέχομεν ἀθηναίῃ· ἵνα μάθωμεν μὴ πολυπραγμονεῖν, εἴ τις ἐν τῇ ἑαυτοῦ παρέδρᾳ καὶ τοῖς νόμοις ἦ μὴ, στεφανοῦται. κακεῖθεν τέτταρσιν ἡμέραις, ἀφικόμεθα εἰς ὄπνειον τι τῆς ῥοδίας· ὅπου νοσήσαί μοι συνέβη τῷ πρὸ τὸ ἆθλα νόσον. ὡς δ' ὑπεμείναντός μου αὐτόθι, οὐκ ἐνεδίδου ἡ νόσος· διέπλουσα εἰς ῥόδον· καὶ ἐδέξατό ἡμᾶς δεόντως ὁ τόπος. δεῦρο γὰρ, ὡς διέβλω, πολὺ ῥᾷον ἐχόμην. καὶ ταυτὶ μὲν εἰχόμην σοι τέως ὑπισχνεῖσθαι. τὰ δ' ἄλλα ὡς αἱ ἕκαστα συμβαίνοι, δηλώσομεν. εὐτύχει, καὶ μὴ προσκρούσῃς μήτε τοῖς πλέον σοῦ μήτε τοῖς ἔλαττον δυναμένοις.

EPISTOLÆ ÆSCHINIS ORATORIS.

I. AD PHILOCRATEM.

CVm ex Munichia vesperi soluissemus circa meridiem serenissimo Scirone flante, ad * Nereſſum, Ceiorum oppidum, appulimus. Ibi nouem dies ob aduersum vētum desedimus: pòst rursus profecti sub auroram, Delum peruenimus. Sed Delij pestilenti quodā morbo laborabāt. Nam facies eorum albugine opplebantur, capilli etiam candescebant: collum autē & pectus intumescebat. cæterum nulla febris accedebat, neque partes corporis inferiores quicquam mutabantur. Hæc * audierant ex Apollinis ira sibi accidisse, quòd vir quidam illustris, contra morem veterem, in insula sepultus esset. Ea igitur de causa Deum sibi morbum illum immittere putabant. Nos autem quasi ad gentem aliquam peregrinam, aut in exteri maris insulam peruenissemus, & subitò varium hominum colorem vidissemus: noctu aufugimus, alius alium inter nauigandum scisscitantes, vtrum cum colorem & capillum quem domo quisque attulisset, retineret? sed tempestas exorta, & ventus impetuosus, nos supra Cretam prope Psamathuntē abstulit: quem locū cum iam in conspectu haberemus: reflat Ventus Libycus. Deinde cùm septentrio nobis spiraret, rursus ferebamur, quinque noctes in mari versati, quibus Athronæ appulimus: vt disceremus non curare, si quis in sua patria siue secundum siue contra leges corona donaretur. Atque inde quatuor diebus in nauale quoddam Rhodium peruenimus, vbi in morbum & difficultatem spirandi incidi. Quo in loco dum manebam, cum morbus nihil leuaretur, Rhodum traieci: ac placidè nos vrbs excepit. Statim enim vt eo transieram, multò melius habere cœpi. Atque hæc hactenus, habuimus, quæ tibi scribemus: cætera porrò vti quæque acciderint significabimus. Felix sis: & caueas velim, ne quem te vel potentiorem vel imbecilliorem offendas.

II. AD CTESIPHONTEM. A

β. ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΙ.

Exprobrat inimico te conciliato inconstantiã, eúmq. moderationis admonet.

SCripsit nobis Nicostratus, auunculus noster, te cùm sibi non mediocriter insultare, tum mihi exprobrare quam propter te accepi calamitatẽ. Ego verò miror quid tibi acciderit, vt nobiscum domo egressis, tam multa colloquereris, vt crederé, te nihil eorum quæ dixisses, simulasse: intuens primùm calamitatem meam, quam non incredibile putabã inimicis etiam esse miserabilem: deinde vultũ tuũ tristem, & penè lacrymabundum. Itaque necessariorum nostrorum quibusdam mandaui, si qua re egerent, vt te accederent, eosque quidnis impetraturos esse promisi eis, atque ipse etiam sæpe ad te scripsi, iis de rebus quas Athenis consequi cupiebam. Nunc verò nobis, qui tibi iam impedimento non sumus, qui nec tibi nec quiquam Athenienſiũ obturbamus, insultas: nulla vel fortunæ vel vllius humanitatis habita ratione: atque post victoriam certamen renouas contra nos, qui & patria excidimus & dignitate priuati sumus: & ciuitate & ciuibus & amicis. Ac quæ in me absentem conuitia dicis ea probabile est tibi quidem aliquid & inuidiæ & odij paritura: non secus ac si mortuum aliquem B insectareris, in vrbe adeò leui & humana: ego verò propterea nihilo deterior existimabor, qui absens à te malè audiam. Calamitosior quidem & miserabilior haberi queam: vt, qui olim nihilo vobis inferior fuerim, nũc autem nullam pro me vocem edere, ac ne audire quidem possim conuicia. Iam senem moderatum exagitare, qui nullam vltionis spem habet, vt qui spem omnem in vobis ipsis adhuc habeat, qui * eum ne ipsi quidé amplius cõseruare possitis. nónne turpe est? Ne feceris, obsecro te, ne feceris Ctesiphon, neq; si maximè nobis molestus esse studes, neq; vllis malis nostris satiatus es, isto piaculo te liberó sq; tuos obstrinxeris: quos ea spe alis, vt senectutis tuæ imbecillitas in eorum prælidio conquiescat. Memento potius, ne Æschinem quidem huc se redactum iri vnquam putasse, nec multos alios, qui maiorem etiam in sua patria autoritatem habuerunt, & splendore me ac te superarunt.

Ἐπέστειλεν ἡμῖν νικόστρατος, ὁ θεῖος, ὡς ἐπηρεάζοις μὲν εἰς αὐτὸν οὐ μέτριως· ἐμοὶ δ' ὀνειδίζοις δ' ὅτι σέ μοι συμβᾶσαν συμφορὰν. ἐγὼ δ' θαυμάζω, τί παθὼν ἐξιοῦσι μοι οἴκοθεν ἡμῖν τοσαῦτα διελέχθης, ὥστε πεισθῆναί με, μηδὲν ὧν διελέχθης πεπλᾶσθαί σε, μήδ' ἄλλως φρονεῖν βλέπων πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἐμὴν ξυμφορὰν· ἣν οὐκ ἀπεικὸς εἶ), καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐλεεῖν ὑπολάμβανον· ἔπειτα δ' καὶ εἰς τὸ πρόσωπον σου συνθρῶπτον ὄν. καὶ ὅμοιον δεδακρυμένῳ. ὡς ἔγωγε καὶ ἐπέσκηψα οἷοις τ' ἦ προσπόνδων ἡμῖν εἴ του δέοιντο, προσέναι σοὶ, & μηδενὸς ὑστερήσειν ὑπεχόμην αὐτοῖς. καὶ αὐτὸς δ' ἐπέστειλα πρὶ ὧν ἐχρημάτιζον ἀθλιώτατοί μοι δοκεῖς πολλάκις. νυνὶ δ' οὐκ ἐμποδὼν ἔτι ὄντων ἡμῖν, ἅτε διενοχλοῦσί σοι, ἅτε ἄλλῳ τινὶ ἀθλιωτάτων ἐπηρεάζεις, ἅτε εἰς τὴν τύχην ἀποβλέπων, ἅτε εἰς ἄλλό τι τῶν ἀνθρωπίνων. ἀλλ' ἐπαγωνίζῃ ἔτι καὶ σκηπτόμενος τὴν παῖδα, καὶ ἀπεστερημένος ὀπτηρίας, καὶ πόλεως, καὶ πολιτῶν, καὶ φίλων, & ὅσα μὲν εἰς ἐμὲ δέον ἐβλασφήμεις. σοὶ μὲν ἴσως φέροι ἄν τινα οἰκότως καὶ φθόνον καὶ μῖσος· ὥσπερ ἄν εἴ τινα τῶν τεθνεώτων ὑποβάλλοιο βλασφημεῖν, ἐν ἔτι χρῄζῃ & φιλανθρώπῳ πόλει. ἐγὼ δ' ἐκ ἂν δικαίως ταῦτα φαυλότερος νομισθείην, ἀπὼν νῦν σοῦ λοιδορούμενος ἀτυχέστερος μέν τοι καὶ ἐλεεινότερος ἴσως νομισθείην. καί ποτε μὲν οὐδὲν ἧττον ἐνθυμοῦμαι νυνὶ δ' οὐδεμίαν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ φωνὴν ἐκπέμπειν, ἀλλ' οὐδ' ἀκούειν λοιδορούμενος δύναμαι. τὸ δ' γέγονεν ὑπεικῆ ὑβρίζειν, μηδεμίαν ἐλπίδα ἔτι ἔχοντα & δυνήσεσθαί ποτε ἀμύνασθαι· ὅς γε τ' σύμπασαν ἐλπίδα * ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς ἀκμὴν ἔχει, οἷς μηδ' αὐτοὺς σώζειν ἔτι δυναμένοις πῶς οὐκ αἰσχρόν ὄστι; ἀλλὰ μὴ πρὸς τοῦ Διός, μὴ σύγε, ὦ κτησιφῶν, μηδ' εἰ τὰ μάλιστα ἡμᾶς ἀνιᾶν βούλει & εἰ μὴ πεπληροφόρησαι μηδὲν τῶν ἡμετέρων κακῶν, μίασμα τοῦτο μὴ προσθῇς σαυτῷ τε καὶ τοῖς παισὶν οἷς ἔφερες, βοηθοὺς ἔσεσθαί σοι δηλονότι τοὺς γήρως σοῦ προσδοκῶν, καὶ μέμνησο ὅπως δὲ αἰσχίνης εἰς τ' τότε ποτ' ἀφίξεσθ' ἠλπισεν· οὐδεὶς ἄλλοι πολλοὶ, καὶ ἔτι μᾶλλον ἀκμάσαντες ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι, & πολὺ λαμπροτέρᾳ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ γεγονέναι.

III.

Cõsolatur exilium exẽplo clarorum virorum.

OMnes alij qui per iniuriam exulant, aut reditum à ciuibus precantur: aut frustrati eo, patriæ maledicunt, vt quæ iniquè secum egerit. Ego verò postquàm in calamitatem actis in republica meis indignam incidi, & dum alios accuso, ipse sum condemnatus: molestè fero equidem, vti par est: sed nihil prorsus succenseo. Neque enim adeò væcors ego sum: vt ex qua vrbe Themistocles, qui Græciæ libertatem asserit, pulsus est: atque vbi Miltiades, ob exiguum debitum senex in carcere mortuus est: ei vrbi Æschines Atrometi filius exulans succensendum esse arbitretur, si quid sibi Athenis vsitatum acciderit. Imò potius ego hoc iure præclarum duco, me cum illis apud posteros in ignominia esse: & dignum habitum qui similem cum eis fortunam experirer.

γ'.

C Οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὅσοι φεύγουσιν ἀδίκως, ἢ δεόμενοι τῆς πολιτῆς ὅπως ἐπανέλθωσιν· ἢ δεμβρτίνες τούτου λοιδοροῦσι τὰς ἑαυτῆς πατρίδας, ὡς φαύλως αὐτοῖς προσφερομένας. ἐγὼ δ' ἐπειπερ αἰκίας ὧν ἐπολιτευσάμην ἠτύχησα· καὶ κατηγορῶν ἄλλων, αὐτὸς ἑάλων· ἄχθομαι μέν, ὥσπερ εἰκός ὄστιν· ἀγανακτῶ δ' οὐδέν. οὐ γὰρ ἔστιν ἐγώγε ἠλίθιός εἰμι· ὡς τε ἐξ ἧς πόλεως ὁ θεμιστοκλῆς, ὁ τ' ἑλλάδα ἐλευθερώσας, ἐξηλάθη· καὶ ὅπου μιλτιάδης, ὅπου μικρὸν ὤφλε τῷ δημοσίῳ, γέρων ὢν τῷ δεσμωτηρίῳ ἀπέθανε. ταύτῃ τῇ πόλει, αἰσχίνην τὸν ἀξιόμητε φεύγοντα, ἀγανακτεῖν οἰέσθαι δεῖν· εἴ τι τῷ εἰωθότων ἀθηνῆσιν ἔπαθον. ἀλλ' ἔγωγε καὶ λαμπρὸν εἰκότως νομίσαιμ' ἂν αὐτὴ γενέσθαι, τὸ μετ' ἐκείνων ἐν * ἀδοξίᾳ τοῦτο τοῖς ἐπιεικέσι καὶ ἀξιόπροις, καὶ ἄξιος τὰ ὅμοια παθεῖν ἐκείνοις γεγονέναι.

IIII.

Cleocratis cuiusdam hospitis sui genus & prudẽtiam laudat.

POsteaquam percõtari tibi libet de Cleocrate: quis sit Cleocrates, audi. Desines.n. gratis inquirere: neq; abibis, priusquã longam audieris narrationem. Nam genere quidẽ inter omnes Græciæ viros nõ est obscuriſſimo: si de Ariphrone, qui est à Demageto oriundus, perconteris, quem magnus etiã extollit Pindarus. Sed vide ne ridiculus fias, si quæras, quis sit Pindarus. Nam id scriptum te arbi-

ε'.

Ἐπειδή σοι δοκεῖ πυνθάνεσθαι περὶ κλεοκράτους· ὅς τις ὄστιν ὁ κλεοκράτης, ἄκουε. παύσῃ γὰρ * ἐρωτῶν πολυπραγμόνων, ἐπεὶ ἄπει πρὶν μακρᾶς ἀκοῦσαι διηγήσεως. τὸ μὲν γὰρ γένος ὄστιν ἀπάντων ἀνδρῶν ἑλλήνων οὐκ ἐν ἀφανεστάτοις· ἀρίφρονα τὸν ἐκ δαμαγήτου εἴ που πυνθάνοιο, ὃν καὶ μέγας αἴρει πίνδαρος. ἀλλ' ὅπως μὴ γέλωτα ὀφλισκάνῃς ζητῶν ὅς τις ὄστιν ὁ πίνδαρος. τοῦτο μέν οἶμαι ὅτι

ὅτι καὶ ΦΑΒΩ μαντίαν τὴν ἐμὴν μητέρα ἔφη ἑαυτοῦ ἀκοῦσαι ποτὲ ἐν μαθήσει τὸ ἐπίγραμμα, καὶ εἰ μηδενὸς ἕνεκα τῆς ΦΑΒΩ μαντίας μνημονεύοιμεν, ἐν γοῦν ταῖς ὁμιλησίαις μελανίππου ἑκάστοτε ἀκούοντες ἀεί τε λιπαραὶ καὶ ἀρίδηλοι, ἑλλάδος ἔρεισμα ἀθάνατ' ἀκρόπολις Θήβαιον τὸ ἔπος τοῦτο λέγοντες· καὶ ὅτι πινδάρου τοῦ Θηβαίου τὸ ἔπος τοῦτο λέγοντες· καὶ ὅτι ἐζημίωσαν αὐτοὺς Θηβαίους τοῦτο ποιήσαντα τὸ ἔπος· οἱ δὲ ὑμέτεροι πρόγονοι διπλοῦν αὐτοῦ τὴν ζημίαν ἀπέδοσαν· μὴ μόνον εἰκόνι χαλκῇ τιμῆσαι· καὶ γὰρ αὐτὴ καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι, πρὸ τῆς βασιλείου στοᾶς, καθήμενος ἐν δύματι καὶ λύρα ὁ πίνδαρος, σχῆμα ἔχων καὶ ὀπτὴν γονάτων ἀνειλιγμένον βιβλίον. οἶδεν δὴ ὁ πίνδαρος δαμάγητον ἄδει ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἀπατείνει τὸ πλεοκράτους γένος· λέγει δέπου ὁ αὐτὸς πίνδαρος, καὶ τὰ πρὸς ταῖς διαγορείοις, καὶ τὰ πρὸς τὴν προσβύτιν, ἧς τὸ μητρῷον αὐτῷ γένος ἀπέχει· καὶ εἰ μὴ σφόδρα ἤδειν ποιητὴν ὑπέρφρονα ὄντα σε, καὶ τὰ ἀγυρτικὰ ταῦτα, καὶ τὰ ἀπολέσαντα ἡμᾶς ὀπτηδούματα μᾶλλον πρεπόντα, κἂν ἀποχρῶν ὑπελάμβανόν σε ὑπομνῆσαι μόνον τὰ πρὸς ταῖς διαγορείοις, εἰπὼν ἔπη πινδάρου. νυνὶ δ' οἶδα ὅτι μάτην σοι ταύτην τὴν λύραν λέξομαι, δοκεῖ μοι ἀνάγκη εἶναι διηγήσασθαί σοι τὸ διήγημα τοῦτο. ἄξιον δὲ ἀκοῦσαι, εἰ καὶ μὴ πρέπει πλεοκράτει. λέγεται δέ ποτε γυνὴ πρεσβῦτις ὀλυμπιάσι παρελθοῦσα εἰς τὸ στάδιον, ἐσάναι τε ἅμα τοῖς ἀνδράσι, καὶ θεάσασθαι τοὺς ἀγωνιζομένους, ὅπερ ἁπάντων δὴ αὐτὴ μόνη ἑλλανοδικῶν, ὅτι ἐτόλμησε παρελθεῖν εἰς τὸ στάδιον· ἀποκρίνασθαι· τίνι δὲ ἄλλῃ τοῦτο γυναικὶ δέδωκε καυχήσασθαι οὕτως ὁ θεὸς, ὅτι καὶ πατέρα καὶ τρεῖς ἀδελφοὺς ὀλυμπιονίκας ἔχοι, καὶ υἱὸν ἐπ' ὀλύμπια ἄγω. ταύτης οὖν τῆς προσβύτιδος καὶ τοῦδε τοῦ γένους ἀπόρρωξ ἐστιν ὁ πλεοκράτης· ὡς ἔστι μᾶλλον πάντων ἢ αὐτοῦ πυθέσθαι, καὶ πλείω μοὶ οὐ βούλομαι λέγειν· ἵνα μὴ, οὐ μνησθέντα σοι, ὅπερ ἠξίωσας, ὃς τῆς ἐστὶν ὁ πλεοκράτης βούλεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐγκεκωμακέναι αὐτὸν, ὥσπερ καὶ θρασύμαχος τὸν ξένον, σωτετάχθαι, καὶ ὑποπτεύειν ταύτην τὴν χάριν τῷ λαμπρῷς ἑστιάσαι δοκεῖν. τοσοῦτό μοί τοι εἰπεῖν αὖ, ὅτι ἡ προσβύτις ἐκείνη, εἰ τέτον ἐγνώκει τὸν πλεοκράτη, πολὺ ἂν μᾶλλον ὅτι τούτῳ, ἢ ὅτι τοῖς πέντε ὀλυμπιονίκαις ἐσεμνύετο.

ε.

Ὁ Μὲν ἰουλιάδης, ὦ μάλις, ἐπεπόθεις, οὔτε ὅτε ἀφίγμεθα εἰς ῥόδον, παρὸν ἔτυχεν, ἀλλὰ καὶ εἰς λίνδον ἰὼν· οὔτε ἐπανελθὼν εἰς ῥόδον, ὡς ἥκιστα ἡσμίσεν ἡμᾶς· ἔξω δὴ τῶν τὰ κοινὰ ταῦτα προσάξῃ λέγειν, εἴ τινων χρήζομεν. ὁ δὲ πλεοκράτης οὐδέ, μὰ τοὺς θεοὺς, ὀπτεῖλαί σοι δυναίμην ἂν αὐτάρκως, τὴν ὑπερβολὴν τῆς φιλανθρωπίας, ὅσῃ κέχρηται πρὸς ἐμέ. καὶ γὰρ οἰκίαν παρεσκεύασέ μοι δημοσίᾳ δοθῆναι, καὶ χωρίον ἐν καμείρῳ· καὶ αὐτὸς ἔπεμψεν ἡμῖν τὰ ὀπτήδεια καὶ εἰς ἑαυτὸν ἄφθονα, οὐκ ἐμοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς θεραπόντεσι καὶ ὁπλίσιά· καὶ τὰ μὲν ἄλλα εἰ καὶ φαυλότερα τῆς ἀθλιότητος, ὥσπερ ἔλαιον καὶ μέλι· ἀλλ' οἷον παρόντων οὐδὲν ἂν τῆς ἐκεῖ δεηθείημεν· οἶνόν γε μὴν καὶ πολὺ ἀμείνω τοῦ παρ' ὑμῖν· καὶ ἐκ τροβίλου ἅμα καὶ ἀλδέρων καὶ ἀρωμάτων πεπιεσμένα ἐν τύποις ξαγήματα· ὧν καὶ πέπομφά σοι. ταῦτα δ' ἡμῖν ἔπεμψε καὶ πυρῶν μεδίμνους, ὅσους ἐγὼ οὐχ ὅπως ἐμαυτὸν ἀλλὰ καὶ πάντας κωθωνίδας* ἄχαρτεῖν ἂν ἠδυνάμην. καὶ πολλὰ ἄλλα πρὸς τούτοις, ἃ χρέφειν αἰσχύνομαι· ἵνα μή τινα δηλοῦν ἐμὴν μικρολογίαν δόξω. τὸ μὲν γὰρ τὰ μικρὰ πάνυ ὑπεραπάζεσθαι μικρολογίας μέν τινος εἶναί φημι καὶ ἀπειροκαλίας· φιλοφρονημάτων δὲ καὶ μικρῶν πάνυ ἔγωγε ἡττᾶσθαι ὁμολογῶ. παρέχει δὲ ἡμῖν, καὶ ἄλλα καλλίω συῶντε ἀγρίων, καὶ

A tror aliquando vnà mecum apud Mantiam literatorem didicisse: & si nihil iam Mantianæ doctrinæ meministi, in concionibus certè Melanippum subinde dicentem audis, Beatæ & celebres Græciæ propugnaculum Athenæ: atque addentem, Pindari esse hoc carmen: ob quod factum à Thebanis mulctatus fuerit: maiores autem nostros duplam ei reddidisse mulctam, præterquam quòd eum ærea statua ornarint, quæ quidem etiam vsque ad nostram ætatem ante regiam porticum fuit: Pindarus cum veste & lyra sedens, diadema gerens, & in genibus complicatum libellum habens. Is igitur Pindarus Demagetum illum celebrat, ad quem refertur Cleocratis genus. Mentionem facit etiam idem Pindarus, Diagoriorum & aniculæ quam maternum eius genus attingit. Quòd mihi compertum haberem, te poetarum esse contemptorem, & circumforanea ista studia, quæ nos perdiderunt, magis complecti: satis esse putassem, te admonere tantum Diagoriorum, recitatis Pindari versibus. Nunc scio nos frustra tibi lyram illam recituros. Itaque necessarium mihi videtur, eam tibi rem narrare. Est enim audire operæ pretium, tametsi nihil ad Cleocratem attineat. Memoriæ proditum est, senem
B olim mulierem Olympiæ in stadium progressam, & viris astitisse, & spectasse certamina. Cum autem Græcorum iudices eam appellassent, cur ausa esset in stadium progredi? respondisse: Cui verò alteri mulieri Deus hãc gloriæ prærogatiuã dedit? Nam ego & patrem habeo, & tres fratres, qui Olympia vicerunt, & filium ad Olympia duco. Huius igitur anus, & huius stirpis germen est Cleocrates: idque ex omnibus potius quàm ex ipso cognosces. Ac plura dicere nolo: ne non solum indicare tibi quod voluisti, quisnam sit Cleocrates, sed & laudationem eius instituisse videar, vt Thrasymachus hospitis sui, & hanc ei referre gratiam pro splendido conuiuio. Illud tantum dico, si anus illa hunc Cleocratem nouisset, magis eo fuisse gloriaturam, quàm quinque illis Olympiæ victoribus.

V.

IVliades, quo maximè confisus fuisti, neque quum Rhodum venissemus, adfuit, sed Lindi
C fuit: neque Rhodum reuersus, admodum nos humaniter accepit, nisi quòd vulgaria ista nunciari iussit, si qua re egeamus. Cleocrates autem quàm insigni erga nos vsus sit humanitate, ita me Deus amet, scribendo satis consequi non possum. Effecit enim, vt ædes mihi publicè darentur, & fundus Camiri. atque ipse etiam misit nobis commeatum qui vel in annum sufficiat: non mihi tantum, sed & Theutranti, & Oplistiæ. qui quidem etsi minus lautus sit quàm Atticus, veluti mel & oleum: talis tamen est, & hoc instructi, illum non requiramus. Vinum autem vestrati multo præstantius, & bellaria confecta ex nuce pinea, farina & aromatibus: de quibus etiam tibi aliquid misi. Hæc nobis misit: & tot frumenti medimnos, vnde non me tantũ, sed omnes etiã Corhocidas sustentare possim. ac multa etiã alia præterea, quæ scribere pudet, ne minuta quædam consectari videar. Tametsi enim res perexiguas maximi facere, pusillitatis cuiusdam & inscitiæ esse puto: tamen vel tenuissimis humanitatis officiis me deuinciri fateor. Suppeditat nobis etiam exoticorum aprorum

Cleocratis in se hospitalitatem prædicat, & de exilij molestia conqueritur.

& caprearum delicias. Præterea & ipse quotidie nobiscum est, suáque nos impertit sapientia, quæ nostram excellit. Nam quæ ego accepto malo didici, ea ille antequam accipiat malum, sua sapientia præcauet, & non vt vecordes, experientia magistra. Neque enim capesset rempublicam. Ac quantum ad Cleocratem attinet nullam al iam ciuitatem, homines alios nullos desidero: sed admodũ mihi placet mea calamitas: ac vitæ principium videtur Athenienſis reipublicæ eſſ. gium: & hoc ſtatu vſque adeò delector, vt (id quod Sophoclem iam senem de alia quadam voluptare dixisse ferunt) efficiat, vt voluptate reipublicæ gerendæ, tanquam rabioſo cane liberatus mihi videar. Vnde cum ratio dominatur, ter quatérque beatum me iudico ob hoc exilium. Cum autem vicissim in mentem venit, non tantùm amicorum, quos istic habeo, sed & cognatorum & concionis, & Colyti (quo in loco V. & XXXX. annos habitaui) & Alesichorij, & colloquiorum, quæ ibi tecum & cum Philino habuimus: sanguis omnis in alium viscerum locum refluit: ac mihi aliquando & conuicia quæ Demosthenes in me dixit, iucundissima videntur: & dicteria, quibus præter Ctesiphontem nemo vnquam arrisit. Sed modus esto lacrymarum nostrarum. Tu verò felix sis, neque omnia duntaxat mu era publica, sed & Leptinem fugito: quòd & nobis infensus est, & alioqui talis, vt eum vicisse nihil splendoris, ab eo superatum esse ignominiæ plurimum habeat. atque in primis moneo, vt eius congressus fugias. Sin casu in eum incideris, atque ille in nos aliquid dixerit: operam dato vt taceas, si potes, & rideas. Verùm ille quidem satis graues pœnas dat, vt qui & risu & odio omnium dignus habeatur. Tu verò, nisi mare penitus extimescis, ad nos aliquando venito, factáque nobis tui videndi copia domum reuertitor.

VI.

Commendatio hospitis.

ARisto, qui has tibi literas reddit, primus nos Rhodi excepit. profectus autem est Athenas ob negotium senis cuiusdam affinis sui, pecuniam redacturus à Charmola mensario. Eum igitur humaniter excipias velim. Est autem minimè delicatus, & nobis dignus, cui cæteris etiam in rebus operam nauabis: vt intelligat, se hominem excepisse, amicis non planè destitutum, sed Athenis nomen adhuc aliquod, & memoriam Aeschinis extare.

VII.

SENATVI POPVLOQVE.

Conuitia Melanopi refutat, & reditum expetit.

AVdiui quæ Melanopus apud vos dixerit, veliráque probaui humanitatem Melanopo autem me non modò reuersum ad vos dignã acta eius vita gratiam relaturum arbitror: sed quãuis patria carens adhuc, tamen vt par sim fortunis, operam dabo. Nam ego Melanope, secundum leges hac me calamitate esse vsum fateor: accidisse mihi tamen hoc leges defendenti, atque id agenti, ne quis contra eas corona donaretur. Aduersus igitur in gerenda republica casus communis mihi est cum Themistocle & Aristide & multis aliis, quorum summus in vrbe splendor fuit. Illud autẽ quod iá mater tua tibi præest, qui non ita pridem inter sex viros fuisti, & pater tuus ter in carcerem comectus est, tu autem bis mille drachmis venundatus, florẽ ætatis tuæ vnà cum Timarchi gregalibus adolescentibus prostituisti: hæc tibi non iam esse communia cum Themistocle & Aristide iusto existimo

A δορκάδων τὴν πέρσην ἀπολαύσματα· ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς ἡμῖν συνέστιν ὅσον μέρος, καὶ μεταδίδωσι τῆς αὑτοῦ σοφίας· ἢ σοφωτέρα ἢ καθ' ἡμᾶς ὄψιν. ἃ γὰρ ἐγὼ παθὼν ἐδιδάχθην· ταῦτα σὺν παθεῖν φυλάττεται σοφία· ὁ οὐχ, ὥσπερ οἱ ἄφρονες, πεῖρα διδασκόμενος. οὐ γὰρ πολιτεύεται. καὶ ὅσον γ' ὅπη πλεονεκτεῖ, οὐδεμιᾶς πόλεως ἄλλης, οὐδὲ ἀνθρώπων ὅπη θυμῷ· ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀσμένιζω τῇ συμφορᾷ· καὶ ἀρχὴ δοκεῖ μοι τοῦ βίου ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς αὐτόθι πολιτείας. καὶ ὅτε μὲν ὥσπερ ἀγαπῶ τὰ παρόντα ὡδ' (ὅπερ φασὶ σοφοκλέα ἥδη γέροντα ὥσπερ ἀλυσὶς ἡδονῆς εἰπεῖν) ὥσπερ κυνὸς λυτῶσης ἀπηλλάχθαι δοκεῖν τῆς τε πολιτεύεσθαι ἡδονῆς. ᾧ καὶ, ὅταν ὁ νοῦς ὑπερσκοπῇ, ξυσευδαίμων ἔγωγε ἐμαυτῷ τῆς φυγῆς, ὦ φεύγω, φαίνομαι. ὅταν δ' αὖ πάλιν ὑπέλθῃ μοι λογισμός τε καὶ γνώμη τοῦ αὐτόθι οὐχ ἑταίρων μόνον, ἀλλὰ καὶ συγγενῶν, καὶ ἐκκλησίας, καὶ κολυμβοῦ. ἐν ᾧ πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη ᾤκησα, καὶ τὰ ἀληθινώτατα, καὶ τοῦ ἐκεῖ μοι μὴ σοῦ καὶ φιλίνου διαζεύξαντος ἡμᾶς μόνους· μεταῤῥεῖ ἅπαν τὸ αἷμα ἀλλοσέ πού τοῦ σπλάγχνων πάλιν· καὶ μοι δήποτε καὶ λοιδορίᾳ αἷς ἐλοιδορούμην ὑπὸ δημοσθένους ἥδιστα δοκοῦσι· καὶ σκώμματα, ἐφ' οἷς οὐδεὶς ἔξω κτησιφῶντος ἐγέλασε πώποτε. ἀλλὰ γὰρ ἄλις μοὶ ἡμῶν δακρύων. οὐ δ' ὀλίγοις, καὶ μὴ μόνον πολιτείαν ἅπασαν, ἀλλὰ καὶ λεπίδιον φεύγει ὅπου πρὸς ἡμᾶς ἔχει φιλαπεχθημόνως· καὶ ὅπου τἄλλα τοιοῦτός ἐστιν, ὅπου ὠφελεῖναι μοί μηδένα λαμπρότερον πιεῖν ἢ τὰθαι ἢ ἀδοξότερον· καὶ μάλιστα μὲν ὠδίνω, φεύγε τὰς μετ' αὐτοῦ δίκας. εἰ δ' αὖ συνέλθοις ἐκ τύχης, καὶ καθ' ἡμᾶς λέγοι τι· πειρῶ σιωπᾶν, αὖ ἰσχύης, καὶ γελᾶν. ἀλλ' ὁ μὲν δίδωσιν ὅπου χρῶσαν δίκαιον, τὸ πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ γέλωτος εἶ) δοκεῖν ἅμα καὶ μίσους ἄξιος. σὺ δ', εἰ μὴ πάνυ φοβῇ τὴν θάλατταν, ἀφίκοιο παρ' ἡμᾶς ποτέ, καὶ ὠδάκρυον σεαυτὸν ἡμῖν ἰδεῖν, ἐπανήκοις πάλιν.

ς'.

Commendatio hospitis.

C

ΑΡίστων σοὶ, ὃν νομίζειν σοὶ τὴν ὑπερολὴν ὁ θεῶν τὸς ὄστιν ἡμᾶς ὑποδεξάμενος ἐν ῥόδῳ. πεπλευκὼς δ' ἀθλιώτατος καὶ χρείαν κτήσεσθαι γέροντος, ἀργύριον εἰσπράξων ὠδάκτου χαρμόλᾳ· σκόπει δὲ ὅπως αὐτὸν δείξῃ φιλοφρόνως. ἔστι δ' κομιδῇ δύστηλος τὴν δίαιταν, καὶ ῥέπων ἡμῖν. ᾧ καὶ τἄλλα συνεπράξεις ὡς μάθῃ, ὡς οὐ παντελῶς ἔρημον φίλων ὑπέλαβεν· ἀλλ' ὅστις ἀθλιώτατος λόγος καὶ μνήμη.

ζ'.

Τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ.

ΕΠυθόμην τὰ ῥηθέντα μελανώπῳ θεὸς ὑμᾶς, καὶ τὴν μὲν ὑμετέραν ἀποδεξάμην φιλανθρωπίαν. μελανώπῳ δὲ οὐκ ἐπανελθὼν μόνον θεὸς ὑμᾶς νομίζω τοῖς βεβιωμένοις ἀπρεπῶς ἐπεσουσαν ἀποδώσειν χάριν· ἀλλὰ τυχὸν ἔτι καὶ τῆς παρόδου ἐστερημένος, ὅμως ἀρκέσειν πειράσομαι. ἐγὼ γὰρ, ὦ μελανώπα, κατὰ μὲν τοὺς νόμους ὁμολογῶ ταύτῃ πεζῇ δυνῆναι τῇ συμφορᾷ· φημὶ μέν τι βοηθῶν ταῦτα τοῖς νόμοις πεπονθέναι. καὶ ὥσπερ τὸ μηδένα στεφανοῦσθαι παρ' αὐτοῖς ἀγωνιζόμενος. ἐμοὶ μὲν οὖν τὸ δεδυσχερασμένην πολιτεύεσθαι κοινὸν ὅστις θεοῖς θεμιστοκλέα καὶ ἀριστείδην, καὶ ἄλλοις πολλοῖς τῶν λαμπροτάτων ἐν τῇ πόλει γεγενημένων. σοὶ δ', τὸ μέγιστον μὲν ἁπάντων καὶ θεοῖν θεσμοθετήσαντος, ἤδη σου θεοξένιαν τὴν μητέρα, ζῆς δ' ἐμπεσεῖν τὸν πατέρα σοῦ εἰς τὸ δεσμωτήριον· σὲ δ' θεαθέντα δισχιλίων δραχμῶν, τὴν ἀκμὴν σωπαιρικὴν τοῖς θεοῖς τιμῶρον νέοις· οὐ κοινὰ ταῦτ' ἐστὶ θεοῖς θεμιστοκλέα καὶ ἀριστείδην τὸ δίκαιον ὑπολαμβάνω. ἀλλὰ

ἀλλὰ μελανώπῳ μοὶ αὖθις, ἐὰν ὑμῖν ποτὲ δόξῃ, δηλέξομαι παρὼν νυνὶ δ' τῆς μοὶ δυνοίας, ἵν' ὕστερόν μοι παρέχησθε θορυβοῦντες καὶ μὴ θέλοντες ἀκροάσασθαι τῶν λοιδορούντων ἡμᾶς· πολλοῦ χάριν ἔχω. δικαιότερον μὲν δή τοι & ἄμεινον. ἐμαυτὸν ἐάσαι φῆς τοῖς λοιδορουμένοις λέγειν, ψηφισαμένοις, ἃ πολλάκις πολλοῖς ἤδη ἐψηφίσασθε, τὰ μέγιστα ἁμαρτάνουσιν εἰς ὑμᾶς. εἰ δὲ μή· τό γε δεύτερον ἂν δεηθείην, ἀνέχεσθαι, πολὺ μᾶλλον τῶν λοιδορούντων ἡμᾶς, ἢ χαρίζεσθαι διαιτοῦσι, ὅτι τῶν βλασφημούντων οὐκ ἀκροᾶσθε μείζω τινὰ ὑποψίαν τῶν δυναμένων λέγεσθαι ποιεῖν.

ή.

Συ μὲν οὐδέ πω ἧκες ἀφίξαι πρὸς ἡμᾶς· ἀλλὰ νόσους, καὶ δίκας, & πάντα μᾶλλον ἢ μὴ βούλεσθαι ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς. αἰτᾷ, νικίας ὁ ἀφίκτας πάλαι καὶ ἀνδρονίδας. εἰ μὲν οὖν νῦν γε σὺν φιλίνῳ (πυνθάνομαι γὰρ αὐτὸν ἐξιέναι) διέγνωκας ἀφικνεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς τάχα ἂν εἴη σοὶ ἔπιδοκιμασία, καὶ λυθείη ὁ πόλεμος. εἰ δ' οὐδὲ σὺν ἐκείνῳ διέγνωκας ἐξιέναι· σὺ μὲν ὑπισχνεῖ δηλαδὴ παντὸς ἡμῖν ἀφίξεσθαι· ἐγὼ δ' ἅπαξ ἀνιάσομαι.

θ.

Περαιωθεὶς ὅτι φύσκον, ἡσυχάσας ἐκείνῳ τῷ ἡμέρᾳ, οὐχ ὑπ' ἀργίας, ἀλλ' ὅτι μικκίειν ἔδοξεν ἡ θεὸς τὸ ἄθλημα νόσος· ὡς τῷ νύκτα ἐνέδωκε, καὶ ῥᾴων ἐγλυόμην βαδίσας εἰς τὴν ἄμμον, ἐπεῖδον τὰ χωρία· καί μοι ἔδοξε καλὰ μὲν ἄλλως, καὶ ποικίλα εἶ) τὰ χωρία. καὶ γὰρ ἐλαῶν ἦν, καὶ πολλὰ φυτὰ, καὶ ἄμπελοι συχναὶ, καὶ αὐόημα πλείονα, καὶ νομαὶ καλαί· ἐπαύλιον δὲ οὐδὲ μέτριον· ἀλλὰ πάντα ἐρείπια. ἐδέξατο δ' ἡμᾶς ὁ μυρρίνης φιλανθρώπως σφόδρα. τὰ μὲν τοι χωρία δυοῖν ταλάντοιν ἐωριάμην. καὶ νῦν ἐπαύλιόν τι μηχανῶμαι τοιοῦτον, οἷον ἂν μηχανώμην ἐγὼ κεκτημένος βραχέα. καὶ μέλλων ὅμως οἰκεῖν ἐνθάδε, μὰ τοὺς θεοὺς οὐχ ἥδέως ὅτι τῇ φρονήσει τῆς ἐμαυτοῦ πόλεως· καὶ μάλιστα τοιαύτης, ἐν ᾗ δύναιτο ἄν τις ἥσσον ἀλγεῖν ὑπολαμβάτων οἰκεῖν.

ί.

Ο δὲ κίμων οἷα κατὰ πόλιν ἑκάστῳ καὶ αὐτάλων ἡμᾶς δέδρακεν, οὐ κήδους, οὐ νόμου φειδόμενος οὐδενός, ὅτε κῦ θέαν εἰς ἴλιον ἀφικόμην τῆς τε γῆς καὶ θαλάττης· κῆ ἃ μὲν εἶδον αὐτόθι γράφειν, ἐπεὶ δοκεῖ ὕλιν ἔχειν ἄρθρον, σιωπήσω. δέδοικα γὰρ μὴ ποιητικῆς λαβόμενος φλυαρίας, ἀπιέρασ καλὸν δύεσθαι δόξω. τὰ δὲ κίμωνος ἔργα, καὶ τῶν ἀκρασίαν, οὐδ' εἰ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δεκαεπτὰ δὲ στόματα ἀρκέσαι λέγων. δακρυβόντων γὰρ ἡμῶν πολλὰς ἡμέρας ἐν ἰλίῳ· καὶ μὴ πλησιαζόντων τῆς θέας τῶν περγάμων (ἐμοὶ δέ μοι γώμη μένειν ἕως ἅπαντα διεξέλθω τὰ ἐν τῇ ἰλιάδι ἔπη, πρὸς αὐτοῖς ἑκάστοις ἅπερ ὧν τὰ ἔπη ὅτι γεγραμμένα) ἐμπίπλει ἡμέρα, ἐν ᾗ πειρῶνται τοὺς γάμους οἱ πλεῖστοι τῶν θυγατέρων· ὅσων ὅπερ ἔπει ὁ νόμος ποιεῖν, καὶ ἡ ὥρα. ἐγλυνόμην δὲ συχναὶ αἱ γαμούμεναι. νενόμισαι γὰρ ἐν τῇ ξωάλῃ γῇ, τὰς γαμουμένας παρθένους ἐπὶ τὸν σκάμανδρον ἔρχεσθαι, καὶ λουσαμένας ἀπ' ἀυτοῦ, τὸ ἔπος τοῦτο ὥσπερ ἱερόν τι ὑπολέγειν· λάβε μοῦ σκάμανδρε τῶν παρθενίαν· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις καλλιρρόη ὄνομα πάρθενος μεγάλη· παῖδος δ' ἦν ἔτι φανῶν, ὅτι τὸν ποταμὸν ἦκε λουσομένη. καὶ ἡμεῖς ἅμα τε τοῖς οἰκείοις τῶν γαμουμένων, καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις, πόρρωθεν τῶν ἑορτῶν καὶ τὰ λουτρὰ τῶν παρθένων, ἦ θέμις τοῖς ἔξωτέρω ὁρᾶν, ἐθεώμεθα. ὁ δὲ καλὸς καγαθὸς κίμων εἰσρύπλεται εἰς θάμνον τὸ σκαμάνδρου· καὶ στέφει ἑαυτὸν δόναξιν

A Sed cum vobis aliquando visum fuerit, denuò coràm cum Melanopo agam. Nunc autem vobis de benevolentia, quam absenti mihi præstitistis, cum obturbaretis,& audire nolletis eos,qui nobis maledicebant:magnam habeo gratiam.æquius tamen & melius fuerit, me ipsum sinere respondere conuitiatoribus,iis decretis,quæ sæpe multis iam decreuistis, qui maxima in vos peccata commiserunt. Sin minus,secundo loco vos oratos volo, vt potius maledicos nostros audiatis:quàm gratificandi specie conuiciatoribus non audiendis, grauioris iniuriæ faciatis suspicionem, quàm quæ dici verecundè possit.

VIII.

TV quidem hactenus non peruenisti ad nos:sed morbos & iudicia & quæuis potius causaris, quàm non veniendi ad nos voluntatem. Nicias verò pridem venit, & Andronides. Quòd si nunc saltem cum Philino (Audio enim eum abiturum esse) ad nos proficisci decreueris, fortassis adhuc aliqua tibi defensio relinquetur, bellúmque hoc componetur, sin ne cum illo quidem exire decreueris: tu quidem subinde scribes te venturum: ego verò semel duntaxat molestè feram. De cessatione amici queritur.

B IX.

CVm ad Physcum traiecissem, ac diem illum quieuissem non ex ignauia, sed quòd spirandi difficultas ingrauescere videbatur: vt noctu id malum remisit,atque ego melius habere cœpi: fundos inspexi,ac illi quidem mihi pulchri ac varij sunt visi. Nam & oliuetum est,& multæ arbores, & vites crebræ,& sata plura,& pascua pulchra:domicilium verò nullum,vel mediocre, sed ruderia omnia. Excepit nos Mironides valdè humaniter. Fundos igitur duobus talentis comparaui: & nunc tale domicilium molior, quale ego re tenui moliri queam, quique hic habiturus sum, non ita me dij ament æquo animo,ciuitate mea priuatus, præsertim tali, in qua si quis se habiturum existimaret, minus dolere posset. De prædij emptione.

X.

CImon vt in qualibet vrbe & littore nobiscum egerit,nullius necessitudinis, nullius legis habita ratione, cum ad Ilium peruenì, spectandæ & terræ & maris causa:quæque ibi viderim, quoniam vberem suppeditare materiam videntur: scribere supersedebo. Vereor enim ne poeticis nugis instituendis ineptire videar. Cimonis autem facinora & immodestiam, non mihi si centum sint linguæ, dicere possim. Nam cum multos Ilij dies versaremur, & spectaculo Pergamorum non satiaremur: mihique in animo esset, manere, donec omnes Iliadis versus ad ea contulissem,de quibus illi facti essent: incidit dies qua plerique periclitantur coniugia filiarum,quas lex & ætas nubere sinit. Fuerunt autem complures nupturæ. & moris est in Troiana terra, nupturas virgines ad Scamandrum ire, ex eóque lotas, verba hæc tanquam sacrum quiddam recitare: CAPE MEAM SCAMANDER VIRGINITATEM. Inter alias igitur virgo quædã nomine Callirrhoe,procera,& illustri patre nata,ad fluuium venit lauandi gratia. Nos vnà cum cognatis nupturarum & cæteris turbis eminus festum & lauacra virginum, quatenus fas nobis externis erat,spectabamus. At bonus iste Cimon se occulit in frutice Scamandri : atque arundinibus coronat. Quærelæ de Cimonis cuiusdã comitis sui petulãtia.

Instruxerat autem *nimirũ de die stratagema illud, atque insidias contra Callirrhoen. Cum autem lauaretur,& de more verba illa pronunciaret, vt posterius cognoui: CAPE MEAM SCAMANDER VIRGINITATEM: prosiliens è fruticibus Scamander Cimon: Libenter (inquit)accipio, & sumo Callirrhoen Scamander:& multa in te conferam beneficia. Hæc cum diceret, simúlque abripuisset puellam, se occultat: non tamen res etiam occultatur: sed cum quatriduo pòst pompa esset Veneris, & recens nuptæ ei põpæ interessent,nos quoque illam spectabamus. Sponsa item Cimonem conspicata,vt nullius mali sibi conscium,vnà mecum spectantem,honorem ei præbuit:& nutricem intuita,Vides.(inquit) mea nutrix,Scamandrum,cuivirginitatem dedi?quo illa audito, exclamat:itaq; ficinus diuulgatur. Vt verò domum ingredior, prehendo Cimonem, & ita cũ eo ago vti par est, vocans nefarium, & dicens per eum periisse nos. Is verò nihil ea re perterritus, neque verecundatus ob ea quæ fecerat: fabulas narrare cœpit prolixas: vndiq; eos connumerans,qui cruciatu digna commiserant. Nam & in Magnesia idẽ circa Mæandrum fluuium, aiebat, esse factũ à quodam indigena adolescente,ex quo etiam hodie Attalum pugilem pater,inquit, non suum, sed Mæandri esse filium, persuasum habet, eáq; de causa illũ adeò carnoso & robusto esse corpore. Cum verò multis acceptis plagis,viribus destitutus abit: fluuiũ ei indignatum ait, quòd eum parrem non proclamasset. Cum igitur succumbit,non ei deest excusatio. Et circa Epidanum rursus eodem modo Carionem aiebat Musicum præ stultitia credidisse, puerum ex adultero natum esse filium Herculis. Ego verò,Non procreaui puerum, inquit, sed collocutus semel sum cum puella iam exoleta, lauantem cum vna anicula conspicatus. Præterea mihi videtur,inquit,* vt res Ilienses prorsus terribiles & tragicæ sint, nobis etiam aliquid esse* perferendum, &, tanquam in Comœdiis, circa Scamandrum patrandum aliquid. Tum ego nihil aliud nisi, quo tandem euaderet tanta impudentia expectans,lapis penè factus sum:adeò mihi res incredibilis videbatur. Ille verò tertium etiam Apollinis & Bacchi adulterium tentaturus erat scilicet: donec ego vidi turbam ad ianuam accedentem. tum, Hoc illud est, inquam, combustum nos aduenisse: & statim per posticum ad Melanippidem confugi. Inde vesperi ad mare prorsum versum. Deinde ad hospitium co vento appulimus,quem nemo nauigans toleret,nisi qui Cimonium praculum fugiat. Talia cum perpessus sim,ea tibi scribenda esse duxi, vt qui grauius etiam quàm ego ipse laturus esses. Tu verò,vt arbitror,affatim ridebis.

A

B

C

XI.
SENATVI POPVLOQVE ATHENIENSI.

Excusat & defendit acta sua in republica. & à studio nouarum rerum propter imbecillitatem Athenienses deterret.

ALiis de rebus quibusuis, prius etiam, ad vos mihi scribendum esse putabã (neq; enim id quoque, ei, cui vestram rempublicam calamitas ademisset, ereptum arbitrabar) sed dare consilia, & negotiis alienis implicari: non paruæ incontinentiæ mihi esse videbatur in eos qui administratæ reipublicæ tam graues dedissent pœnas: nisi cum & res postularet, & vos peteretis. Alioqui ne familiarium quidem aliquibus facile esse suadere existimabam, nedum ciuitati: & vobis esse alios qui reipublicæ,dicendo agendóque consulere possent.

ἰά.

Τῇ βουλῇ & τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων.

ΤΑ μὲν ἄλλα δίκην ὑμῖν ὑπεσχέλεν, ὥστε οὐκ ἠβουλόμην καὶ πρότερον ῥόμιλν. οὐ γὰρ ἀφῃρῆσθαί γε τοῦτο ἀτυχήσαντα τῷ παρ' ὑμῖν, ὑπελάμβανον. συμβαλόντι δ' ἢ πολιτεύεσθαι, ἃ μικρὰς ἐμοιγε ἀκαιρίας ἐφαίνετο ἔργον εἶν), δεδιὼς τὴν τηλικαύτην δίκην τῇ πόλει δοῦναι πάλιν εἴτε δέοι καλέντων ὑμῶν ἄλλως γ' ἢ ῥᾴδιον πιστῶ ὑπὲρ δεήσεων ἃ ὅτι πόλλ' συμβουλεύειν ῥόμην· ὑμῖν τε εἶναι ἄλλες εἶν) καὶ λέγειν καὶ πρᾶττειν δυναμένες τὰ κοινά· κατὰ-

καταλιπὸν γὰρ οὐκ ὀλίγους. ἐπεὶ δ' οἱ μὲν τεθνᾶσι· πολ- A
λοὶ δὲ ἠτυχήκασιν ὥσπερ ἐγὼ· ἔρημός ἐστιν ἡ πόλις εἰς ἐ-
ρημίαν τῆς πολιτευομένων· ἀκούω δὲ τοὺς μὲν αὐτοὺς
παρόντας, τοὺς δὲ καὶ δι' ὀπισθόλων κινεῖν τι τῆς πό-
λεως πράγματον· ἕτοιμός εἰμι, τὰ δοκοῦντα τῇ πόλει
συμφέρειν, ὡς μόνως ἔξεσί μοι, δι' ὀπισθόλων λέγειν. εἰ δὲ
καὶ νῦν τὰ μακεδόνων φρονεῖν ἐροῦσί με, καὶ ὡς παρε-
σβείας γράφονταί τινες ὄντα με δίκλω ἢ πρεσβείαν
τῆς ἑλλάδος· ἕτοιμός εἰμι καὶ ῥόδου καὶ γῆς ἁπάσης
ἑλλιπίδος πρόσω φεύγειν, ἐὰν βούλωνται· καὶ πρὸς
τὸν ἐν πέρσαις ἄπειμι καὶ μήδοις βασιλέα. καί τοι τὰ
προτῶν τε καὶ μήδων οὐδεὶς ἔφη μὲ πώποτε φρονεῖν, καὶ
πάντων ἥκιστα δημοσθένης. ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖσε παύσομαι
γράφων, ἃ τῇ πόλει δόξῃ συμφέρειν, οὐ χαριζόμενος μέλ-
λων ὑμῖν, ὥσπερ ἄλλοί τινες· ἀλλ' ἐλευθέρως νουθετεῖν.
εὖ γὰρ εἰδέναι χρὴ, ὅτι τῶν πολιτευομένων οἱ μᾶλλον ἐ-
πιπλήττειν ἢ χαρίζεσθαι θέλοντες ὑμῖν δοκεῖν· οὗτοι καὶ
μάλιστα πρὸς ἡδονὴν λέγουσι· τὸν ὑπὸ πρόφασιν
παῤῥησίας ὁδὸν τῆς κολακεύειν ἑλόμενοι. καὶ γὰρ αὕτη τῆς
ὅτι τοῦ χαρίζεσθαι πολίταις καὶ ἡγεμόσι πολὺ κακουρ- B
γοτέρα προαίρεσις· ἐμὲ βαδίζοντες τινὲς ἀθήνησι καὶ πε-
ισόντος ἐμοῦ παρ' ὑμῖν (οὕτω γάρ με χρὴ λέγειν) ἔνιοι,
ὅσον ἐφ' ὑμῖν, τεθνεῶτος, αἰτιῶνται μὲν ὑμᾶς τὴν ὀλιγω-
ρίαν, ὡς οὐκ ἐθελόντων ἄρχειν τῆς ἑλλάδος, προφέρον-
ται δὲ ὅτι τὴν ἡγεμονίαν, ὡς δυναμένους, ὑμεῖς δὲ, με-
τὰ τοῦ δοκεῖν ἀρχοὶ γεγονέναι, δυνάσθαι τῶν ἑλλήνων
ἄρχειν, νομίζεσθαι θέλετε μᾶλλον· ἢ μετὰ τοῦ μέγειν ὑμῶν
τὰς προθυμίας, ἐνδεῖσθαι τῆς δυνάμεως. πιστεύσο-
μαι γὰρ, τελευτήσαντος ἀλεξάνδρου, προφέρειν πολ-
λοὺς ὑμᾶς, καιροτέρων ἅπτεσθαι πραγμάτων. ἐγὼ δὲ βουλοί-
μην ἂν ταῦτα συμβουλεύειν ὑμῖν. ἃ μὴ ταῦτα συμφέρει.
οὐ γὰρ ἀγνοῶ, μὰ τὸν δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς ὅτι λαμ-
πρὸν ὅτι τὸ τοῖς μὲν βαρβάροις ἀεὶ πολεμεῖν, τοῖς δ' ἕλ-
λησιν ἐλευθεροῦν, καὶ ταῦτά γε καὶ τοὺς πατέρας ἡ-
μῶν προελομένους. ἀλλ' εἰς μὲν τὸ βούλεσθαι τὰ χρά-
στα, τελευτώντων ἱκανὴν οὖσαν· εἰς δὲ τὸ δύνασθαι, καὶ
τύχης ἀγαθῆς ὑμᾶς δεομένους. προσήκειν οἶμαι μεμνῆ-
σθαι καὶ ὑμᾶς ὑπολαμβάνον, ὅτι ἀθηναίοις μὲν ὄπισθέλ
λομεν· ἀθηναίοις δὲ, οὐκ ἐν οἷς θεμιστοκλῆς ἐπολιτεύ-
σατο· ἀλλ' οἱ τὰς μὲν γνώμας ἐκείνων οὐ χείρους εἰσί·
τὰς δὲ πρὸς τοὺς πολέμους ἀφορμὰς οὐχ ὁμοίας ἔχου- C
σιν. ἐπεὶ δότωσαν μὲν ἡμῖν ἑξακοσίας ἑξήρεις, οἱ τὰ τῆς
ἑλλάδος ἄξια γράφοντες ὑμῖν· δότωσαν δ' ἑξισμύρια
τάλαντα ἀργυρίου, καὶ χρυσίου ἀπέφθου ἑξακίλια· δό-
τωσαν δ' ἀνδρῶν ἐν ἥβῃ νέων τοσοῦτον πλῆθος, ἡδὴ γε-
γυμνασμένων ἐν ὅπλοις· καὶ μηκέτι συμβουλεύέτωσαν.
αὐτοὶ γὰρ εἰδήσομεν ἃ χρὴ πράττειν, δυνάμενοι τὰ δό-
ξαντα πράττειν· μηδὲ ῥαψῳδείτωσαν, μᾶλλον ἐπαινέν-
τες ἡμῶν τοὺς προγόνους τε καὶ τὴν χώραν· ὅτι ἐγίνοντο ἐν
αὐτῇ καὶ ἐκ' αὐτῆς· καὶ ἐγίνοντο ἐν αὐτῇ οἱ θεοί. ἐπεὶ,
πύθεσθε αὐτῶν, τί ἐν τῇ πρὸ χαιρώνειαν μάχῃ τὴν
πόλιν ὤνησε τῶν ἀθηναίων, ὅτι ἄρης πρὸς ποσειδῶνα
ἐκ' ἀλιῤῥοθίου ἐν ἀρείῳ πάγῳ ἐκρίθη; ἀλλ' εἰ πρὸς
αὐτάρκη ἢ ὅς τις ἄλλος μακεδόνων βασιλεὺς ἱκα-
νοὶ ἐσμὲν ἀγωνίσασθαι· τοῦτο χρὴ σκοπεῖν. κἂν ἱ-
κανοὶ ὦμεν ἀγαθῇ τύχῃ αὐαλαβόντες τὰ ὅπλα, δικαίως
ἐλευθεροῦμεν τοὺς ἕλληνας· εἰ δὲ τούτου μὲν ὀλιγωρή-
σομεν, κολακεύόμενοι δ' ἡττηθησόμεθα· πῶς οὐ μὴ τὸ
δοκεῖν ἑαυτοῖς αἴτιοι γεγονέναι τῆς συμφορᾶς (ὃ μόνον ὐδὲ

reliqui enim non paucos. Sed quia eorum alij obierunt: multi simili mecum calamitate sunt conflictati: & respublica, eorum à quibus gubernetur, penuria laborat (audio autem quosdam per literas turbare statum ciuitatis) iam non recuso, ea quæ mihi è republica esse videntur, qua sola ratione licet, per literas explicare. Quod si me nunc etiam facere cum Macedonibus dicunt, & falsæ legationis, aut Græciæ proditæ etiam absenté aliqui accusant: paratus sum vltra & Rhodum & vniuersam Græciam fugere, si volent, & ad Persarum & Medorum regem proficiscar: etsi me stare à Persis & Medis nemo vnquam dixit, & omnium minimè Demosthenes. sed ne ibi quidem ea scribere desistam, quæ vbi profutura videbuntur: non gratificaturus vobis, vt alij quidam. sed liberè moniturus. Sciendum enim est, eos magistratus, qui magis obiurgare vos, quàm gratiam vestram aucupari videri volunt, maximè ad gratiam loqui: delecta ea assentandi via, quæ sub velamento libertatis delitescat. Nam hæc est gratificandi ciuibus & ducibus via multo malitiosior: quam ingressi quidam Athenis, me & adhuc apud vos superstite (sic enim mihi dicendum est) & nunc, quantum in vobis est, mortuo, vestram culpant ignauiam, vt qui nolitis imperare Græciæ: & ad principatum adhortantur, vt quem obtinere possitis. Vos verò malle debetis cum opinione ignauiæ videri Græcis imperare posse: quàm retenta vestra alacritate, viribus destitui. Audio enim, Alexandro defuncto quosdam exhortari vos ad rerum nouarum studium. Ego verò ea me vobis suadere vellem, quæ in posterum prodessent. Neque enim ignorabam (testor Iouem Optimum maximum, cæterósque deos) magnificum esse, Barbaros perpetuò oppugnare, & Græcos in libertatem vindicare: & hoc patrum etiam nostrorum fuisse institutum. Verùm, vt optima quæque velitis, id in vestris animis esse situm: vos autem exequi etiam possitis, secunda etiam fortuna vobis esse opus. Existimabam igitur, vos quoque meminisse oportere, nos, etsi ad Athenienses scribamus, ad eos tamen scribere Athenienses, non apud quos rempublicam Themistocles administrauit, sed ad eos, qui, cum animis nihilò sint illis inferiores, non easdem habeant ad gerenda bella facultates. Nam qui Græcia digna scribunt: danto vobis trecentas triremes: danto triginta millia talentûm argenti, & auri puri puti tria millia: danto virorum ætate & robore florentium tantam multitudinem, in armis iam exercitatorum: & suadere desinunto (ipsi enim scimus quid sit agendum, vbi ea quæ probata nobis fuerint, exequi poterimus) neque nugas agunto, frustra laudandis maioribus nostris, & regione: illos in ea & pro ea fuisse natos: etiam Deos in ea esse ortos. Rogate eos, quid in Chæronensi pugna vrbi Athenienſium profuerit, quòd Mars suam causam cum Neptuno in Areopago disceptarit? Enimuerò illud considerandum est, an ad prælio decertandum cum Antipatro, aut quouis alio Macedonum rege iustas vires habeamus? Quod si erit: diis approbantibus, sumptis armis Græcos in libertatem asseramus. Sin hoc quidem neglexerimus, assentationibus autem inducti, superati fuerimus: qui fieri poterit, vt in calamitatem non incidamus? præterquam quòd nosmetipsi in mala coniecisse videbimur, quæ sola res in miseriis nullam consolationem habet.

Est autem & reipublicæ & viris sapientis officium, de statu rerum pro ratione horum temporum deliberare. Audacia verò, ad res quas gerēdas suscipias, ex veteri potentia concipere, qua olim magna præditus fueris: id perinde esse videtur, ac si quis sæpe Olympiæ victor, posti vbi consenuerit, adhuc nomē suum profiteatur, & scribas euocet, eósque roboris non quod iam habet, sed quod olim habuit, commonefaciat. Est etiam consideratu dignum, cuiusmodi ea sint, quæ ab eis dici audio, quàm noua & mirabilia: dum nos concordes esse iubent, tanquam id magnum rebus gerendis afferat adiumentum. Quasi verò vos ignoretis, id quidem cuius vrbi siue bellum gerenti, siue pacem agenti esse optimum illud autem nobis spectandum esse, non an bellum susceptūris concordia sit ineunda (nam concordes esse nos siue bellum gerentes, siue quiescentes, omnibus de causis oportet) sed an iustas vires habeamus, si & bellum gerere & concordes esse voluerimus: vt scimus omnes. Quoad autem non ostenderint, nec quos bellum gesturi exercitus habituri simus, nec quam pecuniæ copiam: sed Mineruam belli vadem nobis dederint: statim eos nihil ab insanis differre existimabimus. Ac illum quidem, vt merebatur, homo nimirum mentis errore affectus, iurè repudiastis: isti autem contenti esse debent, si nihil mali patiantur: dum absurdas excogitant orationes & ne reliquias quidem vllas vobis superesse sinunt. sed has etiam iis inuident, qui fungi officio cupiunt: donec Thebanorum exemplo republica administrata, regionem nostram in ouium pascua conuerti, vrbem euerti coegerint: Nec enim eò quòd res malè se habent, prouidendum non est, ne deteriores etiam fiant.

ἔστι δὲ τῷ τῆς πόλεως καὶ ἀνδρὸς εὖ φρονοῦντος ἔργον, περὶς τὰς παρούσας ἀφορμὰς ὑπὲρ τῶν παόντων βουλεύσασθαι. τὸ δὲ τὴν μὲν τόλμαν εἰς τὰ πεφγμένα οἷς ὑπῆρχεν ἐκ τῆς πρόσθεν ἰσχύος ἔχειν, τὴν δὲ ἰσχὺν πάλαι ποτ' ἐσχηκέναι μεγάλην· ὁμοιόν γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις ὀλυμπάσι νικήσας πολλάκις, ὕστερον γέροντι ὢν ὑπογράφοιτο ἑπτ, καὶ προκαλοῖτο τοὺς ἀντιγράφους, ἀναμιμνησκόμενος ἧς ἔσχηκεν, οὐ τῆς παρούσης δυνάμεως. ἄξιον δὲ μὴ ἀλέγειν αὐτοὺς πιθανόμενα, λογίσασθαι μᾶλλον ὑμᾶς, ὡς καιρὰ καὶ θαυμαστὰ ὅσων εἰς ἃ βούλονται τὴν πρόξει συλλαβεῖν δυνάμενα φάσκειν ὑμᾶς ὁμονοεῖν· ὥσπερ ὑμᾶς οὐκ ὄντας μόνους, ὅτι τοῦτο μὴ πάσῃ πόλει καὶ πολεμεῖν καὶ εἰρηνεύειν βουλομένῃ κράτιστόν ἐστιν. ἡμᾶς δὲ οὐ τοῦτο δεῖ σκοπεῖν, εἰ ὁμονοητέον πολεμοῦσιν (ὁμονοητέον γὰρ καὶ πολεμοῦσι, καὶ μὴ πάντως ἕνεκα) ἀλλ' εἰ βουλομένοις πολεμεῖν ἢ ὁμονοεῖν, ὡς ἴσμεν ἅπαντες, αὐτάρκης ἐστὶν ἡ δύναμις· ἔως δ' ἂν μήτε συστρατείας πολεμούσης ἔξωμεν, μήτε χρημάτων πόρους δεικνύωσιν· ἀλλὰ τὴν ἀθηναῖ ἐγὼ οὐ δώσω τὸ πόλεμον· μηδὲν διαφέρειν αὐτοὺς αὐτίκα τῶν ἐμπλήκτων νομίσομεν. ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν, ὥσπερ ἐστὶν ἄξιος, ὧδε πλὴξ τὴν διάνοιαν ὤν, κατελύσατε εἰκότως· τούτοις δὲ ὑπάρχει τὸ μηδὲν παθεῖν κακὸν ὧδε δόξοις λόγοις μελετῶσι. καὶ μηδὲ λείψανον ἐῶσιν ὑμῖν τι τῶν πεφγμάτων· ἀλλὰ καὶ τούτων φθονοῦσι, πάσχειν ἃ δεῖ βουλομένοις, ἕως ἂν τὸ θηβαίων πολιτεύσωνται πολίτευμα, μηδεμίαν ὑμῖν ὠφελεῖσθαι τὴν χώραν, καὶ καθασκαφῶσι τὴν πόλιν αἰαγκάσαντες καὶ δὴ, εἰ κακῶς ἔχει τὰ πράγματα, δεῖ τοῦτο μηδὲν ὅπως μὴ χεῖρον ἕξει, φρονητέον.

XII.
SENATVI POPVLOQVE Athenienſi.

Agit & hic causam suam & liberùm: ac cęteros oratores. Demosthenē præsertim, perstringit.

EGo ad rempublicam accessi, annos tres & triginta natus: cùm mehercule non tertias actitare partes didicissem, vt Demosthenes dicebat, sed illud comperietis, me & scribendi liberaliter, & mediocris doctrinæ, & eiusmodi orationum rationem habuisse, quas haberi Athenis deceret: atque eas non ad calumniā contulisse: neque vlli ciuium, accepta pecunia, periculum creasse: neque etiam contumelias vendidisse: sed prorsus contumeliis non affectum fuisse: neque causam contumeliæ mihi faciendæ vlli suppeditasse: ac ne in iudicium quidem vllum ciuem adduxisse, extra solum Timarchum. Neque iacto apud vos, me cum permultas apud vos pecunias accipere potuissem, non accepisse: sed, vt conueniebat, pœnas legibus sumpsisse. Post etiam Ctesiphontem, multa ab eo perpessus, multa item à Demosthene, violatarum legum reum feci: iustissimo, ô Dij immortales, iudicio. Neque verò mirum est, Demosthenis eloquentiam & legibus vestris & verbis meis fuisse superiorem. Illud autem, non exiguum fortassis apud vos argumentum extitit benè gestæ à me reipublicæ: quòd ne Demosthene quidem accusante, illorum criminum, quorum illeme reum fecerat (cum quidem iis ob quæ nunc exulo longè grauiora essent) fuerim condemnatus. Post hanc autem calamitatem, me penitus non vobis duntaxat, sed omnibus etiam Græcis notum esse factum opinor. Quis enim nescit, homines vt mortuos, ita etiam patria exulantes, qui, & quibus moribus fuerint, maximè cognosci? Nam & quæ prius ipsi contegebant, ea illis è medio sublatis perspicuè cernuntur: & omnes inimici

ιβ'.

Τῇ β υλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ ἀθηναίων.

ΕΓὼ προσῆλθον τῇ πολιτείᾳ, γεγονὼς ἐτῶν τριῶν καὶ τριάκοντα, μὰ δι' οὐ τριταγωνιστεῖν μεθ' ὡς δημοσθένης ἔλεγεν· ἀλλὰ καὶ γράφειν ἐλευθερίως, καὶ παιδείας φρονήσεως τὰ μέτρια, καὶ λόγων τοιούτους λέγειν ἐν ἀθηναίοις ἠξίωσε. καὶ τούτοις οὐκ εἰς συκοφαντίαν γυμνάσας· οὐδὲ τινι τῇ πολιτῇ δίκην δικασάμενος ἀπρεπθόμην, λαβὼν ἀργύριον· οὐδὲ ὑβρεις ἀποδόμενος· ἀλλ' οὐδὲ ὑβριστὴς ὅλως, οὐδὲ ἀφορμὴν προπλακισμοῦ ὧδαμῶν· οὐδὲ εἰς δίκην τινὰ τὴν πολιτῶν καταστάσας, ἕξω τιμήτου μόνου. καὶ οὐκ ἀλαζονεύομαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς πολλὰ πάνυ λαβεῖν ἐξὸν μοι χρήματα, μὴ λαβών· ἀλλ', ὡς ἴσμεν προσῆκον, δίκην τοῖς νόμοις λαβών. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν κτησιφῶντα πολλὰ μὲν ὑπ' αὐτοῦ παθόντα, πολλὰ δ' ὑπὸ δημοσθένους ὧδανόμων ἐγραψάμην, δικαιότατα. ὦ θεοί, γράφω. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, καὶ τῶν ἐμῶν λόγων ἡ δημοσθένους δεινότης κρείσσων ἐγένετο. ἐφαίη δ' ἴσως, ἐφ' οἷς κατηγορήθην πρότερον ὑπὸ δημοσθένους, πολὺ μείζοσι δηλονότι τούτων οὖσι, δι' ἃ νῦν ἔξέπεσον· οὐ μικρὸν εἰς ὑμᾶς δεῖγμα τοῦτο τὲ καλῶς ἐμὲ πολιτεύεσθαι· ὅτι οὐδὲ δημοσθένους κατηγορεσθέντος ἑάλων· μᾶλλον δὲ ταύτῃ τῇ συμφορᾷ καὶ τέλεον καταφανῆ πᾶσι τοῖς ἕλλησιν, οὐχ ὅπως μόνοις ὑμῖν, ἐμαυτὸν οἶομαι γεγονέναι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι ὥσπερ ἀποθνήσκοντες οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ φεύγοντες ἐκ τῆς πατρίδος, τότε δὴ καὶ μάλιστα, τίνες καὶ ὁποῖοι τοῖς τρόποις ἐγένοντο, διαδείκνυνται; καὶ γὰρ ἃ σωπεκρυπτον αὐτοὶ πρότερον ἐκ μέσου γιγνόμενα ἀναφαίνεται καθαιρουμένης. ἁπάντων γὰρ

πολὺ

πολὺ μᾶλλον τῷ ἐλθεῖν ἕκαστος αὐτοὺς, οὐδὲν ἀπολειπεῖν A
δυναμένους· οἱ δὲ διὰ φόβον τοιαύταις αἰτίαις, ὡς
τὰ τῶν πολεμίων ἀεὶ προαιρούμενοι παντελῶς ἐπιδεί-
κνυσι καὶ τοὺς ἔργοις, καὶ τὰς ἐν τῇ πολιτείᾳ γνώμας
αὐτοῖς γνώμας καταφανεῖς. καὶ γὰρ ὅπως φέρουσι τὰς συμ-
φοράς, καὶ ὡς διάκεινται πρὸς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, ἐξε-
τάζονται σαφῶς, ἆρ' οὐ ὡς καὶ φιλίππῳ προδοὺς τὴν
ἐμαυτοῦ πατρίδα, καὶ ὠνησάμενος τοιαῦτα κατὰ τῆς πό-
λεως. ὡς δὲ θεραπεύσας Μακεδόνας· ἐπειδὴ τάχιστα φεύ-
γων παρ' ὑμῶν ᾠχόμην πρὸς Ἀλέξανδρον ἀπηλλάγην,
χάριν τε ὧν παρεχόμην αὐτῷ, κομιούμενος. καὶ προμη-
θείας δηλονότι τοξόμενος παρ' αὐτῷ; καὶ ἐκ ἔδει ὅπως ἐκ
ἐώρων τὰ μὲν ἐν Βοιωτίᾳ πανδοκεῖα δημάδην ἔχοντα·
καὶ χοίρια ζυγῶν εἴκοσιν ἀρῶντα· καὶ χρυσᾶς ἔχοντα φιά-
λας. ἡμῖνα δὲ καὶ καλλιμέδοντα τὸν μὲν ἐν Πέλλῃ, τὸν δὲ
ἐν Βερροίᾳ, καὶ δωρεὰς ἅμα εἰληφότας, καὶ γυναῖκας δυ-
ωρεπεστάτας γεγαμηκότας· καὶ μοὶ οὐδὲ πρὸς Θηβαίους,
οὐδὲ εἰς Θετταλίαν ᾠχόμην παρ' ὑμῶν· οὐδὲ πρὸς ἄλ-
λους τινάς, παρ' οἷς ἢ λοιδορεῖν ἔδει με τοῦ πατρίδα τὴν ἐ-
μοῦ, ἢ λοιδορουμένου αὐτοῦ ἀκούειν· ἀλλ' εἰς ῥόδον ἀ- B
φικόμενος, οὔτε μετ' ἄλλων δυσμενῶν ὑμῖν, οὔτ' ἄλλως φι-
λαπεχθημόνων ἀνθρώπων πόλιν. τὸ μὲν γὰρ ἄγχιστα τῆς
ἑαυτοῦ πατρίδος ἑστάναι, κατειρωνευομένων ἐμοί γε τῆς
συμφορᾶς εἶναι μᾶλλον, ἢ σπουδόντων ἐδόκει τοῦ πόλιν, ὡς
προῤῥωτάτω γὰρ μᾶλλον αὐτῆς ἐχοῦ ἀπέναι· καὶ μηδὲν
ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑπόμνημα ἔχειν, ὃ τοῦ γνώμου ἀμύ
ξει. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐνταῦθα μένας*, ἐν ῥόδῳ, φανείου ἀν·
ἀλλὰ τῆς σπερᾶς ἐλόμενός τι μικρὸν φερύειον ἄνωθεν,
κἀνταῦθα φριάμενος χωρία τοσούτων ταλάντων, ὅσων
εἰκὸς ἦν τὸν φιλίππου μοῦ πρότερον, εἶτ' ἀλεξάνδρου
μίσθωτὸν ὕστερον γεγόμενον, καὶ φωνεῖς προδόντα, καὶ τὴν
τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίαν μανεδόσι, κάθημαι μετ' ἐπὶ
θεραπόντων ἐνταῦθα καὶ δυοῖν μόνοιν γνωρίμων, καὶ τῆς
μητρὸς ἣ ζῆν ἔχουσα καὶ ἑβδομηκοστὸν ἔτος, ἔπλευσε σὺν
ἐμοὶ, μεταδέξουσα τῆς δι' ὑμᾶς μοὶ συμφορᾶς γενομένης,
καὶ μὴ γυναικὸς ἢ σωτῆρ ἐπεσέ μοι, κωλύοντος αὐτοῦ τὸ
παῖδος. καὶ μένειν ἴσως ἀναγκαζόντων τῶν νόμων· ἢ ζόπον
τῆς πόλεως μᾶλλον ἢ τοὺς νόμους ὅπισα μένη· καὶ μὴ ζιῶν
παίδων οὐδέπω καὶ νεῶ τ' ἑαυτῶν συμφορᾶς ἐπαγθομέ- C
νων, καὶ ὁποίαν αὐτοῖς ὁ θεὸς ἔδωκε γνωμένοις παῖδα τ'
Ἀθηναίων πόλιν, ὁποίαν δὲ δύθεως γενόμενοι ἀφήρηνται.
καὶ ἕτεροι μοὶ, ὡς ἔοικε, τοῖς ἑαυτῶν παῖδας, τοὺς ἢ ἐν Βοιω-
τίᾳ γενηθέντας, ἢ ἐν αἰτωλίᾳ, πρὸς ὑμᾶς πέμπουσι τῆς
αὐτόθι παιδείας μεθεξοῦσας. οἷς ἦ ταῦτα πᾶσα τῆς φύ-
σεως ὑπῆρξεν, οὐ δημοσθένους οὖσιν· οὐδὲ ἐπ' αἰ-
τίαις αἰσχραῖς ἐαλωκόσι· φεύγουσιν ἐπ νήπιοι, καὶ ζέφον-
τα πένητες ἐν ἐρημίᾳ τε καὶ φυγῇ παιζώμενα. Ⓒ πρὸς μὲν τῶν
λυκούργου παίδων δημοσθένης ὑμῖν ὅπισέλλει, Ⓒ δεῖται,
καλῶς ποιῶν, χαρίζεσθαι τὸ πατρῷον αὐτοῖς ὄφλημα.
καὶ ὑμεῖς μὲν ἄλλ' ἢ Ἀθηναίων ἔργον, ἐλεήσαντες αὐτοὺς,
καὶ χαρισάμενοι, ἐποιήσατε. καὶ γὰρ ὀργίζεσθαι ῥᾳδίως ὑμῖν
ἔθος ὄζι καὶ χαρίσασθαι πάλιν. ἐγὼ δ' ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ
παίδων οὐκ ἂν ὑμᾶς πεισαίμην, δεόμενος ὡς μοι καὶ μό-
νον ἐν ὀρφανίᾳ τεθραῦσιν, ἀλλ' ὀρφανοὶ ἅμα καὶ φυγάδες
ὦσιν, οὔτε ἀδικήσαντες, παῖδες ὄντες, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλως
ἐαλωκότες. τὰ μέν τοι τῶν ἐαλωκότων πάντα πεπονθότες.* εἶτα τελευτήσαντες ἀναμνήσθητέ μου, καὶ χαρί-
σασθε τὰς δεήσεις, νῦν προσέχοντες ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ φείσατε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πείσθητε, τὰ συμφέροντα ὑμῖν
αὐτοῖς, καὶ μέτρια ποιοῦντες, οὐ γὰρ ἂν δικαίως τρόπον ἄποσαίητε, καὶ καταλύσαιτε τοῦ τῆς πόλεως δόξαν τοῦ ὅτι

multo magis eos criminantur, cum iam se defendere non possunt. Qui autem ob id crimen exulant, quasi hostium commodis perpetuò studuerint: omnino & mores & consilia in gerenda republica sua euidenter demonstrant. Neque enim quo pacto calamitates ferant, & vt erga patriam sint affecti, vlla ratione celare possunt. Nunquid ergo, vt qui patriam meam Philippo prodiderim, & in reipublicæ fraudem mala fide legationem obierim, quippe Macedonum cultor, vt primùm à vobis ejectus abij, ad Alexandrum me contuli: vt & gratia pro meritis ab eo mihi referretur, & rationibus meis consuleretur? Neque verò non videbam, Demadem cauponas Bœotias tenere, & fundos XX. boum iugis arare, & aureas habere phialas: Hegemonem autem & Callimedontem, alterum Pellæ, alterum Berrhœæ cùm munera accepisse, tum matronas honestissimas, vxores duxisse. Neque etiam à vobis ad Thebanos aut in Thessaliam abij, aut ad alios quosdam, apud quos mihi cõuicia in patriam aut dicenda, aut ab aliis audienda essent: sed Rhodum sum profectus, in hominum vrbem, qui nec vobis inimici sunt, nec inimicitiarum appetentes. Nam proximè patriam consistere mihi videbatur eorum esse, qui calamitatem quasi eluderent magis quàm æquo animo ferrent: cum quàm longissimè ab ea multo magis discedendum fuerit: neque vllũ in oculis habendum monimentum, quod animum cruciaret. Ac ne Rhodi quidem mansi: sed delegi Stereæ paruum quoddam castellum Ammon, ibique emi prædia tot talentis *, duobus videlicet, quot emi ab eo consentaneũ erat, qui olim Philippi, pòst Alexandri mercenarius fuerat: quique Macedonibus & Phocences & Græcorum prodiderat libertatem. Hîc sedeo cum septem famulis, & duobus duntaxat sodalibus: & matre, quæ anno ætatis tertio & septuagesimo nauigabit mecum, particeps futura inflictæ mihi per vos calamitatis: & cum vxore, quæ vnà mecum ex vrbe excessit, prohibente eam patre, & legibus fortasse manere cogentibus: magis gnara morum ciuitatis, quàm legum: & cum tribus liberis, qui ne nunc quidem suam calamitatem intelligunt, nec qualem sibi nascentibus patriam dij dederint Athenienſium ciuitatem, & quali statim vt nati fuerant, sint vrbe priuati. Ac alij quidem, vt video, suos liberos vel in Bœotia vel in Ætolia natos ad vos mittunt, vt vestra disciplina erudiantur. Quibus verò hæc à natura tributa fuerant: cum patris essent, non populi beneficio in vrbem ascripti, aut ob turpia facinora condemnati: hi exulant adhuc infantes, & in paupertate educantur, in solitudine & exilio paterno. Ac de Lycurgi liberis ad vos scribit Demosthenes, & rectè facit, qui paternum eis debitum condonari petat: & vos nihil aliud egistis nisi quod Athenienses decebat, ac miserti eorum condonastis. Vestri enim moris est, facilè & irasci & redire in gratiam. Ego verò à vobis impetrare non potero, si pro meis orem, non modò ne in orbitate alantur: sed ne simul & orbi sint & exules: cum nihil peccarint, quippe pueri: neque alia ratione sint condemnati: & perpessi tamè omnia quæ condẽnatis vsu veniunt. Tandem recordamini mei Athenienses, & precib. meis benignè locum date, nunc nostri rationẽ habentes. Agite ergo Atheniẽses, cõcedite ea, quẽ vestri moris sũt, & moderatione vtimini. Neq; à vestris morib. recedetis, neque gloriã vestram destruetis, quã

bonitatis & humanitatis nomine, maiorem quàm cæteræ vrbes omnes, eſtis conſequuti: neque plus valeat Melanopus: qui vobis obſtat: quò minus veſtram bonitatem & humanitatem imitemini, quàm qui vos adhortatur, & is quidem non Aeſchines (nequaquam mediusfidius. neque enim ego ſatis aut virium aut facundiæ habeo, ad perſuadendũ patriæ meæ, præſertim cum nunc meam cauſam agere videar) ſed ciuitatis mos, & antiquum veſtrum nomen, & maiorum conſuetudo: quæ pluris facienda eſt ſcilicet quàm Melanopus, qui ea flagitat quæ vobis ſunt indecora.

DEMOSTHENIS EXORDIA CONCIONum, LXV. Hieronymo Vuolfio interprete.

AD LECTOREM.

MIrari nemo debet, tantum abeſſe noſtræ etatis homines, quantumuis ingenioſos, ab excellentia veterum oratorum. Nam vt de ratione diſcendi peregrinas linguas difficillima, quæ nobis magnam ætatis partem intercipit, taceamus: quotuſquiſq; tam continenter viuit, tanto ſtudio ſe exercet, vt cùm de aliis pleriſq; tum verò de Demoſthene memoriæ proditum eſt? At alia quidem admirabilia de illius exercitationibus & declamationibus apud Plutarchũ legere licet. Sed ex his etiam progymnaſmatis (quæ ideo προοίμια δημηγορικὰ inſcribuntur, quòd accõmodata eſſent iis orationibus, quæ in frequẽti Atheniẽſis populi conuentu haberẽtur) ſatis apparet, eũ tanquam arcũ, ſic animũ ad omnes publicorum negotiorum occaſiones intẽtum habuiſſe, domique per otium difficillimã oratoriæ dictionis partem (principiis enim inuentis, reliqua deinde ſua ſponte propemodum ſequuntur) eſſe meditatũ. Vnde id conſecutus eſt, vt iam bis mille ferè annorum ſpatio nemo extitiſſe putetur, qui vel eloquentia vel ſapientia cum eo conferri mereatur. Sic Cicero etiam lib. 16. ad Atticum: De gloria, inquit, librum ad te miſi, & in eo proœmium id eſt quod in Academico tertio. Id euênit ob eam rem, quod habeo volumen proœmiorum: ex eo eligere ſoleo, cum aliquod σύγγραμμα inſtitui, &c. Et ad Pætũ lib. 9. Ipſa illa ſi qua fuit in me facultas orationis, niſi me ad has exercitationes retuliſſẽ, exarueriſſet, & Plato in Menexeno εἰσὶν, inquit, ἑκάστοις τῶν ῥητόρων λόγοι παρεσκευασμένοι. Hæc propter adoleſcẽtes adſcribo, vt tantorũ virorũ exemplis incitati, repudiatis inaniũ voluptatũ perniciosis illecebris inea ſtudia ſumma animorũ contentione incumbant, quæ delectationes puriores, & fructus honeſti nominis vberrimos parere poſſunt. Eſt autem hoc opuſculũ tantò legendum diligentius, quantò plus ſtudij quàm in reliquis orationis partibus, oratores in exordiis ponere ſolent, quæ fundamẽtis ædificiorũ rectè comparantur: & cum, autore Pindaro, ἀρχομένου ἔργου τελευτὰς εἶδος τὸ πρόσωπον oporteat: elaborata & expolita eſſe omnia cõſueuerunt. Etſi autem dubitari video de authore huius opuſculi Proœmiorum: mihi tamen cauſa eſſe non videtur, cur alijs aſcribantur: tum quòd neque à ſtylo Demoſthenis abhorrẽt: tum quòd inter illas eius exercitationes numerari poſſunt, de quibus in hanc ſententiam Plutarchus ſcribit

ἀχρηστότητι μείζω τὴν φιλανθρωπίαν ὑμῶν παντὸς ἔχειν, ἢ ταῖς ἄλλαις πάσαις ἴσῃ πόλεσιν. οὐδ' αἰ μελάνωπος ἰσχύει πλεῖον, κωλύων ὑμᾶς μιμεῖσθαι τὴν ἑαυτῶν χρηστότητα καὶ φιλανθρωπίαν, ἢ παρακαλῶν, εἰκῆ αἰσχίνης ὑδαμῶς μὰ τοὺς θεούς. οὐ γὰρ αὐτάρκης, οὐδ' ἱκανὸς πείθειν ἐγωγε τὴν πατρίδα τὴν ἐμὴν ἧττον μᾶλλον νῦν, ἐμαυτῷ χάριν πεῖσαι δοκῶν) ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως τρόπος, καὶ τὸ πάλαι ὑμῶν ὄνομα, καὶ τὸ τῶν προγόνων ἦθος· ὧν ἀναγκαιότερον ἡγοῦμαι δεῖν, ἢ μελανώπῳ καθ' ὑμῶν δεομένῳ προσέχειν.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΟΛΦΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΟΙΜΙΩΝ.

ΟΥ θαυμάζειν ἄξιον τὸν ἐφ' ἡμῶν αὐθάδων καὶ τὰς δυσνεσταξίας τοσοῦτον λείπεσθαι τῆς τῶν πάλαι ῥητόρων δεινότητος τῆς ἐν τοῖς λόγοις. καὶ οὐ λέγω νῦν ὡς δυσχερές ἐστι τὸ ἐκμανθάνειν τὰς ξένας τῶν ἀγαλέκτων, τῶν οὐχὶ τοὐλάχιστον ἡμῖν τοῦ βίου μέρος ὑφαρπαζουσῶν· ἀλλὰ τίνα τῶν πάντων ἄξιον τῶν νεῶν κατά τε εἰκρᾶτειαν καὶ τὸ φιλόπονον ὑπερβαλεῖν πολλοῖς τε ἑτέροις καὶ δὴ καὶ δημοσθένει· εἴπερ ἀληθῆ τὰ περὶ αὐτοῦ μνημονεύόμενα· καὶ ἀλλ' ἄπτα μὲν θαυμάσια τῶν αὐτοῦ γυμνασίων περὶ καὶ μελετῶν, ὧν τῶν ὑπὸ πλουτάρχου ἐστὶν ἀναλαβεῖν. ὧν τούτου ἓν, τὸ τῶν δημηγορικῶν προοιμίων συντάγματος ὑπογραφομένου, διότι τοῖς ἐν ταῖς τῶν ἀθηναίων λεχθησομένοις ἐκκλησίαις τῶν λόγων ὑπῆδεια ἦν, ἔλεγον, ὅπη ψυχὴν οἱονεὶ τόξον ἀεὶ εἰς πάντας τοὺς καιροὺς τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐντεταμμένον εἶχε, καὶ οἷοι κατὰ σχολὴν τὸ δυσχερέσταλον τοῦ λόγου μέρος (προοιμίου γὰρ διρρηθέντος τὰ λοιπὰ κεφάλαια τάχιστα ἀκολουθεῖ) ἐμελέτησεν. ὅθεν γε τοῦτο προειρήσθω τῷ ἀνδρὶ, ὥστε χιλίων ἑκάστην μηδένα μήτ' ὀπὶ φρονήσει μήτ' ὀπὶ λόγου δεινότητι μείζονος αὐτοῦ ὑπολαμβάνειν. τὸν αὐτὸν δ' ἕτερον καὶ κρείττονα τῇ τῶν πρὸς ἀτιμίαν ὀλισθόντων, τὸ μὲν πρὸς δυκλείας φησὶ βιβλίον προσέπεμψά σοι· ἔνεστι μέντοι τούτῳ προοίμιον τὸ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ τῶν κατ' ἀκαδημιακοὺς συζητήσεων. σωσθὲν δ' ἐντεῦθεν ἔχω τὸ σύνταγμα προοιμίων, ἐξ οὗπερ ἐκλέγειν εἴωθα συγγράμματί τῳ ὑπεχειρήσας. ὁμοίως δ' καὶ πρὸς παῖδον γράφων ἐν τῷ δ' βιβλίῳ φησὶν οὑτωσί πως. αὐτὴ δ' ἐκείνη ἡ δυνάμις εἴ τινος ἄρα μετεῖχον, τοῦ λόγου, εἰ μὴ ἂν ὅτι τὰ γυμνάσια ταῦτα ἐξ ὑπαρχῆς ἀπέκλινα, ἐξήραντο ἄν. ἔτι δ' καὶ πλάτων τῶν ἐν μυνεξένῳ. εἰσὶν ἑκάστοις (φησὶ) ῥητόρων παρεσκευασμένοι λόγοι. ταῦτα δὴ τῶν νεωτέρων ἕνεκα παρεθέμην, ὅπως ἂν τῶν τοιούτων ἀνδρῶν ζηλώμενοι τοῖς φαύλοις ἐπίσημασι καὶ τὰ ὀλέθρια τῶν κενῶν ἡδονῶν ἐκκλίνατε ὀλυμπιονῖκαι, ὡς ἐκείνας τῶν ὑγιεινῶν πάσῃ προθυμίᾳ ψυχῇ καὶ παντὶ σθένει ἀπωσάσωσι, τὰς δ' τέρψιν εἰλικρινεστέραν, καὶ καρπὸν εὐκλείας πλουσιώτατον φέρειν δυναμένας. ὅτι δ' τὸ παρὸν βιβλίον τοσούτῳ μείζονος ἄξιον ἀπωδῆς· ὅσῳ πλείονος ἡ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου μέρη ὑπομελείας οἱ ῥήτορες τὰ προοίμια ἀξιοῦσιν· εἰκότα δήπου τοῦ ὑποθέσεσι καὶ θεμελίοις τῶν οἰκοδομημάτων. δέον δ' καὶ πάνδαεον, ἀρχομένῳ ἔργου τελευτὰς εἶδος τὸ πρόσωπον δεχομένῳ καὶ ἐξικρίβωσιν ἀπειλᾶ. οἶμαι δ' ὑδημίαν εἶδος φράσαι τοῦ λὴ ὑπηρέτου δημοσθένους τὸ τῶν προοιμίων σύνταγμα, καὶ δοκεῖ ἐκ ἀγνοῶν, ὅτι ἀμφισβητεῖται ὁ συνθεὶς. ἐστὶ δ', τοῦ ἐκείνου χαρακτῆρος ἀπάδει· καὶ τῶν ἐκείνῳ προγυμνασμάτων θεῖη τις ἄν, ὡς ὧν πλούταρχος ὠδίπως χρᾶται·

οὐ μὴν

ε μὴν ἀλλὰ Ϛ τὰς, ϖερὶ τοὺς ὀντὸς ἐπιδύξεις, καὶ λόγους, A
καὶ ἀχρολίας, ὑϖοθέσεις ἐποιεῖτο τὸ φιλοπονεῖν, ἀπαλλα-
γεὶς γὰρ αὐτοῦ τάχιστα, κατέβαινεν εἰς τὸ μελετητήριον· καὶ
διεξῆει τάσεις ϖροέξεις ἐφεξῆς, καὶ τοὺς ὑϖὲρ αὐτοῦ ἀϖολυ-
γισμούς. ἐπὶ ϑ τοῖς λόγοις, οἷς παρέτυχε λεγομένοις, ἀνα-
λαμβάνων εἰς ἑαυτὸν, εἰς γνώμας ἀνῆγε, καὶ ϖερίοδους ἐϖα-
νορθώσας τὲ ϖαντοδαϖὰς καὶ μεταφράσεις ϵὐαντοτόμει
τοῦ εἰρημένων ὑϕ' ἑτέρου ϖρὸς ἑαυτὸν ἢ ὑϕ' αὐτοῦ ϖάλιν ϖρὸς
ἄλλον. ἐμοὶ μὲν ἀλλ' ὀλίγον ἡμῶν διαφέρει τίς ὁ εἴτε συλ-
λέξας εἴτε συγγράψας, αὐτὸ μόνον τὸ βιβλίον, ὡς ἔστι, χρη-
σὸν αὖ εἶναι καὶ καλόν. ὅτι μὲν οὖν ἕνια ὧν τὸν αὐτὸν τοῦ
ϵἰρίοις ἀρχὴν αὖ εἶϳ ὑϖολάβοι τις. ὅθεν γε δῆθεν ἐπελθὼν
οἴοιτο, ὅτι ἡ κεφαλὴ διὰ ϑανάτου· ἀλλ' ἐὰν διὰ τέλους ἀνα
γνῷ, ϵἰῶν ἢ τὸ πλεῖστον τεταραγμένων διαρεθέντων, ὀλίγῳ τὲ
ϖάνυ γνωμεῖ τοῦ ἐκ μέσου ϖου τοῦ λόγων ϖεϖληρ-
φθεισῶν, ἅϖαντα καινὰ ὄντα δύρήσει. ἔνεστι ϑ Ϛ ἕνια καὶ το-
σοῦτον, ϖροοιμίοις. ὅσον βραχέσι λόγοις ἐοικότα. καταλα-
βὼν ϑ ἐν τοῦ ἀρχετύπου ὅτιν' ἓξ δύο ἢ καὶ ϵἴκοσι συνημμένα
καὶ συγκεχυμένα· οὐκ ἂν οἶμαι χωρίζειν τὰ τῇ τοῦ ϖρα-
γμάτων ἀκολουθίᾳ ἀλλήλων οὐκ ἐχόμενα· ὅϖερ, ἂν μὴ B
βουλομένῳ τοῦ εἴη, οὕτως μετὰ τοσαύτης δυκολίας σώσα'
ψαι πάλιν, μᾶλ' ὅσης ἐγὼ διηρθρωκὼς τυγχάνω. καϑάϖερ
γὰρ ἐμαυτοῦ τὲ ἐμοὶ, οὕτω καὶ τοῦ ἄλλων ἑκάϛῳ τὲ ἰδίαν γνώ
μην ἀϖαρεμπόδιστον ὑϖάρχειν δίκαιον, ἄλλωστε τὲ ϖρά-
γματος ϵὐμεγάλης ϖαιδιᾶς ὄντος ἀξίου. καὶ κεῖνο ϑ ὑϖομι-
μνήσειεν ϖρᾶγμου, ὅτι ἡ ὑϖὸ ἰωάννου βερναρδου φηλικιανοῦ
ἐνεπήσιον ϵὐδοθεῖσα τύπωσις, ἡ ἐν πολλοῖς ὀρθώτερον ἐ-
χρυσα τοῦ ϖᾶϳ τὲ ἄλδου, ϖᾶϳ ἀλλαγμένου ἔχει τὲ τάξιν
αὖ τε κατ' ἄλδον καὶ τοῦ ϖρώτερας ἐρβαγίας· ἅϖερ ἐγὼ τὸ
ϖρῶτον τὲ ἑρμηνείαν ϵὐδοὺς, ἅτε κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἑτέ
ρων ἀντιγράφων οὐκ ὄντων ϖρόχειρα· ἀρχεταϳ ϑ ἡ
ϖᾶϳ ἀλλαγὴ ϵὐκ μὲν τοῦ κβ' καϑάϖερ ἡμεῖς διηρήκαμεν,
καὶ φηλικιανὸν ϑ μ' ϖροοιμίου, ὅϖερ ἡ ἀρχὴ τοιαύτη· εἰ καὶ τὲ
ἄλλον χρόνον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μηδενὶ συμπολιτευόμε-
νοι· μέχρις ϵὐκείνου· οἶμαι ϖάντας μὲν ὑμᾶς, ὧν α, ὁμολο-
γῆσαι, ὅτι δεῖ τὲ καὶ τὰ λοιϖά. ὁϖότερα ϑ ταύταν βελτίων
ἢ ὀρθοτέρα ϵὐκ ἀϖοφαίνομαι τοῦ ϖολύ γε διαφέρον· ἡβελό-
μην ϑ ἀρχετύ τε ἂν ἡμᾶς ἧττον διεφθαρμένους ϖολλαχῆ
τετυχηκέναι. διόϖερ ϵὐ τῇ ἑρμηνείᾳ ταύτῃ (καίϖερ οὐκ ὀ-
λίγα τῇ μὲν διὰ ϖᾶϳ ἀναγνώσεως ἑτέρων ἀντιγράφων, C
τῇ ϑ' δι' ὀλίγων εἰκασμοῦ οὐκ τοῦ δημοϑένους φάσεως
εἰκαζομένων, καὶ ϖειϖεῖσθαι ἐϖανορθώσας τὲ καὶ φανερώτε
ρα ϖοιήσας) τὲ ὀϖισϑεν ἀναγνώσην μεμνῆσθαι βουλόμην ἂν
ἀριστοτέλους ϖαραινοῦντος, ὅτι ϖεϖαιδευμένου ἐστὶν, ὅϖη
τοσοῦτον τὰκριβὲς ζητεῖν καθ' ἕκαστον γένος, ἐφ' ὅσον ἡ
τοῦ ϖράγματος φύσις ὑϖοδέχεται. τοῦ δ' ὑϖοκειμένης ὕλης
βελτίονος ἂν τυχόντες, καὶ τὸ ϖόνον ἂν τὸν ἥμετερον αὐτοῦ
ὄντα οὗ ἀϖοκειμένων ἂν μᾶλλον ἀϖετελέσαμεν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΟΙΜΙΑ δημηγορικὰ.

ά.

ΕΙ μὲν ϖερὶ καινοῦ τινὸς ϖράγματος ϖροὐτίθετο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λέγειν· ὅϖισχῶν ἂν,
ἕως οἱ ϖλεῖστοι τοῦ εἰωθότων, γνώμην ἀϖεφαίνοντο. εἰ μὲν ἤρεσκε τί μοι τοῦ ῥηθέντων· ἡσυχίαν ἂν ἦγον. εἰ ϑ μή· τότ' ἂν καὶ αὐτὸς ἐϖειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν. ἐϖειδὴ δ' ὑϖὲρ ὧν ϖολλάκις εἰρήκασιν ἕτοι ϖρότερον, ϖερὶ τούτων νυνὶ σκοϖεῖτε· ἡγοῦμαι καὶ ϖᾶσι τοῖς ἀνασὰς, εἰκότως ἂν μὴ τούτοις δοκεῖν λέγειν. εἰ μὲν ἐν εἶχε καλῶς τὰ ϖράγματα, οὐδὲν ἂν ἔδει συμβουλεύειν.

Quin & è cõgressib. aliorũ, & sermonib. & negotiis, argumẽta & occasiones studij petebat. Domũ n. reuersus, statim in tablinũ suũ descendebat, & cùm ipsa negotia ordine recẽsebat, tum eorũdem defensiones. Atq; etiam orationes quas audierat, animo cõplectens, in sentẽtias & periodos redigebat: & omni ratione corrigere, nouóq; & alio genere sermonis explicare conabatur, tũ ea quæ ad ipsum alius, tũ quæ ad aliũ ipse dixisset, &c. Sed parũ refert quis sit siue autor siue collector, modò ipsũ opus, vt certè est, vtile sit & elegãs. Sunt quidẽ nonnulla quorũ idẽ esse, quod quarundã orationum, initiũ videatur: vnde fortasse primo aspectu putes crãben tibi repetitã apponi. sed si pellegeris, trib. aut ad summũ quatuor exceptis, paucisq; sentẽtiis quæ mediis ex orationib. excerptæ sunt, noua esse omnia deprehẽdes. Ac nonnulla in his sunt, quæ nõ tã exordia, quàm breues oratiũculæ videri queant. Cũ aũt in Græco exẽplari bina nõnunquã, aut terna confusa haberentur, mihi religio non fuit ea distinguere, quæ rerũ ipsa series nõ coniũgeret. Quod factũ si cui displicet, is eadẽ facilitate cõpingat licebit, qua ego diremi. Vt. n. mihi meum, sic suũ cuiq; iudicium, in re præsertim momẽti haud ita magni, liberum esse decet. Illud etiã admonendum est, Venetæ Io. Bernardi Feliciani editionis, quæ multa correctiora habet quàm Aldina, ordinẽ esse in hoc libello diuersum ab Aldino & vetere Heruagiano: quem ego prima editione, cũ alium codicem eo tempore non habere, secutus fui, ab eo exordio, quod ex nostra distinctione XXII. & in editione Veneta XL. est, & sic incipit, Si etiã superiori tẽpore nullis addicti partibus: vsq; ad illud, Arbitror vos, Atheniẽses, illud assensuros esse, &c. Vter sit verior aut melior, nõ pronũcio, & parũ refert. illud aũt vellem, exemplar habere nos multis in locis emendatius. Quare in hac conuersione (quanquã complura loca, partim collatione exemplariũ, partim sagaci diuinatione ex phrasi Demosthenica, citra temeritatem correxi & illustraui) lector æquus, id quod præcipit Aristoteles, meminerit, esse hominis eruditi, eatenus in vnoquoque genere rationem exquisitam postulare, quatenus rei natura patiatur. Si enim proposita materia fuisset melior, noster quoque fortasse labor alicubi non ita salebrosus videretur.

XXI. EXORDIVM I.

Exordium primæ Philippicæ.

SI de nouo quopiã negotio indicta concio esset, Atheniẽses: continuissem me, dũ maxima pars eorũ qui dare consilium solent, sentẽtias dixisset. Quorũ si quę ratiões mihi placuisset: quieuis ẽ. sin min⁹: tũ & ipse quæ sentio, dicere conatus essẽ. Sed quia, quibus de rebus isti sæpe antea verba fecerũt, de illis nũc deliberatis: arbitror me, quãuis prim⁹ surrexerim, posse tamẽ videri meritò dicere post istos. Quod si præclarus rerũ status esset: consultare superuacaneũ foret

Cum verò,vt vniuersi videtis, multum in eis difficultatis insit: vt ipsa negotiorum conditio patitur, sic dare consilium, quod mihi rectissimum videbitur conabor. Primùm igitur illud statuendum est: nihil eorum quæ bello gerendo occupati factitabatis,deinceps vobis esse faciendum:sed omnia contraria potius. Nam si illa ratio perniciosa fuit: consentaneum est,diuersam fore meliorem. Deinde existimandum est:non eum qui vobis aut nihil,aut exigua mandet,rectè dicere(videtis enim, dum tales spes & orationes cupidè audiuntur,in summum discrimen venisse rempublicam) sed eum, qui neglecto assentãdi studio,ea quæ opus sunt,& per quę susceptum dedecus aboleamus, factámq; iacturam resarciamus,suadeat.Nã si quidem ita comparatum esset,vt quemadmodum molestæ orationes prætermitti,sic etiãres ipsæ quæ molestiam pariunt, præteriri possent:omnino esset ad gratiam concionandum.Sin verborum blanditię cum rebus haud congruentes, perniciem afferunt: turpe est sibi ipsum fucum facere,& extrema demum vrgente necessitate,ea suscipere,quæ iam olim vltrò confecta esse oportebat.

Particulæ aliarum orationum.

II. EXORDIVM.

Reprehensio populi pernicioſis oratoribus auſcultantis.

NOn idem statuere possum Athenienses, cum Reip.nomẽ è vobis audio,& cum video quomodo vestrûm quidam eius defensores tractare soleant. Rempublicam enim, id quod nostis omnes, democratiã nominatis,sed quosdam,qui huic contraria dicunt, libentius à nonnullis audiri animaduerto.Cuius rei mirror causa quæ sit. Nunquid eos hęc sine mercede dicere putatis?At oligarchiarum, quos isti defendunt, domini, * tacentib.etiam plus darent.Nunquid hæc potiora creditis?Præstare igitur vobis Oligarchia Democratiæ videtur.Nũquid eos viros meliores iudicatis? Quis verò,qui contra receptum Reipublicæ statum conciones habeat, probus à vobis existimari iurè potest? Reliquum igitur est,errare vos, dum in ista sententia sitis. Quæ plaga vobis cauenda est, Athenienses:vt ne aliquando ansam detis insidiatoribus: ac tum demũ errasse vos intelligatis,cum id vobis nihil iam proderit.

III. EXORDIVM.

Cõsolatio fortunæ,& reprehensio negligentiæ.

NOn in eo quo nos vellemus,Atheniẽses, loco esse omnia,neque apud vosipsos, neque apud socios:minimè fortassis est mirandum, Multa enim fortunæ fluctuantis, incertæque arbitrio reguntur: causæque plures existunt, cur non omnia ex animi sententia mortalibus eueniãt. At nullam esse prorsus populi autoritatem,sed illius aduersarios domi nari:hoc &mirandum est Athenienses:& meo quidem iudicio, si qui rectè cogitent, formidolosum. Ac totius quidé orationis hoc mihi principium est.

IIII. EXORDIVM.

Exordium primæ Olynthiacæ.

MAgnis opibus, Athenienses, rationem, qua perspicuum fiat, qui in illis rebus optimum factu sit, de quibus nunc deliberatis, omnes vos prælaturos arbitror. Quod cum ita sit:officij vestri est,vt vos*ipsi libenter audiatis eos, qui vobis consultum volunt. Nec enim, si quis vtile aliquid meditatus attulerit:id solum audire atque aceipere licebit: sed illud etiam vestræ felicitatis esse puto,vt multa vtilia dictu,subitò quibusdam in mentem veniant.Ex omnibus igitur deligere id facile fuerit, quòd maximè vobis expediet.

A ἐπειδή σ' ὡς ἅπαντες ὁρᾶτ', ἔχει δυσκολίαν· ὡς ἐν τοιούτων πειράσομαι συμβουλεύειν ἃ κράτιστα εἶναι νομίζω. πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖνο ἐγνωκέναι δεῖ· ὡς οὐδὲν ὧν ἐποιεῖτε ὄντι τῷ πολεμεῖν ὄντες, οὐδ' λοιπὸν πρακτέον ὀρθῶς· ἀλλὰ πάντα τἀναντία. εἰ γὰρ ἐκεῖνα φαῦλα πεποίηκε τὰ πράγματα· τἀναντία εἰκὸς βελτίω ποιῆσαι. ἔπειτα νομιστέον, οὐχ ὃς ἂν ὑμῖν, ἢ μηδὲν, ἢ μικρὰ πρὸς τἄλλοι, τοῦτον ὀρθῶς λέγειν (ὁρᾶτε γὰρ, ὡς ἐν τῷ τοιούτων ἐλπίδων καὶ λόγων εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ πράγματα) ἀλλ' ὃς ἂν τὸ χαρίζεσθαι παρεὶς, ἃ δεῖ, καὶ δι' ὧν παυσάμεθα αἰσχρῶς ὀφλισκάνοντες, καὶ ζημιούμενοι, ταῦτα λέγῃ. καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς εἰ μὲν ὅσα ἂν τῷ λόγῳ τις ὑπερβῇ λυπῆσαι μὴ βουλόμενος, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται· δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν. εἰ δ' ἃ τῷ λόγων χάρις, ἂν ἡ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται· αἰσχρὸν ὅτι φενακίζειν ἑαυτοὺς ⸂μὴ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης πρᾶξαι ταῦτα, ἃ πάλαι ἐθέλοντας προσῆκε ποιεῖν.

β.

B Οὐχὶ ταῦτα γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρέσταταί μοι, ὅταν τό, τε τῆς πολιτείας ὄνομα ὑμῶν ἀκούσω· καὶ ὅταν τὸν ξένον, ὃν προσφέροντα τινὲς ὑμῶν τοῖς ὑπὲρ ταύτης λέγουσιν, ἴδω. τὴν μὲν γὰρ πολιτείαν, δημοκρατίαν, ὥσπερ ἅπαντες ἴστε, ὀνομάζετε τῇ δὲ τἀναντία ταύτῃ λεγόντων ἐνίοις ἥδιον ἀκούσαν ἔγωγε ὁρῶ· οὐκ θαυμάζω, τίς ποτε ἡ πρόφασις. πότερον προῖκα λέγειν ταῦτ' αὐτοὺς οἴεσθε; ἀλλ' οἱ τῶν ὀλιγαρχιῶν, ὑπὲρ ὧν οὗτοι λέγουσι, κύριοι, καὶ πλείω σιωπῶντες μᾶλλον ἂν δοῖεν, ἀλλὰ βελτίω ταῦτ' εἶναι τῶν ἑτέρων ὑπειλήφατε; βελτίων ἄρα ὑμῖν ὀλιγαρχία δημοκρατίας φαίνεται. ἀλλ' αὖτοὶ εἶναι βελτίους ἡγεῖσθε; καὶ τίς ἂν ὑφ' ὑμῶν χρηστὸς νομίζοιτο εἰκότως, σὰντία τῇ καθεστώσῃ πολιτείᾳ δημηγορῶν; οὐκοῦν λοιπὸν ἁμαρτάνειν ὑμᾶς, ὅταν οὕτως ἔχητε τὼ γνώμω. τοῦτο τοίνυν φυλάττεσθε μὴ πάσχειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ὅπως μή ποτε τοῖς ὅπη βουλομένοις λαβὼ δῶτε· εἶτα τότε αἰσθήσεσθε, ἡμαρτηκότες· λυπρά, C οὐδ' ὁπωσοῦν ὑμῖν πλέον ἐσῳ.

γ.

ΤΟ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ πάνθ' ὡς ἂν ἡμεῖς βουλοίμεθα, ἔχειν, μήτε παρ' αὐτοῖς ὑμῖν, μήτε πρὸς τοῖς συμμάχοις ἴσως οὐδὲν ὅτι θαυμαστόν. πολλῶν γὰρ τὸ τῆς τύχης αὐτόματον κρατεῖ. καὶ πολλαὶ προφάσεις, ἂν μὴ πάντα κατὰ γνώμην συμβαίνειν ἀνθρώποις οὖσι. τὸ δὲ μηδ' ὁπωσοῦν μεταλαμβάνειν τὸν δῆμον, ἀλλὰ τοῖς αὐτοῖς πράττοντας ταῖς αὐταῖς χρῆσθαι· τοῦτο καὶ θαυμαστὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φοβερὸν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ὡς ἐγὼ κρίνω. καὶ μοι σοῦ ἀρχὴ παντὸς ὄντι αὐτῇ μοι τοῦ λόγου.

δ'.

ΑΝτὶ πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων, εἰ φανερὸν ἦν τὸ μέλλον συνοίσειν, ὧδε ἂν νυνὶ τυγχάνετε σκοποῦντες, οἶμαι πάντας ὑμᾶς ἑλέσθαι. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει· προσήκει ἐθέλοντὰς ἀκούειν ὑμᾶς * αὐτοῖς τῷ βουλομένων συμβουλεύειν. οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε· ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῷ δέοντων ἂν τοῦ πράγματι ἐνίοις ἐπελθεῖν αὐτεῖπεῖν· ὥς γ' ἁπάντων ῥᾴδιον τὼ τὰ συμφέροντας ὑμῖν αἱρεσιν ἡγεῖσθαι.

Ἐστι

έ.

ΕΣτιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, δίκαιον· ἐπειδὴ ἐφ' ὑμῖν ὅ-
ζὶν ἐλέσθαι τῶν ῥηθέντων ὅ, τι ἂν βούλησθε, ἁπάντων
ἀκουσαι. Ϲ γὰρ πολλάκις συμβαίνοι τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τ-
τὸ μὲν μὴ λέξαι ὀρθῶς, ἕτερον δέ τι. ὅτι μὲν ἔν τ θορυβεῖν,
τάχ' ἄν δυχερᾶναντες πολλῶν χρησίμων ἀποστερηθείητε.
ὅτι δ' τ μὴ κοσμίως ἢ σιγῆς ἀκούσαι, Ϲ τὰ καλῶς ἔχοντα
ἅπαντα ποιήσετε· κἂν δοκῇ τις ὠφελεῖν, ὠφελεῖ ψέ-
τε. ἐγὼ μὲν ἔν ἔτ' εἴωθα μακρολογεῖν· ἔτ' ἄν, εἴ τ ἄλλον
εἰώθειν χρόνον, νῦν ἂν ἐχρησάμην τούτῳ. ἀλλὰ ἃ συμφέ-
ρειν ὑμῖν νομίζω· ταῦτα, ὡς ἂν δύνωμαι ἐν βραχυτάτοις,
ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς.

ϛ.

ΟΡῶν γὰρ μέν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, παντάπασι πρόδη
λον ὄν, οἷς τε ἂν ἀκούσητε λόγοις ἡδέως, καὶ πρὸς οἷς
ἂν οἰκείως ἔχητε. οὐ μέντοι ἀλλὰ, τὸ μὲν λέγειν ἃ τις οἴεται
χαριεῖσθαι τῷ πλήθει πρόχειρον εἶναι νομί-
ζω· τὸ δ' ὑφίστασθαι, πρὸς ὧν πέπεικεν ἑαυτ συμφέρειν τῇ
πόλει, κἂν θορυβηθῶσι, κἂν ἄλλό τι βούλησθ' ὑμεῖς ἀντι- B
μένειν· εὔνου καὶ δικαίου πολίτου τ Ϲ κρίνω. βουλόμην δ'
ἂν ὑμᾶς εἰ καὶ μηδὲν δι' ἓν τῶν ἄλλων, διὰ ἐκεῖνο ἀντι-
μένειν, ἵνα τοῖς λόγοις ἀμφοτέροις, ἵν' ἐάν μὲν ὀρθότερον φανῇ
τις λέγων ὧν ὑμεῖς ὡρμήκατε χρήσεσθε τούτῳ. ἂν δ' ἀ-
πολειφθῇ, καὶ μὴ δύνῃ διδάξαι· διὰ αὐτ', ἀλλὰ μὴ διὰ ὑ-
μᾶς, οὐκ ἐθελήσαντας ἀκούειν, τοῦ πεπονθέναι δοκῇ. ἔτι δ'
οὐδὲ πάθοιτ' ἂν ἀνδρὸς τοσοῦτον, εἰ πολλά τινος ληρῶ-
ντος, ἀκούσετε· * ἢ εἰ τῶν δεόντων πλέονα ἔχοντά τινα, εἰ-
πεῖν κωλύσετε. ἡ μὲν ἔν ἀρχὴ τ δοκιμάζειν ὀρθῶς ἅπαν-
τῶν, μηδὲν οἴεσθαι πρότερον γιγνώσκειν, πρὶν μαθεῖν. ἄλ-
λως τε Ϲ συνειδότας, πολλάκις ἤδη πολλοὺς μετεγνω-
κότας. ἀλ' τίνων ὑμεῖς ταῦθ' ὑπάρξετε νῦν πεπεισ μέ-
νοι. οἶμαι μέν τ βραχέων λόγων καὶ αὐτὸς ἄν τι λέξειν εἰκότως
δόξειν· καὶ ὑμῖν τὰ βέλτιστα φαίνεσθαι λέγων.

ζ.

ΠΟλλῶν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, λόγων εἰρημένων πα-
ρὰ πάντων τῶν * συμβεβηκότων οὐδὲν ὑμᾶς νῦν ὀ-
ρθῶν ἴσως εἰσιόντας τὸ, τί πρακτέον βούλεσθαι. ἢ πρὶν εἰς
τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι. αἴτιον δ' τούτου ταυτό, ὅπερ,
οἶμαι, τ κακῶς ἔχειν τὰ ὅλα. οὐ γὰρ φθάνουσιν ὑμῖν ὑπὲρ
τῶν παόντων οἱ λέγοντες, ἀλλ' ἑαυτῶν κατηγοροῦσι, καὶ
λοιδοροῦντες. ὡς μὲν ἐγὼ κρίνω. συνεπίζοντες ὑμᾶς ἄνδ
κείσεως, ὅσων εἰσὶν αἴτιοι κακῶν, ἀκούειν, ἵν' ἂν ποτ' ἄρα
εἰς ἀγῶνα καθιστῶνται· μηδὲν ἡδύμενοι καινὸν ἀκούειν.
ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ὠργίσθε πολλάκις. πρᾴοτεροι δικασταὶ, καὶ
κριταὶ γίγνεσθε τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς. τ μὲν οὖν ἀ-
τίαν, διὰ τοῦτ' ταῦτα ποιοῦσιν, ἴσως ἀόντων ἀκριβῶς ζητεῖν
εἰκὸς ἂν ἐν τῷ παόντι. ὅτι δ' ὑμῖν οὐχὶ συμφέρει, δῆλον τοῦτο
ἅπασιν. ἐγὼ δ' οὔτε κατηγορήσω τὴμερον οὐδενός, οὔτε
ὑποσχήσομαι τοιοῦτο οὐδέν, ὃ μὴ πρᾴως ἅπασιν δείξω·
οὐδ' ὅλως τῷ αὐτῷ τούτοις οὐδὲν ποιήσω. ἀλλ' ἃ βέλ-
τιστα μὲν τοῖς πράγμασι, συμφέροντα δ' τοῖς βουλομέ-
νοις ὑμῖν ἡγοῦμαι, ταῦθ' ὡς ἂν δύνωμαι δῆλα βραχυτά-
των εἰπών, καταβήσομαι.

η.

ΟΙ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τοὺς πρόγο-
νους ὑμῶν, λόγον εἶναι μοι δοκοῦσι περαιρεῖ-
σθαι κεχαρισμένον· οὐ μέντοι συμφέροντά γε ἐκείνοις οἷς
χωμιάζουσι, ποιεῖν. ὥσθ' ὁ μὲν πραγμάτων ἐγχειρεῖν
ς λέγειν, ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθαι δύναιτο τῷ λόγῳ· αὐτοὶ μὲν τῷ τὰ δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκ-
φέροντα. τῷ δ' ἐκείνων ἀρετῷ ἐλάττω τῆς ὑπαρχούσης ὡς τοῖς ἀκούουσι φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δὲ

A

V.

AEquum est, Athenienses: cum penes vos sit, ex his quæ dicuntur eligere quod maxime probatis: omnes audiri. Etenim sæpe vsuuenit, vt idem homo in alio erret, in alio rectè sentiat. Tumultuando autem, & celeriter fastidiendo, fieri potest, vt multis vtilibus consiliis fraudemini. At si modestè tacitéque audietis: tum officio planè fungemini: tum si quis delirare videbitur, eum negligetis. Ego verò multa verba facere neque soleo: neque si hactenus solitus fuissem, nũc facerem: sed quæ vobis profutura existimem, ea, quàm à me fieri breuissimè poterit, vobis explicabo. Non fugienda audiendi molestia.

VI.

QVum nemini prorsus obscurum esse videam, quibus orationibus vel delectemini, vel offendamini: tamen ea dicere quæ iucunda fore videantur, impostorum esse reor. ab his autem quæ Reipublicæ profutura esse persuasum habeas, etiamsi auditores obturbaturos, aut quiduis aliud facturos scias, non depelli: id ego & boni & cordati ciuis officium esse iudico. Ego verò vos, si non propter quicquam aliud, ob illud saltem vtrorumque orationes audire velim: vt, si quædam quis rectius quàm impetus vester & cupiditas fert, diceret, eius consilium amplecteremini. Sin destitueretur ingenio, neque sententiam animi sui explicare posset: vt id ei sua, non vestra culpa, qui audire nolitis, accidisse videretur. Deinde non tanta molestia afficeremini, si quem multa nugantem audiretis: quanta, si quẽ, qui opportunum aliquid dictu haberet prohibeatis. Ac principium quidem est rectè probandi omnia, vt ne quid antea vos tenere putetis, quàm cognoueritis: cum præsertim sciatis, sæpe iam multos consilia mutasse. Quòd si nunc vobis hæc persuasa fuerint: fore puto, vt paucis verbis & ipse dicere aliquid iurè videar, & me vobis optimè consulere appareat. Esse vtile vt qui fideliter monent, tolerentur.

VII.

QVanquam, Athenienses, multa verba facta sunt *ab omnibus iis qui consilia dederunt: vos tamen nunc nihilo propius ab eius inuentione C quod agendum sit, abesse video, quàm priusquam in concionem ascendissetis. Cuius rei causa, opinor, est eadẽ, quæ est, vt sũma Reipub. laboret. Nec. n. de propositis rebus vos monẽt oratores: sed se inuicẽ accusãt & proscindũt: quòd (vt ego quidẽ iudico) cõsuefacti extra iudiciũ quãtas clades inuexerint, audire: si quãdo in ius vocẽtur (cũ vos nihil audire noui putetis: sedea tãtùm, quæ sæpe vos cõmouerint) de facinoribus eorum clementius pronuncietis & iudicetis. Ac ista qua de causa faciant, stultitiæ fortasse fuerit, indagare curiosius in præsentia. Sed quia vobis non expediunt, ideo ea reprehendo. Ego verò nec accusabo quẽquam hodie, neque tale quicquam pollicebor, quod non eueſtigiò probem: neque denique illos vlla ex parte imitabor: sed quæ tum conficiendis rebus aptissima, tum deliberantibus vobis vtilia existimo: his quàm breuissimè explicatis, descẽdam. Perstringũtur mutuæ oratorum accusationes.

VIII.

QVi maiores vestros laudant, Athenienses orationem illi quidem instituere mihi videntur iucundam auditu: non tamen eorum quos celebrant seruire commodis. Aggressi enim res, quas explicare dicendo pro dignitate nemo queat: ipsi quidem eloquentiæ laudem reportant: sed iidem efficiunt, vt de illorum virtute, concepta apud auditores opinio minuatur. Ego ve- Exordium orationis de classibus.

ro maximam virtutis eorum laudem tempus esse puto:quod cum interea non exiguum sit elapsum: rebus tamen illorum gestis maiora nulli alij susci-
pere potuerunt.Ego autem operam dabo, vt ratio-
nem explicem,qua mihi optimè posse instructi es-
se videamini.ita enim se res habet:tametsi nos ora-
tores omnes,eloquentes videamur: nihilo tamen
res vestras meliore loco fore satis scio. Sed si quis
(quisquis ille fuerit)in medium progressus, docere
& persuadere possit,quis apparatus,& quātus, & vn
de comparatus,Reip.sit profuturus:omnis hic me-
tus repelletur.Idque ego(modò virib.nō desti tuar)
facere conabor:pauca præfatus apud vos quid de re
gio negotio sentiam. I X.

Exordium orationis Megalopolitanæ.

VTriq; mihi peccare videntur, Athenienses, tā qui Arcadibus, quàm qui Lacedæmoniis sunt patrocinati. Tāquā.n.ab alterutris mis-
si,nō ciues vestri sint,apud quos illi vtrique legatio ne fungūtur:se inuicē accusant & criminātur.Quod legatorum quidem officium fuerit:æquis autē ani-
mis de rebus dicere,& vestram vtilitatē sine æmu-
latione considerare decebat eos, qui sibi ex hoc lo-
co dandi consilij authoritatem sumunt. Nunc nisi noti essent,& Atticè loquerentur:equidē fore mul-
tos opinor, qui alios illorū Arcades,alios Lacones esse putarent.Ego verò haud sum nescius, suadere optima quā difficile sit.Nam cum vos vnà in fraudē illecti sitis,& alij aliter sentiatis:si quis mediam ra-
tione sua viā tenēre instituerit,eamque vos cogno-
scere nolueritis:fiet vt & gratum faciat neutris, & in crimen veniat apud vtrosque.Malo tamē(si for-
tè id vsu mihi venerit)ineptus videri:quàm his quæ è Republica esse puto,dissimulatis,cōmittere, vt à quibusdam decipiamini. Ac cętera quidē (si vestra voluntas feret)postea dicam,nunc verò quid potis-
simum expedire existimen, exorsus ad his quæ ipsi confitentur,docere incipiam.

X.

Stulta verborum cura cum negligentia rerum.

CVm non in eadem sententia sim, in qua sunt eorum pleriq; qui verba fecerunt, surrexi ad dicendum,Athenienses:& tamen ne hos quidē ar-
guerim,ex improbitate optimis contraria dixisse. Sed illud in causa esse videtur, quod plerique ne-
glecto rerū iudicio,verba quę dicturi sunt,spectare solent:quorum copia instructi alacriter ad concio-
nandum prosilire solent.in quo non rectè sentiunt: neque cum animis suis cogitant:cum multæ res lō-
go tępore ab omnibus gestæ sint, & propter tępo-
ra,quædam inter se cōtrariæ:si quis prioribus præ-
teritis posteriores dicat:eū nihil aliud acturū,nisi vt (quo factu nihil est facilius)se ipse imprudēs fallat. Qui igitur eo animo ad dandum consiliū venerunt, mihi videntur ea esse orationum suarum laude cō-
tenti, si eloquentes videatur. Ego verò eum decere existimo,qui de publicis negotiis dare consiliū in-
stituit,illud potius spectare: vt ea quæ decreta fue-
rint,prosint,quàm vt subitæ orationes placeant.De cet enim ad eloquentiæ laudem vtilis alicuius rei actionem accedere: ne in præsentia tantùm, sed semper ea quæ dicta fuerint,se præclarè habeant.

X I.

Omnibus dicēdi potestas danda.

SI scitis, Athenienses,quid de rebus istis factu sit oprimū:peccatū est,eas ad deliberādū ꝓponere. Nā quę ipsi ante auditas sētētias tāquā optima pro-
batis:quorsū eisdē audiēdis frustra obtūdi attinet? Sin cōsulideratis & deliberatis,quasi ex his quę dicē-
tur statuēdū sit:nō rectū est,si qui velīt,eis nō facere dicēdi potestarē.Sic.n.fit,vt ab aliis,si quid vtile ex-

τῆς μὲν ἐκείνων ἀρετῆ μέγιστον ἔπαινον ἡγοῦμαι τὸ χρόνον
ἐκ πολλοῦ γεγονέναι, μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πεπραγμέν-
των ὐδένες ἄλλοι ἂν δύναιντ' ἐξευρεῖν καὶ δεδύνηνται· αὐτὸς δ' πει-
ράσομαι τὸ ζοπον εἰπεῖν, ὃν ἄν μοι δοκῆτε μάλιστα δύνα-
σθαι διδάσκειν. ἢ γὰρ ὅτως ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαν-
τες οἱ λέγοντες δεινοὶ φαινόμεθα, ὐδὲν ἂν τὰ ἑκάτερα εἰ
οἶδ' ὅπι βέλτιον χοίη. εἰ δ' παρελθὼν ὁτισοῦν δύναιτό τι
διδάξαι, ἢ πεῖσαι, τί ἂν διδασκών, ἢ πόσα, ἢ πόθεν πο-
ειδήσας χρήσιμος ἔσαι τῇ πόλει· πᾶς ὁ παρὼν λέλυται
φόβος. ἐγὼ δ' ἕτο, ἂν ἄρα οἷός τε ὦ, πειράσομαι ποιῆσαι,
μικρὰ πρεσβεύσας ὑμῖν, ὡς ἔχω γνώμης περὶ τῆς πρὸς τὸν
βασιλέα. Θ.

Ἀμφότερόί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, καὶ οἱ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ οἱ τοῖς λακεδαιμονίοις
συνειρηκότες. ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμᾶς
ὄντες πολῖται, πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύονται, κατη-
γορεῖσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ὧν ἕτο μὲν τῆς ἀ-
φιλημάτων ἔργον. τὸ δ' κοινῶς ὑπὲρ τῆς πραγμάτων λέγειν,
καὶ τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἀνὴρ φιλοτιμίας πρὸ ἰδί-
ας δὲ συμβουλεύειν ἀξιοῦντα νικᾶν δ' ἔγωγε, εἴ τις αὐτῆς
ἀφέλοιτο τὸ γιγνώσκεσθαι, καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν ἀττικιστί·
πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν ἀρχαίδας, τοὺς δ' λακωνας αὐτὸ
ἐᾶν νομίσαι. ἐγὼ δ' οἶδα μέν, ὡς χαλεπὸν τὸ τὰ βέλτιστα
λέγειν ὄντ. συνεξεπατημένων γὰρ ὑμῶν, καὶ τῶν μὲν ταυτὶ,
τῶν δ' ταυτὶ βουλομένων· ἐὰν τὰ μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέ-
γειν, καὶ ταῦθ' ὑμεῖς μὴ προμείνητε μαθεῖν· χαιρεῖ μὲν
οὐδετέροις· δ' διαβληθήσεται δ' πρὸς ἀμφοτέρους. οὐ νῦν
ἀλλ' αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτὸς (ἂν ἄρα τοῦτο πάθω) δο-
κεῖν φλυαρεῖν· ἅπερ, ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, προέ-
σθαι πρὸν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα, ὕστερον
(ἐὰν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ) λέξω. ὅτι δ' τῶν ὁμολογουμένων
ὑπ' αὐτῶν, ἄρξομαι ἃ κράτιστα νομίζω διδάσκειν.

ι.

Οὐχὶ ταυτὰ γιγνώσκων εἰς ἐμὲ τῶν εἰρηκότων, ἀνέστη-
κα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. οὐ μὲν οὐδὲ τύχοις αἰτιά-
σομαι κακίᾳ τἀναντία τοῖς βελτίστοις εἰρηκέναι, ἀλλ' ὅτι
πολλοὶ τὸ τὰ πράγματα κρίνειν ἀμελήσαντες, πρὸς λό-
γοις σκοπεῖν οἷς ἐροῦσιν, εἰώθασι. κἄν τούτοις ἀφθόνως ἐν-
τύχωσιν· ἑτοίμως δημηγορεῖν νομίζουσιν. οὐκ ὀρθῶς ἐγνω-
κότες. οὐδὲ λογιζόμενοι παρ' ἑαυτοῖς, ὅτι πολλῶν πράξε-
ων ἐν πολλῷ χρόνῳ πᾶσι πεπραγμένων· καὶ δικῶν τοῖς
κυρίοις ἐτῶν ὑπεναντίων αὐταῖς· ἂν τὰς πρότερας τῆς
ὑστεραίνων, τὰς ὑστέρας λέγῃ. λήσει τὸ ῥᾷστον τῶν ἔργων
ποιῶν, αὐτὸν ἐξαπατῶν. οἱ μὲν οὖν οὕτω προῃρημένοι πρὸ
συμβουλεύειν, δοκοῦσί μοι, τὸ λοιπὸν τῶν ῥηθέντων τὴν δύ-
ναμιν λέγειν δόξαν γιγνομένην αὐτοῖς, ἱκανὴν φιλοτιμίαν
ἡγεῖσθαι. ἐγὼ δ' νομίζω χρῆναι τὴν τῇ πόλει πρὸ πραγμά-
των ὀρθῶς τὰ συμβουλεύειν, μᾶλλον ὅπως τὰ δό-
ξαντα συνοίσει σκοπεῖν· ἢ ὅπως οἱ πρόσφορόν τι λόγοι
ἐρεῖν ἔξουσι. δεῖ δὲ τοῖς ὀρθῶς τῶν λόγων δοκιμοῦσι συμ-
φέροντός τινος ἔργου πρᾶξιν πρόσειναι. ἵνα μὴ νῦν μό-
νον, ἀλλ' ἀεὶ τὰ ῥηθέντα καλῶς ἔχῃ.

ιά.

Εἰ μὲν ἐγνώκατ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τί βέλτιστον
ὂν τυγχάνει πρᾶξαι πρὸς τῶν παρόντων· ἀμάρτη-
μα τὸ συμβουλεύειν προπηδέναι, ἃ δὲ αὐτοὶ πρὶν ἀ-
κοῦσαι, δοκιμάζετε συμφέρειν. τί δεῖ ταῦτα ἀκούοντας
μάτην ἐνοχλεῖσθαι; εἰ δ' σκοπεῖτε καὶ βουλεύεσθε, ὡς ἐπὶ
τῶν ῥηθησομένων δοκιμάσαι δέον. ἐπορθῶς ἔχει τὸ κωλύειν τοὺς βουλομένους λέγειν. πρῶτα μὲν γὰρ τῶν ὅλως ἀπορεῖσθε

ρεῖσθε

ρεῖσθε ἐκ τοῦ τοῦτο ποιεῖν, εἴτι χρήσιμον ἐντεθύμωνται τοῖς A
δ' ἀφέντας ἃ τυγχάνουσιν ἐγνωκότες, ὧν ὑμᾶς ὀπτθυ-
μεῖν οἴονται, ταῦτα ποιεῖτε συμβουλεύειν. ἔστι γὰρ ἁμαρτάνειν
μὲν βουλομένων, τὸ σωφρονεῖν δὲ τοῖς παρεῖσι λέγειν. βουλομένων γὰρ, ἀκούσαντας ἃ γιγνώσκει, σκο-
πεῖν κἂν τι καλῶς ἔχῃ, χρῆσθαι. λέγω γὰρ ταῦτα, οὐκ ἐναν-
τία τοῖς ὑμῖν ἀρέσκουσι μέλλων παραινεῖν. ἀλλ' ἐκεῖνο εἰ-
δὼς, ὅτι ἂν μὲν μὴ θελήσητε τῆς ἀπλεονέξιας ἀκοῦσαι
ἐξηπατῆσθαι φήσουσιν ὑμᾶς· ἂν δ' ἀκούσαντες μὴ πεισθῆτε· ἐξελελεγμένοι δὲ τῆς χρηστῆς ἔσονται τὰ χείρω παραινοῦντες.

ιβ'.

Οἶμαι πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, γιγνώσκειν,
ὅτι οὐ καινοποιοῦντες ἥκετε σήμερον οὐδένα τῆς ἀδι-
κουμένων· ἀλλὰ βουλευσόμενοι περὶ τῶν παρόντων. δεῖ τοί-
νυν τὰς μὲν κατηγορίας ἀφεῖναι πάσας· ἃ τότ' ἂν ὑ-
μῖν λέγειν, καθ' ὅτε πέπεικεν ἕκαστος ἑαυτόν, ὅταν τινὰ κεί-
νωμεν. εἰ δέ τίς τι χρήσιμον, ἢ συμφέρον εἰπεῖν ἔχοι, τοῦτο
νῦν δοκοφαίνεσθαι. τὸ μὲν γὰρ κατηγορεῖν, τῆς τοῖς πεπραγμέ
νοις, ἐγκαλοῦντων ἐστί· τὸ δὲ συμβουλεύειν, περὶ τῶν παρόν-
των καὶ μελλησομένων προσήκει, κἂν ἁμαρτάνῃ τις, ἀλλὰ μέμ- B
ψεως ὁ παρὼν καιρὸς· ἀλλὰ συμβουλῆς ἔδει μοι δοκεῖ.
διὸ πειράσομαι φυλάξασθαι, ὃ τούτοις ὀπτημῶ, μὴ πα-
θεῖν αὐτός· συμβουλεῦσαι δὲ ἃ κέρδιστα νομίζω περὶ τῶν παρόντων.

ιγ'

Οὐδένα αἰτιᾶσθαι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, νομίζω, ὡς οὐ
κακῶς πολίτης, καὶ φαύλου τις γνώμης ἀνδρός ἐστιν ἅτ-
τα τινὰ μισεῖν, ἢ φιλεῖν τῆς ὀπῆ τὰ κοινὰ πραττόντων· ὥ-
στε τῇ πόλει βελτίστου μηδὲν φροντίζειν· ἀλλὰ τὰ μὲν
πρὸς ἐπήρειαν, τὰ δὲ πρὸς φιλονεικίαν δημηγορεῖν. ἃ
ποιοῦσιν ἔνιοι τῆς δεινὰ παρόντων. ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν τοσ-
τον αὖ εἰποιμι. ὅτι μοι δοκοῦσιν οὐδὲ εἴ τι πεποιήκασι τοι-
οῦτον, μέγιστα ἡμάρτηκέναι· ἀλλ' ὅτι δηλοῦσιν ἀδέποτ' ἀ-
δὲ παύσασθαι παρεσκευασμένοι· ὑμῖν δὲ φθονῶ, μὴ
προῖεμένοις ὑμᾶς, αὐτοῖς ἱκανὸν τοῦτο νομίζειν, δίκαιον. ὅ-
ταν ὑμῖν δόξῃ, φθονῶ τούτων λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ τούτοις, ὅ-
σον ἐστὶν ἐν ὑμῖν, κωλύειν· καὶ αὐτοὺς, ὥσπερ ἔνιοι πόλεως
προσήκει βουλομένους, τὰς ἰδίας ἀπελθόντας φιλονει-
κίας, τὸ κοινῇ βέλτιστον σκοπεῖν. ἐνθυμουμένους, ὅτι ἀδεὲς
ἀεὶ ἅμα πάντες οἱ πολίται νόμων ἐφ' οἷς ὑμεῖς
ἐστε, ἀξιοχρέῳ εἶσι διαφθαρέντων δίκαιοι δοῦναι.

ιδ'.

Ἴσως θαυμαστὸν αὖ πισιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δόξειεν εἶναι,
εἴ τις ὢν ἰδιώτης, καὶ τῆς πολλῶν ὑμῶν εἷς, ἑτέρων συμ-
βουλευόντων, οἳ καὶ τῆς πάλαι πολίται δοκοῦσι, καὶ τῆς παρ' ὑ-
μῖν δόξαν ἔχειν προέχουσι, παρελθὼν εἴποι, ὅτι οὐ μόνον
αὐτῆς δοκοῦσιν οὐκ ὀρθῶς λέγειν, ἀλλ' οὐδ' ἐγγὺς εἶναι τοῦ
τὰ δέοντα γιγνώσκειν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐγωγε οὕτω σφόδρα
οἶμαι μᾶλλον ὑμῖν συμφέροντα ἐρεῖν τούτων· ὥστε ἀκόν-
τως πάντα ἃ τυγχάνουσι εἰρηκότες, ἄξια μηδενὸς εἶναι
φῆσαι. νομίζω γὰρ ὑμᾶς ὀρθῶς ἂν ποιεῖν, εἰ μὴ τὸν λέγον
τα, ἀλλὰ τὰ συμβουλευόμενα σκοπεῖτε. δεῖ γὰρ, ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι, τὴν παρ' ὑμῖν εὔνοιαν μή τινα ὥσπερ ἐκ γέ-
νους ἀλλὰ τοῖς τὰ βέλτιστα ἀεὶ λέγουσιν ὑπάρχειν.

ιε'.

Βουλόμην ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, προσέ-
χοντας, ἃ μέλλω λέγειν, ἀκοῦσαι. καὶ γὰρ ὅτιν οὐ
μικρά. ἐγὼ θαυμάζω τί δήποτε πρὶν μὲν εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν ἀναβῆναι, ὅτῳ τις ἂν ὑμῖν ἐντύχῃ, ῥᾴδιόν ἐστι λέ-
γειν εἰπεῖν ἔχει, δι' ὧν ἂν τὰ παρόντα πράγματα βελ-
τίω γένοιτο· καὶ πάλιν αὐτίκα δὴ μάλα ἐὰν ἀπέλθητε, ὁμοίως ἕκαστος ἑρεῖ τὰ δέοντα. ἐν δὲτῳ περὶ τούτων σφ

cogitarunt, eo vos omnino priuemini: alij omissis his quæ in animo habebant, ea suadeant, quæ vos cupere opinãtur. Est aũt eorũ qui errare volũt, adigere oratorem ad ea quæ vos vultis dicenda: deliberantium, audire quæ eius sit sententia: eaque si recta sit, vti. Dico autem hæc, non quòd his quæ vobis placent, contraria suadere velim: sed quia illud scio, si contradicentes audire noletis, eos dicturos, vos esse deceptos. Sin audieritis, & assensi nõ fueritis, mox apparebit eos deteriora dedisse consilia.

XII.

ARbitror omnes vos, Athenienses, intelligere, vos hodie conuenisse non vt vllum maleficum puniatis: sed vt de negotiis istis deliberetis. Accusationes igitur omnes differendæ sunt, ac tum apud vos dicendum contra eum, quem sibi vnusquisque oppugnandum censebit, cum iudicium de aliquo faciemus. Quòd si quis vtile aliquid dictu, aut conducibile habet: id nunc pronunciet. Nam accusare eorum est, qui res gestas culpant: consilij verò capiendi deliberatio, de rebus præsentibus aut futuris instituitur. Proinde non conuicij aut reprehensionis hoc tempus, sed dandi consilij mihi esse videtur. Dabo igitur operam, ne ipse id committam, in quo alios reprehendo: & vt quæ in præsentia factu vtilissima censeo, suadeam.

Aliud deliberationis tempus, aliud accusationis,

XIII.

NEminem negaturum opinor, Athenienses, improbi & maleuoli esse hominis, sic aliquẽ ex magistratibus vel amare, vel odisse, vt neglecta reipub. vtilitate, conciones partim ex odio, partim ex æmulatione habeat. quæ quidam conscenso suggestu faciunt. Ego verò his tãtùm dicã, eos videri mihi, et si tale aliquid fecerunt, non summum peccatũ commisisse: sed illud esse grauissimum, quòd præ se ferunt, se nunquam etiam aliter facere paratos esse. Vobis aũ suaserim, ne abiecta vestri cura, satis id esse putetis, sumere de istis pœnas, vbi vobis visum fuerit: nisi etiã eis obsistatis summis viribus: & quemadmodum de Repub. deliberãtes decet, priuatis contentionibus sublatis, quid publicè maximè profuturum sit, consideretis. Cogitandum enim est, neque vnũ, neque omnes simul magistratus, sublatarum legum, quarum vobis cura commissa est, satis graues pœnas dare posse.

Oratorum licẽtia maturè cohercenda.

XIIII.

FOrtassis inuidiosum, Athenienses, quibusdã esse videatur si quis homo rudis, & vnus è vestro numero, post alios suasores, qui & diuturnitate gestæ olim Reipublicæ, & autoritate qua valent apud vos excellunt, progressus dicat, videri sibi eos non modò nõ rectè dicere, sed nec propè abesse à rectè sẽtiendo. Verùm ego vsque adeò me vobis vtiliora quàm istos dicturum opinor: vt non dubitẽ, ea quæ dixerunt omnia, nullius esse precij asserere. Existimo autem vos etiam rectè facturos, si non dicẽtem sed ipsa consilia spectetis. Decet .n. Athenienses, vestrã beneuolentiã, nõ quibusdã velut hæreditariã sed iis qui optima quoque tẽpore dicũt, paratã esse.

Non orator, sed oratio spectanda.

XV.

VEllem vos, Athenienses, attentè audire ea quę dicam. Nec.n. parua res agitur. Ego minor quî tandem fiat, vt priusquam in concionem ascendatur, cuicunque vestrûm aliquis obuius fiat, is ita promptè possit dicere, quo pacto res fieri possint meliores: atque iterum, statim vbi discessistis, quisque differat, quid agi conueniat. Cum verò in publicis conuentibus illis ipsis de rebus deliberandum est, vos illis aures præbeatis, qui quiduis

Imago ingnauiæ vulgi in exequendis iis quæ sciunt oportere fieri

potius dicunt,quàm ea quæ ad rem faciunt. Itáne ne Athenienſes vnuſquiſque veſtrûm & quid deceat intelligit,& aliorum rationes recẽſere poteſt: nemo verò iiſdem faciendis gratificabitur?& priuatim,vt ipſe quæ optima ſunt,quiſque cupidè facturus videatur,alios reprehẽdit:publicè autem ea decernere dubitat,quibus adducamini, vt omnes debita & neceſſaria Reip. munera obeatis? Quòd ſi nullum vnquam tempus fore putatis,quod iſtã diſſimulationem interrũpat:nõ obſto, quò minus eãdem rationem teneatis.Sin ipſa negotia magis ac magis appropinquare cernitis:prouidendum eſt,ne cominus cum illis ſit conflictãdũ,quæ diu antè præcaueri poſſunt:& ij qui nunc à vobis contemnuntur pòſt malis veſtris gaudeant.

XVI.

Grata quã vtilia dicere, difficilius eſt.

DE ſtatu Reipub. Athenienſes, quanquam is nõ eſt qualem eſſe oportebat,nõ omnino mihi videtur eſſe difficile quærere,quid faciendum eſſet vti corrigeretur. quo autem pacto de his rebus apud vos ſit diſſerendum,id multas magnáſque habere puto difficultates:non quin* ea quæ dicentur, intellecturi ſitis:ſed quòd ita multa & falſa,& quid B uis potius quàm rebus vtilia conſuefacti mihi videmini audire:vt metuam ne optimè nunc conſulenti,quod odium veſtrum in impoſtores vertendum erat,id ſuſcipere contingat. Video enim vos ſæpe nõ autores rerũ odiſſe:ſed eos, qui de iis poſtremi dixerunt aliquid apud vos.Quanquã aũt hęc omnia tã accuratè cogito:tamen opinor,me cæteris omiſſis omnibus,de ipſis his rebus,quæ optima eſſe iudicem,dicturum eſſe.

XVII.

Ne quicquã ſapit, qui ſibi nõ ſapit.

VEllem vos,Athenienſes, qua erga omnes alios vti ſoleris humanitate,eadem etiam erga voſmetipſos vti. Nunc maior veſtra eſt dexteritas in malis aliorum corrigendis: quàm in iis quæ vobis ipſis eueniunt,prouidendis.Fortaſſis autem aliquis dixerit,hanc ſummã eſſe laudem noſtræ ciuitatis,quòd nullius emolumenti priuati gratia,multa pericula propter ipſam iuſtitiãm vltrò adierit. Ego verò & rectam eſſe eam de ciuitate opinionẽ exiſtimo,ac probo:& illud etiam prudentium hominum officium eſſe puto,vt eâdẽ ſolicitudine res veſtras priuatas,qua alienas,curetis: vt non humani ſolum,ſed cordati etiam videamini.

XVIII.

Oratio & ad captum auditorũ, & ad rei naturam accommodanda.

FOrtaſſis, Atheniẽſes,eum decẽt, qui vos aliqua de re monere velit,ſic dicere conari, vt & vos perferre poſſitis:aut certè,omiſſis aliis verbis omnib. illa de quibus deliberatis, ſuadere:idque pauciſſimis verbis. Nec enim orationum penuria res veſtras omnes cepiſſe detrimenta,cernere videmini:ſed ob hoc,quòd alij ſuapte cauſa concionãtur, & Reipublicæ præſunt:alij,qui nõdũ hoc de ſe ſpecimen præbuerunt,magis eloquentiæ laudẽ captãt, quã in id ſtudent, vt ſuis orationibus Reipublicæ conſulatur.Ego verò,ne quod aliis faciendum eſſe dico,id ipſe negligere videar,ac de aliis quàm de his ob quæ ſurrexi,verba faciam:præteritis reliquis omnibus,* quæ probem explicabo.

XIX.

Nihil decernendũ ante rem probè cognitam.

AEquũ mihi eſſe videtur, Atheniẽſes, vt attẽte audiatur is,qui ſe vobis & æqua & vtilia eſſe ea de quib' deliberemus,oſtẽſurũ polliceatur. Ego igitur me id facturũ opinor haud difficulter, ſi vobis perexiguum quiddam perſuaderi ſinatis: ne vnuſquiſque veſtrûm quæ his de rebus ſentit, ea

A πεῖν ὄντες,ἢ σωτειλεσμένοι, πάντα μᾶλλον ἢ ταῦτα λεγόντων τινῶν ἀκούετε; ἆρά γε,ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γνῶναι μέν ἐστιν ἑκάστῳ τὰ δέοντ' ὑμῖν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἰπεῖν ὀκνῆσαι· ποιῶν δ' αὐτὸς ἕκαστος οὐ χαλεπῶς; Ἰδίᾳ μὲν ὡς ἅπαξ αὐτὸς ἑτοίμως τὰ βέλτιστα φράσειν δόξων, τοῖς ἄλλοις ὀκνῆμα. κοινῇ δ' ὀλιγωρεῖται τὰ τοιαῦτα ὑφ' ἡμῶν, δι' ὧν ἂν τῶν λειτουργιῶν τι τῇ πόλει καθήκοντων ἅπαντες ἀπηλλαγμένοι ἔσεσθε, εἰ μὲν τοίνυν μηδένα καιρὸν οἴεσθε ἥξειν, ὃς εἴσω τῆς εἰρωνείας ἀφίξεται· ταύτης καλῶς ἂν ἔχοι τοῦτον τὸν τρόπον διάγειν. εἰ δὲ τὰ πράγματα ὁρᾶτε ἐγγυτέρω προσιόντα· δεῖ σκοπεῖσθαι, ὅπως μὴ πλησίον αὐτοῖς μάχεσθε, ἀπόρρωθεν ἐξέσται φυλάξασθαι. ἢ τοὺς νῦν προφθείρας, ἐφηδομένους ὑστερον ἕξετε, οἷς αἰ πάσχετε.

ιε'.

Περὶ μὲν τῶν παρόντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πράγματων τῇ πόλει· καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς ἔδει· οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι ζητῆσαι, τί αἱ τις πράξας βέλτιον ποιήσειεν. ὃν τινα δ' ἂν ἐγὼ ἔχοιμι τρόπον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ αὐτῶν· τοῦτο παμπόλλου δυσκολίαν ἔχειν μοι δοκῶ. οὐκ ὡς οὐ* συνοίσοντων, ὅ, τι ἂν τις λέγῃ· ἀλλ' οἶδα πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ πάντα μᾶλλον, ἢ τὰ βέλτιστα τοῖς πράγμασι συνειθισμένους μοι δοκεῖτε ἀκούειν· ὥστε δέδοικα, μὴ τοῦ τὰ νῦν βέλτιστα εἰπόντι, ἵν' ὑμῖν ἐξαπατηκόσι προσῇσαν ἀπιστίαν ὑπάρχειν παρ' ὑμῖν, ταύτην ἀπενέγκασθαι συμβῇ. ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς πολλάκις οὐ τοῖς αὐτοῖς τῶν πραγμάτων μισοῦντας, ἀλλὰ τοῖς ὑστάτοις πρὸς αὐτῶν εἰπόντας τι πρὸς ὑμᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ οὕτως ἀκριβῶς ταῦτα λογιζόμενος, ὅμως οἶμαι πάντα παρεῖς τἄλλα πρὸς αὐτῶν τῶν παρόντων ἀνάγκη νομίζω, λέγειν.

ιϛ'.

Εἰ βουλόμην αἰ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας εἰώθατε προσφέρεσθαι φιλανθρωπίᾳ, ταύτῃ καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς χρῆσθαι. νυνὶ δὲ ὀμείνους ἐστὲ τὰ τῶν ἄλλων δεινὰ ἐπανορθοῦν, ἢ τῶν ὑμῶν αὐτοῖς συμβαινόντων φερντίζειν. ἴσως μὲν οὖν αὐτὸ τοῦτό τις ἂν φήσειε μέγιστον ἔπαινον φέρειν τῇ πόλει. τὸ μηδενὸς ἕνεκα κέρδους ἰδίου, πολλοῖς κινδύνοις ὑπὲρ ἀπὸ τοῦ δικαίου προηρῆσθαι. ἐγὼ δ' οὐτωσὶ ταλαντεύω τὴν δόξαν ἣν νομίζω καὶ ἡ πόλεως, καὶ βούλομαι, κἀκεῖνο δ' ὑπολαμβάνω σωφρόνων ἀνθρώπων ἔργον εἶναι, ἴσθι σφόδρα τῶν αὐτοῖς οἰκείων, ὅσῳ περ τῶν ἀλλοτρίων πιεῖσθαι· ἵνα μὴ φιλάνθρωποι μόνον, ἀλλὰ καὶ νοῦν ἔχοντες φαίνησθε.

ιη'.

Ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσήκει τῷ βουλομένῳ τι συμβουλεύειν ὑμῖν, οὕτω πειρᾶσθαι λέγειν, ὡς ἂν δύνησθε ὑμᾶς μεῖναι. εἰ δὲ μή τοῦτ', ἀφέντα τοὺς ἄλλους ἅπαντας λόγους, περὶ αὐτῆς σκοπεῖτε, συμβουλεύειν δ' ὡς βραχυτάτων. οὐδὲν γὰρ δεῖσθαί μοι δοκεῖτε λόγου νῦν ὁρῶν τὰ πράγματα πάντα λελυμασμένα· ἀλλὰ τοὺς μὲν ἑαυτῶν ἕνεκα δημηγορεῖν, καὶ πολλάκις δεδωκότας πεῖραν, μᾶλλον ὅπως εὐδόξουσι λέγειν. ἢ συνδάζειν ἢ πῶς ἔργον ὂν ὧν λέγουσί τι συμφέρειν προαιρήσεται· ἐγὼ δ' ἵνα μὴ λάθω τοὐναντίον οὗ φημὶ δεῖν αὐτὸς ποιῶν, καὶ πλείω περὶ τῶν ἄλλων λέγω, ἢ περὶ ὧν ἀνέξομαι ἐρῶν, ἀφεὶς τἄλλα πάντα, ἃ μὲν γνώσομαι, καὶ δι' ὀλίγων πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν.

ιθ'.

Δοκεῖτέ μοι δικαίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέχειν τὸν νοῦν, εἴ τις παρέχοιτο ὑμῖν ταῦτα δίκαια καὶ συμφέροντα δείξειν ὄντα, ἐφ' ὧν βουλεύόμεθα. ἐγὼ τοίνυν ὑμᾶς τοῦτο ποιήσειν οὐ χαλεπῶς· ἂν ὑμεῖς

βραχὺ

βεαχύ τι μοι πειαθῆτε πάνυ· μὴ πάνθ' ὡς ἕκαστος ἔχει γνώμης ὑμῖν αὐτὸς καὶ τῶν παρόντων, ὀρθῶς ἐγνωκέναι πεπείσθω. ἀλλ' ἐὰν μὲν ἃ ταῦτά τι συμβαίνῃ λέγεσθαι, σκοπεῖτω πάντα ὑπομείνας ἀκοῦσαι. εἶτ' ἐάν ὀρθῶς εἰρῆσθαί τι δοκῇ χρήσθω. ἃ δὲ ἧττον ὑμέτερον ἔσαι τὴν χρησομένων τὸ κατορθωθέν, τὰ μὲν ὑμᾶς εἰπόντος· ἢ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ σκοπεῖν ὀρθῶς ἔστι, μὴ βεβουλεῦσθαι πρὶν ἐξ ὧν δεῖ βουλεύσασθαι, ἀκοῦσαι. ἃ δὲ ὁ αὐτὸς οὔτε καιρὸς, οὔτε ζόπος τοῦ, τ' ὀπιτυρῶσαι τὰ δοκοῦντα, καὶ τ' σκέψασθαι τί μέλλον δοκεῖ συμφέρειν. κ'.

ΜΕΘ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρελήλυθα βουλευόμενος, πότερον χρὴ με λέγειν, ἢ μή. δι' ὃ δὲ αὐτὸς τ' ἀπορῶ κεῖναι, φράσω πρὸς ὑμᾶς. ἀναγκαῖον εἶναί μοι δοκεῖ, τὸν μήθ' αὑτῷ, μήτε τισὶ χαρίσασθαι βουλόμενον· ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν εἰπεῖν ἃ πέπεικεν ἑαυτὸν μάλιστα συμφέρειν, καὶ σωφρονεῖν ἃ καλῶν λέγουσιν ἀμφοτέρως· καὶ τοὐναντίον, ἀντειπεῖν ὅσα μὴ δίκαια ἀξιοῦσιν. εἰ μὲν οὖν ὑμεῖς ὑπομείνετε ἀκοῦσαι, ταῦτ' ἀμφότερα δι' βραχέων πολλῷ βέλτιον ἂν πρὸς τὰ λοιπῶν βουλεύσεσθε. εἰ δ' πρὶν μαθεῖν ἀποσαίητε, ἧττον ἂν ἐμοὶ μήθ' ἑτέροις ἀδικοῦσι πρὸς ἀμφοτέρους ἁμαρτεῖν. τοῦτο δὲ οὐ δίκαιός εἰμι παθεῖν. ἐὰν μὲν οὖν κελεύητε· ἕτοιμός εἰμι λέγειν. εἰ δ' μὴ, καὶ σιωπᾶν ἔχει μοι καλῶς.

κά.

ΚΑΙ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συμφέρον ὑμῖν ἡγοῦμαι, τὰς μὲν αἰτίας καὶ τὰς κατηγορίας ὅταν βουλεύησθε, δεῖν πρόσθεν ἀφελέσθαι τῶν παρόντων ἃ λέγω, ὅπως βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖται). ὅταν μὲν γάρ τινων αἰτίων ὄντων κακῶς τὰ πράγματα ἔχει, πάντες ὅπερ ἁμάρτομεν, ἐξ ὅτου ἃ ζόπου βέλτιω δ' ἰδεῖν αὖθις, τοῦτ' ἐκ συμβουλεύσοντες ἔργον εἰπεῖν. ἔπειτ' ἔγωγε νομίζω καὶ κατηγορίας ἐν τοῖς ἀδικοῦσι χαλεπὰς, οὐ τοῖς ἐν τοιούτοις καιροῖς ἐξετάζοντας τὰ πεπραγμένα, ὅτ' ἀδεμίαν δώσουσι δίκην. ἀλλὰ τοῖς τοιοῦτό τι συμβουλεύσαι δίκαιον ἡγησόμενος, ἀφ' ἃ βέλτιω τὰ παρόντα γένοιτ' ἂν. ἐξὸ τούτοις ἃ δ' ἡσυχίας καὶ παρ' ἐκείνων ἐγγένοιτ' ἂν ὑμῖν δίκην λαβεῖν. τοῖς μὲν ἂν ἀλλοτρίοις πάντας πρεπέρχεσθαι ἡγοῦμαι· ἃ δ' ἂν οἶμαι σωφρονεῖν πρὸς ὧν νυνὶ σκοπεῖτε, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι, τοσοῦτον ἀξιώσας μόνον, ἂν ἀφ' τε μέμνημαι τῶν πεπραγμένων, μὴ κατηγορίας μὲ ἕνεκα ἠρῆσθαι λέγειν· ἀλλ' ἵνα δείξας ἃ τότε ἡμάρτετε, νυνὶ ὑποδείξω ταῦτα παθεῖν. κβ'.

ΕΙ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδενὶ συμπολιτευόμενοι, τοσαύτην ἠγόμην ἡσυχίαν, ὁσονοῦν περ ἐν τῷ παρόντι· οὔτε τὰ νῦν ἂν γεγενημένα συμβαίνειν νομίζω. τῶν τε ἄλλων οἶμαι πολλὰ βέλτιον ἂν ὑμῖν ἔχειν. νυνὶ δ' ὑπὸ τῆς τύχης ἀσελγείας οὔτε παρελθεῖν, οὔτε εἰπεῖν, οὐδ' ὅλως λόγου τυχεῖν ἔξιν. ὅθεν συμβαίνει πολλὰ, καὶ οὐκ ὀπιτήδεια ἴσως. εἰ μὲν οὖν δεῖ ταῦτα σωφρονεῖσθαι, καὶ μὴ σκοπεῖν ὅ, τι χρὴ ποιῆσαι, καὶ φάσκειν οἷά περ νυνὶ βούλεσθε. ψηφιεῖσθε, ἅπερ ἐν τῷ παρελθόντων χρόνων, καθέλκειν ἑτοίμους, ἐμβαίνειν, εἰσφέρειν. πάντα ταῦτ' ἤδη· ἃ ἔξεστιν ἡμέρᾳ, ἢ πέντε (ἂν σωφρονῆτε τὰ πρὸς τὸν πολεμίων, καὶ χώραν ἡσυχίαν ἄγειν) πάλιν οὐκέτι καιρὸν ἕξει θεάσασθαι ὑπολήψεσθε. ὅπερ, ὠίκα ἐν ἑλλησπόντῳ φίλιππον ἠκούσαμεν, συμβέβηκε. πάλιν ὠίκα εἰς μαραθῶνα ἑτοίμους αἱ ληστρίδες προσέχον. ὡς δὲ ἂν χρήσαιτό τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλῶς δυνάμει παρεσκευασμένῃ· οὕτως ὑμεῖς εἰώθατε τοῦ βουλεύεσθαι χρῆσθαι ὀξέως. δεῖ δ' βουλεύεσθαι μὲν ἐφ' ἡσυχίας. ποιεῖν δὲ τὰ δόξαντα μὴ ἀπροσδιῶς καὶ λογίσασθαι τοῦ

A omnia se rectè sentire persuasum habeat: sed si præterea dici aliquid cõtigerit, vt cõsideret, atque audire omnia ne grauetur. Deinde si quid rectè dictum videbitur, vtatur. Quicquid enim prudenter explicatum fuerit, non minus vestrum qui vsuri estis, erit, quàm illius qui id dixerit. Fundamentum quidem certè legitimæ deliberationis hoc est, vt ne decernatur, priusquam ea ex quibus decreta pendent, audita fuerint. Neque enim tempus idem, neque ratio est, & comprobandi ea quæ visa fuerint, & considerandi * quid in primis profuturum esse videantur.

XX.

VObiscum, Athenienses, prodij ad deliberandum, an mihi dicendum esset, necne. Quamobrem autem id statuere nequeam, vobis explicabo. Necesse habet is qui nec sibi, nec aliis blandiri, sed pro vobis dicere quæ maximè profutura persuasum habet, instituit: & ea cõprobare, quæ vtrique rectè dixerunt, contráque refellere si qua iniusta postulant. Quòd si vos vtraque hæc audire dignemini paucis: multò rectius reliquis rebus consuletis. Sin ante cognitionem resilietis: vsu mihi veniet vt in neutros iniurius, apud vtrosque in crimen veniam: in quo iniquè mecum agetur. Proinde si iubetis, dicere sum paratus: sin minus, etiam tacere non recuso.

Tacere præstat quàm inuitos & reipub. negligentes obtũdere.

XXI.

ETiustum, Athenienses, & vtile arbitror, vt crimina & accusationes, cum deliberandum est, quisque omittat: & propositis de rebus id dicat, quod optimum esse ducit. Nam quosdam esse in causa, vt res malè se habeant, omnes scimus. Quo pacto autẽ emendari queant, id explicare consulentis officium est. Deinde, mea quidem sententia, acres delinquentium accusatores sunt, non qui talibus temporibus in acta inquirunt, cum illi nullas pœnas dabunt: sed qui tale consilium dare potẽrũt per quod incommoda hæc propulsentur. Horum enim opera per ocium & de illis sumere suppliciũ poteritis. Ac alia quidem verba omnia superuacanea esse censeo. Quæ autem ad deliberationem hãc profutura putem, ea dicere conabor, si prius hoc tantùm postulauero: si cuius fortè facti mentionem fecero, ne id accusandi studio me dicere putetis: sed vt iis, quæ tum perperam egistis, indicãdis, caueam, ne in similes clades incidatis.

Ea duntaxat, dicenda, per quę in præsentia reipub. consulatur

XXII.

SIetiam superiore tempore, Athenienses, nullis addicti partibus & studiis, ita tranquilli fuissemus, vt in præsentia sumus: nec ea quæ nunc facta sunt, euentura fuisse opinor, & cæterarum rerũ multæ in loco meliore vobis essent. Nunc petulantia quorundam facit, vt nec prodire, nec perorare, atque adeò ne inchoare quidem liceat orationem. Qua ex re multa existunt, eáque haud fortassis opportuna.* Quòd si ista percõtanda sunt, & nõ cõsiderandũ quid agi conueniat, vestrísque cupiditatibus nũc obsequẽdũ: decernetis ea quę & superioribus tẽporibus, instrui classem, cõscendi, tributa cõferri, omnia ea fieri iam oportere, quorũ agẽdi perendie, aut post quinque dies, si rumores bellici sopiantur, & hostes quiescant, rursus iam non esse occasionem putabitis. id quod, cum in Hellesponto esse Philippum audiremus, accidit: ac denuò, cum piraticæ naues ad Marathonẽ appulissẽt. Quã. n. quispiã, Athenienses, probè instructo vteretur exercitu: tãvos cõsiliis vtimini celeriter. Est aũt & lẽte deliberãdũ: & quę decreta fuerint, maturè faciẽda sunt: & cogitãdũ hoc: nisi & vberẽ commeatum in prõptu

Res ex vsu reipublicę deliberatę constanter vrgendæ.

habueritis,& ducé aliquem prudentem bello præfeceritis,veſtráq; decreta cõſtanter vrſeritis: nihil à vobis cõfectũ iri niſi decreta:& oẽs impẽſas fruſtra perituras,& fore,vt neque rebus quicquã cõſulatis, atq; irati quoſcũq; libitum fuerit,in iudiciũ adducatis.Ego verò nolim vos cómittere, vt ciues prius in iudiciis exagitetis,quã hoſtes vlciſcamini.Aequius enim eſt vt cum illis,quã inter nos belligeremus. Verùm ne,id quid factu facilimum eſt, tãtùm obiurgẽ,quo pacto hæc à vobis oportere fieri putem, explicabo:precatus à vobis,ne obſtrepatis,néve me tergiuerſari aut differre negocium exiſtimetis. Nõ enim qui celeriter & hodie rẽ ſuſcipiẽdã ſuadent, rectiſſimè cõſulunt(non.n. ea quæ iã quidem accidertũt,copiis auxiliarib. prohibere poterimus) ſed qui oſtẽderit,quę copię cõparatæ nunc permanere ac cõſtare queãt tãtiſper dum aut hoſtes ſuperemus aut perſuaderi nobis patiamur,vt bellũ deponamus Sic enim fiet,vt malis in poſterum liberemur.

XXIII.

In cauſis ſociorum, habenda præcipuè ratio honeſtatis.

ARbitror oẽs vos Atheniẽſes,cõfeſſuros,oportere noſtrã vrbẽ, cũ de priuato ipſius quopiã negocio deliberet,æquè magnã habere vtilitatis atque iuſtitiæ rationẽ.Cũ verò ſociorũ res aguntur, aut cómunes:cuiuſmodi etiam hęc eſt,nihil eſſe perinde curãdũ vt æquitatẽ. Nã in illis ipſa eſt vtilitas ſatis:in huiuſmodi aũt rebus adiũgi oportet etiam honeſtatem.Actiones.n.in eorum poteſtate ſunt, à quib.gerũtur.At exiſtimationi,quæ actiones ſequitur,nemo tantus eſt qui dominetur: ſed qualẽcũq; res geſtæ opinionẽ excitarint:talis de authorib. fama ſpargitur à populo.Prouidẽdũ igitur,& dãda opera,vt eęiuſtę videãtur.Debẽt aũt oẽs eo in iniuriis affectos eſſe animo, quo erga ſe, ſi quid accideret, quod abſit,quiſque alios eſſe vellet. Sed quia nonnulli huic ipſi ſententiæ aduerſantur: vbi pauca illis reſpondero:quem vobis expedire maximè cenſeam,ea ſtatim ſuadebo. XXIIII.

Cauendũ dedecus, & aſſentatio.

NOn paruã mihi iacturã,Atheniẽſes, exiſtimaturi videmini,ſi qua opinio finiſtra, noſtráq; vrbe indigna,vulgo de nobis ſuboriatur: in quo cũ rectè ſentiatis:reliqua,quæ cum hac ſententia conſentiant,ſtudio nõ habetis:ſed ſubinde ad ea faciẽda inducimini,quæ & ipſi minus eſſe recta fateamini.Quanquã aũt cõpertũ habeo, laudatores omnibus eſſe iucũdiores,quã monitores:nõ tamẽ eas blãditias ita expetẽdas eſſe mihi cẽſeo:vt alia, quã quæ prodeſſe vobis perſuaſum habeo,dicã.Quòd ſi principiò rectè ſentiretis:nihil publicè faciẽdum erat, quod priuatim reprehẽderetis:ne id,quod nũc fit,vſuueniret,vt de quibus quiſq; dictitat,quã & turpia hæc & acerba ſunt?&,quouſq; tandẽ hęc progrediẽ tur?illa ipſa in cõſeſſu quiſq; ipſe & probaret,& faceret.Ac vellẽ equidẽ, quẽadmodũ ſcio è re veſtra eſſe,vt optima dicentẽ audiatis,ſic ſcire me, itidem optima dicenti eſſe profuturum.multò enim libentius verba facerem. Nunc equidem metuo: ſed tamen ea quæ confido vtilia viſum iri,etiamſi vos nõ pareatis,tamen proferre non verebor.

XXV.

Exiſtimatio defendenda contra obtrectatores.

ETſi quis, Athenienſes, qui nullam aliam caũſam prius apud vos egiſſet,nunc de criminib. quæ legati noſtræ vrbi falſo impingunt, dicat: ei eſſet, opinor,ab omnibus ignoſcendum.Nam aliis in rebus vinci ab aduerſariis, non tam fortaſſe culpa quàm calamitas dici queat. Quippe cum & in fortuna & præfectis, & multis aliis aliquid ſitum fuerit, cur prius res vel bene vel malè gereretur. Sed in ſui defenſione pro dignitate veteris

A ὅπ᾽ εἰ μὴ κ᾽ ξοφλὼ ἱκανὼ ποιεῖτε· κ᾽ ϛρατηγόν τινα τῶ πολέμου νοῶ ἐχοντα ϖϱοϛήσεϑε. κ᾽ μένειν ὅλη τῇ ὥϱᾳ δόξαντων ἐϑελήσητε· ψηφίσαϑ᾽ ὑμῖν ϖϱοϊέϛαι, κ᾽ ϖόλλ᾽ ἀναλώσετε μᾶλ᾽ πάνϑ᾽ ὅϛ᾽ ἂν δαπανήσητε. βελτίω δ᾽ ἁπλ᾽ ὅπωϛ τὰ ϖϱάγματα ἔϛαι. κελεύετε δ᾽ ὃν ἂν βέπλοϑε. ὁϱμαϑέντες. ἐγὼ ϑ᾽ ὑμῖν βοηθήϲω αὐτοὶϲ ἐϑέλουϲι ὑμᾶϛ ἀμυνομένοις ὀϱθῶϛ ϖϱοτέϱοις, ἢ τοὶϲ πολίτας κελνοίϛας. ὑ γὰϱ ἡμῖν αὐτοῖϛ πολεμεῖν μᾶλλον, ἢ ἐκείνοις ἐϲμὲν δίκαιοι. ἴϑ᾽ ἂν μὴ, τὸ ῥᾷϛον ἁπάντων, ὀλιγωϱήϲω μόνον· οὐ ϱᾴϑυμον ἂν μοι δοκῆτε ταῦτα ϖιθῆϲαι, διδάξω. δεηθεὶϛ ὑμῶν, μὴ ϑοϱυβῆϲαι, μή᾽ ἀναβάλλειν νομίϲαι με, κ᾽ χϱόνον ἐμποιεῖν. οὐ γὰϱ οἱ ταχὺ κ᾽ τίμεϱον εἰπόντες, μᾶλιϛ᾽ εἰϛ τὸ δέον λέγουϲιν (ὑ γὰϱ αὖ τάχ᾽ ἤδη ϱηθὲν κωλύϲαι ϲυνηθεέϛεμεν τῇ νεῦ βοηθείᾳ) ἀλλ᾽ ὃϛ ἂν δείξῃ, τοῖϛ ϖειϑεῖϲα ϖαϱαϲκεύῃ νυνὶ δ᾽ αμεῖναι ϲυνήϲει). ἕως ἂν ἡ ϖϱοϑυμώμεθα τῇ ἐϑελοῦν. ἢ ϖειϑέντες δ᾽ αλυϲιτέλεϲτα τὸν ϖόλεμον. ὅτε γὰ ὑκέτι τὸ λοιϖοῦ ϖάϱοιμεν ἂν κακῶν.

κγ᾽.

OἼμαι ϖάντας ἂν ὑμᾶϛ, ὦ ἄνδϱες ἀθηναῖοι, ὁμολογῆϲαι· ὅτι δεῖ τ᾽ ϖόλιν ἡμῶν ὅταν μὲν ϖϱὸϛ τὴν ἰδίων τινὸϛ τῆϛ αὐτ᾽ βουλόϲ᾽). ἴϲωϛ ϖϱόνοιαν ἔχειν τὸ ϲυμφέϱοντος. ὅϲτιϖ᾽ ἂϱ᾽ τ᾽ δικαίᾳ. ὅταν δ᾽ ἂϱ᾽ τῆϛ ϲυμμαχικῶν, ἢ τῆϛ κοινῶν· οἷον κ᾽ τὸ νυνὶ ϖαϱῶ· μηδενὸϛ ὅτως ὡϛ᾽ τ᾽ δικαίᾳ ϕϱονπίζειν, ἐν μὲν γὰ ἐκείνοις, τὸ λυϲιτελὲϛ ὀϱθῶ κεῖ· ἐν δ᾽ τοῖϛ τοιούτοις, κ᾽ τὸ καλὸν ϖϱοϲεῖναι δεῖ. τῆϛ μὲν γὰ ϖϱάξεων εἰϛ οὓϛ ἂν ἥκοϲι, κύϱιοι καθίϲαντα. τῆϛ δ᾽ ἂϱ᾽ τούτων δόξης ὐδεὶϛ τηλικοῦτοϛ ἐϛ᾽ ὅϛ τιϛ ἔϲαι κύϱιοϛ. ἀλλ᾽ ὁποίαν ἄν τινα τὰ ϖϱαχθέντα ἔχῃ δόξαν, τοιαύτην οἱ ϖολλοὶ ϖϱὸϛ τῆϛ ϖϱαξάντων διήγϱεϊλαν. διὸ δεῖ ϲκοϖεῖν κ᾽ ϖϱοϲέχειν, ὅϖως δίκαια ϕανεῖ), χϱὴ μὲν οὖν ὅτως ἅϖαντας ἔχειν τὴν δόξαν ϖϱὸϛ τῆϛ ἀκουομένων, ὥϖεϱ ἂν εἴ τι γλίσχϱο, ὃ μὴ ϲυμβαίη, τοῖϛ ἄλλοιϛ ἀξιώσαϲ᾽ ϖϱὸϛ αὐτ᾽ ἕκαϲτοϛ ἔχειν. ἐϖειδὴ γ᾽ κ᾽ ϖᾶϲ᾽ τ᾽ αὐτ᾽ γνώμην ἐναντιοῦταί τινεϛ· μικϱὰ ϖϱὸϛ τούτουϛ εἰϖὼν ἃ βέλτιϛ᾽ ὑμῖν ὑϖολαμβάνω, ταῦτ᾽ ἤδη ϲυμβουλεύϲω.

κδ᾽.

ΟΥ μικϱὰν ἄν μοι δοκῆτε, ὦ ἄνδϱες ἀθηναῖοι, ζημίαν νομίϲαι, εἴ τιϛ ἀνδὸϛ δόξα, κ᾽ μὴ ϖϱοϲήκουϲα τῇ ϖόλει ϖᾶϲι τοῖϛ ϖολλοῖϛ ϖϱοϲήκοντο. τοῦτο τοίνυν οὕτω καλῶϛ ἐγνωκότεϛ, ἐκ ἀκολουθα ϖοιεῖτε τὰ λοιϖά· ἀλλ᾽ ὑϖάϱξεϑε ἑκάϲτοτε ϖϱάττειν ἔϲιαϲ᾽ ἃ ϱᾴϑ᾽ ἂν αὐτοῖ ϕήϲαιτε καλῶϛ ἔχειν. ἐγὼ δ᾽ οἶδα μὲν τοῦϑ᾽, ὅτι τοὺϛ ἐϖαινουμένουϛ ἥδιον ϖϱοϲδέχονται ϖάντεϛ τῆϛ ὀϖτιμωμένων· ἐ μὲν οἰόμαι δεῖν ταύτῃ τὴν φιλανϑϱωϖίαν διώκων, λέγω, ϖαῤ ἃ ϲυμφέϱειν ὑμῖν ἡγοῦμαι. τ᾽ μὲν οὖν ἀϱχὴν εἰ καλῶϛ ἐγνωϱίϲκεϲε. ϱᾴϑ᾽ ἐδ᾽ει κοινῇ ϖοιεῖν, ὧν ἰδίᾳ μέμφεϲϑε. ἵνα μὴ ϲυμβαίνειν ὅϖεϱ νυνὶ γίγνεται· ϖϱὸϛ ὧν μὲν ἕκαϲτοϛ, ὡϛ αἰϱᾷ κ᾽ δεινὰ λέγῃ, ϑ᾽ μέχϱι τ᾽ ϖϱοθήϲεται τὰ ϖϱάγματα· ϲυγκαϑεζόμενοϛ δ᾽ αὐτὸϛ ἕκαϲτοϛ ὅϛτιϛ τῆϛ τὰ τοιαῦτα ϖοιοῦντων. ἐγὼ μὲν οὖν ἐϑελήϲω ἂν, ὥϖεϱ, ὅτι ὑμῖν ϲυμφέϱει τ᾽ τὰ βέλτιϛα λέγοντεϛ ἀκούειν οἶδα· ὅτωϛ εἰδέναι ϲυνοῖϲον κ᾽ τᾷ τὰ βέλτιϛα εἰϖόντι. ϖολλῷ γὰ ἂν ῥᾴδιον εἶϖον. νυνὶ δ᾽ ϕοβοῦμαι μὲν, ὅμωϛ δ᾽ ἄγε ϖιϛεύω χϱῆϲά ϕανεὶϛ, κᾆν ὑμεῖϛ μὲν ϖειϑῆτε, οὐκ ὀϖτὸϛ ἐϱῶ λέγειν.

κε᾽.

ΕΙ κ᾽ μηδὲν ἄλλο τιϛ, ὦ ἄνδϱες ἀθηναῖοι, ϖϱοτέϱον ϖαῤ ὑμῖν εἰϱηκὼϛ εἴη, νυνὶ δὲ λέγων ϖϱὸϛ οὓϛ οὐκ ὀϱθῶϛ ἐγκαλοῦϲιν οἱ ϖϱέϲβειϛ τῇ ϖόλει. ϖᾶϲά ϖάντων ἂν μοι δοκεῖ δικαίωϛ ϲυγγνώμηϛ τυχεῖν. κ᾽ γὰ ἂν ἄλλοιϛ μὲν ϖιϛιν ἡττᾶϖ᾽ τῆϛ ἐναντίων, οὐχ οὕτωϛ ὀνειδοϛ, ὡϛ ἀτύχημα ἂν ϕανείη. κ᾽ γὰ τῇ τύχῃ, κ᾽ τοῖϛ ἐφεϛηκόϲι, κ᾽

ϖολλοῖϛ

πολλοῖς μέτεσι τ καλῶς ἢ μὴ, πρότερον ἀγωνίσασθαι. ἐν τῷ τὰ δίκαια ὑπὲρ αὐτῶν μὴ ἔχειν εἰπεῖν ἀξίως τῆς ὑπαρχόντων· αὐτ γνώμης τ τῆς τ τὸ παθόντων τὸ ὄνειδος εὑρήσομεν. εἰ μὲν οὖν ἕτεροί τινες ἦσαν ἐν οἷς ἐλήγομεν οἱ λόγοι, ἴσως ὑμῖν ἔτι τοὔδε ἂν οἶμαι ῥᾳδίως ἔτι φθονεῖσθαι, ἔτε τοὺς ἀκούοντας πολλὰ τῶν εἰρημένων ἀναχέσθαι. νυνὶ δ' τἄλλά τε οἶμαι τ ὑμετέρας πλεονεκτεῖν δυνάμεως ἅπαντες ἴσμεν καὶ τοῦτο νυνὶ ἔξεστι. ἀκροατὰς γὰρ ἐρήσαντες καθ' ὑμῶν ὑμῖν, οἷοις οὐ δέον ἀνθρώποις ἄλλων. ἀκριβῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. ἄξιον δ' εἶναί μοι δοκεῖ δι' αὐτὰ ταῦτα τοῖς θεοῖς χάριν ὑμᾶς ἔχειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτοις μισεῖν. τὸ μὲν γὰρ ὁρᾶν, τῆς τῶν Ῥοδίων δήμου, τ πολὺ τάπτων ποτ' ἀσελγεστέροις λόγοις λέγοντα πρὸς ὑμᾶς, ἱκέτην ὑμέτερον γεγενημένον· δυτύχημα εἶναι νομίζω τ πόλεως. τὸ δ' τοῖς ἀνοήτοις τούτοις μήτε τοῦτο λογίζεσθαι. παρὸν ἔτως ἀρχὰς δεῖν μηθ' ὅτι πολλάκις καθ' ἓν αὐτῶν ἕκαστον ὑμεῖς σεσώκατε καὶ πλείω πράγματ' ἐχήκατε, τ τούτων θρασύτητα & κακοδαιμονίαν ἐπανορθοῦτες· ἐπειδὰν δι' αὐτοὺς ἄν τινων πόλεμον, ἢ τὰ ὑμέτερ αὐτῶν πράττοντες. τοῦτο παμπόλλου ὑμῖν ὀργὴν εἰκότως ἂν ὠφλήσησαί μοι δοκῇ· ἀ μὲν ἀλλ' ἴσως τούτοις μὲν εἴμαρται μηδέ ποτ' εὖ πράττειν, εὖ φρονῆσαι· ἡμῖν δ' πρόσηκεν καὶ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ δι' τἄλλ' ἃ πέπραχεν τῇ πόλει, ἀπιστεῖσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις ὅτι καὶ τὸ δίκαιον πρὸ ἑτέρου & νῦν καὶ ἀεὶ ἡμεῖς μὲν τὰ δίκαια πειρώμεθα πράττειν· ἕτεροι δέ τινες, κατὰ δουλοῦσθαι βεβούλημοι τοὺς αὐτῶν πολίτας, διαβάλλουσιν ἡμᾶς. κς'.

ΕΙ μὴ τ αὐτ γνώμης, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς τε λόγοις ἠκούετε τῶν συμβουλευόντων, & τὰ πράγματα ἐθεάσασθε· πάντων ἀσφαλέστατον ἦν τὸ συμβουλεύειν. καὶ δὲ δυτυχῶς καὶ καλῶς πράξασι (λέγειν δὲ δύσημον πάντα δεῖ) κοινὰ ἂν ἦν τὰ τ αἰτίας ὑμῖν καὶ τῷ πείσαντι. νῦν δ' ἀκούετε μὲν τῶν βουλεύεσθαι λεγόντων ἢ δίκαια. αἰτιᾶσθε δὲ πολλάκις διαπατῶν ὑμᾶς αὐτοὺς, εἰ μὴ πάνθ' ὃν ἂν ὑμεῖς ζόπον βέλησθε, ἡγῆται· οὐ λογιζόμενοι τοῦθ', ὅτι τοῦ ζητῆσαι καὶ λογίσασθαι τὰ βέλτιθ' ὡς οἷόν θ' ὅπως, καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, αὐτὸς ἕκαστός ὅστις κύριος· τὸ δὲ πρᾶξαι καὶ συνεπιτελεῖν, ἐν τῇ τύχῃ τὸ πλεῖστον μέρος γίγνεται ὅστις ἄνθρωπον ὄντα ἀγαπητὸν τ αὐτὸ δίκαιον λόγον ὑπέχειν. τ δὲ τύχης προσυποκρεῖν, ἕν τι τῶν ἀδυνάτων. εἰ μὲν οὖν δυνατὸν ἦν, πῶς ἄν τις ἀσφαλῶς ἀνδρὸς κινδυνεύου δημηγορίαν παραλείπειν τοῦτον ὧν ζόπον. ἐπεὶ δ' ἀνάγκη τὸν περὶ τῶν μελλόντων πραγμάτων γνώμην ἀποφαινόμενον κοινωνεῖν τοῖς ἀπ' αὐτῶν ὠφελουμένοις, & μετέχειν τ ἀπὸ τούτων αἰτίας· αἰσχρὸν ἡγοῦμαι λέγειν μὲν ὡς εὖνους, μὴ ὑπομένειν δ' εἴ τις ἐκ τοῦ κινδύνους ἔσαι. εὔχομαι δὲ τοῖς θεοῖς, ἃ καὶ τῇ πόλει καὶ ἐμοὶ συμφέρειν μέλλει, ταῦτ' ἐμοί τε εἰπεῖν ἐλθεῖν ὅπη νοῦν, καὶ ὑμῖν ἑλέσθαι. τὸ γὰρ πάντα ζόπον ζητεῖν νικῆσαι, δυοῖν θάτερον, ἢ μανίας, ἢ κέρδους ἕνεκα ἐσπουδακότος φήσαιμ' ἂν ἔγωγε. κζ'.

ΕΙΗ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δεῖ ὧν νυνὶ τυγχάνετε ὀκνηλοτάζοντες, καὶ δεῖ τῶν ἄλλων ἁπάντων * ταὐτὰ καὶ δοκοῦντα βέλτιθ' ὑμῖν εἶναι, καὶ ὄντων ἀληθῶς. δεῖ μέν τοι δεῖ πραγμάτων μεγάλων βουλευομένους, * καὶ κοινῶς ἁπάντων ἐθέλειν ἀκούειν τῶν συμβουλευόντων ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· εἰθυμεμένους, ὅπ αἰσχρόν ὅστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν μὲν βελομένων τι ᾠδαινεῖν ὀνίων, θορυβεῖν. ὕστερον δὲ κατηγορουμένων τῶν αὐτῶν τούτων τῶν πεπραγμένων,

A gloriæ non posse verba facere: id fieri culpa ingenij eorum quibus id euenit, inueniemus. Quod si alij essent apud quos verba de vobis fierent: neque isti tam confidenter mentiti essent, opinor: neque auditores multa dicta istorum tulissent. Nũc & cæteris in reb. alij vestra facilitate fruuntur omnes: & in hoc isti negotio nunc vel in primis. Tanta enim æquitate vestrarum auriũ contra vos sunt vsi: quanta satis scio, nullorũ aliorũ vti potuisset. Mihi aũt æquum videtur, vt propterea vos & diis gratiam habeatis Athenienses, & istos oderitis. Nã & Rhodiorum populũ, qui aliquando coràm, multo petulantius in vos inuectus fuerat, vobis supplicẽ esse factũ vidimus: id ego nostræ vrbis felicitati tribuo. Quòd aũt stolidi isti neque hoc cõsiderãt, cũ id ita palàm cernere liceat: neque illud etiã, & vos sæpenumero singulos istorum cõseruastis: & in eorũ temeritate atque infelicitate, quoties suapte autoritate bella susceperant, corrigẽda, plus negotij habuistis, quàm vestris ipsorũ rebus agẽdis: id vos, mea quidẽ opinione, ad ingentem iracũdiã cõmoueat. Sed quid agas? istis fortasse fatale est, nunquã in secundis rebus sapere. Nobis autẽ cùm propter nos ipsos, tum propter cætera nostrę vrbis præclara facinora, opera danda est, vt omnibus hominibus ostendamus, nos qui & antehac, & nunc, & semper, colendæ iustitiæ & simus & fuerimus studiosi, ãliorum quorũdam, qui suos ciues opprimere seruitute conentur, peti calumniis. XXVI.

B

SI iisdem animis, Athenienses, & consulentiũ orationes audiretis, & ipsa negocia iudicaretis: omnium tutissimum esset dare consilia. Nam si feliciter præclaréque cecidisset (semper enim bene ominandum est) euentus causa tã vobis quàm suasori ex æquo adscriberetur. Nunc eos, qui quę vos vultis dicunt, libentissimè auditis: eosdémque sæpe vt impostores, si quid fortè secus accidit quã vos velletis, accusatis: nõ reputantes, in vniuscuiusque potestate esse, vt & inquirat, & quãtum humano cõsilio prouideri potest, optima cogitet, eadémque apud vos exponat: vt autẽ etiã gerantur, feliciterque succedant, id maxima ex parte à Fortuna pendẽre. Nõ est autem ab homine plus requirendũ, quàm vt cul pã præstet, suíque consilij rationem reddat. Verùm Fortunæ etiam vt ratio reddatur, id fieri omnino haud potest. Quòd si disciplina quapiam traditum esset ac perceptũ, qua ratione quispiã & tutò & sine periculo concionaretur: eã rationem negligere, insaniæ fuerit. Cũ autem necesse sit, eum qui futuris de rebus pronunciat, participẽ eorũ esse qui sequẽtur euentũ: &, si quod inde crimen extiterit, eo inuolui: turpe esse existimo, suã iactare beneuolentiã: si quod autem è consilio periculum impẽdeat, subterfugere. Deos igitur precor, vt quæ & Reipub. & mihi profutũra sunt, ea in mentem veniant, & mihi vt dicam, & vobis vt decernatis. Nã quouis modo studere victoriam adipisci, fieri aliter nõ potest, quin vel insaniæ, vel eius qui suum emolumentum spectet, esse censeam. XXVII.

Aequitas adhibenda in iudicando euentu consiliorũ.

FIeri sanè potest, Athenienses, vt & in iis rebus de quibus nunc conueniatis, & in cæteris omnibus, eadem optima & vobis esse videantur, & reipsa sint. Quod vt ita esse concedam: tamen, cum magnis publicísque de rebus deliberatis: decet opinor, vt omnes eos qui dare consilium volũt, audiatis: præsertim cum turpe sit, Athenienses, eis qui nunc aliquid monere volũt, obstrepere: ac pòst eosdem, ea quæ facta sunt accusantes, libenter

Nemini deneganda concionandi facultas.

audire. Ego enim satis scio, quod nec vos ignorare puto, nunc maximè vobis placere eos qui talia dicunt, qualia vos expectatis. Sin aliquid secus quàm vos modò putatis (quod absit) acciderit: fore vt vos ab istis deceptos esse queramini: eos autem quos nunc eiicitis, tum rectè dicere censeatis. Est autem istis, qui vobis ista maximè persuaserunt, vel in primis vtilissimum, vt intercessoribus, dicendi potestas detur. Qui si docere poterunt, non esse optima quæ istis probentur: idque fecerint priusquam quicquam peccatum fuerit: ipsos extra omne periculum collocabunt. Sin id facere non poterũt: saltè postea nõ habebũt quod reprehẽdat: sed id cõsecuti, quod tribuere humanitatis est, vt audirentur: se succubuisse, æquo animo iurè ferẽt: & cõmunẽ euentum omnium, quicũquè is fuerit, subibunt.

XXVIII.

Exordium orationis de libertate Rhodiorum.

ARbitror decere vos, Athenienses, tantis de rebus deliberantes, dare libertatem dicendi cuiuis, qui dare consilium velit. Ego verò nunquam esse difficile putaui, docere vos, quæ optima factu sint. Nam, vt ingenuè dicam, ea vos omnes iam scire puto: sed persuadere vobis, vt agatis eadem: id verò esse difficile. Postquam enim aliquid visum decretúmque fuerit, tum tantundem abest vt fiat, quantum antè quàm decerneretur. Vnum autem hoc ex illis est, propter quæ vos ego diis gratiam debere censeo: quòd qui non ita pridem propter suam petulantiam bellum vobis intulerunt: ij nunc in solis vobis spem suæ salutis collocant. Est autẽ, Athenienses, gaudendum hac occasione. Qua si prudenter vtemini, hoc vobis vsueniet, vt eorum maledicta, qui nostram vrbem criminantur, reipsa cum honesta fama refutetis.

XXIX.

Pauca voluptati debentur, plura saluti.

SPes rerum commemoratarum amplæ sunt, Athenienses: quibus pleroſque sine ratione moueri nonnihil arbitror. Mihi verò nunquam propositum fuit, præsentis gratiæ causa quicquam dicere apud vos, quod nõ etiã in posterũ profuturum existimarẽ. Quãquã aũt hoc ferè fit ab omnibus, vt eos qui assẽtãtur, diligãt, monitoribus irascãtur: prudẽtis tamẽ hominis officiũ est, dare operã vt appetitũ rationi semper obediẽtem præbeat. Ego verò perquã sane velim, ea vobis factu esse iucũda, quæ profutura sũt, vt & grata & vtilia dicere viderer. Sed postquã video vos cõtraria his moliri: aduersãdum esse opinor, etsi quorũdam odia suscipiẽda fuerint. Quod si nec audire quicquã sustinebitis: nõ inopia iudicij errare, sed prauitate ingenij appetere atque aggredi talia videbimini. Sin audieritis: sententiam fortasse mutabitis: quòd ego vobis in primis prodesse puto: Sin aures dicturis præbere nolueritis: alius, ignorare vos quid expediat: alius, quod cuique visum fuerit, id dicet.

XXX.

Audiendi ignauia molestiam conduplicat.

PRimùm nihil noui est, Athenienses, aliquos existere: qui, cũ res gerẽdę sũt, vestris decretis aduersẽtur. Quib. si vos, cũ cõsultaretis, dicẽdi copiam fecissetis, atq. ipsi idẽ facerẽt: accusatione digni essẽt, & quib. in reb. victi essẽt, de iisdẽ reb. rursũ dicere vi conarẽtur. Nunc & illi venia digni sũt, si ea quæ tum audire noluistis, exponere studeant: & vos, Athenienses, reprehẽdẽdi estis, qui in deliberationib. suã quẽq. dicere sẽtẽtiã nõ patiamini: sed vbi vos alij sua oratione occuparint, alios minimè audiatis. Ista igitur consuetudo molestias vobis parit. Quo-

ἡδέως ἀκούειν. ἐγὼ γὰρ οἶδα, νομίζω δ' ἴσως καὶ ὑμᾶς, ὅτι νῦν μὲν ἀρέσκουσι μάλιστ' ὑμῖν οἱ τοιαῦτα οἷα ὑμεῖς βούλεσθε, λέγοντες· ἂν δέ τι συμβῇ παρ' ἃ νυνὶ οἴεσθε, ὅ μὴ συμβαίη, τούτοις μὲν ἐξηπατηκέναι νομίζετε ὑμᾶς. ὧν δ' νυνὶ ἐκ ἀπέχεσθε, τότε ὀρθῶς δόξουσι λέγειν. ἔστι δ' τοῖς μάλιστα πεπεικόσιν ὑμᾶς ταῦτα, ἐφ' ὧν νυνὶ ἐστέ, τούτοις δ' μάλιστα συμφέρον τὸ τ' λόγου τυχεῖν τοὺς ἀντιλέγοντας. ἂν μὲν γὰρ διδάξαι δυνηθῶσιν, ὡς οὐκ ἔστιν ἄμεινα ἃ τούτοις δοκεῖ, ὅτ' ἀδὲν ἡμάρτηται πω τούτου πράξαντες, ἀθῴους τὰς κινδύνους ποιησούσιν αὑτοῖς. ἐὰν δ' μὴ δυνηθῶσιν· οὔκουν ὑστερόν γε ὀπτιμᾶν ἕξουσιν· ἀλλ' ὅσα ἀνθρώπων ἰὼ ἧττον ἀκοῖσαι. τούτων τετυχηκότες ἂν ἡττῶν δ, δικαίως σὲ ξυσι· δ' μετ' ἁπάντων τῶν ἀποβαινόντων ὁποῖ' ἄττ' ἂν ᾖ κοινωνήσουσιν. κή.

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ πλειόνων βουλευομένους, διδόναι παῤῥησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δ' οὐδὲ πώποτ' ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ διδάξαι τὰ βέλτιστ' ὑμᾶς (ὡς γὰρ ἁπλῶς εἰπεῖν, πάντες ὑπάρχειν ἐγνωκότες ἐμοί γε δοκεῖτε) ἀλλὰ τὸ πεῖσαι ποιεῖσθαι ταῦτα. ἐπειδὰν γάρ τι δόξῃ δ' ψηφισθῇ τότε ἧττον τοῦ προσήκοντος ἀπέχει, ὅσον περ πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ τοὺς δι' τινὰ αὐτῶν ὑβρικότας ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ πάλαι, νυνὶ δ' ὑμῖν μόνοις τ' αὐτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἄξιον δ' ἡδονῆς τῷ παρόντι καιρῷ συμβῆσαι. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ἃ χρὴ βουλεύσασθε πρῶτα αὐτά, τὰς ὠφελείας τῶν διαβαλλόντων τινὰ πόλιν ὑμῶν βλασφημίας ἔργῳ μᾶλλον δόξης καλῆς ἀπολύσασθαι.

κθ'.

Αἱ μὲν ἐλπίδες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλαι καὶ καλαὶ τῶν πεπραγμένων· πρὸς ἃς οἶμαι τοὺς πολλοὺς αὐτῶν λογισμοῦ τι πεποιῆσθαι. ἐγὼ δ' οὐδὲ πώποτε ἔγνων, ἕνεκα τοῦ παραχρῆμα ἀρέσαι, λέγειν τι πρὸς ὑμᾶς, ὅ, τι αὐ μὴ καὶ μετὰ ταῦτα σωῖσειν ἠλπικα. ἔστι μὲν οὖν τὸ κοινὸν ἔθος τῶν πλείστων, τοὺς μὲν σωσπαγοῦσας ἑαυτοῖς ὅ, τι ἂν πράττωσι, φιλεῖν· πρὸς δ' τοὺς ὀπτιμοῦντας ἀνδρῶς ἔχειν, οὐ μέντοι, ἀλλὰ δεῖ τ' εὐφρονοῦντα, τ' λογισμὸν ἀεὶ τῶν ὀπτιμῶν κρείττω ποιεῖσθαι ποιεῖν. ἐγὼ δ' ἡδέως ἑώρων, ἃ χρὴ σωῖσειν ἢ μέλλει, ταῦτ' ἐν ἡδονῇ πράττειν ὄντ' ὑμῖν· ἵνα δὲ χαριζόμενος καὶ χρηστὰ λέγων ἐφαινόμην. ἐπειδὴ δ' ταναντία ὁρῶ τούτων ὀλιγωροῦσας ὑμᾶς, οἶμαι δεῖν αὐτειπεῖν, εἰ καί τισι μέλλω ἀπεχθήσεσθαι. ἂν μὲν οὖν μήδ' ὑπομείνητε ἀκοῦσαι μηδὲ ἓν ᾧ τῶν δοκιμάζοντες διαμῤῥεῖν. ἀλλὰ τῇ φύσει πονηρὰ ὀπτιμεῖν πράττειν, τοιαῦτα σεσωρεῖσθαι δόξετε. ἐὰν δ' ἀκούσητε. τυχὸν μὲν ἴσως καὶ μεταπειθέντε (ὃ μάλιστα ἐγὼ νομίζω σωενεγκεῖν αὖ ὑμῖν) εἰ δ' μή· ὁ μὲν ἀγνοεῖν ὑμᾶς τὸ συμφέρον· οἱ δ' ὅ, τι ἂν τι βούλῃ, τοῦτ' ἐρεῖ.

λ'.

Πρῶτον μὲν οὐδέν ἐστι καινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς δόξασι παρ' ὑμῖν εἶναί τινας. οἵ τινες ἀντεροῦσιν, ἐπειδὰν πράττειν τί δέῃ. εἰ μὲν οὖν ἀποδόντες ὑμῖν λόγον αὐτοῖς ὅτ' ἐβουλεύσθε. τοῦτ' ἐποίουν· τούτων ἂν ἴσως ἄξιον κατηγορεῖν, εἰ πρὸς ὧν ἡττῶντο, ἐβιάζονθ' πάλιν λέγειν. νυνὶ δ' τούτοις μὲν οὐδὲν ἔστ' ἄτοπον εἰπεῖν βουληθεῖσι ταῦτα, ἃ τότε οὐχ ὑπεμείναται ἀκοῦσαι· ὑμῖν δ' ἄν τις εἰκότως ὀπτιμήσειεν, ὦ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὁπόταν πρός του βουλεύησθε, οὐκ ἐᾶτε λέγειν ἕκαστον ἃ γιγνώσκει· ἀλλ' ἂν ἕτεροι τῷ λόγῳ προλάβωσιν ὑμᾶς, οὐδὲν ἂν τῷ ἑτέρων ἀκούσαντε. ὃ δ' τούτου συμβαίνει πρᾶγμα ἀνδρὶ ὑμῶν. οἶσθ' δ' ὡς ἐμοὶ δ-

ἀμῶν τῶν, ἐξὸν συμβουλεύουσι πείθεσθαι. τοὺς ὕστερον κατηγορεῖτε. τοῦτο δή, τοῦτό μοι πάλιν δοκεῖτε πείσεσθαι, εἰ μὴ ὀλίγα χόντες ἴσως ἀκροατὰς πάντων ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τῷ παρόντι, καὶ τοῦτον τὸν πόνον ὑπομείναντες, ἐλόμενοι τὰ κέρδη, τοῖς ὅπως τοὺς τοιούτους ὀφλήσετε φαύλους νομιεῖτε.

λά.

ΕΓὼ μὲν δίκαιον ὑπείληφα πρῶτον ἁπάντων αὐτὸς εἰπεῖν, τί μοι δοκεῖ περὶ ὧν σκοπεῖσθε. ἵνα, αἰ μὲν ὑμῖν ἀρέσκῃ, καὶ τὰ λοιπὰ διδάσκω· εἰ δὲ μή, μήθ' ὑμῖν ἐνοχλῶ, μήτ' ἐμαυτὸν κόπτω.

λβ.

ΕΔει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸ τοῦ πολεμεῖν ἐσκέφθαι, τίς ὑπαρξει ὠφελοῦσα τῷ χρησομένῳ πολέμῳ. εἰ δ' ἄρα μὴ πρόσθεν ἦν, ὅτε πρῶτον ἐβουλεύεσθε. ὑπὲρ αὐτοῦ φανεροῦ γιγνομένου, τότε χὴ πρὸ τῆς παρασκευῆς ἐσκέφθαι. εἰ δ' φήσετε πολλὰς ἐγκεχειρημένας δυνάμεις, αἷς λελυμάνθαι τοὺς ὑπεύθυνους· οὐκ ἀποδέξεται τοῦτ' ὑμῶν οὐδείς. οὐ γὰρ ὅτι τῷ αὐτῷ, τοὺς ὑπὲ τῷ πράγματον ἀπολύειν χὴ λέγειν, ὡς διὰ τούτους κακῶς ἔχει· ἐπειδὴ δ' τὰ μὲν παρελήλυθότα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· δεῖ δὲ χὴ τῷ παόντων ἐπαμύνειν τοῖς πράγμασι. τοῦ μὲν κατηγορεῖν οὐδένα κωλύω ὁρῶ· πειράσομαι δ' ἃ κέρδη νομίζω συμβουλεύσαι. πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖνο ἐγνωκέναι δεῖ, ὅπ τι ἴσως ἐπιβολὴ τῆς ἀπιστίας χὴ φιλονεικίας ἐν τοῖς πράγμασι πάντ' ἄνδρα διαφθεῖραι δεῖ ὅσονπερ ἐν τῷ πάλαι χρόνων ἀμελείας. μόλις γὰρ ἔστιν ἐλπὶς ἐν πολλοῦ διώκοντας, τὰ πρόσθεν μὰ ἑλεῖν· διωκηθῆναι. ἔπειτ' χὴ ἀθυμητέον τοῖς γεγενημένοις, ὁ γὰρ ὅτι τῷ παρελήλυθότων χείριστον· τοῦτον πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν τοῦτ' ὄφελος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ὅπ ἂν δὲν ὑμῖν τῶν δεόντων ποιοῦντων· κακῶς ἔχει τὰ πράγματα. ἐπεὶ εἰ γε πάνθ' ἃ πρόσθεν, πρὸ τόντων οὕτως εἶχεν· ἂν δ' ἐλπὶς ἦν αὐτὰ ἡδέως βελτίω.

λγ.

ΟΥ δέν ὄφελος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπώτερον ἢ τοῖς αὐτοῖς ἔθεσιν ὅπ πιᾷν τε χὴ χρῆσθαι τοῖς δημηγορεῖν. τὸ γὰρ στασιάζειν πρὸς αὐτοὺς, καὶ κατηγορεῖν ἀλλήλων ἂν δ κείσεως, οὐδείς ὄφελος οὕτως ἀγνώμων, ὅς τις ἐ φήσειν ἂν βλάβην εἶ τοῖς πράγμασιν. ἐγὼ δ' οἶομαι τούτοις μὲν ἂν εἶ βελτίους, εἰ τ πρὸς αὐτοὺς φιλονεικίαν ὅπ τοὺς δ πόλεως ἐλθεῖν ξένους ἐδημηγόρουν. ὑμῖν δ παραινῶ, μὴ στασιάζειν, μήδ' ἑτέροις τούτων, μήδ' ὅπως ἃ ἕτεροι κρατήσουσι σκοπεῖν, ἀλλ' ὅπως ὑμεῖς ἅπαντες τῇ ἐλθεῖν πρυτέσθαι, εὐχόμαι δ τοῖς θεοῖς, τοῖς μὴ φιλονεικίας, μὴ ἐπιορκίας, μὴ τινὸς ἄλλης ἕνεκα αἰτίας ἄλλο τι, πλὴν ἃ ποθ' ἡγοῦμαι συμφέρειν λέγοντας παύσασθαι. τὸ γὰρ καταράσασθαι συμβαλλόμενοι, ἴσως ἐς ἄπορον.

λδ.

ΑΠασαμέλει μὲν ἔγωγ' οὐδένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ κακῶς τὰ πράγματ' ἔχειν, ἀλλ' ἢ πάντας τούτους. οἶομαι δεῖν πρῶτόν μὲν τοῦτον, ἐφ' ἡσυχίας λόγον ὑμᾶς λαβεῖν νῦν δ ὑπὲρ τῆς παόντων ὅπως ἔσται βελτίω, σκοπεῖν. λέ.

ΗΒουλόμην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἴσως ἀπροσδόκητον ἁπάντων τῆς λεγόντων ποιεῖσθαι, ὅπως τὰ βέλτιστ' ἐσεῖσιν, ὅσων περ ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν· ἵν' ἔστι μὲν αὐτὸ τὸ δεινοὶ λέγειν, ὑπειλεῖς νομίζονται εἶ τὰ δ' ὑμέτερα, ὥσπερ ὅτι πρόσθεν, βέλτιον ἔχει. νυνὶ δ' ἔνιοί μοι δοκοῦσι παντάπασι τὸ ὑπὸ τοῦ λόγου δόξαν ἠγαπηκότες

rum enim ante cladem acceptam consiliis parêre licuisset: eos postea accusantes laudatis. Idque vobis rursus opinor accidet, nisi æquis animis omnes audieritis in præsentia: eóque labore suscepto, probatis optimis, eos qui quicquid tandem cauillabũtur, improbos existimabitis.

XXXI.

Apud inuitos non dicendum.

EGo æquum esse censeo, vt primum omnium ipse dicam, quid mihi in negotio, de quo consultatis, videatur: vt si vobis ita visum fuerit, etiam cætera explicem. Sin minus, neq; vobis molestus sim, neque meipsum fatigem.

XXXII.

Apparãdũ priusquam gerendum bellum.

DEbuit, Athenienses, ante susceptum bellũ prouideri, quibus copiis ad id gerendũ instructi esse possemus. Quod si, cum primum deliberaretis, manifestum non erat: tum certè cum id erupisset, de apparatu etiã deliberandum fuit. Sin vos magnas ducibus copias tradidisse dicetis, quas ipsi perdiderint: nemo istã vestram excusationẽ accipiet. Nec enim eorundẽ est, eos quibus res mandarant & absoluere, & causas malorum eisdem imputare. Quia verò quæ præteriere, mutari non possunt, & vt tẽpora patiuntur, rebus succurrendum est: intẽpestiuas esse video querimonias: dabóq; operam, vt quæ optima censeo, suadeã. Illud igitur in primis statuendũ est, tam vnumquemq; virũ insigne studium & contentionem adhibere oportere, quanta fuit superiorib. temporib. negligentia. Nam etiam sic vix sperandũ est, ea nos quæ per ignauiam tantò antè amisimus, esse recuperaturos. Deinde animi propter hunc rerum statũ non sunt abiiciendi. Nam quod superiore tẽpore deterrimum fuit: id in posterum erit vtilissimum. Quid igitur illud est, Athenienses? quod propter ignauiam vestram res malè se habent. Nã si vos omni officio fungeremini, & tamen hic rerũ status esset: ne spes quidẽ fortunæ melioris vlla superesset.

XXXIII.

Repudiatis factionib. reipublicæ spectanda est vtilitas.

NIhil est molestius, Athenienses, quàmquòd oratores iis moribus quos reprehendũt, vtuntur. Nam factiones eorum, & mutuas extra iudiciũ accusationes, nemo ita socors aut prauus est, quin esse pernicioſas reipublicæ fateatur. Ego verò maiorem eos bonitatis laudem adepturos opinor, si contentionibus istis inter sese, in hostes reipubl. conuersis, cõciones haberent. Vos autem moneo, vt à neutra istorum factione stetis: néve operam detis, vt alterutri superiores fiant: sed vt omnes vos, hostes vincatis. Precor autem à diis immortalib. qui vel propter æmulationem, vel ex simultate, vel quauis alia de causa, dicunt alia quàm quæ optima esse censent, vti desinant. Diris enim deuouere quenquam, alienum fortassis est officio consulentis.

XXXIIII.

Imprimis reipub. cõsulendum.

HAs ego calamitates nemini puto, Athenienses, nisi omnibus istis esse imputandas. Censeo autem per otium rationem ab eis reposcendam: nunc verò de emendando rerum statu deliberandum.

XXXV.

Non desperandũ, falsa oratione deceptos, emendari posse vera.

VEllẽ, Athenienses, quosdam oratorum tantum habere studiũ vtilissima dicendi, quantum in eo laborãt, vt bellè dicere videantur: vt & ipsi boni viri potius quàm eloquentes haberentur: & res vestræ, quẽadmodũ conuenit, meliore loco essẽt. Nũc quidã mihi prorsus videtur eloquẽtiæ laude cõtẽti, quid postea vobis euẽturũ sit, nihil curare, ac statuere nequeo, vtrũ illius generis orationes, ipsũ dicẽtẽ

perinde fallere soleant,atq; illos apud quos habentur:an verò de industria,iis quę optima censent,cõtraria dicant in concionib. Qui si ignorant,eũ qui officio fungi ac operæprecium facere velit,non verbis audacem, sed ab apparatu firmũ esse oportere: neq;propter hostiũ imbecillitatem confidendũ,sed tametsi illi potentes essent,spẽ victorię habendam: facetiæ verborum,vt apparet,eis obstãt,quo minus res grauissimas animaduertant.Sin hæc se nõ ignorare dixerint,atq;alia quædã causa subest,ob quam ista instituunt:ea quæcunque fuerit, non mala existimari quî potest? Ego verò, tametsi vobis illos cordi esse video,tamen quæ mihi videntur,non dubitabo dicere.Etenim stultitiæ fuerit,cum oratione praua deliniti sitis,desperare, vos meliorí & magis vtili oratione posse in viã reuocari. Peto autẽ, vt & vos æquis animis adsitis,cogitantes,nec ea quę nũc sentitis,vos fuisse sensuros,nisi orationes quę vobis persuaserunt,audissetis. Quemadmodũ igitur si de bonitate monetæ iudicium fieret, explorandã eam censeritis:sic etiam peto, vt dictam orationẽ ex his quæ nos contrà disseruimus,æstimantes, si vtilẽ reperietis,diis approbantibus sequamini. Sin singula considerantibus, alienior videbitur: vt antequam impegeritis,mutato consilio, iis quæ redacta sunt, vtamini. A B

XXXVI.

Difficilis dandi consilij prouincia.

MAximè vellé, Athenienses, vobis ea quæ dicam probari.Sin id aliter fortasse ceciderit: nihil mallem quàm à me saltẽ esse dicta. Est autẽ, vt videtur, non solùm apud vos ea dicere difficile, quæ dici debent: sed etiam cum animo suo cogitãtem ea inuenire. Quod sic intelligi potest: si quis non verba vos,sed res in quib.estis,considerare putet:ac maius studium adhibeat, vt vir bonus, quàm vt orator vehemens videatur.Mihi certè,ita me dij bene ament,de rebus his cogitare instituenti,multa quæ vos haud inuiti audituri essetis,in mentem veniebant.Nam & de eo quòd iustissimi Græcorũ sitis, copiosè posse dici & videbam & video: & præstantissimis natalib.oriundi, & multa eius generis: sed ea tantisper oblectatura dum audirentur, pòst peritura.Oportere autem, vt orator alicuius actionis suasor appareat,propter quam in posterũ etiam aliquo bono perfruamini. Quod ego vsu rerũ edoctus,& rarò & difficulter perspici video.Neq;enim satis est perspicere talia, nisi quis eadem vobis etiã, quorum ad ea perficienda requiritur auxilium,persuadere possit.Sed vtvt est, mei fortasse officij fuerit,dicere quæ profutura esse statuo:vestri,de audtis iudicare,illísque si placuerit,vti. C

XXXVII.

Semel audiendi molestia defugiendũ.

NOn obscurum fuit,Athenienses,nuper cũ eos qui sententiæ cuiusdam intercedebant, non audiendos putaretis, id esse euenturum quod nunc fit:vt quibus tum dicendi potestas data non fuit, hi proxima concione verba facturi essent.Si nunc igitur,quod tum feciſtis,facietis, & eos qui his quæ tũ decreta sunt,refragari volunt,audire noletis:rursus illi eadem, concione proxima arripient, atque exagitabunt.

XXXVIII.

Turpe est à recta sententia temerè depelli.

SI neq; decreta vestra irrita videbũtur: neq; vos, ea quæ profutura fũt,sic egeritis,vt alias vtilitates amittatis:neq; certis quibusdã oratorib. tanquã histrionib.in scena regnãtib.addicti fueritis: & res vestræ,Atheniẽs. multò meliore in loco futurę sũt,

ἢν μὴ ταῦτα συμβησομένων ὑμῖν ἐδὲν φερντίζω.καὶ δήτα θαυμάζω,πότερά ποθ' οἱ τοιοῦτοι λόγοι τὴν λέγοντ' ὁμοίως πεφύκασιν ἐξαπατᾶν,ὥσπερ ἐρῶς οἷς αὐ λέγων), ἢ σωφρόνες ἔδοξι,τἀναντία τοῖς δοκοῦσιν ἑαυτοῖς εἶ) βελτίστοις δημηγορεῖσιν.εἰ μὲν γὰρ ἀγνοοῦσιν ὅτι τὴν μέλλοντα ὠφελήσειν τὰ δέοντα οὐκ ὀπτὴν λόγων θεασω, ἀλλ' ὅτι τῆς ὠφελησοῦσης ἰσχυρὸν εἶ) δεῖ δὴ ὅτι τὰς ἐχθρὰς μὴ δυνήσεσθε,θαῤῥεῖν,ἀλλ' ὅτι τοῦ,κἂν δύνων), κρατῆσαι· τὰ τὴν λόγων ἀσεῖα ὡς ἔοικε,τὴν τὰ μέγιστα αἰσθανέσθε κεκώλυκεν αὐτούς.εἰ δ' ἕτερα μὲν μηδὲν αὐ φήσαμεν ἀγνοεῖν, ὠρόφασις δ' ἄλλη τὶς ὑπεστι,δι' ἣν ταῦτα ὠροαιρουῦ) πῶς ἂ χρὴ φαύλως ταύτην ὑπολαμβάνειν,ἢ τίς ποτ' ἐστίν;ἐγὼ δὴ ὃπερ ἔφθασα λέγων ἃ δοκεῖ μοι,καὶ περ ὁρῶν ἡδομένους τούτοις ὑμᾶς.καὶ γὰρ εὐήθες λόγῳ ψυχαγωγηθέντων ὑμῶν οὐκ ὀρθῶς λόγον αὖ,τὴν μέλλοντα ἐλεύθερον λέγειν,κὴ μᾶλλον συμφέροντ' ὑμῖν,καταδέεσθαι.ἀξιῶ δ' κὴ ὑμᾶς ὑπομεῖναι.εἰ θυμηθέντας,ὅτι οὐδὲ τὰ νῦν δοκοῦντα ἐδόξεν αὖ ὑμῖν· εἰ μὴ τοῖς λόγοις ἠκούσατ' ἐξ ὧν ἐπείσθητε.ὥσπερ αὖ τοίνυν,εἰ νόμισμα σκοποῖτε ὁποῖόν τί ποτ' ἐστί,δοκιμάσαι δεῖν αὖ ᾠήθητε.οὕτω καὶ τὴν λόγον ἀξιῶ τὴν εἰρημένον,ἐξ ὧν αὐτιπεῖν ἡμεῖς ἐξομεν σκεψαμένους.ἐαὶ μὲν συμφέροντα δ' ῥήσητε ἀγαθῇ τύχῃ πείσεσθε,αὖ δ' ἄρα ἕκαστα λογιζομένοις ἀλλοιότερος φανῇ πρὶν ἁμάρτειν μεταβουλεύσασθαι τοῖς ὀρθῶς ἔχουσι χρήσασθαι.

λς'.

ΜΑλιστα μὲν,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,βουλοίμην αὖ ὑμᾶς ἃ μέλλω λέγειν πεισθῆναι. εἰ δ' ἄρα τοῦτ' ἄλλη πῃ συμβαίνοι· ἐμαυτῷ γ' ἂν εἰρῆσθαι φημὶ παντὸς αὐτὸ δέξασθαι.ἔστι δ' οὐ μόνον, ὡς δοκεῖ, τὸ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν χαλεπὸν τὰ δέοντα· ἀλλὰ κὴ καθ' αὑτὸν σκοπούμενον δύρεῖν.γοῦν δ' ἄν τις,εἰ μὴ τὸν λόγον ὑμᾶς,ἀλλὰ τὰ πράγματα,ἐφ' ὧν ἐσκέψασθε νομίσαι· κὴ πλέον ἂν εὑρεῖν τὸ δοκεῖν ὀπτικὴς εἶ),ἢ τ' δεινὸς εἰπεῖν φανεῖσθαι ποιοῖτο. ἐγὼ δ' ἂν(οὕτω τί μοι ἀγαθὸν ἠλύσιτο)ἐπειδὴ πρῶτ' ἠξίωσε τῶν πολιτῶν ἐπὶ σκοπεῖν, λόγοις μὲν μᾶλ' ἀφθόνοις,οἷς οὐκ ἂν ἀνδρῶς ἠκούετε ὑμεῖς ἐτέρων χάριν. ἔδοξε δ' ὡς δικαιότατοι τῶν ἑλλήνων ἐσὲ,πολλὰ εἰπεῖν κὴ ἑώρων κὴ ὁρῶ· ὡς ἀρίστων πραγμάτων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὴν χρόνον ἡθροῖσθαι ποιήσαντα,ὅσον ἂν ῥηθῇ· μὴ ὅταῦτ' οἴχῃ). δεῖ δ' πράξεώς τινος τὴν λέγοντα φανῆναι συμβουλον· δι' ὃ κὴ μὴ ταῦτα ἀγαθοῦ τινος ὑμῖν ἔσαι παρασία. τοῦτο δ' ἤδη κὴ ἀπόνιον,κὴ χαλεπὸν,πεπειραμένος οἶδα δ' δύρεῖν. οὐδὲ γὰρ αὐτάρκες τὸ ἰδεῖν ὅτι τὰ τοιαῦτα· ἂν μὴ κὴ πείσῃ τις τοὺς σωσαιομένους ὑμᾶς δ' ωνηθῇ.ἐ μὲν ἀλλ' ἐμὸν μὲν ἔργον εἰπεῖν ἴσως,ἃ πέπεικ' ἐμαυτ' συμφέρειν.ὑμέτερον δ',ἀκούσαντας κεῖνα· κἂν ἀρέσκῃ χρῆσθαι.

λζ'.

ΟΥκ ἄλλον ἐμοῦ,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,πρέσθαι ὅτε τὴν ἀντιλέγειν βουλομένων,οἷς ὁ δεῖνα ἐλεγχθ,οὐκ ᾠέσθε ἀκούειν χρεῶν· ὅτι συμβήσεταί τοῦτο,ὃ νυνὶ γίγνε). ὅτι οἱ τότε κωλυθέντες,ἔρριεν εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν.ἂν τοίνυν ταῦθ' ἅπερ πρότερον ποιήσητε· κὴ τὴν τοὺς τότε* δόξασιν ἀνελεῖν βουλομένων, μὴ θελήσητε ἀκοῦσαι· πάλιν ταῦτα εἰς τὴν ἑτέραν ἐκκλησίαν ἥτοι λαβόντες,τέτων κατηγορήσουσιν.

λη'.

ΟΥδαμῶς,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὔτε τὰ πράγματα χείρω γένοιτο. οὔθ' ὑμεῖς ἀποπώτεροι φανείητε· εἰ μήτε τὴν δοξάντων ὑμῖν πέρας μηδὲν ἔχειν δοκοίη· μήθ' ἀφέντες ἃ συμφέρει,* τὴν πρὸς ὁδοῦ τι περαίνοιτε,* εἴητε θ' ὥσπερ τὴν τὰ δέοντα καταλαμβανόντων.μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.ἀλλὰ* ποιήσαντες τὸν πόνον τὸν,καὶ πρὸς τὴν

ωδαχόντες ἴσως ἀκριβατὰς ἀμφοτέρους ὑμᾶς αὐτούς· πρῶτον μὲν ἔλεσθε, ὅ,τι καὶ ποιήσετε· ἔπειθ' ὑπολαμβάνετε, ἐάν τις ἐναντιῶται τοῖς ἅπαξ οὕτω δοκιμασθεῖσι πονηρὸν καὶ κακόνουν ὑμῖν. τὸ μὲν γὰρ λόγου μὴ τυχόντα, πεπεῖσθαι βέλτιόν τι τῆς ὑμῖν δοκούντων αὐτὸν ἐντεθυμῆσθαι· συγγνώμη. τὸ δ', ἀκουσάντων ὑμῶν ἃ ἐκείνων ἕκαστος ἐβούλετο, ἔτι ἀναισχυντεῖν, καὶ μὴ συγχωρεῖν ἐνδόντα τῇ τῶν πλειόνων γνώμῃ· ἄλλην τινὰ ὑποψίαν οὐχὶ δικαίαν ἔχειν φανείη. ἐγὼ μὲν δὴ σιωπᾶν ὤμην δεῖν ἐν τῷ παρόντι· εἰ μόνους ὑμᾶς ἑώρων, ἐφ' οἷς ἔδοξεν. εἰμὶ γὰρ τῶν ἐκεῖνα πεπεισμένων συμφέρειν ὑμῖν ἐπειδὴ δὲ ὑπό τῶν αὐτῶν καὶ τούτων λόγων μεταβεβλῆσθαί μοι τινες δοκοῦσιν· ὡς οὔτ' ἀληθῆ λέγουσιν, οὔθ' ὑμῖν συμφέροντα· ἴσως μὲν εἰδόσιν, οὐ μέντοι ἀλλ' εἰ καὶ τυγχάνητε ἀγνοοῦντες διδάξω.

λθ'.

Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαιον ἦν, τότε πείθειν ὑμᾶς, ὅ,τι ἄριστον ἕκαστος ἡγεῖτο· ὅτε ἐβουλεύεσθε τὸ πρῶτον περὶ τούτων· ἵνα μὴ συμβαίνειν ἃ δὴ δύο πάντων ὅσιν ἀλυσιτελέστατα τῇ πόλει· μήτε πέρας μηδὲν ἔχειν τῶν ὑμῖν δοξάντων· * ὑμεῖς δ' ἐκείνοις κατεγνώκετε ὑμῶν αὐτῶν, μεταβουλευόμενοι· ἐπειδὴ δέ σιοπήσαντες τότε, νυνὶ ὀλιγωρῶσί τινες· βούλομαι μικρὰ πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ θαυμάζω τὸν τρόπον τῆς πολιτείας τῆς τούτων· μᾶλλον δ' ἡγοῦμαι φαῦλον. εἰ γὰρ ἐξὸν παραινεῖν ὅταν σκοπῆτε τῶν βεβουλευμένων κατηγορεῖν αἱρεῖσθε· συκοφαντῶν ἔργον οὐχ ὡς φασὶν, εὐνόων ποιοῦσιν ἀνθρώπων. ἥδέως δ' ἂν ἐρόιμην αὐτούς (καὶ μηδεμιᾶς λοιδορίας ὃ μέλλω λέγειν ἀρχὴ γενέσθω) τί δὴ τἄλλα ἐπαινοῦντες λακεδαιμονίους· ὁ μάλιστα ἄξιόν ἐστι τῶν παρ' ἐκείνοις ἀγαθῶν, τοῦτο οὐ μιμοῦνται· μᾶλλον δ' αὐτοῖ τοιοῦτον ποιοῦσι; φασὶ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ' ἐκείνοις μέχρι μὲν τοῦ δόξαι, γνώμην ἕκαστος ἔχει, λέγειν· ἐπειδὰν δ' ὁπόσον ἐφθῇ· ταῦτα ἅπαντας ἐπαινεῖν, καὶ συμφέρεσθαι καὶ τοῖς αὐτείποῦσι. * Τισάρτοι πολλοὶ μὲν ὄντες, καὶ πολλοὶ φθεγγόμενοι λαμβάνουσι δ' ὀλίγ' ἂν μὴ τῶν πολέμῳ δαμώντων, τοῖς καιροῖς, οὐδεὶς δ' αὐτοὺς ἀνέφθασεν χρόνος, οὐδὲ ὄπος τοῦ τὰ συμφέροντ' ἑαυτοῖς περαίνει, οὐ μὰ δί' οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς καὶ δικαίως τούτοις καὶ τοῖς ὁμοίοις τούτοις ἀλλήλων φθονοῦμεν καὶ οὐχὶ τῷ ἐχθρῶν, πάντα ἀνηλώκαμεν τὸν χρόνον. κἂν μέν τις εἰρήνην ἄγῃ πολέμου ποιήσῃ· τοῦτον μισοῦμεν· ἂν δ' ἐξ εἰρήνης πόλεμόν τις λέγῃ, τούτῳ μαχούμεθα. ἂν δ' ἔχειν ἡσυχίαν τις φθονῇ, καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν φέρειν, οὐδὲ τοῦτον ὀρθῶς λέγειν φάσκοντες· ὅλως δ' αὐτῶν καὶ κενῶν ἐλπίδων ὄντες πλήρεις. τί οὖν ἄν τις εἴποι σὺ φθονεῖς, ἐπειδὴ ταῦτ' ὀνήσιμα; ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ.

μ'.

Πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τις ἂν εἰκότως περὶ ὑμῶν δεῖσαι, μὴ φθόνῳ τὰ τῶν συμβουλευόντων οὐκ ἐθέλειν ἀκούειν, χείρω βουλεύσησθε. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ τύχη, καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ τῶν πραγμάτων ὑμῖν αὐτόματα, ὡς ἂν εὖ ἔχοι θε, παρέσχηκεν (ἐπεὶ τῇ γε τῶν πρεσβυτέρων φρονήσει βραχέα αὐτῶν εἶχεν ἂν καλῶς) ἔπειθ' ὑμεῖς οὐ μόνον τοῖς λόγοις, οἷς ἂν ἕκαστος εἴποι, προσέχετε· ἀλλὰ καὶ ὧν ἕνεκ' αὐτῶν ἕκαστος δημηγορεῖ. εἰ γὰρ μὴ φιλαπέχθημον ἦν εἰπεῖν ἂν καὶ πόσου. τὸν δὴ τὸ φενακίζεσθαι χρόνον ὡς εἰς μικρότατον συνάγοντες, σωφρονεῖν ἐμοιγε δοκεῖτε.

A & nemo vos imprudétiores iudicabit. Facite igitur Athenienſes, eumque laborem capite, vt vtraque parte æquanimiter audita, primùm id amplectamini, quod & facturi ſitis. Deinde ſi quis ea quæ ad hunc modũ decreta fuerint, oppugnarit: eũ vos improbum, vobíſque maleuolum eſſe putetis. Nam ſi quis, cui dicendæ ſententiæ poteſtas negata fuit, ſe quid animo cõcepiſſe melius putarit, quàm ea fuerint quæ vobis probentur: ei fuerit ignoſcendum. At re à vobis audita & diiudicata, adhuc tamen impudenter ſe ingerere, neque remiſſa pertinacia in plurium concedere ſententiam: ea res habere ſuſpicionem quandam aliam, eamque non iuſtam videatur. Ac ego, ſi vos in ſententia permanere vidiſſem tacendum in præſentia mihi cenſuiſſem: ſum enim ex eorum numero, qui illa vobis prodeſſe perſuaſum habent. Quia verò quidam, iſtorum ſermonibus immutati videntur: eos neque vera dicere, neq; vtilia, id vos, ſiue ſciatis, vt puto, ſiue etiã neſciatis, docebo.

XXXIX.

Præpoſtera dandi cõſilij cõſuetudo.

B Deceret, Athenienſes, & æquum eſſet, vnumquemque tum ſuadere vobis, quid ipſi optimum factu videretur, cum primùm de rebus inſtituta eſſet deliberatio: vt ne duæ res, quæ minimè omnium ſunt è Republica, vſuenirent: altera, quòd decreta veſtra nullum exitum habent: altera, quòd mutandis ſubinde conſiliis ipſi væcordiæ vos damnatis. Quia verò quidam qui tunc tacuerunt, nunc reprehendunt: pauca eis reſpondebo. Ego demiror quæ ſit iſtorum in Repub. ratio, vel eam potius eſſe improbam reor. Qui ſi vos, cum inter conſultandum admonere liceret, re deliberata accuſare malunt: calumniatorum, non, vt præ ſe ferũt, beneuolorum hominum inſtitutum ſequuntur. Libet autem eos interrogare (neque verò velim ea quæ dicam, iurgij eſſe occaſionem) cur, cum alia inſtituta Laconum laudẽt: id quod apud eos inprimis admiratione dignũ eſt, nõ imitẽtur: ſed ipſi cõtrariũ potius agant? Ferunt enim Athenienſes; apud eos tãtiſper dum decernitur, quẽuis pro animi ſui ſententia conſulere: cum verò decretum fuerit: eadem laudare omnes, atque auditores eſſe illos etiam, qui refragati fuerant. Proinde * multi cum ſint, non multi vincunt: & quæ bello nequeunt, per occaſiones occupant, neque eos vllum vel tempus effugit, vel ratio, quò minus ſuis commodis conſulant, eáque perficiant. Nos verò nihil tale facimus, qui iſtorum opera, & eorum qui ſunt iſtis ſimiles, nos mutuò ſuperantes, non hoſtes, tempus omne conſumpſimus: iidem ſi quis ſublato bello pacem conciliet, eum odimus: ſin tempore pacis bellum decernat, ei aduerſamur: ſin quieſcere, noſtrúmque agere negotium iubeat aliquis: ne eum quidem rectò dicere contẽdimus: calumniis denique, vanáque ſpe referti ſumus. Quid igitur, dicat aliquis, tu ſuades, quoniam iſta reprehendis? Dicam equidem.

XL.

Impoſtores protinus repellendi.

C Primùm, Athenienſes, nulla ferè mihi cauſa eſſe videtur, cur vobis aliquis metuat, ne, propterea quòd ſuaſores audire non vultis, deterius conſulatis. Primùm enim ea eſt fortunæ benignitas erga vos, vt multa citra veſtram operã, ita quemadmodum ipſi optaretis, vobis conficiat. Nam ſi magiſtratuum prouidentia ſpectetur: pauca quidem bene habitura ſint. Deinde vos præſcitis, non modò quibus quiſque verbis vſurus ſit: ſed quibus etiã eorum quiſque de cauſis concionetur: ac, ni odioſum eſſet, adderem etiam, quanti. Veruntamen ſi veſtris deceptoribus quàm minimum ſpacij reliqueritis, ſapere vos putabo.

XLI.

Inexpectatum, sed vtile consilium.

EGo si eadem quæ alij, dicturus essem, vos dicendo non esse obtundendos puratem. Iam vtilia quidē auditu, sed à vulgi expectatione prorsus abhorrentia me dicenda habere puto. Res autem paucis expedietur. Audita igitur ea, & diiudicata, si is placuerit, vtimini.

XLII.

Ingenua consulēdi ratio.

ET breue, Athenienses, & æquum sumam orationis exordium, neque * omnia dicam. Eius enim qui vos deceptos velit, esse puto, considerare, quo pacto vos auditores alliciat, & negotij difficultatem contegat. Eius verò qui in animum induxerit bona fide vobiscum agere, hoc esse: primùm vt dicat, quidnam, cum huc prodiret, senserit: vt si eo audito, pòst, reliquam eius sententiam, audire velitis, & doceat, & exponat ea quæ optima ipsi visa fuerint. Sin improbetis: vt quiescat, neque vel vobis sit molestus, vel semetipsum frustra defatiget. Primùm autem hoc dico: mihi Mitylenæorū populo facta esse videtur iniuria, vestríque esse officij, vt vos eorum vicem vlciscamini. Quod quo pacto fieri debeat, dicere mihi posse videor: vbi & affectos eos esse iniuria, & decere vos, vt eam vindicetis: ostendero.

XLIII.

Maturè cōsulendum reipub.

PRimùm non adeò mirum est, Athenienses, cōsilium daturis non esse facile verba facere. Cū enim negotia de quibus deliberandum est, malè se habent: arduas esse necesse est etiam susceptas de illis suasiones. Quòd si ea, propterea quòd audire non vultis, meliora fore spes est: hoc agi decet. Sin isto pacto vt deteriora omnia, sic melius nihil fiet: quorsum attinet, vt ea deterrima fiant, admittere? ac tum & post longius tempus & difficilius, de eis restituendis laborare: cùm liceret hoc statu etiamnum ea corrigere, & reddere meliora?

Non monitoribus sed sontib. irascendum.

XLIIII.

VOs, dum ita vobiscum agitur, esse iracundos, consentaneum est. Irasci autem non sontibus, sed absque discrimine omnibus: id verò neque consentaneum, neque rectum est. Qui enim præteritarum rerum causa non fuerunt: & quo pacto reliqua emendanda sint, dicere possunt: gratia vestra sunt potius quàm odio digni. Quos si importunè reieceritis: segnes ad surgendum reddetis. Quanquam autem non ignoro, sæpe non autoribus: sed his qui iratis aduersantur, mali quippiam accidere solere: tamen ad dandum consilium surrexi. Confido enim, Athenienses, me nullius mali causam repertum iri: & meliora vobis, quàm alios, suadere posse.

XLV.

Magnitudo animi in rebus asperis elucescat.

EA quæ acciderunt, Athenienses, talia sunt, qualia omnes audiuistis. Neque vero vos consternatis animis esse decet, præsertim cum sciatis, desperationem neque rebus ipsis commodare, & vobis esse indignam. Sed vobis ipsis ea corrigenda putare: id & officij esse vestri, & vestra dignum autoritate videbitur. Conuenit autem, vt hi qui tales sunt, quales vos perhiberi vultis, in rebus asperis atque periculis, aliis præstent. Ego verò maximè vellem hæc ciuitati nostræ nō accidisse, neq; vos vlla clade affici. Sin aūt ita fieri oportuit, & hæc fato quodā destinata fuerūt: expedire opinor, vt ista hoc modo, quo acciderūt, eueniret. Fortuna. n. celeres habet mutationes: & modò hos, modò illos fouet aut affligit. Quę verò ignauia virorū fiūt: ea deoὐδέν. εἰ δ' ἄρα ἔδει ζημιοῦσθαι. καί τοι δαιμόνιον τοῦτ' ἀπέκειτο. ὥσπερ πέφρακται τὰ ζεζημιωμένα, λυσιτελεῖν οἶομαι. τὰ μὲν γὰρ τῆς τύχης, ὀξείας ἔχει τὰς μεταβολάς, καὶ κοινὰς ἀμφοτέροις τὰς παρουσίας. ἃ δ' ἂν δ' ἀνδρῶν κακίαν

A

μά.

ΕΙ μὲν δή τι τῷδ' αὐτῷ ἐμελλον τοῖς ἄλλοις ἐρεῖν· οὐκ ἂν ὤμην δεῖν λέγων ἐνοχλεῖν. νυνὶ δ' συμφέροντα μὲν ὑμῖν ἀκούσας. παντάπασι δ' ἀφεστηκότα τῷ ἐμοὶ τῷ πολλῶν φροσδοκωμένων, οἶμαι λόγον ἔχειν βραχὺς δ' ἔσῃ χρόνος. σκέψασθε δ' ἀκούσαντες. κἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χρήσασθε.

μβ.

ΚΑΙ βασιλέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ δίκαιον ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου. οὐδὲ τὰ πάντα ἐροῦ. ἡγοῦμαι γὰρ ἐξαπατᾶν μὲν εἴ βουλόμενος, σκοπεῖν ὃν τιν' ὑμᾶς ἔχοιμι τοῖς ἀκούουσιν ἀφορμήν. οὐ τὰ τοῦ φράγματος δυσχερῆ τῷ λόγῳ συγκρύψει· ἁπλῶς δὲ πεπεισμένος αὐτὸν ὑμῖν προσφέρεσθαι. τοῦτο πρῶτον εἰπεῖν πότερα ἐγνωκὼς παρελήλυθεν; ἵν' εἰ μὲν ἀκούσαντες τοῦτο, τοῖς μὴ ταῦτα λόγοις βούλησθε ἀκούειν· καὶ διδάσκῃ καὶ φράζῃ τὰ βέλτιστα αὐτῷ δοκοῦντα. εἰ δὲ πρὸς δοκιμάσαντες ἀπηλλαγμένος ἦ, καὶ μήτε ὑμῖν ἐνοχλῇ, μήθ' αὐτὸν κόπτῃ. ἐγὼ δὲ τοῦτο πρῶτον ἐρῶ. ἐμοὶ δοκεῖ Μιτυληναίων ὁ δῆμος ἠδικῆσθαι· καὶ δίκαιον ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῶν προσήκειν λαβεῖν. καὶ ὅπως λήψεσθε, ἐγὼ λέγω, ἐπειδὰν ὡς ἠδικωτας, καὶ ὑμῖν προσήκει βοηθεῖν, ὅπη δείξω.

μγ.

ΠΡῶτον μὲν ἁπάντων θαυμαστόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ μὴ ῥᾴδιον τοῖς συμβουλεύειν βουλομένοις εἶναι τοῖς λόγοις. ὅταν γὰρ τὰ πράγματα ἔχῃ φαύλως πρὸς ἃ δεῖ σκοπεῖν· δυσχερεῖς ἀνάγκη πρὸς αὐτὰ εἶναι καὶ τὰς συμβουλίας. εἰ μὲν οὖν ἦν τὸ μὴ ἐθέλειν ἀκούειν ἐλπὶς ταῦτα γίγνεσθαι βέλτιω, τοῦτο χρὴ ποιεῖν· εἰ δὲ χείρω μὲν ἅπαντα βέλτιον δ' οὐδὲν ἐκ τούτου γίγνοιτο, τί δεῖ πρὸς τὸ φαυλότατον ἐλθεῖν ἐᾶσαντας· ἐκ πλείονος ἢ νῦν, καὶ χαλεπωτέρου σώζειν πειρᾶσθαι; ἐξὸν ἐκ τῶν παρόντων ἐπὶ τὸ νῦν ἐπανορθώσασθαι, καὶ προάγαγεν ὅπῃ τὸ βέλτιον.

μδ.

ΤΟ μὲν ὀργίλως ὑμᾶς ἔχειν, εἰκός ἐστι, τοιαῦτα πάσχοντας. τὸ δὲ μὴ τοῖς αὐτοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ πᾶσιν ἐφεξῆς ὀργίζεσθαι· τοῦτο οὐκέτι εἰκός. οὐδὲ ὀρθῶς ἔχον ἐστίν. οἱ γὰρ μηδενὸς μὲν αἴτιοι τῷ παρεληλυθότων, τὰ δὲ λοιπὰ πῶς ἔσται βέλτιω λέγειν ἔχοντες· χάριν οὐκ ἀπὸ θείαν κομίσαιντ' ἂν δικαίως παρ' ὑμῶν. οἷς, ἐὰν ἀκαίρως δυσκολαίνητε, ὀκνεῖν ὑμῖν ὡΐστως ποιήσετε. καί τοι ἔγωγε οὐκ ἀγνοῶ, ὅτι πολλάκις οὐ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ τοῖς ἐμπεδῶν οὖσι τοῖς ὀργιζομένοις, ἀνδρί τι παθεῖν συνέβη· ὅμως δ' αὖ ἐγὼ συμβουλεύσων. πιστεύω γὰρ ἔγωγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φλαύρου μὲν μηδένος αἴτιος ὢν εὑρεθήσεσθαι. βέλτιω δ' ἑτέρων ὑμῖν ἔχειν συμβουλεῦσαι.

με.

ΤΑ μὲν γεγενημένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα, οἷα πάντες ἀκηκόατε. δεῖ δ' ὑμᾶς μηδὲν ἐκπεπληγμένους δεδιέναι· λογιζομένους, ὅτι πρὸς μὲν τὰ παρόντα ἀθύμως ἔχειν οὔτε τοῖς πράγμασι συμφέρει οὔθ' ὑμῶν ἀξιόν ἐστι. τὸ γὰρ ταὐτὸ ἐπανορθοῦν αὐτούς, ἡγεῖσθαι προσῆκον τῆς ὑμετέρας δόξης ἄξιον αἰ φανεῖσθαι. χρὴ δὲ τοὺς ὄντας, οἷοι φήσαντ' ἂν ὑμεῖς εἶναι, ἐν τοῖς δεινοῖς ἑτέρων διαφέροντας φαίνεσθαι. ἐγὼ δὲ οὐδαμῶς μὲν ἂν ἠβουλόμην ταῦτα συμβῆναι τῇ πόλει, οὐδ' αὐτυχεῖν ὑμᾶς

B

C

παλίαν προαχθῆ, βεβαίους ποιεῖ) ἢ ἵππας. οἶομαι μὲν ἔν γέ δὲ τοὺς κεκρατηκόσας ἀγνοεῖν, ὁπότερον βεληθέντων ὑμῶν, ἢ παροξυνθέντων τῷ ζεχυπολύῳ, ἐπὶ πάνυ που δῆλον, πότερον δύτύχημα, ἢ ἢ τοιαύτην τὸν αὐτοῖς ὄζι τὸ πρόσταγμα. εἰ δ' ἄρα ἐπῆρκε τὸ πρᾶγμα αὐτοὺς θρασυνθέντας· καὶ τοῦτο πρὸς ὑμᾶς ἤδη γέγονεν. ὅσῳ γὰρ ἂν μᾶλλον καταφρονήσωσι τοσούτῳ θᾶττον ἁμάρτήσουσι. μς'.

ΟΥ μοι δοκεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, περὶ ἧς οἴεσθε πόλεως νυνὶ μόνον βουλεύεσθαι· ἀλλὰ καὶ περὶ πασῶν τῶν συμμαχίδων. ὅπως γὰρ ἂν περὶ ταύτης γνῶτε πρὸς ταῦτ' εἰκὸς ἅπαντας βλέποντας τοὺς ἄλλους καὶ αὐτοὺς τὰ αὐτὰ δόξεσθαι νομίζειν. ὥστε δεῖ καὶ τὸ βέλτιστον, καὶ ὑμετέρας αὐτῶν ἕνεκα δόξης σκοπεῖσθαι, ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντα καὶ δίκαια φανήσεσθε βεβουλευμένοι. ἡ μὲν ἐν ἀρχὴ τῶν τοιούτων πραγμάτων ἁπάντων ὄζι τῶν στρατηγῶν· ὧν οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ὑμῶν ἐκπλεόντων, οὐ τοῖς ὑμετέροις φίλοις, οἷς ἅπαντος τοῦ χρόνου τῶν αὐτῶν κινδύνων μετεσχήκοτας παρειλήφασι, θεραπεύειν τούτους οἴονται δεῖν· ἀλλὰ καὶ ἰδίοις φίλοις ἕκαστος ἑαυτῷ κατασκευάσας, ὑμᾶς ἀξιοῖ τοῖς αὐτῶν πόλεμοις καὶ ὑμετέροις ἡγεῖσθαι φίλοις· οὔπω ὄζι τοιοῦτον. οὔτε γὰρ ἐχθροτέρους, οὔτ' ἀναγκαίως μᾶλλον ἐχθροὺς ἂν τούτων εὕροιτε. ὅσῳ γὰρ πλείω ἀδικοῦσιν πλεονεκτοῦσι, τοσούτῳ πλέον ὀφλεῖν ἡγοῦνται δίκην δοῦναι. οὐδεὶς δ' ἂν ἕλοιτο εὖνους τούτοις ὑφ' ὧν ἂν τι κακὸν πείσεσθαι προσδοκᾷ. τὰ μὲν οὖν καταγορεῖν, ἴσως οὐχ ὁ παρὼν καιρός· ἃ δ' ἡγοῦμαι συμφέρειν ὑμῖν, ταῦτα συμβουλεύσω.

μζ.

ΟΥδένα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν πάντων ὑμῶν ἕτως οἶομαι κακόνουν ἔν τῇ πόλει, ὥστε μηδὲ λυπεῖσθαι τοῖς ζεχυπολύοις. εἰ μὲν τοίνυν ἀναγκαίους ἢν ἁπάντων τι ποιῆσαι τούτων. τί ἂν ἔγωγε παρήνουν ὑμῖν ἅπασιν. ἐπεὶ δὴ ὄζ' ταῦτα μὲν οὐκ ἂν ἄλλως ἔχει. δεῖ δ' ὑπὲρ τῶν λοιπῶν προνοηθῆναι, ὅπως μὴ ταὐτὰ πείσονται, ὥσπερ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν νῦν ζεχυπολύων ἀναγκαίως ἔτε οὕτω χρὴ παρασκευάσαι ὑπὲρ τοῦ μὴ πάλιν ταὐτὰ συμβῆναι· καὶ νομίζειν, μηδένα ἔχειν λόγον εἰπεῖν τῷ συμβουλεύοντι τοιοῦτον, ὃς δυνήσεται σῶσαι τὰ παρόντα, μηδενὸς ὑμῶν μηδὲν σωφρονοῦντος. οὐ γὰρ ἂν λόγος, ἀλλὰ θεὸς ὁ τοιοῦτος εἴη· ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ ταῦθ' ὕτως ἔχειν, ὁπόθεν ὥρμηται· ὅτι τοῦ κοινοῦ πρᾶγμα πρὸς ὑμᾶς ἕνεκα κέρδους ὀλίγων ἐπιτηδεῖ δημηγορεῖν. ὡς ἄτε εἰσφέρειν, οὔτε στρατεύεσθαι δεῖ, πάντα δ' αὐτόματ' ἐξῆν. ἔδει μὲν οὖν ταῦθ' ὑπ' ἄλλου τινὸς ἐξελεγχθῆναι, μᾶλλον δὲ λυσιτελοῦντος ἐλέγχου τῇ πόλει. δοκεῖ δέ μοι ἴσως πῃ καὶ νῦν ἀμείνων ἡ τύχη περὶ ὑμᾶς τοῦ ἐφεστηκότος εἶναι. τὸ μὲν γὰρ ἕκαστα ἀπολύεσθαι τῶν ὀφειλομένων κακίας σημεῖον προσήκει ποιεῖσθαι. τὸ δὲ μὴ πάλαι πάντ' ἀπολωλέναι, τὴν ὑμετέρας τύχης ὑπερβάλλουσαν ἐγὼ γε κρίνω. ἐν ᾧ τοίνυν ἡ τύχη ὀφλισκάνει καὶ τοῖς ἐχθροῖς αἰτίαν τοῦ λοιπὸν ὀφθῆναι μελήσθω. εἰ δὲ μή· σκοπεῖτε, ὅπως μὴ ἅμα τοῖς ἐφεστῶσι ἑκασταχοῦ ὑμεῖς κείνητε. μὴ τὰ πράγματ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κλίνει. οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ταῦτ' ἀνὴρ μεγάλου τινὸς στήσεται, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένου.

μη'.

ΟΥδέν ὄζιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτο ἄλογον, τοῖς ἀεὶ καὶ συνεχῶς ὑπὲρ τοῦ ὀλιγαρχῶν πολιτευομένοις, καὶ νῦν ταῦτα ποιοῦσιν ὀργίζεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον ἄν τις εἰκότως θαυμάσαι, τοὺς εἰδότας ὑμᾶς ταῦτα, πολλάκις ἤδιον τούτων ἀκούειν, ἢ τὰ ὑπὲρ ὑ-

A constantes clades pariunt. Ac ne victores quidem ignorare opinor, si vos velitis, atque hoc casu excitemini, nondum satis esse exploratum, vtrum euentus ille felicitati sit, an contrà calamitati ascribendus: sin fortuna secundior inflauit eorum animos, vt insolescant, id quoque iam è re vestra fuerit. Nã quò securiores erunt, eò facilius opprimentur.

XLVI.

VOs, mea sententia, Athenienses, non de ea tantum quam putatis, ciuitate: sed de fœderatis ciuitatibus omnibus deliberatis. Nam prout de hac statueritis: probabile est, fore vt reliqui, in hoc exemplum intuentes, eodem modo actũ iri secum existiment. Quare cùm propter summam vtilitatẽ, tum gloriæ vestræ causa danda est opera: vt simul & vtiliter & iustè deliberasse videamini. Ac autoritas huiusmodi rerũ penes omnes duces est: quorũ plerique cũ è vestro portu soluunt, nõ vestros amicos, quos ab omni æuo eorum dem periculorum socios accepere, sibi colendos putãt: sed peculiares quisque amicos sibi cõciliat: & B suos assentatores recipi in vestrã amicitiam oportere censet cũ cõtrà animo fieri debeat. Nec enim inimicitiores, vel quos necesse sit vobis magis esse inimicos hisce, reperietis. Quò enim pluribus in rebus vos decipiũt, suásque cupiditates per iniuriam explent: eò se pœnas mereri grauiores censent. Nemo autem amicus ei esse potest, à quo malum aliquod expectit. Atque accusatio fortasse non est huius temporis: quę verò vobis profutura puto, ea suadebo.

Ducum amici.

XLVII.

NEminem, Athenienses, omniũ vestrũm ita opinor maleuolum esse Reipub. vt non grauiter molestéq; ferat ea quę facta sunt, Quòd si quiritando quicquã horum infectũ fieri posset: id ego vobis omnibus suaderẽ. Sed quia illa mutari nullo modo possunt: sed reliqua prouidenda sunt, vt ne in eandẽ fraudem incidatis: quemadmodũ, Athenienses, ob ea quæ nunc facta sunt, indignamini: sic opera danda est, ne eadem denuò eueniant: nec existimandũ, vllum suasorẽ talibus verbis sese instructũ, qui rẽpublicã tueri possit, nemine vestrũm suã operam cõferẽte. Nã is quidem nõ orator, sed Deus fuerit. Ac fons horũ malorũ hinc oritur: quòd oratorum quidam ad gratiam pusillo tẽpore duraturã, C hîc concionantur, cũ dicũt neque tributa cõferenda, neque militandũ esse: sed omnia sua sponte cõfectũ iri. Et hæc ab alio aliquo redargui oportebat: idque ea ratione fieri, quæ esset è Republica. Mihi autem videtur fortuna nunc etiam quodammodo melius mereri de nobis, quã magistratus. Nã quòd omnia ferè pereunt: id eorum quibus negocia mãdata sunt, socordiæ & improbitatis signum esse debet. Quòd vero nõ olim omnia perierũt: vestræ fortunæ beneficiũ equidem esse iudico. Dũ igitur fortuna cessat, & inimicos extollit: reliquarum rerum curam suscipite. Quod nisi feceritis: prouidete. ne vos simul & omnes magistratus accusetis, & res vestræ, ô Atheniẽses, inclinẽtur. Nec enim fieri potest vt eæ sine magna aliqua clade cõsistant, cum nemo sit quis eas tueatur.

Omissis querelis & assentatoribus, res strenuè gerenda.

XLVIII.

NIhil absurdi est, Atheniẽses, eos qui sẽper & assiduè suas in Republica rationes ad paucorũ dominatũ referũt, in eo nũc etiã esse deprehẽdi: sed illud potiũ iurè quispiã demiretur, vos qui ea sciatis sæpe libẽtius illis auscultare, quã vestris defensoribus.

Pernicioſis oratoribus delectari vecordiæ est.

Etsi aũt fortassis, vt priuatim facile non est omnia recte agere, sic neque publicè: non tamen maximi momẽti negocia sunt negligenda. Sunt autem cætera minora omnia. Cum verò de statu ciuitatis, de cædibus, de reipublicæ popularis euersione declamitantes quosdam auditis: quis vos non mente captos arbitretur? Nam cæteri quidem mortales omnes, aliorum exemplis admoniti, cautiores fiunt. vos autem auditis etiam aliorum casibus, formidare non potestis. Sed quę priuatim stultitiæ tribuatis, si admissa sint: ea vos publicè admissuri mihi videmini: nec nisi accepto malo fore prudentiores.

XLIX.

In rebus secundis maximè opus est prouidentia.

NEmo vnquam fortasse vestrũm quæsiuit, Athenienses, quamobrẽ calamitosi rectius quàm fortunati, suis reb. consulant. Eius aũt rei alia causa nulla est, nisi q̃ ita fit, vt hi neque formident quicquam neque, si quispiam pericula cõmemoret, ea ad se pertinere putent: illos recens adhuc erratorũ memoria, quando in clades inciderunt, prudentes ad cætera & moderatos efficit. Iam proborum hominum officium est, cum fortuna vtuntur secundissima, tum summum habere modestiæ studium. Neque enim quicquam tã formidabile est, quin vigilantia præcaueri: neque vllum malum est, quin ofcitantib. euenire possit. Hæc non ideo dico, vt vos frustra perterrefaciam: sed vt ne successib. istis elati ea quæ incidere possent, nisi cautè res administretis pericula, si vobis exposita fuerint, contemnatis: & si ne vllo malo, quemadmodum eos decet, qui se nemine posteriores perhiberi volunt, sobriè prudentérque caueatis.

L.

Salutaria potius audienda. quàm iucunda.

NOn idem tempus esse existimo, Athenienses, & gratificandi vobis, & ea quæ mihi optima factu videantur, consulendi. Sæpe enim video, si quis præter animi sententiam in aliqua re gratificetur, id maiores peperisse inimicitias, quàm si statim ab initio aduersatus esset. Quòd si omnes in eadem sententia essetis: neque si mihi officium facere videremini, prodirem: superuacaneum esse existimans, iis qui sua sponte, quæ oporteret, facerent, suadere: neque etiam, si res aliter se haberet. Magis enim meipsum, qui vnus sim, ignorare quæ optima sint, quã vos omnes, crederem. Quia verò video vestrũm alios assentiri mihi, dissentire ab aliis: operam dabo, vt his astipulatoribus, cæteros in meam sententiam pertraham. Quòd si non auscultandum putabitis: non rectè facietis. Sin audire cum silentio non grauemini: alterutrum ex eo cõmodũ percipietis. aut enim si quid vtile suadere videbimur, id amplectemini: aut in ea, quam probatis, sententia firmius permanebitis. Nam si eas rationes, propter quas, nostra opinione, nonnihil erratis, nullius esse momenti apparebit: quæ nunc statuitis, nixi rationibus, eligetis.

LI.

Non verbis vincuntur hostes, sed armis.

VEllem, Athenienses, quantã iste approbationẽ sua oratione consecutus est: tantã eum laudem in ipsis rebus gerẽdis adipisci. Nã neq; ei, deos testor, malè volo: & vobis bene cupio. Sed videte, Athenienses, ne sit aliud, orationé habere cõmodã: aliud, negocia deligere profutura: néve illud oratoris sit, hoc hominis cordati officium. Vos igitur plebeij, maximíq; natu in primis, dicẽdi facultate summis oratoribus pares esse nõ debetis (nã id eorũ qui sũt exercitati munus est) sed prudentia vel æquare eos, vel potius superare. nã experiẽtia, multarúmq; rerũ vsus eã ingenerãt. Ne igitur, Athenienses, committite, vt in præsentia hoc ignorasse videamini: verborum fortitudinem atque audaciam, nisi

μᾶλλ λεγόντων. ἴσως μὲν ἓν ὥσπερ οὐδὲν ἰδίᾳ ῥᾴδιόν ἐστιν ἅπαντ' ὀρθῶς πρᾶξαι, οὕτως οὐδὲ κοινῇ· ἀλλ' οὐ δὴ τὰ μέγιστά γε χρὴ παρορᾶν. τὰ μὲν ἓν ἄλλα πάντ' ἐστὶν ἐλάττω. ὅταν δ' ὑπὲρ πολιτείας, ἢ σφαγῶν ἢ δήμων καταλύσεως δυσχερῶς ἀκούητε· πῶς ἂν ἔξω χρὴ τοῦ φρονεῖν ὑμᾶς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι; οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἀνθρωποι τοῖς ἑτέρων πράγμασιν ὑποδείγμασι χρώμενοι, μᾶλλον δύνανται σωφρονεῖν· ὑμεῖς δ' οὐδὲ τὰ τοῖς ἄλλοις συμβαίνοντα ἀκούοντες, φοβηθῆναι δύνασθε· ἀλλ' ἃ τοῖς ἰδίᾳ πεπονθόσιν, ἀβελτέροις νομίζετε. ταῦτ' αὐτοὶ δημοσίᾳ μοι δοκεῖτε ἀναμένειν παθόντες ἀϊδέστερα.

LI.

ΟΥδὲ πώποτε ἴσως ὑμᾶς ἐζήτησεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί δή ποτε οἱ κακῶς πράττοντες, ἀμείνων περὶ τῶν πραγμάτων τῶν εὖ πραττόντων βουλεύονται· ἔστι δ' οὐχ ἑτέρωθέν ποθεν τοῦτο γιγνόμενον, ἀλλ' ὅτι συμβαίνει, τοῖς μὲν μήτε φοβεῖσθαι μηδέν, μήθ' ἃ τις ἂν λέγοι δεινὰ, προσήκειν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι· τοὺς δὲ πλησίον ὄντας τῶν ἁμαρτημάτων, ὅταν εἰς τὸ κακῶς πράττειν ἀφίκωνται, σώφρονας πρὸς τὰ λοιπὰ καὶ μετρίους παρέχει. ἀσφαλέστατον τοίνυν ἐστὶν ἀνθρώπων, ὅταν βελτίστῃ τῇ παρούσῃ τύχῃ χρῶνται, τότε πλείστου τὸ σωφρονεῖν ἔχειν. οὐδὲν γὰρ ἅτε φυλαττομένοις ἔτι δεινόν. ὡς ἀφύλακτον δεῖ οὔτε ὀλιγωρεῖσθαι ἀνθρώπου δυστυχοῦντος παθεῖν. λέγω δὲ ταῦτα, ἵνα τιμωρίαν ὑμᾶς δίδωμι· ἀλλ' ἵνα μὴ δι' ὀλίγου παροῦσαν δυστυχίαν (ἃ γένοιτ' ἄν, εἰ μὴ σωφρονήσαιτε πρὸς τὰ παρόντα) δεινὰ ἀκούοντες καταφρονῆτε· ἀλλ' ἄνδρα τὸ παθεῖν (ὥσπερ ὄντι προσῆκον) φάσκοντας γε μηδένων ἀπολείπεσθαι τῷ σωφρονεῖν φυλάξασθε.

LII.

ΟΥχὶ τοῦτ' αὐτὸ ἔστι καιρὸν ὑπολιπόμενον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἀμείβεσθαι, καὶ τοῦτο τὰ δοκοῦντα ὑμῖν βέλτιστα παραινεῖν. πολλάκις γὰρ ὁρῶ, τὸ χαρίζεσθαί τι τῶν δημοτικῶν μᾶλλον, πλείονα ἀπέχθειαν ἐνεγκὸν, τοῦ τὸ σωφρονεῖν ἀναπωθῆσαι, εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ἐγινώσκετε ταῦτα· ἀτὰρ ἐμοὶ τὰ δέοντα ἐδοκεῖτε προαιρεῖσθαι, οὐκ ἂν παρῆλθον (ἄμεινον γὰρ ἑστὶ μόνοις τοῖς ἀφ' αὑτῶν χρὴ ποιεῖσι λέγειν) νῦν δ' ὅταν ἢ τοιοῦτον. μᾶλλον γὰρ ἂν ἡσυχάσαιμι ἕνα ὄντα ἐμαυτὸν ἀγνοεῖν τὰ κράτιστα, ἢ πάντας ὑμᾶς. ἐπειδὴ δ' ὁρῶ τινας ὑμῶν ταυτὰ μὲν γιγνώσκοντας ἐμοὶ, τἀναντία δ' ἄλλοις. πειράσομαι μὴ τούτων τοὺς ἑτέρους πεῖσαι. εἰ μὲν οὖν οἰήσεσθε δεῖν μὴ ἐθέλειν ἀκούειν· οὐκ ὀρθῶς πείσεσθε, ἂν δ' ἀκούσαντες σιωπῇ. ἢ τὸ θ' ὑπομεῖναι· δυοῖν ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν ὑπάρξει· ἢ γὰρ πεισθήσεσθε, ἄν τι δοκῶμεν λέγειν συμφέρον· ἢ βεβαιότερον περὶ ὧν ἐγνώκατε, ἔσεσθε πεπεισμένοι. ἂν γὰρ οἷς τι δίκαιον ὑπάρχειν οἰόμεθ' ἡμεῖς ὑμᾶς, ταῦτα μηδενὸς ἄξια φανῇ μετ' ἐλέγχου τὰ δεδογμένα νεῦν ὑμεῖς ἔσεσθ' ἠρημένοι.

LIII.

ΒΟυλοίμην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν δοκίμηκε λέγων παρ' ὑμῖν ὁ δεῖνα, ὅτι τῶν ἔργων τῶν πραττομένων, ἴσον αὐτῷ τὸν ἔπαινον γένεσθαι. οὔτε γὰρ τούτῳ κακόνους εἰμὶ μᾶλλον τοῖς θεοῖς ὑμῖν τε ἀγαθὸν βούλομαι ἂν γένεσθαι· ἀλλ' ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ κεχωρισμένον ᾖ, λόγον εἰπεῖν εὖ, καὶ περιελέσθαι πράγματα συμφέροντα· ἢ τὸ μὲν ῥήτορος ἔργον ᾖ τὸ δ' ὑμῶν ἔχοντος ἀνθρώπου. ὑμεῖς τοίνυν οἱ πολλοὶ, ἢ μάλιθ' οἱ πρεσβύτατοι, λέγειν μὲν οὐκ ὀφείλετε ὁμοίως δικάζειν τοῖς δεινοτάτοις γὰρ δεδιδαγμένων ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. νῦν δ' ἔχειν ὀφείλετε ὁμοίως, ἢ μᾶλλον τούτων. αἱ γὰρ ἐμπειρίαι, ἢ τὸ πολλὰ ἑωρακέναι, τοῦτ' ἐμποιοῦσι μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φανῆτε ἀγνοοῦντες ἐν τῷ παρόντι, νῦν ὅτι αἱ δίκαι τῷ

τῶν λόγων ἀνδρεῖαν & θρασύτητες· ἐὰν μὴ μὴ ὑπαρχούσης ὥσπερ ῥᾳδιουργῆσαι καὶ ῥώμης· ἀκοῦσαι μὲν εἰσὶν ἡδεῖαι· πρᾶξαι δὲ ὀκνηρὸν μὴ δυνηθῆναι. αὐτίκα γὰρ τὸ μὴ ὑβρίζειν ἐᾶν τοῖς ἀδικοῦσιν, ὁρᾶτε ὡς καλὸν τὸ ῥῆμα. ἐνθυμεῖσθε δὴ πρῶτον πρὸς τὸ ἔργον αὐτό. δεῖ κρατῆσαι μαχομένους τῷ ἐνθένδε, τοῖς τῆς ῥήματος τούτου σεμνότητα ἔργῳ λήψομένοις. εἰπεῖν μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πάντα πέφυκε ῥᾴδιον πρᾶξαι δὲ οὐχ ἅπαντα. ἐκ γὰρ ἴσου πόνος καὶ ἱδρὼς πρός τε τὸ λέγειν, καὶ πρὸς τὸ πράττειν ὀφίσι. ἐγὼ δὲ οὐ χείρους ὑμᾶς ἡγοῦμαι φύσει θηβαίων (καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην) ἀλλ' ἀσκητικωτέρους. φημὶ δὴ δεῖν τοῦ πρᾶξαι νῦν ποιεῖσθαι τὸν ἀρχὸν· ἐπειδὴ πρὸς ἡμελήσατε τοῦ ἀγωνίζεσθαι. οὐ γὰρ αὐτάρκως τοῦ ὅπου τῆς ἐγχειρήσεως ἐναντίωμαι.

νβ'.

Ὅσων μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πεπείραμαι ἀκοῆ δὲ οἱ πρόσθεν κατηγορήσαντες τῆς πόλεως ἡμῶν, ἅπαντες ἐωράκατε. πλὴν γὰρ οὐκ ἔχω τίνος εἴ που, τἄλλα πάντα ὑμῖν ἀναθεῖναι πεπείραται. εἰ μὲν οὖν ἦσαν αὐτῷ ἀληθεῖς αἱ κατηγορίαι· χάριν γε εἴχετε εἰκότως ἄν, εἰ πρὸς ὑμᾶς οὕτως ὑμῶν κατηγόρουν, & μὴ πρὸς ἄλλους. ἐπειδὴ δ' ἁμαρτάνοντες τἀληθῆ καὶ τὰ μὲν ψευδαίνοντες, ἀφ' ὧν ἂν μεγάλοις ἐπάνοις κομίσαισθε δικαίως· τάδε παντάπασιν ἄλογοι φαίνονται τῷ λόγῳ· πονηρὸς δίκαιον αὐτοῖς, ἐπειδὰν ἐξελεγχθῶσι ταῦτα πεποιηκότες, νομίζειν. εἰ γὰρ ῥήτορες δεινοὶ μάλλον εἶναι δοκεῖν, ἢ μετ' ἀληθείας ὑπεικεῖς ἄνθρωποι νομίζεσθαι προσήκουσιν· οὐδὲ αὐτοὶ καλοκἀγαθίας ἂν ὡς ἔοικεν, ἀμφισβητοῖεν.

νγ'.

Ἐστὶ μὲν χαλεπὸν τὸ παρ' ὑμῖν ὑπὲρ ὑμῶν ἐρεῖν τὰ ἀνεγκλητότατα, ὥσπερ ῥᾴδιον τὸ κατ' ὑμῶν. ἐγὼ δὲ, μᾶλλον τῶν ἀθλιωτάτων, οὐδένας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων οὕτως οἶμαι τὰ προσόντα αὐτοῖς ἀκοῦσαι νεωτέρους λόγους. ὡς ὑμεῖς τὰ μὴ προσόντα, κακῶς ἀκούετε. οὐ μὲν οὐδὲ τούτοις θρασέως ἂν οὕτως ἠρνοῦμαι ψεύδεσθαι· εἰ μὴ σωφρόνεσαν ταῦτα, καὶ προδήλων ὅτι δεινότατοι πάντων ὑμεῖς ἐστε ἀκούειν, ὅ, τι ἂν τις καθ' ὑμῶν λέγῃ εἰ μὴ ἔν ταύτης τῆς δυνάμεως δίκην ὑμᾶς δεῖ διδόναι. λόγοις οὐ προσήκοντας καὶ τῆς πόλεως ἀκούειν τοῦτ' ἂν εἴη. εἰσὶ γὰρ τῶν ἀληθῶν, εἴ τι δίκαιον ῥητέον· δὴ τοῦτ' ἐγὼ παρελήλυθα· πρὸς δύνων ἐκ αὐτὸς ἀξίως τῶν ὑμῖν πεπραγμένων εἰπεῖν δυνήσεσθαι. ἀλλὰ τὰ πράγματα ὅπως ἄν τις εἴπῃ, δίκαια φανεῖσθαι.

νδ'.

Βουλοίμην ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἴσους ἀκρατὰς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν γενέσθαι, καὶ μὴ τῶν προσηκόντων, τοὺς λόγους ἐπαινέσαι τοὺς τούτων φιλονεικεῖν. οὐ γὰρ ἂν ἡμετέραν κακίαν οὐδεὶς ἔπι κρίναι, εἴ τινος εὖ, παρεκρούσθητε. ἀλλὰ τῶν ὅπῃ τούτῳ ἀσυδίκῳ ποτὲ μύων, ὅπως ὑμᾶς ἐξαπατήσωσιν.

νε'.

Οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φῆσαι, ἃ βέλτιστα ἕκαστος ἡγεῖται τῇ πόλει, βούλεσθαι ταῦτα πραχθῆναι. συμβαίνει δέ γε μὴ καὶ ταὐτὸ πεπρᾶσθαι πᾶσι τὸ βέλτιστον, οὐ γὰρ ἂν ὑμῶν οἱ μὲν λέγειν, οἱ δὲ μὴ λέγειν ἐπῄνουν. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ὑπεναντίους ταῦτα συμφέρειν οὐδενὸς δεῖ λόγου τῷ μέλλοντι λέγειν. πεπεισμένοι γὰρ ὑπάρχουσι, πρὸς δὲ τοὺς τἀναντία συμφέρειν ἡγουμένους, βραχέα εἰπεῖν βούλομαι. μὴ θέλουσι μὲν ἐμοῦ ἀκούειν οὐκ ἔνι δήπου μαθεῖν, οὐδὲν μᾶλλον, ἢ σιωπῶσι, μηδενὸς λέγοντος. ἀκούσασι δὲ δυοῖν ἀγαθοῖν οὐκ ἔνι

A iustus apparatus & vires accesserint, vt iucundas esse auditu, sic ad agendum periculosas. Nam illud statim, Prohibendas esse grassatorum iniurias: quàm sit verbum præclarum, auditis. At in primis rem ipsam spectate. Vincendi sunt hostes pugnando ab iis, qui huius verbi splendorem adepturi sint. Nam dictu quidem, Athenienses, facilia sunt omnia: factu verò non item omnia. Nec enim pari labore & sudore ad dicendum, & ad agendum peruenitur. Ego verò vos natura Thebanis nihilo esse puto inferiores (insanirē etenim) sed minus instructos. Nūc igitur in primis parate nos debemus: quando dudū Martis aleam experiri neglexistis. Nec enim in vniuersum contradico, sed de modo aggressionis aduersor.

L II.

QVanto legati studio ciuitatem nostram accusarint: omnes vidistis, Athenienses. Vna enim re excepta, nescio qua, cætera omnia in vos congerere sunt conati. Ac si criminationes eorū veræ essent: gratiam illis iure haberetis: quòd vos apud vosmetipsos potius, quàm apud alios ita accusassent. Sed cum sic oratione sint vsi, vt veritatem peruerterint: ac, tum ea propter quæ laudes vobis maximę debentur, præterierint: tum alia crimina falsa, quæque non cadunt in vos, obiecerint: improbi meritò postquam hęc fecisse cōuincentur, erunt iudicandi. Nam si opinionem eloquentiæ, laudi veritatis & humanitati is prætulerunt: ne ipsi quidem, vt apparet de eo laborant, vt boni viri habeantur.

Videri male disertū quàm viro.

L III.

DIfficile est pro vobis apud vos dicturum surgere: quemadmodum facile, contra vos. Ego enim hercule, nullos homines alios, vera sua, dū admonentur, probra, tam æquis animis audire puto: quàm vos auditis ea conuicia, quæ falso in vos iaciuntur. Quin istos etiam non existimo tam confidenter falsa fuisse dicturos, nisi compertum hoc haberent: ac perspicuum esset, vos omnium esse paratissimos ad id audiendum, quod quiuis in vos dixerit. Quod si facilitatis huius pœnæ dandæ sunt: non alię fuerint, quàm vt crimina, quæ non cadunt in nostram ciuitatem, audiatis. Sin veritatis, vt est æquum, suscipienda est defensio: eam ob causam huc ego prodij: non quòd me pro dignitate rerum à vobis gestarum posse dicere: sed quòd actiones quibuscunque verbis explicentur, iustas visum iri confido.

Existimatio reipub. defendēda.

L IIII.

VEllem vos, Athenienses, æquos esse in re vestra auditores: nec quia vestrā approbationē orationes impetrarunt, de eis vos rixari. Non enim quisquam id vitio vestro tribuet, si ab homine sitis eloquente circumuenti: sed eorum, qui in id operam dederunt, vt vos in fraudem illicerent.

Nequior est is qui decipit, quàm qui decipitur.

L V.

OPinor omnes vos, Athenienses, confessuros, ea velle fieri vos, quæ quisq; Reipub. putetis maximè profutura. Fit autem, vt, quid factu sit optimum, non eodem modo ab omnibus statuatur. Nec enim vestrūm alij sententias esse dicendas, alij nō dicendas contenderent. Apud eos igitur dicturo, qui id prodesse putant: nihil opus est verbis: cum iā eis persuasum sit. ad eos autem, qui contrariūm expedire censent, pauca dicam. Si qui igitur audire nolunt: hi vt rem cognoscant, nihilo magis fieri potest, quàm si ipsi & tacerent, & nemo orationē haberet. Sin audieritis: alterutro bono frustra

Vituperanda in audiędo contumacia.

ri non potestis, quin aut persuasi, eadémque sentientes, concordius deliberetis (quo ad præsentia negocia nihil cadere queat optatius) aut si suasor suam sententiam probare haud poterit: decretis vestris constantius innitamini. Præterea non bona subest suspicio, venire in concionem, quasi ex his quæ dicentur, optima sint eligenda: tamen ostendere, priusquam orationum delectus sit habitus, vos metipsos aliquid persuasum habere: idque tam pertinaciter, vt præter id ne audire quidem quicquam velitis.

Contumaciâ necessariam facit inculcationem eiusdem rei.

LVI.

FOrtassis importunus, Athenienses, quibusdam vestrûm esse videor, qui sæpe & quidem iisdé perpetuo de rebus, verba faciam. Verùm si rẽ rectè considere tis: non me in culpa esse videbitis: sed eos qui vestris decretis nõ obtẽperant. Qui si primùm feciſſent quæ vos iussistis: nihil secundò nos verba facere fuisset opus: neque si secundò denuò. Nunc, quò sæpius vos ea quæ fieri debent, promulgastis: eò mihi videntur illi minus esse parati ad faciendũ. Ac prius ignorabam equidem, quorsum dictum illud, Magistratus virũ ostendit, pertineret. nunc verò id alios etiam posse docere videor. Magistratus enim, aut certè, ne omnes dicam, quidam illorum, vt vestra decreta nec minimi faciunt: sic id vnum spectant, vnde accipiant. Quòd si mihi esset quod darem: iurè ob idipsum me quispiam reprehenderet, quòd obtundere vos, parui sumptus gratia, non dubitarem. Nũc id fieri nõ potest: id quod nec ipsi nesciunt. Si verò pro iis quæ vobis præstanda sunt, me sibi auctariũ additurũ putant: nugas agũt. Ac ea fortasse volunt, quæ etiam expectant. ego verò ea non faciã: sed si quidẽ dederint: nauim protraham, officióque fungar. Sin minus: eos qui sunt in culpa, vobis indicabo.

Prava consilia reprehendi maximè prodest.

LVII.

NEmo sanus negabit opinor, Athenienses, maximè esse è Repub. vt ne quid initiò noxium agatur. Sin minus, vt statim præstò sint qui intercedant. Atque huc illud accedere debet, vt vos & audire & doceri velitis. Nihil enim profuerit, esse qui optima suadeat, si, qui obtemperet, habeat neminé. Quin illud etiam non inutile videri potest, esse aliquem qui, si quis vobis vel per occasionem, vel propter diei tempus, vel ob quamuis causam aliã fucum fecerit, ea, quocunque tempore & vestri esse iuris, & audire volueritis rursus examinet: vt si talia videantur, qualia qui tum persuaserant, esse asseruerunt: ea promptius agatis, vt comprobata. Sin fortè non eiusmodi reperiantur: antequã longius procedatur, desinatis. Graue enim fuerit, si optimis frustrati, pessima agere necesse habeatis: aut si deinde nec è re nata liceat mutare consilium.

Bona conscientia nõ reformidat lucem.

LVIII.

ALios equidem omnes, si quid à se præclarè factum confidant, id vnum rationẽ se reddere paratos, iactare perpetuò video. At isti contrà id reprehendunt, & illa res, in quibus erraſtis, nũc prorogare vultis: atque impostura valentiorem oportere esse existimant, ea, quæ mora intercedente fit, probatione. Quid autem illi propositum habeant: vestrûm etiam plerique fortasse non ignorant. Sed quoniam dicendæ sententiæ potestas data est: ea quenque proferre decet, per quę, negocia hęc quàm rectissimè administrentur.

Non temerè ad arma inferenda prosiliendum.

LIX.

QVod profuturũ est vniuersæ ciuitati, id vt & dicatur ab omnibus precor, Athenienses, & à vobis decernatur. Ego quidem ea dicam quæ

A θατέρε δ' ἁμάρτειν. ἢ γὰρ πειθόντες πάντες κὴ ταῦτ' ἐγνωκότες, κοινότερον βουλεύσεσθε (οὗ μεῖζον εἰς τὰ παρόντα οὐδὲν ἂν γένοιτο ἀγαθόν) ἢ μὴ διωκηθέντος τ' λέγοντος διδάξαι βεβαιότερον τοῖς ἐγνωσμένοις πιστεύσετε. χωρὶς δ' τούτων, ἐὰν δὲ καλῶ τὸν ῥήτορα ἔχει, ἥκειν μὲν εἰς τ' ἐκκλησίαν, ὡς ἐκ τοῦ ῥηθησομένων τὸ κράτιστον ἑλέσθαι δέον φανεῖσθαι δ', πρὶν ἐκ τοῦ λόγων δοκιμάσαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς τί πεπεισμένοι. ἢ τί οὕτως ἰσχυρὸν, ὥστε μὴ δ' ἐθέλειν ταῦτ' ἀκοῦσαι.

νς'.

ΙΣως ὀχληρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσιν ὑμῖν εἶ δοκῶ, πολλάκις λέγων περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀεί. ἀλλ' ἐὰν ὀρθῶς σκοπῆτε. οὐκ ἐγὼ φανήσομαι τούτου δίκαιος ὢν ἔχειν τιὼ αἰτίαν· ἀλλ' οἱ μὴ πειθόμενοι τοῖς ὑμετέροις ψηφίσμασιν. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι τὸ προσῆκον ἐπόησαν ἅπαντες ὑμεῖς προσετάξατε· οὐδὲν ἂν τὸ δεύτερον ἡμᾶς ἔδει λέγειν. οὐδ' εἰ τὸ δεύτερον, ἀλλὰ νυνὶ δ' ὅσῳ πλεονάκις τὰ προσήκοντ' ἡμῖν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε· τοσούτῳ μοι δοκοῦσιν ἧττον ἐκεῖνοι παρεσκευάσθαι ποιεῖν. πρότερον μὲν οὖν ἐγὼ μὲ τοῖς θεοῖς, οὐκ ἤδειν πρός τι πότ' εἶπ τοῦτ' εἰρημένον, ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι· νυνὶ δ' καὶν ἄλλον μοι δοκῶ διδάξαι. οἱ γὰρ ἄρχοντες, ἧ τινες αὐτῶν (ἵνα μὴ πάντας λέγω) τῷ μὲν ὑμετέρων ψηφισμάτων, οὐδὲ τὸ μικρότατον φροντίζουσιν· ὅπως δ' λήψονται. *εἰ μὲν οὖν ἐνῆν δοῦναι· δικαίως ἂν αὐτὸ τοῦτό μοι τις ἐπέπληξεν, εἰ δεῖ μικρὸν ἀνάλωμα, ἐνοχλεῖν ὑμῖν ἠξίουν. νυνὶ δ' οὐκ ἔνι, καθάπερ οὐδὲ τούτοις λέληθεν. εἰ δ' ὑπὲρ ὧν ὑμῖν λειτουργεῖν δεῖ, προσθήσειν αὐτοῖς οἴονταί με, λῆρουσι. καὶ ταῦτα ἴσως βούλεται ἃ καὶ προσδοκῶσιν. ἐγὼ δ' οὐ ποιήσω ταῦτα. ἀλλ' ἐὰν μὲν δῶσι· καθέλξω τὴν ναῦν, & τὰ προσήκοντα πιήσω εἰ δ' μή· τοῖς αἰτίοις ὑμῖν ἀποφανῶ.

νζ.

ΟΥδένα αὖ εὖ φρονεῖν ἀπειπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω, ὡς οὐχ ἁπάντων ἄριστον ὄντι τῇ πόλει, μάλιστα μὲν ἐξ ἀρχῆς μηδὲν ἀσύμφορον πράττειν· εἰ δ' μή, παρεῖναι δυθὺς τοῖς ἀναπωσομένοις. δεῖ μέντοι τούτῳ προσεῖναι καὶ θέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς, καὶ διδάσκεσθαι.
C οὐδὲν γὰρ πλέον, εἰ τ' ἐρωτῶσι τὰ βέλτιστα· αὖ μὴ τοῖς ἀκουσομένοις ἔχῃ ἃ μέλῳ ἃ δὲ ἐκεῖνο ἀλυσιτελὲς μὴ ταῦτ' αὖ φανεῖν. ὃς ἄν τις ὑμᾶς, ἢ δι' καιρὸν, ἢ δι' ὥραν ἡμέρας, ἢ δι' ἄλλιν τινὰ αἰτίαν ἀποκρούσηται. ταῦθ' ὅταν ποτὲ βούλησθε ὑμεῖς αὐτοὶ ὄντες ἀκούειν, ἐξ τὸν ἐξετάσον τα πάλιν· ἵνα, ἐὰν μέν, ὡς φασιν οἱ τότε πείσαντες, φανῇ προθυμότερον πράττητε, ὡς ἐλέγχον δεδωκότα. ἐὰν δ' ἄρα μὴ τοιοῦτα εὑρεθῇ. πρὶν προῤῥωτέρω προελθεῖν, σκέψασθε. κὴ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, εἰ τοῖς τὰ κράτιστα δι' ἁμαρτεῖσι, τὸ χείριστον ἀνάγκη πράττειν· ἢ εἰ & μὴ τὸ δεύτερον ἐκ τῶν λοιπῶν ἐξεῖν μεταβουλεύσασθαι.

νη'.

ΤΟις μὲν ἄλλοις ἅπασι ἔγωγε ὀρθῶς τιὼ ἀσελγείαν προϊεμένοις· ὅταν τί πισθῶσι δικαίως αὐτοῖς πιστεύεσθαι. οὐδοὶ δ' αὖ τοὐναντίον ἐγκαλοῦσιν, εἰ πρὸς ὧν ἡμάρτετε, νυνὶ ἀναδέδασθαι βούλεσθε· τὴν ἀπάτην κυριωτέραν οἰόμενοι δεῖν εἶ τῆς μετὰ τὸ χρόνου βασάνου. τιὼ μὲν οὖν τούτων ἀπουδιὼ, οὐδ' ὑμῶν ἴσως ἀγνοοῦσιν οἱ πολλοί. δεῖ δ' ὑπὲρ τῶν πραγμάτων, ἐπιδὴ περ γέγονε λόγου τυχεῖν, ἃ τις ἡγεῖται κράτιστα, λέγειν.

νθ'.

ΟΤΙ μὲν μέλλει σωιοῖσειν πᾶσιν τῇ πόλει, τὸ καὶ λέγειν εὔχομαι πάντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμᾶς ἐλέσθαι. ἐγὼ δ' οὖν ἃ πεπεικὼς ἐμαυτὸν

ἐμαυτὸν τυγχάνω μάλιστα συμφέρειν ὑμῖν, ταῦτ' ἐρῶ. A
δεηθεὶς ὑμῶν τοσοῦτον, μήτε τοὺς ἀξιόναγα κελεύοντας ὑ-
μᾶς δρᾶν τοῦτο νομίζειν ἀνδρείους. μήτε τοὺς ἀπλήγειν
δπιχειροῦντας δρᾶν τοῦτο κακούς. οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς ἔλεγχος,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῆς τε λόγων καὶ τῆς πραγμάτων
δοκιμασίας. ἀλλὰ δεῖ νῦν εὖ βεβουλευμένους ἡμᾶς φανῆναι
τότε γ' (ἂν ἄρα ταῦτα δοκῇ) τὰ τῆς ἀνδρείας ὑπομένειν
δρᾶν. ἡ μὲν οὖν ὑμετέρα προθυμία, παντὸς ἀξία, καὶ
τοιαύτη πάρεστιν, οἵαν ἄν τις εὔξαιτο εὔνους ὢν τῇ πόλει.
νῦν δ' ὅσῳ τυγχάνει σπουδαιοτέρα, τοσούτῳ δεῖ μᾶλ-
λον προϊδεῖν. ὅπως εἰς δέον καταχρήσεσθε αὐτῇ οὐδε-
νὸς γὰρ εὐδοκιμεῖ πράγματος ἡ πραίρεσις· ἂν μὴ καὶ
τὸ τέλος συμφέρον καὶ καλὸν λάβῃ. ἐγὼ δὲ οἶδά ποτε,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, παρ' ὑμῖν ἀκούσας ἀνδρὸς οὔτε ἀποί-
του δοκοῦντος εἶναι, οὔτ' ἀπείρου πολέμου, ἰφικράτους
λέγω. ὃς ἔφη δεῖν οὕτω προαιρεῖσθαι κινδυνεύειν τὸν
στρατηγὸν, ὅπως μὴ τὰ, ἢ τὰ ἡμίσεται· ἀλλ' ὅπως τά. οὕ-
τω γὰρ εἶπε τῷ ῥήματι. ἵν' δὴ τοῦτο γνῶριμον, ὅπ ὅπως
καλῶς ἀγωνιεῖται ἔλεγεν. ἐπειδὰν μὲν οἶνον ἐξέλθη-
τε· ὃς ἂν ἡγῆται, κύριος ὑμῶν ἐστι νεῶν ὁ ἕκαστος ὑμῶν
αὐτῶν στρατηγεῖ. δεῖ δὴ τὰ τοιαῦτα φανῆναι βεβουλευ-
μένους δι' ὧν παντάχῃ σωιοίσει τῇ πόλει· καὶ μὴ μελ-
λουσῶν ἕνεκ' ἐλπίδων τῆς παρούσης δυσαιμονίας χεῖρόν
τι ποιήσετε.

ξ'.

Οὐ δέν ἂν ᾠόμην, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς δύοντα
τοῖς πεπραγμένοις, ἐγκαλέσαι τοῖς καθεστῶσιν
λόγον ταῦτα. ὅσῳ γὰρ ἂν πλεονάκις ἐξετάζῃ τις αὐτά· ἀ-
νάγκη τοῖς τούτων αἰτίοις δυσκολαίνειν. οὐ μὴν ἀλλά μοι
δοκοῦσιν αὐτοὶ φανερὸν καθιστάναι οὐκ ὀρθῶς τῇ τῇ πόλει
συμφερόντων πράξαντες. οἱ γοῦν ἐξελέγχεσθαι μέλ-
λοντες, ἂν πάλιν εἰς λόγον ἔλθωσιν, φοβοῦνται, καὶ δεινὰ
ποιεῖν ἡμᾶς φασὶ καί τοι ὅταν τοὺς ἐξελέγχειν βουλο-
μένους, δεινὰ ποιεῖν αἰτιῶνται· τί ἡμεῖς ὑμᾶς τοὺς ἡμᾶς αὖ-
τοὺς ἐξηπατηκότας, τίνι καὶ λέγομεν;

ξά.

Ἦν μὲν δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τίνι ἴσως ὑπάρ-
χειν παρ' ὑμῶν ὀργὴν τοῖς ὁπιχειροῦσιν, ὅσῳ περ
τοῖς ἀμυνθεῖσιν ἐξαπατῆσαι. ὃ μὲν γὰρ ἴσως ὅπη τούτοις
πεπόνθ', καὶ προσηκόντως ὑμᾶς· τὸ μὴ τέλος ταῦτα
ἔχειν, ἡ τύχη, καὶ τὸ βέλτιον νῦν ὑμᾶς φρονεῖν, ἢ ὅτ' ἐξή-
χθητε τῶν τούτων, γέγονεν αἰτία. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγ' ὅτου
πόρρω νομίζω τὴν πόλιν εἶναι τοῦ δίκην παρ' ἀδικουμέ-
νων λαμβάνειν. ὡς ἀγαπητὸν εἶναί μοι δοκεῖν ἂν ὅπως μὴ
πείσεσθε, φυλάττεσθαι. τοσαῦται τέχναι, καὶ γοητεῖαι,
καὶ ὅλως ὑπηρεσίαι τινές εἰσιν ἐφ' ὑμᾶς κατεσκευασμέναι.
τῆς μὲν οὖν τούτων κακίας, οὐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι τις ἐν
δέοντι μάλιστα κατηγορήσειε, βούλομαι δ' ὑπὲρ ὧν ἀνέ-
στην, ἀνομίζω συμφέρειν, εἰπεῖν.

ξβ'.

Ἦν μὲν εἰωθυῖα πάντα τὸν χρόνον βλάπτειν, ὦ ἄν-
δρες ἀθηναῖοι, τίνι πόλιν λοιδορία καὶ ταρα-
χῇ· καὶ νυνὶ γέγονε πρὸς τῇ αὐτῇ, ὥσπερ ἀεί. ἄξιον
δ' οὐχ οὕτω τούτοις ὀπτημῆσαι (ἴσως γὰρ ὀργῇ καὶ φι-
λονεικίᾳ ταῦτα πράττουσι· καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων,
ὅτι συμφέρει ταῦτα ποιεῖν αὐτοῖς) ἀλλ' ὑμῖν, εἰ πρὸς
κοινῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πραγμάτων καὶ μεγάλων
σωτηρίας μένοι, τὰς ἰδίας λοιδορίας ἀπερυμένοις κά-
θησθε· καὶ οὐ δικαιοῦτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς λογίσασθαι πρῶτ' ὅτι αἱ πρὸ πρότερον ἁπάντων, ἄνδρ κρίσεως

vtilissima esse vobis, mihi persuasi: tantùm precatus à vobis, ne vel belli suscipiendi autores propterea fortes, vel illorum aduersarios ignauos eadem de causa existimetis. Neque enim eadem est, Athenienses, probandarum & orationum & actionum ratio. Nunc enim prudenter deliberare vos decet: tum verò, si fortè visum fuerit, edere fortia facinora. Ac vestra quidem alacritas quantiuis pretij, ac talis adest, qualem exoptarit is, qui reipublicæ consultum velit. quæ quantò vehementior est, atque præclarior: tantò magis prouidendum, vt ea opportunè vtamini. Nullius enim rei susceptio laudatur, nisi finem etiam vtilem sortiatur, & honestum. Ego verò, Athenienses, apud vos è viro me audisse memini, qui nec prudentia carere, nec imperitus rei militaris haberetur: Iphicratem dico, qui sic assereret, adeundum esse duci discrimen belli, non vt vel hæc vel illa euenirent, sed vt hæc: his enim verbis vtebatur. Facilè autem intelligebatur, hoc eum velle, vt bene pugnaret. Suscepta igitur expeditione, is in quem collata est imperij autoritas, suo vos arbitratu ducit. Nunc verò quisque vestrûm belli duces estis. Itaque huiusmodi consilia vobis ineunda sunt, quæ ab omni parte conducant Reipublicæ: neque committendum, vt propter incertas spes quicquam isti felicitati periculosum admittatis.

LX.

NEminem fore putabam, Athenienses, qui actis suis fretus, cuiquam irasceretur, in ea inquirenti. Quo enim illa sæpius explorantur: eò maiore necesse est auctores illorum florere gloria. Verùm ipsi mihi palàm facere videntur, se res administrasse non ex vtilitate Reipublicæ. Qui igitur, cum de integro ratio consiliorum actorúmque reddenda est, sua facinora deprehensum iri præuident, tergiuersantur, & nos indigna facere dicunt, Atqui si eos qui in acta vestra inquirunt, iniquitatis accusatis: quid tandem nos de vobis dicemus, qui nos ipsi decepistis?

Improbi magistratus rationem reddere recusant.

LXI.

AEquum esset, Athenienses, vos non minus illis qui vos decipere voluerunt, quàm iis qui potuerunt, irasci. Nam quod in ipsis fuit, fecerunt, eóque vos induxerunt. Quod verò irriti eorum conatus fuerunt: fortuna in causa est, & maior nunc prudentia vestra, quàm tum cum ab istis traheremini. Ego verò tantum abesse puto nostram vrbem, vt de iis à quibus læsa est, pœnam sumat: vt bene nobiscum agi videatur, si cauere possitis, ne quam ipsi cladem accipiatis. Tot impostoris, tot præstigiis, tot denique obsequiis oppugnamini. Ac istorum quidem improbitati accusandæ, tempus hoc non opportunum esse video. Volo autem his de rebus, propter quas surrexi, quæ vtilia putem, dicere.

Cauere insidias magis necessarium est, quàm insidiatores vlcisci.

LXII.

COnuicia & tumultus, Athenienses, quæ perpetuò nocere solent, nunc etiam ab iisdem orta sunt, à quibus semper. Non autem tam isti reprehendendi sunt (fortassis enim ad ista facienda iracundia & æmulatione adducũtur, quódque omniũ maximũ est, priuata vtilitate) quàm vos Athenienses, qui publicis magnisque de rebus conuocati, priuatis conuiciis aures præbentes assidetis. neque hoc cũ vestris animis cogitare potestis, omnium oratorum inter ipsos conuicia, quæ extra iudicium facta

Oratorum inter se cõuicia, & aucupia conciliandæ plebis.

sunt, tametsi de illis alios alij conuicerint, eò recidere denique, vt vos pœnas detis. Præter enim fortasse paucos (ne omnes dicam) nullus eorum alij conuiciatur, vt vllæ res vestræ corrigantur. Plurimùm certè abest: sed facit eò quisque, vt ea quæ facere quendam asserunt, tametsi summum scelus * committendum sit, id ipse maiore cum ocio perpetret. Hæc ita se habere, ne mihi credite, sed ipsi paulisper considerate. Ecquis vnquam surrexit, qui diceret, Vestras opes depeculaturus prodij, Athenienses & non, vestra gratia? nemo sic dicit: sed pro vobis, & propter vos, & tales causas adferunt. Agite verò, considerate Athenienses, quí tandem fiat, vt summa rerum vestrarum, quibus omnes patrocinantur, loco nihilo meliore sit quàm prius: isti verò qui pro vobis omnia, pro semetipsis nihil dixêre, diues è mendicis facti sint? Quia se vos amare iactant: cum non vos, sed semetipsos ament. Id quidem vt rideritis, vt applauderetis, interdum etiam vt speraretis, vobis impertierunt. Sed adipisci, constantérque Reipublicæ tradere boni quicquam, ne vellent quidem. Quo enim die immodica ista infirmitate liberati fueritis, istos nec intue B ri porrò sustinebitis. Nunc verò drachma, choe, quatuor obolis velut ægrotantem populum lactant: ac omnino, quæ illi vobis præbent, similima sunt cibis, quos medici ægrotis dant, qui vt nec vires augent, nec emori sinunt: sic & nec desperare, manúsve quippiam instituere sinũt: nec satis ipsa esse possunt.

LXIII.

Sacra ritè curata.

ET æquum, Athenienses, & honestum, & præclarum est, quod vos facere soletis, eius nobis etiam esse studium, diuinæ res vti piè ac religiosè curentur. Ac nostra quidem curatio vobis opportunè cecidit. Nam & Ioui seruatori sacrificauimus, & Mineruæ & Victoriæ: eáque sacra & pulchra & salutaria vobis extierunt. Sacrificauimus item Suadelæ, & Matri deorum, & Apollini: quibus & ipsis litauimus. Fuerunt vobis etiam reliquis diuis facta sacra, & tuta, & certa, & præclara, & salutaria. Accipite igitur à diis ea bona, quæ largiuntur.

LXIIII.

Ad magistratus optimi quique viri vltrò vocandi.

FVit quoddam, vt coniicio, tempus aquod vos, Athenienses, quo populus adigebat, quencunque vidisset hominem modestum & bonum, ad Rempublicam administrandam, ac sungendum magistratu: non eorum qui id facere vellent penuria. Nam cum in aliis rebus omnibus nostram vbem fortunatam iudicem, vnicam hanc ei felicitatem super defuisse puto, vt iis deficeretur, qui Repub. frui vellent. Sed erat id inuentum populi præclarum, Athenienses, vtiléque Reipub. Nam & hi veluti * iugales è bonis & iustis viris adiuncti cæteris, eos verecundiores efficiebant: & viri è vestro numero boni quidem illi iustéque magistratu fungentes, sed iidem nec impudenter ingerere sese, nec ambire suffragia edocti, ab honoribus nõ repellebãtur. Nũc prorsus eodẽ modo quo sacerdotes, creatis. Sic magistratus etiam. Et miramini, istum vobis esse beatũ, istúmque cõtinenter vobis surripere multa: alióque vestrũm obambulare, felicitatem eorum prædicantes. Nam in eo peculiari estis ingenio, vt quæ vestræ prærogatiuę sunt eas libenter abiiciatis, déque illis feratis leges: vt si quis præfectos vrbis fuerit bis, & quæ sunt eius generis alia

πρὸς ἀλλήλους λοιδορίαν, ὡς αὖ ἀλλήλοις ἐξελέγξωσιν. ὑμᾶς τὰς δίκας διδόναι ποιοῦσι. πλὴν γὰρ ὀλίγων ἴσως, ἵνα μὴ πάντας εἴπω, οὐδεὶς αὐτῷ * θατέρος θατέρῳ λοιδορεῖται, ἵνα βέλτιόν τι τῷ ὑμετέρων γίγνηται (πολλοῦ γε καὶ δεῖ) ἀλλ' ἵνα, ἃ τὸν δεῖνά φασι ποιοῦντα, αὖ δίκη δεινότατ' ἀνθρώπων ποιεῖν, ταῦτ' αὐτὸς μὴ πλείονος ἦν συχίας ἀγαπᾷτ' ἦ). ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, μὴ ἐμοὶ πίστευσητε, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν λογίσασθε. ἔστιν ὅπου τις ἀνὰστὰς εἶπε παρ' ὑμῖν πώποτε βουλόμενός τι λαβεῖν τῷ ὑμετέρων, προελήλυθα, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, * ἐχ ὑπὲρ ὑμῶν; οὐδεὶς δήπου. ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ δι' ὑμᾶς, καὶ ταύτας τὰς προφάσεις λέγουσι. φέρε δή, σκέψασθε τί δήποτε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὑπὲρ ὧν ἅπαντες λέγουσιν, οὐδὲν βέλτιον τοῖς ὄλοις νυνὶ, ἢ πρότερον πράττετε. οὔκουν δὴ εἰ πάντ' ὑπὲρ ὑμῶν, ὑπὲρ αὐτῶν δ' οὐδεὶς οὐδέν πώποτ' εἰρηκώς, οὐκ πλουσίων πλούσιοι γεγόνασιν; ὅτι φασὶ νῦν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φιλεῖν ὑμᾶς· φιλοῦσι δ' οὐχ ὑμᾶς, ἀλλ' αὑτούς. καὶ γελᾶσαι μὲν, καὶ θορυβῆσαι καί ποτ' ἐλπίσαι, μεταδώσειν ὑμῖν λαβεῖν ἤ, ἢ κτήσασθαι ἐν τῇ πόλει κυρίως ἀγαθὸν, οὐδεὶς ἂν βουλοίατο ἢ δὲ καὶ ἡμέρᾳ τὴν λίαν ἀῤῥωστίαν ἀπηλλάγητε. ζητῆ τούτοις οὐδ' ὁρῶντες ἀνέξεσθε. νυνὶ μὲν δραχμὴ καὶ χοῆ καὶ τετάρτην ὀβολοῖς, ὥσπερ αἰδενοπούλᾳ τὸν δῆμον ἀγόρουσιν, ὀμφιστάλᾳ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι τοῖς ἀπὸ τῆς ἰατρῶν σπίοις διδόντες ὑμῖν. καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτ' ἰσχνὸν ἐπιθησιν, ὅτε ἀποθνήσκειν ἐᾷ. καὶ ταῦτα ὅτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι μεῖζον πράττειν ἐᾷ, ὅτε αὐτὰ ἀγαρκεῖν δύνατα.

ξγ'.

KAI δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ καλὸν, καὶ ἀσεβὲς, ὅπερ ὑμεῖς εἰώθατε, καὶ ἡμᾶς φρονεῖν, ὅπως τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς ἕξει. ἐμοὶ σοὶ ὑμετέρα γένοιτ' ἂν μέλεια ὑμῖν εἰς δέον. καὶ γὰρ εὐθυσαμὲν τῷ δὶ τῷ σωτῆρι, καὶ τῇ ἀθλιώτᾳ, Ϲ τῇ νίκῃ· καὶ γέγονε καλὰ καὶ σωτήρια ταῦτ' ὑμῖν τὰ ἱερά· εὐθύσαμεν δ' καὶ τῇ πειθοῖ, καὶ τῇ μητρὶ τῶν θεῶν, Ϲ τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ ἐπαλλιερήμεθα καὶ ταῦτα. ἐμοὶ δ' ὑμῖν καὶ τὰ τοῖς ἄλλοις θεοῖς τυθέντα ἱερεῖα ἀσφαλῆ, καὶ βέβαια, Ϲ καλὰ, καὶ σωτήρια δέχεσθε οὖν ἃ τῷ θεῶν διδόντων ταγαθά.

ξδ'.

C HN τις, ὡς ἔοικε, χρόνος παρ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὅτε ἐπιθυμοῦντας ὁ δῆμος, ὃν ἂν ἄνθρωπον ἴδοι σώφρονα καὶ χρηστὸν, πράττειν τὰ κοινὰ, καὶ ἄρχειν· οὐ παύει τοῦτο βουλομένων ποιεῖν (πάντα γὰρ τἄλλα δυτυχῆ τὴν πόλιν κείνων, ἓν οὐδέ ποτ' δυτυχῆσαι τοῦτο νομίζω, ὅπλείσταις αὐτὴν τοῖς τὰ κοινὰ καρποῦσθαι βουλομένοις) ἀλλ' εὕρημα τοῦτο ἐπιεῖτο ὁ δῆμος αὖτε καλὸν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ λυσιτελὲς τῇ πόλει. οἵτε γὰρ συνεχεῖς οἵδε ὠθιζόμενοι σφίσιν ἐξ ἀνθρώπων ἀσυδαίων, καὶ δικαίων ἀνδρῶν, ὑλαβεστέρους αὐτοὺς παρεῖχον· οἵτε χρηστοὶ μὲν ὑμῖν καὶ δικαίως ἄρχοντες, μὴ πάνυ δ' οἷοί τ' ἐνοχλεῖν καὶ ὠθιζέλλειν, οὐκ ἀπηλαύνοντο τῷ πλήθει. νεῦ δὲ παντάπασι τὸν αὐτὸν ξόανον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὃν περ τοὺς ἱερεῖς, οὕτω καθίσατε καὶ τοὺς ἄρχοντας. εἶτα θαυμάζετε, ἐπειδὰν ὁ δεῖνα δυσαίμων, καὶ ὁ δεῖνα ὑμῖν ἢ συνεχῶς πολλὰ λαμβάνων· οἵδ' ἄλλοι * πρεῖττε τὰ τούτων ἀγαθὰ ζηλοῦντες· δεινότατοι γὰρ ἐς ἀφέλειαν, ὅσα ὑμῖν ὑπάρχει, καὶ νόμοις περὶ τούτων θεῖναι· ἂν τις ἀξιωμήσῃ δίς, ἢ τὰ τοιαῦτα στρατηγεῖν δ' ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς ἐᾶν

κὴ τὸ μὴν τοὺς ὀλὶ τῶν ἀρχείων ὄντας, ἴσως ἔχει τινὰ φάσιν· τὸ δὲ τοὺς ἄλλους, οἳ ποιοῦσι μὴν οὐδέν, χώραν ἢ ἀτέλειαν ἔχουσιν αὐτοῖς, τετελεσμένη μωρία. ἀλλὰ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς (εἰσὶ δ' οὐκ ὀλίγοι) προσάγειν χρή. αὐτὸ γὰρ ὥσπερ εἰ ζυγὸν ἵστητε τινὰ φέροιτο ὃς ἂν ἄξιος ἢ τῶν μὴ ταῦτα αὐτός.

A at eosdem cum imperio esse perpetuò sinatis. Ac quod ad eos quidem attinet qui versantur in rebus gerendis, excusationem fortassis habet. At tolerare cæteros, qui cum locum immunem occupent, ipsi prorsus nulla re occupantur, id extremæ stultitiæ est. Quin & è vobis ipsis (estis autem haud pauci) aliqui sunt adducendi. Nam si tanquam stateram appenderitis: præponderabit ipse, qui erit dignus in posterum magistratu.

ξέ.

LXV.

Τὸ μὴν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπεικότα ἑαυτὸν ἔχειν πυμφέρον εἰπεῖν αἰσθάνεσθαι· κὴ καλὸν κὴ προσῆκον εἶναί μοι δοκεῖ. τὸ δὲ μὴ βουλομένους ἀκούειν βιάζεσθαι παντελῶς ἔγωγε αἰσχρὸν ἡγοῦμαι εἶναι. οἶμαι δ', ἐὰν ἐθελήσητέ μοι πείθεσθαι τήμερον· κὴ τὰ βέλτιστα μᾶλλον ὑμᾶς ἐλέσθαι δυνήσεσθαι, κὴ τοὺς τῶν ἀναβαινόντων λόγους βραχεῖς ποιήσειν. τί οὖν συμβουλεύω; πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ αὐτῶν ὧν σκοπεῖτε τὸν παρόντα λέγειν ἀξιοῦ. πολλὰ γὰρ ἄλλά τις ἂν προσέλθοι τῷ λόγῳ, καὶ πολλ' ἂν ἀσεβῆ εἴποι ἄλλως τε, τῶν ὥσπερ τούτων ἔνιοι, δεινῶν ὄντων. ἀλλ' εἰ μὲν ῥημάτων ἥκετε ἀκουσόμενοι ταῦτα λέγειν καὶ ἀκούειν χρή. εἰ δ' ὑπὲρ πραγμάτων αἱρέσεως βουλευσόμενοι· αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ παραινῶ τὰ πράγματα ὡς μάλιστα κρίνειν· ἀφελόντας ὅσοι λόγοι περύκασιν ἐξαπατᾶν. ἓν μὲν οὖν τοῦτο λέγω. δεύτερον ἤ, ὅ, τι ποτὲ ἴσως συμφέρον ἔσται πρὸς τοὺς λόγους ἐλάττους εἶναι, σιωπῶντας ἀκούειν. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ταῦτα, ἢ ὀκνεῖνα συμφέρει, κὴ πότερα δικαιότερα αἱροῦνται· ἡ πόλις· οὔτ' εἰσὶ λόγοι πολλοὶ μὴ βουλομένοις μᾶλλον ἀδολεσχεῖν· οὔτε πάλιν τις ἂν αὐτοῖς εἰπεῖν ἔχοι. ὡς ἢ κὴ δίκαιον ἀκούειν, καὶ πρὸς τὸν θόρυβον ἀποκλίνεσθαι, κὴ λόγον ὀκ λόγου λέγειν, οὐδεὶς ὅς τις οὐχὶ δυναιτ' ἂν. ὀκ ἢ τὸ θορυβεῖν οὐκ ἀπαλλάττεσθε λόγων, ἀλλὰ καὶ πρὸς οὐδὲν εἰς χρείαν ἐπαναγκάζεσθε ἀκούειν. ἡ μὲν οὖν ἐμὴ γνώμη πρὸς ὧν βουλεύεσθε, ἥδ' ἐστίν.

Nihil extra propositum dicendum: & omnes attentè audiendi.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ Δημοσθένει ὑπογραφομένου ὑπαταφίου λόγου.

ARGVMENTVM FVNEBRIS ORATIONIS per Hieronymum Vuolfium.

Ἀθηναῖοι, οἵ, τε λοιποὶ Ἕλληνες, δημοσθένους συμβουλαῖς μὴν καὶ παρεσκευάσαντο, φιλίππῳ τῷ μακεδόνων βασιλεῖ πολεμήσαντες. μεγάλῃ πρὸς χαιρωνείᾳ μάχῃ ἡττήθησαν. τῶν δὲ μὴ θανόντων τῶν ἀθηναίων ἀσκομισθέντων. κὴ δημοσίᾳ, καὶ τὸ ἔθος, ταφομένων, ἐγκώμιον εἰς αὐτοὺς ἐρρέθη· τὸ μὲν τῆς χάριν ἀποδίδοναι ἕνεκα. τοὺς τετελευτηκότας· τὸ δὲ, τοὺς προθυμοτέρους ἀπεργάζεσθαι τοὺς λοιποὺς εἰς τὸ ἀμύνεσθαι ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ὀρθῶς μάλα τοῦτο ποιούντων τῶν ἀθηναίων. προσετίθετο δὲ καὶ κεῖνο (ὅπερ ὅ, τε πλάτων καὶ μνέξενος καὶ ὁ αἰσχίνου κατὰ κτησιφῶντος, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ λόγος συμβαλεῖν παρέχει) ὅπως οἱ γονεῖς τῶν τεθνεώτων (εἴ πῃ ἄρα κατασταίησαν προῆκεν) μέχρι τελευτῆς, οἱ δὲ παῖδες, ἕως ἂν εἰς ἄνδρας δοκιμασθεῖεν, δημοσίᾳ ἐτρέφοντο, καὶ παναπλίας ἐλάμβανον. τοιαῦτα οὖν θαυμαστὸν ἦν τε καὶ πρέπον φανεῖσθαι αὐτοῖς τὸ ὑποθνήσκειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος· τῆ ἀπάσης μὲν τῶν πάντων φιλοστοργίας ἐμπεπλησμένης· τοσαῦτα δὲ καὶ τηλικαῦτα τοὺς πολίτας ὠφελούσης, ὥστε μᾶλλον δεῖν ἀποδίδοναι χάριν αὐτῇ, ἢ ἀπαιτεῖν παρ' αὐτῆς ἀρετεῖον, εἴ τις ἀγαθόν τι αὐτῇ ἐράσαιτο. ὅμως δ' ὁρῶν ὅπως τε πενίας καὶ ἀπαιδίας τοὺς πολλοὺς ἀποβλέποντας. ἡ δὲ τῆς λόγου τάξις τοιαύτη. ἄρχεται ἀπ' ἀδυνάτου, ὅτι οὐκ οἷόν τε τοὺς κρείττους τῶν ἀνδρῶν κατ' ἀξίαν ἐγκωμιάζειν ἀποδεχόμενος τὸ ἀθηναίων ἔθος. ἔπειτα. ὀκ ἔλαττον τιμᾶν ἰδίαν ἐκείνων ἀρετὴν ἐπαινεῖν· δανείζεται τοῦ κοινοῦ· καὶ τοῖς τῶν ἀθηναίων ἐπαίνοις ὅτι μακρότερον (ἐν γὰρ τοῖς ἱστορεῖσι τῶν ἀποδεδειγμένων πλείω τὰ παρέργα τῶν ἔργων ἔθος φέρειν. ὅθεν καὶ τῷ παρ' ἰσοκράτει ἐλένης ἐγκωμίῳ ὠφελημένοι σὺμμαχοῦμεν τυγχάνομεν) ἐνδιατρίψας, ὥσπερεί κενῷ τινὶ σχοινίῳ μείων, ὀπτηδείως ἔχοντες τοῦ ἀκροατοῦ, τοὺς πεσόντας ἐπαινεῖ τῆς τε ἀνατροφῆς, τῆς τε παιδικῆς τῶν γυμνασίων παραμυθούσης.

C

At Thenienses, cæteríque Græci, Demosthenis impulsi consiliis, bellum Philippo regi Macedonum cum intulissent: magno ad Chæroneam Bœotiæ oppidũ prælio superati sunt. Relatis igitur Athenas interfectorum ossibus, & publicè de more sepultis, habita est in eorum laudem oratio: cùm vt defunctis gratia referretur, & propinquorum luctus leuaretur: tum vt alij ciues ad patriam defendendam essent alacriores: laudabili sanè instituto. Accessit illud etiam, (quod ex Platonis Menexeno & Aeschinis orarione in Ctesiphontem, & ex hac ipsa colligi potest) vt interfectorum parentes (si qui erant tenuiores) dum viuerent, & liberi vsque ad virilem ætatem, publicè instituerentur & alerentur, & armis donarentur. Potuit igitur eis esse dulce & decorum pro patria mori, vt ait Horatius. Tametsi enim patria omnes omnium charitates complectitur, & ita de ciuibus meretur, vt ei gratia referenda potius sit, quàm ab ea postulandum præmium, si quid in eam officij contuleris: tamen videmus præmiis & pœnis vulgus hominum moueri potissimum. Ordo orationis hic est. Exorditur ab ἀδυνάτῳ, non posse fortissimos viros pro merito celebrari. & laudat morem Athenienſium. Deinde, quia priuatam interfectorum nobilitatem proferre non poterat, publicam eis mutuatur, & in laudibus Athenienſium diutius (vt in sterilibus argumentis plura præter rem quàm ad rem esse solent, id quod & in Isocratico Helenæ encomio annotauimus) immoratus, tanquam nouo exordio conciliatis sibi auditorum animis, occisos laudat ab educatione, quæ

puerilia ſtudia complectitur: à prudentia, à fortitudine, in qua cladem acceptam partim in fortunam, partim in victoris fortitudinem, partim in Thebanorum ignauiam transfert. Poſt, cauſas quibus ad fortitudinē excitati ſint, refert vnā communem, populare imperium: alteram priuatam, exempla eorum a quibus ſingulis tribubus impoſita cognomina ſunt. In fine conſolationibus additis, orationem concludit: quam Libanius Demoſtenis eſſe negat vt vilem & imbecillem omniho. Quod quis miretur? cum & argumentum ſit imbecille. Quid enim ſunt vmbræ? idem & de amatoria oratione dici queat. Quaſi verò non Ouidius & de Marte conuenienter ſcribat:

Tum quoque inermis eras, cùm te Romana ſacerdos
Cepit: & huic vrbi ſemina magna dares.

Extat eiuſdem argumēti, Platonis Menexenus, lectu digniſſimus, vel propter collationem. ac apud Thucididem, Periclis oratio Funebris, & Lyſiæ ἐπιτάφιος τοῖς ἐκ Κορίνθου βουλομένοις, Eiuſdem argumenti eſt & Iſocratis διαγόρου ἐγκώμιον.

A

DEMOSTHENIS ORATIO FVNEBRIS, XXII.

Hieronymo Vuolfio interprete.

Attentio à rei difficultate & vtilitate funebrium orationum.

QVVM viris, qui in hoc monimento conditi ſunt, quòd in bello ſtrenuè ſe geſſerunt, publicum funus à ſenatu populóque decretum, mihíque mandatum eſſet, vt pro more orationem de eis haberem: ſtatim cogitaui, qua ratione pro merito laudari poſſent. Re autem ſuſcepta, & meditata: pro defunctorum dignitate verba fieri poſſe à nemine deprehendi. Qui enim à natura ingeneratum omnibus viuendi deſiderium aſpernati ſunt: & occumbere honeſtè: quàm afflictam Græciæ fortunam viuentes cernere maluerunt: an non eam ſuæ virtutis memoriam reliquêre, quam nulla ſuperare poſſit oratio? Quod cum ita ſit: tamen vt alij fecerunt hactenus: ita & mihi diſſerendum hic eſſe reor. Quantum igitur ciuitas eorum ſtudium habeat, qui in bellis occumbunt: cùm cæteris è rebus perſpicitur: tum verò ex hac lege potiſſimum: qua qui ad publicas ſepulturas orationē habeat, deligi ſolet. Non ignara enim præſtantes viros, nec de parandis opibus, nec perfruendis vitæ voluptatibus magnopere laborare: ſed eorum omne deſiderium in virtute & laudibus acquieſcere: orationibus iis, quæ illis ea præſtarent maximè, ornandos cenſuit: vt, quam ipſi gloriam viuentes adepti eſſent, ea defunctis etiam redderetur. Quòd ſi, quantum ad virtutem attinet, ſolam in eis fuiſſe fortitudinem viderem: ea collaudata, finem dicendi facerem. Cum verò eis contigerit, vt & præclarè nati, & inſtituti ſint liberaliter, & in vita gloriæ ſtuduerint: quibus rebus factum eſt vt meritò virtutem colerent: horum aliquid præterire ſine pudore non poſſum. ordiar autem à generis eorum primordio. Horum enim virorum nobilitas, vel ſeculorum conſenſu, apud omnes homines & inſignis. Nec enim ad patrem duntaxat & maiores, viritim referre ortum ſuum quiſque poteſt: ſed in genere, ad totam patriam, cuius indigenæ ſunt extra controuerſiam. Soli enim mortalium omnium eam terram, è qua nati ſunt, coluerunt, poſteríſque tradiderunt: vt qui in colonias peregrè aduenerunt, earúmque cives nominantur, iurè cum adoptiuis filiis cōparen-

1 Nobilitas Athenienſium & antiquitas.

ἢ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ἀνδρείας. ταῦτα δ' ἅπαντα, τὴν μὲν πρὸς τὴν τύχην, μέρος μέν τι τῇ τῶν πολεμίων ἀνδρείᾳ, μέρος δέ τι τῇ τῶν Θηβαίων κακίᾳ λογίζεται. εἶτα τὰ τροπαιοφόρα ἐπ' ἀνδρείαν αἴτια διηγεῖται· τὸ μὲν κοινόν, τὸ δημοκρατεῖσθαι· τὸ δ' ἴδιον, τὰ ἀξιώματα τῆς ἐπωνύμου· πρὸς δὲ τῷ τέλει ἀξιοῖ τὰς τιμὰς τοῖς τὸν λόγον συνεπεραγκότας. ὃν λιβανίου οὐ φησι Δημοσθένους εἶναι, πάνυ φαύλως καὶ ἀδεννῶς ἐξητασμένον· ἐκτὸς γε ἀδεννοῦς, οὔσης καὶ τῆς ὑποθέσεως. τὸ γὰρ τὰ νεκρῶν ἐγκώμια κρίνειν· ἔστι καὶ πρὸς τὸ ἐρωτικὸν φάναι τις ἂν δικαίως. πρεπόντως γὰρ ὁ ὀδυσσεὺς παύσασθαι δοκεῖ τὸν ἄθλιον, τὸ ὅπλα ὑποδεδυκότα, πατέρα τοῦ τῆς ῥώμης οἰκιστοῦ γενέσθαι. φέρεται δ' εἰς τὸν αὐτὸν ὑποθέσεων ὁ Πλάτων καὶ μνεξενος, ὠφελιμώτατος καὶ ὢν εἰς ἀνάγνωσιν, καὶ ἄξιος τῶν σύγκρισιν· καὶ πρὸς τὸν θουκυδίδην ὁ περικλέους καὶ ὁ λυσίου ὁπὲρ τῶν ἐκ κορίνθου βοηθούς· ἔπ' ἴσῃ καὶ τὸ παρ' ἰσοκράτει διαγόρου ἐγκώμιον τῷ αὐτῷ ὕλῃ πρόκειται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ.

λόγος.

ΠΕΙΔΗ τοὺς ἐν τῷδε τάφῳ κειμένους, ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ γενομένους, ἔδοξε τῇ πόλει δημοσίᾳ θάπτειν, καὶ προσέταξέν ἐμοὶ, τὸν νομιζόμενον λόγον εἰπεῖν, ἐπ' αὐτοῖς· ἐσκόπουν μὲν δύο ὅπως τὸ προσήκοντος ἐπιμελοῦντος ἔχοι· ἐξετάζων δὲ καὶ σκοπῶν, ἄξιος εἶναι τῷ τετελευτηκότων, ἔν τε τῷ ἀδυνάτων εὕρισκον ὄντα. οἱ γὰρ τιμῶν ὑπαρχοῦσαν πᾶσιν ἔμφυτον τὸ ζῆν ὑπερεῖδον ὀπιθυμίαν, καὶ τελευτῆσαι καλῶς μᾶλλον ἠβουλήθησαν, ἢ ζῶντες τὸν ἑλλάδα ἰδεῖν ἀτυχοῦσαν· πῶς οὐκ αὐτόχθονες ὁμολογούμενον πᾶσι τοῖς προτέροις ποτε εἰρῆκόσιν εὐδαίμονα εἶναί μοι δοκεῖ. ὡς μὲν οὖν ἡ πόλις ἀπουσιάζει πρὸς τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τελευτῆσαντας, ἐκ τε τῶν ἄλλων ἔστιν ἰδεῖν, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου, καθ' ὃν αἱρεθέντα τὸν ἐρουμένα ὑπὲρ τῶν δημοσίαις ταφαῖς εἰσάγειν πρὸς τοὺς ζῶντας ἀνδράσι τὰς ὑπὲρ τῶν κτήσεις, καὶ τῶν κατὰ βίον ἀδόνων ἀπολαύσεις ἀφαιρεθείσας, καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν ἐπαίνων πᾶσαν τὴν ὀπιθυμίαν οὖσαν· ἐξ ὧν ταῦτ' ἂν αὐτοῖς μάλιστα γένοιτο λόγων, τούτοις φήνησαν δεῖν αὐτοὺς τιμᾶν· ἵν', ἕως ζῶντες ἐκτήσαντο δόξαν, αὐτῇ καὶ τετελευτηκόσιν αὐτοῖς ἀποδοθείη. εἰ μὲν οὖν τὴν ἀνδρείαν μόνον αὐτοῖς, τὴν εἰς ἀρετὴν ἀνηκόντων, ὑπάρχουσαν ἑώρων, ταύτῃ ἂν ἐπαινέσαι ἀπηλλαττόμην τὸν λόγον. ἐπειδὴ δὲ καὶ γενέσθαι καλῶς, καὶ πεπαῦσθαι σωφρόνως, καὶ βεβιωκέναι φιλοτίμως συμβέβηκεν αὐτοῖς· ἐξ ὧν εἰκότως ἦσαν ἀπουσιάζοι· ἀναγκαῖόν μοι ἐστί, εἴ τι τούτων φανείη παραλιπών. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῆς τῶν γόνων αὐτῶν ἀρχῆς. ἡ γὰρ εὐγένεια τῶν δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ πλείστου χρόνου πᾶσιν ἀνθρώποις ἀνωμολόγηται. οὐ γὰρ μόνον εἰς πατέρ' αὐτοῖς καὶ τῶν ἄνω προγόνων κατ' ἄνδρα ἀνενεγκεῖν ἑκάστῳ τὴν φύσιν ἔξεστιν· ἀλλ' εἰς ὅλην κοινὴν τὴν ὑπαρχοῦσαν πατρίδα, ἧς αὐτόχθονες ὁμολογοῦνται εἶναι. μόνοι γὰρ πάντων ἀνθρώπων ἐξ ἧς περ ἔφυσαν, ταύτην ᾤκησαν, καὶ τοῖς ἐξ αὐτῆς παρέδωκαν. ὥστε δικαίως ἄν τις ὑπολάβοι, τοὺς μὲν εἰς τὰς ἐπήλυδας ἐλθόντας πόλεις, καὶ τούτων πολίτας προσαγορευομένους, ὁμοίους εἶναι τοῖς εἰσποιητοῖς τῶν παίδων.

δων τούτους ἢ γνησίοις γόνῳ τὴν παρίδος πολίτας εἶναι. δοκεῖ δέ μοι καὶ τὸ τοὺς καρπτὰς οἷς ζῶσιν αὐθεφοποι, παρ' ἡμῖν πρῶτοις φανεῖσαι, χωρὶς τὸ μέγιστον εὐεργέτημα εἰς πάντας ἁπλῶς ὁμολογούμενον σημεῖον ὑπάρχειν, τὴν μητέρα τῆς χώραν εἶναι τῆσδε ἡμετέρων προγόνων. πάντα γὰρ τὰ τίκτουσα ἅμα καὶ τροφὴν τοῖς γιγνομένοις ἀπ' αὐτῶν τῆς φύσεως φέρει. ὅπερ ἥδε ἡ χώρα πεπόηκε. τὰ μὲν οὖν εἰς γένος ἀνήκοντα, τοιαῦτα δὲ αἰῶνος ὑπάρχει τοῖς τῆσδε ἢ τῆσδε ἀνδρῶν προγόνοις. τὰ δὲ εἰς ἀνδρείαν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, πάντα μὲν καθικνεῖσθαι λέξειν, φυλατόμενος, μὴ μῆκος ἄκαιρον ἐγγένηται τῷ λόγῳ. ἃ δὲ καὶ τοῖς εἰδόσι χρήσιμα ἀναμνησθῆναι, καὶ τοῖς ἀπείροις καλλίστα ἀκοῦσαι, καὶ ζῆλον ἔχει πολλὴν, καὶ μῆκος λόγων ἄλυπον ἔχοντα· ταῦτα ὅπη κεφαλαίων εἰπεῖν πειράσομαι. οἱ γὰρ τῆδε καὶ τῆσδε παρόντα χρόνον γένεας προγονοὶ καὶ πατέρες, καὶ τούτων ἐπάνω τὰς προσηγορίας ἔχοντες, αἷς ὑπὸ τῆσδε ἐν γένει γνωρίζονται, ἠδίκησαν μὲν οὐδένα πώποτε οὔτε ἕλληνα, οὔτε βάρβαρον· ἀλλ' ὑπῆρξεν αὐτοῖς, προὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις, καλοῖς κἀγαθοῖς, καὶ δικαιοτάτοις εἶναι. ἀμυνόμενοι δὲ, πολλὰ καὶ λαμπρὰ διεπράξαντο. καὶ γὰρ τὰ ἀμαζόνων στρατὸν ἐλθόντα ἐπέρασαν οὗτοι, ὡς ἔξω φάσιδος ἐκβαλεῖν. καὶ τὸν εὐμόλπου καὶ τὴν ἄλλον πολλῶν στόλον, οὐ μόνον ἐπὶ τὴν οἰκείαν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἑλλήνων χώρας ἐξήλασαν. οὓς εἰ προὸς ἡμῶν οἰκοῦντες προὸς ἑσπέραν πάντες οὐδ' ὑπέμειναν, οὐτ' ἠδυνήθησαν κωλῦσαι. ἐμοὶ καὶ τῶν ἡρακλέους παίδων, ὃς τοῖς ἄλλοις ἔσωζε, σωτῆρες ὠνομάσθησαν. ἵνα ἦλθον εἰς τὸν δεῦρο χρόνον ἱκέται, φεύγοντες εὐρυσθέα. καὶ προὸς πᾶσι τούτοις, καὶ πολλοῖς ἄλλοις καὶ καλοῖς ἔργοις, τὰ τῆσδε καθιερωμένων νόμιμα οὐ προὶεῖσθον ὑβριζόμενα. ὅτε τοῖς ἐπὶ θήβας θάπτειν ἐκώλυε, κρέων. τῆσδε μὲν οὖν εἰς μύθους ἀνηνεγμένων ἔργων, πολλὰ προὸλιπών, τούτων ἐπεμνήσθην, ὧν ἕνεκα ἕκαστον δυσμνήμονας καὶ πολλοῖς ἔχει λόγους, ὥστε καὶ τοῖς ἐμμέτροις καὶ τοῖς τῆσδε ἀοιδῶν ποιηταῖς, καὶ πολλοὶ τ' συγγραφέων, ὑποθέσεις τὰ ἐκείνων ἔργα τ' αὐτῆσδε μυσικῆς πεποιῆσθαι. ἃ δὲ τῇ μὲν ἀξίᾳ τῆσδε ἔργων οὐδὲν ὅτι τούτων ἐλάττω. τῷ δὲ ὑστερωτάτῳ εἶναι τοῖς χρόνοις ὅπω μεμυθολόγηται, οὐδὲ εἰς τ' ἠρῳϊκὸν ἐπανῆκε τάξιν, ταῦτ' ἤδη λέξω. ἐκεῖνοι τ' ἐξ ἁπάσης τ' ἀσίας τόλον ἐλθόντα μόνοι δὶς ἠμύναντο. καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλατταν· καὶ δι' ἃ τῆσδε ἰδίων κινδύνων κοινῆς σωτηρίας πᾶσι τοῖς ἕλλησιν αἴτιοι κατέστησαν. καὶ προσήκει μὲν ὃ μέλλω λέξειν ὑπ' ἄλλων προότερον δεῖν τοῦ μηδενὸς τ' δικαίου καὶ καλῶς ἔχοντος ἐπαινεῖν τοὺς ἀνδρας ἐκείνους στερηθῆναι. τοσοῦτον δὲ ἀμείνους τῆσδε δοκῶ τὴν ξοίαν στρατιὰν πολλῶν νομίζειν· ἀν εἰκότως· ὅσων οἱ μὲν ἐξ ἁπάσης τ' ἑλλάδος ὄντες ἀρίστους δέκ' ἔτη τ' ἀσίας ἓν χωρίον πολιορκοῦντες μόλις εἷλον. οὗτοι δὲ τὸν ὁπ πάσης τ' ἠπείρου τόλον ἐλθόντα μόνοι, τἄλλα πάντα κατεστραμμένον, οὐ μόνον ἠμύναντο. ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν, ὑφ' ὧν τοῖς ἄλλοις ἠδικοῦντο, ἐπέθηκαν. ἔτι δίνων τὰς ἐν αὐτοῖς τοῖς ἕλλησι πλεονεξίας κωλύοντες, πάντας ὅσους σωφρονεῖν ἠνάγκασαν κινδύνους ὑπέμειναν. ὅπου τὸ δίκαιον εἶπ τεταγμένον, ἐνταῦθα προσνέμοντες ἑαυτοῖς, ἕως εἰς τὸν νῦν ζῶσαν ἡλικίαν ὁ χρόνος προήγαγε ἡμᾶς. μηδεὶς δ' ἡγείσθω με δι' ὃ ἐρῶ τα, ὅ, τι χρὴ προὶ τούτων εἰπεῖν ἑκάστου, ταῦτα τὰ προαχθέντα ἀπηρθμηκέναι. εἰ δὲ ἁπάντων ἀμηχανώτατος ἐγὼ ὅ, τι χρὴ λέγειν προεῖσθαι· ἢ ἐκείνων ἀρετὴ πολλὰ, καὶ καλὰ δίδωσιν εἰπεῖν καὶ προχειρα, ἀράδιον μὲν ὅτι διελθεῖν. ἀλλὰ προαιρεῖμαι, τ' ἀληθείας τῷ πολλὰ τοῖς προγόνοις μεγίστων μνηθεὶς, ὡς τάχιστα

A tur: hi verò germano patriæ partu ciues sint habendi. Ac, mea quidem sententia, illud etiã, q̃ fruges apud nos primos extiterunt, præterquàm quòd sũmum est in omnes beneficium, indubitabile signũ etiam est, terrã hanc genitricem esse maiorum nostrorũ. Sic enim natura cõparatũ est, vt quæcunque pariunt, eadé etiam victum & alimoniam è se genitis suppeditent: id quod hæc regio fecit. Quæ igitur ad natales attinent, ea hi viri talia à maioribus ab omni æuo acceperunt. Quæ verò sunt fortitudinis, cæterarúmque virtutũ ea quidé omnia referre supersedeo: veritus ne mihi æquo prolixior nascatur oratio. Sed quæ & scientibus vtilia recordatu, & ignaris pulcherrima auditu, & vt admiratione plena sunt, sic prolixitate molestiam non pariunt: ea summatim perstringere conabor. Nã téporis atque ætatis huius maiores, & patres, & ij quorũ appellátiones altius ascendũt, per quas in familiis agnoscũtur nemini vnquam vel Barbaro vel Græco iniuriã fecerunt. Sed præter cæteras, hac quoque laude florue-
B runt, vt iidem & viri præstãtes & omniũ iustissimi haberẽtur: propulsanda aũt vi, multa & præclara facinora ediderunt. Nã & Amazonũ exercitum huc progressum ita vicerunt, vt eum vltra Phasidẽ exterminarẽt: & Eumolpi multorũq; aliorũ exercit', nõ è sua modò, sed etiam cæterorum Græcorũ ditione profligarũt. Quos qui supra nos ad occidentẽ habitant, oẽs nec sustinere, nec prohibere potuerunt. Quin & liberorũ Herculis, eius qui cæteris salutem dabat, seruatores nominati sũt: cum illi in hanc terram supplices, Eurystheum fugitantes, venissent: & præter hęc omnia, multáque alia & præclara facinora, iura defunctorum violari nõ siuerunt: cũ septem illos, qui in expeditione Thebana ceciderãt, humari, Creon prohiberet. Ac eorum quæ à poetis decantata sunt, omissis plurimis, horum feci mentionem: quæ singula tam vberem, tã honestam dicendi materiã suppeditant, vt & astrictæ numeris orationis artifices, & cantionũ autores, & multi rerũ gestarũ scriptores, illorum factis ornandis, ingenia doctrinámque suam ostentarint. Quæ verò dignitate rerũ, nihilo illis deteriora, sed quia eorum memoria recentior est, nõdũ à Poetis occupata, nec in Heroicum illum ordinẽ relata sunt: ea iã dicã. Illi igitur copias ex vniuersa Asia collectas, soli bis terra marique profligarunt, priuatísque suis periculis cõmunẽ Græcis omnibus salutẽ attulerunt. Quod verò iã dicã, quanquam id prius & ab aliis est expositũ, tamen ne nũc quidẽ iusta & conueniẽti laude fraudari viros illos decet. Qui quanto præstitisse Troiæ oppugnatoribus iure putandi sint: ex eo apparet, q̃ illi è tota Græcia delecti optimates, decennũ, vnã Asiæ vrbem obsessam, vix cæperunt: hi verò ex vniuerso Persarum regis imperio huc profectũ exercitum, qui cætera omnia prostrauerat, soli nõ modò repulerunt: sed iniuriarum etiam cęteris factarum pœnas ab eo exegerũt. Grassationibus item Græcorum inter se mutuis obsistentes, omnia quę incidẽre pericula, subierunt: à qua parte ius & æquum staret, cũ illa se cõiungẽtes: donec ad hanc ętatẽ series téporis nos perduxit. Nemo aũt putet, me, quòd nõ haberé quæ de singulis horum dici possent, has res gestas enumerasse. Nã vt ad orationem inueniendã omnium minimè sim paratus: illorũ tamen virtus ipsa, illustria multa suppeditat: quę & in promptu sunt, & explicari facilè possunt. Sed mihi propositum est, nobilitatis rerúmque maximarum facta mentione, quàm celerrimè

Occupatione prolixiorem narrationem excusat, noúóq; exordio benevolentiam captat, difficultatem collatione exaggerãs.

C

coniungere orationem cum rebus horum gestis: vt quemadmodum illos eodem genere natura deuinxit: ita etiam communibus à me laudibus celebrétur. quod existimo, gratissimum etiam illis, ac potius vtrisque esse futurum: si inter se nō ipso tātùm ortu, sed laudibus etiam, virtute sua ex æquo fruātur. Necesse autem est, vt antequam horum virorū facinora commemoro, aliquid interponam orationi meæ, & ab eis, qui defunctis alieni, in funus prodierunt, beneuolētiam petam. Nam si mihi id muneris esset datum, vt sepulturam vel magnificentia sumptuum, vel aliquo spectaculo equestrium gymnicorúmve certaminū adornarem: quò studiosius & liberalius ea instruxissem, eo magis functus esse viderer officio. Sed cum hę mihi partes attributæ sint, vt hosce viros verbis ornem: nisi auditorum studia mihi suffragentur, vereor, ne quò maiorem adhibuero diligentiam, eo minus voti compos fiā. Nam & diuitiæ, & velocitas, & vires, & quæ sunt eius generis alia, vberes suis possessoribus fructus suppeditant: nec alienis adminiculis egēt, cum per se ipsa excellant in his, quibus adsunt: tametsi alius nemo velit. At lepos orationis, audientium etiam studia requirit. Quorū ope, quamuis ea mediocriter explicata fuerit: & gloriam conciliat, & gratiam adiungit. Sin iis destituitur: tametsi (quod) vitate excellat, fastidium tamen parit auditoribus. Cum autem hi multa gesserint, propter quæ iure laudētur: tamē vbi ad res ipsas peruētum est, dubito quid primùm dicam. Quia enim vno eodémque tempore omnia mihi sese ingerunt: fit vt statuere non possim quid cui sit præferēdum. Sed dabo tamen operam, qui vitæ illorum ordo fuit, eundem & oratio mea vt seruet. Nam hi statim in omnibus puerilis ætatis studiis, fuere illustres: exercendis iis, quæ quamque ætatem decerent: iisque placuerunt quibus par est, parentibus, amicis, propinquis. quarum rerum tanquam vestigia nunc agnoscens, cognatorum atque amicorum memoria, singulis horis eorum desiderio ardescit: multis subinde monimentis earum laudum, quibus illi præstitere, occurrentibus. Postquam verò ad virilem ætatem peruenerunt: non apud ciues tantum, sed etiam apud homines vniuersos ingenij sui præstantiam illustrarunt. Est enim, est vniuersæ virtutis, vt sapientia principium, sic fortitudo perfectio: & vt illa quæ agenda sint decernit, ita hæc ea tuetur: quarum vtrâque hi multū excelluerūt. Nam & si quod commune Græcis omnib. periculum ingruebat: hi primi præuiderunt, & sæpe omnes ad defēsionem exhortati sunt: id quod est animi prudentis signū: &, cum Græcorum partim ignorantia, partim ignauia: dum impendentia mala cauere sine periculo licuisset: vel non præuideret, vel dissimularet: tamen vt paruerunt, officióque fungi voluerunt, abiecta iniuriarum memoria, duces sese professi, præstitísque alacriter omnibus exhibitisq; & corporibus, & pecuniis, & sociis, belli discrimen adierunt: in quo nec vitæ suæ pepercerunt. Cum aūt præliū cōmittitur: necessariò euenit, vt alij succūbāt, alij vincāt. Dicere aūt nō dubitē, videri mihi eos, qui vtring; in acie occubuerint, tum cladis acceptæ expertes, tū pariter vtrosq; victores esse. Nam inter viuentes, eorū esse victoria ducitur, quib. à diis illa cōceditur. Quod aūt ad eā obtinēdā requirebatur à singulis: id, quisquis seruauit ordines præstitit. Qui si homo natus, fato cōcessit: perpessus ille quidē id est q̄ fortunę visum fuit: hostib. aūt animo nō succubuit. Quin etiā existimo, quò minus hostes regione nostrā inuaserint: præter aduersariorū socordiā, horū quoque virtute fuisse causam.

Propriè de functorum laudes à studiis & rebus gestis.

Exaggeratio fortitudinis eæsorum ab eué tis. & translatio culpæ in Thebanos.

A σωσάμενοι τὸν λόγον πρὸς τὰ τοῖς ὑπ' ἐκείνων πεπραγμένα· ἵν', ὥσπερ τὰς φύσεις ἦσαν συζυγεῖς· οὕτω καὶ τοῖς ἐπαίνοις ἐπ' αὐτοῖς κοινοῖς ποιήσωμαι· ὑπολαμβάνων ταῦτ' ἂν εἶναι κεχαρισμένα καὶ ἐκείνοις, καὶ μᾶλλον ἀμφοτέροις. εἰ τῆς ἀλλήλων ἀρετῆς μὴ μόνον τῇ φύσει μετάσχοιεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπαίνοις. ἀνάγκη δ' ἐν τῷ μεταξὺ διαλαβεῖν, καὶ πρὸ τῶν τὰ τοῖσδε πεπραγμένα τοῖς ἀνδράσι διηλθεῖν, καὶ τοὺς ἔξω τοῦ χώρου πρὸς τὸν τάφον ἢ κομιζομένους πρὸς εὔνοιαν προσκαλέσασθαι. καὶ γὰρ εἰ μισθοῦ τινος χρημάτων δαπάνην, ἢ τινα ἄλλην θεωρίαν ἱππικῶν, ἢ γυμνικῶν ἄθλων ἐπάξιον κοσμῆσαι τὸν τάφον. ὅσῳ περ αὐθαδεστέρων καὶ ἀφειδεστέρων τοῦτο παρεσκευασάμην· τοσούτῳ μᾶλλον αἱ προσήκουσαι ἔδοξα πεποιηκέναι. λέγω δ' ἐπαινέσαι τοῖσδε τοὺς ἀνδρας αἱρεθείς, ἐὰν μὴ τοὺς ἀκούοντας συμβουλομένους λάβω· φοβοῦμαι μὴ τῇ προθυμίᾳ τοὐναντίον οὐ δεῖ ποιήσω. ὁ μὲν γὰρ πλοῦτος καὶ τὸ τάχος, καὶ ἡ ἰσχύς, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ὄμοια, αὐτάρκειαν ἔχει τὰς ὑπήσεις τοῖς κεκτημένοις, καὶ κρατεῖσιν ἐν αὐτοῖς οἷς ἂν παρῇ, κἂν μηδεὶς τῶν ἄλλων βούληται. ἡ δὲ τῶν λόγων πειθὼ, τῆς τῶν ἀκουόντων δυνοίας προσδεῖται, καὶ μὴ B μὲν ταύτης κἂν μετρίως ῥηθῇ, δόξαν λύπης κἀχθηδόνα παρασκευάζει. αὖθις δ' ταύτης, κἂν ὑπερβάλῃ τῷ λέγειν καλῶς, προσέστηκε τοῖς ἀκούουσι. πολλὰ τοίνυν ἔχων εἰπεῖν, ὧν οἶδε προέξαντες, δικαίως ἐπαινεθήσονται, ἐπιδὴ πρὸς αὐτοῖς εἰμὶ τοῖς ἔργοις, ἀπορῶ τί πρῶτον εἴπω. προοίσομαι γάρ μοι πάντα εἰς ἕνα καιρὸν, δύσκριτον καθίστησί μοι τὴν αἵρεσιν αὐτῶν. ἐγὼ μὲν ἀλλὰ πειράσομαι τὴν αὐτὴν ποιήσασθαι τῆς λόγου τάξιν, ἥπερ ὑπῆρξε τοῦ βίου τούτοις. οἱ δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐν πᾶσι τοῖς παιδεύμασιν ἦσαν ἐπιφανεῖς, τὰ πρέποντα καθ' ἡλικίαν ἀσκοῦντες ἑκάστῳ, καὶ πᾶσιν ἀρέσκοντες, οἷς χρὴ, γονεῦσι, φίλοις, οἰκείοις. τοιαύτης ὥσπερ ἴχνη γνωρίζουσα νεὼ ἡ τῶν οἰκείων αὖ τοῖς ἐκφίλων μνήμη, πᾶσαν ὥραν ὀδὴ τούτοις φέρει τοῦ πόθου, πολλὰ ὑπομνήματα λαμβάνουσα ἐν οἷς σωζήσεται τούτοις ἀρίστοις ὄσιν. ἐπειδὴ δ' εἰς ἄνδρας ἀφίκοντο, οὐ μόνον τοῖς πολίταις γνώριμον τὴν αὐτῶν φύσιν, ἀλλὰ κ' πᾶσιν ἀνθρώποις κατέστησαν. ἔστι γὰρ ἔστιν ἁπάσης ἀρετῆς ἀρχὴ μὲν σώφρων, πέρας δ' ἀνδρεία. κ' τῇ μὲν δοκιμάζεται, τί πρακτέον ἐστὶ τῇ δ' σώζει). ἐν τούτοις ἀμφοτέροις οἷδε πολὺ διήνεγκαν. κ' γὰρ εἴ τις ἐφύετο κοινὸς πᾶσι κίνδυνος τοῖς ἕλλησιν· οὗτοι πρῶτοι προεῖδοντο, κ' πολλάκις εἰς σωτηρίαν ἅπαντας παρεκάλεσαν· ὅπερ γνώμης ἀπόδειξίς ἐστιν εὖ φρενήσης. κ' τὸ μὴ εἰδέναι τοῖς ἕλλησιν ἀγνοίας μεμιγμένης κακίᾳ, ὅτ' ἐνῆν ταῦτα κωλύειν ἀσφαλῶς, τὰ μὲν ὑποφθόνως, τὰ δ' εἰρωνευομένης· ὅμως οὐκ ὑπήκουσαν, κ' τὰ δίκαια ποιεῖν ἠθέλησαν, οὐκ ἐμνησικάκησαν· ἀλλὰ προσάντες, καὶ μηδὲν χόντες ἅπαντα προθύμως, κ' σώματα, & χρήματα, & συμμάχους, εἰς πεῖραν ἦλθον ἀγῶνος. εἰς ὃν οὐδὲ τὸ ψυχῆς ἐφείσαντο. ὅταν ἀνάγκης ᾖ συμβαίνει, ὅταν μάχη γίγνηται, τοῖς μὲν ἡττωμένοις, τοῖς δ' νικῶσιν. οὐκ ἂν οἶκτησαιμι δ' εἰπεῖν, ὅτι μοι δοκοῦσιν οἱ τελευτήσαντες ἑκατέρων ἐν τάξει, τὸ μὲν ἥττης οὐ μετέχειν, νικᾶν δ' ὁμοίως ἀμφότεροι. τὸ μὲν γὰρ κρατεῖν ἐν τοῖς ζῶσιν, ὡς ἂν ὁ δαίμων ἔδωκε, κεῖνται). ὅδε δ' εἰς τοῦτο ἕκαστον ἔδει παραχέσθαι, πᾶς ὁ μέλλων ἐν τάξει πεποίηκεν. εἰ δ' θνητὸς ὢν, οὐκ εἰμαρμένῳ ἔφερε τῇ τύχῃ πέπονθε τὸ συμβαῖνον, οὐχ τῷ ψυχῷ ἥττηται τῶν ἐναντίων. νομίζω τοίνυν κ' τὸ χώρας ἡμᾶς μὴ ὁπλίσασθαι τοῖς πολεμίοις, πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων ἀγαμοσύνη, τῷ τούτων ἀρετῷ αἰτίαν γεγενῆσθαι.

κατ'

κατ' αὖ ἆρα δὴ εἰπεῖν ἐληφότες οἱ τότε συμμίξαντες ἐκ-
εῖ, οὐκ ἐβούλοντο αὖθις εἰς ἀγῶνα καθίσασθαι τοῖς ἐκείνων
οἰκείοις* ὑπολαμβάοντες, ταῖς μὲν φύσεσι ταῖς ὁμοίαις
ἀπαντήσεσθαι. τύχῃ δ' οὐκ εὔπορον εἶναι τὴν ὁμοίαν λα-
βεῖν. δηλοῖ δ' οὐκ ἥκιστα ὅτι ταῦτα ἔτως ἔχει καὶ τὰ τῆς γε-
νομένης εἰρήνης. οὐ γὰρ ἔνεστ' εἰπεῖν ὅτ' ἀληθέστερον, οὔτε
καλλίω φράσαι τῶν τῆς τετελευτηκότων ἀγαθότητα
ἀρετῆς τὸν τῆς ἐναντίων κύκλον, φίλον ἡγεμόσι τοῖς ἐκείνων
οἰκείοις βέλεσι μᾶλλον, ἢ πάλιν αὖ τὸν τῆς ὅλων κίνδυ-
νον ἄρασι. οἶμαι δ' ἄν, εἴ τις αὐτοὺς τοὺς ξυνταξαμένους
ἐροίτησεν, πότερ' ἡγοῦνται αὐτῇ, ἀρεταῖς, ἢ τῇ ξυμβαλού-
σῃ ἐμπειρίᾳ καὶ τόλμῃ, καὶ ψυχῇ ἀδήνα οὐτ' αἰσχύντον
οὔτε τολμηρὸν οὔτως ἔχ), ἂν τις ἀντιποιήσαιτο τῆς πεπρα-
γμένων. ἀλλὰ μὴν ὑπὸ ὧν γε ὁ πάντων κύριος δαίμων, ὡς
ἠβούλετο, ἔνεμε τὸ τέλος, πάντας ἀφειδῶς κακίας ἀνάγκη
τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους γεγονέναι. ὥστε ὧν δ' ὁ τῆς ἐναντίων
ἡγεμὼν ὑπῆρξε τοῖς ὅτι τούτῳ ταχθεῖσι· καὶ τοὺς πολ-
λοὺς ἅτ' ἐκείνων, οὐθ' ἡμῖν αἰ πάσχειν ἂν τις εἰκότως. εἰ δ'
ἄρα ἔστι τις ἀνθρώπων, ὅτῳ ὥστε τούτων ἐγκαλέσαι πρό-
σεστι τοῖς ὅτι τούτῳ ταχθεῖσι δικαίοις, οὐχὶ τοῖς πολλοῖς
οὐθ' ἡμῖν, οὔτ' ἐκείνων ἐγκαλέσειεν ἄν τις εἰκότως· οἳ δύ-
ναμιν λαβόντες, ἔχουσαν θυμὸν ἀήττητον καὶ ἀσφάλει-
σον, καὶ φιλοτιμίαν ἐφάμιλλον, ἐδενὶ τούτων ὀρθῶς ἐχέ-
σαντο. ἔστι τὰ μὲν ἄλλ' ὅτι τούτων ὡς ἕκαστος ἔχει γνώμης,
ἔτως ὑπολαμβάνειν. ὃ δὴ ἅπασιν ὁμοίως ἀνθρώποις τοῖς
οὖσι γεγονέναι φανερὸν, ὅτι ἡ πάσης τῆς ἑλλάδος ἄρα ἐλευ-
θερία ἐν τῷ τῆδε τῆς ἀνδρῶν ψυχαῖς διεσώζετο. ἐπειδὴ
γὰρ ἡ πεπρωμένη τούτοις ἀνεῖλεν· οὐδεὶς ἀντέστη τῇ λοι-
πῶν. καὶ φθόνος μὲν ἀπεὶ τοῦ λόγου. δοκεῖ δέ μοι τίς ἂν εἰ-
πεῖν, ὡς ἡ τῶνδε τῆς ἀνδρῶν ἀρετὴ τὸ ἑλλάδος ὦν ψυχή,
ταλαίπωρος εἰπεῖν. ἅμα γὰρ τότε τούτων πνεύματα ἀπλα-
λάγη τῆς οἰκείων σωμάτων, καὶ τὸ τῆς ἑλλάδος ἀξίωμα ἀ-
νήρηται μεγάλην μὲν ἴσως ἐπιβολὴν δόξομεν λέγειν
ῥητέον δ' ὅμως. ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκ τοῦ καθεστηκότος κόσ-
μου τὸ φῶς ἐξέλοιτο, δυσχερὴς καὶ χαλεπὸς ἅπας ὁ λει-
πόμενος ἡμῖν βίος ἡγήσεται· οὕτω τῆσδε ἀνδρῶν ἀναιρε-
θέντων, ἐν σκότει καὶ πολλῇ δηλαδὴ ἅπας ὁ μετ' ἐκείνους
τῆς ἑλλήνων γέγονε. δηλοῖ πολλὰ δ' εἰκότως ὄντες τοιοῦ-
τοι, δηλοῖ τὴν πολιτείαν οὐχ ἥκιστα οἵαν ἦσαν ἀπουδαῖοι. αἳ μὲν
γὰρ δὴ τῆς ὀλίγων δυναστείας, δέος μὲν ἐνεργάζονται τοῖς
πολίταις, αἰσχύνῃ δ' οὐ παρίστασιν. ὑπὲρ γοῦν ὧν ἀ-
γὼν ἔλθῃ τοῦ πολέμου. πᾶς τις δυσχερῶς ἑαυτῷ σώζει. συ-
νειδὼς, ὅτι ἐὰν τοῖς κυρίοις ἡ δόξεις ἢ δι' ἄλλης ἐπινο-
σοῦ ὁμιλίας ἐξαρέσῃ, κἂν τὰ δεινότατα ἀχρημονήσῃ,
μικρὸν ὄνειδος τὸ λοιπὸν αὐτῷ καταστήσει· αἱ δ' δημοκρα
τίαι πολλά τε ἄλλα καλὰ καὶ δίκαια ἔχουσαν, ὧν τὸν
εὖ φρονοῦντα ἀτέχνως δεῖ καὶ τῇ παῤῥησίαν ἐκ τοῦ ἀλη-
θείας ἡρτημένην οὐκ ἔστιν ὅπως ἔψα ταλαίπωρος δηλοῦν.
ὥστε δὲ πάντας ἐξαρέσασθαι τοῖς αἰσχρόν τι ποιήσασι δυ-
νατὸν, οὔτε μόνος ὁ ταλαίπωρος ὄνειδος λέγων λυπεῖ. καὶ δὲ οἱ
μηδὲν ἂν εἰπόντες αὐτοὶ βλάσφημον, ἄλλου γε λέγον-
τος χαίρουσιν ἀκούοντες. ἅ φοβούμενοι πάντες, εἰκό-
τως τῇ τῆδε μετὰ ταῦτα ὀνειδῶν αἰσχύνῃ τόν τε παρόντα
ὄντα τῆς ἐναντίων κίνδυνον δεφόστως ὑπέμειναν, καὶ
θάνατον καλὸν εἵλοντο μᾶλλον, ἢ βίον αἰσχρόν. ἃ μὲν οὖν
κοινῇ πᾶσιν ὑπῆρχε. τοῖς δὲ τοῖς ἀνδράσιν εἰς τὸ κα-
λῶς ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, εἴρηται· ἡλικία, παιδεία, χρη-
στῶν ὅπλων ἐμφύτων σωτήρεια, τῆς ὅλης πολιτείας ὑπόθεσις. ἃ ἡ κατὰ φύλας* παρεκάλεσεν ἑκάστους δεφόστως

A Nam qui tum illic cõflixerant, viritim periculo singulorum facto, denuò Martis aleam cum illorũ cognatis experiri noluerunt: existimantes, fore vt ingeniis similibus occurrerent: sed non esse facile, similem denuò fortunam adipisci. Quod ita esse, vel maximè factæ etiam pacis conditiones ostendunt. Nec enim dici potest causa vlla vel verior, vel honestior, cur aduersariorum dominus, defunctorum necessariis amicus fieri, quàm denuò de summa rerũ dimicare maluerit, quàm virtutis eorum admiratio. Arbitror aũt, si quis eos ipsos qui in acie steterunt, roget, vtrum existiment se suapte virtute, an inspe-
rata & impotenti Fortuna rẽ bene gessisse suíque imperatoris peritia, & audacia, & animositate: neminem ita vel impudentem, vel confidentem fore, qui res gestas sibi vindicet. Quarum igitur rerũ Fortuna omnium domina euentũ suo arbitratu gubernauit: in iis cæterorum nulli prorsus, cum quidem homines fuerint, ignauiæ sunt accusandi. Quòd autem aduersariorũ imperator, eos qui contra ipsum in acie steterunt, superauit: id neq; hostiũ, neque nostræ multitudini est tribuendũ. Et vt maximè quisquam hominum sit, cui iurè id imputetur
B accusandi erunt ex Thebanis ij, qui contra illum steterẽ: non multitudo, vel nostra, vel illorum: qui nocti copias animis præditas inuictis, & ad nutum paratas, gloriæque cupiditate flagrantes: harũ commoditatum nulla rectè vti sunt. Ac de cæteris pro animi sui sententia, vt statuat quisque licet illud verò toti mortalium generi declarãtum est, totius Græciæ libertatem in horum virorum animis sitã fuisse. Certè his fato sublatis, cæterorum nemo restitit: ablata inuidia dicto. Ac si quis dicat horum virtutem Græciæ fuisse animam, is verum dicere mihi videbitur. Nã simul & horum spiritus corpora sua reliquerunt, & Græciæ sublata est autoritas. Etsi autem rẽ immodicè fortassis exaggerare videbimur, dicendum tamen est. Vt enim, si quis ex hoc mundo in quo degimus, lucẽ tollat, inamœna & molesta reliqua omnis vita sit futura: sic viris hisce interceptis, in tenebras, & magnam ignominiã omnia ve-
terũ Græcorũ decora cõciderunt. Cũ aũt hi multis de causis non immeritò essent tales, propter reipublicæ formam potissimùm viri virtute præstantes extiterunt. Nam imperia quæ paucorum autoritate reguntur, terrorẽ illa quidem incutiunt ciuibus: verecundiã aũt in eis expedire non possunt. Quoties
C igitur belli discrimen institit, quà quisq; potest, fuga elabitur: nõ ignarus, si dominos vel muneribus vel quibusuis aliis obsequiis delinierit: etsi se gesserit omnium flagitiosissimè, paruo id sibi dedecori futurum in posterum. At populi potestas, cùm alia multa habet, & pulchra & iusta, quæ homini cordato tuenda sunt: tum verò libertas in loquendo veritate nixa, ratione cohiberi nulla potest, quò minus vera crimina obiecter. Qui enim flagitiũ fecerunt, ij nec oẽs placare possunt: nec ab eo solum qui verũ probrum obiicit, cruciantur: sed & ipsi qui nollent maledicere, alium maledicentem libenter audiunt. Quæ omnes haud iniuria metuentes, secuturæ ignominiæ verecundia, & imminens ab aduersariis periculum fortiter sustinuerunt, & honestum obitum ignominiosæ vitæ prætulerunt. Ac quæ vos viros causæ communiter impulerint, vt præclarè vellent occumbere, dictum est: natales, educatio, bonorum studiorum consuetudo, &, quæ fundamenti instar est, totius reipublicæ forma & constitutio. Quæ verò tributim ad fortitudinem singulos hortata

Causa Virtutis ciuiũ, per digressionem, & collationẽ oligarchiæ & democratiæ.

Transitio ad causarũ quæ tributim quosque ad virtutem cohortatæ sunt,explicationem.

sint,ea iam dicam. Meminerant Erechtidæ omnes, eum,à quo cognominantur,Erechteum, pro patrij regni incolumitate suas filias, quas Hyacinthidas vocant,manifesto exitio perituras,obtulisse. Turpe igitur ducebant, cum is à diis immortalibus prognatus,ad liberandam patriam fecisset omnia: se committere,vt mortale corpus pluris facerent,quã gloriam immortalem. Aegidæ qui non ignorarent. Theseum Aegei filium,par æquúmque ius in ciuitate instituisse:non committendum putabãt,vt eius institutum proderent:& mori præoptabant potius, quã admittere,vt oppressa libertate sua apud Græcos opprobrio sibi esset viuendi cupiditas. Acceperant Pandionidæ, quàmacriter Progne & Philomela illa tam sibi à Tereo cõtumeliam vltæ essent. Vitam igitur sibi acerbam esse putabant, nisi pari cum illis iracundia,vt cognatos earum decebat, in eos qui Græciæ insultabant, exarsissent. Audierant Leontidæ, Leocoras etiam à Poëtis celebrari,quòd se victimam ciuibus pro patria obtulisset. Cum igitur earum mulierum tanta fuisset animi magnitudo:nefas esse putabant,se,qui viri essent,illis deteriores videri. Meminerant Acamãtidæ Homericorum versuum,quibus Poëta propter*matrem Phædram,Acamantem ad Troiam esse profectum affirmat. Is igitur nullum periculum detrectabat, vt tueretur matrem suam:hi verò cum non modò parentes, sed omnes etiam necessarij & amici essent defendendi,vllúmne detrectare discrimen potuissent? Non latebat Oenidas, Cadmonatam Semelem:huius verò eum esse filium,quem in hoc nomi nari funere dedecet: eóque prognatum Oeneum, qui princeps ipsorum vocaretur.& quia vtrique vrbi commune periculum ingruebat,pro vtraque ad extremum vsque spiritum depugnãdum existimabant. Sciebant Cecropidæ,principem suum partim Draconem partim hominem esse dici:non aliunde certè,nisi quòd prudentia homini, robore draconi cõferretur. Illis igitur rebus digna facinora sibi edenda esse existimabant. Meminerant Hippothoõtidæ nuptiarum Alopes, è quibus ortus esset Hippothoon, quem suum esse principem norant. Quarum ego rerum (vt decorum huius temporis obseruem)accuratã explicationé prætereo. Proinde digna his gerenda sibi esse putabant. Non latebat Aiacidas, Aiacem erepto præmio, sibi non esse viuendum putasse. Cum igitur alteri Fortuna principatum,gloriámque deferret:tum vlciscendis hostibus moriendũ sibi censebant,vt ne quid se indignum admitterent. Nõ excederat Antiochidis, Antiochum Herculis fuisse filium. Viuendum igitur sibi aut pro dignitate à maioribus acceptæ glorię,aut honesta morte occumbendum putauerunt. Horum igitur domestici superstites,talibus orbati viris,sũt miserabiles,à cõsuetudine & diuturna & suaui diuulsi. Est & patrię cõditio lacrymarũ & luctus plena. At illi iurè in beatis habẽdi sunt:primũ, qui exiguũ tẽpus,lõga & duratura in omne æuũ gloria cõmutarint:in qua ipsorũ & liberi celebres educabũtur:& parẽtes in senectute cõspicui alẽtur:gloria filiorũ se in luctu cõsolaturi. Deĩde nec morbis affecta corpora,& animos ęgritudinis expertes habẽt: qua qui viuũt,,pter aduersũ casũ,acceptãq; cladé, cõflictãtur:magnóq; cũ honore,& insigni gloria iusta eis psoluũtur. Nã qui & ab vniuersa patria sepeliũtur publicè:& nó modò à cognatis & ciuib⁹: sed etiã à tota(quę quidẽ ita nominãda sit)Gręcia desi-

Commiseratio & cõsolationes.

A εἴη, ταῦτ' ἤδη λέξω ἤδεσαν ἅπαντες ἐρεχθεῖδαι τ' ἐπώνυμον αὐτῶν ἐρεχθέα, ἕνεκα τ' σῶσαι τὴν χώραν, τὰς αὑτῶ παῖδας, ἃς ὑακινθίδας καλοῦσιν, εἰς ὡρῶπιον θάνατον δόντα ἀπάλωσαι. αἰσχρὸν ἐν ἡγοῦντο τ' μὴ ἀπ' ἀθανάτων πεφυκότα, πάντα ποιεῖν ἕνεκα τ' τὸν παῖδα ἐλθυθερῶσαι, αὐτοὶ δ' φαυλῶς θνητ' σῶμα ποιεῖσθαι πλείονος, ἢ δόξαν ἀθάνατον. οὐκ ἠγνόουν αἰγεῖδαι, θησέα τὸν αἰγέως, ὡφρτον ἰσηγορίαν καταστησάμενον τῇ πόλει. δεινὸν οὖν ἡγοῦντο τ' ἐκείνου ὡφθωῦαι ὡφαίρεσιν. καὶ τεθνᾶναι μᾶλλον ἠρῶντο, ἢ καταλυομένης αὐτ' ὥσπερ τοῖς ἄλλοις ζῆν φιλοψυχήσαντες. παρειλήφεσαν πανδιονίδαι ὡφνίλω τὴν φιλομήλαν, τὰς πανδίονος θυγατέρας ὡς ἐπιμωρήσαντο τηρέα δι' τὴν εἰς αὐτὰς ὕβριν. ἐβιωτὸν οὖν ἐνόμιζον αὐτοῖς, εἰ μὴ συγγυεῖς ὄντες, θυμὸν ἔχοντες ὅμοιον ἐκείναις φανήσονται, ἐφ' οἷς τὴν ἑλλάδα ἐώρων ὑβριζομένην. ἠκηκόεσαν λεοντίδαι μυθολογουμένας τὰς λεωκόρας, ὡς αὐτὰς ἔδοσαν σφάγιον τοῖς πολίταις ὑπὲρ τῆς χώρας. ὅτε δ' οὐ γυναῖκες ἐκείναι τοιαύτην ἔχον ἀνδρείαν· οὐ θεμιτὸν αὐτοῖς ὑπελάμβανον χείρους ἀνδράσιν οὖσιν ἐκείνων φανῆναι. ἐμεμνῆντο ἀκαμαντίδαι τῶν
B ἐπῶν ἐν οἷς ὅμηρος ἕνεκα τ' μητρὸς φησιν* αἶθρας ἀκάμαντα εἰς ἕοιαν στεῖλαι. ὁ μὴ οὖν παντὸς ἐπειρᾶτο κινδύνου, τ' σῶσαι τ' ἑαυτ' μητέρα ἕνεκα. οἱ δὲ τοὺς οἴκοι σύμπαντας γονέας ἕνεκα τ' σῶσαι, πῶς οὐκ ἤμελλον πάντα κίνδυνον ὑπομένειν. οὐκ ἐλάνθανεν οἰνείδας, * ὅτι κἀμὲ μὲν σεμέλη. τῆς δ' ἐγὼ ὄντα, ὃν οὐ πρέπον ἐστὶν ὀνομάζειν ὅπ' τ' δὲ τ' τάφε, τ' ξοινεὺς λέγονεν, ὃς ἀρχηγὸς αὐτῶ ἐκαλεῖτο. κοινοῦ δ' ὄντος ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι τ' παθήματος κινδύνου, ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἅπασαν ὡόντο δεῖν ἀγωνίαν ὑπὲρ πάντων ἤδεσαν κεκρῖσθαι τὸν ἑαυτῶ ἀρχηγόν, τὰ μὲν ὡς ἔστι δράκων, τὰ δ' ὡς ἔστιν ἀνθρωπος* λεγόμενον οὐκ ἄλλοθεν πόθεν, ἢ τῷ τῶ συνέσιν αὐτὰ ὡφρομοιοῦν ἀνθρώπῳ, τῶ ἀλκῶ δ' δράκοντι. ἄξια δὴ τούτων ὡφεῖτειν ὑπελάμβανον αὐτοῖς ὡφῆκεν. ἐμεμνῆντο ἱππολυτίδαι τῶ ἀλώπης γάμων. ἐξ ὧν ἱπποθόων ἔφη, καὶ τὸν ἀρχηγὸν ἤδεσαν, ὧν τὸ πρέπον φυλάττων ἐγὼ τῶδε τῶ καιρῶ, τὸ σαφὲς εἰπεῖν ὑπερβαίνω. ἄξια δὴ τούτων ὤοντο* ὡφῆκεν ποιοῦντες ὀφθῆναι. οὐκ ἐλάνθανεν
C αἰαντίδας ὅπ τῶ ἀριστείων στερηθεὶς αἴας ἀβίωτον ἑαυτῶ ἡγήσαιτο τὸν βίον. ὡὐκ οὖν ὁ δαίμων ἄλλῳ τινὶ εἰς ἐδίδου, τότε τοῖς ἐχθροῖς ἀμυνόμενοι τεθνᾶναι δεῖν ὤοντο, ὥστε μηδὲν ἀνάξιον αὐτῶ παθεῖν. οὐκ ἠμνημόνουν ἀντιοχίδαι ἡρακλέους ὄντα ἀντίοχον. δεῖν οὖν ἡγήσαντο, ἢ ζῆν ἀξίως τῶ ὑπαρχόντων ἢ τεθνᾶναι καλῶς. οἱ μὲν ζῶντες οἰκεῖοι τούτων, ἐλεεινοὶ τοιούτων ἀνδρῶν ἐστερημένοι, καὶ συνηθείας πολλῆς καὶ φιλανθρώπου διεζευγμένοι, καὶ τὰ τῆς παῖδος ὡφήματ' ἔρημα καὶ δακρύων καὶ πένθους πλήρη· οἱ δὲ δαίμονες τῶ δικαίῳ λογισμῶ, ὡφῆτον μὲν αὐτὴ μικροῦ χρόνου εἰς πολὺν καὶ τὸν ἅπαντα δύκλειαν ἀμήρον καταλείπουσιν, ἐν ᾗ καὶ παῖδες οἱ τούτων ὀνομαστοὶ ζαφήσονται, καὶ γονεῖς οἱ τούτων ὡβιβλέπτοι γηρατρεφήσονται, ὥδε ψυχὴ τῶ πένθει τῶ τούτων δύκλειαν ἔχοντες. ἔπειτα νόσων ἀπαθεῖς τὰ σώματα, καὶ λυπῶν ἀώδυνοι τὰς ψυχὰς ἆς ὅτι τοῖς συμβεβηκόσιν οἱ ζῶντες ἔχουσιν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ καὶ πολλῷ ζήλῳ τῶ νομιζομένων τυγχάνουσιν. οἷς γὰρ ἅπασα μὲν ἡ παῖς δαπάνει δημοσίᾳ κοινῶν δι' ἐπαίνων μόνοι τυγχάνουσι· σωθεῖσι δ' οὐ μόνον οἱ συγγυεῖς καὶ πολῖται, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ὅσῳ ἑλλὰς χρὴ ὡφσειπεῖν· συμπεπόνθηκε δὲ καὶ τῆς οἰκουμέ-

οἰκουμένης τὸ πλεῖσον μέρος· πῶς οὐ χρὴ τούτους δαίμονας νομίζεσθαι; οἷς παρέδροις εἰκότως ἄν τις φήσαι τοὺς ἐκεῖθεν θεοὺς εἶναι, τιμὴ αὐτοῖς τάξιν ἔχοντας τοῖς ἐνταῦθα ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐν μακάρων νήσοις. οὐ γὰρ ἰδόντες τινὲς οὐδὲ περὶ ἐκείνων ταῦτ' ἀπήγγελκεν, ἀλλ' οἷς οἱ ζῶντες ἀξίοις ὑπειλήφαμεν τὴν ἄνω τιμήν, τούτοις τῇ δόξῃ καταμανθάνομεν καὶ ἐκεῖ τὴν αὐτὴν ἡγούμεθ' αὐτοὺς τυγχάνειν. ἔστι μὲν οὖν ἴσως χαλεπὸν τὰς παρούσας συμφορὰς λόγῳ κουφίσαι· δεῖ δ' ὅμως πειρᾶσθαι, καὶ πρὸς τὰ παρηγορούντα ἕπεσθαι τῷ ψυχῷ. ὡς τοὺς τοιούτους ἄνδρας γεγονότας καὶ πεφυκότας αὐτοῖς ἐκ τοιούτων ἑτέρους, καλὸν ὅτι τὰ δεινὰ δυσχερέστερον τῶν ἄλλων φέρεσθαι ὁρᾶσθαι, καὶ πάσῃ τύχῃ χρωμένους, ὁμοίοις εἶναι. Ϲ γὰρ ἐκείνοις, ταῦτ' ἂν εἴη μάλιστ' ἐν κόσμῳ καὶ τιμῇ, καὶ πάσῃ τῇ πόλει, καὶ τοῖς ζῶσι ταῦτ' ἂν ἐνέγκοι πλεῖστα δόξαν. χαλεπὸν παῖδ' καὶ μητέρ' παίδων στερηθῆναι καὶ ἐρήμους εἶναι τὸν οἰκειότατον γεγραφότα· σεμνὸν δέ γε ἀγήρως τιμὰς Ϲ μνήμας ἀρετῆς δημοσίᾳ κτησαμένους θανεῖν, καὶ θυσιῶν καὶ ἀγώνων ἀξιωμένους ἀθανάτων. λυπηρὸν παισὶν ὀρφανοῖς γεγονέναι παῖδας. καλὸν δέ γε κληρονομεῖν παῖδας δόξης, Ϲ τὸ μὲν λυπηροῦ τούτου τὸν δαίμονα αἴτιον εὑρήσομεν ὄντα, ᾧ φυτὰς ἀνθρώπους εἶναι ἀνάγκη· τὸ δὲ τιμίου καὶ καλοῦ τῷ θελησάντων καλῶς διαθεῖναι προθυμήσεται. αἵρεσιν. ἐγὼ μὲν οὖν οὐχ ὅπως πολλὰ λέξω τοῦτ' ἐπεσκεμμένος, ἀλλ' ὅπως τἀληθῆ. ὑμεῖς δ' ὅπως δύνασθε μέμνησθε, καὶ τὰ πρόσηκόντα ὡς χρὴ, καὶ νόμιμα ποιήσαντες, ἅπαντα.

A à maxima terræ habitabilis parte lugentur. nónne hi beati ſunt iudicandi? quos aſſeſſores eſſe diis manibus iurè dixeris: eadémque eſſe conditione, qua veteres illos bonos & præſtantes viros in Inſulis fortunatis. Nam ne de illis quidem quiſquam, qui viderit, hæc renunciauit: ſed quos viuentes huius noſtri ſuperni orbis dignamur honoribus, eos illic etiam quodam animi præſagio conſimiles honores adipiſci arbitramur. Ac iſtam oratione leuare mœſtitiam, eſt id quidem fortaſſe difficile: faciundum tamen periculum eſt, & animus ad iucundiora traducendus. Tales enim viros qui genuerunt, & è talibus aliis ipſi orti ſunt: eos præclarum eſt aduerſas res pulchrius cæteris poſſe ferre: & in vtraq; fortuna vultu eodem conſpici. Quæ cum illis maximo & honori fuerint & ornamento: tũ toti ciuitati, & viuentibus, maximam attulerunt celebritatem. Graue eſt matri & patri orbari liberis: & cõiũctiſſimis ſuæ ſenectutis priuari altoribus: ſed præclarum eſt, honores præcipuos & monimentũ virtutis eoſdem publicè adeptos conſpicere: ſacríſque & certaminibus dignatos immortalibus. Moleſtum eſt liberis amiſiſſe patres: ſed præclarum eſt, paternę cõſequi gloriæ hæreditatem. Ac triſtitiæ quidem huius fortunam eſſe cauſam reperiemus: cui homines natos cedere ac parêre neceſſe eſt: at honoris & decoris, eorum, qui honeſtè oppetere voluerunt, inſtitutũ. Mihi quidẽ nõ multa, ſed vera dicere propoſitũ fuit. Vos aũt finito luctu vt fas iúſq; eſt, abitote.

B

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΡΩΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.

ORATIO XXIII (QVAM LIBANIVS Demoſthenis eſſe negat, vt multo languidiorem quàm illius vehementia ferat) Amatoria, Hieronymo Vuolfio interprete.

Argumentum orationis, & commendatio Epicratis.

ΑΛΛ' ἐπειδήπερ ἀκούειν βούλει τοῦ λόγου, δείξω σοι καὶ ἀναγνώσομαι. δεῖ δέ σε τιμὴ προαίρεσιν αὐτοῦ πρῶτον εἰδέναι. βούλεται μὲν γὰρ ὁ τὸν λόγον ποιῶν ἐπαινεῖν Ἐπικράτη, ὃν ᾤετο πολλῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν ὄντων νέων ἐν τῇ πόλει, χαριέστατον εἶναι, καὶ πλεῖον τῇ σωτείσει προέχειν, ἢ τῷ κάλλει τῷ ἡλικιωτῶν. ὁρῶν δ' ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰ πλεῖστα τῶν ἐρωτικῶν συντάγματα αἰσχύλα μᾶλλον, ἢ τιμῇ προσάπτοντα τούτοις πρὸ ὧν ὅτι γεγραμμένα· τοῦτο ὅπως μὴ πείσεται, πεφύλακται· καὶ ὅπερ καὶ πεπαίδευται φησι τῇ γνώμῃ, τοῦτο καὶ γέγραφεν, ὡς δίκαιος ἐραστὴς οὔτ' ἂν ποιήσειεν οὐδὲν αἰσχρὸν, οὔτ' ἀξιώσειεν. ὃ μὲν οὖν ὥσπερει μάλιστ' ἂν ἐρωτικὸν λάβοις τοῦ λόγου, πρὸς τοῦτ' ἔστιν ὅδ' ἄλλος λόγος, τὰ μὲν αὐτὸν ἐπαινῶν τὸν νεανίσκον, τὰ δὲ αὐτῷ συμβουλεύων πρὸς παιδείας τε καὶ προαιρέσεως τὸ βίου. πάντα δὲ ταῦτα γεγράφθαι τὸν ζῆλον, ὅς τις ἂν εἰς βιβλίον καταθοιτο. ταῖς μὲν γὰρ * λεκτικοῖς τοῦ λόγων ἁπλῶς καὶ ὁμοίως οἷς ἂν ἐν τῷ παραχθῇ μάτις εἰπεῖ, πρέπει γεγράφθαι· τοῖς δ' εἰς τὸν πλείω χρόνον * τεθησομένοις ποιητικῶς καὶ περιττῶς ἁρμόττει συγκεῖσθαι· τοῖς μὲν γὰρ πιθανοῖς· τοῖς δ' ἐπιδεικτικοῖς εἶναι προσήκει. ἵν' οὖν μὴ πάντα τὸν λόγον σοι λέγω, μηδὲ ἅπερ γιγνώσκω περὶ τούτων, αὐτὸς διέξιθι· πρόσεχε δὴ τοῦ λόγου, ἤδη ἀκουσόμενος· ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἥκει, ὃν ἠβουλήθη ἀκούειν, Ἐπικράτης. ὁρῶν οἷοις τοῖς ἐρωμένων καὶ κάλλει μετεχόντων, οὐδετέρᾳ δὴ τῇ δυτυχῶν τούτων ὀρθῶς χρωμένους, ἀλλ' ὅτι μὲν τῇ τῆς ὄψεως δυσωπείᾳ σεμνυνομένους, τιμὴ δὲ πρὸς τοὺς ἐρασὰς ὁμιλίαν δυσχεραίνοντας, καὶ τοσοῦτον διημαρτηκότας τοῦ τὰ βέλτιστα κρίνειν, ὥστε δή τοὺς λυμαινομένους

C

Ge, age, quoniam audire vis, oſtendam tibi orationem, & legam: ſed conſilium tibi eſt in primis intelligendum, eius qui hanc orationem compoſuit. Is Epicratem, quem inter multos, & formoſos, & bonæ indolis adoleſcentes noſtræ vrbis, eſſe ſuauiſſimum, & æqualibus ingenio magis quam forma antecellere putabat, laudare inſtituit. Cum autem videret, amatoria ſcripta pleraque, iis quos celebrarent, vt ingenuè dicam, ignominioſa potius eſſe quàm honorifica: id ne ſibi vſu veniret, cauit: & quod ſe animo ſuo perſuaſum habere aſſerit, idem etiam ſcripſit: amatorem ingenuum neque facturum turpe quicquam, neque petiturum. Quod igitur in oratione maximè amatorium deprehendas, id in hoc genere verſatur. Reliqua, partim ad ipſius adoleſcentis cõmendationem pertinent: partim de liberalibus diſciplinis, vitæque genere conſtituendo præcipiunt. Hæc autem omnia ſic ſcripta ſunt quemadmodum in monimenta literarum referri ſolent. Nam vt orationes quæ pronunciantur, ſimplici & ex temporali ſermonis genere texi debent: ita quas ad poſterorum peruenire memoriam velis, poëmatis inſtar elaboratas, & exquiſitum in modum perpolitas eſſe decet. Illas enim probabiles, has magnificas eſſe oportet. Ne verò extra cauſam tibi fabulas narrem, néve quid de ea ſentiam, ipſe commemorem: ſic auſculta, vt ipſam orationem iam auditurus, quando ipſe adeſt, quem auditorem eſſe volui, Epicrates Cum viderem nonnullos eorum qui amantur, & forma, ſunt ornati, neutra felicitatum harum rectè vti: ſed, vt oris decorẽ laudi ſibi ducere, ſic amatorũ familiaritatẽ auerſari: atq. in iudicãdo adeò nõ intelligere optima quæ ſint: vt propter eos qui hac re

Inſinuatio Flagitioſũ amorem ab honeſto eſſe diſtinguendum

flagitiosè abutuntur:illis etiam sint iniqui, qui modestam, castámque consuetudinem eorum expetunt:eos ego non sibimetipsis tantùm malè consulere:sed aliorum etiam familiaritates deprauare: illorumque amentiam prudentibus non esse imitandam existimaui:præsertim, si considerent, cum res ipsæ nec honestæ, nec flagitiosæ per sese sint, sed pro ratione vtentium plurimùm varient:temeritatis esse, vno eodémque de vtrisque modo statuere. Deinde,omnium esse absurdissimum iudico:eos admirari,qui plurimos, & cõstantissimos amicos habeant:amatores autem improbare:quibus solis,nec iis tamen omnibus, sed bonis & modestis duntaxat,amasiorum animi sic conciliari solent, ac dedi, vt eorum esse proprij videantur. Iam illos qui nullius talis amicitiæ felicem euentum viderunt: aut semetipsos tam incontinentes esse sciunt,vt modestam cum familiaribus habere consuetudinem nequeant:ita sentire:fortasse nihil miri est. Qui autẽ eodem,quo tu,animo,& conditione sunt: qui nec prorsus ignorant,quantæ necessitudines per amorem absque infamia sint auctæ: & superioris vitæ suæ tempus cum verecundia transegerunt: in eos ne suspicio quidem cadit vllius turpitudinis. Quò magis etiam ad hanc scribendam orationem sum incitatus:quòd duas res pulcherrimas consequi me posse animaduertebam. Nam tum bonis tuis commemorandis,simul & te felicem,& me,qui te talẽ diligam, non vecordem esse, ostensurum confido: tum suadendis iis quæ in primis necessaria sunt, & beneuolentiæ meæ specimen & mutuæ amicitiæ occasionem allaturum. Tametsi autem me non præterit,quàm difficile sit,& indolem tuã pro dignitate celebrare:& multò etiam esse periculosius,dare cõsilium:cum monitori euentus consilij præstandus sit:decete tamen existimo,vt & hi qui iurè laudantur,veritatis excellentia laudantium facundiam superẽt:& in dando consilio spero me non aberraturum. Scio enim stultos, & intemperantia prorsus deprauatos,nulla etiam sapientissima, rectissimáque cõsilia probè exequi:per eos verò, qui vitam suam prudenter & innocenter instituerunt, nec vel mediocriter cogitata frustrari solere. Hac igitur spe fretus,ad orationẽ aggredior. Arbitror autem omnes mihi esse assensuros,hanc ætatẽ decêre maximè, & pulchritudinẽ aspectus,& modestiã animi,& fortitudinẽ vtriusque,& perpetuam orationis suauitatẽ. E quibus ea quę naturæ sunt,ita tibi præclara, Fortuna largita est,vt oës te suspiciãt,& admirẽtur: reliqua ipse tuapte cura eò perduxisti, vt nemo sanus te reprehẽdat. Oportet aũt eũ,qui maximas laudes mereatur,& diis charum videri:& hominibus,partim propter semetipsum,partim propter fortunam admirationi esse. Ac in vniuersum de plurimis tuis ad virtutẽ adiumẽtis,plura deinceps narrari conueniet. Quas verò singulatim laudes referre possum: eas vere vt exponam,operam dabo. Primùm autẽ eam laudare incipiã,quàm vidẽtibus omnibus primùm cognoscere licet,tuam pulchritudinem: eiúsque colorem,è quo & membra & totũ corpus elucet:cui quam conuenientẽ similitudinẽ adhibeam, cum considero, inuenio nullam: sed in mentem mihi venit, rogandos esse lectores huius orationis, vt ipsi te spectent & contemplentur: vt venia mihi detur, nihil tibi simile adferenti. Cum qua enim id mortalium rerum comparetur,quod immortale aspicientibus desiderium parit? quod

Pulchritudo. Modestia. Fortitudo. Eloquẽtia.

Forma omnis criminis expers.

πῶν,οὐχ ὁρῶ. ἀλλὰ παρίσταταί μοι δεῖσθαι τῆς ἀναγνόντων τόνδε τὸν λόγον, σὲ θεωρῆσαι καὶ ἰδεῖν, ἵνα συγγνώμης τύχω μηδὲν ὅμοιον ἔχων εἰπεῖν αὐτῇ. τῇ γὰρ εἰκάσειέ τις θνητῇ, ὃ ἀθάνατον τοῖς ἰδοῦσιν ἐρᾷζεται πόθου; καὶ ὁρῶμεν

A τῷ πράγματι καὶ πρὸς τοὺς μὴ σωφρόνως πλησιάζειν ἀξιοῦντας δυσκόλως * ἔχ) διακειμένους ἡγησάμην τοὺς μὴ τοιούτοις οὐ μόνον αὐτοῖς ἀλυσιτελῶς ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις μοχθηρὰς συνηθείας ἐργάζεσθαι. τοῖς δὲ καλῶς φρονοῦσιν οὐκ ἐπακολουθητέον ἔχ) τῇ τούτων ἀποvοίᾳ. μάλιστα μὲν οἰ θυμούμενοι, ὅτι τῆς πράγματος, οὔτε καλῶν, οὔτ' αἰσχρῶν ἀποπίμπλαται ὄντων, ἀλλὰ πολλοῖς τοὺς χρωμένους τὸ πλεῖστον διαλλαττόντων, ἄλογον μιᾷ γνώμῃ πρὸς ἀμφοτέρους χρῆσθαι· ἔπειτ' ὅτι πάντων ἀποπώτατόν ἐστι ζηλοῦν μὲν τοὺς πλείστους φίλους ἔχοντας, ἀποδοκιμάζειν δὲ τοὺς ἐχομένους· οἷς μόνον * ἴδιον ἔθος οὐχ ἅπασιν, ἀλλὰ τοῖς καλοῖς καὶ σώφροσιν οἰκειοῦσθαι πέφυκεν. ἔτι δὲ τοῖς μὲν μηδεμίαν πω τοιαύτην φιλίαν ἑωρακόσι καλῶς ἀποβᾶσαν, ἢ σφόδρα κατιγνωκόσιν αὐτῇ, ὡς οὐκ ἂν διαφθεῖραν σωφρόνως τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὁμιλεῖν· ἴσως οὐκ ἄλογον ταύτην ἔχειν τὴν δόξαν. τοῖς δ' ὥσπερ ἐν διακειμένοις, καὶ μήτε παντάπασιν αἰτίοις οὖσιν, ὅσαι δὴ χρεῖαι δι' ἕκαστος χωρὶς αἰσχρῶν ηὐξήθησαν, καὶ μὴ τῆς ἀκριβεστάτης δυλαβείας τὸν ἄλλον χρόνον βεβιωκόσιν, οὐδὲ ὑποψίαν ἔχειν εὔλογον, ὡς ἄν τι φαύλειαν αἰσχρόν. διὸ δὴ καὶ μᾶλλον ἐπήρθην τε τὸ χρέαψ τὸν λόγον· ἡδέως μοι δυοῖν καλλίστοιν ἐ διαμαρτήσεσθαι. τὰ μὲν γὰρ ὑπάρχοντά σοι ἀγαθὰ διελθόντων ἅμα σέ τε ζηλωτὸν, καὶ ἐμαυτὸν οὐκ αἰσθητὸν δείξειν ἐλπίζω, εἰ σε τοιοῦτον ὄντα ἀγαπῶ. συμβουλεύσας δ' ἃ μάλιστα κατεπείγει, νομίζω τῆς μὲν δυνοίας τῆς ἐμῆς δεῖγμα, τῆς δὲ κοινῆς φιλίας ἀφορμὴν ἀμφοτέροις ἐσεσθαι. καί τοι μ' οὐ λέληθεν, ὅτι χαλεπὸν μὲν ὄντι καὶ τὴν σὴν φύσιν ἀξίως τῶν ὑπαρχόντων διελθεῖν· ἔτι δὲ πικρὸν δυνότερον τὸν συμβουλεύειν, μέλλοντα αὐτὸν ἴσως ἀθλίων τῷ πειθέντι κατασῆσαι· ἀλλὰ νομίζω τοῖς μὲν δικαίως ἐγκωμίων τυγχάνουσι φθονηρὸν εἶναι τῆς τῶν ἐπαινουμένων δυνάμεως φέρεσθαι τῇ τῆς ἀληθείας ἐκβολῇ· τῆς δὲ συμβουλῆς οὐ διαμαρτήσεσθαι· σωτικὸν ὅτι διὰ μὲν ἀνοήτων καὶ παντελῶς ὑπ' ἀκρασίας διεφθαρμένων, οὐδὲ τῶν καθ' ὑπερβολὴν ὀρθῶς βουλευθέντων, οὐδὲν ἂν καλῶς ἐξενεχθείη· διὰ δὲ τῶν σωφρόνως καὶ καθαρῶς ζώντων αἱρουμένων, οὐδὲ τὰ μέτριος ἐσπεμμένα διαμαρτάνεσθαι πέφυκε. τὰς μὲν οὖν ἐλπίδας ἔχων τοιαύτας, ἐγχειρῶ τῷ λόγῳ. ἡγοῦμαι δ' πάντας ἂν εὐμοιρήσαι μοι, τοῖς πλησίοις μάλιστα πρέπειν, κάλλος μὲν ὅτι τῆς ὄψεως, σωφροσύνῃ δ' ὅτι τῆς ψυχῆς, ἀνδρείαν δ' ἐπ' ἀμφοτέροιν τούτοιν, χάριν δὲ ὅτι τῷ λόγων διατελεῖν ἔχοντας. ὧν τὰ μὲν τῆς φύσεως οὕτω καλῶς ἡ τύχη σοὶ συνδιέδωκεν, ὥστε περίβλεπτον καὶ θαυμαζόμενον διατελεῖν. τὰ δ' αὐτὸς πρὸς τ' ὀπιμέλειαν εἰς τέλος προσαγαγὼν ἥκεις, ὥστε μηδὲν ἂν σοι τῶν εὖ φρονούντων ὀπιμῆσαι, καί τοι χρὴ τὸν μεγίστων ἐπαίνων ἄξιον νῦν μὲν τῷ θεῶν ἠγαπημένον φαίνεσθαι, πρὸς δὲ τοῖς ἀνθρώποις τὰ μὲν δι' αὐτόν, τὰ δὲ διὰ τὸν τύχην θαυμάζεσθαι. καθόλου μὲν οἶνον τῶν ὑπαρχόντων σοι πρὸς ἀρετὴν ἴσως ὕστερον ἁρμόττει τὰ πλείω διελθεῖν. ἃ δ' ἑκάστου τούτων ἐγκώμια εἰπεῖν ἔχω, ταῦτα δηλώσω πειράσομαι μετ' ἀληθείας. ἀρξομαι δ' πρῶτον ἐπαινεῖν ὅπερ πρῶτον ἰδοῦσιν ἅπασιν ὅτι γνῶναι σου τὸ κάλλος, καὶ τούτου τὸ χρῶμα δι' οὗ κὰ τὰ μέλη καὶ ὅλον τὸ σῶμα φαίνεται. ᾧ τίν' ἂν ἁρμόττουσαν εἰκόνα ἐγὼ λάβω;

B

C

ὀφθῆναι ἐκ δυσπλησίας; καὶ μεταξὺ μνημονεύειν. καὶ τὴν τῆς θεῶν ἀξίαν ἐπ' ἀνθρώπου φύσεως ἔχει; πρὸς μὲν τὸ εὐπρέπειαν αἰσθησιν, πρὸς δὲ τὰς αἰτίας ἀνυπονόητον; ἀλλὰ μὲν ἀδὲ ταῦτ' ἔξεστιν αἰτιάσασθαι πρὸς τὴν σὴν ὄψιν, ἃ πολλοῖς ἄλλοις ἤδη συνέπεσε τῆς κάλλους μεταβολῆς. ἢ γὰρ ἀρρυθμίαν τὸ σώματος ἅπασαν συνετάραξεν τὴν ὑπάρχουσαν εὐπρέπειαν, ἢ δι' ἀτυχημά τι καὶ τὰ καλῶς πεφυκότα συνδιέβαλεν αὐτῷ. ὧν οὐδενὶ τῶν σῶν ὄψεν εὐσημείᾳ αἰεὶ ἕνοχον γενέσθαι μέλλει. ὅτου γὰρ σφόδρα ἐφυλάξατο πάσας τὰς τοιαύτας κηλῖδας, ὅς τις ποτ' ἦν θεῶν ὁ τῆς ὄψεως προνοηθείς, ὥστε μηδὲν μέμψεως ἄξιον, τὰ δὲ πλεῖστα προβλεπτά σου καταστῆσαι. καὶ μὲν δὴ τῆς ὁρωμένων ἐπιφανεστάτου μέν ὄντος τοῦ προσώπου, τούτου δὲ αὐτῷ τῆς ὀμμάτων ἔτι μᾶλλον ἐν τούτοις ἐπιδείξατο τὴν εὔνοιαν, ἵν' εἶχεν εἰς σὲ τὸ δαιμόνιον. οὐ γὰρ μόνον πρὸς τὸ τὰ κατεπείγοντ' ὁρᾶν αὐτάρκη παρέσχηται· ἀλλ' ἐνίων ἤδη ἐκ τῆς θεατομένων γιγνωσκομένης τὰ ἀρετῆς, σοῦ δέ τῆς τὰ ὄψεως σημείων τὰ κάλλιστα τῆς ἠθῶν ἐνεφάνισε· πρᾶον μὲν καὶ φιλάνθρωπον τοῖς ὁρῶσι· μεγαλοπρεπῆ δὲ καὶ σεμνὸν τοῖς ὁμιλοῦσιν· ἀνδρεῖον δὲ καὶ σώφρονα πᾶσιν ὅτι δείξας· ὃ καὶ μάλιστ' αὖ τις θαυμάσειε. τῆς γὰρ ἄλλων ὅτι μὲν τὰ πρᾴοτητος ταπεινῶν, ὅτι δὲ τὰ σεμνότητος αὐθαδῶν ὑπολαμβανομένων· καὶ δέ μὲν τὰ ἀνδρείαν θρασυτέρων, δέ δὲ τὰ ἡσυχίαν ἀβελτέρων εἶναι δοκούντων· τοιαύτας ὑπεναντιώσεις πρὸς ἄλληλα λαβοῦσα ἡ τύχη, πρὸς τὸ δέον ἅπαντ' ὁμολογούμενα ἀπέδωκεν· ὥσπερ εὐχὴ ὅτι τελοῦσα, ἢ ὡς δείγμα τοῖς ἄλλοις ὅτι δείξαι βουληθεῖσα· ἀλλ' οὐθενὶ τῶν, ὡς εἴθισται, φύσιν συνίστατε. εἰ μὲν οὖν οἷόν τ' ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ τὸ κάλλους τοῦ σου, ἢ τοῦτο μόνον τῆς σῶν ἀξιέπαινον ἂν ἦν ὑπολιπεῖν ὡς ὀφείλομεν δεῖν ἐπαινοῦντες τῆς πρεσόντων τοιούτων ἢ δέδοικα μὴ πρὸς τὰ λοιπὰ ἀπειρηκόσι χρησώμεθα τοῖς ἀκροαταῖς, εἰ δεῖ τοῦτο μάτην τραχύνωμεθα. πῶς γὰρ ἄν τις ὑποβάλοι τῷ λόγῳ τὴν ὄψιν, ἧς μηδ' ἡ τέχνη πεπίστηται τῆς ἔργων τοῖς ἀρίστοις δημιουργοῖς, δύναται ὑφαρτεῖναι· καὶ θαυμαστὸν οὐδέν· τὰ μὲν γὰρ ἀκίνητον ἔχει θεωρείαν. ὡς ἄδηλον εἴ τι ποτ' ἂν ψυχῆς μεταχόντα φανείη. σοῦ γὰρ τὸ τῆς γνώμης ἦθος ἐν πᾶσιν οἷς ποιεῖς, μεγάλου δὲ πρεπείαν ἐπαυξάνει τῷ σώματι. δεῖ μὲν οὖν τοῦ κάλλους πολλὰ δεῖν παλιπὸν τοσαῦτα ἐπαινέσαι ἔχω. δεῖ γὰρ τῆς σωφροσύνης κάλλιστον μὲν τοῦτο ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν, ὅτι τῆς ἡλικίας τῆς τοσαύτης δύσκολος ἐχούσης, σοὶ μᾶλλον ἐπαινεῖσθαι συμβέβηκεν. οὐ γὰρ μόνον οὐδὲν ἐξαμαρτάνεις· ἀλλὰ καὶ φρονιμώτερον ἢ κατὰ τὴν ὥραν ζῆν προήρησαι· καὶ τούτων μέγιστον τεκμήριον, ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὁμιλία. πολλῶν γὰρ ἐντυγχανόντων σοι, καὶ παντοδαπὰς φύσεις ἐχόντων, ἔτι δὲ προσαγομένων ἁπάντων ὅτι τὰς ἑαυτῆς σωφροσύνης· οὕτω καλῶς προέσης τῆς τοιούτων, ὥστε πάντας τὴν πρὸς σεφιλίαν ἠγαπηκότας ἔχειν. ὃ σημεῖον τῆς εὐδόξως καὶ φιλανθρώπως ζῆν προαιρουμένων ἐστί. καί τοι τινὲς δυσχέραινον ἤδη τῆς τε συμβουλευόντων, ὡς οὐ χρὴ τὰς τῆς τυχόντων ὁμιλίας προσδέχεσθαι, καὶ τῆς πειθέντων τούτοις· ἡ γὰρ πρὸς χάριν ὁμιλοῦντα φαύλοις αἰαγκαῖον εἶναι βάλλεσθαι καὶ τοῖς πολλοῖς· ἢ διαλαβούμενον τὰς τοιαύτας ὑποπλήξεις, ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐντυγχανόντων δυσχεραίνεσθαι συμπίπτειν. ἐγὼ δὲ δέ τοῦτο καὶ μᾶλλον οἶμαί σε δεῖν ἐγκωμιάζειν, ὅτι τῆς ἄλλων ἔν τι τῆς ἀδυνάτων εἰρημένων εἶναι, τὸ τοῖς ἄλλων ξόποις ἀρέσκειν, σὺ τοσοῦτο τούτων διαφέρηκας, ὥστε τῆς χαλεπῶν καὶ δυσκόλων ἅπαντ' ἀφειρῆσθαι. ἢ μὲν

A aspectu sui non satiat? quod cum remotum est, animis obuersatur? quod diuinam obtinet in corpore humano dignitatem? vt floridum elegantia venustatis, ita omnis suspicionis expers? Iam nec illa in facie tua culpari queunt, quæ multis pulchritudine prædi tis acciderunt, vt vel ob corporis inconcinnitatem, vniuersa eorum elegantia turbaretur: vel propter calamitatem aliquam, etiã reliqua per se præclara, minus placerent: quarum reprehẽsionũ omnium tuam faciem expertem esse reperiemus. Tanta enim cura, quisquis ille deorum fuit, qui formam tibi largitus est, omnes huiusmodi labes cauit, vt nihil vituperatione dignum, suspicienda in te plurima effecerit. Nam cum in his quæ aspectu sentiuntur, maximè facies emineat, atque in hac ipsa oculi: magis etiam in his suam erga te beneuolentiam numen ostendit. Nõ .n. eos, ad necessarios duntaxat vsus, idoneos præbuit: sed cum quorũdã virtus vix ex actionibus appareat, mores tuos probatissimos per visus indicia declarauit: qui sis & mitis atq; humanus aspectu, & magnific', & grauis in vitæ consuetudine: & fortis ac moderatus aduersus omnes: id quod in primis admirére. Nã cum Virtus syn-
B aliorum comitas in humilitatis, grauitas in fastus cera.
opinionem incurrat: cúmque iidẽ vt propter fortitudinem temerarij, sic ptopter mãsuetudinẽ inertes videantur: tot res inter se contrarias nacta fortuna, ita vti par est, omnia consentientia secum effecit: quasi votum absolueret, aut exemplũ aliis ostẽdere vellet: non quasi mortalem pro more suo naturam constitueret. Quod si tuam pulchritudinem assequi dicendo liceret, aut vnum hoc in te laudandum esset: nihil in hoc tui celebrãdi proposito è tuis dictis prætereũdũ videretur. Nũc vereor, ne audi tores defatigemus, vt minus alacriter accipiant reliqua, si de hoc frustra nugemur. Quis enim speciẽ tuam oratione exprimat, quam nec pictæ aut fictæ imagines, præstantissimorum artificum industria elaboratæ, superare queant? Neque id mirandum. Nam illæ immobiles spectantur: vt obscurum sit, cuiusmodi, si viuerent, apparerẽt. Sed animi tui mãsuetudo, & dexteritas in omnibus tuis factis, venustatẽ corporis mirum in modum auget. Ac tuæ formæ laudes (quanquam præterij multas) has habeo.
De temperantia verò, pulcherrima laus illa occur- Temperan-
C rit: quòd, cum ista ætas calumniis exposita sit, tibi tia & suauitas.
vsu venit vt potius laudarere. Non modò enim nihil delinquis: sed sapientius etiã, quàm pro flore ætatis, vitam instituisti. Cuius rei maximum testimonium est, tua cum hominibus cõsuetudo. Cum enim te multi conueniant, idémq; diuersissimis præditi ingeniis: téque omnes ad suam familiaritatem inuitent: ita præclarè te aduersus illos omnes gessisti: vt amicitia tua delectentur: quod est vitæ indicium laudabiliter humanitérque institutæ. Quanquam autem iam nonnulli probati sunt, tum qui non quosuis in amicitiam recipiendos suasere, tum qui iisdem paruere: quòd &, si quis improbis obsequatur, necesse sit vulgi reprehensionem incurrere: &, si eam calumniam vereatur, odium ipsorum sodalium suscipiendum sit: ego tamen propter hoc ipsum te magis laudandum censeo: qui, cum aliis fieri non posse videatur, vt populi iudiciis probetur quisquam: tantum illos excellas, vt difficultates atque asperitates omnes superaris. Nam ne su-

περφυῶν ἐστιν ἐπαινεῖν, ἢ δὲ τοῦ μὴ δύνασθαι ἐπαινεῖν ἀσθενείας ἐστὶν ἔγκλημα. ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν ἐπαινῶ σε, ὅτι τῆς ἄλλων ἔν τι τῆς ἀδυνάτων εἰρημένων εἶναι, τὸ τοῖς ἄλλων ξόποις ἀρέσκειν, σὺ τοσοῦτο τούτων διαφέρηκας, ὥστε τῆς χαλεπῶν καὶ δυσκόλων ἅπαντ' ἀφειρῆσθαι. ἢ μὲν

Comitas & colloquia.

Fortitudo & prudentia in eligenda augrigatione.

ſpicionem quidem de te prębes, quaſi vlli ſis delectorum ſocius: & aliorum odiũ, morum dexteritate vincis. Iam cũ amatoribus (ſi quid de his quoque dicẽdũ eſt) ea eſſe ratio tua, cáque cùm bonitas, tum prudentia mihi videtur, vt cum plerique nec eum quẽ ſibi delegerũt, moderatè ferre queant: tibi vſuenerit, vt omnibus ſupra modum placeas: id quod ſignum eſt tuæ virtutis euidentiſſimum. Nemini enim ea negaſti, quæ iurè honeſtéque tribui poſſunt: quæ verò cum probro coniuncta ſunt, ea nec ſperare quiſquam in animum inducit. Tantam virtutis & honeſtatis appetentibus poteſtatem, impudentibus deſperationem affert tua modeſtia. Præterea, cum in adoleſcentia plerique modeſtiæ laudem taciturnitate venentur: tu tantùm ingenio polles, vt ſermonibus & colloquiis tuis non mirorem quàm cæteris omnibus rebus apud familiares tuos laudẽ ſis aſſecutus. Tantus tuus lepos eſt, tanta ſuauitas, tum ſeriis, tum iocoſis in rebus, cum & ſimplex ſis abſque delicto: & acutus abſque malitia, & humanus cum ingenuitate: ac denique talis *qualem virtutis aliquis amans filium adoptarit. De fortitudine autem (nam & hanc præterire non decet) quanquam tua quidem natura multas adhuc acceſſiones recipit, ſequenſque tẽpus laudaturis magnam copiã ſuppeditabit: tamen pulcherrimæ ſunt iſta ætate laudes, qua nihil delinquere cæteris eſt optabile. Ac tua quidem fortitudo, cùm ex aliis rebus celebrari poſſit, tum verò propter exercitationẽ, cuius vel plurimi teſtes extiterunt. Fortaſſis autem in primis dicendum eſt, quàm prudenter id ſtudium cæteris prætuleris. Nam prudẽs agendarũ rerũ delectus in adoleſcente, commune ſignũ eſt & animi liberalis, & cordati ingenij. Quapropter nec iſtius inſtituti laus eſt prætermittẽda. Cum igitur ſcires, à reliquis certaminibus nec ſeruos, nec peregrinos excludi: iſtud verò ſolis propoſitũ eſſe ciuibus, nec niſi ab optimatibus expeti: ſic eò te contuliſti. Adhæc, ſi qui currendo ſe fatigent, eorum nec fortitudinem, nec animi præſtantiam augeri: eos verò qui pugilatu, aut aliis eius generis ludis ſe exerceant, præter mala corporis, etiam ingenia corrumpere cum iudicares: ſplendidiſſimum pulcherrimúmque exercitationis genus, tuæque naturæ aptiſſimum elegiſti, quod & armorum conſuetudine, & curſuum tolerantia belli ſimulacrum repræſentet: & magnificentia, & ſplendore apparatus, potentiæ deorum ſimile videatur. præterea & ſpectatu iucundiſſimũ ſit: & è plurimis variiſque generibus conſtet: & ingentia præmia meritò conſequatur. Præter enim ea quæ tribuuntur, ipſa etiam exercitatio, & tam præclarum ſtudium, non paruum præmium homini vel mediocriter virtutis ſtudioſo, videatur. Quod Homerici carminis teſtimonio vel in primis comprobatur: in quo & Græcos & Barbaros tali apparatu geſſiſſe bellum fecit inter ſeſe. Præterea etiam hodie Græcarum vrbium non abiectiſſimis, ſed maximis, in certaminibus vti eo familiare eſt. Quia verò putabas nihil prodeſſe rerum pulcherrimarum deſiderium, aut corporis ad omnia habilitatem: niſi & animus probè eſſet exornatus: laborum tolerantiam ſtatim in gymnaſiis oſtentatam, nec in factis fefelliſti: reliquum autem ingenij tui ſplendorem, animíque robur, in certaminibus potiſſimum declaraſti. De quibus etſi ordiri vereor, metuens ne ea quæ tum geſta ſunt,

A σωνεξαμῶρτάνειν ποτ', οὐδ' ὑποψίαν ἐνδίδοις τοῖς ἄλλοις τ' ὢ τοῖς αὐτοῖς δυσχερείας τῇ τοῦ ζόπτου δύαρμοσίᾳ κρατήσας. τοῖς τοίνυν τοιᾶς ἐρωτικαῖς (εἰ χρὴ καὶ τοῖς τοιούτων εἰπεῖν) οὕτω καλῶς μοι δοκεῖς καὶ σωφρόνως ὁμιλεῖν, ὥστε τοῦ πλείστων οὐδ' ὃν αἰ τοιοῦτοι, μᾶζίως ἐνεγκεῖν δυναμένων, σοι παῖσι καθ' ὑπερβολὴν ἀρέσκειν συμβέβηκεν· ὃ τῆς σῆς ἀρετῆς σημεῖον ἀναγκαιότατόν ἐστιν. ὧν μὲν γὰρ δίκαιον καὶ καλόν, οὐδεὶς ἀμοιρεῖς αὐτοῦ φαίνοι' σοὶ καθέστηκεν· ἁπλῆ εἰς ἀφελείαν ἥκει, τούτων οὐδεὶς εἰς ἐλπίδα οὐδεὶς ἔρχεται τοσαύτην τοῖς μὲν τοῦ βελτίστων ὀρεγομένοις ἐξουσίαν, τοῖς δ' ἀποθρασυνέσθαι θέλουσιν ἀτολμίαν ἡ σὴ σωφροσύνη παρεσκεύακεν. ἔτι τοίνυν τοῦ πλείστων ἐν τῇ σιωπῇ, ὅταν, ὥσι νέοι, τὸν τῆς σωφροσύνης δόξαν ἠνεγμένων· σὺ τοσοῦτον τῇ φύσει διενήνοχας, ὥστε ἐξ ὧν λέγεις καὶ ὁμιλεῖς τοῖς ἐντυγχάνουσι, μηδὲν ἐλάττω τὸν περὶ σεαυτοῦ δόξαν, ἢ ὅσα παίζεις τὰ λοιπὰ πεποίηκας. τοσαύτη πειθὼ καὶ χάρις ἐν οἷς ἀσελγάζεις ἔνεστί σοι, ἐν οἷς παίζεις. καὶ δὴ δῆθεν ἀναμῶρτήτως, καὶ δεινὸς οὐ κακοήθως καὶ φιλόνθρωπος ἐλευθερίως· καὶ τὸ σωφρονεῖν τοιοῦτος εἶ, οἷος αὖ τις ἐξ ἀρετῆς ὑπὸ ἐρωτικῆς γένοιτο. τὸν τοίνυν ἀνδρείαν, (ἀσφαλὲς δὲ τοῦτο ἄξιόν ἐστι θαυμάζειν) οὐχ ὡς οὐ πολλοῦ δεῖ δόσιν ἐχούσης ἐπὶ τῆς σῆς φύσεως, καὶ τὸ μέλλοντος χρόνου πλείους ἀφορμὰς παραδώσοντος λόγων τοῖς ἐπαινεῖν σε θελομένοις· ἀλλ' ὡς καλλίστων ὄντων τῶν μετὰ ταύτης τῆς ἡλικίας ἐπιτηδευμάτων, ἐν ᾗ τὸ μηδὲν ἐξαμῶρτάνειν τοῖς ἄλλοις δύκτον ἐστίν. σοὶ δ' ὅτι πολλῶν μὲν ἄν τις καὶ ἑτέρων τὴν ἀνδρείαν διέλθοι· μάλιστα δ' ὅτι τῆς ἀσκήσεως, ἧς οἱ πλεῖστοι μεμῦημένοι) μάρτυρες. ἀναγκαῖον δ' ἴσως προτεῖνειν ταύτην τὴν ἀγωνίαν ὡς καλῶς προείλου. τὸ μὲν ὀρθῶς, ὅτι προακτέον ἐστί, νέον ὄντα, δοκιμάσαι καὶ ψυχῆς ἀγαθῆς, καὶ γνώμης φρονίμου κοινόν ἐστι σημεῖον. δι' ὃ οὐδὲ ἐξαλιπεῖν ἄξιον τὸ προαιρέσεως ἔπαινον. σωφρονικῶς τοίνυν τῷ μὲν ἄλλων ἀθλημάτων καὶ δούλοις καὶ ξένοις μετέχουσας, τοῦτο δ' ὑπαίνειν μόνοις τοῖς πολίταις ἐξουσίαν οὖσαν, ἐφιεμένους ἂν τοῖς βελτίστοις· οὕτως ὑπὲρ τοῦτον τ' ἀγῶνα ὥρμησας.

C ἔτι δ' κείνων τοῖς μὲν τὰ δρομικὰ γυμναζομένοις οὐδὲν πρὸς ἀνδρείαν οὐδ' ὀλυχίαν ὑπάρχον. τοῖς δ' τ' πυγμὴν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀσκήσαντας πρὸς τῷ σώματι καὶ τ' γνώμην ἀγαθοειδεῖσθαι· τὸ σεμνότατον καὶ κάλλιστον τῆς ἀγωνισμάτων, καὶ μάλιστα πρὸς τ' σαυτοῦ φύσιν ἁρμόττον ἐξελέξω· τῇ μὲν σωμῃδείᾳ τῆς ὅπλων καὶ τῇ τῆς δρόμων φιλοπονίᾳ, τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ συμβαίνουσιν ὁμοιούμενον· τῇ δὲ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ σεμνότητι τῆς κατασκευῆς, πρὸς τ' τῶν θεῶν δύναμιν εἰκασμένον πρὸς δ' τούτοις, πίστιν μὲν θεᾶν ἔχον, ὅτι πλείστων δὴ καὶ παντοδαπῶν συλλεγόμενον, μεγίστων δ' ἄθλων ἀξιούμενον. πρὸς γὰρ τοῖς πεθεμένοις τὸ γυμνασθῆναι καὶ μελετῆσαι τοιαῦτα, καὶ μικρὸν ἄθλον φαίνεται τοῖς δὲ μέγιστα ἀρετῆ ἐφιεμένοις. τεκμήριον δ' μέγιστον αἴ τις ποιήσαιτο τ' ὁμήρου ποίησιν, ὅτι καὶ τοῖς ἕλλησι καὶ τοῖς βαρβάροις μετ' τοιαύτης κατασκευῆς πολεμήσαντας πεποίηκεν ἀλλήλοις. ἔτι δ' καὶ νῦν τῶν πόλεων τῶν ἑλληνίδων, αἱ τ' ταπεινοτάταις, ἀλλὰ τ' μεγίσταις ἐν τοῖς ἀγῶσι χρῶνται σωμῃδέσι ἐστίν. ἡ μὲν οὖν προαίρεσις αὕτη καλή· καὶ κατὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἠγαπημένη νομίζω δ' οὐδὲν εἶναι πρότερον τοῦ ἀνδρικώτατον ὑπάρχειν, καὶ καλῶς πρὸς ἅπαντα πεφυκέναι τὸ σῶμα, καὶ τῆς ψυχῆς φιλοτίμως παρεσκευασμένης· τ' μὲν φιλοτονίαν αὐθέως ἐν τοῖς γυμνασίοις ὑπεδείξαμένους, καὶ δ' ἐν τοῖς ἔργοις ἐπιδοῦσα τ' δ' ἄλλων ὑπαφαίρεσιν σαυτοῦ φύσεως, καὶ τοῦ τῆς ψυχῆς ἀνδρείαν ἐν τοῖς ἀγῶσι μάλιστα ἐνδείξω.

περὶ ὧν οἰκεῖόν μοι φάναι λέγειν, μὴ λειφθῶ τῷ λόγῳ τὴν A
τότε γεγυμνωμένων· ὅμως δ' ἐ παραλείψω. καὶ γὰρ αἰσχρὸν ἃ
θεωρήσας ἡμᾶς ὠφέλησε, ταῦτ' ἀπαγγεῖλαι μὴ ἐθέλειν.
ἅπαντας μὲν οὖν εἰ διέξιοι τοὺς ἀγῶνας· ἴσως ἂν ἄκαιρον
μῆκος ἡμῖν ὑπογράφοι τῷ λόγῳ· ἑνὸς δ' ἐν ᾧ πολὺ διήνεγ-
κας μνησθείς, πάντα τἄλλα δηλώσω· καὶ τῇ τῶν ἀκουόντων
* δυνάμει συμμετριώτερον φανήσομαι χρώμενος. τῶν γὰρ
ζευγῶν ἀφεθέντων, καὶ τῶν μὲν προορμησάντων, τῶν δ' ἡ-
νιοχρυμμένων, ἀμφοτέρων ὠφελημένος, ἑκατέρων ὡς
πεφυκὼς τὴν νίκην ἔλαβες· διὸ τοῦ στεφάνου τυχὼν ᾧ, καίπερ
καλοῦ τὴν νίκην ὄντος, κάλλιον ἐδόκει καὶ ἀσφαλέστερον
εἶναι τὸ σωθῆναι. φερομένου γὰρ ἀναπόν μέν σοι τὴν αὐτο-
πάλων ἁρμάτος, ἁπάντων δ' ἀνυποπτέυτον οἰομένων εἶναι τὴν
τῶν ἵππων δύναμιν· ὁρῶν τῶν ἄλλων οὐδένα ἀλλ' οὐδενὸς δεινοῦ
παρόντος ὑποπτεύοντα, οὐχ ὅπως ἐξεπλάγης ἢ
κατεδειλίασας, ἀλλὰ τῇ μὲν ἀνδρείᾳ καὶ τῇ τῶν ζεύξεως ὁρ
μῇ κρείττων ἐγένου· τῷ δὲ τάχει, καὶ ὡς διὰ τυχηκότας τῶν
ἀνταγωνιστῶν παρῆλθες. καὶ γάρ σοι τοσοῦτον μετήλλαξας
τῶν ἀνθρώπων τὰς ὁρμάς, ὥστε πολλῶν θρυλλουμένων,
ὡς ἐν τοῖς ἱππικοῖς ἀγῶσιν ἡδίστην θέαν παρέχει τὰ ναυ- B
αγοῦντα, καὶ δοκούντων ἀληθῆ ταῦτα λέγειν· ὅπως σὲ τοῦ
ναντίου, τοὺς θεατὰς φοβεῖσθαι πάντας, μή τι συμπέσῃ τοιοῦ-
τον περὶ σέ. τοιαύτην εὔνοιαν καὶ φιλοτιμίαν ἡ σὴ φύσις αὐ-
τοῖς παρεσχεν· εἰκότως· καλὸν μὲν γὰρ τὸ καθ' ἓν τι περι-
βλεπτὸν γενέσθαι· πολὺ δὲ κάλλιον τὸ πάντα περιλαβεῖν, ἐφ'
οἷς ἄν τις νοῦν ἔχων φιλοτιμηθείη. δῆλον δ' ἐκεῖθεν· δύ-
σκολόν γὰρ αἰσκὸν μὲν καὶ ῥᾳδαμανθυᾶ δῆτα σωφρο σύ-
νην· ἀσελγείαν δὲ καὶ ἀσωτίαν, καὶ πολυδόκιμον δ' ἀνδρείαν·
γαυνιᾶν δὲ καὶ ἀδωνιᾶν, καὶ ἄλλοις τοιούτοις δῆτα καλλος
ὑπὸ θεῶν ἀγαπηθέντας. ὥστε ἐγώγε θαυμάζω τῶν ὑπ-
ερθυμούντων τῆς σῆς φιλίας, ἀλλὰ τῶν μὴ τὸν ζόπον τοῦ-
τον δεδοικότων. ὅπου γὲ ἑνὸς ἑκάστου τῶν προειρημένων
μεταχόντες τινες τῶν θεῶν ὁμιλίας ἠξιώθησαν, ἵππου τε
καὶ ἁπάντων κυρίου καταστάντος δύκτον θνητῷ φωτὶ φί-
λον γενέσθαι. δίκαιον μὲν οὖν, καὶ πατέρα καὶ μητέρα καὶ
τοὺς ἄλλους οἰκείους τοὺς σοὺς ζηλοῦσθαι, τοσοῦτον ὑπερέ-
χοντός σου τῶν ἡλικιωτῶν ἀρετῇ· πολὺ δὲ μᾶλλον οὓς σὺ ὁ
τηλικούτων ἀγαθῶν ἀξιωμένος, σαυτοῦ προυκείνας
ἀξίους εἶναι φίλους ἐξ ἁπάντων αἱρῇ· τοὺς μὲν γὰρ ἡ τύχη
σοι μετόχους κατέστησε· τοὺς δ' ἡ σφετέρα καλοκαγαθία C
προσωμόσησεν· οὓς οὐκ οἶδα πότερον ἐρασὰς, ἢ μόνους
ὀρθῶς γιγνώσκοντας προσαρρεῦσαι χρή. δοκεῖ γάρ μοι
καὶ κατ' ἀρχὰς ἡ τύχη τῶν μὲν φαύλων καταφρονοῦσα,
τὰς δὲ τῶν ἀσυδαίων ἀνδρῶν διανοίας ἐρεθίσαι βουλη-
θεῖσα, τὸ σὸν φύσιν οὐ πρὸς ἡδονὴν ἐξαπατηθεῖσαν κα-
λεῖν ποιῆσαι· ἀλλὰ πρὸς ἀρετὴν εὐδαιμονῆσαι χρήσι-
μον· πολλὰ δ' ἔχων ἔτι περὶ σοῦ διελθεῖν, αὐτὸ καταλύσω
μοι δοκῶ τὸ ἔπαινον δεδιὼς μὴ καθ' ὑπερβολὴν τὸ ἀνθρω-
πίνης φύσεως ὑπὲρ σοῦ δεδιέναι δόξω. τοσοῦτον γὲ ὡς
ἔοικεν, ἡ τῶν λόγων δυνάμις ἔλαττον ἔχει τῆς ὄψεως· ὥστε
τοῖς μὲν ὁρατοῖς οὐδεὶς ἀπιστεῖν ἀξιοῖ· τοὺς δὲ τούτων ἐ-
παίνους, οὐδ' αὖ ἐλλείπωσιν, ἀληθεῖς εἶναι νομίζουσι. παυ-
σάμενος οὖν περὶ τούτων, ἃ δὴ πειράσομαί σοι συμβουλέ-
ειν, ἐξ ὧν αὖ σύ πότερον ἐπὶ τὸν σαυτοῦ βίον καταστήσεις.
βουλοίμην δ' ἄν σε, μὴ πάρεργον ποιήσασθαι τὸ προσέ-
χειν τὸν νοῦν τοῖς μέλλουσι ῥηθήσεσθαι· μηδ' ὑπολαμ-
βάνειν τὰ, ὡς ἄρα ἐγὼ τούτοις κέχρημαι τοῖς λόγοις οὐ
τῆς σῆς ὠφελείας ἕνεκα, ἀλλ' ὑπ' ἐξέως ὑπηνθυμῆσ· ἵνα
μήτε διαμάρτῃς τῆς ἀληθείας, μήτ' αὖ τῷ βελτίστων τὰ τυχόντα ἐλόμενος, χείρων περὶ σαυτὸ βουλεύσῃ.

oratione non assequar: tamen neque prætermittam. Nam turpe fuerit, quæ nos spectantes exhilarant, ea nolle commemorare. Ac si omnia certamina referre vellem: vltra modum fortasse nobis extenderetur oratio: vnius autem, in quo multum excelluisti, facta mentione, & reliqua indicaro, & auditorum benignitate non abutar. Emissis bigis, atque aliis longius euectis, aliis subsequentibus, vtrisque superatis, præ vtrisque, vt decuit, victoriam obtinuisti: talem coronam adeptus, in qua cum ipsa victoria præclara sit: tamen euasisse incolumem, præclarius videbatur, & admirabilius. Nam aduersariorum curru contra te ruente, cunctisque putantibus, equorum violentiam non sustineri posse: quãquam videras cæterorum quosdam nullo etiam ingruente periculo, mirificè angi: minimè perterritus es, aut refugisti: sed & robore animi, & bigarum imtu fuisti superior: & aduersarios, qui secundo cursu, nec interrupto vsi fuerant, celeritate anteuertisti. Quo ita ita mutasti animos hominum, vt cum multi iactent in ludis equestribus nihil esse perinde iucundum, atque naufragia curruum, iique vera dicere videantur: de te contrà spectatores, omnes, soliciti ne quid tibi tale accideret, formidarent. Tantam beneuolentiam & studium in eorum animis natura tua excitarat: neque id iniuria. Cum enim pulchrum sit, ob vnum aliquod ornamentum esse conspicuum: quanto pulchrius est omnia complecti, quæ homo prudens laudi sibi duxerit? Idque inde perspicitur: Aeacum & Rhadamantum propter iustitiam: Herculem, Castorem & Pollucem propter fortitudinem: Ganymedẽ, Adonim, & eius generis alios propter pulchritudinem, à diis adamatos esse reperiemus. Quare non miror eos, qui amicitiam tuam expetunt: sed illos, qui non eodem modo erga te afficiuntur. Si qui enim singulis duntaxat horum quæ diximus bonorum præditi, conuictu deorum sunt dignati: nónne ei, homo qui natus sit, optabile fuerit, eius amicum fieri, qui illa vniuersa in sua potestate habeat? Prædicanda igitur est tui & patris, & matris, & cæterorum propinquorum felicitas: quòd æquales tuos tãtum virtute vincas. sed horum multò magis, quos tu tam præstantibus dotibus ornatus, delectu habito ex omnibus, amicitia tua dignaris. Nam illos fortuna tecum cõiunxit: hos sua virtus tibi commendauit: qui haud scio amatorés ne, an soli veri iudices sint nominandi. Nam mihi quidem videtur initiò fortuna, cõtemptis improbis, honestorum virorum mentes iritare volens, naturam tuam fecisse formosam: non quo facilè ad voluptatem decepta prolaberetur: sed vt amplexa virtutem gloriam consequeretur. Quanquam autem multò plura de te commemorare possem: hic mihi finiendã esse puto laudationem: veritus, ne mea tui prædicatio naturæ humanæ limites excedere videatur. Nam vsque adeò dicendi vis ab aspectu vincitur, vt his quæ sub sensum oculorum cadunt, fidem esse abrogandam nemo putet: eorundem verò laudes etiam iusto minores, non esse veras opinentur. His igitur nunc omissis, ea tibi præcipere conabor, per quæ vitam tuam honoratiorem efficias. Te verò velim ea quæ dicentur, non obiter animaduertere: neque existimare, me ostentandi potius ingenij, quàm tui iuuandi studio, his verbis esse vsum: vt nec à veritate aberres, nec pro optimis obuia quæq; amplexus, peius tibi cõsulas.

Consectatio virtutũ laudabilis.

Reiectio cum occupatione, & trãsitus ad suasionem, animum liberali doctrina esse excolẽdũ.

Etenim quorum obscura & humilis natura est: hos nec si quid non rectè fecerint, obiurgamus. At quorum laus, ita vti tua, in illustri loco ita est: his honestissimarum rerum vel neglexisse aliquid, probro datur. Præterea qui in aliis orationibus iudicandis hallucinantur: vnà tantùm de re non optimè statuunt. Qui verò consilia de vitæ officiis non rectè accipiunt, aut contemnunt: erroris sui per omnem secutam ætatem monimenta circumferunt. A quibus omnibus te alienum atque immunem esse decet: ac prouidere, & perspicere, quid maximam in rebus humanis vim obtineat: & quo rectè felicitérq; constituto, maximos in vita fructus percipiamus: quo item neglecto, aut deprauato, in acerbissimas calamitates incidamus. Neque enim obscurum est, eius rei curam in primis esse suscipiendam: quæ plurimùm in vtramque partem momenti & virium habet. Mentem autè humanarum rerum omnium esse moderatricem reperiemus: quam sola philosophia & rectè erudire, & exercere queat. Eius ergo te non expertem esse oportere censeo: aut ab ea sectanda, laboribus, quibus ea paranda est, deterreri. Cogitãdum potius, per ignauiam & socordiam nec facilima quæque posse comprehendi: tolerãtia autem & industria nihil in rerum natura esse bonorum quin comparetur. Atque omnium esse absurdissimum, parandarum opum, augendíque roboris, & rerum similium ardere cupiditate: propterea{q} multas ærumnas perpeti: quæ omnia mortalia sunt, mentíque seruire consuerunt: vt verò ipsa mens, quæ cætera gubernat, quæ nunquam deserit, quæ totius vitæ dux & magistra est, excolatur, nõ elaborare. Præclarum sanè & fortunæ beneficio, inter excellentes esse admirationi: sed multò præclarius est, suapte industria, quicquid eximium sit, esse assecutum. Nam illa, etiam in probis non rarò sese offert: hæc verò nemini adest nisi virtute præstantissimo. Ac de philosophia quidem differendi accuratius, alio tempore nobis occasiones opportuniores dabuntur opinor. Sed breuiter eam attingere, nunc etiam nihil prohibebit. Illud autem in primis est diligenter animaduertendum: cùm omnem disciplinam scientia & exercitatione quadam contineri, tum philosophiam magis etiam cæteris. Nam quantò diligentiores ea prudentiorésque magistros habet: tantò pulchrius esse constitutam par est. Atqui cum & in dicendo & in deliberando mẽtis versetur: officium: philosophia autem huius vtriusque rei peritiam tradat: cur eam disciplinam, quæ nos horum vtriusque compotes facit, persequi nolimus? Tum enim consentaneum est, rei nostræ familiari accessura esse maxima incrementa, adeóque totam vitam fore cultiorem: cum & quæ doceri queũt, artis adminiculo, & cærera exercitatione quadã, & assuefactione obtinuerimus. Neq; enim hoc dici profectò potest, nihil esse in scientia momẽti ad hoc, vt aliis præstemus alij sapientia. Nam cùm omne ingenium, si apta institutio accedat, fit melius, tum verò ea multò maximè, quæ à primo statim ortu dexteriora cæteris extiterũt. Illa in sese dũ axat vincũt: hęc etiam aliis antecellunt. Ne verò dubita quin agendo parta peritia, nec sine periculo contingat, & ad reliquam vitam sit inutilis: philosophica autem institutio ad hæc omnia opportunè contemperata. Etsi autem quídam propter felices rerum successus, fortunæque fauorem in admiratione fuerunt: eos tamen te cõtemnere, & tuipsius curam gerere decet.

A ἢ γὰρ τοῖς μὲν ἀφανῆ καὶ ταπεινὴν τὴν φύσιν ἔχουσιν, κἂν ὅταν μὴ καλῶς τι πράξωσιν, ὀνειδίζομεν. τοῖς δ' ὥσπερ σὺ, περιβλέπτοις γεγενημένοις, καὶ τὸ παράδειγμα μελλόντων τισὶ τῶν καλλίστων αἰχμὴν φέρειν εἰώθασιν. ἔτι δ' οἱ μὲν διὰ τὴν ἄλλων λόγων ψευδεῖς, καθ' ἑνὸς μόνου πράγματος ἃ τὰ κράτιστα ἐγνωσαν· οἱ δὲ διὰ τὴν ὀλιγωρίαν καὶ μάτην συμβουλίας ἁμαρτόντες ἢ καταφρονήσαντες, παρ' ὅλον τὸν βίον τῆς ἑαυτῶν ἀγνωσίας ὑπομνήματα ἔχουσι. τούτων μὲν οὖν οὐδὲν δεῖ σε παθεῖν· σκοπεῖσθαι δέ, τί τὴν ἀνθρωπίνων μεγίστην δύναμιν ἔχει, καὶ τίνος καλῶς μὲν ἀποβαίντος πλεῖστ' ἂν κατορθοῖμεν, ἁμαρτανόμενος δ', μέγιστ' ἂν βλαπτοίμεθα πρὸς τὸν βίον. ἃ δὲ ἄδηλον, ὅπως τούτου καὶ μάλιστ' ἂν ὀρθὴ μελέτην ποιητέον, ὃ μεγίστην ῥοπὴν ἐφ' ἑκάτερον ἐργάζεται πέφυκε. τῶν μὲν τοίνυν ἐν ἀνθρώποις ἁπάντων εὑρήσομεν ἡγεμονεύουσαν ταύτην ἣ φιλοσοφίαν μόνην παιδεύσασά τε ὀρθῶς καὶ γυμνάσασα δυναμένην, ἧς οἶμαί σε δεῖν μεταλαχεῖν καὶ μὴ καταγνῶσαι, μηδὲ φυγεῖν τὰς οὐσίας ἐν αὐτῇ πραγματείας· ἐνθυμούμενον, ὅτι ἁπλῶς μὲν ἀρχὰς καὶ ῥαθυμίας καὶ τὰ παντελῶς * ὀνειδῶν ἐλευθερωτάτους· ἁπλῶς δὲ καρτερείας καὶ φιλοπονίας οὐδὲν τοῦ ὀνήσοντος ἀνάλωτον πέφυκε· καὶ διότι πάντων ἀλυσιτελέστατόν ἐστι, πρὸς μὲν κτήματος καὶ ῥώμης καὶ τὰ τοιαῦτα φιλοτίμως ἔχειν, καὶ πολλὰς ὑπομένειν κακοπαθείας, ἃ πάντα θνητά ἐστι, καὶ τῇ διανοίᾳ δουλεύειν εἰώθασι, τὴν δὲ ὀνησαμένην μὲν τοῦ ἄλλων, σωθησομένην δὲ τοῖς ἔχουσιν, ὅλου δὲ ἡγεμονεύουσαν τοῦ βίου, μὴ ζητεῖν ὅπως διακείσεται βέλτιον. καίτοι καλὸν μὲν καὶ διὰ τύχης ἐν τοῖς ἀσφαλεστάτοις θαυμάζεσθαι· πολὺ δὲ κάλλιον διὰ τὴν ὀνησαμένην τὴν αὐτοῦ μηδενὸς τοῦ ἐνδόξου ἀμοιρεῖν ἡγεῖσθαι. τῆς μὲν δὲ εὐτυχίας καὶ τοῖς φαύλοις μεταλαχεῖν συμβέβηκε· τῆς δὲ οὐκ ἔστιν ἄλλοις μετουσία, πλὴν τοῖς * ἐν ἀνδραγαθίᾳ διαφέρουσιν. ἀλλὰ μὴν ὥσπέ γε τῆς φιλοσοφίας ἀκριβῶς μὲν ἕκαστα διελθεῖν ἥδιστα τὸν μέλλοντα χρόνον ἡμῖν ὀνησιτέρας ποιήσειν· σωματικῶς δὲ εἰπεῖν οὐδὲν κωλύσει πρὸ αὐτῆς. ἓν οὖν πρῶτον ἐκεῖνό σε δεῖ καταμαθεῖν ἀκριβῶς, ὅτι πᾶσα μὲν παιδεία δι' ὀπτικήν B μης καὶ μελέτης τινὸς συνέστηκεν· ἡ δὲ φιλοσοφία οὐ μᾶλλον τῆς ἄλλων. ὅσῳ δὲ ἀκριβεστέρας καὶ φρονιμωτέρους ἔχει τοὺς ἐφεστῶτας τοσούτῳ κάλλιον αὐτὴν συγκεῖσθαι προσήκει. καίτοι τί πρὸς αἰσθησόμεθα, τῆς μὲν δικανικῆς ὀπτὴ τὸ λέγειν καὶ βουλεύεσθαι τεταγμένης, τῆς δὲ φιλοσοφίας ἑκατέρου τούτων ἐμπειρίαν παραδιδούσης, μὴ ταύτην καταγνῶναι τὴν πραγματείαν, δι' ἧς ἀμφοτέρων τούτων ἐγκρατὴς ἐξόμεθα; τότε γὰρ εἰκὸς καὶ τὸν βίον ἡμῶν μεγίστην ὀρθὴν λαβεῖν, ὅταν τῶν κρατίστων ὀρεγώμεθα, τὰ μὲν διδακτὰ τέχνῃ, τὰ δὲ λοιπὰ γυμνασίᾳ τινὶ καὶ συνηθείᾳ καταλαβεῖν δυνηθῶμεν. οὐ γὰρ δή που τοῦτό γε ἔστιν εἰπεῖν, ὡς οὐδὲν πρὸς τὸ φρονεῖν εὖ παρὰ τὴν ὀπτὴν διαφέρομεν ἀλλήλων. ὅλως μὲν γὰρ ἅπασα φύσις βελτίων γίγνεται παιδείαν προσλαβοῦσα τὴν προσήκουσαν· πολὺ δὲ μάλιστ' ὅσας ἐξ ἀρχῆς δυφυεστέρους τῶν ἄλλων ἔχειν ὑπῆρξε. τοῖς μὲν γὰρ αὐτῆς μόνον βελτίοσι γίγνεσθαι, τοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει διενεγκεῖν. εὖ δ' ἴσθι τὸν μὲν ἐκ τῆς πράξεων ἐμπειρίαν γιγνόμενον, σφαλερὰν οὖσαν, καὶ πρὸς τὸν λοιπὸν βίον ἀχρήστως ἔχουσαν. τὴν δ' ἐκ τῆς φιλοσοφεῖν παιδείαν πρὸς ἅπαντα ταῦτα δι' ἀκριβοῦς συγκεκραμένην, καί τοι τινας ἤδη καὶ δι' ὀλίγων πραγμάτων γυμνασθέντας ἐθαυμάσθησαν. σοὶ δὲ προσήκει τούτων μὲν καταφρονεῖν, σαυτὸν δ' ὀπτὴν μελέτην ἔχειν

οὐ γὰρ αὐτοσχεδιάζειν, ἀλλ' ὀφείλεσθαί σε δεῖ τῷ μέλλοντι μεγίστων ἀεὶ ὅτι τῷ καιρῷ μελετᾶν, ἀλλ' ἀγωνίζεσθαι καλῶς ὅτ' ἐξῆν. νόμιζε δ' ἅπασαν μὲν τὴν φιλοσοφίαν μεγαλάτοις χρωμένοις ὠφελεῖν· πολὺ δ' μάλιστα τὴν περὶ τὰς πράξεις καὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους ὀφείλουσαν. τῆς γὰρ χρωμένοις καὶ τῆς ἄλλης τοιαύτης παιδείας ἀπείρως ἔχοντός σου πρὸς αὐτὴν ἐμπίπτειν· ἀλλ' ἡγούμενος, τὰς τοιαύτας προτροπὰς, τοῖς μὲν ἀγνοοῦσι τὰς πράξεις, τοῖς δ' εἰδόσι παροξύνειν. μηδὲν δὲ ὑπολάβῃς τοιοῦτον, ὡς ἅπερ ἐγὼ ταῦτα εἴρηκα, διδάξειν αὐτὸς ἐπαγγελλόμενος σέ τι τούτων (οὐ γὰρ ἂν αἰσχυνθείην εἰπὼν, ὅτι πολλὰ μαθεῖν αὐτὸς ἔτι δέομαι· καὶ μᾶλλον ἀγωνιῶ πρὸς πολιτικῶν, ἢ διδάσκαλος ἐμοῦ τῶν ἄλλων) οὐχ ὡς ἀναγκαῖον δὲ, ταῦτα διαιροῦμαι, τῷ τὴν σοφιστῶν ἐλευθέρων δόξαν, ἀλλ' ὅτι παλαιὸς τέτον ἔχον τυγχάνει τὸν τρόπον. ἐπεὶ συμβαίνειν γε πολλοῖς μὲν ἐξ ἀδόξων καὶ ταπεινῶν ὀφανεῖς δι' τῆς πραγματείας ταύτης γεγυμνασμένους· σόλωνα δὲ καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα μεγίστης δόξης ἠξιωμένον· ὃς οὐκ ἀπελαυσάμενος τῶν ἄλλων πλοῦ, ἀλλὰ τῆς μὲν ἀνδρείας τὸ πρὸς μεγαλοτέας τρόπαιον ὑπομνήμα καταλιπὼν, τῆς δ' εὐβουλίας, τῷ σαλαμῖνος κομιδῇ, τῆς δ' ἄλλης συνέσεως τοὺς νόμους, οἷς ἔτι καὶ νῦν οἱ πλεῖστοι τῶν ἑλλήνων χρώμενοι διατελοῦσιν. ὅμως τοσούτων αὐτῷ καλῶν ὑπαρχόντων ἐπ' οὐδενὶ μᾶλλον ἐαυτοῦ θαύμασεν, ἢ τῶν ἐπὶ σοφιστῶν ὅπως ἡγήσατο· νομίζων τῷ φιλοσοφίαν οὐκ ὀνειδος, ἀλλὰ πρὸς τοῖς χρωμένοις φέρειν· καλῶς ἐγνωκὼς αὐτὸ τοῦτο οὐχ ἧττον, ἢ καὶ τἄλλα ἐφ' οἷς διήνεγκεν. ἐγὼ μὲν οὐδ' οὔτ' αὐτὸς ἄλλως γνώσκω, σοί τε σπουδαιοῦ φιλοσοφεῖν, μεμνημένῳ τῆς ἐξ ἀρχῆς ὑπαρξαίτων σαυτῷ.

A Nec enim maximæ res temerè inuadendæ: sed certa ratione scientérque suscipiendæ sunt: nec in ipso demum gerendarum rerum articulo meditari: sed ea scientia te institutum esse decet, vt quicquid opus fuerit, bene administres. Existimabis autē cùm omnem eruditionē, si quis vtatur, prodesse multū: tum verò eam doctrinam, quæ tradit, quid in Republica & agendum & dicendum sit, in primis. Nam geometriæ ac similium artium esse rudem, turpe id quidem est: sed earum summum fieri artificē, infra excellentiæ tuæ dignitatem. At in illa excellere facultate, præclarum: non esse institutum, prorsus est deridendum. Quod ex multis aliis rebus intelligitur: & ex eo, si viros illustres, qui tuam ætatem præcesserunt, spectes. Nam & Periclem, cuius sapientia temporibus illis præ omnibus celebrata est, familiarem fuisse Anaxagoræ Clazomenio: atque illo doctore vim eam consecutum esse audies: & Alcibiadem, ingenio quidem ad virtutem multo deteriore (vt qui partim superbè, partim abiectè, partim libidinosissimè vitam instituerit) reperies, Socratis institutione multa in sua vita correxisse: cætera magnitudine rerum gestarum occultasse. Quod si veteribus commemorandis immorandum non est: cum recentiora exempla in promptu sint: tum Timotheum non iis rebus, quibus adolescens studuit: sed propter ea quæ post institutionem Isocratis gessit, & summam gloriam, & amplissimos honores meritò esse consecutū cognoscès: tum Archytam, qui Tarētinam rempublicam, summa rerum ad ipsum delata, adeò præclarè & humaniter administrauit, vt eius nomē apud omnes celebretur. Is igitur cū sperneretur initiò, è Platonis congressibus tantam authoritatem est adeptus. Neque horum quicquam sine ratione factum est: imò longè esset absurdius, si ad parua quædam perficienda nobis artis atque exercitationis opus esset adiumentis: res verò maximæ nullam artem, nullum huiusmodi studium postularent. Ac de his quidem plura dicere, non video quorsum attineat. Neque enim initiò sic in hanc mentionem sum ingressus, quasi tu ea prorsus ignorares. Sed huius generis exortationibus ignaros excitari, scientes inflammari putabam. Ne verò putes, me, quòd ista dixerim, de me polliceri tibi doctrinam harum rerum. Nec enim me fateri pudet, ipsi mihi adhuc multa esse discenda: atque ipsum rempubl. malle gerere, quàm aliis eam doctrinam tradere. Neque hæc sic accipi velim, quasi asperner eam, quæ sapientiæ & eloquentiæ magistris proposita est, gloriam. Sed quia id quod dico, verum est. Scio enim multos ex obscuris & contemptis, per eam professionem illustres esse factos: ac Solonem & viuentem & mortuum maxima gloria floruisse, cui reliqui honores negati non fuerunt. Nam & fortitudinis suæ, tropæum Megarense: monimentum reliquit: & consilij, Salaminis recuperationem: & cæteris in rebus sapientiæ, leges, quibus etiam hodie plurimi Græcorū constanter vtuntur. Qui, quanquam tot ornamentis cumulatus, tamen nihil perinde studuit, atque vt in septem sapientum numerum referretur: sapientiæ studium non probro cuiquam, sed laudi omnibus esse dandum existimans, in quo æquè rectè sensit, vt in cæteris, in quibus excelluit. Atque ego nec ipse aliter sentio, & tibi philosophandum censeo: nec obliuiscendū, quātis te bonis natura & fortuna cumularit.

Eloquētiæ præstantia clarorū virorū exemplis ostenditur.

Consilium antegressæ laudationis & exhortationes.

quæ hanc ipsam ob causam ego quoque orationis A initio commemorauimotam quidem, vt laudatione ingenij tui, animum tuum mihi conciliarem: quàm vt te ad philosophiam adhortarer: vt & eam non parui duceres:nec bonis istis elatus, ea quæ restant,negligeres. Neque verò si iis præstas, quibus cum viuis,studere aliis esse præstantior nolis:sed existimes, eximium esse excellere in omnibus: magisque expedire,vt ei rei studere videaris,quàm vt in vulgaribus emineas:aut ingenium tuum dedecores:aut eorum,qui sibi de te magna pollicentur,spē frustreris: imò tuis viribus vincere studebis beneuolentissimorum:desiderium:atque existimabis,reliquas orationes, si mediocriter placeant, oratoribus esse gloriæ:præceptiones autem,iis qui pareant & vsui esse,& honori. ac iudicia de aliis reb' animi nostri sensum ostendere:studiorum verò delectum, totum nostrum ingenium aperire. de quibus interim dum iudicas,ab omnibus de te fieri iudicium expecta:& mihi,qui te ita laudarim,pro eo ac specimen de te præbueris, certamina fore sine mora sustinenda. Quas ob res,& te hisce laudibus videri dignum,& mihi tui amorem nō esse fraudi oportebit. Te verò nō ita prōpte ad philosophiam adhortaremur:nisi nec aliud munus amicitia nostra magis dignum,me tibi posse conferre arbitrarer:& rēpublicā videre,dum penuria bonorū virorū,quibus vis mandatur,ob horum delicta maximis cladibus affici. Vt igitur & ipsa tua virtute,& tu ipsius honoribus perfruaris,studiosius te sum hortatus. Neque enim penes te futurū esse, vt priuatam vitam agas, sed tibi publicum aliquod munus mandatum iri puto:& quò maior est ingenij tui præstantia: eò tibi maiores dignitates obuenturas,eóque maturius tui periculum factum iri. Expediet igitur nunc ita esse animo præparatum,vt tunc nihil delinquas. Mei itaque officij est,explicare quæ à te fieri vtiliter existimem:tui,de eis deliberare. Decet autem etiam cæteros,qui tuam familiaritatem expetunt,non breues & leues voluptates atque colloquia magnificere,neque ad ea te prouocare:sed elaborare,studioséque cogitare,de vita tua quàm illustrissima efficiēda. Sic enim & ipsi maximas laudes assequentur; & in te maxima beneficia conferent. Ac tuorum sodalium nunc etiam neminem reprehendo. Nam in reliquæ felicitatis tuæ parte & hoc esse videtur, quòd in nullum illaudatum incideris amatorem: sed eorum tibi familiaritas contigerit, quibus meliores ex omnib.æqualib.deligi non possint. Proinde suadeo,vt te erga illos omnes comem præbeas, & facilem:sed eorum tamen prudentissimis consiliis obsequaris: vt & ab his ipsis, & à reliquis ciuibus melior iudiceris. Vale.

Amicitiæ officiū ad virtutem incitare.

τούτου δ' ἕνεκα δεῦλθον μὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου καίγὼ περὶ αὐτῆς εἰπὼν ὡς ἐπὶ τῷ σὴν φύσιν ἐπαινεῖν, παρακληθεὶς σε θεσπεσιῶν· ἀλλ' ἵνα μᾶλλον θεοξέλω σε πρὸς τὴ φιλοσοφίαν· ἐαὶ μὴ ὧδε μικρὸν ποιῇ, μηδ' ὅτι τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς μέγα φρονήσας τῆς μελλόντων ἀπολειφθῇς μηδ' εἰ τῆς ἐν τυγχανόντων κρείττων εἶ, μηδ' ἑτέρων ζήτει διενεγκεῖν· ἀλλ' ἡγοῦ κράτιστον μὲν εἶ τὸ θεοῦδύειν ἐν ἅπασι· τούτου δ' ὀρεχθέντα ὀφθῆναι, μᾶλλον συμφέρειν, ἢ θεοέχοντα ἐν τοῖς τυχοῦσι μὴ καταμηχανᾶσθαι τὴν φύσιν· μηδὲ ψιλοθῶπα ποιήσῃς τῆς ἐλπίδων τοῖς ὅτι σοὶ μέγα φρονοῦσι· ἀλλ' ὑπερβάλλεσθαι πειρᾶσθαι τῇ δυνάμει τὴν τῆς δυνατῶν ὑπεροψίαν. ἡγοῦμαι γὰρ ἄλλους λόγους ὅταν ὑπεικῶς ἔχωσι, τοῖς ἐπὶ σοὶ δόξαν θεῖναι· τὰς ἢ συμβουλίας τοῖς πειθεῖσιν ὠφέλειαν ἢ τιμὴν θεοσάπτειν· ἢ τὰς μὲν θεὸς τῆς ἄλλων κρίσεις, τὰ αἰσθήσει, λῶ ἔχομεν, δηλοῦν· τὰς ἢ τῆς ὑπὲρ δυνάτων αἱρέσεις τὸ ὅλον φύσιν ἡμῖν δοκιμάζειν. ἐν
B οἷς ἅμα κρίνων αὐτὸς κριθήσεσθαι θεοσδόκα ὧδε πᾶσι· κἀμὲ τὸν οὕτως ἐγκωμιάσαντά σε ἑτοίμως ἐν ἀγῶνι ἡγήσεσθαι τῆς δοκιμασίας, διὸ δεῖ σέ τε τῆς ἐπαίνων ἄξιον εἶ δόξαντα, κἀμὲ τῆς φιλίας αἰεπιτίμητον εἶ. οὐχ οὕτω δ' ἂν σε θεοθύμως ὑπὲρ τὴ φιλοσοφίαν παρεκαλοῦμεν, εἰ μὴ τῆς δυνοίας τῆς ἐμῆς τὸν ἂν σε κρίλλιστον ἔρανον εἰσενεγκεῖν ᾠόμην· τὴν ἢ πόλιν ἑώρων δεῖ μὴ ὑποφίαν τῆς καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν τοῖς τυχοῦσι πολλάκις χρωμένην, δεῖ ἢ τὰς τούτων ἁμαρτίας αὐτὴν τὴ μεγίστας ἀτυχίας θεοπίπτουσαν. ἵν' οὖν ἡ μὴ τῆς σῆς ἀφεῖ, σὺ ἢ τῆν ὧδε ταύτης πεῖραν ἀπολαύσῃς, θεοθυμότερόν σοι παρεκελευσάμην. καὶ γὰρ οὐδ' ὅτι σοὶ νομίζω ἡγήσεσθαι ζῆν ὡς ἔτυχεν· ἀλλὰ θεοστάξειν σοι τὴν πόλιν αὐτῆς τι δοκεῖν. καὶ ὅσῳ τὴν φύσιν ὑπερφανεστέραν ἔχεις, τοσούτῳ μειζόνων ἀξιώσειν, ἢ θᾶττον βουλήσεσθαι πεῖράν σου λαμβάνειν. καλὸν οὖν παρεσκευάσθαι τὴ γνώμην, ἵνα μὴ τότε πλημμελῆς. τὸ μὲν οὖν ἐμὸν ἦν ἔργον, εἰπεῖν ἃ σοι συμφέρειν ἡγοῦμαι πεθεάχθαι· σὸν ἢ, βουλοῦσαθαι θεὶ αὐτῆς. θεοσήκει ἢ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ζητοῦντας οἰκείως θεὸς σὲ διακεῖσθαι, μὴ τὰς ὑπερπολαίους ἡδονὰς ἢ διατριβὰς ἀγαπᾶν, μηδ' ὅτι ταύτας προκαλεῖσθ. ἀλλὰ φιλοπονεῖν καὶ σκοπεῖν, ὅπως τὸν σὸν βίον ὡς λαμπρότατον κατασήσουσιν. αὐτοί τε γὰρ οὕτως ἂν μάλιστα ἐπαινοῖντο, ἢ σοὶ πλεῖστων ἀγαθῶν αἴτιοι γένοιντο. μέμφομαι μὲν οὖν οὐδὲ νεῦν οὐδέτα τῆς σοὶ πλησιαζόντων. καὶ γὰρ μοὶ δοκεῖ τῆς ἄλλης δυτυχίας τῆς σῆς καὶ τόδ' ἓν εἶ), τὸ μηδενὸς φαύλου τυχεῖν ἐρασοῦ· ἀλλ' εἰς ἂν τις ἕλοιτο, βουλόμενος φίλοις ἐκ τῆν ἡλικιωτῆν ἐκλέγεσθαι. ὧδε μὲν τοι σοι φιλοφρονεῖσθαι μὲν θεὸς ἅπαντας τούτους, καὶ ἔχειν ἡδέως· πείθεσθαι δὲ τοῖς πλεῖστον νοῦν ἔχουσιν αὐτῆν· ἵνα καὶ τούτοις αὖτοῖς ἔτι ασουδαιότερος δοκῇς εἶ), καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις. δυτύχει.

TOMI PRIMI FINIS.

SECVNDVS TOMVS,
QVI CONTINET ORATIONES ÆSCHINIS ET DEMOSTENIS ADVERSARIAS, CONVERSAS PER
Hieronymum Vuolfium
Octingenſem.

ORDO ORATIONVM.

I. *Aeſchinis contra Thimarchum.*
II. *Demoſthenis de Falſa legatione.*
III. *Aeſchinis de Falſa legatione.*
IIII. *Aeſchinis contra Cteſiphontem de Corona.*
V. *Demoſthenis pro Cteſiphonte de Corona.*

HIERONYMI VVOLFII IN ORATIONES ÆSCHINIS & Demosthenis aduersarias, Præfatio.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ Β΄ ΤΟΜΟΝ ΤΩΝ αἰσχίνου καὶ δημοσθένους λόγων προοίμιον.

Oratoricum Demosthenicarũ primi Tomi scopus.

PRima Demosthenicorum operum parte, præter cæterà, eas vidimus orationes, quibus vir eloquentissimus, & dignitatis ac salutis Reipublicæ studiosissimus, Philippi & Alexandri Macedonum potẽtiam, vel crescentem impedire vel cõfirmatam euertere est conatus. Prouidit enim homo acutissimus, & longissimè in posterum prospiciẽs, considerata hominum potentum natura, & popularis atque regij imperij dissidiis expensis, fieri minimè posse, vt Macedones patrij regni finib. cæterísque bello subactis prouinciis cõtẽti, cõquiescerẽt, antequam Atheniẽses etiam, æmulos & perpetuos aduersarios, vel è medio sustulissent, vel suæ ditionis fecissent. Itaque cessandum sibi & cõniuendum esse nõ censuit, nec ignauiæ ciuium suorũ indulgẽdũ, aut proditorũ & stolidorum aduersationes acerbissimas pertimescendas: sed & populum ocio luxúque diffluentẽ, ad maiorũ præclaram imitationem excitãdũ, & proditorum licentiam, quoad eius fieri posset, coercẽdã, & reipub. præsidia sociorum vndique esse cõparãda, vt iam iam instãs atque ceruicibus liberrimæ nationis imminẽs Macedonũ tyrãnis prohiberetur, & multis cõtinuata seculis Græcorũ libertas retineretur. Hoc fuisse Demosthenis institutũ, & perpetua series orationũ eius, & ipse vitæ exitus, testis grauissimus declarat. Quæ cũ mea siue opera & labore (quæ quidẽ, rũpantur vt ilia Codro, mihi cõcedẽda sunt) siue industria & doctrina, (de quibus pro sua quisq; sapiẽtia & bonitate, me haudquaquã recusante, iudicet) etiam Latinorũ hominũ lectioni atque intelligẽtiæ pateant: nõ est quod pluribus tãti viri, & herois in suo genere, causam agamus. Accedit eodẽ Plutarchi & Pausaniæ testimoniũ, & ingratæ dũ viueret, gratissimæ post obitũ patriæ suffragiũ. Quæ cũ ita sint, audiri nefas eos esse arbitror, qui vel æmulorũ deprimẽdæ gloriæ causa, vel priuato Macedonũ odio Demosthenẽ impulsũ, vel Persico auro corruptũ, suã in Repub. sectã secutũ esse opinãtur. Etsi .n. negari nõ potest, acerrimos esse in magnis ingeniis gloriæ stimulos: homines honoris cupiditate flagrãtes, nõ modò cõtẽptu, sed etiã neglectu sui aut suspicione dũtaxat eiusmodi, vehemẽter offẽdi: quæ aũt pecuniæ vis sit, in corrũpẽdis viris, etiã natura bonis, nõ tamẽ excercitatione virtutis satis cõfirmatis, aut veræ philosophiæ præceptis diligenter institutis, vita quotidiana exẽplis innumeris demõstrat: tamẽ Demosthenes grauissimorũ virorũ testimonio, ea & natura fuit, & doctrina, & instituto vitæ, vt qui tale aliquid de eo suspicetur, nõ

Integritas Demosthenis in republica.

ΕΝ τῷ πρώτῳ τῆς δημοσθένει φιλοπονηθέντων μέρει, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τούτους τῆς λόγων ἐπεφαίνομεν, δι' ὧν ὁ δεινότατος εἰπεῖν ἀνὴρ καὶ ὑπὲρ τὴν παρρησίας ἀξιώματός τε καὶ σωτηρίας τῆς τοῖς μάλιστα προσηκόντων φιλίππου καὶ ἀλεξάνδρου τῶν μακεδόνων τὴν δυναστείαν, τὴν μὲν σπουδὴν μέλλων κωλῦσαι, τὴν δὲ συνεσκευάσθαι διαλῦσαι ἐπεχείρησεν. προορώμενος δὲ, ὀξυδερκέστατος ὢν τὴν διάνοιαν, καὶ πόρρωθεν τὰ ἐσόμενα μέλλοντα προσκοπῶν. ἐκ τε τῆς δυναστείας δυόντων φύσεως τεκμαιρόμενος καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας καὶ τυραννίδος διάφορον ἀναλογιζόμενος, ὡς οὐκ ἂν οἷοί τ' ἔσοιντο οἱ μακεδόνες, τοῖς τε τῆς παρούσας ἀρχῆς ὀρείοις καὶ τῆς λοιπῆς τῶν ἐπαρχιῶν, ὧν πολέμῳ νόμῳ ἐκράτησαν. ἀρκεσθέντες, ἀναπαύσασθαι πρότερον, πρὶν ἂν καὶ τὰς ἀθηναίας ἀνταγωνιστὰς ὄντας καὶ ἀεί πως αὐτοῖς ἀντιπαλμύκας, ἢ ἀφανίσαι, ἢ χειρώσασθαι. διὸ περ οὐκ ὀκνητέον εἶ μηδ' εἰρωνευτέον, μήτε τῇ τῶν συμπολιτευομένων ἐθελοκακίᾳ ὑπεξεπέον μήτε δι' ἃς τῶν προδιδόντων, καὶ τῶν ἀναισθήτως ἐχόντων πιεροτάτας ἀντικρούσας ὑποδειλιᾶν δεῖν ᾠήθη· ἀλλὰ τὸν δῆμον, ῥαθυμοῦντα τε καὶ παρημελοῦντα, πρὸς ζῆλον τῶν προγόνων αἴρειν ἀναπείρειν, καὶ τὴν πρόοδον ὑφηγήσασθαι, ἐφ' ὅσον ἂν δύναιτο κωλύων, καὶ τῇ πόλει παντάχοθεν συμμάχους προσκτίζειν ἐπειρᾶτο ἵνα δὴ ἡ ὅσον, οὐδέ πω ἐφεσπόμενα, καὶ τὰ κεφάλαια τῆς φιλελευθερωτάτης ἔθνους ὑπερεμάνη τῶν μακεδόνων τυραννίδος ὑποκρούσαιτο, καὶ πολλαῖς συνεπεσεταμένη ῥώμαις ἡ τῶν ἑλλήνων αὐτονομία διασώζοιτο. ὅτι δ' τοῖα δέ τις ἦν ὁ δημοσθένης ἐγχείρησις προαίρεσις, ἥ, τε τῶν λόγων αὐτὰ ἀκολουθία συνεχὴς, καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ βίου τελευτή, μάρτυς ἀξιόπιστος γνωμένη παρέσχηται. ταῦτα δ', ἐπειδὴ διὰ τὰ ἐμαυτοῦ εἴτε φιλοπονίας (ὧτιν' οὐδεὶς ἂν ἀφέλοιτό μου, κἂν διαῤῥαγῶσί τινες τῶν βασκηνόντων) εἴτε καὶ φιλοσοφίας (ᾗ εἴ ὅπως ἂν ἕκαστος ἔχοι φρενῶν τε καὶ ἀρετῆς, ἐμοῦ ἥκιστα φροντιστοῦντος, κεινέτω) καὶ τοῖς ἀπείροις ἔχουσι τὰ ἑλληνισμοῦ διαγωνάσασθαι, καὶ δυνατοῖς ἀκολουθήσασθαι γέγονεν· οὐδὲν οἶμαι τὸ καταλειπόμενον εἶναι, διὰ πλειόνων ὑπὸ τε λαμπροτάτου ἀνδρὸς, καὶ ἡγεμόνος τινὸς ἐν τῇ πολιτικῇ τάξει γεγυμνασμένου, διαλογήσασθαι· ὅτι μάρτυρες ἅμα τούτοις ὅτε πλάταρχος καὶ ὁ παυσανίας, καὶ ἡ τῆς παρῴδος φήμη, ἀγωνώμονας μὲν εἰς ζῶντα τὸν ἄνδρα, τελευτήσαντος δ' αὖτε, δυσαποτάτης γεγενημένης. ὧνπερ οὕτως ἐχόντων, ἥκιστα προσέχειν ἡγοῦμαι δεῖν τοῖς οἰομένοις, ἢ ζηλοτύπως ἔχοντα τὸν δημοσθένη πρὸς τὴν ἀπολιτευομένων δόξαν, ἢ ἰδίῳ τινὶ εἰς τοὺς μακεδόνας μίσει ἐπαρθέντα, ἢ τῷ παρὰ τῶν περσῶν χρυσίῳ διαφθαρέντα πολιτεύσασθαι ἄλλα ἐπολιτεύσατο· καίτοι οὐκ ἄδηλον ὄν, ὅτι φιλοτιμότατα μὲν διακείνται αἱ μεγάλαι φύσεις, τῇ φιλοδοξίᾳ ὥσπερ κέντρῳ τινὶ νυττόμεναι· οἱ δὲ τῇ φιλοτιμίᾳ διακεκριμένοι, μὴ ὅτι καταφρονούμενοι, ἀλλὰ καὶ ἀμελούμενοι, ἢ μόνον ὑποφθονούμενοί τι τοιοῦτον σφόδρα λυποῦνται· ὅσῃ δ' ὀξύτης τῶν χρημάτων ἡ δύναμις, ὡς φθαρτικὴ τῆς φύσει μὲν οὐ φαύλων ὄντων, οὐ μέντοι ἕξιν τινὰ κατ' ἀρετῆς ἐνεργείας ἐχόντων, μηδὲ τὰ τῶν φιλοσόφων ἀπηκριβωμένων, ὁ καθ' ἡμέραν βίος δι' ἀπείρων παραδειγμάτων ἐλέγχει. ἀλλ' ὅμως ὁ δημοσθένης, ἀνδρῶν κακῶν καὶ ἀγαθῶν μάρτυρι καὶ τῷ τῆς ἐκείνου τε φύσεως καὶ παιδεύσεως καὶ τῆς βίου προαιρέσεως ἐγχείρησις ὥστε τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ ὑφορώμενον

εφ̓μῶν. μᾶλλον τῷ ἰδίαν πονηρίαν κατασκευῇ φανε- A tã illius improbitatẽ coarguat, quàm ſuam prodat.
ρὸν, ἢ τῷ ἐκείνου ἐξελέγχειν. εἰσὶ γὰρ παμμίαροί τινες ἄν-
θρωποι, οἵτινες κακίας ἑαυτοῖς πανήγυριν τινα συνειδό-
τες, πάντας τοὺς ὑπερέχοντας τῷ ἀνδρῶν κηλίσι τισὶν ἀ-
σελγείας καὶ μοχθηρίας καταρυπαίνειν ἀποκάζουσιν· ἵνα
δὴ πυθέσθαι τ̓ ἑαυτῷ πονηρίαν τῇ κοινότητι τῷ παθῶν φεύ-
γοις τοὺς ἐπ̓ ἀρετῇ διαφέροντας, συσκιάζωσιν. ἐκεῖνο μὲν τοι
οὐκ αἰ̓σχυνος εἶμι, ὅτι ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς τῷ ἐριδῶν, ἔστιν
ὅτε τῷ δέοντος παρέξαπα ὁ δημοσθένης, καὶ διὰ συκοφαν-
τίας τοῖς ἐχθροῖς ὑπεθέμην. ἐφ̓ οἷς ἔγωγ̓ αὐτὸν οὔτ̓ ἐπαι-
νοίμι ἂν̓ ὀρθοφρόνως· συγνώμης δ̓ ὡς ἀνθρώπινόν τι
παθόντα, ἀξιῶ. καθάπερ γὰρ οἱ εὔφοροι κῆποι τῶν ἀγρῶν
ὄζειν ἀφ̓ ἡ τῷ βλαβερῶν βοτανῶν φύσεων· οὕτω καὶ αἱ με-
γάλαι φύσεις, ὅπερ δύσκολος ὁ πλάτων ἀπεφήνατο, μεγά-
λας ἀνοσίας ἐνίοτε καὶ τὰς κακίας. ὃ δὴ σύμπαντος τοῦ
χρόνου αἱ ἱστορίαι οὕτω φανερὸν κατέσησαν, ὥστε ἀδύνατον
εἶ τὸ γνωσθῆναι. τοῦτο διὰ πολλῶν μάτην. ἀλλ̓ ὑπὸ τού-
των τῷ παθῶν εἰς τοῦτ̓ ἐξοκείλαι τὸν δημοσθένην, ὥσθ̓
ἑκόντα καὶ εἰδότα τῇ πατρίδι ὀλέθριον γνώμην ἐμαυτόν
γε πεῖσαι, ὅ τι δήποθ̓ ἕτεροί τινες ἐγνωκότες εἰσὶν, οὐκ ἂν B
δυναίμην. ὁμολογῶ μὲν οὖν φιλεῖν τε καὶ σέβειν πολλοῦ
ποιεῖσθαι τὸν δημοσθένην, ὡς καὶ διδάσκαλον ἐμοὶ γνώ-
μενον (παῤ αὐτὰ γὰρ ἐμὲ τῷ δεινότητα τῷ ἐν τοῖς λό-
γοις σεμνοτέρας οὔτης τῆς φύσεως μου ἢ ὥστε θαῦμα τη-
λικοῦτον τὸ μέγεθος χωρεῖν. ἀλλά γε τ̓ ἐλλιπισμὸν ἀμω-
σγέπως ἔμαθον) καὶ τῆς σέβειν αὐτὸν δόξης πολλοστημό-
ριόν τι εἰς τὸ τὸ βολφῖου ὄνομα μετοχετεύσαντα (οὐδα-
μοῦ γὰρ ὡς οἶμαι λατινίζων ὁ δημοσθένης ἀναγωσθήσεται,
ὅπου μή τινες τῷ ὀπτικῶς ἐχόντων καὶ τῷ ἐπιμελεῖσθαι οὐ
χαιρόντων ἀναμνησθήσονται, ὅτι θεῖος ὁ βόλφιος θεὸς
τοῦ ἀττικοῦ τειβωνίου τὸν δημοσθένην καὶ ῥωμαϊκὸν τή-
βεννον ἐπενδύσαντο) ὅμως δὲ πλεῖσον ἀπέχειν αὖ ἐμαυτὸν
βουλοίμην, ταύτης εἴτε δυσθείας, εἴτε αὐθαδείας, εἴτε καὶ
ἀδικίας χεῖ λέγειν, ὥσθ̓ ὁμολογουμένη καὶ δεδιγμένη
τῇ ἀληθείᾳ αὐτὰ λέγειν. πολλοὶ δ̓ ἂν τούτων ἔτι ἀγνωμονε-
στέροις εἶ) νομίζω, τοῖς τὰ θεοῦπάρξαντα πάντα θεὸς
τὰ τελευταῖον ἐμβάντα κείροντας· οὐχὶ δὲ ἀγῶνας
μόνον, ἀλλὰ καὶ λίαν δυσθεῖς· οἵτινες αὖτοὶ μήτε τὰ ἴδια
μήτε τὰ κοινὰ δικαιεῖν εἰδότες, μᾶ τοσαύτας ἐτῷ θεοῖ- C
δους δημοσθένους καὶ κικέρωνος διδασκάλους ἑαυτοῖς κα-
θιᾶσιν, τῷ πάντων τῷ καθ̓ ἑαυτοὺς ἀρχόντων τε καὶ σο-
φῶν διδασκάλων γεγυμνωμένων. οὐ λογίζονται δὲ οἱ ἀρί-
σταρχοι οὗτοι, ὅτι μᾶ τὰ θεάγματα ἢ ὁ τυχὼν ἀνθρω-
πος τὰ σφάλματα τῷ θεατομένων κατενόησεν· ἄπερ,
ὡς ἐν ὑπερηθλῶσαι ἐ τοὺς φρονιμωτάτους τῷ ἀνδρῶν πα-
ρέλαθεν. ἀλλὰ γὰρ τοῖς ἀγνώμοσι τούτοις κειταῖς, καὶ σο-
φοῖς μὲν εἶ) θεσπιομένοις, νεῦ δ̓ οὐκ ἔχουσιν, ἱκανῶς
ὁ, τε δημοσθένης ἐν τῷ θεῖ σεφάνου, καὶ κικέρων ἐν τ̓ ὑπο-
σολαῖς ὑπολελόγληται. θεῖ τὸν τοίνυν ἂν εἴη, πλείους περὶ
τούτων ποιήσασθαι τοὺς λόγους· ἄλλως ἐ πάντων τῷ εὖ
φρονούντων ἐγνωκότων. ὅτι οὐκ αὐτάρκης ὄζειν ἡ ἀνθρω-
πίνη φύσις μήτε κωλύειν τὰς θηλάτους (κατ̓ ἐλπίδων
φάναι) τῷ συμφορῶν, μήτ̓ εὐδαιμονίας ὑπιτυχεῖν. ὅμως δὲ
γε καθάπερ ἔν τε τοῖς χειμῶσιν ἔργον τί ὄζει τὸ κυβερνητῆ,
καίπερ ἀθενὲς ὑπάρχον, ὁμοίας δὲ καὶ τῷ γεωργῶν ἐν τῷ
γίνεσθαι τὸν σῖτον· εἰ καὶ πολλάκις, νεῦ ὠὴ αἱ χάλαζαι,
νεῦ ὃ οἱ κεραυνοὶ, νεῦ ὃ αἱ ἐπομβρίαι εἰς καταποντίαν
θεμισᾶσι πᾶσαν τούτων τὴν φιλοπονίαν. οὕτως ἀεί πως
καὶ τῇ ἐκλῇ μάχεται ἡ τύχη, μήτε παύσῃ) πρότερον αὐτὰ
διαμαχόμενα τ̓ ἀλλοπρόσαλλον ἄραν ἔχουσαν βραβευτὴν πρὸς ἀλλήλας, πρὶν ἢ αἰ ἐκβάσεις τὰ κατάλληλον φιλονε-

tã illius improbitatẽ coarguat, quàm ſuam prodat. Sunt enim ſceleratæ quædam naturæ, quæ ex ſuæ vitioſitatis conſcientia, omnes magnos viros aliqua flagitiorum labe aſpergere ſtudeant, quo ſcilicet ipſæ ſub vmbra magnorum nominum minore cum infamia deliteſcant. Illud quidẽ non negarim in priuatis contentionibus aliquando oblitum officij Demoſthenẽ, etiã per calumnias euerſum iuiſſe aduerſarios: in quo eum equidem neque laudo, v neque probo (veritatis enim & virtutis ſemper eſt habenda ratio) ſed vt homini ignoſco. Vt enim fæcundi agri noxias etiã herbas gignunt, ſic magna ingenia (vt Plato prudenter ait) magnis etiam vitiis aliquando abundant. idque omnium ætatum hiſtoriis ſic declaratur, vt ineptum fuerit, hanc ſententiã exemplis approbari. Sed priuatis illis affectibus ſic indulſiſſe Demoſthenem, vt volens & ſciens Rempub. perderet, quicquid alij ſentiant, ego mihi perſuadere non poſſum. Fateor equidẽ amari à me & magnifieri Demoſthenẽ, vt & præceptorem meum (nam ab eo non quidem eloquentiã, quam anguſtiæ mei ingenij non capiunt, ſed Græcũ tamen ſermonem vtcũque didici) & gloriæ ſuæ quantulamcunque partem in Vuolfianum nomen deriuantem (nuſquam enim, vt opinor, legetur latinus Demoſthenes, quin aliqui grati homines, & non maligni recordentur, Vuolfium fuiſſe primũ qui Attico pallio Demoſthenis, qualemcũque Romanam togam adiunxerit) tamen à me plurimum abeſſe velim hãc ſiue ſtultitiam, ſiue pertinaciam, ſiue iniquitatem, vt confeſſæ ac demonſtratæ veritati viderer aduerſari. Multò etiam iniquiores eſſe puto, qui cõſilia ex euentu ſpectant: nec iniquos dũtaxat, ſed parũ etiam ſapientes, qui cũ ipſi nec priuatã nec publicã rẽ gerere ſciãt, ſe poſt tot ſæcula Demoſthenis & Ciceronis magiſtros eſſe debere putant, qui, omniũ ſuæ ætatis principũ & ſapientũ magiſtri fuerunt. Nõ cõſiderãt iſti Ariſtarchi, poſt rẽ geſtam quẽuis facile perſpicere vitia rei gerẽdæ quæ antequã ad rem gerendam vẽtũ fuiſſet, etiam prudentiſſimos quoque fefellerũt. Sed his iniquis ſtultáque ſapiẽtiæ perſuaſione inflatis hominibus, ſatis & Demoſthenes in oratione de Corona, & Cicero penultima ad Lẽtulũ epiſtola grauiter atque eruditè reſpõdẽt. Quare nihil neceſſe eſt, me lõgiorẽ ſumere orationẽ: præſertim cũ hominibus moderatis omnibus perſuaſum ſit, in humana prudẽtia nõ ſatis eſſe virium, vel ad fatales calamitates prohibẽdas, vel ad felicitatẽ cõparãdam. Tamẽ vt in tẽpeſtatibus aliquæ sũt gubernatoris partes, quãuis infirmæ: vt ad excolẽdũ frumẽtũ agricolæ opera requiritur, etſi ſæpenumero aliàs grãdine, aliàs fulmine, aliàs hymbribus, vota iacit (vt Ouidij verbis vtar) longíque perit labor irritus anni: ſic perpetuũ eſt Cõſilio certamen cũ Fortuna: neque hæc ancipiti Marte cõfligere deſiſtunt, priuſquam euentus arbitrium litem irreconciliabilem diremerit. Nec enim ea rerũ humanarũ ratio eſt, quæ

v hemenneque probo (veritatis enim & virtutis ſemper eſt habenda ratio) ſed vt homini ignoſco. tia in priuatis contentionibus.

Caſus in cuiuis eſt caret ſucceſſibus optet.

Quiſquis ab euentu facta notandaiudicat.

Conſilij & Fortunæ certamen.

cursus Solis,qui perpetuo tramite ab ortu in occasum,atque iterum ab occasu in ortum decurrit(Nã quòd is aliàs nubibus subtexitur,aliàs lunæ corpore obscuratur, quotidiéque vmbra terræ nostris conspectibus eripitur:id non Solis,sed nostrum siue incommodum siue vitium est)sed vt magna flumina non rectam viam sequuntur,sed pronam & expeditam:ita sapientes homines ea sæpenumerò suscipiunt,non quæ maximè optant,sed quibus in præsentia meliora non inueniunt.Hæc(etsi mea nihil interest)temperare mihi non potui quin adiicerem,vt æquiore animo & maiore studio consilia Demosthenis,quæ superiore volumine continẽtur,à viris patriæ amantibus,& eloquentiæ, reginæ rerum,studiosis,legerentur. Quod fortasse non inutiliter fieret per ociũ, ab hominibus non nimis occupatis,ac Reipublicæ non negligentibus.atque adeò melius(quid si iucundius etiam?) opera in euoluẽdis huiusmodi scriptoribus ponerẽtur,quàm in aliis nonnullis rebus, quæ magni à quibusdam æstimantur.Neque verò me præterit, non ea esse nostra tempora,quæ fuerunt Demosthenis: aliam esse religionẽ,alios mores,alias leges,alia imperia: sed tamen vt in re militari,sic etiam in ratione rei publicæ in magna dissimilitudine,magna est etiam similitudo: quam vt vir eruditus facilè perspicit(quis enim ignorat,humanum ingenium perpetuò sui esse simile,in suis commodis augendis, incommodisque depellendis: etsi diuersa via nonnunquam progreditur?) sic ea rerum imperito & hebeti lectori breuiter demonstrari non potest. Quòd si nulla inde peti vtilitas posset, tamen honesta oblectatio ex eloquentium scriptorum lectione,& consideratione veteris memoriæ,percipitur. Verùm his omissis,tandem ad summorum oratorum contentionẽ acerrimã,& orationes aduersarias peruenio.In quibus illud in primis cõstat & inimicos inter se,& eiusdẽ gloriæ dicendi æmulos fuisse Aeschinẽ & Demosthenem.Nã alioqui nũquam hic illius salutem,ille huius dignitatẽ oppugnasset.Causæ autem dissidij sunt obscuriores & incertæ:de quibus pro suo quisque ingenio cõiecturas sequitur, rationibus destitutus.Sũt.n.qui putent,naturarũ diuersitatẽ primã fuisse odij originẽ,vt astrologi affirmãt,naturalẽ certorũ hominũ inter se esse vel beneuolentiã vel maleuolẽtiã:idque res ipsa declarat,cũ aliòs ex primo statim aspectu vel amore vel odio plerig; prosequãtur, & aliorũ beneficiis allici ad amorẽ,aliorũ malefactis alienari nõ facilè possint. Affirmat & Aristoteles, morũ diuersitatẽ haudquaquã esse aptã ad amicitiam vel constituendam,vel retinendã. Fuit autẽ Aeschines,vt traditur,hilariori ingenio,comis,vrbanus,obseruãs potentiorũ,amator,cõuiuator: Demosthenes contrà, abstemius, seuerus, acer, populi studiosus,infestus principibus,iis præsertim à

Lectio Demosthenis etiã nostris hominibus vtilis.

Causæ dissidiorum.

I. Ingeniorum diuersitas.

A κίαν καταπαύσειαν. ὅτε γὰρ τὰ τῶν αἰθερίων ἔχει καθάπερ ἡ τοῦ ἡλίου εἴτ' ὠθεισρομὴν εἴτε ὠθειφορὰν δεῖν εἰπεῖν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀπαραλλάκτως ὁπότ' αὐ ἀνατολῆς εἰς δύσιν, κἀντεῦθεν αὖ πάλιν φέρεται. τὸ γὰρ αὖτ' τοτὲ μὲν ὑπονεφῶν ὁπτικὰ ζεται, τοτὲ δ' τῆς σελήνης καὶ δύθειαν ὑπιούσης, ἀμαυροῦσθαι πως, καὶ καθημέραν τῆς γῆς τὴν ὄψιν ἡμῖν ὁπτικὴν ποιοῦντος τούτων δὴ μηδαμῶς μὲν τὸν ἥλιον, μᾶλλον δ' ἡμῖν αὐτῷ εἴτε τὴν ἀσθένειαν, εἴτε τὴν δυσυχίαν αἰτιατέον) ἀλλ' ὥσπερ οἱ μεγάλοι τῷ ποταμῷ ἐκ μὲν τὴν δύθειάν δεχόμενοι, ἀλλὰ τότε πρανῆ καὶ εὔπορα διώκουσιν· ἔστω καὶ οἱ εὖ φρονοῦντες τῷ αἰθερίων τύχοις ὡς ὅτι τὸ πολὺ συμφερόντως), ὧν εἰς τὸ παρὸν βελτίονων ἐκ δύπορῶσι. ταῦτα (καί τοι μηδὲν ἔμοιγε διαφέρειν) ἐγὼ οἷός τ' ἐγνώμην ὠφελεῖν. ὅπως αὖ μετά τε πλείονος ὁπτικείας καὶ ἀσφαλοῦς εὐτονωτέρας, τοῖς τὸ δημοσθένους συμβουλευτικοῖς τοῖς ἐν τῷ περὶ τούτου βιβλίῳ ἐγκειμένοις, εἴτε φιλοπαίδες τῷ ἀνδρῶν, καὶ οἱ ὠφελεῖν πειθῶ, τὸ τύραννον τῷ φρενῶν, ἐαυκαδάκοτες, εὐτυχοίεν. ὅπερ ἴσως ἂν ἀνωφελῶς καὶ σχολῇ ποιήσαιμεν τῷ αἰθερίων οἱ μήτε λίαν ἀσχολούμενοι μήτ' ἀμελῶς ἔχοντες τὰ πολιτείας. καὶ μὲν ἄμεινον αἰ(τί γὰρ καὶ μή; τέρψεως δυαρκεστέρας;) ὠφελεῖ B τὰ τοιαῦτα τῷ συγγραμμάτων φιλοπονήσαιμεν οἱ δύφερνέντες, ἢ ὠφελεῖ ἕτερ' ἄττα τοῦτο τῷ πολλῶν πλείστου ἐστὶ ἄξια νομιζομένων ἐγὼ τῷ οὐδ' ἐμαυτὸ λελήθεν, ὅτι τὰ καθ' ἡμᾶς πλεῖστον ἀφέστηκε τῷ δὴ δημοσθένους. οὔτε γὰρ τὰ θρησκείας ταὐτὰ, καὶ ἀλλοῖα μὲν τὰ ἔθη, ἄλλοι δ' οἱ νόμοι, ἄλλαι δ' αἱ πολιτεῖαι. ὅμως δ', καθάπερ ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς οὕτω καὶ ἐν τοῖς πολιτικοῖσι, μεγάλης οὔσης τὰ ἀνομοιότητος, μεγάλη τίς ὅμως ἐστὶ καὶ ἡ ὁμοιότης. ὥσπερ δ' ταύτῃ ὁ πεπαιδευμένος ῥᾳδίως αὖ καταδοι (τίς γὰρ ἀγνοεῖ, ὅτι ἡ αἰθερίων φύσις ὅτι ταύτας ἀεὶπως φέρεται, τάττε συμφέρειν δοκοῦντα ἐπαυξαίουσα, τά, τε ἐλαυθερᾶ φυλαττομένη. διαφόρως μὲν τοι μεποῦσα;) ἔστω τοῖς ἀπείροις θεαμάτων, καὶ ἀναιδηῆσι τῷ ἀναγωνιστόντων διὰ θεαχέων οὐ ῥᾴδιον ἀποδεῖξαι, καὶ μὲν, εἰ μηδεμία ὠφελήσοιτ' ἀπεῖθεν ὠφέλεια. ἀλλά γε ἡ τέρψις ἡ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῷ λογίων συγγραφέων, καὶ ἐκ τ' ὁπτικέψεως τῷ πάλαι γεγυμνασμένων, πάγκαλος αὖ εἴη καὶ ἐκ δύκαταφρόνητος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν παρείσθω, ἤδη δέ ποτε ὁ λόγος ὅπῃ τῷ εἰς ἄκρον δεινότητος C ἑλληνικῶν ἀνδρῶν σφοδροτάτην φιλονεικίαν τοὺς ἀντιπάλοις μετίτω λόγοις. τὸ μὲν οὖν ὠφῶτον οὐκ ἄδηλον, ὅτι ἀπεχθῶς τε πρὸς σφᾶς αὐτοὺς εἶχον, καὶ τ' αὐτῆς δόξης τὲ εὖ λέγειν ζηλωταὶ ἐγένοντο αἰσχίνης καὶ δημοσθένης. οὐδὲ γὰρ ἂν τοιαύτης πρὸς ἀσεως ἐκ ἐνούσης, ὁ μὲν τ' ἐμείνου ζωλωὺ, ὁ δ' τ' τοῦδε ἀξίαν εἰς κίνδυνον κατέστησεν. τὰ δέ γε αἴτια τ' δυαφωνίας ἀφανέστερά πως ὄντα καὶ ἥττον ἀκριβῆ, τοῖς μὲν οὕτως, τοῖς δ' ἑτέρως εἰκάζειν, καὶ τὸ δοκοῦν ἐκάστῳ, παρέχειν, ὅπερ δείξεων οὐκ ἀποροῦσιν. εἰσί γάρ τινες οἱ νομίζουσι φύσει τινὰ τούτοις ἐνυπάρχουσαν δυσμένειαν πρὸς καταρξαι τὲ μίσους· φασκόντων γε τῷ πρὸς τὰ ἄστρα δεινῶν, ὅτι ἐφυμτός ἐστιν ἐνίοις οὐκ οἶδ' ὅτις πρὸς ἀλλήλους τοῖς μὲν συμπάθεια, τοῖς δὲ καὶ ἀντιπάθεια. τοῦτο δὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δείκνυσιν. πολλῶν ἐκ τῆς πρώτης προσόψεως, τοὺς μὲν φιλοῦντων, τοὺς δὲ μισούντων καὶ τῷ μὲν ταῖς ἀνεργεσίαις εἰς εὔνοιαν πρὸς ἄγεσθαι μόλις, τῷ δ' μηδὲ ταῖς κακοποιΐαις ἀλλοξιοῦσθαι ῥᾳδίως δ' ἀπ' ἀλλήλων. ἀπεφήνατο δὲ καὶ ἀριστοτέλης, ὅτι αἱ ἀνομοιότητες τῷ ἠθῶν ἥκιστα φιλικόν. ἐγὼ δὲ ὁ μὲν αἰσχίνης, ὡς φασιν, ἱλαρώτερος τὴν φύσιν, ὁμιλητικὸς τὸν τρόπον, ἀστεῖος, θεραπευτικὸς τῷ ἐν ἐξουσίᾳ, ἐραστικὸς, συμποτικὸς ἐκ τοιούτου δ' ὁ δημοσθένης ὑδροποτῆς, αὐστηρὸς, ἀκοινώνητος, δημοκρατικὸς, μισοτύραννος, ἐκ τοῖς μάλιστα ἂν ἀγωνιστὴς τοῖς τὲς ἑλλήνας, καὶ τὸ εἰκὸς, εἰς κίνδυνον καὶ σῶσαι καὶ βλάψαι μέλλοντας.

λονῖας. μόνη δ' οὖν αὕτη δυχήμων αὖ εἴη τῇ προφάσεων
τ' ἀπεχθείας. καίπερ γὰρ ἔχοντος αἰσχίνου ἔγκλημα προσ-
ῆκον τοῖς μακεδόσι ψεῦδος· τοῦτο δ' ὅμως οὐκ ἀπόρρητος
ἐξελεγχθὲν ἐν ἀμφιβόλῳ κεῖσθαι ἐᾷ σαφῶς· ἢ ἀμφότερον,
τόντε αἰσχίνην ἢ τὸν δημοσθένην ἄνδρα πατριδαῖον καὶ φιλό-
πολιν ψεύσασθαι συγχωρῶμεν· οἷος ἑκάτερος ὑπολαμβάνε-
σθαι ἀξιοῖ. ἧς τοῦτο ἂν διενεγκόντων ἀλλήλοιν, ὅτι ὁ μὲν δη-
μοσθένης τῆς πόλεως ἀξιώματος, μὴ κινδύνου μέν ἐν τῷ
παρόντι συμπεπλεγμένου· εἰς τὸ μέλλον δὲ βεβαίας ἀσφα-
λείας προποιητικοῦ ἐσκόπει· ὁ δ' αἰσχίνης τὴν παροῦσαν
εἰρήνην ἑστηκυῖαν ὁποίαν δήποτ' οὖσαν, ὁρῶν γε τὴν δημόν τ'
ἀθηναίων πολλὴ τε φιληδονία δεδουλωμένον, καὶ ἀθενέ-
στερον γεγονέναι, ἢ ὡς ἀξιόμαχον εἶ) πρὸς φίλιππον καὶ
ἀλέξανδρον, δεινοτάτοις προάγμασι χρῆσθαι βασιλεῖς, καὶ
κατ' ἐκεῖνο καιροῦ μείζοσι δυνάμεσιν ἐχόντας. ὁπότερος δὴ
τὸ σκοποῦ μᾶλλον ἔτυχεν, ἀποφαίνεσθαι, οὐ πρὸς ἐμοῦ
μέν ἐστιν· ἕκαστος δ' αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν τὰς ἑκατέρου προ-
φάσεις καὶ λογισμοὺς αὐτὸς ἐξεταζέτω· καί τοι τοῦτο γε δεῖν ἀ-
μήχανον ὂν ἡμῖν, τοῖς τηλικοῖσδε τῆς ἱστορίας ἀγνοοῦσι. τί δὲ
ἀναμφισβήτητος ἂν διχυρίζοίμεθα χωρὶς ταύτης τ' ὑπο-
θέσεως εἰ τῶτ' ἠληθεύσειν αἰσχίνης ἢ δημοσθένης. τίς γὰρ τῶν
πάντων οὐκ οἶδεν, τοῖς τῶν ῥητόρων λόγοις οὐκ ἀεὶ πρὸς τὴν
ἀλήθειαν ἐξετάζεσθαι; ἀλλὰ πρὸς πειθὼ πάντα ζητοῦν
ἀναφέρεσθαι ὡς ὅτι τὸ πλεῖστον; ὑποφάναι αὐτούς. καταφά-
ναι, πλάττειν πάμπολλα τολμηρότατα· οὐχ ἧττον ἢ καὶ
ὑπιτυχῶς. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ῥήνα κορύζης μεστοὶ ὄντες, καὶ δυ-
μετακίνητοι τῇ φύσει, ὑπὸ τῶν ῥητόρων ἀγόμενοι καὶ φερόμενοι·
καὶ τοῖς μὲν ἐγνωσμένοις ἀπιστοῦσι, τὰ δ' ὡδαδόξοτατα
τῶν ὄντων ὑποδέχονται, τῇ δεινότητι τῶν λόγων ἀπατηθέν-
τες. τὸ τοίνυν τέταρτον τῆς ἀπεχθείας αἴτιον τάχ' ἂν ὑπὸ τ'
αὐτοῖ τὸ αὐτὸ ὑπὸ τῆδ' ὕλης ζηλοτυπίας ὁρμηθεὶν ἑκατέρου
τῶν μὲν προτείων τῶν ἐν τοῖς λόγοις ἀντιποιουμένου. τῶν
δ' θατέρου λαμπρότητα ὑποσκοτεῖν ἑαυτῷ ἀναπαλέντος.
ἔστι δ' τοῦτο τὸ πάθος λυμαντικώτατον τῶν πολιτειῶν. καὶ
πλείσης φυλακῆς ἄξιον τοῖς καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς τῶν ἀνδρῶν.
ἵμα μὴ εἰς πανολεθρίαν τῶν κοινῶν ῥιζωθὲν ἀναβλαστή-
σειε. καὶ ταῦτα μὲν ὅπη τοσοῦτον. ἂν τινα δ' ἕκαστος τούτων τὸν ἀγῶνα ἠγωνίσατο, ἐκ τῶν πρὸς ἀντιπάλων λόγων
συγκρίσεως μὴ πλείσης μὲν ἡδονῆς, ὠφελείας δ' οὐδὲν
καταδιεσταμένης γνωσθήσεται τοῖς περὶ τοὺς λόγους ἐσπου-
δακόσιν. ἐν τούτοις γὰρ οἱ κράτιστοι τῶν ῥητόρων, πᾶσαν μὲν
τ' τῆς διανοίας τὴν ἰσχύν, πᾶσαν δ' τὴν τῆς παιδείας τε καὶ
ῥητορείας πανοπλίαν προὐχειρίσαντο. προὐθήκαμεν δὲ
καταρχὰς τὸν κτῆ τιμάρχου λόγον (καί τοι τόπου τινὸς ἐν
αὐτῷ προαγμαλδυομένου καὶ δακετῷ τινὸς δήκῃ ἐμφωλέ-
υοντος τῷ τοῖς καθ' ἡμᾶς ἀνθρώποις, καλῶς ποιοῦσιν ἀπη
χθημένου) διά τε τὴν τῶν καιρῶν ἀκολουθίαν καὶ διότι ὁ
δημοσθένης ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας, οὐ μόνον αἰσχίνου
ὡς καθυφεμένου τὰ τῆς πόλεως κατηγορεῖ. ἀλλὰ καὶ τι-
μάρχου, ἔκ γε τῶν ἐόντων, ὑφαπολογεῖ). τούτοις δ' ἑπέ-
ται ἡ αἰσχίνου ἀπολογία, καὶ ἡ γραφὴ ἡ κτησιφῶντος, ἣ
ἀναγωνίζεται δημοσθένης. καὶ ἐν τούτοις τὸ δεύτερον τιμῆ-
μα τῶν λόγων καταλέγει· καί τοι τῆς τάξεως ἀπαιτούσης,
τὰς ἑκατέρου ἐπιστολὰς πρὸς τῷ τέλει κεῖσθαι, ἅμα τῷ
δεινάρχου λόγῳ· διὰ τὸ τελευταῖα γεγράφθαι ταῦτα χρε-
ών. ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ μέγεθος τούτου τὸ τόμου ἀναρμοστον
γένοιτο καὶ ἀσύμμετρον τῷ προτέρῳ μέρει αὐτὰ συνετά-
ξαμεν. ὅστις μὲν οὖν κτῆ σχολὴν ταῦτα καὶ μὴ προσεκτικῆς συνέσεως ἀναγνώσεται. καταπύσειεν ἄν, ὡς οἶμαι, τῶν
καθ' ἡμᾶς λογοδαιδάλων, πρός γε τούτοις τοῖς ῥητόρασιν τεταγμένων.

A quibus imminere Græcis periculum prouidebat. Quæ etiam sola honesta dißidij causa commemorari potest. Etsi enim Aeschines proditionis Macedonicæ reus agitur: id tamen crimen, vt non satis confirmatum, in medio relinquamus: & vtrunque, tam Aeschinem quàm Demosthenem, virum fuisse bonum, & commodorum patriæ studiosum, fingamus, qualem vterque se perhiberi vult. Referebat autem sua consilia Demosthenes ad reipublicæ dignitatem, cum periculo in præsentia coniunctam, & in posterum veræ securitatis effectricem: Aeschines contentus erat præsenti pace qualicunque, & populum Athenienſem luxu eneruatũ, & non iustis opibus munitum, imparem censebat ad resistendum Philippo & Alexandro, regibus acerrimis, & illo tempore potentißimis. Vter rectius senserit, pronunciare non est meum. vtriusque argumenta quisque inter se conferat: etsi nos propter veræ historiæ ignorationem, velut in salebris hæremus, & sine conditione illa (Si verè hoc dicit Aeschines, aut Demosthenes) certi nihil statuere possumus. Quis. n. nescit, oratorum verba non ad veritatem semper, sed ad persuadendum quauis ratione, ferè accommodari? negari, affirmari, fingi multa ab iis audacißime? neque id omnino infeliciter: vulgus enim tanta leuitate est, vt ab hominibus eloquentibus ea etiam quæ comperta habet, in præsentia sibi extorqueri, & absurdißima quæque persuaderi sinat. Quarta causa odij videtur ab æmulatione eiusdem studij proficisci, cùm enim vterque primus inter oratores haberi cuperet, alterius sibi gloria quasi caliginem offundi ac luminibus obstrui, molestè tulit: qui affectus multum rebus publicis incommodat, & à bonis viris omni studio est reprimendus, ne radices agat in ciuitatis perniciem. Sed hæc hactenus. Quo autem pacto suam vterque causam egerit, ex collatione orationum summa cum voluptate cognoscetur, nec minori cũ fructu ab eloquentiæ studiosis. Hic enim duo hi oratores præstantißimi, omnes ingeniorum vires, omnem doctrinæ & facundiæ copiam deprompserunt. Collocauimus autem principiò orationem cõtra Timarchum (etsi locus in ea tractetur offensionis apud nostros homines nõ iniuria plenus) cùm propter seriem temporis: tũ quia in oratione Demosthenica falsæ legationis, nõ Aeschines duntaxat neglecti officij accusatur: sed Timarchus etiam vtcũque defenditur. Ordine sequitur Aeschinis defensio, & accusatio Ctesiphontis, quam Demosthenes ea grauitate, eo eloquẽtiæ flumine refutat: vt qui cùm cæteras, tum hanc orationẽ accuratius expenderit (græcè præsertim scriptas) nulla nostræ ætatis scripta prælorum oratorum excellentia magnopere admiraturus esse videatur. Augustæ Vindelicorum, Calendas Augusti, Anno 1569.

2. Macedẽnũ studium & odium.

3. Diuersa consilia.

Ordo contrariarum orationum.

καὶ ἀπὸ τῶν ἀκροατῶν ἐπαίνου τυγχάνειν. ἐπεὶ καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐπὶ τοῖς ἀκροατηρίοις ἐποιήσαντο, καὶ τὸν ἔπαινον ἐκ τῶν ἀκροατῶν ἐκομίσαντο. ἐπεὶ καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐπὶ τοῖς ἀκροατηρίοις ἐποιήσαντο, καὶ τὸν ἔπαινον ἐκ τῶν ἀκροατῶν ἐκομίσαντο.

ARGVMENTVM ORATIONIS A contra Timarchum.

CVm Athenienſibus poſt bellum* Olynthiacum viſum eſſet pacem cum Philippo facere, ſocietate ipſi & poſteris eius decreta: decem ad eum legatos, inter quos Aeſchines etiam & Demoſthenes fuerunt, exigendi iuriſiurandi gratia miſerunt. Reuerſa legatione, Demoſthenes orator, & Timarchus Arizeli F. Sphettius, vir in Republica illuſtris, & conciones habere ſolitus, quique amplius C. decreta ſcripſerat, Aeſchinem perperam obitæ legationis reum faciunt. Recens autem ſenatuſconſultum promulgarat, vt is qui ad Philippum arma veheret, capite plecteretur. Actione porrò ad prætorem relata, antequam in iudicium ventum eſſet, Aeſchines Timarchum accuſauit, vt qui contra legum edictum conciones haberet. Neque enim fas eſſe ei habere conciones, cũ pudicitiam proſtituerit. Itaque alij dicũt, Timarchum laqueo ſibi necem conſciuiſſe, non expectato iudicio: alij, condemnatum, atque in ordinem coactum eſſe, vt Demoſthenes in oratione falſæ legationis. Res autem hæc ita celebrata eſt, vt ab hoc iudicio, homines impudicos, Timarchos appellarent. Exordium vehementius eſt, in quo & ſua modeſtia commendata, captandæ beneuolentiæ cauſa, & Timarcho in odium adducto, & diſputatione de republica abſoluta, tranſit ad capita non propria cauſæ, ſed communia in omnes eos, qui proſtituta pudicitiæ accuſantur. Sunt autem hæc: An veteres rectè & accuratè leges de modeſtia puerorum & adoleſcentum, cæterarúmque ætatum tulerint? An effœminatis rectè interdixerint concionibus? &, an Timarchus, qui pudicitiam proſtituerit, contra legum interdictum concionetur? In quo illud etiã ineſt, vtrum Timarchus impudicitiæ crimen in ſeſe, vt accuſetur, admiſerit? item, an apud Miſgolam in hoc genere exercitatum, quæſtum corpore fecerit? an apud Anticlem in ganeo verſans, & aleam ludens, receptus ſit à Pittalaco miniſtro publico: & apud illum, atque etiam apud Hegeſandrum Timomachi quæſtorem, pro ſcorto ad tempus ſe geſſerit?

His, quia vix licuit meliores edere verſus.

Heſſiaca poſui carmina facta manu.

ALIVD ARGVMENTVM IN eandem contra Timarchum orationem.

CEnſoria eſt hæc Aeſchinis in Timarchum oratio, hominem oratorem, & calumniatorem ſuum. Sunt autem latæ leges de oratoribus, qui ſint à concionibus repellendi: velut ij, qui patrimonium profuderunt, qui pudicitiam proſtituerunt. Qui niſi iis legibus paruerint, cuius licere iudicio in eorum mores inquirere, vtrum ſint tales, vt ad populum verba facere poſſint? Quum autem duarum rerum Aeſchines Timarchum criminaretur, & pudicitiæ proſtitutæ, & abſumpti per luxum patrimonij: oratio de impudicitia inſcribitur, quòd maior eius pars in eo crimine tractando conſumitur. Vicit autem cauſam hanc, vt ex affirmatione veterum conſtat. Orationes verò, poſt actas cauſas mihi eſſe ſcriptæ videntur.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΤΙΜΑΡΧΟΥ ΛΟΓΟΝ.

Ἀθηναῖοι πολεμήσαντες πρὸς Φίλιππον * τὸν Ὀλυνθιακὸν πόλεμον, ὕστερον δόξαν αὐτοῖς, εἰρήνην ἐποιήσαντο πρὸς Φίλιππον, καὶ συμμαχίαν αὐτῷ, καὶ τοῖς ἐγγόνοις ψηφισάμενοι, ἔπεμψαν πρὸς αὐτὸν δέκα πρέσβεις, τοὺς ἁπλουστέρους παρ' αὐτοῦ ἁρπαγὰς ἐν οἷς ἦσαν Δημοσθένης τε, καὶ Αἰσχίνης. ἐπαινήκουσιν ὁ τῆς πρεσβείας, γράφουσι ψήφισμα πρεσβείας αἰσχίνου Δημοσθένης τε ὁ ῥήτωρ, καὶ Τίμαρχος ἀριζήλου σοφήτου καὶ δόξαντος ὢν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ δημηγορῶν, καὶ πλέον ἢ ἑκατὸν ψηφίσματα γεγραφὼς, ἐπὶ χρυσῷ ὁ νεωστὶ γεγραφὼς ψήφισμα βελῶν, τὸν ἀκριβέστατα ὅπλα πρὸς Φίλιππον, θανάτῳ ζημιοῦσθαι. * ὑποτεθείσης οὖν τῆς γραφῆς, περὶ τὸν ἀγῶνα εἰσελθεῖν, ἐγράψατο αἰσχίνης τὸν Τίμαρχον ὡς δημηγορεῖν παρὰ τοὺς νόμους. ἦν δὲ ἐξεῖναι τῷ αὐτῷ δημηγορεῖν ἑταιρικοῖς. ἔνιοι μὲν οὖν φασιν ὡς ἀπήξατο ὁ Τίμαρχος, τὴν κρίσιν οὐχ ὑπομείνας. οἱ δ', ὅτι ἁλούς, ἠτιμώθη, ὡς δημοδένης ἐν τῷ περὶ τῆς παραπρεσβείας. οὕτω δὲ πρεσβύτου τὸ πρᾶγμα ἐγένετο, ὡς τε ὑπὸ τῆς κρίσεως ταύτης, τοὺς πόρους τοῦ λοιποῦ ἐκάλουν Τιμάρχους. τὸ δ' ἀποτρόπαιον ὅτι τελευτήσαντι, ἐν αὐτῷ B δ' * ἀφανισάμενος ἑαυτὸν μέτεωρον, ἵνα δ' ἄγνοιαν ὅπαπάσηται· καὶ τὸν Τίμαρχον ἀβαλὼν, καὶ περὶ τῆς πολιτείας εἰπὼν, μεταβαίνει ὅπη κεφάλαια, οὐ τῆς ὑποθέσεως ἴδια, ἀλλὰ κοινὰ πάντων τῶν ἐταιρήσεως χρηζόντων, ἔστι δὲ τάδε. εἰ καλῶς καὶ ἀκριβῶς τοῖς νόμοις ἔθεντο οἱ παλαιοὶ περὶ τῆς τῶν παίδων ἀκοσμίας, καὶ μειρακίων, καὶ τῶν ἄλλων ἡλικιῶν. εἰ ὀρθῶς ἀπεῖπον τοῖς ἑταιρικοῖς μὴ δημηγορεῖν καὶ ἄρχειν, εἰ παρὰ τοὺς νόμους δημηγορεῖ Τίμαρχος ἑταιρικός; ἐν ᾧ εἰ ἔνοχος Τίμαρχος τῇ γραφῇ ἑταιρήσεως, εἰ παρὰ μισθόλια ἑτάιρησε μισθοῦ ὅτι τὰ τοιαῦτα οὐ τι δεινῶς, εἰ τῶν ἀπηλεῖ ἐν τῷ κυβδατηρίῳ ἑξακισχιλίων. καὶ κυβδῶν ἀνελήφθη ὑπὸ Πιπαλάκου, δημοσίου δούλου τῆς πόλεως, καὶ παρ' αὐτῷ διέτριψεν ἑταιρῶν, εἰ τῶν ἡμισυάρχῳ τῷ Τιμομάχου ταμίᾳ διέτριψε χρόνον ἑταιρῶν.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ κατὰ ΤΙΜΑΡΧΟΥ.

Τοῦτον τὸν λόγον ὁ αἰσχίνης γέγραφε δοκιμασίαν χρὴ τιμάρχου. λῦσαι δὲ ὁ Τίμαρχος ᾤετο δεῖν τὸ βίᾳ καὶ πρωτόκτων, καὶ αὐτὸν τὸν αἰσχίνην σεσυκοφαντηκώς. νόμοι δέ εἰσι περὶ τῆς ῥητόρων χειροτονίας, οἷς πᾶσι χρὴ εἰρῆσθαι λέγειν, οἷον τοὺς τὰ πατρῷα κατεδηδοκότας, τοὺς ἑταιρηκότας, εἰ μὴ πείθοιντο, ἐξεῖναι τὸν βουλόμενον, αὐτοῖς δοκιμασίαν ἐπαγγεῖλαι, ὥς τε δοκιμάζεσθαι, εἰ δικαίως εἰσὶ λέγειν. δῆλον δὲ ἐγκαλῶν Τιμάρχῳ αἰσχίνης, καὶ ὅτι ἑταίρηκε, καὶ ὅτι τὰ πατρῷα κατεδηδόκει· περὶ ἑταιρήσεως δὴ γράφεται ὁ λόγος, ὅτι τὸ πλέον τῆς κατηγορίας ἐξ ταύτην ἔχει. φαίνεται δ' ἀγεγυμνικὼς τὸν ἀγῶνα. ὡς φασιν οἱ παλαιοί. δοκοῦσι δέ μοι οἱ λόγοι μετὰ τὰς δίκας γράφεσθαι.

ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΚΑΤΑ ΤΙΜΑΡΧΟΥ λόγος.

AÆSCHINIS ORATORIS IN TIMARCHVM ORATIO, I. Hieronymo Vuolfio interprete.

Οὐδένα πώποτε τῶν πολιτῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε γραφῇ γραψάμενος οὔτ' ἐν δίκαις λυπήσας· ἀλλ' (ὡς ἔγωγε νομίζω) μέτριον ἑαυτὸν πρὸς ἕκαστα τούτων παρεσχηκώς· ὁρῶν δὲ τὴν τε πόλιν μεγάλα βλαπτομένην ὑπὸ τοῦ ἄρχειν τούτου, καὶ δημηγοροῦντος οὐδὲν τοῖς νόμοις· ἢ αὐτὸς ἰδίᾳ συκοφαντούμενος (οὐ γὰρ ἔξω που, προϊόντος ὅπως ἐρῶ τὸν λόγον) ἔν τε τοῖς αἰσχίστων ἡσσώμενον ἦν, μὴ βοηθῆσαι τῇ τε πόλει πάσῃ, καὶ τοῖς νόμοις, καὶ ὑμῖν, καὶ ἐμαυτῷ. εἰδὼς ἅμα αὐτὸν ἔνοχον ὄντα οἷς ὀλίγῳ πρότερον ἠκούσατε ἀναγνώσκοντος τοῦ γραμματέως ἐπιτηδεύματα αὐτῷ δοκιμασίαν ταυτηνί. καί, ὡς ἔοικεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οἱ εἰωθότες λόγοι λέγεσθαι ὑπὲρ τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν, οὐκ εἰσὶ φύσει· αἱ γὰρ ἰδίαι ἔχθραι πολλὰ πάνυ τῶν κοινῶν ἐπανορθοῦσιν. τὸ μὲν οὖν ὅλου ἀγῶνος φασήσεται οὔθ' ἡ πόλις αἰτία οὖσα πρᾶξαι, οὔθ' οἱ νόμοι, οὔθ' ὑμεῖς, οὔτε ἐγώ. ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτῷ. οἱ μὲν γὰρ νόμοι προεῖπον αὐτῷ αἰσχρῶς βεβιωκότι μὴ δημηγορεῖν· ὅπερ ἔγραμμα, ὡς γε δὴ ἐγὼ κρίνω, οὐ χαλεπὸν ὑπακοῦσαι· ἀλλὰ μὴν πάνυ ῥᾴδιον. ἐμὲ δ' ἐᾶν αὐτῷ εἰ ἐσωφρόνει, μὴ συκοφαντεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν τούτων μέτριός εἰμι προερῆσθαι. οὐκ ἀγνοῶ δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃ μέλλω ἐν πρώτοις λέγειν, ὅτι φανερὸν καὶ ἕτερόν πού μοι προείρηται ἀκηκοότες. ἀλλά μοι δοκεῖ καιρὸς εἶναι, μὴ ἐμὲ νῦν πρὸς ὑμᾶς τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον ποιεῖσθαι. ὑπολοιπὸν δέ ἐστι τὸν ἔξω λόγον εἶναι πολιτείαν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις τυραννὶς, καὶ ὀλιγαρχία, καὶ δημοκρατία. διοικοῦσι δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς ξόποις τὴν ἐφεστηκότων. αἱ δὲ πολεῖς αἱ δημοκρατούμεναι, τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. εὖ δ', ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι τὰ μὲν τῶν δημοκρατουμένων σώματα καὶ τὴν πολιτείαν, οἱ νόμοι σώζουσι. τὰ δὲ τῶν τυράννων καὶ τῶν ὀλιγαρχῶν, ἀπιστία, καὶ ἡ μετὰ τῶν ὅπλων φρουρά. φυλακτέον δὲ τοῖς μὲν ὀλιγαρχικοῖς, καὶ τοῖς τὴν ἴσην καὶ ἔννομον πολιτείαν ἔχουσι, τοὺς αὐτοὺς τοὺς νόμους τιθεμένους καὶ λύοντας. ἡμῖν δὲ προσήκει τοῖς τὴν ἴσην καὶ ἔννομον πολιτείαν ἔχουσι, τοὺς αὐτοὺς νόμους τιθεμένους, καὶ ἀπειθοῦντας κολάζειν. ἐντεῦθεν γὰρ ἰσχύσετε, ὅταν δύνησθε, καὶ μὴ καταλύεσθε ὑπὸ τῶν παρανομούντων, καὶ ἀσελγῶς βιούντων. προσήκειν δ' ἐγώγε νομίζω, ὅταν μὲν νομοθετῶμεν, τότε ἡμᾶς σκοπεῖν, ὅπως καλῶς ἔχοντας καὶ συμφέροντας νόμους τῇ πολιτείᾳ θησόμεθα. ἐπειδὰν δὲ νομοθετήσωμεν, τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις πείθεσθαι. τοὺς δὲ μὴ πειθομένους κολάζειν. εἰ δεῖ τὰ τῆς πόλεως καλῶς, καὶ εὖ ἔχειν. σκέψασθε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσῳ πρότερον καὶ σωφροσύνης ἐποιήσατο σόλων ἐκεῖνος, ὁ παλαιὸς νομοθέτης, καὶ ὁ Δράκων, καὶ οἱ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους νομοθέται. πρῶτον μὲν γὰρ περὶ τῆς σωφροσύνης τῆς παίδων τῆς ἡμετέρων ἐνομοθέτησαν, καὶ διαῤῥήδην διὰ παντὸς εἶπαν, ἃ χρὴ τὸν παῖδα τὸν ἐλεύθερον ὅπως μὴ δύσει, καὶ ὡς δεῖ αὐτὸν σῴζειν. ἔπειτα δεύτερον περὶ τῆς μειρακίων. ζῆτον δ' ἐφεξῆς περὶ τῆς ἄλλων ἡλικίων. οὐ μόνον γὰρ περὶ τῆς ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ῥητόρων. καὶ τούτοις τοῖς νόμοις ἀναγράψαντες, ὑμῖν ἔδοσαν κατέθεντο, καὶ ὑμᾶς αὐτῆς ἐπέστησαν φύλακας. βούλομαι δὴ καὶ ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς τὸν αὐτὸν τρόπον χρήσασθαι τῷ λόγῳ, ὅνπερ τοῖς νόμοις ὁ νομοθέτης. πρῶτον μὲν γὰρ διέξειμι πρὸς ὑμᾶς τοὺς νόμους, οἳ κεῖνται περὶ τῆς εὐκοσμίας τῆς παίδων τῆς ὑμετέρων·

Ego, Iudices, nulli ciuium vnquam vel in iudicio periculum creaui, vel in referendis rationibus molestus fui: sed, vt mihi persuadeo, moderatè me in rebus huiusmodi gessi. Verùm cùm & rempulicam grauiter à Timarcho lædi, contra leges habente conciones, viderem, & priuatim ab eo calumniis agitarer (quo autem pacto, in orationis progressu ostendam) turpissimum facinus fore duxi, si nec vniuersæ ciuitati, nec legibus, nec vobis, nec mihi ipsi opitularer. Cum autem iis eum teneri criminibus scirem, quæ paulo antè scriba recitante audiuistis: hoc eum censorio iudicio reum feci. Omnino enim, Athenienses, ea quæ in publicis causis dici solent de priuatis inimicitiis, per eas multa reipublicę incommoda depelli, vera sunt. Neque verò totius huius actionis culpam vel ciuitati, vel legibus, vel vobis, mihi Timarchus adscribere potest: sed sibimet ipsi tantùm. Leges enim ei denunciarunt, cum flagitiosè vixisset, ne conciones haberet: atque id ei edixerunt, quod meo iudicio ferre grauiter non potest: sed id quod omnibus facile est. Licuit etiam ei non lacessere me per calumniā si sapuisset. Ac de his satis me præfatum esse arbitror. Non autem ignoro, Athenienses, ea quę principiò dicturus sum ex aliis etiam antè vos audisse: sed tamen res postulare videtur, vt eâdem & ipse vtar oratione. Constat inter omnes, tres esse formas rerumpublicarū: principatum vnius: potestatem paucorum, & populare imperium. Ac duo priora genera eorum arbitratu reguntur, qui rerum potiuntur: liberæ autem ciuitates vsitatis legibus. Satis autem scitis Athenienses, populi vitam & libertatem cōseruari legibus: principum & paucorum, diffidentia, & armorum præsidiis. Paucis igitur, atque iis qui republica inæquali vtuntur, ij sunt cauendi, qui manu & vi respublicas euertunt. Nos autem decet, qui æqualem & legitimam rempublicam habemus, in eos qui contrà quàm leges iubēt, aut dixerint, aut vixerint, animaduertere. Nam vires in eo vestræ sunt, si leges tueamini: neque cuiquam licētiam detis vitam legibus contrariam & petulantem instituendi. Equidem illud existimo in sanciendis legibus spectandum esse nobis, vt eę iustæ atque è republica sint. Vbi autem eas sciuerimus, legibus sancitis vt pareamus, & contumaces puniamus: si modò rempublicam incolumem & florentem esse volumus. Cōsiderate Athenienses, quātam modestiæ rationem habuerit Solon antiquus ille, & Draco, cæteríq; illius ætatis legūlatores. Primùm enim leges de liberûm nostrorum disciplina tulerunt: planéque demonstrarunt, quæ puer ingenuus studia sequi debeat, vtq; sit educandus. Secūdo loco de adolescētibus ac deinceps de reliquis ætatibus, neque verò ad plebeios dūtaxat homines, sed etiam ad oratores hæc pertinere voluerūt. Et has leges in literas relatas, apud vos deposuerunt, earúmque custodiæ vos præfecerūt. Quē igitur legum ordinem est secutus legislator, eundē & ipse præscribā orationi meę. Primùm.n. eas leges

Benevolētiæ captatio à sua & aduersarij persona.

Occupatiō ante tractationem loci communis de rebuspub. & legum autoritate.

Orationis ordo.

exponam vobis,quæ de puerorum vestrorum: deinde eas quæ de adolescentum, postremò eas quæ de reliquarum ætatum disciplina sunt latæ: nec priuatorum duntaxat hominum,sed etiam oratorum. Sic enim orationem meam arbitror maximè perspicuam fore. Simul etiam differam, Athenienses, quid edicant leges de gerenda republica: & rursus post hoc, Timarchi mores cum iis conferam. Eum enim egisse vitam legibus omnibus contrariam reperietis. Legislator primùm ludi magistris, quorum fidei liberos nostros necessariò committimus, quorumque victus in temperantia situs est, inopia verò in contrariis rebus tamen diffidit: ac planè definit, qua hora puerum ingenuum in ludum ire deceat. Deinde, cum quot pueris ingredi, & quando abire: ac præceptores ludos, lanistas aperire palęstras vetat ante Solis ortum, & claudere iubet ante occasum, vt qui solitudinem & tenebras maximè suspectas habeat. Edicit item, adolescentulos ea loca frequentantes, quales esse oporteat, & qua ætate, & qui magistratus eorum habere curam debeat, & de pædagogorũ diligentia, & de festo Musarum in ludis, & de festo Mercurij in palęstris, denique de congressibus puerorum & cœtuum solennium. Iubet enim ædilem, qui suis sumptibus, vestris seruire commodis studeat, id facere, vbi quadragesimum ætatis annum excesserit, vt is modestiss. iam ætate liberos vestros accedat. Has igitur leges scriba vobis recitabit: vt sciatis, existimasse legislatorem, puerum rectè educatum, virili ætate vtilem fore ciuitati. Si autem hominis ingenium, malum disciplinæ initium cœperit: male institutos pueros, in viros euasuros Timarcho similes, censuisse. Recita leges has. Leges. Puerorum magistri ludos ante Solis ortum ne aperiunto: & ante occasum iterum claudunto: neque fas esto iis qui puerilem ætatem excesserunt, eo ingredi, dum pueri sunt intus, præter filium magistri, aut fratrem, aut generum. His exceptis, si quis fuerit ingressus, capite mulctator. Et gymnasiarchi, Mercurialibus nullomodo quenquam adultum ingredi cum pueris sinunto. Sin permiserit, neque gymnasio excluserit: teneatur gymnasiarcha lege de corruptela ingenuorum puerorum. Choragi autem, qui à populo constituuntur, annum ætatis quadragesimum excessisse debent. Post hæc, Iudices, edicit de iniuriis magnis illis quidem, sed tamen fieri scilicet in vrbe nostra solitis. Nam ea de causa leges à maioribus sancitæ sunt, quòd quædam contra quàm deceat, committantur. Lex certè quidem apertè ait: Si pater, aut frater, aut patruus, aut tutor, aut denique is cuius est autoritas, aliquem mercede prostituat: nõ licere puerũ accusare: sed tam eũ qui elocarit, quàm qui conduxerit: illum & elocarit, hunc quòd cõduxerit. & parem in vtrunque pœnã statuit. neque necessitatẽ imponit puero, vbi adoleuerit, patrẽ alendi, aut domicilio excipiendi, si fuerit ab eo ad turpẽ quæstum elocatus: defunctum tamen sepelire iubet ac cætera parentalia obire, vt moris est. Considerate, Athenienses, quàm rectè, viuenti, ei eripiat fructum procreationis liberũm, quemadmodum ipse puero libertatem: defunctum tamẽ, cum is quidem qui beneficium accipit, non iam sentit commodum quo afficitur: legi verò & numini honos habetur, sepelire iubeat, & cætera de more præstare.

x De modestia puerorum probationes artis expertes.

Laudatio legis, atque appendicis de seruilibus corporibus.

A εον. ἔπειτα δεύτερον τοὺς περὶ τῆν μειρακίων. ξίτον ἢ ἐφεξῆς τοὺς περὶ τῆν ἄλλων ἡλικιῶν, οὐ μόνον περὶ τ ἰδιωτῆν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆν ῥητόρων. οὕτω γὰρ ἂν μοι μάλιστα ὑπολαμβαίνω τοὺς λόγους διμαθεῖς γεγέσθαι. ἅμα δ' ἢ βούλομαι, ὦ ἀθηναῖοι, διεξελθεῖν πρῶτον πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἔχουσιν οἱ νόμοι περὶ πόλεως· πάλιν δ' ἵν' μὴ τοῦτο αἰτιζέτασαι τοὺς ξένοις τὸ τιμᾶρχου. εὑρήσετε γὰρ αὐτ' ἐναντίως ἅπασι τοῖς νόμοις βεβιωκότα. ὁ γὰρ νομοθέτης πρῶτον μὲν τοῖς διδασκάλοις οἷς ἀναγκαίως παρακαθήμεθα τοὺς ἡμετέρους αὐτῆν παῖδας· οἷς ὅστιν ὁ μὲν βίος ὀπότ' σωφρονεῖν· ἡδ' ὀπορία ὀκ ἔστιν ἐναντίων· ὅμως ἀπίστων φαίνεται, καὶ σφόδρα δῆλον ὅτι προδείκνυσι· πρῶτον μὲν ὧν ὥραν προσκεῖσθαι τὸν παῖδα τ ἐλευθέρου εἰς τὸ διδασκαλεῖον. ἔπειτα μὴ πόσων παίδων εἰσιέναι, καὶ πηνίκα ἀπιέναι, καὶ τοῖς διδασκάλοις τὰ διδασκαλεῖα, καὶ τοῖς παιδοτρίβαις, τὰς παλαίστρας ἀνοίγειν μὲν ἀπαγορεύει μὴ πρότερον πρὶν ἂν ὁ ἥλιος ἀνίσχειν κλείειν δ' πρὶν ἂν δύσῃ ὁ ἥλιος· διδυκόπους τὰς ἐρημίας καὶ τὸ σκότος ὅτι πλείστη ὑποψία ποιούμενος καὶ τοὺς νεανίσκους, τοὺς εἰσφοιτῶντας οἷς τισιν δεῖ, καὶ ἃς τινας ἡλικίας ἔχοντας, καὶ ἀρχὴν, ἥ τις ἔσται ἡ τούτων

B ἐπιμελησομένη, & πρὸς παιδαγωγῶν ἐπιμελείας, καὶ περὶ μουσείων ὅτ τοῖς διδασκαλίοις, καὶ πρὸς ἑρμαίων ὅτι τ παλαίστρας καὶ τὸ τελούμενον πρὸς τῆς συμφοιτήσεως τῆν παίδων, καὶ τῆν χορῆν τῆν ἐγκυκλίων. κελεύει γὰρ τ χορηγὸν, τὸν μέλλοντα τ οὐσίαν τ ἑαυτ εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν, ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἔτη γεγονότα. τὸ πρότερον· ἵν' ἤδη ὅτι τῇ σωφρονεστάτῃ αὐτ ἡλικίᾳ ὢν τυγχάνῃ τοῖς ὑμετέροις παισίν. ἀναγνώσεται δὲ ὑμῖν τούτους τοὺς νόμους ὁ γραμματεύς, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι ὁ νομοθέτης ἠγήσατο τ καλῶς ξαφένια παῖδα, ἀνδρα γεγόμενον, χρήσιμον ἔσεσθαι τῇ πόλει. ὅταν δ' ἡ φύσις τὸ ἀνθρώπου δύῃς πεπεκὼν ἀρχὴν λάβῃ τ παιδείας ὀκ ἂν καλῶς τεθραμμένων πάντων, ὧν πλησίους ἡγήσατο πολίτας ἔσεσθαι τιμῶρχον τοῦτον. λέγε δ' αὐτοῖς τοὺς νόμους τούτους. Νόμοι. Οἱ γῆν παίδων διδάσκαλοι, ἀνοιγέτωσαν μὲν τὰ διδασκαλεῖα μὴ πρότερον ἡλίου ἀνίοντος κλειέτωσαν δ' πρὶν ἡλίου δύνοντος· καὶ μὴ ἐξέστω τοῖς νεανίσκοις τ παίδων ἡλικίαν ἔχουσιν, εἰσιέναι τῆν παίδων ἔνδον ὄντων, ἐὰν μὴ υἱὸς διδασκάλῳ, ἢ ἀδελφῷ, ἢ θυγατρὸς ἀνήρ. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτ εἰσίῃ θανάτῳ ζημιέσθω. καὶ οἱ γυμνασιάρχαι τοῖς ἑρμαίοις μὴ ἐάτωσαν συγκαθιέναι μηδένα τῆν ἐν ἡλικίᾳ. ἔστω μηδενί. ἐὰν δ' ὅπῃ ἔπῃ καὶ μὴ ἐξείρῃ τὸ γυμνάσιον ἔνοχος ἔστω ὁ γυμνασιάρχης τῇ τ τῆν ἐλευθέρων φθορᾶς νόμῳ. οἱ δὲ χορηγοὶ οἱ καθισταμένοι ὑπὸ τὸ δήμου, ἔστωσαν τ ἡλικίαν ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἔτη. μὴ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἀθηναῖοι νομοθετεῖ πρὸς ἀδικημάτων μεγάλων μὲν, γινομένων δ' οἴμαι ἐν τῇ πόλει. ὀκ ἄρ τ πρότερόν τινα ὧν οὐ προσῆκεν. ὀκ τούτου τοὺς νόμους ἔθηκτο οἱ παλαιοί. δῆλον δὲ ὅτι τοῦ λέγειν ὁ νόμος, ἐάν τινα ὑπισχνῆται ἑταιρεῖν πατὴρ ἢ ἀδελφὸς, ἢ θεῖος, ἢ ὁπότερος, ἢ ὅλως τῆν κυρίων τις· κατ' αὐτὸ μὲν τὸ παῖδος οὐκ ἐᾷ γραφὴν εἶναι φεύγειν· ἐὰν δ' τ μισθώσαντος καὶ τὸ μισθωσαμένῳ τὸ μὲν, ὅτι ἐξεμίσθωσε. τὸ δ' φησὶν ὅτι ἐμισθώσατο. καίτοι τὰ ὀπτίμια ἑκατέρῳ πεποίηκε· καὶ μὴ ἐπάναγκες ἐᾷ τῷ παιδὶ ἀπόνασθαι ζῶντα τὸν πατέρα. μηδὲ ὄψεσθαι παρέχειν, ὃς ἂν ὑπομισθωθῇ ἑταιρεῖν. ὑποθάπτειν δὲ θάπτειν τ

καὶ τἄλλα ποιεῖν τὰ νομιζόμενα. σκέψασθε δὴ ὡς καλῶς, ὦ ἀθηναῖοι. ζῶντος μὲν αὐτ ἀφαιρεῖται τὴν ἐπὶ τῆς παιδοποιίας ὥσπερ ὁ πατὴρ τῆν παῖδος τῆν παῤῥησίαν· τελευτήσαντα δ' αὖτον, ἵνα ὁ μὲν δύεργέτης μὴ ἐπαισθάνεται ὧν εὖ πάσχει· πρᾶγμα δ' ὁ νόμος καὶ τὸ θεῖον θάπτειν ἤδη κελεύει, καὶ τ' ἄλλα ποιεῖν τὰ νομιζόμενα.

καὶ

καί τινα ἕτερον νόμον ἔθηκε, φύλακα τῆς ὑμετέρων παίδων τὸν κατὰ προαγωγείας, τὰ μέγιστα ἐπιτίμια ἐπιγράψας. ἐάν τις ἐλεύθερον παῖδα ἢ γυναῖκα προαγωγεύσῃ* πόνον ἄλλον; τὸν τῆς ὕβρεως, ὃς ἐνὶ κεφαλαίῳ πάντα τὰ τοιαῦτα συλλαβὼν ἔχει· ἐν ᾧ ἀναγέγραπται, ἐάν τις ὑβρίσῃ εἰς παῖδα (ὑβρίζει δ' ἤ που ὁ μισθούμενος) ἢ ἄνδρα ἢ γυναῖκα ἢ τῶν ἐλευθέρων τινά, ἢ τῶν δούλων, ἢ ἐάν τι παρὰ νόμον τι ποιῇ εἰς τούτων τινά, γραφὰς ὕβρεως εἶναι πεποίηκεν. τὴν τίμημα ἐπέθηκεν ὅ, τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. λέγε τὸν νόμον. Νόμος. αἴ τις ἀθηναίων ἐλεύθερον παῖδα ὑβρίσῃ, γραφέσθω ὁ κύριος τοῦ παιδὸς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας· τίμημα ἐπιγραψάμενος ὁ ἀὴρ τὸ δικαστήριον καταψηφίσηται. παραδοθεὶς δὲ τοῖς ια', τεθνάτω αὐτὸν ἡμέρᾳ. ἐὰν δὲ εἰς ἀργύριον καταψηφισθῇ, ἀποτισάτω ἐν ια' ἡμέραις μετὰ τὴν δίκην· ἐὰν μὴ παραχρῆμα δικάσῃ ἀποτίνων. ἕως ἂν ἀποτίσῃ εἱρχθήτω. ἔνοχοι δ' ἔστωσαν καὶ οἱ εἰς τὰ οἰκετικὰ σώματα ὑβρίσαντες. ἴσως αὖ οὖν τις θαυμάσεται, ἀκούσας, εἰ δή ποτε τῷ νόμῳ τῷ τῆς ὕβρεως προστέτραφεν τοῦτο τὸ ῥῆμα, τὸ τῶν δούλων. τοῦτο δέ, ἐὰν σκοπῆτε, εὑρήσετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι τοῦτο πάντων ἄριστα ἔχει. οὐ γὰρ τῶν οἰκετῶν ἕνεκα τοῦτο ἐποίησεν ὁ νομοθέτης· ἀλλὰ βουλόμενος ἡμᾶς ἐθίσαι, πολὺ ἀπέχειν τῆς τ' ἐλευθέρων ὕβρεως, προσέταξε, μηδ' εἰς τοὺς δούλους ὑβρίζειν. ὅλως γὰρ ὁ τὰ δημοκρατίᾳ τὸν εἰς ὁτιοῦν ὑβρισμὸν, τοῦτον οὐκ ὀρθῶς ἡγήσατο εἶναι συμπολιτεύεσθαι. Καιτοῖνο δέ μοι σωφρονεῖτε μνημονεύσατε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι οὐ ταῦτα ὁ νομοθέτης οὔπω διαλέγεται τῷ σώματι. μηδὲ σωφρονισάτω φησὶ τὸν δημόσιον· μηδὲ ἀρξάτω ἀρχῆς μηδεμιᾶς μηδέ ποτε, μήτ' ἐν δήμῳ, μήτε ἐν βουλῇ, μήτε ἐν δικαστηρίῳ, μήτε κληρωτὸν, μήτε χειροτονητὸν· μηδὲ κηρυκεύσάτω, μηδὲ πρεσβεύσάτω, μηδὲ τοὺς πρεσβεύσαντας κρινέτω, μηδὲ συνηγορείτω μισθωτὸς, μηδὲ γνώμην εἰπάτω μηδέ ποτε, μήτε ἐν τῷ δήμῳ, μήτε ἐν τῇ βουλῇ, μηδ' ἂν δεινότατος ᾖ λέγειν ἀθηναίων. ἐὰν δέ τις ταῦτα πράττῃ, γραφὰς ἑταιρήσεως πεποίηκε, καὶ τὰ μέγιστα ἐπιτίμια ἐπέθηκε. λέγε αὐτοῖς καὶ τοῦτον τὸν νόμον· ἵν' εἰδῆτε, οἷον ὑμῖν κειμένων νόμων, ὡς καλῶν καὶ σωφρόνων, τετόλμηκε πάρεργος δημηγορεῖν, ὁ τοιοῦτος τὸν τρόπον οἷον ὑμεῖς ὁρᾶτε. ἂν τις ἀθηναῖος ἑταιρήσῃ· μὴ ἐξέστω αὐτῷ τῶν ἐννέα ἀρχόντων γράψασθαι· μηδ' ἱερωσύνην ἱερώσασθαι· μηδὲ συνδικήσαι τῷ δήμῳ μηδὲ ἀρχὴν ἀρχέτω μηδεμίαν, μήτε ἐν δήμῳ μήτε ἐν βουλῇ, μήτε κληρωτὴν μήτε χειροτονητὴν, μηδ' ὅλως κηρυκείαν ἀποστελλέσθω· μηδὲ γνώμην λεγέτω· μηδ' εἰς τὰ δημοτελῆ ἱερὰ εἰσίτω· μηδ' ἐν ταῖς κοιναῖς στεφανηφορίαις στεφανούσθω μηδ' ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς περιπατείτω. ἐὰν δέ τις ταῦτα ποιῇ· καταγνωσθέντος αὐτὸν ἑταιρεῖν θανάτου ζημιούσθω. Τοῦτον μὲν τὸν νόμον ἔθηκε ὅλῃ τῇ πολιτείᾳ τῇ προκειμένου εἰς τὰ ἑαυτῆς σώματα ὑβριζόντων· ὀλίγῳ δὲ πρότερον ὑμῖν ἀνέγνων, περὶ τῶν παίδων· ἃ νυνὶ μέλλω λέγειν περὶ τῶν ἄλλων ἀθηναίων

A Etiam aliam quandam legem tulit, nostrorum liberûm custodem, de lenocinio: maximis pœnis ascriptis, si quis ingenui pueri aut mulieris lenonẽ agat. Et quam aliam? Legem contumeliæ, quo vno capite, quæ sunt huius generis omnia complectitur, in qua planè scriptum habetur: Si quis puero contumeliam fecerit (facit autem vtique contumeliam, qui conducit) aut viro aut mulieri, siue ingenuo siue seruo: aut aliquid legibus interdictum in horum aliquem commiserit: in eum contumeliæ actionem dedit: & litis æstimationẽ eam fecit, vt statuendum sit, quid is luere debeat, aut soluere. Recita legem. Lex: Si quis Atheniensis puero ingenuo contumeliã fecerit, is in cuius potestate puer est, illum apud sex viros accusato: ea litis æstimatione ascripta, qua iudicium eum condemnarit. Qui si Vndecim viris fuerit traditus, eadem die perimatur. Sin ei mulcta pecuniaria itrogata fuerit, intra dies vndecim post iudicium soluat, si statim soluere non potuerit, donec verò soluerit, in carcere teneatur. Iisdem porrò criminibus teneantur ij etiam, qui seruilia corpora violarint. Fortassis autẽ aliquis statim miretur, qua de causa legi contumeliæ, etiam seruorum nomen sit ascriptum? Id verò si considerabitis, Athenienses, omnium rectissimum esse inuenietis. Neque enim serui tantæ curæ fuerunt legislatori: sed quia nos cõsuefacere voluit, vt à contumelia ingenuorum magnoperè nobis tẽperaremus, ascripsit, ne seruis quidem contumeliam esse faciendam. Denique qui in libera ciuitate quacunque in re contumeliam faceret: eum ad ciuilem consuetudinem minimè idoneum iudicauit. Atque illud vnà mecum, Athenienses, animaduerteritis velim, legislatorem hîc nondum loqui cum puero: sed cum pueri necessariis, patre, fratribus, tutore, magistris, denique iis in quorum is potestate est. Vbi autẽ in album ciuitatis inscriptus fuerit, & leges ciuitatis didicerit ac cognorit, & iam inter honesta & turpia discernere potuerit: non iam cum aliis agere, sed etiam cum ipso Timarcho. Quomodo autem dicit? Si quis, inquit, Atheniensium corpore quæstum fecerit, ei nõ liceat in Nouem virorum numerum cooptari (eò fortassè quòd coronam gestat is magistratus) neque sacerdotio fungatur: vt qui ne ore quidem puro loquatur: neque publicæ causæ patronus esto: neque vllum magistratum vnquam administrato, vel domi vel peregrè, siue sortitione, siue suffragio mandari solitũ: neque caduceatorem neque legatum agat, neque legatione functos accuset (aut calũnietur mercede conductus) neque vnquam sententiam dicat, vel apud populum, vel in senatu (tametsi eloquentiss. fuerit Atheniensium.) Qui secus fecerit, eum impudicitiæ accusandi potestatem dedit, pœnásq; grauissimas statuit. Recita & hanc legem, vt sciatis, cũ tam honestas & modestas leges habeamus: Timarchum fuisse ausum verba facere pro concione: qui iis moribus est, quibus eum vos esse nostis. Lex. Si quis Atheniẽsis se prostituerit: ei ne liceat in Nouẽuiros cooptari, nec ré diuinã facere: nõ populi causã agere, nec vllo fũgi magistratu, siue domi siue peregrè, siue sortitò, siue suffragio mãdari solito: neque fœcialis mittatur, neque sentẽtiã dicat, neque in publica fana ingrediatur, neque in festis solennib. de more coronã gestet, neque intra fori septa progrediatur. Si quis aũt hæc fecerit impudicitiæ cõdemnatus, morte multetur. Hanc legẽ in adolescẽtulos tulit, qui facilè in sua corpora nefas admittunt: quas autem paulò antè recitaui, eæ ad pueros pertinent: quas nunc dicturus sum, ad cæteros Athenienses.

2. Transitus ad virilis ætatis modestiã.

Absolutis enim his legibus consideranit,quo pacto A vos in concionem conuenire,ac de rebus grauioribus deliberare deceat. Vnde autem auspicatur? Leges,inquit,de disciplina. A modestia primùm auspicatur:quasi vbi optima disciplina sit, ibi ciuitatē maximè florere sit necesse. Et quo pacto iubet præsides de publicis negociis agere? Vbi lustralia circumgestata fuerint,& præco patria vota peregerit: in primis decernere iubet præsides de patriis sacris & caduceatoribus,& legatis, & publicis negociis. Deinde rogat præco,quis eorum,qui annum ætatis quinquagesimum excesserint,verba facere velit? Vbi autem hi omnes dixerint,tum demum iubet cæterorum Athenienſium quemuis ex iis quibus liceat,dicere. Laudatio legis. Considerate Athenienses, quàm rectè. Non ignorabat nimirum legislator, in natu maioribus vigere prudentiam:audaciam autem incipere iam deficere in eis,ob vsum rerum. Volens igitur prudentiss. quosque consuefacere,vt sententiam necessariò sibi dicendam putarēt:cum vniuscuiusque nominatim appellandi facultatem non haberet,cōmuni totius ætatis cognomine vsurpato, ad suggestum eos vocat, & ad habendas conciones adhortatur:eádemque opera etiam adolescentes, reuerentiam erga seniores adhibendam esse, docet, eísque priorem in rebus omnibus locum concedendum, & honorem senectuti habendum: vt ad quam perueniturі simus omnes,nisi nos fata interceperint. Itaque veteres illi oratores,Pericles, Themistocles, Aristides,(qui dissimile Timarcho cognomen habet,quippe qui iustus appelletur)adeò modesti fuerunt,vt,quod nunc de more omnes facimus,vt prolata manu dicamus: id tum audaciæ tribuerint, & verecundati sint. Cuius ego cōsuetudinis me reipsa magnum vobis argumentum ostensurum arbitror. Satis enim scio, vos omnes traiecisse Salaminem, & Solonis spectasse statuam. Itaque ipsi testari potestis,Solonem in foro Salaminiorū situm esse manu intra vestem condita. Illud est monimentum Athenienses,& simulacrum gestus Solonis, quónam pacto cum populo Athenienſium sermonem habuerit Consideratе autem Athenienses, quantum inter Solonem & Timarchum interſit, & eos viros quorum paulò ante mētionem feci. Illos enim puduit extenta manu verba facere:iste autem nō olim sed nuper aliquando abiecta veste nudus toto corpore pugilem agebat in concione: & quidem corpore ob ebrietatem & petulantiam, ita malè turpiterque affecto,vt homines cordati oculos velarent, verecūdātes reipub. vicē,quæ talibus cōsultorib. vteretur. Quibus reb' legislator perspectis,planè demōstrauit,quibus cōciones sint habēdæ, & quibus apud populū verba faciēda nō sint. Neq; verò à suggestu repellit quēquā qui viro prætorio nat' nō est aut qui arte aliquā exercet victus parādi causa: sed hos vel maximè amplectitur,eáq; de causa sæpe interrogat,quis dicere velit? Quos vero à dicēdo repulit? Qui turpē vitam egerūt, eos cōcionari nō sinit. Atque vbi id declarat? In capite de oratorū explōratione: Si quis,inquit,publicè verba fecerit,qui patrē aut matrē verberat,aut nō alit,aut eis domū nō præbet:hos verba facere nō sinit. ídque rectè mehercule, mea quidē sēntētia. Cur? Quod si quis erga eos officio nō fūgitur,qui pari cū diis immortalib. honore sunt afficiēdi:is quo pacto alios homines tractabit,& totā ciuitatē? Quibus secundo loco habendis cōcionib. is interdixit? Si quis, inquit, imperatas sibi expeditiones nō obierit,aut clypeum abiecerit.

Veterū oratorū modestia.

Timarchi petulātia.

Enumeratio eorum quib. publicò verba facere non licet.

ἀπαλλαγεὶς γὰρ τῶν νόμων τούτων, ἐσκέψατο, τίνα χρὴ τρόπον συλλεγῆναι ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν βουλεύεσθαι ὅπῃ τῆι ἀπουδαιοτέρων πραγμάτων· καὶ πόθεν ἄρχεται; Νόμοι φησὶ πρὶ εὐκοσμίας. ἀπὸ σωφροσύνης πρῶτον ἤρξατο, ὅς ὅπου πλεῖστη εὐκοσμία ἐστὶ, ταύτην ἄριστα ἡ πόλιν οἰκησομένην. καὶ τῶς ὁ κελεύει τοὺς πρεσβύτας χρηματίζειν ἐπειδὰν τὸ καθάρσιον περιενεχθῆ. καὶ ὁ κῆρυξ τὰς παρῶσας εὐχὰς εὔξηται· πρόχειρον εἶναι κελεύει τοῖς πρεσβύτοις περὶ ἱερῶν τῆι πατρίων, καὶ κηρύκων, καὶ πρεσβείων, καὶ ὁσίων· καὶ μὴ ταῦτα ἐπιτρέπει ὁ κῆρυξ τῆς ἀγορεύειν βούλεται τῆι ἐαυτῶν πεντήκοντα ἔτη γεγονόσιν· ἐπειδὰν ὦ οὗτοι πάντες εἴπωσι· τότε ἤδη κελεύει λέγειν τῆι ἄλλων ἀθλιωτάτων τὸν βουλόμενον, οἷς ἔξεστι. Σκέψασθε δὴ ὡς καλῶς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, οὐκ ἠγνόει οἶμαι ὁ νομοθέτης, ὅτι οἱ πρεσβύτεροι τοῦ μὲν εὖ φρονεῖν ἀκμάζουσιν· ἧι δ' τόλμα ἤδη αὐτοῖς ἄρχεται ὑπολείπειν, ἀλλὰ τὴν ἐμπειρίαν τῆι πραγμάτων. βουλόμενος δὴ συνεθίσαι τοὺς ἄριστα φρονοῦντας, τούτοις ἐπάναγκες εἶναι τῆι πρᾶγμάτων λέγειν· ἐπειδὴ ὀνόματι αὐτῆι ἕνα ἕκαστον ἀπορεῖ προσειπεῖν· τὴν κοινὴν ἐπωνυμίαν τῆς ὅλης ἡλικίας ἐπιλαβών, ὧδ' καλεῖ ὅπῃ τὸ βῆμα, καὶ πρέπει δημηγορεῖν, ἅμα δ' καὶ τοὺς νέους διδάσκει, αἰσχύνεσθαι τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ πάνθ' ὑστέρους πράττειν, καὶ τιμᾶι τὴν ἡλικίας, εἰς ὁ πάντες ἀφιξόμεθα, ἐὰν ἄρα δὴ διαφθώμεθα. καὶ οὕτως ἦσαν σώφρονες οἱ ἀρχαῖοι ἐκεῖνοι ῥήτορες, ὁ περικλῆς, καὶ ὁ θεμιστοκλῆς καὶ ὁ ἀριστείδης, ὁ τὴν αὐόμοιον ἔχων ἐπωνυμίαν τιμῶν ταυτηῖ, ὁ δίκαιος ὀπικαλούμενος, ὡς τε ἅπαντες ἐν ἔθει πράττομεν, τὸ τὴν χεῖρα ἔξω ἔχοντες λέγειν, τότε τοῦτο θρασὺ ἐδόκει εἶναι, καὶ δύλαβοῦντο αὐτὸ πράττειν. μέγα δ' τούτου πάνυ σημεῖον ἐγὼ οἶμαι ὑμῖν ἐπιδείξειν. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι πάντες ἐκπεπλύκατε εἰς σαλαμῖνα, καὶ τεθεάσθε τὴν σόλωνος εἰκόνα· καὶ αὐτοὶ μαρτυρήσαιτ' ἄν, ὅτι ἐν τῆι ἀγορᾶι τῆι σαλαμινίων αἰάκειται ὁ σόλων, ἐν τοῖς τὴν χεῖρα ἔχων. τοῦτ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὑπόμνημα καὶ μίμημα τοῦ σόλωνος σχήματος, ὃν ἔφ' ὅπου ἔχων αὐτὸς διελέγετο τῶι δήμωι τῶν ἀθλιωτάτων. σκέψασθε δὴ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὅσον διαφέρει ὁ σόλων πυθέσθαι καὶ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἐμνήσθην. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἠρώτων ἔξω τὴν χεῖρα ἔχοντες λέγειν· ἔστι ταῦτ' οὐ πάλαι, ἀλλὰ πρόπαλαι πού τις, εἶπας δοιμάπον, γυμνὸς ἐπαγκρατίαζεν ἐν τῆι ἐκκλησίαι. οὕτω κακῶς καὶ αἰσχρῶς διακείμενος τὸ σῶμα ὑπὸ μέθης καὶ βδελυρίας· ὡς τε τοὺς γε εὖ φρονοῦντας ἐγκαλύψασθαι, αἰσχυνθέντας ὑμᾶς τῆς πόλεως, εἰ τοιούτοις συμβούλοις χρώμεθα. ἃ συνιδὼν ὁ νομοθέτης, διαῤῥήδην ἀπέδειξεν οἷς χρὴ δημηγορεῖν, καὶ οἷς οὐ δεῖ λέγειν ἐν τῆι δήμωι. ἔστ' οὐκ ἀπελαύνει ἀπὸ τοῦ βήματος, εἴ τις μὴ σωφρόνων ἔστιν ἐστρατηγηκότων ὑμῶν. ἐάν γε εἴ τέχνῃ τινὰ ἐργάζεται· ὑπουργῶν τῆι ἀναγκαίαι ἕξει. ἀλλὰ καὶ τούτοις καὶ μάλιστα ἀσυμφέρει· καὶ ἀξιῶ· καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἐπερωτᾶ τὴς ἀγορεύειν βούλεται· τίνας δ' οὐκ ὠιεῖτο δεῖν λέγειν, τοὺς αἰσχρῶς βεβιωκότας τούτους οὐκ ἐᾶ δημηγορεῖν. καὶ πῶς ἄν τις δηλοῖ; δοκιμασία ἐστὶ ῥητόρων· ἂν τις λέγῃ ἐν τῆι δήμωι, ὃς πατέρα τύπτων ἢ τὴν μητέρα, ἢ μὴ ἔχοντα, ἢ μὴ παρέχοντα οἴκησιν, τοῦτον οὐκ ἐᾶ λέγειν. νὴ δία καλῶς γε, ὡς ἐγωγέ φημι. διὰ τί; ὅτι εἴ τις οἷς ἐξέστω δεῖ τιμᾶν τοῖς θεοῖς εἰς τούτους ὁρᾶι φαῦλος. τί ποτέ φησιν ὑμᾶς ἀπεῖπεν οἱ ἀλλόξιοι, καὶ ἡ πόλις ὅλη; τίσι δ' ὑστερον ἀπεῖπε μὴ λέγειν. εἰ τὰς στρατείας φησὶ μὴ ἐστρατολμύος, ὅσαι ἂν αὐτῶι προσταχθῶσιν, ἢ τῶι ἀστράτευτον ἀποβεβληκώς. δίκαια λέγων.

γων. τί δήποτε; ἀθῶπε φῂ πόλει ὑφ' ἧς τὰ ὅπλα μὴ τι- A
θεσαι, ἢ ὀφλὲ δειλίαν μὴ δ' ὡιατὸς εἶ ἐπαμῦναι, μὴ ἢ συμ
βουλεύειν ἀξίου. ἔτ' ὀν τίσι διαλέγεται; εἰ πεπορδυλιμέ
φησιν ἢ ἑταιρικώς. ἢ γὰρ τὸ σῶμα· τὸ ἑαυτῦ ἐφ' ὕβρει πα-
ρεσκόλα, μὴ τὰ κοινὰ τὰ τ' πόλεως ῥᾳδίως ἡγήσατο ἂν πο-
δώσειαν. τέταρτον τίσι διαλέγε); εἰ τὰ πατρῷα φησι κα-
τεδηδοκώς, ἢ ὧν αὐ κληρονόμος γένηται. ἢ γὰρ τὴ ἰδίαν οἰ-
κίαν κακῶς οἰκήσειν α, μὴ τὰ κοινὰ τ' πόλεως ὥσπαπλη-
σίως ἡγήσαιο διαθήσειν, καὶ οὐκ ἐδόκει οἷόν τ' εἶ) τῷ νο-
μοθέτῃ τ' αὐτὸν αἰθρωπον ἰδίᾳ μὲν εἶ) πονηρὸν, δημοσίᾳ
δ' χρηστόν. οὐδ' ᾤετο δεῖν ὁ νομοθέτης τ' ῥήτορα ἥκειν ὅπι
τὸ δῆμα, τῶν λόγων ὅπι μελησόμενα πρότερον, ἀλλ' οὐ τὸ
βίου. μὴ ὥσθ' ὡμὸν ἀνδρὸς καλοῦ μὴ ἀγαθοῦ, κἂν πάνυ κα
κῶς, κἂν ἁπλῶς ῥηθῇ λόγος, χρήσιμα τὰ λεγόμενα ἡγή-
σατο εἶ) τοῖς ἀκούουσι. ὥσθ' ὃ αἰθρώπου βδελυρὸν μὴ κα-
ταγελάστως μὲν κεχρημένα τῷ σώματι, αἰσχρὸς δ' τ' πα-
δρῶν οὐσίαν κατεδηδοκότος· οὐδ' ἂν εὖ πάνυ λεχθῇ, συ-
νοίσειν ἡγήσατο τοῖς ἀκούουσι. τούτους ἂν ἐξείρξῃ τ' δήμα-
τος. τ' τοὺς ἀπαγορεύει μὴ δημηγορεῖν. ἐὰν δέ τις ὥσθ'
ταῦτα μὴ μόνον λέγῃ· ἀλλὰ καὶ συκοφαντῇ Ϲ ἀσελγαίνῃ
καὶ μηκέτι τοιοῦτον αἰθρωπον δ' ᾖ) φέρειν ἡ πόλις. δο- B
κιμασίαν μὲν φησιν ἐπαγγελάτω ἀθλιωτάτων ὁ βουλό-
μενος οἷς ἔξεσιν. ὑμᾶς δ' ἤδη κελεύει θεὶ τούτων ἐν τῷ
δικαστηρίῳ διαγινώσκειν. καὶ νεωστὶ ἐγὼ κ) τοῦτον τ' νόμον ἧ-
κω θεὶς ὑμᾶς. ταῦτα μὲν ἦν πάλαι νενομοθετη). ὑμεῖς
δ' τί θεσπέσθαθε; καινὸν νόμον μ) τὸ καλὸν παγκράτον, ὃ
δεῖ ἐπαγκρατίασεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. ὑφαιρεθέν τες
γὰρ ὅπι τῷ θεσίσματι, καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν, νόμον ἐθή-
κατε καινόν, ὅπως κληρῶν φυλὴ ὅπι τὸ βῆμα, ἢ τις προε-
δρεύσει. μὴ τί προεστάξεν ὁ πιθεὶς τ' νόμον; καθῆσθαι κε-
λεύει τοὺς φυλετὰς, βοηθοῦντας τοῖς νόμοις κ) τῇ δημο-
κρατίᾳ. ὡς εἰμὶ βοηθὸς πόθεν μεταπεμψόμεθα ὅπι τὰς
οὔτε βεβιωκότας οὐδὲ βουλεύσεσθ' ἡμᾶς διωσομένους
θεὶ τῶν ἀσυσιαστάτων θεαγμάτων. ἔστι δ' οὐδὲν ὄφε-
λος, ὦ ἀθλιωτοι, ζητεῖν τοὺς τοιούτους αἰθρώπους ἀπελαύ
νειν ὑπὸ τ' δήμα τος τ' κραυγαῖς (οὐδὲ αἰσχύνη) ἀλλὰ τ'
τιμωρίαις τούτοις ἀπεδίζειν χρή. μόνως γὰρ ἂν οὗτος ἀ-
νυστοὶ γένοιντο. ἀναγνώσε) οὖν ὑμῖν τοὺς νόμους τοὺς θεὶ
τ' δυκοσμίας κειμένους τῷ ῥητόρων, κ) τὸν θεὶ τ' θεσε-
δρίας τῷ φυλῶν· νόμον· ὃν τι μέρος οὗτοσὶ κ) ἕτεροι τοιού-
τοι ῥήτορες συνελθόντες, γεγραμμένοι εἰσὶ μὴ ὅπιτήδειον
εἶ) ἐν ὄξῃ θεφέρειν αὐτοῖς, καὶ λέγειν, καὶ ζῆν, ὡς αὐτοὶ
βούλονται. Νόμοι. Τῶν ῥητόρων ἐάν τις λέγῃ ἐν βουλῇ ἢ
ἐν δήμῳ θεὶ τὸ εἰσφερομένου· μὴ χωρεῖς ἢ θεὶ ἑκάστου,
ἢ δίς θεὶ τὸ αὐτὸ ὁ αὐτὸς τοῖς αὐτοῖς, ὅτι ἢ λοιδορεῖ) ἢ
κακῶς ἀγορεύει τινὰ, ἢ ὑποκρούει, ἢ χρηματίζοντων με-
ταξὺ· ἀνηκέστως λέγῃ θεὶ τῷ μὴ ὅπι τὸ βήματος, ἢ
θῶμα κελεύηται ἢ ἕλκη τὸν ὑπισάτλιον, ἀφειμένης δ' ἐκ-
κλησίας ἢ τῆς βουλῆς· κυρισθέτωσαν οἱ θεσέδροι μέ-
χρι ν'. δραχμῶν. εἶθ' ἕκαστον ἀδίκημα ὑπογράφειν τοῖς
θεσίτορσιν. ἐὰν δ' πλέονος ἄξιός ὀφι ζημίας, ὑπο-
βάλλοντες μέχρι ν'. δραχμῶν, εἰσφερέτωσαν εἰς τὴν
βουλὴν, ἢ εἰς τὴν θεσίτην ἐκκλησίαν ἐν τῷ βουλυ-
τηρίῳ. ὅταν δὲ διεξίωσι κλήσεις, κυρατέτωσαν, καὶ ἐὰν
καταγνωσθῇ αὐτὸς, κρύβδην ψηφιζόντων τῶν βουλυ-
τῶν, ἐγγραφάτωσαν οἱ θεσέδροι τοῖς θρέκτορσι τῶν·
νόμων. τῶν μὲν οὖν νόμων ἀκηκόατε, ὦ ἀθλιωτοι. καὶ εὖ
οἶδ' ὅτι δοκοῦσιν ὑμῖν καλῶς ἔχειν τούτοις μὲν τοι τοὺς νόμους εἶ) χρησίμους ἢ ἀχρήστους, ἐφ' ὑμῖν ὄξιν. ἐὰν μὲν
γὰρ κολάζητε τοὺς ἀδικοῦντας, ἔσον) ὑμῖν οἱ νόμοι κ) καλοὶ κ) κύριοι. ἐὰν δ' ἀφίητε· καλοὶ μόνον, κύριοι δ' οὐκ ἔτι.

Recte. Curtandem? Homo ei ciuitati, pro qua arma non sumis, cuique ob ignauiam opem ferre non potes, consilium quidem dare velis. Tertiò cum quibus agit? Si quis, inquit, meretricium quæstum fecerit, aut pudicitiam prostituerit. Nam qui suum corpus ad ignominiam vendiderit: eum etiam reipublicæ negocia facilè vēditurum putauit. Quarto loco cum quibus agit? Si quis patrimonium aut hæreditaria bona per luxum absumpserit. Nam qui suam familiam malè administrarit: eodem modo rempublicam etiam curaturum censuit: neque fieri posse existimauit legislator, vt idem homo & priuatim esset improbus, & publicè bonus: aut decere, vt orator suggestum conscenderet, qui orationis habendæ prius quàm degendæ vitæ rationem duxisset. Nam viri boni orationem quamuis nudam, quamuis simplicem, auditoribus profuturam: hominis autem improbi, qui & corpus suum risui exposuerit, & patrimonium deuorarit, quantumuis ornatam, non è re fore auditorum. Hos ergo repellit à suggestu: his, concionibus interdicit. Quòd si quis contra hæc, non tantùm verba faciat, sed & calumniatorem agat, & petulanter sese gerat, vt eum ciuitas diutius ferre non possit: in eum, inquit, ciuiũ quilibet cui fas est, censoriam actionem instituat: vósque iubet de eo iam pro tribunali decernere. Ego itaque nunc ex hac lege venio ad vos. Et hæc quidem olim sancita sunt, vos verò quid adiecistis? Nouam legem, post bellam istius pro concione luctam. Summo enim ob istud facinus pudore affecti, legem tulistis nouam: in singulis concionibus sortitò decernendam esse tribunum, quæ præsideat circa suffragium. Et quid legis autor iussit? Sedere tribules & defendere leges atque rempublicam quòd nisi alicunde auxilia contra homines his moribus præditos accersiuerimus, ne deliberandi quidem grauiss. de rebus facultatem simus habituri. Inanis autem opera sumitur, Athenienses, si tales homines clamoribus à suggestu depellere studeatis (neque enim eos pudet) sed suppliciis eorum consuetudo est cohercenda. nam ita demum ferri possunt. Recitabuntur igitur vobis leges de oratorum disciplina latæ, & ea quæ de præsidente tribu agit: quam Timarchus & alij huiusmodi oratores per conspirationem, quasi è republica non esset, abrogare studuerunt, vt eis suo arbitratu & facere & dicere omnia, & viuere liceret. Leges. Si quis oratorum in senatu, aut pro concione, vel non seorsim de re proposita, vel bis de eadem re apud eosdem dixerit: siue conuiciando, siue maledicendo alicui, siue pede supplodendo: vel inter decernendum importunè locutus fuerit de rebus à suggestu alienis, vel aliquē concitarit, vel præfectum traxerit, dimissa concione aut senatu: eius mulctandi potestas esto penes præsides, vsque ad L. drachmas. Deinde vnaquęque iniuria inscribatur exactoribus. Quod si grauiorem meruisse pœnam videbitur: indicta mulcta vsque ad L. drachmas, deferunto ad senatum, aut prima concione in curia. Vbi autem citationes recensuerint, iudicanto: quod si condemnatus fuerit, clam suffragia ferentibus senatoribus, præsides iis qui multas exigũt violatarũ legũ, eũ inscribũto. Leges audiuistis, Athenienses: neq; dubito, quin eæ vobis probandæ esse videãtur. Cæterùm vtrũ eæ leges ratæ irritęve sint, id penes vos est. Nã si quidé iniurios homines punieritis, leges vobis & bonę & ratę erũt Sin absolueritis: bonę illę quidē erũt, ratę nõ erunt.

C

Lex de cura & disciplina oratoria.

Transitio à quæstione infinita ad causam cum occupatione.

Volo autem,quemadmodum orationis initio proposui,postquam dixi de legibus, iam tandem Timarchi mores cum eis conferre:vt sciatis quantum ij discrepent à vestris legibus. A vobis verò peto, Athenienses,vt veniam mihi detis,si quid fuero dicere coactus de studiis nõ quidem natura honestis, sed ab isto tamen vsurpatis:atque verbum aliquod mihi exciderit factis Timarchi simile.Neque enim iure me reprehendetis, si quid planè dixero, quò vos edoceam:sed multò magis illum, qui adeò flagitiosè vixit,vt qui facta eius commemorat,suo arbitratu dicere non possit,nisi verba etiam quædam huiusmodi proferat.Dabo tamen operam,vt quàm modestissimè id faciam. Velim autem consideretis, Athenienses,quanta æquitate lim acturus cum Timarcho.Nam quę delicta puer adhuc in suũ corpus admisit, omitto: eáque nihil valeant, vt ea quę sub triginta tyrannorum dominatu,aut ante præturam Euclidis acta sunt: aut si quod aliud huiusmodi præfinitum empus extitit.Quæ verò iã sui compos,quæ adolescens,quæ legum ciuitatis gnarus admisit:ea demum accusabo,eáq; vobis vti curę sint, oro.Iste primùm omnium pueritiam egressus,sedit in Pirꝶeo,in Euthydici medici taberna,per speciem discendæ artis:cum,si res ipsa spectetur,se venditare instituisset:vt euentus declarauit.Qui porrò mercatores,aut alij hospites,aut nostri ciues illis temporibus Timarchi corpore fuerint abusi, hoc quoque vltrò præterib:ne quis fortasse dicat,me accuratius omnia persequi. Quorum autem in ædibus, cum sui corporis & ciuitatis probro vixerit,quęstus ob eam rem faciendi causa.quam rem lex aut vitare aut concionibus abstinere iubet:his de rebus verba faciam.Est quidam * Colytensis Misgola, Naucratis F. Athenienses,vir cætera sanè bonus, nec vllo nomine reprehẽdẽdus:cæterùm istius rei impotenter studiosus:quíque continenter secum habere solet aliquos citharœdos,aut citharistas.Hæc dico nõ arguendi luxus causa:sed vt noueritis quis sit. Is vbi animaduertit,quibus de caulis Timarchus in taberna medica versaretur: cum nonnihil nummorum insumpsisset,inde hominẽ abduxit ad se: vt & habito corpore,& adolescentem,& petulantem, & aptum ad eam rem,quam & ipse perpetrare, & iste tolerare instituerat.Neque verò id recusauit Timarchus,sed recepit,cum nulla re mediocri egeret.Permagnas enim opes ei pater reliquerat:quas iste decoxit: vt ego vobis in progressu orationis ostendam.Sed ista fecit,vt turpiss voluptatibus obsequeretur,deliciis ciborum.& sumptuosis cœnis,& tibicinis,& meretricibus,& tesseris, cæterisque rebus, quarum nullâ vinci debet generosum & liberale ingeniũ:neq; nefarium istum in flore ætatis suæ puduit,relictis paternis ædibus apud Misgolam viuere:qui neque paternus eius amicus, neque ęqualis, neque curator erat:sed alienus,& ipso natu grãdior, & in eiusmodi rebus incontinens. Timarchus igitur cùm alia deridenda fecit illis temporibus tum vnum quiddam,quod vobis narrabo. Agebatur vrbanorum Bacchanalium celebritas. vnà porrò festũ celebrabant Misgolas,istius hospes, & Phædrus Callię F. Sphettius. Cum autem Timarchus promisisset,se vnà cum eis festum acturum:illi dum cęteris rebus apparandis occupantur,iste non reuertitur,quam rem iniquo animo ferens Misgolas,vnà cũ Phædro eum inquirit:factóque indicio, deprehendunt in ędibus cum hospitibus quibusdã prandentes.

Narratio factorum Timarchi per prætermissionem.

Misgolas pædico.

Consuetudo cum hospitib. quibusdam.

A Βέλομαι δ', ὥσπερ ὑπεθέμην ἀρχόμενος τοῦ λόγου, ἐπειδὴ πρὸς τοὺς νόμους εἴρηκα, πάλιν τὸν μὲν τοῦ Τιμάρχου τρόπον παραβαλεῖν πρὸς τοὺς τούτων νόμους, ἵνα εἰδῆτε, ὅσον διαφέρουσι τῶν νόμων τοῦ ὑμετέρου. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συγγνώμην μοι ἔχειν ἐὰν ἀναγκαζόμενος λέγω περὶ ὧν πεποιήκασιν ὑμῶν τινες· φύσει μὲν μὴ καλῶν, τούτῳ δὲ πεπαιδευμένων, προειρηκὼς τὸ ῥῆμα εἰπεῖν, ὃ ἔστιν ὅμοιον τοῖς ἔργοις τοῖς τοῦ Τιμάρχου. κἀγὼ δὲ αὐτὸ δικαίως ἐμοὶ ὀφείλω τηρῆσαι, εἴ τι σαφῶς εἴπειμι, διδάσκειν ὑμᾶς βουλόμενος· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον. τοιοῦτος δὲ αἰσχρῶς τυγχάνει βεβιωκὼς, ὥστε τὰ τούτῳ πεπραγμένα διεξιόντα, ἀδύνατον εἶναι εἰπεῖν ὡς αὐτὸς βούλεται, ἐὰν μή τι καὶ τοιούτων φθέγξηται ῥημάτων. δύναμαι δ' αὐτὸ ποιεῖν ὡς οὐ δύναμαι μάλιστα. σκέψασθε δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς μετρίως μέλλω προσφέρεσθαι τιμάρχῳ τούτῳ. ἐγὼ γὰρ, ὅσα μὲν πρὸς ὧν εἰς τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ ἡμάρτηκεν, ἀφίημι· καίτοι ταῦτα ἄπερ, ὥσπερ τὰ ὑπὸ τοῦ φιάκου τὰ, ἢ τὰ περὶ Δυκλείδου, ἢ εἴ τις ἄλλη πώποτε πιαὶ τὴν ἐλεύθερον προδεσμία. ἃ δ' ἤδη φεύγων καὶ μειράκιον ὢν καὶ τοὺς νόμους ὑπερβαίνων τοὺς τῆς πόλεως, διαπέπραγε· περὶ ταῦτ' ἐγὼ τὰς κατηγορίας ποιήσομαι. καὶ ὑμᾶς ἐπὶ αὐτοῖς ἀξιῶ σωφρονίζειν. ἔστι γὰρ πρέπον πάντων μάλιστ' ἐπὶ τοῖς ἀπηλλάχθαι ἐκ παίδων, ἐπιθυμεῖν ὅτι πλεῖστα τῶν δυσχερῶν εἰδέναι· προφάσει μὲν τέχνης μαθητὰς, τῇ δ' ἀληθείᾳ πωλεῖν ἑαυτὸν παρεσκευασμένους, ὡς αὐτὸ ἔδειξεν. ὅσοι μὲν οὖν τῶν ἐμπόρων ἢ τῶν ἄλλων ξένων ἢ τῶν πολιτῶν τῶν ἡμετέρων κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐχρήσαντο τῷ σώματι τῷ τοῦ Τιμάρχου, ἐκὼν μὲν οὐκ ἂν εὑρεθείησαν· ἵνα μὲν μέ τις ἔλπῃ, ὡς ἅπαντα λίαν ἀκριβολογοῦμαι. ὧν δὲ οἱ πολῖται ἐμοὶ μέλλουσι καταγνώσεσθαι τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ μὴ τῷ τοῦ πόρνου, μισθαρνῶν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, ὃ ἀπαγορεύει ὁ νόμος μὴ πράττειν, ἢ μὴ δημηγορεῖν περὶ τούτων ποιήσομαι τοὺς λόγους. Μισγόλας δέ τις ναυκράτιος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κολυτεύς, αἰτὴρ τὰ μὲν ἄλλα καλὸς κἀγαθὸς· οὐδαμοῦ δὲ τῆς αὐτοῦ μέμψαιτ' ἄν τις τοῦ σώματος ἐπιμελείας· ἐπεὶ δὲ τὸ πρᾶγμα τοῦτο δαιμονίως ἐπιδακῶς, καὶ ἀεί τινας ἔχειν εἰωθὼς περὶ αὑτὸν κιθαριστὰς ἢ κιθαρῳδούς. τοιοῦτό δ' ἐστὶ οὐ τὸ φορτικοῦ ἕνεκα· ἀλλ' ἵνα γνωρίσητε αὐτὸς ὅς τις ἐστίν. ἔδοξε παιδόμισθος ὢν ἕνεκα τῆς διαίτης ἐποιεῖτο τὴν μίξιν οὗτοσὶ ὅτι τὸ ἰατρεῖον ἀργύριόν τι προσαναλώσας, ἀνέσησεν αὐτὸν καὶ ἔχει παρ' ἑαυτῷ, εὔσαρκον ὄντα καὶ νέον καὶ ἐλεύθερον καὶ ὁπωσδήποτε πρὸς τὸ πρᾶγμα, ὃ προῃρεῖτο οὑτοσὶ μὴ πρᾴως ἔχειν. ἔδοξε δ' ἴσως τύχειν. καὶ ταῦτα οὐκ ὤκνησεν, ἀλλ' ὑπέσχε τιμάρχου οὗτοσὶ, οὐδενὸς ὢν τῷ μείρακι οὐδὲν ἧττον. πολλῷ γὰρ πάνυ κατέλιπεν ὁ πατὴρ αὐτῷ οὐσίαν, ἣν ἔδοξε κατεδηδοκέναι· ὡς ἐγὼ προϊὼν τοῦ λόγου δηλώσω. ἀλλ' ἔπραξε ταῦτα δουλεύων τῇ αἰσχίσταις ἡδοναῖς, ὀψοφαγίαις καὶ πολυτελείαις δείπνων, καὶ αὐλητρίσι, καὶ ἑταίραις, καὶ κυβείαις, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑφ' ὧν οὐδενὸς χεὶρ κρατεῖται τοῦ ἡμιμόνου καὶ ἐλεύθερον. καὶ οὐκ ἀνέχεται ὁ μαρὸς ἔδοξε, ἐκλιπὼν μὲν τὴν πατρῴαν οἰκίαν, διαπεπραμένος δὲ τῷ Μισγόλᾳ, ὃς οὔτε παρὸν ὅτι φίλῳ, οὔτε ἡλικιώτῃ, οὔτε παρ' ὁτιοῦποτ· ἀλλὰ παρ' ἀλλοτρίῳ. καὶ προσβυτέρῳ ἑαυτὸν καὶ παρ' ἀκολάστῳ ὡδὶ ταῦτα, ὡραῖος ὤν. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα καταγέλαστα πέπραχεν τιμάρχῳ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους· ἓν δ' ὃ καὶ δηλῶσαί σοι βούλομαι. ἦν μέν Διονυσίων τῇ δὲ ἄσει πομπὴ ἐπόμπευε δ' ἐν τῷ αὐτῷ ὅ, τε Μισγόλας ὁ τὸν αἰγιλῶτα, καὶ Φαῖδρος ὁ καλλίας σφήττιος. συνῆσθιε δὲ αὐτοῖς

B συμποσιάρχων τιμάρχου τοῦ, οἱ μὲν ὡδὶ τὴν ἄλλην ὠδοποιΐαν διέξιον, ἔδοξε δ' ἐκ ἐπανῆκε. παροξυνόμενος δὲ πρὸς τὸ πρᾶγμα ὁ Μισγόλας ζήτησιν αὐτὸ ἐποιεῖτο μετὰ Φαίδρου. ἐξαπελθόντος δ' αὐτοῖς δορίσκου τὴν ἐν συνουσίᾳ μετὰ

C εὐσαρκον ὄντα καὶ νέον καὶ ἐλεύθερον καὶ ὁπωσδήποτε πρὸς τὸ πρᾶγμα, ὃ προῃρεῖτο οὑτοσὶ μὴ πρᾴως ἔχειν. ἔδοξε δ' ἴσως τύχειν. καὶ ταῦτα οὐκ ὤκνησεν, ἀλλ' ὑπέσχε τιμάρχου οὗτοσὶ, οὐδενὸς ὢν τῷ μείρακι οὐδὲν ἧττον. πολλῷ γὰρ πάνυ κατέλιπεν ὁ πατὴρ αὐτῷ οὐσίαν, ἣν ἔδοξε κατεδηδοκέναι· ὡς ἐγὼ προϊὼν τοῦ λόγου δηλώσω. ἀλλ' ἔπραξε ταῦτα δουλεύων τῇ αἰσχίσταις ἡδοναῖς, ὀψοφαγίαις καὶ πολυτελείαις δείπνων, καὶ αὐλητρίσι, καὶ ἑταίραις, καὶ κυβείαις, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑφ' ὧν οὐδενὸς χεὶρ κρατεῖται τοῦ ἡμιμόνου καὶ ἐλεύθερον. καὶ οὐκ ἀνέχεται ὁ μαρὸς ἔδοξε, ἐκλιπὼν μὲν τὴν πατρῴαν οἰκίαν, διαπεπραμένος δὲ τῷ Μισγόλᾳ, ὃς οὔτε παρὸν ὅτι φίλῳ, οὔτε ἡλικιώτῃ, οὔτε παρ' ὁτιοῦποτ· ἀλλὰ παρ' ἀλλοτρίῳ. καὶ προσβυτέρῳ ἑαυτὸν καὶ παρ' ἀκολάστῳ ὡδὶ ταῦτα, ὡραῖος ὤν. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα καταγέλαστα πέπραχεν τιμάρχῳ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους· ἓν δ' ὃ καὶ δηλῶσαί σοι βούλομαι. ἦν μέν Διονυσίων τῇ δὲ ἄσει πομπὴ ἐπόμπευε δ' ἐν τῷ αὐτῷ ὅ, τε Μισγόλας ὁ τὸν αἰγιλῶτα, καὶ Φαῖδρος ὁ καλλίας σφήττιος. συνῆσθιε δὲ αὐτοῖς

μετὰ

μετὰ ξένων τινῶν συναριστῶντα. διαπαίζησαν μὲν οὖν ὁ Μισγόλας καὶ ὁ Φαίδρου τοῖς ξένοις, καὶ κελεύοντες ἤδη ἀκολουθεῖν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὅπου μειράκιον ἐλεύθερον διέφθειραν· φοβηθέντες οἱ ξένοι, φεύγοντες ᾤχοντο, καταλιπόντες τὰ παρεσκευασμένα· καὶ ταῦθ' ὅπως ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, ἅπαντες ὅσοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐγίνωσκον Μισγόλαν καὶ Τίμαρχον, ἴσασιν. ἐγὼ δὲ καὶ πάνυ χαίρω, ὅτι μοι γέγονεν ἡ δίκη πρὸς ἄνθρωπον ἐκ ἠγνοουμένου ὑφ' ὑμῶν οὐδὲ ἀπ' ἄλλου γινωσκόμενον οὐδενός, ἢ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπιτηδεύματος, ὥστε οὐ καλὴν φῆφον μέλλετε φέρειν. ὥστε μὲν δὴ τῶν ἀγνοουμένων, σαφεῖς ἴσως παρέσεσθε τὰς ἀποδείξεις ποιεῖσθαι τὸν κατήγορον. ὥστε δὲ τῶν ὁμολογουμένων, μεγάλην ἐγώγε μέγα ἔργον εἶναι νομίζω τὸ κατηγορεῖν. ἀναμνῆσαι γὰρ μόνον παρέσεσθε τοὺς ἀκούοντας. ἐγὼ τοίνυν καὶ περὶ ὁμολογουμένου τοῦ Φαίδρου ἐπειδὴ εἰς δικαστήριον ἐσῆλθον γράψας μαρτυρίαν Μισγόλᾳ, ἀληθῆ μὲν, οὐκ ἀπαίδευτον δ', ὡς ἐγὼ ἐμαυτῷ πείθομαι. αὐτὸ μὲν γὰρ τοὔνομα τοῦ ἔρωτος ὁ ἔστιν τε πρὸς τοῦτον, οὐκ ἐγγέγραφα· οὐδὲ ἄλλο γέγραφα οὐδέν, ὃ ἀπαίδευτόν ἐστιν ἢ τοῖς νόμοις, τοῦ μὴ τἀληθῆ μαρτυρῆσαντα. ἃ δ' ἐστὶν ὑμῖν τε ἀκοῦσαι γνώριμα, ἀνίδρωτα δ' τοῦ μαρτυροῦντος, καὶ μὴ αἰσχρά, ταῦτα γέγραφα. ἐὰν μὲν οὖν ἐθελήσῃ ὁ Μισγόλας δεῦρο παρελθὼν τἀληθῆ μαρτυρεῖν, τὰ δίκαια ποιήσει. ἐὰν δ' ὑποπτήσας ἐκπλήττεσθαι μᾶλλον, ἢ τἀληθῆ μαρτυρεῖν, ὑμεῖς τὸ ὅλον πρᾶγμα σκοπεῖσθε. εἰ γὰρ ὁ μὲν πρᾶξας αἰσχυνεῖται, καὶ προαιρήσεται χιλίας δραχμὰς μᾶλλον ἀποτίσαι τοῦ δημοσίου, ὡς τε μὴ δεῖξαι τὸ πρόσωπον τὸ ἑαυτοῦ ὑμῖν· ὁ δὲ πεπονθὼς δημηγορήσει· σοφὸς ὁ νομοθέτης ὁ τοῖς ὑπὸ τῶν ἐλευθερίων ἐξαιρῶν ἀπὸ τοῦ βήματος. ἐὰν δ' ἄρα ὑπακούσῃ μέν, ἐξαπατᾷ δ' ὅτι τὸ αἰσχυντηλὸν, ὅτι τὸ ἐξαισθάνεσθαι τοὺς ἀληθείας· ὡς τιμωρίαν μὲν χαρίτας ἀποδιδοὺς ἑτέρους ἂν δείξειν ποιήμενος, ὡς εὖ ὁπλίσαιτο τὰ τοιαῦτα συγκρύπτειν. πρῶτον μὲν εἰς ἑαυτὸν ἐξαμαρτήσει· ἔπειτα δ' ἐλάττω αὐτῷ ἔσται πλέον. ἑτέραν γὰρ ἐγὼ γέγραφα μαρτυρίαν τοῖς εἰδόσι τίμαρχον τοῦτον καταλιπόντα τὴν πατρῴαν οἰκίαν, καὶ διαιτώμενον ὑπὸ Μισγόλᾳ· πρᾶγμα οἶμαι χαλεπὸν ἐξεργάσασθαι ἐπιχειροῦντι. οὔτε γὰρ ἐμὲ δεῖ τοῖς ἐμαυτοῦ φίλοις μάρτυρας καταστῆσαι· οὔτε τοῦτον ἐλθεῖν, ὅτε τοὺς μηδετέροις ἡμῶν γιγνώσκοντας, ἀλλὰ τοὺς τούτων φίλους, οἳ δ' ἄρα, καὶ τούτοις πείσουσι μὴ μαρτυρεῖν, ὡς ἐκ οἶδα, εἰ μή τι ἀλλ' ἐκ ἅπαντας, ἐκεῖνό γε ἴσασι μή ποτε δύνων ὁ ἀφελέσθαι τὴν ἀλήθειαν· ἴσασι δὲ καὶ ἐν τῇ πόλει ὅτι πατρῴαν φήμην οὐκ ἐγὼ τούτῳ παρεσκεύασα, ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτῷ. ὅτε γὰρ χρὴ καθαρὸν τὸν βίον εἶναι τοῦ σώφρονος ἀνδρός, ὡς τε μὴ ὑποδέχεσθαι δόξαν αἰτίας πονηρᾶς. βούλομαι δὲ κἀκεῖνο προειπεῖν, ἐὰν ἄρα ὑπακούσῃ ὁ Μισγόλας τῷ νόμῳ καὶ ὑμῖν· εἰσὶ φύσεις αὐθάδων πολὺ διαφέρουσαι ὀφθῶν ἀλλήλων τὰ πρὸς τὴν ἡλικίαν. ἔνιοι μὲν γὰρ νέοι ὄντες, προφερεῖς καὶ πρεσβύτεροι φαίνονται· ἕτεροι δὲ πολλῷ ἀριθμὸν χρόνου γεγονότες, παντάπασι νέοι δοκοῦντες εἶναι. τούτων δ' ἐστὶ τοῦ ἀνδρὸς Μισγόλας. τυγχάνει μὲν γὰρ ἡλικιώτης ὢν ἐμοῦ, καὶ σωέφηβος. καὶ ἔστιν ἡμῖν τουτὶ πέμπτον καὶ τεταρακοστὸν ἔτος. καὶ ἐγὼ μὲν τοσαυτασὶ πολιὰς ἔχω, ὅσας ὑμεῖς ὁρᾶτε, ἀλλ' ἐκ ἐκείνος, δι' ἃ τί δή ταῦτα προλέγω ἵνα μὴ ἐξαίφνης αὐτὸν ἰδόντες θαυμάσητε. καὶ τοιοῦτόν τι τῇ διανοίᾳ ὑπολάβητε. οὐ πεφύκασιν· ἀλλ' ἐστὶ γε τούτου οὐ πολὺ διαφέρει. ἅμα μὲν γάρ ἐστιν ἡ φύσις τοιαύτη τοῦ ἀνθρώπου· ἅμα δὲ καὶ μειρακίῳ ὄντι αὐτῷ ἐπλησίαζεν. ἵνα δὲ μὴ διαβάλλω, κάλει μοι πρῶτον μὲν τοὺς εἰδότας τίμαρχον τουτονὶ διαιτώμενον ἐν τῇ Μισγόλα οἰκίᾳ. ἔπειτα τὴν Φαίδρου μαρτυρίαν ἀνάγνωσκε. τελευταῖον δέ μοι λάβε τοῦτο αὐτοῦ μ-

A tem. Interminato autem Misgola & Phædro hospitibus, & iubente, statim eos ambulare in carcerem, quòd adolescentem ingenuum corrupissent: hospites perterriti, fugam arripuerunt, relictis epulis. Hæc verè à me dici, norunt omnes, qui iis temporibus Misgolam & Timarchum nouerunt: vnde gaudeo mihi rem esse cum homine vobis non ignoto: neque ex alia re vlla noto, nisi ex eo flagitio, de quo pronunciaturi estis. Nam ignotæ res, accusatori fortassis perspicuè sunt demonstrandæ: in confessis autem, equidem, non magni operis esse puto accusare. Nã excitãda duntaxat est auditorum memoria. Sed tamẽ ego cũ de re cõstat, quãdo in prętorio sumus, testimoniũ Misgolę scripto denunciaui: veruũ illud quidem, non tamen inciuile, vt mihi persuadeo. Nam ipsius rei, quam cum isto patrauit, nomen nõ inscribo: neque scripsi quic quam aliud, ob quod pœna legibus vera non testificato infligitur: sed quæ & vobis audituris nota, & testificanti tuta sunt, ea scripsi. Quòd si volet Misgolas huc progressus verum testificari: rectè faciet. Sin se citatione adigi, quàm verùm profiteri maluerit: tota res in conspectu vobis erit. Nam si is qui patrauit, verecundabitur, & reipublicæ mille drachmas péndere maluerit, quàm vestra ora intueri: is verò qui passus est, concionabitur: sapienter fecit legislator, qui tales à suggestu repulerit. Sin sese stiterit, & tamen ad rem omnium impudentiss. conuerterit, ad eiurandum veritatem, vt qui & Timarcho gratiam referat, & apud alios ostentet quàm solerter huiusmodi facinora contegere possit: primùm periurio erga semetipsum delinquet, deinde nihil ea re proficiet. Nam aliud ego dictaui testimonium, iis qui sciunt, Timarchum relictis paternis ædibus apud Misgolam habitasse. Ac video profecto, quàm arduam rem aggrediar. Neque enim vel amici mei, vel ipsorum inimici, testes producendi sunt: neque ij etiam qui neutros nostrum norunt: sed amici istorum. Si vero iis etiam persuaserint ne testificentur (quod non existimo, aut certè non omnibus persuasuros existimo) eò tamen nunquam euertent veritatem, aut sparsam in vrbe de Timarcho famam: cuius non ego isti sum autor, sed ipse sibi. Vitam enim viri temperantis adeò puram esse decet, vt in eam nullius flagitij cadat suspicio. Verùm illud etiam præfari volo, si fortè Misgolas vobis & legibus paruerit: Ea sunt naturarum humanarũ discrimina, vt ætas ex aspectu satis diiudicari non possit. Quidam enim adolescentes, prouectæ ætatis & senectutis speciem præ se ferunt. Alij multos annos nati, omnino iuuenes videntur: quorum vnus est Misgolas. Est enim æqualis meus, vnáque mecum adoleuit: atque annũ nunc agimus quintum & quadragesimum. ac ego quidẽ tot canos habeo, quot videtis: ille verò non item. Quamobrem igitur hoc prædico? ne vel ex primo statim eius aspectu miremini, & tale quippiam in mentem vobis veniat: Mehercule iste ab illo non multum differt. Nam partim natura hominis talis est: partim cũ eo iam adolescẽte cõsueuit. Ne verò moram faciam, voca mihi primùm eos qui sciũt Timarchum versari solitum in Misgolæ ædibus: Deinde Phædri testimonium lege: postremo ipsius Misgolæ testimonium sumito: vt & Deorum immortalium metu, & conscíorum, cætero-

Quia voluntatem testium suspectam habet, per occupationẽ rumore & signis nititur.

Occupatio de ætate Misgolæ.

rúmque ciuium,& veſtrûm, qui pro tribunali ſedetis,pudore, verum perhibere teſtimonium velit. Teſtimonium. Miſgolas, Niciæ F. *Piræenſis teſtatur,Timarchum ſibi fuiſſe familiarem, qui aliquando in Euthydici medici taberna ſederit: ſéque pro notitia quæ cum eo interceſſerit, nunquam eius ſummam habere curam deſtitiſſe. Quòd ſi Timarchus, Athenienſes, apud Miſgolam manſiſſet,neque ad alium ſe contuliſſet: rectius ſibi conſuluiſſet: ſi quicquam tamen huiuſmodi rectum eſſe poteſt, neque ego quicquam aliud ei obieciſſem, quàm quod legislator apertè dicit, eum pudicitiam duntaxat proſtituiſſe. Nam qui id cum vno perpetrat, ac mercedis ergò facit:eo ipſo teneri mihi videtur. Sin refricata veſtra memoria, omiſſis iſtis agreſtibus viris,Cydonide, Autoclide, Therſandro, demonſtraro ipſos,commemoratis iis in quorum fuerit ædes receptus:vnde conſtet eum non ſolùm apud Miſgolam corpus ſuum mercede proſtituiſſe: ſed apud alium etiam, & rurſus apud alium, atque ab illo ad alium veniſſe:non modò iam eum proſtituiſſe pudicitiam apparebit, ſed (neſcio mediusfidius quomodo rem per ambages efferam) totum diem pro ſcorto ſubagitatum eſſe. Qui enim petulanter hoc, & apud multos, & mercede facit: is eo ipſo teneri mihi videtur.Poſtquam igitur Miſgolas ſumptibus exhauſtus,iſtum à ſe dimiſit:Anticles Calliæ F. Euonymenſis recipit. Ac is quidem Sami abeſt,cum colonis. ea igitur quæ ſecuta ſunt, referam. Timarchus vt ab Anticlide & Miſgola receſſit:non ipſe in ſeſe deſcendit,nec meliorem vitæ rationem eſt amplexus: ſed in aleatorum circulis totos dies verſatus, vbi tabula ponitur, & coturnices ac galli gallinacei committuntur, & alea luditur. Veſtrûm enim aliquos ea vidiſſe arbitror,quæ dico, aut ſaltem audiuiſſe. Eſt autem ex eius loci cœtu homo quidam Pittalacus,ſeruus publicus noſtræ vrbis: qui cum argento abundaret iſtum in ea paleſtra viſum,ad ſe recepit,& domi habuit.Neque verò impurus iſte conditionem illam repudiauit,cum ſe probro affecturus eſſet apud hominem ſeruum publicum: ſed illud ſolùm ſpectauit, an præbitorem petulantiæ ſuæ inuenturus eſſet nulla vnquam honeſtatis aut turpitudinis habita ratione. Talia portò delicta & tales contumelias audiui ego ab illo homine in iſtius corpus eſſe factas:quas ego ita me Iupiter Opt.Max.iuuet, narrare apud vos non audeo. Quibus enim iſte reipſa committendis non erubuit: iis ego apertè duntaxat à me nominatis,viuere recuſarim.Sub eadem tempora,quibus apud Pittalacum iſte fuit, Hegeſander ex Helleſponto huc appellit,qui iſtum ad ſe recepit:cuius ſatis ſcio mirari vos,cur non olim mentionem fecerim:adeò euidens eſt id quod dicam. Is igitur Hegeſander rediit : quem vos noſtis melius quàm ego. Nauigarat autem tum pro quæſtore cũ Timomacho Acharnẽſi,viro prætorio:& venit huc locupletatus,vt aiũt, illius ſimplicitate:nec minus quàm LXXX.argẽti minas attulit: & quodãmodo nõ minima illi cauſa calamitatis fuerat. Tãtis igitur opibus affluẽs,& Pittalaci,in ludẽda alea ſodalis,ædes frequẽtãs:iſto ſtatim viſo gauiſus eſt:eũq; expetiuit,& ad ſe recipere voluit,vt quẽ ab ingenio ſuo nõ abhorrere exiſtimaret.Primùm igitur ad Pittalacũ verba fecit,orãs,vt eũ ſibi traderet.Quo recuſante,iſtũ ipſum aggreditur.neque verò longa oratio-

Conſuetudo eũ Anticle & Pittalaco.

Conſuetudo cũ Hegeſandro.

A σχόλια μαρτυρίαν. ἵνα μὴ τοὺς θεοὺς δεδιὼς, μὴ τοὺς συνειδότας αἰσχυνόμενος, καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας, καὶ ὑμᾶς δικαστὰς, ἐθέλῃ τ' ἀληθῆ μαρτυρεῖν. Μαρτυρία. Μισγόλας νικίου πειραιεὺς μαρτυρεῖ· ἐμοὶ ἐγχύεθ' ὁ πῆ συνηθείᾳ τίμαρχος, ὃ ὅτι τὸ εὐθυδίκου ἰατρεῖο ποτὲ καθεζόμενος. μὴ κῇ τ' γνῶσίν μοι τ' πρὸς αὐτὸν πολυωρεῖν εἰς τ' νεῦ οὐ διέλιπον. εἰ μὲν δίκαιον, ὦ ἀθλιώταροι, τίμαρχος ὑβρισὶ παρέμεινε πρὸς τῷ μισγόλᾳ μὴ μηκέτ' ὡς ἄλλον ἥκειν μεζιώτερα αὖ διεπράξατο, εἰ δή τι τῷ τοιούτων δεῖ μέζιον. μὴ ἔγωγε οὐκ ἂν ὤκνησα αὐτὸν οὐδὲν αἰτιᾶσθαι, ἢ ὅπερ ὁ νομοθέτης παῤῥησιάζεται, πεπαρῃκέναι μόνον. ὁ δὲ πρὸς ἕνα τὸν πρόσθεν ὅτι μισθῷ ᾧ τινὶ πρᾶξιν τοιοῦμβρος, αὖτῷ μοι δοκεῖ τούτῳ ἔνοχος εἶ). ἐὰν δ' ὑμᾶς ἀναμνήσας ὅτι λέξω, ἐκβαίνων τοὺς δὲ τὰς ἀγρίας ἀνδρας, κηδωνίδιν, μὴ αὐτοκλείδιν, καὶ θέρσανδρον· ἀλλ' ὅτι λέξω, αὐτοῖς λέγων ὧν ἐν ταῖς οἰκίαις ἀνειλημμένος γέγονε, καὶ μὴ μόνον πρὸς τῷ μισγόλᾳ μεμισθαρνηκὼς αὐτ' ὅτι τῷ σώματι· ἀλλὰ καὶ παρ' ἑτέρῳ, μὴ πάλιν παρ' ἄλλῳ, μὴ πρὸς τούτῳ ὡς ἕτερον ἐληλυθὼς· οὐκ ἔτι δῆτα μόνον φανήσεται ἡ ζαιρικὸς, ἀλλὰ μὴ (μὰ τὸν Δία) οὐκ ἔτι δῆτα B οἶδ' ὅπως δυνήσομαι πρὸς ἐπλέκειν) ὅλην τ' ἡμέραν, καὶ πεπορνευμένος. ὁ δὲ εἰκῇ τ' ἦν, μὴ πρὸς πολλοὺς πρᾴττων, μὴ μισθοῦ· αὖτῷ μοι δοκεῖ τούτῳ ἔνοχος εἶ). ἐπειδὴ τίμων ὁ μισγόλας τῇ τε δαπάνῃ ἀπεῖπε, μὴ τ' τὸν ὀβολὸν ἐπέμψε παρ' ἑαυτὸν· μὴ τὸν αὐαλαμβάνῃ αὖτ' ἀντικλῆς καλλίου δυνυμβύς. ἔδοξέ μοι οὖν ἄπεσιν ἐν σάμῳ μὴ τῷ πληρώσων. ἀλλὰ τὰ μὴ ταῦτα ἐρῶν. ὡς δὲ ἀπηλλάγη πρὸς τ' ἀπηλλέους μὴ τε μισγόλα τίμαρχος ἐζῆν· οὐκ ἐνουθέτησεν ἑαυτὸν, οὐδὲ βελτόνων διαζεύβων ἤψατο· ἀλλὰ διημέρευεν ἐν τῷ κυβείῳ. οὗ ἡ πλία πίθη) μὴ τοὺς ἀλεκτρυόνας συμβάλλουσι, μὴ κυβεύουσιν. ἤδη γὰρ οἶμαι ὑμῶν τινας ἑωρακέναι ἃ λέγω. εἰδεμὴ, ἀλλ' ἀκηκοέναι γε. πρὸς ἦ ἐν τῇ διαζεύβῃς ταύτῃς. ἔστι τις πιττάλακος ἀνθρωπος δημόσιος οἰκέτης τ' πόλεως. ἔστι δ' ὑπερῶν ἀργυρέου, μὴ ὁρῶν τοῦτον ἐν τῇ διαζεύβῃ ταύτῃ· ἀνέλαβεν αὐτὸν, μὴ εἶχε παρ' ἑαυτῷ. μὴ ταῦτ' οὐκ ἐδυσχέρανεν ὁ μισγὼς οὗτοσὶ, μέλλων ἑαυτὸν καταισχύνειν πρὸς ἀνθρωπον δημόσιον οἰκέτην τ' πόλεως· ἀλλ' εἰ λήψεσθ' χορηγὸν τῇ διονυσίᾳ τῇ ἑαυτῶν· τ' C τὸ μόνον ἐσκέψαθ'· τῷ δ' καλῶν, ἢ τῷ αἰσχρῶν οὐδεμίαν πώποτε φρόνοιαν ἐποιήσατο. καὶ τοιαῦτα ἁμαρτήματα μὴ τοιαύτας ὕβρεις ἐγὼ ἀκήκοα γεγονέναι ὑπὸ τ' ἀνθρώπου τούτου εἰς τὸ σῶμα τὸ τιμάρχου, οἷας ἐγὼ μετ' δία τὸν ὀλύμπιον οὐκ ἂν τολμήσαιμι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἃ δὲ αὐτὸς ἔργῳ πράττων οὐκ ἠσχύνετο, ταῦτ' ἐγὼ λόγῳ μόνον σαφῶς ἐν ὑμῖν εἰπὼν, οὐκ ἂν ἐδεξάμην ζῆν, ὑπὸ δ' τοῖς αὐτοῖς χρόνοις τούτοις ἐν οἷς ἔστ' ἐγὼ πρὸς πιττάλακῳ καταπλεῖ δεῦρο ἐξ ἑλλησπόντου ἡγήσανδρος, ὁ τὸν ἀνειληφώς. ὡς οὖ πάλαι εὖ οἶδ' ὅτι θαυμάζετε, διότι οὐ μέμνημαι. οὗτος ἐναργὲς ὄζειν ὁ ἔρως. ἔστ' ὁ ἡγήσανδρος ἀφικνεῖται, ὃν ὑμεῖς ἴσασι κάλλιον ἢ ἐγώ. ἔτυχε δὲ τότε συμπλοῦσας εἰς ἑλλήσποντον ταμίας ἅμα τιμομάχῳ τῷ ἀχαρνεῖ, τῷ στρατηγήσαντι. μὴ ἦκε δεῦρο δηλεμαυκὼς, ὡς λέγεται, τῆς ἐκείνου δυνηθείας· ἔχων ὑπ' ἐλάττους ἢ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἀργυρίου μὴ ξόανον τινὰ, οὐχ ἥκιστα αἴτιος ἐγένετο τιμομάχῳ τῆς συμφορᾶς. ὧν δὴ ἐν τοιαύτῃ ἀφθονίᾳ μὴ φοιτῶν πρὸς τὸν πιττάλακον, συγκυβεύοντα τε τοῦτον ἰδὼν ἐκεῖ πρῶτον. ἠσθῆτε, καὶ ἐπεθύμησε, μὴ ἐβουλήθη ὡς αὐτὸν ἀναλαβεῖν. καί πως ἴσως αὖτ' ἠγήσατο εἶναι δ' αὖτ' φύσεως πρῶτον ὠὸν ἐν τῷ πιττάλακι, διέλεχθη, δ' ὁμῶν δωῶν τὸν, ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν αὖτῷ τούτῳ προσβάλλει μὴ ἐπολὺν ἀγάλωσε λόγον,

ἀλλ'

ἀλλ' ὀθὶς ἐπεπείκει. καὶ γὰρ εἰς αὐτῷ τὸ πρᾶγμα δεινὴ ἡ A ne est opus: persuadet statim. Nam ad istam rem cō ficiendam magnas vires habet improbitas, & autoritatem. Quamobrem vel ob hæc ipsa dignus est odio: Vt autem à Pittalaco discesserat, & ad Hegesandrum se contulerat: ęgrè ferebat scilicet Pittalacus, se tantum in istum argenti frustra, vt putabat, insumpsisse: & ea quæ gerebantur, ferebat vt riuales solent & itabat ad ædes illius. Quia verò eis molestus erat, spectate quantum fuerit robur Hegesandri & Timarchi. Nam aliquando inebriati & ipsi, cum colluforum nonnullis, & aliis, quorum nomina non dicam, noctu in ædes, in quibus habitabat Pittalacus, impetu facto: primùm vascula contriuerunt, & proiecerunt in viam talos agiles & nexiles, & alia instrumenta aleatoria, & coturnices atque gallos, quos adamabat miserrimus ille homo, occiderunt. Tādem ad columnam alligatum ipsum Pittalacum immanibus flagris ceciderunt, idque tam longo tempore, vt vicini etiam clamorem exaudirent. Postridie Pittalacus id facinus indignissimè ferens, nudus in forum venit, & in ara matris deorum sedet. Cum autem, vt fit, turba hominum concurrisset: metuentes Hegesander & Timarchus, ne sua petulantia per totam vrbem proclamaretur (instabat autem concio) & ipsi & colluforum quidam accurrunt ad aram, ac circumsistentes, orant Pittalacum vt surgat: cum dicerent, totam rem per ebrietatem factam esse. atque iste profectò nondum hirco & aspero vultu, vt nunc, sed adhuc vtilis, hominem barba prehendit, & illius arbitratu se omnia facturum promittit. Tandem persuadēt homini, vt ab ara surgat, vt cui aliquid æqui præstare vellent. Vt autem è foro discesserat, non iam cū curabant. Homo igitur iniuriam eorum grauiter ferens, diem vtrique dicit. Quod autem in ius vocasset: videte magnum robur Hegesandri. Hominem à quo nulla sibi orta fuerat iniuria, imò contrà, quem ipse iniuria læserat, eúmque non ad se attinentem, sed publicum seruum ciuitatis, abduxit in seruitutē, suum esse seruum asserens. Pittalacus igitur malis vndique oppressus ad genua accidit homini perquā bono est: quidam Cholargensis Glaucus, is eum asserit in libertatem. Post hoc sortitiones iudiciorum fecerunt. sed progressu temporis cognitorem sumpserunt Diopithem Sunienſem, popularem Hegesandri. & per ætatem illius consuetudine vsum. Diopithes susceptam re differt negocium, aliud ex alio tempus reis condonans. Vt autem Hegesander vestrum suggestum conscenderat (quo tempore Aristophontem Axenieusem oppugnabat, priusquam is ei actionem illam minatus esset apud populum, qua ego Timarchum reum feci) Crobylus item, frater eius, conciones habebat: denique isti primi apud vos ausi fuerunt de republica Græcorum capessenda suadere: tum demum Pittalacus, repudiato suo consilio, & ratione inita, qui & ipse esset, & cum quibus bellum gereret: rectè sibi consuluit (vera enim dicenda sunt) & quiescere statuit: bene secum agi putans, si nihil noui mali sibi daretur. Hic demum Hegesander pulchram istam victoriam adeptus, Timarchum apud se nulla cum molestia habuit. Et hæc verè à me dici, scitis omnes. Nam quis vestrûm est, qui nunquam * in forum cupedinarium venerit, nec sumptus istorum spectarit? aut quis, cum in istorum commessationes incidisset atque adulteria, reipublicæ vicem non doluit? Tamē, quādo in foro sumus, voca mihi Glauconē Cho

Pittalacus ab Hegesandro & Timarchò iniuriis agitatus.

B

C

largensem,qui Pittalacum asseruit in libertatem:& rel qua testimonia lege. Testimonia. Testatur Glauco Timæi F. Cholargensis : Ego Pittalacum asserui in libertatem,cum ab Hegesandro ad seruitutem abduceretur. Aliquanto pòst me conuenit Pittalacus , séque dixit transigere velle cum Hegesandro,& misisse ad eum de tollendis actionibus, tam ea qua ipse eum fecisset Hegesandrum & Timarchum,quàm illa qua se Hegesander de seruitutute: eodemque modo transegisse. Testimonium. Amphisthenes testatur: Ego Pittalacum in libertatem asserui, cum ab Hegesandro ad seruitutem peteretur, & reliqua. Igitur & ipsum Hegesandrum vocabo vobis. Dictaui autem ei testimonium modestius quàm mores eius postulent : sed paulo tamen euidentius quàm Misgolæ. Neque verò nescio eiuraturum esse,& peieraturum. Cur igitur eum cito ad dicendum testimonium ? vt vobis demonstrem , quales soleat homines reddere istud studium:quàm & contemptores Deorum , & despectores legum , & prorsus omnis verecundiæ negligentes. Voca mihi Hegesandrum. Testimonium. Hegesander Diphili F. Spirensis testatur : Cum ex Hellesponto sum reuersus,deprehendi apud Pittalacum aleatorem,agentem Timarchũ Arizeli F.atque ex illa notitia eo vsus sum: eadem cum eo versatus ratione,qua prius etiam cum Laodamante. Non ignorabam eum neglecturum esse iusiurandum , Athenienses , sed prædixi vobis. Quin illud etiam præuideo,cum nunc testimonium dicere nolit , statim in defensione proditurum : idque profectò minimè mirum. Ascendet autem huc, vita anteacta fretus:quippe vir bonus, & malorum osor,& ignarus qui fuerit Laodamas : ob quem vos inter legendum testimonium tumultum excitastis. Nunquid audebo euidétius,quam pro natura mea, dicere ? Dicite mihi quæso Athenienses:qui sese dedecore affecit apud Hegesandrum , non videtur vobis scortatus esse cum scorto ? aut quid insignis improbitatis prætermisisse,in ebrietate & solitudine? Non puratis Hegesandrum , ad peruulgata illa cum Laodamante acta * defendenda,quorum vos omnes estis conscij,superbè ei imperasse:vt ob imperiorum magnitudinem moderatè se cum eo gessisse videretur? Sed tamen videbitis ipsum,& fratrem eius Crobylum,perquàm accuratè & oratoriè statim hoc prosilire ac dicere: quæ ego dicam, ea magnæ esse stultitiæ : ac postulaturos,vt testes producam,qui apertè dicant , vbi egerit,quomodo fecerit,aut quis viderit,aut quæ ratio fuerit? impudenti vtentes oratione. Neque enim ego vos tam obliuiosos esse arbitror , vt non memineritis legum, quas recitari paulo antè audiuistis, in quibus scriptum est : Si quis aliquem Athenienſium ad id negotium conduxerit,aut si quis sese elocarit:teneri maximis & paribus pœnis? Quis ergo adeò miser est , qui perspicuè velit tale perhibere testimonium: vnde , si verum dixerit , ostendat , se extremum supplicium commeruisse? Itaque illud est reliquum , vt qui passus est confiteatur. Verùm ob hoc accusatur,quòd his admissis,contra leges conciones habeat. Vultis igitur, vt totam rem omittamus , nec inquiramus scilicet? Egregiè profectò vrbs incoletur: si quæ ipsi re ipsa fieri scimus:ea nisi quis nobis huc progressus,simul euidenter & impudenter suo testimonio confirmarit,propterea obliuiscemur? Idq; vel exéplis intelligite. Est aũt necessariũ scilicet , exépla esse cõsimilia Timarchi mo

Exagitatio testis.

Occupatio Signa potius quam testimonia spectanda esse.

A νον εἰς ἐλευθερίαν τὸν Πιττάλακον, καὶ τὰς ἑτέρας μαρτυρίας ἀναγίνωσκε. Μαρτυρία. Μαρτυρεῖ Γλαύκων Τιμαίου Χολαργεύς, ἐγὼ ἀγόμενον εἰς δουλείαν ὑπὸ Ἡγησάνδρου Πιττάλακον ἀφειλόμην εἰς ἐλευθερίαν. χρόνῳ δ' ὕστερον ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ Πιττάλακος ἔφη βούλεσθαι διαλυθῆναι τὰ πρὸς Ἡγήσανδρον & πρεσβευσάμενος αὐτῷ, τὰς δίκας ἀφαιρεῖσθαί τε αὐτὸς συνεκάλεσατο Ἡγήσανδρον καὶ Τίμαρχον, καὶ ὧν Ἡγήσανδρος ἦν δουλείας αὐτὸν καὶ διελύθησαν ὡσαύτως. Μαρτυρία. Ἀμφισθένης μαρτυρεῖ ἐγὼ ἀγόμενον εἰς δουλείαν ὑπὸ Ἡγησάνδρου Πιττάλακον ἀφειλόμην εἰς ἐλευθερίαν καὶ τὰ ἐξῆς. ἀκούω, καὶ αὐτὸ ὑμῖν καλέσω τὸν Ἡγήσανδρον. γέγραφα δ' αὐτῷ μαρτυρίαν κοσμιωτέραν μᾶλλον ἢ καθ' ἑαυτὸν μικρῷ καὶ σωφρονεστέραν, ἢ τῷ μισγόλᾳ. ἐκ ἀγνῶ δ' ὅτι δύναμαι καὶ ὀμεῖν καὶ ὀμόσαι, δίκαιόν τι οὖν αὐτὸν καλῶ ὀμόσαι τὴν μαρτυρίαν, ἣν ὑμῖν ὀμόσει, οἵοις ἀπεργάζεται ἀνθρώποις τὸ ὀμόσαι τὸν ὡς καταφρονοῦντας μὲν τῶν θεῶν ὑποροῶντας δὲ τοὺς νόμους· ὀλιγώρους δ' ἐχοντας πρὸς ἅπασαν αἰσχύνην. κάλει μοι τὸν Ἡγήσανδρον. ΜΑΡ-

B ΤΥΡΙΑ. Ἡγήσανδρος δὲ Φίλου Σπειρεὺς μαρτυρεῖ, ὅτε κατέπλευσα ἐξ Ἑλλησπόντου, κατέλαβον αὐτὸν Πιττάλακον τὸν κυβευτὴν διαφέροντα τὸν τίμαρχον τὸν Ἀριζήλεως καὶ ἐξ ἐκείνης δὲ γνώσεως ἐχρησάμην τίμαρχον ὁμιλῶν τῇ αὐτῇ ἀρσει, ἣ καὶ τὸ πρότερον λακωνίζομεν. οὐκ ἠγνόουν, ὅτι ὑποροῦμαι τὸν ὅρκον, ἀλλ' ἀθλιωτάτοι· ἀλλὰ καὶ πρεῖττον ὑμῖν· κἀκεῖνο δ' μοι πρόδηλον ἦν, ὅτι ἐπειδὴ νῦν οὐκ ἐθέλει μαρτυρεῖν, αὐτίκα πάρεισιν ἐν τῇ ἀπολογίᾳ. καὶ οὐδὲν μᾶλλον διαθαύμαστον ἀναβήσεσθαι δοῦναι οἶμαι δεῦρο πιεύοντα τῷ βίῳ. ἀνὴρ καλὸς κἀγαθὸς καὶ μισοπόνηρος. καὶ τὸν λακωνίζοντα, ὃς τις ὢν οὐ γιγνώσκων, ἐφ' ᾧ ὑμεῖς ἀνεθορυβήσατε, τὰ μαρτυρίας ἀναγνωσκομένης. ἀράγε προσαχθήσομαί τι σαφέστερον εἰπεῖν, ἢ καὶ τὰ ἐμαυτοῦ φύσει; εἴπατε μοι πρὸς τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅς τις αὐτὸν κατήχησε πρὸς Ἡγήσανδρον, ἀ δοκεῖ ὑμῖν πρὸς τὸ πόρνον πεπορνεῦσθαι; Ἢ τίνας οὐκ οἰόμεθ' αὐτοὺς ὑποβολὰς ποιεῖσθαι βουλευομένους, παρανομοῦντας καὶ μονομμένους; καὶ οἴεσθε Ἡγήσανδρον ἀπολουόμενον τὰς πρὸς τὸ λακωνίζειν προφάσεις τὰς εὐηθεστάτας, ἃς ὑμεῖς ἅπαντες σαφῶς ἴστε, ὑποφανεῖ τὰ ὑπομνήματα ὑπομνήσειν, ὡς τοῦτο ὑποβολὰς αὐτὸν δέξασθαι μέγα διαπεπραχέναι; ἀλλ' ὅμως ὄψεσθε ὅτι καὶ μάλα ὑπερφυῶς καὶ ῥητορικῶς. αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κεφυλλος αὐτίκα μάλα δεῦρο ἀναπηδήσαντες, ταῦτα μὲν ἐροῦσι πολλῆς ἀβελτηρίας φήσουσιν, ἃ ἐγὼ λέγω· ἀξιώσουσι δέ με μάρτυρας παρέχεσθαι διαρρήδην μαρτυροῦντας ὅπου ἑώρακα ἐγὼ, ὅπως ἐποίει, ἢ τίς εἶδεν ἢ τίς ἴσασιν ὁ ξόπος; πρᾶγμα οἶμαι ἀναιδὲς λέγοντες. οὐ γὰρ οἶμαι ἐγώγε ὑμᾶς ἥττους ὑπολήψεσθαι εἶναι· ὥς τε ἀμνημονεῖν, ὀλίγῳ πρότερον ἀκούσαντας ἀναγνωσκομένων τῶν νόμων, ἐν οἷς γέγραπται, ἐάν τις μισθώσηται τινὰ Ἀθηναῖον ὑπὲρ αὐτὴν τὴν πρᾶξιν, ἢ ἐάν τις αὐτὸν μισθώσηται, ἔνοχον εἶναι τοῖς μεγίστοις καὶ τοῖς ἴσοις ὑπαιμίοις· τίς οὖν οὕτω ταλαίπωρός ἐστιν ἄνθρωπος, ὅς τις ἂν ἐλθὼν σαφῶς τοιαύτην μαρτυρίαν μαρτυρήσαι ἐξ ἧς ὑπάρχει αὐτῷ, ἑαυτὸν ἀληθῆ μαρτυρῆ, ὑπὲρ δεικνύναι ἔνοχον ὄντα αὐτὸν τοῖς ἐσχάτοις ὑπαιμίοις; ἐκεῖνο τὸ λοιπόν ἐστι τὸ πονηρότατον ὁμολογεῖν. ἀλλὰ διὰ τοῦτο κείνει, ὅτι ταῦτα πράξας, καὶ τοὺς νόμους, ἐδημιόρει. βούλεσθε ἓν τὸ ὅλον πρᾶγμα ἀφῶμεν, καὶ μὴ ζητῶμεν; καὶ τὸ ποσὸν δῶς; καλῶς ἄρα τὴν πόλιν οἰκήσομεν, εἰ ἃ αὐτοὶ ἐρῶ ἴσμεν ἠδικόμενα. ταῦτα ἐὰν μέν τις ἡμῖν δεῦρο παρελθὼν σαφῶς ἅμα καὶ αἰσχύνης αὐτὸς μαρτυρήσῃ, διὰ τοῦτο ὑπολησόμεθα. σκέψασθε δὲ καὶ παραδείγματα. ἀνάγκη δ' ἴσως ἐστὶ παραπλήσια τὰ παραδείγματα εἶναι τοῖς

ξόποις

ξόντοις τῦ πμβρχου. ὁρᾶτε τετυσὶ τοὺς ὀπὶ τῷ οἰκημά- A
των καθεζομένους, τοὺς ὁμολογουμένως τ' ἀφεξιν ταύτην
ἀφ' ἹΟνπλας; ἔστι μέν τοι ὅταν ἀφ' ἑτὸς τῇ αὐλαίᾳ ταύτῃ γέ-
νων) ὅμως ἀφ' ἑτέρ' αἰσχύνης ἀφβαλλον) τι καὶ συγ-
κλείουσι τὰς θύρας, εἰδήπς ὑμῶν ἐξιτο τὰς ὁδῷ πορευ-
ομένους τί νυῶ ὁ ἄνθρωπος ἐδίδ' ἀφέλει, δύθις ἂν εἰποι τ'
ἔργα τοιῶνομα, οὐκ ὁρῶντες τ' εἰσελκυσόντα ὃς πς ἰῶ·
ἀλλὰ τ' ἀφαίρεσιν τ' ἐργασίας τῦ ἀνθρώπου συνειδό-
τες, καὶ τὸ ἀφᾶγμα γνωρίζοντες. οὐκοῦν τὸν αὐτὸν ὑμᾶς ἀφοσήκει
ὑμᾶς καὶ ἀφὶ τιμβρχου ὑξετάζειν, καὶ μὴ σκο-
πεῖν, εἴ πς ἐδέν' ἀλλ' εἰ πέφαγκ) τοῦτῳ ἡ φρᾶξις. ἐπεὶ
ἀφὸς θεῶν τίμβρχε, τί χρὴ λέγειν ἢ πι σὺ ἂν εἴποις αὐτὸς
ἀφὶ ἑτέρου ἀνθρώπου ὅπ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ κρινομένου. ἢ τι
χρὴ λέγειν ὅταν μειράκιον νέον καταλιπὼν τ' πατρῴαν οἰ-
κίαν, νυκτερδὴ ἐν ἀλλοτρίαις οἰκίαις, πὴν ὅμεν ἑτέραν, καὶ
πολυτελῆ δεῖπνα δειπνῇ ἀσύμβολον, καὶ αὐλητρίδας ἔ-
χῃ καὶ ἑταίρας πολυτελεστάτας, καὶ κυβδύη, καὶ μηδὲν ὀπ-
τίνη αὐτὸς, ἀλλ' ἕτερος ὑπὲρ αὐτ· ἐπὶ ταῦτα μαντείας
ἀφῆκεν); οὐκ εὔδηλον ὅτι πᾶσα ἀνάγκη τ' τὰ τοιαῦτα
ὅπως πάγκαλα πσιν ὑπάρξουσα, καὶ αὐτὸν αὐτὴ τάττειν B
ἡδονὰς πσι προσφιλεστάτας, τοῖς τὸ ἀργύριον ἀφοσαναλί-
σκουσι, καὶ ὃν ἔχω ματὸν ὑμᾶς τ' ὀλύμπιον, τίνα ἔστιν εὐ-
φημότερον μνησθῶ τῷ σοὶ καταγελάστως πεφαγμένων
ἔργων. θεωρήσατε γάρ εἰ βέλεσθε, τὸ φᾶγμα καὶ ὃν πολι-
τικῶν τινῶν προδημάτων, καὶ μάλιστα ὃν τούτων ἃ νῦν
μοι χρὴς ἔχει τ'. γέγονασι δίκαι ἐν τοῖς δήμοις· ἕ
ἕκαστος ἡμῶν ψῆφον δέδωκε ἀφὶ τῦ σώματος, ὅς τις ἀ-
θῴητος ὄντως ὅστι καὶ ὅς τις μή· ἕ ἔγωγε ἐπειδὰν ὀμόσω
τὸ δικαστήριον, καὶ ἀνεφάσπωμαι τῷ ἀγωνιζομένων ἑρῶ
ὅπ ἀεὶ τὸ αὐτὸ ἰσχύει παρ' ὑμῖν· ἐπειδὰν γὰρ εἴπη ὁ κατήγο-
ρος· ἄνδρες δικασταί, τούτῳ κατεψηφίσαντο οἱ δημόται,
ὀμόσαντες οὐδενὸς ἀνθρώπου, ἀλ' κατηγορήσαντος· οὔτε
καταμάρτυρήσαντος ἀλλ' αὐτοὶ συνειδότες· δίκαιος, οἶμαι,
δοκῶ εἶναι ὑμεῖς, ὡς οὐ με τ' τῷ κεινομένῳ τ' πόλεως. οὐ-
δὲ γὰρ οἶμαι δοκεῖ ἀφεσδέδαγ ὑμῖν λόγων οὐδὲ μάρτυ-
ρίας, ὅσα τίς σαφῶς οἶδεν αὐτός. φέρε δή, ἀφὸς τὸ δίκαιος, εἰ
ὥσπερ ἀφὶ τὸ γῆρως, οὕτω καὶ ἀφὶ τ' ὀπτηδεύματος, τί-
νι ἐδόκησε δοῦναι ψῆφον, τίμβρχον εἶτ' ἔνοχος ὄντ' εἶτ' μή·
ἀκείνετο γὰρ τὸ φᾶγμα ἐν τῷ δικαστηρίῳ. εἰσήγετο γὰρ εἰς C
ὑμᾶς ὥσπερ νυὶ μὴ ἐξῆν δι' ἐν τ' νόμῳ ἢ τὸ ψηφίσμα-
τος μήτε ἐμοὶ κατηγορεῖν μήτε τούτῳ ἀπολογεῖσθαι· ὁ γὰρ
κήρυξ ὁ νυὶ παρεσηκὼς ἐμοὶ, ἐπηρώτα ὑμᾶς τὸ ἐν τῷ
νόμου κήρυγμα· τίνι ψήφων ἡ τεθυπημένη ὅτῳ δοκεῖ πε
πορνεῦσθαι τίμβρχος. ἢ γὰρ πλήρης ὅτῳ μή· τί ἂν ἐψηφίσα-
σθε, ἀκριβῶς οἶδ' ὅτι κατέγνωτ' ἂν αὐτ·. εἰ δή τίς με ἔ-
ροιτο ὑμᾶς τί γὰρ σὺ οἶσθα, εἰ ἡμεῖς ἂν τούτου κατεψηφι-
σάμεθα. εἰπομι ἄν, ὅτι ἐπαρρησιάσασθε μοι, καὶ διέ-
λεχθε, ὃ ὁπότε καὶ ὅπως ἕκαστος, ἐγὼ ὑμᾶς ὑπομνήσω, ὅταν
οὗτοι ἐν τῷ δήμῳ ἀναβῇ ὅπ τὸ βῆμα καὶ ἡ βελὴ ὅτε ἐ-
βέλουσε πέμπουσιν, ἢ ἐὰν μνησθῇ τειχῶν ὅπως δῦς ἢ πύρ-
γου· ἢ ὡς ἀπήγελο πς τις· δύθις ἐγελᾶτ' καὶ ἐβοᾶτε, καὶ αὐτοὶ
ἐλέγετε τ' ἐπωνυμίαν τῷ ἔργων, ἂν σωίσε αὐτῷ. καὶ τὰ
μὲν πολλὰ καὶ παλαιά, ἐάσω. τὰ γὰρ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ
γεγόμενα, ὀπ' ἐγὼ τ' ἐπαγγελίαν ταύτην πμβρχῳ ἐπήγ-
γελα, ταῦθ' ὑμᾶς ἀναμνῆσαι βέλομαι. ἀ γὰρ βουλὴς ἀ ἐν
ἀρείῳ πάγῳ φεύσοδον ποιεμένης φεὸς τὸν δῆμον, καὶ τὸ
ψήφισμα τὸ τότε, ὃ δέδ' εἰρηκε φεὸς τ' εἰκήσεων τ' ἐν τῇ
πνυκί· ἦν μὲν ὁ τ' λόγον λέγων ἐκ τῦ ἀρεοπαγιτῦ αὐτόλυ-
κος· καλῶς νὴ τὸν ὄλυμπιον καὶ τ' ἀπόλλω καὶ σεμ-
νῶς καὶ ἀξίως τῦ σωφρονίου ἐκείνου βεβιωκώς· ἐπειδὴ δέ που φεύοντος τῦ λόγου εἶπεν ὅτι τόδε εἰσήγηματο τ-

A ribus. Videtis eos qui in prostibulis sedent, & scelus istud admittunt, vt inficias ire non possint? Tamenisti, cum ei ne cessitati est parendum, dedecus id velamento quodam tegunt, & fores occludunt. Quòd siquis prætereuntium vos percontetur, quid homo ille tunc agat? statim dicatis nomen illius facinoris: quanquam non videritis quis fuerit ingressus, sed quæstum sciatis ab illo homine institutum, & rem intelligatis. Eodem igitur modo vos decet in Timarchum etiam inquirere: nec illud considerare, an aliquis viderit: sed an res ab eo perpetrata sit. Nam quid per deos Timarche, dicendum est? aut quid ipse tu diceres de alio homine, qui eodem crimine accusaretur? aut quid dicendum est, cum homo adolescens, paternis ædibus relictis, in aliena domo pernoctat, alius vultu præstãs: cum sumptuosis cœnis fruitur sine suo sumptu: cum & tibicinas habet, atque meretrices sumptuosissimas: cum aleã ludit: nec ipse quicquã soluit, sed alius pro eo? Nũquid adhuc ista diuinationem requirunt? Non planũ est, aliter fieri nõ posse, quin is qui tot res aliquibus imperet, & ipse pro his voluptates aliquib. suppeditet, qui etiã argentũ insumunt? Neque enim ita me Iupiter amet, qua alia ratione modestius turpium facinorum tuorum mentionem faciam, inuenio. Aestimate autem rem, si vultis, è ciuilibus exemplis: iisque potiss. quæ nunc in manibus habetis. Suffragia lata sunt in municipiis: & quisque nostrũm suffragium tulit de homine, quis vere sit Athenienſis, quis non sit atque ego cũ accedo ad iudicium, & reos audio: idem apud vos semper valere video. Nam cum dicit accusator: Iudices, hunc populares condemnarunt: etsi mortalium nemo iurarit, aut accusarit, aut testimonium in eum dixerit: vos tamen, quippe conscij, tumultuamini statim, quasi reus non habeat ius ciuitatis. Neque enim vobis opus esse videtur verbis aut testimoniis, iis in rebus, quas quis ipse euidenter nouit. Age verò, si quemadmodum de genere, sic de acta vita Timarchi suffragium ferendum fuisset, vtrum teneretur, an verò non teneretur: & res in iudicio disceptata, vobisque proposita fuisset, vt nunc: non licuisset autem per legem aut decretum vel mihi accusare, vel isti causam dicere: sed præco, qui nunc mihi astat, vos legitimo illo præconio hortatus esset: perforato calculo, suam sententiam declaret is, cui videtur scortũ egisse Timarchus: integro autẽ, cui nõ: quidnam pronunciassetis? Satis scio, vos illum fuisse cõdemnaturos. Quòd si me quis vestrũm roget, vnde ego sciam vtrum vos istum condẽnaturi fueritis? dixerim, eò quòd liberè mecũ egeritis, ac disseruerit. Quando & vbi quisque id fecerit, ego vos commonefaciam: cum iste apud populum suggestum cõscendisset: item, cum senatus anno superiore haberetur: præterea, cum mentionẽ feciſſet mœnium reficiendorũ, aut turris, aut, vt aliquis quopiã abduceretur, cũ dixisset: statim ridebatis, & clamabatis, & ipsi dicebatis cognomina rerum, quarum ei estis conscij. Ac multa quidem vetera omittam: quæ verò in ipsa concione acta sunt, cum ego Timarcho iudicium hoc denũciaui: ea vobis in memoriã reuocabo. Nã cũ senatus Areopagiticus populũ ex istius decreto accederet, quod iste fecerat de domiciliis in Pnyce: orationẽ nomine senatus Areopagitici habebat Autolyc°: qui (ita me dij amẽt) bene bonestéq;, & pro eius cõcilij dignitate vixerat. Sed vbi tãdẽ in orationis progressu dixit, senatũ

Ab exemplo iudicij peregrinitatis.

Occupatio à præiudicio populi: cuius scommata Latinè satis exprimi nequeunt.

Timarchi sententiam de solitudine hac & loco in Pnyce improbare: Ne miremini, inquit, Athenienses, si Timarchus peritia senatum superat: ibi vos plausum excitastis & Autolycum vera loqui dixistis. esse enim eum locorum illorum peritum. Autolicus autem plausu vestro non intellecto, seuero ad modum vultu post interuallum dixit: Nos Areopagitæ, Athenienses, Timarchum nec accusamus, nec defendimus (neque enim patrium id nobis est) sed hanc veniam Timarcho damus. Tum iste: Fortassis, inquit, putauit in hoc silentio paruum à nostrûm vnoquoque sumptum fieri: risus ob silentium & paruum sumptum, maior vester eum excepit cum risu plausus. Vt verò mentionem fecit arearum & canalium: risu penè emortui estis. Ibi Pyrrhander prodit vos obiurgaturus: & rogat populum, an non puderet ridere, præsente senatu Areopagitico? Vos autem repudiato eo, respondistis: Scimus Pyrrhander coram his non esse ridendum: sed res adeò fortis est veritas, vt omnes humanas cogitationes vincat. Hoc ego testimonium nobis esse perhibitum existimo à populo Athenienſi, quod mendacij coargui nefas est. Absurdum igitur fuerit, Atheniēses, si me nihil dicente, ipsi proclamatis cognomentum facinorum, quorum ipsi estis conscij: me verò dicente obliti estis: sique nullo de re iudicio facto condemnatus esset: re vero conuicta absoluetur. Postquam autem suffragiorum memini, & actorum Demophili: aliud etiam his de rebus exemplum adducam. Idem enim hic vir prius etiam huiusmodi quippiã gessit. Conquestus est, esse quosdam qui instituerũt * corrumpere concionem, cæteraque iudicia, quẽadmodum etiam nunc Nicostratus. & his de rebus iudicia quædam olim facta sunt: quædam etiam nunc fiunt. Agite verò, per Deos immortales, si eâdem qua nunc Timarchus eiúsque patroni defensione vsi fuissent, ac postulassent, vt aut aliquis perspicuè testificaretur de crimine, aut iudices nõ crederent: ea ratione omnino scilicet necessariũ fuisset, illum testari se corrupisse: alium, se corruptum esse, cum in vtrumque pœna capitis legibus sancitũ sit: quemadmodum hic, si quis aliquẽ Athenienſem ad contumeliam conduxerit: ac vicissim, si quis Athenienſis vltrò ad dedecus se prostituerit. Est verò aut testis qui testificatus sit, aut accusator qui factum eo pacto demonstrare instituerit? Nullus vtique. Quid ergo? absoluti sunt rei? non mehercule, sed capite pœnas dederunt: cum quidẽ eorum peccatum sit longè minus istius flagitiis. Nam illi miseri, cũ nõ possent paupertatem simul, & senectutem tolerare: quæ grauissima in rebus humanis mala sũt: in eas calamitates inciderũt: iste, eò quòd suã petulantiã noluit cohercere. Quòd si causa hæc in alia vrbe ageretur: vos ego testes citassem, vt qui optimè sciretis, me dicere verum. Sed cum Athenis agatur, atque iidem meæ sitis & iudices & testes orationis: meũ est, vos admonere: vestrum credere. Timarchus etenim mihi videtur Iudices, non suum dũtaxat negocium agere, sed cæterorum etiam, qui eadem cum ipso facinora cõmiserunt. Nam si scelus ipsum, vt solet, clam committetur, atque in solitudine & in ædibus priuatis: qui autem optimè nouit, atque ciuium aliquem probro afficit, si verum testimoniũ dixerit, in maximis periculis versabitur reus aũt suæ vitæ ac veritatis oppressus testimonio postulabit, vt de se iudicium fiat, non ex sui notitia,

Iterum ab exemplo corruptorum suffragiorum.

Exaggeratio à causa & à cõscientia iudicum & absurdo.

μάρχυ ἀποδοκιμάζει ἡ βουλή· ἢ οὐκ ἐρημίας ταύτης ἢ τόπου ἐν τῇ πνυκί, μὴ θαυμάσητε, ὦ ἀθηναῖοι ἔφη, εἰ τίμαρχος ἐμπειροτέρως ἔχει τῆς βουλῆς· ὃς ἀρείαν πάλαι ἀνεθορυβήσατε ὑμεῖς ἐνταῦθα ἢ ἔφατε, τὸν αὐτόλυκον ἀληθῆ λέγειν. εἰ δὲ αὖ τούτων ἔμπειρον ἀγνοήσας ὁ ὑμῶν τὸν θόρυβον αὐτόλυκος, μάλα σκυθρωπάσας ἢ δύσκολον εἶπεν· ἡμεῖς μὲν οὖν, ὦ ἀθηναῖοι, οἱ ἀρεοπαγῖται, οὔτε κατηγορεῖν τιμάρχου, οὔτε ἀπολογούμεθα. ἐν γὰρ ἡμῖν πάτριον ἐστιν, ἔχομαι ἢ τοιαύτην συγγνώμην τιμάρχῳ. δοῦναι ἴσως, ἔφη, ὠήθη ἐν τῇ ἡσυχίᾳ ταύτῃ, μικρὸν ἡμῶν ἐκφέρων ἀνάλωμα γίνεσθαι. πάλιν, ἐπὶ τῇ ἡσυχίᾳ ἢ τῶν μικρῶν ἀναλωμάτων, μείζων ἀπήντα παρ' ὑμῶν μετὰ γέλωτος θόρυβος. ὡς δ' ἐπεμνήσθη τῶν οἰκοπέδων ἢ τῶν λάκκων, ἐν δ' ἀναλαβεῖν αὐτὸς ἐδυνήθητε· ἔνθεν ἢ παρέρχεται πύρραν δρος ἐπιτιμήσων ὑμῖν ἢ ἤρετο τὸν δῆμον εἰ οὐκ αἰσχύνοιντο γελῶντες παρόντος τοῦ βουλῆς τοῦ ἀρείου πάλαι· ὑμεῖς δ' ἐξεβάλετε αὐτόν, ὑποληφθέντες, ἴσως ὦ πύρραν δρε, ὅτι σὺ δεῖ γελᾶν τῶν ὄντων ἀναίσθητον· ἀλλ' ἔτος ἐμφερές ἐστιν ἡ ἀλήθεια, ὡς τε πάντων ὑπερκρατεῖ τὰ ἀνθρώπινα λογισμῶν. ταύτην ἐγὼ ὑποληφθεὶς ἀνῶ τὴν μαρτυρίαν μεμαρτυρηκὼς ἡμῖν ὑπὸ τοῦ δήμου τὴν ἀναίσθητον, ὡς ἀλῶναι ψευδομαρτυριῶν, οὐ καλῶς ἔχει. Οὐκοῦν ἄτοπον ἂν εἴη, ὦ ἀθηναῖοι, εἰ μηδὲν μὲν ἐμοῦ λέγοντος, αὐτοὶ βοᾶτε τὴν ἐπωνυμίαν τὴν ἔργων, ὧν σωίσετε τυγχάνω· ἐμοῦ δ' λέγοντος ὑπολέληθε· καὶ μὴ γνωσθέντος μου κρίσεως ὑπὸ τοῦ πραγμάτος, ἥλω ἂν γεγονὼς ὁ ἐλέγχου ὑποφεύγεται. ἐπειδὴ δ' ἐμνήσθην τῆς ἀναψηφίσεως, καὶ τοῦ δημοφίλου πολιτεύματος· βούλομαί τι καὶ ἄλλο ὑπόδειγμα ὑμῖν τούτων εἰπεῖν, ὁ γὰρ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ καὶ πρότερον τι τοιοῦτο πολίτευμα ἐπολιτεύσατο. ἢ πάσατό τινας ἐν ἄρα ἐνεχείρησε συνδικάζειν τοῦ ἐκκλησίαν καὶ τ' ἄλλα δικαστήρια; ὥστε καὶ νῦν νικοστράτου καὶ τούτων κρίσεις, αἳ μὲν πάλαι γεγόνασιν, αἱ δ' νῦν ἐνεστᾶσιν ἔτι. φέρε δὴ φοβοῦ τὸν διὸς καὶ τοὺς θεῶν, εἰ ὅτι τοῦτ' ἐξ ἀπάντων ἀπολογίαν, ὧν πέρ τίμαρχος νυνὶ, καὶ οἱ συναγορεύοντες αὐτῷ, καὶ ἀξιοῦσιν, ἀγαθήν τινα μαρτυρεῖν φασὶ τὰ αἰτίας, ἢ τοὺς δικαστὰς μὴ πιστεύειν ἅπασα δή που ἀνάγκη ἦν ἐκ τοῦ λόγου τούτου, μαρτυρεῖν, τὰ μὲν, ὡς ἐδέκαζε, τὰ δ', ὡς ἐδεκάζετο, πραγμένης ἑκατέρας ζημίας ἐκ τοῦ νόμου θανάτου ὥσπερ εἰ θάδε, αἴ τις μισθώσηται τινα ἀθηναίων ἐφ' ὕβρει. καὶ πάλιν, ἐάν τις ἀθηναίων ὅτι τῇ τοῦ σώματος αἰσχύνῃ ἑκὼν μιαθαρνῇ. ἔστιν ἂν ἡ μάρτυρ ὃς τις ἐμαρτύρησεν, ἢ κατήγορος, ὃς ἐνεχείρησε τοιαύτην ποιεῖσθαι τὰ ἀπόδειξιν τὰ πραγμάτος; οὐ δῆτα. τί ἂν, ἀπέφυσον οἱ κεινόμμοι; μὰ τὴν ἡρακλέα, ἐπεὶ θανάτῳ ἐζημιώθησαν· πολὺ νὴ τὰ δία τὰ τὸν ἀπόλλω, ἔλαττον ἁμάρτημα ἡμαρτηκότος τούτου τὰ ἀνθρώπου. ἐκεῖνοι μὲν γε οἱ παλαίπωροι, οὐ δυνάμενοι γῆρας ἅμα καὶ πενίαν ὑπενεγκεῖν, τὰ μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν ταύταις ἐχρήσαντο τὰ συμφοραῖς· οὗτος δ' οὐκ ἐθέλων τὴν ἑαυτοῦ ὀδελυρίαν κατέχειν. Εἰ μὲν τοίνυν ὧδ' ὁ ἀγὼν ἦν ἐν πόλει ἐκκλήτῳ· ὑμᾶς ἂν ἐγὼ ἠξίουν μάρτυρας μοι γενέσθαι, τοὺς ἄλλα εἰδότας ὅτι ἀληθῆ λέγω. εἰσὶ δ' οἱ μὲν ἀγὼν ὧδ' ἀθήνησιν· οἱ δ' αὐτοὶ δικασταί μοι καὶ μάρτυρες ἐστὲ τῶν λόγων· ἐμοὶ μὲν οὐδαμῆ σιν ὠφελήσει, ὑμεῖς δέ μοι μὴ ἀπίστειν, ἐγὼ δ', ἔμοιγε δοκεῖ τίμαρχος, ὦ ἀθηναῖοι, οὐχ ὑπὲρ αὐτοῦ μόνον ἐπισυδακέναι· ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ταὐτὰ δεδιπεπραγμένων αὐτῷ. Εἰ γὰρ ἡ μὲν ὠφέλεια αὐτὴ ἔσται, ὥσπερ εἴωθε γίνεσθαι, λάθρα, ἐν ἐρημίαις καὶ ἐν ἰδίαις οἰκίαις, ὁ δ' ἄλλα μὲν εἰδὼς, καταχωῶν δέ τινα τῶν πολιτῶν, ἐὰν τἀληθῆ μαρτυρῇ, ἔνοχος ἔσται τοῖς μεγίστοις ἐγκλήμασι· ὁ δὲ κεινόμμορος, καταμαρτυρηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἑαυτοῦ βίου, καὶ τῆς ἀληθείας, ἀξιώσει μὴ δίκην ὧν γινώσκεται, ἀλλ' ἐν τῇ μαρτυριῶν κεί-

νεσθαι

νεσθαι· αἰήρη) ὁ νόμος κὴ ἡ ἀλήθεια· καὶ δέδοικα φανερὰ A
ὁδὸς δι' ἧς οἱ τὰ μέγιστα κακουργοῦντες, ἁποφεύξον). τίς
γὰρ ἢ τῷ λωποδύτῃ, ἢ τῷ κλεπτῶν, ἢ τῷ μοιχῶν, ἢ τῷ ἀν-
δροφόνων, ἢ τῷ τὰ μέγιστα μὲν ἀδικούντων, λαθρα δ' ἂ τ-
το πραττόντων, δώσει δίκην. καὶ γὰρ τούτων οἱ μὲν ἐπ'
αὐτοφώρῳ ἁλόντες, αὐ μὲν ὁμολογῶσι, φανερὰ τὰ πρᾶ-
γματα τῷ θανάτῳ ζημιοῦνται· οἱ δ' ἁλόντες, κὴ ἕξαρνοι γενόμενοι,
κρίνονται ἐν τοῖς δικασηρίοις. σύρίσκει) γὰρ ἡ ἀλήθεια ἐκ
τῶν εἰκότων, χρήσασθε δ' ὑμῖν παραδείγματι τῇ βουλῇ τῇ ἐξ
ἀρείου πάγου, τῶν ἀκριβεστάτων συνεδρίων τῶν ἐν τῇ πόλει.
πολλοὺς γὰρ ἔγωγ' ἤδη ἔναγχος τε ἐνθάδε ἐν τῷ βουλ
τηρίῳ τούτῳ, εὖ πάνυ εἰπόντας καὶ μάρτυρας πορισαμένους,
ἁλόντας· ἤδη δέ τινας κακῶς πάνυ διαλεχθέντας, κὴ χρᾶ
γμα ἀμάρτυρον ἔχοντας, οἶδα νικήσαντας. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ λό-
γου μόνον οὐ δίδωσιν ἐκ τῶν μαρτύρων ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτοὶ σωί-
σασι καὶ ἐξητάκασι τὴν ψῆφον φέρουσι. τοιγάρτοι διατε-
λεῖ τοῦτο τὸ συνέδριον δοκιμωτὸν ἐν τῇ πόλει. ἆ αὐτὸν
τοίνυν τρόπον, ὦ ἀθηναῖοι, κὴ ὑμεῖς ἆ κρίσιν ταύτην ποιή-
σασθε, κὴ πρῶτον μὲν ὑμῖν μηδὲν ἧττον ἀληθὲς ὧν αὐτοὶ
σώισε & πίστευσθε δὲ μάρτυρι τούτῳ· ἔπειτα τὸ πρᾶ-
γμα θεωρεῖτε μὴ ἐκ τοῦ παρόντος, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρελήλυ-
θότος χρόνου. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ λεγό-
μενοι λόγοι πρὸς τιμάρχου, καὶ τῶν τούτου ὑπηρετῶν δια-
τριβὴν ἐλάμβανον τοῦ ἀληθεύειν ἕνεκα. ὑποδοτε οὖν τῷ ψῆφον τῷ πλείονι χρόνῳ κὴ τῇ ἀ-
ληθείᾳ, & οἷς αὐτοὶ σώισε, καί τοι λογογράφος γε τις φη-
σὶν, ὁ μηχανώμενος αὐτοῖς τὴν ἀπολογίαν, ἐναντία με-
λέγειν ἐμαυτῷ· εἰ γὰρ δηδοκεῖ ἢ αὐτῷ δίκαιον, ἆ αὐτ
αὖθις οὐ πορνεῦσθαι καὶ τὰ παρόντα κατεδηδοκέναι.
τὸ μὲν γὰρ ἡμαρτηκέναι κὴ περὶ τὸ σῶμα, παιδὸς εἶναί φη-
σι· τὸ δὲ τὰ παρόντα κατεδηδοκέναι, ἀνδρός. ἔτι δ' οἷς κα-
ταισχύνοντας ἑαυτοὺς, μισθοῦ φησι πραττεσθαι τὸ πρᾶ-
γμα. ὑποθαυμάζων οὖν ἐπέρχεται, καὶ τεταλαί-
πωρος κὴ τὴν ἀγορὰν, εἰ ἔστιν πεπορνευκότε τε κὴ τὰ παρόντα
κατεδηδοκέναι. εἰ δέ τις ἀγνοεῖ ταῦτα ὅπως ἔχει, ἐγὼ σα-
φέστερον αὐτὰ πειράσομαι διελέσθαι τῷ λόγῳ. ἐως μὲν
γὰρ * ἀπῆρκει ἡ τῆς ὑπαλλήξεως οὐσία, ὡς ἠγήσανδρος ὁ
τὸν ἔχων, ἔζη με, καὶ τὸ ἀργύριον, ὃ ἔχων ἦλθεν ἐκ τῆς
μητρὸς τιμομάχου ὑποδημίας ἦσαν ὑπὸ πολλῆς ἀσελγείας
καὶ ἀφθονίας. ἐπειδὴ γὰρ ταῦτα μὲν ἀπολώλει, καὶ κατε-
κεκύβδυτο, καὶ κατωλοφάγητο· οὗτοσὶ δ' ἔξωθεν ἐγένε-
το· ἐδίδου δ' ἀεὶ ποτὲ οὐδενὶ οὐδέν· ἡ δὲ βδελυρὰ φύσις
καὶ ἀνόσιος ἀεὶ τούτου τοῦ αὐτοῦ ἐπεθύμει καὶ καθ' ἡμέρ
βολὴν ἀφορισίας ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ ὑπόταγμα ἐπέτασε.
καὶ μηδὲν ἀποφέρετο εἰς τὸ καθ' ἡμέραν ἔθος· ἐνταῦθα
ἤδη ἐτράπετο ὑπὸ τὸ καταφαγεῖν τοῦ παῖδος οὐσίαν,
καὶ οὐ μόνον κατέφαγεν, ἀλλ' εἰ οἷόν τ' εἰπεῖν καὶ κατέ-
πιεν, καὶ γὰρ οὐδὲ τῆς ἀξίας ἕκαστον τῶν κτημάτων ἀπέδι-
δοτο· οὐδὲ ἐδυνατ' ἀναμεῖναι τὸ πλέον οὐδὲ τὸ λυσιτε-
λοῦν, ἀλλὰ τὸ ἥδη δυσκολωτὸν ἀπεδίδοτο. οὕτως ἠ-
πείγετο σφόδρα πρὸς τὰς ἡδονὰς τούτῳ γὰρ κατέλιπεν
ὁ πατὴρ οὐσίαν ἀφ' ἧς ἕτερος μὲν ἂν ἐλειτούργ· ἔστ' ἂ-
δὲ αὐτ' διαφυλάξαι ἐδυνήθη. Οἰκίαν μὲν γὰρ ὄπιθεν τῆς
πόλεως ἐκτᾶτο ὁ σφηττοῖ ἀλωπεκῆσι ἕτερον χωρίον·
χωρὶς δ' οἰκέτας δημιουργοὺς τῆς σκυτοτομικῆς τέχνης
ἐννέα ἢ δέκα· ὧν ἕκαστος τούτῳ δύ' ὀβολοὺς ἀπέφερε τ' ἡ-
μέρας· ὁ δ' ἡγεμὼν τ' ἐργαστηρίου, ζ' ὠβολον, ἔτι δ' πρὸς τούτοις, γυναῖκα ἀμάρτυρα ὑπῆρχεν ἐργάζεσθαι· καὶ
ἔργα λεπτὰ εἰς τοῦ ἀγορᾶν ἀνέφερουσαν· καὶ ἀνδρα ποικίλτην. καὶ ὀφειλόντας τινας αὐτῷ ἀργύριον· καὶ ἔπιπλα.

sed ex testimoniis: tolletur & lex & veritas, & euidens monstrata erit via, qua homines maximis constricti facinoribus elabantur. Quis enim aut grassator, aut fur, aut adulter, aut homicida, aut grauissimorum scelerum designator, modò occulte faciat, dabit pœnas? Inter hos enim, ij qui in ipso facinore deprehenduntur, & fatentur: statim occiduntur, qui autem clàm fecerunt, & inficiando sunt, in iudicium adducuntur. Veritas enim coniecturis quibusdam verisimilibus indagatur. In quo vti potestis exemplo senatus Areopagitici: quo nullũ est vrbe diligẽtius cõciliũ, multos .n. egovidi nuper in ea curia, cũ optimè dixissent, & testes produxissẽt, succubuisse: atque etiã aliquos, causa malè perorata, & nullis testibus confirmata. vicisse. Neque enim ex oratione duntaxat, neque ex testibus: sed ex sua conscientia & indagatione suffragium ferunt. Itaque hoc concilium in vrbe semper est cum autoritate. Ad eundem igitur modum & vos, Athenienses: in hac facite controuersia: ac primùm nihil vobis sit credibilius eo quod ipsi scitis, ac persuasum habetis de Timarcho. B Deinde rem æstimate non ex præsenti, sed ex præterito tempore. Nam qui sermones superiori tempore fiebant de Timarcho eiusque studiis: eò quòd veri essent, fiebant. Qui autem hoc die dicentur: propter hoc discrimen: vestri decipiendi gratia. Apponite ergo calculum longiori tempori, & veritati, & conscientiæ vestræ. Enimuerò scriptor quidam orationum, qui defensionem eis conciuinat, me ipsum pugnare mecum asserit. neque enim ei posse fieri videtur, vt idem homo & quæstum corpore fecerit & decoxerit. Nam peccatum aliquod in suum corpus admisisse, id pueri esse ait: patrimonium autem per luxum absumpsisse, viri. Præterea eos qui semetipsos probris afficiant, ob eam rem exigere mercedes asserit. Proinde admirabundus circuit in foro: portenti esse simile dicti tans, si idem & quæstum corpore fecerit, & decoxerit. Quæ si quis est qui nesciat quomodo se habeant, ego dabo operam vt verbis ea definiam planius. Nam dum opes orbæ puellæ, quam Hegesander Timarchi maritus duxerat, sumptus tolerare C poterant, & ea pecunia quam ex Timomachea peregrinatione retulerat: luxuriosissimè lautissimèque viuebant. Sed cum & illa periissent, alea & cupediis exhausta: & iste iam exoletus esset, nemoque iam, vt fieri solet, quicquam ei largiretur: ingenium autem eius importunum & nefarium eadem subinde postularet: & pro inexplebili intemperantiæ siti aliud atque aliud imperaret, quod pro quotidiana consuetudine absumeretur: tum demum ad paternas facultates deuorandas se cõuertit. neq; verò deuorauit solùm, sed si dici fas est, etiam exhausit. Neque .n. iusto quamque possessionẽ precio distraxit, naq; auctionatus est, aut vtilitatis rationem ducere potuit: sed tanti vendidit, quantum in præsentia offerebatur. Tãto impetu ad voluptates ferebatur. Nã eas illi pater facultates reliquerat, vnde aliæ etiã reipublicæ cõtulisset: eas verò iste ne cõseruare quidem potuit: videlicet, domũ * vrbanam, fundũ Sphettium, aliud prædium Alopœcense, præterea seruos sutoriæ artis peritos nouẽ aut decem: quorũ quisq; binos isti obolos in dies singulos pẽdebat, opificij verò magister ternos. id hęc mulierẽ byssi

Occupatio. Non inter se pugnare eius oratorem qui dicat, eúdem & decoxisse & corpore fecisse quæstum.

Patrimonium à Timarcho vẽditum.

texendæ peritam,& ſubtilia opera in forum afferre ſolitam,& hominem phrygionem, & quoſdam obæratos,ſuppellectilia denique. Et hæc vt verè à me dici conſtet,nũc demum eos producam,qui plane atque apertè re ipſa teſtificétur.Neque.n.hîc vllum periculum aut dedecus,vt illic,verum teſtimonium perhibenti,accedet.Nam vrbanas ædes Nauſicrati,Comico hiſtrioni vendidit.Póſt autem eas à Nauſicrate XX. minis emit Cleænetus, chori magiſter:fundum emit ab eo Mneſitheus Mirrhynuſius,amplum illum quidem,ſed iſtius culpa prorſus tribulis & sẽtibus obſitũ.Alopœcẽſe porrò prædiũ quod à mœnibus XI. aut XII. ſtadia diſtat, ſupplicante & obteſtante matre vt retineret,neque véderet,&, ſi non in aliud, ſaltem ad ſepulturam ſuã reſeruaret:ne ab eo quidem prædio abſtinuit:ſed id quoque duobus drachmarum millibus vendidit:neque ancillarum aut ſeruorũ vllum retinuit:ſed omnes venundedit.Quæ non fingi à me,ex eo intelligetur,quòd teſtimoniis declarabitur,hæc ei à patre relicta fuiſſe.quæ ſi ſe vendidiſſe negat:corpora ſeruorum in conſpectũ producat eũdem etiã illi æs alienum reliquiſſe, idque ab iſto abſumptum eſſe: Metagenis Sphettij teſtimonio probabo:qui quidé illi amplius XXX. minas debuerat:id verò quod reliquum fuerat,defuncto patre reddidit, ſeptẽ minas. Accerſe mihi Metagenem Sphettium.Sed primum omnium lege Nauſicratis teſtimonium, qui ædes emit:& cætera cape omnia,quorum in oratione mentionem feci, teſtimonia. Iam patrem eius argenti nõ parum poſſediſſe, quod iſte diſſipauit hoc vobis demonſtrabo. Veritus enim munera publica, poſſeſſiones quas habuit vendidit,præter prędia ſuprà cõmemorata:videlicet alium agrum Cephiſienſem,Amphitropenſes officinas duas in argẽtifodinis:alteram in Aulone,alteram ad Thraſylũ eas aũt vnde ſit cõſecutus,exponam. Tres fuerunt fratres.Eupolemus laniſta,Arizelus iſtius pater,& Arignotus,etiam nunc ſuperſtes,ſenex,orbus oculis.Horum primus obiit Eupolemus,non diuiſo patrimonio.Secundus Arizelus,Timarchi pater : qui dum viuebat , omnes facultates tractabat propter Arignoti morbum,& oculorum calamitaté, atque obitũ Eupolemi:certámque Arignoto pecuniã, quã ei pro victu ordinarat,penſitabat.Vt autem Arizelus etiam,Timarchi pater obierat: primis quidem temporibus,dum iſte puer adhuc erat, Arignoto à tutoribus ęqua omnia pręſtabatur. Poſteaquam verò album ciuitatis inſcriptus eſt Timarchus, atque opes in ſuam redegit poteſtatem : repulſo homine ſene & calamitoſo,eóque patruo ſuo,cum facultates occultauit,tum Arignoto nihil ſuppeditauit: ſed in tantis opibus nomen inter inopes & cauſarios dare paſſus eſt.Denique,id quod eſt omnium grauiſſimum,cum ſenex in opum explorationi nõ interfuiſſet,atque ſenatui pro mercede impetranda ſupplicaſſet:iſte cum & ſenator & præſes eo die eſſet,illi patrocinari nolúit:ſed amittere mercedem ſenatoriã paſſus eſt.Quæ vt verè me dicere conſtet voca Arignotum,eiuſque teſtimoniũ recita. Teſtimonium.At verò,dicet quiſpiam,eum paternis ædibus venditis,quaſdam alias in vrbe cõparaſſe : ac pro fundo,& Alopœcenſi prædio, & opificibus, ac cæteris,in argenti fodinas aliquid contuliſſe, vt & patrẽ eius olim.Atqui res ſe ita non habet. Nihil reſtat,nõ domus , non villa,non fundus,non ſerui, non æs alienum,non aliud quicquã,vnde homines

Sordes & iniuriæ in patruum.

Occupatio Nihil eſſe Timarcho reliqui præter flagitia:& commoratio peculatuum,& malè geſtæ reipublicę.

A ὅπ ὃ ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω,ἐνταῦθα μὴ τοι νὴ δία σαφῶς πάνυ ἡ ψυχρρήσθην,ἐρῶ μαρτυρῶν ὑμῖν τοὺς μαρτυρας παρέξομαι·οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ὥσπερ ἐκεῖ,ἐνθ᾽ αἰχμὴ παρεστήκει οὐδεμία,τῷ ταληθῆ μαρτυρῶντι,τὴν μὲν γὰρ οἰκίαν τὴ ἐν ἄστει ἀπέδοτο ἔστι ναυσικράτει τῷ κωμικῷ ὑποκριτῇ ὕστερον δ᾽ αὖτ᾽ ἐωρίατο ὠνοῦντ᾽ ναυσικράτους εἴκοσι μνῶν κλαίοντος ὁ χορηγοδιδάσκαλος·τὴν δ᾽ ἐπαπαὶ ἐωρίατο παῤ αὐτὸ μνησίθεος ὁ μυῤῥινούσιος,τόπιν μὲν πολιὼ,δεινῶς δ᾽ ὀξυχειρωμένον ὑπὸ τούτου.τὸ δ᾽ ἀλωπεκῆσι χωρίον,ὃ ὠῷ ἀποθεν τ᾽ τείχους ἐνδεκα ἢ δώδεκα σταδίοις ἐκπέλουσης ἡ αὐτιβολούσης τ᾽ μήκους , ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι,ἐᾶσαι ἡ μὴ ἀποδόσθαι;ἀλλ᾽ εἰ μή τι ἄλλο, ἐνταφιῶαι ὑπολιπεῖν αὐτῇ·ἀδ᾽ τούτου τ᾽ χωρίκ ἀπέρετο·ἀλλὰ ἡ τετ᾽ ἀπέδοτο δισχιλίων δραχμῶν·καὶ ἡμῖ θεραπαινῶν ⊂ ἡμῖ οἰκετῶν ἀδένα κατέλιπεν,ἀλλὰ πάντας πέπρακε·καὶ ταῦθ᾽ ὅτι ἀ ψεύδομαι,ἐγὼ μὲν ὡς κατέλιπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ,μαρτυρας παρέξομαι. ἔστι δ᾽ εἰ μι φησι πεπρακέναι,τὰ σώματα τ᾽ οἰκετῶν ἐμφανῆ ὠνδαχέτω·ὡς ὃ καὶ ἀργύριον πισιν ἐδάνειζεν , ὃ κομισάμενος ἔστ᾽ ἀπήλωκε , μαρτυρα παρέξομαι ὑμῖν μεταχὺν τὸν σφήττιον , ὃς ὠφείλησε μὲν ἐκείνῳ πλείους ἢ ξ ἑκατὸν μνᾶς·ὃ δ᾽ ἰῷ ὑπόλοιπον,τελευτήσαντος τ᾽ πατρὸς,τοῦτ ἀπέδωκεν ἑπτὰ μνᾶς πιμαρχῳ , καί μοι κάλει μεταχὺν τ᾽ σφήττιον·πασῶν ὃ ἐστὶν αὐαγνῶδι τὴν ναυσικράτους μαρτυρίαν τε τ᾽ οἰκίαν ὠριαμένε,καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας λάβε,ἐφ᾽ οἷς ἐγνώσθην ἐν τῷ λόγῳ.Μαρτυρίαν. Ὡς τοίνυν ἐκέκτητο ὁ πατὴρ αὐτὸ ἀργύριον ὀλίγον, ὃ ἔστ᾽ ἡ φανίνε·τοῦθ᾽ ὑμῖν ἐπιδείξω.φοβηθεὶς γὰρ τὰς λειτουργείας ἀπέδοτο ἃ ἰῷ αὐτῷ κτήματα αὖθι ἡμῖ ἀρτίως εἰρημένων χωρίων,κηφισιᾶσιν ἕτερον ἀγρόν·ἀμφιξοπῆσιν ἐργαστήρια δύο ἐν τοῖς ἀργυρίοις.ἓν μὲν ἐν αὐλῶνι,ἕτερον ὃ ὅπι θρασύλῳ,ὅθεν ὃ ταῦτ᾽ ἠυπόρησεν ἐγὼ ἐρῶ·ἦσαν οὗτοι ξ εἰς ἀδελφοὶ,δυπολεμός τ᾽ ὁ παλαιότερος,⊂ ἀρίζηλος ὁ τοῦ πατὴρ,καὶ ἀρίγνωτος,ὃς ὅτι καὶ νυῦ ζῇ τυφλὸς διεφθαρμένοις τοῖς ὀφθαλμοῖς·τούτων ζῶντος ἐτελεύτησεν,ἀνεμήτου τ᾽ οὐσίας ὄσης,δυπόλεμος,δεύτερος δ᾽ ἀρίζηλος ὁ τιμάρχου πατήρ. ὅτε δ᾽ ἔζη πᾶσαν τ᾽ οὐσίαν διεχείριζε, δι᾽ τ᾽ νόσον καὶ τ᾽ συμφορὰν τὴν περὶ τὰ ὄμματα τ᾽ ἀρίνώτου·⊂ δι᾽ τὸ τετελευτηκέναι τ᾽ δυπόλεμον, καὶ τι καὶ εἰς ζοφιὼ συνταξάμενος ἐδίδου τῷ ἀριγνώτῳ. ἐπειδὴ ὃ καὶ ὁ ἀρίζηλος ἐτελεύτησεν,ὁ τιμάρχου τουτουῖ πατήρ·τὰς μὲν πρώτοις χρόνοις,ἕως πῶς ἦν ἔστ᾽,ἅπαντα τὰ μέρια παρὰ τῷ ὅπῃ ὅπων ἐλάμβανε τῷ ἀριγνώτῳ,ἐπειδὴ δ᾽,ἐνεγράφη τιμαρχος ἔστ᾽ εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον,καὶ κύριος ἐγίνετο τ᾽ οὐσίας·παρασταμένος ἄνδρα πρεσβύτην,καὶ ἠτυχηκότα,θεῖον ἑαυτ᾽·τήν τε οὐσίαν ἠφάνισε·καὶ τῷ ὅπῃ δραχμῶν ἀδὲν ἐδίδου τῷ ἀριγνώτῳ·ἀλλὰ πρεῖδεν ἐν τοσαύτης οὐσίας ἐν τοῖς ἀδυνάτοις μισθοφορῶν,καὶ τὸ τελευταῖον,ὃ ⊂ δεινότατον,ἀπολειφθέντος τ᾽ πρεσβύτου τ᾽ γνωμένης τοῖς ἀδυνάτοις δοκιμασίας,καὶ ἱκετηρίαν θέντος εἰς τ᾽ βουλὴν ὑπὲρ τ᾽ μισθοβουλευτὴς ὤν,καὶ πρεσβεύων ἐκείνῳ τὴν ἡμέραν,οὐκ ἠξίωσεν αὐτῷ συνφπεῖν·ἀλλὰ πρεῖδεν ἀπολέσαντα τὸν τ᾽ πρυτανείας μισθόν· ὅτι δ᾽ ἀληθῆ λέγω,κάλεί μοι ἀρίζηλον σφήττιον,⊂ τ᾽ μαρτυρίαν ἀναγίνωσκε.Μαρτυρία.ἀλλ᾽ ἴσως ἄν τις εἴποι,ὡς ὑποδύμος τὴν πατρῴαν οἰκίαν,ἑτέραν ἀλλοθί πε τ᾽ ἄστεος ἐκτήσατο,αὐτὶ ὃ τῆς ἑκατίας καὶ τὸ χωρίου τὸ ἀλωπεκῆσι,καὶ τῷ δημιουργῶ",καὶ τῷ ἄλλων εἰς ταργυρεῖα τι κατεσκεύασατο,ὥς περ καὶ ὁ πατὴρ αὐτὸ πρότερον· ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι τοῦτο·λοιπὸν οὐδὲν,οὐκ οἰκία,οὐ σωματία,οὐ χωρίον,οὐκ οἰκέται,οὐ δάνεισμα, οὐκ ἄλλ᾽ οὐδὲν , ἀφ᾽ ὧν αἱ δεφοποι

μὴ

μὴ καπῆρροι ζῶσιν; ἀλλὰ τούτῳ αὐτὶ τῆς πατρῴων ὠφέ- A
ρεστι βδελυρία, συκοφαντία, θράσος, ξυφὴ, δειλία. αἰσχύ-
δεια, τὸ μὴ ὀπίσω δῆ ἐρυθριᾶν ὅπου τοῖς αἰσχροῖς· ἐξ ὧν αὖ
ὁ κάκιστος καὶ ἀλυσιτελέστατος πολίτης γέγονεν. Οὐ δῆτα νυν
μόνον τὰ πατρῷα κατεδήδοκεν· ἀλλὰ καὶ τὰ κοινὰ τὰ ὑμέ
τερα, ὅσων ποτε κύριος γέγονεν. οὗτος γὰρ ταύτην τὴν
ἡλικίαν ἔχων, ἣν ὑμεῖς ὁρᾶτε, οὐκ ἔστιν ἣν τινα πώποτ' οὐκ
ἦρξεν ἀρχήν, ἀδήμιον λαχών, ἀδ' ἐξ ἐστορηθείς· ἀλλὰ πά-
σας ἀφῄρηται τοὺς νόμους ὠριάμενος. ὧν τὰς μὲν πλείστας
παρήσω, δυοῖν δ', ἢ ἓξιν μόνον μνησθήσομαι. Λογισθεὶς γὰρ
ἡμύμνους, πλεῖστα μὲν τὴν πόλιν ἔβλαψε, δῶρα λαμβά-
νων ἀφῄρηται τοὺς δικαίως ἀρξάντων· μάλιστα δ' ἐσυκο-
φάντησε τοὺς ὑπευθύνων τοῖς μηδὲν ἠδικηκότας· ἦρξε δ'
ἐν Ἀνδρῳ, ὠριάμενος τὴν ἀρχὴν ἑξακόντα μνῶν, δανει-
σάμενος ἐπ' ἐνέα ὀβολοῖς τὴν μναν, δυσπορίαν τῇ βδε-
λυρίᾳ τοῖς συμμάχοις τοῖς ὑμετέροις ποιούμενος· καὶ τοσ-
αύτην ἀσέλγειαν ἐπεδείξατο εἰς ἐλευθέραν ἀνθρώπων
γυναῖκας· ἡλίκων οὐδεὶς πώποθ' ἕτερος· ὧν οὐδένα ἐγὼ
νῦν καλῶ δεῦρο, τὴν αὐτῷ συμφορὰν, ἣν εἵλετο σιγᾶν,
εἰς πολλοὺς ἐκμαρτυρήσας; ἀλλ' ὑμῖν τοῦτο καταλείπω B
σκοπεῖν. τί γὰρ προσδοκᾶτε τὴν ἀθυμίαν ὑβρισθὴν οὐκ εἰς
τοὺς ἄλλους μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ, νόμων
ὄντων. ὑμῶν ὁρώντων, ἐλθὼν ἐφεστηκότων τοῦτον αὐτὸν λα-
βόντα ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν καὶ ἀρχὴν, τίς ἂν ἐλπίσειεν ὑπο-
λελοιπέναι τι τῶν ἀσελγεστάτων ἔργων; ἤδη νὴ τὴν Δία τὸν
Ἀπόλλω, πολλάκις ἐνεθυμήθην τὴν δυτυχίαν τὴν τῶν ἡ-
μετέρας πόλεως καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν
τούτοις ὅτι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἀδεὴς ἐγένετο τῆς
ἀνδρῴων πόλεως ὠνητής. ἀλλ' ἴσως καθ' αὑτὸν μὲν ἀρχὴν
φαῦλος ἂν οὗτος, μὴ πλειόνων ἢ ὀκταετικῆς πόθεν; οὗτος, ὦ
ἀθηναῖοι, βουλευτὴς ἐγένετο, ὅτε ἀρχοντος νικοφήμου ἅ-
παντα μὲν οὖν διεξελθεῖν ἃ ἐν τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ ἐκα-
κούργησε· ὡς μικρὸν μέρος τῆς ἡμέρας οὐκ ἄξιον ὅπω-
χειρεῖν. ἀεὶ δ' ἐστὶν ἐγλυτάτη τὰ αἰτίας, καθ' ἣν ἡ παροῦσα
κρίσις ὅτι ταῦτ' ἐφ' ἡμῖν ἐβουλεύσατο. ὅτι τοίνυν τῷ αὐτῷ ἀρ
χοντος, ὅτ' ἐβούλευεν οὗτος, ταμίας ἦν τῆς τοῦ θεοῦ ἡγή-
σανδρος, ὁ Κεφισίου ἀδελφός. ἐκλεπτον δὲ τὰ πόλεως κοι-
νῇ μάλα φιλεταίρως χιλίας δραχμάς. αἰσθόμενος δὲ
τὸ πρᾶγμα ἀνὴρ ὀπφκὴς, πάμφιλος ὁ Ἀχερδούσιος, προ-
σπηδήσας τὶ τούτῳ, καὶ παροξυνθεὶς, ἐκκλησίας οὔσης, εἶ-
πεν ἀνάστας, ὦ ἀθηναῖοι, κλέπτουσιν ὑμῶν κοινῇ ἀνὴρ καὶ
γυνὴ χιλίας δραχμάς. θαυμαζόντων δ' ὑμῶν, πῶς ἀνὴρ καὶ
γυνὴ, καί τις ὁ λόγος; εἶπε μικρὸν διαλιπών· ἀγνοεῖτε ἔφη
ὅτι λέγω; ὁ μὲν ἀνὴρ ἔστιν ἡγήσανδρος ἐκεῖνος νυνὶ ἐφ'
ἑσπέρᾳ δ' ἴσως καὶ αὐτὸς λεωδάμαντος γυνή. ἡ δὲ γυνὴ
τίμαρχος οὐτοσί. ὃν δ' τρόπον κλέπτεται τὸ ἀργύριον ἐγὼ
ἐρῶ. μὴ ταῦτα. ἤδη διεξήει περὶ τὸ ψηφίσματος, καὶ μά-
λα εἰδότως καὶ σαφῶς. διδάξας δὴ ταῦτα, τί οὖν ἔστιν,
ἔφη ὦ ἀθηναῖοι, ὃ συμβουλεύω ἐμοὶ; ἐὰν μὲν ἡ βουλὴ κα-
ταγνοῦσα τούτου ἀφιεῖν, καὶ ἐπιφυλλοφορήσασα, δικα-
στηρίῳ παραδῶ· δῶτε τοῦτο δωρεὰν αὐτοῖς. ἐὰν δὲ μὴ κολά-
σωσι μὴ δῶτε, ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον αὐτοῖς τὸν ἡμέραν ὑπο-
μνημονεύσατε. μὴ ταῦτα ὡς ἐπανῆλθεν ἡ βουλὴ εἰς τὸ βου
λευτήριον, ἐξεφυλλοφόρησε μὲν αὐτὸ· ἐν δὲ τῇ ψήφῳ κα-
τεδέξατο. ὅτι δ' οὐ παρέδωκε δικαστηρίῳ δῆλ' ἐξήλασεν
ἐκ τοῦ βουλευτηρίου· ἄχθομαι μὲν λέγων, ἀνάγκη δ' ἐστὶν εἰ-
πεῖν, ὅτι δωρεᾶς ἀπετύγχανε. μὴ τοίνυν φαιῆτε, ὦ ἀθη-
ναῖοι, τῇ μὲν βουλῇ χαλεπήναντες, καὶ πεντακοσίους ἄνδρας τῆς πολιτῆς ἀστεφανώτους ποιήσαντες, ὅτι τοῦτον ἐκ ἐπ-
μωρήσαντο· αὐτοὶ καὶ ἀφῆτε τὸν τῇ βουλῇ μὴ σωφρονοῦντα ῥήτορα, τοῦτον τῷ δήμῳ ὠφέλιμον ποιήσητε. ἀλλὰ ὠφέ

non malefici viuunt. Sed isti loco patrimonij super- A
est improbitas, calumnia, confidentia, deliciæ, igna
uia, impudentia, erubescendi ob turpitudinem in-
scitia: quibus è rebus ciuis pessimus & nequissimus
cõflari queat. Neque verò patrimonium duntaxat
absumpsit: sed publica vestra, quibus vnquam poti-
tus fuit. Nam is quum ea sit ætate, quam vos vide-
tis: nullus magistratus est omnium, quem non gesse
rit: non illum quidem sorte oblatum, aut suffragio
mandatum: sed omnes præcio contra leges redem-
ptos. quorum ego plurimis omissis, duorum dunta-
xat aut trium faciam mentionem: Censor factus,
plurimum reipublicæ nocuit: cùm muneribus ab
iis accipiendis, qui rem malè gesserant: tum iis ma-
ximè calumniandis, qui rationes referebant, & ni-
hil peccarant. Imperauit etiã Andri, imperio XXX.
minis redempto, ac nouenis obolis in minam pe-
cunia mutuò sumpta: vt vestrorum sociorum opi-
bus suam improbitatem expleret: tantámque petu-
lantiam in hominum ingenuorum vxores ostenta-
uit: quantam nemo alius vnquam: quorum ego ne-
minem huc voco, ad suam calamitatem, quam si-
lentio tegere statuit, publicè testandam: sed id vo-
bis relinquo cogitandum. Quid verò expectatis?
qui se Athenis insolenter gerit, non in alios dunta-
xat, sed & in suum ipsius corpus cum leges sint, cum
vos videatis, cum inimici ei immineant: eum licen
tiam nactum, & autoritatem atque imperium, quis
speret vllum prætermisisse spurcissimum facinus?
Ac mihi profectò sæpe subit felicitatem nostræ vr
bis mirari, cùm ob alia multa, tum ob illud maximè
quòd eo tempore nullis vrbis Andriorum emptor
extitit. Sed fortassis per se magistratus fuit impro-
bus, cum collegis autem moderatus? Vnde? Iste, A-
thenienses, senator factus est prætore Nicophemo.
Omnia porrò eius facinora illo anno edita, exigua
dieculæ parte velle recensere, absurdum fuerit: quę
autem crimini huius iudicij maximè sunt affinia, ea
exponam breuiter. Eodem igitur prætore, cum iste
senator esset, Mineruæ quæstor fuit Hegesander, Pamphili
Crobyli frater. Furabantur autem clam, & magna scomma in
cum fide amicitiæ M. drachmas ciuitati. Qua re, vir peculatum
bonus, Pamphilus Acherdusius, cui cum isto simul- Timarchi.
tatis aliquid intercedebat, animaduersa, commotus
in concione surrexit, ac dixit: Athenienses, furan-
tur vobis communiter maritus & vxor mille drach- C
mas. Vobis autem admiratis, quo pacto maritus
& vxor? & quid ea sibi vellet oratio? paulo pòst: I-
gnoratis quid dicam? Maritus nunc est, inquit, He-
gesander ille, qui vxor olim & ipse fuit Leodaman
tis: Vxor, Timarchus. Quo autem pacto pecunia
surripiatur, ego dicam: ac deinde rem exponebat,
eámque valde probabiliter dilucidéque. His com-
memoratis, Quid ergo, inquit, consilij do vobis? Si
senatus istum iniuriæ condemnatum, & frondium
suffragio repudiatũ iudicio tradiderit: præmium de
more eis datote. Si verò nõ punierint: ne datote, sed
illo die recordamini. Pòst senatus in curiã reuer-
sus, frondium quidé suffragio istum eiecit, sed di-
cenda sententia recepit, quia vero nec iudicio tradi-
derat, nec è curia eiecerat (equidẽ cũ dolore dico,
sed dico necessariò) præmio caruit. Nolite igitur cõ
mittere, Athenienses, cum senatui succensueritis, &
quingẽtis ciuibus coronas ademeritis propter istũ
non punitũ: vt eundem ipsi nõ puniatis: & oratorẽ
qui senatui non profuit, populo conseruetis. At in

magistratibus forte obuenientibus est talis: in iis autem qui electione creantur, melior. Ecquis verò vestrûm ignorat, quanta cum infamia peculatus lit eõuictus? Missus .n. à vobis ad habendũ delectũ peregrinorum Eretriæ militum: solus collegarum se argentum accepisse fatebatur: neque causam dicebat: sed statim iniuriam confitens, mulctam grauiorem deprecabatur. Vos autem eorum cuique qui in ficias ierant, mulctam talento æstimastis, iiti triginta minis: cũ leges iubeant furem confitentem capite plecti, negantem in iudicium adduci. Proinde ita vos contempsit, vt in ferendis de iure ciuitatis suffragiis bis mille drachmas acceperit. Nam cum Philotadem Cydathenæensem, hominem ciuẽ, libertum esse suum asseruisset, ac popularibus persuasisset, vt eum repudiarent: susceptа in iudicio accusatione, sacrisque in manus acceptis, datóque iureiurando testatus, se dona nec cepisse, neque capturũ esse, deos iurisiurandi præsides obtestatus, & exitiũ sibi ipsi imprecatus: cælare non potuit, se à Leuconide Philotadis affine per Philemonem histrionẽ XX. minas accepisse: quas exiguo tempore in Philoxenã meretricem impendit. Sic & præuaricatus est, & peierauit. Ac vt vera dicere me constet, voca mihi Philemonem, qui argentum Timarcho dedit: & Leuconidem Philotadis affinem, & pactionis exẽplum recita, vt videant quo pacto causam vendiderit. Testimonium. Pactio. Qualis igitur in ciues & cognatos suos fuerit, & patrimonium quam turpiter absumpserit, & vt suum corpus affici probris nõ recusarit: id quidem sciuistis, per' etiam quàm ego dixissem: sed & mea vos oratio, quantum satis est, commonefecit. Reliqua porrò mihi duo sunt accusationis genera: de quibus vt & ego ita dicere queam pro republica, vt institui, deos immortales precor: & vos ea quæ dicturus sum, attentè atque intelligenter audire vellem. Continet autem prior mea oratio prænarrationem defensionis, quam instituram esse audio: nec ea prætermissa, is qui se dicendi artem adolescentes edocturum pollicetur, fraude aliqua iniecta, id vobis eripiat quod est è republica altera, cohortationem ciuium ad virtutem. Multos enim & adolescentes & senes astare iudicio video: neque paucos etiam è reliqua Græcia ad audiendũ conuenisse: quos adesse non mei, sed vestri potius spectandi causa putare debetis: vt intelligant, an nõ modò bonas leges sancire sciatis: sed etiam, quę honesta, quæ inhonesta sint, ritè diiudicare queatis: & an honorem habere sciatis viris bonis: & an velitis eos punire, qui sic vitam instituerunt, vt ea in reipublicæ ignominiam redundaret. Dicam autem primùm apud vos de defensione. Nam eloquentiæ copiis affluens Demosthenes ait, vobis aut delendas esse leges, aut non dãdum esse locum orationi meæ. Admiratur enim, si vos omnes non memineritis, sẽ natũ quotãnis vẽdere vectigal meretriciũ: eiusque vectigalis redẽptores nõ cõiectare, sed cõpertũ habere, qui faciant eum quæstum. Postquam igitur ego ausus sim ad prætorem referre. Timarcho non licere conciones habere, vt qui pudicitiam prostituerit: postulare hoc negocium non crimen accusatoris, sed testimonium redemptoris, qui vectigal istud à Timarcho collegerit. Ego verò, Athenienses cõsiderate, an ad hæc simpliciter liberaliterque sim responsurus. Nam me ciuitatis pudebit, si Timarchus, qui populo sit à consiliis, qui legationes in

Transitio cum attentione & docilitate, ad confutationem.

1. Nihil esse opus meretricij vectigalis exactorum testimonio ad ostẽdenda Timarchi probra.

μὲν τὰς κληρωτὰς ἀρχὰς ὅτι τοιούτος, ὃς ἂν τὰς χειροτονήτας βελτίων; καὶ τίς ὑμῶν οἶδεν, ὡς ὠνιβοήτως ἐξηλέγχθη κλέπτης ὢν; πεμφθεὶς γὰρ ὑφ' ὑμῶν ἐξέτασις τῶν ξένων ἐν ἐρέτριᾳ, μόνος τ' ἐξεταζῶν ὡμολόγει λαβεῖν ἀργύριον· καὶ οὐδεὶς τοῦτ' ἐνεκάλεσεν οὐδὲ ἀπελογεῖτο, ἀλλ' ἅθρους οὐδὲ τὴν τιμωρίαν ἐπετιμήσατ' ταλάντου ἑκάστῳ· τούτῳ γὰρ ἑξιάκοντα μνῶν. οἱ δὲ νόμοι κελεύουσι τὸν κλέπτοντα τὰ μὲν ὁμολογοῦντας θανάτῳ ζημιοῦσθαι· τοὺς δ' ἀρνουμένους κίνδυνος. τοιγαροῦν οὕτως ὑμῶν κατεφρόνησεν, ὡς τ' ἀθρόους ὀλίγου τῶν δημοσίαις ἀργυρίοις ἑξακισχιλίας ἔλαβε δραχμάς. φήσας γὰρ φιλοτάδην τὸν κυδαθηναιέα, ἕνα τῶν πολιτῶν, ἀπελθόντα εἰς ἑαυτὸν, καὶ πείσας ἀποψηφίσασθαι τοὺς δικάστας ὅπως τῇ κατηγορίᾳ ὀλίγαι τῶν δικασπρίων, καὶ λαβὼν εἰς τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα τὰ ἱερά, καὶ ὀμόσας μὴ λαβεῖν δῶρα μήτε λήψεσθαι· καὶ ἐπομόσας τοὺς ὁρκίους θεοὺς, καὶ τ' ἐξώλειαν ἐωσάμενος ἑαυτῷ, εἰλήφως ἤλεγχθη ὠδὶ λυκωνίδου τοῦ φιλοτάδου κηδεστοῦ, ἀξιοῦ φιλήμονος τ' ὑποκριτοῦ, εἴκοσι μνᾶς, ἃς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ὠφλε φιλοξείνῳ αἰήλωσε τῷ ἑταίρᾳ, καὶ ὤφλωσε τ' ἀγῶνα, καὶ τ' ὅρκον ὑπώμοσεν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι φιλήμονα τὸν δόντα τιμάρχῳ τὸ ἀργύριον, καὶ λυκωνίδην τ' φιλοτάδου κηδεστὴν, καὶ τὴν συνθηκῶν ἀναγνῶθι τὰ ἀπόῤῥητα, καθ' ὃν τρόπον τ' σύνταξιν ἐποιήσατο τ' ἀγῶνος. Μαρτυρία. συνθῆκαι. ὧδε μὲν οὖν τοὺς πολίτας καὶ τοὺς οἰκείους οὕς γεγόνατ'. καὶ τ' πατρῴαν οὐσίαν ὡς αἰσχρῶς ἀπόλωκε, καὶ τὴν ὕβριν τοῦ εἰς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ὡς ὑπερεώρακε· σύμιστε μὲν καὶ πρὶν ἐμὲ λέγειν. ἱκανῶς δ' ὑμᾶς ὑπομνήσει καὶ ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος. δύο δέ μοι τ' κατηγορίας εἰσὶ λελεγμέναι, ἐφ' οἷς ἐμαυτὸν τ' εἰπεῖν εὔχομαι τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις, ὑπὲρ τ' πόλεως ὡς συνοίσοντα ὑμῖν τε βουλόμενον αὖ ἀκοῦσαι οἷς ἐγὼ μέλλω λέγειν, τ' παρεσκευάσθαι τ' νῦν, καὶ καλῶς ἀκοῦσαι εὐμαθῶς. ἔστι δ' ὁ μὲν πρῶτός μοι λόγος παράληψις τ' ἀπολογίας, ἣν ἀκούω μέλλειν γίνεσθ' ἵνα μὴ τοῦτο μου παραλιπόντος, ὁ τὰς τῶν λόγων τέχνας καταπαγγελλόμενος τοῖς νέοις διδάσκειν, ἀπάτην τινὶ παραλογισάμενος, ὑμᾶς ἀφέληται τὸ τ' πόλεως συμφέρον. ὁ δὲ δεύτερός ἐστι μοι λόγος παλαιὸς τ' πολιτῶν πρὸς ἀρετήν. ὁρῶ γὰρ πολλοὺς μὲν τῶν νεωτέρων προσεσηκότας πρὸς τὰ δικαστήρια· πολλοὺς δὲ τῶν πρεσβυτέρων· οὐκ ἐλαχίστους δὲ τῶν ἐν τῆς ἄλλης ἑλλάδος συνειλεγμένους ὅπως τοῦτο ἀκούσασιν· οὓς μὴ νομίζετ' ἐμὲ θεωρήσοντας ἥκειν· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὑμᾶς, εἰσομένους, εἰ μὲν μόνον εὖ νομοθετεῖν ὀφείσεσθε. ἀλλὰ καὶ κρίνειν τὰ καλὰ καὶ τὰ μὴ καλὰ δυνήσεσθε. καὶ εἰ τιμᾶν ὀφείσεσθε τοὺς ἀνδρας τοὺς ἀγαθούς. καὶ εἰ θέλετ' κολάζειν τοὺς ὀνήσθ τὸν ἑαυτῶν βίον τῇ πόλει ὠδὶ σκυλάζοντας. λέξω δ' πρῶτον πρὸς ὑμᾶς περὶ τῆς ἀπολογίας. ὁ δὲ δεῖ τοὺς ἐν τοῖς λόγοις δημοσθένης, ἢ τοὺς νόμους φησὶν ὑμᾶς ἐξαλείφειν δεῖν ἢ τοῖς ἐμοῖς λόγοις οὐκ ἐξ) προσεκτέον, ἀποθαυμάζει γὰρ εἰ μὴ πάντες μέμνησθ' ὅτι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἡ βουλὴ πωλεῖ τὸ πορνικὸν τέλος· καὶ τοὺς πριαμένους τὸ τέλος τοῦτο, οὐκ εἰκάζειν, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδέναι τοῖς ταύτην χρωμένοις τὴν ἐργασίαν. ὃ πότερον οὖν δὴ τεκόλμηκα ἀπιχαίρεκακεῖν, πεπορνευμένῳ τιμάρχῳ μὴ ἐξεῖναι δημηγορεῖν, ἀπαγορεῖν φησι τῷ πρᾶξιν αὐτοῦ οὐκ αἰτίαν κατηγόρου, ἀλλὰ μαρτυρίαν τελώνου τοῦ τιμάρχου τοῦτο ἐκλέξαντος τὸ τέλος. ἐγὼ δ' πρὸς ταῦτ', ὦ ἀθηναῖοι, σκέψασθ' ἂν ἁπλοῦν ὑμῖν καὶ ἐλεύθερον δόξω λόγον εἰπεῖν. αἰσχύνομαι γὰρ τῆς πόλεως εἰ τιμάρχος ὁ τοῦ δήμου σύμβουλος, καὶ τὰς εἰς τὴν ἑλλάδα

ἑλλάδα τολμῷ πρεσβείας πρεσβεύειν, μὴ τὸ πρᾶγμα ὅλον ἀποξύλαντες ἐπιχειρήσει. ἀλλὰ τοὺς τόπους ἐπερωτήσῃ ὅπου σκαθέζετο, καὶ τὰς τελώνας, εἰπὼ ποτε παρ' αὐτὴ πορνικὸν τέλος εἰλήφασιν, ζαύτης μὲν ἓν τῇ ἀπολογίας ὑμῖν ἕνεκα ἀπολαχωρησάτω. ἕτερον δ' ἐγώ σοι λόγον ὑποβαλῶ, καλὸν καὶ δίκαιον, ὦ χρήση, εἰ μηδὲν αἰσχρὸν σαυτῷ συνοῖδα. τόλμησον δὲ εἰς τοὺς δικαστὰς βλέψας εἰπεῖν, ἃ πρέπει λέγειν ἀνδρὶ σώφρονι τὰ πρὸ τῆς ἡλικίας. Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέθραμμαι μὲν ἐκ παιδὸς καὶ μειρακίου παρ' ὑμῖν· οὐκ ἀφανεῖς δ' ἀφ' ἑστίας διαῤῥίπτω, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις μετ' ὑμῶν ὁρῶμαι. οἶμαι δ' ἄν, εἰ πρὸς ἄλλους τινὰς ἦν ὁ λόγος μοι περὶ τῆς αἰτίας ἧς κρίνομαι, τὸ μὲν πρᾶγμα μαρτυρίαις ῥᾳδίως ἂν ἀπολύσασθαι τοῖς τὰ κατηγορημένα λόγοις. μὴ γὰρ εἴ τι πέπραγμαί μοι τοιοῦτον, ἀλλ' εἰ δοκῶ ὑμῖν πρὸς ἅπαντας ἀναισχύντως βεβιωκέναι τὰς λεγομένας ὑπὸ τούτου αἰτίας· ἀβίωτον ἡγοῦμαι εἶναί μοι τὸν λοιπὸν βίον, πρόσθεσθαι τε εἰς ἐμαυτὸν τιμωρίαν, ἀπολογήσασθαι τῇ πόλει πρὸς τοὺς Ἕλληνας. οὐδ' ἥκω παρακαλῶν ὑμᾶς, ἀλλὰ καταχρήσασθε μοι, εἰ δοκῶ τοιοῦτος εἶναι. αὕτη μέν ἐστιν, ὦ τίμαρχε, ἀπολογία ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ σώφρονος, καὶ πεπιστευκότος τὸν βίον, καὶ καταφρονοῦντος εἰκότως ἁπάσης βλασφημίας. ἃ δ' ἔπεισέ σε λέγειν Δημοσθένης, οὐκ ἀνδρός ἐστιν ἐλεύθερα· ἀλλὰ πόρνης, πρὸς τὴν τόπων διαφερομένης. ἐπειδὴ δ' εἰς τὰς ἐπωνυμίας τὴν οἰκήσεων καταφεύγεις, κατ' οἴκημα τὸ πρᾶγμα ἐξετάζεσθαι ἀξιῶν, ὅπου σκαθέζεται ἃ μέλλω λέγειν ἀκούσας, εἰσαῦθις οὐ χρήσῃ τούτῳ λόγῳ, ἐὰν σωφρονῇς. Οὐ γὰρ τὰ οἰκήματα, οὐδ' αἱ οἰκήσεις τὰς ἐπωνυμίας τοῖς ἐνοικήσασι παρέχουσιν· ἀλλ' οἱ ἐνοικήσαντες, τὰς τῶν ἰδίων ὀνομάτων ἐπωνυμίας τοῖς τόποις προσαναθέσθαι. ὅπου μὲν γὰρ πολλοὶ μισθωσάμενοι μίαν οἴκησιν διελόμενοι ἔχουσι, συνοικίαν καλοῦμεν· ὅπου δ' εἷς ἐνοικεῖ οἰκίαν. ἐὰν δ' εἰς ἓν δή που τέκτων τὴν ὀπτῆ ὁδοῖς ἐργασηρίων ἀξιόν οἰκήσῃ, ἀξιοῦσιν καλεῖσθαι. ἐὰν δ' ὁ μέν, ἐξοικήσῃ, εἰς ὃ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐργαστήριον χαλκοῦς εἰσοικήσῃ, χαλκεῖον ἐκλήθη· ἐὰν δ' γναφεύς, γναφεῖον· ἐὰν δ' τέκτονες, τεκτονεῖον· ἐὰν δ' πορνοβοσκὸς ἢ πόρνας· ἀπὸ δ' ἐργασίας οὐθεὶς ἐκλήθη πορνεῖον. ὡς τε σὺ πολλὰ πρνεῖα τὴν πρᾶξέως δυχερείᾳ πεπόηκας· μὴ ἓν ὅπου πότε ἑστᾶσιν ὁρᾷς· ἀλλ' ὡς τὸ οὐ πεποίηκας ἀπολόγου. ἥξει δ' ὡς ἔοικε καὶ ἕτερος λόγος τις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σοφιστοῦ συγκείμενος· λέγει γάρ, ὡς οὐδέν ἐστιν ἀδικώτερον φήμης. ἀγοραῖα τεκμήρια καὶ παντελῶς ἀκόλουθα τῷ αὐτοῦ βίῳ παρεχόμενος, πρῶτον μὲν τὸ ἐν κολωνῷ συνοικίαν τὸ δήμου καλεῖσθαι, ψεύδη φησὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχειν. οὐ γὰρ εἰσὶ δήμου ἐπιτιμίαι τὸ ἑρμοῦ τὸ ἀνδοκίδου καλούμενον, ἐκ ἀνδοκίδου, ἀλλ' αἰγινίδος φυλῆς ἐστὶν ἀνάθημα· παρεσκεύασε δ' αὐτὸ ἐν σκιάμαχος μέτοικος, ὡς ἡδὺς ἀνήρ, καὶ πρὸς τὰς ἰδίας διαῤῥίψας γελοῖος· εἰ μὴ καὶ ἐμὲ δεῖ φησὶν ὑπακούειν τοῖς ὄχλοις, μὴ δημοσθένη καλούμενον, ἀλλὰ βάτταλον· ὅτι ταύτην ἐξ ὑποκορισμάτινος πίτθης τὴν ἐπωνυμίαν ἔχω. Εἰ γὰρ ὁ τίμαρχος ὡσαύτως ἐλάμβανε καὶ σκώπτειν τὴν τοῦ φαλήρεως διαβολήν, καὶ μὴ τοῖς αὐτὰ ἔρρησι· οὐ δήπου φησὶ τὸν αὐτὸν φησὶ δεῖν συμφορᾷ ὠφελεῖσθαι. ἐγὼ δέ, ὦ δημόσθενες, πρὸς μὲν τὴν ἀναθημάτων, καὶ τὴν οἰκιῶν, καὶ πρὸς τὴν κτημάτων, καὶ πάντων ὅλως τὴν ἀφώνων, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς καὶ οὐδέποτε τοῖς αὐτοῖς ἀκούω λόγοις λεγομένας. Οὐ γὰρ εἰσιν ἐν αὐτοῖς οὔτε καλαὶ οὔτε αἰσχραὶ πράξεις· ἀλλ' ὁ πρόσταφάμενος αὐτὴν καὶ δυστυχὴς, ὅς τις ἂν ᾖ καὶ τὸ μέγεθος τὸ αὐτοῦ δόξῃς, λόγον παρέχει. πρὸς δὲ τὴν ἀνθρώπων βίον καὶ λόγον καὶ τὰς πράξεις, ἀληθὴς, καὶ ἀψευδὴς πᾶς ἀπὸ ταυτομάτου πλανᾶται φήμη καὶ πόλιν.

A Græcia obire audeat,nõ totã rem à se amouere studuerit: sed de locis interrogarit,vbi federit:& publicanos, an se vnquam meretricium vectigal exegerint? Hac igitur defensione,vestra causa cedat. Ego verò aliam rationem tibi suggeram honestam & æquam:qua vtaris,si nullius tibi turpitudinis es conscius. Audeto iudices intuens ea dicere,quæ dicenda sunt viro modestè ætatis flore vso:Athenienses,ego à pueritia & adolescentia sum apud vos educatus:neque verò studiis obscuris occupor: sed vobiscum conspicior in concionibus,Arbitror autem,si id crimen,cuius arguor,apud alios mihi defendendum esset:vestris testimoniis me accusatoris orationem facilè fuisse refutaturum. Neque enim tum duntaxat,si quid istorum egi, sed si vobis egisse videor vitam,ab istis criminibus non abhorrentem:vitam posthac acerbam mihi existimans, non recuso quo minus ciuitas de me supplicium sumat,vt se apud Græcos excusare queat : neque ad vos deprecandi causa venio :imò interficit ote me, si talem existimatis. Hæc Timarche,defensio fuerit viri boni & modesti,& vita anteacta freti, & omnia maledicta non sine ratione contemnentis. Quæ verò dicendi Demosthenes tibi autor est,ea nõ sũt hominis ingenui,sed scorti,de locis contendentis. Quoniam autem ad cognomenta domiciliorum confugis,& rem hostiatim coargui postulas, vbi sederis:auditis iis quæ dicturus sum,eandem orationem si sapis nõ repetes. Neque enim domicilia aut habitationes cognomenta faciũt habitatoribus,sed habitatores suorũ ludiorum cognomenta locis indunt:id quo I pluribus exemplis ostendi superuacaneum est. *Nã si in earum tabernarum quæ in viis sunt quapiam medicus habitarit:ab eo cognomen sumit.vbi is emigrarit,ac faber ærarius immigrarit amisso priore aliud accipit, eodémque modo si fullo,aut alius opifex, aut leno. quòd si lupæ : ab eo quæstu lupanar appellatur. Tu igitur, qui in isto genere tam fueris expeditus & facilis,multa tibi lupanaria effecisti. Ne igitur, vbinam feceris interroga:sed hoc te fecisse nega. Afferetur porrò alia quoque oratio ab eodem rhetore composita. Ait enim fama nihil esse iniquius,circumforanea argumenta & vitæ suæ omnino consentanea proferens. Primùm ædes in Colono,quæ Demonis dicantur, falsum habere cognomen.neque enim esse Demonis. Deinde Mercurium,qui Andocidis vocetur,nõ esse Andocidis,sed Aegeiæ tribus donarium. interseret etiam,se ridiculi gratia,quippe homo suauis, & in priuatis congressibus facetus: Nisi me quoque inquit,moueri oportet turbæ dicterio, vt qui non Demosthenes nominer, sed Batalus, quòd id cognomen per nutricis cuiusdam blanditias tribuũ mihi fuit. Quòd si Timarchus formosus fuit, atque ob ipsius formæ crimen , & non propter facinora sua , male audit : non ideò profectò , inquit , eum plecti oportet. Ego verò Demosthenes,de donariis & ædibus & possessionibus , omnibus denique rebus mutis , multas ac varias, neque vnquam inter se consentientes orationes haberi audio. Neque enim eis insunt vel honestæ vel turpes actiones : sed quiuis qui eas attigerit,quíque illò accesserit, pro magnitudine suæ opinionis, famam de is spargit. De vita autem hominum & oratione & actionibus, vera quidem & minimè fallax vltrò fama per vrbẽ oberrat,

B

C

a. Famæ nõ abrogandam esse fidem.

& vulgò actiones nunciat: multa etiam de rebus futuris vaticinatur. Atque id quod dico, adeo est euidens, & non commenticium, vt inuenturi sitis nostram ciuitatem & maiores nostros aram Famæ, vt maximæ deæ, consecrasse: & Homerum in historia Troiani belli, sæpe dicere, antequam aliquid eueniat quod futurum est, FAMA IN CASTRA VENIT. Euripidem item pronunciare, Deam hanc non viuentes tantum posse ostendere quales sint, sed & defunctos, cum ait:

Bonum vel unus Tartari recessibus
Vetat latere Fama.

Hesiodus autem planè Deam illam esse demonstrat, idque perspicuis verbis, si quis scire cupiat. Ait enim:

Quã populi sermo celebrat creber, irrita nunquam
Fama cadi penitus: Dea quædam cum sit & ipsa.

Et hæc poemata laudari ab iis omnibus qui honestè vixerunt reperietis. (omnes enim honoris publici appetentes, gloriam se à bona fama consecturos arbitrantur) quorum autem vita turpis est, ij nõ honorant hanc deam, vt quam immortalem habituri sint accusatricem. Recordamini ergo qualem de Timarcho famã audiatis. Nónne istatim audito nomine rogatis, quis Timarchus? num ille impudicus? Iam si de re aliqua testes produxissem: crederetis mihi, at vbi deam produxero testem: non credetis? in quam vel solam falsi testimonij actio, non competit. Nam quod etiã ad Demosthenis cognomentum attinet, non malè certe quidem is, haud sanè à nutrice, verùm à fama Batalus appellatur: nomen id ex mollicie quadam, & indignis viro moribus gestis assecutus. Si quis enim tibi elegantes istas læuas auulsas & molles tunicas, in quibus illas in amicos orationes scribis, allatas iudicibus in manus tradat equidẽ arbitror eos, nisi præmoniti fuerint, dubitaturos, viríne an mulieris vestem accepissent. In causæ porro dictione ascendet etiam imperator quidam. vt audio, resupinato vultu sese respectãs, vt in palæstris & huiusmodi exercitationibus versatus: qui constitutionem totius causæ conuellere nitetur, me non iudicium dictasse, sed magnæ inscitiæ principium apportasse dicens. ac primùm commemorabit viros de vobis benemeritos Harmodium & Aristogitonem, eorúmque fidem mutuã, & consecutas ex ea reipub. vtilitates. Neque etiã vt aiũt, Homeri versibus abstinebit, aut heroicis nominibus: sed & Achillis & Patrocli ortam ex amore amicitiam, vt fertur, celebrabit: & formam (quasi verò ea nõ olim in felicitatis numero ponatur, cũ modestia cõiuncta) nũc laudabit. Nam si calũnia quorũdã efficiet, vt corporis decor aliquibus calamitati sit: nõ ea vos publicè decreturos dicent, quę priuatim exoptetis. Absurdũ n. videri sibi, cũ oẽs vos liberis operã daturi, vota faciatis, vt filij nondũ nati forma præstãtes, & ciuitate digni euadant: eos qui iã nati sũt, quos rẽpublicã laudi sibi ducere cõueniat, si formæ elegãtia præstãtes, aliquos in sui admirationẽ cõuertãt, & cõtẽtione quadã amoris expetãtur, à vobis Aeschini obsecutis ignominia notari. Et hoc in loco, vt audio, me quoq; perstringet, rogitãs, an me nõ pudeat, cũ ipse in gymnasiis frequẽs, & plurimorũ amore captus fuerim, eã rẽ cõficiã ignominiosã & periculosã? Postremò, vt quidã mihi nũciãt, vos ad risũ & nugas cohortãs, se vobis mõstraturũ dicet, quã multa in quosdã amatoria poemata fecerim: ac testes producturũ pollicebitur, de

3. Distinctio turpis & liberalis amoris, satis illa quidẽ frigida, & Luciano etiã in Platonicis philosophis, suspecta: sed a moribus Græcorum non abhorrens.

A κὴ διαγέλλει τοῖς πολλοῖς τὰς ἰδίας φωνάς. πολλὰ δ' ἤ κὴ μαντεύεται περὶ τῶ μελλόντων ἔσεσθαι, κὴ ὅτως εὐαρχὲς ὄντι, κὴ ἐ πεπλασμένον ὁ λέγω· ὡσθ' εὑρήσετε Ⓒ τ πόλιν ἡμῶν, κὴ τοὺς προγόνους φήμης, ὡς θεᾶς μεγίστης δωμένους· ἱδρυμένους καὶ τ ὅμηρον πολλάκις ἐν τῆ ἰλιάδι λέγοντα, φεὺ τ πρῶ μελλόντων γλυκεῖαν φήμη σ' εἰς στρατ ἦλθε· κὴ πάλιν τ εὐριπίδην ἀποφαινόμενον, τ θεὸν ταύτην, οὐ μόνον τοῖς ζῶσιν ἐμφανίζειν δύναμένην, ὁποῖοί τινες αὐτυγχάνουσιν ὄντες· ἀλλὰ κὴ τοὺς τετελευτηκότας, ὅταν λέγη· φήμη τὸν ἐσθλὸν κἂν μυχοῖς δείκνυσι γῆς· ὁ δ' ἡσίοδος Ⓒ διαῤῥήδην θεὸν αὐτὴν ἀποδείκνυσι, πάνυ σαφῶς φράζων τοῖς εὐλογιμωτέροις συνιέναι. λέγει γὰρ· φήμη σ' ἔτις πάμπαν ὀπολλυ, λαοί τινά λαοὶ, πολλοὶ φημίζουσι. θεός νυ τίς ὄτι κὴ αὐτη. καὶ τούτων τῶ πιστοτάτων τὰς μὲν διχομένως βεβαιοτάτας εὑρήσετε ἐπαινέτας ὄντας (πάντες γὰρ οἱ δημοσίᾳ φιλότιμοι, ὧν διὰ τ ἀγαθῆς φήμης ἠρωῦ τ δόξαν κομιεῖσθαι (οἷς δ' αἰσχρός ὄστιν ὁ βίος, κὲ τιμῶσι τ θεὸν ταύτην κατηγορον γὰρ αὐτ ἀθάνατον ἔχειν ἠρωῦ). ἀναμνήσθητε νῦν, ὦ ἄνδρες, τίνι κέχρησθε φήμη περὶ τιμάχου. οὐχ ἁμαρτωλὸν λέγω) Ⓒ τὸ ἐρώτημα διδοὺς ἑρωτᾶτε πῶς τίμαρχος, ὁ πόρνος; ἔπειτα εἰ μὴ μάρτυρας παρεχόμην περί τινος, ὅτις δύναιτ' ἄν μοι. εἰ δ' τὴν θεὸν μάρτυρα παρεχόμην κὲ πιστεύσετε; ἢ οὐδὲ ψευδομαρτυριῶν ζημίαν ὄντιν ὑπισχνῆται, ἐπεὶ Ⓒ περὶ τῆς δημοσθένους ἐπωνυμίας οὐ κακῶς ἔχει τῆς φήμης, ἀλλ' οὐχ ἅπαντ τῆς πίτθης βάταλος προσαγορεύεται· ἐξ ἀναισθησίας τινὸς ἢ κιναιδίας εἰς ἡμᾶς ἥκοντος. εἰ γὰρ τίς σου τὰ κομψὰ ταῦτα χλανίσκια περικλώμενος, κὴ τοὺς μαλακοὺς χιτωνίσκους, ἐν οἷς τοὺς κατὰ τῶ φίλων λόγους γράφεις· περιεῖδε εἰς τὰς χεῖρας τῶ δικαστῶν· οἶμαι ἂν αὐτούς, εἴ τις μὴ προσεπτύσατο τὸ πτῆσμα, ἀπορῆσαι, εἴ τε ἀνδρὸς, εἴ τε γυναικὸς εἰλῆφασιν ἐσθῆτα. ἀναβήσεται δ' ἐν τῆ ἀπολογίᾳ καὶ τῶ στρατηγῶν τις, ὡς ἀκούω, ὑπτιάζων καὶ καταστροπυόμενος ἑαυτ, ὡς ἐν παλαίστρας κὴ δεξιβαῖς γεγονώς. ὃς ἐπιχειρήσει δεῖξαι τὴν ὅλην ἐνστασιν Ⓒ ἀγῶνος· οὐκεῖσε ἐξῃρημένον με φάσκων, ἀλλὰ δεινῆς ἀπαγδυσίας ἀρχὴν ἐνδεδωκέναι πρῶτον μὲν τοῖς δυσμενέσι τοῖς ὑμετέροις ἁρμόδιον κὴ ἀσυμβούλευτον, κὴ τὴν πρὸς ἀλλήλους πίστιν, καὶ τὸ πρᾶγμα ὡς συνωλύγκει τῆ πόλει, διεξιών. οὐκ ἀφέξεται δ' ὡς φασιν, οὐδὲ τῶ ὁμήρου πιτμάτων, οὐδὲ τῶ ὀνομάτων τῶ ἡρῳϊκῶν· ἀλλὰ καὶ τ λεγομένην γλυκεῖαν φιλίαν δ' ἑρωτικὰ παροίνου, καὶ ἀγελλέως ὑμνήσει, κὴ τὸ κάλλος, ὥσπερ ἐ πάλαι μαχεσιζόμενον, αὖ τύχῃ σωφροσύνης, νικᾶ ἐγκωμιάσεται. εἰ δὲ Ⓒ στόμασι δυσωρέπτως ταύτην τινὲς διαβάλλοντες, συμφορὰν τοῖς ἔχουσι κατασήσουσιν. οὐ ταυτὰ κοινῆ ψηφιεῖσθαι φήσουσιν ὑμᾶς, ἃ καὶ ἰδίᾳ εὔχεσθε. ἄτοπον γὰρ εἶναι, ὡς δοκεῖν ἑαυτῶ, εἰ τοὺς μὲν ἡμετέρους τοὺς μηδέπω γεγονότας ἅπαντες εὔχεσθε οἱ μέλλοντες παιδοποιεῖσθαι, καλοὺς κἀγαθοὺς τὰς ἰδίας φυῦναι, καὶ τῆς πόλεως ἀξίους. τοὺς δ' ἤδη γεγονότας, ἐφ' οἷς προσήκει σεμνύεσθαι τὴν πόλιν, ἐὰν κάλλει καὶ ὥρᾳ διενεγκόντες ἐκπλήξωσί τινας, καὶ προμάχηται ἐξ ἑρωτος γένωνται, τούτους ὡς ἔοικεν, αἰσχύνῃ πειθέντες, ἀτιμώσετε. κἀν ταῦτα δή τινα καταδρομὴν ὡς ἀκούω μέλλει ποιεῖσθαι, ἐπερωτῶ, εἰ οὐκ αἰσχύνομαι αὐτὸς μὲν ἐν τοῖς γυμνασίοις ὀχλητὴς ὢν, καὶ πλείστων ἐρασὴς γεγονὼς, τὸ δ' πρᾶγμα εἰς ὄνειδος καὶ κινδυνώδεις καθιστὰς, Ⓒ τὸ πελευταῖον, ὡς ἀπαγγέλλουσί τινές μοι, εἰς γέλωτα καὶ λῆρον τινὰ προσεποιούμενος ὑμᾶς, ἐπιδείξασθαί μου φησὶν ὅσα πεποίηκα ἐρωτικὰ εἰς τινας ποιήματα, καὶ λοιδορίων τινῶν καὶ πληγῶν ἐκ Ⓒ προγόνους

γμαλος αἰ δεῖ ἐμὲ γε λέγειν) μαρτυρίας φησὶ παρέξε- A
σθαι. ἐγὼ δ' ὅτε ἔρωτα δίκαιον ψέγω· ὅτε τοὺς κάλλει δια-
φέροντας φημὶ πορνεύεσθαι· οὔτ' αὐτὸς ἐζαρνοῦμαι μὴ
οὐ γεγονέναι ἐρωτικός, καὶ ἔτι καὶ νυνὶ εἶναι· τάς τε ἐκ τῶν ὡρά-
γμασιν γινομένας ἐκ τούτου φιλονεικίας καὶ μάχας οὐκ
ἀρνοῦμαι μὴ οὐχὶ συμβεβηκέναι μοι. περὶ δὲ τῶν ποιημά-
των φασὶν οὔσαι με πεποιηκέναι, τὰ μὲν ὁμολογῶ. τὰ δὲ ἐζ-
αρνοῦμαι μὴ εἶναι τὸν ἔχειν τὸ ἔργον, ὃν οὗτοι διαφθείροντες
παρέχουσι. δεῖζομι δὴ εἰ τὸ μὲν ἐρᾶν τῶν καλῶν καὶ σω-
φρόνων φιλανθρώπου πάθους καὶ δικαίου ψυχῆς. τὸ δὲ
ἀσελγαίνειν ἀργυρίου τινὰ μισθούμενον, ὑβρεισοῦ καὶ ἀπα
δεύτου ἀνδρὸς ἔργον εἶναι ἡγοῦμαι. καὶ τὸ μὲν ἀδιαφθόρως
ἐρᾶσθαί φημι καλὸν εἶναι· τὸ δὲ ἐπαρθένια μισθῷ πορνεῦ-
σθαι, αἰσχρόν. ὅσον δὲ ἑκάτερον τούτων ἀπ' ἀλλήλων διεσή-
κασι, καὶ ὡς πολὺ διαφέρει ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὑμᾶς πειράσο-
μαι λόγοις διδάσκειν· οἱ γὰρ πατέρες ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, ἐπὶ τοῖς δυμάτων, καὶ τῶν ἐκ φύσεως ἀναγκαίων κακῶν καὶ
ἀγαθῶν ἐνομοθέτουν, ἃ τοῖς ἐλευθέροις ἠρώτων εἶναι
πρακτέα. ταῦτα τοῖς δούλοις ἀπεῖπον μὴ ποιεῖν. δοῦλόν
φησιν ὁ νόμος μὴ γυμνάζεσθαι, μηδὲ ξηραλοιφεῖν ἐν ταῖς B
παλαίστραις. καὶ οὐκέτι προσέγραψε, τὸν δ' ἐλεύθερον ἀ-
λείφεσθαι καὶ γυμνάζεσθαι. ὁπότε γὰρ οἱ νομοθέται τὸ κα-
λὸν τὸ ἐν τοῖς γυμνασίοις καταδόντες, ἀπεῖπον τοῖς δού-
λοις μὴ μετέχειν, τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἠγάγοντο, ὡς ἐκείνους ἐκώ-
λυον, τοὺς ἐλευθέρους προτρέπειν ὅτι τὰ γυμνάσια. Πά-
λιν ὁ αὐτὸς οὗτος εἶπε νομοθέτης, δούλου ἐλευθέρου παι-
δὸς μὴ ἐρᾶν· εἰ δ' τις ἐπακολουθεῖν, ἢ τύπτεσθαι τῇ δημοσίᾳ
μάστιγι πεντήκοντα πληγάς. ἀλλ' οὐ τὸν ἐλεύθερον ἐκώ-
λυσεν ἐρᾶν, καὶ ὁμιλεῖν, καὶ ἀκολουθεῖν· ἐδὲ βλάβην τοῖς
παισὶ, ἀλλὰ μαρτυρίαν σωφροσύνης ἡγήσατο συμβαί-
νειν. ἀκούειν δ' οἶμαι καὶ δυνατόν ἐστι τοῦτος κεῖνα τὸν
ὄντως δύνοιν καὶ μὴ τὸν ἐρᾶν σωφρονίζει, καὶ τοῖς τ' φι-
λίας λόγοις εἰς τὸν φρονοῦσαν καὶ πρεσβυτέραν ἡλικίαν
ἀναβάλλεται. τὸ δ' ἐπακολουθεῖν ἢ ἑφεδρᾶν, φεύγειν ἢ
φυλακὴν σωφροσύνης ἡγήσατο εἶναι μεγίστην. τοιγαροῦν τοι
τοὺς τῆς πόλεως μὲν δυσχεράτας, ταῖς δ' ἀρεταῖς ὑπερηνο-
χόσας ἁρμόδιον ἢ ἀεισοχείτονα ὁ σώφρων καὶ ἔννομος εἶναι
ἔρωτα, εἴτε ξόπον αὐτὸν χρὴ προσειπεῖν, τοιούτοις ἐπαί-
δευσεν, ὡς τε τοὺς ἐπαινοῦντας τὰ ἐκείνων ἔργα καταδεε-
στέρους δοκεῖν εἶναι· ἐν τοῖς ἐπαινουμένοις δὲ ἐκείνους προτρεπό-
μενον. ἐπειδὴ γὰρ Ἀχιλλέως καὶ Πατρόκλου μέμνησθε, καὶ Ὁμήρου,
καὶ ἑτέρων ποιητῶν, ὡς τῶν μὲν δικαστῶν ἀνηκόων παι-
δείας ὄντων· ὑμεῖς δ' ὀλίγοι τινὲς προσποιεῖσθε εἶναι,
καὶ ὑπερφρονοῦντες ἰσοῖα τὸν δῆμον ἴστε εἰδέναι, ὅτι καὶ
ἡμεῖς τι ἤδη ἠκούσαμεν καὶ ἐμάθομεν· λέξομέν τι καὶ
ἡμεῖς περὶ τούτων· ἐπειδὴ γὰρ ὀπτιχειροῦσι φιλοσόφων
ἀνδρῶν μεμνῆσθαι, καὶ καταφεύγειν ὅτι τοῖς εἰρημένοις
ἐν τῷ μέσῳ λόγοις· θεωρήσατε ἀποβλέψαντες, ὦ ἀθη-
ναῖοι, εἰς τοὺς ὁμολογουμένους ἀγαθοὺς καὶ χρηστοὺς ποιη-
τὰς, ὅσον κεχωρίσθαι νόμισαν τοὺς σώφρονας, καὶ τῶν
ὁμοίων ἐρῶντας, καὶ τοὺς ἀκρατεῖς, ὧν οὐ χρὴ, καὶ τοὺς ὑ-
βριστάς. λέξω δὲ πρῶτον μὲν περὶ Ὁμήρου, ὃν ἐν τοῖς
πρεσβυτάτοις καὶ σοφωτάτοις τῶν ποιητῶν εἶναι τάττο-
μεν. ἐκεῖνος γὰρ πολλαχοῦ μεμνημένος περὶ Πατρόκλου
καὶ Ἀχιλλέως, τὸν μὲν ἔρωτα καὶ τὴν ἐπωνυμίαν αὐτῶν
τῆς φιλίας ὑποκρύπτεται· ἡγούμενος τὰς τῆς δόξης
ὑπερβολὰς καταφανεῖς εἶναι τοῖς πεπαιδευμένοις τῶν
ἀκροατῶν. λέγει γάρ που Ἀχιλλεὺς ὀδυρόμενος τὸν τοῦ Πατρόκλου θάνατον, ὡς ἔστι τοῦτο τῶν λυπηροτά-
των· ἀναμιμνησκόμενος, ὅτι τὴν ὑποδοχὴν τὴν πρὸς τὸν πατέρα τὸν Πατρόκλου τὸν Μυρμιδόνιον, ἄκων ἐφόνευσεν·

ac verberibus ob eam rem mihi factis. Ego verò nec honestum amorem reprehēdo: neque homines forma præstantes impudicitiæ arguo: nec ipse inficias eo, me propensum esse ad amores: neque etiam æmulationes & pugnas cum aliis, hodie quoque ex ea re oriri solitas, & mihi accidisse nego. De poëmatis autem quæ me fecisse dicunt, eorum quædam agnosco: quædam ita esse, vt ab istis corrupta proferuntur, non concedo. Amorem porrò honestorum & modestorum, humani affectus & liberalis animi esse statuo: sed pecunia redimendi aliquē petulantiam, viri iniurij & insciti munus esse arbitror. Atque etiam citra corruptelam amari, honestum esse affirmo: sed mercede addictum se prostituere, turpe. Quantum autem inter horum vtrumque intersit, quantóque opere differant: pòst vos edocere conabor. Patres enim vestri, cum de vitæ ratione, iisque tum malis leges ferrent, quę naturæ afferret necessitas, tum bonis quæ ingenuos affectare deceret: hæc seruis interdixerunt. Seruus, inquit lex, non exerceatur, nec puluere aspergatur in palæstris. Neque verò adscripsit etiam: ingenuus autem vngatur & exerceatur. Nam vbi legumlatores perspecta exercitationum honestate, ab earum vsu seruos repulerunt: eâdem lege putarunt, qua illos prohiberent, se ingenuos exhortari ad exercitationes. Rursus idem legislator edixit, ne seruus ingenuum puerum vel amet, vel affectetur: aut publico flagello L. plagis afficiatur. ingenuo autem non interdixit, ne vel amaret, vel colloqueretur, vel affectaretur: neque id puero incommodare, sed integritatis testimonium perhibere putauit. Nam cum idem nondum sit eo iudicio præditus, vt verum amatorem à falso possit discernere: ipsum amatorem castigat, & amicitiæ diiudicationem ætati prudentiori & grauiori asseruat: affectationem porrò & inspectionem, modestiæ custodiam esse maximam existimauit. Proinde viros de republica bene meritos, & virtute præstantissimos, Harmodium atque Aristogitonem, modestus ille ac legitimus siue amor siue mos est appellandus, sic erudiit, vt qui eorum facta celebrant, laudes rerum ab illis gestarum non assequi videantur. Quando autem Achillis & Patrocli meministis, atque Homeri, aliorúmque poetarum: quasi iudices nullis disciplinis sint eruditi, vos autem grauitatem quandam affectatis, & populo maiorem eruditionem: vt videatis, nos quoque iam aliquid audiuisse ac didicisse: hisce de reb' & ipsi aliquid disseremus. Postquam enim eruditorum hominum facere mentionem, & ad expositas versu sententias confugere instituunt: videte Athenienses, poetis omnium consensu præstantibus & bonis consideratis, quantum interesse existimarint inter modestos, ac sui similiū amantes: & inter immodestos, qui ea desiderāt quæ non decet, ac contumelioſos. Primum autē de Homero dicam, quem in antiquissimis & sapiētissimis poetis numeramus. Qui cū multis locis Patrocli & Achillis meminerit: amorem & cognomentum amicitiæ illorum dissimulat. cum insignem illam benevolentiam eruditis auditoribus esse conspicuam existimet. Quodam enim loco Achilles Patrocli necem deplorans, vt rem earum rerum quæ sibi acciderint omniū acerbissimam: dum recordatur, se inuitū fefelliſſe fidem Menœtio, Patrocli patri, datam

C Digressio in commemorationē amoris Achillis & Patrocli.

cui promisisset, se Patroclum, Opuntem saluum reductorum (fuit enim Opuntius) si eum secum ad Troiam ablegasset, & fidei suæ commisisset: vnde apparet eum amoris causa illius curam suscepisse: eos versus posuit, quos ego nunc recitabo.

His, quia vix licuit meliores edere versus. Hessiaca posui carmina facta manu.

Heu quàm stulta meæ venit sententia menti,
Quo spondere die potui tibi clare Menœti
Incolumem, illustrémque ad Opuntia mœnia natum
Euersa Troia spoliis insignibus auctum,
Victorem? Sed non Deus omnibus omnia vota
Indulget: siquidem sic impia fata tulerunt,
Nos eadem vti tegeret tellus: vtriusque cruore
Sparsa ruberet humus. ---

Neque verò hic duntaxat lamentatur: sed eum adeò vehementer luget, vt cum à Thetide matre audisset, se, si hostes non persequeretur, sed inultam Patrocli necem pateretur, domum reuersum, senem in sua patria obiturum: sin vltus esset, celeriter vitam cum morte commutaturum: fidem erga mortuum suæ prætulerit incolumitati: tantáque animi magnitudine ad vlciscendum illius interfectorem properarit, vt, omnibus eum consolantibus, & lauare ac cibum capere iubentibus, abiurarit se quicquam illorum facturum, priusquam caput Hectoris ad Patrocli sepulchrum attulisset. Ei porrò in rogo dormienti, vt ait Poeta, simulachrum Patrocli obuersatum, huiusmodi rerum memoriam refricat, & ea mandat Achilli, quæ nobis lacrymas excutere possint, & efficere, vt virtutem eorum atque amicitiam admiremur. Nam eum iubet (præfatus in primis, illum etiam non longè à morte abesse) si quo modo fieri possit, dare operam, ac prouidere, vt quemadmodum vnà sint educati & versati: sic eorum etiam defunctorum ossa eodem in loculo reponantur. Præterea lamentans, & actam vnà vitam recensens, ait, se posthac maximis de rebus, vt soliti prius fuerint, in eodem consessu, seorsim à cæteris non esse deliberaturos: fidem opinor & beneuolentiam, rem summi esse desiderij existimans. Vt autem poetæ sententias versibus inclusas audiatis: recitabit vobis scriba versus, quos his de rebus fecit Homerus. Eos primùm narra, quos de Hectoris supplicio fecit.

Nunc postquam Patrocle tuæ sum postera vitæ
Tempora sortitus: non ante ego debita soluam
Funere iusta tuo, quàm huc Hectoris arma superbi
Et caput attulero. ---

Recita ergo ea quæ Patroclus in somnis illi dicit, de communi sepultura & de vitæ actæ vnà consuetudine:

Non dabitur tecum posthac de rebus agendis
Consulere, vt nuper viuentes fecimus ambo:
Sed me leniferi cohibet vis ferrea fati,
Quod mihi nascenti sæuæ statuere sorores.
Hoc quod te quoq; Achille manet, sub mœnibus latis
Laomedontææ paruo post tempore Troiæ.
Hoc quoq; te repetens iterũq; iterumq; precabor,
Ne procul à nostris tua mandes ossa reponi
Ossibus: & quoniam primos simul egimus annos
Cum puerum pater ex Opoente Menœtius olim
Me tulit ad vestros studio properante penates,
Tempore quo infelix natum Amphidamanie peremi*
Ludendo impulsus: tum me domus inclyta Pelei
Suscepit, cura & tecum nutriuit eadem:
Nunc etiam nostra ossa vnà condantur in vrna
Coniuncta aureola, sed quæ capere vtraque possit,

Εὖ τέ με τυ[illegible]δὸν ἐ[illegible] μυρίοπος ὀξ ὀπόεντος
Ἡματι τῷ ὅτε παῖδα κατέκταμεν ἀμφιδάμαντος
Ἐνδά με δεξάμενος ἐν δώμασιν ἱππότα πηλεύς.

A ἐπαγγείλασθαι γὰρ αὐτὸν εἰς ὀπουῦντα σῶον ἀπάξειν τὸν πάτροκλον (ἦν γὰρ ὀπούντιος) εἰ συμπέμψειεν αὐτὸν εἰς τὴν τροίαν, καὶ οὐδαμοῦ κατάθοιτο αὐτῷ· ᾧ καταφανής ὄργη ὡς δι' ἔρωτα τὴν ὑπεμέλειαν αὐτοῦ παρείληφεν. ὅτι δὲ τὰ ἔπη, ἃ ἐγὼ νυνὶ μέλλω λέγειν.

Ω πόποι, ἦ ῥ' ἄλιον ἔπος ἔκβαλον ἦμαρ ἐκείνῳ.
Θαρσυνέων ἤεφα μυρίοπον ἐν μεγάθεσι.
Φλῶ γὰρ οἱ εἰς ὀπόεντα θοὸν κλυτὸν υἱὸν ἀπάξειν
Ἰλιον ἐκ πέρσαντα λαοσσόον τε λιτέσθαι,
Ἀλλ' οὐ ζῶς ἀνδρῶσι νοήματα πάντα τελεῦτᾷ.
Ἀμφω γὰρ πεπρωταὶ ὁμοίιον γαῖαν ἐρύσθην.

Οὐ δίκαιον δὲ ταῦτα μόνον χρεολογίζων φαίνεται, ἀλλ' οὕτως αὐτὸν ἰσχυρῶς ἐπένθησεν ὡς τε θεᾶς θέτιδος τῆς αὐτοῦ μητρὸς θρηνούσας, ὅτι μὴ μετελθὼν μὲν τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλ' ἐάσας ἀτιμώρητον τὸν τοῦ παιδὸς θάνατον, ἐπανελθὼν οἴκαδε γηραιὸς ἐν τῇ αὐτοῦ πατρίδι ἀποθανεῖται. πρωρησάμενος δ', ὡς ταχέως μέλλει τὸν βίον τελευτᾶν· εἵλετο τὴν τοῦ τεθνεῶτος πίστιν μᾶλλον ἢ τὴν σωτηρίαν. οὕτως ὁ μεγαλοψύχως ὑπείληφε τὴν φονέα τὸν ἐκείνου τιμωρήσασθαι, ὥς τε πάντων αὐτὸν παραμυθουμένων καὶ κελευόντων λούσασθαι, καὶ σῖτον προσενεγκαμένων ἀπόμνυσι μηδὲν αὐτῶν πρότερον ἀπέχειν, πρὶν αὐτοῦ τὴν ἑκτορος κεφαλὴν ὑπὸ τὸν τοῦ παιδὸς τάφον ἐνέγκῃ. καθεύδοντος δ' αὐτοῦ ὑπὸ τὴν πυρὰν ὡς φησιν ὁ ποιητὴς, εἴδωλον ἐφίσταται παιδόκλου, καὶ τοιοῦτον ἐπεμνήσθη, καὶ τοιαῦτα ἐπέσκηψε τοῦ ἀχιλλέως, ἐφ' οἷς καὶ δακρύσας καὶ ζηλώσας τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν φιλίαν ἄξιον αὐτοῦ ὄντα. ὑπισκήπτει μὲν γὰρ αὐτῷ, προειπὼν ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνος ἀπέχει μακρὰν τοῦ τε βίου τελευτῆς, εἰ πως εἴη δυνατὸν προδιοικήσασθαι, ὅπως τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς περ καὶ ἐτράφησαν καὶ ἐβίωσαν ἐν τοῖς αὐτοῖς, οὕτω καὶ τελευτησάντων αὐτοῖν τὰ ὀστᾶ ἐν τῇ αὐτῇ σοροῖ κεῖσθαι· ὀδυρόμενος δὲ καὶ τὰς ἀλληλοφαγίας διεξιὼν, αἳ μετ' ἀλλήλων ζῶντες διετέλεσαν, λέγει ὅτι οὐκ ἔτι πρεπόντως ἔχει τὰ μείζονα ὡς περ τὸ πρότερον καθεζόμενοι μετ' ἀλλήλων μόνοι ἄπεσθεν τῶν ἄλλων φίλων βουλευσόμεθα. ἢ πίστιν οἶμαι καὶ τὴν εὔνοιαν πυθανοτάτην ἡγούμενος ἔχειν. ἵνα δὲ καὶ διὰ τοῦ μέτρου τὰς γνώμας ἀκούσητε τοῦ ποιητοῦ, ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ γραμματεὺς τὰ ἔπη τὰ περὶ τούτων ἅπερ πεπόηκε λέγε πρῶτον τὰ περὶ τὴν ἕκτορος τιμωρίαν.

Ἀλλ' ἐπεὶ οὖν φίλ' ἑταῖρε σεῦ ὕστερος εἶμι κατὰ γαῖαν
Οὔ σε πρὶν κτερέιζω πρίν γ' ἕκτορα δεῦρ' ἐνεῖκαι
Τεύχεά τ' ἠδὲ κεφαλὴν μεγαθύμου σεῖο φόνῆος.

Ἀναγίνωσκε δὴ ἃ περὶ τοῦ ὁμοτάφους αὐτοὺς γενέσθαι λέγει ἐν τῷ ὕπνῳ ὁ πάτροκλος καὶ περὶ τῆς διαιτῶν αὖ συνδιέτελουν ἀλλήλοις.

Οὐ γὰρ ἔτι ζωοί γε φίλων ἀπάνευθεν ἑταίρων
Βουλὰς ἑζόμενοι βουλεύσομαι· ἀλλ' ἐμὲ μὲν κὴρ
Ἀμφέχανε συγερὴ ἥπερ λάχε γηγενόμην περ,
Καὶ δέ σοι αὐτῷ μοῖρα θεοῖς ἐπιείκελ' ἀχιλλεῦ
Τείχει ὑπὸ τρώων δυηχθέων ἀπολέσθαι.
Μαρναμένοιν δ' ἰοῖς ἐλένης ἕνεκ' ἠυκόμοιο.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω· οὐ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.
Μή ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθήμεναι ὀστέ' ἀχιλλεῦ
Ἀλλ' ἵνα περ σε κὴ αὐτὸν ὁμοίη γαῖα κεκεύθῃ
Χρυσέῳ ἐν ἀμφιφορεῖ, τόν τοι πόρε πότνια μήτηρ
Ὡς ὁμοῦ ἐτράφεμέν περ ἐν ἡμετέρεσι δόμοισιν
Ἦμος δή μ' ἐκ πρώτα Μενοιτίος ἐνθάδ' ἀνήγαγε παῖδα νέον περ ἐόντα
Νήπιον οὐκ ἐθέλοντα μετ' ἀστραγάλοισι χολωθείς
Ἐς Πηλῆα ἄνακτα καὶ ἵππιον ἐνδυκέως με τραφέντ' ὀνόμηκεν.

Ὡς δὲ

Ως ὄ γε καὶ ὀστέα νεῶν ὁμὴ σοφὸς ἀμφικαλύπτοι.

Ως τοίνυν ἔξιὼν αὐτῷ σωθῆναι μὴ πιμωρησαμένῳ τὸ παρ' ὅλου θάνατον, ἀνάγνωθι ἃ λέγει ἡ Θέτις.

Ωκύμορος δή μοι τέκος ἔασεται, οἷ' ἀγορεύεις.
Αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς.
Αὐτίκα τεθναίην ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἑταίρῳ
Κτεινομένῳ ἐπαμῦναι ὅ μοι πολὺ φίλτατος ἔσκεν.

Ὁ τοίνυν οὐθενὸς ἧττον σοφὸς τῶν ποιητῶν Εὐριπίδης ἐν τῷ καλλίστων ὑπολαμβανόντων εἶ τὸ σωφρόνως ἐρᾶν, ἐν οὐχῆς μέρει τὸν ἔρωτα ποιούμενος λέγει που.

Ὁ δ' εἰς τὸ σῶφρον ἐπ' ἀρετὴν τ' ἄγων ἔρως
Ζηλωτὸς αἰθρόποισιν. ὧν εἴην ἐγώ.

Πάλιν τοίνυν ὁ αὐτὸς ποιητὴς ἐν τῷ φοίνικι ἀποφαίνεται γάρ τῆς ἐγκαλυπτομένης αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα διαβολῆς ἀπολογούμενος, καὶ ἀπειθίζων τοὺς ἀνθρώπους, μὴ ἐξ ὑποψίας, μὴ ἐκ διαβολῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ βίου τὰς κρίσεις ποιεῖσθαι·

Ἤδη γὰρ πολλῶν ἠρέθιλον λόγων κριτής,
Καὶ πολλ' ἀμιλληθέντα μαρτύρων ὕπο
Ταύτῃ ἔγνων συμφορὰς μιᾶς ὁδοῦ
Κἀγὼ μὴ οὕτω χ' ὅσις ἐς' αὐτὴρ σοφός.
Λογίζομαι τάληθὲς, εἰς ἀνδρὸς φύσιν
Σκοπῶν ὁποίαν τιν' ἐμπορεύεται·
Ὅσις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνήρ,
Οὐ πώποτ' ἠρόμην· γιγνώσκων ὅτι
Τοιοῦτός ἐστιν οἷς περ ἥδεται ξυνών.

Σκέψασθε δὲ ὦ ἀθηναῖοι τὰς γνώμας ἃς ἀποφαίνεται ὁ ποιητής. ἤδη δὲ πολλῶν πραγμάτων φησὶ γεγενῆσθαι κριτὴς, ὥσπερ νυνὶ ὑμεῖς δικάσαι καὶ τὰς κρίσεις οὐκ ἐκ τῶν μαρτυριῶν, ἀλλ' ἐκ τοῦ βίου τοῦ πάλαι δυμάτων καὶ τῶν ὁμιλιῶν φησὶ ποιεῖσθαι, σκοπεῖσθ' ἀποβλέποντας, πῶς τὸν καθ' ἡμέραν βίον ζῇ ὁ κεινόμενος; καὶ ὅν τινα ζόφον διοικεῖ τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν; ὡς ὡσαύτως αὐτὸν καὶ τὰ τῆς πόλεως διοικήσοντα. καὶ τίσι χαίρει πλησιάζων; καὶ τελευτῶν οὐκ ὤκνησεν ἀποφήνασθαι, τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι, οἷς περ ἥδεται ξυνών. Οὐκοῦν δίκαιον καὶ ὑμᾶς τιμάρχου τοῖς αὐτοῖς ὑμᾶς δυεπίλη χρήσασθαι λογισμοῖς· πῶς διῴκηκε τὴν ἑαυτοῦ οὐσίαν; κατεδήδοκε τὰ πατρῷα, καὶ τὰ τῶν φίλων, μεμισθαρνηκὼς τῷ σώματι, καὶ δωροδοκῶν δημοσίᾳ πάντ' ἠφάνικεν, ὥς τε μηδὲν, ἀλλ' ἢ τὰς αἰσχύνας αὐτῷ περιεῖναι. χαίρει δὲ τῶν ξυνῶν; ἡγησάνδρῳ· ὁ δ' ἡγήσανδρος, ἐκ τίνων ἐστὶν ὅτι πεδυμάτων; ἐκ τούτων, ἐξ ὧν αὐτὸν πεφύκασιν οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσι δημηγορεῖν· ἐγὼ δὲ τί λέγω κατὰ τιμάρχου; καὶ τίνα πότ' ἐστὶν ἃ αἰτιᾶται; μὴ δημηγορεῖν τιμάρχον πεπορνευμένον, καὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν κατεδηδοκότα. ὑμεῖς δὲ τί ὀμωμόκατε; ἐπὶ αὐτῷ ψηφιεῖσθαι ὧν αὐτὴ δίωξις ἦν. ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ περὶ τῶν ποιητῶν διεξιών· ἀνδρῶν ἐρῶ πρεσβυτέρων καὶ γνωρίμων ὑμῖν ὀνόματα, καὶ μειρακίων καὶ παίδων· ὧν τοῖς μὲν, διὰ τὴν ὑπερηφανίαν, πολλοὶ ζηλώσαντες ἐρασταὶ εἰσὶν· οἷς δὲ τῶν ἡλικίᾳ ἔτι καὶ νεῖν εἰσιν· ὧν οὐδεὶς πώποτ' εἰς τὰς αὐτὰς αἰτίας ἀφῖκται τιμάρχῳ. καὶ πάλιν ὑμῖν ἀπιδέξειμι ἀνθρώπων πεπορνευμένων αἰσχρῶς καὶ φανερῶς ὀνόματα· ἵνα ὑμεῖς ἀναμνησθέντες καταγνῶτε εἰς τὴν προκειμένην τάξιν τιμάρχου.

A *Quam tibi (nam memini) dono dedit inclyta mater.*
Licuisse porrò ei esse incolumi, nisi Patrocli necem vltus esset, ea legito, quæ Thetis ait:

Et te, sicut ais, cita mors manet inclyte fili:
Sed prius Hectoreo tinges in sanguine dextram,
Cui vitam eripies, cuius tu fata sequêris
Temporis exigui spatio. sic dixit, at illi
Reddidit ex imo suspiria pectore ducens
Filius Aeacides: Equidem charissima mater,
Sicut ais, moriar, quando iacet iste meorum
Optimus, & longè huic animo clarissimus idem,
Cui non auxilio potui, non esse saluti,
Nec procul à patria, Troiæ sub mœnibus altis,
Hostili caderet perfossus pectora ferro.

Iam qui nulli poetarum sapientia cedit Euripides, in rebus honestissimis amorem modestum numerans, quodam eum loco votis exoptans, sic ait:

Amor modestus, & virtutis assecla,
Est expetendus, ísque contingat mihi.

Rursus idem poeta in Phœnice, de calumnia qua delatus fuerat apud patrem, pronunciat, se defendens & homines consuefaciens, ne ex suspicionibus aut criminationibus, sed ex anteacta vita iudicium faciant: Versibus Euripidis Timarchũ vrget.

B *Iam sæpe, lectus acris litis arbiter,*
Cùm multa concurrissent dicta testium,
Status diuersum, causa adductus vnica.
Et ego quidem sic (ratio vt ipsa postulat)
Inquiro vera, mores intuens viri, &
Quotidianæ vitæ consuetudinem.
Nam que improborum cui placet sodalitas
Is qui sit vir, non rogo: scitus satis,
Sodalium illum conuenire moribus.

Considerate sententias, Atheniẽses, quas poeta profert. Ait se iam multarum rerum fuisse disceptatorem, vt & vos nunc Iudices: séque asserit iudicia nõ è testimoniis, sed è studiis & familiaritatibus fecisse: illuc respicientem quæ fuisset Rei quotidianæ vitæ consuetudo, & vt suam familiam gubernasset, quasi eodem modo & rempublicam esset administraturus: & quorum commercio gauisus esset: denique pronunciare non dubitat, talem eum esse, quales ij sint, quorum consuetudine delectetur. Aequum igitur est, vos de Timarcho etiam iisdem cũ Euripide vti rationibus. Quomodo suam rem familiarem curauit? Patrimonium & suum & amicorum per luxum absumpsit, prostituta mercede pudicitia: acceptísque ob rem iudicandam muneribus omnia strenuè confecit, vt nihil ei sit reliquum præter dedecus. Cuius autem consuetudine delectatur? Hegesandri. Hegesandri porro studia quæ sunt? ea, propter quæ legibus à concionibus habendis repellitur. Ego verò de Timarcho quid dico? & quænam ad prætorem retuli? Ne conciones habeat Timarchus, pudicitia prostituta, & per luxũ absumpto patrimonio. Vos quid iurastis? De iis rebus pronunciaturos, quæ in accusatione præscriptæ sint, Ne verò poetarũ autoritate inculcanda sim prolixior: virorũ dicã seniorum, notorúmque vobis nomina, adolescentũ ité & puerorũ, quorũ alij ob formæ venustatem multos habuerũt amatores, alij per ætatẽ nũc etiã habent: quorũ nemini vnquam eadem quæ Timarcho crimina sũt obiecta. vicissimq; vobis cõmemorabo nomina hominũ, qui libidini turpiter apertéq; indulserũt: vt vos eorũ recordati, Timarchũ in conuenientem ei ordinem reponatis. Exẽpla honestorũ & turpium amatorum.

C

Primùm autem commemorabo ingenuorum nomina, qui ætatem honestè exegerunt. Nostis, Athenienses, Critonem Astyochi, & Periclidem Peritho edæ F. & Polemagenem, & Pantoleontem Cleagoræ F. & Timesitheum cursorem, qui non ciuium duntaxat, sed & Græcorum omnium formosissimi fuerût, atque amatores plurimos & modestissimos habuerunt: tamen nemo vnquam eos vituperauit. Rursus ex adolescentibus, & iis qui etiam nunc inter pueros censentur, primùm Iphicratis ex fratre nepotem, Tisiæ Ramnusij F. Timarcho nunc reo cognominem: qui cùm sit decorus aspectu, tantum abest à turpitudine, vt nuper, cũ in suburbanis Bacchanalibus comœdiæ in Colytto agerentur, & Parmeno Comicus histrio dixisset ad cœtum versum Anapæsticum: esse quosdam magnos catamittos, Timarcho similes: nemo id in adolescentem, sed in te omnes dici putarint. Adeò illius studij creuisti hæreditatem. Anticlem porrò cursorem, & Phidiam Milesij fratrem. Cum autem multos adhuc haberem commemorandos, desinam, ne de industria gratiam illorum videar aucupari. Iam de illis qui sunt Timarcho similes *, quamuis inimicitias B fugiam, tamen eorum quos minimè curo faciam mentionem. Quis enim vestrûm Diophantum, qui orbus appellatur, non nouit? qui hospitem ad prętorem traxit, cuius assessor fuit Aristophon Azeniẽsis: conquestus se quatuor ab illo drachmis ob eam rem promissis, fraudari: & leges recitauit, quæ prætorem pupillorum curam gerere iubent: neglectis iis, quæ modestiæ tuendæ causa latæ sunt. Eum ergo quis non oderat? Quis ciuium non auersaba tur Cephisodorum, qui Molonis F. nominabatur, quòd pulcherrimi aspectus elegãtiam summis probris contaminarat? aut Mnesitheum, qui Magiri (coqui) F. dicitur? aut multos alios, quorum vltrò obliuiscor. Neque enim eorum quemlibet acerbè & nominatim recensere volo, sed multò magis optarim, in oratione me talium factorum inopia laborare, pro mea erga vrbem beneuolentia. Sed quia vtrorumque quosdam delectu habito commemorauimus, seorsim eos qui ob modestiam diliguntur, eos item seorsim, qui semetipsos violant, vos iam ad quæstionem hanc respondeatis mihi velim, in vtro Timarchum ordine collocetis? eorúmne qui diliguntur, an qui pro scortis subiguntur? Ne igitur ea quam delegisti classe relicta, pro transfuga in cœtus ingenuorum irrumpito.

4. Nõ opus esse syngraphis ad impudicitiã conuincendam.

Quòd si dicere instituerint, non in scortorum nu- C mero habendum esse, qui non ex syngrapha fuerit mercede elocatus: ac postularint, vt tabulas & testes exhibeam: vos primùm memineritis legum de impudicitia, in quibus nullam pactionum mentionẽ fecit legislator. Neque enim an aliquis ex syngrapha se coinquinarit, id spectauit: sed omnino, quocunque modo res acta fuerit, eum qui fecerit, administratione reipubliæ abstinere iussit: idque meritò. Nam qui adolescens, ob turpes voluptates, gloriam honestatis neglexisset: eum non censuit legis autor, ætate prouectiore vllum oportere honorem consequi. Deinde rationis istius ineptias facile est ostendere. Omnes enim fatemur, nos pactiones inter nos ex diffidentia facere: vt qui eas seruarit, iudicio pœnas de eo sumat, qui fidem fregerit. Igitur si impudicorum actio iudiciũ ex syngrapha postulat, si iniuriis afficiantur: earum legum quas isti proferunt, præsidium eis est reliquum. Ecquę autem vtriusque possit esse oratio.

A πρῶτον δ' λέξω τὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ καλῶς βεβιωκότων ὀνόματα. γινώσκετε, ὦ ἀθηναῖοι, κείτωνα τὸν ἀσυόχου, & πρωκλείδην τὸν πρωτοίδου, καὶ πολεμαγένη, καὶ παντολέοντα τὸν κλεαγόρου, καὶ τιμησίθεον τὸν δρομέα, καλλίστους οὐ μόνον τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑλλήνων ηὐξημένους, καὶ πλείστων, καὶ σωφρονεστάτων τυγχάνοντας ἐραστῶν; ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς πώποτε αὐτοὺς ἔψεξε. Πάλιν ἐκ τῶν μειρακίων, καὶ τῶν ἐν παισὶν ἔτι καὶ νεῶ ὄντων, πρῶτον μὲν τὸν ἀδελφιδοῦν τὸν ἰφικράτους, υἱὸν δ' πισίου τοῦ ῥαμνουσίου, ὁμώνυμον δὲ τοῦ νεωὶ κεινομένου τιμάρχου, ὃς δύσρεπὴς ὢν ἰδεῖν, τοσοῦτον ἀπέχει τῶν αἰσχρῶν, ὡς τε πρῶτον ἐν τοῖς κατ' ἀγροὺς διονυσίοις κωμῳδῶν ὄντων ἐν κολυττῷ, καὶ παρμένοντος τοῦ κωμικοῦ ὑποκειτοῦ, εἰπόντος τί πρὸς τὸν χορὸν αὐλάπαγον. ἐν ᾧ λοιδ', ἕναγέ τινας πόρνους μεγάλους τιμαρχώδεις· οὐδεὶς ὑπελάμβανεν εἰς τὸ μειρακιον, ἀλλ' εἰς σε πάντες. οὕτω κληρονόμος εἰ τοῦ ὄπτου δύμαλος. πάλιν αὐτοκλέα τὸν σταδιοδρόμον ἠγάγετο τὸν ἀδελφὸν τοῦ μιλησίου. ἔτι δ' εἰπεῖν ἔχων πολλοὺς, παύσομαι· ἵνα μὴ δοκῶ τὸν ἔπαινον θεραπείᾳ τινὶ κατ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. Περὶ δὲ τῶν ὁμοζύγων μὴ φθόνων τὰς ἀπεχθείας, ὧν ἥκιστά μοι μέλει, μνησθήσομαι. τίς γὰρ ὑμῶν τὸν ὀρφανὸν καλούμενον διόφαντον, οὐκ οἶδεν, ὃς τὸν ξένον πρὸς τὸν ἄρχοντα ἀπήγαγεν, ᾧ παρήδρευεν ἀεισοφῶν ὁ ἀζηνιεύς, ἐπὶ πεντεκαίδεκα δραχμὰς αὐτὸν ὑπὲρ τῆς προξένου ταύτης ἀπεσπερηκέναι· καὶ τοὺς νόμους οἴγων, ἐκελεύουσι τὸν ἄρχοντα τῶν ὀρφανῶν ἐπιμελεῖσθαι· τοὺς ὑπὲρ τῆς σωφροσύνης νόμους ὑπὲρ βεβήκως. τίς οὖν δὴ τούτου οὐκ ἐμίσει; ἢ τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐδυσχέρανε κιφισόδωρον, τὸν τοῦ μόλωνος καλούμενον, καλλίστῳ ὥρᾳ ὄντως ἀκλεέστατα διεφθαρκότα; ἢ μνησίθεον τὸν τοῦ μαγίστου καλούμενον, ἢ πολλοὺς ἑτέρους, ὧν ἐκὼν ἐπιλανθάνομαι, οὐ γὰρ ἐπεξελθεῖν αὐτῶν ἕκαστον κατ' ὄνομα πάνυ βούλομαι· ἀλλὰ μᾶλλον τῶν τοιούτων ἔργων ἀπορεῖν αἱροῦμαι. ἐν τῷ λόγῳ, δέ τινι τῶν πρὸς τὴν πόλιν εὐνοιαν. ἐπειδὴ δ' ἑκάτερον προσελόμενοί τινας διεξελυθαμεν, χωρὶς μὲν τοὺς διὰ σωφροσύνην ἐραμένους, χωρὶς δὲ τοὺς εἰς ἑαυτοὺς ἁμαρτάνοντας· ὑμεῖς ἤδη τοῦτ' ἐροτηθέντες ἀποκείνασθε πρὸς ἐμὲ, εἰς ὁπότερον τάξιν τὸν τίμαρχον καταγέμετε; πότερον εἰς τοὺς ἐραμένους, ἢ εἰς τοὺς πεπορνευμένους; Οὐκοῦν μὴ καταλιπὼν ἐμοῦ εἶλου συμμορείαν, αὐτομολήσεις εἰς τὰς τῶν ἐλευθέρων διατριβάς. ἐὰν δ' ὑπολαμβάνειν λέγειν, ὡς οὐχ ἡ ταίρικεν, ὅς τις μὴ κατ' συγγραφὰς ἐμισθώθη, καὶ γραμματεῖον, & μαρτύρας ἀξιῶσι μετούτων προσγράφεσθαι· πρῶτον μὲν τοῖς πρὸ τῆς ἑταιρήσεως νόμοις μέμνησθε· ἐν οἷς οὐδαμοῦ μνείαν ὁ νομοθέτης πρὸ συνθηκῶν πεποίηται, οὐδὲ εἰ κατ' γραμματεῖον τις ἑαυτὴ κατήγγυεν ἔτ' ἐξήταζεν· ἀλλὰ παντελῶς ὅπως αὐτὴ ἡ πρᾶξις γίγνηται, τοῦτον ἐκέλευεν μὴ μετέχειν τῆς πόλεως κοινῶν, εἰκότως. ὃς τις γὰρ νέος ὢν ἀπέσπη δι' αἰσχρὰς ἡδονὰς τῆς εἰς τὰ καλὰ φιλοτιμίας· τοῦτον οὐκ ᾠήθη δεῖν πρεσβύτερον γίγνεσθαι, ὃ τοῖς νόμοις εἰσφέρων, ὄφελιμον ἦ. ἔπειτα καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ λόγου τοῦτο ῥᾴδιόν ἐστιν ἐξετάσαι. Πάντες γὰρ αὖ τοῦθ' ὁμολογήσαμεν, ὅτι τὰς συνθήκας τὰς πρὸς ἀλλήλους, ἀπιστίας ἕνεκα ποιούμεθα· ἵνα ὁ μὲν βλαβὰς τὰ γεγραμμένα, δίκην λάβῃ τῇ ψήφῳ παρὰ τοῦ βλαβέντος. οὐκοῦν εἴπερ τὸ πρᾶγμα δίκης προσδεῖται· τῆς γραμματεῖον ἢ ταιρικόσιν, αἳ ἀδικοῦνται, ἢ τῶν νόμων, ὧν οὔτέ φασιν, ὄφελος καταλείπει. Καὶ τίς αὖ ὁ λόγος ἑκατέρου φανείη, μὴ γὰρ

μὴ γὰρ ὑπ' ἐμοῦ λεχθήμενον, ἀλλὰ μνήμονι τῷ θεσμῷ-
μα νομήσητ' ὀρᾶν. ἔστω γάρ ὁ μὲν μισθωσάμενος δί-
καιος εἰς τὸ θέσμα· ὁ δὲ μισθωθεὶς ἄδικος καὶ μὴ
βέβαιος. ἢ πάλιν τοιοῦτον, ὁ μὲν μισθωθεὶς, μέζους
τῶν ποιῶν τὰ ὁμολογημένα· ὁ δὲ τὴν ἡλικίαν προλαβών, καὶ
μισθωσάμενος, ἐξελαύνω. Καὶ δικαστὰς ὑμᾶς αὐτοὺς
νομίσατε καθῆσθαι· ἀκούω ὁ πρεσβύτερος, ἀποδοθέν-
τος τοῦ ὕδατος αὐτῷ καὶ λόγου, κατηγορίαν μὴ ποιῆσ-
βλέπων δηλονότι πρὸς ὑμᾶς, ἐρεῖ· ἐμισθωσάμην, ὦ
ἀθηναῖοι, τὴν ὥραν ἑταιρεῖν ἐμαυτῷ καὶ τὸ γραμμά-
τον, τὸ δὲ δημοσίᾳ νικῶν ἀγὼν (ἐὰν γὰρ κωλύει ὅτ-
τους εἰρῆσθαι) ἃ δή ποιεῖ μοι τὰ ὁμολογημένα, ταῦτ'
ἤδη διέξειμι δηλονότι, πρὸς τοὺς δικαστὰς λέγων, ἃ
χρὴ τὸν τοιοῦτον ποιεῖν. ἔπειτα δ' καταλοιδορήσεταί μ
θέμενος τὸν ἀθηναῖον ὥσπερ τοὺς νόμους καὶ πρόσ-
φορον ἅπασιν ἐκ τοῦ δικαστηρίου, καὶ τὴν ἐπιβουλίαν μόνον,
ἀλλὰ καὶ ἄλλων ὕβριν· ἀλλ' οὐχ οὗτος, ἀλλ' ὁ μισθωθεὶς
δικάζεται. λεγέτω δὴ παρελθὼν ὁ σοφὸς βατταλος ἐκεῖ-
νος, ἵν' εἰδῶμέν τι ποτ' ἐρεῖ. ἄνδρες δικασταί, ἐμισθώ-
σατό με ἑταιρεῖν αὐτῷ ἀργυρίου, ὅς τις δή ποτ' οὖν
(οὐδὲν γὰρ διαφέρει οὕτως εἰρῆσθαι) κἀγὼ μὲν ἅπαντα
καὶ πεποίηκα, καὶ ἔπι καὶ νῦν ποιῶ καὶ τὸ γραμμάτιον, ἃ
χρὴ ποιεῖν τὸν ἑταιροῦντα. οὗτος ὁ ἐκβάλλει τοὺς συν-
θήκας. ἔπειτ' ἀπολλὴ κεφαλὴ ὥσπερ τῶν δικαστῶν αὐ-
τῶν ἀπανθήσεται; πῶς γὰρ οὐκ ἐρεῖ; ἔπειτα εἰσβάλλεις
εἰς τὰς ἀγορὰς ἢ στεφανοῖ, ἢ θεάτρου τι τῶν αὐτῶν ἡ-
μῖν; ἀκούω οὐδὲν ὄφελος τῆς συγγραφῆς πόθεν οὖν ἰ-
σχυκε καὶ συνήθες γεγράφθαι λέγει, ὡς τὸ γραμμάτιον
ἤδη τινες ἐτάρησαν, ἤδη ἐγὼ αὐτὴν εἰς τὴν πολιτῶν (τὸ
δ' ὄνομα οὐ λέξω, τὰς γὰρ ἀπεχθείας φεύγω) οὐδὲν
θρασυδόκῳ ὧν ὀλίγῳ θρασύτερον ἐγὼ διεξῆλθον
ὡς ὑμᾶς, λέγεται δὴ τὰς συνθήκας ἐταιρικάς
τὰς παρ' αὐτοῖς κειμένας ἐκ τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ θεὸς
τὰ κοινὰ θεσπίων καὶ λοιδορίας θεσπίσιων, εἰς συνή-
θειαν ἐποίησε τὸν λόγον τοῦτον τῇ πόλει καταστῆναι. &
διὰ τοῦτο ἐρωτῶσί τινες, εἰ μὴ γραμματεῖον ἡ θεῖξις
γεγένηται; Ὁ νομοθέτης οὐχ ὅπως τὸ θέαμα γε-
νήσεται ἐφρόντισεν· ἀλλ' ἐὰν ὁπωσοῦν μίαθωσις γενέ-
νηται, κατέγνωκε τοῦ θεάσαντος αἰσχίων· ἀλλ' ὅ-
μως οὕτω σαφῶς τοῦτον διωρισμένων. πολλαὶ πα-
ρεμβολαὶ λόγων ὑπὸ δημοσθένους διερρήσσονται.
Καὶ τὰς μὲν ὑπὲρ τοῦ θεάματος κακοηθείας
λεγομένας ἦττον ἂν τις ἀγανακτήσειεν. ἃ γὰρ ἔξωθεν ἐ-
πεισάζεται, λυμαινόμενος τὰ τῆς πόλεως δίκαια, ἐπὶ
τούτοις ἄξιόν ἐστιν ὀργισθῆναι. Πολὺς μὲν γὰρ ὁ φίλιπ-
πος ἔσται. ἀναμνήσεται δ' καὶ τοῦ παιδὸς ὄνομα ἀλε-
ξάνδρου. & γὰρ θεὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς ἀμούσους τινὰς
καὶ ἀπαίδευτους αὐθεκαστὸς ἐστι. τὸ μὲν γὰρ εἰς τὸν φί-
λιππον τῷ λόγῳ πλημμελεῖν ἐμαθὲς μὲν καὶ ἀκαιρον·
ἄλλο τι δ' ἢ μέλλω λέγειν ἁμάρτημα. ὁμολογουμέ-
νως γὰρ εἰς ἄνδρα, καὶ περ ἐκ ὢν αὐτὸς ἀνὴρ, τὰς βλα-
σφημίας ποιήσεται. ὅταν δ' εἰς τὸν παῖδα πεσεγ-
γματευμένας μεταφορᾶς ὀνομάτων αἰσχρῶν ὑπο-
ψίας παρεμβάλλῃ· καταγέλαστον τῇ πόλει ποιεῖ ὡς γὰρ τὰς ἐμὰς δυθύνας βλάπτων, ἃς ὑπὲρ τῆς πρεσβείας
μέλλω διδόναι φήσει μέ, ὅτ' αὐτὸς πρώην πρὸς τὴν βουλὴν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἀλεξάνδρου διεξίη, ὡς ἐν
τῷ πότῳ ἡμῶν κισθαρίζοι, καὶ λέγοι ῥήσεις τινὰς, καὶ ἀπεκρύσεις πρὸς ἕτερον παῖδα. καὶ ὅπ τούτων ἃ
δή ποτε αὐτὸς ἐτύγχανε γινώσκων, πρὸς τὴν βουλὴν ἀπεφήνατο· οὐχ ὡς συμπρεσβεύτην, ἀλλ'
ὡς συγγνώμη τοῖς εἰς τὸν παῖδα σκώμμασιν ἀγανακτῆσαι. ἐγὼ δ' ἀλεξάνδρῳ μὲν εἰκότως δι-
τὴν ἡλικίαν οὐ διελέγμαι· φίλιππον δὲ νῦν μὲν διὰ τὸν τῶν λόγων εὐφημίαν ἐπαινῶ. ἐὰν δ' αὐτὸς

A Putare .n. vos, rē nō à me narrari, ſed à vobis aſpici. Eſto, n. cōductor æquus in cōtractu, cōductus autem iniquus & incōſtans: aut cōtrà conductus æquus, & ſtās cōuentis, alter natu grādior, & cōductor fallax. Vos ipſos autē pro tribunali ſedere fingite. Itaque natu maior, dato ſibi tēpore dicēdique poteſtate, ſeriā accuſationē inſtituet, vos nimirū intuēs. Cōduxi Atheniēſes Timarchū, vt meū ſcortū eſſet, ex tabula, quæ ſita eſt apud Demoſthenē (nihil enim prohibet ita dici) neque verò ille ſtat pactis, eáque iam exponit ſcilicet, ac iudicibus narrat, quæ tali homini facienda ſint. Nónne verò is qui Athenienſem contra leges conduxerit, lapidibus obruetur, atque è iudicio diſcedet, non ſexta duntaxat æſtimatæ litis parte condemnatus, ſed & ob contumeliam punitus? Verùm non ille, ſed conductus litem intendat, & ſapiens iſte Batalus cauſam illius agat: vt videamus quid dicturus ſit. Conduxit me, iudices, ad libidinem pecunia ſua, quicunque ſit (nihil enim intereſt, ſi ita dicatur) ac ego omnia & feci, & adhuc facio, vt tabulæ iubent, quæ ſcorto facienda ſunt.
B Iſte autem fidem frangit. Nónne verò magnum clamorem tollent iudices? Quis enim nó dicet: Et adhuc in forum prodit? aut coronā geſtat? aut aliquid eorum agit quæ nos agimus? Itaque nulla eſt ſyngraphæ vtilitas. Vnde autem inoleuerit conſuetudo illa, vt dicatur, quoſdā ex tabulis ſui feciſſe copiam, iam explicabo. Quidam ciuium (nomen taceo, vitandæ offenſionis cauſa) nulla earum rerum habita ratione, quas paulò ante apud vos commemoraui, fertur contra pactionem, apud Anticlem ſitam, ſe proſtituiſſe: & is quidem non homo plebeius, ſed rempublicam adminiſtrans: qui cum dicteriis inceſſi ſoleat, effecit, vt hæc oratio de more vſurparetur in vrbe: eáque de cauſa quidam interrogent, an res ex ſingrapha ſit peracta? Legiſlator autem non curauit, quo pacto res facta ſit: ſed ſi vllo pacto locatio interceſſerit, eum condemnauit, qui dedecus in ſeſe admiſit. Quæ quamuis tam apertè conſtituta
C ſunt: quas vero extrinſecus infarciet, ad iura ciuitatis corrumpenda: eæ demum dignæ ſunt iracundia. Frequens enim erit Philippi mentio: admiſcebitur etiam nomen pueri Alexandri. Nam præter cætera mala, iſte à Muſis alienus & rudis homo eſt. Nam oratione Philippum perſtringere, eſt illud quidem inſcitiæ & importunitatis: minus tamen delictum eo quod dicturus ſum. Nam ei quem virum eſſe conſtat, conuicia dicet, cum ipſe vir non ſit. Cum verò excogitatis in puerum tranſlationibus verborum, turpes ſuſpiciones iniecerit: ridiculam faciet ciuitatem. Quaſi enim rationes obitæ legationis, quas redditurus ſum, læſurus ait: cū ipſe nuper apud ſenatū de puero Alexādro dixiſſet, eū in cōpotatione noſtra citharā pulſaſſe, & dicta quædā recitaſſe, & cū alio puero eſſe æmulatū: cumque de his quid ſentiret, apud ſenatum expoſuiſſet, doluiſſe me, nō vt legationis collegam, ſed vt pueri cognatum, ob illa dicteria. Ego vero cū Alexandro nō collocutus ſum, ob ætatem illius. Philippum autem nunc ob orationis commoditatem laudo: qui ſi re ipſa ſic

5. Philippi & Alexandri mentionem à cauſa alienā nō eſſe audiendā.

erga vos se gesserit, vt nunc benignè pollicetur, tutam & facilem efficiet laudandi sui rationem. Obiurgaui autē Demosthenē in curia, nō pueri demerendi causa: sed quòd existimabam, vos ii talia probaretis, similē fore de ciuitate atque de dicentis immodestia opinionem. In vniuersum denique, Athenienses, à re alienas defensiones repudiatote, primùm ob iusiurādum quod dedistis: deinde ne fallamini ab homine artifice dicēdi. Sed paulò altius incipiā docere vos. Demosthenes cum patrimonium absumpsisset, per totā vrbē circumibat, vt pupillos adolescētes diuites venaretur: quorum patribus defunctis, matres familiam gubernabant. Multis autem præteritis, vnius mentionem faciā. cū quo iniquè actū est. Cum enim locupletem domū conspexisset, quę nō rectè gubernabatur, vt cuius dux esset mulier. superba illa quidem, sed minimè cordata: adolescens autē pupillus væsanus, opū administrator, Aristarchus Moschi F. huius se amatorem esse simulauit: ad eámque amicitiā adolescentē inuitauit, & vana spe inflauit, pollicēs, eum, quod ad eloquentiā attineret, breui oratorum principem futurum. taliū autē ei operū autor & magister factus est, ob quæ & ille patria exulat, & iste tribus eum talentis exilij viatico spoliauit: & Nicodemus Aphidnæus violēta morte ab Aristarcho occubuit miser exectis etiam oculis ambobus, & lingua præcisa, qua liberè locutus fuerat, legibus fretus & vobis. Et vos, Athenienses, Socratem sapientem illum occidistis, quòd Critiam instituisset, vnum xxx. virorum, qui populum oppresserunt? Demosthenis autem precibus, qui ab hominibus indoctis & popularibus propter æqualitatem iuris, tantas pœnas sumit, condonabitis alios: ad quem audiendum, rogatu eius, quidam adolescentes veniunt? Pollicetur enim eis, quæstu in vestram fraudem instituto, vt ego audio, se occultis artificiis mutaturum & causam & auscultationem vestram: atque effecturum, vbi ipse prodierit, vt & reus bono animo sit, & accusator percellatur, & de se ipso sit in metu: & tot ac tantos tumultus à iudicibus euocaturum, meis concionibus inferendis, & pace per me & Philocratem facta, reprehendenda, vt ne in iudicium quidem venturus sim ad mei defensionem, cum obitæ legationis rationes reddendę mihi erūt: sed mediocrē mulctam æqui boníque facturus, modò ne capitis condener. Nullo igitur pacto. Iudices, cōtra vos ipsos isti rhetori risum & ludū præbueritis: sed putate, videre vos è foro domū reuersum, & gloriantē in adolescentulorū cœtu, & cōmemorantem, quàm cōmodè iudicibus causam extorserit? Nā abduxisse eos à criminibus Timarcho obiectis, & magna vi ad accusatorē & Philippū & Phocēses traduxisse, & eum metum auditoribus iniecisse, vt & reus accusaret, & accusator causam diceret: & iudices, cuius rei essent iudices, oblitī essent: ea verò audirent, quorum iudices non essent. Vestrum autem officiū est, vt istis vos artibus opponatis, vt vbique istū assectemini, neque vsquā aberrare patiamini, aut rationibus alienis à causa niti: sed quēadmodū in decursionibus equestribus, in ipsum negocij cursum cōpellatis. Quæ si feceritis, non contemnemini: sed iisdem animis eritis in sententiis dicendis, quibus estis in legibus ferendis.

Perstringit Demosthenem, Timarchi patronū, vt autoritatē eius eleuet.

Rhetorū pollicitationes.

Affectus iudicio caliginē offundunt.

ἐν τοῖς πρὸς ὑμᾶς ἔργοις γέγηται, οἷος νυῦ ὄζιν ἐν τοῖς ἐπαγγέλμασιν ἀσφαλῆ καὶ ῥᾴδιον τὸν καθ' αὑτὸ ποιήσεται ἔπαινον. ἐπεπήμησα δ' ἐν τῷ ἐκλυτηρίῳ δημοδέινει, ὃ τὸν παῖδα ἐκθερα πεύων, ἀλλ' ἐαν τὰ τοιαῦτα ὑποδέχησθε ὁμοίαν νομίζων τὴν πόλιν φανήσεσθαι τῇ τὸ λέγοντος ἀκοσμία. ὅλως ὦ, ὦ ἀθηναῖοι, τὰς ἔξωθεν τοῦ πράγματος ἀπολογίας μὴ προσδέχησθε πρῶτον μὲν τὴν ὅρκων ἕνεκεν οὓς ὠμόσατε· δεύτερον ὑπὲρ τοῦ μὴ πολυπραγμονεῖν τὸν ἀνθρώπου τηλίτου λόγων· μικρὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἀξιομαι διδάσκων ὑμᾶς. Δημοσθένης γὰρ ἐπειδὴ τὴν παρθένον οὐσίαν ἀνάλωσε, περιῄει περὶ τὴν πόλιν, ἀπροβούλων νέους πλουσίους ὀρφανοὺς· ὧν οἱ μὲν πατέρες τετελευτήκεισαν· αἱ δὲ μητέρες διῴκουν τὰς οὐσίας· πλουσίους δ' ὑπάρχας, ἑνὸς τὴν δεινὰ πεπονθότων ὑπὸ τούτου, μνησθήσομαι. Καταδὼν γὰρ οἰκίαν πλουσίαν, καὶ οὐκ εὐνομουμένην, ἧς ἡγεμὼν μὲν ἦν γυνὴ μέγα φρονοῦσα, καὶ νοῦν οὐκ ἔχουσα· ἐανίσκου δ' ὀρφανὸς ἡμιμανής, διεχείριζε τὴν οὐσίαν, ἀρίσταρχος ὁ τοῦ μόσχου, τούτου προσαγορευόμενος ἐρασὴς ἦν, καὶ τὸ μειράκιον εἰς τὴν φιλίαν ταύτην προσκαλεσάμενος, ἐλπίδων κενῶν ἐμπλήσας, ὡς αὐτίκα δὴ μάλα τὴν ῥητόρων πρωτεύσοντα κατὰ λόγον * ὑποφαίνων· τοιούτων εἰσηγητὴς αὐτοῦ καὶ διδάσκαλος ἔργων ἐγένετο, ἐξ ὧν σκεῦος μὲν φόβητρον τῶν παῖδα· οὗτος δ' αὐτὸς τὰ τῆς φυγῆς ἐφόδια προλαβών, ξία τάλαντα ἀπεσέρηκε· νικόδημος δ' ὁ ἀφιδναῖος ὑπ' ἀριστάρχου τετελεύτηκε βιαίῳ θανάτῳ, σκοπιὴς ὁ δείλαος ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸν γλῶτταν ὑποτμηθείς, ἢ ἐπαῤῥησιάζετο, πιστεύων τοῖς νόμοις καὶ ὑμῖν. ἔπειθ' ὑμεῖς, ὦ ἀθηναῖοι, σωκράτη μὲν τὸν σοφιστὴν ἀπεκτείνατε ὅτι κακίαν ἐφαίνετο πεπαιδευκώς, ἕνα τῶν τριάκοντα, τὸν τὸν δῆμον καταλυσάντων· δημοσθένης δ' ὑμῖν ἑταίρους ἐξαπατήσας ὁ τηλικαύτας πονηρίας λαμβάνων οὐδὲν τῆς ἰδιωτικῆς δημοτικῶν αἰθεσπέσιον ὑπὸ τῆς ἰσηγορίας· ᾧ οὐδαμοῦ πονηροί τινες τῶν μαθητῶν ἤκουσιν ὅτι ἀκέρδασιν; Κατεπαγγέλλεται γὰρ πρὸς αὐτοὺς, ἐργολαβῶν ἐφ' ὑμᾶς, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, λήσειν μεταλλάξας τὴν ἀγῶνα, καὶ τὸ ὑμέτερον ἀκέρδασιν, καὶ παρασήσειν τῷ μὲν φυγόντι θαῤῥεῖν ὅταν αὐτὸς δεῦρο παρέλθῃ σκηπτοπλῆγα ἢ τῷ κατηγόρῳ καὶ πεφοβῆσθαι αὖτε· τοσούτοις ἢ καὶ τηλικούτοις σκηπτοῖς ἐκκαλέσασθαι οὐδὲ τῶν δικαστῶν θορύβοις, παρεμβάλλων τὰς ἐμὰς δημηγορίας, καὶ ψέγων τὸν εἰρηνέα τὸν δι' ἐμοῦ καὶ φιλοκεράτους ἀγωνιῶντας· ὡς τ' οὐδὲ ἀπαντήσεσθαί με ἔτι τὸ δικαστήριον ὑποληψόμενον, ὅταν τὰς τῆς πρεσβείας δύ' ὑπόνοιας δίδω· ἀλλ' ἀγαπήσειν ἐαν μέτριῳ πνεύματι πλεύσω, καὶ μὴ θανάτῳ ζημιώσω. μηδένα δὴ ἔτι πω κατ' ὑμῶν αὐτῶν γέλωτα τῶν σοφιστῶν ὀφθῆναι· ἀλλ' ὑποληφθὲν ὁρᾶν εἰσελθόντα ὑπὸ τὸ δικαστηρίου οἶκαδε, καὶ σεμνυνόμενον ὅτι τῇ τῶν μειρακίων ἀγωγείᾳ καὶ διεξιόντα, ὡς οὐ τὸ πρᾶγμα ὑφείλετο τὴν δικαστῶν. ἀπαγαγὼν γὰρ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πρὸς πόλιν αἰτίων, ἐπέσησα φέρων ὅτι τὸν κατήγορον καὶ φιλιππον καὶ φωκέας καὶ φόβους ἐπήρτησα τοῖς ἀκεραμένοις, ὥς θ' ὁ μὲν φεύγων κατηγόρει, ὁ δ' ἦ κατηγορῶν ἐκείνετο· οἱ δ' δικασταὶ, ὧν μὲν ἦσαν δικασταὶ ἐπελάθοντο· ὧν δ' οὐκ ἦσαν κριταὶ, πρὸς τούτων ἤκουον. ὑμέτερον δ' ἐστὶν ἔργον πρὸς ταῦτα αἰπτητά· θαι, παντάχῃ ἀκολουθοῦντας μηδαμῇ παρακλίνειν αὐτὸν ἐᾶν, μηδ' τοῖς ἔξω τοῦ ἀγῶνος λόγοις * διϊσχυρίζεσθαι· ἀλλ' ὥσπερ ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις, εἰς τὸν τοῦ πράγματος αὐτὸν δρόμον εἰσελαύνετε. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ καταφρονηθήσεσθε· ἀλλὰ τῷ αὐτῷ ἔξετε γνώμῃ νομοθετοῦντες καὶ δικάζοντες.

θάδεμὴ

εἰ δὲ μή, δόξετε μελλόντων μὲν γίνεσθαι τῇ πόλει ἀδικημάτων, αἰσθάνεσθαι καὶ ὀργίζεσθαι· γεγονότων δὲ οὐκ ἐπιφθονήσειν. ὡς δ' ὀλίγα κεφάλαια εἰρήσθαι, ἐὰν μὲν κολάζητε τοὺς ἀδικοῦντας, ἔσονται ὑμῖν οἱ νόμοι καλοὶ καὶ κύριοι· ἐὰν δ' ἀφῆτε, καλοὶ μὲν, κύριοι δ' οὐκ ἔτ' ὦν δὲ ἕνεκα ταῦτα λέγω οὐκ ὀκνήσω πρὸς ὑμᾶς παρρησιάσασθαι· ἔστι δ' ὁ λόγος ὅτι πολλάκις ἤδη σοφίσματος δίκῃ τί οἴεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους μὲν καλῶς κεῖσθαι· τὰ δὲ ψηφίσματα τῆς πόλεως εἶναι κατεσπουδασμένα; καὶ τὰς κρίσεις ἐνίοτε τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἔχειν ὅπως πλήξεις; ἐγὼ τὰς τούτων αἰτίας ὑποδείξω· ὅτι τοὺς μὲν νόμους πίθεσθε ὅτι πᾶσι τοῖς δικαίοις· οὔτε κέρδους ἕνεκ' ἀδίκου, οὔτ' ἔχθρας· ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ μόνον τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον ἀποβλέποντες, ὅτι δεξιοὶ δ' οἶμαι φύσει ἑτέρων μᾶλλον· εἰκότως καλλίστους νόμους πίθεσθε. ἐν δὲ ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς δικαστηρίοις, πολλάκις ἀφέμενοι τῆς εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λόγων, ὑπὸ τῆς ἀπάτης καὶ τῆς ἀλαζονδμάτων ὑπάγεσθε· καὶ πάντων ἀδικώτατον ἔθος εἰς τοὺς ἀγῶνας πρόσεστι· ἐὰν γὰρ τοὺς ἀποδιδόντας μὲν αἰτιᾶσθαι τῆς κατηγορεῖν τῆς κατηγορούντων. ἐπειδὰν δ' ἀποσταθῇτ' ἀπὸ τῆς ἀπολογίας· καὶ τὰς ψυχὰς ἐφ' ἑτέρων ἠρμένας εἰς λήθην ἐκπεσόντες τῆς κατηγορίας, ἐξέρχεσθ' ἐκ τοῦ δικαστηρίου· ἐγὼ δὲ παρ' ἑτέρων δίκαιον εἰληφότες οὔτε πρὸς τὸ κατηγόρημα (ψῆφον γὰρ κατ' αὐτοῦ οὐ δίδοτε) οὔτε πρὸς τὸ ἀπολογούμενον. τὰς γὰρ ἀλλοτρίας αἰτίας ἀποτείνομαι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς ἐγκλήματα, ἐκπεφυγότες ἐκ τοῦ δικαστηρίου, οἱ δὲ νόμοι καταλύονται, καὶ ἡ δημοκρατία διαφθείρεται, καὶ τὸ ἔθος ἀπόλλυται πολὺ μέγιστον. δύσκολος γὰρ ἐνίοτε λόγον αὐτοῦ χρησοῦ βίᾳ πρὸς δίκαιον. ἀλλ' οὐ Λακεδαιμόνιοι καλόν· διὸ καὶ τὰς ξενικὰς ἀρετὰς μιμεῖσθαι. δημηγοροῦντος γάρ ποθ' ἐν τῇ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκκλησίᾳ, ἀνδρὸς βεβιωκότος μὲν ἀγαθῶς· λέγειν δὲ εἰς ὑπερβολὴν δυνατοῦ· καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, ὡς φασι, κατά τινα ἐκείνου γνώμην ψηφίζεσθαι μελλόντων. παρελθόντα τινὰ τῶν γερόντων, οὓς ἐκεῖνοι καὶ αἰχύνονται καὶ δεδίασι, καὶ τινὰ τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἐπωνυμίαν ἀρχὴν μεγίστην εἶναι νομίζουσι, καθίσαι δ' αὐτοὺς ἐν τῷ ἐν παιδὸς εἰς γῆρας σωφρόνων· τούτων εἷς, ὡς λέγεται, παρῆλθεν, ἰσχυρῶς ἐπιπλήξας τοῖς Λακεδαιμονίοις, καί τι τοιοῦτο κατ' αὐτῶν ἐβλασφήμησεν, ὡς οὐ πολὺν χρόνον τινὰ παρὰ τὴν ὑπόρρητον οἰκήσουσι, διότι τοὺς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συμβούλοις χρώμενοι. ἅμα γὰρ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἄλλον τινὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἄνδρα, λέγειν μὲν οὐκ ἀξιοῦσι, τὰ δὲ κατὰ πόλεμον λαμπρὸν, καὶ πρὸς δικαιοσύνην καὶ ἐγκράτειαν διαφέροντα, ἐπέταξεν αὐτοῖς τὰς αὐτὰς εἰπεῖν γνώμας, οὕτως ὅπως ἂν δοκῇ, ἃς εἶπεν ὁ πρέσβυς ῥήτωρ· ἵν' ἔφη οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀνδρὸς ἀγαθοῦ φθεγξαμένου ψηφίσωνται. τὰς δὲ τῶν ἀποδειλιακότων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων φωνὰς μὴ δὲ τοῖς ὠσὶ προσδέχονται. ταῦθ' ὁ γέρων, ὁ ἐκ παιδὸς σεσωφρονικώς, παρήνεσε τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις· ταχὺ γὰρ ἂν τυραννὶς ἢ τοιαύτη κίνδυνος δημοσθένει εἶσαι πολιτείας. ἵνα δὲ μὴ δοκῶ Λακεδαιμονίους θεραπεύειν· καὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων μνησθήσομαι, οὕτω γὰν ἦσαν πρὸς τὰς ἀρχαίας καλοκαγαθίας, καὶ πολὺ πλείους τῶν τέκνων τοῦ σωφρονεῖν ἐποιοῦντο· ὥς τ' αἰνῶ εἰς τὴν πολιτείαν, δίκαιον τοῦ ἑαυτοῦ θυγατέρα διαφθαρῆναι, καὶ τοῦ ἡλικίαν οὐ καλῶς διαφυλάξασαν μέχρι γάμου· ἐγκατῴκισεν αὐτοῦ μετ' ἵππου εἰς ἔρημον οἰκίαν, ὑφ' οὗ πρόθυμος ἐμελλεν ἀπολεῖσθαι διὰ λιμὸν συγκαθειργμένη· καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς οἰκίας ταύτης ἔστηκε τὰ οἰκόπεδα, ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἄστει, καὶ ὁ τόπος οὗτος καλεῖται παρ' ἵππον καὶ κόρῃ·

A Sin minus: existimabunt, vos, cum committenda erunt maleficia, præsentire atque irasci: vbi commissa fuerint, nihil ea curare. Ac vt summatim dicam, si puniueritis maleficos: leges vestræ & honestæ erunt, & ratæ: Sin absolueritis: honestæ duntaxat, non item ratæ. Quibus autem de causis hæc dicam, non dubitabo liberè apud vos exponere, idque adducto exemplo. Cur putatis, Athenienses, leges vos habere bonas, decreta verò deteriora, & sententias iudiciorum aliquando reprehendi? Ego causas ostendam. Quòd leges sancitis, omnis æquitatis habita ratione, non iniusti lucri causa, non ex inimicitiis, sed in ipsam iustitiam duntaxat & vtilitatem intuentes. Cum autem dexteritate ingeniorum aliis antecellatis: non mirum est, vos pulcherrimas sancire leges. In concionibus autem & iudiciis, sæpe neglectis ipsorum negociorum rationibus, ab impostoribus & ostentatoribus in fraudem illicimini: consuetudine in controuersias omnium iniustissimas introducta. Permittitis enim, vt ij qui causas dicunt, recriminentur eos, à quibus accusantur. Itaque auulsi à defensione, animisque ad alia traductis, in accusationis oblitionem impulsi, è prætoriis discedit is, de neutro pœnis sumptis: neque de accusatore (calculus enim contra eum non datur) neque de reo. Aliis enim criminandis, obiecta sibi crimina propulsando effugit è iudicio: leges autem abrogantur, & respublica interit, & consuetudo hæc latè vagatur. Facilè enim sæpenumero absque vita honesta probatis orationem. Lacedæmonij verò non ita faciunt. Honestum autem est, etiam exterorum virtutes imitari. Nam cum quidam apud illos concionem habuisset, vir vt vitæ flagitiosæ, ita summæ eloquentiæ: atque Lacedæmonij, vt aiunt, in eius sententiam ituri essent: senum quidam prodiit, quos illi & verentur, & metuunt. Est enim moris eorum, summum magistratum, illius ætatis cognomento honestare. Deliguntur autem homines, qui à pueritia vsque ad senectutem modestè vixerunt. Horum igitur vnus prodiisse fertur, & acriter obiurgasse Lacedæmonios, ac tale quoddam in eos maledictum iecisse: non diu Spartam fore ab hostili violentia incolumem, si talibus in concione suasoribus vterentur. eadémque opera accersisse alium quendam Lacedæmonium, virum haud sanè disertum, sed rebus bello gestis illustrem, iustitiáque & continentia præstantem: ac iussisse, vt easdem sententias, quas prior ille orator dixisset, pro sua virili vtcunque repeteret. Vt, inquit, Lacedæmonij de viri boni sententia decernant: ignauorum autem atque improborum hominum ne vocem quidem auribus admittant. Hæc senex ille, à puero temperanter acta ætate, suis ciuibus consuluit. Qui num Timarchum, aut cinædum Demosthenem, rempublicam administrare passus esset? Ne verò Lacedæmoniis assentari videar: maiorũ etiã nostrorũ mentionem faciam. Hi enim tam iniquis animis probra ferebãt, suorúmque liberûm modestiam tanti faciebãt, vt ciuiũ quidam, deprehenso filiæ suæ stupro, cum puella formam suam vsque ad nuptias non diligẽter custodisset, eam vna cum equo in desertam domum inclusérit: à quo in illo carcere citra dubitationẽ fame efferato interitura esset. ac solũ illius domus etiã nunc in vestra vrbe extat, & locus ille Ad equũ & puellã appellatur.

Lacedæmoniorũ exemplo docet mores oratoris spectandos esse, potius quã orationes.

Veterum Atheniẽsium in custodiẽda pudicitia seueritas.

Solon autẽ, legumlatorũ celeberrimus, ſcripſit more antiquorum, & grauiter de diſciplina matronarum. Mulierem enim, apud quam adulter fuerit deprehenſus, ornari non ſinit, nec in fana publica ingredi: ne ſuo interuentu integras matronas corrumpat. quòd ſi intrauerit, aut ſeſe ornauerit: quemuis dilacerare eius veſtimenta, & ornatum diripere iubet, & eam verberare: hactenus tamen, ne vel occidat, vel mutilet, Sic talem mulierem omni dignitate priuat, & vitam ei acerbam reddit, ac morte duriorem. Lenones item accuſari iubet, & cõuictos capite plecti: propterea quòd, mercede locata ſua impudentia iis, qui quidem delinquere cupiunt, & tamen inter ſe colloqui dubitant ac verentur, efficere ſolent, vt periculum faciant & colloquantur. Patres igitur noſtri ſic de turpibus rebus & honeſtis ſtatuerunt: vos autem Timarchum turpiſſimis ſtudiis obnoxiũ abſoluetis? qui cum vir ſit, & maſculo corpore, muliebria in ſe probra admiſit. Quis ergo veſtrum vxorem in ſcelere deprehenſam vlciſcetur? aut quis non rudis exiſtimabitur, ſi ei ſuccenſeat, quæ ſecundum naturam deliquerit: cùm eius conſiliis auſcultet, qui ſcelere, à quo natura abhorret, ſe contaminarit? Quo porrò animo quis veſtrum è prętorio domum reuertetur? neque enim reus obſcurus eſt, ſed nobilis: neque lex de oratorum exploratione mala, ſed pulcherrima. Iam pueri etiam & adoleſcentuli ſuatim neceſſarios ſuos cupidè interrogare ſolent, quo pacto cauſa ſit diiudicata? Quid ergo dicetis, qui nũc cum poteſtate ferendæ ſententiæ eſtis, vbi vos liberi veſtri rogarint, vtrum eum condemnaueritis, an verò abſolueritis? Nónne eadem opera, vos Timarchũ abſoluiſſe fatebimini, & publicam diſciplinam euertetis? Quæ porrò vtilitas erit alendi pædagogos, aut laniſtas & magiſtros præficiendi pueris, vbi ij, quorum fidei leges commiſſæ ſunt, probris ad miſericordiam flectentur? Illud etiam in vobis miror, Athenienſes, ſi lenones odiſtis: eos autem qui pudicitiam vltrò proſtituerunt, abſoluetis. Igitur idem iſte vir nullius dei ſacerdotium ſortietur, vt qui non puro corpore ſit, quemadmodum leges iubent: in decretis autem, vota pro republica faciet ſeueris deabus? Quid ergo miramur publicè nihil ritè geri, cum iſtiuſmodi oratorũ nomina plebiſcitis inſcribantur? cum eum qui domi turpiter vixit, legatum extra vrbem mittamus, eique de rebus maximis fidem habeamus? Quid autem non venderet is, qui corporis dedecus pecunia addixit? Cuius ille miſerebitur, qui ſui ipſius miſertus non eſt? Cui porrò veſtrũm non ſatis nota eſt Timarchi improbitas? Vt enim pugiles, tametſi in gymnaſiis non adfuerimus, conſiderato habitu corporum cognoſcimus: ſic profligatæ libidinis homines, tametſi facinoribus eorum non interfuerimus, ex impudentia atque audacia & quotidianæ vitæ conſuetudine agnoſcimus. Qui enim maximis in rebus leges & modeſtiam deſpexit, habitum quendam animo ſuo impreſſit, qui ex immodeſtia morum elucet. Inuenietis etiam plurimos ex iſto hominum genere, qui & vrbes euerterint, & in maximas ipſi calamitates inciderint. Neque enim putetis, Athenienſes, *facinorum initia à diis, non ab hominum petulãtia proficiſci: aut impios homines, vt in tragœdiis, à Furiis agitari, & facibus ardentibus puniri: ſed temerariæ corporis voluptates, & inexplebilis cupiditatis ſitis, hæc demum ſunt vnde latrocinia exiſtant:

Concitatio iudicũ ad Timarchi ſupplicium.

A ὁ δὲ σόλων ὁ τῶν νομοθετῶν ἐνδοξότατος, γέγραφεν ἀρχαίως καὶ σεμνῶς περὶ τῆς τῶν γυναικῶν διακοσμίας. τὴν γὰρ γυναῖκα, ἐφ' ᾗ ἂν ἁλῷ μοιχὸς, οὐκ ἐᾷ κοσμεῖσθαι, οὐδὲ εἰς τὰ δημοτελῆ ἱερὰ εἰσιέναι, ἵνα μὴ τὰς ἀναμαρτήτους τῶν γυναικῶν ἀναμιγνυμένη διαφθείρῃ. ἐὰν δ' εἰσίῃ ἢ κοσμῆται, τὸν ἐντυχόντα κελεύει καταρρηγνῦναι τὰ ἱμάτια, καὶ τὸν κόσμον ἀφαιρεῖσθαι, καὶ τύπτειν, εἰργόμενον θανάτῳ, καὶ τὰ ἀπάντων ποιῆσαι ἀτιμοτέραν τὴν τοιαύτην γυναῖκα, καὶ τὸν βίον ἀβίωτον αὐτῇ παρασκευάζων. καὶ τοῖς μεθαγωγοῖς γράφεσθαι κελεύει κἂν ἁλῶσι, θανάτου ζημιοῦν, ὅπερ τοὺς ἐξαμαρτάνειν δεινοτάτων, ὀκνοῦντων καὶ αἰσχυνομένων ἀλλήλοις ἐντυγχάνειν, αὐτοῖς τοῦτο τὴν αἰδῶ παρασχόντες δεινὸν μισθῷ, τὸ μεθύσμα εἰς ἐξάπειραν καὶ λόγον κατέστησαν. ἔπειθ' οἱ ἡμῶν πατέρες ἡμῶν οὕτω περὶ τῆς αἰσχρῶν καὶ καλῶν διεγίνωσκον· ὑμεῖς δ' ἡμῶν ἔσεσθον, ὄντα τοῖς αἰσχίστοις δεινῶς δόμασιν ἔνοχον ἀφήσετε; τὸν ἄνδρα μὲν καὶ ἀῤῥένα τὸ σῶμα, γυναικεῖα δὲ ἁμαρτήματα B ἡμαρτηκότα; τίς οὖν ὑμῶν, γυναῖκα λαβὼν ἀδικουμένην, πιστεύσει; ἢ τίς οὐκ ἀπαίδευτος εἶναι δόξει, τῇ μὲν κατὰ φύσιν ἁμαρτανούσῃ χαλεπαίνων· τῷ δὲ παρὰ φύσιν ἑαυτὸν ὑβρίσαντι συμβούλῳ χρώμενος; τίνα δ' ἔχων ἕκαστος ὑμῶν γνώμονα ἐπάνεισιν οἴκαδε ἐκ τοῦ δικαστηρίου; οὔτε γὰρ ὁ κεινόμωρος ἀφανὴς, ἀλλὰ γνώριμος· οὐθ' ὁ νόμος ὁ περὶ τῆς τῶν ῥητόρων δοκιμασίας φαῦλος, ἀλλὰ κάλλιστος· τό, τ' ἔρεσθαι τοὺς παῖδας καὶ τοὺς μειρακίοις τοῖς ἑαυτῶν οἰκείοις ὅπως τὸ πρᾶγμα κέκριται, πρόχειρον. Τί οὖν δὴ λέξετε οἱ τῆς ψήφου νυνὶ γενόμενοι κύριοι, ὅταν οἱ ὑμέτεροι παῖδες ὑμᾶς ἔρωνται, εἰ κατεδικάσατε ἢ ἀπεψηφίσασθε; οὐχ ἅμα τὴν ὀργὴν ἀπολύσαι ὁμολογήσετε, καὶ τῷ κοινῷ παιδείαν ἀπαξιῶσαι; τί δ' ὄφελος παιδαγωγοῖς χρῆσθαι, ἢ παιδοτρίβαις καὶ διδασκάλοις τοῖς παισὶν ἐφιστάναι· ὅταν οἱ τῷ νόμων πρὸς καταθήκῃ ἔχοντες, πρὸς τὰς αἰσχύνας καταπίπτωνται; Θαυμάζω δ' ὑμῶν, ὦ ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο, εἰ τοὺς μὲν πορνοβοσκοὺς μισεῖτε· τοὺς δ' ἑκόντας πεπορνευμένους ἀφήσετε. καὶ ὡς ἔοικε ὁ αὐτὸς αὐτῷ ἱερωσύνῃ μὲν ἀθηνᾶς θεῶν κληρώσεται, ὡς ἂν ὢν ἐκ τῶν νόμων καθαρὸς τὸ σῶμα. γράφει δ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ὑμῖν ἀπὸ τῆς πόλεως τὰς σεμνὰς θεάς; εἶτα τί θαυμάζομεν τὴν κοινὴν ἀσέλγειαν, τοιούτων ῥητόρων ὄντων τὰς τοῦ δήμου γνώμας ὑπογραφομένων; καὶ τὸν αἰσχρῶς οἰκοῦντα βεβιωκότα ἔξω τῆς πόλεως πρεσβεύτην πέμψομεν, καὶ τούτῳ περὶ τ' μεγίστων διαπίσομεν; τί δ' οὐκ ἂν ἀποδοίτο, ὁ τὴν τοῦ σώματος ἕβρεν πεπρακώς, τίνα δ' ἂν οὐκ ἐλεήσειεν; ὁ αὐτὸν οἰκ ἐλεήσας, τίνι δ' ὑμῶν οὐκ ἀγνώστος ὢν ἡ τοῦ ἀρχου βδελυρία; ὥσπερ γὰρ τοὺς γυμναζομένους, κἂν μὴ παρῶμεν ἐν τοῖς γυμνασίοις εἰς τὰς ἕξεις αὐτῶν ἀποβλέποντες, γινώσκομεν· οὕτω τοὺς πεπορνευμένους, κἂν μὴ παρῶμεν τοῖς αὐτῶν ἔργοις, ἐκ τῆς ἀναιδείας καὶ τοῦ θράσους, καὶ τῶν ὀπτηδευμάτων γινώσκομεν· ὃ δὴ τῶν μεγίστων ἐστὶ νόμοις καὶ σωφροσύνῃ ἐναντίων· ἔχει τινὰ ἕξιν τῆς ψυχῆς ἡ ἀσέλγεια ἐκ τῆς ἀκοσμίας τὸ ἦθος γίνεται· πλείστους δ' ἂν εὕροιτ' ἐκ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων πόλεις ἀνατεθραμμένας, καὶ ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς αὐτοὺς περιπεπλωκότας. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἀθηναῖοι, τὰς τῶν ἀδικημάτων ἀρχὰς ἀπὸ θεῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀσελγείας γίνεσθαι· μὴ γὰρ τοὺς ἀσεβοῦντας, καθάπερ ἐν ταῖς τραγῳδίαις, ποιναὶ ἐλαύνειν καὶ κολάζειν φασὶν ἡμμέναις· ἀλλ' αἱ περιπετεῖς τοῦ σώματος ἡδοναὶ, καὶ τὸ μηδὲν ἱκανὸν ἡγεῖσθαι, ταῦτα πληροῖ τὰ λιμένια

τῶν

ταῦτ' εἰς τὸ ἐπακροκέλητα ἐμβιβάζει· ταῦτά ὄζιν ἑκάστω ποινή· ταῦτα ὠδηκελδύεται τοῖς νέοις σφάττειν τοὺς πολίτας. ὑπηρετεῖν τοῖς τυράννοις· συγκαταλύειν τὸν δῆμον. οὐ γὰρ τιὼ αἰχμώλω οὐδ' ἃ πείσονται ληφθέντες λογίζονται· ἀλλ' ἐφ' οἷς κατορθώσαντες δι-φθαρήσονται, τούτοις κεκήλωται. ἐξαιρεῖτ' οὖν, ὦ ἀθλιώτοι, τὰς τοιαύτας φύσεις, καὶ τὰ τῆν νέων ζηλώματα ἐὼ ἀρετιὼ τρεφέσθω· σὺ δὲ δὴ βλέπεσθε, καί μοι σφόδρα τὸ μέλλον ῥηθήσεσθαι διαμνημονεύετε. Εἰ μὲν δώσει τῆν δίκην τῶν δικαιωμάτων τίμαρχος δίκιλος. ἀρχιὼ δὲ κοσμίας ἐν τῇ πόλει κατασκευάσετε. εἰ δ' ὑποφεύξεται· κρείττων ἰὼ ὁ ἀγὼν μὴ γεγυμνάσθω. πρὶν μὲν γὰρ εἰς κείνον τίμαρχον κατασκηναι φόβον ποιεῖ παρεῖχεν ὁ νόμος, καὶ τὸ τῆν δικασταίων ὄναμα. εἰ δ' ὁ σωφρονέστερον βουλευόμενος, καὶ γνωσιμώτατος εἰσελθὼν, τρεμηνήσεται. πολλοὺς ἁμαρτάνειν ἐπαρεῖ καὶ τελευτῶν οὐκ ὁ λόγος, ἀλλ' ὁ καιρὸς ὑμᾶς ἐξορμεῖ. Μὴ οὖν εἰς ἀθρόους, ἀλλ' εἰς σφᾶ ὑποσκήψατε. καὶ τὴν παρασκευὴν τοὺς σωτῆρας αὐτῆν, δηλητηρεῖτε. ὧν οὐδενὸς ἐγὼ ὀνόμασι μνησθήσομαι, ἵνα μὴ ταύτῃ ἀρχιὼ τῶ λόγου ποιήσωνται, ὡς οὐκ αἰτιαρῆλθον. εἰμή τις αὐτῆν ὀνόμασι ἐμνήσθη. ἀλλ' ἐκεῖνο ποιήσω, ἀφεῖς τὰ ὀνόματα, διεξιὼν ἃ τὰ δίκαια αὐτῆν. Τὰ σώματα τὰ γνώσιμα κατασήσω. ἔσται δ' αὐτὸς ἑαυτῷ ἕκαστος ἄπιστος, ἐὰν δεῦρο ἀναβῇ καὶ ἀναμνησθῇ. Τούτῳ γὰρ πάρεισιν ἐκ ζιῶν εἰδὼν σωτῆρες· οἱ μὲν τὰς καθ' ἡμέραν δαπάνας ἀπλωκότας τὰς πατρῴας οὐσίας· οἱ δὲ τὰς ἡλικίας καὶ τοῖς ἑαυτῶν σώμασιν οὐ καλῶς κεχρημένοι, καὶ δεδιότες οὐ θεοὶ τίμαρχον, ἀλλὰ θεοὶ ἑαυτούς, καὶ τῆν δικαίων, μή ποτε εἰς κείνον καταστῶσιν· ἕτεροι δ' ἐκ τῆν ἀπολάσεων, καὶ τῆν τοιούτοις κεχρημένων ἀφθόνως. ἵνα τὰς βοηθείας αὐτῆν πιστεύοντες. ῥᾴδιόν τινες ἐξαμαρτάνωσιν. ὧν φρὶν τῆς σωτηρείας ἀκοῦσαι, τοὺς βίους ἀναμιμνήσκεσθε. Καὶ τοὺς μὲν εἰς τὰ σώματα ἠμαρτηκότας μὴ ὑμῖν ἐνοχλεῖν, ἀλλὰ παύσασθαι δημηγορεῶντας κελεύετε, οὐδὲ γὰρ ὁ νόμος τοὺς ἰδιωτεύοντας, ἀλλὰ τοὺς πολιτευομένους ἐξετάζει. τοὺς δὲ τὰ πάρεργα κατεσθηδκότας, ἐργάζεσθαι καὶ ἐπέρωθεν κτᾶσθαι τὸν βίον κελεύετε. τοὺς δὲ τῆν νέων, ὅσοι ῥᾳδίως ἁλίσκονται, θηρευτὰς ὄντας, εἰς τοὺς ξένους καὶ τοὺς μετοίκους ἐλαύνεσθαι κελεύετε· ἵνα μήτ' ἐκεῖνοι τῆς στρατείας ἀποσέσωνται, μήθ' ὑμεῖς βλάπτησθε. Τὰ μὲν οὖν παρ' ἐμοῦ δίκαια πάντα ἀπειλήφατε· ἐδίδαξα τοὺς νόμους. ἐξήτασα τὸν βίον τὸν κεκομμένον. Νῦν μὲν οὖν ὑμεῖς ἐστε τῆν ἐμῆν λόγων κριταί. αὐτίκα δ' ὑμέτερος ἐγὼ θεατής. ἐν δὲ ταῖς ὑμετέραις γνώμαις ἡ σωτηρία καταλείπεται· εἰ οὖν βουλήσεσθε, τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ὑμῖν ποιησάντων· φιλοτιμότερον ἡμεῖς ἔχομεν, τοὺς νομοθέτας ἐξετάζειν.

A hæc in Myoparones piraticos impellunt: hæc vnumquemque cruciant: hæc adolescentes inducunt ad ciues occidendos, tyrannos custodiendos, ad rempublicam opprimendam. Neq. n. aut ipsius rei dedecus, aut suppliciorum atrocitatem considerant: sed spe successuum deliniti ruunt in facinus. excindite igitur, excindite, Athenienses, talia ingenia: & indolem adolescentum ad virtutis admirationem excitate. Vnum autem quiddam satis scitote, atque id quod dicturus sum, in memoria reponite. Nam si facinorum suorum pœnas Timarchus dederit: disciplinam ciuitatis erigetis. Sin fuerit absolutus: præstitissetcausam hanc in iudicium non venisse. Nam priusquam Timarchus in iudicium adduceretur: terrorem aliquibus incussit lex, & nomen iudiciorum. Si autem princeps improbitatis, & nobilissimus in iudicium adductus, euaserit indemnis: multos ad peccandum incitabit: ac tandem vestram iracundiam non oratio, sed tempus ipsum commouebit. Ne verò eam in multos, sed in vnum exerite, eorúmque apparatum & aduocatos cauete: de quorum ego nomine dicam nominatim: ne hoc orationis suæ principium sumãt, se prodituros non fuisse, nisi nominatim compellati fuissent. Illud autem faciam, nominibus dissimulatis: eorúmque studiis commemoratis, etiam personas reddam notas. quod vt fiat, quisque ipse in causa erit si huc ascenderit, & frontem perfricuerit. Adsunt isti tria aduocatorum genera. alij, qui luxu quotidiano patrimonia sua exhauserunt. alij, qui flore ætatis & corporibus suis non rectè vsi sunt: nec de Timarcho solicitãtur, sed de semetipsis, suisque studiis, ne quando in iudicium adducantur: alij homines libidine perditi, quique istiusmodi hominib. ad facietatẽ sunt abusi, vt eorum auxiliis freti, facilius quiddam delinquant, quorum defensionem antequam audiatis, qualem vitam egerint, recordamini. Ac eos quidem, qui sua corpora dedecorarunt, non vobis obturbare, sed concionibus abstinere iubete. Neque enim lex hæc in homines priuatos, sed in magistratu præditos inquirit. Eos porrò qui decoxerunt, rem facere, & aliunde victum quæritare iubete. Qui verò adolescentulos venantur, qui facilè se in fraudem sinunt illici, ad peregrinos & inquilinos conuerti iubete: vt nec ipsi suam cupiditatem non expleant, & vos nihil detrimenti capiatis. Quæ igitur à me præstari fuit æquum, ea præstita sunt omnia. Exposui leges, vitam Rei excussi. Nunc vos estis meæ iudices orationis: statim autem ego vester spectator ero. tota enim res iam à vestris pendet voluntatibus. Quod si vos voletis ea quæ iusta sunt, atque expediunt, agere: excitabitur nostra alacritas ad eos inquirendos, à quibus leges violantur.

Aduocatos Timarchi perstringit.

Brevis clausula.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΛΟΓΟΥ.

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS de falsa legatione.

Αἰσχίνης μὲν ἀνὴρ ἀθηναῖος, υἱὸς ἀτρομήτου, καὶ γλαυκοθέας, ἀμφοτέρων ἀδόξων, ὡς φησι δημοσθένης. τὸν μὲν γὰρ, γράμματα διδάσκοντα. τὴν δὲ, καθαίρουσαν, καὶ τελετὰς πηγὰς οὐ παυσθείας τελοῦσαν· * φησι δημοσθένης. παραδέδοται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ αἰσχίνης, τραγῳδιῶν τε ὑποκριτὴς γεγονὼς, καὶ γραμματεὺς τῆς πόλεως, ἣ πις μὲν ἀτελὴς ὑπηρεσία. ὕστερον μέν τοι τῆν ῥητόρων εἰς ἐγένετο, καὶ περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς φίλιππον ἐπρέσβευσε. πολεμούντες γὰρ ἀθηναῖοι φιλίππῳ περὶ ἀμφιπόλεως, καὶ πολλὰ μὲν αὐτοὶ δεινὰ παθόντες, δρῶντες δὲ οὐδὲν ἄξιον λόγου· ἐπείσθησαν ὑπὸ εἰρήνης πρεσβεύσασθαι πρὸς, φίλιππον. πέμπουσι δὲ πρέσβεις, δέκα τὸν ἀριθμόν· ἐν οἷς αἰσχίνης τε καὶ δημοσθένης ἦσαν.

Æschinis genus.

Legatio ad Philippum.

Cum autem pacis conditiones Philippus accepisset, rursus iidem secundum legati eunt, vt iusiurandum de pace detur. *Accusationu capita.* In his negotiis tria Demost. obiicit Æschini: eum Philocrati, fœdam ac noxiam suadenti ac decernenti pacem, suffragatum esse, tempus triuisse: vnde contigerit, vt res Thraciæ perirent, Athenienſibus falsa renunciasse: vnde factum sit, vt Phocenses delerentur. Dixit enim, inquit, Philippum non euersurum Phocenses, & vos, ei fide habita, hominibus opem non tulistis. Asserit autem hæc omnia mercede & largitionibus *Status & inimicitiarum origo.* adductum, malicioſe feciſſe. Status est de facto, & coniecturalis. Sed inimicitiæ extitisse dicuntur propter Timarchum, Demosthenis amicum, quem in ordinem coegerat Aeschines, improbæ vitæ accusatum, propter ea quòd ad Pittalacum auiarium, vt ait, ingrederetur homo formosus, ad spectandas auium pugnas, qui flagitiosa tum faceret, tum pateretur.

Α δεξαμένου δὲ φιλίππου τὰς σπονδὰς· πάλιν οἱ αὐτοὶ πρεσβεύουσι δεύτερον, ὅπως οἱ περὶ τῆς εἰρήνης ὅρκοι γένοιντο. περὶ δὲ ταῦτα τὰ πράγματα, κατηγορεῖ ὁ δημοσθένης αἰσχίνου, τρία· ὅτι φιλοκράτους αἰσχρὰν καὶ ἀσύμφορον εἰρήνην λέγοντος καὶ γράφοντος, συνεῖπεν αὐτῷ· ὅτι τοὺς χρόνους κατέκαλωσε, παρ' ὃ συνέβη τὰ ἐν θράκῃ σπασθῆναι· ὅτι ψευδῆ πρὸς ἀθηναίους ἀπήγγειλε, παρ' ὃ συνέβη φωκεῖς ἀπολέσθαι. εἶπε γάρ φησιν ὅτι φωκέας οὐκ ἀναιρήσει φίλιππος· καὶ ὑμεῖς τούτῳ πιστεύσαντες, οὐκ ἐβοηθήσατε τοῖς ἀνδράσι. φησὶ δὲ ταῦτα πάντα, δῶρα μισθῷ, καὶ δώροις τὸν αἰσχίνην κακοῦργηκέναι. ἡ στάσις περὶ οὐσίας. καὶ στοχασική. ἡ δὲ κίνησις τῆς μάχης, λέγεται σπασθῆναι τὸν φίλον δημοσθένους, ὃν ἐπίμωσεν αἰσχίνης, κατηγορήσας ὡς κακοῦ βίου, διότι περὶ πιτθάλακον, τὸν ὀρνιθίαν φησὶν, εἰσήει, δύμορφος ὤν· διὰ τῷ θεᾶσθαι τὰς μάχας τῶν ὀρνίθων, σπαραττειομένων, καὶ σπαραττόντων.

ALIVD ARGVMENTVM INCERTI AVTORIS, in eandem Orationem.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ, ΕΙΣ ΤΟΝ αὐτὸν λόγον.

Bellũ Philippicum. BEllum inter Philippum & Athenienses longum intercesserat, ex quo ille pactis & conuentis violatis, Amphipolim ab Olynthiis acceperat: quæ cum vrbis Athenienſis esset, Olynthiis eo tempore parebat: quo etiam socij defecerant. Flagrabat & aliud bellum Phocense cum Thessalis & Thebanis, propter Orchomenum & Coroneam. Constat enim ex historia, eos his eripuisse duas illas vrbes ipsis finitimas: & Thessalis depulsis, Amphyctionia occupasse, quod Delphicum templum in media Phocide esset situm. Cum autem diuturnum bellum inter se gessissent Athenienses & Philippus, ac tandem vtrique pace vti vellent, sed eius petendæ facere initium vtrique turpe ducerent: *Aristodemus Neoptolemus.* Aristodemus & Neoptolemus actores tragœdiarum, quibus propter artem quocumque impunè ire licebat, atque etiam ad hostes: profecti in Macedoniam, artem suam ostentarunt, adeóque humaniter à Philippo sunt accepti, vt præter cæteras pecunias, alia quoque de suo eis largiretur. Cum autem fore sentiret, vt ad se legatos mitteret Phocenses, & Thessali, & Thebani: Athenienses decipere voluit, eámq. causam nactus, Aristodemo & Neoptolemo, cùm eos dimitteret, se amicum esse Athenienſibus dicit. Rursus contigit, vt tale quiddam accideret. *Phrynon.* Phrynon quidam Athenienſis, regressus Olympia, siue à certamine, siue a spectaculo, captus est à quibusdam Philippi militibus in festo, & spoliatus omni pecunia. Is reuersus Athenas, precatur Athenienses, vt se legatum decernant: quò *Ctesiphon.* profectus ad Philippum, reciperet ea quibus esset spoliatus. Assensi Athenienses, eum & Ctesiphontem decreuerunt. Quos in Macedoniam profectos, Philippus humaniter accepit: neque solum per milites erepta reddidit, sed & alia de suo est largitus: & factum excusauit ignorasse milites: eo tempore fuisse festiuitatem, & rursus his item dixit, se esse amicum Athenienſibus. Qui in Atticam reuersi, eodem quæ *X. Legati Athenienſiũ & III Philippi.* alteri nunciarunt. His auditis Athenienses certo comperire voluerunt, an reuera pacem seruare vellet Philippus. Itaq. decem legatos decernunt. Sunt autem hi: Ctesipho, Aristodemus, Iatrocles, Cimon, Nauscles, Dercyllus, Phrynon, Philocrates, Aeschines, Demosthenes. Eos igitur mittunt in Macedoniam, cogniturí veréne ad pacem versus esset animus Philippi? quod si verum esset: iusserunt, vt secum adducerent legatos, qui iusiurandum acciperent. Regressi decem legati, quorum vnus fuit & Demosthenes, adduxerunt à Philippo tres legatos, Antipatrum, Parmenionem, & Eurilochum, exacturos iusiurandum: Cum autem conuocarentur socii Athenienſium, ad dandum iusiurandum, & mora intercederet: intelligens Demosthenes Philippi ingenium, semper aliquid subigentis & *Cersobleptes exclusus fodere.* grassantis, autor est Athenienſibus, dandi celeriter iusiurandi, etiam non præsente Cersoblepte: Nobis, inquit, in Thraciam abeũtibus iusiurãdum dabit Cersobleptes Sciendũ autẽ est Demosthenem in secunda legatione abiisse tali de causa. In prima legatione, quibusdã Atheniẽsibus quos in Macedonia captiuos inuenerat, pollicetur, se illos sua

Πολέμος συνεστήκει φιλίππῳ καὶ ἀθηναίοις μακρός. ἐξ οὗ γὰρ ἔδραβαὶ πὰς πρὸς αὐτοὺς συνθήκας, ἔλαβε παρ' ὀλυνθίων ἀμφίπολιν, οὖσαν κτῆμα τῆς πόλεως· καὶ ὑπ' ὀλυνθίοις κεῖτ' ὀν καιρὸν ἀπέστησαν καὶ οἱ σύμμαχοι. συνεστήκει δὲ καὶ ἕτερος φωκεῦσι πρὸς θετταλοὺς καὶ θηβαίους· τοῦτο μὲν περὶ τὸ πυθοῖ πρὸς θετταλούς· τοῦτο δὲ, ὑπὲρ ὀρχομενοῦ καὶ κορωνείας πρὸς τοὺς θηβαίους. ἄδηλον γὰρ ὂν τῆς ἱστορίας, ὅτι τὴν μὲν, παρείλοντο τοὺς δύο πόλεις, γειτνιώσας αὐτοῖς· θετταλοὺς δὲ παρωσάμενοι, τὴν ἀμφικτυονίαν, ἅτε ἐν μέσῃ φωκίδι * τὸ ἐν δελφοῖς ἱερὸν ἱδρυμένου. ἐπειδὴ δὲ πολὺν χρόνον ἐπολέμησαν πρὸς ἑαυτοὺς ἀθηναῖοι καὶ φίλιππος· τῷ χρόνῳ τὴν εἰρήνην ἑκάτεροι ποιεῖν ἐβούλοντο· ἀλλ' ὁπότεροι ταῦτα πρῶτα καλλοιτο, αἰσχύνην ἔχειν ἐνόμιζον. ἀριστόδημος δὲ, καὶ νεοπτόλεμος, ὑποκριταὶ τῆς τραγῳδίας ἐτύγχανον. οὗτοι δὴ τὴν οἰκείαν τέχνην, ἄδειαν εἶχον ἀπέναι ὅπου ἂν βούλωνται· ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς C πτολεμαίους ἀπελθόντες οὗ οὗτοι εἰς τὴν μακεδονίαν, ἐπεδείξαντο τὴν οἰκείαν τέχνην. καὶ οὕτω φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο φίλιππος, ὥστε πρὸς τοῖς ἄλλοις χρήμασι, καὶ ἄλλα ἐκ τῆς οἰκείων παρεῖχεν αὐτοῖς. αἰσθόμενοι δὲ μελλόντων πρεσβεύεσθαι πρὸς αὐτὸν φωκέων, καὶ θεσσαλῶν, καὶ θηβαίων· ἐβουλήθη τοὺς ἀθηναίους ἐξαπατῆσαι. καὶ ταύτης τῆς πρφάσεως δραξάμενος φίλιππος, ὑποκρίνων ἀριστόδημον καὶ νεοπτόλεμον, ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι φίλος εἰμὶ ἀθηναίοις. συνέβη δὲ πάλιν τι τοιοῦτον γενέσθαι. θρῳών τις ἀγωνοθέτης ἀγωνιζόμενος, ἐκπεπτωκὼς τῶν στεφανιτῶν τὸ φιλίππου ἐν ἱερεμιᾷ, καὶ ἀφῃρέθη πάντα τὰ αὐτοῦ. καὶ ἐλθὼν εἰς ἀθήνας, παρεκάλει τοὺς ἀθηναίους, ἵνα χειροτονήσωσιν αὐτὸν πρεσβευτὴν ὅπως ἀπελθὼν πρὸς φίλιππον, λάβῃ ἀπὸ ἀφῃρέθη. καὶ πεισθέντες, οἱ ἀθηναῖοι, ἐχειροτόνησαν αὐτὸν καὶ * κτησιφῶντα. καὶ ἐλθόντων αὐτῶν εἰς μακεδονίαν, φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο ὁ φίλιππος. ὥστε καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ὑπὸ τῶν σπασθῆναι αὐτῷ, καὶ ἐκ τῆς οἰκείων ἄλλα ὑπεδοῦναι, καὶ ἀπολογεῖσθαι, ὅτι ἠγνόουν οἱ σπαπῶντα, ὅτι ἱερεμιᾶς ἐστί. καὶ τούτοις πάλιν ὁμοίως ἔλεγε, ὡς φίλος εἰμὶ ἀθηναίοις. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν ἀπίκλιν, τὰ αὐτὰ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν. ταῦτα ἀκούσαντες ἀθηναῖοι, ἐβούλοντο μαθεῖν, εἰ μετ' ἀληθείας εἰρήνην ἄγειν βούλεται φίλιππος. καὶ δὴ χειροτονοῦσι δέκα πρέσβεις, εἰσὶ δ' οὗτοι. κτησιφῶν. ἀριστόδημος. ἰατροκλῆς. κίμων ναυσικλῆς. δερκυλλος. φρύνων. φιλοκράτης. αἰσχίνης. δημοσθένης. πέμπουσι δὲ τούτους εἰς μακεδονίαν, ἵνα μάθωσιν εἰ μετ' ἀληθείας βούλεται εἰρήνην ἄγειν ὁ φίλιππος. καὶ εἰ ἀληθὲς ὄζιν, * ἥκειν παρ' αὐτὸ πρέσβεις, τοὺς λημψομένους τοὺς ὅρκους. ἀπελθόντων οὖν τῶν δέκα πρέσβεων, ὧν ἦν καὶ δημοσθένης. ἤγαγον ἀπὸ τοῦ φιλίππου τρεῖς πρέσβεις, αντίπατρον, παρμενίωνα, καὶ εὐρύλοχον, ὀφείλοντας λαβεῖν τοὺς ὅρκους. συναγομένων δὲ τῶν συμμάχων τῶν ἀθηναίων ὅπως τοῦ ὀμνύειν τοὺς ὅρκους, χρόνος παρήρχετο, καὶ γινώσκων τὴν φύσιν τοῦ φιλίππου ὁ δημοσθένης, ὡς ἀεὶ καταστρεφομένου, καὶ ἐπιτρέχοντος· λεγέτοις ἀθηναίοις ταχέως δοῦναι τοὺς ὅρκους. καὶ μὴ παρόντος κερσοβλέπτου. ἔλεγε δὲ, ὅτι εἰς τὴν θρᾴκην ἀπέρχεται ἡμῶν ἡμῶν, παρέξει τοὺς ὅρκους ὁ κερσοβλέπτης. ἰστέον δὲ ὅτι δημοσθένης * ἀπῆλθεν ἐν τῇ δευτέρᾳ πρεσβείᾳ διὰ τοιαύτην πρόφασιν. ἀπελθὼν γὰρ εἰς τὴν περίτιον πρεσβείαν, εὗρεν ἐν μακεδονίᾳ πινὰς τῶν ἀθηναίων αἰχμαλώτους καὶ ἐπέσχετο φέρειν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων

χρημάτων καὶ ῥύσασθαι αὐτῶν. ἐκ ἠδυνάτο δὲ τοῦτο ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐν πρεσβείᾳ πρεσβυτὴς. ἐκέλευσε γὰρ τὴν πρεσβείαν ἀπελθεῖν πλοῖῳ, ὡς τὸ αὐτοῦ ταχέως ἀπελθεῖν· καὶ ὅπου αὐ ὄντα πύθωνται φίλιππον δεῖ αὐτὸς ἀπελθεῖν. καὶ ἐκεῖσε τοὺς ὅρκους λαβεῖν. οἱ δὲ, μὴ πειθόμενοι, πεζῇ ἀπῆλθον. καὶ εἰς μακεδονίαν ἀπελθόντες, ἐκάθισαν ὅλους τρεῖς μῆνας, ἕως οὗ πολλὰ τῆς ἀθηναίων χωρία καταστρέψας, ὑπέστρεψε φίλιππος, ἐν οἷς καὶ κερσοβλέπτης. καὶ ἐλθὼν, ἐκ εὐθὺς παρέσχεν αὐτοῖς τοὺς ὅρκους, ἀλλ' εἴλκυσεν αὐτοὺς, ἕως ἀντέστησε τὴν ὅλη φωκέας σφαγάς· καίτοι πρεσβευσαμένων πρὸς αὐτὸν φωκέων, πρὶ διαλύσεως τοῦ πολέμου. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ὀπίσω φωκέας, αὖθις τὸ διαβῆναι ἐν ἱερῷ τοῦ ὅρκους, ἐν παυσδοχείῳ παρέσχε, λέγων οὕτω· ἀπενδόμαι ἀθηναίοις, καὶ τοῖς ἀθηναίων συμμάχοις, χρεὶς ἀλέων καὶ φωκέων· ἔλεγε γὰρ ὅτι οἱ ἀλεῖς, ἐλθεῖν ἦσαν τῆς φίλων μου τῆς φαρσαλίων· φωκεῦσι δὲ, οὐ πρέπεσθαι, ἐπειδήπερ ἠσέβησαν εἰς τὸ ἱερόν. ἐλθούσης οὖν τῆς δευτέρας πρεσβείας εἰς τὴν ἀθήνην, ὁ δημοσθένης ἐσπαζε, λέγων, ὅτι οὐκ ἀρέσκει μοι τὰ ὑπὸ φιλίππου δεδογμένα. ὁ δὲ αἰσχίνης ἔλεγεν, ὅτι πάντα εἶπε φίλιππος ἐν τῷ φανερῷ· ἐμοὶ δ' εἶπεν εἰς τὸ οἶς, ὅτι πλὴν ἀλέων καὶ φωκέων εἶπον, ἵνα μὴ μαθόντες θηβαῖοι, φθάσωσι λάζονται. αὐτοὺς γὰρ εἰσερχόμενον ὑπολέσω, τούτους δ' σώσω. οἱ δ' ἀθηναῖοι πειθόμενοι αἰσχίνῃ, ἐχειροτόνησαν τρίτην πρεσβείαν, βουλόμενοι μαθεῖν, εἰ φυλάξει φίλιππος τὰ ὑπ' αἰσχίνου λεχθέντα. καὶ ἐξωμόσατο δημοσθένης, μήτε πρεσβεῦσαι μήτε κοινωνεῖν, εἴτε καλῶς εἴτε κακῶς πρᾴξει ἡ πρεσβεία. καὶ τότε φοβηθεὶς ὁ αἰσχίνης, μή ποτε μόνων ὁ δημοσθένης, πέμψαι πείσει τὸν δῆμον τοῖς φωκεῦσι βοήθειαν, πρεσπεποίησατο, ὡς λέγει δημοσθένης, ἀρρωστεῖν. καὶ τότε ὁ ἀδελφὸς * αὐτῷ δύνομος, ἦλθεν ἔχων ἀργύριον, καὶ ὀμνύων ὅτι ἀρρωστεῖ αἰσχίνης· καὶ αὐτὸν τὸν δύνομον αὖτι τούτου, ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος πρεσβευτήν. καὶ ἀπελθόντων τούτων τῆς πρέσβεων. ὡς κατέλαβον δοῦσαν, ἤκουσαν ὅτι φωκέας κατεστρέψατο ὁ φίλιππος, καὶ μετ' αἰσχίνης ὑπέστρεψαν. ἐλθούσης δὲ τῆς τρίτης πρεσβείας εἰς τὴν ἀθήνην, αἰσχίνης αὐτοχειροτόνητος πρεσβευτὴς ἀπῆλθε πρὸς φίλιππον, ὡς λέγει δημοσθένης. Ἰσέον δὲ ὅτι μετὰ τὴν πρεσβείαν ἕκαστος τῆς πρέσβεων ἀδωρίας ἐδίδου. καὶ ἡ μὲν πρώτη πρεσβεία παρέσχεν εὐδωρίας οὕτω καλῶς, ὥς τε τὸν δημοσθένην χρύσαι, καλέσαι αὐτοὺς ἐπ' ἄριστον. ἔδοξε γὰρ τοῦ καλῶς πρεσβευσαμένους, εἰς δημόσιον ἄριστον καλεῖσθαι. Αποδοῦναι δὲ πρὸς, ὅτι εἰ ἠπίστατο δημοσθένης, ὅτι μισθὸν ἦσαν, δῆλον τί ἐποίησεν αὐτοῦ καλέσαι εἰς δημόσιον ἄριστον; Καὶ λέγομεν, ὅτι μὴ τὸ ἄριστον ἦγεν τὸν σκοπὸν αὐτῷ. τὴν δὲ τῆς δευτέρας πρεσβείας, μόνον ὁ δημοσθένης δέδωκεν εὐδωρίας. μέλλοντος δὲ τὸ αἰσχίνου παρέχειν, ἐπέσχε πίμπρχος καὶ δημοσθένης κατηγορήσαντες τούτου. καὶ ἠτήσεν αἰσχίνης ἀπάκρισιν γράψαι. καὶ γραμένης ἀπακρίσεως, ἔδειξε πίμπρχον ἠταιρικότα, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν. νόμος γὰρ ἦν τὸν ἠταιρικότα μὴ πολιτεύεσθαι. εἶτα ἐπέσχε κατηγορήσων ὁ δημοσθένης. Καὶ λέγουσί τινες, πῶς ἐνταῦθα μέμνηται τῆς τρίτης πρεσβείας; Λέγομεν δ' ὅτι μετὰ τρία ἔτη τῆς γραφῆς, εἰσῆλθεν ἔχων τὴν κατηγορίαν. γραμμένης γὰρ τῆς δευτέρας πρεσβείας, μάθοντες οἱ ἀθηναῖοι τὴν τῶν φωκέων ἀπώλειαν, ἐσκυθρώπασαν ἐκ τῶν ἀγρῶν, καὶ ἐν πολλῷ θορύβῳ ἦσαν. καὶ μετὰ τρία ἔτη, εἰσῆλθεν ὁ δημοσθένης κατηγορήσων αἰσχίνου, ἢ κρίνει αὐτὸν ἐπὶ δύο ἐγκλήματα· ἐπὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν φωκέων, ἢ ἐπὶ ξενοδοκίαν. Ἰσέον δὲ ὅτι ξενοδοκίου ὄζειν ἔγκλημα, ὅτι φωκεῖς ἀπολώλασι. πρὸς σύσασιν δὲ τούτου, δεύτερον ἐνέκυψε ζήτημα, ὅτι ὀλίγ χρήμασιν αἰσχίνῃ τοῦτο πεπόλμηται· ὡς σύσασιν γίνεσθαι τὰ πρότερον ἐγκλήματος τὸ τῶν φωκέας. τεκμήρια δ' ὅτι τὰ πάλαι ταῦτα ἐσκευωρῆσθαι καὶ κατεσκευάσθαι. δι' ὧν ἅμα καὶ πρεμαυρεῖ τὸ χρῶμα αἰσχίνου, καταφρόνητος ὅτι ἄγροικος, καὶ συγγνώμων. καὶ τούτων τὰ μὲν, ἐκ τῆς παρειμένων εἴληφε. τὰ δ', ἐκ τῆς πεπραγμένων. σωτῆρι γὰρ φιλοχάρει, καὶ φωκέων χάφοντι τὴν εἰρήνην. ἐκέλαβεν ὅρκοις ὧδε πεπαλῶν συμμαχούντων φιλίππῳ. οἳ ἐκ ἂν σωεσράτευσαν ὅτι φωκέας, εἰ γὰρ δεδωκότες ἦσαν τοὺς ὅρκους. ὑπέδωκε φιλίππῳ χρόνον τοῦ διαπολεμῆσαι τὴν ὅλη φωκέας στρατείαν. διέτεμε γὰρ ἐκεῖνος, κλείσῃ τὰς πύλας. ἐξηπάτησε τὴν πόλιν ἐπαγγελλόμενος ὁπότε δι τὰς ἐλπίσι. μᾶ μὲν, ὅτι θηβαῖοι ὑπολοῦνται· ἑτέρα δὲ, ὅτι φωκεῖς σωθήσονται. ὡς τε μὴ ἐγχειρέσαι βουλεύσασθαί τι δεξιὸν ὑπὲρ φωκέων. εἶπε γὰρ δεῖν φιλίππῳ πεσθεῖν. σώσειν γὰρ αὐτοὺ χάριν,

A pecunia redempturum: id quod, nisi persona legati, facere non poterat. Iusserat autem naui abire legatos, quo celerius iter conficerent: & vbicunque Philippum esse audirent, eo proficisci, & illic iusiurandum exigere. Illi vero non paruerunt, sed pedestri itinere abierunt: & cum in Macedoniam peruenissent, tres totos menses desederunt, donec multis Athenienſium oppidis subactis, Philippus reuerteretur: ac præter cætera ipso etiam Cersoblepte capto. Ac ne reuersus quidem statim dedit iusiurandum: sed distulit, dum expeditionem contra Phocenses instruxisset: etsi ij legatos ad eum de bello deponendo miserat. Cum autem contra Phocenses proficisceretur: non in fano, vti fieri par erat, sed in caupona iusiurandum dedit, in hæc verba: Pacem facio cum Athenienſibus, & Athenienſium ſociis, Alenſibus & Phocenſibus exceptis: quòd Alenses hostes essent Pharsaliis, suis amicis. cum Phocenſibus autem se pacem facere negabat, quòd fanum Delphicum impiè violassent. Secunda igitur legatione in Atticam reuersa, Demosthenes controuersiam mouet. decreta Philippi non placere sibi dictitans. Aeschines respondet, ea dixisse Philippum apertè: sibi verò in aurem insusurrasse, Alenses & Phocenses se excepisse. ne, re animaduersa, Thebani sibi cauerent, quos inuadere ac perdere vellet, hos conseruaturus. Athenienses autem de sententia Aeschinis, tertiam legationem decreuerunt, cognituri, an Philippus staret pollicitationibus Aeschinis. sed Demosthenes & legationem eiurauit, & se negauit quicquam cum legatione rei habiturum, siue ea bene, siue malè obiretur. Tum veritus Aeschines, ne manens domi Demosthenes persuaderet populo, vt Phocenſibus auxilium mitteret: simulat, vt ait Demosthenes se ægrotare. venit frater eius Eumonus adductoque medico, iurat ægrotare Aeschinem. sic ipsum Eumonum, Aeschinis loco populus legatum creat. Qui legati cum abiissent: vt in Euboeam peruenerunt, audiuere Phocenses euersos esse à Philippo, & cum dedecore redierunt. Reuersa tertia legatione in Atticam, Aeschines suapte autoritate legatus abiit ad Philippum, vt ait Demosthenes. Sciendum autem est, post legationem singulos legatos rationem reddidisse. Ac primi legati tam præclarè fidem suam probarunt, vt Demosthenes eos decreto ad prandium inuitari iusserit. Moris enim erat, legatos, re bene gesta, conuiuio publico excipere. Quidam dubitant cur eos Demosthenes, si scierit fuisse proditores, ad publicum inuitandos prandium curarit? Ad quod respondemus, eum à prandio propositum eorum animaduertisse. Ex posteriore autem legatione solus Demosthenes rationem reddidit, quam & C Aeschinem redditurum, cùm Timarchus & Demosthenes accusare instituissent, postulat Aschines, vt inquisitio fiat: facta inquisitione, Timarchum prostitutæ pudicitiæ conuictum eiicit. Lege enim cauebatur, ne quis impudicus rempublicam administraret. Deinde aggreditur Demosthenes Aeschinem, accusat. Quidam etiam quærunt, cur hic tertiæ legationis meminerit? Respondemus, eum triennio post dictam diem, causam egisse in iudicio. Missa enim posteriore legatione, Athenienses, cognito Phocensium excidio, ex agris in vrbem suam comportant, & in magno sunt tumultu. Triennio post ingressus Demosthenes Aeschinem accusare, duo ei crimina obiicit interitum Phocensium & accepta munera. Sciendum autem est, præcipuum esse crimen, interitum Phocensium. ad cuius probationem altera quæstio incidit propter pecuniam Aeschinem id esse ausum: vt probetur prius crimen de Phocensibus. Hæc & hæc argumento sunt, inquit, illa comparata & instructa esse. * Per quæ simul etiam tollit Aeschinis colorem ad ignorationem & deprecationem confugientis. atque argumentorum alia ex prætermissis, alia ex factis petiit: quod suffragatus fuerit Philocrati, pacem fine Phocensibus decernenti: quòd non exegerit iusiurandum à Thessalis, Philippi sociis: qui non militassent contra Phocenses, si iusiurandum dedissent: quòd spacium Philippo præbuerit instruendæ contra Phocenses expeditionis: commemoratum enim fuisse de industria, & consumpsisse tempus, ne missa classe populus Pylas clauderet. quòd deceperit populum data opera, duplici spe: vnâ, fore vt Thebani perderẽtur: altera, vt Phocẽses cõseruarẽtur, ne spaciũ daretur de incolumitate Phocẽsiũ deliberãdi: cũ dixisset, fidẽ habẽdã esse Philippo, qui se illis in gratiam

Secunda legationis incuria, & Philippi dolus.

Aeschinis pollicitatio de Alensibus & Phocensibus.

Tertia legatio & excidium Phocẽsiũ.

Legatorũ rationes.

Timarchus ignominia notatus ab Aeschine.

Accusatio Aeschinis.

Argumenta dolo mali in excidio Phocensiũ.

τοὺ χρόνους ἐξεπίτηδες ἀναλίσκων, ἵνα μὴ φθάσωσιν ὁ δῆμος,

* Ἀδελφὸς

noſtræ vrbis velle parcere promiſiſſet. Ac prioris quæſtionis hæc argumenta ſunt: poſterioris autem, de largitionibus, dum oſtendit, accepiſſe Aeſchinem pecuniam, hęc argumenta, quorum item alia è prætermiſſis petita ſunt, alia è factis: Non odit, inquit, Philippum, quanquam ab eo deceptus, vt ait: Patrocinatus eſt Philippo, vt Amphictyo fieret, quum ea de re legationem huc miſiſſent Amphictyones: perpetua conſuetudine Philocratis vtitur, corrupti largitionibus poſtulatus addicendum teſtimonium, cùm Hyperides Philocratem detuliſſet, quanquam præſens, os non aperuit: creatus legatus in Phocidem ad Philippum de pollicitationibus firmandis, ægrotare ſe ſimulauit: captis Phocenſibus poſt eiurationem, vltrò ſine autoritate publica eſt profectus, quo etiam tempore cauere eum oportebat. Hæc argumenta ſunt ſecundæ orationis. Inter ea autem firmiſſimum eſt, quoq; maximè nititur, promiſſio & pollicitatio Aeſchinis, de Thebanis & Phocenſibus. Argumentum orationis coniecturale eſt. neq; enim crimina fatetur Aeſchines, ſed omnino negat. Cauſæ genus alij ſimplex putant, & copioſam in vno crimine probando concurriſſe materiam: alij ſimul confirmari duo crimina ſtatuũt, vnum Phocenſe, alterum Thracenſe. Menander autem incidentia vocat. Exordium ſumptum eſt à calumnia. Dum enim aduerſarium, timidum & ſupplicem facit, indicat eum cauſa parum eſſe fretum. Simul etiam ad odium concitandum ea ſententia pertinere poteſt.

Argumenta corruptelæ

Cauſa coniecturalis.

Genus.

Exordium.

DEMOSTHENIS DE FALSA LEGATIONE ORATIO, II.

Hieronymo Vvolfio Interprete.

Perſtringit aduerſarios, & iudices officij commonet.

QVanta in hoc iudicio contentione vtantur aduerſarii, quibus prehenſationibus, Athenienſes: ferè omnes vos arbitror animaduertiſſe: cum paulo ante videretis quoſdam, dum ſortiremini, facere negotium & ſupplicare vobis. Petam autem à vobis omnibus ea, quæ etiam non rogantibus præſtari eſt æquum: vt neque gratiam vllam, neque virum pluris faciatis, quàm æquitatem & iuſiurandum, quo vnuſquiſque veſtrûm dato huc eſt ingreſſus: vel hac de cauſa, quòd hoc è re veſtra eſt & totius ciuitatis: aduocatorum autem iſtæ interſeſſiones & ſtudia, propter priuata emolumẽta ſuſcipiũtur: ad quæ prohibẽdũ vos legum autoritate conueniſtis: nó, vt ea iniuriis hominib. cõfirmaretis. Ac alios quidem qui recto propoſito ad rẽpublicã accedũt: etiãſi rationẽ reddiderũt: ſẽper tamã vltrò ad reſpondendũ paratos: Æſchinem autem lõgè aliter animatũ eſſe video. Priuſquã. n. ad vos ingrederetur, & actorũ ſuorũ rationem redderet: alterũ eorũ qui rationes poſtulabãt, ſuſtulit: aliis paſſim minitatur: & iniquiſſimam omnium conſuetudinem in remp. & vobis perniciоſiſſimam, introducit. Si. n. is qui publicũ mun^s geſſit & procurauit: ſui terrore, & non æquitate efficiet, ne ab aliquo accuſetur: omnis vobis eripietur autoritas. Ac multa quidẽ iſtũ grauia ſcelera deſignaſſe, & extremo ſupplicio eſſe dignũ: facilè me cõfido probaturũ: & omnino perſuaſũ habeo. Quid aũt, etiã in hac perſuaſione, formidẽ: dicã apud vos, & non diſſimulabo: Mihi cauſæ quæ apud vos agũtur omnes, nõ minus, Atheniẽſes, tẽporũ eſſe videtur, quàm negociorũ, & quia lõgũ inter legationẽ ſpaciũ interiectũ eſt: id metuo ne quam vobis obliuionem attulerit, aut cõſuetudinẽ iniuriarũ. Sed tamẽ quemadmodũ etiã ſic & intellecturi quę ęqua ſunt & pronunciaturi nũc videamini; id vobis dicã: ſi vobiſcũ ipſi conſideretis, iudices, & reputetis, quarũ rerũ ciuitatẽ rationes à legato repetere oporteat.

Non quia veteres in iuriæ, id eo minus grauiter ferendæ.

τῆς πόλεως ἐπηγγείλατο. καὶ τὰ μὲν πρεσβευτῶν τὰ τεκμήρια. τὰ δὲ δευτέρου, τὰ περὶ τῆς δώρων, ἐν ᾧ δείκνυται ὅτι εἴληφεν αἰσχίνης, ταῦτα τεκμήρια. ὧν ὁμοίως τὰ μὲν ἐκ τῆς παρειμένων ἐστί, τὰ δὲ ἐκ τῆς πεπραγμένων. οὐ μισεῖ φίλιππον καίτοι ἐξαπατηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ὡς φησι συνεῖπε φιλίππῳ ἡγεμὼν ἀμφικτύονα, πρεσβεύσοντι μένων * ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀμφικτυόνων. συνεστιν ἀεὶ φιλοκράτει χειροτονηθεὶ κελεύοντι καὶ ὅτι μαρτυρίαν, λύσιχ. ὑπὲρ ἐδόκει εἰσηγγειλε φιλοκράτει, παρὼν ἐφθέγξατο. χειροτονηθεὶς πρεσβεύτης ὅτι τῶν φωκέων πρὸς φίλιππον ὅτι τῶν ὑποχέσεων, ἀρρωστεῖν πεποιησατο, δήλων φωκέων μὴ τῶν ἀζωμοσίαν, ἀγχιεστόντος παρδίνεται *, ὅτε ἡ φίλιππος ἐδ' αὐτῷ ἔφη. ταῦτα τὰ τεκμήρια τὸ δευτέρου λόγου. ἔστι δὲ τούτων τὸ ἰσχυρότερον ἡ οὗ μάλιστα αὐτέχεται, ἡ ἐπαγγελία, καὶ ἡ ὑποχεσις αἰσχίνου, ἡ περὶ δικαίων καὶ φωκέων.

Η μὲν ὑπόθεσις τῆ λόγου, στοχαστικὴ οὖ γὰρ σωτηρίαν τοῖς ἐγκαλουμένοις αἰσχίνης, ἀλλ' ἀρνεῖται παντάπασιν. τὸ δὲ εἶδος, οἱ μὲν, ἁπλοῦν νενομίκασιν, ὕλης πολλῆς * εἰς ἓν ἔγκλημα συμβαίνουσης. οἱ δὲ, συγκατασκευάζόμενον, δύο ἓν ὑπολαβόντες ἐγκλήματα, τὸ κτὶ φωκέας, καὶ θρᾴκιον. μένανδρος δ' ἓν ἐμπίπτοντά φησιν. εἰλήφαμεν δὲ ἐκ διαβολῆς τὸ προοίμιον. δι' ὧν γὰρ αὐτὸν δεδιότα ποιεῖ καὶ δεόμενον, διὰ τούτων δείκνυσιν οὐ πάνυ τοῖς δικαίοις πεθαρρηκότα. καὶ ἅμα συγκρουστικὸν ἂν εἴη τὸ νόημα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

ΟΣΗ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σπουδὴ περὶ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καὶ φιλοτιμία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς ἠπίστασθαι. ἑωρακότας γὰρ ὑμῖν. δεήσομαι δὲ πάντων ὑμῶν, ἃ καὶ τοῖς μὴ δεηθεῖσι δίκαιόν ἐστιν ὑπάρχειν, μηδεμίαν μήτε χάριν, μήτε ἀνδρα ποιεῖσθαι περὶ πλείονος ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὅρκον, ὃν εἰσελήλυθεν ἕκαστος ὑμῶν ὀμωμοκώς. ἐνθυμοῦμαι δ', ὅτι ταῦτα μὲν ἐστιν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἔλης τῆς πόλεως. αἱ δὲ τῶν ἐγκλήτων αὗται δεήσεις καὶ σπουδαὶ, τῶν ἰδίων πλεονεξιῶν ἕνεκα γίγνονται· ἃς ἵνα κωλύηθ' οἱ νόμοι σωτήριον ὑμᾶς. οὐχ ἵνα κυρίας τοῖς ἀδικοῦσι ποιῆτε. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους, ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προσέρχονται, καὶ δεδωκότες ὧσιν δίδωσιν, τὴν ἀπολογίαν ὀρθῶς προτεινόμενους. τουτονὶ δ' αἰσχίνην, πολὺ τἀναντία τούτων. πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς, καὶ λόγον δοῦναι τῶν πεπραγμένων, τὸν μὲν, ἀπῄρτηκε τῆς δίκης τοὺς δίδοντας ἐλθόντων· τοῖς δὲ, ἀπαιτεῖ πρῖν. δεινότατον πάντων ἔθος καὶ ἀσυμφορώτατον ὑμῖν, εἰς τὴν πολιτείαν εἰσάγων. εἰ γὰρ ὁ πρᾶξας τι τῆς κοινῆς καὶ διοικήσας, τῷ καθ' ἑαυτὸν φόβῳ, καὶ μὴ τῷ δικαίῳ κατασκευάσῃ μηδένα εἶναι κατήγορον ἀυτῷ· παντάπασιν ἄκυρα πάντων ὑμεῖς γιγνόσεθε. τὸ μὲν οὖν ἐξελέγχειν πολλὰ καὶ δεινὰ πεποιηκότα τουτονὶ, καὶ τῆς ἐχάτης ὀργῆς ἄξιον, θαῤῥῶ καὶ πάνυ πιστεύω. ὃ δ', καίπερ ὑπειληφὼς ταῦτα, φοβοῦμαι, πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. ὅτι μοι δοκοῦσιν ἅπαντες οἱ παρ' ὑμῖν ἀγῶνες, οὐχ ἥττον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῆς καιρῶν, ἢ τῆς πραγμάτων εἶναι· καὶ τὸ, χρόνον γεγενῆσθαι μὲν τινὰ πρεσβείαν πολλὴν, δέδοικα μή τινα λήθην, ἢ συμπεῖσαι τῆς ἀδικημάτων ὑμῖν ἐμποιήσει· ἃς δή μοι δοκοῦσ' ἂν, ὅμως ἐκ τούτων, καὶ γνῶναι τὰ δίκαια καὶ δικάσαι νυνὶ, τοῦθ' ὑμῖν λέξω. εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ λογίσαισθε, τίνων πρόσηκει τῇ πόλει λόγον ὧδε πρεσβεύτε λαβεῖν.

πρῶτον

πρῶτον μὲν τοίνυν, ὧν ἀπήγγειλε δεύτερον ἦν, ὧν ἔπρα-
ξε, ἕτερον ἦν, ὧν προσετάξατε αὐτῷ. μεταταῦτα ἦν τὰ χρό-
νων. ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις, εἰ ἀδωροδοκήτως ἢ μή, σκέψα-
σθε ταῦτα πρῶτον. τί δήποτε τούτων; ὅτι ἐκ μὲν τῆς ἀ-
παγγελίας, τὸ βεβουλεῦσθαι ὑμᾶς περὶ τῶν πραγμάτων ὀρθῶς,
ὑμῖν δοκεῖ. αἱ μὲν οὖν ὧσιν ἀληθεῖς. τὰ δέοντα ἐγνωτε.
αἱ δὲ μὴ τοιαῦται, ταναντία. τὰς δὲ συμβουλίας, πρότερας
ὑπολαμβάνετε εἶναι, τὰς περὶ πρέσβεων. ὡς γὰρ εἰδότων περὶ
ὧν ἐπέμφθησαν, ἀκούετε. ἐάν τις ἐξ ὑμῶν δίκαιος
δοκῇ ὁ πρεσβευτὴς, φαῦλον ἐάν τι ἀδικοῦντα ὑμῖν συμβε-
βουλεύσῃ. καὶ μοι, περὶ ὧν γε προσετάξατε εἰπεῖν, ἢ
πρᾶξαι, καὶ διαῤῥήδην ἐνθυμήσασθε ποιῆσαι, προσήκει
διωκηκέναι. εἶεν. τίνι δὴ χρόνων δίκαιόν ἐστιν; ὅτε πολλάκις, ὦ
ἄνδρες ἀθλιώτατοι συμβαίνει πολλῶν πραγμάτων καὶ με-
γάλων καιρὸν, ἐν βραχεῖ χρόνῳ γίγνεσθαι. ὃν ἐάν τις ἐκὼν
καθυφῇ τοῖς ἐναντίοις καὶ προδῷ. κἂν αὖ ὅ, τι ἂν ποιῇ, πάλ-
λιν οἷός τε ἔσται σῶσαι. ἀλλὰ μοι, νὴ Δία γε τὴν πρώτην
ἢ μή, τὸ μὲν ἐκ τούτων λαμβάνειν ἐξ ὧν ἡ πόλις βλάπτε-
ται, φαίνεσθαι δὲ οἴεσθ' ὅτι φήσουτ' ἄν, εἰ δίκαιον, καὶ πολλῆς
ὀργῆς ἄξιον. ὁ μέντοι τὸν νόμον τιθεὶς, οὐ διώρισε τοῦτο, ἀλλ'
ἁπλῶς εἶπε, μηδαμῶς δῶρα λαμβάνειν· ἦλθε μέντοι, ὡς ἐ-
μοὶ δοκεῖ, τὸν ἅπαξ λαβόντα καὶ δίκαιον κρίναι τοῦτο χρη-
μάτων, οὐδὲ κείσθαι ἐπὶ τῇ συμφερόντων ἀσφαλῆ μένειν
τῇ πόλει. ἀν μὲν τοίνυν ἐξηγήσωμαι καὶ δείξω σαφῶς αἰσχί-
νην τουτονὶ, καὶ μηδὲν ἀληθὲς ἀπαγγείλαντα, καὶ κεκωλυ-
κότα ἐμοῦ τὸν δῆμον ἀκοῦσαι τἀληθῆ, καὶ ταῦτα ταναντία
τῇ συμφερόντων ὑμῖν συμβεβουλευκότα, καὶ μηδὲν ὧν
προσετάξατέ γε τῇ πρεσβείᾳ πεποιηκότα, καὶ αἰσχρῶς
κατατρίψαντα τοὺς χρόνους, ἐν οἷς πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων
καιρὸν ἐφεῖτο τῇ πόλει, καὶ ταύτων τούτων δῶρα καὶ μι-
σθοὺς εἰληφότα μὴ φιλοκεάτους· καταψηφίσασθε. αὖτε δ',
καὶ δίκαιον ἀξίαν τῆς ἀδικημάτων λάβετε. αἰ δὲ μὴ δείξω ταῦτα, ἢ μὴ ταῦτα ἐμὲ μὲν φεύγειν ἡγεῖσθε, τουτονὶ δὲ
ἀφεῖτε. πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων ἔστι πρὸς τού-
τοις ἕτερα, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ἐξ ὧν οὐκ ἔδ' ὅς τις αὐτὸν
εἰκότως μισήσει αὐτόν. βέλομαι πρὸς ταῦτα ὧν μέλ-
λω λέγειν μνημονεύοντας ὑμᾶς εὖ οἶδ' ὅτι τοὺς πολλοὺς
ὑπομνῆσαι, εἰς τίνα τάξιν ἔταξεν ἑαυτὸν αἰσχίνης ἐν τῇ
πολιτείᾳ τοπρῶτον; καὶ τίνας λόγους κατὰ τοῦ φιλίππου δη-
μηγορεῖν ᾤετο δεῖν; ἵν' εἰδῆτε, ὅτι τοῖς ὑφ' ἑαυτῶν πεπραγ-
μένοις καὶ δεδημηγορημένοις ἐν ἀρχῇ, τούτοις μάλι-
στα ταύτων ἐξηλεγχήσετ' δῶρα ἔχων. ἔστι τοίνυν ἐξ
πρῶτος ἀθλιωτάων ἀνθρώπων νόμος φίλιππον, ὡς τότε δημη-
γορῶν ἔφη, ὅπως βουλεύονται τοῖς ἕλλησι, καὶ διαφθείροντά
τινας τῶν ἐν ἀρκαδίᾳ πρεσβυτῶν· καὶ ἔχων ἴχανδρον
τὸν νεοπτολέμου δευτεραγωνιστὴν, πρόσιον μὲν τῇ
βουλῇ, πρόσιον δὲ τῷ δήμῳ πρὸ τούτων, καὶ πείσας ὑμᾶς
παντάχοῦ πρέσβεις πέμψαι, τοὺς συναξομένους πρὸς
τοὺς βουλευσομένους περὶ τοῦ πρὸς φίλιππον πολέμου·
καὶ ἀπαγγείλων μοταταῦθ' ἥκων ἐξ ἀρκαδίας, τοὺς κα-
λοὺς ἐκείνους καὶ μακρὰς λόγους, οὓς ἐν τοῖς μυρίοις ἐν με-
γάλῃ πόλει, πρὸς ἱερώνυμον, τὸν πρὸ φιλίππου λέγοντα,
πρὸ ὑμῶν ἔφη δεδημηγορηκέναι· καὶ διεξιὼν ὑλίκα τῶν ἄλ-
λάδα πᾶσαν, ἐκ τῆς ἰδίας ἀδικοῦσι μόνον παρίδας οἱ
δωροδοκοῦντες, καὶ χρήματα λαμβάνοντες πρὸ φι-
λίππου. ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα πολιτευομένου τότε τότε, καὶ
τὸ δεῖγμα ἐξενίκησε τοῦτο ἑαυτῷ, τοῖς πε-
ρὶ τῆς εἰρήνης πρέσβεις πέμπειν ὡς φίλιππον. ἐπειδὴ τε πρὸ ἀρισοδήμου καὶ νεοπτολέμου καὶ κτησιφῶντος,
καὶ τῶν ἄλλων, τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελόντων οὐδὲ ὁποσῶν ὑμῖς· γίγνεται τῶν πρέσβεων τότων εἷς καὶ δεκάτ. ἐγὼ ὡς τῶν
ἀποδωσομένων τὰ ὑμέτερα, οὐδὲ ὡς τῶν πεπιστευκότων τοῦ φιλίππου· ἀλλ' ὡς τῶν φυλαξόντων τοὺς ἄλλους.

A Primùm eorum quæ renunciauit: secundo loco, eorum quæ persuasit: tertio, eorũ quæ vos ei mandastis: deniq. temporum: post hæc vniuersa quærendum, in corruptè nec ea facta sint omnia? Cur tandè horum? quòd ex renunciationibus rectè vobis deliberare de reb. licet: quasi veræ fuerint: ea quæ res postulat, statuetis: sin non tales, contraria. Legatorum enim consilia veriora esse putatis. Auditis enim eos, vt gnaros earum rerum, de quibus missi sunt. Nequaquam igitur decet conuinci legatum, dati vobis vllius futilis & pernicioſi consilij. Iam, quæ illum dicere aut agere iussistis: & nominatim decreuistis esse facienda: ea conuenit esse procurata. Esto, temporum aũt quamobrem? quia sæpe vsuenit, Athenienses, vt multarum rerũ & magnarum occasio paulo momento tẽporis concludatur: quam, si quis vltrò aduersariis cõdonarit & prodiderit: etiamsi omnia conetur, nunquam poterit recuperare. An verò gratis, necne? quòd inde accipere, vnde reipublicæ damnum detur: omnes, satis scio, & indignum esse fatearmini, & grauiter vindicandum. Ac legislator quidem hoc non explicauit: sed simpliciter atque seuerè vetuit accipere munera: cum, vt mihi videtur, existimaret, eum qui semel accepisset, ac largitionibus corrupus esset, non iã constanté manere iudicem publicorum commodorum. Quòd si ostendero, & perspicuè probaro: Æschinem & nihil veri renunciasse: & obstitisse populo, ne verum ex me audiret: & vtilibus maximè contraria suasisse vobis: & nihil eorum quæ mandaueratis, in legatione fecisse: & consumpsisse tẽpora, quibus multarum & magnarum rerum occasiones reipublicæ perierunt: & propter hæc omnia munera & mercedes accepisse cũ Philocrate: condemnate eum, &, vt factis eius dignum est, mulctate. Sin hæc non ostẽdero, aut non ostendero omnia: & me improbum ducite, & istum absoluite. Quanquam autem multa & grauia, præter hæc, etiam alia in eo accusare possẽ, Athenienses, ob quæ nemo non eum iurè oderit: vos tamen ante omnia quæ dicturus sum (licet id, vt satis scio, plerique vestrũm meminerunt) commonefaciã, in quem reipublicæ gradum Aeschines se primum collocarit: & quales conciones contra Philippum si- C bi habendas esse censuerit: vt sciaits, eum suis actis, & primis concionibus maximè acceptorum munerũ posse conuinci. Primus igitur hic est Athenienſiũ qui animaduerterit Philippum (vt tum pro concione asserebat) insidiari Græcis: & corrumpere magistratuum quosdam in Arcadia: qui adhibito Ischandro, Neoptolemi secundano actore, retulerit ad senatũ, retulerit ad populum his de rebus: & suaserit vobis, quocunque terrarum legatos esse mittẽdos, qui Græcos huc conuocarent, de bello Philippico deliberaturos: qui postea reuersus ex Arcadia, præclaras illas & longas orationes recensuerit: quas apud decem illa virorũ millia, Megalopoli, aduersus Hieronymum, Philippi defensorem, se habuisse pro vobis asseruerit, & commemorasse, quantis iniuriis omnem Græciam, non suas tantum patrias, largitionum auidi & pecuniam à Philippo accipientes, afficerent. Posteaquã igitur, ea tum isto administrãte, & tale de se specimẽ præbẽte, vobis ad Philippũ legatos mittere persuasũ est ab Aristodemo, Neoptolemo & Ctesiphõte, ac cęteris, nihil sani ex Macedonia renũciatib. eorũ legatorũ & iste fit vnus, nõ qui vestra vẽderet aut qui Philippo fidẽ haberet: sed qui cęteros custodiret.

Docilitatẽ captat distributione legati officij adiuncta propositione.

Narratio quæ cõficmationis semina spargũtur.

Æschines principio aduersatus Philippo.

Æschines legatus ad Philippum

Nã propter orationes antè habitas, & Philippi odiũ, sic de eo non ab re omnes sentiebatis. Deinde mecũ congressus, paciscitur, se cõmuniter legationẽ obiturũ: & vt sacrilegũ & impudẽtẽ Philocratẽ vterq. caue rem⁹, multũ hortatur. ac donec huc rediissem⁹ à prima legatione, equidẽ, Athenienses, nõ animaduerti, corruptũ esse eũ, & semetipsũ vẽdidisse. Præter. n. cætera,

3 Æschinis concio de pace prior.

quæ (vt recensui) prius dixerat, priore* cõcione qua de pace deliberabatis, surrexit, eóq. principio vs⁹ est: quod ego verbis etiã (vt opinor) iisdẽ, quæ ille dixit, apud vos commemorabo: Si multum (inquit) & diu meditat⁹ esset Philocrates, quo pacto accerrimè reipublicæ aduersaretur, Athenienses, nihil eum meli⁹ fuisse reperturũ arbitror talibus decretis. Ego verò pacem istam, dum vnus Athenienſis superfuerit, nũquam ciuitati suaserim. Pacem tamen faciendam esse dico. Talia loquebatur breuiter & moderatè. Qui verò pridiè hæc dixerat, audientibus vobis omnibus *idem in posteriore, cùm pax confirmanda esset, me sociorum decretum defendente, & id agente, vt pax iusta & æqua fieret: vobísq. ita sentientibus, ac ne vocem quidem spurcissimi Philocratis audire volenti-

4 Concio Æschinis' de pace posterior.

bus: surgit ad concionandum, illíq. patrocinatur, verbis, ô dij immortales, multis mortib. vindicãdis: neque maiorũ recordari vos oportere: neq. eos qui triũphos & naualia prælia narrarẽt, tolerare: séq. lege lata decreturum, ne cui Græcorũ opẽ ferretis, qui non prior vobis opem tulisset. Atq. hęc detestabilis iste & impudẽs dicere audebat, astantib. legatis & audientibus quos è Græcia tũ conuocaueratis de istius cõsilio, eum se nõdum vendidisse. Quemadmodum igitur, Athenienses, iterum à vobis delectus ad iusiurandum exigendum & tempora cõsumpserit: & omnia reipulicæ negocia corruperit, & quæ mihi ea prohibere cupiẽti, cõtẽtiones cũ eo fuerint: statim audie-

5 Æschinis mẽdacia & pollicitationes, in concione: propter quam explosus Demosthenes.

tis postquam autem ab ea legatione, propter exigẽdũ iusiurãdũ suscepta, reuersi sumus, ad quã hęc ratio nũ relationes pertinẽt: cũ neq. paruũ neq. magnũ quic quã eorũ reperissemus, quę, cũ pacem faceretis, dicta & expectata fuerãt: sed in omnibus decepti essemus: cũq. isti rursus alia vendidissent, & cõtra ipsũ decretũ legationẽ obiissent: accessimus ad senatũ. Et horũ quę dicã, multi fũt cõscij. Curia. n. referta erat plebeiis hominib. Ego verò progressus in medium, oẽm veritatem senatui renunciaui: & istos accusaui: & à prima illa spe rerum earum, quas Ctesiphõ & Aristodemus vobis renunciarant, oĩa enumeraui, & postea, cum pacem fecissetis, quæ iste pro concione dixisset, & quò perduxissent rẽpublicã: & ea quę restabãt (qui Phocẽses erant & Pylæ) suasi ne amitteretis: néve in eãdẽ fraudẽ incideretis: néve alia ex alia spe suspẽsi, & pollicitationibus deleniti, res in extremum discrimẽ adduci pateremini. Atque hęc senatui persuasi. Cum verò concio conuenisset, & ad vos verba facienda essent: progressus Æschines primus omnium nostrũ (obtestor autem vos per Iouẽ & deos, date operam, vt vnà mecum memoriæ infigatis, si vera dixero. Ea enim demum sunt, quæ omnia negocia vestra prors⁹ corruperũt & perdiderunt) progressus igitur lõgissimè abfuit, vt renũciaret aliquid in legatiõe actũ: aut, vt de iis quæ in senatu dicta essẽt (si fortè vtrum ego vera dicerẽ dubitabat) vllam in cœtu populi mẽtionẽ faceret: sed eam habuit orationẽ, & tot tãtisq. bonis

A δὴ γὰρ τοὺς προειρημένους λόγους ἢ τὴν πρὸς Φίλιππον ἀπέχθειαν, ταύτην εἰκότως ἅπαντες εἴχετε τὴν δόξαν. προσελθὼν τούτῳ ἐμοὶ μεταταῦτα, συνετάττετο κοινῇ προσβδύειν· καὶ ὅπως τὸν μιαρὸν καὶ ἀναιδῆ φυλάξωμεν ἀμφότεροι τὸν φιλοκράτην, πολλὰ παρεκελεύσατο. καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο ἐπαγγεῖλαι ὑπὸ τῆς πρώτης πρεσβείας, ἐμοῦ γοῦν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, διεφθαρμένου καὶ πεπραμένου ἑαυτόν, ψεύσασθαι. χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων ὧν, ὅπερ εἶπον, εἰρήκει πρότερον, ἀνασὰς τῇ προτεραίᾳ τὴν ἐκκλησιὰν, ἐν αἷς περὶ τῆς εἰρήνης ἐβουλεύεθε, ἤρξατο ἀρχὴν, ἵν' ἐγὼ καὶ τοῖς ῥήμασιν οἶμαι τοῖς αὐτοῖς, οἷς περ ἐκεῖνος εἶπεν, ἐν ὑμῖν ὑπομνησθῶσιν· εἰ πάνυ πολὺν ἔφη χρόνον ἐσκόπει φιλοκράτης, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅπως ἂν ἄριστα ἐναντιωθείη τῇ* εἰρήνῃ· οὐκ ἂν αὐτὸν ἄμεινον εὑρεῖν οἶμαι, ἢ τοιαῦτα ψηφίσματα. ἐγὼ δὲ ταύτην μὲν τὴν εἰρήνην, ἕως ἂν εἷς ἀθηναίων λείπηται, οὐδέποτ' ἂν συμβουλεύσαιμι B ποιήσασθαι τῇ πόλει. εἰρήνην μέν τοι φημὶ δεῖν ποιεῖσθαι. καὶ τοιούτους πινὰς εἶπε βραχεῖς, καὶ μετρίους λόγους. ὁ δὲ ταῦτ' εἰπὼν τῇ προτεραίᾳ, πάντων ἀκουόντων ὑμῶν· εἰς τὴν ὑστεραίαν, ἐν ᾗ τὴν εἰρήνην ἔδει κυροῦσθαι. ἐμοῦ τε τῇ τῆς συμμαχίας συνηγορεμένους δόγματα, καὶ τὴν εἰρήνην ὅπως ἴσῃ, καὶ δικαία* γενήσεται, προτίθητε καὶ ὑμῖν βουλομένων ταῦτα, καὶ οὐδενὸς φωνὴν ἐθελόντων ἀκούειν τῶν καταπόσου φιλοκράτους. ἀνασὰς ἐδημηγόρει καὶ συνηγόρει ἐκείνῳ, πολλῶν ἀξίους, ὦ Ζεῦ καὶ πάντες θεοὶ, θανάτων λόγους· ὡς οὔτε τῆς προτέρων ὑμᾶς μεμνῆσθαι δέοι· οὔτε τῆς τὰ ξύμπαντα, καὶ τὰς ναυμαχίας λεγόντων ἀνέχεσθαι· νόμον τεθῆναι, καὶ γράψειν, μηδενὶ τῶν ἑλλήνων ὑμᾶς βοηθεῖν, ὃς ἂν μὴ πρότερος βεβοηθηκὼς ὑμῖν ἢ. κἀγὼ ταῦτα ὁ πρέτ- C λιος. κἀγὼ ἀναγνὺς ἔδοξ' ἐτόλμα λέγειν, ἐφεστηκότων πρέσβεων καὶ ἀκουόντων, οἷς ὑπὸ τῶν ἑλλήνων μετεπέμψασθε, ὑπὸ τούτου τότε ψευσθέντες, ὅτ' οὔπω πεπραμένος ἑαυτὸν ἦν. ὃν μὲν οὖν τρόπον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χειροτονησάντων ὑμῶν ὑπὸ τοὺς ὅρκους αὐτὸν πάλιν τοὺς τε χρόνους κατέζευξε, καὶ τὰ πράγματα πάντα ξυμήνατο τὰ τῆς πόλεως, καὶ ὅσα περὶ τούτων ἐμοὶ πρὸς τοῦτο ἀπέχθειαν συνέβησαν, βουλομένῳ κωλύειν. αὐτίκα ἀκούσεσθε. ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν ἥκομεν ἐκ τῆς πρεσβείας ταύτης ὑπὸ τοὺς ὅρκους, ἧς περ εἰσὶν αἰτίαι εὐθυῶν· οὔτε μικρὸν, οὔτε μέγα οὐδαμοῦ εὑρημένοι, τῷ ὅτε τὰ εἰρήνην ἐποιεῖσθε λεχθέντων, καὶ προσδοκηθέντων· ἀλλὰ πάντα ἐξηπατημένοι, καὶ τούτων ἕνεκα αὖθις αὖ πρεσβευσόντων, καὶ περὶ τὸ ψήφισμα πρεσβευσόντων. προσῆμεν τῇ βουλῇ καὶ ταυτὶ πολλοὶ συνίσασιν ἃ μέλλω λέγειν. τὸ γὰρ βουλευτήριον, μέσον ἐστὶ διαιτητὴς παρεῖναι δ' ἐγὼ, πάντα τἀληθῆ πρὸς τὴν βουλὴν ἀπήγγελα, καὶ κατηγόρησα τούτων. καὶ ἀπειθησάντων ὑπὸ τῶν πρώτων ἐλπίδων ἐκείνων, ὁ κτησιφῶν καὶ ὁ ἀρίστοδημος ἀπήγγελλαν πρὸς ὑμᾶς. καὶ μετὰ ταῦτα ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε, ἃ δεῖ ἐδημηγόρησε, C εἰς ἃ προήχασι τὴν πόλιν, καὶ πρὸς τ' ὑπολοίπων (ταῦτα δ' ἐγὼ φωνεῖς, καὶ πύλας) μὴ προέσθαι συνεβούλευον, μηδὲ ταυτὰ παθεῖν, μηδ' ἀναρτωμένους ἐλπίσιν ἐξ ἐλπίδων, καὶ ὑποχέσιν, εἰς τοὔσχατον ἐλθεῖν τὰ πράγματα ἐάσαι. C ἔπεισα ταῦτα τὴν βουλήν· ἐπῄνεσε· καὶ ἧκεν ἡ ἐκκλησία, C πρὸς ὑμᾶς ἔδοξ' ἐγὼ λέγειν, παρελθὼν αἰσχίνης οὑτοσὶ πρῶτος ἁπάντων (καὶ πρὸς διὸς, καὶ θεῶν πρέσβεις σωθῆναι μνημονεύειν, ἂν ἀληθῆ λέγω. τὰ γὰρ πράγματα πάντα λυμηνάμενα ὑμῶν, καὶ διαφθείραντα ὅλως, ταῦτ' ὄξιν ἦν ἤδη) τὸ μὲν ἀπαγγέλλειν τι τῶν πεπρεσβευμένων, ἢ πρὸς τ' ἐν τῇ βουλῇ ῥηθέντων (εἰ ἄρα ἠμφισβήτει μὴ ἀληθῆ λέγειν ἐμὲ) μυηθείσῃ παμπληθὲς ἀπέχειν. εἶπε δ' τοιούτους λόγους καὶ τηλικαύτα, καὶ τοσαῦτα

τοσαῦτα ἔχοντας ἀγαθὰ, ὥσθ' ἅπαντας ὑμᾶς λαβὼν,
ᾤχετο. ἔφη γὰρ ἥκειν πεπεισμένος φίλιππον, παῦθ' ὅσα συμ-
φέρει τῇ πόλει, Ⓒ ὥσθ' ἅμα τῇ ἐν ἀμφικτύοσι, καὶ ὥσθ' ἅμα τῇ
ἄλλων ἁπάντων. καὶ διεξῆλθε λόγον μακρὸν ὑμῖν, ὃν
ἐγὼ Θηβαίων εἰπεῖν πρὸς φίλιππον ἔφη· καὶ τὰ κεφά-
λαια ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀπελογίζετο ὅτι τῇ
αὐτῷ πεπρεσβευμένων, δυοῖν, ἢ ζιὰν ἡμερῶν, ὑμᾶς
μένοντας οἴκοι, καὶ οὐ στρατευομένους, οὐδ' ἐνοχλου-
μένους, Θήβας μὲν πολιορκουμένας αὐτὰς καθ' αὑτὰς,
χωρὶς δ' ἄλλης Βοιωτίας, ἀκούσεσθε· Θεσπιὰς δ', καὶ πλα-
ταιὰς οἰκιζομένας τῷ θεῷ δ' τὰ χρήματα εἰσπραττόμε-
να οὐ τῷδε φωκέων, ἀλλὰ τῷδε Θηβαίων, τῇ βουλευ-
σάντων τιὼ κατάληψιν τ' ἱεροῦ. διδάσκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη
τὸν φίλιππον, ὅτι ἀδὲν ἧττον ἠσεβήκασιν οἱ βεβηλευκό-
τες, τῇ τ' χερσὶ πεφαξάντων. καὶ δ' ταῦτα χρήματα αὐ-
τῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι. ἀκούειν δ' Ⓒ τῇ δυ-
βοέων ἐνίων ἔφη πεφοβημένων καὶ τεταραγμένων, τιὼ Β
πρὸς τιὼ πόλιν οἰκειότητα φιλίππῳ γεγυμνασμένων ὅτι
οὐ λυμήνασθε ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες φωκῆς, ἐφ' οἷς πεποίησθε
τιὼ εἰρήνην πρὸς φίλιππον· οὐ δ' ἀγνοῶ μὲν, ὅτι ὑμεῖς
μὲν ἀμφίπολιν δεδώκατε ἐκείνῳ, φίλιππος δ' ὑμῖν
δυοῖαν ὡμολόγηκε πᾶσαν δώσειν. εἰ μέν τοι Ⓒ διῳκη-
μένων τι αὐτῷ· οὐ μέντοι τοῦτο βούλεσθαι λέγειν. καὶ γὰρ
νῦν φθονεῖν τινας αὐτῷ τῆς συμφορᾶς. ὑπωπτεύετο
δ' οὕτω που, καὶ παρεδήλου τὸν ὠρωπόν. δ' δοκιμῆς δ'
ὅτι τούτοις εἰκότως, καὶ δοκῶν καὶ ῥήτωρ ἄριστος εἶ,
καὶ ἀνὴρ θαυμασός· κατέβη μάλα σεμνῶς. αἰσθάνομαι δ'
ἐγὼ ταῦτά τε οὐκ ἔφην εἰδέναι, καὶ ἐπειρώμην τὶ
λέγειν τούτων, ὧν εἰς τιὼ βουλιὼ ἀπήγγειλα. καὶ
πᾶσας ὁ μὲν, σῦδεν, ὁ δὲ, σῦδεν, οὗτοι καὶ φιλοκρά-
της, ἐβόων, ἐξέκρουόν με, πολυτρόπους, ἐχλεύαζον.
ὑμεῖς δὲ ἐγελᾶτε, καὶ οὔτ' ἀκούειν ἠθέλετε, οὔτε πι-
στεύειν ἠβούλεσθε ἄλλα, πλιὼ ἃ ἔδει ἀπήγγελε, καὶ
νὴ τοὺς θεούς, εἰκός τι παθεῖν ἔμοιγ' ἐδοκεῖτε. τίς γὰρ οὐ
ἠνέσχετο, τηλικαῦτα, καὶ τοσαῦτα ἐσεσθαι πεπεισμένων
ἀγαθὰ, ἢ ταῦθ' ὡς οὐκ ἔσται λέγοντός τινος, ἢ κατηγο-
ρουμένους τῇ πεπρεσβευμένων τούτοις; πάντα γὰρ τἄλλ'
οἶμαι τότε καὶ δ' ὑστερὸν, τῇ * ὑποκειμένων πεπει-
σμένων, καὶ τῇ ἐλπίδων. οἱ δ' ἀπλέοντες, ὄχλος
ἄλλως, καὶ βασκανία κατεφαίνετο. ταῦτα δὲ θαυμά-
σια ἦλίκα καὶ συμφέροντ' ἐδόκει πεπρᾶχθαι τῇ πό-
λει. τ' χάριν δὴ ταῦθ' ὑπέμνησα πρῶτα νυνὶ ὑμᾶς Ⓒ
διεξῆλθον τούτοις τοὺς λόγους; ἵνα μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι, μάλιστα καὶ πρώτου, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν, ἐπειδάν-
τι λέγοντος ἀκούῃ μου, καὶ κατηγορουμένους τῇ πεπρεσ-
βευμένων, ἀπιστῇ καὶ δοκῇ δῆλον αὐτῷ, ἢ ὑπερβάλλον εἶ).
εἶτα τότε οὐκ ἦγες πᾶσαν χρῆμα ταῦτα, οὐδ' ἐδίδασκες
ἡμᾶς; θαυμάζῃ· ἀλλὰ μεμνημένοι τὰς ὑποσχέσεις τὰς
τούτων, ἃς ἐφ' ἑκάστων ποιούμενοι τῇ καιρῶν; ἐξέκλειον
λόγου τυγχάνειν τοὺς ἄλλους, καὶ τιὼ ἐπαγγελίαν τιὼ
τούτου ταύτιὼ καλιὼ, εἰδότε, ὅτι πρὸς ἅπασι τοῖς
ἄλλοις καὶ τοῦτ' ἠδίκησθε ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι τἀληθῆ πᾶσα-
χρῆμα, καὶ ἰδίᾳ ἕδει σιωπᾶν ἅπαντας διακωλύσητε, ἐλ-
πίσι, καὶ φενακισμοῖς, Ⓒ ὑποσχέσεσιν ἐξαπατώμενοι. *
θρασυτάτου μὲν τούτου, καὶ μάλιστ' οὗπερ εἵνεκα, ταῦτα διεξῆλθον. δ' ὑστέρου δέ τινος, καὶ οὐδὲν ἧττον Θ,
ἢ τούτου· ἵνα τὶν, ὅτ' ἀδωροδόκητος ὑπῆρχε, πρᾳότερον αὐτῷ τ' πολιτείας ἀναμνησθέντες, ὡς πρόθυμος ἦ,
καὶ ἄπιστος ἰδ πρὸς τὸν φίλιππον, τιὼ μεταταῦτα ἐξαίφνης γεγονυῖαν πίστιν, καὶ φιλίαν σκέψησθε. εἶτα, εἰμὲν
ἐνέβλεπεν ὅσα ἀπήγγελε πρὸς ὑμᾶς ἔσθ', καὶ καλὰς εἶχε τὰ πεπρᾶγμένα· ἢ τιὼ ἀλήθειαν, καὶ τὸ συμ-
φέρον τῇ πόλει γεγυῆσθαι νομίσητε. εἰδὲ πάντα τἀναντία ὧν ἔσθ' εἶπε πέπρακται, καὶ πολλιὼ αἰσχίω, καὶ

A refertam, vt vniuersos vos in suam sententiam per-
traxerit. Aiebat enim, se persuasisse Philippo omnia,
quæ essent vtilia reipublicæ, tam in Amphictyonica
causa, quàm cæteris vniuersis: & prolixam vobis ora-
tionem recensebat, quàm se contra Thebanos apud
Philippum habuisse diceret: & capita vobis refere-
bat: & commemorabat, se id suâ effecisse legatione,
vt intra biduum, aut triduum (si domi maneretis, &
non moueretis bellum: neque vobis ipsi negocium
facesseretis) audituri essetis, & Thebas solas absque
reliqua Bœotia obsideri: & Thespias atque Platæas
instaurari: & Apollini pecuniam solui, non à Phocē-
sibus, sed à Thebanis, qui autores fuissent templi oc-
cupandi. Se enim docuisse Philippū, nihilo reliquis-
se minus * eos qui facere cogitassent, quàm qui ma-
nus intulissent. Propterea quæ se proscriptum esse à
Thebanis. Quin audiuisse se, & Eubœensium quosdā
territos & perturbatos, propter coniunctionem inter
Philippum & vrbem conciliatam: qui in hanc sen-
tentiam verba fecissent: Non præterit nos, legati,
quibus conditionibus pacem feceritis cum Philip-
po: neque ignoramus, vos illi dedisse Amphipolim:
Philippum autem promisisse, traditurum se vobis Eu-
bœam. Atque aliud etiam se procurasse, sed nondum
id velle dicere. Quosdam enim è collegis iam inui-
dere sibi. Sic autem obscurè & tectè Oropum innue-
bat. Cum verò propter hæc celebraretur: cùm & o-
rator optimus, & vir admirabilis haberetur: descendit
magna cum maiestate. Ego verò vt surrexi, & ea i-
gnorare me dixi, & eorum aliquid dicere sum cona-
tus, quæ ad senatum retuleram: ibi alter hinc, alter il-
linc assistens, iste & Philocrates, clamitare, interitur-
bare, me tandem subsannare: vos tum ridere, tum ne-
que audire, velle, neque credere posse alia, quàm quæ
iste renunciarat. atque (ita me dij bene ament) haud
ab re vobis id accidere videbatur. Quis enim tanta &
tot oblatum iri bona existimans, ferret aliquem qui
aut ea nulla fore diceret, aut acta istorum accusaret?
Nam cætera omnia nimirum tum minoris erant, præ
excitatis expectationibus & spe: qui refragabantur, Causa hu-
C obturbare sine causæ, & obtrectare videbantur: illa ius narra-
verò per quam admirabiliter atque vtiliter confe- tionis, eū
cta esse putabantur ciuitati. Qua igitur gratia vobis occupatio
hæc primò nunc in memoriam redegi, & recensui ne.
has orationes? Vna de causa, eáque maxima & prima,
vt nemo vestrûm, si quid me dicentem audierit, &
acta accusantem, diffidat, idque iniquum & importu-
num esse putet: ac, cur tum illa non dixerim in re præ-
senti, & vos docuerim, demiretur: sed pollicitationes
istorum meminerit, quibus singulis temporibus v-
tentes, dicendi facultate alios excludebant, & renū-
ciationē istius præclarā illā: vt sciatis præter cætera
omnia, etiam hanc ab illo vobis esse factam iniuriā,
quòd verum statim & cum opus erat, audire prohi-
biti estis, spe & fucis & pollicitationibus decepti. Pri
mùm igitur hac, & ea potissimum, qua dixi, gratia
hæc cōmemoraui. Deinde, quædam & hac nihilo mi
nore de causa, vt eius antequam corrumperetur
largitionibus, institutum in republica recorda-
ti, quàm id munitum fuerit, quámque Philippo dif-
fidens: secutam post repentè fidem & amicitiā consi
deretis. Deinde si euenerunt ea quæ iste vobis renū
ciauit, & acta præclara fuerunt, vt propter veritatem
& reipub. vtilitatē esse facta existimetis. Sin omnia
cōtrà quā iste dixit, acta sunt: & multum dedecoris &

Præcipuũ totius orationis caput, de inreritu Phocẽsiũ, cũ duplici occupatione: vna, de persona Aeschinis: altera qua sua acta ab actis ceterorum legatorũ segregat.

magna reipub. pericula attulerunt, propter sordes istius & veritatem ab eo pecunia venditâ: vt mutatũ eum esse videatis. Dicam autem (quando huc prouecta est oratio) primùm omnium, quo pacto vobis Phocense negocium eripuerint. Neq; verò quisquã vestrũm, iudices, magnitudinẽ rerum intuens, accusationes & crimina maiora esse putet, quàm pro istius autoritate: sed illud spectate, si quemcunque vos illi muneri præfecissetis, & oblatas occasiones eius fidei mandassetis: illum etiam, si istius exemplo voluisset, opera sua locata hostibus, vos decipere, & fraudẽ circumuenire, eadẽ quæ & istum excitare mala potuisse. Non enim, si vos leuibus sæpe hominibus publica mandatis negocia, tes etiam leues sunt, quæ honori ciuitatis nostræ ab aliis deferuntur.* neque multis verbis est opus. Itaque Phocenses etiam Philippus sanè perdidit: sed isti ei adiutores fuerunt. Hoc igitur considerandum & videndum est, vtrum, quatenus Phocensium salus à legatione pendebat, ea tenus isti corruperint, & perdiderint omnia: non, quasi iste per se perdere Phocenses potuisset. Quo quid absurdius? sed da mihi senatusconsultum, quod me referente factum est, & testimonium eius qui tũ id fecit: vt sciatis, & me non tum tacuisse, nunc ab actis me remouere: sed statim accusasse & præuidisse futura: & senatum, qui ex me audire verum prohibitus non fuit, neque laudasse istos, neque in curiam vocandos censuisse. Atqui id ab vrbe condita vllis accidisse legatis, nemo meminit: ne Timagoræ quidem, quem capitis damnauit populus. At istis hæc acciderunt, Recita primò testimonium, deinde senatusconsultum. Testimonium, Senatusconsultum.

Hic neque laus, neque inuitatio legatorum in curiam à senatu, continetur. Sin iste contineri ait: ostẽdat atq. exhibeat, & ego descendam. Sed nõ continetur. Quòd si omnes eadem in legatione egissemus: iure neminem laudasset senatus. Reuera enim vituperanda essent acta omnium. Sin alij bona fide rem gesserunt, alij contrà: satis apparet, propter improborum scelera, etiam bonos viros eandem ignominiam subiisse. Quo pacto igitur facilè cognoscetis omnes, quisnam improbus ille sit? In memoriam ipsi reuocante vobis, quisnam ille sit, qui ab initio acta accusarit? perspicuum enim est, sonti satis fuisse futurum tacere: & eluso eo tempore, nullam actorũ reddere rationem. Qui autem nullius culpæ sibi conscius erat: is, si tacuisset, facinorum & scelerũ socius fuisse videretur. Ego igitur is ab initio fui, qui istos accusarim: istorum verò me nemo. Ac senatus illa quidem iam decreuerat: concione autem conuocata, & Philippo iam intra Pylas progresso (primum enim id fuit omnium scelerum, quòd Philippum iis negociis præfecerant: item, cum primùm vobis negocia cognoscenda essent, deinde consultandum, pòst, quòd visum esset, agendum: quòd effecerant, vt simul vos & audiretis, & ille adesset: vtq; nec quid fieri oporteret, dici facilè posset) illud etiam ad reliqua accessit: vt id quidem senatusconsultum populo nemo legerit, neque audierit populus: sed iste surrexerit, & ea prędicarit, quę modò vobis exposui, multa & ingentia bona: quæ se impetrasse à Philippo atq; afferre iactabat: ꝓpter quæ proscriptus esset à Thebanis. Proinde vos territi primùm præsẽtia Philippi, & istis irascentes, qui non antè indicassẽt aliquãto mitiores fiebatis, quòd omnia vos cõsecuturos quæ velletis, sperabatis: nec vocem audire

A μεγάλοις κινδύνοις, ταῦτ' ἐχθ τῇ πόλθ. δεῖ τ' αἰχεσκέρδθαν τ' τότε, Ϲ τ' χρημάτων ἀποδόσ τἀληθῆ, μεταβλημβύων αὐτὴν εἰδῆτε. βάλομαι γ', ἐπιδὴ περ εἰς τούτους σεσήχθω τοὺς λόγους, ὧν ξόπον τὰ σεὶ τοὺς φωκέας σεσάγματα ὑμῖν παρείλοντο, σρῶτον εἰπεῖν ἁπάντων. δεῖ γ' μηδένα ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰς τὸ τ σεσαγμάτων μέγεθος ἀποβλέψαντα, μεῖζους τὰς κατηγορίας, ἢ τὰς αἰτίας, τ' τότε δόξης νομίσαι· ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶν. ὅτι εἰ μὲ ὕντινα ἦν ὑμεῖς εἰς ταύτην τὴν τάξιν κατεσήσατε, Ϲ τῷ συμβαίνοντι καιρῷ ἐποιήσατε κύριον. εἶθ' ὅσ, εἴπερ ὡς περ ὅσ ἐβελήθη, μισθώσας ἑαυτ τοῖς ἐχθροῖς, ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, μὲ φενακίζειν τῷ ἴσων αὖ ἄτιος ἦ κακῶν, ὅσων περ καὶ ὅσ, ἢ γὰ εἰ φαύλοις χρῆσθε ὑμεῖς εἰς τὰ κοινὰ πολλάκις ἀνθρώποις· μὲ τὰ σεάγματ' ἐστὶ φαῦλα, ὧν ἡ πόλις ἀξιᾷ σῴζ τοῖς ἄλλοις. ἀδὲ πολλᾶ δεῖ. εἶτα καὶ φωκέας ἀπολώλεκε μᾶ οἶμαι φίλιππος, συνηγωνίσατο γ' ἔτοι. τ' τὸ δὴ δεῖ σκοπεῖν, μὲ ὁρᾶν. εἰ ὅσα τ' τ φωκέων σωτηρίας ὅπ τῷ σρεσβείαν ἦκε, ταῦτα πάντ' ἀπόλεσαν οὗτοι, καὶ διέφθειραν ἑκόντες ἐχ ὡς ὅδε φωκέας ἀπώλεσεν αὖ καθ' ἑαυτόν. πόθεν; δὸς δέ μοι τὸ σεσβούλθμα, ὁ σεὸς τὴν ἐμὴν ἐπαγγελίαν ἐψηφίσαθ' ἡ βελή, μὲ τὴν μρτυρίαν τὴν τ γράψαντος αὐτό. τότε ἴν' εἰδῆθ' ὅτι ἐγὼ μᾶ οὐ τότε σιγήσας, νυνὶ ἀφίσαμαι τῷ σεσεσαγμένων· ἀλλ' ἀ ὑμᾶς κατηγόρων, μὲ σεσεώρων τὰ μέλλοντα. ἡ βελὴ γ' ἡ μὲ κωλυθεῖσα ἀκέσαι τἀληθῆ παρ' ἐμέ, οὔτ' ἐπῄνεσε τούτους, οὔτ' εἰς τὸ σρυτανεῖον ἠξίωσε καλέσαι. καίτοι τοῦτ' ἀφ' οὗ γέγονεν ἡ πόλις, οὐδεὶς πώποτέ* φησι παθεῖν οὐδένας σρέσβεις. οὐ γ τιμωρέαν, οὐ θάνατον κατεχέροτόνησεν ὁ δῆμος. ἀλλ' οὗτοι πεπόνθασι. λέγε δ' αὐτοῖς, σρῶτον μᾶ τὴν μρτυρίαν, εἶτα τὸ σεσβούλθμα. Μαρτυρία. σεσβούλθμα.

C Ενταῦθ' οὔτ' ἔπαινος οὔτε κλῆσις εἰς τὸ σρυτανεῖόν ἐστ τ σρέσβεων ὑσὸ τ βελῆς. εἰ δ' φησιν ὅσ. δίξάτω μὲ σῴζεσθαι, κἀγὼ καταβαίνω. ἀλλ' οὐκ ἔστιν. εἰ μᾶ τοίνυν ταυτὰ σάντες ἐσρεσβεύομεν· δικαίως οὐδένα ἐπῄνεσεν ἡ βελή. δίκαια γ ὡς ἀληθῶς τὰ σεσεσαγμένα σᾶσιν εἰδ' οἱ μὲ, τὰ δίκαια ἑσρατίον ἡμᾶ, οἱ γ, τἀναντία· δίκαι τοὺς σεπονηρευμένους, ὡς ἔοικε, τοῖς ὁσιωτάτοις συμβεβηκὸς ἂ εἴη, ταύτης τ ἀτιμίας μετεσχηκέναι. πῶς οὖν ῥᾳδίως ἅσαντες εἰσεσθε, τίς σοτ' ἐκ' ὁ σονηρός; ἀναμνήσθητε σαρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἔκ' ὁ κατηγορῶν τ σεσεσαγμένων ἀξιοῖ; δῆλον γ ὅτι τῷ μᾶ ἠδικηκότι σιγᾶν ἀξήρκ. μ δικαιουσαμένῳ τ σαρόντα χρόνον, μηκέτ' εἰς λόγον ἐλθεῖν σεσεσαγμένων ἑαυτ καθιστάναι. τῷ γ μηδὲν αὐτῷ συνιδότι δίκαιον, εἰ σιγῴη, σονηρῶν Ϲ δίκαιον ἔργων δόξ κοινωνεῖν τῷ σιωπῆσαι. εἰμὶ τοίνυν ὁ κατηγορῶν ἀξιοῖς ἐγὼ τούτων. τούτων δ' οὐδεὶς ἐμοῦ. ἡ μᾶ τοίνυν βελή, ταῦτα σεβεβουλεύκει. τ δ' ἐκκλησίας γιγνομένης, Ϲ τ φιλίππου σαρόντος ἤδη ἐν πύλαις. ἦν γὰ τ τὸ σρῶτον ἁπάντων τῷ ἀδικημάτων, τὸ φίλιππον ὑσισχῆσαι τοῖς σρεσβείαις τούτοις· μ δόναι ὑμᾶς ἀκέσαι σερὶ τ σεσαγμάτων, εἶτα βουλεύσασθαι· μεταξὺ γ ταῦτα σάντ' ἦν ὅ, τι δόξαι ἅμα ἀκοῦσαι, καὶ κεῖνον σαρεῖναι, καὶ μηδ' ὅ, τι χρὴ σοιεῖν. ῥᾴδιον εἰσελθεῖν εἰσεὸς γ τούτοις, τ τὸ μᾶ οὐδεὶς ἀντέγων τῷ δήμῳ τὸ σροβούλθμα, οὐδ' ἐκώλυσεν ὁ δῆμος. ἀναστὰς γ ὅσ, ἐδημηγόρ. ταῦτα, ἃ διεξῆλθον ἄρτι σεὸς ὑμᾶς ἐγὼ, τὰ πολλὰ, μ μεγάλα ἀγαθὰ ἅ σεσῳκὼς ἔφη τ φίλιππον ἥκειν, Ϲ διαταῦτα χρῆματα αὐτῷ τοὺς θηβαίους ὑσηκεκηρυχέναι. ὧς θ' ὑμᾶς, ἐκσεσληγμένους τῇ σαρουσίᾳ τοσοῦτον τῇ τε φιλίππου, Ϲ τούτοις ὀργιζομένους ὅτι τῷ μὴ σεσσηγμένα, σρᾳοτέρους γνέσθαι * πνὸς, σάνθ' ὅσα ἐβούλεσθε ὑμῖν ἔσεσθ σεσσδηκήσαντας· Ϲ μὴ γ φανλίου ἐθέλειν

ἐθέλειν ἀκούειν ἐμοῦ, μηδ' ἄλλου μηδενός. καὶ μετὰ ταῦτα μεμνώσκετο ἡ ὀπισολὴ ὡς δὴ τοῦ Φιλίππου· ἣν ὕστερος ἔγραψεν, ὑπολειφθεὶς ἡμῶν, αὐτὸς οὗτοσί, καὶ διαρρήδην ὑπολογία γεγραμμένη τῶν τούτοις ἡμαρτημένων. Ὡς δὲ αὐτὸς κατεκώλυσεν αὐτοὺς, βουλομένους ἐπὶ τὰς πόλεις ἰέναι, καὶ τοὺς ὅρκους ὑπολαμβάνειν, ἔνεστι· καὶ ὡς, ἵνα συμβαλλάττωσιν αὐτοῖς τοῖς ἄλλοις πρὸς τοὺς Φαρσαλίους, κατέχειν αὐτοὺς· καὶ πάντα ἀναδεχόμενος, ἐς ἑαυτὸν ποιούμενος, τὰ τούτων ἁμαρτήματα ὄντα. ὑφ' ὧν δὲ φωκέων, ἢ θηβαίων, ἢ ὧν οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, * ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. καὶ τοῦτο, οὐκ ὀπὸ ταυτομάτου τοῦτον ἐπεσχέθη τὸν ξόπον, ἀλλ' ὑφ' ἡμῶν ὧν δὴ τούτων ὑμᾶς ἐδει δίκην λαμβάνειν, ἃ πεποιηκότων· ἃ δὲ διωκηκότων οὐδὲν, ὧν ὑμεῖς προσετάξατε ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐκεῖνος ἐνδέχεται τὴν αἰτίαν, καὶ φησιν αὐτὸς αἴτιος πεπρῆχθαι, ὃν οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς οἶμαι δικαιώσεσθαι κολάσαι. ἀλλ' ἐκεῖνος ἐξαπατῆσαι. καὶ προλαβεῖν τῆς πόλεως ἐβούλετο, οὗτος ἀπήγγελεν· ἵνα μηδὲ ἐγκαλέσαι, μηδ' μέμψασθαι μηδὲν ὕστερον ὑμεῖς ἔχητε φιλίππῳ, μήτ' ἐν ὀπισολῇ, μήτ' ἄλλοθι μηδαμοῦ· τοῖς παρ' ἐκείνου τούτων ὄντων. Λέγε δὴ αὐτοῖς αὐτὴν τὴν ὀπισολήν, ἣν ἔγραψε μὲν οὗτος, ἔπεμψε δ' ἐκεῖνος· καὶ σκοπεῖθ' ὅπως τοῦτον ἔχει τὸν ξόπον, ἵν' διεξελήλυθ' ἐγώ. Λέγε.

Επιστολή.

Ακούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ὀπισολῆς, ὡς καλὴ καὶ φιλάνθρωπος. ὡδὶ γ' θηβαίων, ἢ φωκέων. ἢ τῶν ἄλλων, ὧν οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲ γρῦ. ταύτης τοίνυν ἐστὶν ὑμῖν. καὶ τοτ' αὐτίκα δὴ μάλα ὑμεῖς ὤφεσθε· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι· ἵνα συμβαλλάττωσιν, ἐκεῖνος καταχωνῦν φησι τούτους, τοιαύτης τετυχήκασι τῆς ἀλλαγῆς, ὥστ' ἐξελήλαντας, καὶ ἀνάστατος ἡ πόλις αὐτῶν γέγονε· τοῖς δὲ αἰχμαλώτοις, ὁ σκοπῶν τί ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρίσαιτο, οὐδὲ ἐνθυμηθῆναί φησι λύσασθαι. μεμῴρτύρηται δὲ δηπουθεν ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ὡς ἐγὼ τάλαντον ἔχων ἐπ' αὐτοὺς ᾠχόμην, καὶ νυνὶ μαρτυρηθήσεται. διὸ καὶ τῶν ἐμῶν φιλοτιμίαν οὗτος ἀφαιρούμενος, τοῦτ' ἔφησεν ἐκεῖνον ἐγγράψαι. ὁ τοίνυν μέγιστον ἁπάντων. ὁ γὰρ εἰς τὸν πρεσβυτέραν γράψας ὀπισολὴν, ὃν ἡνίκα μὲν ἡμεῖς, ὅπως ἔγραφον μὲν αὐ καὶ διαρρήδην, ἠλίκα ὑμᾶς δ' ποιήσω· εἰ δ' ἤδειν καὶ τὸν συμμαχίαν μοι ξυνομόλογον. γενομένης δὲ τῆς συμμαχίας, οὔ φησιν εἰδέναι τί ἂν ποιῶν χαρίσαιτο, οὐδ' ὃ αὐτὸς ὑπέσχετο. τοῦτο γὰρ ἤδει δηλονότι, εἰ περ μὴ ἐφενάκιζεν ὑμᾶς. ἀλλὰ μὴν, ὅτι ταῦθ' οὗτος ἔγραψε, λέγε μοι λαβὼν ἐκ τῆς πρεσβυτέρας ὀπισολῆς αὐτὸ τοῦτο ἐνθένδε. Λέγε.

Εξ ὀπισολῆς.

Οὐκοῦν, πρὶν μὲν εἰρήνης τυχεῖν, εἰ μὴ συμμαχία πρόσθοιτ' αὐτῷ, γράψειν ὡμολόγηκα τὴν πόλιν δ' ποιήσω. ἐπειδὴ δὲ ἀμφότερα αὐτῷ γέγονεν· οὐκ εἰδέναι φησὶ, τί ἂν ποιῶν χαρίσαιτο. ἐὰν δ' ὑμεῖς λέγητε ποιήσειν, ἃ μήτε αἰσχύνην, μήτε ἀδοξίαν αὐτῷ φέρει εἰς ταῦτας τὰς προφάσεις καταφεύγων, κἂν ἄρα εἴπητί τι, καὶ προσχῆτε ὑμεῖς ἐπαγγείλασθαι, ἀναχώρησιν ἑαυτῷ καταλείπει. ταῦτα τοίνυν, καὶ πολλὰ ἕτερα ἐνῆν ὠφελήματα τότ' ἀνθρώπους ἐξελέγχειν, καὶ διδάσκειν ὑμᾶς, καὶ μὴ προΐεσθαι τὰ πράγματα ἐᾶν, εἰ μὴ θεατὰς, καὶ πλαίσιον, καὶ τὸ θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δίκην ἀφείλετο τὴν ἀλήθειαν. καὶ ὅτι ταῦτα, εἰ μὲν ἀκοῦσαι μόνον ἔδει, καὶ φενακισθῆναι τὴν πόλιν ὀρθῶς ἐλέγετο. εἰ δὲ προσχθῆναι τοὐντεῦθεν, σιωπᾶν συνέφερεν. εἰ μὲν γὰρ ἐνταῦθ' ὧν ἤδη τὰ πράγματα, ὡς τὸ μηδ' αἰσθομένοις τοῖς θηβαίοις πλέον ἔδει μηδὲν;

A meam, aut cuiusquã alterius volebatis. Post hęc recitabantur missæ à Philippo literæ, quas iste scripserat, commoratus post nos: quæ palàm & apertè nihil erant aliud, quàm defensio scelerum, quæ isti perpetrarant. Nam & hoc inest: se prohibuisse illos in vrbes ituros, & iusiurandum exacturos: &, vt adiumento sibi essent in reconciliandis Alensibus & Pharsaliis, eos detinuisse: denique omnia istorum peccata in se transfert, & sibi ascribit. Phocensium verò, aut Thespiensium, aut eorum quæ iste vobis nunciarat, nulla vel minima fit mentio. Neque hoc fortè fortuna ita factum est: sed quarum rerum vobis pœnæ sumendæ erant ab istis: qui nihil fecerant aut administrarant eorum quæ senatusconsulto iusseratis: earum ille culpam in se transfert, séque in causa fuisse affirmat: quem vos punire scilicet non posse tis. Quæ autem ille fraude obtinere, & præripere ciuitati voluit: ea iste renunciauit: vt neque accusare, neque postea quæri quicquam de Philippo possetis: cùm ea nec in literis illius, nec orationibus vsquam continerentur. Age recita ipsas literas: quas vt iste scripsit, sic ille misit: & considerate, *an eo illa modo se habeãt, quo B ego exposui. Recita.

LITERÆ.

Auditis, Athenienses, literas, quàm præclarè sint & humanæ? De Thebanis autem & Phocensibus, aut aliis, de quibus ille apud vos renunciauit, ne tantillum quidem. In iis igitur nihil prorsus æqui & boni continetur: idque vos ipsi statim perspicietis. Nam & Alenses, quorum reconciliandi gratia se istos detinuisse dicit, eam conciliationem experti sunt, vt extorres sint facti, & vrbs eorum sit euersa. Captiuos autem, is qui dispiciebat quo pacto vobis gratificaretur, missos facere, ne in mentem quidem sibi venisse profitetur. Sæpe autem testatum vobis est, idq. publicè, me attulisse talentum, & ad eos redimendos profectum esse: quod testimonium nũc etiam audietis. Quapropter vt iste laudem illam benignitatis mihi eriperet: etiam id vt inscriberet, Philippo persuasit. Quod igitur maximum est omnium, qui prioribus literis per nos allatis, inscripserat: se apertè etiã fuisse scripturũ, quãtis beneficiis vos affecturus esset, si sciret, societatẽ ẽt secũ initũ iri: is, cõflata societate, neque scire se, qua re vobis gratificetur, neq. quicquã promisisse ait: quod vtique nosset, si fucũ vobis non fecisset. Verùm vt eum hæc scripsisse constet, cape priores literas, atque ex illis idipsum recita: ab hoc initio.

Refutatio & exagitatio literarũ Philippi.

EX LITERIS.

C Ante pacem igitur impetratam, si etiam societas secum iniretur, se scripturum promittebat, quantis rempublicam beneficiis affecturus esset. postquam autem vtrumque obtinui: ignorare se dicit, qua vobis re gratificetur. Cùm verò vos ea facturos dicatis, quæ ei nec pudenda, nec ignominiosa sint: ad has excusationes confugiendo (etsi sanè & *ipse dixerit aliquid, & vos adducamini ad pollicendum) receptum sibi relinquit. Hæc igitur & alia multa eo tempore statim in re præsenti coargui potuerunt, vósque edoceri, & cauere, ne rerum gerendarũ occasiones amitteretis: nisi Thespię, & Plateę, & Thebanis sine mora infligendũ supplicium, veritatẽ vobis eripuisset. Atqui ea si tantũ audiẽda fuissent, & verba dãda ciuitati, rectè dicta essent. Sin reuera gerenda & præstanda, taceri expediebat. Nam si in eo res iam erant, vt nec animaduersis insidiis Thebani quicquam proficerent.

Philippi calliditas, Æschinis prævaricatio, & Demosthenis aduersatio.

cur facte nō sunt? Sin propterea sunt impeditæ, quod illi præsenserant: quis enunciauit? nonne iste? sed illa neque Philippus instituit, aut voluit: neque sperauit iste. Proinde enunciationis eam crimine libero: fucum illis verbis fieri vobis oportuit: & id effici, ne verum ex me audire velletis: & vt domi maneretis, & tale scitum iuberetur, quo Phocenses interituri essent. eò pertinebant illę deliciæ: hinc erant illæ conciones. Ego verò cum tanta & talia illum polliceri tum audirem, & mentiri compertum haberem, idque vnde, dicam vobis: Primùm ex eo, cùm Philippus iusiurandum de pace daturus esset, quòd Phocenses ab istis exclusos esse fœdere apparebat: quod taceri & omitti conueniebat, si futurum erat vt cōseruarentur. Deinde quòd neque Philippi legati id dicebant, neque literæ Philippi, sed iste: hinc igitur coniecturam capiens, surrexi & prodij, daturus operam, vt refragarer. vt autem vos audire me nolebatis, quicui: tantum duntaxat testatus (idque obsecro vos per deos vt in memoriam reuocetis) me ea neque scire, neque participare, & addidi, neque etiam expectare. Vt autem vos illud verbum nec expectandi, ægrè ferebatis: facite, inquam, Athenienses, si quid istorum factum fuerit, vt istos laudetis & ornetis, & coronis donetis: me verò non. Sed si quid secus acciderit: istis irascimini: ego verò cedo. Non nūc, subiicit Æschines iste, non nunc cedes: sed vide ne tūc tibi vendices. Ita fiet, inquam, nisi velim esse iniurius. At Philocrates, post illum surgens, valde insolenter: Nil mirum, inquit, est, Athenienses, non eadem videri mihi quę Demostheni. nam is quidem aquam, ego verò vinum bibo. Ibi vos ridebatis. Iam decretum considerate, Athenienses, quod postea scribendum curauit Philocrates. Nam obiter quidem auditu sanè præclarum est: sed si quis tempora computarit, quibus scriptū fuit, & pollicitationes quas iste tum afferebat: constabit, eos nihil feciſſe aliud, quàm tradidisse Philippo & Thebanis Phocenses, tantum non manibus post terga religatis. Recita decretum.

Scomma Philocratis, & decretū Phocensibus exitiosū.

DECRETVM.

Videtis, Athenienses, decretum quantis laudibus & benignitate verborum sit refertū: & pax eadem, inquit, esto quæ Philippo, & ea posteris eius, & societas: & laudetur Philippus, & pollicetur se facturū ea quæ æqua sint. Verū nihil ille quidē pollicitus fuerat: sed tātū aberat è pollicēdo, vt se ignorare diceret, quare vobis gratificaretur. Iste autē, p eo loquebatur, & pollicebatur. Philocrates igitur vos in istius verba propēsos nactus, illud inscribit decreto: Quod nisi fecerint Phocēses ea quæ debeāt, nec Amphictyonib. tēplū tradiderint: populū Atheniēsem auxilia missurū cōtra eos, per quos stet, quo minus ea fiāt. Itaq. Atheniēses, vobis domi manētibus, & non egressis, & regressis Lacedęmoniis, fraude aniī aduersa & nemine alio Amphictyonum præsente, præter Thessalos & Thebanos: minima cū offēsione, & moderatione sū ma scripsit, templū illis esse tradendū, cū tradēdū esse scripsisset Amphictyonib. quibus? neq. enim erant ibi alij, quàm Thebani & Thessali. Sed neque cōuocari iussit Amphictyones: neq. differri, dū cōueniſſent: neque Proxenum ferre opem Phocensibus, neque educere exercitum, Athenienses, neque tale quicquā. Quin & literas misit Philippus binas, quæ vocabāt vos, nō vt exiretis: nequaquā (neq. enim spacium sustuliſſet, quo exire potuisſetis, & tū demū vocasset: neque me

Interpretatio literarū Philippi, cui Philocrates & Æschines sunt suffragati, in fraudem Phocensium: facta cum homine mortali pace immortali.

τί οὐ γέγονεν· εἰ δὲ ᾧδε τὸ πρᾶγμα ἐδόκει πεπρᾶχθαι· πῶς ὁ ἐκλαλήσας; οὐχ οὗτος; ἀλλ' οὔτε ἔμελλεν, φύσει γε ὢν ἀληθῆ ταῦτ', οὔτ' ἤλπισεν ἔσεσθ'· ὡς τε τὰ γε ἐκλελαλημένα, μηδ' αἰτίαν ἐχέτω. ἀλλὰ φενακισθῆναι τοῖς λόγοις τούτοις ὑμᾶς ἔδει, καὶ ἐμοῦ τἀληθῆ μὴ ἐθελήσαι, ἀκοῦσαι, καὶ αὐτοὺς οἴκοι καταμεῖναι, καὶ ψήφισμα νικῆσαι τοιοῦτον, δι' οὗ φωκεῖς ὀπολοῦνθ' ἅμα ταῦτ' ἐπράττετο ταῦτα, καὶ δι' ἃ ταῦτ' ἐδημηγορεῖτο. ἀκούων τίνων ἐγὼ τηλικαῦτα, καὶ τοιαῦτα ἐπαγγελλομένων τότε, καὶ ἀκριβῶς εἰδὼς ὅτι ψεύδετ', καὶ ὅσην, φέρων πρὸς ὑμᾶς πρᾶξιν μὴ, ἐκ τοῦ ὅτε τοῖς ὅρκοις ἤμελλε φίλιππος ὀμνύναι τοῖς περὶ τῆς εἰρήνης, ἐπισπόνδους ὑποφανθῆναι τοῖς φωκέας ὑπὸ τούτων· ὅσιον πᾶν, καὶ ἐᾶν εἰκὸς ἦν, εἴπερ ἔμελλον σώζεσθαι. ἔπειτα, ἐκ τοῦ μήτε τοῖς ᾧδε φιλίππου πρέσβεις ταῦτα λέγειν, μήτε τἀληθῆ ὑπισχνεῖσθαι τὴν φιλίππου, ἀλλὰ τὸν ἐκ τούτων οὖ πλείονα ἐμοῦ, ἀνασὰς καὶ παρῳδῶν, ἐπειρώμην μὴ ἀπλέγνως δ' ἀκούειν οὐκ ἠθέλετε, ἡσυχίαν ἔχον· τοσοῦτο μόνον ἁμαρτυρόμενος (καὶ πρὸς θεῶν καὶ θεῶν ἀναμνήσκεσθε) ὅτι τοῦτο οὔτε οἶδα, οὔτε κοινωνῶ. προσέθηκα δέ· ὡς οὐδὲ προσδοκῶ ἐγὼ ἐξ ἐμοῦ ὅθεν τοῦ μὴ δὲ προσδοκᾶν ὀφόντων. καὶ ὅπως γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἔφην, αὐτὴ τούτων γίγνεται. τούτους ἐπαινέσεσθε, καὶ τιμήσετε, καὶ στεφανώσετε, ἐμὲ δὲ, μή· ἐμοὶ τι κἂν τῇ ἐναντίῳ, ὅπως τούτοις ὀργιεῖσθε ἐγὼ δέ, ἄφισαμαι. μὴ νυνὶ ὑπολαβὼν ἔφη αἰρήσεις οὗτοσι, μὴ νυνὶ ἀφίσασο· ἀλλ' ὅπως τότε μὴ προαποίσῃ. νὴ δία, ἀδικήσω γ' ἔφην. ἐπαναστὰς δ' ὁ φιλοκράτης μάλα ὑβριστικῶς, οὐδέν ἐστιν, ἔφη θαυμαστὸν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ ταὐτὰ ἐμοὶ καὶ δημοσθένει δοκεῖν, ὅστ' ἐμοὶ μὲν τὸ ὕδωρ, ἐγὼ δ' οἶνον πίνω. καὶ ὑμεῖς ἐγνώκατε, σκέψασθε δὴ τὸ ψήφισμα, ἐὰν δίδωσι γράψαι μὴ ταῦτα ὁ φιλοκράτης. ἀκούσαντες μὲν γὰρ οὕτωσι, παγκάλως ἔχει. ἐπειδὰν δ' εἷς τις καθεὶς συλλογίσηται τις ἐφ' ὧν ἐγράφη, καὶ τὰς ὑποσχέσεις αἳ ἔσονται ὑπισχνεῖτο τότε, οὐδὲν ἄλλο φανήσονται, πλὴν ᾧδε δόντες φιλίππῳ καὶ θηβαίοις, φωκέας, μόνον οὐχ ὁπόσων τὸν χεῖρε δήσαντες. Λέγε τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Ορᾶτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ ψήφισμα, ὅσων ἐπαίνων καὶ ὅσης δωρεᾶς μέσον ὄν; καὶ τὴν εἰρήνην ἣν τὴν αὐτὴν ἣν περ φιλίππῳ, καὶ τοῖς ἐκγόνοις, καὶ τὴν συμμαχίαν καὶ ἐπαινέσαι ὃ φίλιππον, ὅπι ἐπαγγέλλεται δίκαια πιήσειν. ἀλλ' οὐδὲν ἐκεῖνός γε ἐπαγγέλλεται· ἀλλὰ ταῦτά γε ἐδεῖ ἐπαγγέλλεσθαι ὡς τ' οὐδ' εἰδέναι φησὶ, τί ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρείσαιτο. ἀλλ' οὗτος ἰὼ ὁ λέγων ὦ πρὸ αὐτοῦ καὶ ὑπισχνούμενος. πρὸς ᾧ τοῖς ᾧδε τούτοις λόγοις ὠρμηκότας ὑμᾶς λαβὼν ὁ φιλοκράτης, ἐγγράφει τοῦτο εἰς τὸ ψήφισμα· ἐὰν ᾧ μὴ ποιῶσι φωκεῖς ἃ δεῖ. καὶ ᾧδε δίδωσι τοῖς ἀμφικτύοσι τὸ ἱερὸν ὅπι βοηθήσῃ ὁ δῆμος ὁ ἀθηναίων ὅτι τοῖς ἐξαιρουμένοις αὐτὰ γίγνεσθαι. ἀκούεις ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μύοντων μὺ ὑμῖν οἱ καὶ, ἐκ οὐκ ἐξελήλυθότων, ἀπεληλυθότων ἢ τ λακεδαιμονίων, καὶ προαπημύων τὴν ἀπάτην, οὐδενὸς δ' ἄλλο παρόντος τῷ ἀμφικτυόνων, πλὴν θετταλῶν καὶ θηβαίων· οἳ φημόταται ἀνθρώπων, τούτοις ᾧδε δοῦναι γέγραφε τὸ ἱερὸν, γράψας τοῖς ἀμφικτύοσι ᾧδε δοῦναι. ποίοις γὰρ ἦσαν αὐτόθι, πλὴν θηβαῖοι, καὶ θετταλοί. ἀλλ' οὐδὲ συγκαλέσαι τοὺς ἀμφικτύονας οὐδ' ὅπη χεῖν, ἕως ἂν συλλεγῶσιν, οὐ δὲ βοηθεῖν πρόξενον εἰς φωκέας, οὐδ' ἐξιέναι ἀθηναίους, οὐδὲ τοιοῦτ' οὐδέν· καὶ τοι καὶ ὅπισθεν ἔπεμψεν ὁ φίλιππος δύο, καλούσας ὑμᾶς, οὐχ ἵν' ἐξέλθητε, πώμαλα. οὐ γὰρ ἂν ποτε τοῖς χρόνοις ἀπελὼν, ἐν οἷς ἠδυνήθητ' ἂν ἐξελθεῖν, ἵνα καῦτα ἐκάλεῖ· οὐδ' ἂν ἐμὲ,

ἐμὲ λυπῆσα δεῦρο ἀποπλεῖν ἐβουλόμην, κατεκώλυεν, ἀ- A
δὲ τοιαυτὶ λέγων τούτῳ μεθέστατεν, ἐξ ὧν ὑμεῖς ἥκι-
στα ἐμέλλετε ἐξιέναι. ἀλλ' ἵν' ἃ ἐβούλεσθε οἱ ὅμιλοι μετὰ
ξύλλ αὐτὸ, μηδὲν ἐναντίον ψηφίσαιτε αὐτῷ, μηδ' ἀμύ-
νοιντο, μηδ' αἰτέχοιεν οἱ φωκεῖς, ὅτι τ' παρ' ὑμῶν ἀπέ-
χοντες ἐλπίσιν· ἀλλ' ἀπογνόντες ἅπαντες, ἑαυτοὺς ἐγ-
χειρίσαιεν. Λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς τὰς τ'
φιλίππου. Επιστολαί.

Αἱ μὲν τοίνυν ἐπιστολαὶ, καλῶς ὑμῖν αὖ). Ϛ νὴ Δία, ἤδη
γε. τούτοις δ' εἴπερ ὑμῶν τι τύπτων, τί ἄλλο μεθ-
ὥκεν ἢ συνειπεῖν, ὅπως ἐπεξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ τ' μεθ-
ξένον, ὃν ἐκεῖ τοὺς τόπους ἦδεσαν ὄντα, χάριν δ' ἔτεως
βοηθεῖν; πάνυ τοίνυν τἀναντία τούτων φαίνονται πε-
ποιηκότες, εἰκότως. οὐ γὰρ οἷς ἐπέστελλε μεθειχον τὸν
νοῦν· ἀλλ' ἀφεῶντων ταῦτ' ἔγραφε, συνῄδεσαν τούτοις
οὐ συνέφερεν, καὶ τούτοις συνηγωνίζοντο. οἱ μὲν
τοίνυν φωκεῖς, ὡς τὰ παρ' ὑμῶν ἐπείθοντο ἐκ τ' ἐκ-
κλησίας, Ϛ τὸ ψήφισμα τοῦτο ἔλαβον τὸ τὰ φιλοκρά-
τους, καὶ τ' ἀπαγγελίαν ἐπύθοντο τ' τούτου, καὶ τὰς ἐπι-
στάσεις· καὶ πάντας τοὺς ζόπους ἀπώλοντο· σκοπεῖτε
γὰρ ἦσαν ἀπιστοῦντες τινες αὐτόθι τῷ φιλίππῳ, Ϛ νοῦν
ἔχοντες. οὗτοι πιστεύειν ὑπῆρχον. ἀλλὰ τί ὅ τι ἠρώτουν, B
οὐδ' εἰ δεκάκις φίλιππος ὠμόσε ἐξηπάτα, οὐδέποτ'
ἂν τοῖς γε ἀθλιωτάτων φρένας, ἀθλιωτάτους ἀξαπατᾶν
ἔλυπεν· ἀλλ' ἦ) ταῦτ' ἀληθῆ, ἃ οὗτος ἀπήγγειλε
μεθ' ὑμᾶς· καὶ τοῖς θηβαίοις ἦκειν, οὐκ αὐτοῖς ὅλεθρον·
ἦσαν ἄλλοι τινὲς, οἳ πάσχειν ὁπωσοῦν, καὶ ἀμυνάσθαι δεῖν
ᾤοντο. ἀλλὰ καὶ τούτων μᾶλλον οἱ ἐποίησε, τὸ τ' φιλίπ-
που ὑπάρχειν αὐτοῖς πειθοῦ, καὶ τὸ, ταῦτα εἰ μὴ ποιή-
σουσιν, ὑμᾶς ἐπ' αὐτοὺς ἥξειν, οἷς βοηθήσειν αὐτοῖς
ἤλπιζον ἐκεῖνοι. ἀλλὰ Ϛ μεταμέλειν ὑμῖν ᾠόντό τινες,
πεποιηκόσι τ' μεθὸς φίλιππον εἰρήνην. τούτοις ὅπ
καὶ τοῖς ἐκ τῶν τ' αὐτῶν ἐψηφίσασθε, ἐπέδειξαν. ἅμε
παντάχῃ τὰ παρ' ὑμῶν ἀπογνωσθῆναι. διόπερ ταῦτα
πάντα εἰς ἓν ψήφισμα οὗτοι συνεσκόασαν. ὃ καὶ μέ-
γιστον ἔβλαψε δοκοῦσιν ἁπάντων, ὑμᾶς ἀδικηκέναι. τὸ γὰρ
μεθὸς ἀνθρωπον, Ϛ δι' ἡμεροῦς τινας ἰσχύοντα, γρά-
φοντας εἰρήνην ἀθάνατον, συνῳδοῦς τ' καὶ τ' πόλεως
αἰσχίνῃ, καὶ δωροφορήσαι, μὴ μόνον τ' μεθ' τ' ἄλλων,
ἀλλὰ καὶ τ' μεθὰ τ' τύχης διεργασιῶν τὴν πόλιν. Ϛ το-
σαύτη μεθυσίᾳ χρήσασθαι πονηρίας, ὡς τε μὴ μόνον
τοῖς ὄντας ἀθηναίους, ἀλλὰ Ϛ τοῖς ὕστερόν ποτε μέλλον
τας ἔσεσθαι, πάντας ἀδικηκέναι· πῶς οὐχὶ πάνδεινόν ἐστι· C
τοῦτο τοίνυν οὐδέποθ' ὑμεῖς ὑπομείνατ' ἂν ὕστερον
μεθοσχάψαι μεθὸς τ' εἰρήνην, τὸ, καὶ τοῖς ἐκγόνοις, εἰ
μὴ τ' παρ' αἰσχίνου ῥηθείσας ὑποσχέσεσι τότε δικαιού-
σατε αἷς περ οἱ φωκεῖς πιστεύσαντες, ἀπώλοντο. καὶ γάρ
τοι μεθδόντες αὐτοῖς φιλίππῳ, καὶ ἑκόντες ἐγχεί-
σαντες ἐκείνῳ τὰ πόλεις, ἁπάντων ἐναντίων, ὧν μεθὸς
ὑμᾶς οὗτος ἀπήγγειλεν ἔτυχον· ἵνα δ' εἰδῆτε σαφῶς, ὅ-
τι ταῦθ' οὕτω Ϛ δι' τούτους ἀπώλοντο τοὺς χρόνους ὑ-
μῖν λογοῦμαι, καθ' οὓς ἐγίγνεθ' ἕκαστα. μεθεὶ ὧν δ' αὖ
τις αἰτιάσηται τούτων, μιᾶς ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι εἰπάτω.

ἡ μὲν τοίνυν εἰρήνη, ἐλαφηβολιῶνος Ϛ ἐνάτῃ δεῖ δέκα ἐγένετο. ἀπεδημήσαμεν δ' ἡμεῖς δεῖ τοὺς ὅρκους, ξεῖς
μιὰς ὅλας. καὶ τὸν ἅπαντα τ' χρόνον ἦσαν οἱ φωκεῖς σῶοι. ἥκομεν δ' δεῦρο ἀπὸ τ' μεθεσβείας τ' δεῖ τοὺς ὅρ-
κους, ξίτῃ δεῖ δεκάτῃ τὸ σιρεφορεῶνος μηνός· καὶ παρῆν ἐν πύλαις ὁ φίλιππος ἤδη, καὶ τοῖς φωκεῦσιν ἐπιστ-
έλλετο, ὧν οὐδὲν δέησεν ἐκεῖνοι. σημεῖον δ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἦκον ὡς ὑμᾶς. ἦ δ' ἐκκλησία μετ' ταῦτα, ἐν ᾗ
πάντα τὰ πράγματα ἀπώλεσαν οὗτοι ψευσάμενοι καὶ φενακίσαντες ὑμᾶς, τῇ ἕκτῃ δεῖ δέκα τὸ σιρεφο-
ρεῶνος ἐγίγνετο. ἀπὸ τοίνυν ταύτης, πεμπταῖα λογίζομαι καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἐν τοῖς φωκεῦσι γενέσθαι.

A huc nauigaturũ, detinuisset: neq. talia istũ verba facere iussisset, quib. adducti vos minimè exituri cratis) sed id spectauit, vt vos, putãtes eũ facturum quæ velletis, nihil ei contrariũ decerneretis: & Phocẽses vim nõ propulsarẽt, neque resisterẽt, expectatione spei per vos sibi factæ: sed desperatione fracti, omnes deditionem facerẽt. Sed recita eis ipsas Philippi literas. LITERÆ.

Ac literæ quidem hæ vocãt: atque adeò statim. Istos autẽ, si quid istorũ verum sincerúmque fuisset, quid decuisset aliud quã suffragari, vt copias educeretis: & decernere, vt Proxen' quẽ in illis locis esse norãt, statim opẽ ferret? Verũ omnia his eos contraria fecisse constat: nec abs re. nihil enim eius literas curabant: sed quo eas consilio scripsisset, norãt. Id igitur adiuuabant, & defendebant. Phocenses autẽ, vt quid apud vos actum esset in concione, audierunt: & decretũ illud Philocratis acceperunt, & renunciationẽ istius, & pollicitationes: modis omnibus perierunt: quod ita intelligetis. Fuerũt ibi qui Philippo diffiderẽt, cordati homines: ij adducti sunt, vt ei fidẽ haberẽt. quamobrẽ? quia putabãt, etiamsi decies ipsi à Philippo deciperẽtur: nunquã tamen fore, vt Athenienniũ legati Atheniẽses decipere auderẽt: sed vera esse illa, quæ ille vobis renũciasset: & Philippum in B Thebanorũ, non in ipsorũ venire excidiũ. Erant alij quidam, qui quiduis perferẽdum, & propulsandam esse vim arbitrarẽtur. sed & illorum animos fregit persuasio illa de Philippi amicitia, & expectatio belli vestri, nisi fecisset, cum illi antè à vobis auxilium speraſsẽt. Quin & pœnitere vos factæ cum Philippo pacis putabant quidã. Iis & ad posteros eã pertinere pacẽ demonstrarũt vt iã vndique vestra auxilia essent desperãda. Quapropter omnia ea in vnũ decretũ coniecerũt. In quo iniuriã vobis omniũ maximã fecisse mihi videtur. Nã cũ viro mortali, & propter tẽpora quædã potẽti, pace immortali decernẽda, paciſci verbis opprobriũ, & spoliare nõ modo aliorũ, sed etiã fortunæ beneficiis rẽpublicam: & tã insigni vti improbitate, vt non eos modò Athenienses, qui nũc sunt, sed illos etiã qui olim aliquãdo futuri sũt, omnes iniuriis affecerint: nónne intolerandum est? Hoc igitur nũquã ascribere deinde sustinuisse tis ad pacẽ, ET IAM POSTERIS, nisi ab Æschine tũ recitatis pollicitationibus crederetis, quib' freti Phocẽses perierũt. siquidẽ, dũ se Philippi fidei committũt, & vltrò illi oppida tradũt: omnia eorũ contraria, quæ isti vobis renũciarant, sunt experti. Vt autẽ certò sciatis, hæc ita, & propter istos periisse: tempora vobis computabo, quibus singula facta sunt. C Quæ verò istorũ aliquis inficiabitur: is surgat, & ad meam aquam dicat. Pax igitur XIX Februarij facta est. Peregrè autem abfuimus nos ad exigẽdũ iusiurandum, tres perpetuos menses: quo toto tempore Phocenses fuerunt incolumes. A legatione ad exigendum iusiurandum suscepta, huc reuersi sumus XIII Maij: & iam intra Pylas erat Philippus, & Phocensibus pollicebatur ea, quorum illi nihil credebãt. Cuius rei signum illud est, quòd alioqui huc ad nos nõ veniſsent. Secuta est postea cõcio, in qua isti omnia negocia perdiderũt, mentiẽdo, & decipiẽdo vos, decimosexto Maij. Quinto igitur die pòst, etiã vestra decreta Phocensibus esse nuntiata, colligo.

Supputatione tẽporũ colligit, Æschini esse imputandum Phocensium excidiũ.

Adfuerũt enim Phocensiũ legati, quibus studio fuit cognoscere, tũ quid isti renunciaturi essent, tũ quid vos decreturi. Vigesimo die proponimus, respõsum vestrũ Phocẽses cognouisse. Nã à XVI ad hũc, dies quintus fit: posterior igitur est X.IX.VIII hôc, factum est fœdus: illic perdita & cõsummata erãt omnia. Vnde id perspicitur? XXIIII die cócionem vos habebatis in Piræeo de nauálibus: venit Dercyllus Chalcide, & vobis nũciat Philippũ summã rerũ cõmisisse Thebanis: & quintũ eũ esse diẽ ponebat, ex quo fœdus esset factum. Igitur VIII. VII. VI. VIIII. Exquisitè conuenit, ad hũc esse quintũ. Itaque tẽporibus quibus renunciabant, quibus decernebant, omnibus conuincitur, eos coliusisse cum Philippo, & adiutores fuisse Phocẽnsiũ internecionis. Iã quòd nulla Phocensiũ vrbiũ expugnata, aut facto in eam impetu vi capta est, sed persuasione funditùs omnes perierũt: maximo argumẽto est, id eis accidisse propterea, quòd Æschini crediderũt, se à Philippo cõseruatũ iri. Neq. enim illũ ignorabãt. Age, profer mihi & societatẽ Phocensiũ. & decreta per quę muros eorũ subruit: vt sciatis, qua necessitudine vobiscum coniuncti, qualia pertulerint propter istos sacrilegos. Recita.

Exaggeratio excidij Phocensium, ab intercedenti societate, magnitudine cladis, grati animi officio & fictione.

SOCIETAS THEBANORVM, ET Phocensium.

Coniuncti igitur fuere vobiscum, amicitia, societate, auxilio. quid verò pertulerint propter istum, qui vos opem ferre prohibuit, audite. Recita.

CONVENTA PHILIPPI, ET PHOcensium.

Auditis Athenienses? Cõuenta Philippi & Phocensiũ, inquit, non Thebanorũ & Phocensiũ, nec Thessalorũ & Phocensiũ, nec Locrensiũ, nec aliorũ qui adfuerunt, vllius: & rursus, tradendas esse, inquit, vrbes Philippo, non Thebanis, nõ Thessalis, nõ alij cuiquã. quapropter? quia renũtiabatur ab iltis. Philippum propter Phocensiũ conseruationẽ adesse. Ei igitur credebãt omnia: ad eũ omnia referebãt: cum eo pacẽ faciebãt. Age recita reliqua: considerate quæ sperarint, & quæ sint perpessi? nunquid similia & cõsentanea illis, quæ iste renunciauit? Recita.

DECRETVM AMPHICTYONVM.

His, Athenienses, nihil atrocius factũ est, nec maius, nõ modò nostra ætate in Græcia: sed nec, vt opinor, etiã superiori tẽpore. Tantarũ igitur & taliũ rerum vnus homo Philippus potitus est per istos: incolumi vrbe Atheniẽsium: cui præesse Græcis, patriũ est, & nõ cõniuere, vt quicquã tale perpetretur. Quemadmodũ igitur ærũnosi Phocẽses interierint, cum ex his decretis videre est, tũ etiã ex ipsis rebus quę actæ sunt: quæ res spectaculũ, Atheniẽses, crudele sunt & miserabile. Cum enim nuper Delphos proficiscerẽmur, necesse habebamus ea videre omnia: ędificia diruta, mœnia prostrata, regionẽ iuuentute desolatã, mulierculas dũtaxat, & paucos puerulos, & senes, homines miserãdos. Denique nemo verbis assequi possit ea mala, quæ nunc illic sunt. Atqui eos olim contrarium Thebanis pro vobis tulisse suffragium, cùm de vrbis excidio ageretur: è vobis ego omnibus audio. Quod igitur putatis, Atheniẽses, maiores vestros, si in vitam redirent, suffragium aut quam sententiã laturos, de interitus Phocensiũ autoribus? Equidẽ arbitror, tametsi eos suis manib' lapidas sẽt,

παρῆσαν γὰρ οἱ τῶν φωκέων πρέσβεις ἐνθάδε· καὶ ὧν αὐτοῖς ἢ τί ἀπαγγελοῦσιν ἕτοιμοι ἦσαν, ἢ τί ψηφιεῖσθε ὑμεῖς, ὀλίγου δεῖν ἐμέλλετε εἰδέναι. ἐκκωὼ εἰκὰς, ἢ πάνυ μοι πυθέσθαι. τοῖς φωκεῦσι τὰ παρ' ὑμῶν ἀπὸ γὰρ τῆς ἑκτης εἰς ταύτην, πέμπτη γίνεται. ὑστέρα τοίνυν, δεκάτη. ἐνάτη. ὀγδόη, ταύτῃ ἐγίγνοντο αἱ σπονδαί. ἅπαντα τἀκεῖ πρεσβεύματα ἀπόλωλεν, καὶ τέλος εἶχε. πρὸ τοῦτο δήλων τῇ πρεσβείᾳ φθάνοντος, ἐκκλησιάζετε μὲν ὑμεῖς τότ' ἐν Πειραιεῖ, ὡς ἐν τοῖς νεωρίοις ἦκε γὰρ Δερκύλλος ἐκ Χαλκίδος, καὶ ἀπήγγελεν ὑμῖν, ὅτι πάντα τὰ πρεσβεύματα ἐγκεχείρικε Θηβαίοις ὁ Φίλιππος· καὶ πέμπτην ἡμέραν εἶναι ταύτην ἐλογίζετο, ἀφ' ἧς γεγόνασιν αἱ σπονδαί. ὀγδόη τοίνυν, ἑβδόμη, ἕκτη, πέμπτη, τρίτη, αὐτὸ συμβαίνει, εἰς ταύτην εἶναι πέμπτην. ἀκούων τοῖς χρόνοις οἷς ἀπήγγελλον, οἷς ἐγράφοντο, πᾶσιν ἐξελέγχονται συνηγωνισμένοι Φιλίππῳ, καὶ σωτῆροι γεγονότες τῇ τῶν φωκέων ὀλέθρου. ἐπὶ τοίνυν τὸ μηδεμίαν τῶν πόλεων τὴν ἐν φωκεῦσιν ἀλῶναι πολιορκίᾳ, μηδ' ἐκ προδοσίας καταφανοῦς ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀσεισάσθαι, πάντας ἀφθόνως ἀπολέσθαι, μέγιστόν ἐστι σημεῖον τὸ δι' ἀπίστους πεισθέντας αὐτοὺς, ὡς ὑπὲρ τοῦ Φιλίππου σωθήσονται, ταῦτα παθεῖν. καὶ δὲ ἐκεῖνόν γε ἠγνόουν· φέρε δήμοι καὶ τῶν συμμαχίαν τῶν φωκέων, καὶ τὰ δόγματα, ὑφ' ὧν κατεῖλεν αὐτῶν τὰ τείχη· εἰδῆτε. οἷον ὑπῆρχον αὐτοῖς παρ' ὑμῶν, οἷον ἔτυχον ὄντα τότε, τοιαῦτα ἔσθ' ἃ λέγε. Συμμαχία Θηβαίων, καὶ φωκέων.

Α μὲν τοίνυν ὑπῆρχε παρ' ὑμῶν αὐτοῖς, ταῦτ' ἐστί, φιλία. συμμαχία, βοήθεια. ὧν δ' ἔτυχον ὄντα τότε, τοῦτο, τὸ βοηθῆσαι κωλύσαντα ὑμᾶς, ἀκούσατε. Λέγε.

Ὁμολογία Φιλίππου, καὶ φωκέων.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ὁμολογία Φιλίππου, καὶ φωκέων φησὶν, καὶ Θηβαίων καὶ φωκέων· καὶ Θετταλῶν καὶ φωκέων, καὶ λοκρῶν, καὶ ἄλλου τῶν παρόντων καὶ ἑνός. καὶ πάλιν, ὧδε διοικοῦσαι τὰς πόλεις φησὶ φωκέας Φιλίππῳ, καὶ Θηβαίοις, καὶ Θετταλοῖς, καὶ ἄλλῳ οὐδενί. ὅτι τί; ὅτι Φίλιππος ἀπήγγελετο πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τούτου, ὅτι τῇ τῶν φωκέων σωτηρίᾳ παρελήλυθε· ταύτῳ δὲ πάντ' ὄντι νοῦν· καὶ πρὸς τοῦτον πάντ' ἰσόπουν πρὸς τοῦτον ἐποιοῦντο τὸν εἰρηνικόν. λέγε δὲ τὰ πλοκα, καὶ σκοπεῖτε τί πιστεύσαντες, τί ἔπαθον. ἀρά γε ὅμοια, ἢ ὧδε πλήσια, οἷς οὗτος ἀπήγγελε; Λέγε.

Δόγμα ἀμφικτυόνων.

Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινότερα οὐ γέγονεν, οὐδὲ μείζω πρᾶγμα τῶν ἐφ' ὑμῶν, ἐν τοῖς Ἕλλησιν· οἶμαι δ' οὐδ' ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ· τηλικοῦτον μὲν οὖν, καὶ τοιούτων πραγμάτων εἷς ἀνὴρ κύριος Φίλιππος γέγονε διὰ τούτους, οὔσης τῆς Ἀθηναίων πόλεως, ἣ πρεσβεύειν τῶν Ἑλλήνων πάσχιον, καὶ μηδὲν τοιοῦτον προσδοκᾶν γιγνόμενον. ὃν μὲν τοίνυν ζόπον οἱ παλαίτατοι φωκεῖς ὄλωλασιν, οὐ μόνον ἐκ τῶν δογμάτων τούτων ἔστιν ἰδεῖν· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἃ πέπρακται. θαῦμα δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐλεεινόν. ὅτε γὰρ νῦν ἐπορευόμεθα εἰς Δελφοὺς, ἐξ ἀνάγκης ἦν ὁρᾶν ἡμῖν πάντα ταῦτα. οἰκίας κατεσκαμμένας, τείχη προῃρημένα, χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ, γυναῖκα δὲ, καὶ παιδάρια ὀλίγα, καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους οἰκτρούς. ὅλως γὰρ, οὐδ' ἂν εἷς ἐφικέσθαι δύναιτο τοῦ λόγου τῇ ἐκεῖ κακῶν νεῶ ὄντων. ἀλλὰ μὴν, ὅτι τῶν ἐναντίαν ποτὲ Θηβαίοις ψῆφον ἔθεντο ἕτοιμοι πρὸς ὑμᾶς, ὥσπερ ἀνδραποδισμοῦ πρότεθεῖσαν, ὑμᾶς ἐγώγε ἀκούω πάντων. τίνα δ' οἰωνὸν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς προγόνοις ὑμῶν, εἰ λάβοιεν αἴσθησιν, ψῆφον ἣ γνώμην, θέσθαι, πρὸς τῇ τῶν φωκέων ὀλέτρου αἰτίων; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, κἂν καταλύσαντας αὐτοὺς ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ καθαρεῖν

καθαροὶς ἔσεσθαι νομίζειν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, μᾶλλον δὲ A
τίς ἐστιν ὑπερβολὴ τούτων, τοῖς σεσωκόσι ἡμᾶς τότε, καὶ τὴν
σώζουσαν αὖθις ἡμῶν ψῆφον θεμένοις, τούτοις τῶν ἐναντίων
τετυχηκέναι δοκεῖ τούτοις, καὶ ὠφελῶφθαι τοιαῦτα πεπονθό-
τας, οἷα οὐδένες ἄλλοι τῶν ἑλλήνων; τίς ἕνεκ' ὁ τούτων αἴτιος;
τίς ὁ ταῦτα φενακίσας; οὐχ ὁρᾶτ'; πολλὰ μὲν τοίνυν ἄν τις,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φίλιππον δαιμονίσας τὴν τύχης, εἰ-
κότως τοῦθ' μάλιστ' ἂν δαιμονίσειν ἁπάντων· ὁμοῦ τοὺς
θεοὺς, καὶ τὰς θεὰς, οὐκ ἔχω λέγειν ἔγωγε ἄλλον, ὅς τις δυ-
τύχησεν ἐφ' ἡμῶν. τὸ μὲν γὰρ πόλεις μεγάλας εἰληφέναι, καὶ
χώραν πολλὴν ὑφ' ἑαυτῷ πεποιῆσθαι, καὶ πάντα τὰ τοι-
αῦτα, ζηλωτὰ μέν ἐστιν οἶμαι, καὶ λαμπρά. πῶς γὰρ οὔ; ἔχοι
δ' ἄν τις εἰπεῖν πρᾶγμα, καὶ ἑτέρῳ πολλοῖς. ἀλλ'
ἐκεῖνο ἴδιον, καὶ οὐδενὶ τ' ἀπάντων ἄλλῳ γεγονὸς δυτύχη-
μα. τὸ ποῖον; τὸ ἐπειδὴ πονηροὶ ἀνθρώπων εἰς τὰ πράγ-
ματ' αὐτῷ ἐδέησε, πονηρότερους δοῦναι, ἢ ἐβούλετο. πῶς
γὰρ ἂν οὖν τοιοῦτοι δικαίως ὑπολημφθεῖν ἄν, εἴγε ἀ ὑμῶν
ὧν αὐτὸς φίλιππος, πλικούτων ὄντων αὐτῷ τ' ἀγαθῶν,
οὐκ ἐτόλμα ψεύσασθαι, ὅτ' εἰς ὑπερολὴν ἦλθεν οὐδε-
μίαν, οὐδὲ θρασυδυτὴς ἐδοκεῖ εἶπε τῷ παρ' ἐκείνου. ὅλλ' B
ταῦτα οὗτοι μισθώσαντες ἑαυτοὺς, ὑμᾶς ἐξηπάτων, καὶ ὁ
μὲν αὐτίπατρος, καὶ ὁ παρμενίων, δεσπότῃ δουλεύοντες,
καὶ οὐ μέλλοντες μετὰ ταῦθ' ὑμῖν ἐντεύξεσθαι· ὅμως τόθ'
οὕτοντο, τὸ μὴ δι' αὐτῶν ὑμᾶς ἐξαπατηθῆναι. οἱ δ' ἀθη-
ναίων, τὴν ἐλευθερωτάτης πόλεως, θρασυδυτὴς ταχθέντες, ὑ-
μᾶς οἷς ἅπαντ' ἦν ἐμβλέπειν, οἷς συζῆν ἀνάγκη τὸν λοι-
πὸν βίον, καὶ ἐν οἷς δυτυχὰς ἦμελλον δώσειν τῷ πεφεα-
γμένων, τούτους ἐξαπατᾶν ὑπέσησαν. πῶς ἂν ἄνθρωποι
κακίους, ἢ μᾶλλον δυπονενοημένοι τούτων γένοιντο; ἵνα δ' εἰ-
δῆτε, ὅτι καὶ καταράτος ἐστὶν ὑφ' ὑμῶν, καὶ οὐδ' ὅσιον ὑμῖν
οὐδ' δυσεβὲς ἐστι ταῦτα ἐψευσμένον αὐτὸν ἀφεῖναι. λέγε
τὰ ἀρὰ, καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν νόμον ταυτνί. Ἀρά.
Ταῦθ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καθ' ἑκάστην ἐκκλη
σίαν ὁ κῆρυξ εὔχεται, νόμῳ θεσπισθέντα. καὶ ὅταν ἡ βου-
λὴ κάθηται, παρ' ἐκείνῃ πάλιν. καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν εἰπεῖν
τούτῳ, ὡς οὐκ εὖ ἠδει. ὑπογραμματεὺων γὰρ ὑμῖν, καὶ ὑπηρε-
τῶν τῇ βουλῇ, αὐτὸς ἐξηγεῖτο τὸν νόμον τοῦτον τῷ κήρυκι·
πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον, καὶ ὑπόπτους αὖ πεποιηκότες ὑμεῖς
ἐκεῖνον, εἰ ἄρ' ἃ θεσπίζετε, μᾶλλον δ' ἀξιοῦτε ποιήσειν
ὑπὲρ ὑμῶν τοὺς θεούς· ταῦτ' αὐτοὶ κύριοι γεγραμμένοι τι-
μεῖσθαι μὴ ποιήσετε; ἀλλ' ὃν ἐκεῖνος εὔχεσθε δεξιὰν ποι-
εῖν, αὐτὸς καὶ χῶρος, καὶ οἰκίαν, δώσειν ἀφίετε αὐτοῖς; μηδαμῶς. ὃς
γὰρ ἂν ὑμᾶς λάθῃ, τοῦτον ἀφίετε τοῖς θεοῖς κολάζειν. ὃν δ'
αὐτοὶ λάβητε· μηκέτ' ἐκείνοις θεὶ τοῦτο θεσπίζετε. εἰς
τοίνυν τοῦτ' ἀναιδείας, καὶ τόλμης ἥξειν αὐτὸν ἀκούω, ὥς τε
πάντων τῶν πεφεαγμένων ἐκπέπτωκα, ὧν ἀπήγγειλεν, ὧν ὑ-
πέσχετο, ὧν πεφενάκικε τὴν πόλιν· ὥσπερ ἐν ἄλλοις τισὶ κει-
νόμενον, ὃν ἐκ ἐν ὑμῖν τοῖς πάντ' εἰδόσι· θεῶτον μὲν λα-
κεδαιμονίων. εἶτα φωκέων, εἶθ' ἡγησίππου κατηγορήσειν.
ἔστι γὰρ ταῦτα γέλως, μᾶλλον δ' ἀναιδείας δεινῆ. ὅσα γὰρ
νῦν ἐρεῖ θεὶ τῶν φωκέων, ἢ τῶν λακεδαιμονίων, ἢ τὸν ἡγη-
σίππου, ἢ ὡς θεόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο, ἢ ὡς ἀσεβεῖς εἰσιν,
ἢ ὅ, τι ἂν δή ποτε αὐτῷ κατηγορῇ· πάντα δέ που ταῦτα.
θεὸν τὰς ὡρισθείσας τούτοις δεῦρ' ἥκειν, ἐπέθεσαν· καὶ οὐκ
ἦν ἐμποδὼν τῷ τοὺς φωκέας σώζεσθαι. ὃς τίς φησιν; αἰ-
σχίνης αὐτὸς ἑαυτοῦ. οὐ γὰρ ὡς, εἰ μὴ διὰ λακεδαιμονίους, οὐδ'
ὡς, εἰ μὴ θεόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο, οὐδ' ὡς εἰ μὴ δι' ἡγη-
σίππου, οὐδ' ὡς εἰ μὴ διὰ τὸ, καὶ τὸ, ἐσώθησαν οἱ φωκεῖς·
οὐχ οὕτω τότε μὰ τὴν γῆν ἔλεγεν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπερβὰς διαῤῥήδην ἦκεν ἔφη πεπεικὼς φίλιππον, φωκέας σώζειν,

nullum se commisisse piaculum putaturos. Quî enim turpe nõ sit, imò quęmaior esse turpitudo queat, quàm iis, qui nos tum conseruarunt, & salutare pro nobis suffragium tulerunt, contraria per istos accidisse: & neglectos esse, iis accepis malis, qualia nulli Gręcorum alij acceperunt? Quis igitur eorũ autor? quis impostura artifex? an nõ iste? Cum autẽ, Athenienses, fortuna Philippi multis sit prædicanda nominibus: tum verò hoc felicissimum ei contigit, quod ita me dij deæque omnes amẽt, haud scio an vlli contigerit nostris temporibus. Nam vrbes magnas cepisse, & multas nationes subegisse, & eius generis omnia, prædicanda sanè sunt, & splendida. quis enim neget? Sed eadem, & à multis aliis facta recensẽri queant. illam peculiarem, & cum alio nemine omnium communem habet fortunã, quam? quòd, cum improbos homines ad suas res conficiendas requireret, improbiores reperit quàm voluisset. Quis enim istos tales esse non fateatur? siquidem quæ nec ipse Philippus, cum eius tanta res ageretur, ementiri audebat, nec in vllas inscribere literas, neque legatorum eius vllus dixit: ad ea isti locata sua opera vos deceperunt. Ac Antipater quidem & parmenio, domino inseruientes, neque deinceps collocuturi vobiscum: tamen id excogitarunt, ne per se vos deciperemini: isti verò Athenarũ liberrimæ ciuitatis, legati delecti, vos, quos obuios intueri, cum quibus familiariter viuere reliquo vitæ tempore necesse habent. & apud quos rationem actorum reddituri erant: vos inquam decipere non dubitarũt. Quo pacto homines vlli improbiores aut profligatiores esse queant? Vt autem sciatis, eũ à vobis diris etiam imprecationib, esse obligatum, & nefas esse vobis & impium, talia mentitum absoluere: recita deuotionem, & lege: eã cape quę hac lege continetur. DEVOTIO. Hæc pro vobis, Athenienses, in singulis concionibus præco vota facit, mãdata legibus: & cum senatus consedit, apud eum repetit. Neque iste se hæc ignorare potest dicere. Dum enim scriptioni apud vos daret operã, & senatui inserviret, ipse legem hanc præconi enarrabat. An nõ igitur absurdũ quiddã, & rerũ naturæ contrariũ faceretis, si, quę mandatis, imò quæ petitis, vt dij vestram vicẽ exequãtur: ea cũ hodie in vestra pte manu sint, non facietis: sed quẽ ab illis malè perdi optatis, ipsum & genus & familiam eius, eum ipsi absoluetis? Nequaquam. Nam qui vos fefellerit, cũ diis puniendum relinquite. Quem verò ipsi deprehenderitis: de eo nihil iam illis mãdatote. Eò aũt impudẽtiæ & audaciæ venturũ eũ esse audio, vt, omnibus actis cedẽs, quæ renũciauit, quæ pollicitus est, per quæ rempub. decepit, tanquã apud alios quospiã iudicium exerceatur, nõ apud vos qui omnia nostis: primũ Lacedæmonios, deinde Phocẽses, denique Hegesippum sit accusaturus: quæ quidem ridicula sunt, vel sũmæ potius sunt impudẽtię. Quę enim nũc dicet de Phocẽsibus, aut Lacedęmoniis, aut Hegesippo, aut de Proxeno non recepto ab eis, aut de impietate eorũ, aut quocunque nomine eos accusabit: ea certè facta fuerãt omnia, priusquã legati isti huc venissẽt: neq; obstabãt, quo min' Phocẽses cõseruarẽtur, quo autore? isthoc ipso Aeschinẽ. Neq; n. si absque Lacedæmoniis esset: neq; si Proxenũ nõ repulissent: neq; si per Hegesippũ non stetisset: neque si hoc vel illud non impedisset, cõseruatum iri Phocẽses: nõ ita tum renunciauit. sed his omnib. præteritis, se aduenire verbis disertis dixit, ac persuasisse Philippo, vt Phocenses conseruaret,

Digressio in proditores Philippi.

Refutatio excusationũ Aeschinis, culpã in alios trãsferentis.

vt Bœotiæ vrbes instauraret, vt vestræ autoritati ne gocia committeret: ea statim confectum iri intra biduum, aut triduum: propterea se à Thebanis proscriptum, promissa interfectori pecunia. Ne igitur ea quæ ante istius renunciationem, vel à Lacedæmoniis facta fuerunt, vel à Phocensibus, audiatis, aut patiamini: neque Phocensium accusare improbitatem sinatis. Neque enim Lacedæmonios olim propter virtutem eorum conseruastis: neque execrandos illos Eubœenses, neque alios multos, sed quòd eos esse incolumes, è republica erat, vt etiam nunc Phocenses. Et quid Phocenses, aut Lacedæmonij, aut vos, aut alij aliqui mortales deliquetint post istius verba, quò minus eius orationem euentus sequeretur: id rogitate neque enim ostendere potest. Nam quinque dies duntaxat interciderũt, in quibus iste falsa renunciauit, vos credidistis, Phocenses audiuerunt, se dediderunt, perierunt. Vnde opinor etiã manifestè patet, omnem imposturam & fraudem fuisse instructam in Phocensium interitum. Quo enim tempore Philippus venire non poterat propter pacem, sed sese comparabat: Lacedæmonios accersebat, se facturum eis esse omnia pollicitus, ne eos sibi Phocenses, vobis intercessoribus, conciliarent. Postquam autem venerat in Pylas, & Lacedæmonij, animaduersis insidiis, recesserant: rursus istum præmisit ad vos decipiendos, ne iterum: vobis intelligentibus, eum Thebanorum agere negocium: tempus terere, & bellum gerere cogeretur: tum Phocensibus se defendentibus, tum vobis opem illis ferentibus: sed vt citra pulueris tactum (quod aiunt) omnia conficeret, idque factum est. Non igitur quòd & Lacedæmonios & Phocenses decepit Philippus, propterea iste se vobis impunè illusisse postulet: neque enim æquum est. Quòd si pro Phocensibus & Pylis, & aliis rebus quæ perierunt, Chersonesum superesse reipublicæ, dixerit: per deos vos obsecro, Iudices, ne admittatis: neque patiamini, vt ad legationis iniurias etiam ex defensione probrum ciuitati concilietur: vos, vt aliquid priuati eriperetis, sociorum salutem neglexisse: neque .n. ita feciſtis: sed pace iam facta, & Chersoneso incolumi, quatuor totos menses post, salui fuere Phocenses. Sed istius mendacia, quibus vos in fraudem illexit, eos, his actis demum, perdiderunt. Deinde Chersonesum nunc etiam in maiore versari periculo, quàm tum, reperietis. Vtrum enim facilius fuisset vlcisci Philippum, si quid in eam commisisset, antequam horum aliquid reipublicæ præripuisset, an nunc? Equidem opinor tum fuisse longè facilius. Quæ igitur eius est prouinciæ nunc prærogatiua: adempto metu & periculis ei, qui illam sit affecturus iniuria? Iam etiam tale quiddam eum esse dictum audio: mirari se, cur à Demosthene accusetur, à Phocensium autem nemine? Quod cuiusmodi sit, in primis ex me audire præstat. Phocensium optimi quique, & modestissimi, extorres facti, & ad hunc modum tractati, ocium nimirum agunt, neque quisquam eorum propter rempub. priuatas suscipere velit inimicitias. Qui verò nihil sine pecunia facturi sint, ij præbitore m non habent. Neq; .n. ego cuiquã quicquã dederi, vt hîc mihi assistentes clamitarent, qualia perpessi essent. Veritas enim & res ipsa clamat. Cum populo autem Phocensium, adeò malè & miserabiliter agitur: vt iam eis non laborandum sit de accusandis rationibus Athenis perperam redditis: sed de eo, ne seruiãt, & metu emoriantur tũ Thebanorum, tum Philippi

Chersonesi incolumitatẽ nec redimendam fuisse nec redemptam esse Phocensiũ interitu.

Nõ si à nemine Phocensium accusetur. Aeschines, id signum esse eius innocentiæ.

A τὴν Βοιωτίαν οἰκίζειν, ὑμῖν τὰ πράγματα οἰκεῖα ποιεῖν, ταῦτα πεπραχέναι, δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν. διὰ ταῦτα χρὴ μαθ' ἑαυτὸν τοὺς θηβαίους ὑπεκκεκρυκέναι. μὴ τοίνυν ἀ, πρὸ τ' τέτον ἀπαγγεῖλαι ταῦτα, ἐπέπραχτο, ἢ λακεδαιμονίοις, ἢ φωκεῦσιν, ἀκούετε, μηδ' ἀνέχεσθε, μὴ ὃ κατηγορεῖν ἐᾶτε φωκέων, ὡς πονηροὶ, ἃ ὃ γὲ λακεδαιμονίοις διὰ τ' ἀρετὴν ποτε ἐσώσατε· διὰ δὲ τοὺς καταφάσεις δύβοέας τετουσὶ, οὐδὲ ἄλλοις πολλοῖς· ἀλλ' ὅτι συμφέρον ἰῶ, σῶς εἶ, τῇ πόλει, ὥσπερ φωκέας νυνί. καὶ τί τῆ φωκέων, ἢ τῆ λακεδαιμονίων, ἢ ὑμῆ, ἢ ἄλλου τινὸς ἀνθρώπου, μὴ τοὺς ὧδε τούτε λόγοις ἐξεμβρτόντος, οὐκ ἀπέβη τὰ πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τέτου τότε ῥηθέντα· τὰ τ' ἐρωτᾶτε. οὐ γὰ ἔξεσι δεῖξαι. πέντε γὰ γενόμασιν ἡμέραι μόναι, ἐν αἷς ὅδε ἀπήγγειλε τὰ ψεύδη· ὑμεῖς ὅπως δύσατε. οἱ φωκεῖς ἐπύθοντο· ἐνέδωκαν ἑαυτοὺς· ἀπώλοντο. ὅθεν οἶμαι καὶ δῆλόν ἐςι σαφῶς, ὅτι πᾶσα ἀπάτη καὶ τέχνη συνεσκεύασθη τὸ πρὸς τοὺς φωκέας ὀλέθρου. ὃν μὲν γὰ χρόνον οὐχ οἷός τ' ἰῶ ἐλθεῖν ὁ φίλιππος διὰ τὴν εἰρήνην, ἀλλ' ἰῶ ἐνωδαζόμενος τοὺς λακεδαιμονίους μετεπέμπετο, πάντα τὰ πράγματα ὑποχόμενος παρέξειν ἐκείνοις, ἵνα μὴ δι' ὑμᾶς αὐτοὺς οἱ φωκεῖς ὑποποιήσωνται. ἐπειδὴ ὃ ἦκεν εἰς πύλας, οἱ λακεδαιμόνιοι δι' αἰδόμεν. οἱ τὴν ἐνέδραν ὑπεχώρησαν. τέτον αὖ προκαθῆκεν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ἵνα μὴ πάλιν ὑμᾶς αἰδομένων, ὅτι θηβαίοις τὰ πράγματα πράττει, εἰς χρόνος τ πόλεμον ἢ ξιβιὼ ἐμπέσῃ, τῆ μὲν φωκέων ἀμυνομένων, ὑμᾶς ὃ θηβαίτων· ἀλλ' ἀκοντι παντὶ ὑφ' ἑαυτᾶ ποιήσηται, ὅπερ καὶ γέγονε. μὴ οὖν ὅτι καὶ λακεδαιμονίοις καὶ φωκέας ἐξηπάτησε, φίλιππος· διὰ ταῦθ' ὧν ὑμᾶς δεῖ ἐξηπάτησε, μὴ δότε δίκην, οὐ γὰ δίκαιον. ἀ τοίνυν ἀντὶ φωκέων τ πυλῶν, καὶ τῆ ἄλλων τῆ ἀπολωλότων, χερρόνησος ὡς πρόκειτ τῆ πόλει λέγη· πρὸς διὸς καὶ θεῶν, μὴ ἀποδέξησθε, ὦ ἄνδρες· δίκαιαι, μὴ δι' ὑπομείνητε, πρὸς οἷς ἐκ τῆς πρεσβείας ἠδικησθε, καὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας ἄνειδος· πρόσκλασις σώσαι θῶν τῇ πόλει, ὡς ἄρα ὑμεῖς τῆ ἰδίων πικημάτων ὑπεξαιρούμενοι, τ τῆ συμμάχων σωτηρίαν προήκασθε. οὐ γὰ ἐποιήσατε τ̃το, ἀλλ' ἅδη τῆς εἰρήνης γενομένης, καὶ τῆς χερρονήσου σώας οὔσης, τέτταρας μηνῶν ὅλοις ἐστάζοντο οἱ φωκεῖς τὰς ὑστεραν. ἢ ὃ τέτου ψεύδολογία, μὴ ταῦθ' ὕστερον αὖτις ἀπόλεσεν, ἐξαπατήσασα ὑμᾶς. εἶτα καὶ νῦν, ἐν μείζονι κινδύνῳ τ χερρόνησον οὖσαν εὑρήσετε, ἢ τότε. πότερον γὰ εὐπορώτερον αὖ δίκην ἔδωκε φίλιππος ἐξαμβρτὼν εἰς αὐτ, πρὶν τούτων τι τῆς πόλεως προλαβεῖν, ἢ νυνί; ἐγὼ μὲν οἶμαι τότε πολλῷ. τίς οὖν ἡ ταύτης πρεσβεία, τῆ φόβων ἀφῃρημένων, καὶ τῆ κινδύνων τῆ τ βουληθέντος αὖτ' ἀδικῆσαι; ἔτι τοίνυν, ἐ τοιοῦτόν τι μέλλειν αὖτ' ἀκούω λέγειν, ὅτι θαυμάζει, τί δὴ ποτε δημοσθένης αὐτὸ κατηγορεῖ, φωκέων ὃ ἀδίκως. ὡς δὴ τ' ἔχῃ, βέλτιον προσακούσαι παρ' ἐμοῦ. φωκέων τ σπουδαιοτάτων, οἱ μὲν οἶμαι βέλτιστοι καὶ μεζιώτατοι, φυγάδες γεγονότες καὶ τοιαῦτα πεπονθότες, ἡσυχίαν ἄγουσ· ἐ οὐδεὶς ἂν αὐτῆ ἐθελήσειεν, πρὸ τῆ κοινῶν συμφορῶν, ἰδίαν ἔχθραν ἀνελέσθαι, οἱ ὃ μηδαμοῦ ἄνομ ἀργύριον ποιήσαντες, τὸν δωσοῦν οὐκ ἔχουσιν ἑαυτοῖς. οὐ γὰ ἔγωγ' ἂν ἔδωκα μὲν οὐδενὶ οὐδέν, ὡς τε μοι πρᾶγμ' ἀπαντᾶν ἐνταυθοῖ, βοᾷν εἴα πεπόνθασιν. ἡ γὰ ἀλήθεια, καὶ τὰ πεπραγμένα αὐτοῖς βοᾷ. ἀλλὰ μὲν, ὅ, τε δῆμος ὁ τῆ φωκέων, οὕτω κακῶς καὶ ἐλεεινῶς διάκειται, ὥς τε μὴ περὶ τ κατηγορεῖν ἑκάστῳ τὰς ἀθλιότητας δικαίας εἶ τὸν

B

C

λόγον *· ἀλλ' οὐ δουλόμεν, καὶ τε θεᾶν τῆ φόβῳ, καὶ τοὺς θηβαίοις, καὶ τοὺς φιλίππου ξένους, οὓς ἀναγκάζοντα ξέφειν

ξέφευν, διωκισμένοι κ᾽ κώμας, & παρῃρημένοι τὰ ὅπλα. A μὴ δὴ ταῦτα λέγῃν αὐτ᾽ ἐᾶτε· ἀλλ᾽ ὡς ἐκ ἀπολώλασι φωκεῖς δεικνύναι· ἢ ὡς ἐχ ὑπέχετο σώσειν αὐτοὺς φίλιππον. τοῦτο γὰρ εἰσι πρεσβείας δίθυραι· τί πέπρακεν; τί ἀπήγγελλας; εἰ μὲν ἀληθῆ; σώζω. εἰ δ᾽ ψεύδη; δίκαιον δός. εἰ δ᾽ μὴ πάρεισι φωκεῖς, τί τοῦτο; οὕτω γὰρ διέθηκας αὐτοὺς οἶμαι, τὸ μέρος σὺ, ὡς τε μήτε τοῖς φίλοις βοηθεῖν, μήτε τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνεσθαι δύνασθαι. & μὰ, ὅπ χωρεῖς τῆς ἄλλης αἰσχύνης καὶ ἀδοξίας, ἣν τὰ πεπραγμένα ἔχει, καὶ μεγάλοι κίνδυνοι πρεσβεύσασιν ἐκ τούτων τὴν πόλιν, ῥᾴδιον δεῖξαι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμᾶς, ὅτι τοῦ φωκέων πολέμου, καὶ τοῦ κυρίους εἶναι πυλῶν φωκέας. ἥ τε ἀπὸ θηβαίων ἄδεια ὑπῆρχεν ὑμῖν, καὶ τὸ μηδέ ποτ᾽ ἂν ἐλθεῖν εἰς πελοπόννησον, μηδ᾽ εἰς εὔβοιαν, μηδ᾽ εἰς τὴν ἀττικὴν φίλιππον, μηδ᾽ θηβαίοις; ταύτην μὰ τοι τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει, τούτων ἁπάντων καὶ ψευδολογίας πεισθέντες, πρεσβεύεσθ᾽ ὑμεῖς· καὶ τετειχισμένην ὅπλοις, καὶ πολέμῳ συνεχεῖ, καὶ πόλεσι μεγάλαις συμμάχων ἀνδρῶν, καὶ χώρᾳ πολλῇ, προεῖσθε ἀνάσαθησαν. καὶ μᾶλλα μὰ ἡ πρεσβεία βοήθεια εἰς πύλας ὑμῖν γένοιτ᾽ ἂν μυρίων καὶ πλειόνων ἢ διακοσίων ταλάντων ἐπιπέμψαθ᾽ ἐὰν λογίσησθε τὰς ἰδίας δαπάνας τῶν στρατευομένων· μέτεσται δ᾽ αἱ κ᾽ θηβαίων ἐλπίδες. ὃ δ᾽ πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν, ὧν ἔδει ὑπηρέτησε φιλίππῳ, πλείστων ὑβρεν ὡς ἀληθῶς ἔχει κ᾽ τὸ πόλεως, καὶ κ᾽ πάντων ὑμῶν, ἵνα ἀκούσητέ μου· ὅτι τοῖς θηβαίοις ἐγνωκότες ἐξαρχῆς τὰ φιλίππου πάνθ᾽ ἅπερ προῄρητο ποιεῖν ἔδει ἀπαγγέλλας ταῦτα πάντα, καὶ φανερὸς ὅπ δείξας ὑμᾶς οὐχὶ βουλομένους ὑμῖν μὰ τὸν ἔρθαν, τὸν πρὸς θηβαίους μείζω, φιλίππῳ δὲ τὸν χάριν πεποίηκε. πῶς αὖ οὖν ὑβρισικώτερον αὐθρωπος ὑμῖν ἐχρήσατο; λέγε δὴ τὸ ψήφισμα λαβὼν τὸ τοῦ διοφάντου καὶ τὸ τοῦ καλλισθένους· ἵν᾽ εἰδῆτε, ὅτ᾽, ὅτε μὰ τὰ δέοντα ἐποιεῖτε θυσιῶν καὶ πάντων ἠξιοῦσθε παρ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις· ἐπειδὴ δ᾽ ὑπὸ τούτων παρεκρούσθητε· παῖδας καὶ γυναῖκας ἐκ τῆς ἀγρῶν μετεκομίζετε, καὶ τὰ περίπλεια ἐντὸς θύλν τείχους ἐψηφίζεσθε, εἰρλώνης οὔσης, ὃ καὶ θαυμάζω, εἰ μηδὲ τὸν τοις θεοις, καθ᾽ ὃ πάξιον ἦν. πομπὰς ποιήσαντα, τοῦτον ἀτιμώρητον ἀφήσετε. Λέγε τὸ ψήφισμα. Ψήφισμα. Ταῦτα μὰ τότε ἄξια, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι τῆς πραγμάτων ἐψηφίσασθε. Λέγε δὴ τὰ μ᾽ ταῦτα.

Ψήφισμα.

Ταῦτα τότε ἐψηφίζεσθ᾽ ὑμεῖς δι᾽ τούτους. οὐκ ὀπ ταύτας ταῖς ἐλπίσιν οὔτε καταρχὰς ποιησάμενοι τὴν εἰρλώνην καὶ τὴν συμμαχίαν, οὐδ᾽ ὕστερον ἐγγράψη πεισθέντες αὐτὴν καὶ τοῖς * ἐκγόνοις· ἀλλ᾽ ὡς θαυμάσια ἥλικα ποιούμενοι δι᾽ τούτους ἀγαθὰ, καὶ μὰν, καὶ μετὰ ταῦτα ὁσάκις ποὺς πορθμὰς, ἢ ποὺς μεγάλοις ἀκούοντες δύναμιν φιλίππου καὶ ξένους *, ἐθορυβεῖσθε πάντες ὀπῆσαθε. οὐ τοίνυν εἰ μή πω τῆς ἀττικῆς ὀπιβαίνει, δεῖ σκοπεῖν οὐδὲ ῥαθυμεῖν· ἀλλ᾽ εἰ δι᾽ τούτους ἐξουσία γέγονεν αὐτῷ, τοῦθ᾽ ὅταν βούληται ποιῆσαι, τοῦθ᾽ ὁρᾶν καὶ ποὺς ἐκεῖνο τὸ δεινὸν βλέπειν, καὶ τὸ αἴτιον, & τὸν ἀδικοῦντα τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἐκεῖνον, μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι. οἶδα τοίνυν ὅτι τοὺς μὰ ἴσως τῶν * κατηγορημένων * αὐτοῦ λόγοις, ἀλλ᾽ ἔργοις ψεύξεται· βουλόμενος δ᾽ ὑμᾶς ὡς ποῤῥωτάτω τῶν πραγμάτων ἀπάγειν, διέξεισιν, ἥλικα πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαθὰ ἐκ τῆς εἰρλώνης γίγνεται, καὶ τοιοῦτον ἐκ τοῦ πολέμου κακὸ καὶ ὅλως ἐγκώμια εἰρλώνης ἐρεῖ, καὶ τοιαῦτα ὑπολήψεται. ἴσι δὲ καὶ ταῦτα πάντα κατηγορήματα τούτου.

militum: quos alere coguntur, in vicos redacti, & ar spoliati. Ne igitur ista eum dicere finite: sed, aut nó periisse Phocenses, ostendere iubete: aut se non promisisse, Philippum eos conseruaturum. Nam hæ sũt legationis rationes: quid actum est? quid renunciast? si vera: absoluitor: sin falsa, dato pœnas. Quòd si Phocenses non adsunt, quid tũ? Sic enim tractasti eos, pro tua quidem parte, vt nec amicis opitulari, nec inimicos vlciscí possit. Iam præter dedecus & ignominiam, quæ in actis insunt, etiam magna ex his orta esse reipublicæ pericula, ostendi facilè potest. Quis enim vestrûm ignorat, Phocensi bello, dum Phocenses Pylas tenerét, nec à Thebanis quicquam vobis fuisse metuendum: nec vel in Peloponnesum, vel in Eubœam, vel in Atticam venturum fuisse Philippum, aut Thebanos? Eam igitur securitatem, quæ & à loco & rebus ipsis reipubl. suppetebat, istorum fraudibus & mendaciis circumuenti, vos amisistis, atque armis, & bello perpetuo, & magnis vrbibus sociorum hominum, & amplo agro munitam passi estis euerti. Itaque frustra priora auxilia in Pylas missa sunt: quæ amplius ducentis talẽtis vobis constiterunt: si etiam priuatos eorum, qui B expeditioni interfuerunt, sumptus supputetis. Inanis etiam spes est, quam de vlciscendis Thebanis cõceperatis. Quod autem omnium, cum multa & acerba ea sint, in quibus iste Philippo inseruit, & in rẽpublicam & in vos omnes, cõtumeliosissimum est: id ex me audite. Cum Philippus ab initio constituisset, omnia quæ decreuerat præstare Thebanis: iste contrario nunciato, vestráque auersatione declarata, & vobis inimicitias Thebanorum auxit, & gratiam Philippo. Quis igitur mortalium insolentius agere vobiscũ potuisset? Cape decretum Diophanti & Callisthenis, & recita: vt sciatis, cũ officio fũgeremini, supplicationes decretas, & laudationibus affectos esse vos, & à ciuibus vestris, & ab aliis. Postquam autem isti vos deceperunt: vos liberos & vxores ex agris in vrbem transtuliisse: & sacra Herculis, cum pax esset, intra mœnia facienda decreuisse. id quod miror, si eum, per quem deos patrio ritu solere non licuit, impunè dimittetis. Recita decretum.

Phocensiũ interitum etiam periculosum esse Athenien sib auctis Thebanorum inimicitiis.

DECRETVM.

C Hæc igitur olim è dignitate rerum gestarum decreuistis. Age & recita & ea quæ sequuntur.

DECRETVM.

Hæc tum vos decreuistis, ab istis impulsi, cũ ea spe initiò neque pacem fecissetis, neque societatẽ iniissetis, neque post cum adducti estis, vt posteros etiã scripto cõplecteremini: sed tanquam mirabilia nescio quæ propter istos bona percepturi. Quoties autem etiã pòst, audientes Philippi exercitum ad Porthmũ aut ad Megara esse, tumultuati sitis: omnes scitis. Non igitur hoc spectandum est, aut cessandum, etiãsi nondum Atticam inuadit: sed illud videndum, an per istos potestas id faciendi data ei sit, quando libitum fuerit: & illa calamitas respicienda, & autor & instructor illius potestatis odio prosequendus & vlciscendus. Equidem scio, Aeschinẽ ad accusationẽ nihil esse responsurum: sed, quò vos quàm longissimè à causa abducat, commemoraturũ: quantum vniuersi mortales cõmodorum ex pace percipiant: cõtrà, quas è bello clades: ac denique laudationem pacis, defensionis loco allaturũ, Sunt autem ea omnia cum eius criminatione coniuncta.

Refutatio per inuersionẽ pacis laudationẽ alienã esse.

Nam si pax,quæ aliis tot bonorum causa est,tot negociorum & tantæ perturbationis causa nobis extitit:quid tandem dici conueniet,nisi istos muneribus acceptis,rem suapte natura bonam malè corrupisse?Quid verò? an non triremes trecentæ, & armamẽta illarum,& pecuniæ vobis supersunt,& superetunt propter pacem?fortasse dicat. Vobis autem contrà ita sentiendum est:etiam Philippi opes ea pace multò auctiores esse factas,& apparatu armorum,& prouinciis,& reditibus, quos ille nactus est ingẽtes.accesserũt & nobis aliqui.sed tamen rerum gerendarum apparatus,& sociorum, quo omnes aut sibimetipsis,aut potentioribus opes parant, ac tenent,noster quidem ab isto venditus, periit & debilitatus est:illius autem,formidabilis est factus, & multò maior.Non igitur æquum est illi vtraque esse aucta per istos,& societates, & reditus: nobis ea quæ propter pacem meritò teneremus, istorum corruptelis æstimari. Non enim hæc pro illis recepimus:neque multis verbis est opus,sed & hæc eodem modo teneremus:& illa,si absque istis esset,ac cessissent. Illud autem,Athenienses,omnino assentiemini,etiamsi multa & grauia mala reipublicę acciderint,eorum autem nullius autor sit Aeschines: non esse iustum,vt in eum sæuiatur:nec si quid per aliquem alium bene gestum est,vt illud eum tueatur, sed quarum iste rerum sit autor,cogitabitis:eique & gratiam,si dignus videbitur,referetis:& contrà,si commeruerit,succensebitis. Hæc igitur quomodo rectè deprehendetis? si eum nõ omnia simul commiscere patiemini:ducum scelera,bellum gestum cum Philippo, commoda pacis:sed si singula per se considerabitis. Quod genus est: Fuit nobis bellum cum Philippo.hic, nunquis accusat Aeschinem?vult ne aliquis eum postulare de rebus in bello gestis? nemo.Proinde horum eum absoluite:neque ad hæc eum respondere necesse est. Nam in controuersiis & testes producendi & argumẽta proferenda sunt ꝛeo:non iis defendendis quæ in confesso sunt,facienda impostura. Caue igitur quicquam de bello dicas:nemo enim de eo quicquam te accusat.Postea quidam nobis suaserunt pacem: persuaserunt:legatos misimus: adduxerunt illi huc eos qui pacem facturi essent.hic iterum,nunquis ea de re culpat Aeschinẽ?asserit aliquis eum pacis autorem:aut deliquisse,qui legatos ea gratia missos, huc adduxerit?nemo. Proinde nec de pace facta à republica quicquam est dicendum,neque enim iste autor eius est. Si quis autem roget, quid igitur dicis homo? & vnde primordia capis accusandi? Inde Athenienses, cum vobis deliberantibus, non vtrum pax facienda esset, nec ne (nam id quidem iam decretum erat) sed de eo qualis ea esse deberet? Iusta enim decernentibus refragatus,mercede decernẽti suffragatus est,largitionibus corruptus.Deinde ad iusiurandũ exigẽdum delectus,nec de mandatis vestris quicquam egit:& socios, qui è bello euaserant, perdidit: & tanta est amentia, quanta nemo alius vnquam mortalium, neque antè, neque post. Nam ab initio eò vsque dum permissum Philippo est agere de pacis conditionibus, Ctesiphon & Aristodemus primum initium fecerunt imposturæ. Postquam autem iam eò ventum fuit, vt res gerenda esset: eam Philocrati & isti tradiderunt: qui ea susceptа, omnia perdiderunt. Et postquam rationes actorum referendæ sunt,iste homo,vererator nimirum

Commoratio Aeschinis culpa i mminutas esse opes reipubl. & effugiorũ dilutio.

A εἰ γὰρ ἡ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἰτία, τοσούτων πραγμάτων, καὶ τηλικαύτης ταραχῆς ἡμῖν αἰτία γέγονε· τί τις ἂν τοῦτο φαίη, πλὴν ὅτι δῶρα λαβόντες οὗτοι, καλὸν πρᾶγμα φύσει, κακῶς διέθηκαν; τί δ', οὐ ξυήρεις ξιακόσιαι, καὶ σκεδὸν ταύτας, καὶ κτήματ' ὑμῖν πρόσεισι, καὶ πρόσοδος ἀπὸ τὴν εἰρήνην; ἴσως ἄν εἴποι. πρὸς δὴ ταῦτα, ἐκεῖνο ὑμᾶς ὑπολαμβάνειν δεῖ ὅτι καὶ τὰ φιλίππου πράγματα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν ὑπερφέρτερα πολλῷ, καὶ κατασκευαῖς ὅπλων, καὶ χώραις, καὶ πρόσοδοις, αἷς γεγόνασιν ἐκείνῳ μεγάλαι. γεγόνασι δ' ἔκ ἡμῶν τινες ἢ δι' ἄλλο τι πρᾶγμ' ἢ τὴν πρὸς ἐκεῖνον κατασκευὴν ἔκ τ' συμμάχων, δι' ὧν ἢ αὐτοῖς ἢ τοῖς κρείττοσι τὰ ἀγαθὰ πάντες κέκτηνται· ἡ μὲν ἡμετέρα, προθεῖσα ὑπὸ τούτων, ἀπόλωλε, καὶ γέγονεν ἀσθενὴς· ἡ δ' ἐκείνων φοβερὰ καὶ μείζων πολλῷ. ἃ δὴ δίκαιον, ἐκείνῳ μὲν ἀμφότερα νὴ ξῆν θαι δι' τούτους, καὶ τὰ τῶν συμμάχων, καὶ τὰ τῶν πρόσοδον· ἡμῖν δ' ἃ δικαίως ἂν ὑπῆρχεν ἐκ τῆς εἰρήνης, ταῦτα ἀνθ' ὧν ἀπέδοντο οὗτοι λογίζεσθαι. οὐ γὰρ ταὐτ' αὐτ' ἐκείνων γέγονεν· οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἐὰν ὁμοίως ἡμῖν ἐκεῖνα ᾖ τούτοις ἀπροσλῦ, εἰ μὴ διὰ τούτους. ὅλως δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιωταῖοι, καὶ δίκαιον δήπου φήσαιτ' ἄν τις, μήτ' εἰ πολλὰ καὶ δεινὰ τὰ συμβεβηκότα ὑπὸ τῆ πόλει, μηδενὸς δ' αἰσχίνης αἴτιος τέτακται· εἰς τοῦτον ἐλθεῖν τὴν ὀργὴν· μήτ' εἰ τὰ τῶν δεόντων πέπρακται δ' ἄλλον τινά, τοῦτο σῶσαι τοῦτον· ἀλλ' ὅσων ὄντως αἴτιος σκεψάμενοι, καὶ χάριν, αἰ ταύτης ἄξιος ᾖ, καὶ τοὐναντίον ὀργὴν, αἰ τοιαῦτα φαίνηται πεπονηκώς, πιστεύσατε. πῶς οὖν εὑρήσετε ταῦτα δικαίως; ἐὰν μὴ πάνθ' ἅμα ἐάτε παρέλθειν αὐτὸν, τὰ τῶν στρατηγῶν ἀδικήματα, τὸν πόλεμον τὸν πρὸς φίλιππον, τὰ ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἀγαθά· ἀλλ' ἕκαστον ἐφ' ἑαυτοῦ σκοπεῖτε· οἷον, ἐὰν ἡμῖν πόλεμος πρὸς φίλιππον, ἐὰν. σὶ ταῦθ' ἑνὶ καλεῖ τις αἰσχίνῃ, βούλεται τις τοὺς κατηγορεῖν πρὸς τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πραχθέντων; οὐδὲ εἷς. οὐκοῦν πρὸς τούτων γε ἀφεῖται, καὶ οὐδὲν αὐτὸν δεῖ λέγειν. πρὸς δὲ τῶν ἀμφισβητουμένων, καὶ τοῖς μάρτυρας παρέχεσθαι, καὶ τὰ τεκμήρια δεῖ λέγειν τὸν φεύγοντα, οὐ τὰ ὁμολογούμενα ἀπολογούμενον, ἀξιοπαθῆ. ὅπως τοίνυν τὰ πρὸς τὸν πολέμου μηδὲν ἐρεῖς. οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν αἰτιᾶται σε πρὸς αὐτὰ μὴ ταῦτα δι' εἰρήνην τινὲς ἡμᾶς ἔπεισεν ποιήσασθαι· ἐπείσθημεν, πρέσβεις ἐπέμψαμεν· ἦλθον οὗτοι δεῦρο τοὺς ποιησομένους τὴν εἰρήνην. πάλιν ἐνταῦθα πρὸς τούτων μέμφεταί τις αἰσχίνην; φησί τις εἰσηγήσασθαι τὸν εἰρήνην, ἢ ἀδικεῖν, ὅτι δεῦρ' ἦλθε τοὺς ποιησομένους; οὐδὲ εἷς. οὐκοῦν ἀδι' ὑπὲρ αὐτὰ τὸ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην, οὐδὲν αὐτῷ λεκτέον. οὐ γὰρ ἔστ' αἴτιος. τί οὖν αὖθρωπε λέγεις, εἰ τις ἐρωτῶ με, καὶ πόθεν ἀρχὴν κατηγορεῖς; ὅθεν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωταῖοι, βουλευομένων ὑμῶν, οὐ πρὸς τὸ εἰ ποιητέον εἰρήνην, ἢ μὴ (ἐδεδόκτο γὰρ ἤδη τοῦτό γε) ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ ποίαν τινὰ; τοῖς γὰρ τὰ δίκαια * γράφουσιν αὐτειπὼν, τῷ μισθοῦ γράφοντι σιωπῆσαι, δῶρα λαβών. καὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῖς ὅρκοις αἱρεθείς, ὧν μὲν ὑμεῖς προσετάξατε, οὐδὲ ποιῶ ἐποίησε· τοῖς δ' ὑπὲρ τοῦ πολέμου δίκαια δόντας, ἀπώλεσε τῷ συμμάχων, καὶ τηλικαῦτα ἐφθείσατο, ἡλίκα οὐδεὶς ἀνθρώπων ἄλλος πώποτε, οὔτε πρότερον, οὐδ' ὕστερον. τὸ μὲν γὰρ ἐξαρχῆς ἄχρι τοῦ λόγου τυχεῖν φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης· κτησιφῶν καὶ ἀεισθένης τὴν ἀρχὴν τὴν πρότερον ἔφερον τοῦ φενακισμοῦ. ἐπειδὴ δ' εἰς τὸ πράττειν ἤδη τὰ πράγματα ἦκε· φιλοκράτει καὶ τούτῳ παρέδωκαν. δεξάμενοι δ' οὗτοι, πάντ' ἀπώλεσαν. εἶτ' ἐπειδὴ δεῖ λόγον αὐτὸν καὶ δίκην ὑπέχειν τῷ πεπραγμένων, * ὧν οἶμαι πανοῦργος ὤν, καὶ

καὶ θεοῖς ἐχθρὸς, καὶ χρήμασι διὰ τοῦτο· ὡς ὑπὲρ δ' εἰρήνης χει- A
νόμωρος ἀπολογήσε); οὐχ ἵνα πλειόνων ἢ κατηγορεῖ τις
αὐτὸς, δῶ λόγον (μανία γὰρ τοῦτό γε) ἀλλ' ὁρᾷ τοῦθ', ὅτι ἐν
μὲν τοῖς ὑφ' ἑαυτὸ πεπραγμένοις, ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ὄζει.
ἅπαντα δ' τὰ δικήματα· ἢ δ' ὑπὲρ δ' εἰρήνης ἀπολογία, καὶ
εἰ μηδὲν ἄλλο, τοὔνομά γοι ἔχει φιλάνθρωπον, ὃ δέ-
δοικα μὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δέδοικα, μὴ λελήθαμεν
ἅπαντες οἱ δανειζόμενοι ὅτι πολλοῦ ἄγοντες. τὸ γὰρ ἀσφα-
λὲς αὐτῆς & τὸ βέβαιον, οὗτοι προὔδοσαν. φωκέας καὶ πύ-
λας. οὐ μὴν δίκαιόν γε τοῦτον γε ἀρχῆς ἐποιησάμεθα. ἀλλ'
ἄτοπον μὲν ὄντι ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δ' οὖν. εἰ γὰρ τις
ὡς ἀληθῶς χαίρει τῇ εἰρήνῃ τοῖς στρατηγοῖς, ὧν κατηγο-
ροῦσιν ἅπαντες, χαίειν αὐτοῖς ἐχέτω. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι, ὡς ὑμεῖς
ἐβούλεσθε, ἐπολέμουν. οὐδὲ ὄνομα εἰρήνης ἂν ὑμεῖς ἠνέ-
σχεσθε. εἰρήνη μὲν οὖν δι' ἐκείνους· ὀπτικίνδυνος δ' καὶ
σφαλερὰ καὶ ἄπιστος, διὰ τούτους γέγονε διαφθαρέντας. εἴρηται οὖν εἰρήνη αὐτὸν, διὰ γὰρ τῆς εἰρήνης λόγων
εἷς δ' τις γὰρ διὰ πεπραγμένων ἐμβιβάζεται. οὐ γὰρ αἰ-
σχίνης γὰρ τῆς εἰρήνης κείνεται, οὔ. ἀλλ' ἡ εἰρήνη, δι' αἰ-
σχίνου διαβέβληται. σημεῖον δὲ· εἰ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη ἐγ- B
γένοιτο, μηδὲν δὲ ὕστερον ἐξεπάτηθε ὑμεῖς, μηδ' ἀπολώ-
λει τις συμμάχων μηδείς. τίνα ἀνθρώπων ἐλύπησεν
αὐτὴ ἡ εἰρήνη, ἔξω τε ἀδόξως ἐνεχυρᾶσθαι; καί τοι καὶ τοῦτο
σωτήριος ἔδοξ' συνειπὼν φιλοκράτει. ἀλλὰ αἰτίκεσθέ γε
οὐδὲν αὐτοῦ γε γεγονός. νυνὶ δ' οἶμαι πολλῶν ἄλλων ὄντι
κακῶν αἴτιος ἔδοξ'. ὅτι μὲν τοίνυν αἰσχρῶς καὶ κακῶς πάν-
τα ταῦτα ὑπὸ τούτων ἀπόλωλε καὶ διέφθαρται, οἶμαι
πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοσοῦτον ἀ-
πέχω τῆς συκοφαντίας τινὰ τοῖς πεπραγμένοις τούτοις πε-
σεῖν, ἢ ὑμᾶς ἀξιοῦν· ὥς τε εἰ ταῦθ' ὑπ' ἀβελτηρίας,
ἢ δι' ἀνηθείαν, ἢ δι' ἄλλην ἀγνοιαν ἥντινοῦν ὅτου πέπρα
κται· αὐτός τε ἀφίημι αἰσχίνην, καὶ ὑμῖν ἀφεῖναι συμβου-
λεύω. καί τοι τῆς σκήψεων τούτων οὐδεμία ὅσ' πολιτι-
κὴ, οὐδὲ δικαία. οὐδένα γὰρ τὰ κοινὰ πεπρᾶσθαι ὑμεῖς κε-
λεύετε, οὐδ' ἀναγκάζετ'· ἀλλ' ἐπειδάν τις ἑαυτὸν πείσας
δ' ὠάδαι, πεπρᾶσθαι πρᾶγμα ποιούμενος αὐθρώπων
χρηστῶν καὶ φιλανθρώπων, δυνοϊκῶς δέχεσθε, καὶ οὐ φθο-
νερῶς. ἀλλὰ καὶ χειροτονεῖτε, καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῆς ἐγ-
χειρίζετε. ἐὰν μὲν οὖν κατορθοῖ τις, τιμήσεται, & πλέον
ἕξει τῶν πολλῶν καὶ τοῦτο. ἐὰν δ' ἀποτυγχάνῃ σκήψεις καὶ C
προφάσεις ἐρεῖ; ἀλλ' ὃ δίκαιον. οὐ γὰρ αὖ ἱκανὰ ἔσται τοῖς
ἀπολωλόσι συμμάχοις, οὐδὲ ταῖς πατρίσιν, οὐδὲ ταῖς γυναι-
ξὶν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις διὰ τὴν ἀβελτηρίαν τὴν ἐμὴν, ἵνα
μὴ τὴν τούτου λέγω, τοιαῦτα πεπονθέναι. πολλοῦ γε καὶ
δεῖ. ἀλλ' ἔμοιγε ὑμεῖς ἄφετε αἰσχίνῃ τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ
ὑπὲρ βάλλοντα, αὐ δι' ἀνηθείαν, ἢ δι' ἄλλην ἀγνοιαν ἥν-
τινοῦν λελυμασμένος φανῇ. ἐὰν μέν τοι δι' πονηρίαν,
ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα καὶ τοῦτ' ἐξελεγχθῇ σαφῶς
ὑπ' αὐτοῦ τῶν πεπραγμένων· μάλιστα μὲν, εἰ οἷόν τε,
ἀποκτείνατε. εἰ δὲ μὴ, ζῶντα τοῖς * πολλοῖς παράδειγ-
μα ποιήσατε. σκοπεῖτε δὴ τὸν ἔλεγχον τὸν ὑπὲρ τού-
των, ὡς δίκαιος ἔσαι μοὶ ὑμῖν. ἀνάγκη δή που τοῖς
λόγοις, ὧν εἶπ' φωκέων, καὶ τῶν θεσπιέων, καὶ τῆς Εὐ-
βοίας, εἴπερ μὴ πεπρακὼς αὐτόν. ἐκὼν * ἐξεπάτα,
δυοῖν θάτερον. ἢ ἀχρήματίστως ἀκούσαντα ὑποχομένου
φιλίππου, ὅπως ἀφέξει ταῦτα καὶ ποιήσει. ἢ εἰ μὴ τοῦτο
ἐνεθυμήθη, καὶ φενακισθέντα τῇ περὶ τὰ ἄλλα φιλαν-
θρωπίᾳ καὶ ταῦτ' ἐλπίσαντα παρ' αὐτοῦ. οὐκ ἔνεστι τού-
των οὐδὲν ἐν χρείᾳ. ἐκ τοίνυν τούτων ἀμφοτέρων, μάλιστα πάντων αὐθρώπων, μισεῖν αὐτὸν προσήκει φίλιππον.

& diis inuisus,& scriba,ita se defendet scilicet,qua si de pace agatur? Non vt de pluribus quàm accusatur,respondeat (nam ea quidem insania esset)sed illud videt,in suis actis non modò nihil esse boni, sed etiam scelera inesse omnia: pacis autem defensionem,vt nihil aliud,nomen saltem habere plausibile:quam vereor Athenienses, vereor, ne serò, vt debitores,magno cum fœnore nos agere intelligamus. Eius enim securitatem & firmitatem isti prodiderunt,Phocenses & Pylas:non tamen propter istum,eam initio fecimus. Quanquam auté id quod dicam absurdum,verum tamen omnino est:Si quis re vera pace gaudet,ducibus, quos omnes culpant, gratiam habeant. Nam si illi, vt volebatis, bellum administrassent:vos nec nomen pacis tolerassetis. Pax igitur per illos: periculosa & lubrica & infida pax, per istos facta est corruptos largitionibus. Repellite igitur, repellite eum à disputatione de pace,& in disputationem de actis compellite. Non de pace accusatur Aeschines:sed pax propter Aeschinem crimen habet. Argumento illud est: quòd si pax ita facta esset,vt vos postea in nulla re decepti essetis,neque sociorum quisquam periisset: nemini mortalium omnium pax molesta fuisset, ignominia duntaxat excepta. Etsi autem & eius culpæ pars in isto hæret,cum sit Philocrati suffragatus: nihil tamen immedicabile fuisset admissum. Nunc multorum aliorum malorum istum causam esse apparet. Ac turpiter quidem, & flagitiosè per istos ea esse omnia perdita & corrupta, scire omnes vos arbitror. Ego verò iudices,tantum abest vt quicquam illis rebus adiungere calumniæ velim, aut à vobis id fieri postulem:vt,si illa per væcordiam aut simplicitatem acta sunt,aut quamuis aliam ignorationem: & ipse missum Aeschinem faciam, & vobis missum vt faciatis,suadeam. Quanquam harum excusationum nulla ciuilis,aut iusta est. Neminem enim vos rempublicam gerere iubetis, aut cogitis: sed si quis sibi persuasit,se habere adiumẽta rerum gerendarum,atque accesserit:pro vestra bonitate & humanitate eum recipitis,benignè, & non inuidè: quin & magistratus ei mandatis,& eius fidei vestra negocia committitis. Quæ si quis probè administrauerit:honorabitur,& eo nomine supra vulgus efferetur. Sin frustratus fuerit: excusationes & causas afferet? æquum non est. Neque enim ita satis factum erit euersis sociis,nec liberis eorum,nec vxoribus,neque cæteris,si constet eis,se propter meam inscitiam,ne istius dicam,ea esse perpessos.Multum certè abest.Sed tamen vos condonate Aeschini atrocia ista & immensa,si per simplicitatem,aut quãuis aliam ignorationem commisisse videbitur. At si ex improbitate, argento accepto, & muneribus idque apertè ex ipsis actis demonstrabitur : maximè quidem si fieri potest, occidite:sin minus, at in eo documentum statuite viuente. Considerate autem ipsi * vobiscum , eius conuincendi ratio quàm æqua futura sit. Omnino est necesse, Aeschinem ea verba apud vos fecisse de Phocensibus & Tespiensibus, & Eubœa,si non vltrò se vendiderat,vosque decipiebat,vel quod apertè audierat Philippum pollicentem,se illa susceptorum, & facturum:vel, si id non fuit, præstigiis quibusdam & fucis humanitatis illius cæteris in rebus, deceptum etiam hæc de illo speraſſe. vt verum non sit horum alterum , fieri non potest. Propter hæc autem vtraque ei Philippum maximo esse odio decet

Transitio. Aeschinẽ nõ errasse. sed scelerã tè corrupisse omnia. confirmatione dubia è signis

I. Aeschines non odit Philippum.

Cur? quia, quod ad illum attinet, ei acerbissima & turpissima quæque acciderunt: vos decepit, laborat infamia, dignus interitu iudicatur. Quod si ita fieret, vt conueniebat, iamdudum proditionis reus ageretur. nunc propter nostram mansuetudinem, & simplicitatem, rationes reddit: eásque cum vult. Est igitur quisquam vestrûm, qui ex Aeschine vllam vocem audierit, Philippum accusante? Quid? redarguentem quisquam aut dicentem eum aliquid vidit? nemo. Sed omnes Athenienses prius accusant Philippum, & quiuis semper: quorum vtique nulli vlla priuatim facta est iniuria. Ego verò hæc verba ab eo requirerem, si se non vendidisset: Athenienses, me quidem tractate, vt vultis: credidi, deceptus sum: erraui, fateor: illum autem hominem cauete Athenienses: perfidus est, impostor, improbus. non videtis quomodo mecum egerit? vt deceperit? Horum verborum ego nullũ audio, neque vos: quãobrem? quia non deceptus, neque falsus, sed mercede vltrò conductus, atque argento accepto, ea dixit, & illi prodidit, séque præclarum ac iustum illi mercenarium præbuit: legatum autem vobis, & ciuem & proditorem, & ter, non semel morte mulctandũ. Neque verò ex his solum constat, eum mercede cõductum, omnia illa dixisse: sed & ex eo, cum nuper Thessali, & Philippi legati cum eis, venerunt, postulantes, vt Philippo Amphictyoniam decerneretis.

II. Thessalis & Philippi legatis de Amphictyonia suffragatus.

Quem igitur omnium mortalium maximè istis refragari decebat? Aeschinem. Cur? quia eius renunciationi contraria ille fecit. Iste enim dixerat, illum Thespias & Platæas muniturum, & cùm Phocenses non perditurum, tum Thebanorum in vos insolentiam repressurum. Ille verò & Thebanos maiores fecit quàm oportebat, & Phocenses funditus deleuit: vt nec Thespias nec Platæas muro circumdedit: sic Orchomenum & Coronea insuper excidit. Possunt-ne res inter se vllo modo magis esse cõtrariæ? Neque verò refragatus est, neque os aperuit, neque vocem vllam contrariam emisit. Quod tantum cum sit, non tamẽ est graue: sed illud, quod & solus omnium in hac vrbe degentium suffragatus est, quodque nec Philocrates facere fuit ausus, impurus ille, id Aeschines fecit: ac tumultuantibus vobis, & eum audire nolentibus, descendens de suggesto, missis à Philippo legatis se venditans: Multos esse dicebat, qui tumultuarentur: paucos qui militarent, si necesse esset. meministis enim vtique. cum ipse, ô dij, sit mirificus bellator. Iam si nullum legatum quicquam accepisse ostendere possemus, neque res ita patéret. vt palàm esset vniuersis: quæstiones & eius generis alia restarent. si verò Philocrates se accepisse, non modò pro concione sæpe confessus est: sed & vobis ostentauit, vendendo tritico, ædificando profitendo se iturum, etiamsi vos non iuberetis, vehendis lignis, auro in mensis apertè commutando: non profectò habebit iste quod illum accepisse neget, qui ipse confessus est & ostentauit.

III. Familiaris Philocrati, corrupto largitionib.

Est verò quisquam mortalium adeò vecors, aut infelix, vt, dum & Philocrates dona accipiat, & ipse malè audiat ac periclitetur, cum ei liceret stare ab innocentibus: hos quidem infestet, cum illo autem coniunctus iudicium subire malit? Equidem opinor esse neminem: sed hæc omnia, si rectè consideretis, inuenietis Athenienses, magna & euidẽtia esse signa acceptę ab isto pecunię. Iã illud quod nõ vt postremò factum est, sic minimũ signũ

IIII. Aeschines profiteri noluit, sibi nihil esse rei cum actis Philocratis.

A δῆλόν ἐστι; ὅτι τὸ μὲν ἐκείνου μέρος πάντ' αὐτῷ γέγονε τὰ δεινότατα καὶ τὰ αἴσχιστα· ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν, ἀδοξεῖ, δίκαιος ἀπολωλέναι κείνεκα· καὶ εἰ γέ τι τῷ πεφυκότων ἐγίνετο, ἐν εἰσαγγελίᾳ πάλαι ἂν ἦν νυνὶ ὢν δῆλον τὴν ἡμετέραν ῥαφῳδίαν καὶ δύνηθείαν, δύθυμος δίδωσι, καὶ ταύτας ὁπηνίκα βούλεται. ἔστιν οὖν ὃς τις ὑμῖν φωνὴν ἀκήκοεν αἰσχίνου, κατηγορεῖντος Φιλίππου; ἢ δῆτ'; ἐξελεγχθῆναι; ἢ λέγοντά τι τοῦτον ἑώρακεν; οὐ δῆτ' εἰς. ἀλλ' ἅπαντες Ἀθηναῖοι πρότερον κατηγοροῦσι Φιλίππου· καὶ ὁ τυχὼν ἀεὶ ὧν ἀδικεῖς οὐδέν' ἰδίᾳ ἠδίκηταί πω. ἐγὼ δ' ἐκείνοις τὰς λόγους ἐζήτουν ἂν παρὰ τούτου, εἰ περ μὴ πεπρεσβευκὼς ἑαυτὸν τυγχάνοι. ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐμοὶ μὲν χρήσασθε ὅ, τι βούλεσθε· ὅπως ὅσα, ἐξηπατήθην, ἥμαρτον, ὁμολογῶ· τὸν δ' ἀπολογούμενον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φυλάττεσθε· ἄπιστος γάρ, πονηρός· οὐχ ὁρᾶτε οἷα πεπίκηκεν ἐμὲ οἷα ἐξηπάτηκε; τούτου δ' ἕνα ἀκούω τῷ λόγων, δεῖ δ' ὑμῶν. δέομαι; ὅτι, οὐ παρακρουσθείς, δ' ἐξαπατηθείς, ἀλλὰ μισθώσας ἑαυτόν, καὶ λαβὼν ἀργύριον, ταῦτ' εἶπε, καὶ πεπράκει ἐκείνῳ· καὶ γέγενε καλὸς κἀγαθός, καὶ δίκαιος μισθωτὸς ἐκείνῳ, πρα-
B βευτὴς μὲν τοι καὶ πολίτης ὑμῶν, πρέσβυς, καὶ ξένος ἄχ' ἅπαξ ἀπολωλέναι δίκαιος. δ' τοίνυν ἐκ τούτων μόνων δῆλος ἐσθ', ὅτι χρημάτων ἅπαντα εἶπεν * ἐκεῖνα· ἀλλ' ἦν κοὐκ ὑμᾶς ἔναγχος θετταλοὶ, καὶ φιλίππου πρέσβεις μετ' αὐτῷ ἀξιοῦντες ὑμᾶς, φίλιππον ἀμφικτύονα εἶ ψηφίσασθαι τῷ, πρεσβεύειν οὐκ αἰτεῖτε τούτοις μάλιστα πάντων ἀνθρώπων, αἰσχίνῃ τούτῳ. δέομαι τί; ὅτι οἷς ἔδει ἀπαγγεῖλαι πρὸς ὑμᾶς, τούτοις τἀναντία ἐπέτρεψεν ἐκεῖνος. ἔδει μὲν γὰρ ἐφ' θετταλίας, καὶ πλαταιὰς αὐτὸν τειχεῖν καὶ τοὺς μὲν φωκέας οὐκ ἀπολεῖν, τῷ δ' θηβαίων ὕβριν, ὑμῖν καταλύσειν. ὁ δ', τοὺς μὲν θηβαίους μείζους δ' πεποίηκε. τοῖς δὲ φωκέας, ἀφ' ὧν ἀπολώλεκε. καὶ τὰς μὲν θετταλίας καὶ πλαταιὰς οὐ τετείχικε. τὸν δ' ὀρχομενὸν καὶ τῷ χορηγίαν προσεξωσμάποδίσαι, πῶς ἂν ἀναπότερα πράγματ' ἑαυτοῖς τούτων γένοιτο; οὐ πέπαυκε δ' ἐκεῖνος, οὐδὲ διῆρε τὸ στόμα, οὐδ' ἐφθέγξατο ἀναπόν οὐδέν. καὶ οὐχὶ τοῦτό πω δεινὸν, τηλικοῦτον ὄν· ἀλλὰ καὶ σωπῶντος μόνος τῷ ἐν τῇ πόλει πάντων ἀνθρώπων. καὶ τοι τοῦτό
C γε δὲ φιλοκράτης ἐπάλμισε πιθανῶς ὁ μιαρὸς, ἀλλ' αἰσχίνης οὗτος. καὶ θορυβούντων ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐθελόντων ἀκούειν αὐτοῦ· καταβαίνων ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀναδεικνύμενος τοῖς πρέσβεσι, τοῖς παρὰ φιλίππου παροῦσι, πολλοὺς ἔφη τοὺς θορυβοῦντας εἶναι, ὀλίγους δ' τοῖς στρατευομένους ὅταν δέῃ. μέμνησθε γὰρ δή που, αὐτὸς ὢν οἶμαι θαυμάσιος στρατιώτης, ὦ ζεῦ. ἔπι τοίνυν, εἰ μὲν μηδένα ἔχοντα μηδὲν εἴχομεν δεῖξαι τῷ πρέσβεων, μηδ' ἐᾶν ὥστε ἰδεῖν ἅπαντας βασάνους καὶ τοιαῦτα, ἀπολοιπὸν ἂν ἦν σκοπεῖν. εἰ δ' φιλοκράτης μὴ μόνον ὡμολόγει παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ἀλλὰ καὶ ἐδείκνυεν ὑμῖν, πυργολῶν, οἰκοδομῶν βαδιεῖσθαι φάσκων, κἂν μὴ χειροτονῆτε ὑμεῖς ξυλῆν, τὸ χρυσίον καταλλαττόμενος φανερῶς ὅτι ταῖς τραπέζαις. οὐκ ἔνι δή που τοῦτον εἰπεῖν ὡς οὐκ εἴληφε, τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντα καὶ δεικνύντα. δεῖν οὖν οὔτε τις ἀνθρώπων ἀόντος ἢ κακοδαίμων, ὡς δ' ἵνα λαμβάνῃ μὲν φιλοκράτης, ἀδοξῇ δ' αὐτὸς καὶ κινδυνεύῃ, ἐξὸν αὐτῷ μετὰ τῶν μηδὲν ἠδικηκότων ἐξετάζεσθαι, τούτοις μὲν πολεμεῖν, πρὸς δ' ἐκείνων ἐλθὼν κρίνεσθαι βούλεται; ἐγὼ μὲν, οὐδένα οἶμαι, ἀλλὰ πάντα ταῦτα, ἐὰν ὀρθῶς σκοπῆτε, εὑρήσετε μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σαφῆ σημεῖα, τὸ χρήματα τοῦτον ἔχειν. ὃ τοίνυν ὕστατον μὲν λέγομεν, οὐδενὸς δ' ὂν ἔλαττον σημεῖον τὸ πεπρακέναι τοῦτον ἑαυτὸν Φιλίππῳ.

φίλιππῳ θεάσασθε. ἴστε δήπου τοῦτο εἰσήγγειλεν ὑμῖν Δρίστης φιλοκράτην, ὅτι παρελθὼν ἐγὼ, δυσχεραίνειν ἔφλυε ἔν τι τῇ πρεσβείᾳ, εἰ μόνος φιλοκράτης τοσούτων καὶ τηλικούτων ἀδικημάτων αἴτιος γέγονεν. οἱ δ' ἐνέα τῇ πρέσβεων μηδενός· καὶ οὐκ ἔφλυε τοῦθ' οὕτως ἔχειν. οὐδαμοῦ γὰρ ἂν φανῆναι καθ' ἑαυτὸν ἐκεῖνον. εἰ μὴ τοῖς συναγωνιζομένοις τούτων τινὰς εἶχεν. ἵν' οὗτοι μήτ' ἀφῶσι, μήτ' αἰτιάσωνται μηδένα ἔφλυε ἐγὼ, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ, τοῖς μὲν αἰτίοις εὑρήσει, τοῖς δὲ μὴ μετεχηκόσιν ἀφεὶς ἀπαλλάξει ὁ βουλόμενος, καὶ παρελθὼν εἰς ὑμᾶς ἀποφηνάσθω μὴ μετέχειν. μηδὲ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ τοῦ φιλοκράτους πεπραγμένα. καὶ τὸν τοῦτο ποιήσαντα, ἀφίημι ἔγωγε ἔφλυε. ταῦτα δὴ μνημονεύετε, ὡς ἐγὼ οἶμαι. οὐ γίνεται παρῆλθεν οὐδείς, οὐδ' ἔδειξεν ἑαυτόν. καὶ τῷ μὲν ἄλλων, ἔστιν ἑκάστῳ τις πρόφασις. ὁ μὲν, οὐχ ὑπόδικος ἦν· ὁ δ' οὐχὶ παρῆν ἴσως. τῷ δ', κηδεστὴς ἦν ἐκεῖ. τούτῳ δ' οὐδὲν τούτων, ἀλλ' οὕτω καθάπαξ πέπρακεν ἑαυτὸν, καὶ οὐκ ὀκνεῖ τοῖς παρελθοῦσι μεμισθάρνηκε μόνον, ἀλλὰ καὶ μὴ ταῦτα δῆλός ἐστιν, ἀνάπερ ἀκφύγῃ τι ὑμῶν, καθ' ὑμῶν ὑπαρξόντων ἐκείνῳ· ὥς τε ἵνα μηδὲν ἑαυτὸν μηδὲ ῥῆμα πρόῃται φιλίππῳ, δεδοικὼς ἀφίεσιν· ἀλλ' ἀδοξεῖν, κελεύεται, πάσχειν ὁπουοῦν αἱρεῖται παρ' ὑμῖν μᾶλλον, ἢ φιλίππῳ τι ποιῆσαι μὴ πρὸς ἡδονήν. καίτοι, τίς ἡ κοινωνία; τίς ἡ πολλὴ πρόνοια ἐκεῖνῳ φιλοκράτους αὖτε; ὃς εἰ τὰ κάλλιστα, καὶ πάντα τὰ συμφέροντα ἐπεπρεσβεύκει, χρήματα δ' ὡμολόγει λαβεῖν ἐκ τῆς πρεσβείας, ὥσπερ ὡμολόγει· τοῦτο γε αὐτὸ φυγεῖν καὶ διαλαβεῖν ὅλων τῷ πρᾶγμα πρεσβεύοντι πρόσηκε, καὶ δεδιέναι τὸν καθ' αὑτὸν ὑ τοίνυν πεποίηκε τοῦτ' αἰσχίνης· ταῦτ' οὐ φανερά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ταῦτ' ἐγὼ βοᾷ καὶ λέγει, ὅτι χρήματα εἴληφεν αἰσχίνης, καὶ πονηρός ἐστιν ἀργυρίου σωτηρῶς, οὐ δι' ἀβελτηρίαν, οὐδὲ δι' ἄγνοιαν, οὐδὲ δυστυχήσαντων. καὶ τίς μου καταμαρτυρεῖ φησι, δῶρα λαβεῖν; τοῦτο γάρ ἐστι τὸ λαμπρόν. τὰ πράγματ' αἰσχίνη, ἅπερ πιστότατά ἐστιν ἁπάντων· καὶ οὐκ ἔνεστιν εἰπεῖν ὑδὶ αἰτιάσασθαι, ὡς ἢ πεπεισμένα, ἢ χαριζόμενά τῳ ἐστὶ τοιαῦτα· ἀλλ' οἷά περ αὐτὰ πρόδηλα καὶ διαφανῆ σὺ πεποίηκας· τοιαῦτα ἐξεταζόμενα φαίνεται. πρὸς δὲ τοῖς πράγμασιν, αὐτὸς αὐτίκα δὴ σὺ σαυτῷ καταμαρτυρήσεις· ἀπόκριναι γὰρ δεῦρο αἰτίας μοι. οὐ γὰρ δὴ δι' ἀπειρίαν γε, ἃ φήσεις ἔχειν ἅ, τι εἴποις. ὃς γὰρ ἀγῶνας καινοὺς, ὥσπερ δράματα. καὶ τούτοις ἀμάρτυρος, πρὸς μεμεβημμένῃ τιὴ μίσθωσιν αἱρεῖς διώκων· δῆλον ὅτι πάνδεινος εἶπας. πολλῶν γίνεται καὶ δεινῶν ὄντων τῷ πεπραγμένων αἰσχίνῃ τούτῳ, καὶ πολλὴ κακίαν ἐχόντων, ὡς καὶ ὑμῖν οἶμαι δοκεῖν, οὐδέν ἐστιν οὗ μέλλω λέγειν, ὡς ἐγὼ κεῖνο, δεινότερον· οὐ δ' ὅ, τι μᾶλλον δεδωροδοκηκότ' αὐτὸν ἐπαυξοφώρῳ, ἅπερ πεπραγότα πάντ' ἐξελέγξει. ἐπειδὴ γὰρ ἀπεστάλατ' αὖθις αὖ τὸ τρίτον τοὺς πρέσβεις ὡς τὸν φίλιππον, ὅτε ταῖς καλαῖς καὶ μεγάλαις ἐλπίσι ταύταις αἷς δεῖ ὑπῆρχεν· ἐχειροτονήσατε καὶ τοῦτον, καὶ ἐμὲ, καὶ τοὺς ἄλλων τοὺς πλείστους τοὺς αὐτούς. ἐγὼ μὲν δὴ παρελθὼν, ἐξωμοσάμην δύθεως. καὶ θορυβούντων τινῶν, καὶ κελευόντων βαδίζειν. οὐκ ἂν ἔφλυε ἀπελθεῖν. οὗτος δ' ἐκεχειροτόνητο. ἐπειδὴ δ' ἀνέστη μὲν ταῦτα ἡ ἐκκλησία, συνελθόντες ἐβουλεύοντο οὗτοι, τίνα αὖτε καταλείψουσιν. ἔτι γὰρ τῶν πραγμάτων ὄντων μετεώρων, καὶ τοῦ μέλλοντος ἀδήλου· σύλλογοι καὶ λόγοι παντοδαποὶ καὶ τοῦ ἀφανοῦς ἐγίγνοντο τότε. ἐφοβοῦντο δὴ μὴ σύγκλητος ἐκκλησία γένοιτο ἐξαίφνης. εἶτα ἀκούσαντες ὑμεῖς ἐμοῦ

A est, istum Philippo se vendidisse, spectate. Proculdubio nostis, dudum, cum proditionis reum ageret Hyperides Philocratem, me progressum dicere, vnum quendam in accusatione mihi restare scrupulum: quo pacto solus Philocrates tot & tantorum scelerum causa fuisset, nouem legati nullius. atque id ita se habere negaui. nullam enim eius per se futuram fuisse autoritatem, nisi adiutores illorum aliquos habuisset. Vt igitur, inquam, neque absoluam; neque criminer quenquam, sed res ipsa & noxios inueniat, & criminis expertes absoluat: surgat quicunque volet: & progressus in cōspectum vestrum; declaret se non esse socium, nec probare acta Philocratis, atque eum qui ita fecerit, absoluo ego, inquam. Hæc meministis, vt ego arbitror. Nemo autem prodiit, nec ostendit se. Ac cæterorum quidem singulis aliqua causa fuit. Nam alius rationes retulerat, alius fortasse non aderat, alius affinem illic habebat. Isti autem causarum illarum nulla erat: sed vsq; adeò se prorsus vendiderat, neque in præteritis tantum suam locarat operam: vt non dissimulet, se in posterum etiam, si nunc absolutus fuerit, illi præstò futurum contra vos. Quare cauet, ne quod vel verbulum Philippo non iucundum sibi excidat: nec vt missum faciamus, missum fecit: sed laborare infamia, accusari, quiduis apud vos perpeti satius esse ducit, quàm aliquid minus gratum Philippo facere. Quæ verò illa est societas? quæ tanta ista solicitudo de Philocrate? Quem, si omnem legationem præclarissimè obiisset, & pecuniam tamen se propter legationem accepisse fateretur: illud ipsum fugere & solicitè cauere incorruptum legatum conueniebat, & testari suam integritatem. Sed id non fecit Aeschines. Hæc nonne perspicua sunt, Atheniēses? Hæc nónne clamitant & loquuntur, pecuniam accepisse Aeschinem, & propter argentū perpetuò esse improbum, non ex simplicitate, aut ignoratione, aut per calamitatem, & quis, inquit, testificatur, me accepisse munera? Hæc enim est præclara illa defensio. Res ipsæ, Aeschine, quæ sunt fide omnium dignissimæ. neque dici potest, aut prætexi vel ex persuasione alicuius aut gratificandi studio eas esse tales: sed quales prodēdo & corrumpēdo tu eas effecisti: tales in exquirendo apparent: & præter res ipsas iam tute in te dices testimonium. Age huc assiste, & responde mihi: neque enim per imperitiam habere te negabis, quid dicas. Cum enim nouas causas tanquam fabulas, eásque sine testibus ad præfinitam diem accusator vincas: ex eo constat, te esse acerrimum. Quanquam autem multa sunt & atrocia scelera Aeschinis, & magna improbitate referta, vt vobis etiam, nisi fallor, videtur: nullum tamen, meo quidem iudicio, est atrocius, aut euidentius corruptelarum eius argumentum: aut quod magis ostendat, palámque demonstret, eum accepisse munera, & vendidisse omnia, eo quod & nunc dicā. Cum iam tertiùm legatos missuri essetis ad Philippum, propter præclaras & magnas illas spes earum rerum, quas iste pollicebatur: delegistis & istum; & me, & ex reliquis plerosq; eosdem. Ego progressus statim eiuraui. Tumultuantibus autem quibusdam, & me ire iubentibus negaui me abiturum. Iste autem delectus erat. Deinde cum concio surrexisset, congressi isti, consultabant, quem hic relicturi essent. Dum enim etiamnum in motu essent omnia, & incerta futurorum expectatio: tum & cōgressus, & verba varia in foro fiebant. Metuebant enim, ne subitò concio indiceretur: & vos, audita ex me

B

C

V. Eiurata infidiosè legatio, & postea vltrò obita.

veritate,aliquid opportuni de Phocensibus decer- A
neretis,& Philippus gerendarum rerum occasione
amitteret. Nam si decretum duntaxat fecissetis:
conseruati essent. Non enim licuisset Philippo
nisi vos decepti essetis, manere diutius. Neque e-
nim frumentum erat in agris,propter bellum incul
tis:neque etiam inuchi potuisset,vestris triremibus
ibi præsentibus,& mare obtinentibus: & Phocen-
sium vrbes multæ erant,& expugnatu difficiles, nisi
mora,& obsidione.Nam si singulis diebus singulas
cepisset vrbes,duæ & viginti fuerunt numero.Pro-
pter ea igitur omnia ne quid eorum mutaretis, in
quibus decepti eratis,istum hic reliquerunt.sed eiu-
rare,nulla allata causa,non ferendum erat, & vehe-
menter suspectum.Quid ais? Ad tot & tanta bona
quæ nunciasti,non abis,nec legatione fungeris? sed
manendum erat. Quid fit? morbum simulat: frater
eius,adducto Excesto medico curiam ingressus,co-
ram senatu iurat,ægrotare istum:eius vice ipse deli-
gitur. Vt autem perierant Phocenses,quinque die-
bus aut sex pòst,& ea locatio ab isto confecta erat, B
quasi aliud quiddam conduxisset: Dercyllus Chal-
cide reuersus,vobis concionem in Piræeo habenti-
bus nunciat,Phocenses periisse: quo vos Athenien
ses audito,& illorum vicem dolebatis, vt par erat:
& ipsi perterriti,liberos & vxores ex agris in vrbe
transferendos decernebatis,& castella instauranda,
& Piræum muniendum, & Herculana sacra in vrbe
facienda. Cum hæc fierent, & tanta perturbatio,
tantúsque tumultus vrbem inuasisset:tum iste vir e-
loquens & sapiens & vocalis,nec à senatu,nec à po-
pulo delectus,legatus abit ad eum,qui illa perpetra
rat:nulla habita ratione vel morbi:quo simulato le-
gationem dudum eiurarat: nec quòd alius ipsius lo-
co legatus erat: nec quòd lege talia facinora capite
sancita sunt:nec quod absurdissimum esset postquã
renunciarat,se à Thebanis esse proscriptum, cum ij
præter Bœotiæ totius imperium, etiam Phocensis
regionis potiti essent, tum in medias Thebas, &
Thebanorum castra vadere. Verùm ita erat extra
se raptus, ita totus in quæstum & largitionem im-
mersus: vt sublatis & despectis cæteris rebus omni
bus abiret. Quæ res cum talis sit,multò etiam gra-
uiora sunt ea,quæ postquam illuc venit, perpetra- C
uit. Cum enim vos, qui adestis omnes, & cæteri
Athenienses,tam miserè & crudeliter cum miseris
agi Phocensibus duceretis, vt neque senatorios spe
ctatores, neque Sexuiros ad Pythia mitteretis, sed
patrium spectaculum desereretis: iste ad triump-
hales epulas,negociis & bello confecto,quas The
bani & philippus in honorem deorum instruxerãt
accessit:& cùm libationum,tum votorum fuit par-
ticeps,quæ ille ob sociorum nostrorum mœnia &
agros & arma perdita nuncupabat : & vnà co-
ronas gestauit,& Pæana concinuit cum Philippo,
& familiariter propinauit. Neque ego hæc sic,
iste aliter narrare poterit: sed eiuratio inter pu-
blica vestra monimenta in tabulario, quibus
minister publicus præest, asseruatur & decretum
palàm de ista re est scriptum. Quæ autem ibi
perpetrarit, collegati eius, & ij qui adfuerunt, te-
stimonium in eum dicent:qui iidem hæc mihi re-
tulerunt. Neque enim ego vnà in legatione fui, sed
eam eiuraui. Age, recita mihi decretum, & lite-
ras,& testes accerse.

τἀληθῆ,ψηφίσηθέ τι τῶν δεόντων ὑπὲρ τῶν φωκέων ἢ τὰ
πρόγματα ἐκφύγοι ἂν φίλιππον. εἰ γὰρ ἐψηφίσασθε μόνον,
καὶ μικρὸν ὑπερῆνατε ἐλπίδα λυπῆσαι αὐτοῖς, ἐσώθη-
σαν ἄν.οὐ γὰρ ἐνῆν,οὐκ ἐνῆν, μὴ ὑμῶν ἀπατηθέντων ὑμῶν
μεῖναί τι φίλιππον.ἅτε γὰρ σίτου ἐνόντος ἐν τῇ χώρᾳ, ἀπο-
ρον δὲ τὸν πόλεμον γεγονυῖᾶ ἐκ τῆ στρατοπεδείας δυνατὸν
ἦν ἐπιέναι οὐσῶν ὑμετέρων ἐκεῖ καὶ τῆς θαλάττης κρατου-
σῶν· αἵ τε πόλεις πολλαὶ καὶ χαλεπαὶ λαβεῖν αἱ τῶν φω-
κέων,μὴ οὐ χρόνῳ γ' πολιορκίᾳ. εἰ γὰρ ἐν ἡμέρᾳ πόλιν ἦ-
ρει,δύο καὶ εἴκοσιν εἰσὶν ἀριθμῷ,δεῖ δὴ ταῦτα πάντα,ἵνα
μηδὲν μεταθῆτε ὧν ἐξηπατῆσθε,τὸν αὐτὸν κατέλιπεν.
*ἐξομόσασθαι μὲν δὴ μετ' αἰτίας τινὸς,δεινὸν λῷ,&
ὑποψία μεγάλη.τί λέγω;ὅτι τοσαῦτα γ' τηλικαῦτα δι-
αβαθὺχι βαδίζεις ἀπαγγείλας,οὐδὲ πρεσβεύεις;ἐδεῖ
ὑμῶν.πῶς οὖν;ἀρρωστεῖν πεπρασίζε),γ' λαβὼν ἐξή-
κεσον τὸν ἰατρὸν ἀδελφὸς αὐτὸ καὶ παρελθὼν τῇ βου-
λῇ,ἐξωμόσατο ἀρρωστεῖν τοῦτον καὶ αὐτὸς ἐχειροτονήθη.
ἐπειδὴ γ' ἀπολώλεσαν οἱ φωκεῖς, ὕστερον ὑμέρας πέντε
ἢ ἕξ,καὶ τέλος εἶχε τὸ μίσθωμα,ὥσπερ ἂν ἄλλό τι πρά-
τῳ,γ' ὁ δερκύλλος ἐκ τῆς χαλκίδος ἦκεν ἀναῤῥέφας,&
ἀπήγγειλεν ὑμῖν ἐκπλησιάζουσιν ἐν πειραιεῖ. ὅτι φωκεῖς
ἀπολώλασι καὶ ὑμεῖς,ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι,ταῦτα ἀκούσαν-
τες,εἰκότως γ' ἐκείνοις συνηχθεσθε,καὶ αὐτοὶ ἐξεπλήν-
χθε,καὶ παῖδας & γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατακομίζειν
ἐψηφίζεσθε.καὶ τὰ φρούρια ἐπισκευάζειν,καὶ τ' πύργους
τειχίζειν,καὶ τὰ ἡμάκλεια ἐν ἄστει θύειν ἐπειδὴ ταῦτ'
ἐῶ· & τοσαύτη ταραχὴ καὶ τοσοῦτος θόρυβος ἐγένετο πρὶ
τὴν πόλιν· τηνικαῦτα ὁ δεινὸς,καὶ σοφὸς εἶναι,γ' εὔφωνος,
οὔτε βουλῆς οὔτε δήμου χειροτονήσαντος αὐτὸν, ὤχετο
πρεσβεύων,ὡς τ' ταῦτα πεποιηκότα· οὔτε τὴν ἀρρωστίαν,
ἐφ' ᾗ τότε ἐξωμόσατο ὑποκλισίμβρος, οὐδ' ὅτι πρεσ-
βεύτης ἄλλος ἦν αὐτ' αὐτὸ, οὐθ' ὅτι τῷ τοιούτων ὁ νό-
μος θάνατον τὴν ζημίαν εἶ) κελεύει, οὐδ' ὅτι πανδεινόν
ἐστιν ἀπηγγελκότα, ὡς ὅπλα κεκήρυκται χρήματα αὐτὸ ἐκ
θήβας· ἐπειδὴ θηβαῖοι πρὸς τὴν τὴν βοιωτίαν ἅπασαν
ἔχειν, καὶ τῆς φωκέων χώρας ἐγκρατεῖς γεγόνασι· τὴν-
καῦτα εἰς μέσας τὰς θήβας, γ' τὸ τῶν θηβαίων στρατόπε-
δον βαδίζειν. ἀλλ' ὅπως ἐκφεύξομαι λῷ,γ' *ὅλως πρὸς τὴν
λήμμασι & τὴν δωροδοκήμασι,ὡς τε πάντα τὰ ἄλλα ἀ-
νελὼν καὶ παρεὶς ὤχετο. καὶ τοιούτου τὸ πρᾶγματος
ὄντος,ἔτι πολλῷ δεινότερά ἐστιν ἃ ἐκεῖσε ἐλθὼν διεπρά-
ξατο.ἁπάντων γὰρ ὑμῶν τούτων,καὶ τῶν ἄλλων ἀθλιωτάτων
οὕτω δεινὰ & χαλέπια ἠργυμένων τοῖς παλαιπόρως πά-
σχειν φωκεῦσι,ὡς τε μή τε τοὺς ἐκ τῆς βουλῆς θεωρεῖν,μή
τε τοὺς θεσμοθέτας εἰς τὰ πύθια πέμψαι, ἀλλ' ὑποσπάσαι
τῆς πατρίου θεωρίας. ἔδει εἰς τὰ ὁπλίσια τῶν πραγμά-
των γ' τὸ πολέμου, ἃ θηβαῖοι καὶ φίλιππος ἔθυον, εἰσιὼ-
το ἐλθὼν,γ' σπονδῶν μετεῖχε καὶ εὐχῶν, ἃς ὑπὲρ τοῖς τῶν
συμμάχων τῶν ἡμετέρων τείχεσι & χώραις, γ' ὅπλοις ἀ-
πολωλόσιν,ἠύχετο ἐκεῖνος,& συνεστεφανοῦτο, καὶ συνε-
παιώνιζε φιλίππῳ,γ' φιλοτησίας *προὔπινε.γ' ταῦτ' οὐκ
ἔνεστιν ἐμοὶ μὲν οὕτω,τούτῳ δ' ἄλλως πῶς εἰπεῖν. ἀλλ'
ὑπὲρ μὲν τῆς ἐξωμοσίας ἐν τοῖς κοινοῖς τοῖς ὑμετέροις
γράμμασιν ἐν τῷ μητρῴῳ,ταῦτ' ἔστιν,ἐφ' οἷς ὁ δημόσιος
τέτακται. & ψήφισμα ἀπόκρυς ἔξει τάδε *τ' ὀνόματος γρ-
ράψαι. ὑπὲρ ὧν ἐκεῖ διεπρᾶξατο, οἱ συμπρεσβεύοντες
καὶ παρόντες, καταμαρτυρήσουσιν,ὅπερ ἐμοὶ ταῦτα διηγοῦντο.ἃ δὲ ἔγραψε αὐτοῖς συνεπρέσβευσα, ἀλλ' ἐξω-
μοσάμην.γ' μοι λέγε ψήφισμα,καὶ τὰ γράμματα,καὶ τοὺς μάρτυρας κάλει.

Ψήφισμα

Ψήφισμα. Γεάμματα. Μάρτυρες.

Τίνας οὖν δοξὰς ὑπολαμβάνετε εὔχεσθαι τοῖς θεοῖς τὸν φίλιππον, ὅτ' ἔσπενδεν, ἢ τοῖς Θηβαίοις; ἆρ' οὐ κράτος πολέμου καὶ νίκην αὐτοῖς καὶ τοῖς συμμάχοις διδόναι, καὶ τἀναντία τοῖς τῆς Φωκέων; οὐκοῦν ταῦτα συνήυχετο ἐκεῖνος, καὶ κατηρᾶτο τῇ πατρίδι, ἅνευ ὑμῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῷ δεῖ ἐλθεῖν. οὐκοῦν ὤχετο μὲν ὧδε τὸν νόμον, ὃς θάνατον κελεύει τούτων τὴν ζημίαν ἔχειν· ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε, ἑτέρων θανάτων ἄξια ποιῶν πέφανται. τὰ δ' ἔμπροσθεν πεπραγμένα, καὶ πεπρεσβευμένα ὑπὲρ τούτων, ἀποκτείνειν αὐτὸν δικαίως. σκοπεῖτε τοίνυν τί τίμημα ἔσται, ὁ τούτῳ ἐξ ἧς ἀξίαι, ὡς τε τοσούτων ἀδικημάτων ἀξιόχρεων φανεῖσθαι. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἅπαντας ὑμᾶς καὶ ὅλον τὸν δῆμον, ἅπασι τοῖς πεπραγμένοις ἐκ τῆς εἰρήνης ὀπτικῶς, καὶ μήτε τῇ ἐν ἀμφικτυόσι κοινωνεῖν ἐθέλειν, δυσκόλως τε ἔχειν καὶ ὑποπτῶς πρὸς τὸν φίλιππον, ὡς ἀσεβῶν καὶ δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων· καὶ οὔτε δικαίων, οὔθ' ὑμῖν συμφερόντων, εἰς δὲ τὸ δικαστήριον εἰσελθόντας, τὰς ὑπὲρ τούτων δίκας δικάσοντας, καὶ τὸν ὅρκον τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως ὁμωμοκότας, τὸν ἁπάντων τῶν κακῶν αἴτιον καὶ ὃν εἰλήφατε ἐπαυξοφόρῳ τοιαῦτα πεποιηκότα, τοῦτον ἀφεῖναι; καὶ τίς οὐ δικαίως ὑμῖν ἐγκαλέσει τῶν ἄλλων πολιτῶν, μᾶλλον δὲ ἁπάντων τῶν ἑλλήνων; ὅσῳ φιλίππῳ μὲν ὑμᾶς ὀργιζομένους, ὃς ἐπολέμου μὲν ποιούμενος τὴν εἰρήνην, ἀπὸ τῶν πολιτῶν τὰς προξενίας ἐωνεῖτο, ὥρᾳ γε πολλῷ συγγνώμην ἔχον δικαίως τοὺμφυτον τοῦτο νὴ Δία φιέντας, ὃς τὰ ὑμέτερα οὕτως αἰσχρῶς ἀπέδοτο, τῶν νόμων ταὐτὰ ἔχοντα ταῦτ' ἐπιτίμια, ἐάν τις ταῦτα ποιῇ. τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιοῦτος ἥξει τις λόγος παρὰ τούτων, ὡς ἀρχὴν ἡμήσεται τῆς πρὸς φίλιππον ἔχθρας, εἰ τῷ πρεσβευσάντων τὴν εἰρήνην καταψηφιεῖσθε. ἐγὼ δ' εἰ τοῦτ' ἔστιν ἀληθὲς, οὐκ ἔχω σκοπούμενος δύρειν, ὅτι τούτου μεῖζον κατηγορήσω. εἰ γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης χρήματα ἀναλώσας ὡς τε τυχεῖν, ταῦτ' οὕτω νῦν γέγονε φοβερὸς καὶ μέγας, ὡς τε τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς δικαίων ἀμελήσαντας ὑμᾶς ἤδη τι φίλιππον χαλεπὸν σκοπεῖν· τί παθόντες ἂν οἱ τούτων αἴτιοι, τὴν προσήκουσαν δίκην δεδωκότες εἶεν; ὑμεῖς, ἀλλ' ὅτι νὴ φιλίας ἀρχὴ συμφερούσης ὑμῖν μᾶλλον ἢ τοῖς εἰκότων ἡμῆσε), καὶ τοῦτ' οἶμαι δεῖξειν. εὖ γὰρ εἰδέναι χρὴ τοῦθ', ὅτι ἃ καταφρονεῖ φίλιππος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς πόλεως τῆς ὑμετέρας· οὐδ' ἀληθεστέρας νομίσας ὑμᾶς Θηβαίων ἐκείνοις εἶλετ' ἂν οὐδ' ὑμῖν· ἀλλ' ὑπὸ τούτων ἐδιδάχθη, καὶ ταῦτ' ἤκουσεν, ἅπερ νὴ Δία πρότερόν ποτ' εἶπον ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ, καὶ τούτων οὐδεὶς ἀντεῖπεν· ὡς ὁ μὲν δῆμός ἐστιν ὄχλος ἀσταθμητότατον πρᾶγμα τῶν ἁπάντων, καὶ ἀσωματώτατον· ὥσπερ ἐν θαλάττῃ πνεῦμα ἀκατάστατον, ὡς ἂν τύχοι κινούμενον· ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθε. μέλει δ' οὐδενὶ τῶν κοινῶν, ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται. δεῖ δέ τινας φίλους ὑπάρχειν τοῖς ἕκαστα πράττουσιν ἐν ὑμῖν ἀυτῷ, καὶ διοικήσοντας οἷον ἂν αὐτῷ δοκῇ. κἂν περ αὐτῷ τὸ καταστῆσαι, πᾶν ὅ, τι ἂν βέλτιον, παρ' ὑμῖν ῥᾳδίως ἁρμόσει). εἰ μὲν οὖν ἤκουσεν, οἶμαι τοῖς τότ' ἐκεῖνα πρὸς αὐτὸν εἰποῦσιν, ὡς ἀρχὴν ἡμήσατο· ὡς δ' ἐγὼ πάλιν ἐπανῆλθον, ὑποτετυμπανισμένοις ἐποίησεν αὐτὰ τὰ βασιλέως. τί δ' ἂν ὁ ἐκεῖνος ἐποίησεν; ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τιμαγόρου, καὶ τεττάρακοντα τάλαντα, ὡς λέγει), δεδωκὼς αὐτῷ, ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν ἐπύθετο αὐτὸν τεθνεῶτα, ἢ οὐδὲ τῶν ζῶν ὄντα κύριον ἑαυτὸν βεβαιῶσαι μή ποτ' ἂν ἐκείνῳ πότε ὑπῆρχε πρᾶξαι· ἐγὼ τὰ μὲν τοῦ κυρίου τῆς πρᾶξεως

A DECRETVM. LITERÆ. TESTES.

Quæ igitur vota putatis nuncupasse diis Philippum cum libaret, aut Thebanos? Nónne vt in bello vim & victoriam ipsi & sociis largirentur, & horũ contraria Phocensium fœderatis? Ille portò eadem precabatur & imprecabatur patriæ: quæ nunc vos in eius caput conuertere oportebit. Itaque abiit contra legem, quæ id facinus capitale esse iubet. Illuc autem profectum aliis mortibus luenda designasse constat. Iam eius acta priora, & obitæ propter hæc legationes, meritò eũ interfecerint. Quare considerate quæ litis æstimatio ea magnitudine sit, vt tot sceleribus non minor esse videatur. An non turpe fuerit, Athenienses, cum publicè vniuersi vos & totus populus omnia ea quæ pacem consecuta sunt, reprehendatis: cum nec Amphictyonũ decretis assentiamini, & irascamini Philippo, cúmque suspectum habeatis, tanquam impia sint & crudelia illa facta, & neque iusta, neque vobis conducibilia: si in curiam ingressi, ad rationes de illis redditas diiudicandas, & iureiurando pro repub. dato, malorum omnium autorem, quem in talibus facinoribus palàm deprehendistis, eum absoluetis? Ecquis cæterorum ciuium, vel potius Græcorum omnium, non iurè vos reprehendet, qui videat vos irasci Philippo: qui pacem è bello vt faceret, negocia ab iis qui vendere solent, mercatus, rem agit omnino venia dignam: istum autem absoluere, qui vestra tam flagitiosè vendidit, cum legibus extrema supplicia talibus facinoribus sint constituta? Fortassis etiam talis ab istis ratio adferetur, principium hoc fore inimicitiarum cum Philippo, si pacis interpretes damnaueritis. Ego verò, id verum si est, quod grauius isti crimen impingam, nulla ratione reperio. Si enim is qui pecuniam impendit, vt pacem impetraret, ita nunc factus est formidabilis & magnus, vt vobis, neglecto iureiurando, & iustitia, videndum sit iam, quare gratum Philippo faciatis: quo supplicio afficiendi erunt eius rei autores, vt dignas dent pœnas? Verùm enimuero eam rem amicitiæ vobis vtilioris etiam, principium futurum esse, quantum coniectura licet assequi, id quoque me ostensurum opinor. Hoc certò tenendum vobis est Philippum, Athenienses, non contemnere vestram vrbem: neq; eò quòd vos inutiliores putarit quàm Thebanos vobis illos prætulisse: sed ab istis edoctũ esse & audiuisse, id quod prius etiam publicè vobis exposui, nemine istorum refragante: populum esse turbam, rem omnium inconstãtissimam & stolidissimam, vt in mari vndam fluctuantem, quæ fortuitò agitetur: alium accedere, alium abire, rempublicam autem curæ esse nemini: ac quid actum sit, ne memi niisse quidem: habendos autem aliquos amicos, qui ei apud vos singula conficiant, atque eius arbitratu gubernent. Quod si in primis sit consecutus: eum à vobis facile, quicquid libitum fuerit, impetraturum. Si igitur eos, qui tum illa ad eum dixerant, statim, vt huc redierant, in crucem actos audiuisset: fecisset? idé quod rex Persarũ. Quid aũt fuit quod ille fecit? Deceptus à Timagora, cui quadraginta, vt ferunt, talenta dederat: vt audiuit eum à vobis interfectum ac ne suam quidem tueri vitam, nedum quæ pollicitus fuerat, præstare potuisse: animaduertit, se pecuniam non ei numerasse, penes quem

Cõclusio, Damnandum esse Aeschinẽ.

Refutatio per inuersionẽ: Non propter ea uendã Philippi offensionem, veniam esse dandam Aeschini.

summa esset autoritas. Proinde primùm Amphipolim vrbem, vestro imperio denuo subiecit, quam hactenus sociam suam & amicam esse scripserat: deinde nemini vnquam postea pecuniam dedit. Idem igitur & Philippus fecisset, si horum aliquem pœnas dare vidisset: idque etiam nunc, si viderit, facturus est. Sed cum audiat, eos conciones habere, florere gloria apud vos, aliis creare pericula: quid facere conetur? multum impendat, cum liceat pauciora? an omnes colere velit, cum duos aut tres liceat? insaniret profectò. Neque enim Thebanorum vrbi Philippus benefactum publicè voluisset: multum certè abest. Sed à legatis est ei persuasum. quo autem pacto, dicam ego vobis. Venerunt Thebis ad eum legati, cum & nos à vobis missi, illic essemus: iis pecuniam illi dare voluit, eamque, vt aiebant, omnino magnam, non admiserunt, nec acceperunt eam Thebanorum legati. Pòst, in sacrificio quodam & cœna, potans cum eis Philippus & humanum erga illos se præbens, cùm alia multa, vt captiuos & eius generis alia, tum pocula tandē argentea & aurea eis offerebat. Ea illi omnia repudiabant, nec vsquam sui obliuiscebantur. Postremò, Philon, vnus legatorum, habuit orationem, Athenienses, quam non pro Thebanis, sed pro vobis habitam esse oportuit. aiebat enim: Se, cum Philippum videret, magno & humano in ipsos esse animo delectari & gaudere: sed se iam antea ipsius esse hospites, & amicos, etiam sine illis muneribus. Petere autem, vt ad negocia vrbis, quæ tum illa ageret, ea humanitate conuersa, aliquid, & seipso dignum & Thebanis præstaret: ita posliceri & se & totam vrbem ei fore addictam. Iam spectate, quid hoc pacto Thebani consecuti sint, & quid vobis acciderit: & verè æstimate, quanti sit non vendere negocia ciuitatis. Primùm, pace potiti sunt, laborantes & afflicti iam bello, & succumbentes. Deinde hostes Phocenses ad internecionem deleti, eorúmque mœnia & oppida sublata è medio. Nunquid sola hæc? non mediusfidius: sed accesserunt etiam Orchomenus, Coronea, Corsiæ, Tilphossæum, Phocensis agri quantum voluerunt. Thebani igitur hæc è pace consecuti sunt, quibus vtique maiora nec optarint. Thebanorum autem legati quid? nihil, nisi quòd eorum opera hæc patriæ contigerunt. Id verò præclarum est, Athenienses, & egregium, si virtutis & gloriæ ratio ducatur: quas res isti pecunia vendiderunt. Conferamus iam quid Atheniensium respublica è pace consecuta sit, & quid legati Atheniensium: & considerate, num similia respublica & isti ipsi. Respublica igitur, vt cesserit omnibus, & possessionibus, & sociis: vt iurauit Philippo, si quis alius illas inuaserit, vobis vt restituat, vos prohibituros, & qui vobis eas tradere voluerit, eum pro inimico & hoste habituros: qui eripuit, pro socio & amico. Hæc enim sunt quæ & Aeschines defenderit, & adiutor eius Philocrates decreto sanxerit. Item cum ego pridiē superior, vobis persuasissem, vt sociorum decretum confirmaretis, & legatos Philippi accerseretis: iste cauillationibus ea re in posterum diem reiecta, persuasit, vt in Philocratis sententiam iretis, in qua & hæc & alia multò his grauiora continentur. Ac reipublicæ quidem hæc ex pace contigerūt, quibus flagitiosiora nec inueniri facilè possunt. Legatis autem quid, horum autoribus? Cætera omnia taceo, quæ ipsi vidistis: ædes, ligna, frumen-

Legatorū perfidiam nocuisse Athenien sibus: exemplo Thebanorum docet.

A τον δεδωκώς. ☪ γάρ τοι, ϖρῶτον μὲν ἀμφίπολιν, * πόλιν ἡμετέραν δούλιον κατέσησεν, ὣν τότε συμμαχὸν αυτὸ καὶ φίλην ἔγραψεν. εἶτ' οὐδενὶ πώποτε ἔδωκε χρήματα ϖ λοιπὸν. ταὐτὸ τοίνυν ϖ τ' ἂν ἐποίησε φίλιππος, εἴ τινα τύπτον εἶδε δίκην διδόντα καὶ νεῦ, ἂν ἴδη, ποιήσει. ἐπειδὰν δ' ἀκούσῃ λέγοντας, δύο δοκιμοῦντας ἐν ὑμῖν, ἑτέρους κρίνοντας * τί καὶ ποιῆσαι ζητοῦσι; πολλὰ ἂν ἁλίσκεσθαι, ὀλίγον ἐλάττω; ☪ πάντας ϖερφανεῖν βούλησεται, δύο ἢ τρεῖς ὀλίγους; μαίνοιτο μὲν τ' ἄν. οὐδὲ δῆτα τὴν ϖρὸς Θηβαίων πόλιν εἶλεν δημοσίᾳ ποιεῖν ὁ φίλιππος εὖ πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ὑπὸ ϖρέσβεων ἐπείσθη· ὧν ἓν ἕρπετον, φέρε σοι ϖρὸς ὑμᾶς ἐγὼ. ἦλθον ϖρὸς αὐτὸν ϖρέσβεις ἐκ Θηβῶν, ὅτε περ καὶ παρ' ὑμῶν ἡμεῖς ἦμεν ἐκεῖ. τούτοις χρήματα ἐκεῖνος ἤθελε δοῦναι, καὶ πάνυ γε, ὡς ἔφασαν, πολλά. οὐκ ἐδέξαντο δ' οὐδ' ἔλαβον ταῦτα οἱ ϖρὸς Θηβαίων ϖρέσβεις. μετὰ ταῦτα ἐν θυσίᾳ τινὶ ☪ δείπνῳ πίνων, καὶ φιλανθρώπως διαλεγόμενος ϖρὸς αὐτοὺς ὁ φίλιππος, ἀλλά τε δὴ πολλὰ, οἷον αἰχμαλώτων καὶ τοιαῦτα· καὶ τελευτῶν, ἐκπώματα ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ * ϖροὔτεινεν αὐτοῖς. ταῦτα πάντα ἐκεῖνος διεωθοῦτο, καὶ οὐδαμῇ ϖροίετο ἑαυτοῖς. τελευτῶν δ', φίλων εἷς τῶ ϖρέσβεων εἶπεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγον ὃν οὐκ ἐμοὶ Θηβαίων, ἀλλ' ἐμοὶ ὑμῶν ἄξιον εἰρῆσθαι. ἔφη δ', τὸν φίλιππον ὁρῶν μεγαλοψύχως καὶ φιλανθρώπως ἐχοντα ϖρὸς αὐτοὺς, ἥδεσθαι καὶ χαίρειν. αὐτὸ μὲν οὖν ὑπάρχειν αὐτῷ φίλοι καὶ ξένοι καὶ ἄνευ τῶν δώρων τούτων. εἰς δὲ τὰς τῆς πόλεως ϖράγματα ἐν οἷς νῦν τότε τὴν φιλανθρωπίαν αὐτὸν ἐξίσωσι ταύτην ϖροθέσθαι, ἄξιόν τι καὶ αὐτὸ τῆς Θηβαίων ϖροέξειν· καὶ ὅλως ἂν τὴν πόλιν οὕτω καὶ σφᾶς ὁμολογοῦσιν ὑπάρξειν αὐτῷ. καὶ γάρτοι σκέψασθε, τί τοῖς Θηβαίοις γέγονεν ἐκ τούτων, καὶ τί συμβέβηκε; καὶ θεάσασθε ἐκ αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ἡλίκον ὄζει τὸ μὴ ϖολεῖν τὰ τῆς πόλεως ϖράγματα. ϖρῶτον μὲν τοίνυν εἰρήνη γέγονεν αὐτοῖς ϖονοῦσι, καὶ ζαλωτοῖς μὲν ἤδη τῷ ϖολέμῳ, καὶ ἠτιωμένοις. εἶτα τῆς ἐλθόντων Φωκέων ἀφ' ὅλου ὀλέθρος καὶ ὅλων τῆς τειχῶν, καὶ τῆς ϖόλεων αἰ αἱρεσις. ἆρα καὶ μίνα ταῦτα; οὔ μὰ δί', ἀλλ' ἔτι ϖρὸς τούτοις, ὀρχομενὸς, κορώνεια, κορσία, τὸ ϖλωφασιῶον, τ' Φωκέων χώρας ὅσων ἐβούλοντο. τοῖς μὲν δὴ Θηβαίοις, ταῦτα ἐκ τ' εἰρήνης γέγονεν, ὧν οὐδεὶ' αἰ εὐξαίνετο δή ϖοτε μείζονα. τοῖς δ' ϖρέσβεσι τοῖς τῆς Θηβαίων, τί; οὐδέν, πλὴν τὸ τούτων αἴτιοι γεγενῆσθαι τῇ παξίδι. τοῦτο δ' καλὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σεμνὸν εἰς ἀρετὴν λόγον καὶ δόξης, ἀλλ' οὗτοι χρημάτων ἀπέδοντο. αὖ ϖάλιν δὴ, τί τῇ τῆς Ἀθηναίων πόλει γέγονεν ἐκ τ' εἰρήνης καὶ τοῖς ϖρέσβεσι τοῖς τῆς Ἀθηναίων· καὶ θεωρεῖτε εἰ ὠφελημένα τῇ πόλει καὶ τούτοις αὐτοῖς. τῇ πόλει μὲν τοίνυν, ἀφεσπκέναι μὲν ἁπάντων καὶ τῆς κτημάτων, καὶ τῆς συμμάχων· ὁμωμοκέναι δ' φιλίππῳ, κἂν τις ἄλλος ἐπὶ ϖοτ' ἐπ' αὐτὰ βουλόμενος σπεύζειν, ὑμᾶς κωλύσειν· καὶ τ' μὲν ὑμῶν βουλόμενον ὠφελεῖσθαι, ἐχθρὸν ἡγήσασθαι καὶ πολέμιον τ' δ' ἀπεστερηκότα, σύμμαχον ☪ φίλον. ταῦτα γάρ ἐστιν ἃ σωθεῖπε μὲν αἰσχίνης ἔσται, ἔγραψε δὲ τούτου συνεργὸς φιλοκράτης· καὶ κεκτημένος ἐμοῦ τὴν ϖροτέραν ἡμέραν, καὶ πεπεικότος ὑμᾶς, τὸ τῆς συμμάχων δόγμα κυρῶσαι, καὶ καλέσαι τοὺς ϖρέσβεις τοὺς τὸ φιλίππου. ἐκκρούσας ἔδοξε εἰς τὴν ὑστεραίαν, τοῦ φιλοκράτους γνώμην ἔπεσθαι ἐλέσθαι· ἐν ᾗ καὶ ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα ἔτι τούτων δυνατά ἐστι γεγραμμένα. τῇ μὲν δὴ πόλει ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν. ὧν οὐδὲ δύρεῖν αἰσχίω ῥᾴδιον. τοῖς δὲ ϖρέσβεσι τί, τοῖς ταῦτα ϖράξασι; τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πάνθ' ὅμα ἑωρακατε ὑμεῖς, οἰκίας, ξύλα, πυροὺς· ἀλλ'

ἐν

ἐν τῇ τῶν ἀπολωλότων συμμάχων χώρᾳ, κτήματα & γεωρ A γίαν παμπληθῆ· φιλοκράτει μὲν τάλαντον ἔχουσαι ἑκάστη· τοσοῦτον δ' αἰχίνῃ, ξιάκοντα μνᾶς. καί τοι, πῶς οὐ δεινὸν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ χαλεπὸν, τὰς τῶν ὑμετέρων συμμάχων συμφορὰς ἑκάστοις τοῖς πρέσβεσι τοῖς ὑμετέροις γεγενῆσθαι, καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήνην τῇ μὲν ἐκ πεμφάσῃ πόλει, τῷ μὲν συμμάχων ὄλεθρον, τὴν τῶν κτημάτων ἀπόστασιν, αὐτὴ δὲ δόξης, αἰχίνῃ γεγενῆσθαι τοῖς πρέσβεσι, τοῖς τῆς πόλεως ταῦτα πράξασι, πρόσοδους, εὐπορίας, κτήματα, πλοῦτον, αὐτὴ τῶν ἑκάστων ἐπιορκιῶν, * εἰργάσατο. ἀλλὰ μὲν, ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς * ὀλυνθίους μάρτυρας. Μάρτυρες.

Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἂν εἰ καὶ τοιοῦτό τι τολμήσῃ λέγειν, ὡς οὐκ ἦν καλὸν οὐδ' οἷον ἦν ἐγὼ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, κακῶς τῶν πολεμούντων κεχρημένων. εἰ δὲ ταῦτα λέγῃ, πρὸς θεῶν ἐρωτήσατ' αὐτὸν μεμνημένοι, πότερον, ἐξ ἑτέρας τινὸς ὡχήθη πρεσβεύων πόλεως, ἢ ταύτης τῆς αὐτῆς, εἰ μὴ γὰρ ἐξ ἑτέρας, ὃν κεκρατημένα τῷ πολέμῳ φήσει, & χρήσους ἔχειν τοὺς στρατηγούς· εἰκότως χρήματα εἴληφεν. εἰσὶ δὲ καὶ ταύτης αὐτῆς τίνος ἕνεκα ἐφ' οἷς ἡ πέμψασα πόλις τῷ αὐτὸν ἀπέστη, δῆτα τούτοις δῶρα προσλαβὼν φαίνεται; τῷ γὰρ αὐτῷ ἔδει, τήν τε πέμψασαν πόλιν τυγχάνειν καὶ τοὺς ἐκ ταύτης πρέσβεις, εἴπερ τι τῷ δικαίων ἐλέγετο. ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκέψασθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. πότερ' οἴεσθε, πλέον φωκέας θηβαίων ἢ φίλιππον ὑμῶν κρατεῖν τῷ πολέμῳ; ἐγὼ μὲν γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι φωκεῖς θηβαίων. ἐῖχον γὰρ ὀρχομενὸν, καὶ κορώνειαν, καὶ τὸ τιλφωσσαῖον, & τοὺς ἐν νέωσιν ἀπειλήφεσαν αὐτῷ, καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἑξακοσίους ἀπέκτονεσαν ὅτε τῷ ἡδυλείῳ, καὶ ξόπαγν εἰ στήσει, καὶ ἐπαιωρεάτουν. & κακῶν ἰλιὰς ἅπασι θηβαίοις. ὑμῖν δ', τοιοῦτο μὲν οὔτ' ἐῶ, οὔτε γένοιτο τῷ λοιποῦ. τὸ δ' ἐῶ τὸ δεινότατον τῷ πρὸς φίλιππον πολέμου· οὐκ ἐδύνασθε κακῶς νίκᾳ ἐβούλεσθε ποιεῖν ἐκεῖνον. τῷ δ' μὴ πάσχειν ἐπ αὐτοὶ, πᾶσαν ἄδειαν ἦγετε. τί ποτ' ἂν ἐκ τ' αὐτῆς εἰρήνης, τοῖς μὲν θηβαίοις, τοῖς τοσούτῳ κρατουμένοις τῷ πολέμῳ, καὶ τὰ ἑαυτ' κομίσασθαι καὶ τὰ τῶν ἐχθρῶν προσλαβεῖν ἐξῆρκε τοῖς δ' ἀθλιωτάτοις ὑμῖν, καὶ ἃ τῷ πολέμῳ διεσώζεθ. ταῦτ' ὅπ τ' εἰρήνης ἀπολωλεκέναι; ὅτι τὰ ἐκείνων μὲν, οὐκ ἀπέδοντο οἱ πρέσβεις, τὰ δ' ὑμέτερα. οὗτοι πεπράκασιν. ἀλλὰ νὴ διὰ τοὺς συμμάχους ἀπειρηκέναι φήσῃ τῷ πολέμῳ; ὅτι γὰρ ταῦτα οὕτω πέπρακται, καὶ ἐκ τῶν ὁπλιτῶν ἔπι μᾶλλον εἴσεσθε. ἐπεὶ δὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη τέλος εἶχεν αὐτὴ ἡ τῶν φιλοκράτους, ἣν συνῆπτεν ὅδε. οἱ δὲ πρέσβεις ἀπῆρκεσαν οἱ τῶν φιλίππου, λαβόντες τοὺς ὅρκους· καὶ μέχρι τότε γε οὐδὲν ἀπήκεσον ἦν τῷ πεπραγμένων, ἀλλ' αἰσχρὰ μὲν ἡ εἰρήνη καὶ ἀνάξια τῆς πόλεως· αὐτὴ δὲ τούτων δὴ τὰ θαυμάσια ἀγαθὰ ἡμῖν ἐμέλλεν ἔσεσθαι· ἠξίουν ὑμᾶς ἐγὼ, καὶ τούτοις ἔλεγον, πλεῖν τὴν ταχίστην ἐφ' ἑλλησπόντου, καὶ μὴ πρόεσθαι, μή δ' ἐᾶσθαι κατασχεῖν φίλιππον μηδὲν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ τῷ ἐκεῖ τῶν χωρίων. ᾔδειν γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι πάνθ' ὅσα αὖ ἐκ πολέμου γιγνόμενα εἰρήνης πρεσθῇ, ταῦτα τοῖς ἀμελήσασιν ἀπόλλυται. οὐδεὶς γὰρ πώποτε ὑπὲρ τῶν ὅλων πειθεὶς εἰρήνην ἄγων, ὑπὲρ τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἐξαρχῆς ἠθέλησε πολεμεῖν. ἀλλὰ ταὐτ' οἱ πρόλαβόντες ἔχουσι. χωρὶς δὲ τούτων, δυοῖν χρησίμοιν οὐ διαμαρτήσεσθαι τὴν πόλιν ἡγούμην, πλουσάντων ἢ μᾶλλ ἢ γὰρ πασόντων, καὶ κατὰ τὸ ψήφισμα αὐτὸν ἐξορκωσάντων, ἃ μὲν εἰλήφει τῷ τῆς πόλεως, ἀποδώσειν, τῷ δὲ λοιπῶν ἀφέξεσθαι· ἢ μὴ ποιοῦντος τούτου ταῦτα, ἀπαγγέλλειν ἡμᾶς δικαίως δεῦρο· ὡς τ' ἂν ἐκείνοις τοῖς πόρρω, καὶ ἐλάττοσι τὴν πλεονεξίαν,

tũ. Sed in ſociorum qui perierunt regione, poſſeſſiones & fundi plurimi, quæ Philocrati talentum, Aeſchini tricenas mĩnas penſitant. Nónne verò graue eſt & miſerabile, ſociorum veſtrorum calamitates, reditus legatis veſtris eſſe factas? eandémque pacem vrbi, à qua miſſi fuerunt, & ſociorum interitum, & poſſeſſionum iacturam, & pro gloria decus attuliſſe: legatis autem qui rempublicam violarunt, reditus, opes, poſſeſſiones, diuitias, pro extrema inopia peperiſſe? Et hæc verè à me dici vt cõſtet, voca teſtes harum rerum * Olynthios.

TESTES.

Neque verò mirabor, ſi etiam tale aliquid dicere audebit, non licuiſſe præclaram, neque qualem ego poſtularim, facere pacem, cum duces malè ré bellicam adminiſtraſſent. Quod ſi dixerit, obteſtor vos vt memineritis eum interrogare, vtrum ex alia vrbe legatus abierit, an ex hac eadem? Nam ſi ex alia, quam bello ſuperiorem fuiſſe dicet, ac bonos duces habuiſſe: meritò pecuniam accepit. Sin ex hac ipſa: qua gratia, propter quæ vrbs, à qua miſſus erat, ſuis bonis ceſſit, ab ea ipſe accepiſſe dona cernitur? Eadem enim & vrbi mittenti tribuenda fuerunt, & miſſis ex ea legatis: ſi quid rectè factum eſſet. Iam & illud conſiderate, Athenienſes, plúſne putetis à Phocenſibus Thebanos, an à Philippo vos bello ſuperatos? Equidem compertum habeo à Phocenſibus Thebanos. Tenebant enim illi Orchomenum, & Coroneam, & Tilphoſſæum: & ſuos, qui Neotibus fuerant, receperant & ſeptuaginta & ducentos occiderant ad Hedyleum: & trophæũ erexerant: & equeſtri prælio ſuperiores erant & malorum Ilias Thebanos circũdederat. Vobis aũt nec tale quicquam acciderat, & abſit vt accidat in poſterum: ſed illud erat in Philippico bello grauiſſimum, quòd ei cum volebatis, nocere non poteratis: ne verò noceretur vobis, minimè timebatis. Quî factum eſt igitur, vt per eandem pacem Thebanis, qui bello vſq; adeò inferiores erant, & ſua recipiendi, & hoſtium opes adiungendi poteſtas data ſit: vobis autem Athenienſibus, etiam ea quæ bello defendebantur, pace facta, perierint? quòd illorum legati opes eorũ non vendebant: veſtras iſti vendiderunt. At dicet hercule, ſocios fuiſſe bello defatigatos. * Nam hæc ita fuiſſe acta, ex iis etiam quæ ſequuntur, magis intelligetis. Vt enim pax iſta Philocratis facta autoritate, confecta fuit, cui iſte ſuffragatus eſt, & Philippi legati diſceſſerant, exacto iureiurando (& hactenus quidẽ nihil erat actũ atrocius: ſed turpis pax erat, & aliena à dignitate reipublicæ: loco autem dedecoris huius admiranda illa bona percepturi eramus) poſtulabam ego, & iſtis dicebam, vt primo quoq; tẽpore in Helleſpontũ nauigarent, néve quicquã negligerent: aut Philippum occupare quicquam interiecto tempore paterentur, ex locis illius regionis. Compertũ enim habebãm, quæcunque bello in pacem cõnerſo proiecta fuerint: ea iis qui neglexerint periiſſe. Nemo enim vnquã, cui perſuaſũ fuit de totius imperij ſtatu pacem inire: pro iis quæ ab initio neglecta fuerunt, bellum gerere voluit: ſed ea tenent ij qui occuparunt. Ad hæc, ſi nauigaſſemus, duplici bono auctum iri putabam rempublicã. Aut enim, ſi adeſſemus, & ex decreto iuſiurãdũ ab eo exegiſſem: tũ ea quę reipublicę noſtrę præripuiſſet, redditurũ, tũ reliqua nõ inuaſurũ: aut, niſi ille hæc faceret, nos ſtatim huc renũciaturos: vt vos in remotis illis

Alia refutatio nõ propter bellũ malè adminiſtratum, ſed perfidia legatorum pacẽ iniquam eſſe acceptã.

& minoribus cognita hominis auaricia & perfidia, de his finitimis & maioribus, Phocensibus, inquam & Pylis retinendis. cogitaretis. Quòd si hæc non occupasset, neque vos decepti essetis: in tuto vobis essent omnia, & quæ æqua sunt, ille vobis vltrò præstaret. Neque hæc ab re ita fore putabam. Si enim essent Phocenses, vti tum erant, incolumes, & Pylas tenerent: ille nullum vobis incutere terrorem potuisset, quo perculsi ius aliquod vestrum neglexissetis. Neque enim aditu terra patefacto, neque nauali prælio victor, in Atticam venturus fuit. Vos autem illi statim, si ius violasset, mercatus claudere potuissetis: & ad pecuinæ penuriam, & cæterarum rerum iterum velut obsidionem redacturi. Quare ille seruiturus fuit pacis commoditatibus, non vos Et hæc non nunc à me fingi ex euentu, & simulari: sed tum statim & sensisse. & præuidisse me in vestrã vtilitatem, & istis indicasse: inde cognoscetis: Cum iam nullæ conciones restarent (habitæ enim erant omnes) & isti nondum abiissent, sed hîc tempus tererent: senator decretum facio, populi autoritate senatui permissa, vt primo quoque tempore legati abirent, & vt Proxenus dux eos in illa loca deportaret, in quibus versari Philippum cognouissetis ijs verbis, quæ nunc refero, apertè in decreto positis. Age cape id decretum, & recita.

DECRETVM.

Mora legatorũ, quæ spacũ Philippo præbuit occupãdæ Thiciæ

Hinc igitur eos eduxi, adeò inuitos. vt ex iis quę postea fecerunt, liquidò cognoscetis. Vt autem Oreũ peruenimus, & cum Proxeno congressi sumus: isti neglecta nauigatione, & executione mandatorum, passim oberrabant. antequam igitur in Macedoniã veniremus, dies tres & viginti consumpsimus: reliquos verò omnes Pellæ desedimus, ante Philippi reditum, iis quos in itinere fuimus additis, quinquaginta totos. Interea Dorisçum, Thraciam, Muros, Sacrum montem, omnia denique pacis tempore, & fœderum, capiebat & procurabat Philippus: crebrò dictitante me, & clamitante, primùm ita vt in commune consuli solet: deinde, vt qui docerem ignaros postremò, vt in eos qui se vendidissent, impurissimos homines, sine vlla dissimulatione inueherer. Qui autem his apertè refragaretur, & omnibus tam dictis meis, quàm decretis vestris aduersaretur: iste fuit. An verò eadem cæteris etiam legatis omnibus placuerint, statim scietis. Ego enim nondum quicquam de vllo dico, neque queror: neque vllum eorum coactum hodie videri bonum virum oportet: sed vltrò & ob vitandam scelerum societatem Nam ea esse atrocia flagitia, & non admissa gratis: oẽs vos vidistis: quorũ qui socij fuerint, res ipsa ostendet. At hercule, eo tẽpore iusiurandũ à sociis exegerũt, aut alia quę decussét egerũt? Multũ certè abest. sed tribus mẽsibus peregrè absũptis, & mille drachmis in viaticũ à vobis acceptis, quãtũ à nulla ciuitate numerari solet: neque cùm illò proficiscerentur, neque cum illinc huc redirẽt. iusiurandũ exegerũt: sed in caupona, quæ est ante Castoris & Pollucis (si quis vestrũm Pheris fuit, intelligit quid dicam) ibi iusiurãdũ dabatur: cũ iã cum exercitu Philippus huc proficisceretur: turpiter Atheniẽses, & nõ è vestra dignitate. Vt aũt illa eo modo fierẽt: id Philippus omniũ maximi æstimauit. Nã si nec pacem ita, vti instituerãt isti primũ, decernere potuissent, exceptis Alẽsibus & Phocẽlib*: sed coactus esset à nobis

Iusiurandũ à sociis & ferò, & alieno loco in Philippi gratiam exactum.

A Ἐπὶ τ ἀπιστίαν εἰδότας ὑμᾶς, ὅσοι τῆμὲ δὲ τῆμὲ ἐμοὶ ξ τ μειζόνων, λέγω δὴ φωκέων ξ πυλῶν, ἃ προήσεσθε· μὴ προλαβόντος δ' ἐκείνου ταῦτα, μηδ' ὑμῶν ἐξεπατημένων ἅπαντ' ἂν ἀσφαλεῖ τὰ πράγματ' ὑμῖν ἔσεσθε, καὶ παρ' εἰκόντος ὑπάρξειν αὐτὰ τὰ δίκαια. καὶ ταῦτ' εἰπόντες, οὕτως ὑπελάμβανον ἕξειν. εἰ γὰρ ἦσαν, ὡς ἦσαν τότε, οἱ φωκεῖς σῶοι, καὶ πύλας εἶχον· ἐκεῖνος μὲν οὐδὲν ὑμῖν εἶχεν ἀναπεῖσθαι φοβερὸν, δ' ὅτῳ δικαίων αἴ τι παρείδετε. οὔτε γὰρ κ' γὼ παρελθὼν, ὅτε ναυσὶ κρατήσας εἰς τ' ἀττικὴν ἦξεν ἐμελλεν, ὑμεῖς δ' ἐκείνῳ ὠθισμόν, εἰ μὴ τὰ δίκαια ποιοίη, κλείσειν τὰ ἐμπόρια, καὶ χρημάτων γ' ἐπάνειν, καὶ τῆμὲ ἄλλων ἐν πολιορκίᾳ πάλιν αὐτ' κατασήσειν. ὥς τε ἐκεῖνος ὁ δουλεύσων ἔσεσθε ἐμελλε τοῖς ὑπὸ τ εἰρήνης λυσιπλοῦσιν, ἀλλ' ὑμεῖς. καὶ ταῦθ' ὅπ ἐκ δὴ τοῖς συμβεβηκόσιν νυνὶ πλάττομαι, ξ προεπαιτιῶμαι, ἀλλὰ πόθ' οὗτοι ἐγνώκειν καὶ προεωρώμεν ἅπαντ' ὑμῖν, καὶ τούτοις ἔλεγον· ἐκεῖθεν εἰσεσθε. ἐπειδὴ γὰρ ἐκκλησία μὲν οὐκ ἔτ' ἐνῆν ἐπόλοιπος δ' ἡμέρα, δεῖ τὸ προκαλέσασθαι· οὗτοι δ' οὐκ ἀπῆσαν, ἀλλ' αὐτοῦ διέτριβον. γράφω ψήφισμα βουλῶν, τ βουλὴν ποιήσαντος τοῦ δήμου κυρίαν ἀπέναι τοὺς πρέσβεις τὴν ταχίστην· τ ἢ στρατηγὸν προχεῖρον, νομίζειν αὐτὸς ὅπ τοῖς τόποις, ἐν οἷς αἱ ὦραι φίλιππον πυνθάνηται, γράψας, ὥσπερ νυνὶ λέγω, τοῖς ῥήμασιν οὕτως αὐτηρικοῖς μοι λέγε τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών.

Ψήφισμα.

Ἐνθένδε μὲν τοίνυν αὐτοὺς ἐξήγαγον οὕτως ἀκόντας ὡς καθαρῶς οἷς μὴ ταῦτα ἐποίουν, ἴστε. ἐπειδὴ δ' ἀφικόμεθα εἰς ὠρεόν, καὶ συνεμίξαμεν τοῖς προξένῳ· ἀμελήσαντες οὗτοι τ πλεῖν, καὶ τὰ προσταλμένα πράττειν, ἐπορεύοντο κύκλῳ· καὶ ὡρὶν εἰς μακεδονίαν ἐλθεῖν, ἧς εἰς καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἀπηλώσαμεν. τὰς δ' ἄλλας ἁπάσας καθήμεθα ἐν πέλλῃ, ὡρὶν φίλιππον ἐλθεῖν. σὺν οἷς ἐπροβουλήμεν ὁμοῦ πεντήκονθ' ὅλαις, ἐν ᾗ τούτῳ, δορίσκον, θρᾴκιον, τὰ ὅπ τειχῶν, ἴστε ὅσος, πάντα τὰ προάστεια, ἐν εἰρήνῃ καὶ σπονδαῖς, ἦρεν, καὶ διῳκεῖτο ὁ φίλιππος· πολλὰ λέγοντος ἐμοῦ καὶ θρυλλοῦντος ἀεὶ τὸ μὴ προδοῦναι τὸν, ὡς αἰσχρὸν εἰς κοινὸν γιγνόμενον ἀποφαινομένου· μὴ ταῦτα ᾖ, ὡς ἀγνοοῦντας διδάσκοντος· τελευτῶντος ᾖ, ὡς αὐτοὺς προδεδωκότας ἑαυτὸς καὶ ἀνοσιωτάτους ἀνθρώπους, ἁπάντων ἐσχατολλομένου. ὁ ᾗ τούτοις αὐτὰ πλέον φανερῶς, καὶ ἅπασιν ἐναντιούμενος οἷς ἔλεγον μὲν ἐγὼ, ἐψήφιστο ᾗ ὑφ' ὑμῶν, ὅσ' ἴστε. εἰ ᾗ καὶ πᾶσιν ἤρεσκε ταῦτα τοῖς ἄλλοις πρέσβεσιν, αὐτίκα εἴσεσθε. ἐγὼ μὲν γὰρ, οὐδέν πω λέγω πρὸς οὐδενός, ἀλλ' αἰτιῶμαι, ὅτ' ἀναγκαιότατα αὐτῷ ἁπάντων δεῖ δοκεῖν χρῆσθαι ἡμέρων· ἀλλὰ δι' αὐτὸ, καὶ τῷ μὴ κεκοινωνηκέναι τῷ ἀδικημάτων. ὅτι μὲν γὰρ αἰσχρὰ, καὶ δεινὰ, καὶ οὐ προῖκα τὰ πεπραγμένα, πάντες ὑμεῖς ἑωράκατ'. οἵ τινες δ' οἱ τούτων μετεσχηκότες αὐτὰ δηλώσει. ἀλλὰ νὴ δία, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τοὺς ὅρκους ἔλαβον παρὰ τῷ συμμάχων, ἢ ταλλ' ἀφροσήκειν ἐποίησαν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ ζεῖς μιᾶς ὅλοις ὑποδημήσαντες, καὶ χιλίας δραχμὰς λαβόντες ἐφόδιον παρ' ὑμῶν, ὅστε παρ' οὐδεμιᾶς πόλεως ἀθ' ὅτε ἐκεῖσε ἐπορεύοντο, οὐθ' ὅτ' ἐκειθεν δεῦρο, τοὺς ὅρκους ἔλαβον· ἀλλ' ἐν τῷ πανδοκείῳ τῷ πρὸ τοῦ διοσκουρείου, (εἴ τις ὑμῶν εἰς φερὰς ἀφῖκται, οἷόν ὁ λέγω) ἐνταῦθα ἐμίγνυντο οἱ ὅρκοι, ὅτε δεῦρ' ἤδη τὸ στράτευμα ἄγων ἐβάδιζε φίλιππος· αἰσχρῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ἀναξίως ὑμῶν. καὶ τοι τοῦθ' ὁ φίλιππος, ἁπάντων αὖ ἐπιμήσατο πλείστου, τοῦτον τὸν ζόπον προχθιῶν. τὼ τε δὲ εἰρήνῃ οὐχὶ δυνηθέντων, ὡς ἐπεχείρησαν οὗτοι τὸ πρῶτον, πλὼ ἁλίων καὶ φωκέων χράψαι· ἀλλ' ἀναγκασθέντος ὑφ' ὑμῶν τοῦ

φιλοκρα-

φιλοκράτους, ταῦτα μὲν ἀπαλείφαι, γράψαι δ' ἀπίκρας ἀθηναίους, καὶ τοὺς ἀθηναίων συμμάχους· οὐκ ἐβούλετο τὸν ὁμωμοκέναι τὸν ὅρκον οὐδένα τῶν αὐτῶν συμμάχων. ἃ γὰρ αὐτῷ συνῆλθε δύσφορα ἐφ' ἃ νυνὶ ἔχει τῶν ὑμετέρων ἐμελλον, ἀλλ' ἔξειν προφάσιν τοὺς ὅρκους· ἅτε μάρτυρας ψευδῶν τῶν ὑποσχέσεων, ἐφ' αἷς δυείσκετο τὴν εἰρήνην· ἃ δὲ τῷδε δυνηθῆναι πᾶσιν, ὅτι οὐκ ἄρα ἡ πόλις ἡττᾶτο τῶν ἀθηναίων ἧττον τοῦ πολέμου· ἀλλὰ φίλιππός ἐστιν ὁ τὴν εἰρήνης δεόμενος, καὶ ὁ πολλὰ ὑπισχνούμενος τοῖς ἀθηναίοις, ὡς τε τυχεῖν τῆς εἰρήνης. ἵνα δὴ μὴ γένηται ταῦθ', ἃ λέγω, φανερά· διὰ ταῦτα ᾤετο δεῖν αὐτοὺς μηδαμόσε βαδίζειν. οὗτοι δ' ἐχαρίζοντο πάντα, ἐν δεικνύμενοι καὶ ὑποκολακεύοντες ἐκεῖνον. καί τοι ταῦθ' ὅταν ἐξελέγχωμεν πάντα, τοὺς χρόνους ἀπολωκότες, τὰ ἐν θράκῃ πεφραγμένοι, μηδὲν ὧν ἐψηφίσασθε πεποιηκότες, μηδ' ὧν συμφέρον ἦν, τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπηγγελκότες· πῶς ἔνεστι παρ' εὖ φρονοῦσι δικασταῖς, καὶ βουλομένοις δύρκειν, τούτοις σώζεσθαι. ἀλλὰ μέν, ὅπ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, ὡς ὅρκουν προσῆκεν ἡμῖν. εἶτα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ φιλίππου· εἶτα τὸ φιλοκράτους ψήφισμα· εἶτα τὸ τοῦ δήμου.

Ψήφισμα. Ἐπιστολή. Ψηφίσματα.

Καὶ μέν, ὅτι τὸν φίλιππον ἐν ἑλλησπόντῳ κατελάβομεν αὖ, εἴπις ἐπείθετό μοι, καὶ τὰ πρεσβευτικὰ μέν ὑφ' ὑμῶν ἐποιεῖ καὶ τὰ ψηφίσματα, καὶ λέγ' οἷς ἐκεῖ παρῆσαν μάρτυρας. Μάρτυρες. Λέγε δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν, ἃ πρὸς δυκλείδην ὕστερον ἐλθόντα τοῦτονὶ, ἀπεκρίνατο φίλιππος. Μαρτυρία. Ὅτι τοίνυν οὐδὲ ἀρνησίς ἐστιν αὕτη ἐστὶν, ἣν μὴ ταῦθ' ὑπὲρ φιλίππου πρᾶξαι ἀκούσατέ μου. ὅτε γὰρ τὴν πρεσβείαν, τὴν περὶ τῆς εἰρήνης· καὶ πρῶτον μὲν ὑμεῖς προαπεστείλατε, ὅς τις ὑμῖν παραίσεται. τότε μὲν τοίνυν ὡς τάχιστα εἰς πύλας ἦλθον· οὐκ ἀνέμειναν τὸν κήρυκα, ἀλλ' ἐποίησαν χρόνον οὐδένα. ἄλλου δὲ πολυορκουμένου διέπλευσαν ὡς τάχιστ' καὶ πάλιν ἐντεῦθεν πρὸς παρμενίωνα, τὴν πολιορκουμένην, ἐξελθόντες, ἀπῆραν διὰ τοῦ πολεμίου στρατεύματος εἰς παγασάς· καὶ προϊόντες, ἀπήντων ἐν λαρίσῃ τῷ κήρυκι. τοσαύτῃ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ τότ' ἐχρήσαντο. ἐπειδὴ δ' εἰρήνη μὲν ἦν, ἅπασα δ' ἀσφάλεια ἦσαν, καὶ πρόσταγμα παρ' ὑμῶν οὐδὲν ἦν νικαῦλα ἔτ' ἐπείγεσθαι βαδίζουσιν, οὔτε πλεῖν αὐτοῖς ἐπῆει. τί δή ποτε; ὅτι, τότε μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ὡς τάχιστα γένοιτο, τοῦτ' ἦν τοῦ φιλίππου· νυνὶ δ', τὸ ὡς πλεῖστον, τὸν μεταξὺ χρόνον διαφθεῖραι, πρὸς τοῦ τοὺς ὅρκους ὑπολαβεῖν. ἀλλὰ μέν, ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι, καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία. Ἔστιν οὖν ὅπως ἂν μᾶλλον ἄνθρωποι πάντ' ἐπὶ φιλίππου πράττοντες ἐξελεγχθεῖεν, ἢ τὴν αὐτὴν ὁδὸν, ἣν νικαῦλα μὲν ὑπὲρ ὑμῶν ἐδει, καθήμενοι ὅτε δ' οὐ βαδίζειν προσῆκε, πρὶν ἐλθεῖν τὸν κήρυκα ἐπειγόμενοι, ὃν τοίνυν χρόνον ἦμεν ἐκεῖ, καὶ καθήμεθα ἐν πέλλῃ σκέψασθε τί πράττειν ἕκαστος ἡμῶν προείλετο. ἐγὼ μὲν τοίνυν τοὺς αἰχμαλώτους ἀνασώζειν, καὶ ζητεῖν, καὶ παρ' ἐμαυτοῦ χρήματ' ἀναλίσκειν, καὶ φίλιππον ἀξιοῦν, ὧν ἡμῖν ἐδίδου ξενίων, τούτους λύσασθαι. αὐτὸς δὲ, αὐτίκα ἀκούσεσθε, τί ποιῶν διετέλεσε; τί οὖν μοι τοῦτο; τὸ κοινῇ τὸν φίλιππον χρήματ' ἡμῖν δοῦναι. ἵνα γὰρ μηδὲ τοῦτο ἀγνοῆτε· ἐκεῖνος ἡμᾶς διεκωδώνισεν ἅπαντας, ἐκέλευε τινὰ ζόφων προαπέμπειν ἰδίᾳ, καὶ πολύ γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δίδοις χρυσίον. ὡς δ' ἀπετύγχανεν ὅτου δή ποτε (οὐ γὰρ ἐμέ γε εἰπεῖν ἐμαυτὸν δεῖ· ἀλλὰ τὰ ἔργα καὶ τὰ πεπραγμένα αὐτὰ δηλώσει) τὰ κοινῇ δοθέντα, ἅπαντας ἡγεῖτο δικαίως δύσασθαι. ἀσφάλειαν οὖν

A Philocrates id delere, ac perspicuè ponere, Atheniēses & Athenienſium ſocios noluiſſet id iuſiurandum ab vllo ſociorum ſuorum dari. Neque enim ea quæ nunc vobis erepta tenet, oppugnatum illi iuſſent, ſed iuſiurandum excuſaſſent: neque eos conſcios eſſe voluiſſet pollicitationum, quibus pacem impetraſſet: neque id oſtendi palàm omnibus non ciuitatem Athenienſium ſuccubuiſſe bello, ſed Philippum eſſe qui pacem expeteret, & ab Atheniē ſibus pacem multis pollicitationibus impetraret. Ne igitur hæc quæ dico palàm fierent: propterea cenſuit eis nuſquam eſſe abeundum. Iſti autem ei omnia gratificabantur, cum oſtentatione, & inſigni aſſentatione. Verùm, ſi horum omnium conuincentur, conſumpſiſſe tempus, neglexiſſe Thraciam, nihil ex decretis egiſſe veſtris, aut ex vtilitate reipublicæ, falſa huc renunciaſſe: qui poſſunt iſti à cordatis iudicibus & religioſis conſeruari? Quæ vt à me verè dici conſtet: recita primùm decretum, quo pacto nobis fuerit exigendum iuſiurandum: deinde literas Philippi: pòſt, Philocratis decretum, mox plebiſcitum.

B DECRETVM. LITERÆ. DECRETA.

Iam vt appareat nos potuiſſe Philippum in Helleſponto deprehendere, ſi quis mihi paruiſſet, & veſtra mandata executus eſſet ex decretis: voca teſtes qui illic adfuerunt. Teſtes. Recita & alterum teſtimonium, quid Euclidi pòſt profecto Philippus reſponderit. Teſtimonium. Eos igitur nec inficias ire poſſe, quin illa pro Philippo egerint, ex me audite. Cum priore legatione profecti ſumus de pace faciē da: vos caduceatorem præmiſiſtis ad impetrādam fidem publicam. Tum igitur, vt primùm Oreum venerunt, non expectarunt caduceatorem, neque vllam moram fecerunt: ſed quamuis Alus obſideretur, tamen eò traiecerunt. & rurſus inde ad Parmenionem, qui oppidum obſidēbat, egreſſi per hoſtilem exercitum, Pagaſas abierunt: & progreſſi, caduceatori Lariſſæ occurrerunt: tanto ſtudio & alacritate tum proficiſcebantur. Cum autem pax eſſet, & ſine omni periculo ire liceret, & à vobis properandi mandatum haberent: tum nec iter accelerare, nec nauigare in mentem eis venit. Cur tandem? quia tum è re Philippi erat, pacem quamprimum fieri: C eo verò tempore, moram quàm longiſſimam interponi, priuſquam iuſiurandum exigeretur. Sed vt & hæc verè à me dici conſtet, etiam hoc cape teſtimonium. Teſtimonium. An igitur fieri poteſt, vt vlli homines magis cōuīci poſſint, ſe omnia pro Philippo agere, quàm qui in eodē itinere, cum pro vobis feſtinandū eſſet, deſederūt: cum verò pō eundū eſſet ante caduceatoris reditum, feſtinarūt? Quo igitur tē pore illic fuimus, & Pellæ deſedim' cōſiderate quid quiſque noſtrūm facere inſtituerit. Ego, capiuos redimere & quærere, & de meo pecuniam inſumere & à Philippo petere, vt hoſpitaliū munerū vice, quę nobis offerebat, illos miſſos faceret. Iſte autem quid perpetuò fecerit, ſtatim audietis. Quid igitur illud erat? vt Philipp' cōmuniter pecuniā nobis largiretur. Vt aūt nec illud ignoretis, ille nos periclitat' eſt oēs, ad ſingulos priuatim miſſitās, & multū ſanè auri offerens. Vt aūt fruſtra experiebatur quemcunque (neque .n. de meipſo mihi dicendū eſt, ſed facta & res ipſæ declarabūt) cōmuniter datam pecuniam vniuerſos putabat ſtati temerè accepturos: eos igitur

Narratio: Quid ante Philippi aduentum actū ſit, ad ſui cōmendationem, & aduerſariorum crīminationē pertinens.

in tuto fore,qui se priuatim vendidissent,si vel minimum communiter datæ pecuniæ accepissemus: eò dabatur:hospitalia autem munera prætexebantur. Vt autem ego prohibui: rursus isti de integro inter se partiti sunt.Cùm verò peterem à Philippo vt eam pecuniam in captiuos impẽderet:neque opportunum illi fuit istos prodere, aut dicere illum vel illum accepisse:neque impensam fugere sed elusit, e ad Pana tenæa illos amissurum pollicitus.Recita igitur testimoniũ Apollophanis,deinde aliorum qui adfuerunt. Testimonium.

Age,vobis exponam etiam,quot ipse captiuos redemerim.Dum enim ante reditum Philippi Peilæ commorabamur, nonnulli captiuorum, qui vades dederant,diffidentes,vt mihi videtur,se post à Philippo id impetraturos,dixerunt,se velle semetipsos redimere,neque id beneficium acceptum Philippo relaturos:& mutuò sumpserunt,alius tres minas,alius quinque,alius prout cuique conditiones erant propositæ. Postquam autem Philippus pollicitus fuit,se cæteros missos facturum:ego conuocatis iis, quibus mutuam pecuniam ipse dederam, & actorũ commonefactis,ne suam sibi festinationem fraudi fuisse putarent,néve suis sumptibus redimerentur tenues homines,cum spes esset,fore vt cæteri à Philippo dimitterẽtur:dono dedi pretium redemptionis.Quæ vt verè à me dici constet, recita & hæc testimonia. Testimonia.

Occupatio & tralatio causę: Se posteriorẽ legationẽ obiisse, vt captiuos redimeret.

Quam igitur remisi pecuniã,& dono dedi calamitosis ciuibus,hæc est. Quòd si mox iste ad vos dicet, cur tandem,Demosthenes,ex mea,vt ais,Philocratis defectione cũ intellexisses,nos sani nihil agere:posteriori legationi ad iusiurandum exigendum missæ,interfuisti? cur eam non eiurasti? hoc mentotote,mé promisisse iis quos redemeram, & allaturum pecuniam,& eos,quantum in me esset,conseruaturum.Non committendum igitur erat,vt mentirer,& desererem calamitosos ciues.Neque etiam admodum honestum aut tutum erat,detrectata legatione priuatim illic oberrare. Nam nisi illos seruare voluissem:dij me omnes perdant & eradicent, si magnam mereri pecuniam voluissem,vt istorum in legatione coliega essem. Cuius rei signum hoc est,quòd ad tertiam legationem bis delectus à vobis,bis iureiurãdo recusaui,& in illa profectione illis per omnia fui aduersatus.Quæ igitur in legatione mei arbitrij fuerunt:hoc se modo vobis habuerunt.In quibus autem isti,vt plures,vincebant: ea omnia perierunt.Quin & cætera omnia conuenienter his acta essent,si quis mihi paruisset. Neque enim ego ita infelix, aut væcors fui, vt pecuniam darem,cum alios accipere viderem,pro meo vestri studio:quæ autem & sine impensis confici potuissent,& vniuersæ ciuitati longe plus profuissent,ea fieri noluissem.Imò quid maluissem, Athenienses? Sed me vincebant isti nimirum.Agite verò quid interhæc iste egerit,& quid Philocrates, spectate. Hæc enim inter se collata,clariora erunt.Primùm igitur Phocenses & Alenses fœdere excluserunt, & Cersoblepté,tũ contra decretũ,tũ contra ea quæ ad vos relata erant.Deinde loco mouere atque immutare decretũ,quò legati veniebamus,sunt aggressi.Postea Cardianos Philippo socios inscripserunt, & scriptas à me literas ad vos nõ mittẽdas cẽsuerũt: ipsi aũt væcordes suas literas miserũt. & tamé pręclarus iste vir,me pollicitum esse Philippo dixit me

A ἔσεσθαι τοῖς ἰδίᾳ πεπραμένοις ἑαυτούς, εἰ καὶ μὴ μικρὸν τὸ κοινῇ λαβεῖν πάντες μετάσχοιμεν. ἀλλὰ ταῦτ' ἐδίδοτο ξένια ἢ λύσις ἢ παράσασις. ἐπειδὴ δὲ διέλυσα ἐγὼ πάλιν παρεσκευάσμην ἔχοι. τῷ Φιλίππῳ δὲ, ἐπειδὴ ταῦτ' εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἦξε ἴσως αὖτ' ἀναλίσκειν ἐγὼ, ὅτε κατεπεῖν τούτων ἔσχε καλῶς· οὐδ' εἰπεῖν, ὅτι ἀλλ' ἔχουσιν ὁ δεῖνα & ὁ δεῖνα. ἀλλ' φυγεῖν τὸ ἀναλωμα. ὡμολόγησε μὴν δή, διεκρώσατο ἢ, εἰς τὰ παναθήναια φήσας δοπέμψειν. λέγε δὴ τ μάρτυρίαν τ ἀπολλοφάνους. εἶτα τ τῶν ἄλλων τῶν παρόντων. Μαρτυρία. Φέρε δὴ & ὅσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώτων, εἰπὼ πρὸς ὑμᾶς, ἐν ὅσῳ δὲ ἐγὼ παρῆν τος φιλίππου διεξίοιμι ἐν πέλλῃ. ἔνιοι τ ξαλωκότων, ὅσοι περ ἦσαν ἐξεγγυημένοι. ἀπιστοῦντες, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. μὴ δυνήσεσθαι μὴ ταῦτα πεῖσαι τὸν φίλιππον· ἑαυτοὺς ἔφασαν βέλεσθαι λύσασθαι, ἢ μηδεμίαν τούτῳ φιλίππῳ χάριν ἔχειν. ἢ ἐδανείζοντο, ὁ μὲν, ἕξ εἷς μνᾶς, ὁ δ', πέντε, ὁ δ', ὅπως συμβαίνειν ἑκάστῳ τὰ λύτρα. ἐπειδὴ τοίνυν ὡμολόγησεν ὁ φίλιππος τοὺς λοιποὺς λύσασθαι, συγκαλέσας ἐγὼ τούτους, οἷς αὐτὸς ἔχρησα τὰ ἀργύρια, ἢ τὰ προεφημμένα ὑπομνήσας· ἵνα μὴ δοκοῖεν ἔλαττον ἔχειν ἐπιχθέντες, μηδ' ὧν τ ἰδίων λελυτρῶσθαι πέντε ἀθρώποι τῶν ἄλλων ὑπὸ τὸ φιλίππου προσδοκωμένων ἀφεθήσεσθαι· ἔδωκα δωρεὰν τὰ λύτρα. ἢ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω ἢ ταύτας τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρία.

Ὅσα μὲν τοίνυν ἀφῆκα χρήματα, ἢ δωρεὰν ἔδωκα τοῖς ἀτυχήσασι τῶν πολιτῶν, ταῦτ' ἔστιν. ὅταν δ' ὀρθῶς λέγῃ αὐτίκα δή, πρὸς ὑμᾶς, τί δή ποτε, ὦ φής, ὦ δημόσθενες ὑπὸ τ συνῄδειν ἐμὲ φιλοκράτει, γνοὺς ἂν ἢν ἡμᾶς ὑμᾶς φράττοντας, τ μὴ ταῦτα πρεσβεύειν τ ὑπὲ τοὺς ὅρκους σωτροέσβυσας πάλιν, καὶ οἰκ ἤξωμόσω; ταῦτα μέμνησθε, ὅτι τούτοις ὡμολόγηκεν ἥξειν, οἷς ἐλυσάμην καὶ κομιεῖν τὰ λύτρα, ἢ σώσειν εἰς δύναμιν. δεινὸν οὖν ἦν ὑφόσασθαι & πρεσβείας δυσχερεῖς ἀθρώπους πολίτας. ἰδίᾳ δ' ἔξομοσάμενον ἐπὶ σὺ καλὸν ἐδ' ἀσφαλὲς ἦν εἰσιέναι πλανᾶσθαι. ἐπεὶ εἰ μὴ ἔμελε τούτοις βέλεσθαι σῶσαι· ἔξῆν ἀποδόμην ἢ προῆν, εἰ μὴ προσλαβὼν γ' ἂν ἀργύριον πάνυ πολύ, μὴ τούτων ἐπρέσβευσα. σημεῖον δ', ὅτι γε τὴν ἕβδομην πρεσβείαν δὶς με χειροτονήσαντων ὑμῶν, δὶς ἔξωμοσάμην & ἐδὲ ταύτην δι' ἀποδημίαν, πάντα ταναντία ἑωρατον τούτοις. ὧν μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἦν ἐγὼ ἢ τ πρεσβείαν τ τὸν ἔχει τ ξόπον ὑμῖν. ἃ δ' ἔδει πλείους ὄντες ἐνίκων ἅπαντ' ἀπόλωλε. καί τοι ἢ πάλλα ἂν πάντα, ἀπολοῦθως τούτοις ἐπέπραχτο, εἴπερ ἐπείθετό μοι. οὐ γὰρ ἔγωγε ἄτης ἄθλιος, οὐδ' ἀφρων ἦν, ὡς τε χρήματα μὴ διδόναι, λαμβανόντας ὁρῶν ἑτέρους, ἵνα τ πρὸς ὑμᾶς φιλομίας· ἃ δ' αὖ μὴ δαπάνης οἷά τε ἦν πραχθῆναι, πολλῷ ἂν μείζονας εἶχεν ὠφελείας πάσῃ τῇ πόλει. ταῦτ' οὐκ ἐβουλόμην γίγνεσθαι, καὶ σφόδρα γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἀλλ' οἶμαι, πεῖσαι ἔτοι μου. φέρε δή, τί τούτῳ πρεσβεία ὠφέλησε ταῦτα, ἢ τί τῷ φιλοκράτει, θεάσασθε ὠφέλλησε δ' ἔσαι φανερώτερα. πρῶτον μὲν τοίνυν φωκεῖς ἐκαπὸν ὀνδοις & ἁλὸς ἀπέφηναν, ἢ περιβλέπεσθε, & ὠφέλησε τὸ ψήφισμα, ἢ τὰ πρὸς ὑμᾶς εἰρημένα. εἶτα τὸ ψήφισμα ἐπεχείρησαν κινεῖν, καὶ μεταίρειν, ἐφ' ᾧ πρεσβεύοντες ἤκομεν. εἶτα καρδιανοὶ φιλίππῳ συμμάχοις * ἀνέγραψαν. καίτοι μὲν γραφεῖσαν ἐπιστολὴν ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ὑμᾶς, ἀπεψηφίσαντο μὴ πέμπειν· αὐτοὶ δ' οὐδοποιῶ ὑμᾶς γράψαντες, ἀπέπεμψαν. εἶτ' ὁ γλυκὺς οὑτοσί, ἐμὲ μὲν, τὸν δῆμον ἔφη τὸν ὑμέτερον καταλύειν ἐπηγγέλθαι φιλίππῳ· ὅτι ταῦτ' ἐπέπλητον· οὐ μέ-

οὐ μόνον αἰσχρὰ νομίζων, ἀλλὰ καὶ δεδιὼς, μὴ συμφοραῖς δια-
πόλωμαι δι' ἃ τούτοις, αὐτὸς ὢν ἰδίᾳ πάντα τὸν χρόνον ἀντι-
χάνων, ἐδόπουν ἐπαύσασθαι φιλίππῳ. ἃ μὲν ἄλλα, σιω-
πῶ. δερκύλλος δ' αὐτὸν ἐν φερραῖς τινὰ νύκτα ἐφύλαττεν,
ἐκ ἐμοῦ τὸ παῖδα ἔχων τὸν ἐμὸν τουτονί· καὶ λαβὼν ἐξίονα
ἐκ τῆς φιλίππου σκηνῆς, ἐμοὶ τὸν παῖδα ἐκέλευσεν ἐπαγ-
γεῖλαι. καὶ αὐτὸ μεμνῆσθαι, καὶ τὸ τελευταῖον ὁ δερκυλλος
ἔφη καὶ ἀναδῆσαι, νύκτα καὶ ἡμέραν ἀπόντων ἡμῶν, ἀπελεί-
φθη ὡς φίλιππος. καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω, θεατὸν
μὲν αὐτὸς ἐγὼ συγγραφόμενος, καὶ κατασήσας ἐμαυτὸν
ὑπόδικον, μαρτυρήσω. εἶτα τῶν ἄλλων πρέσβεων ἕκα-
στον καλῶ, καὶ δυοῖν θατέρου, ἢ μαρτυρεῖν, ἢ ὀμνύναι ἀ-
ναγκάσω. ἐὰν δ' ὀμνύωσιν, ὁπορκοῦντας ἐξελέγξω
παρ' ὑμῖν φανερῶς. Μαρτυρία.

Οἷοις μὲν οὖν κακοῖς καὶ πράγμασι καὶ τὴν ὑποδημίαν
ἅπασαν συνεχόμην, ἐωρᾶτε. τί γὰρ αὐτοὺς οἴεσθε ἐκεῖ
ποιεῖν, ἐγγὺς οὔσης τῆς διδόντος· ὃν ὑμῶν ὁρώντων τὴν καὶ τι-
μὴν ἔχοντα κυρίων ὄντων, καὶ τοὐναντίον κολάσαι, ἢ ταῦτα ποιῆ-
σαι; συλλογίσασθαι δὴ βούλομαι τὰ κατηγορημένα ἀπ' ἀρχῆς·
ἵνα ὅσα ὑμῖν ὑπεσχόμην ἀρξόμενος τοῦ λόγου, δείξω πε-
ποιηκώς. ἐπέδειξα δ' οὐδὲν ἀληθὲς ἀπαγγέλλοντα, ἀλλὰ φε-
ναπίσαντα ὑμᾶς, μάρτυσι τοῖς ψευδομένοις αὐτοῖς, οὐ λό-
γοις χρώμενος· ὅπερ δείξω αἴτιον ψευδόμενον τοῦ μὴ θέλειν
ὑμᾶς ἀκούειν ἐμοῦ τἀληθῆ, ταῖς ὑποσχέσεσι, καὶ τοῖς ἐ-
παγγέλμασι τοῖς τούτου καταληφθέντας τότε πάντα τἀ-
ναντία συμβουλεύσαντα, ἢ ἔδει. τῇ μὲν τῆς συμμάχων
ἀντεισπόντα εἰρήνῃ, τῇ δὲ φιλοκράτους συναγορεύσαν-
τα· τοὺς χρόνους καταδιφάντα, ἵνα μὴ δι' εἰ βούλησθε, δύ-
ασθε ἐξελθεῖν εἰς φωκέας· καὶ ἄλλα ὅπερ ὑποδημίας, πολ-
λὰ καὶ δεινὰ εἰργασμένον· ὧν δεδώκοτα πάντα, πεπρα-
κότα, δῶρα ἔχοντα, οὐδὲν ἐλλελοιπότα μοχθηρίας. οὐκοῦν
ταῦτα ὑπεχόμην ἐν ἀρχῇ, ταῦτα ἐπέδειξα· ὁρᾶτε τοί-
νυν τὰ μετὰ ταῦτα. ἁπλοῦς γάρ ὅδ' ὁ μέλλων λόγος ἔ-
σεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἤδη ὁμωμόκατε ψηφιεῖσθαι καὶ τοῖς νό-
μοις ἃ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου, καὶ τῆς βουλῆς τοῦ πεν-
τακοσίων. φαίνεται δ' ἅπαντα ταὐναντία, τοῖς νόμοις,
τοῖς ψηφίσμασι, τοῖς δικαίοις πεπραγμένα. οὐκοῦν
ἁλωκέναι προσήκει, ἅπερ γε νοῦν ἔχουσι δικασταῖς. εἰ
ἄλλο μηδὲν ἠδίκει· δυοῖν τοῦν πεπραγμένοιν ἕνεκ' ἱκανὰ
αὐτὸν ἀποκτεῖναι. οὐ γὰρ μόνον φωκέας, ἀλλὰ καὶ θρᾴκιον
προδέδωκε φιλίππῳ. καίτοι δυοῖν χρησιμωτέροις τό-
ποις τῆς οἰκείου μοίρης. οὐδεὶς ἂν εἷς ὅπλα δείξαι τῇ πόλει. καὶ
μὴν γῆν, πολλῶν ἐν θαλάττῃ ὄντων· ἃ συν-
αμφότερα οὗτοι πεπράκασιν αἰσχρῶς, καὶ καθ' ὑμῶν ἐγ-
κεχειρίκασι φιλίππῳ. τί δ' οἷόν τ' αὐτὸ ἄνευ τοῦ ἄλλων,
ἠλίκον ὄφελος ἀδίκημα, τὸ θρᾴκιον καὶ τὰ τείχη προέσθαι;
μυρία, δ' ἂν εἴη λέγειν, καὶ ὅσοι δι' ταῦτα ὑπολώλασι
παρ' ὑμῖν· οἱ δ' ὅτι χρήματα πάμπολλα ὠφλήκασιν, ἐ χα-
λεπὸν δεῖξαι. ἐργόφιλος, κηφισόδοτος, τιμόμαχος, τὸ πα-
λαιὸν ποτε ἐργοκλῆς, διονύσιος, ἄλλοι, οὓς ὀλίγου δέω
σύμπαντας εἰπεῖν, ἐλάττω τοὺς πόλιν βεβλαφέναι τότε.
ἀλλ' ἔτ' ἐδ τότε, ὦ ὦνδρες ἀθηναῖοι, ἐκ λογισμοῦ τὰ δει-
νὰ ἐφυλάττεσθε ὑμεῖς, καὶ προεώρασθε. νυνὶ δ' ὅ, τι ἂν
μὴ καθ' ἡμέραν ὑμᾶς ὀχλῇ, καὶ παρὼν λυπῇ, παροράτε. εἶτα τινὰ ἄλλως ἐν ταῦθα ψηφίζεσθε, ὑποδοῦναι μὴ
κεκρυβλέφηκε φιλίππου τοῖς ὅρκοις, μὴ μετέχειν τῆς
ἐν ἀμφικτυόσιν, ἐπανορθώσασθαι δὲ τοὺς εἰρήνης. καίτοι
τούτων οὐδενὸς ἂν τῶν ψηφισμάτων ἔδει, εἰ πλεῖν ἐδύ-
ναθ' ἐθέλησε, καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν. νυνὶ δ' ἃ μὲν ἐν πλοῦσι σῴζεται, βαδίζειν κελεύων, ὑπολώλεκεν. ἃ δ' εἰ πεζῇ

A rempub. vestram abrogaturum, quod illas reprehendebam, quas non modò turpes existimabam, sed & verebar, ne insons ego meo interitu culpam illorum luerem. Aeschines verò numquam destitit priuatim congredi cum Philippo. ac cætera quidē taceo: Dercyllus autem Pherjs eum nocte quadam obseruauit, non ego, adhibito puero hoc meo: eóque deprehenso, è tabernaculo Philippi exeunte, puerum mihi renunciare iussit, & ipsum id meminisse. Denique nefarius iste, & impudens, noctem & diem, digressis nobis, remansit apud Philippum. Et hæc verè à me dici vt appareat, primùm ego ipse in tabellas referam, & meo periculo testificabor: Deinde cæterorum legatorum singulos citabo, & omnino aut testificari, aut eiurare cogam. Quòd si eiurarint: periurij eos manifestè in conspectu vestro conuincam. Testimonium.

Aeschinis nocturni cōgressus cū Philippo & mora.

Quibus igitur malis & negociis in toto itinere sim conflictatus, vidistis. Quid enim eos illic fecisse putatis, dum prope largitoré essent: cum videntibus vobis qui habendi honoris, contráque irrogandæ mulctæ potestate valetis, ista designent? in summa igitur capita accusationis ab initio colligam, vt ea me præstitisse demonstrem, quæ in principio orationis, me vobis ostensurum esse sum pollicitus. Demonstraui eum nihil renunciasse veri, sed fucū fecisse vobis: ipsarum rerum non verborum testimoniis vsus. Demonstraui, eum in causa fuisse, ne vos vera ex me audire velletis: tum istius promissis & pollicitationibus occupati, cum is omnia contra quàm oportuit suasisset: & sociorum refragatū esse paci, Philocraticæ suffragatum: tempora contriuisse, vt nec si velletis, posletis educere copias in Phocidē: & alia multa & atrocia in itinere commisisse: prodidisse omnia, vendidisse, accepisse munera, nullum præterisse improbitatis genus. Hæc igitur in principio promisi: hæc demonstraui. Iam quid reliquum sit. Simplex enim est, quæ mihi iam vobiscum erit oratio. Iuratis vos pronunciaturos ex legibus & plebiscitis, & decretis senatus quingentorum. Constat autem, istum omnia contraria legibus decretis, institutis in legatione fecisse. Eum igitur condemnari conuenit à cordatis iudicibus. nam si nihil aliud commisisset, duo tamen eius facinora morte mulctanda essent neque enim C Phocenses tantum, sed & Thraciam prodidit Philippo. At duo loca vtiliora reip. in orbe terrarum nemo possit ostendere: in terra, Pylis: Hellesponto, in mari. quæ vtraque isti flagitiosè vendiderunt, & vestro malo Philippo tradiderunt. Illud ipsum igitur, præter cætera, quantum scelus est, Thraciam & Muros prodidisse? Infinita dici possent, quàm multi propter talia facinora etiā interfecti sint apud vos. alios aũt magna esse pecunia mulctatos, ostensum non est difficile: vt Ergophilum, Cephisodotū, Timomachum: vt olim aliquando Ergoclem, Dionisium, alios, quos vniuersos parum abest quin dicam minus quàm istum nocuisse reipub. Nam eo tempore Athenienses, pericula vos etiamnum consilio cauebatis & prospiciebatis: Nūc, nisi quod vos quotidie vexat: & præsentia sua molestiis afficit, negligitis. Postea frustra hic decernitis, & Cersobletæ à Philippo dandum esse iusiurandum, & Philippo nō dandum esse locum inter Amphictyones, & pacem esse corrigendam. quorum decretorum nullo fuisset opus, si nauigare iste, & officio fungi voluisset. Nunc quæ nauigando conseruare potuissent, ea dum ire iubet, perdidit. quæ dicenda veritate,

Obiecta Aeschini crimina in summā colligit, iudicēsque cōcitat.

Refutatio. Etiam verborũ reddendã esse rationem legato & oratori inlibera præsertim ciuitate.

mentiendo. Indignabitur aũt statim, vt ego audio, si soli sibi popularium oratorum, verborum ratio reddenda sit. Ego verò æquum esse, vt omnes eorũ quæ dicant, si propter argentum dicunt, rationem reddant, prętermittam. sed illud dico: Si Aeschines, vt homo rerum imperitus, delirauit alicubi, & frustratus est: ne seuerius inquirite: sed missum facite, veniam date. Sin legationem obiens, accepta pecunia, de industria vos fefellit, ne absoluite, neque admittite illud: pœnas verborum non esse dandas. Cuius enim alterius rei, quàm verborum ratio, à legatis reposcenda est? neque enim legatis committuntur triremes, aut loca, aut legiones, aut arces: nemo hęc legatis tradit: sed verba & tempora. Quòd si rei publicæ tempora non præripuit: non peccauit. Sin præripuit: peccauit. Verba autem si vera renunciauit, aut vtilia: absoluatur. Sin & falsa, & corruptus, & inutilia: teneatur. Nulla enim re populus lædi grauius potest, quàm audiendis mendaciis. Quorũ enim in verbis sita est respublica: quo pacto ſi ea vera non sunt, tutò geri potest respublica? Quòd si quis insuper ea quæ hostibus conducant, accepta mercede dicat: an non etiam in magno periculo eritis? Neque etiam eadem iniuria est, tyranno, aut oligarchiæ præripere tempora, quæ vobis: neque parum interest. in illis enim imperiis omnia ex edicto celeriter fiunt. apud vos autem in primis ad senatum omnia referenda, & ab eo decernenda sunt, * idque duntaxat, cum præconibus & legationibus adscriptum fuerit, non semper. Deinde indicenda concio, eáque tempore legibus constituto. Pòst vincendi & superandi sunt iis qui rectissimè consulũt, illi qui ex inscitia, aut ex improbitate aduersantur. Post hæcautem omnia, cum iam & decretum aliquid fuerit, & iam conducibile esse videtur: spatiũ dandum est multitudinis tenuitati, in quo ea comparent, quorum indigent, vt decreta etiam exequi possint. Qui igitur eo tempore sustulit in tali, qualis apud vos est, republica: is non tempora sustulit in tali, qualis apud vos est, republica: is non tempora sustulit, non: sed ipsas actiones planè vobis eripuit. Etsi autem impromptu est quædam iis qui vos decipere volũt, omnibus, oratio: illi qui ciuitatem turbãt: qui Philippũ reipublicę benefacere prohibent: iis tamé ego nihil respõdebo: sed literas vobis Philippi legã, & tẽpora singula, quib⁹ decepti estis, redigã vobis in memoriã: vt sciatis, frigidũ illud nomen, ad

Reiectio: cauillationis de Philippi beneficentia.

Refutatio: rectè à se improbos collegas accusari: idq; omniũ magistratuũ exemplo.

fastidiũ vsq; repetitũ decipiẽdis vobis illũ cõsũpsisse. LITERÆ PHILIPPI. Cũ igitur tã turpia tã multa, omnia deniq; cõtra vos in legatione cõmiserit, passim dictitat: Quid de Demosthene est dicẽdũ, qui collegatos accuset? Mehercule siue velim, siue nolim, cũlim & tot à te in toto itinere insidiis appetitus, & duarũ nunc mihi rerũ detur optio, aut vt taliũ actorũ vestrorũ socius esse videar, aut vos vt accusem. Ego verò tuum me collegam fuisse nego, & te in legatione multa non ferenda designasse: & ea me fecisse dico, quę esset reipub. vtilissima. Philocrates quidẽ collega tu⁹ fuit, & tu illius, & Phrynó. Vos. n. ista agitabatis: ista vobis omnib⁹ ꝓbabãtur. Vbi aũt sal? vbi mẽsa? vbi libationes? Hoc. n. passim tragicè declamittat: quasi non homines iniurij, rerum illarum sint proditores: sed ij qui officio funguntur. Ego verò scio, eos omnes qui summæ rerum præsunt, semper rem diuinam facere, cõmuniter, & cõcœnare inter se, & vnà libare: neque tamẽ

A τἀληθῆ, ψεῦδος δόμενος. ἀγανακτήσει τοίνυν αὐτίκα δή μάλα, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, εἰ μόνος τῷ ἐν τῷ δήμῳ λεγόντων, λόγων δώσουσιν ὑφέξει. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντες ἂν εἰκότως ὧν λέγουσι δίκην ὑπέχοιεν, εἴπερ ἐπ' ἀργυρίῳ τί λέγοιεν, οὐκ ἀμφιλέγω. ἀλλ' ἐκεῖνο λέγω. εἰ μὲν αἰσχίνης ἰδιώτης ὢν ἀπελήρησέ τι καὶ δι' ἄγνοιαν τε μὴ σφόδρα ἀκριβολογήσασθε· ἀλλ' ἐάσατε· συγγνώμην ἔχετε. εἰ δ' πρεσβεύτης ὤν, ὅτι χρήμασιν ἐξεπίτηδες ἐξηπάτηκεν ὑμᾶς μὴ ἀφῆτε, μὴ δ' ἀπάχησθε, ὡς ἐ δεῖ δίκην ὧν εἶπεν ὑποσχεῖν· τίνος γὰρ ἄλλου δεῖ δίκην ὧν πρέσβεων, ἢ λόγων λαμβάνειν. εἰσὶ γὰρ οἱ πρέσβεις, οὐ ξιφηφόροι, οὐδὲ τόπων, οὐδὲ ὁπλιτῶν, οὐδ' ἀκροπόλεως κύριοι (οὐδεὶς γὰρ πρέσβεσι ταῦτα ἐγχειρίζει) ἀλλὰ λόγων & χρόνων. ζημιοῦν μὲν οὖν χρόνους, εἰ μὴ μὴ ὠφελοῦντι τὴν πόλεως οὐκ ἀδικεῖ. εἰδὲ ὠφέλειν, ἠδίκηκε. ζημιοῦν δ' λόγους, εἰ μὲν ἀληθεῖς ἀπήγγελλεν. ἢ συμφέροντας, ἀποφαυλίζετω. εἰ δ' καὶ ψεῦδεῖς, καὶ μισθοῦ, καὶ ἀσυμφόρους· ἀλισκέσθω· ἐδὲν γὰρ ἔσθ' ὅ, τι μείζων ἂν ὑμᾶς ἀδικήσειέ τις, ἢ ψεῦδη λέγων. οἷς γάρ ἐστιν ἐν λόγοις ἡ πολιτεία· πῶς, ἂν οὗτοι μὴ ἀληθεῖς ὦσιν, ἀσφαλῶς ἔστι πολιτεύεσθαι; ἐὰν δ' μὴ κῆ πρὸς ἃ τοῖς ἐχθροῖς B συμφέρειν, δωρεά τις λαμβάνων λέγῃ· πῶς οὐχὶ καὶ κινδυνεύσετε; μάλιστα γε τοῖς χρόνοις ἴσον ἐς ἀδίκημα ὀλιγαρχίας, ἢ τυραννίου παρελέσθαι, κῆ ὑμῶν. οὐδὲν ὀλίγῳ γε δεῖ. ἐν ἐκείναις γὰρ οἷμαι ταῖς πολιτείαις, πάντα ἐξ ὁπτάγματος ὀξέως γίνεται. ὑμῖν δ', πρῶτον μὲν πρὸ πάντων, τὸν βουλὸν ἀκοῦσαι καὶ προβουλεῦσαι δεῖ καὶ τοῦτ', ὅταν ἡ κήρυξι κῆ πρεσβείαις προσπεφραγμένον, οὐκ ἀεί. εἶτ' ἐκκλησίαν ποιῆσαι. κῆ ταύτῃ ὅταν ἐκ τῶν νόμων καθήκει. εἶτα κρατῆσαι, καὶ προχειρίσαι δεῖ τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας, τῷ ἢ δι' ἀγνοιαν, ἢ δι' ἀπὸ μοχθηρίαν αὐτὴν λέγοντων. ἐφ' ἅπασι δ' τούτοις, ἐπειδὰν καὶ δεδογμένον ᾖ, & συμφέρον ἤδη φαίνηται· χρόνον δεῖ δοθῆναι τῇ τῶν πολλῶν ἀδυναμίᾳ, ἐν ᾧ καὶ ποιοῦσθαι ταῦθ', ὧν αὐ δέων ᾖ· ὅπως αὖ τὰ δόξαντα, καὶ δυνηθῶσι ποιῆσαι. ὁ δὴ τοὺς χρόνους τούτους ἀναιρῶν, τὰς οἴας παρ' ἡμῖν ὅτι πολιτείας· κ χρόνους αἰήρηκεν οὗτος, οὐ· ἀλλὰ τὰ πράγματα ἁπλῶς ἀφῄρηκ'· ἔστ τοίνυν τὰς πρόχειρος λόγος, πᾶσι τοῖς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς βουλομένοις· οἱ ταράττοντες τὴν πόλιν· οἱ διακωλύοντες C φίλιππον εὖ ποιῆσαι τὴν πόλιν. πρὸς οὓς ἐγὼ, λόγον μὲν οὐδένα ἐρῶ, τὰς δ' ἐπιστολὰς ὑμῖν ἀναγνώσομαι τὰς τῶ φιλίππου, & τοὺς κήρυκας ἐφ' ὧν ἕκαστα ἐξηπατήσθε, ὑπομνήσω· ἵνα εἰδῆθ', ὅτι τὸ ψυχρὸν τοῦτο ὄνομα, τὸ ἀχρεῖον παρελήλυθ' ἐκεῖνος φενακίζων ὑμᾶς. Ἐπιστολὴ φιλίππου. Οὔπω τοίνυν αἰσχρὰ, καὶ πολλὰ, κῆ πάντα καθ' ὑμῶν πεπρεσβευκὼς, πρεσβῶν λέγει, τί δ' ἂν εἶποι τις πρὸς δημοσθένους, ὃς τὴν συμπρεσβειῶν κατηγορεῖ; νὴ δία εἴτε βέλομαί γε εἴτε μὴ παρ' ὀλίγον μὲν τ' ἀποδημίαν ὑπὸ σοῦ τοιαῦτα ὑπεβεβλῆσθαι· δυοῖν δ' αἱρέσεων οὐσῶν μοι νυνὶ, ἢ τοιούτων ὄντων τὴν πεπραγμένων, δοκῶν κοινωνεῖν ὑμῖν ἢ κατηγορεῖν. ἐγὼ δ' οὐδὲ συμπρεσβευκέναι φημί σοι· πρεσβεύειν μέντοι, σὲ μὲν πολλὰ κῆ δεινὰ, ἐμαυτὸν δ' ἐν τούτοις τὰ βέλτιστα. ἀλλὰ φιλοκράτης σοι συμπρεσβεύκει, κἀκεῖνῳ σὺ κῆ φρύνων, ὑμεῖς δὲ ταῦτα ἑωράτετε, καὶ ταῦτα ἅπασιν ὑμῖν ἤρεσκε. ποῦ δ' ἄλες πέξάπιζα, ποῦ σπονδαί; ταῦτα δὲ τραγῳδεῖ πρεπόν. ὥσπερ οὐχὶ τοὺς ἀδικοῦντας τούτων ὄντας πρώτους, ἀλλὰ τοὺς τὰ δίκαια ποιοῦντας. ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι πάντες οἱ πρυτάνεις θύουσιν ἑκάστοτε κοινῇ, καὶ συνδειπνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ συνασπένδουσι, κῆ οὐ δῆτα τοῦτο οἱ χρηστοὶ τοῖς πονηροῖς μιμοῦ· ἀλλ' ἐὰν ἀδικοῦντα λάβωσί τινα αὐτῶν, τῇ βου-

τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δηλοῦσι. καὶ ἡ βελὴ τὰ αὐτὰ ταῦ- A
τα εἰστίασεν ἔθυσε, συνεισιάθη· κοινωνὸν ἱερῶν ἐποιοῦντο
σαν οἱ στρατηγοὶ, χρεὼν, ὡς εἰπεῖν, αἱ ἀρχαὶ πᾶσαι. ἆρ' οὖν
δι' ταῦτα τοῖς ἀδικοῦσιν αὐτοῖς, ἔδωκαν ἄδειαν; πολλοῦ
γε δεῖ. λέων τιμαγόρᾳ κατηγόρει, συμπεπρεσβευκὼς
τέτταρα ἔτη· εὔβουλος θαρρήκου, καὶ σμικύθου, συστεσι-
τικώς· κόιων ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος, ἀδειμάλῃ συστρατηγή-
σας. πότερον οὖν τοῖς ἄλλοις, καὶ τὰς κοινωνίας παρέβαινο-
μεν; ἀχάριν; οἱ μὲν διδόντες, καὶ συμπρεσβεύοντες, καὶ οἱ δω-
ροδοκοῦντες· ἢ οἱ κατηγοροῦντες; οἱ ἀδικοῦντες δηλο-
νότι τὰς ὅλης γε τῆς πατρίδος κοινωνίας ὥσπερ σὺ, καὶ οὐ
μόνον τὰς ἰδίας. ἵνα δ' εἰδῇς, ὅτι οὐ μόνον τῇ δημο-
σίᾳ ποτὲ ἐλυμήναντο ὡς φίλιππον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ
τοῖς ἰδίοις, καὶ πάντων, οὗτοι φαυλότατοι καὶ πονηρότατοι
γεγόνασιν μικρὰν ἀκούσατέ μου ἔξω τι τὴν πρεσβείας
ταυτησί. ἐπειδὴ γὰρ εἷλεν ὅλυνθον φίλιππος ὀλύμπια ἐ-
ποίει. εἰς ἃ τ' θυσίαν ταύτῃ καὶ τῷ πανηγυρεῖν, πάν-
τας τοὺς τεχνίτας συνήγαγεν. ἔστιν δ' αὐτοῖς, καὶ σεφανῶν τοὺς
γελωτικοτάτους. ἦρξε τοίνυν τουτονὶ, τὸν κωμικὸν ὑποκρι-
τήν· τί δὴ μόνος οὐδὲν ἐπαγγέλλεται; ἢ τίνα ἐν αὐτῷ μι- B
κροψυχίαν, ἢ πρὸς αὐτὸν ἀηδίαν ὑπώρακώς εἴη; εἰσεῖν
δέ φασι τὸν σάτυρον, ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι δίονται, οὐδενὸς
ὧν ἐνδεὴς τυγχάνει· ἃ δ' αὐτὸς ἐπαγγέλλοιτο ἡδέως,
ῥᾴστα μέν, ὅτι φιλίππῳ δοῦναι, καὶ χαρίσασθαι πάντων·
δεδοικέναι δ', μὴ δεηθέντι κελεύσαντος δ' ἐκείνου λέγειν,
καί τι καὶ νεανιεύσαιτο πρὸς τοῦτον, ὡς οὐδὲν ὅ, τι μὴ ποιή-
σει. εἰπεῖν αὐτὸν φασιν ὅτι ἐμοὶ μὲν ἄπολλοφάνης ὁ πυδ-
ναῖος, ξένος, καὶ φίλος. ἐπειδὴ δ' ὁλοφυρθεὶς ἐτελεύτη-
σεν ἐκεῖνος· φοβηθέντες οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, ὑπεξέθεντο
τὰς θυγατέρας, παῖδια οὔσας, εἰς ὄλυνθον. αὗται νῦν ἐ-
φη, τῆς πόλεως ἁλούσης, αἰχμάλωτοι γεγόνασι, καὶ εἰσὶ
μὲν ἐλεύθεροι, ἡλικίαν ἔχουσαι γάμου. ταύτας αἰτῶσε, καὶ δέο
μαι, δός μοι. βούλομαι δέ σε ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν, οἵαν μοὶ
δώσεις δωρεάν, ἐὰν ἄρα δῷς. ἀφ' ἧς ἐγὼ κερδανῶ μὴ ὑ-
δέν· φέρε ἤν τι φέρεσθαι, ἐπιδώσω, καὶ ἃ ἀφελήσομαι πα-
θοῦσας οὐδὲν ἀνάξιον, οὔθ' ὑμῖν, ἅτε τῷ παιδὸς, ὡς δὲ ἀ-
κούσαι τοὺς παῖδας ἐν τῷ συμποσίῳ, τοσοῦτον κρότον
καὶ ἔπαινον καὶ θόρυβον ὥστε πάντων ἡδέσθαι, ὡς τε τὸν
φίλιππον παθεῖν τι, καὶ δοῦναι. καί τοι τῷ ἀποκτείναν- C
των μὲν ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφὸν τοῦ φιλίππου, ἦσαν ὁ ἀ-
πολλοφάνης. ἐξετάσωμεν δὴ πρὸς τὸ τοῦ σατύρου τού-
του συμπόσιον, ἕτερον συμπόσιον, τὸ τούτων, ἐν μακεδο-
νίᾳ γεγενημένον· καὶ θεάσασθε εἰ ὅμοιον τούτῳ, καὶ ὅ-
μοιον. κληθέντες γὰρ οὗτοι πρὸς ξενόφρονα, τὸν υἱὸν τοῦ φαι-
δίμου, τοῦ τῷ τριάκοντα, ὡχρόν. ἐγὼ δ' οὐκ ἐπροδόθην. ἐ-
πειδὴ δ' ἦκον εἰς τὸ πίνειν, εἰσάγει τινὰ ὀλυνθίαν γυνᾶ-
κα, οὐ πρεπῆ μὲν, ἐλευθέραν δ' οὖν σώφρονα, ὡς τὸ τέλος
ἐδήλωσε. ταύτῃ, τὸ μὲν πρῶτον, οὐ πάσοις πίνειν ἠνάγ-
καζον· ἡσυχῇ, καὶ ζώγειν οὕτοι, μοι δοκεῖν, ὡς διηγεῖτο ἰα-
τροκλῆς ἐμοὶ τῇ ὑστεραίᾳ. ὡς δ' ἔπρησε τὸ πρᾶγμα, καὶ
διεθερμαίνοντο· καθακλίνεσθαι, καί τοι καὶ ἄδειν ἐκέλευ-
ον ἀδημονούσης δ' τῆς ἀνθρώπου, καὶ ὅτε ἐθελοίσης, οὔτε
δῆτα μὴν ὕβριν τὸ πρᾶγμα ἔφασαν, οὐ πάσοις δ' ὁ φρύ-
νων, καὶ οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι, τῷ θεοῖς ἐχθρὸν τε, καὶ ἀλιτηρίων
ἁλωσίων αἰχμάλωτον οὖσαν, ζυφᾶν. καὶ κάλει παῖδα,
καὶ ἱμάντα τις φερέτω. ἦκεν οἰκέτης ἔχων ῥυτῆρα, καὶ πε-
πωκότων οἶμαι, καὶ * μικρῶν ὄντων τῶν παιζόντων,
εἰ πούσης τι, καὶ δακρυούσης ἐκείνης, ῥιπίσας τὸν χι-
τωνίσκον ὁ οἰκέτης, ξαίνει κατὰ τοῦ νώτου πολλάς. ἔξω δ' αὐτῆς οὔσα ὑπὸ τοῦ κακοῦ, καὶ τοῦ φράγματος ἡ γυνὴ,

propterea boni malos imitantur: sed si quem suorũ in facinore deprehenderint: apud senatum & populum deferunt. Senatus item communia sacra habet auspiciorum, communia conuiuia: vnà libant, vnà sacrificant duces: parum abest, quin magistratus dicã omnes. Nunquid propterea collegis delinquentibus dant impunitatem? Minimè verò. Leo Timagoram accusauit, cùm quadriennium in legatione cum eo fuisset: Eubulus Tharrecem, & Smicythum, cum quibus communem mensam habuit: Conon antiquus ille, Adimantum, imperij militaris socium. Vtri igitur, Aeschine, salem & libationes negligebant: sine qui prodebant, & legationem ementiebantur, & largitionibus corrumpebantur: an ij qui accusabant? ij nimirum, qui totius patriæ libationes violabant, vt tu, & non solum priuatas. Vt autem sciatis istos non eorum modò qui publicè vnquam, sed eorum etiam qui priuatim ad Philippum venerũt, atque adeò mortalium omnium nequissimos & improbissimos extitisse: pauca ex me audite, quæ ad hanc legationem nihil attinent. Olyntho capta Philippus Olympia celebrabat: ad id autem sacrificium & celebritatem, omnes artifices congregarat: quos, cum exciperet epulis, & victores coronis ornaret: interrogabat Satyrum, comicum histrionem, cur tãdem soi' nihil postularet? num in se aliquas sordes, aut aliquam animi erga ipsum offensionem perspexisset? Respondisse aiunt Satyrum. Quæ alij requirent: eorum sibi nihil esse opus. Quæ verò ipse libenter postularet: ea Philippo quidem datu esse omnium facilima, & donatu: sed vereri se, ne repudiare tu.. Cum autem ille dicere iussisset & iuuenilius aliquid addidisset, se nihil non esse facturum: respondisse illum ferunt, Apollophanem Pydnæum sibi fuisse hospitem & amicum: quo per insidias occiso, à cognatis eius, metu perterritis, filiolas eius puellulas Olynthum, quò tutiores essent, esse missas. Ex nunc, inquit, expugnata vrbe, captæ, penes te sunt, ætate iam nubili. Easà te peto, & quæso vt mihi des. Quas si mihi dederis, quale munus daturus sis, audire & cognoscere te velim: quo ego lucri nihil faciam, sed eas dote data elocabo: neque committã, vt aliquid indignum vel nobis, vel patre patiantur. Quod vt conuiuæ audiuerunt: tantus plausus, tanta collaudatio, tantus tumultus excitatus est ab omnibus, vt Philippus humanitate motus concederet. quanquam ex interfectoribus Alexandri, fratris Philippi, fuerat is Apollophanes. Agite, conferamus cum hoc Satyri conuiuio, aliud conuiuium istorum in Macedonia celebratum: vt spectetis, an æquale huic & simile videatur. Inuitati isti ad Xenophronem Phædimi F. vnius è triginta tyrannis: properè abierunt. Ego verò non abij. Vt autẽ ad pocula ventum est, introducit is mulierem quandam Olynthiã formosam quidem illam, sed ingenuam & modestam, vt exitus declarauit. Eam primùm bibere paulatim cogebant, atque edere (nisi fallor) isti, vt mihi postridie Iatrocles narrauit. Vt aũtres ꝓcedebat, & mero incalescebãt animi: assidere, atq; etiã aliquid canere iubebãt. Aestuãte muliere, vt quę neq; vellet, neq; sciret: cõtumeliã id factũ interpretantur iste & Phrynõ, & nõ ferẽdũ esse dictitãt, vt captiua ex diis inuisis & nefariis Olynthiis, delicias faceret. Age voca seruũ, inquit, & lorũ aliquis afferat. Venit seruus scuticã gestãs. Cum autẽ potassent scilicet, & leui de causa bilis moueretur: vt aliquid illa dixerat, & illacrymarat, lacerata & direpta tunica, seruus crebras plagas tergo ingerit. Tũ amẽs animi prę dolore &

Digressio, qua petulãtia Aeschinis in mulierem Olynthiam, odiosè exagitat: collatione adhibita Satyri histrionis, à quo filiæ hospitis sint liberatæ.

rore mulier, subsiliens ad genua Iatrocli accidit, & mensam subuertit. Quòd nisi is eam eripuisset: interfecta esset in illa ebrietatis insania. Temulentia enim istius impuri, crudelis est. Ac de hac muliere & in Arcadia sermo fuit percelebris, inter decem illa virorum milha: & Diophantus apud vos renunciauit, quem mox dicere cogam testimoniũ? peruulgatus rumor fuit, & in Thessalia, & vbique gentium. Et tamen talium sibi conscius facinorum impurus iste vos audebit intueri? & actam à se vitam clara statim voce prædicabit? quæ res mihi spiritum intercludit. Nam hi nesciunt, te à primordio ætatis lectitasse libros matri initianti: & puerum etiamnum in cœtibus. Liberi patris, & inter ebriosos homines esse volutatum? Pòst autem scriptioni apud magistratus dedisse operam, & propterbinas aut ternas drachmas fuisse sceleratum? Postremò, non ita olim alienis sumptibus ad tertias partes actitandas, cum bene tecum agi putares, victitasse? quam igitur vitam referes? quam non vixisti? nam eam quidem quam vixisti, talem esse constat. Sed ô licentiam. Iste apud vos alium impudicitiæ reum egit. Verùm nondum hæc, sed testimonia mihi prius ista recita.

Exclamatio, & insectatio vitæ Aeschinis.

Testimonia.

Cum igitur ea quæ in vos commisisse conuictus est tot & tanta sint, Iudices, in quibus quid mali non inest? corruptus, assentator, diris obligatus, mendax, amicorum proditor: omnia insunt atrocissima: nihil horum defendet, neque quicquam æqui aut boni respondere poterit. Quæ autem ego eum responsurum esse audio, sunt illa quidem insaniæ proxima: sed eum fortasse qui nullam iustam habet excusationem, quiduis necesse est comminisci. Dicturum audio, eorum me quæ accusem, socium sibi fuisse, & approbatorem & adiutorem omnium: ac deinde repentè mutatum, accusare. Quanquam autem actorum illa neque iusta est defensio, neque conueniens, sed mei quædam accusatio (ego enim, ista si feci, nequam homo sum, res autem propterea nihilo sunt meliores: neque multis verbis est opus) tamen officij mei esse puto, vtrumque vobis vt ostendam, & mentiturum eum, si talia dicet, & legitimam defẽsionem declinaturum. Quæ ita fuerit iusta & simplex, si aut non fecisse se quæ accusentur, ostenderet: aut acta quæ sint, profuisse reipublicæ. Quorum iste neutrum facere poterit. Neque enim profectò dicere poterit, expedire vt Phocenses perierint, vt Pylas Philippus teneat, vt Thebani sint potentes, vt milites in Eubœa versentur, vt Megaris insidiæ fiãt, vt pax nullo sit iureiurãdo confirmata: quibus tum contraria vobis nunciauit, vt quæ & vtilia essent, & futura essent: neque illa non esse facta, persuadere vobis poterit, qui vidistis ipsi, & comperta habetis. Reliquum est, nihil istorum omnium ad me attinere vt ostendam. Vultis igitur me, cæteris omnibus omissis, vt scilicet apud vos in eos sim inuectus, vt in itinere eos offẽderim, vt eis omni tempore sim aduersatus: istos ipsos producere testes, omnia inter me & illos contraria esse facta? istos pecuniã cõtra vos accepisse, me recusasse? Videte igitur, quémnã in ciuitate fateamini esse vecordissimũ, & temeritatis atq; impudẽtię refertissimũ? neminẽ vestrũ vel per erroré aliũ scio dicturum, quàm Philocratem. Quem autẽ omniũ clamosissimum, & quælibet clarissima voce pronuncian-

Socion esse sociũ actorũ Aeschinis, & suis & legatorum factis declarari.

ἀναπηδήσασα, προσαίτει πρὸς τὰ γόνατα τῷ ἰατροκλεῖ, & τὴν ἐκ τραπέζαν ἀνατρέπει· καὶ εἰ μὴ ἐκεῖνος ἀφείλετο· ἀπώλετ' ἂν παραφροσύνη· καὶ γὰρ ἡ παραφροσύνη τοῦ ἀνδρὸς μανική, καὶ ὠμὴ· καὶ τοιαύτης τῆς αἰθεροπτου, ἢ ἐν ἀρκαδίᾳ λόγος ἦν ἐν τοῖς μυρίοις· ἢ διόφαντος ἐν ὑμῖν ἀπήγγειλεν, ἃ νῦν μάρτυρεῖν αὐτὸν ἀναγκάσω· καὶ ἡ θετταλίαν πολὺς λόγος, καὶ πανταχοῦ. ἢ τοιαῦτα συνειδὼς ἑαυτῷ πεπραγμένα ὁ ἀκάθαρτος οὗτοσι, τολμήσῃ βλέπειν εἰς ὑμᾶς; ἢ τὸν βεβιωμένον αὐτῷ βίον, αὐτίκα δὴ μάλα ἐρεῖ λαμπρᾷ τῇ φωνῇ; ἐφ' οἷς ἐγὼ ἀποστενάζομαι. οὐκ ἴσασιν οὗτοι, τὸ μὲν ἐξαρχῆς τὰς βίβλους ἀναγνώσκοντά σε τῇ μητρὶ τελούσῃ; & παῖδα ὄντα ἐν θιάσοις καὶ μεθύουσιν ἀνθρώποις καλινδούμενον, μὴ ταῦτα ἂν ταῖς ἀρχαῖς ὑπογράμματ' ἀνέγνω, καὶ δυοῖν, ἢ τριῶν δραχμῶν πονηρὸν ὄντα; τὰ τελευταῖα δὲ, ἐναγχος ἐν χορηγίοις ἀληθρίοις ὅτι τῷ τριταγωνιστεῖν ἀγαπητὸς ὠφθη φερόμενος; πῶλον οὖν ἐρεῖς βίον; ὃν οὐ βεβίωκας; ἐπεὶ ὅγε βεβιωμένος σοι, τοιοῦτος φαίνεται. ἀλλὰ δὴ τὰς τῆς ἐξουσίας· ἔστ' ἄλλον ἐκεῖνο παρ' ὑμῖν ὅτι πορνεία. ἀλλὰ μή πω ταῦτα· ἀλλὰ τὰς μαρτυρίας μοι λέγε πρῶτον ταυτασί.

Μαρτυρίαι.

Τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὧν ἀδικῶν ὑμᾶς ἐξελήλεγκται (ἐν οἷς τί κακὸν οὐκ ἔνεστ' ὠμοδόκος, κόλαξ, ταῖς ἀρᾶις ἔνοχος, ψεύστης, τῶν φίλων προδότης, πάντα ἔνεστι τὰ λεγόμενα) πρὸς ἓν οὐδὲ ποιοῦτον ἀπολογήσεται. οὐδὲ ἕξει δικαίαν οὐδ' ἁπλῶς εἰπεῖν ἀπολογίαν οὐδεμίαν. ἃ δὲ ἐγὼ πέπυσμαι μέλλειν αὐτὸν λέγειν. ἔστι μὲν ἐγγυτάτω μανίας. ἃ μὲν ἀλλ' ἴσως τῷ μηδὲν ἔχοντι δίκαιον ἄλλο εἰπεῖν ἀνάγκη πάντα μαίνεσθαι. ἀκούω γὰρ αὐτὸν ἐρεῖν, ὡς ἀρα ἐγὼ, πάντων ὧν κατηγορῶ, κοινωνὸς γέγονα, καὶ συνήρεσκε ταῦτά μοι, εἶτ' συνέπραττον αὐτῷ. ἔπειτα ἐξαίφνης μεταβέβλημαι καὶ κατηγορῶ. ἔστι δ' ὑμῖν μὲν τῶν πεπραγμένων, οὔτε δικαίως, οὔτε προσήκουσα ἡ τοιαύτη ἀπολογία· ἐμοῦ μέντοι τῆς κατηγορίας. ἐγὼ μὲν δὴ εἰ ταῦτα πεπίπτωκα, φαῦλος εἰμὶ ἀνθρωπος· τὰ δ' πράγματα οὐδὲν βελτίω διὰ τοῦτο, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. οὐ μὲν ἀλλ', ἐγώγε οἶμαί μοι προσῆκειν ἀμφότερα ὑμῖν ἐπιδεῖξαι· καὶ ὅτι ψεύσεται, ταῦτα ἐὰν λέγῃ, καὶ τὼ δικαίω ἡ τις ὀρθὴν ἀπολογία φεύξεται. ἢ μὲν τοίνυν δικαία καὶ ἁπλῆ, ἢ ὡς οὐ πεπραγκότα τὰ κατηγορημένα, δεῖξαι· ἢ ὡς πεπραγμένα συμφέροντα τῇ πόλει. τούτων δ' οὐδέτερον δυνατ' ἂν εἴη ποιῆσαι. οὔτε γὰρ ὡς συμφέρει δή που φωκέας ἀπολωλέναι, & πύλας φίλιππον ἔχειν, καὶ θηβαίους ἰσχύειν, καὶ ἐν εὐβοίᾳ στρατιώτας εἶναι, καὶ μεγάροις ὑπεβουλεύειν, καὶ αὐτόματον εἶναι τὼ εἰρήνω· λέγειν αὐτῷ ἔνεστιν· οἷς τότε ταναντία ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, ὡς συμφέροντα καὶ ὠφελήσοντα· οὔτε ὡς οὐ πεπραγκότα ταῦτα δυνήσεται πεῖσαι τοὺς αὐτοὺς ἑωρακότας ὑμᾶς & εὖ εἰδότας. οὐκοῦν ὡς οὐ κεκοινώνηκα τοῖς μηδενὸς, λοιπόν μοι δεῖξαι. βούλεσθε οὖν, ὑμῖν, πάντα τὰ ἄλλα ἀφεὶς, ἃ παρ' ὑμῖν αὐτεῖπον, ἃ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ πρεσβεύων, ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ἐναντίωμαι· αὐτοὺς ὑμῖν ἀναγνώσομαι μάρτυρας τουτουσὶ, ὡς πάντα ταναντία ἐμοὶ, καὶ τούτοις πεπραγκότα· καὶ χρήματα οὔτοι μὲν ἔχουσιν ἐφ' ὑμῖν, ἐγὼ δ' οὐκ ἠθέλησα λαβεῖν; θεάσασθε δή. τίνα τῶν ἐν τῇ πόλει φήσαιτ' ἂν βδελυρώτατον εἶναι, καὶ πλείστης ὀλιγωρίας καὶ ἀναιδείας μεστὸν; οὐδεὶς οὐδ' ἂν ἀμάρτων ὑμῶν ἄλλον εὖ οἶδ' ὅτι φήσειεν. ἢ φιλοκράτη. τίνα δὲ φθονερώτατον μᾶλλον ἁπάντων, καὶ σαφέστατον

σατ' αὖ εἰπεῖν ὅ, τι βούλοιτο τῇ φωνῇ καὶ χίνλιν οἶδ' ὅτι τετονί. τίνα δ' οὖν ἔοικε μὴ ἄτολμον καὶ δειλὸν πρὸς τοὺς ἔλεγχος φασὶν, ἐγὼ δ' ὑλαβῆς ἐμέ. ὑδὲν γὰρ πώποτ' ἔτ' ἠνώχλησα, ἵνα μὴ βουλομένους ὑμᾶς βεβίασμαι. οὐκοῦν ἐν πᾶσαις ταῖς ἐκκλησίαις, ὁσάκις λόγος γέγονε περὶ τούτων, καὶ κατηγορουμένου ἀκούετέ μου, καὶ ἐλέγχοντος ἀεὶ τοὺδε, καὶ λέγοντος αὐτικρυς, ὅτι χρήματα εἰλήφασι, καὶ πάντα πεπραφέναι τὰ πράγματα τῆς πόλεως. καὶ τούτων οὐδεὶς πώποτ' ἀκούων ταῦτα, αὐτεῖπεν, οὐδὲ δῆρε τὸ στόμα, οὐδ' ἐδείξεν ἑαυτόν. τί ποτ' οὖν ὄζει τὸ αἴτιον, ὅτι οἱ βέλτιστοι τῶν ἁπάντων ἦσαν ἐν τῇ πόλει, καὶ μέγιστον φθέγγεσθαι, καὶ ἀτολμότατον πάντων ἐμοῦ, καὶ οὐδενὸς μεῖζον φθέγγεσθαι δύνασθε. τοσοῦτον ἥττων ἰσχυρὸν ἐστι, καὶ τοιοῦτον ἀσθενές. τὸ συνειδέναι πεπραγόσιν ἑαυτοῖς τὰ πράγματα, τοῦτο ἀδημαρεῖται τὴν θρασύτητα τὴν τούτων· τοῦτο ἀποστρέφει τὴν γλῶτταν· ἐμφράττει τὸ στόμα· ἄγχει. σιωπᾶν ποιεῖ. τὸ τοίνυν τελευταῖον, ἵνα δ' ὅπου, πρῶτον ἐν παιρεμεῖ ὅτ' αὐτὸν οὐκ εἰᾶτε πρεσβεύειν, βοῶντα ὡς εἰσαγγελεῖ με, καὶ γράψεται, καὶ ἰδιού. καί τοι, ταῦτα μὲν ὅζει μακρῶν, καὶ πολλῶν ἀγώνων καὶ λόγων ἀρχή· ἐκεῖνα δ' ἁπλᾶ, καὶ δι' ἓ ῥᾴστα ἴσως ῥήματα· ἃ κἂν ἐχθὲς ἐωνημένος ἀνθρωπος εἰπεῖν δυνηθείη· ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτ' τὸ πρᾶγμα πάνδεινόν ἐστιν· οὐπω κατηγορεῖ ταῦτα ἐμοῦ, ὧν αὐτὸς κοινωνὸς γέγονε· καὶ χρήματα εἰληφέναι φησὶν ἐμὲ, αὐτὸς εἰληφὼς, ἢ μετειληφὼς. τούτων μὲν τοίνυν οὐδὲν εἶπεν, δι' ἐφθέγξατο, δι' ἤκουσεν ὑμῶν οὐδείς· ἀλλὰ ὃ μὲν πείλει. δρᾷ τοίνυν ταῦτα μὲν αὖ πρῶτον σωπᾷ δεῖ πεπραγμένα, καὶ δοῦλος ἦν τῶν ῥημάτων τούτων. ἄκουε πρὸς ταῦθ' ἡ δίκαια. ἀλλ' ἀνέδυτε. ἐπέλαμπε γὰρ αὐτοῖς τὸ συνειδέναι. λοιδορεῖσθαι δ' ἄλλα ἄττα, οὐδεὶς ἐκώλυεν αὐτὸν οὐδὲ βλασφημεῖν. ὃ τοίνυν μέγιστον ἁπάντων, καὶ οὐ λόγος ἀλλ' ἔργον ἦδη. βουλομένου γὰρ ἐμοῦ τὰ δίκαια ὥσπερ ἐπρέσβευσα δίς, οὕτω καὶ λόγον ὑμῖν δοῦναι δὶς προσελθὼν αἰσχύνης οὗτοσὶ τοῖς λογισταῖς, ἔχων μάρτυρας πολλοὺς, ἀπηγόρευε, μὴ καλεῖν ἐμὲ εἰς τὸ δικαστήριον, ὡς δεδωκότα δυθυίας καὶ οὐκ ὄντα ὑπόδυθυνον. καὶ τὸ πρᾶγμα ἦν ὄντως γέλοιον. τί οὖν ἦν τοῦτο; τῆς πρεσβείας, ἧς οὐδεὶς κατηγόρει δοὺς λόγον, καὶ ἐβούλετο αὖθις εἰσιέναι πρὸς ταύτης, ἧς νυνὶ εἰσέρχεται, ἵν' ἡ πάντα τὰ ἀδικήματα ἐνῇ. ἐπὶ δὲ δὶς ἐμὲ εἰσελθεῖν, ἀνάγκη πεῖσαι τὸ τούτῳ, πάλιν εἰσιέναι. δεῖ ταῦτα οὐκεῖα καλεῖν. καί τοι τοῦτο τὸ ἔργον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἀμφοτερὰ ὑμῖν ἐπιδείκνυσι σαφῶς, καὶ κατεγνωκότα ἑαυτοῦ τὸν, ὡς τε μηδενὶ νυνὶ ὑμῶν δυσεβῶς ἐχειν ἀποψηφίσασθαι αὐτοῦ· καὶ μηδὲν ἀληθὲς ἐρεῖν περὶ ἐμοῦ. εἰ δὲ εἶχε, τότ' ἂν ἔλεγεν, καὶ κατηγόρει ἐξητάζετο· οὐ μὰ δία οὐκ ἀπηγόρευε καλεῖν. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας. Μάρτυρες.

Ἀλλὰ μὴν, ἐάν γέ τι ἔξω τῆς πρεσβείας βλασφημῇ περὶ ἐμοῦ, κατὰ πολλὰ οὐκ ἂν εἰκότως ἀκούοιτε αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἐγὼ κρίνομαι τήμερον, οὐδ' ἐγχεῖ μετὰ ταῦθ' ὕδωρ οὐδεὶς ἐμοί. τί οὖν ἔστι ταῦτα, πλὴν δικαίων λόγων ἔνδεια; πῶς γὰρ ἂν κατηγορεῖν ἔλοιτο κεἰμῆμος, ἔχων ὅ, τι ἀπολογήσεται; ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες δικασταί. εἰ σκεπτόμην μὲν ἐγὼ, κατηγόρει δὲ αἰσχίνης οὗτοσὶ, φίλιππος δ' ἦν ὁ κρίνων· εἰ τἀ ἐγὼ μηδὲν ἔχων εἰπεῖν ὡς οὐκ ἀδικῶ, κακῶς ἔλεγον τουτονὶ, καὶ προπηλακίζειν ἐπεχείρουν· οὐκ ἂν οἶδε καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἀγανακτήσας τὸν φίλιππον, εἰ παρ' ἐκείνῳ τοὺς ἐκείνου τῆς εὐεργέτας κακῶς λέ-

A tem? Aeschinem nimirum. Quem autem isti carere audacia, & timidum esse ad turbas dicunt, ego autē verecundum? me. Neque enim vnquam vobis molestus fui, aut coegi inuitos. Atqui in omnibus cōcionibus, quoties de his mētio facta est, & accusantem me audistis, & semper istos redarguentem, & palàm dicentem, eos accepisse pecuniam, & omnia vendidisse negotia ciuitatis. Quæ isti cùm audirent: nemo vnquam eorum iuit inficias, non os aperuit, nō se ostendit. Quæ igitur causa est, vt omnium vecordissimi in ciuitate, & voce amplissima præditi, à me omnium timidissimo, & nemine clarius loquēte, tantùm superentur? Quia veritas est potens, contrarium infirmum. Conscientia proditionum, eripit eis audaciam. Ea linguam reprimit, obturat os, angit, silentium imponit. Postremū autem illud profectò nostis, eum, cum nuper legatum ire non sineretis clamitasse, diem se mihi dicturum apud senatū, & accusaturum: & heu, heu. Atqui illa sunt longorum & multorum certaminum atque orationum exordia: hæc autem simplicia, & duo aut tria circiter verba, quæ vel heri emptum mancipium proferre posset: Athenienses, negotium hoc perindigrū est: iste me earū rerū accusat, quarū ipse socius fuit: & pecuniam accepisse me dicit, cum ipse acceperit, aut in partem venerit. Horum quidem nihil dixit, nec locutus est, nec ex eo quisquam vestrūm audiuit: sed alia minitabatur. Quamobrem? Quòd ea à se esse facta sibi conscius erat, & hæc verba seruiliter reformidabat. Non igitur eò accedebat animus, sed resiliebat: retrahebatur enim à conscientia, alia verò quędā conuiciari, nemo eum prohibebat, & maledicere. Quod autē est maximū omnium, & non verba iā, sed res ipsa: cū ego vellem, quod æquum erat, vt bis legatus ieram, sic bis reddere vobis rationē: Aeschines multis testibꝰ adductis, ad Rationum magistros accessit, méque vocari in prætorium vetuit, vt qui rationē reddidissem, nec postulari possem. Et res fuit per quàm ridicula. Quæ igitur illa, fuit? cum de priore legatione rationem reddidisset quam nemo accusabat: nolebat denuò in ius venire de hac, qua nunc reus agitur: in qua omnes iniuriæ inessent. Quòd autem ego me bis sistebam, ex eóque & ipsi necessitas imponebatur, se denuò sistendi: propterea citari me non sinebat. Id autem factum Athenienses, vtrumque vobis ostendit apertè, tum illum semetipsum damnasse, vt iam nemo vestrūm cum sine impietate possit absoluere, tum nihil de me veri dicturū. Si enim habuisset, ibi & dicendo & accusando protulisset: non mediusfidius citari vetuisset. Hoc à me verè dici vt constet, voca mihi huius rei testes.

Demosthenes ab Aeschine rationes reddere prohibitus.

B

C

TESTES.

Iam si quæ in me conuicia extra legationem dixerit, multis nominibus eum audire non debebitis. Non enim ego sum hodie reus, neque deinceps mihi quisquam infundet aquam. Quid igitur aliud illa sunt, quàm iustarum rationum inopia? Quis enim accusare velit, dum reus agitur, si, quo se defenderet, haberet? Illud etiam considerate, Iudices, si ego ipse reus essem, & Aeschines accusaret, Philippus autem esset iudex, atque ego non pegare possem me deliquisse, sed isti maledicerem & eum exagitare instituerem: nónne putatis illud ipsum ægrè laturum Philippum, si quis apud eum hominibus de ipso benemeritis maledi-

Conuicia Aeschinis nō esse audiēda: nec credēdum testibus, aut magnitudini vocis quicquam contra cōscientiam tribuendum.

ceret? Ne igitur vos deteriores ſitis Philippo: ſed ad A ea reſpondere eum cogite, quorum accuſatur. Recita teſtimonium.

TESTIMONIVM.

Ego igitur integritatis meæ conſcientia fretus, & rationem reddendam, & quæ legibus iubentur, præſtanda omnia ducebam. Iſte contrà. Quare quî fieri poteſt, vt in eodem negotio ego & iſte fecerimus eadem? Aut quî conuenit iſti nunc apud vos ea dicere, quorum me antea nunquam inſimulauit? nequaquam certè: ſed tamen dicet, nec mehercule iniuria. Scitis enim vtique hoc, ex quo nati ſunt homines, & iudicia exercentur: neminem vnquam, qui crimen fateretur, eſſe condemnatum: ſed frontem perfricat, negant, mentiuntur, cauſas comminiſcuntur, omnia faciunt ne pœnas luant. Quarũ rerum nulla vos oportet hodie decipi, ſed ex veſtrapte conſcientia de cauſa iudicare: nõ meis aut iſtius credere ſermonibus aut teſtibus, quos iſte paratos habebit ad quid B uis teſtificandum, Philippo præbitore vtens. Videbitis autem, quàm pro eo ſint expeditè dicturi teſtimonium: neque illud etiam vos moueat, ſi vox illius clara & magna eſt, mea verò tenuior. Neque enim de oratoribus, aut orationibus ſi ſapitis, iudicium hodie facietis: ſed ignominiam propter res flagitioſè & ſceleratè perditas, ſuſceptam in autores retorquebitis, negociis, quæ omnes noſtis, examinatis. Quæ igitur illa ſunt? quæ vos ſcitis: neque opus eſt, ea vos è nobis audire. Nam ſi ea, quæ vobis pollicitus eſt, omnia pacem ſequuta ſunt, tantáque ignauia & timiditate vos eſſe refertos fatemini, vt, (cum in agro noſtro nulli hoſtes verſarentur, cum neque mari oppugnaremur, neque vlla alia calamitas rei publicæ accidiſſet: ſed & annona parui emeretur, & nihilo peius quàm nunc vobiſcũ ageretur (etſi præſciſſetis, atq; ex iſtis pri⁹ audiſſetis, & ſocios perituros & Thebanos potentes fore, & Thraciam Philippum occupaturum, & in Eubœa caſtella extructum iri ad vos oppugnandos & omnia quæ facta ſunt futura eſſe, tamen cupidè facturi pacem fueritis: abſoluite Aeſchinem, nec cum tot flagitiis periurium C coniungite, neque enim vobis iniuriam facit: ſed ego inſanio, & ſum attonitus, qui eum nunc accuſem. Sin omnia horum contraria, & multa benigna locuti, Philippum bene velle reipub. Phocenſes conſeruaturum, Thebanorum inſolentiam repreſſurum, quin vltra hæc maiora in vos quàm quæ cum Amphipoli conferenda ſint, collaturum, ſi pacem impetraſſet: Eubœam, Oropum redditurum: ſi hæc inquam locuti & polliciti, omnia fefellerunt, ſi fucum vobis fecerunt, ſi vobis tantùm non Atticam eripuerunt: condemnate, neque ad alias factas vobis contumelias (neque enim ego ſcio quo illa nomine alio appellanda ſint) propter iſtorum corruptelas, vos diras & periurium domum reportate. Iam illud etiam conſiderandum Athenienſes, quanam ego de cauſa iſtos, inſontes ſi eſſent, accuſare inſtituiſſem? nullã enim reperietis. Num ſuaue eſt, multos habere inimicos? imò ne tutum quidem. At cum iſto aliqua mihi ſimultas intercedebat? nulla. Quid igitur? de te ipſe pertimueras, & propter metum hoc tibi ſaluti fore putabas? hoc enim eũ dicere audiui. At nihil erat periculi Aeſchine, nihil peccatũ erat, vt tu ais. Nam ſi hæc dicet, conſiderate Iudices, ſi acta eiuſmodi fuerunt, vt ego prorſus inſons timerem, ne propter iſtos mihi pereũdum eſſet: quo

Nullã fuiſſe cauſam, cur inſontes accuſaret.

γε; μὴ τοίνυν ὑμεῖς χείρους γένησθε φιλίππου. ἀλλ' ὥσπερ ὧν ἀγωνίζεται, περὶ τούτων αἰσχύνεσθε ἀπολογεῖσθαι. λέγε μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Οὐκοῦν ἐγὼ μὲν ἐκ τοῦ μηδὲν ἐμαυτῷ συνειδέναι δεινόν, καὶ λόγον διδόναι, καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν νόμων ὑπέχειν ὤμην δεῖν. ἔστοι δ' ἐναντία. πῶς οὖν ταὐτὰ ἐμοὶ καὶ τούτῳ ταῦτα πέπρακται; ἢ πῶς ἔνεστι τούτῳ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ἃ μηδ' ἠπάτηκε πρότερον πώποτε; ἀδάμως δή που. ἀλλ' ὅμως ἐρεῖ. καὶ νὴ Δί' εἰκότως γε. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι, ἀφ' ὧν γεγόνασιν ἄνθρωποι, καὶ κρίσεις γίνονται, οὐδεὶς πώποθ' ὁμολογῶν ἀδικεῖν, ἑάλω· ἀλλ' ἀναισχυντοῦσιν, ἀρνοῦνται, ψεύδονται, προφάσεις, πλάττονται, πάντα ποιοῦσιν, ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην. ὧν οὐδὲν δεῖ προσκεκρουσθαι ὑμῖν σήμερον ὑμᾶς· ἀλλ' ἀφ' ὧν ἴστε αὐτοὶ, τὰ πράγματα κρίνατε· μὴ τοῖς ἐμοῖς λόγοις, μὴ τοῖς τούτου προσέχειν. μηδὲ γε τοῖς μάρτυσιν, οὓς οὗτος ἑτοίμους ἕξει μαρτυρεῖν ὁτιοῦν, φιλίππῳ χρήσιμος ὤν· ὄψεσθε δ' ὡς ἑτοίμως αὐτῷ μαρτυρήσουσι, μηδὲ γε εἰ καλὸν ἦν μέγα σαφῶς φθεγγόμενον, μηδ' εἰ φαῦλον ἐγώ. οὐ γὰρ ῥητόρων, οὐδὲ λόγων κρίσιν ὑμᾶς νῦν, εἴπερ εὖ φρονεῖτε, προσήκει ποιεῖν· ἀλλ' ὥσπερ πραγμάτων, αἰσχρῶς, καὶ δεινῶς ἀπολωλότων τῇ ὑπαρχούσαν αἰσχύνην εἰς τοὺς αἰτίους ἀπόσταδαι. τὰ πεπραγμένα ἅπαντες βλέψασθε ἐξετάσαντες. τίνα οὖν ἐστὶ ταῦτα; ἃ ὑμεῖς ἴστε, καὶ οὐ παρ' ἡμῶν ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. εἰ μὲν γὰρ ἅπαντα, ὅσα ὑπέχεθ' ὑμῖν ἐκ τῆς εἰρήνης, λέγοιτε, καὶ τοσαύτης ἀνανδρίας καὶ κακίας ὁμολογεῖτε ὑμεῖς ἐν μέσοι, ὡς τε μήτε ἐν τῇ χώρᾳ τῇ πολεμίων ὄντων, μήτε ἐν θαλάττῃ πολιορκούμενοι, μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως οὔσης· ἀλλὰ καὶ σῖτον εὐώνων ὠνούμενοι, καὶ τἄλλα οὐδὲν χεῖρον πράττοντες ἢ νυνὶ· προεῖδότες καὶ προακηκοότες πρὸ τούτων, καὶ τοὺς συμμάχους ἀπολουμένους, καὶ θηβαίοις ἰσχυροὺς ἡγησομένους, & τὰ ὅπλ' Θρᾴκης Φίλιππον ληψόμενον, ἢ ἐν δυσὶ κατασκευαθησόμενα ὁρμητήρια ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πάντα ἃ προεφάμεθα ἡγησόμενα· εἶτα τῇ εἰρήνῃ ἐποιήσασθε ἀγαπητῶς, ἀποψηφίσασθε αἰσχίνου· καὶ μὴ πρὸς τοσούτοις αἰσχροῖς, καὶ ἀπορίαν προσκτήσησθε. οὐδὲν γὰρ ὑμᾶς ἀδικεῖ· ἀλλ' ἐγὼ μαίνομαι, καὶ τετύφωμαι, νυνὶ κατηγορῶν αὐτοῦ. εἰσὶ δ' ἄνω σκάφαι τοιαῦται τούτων, καὶ πολλαὶ, καὶ φιλάνθρωπα εἰπόντες, φίλιππον φιλεῖν τῇ πόλιν φωκέας σώσειν, θηβαίοις παύσειν τῆς ὕβρεως· ἔτι πρὸς τούτοις μείζονα, ἢ κατ' ἀμφίπολιν εὖ ποιήσειν ὑμᾶς, αὐ τύχῃ τῆς εἰρήνης εὔβοιαν, ὠρωπὸν ἀποδώσειν· εἰ ταῦτ' εἰπόντες καὶ ὑποχόμενοι, πάντα ἐξηπατήκασι, καὶ περιεωκήκασι, καὶ μόνον οὐ τῷ ἀτείχιστῳ ὑμῶν περιῤῥῶται· καταψηφίσασθε· καὶ μὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς ὕβριδε (οὐ γὰρ ἐγώ γ' οἶδ', ὅτι χρὴ λέγειν ἄλλο) καὶ ὑπὲρ ὧν οὗτοι δεδωροδοκήκασιν, ὑμεῖς τῇ ἀφροσύνῃ καὶ τῇ ἀπορίαν οἰκάδε ἀπενέγκησθε. ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τίνος ἕνεκα ἐγὼ μηδὲν ἠδικηκότων τούτων κατηγορῶν αὖ προσελόμενος οὐ γὰρ δύρησετε. ἢ δὴ πολλοῖς ἐχθροῖς ἔχειν; οἶδ' αὖ ἀσφαλές. ἀλλ' ὑπῆρχέ μοι πρὸς τοῦτον ἀπέχθειά τις, οὐδεμία. τί οὖν; ἐφοβοῦ περὶ σεαυτῷ, καὶ δέει δεινίαν, ταύτῃ ἡγήσω σωτηρίαν; καὶ γὰρ ταῦτ' ἀκήκοα αὐτὸν λέγειν· καί τοι, μηδενὸς ὄντος αἰσχύνῃ, δεινοῦ, μηδὲ ἀδικήματος ὡς σὺ φῄς. εἰ γὰρ αὖ ταὐτ' ἐρεῖ σκοπεῖτε ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ ἐφ' οἷς ὁ μηδὲν ποιῶν ἀδικῶν ἐφοβούμην ἐγὼ, μὴ δι' τούτους ἀπολωμαι· τί τού-

τί τούτοις προσήκε παθεῖν, τοὺς αὐτοὺς ἠδικηκότας. ἀλλ' A
οὐ δίκῃ ταῦτα, ἀλλὰ δίκῃ τί σου κατηγορῶ; συκοφαντῶ νὴ
Δία. ἵνα ἀργύριον λάβω παρὰ σοῦ; καὶ πότερον κρεῖτ-
τον ἦν μοι, παρὰ φιλίππου λαβεῖν τὰ διδόντος πολλὰ,
καὶ μηδενὸς τούτων ἔλαττον, καὶ φίλον κἀκεῖνον ἔχειν ἢ
τούτους (ἦσαν γὰρ αὖ ἦσαν φίλοι μοι τῇ αὐτῇ κεκοινωνη-
κότ. οὐδὲ γὰρ νυνὶ ἔχθραν παρεικηλὼ ἔχουσι πρὸς ἐμέ.
ἀλλ' ὅτι τῇ πρεσβείᾳ μὴ συνῆγον) ἢ παρὰ τούτου
των, ἀφ' ὧν εἰλήφασι, μεταιτεῖν, κἀκείνῳ τὰ ἐχθρὰ εἶ; καὶ
τούτοις; καὶ τοὺς μὲν αἰσχιστα ὠνουμένους ὑπὲρ τῶν ἰδίων, τοσού-
των χρημάτων λύσασθαι; μικρὰ δ' ἀξιοῦν παρὰ τού-
των αἰσχρῶς μετ' ἐχθρας λαμβάνειν; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλ'
ἀπήγγειλα μὲν τἀληθῆ, καὶ ἀπεσχόμην τοῦ λαβεῖν, τοῦ
δικαίου, καὶ τῆς ἀληθείας ἕνεκα, καὶ τοῦ λοιποῦ βίου. νο-
μίζων ὥσπερ ἄλλοι τινὲς παρ' ὑμῖν, καὶ αὐτὸς, ὢν ὅπερ εἰ-
κὸς, ἐπιθυμεῖσθαι· καὶ οὐκ ἀνταλλακτέον εἶναί μοι τιμὴν
παρὰ τοῖς ὑμᾶς φιλοτιμίαν, οὐδενὸς κέρδους. μισῶ δὲ τού-
τους, ὅτι μοχθηροὶς καὶ θεοῖς ἐχθροῖς εἶδον ἐν τῇ πρεσ-
βείᾳ. καὶ ἀπεχόμην καὶ τῆς ἰδίων φιλοτιμιῶν, δίκῃ τὴν
τούτων δωροδοκίαν, παρὰ ὅλιγα δυχερῶς ὑμῖν τοῖς B
πρεσβείαν ἐχθρῶν. κατηγορῶ δὲ νυνὶ, καὶ ὅτι τὰς δύ-
θυίας ἥκω, τὸ μέλλον προορώμενος, καὶ βουλόμενος
ἀγῶνι καὶ δικαστηρίῳ μοι δικαίαν παρ' ὑμῖν, ὅτι πάντα
τὰ ἐμοὶ καὶ τούτοις πέπρακται. καὶ δέδοικα, δέδοικα
(εἰρήσεται γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ πάντα ἃ φρονῶ πρὸς ὑ-
μᾶς) μὴ τότε μὲν τούτοις συνεπαπασθέ με τὸν μη-
δαμοῦ ἀδικοῦντα· νυνὶ δὲ αἰτιαπεπωκότες ἦτε. παντά-
πασι γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ἐπιλελῦσθαί μοι δοκεῖτε, καὶ
παθεῖν αἰσχύνειν τὰ δεινά· ἑτέρους δὲ πάσχοντας ὁρῶν-
τες οὐ φυλάττεσθε, οὐδὲ φροντίζετε τῆς πόλεως, πάλαι
κατὰ πολλοὺς καὶ δεινοὺς τρόπους ἀδικουμένης. οὐκ οἴεσθε
δεινὸν εἶ; καὶ ὕφρυές; (καὶ γὰρ εἴ τι σιωπᾷν ἐγνώκειν,
νυνὶ λέγειν ἀξιῶ μαι) ἵστε δήπου πυθοκλέα τουτονὶ,
τὸν πυθοδώρου. τούτῳ πάνυ φιλανθρώπως ἐπεχεί-
μουν ἐγὼ καὶ ἀνδρὶ ἐμοὶ καὶ τούτῳ γέγονεν, εἰς τὴν ἡμέ-
ραν ταύτην, οὐδέν. ἔδειτ' ἐπέσται με νυνὶ ἅπαντι,
ἀφ' οὗ πρὸς φίλιππον ἀφίκται. κἂν ἀναληφθῇ ποῦ συν-
τυχεῖν, ἀπεπήδησεν δύθεως, μή τις αὐτὸν ἴδῃ λαλοῦντα
ἐμοί. μετὰ δ' αἰσχίνου περιέρχεται τὴν ἀγορὰν κύκλῳ, C
βουλόμενος, καὶ σκοπεῖ. ἀκούω δεινὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖ-
οι, καὶ χεῖρον, τοῖς μὲν τὰ φιλίππου πράγματα ἠρη-
μῶσθαι θεράποντι, οὕτως ἀκριβῶς τὴν παρ' ἐκείνου
πρὸς ἑκάτερα αἴθουσιν ὑπάρχειν, ὥστε ἕκαστον ὥσπερ ἀ-
νεῖ παρεσκευάσθαι αὐτῷ, μηδ' ὧν αὖ ἐνθάδε πράξῃ. μηδὲν
ὑγιὲς θαι λήσειν· ἀλλὰ φίλοις τε νομίζειν οἷς αὖ ἐκεῖνος
δοκῇ, καὶ μὴ φίλοις ὡσαύτως. τοῖς δὲ πρὸς ὑμᾶς ζῶσι,
καὶ τῆς παρ' ὑμῶν τιμῆς γλιχομένοις, καὶ μὴ προδεδω-
κόσι ταύτην, τοσαύτην κωφότητα καὶ τοσοῦτο σκότος
παρ' ὑμῶν ἀπαντᾶν, ὡς τε τοῖς ἀληθεύουσι τούτοις ἐξεῖσου
νυνὶ ἐμὲ ἀγωνίζεσθαι· καὶ ταῦτα παρ' ὑμῖν, τοῖς ἅπαντα εἰ-
δόσι. βούλεσθε οὖν εἰδέναι καὶ ἀκοῦσαι τὸ τούτων αἴ-
τιον; ἐγὼ δὴ φράσω. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς ἄχθεσθαί μοι λέγοντι
τἀληθῆ. ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἓν οἶμαι σῶμα ἔχων καὶ ψυχὴν
μίαν, παντὶ θυμῷ καὶ φιλεῖ τοὺς ἑαυτὸν εὖ ποιοῦν-
τας, καὶ μισεῖ τοὺς ταναντία. ὑμῶν δ' ἕκαστος, πρῶτον
μὲν, ἅτε τὸν εὖ ποιοῦντα τὴν πόλιν, αὐτὸν δεῖ ποιεῖν ἡ-
γεῖτε, καὶ τὸν κακῶς· ἀλλ' ἑτέρα ἐστὶν, ἑκάστῳ προσῤῥηγ-
τέρα, ὑφ' ὧν ἄγεσθε πολλάκις, ἔλεος, φθόνος, ὀργή.
χαρίσασθαι τῷ δεηθέντι, ἄλλα μυρία. αἰ γὰρ ἅπαντά τις ἐκφύγῃ τἄλλα. τοιγε οὐδένα βουλομένους ἐᾷ

pacto eos tractari conueniat. qui ipsi deliquerunt? Verùm non propter hæc, sed cur te accuso? Per calumniam nimirum; vt abs te nummos extorqueam? vtrum autem præstabilius mihi fuisset, à Philippo accipere multum largiente, & nemine istorum minus, & amicũ etiã illũ habere, & istos? (essent. n. essent amici mihi, si in earundem rerum societatem venissem. Neque enim nunc paternas inimicitias exercent mecum: sed propter actorum communitatem recusatam (an ab istis aliquid de acceptis emendicãtem, tum illius, tum istorum suscipere inimicitias? cum captiuos priuatis sumptibus tanti redemerim, pauca turpiter ab istis velle capere & per simultatem? Non ita sunt hæc. Sed & vera renunciaui, & à corruptelis abstinui, propter iustitiam & veritatem & vitam reliquam: existimans fore, vt mihi, quemadmodum & aliis quibusdam apud vos, si bonus vir essem, honos haberetur: neque commutandum esse mihi vestri studium vllo emolumento. Istos autem odi, quòd improbos esse, & sacrilegos, in legatione animaduerti: & per istorum corruptelas, etiam priuato meo honore sum spoliatus, cum vos toti legationi succenseretis. Accuso autem nunc, & rationem reddi postulo, propter curam rerum futurarum: & lite iudicióque declarari volo apud vos, ea quæ à me & ab istis facta sint, inter se pugnare omnia. Et vereor, vereor (dicã. n. iudices, quicquid sentio, apud vos) ne tum me quoque eodem cum istis reti implicetis, criminis omnis expertẽ: nũc autẽ nimium istis negligentes, & supini. Prorsus enim, Athenienses, dissoluti mihi esse videmini, & eò vsque differre seueritatem, dum in mala incidatis: quibus dum alios conflictari videris, non cauetis, neq; moueris, tametsi respublica multis iamdiu, & diris modis lædatur. An non graue ac penè incredibile videtur esse vobis: (Etsi enim aliquid reticere statueram, nunc tamen facere non possum quin eloquar) Nostis vtique Pythoclem istum, Pythodori F. cum eo ego coniunctissimè vixi, neque vlla inter me & illum in hunc vsque diem extitit offensio. Is nunc deuitat occursum meum, ex quo ad Philippum profectus fuit. Et sicubi mecum congredi necesse habet, resilit statim, ne se quis mecum videat colloquentem. Cum Aeschine autem circunquaque obit forum, & deliberat, & meditatur. Per acerbum profectò est, Athenienses, & indignum, in eos qui colere Philippum instituerunt, adeò excitatos eius in vtranque partem esse sensus, vt quisque putet, tanquam eo semper assistente, ne vllum quidem suum hic factum clàm fore: sed & amicos existiment, qui illi placuerint, & inimicos similiter: iis autem qui ad nutum vestrum viuunt, & honorem à vobis expetunt, eúmque nullo emolumento commutatum volunt, tantum surditatis, & tantum tenebrarum à vobis occurrere, vt ego nunc ex æquo cum nefariis istis dimicem: idque apud vos, quibus nota sunt omnia. Vultis igitur nosse & audire huius rei causam? Dicam equidem. Peto autem, ne quid dicenti mihi verum succenseatis. Ille vnum habet corpus & vnum animum: toto pectore & amat bene de se merentes, & odit aduersarios. Vestrûm autem singuli, primùm nec bene merentes de republica, bene de se mereri putãt, nec malè merentes: sed alia singulis maiori curæ sunt, per quæ sæpe abducimini ab officio, vt misericordia, inuidia, iracundia, supplicibus gratificando, aliis rebus infinitis. Nam vt alia effugias omnia, nunquam tamen eos effugies,

Reprehensio negligẽtiæ magistratuum: & vigilantiæ Philippi commẽmoratio.

qui neminem talem esse velint. At singulatim ita commissa delicta, paulatim progressa, vniuersè tandem cedunt in reipublicæ detrimentum. Quale nihil hodie vobis committendum est, Athenienses: nec dimittendus is, qui tantis vos affecit iniuriis. Quæso enim vos, qui de vobis sermones erunt, si istum absoluetis? Athenis legati ad Philippum iuerunt quidam: Philocrates, Aeschines, Phrynon, Demosthenes. Quid tum? Hic præterquam quod nihil ex legatione accepit, captiuos priuatis sumptibus redemit: ille, qua pecunia vendiderat negocia ciuitatis, ea passim scorta emit, & pisces: & sceleratus ille Phrynon filium ad Philippum misit antequam in album virorum inscriberetur: Demosthenes nihil vel republica, vel se indignum fecit. Atque idem, cum & ædilitates obiret, & triremes instrueret, etiam hos sumptus vltrò faciendos existimauit, vt captiuos redimeret, neque vllum ciuium propter egestatem in ærumna esse pateretur: ille, tantum abfuit vt vllum de suo captiuum redimeret, vt totam prouinciam & amplius decies mil le milites probè instructos, & simul plures mille equitibus è nostris sociis, vt captiui Philippi fierẽt, adiutor fuerit. Quid igitur secutum est? Athenienses, cum is esset in iudicium adductus, olim no rant. Quid autem? Eos qui pecuniam acceperant, & munera, qui probris affecerant semetipsos, Rem publicam, suos liberos dimiserunt: eos tum sapere, tum bene actum iri cum republica putarunt. De accusatore autem quid? esse attonitum, ignorate ingenium ciuitatis, non habere quò suos nummos abiiciat. Ecquis, Athenienses, in hoc exemplum intuens, iustum se præbere volet? quis gratis agere legatum? si nec accipere, nec quàm ij qui acceperint, plus apud vos inuenire fidei licebit? quare nõ modo iudicium de istis, hodie facitis, non: sed & legem sancitis istis in omne æuum, vtrum propter pecuniam flagitiosè legati omnes hostium vtilitatibus seruire debeant: an gratuitò & sine corruptelis agere quæ vobis sunt vtilissima? Ac de cæteris nullo teste vobis est opus. A Phrynone autem missum esse filium vt constet, voca mihi testes.

Dehortatio à miserricordia, per contẽtionem: & ab infamia, atque periculo.

TESTES.

Timarchi accusationem exagitat: & refutat argumẽtum de inuitatione legatorum, distinctione temporũ.

Hunc non accusauit Aeschines, quòd suum filium ad probrum misit ad Philippum: sed si quis adolescens, aliis forma præstantior, non cauens illam ex facie nasci solitam suspicionem, liberius postea vixit: eum impudicitiæ accusauit. Verùm iam de inuitatione ac decreto vt dicam, faciendum est, parum enim abfuit, quin ea primæ legationis acta, quę me vobis in primis referre oportet, præterirem. Ego cùm Senatusconsultum scriberem: ac rursus apud populum (cùm quidem iis concionibus, in quibus de pace deliberaturi eratis, nihil dum neque de rationibus istorum, neque de iniuriis constaret) consuetudinis iure vsus, & laudaui istos, & in curiam inuitaui. Ac mehercule & Philippi legatos hospitio excepi, idque, Athenienses, omnino splẽdidè. Nã cũ viderẽ eos illic etiam eã rẽ gloriæ sibi ducere, vt beatis & splẽdidis: statim duxi me primùm eis superiorem esse oportere, & magnificẽtia antecellere. Ea igitur iste nunc afferet & recẽsebit: ipse, inquiet, laudauit nos, & ipse legatos cõuiuio excepit: neque tẽpus illius facti distinguet. Facta aũt illa sunt, antequã respublica quicquam detrimenti cepisset, antequã palàm factum esset, istos se vendidisse: cum legati primùm recens aduenissent, & populo audiẽdum esset

τοιοῦτον. οὐ δῆτα βούλεσθαι. ἢ δι' ἐφ' ἑκάστου τούτων ἁμαρτάνα, κἂν μικρὸν ὑποῤῥέουσα, ἀθρόως τῇ πόλει βλάβη γένεται. ὧν μηδὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάθητε τὴμ μεῖον, μηδ' ἀνέντε τοῦτον, ὃς ὑμᾶς τηλικαῦτα ἠδίκηκε. καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς πῆς ἔστιν λόγος ὤφελε ὑμῖν, εἰ τοῦτον ἀφήσετε ἀθλίως ἔχειν ἑωρέσθαι τινες ὡς φίλιππον τοῦτονὶ, φιλοκράτης, αἰσχίνης, φρυνῶν, δημοσθένης. τί οὖν; ὁ μὲν, ὥστε τὸ μηδὲν ὄφελος λαβεῖν, τοὺς αἰχμαλώτους οὐκ ἴδιων ἐλύσατο· ὁ δ', ὧν τὰ τῆς πόλεως ὠφελήματα χρημάτων ἀπέδοτο, τούτων πόρνας ἠγόραζε, καὶ ἰχθῦς ὠνείτο, καὶ ὁ μὲν, τὸν υἱὸν ἔπεμψε φιλίππῳ ὡρὶν εἰς ἄνδρας ἐγγράψαι, ὁ μαρὸς φρυνῶν· ὁ δ' οὐδὲν ἀνάξιον οὔτε τῆς πολεως, οὔτε αὑτοῦ διεπράξατο, κἀγὼ, χορηγῶν καὶ ξυναρχῶν ἔτι καὶ ταῦτ' ὠόμην δεῖν ἔθελον τῆς αἰκαλίσκειν, λύεσθαι τοὺς αἰχμαλώτους; μηδένα ἂν συμφορᾶ τῶν πολιτῶν δ' ἔνδειαν ὠνεῖσθαι. ὁ δ', τοσούτου δεῖ τῶν ὑπαρχόντων τινὰ αἰχμάλωτον σῶσαι, ὡς δ' ὅλον τόπον, καὶ πλείους ἢ μυρίους μὲν ὁπλίτας, ὁμοῦ δὲ πλείους ἢ χιλίους ἱππέας τ' ὑπαρχόντων συμμάχων ὅπως αἰχμάλωτοι ἦσαν· Φιλίππῳ συμπαρεσκεύασε. τί οὖν μὴ ταῦτα ἀθλίως λαβόντες. ἦδεσαν μὲν δὴ πάλαι. τί δ'; τοῖς μὲν χρήματα εἰληφόσιν καὶ δῶρα, καὶ καταισχυνάντας ἑαυτοὺς, τὴν πόλιν, τοῖς ἑαυτῶν παῖδας ἀφίεσαν, καὶ νοῦν ἔχειν ἠρώτων, καὶ τὴν πόλιν εὐθλωτέαν, τὸν δ' κατηγορεῖν τί; ἐμβεβρωτέαν, τὴν πόλιν ἀγνοεῖν, οὐκ ἔχειν ὅποι τὰ ἑαυτῶν ῥίπτει, καὶ τίς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τότε ἰδὼν τὸ ξυμβὰν δεῖγμα, δίκαιον αὐτῷ ξυλλαχεῖν ἐθελήσειν τὸν ἔπειτα πρεσβεύειν; εἰ μήτε λαβεῖν, μήτε τῷ εἰληφότων ἀξιοπιστότερον παρὑμῖν ἔδοξεν ὑπαρξειν; ὥστε οὐ μόνον κεῖνοι τότε τὴμ μεῖον, οὐ, ἀλλὰ καὶ νόμον τοῦτοις πίθεσθε εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, πότερον χρημάτων αἰσχρῶς ὑπὸ τῶν ἐλθόντων πρεσβεύειν ἅπαντας ποιήσει, ἢ ποιῆσαι ὑμῖν τὰ βέλτιστα ἀδωροδοκήτως; ἀλλὰ μὴν ἀλλ' ἄλλων, οὐδενὸς προσδεῖσθε μαρτύρων. ὡς ὃ τὸν υἱὸν ἔπεμψεν ὁ φρυνῶν, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Τοῦτον μὲν τοίνυν οὐκ ἐκεῖνον αἰσχίνης, ὅτι τὸν αὑτοῦ παῖδα ἐπ' αἰσχύνῃ ποιῆσαι πρὸς φίλιππον ἔπεμψεν. εἰ δέ τις ὢν ἐφ' ἥλικίας, τὴν ὄψιν ἑτέρου βελτίων, μὴ προεισόμενος τὴν ἐξ ἐκείνης τῆς ὄψεως εὐπρέπειαν, ἀταμώτερον τῆς μὴ ταῦτα ἐπράξατο βίου, τοῦτον ὡς πεπορνευμένον κέκραγε. φέρε δὴ καὶ τῆς ἐσιάσεως καὶ τοῦ ψηφίσματος εἴπω, μικροῦ γε, ἃ μάλιστά με δεῖ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, παρῆλθον. ἡ μὲν τῆς ἐκείνης πρεσβείας, γράφων τὸ προβούλευμα ἐγὼ, καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ, ταῖς ἐκκλησίαις, ἐν αἷς ἐμέλλετε βουλεύεσθαι περὶ τῆς εἰρήνης, οὐδενὸς ὅτε λόγου πω παρὰ τούτων, οὔτ' ἀδικήματος ὄντος φανεροῦ, τὸν νόμον ἔθος ποιῶν, καὶ ἐπήνεσα τούτους, καὶ εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐκάλεσα. καὶ νὴ Δί' ἔγωγε, καὶ τοῖς περὶ τὸν φίλιππον πρέσβεις ἐξένισα, καὶ πόνου γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λαμπροῦ. ἐπειδὴ γὰρ ἑώρων αὐτοὺς, καὶ ὅτι τοῖς τοιούτοις ἐκεῖ σεμνυνομένους ὡς δυσαίμονας καὶ λαμπροὺς δυσὶ ἢ τρισὶν ἡμέραις ἐν τούτοις ποιῆσαι αὐτοὺς βουλεῖναι δεῖν αὐτῷ, καὶ μεγαλοψυχότερος φαίνεσθαι. ταῦτα δὴ παρέξεται νυνὶ οὗτος λέγων, ὡς αὐτὸς ἐπήνεσεν ἡμᾶς καὶ αὐτὸς εἱστία τοὺς πρέσβεις· τὸ, πότε οὐ διορίζων. ἔστι δὲ ταῦτα πρὸ τῆς τὴν πόλιν ἠδικῆσθαί τι, καὶ φανεροῖς τούτοις πεπραγόσιν αὐτοὺς χρὴ σθαι· ὅτε ἀρτι μὲν ἦκον οἱ πρέσβεις τὸ πρῶτον, ἀκούσαι ἂν ἔδει τὸν δῆμον τι λέγουσιν. νῦν δέ πω ἂν ἔδοξε σιωπᾶν

συνειδὼς δῆλος ἰῶν τῷ φιλοκράτει, οὔτ' ἐκεῖνος τοιαῦτα γράψων. ἀλλὰ ταῦτα λέγω· μέμνησθε τοὺς χρόνους, ὅτι τῶν ἀδικημάτων εἰσὶ πρότεροι. μετὰ ταῦτα δ', οὐδὲν ἐμοὶ πρὸς τούτους οἰκεῖον, οὐδὲ κοινὸν γέγονε. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἴσως τοίνυν ἀδελφὸς αὐτῷ συνερεῖ, φιλοχάρης καὶ ἀφόβητος. πρὸς οὓς ἀμφοτέρους ὑμῖν, πολλὰ καὶ δίκαια ἔστιν εἰπεῖν. ἀνάγκη δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ παῤῥησίας ζηλεῦσαι, μηδὲν *ὑποστειλόμενον. ἡμεῖς ἀφόβητε, καὶ σὺ φιλόχαρες, ἴσμεν σὲ μὲν τὰς ἀλαβαστροθήκας γράφοντα, καὶ τὰ τύμπανα, τοὺς δὲ γραμματέας, καὶ τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους. καὶ οὐ δεινὰς κακίας ταῦτα. ἀλλ' οὐδὲ στρατηγίας γε ἄξια. πρεσβειῶν, στρατηγιῶν, τῷ μείζων τιμῆς ἠξιώσαμεν. εἰ τοίνυν μηδὲν ὑμῖν ἠδίκει μηδεὶς. οὐχ ἡμεῖς χάριν ὑμῖν οὐδενός, ἀλλ' ὑμεῖς ἡμῖν δικαίως ἂν ἔχοιτε τούτων. πολλοὺς γὰρ ὑμῶν μᾶλλον ἀξίους τιμᾶσθαι, παρέντες ἡμεῖς. ὑμᾶς ἐσεμνύνομεν. εἰ δὲ δή καὶ ἐν αὐτοῖς οἷς ἐτιμᾶσθε, ἠδίκηκέ τις ὑμῶν· καὶ ταῦτα τοιαῦτα· πόσῳ μᾶλλον ἂν μισοῖτε δικαίως, ἢ σώζοισθε; B ἐγὼ μὲν οἶμαι πολλῷ. βιάσονται τοίνυν ἴσως, μεγαλόφωνοι καὶ ἀναισχυντοῦντες ὄντες, καὶ τὸ, *συγγνώμη ἀδελφῷ βοηθεῖν, προσειληφότες. ὑμεῖς δ' μὴ ἥττησθε. ἐκεῖνο ἐνθυμούμενοι, ὅτι τούτοις μὲν τούτου προσήκει φροντίζειν ὑμῖν δὲ τῶν νόμων, καὶ ὅλης τῆς πόλεως, καὶ πάντα, τῶν ὅρκων, οὓς αὐτοὶ κάθησθε ὁμωμοκότες. καὶ γὰρ εἴ τινων δεδέωνται τοῦτον σώζειν. πότερ' ἂν μηδὲν ἀδικῶν φαίνηται τὴν πόλιν, ἢ κἂν ἀδικῶν, σκοπεῖτε. εἰ μὲν γὰρ μὴ ἀδικῶν, κἀγὼ φημὶ δεῖν. εἰ δ' ὅλως κἂν ὁπωσοῦν ἐπιορκεῖν δεδέωνται· οὐ γὰρ εἰ κρύβδην ἐστὶν ἡ ψῆφος, λήσει τοὺς θεούς. ἀλλὰ καὶ τοῦτο, καὶ πάντων ἄριστα ὁ τιθεὶς τὸν νόμον εἶδε, τὸ κρύβδην ψηφίζεσθαι. δεκατίζειν τοίνυν μὲν ἐδόκει τὸν ἑαυτῷ κεχαρισμένον ὑμῖν· οἱ θεοὶ δὲ εἴσονται καὶ τὸ δαιμόνιον, τὸν μὴ τὰ δίκαια ψηφισάμενον. παρ' ὧν κρεῖττόν ἐστιν ἐκάστῳ τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας τοῖς παισὶ καὶ ἑαυτῷ, τὰ δίκαια γνόντα καὶ τὰ προσήκοντα, προποιήσασθαι, ἢ τῷδε ἀφεῖναι καὶ ἄδηλον χάριν τούτοις καταθέσθαι, καὶ ἀφεῖναι τὸν, ὃς αὐτὸς ἑαυτὸν κατεμαρτύρησε. τίνα γὰρ αἰσχίνῃ μάρτυρα μείζω φήσομαι τῶν πολλὰ καὶ δεινὰ πεπρεσβευθαί σοι, ἢ σὲ σεαυτοῦ· ὃς γὰρ φθόνῳ ζημίωσαι τὸν φανερόν τι ποιήσαντα βουληθέντα τῷ σοὶ πεπρεσβευμένῳ, τηλικαύτῃ καὶ τοιαύτῃ συμφορᾷ προβαλεῖν· δῆλον ὅτι δεινόν ἄν τι παθεῖν σαυτὸν ἤλπιζες, εἰ πύθοιντ' οὗτοι τὰ πεπραγμένα σοι. τοῦτο τοίνυν, αἴπερ ὑμεῖς δὴ φρονῆτε, καθ' αὑτοῦ συμβήσεται τούτῳ πεπρᾶχθαι· οὐ μόνον κατὰ τοῦθ', ὅτι παμμέγεθες σημεῖόν ἐστι τῷ πεπρεσβευμένων· ἀλλ' ὅτι ἡ κατηγορῶν, ἐκείνοις τοὺς λόγους εἶπεν, οἳ κατ' αὐτοῦ νῦν ὑπαρξοῦσιν. ἃ δὲ ὠφέλησε σὺ δίκαια, ὅτε πάρεσμεν ἐκεῖνες· ταῦτα δήπου ταὐτὰ καὶ σοῦ προσήκει τοῖς ἄλλοις ἰσχύειν. ἔλεγε τοίνυν τότε πρὸς τοὺς δικαστὰς, ὅτι ἀπολωλήσεται δὲ δημοσθένης ὑφ' αὑτοῦ, καὶ κατηγορήσει τῷ ἐμοὶ πεπρεσβευμένων. εἶτα αὖ ὑμᾶς ἀπαγαγὼν τοῦ λόγου, νεανιεύσεται, καὶ θρασυνεῖται ἐρεῖ· πῶς; τίς τοῖς δικασταῖς ἀπαγαγὼν ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ᾠχόμην τὸ πρᾶγμα αὐτῷ ὠφελήσας; μὴ σύ γε. ἀλλ' ὑφ' ὧν ἀγωνίζῃ, ὑφ' τούτων ἀπολωλοῦ. τότε δ' οὐκ ἐκεῖνον ἔκεινες, ἀλλ' ἐμοὶ σοὶ κατηγορεῖν καὶ λέγειν ὅ, τι ἐβούλου. ἀλλὰ μὴν, καὶ ὅτι τοῖς δικασταῖς ἔλεγες, οὐδένα μάρτυρα ἔχων, ἐφ' οἷς ἐκεῖνες, τὸν ἀδελφὸν ἐβράβευσαν.

A quid dicerent: cum nondum vel istum patrocinari Philocrati, vel illum talia esse decreturũ, constaret. Si igitur talia dixerit, mementote temporum, quæ iniuriis antecesserunt. pòst autem nulla mihi cum istis familiaritas aut societas intercessit. Recita testimonium.

TESTIMONIVM.

Depreca-tioni fratrum Aeschinis, non relinquendum esse locum.

Fortassis autem frater ei patrocinabitur Philochares & Aphobetus, quorum vtrique multa & æqua respõdere poteritis. Necesse autem est, Athenienses, liberè loqui, nihilque dissimulare. Nos Aphobete, & tu Philochares, scimus te quidem alabastrothecas pingere solitum, & tympana: illos verò notarios & vulgares fuisse homines. Atque hæc vt ab omni sunt improbitate remota, sic neque imperij dignitatem merentur. Legationibus, imperiis, maximis honoribus vos ornauimus. quòd si nemo vestrûm quicquam delinqueret: non nos meritò vobis vllo nomine, sed vos nobis de his iurè gratiam haberetis. Multis enim honore quàm vos dignioribus præteritis, vos extulimus. Sed si quis vestrûm in illis ipsis, qui vobis habebantur, honoribus deliquit, idque tãta in re: quanto magis odio quàm conseruatione dignus estis? multò equidem opinor. Vim autem fortasse facient, vt homines vocales & impudentes, atque illa re freti: non vitio vertẽdum, fratri opitulari. vos autem nolite succumbere: illud cogitantes, conuenire illis, vt istum curent vobis, vt leges & totam rempublicam, & præter omnia, iusiurandum, quo dato ad iudicandum sedetis. Quòd si rogarunt vestrûm aliquos, vt illum seruaretis, illud considerate: vtrum ita rogarint, si insons reperiretur: an, si in rempublicam iniurius? Si insons: & ego censeo. Sin omnino, quicquid deliquisset: id rogarunt, vt nullum periurium recusaretis. Non enim si occulta suffragia sunt, latebunt deos. sed & hoc vidit, & omnitũ rectissimè prouidit legislator, vt clàm suffragia ferrentur. Cur? vt nemo reorũ sciret, quis ei esset gratificatus: sed dij scirẽt, & numen, eum qui iniqua pronunciasset. A quibus præstabilius est, singulos sibi & liberis, iusta quæ sunt pronũciando, spem bonam reseruare, quàm obscuram & incertam gratiam istorum captare, & absoluere istum, qui in se ipse dixit testimonium. Quo enim alio maiore teste probem Aeschine, te multa, & non ferenda in legatione designasse, quàm te teste contra teipsum? Quòd enim eum, qui aliquid eorum quæ in legatione egisti, palàm iacere voluit, in tantam & talem calamitatem coniiciendum esse censuisti: ex eo constat, pessimè tecum actũ iri te putasse, si tua facinora iudices comperissent. Illud igitur eius factum in eius fraudem, si sapitis, esse factũ intelligetis: nõ eò dũtaxat, quòd ingens signum est, qua ratione legationem obierit: sed quòd in accusando, ea verba protulit, quæ nũc in eũ possint retorqueri. Quod.n. ius accusando Timarcho cõstituisti: idẽ etiã ab aliis vsurpatũ in te valere debebit. Tũ autẽ dicebat ad iudices: Defendet eum Demosthenes, & meã legationẽ accusabit: &, si vos à causa abduxerit, strenuè declamabit, & passĩ iabitur: quõodo? quid? Abduxi à causa, iudices, & surrepto eis negocio abij. Nequaquã verò sed quib. de reb. cõtrouersia est, ad eas respõdeto. Tũ igitur cum illũ accusares, crimnari tibi & dicere licebat, quicquid libebat. Quĩ & ad iudices dicebas te, *qui nullũ actionis tuæ testẽ haberes, ipsũ hominẽ habere.

Rursus accusationẽ Timarchi inuidosè exagitat, & dicta quædã in aduersariũ retorquet.

Quam populi sermo celebrat creber, irrita nunquam A
Fama cadit penitus: dea quædam cum sit & ipsa.

Atqui & te Aeschine hi oēs dicūt ex legatione accepisse pecuniā. Itaque in te quoq; illud, profectò valet:

Quam populi sermo celebrat creber, irrua nunquam
Fama cadit penitus.---

Nam quòd te longè plures quam illum criminantur, id cuiusmodi sit, considera. Timarchum, ne finitimi quidem omnes norant. Vos autem legatos, nemo vel Græcorum, vel Barbarorum est, qui pecuniā accepisse ex legatione non dicat. Quare si fama verax est: contra vos etiam valet vulgaris ille rumor: cui fidem esse habendam, quædam dea cum sit & ipsa. Et sapientem fuisse poetam versuum autorem, tu ipse definiisti. Præterea collegit iambos, si diis placet, & prolixè recitauit, veluti:

Mala improborum consuetudo cui placet,
Is qui siet vir, non rogo: sciens satis
Sodalium illum conuenire moribus.

Eum igitur qui ad gallos gallinaceos ingreditur, & cū pittalaco obambulat, & eius generis alia cum di B
xisset: ignoratis, inquit, cuiusmodi sit existimandus. Proinde & in te iambi isti mihi nunc erunt opportuni, Aeschine: quos si ad iudices dicam, rectè conuenientérque dicā: cui consuetudo placet Philocratis, & eadem obeundæ legationis ratio: de eo nihil rogo: pecuniam eum accepisse sciens, vt Philocratem, qui confitetur. Cum autem orationum scriptores & sophistas alios cognominet, atque exagitare studeat: eum ipsum talem esse cōstabit. Hi enim iambi è Phœnice sunt Euripidis: quā fabulam nunquam vel Theodorus, vel Aristodemus egit: apud quos iste tertias partes actitauit: sed Molon repræsentauit, & quispiam fortassis alius veterum histrionum: Antigonam autem Sophoclis sæpe Theodorus, sæpe Aristodemus egit: in qua factos iambos præclarè & vobis vtiliter, quos sæpe iste recitauit, & in promptu habet, prætermisit. Nostis enim hoc scilicet, in omnibus fabulis Tragicis, eximium veluti præmium virtutis hoc esse tertianis actoribus, vt tyrannorum habitu & sceptra gerentes, in scenam ingrediantur. Eos igitur iambos in ea fabula considerate, quales poeta Aeschini Creōnti recitandos tribuerit: quos iste nec sibi ipsi dixit in legatione, neque iudicibus recitauit. Recita.

Aeschines sophista, & tertianus actor.

IAMBI SOPHOCLIS EX Antigona.

De tuenda patria.

Pernosse mentem nullius queas viri,
Tacitósve sensus pectoris deprendere,
Diu antequam versetur in republica.
Nam quisquis vrbi cuius imperium gerit
Metu subactus ora degeneri tenens,
Mutámque lingnam: haud consulit salubriter,
Culpandus est & hoc & omni tempore.
Itémque amicum patriæ qui prætulit,
Habetor improbus vir, & ciuis malus.
Sed ipse (magnus idque Iupiter sciat,
Qui cuncta vigili semper lumine aspicit)
Minimè tacebo, si quid ingruat mali
Vrbi, vel vitæ cum periculo meæ.
Nec vrbis huius hostis impius, mihi
Amicus esto. Nam considero satis,
Portum salutis patriam esse ciuibus:
Cui dum ventus prosper aspirauerit,
Ex illa amicos nobis eligi decet.

Οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονός.
Ἡδ' ὄξιν ἡ σώζουσα. κ) ταύτης ἔτι,
Πλέοντες ὀρθῆς, τοὺς φίλους ποιούμεθα.

Φήμη δ', οὗ τις πάμπαν ἀπόλλυ), λῶ τινα πολλὰ
Λαοὶ φημίζωσι. θεὸς νύ τίς ὄξι κ) αὐτή.

Οὐκοῦν αἰσχίνη κ) σὺ, πάντες οὗτοι χρήματα ἐκ τῆς πρεσβείας φασὶν εἰληφέναι. ὥς τε κ) κ) σοῦ δήπουθεν·
Φήμη δ' οὗ τις πάμπαν ἀπόλλυ), λῶ τινα πολλοὶ
Λαοὶ φημίζωσιν.----

Οσῳ δὲ αὖ σὲ πλείους ἢ ἐκεῖνον αἰτιῶνται, θεώρησον ὡς ἔχει. τὸν μὲν πέμψαντα, ὑπὸ οἱ πρέσβεις πάντες ἐγίγνωσκον· ὑμᾶς δ' τοὺς πρέσβεις, οὐδεὶς ἐλλιπὼν, ὑπὸ βαρβάρων ἕως ὅς τις οὐ φησι χρήματα ἐκ τῆς πρεσβείας εἰληφέναι. ὡς τ' εἴπερ ἀληθὴς ἡ φήμη· κ) καθ' ὑμῶν ὄξιν ἡ φάτις πολλῶν. λῶ ὅτι πιστεύει), δεῖ, κ) θεὸς νύ τίς ἐστι κ) αὐτή. ☾ ὅτι σοφὸς λῶ ὁ ποιητὴς, ὁ ταῦτα ποιήσας· σὺ διώρισας αὐτός. ἐπὶ τοίνυν ἰαμβεῖα δήπου συλλέξας ἐπέφαινεν. οἷον.

Ὅς τις δ' ὁμιλῶν ἥδε) κακοῖς αἰήρ,
Οὐ πώποτ' ἠφρόντισα· γιγνώσκων, ὅτι.
Τοιοῦτός * ὄξιν οἷς περ ἡσθε) ξυνών.

Εἶτα τὸν εἰς τοὺς ὄρνις εἰσιόντα, κ) μὴ πιττάλιόν τε ἰόντα, κ) τοιαῦτ' εἰπόντα· γνοεῖτ' ἔφη, ποῖόν τινα ἡγεῖσθαι δεῖ. οὐκοῦν αἰσχίνη κ) κατὰ σοῦ ἰαμβεῖα ταῦτ' ἀφόσει νῦν ἐμοί. κἂν ἐγὼ λέγω πρὸς τούτοις, ὀρθῶς κ) πρόσκοντες ἐρεῖ. ὅς τις δ' ὁμιλῶν ἥδε) κακοῖς αἰήρ, κ) ταῦτα πρεσβεύων φιλοκράτει, οὐ πώποτ' ἠφρόντισα· γιγνώσκων, ὅτι ἀργύριον εἴληφεν ὄξιν, ὥσπερ φιλοκράτης ὁ ὁμολογῶν. λοιδορήσας τοίνυν καὶ σοφιστὰς ὀνομαλῶν τοὺς ἄλλους καὶ ὑβρίζειν πειρώμενος. αὐτὸς ὀξέλε χθήσεσθαι τούτοις ὢν ἔνοχος. ταῦτα μὲν τὰ ἰαμβεῖα ἐκ φοίνικός ὄξιν δυοπίδου. τοῦτο δὲ τὸ δρᾶμα, ὑπὸ πώποτε, ἤτε θεόδωρος, ἤτε ἀριστόδημος ὑπεκρίναντο, οἷς ὄξιν τὰ ῥίζα λέγων διετέλεσεν· ἀλλὰ μόλων ἠγωνίζετο, κ) εἴ δή τις ἄλλος τῶν παλαιῶν ὑποκεκρικέ). αἰτιῶνται δ' οἱ σοφοκλέους, πολλάκις μὲν θεόδωρος, πολλάκις δὲ ἀριστόδημος ὑποκεκριέναι. ἐν ᾗ πεποίηται ἰαμβεῖα καλῶς κ) συμφέροντα ὑμῖν πολλάκις ὄξιν εἰρηκώς, κ) ἀκριβῶς ὀξεπιστάμενος, παρέλιπεν. ἴστε δὲ δήπου τὸ θ', ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς δράμασι τοῖς ἐναγωνίοις, ὀξαίρετόν ὄξι ὥσπερ γέρας τι τοῖς ὑπαγωνισταῖς, τὸ τοὺς τυράννους, κ) τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας εἰσιέναι. ταῦτα τοίνυν ἐν τῷ δράματι τούτου σκέψασθε, ὁ κρέων αἰσχίνης, οἷα λέγων πεποίηται τῷ ποιητῇ· ἃ οὔτε πρὸς αὐτὸν ὄξιν ὑπὸ τῆς πρεσβείας διελέχθη, οὔτε πρὸς τοὺς δικαστὰς εἶπε, λέγε.

ΙΑΜΒΕΙΑ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ἐξ ἀντιγόνης.

Ἀμήχανον ὄ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν,
Ψυχήν τε ☾ φρόνημα ☾ γνώμην, πρὶν ἂν
Ἀρχαῖς τε κ) νόμοισιν ἐνδιδῷς φανῇ.
Ἐμοὶ γὰρ ὅς τις πᾶσαν εὐθυνῶν πόλιν,
Μὴ τῶν ἀρίστων ἅπτεται βουλευμάτων,
Ἀλλ' ἐκ φόβου τινὸς γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει,
Κάκιστος ἔφυ) νυῦν τε κ) πάλαι δοκεῖ.
Κα) μείζον' ὅς τις αὐτὶ τῆς αὑτοῦ πάτρας
Φίλον νομίζει, τ' τὸν οὐδαμοῦ λέγω.
Ἐγὼ γὰρ, ἴσθ' Ζεὺς ὁ πάνθ' ὁρῶν ἀεί,
Οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὸν ἄτην ὁρῶν
Πολίτην ἐμαυτῷ. τοῦτο γιγνώσκων ὅτι,
Σωτηρίας ἐπὶ τῆς σωτηρίας
Θείμην ἐμαυτῷ. τοῦτο γιγνώσκων ὅτι,
Πλέοντες ὀρθῆς, τοὺς φίλους ποιούμεθα.

Τούτων

Τούτων ἁπάντων οὐδὲν αἰσχύνης εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ πρεσβείᾳ. ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῆς πόλεως, τὴν φιλίππου ξενίαν, καὶ φιλίαν πολλῷ μείζονα ἡγήσατο αὐτῷ καὶ λυσιτελεστέραν· ἐρρώσθαι πολλὰ φράσας τῷ σόφῳ σοφοκλεῖ. τὴν δ' ἄτιμον ὀργὴν εἰσχουσαν ὁμοῦ, * τὴν ὅπλ φωκέας στρατείαν, ἃ προεῖπεν· οὐδὲ προεξήγγειλεν· ἀλλὰ τοὐναντίον, σιωπᾷ κρυψε, καὶ συνέπραξε, καὶ τοῖς βέλτιστοις εἰπεῖν, διεκώλυσεν· οὐκ ἀναμνησθεὶς, ὅτι ἦλθ' ὄξιν ἡ σώζουσα, καὶ ταύτης ἔπι, τελοῦσα μὲν ἡ μήτηρ αὐτὸν καὶ καθαίρουσα, καὶ καρπωμένη τὰς ἧττον χρωμένων οἰκίας, ἐξέθρεψε τοσούτους τοῦτον· διδάσκων δ' ὁ πατὴρ γράμματα, ὡς ἐγὼ τῷ πρεσβυτέρῳ ἀκούω, πρὸς τῷ τὸ ἥρωος τὸ ἰαχεῖν, ὅπως ἡδέως ἄδῃ, ἀλλ' οὐδὲν ἐν ταύτῃ γε ἔζη. ὑπογραμματεύοντες δ' οὗτοι καὶ ὑπηρετοῦντες ἁπάσαις ταῖς ἀρχαῖς, ἀργύριον εἰλήφεσαν. καὶ τελευταῖον ὑφ' ὑμῶν γραμματεῖς χειροτονηθέντες, δύ' ἔτη διέθρεψαν ἐν τῇ θόλῳ, πρεσβεύσοντε δ' ἀπέστελλον αὖθις ἐκ ταύτης, τούτων οὐδὲν ἐσκέψατο· οὐδ' ὅπως ὀρθῇ πλεύσεται προεῖδετο· ἀλλ' αἰσθόμενος, καὶ κατέδυσε, καὶ τὸ καθ' αὑτὸν, ὅπως ὅτι τοῖς ἐχθροῖς ἔσαι, παρεσκεύασεν. εἶτ' οὐ σὺ σοφιστὴς καὶ πονηρὸς γε; οὐ σὺ λογογράφος, καὶ θεοῖς ἐχθρὸς δ' μὲν πολλάκις ἠγωνίσω καὶ κινδύνως ἐξέπεσας, καὶ ἐφεύγεις· ἃ δ' οὐδέποτε ἐν τῷ βίῳ ὑπεκρίνω, ταῦτα ζητήσας ὅπως τῷ τὴν πολιτῶν βλάψαι τινὰ, εἰς μέσον ἤνεγκας. φέρε δὴ καὶ πρὸς τὸ σόλωνος ὃν εἶπε λόγον, σκέψασθε. ἔφη γὰρ τὸν σόλωνα ἀναιρεῖσθαι τῆς τότε δημηγορικῶν σωφροσύνης ὑπόδειγμα, εἶσω τινὰ χεῖρα ἔχοντα ἀναβεβλημένον, ὅπλ πλήττων τι καὶ λοιδορούμενος, τῇ τοῦ τιμάρχου περπετείᾳ. καίτοι τὸν μὲν ἁμαρτάνειν τοῦτον, οὕτω πεντήκοντα ἔτη φασὶν ἀναιρεῖσθαι στασιάσαντι. ἀπὸ σόλωνος δ', ὁμοῦ δυσκόπα ἔξιν ἔτη, καὶ τετταράκοντα εἰς τὸν νυνὶ χρόνον. ὡς δ' ὁ δημιουργὸς ὁ τοῦτο πλάσας τὸ σχῆμα, οὐ μόνον οὐκ αὐτὸς ἦν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον· ἀλλ' οὐδὲ ὁ πάππος αὐτοῦ. τοῦτο μὲν τοίνυν εἶπε τοῖς δικασταῖς, καὶ ἐμιμήσατο. δ' ἦ τὸ σχήματος ἦν τούτου πολλῷ τῇ πόλει λυσιτελέστερον, τὸ τὴν ψυχὴν τὴν σόλωνος ἰδεῖν, καὶ τὴν δημοσίαν, ταύτην οὐκ ἐμιμήσατο, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον. ἐκεῖνος μὲν γε ἀρεσκόμενος σαλαμῖνος ἀθηναίων, καὶ θάνατον ζημίαν ψηφισαμένων, αἴ τις εἴποι κομίζεσθαι τὸν ἴδιον κίνδυνον ὑποθεὶς ἐλεγεῖα ποιήσας ἦδε καὶ τὴν μὲν χώραν ἔσωσε τῇ πόλει· τὴν δ' ὑπάρχουσαν αἰσχύνην, ἀπηλλάξεν. οὗτος δ', ὡς βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ ἕλληνες ὑμετέραν ἔγνωσαν ἀμφίπολιν, ταύτην ἐξέδωκε, καὶ ἀπέδοτο, καὶ τῷ ταῦτα γράφοντι συνεῖπε φιλοκράτει. ἄξιον γε. οὐ γὰρ ὡς σόλωνος αὐτὸν μεμνῆσθαι· καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα ταῦτ' ἐποίησεν· ἀλλὰ κἀκεῖσε ἐλθὼν, οὐδὲ τοιοῦτον ἐφθέγξατο τῆς χώρας, ὑφ' ἧς ἐπρεσβεύσε. καὶ ταῦτα αὐτὸς ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς. μέμνησθε γὰρ δήπου λέγοντ' αὐτὸν, ὅτι πρὸ ἀμφιπόλεως εἶχον μὲν κἀγὼ λέγειν. ἵνα δ' ἐγχρήμ' δημοσθένει πρὸς αὐτῆς εἰπεῖν, παρέλιπον. ἐγὼ δ' παρελθὼν, οὐδὲν ἔφην τούτων ὧν ἐβούλετο εἰπεῖν πρὸς φίλιππον ἐμοὶ παραλιπεῖν. πάτταλον γὰρ ἂν ἦ αἷμα τος, ἢ λόγου μεταδοῦναί τινι. ἀλλ' οἴκαδ χρήματ' εἰληφότα, καὶ ὡς αὐτὸν ἐπλέγην πρὸς φίλιππον, ἦ δῶρ τούτου δεδωκότα ὅπως ἐκεῖνον μὴ ἀποδῶ. λέγε δὴ μοι λαβὼν καὶ τὰ τοῦ σόλωνος ἐλεγεῖα ταυτί· ἵν' εἰδῆτε, ὅτι σόλων ἐμίσει, τοὺς οἵους οὗτος, ἀνθρώπους. οὐ λέγειν εἶσω τὴν χεῖρα ἔχοντα αἰσχύνη δεῖ, οὔ. ἀλλὰ πρεσβεύειν εἶσω τὴν χεῖρα ἔχοντα. σὺ δ' ἐκεῖ πρεσβεύειν καὶ ὑποχὼν καταισχύνας τούτους, ἐνθάδε σεμνολογῇς· καὶ λογάρια δόξαντα μελετήσας καὶ φωνασκήσας. οὐκ οἶσθ' ὅλως δάσειν πλείστων καὶ τοσούτων ἀδι-

Horum nihil sibi proposuit Aeschines in legatione: sed republica neglecta, Philippi hospitium & amicitiam longè pluris æstimauit, sibíque vtiliora fore censuit: nihil motus omninò sapientis poetæ Sophoclis autoritate. & cum noxam vnà cum expeditione in Phocenses pergere videret, non prædixit, non antè denunciauit: sed contrà occultauit, & adiuuit, & dicturis obstitit: non recordatus, hāc esse portum salutis, & in ea initiātē matrē suā & lustrātē & fruētem eorum qui eius opera vterentur, opibus, istos tantos viros educasse: & patrem suum (vt ego è natu maioribus audio) ad herois medici fanum docentem literas, vt potuerit illum quidem, sed in hac vrbe vixisse tamen: se verò & suos scripturæ operam dantes, & omnibus magistratibus inseruientes, numos accepisse: denique scribas à vobis delectos, biēnium in Tholo esse enutritos: & nunc se ex hac vrbe legatum esse missum. Horum nihil considerauit, neque vt reipublicæ prosper ventus aspiraret, procurauit: sed eam euertit & demersit: & quantum in se fuit, operam dedit, vt in hostium potestatem redigeretur. Nónne tu igitur literator es, & improbus? nónne tu scriptor orationum, & diis inuisus? qui, quæ in scena sæpe recitaras, & memoria probè tenebas, prætermeris? Quæ verò in tua vita nunquam repræsentaras: ea exquisita ad lædendū ciuem quendam, in medium attuleris? Agite verò & de Solone quid dixerit, considerate. Dixit Solonem dedicatum esse exemplum modestiæ oratorum, manum intra vestem tenentem: quo reprehendit & exagitat Timarchi petulantiam. At istam statuam nondum ante annos quinquaginta fuisse dedicatam, dicunt Salaminij. A Solone autem omnino ducenti sunt anni, & quadraginta, ad hanc ætatem. Quare artifex, qui eum gestum effinxit, non ipse solùm eo tempore non fuit: sed nec auus eius. Hoc igitur dixit iudicibus, & imitatus est. Id autem, quod gestu illo multo esset reipublicæ vtilius, & animus Solonis inspiceretur, & mens: id non est imitatus, sed omnia potius contrà fecit. Nam ille, cum Salamin desciuisset ab Athenien sibus, & capite sancitum esset, nequis eius recuperandæ esset autor: priuatim periculum sibi depoposcit: & elegiacos versus quos fecerat, cecinit, & prouinciam reipublicæ restituit, & susceptum decus aboleuit. Iste autem, quam rex Persarum, & omnes Græci vestram esse decreuerunt, Amphipolim, eam tradidit & vendidit: & eius senatusconsulti autorem defendit Philocratem, præclarè sanè. Neque enim ei Solonis recordari vacabat, neque id hic solùm fecit, sed & illuc cum venisset, ne mentionem quidem fecit eius regionis, propter quam legatus abierat: idq; ipse vobis renūciauit. Meministis. n. profecto dicere eū. De Amphipoli & ego verba facere potuissem: sed vt Demosthenis de ea dicendi esset locus, ideo prætermisi. Ego verò progressus dicebam, cum nihil eorum quæ ad Philippum dicere voluisset, mihi reliquisse. Facilius enim sanguine, quàm dicēdi loco cuiquā cedere: sed putasse, accepta pecunia, aduersari Philippo non licere: qui pecuniā ea de causa largitus esset, ne id oppidū redderet. Age cape Solonis elegiā illam, & recita: vt sciatis etiā Soloni homines istius similes fuisse inuisos. Non cōcio habēda est, Aeschine, manu in sinu condita: sed obeunda legatio manu in sinu condita. Tu verò, cùm eam illic porrexeris, & exhibueris, & hos contumelia affeceris: hic differis magnificè & propter miseras sententiolas, quas meditatus es, & vocis exercitationem, te pœnas esse daturum non putas, tot & tantorum sce-

Detorquet versus Sophoclia ad exagitandū Aeschinis & natales & proditionem.

Aeschinis dictum de statua Solonis cauillatur.

lerum: etsi pileolo capiti imposito obambularis & in me conuicia dixeris: Recita tu.

A κημάτων; κἂν πιλίδιον λαβὼν ὑπὸ τὴν κεφαλὴν, ᾠδεύσῃς, κἀμοὶ λοιδορῇ. λέγε σύ.

ECEGIACI VERSVS SOLONIS.

ΕΛΕΓΕΙΑ ΣΟΛΩΝΟΣ.

De causis respublicas tum euertentibus, tum conseruantibus.

Nostra quidem, fato Iouis, vrbs non occidet vnquam,
Propitiis dijs salua manere potest.
Nam Ioue nata, ferox hastáque, atque ægide Pallas,
Hanc tegit, hostiles discutiéq; minas.
Mœnia sed cives stolidi, cupidiq; lucrorum
Arduа subuerti per sua facta student.
Atq; ducum populi mala mens, elataq; corda,
Accersunt pœnas & mala multa sibi.
Non etenim placida didicerunt munere diuûm
Mente frui: saturi nec tenuere modum.
Despoliant ærarium, & ipsa altaria diuûm,
Per fas atq; nefas quo cumulentur opes.
Furantur, rapiunt omnes datur vnde, nec iram
Iustitiæ curant, scitáq; sancta deæ.
Illa tacet veterum memor, & præsentia cernens,
Sæua, sed ad pœnas post ruitura graues.
Vrbibus hinc bulcus venit immedicabile cunctis,
Vt iuga seruitij mox odiosa ferant
Seditióve oritur, sopitáve bella mouentur,
Bella, quibus pubes læta perire solet:
Vrbs etenim quæ nulla tenet socialia iura,
Est subitò hostili disperitura manu.
Hæc agitant populum mala, sed paupercula turba
Venditur, & peregrè vincula dura gerit.
Nec sunt experies cladis quos ampla beat res,
Et sua diuitibus pœna luenda venit.
Publica sic intrant priuatos damna penates.
Excludi foribus nec mala tanta queunt.
Transiliunt muros altos: fuga nulla tuetur,
Siue petas thalamum, siue sub antra ruas.
His ego Palladios monitis prius instruo cives,
Vt sapiant, vigilent, nil petulanter agant.
Inuehit heu quantas legum violatio clades?
At iusta leges commoda quanta ferunt?
Compedibus stringunt sceleratos, ordinis æqui
Conseruatrices, nil nisi recta sinunt.
Aspera complanant, sedant fastidia, frænant
Indomitos, abigunt semina quæq; mali.
Iura regunt, mansuefaciuntur gentia corda,
Compescunt miseræ seditionis opus.
Iurgia litis acerba premunt, ac denique vitam
Humanam eruditunt, vt sapienter erat.

Ημετέρα ἦ πόλις, κὴ μὴ διὸς οὔποτ' ὀλεῖται.
Αἶσαν γὴ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων.
Τοίη γὸ μεγάθυμος ὑπίσκοπος ὀβριμοπάτρη.
Παλλὰς ἀθηναίη, χεῖρας ὕπερθεν ἔχει.
Αὐτοὶ ὴ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἁρπαλίμοισιν,
Ἀσὶ βούλονται χρήμασι πειθόμενοι.
Δήμου θ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἑτοῖμον.
Ὕβριος ἐκ μεγάλης, ἄλγεα πολλὰ παθεῖν.
Οὐ γὸ ὑπίσανται κατέχειν κόρον, οὐδὲ παρούσας.
Εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ.
Πλουτεῦσι δ' ἀδίκοις ἔργμασι πειθόμενοι.
Οὐδ' ἱερῶν κτεάνων, οὔτε τι δημοσίων.
Φειδόμενοι κλέπτουσιν ἐφ' ἁρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
Οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ δίκης θέμεθλα.
Ἣ σιγῶσα σαόφρων ἥδε τὰ γιγνόμενα, πρότερόν τ' ἐόντα.
Τῷ ὴ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ὑποτισαμένη.
B Ταῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἐν χὴ ἕλκος ἄφυκτον.
Εἰς ὴ κακὴν ταχέως ἦλυθε δουλοσύνην.
Ἣ στάσιν ἔμφυλον, πόλεμόν θ' εὕδοντ' ἐπεγείρει.
Ὃς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην.
Ἐκ γὸ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄξυ,
Τρύχεται ἐν σαόδοις τοῖς ἀδίκοισι φίλοις.
Ταῦτα μὴ ἐν δήμῳ πρέπει κακὰ τῷ ἠ πενιχρῶν,
Ἱκνοῦνται πολλὴν, γαῖαν ἐς ἀλλοδαπήν.
Πραθέντες, δεσμοῖσι τ' ἀεικελίοισι δεθέντες.

*

Οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἰκαδ' ἑκάστῳ.
Αὐλείοι δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύρας.
Ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἕρκος ὑπὲρθορεν, εὗρε δ' ἅπαντας.
Εἴ γε τις ἢ φεύγων ἐν μυχῷ, ἢ θαλάμῳ.
Ταῦτα δ' ἐδαξε θυμὸς ἀθηναίοις μελέοισι.
Ὡς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομία παρέχει.
Εὐνομία δ' εὔκοσμα, καὶ ἁρμόττοντα πάντ' ἀποφαίνει.
Καὶ θαμὰ τοῖς ἀδίκοις ἀμφιτίθησι πέδας.
Τρηχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ·
C Αὐαίνει δ' ἄτης ἀνθέα φυόμενα.
Εὐθυίει δ' ἴνδαλα σκολιὰ, κρίπφακτά τ' ἔργα
Πραΰνει· παύει δ' ἔργα διχοστασίης.
Παύει δ' ἀρχαλέης ἔριδος χόλον· ἐστὶ δ' ὑπ' αὐτῆς.
Πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια, καὶ πινυτά.

Auditis Athenienses, de isto genere hominum Solon quid dicat, & de diis, à quibus vrbem conseruari asserit? Ego verò semper hanc orationem veram esse puto, & opto, conseruari vrbẽ nostram diuinitùs: & quodammodo existimo, & sic accipio ea quę nũc acciderunt omnia in accusatione hac, diuinæ cuiusdam erga rempublicam beneuolentiæ signum extitisse. Idque sic considerate. Homo qui multa in legatione, & atrocia scelera designauit, qui prouincias tradidit, in quibus deos à nobis & sociis coli decebat: ignominia notauit quendam, qui eius accusatorem se profiteri non dubitauit. Cur? ne ipse delictorum suorum veniam, aut vllam misericordiam consequeretur: sed & illo accusando in me inuehere instituit, & rursus pro concione accusationem mihi minitatus est, & eius generis alia. Quamobrem? vt optima cum venia apud vos ego, qui scelera istius optimè noui, & omnia comperta habeo, accusarem. Quin etiam cum omni superiori tempore

Propter accusationẽ Timarchi, & cõditionem temporum nulla venia danda Aeschini.

χορῶ. ἀλλὰ κὴ δεδιεκρουόμενος πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον εἰσελθεῖν εἰς τοιοῦτον ὑπῆκται καιρὸν, ἐν ᾧ τὴ ὁπόν-

των

τῶν ἔνεκα, εἰ μηδενὸς ἄλλου, οὐχ οἷόν τε, ἔδοξ' ἀσφαλὲς ὑμῖν, δεδωροδοκηκότα τὸν τοῦτον ἀθῶον ἐᾶσαι. ἀεὶ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρόσφορον μισεῖν, καὶ κολάζειν τοὺς προδόντας καὶ δωροδόκους· μάλιστα δ' ἅπαντος τοῦ χρόνου τοῦτο ποιητέον· νῦν δὲ καὶ πάντας ὠφελήσειν αὐτὸ τοὺς κοινῇ. νόσημα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐμπέπλωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ χαλεπὸν, καὶ πολλῆς τινος δυτυχίας, καὶ τῆς παρ' ὑμῶν ἐπιμελείας δέομενον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι γνωρίμωτατοι, καὶ πρεσβεύειν τῶν κοινῶν ἀξιούμενοι τὴν αὐτὴν προδιδόντες ἐλευθερίαν οἱ δυσυχεῖς, αὐθαίρετον αὑτοῖς ἐπάγονται δουλείαν, φιλίππου ξενίαν, καὶ ἑταιρίαν, καὶ φιλίαν, καὶ τοιαῦθ' ὑποκοριζόμενοι, οἷ ἂν λοιποὶ, καὶ τὰ κύρια ἅπαντα ποτ' ἔστιν ἐν ἑκάστῃ τῶν πόλεων, οἷς ἔδει τούτοις κολάζειν, καὶ δωροδοκήματα ἐπικτίνυσθαι· τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ, τοιοῦτόν τι ποιεῖν, ὡς τε καὶ θαυμάζουσι, καὶ ζηλοῦσι· καὶ βούλοιτ' ἂν αὐτὸς ἕκαστος τοιοῦτος εἶναι. καὶ τοιοῦτο μὲν πρᾶγμα, καὶ τὰ τοιαῦτα ζηλώματα, θετταλῶν μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέχρι μὲν ἐχθὲς καὶ πρῴην, τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμα ἀπολωλήκει. νυνὶ δ' ἤδη τῆς ἐλευθερίαν ἁρπάζουσι. τὰς γὰρ ἀκροπόλεις αὐτῶν οἱ μακεδόνες φρουροῦσιν. εἰς πελοπόννησον δὲ εἰσελθόν, τὰς ἐν ἡλίδι σφαγὰς πεποίηκε· καὶ τοσαύτης δωροδοκίας καὶ μανίας ἐνέπλησε τοὺς ταλαιπώρους ἐκείνους· ὥς θ', ἵνα ἀλλήλων ἄρχωσι, καὶ φιλίππῳ χαρίζωνται τοῖς συγγενέσιν αὐτῶν, καὶ πολίταις μιαίνουσιν. καὶ οὐδ' ἐνταῦθ' ἔστηκεν· ἀλλ' εἰς ἀρκαδίαν εἰσελθὸν, πάντ' ἄνω καὶ κάτω τὰκεῖ πεποίηκε· καὶ νυνὶ ἀρκάδων οἱ πολλοὶ (πρόσφορον αὖ τοῖς ἐπ' ἐλευθερίᾳ μέγιστον φρονεῖν, ὁμοίως ὑμῖν, μόνοι γὰρ ἅπαντων ὑμεῖς αὐτόχθονες ἐστε) καὶ κεῖνοι φίλιππον θαυμάζουσι, καὶ χαλκοῦν ἱστᾶσι καὶ στεφανοῦσι· καὶ τοτελευταῖον, ἂν εἰς πελοπόννησον ἴῃ, δέχεσθαι ταῖς πόλεσιν εἰσὶν ἐψηφισμένοι. ταὐτὰ δ' ταῦτα ἀρκεῖοι. ταῦτα, νὴ τὸν δήμητρα, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, δυλαβείας οὐ μικρᾶς δεῖται. ὡς, βαδίζον γε κύκλῳ, καὶ δεῦρο εἰσεληλύθεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ νόσημα τοῦτο. ἕως οὖν ἔστ' ἐν ἀσφαλεῖ, φυλάξασθε, καὶ τοὺς πρόσθεν εἰσαγαγόντας, ἀτιμώσατε. εἰ δὲ μή· σκοπεῖτε, ὅπως μὴ τἀνικαῦτα εὖ λέγεσθαι δόξῃ τανῦν εἰρημένα, ὅτε, οὐδὲν ὅ, τι χρὴ ποιεῖν ἔξετε. οὐχ ὁρᾶτε ὡς ἐναργὲς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σαφὲς παράδειγμα οἱ ταλαίπωροι γεγόνασιν Ὀλύνθιοι; οἳ παρ' οὐδὲν οὕτως, ὡς τὸ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ἀπολώλασιν οἱ δείλαιοι. ἐχρῆν δ' ἂν ἐξετάσαι καθαρῶς, ἐν τῷ συμβεβηκότων αὐτοῖς. ἐκεῖνοι γὰρ, ἰδίᾳ μὲν τετρακοσίους ἱππέας ἐκέκτηντο μόνον, καὶ σύμπαντες οὐδὲν ἦσαν πλείους πεντακισχιλίων τὸν ἀριθμόν· οὕτω χαλκιδέων πάντων εἰς ἓν συνῳκισμένων· λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτοὺς ἐλθόντων, καὶ πεζῇ, καὶ ναυτικῇ πολλῇ δυνάμει (ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι γῆς, καὶ θαλάττης ἦρχον, ὡς ἔπος εἰπεῖν λακεδαιμόνιοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους) ἀλλ' ὅμως τηλικαύτης ἐπ' αὐτοὺς ἐλθούσης δυνάμεως, οὔτε τὴν πόλιν, οὔτε φρούριον οὐδὲν ἀπώλεσαν. ἀλλὰ καὶ μάχας πολλὰς ἐκράτησαν, καὶ ξεῖς τῶν πολεμάρχων ἀπέκτειναν, καὶ τὸ τελευταῖον, ὅπως ἠβούλοντο, οὕτω τὸν πόλεμον καθέθεντο. ἐπειδὴ δὲ δωροδοκεῖν ἤρξαντό τινες, ἐκ δ' ἀβελτηρίαν οἱ πολλοὶ, μᾶλλον δὲ δι' ἀδυχίαν, τούτοις πιστοτέροις ἡγήσαντο τῶν ὑπὲρ αὐτῶν λεγόντων· καὶ λαθένης μὲν ἤρεψε τὴν οἰκίαν τοῖς ἐκ μακεδονίας δοθεῖσι ξύλοις· εὐθυκράτης δ' βοῦς ἔζεφε πολλὰς, τιμὴν οὐδενὶ δοὺς· ἕτερος δέ τις ἧκεν ἔχων πρόβατα· ἄλλος δέ τις ἵππους· οἱ δὲ πολλοὶ, καὶ

A iudicia eluserit, in id coniecit sese tempus, in quo si non ob aliud, vel propter imminentia pericula, nec licitum, nec tutum vobis est, istum corruptum largitionibus absoluere. Semper enim Athenienses, odio prosequendi sunt, & puniendi proditores & homines corrupti, tum verò nunc id cum primis tempestiuè & communi cum vtilitate mortalium fiet. Morbus enim, Athenienses, ingens inuasit in Græciam, & difficilis, quique magnam & felicitatem & curam vestram postulet. Qui enim sunt in vrbibus nobilissimi, & in quos collata est reipublicæ autoritas: hi suæ proditores libertatis, infelices vltrò in seruitutem se coniiciunt, dum Philippi hospitium, & familiaritatem & amicitiam, atque alia minuendi causa criminis, in ore habent. Cæteri autem, & magistratus singularum vrbium, quicunque illi sunt, à quibus illos coerceri oportebat, & statim occidi: ij tantum abest, vt tale aliquid agant, vt eos admirentur, & fortunatos iudicent, & singuli se tales esse optent. Atqui ea res & eiusmodi æmulationes, Thessalorum, Athenienses, cum nuper adeò principatum & communem autoritatem perdidissent: nunc iam etiam libertatem eis eripiunt. Nam quorundam ex eis arces Macedones præsidiis occupant: in Peloponnesum autem ingressa, cædes illas Elide concitauit: & ea iniquitate & insania miseros illos impleuit: vt, quò alij aliis imperent, & Philippo gratificentur, cognatorum suorum & ciuium cæde se polluant. Ac ne hîc quidem res stetit: sed Arcadiam ingressa, omnia illic sursum deorsúmque vertit. & nunc Arcadum multi, cum eos libertatem facere maximi oporteat. æquè vt vos (soli enim vos ex omnibus aborigines estis) Philippum admirantur, & æreas ei statuas erigunt, & coronas decernunt. denique si in Peloponnesum ierit, eum oppidis recipere decreuerunt. Eadem & Argiuorum ratio est. Hæc mediusfidius, si seriò agendum est, non paruam prudentiam postulant. Passim enim peruagata lues illa etiam huc introiit, Atheniēses. Dū igitur in tuto estis: cauete & eos qui illam primi introduxerunt, cogite in ordiné. Quod si neglexeritis: videte, ne tum ea quæ nunc dico recte dicta esse videantur, cum nullum rerum vestrarum initium reperietis. Non cernitis Athenienses, quàm euidens & illustre exemplum sit in miseros Olynthios editum? qui nulla alia re magis quàm istiusmodi factis perierunt. Idque ex eorum euentibus cognosci perspicuè potest. Qui cum quadringentos duntaxat equites haberent, & vniuersi non plures numero quinque millium essent, antequam Chalcidenses in vnum locum conuenissent: à Lacedæmoniis petiti magnis & pedestribus & naualibus copiis (nostis enim hoc haud dubiè, terra maríque, vt paucis dicam, illis temporibus imperitasse Lacedæmonios) tamen tantis oppugnati copiis, neque vrbem suam, neque castellum vllum amiserunt: sed & prælia multa vicerunt, & tres imperatores occiderunt, & pacem denique ex animi sui sententia fecerunt. Posteaquam autem quidam acceptare munera cœperunt, & ex simplicitate, ac potius calamitate, illos fideliores existimauit populus, quàm patriæ studiosos & defensores: cùm Lasthenes ædes suas contexit lignis dono allatis è Macedonia, & Euthycrates boues multos aluit, precio nemini numerato, & alius aliquis oues aduexit, alius equos: cum populus, in cuius

Exempla Thessalorum, Eleorum, Arcadū, Olynthiorum

illa fraudem fiebant,non modò non iraſceretur,aut A id genus hominum puniret,ſed ſuſpiceret,prædicaret,veneraretur,viros putaret:cum igitur ea ita creſcerent,& largitiones inualeſcerent:quamuis equites mille haberent,& plures eſſent X. millibus,& cũ finitimis omnibus ſocietate coniuncti:quamuis vos eis decies mille conductitiis,& triremibus L. opem tuliſſetis,& quater mille præterea ciuibus,nihil horum eis ſaluti eſſe potuit: ſed priuſquam belli annus exiret,oppida omnia Chalcidicæ ditionis,proditores perdiderunt.Nec Philippus iam ad nutũ proditorum præſtò eſſe potuit: neque ſciuit, quid primum occuparet, & quingentos equites ab ipſis ducibus proditos cum ipſis armis cepit:quod nemini mortalium vnquam contigit. Neque illi Solem reuerebantur,qui id agebant,neque terram patriam, in qua ſtabant,neque fana, neque monimenta maiorum,nec dedecus ea facinora ſecuturum. Vſque adeò væcordes, Athenienſes, & attonitos faciunt largitiones. Vos igitur,vos inquam ciues,& ſapietis,& ad talia facinora non conniuebitis: ſed ea publicè punietis. Nihil enim fieri queat abſurdius, quàm committere,cum in proditores Olynthiorũ multa atrocia decreueritis,vt eos qui apud voſmetipſos deliquerunt,non puniatis.Agè recita decretum de Olynthiis factum.

DECRETVM.

Hæc vos iudices,rectè præclaréque omnium & Græcorum conſenſu & barbarorum, decreuiſtis in proditores,& homines diis inimicos. Cum igitur acceptatio munerum talia facinora præcedat, & propter illa etiam hæc quidam admittant: quemcunque Athenienſes acceptare munera videritis, cum etiam proditorem eſſe putatote. Quòd ſi alius occaſiones,alius negotia,alius milites prodit:quicq; id ſingulis commiſſum fuerit,id vtique perdunt. Aequè autem tales omnes digni ſunt odio:& vos Athenienſes,in ea re ſoli exemplis vti domeſticis poteſtis,& maiores quos iure laudatis, ipſa re imitari. Quòd ſi prælia,& expeditiones,& diſcrimina,in quibus illi fuerunt ſplendidi, hoc tempore non incidũt, cum otium nunc vos agatis:at prudentiam eorum imitamini,qua vbiuis eſt opus:neque operoſius eſt, aut moleſtius,ſapere,quàm deſipere:ſed pari ſpatio temporis,ſedens veſtrũm quiſque, ſi quæ oportet de rebus ſtatuerit & decreuerit:reipublicæ commodis conſulet,& à dignitate maiorum non degenerabit.ſin quæ dedecent: ſtatum rerum communium deteriorem faciet,& indignum maioribus. Vt igitur illi in iſtos fuerunt animati?Hæc cape ſcriba, & lege. Cognoſcendum enim vobis eſt,vos in iis rebus eſſe ſegnes,propter quas fontes capitis damnarunt maiores.Recita has.

Ab exẽplis maiorum, cum exaggeratione.

LITERÆ *DELECTVS.

Auditis Athenieẽſes,hoc ſcripto contineri.Arthmiũ Pythonactis F. Zelitam, iudicatum eſſe inimicum & hoſtem populi Athenienſis & ſociorum, ipſum & vniuerſum eius genus. Cur? quòd aurum à Barbaris in Græciam inuexit.Hinc apparet nimirum,& maioribus veſtris, ne quiſquam mortalium propter pecuniam, cladem importaret Græciæ, fuiſſe curæ: & vos nec illud cauere,ne veſtrorum ciuium aliquis reipublicæ iniuriam faciat. At hercule id monimentũ vtcunque collocatũ eſt? imò cũ

καθ' ὧν ταῦτα ἐγίγνετο.ἐχ ὅπως ὠργίζοντο,ἢ κολάζειν ἠξίουν τοὺς ταῦτα ποιοῦντας,ἀλλ' ἀπέβλεπον,ἐζήλουν,ἐτίμων,ἄνδρας ἡγοῦντο.ἐπειδὴ ταῦτ' ἔπραττε,καὶ τὸ δωροδοκεῖν οὐκ ἐφάτισε· χίλιοι μὲν ἱππεῖς κεκτημένοι, πλείους ἢ ὄντες ἢ μύριοι, πάντας ἢ τοὺς πλείστους ἔχοντες συμμάχους,μυρίοις ἢ ξένοις,καὶ ἐπιτρέσι πεντακοσίοις ὑμῶν βοηθησάντων αὐτοῖς,καὶ ἐπὶ τ' πολιτῶν τε ἑξακισχιλίοις, οὐδὲν αὐτοὺς τούτων ἐδυνήθη σῶσαι· ἀλλὰ πρὶν μιᾶ ἡμέρᾳ ἐλθεῖν ἐνιαυτὸν τ' πολέμου, τὰς πόλεις ἁπάσας ἀπολωλέκεσαν τὰς ἐν τῇ χαλκιδικῇ οἱ προδιδόντες.καὶ φίλιππος οὐκ ἔτ' εἶχεν ὑπακούειν τοῖς προδιδοῦσιν, ἀλλ' εἶχεν ὅ, τι πρῶτον λάβῃ· πεντακοσίους δ' ἱππέας προδοθέντας ὑπ' αὐτῶν τῶν ἡγεμόνων ἔλαβεν αὐτὸς ὅπλοις ὁ φίλιππος, ὁ- B σους οὐδεὶς πώποτε ἄλλος ἀνθρώπων. καὶ οὔτε τὸν ἥλιον ᾐσχύνοντο οἱ ταῦτα ποιοῦντες,οὔτε γῆν, πατρίδα οὖσαν, ἐφ' ἧς ἔτρεφον, οὔτε ἱερὰ, οὔτε τάφους,οὔτε τἄλλα μυρία ταῦτα ἠλιτορρημόνουν καὶ ἐνέλιπον ὅτι τοῖς τοιούτοις ἔργοις ἔτυχε ἐκφεύγων,ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,καὶ πολλαπλήσιος τὸ δωροδοκεῖν πιεῖ.ὑμᾶς ἐν ὑμῖν εὖ φρονεῖν δεῖ τοὺς πολλοὺς, καὶ μὴ ὅπῃ ἔτυχέ τι τὰ τοιαῦτα· ἀλλὰ κολάζειν δημοσίᾳ.καὶ γὰρ ἂν ἀσφαλεῖς εἶεν, εἰ καὶ μὴ τῷ ὀλυνθίων προδόντων, πολλά,καὶ δεινὰ ἐψηφίσασθε.τοὺς δ' παρ' ὑμῖν αὐτοὺς ἀδικοῦντας,μὴ κολάζοντες φαίνοισθε.λέγε οὖν τὸ ψήφισμα τὸ περὶ τῶν ὀλυνθίων. Ψήφισμα.

Ταῦτα ὑμεῖς,ὦ ἄνδρες δικασταὶ,ὀρθῶς καὶ καλῶς πᾶσιν ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις δοκεῖτ' ἐψηφίσθαι, κατ' ἀνδρῶν προδότῃ,καὶ θεοῖς ἐχθρῶν.ἐπειδὴ τοίνυν τὸ δωροδοκεῖν, πρότερον τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἐστι,καὶ δι' ἐκεῖνο καὶ ταδὲ πρᾶττουσι τινες· οὐκ αἰ,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,δωροδοκήσαντα ἴδητε,τοῦτον καὶ προδότην ἐᾶν νομίζετε.εἰ δὲ ὁ μὲν κλέψας,ὁ τὸ πρᾶγμα,ὁ τραπώτας προδιδῶσιν, ὧν αὖ ἕκαστος αὐτῶν οἴεται κύριος γίγνεσθαι· ταῦτα διαφθείρειν ἢ ὁμοίως τοῖς τοιούτοις ἅπαντας προσήκει. ἔστι δὴ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς τούτων μόνοις πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων,οἰκείοις χρῆσθαι πρὸς δεῖγμασι τῆς τῶν προγόνων ἃς ἐπαινεῖτε δίκης,ἔργῳ μιμεῖσθε· εἰ μὴ τὰς μάχας,μηδὲ τὰς τραπέζας,μηδὲ τιὰς κινδύνους, ἐν οἷς ἦσαν ἐκεῖνοι λαμπροὶ,συμβαίνει καιρὸς, ἀλλ' ἄγε ἡσυχίαν ὑμεῖς ἐν τῷ παρόντι· ἀλλὰ τό γε εὖ φρονεῖν αὐτῷ μιμεῖσθε.τοῦτο γὰρ παντὸς χρεία· καὶ οὐδὲν ὅτι πρᾶγμα τοσοῦτον,οὐδὲ ὀχληρότερον τὸ καλῶς φρονεῖν τὲ κακῶς· ἀλλ' ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ νυνὶ καθήμενος ὑμῶν ἕκαστος,αἰ μὲν ἀρχὴ γιγνώσκει πρὸς τῶν πραγμάτων καὶ ψηφίζηται,βέλτιω τὰ κοινὰ ποιήσει τῇ πόλει,καὶ ἀξία τῶν προγόνων πράξει. αἰ δὲ ἀμὲ δεῖ φαυλότερα καὶ ἀνάξια τῶν προγόνων ποιήσει. τί οὖν ἐκεῖνοι πρὸς τούτων ἐφρόνουν;ταυτὶ λαβὼν ἀνάγνωθι γραμματεῦ. δεῖ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι,ὅτι ὅτι τοῖς τοιούτοις ἔργοις ῥᾳθυμεῖτ',ὧν θάνατον κατεγνώκασιν οἱ πρόγονοι.λέγε ταῦτα.

Γράμματα ἐκλογῆς.

Ἀκούετ',ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,τῶν γραμμάτων λεγόντων, ἄρθμιον τὸν πυθάνακτος τὸν ζελείτην,ἐχθρὸν εἶ καὶ πολέμιον τ' δήμου τῶν ἀθηναίων,καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸν καὶ γένος ἅπαν.ἀλλὰ τί;ὅτι τὸν χρυσὸν ἐκ τῶν βαρβάρων εἰς τὲς ἕλληνας ἠγάγετο.οὐκοῦν ἔστιν, ὡς ἔοικεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν. ὅτι οἱ πρόγονοι μὲν ὑμῶν, ὅπως μηδὲ ἄλλος ἀνθρώπων μηδεὶς ὅτι χρήμασιν, μηδὲν ἐργάσηται κακὸν τὴν ἑλλάδα,ἐφρόντιζον. ὑμεῖς δὲ οὐδὲ τὴν πόλιν αὐτὴν ὅπως μηδεὶς τῶν πολιτῶν ἀδικήσῃ,προσέχετε.νὴ δί',ἀλλ' ὅπως ἔτυχε ταῦτα τὰ χρήματα ἔσηκεν; ἀλλ' ὅλης οὔσης

ἱερᾶς

ἱερᾶς τῆς ἀκροπόλεως ταυτησὶ, καὶ πολλῷ δύρυχωρέαν A hæc tota arx sit sacrosancta,& amplum spatium oc-
ἐχούσης, ὥστε τὸ χαλκοῦν τὴν μεγάλην Ἀθηναῖν ἐν δεξιᾷ cupet:iuxta æream illam & magnam Mineruam,ad
ἑστηκέναι, ἀριστεῖον ἡ πόλις τῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους πο- dextram situ est:quam in victoriæ memoriam Bar-
λέμου, δοθέντων ἑλλιμένων τὰ χρήματα ταῦτα, ἀνέθηκε. τί δ' barici belli, data pecunia illa à Græcis, respublica
μὴν τοίνυν οὕτω σεμνὸν ἦν τὸ δίκαιον, καὶ τὸ κολάζειν τοὺς consecrauit. Ac tum quidem tanti fiebat iustitia,
τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ἔντιμον. ὡς τε τὸν αὐτὸν ἠξίουτο σώσεως tantóque studio sontes plectebantur, vt eadem sta-
τό, τε ἀρίστειον τοῦ θεοῦ, καὶ αἰ κῆρες τὰ τοιαῦτα ἀδικοῦντων τι tio & deæ præmio,& talium scelerum supplicio tri
μωρίαν. νυνὶ δ', ἄλλως, ἀδεια, αἰσχύνη, εἰμὶ δ' ἄγαν ταύτην bueretur:nunc autem risus,impunitas:dedecus, nisi
ἐξουσίαν σχήσετε νυνὶ ὑμεῖς. νομίζω δ' ἔγωγε ὑμᾶς, ὦ ἄν- vos immodicam istam licentiam nunc reprimetis.
δρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν καθ' ἕν τι μόνον τοὺς πρόσθεν μιμεῖσθε Existimo autem rectè vos esse facturos, si non vnà
νοις, ὀρθῶς ἂν ποιεῖν· ἀλλὰ καὶ πάντα, ὅσα ἐθεασάμην ἐ- tantum in re maiores, sed ex æquo in omnibus
φεξῆς. ἐκεῖνοι δ' ἔγωγε, ὡς ἅπαντες εὖ οἶδ' ὅτι, τὸν λόγον τεῦ ea imitemini,quæ illi fecerunt. Illi igitur, quod vos
τον ἀκηκόατε, καλλίαν τὸν ἱππονίκου, τὴν εἰρήνην τὴν πάν omnes audiuisse compertum habeo, Calliam Hip-
των θρυλλουμένην εἰρηνῶν θρεσβεύσαντα, ἵππου μὲν ponici F. qui legatus celebratam illam pacem fe-
δρόμον ἡμέρας πεζῇ μὴ καταβαίνειν ὅθι τὴν θάλατταν cit, vt nec intra spatium, quantum cursu equi vno
βασιλέως ἐντὸς Χελιδονέων καὶ Κυανέων, πλοίῳ μακρῷ die confici posset, Rex Persarum cum exercitu ad
μὴ πλεῖν· ὅτι δ' ἄωρα λαβεῖν ἔδοξε θρεσβεύσας, μικρᾶς μὲν mare descenderet, nec ad Chelidonias & Cyaneas
ἀπέπλευσαν· ἐν ᾗ ταῖς δυθυίαις πεντήκοντα ἐθεάσαντο longa naue accederet:quòd in legatione munera ac
τάλαντα. καί τοι καλλίω ταύτης εἰρήνην, ἔτε θρότερον, cepisse visus fuit,parum abfuit quin occidissent: in
ὕθ' ὕστερον, οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν ἔχοι πεποιημένην τὴν πόλιν. referendis certe rationibus L. talenta ab eo exege-
ἀλλ' ἐ τοῦτο ἐσκόπουν. τοῦτο μὲν γὰρ ἡγεῖτο τὴ ἑαυτῷ ἀρε runt. Atqui pulchriorem ea pacem neque pòst, ne-
τὴν, καὶ τὴ τῆς πόλεως δόξαν, αἰτίαν εἶ). τὸ δ' ἕτερον, ἡ μὴ, que prius vllam à ciuitate nostra esse factam, quis-
τὸ ξύμπαν τὸ θρεσβεῦσαι. τοῦτον οὖν δίκαιον ἠξίουν παρέχε- quam dicet. Verùm non illud spectabant. Id e-
σθαι καὶ ἀδωροδόκητον, τὰ πρεσβύτατα τοῖς κοινοῖς. ἐκεῖνοι nim suæ virtuti & reipublicæ autoritati acceptum
μὲν οὖν οὕτως ἐλθεῖν ἠξίουν τὸ δωροδοκεῖν καὶ ἀλυσιτε- B referebant: an verò gratis fieret,nécne, legati inge-
λὲς τῇ πόλει ὡς τε μήτ' ὅθι πρᾶξεως μηδεμιᾶς, μήτε nio.Ab eo enim qui ad rempublicam esset accessu-
ἐπ' ἀνδρὸς ἐὰν γίγνεσθαι. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν rus, morum integritatem & abstinentiam flagita-
αὐτὴν εἰρήνην ἑωρακότες, τὰ μὲν τοῦ συμμάχων τὸ ὑμε bant. Illi igitur ita inimicas ducebant largitiones,
τέρων τεῖχη καθῃρηκυῖαν, τοὺς δὲ τοῦ πρέσβεων οἰκίας οἰκο- & reipublicæ pernicioſas, vt nec in actione vlla,nec
δομοῦσαν· τὰ μὲν τοῦ πόλεως κτήματα ἀφῃρημένην, τού- viro locum habere paterentur. Sed vos, Athenien-
τοις δ' ἃ μὴ ὄναρ ἤλπισαν πώ ποτε, κτησαμένους. καὶ αὐ- ses,cũ videritis eandẽ pacẽ & mœnia vestrorũ socio
τοὶ τούτοις ἀπεκτείνατε, ἀλλὰ κατηγόρου προσδεῖσθε καὶ rũ diruisse,& legatorũ ædes extruxisse,& reipublicæ
λόγῳ κείνετε, ὧν ἔργῳ τὰ ἀδικήματα πάντες ὁρῶσιν, οὐ suas opes eripuisse:istis aũt ea quę nec per somnium
τοίνυν τὰ παλαιὰ αὐτῆς ἔχοι μόνον εἰπεῖν, καὶ δι' ἃ τούτων vnquam sperabant,contulisse: non ipsi eos occidi-
τοῦ θανάτου ὑμᾶς δίκη πωλεῖαν θαναλέσαι· ἀλλ' ἐφ' ὑμῖν τοῦτοις τοῦ ἔτι ζώντων αἴθεσθαι πολ stis,sed accusatore indigetis, & verbis disceptatis
λοὶ δεδώκασιν. ὧν ἐγὼ τοῖς μὲν ἄλλοις θαλεί causam eorum, quorum iniurias re ipsa omnes vi-
ψω. τοῦ δ' ἐκ πρεσβείας, ἣ πολὺ ταύτης ἐλάττω καὶ τὴν dent? Neque verò vetera duntaxat referri possunt,
πόλιν εἴργασαι, θανάτῳ ζημιωθέντων ἑνὸς ἢ δυοῖν ὅτι & per exempla vos ad vltionem incitari: sed ve-
μνησθήσομαι. καί μοι λέγε τουτὶ τὸ ψήφισμα λαβών. stra ætate, qui adhuc viuitis, pœnas dederunt,
Quorum ego alios præteribo: eorum autem qui
propter legationem, hac multò minus nocentem
reipublicæ, capite mulctati sunt, vnius atque alte-
rius mentionem faciam. Agè cape hoc decretum,
& recita.

Ψήφισμα.

DECRETVM

Κατὰ τουτὶ τὸ ψήφισμα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πρέσβεων C Ex hoc decreto, Athenienses, legatos illos capitis
ἐκείνων ὑμεῖς θάνατον κατεγνώκατε. ὧν εἷς ἐγὼ τοῦ ὀπτεύ vos condemnastis,quorum vnus fuit Epicrates, ho-
της, ἀνήρ, ὡς ἐγὼ τοῦ πρεσβυτέρου ἀκούω, ἀστυδαῖος mo(vt ego è natu maioribus audiq)frugi & multum
πολλὰ χρήσιμος τῇ πόλει· καὶ τοῦ ἐκ πειραιῶς καταγα vtilis reipublicę,& ex eorum numero,qui populum
γόντων τὸν δῆμον, καὶ ἄλλως δημοτικός. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐ è Piræo reduxerunt,& alioqui popularis: sed tamen
τὸν ὠφέλησε τούτων. δικαίως. οὐ γὰρ ἐφ' ἡμισείᾳ χρηστὸν nihil ei horum profuit. meritò. Neque enim ex
εἶ) δεῖ, τὸν τὰ τηλικαῦτα διοικεῖν ἀξιοῦντα, οὐδὲ τὸ πίστευ semisse bonum oportet esse eum, qui tanta, ne-
θὲν προσλαβόντα παρ' ὑμῶν, εἰς τὸ μείζω δυνάσθαι gotia suscipit: nec si fides ei adiungatur à vobis
κακουργεῖν καταχρῆσθαι. ἀλλ' ἁπλῶς μηδένα ὑμᾶς ἀδι ea abuti ad maiorum scelerum licentiam: sed pla
κεῖν ἐκόντα. εἰ τοίνυν τί τούτων ἄφεκτόν ἐστι τούτοις, ἐφ' nè vos nulla iniuria de industria afficere. Si quid
οἷς ἐκείνων θάνατος κατέγνωσται· ἐμὲ ἀποκτείνατε ἤδη. igitur eorum isti non perpetrarunt.propter quæ illi
σκοπεῖτε γὰρ. ἐπειδὴ δὲ τὰ χρήματά φησιν ἐφέσ capitis sunt damnati, me iam occidite. Rem au-
θαι ἐκεῖνοι, καὶ τὸ ψήφισμα ἔστ' ὅτι ἐγκλημά tem ita considerate:cum contra literas,inquit,lega-
των τὸ πρῶτον. οὗτοι δὲ δὴ τὰ χρήματα; οὐ τὸ μὲν tionem obierint illi, & decretum: atque hoc pri-
ψήφισμα Ἀθηναίοις, καὶ τοῖς Ἀθηναίων συμμάχοις εἶ) mũ crimen est. An verò isti non contrà literas? Nón ne decretũ iubet pacem ad Athenienses & ad Athe-
κελδύει τῶν εἰρήνην. ἕτοι γ' Φωκέας ἅπαντάνδοις ἀπέφη nienſium socios pertinere:isti autem Phocenses fœ dere excluserunt? Nónne decretum iureiurando adi gi vrbium magistratus: isti autem, quos Philippus ad ipsos miserat, iureiurando adegerunt? Nónne decretum,nusquam solos cum Philippo colloqui:i sti autè priuatim cum eo agere nunquã destiterũt?

Cófert Aeschinis acta cum actis legatorum qui interfecti sunt: iudices cõcitat reum exagitat.

νας· τὸ μὲν ψήφισμα τοῖς ἄρχουσι ὅρκωσε τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν. οὗτοι δ' οἷς ὁ φίλιππος αὐτοῖς προσέπεμψε, τού
τοις ὤμοσαν· τὸ μὲν ψήφισμα οὐδαμοῦ μόνοις συντυγχάνειν φιλίππῳ· ἕτοι δ' οὐδὲν ἐπαύσαντο ἰδίᾳ χρηματίζον-

quidam eorum in senatu falsæ renunciationis sunt A
conuicti: at isti apud populum,& à quo? (id enim
illustre est) à rebus ipsis. Nam eorum renunciatio-
ni,euenerunt omnia sanè contraria. Nec vera, in-
quit,scripserunt:at nec isti.& in socios,inquit, men
titi sunt, & munera acceptarunt: isti verò non in
eos mentiti sunt, sed funditus eos perdiderunt. id
quod multò est mendaciis acerbius.Iam de largitio-
nibus,si se accepisse munera negarent, restaret, vt
conuincerentur.Cum autem fassi sint, in cruciatum
abreptos oportebat.Quid igitur Athenienses? cum
hæc ita sint,cum vos illis viris prognati, partim e-
tiam ex illorum numero sitis superstites,committe_
is vt de republica benemeritus, & populi ex Piræo
reductor Epicrates,vrbe pulsus,pœnas dederit?cum
rursus,dudum Thrasybulus ille, Thrasibuli homi-
nis popularis filius,eius qui populum è Phyle redu-
xit, talentis decem sit mulctatus : cum quidam ex
Harmodij & Aristogitonis posteris , & eorum qui
maxima in vos beneficia contulerunt, quos lege ob
beneficentiam erga vos in omnibus sanis, in sacri-
ficiis,libationum & poculorũ participes effecistis:
quos celebratis & colitis pari cum heroibus hono-
re,& diis.cum igitur hi quidem omnes,pœnas legi- B
bus dederint:cum neque venia,neque misericordia,
neque plorantes pueri , nomina eorum qui bene
de republica sunt meriti, referentes, neque quic-
quam aliud eis profuerit : Atrometi literatoris &
Glaucotheæ,cœtus bacchantium ductantis filium,
ob quod factum alia sacrificula occisa est, eum vos
nacti,prognatum talibus nulla ex parte reipublicæ
vtilem,non ipsum,non patrem, non alium vllum
eius necessarium,dimittetis? Quis enim equitatus?
quæ classis?quæ expeditio? quæ ædilitas?qui cœtus?
quod munus? quod tributum ? quæ beneuolentia?
quod periculum?quid horum omnium ab omni me
moria præstitum est ab istis reipublicæ? Atqui si illa
præstitissent omnia,neque tamen eis rectè & gra-
tuitò legationis obitæ laus accederet: interfici eum
vtique deceret. Quòd si neque hæc, neque illa non
punietis? non reminiscemini quid in accusando Ti-
marcho dixerit?nullum esse vsum ciuitatis,quæ ner
uos contra facinorosos non habeat: neque reipub.
in qua venia & deprecatio plus valeant legibus ne-
que vos misericordia moueri oportere matris Ti-
marchi,senis mulieris,nec denique cuiusquam. Sed C
illud spectandum,si legum & reipublicæ curam ab-
abieceritis,qui vestri misereatur, inuenturos esse ne
minem.Ille igitur infelix homo ignominia notatus
est , quod istius scelera vidit:isti autem impunita-
tatem concedetis? Cur ? Nam si ab iis qui in se ipsi
deliquerunt,tãtas pœnas expetiit Aeschines:quid in
eos qui tantis in rebus reipublicæ nocuerunt,quorũ
istum vnum esse constat,à vobis iuratis iudicibus e-
rit statuẽdum? At Hercule adolescẽtes propter illud
iudicium vobis erunt meliores?propter istum autem
ij qui versantur in republica,per quos in summũ ci-
uitas discrimen adducitur. Est aũt & horum haben-
da ratio.Vt aũt sciatis, ab isto etiam hũc Timarchũ
euersum esse,non ita me dij ament de liberis vestris,
quò illi essent modesti, solicito (sunt enim Athe-
niẽses,iã nũc modesti:absit vt eò loci respublica re-
digatur, vt Aphobeto & Aeschine cẽsorib⁹ indigeat,
absit)sed q̃ ille senator scripsit,si quis cõuincatur,ar
ma vexisse ad Philippũ, aut armamenta triremium,
morte mulctãdũ.Cuius rei hoc signũ est. nã quãdiu

Verba Aeschinis in Timarchũ, retorquet in autorẽ, & affines eius exagitat.

τες;καὶ ἠλέγχθησάν τινες αὐτῷ ἐν τῇ βουλῇ ὑ τἀληθῆ ἀ-
παγγέλλοντες.ἔζει δέ γε καὶ ἐν τῷ δήμῳ.ἢ ὑσὸ τ;(τ
τὸ γὰρ ὄζι τὸ λαμβεῖν(ὑπ' αὐτῷ τῷ πεᾶγμάτων.οἷς
γὲ ἀπήγγειλαν οὔζι,πάντα δήπου γέγονε ταναντία.οὐδὲ
ὅπισελλοντες φησι τὰ ἀληθῆ.οὐκουὲ ὲδ' οὔζι.ἢ καλα-
ψευδόμενοι τῷ συμμάχων,καὶ δῶρα λαμβάνοντες.αὐτὶ
μὲν τοίνυν τὲ καταψεύδεσθαι, παντελῶς ὀπολωλεκό-
τες.πολλῷ ἄ δήπου τέτου τὲ καταψεύσασθαι δεινότε-
ρον.ἀλλὰ μὲν,ὥσ γε τὲ δῶρα εἰληφέναι,εἰ μὲν ἠρνεν-
το,ἐξελέγχειν τὸ λοιπὸν αὖ ἐᾶν ἐπειδὴ ἂ ὁμολογοῦσιν ἐ-
πάγειν δή που πεᾶσῆκε.τί οὖν,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,τού-
των οὕτως ἐχόντων ὑμεῖς ἐκείνων τ' ἀνδρῶν ὄντες;εἴ ἢ καί
τινες αὐτῷ ἔτι ζῶντες,ὑσομνυεῖ τε τὸν μὲν δυερχέτειν τὲ
δήμου ἢ τῷ ὲκ πειραιῶς ὀπικρέτειν,ἐκπεσεῖν ἢ κολα-
θεῖν ἢ,ἢ πάλιν πεᾶσθαι θρασύβουλον ἐκεῖνον,τὸν θρα-
συβούλου τὲ δημοτικοῦ γόνον,καὶ ὑσὸ φυλῆς καταγαγόν-
τος τὸν δῆμον,τάλαντα δέκα ὠφληκέναι; καὶ τῷ ἀφ' ἁρ-
μοδίου,καὶ ἀριστογείτονος, καὶ τῷ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ ὑ-
μᾶς ἐργασαμένων,οἷς νόμῳ ὅσ' τὰς δυερτησίας; ἃς ὑπὲρ
ξαν εἰς ὑμᾶς,ἐν ἅπασι τοῖς ἱεροῖς,ὅπ τοῖς θυσίαις ασυν-
δῶν,ἢ κρατῆρον κοινωνοὺς πεποίησθε,ἢ ᾄδετε ἢ τιμᾶτ
ἐξίσου τοῖς ἥρωσι,καὶ τοῖς θεοῖς· τούτοις μὲν πάντας τὴν
ὲκ τῷ νόμων δίκην ὑπεχηκέναι, καὶ μήτε συγγνώμην,
μήτε ἔλεον,μήτε παιδία κλάοντα, ὁμώνυμα τῷ δυερ-
τῷ,μήτ' ἄλλο μηδὲν αὐτοῖς ὠφεληκέναι· τὸν ἢ ἀξομήτου
τὲ γραμματησοῦ, καὶ γλαυκοθέας, τῆς τοὺς θιάσους συ-
ναγούσης,ἐφ' οἷς ἑτέρα τέθνηκεν ἱέρεια, τὲτον ὑμεῖς λα-
βόντες,τὸν τῷ τοιούτων,τὸν οὐδὲ καθ' ἓν χρήσιμον τῇ πό-
λει,οὐκ αὐτὸν,οὐ πατέρα, οὐκ ἄλλον οὐδένα τῷ τούτου,
ἀφήσετε; ποῖος γὰρ ἵππος; ποία ζημία; ποῖα στρατεία;
ποῖα χορηγία;τίς χορός;τίς λειτουργία;τίς εἰσφορά;τίς εὔ-
νοια; ποῖος κίνδυνος; τί τούτων ἁπάντων, ὃ παντὶ χρό-
νῳ γέγονε ὧδα τούτων τῇ πόλει; καίτοι, κἂν εἰ ταυτα
πάντα ὑπῆρχεν, ἐκεῖνο ἢ μὴ πεᾶσθω,τὸ, δικαίως, καὶ
πεᾶξικα πεᾶσβεύκέναι· ὀπολωλέναι δή που πεᾶσῆ-
κεν αὐτῷ.εἰ δὲ μήτε ταῦτα,μήτε ἐκεῖνα. ὃ τιμωρήσεθε.
οὐκ ἀναμνησθήσεσθε,ὧν ὅδε κατηγορῶν ἔλεγε τιμάρχου;
ὡς οὐδὲν ὄφελος πόλεως, ἥ τις μὴ νεῦρα ὅπως τοὺς α-
δικοῦντας ἔχει,οὐδὲ πολιτείας,ἐν ᾗ συγγνώμη καὶ πα-
ρανομία τῷ νόμων μεῖζον ἰσχύουσιν; οὐδὲ ἐλεεῖν ὑμᾶς,
οὔτε τὼ μητέρα δεῖν τὼ τιμάρχου, γεραὸν γυναῖκα,
οὔτε τὰ παιδία,οὔτε ἄλλον οὐδένα· ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶν,ὅτι
εἰ πεᾶσεσθε τὰ τῷ νόμων, καὶ τὰ τῆς πολιτείας, οὐχ
ὑρήσετε τοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς ἐλεήσοντας. ἀλλ' ὁ μὲν τα-
λαίπωρος αἰθεσπος ἠπάτηται, ὅτι τὲτον εἶδεν ἀδι-
κοῦντα.τούτῳ δ' ἀθῴῳ δώσετε ἦ; ἀλλὰ τί;εἰ δὲ μὴ
τῷ εἰς ἑαυτοὺς ὑβριζόντων τηλικαύτην ἔξουσι δί-
κην αἰσχίνης λαβεῖν· ὧδα τῷ εἰς τὰ τῆς πόλεως τηλικᾶ
δ' ἁμαρτηκότων, ὧν εἷς ὅδε ὢν ὑξελέγχεται· πηλίκην
ὑμᾶς πεᾶσῆκει λαβεῖν, τοὺς ὁμωμοκότας καὶ δικάζον-
τας;νὴ δί'.οἱ νέοι γὰρ ὑμῶν δι' ἐκεῖνον ἔσονται τ' αἰῶνα βελ
τίους;ἡκουὸ ἢ ἀλλὰ τόνδε εἰ πολῖται δύομοι, δι' ὧν τὰ μέ-
γιστα κινδυνεύεται τῇ πόλει. πεοσῆκει ὑ ἢ τούτων φεν-
τίζειν.ἵνα τίνων εἰδῆτε,ὅτι καὶ τούτων ὀπόλεσε τ' τιμαρ-
χον,οὐ μὰ δία ἢ τῷ ὑμετέρων παίδων,ὅπως ἔσον) σω-
φρονές,φρονεῖν.εἰσὶ γὰρ,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὃ νῦν σώ-
φρονες. μὴ γὰρ ἔτι γένοιτο κακῶς τῇ πόλει,ὥς τε ἀφοβήτες αἰσχίνου σωφρονιστῶν δεηθῶμεν τοὺς νεωτέρους.ἀλλ' ὅπ
ὅλως ὧν ἔγραψεν,αἴ τις ὡς φίλιππον ὅπλα ἄγων ἁλῷ,ἢ σκῦλα ξιφικὰ,θάνατον ἔζ τὴν ζημίαν. σημεῖον δὲ. πό-

σον γὰρ ἐδημηγόρει χρόνον πίμαρχος; πολλώ. ἀκούω τοίνυν τὸν
λῶ αἰσχίνης ἀπεῖπα ἐν τῇ πόλει, κἀγὼ δὲ οὐπώποτε ἠγανάκτη-
σεν, οὐδὲ δεινὸν ἡγήσατο εἰ τὸ πρᾶγμα, εἰ ὁ τίμαρχος λέξῃ,
ἕως εἰς μακεδονίαν ἐλθὼν, ἑαυτὸν ἐμίσθωσε. λέγε δή μοι
τὸ ψήφισμα λαβὼν αὐτὸ τὸ τοῦ πιμάρχου.

Ψήφισμα.

Ὁ μὲν τίμαρχος ὑμῖν γράψας, μὴ ἀγεῖν ἐν τῷ πολέμῳ
πρὸς φίλιππον ὅπλα· εἰ δέ τις μὴ, θανάτῳ ζημιοῦσθαι· ἀπό-
λωλε, καὶ τέθνηκε. ὁ δὲ τὰ τῆς ὑμετέρων συμμάχων ὅ-
πλα ἐκείνῳ παραδοὺς ἑτοῖς, κατηγορεῖ, καὶ περὶ πορνεί-
ας ἔλεγχε, ὦ ζῆ καὶ θεοί· δυοῖν μὲν κηδεσταῖν παρεσκόπουν,
οὓς ἰδόντες αὖ ὑμεῖς, ἀπαγορεύοιτε, νικίᾳ τε τῷ βδελυρῷ, ὃς
ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν εἰς αἴγυπτον χαβρίᾳ, καὶ τῷ καταράτου
κηρυβιώνος, ὃς ἐν ταῖς πομπαῖς αὐλῶ τὸ προσωπεῖον κα-
μάζει. καὶ τί ταῦτα; ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν ὁρῶν ἀφόβητον.
ἀλλὰ δῆτα αὖ ποταμῷ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πάντες ὅσοι
οἱ πρὸς πορνείας, ἐρρύησαν λόγοι. καὶ μὲν εἰς ὅσον ἀπιμίαν
τὴν πόλιν ὑμῶν, καὶ τοῦτον πονηρία, καὶ ψευδολογία κατεσή-
σασα ἔχει, πάντα τὰ ἄλλα ἀφεὶς, ὃ πάντες ὑμεῖς ἴστε, ἐ-
κεῖνο πρότερον μὲν δή, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τί παρ ὑμῖν ἐ- B
ψήφισαι, τοῦτο ἐπετήρουν οἱ ἄλλοι πάντες ἕλληνες. νυνὶ
δὲ δὴ περιερχόμεθα ἡμεῖς, τί δέδοκται τοῖς ἄλλοις σκο-
πούντες καὶ κατακούοντες. τί τὰ τῆς ἀρκάδων; τί τὰ τῆς
ἀμφικτυόνων; ποῖ πάρεισι φίλιππος; ζῇ, ἢ τέθνηκεν; ἐ τοι-
αῦτα ποιοῦμεν; ἐγὼ γὰρ οὐ δέδοικα, εἰ φίλιππος ζῇ· ἀλλ' εἰ
τῆς πόλεως τέθνηκε τὸ τοὺς ἀδικοῦντας μισεῖν, καὶ τιμω-
ρεῖσθαι· ἃ δὲ φοβεῖ με φίλιππος, αὖ τὰ παρ ὑμῶν ὑγιαίνη.
ἀλλ' εἰ παρ ὑμῖν ἀδεια ἔσται τοῖς παρ ἐκείνου μι-
σθαρνεῖν βουλομένοις, καὶ συνεσοῦσί τινες τοιοῦτοι τῆς ὑφ'
ὑμῶν πεπιστευμένων, καὶ πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον
ἀρνούμενοι μὴ πρᾶξαι χάριν φιλίππου, νυνὶ ἀναβήσον-
ται, ταῦτα φοβεῖ με. τί γὰρ δή ποτε εὐβουλε, κἠησίλεω μὲν
κεινομένῳ, ὃς ἀνεψιός ὅτι σοι, καὶ θρασυβύλῳ πρόπαλαι
τῆς νικηράτου θείῳ, ἐπεὶ μὲν ὁ πρόξενος ψήφου, οὐδὲ ὑπα-
κοῦσαι καλούμενος ἠθέλησας, εἰς τὸ τίμημα ἀναβαίς,
ὑπὲρ μὲν ἐκείνων οὐδὲν ὅπως ἔλεγες, ἐδέου γὰρ δικαστῶν
συγγνώμην ἔχειν σοι. εἶτα ὑπὲρ μὲν συγγενῶν καὶ ἀναγ-
καίων ἀνθρώπων οὐκ ἀναβαίνεις. ὑπὲρ αἰσχίνου δὲ ἀνα-
βήσῃ; ὃς λυσίκλεα ἔκρινεν ἀρίστωνα φιλόνεικον, καὶ δι' ἐκεί- C
νην τὴν σοὶ πεπραγμένων κατηγόρει, συγκατηγόρει μετ'
ἐκείνου σοῦ· καὶ τὴν ἐλθοῦσαν τῆς σῶν εἰς ἐξετάζετο. ἐπειδὴ
γὰρ σὺ μὲν τοιοῦτοι δεξάμενος, καὶ φήσας καταβαίνειν εἰς
πειραιᾶ δεῖν ἤδη, καὶ χρήματα εἰσφέρειν, καὶ τὰ θεωρικὰ
στρατιωτικὰ ποιεῖν, ἢ χειροτονεῖν, ἃ σωτῆρι μὲν ἔδοξε, ἔστρα
φε γὰρ ὁ βδελυρὸς φιλοκράτης, ἐξ ὧν αὖτι καλῆς αἰσχρὰν
σωτηρίαν ἐζήτησε τὴν εἰρήνην. οὕτοι δ' ἐπειδὴ τοῖς μὴ ταῦ-
τα ἀδικήμασι πάντα ἀπολωλέκασι τηνικαῦτα δὴ λλα-
ξαι, καὶ σὺ μὲν τὸν δήμον κατηγορῶν φιλίππου καὶ τὴν
πάντων ὤμυες, ἢ μὲν ἀπολωλέναι φίλιππον, αἱ δ' ἐλη-
θεύειν ὑμῖν βοηθήσειν τούτῳ πῶς οὐκ ἀπολεῖ). ὅταν τις
παρ ἐκείνου δωροδοκῆσας, σὺ σώζῃς· τί γὰρ δήποτε, μυρο-
κλέα μὲν ἔκρινας, εἰ ὡς ἐκ τῆς τὰ μέταλλα ἐωνημένων
εἴκοσιν ἐξέλεξε δραχμὰς παρ ἑκάστου, καὶ κηφισοφῶντα
χαλκῶν ἱερῶν χρημάτων ἐδίωκες, εἰ ἔσιν ὕστερον ἡμέραις
ὅτῳ τὴν τράπεζαν ἔθηκεν ἑπτὰ μνᾶς· τοῖς δ' ἐχθροῖς, ὁμολο-
γοῦσιν, ἐξελεγχομένοις ἐπαυξφόρῳ, ὅτι τῶν τῆς συμ-
μάχων ὀλέθρῳ ταῦτα πεποιηκότας, τούτους ἐκείνοις, ἀλ-
λὰ καὶ σώζειν καλεῖς; καὶ μὲν, ὅτι ταῦτα μέν ὅτι φο-
βερὰ, καὶ πρεσβείας, καὶ φυλακῆς πολλῆς δέομαι· ἐφ' οἷς δ' ἐκείνους σὺ ἐκείνων γέλως, ἐκεῖθεν ὄψεσθε. ἦσαν

A concionatus fuit Timarchus? diu. Eo igitur omni tempore in republica fuit Aeschines, & nunquã ægrè tulit, aut graue esse duxit, si homo illis moribus, conciones haberet, donec in Macedoniam profectus, sei psum mercede locauit: Agè, ipsum Timarchi decretum cape; & recita.

DECRETVM.

Qui igitur pro vobis decreuit, ne belli tempore ad Philippum arma ferrentur: si quis fecisset, capitale fore: periit, & contumelia est affectus. Iste autem, qui, & vestrorum sociorum arma illi tradidit, accusat: & de stupro differit, proh diuûm atque hominũ fidem, duobus suis affinibus assistentibus: quibus cõspectis vos exclamaretis, Nicia illo væcordi, qui se in Aegypto mercede locauit Chabriæ, & homine execrando Cerybione, qui in festis absque persona comessatur. Sed quid hæc dico? *atqui fratrem eius videat Aphobetum. Sed illa die profecto omnes de impudicitia orationes aduerso, quod aiũt, amni fluxerunt. Verùm quanta ignominia rempublicam vestram istius improbitas & mendacitas affecerit, omnibus relictis cæteris, quod nostis omnes vos, id dicam. Olim, Athenienses, quid à vobis decretum esset, obseruabant alij Graeci omnes. Nunc obambulamus nos, quid visum sit aliis, speculantes, atque auscultãtes, quid Arcades? quid Amphictyones? quò profecturus sit Philippus? viuátne? an obierit? Nónne ita facimus? Ego verò id non vereor, an viuat Philippus: illud vereor, ne reipub. odium in facinorosos & vindicta obierit. Neque mihi terrori est Philippus, si vos sani sitis: sed si à vobis impunitas proponetur iis, qui illi mercede seruire non recusant: si illis quidam patrocinabuntur, quibus vos fidem habetis: si ij qui omni superiore tempore negarunt se causam Philippi agere, nunc suggestum cõscendẽt. Haec mihi terrori sunt. Nam cur tandem Eubule Hegesileo reo, qui consobrinus tuus est, & Thrasybulo dudum Nicerati auunculo, cum prima suffragia ferrétur, aduocatus esse, cum citarêre, noluisti: & ad litis æstimationem progressus, nec pro illorum defensione dixisti quicquam: & iudices precatus es, vt veniam tibi darent? Itáne, cum hominibus cognatis & necessariis non patrocineris, Aeschini patrocinaberis? qui, cum Aristophon reum ageret Philonicũ & per illum tua acta accusaret: vnà cum illo te accusabat, & in inimicorum tuorum subselliis versabatur. Postquam autem * post istos oratione habita affirmasti, aut iam in Piraeum esse descendendum, & pecuniam conferendam, & theatralem in militarem conuertendam: aut iubenda quæ & iste defenderat, & nefarius Philocrates decreuerat: vnde factum est, vt pro honesta pace pax turpis fieret: postquam igitur isti, perpetratis postea sceleribus omnia perd derunt, tum demum in gratiam rediisti? cũ pro cõcione Philippũ, insectaris, & per liberos tuos iuraris, haud dubiè periturum Philippum, si populus velit: nunc isti opitulaberis? Quî peribit igitur, si eos quos ille corrumpit largitionibus, tu seruaris? Nam cur tandẽ Myroclem accusabas, quòd à singulis eorum qui metalla redemerant, vicenas drachmas exegisset? Cur Cephisophontem sacrilegij reum agebas, quòd triduò post statam diem septem minas numerasset? eos verò qui habent, fatentur, cõiũcti sunt, palámque deprehensi fecisse illa in sociorũ perniciẽ: eos non modò nõ accusas, sed & seruari iubes? Atqui hæc esse formidabilia, & magnã requirere prudentiã & cautionem: ea verò quorum tu illos

Ab effectu proditionis Aeschinis, & criminatio Eubuli patroni, vt & corrupti, & tyranni.

accusasti,ridicula,inde perspicietis. Fuerúnt-ne Elide quidam ærarijdepeculatores? omnino probabile est fuisse.An verò quisquam eorum autor,adiutórve fuit abrogãdi status popularis? Nullus.Quid? Fuerúnt-ne Olyntho incolumi alij quidam tales? Equidem,opinor.Nunquid per istos periit Olynthus? non. Quid igitur? Megaris nónne putatis aliquem fuisse peculatorem,& ex ærario surripientem? Nõ aliter fieri potest,palámque factum est.Quis igitur ibi autor fuit rerum,quæ nunc illic acciderunt? Nemo horum. Quales igitur,& qui sunt,qui tanta & talia facinora designent? Qui se dignos esse putant, qui Philippi hospites & amici appellentur: quibus exercitus & summa rerum creduntur: qui præ se multitudinem despiciunt? Nónne Megaris Perilaus nuper apud trecentos causam dixit, quòd ad Philippum venisset? Ptæodorus autem progressus pro eo deprecatus est,& genere, & opibus, & autoritate princeps Megarensium, eúmque ad Philippum remisit? pòsti, ille conductitios milites adduxit, alter intus talia instruxit. Non enim est, non quicquam est rerum omnium quod magis sit cauẽdum,quàm ne quem vulgo maiorem fieri patiamini.Ne mihi sit incolumis:neque verò pereat quisquam, certi cuiusdam arbitratu: sed is quem facta sua tuẽtur,contráque,vt ius & æquum est, in istum sententia feratur.Hoc enim populare est. Iam sæpe accidit,vt pro ratione temporum,quidam apud vos multum pollu erint, vt Callistratus ille: vt Aristophon,Diophantus,alij his antiquiores. sed vbi horum singuli principatum tenuerunt? Apud populũ. In iudicijs autem,ad hodiernum vsque diem nemo vel vobis vel legibus vel iureiurando plus valuit. Itaque nec istum nunc sinatis.Hanc enim rem vobis magis esse cauendam,quàm istis fidendum, vt sciatis:responsa deorum vobis recitabo,qui semper multò magis rempublicam tuentur,quàm ipsi magistratus.Recita oracula.

ORACVLA.

Oraculum de cauendis tyrannis,& ratio effugiẽdi insidias.

Auditis Athenienses, qualia dij vobis prædicant? Qui si belli tempore vobis hæc respondissent:imperatores cauendos esse vobis,monuissent.Belli enim duces sunt:imperatores:at pace facta,reipublicæ gubernatores.Hi enim duces sunt:his vos paretis: ab his periculum est,ne decipiamini.Vrbem porrò cõiungendam esse monet oraculum,vt omnes consentiant,néve hostibus voluptatem præbeant. Vtrum igitur putatis Athenienses,eum qui tot scelera perpetrauit, conseruatum, an mulctatum,voluptatem Philippo præbiturum? Equidem opinor conseruatum.Asserit autem oraculum,semper esse curandum ne hostes gaudeant. Omnes igtur hortatur vno animo,ad puniendos eos qui aliquid officij hostibus præstiterunt,Iupiter, Dione, omnes dij.Foris sunt qui insidientur,intus qui iuuent insidiatores.Proinde insidiatorum munus est,largiri:adiutorum autẽ, accipere,& eos qui acceperint,tueri.Iam humana etiam prudentia perspici potest,omnium inimicissimum esse,& maximè periculosum,si princeps ciuitatis iis familiaris fiat,quorum animi à populi studiis abhorrent. quibus enim rebus Philippus omnes subegerit, qua ratione maxima quæque confecerit,spectate:emendis actionibus ab iis qui vendebant: corrumpendis principibus ciuitatum, iisque extollendis. Hæc autem vtraque in vestra potestate est, hodie, si vultis, facere irrita: si & audire istos noletis,qui talibus hominibus patrocinãA ἐν ἡλιδι κλέπτοντες τὰ κοινά τινες; ἢ μᾶλλα εἰκός γε. ἔστιν οὖν ὅς τις μετέσχεν αὐτόθι νεῶν τούτων τὴν καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν; δεῖ δὲ εἰς τί ἦν, ἤσαν ὅτε ἐν Ὀλύνθῳ, τοιοῦτοί τινες ἄλλοι; ἐγὼ μὲν οἶμαι. ἆρ' οὖν δι' ἐκείνους ἀπώλετο Ὄλυνθος; ἔτι οὖν μεγάροις ἐκ οἴεσθ' εἶναί τινα κλέπτειν, καὶ παρεκλέγοντα τὰ κοινὰ καὶ ἀγορανομεῖν ἢ πέφυκε, τίς οὐκ αἰτίος αὐτόθι νεῶν τούτων τῷ συμβεβηκότων πραγμάτων; οὐδὲ εἷς. ἀλλὰ ποιεῖ. ἢ τίνες εἰσὶν οἱ τὰ τηλικαῦτα, καὶ τοιαῦτα ἀδικοῦντες; οἱ νομίζοντες αὐτοὺς ἀξίους εἶναι, τὸ φιλίππους ξένους, ἢ φίλους προσαγορεύεσθαι· οἱ στρατηλῶν τε, ἢ πρεσβείας ἀξιούμενοι οἱ μείζους τῶν πολλῶν οἰόμενοι δεῖν εἶναι. ὁ Πτοιόδωρος ἐπρίνετο ἔναγχος ἐν τοῖς μεγάροις ἐν τοῖς ἑκατοσίοις, ὅτι πρὸς φίλιππον ἀφίκετο, καὶ παρελθὼν πλοιόδωρος αὐτὸν ἐξητήσατο καὶ πλούτῳ· ἢ γένει, καὶ δόξῃ πρῶτος ὢν μεγαρέων, καὶ πάλιν ὡς φίλιππον ἔξέπεμψε. καὶ μὴ ταῦτα, ὃ μὲν ἦκεν, ἄγων τοὺς ξένους, ὅσοι ἔνδον ἐτύρβουε τοιαῦτα. οὐ γάρ ἐστιν οὐκ ἔνδον, ὅ, τι τῶν πάντων μᾶλλον δύλαβεῖσθαι δεῖ, ἢ τὸ μείζω τινὰ τῶν πολλῶν ἐᾶν γίγνεσθαι, μή μοι σωζέσθω, μηδ' ὁπολB λύσθω μηδείς, ὃν ἐὰν ὁ δεῖνα βούληται· ἀλλ' ὃν αἱ τὰ πρεσβύμενα σώζῃ καὶ τοὐναντίον, τούτῳ δ' ἐπεσπόσθω ψήφου παρ' ὑμῶν ὑπαρχέτω τυγχάνειν. τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. ἔτι τοίνυν, πολλοὶ παρ' ὑμῖν ὅπη κρείττον γένοιντο ἰσχυροὶ καλλίστρατος ἐκεῖνος, αὖθις ἀριστοφῶν, διόφαντος, τούτων ἕτεροι πρότερον. ἀλλὰ πῶς τούτων ἕκαστος ἐπρώτευσεν; ἐν τῷ δήμῳ. ἐν ᾧ τοῖς δικαστηρίοις, ἀδείς πω μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, ὑμῶν οὐδὲ τῶν νόμων, ἀδὲ τῶν ὅρκων κρείττων γέγονε. μὴ τοίνυν μηδ' ἐκεῖνο τοῦτον ἐάσητε. ὅτι γὰ ταῦτα φυλαττοίσθε ἂν εἰκότως μᾶλλον ὑμεῖς, ἢ τούτοις πιστεύοιτε· τῶν θεῶν ὑμῖν μαντείαν ἀναγνώσομαι, οἳ περ ἀεὶ σώζουσι τὴν πόλιν πολλῷ * τῶν πρεσβυτέρων μᾶλλον. λέγε τὰς μαντείας.

Μαντεία.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν θεῶν, οἷα ὑμῖν προλέγουσιν; εἰ μὲν τοίνυν πολεμούντων ὑμῶν ταῦτ' ἀπεφήκασι τοῖς στρατηγοῖς λέγουσι φυλάττεσθαι. πολέμου γάρ εἰσιν ἡγεμόνες οἱ στρατηγοί. εἰ δ' εἰρηνούντων ὑμῶν τοῖς ὅπη τῆς πολιτείας ἐφεστηκόσιν. οὗτοι γὰρ ἡγοῦνται τούτοις πείθεσθε ὑμεῖς· τοῦ τούτων δέος ὅτι μὴ προακροῦσθε. καὶ τὴν πόλιν δεῖν σωέχειν φησὶν ἡ μαντεία, ὅπως αἰεὶ μίαν γνώμην ἔχωσιν ἅπαντες, καὶ μὴ τοῖς ἐχθροῖς ἡδονὴν ποιῶσι. πότερον οὖν οἴεσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν τοσαῦτα κακὰ εἰργασμένον, σωθέντα, ἢ δόντα, ἡδονὴν φιλίππῳ ποιῆσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι σωθέντα. φησὶ δέ γε ἡ μαντεία, ἀεὶ δεῖν, ὅπως αὐ μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροί, ποιεῖν. ἅπασι τοίνυν μιᾷ γνώμῃ προσκελεύεται κολάζειν τοὺς ὑπηρετικότας τι τοῖς ἐχθροῖς, ὁ Ζεύς, ἡ Διώνη. πάντες οἱ θεοί. ἔξωθεν οἱ ἐπιβουλεύοντες, ἔνδοθεν δὲ οἱ συμπράττοντες. οὐκοῦν τῷ ἐπιβουλεύοντων μὲν ἔργον, τὸ δοῦναι· τῷ συμπραττόντων δέ, λαμβάνειν. καὶ τοὺς εἰληφότας ἐκσώζειν. ἔτι τοίνυν κἂν ἀπ' ἀνθρωπίνου λογισμοῦ τοῦτ' ἴδοι τις, ὅτι πάντων ἐχθρότατον καὶ φοβερώτατον τὸ τὸν πρεσβυτικὸν ἐὰν οἰκεῖον γίγνεσθαι, τοῖς μὴ τῷ αὐτῷ ἐπιθυμοῦσι τῷ δήμῳ. τίσι γὰ τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς γέγονε φίλιππος ἀπαλλαγείς; καὶ τίσι τὰ μέγιστα κατείργασται τῶν πεπραγμένων, σκέψασθε. τῷ γὰρ τῶν πολιτῶν τὰς ῥᾴδιας C ἀνειδαι· τῷ τοὺς πρεσβυτικὸς ἐν ταῖς πόλεσι διαφθείρειν, καὶ ἐπαίρειν τούτους. ταῦτα τοίνυν ἐφ' ὑμῖν ἐστιν ἀμφότερα, εἰ μὲν βέλτιστα, ἀχρεῖα ποιῆσαι τήμερον· εἰ δὲ τῷ μὲν, μὴ ἐθέλητε ἀκούειν, τοῖς τοιούτοις συμπρεσβευόντων

ἀλλ

ἀλλ' ὅπως δείξητε ἀκύρους ὄντας ὑμῖν (νυνὶ γὰρ φασιν εἶ) A
κύριοι) τὸν ὑπερακόντα ἑαυτὸν κολάσαι, καὶ * τοῦτον
ἅπαντες ἴδωσι· παντὶ μὲν γὰρ εἰκότως ἂν ὀργισθείητε,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα πεποιηκότι, καὶ προδόντα
κοινὰ συμμάχους, καὶ φίλους, καὶ ἡγεμονίας, μεθ' ὧν καλῶς,
ἢ κακῶς ἑκάστοις ἔχει τὰ πάντα. ἐμὲ μὲν, ἔστι μὲν μᾶλλον *
ἐστὶ δίκαιον ἢ τούτῳ. ὃς γὰρ ἑαυτὸν τάξας τῶν ἀπε-
σωμένων εἶ) φιλίππῳ, καὶ μόνῳ καὶ πρώτος ἰδὼν, ὅτι
κοινὸς ἐχθρὸς ἐκεῖνός ἐστιν ἁπάντων τῶν ἑλλήνων νυ-
τομήσατε, καὶ προέδωκε, καὶ γέγονεν ἐξαίφνης ὑπὲρ
φιλίππου. πῶς ἐ πολλάκις ἔσθ' ὅστις ἄξιος ἀπολω-
λέναι; ἀλλὰ μὲν, ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, αὐτὸς ἐχ οἷός τε
αὐτεῖπεῖν ἔσται· τίς γάρ ἐστιν ὁ τὸν ἰσχανδρον πρεσβευ-
ὑμῖν τοκαταρχὰς, ὃν ὅστις τῶν ἐν ἀρκαδίᾳ φίλων τῇ
πόλει δοῦναι ἥκειν ἐφησεν ὁ συσκευάζεσθαι τὼν ἑλλά-
δα καὶ πελοπόννησον φιλίππου βοᾶν. ὑμᾶς ὑ καθεύ-
δειν; τίς ὁ τοὺς καλοὺς, καὶ μακρὰς καὶ πολλὰς λόγους
ἐκείνους δημηγορῶν, καὶ τὸ μιλτιάδου καὶ θεμιστοκλέους
ψήφισμα ἀναγινώσκων· καὶ τὼν ἐν τῷ τῆς ἀγραύλου τ
ἐφήβων ὅρκων; ἐχ ὅστις; τίς ὁ πείσας ὑμᾶς μόνοις ἐκ ὅτι
τὼν ἐρυθρὰν θαλατταν πρεσβείας πέμπειν, ὡς ὅπως μὴ
λήσομεν ὑμᾶς ὑπὸ φιλίππου τῆς ἑλλάδος, ὑμῖν δὲ B
προσῆκον προορᾶν ταῦτα, καὶ μὴ προΐεσθαι τὰ τ ἑλ-
λήνων; ἐχ ὁ μὲν γράφων τὸ ψήφισμα δοῦκλος ὢν, ὁ δὲ
πρεσβεύων εἰς πελοπόννησον, αἰσχίνης ὅστος; ἐλθὼν δὲ
ἐκεῖσε ἅπαντα μὲν πόλε διελέχθη καὶ ἐδημηγόρησεν, αὐ-
τὸς αὐ εἰδείη. ἃ δ' ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς οἶδ' ὅτι
μέμνησθε πάντες, βάρβαρόν τε γὰρ πολλάκις ἁ ἀλάσο-
να τὸν φίλιππον ἀποκαλῶν, ἐδημηγόρει τοῖς ἀρκά-
σι ὑμῖν ἀπήγγειλεν ὡς ἔχαιρεν, εἰ πρόσοιτο τοῖς πρά-
γμασιν ἤδη, ἐγείρειν ἢ τ ἀθηναίων πόλις, ὃ δὲ πάν-
των μάλιστα ἀγανακτῆσαι ἔφη. σωτυχεῖν γὰρ ἀπὼν ἀ-
ξιοῖ φίλιππος πορθουμένῳ, ἢ μεθ' αὑτοῦ γυ-
ναῖα καὶ παιδάρια ὡς ἑκατὸν βαδίζειν. αὐτὸς δὲ
θαυμάσας, ἐρέσθαι τινὰ τῶν ὁδοιπόρων, τίς ὁ ἄνθρω-
πος ὅτι, καὶ τίς ὁ ὄχλος ὁ μετ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ δ' ἀκού-
σαι, ὅτι ἀξιοῖ ὡς φίλιππος τῶν ὀλυνθίων ἀ-
χμάλωτα * δωρεὰν ταῦτα ἔχων ἀπέρχεται. δεινὸν αὐ-
τῷ τι δόξαι, καὶ δακρύσαι, καὶ ὀδύρεσθαι τὼν ἑλλάδα,
ὡς κακῶς διάκειται, ἢ τοιαῦτα πάθη πρὸς ἀρκάδας γενόμενα.
καὶ συνεβάλλετο ὑμῖν, πέμπειν τινὰς εἰς ἀρκαδίαν, οἵ
τινες κατηγορήσουσι τῶν τὰ φιλίππου πραττόντων.
ἀκούειν γὰρ ἔφη τῶν φίλων, ὡς ἐὰν ὑπερορᾷ ἡ πόλις C
ποιήσηται, καὶ πρέσβεις πέμψῃ, δίκαιον εἶναι δώ-
σειν, ταῦτα μὲν τοίνυν τότε καὶ μάλα, ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι καλὰ, καὶ τῆς πόλεως ἄξια ἐδημηγόρει. ἐπειδὴ δ'
ἀφίκετο εἰς μακεδονίαν, καὶ τὸν ἐχθρὸν εἶδε τὸν ἑαυτῷ
καὶ τῶν ἑλλήνων τὸν φίλιππον. ἆρα γε οἵα, ἢ ὁποία
πλήσια τούτοις; πολλῆ γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ μήτε τῶν πρε-
σβέων μεμνῆσθαι, μήτε ῥόπαλα λέγειν, μήτε βοηθεῖν
μηδενί. τῶν τε κελεύοντων μὲν τῶν ἑλλήνων περὶ τῆς
πρὸς φίλιππον εἰρήνης βουλεύεσθαι, θαυμάζειν ἔφη,
εἰ περὶ τῶν ὑμετέρων ἰδίων ἄλλον τινὰ δεῖ πειθῶ.
ἐναί τε τὸν φίλιππον αὐτὸν, ἡρακλεῖς, ἑλληνικωτάτων
ἀνθρώπων, δεινότατον λέγειν, φιλαθηναιότατον. οὕτω
δ' ἀπόπους τινὰς ἐν τῇ πόλει καὶ δυσχερεῖς ἀνθρώπους εἶ), ὡς τε οὐκ αἰσχύνεσθαι λοιδορουμένους αὐτῷ, καὶ βαρ-
βαρον αὐτὸν ἀποκαλοῦντας. ἔστιν οὖ ὅπως ἂν ταῦτ', ἐκεῖνα προειρηκὼς, ὁ αὐτὸς ἀνὴρ, μὴ διαφθαρεὶς, ἐτόλ-
μησεν εἰπεῖν; τίς δέ ἐστιν, ὅς τις ἂν τὸν ἀρεσίδαν τότε μισήσας, διὰ τοὺς τῶν ὀλυνθίων παῖδας καὶ τὰ γυναῖα.
ταῦτα φιλοκράτει νυνὶ προσέχειν ὑπέμεινεν; ὃς γυναῖκας ἐλευθέρας τῶν ὀλυνθίων ἤγαγε δοῦλος ἐφ' ὑ-

tur: sed ostendetis, nullam eorum esse apud vos auto-
ritatem (nunc enim vos in sua potestate esse dicun-
& ipsum venditorem punietis, idque in conspectu
omnium. Nam cùm omnibus iure irascamini, Athe-
nienses, qui talia designarint, & prodiderint socios
& amicos & occasiones (quibus rebus fit, vt singulo-
rum fortunę omnes vel floreant, vel marcescant) tum
verò isti maximè & iustissimè omnium. Qui enim,
cùm ex eorum se esse numero voluerit, qui Philippo
diffiderēt: cum solus & primus perspexerit, cōmune
illum esse hostem Græcorum omnium: transfugit ad
hostes, & stationem deseruit, & subitò factus est Phi-
lippi defensor: nónne is multiplici dignus est interi-
tu? Hæc autem esse vera, nec ipse poterit ire inficias.
Quis enim est, qui Ischandrum primùm ad vos ad-
duxerit, quem amicũ reipublicæ ex Arcadia huc ve-
nire dicebat? Quis compilari Græciam & Peloponne-
sum à Philippo clamitabat, vos autem dormitare?
Quis, qui præclaras & prolixas & multas illas oratio-
nes declamitaret, & Miltiadis & Themistoclis decre-
tum recitaret, & illud in Agrauli sacello adolescētum
iusiurandum? nonne iste? Quis autor fuit, tantum nō
ad mare rubrum mittendi legatos, tanquam & insi-
diæ herent Græciæ à Philippo, & vos deceret id pro-
spicere, & non deserere Græciæ libertatem? Nónne
decreti autor Eubulus fuit, legatus autem in Pelo-
ponnesum iste iuit Æschines? Quò cùm peruenisset,
quid disseruerit, & pro concione dixerit, ipse nouit.
Quid vero renunciarit, vos scio meminisse omnes.
Ita enim concionabatur, vt barbarum & pestem sæ-
pe Philippum nominaret: & nunciabat, quanta lætia
Arcades afficerentur, & iam curam suscepisset re-
rum, & expertecta esset vrbs Athenienśium. Quod
verò sibi omnium grauissimum accidisset, id esse di-
cebat, quòd in reditu in Atrestidam à Philippo abe-
untem incidisset, qui secum mulierculas & puerulos proficiscentes haberet circiter triginta: se verò
miratum, ex viatore quodam quæsisse, quisnam ho-
mo ille esset, & qua turba cum eo? postquam autem
audisset Atrestidam dono acceptis illis Olynthiorũ
captiuis à Philippo abire: indignum facinus sibi esse
visum, & illacrymasse, & doluisse vicem Græciæ, &
segnitiem, quæ ad tales iniurias conniueret: vobisq.
suasit, vt mitteretis aliquos in Arcadiam, qui Philip-
pi studiosos accusarent. Se enim ex amicis audisse di-
cebat, si reipublicæ nostræ curæ esset, sique legatos
mitteret, pœnas illos daturos esse. Hæc igitur tum A-
thenienses, & quidem præclara, & è dignitate nostræ
vrbis pro concione dicebat. Vt autem in Macedoniã
venit, & hostem vidit, tum suum, tum Græcorũ om-
nium, Philippum: nũquid his similia aut affinia? Mi-
nimè gentium: sed neque maiorum esse recordandũ,
neque triumphos prædicandos, neque cuiquã opem
ferendũ: seque eos qui de sententia Græcorum, de fa-
cienda cum Philippo pace deliberari iuberent, de-
mirari aiebat, si in vestris priuatis negociis, alterius
vobis assensu esset opus: essēque Philippum ipsum, ô
dij, omnium studiosissimum Græcorum, eloquentis-
simum, Athenienśium amantissimum. Cęterùm adeò
peruersos esse quosdã & morosos in vrbe homines,
vt non erubescerent ei conuicia dicere, & barbarum
eũ vocitare. Fieri potest igitur vt idē vir, illis sermo-
nibus antè habitis, pòst, hæc dicere nō dubitasset, nisi
corruptus esset largitionib.? Quid verò? ísne qui Atre
stidæ tum infestus fuit propter Olynthios pueros &

Æschinis cò grauiùs irascendum, quòd actius initio Philippo addictus fuerit.

Cõciones Æschinis reuersi è Macedonia. & Philippi laudes.

mulierculas,nunc adiutor Philocratis esse non dubitat,qui mulieres Olynthias ingenuas ad libidinem huc adduxit?qui ob vitæ petulantiam sic innotuit, vt mihi nulla iam eius flagitia commemorãda sint, aut facinora:sed si tãtum dixero,Philocratem huc duxisse mulieres:omnes vos & eos qui circunstant,cætera nosse sciam:& dolere vicem infelicium & ærumnosarum mulierum, quarum Æschines non miseretur: nec in eas intuens,Græciam deplorat,si illæ apud socios à legatis contumeliosè vexantur: suas quidem fortunas lamentabitur,cum ita se in legatione gesserit:& puerulos fortassis accerset,& producet. Vos autem cogitabitis,Iudices,in respectu ad istius liberos, multorum sociorum vestrorum & amicorũ liberos errare, & mendicos circumire, crudeliter tractatos propter istũ: quorum vos misereri multò est æquius, quã natorũ ita facinorosi & proditoris patris, & vestrorũ liberûm qui sunt ab istis qui pacẽ ad posteros quoque extenderunt, etiã spe fortunæ melioris spoliati.Ipsius autẽ lacrymas intuentes, vos nunc habere hominẽ,qui vos iussit mittere in Arcadiã,qui Philippi studiosos accusarẽt.Nũc igitur nihil est necesse legatos mittere in Peloponesum, aut longinquum iter suscipere,aut viaticum impendere,sed illud dũtaxat, vt vnusquisque vestrûm vsque ad tribunal progressus, sanctum & æquum suffragium ferat pro patria, contra hominem,qui,ô dij immortales, cum illas de quibus initiò dixi,cõciones habuerit, de Marathone, de Salamine,de præliis, de triũphis: statim vt Macedoniam attigit,omnia his contraria dixit: non recordandum esse maiorũ,non triumphos narrandos, nemini opem ferendã, non cõmuniter cum Græcis cõsultandum,tantùm nõ diruendos esse muros: quibus orationes nullo vnquam tẽpore apud vos habitę sunt fœdiores. Quis est enim Græcorum & Barbarorũ ita vœcors,aut imperitus rerũ,aut vsque adeò nostræ vrbi inimicus,qui,si quis roget, Agè dic mihi ei' Græciæ quæ nũc est, atque incolitur,éstne vlla pars, quæ nomẽ suũ retineret, atque incoleretur ab iis qui nũc eã obtinẽt Græcis, nisi in Marathone & ad Salaminẽ maiores nostri pro eis tãta virtute dimicassẽt? Nemo id quidẽ,satis scio,dixerit:sed illud fuisse futurũ, vt à Barbaris hæc omnia caperẽtur. Quibus igitur laudib. & ornamẽtis illos vel hostiũ nemo spoliarit, eorum vos Æschines meminisse non sinit, illorum posteros, vt ipse nummos accipiat. Acalia quidem bona nihil attinent ad defunctos:at rerum præclarè gestarũ laudes, eorum qui sic oppetiẽre, propria sunt possessio (neque enim eis inuidia post obitũ aduersatur) quibus eos iste dum defraudat, ipse meritò nunc dignitate priuabitur,& vos hoc modo maiores vestros rectè vlciscemini. Talibus verbis,ô improbum caput, tu res gestas maiorum deprædatus,& calũniatus,omnia negocia perdidisti.Postea istis dictis & factis prædiatus nobis & magnificus extitisti.Nam illud,antequam rempublicã omnibus cladibus affecisset, fatebatur,se fuisse scribã,& gratiã habere vobis de creditis magistratibus, & moderatũ se præbebat. Posteaquã autẽ infinita scelera designauit, supercilio erigit, ac si quis dicat:Æschines qui scriba fuit, statĩ hostis est, statim malè audisse se dicit, & per forũ ambulat, veste ad talos vsque demissa, pari cũ Pythocle gradu incedẽs, buccas inflãs: Philippi hospitũ & amicorum vobis iã vnus est,qui à populo recedere volũt, & tẽpestatem atque insaniã receptũ statum interpretatur:

Iudices misericordia Æschinis, hominis perfidi & insolentis, & liberorum eius, moueri non debere.

A βρει. καὶ ὅτως ὅτι τῶ βελτιόνων βεβιωκέναι γιγνώσκεται, ὥς τε μηδὲν ἐμὲ ἀρχαῖον εἰπεῖν νυνὶ πρὸς αὐτὸ δεῖν, μηδὲ δυσχερές. ἀλλὰ τοσοῦτον εἰπόντος μόνον, ὅτι φιλοκράτης γυναῖκας ἤγαγε. πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, καὶ τοὺς περιεστηκότας τὰ μὲν ταῦτα καὶ ῥᾴδιον, καὶ οἶδ' ὅτι τὰς ἀτυχεῖς καὶ ταλαιπώρους αἰθρόους· ἃς οὐκ ἠλέησεν ἀρχίνης, οὐδὲ ἐδάκρυσεν ὅτι τῶν τῆς πόλεως, εἰ προῆκε τοῖς συμμάχοις ὑπὸ τῶν πρέσβεων ὑβριζόντων. ἀλλὰ ὑπὲρ αὐτὸ κλαύσεται τὸ τὰ τοιαῦτα πεπρεσβυκότος, καὶ τὰ παιδία ἴσως ἀνάξει καὶ * ἀναβιβᾷ). ὑμεῖς δὲ ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν τὰ τούτου παιδία, ὅτι πολλῶν συμμάχων ὑμετέρων καὶ φίλων παῖδες ἀλῶνται, καὶ πτωχοὶ περιέρχονται δεινὰ πεπονθότες ὑπὸ τούτου. οὓς ῥᾴδιον πολλῷ μᾶλλον ὑμῖν ἄξιον, ἢ τοῖς τοσαῦτα ἠδικηκόσιν, καὶ πρεσβύτου παῖδες, καὶ ὅτι τοῖς ὑμετέροις παῖδας οὗτοι, καὶ τοῖς ἐκγόνοις

B πρεσβεύσαντες τὴν εἰρήνην τὴν Φιλίππου ἀπεστέρηκασι. πρὸς ὃ τὰ αὐτὰ τούτῳ δάκρυα, ὅτι νῦν ἔχετε αἰθρόους, ὃς εἰς ἀρκαδίαν ἐκέλευεν ὅτι τοῖς ὑπὲρ φιλίππου πρεσβεύοντας, πέμπειν τοὺς κατηγορήσοντας. νῦν τοίνυν ὑμᾶς οὐκ εἰς πελοπόννησον δεῖ πρεσβείαν πέμπειν, οὐδ' ὁδὸν μακρὰν βαδίσαι, οὐδὲ ἐφόδια ἀναλίσκειν. ἀλλὰ ἄγει τὸ βῆμα τὸν ἐνταυθοῖ πρεσβευόμενον ἕκαστον ὑμῶν, τὴν ὁσίαν καὶ δικαίαν ταύτην ψῆφον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, θεὸς κατ' ἀνδρὸς, ὦ γῆ καὶ θεοὶ ἐκεῖνα ἃ διεξῆλθον ἐν ἀρχῇ δεδημηγορηκὼς τὸν μαραθῶνα, τὴν σαλαμῖνα, τὰς μάχας, τὰ τρόπαια, ἐξαίφνης, ὡς ἐπέβη μακεδονίας, πάντα τἀναντία τούτοις ἔλεγε· μὴ πρεσβόνων μεμνῆσθαι. μὴ τρόπαια λέγειν· μὴ βοηθεῖν μηδενὶ· μὴ κοινῇ μετὰ τῶν ἑλλήνων βουλεύεσθαι· μόνον οὐ καθελεῖν τὰ τείχη καὶ τοι τούτων ἀρχίνης λόγοι οὐδένες πώποτε ἐν τῷ παντὶ γεγόνασι χρόνῳ πρὸ ὑμῶν· τίς γάρ ἐστιν ἑλλήνων ἢ βαρβάρων οὕτω σκαιὸς ἢ ἀήκοος, ἢ σφόδρα μισῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, ὅς τις, εἴ τις ἔροιτο, εἰπεῖ μοι τῆς νῦν οὔσης ἡλίκος ταυτησὶ τῆς οἰκουμένης, ἐὰν

C ὅτι ταύτην αὖ τὴν πρεσβείαν εἶχεν, ἢ φήσειέ ὑπὸ τῆς νῦν ἐχόντων ἑλλήνων. εἰ μὴ τὰς ἀρετὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐκείνας οἱ μαραθῶνι καὶ σαλαμῖνι παρέχοντο ἡμέτεροι; οὐδὲ αὖ εἷς δύ' οἶδ' ὅτι φήσειεν. ἀλλὰ πάντα τοῦθ' ὑπὸ τῆς βαρβάρων αὖ ἁλωκέναι. εἶθ' οὗς μηδὲ τῆς ἐχθρῶν μηδεὶς αὖ τούτων τῆς ἐγκωμίων καὶ τῆς ἐπαίνων ἀποστερήσῃ. τούτων ἀρχίνης ὑμᾶς οὐκ ἐᾷ μεμνῆσθαι τοὺς ἐξ ἐκείνων, ἵνα αὐτὸς ἀργύριον λάβῃ; καὶ μὴν τῆς μὲν ἄλλων ἀγαθῶν, οὐ μέτεστι τοῖς τεθνεῶσιν. οἱ δὲ ἐπὶ τοῖς καλῶς πραχθεῖσιν ἔπαινοι, τῆς οὕτω πελαδῶνικότων ἴδιον κτῆμα εἰσιν· οὐδὲ γὰρ ὁ φθόνος αὐτοῖς ἐπὶ τηνικαῦτα ἐναντιοῦται. ὧν ἀποστερῶν ἐκείνους ἐστὶ, αὐτὸς αὖ τῆς ὑπερμίας δικαίως νῦν στερηθείη· καὶ ταύτῃ ὑπὲρ τῆς προγόνων ὑμεῖς δίκην λάβητε παρ' αὐτοῦ. τοιούτοις μὲν τισὶ λόγοις, ὦ κακὴ κεφαλὴ, σὺ τὰ τῆς προγόνων ἔργα συλήσας, καὶ διαφύσας τῷ λόγῳ, πάντα τὰ πράγματα ἀπώλεσας; εἶτα γεωργεῖς ἐκ τούτων, καὶ σεμνὸς γέγονας. καὶ γὰρ ὧν τοῦτο, πρὸ μὲν τοῦ πάντα τὰ κακὰ εἰργάσθαι τὴν πόλιν, ὡμολόγει γεγραμματευκέναι, καὶ χάριν ὑμῖν ἔχειν τοῦ χειροτονηθῆναι, καὶ μέγιστον παρεῖχεν ἑαυτόν· ἐπειδὴ δὲ μύρια εἰργασται κακὰ, τὰς ὀφρῦς ἀνέσπακε· καὶ, ὁ γεγραμματευκὼς ἀρχίνης εἶπόι τις, ἐχθὲς δὴ θέως, καὶ κακῶς φησὶν ἀκηκοέναι, καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται, δοιμάτιον καθεὶς ἄχρι τῆς σφυρῶν, ἴσα βαίνων πυθοκλεῖ, τὰς γνάθους φυσῶν. τῆς φιλίππου ξένιον καὶ φίλων, ἐξ οὗπερ ὑμῖν ἤδη, τῆς ἀπαλλαγῆναι τοῦ δήμου βουλομένων, καὶ κλύδωνα καὶ μανίαν τὰ καθεστηκότα πράγματα ἡγουμένων, ὁ τέως

ἐπ

ἐπ᾽ ἀφοσυνοὺν τὸν Θόλον. ἓ ὑλομαι πίνυν ὑμῖν ὅλη κε-
φαλαίων ἐπελθεῖν, ὃν τρόπον ὑμᾶς καλεπολλίδ᾽σατο φί-
λιππος, προσλαβὼν τούτους τοὺς θεοῖς ἐχθροὺς. πάνυ γὰρ
ἄξιον ἐξετάσαι καὶ θεάσασθαι τὴν ἀπάτην ὅλην. τὸ μὲν γὰρ
ἀπ᾽ ἀρχῆς τῆς εἰρήνης ὅπη θυμοῖ, * διαφορεμένης αὐτοῦ
τὰ χώρια ὑπὸ τῶν λῃστῶν. καὶ κεκλεισμένων τῶν ἐμπορείων,
ὡς τἀνόητον ἐκεῖνον ἅπαντων εἶναι τῶν ἀγαθῶν. τοὺς τὰ
φιλάνθρωπα λέγοντας ἐκείνοις ἀπέσφαλε μᾶλλον αὐτῷ,
τὸν νεοπτόλεμον, τὸν ἀρισόδημον, τὸν κτησιφῶντα. ἐπειδὴ γὰρ
ἦλθεμὲν ὡς αὐτὸν ἡμεῖς οἱ πρέσβεις· ἐμισθώσατο μὲν
τοῦτον δι᾽ θεῶς, ὅπως συνερεῖ καὶ συναγωνιεῖται τῷ μια-
ρῷ φιλοκράτει, καὶ τὰ δίκαια βελτιόνων ἡμῶν πρᾶτ-
τειν πρεσβευσαμένων. συνέγραψε γὰρ καὶ ἐπιστολὴν πρὸς ὑμᾶς, ἣν μά-
λιστα μὲν ἤθελε τὴν εἰρήνην τυχεῖν. εἰ δ᾽ ἄρα μᾶλλον μέγα
αὐτῷ καθ᾽ ὑμῶν οὐδὲν οὕτω προῆκτο, εἰ μὴ φωκέας ἀπο-
λεῖ τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ δύσπορον. συνῆκτο γὰρ ἀυτῷ τὰ πρᾶγμα-
τα, ὥσπερ ἐκ τύχης, εἰς καιρὸν τοιοῦτον· ὥς τε ἢ μηδὲν, ὧν
ἐβούλετο, ἔλαβε· ἢ ἀνάγκην ἦν ψεύσασθαι, ἀπορκῆσαι, καὶ μάρτυρας τῆς αὐτοῦ κακίας πάντας ἕλ-
λωνας καὶ βαρβάρους ποιησασθαι. εἰ μὲν γὰρ προσδέ-
ξαιτο φωκέας συμμάχους, καὶ μὴ ὑμῖν τοὺς ὅρκους αὐ-
τοῖς ἀποδοίη· τοὺς πρὸς θετταλοὺς καὶ θηβαίους ὅρκους
ἀβεβαίωτον, δύθ᾽ ἁπάντων κάλλιον ἦν, ὧν τοῖς μὲν, τὴν βοιω-
τίαν σωτὴρ ἀπρόσμαχον· τοῖς δ᾽, τὴν πυλαίαν συγκα-
τασκάψειν. εἰ δὲ μὴ προσδέχοιτο, ὥσπερ καὶ * προσέπεσεν οὐκ
ἐᾶσθαι ὑμᾶς παρελθεῖν αὐτὸν ἤλπιζεν, ἀλλὰ βοηθήσειν εἰς
πύλας. ὅπερ, εἰ μὴ παρεκελεύσασθε, ἐποιήσατε ἄν. εἰ δ᾽ ἄρα τοῦτο
ἠθέλησεν οὐκ ἐκεῖνα παρελθεῖν ἠλπίζετο. καὶ ταῦτα οὐ παρ᾽
ἄλλων αὐτὸν ἔδει πυθέσθαι· ἀλλ᾽ αὐτὸς ὑπῆρχε μάρτυς
ἑαυτῷ τοῦ πράγματος· ὅτε γὰρ τὸ πρῶτον ἐκράτησε φω-
κέας ὁ φίλιππος, καὶ διέφθειρε τοὺς ξένους αὐτῶν, καὶ τὸν
ἱππάρχην, καὶ στρατηγοῦντα ἀνόμαρχον· τότε τῶν ὄντων αὖ-
θρώπων ἁπάντων ἐλευθέρων οὔτε ἕλλησος, οὔτε βαρβάρου
βοηθήσαντος φωκεῦσι, πλὴν ὑμῶν· οὐχ ὅπως παρῆλθεν,
ἢ διεπράξατο ὧν ἠβουλήθη. τί παρελθὼν· ἀλλ᾽ οὐδὲ
προσελθεῖν ἐτόλμησε πλησίον. ἔδει γὰρ σαφῶς οἶμαι τοῦ-
το, ὅτι νῦν ἡμῖν ἐπαίζετο μὲν αὐτῷ τὰ θετταλῶν, καὶ
φεραῖοι πρῶτον οὐ συνηκολούθουν· ἐπειτάντο δὲ θη-
βαῖοι, καὶ μάχη ἥττητο, καὶ ἔφοβον ἀπ᾽ * αὐτῆς εἰσή-
κει· ἐκ ἔνεστι παρελθεῖν, εἰ βοηθήσετ᾽ ὑμεῖς· οὐδὲ, αὖ θπι-
χειρῇ τοῖς ὅπλοις, δύνησεται, εἰ μή τις τύχη προσγένη-
σεται. πῶς γὰρ μήτε ψεύσομαι φανερῶς, μήτε ὁπορκεῖν
δόξας, πάντ᾽ ὅσα βούλομαι, διαπράξομαι; πῶς; οὕτως·
ἐὰν ἀθλιωτάων τινὰς δύω τοὺς ἀθηναίους ἐξαπατήσον-
τας. ταύτης γὰρ οὐ ἐτ᾽ ἐγὼ τῆς αἰσχίνης κληρονομήσειν
τοῦ δεν οἱ μὲν παρ᾽ ἐκείνου πρέσβεις. προὔλεγον ὑμῖν,
ὅτι φωκέας οὐ προσδέχεται φίλιππος συμμάχους·
οὗτοι δὲ ἐπιδεχόμενοι, τοιαῦτα ἐδημηγόρουν, ὡς φα-
νερῶς μὲν, οὐχὶ καλῶς ἔχει τῷ φιλίππῳ προσδέξασθαι
τοὺς φωκέας συμμάχους, διὰ τοὺς θηβαίους καὶ τοὺς θετ-
ταλούς. ἐὰν δὲ χρήσηται τοῖς πραγμάτων κύριος, ἢ τὴν εἰρή-
νης τύχη. ἅπερ αὖ σωθέντας νῦν ἀξιώσαιμεν αὐτὴν, ταῦ-
τα ποιῆσαι τότε. τὴν μὲν τοίνυν εἰρήνην, ταύταις τ᾽ ἐλ-
πίσι καὶ ταῖς προφάσεσιν ταύταις ἐπαγωγαῖς, δύεσθαι
παρ᾽ ὑμῶν αὐδὲ φωκέων, τὴν γὰρ βοήθειαν ἔδει μὴ
ταῦτα κωλύσαι, τὰ εἰς τὰς πύλας, ἐφ᾽ οἷς αἱ πεντήκοντα τριήρεις, ὁμόσε ἐφορμοῦσιν, εἰ, πορεύοιτο φίλι-
ππος, κωλύοιτε ὑμεῖς. πῶς οὖν; τίς τύχη πάλιν αὖ χρήσεται τοῖς αὐτοῖς; * τοῖς χρόνοις ὑμῶν ἀφε-
λεῖσθαι. καὶ ὅπλα τὰ πράγματα * ἀγαγόντας ἄφνω, ἵνα μηδ᾽ αἱ βούλησθε, δυνήσεσθε ἐξελθεῖν. οὐ-
κοῦν ταῦθ᾽ οὕτοι πράξαντες φάνονται. ἐγὼ δ᾽, ὥσπερ ἀκηκόατε πάλαι πολλάκις, ἐκ συνθεὶς παρελθεῖν-

A qui non ita pridem Tholum adhuc adorabat. Libet autem vobis summatim percurrere, quibus calliditatibus vos Philippus, ascitis istis nefariis adiutoribus, circumuenerit. Omnino autem operæ precium est, perpendere & spectare fraudem vniuersam. Ab initio cùm pacem expeteret, latronibus eius regnũ diripientibus, clausísque mercatibus, vt nullis omninò suis bonis frui posset: misit huc qui humana ipsius verba renunciarent, Neoptolemum, Aristodemum, Ctesiphontem. Vt autem nos legati venimus: statim istum conduxit, vt defenderet, & adiuuaret nefarium Philocratem: & nos qui bona fide res agere instituêremus, superaret. Scripsit & epistolam ad vos, qua se vel in primis pacem impetraturum putauit: nihilo magis tamen etiam sic ei quicquam gerere magnum contra vos licebat, nisi Phocenses perdidissent. Id verò expeditum non erat. Contractæ enim eius res erant tãquam fato quodam, hoc modo, vt aut nihil eorum quæ vellet, posset consequi: aut necesse haberet mentiri, peierare, & testes suæ improbitatis facere omnes & Græcos & Barbaros. Si enim Phocenses socios recepisset, & vobiscum eis iusiurandum dedisset: Thebanis & Thessalis datum iusiurandum statim violare coactus esset: quorum se illis Bœotiam subacturum, his Pylæam redditurum iurauerat. Sin eos non recepisset, *sicut non admittebat: non permissuros vos sibi, vt progrederetur, putabat, sed auxilia missuros ad Pylas: idque, nisi decepti essetis, fecissetis. Quod si fieret, satis videbat sibi aditum esse intercluſum, neque id ei erat ex aliis cognoscendum: sed ipsemet eius rei sibi testis erat. Vt enim primùm Phocenses subegerat Philippus, & milites eorum occiderat, ac ducem atque imperatorem Onomarchum: tum si mortalium omnium nemo neque Græcus, neque Barbarus opem tulisset Phocensibus, præter vos: non modò non penetrasset, aut ingressus eorum quæ voluit perpetrasset quicquam: sed nec propè accedere potuisset. Satis autem illud norat, opinor, se tum, cum inter Thessalos, & se non optimè conueniret, & Pheræi primùm militiam detrectarent, & Thebani succubuissent, prælióque victi essent, & tropha ũ de eis erectum: nõ penetrare posse, si vos opem ferretis: nec, si armis conaretur, quicquam perfecturum, nisi dolus accessisset. Quo pacto igitur nec apertè mentiar, & sine periurij infamia, omnia quæ volo consequar? quomodo? Sic: si quos Athenienses inuenero, qui Athenienses decipiant: id enim probrum iam meum non erit. Inde factum est, vt eius legati vobis antè dicerent, Phocenses à Philippo in societatem non recipi. Isti autem successêre, atque ita concionati sunt: palàm non sanè commodum esse Philippo, in societatem recipere Phocenses, propter Thebanos & Thessalos. Sed si summa rerum potiretur, & pacem impetraret: quæ nunc eum pacisci postulemus, tum facturum. Pacem igitur his pollicitationibus & dolis & illecebris à vobis sine Phocensibus impetrarunt. Pòst, prohibendum erat, ne ad Pylas auxilia mitterentur: cuius rei gratia L. triremes in propinquo in ancoris stabãt: vt si proficiscerentur Philippus, vos prohiberetis. Quid igitur? quæ iterũ fraus hic excogitabitur? Tempora vobis eripiẽda erãt, & negotium ita ducendum, vt subitò ingrueret, ac vos, nec si velletis, posse tis egredi: itáque istos fecisse constat. Ego verò, vt iã sæpius audistis, non prius abire potui:

Digressio, Quo pacto Philippus in magnis suis facultatibus, Athenienses circũuenerit, ad coarguendã Æschinis proditionem pertinens.

sed & naue conducta sum retentus. Iam opus erat, vt etiam fidem haberent Philippo Phocenses, seque vltrò dederent, ne res differretur, neve contrarium à vobis senatusconsultum ederetur, Proinde ab Athenienssium legatis nunciandum fuit. Phocenses cõseruatum iri: vt tametsi aliquis mihi diffidat, illorũ promissis fretus, se mihi tradat. Atheniẽses autem ipsos, accersemus nos, vt omnia quę volunt, sibi parata esse existimantes, nihil contrarium decernant. Illi autem à nobis talia nunciabunt & promittent, vt quicquid tandem fiat, non commoueantur. Ad hunc modum & talibus technis, ab istis perditiss. hominibus omnes res sunt perditæ. Itaque statim non Thespias & Plataeas instaurari vidistis, vt decebat: sed Coroneam & Orchomenum euersas esse audiuistis. non Thebas depressas, nec insolẽtiam Thebanorum & ferociam cohibitam: sed Phocensium, sociorum vestrorum, mœnia diruta, eáque diruta à Thebanis: quorum vrbem Æschinis verba in pagos redegerunt scilicet. Non vobis Eubœa tradita est pro Amphipoli: sed Philippus in Eubœa præsidia munit ad bellum vobis inde inferendum: & Gerastо & Megaris insidiari non desistit. non vobis Oropus restituitur: sed de Drymo, & agro ad Panactum armis dimicamus: quod saluis Phocensibus nunquam fecimus. non patrij ritus in templo Delphico obseruantur, non Apollini pecunia redigitur: sed germani Amphictyones exulant & exterminantur, eorúmque regio vasta iacet: qui verò antè nunquam fuerunt Amphictyones, Barbari Macedones, ij nunc vi Amphictyones esse volunt. Quòd si quis de sacra pecunia mentionem fecerit: de saxo deiicitur: & vrbi nostræ oraculi prærogatiua est erepta: & totum negocium reipublicæ nostræ factum est ænigmatis instar. ille & nihil mentitus est, & quæ volunt confecit omnia vos, cum ea quibus optari meliora nequeant, speraueritis, eorum contraria fieri vidistis: & cum in pace viuere videamini: acerbiora perpessi estis, quàm si bellum gereretis. Isti pecuniã habẽt, & in hunc vsque diem pœnas non dederunt. Hæc autẽ omnino cõfecta esse largitionibus, & precium eorum omnium habere istos: iamdudũ vobis multifariã declaratũ esse arbitror: & vereor, ne contrà quàm volo faciam: & dum id accuratè conor ostendere, vobis molestus sim, rei iamdudum gnaris: sed tamen & hoc audite. Estne legatorum aliquis, quos Philippus huc miserit, cui vos ęream in foro statuam decerneretis? quid verò? an victũ in Prytaneo daretis? aut aliquod aliud præmium, quo benemeritos honoratis? Equidẽ non opinor. cur? neque enim vos ingrati estis, neque homines iniurij, neque mali: sed eò vos facturos negaretis (idque verè & rectè) quòd pro Philippo omnia, pro vobis nihil prorsus egissent. Cum vos igitur ita sętiatis: putatis aliter Philippũ esse animatũ: atque istis tot & tanta largiri munera propterea, quòd pro vobis legationẽ rectè & verè obierint? fieri non potest. Hegesippũ enim, & collegatos eius videtis vt acceperit. Cætera taceo. Sed Xenoclidẽ poëtã egit in exiliũ, quòd eos, ciues suos, hospitio exceperat. Sic cũ illis agit, qui verè & ex animo causã vestrã agũt. Qui verò seipsos vẽdiderũt: eos tractat, vt istos. Hæc igitur testes, hæc aliqua maiora argumẽta requirũt? Hæc quisquam vobis extorquebit? Dudũ autẽ ante curiã quidã venit, & mihi rem dixit omniũ absurdissimã:

Euentus consiliorum Philippi, & proditionis legatorum.

Iterum cõfirmat, proditione legatorũ hæc confecta esse omnia.

ἀλλὰ κἂν μισθωτὰ μύρος πλοῖον κατεκωλύθην ἐκπλεῦσαι. ἀλλὰ καὶ πιστεῦσαι φωκέας ἔδει φιλίππῳ, καὶ ἑκόντας ἑαυτοὺς ἐνδοῦναι, ἵνα μηδεὶς χρόνος ἐγχρονίσῃ τοῖς πράγμασι, μηδ' ἐναντίον γένηται ψήφισμα παρ' ὑμῖν μηδέν. οὐκοῦν ὡς μὲν οἱ φωκεῖς σεσώσηνται, καὶ τὰ Ἀθηναίων, πρεσβειῶν ἀπαγγελθείσῶν. ὅς τε καὶ εἰ τις ἐμοὶ δέχεται, τούτοις πιστεύσας, ἑαυτὸν ἐγχειρεῖ τοῖς δ' ἀθλιωτάτοις αὐτοῖς μεταπεμψόμεθ' ἡμεῖς, ἵνα πάντα ὅσα ἂν βούλωνται, νομίσαντες ὑπάρχειν σφίσι, μηδὲν ἐναντίον ψηφίσωνται. ἤτοι γὰρ τοιαῦτα ἀπαγγελοῦσι παρ' ἡμῖν καὶ ἐποχήσουσι. ἐξ ὧν μηδ' ἀνόητόν τι κινηθήσεσθαι. τὸν τρόπον τοίνυν καὶ τοιούτους τόπους, ἐπὶ τούτων ἅπαντα κέκισται ὑπὸ λεμμῶν ἀνθρώπων, πάντα τὰ πράγματα ἀπόλωλεν. καὶ γὰρ τοῦτο πρᾶγμα, αὐτὴ μὲν τὴν θεσσαλίαν οἰκίζει φθίας ἰδίαν, ὀρχομενὸν καὶ κορώνειαν ἠνάγκασε λυδροποσμίας αὐτὴ ἔχειν, τὰς βοιὰς ταπφίας ἔχειδας, καὶ θεσσαρεθιῶται τὴν ὄθρυν καὶ τὸ φερόμενον αὐτῶν τὰ μὲν συμμάχων μὲν ὑμετέρων φωκέων δὲ ἦν κατεσκάπτετο. βοιῶται δὲ ἦσαν οἱ κατασκάπτοντες, οἱ διοικιζόμενοι ὑπ' ἀρχίου τοῦ λογγωτοῦ. αὐτὴ δὲ ἔχειν δύναται αὐτὴ ἀμφίπολεως ἡμῖν θεσσαλοθῆναι, ἁρμοστεία ἐφ' ἡμᾶς ἐνδύβοια φίλιππος θεσσκατασκευάζεται. καὶ γεραιστῷ καὶ μεγάροις βοιβουλιῶν ὁμοίως, αὐτὴ δὲ τὸν ὠρωπὸν ὑμῖν ἀποδοθῆναι, θεῖ δρύμου καὶ τῆς θεὸς πανάκτῳ χώρας, μεθ' ὅπλων ἐξερχόμεθα, ὃ, τέως ἦσαν φωκεῖς σῶοι, οὐδέ ποτε ἐποιήσαμεν. αὐτὴ δὲ τὰ, τὰ πάγχια ἐν τῷ ἱερῷ καταγαθῆναι καὶ τὰ χρήματα εἰσπεπρᾶσθαι τῷ θεῷ οἱ μὲν ὄντες ἀμφικτύονες, φεύγουσι καὶ ἐξελήλανται, καὶ ἀνάσατος αὐτῶν ἡ χώρα γέγονεν· οἱ δ' οὐδέ πώποτε ἐν τῷ θεσσαλῶν γεγονότες, μακεδόνες βάρβαροι, νῦν ἀμφικτύονες εἰσὶ βιάζονται. ἐὰν δέ τις θεὸν ἱερῶν χρημάτων μνησθῇ κατακρημνίζεται. ἡ πόλις δ', ἣ θεσμαντείαν ἀφῆρηται, καὶ γέγονε τὰ θεσπρώτια πάντα, ὥσπερ ἄψυχα τῇ πόλει. ὁ μὲν, οὐδὲ ἐφθέγξατο, ἅπαντα ὅσα ἐβουλήθη διαπέπρακται· ὑμεῖς δ' ἅπερ δύξαθε αὖ, ψηφισάμενοι, πάντα τὰ τούτων ἐωρᾶτε γιγνόμενα. καὶ δοκεῖτε μὲν εἰρήνην ἄγειν. πόθεν δῆτε δ' ἐνόπεφα, ἢ πολεμοῦντες. οὗτοι δὲ χρήματα ἔχουσιν ὅθι τούτοις καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, δίκαιον οὐ δεδώκασιν. ὅπου δ' ταῦθ' ἁπλῶς * δεδωροδόκηται, καὶ πάλαι ἔχουσιν ἁπάντων τούτων οὗτοι· πολλαχόθεν μὲν ἐγὼ γ' οἶμαι δῆλον ὑμῖν εἶναι πάλαι· καὶ δέδοικα, μὴ τοὐναντίον οἱ βέλομαι ποιήσω. σφόδρα ἀκριβῶς δεικνύναι σπεύδοντα καὶ διοχλοῦντα πάλαι, τοῦτο αὐτοῖς ὑμᾶς εἰδότας. ὅμως δ' οὖν ἔτι καὶ τόδε ἀκούσατε. ἔστιν ὅντινα ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς πρέσβεων ὧν ἔπεμψε φίλιππος χαλκοῦν ἠσθησθε; ἢ ἐν ἀγορᾷ τι δέ; δοίητ' ἄν ἐν φρυτανείῳ στῆσιν, ἢ ἄλλῳ τινὰ δωρεάν, ἅς τιμᾶτε τοὺς εὐεργέτας; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. δῆλα δ'· οὔτε γὰρ ὑμεῖς γε ἀχάριστοί ἐστε, οὔτε ἄδικοι ἄνθρωποι, οὔτε κακοί. ἀλλ' ὅτι πάνθ' ὑπὲρ φιλίππου καὶ οὐδενὸς ὑπὲρ ὑμῶν ἐπράξαν, εἶπόν τε ἀεὶ καὶ ἀληθῆ καὶ δίκαια. εἶτα οἴεσθε * ὑμεῖς μὲν οὔτε γνώσεσθαι, τὸν γὰρ φίλιππον οὐχ ὅπως ἀλλὰ τοῖς διδοῦσι τοσαῦτας καὶ τηλικαύτας δωρεάς, διότι ὑπὲρ ὑμῶν δικαίως καὶ καλῶς ἐπρεσβεύσαν; οὐκ ἔστι ταῦτα· τὸν γὰρ τὸν ποιητὴν, ἐξεκήμυξεν, ὅτι αὐτοὺς ὑπεδέξατο, πολίτας ὄντας. τοῖς μὲν γὰρ ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι δικαίως. ὅσα δ' ἄν φρονῶσι, τὸν τὸν τρόπον προσφέρεται. τοῖς γὰρ πρεσβεύσασιν ἑαυτοῖς, ὡς τοιοῖς. ταῦτ' ἂν μὲν τύχῃ ταῦτ' ἂν ᾖ ἐπὶ δεῖπνῳ μείζονων; ταῦτ' ἀφαιρήσεται τις ὑμῶν, εἶπε τοίνυν μοί τις ἄρτι προσελθὼν πρὸς τὸ δικα-

σπείου, σεᾶγμα καινότατον πάντων, χάριτος κατηγο-
ρεῖν παρεσκευάσθω, καὶ δι' ἃ τότε τ̃ ξόπου, κ̀ δι' ἃ τότων
τ̃ν λόγων, ἐξαπατήσην ὑμᾶς ἐλπίζειν. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν
πάντα ξόπον κεινόμενον χάρης, δ̀ρεθήσεται πιστ̃ς
καὶ δ̀νοϊκῶς, ὅσον ἰ̃ ἐπ' ἐκείνῳ, σράτων γὰρ ὑμ̃ν·
δι' ἃ δὲ τ̀ς δ̃ν χρήμασι λυμαινομένους τοῖς σεάγμα-
σι πολλ̃ν ὑσερ̃ν, οὐ πάνυ δὶχυρίζομαι. ἀλλ' ὑπ̃ρ-
βολὴ ποιήσομαι· ἔσω δ̀, πάντα τἀληθ̃ λέξειν σεὶ
αὐτ̃ τουτονί. καὶ σ̃τω τοίνυν κομδ̃ γέλως ἐσὶ κατη-
γορεῖν ἐκείνου τουτονί. ἐγὼ δ̀ αἰχίνην οὐδενὸς αἰτιάσομαι
τ̃ν ἐν τ̃ πολέμῳ σεαχθέντων. τούτων γάρ εἰσιν οἱ σρα-
τηγοὶ ὑπεύθυνοι. οὐδὲ τ̃ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην.
ἀλλ' ἄχρι τούτου, πάντα ἀφίκμι. τί οὖν λέγω καὶ πόθεν
ἀρ̀χομαι κατηγορεῖν; τ̃ ποιουμένης τ̃ς πόλεως εἰρή-
νην, φιλοκράτει συνειπεῖν, ἀλλὰ μὴν τοῖς τὰ βέλτισα
γράφουσι· καὶ τ̃ δ̃ρα εἰληφέναι· τ̃ μετὰ ταῦτα δ̀ τ̃ς
τ̃ς * ὑσέρας σρεσβείας τοὺς χρόνους καταζ̀ψαι καὶ
μηδὲν ὧν σεσσετάξατε ὑμεῖς, ποιῆσαι. τ̃ φενακίσαι
τὴν πόλιν, καὶ σ̃δασήσαντα ἐλπίδας, ὡς ὅσα βου-
λώμεθα ἡμεῖς, φίλιππ̃ σεάξει, πάντα δ' ἀπολωλε-
κέναι· τ̃ μετὰ ταῦτα ἑτέρων σεσλεχθέντων, φυλάσ̃σε-
σθαι τὸν τοσαῦτα ἠδικηκότα· τ̃τον ἐκεῖνο συνηγο-
ρεῖν. ταῦτα κατηγορ̃· ταῦτα μέμνησθε. ἐὰν δὶ δικαίων.
εἰρήνην καὶ ἴσην καὶ μηδὲν σεσεγκότας ἀνθρώποις
μὴ δὲ ψευσαμένους ὕσερον, κἂν ἐπήνουν, καὶ σεφα-
νοῦν ἐκέλευον. σρατηγὸς δ' εἰσ ἠδίκηκεν ὑμᾶς οὐχὶ
κοινωνεῖ τ̃ς νυ῀ ῥυθύνας. ποῖ̃ γὰρ σρατηγὸς ἄλλον,
τ̀ς ἢ φωκέας, ἀπολώλεκε; τ̀ς ἢ δοκίσκους; τ̀ς δὲ κερσο-
βλέπ̃λις; τ̀ς δὲ ἱερὸν ὄρος; τ̀ς δὲ πύλας; τ̀ς δὲ πεπάι-
κεν ἄχρι τ̃ς ἀτ̃λικ̃ς ὁδὸν δι' συμμάχων καὶ φίλων
εἰ) φιλίππ̃; τ̀ς δὲ κορ̃νειαν; τ̀ς ὀρχομενόν; τ̀ς
εὐβοιαν * ἀλλοφίαν; τ̀ς μέγαρα σρώην ὀλίγου; τ̀ς Θη-
βαίους ἰσχυροὺς; τούτων γὰρ ἁπάντων, τοσούτων κ̀ τηλικούτων,
ὄντων δι' τοὺς σρατηγοὺς ἀπόλετο· * οὐδὲν ἐν τ̃ εἰρήν̃
συγχωρηθὲν, σεισθέντων ὑμ̃ν, ἔχει φίλιππ̃. ἀλλὰ
δι' τούτους ἀπόλωλε, καὶ τὴν τούτων δωροδοκίαν. αὖ
τοίνυν ταῦτα μὲν φεύγῃ, πλανᾷ δὲ καὶ πάντα μᾶλλον
λέγῃ· ἐκείνως αὐτὸν δ' χεσθε. οὐ σρατηγ̃ δικάζομεν. ἀ
σεὶ τούτων κρίνῃ. μὴ λέγε εἴ τις αἰτιός ὅτι καὶ ἄλλ̃
τ̃ τ̃ φωκέων ὀλέθρου· ἀλλ' ὡς οὐ σὺ σωσάμενος εἶ, δεῖ-
ξον. τί οὖν εἶσ' * δημοσθένης ἠδίκει νυ῀ λέγ̃ς, ἀλλ'
οὐχ ὅτε τὰς εὐθύνας ἐδίδου κατηγόρεις. δι' αὐτὸ γὰρ εἶ
τοῦτο ἀπολωλέναι δίκαι̃. μὴ λέγε ὡς καλὸν εἰρήνη, μὴ
ἢ συμφέρον (οὐδεὶς γὰρ ἀπατᾷ σε τ̃ ποιήσασθαι τὴν
πόλιν εἰρήνην) ἀλλ ὡς οὐχ ἁλ̀ὰ ἐπονείδισα, καὶ
πολλὰ ὕσερον ἐξηπατήμεθα, καὶ πάντα ἀπώλετο, ταῦ-
τα λέγε. τούτων γὰρ ἁπάντων ἡμῖν αἴτι̃ σὺ δέδειξαι.
* καὶ τί δὴ μέχρι νυνὶ τὸν τὰ τοιαῦτα πεποιηκότα, ἐπαι-
νεῖς; αὖ οὕτω φυλάττ̃τε αὐτὸν, οὐχ ἕξει τί λέγ̃ν, ἀλ-
λὰ τὴν ἄλλως ἐνταῦθα ἐπαρεῖ τὴν φωνὴν, καὶ πε-
φωνασκηκὼς ἔσαι. καί τοι καὶ σεὶ τ̃ς φων̃ς ἴσως εἰ-
πεῖν ἀνάγκη. πάνυ γὰρ μέγα καὶ δ̃ τ̀ αὐτ̀ φρονεῖν αὐ-
τὸν ἀκούω, ὡς καθυποκεινούμενον ὑμᾶς. ἐμοὶ δ' δοκεῖ-
τε ἀποσώτατον ἁπάντων αὖ ποιῆσαι, εἰ ὅτε μὲν τὰ θυέ-
σου καὶ τ̃ δ̃ τ̀ ζοία κακὰ ἠγωνίζετο, ἐξεβάλλετε αὐ-
τὸν, καὶ ἐξεσυρίττ̃τε ἐκ τ̃ θεάτρων, καὶ μόνον ἃ κατελθόντες ἔσε, ὥς τι τελευτ̃ντα, τ̃ ξιταγωνισεῖν ἀποσ̃-
ναι· ἐσεισθὴ δὲ οὐκ ὅτι τ̀ς σκιωνᾶς. ἀλλ' ἐν τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς μεγίσοις τ̃ς πόλεως σεάγμασι μυρία εἰργα-
σαμένα κακά. τίνι κρ̃τα ὡς καλὸν φθεγγομένῳ σροσέχοιτε; μηδαμ̃ς μηδὲν ἀβέλτερον ὑμεῖς πάσχετε· ἀλλὰ
λογίζεσθε, ὅτι δεῖ κήρυκα μὲν ἂν δοκιμάζητε, οἱ δ' φων̃, σκοπεῖν· σρεσβευτὴν δὲ καὶ τ̃ κοινὸν ἀξιοῦντα τ

A instituisse eum Charetem accusare: atque eo modo & iis verbis decipi posse vos sperare. Ego verò, si accusetur Chares, inuentũ iri eũ fideliter & beneuolè modis omnibus pro vobis egisse, quicquid in ipsũ fuerit: propter eós autem, qui suis corruptelis negocia perderent: tanto fuisse inferiorem: non magnopere contendo. sed nimium isti largiar. Esto, verè Æschines de eo dicat omnia: etiam sic tamen admodum ridiculum erit, eum ab isto accusari. Ego enim nihil quod in bello commissum est, Æschini imputo (id enim à ducibus requirendum est) neque pacem factam à republica: sed hactenus condono omnia. Quid igitur dico? vnde accusare incipio? Quòd, dum pacem respublica faceret, Philocrati suffragatus est, non iis qui suadebant optima: quòd munera accepit: quòd deinde in posteriore legatione tempora consumpsit, & nihil eorum quæ vos mandauerat is: fecit: quòd fucum fecit reipublicæ: & excitata spe, quæ vellemus nos, Philippum esse facturum, omnia perdidit: quòd postea, cum alij prærnonerent, cauendum esse eum, qui vos tot iniuriis affecisset, ipse defendit. Hæc accuso, hæc memineritis. Nam iustam pacem & æquam, homines item incorruptæ fidei, & pòst nihil mentitos, etiam laudassem, & corona donari iussissem. Si quis autem vos dux affecit iniuriis, id ad hanc reddendæ rationis causam nihil attinet. Quis enim dux Alum? quis Phocenses perdidit? quis Doriscum? quis Cersobleptem? quis Sacrum montem? quis Pylas? quis effecit, vt per socios & amicos vsque ad Atticam Philippo esset iter? quis Coroneam? quis Orchomenum? quis Euboeam alienauit? quis Megara *paulo antè? quis Thebanos firmauit? Quæ quanquam tot tantáque sunt: nihil tamen eorum, culpa ducum periit, neque vestro consensu concessum in pace, Philippus tenet: sed ea per istos perierunt, eorúmque corruptelas. Quòd si hæc fugerit, & errarit, & quiduis potius dixerit: sic ei occurrite: Non de duce iudicium facimus: non horum criminum reus es: ne dic, etiam alium quempiam præbuisse causam Phocensium excidio: sed te insontem esse ostendito. Quid igitur, si quid deliquit *Demosthenes, nunc narras: & non, cùm rationem redderet, accusabas? Nam propter hoc ipsum dignus es exitio. Ne dic, quàm res bona sit pax atque vtilis. Nemo enim pacis à republica factæ autorem te esse dicit: sed, non turpiter & flagitiosè, pòst multis in rebus nos esse deceptos, non omnia periisse, id dicito. Horum enim omnium te esse autorem, id nobis est ostensum. *Cur verò hactenus eum qui talia designauit, laudas? Si sic abeo caueritis: nihil habebit quod respondeat: sed frustra vocem hic acuet, & declamitabit. Sed fortassis & de voce necessariò dicendum est. Nam ea quoque magnopere fretus esse fertur, vt actionis vehementia vos debellaturus. Facturi autem estis, mea quidem opinione, omnium ineptissimè, si, quem Thyestis & Troiani belli mala repræsentantem eiecistis, & exibilastis è theatris, & tãtùm non lapidibus obruistis, vsque adeò donec à tertiarum actione partium dimouistis: eum, postquam non in scena, sed in republica & maximis negociis ciuitatis infinita scelera perpetrauit, tum demum vt bellè sonantem attentè audietis. Minimè verò, absit à vobis ea stultitia: cum præco approbãdus est, id spectandum esse ducite, an sit vocalis. Legatum autem & reipublicæ gubernatorem, cum virum esse bonum

Refutatio: Non audiendũ Æschinẽ, si culpam in Charetem trãsferre velit: & repetitio capitum accusationis.

Scommma in magnã vocẽ Æschinis.

tum magnum pro vobis & equum erga vos animum habere oportet. Sicut ego Philippum non sum admiratus: sed captiuos admiratus seruaui, neque dissimulaui quicquam. iste verò & ante illum procidebat & pæanas cantabat, & vos despiciebat. Ad hæc, siue eloquentia, siue claritate vocis, siue alio quopiam commodo bonum virum & vestri studiosum præditum videritis: congratulari omnes & excolere debetis (Id enim bonum vobis omnibus fit commune) sin hominem corruptum & improbum, quique omni lucello vincitur: excludere, & acerbè atque hostiliter aduersari. Improbitas enim facultatis apud vos adepta opinionem, reipublicę perniciosa est. Videte quibus laudibus ille floret, eæ laudes in quæ negocia rempublicam coniecerint? Ac cæteræ quidem facultates suis ipsæ viribus nituntur: sed eloquentia, si auditorum studiis destituitur, intercidit. Sic igitur audite istum, vt improbum, vt corruptum, vt nihil veri dicturum. Iam non propter cętera duntaxat negocia: sed propter illa ipsa etiam, quæ cum Philippo vobis sunt, omnino esse vtile vt condemnetur, spectate. Sin-

Esse è republica, vt pœnas det Æschines.

ue enim aliquando in necessitatem veniet præstandi aliquid reipublicæ quod debet: mutabit ingenũ (nũc enim instituit populum decipere, & paucos colere. at si eos periisse audierit: populo & vobis, penes quos summa rerum est, cætera præstare volet.) Sin eãdem, qua nunc vtitur, licentiam & petulantiam retinebit: eos è ciuitate, qui ad nutum illi parati essent, sustuleritis, si istos sustuleritis. Si enim, cum putarent se pœnas daturos, talia cõmiserunt: eos, sublato vestri metu, quid facturos putatis? Quem Eutycratem? quem Lasthenem? quem proditorẽ nõ superaturos? Quem reliquorum ciuium non deteriorem fore? qui videat iis qui vendiderunt omnia, pecuniam, autoritatem, opes, Philippi hospitium suppetere? iis autem qui se bonos viros præbuerunt, & insuper etiam sumptus fecerunt, molestias, inimicitias, inuidiam superesse apud nonnullos? Absit hoc, absit: neque enim ad gloriam, neque ad pietatem, neque ad securitatem, neq. ad vllam denique rem aliam vobis prodest, istum vt absoluatis: sed vt eum in exemplum omnium & ciuium & aliorum Græcorum puniatis.

ARGVMENTVM IN ÆSCHINIS *orationem falsæ legationis, incerto autore.*

GEsto bello cum Philippo, Aristodemus tandem, Neoptolemus & Ctesiphon autores fuerunt Athenien sibus, pacis cum eo faciendæ. Itaque bis legatos miserunt, principio propter pacem, deinde ad exigendum iusiurandum: inter quos vtroque tempore Demosthenes & Æschines fuerãt. Vtipitur ex postetiore legatione ad iusiurandum exigendum missa reuersi fuerũt: Æschinem Demosthenes & Timarchus perperam obitæ legationis accusarunt. Ac Timarchum quidem antequam in iudicium veniret ea causa, Æschines prostitutæ pudicitiæ conuictum, in ordinẽ coegit. contra Demosthenem autem se defendit. Sunt qu dicant, vtrumq. has orationes scripsisse, sed non habuisse: sunt qui etiam habitas esse affirment: & Æschinem XXX duntaxat calculorum præsidio euasisse, atque absolutum esse Eubuli opera, viri in republica magnæ autoritatis: non tamen ab omnibus liberatum ea suspicione, quasi cum Philippo faceret: vt & ipse in exordio innuit, & Demosthenes in oratione de Corona. In primi exordij initio beneuolentiam captat iudicum, aduersario & accusatione criminãda, & magnitudine periculi

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΛΟΓΟΥ.

ΑΘηναῖοι φιλίππῳ πολεμήσαντες, ὕστερον ἐπείσθησαν ὑπὸ Ἀριστοδήμου καὶ Νεοπτολέμου καὶ Κτησιφῶντος. εἰρήνην πρὸς αὐτὸν ποιήσασθαι, καὶ ἔπεμψαν δύο πρεσβείας. πρώτην μὲν πρὸ τῆς εἰρήνης, τὴν δευτέραν δὲ, ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν τοὺς ὅρκους. ἐν αἷς ἀμφοτέραις ἦσαν πρέσβεις Δημοσθένης καὶ Αἰσχίνης. ὡς ἓν ἐπανῆκον ἐκ τῆς ὑστέρας πρεσβείας τῆς ὑπὲρ τοῦ ὅρκους. ἐγράψαντο παραπρεσβείας, Αἰσχίνης Δημοσθένης τε καὶ Τίμαρχος. τὸν μὲν οὖν Τίμαρχον πρὸ τῆς παραπρεσβείας ἀγῶνος, γραφάμενος Αἰσχίνης ἑταιρήσεως,

ἠτίμωσε. πρὸς δὲ Δημοσθένην ὑπολογοῦνται, ἔνιοι μὲν οὖν φασι γεγραφέναι μὲν τοὺς λόγους ἀμφοτέρους. οὐ μὴν τοι γε εἰρῆσθαι· οἱ δὲ καὶ εἰρῆσθαί φασι, καὶ κεκινδυνευκέναι τὸν Αἰσχίνην τετρακοντα ψήφοις ἁλῶναι. ὅμως μέντοι ὑποφυγεῖν, Εὐβούλου αὐτῷ τὸ Δημαγωγοῦ συναγωνισαμένου, καὶ μὴν τοι Φιλιππίζειν πᾶσιν ὑπονωεῖναι αὐτῷ τὸ φιλιππίζειν· ὡς αὐτὸς ἐν τῷ προοιμίῳ Φιλοδηλοῖ, καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου. ἐν μὲν ἐν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ καταρχὴν εἰς εὔνοιαν Φιλοκλεῖ τοὺ δικαστὰς, τὸν αὐτῷ δίκην καὶ τὴν κατηγορίαν διαξάντων· καὶ τὸ κινδύνου τὸ μέγεθος,

καὶ

καὶ ὡς * ψεύδος συκοφαντοῦντα. ἐν δὲ τῷ δ δὲ τέρῳ νοήματι, φεύγει μα A
ειρημένον ἐν τῇ κατηγορίᾳ, δίγε βάλλει, καὶ πιστοῦται ἀξιοπίστως ὡς καὶ αὐ
τὸν εἰδότων ὅτι ψεῦδος ὄζι. καὶ τοῦτο ὃ εἰς δίγε βολὴν τῶ αἰτιδίκε καὶ τὰ
ἑξῆς ὁμοίως εἰς διάνοιαν ἑαυτῶ καὶ δίγε βολὴν τῶ αἰτιδίκε.

ac falsitate calumniæ conquerenda. In altera sententia, partem quandam accusationis perstringit & magna grauitate confirmat, eam ipsa etiam iudicum conscientia esse falsam, quod & ipsum ad criminationem aduersarij pertinet. Referuntur & cætera deinceps tum ad beneuolentiam ipsi comparandam, tum ad odium aduersario conflandum.

ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

ÆSCHINIS ORATORIS DE FALSA LEGATIONE Oratio, Ill. Hieronymo Vuolfio interprete.

ΔΕΟΜΑΙ ὑμῶν, ὦ ἀθλιώτατοι, ἐθελῆσαι μετ' εὐνοίας ἀκοῦσαί μου λέγοντος. ὑπολογιζόμενος τό, τε μέγεθος τῶ κινδύνου, καὶ τὸ πλῆθος τῶν αἰτιῶν, ἃς ἀπολογήσασθαί μὲ δεῖ, καὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς κατασκευὰς τῶ κατηγόρου, καὶ τὴν ὠμότητα. ὃς ἐτόλμησε διαπελάσασθαι πρὸς ἄνδρας, ὁμωμοκότας τὴν αἰτιδίκων ὁμοίως ὠμότερον ἀκούσεσθαι, τὴν τῶ κινδυνεύοντος φωνὴν μὴ ὑποπτήσσειν καὶ ταῦτ' εἶπεν, οὐ δι' ὀργὴν (οὐδεὶς γὰρ τῶν ψευδομένων τοῖς ἀδίκως διαβαλλομένοις ὀργίζεται, οὐδ' οἱ ταλανῆ λέγοντες, κωλύουσι λόγου τυχεῖν τὸν φεύγοντα. οὐ γὰρ πρότερον κατηγορία ἰσχύει παρὰ τοῖς ἀκούουσι, πρὶν ἂν ὁ φεύγων ἀπολογίας τυχὼν, ἀδυνατήσῃ τὰς προειρημένας αἰτίας ἀπολύσασθαι.) ἀλλ' οἶμαι διημαρτάνηκε οὐ χάριτι δικαίοις λόγοις, οὐδ' οὕτω παρεσκεύασαι. ἀλλὰ τὴν ὑμετέραν ὀργὴν ἐκκαλέσασθαι βεβούληται, καὶ κατηγόρηκε δωροδοκίας, ἀπίθανον ὢν πρὸς τὴν ὑποψίαν ταύτην. τὸν γὰρ ὑπὲρ τῶν δωροδοκούντων τοὺς δικάσας προφερόμενον ὀργίζεσθαι, αὐτὸν χρὴ τῶν τοιούτων ἔργων πολὺ ἀφεστᾶναι. ἐμοὶ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συμβέβηκε τῆς διημαρτημένους ἀκούειν κατηγορίας, μήτε δεῖσαι πώποτε, ὡς ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ, μήτ' ἀγανακτῆσαι μᾶλλον ἢ νῦν, μήτ' εἰς ὑποβολὴν ὁμοίως ἢ δεδιέναι. ἐφοβήθην μὲν γὰρ, καὶ ἔτι καὶ νῦν πεθορύβημαι, μή πως ὑμᾶς ἀγνοήσωσί με, ψυχαγωγηθέντες τοῖς ὑπεβεβουλευμένοις καὶ κακοήθεσι τούτοις αἰτιδίκοις. ἐξέστην δ' ἐμαυτῶ, καὶ τὴν αἰτίαν βαρέως ἔφερον, ὅθ' ὕβρεις καὶ παροινίαν εἰς γυναῖκα ἡδυθεσαν καὶ τὸ ἦθος ὀλυνθίαν, κατηγόρει μου. ἤδειν δὲ ὅτ' αὐτὸν ὑπὲρ τῆς αἰτίας ὄντα ταύτης ἐξεβάλετε, καὶ τῶν σεσωφρονημένων εἶναι τῷ βίῳ μοι χάριν ἀπεληφέναι νομίζω. ὑμᾶς μὲν ἔν ἐπαινῶ καὶ διαφερόντως ἀγαπῶ, ὑπὲρ τῶ βίῳ μᾶλλον τῆς τῶν κεινομένων πίστεύετε, ἢ ταῖς ἀληθείαις ἐχθραν αἰτίας. αὐτὸς οὐκ ἂν ὑπος αἰῶ τῆς πρὸς ταῦτ' ἀπολογίας. εἰ γάρ τις ἢ τῶν ἔξωθεν φρενησκότων πίστεως (κρεῖττον δ' οἱ πλεῖστοι τῶν πολιτῶν παρεῖσιν) ἢ τῶν δικαζόντων ὑμῶν, ὡς ἐγὼ τοιοῦτό τι διαπέπραγμαι, μὴ μόνον εἰς ὑβρίστην σῶμα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ τυχὸν ἀβίωτον εἶναί μοι τὸν λοιπὸν βίον νομίζω. κἂν μή, πρόῃσης τῆς ἀπολογίας, ὑπέρχω καὶ τὴν αἰτίαν ἅπασαν ψυδῆ, καὶ τολμήσαντ' εἰπεῖν αἰσχρὸν καὶ συκοφάντην· καὶ τἄλλα πάντα μηδὲν ἀδικῶν φαίνομαι, θανάτου τιμαίαν. θαρρῶ δοξος δέ μοι καὶ κεῖνος ὁ λόγος ἐφάνη, καὶ δεινὸς ἄδικος, ὅθ' ὑμᾶς ἐπηρώτα, εἰ οἷον τ' ἔστιν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει φιλοκέρτους μὲν θάνατον καταψηφίσασθαι, ὅπως κατηγοροῖς ἀδικεῖν ἑαυτῶ τῶν χρείσιν οὐχ ὑπέμενεν, ἐμοῦ δ' ἀπογνώναι. ἐγὼ δ' ἐπ' αὐτῷ τούτῳ δικαίως ἂν ὑπολαμβάνω μᾶλιστα σωθήσεσθαι, εἰ γὰρ κατηγοροῖς ἑαυτῶ καὶ μὴ παρῆν, ἀδικεῖ ὁ δὴ ἀπογνοῖς, καὶ τὸ σῶμα τοῖς νόμοις καὶ τοῖς πολίταις ἀφῆκε, οὐ ἀδικεῖ. πρὶν δ' ἂν ἄλλης κατηγορίας δίωμαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, ἐάσατε ἀφαλίπω, καὶ μὴ μνησθῆτε, ἐπερωτᾶν με, καὶ δηλοῦν, ἔ, τι ἐαὶ ποθῆτε μου ἀκοῦσαι, μηδὲν προκατηγνωκότες ὡς ἀδικῶ, ἀλλ' ἴσῃ τῇ διανοίᾳ ἀκούοντες. ἀπορῶ δ' ὁπόθεν χρὴ πρῶτον ἄρξασθαι, διά τε τὴν ἀναισχυντίαν τῆς κατηγορίας.

BEneuolentiam á capite, accusatore criminando, & ipsio commendando, & iudicibus laudãdis.

RO vos, Athenienses, vt me dicẽte, beneuolè audire velitis: considerata & periculi magnitudine, & multitudine criminum, quæ refutanda mihi sunt, & accusatoris artibus, insidiis atq. crudelitate: q[uae] non dubitarit eos viros exhortari, qui sacramento adacti sunt, se æquis animis vtrunque aduersarium audituros, vt rei ne vocem quidem tolerent. Idque dixit non per iracundiã (nemo enim mẽtiens iis irascitur, qui iniquo crimine petũtur: & qui vera dicunt, ij dicendę causæ potestatem non adimũt reo. Neque enim accusatio prius apud auditores valet, quàm reus defensionis facultate concessa, obiecta crimina refellere non potuerit) sed illud in causa est, quòd Demosthenes veris orationibus nõ delectatur, neque ira se parauit: sed vestram iracundiam inflammare voluit: méque acceptorum munerum accusauit, homo ad eam suspicionem inferendam ineptus. Nam qui iudices hortãtur, vt largitionum corruptelis irascantur: eum oportet ipsum ab eiusmodi factis plurimum abhorrere. Sic autem accidit, Athenienses, vt audita Demosthenis accusatione, neque vnquam sic vt hoc die pertimuerim: nec magis indignatus sim quàm nunc: neque etiam pari lætitia exultarim. Timui enim, idq. nũc etiã me turbat, ne qui vestrũm me ignorẽt, deliniti insidiosis istis & malitiosis contrapolitis: & extra me ipsũ raptus sum, criménq. graniter tuli, cũ me cõtumeliæ & proteruitatis in mulierẽ ingenuã & genere Olynthiam admissæ accusaret. Delectatus aũt sum, cum eũ id crimẽ tractantẽ eieci-
C stis: quo facto, vitę modestè actę gratiã mihi persolutã esse existimo. Vos igitur laudo, & singulari amore prosequor, qui vitæ reorũ magis credatis, quã criminationibus inimicorũ: ipse tamẽ hac defẽsione nõ cedã. Nã siue foris circũstantis coronæ (ferè aũt maxima pars ciuiũ adest) siue vestrũm qui pro tribunali sede tis cuiquã persuasũ est, me tale aliquid cõmisisse, non tãtũ in hominẽ ingenuũ, sed vel in quẽlibet: reliquũ vitæ mihi tẽpus acerbũ puto. Quòd nisi in defẽsionis progressu, & crimẽ illud esse falsũ demõstraro, & qui id afferre ausus fuit, nefarium calumniatorem: etsi cætera omni crimine vacaro, mori nõ recuso. Admirabilis illa etiã mihi visa est oratio, & supra modũ iniusta, cũ vos percõtaretur, nũ fieri posset, vt in eadem ciuitate Philocrates capitis condẽnaretur, quòd facinorũ cõsciẽtia perterritus, iudicio se nõ stitisset: ego verò absoluerer? Ego verò ob idipsũ maximè cõseruandũ esse me arbitror. Nã si is qui ipse sese cõdemnauit, atq. è medio excessit, peccat, is nimirũ qui sese absoluit, & corpus suũ legib. & ciuibus tradit, nõ peccat. De reliqua accusatiõe vos oro, Athenienses, si quid prætermisero, & silẽtio præteriero, vt me scisciteminis: & significetis, quid ex me audire velitis, méque sine præiudicio vllius delicti, sed pari beneuolẽtia audiatis.

Aequa petitio, & ordo orationis cũ dubitatione, & accusationis criminationes.

Dubito autem vnde mihi primùm sit ordiendum, ob accusationis confusionem, cuius dubitationis an causam habeam, sic considerate. Ego nunc in capitis discrimen sum adductus: accusationis autem maxima pars consumpta est criminãdo Philocrate, Phrynone, & reliquis legatis: Philippo ité, & pace, & Eubuli actis, atque iis omnibus ego sum insertus. Solũ autem in tota oratione de repub. sollicitum esse appa ret Demosthenem: cæteri omnes sunt proditores. Nunquam enim nos probris afficere destitit, & falsa maledicta iacere, non in me duntaxat, sed etiam in cæteros. Quem verò sic deprimit: rursus mutata sententia, quasi Alcibiadem aut Themistoclem accusaret, quorum summa fuit inter Græcos autoritas, criminatur, vt qui & Phocenses ciuitates euerterim, & Thraciæ locum à vobis alienarim, & Cersobleptem regno eiecerim, virum amicum & fœderatum ciuitatis. quin & Dionysio Siciliæ tyranno me comparare instituit: & bellua vos magna seueritate & clamore multo est hortata, vt vobis caueretis, & Siculæ sacrificulæ somnium recitauit. Cum autem rem tantopere exaggerasset: inuidit meis criminationibus, & causã rerum gestarum ascripsit non meis verbis, sed Philippi armis. Contra igitur tantam audaciam & præstigias hominis, difficile est vel meminisse singula, & cum periculo dicere contra inexpectatas calumnias. Sed tamen qua ratione meam orationem dilucidissimam, vobisque notam & æquam fore arbitror, inde auspicabor: videlicet ab oratione de pace & delectu gationis. Sic enim ego maximè & meminero, & dicere potero, & vos rem cognoscetis. Vos omnes illud ipsum meminisse arbitror, legatos Eubœensium, cum de pace à sese cum populo facienda egissent, dixisse, etiam Philippum nunciari iussisse vobis, se velle transigere vobiscum, & pacem agere. Non multo autem post, Phrynonem Ramnusium à prædonibus esse captum in Olympicis induciis, vt ipse querebatur: eúmque, cum huc rediisset redemptus, orasse vos, *vt se legatum ad Philippum decerneretis, an fortè pecuniam suam recuperare posset. Vos obsecuti, legatum ei adiunxistis Ctesiphontem. Is huc à legatione reuersus, ea vobis renunciauit, ob quæ fuerat missus, præterea que dixisse Philippũ, se & inuitũ vobiscũ gessisse bellum, & nũc eo velle liberari. Quæ cũ dixisset Ctesipho, & magnopere humanitatem Regis prædicasset: populus item eam rem valde probasset, ac Ctesiphontem collaudasset, nemo autem aduersatus esset: ibi demum decretum facit Philocrates Hagnusius, & populus vno animo decernit, licere Philippo caduceatores huc mittere, & legatos de pace. Prius enim idipsum etiam à nonnullis prohibebatur, quibus ea res studio erat, vt res ipsa declarauit. Illi autem id decretum vt contra leges factum accusant, Lycino accusatore inscripto, & mulcta C. talentis æstimata. Deinde causa in foro agebatur. Philocrates, cum aduersa valetudine laboraret, Demosthenem sibi patronum aduocauit, non me. Progressus Philippi osor Demosthenes, in defensione totum diem contriuit. denique Philocrates absoluitur, accusator autẽ quintam suffragiorum partem non accepit. Etiam hæc vos omnes scitis. Sub eadem tempora Olynthus capta est, in eáque multi nostrorum ciuium sunt cõprehensi: quorum fuit Stratocles Ergocharis frater, & Eucratus Strõmichi filius. Horũ cognati vos rogarũt

A

B

C

1. Defensionis caput de pace, ab ipso Demosthene appãobata.

Σκέψασθε δή, * αὖ ὑμῖν εἰκός τι πρᾶγμα πάσχειν δόξω, εἰμὶ μὲν γὰρ εἰς κινδύνων ἐγὼ νυνὶ περὶ τ σώματος. τῆς δ κατηγορίας τὴν πλείστην πεποίηϲ φιλοκράτους, καὶ φρυνώνος, καὶ τῶν ἄλλων συμπρέσβεων, καὶ φιλίππου, καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ τῶν βουλευμάτων. ἐν ἅπασι δ τούτοις ἐγὼ τέταγμαι. μόνος δ' ἐν τῷ λόγῳ φαίνεται κηδεμὼν τῆς πόλεως δημοσθένης, οἱ δ' ἄλλοι προδόται. ὅλως τε τέλεκε γὰρ εἰς ἡμᾶς ὑβρίζων, καὶ λοιδορίας ψευδεῖς οὐκ ἐμοὶ μόνον λοιδορεῖ μοι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις. ὃν δ' οὕτως ἀπεμάξει. πάλιν ἐκ μεταβολῆς, ὅπου τύχῃ, ὥσπερ ἀλκιβιάδην ἢ θεμιστοκλῆ κρίνων, οἷ πλεῖστον τῶν ἑλλήνων δόξῃ διήνεγκαν, ἀνῃρημένην μὲν αἰτιᾶται με τὰς ἐν φωκεῦσι πόλεις, ἀπολλωξιωκέναι δ' ἀφ' ὑμῶν τὸν ἐπὶ θράκης τόπον, ἐκβεβληκέναι δὲ τῆς ἀρχῆς κερσοβλέπτην. ἄνδρα φίλον καὶ σύμμαχον τῆς πόλεως, ἐπεχείρησε δ' ἀπάγειν με διονυσίῳ, τῷ τὴν θυμέλην τῆς σικελίας τυραννῶντι, καὶ μ' ἀπωδὴν καὶ κεφαλὴν πολλῶν παρεκελεύσατ' ὑμῖν τὸ θηρίον, φυλάξασθαι, καὶ τὸ τῆς ἱερείας ἐνύπνιον τῆς ἐν σικελίᾳ διηγήσατο. οὕτως δ' αὖ τὸ πρᾶγμα δέδοικε, φθόνησε μου τ δικαιολογίᾳ, τὰς αἰτίας ἀναπιθεὶς τῷ πεπραγμένων, οὐ τοῖς ἐμοῖς λόγοις, ἀλλὰ τοῖς ὅπλοις τοῖς φιλίππου. πρὸς δὲ τοσαύτην τόλμαν καὶ πραγματείαν ἀνθρώπου, χαλεπὸν καὶ δεινὸν ἀναμνησθῆναι τὰ λεχθέντα καθ' ἡσυχίαν, καὶ λέγειν μὴ κινδυνεύοντα πρὸς ἀπροσδοκήτους διαβολάς. ἢ δ' οἶμαι σαφεστάτοις μοι τοῖς λόγοις ἔσεσθε, καὶ * γνωρίμοις ὑμῖν καὶ δικαίοις, ἐντεῦθεν ἄρξομαι, ὅπερ τ πρεσβείας τ εἰρήνης λόγων, καὶ τῆς αἱρέσεως τ πρεσβείας. οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα καὶ μεμνήσομαι, καὶ διωκήσομαι εἰπεῖν, καὶ ὑμεῖς μᾶλλον θήσεσθε. ἅπαντας γὰρ ἂν ὑμᾶς οἶμαι τοῦτό γε αὐτὸ μνημονεύειν, ὅθ' οἱ πρέσβεις οἱ τ εὐβοέων, ἐπειδὴ πρὸς τῆς πρὸς αὐτοὺς εἰρήνης τῷ δήμῳ διειλέχθησαν, ὅπερ, ὅτι καὶ φίλιππος αὐτοὺς κελεύσειεν ὑμῖν ἀπαγγεῖλαι, ὅτι βούλεται διαλύσασθαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ τ εἰρήνην ἄγειν. οὐ πολλῷ δ' ὕστερον χρόνῳ, φρυνώνα ὁ ῥαμνούσιος ἑάλω ὑπὸ λῃστῶν, ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς ὀλυμπικαῖς, ὡς αὐτὸς ἠπάτο. ἐπειδὴ δ' ἐπανῆλθε δεῦρο λυτρωθείς, ἐδεῖτο ὑμῶν πρεσβευτὴν αὖτ πρὸς φίλιππον πρεσταλέσθαι, ἵν', ὅπως δύναιτο, ἀπολάβοι τὰ λύτρα. πεισθέντες δ' ὑμεῖς πρεσείλεσθ' αὖτ κτησιφῶντα πρεσβευτήν. ἐπειδὴ γ' ἐπανῆκε δεῦρ' ἀπὸ τ πρεσβείας ὁ κτησιφῶν, ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς ὑφ' ὧν ἐπέμφθη. καὶ πρὸς τούτοις, ὅτι φαίη φίλιππος, ἄκων μὲν πολεμήσαι πρὸς ὑμᾶς, βούλεσθαι δ' καὶ νυνὶ ἀπαλλαγῆναι τοῦ πολέμου. εἰπόντος δ' ταῦτα τοῦ κτησιφῶντος, καὶ πολλὰ πάνυ ἐξαγγείλαντος πρὸς τούτοις φιλανθρωπίαν, καὶ τὸ δήμου σφόδρα ἀποδεξαμένου, καὶ τὸν κτησιφῶντα ἐπαινέσαντος, ἀπάντων δ' ἡδέως ἐνταῦθα ἤδη δίδωσι ψήφισμα φιλοκράτης ὁ ἀγνέσιος, καὶ ὁ δῆμος ἅπας ὁμογνωμονεί, ἐχειροτόνησεν. ἐξεῖναι δεῦρο φιλίππου κήρυκας καὶ πρέσβεις πέμπειν ὑπὲρ εἰρήνης. πρότερον μὲν γὰρ οὐκ ἦν αὐτὸ τοῦτ' ἐκωλύετο δ' ὑπό τινων, οἷς ἦν τοῦτ' ὄφελος, ὡς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἴδεξεν. γράφουσι δ' ἕτεροι τοῦ νόμων τὸ ψήφισμα, λυκῖνον ὅτι τ γραφὴν εἰσγραψάμενοι, καὶ τίμημα ἐπέθηκαν ἑκατὸν τάλαντα. καὶ μὴ ταῦτ' εἰσήει ἡ γραφὴ εἰς τὸ δικαστήριον. ἀρρώστως δ' ἔχων ὁ φιλοκράτης, ἐκάλεσεν αὖτῷ συνήγορον τὸν δημοσθένην, ἀλλ' οὐκ ἐμὲ παρῆν δ' ὁ μισοφίλιππος δημοσθένης, κατέξιφε τ ἡμέραν ὅλην ὁ λοιδορούμενος, καὶ τὸ τελευταῖον ἀπεφύγε ὁ φιλοκράτης. ὁ δὲ γραφάμενος τὸ πέμπτον μέρος τῆς ψήφου οὐ μεταλαμβάνει, καὶ ταῦθ' ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε. τοῦτο γὰρ τοις αὐτοις καιροις, ὅλυνθος ἥλω· καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἐλήφθησαν πολιτῶν ὧν ἐν ὑμῖν στρατηλῆς

τοκλῆς ὁ ἐρχιέως ἀδελφὸς, καὶ δύκρατος ὁ τρομίχου υἱός. ἐπὶ δὲ τούτων ἱκετηρίαν θέντες οἱ οἰκεῖοι, ἐδέοντο ὑμῶν ἐπιμέλειαν ποιήσασθαι. παρῆσθόνδες δ' αὐτοῖς συνηγορεῖν φιλοκράτης καὶ δημοσθένης, ἀλλ' οὐκ αἰσχίνης. καὶ πέμπουσι πρεσβεύτην ἀριστόδημον, τὸ ὑποκείτιον, πρὸς φίλιππον, δι' ἣν γνώσιν καὶ φιλανθρωπίαν τὰ τέχνης. ὡς δ' ἐπανῆκον ἀπὸ τῆς πρεσβείας ὁ ἀριστόδημος, δύο μῆνας ἀσχολίας ἄγουσης πρὸς τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἔφασεν αὐτὸν στρατοκλῆς, ἥκειν ἐκ μακεδονίας, ἀφεθεὶς ὑπὸ φιλίππου ἀδόλως λύζων, γλυκέως αἰχμαλώτους ἐνταῦθ' ἡγανάκτουν πολλοί, ὅτι τὴν πρεσβείαν οὐκ ἀπήγγειλεν ὁ ἀριστόδημος τοῖς αὐτοῖς λόγοις ἀκούσας τὸ στρατοκλέους πρὸς τὸ φιλίππου. τελευταῖον δ' εἰς τὴν βουλὴν εἰσελθὼν δημοκράτης ὁ ἀφιδναῖος, ἔπεισε τὴν βουλὴν ἀναγκάσασθαι τὸν ἀριστόδημον. εἰς ἣν τὴν βουλὴν οὐ δημοσθένης, ὁ ἐμὸς κατήγορος. παρελθὼν δ' ἀριστόδημος, πολλοῦ πνα δύνοιαν ἀπήγγειλε τὸ φιλίππου πρὸς τὴν πόλιν, ἃ πρεσθέπκεν, ὅτι καὶ σύμμαχος βέλοιτο τῇ πόλει γνώσης. καὶ ταῦτ' οὐκ ἐν τῇ βουλῇ μόνον εἶπεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ δήμῳ, καὶ ταῦθ' οὐδὲν αἰτίου δημοσθένης, ἀλλὰ καὶ στεφανῶσαι τὸν ἀριστόδημον ἔγραψε. ῥηθέντων δὲ τούτων ἐν τῷ δήμῳ, ψήφισμα ἔγραψεν ὁ φιλοκράτης, ἐλέσθαι πρέσβεις ὑμᾶς πρὸς φίλιππον ἄνδρας δέκα, οἵτινες διαλέξονται φιλίππῳ περὶ εἰρήνης, καὶ τῆς κοινῆς ξυμφορᾶς τῶν ἀθηναίοις καὶ φιλίππῳ. χειροτονηθέντων δὲ τῶν δέκα πρέσβεων, ἐγὼ μὲν προεβλήθην ὑπὸ ναυσικλέους. δημοσθένης δ' ὑπὸ τὸ φιλοκράτους, ὁ νυνὶ φιλοκράτους κατήγορος. οὕτω δ' ἐν προθύμως εἰς τὰ πράγματα, ὥς τε ἐν τῇ βουλῇ γράφει, ἵνα ἀζήμιος ὢν, ἡμῖν συμπρεσβεύῃ ὁ ἀριστόδημος, ἐλέσθαι πρέσβεις ὅτι τὰς πόλεις ἐν αἷς ἔδει τὸν ἀριστόδημον ἀγωνίζεσθαι, οἵτινες ὑπὲρ αὐτοῦ παραιτήσονται τὰς ζημίας. καὶ ὅπ ταῦτ' ἔστιν ἀληθῆ, λάβε μοι τὰ ψηφίσματα, καὶ τὴν ἐκμαρτυρίαν ἀνάγνωθι τοῦ ἀριστοδήμου, καὶ κάλει πρὸς οἷς ἐξεμάρτύρησεν, ἵν' εἰδῶσιν οἱ δικασταὶ τίς ἐν φιλοκράτους ἑταίρας, καὶ τίς, ὁ τὰς δωρεὰς ἀριστοδήμῳ φάσκων πρεῖσθαι δοῦναι τὸν δῆμον. Ψήφισμα. ἐκμαρτυρία. Ἡ μὲν τοίνυν ἐξαρχῆς ἐνστασις τῶν ὅλων πραγμάτων ἐγένετο, οὐ δι' ἐμοῦ, ἀλλὰ διὰ δημοσθένους καὶ φιλοκράτους. ἐν ᾗ τῇ πρεσβείᾳ συναιτεῖν ἡμῖν ἐπαύσατεν, οὐκ ἐμὲ πείσας, ἀλλὰ τοὺς μετ' ἐμοῦ, ἀγλαοκρέοντα τ' τενέδιον, ὃν ἐκ τῆς συμμαχῶν εἵλεσθε, καὶ ἰατροκλέα. ἐν ᾗ τῇ πορείᾳ ὧδ' ἀπελθόντα φησὶν αὐτῷ, ὅπως τὸ θεῖον κοινῇ φυλάξωμεν, τὸν φιλοκράτους, πρᾶγμα λέγων πεπλασμένον. πῶς γὰρ ἐγὼ δημοσθένει ὅπ φιλοκράτει παρεκάλουν, ὃν ἠδειν συνειπόντα μὲν φιλοκράτει, ὅτ' ἐν ἢ τῇ ὧδ' ἀνόμων γραφὴ, πρεβληθέντα δ' εἰς τὴν πρεσβείαν ὑπὸ φιλοκράτους; πρὸς δ' τούτοις, οὐκ ἐν τοιούτοις μόνον οἶμαι λόγοις, οἱ συμπρέσβεις, ἀλλ' ὅλῳ τ' πορείαν ἐναγκαζόμενα ὑπομένειν δημοσθένει, ἀφόρητον ὄντα καὶ βαρὺν αὐθέκαστον. ὃς διασκοπούντων ἡμῶν, ὅ, τι χρὴ λέγειν ἡμᾶς. τῆς συμπρέσβεων, καὶ κίμωνος εἰπόντος, ὅτι φοβοῖτο, μὴ δικαιολογούμενος πρεισβύοιτο ἡμῶν ὁ φίλιππος. πηγὰς δὲ λόγων ἀφθόνους ἔχειν ἐπηγγέλλετο, ἐκ τῆς δικαίων τῆς ὑπὲρ ἀμφιπόλεως, καὶ τῆς ἀρχῆς τὸ πολέμου τοιαῦτα ἐρεῖν ἔφη, ὡς τε διαῤῥάψειν τὸ φιλίππου σόμα. ὁλοχοίνῳ* ἀβρόχῳ, καὶ πείσειν ἀθηναίους μὲν καταδέξασθαι λεωσθένη, φίλιππον δ' ἀθηναίοις ἀμφίπολιν ἀποδοῦναι. ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ τ' τούτου διεξιὼν ὑπόφασιν, ὡς τάχιστα ἥκομεν μακεδονίαν, συνεκάλεσεν ἡμᾶς αὐτοὺς, ὅταν πρεσβεύωμεν φιλίππῳ, τοὺς πρεσβυτάτους πρώτους λέγειν, καὶ τοὺς λοιποὺς κατ' ἡλικίαν. ἐ-

A supplices, vt curam eorum susciperetis, iis Demosthenes & Philocrates patrocinati sunt, non Æschines: & legatum ad Philippum mittūt Aristodemum histrionem, ob notitiam, & artis gratiam. Vt autem à legatione reuersus Aristodemus, propter occupationes quasdam nō accedebat ad senatum: Stratocles eum anteuertit, profectus ex Macedonia, vbi captiuus fuerat, & sine precio dimissus à Philippo. Ibi multi indignabantur, quòd Aristodemus legationem non renunciasset: cùm eadem de Philippo à Stratocle referri audirent. Postremò senatum ingressus Democrates Aphidnæus, senatui autor est Aristodemi reuocandi. Fuit autem tum senator Demosthenes, accusator meus. Progressus Aristodemus, magnopere prædicauit Philippi beneuolentiam, quam erga nostram vrbem haberet: & adiecit, Philippum, etiam societatem cum republica coire velle. Neque in curia duntaxat hęc, sed & pro concione dixit. Atque ibi nihil contrà dixit Demosthenes, sed & coronam

B Aristodemo decreuit. His apud populum dictis, decreuit Philocrates, X legatos à vobis esse creandos, qui cum Philippo de pace agerent, & iis rebus quæ ex æquo Athenienſium & Philippi interessent. Decretis X legatis, ego designatus sum à Nausicle, Demosthenes à Philocrate, quem nunc accusat. Ea porrò alacritate rem gerendam suscepit, vt in Senatu scriberet, quò citra suum detrimentum nobiscum iret Aristodemus, legatos creandos esse in eas vrbes, in quibus Aristodemo certandum esset, qui mulctas pro eo deprecarentur. Quæ vt vera esse constet: sume decreta, & scriptum Aristodemi testimonium recita: & eos voca, qui hoc eum testificantem audierunt: vt sciant iudices, quis fuerit Philocratis amicus: quis item qui polliceretur se munera Aristodemo impetraturum esse à populo. Decretum, & aliena fide recitata testimonia. Prima igitur totius rei institutio, non à me, sed à Demosthene & Philocrate est profecta. In legatione porrò mensa eadem nobiscum vti studuit: idque non à me obtinuit, sed ab Aglaocreonte Tenedio, quem è sociis delegeratis, & ab Iatrocleam in itinere ait me sibi autorē fuisse belluæ communiter cauendæ, nimirum Philocratis: commentum referens. Quo pacto enim ego Demosthenem contra Philocratem concitassem, quem scirem & patrocinatum esse Philocrati in violatarum legum actione, & legatum à Philocrate designatum? Præterea non in huiusmodi duntaxat verbis nos legati, sed in toto itinere tolerare coacti sumus Demosthenem, hominem intolerabilem & molestum. Nam cum nos legati meditaremur, quid nobis dicendum esset: & Cimon dixisset, vereri se, ne Philippus iure suo defendendo nos superaret: iste se fontes eloquentiæ vberrimos habere pollicebatur, Ac de iure Amphipolis, bellíque principio talia dicturum dicebat, vt os Philippi grandi * siccóque iunco conseruet: ac persuasurum, vt & Athenienses Leosthenem reciperent, & Philippus Amphipolim Athenienſibus restitueret. Ne verò longus sim istius arrogantia recēsenda: cùm primùm in Macedoniam venissemus, constituimus inter nos, cum ad Philippū accessuri essemus, vt natu maximi primi verba facerent, & reliqui pro ætate. Erat autem nostrum natu minimus, vt aie-

Decem legatorū creatio, & Demosthenis priore legatione importunitas & arrogantia.

C

bat, Demosthenes. Vt intrò vocati sumus(hæc diligenter velim vos animaduertere. hinc enim perspicietis hominis inuidiam immensam,& ingentem timiditatem simul & malitiam, & tales insidias contra eiusdem & mensæ & legationis socios, quales non facile quisquam vel contra inimicissimos compararet. Nam cum salem ciuitatis & mensam publicam maximi se facere dicat: non est ex nostro solo (dicetur enim) neque nostri generis. Nos verò,qui sacra & monumenta maiorum habemus in patria,& commercia atque familiaritates vobiscum liberales, & legitima connubia, & affines & liberos: Athenis quidem fuimus digni, quibus fides à vobis haberetur. alioquin enim nos non legassetis: in Macedoniam autem profecti, subitò sumus facti proditores. Ipse verò, qui nullam partem corporis non venalem habet,ne eam quidem vnde vocem emittit:quasi Aristides esset qui tributa Græcis ordinauit.& iustus cognominatur,auersatur & despuit largitiones) Audite igitur eas orationes, quas nos habuimus pro vobis ac vicissim eas,quas magnum reip.munimentum Demosthenes recitauit: vt ordine ac pedetētim singula capita accusationis dissoluam. Laudo autem supra modum omnes vos, Iudices, quòd cum silentio, & vt æquum est, nos auditis. Itaque si quod crimen non refelleroime ipsum,non vos culpabo.Cum igitur natu maiores pro legatione verba fecissent:ad nos peruenit series orationis. Ea porrò singula quæ illic à me dicta sunt, & vicissim quæ à Philippo sunt responsa,pro concione perspicuè renunciaui apud vniuersos Athenienses: nunc per capita dumtaxat vobis in memoriam ea reuocare conabor. Primum apud eum commemoraui paternam beneuolentiam, & beneficia quæ in Amyntam patrem Philippi contulissetis:nihil prætermittens, sed ordine omnia cōmemorans.Et deinde merita, quorum ipse testis erat. Nam Amynta recens defuncto, & Alexandro fratrum natu maximo: Perdica & Philippo pueris, Eurydice autem matre eorum,ab iis quos amicos sibi esse putabat,destituta, & Pausania in imperium eorum inuadente:qui quamuis exul, tamen propter tempora multū poterat:vt qui & multorum studia haberet: & Græcis copiis munitus esset: & Athemuntem, Therman, Strepsam, & alia quædam oppida cepisset: Macedonibus non consentientibus sed plerisque Pausaniæ fauentibus,his igitur temporibus Athenienses, Iphicratem ad Amphipolim misisse cum imperio:cum ipsi Amphipolitæ vrbem tenerent,& agri fructus perciperent. Cum igitur in ea loca venisset Iphicrates, principiò cum paucis nautibus explorandarum rerum causa magis,quàm obsidendæ vrbis: tum inquam eum accersiuit mater tua & (vt ii dicunt qui affuerunt omnes) Perdicea fratre tuo in manus Iphicratis tradito:te autem, qui puer esses adhuc,in genua illius imposito, dixit: Amyntas,pater horum puerorum dum vixit,& te adoptauit,& vrbe Athenienſium familiariter vsus est. Vnde fit, vt & priuatim horum puerorum sis frater: & publicè nobis amicus. His dictis,vehementer eum obtestata est,tum pro vobis, tum pro se,tum pro regno, denique pro incolumitate. Quibus Ipricrates auditis,Pausaniam Macedonia expulit,& vobis imperium conseruauit. Post hæc, locutus sum de Ptolomæo, cuius autoritati summa rerum commissa fuerat, quàm is ingratè & improbè te gessisset:

Capita orationis Æschinex: qua ostendere conatur Amphipolim esse Atheniensium.

A τύχαι εσθ' ἡμῶν τοιαῦτ' ἄξιος ὤν, ὡς ἔφη, δημοσθένης, ἐπειδὴ δὲ εἰσεκλήθημεν (καὶ τοῦτ' ἴσως ἤδη σφόδρα μοι προσέχετε τὸν νοῦν. οὐδεὶς γὰρ κατέψευσθ' ἀνθρώπου φθόνον οὕτω βάλλοιτο, καὶ δίκην δίκαια ἅμα καὶ κακοῦ θάνοι, καὶ τοιαύτας ὑπόβουλα κατ' ἀνδρῶν συνεστώτων καὶ συμπρέσβεων, ἃς οὐδ' ἂν εἷς τῶν ἐχθίστων τοῖς ἐκεῖ ποιήσαιτο. τοὺς γὰρ τῆς πόλεως ἄλλως, καὶ τὴν δημοσίαν ξάπεζαν ἅπαν πλείστου δεῖ φησὶ ποιεῖσθαι, οὐκ ὢν ὑπηχόειος (εἰρήσεται γάρ) ἀλλ' ἐγγενὴς ἡμῖν. ἡμεῖς γ' οἷς ἱερὰ καὶ τάφοι πρόγονων ὑπάρχουσιν ἐν τῇ παρῴδι, καὶ δημόσιαι, καὶ συνηθεῖαι μεθ' ἡμῶν ἐλεύθεροι, καὶ γάμοι καὶ τοῖς νόμοις, καὶ κηδεσταί, καὶ τέκνα ἀθλίως ἡμῖν ἄξιοι τῆς ὑμετέρας πίστεως, οὐ γὰρ ἂν ποτε ἡμᾶς εἵλεσθε ἐλεύθερος δ' εἰς μακεB δονίαν ἐξαίφνης ἐγγυόμεθα πρόδοτα. ὁ γὰρ οὐδὲν ἄπρατον ἔχων μέρος τε σώματος, οὐδ' ὅθεν τὴν φωνὴν προΐεται, ὡς ὢν ἀριστείδης ὁ τοῖς φόροις τάξας τοῖς ἕλλησιν, ὁ δίκαιος ὑπ' ἐμοῦ καλούμενος, δυσχεραίνει, καὶ καταπύθεται δωροδοκίας (ἀκούσατε δὴ τῆς τε ἡμετέρας λόγου, οἷς εἰπόμην ὑμῖν, καὶ πάλιν, οἷς τὸ μέγα ὄφελος τῆς πόλεως εἵρηκε δημοσθένης, ἵν' ἐφεξῆς καὶ κατὰ μικρὸν πρὸς ἕκαστα τὴν κατηγορημένων ἀπολογήσομαι, ἐπαμῶ δ' εἰς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, ὅπως σιγῇ καὶ δικαίως ἡμῶν ἀκούσεσθε. ὡς τε ἐάν τι μὴ λύσω τὴν κατηγορημένων οὐχ ὑμᾶς ἀλλ' ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι. ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρεσβύτεροι τὰς ἡλικίας ὑπὲρ τῆς πρεσβείας εἰρήκεσαν καθῆκεν εἰς ἡμᾶς ὁ λόγος. καὶ τὰ μὲν καθήκοντα τὰ ὑπ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς πρὸς ταῦτα λεγόντας ὑπὸ φιλίππου λόγοις, ὃν τῷ δήμῳ σαφῶς ἀπήγγελα πρὸς ἅπαντας ἀθλιωτάτους. νυνὶ δ' πειρήσομαι δι' ἑκατέρων ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν. πρῶτον μὲν πρὸς αὐτὸν διεξῆλθον τὰ παρῳχημένα δύνοιαν, καὶ τὰς δυσεργείας ἃς ὑμεῖς ὑπήρξατε ἀμυνόμενα, τῷ φιλίππου παρεῖ, οὐδὲν ἧττον ἐβλάπτου, ἀλλ' ἐφεξῆς ἅπαντα ὑπομιμνήσκων, δεύτερον δὲ ὧν αὐτὸς μὲν μάρτυς δ' παιδῶν. ἀμυντᾶ γὰρ νεωστὶ τελευτηκότος, καὶ ἀλεξάνδρου τὸ πρεσβυτάτου τῷ ἀδελφῶν, περδίκκου δ' C καὶ φιλίππου παίδων ὄντων, δρυδίκης δ' τῆς μητρὸς αὐτῷ προδιδομένης ὑπὸ τῶν δοκούντων αὐτοῖς εἶναι φίλων. παυσανίᾳ δὲ δὴ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν καπόντος, φυγάδος μὲν ὄντος, τῷ καιρῷ δ' ἰσχύοντος πολλῶν δ' αὐτῷ συμπρατόντων, ἔχοντος δ' ἑλληνικὸν δύναμιν, εἰληφότος δ' αὐθημερὸν τὰ καὶ θέρμαν καὶ στρέψαν καὶ ἄλλα χωρία, μακεδόνων δ' οὐχ ὁμοιούντων, ἀλλὰ τῷ πλείστων τὰ παυσανίᾳ φρονούντων. δὴ τῶν καιρῶν τούτων ἐχειροτόνησαν στρατηγὸν ἀθηναῖοι ἐπ' ἀμφίπολιν ἰφικράτη, ἀμφιπολιτῶν αὐτῷ ἐχόντων τὴν πόλιν, καὶ τὴν χώραν τότε καρπουμένων. ἀφικομένου δ' εἰς τοὺς τόπους ἰφικράτους μετ' ὀλίγων πλοίων νεῶν, δὴ κατασκοπῇ μᾶλλον τῶν πραγμάτων, ἢ πολιορκίᾳ τῆς πόλεως· ἐνταῦθ', ἔφην ἐγώ, μετεπέμψατο αὐτὸν δρυδίκη ἡ μήτηρ ἡ σή. καὶ ὡς γε δὴ λέγουσιν οἱ παρόντες πάντες, περδίκκαν μὲν τὸν ἀδελφὸν τὸν σὸν κατασήσασα εἰς τὰς χεῖρας τὰς ἰφικράτους, σὲ δ' εἰς τὰ δὲ νατα τὰ ἐκείνου θεῖσα παιδίον ὄντα, εἶπεν, ὅτι ἀμυντᾶς ὁ πατὴρ τῶν παίδων τούτων, ὅτ' ἔζη, μὲν ἐποιήσατό σε τῇ ἀθηναίων πόλει οἰκείως ἐχρήσατο· ὡς τε συμβαίνει σοι καὶ ἰδίᾳ τῷ παιδίων τούτων χεῖρ' ἀδελφῷ, καὶ δημοσίᾳ φίλον ὑμῖν εἶναι). καὶ μὴ ταῦτα ἤδη δέησιν ἐχέτω ἐποιεῖτο καὶ ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, καὶ ὅλως ὑπὲρ τῆς σωτηρίας. ἀκούσας δὲ ταῦτα ἰφικράτης, ἐξήλασε παυσανίαν ἐκ μακεδονίας, καὶ τὴν δύναμιν ὑμῖν ἔσωσε. καὶ μὴ ταῦτα εἶπον πρὸς πολεμαίου, οὓς ἐν θρᾴκῃ κατασκὼς τῷ πραγμάτων, ὡς ἀχθέσιον καὶ δεινὸν ἔρχον διεφέξατο, διδάσκων,

ὁκων, ὅτι πρῶτον μὲν ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως αὐτὸν πεποιεῖται τῇ πόλει, καὶ πρὸς Θηβαίους, διαφερομένων Ἀθηναίων, συμμαχίαν ἐποιήσατο. καὶ πάλιν ὡς Περδίκκας εἰς τὴν ἀρχὴν καταστὰς, ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπολέμησε τῇ πόλει, & τὼ ὑμετέραν, ἠδικημένων ὅμως, φιλανθρωπίαν λέγων, διεξήειν, ὅτι κρατήσαντες τῷ πολέμῳ Περδίκκαν, καλλισθένης Ἀθηναίων ἡγεμὼν ἀνοχὰς πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο, εἴ τινος πρόσδοκῶντες τῷ δικαίων τεύξεσθαι καὶ τὴν διαβολὴν ταύτην ἐπιφέρουσιν διάλυειν διδάσκων, ὅτι καλλισθένην ὁ δῆμος ἀπέκτεινεν οὐ διὰ τὰς πρὸς Περδίκκαν ἀνοχὰς, ἀλλὰ δι' ἑτέρας αἰτίας. κἀ πάλιν οὐκ ὤκνουν κατ' αὐτοῦ λέγων, φιλίππῳ ὅπιτιμῶν, ὅτι τὴν σπονδὴν ἐποιήσατο πρὸς τὴν πόλιν τὸ πολέμου. καὶ πάντων ὧν ἐπιμελῶς μάρτυρας τὰς ἐκείνων ὑπισχνούμην παρειχόμην, καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου, & τὰς καλλισθένους ἀνοχάς. περὶ μὲν οὖν τῆς ἐξ ἀρχῆς κτήσεως τῆς χώρας & τῶν καλουμένων ἐννέα ὁδῶν, καὶ περὶ τῶν θήσεως παιδῶν, ὧν ἀκούομεν λέγειν φερνίδιον ὅτι τῇ γυναικὶ λαβεῖν τὴν χώραν ταύτην. τότε μὲν ἅπαντες λέγειν, καὶ ἐρρέθη ὡς ἐνδέχεται ἀκριβέστατα. νυνὶ δὲ ἴσως ἀνάγκη σωτέμνειν τοῖς λόγοις. ἃ δὴ ἐγὼ τῶν σημείων οὐ ἐν τοῖς ἀρχαίοις μύθοις, ἀλλ' ἐφ' ἡμῶν γεγενημένα, τούτων ὑπομνήσω μου. συμμαχίας γὰρ λακεδαιμονίων καὶ τῶν ἄλλων ἑλλήνων σωζθούσης, εἰς ὧν τούτων ἀμύντας ὁ φιλίππου πατὴρ, καὶ πέμπων συέδρον, & τῆς καθ' ἑαυτὸν ψήφου κύριος ὤν· ἐψηφίσατο, ἀμφίπολιν τὴν Ἀθηναίων, σωζεσθαι μὴ τῶν ἄλλων ἑλλήνων Ἀθηναίοις. καὶ τοῦτο τὸ κοινὸν δόγμα τῶν ἑλλήνων, καὶ τοὺς ψηφισαμένους, ἐκ τῶν δημοσίων γραμμάτων μάρτυρας παρεχόμην. ὧν ἀμύντας ἀπέστη ὁ φιλίππου πατὴρ ἐναντίων τ' ἐλλήνων ἅπάντων, οὐ μόνον λόγοις, ἀλλὰ & ψήφῳ· τούτων ἔφην ἐγὼ σε τὸν ἐξ ἐκείνου γεγενημένον, οὐκ ἔστι δίκαιον αἰτεῖσθαι. εἶτ' ἀπεποιῆ, κἀ πόλεμον λαβὼν, εἰκότως ἔχειν· εἰ μὲν πρὸς ἡμᾶς πολεμήσας, δορυάλωτον τὴν πόλιν εἶλες· κυρίως ἔχεις τῷ τῷ πολέμου νόμῳ κτησάμενος. εἶτ' ἀμφιπολίτας ἀφείλου τὴν Ἀθηναίων πόλιν οὐ τὰ ἐκείνων ἔχεις, ἀλλὰ τὼ Ἀθηναίων χώραν. ῥηθέντων δὲ τούτων καὶ ἑτέρων λόγων, ἤδη καθῆκεν εἰς δημοσθένην τὸ τῆς πρεσβείας μέρος, καὶ πάντες προσεῖχον ὡς ὑπερβολάς τινας δυνάμεως ἀκουσόμενοι λόγων. καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν τὸ φίλιππον, ὡς ὕστερον ἀκούει, & πρὸς τίς ἑταίρεις αὐτὸ, ἐξηγγέλθη τῷ ἐπαγγελιῶν ὑπερβολή. οὕτω δὴ ἁπάντων ἐσκεμμένων πρὸς τὴν ἀκρόασιν· φθέγγεται τὸ θηρίον τοῦτο προοίμιον σκοτεινόν τε καὶ γοητικὸς δηλία καὶ μικρὸν προαγαγὼν αὖθις τῷ πρασμάτων, ἐξαίφνης ἐσίγησε καὶ διηπορήθη. τελευτῶν δὲ σκῆψιν εἰς τὸν λόγου. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ φίλιππος ὡς διέκειτο, θαρρεῖν τε παρεκελεύετο, & μὴ νομίζειν, ὥσπερ ἐν τοῖς θεάτροις, ἐπὶ τοῦτο οἰκεῖα πεπονθέναι· ἀλλ' ἡσυχῇ καὶ κατὰ μικρὸν ἀναμιμνήσκεσθαι, καὶ λέγειν ὡς προείλετο. ὁ δὲ, ὡς ἅπαξ ἐταράχθη, καὶ τῷ γεγραμμένων διεσφάλη, οὐδὲ ἀναλαβεῖν ἑαυτὸν ἠδυνήθη. ἀλλὰ καὶ πάλιν λέγειν ἐπεχειρήσας, ταυτὸν ἔπαθεν. ὡς δὲ ἰδὼν σιωπῇ, μεταξὺ ἡμᾶς ὁ κῆρυξ ἐκέλευεν. ἐπειδὴ δὲ ἐφ' ὑμῖν αὐτῷ οἱ συμφέρεσθαι ἐγνώμεθα, σφόδρα πάνυ σπουδαστὰς ὁ χρησὸς ἔδοξε δημοσθένης, ἀπολωλεκέναι μὲ ἔφη τὼ πόλιν καὶ τοὺς συμμάχους ἐκπλαγήτω δὲ οὐκ ἐμοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν συμφέρεσθαι ἁπάντων, καὶ τὼ αἰτίαν σωσαμένων, δι' ὧν ταῦτ' ἔπαθεν, ἤρετό με, εἰ τῷ ἀθλίωσι πραγμάτων ἐπιλέλησμαι, καὶ τὸν δῆμον καταπεπονημένον, καὶ σφόδρα ἐπιθυμοῦντα τῆς εἰρήνης, εἰ μὴ μέμνημαι; ἦ μέγα φρονεῖς, ἔφη, ὅτι ταῖς ἐψηφισμέναις μὲν πεν-

A docens, primùm eum de Amphipoli aduersatũ fuisse nostræ vrbi, & cum Thebanis, Athenienſium hostibus fœdus iciſſe. ac rursus, vt Perdiccas ſuſcepto regno, de Amphipoli bellum geſſiſſet cum noſtrâ vrbe: & veſtram, quanquam iniuriis affectorum humanitatem narrans, commemorabam, vt, quamuis Perdicca bello ſuperiores, Calliſthene Atheniẽſium duce, inducias tamen cum eo feciſſetis, ſubinde ſperantes, vos tandem æqui aliquid impetraturos: & calumniam illam refellere ſtudebam, docẽs, Calliſthenem à populo non propter inducias fuiſſe interfectum, cum Perdicca factas, ſed ob alias cauſas: ac rurſus contra eum dicere non dubitabam, Philippum increpans, quòd belli contra vrbem noſtram gerendi ſucceſſor extitiſſet. atque omnium eorum quæ referebam, teſtes proferebam literas eius, & plebiſcita, & Calliſthenis inducias. Ac de prima regionis illius acquiſitione, & Nouenuiarum, vt vocabantur, & de Theſei filiis, quorum Acamas doti accepiſſe ferretur eam prouinciam: hæc & tunc dici conueniebat, & dicta ſunt quàm fieri potuit accuratiſſimè. Nunc au-
B tem fortaſſis opus eſt verba conferre in cõpendium. Quæ verò ſigna non in antiquis fabulis poſita erant ſed noſtra ætate facta: eorum mentionem faciebam. Referebam, vt congreſſa Lacedæmoniorum cæterorúmque Græcorum ſocietate, eorum vnus Amyntas, pater Philippi, miſſo aſſeſſore, ſuíque ſuffragij iure præditus, decreuiſſet, Amphipolim Atheniẽſium vrbem, eſſe Atheniẽſibus reliquorum Græcorum auxiliis expugnandam, & reſtituẽdam. Et hoc commune Græcorum decretum, eóſque qui decreuiſsẽt, è publicis monimentis teſtata proferebam. Iam quibus rebus Amyntas, tuus pater, coram Græcis omnibus ceſſit, non oratione duntaxat, ſed etiam ſuffragio: eas aiebam, te ex illo natum tibi vendicare, non eſt æquum. Sin vt bello captam, iure te habere cenſẽs: ſiquidem bello aduerſus nos geſto vi cepiſſes vrbem: ſine controuerſia teneres eam, quippe iure belli partam. ſed ſi Amphipolitis vrbem Atheniẽſium eripuiſti: non ea quæ illorum fuerunt, habes, ſed regionem Atheniẽſium. His & aliis orationibus habitis, legationis vices iam Demoſthenis erant: atque
C omnes intenti ora tenebant, vt inuictam excellentis eloquentiæ vim auditurí. Nam & ipſi Philippo (vt pòſt audire licuit) & amicis eius enũciata fuerat pollicitationum eius magnitudo. Sic autem affectis omnibus ad auſcultationem: ſonat bellua iſta exordium tenebricoſum, & præ metu exanime, & cum in rerũ commemoratione paulùm proceſſiſſet, ſubitò obticuit, inops conſilij: tandẽ excidit oratione. Philippus autẽ cum vidiſſet, vt affectus eſſet, eũ & bono animo eſſe iuſſit: & nõ exiſtimare, vt in theatris, ſic ſibi propterea mali aliquid accepiſſe. Sed per ociũ ac paulatĩ redire in memoriã, & pro ſuo inſtituto verba facere. At iſte vt ſemel fuerat conturbatus, & à ſcriptis aberrarat, ad ſeſe redire nõ potuit. ſed & rurſus dicere aggreſſo, idẽ accidit. Vt autẽ ſilentiũ erat, ſecedere nos præco iuſſit. Deinde cùm nos legati ſoli eſsemus, bonus iſte Demoſthenes vultu admodũ tetrico, perdidiſse me vrbẽ & ſocios aiebat. Perculſo autẽ non me tantũ, ſed & cæteris legatis omnibus, ac cauſã ſciſcitãtibus, cur id dixiſset: me rogabat, an oblitus eſsẽ, vt ſe res Athenis haberẽt, & vt populꝰ eſset defatigatus, & quantopere pacẽ dxpeteret, non meminiſsem? An verò animos, inquit, tibi faciunt L triremes, decretæ

Ridicula Demoſthenis apud Philippũ hæſitatio, & pacis ſtudium, & inſidioſæ blanditiæ.

illæ quidem, sed nunquam complendæ? Sic enim irritasti Philippū, & ea fecisti verba, vnde non bellum in pacem mutetur, sed pax in bellum infestissimum. Incipiente autem me hæc refutare: accersebant nos ministri Philippi. Vt venimus, & denuò consedimus: Philippus ad singula quæ dicta fuerant, respondere aliquid parabat. neque verò mirum fuit, eum in mea oratione diutissime fuisse immoratum. Fortassis enim nihil quod dici poterat, vt arbitror, prætermiseram, & sæpe nominatim me compellauit. Contra Demosthenem autem, qui tam ridiculè discesserat, ne vlla quidem de re disseruit scilicet: quæ summa isti crux & molestia fuit. Vt autem Philippi oratio tandem in fine ad humanitatem conuersa est, & iste calumniam, qua me prius apud collegas onerarat, quasi belli & dissidij autor futurus essem, amiserat: ibi verò satis apparebat, eum nec animi iam esse compotem: adeò vt ad hospitium nobis inuitatis, ineptissimè se gereret. Cum autem à legatione iam nos ad reditum paratemus: subitò in itinere, præter opinionem nostram, humaniter cum singulis colloquebatur. Quid igitur esset Cercops, aut Vertumnus, aut Chamæleō, aut si quid aliud est eiusmodi nominum, prius ignorabam: nunc istum totius malitiæ nactus interpretem, didici. Nam vnoquoque nostrûm seducto, alij collectam se collaturum pollicebatur, & de suo laturum esse opem: alium ad imperium euecturum: me verò affectans, & ingenij mei felicitatem prædicās, atque habitam orationem celebrās, multus erat me laudando, & molestus. Cum autem nos omnes Larissæ cōcœnaremus: se ipsum ludebat, ac dicēdi qua vsus erat inopiam: Philippum autem eorum qui sub Sole essent eloquentiss. esse asserebat. Vt autē & ego tale aliquid pronunciaram, quàm memoriter nostris orationib⁹ respōdisset: & Ctesipho qui nostrûm erat natu maximus, insignem senectutē suam & annorū multitudinē narrasset, atque adiecisset se tanto temporis spacio nullum hominē adeò suauem & festiuum vidisse: Sisyphus iste cum plausu manuū, Hæc quidem (inquit) Ctesipho neque tu, neque iste (me autem intelligebat) ad populum dicere audebit, fuisse Philippum eloquentem, & memoria valuisse. Nos autē qui, illa nō intelligeremus, neque insidias prospiceremus, quas statim audietis, pactione quadam cōclusit, vt apud populum eadē omnes diceremus. Me verò vehementer etiā obtestatus est, ne prætermitterem quin dicerem, etiam Demosthenem aliquid dixisse de Amphipoli. Hactenus igitur testes mihi sunt legationis collegæ, quos per totam orationē exagitare nō destitit: orationes autē, quæ pro suggestu apud vos habitæ sūt, ipsi audiuistis. Quare mihi mentiri non licebit. Oro autem vos, vt id laboris capiatis, vt & relinquā audiatis narrationem. Nam quēque vestrûm de Cersoblepte & Phocensi crimine audire cupere, satis scio, & ad illa festino. Verùm nisi ea quæ antecedunt, audieritis, illa etiam minus accipietis. Sin periclitanti mihi arbitratu meo dicendi potestatem dederitis: & cōseruare me, si innocēs sum, poteritis satis edocti: & ex iis quæ in confesso sūt, etiā cōtrouersa perspicietis. Vt, ne huc reuersi, apud senatū capita legationis exposuim⁹, & literas Philippi reddidim⁹: laudator noster fuit Demosthenes apud Senatores, & per arā curialē iurauit, se gratulari ciuitati, quę

Demosthenis laudatio & renunciatio prioris legationis: & Philippi laudū irrisio, atq. abstatio.

τήκοντα ταυσὶν. οὐδέποτε δὲ πληρωθησομένας, οὕτω γὰρ ἐρέθικας φίλιππον καὶ τοιαῦτα εἴρηκας, ἐξ ὧν οὐκ εἰρήνη γένοιτ' ἂν ἐκ πολέμου, ἀλλ' ἐξ εἰρήνης πόλεμος ἀκήρυκτος. ἀρχομένῳ δέ μου πρὸς ταῦτα ἀντιλέγειν, ἐκάλουν ἡμᾶς οἱ ὑπηρέται οἱ τοῦ φιλίππου. ἀς δ' ἦλθομεν καὶ ἐκαθεζόμεθα ἐξαρχῆς, πρὸς ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἐπεχείρει τι λέγειν ὁ φίλιππος. πλείστην γ' εἰκότως ἐποιήσατο διαφοράν πρὸς τοὺς ἐμοὺς λόγους. ἴσως γὰρ οὐδὲν τῶν ἐκόντων εἰπεῖν, ὡς γε οἶμαι, παρέλιπον, καὶ πολλάκις μου τοὔνομα ἐν τοῖς λόγοις ὠνόμαζε. πρὸς γὰρ δημοσθένη, τὸν οὕτω καταγελάστως ἀπαλλάξαντα, οὐδ' ὁτιοῦν ἐνοχλοῦντος οἶμαι διελέχθη. ἔτι γὰρ ἄρα καὶ αἰσχύνη καὶ λύπη τούτῳ ἐπειδὴ γε κατέστρεψεν εἰς φιλανθρωπίαν τοὺς λόγους φίλιππος, καὶ τὸ συνοφαίτημα, ὃ πρεσβεύει κατ' ἐμοῦ πρὸς τοὺς συμπρέσβεις ἔδειξεν, ὡς ἐσομένου πολέμου καὶ διαφορᾶς αὐτῷ, διέπιπτεν αὐτῷ ἐν ταῦθ' ἥδη καὶ πάντας ἐξισάμενος αὐτῷ καταφανὴς ἦν. ὡς τε καὶ κλινθέντων ἡμῶν ὅπη ξενία, δεινῶς ἀχθεσθεῖν. ἀφορμάντων δ' ἡμῶν οἴκαδε ἐκ τῆς πρεσβείας, ἐξαίφνης κατ' ὀλίγα δόξας καὶ φιλανθρώπως πρὸς ἕκαστον διελέγετο. ὃ, τι μὲν οὖν ἦν ποθ' ὁ κέρκωψ ἢ τὸ καλούμενον παππάλημα, ἢ τὸ παλίμβολον, ἢ τὰ τοιαῦτα ῥήματα οὐκ ἦδη πρὸ τοῦ τηνικαῦτα γ' ἐξηγητὴν τούτου λαβών τῆς πάσης κακοπαθείας, μεμάθηκα. ἐλάμβανεν γὰρ ἕκαστον ἡμῶν ἐν μέρει, τὸν μὲν, ἔσανον εἰσιόντ' ἐπὶ γέλλετο, καὶ βοηθήσων τοῖς ἰδίοις. τὸν δ' εἰς στρατηγὸν καταστήσων ἐμοὶ δ' παρακολουθῶν, καὶ τὴν φύσιν μακαρίζων, καὶ τοὺς λόγους, οἷς εἶπον, ἐγκωμιάζων, πολὺς ἦν τοῖς ἐπαίνοις καὶ ἐπαχθής. σὺ δὲ πρὸ σοῦ τῶν ἡμῖν ἁπάντων ἐν λαρίσῃ, εἰς αὐτὸν μὲν ἔσκωπτ', καὶ τὴν ἀπορίαν, τὴν ἐν τῷ λόγῳ συμβᾶσαν ἑαυτῷ. τὸν δὲ φίλιππον τῷ ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀνθρώπων ἔφη πάντων εὖ δρᾶν τάτον. σὺ δὲ ποφλιαμβρύου δ' καμοῦ τι τοιοῦτον, ὡς μνημονικῶς εἶποι πρὸς τὰ παρ' ἡμῶν ῥηθέντα· κτησιφῶντος δ', ὥσπερ ἦν ἡμῖν πρεσβύτατος, ἐπιβολήν τινα ἑαυτὸν ποιουμένου ἀλαζονείας καὶ πλήθους ἐπόντος, καὶ πρεσβεύοντος, ὡς ἐν τοσούτῳ χρόνῳ βίᾳ οὐ πώποθ' οὕτως ἡδὺν οὐδ' ἐπαφρόδιτον ἄνθρωπον ἑωρακὼς εἴη· ἀνακρουσάμενος ὁ σίσυφος ὅδε τὰς χεῖρας. ταῦτα μὲν τοι ἔφη, ὦ κτησιφῶν, οὔτ' ἂν σὺ πρὸς τὸν δῆμον εἶποις, οὔτ' ἂν ἔδοξ'. ἐμὲ δὴ λέγων, τολμήσειν εἰπεῖν πρὸς ἀθηναίους, ὡς ἦν ὁ φίλιππος δεινὸς εἰπεῖν, καὶ μνημονικός. ἀναγκαίως δὲ ἡμῖν ἐχόντων καὶ τοῦ ὀπιθυλλεῖ οὐ προσεφέροντο, ἦν αὐτίκα ἀκούσεσθε· εἰς συνθήκην τινὰ ἡμᾶς κατέκλεισεν ἔνθ' τε ταῦτ' ἐρεῖν πρὸς ὑμᾶς. ἐμοῦ δὲ καὶ δέησίν τινα ἰσχυρὰν ἐδεήθη, μὴ παραλιπεῖν, ἀλλ' εἰπεῖν, ὡς ἔνθ' ἀμφιπόλεώς τι καὶ δημοσθένης εἶποι. μέχρι μὲν οὖν τούτων οἱ συμπρέσβεις εἰσί μοι μάρτυρες· οὓς προσπλακίζων ἔδει καὶ διαβάλλων ἐν τῇ κατηγορίᾳ διαπτέλεκε. τῷ δ' ὅτι τὰ βήματος παρ' ἡμῖν λόγων ὑμεῖς ἀκηκόατε. ὡς τε οὐκ ἐνέσαι μοι ψεύδεσθαι. δέομαι δ' ὑμῶν προσεπιπονῆσαι ἀκούοντας καὶ τὴν λοιπὴν διήγησιν. ὅτι μὲν γὰρ ἕκαστος ὑμῶν ποθεῖ τὰ περὶ κερσοβλέπτου ἀκούειν, καὶ τὰς περὶ φωκέων αἰτίας, σαφῶς οἶδα, καὶ πρὸς ταῦτα αὐτίδω. ἀλλ' ἐὰν μὴ τὰ πρὸ τούτων ἀκούσητε, οὐδὲ ἐκείνοις ὁμοίως παρακολουθήσετε. ἐὰν δ' ἐμοὶ τῷ κινδυνεύοντι, εἰπεῖν δῶτε ὡς βούλομαι· καὶ σώσαι με, εἰ μηδὲν ἀδίκως, δίωσεσθε, ἱκανὰς εἰληφότες ἀφορμὰς· καὶ θεάσεσθε ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τὰ ἀπλεγόμενα, ὡς γὲ δίκῃ ἦλθομεν, καὶ πρὸς τὸν βουλὸν ὅτι κεφαλαίων τὴν πρεσβείαν ἀπηγγείλαμεν καὶ ἃ ὅπως ἀπέδομεν τῷ φιλίππῳ. ἐπαινέτης δ' ἡμῶν δημοσθένης πρὸς τοὺς βουλεύοντας. καὶ τὴν εἰρήνην ἐπώμοσε τὴν βουλαίαν, συγχαίρειν τῇ πόλει, ὅτι τοιούτους ἄνδρας ὅτι τὴν πρεσβείαν ἐξέπεμψεν

ξίπεμψεν, οἱ μὲν τοῖς λόγοις, καὶ τῇ πίστει, καὶ πρεσβεύοντος τε
καὶ λέγοντες ἄξιοι ἦσαν τῆς πόλεως· ἐμοὶ δ' εἰπέ τι τοιοῦ-
τον, ὡς ἀφυσαίμην τὰς τῶν ἡγουμένων με ἐλπίδας περὶ τῆς πρεσβείας
ἐλπίδα. τέλος δὲ πάντων, ἐγράψεν ἡμᾶς στεφανῶσαι
θαλλοῦ στεφάνῳ ἕκαστον, δυοῖν ἕνεκα τῆς εἰς τὸν δῆμον,
καὶ καλέσαι ὅπως δεῖπνον εἰς τὸ πρυτανεῖον εἰσαύριον. ὅπως
δ' ἀδεὴς φιλοτιμίας πρὸς ὑμᾶς, λαβέτω μοι τὸ ψή-
φισμα ὁ γραμματεὺς, καὶ τὰς τῶν συμπρέσβεων μαρτυρίας
ἀναγνώτω. ψήφισμα βουλῆς, ὧν δημοσθένης εἶπε. Μαρτυ-
ρία τῶν συμπρέσβεων περὶ τῶν εἰρημένων. ἐπειδὴ τοίνυν
ἀπηγγέλκαμεν τὴν πρεσβείαν ἐν τῷ δήμῳ, εἶπε παρελ-
θὼν πρῶτος ἡμῶν διὰ τὴν ἡλικίαν κτησιφῶν, ἄλλους τε πο-
λλοὺς λόγους, καὶ τοῖς περὶ δημοσθένους συγκειμένοις ὑμῖν
ἐρεῖν, περί τε τῆς ἀντιδόσεως τὸ φιλίππου, καὶ τῆς ἰδέας
αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἐν τοῖς πότοις ὀξυδερκίας, καὶ μὴ τὸν
φιλοκράτους εἰπόντος μικρὰ, καὶ δερκύλλου, παρῆλθον
ἐγώ. ἐπειδὴ δὲ τὴν ἄλλην διεξῆλθον πρεσβείαν, ἀπὸ τη-
σου καὶ περὶ τὸν λόγον, ὃν ἐν τοῖς συμπρέσβεσι διωμολο-
γησάμην εἰπών, ὅτι μνημονικῶς μὲν δυνατὸς ὁ φίλιππος
εἶποι, καὶ τὴν δέησιν οὐκ ἐπελαθόμην τὴν δημοσθένους, ὅπ
ταχθείη λέγειν ἐάν τι παραλίπωμεν ἡμεῖς, ὡς ἀμφι-
πόλεως. ἐφ' ἅπασι δ' ἡμῖν αἰσχρῶς πλάττων δημοσθέ-
νης, καὶ, περιβλεψάμενος ὥσπερ εἰώθει τῷ σχήματι, καὶ
ῥίψας τὴν κεφαλὴν, ὁρῶν ὅπως μαγόμενον τὸν δῆμον,
καὶ δεδεγμένον τοὺς παρ' ἐμοῦ λόγους, ἀμφοτέρων ἔφη
θαυμάζειν, καὶ τῶν ἀκουόντων, καὶ τῶν πρεσβευσάντων ὅ-
ταν παρεῖτε τὸν χρόνον, οἱ μὲν τὸν βουλόμενον, οἱ δ', τὸν
συμβουλεύειν, ἀποδεξάμενοι, τὴν ἐφόδιον λαλιὰν ἀ-
γαπῶντες ἐν τοῖς οἰκείοις πεφήμασιν. ἐδόκει δ' εἶ) ῥᾴον ἢ
πρεσβείαν ἀπαγγεῖλαι. βούλομαι δ' ὑμῖν ἔφη, καὶ ὅπι-
δεῖξαι ὡς δεῖ τὸ πρᾶγμα γενέσθαι. ἅμα δ' ἐκέλευσεν ἀ-
ναγνῶναι τοῦτο τὸ ψήφισμα τοῦ δήμου. ἀναγνωσθέντος δ',
εἶπεν, ὅτι μὲν τοῦτο ἐξεπέμφθημεν, καὶ ταῦτα ἐπράττομεν,
ἀκηκοατε πάντες. λάβε δή μοι καὶ τὴν ὑπατολίνην, ἵνα
ἥκωμεν φιλίππου φέροντες. ἐπειδὴ δὲ μεγαλώστι
ἀπέχετε, ἔφη, τὴν ὑπάκειται, καὶ λοιπὸν ὑμῖν ὅτι βουλ-
σασθε, θορυβησάντων δ' ἐκ' αὐτοῦ, τῷ μὲν, ὡς δεινός
τις εἴη καὶ συντόμως, τῷ δ' πολλῶν, ὡς πονηρὸς καὶ φθονε-
ρός· καὶ σκέψασθε δ' ἔφη ὡς συντόμως, καὶ τἄλλα πάντα
ἀπαγγελῶ· ἐδόκει μνημονικὸς καὶ δεινὸς εἶ) λέγειν αἰσχί-
νη φίλιππος; ἀλλ' οὐκ ἐμοί. ἀλλ' εἶπε αὐτῷ τὴν τύχην πει-
σθῆναι, ἑτέρῳ πεισθείη, οὐκ ἂν πολύ τι καταδεὴς εἴη. ἐ-
δόκει κτησιφῶντι ὄψιν λαμπρὸς εἶ). ἐμοὶ δ' οὐχ ἑκὼν ἀριστόδημος ὁ ὑποκριτής. ὃς παρὼν ἡμῖν καὶ συνε-
πρέσβευε. μνημονικόν τις αὐτὸν φησιν εἶ); καὶ γὰρ ἕτεροι.
συμπεῖν δεινὸς ἦν; ἀλλὰ φιλοκράτης ὁ μεθ' ἡμῶν δεινότερος· λόγον τίς φησιν ἐμοὶ καταλιπεῖν ὡς ἀμφιπό-
λεως, ἀλλ' οὔτ' ἂν ὑμῖν ὁ ῥήτωρ ἔδωκεν, οὔτ' ἂν ἐμοὶ λόγου
μεταδοίη. ταῦτα μὲν οὖν λῆρός ἐστιν ἔφη. ἐγὼ δ' ψήφισμα
γράψω, καὶ τῷ κήρυκι παρείσαντι βούλομαι τῷ φιλίππου ἥκοντι, καὶ τοῖς μέλλουσι παρ' αὐτοῦ δεῦρο ἥξειν
πρέσβεσι, καὶ τοὺς πρυτάνεις κελεύειν, ἐπειδὰν ἥκωσιν
οἱ πρέσβεις, ἐκκλησίαν ἐπὶ δύο ἡμέρας ποιεῖν. μὴ μόνον
ὡς εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ περὶ συμμαχίας, καὶ τοὺς πρέσβεις
ἡμᾶς, εἰ δοκοῦμεν ἄξιοι εἶ), ἐπαινέσαι, καὶ καλέσαι ὅπὶ
δεῖπνον εἰς τὸ πρυτανεῖον εἰσαύριον. ὅπως δ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὰ ψηφίσματα, ἵνα εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες, καὶ τὴν
ἀνομαλίαν αὐτοῦ, καὶ τὸν φθόνον. καὶ τοῦτο τῷ πραγμάτων μὴ φιλοκράτους κοινωνίαν, καὶ τὸ ἦθος ὡς ὄντως ἦν
ἄπιστον. κάλει δή μοι καὶ τοὺς συμπρέσβεις, καὶ τὰς μαρτυρίας αὐτῷ ἀναγνῶθι, καὶ τὰ ψηφίσματα δημοσθένους.
ψηφίσματα δημοσθένους. ἃ τοίνυν μόνον ταῦτα ἔγραψεν, ἀλλὰ καὶ μὴ ταῦτα ἐν τῇ βουλῇ εἶπε, θέαν εἰς τὰ διονύσια

A tales legatos misisset, qui & eloquentia & fide se republica dignos, dicendo, agēdóque præbuissent. De me autem huiusmodi quippiam dixit, me spem eorum, qui me legatum creassēt, non fefellisse. Postremò omnium scripsit, nostrūm vnumquemque sacræ oleæ corona ornandum esse, ob beneuolentiam erga populum: & ad cœnam in curiam in crastinum inuitandum. Vt autem cōstet, me nihil falsi dixisse apud vos, capiat scriba decretum, & collegarum testimonia recitet. Senatusconsultum Demosthene referente factum.

Testimonia collegarum, de iis quæ dicta sunt.

Postquam igitur legationis acta apud populū exposuimus, Cteiphō primus inter nos, propter ætatem, cùm alia dixit, tum ea quæ dicturos esse nos, cum Demosthene pepigeramus: item de affabilitate Philippi, & forma eius, & dexteritate in compotationibus. Post hunc, cum Philocrates & Dercyllus pauca dixissent, ego prodij. Recitatis autem cæteris legationis actis, ad eam etiam commemorationem, quæ cū collegis mihi conuenerat, cùm accessissem, dixi, Philippum memoriter & eloquenter respondisse. neque oblitus precum Demosthenis adieci, ei partes dicendi de Amphipoli attributas fuisse, si quid nos prætermisissemus. Post omnes nos postremus surgit Demosthenes, & vultu, vt solet, præstigiis factis, atq. capite perfricto, cùm populum videret gestu dare signum, & meam approbasse orationem, vnósque se mirari dixit, tum qui audirent, tum qui legationem obiissent, quòd omisso tempore, illi deliberādi, hi in mediū consulēdi, morā facerēt, nugis peregrinis cōtenti in rebus domesticis. Nihil.n. esse facilius, quàm legationem recensere. Demōstrabo autē, inquit, vobis, quæ ratio huius rei esse debeat: ac simul recitari iussit plebiscitū, quo recitato, dixit: Nos ex hoc ablegati sumus, & quæ hic scripta sunt, ea egimus. Cape ergo etiā literas, quas à Philippo afferimus: quibus lectis, Habetis (inquit) respōsum, restat vt deliberetis. Excitato autē tumultu, ab aliis, quòd breuis & acutus, à pluribus, quòd improbus atq. inuidus videretur. Videte porrò (inquit) quanto cōpēdio & cætera omnia sim renunciaturus. Visus est memoria valere, & eloquētia, Philippus, Æschini? Mihi verò nō itē. Nam si quis fortunā ei adēptam, alteri tribueret: is nō multò esset illo inferior. Visus est Ctesiphonti splēdido esse vultu? Mihi verò illo non deterior Aristodemus histrio, qui nostrę legationi interfuit. Memoria eū pollere, ait aliquis? Sunt & alij. Egregius cōpotor fuit? At Philocrates, qui nobiscū fuit, lōgè illū superat. Dicēdi de Amphipoli se mihi reliquisse locū ait aliquis? At nec vobis orator iste dicēdi locū daret, nec mihi. Verū istæ nugæ sunt, inquit: ego verò decretū scribā, & cū caduceatore à Philippo misso inducias faciā, & cum mittēdis huc legatis: curiones porrò iubebo, vbi legati venerint, eis bidui concionē cōuocare, qua deliberetur, non de pace tantū, sed etiā de societate: & nos legatos, si digni videmur, laudare, & vocare ad cœnā in curiā in crastinū. Vt autē me vera dicere cōstet, cape decreta: vt videatis inconstantiam eius, & malignitatē, & actionū cū Philocrate societatem, & mores insidiosos ac perfidos. Voca ergo mihi legatos, eorúmque testimonia recita, & decreta Demosthenis.

Decreta.

Neq. verò hæc dūtaxat scripsit, sed pòst etiā in senatu dixit: spectandi locū Bacchanalibus assignādum esse

Philippi legatis, vbi venerint. Recita etiam hoc decretum. Decretum Demosthenis.

Recita etiam legatorum testimonium vt videatis, Athenienses, Demosthenem non posse verba facere pro republica, sed declamitare contra conuictores, atque arctiss. necessitudine deuinctos. Testimoniũ. Tractationem igitur pacificationis, non meã & Philocratis, sed Demosthenis & Philocratis fuisse, repetietis: & argumenta eorum quæ dixi, me fide digna reor attulisse. Nam eorum quæ renunciaui, vos mihi testes estis. Eorum quæ in Macedonia dicta sunt, atque in itinere nobis acciderũt, collegarum testimonio vobis demonstraui. Accusationem autem modò à Demosthene allatam audistis, & meministis, cuius initiũ sumpsit à concione, quam de pace habui. Cum autem in ea parte accusationis ementitus fuerit omnia: in eo articulo vehementer est conquestus. Ea enim verba coram legatis ait esse facta, quos Græci ad nos misissent, à populo accersiti, vt communiter & bellum gererent contra Philippum, si esset opus, cum Athenientibus: & pacis, si id expedire videretur, esset participes. Considerate igitur, quantam rem homo sutripuerit, quantáque sit impudentia. Nam eo tempore legati creati sunt quos in Græciam ablegastis, quo bellum vobis adhuc cũ Philippo intercedebat: ac legatorum nomina quidem in publica relata sunt monimenta: eorum autem corpora non sunt in Macedonia, sed Athenis: & Senatus de adducendis ad populum peregrinis legationibus decernit. Iste autem ait, missas fuisse Græcanicas legationes. Igitur conscenso hoc suggesto, Demosthenes, dum meæ sunt dicendi partes, cuiusmis Græcanicæ vrbis nomẽ profer, ex qua tum legatos aduenisse dicis, earúmque senatusconsulta è curia dato legenda, & Athenienſium legatos citato testes, quos ablegauit ad ciuitates: qui se *adfuisse, nec peregrè profectos fuisse testificati fuerint: si accessum eorum ad senatum & decreta exhibueris, eo facta tempore, quo tu ais: descendo, & capitis ipse me condemno. Lege & sociorum decretum, quid in eo dicatur. in quo apertè scriptum est: Cum deliberet populus Athenienſis de pace Philippica, legati autem nondum adsint, quos ablegarit populus in Græciam, qui vrbes ad tuendam Græcorum libertatem exhortentur: visum esse sociis, vbi redierint legati, & acta sua renunciarint Atheniẽsibus, eorúmque sociis, vt curiones duas conciones secũdum leges indicant, atque in iis de pace deliberent Athenienses. Quicquid autem populus decreuerit: id fore commune sociorum decretũ. Recita ergo decretum assessorum.

II Defensionis caput: concionẽ de pace habitam, & vnã fuisse, & accommodatã reip. temporibus.

Decretum assessorum.

Confer cũ hoc etiã Demosthenis decretũ, quo iubet curiones, post vrbana Bacchanalia, & concionem in Bacchi æde haberi solitã, indicere duas cõciones, alteram die XVIII, alteram XIX. definiens tẽpus, & cõciones præripiés, ante legatorũ ad Græcos missorum reditum. Ac sociorũ quidẽ decretum iubet, quod me quoque defendisse fateor, vos de pace dũtaxat deliberate: Demosthenes autẽ, etiã de societate iubet. Recita decretum. Decretum Demosthenis.

Decretũ vtrũque audiuistis, Atheniẽses, vnde cõuincitur, Demosthenẽ affirmare, legationes eas quæ abfuerũt, adfuisse: & cum vos audire velletis, irritum fecisse decretũ sociorum. Nã illi quidẽ pronunciarant: Græcanicas legationes esse vrbi expectandas: De-

A κατανεῖμαι τοῖς πρέσβεσιν, ἐπειδὰν ἥκωσι, τῆς φιλίππου· λέγε δὴ τοῦτο τὸ ψήφισμα. ψήφισμα δημοσθένους. ἀνάγνωθι δὴ καὶ τὴν τῶν συμπρέσβεων μαρτυρίαν, ἵνα εἰδῆτε, ὦ ἀθηναῖοι, ὅτι δημοσθένης οὐκ ἂν τῆς πόλεως εἰπεῖν δυνατός ἐστιν, ἀλλ' ὅτι τοῖς συνοίδασι καὶ ὁμοτράπεζοις μελετᾷ μαρτυρία. τὴν μὲν τοίνυν πραγματείαν τὴν ἐμὴν τῆς εἰρήνης πρὸς ἐκείνους, οὐκ ἐμοὶ καὶ φιλοκράτει, ἀλλὰ δημοσθένει καὶ φιλοκράτει δώσετε, καὶ τὰς πίστεις τὰς εἰρηνικὰς ἱκανὰς ὑμῖν οἶμαι φανεῖσθαι. τὰ μὲν δὴ ἀπηγγελμένα ὑμεῖς ἐστέ μοι μάρτυρες. τὰ δὲ ἐν μακεδονίᾳ ῥηθέντα καὶ τὴν πορείαν ὑμῖν συμβάντων, τοῖς συμπρέσβεσιν ὑμῖν μαρτυρας παρεχόμενον ἃ δὲ κατὰ δημοσθένους ἀρτίως εἰρηνικὴν κατηγορίας ἠκούσατε καὶ μέμνησθε. ἐξ ἧς τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο ἀπὸ τῆς δημηγορίας, ἣν εἶπεν περὶ τῆς εἰρήνης. πάντα δὲ ἐν τῷ μέρει τούτῳ τῆς κατηγορίας ἐψεύσμενος, ἐπὶ τῷ καιρῷ τούτῳ δεινὸς ἐγένετο. τοὺς δὲ λόγους τούτοις ἐναντίον φησὶ τῶν πρέσβεων λέγειν, οὓς ἔπεμψαν πρὸς ἡμᾶς οἱ ἕλληνες, μεταπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου ἵνα κοινῇ καὶ πολεμοῖεν, εἰδέναι, φιλίππου μὴ ἀθηναίοις, καὶ τῆς εἰρήνης, εἰ τοῦτο εἴη, δοκοίη σύμφορον, μετέχοιεν. οἶσθα δὴ πρέσβεως μεγάλου κλοπὴν, καὶ δεινὴν αἰσχύνην αἰθερόπου. τῶν δὲ πρέσβεων, οὓς ἐξέπεμψας εἰς τὴν ἑλλάδα, ἐπὶ τοῦ πολέμου πρὸς φίλιππον ἡμῖν ἐνεστηκότος, οἱ μὲν χρόνοι τῆς αἱρέσεως ὅτε ἐξεπέμφθησαν, καὶ τὰ τῶν πρεσβευσάντων ὀνόματα, ἐν τοῖς δημοσίοις ἀναγέγραπται γράμμασι. τὰ δὲ σώματα αὐτῶν οὐκ ἔστιν οὐκ ἐν μακεδονίᾳ, ἀλλ' ἀθήνησι· ταῖς δὲ ξενικαῖς πρεσβείαις ἡ βουλὴ τὰς εἰς τὸν δῆμον προσόδους προβουλεύει. ἔδοξε δέ φησιν ἀπεσταλθαι τοὺς αὐτοὺς τῶν ἑλλήνων πρεσβείας, παρῳχηκότων τοίνυν δημοσθένους ὅτε τὸ βῆμα τοῦτο, ἐν τῷ ἐμῷ λόγῳ εἰπεῖν πόλεως ἧς τινος βουλῆς ἑλλήνων τὸ ὄνομα· ἐξῆς ἀφίχθαι τότε φησὶ τοὺς πρέσβεις, καὶ τὰ προβουλεύματα πρὸ αὐτῶν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ δὸς ἀναγνῶναι, καὶ τοὺς ἀθηναίων καλεῖ πρέσβεις, οὓς ἐξέπεμψαν ὅτι τὰς πόλεις, μαρτυρας καλῶν παρεῖναι. ἐν μὴ ὅπου δημοσίων ὅτε ἡ πόλις τῶν εἰρήνην ἐποιεῖτο, μαρτυρήσωσιν, ἢ τὰς πρὸς τῷ βυλῇ αὐτῶν προσόδους καὶ τὰ ψηφίσματα αὖ· φησὶ γὰρ, ἐν ᾧ σὺ φῂς ὀνταχρόνῳ, καταβαίνω καὶ θανάτου τιμῶμαι. ἀνάγνωθι δὴ καὶ τὸ τῶν συμμάχων δόγμα τί λέγει· ἐν ᾧ δηλαδὴ γεγραπται, ἐπειδὴ βουλόμενος ὁ δῆμος ὁ ἀθηναίων ὑπὲρ εἰρήνης πρὸς φίλιππον, οἱ δὲ πρέσβεις οὔπω πάρεισιν ἃς ἐξέπεμψεν ὁ δῆμος εἰς τὴν ἑλλάδα, παρακαλοῦντας τὰς πόλεις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἑλλήνων· δεδόχθαι τοῖς συμμάχοις ἐπειδὴν ἐπιδημήσωσιν οἱ πρέσβεις, καὶ τὰς πρεσβείας ἀπαγγείλωσιν ἀθηναίοις, καὶ τοῖς συμμάχοις, προγράψαι τοὺς πρυτάνεις ἐκκλησίας δύο κυρίας νόμους. ἐν δὲ ταύταις βουλεύσασθαι περὶ τῆς εἰρήνης. ἀθηναίους δ', ἢν δοκῇ αὐτοῖς βουλεύσειν, τότε ὅπως κοινὸν δόγμα τῶν συμμάχων, ἀνάγνωθι δή μοι τὸ τῶν συνέδρων δόγμα δόγμα συνέδρων. ἀνάγνωθι δή μοι καὶ τὸ τοῦ δημοσθένους ψήφισμα, ἐν ᾧ κελεύει τοὺς πρυτάνεις μὴ τὰ διονύσια τὰ ἐν ἄστει, καὶ τὴν ἐν διονύσου ἐκκλησίαν, προγράψαι δύο ἐκκλησίας, τὴν μὲν τῇ ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα, τὴν δὲ τετράδι ἐπὶ δέκα, ὁ εἰς ζῶν τὸν χρόνον, καὶ προγράψαι τὰς ἐκκλησίας, πρὶν ὅπως δημοῦσαι τοὺς ἀπὸ τῆς ἑλλάδος πρέσβεις, καὶ τὸ μὲν τῶν συμμάχων δόγμα κελεύει ᾧ σωφρονεῖν καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ, ἐὰν τῆς εἰρήνης μόνον ὑμᾶς βουλεύσασθαι, δημοσθένης δὲ καὶ συμμαχίας κελεύει. λέγε αὐτοῖς τὸ ψήφισμα. ψήφισμα δημοσθένους. τῶν μὲν ψηφισμάτων ἀμφοτέρων, ὦ ἀθηναῖοι ἠκούσατε, ὑφ' ὧν ἐξελέγχει δημοσθένης τὰς ὑπὸ δημούσας πρεσβείας ὅπως δημεῖν φάσκων, καὶ βουλομένων ὑμῶν

B

C

ὑμῶν ἀπεστάσθαι, τὸ τῆς συμμαχίας ἀκυρον πεποιηκὼς δίκημα. οἱ μὲν γὰρ ἀπεφήναντο, ἀναμεῖναι τὴν πόλιν τὰς ἑλληνικὰς πρεσβείας. Δημοσθένης δ' οὐ λόγῳ μόνον κεκώλυκε θεμεῖναι, ὁ πάντων αἴσχιστα καὶ ταχέως μεταθέμενος, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ψηφίσματι, προστάξας ἤδη βουλεύσαι. εἶρηκε δ' ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τῆς ἐκκλησίας ἡμῖν μηνυόντων φιλοκράτης, ὕστερον ἀναβὰς ἐγὼ κατεμαρτύρουν αὐτῷ εἰσηγεῖτο ἐκεῖνος εἰρήνην, αἱρεῖσθαι καὶ τὴν πόλεως ἀναξίαν εἶναι φάσκων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν ἡμέρᾳ ὡς συναγορεύοιμι τῷ φιλοκράτει, καὶ τῆς ἐκκλησίας διημερήσας ὠχόμην φέρων, πείθων ὑμᾶς μὴ προσέχειν τοῖς τὰς μάχας καὶ τὰ τῶν προγόνων λέγουσι ῥόπαια, μηδὲ τοῖς ἕλλησι βοηθεῖν. ὅπερ δ' οὐ ψεῦδος μόνον κατηγόρηκεν, ἀλλὰ καὶ ἀδύνατα γενέσθαι, μίαν μὲν αὐτὸς καθ' αὑτὸν Δημοσθένης μαρτυρίαν μαρτυρήσει. ἐτέραν δὲ πάντες ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ μνησικακήσομεν. ἔστιν γὰρ ἁπάσας ἀπιστάτους. τεταρτὸν γὰρ ἀνὴρ ἀξιόλογος εἰς τὴν πολιτευομένων, ἀμείνων ὢν τὸ ψήφισμα ἐπεδείξατο Δημοσθένης, καὶ ἀνεκοινοῦτο, εἰ δοκοῖ τῷ γραμματεῖ, οὐχ ὑπεναντίον, ἀλλὰ τοὐτων γεγραφὼς φιλοκράτης. καὶ μετέλαβε τὸ ψήφισμα καὶ ἀνέγνωσε τοῖς Δημοσθένους. ἐν ᾧ φανερῶς γεγραφὼς τῇ μὲν πρώτῃ τῆς ἐκκλησίας συμβουλεύειν τὰ βουλόμενον, τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῖς πρέσβεσι διαψηφίζειν τὰς γνώμας, λόγον δὲ μὴ ποιεῖσθαι, ἐν ᾧ με φησὶν αὐτὸς φιλοκράτης συνιέναι. ψήφισμα Δημοσθένους. οὐκοῦν τὰ μὲν ψηφίσματα ὡς ἐξ ἀρχῆς ἐγράφη μεμφοῖ. οἱ δὲ συκοφάνται λόγοι, πρὸς τοὺς ἐφ' ἡμέρᾳ καιροὺς λέγονται. ποιεῖ γοῦν τὴν δημηγορίαν ὁ μὲν κατήγορος * διττὴν, τὸ ψήφισμα γὰρ μίαν. λόγον δὲ μὴ προτεθέντων εἰς τὴν ὑστέραν ἐκκλησίαν, τῇ δὲ πρώτῃ συνόντων οὐκ ἐγὼ εἰπεῖν. τί δὴ καὶ βουλόμενος, εἴπερ * ταὐτὰ φιλοκράτει προτίθημι, κατηγορῶ μὲν πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀκροατὰς τῇ προτεραίᾳ. μίαν δὲ νύκτα διαλιπὼν συνηγορῶ; ποτέρα ὡς αὐτὸς δοξήσων, ἢ ὡς ἐκεῖνον ὠφελήσων; ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἀμφότερα ἄξενα ποιῶ, ἀλλ' ὑπὸ πάντων μὲν μισεῖσθαι, πραγμάτων δὲ μηδέν. καίτοι δέμοι καὶ ἀμύητος ἀρχέα, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἀναγνῶναι, ὃν δ' ἕνεκα γεγράφθαι, προσήκειν ὑμῖν βούλομαι. μαρτυρεῖ ἀμυντὴρ αἰχίνη, ὅτε ἐβουλεύετο ὁ δῆμος περὶ τῆς συμμαχίας τῆς πρὸς φίλιππον καὶ τὸ Δημοσθένους ψήφισμα ἐν τῇ ὑστεραίᾳ τῶν δυοῖν ἐκκλησιῶν, ὅτε οὐκ ἄξιον Δημηγορεῖν, ἀλλὰ τὰ περὶ τῆς εἰρήνης καὶ συμμαχίας ψηφίσματα ἐπεψηφίζετο, ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, Δημοσθένην ὁπόδειξαν πρόκαθήμενον ψήφισμα γεγραμμένον ἑαυτοῦ, ἐφ' ᾧ ἐπεγέγραπτο Δημοσθένους ὄνομα, καὶ ἀνεκοινοῦτο αὐτῷ αὐτῷ, εἰ δοκοῖ τῷ γραμματεῖ, ἐπιψηφίσασθαι τοῖς πρόεδροις. ἐφ' οἷς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν συμμαχίαν ἐγράψε ποιεῖσθαι, ὅπη τοῖς αὐτοῖς, ἐφ' οἷς περ καὶ φιλοκράτης ἐγράφη. καίτοι δοκεῖ μοι ἀμύητος ἀρχέα, καὶ ἐκκλήτευε, ἐὰν μὴ θέλῃ δοῦναι παρεῖναι. μαρτυρία ἀμυντορος. τῆς μὲν μαρτυρίας ἀκηκόατε ὦ ἄνδρες. σκοπεῖτε δὴ ποτέρα ὑμῖν δοκεῖ Δημοσθένης ἐμοῦ κατηγορηκέναι, ἢ ξύναυτον αὐτὸς ἑαυτὸν ὅτι τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐπῳδὴν ἢ καὶ τὴν Δημηγορίαν μου διαβάλλῃ, καὶ τοὺς εἰρημένους λόγους ὅτι τὰ χείρω διεξέρχεται· οὔτ' ἂν ἀποφαίην, οὔτ' ἂν τῶν πρότ' εἰρημένων ἂν ἀρνησαίμην, ἀλλ' αἰσχύνομαι ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον φιλοτιμοῦμαι. βούλομαι δ' ὑμᾶς καὶ τοὺς καιροὺς ὑπομνῆσαι ἐν οἷς ἐβουλεύεθε. τὴν μὲν γὰρ ἀρχὴν ἐποιησάμεθα τοῦ πολέμου ἀμφιπόλεως· συνέβαινε δ' ἡμῖν τοῦ πολέμου τὰ μὲν ἐν τῷ πολέμῳ μὲν ἑβδομήκοντα καὶ πέντε πόλεις συμμαχίδας ἀποβεβληκέναι, ἃς ἐκτήσατο Φίλιππος ὁ κύνεος, καὶ κατέσπασεν εἰς τὸ συνέδριον (προρρήσει γὰρ παρρησιασάμενος καὶ ψεύδεσθαι ἅμα καὶ ταληθῆ εἰπεῖν

A mosthenes autem non verbis tantùm obstitit, quominus expectarentur, qui illud omnium turpissimè ac celerissimè immutauit: sed re ipsa & decreto: quippe qui statim deliberari iusserit. Dixit autem, me priore concione, cum verba fecissent Philocrates, post eum suggestu consenso, reprehendisse pacem, cuius autor ille fuerit: eámque turpem & ciuitate indignam iudicasse: postridie autem suffragatum Philocrati, & concionem magno applausu in sententiam meam perduxisse: cum suaderem vobis, ne auscultaretis iis, qui prælia & triumphos maiorum commemorarent, néve Græcis auxiliaremini. Id verò crimen non tantùm esse falsum, sed etiam fieri sic non potuisse, primum ipsius Demosthenis, deinde omnium Atheniensium, tertio loco, vestro, si admoneamini, denique viri magnæ in republica autoritatis, Amyntoris, cui Demosthenes decretũ ostendit, quéque consuluit, vtrum id daret scribæ: cum quidem non contrarium, sed idem quod Philocrates scripsisset, testimonio, atque ipsius calumniæ absurditate ostendetur. Cape Demosthenis decretum, & recita: in quo eum priore concione scripsisse constat, licere cuiuis in medium consulere: posteriore præsidibus recensendas esse sententias: & non dicendi potestatem esse dandam: quo tempore ipse me ait Philocrati esse suffragatum. Deretum Demosthenis. Itaque decreta vt principiò scripta sunt, ita manent: calumniatorum autem verba in dies pro tempore mutantur. Facit autem concionem meam accusator geminã: decretũ & veritas, vnã. Cum. n. posteriore cõcione dicẽdi potestas data nõ esset, sed: præsides prohiberẽt: verba facere nõ licuit. Quid verò mihi voluisse, si Philocratis sectã sequebar, eo pridie apud eosdẽ auditores, accusando, & post interuallũ noctis vnius defẽdendo? Vtrũ vt ipsi mihi accederet autoritas? an vt illi cõmodũ aliquod per me cõpararetur? Verùm nõ licuit vtrũque cõsequi: sed illud restabat, vt & omniũ volũtates à me alienarẽ, & nihil promouerem. Voca mihi Amyntorẽ Erchiensẽ, & eius testimoniũ recita. Quo autẽ pacto id scriptũ sit, in primis exponã vobis. Testimoniũ perhibet Amyntor Æschini, C cum populus de societate cũ Philippo ineũda de sententia Demosthenis in posteriore duarũ cõcionũ deliberaret, ac verba facere nõ liceret: sed decreta de pace & societate facta, comprobãda aut improbãda essẽt: in ea concione Demosthenẽ assidentẽ sibi ostẽdisse scriptũ decretũ, cui nomẽ Demosthenis præscriptũ esset ac cõsuluisse, an daret scribæ, vt præsidib' offerret: in quo scripsisset, pacẽ & societatẽ iisdem conditionibus esse faciendã, quibus Philocrates scripserat. Voca mihi Amyntorẽ Erchiensẽ, & citato, nisi huc prodire voluerit. Testimoniũ Amyntoris. Testimoniũ quidẽ audiuistis, Atheniẽses. Cõsiderate igitur, vtrum videatur vobis Demosthenes me accusasse: an contrà sub meo nomine semetipsũ? Quoniã autẽ cõcionẽ quoq; meã criminatur, & habitas à me orationes malè narrãdo deprauat: ego nec defugio eorum quę tũ dixi, neq; negarim quiequã: quorũ adeò me nõ pudet, vt ea laudi quoq. mihi ducã. Reuocabo autem vobis in memoriã temporũ conditionẽ, quibus deliberabatis. Bellũ principiò susceptimus pro Amphipoli. Res autẽ eò redierat: Noster Imper. fœderatas vrbes V. & LXX. amiserat, quarũ Timotheus Cononis F. potit' erat, quásq. nostro cõcilio adiũxerat. (Decreui. n. nihil dissimulare, & liberè simul veréq. loquẽdo

B

C

conseruari. Sin aliter senseritis: *animo tamen meo obsequi, neque enim tergiuersabor) & cùm CL. triremes è naualibus accepisset, XLVIII. reduxerat. (Atque hæc vobis accusatores in Charetis periculis subinde ostendunt) & MD. talenta non in milites, sed in ducum insolentiam insumpta erant: in Deiarem, Deipyrum, Polyphontem, qui fugitiuos homines ex Græcia collegerant, ac seorsum in mercenarios istos, qui in suggesto & concionibus versantur: qui à miseris Insularibus quotannis sexaginta talenta exigebant tributi nomine: qui naues & Græcos in communi naui deprædabantur: nostra verò vibs loco autoritatis & principatus Græcorum, eandem opinionem, quam Myonnesus & piratæ, consecuta erat. Philippus porrò è Macedonia progressus, non vt hactenus de Amphipoli nobiscum pugnabat: sed iam de Imbro & Lemno & Scyro, nostris possessionibus: & Chersonnesum ciues nostri deserebant, quæ citra controuersiam est Athenienssium. Erant autem plures necessariò indictæ cóciones cum tumultu & metu habendæ, quàm statæ ac legitimæ. Res porrò ita labefactatæ ac periculosæ erant, vt Cephisophon Pæanienssis, amicus & familiaris Charætis, decretum scribere cogeretur, vt Antiochus actuariis nauigiis præfectus, quàm primum solueret, imperatorē quæsitum, cui commissus esset exercitus. quòd si in eum incidisset: ei narraret, mirari populum Athenienssem, Philippum Chersonesum, quæ sit Athenienssium, inuadere: Athenienses autem nescire, nec dux nec copiæ quas miserint, vbi sint? Vt autem vera me loqui intelligatis: decretum audite, & belli recordamini, & pacem à belli ducibus non à legatis repetitote. Decretum à Cephisophonte factum. Ac tempora quidem ciuitatis, quibus de pace verba fiebant, erāt huiusmodi. Oratores autem isti factiosi, cum ad dicendum surgebant, de ciuitatis quidem incolumitate nihil in medium afferebant: sed vos arcis vestibulum intueri iubebant, & Salaminiæ pugnæ contra Persas, & sepulchrorum & [illegible]orum nostrorum & triumphorum meminisse. Ego verò horum sanè omnium recordandum esse dicebam sed tamen prudentiam maiorum esse imitandam: peccata verò & intempestiuam contentionem vitandam. Pedestre prælium ad Platæas, & Marathoniam pugnam, & nauale prælium ad Artemisium, & Tolmidæ imperium iubebam imitari: qui cùm haberet mille delectos Athenienses, infestis armis securè per mediam Peloponnesum peruasisset. Expeditionem autem Sicilienssem cauendam esse, qua Leontinis auxilia misissent, cùm hostes in nostrum agrum impetum fecissent, & Decelea contra nos munita esset. Postremam item temeritatem illam cauendam, cum bello victi, postulantibus Lacedæmoniis vt pacem agerent, & præter Atticam, etiam Lemnum Imbrum & Scyrum, tenerent, & constituta legibus libertate vterentur: horum nihil admittere voluerunt: sed bellum quod gerere non poterant, prætulerunt: cum quidem Cleophon lyrarum faber, quem multi cōpedibus vinctum meminerant, per fraudem ac turpiter in ciuium album inscriptus, populo largitionibus corrupto, se gladio collū ei præcisurū minitaretur, qui pacis mentionem fecisset. Tandem eò rem illi perduxerunt, vt cupidè pacē amplecterentur, cedentes omnibus possessionibus, mœnibus deiectis, præsidio recepto, & præfecto

Æschinis consilia, generis commendatio, & Arcadicæ concionis distinctione temporum defensio.

σώζεσθαι. ἐαὶ ὅ ἄλλος πως γιγνώσκῃς, διδαχθήσεσθε μέν, οὐ μὲν αὐτός φλαύρως.) ἑκατὸν ὅ ℂ πεντήκοντα ζημίας λαβόντα ἐκ τῆ νεωρίων * μὴ κατανεκομικέναι. ℂ ταῦτα ὑμῖν ἐν τοῖς ἀγῶσιν αἰεὶ τοῖς χάρητος οἱ κατήγοροι διηνύουσι. χίλια ὅ κ διακόσια τάλαντα ἐκ εἰς στρατώτας, ἀλλ' εἰς ἡγεμόνων ἀλαζονείας ἀπλωκέναι. διαβάλλω τε καὶ διίπτεσθαι καὶ πολυφόντιον, καὶ δραπέτας αὐθεσπίους, ἐκ τ ἑλλάδος συνειλεγμένους, κ χωρὶς εἰς τοὺς περὶ τὸ βῆμα καὶ τὴν ἐκκλησίαν μισθοφόρους· οἱ τοὺς μὲν παλαιπόλεως νησιώτας καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἑξήκοντα τάλαντα ἐσφερομένους σωτάξιν, κατῆγον ὅ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ἕλληνας ἐκ τῆς κοινῆς θαλάττης. αἰτὶ ὅ ἀξιώματος κ τῆ ἑλλήνων ἡγεμονίας ἡ πόλις ἡμῶν μυρωνήσου καὶ τῆς τῆ λησῶν δόξης ἀνεπίπλατο. φίλιππος ὅ ὁρμηθεὶς ἐκ μακεδονίας, ἐκ ἐθ' ὑπὲρ ἀμφιπόλεως περὶς ἡμᾶς ἠγωνίζετο, ἀλλ' ἤδη περὶ λήμνου ℂ ἴμβρου ℂ σκύρου, τῆ ἡμετέρων κτημάτων. ὃ ἐλιπον ὅ χερρόνησον ὑμῶν οἱ πολῖται, τιὼ ἔσαν ὁμολογουμένως ἀθηναίων. πλείους ὅ ἐκκλησίας συγκλήτους ἐᾶν καλεῖσθε ἐκκλησιάζειν μ φόβῳ καὶ θορύβῳ, ἢ τὰς τεταγμένας ἐκ τῆ νόμων. ὅπου δ' ἐῶ σφαλερὸν καὶ δυνατὰ τὰ πράγματα, ὡς τε ἐᾶν καθ' ἡσυχίαν ψήφισμα κυρῶσαι ὁ παριὼν εἰς τῆ φίλων καὶ ἑταίρων τῶ χάριτος, ἐκκλεῖν τιὼ ταχίστην αὐτόχρων τὸν ὑπὲρ τῆ ὑπηρετικῶν, καὶ ζητεῖν τὸν στρατηγὸν τὸν ὑπὲρ τῆ δυνάμει τεταγμένον, κἂν ἐν τύχῃ που, φεύγειν, ὅτι θαυμάζει ὁ δῆμος ὁ τῆ ἀθηναίων, εἰ φιλίππῳ μὲν ὑπὲρ χερρόνησον τιὼ ἀθηναίων πορεύεται. ἀθηναῖοι ὅ ἐδὲ πὶ στρατηγὸν γίγνωσιν, ἐδὲ τ δυνάμιν ἐῶ ἐξέπεμψαν, ὅπου ἐστίν. ὅπερ δ' ἀληθὲς λέγω, ἀκούσατε τὸ ψηφίσματος· καὶ ἀναμνήσθητε τὸ πολέμου, καὶ * τιὼ εἰρήνην, τίς τ πολέμου ἡγεμόνας, ἀλλὰ μὴ τοὺς ῥήτορας * ἀποφαίνῃ. ψήφισμα δήμου ὁ κηφισοφῶν εἶπεν. οἱ μὲν καιροὶ τ πόλεως τοιοῦτοι ἦσαν ἐν οἷς οἱ περὶ τ εἰρήνης ἐγίγνοντο λόγοι. αἰτάμμοι ὅ οἱ συντεταγμένοι ῥήτορες, περὶ μὲν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως ἐδὲν ἐνεχείρουν λέγειν. ὅπου βλέπῃν ὅ εἰς τὰ περιπόλαια τῆς ἀκροπόλεως, ἐκέλευον ὑμᾶς, καὶ τῆς ἐν σαλαμῖνι περὶς τὸν πέρσην ναυμαχίας μιμνῆσθαι, καὶ τῆ τάφων, καὶ τῆ περιόρων, καὶ τῆ ζωπαίων. ἐγὼ ὅ ἁπάντων μὲν τούτων ἐφίλω δεῖν μεμνῆσθαι, μιμεῖσθαι μέν τοι τὰς τῆ περιόρων εὐβουλίας, τὰ δ' ἁμαρτήματα αὐτῶν καὶ τιὼ ἀκαιρον φιλονικίαν φυλάττεσθαι. τιὼ μὲν ἐν πλαταιαῖς περὶς τοὺς πέρσας πεζομαχίαν, κ τοὺς ἀγῶνας τοὺς περὶ σαλαμῖνα, καὶ τιὼ ἐν μαραθῶνι μάχην καὶ τιὼ ἐπ' ἀρτεμισίῳ ναυμαχίαν, καὶ τιὼ τολμίδου ζηλωτὴν στρατηγίαν καλοῦντες, ὃς χιλίους ὁπλίκτους ἔχων ἀθηναίων, διὰ μέσης πελοποννήσου, πολεμίας οὔσης, ἀδεῶς διεξῆλθεν. τιὼ δ' εἰς σκελίαν στρατείαν φυλάττεσθαι, ἰὼ ἐξέπεμψαν λεοντίνοις βοηθήσοντες, τῆ πολεμίων ἐμβεβληκότων εἰς τιὼ χώραν ἡμῶν, ℂ δεκελείας ὀχυρωθείσης κ τιὼ πολυτελεστάτην ἀβελίαν φυλάξασθαι, ὅθ' ἥττηνται οἱ τῆ πολέμῳ, περικαλουμένων αὐτοὺς λακεδαιμονίων εἰρήνην ἄγειν, ἔχοντας περὶς τῇ ἀττικῇ λῆμνον ℂ ἴμβρον κ σκῦρον, κ δημοκρατουμένους κ τοὺς νόμους· τούτων μὲν οὐδὲν ἤθελον ποιεῖν, πολεμεῖν ὅ προῃροῦντο· δηνάμενοι. κλεοφῶν ὅ ὁ λυροποιὸς, ὃν πολλοὶ δεδεμένον ἐν πέδαις ἐμνημόνευον, παρεγγραφεὶς αἰχρῶς πολίτης καὶ διεφθαρκὼς νομῇ χρημάτων τὸν δῆμον, ὥστε κόψειν ἠπείλει μαχαίρᾳ τὸν ζάκυνθον, εἴ τις εἰρήνης μνησθήσεται. τελωτῆρες δὲ εἰς τοῦτο τιὼ πόλιν περιήγαγον, ὡς τε ἀγαπητὸς τιὼ εἰρήνην ποιήσασθαι, ὅστις πάντας πάντων, καὶ τὰ τείχη καθελόντας, καὶ ναῦς δεξαμένους φεύγειν, καὶ λακεδαι-

λακεδαιμόνιον ἁρμοστὴν, καὶ τῆς δημοκρατίας τοῖς ξιάκοντα ἀφεμένους οἱ χιλίοις καὶ πεντακοσίοις τὴν πολιτ* ἀκείτους ἀπέκτειναν. τὸ μὲν τοιαύτην ἀβελίαν ὁμολογῶ πα εαγγέλλειν φυλάττεσθαι, τὰ δ' ὀλίγῳ σφόδρα εἰρημένα, μιμεῖσθαι οὐ χρὴ σφᾶς τὴν ἀλλοβρίων, ἀλλὰ σφᾶς τ πάντων οἰκειοτάτην ταύτην ἐπυνθανόμην. ἀρ' ὅμηρος γὰρ πατὴρ ὁ ἡμέτερος ὢν σὺ λοιδορεῖς, ἢ τ' εἰδὼς ἢ τ' ὀπιδὼν τ' ἑαυτ ἡλικίας ὅς τις ἦν, καὶ ταῦτα, ὦ δημόσθενες σκ, σκ τ νομάδων σκυθῶν τὸ σφὸς μητρὸς γένος ὤν, ἔφυγε μὲν ὅπ τὴν ξιάκοντα, συνκατήγαγε δ' τ δῆμον καὶ ὁ τ μητρὸς τ ἡμετέρας ἀδελφὸς, θεῖος ὢν ἡμέτερος, κλεόβουλος ὁ γλαύκου τ ἀχαρνέως υἱὸς, μ δημαινέτου τ βοζήτα, συγκατεναυμάχησε χίλωνα, τ λακεδαιμονίων ναύαρχον. ὡς τ οἰκειά μοι καὶ σωτὴρ τὰ τ πόλεως ἀτυχήματα εἰς τοὺς ὠσὶν ἀκούειν. ὅπιμᾶς δέ μοι καὶ τ ἐν τοῖς μυρίοις ἐν ἀρκαδίᾳ δημηγορίαν καὶ φρασβείαν, καὶ μεταβεβλῆσθαί με φῄς, αὐτὸς ὢν ἀνδραποδώδης καὶ μόνον οὐκ ὀξυστόμυος αὐτόμολος. ἐγὼ δ' ἐν μὲν τῷ πολέμῳ συμίσην καθ' ὅσον ἐδυνατὸν ἀρκάδας καὶ τοῖς ἄλλοις ἕλλησιν ὅπι φίλιππον, ἐδενὸς δ' αὐθαιρέτου ὅπισθεν ὄντος τῇ πόλει, ἀλλὰ τῷ μὲν, σφετέρων τῶν ὅ,τι συμβήσεται, τ δ' ἐν τῇ πόλει ῥᾴτερον χορηγὸν τ καθ' ἡμέραν δαπάναις τ πολέμου πεισμένων ὁμολογῶ συμβεβλεῦσθαι τῷ δήμῳ δ' καλύσασθαι σφὸς φίλιππον, καὶ τ εἰρήνην συνθέσθαι, ἵν σὺ νῦν αἰσχρὸν νομίζεις, οὐδεπώποθ' ἁμάρτυρος ἔπλων. ἐγὼ δὲ ταύτην ἐγὼ πολλῷ φημι καλλίω τὸ πολέμου χρὴ ἦ, ὦ ἀθλιώτατοι, τοῖς μὲν φρέσβεις θεωρεῖν σφὸς τ καιρὸ, καθ' ὃν ἐφρέσβυσαν, τοὺς δ' στρατηγοὺς σφὸς τὰς δυνάμεις ὧν ἠρχέτην. καὶ γὰρ τὰς εἰκόνας ἴσατε, καὶ τὰς φροεδρίας, στὰς στεφάνους, καὶ τὰς ἐν τῷ πρυτανείῳ σιτήσεις δίδοτ, οὐ τοῖς τ εἰρήνην ἀπαγγείλασιν, ἀλλὰ τοῖς τ μάχην νικήσασιν. εἰ δ' ἔσπλαγχνα τὸν πολέμων αἱ μὲν δύθλιαι τὸν φρέσβεων, αἱ δ' δωρεαὶ τὸν στρατηγῶν· ἀπόνδους καὶ ἀκηρύκτους τοὺς πολέμους ποιήσετε· οὐδεὶς γὰρ θελήσει φρεσβεύειν σφεῖς δὲ κεροβλέπτου καὶ φωκέων καὶ τῶν ἄλλων, ἃ σφὸς τούτοις δεδεήμεθα τὸ λοιπὸν εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἀθλιώτατοι, καὶ ἐν τῇ σφετέρᾳ, καὶ ἐν τῇ ὑστέρᾳ φρεσβείᾳ, ἃ μὲν εἶδον, ὡς εἶδον ὑμῖν ἀπήγγειλα, ἃ δ' ἤκουον ὡς ἤκουσα. τίνα οὖν ὧν ἑκατέρα τούτων ἅτε εἶδον, ἅτε ἤκουσα σφεῖς κεροβλέπτης; εἶδον μὲν ἐγὼ καὶ οἱ συμφρέσβεις ἅπαντες, ὁμηρεύοντα τὸν υἱὸν τὸν κεροβλέπτου σφᾷ φιλίππῳ. καὶ ἔτι καὶ νῦν τοῦθ' οὕτως ἔχει. συνέβαινε δ' ὅπ τὼ σφετέραν ἐφρεσβεύομεν φρεσβείαν, ἐμοὶ μὲν μετὰ τῶν συμφρέσβεων ἀπιέναι δεῦρο, φιλίππῳ δ' ὅπι θρᾴκην ἐξιέναι, σφὸς δ' ἡμᾶς ὁμολογηκέναι, ἕως ἂν ὑμεῖς σφεῖς τῆς εἰρήνης βουλώσησθε, μὴ ὅπιβήσεσθαι μθ' ὅπλων χερρονήσου. ἐν ἐκείνῃ μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε τ εἰρήνην, ἀδημία μεία ἐγένετο σφεῖς κεροβλέπτ. ἤδη γ ἡμῶν κεχειροτονημένων ὅπι τοὺς ὅρκους, οὔπω γ ἀπηγκότων ὅπι τὼ ὑστέραν φρεσβείαν, ἐκκλησία γίνεται, ἐν ᾗ δημοσθένης, ὁ νυνὶ κατηγορῶν ἐμοῦ, λαγχάνει φροεδρεύειν. ἐν γ ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ κεπόβουλος ὁ λαμψακηνὸς εἶπε παρελθών, ὅπι πέμψειε μὲν αὐτὸν κεροβλέπτης, ἀξιοῖ γ δοθῆναι τοὺς ὅρκους τοῖς φιλίππου φρέσβεσιν, καὶ συναναγραφῆναι κεροβλέπτην ἐν τοῖς ὑμετέροις συμμάχοις. ῥηθέντων γ τῶν λόγων τούτων, ἀλεξίμαχος ὁ πήληξ, δίδωσιν ἀναγνῶναι ψήφισμα τοῖς φροέδροις, ἐν ᾧ ἐγέγραπτο δοθῆναι τοὺς ὅρκους φιλίππῳ μετὰ τῶν ἄλλων συμμάχων τὸν ἥκοντα σφᾷ κεροβλέπτου. ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ψηφίσματος (καὶ ταῦτα οἶμαι πάντας ὑμᾶς μνημονεύειν) ἀνίστης ἐκ τῶν φροέ-

A Lacedæmonio,& populi autoritate ad XXX.tyrannos translata,qui MD. ciues indicta causa occiderunt. Talem temeritatem esse cauendam, monuisse me profiteor: ea verò quæ paulò antè dixi, esse imitanda. Neque enim ab alienis illa,sed ab omnium coniunctissimo audiebam. Nam Atrometus pater noster (cui tu maledicis, cum eum ignores, neque videris quis-nam sua ætate fuerit:idque Demosthenes, cum maternum tuum genus à vagabundis Scythis originem trahat) sub XXX. tyrannis profugit, & populum restituit.Et matris nostræ frater,auunculus noster Cleobulus, Glauci Acharnensis F. cum Demæneto Buzigo, Chilonem Lacedæmonium nauali prælio vicit.Itaque domesticum mihi est,& vsitatum,vrbis aduersos casus auribus accipere.Obiicis mihi præterea, concionem in Arcadia apud X. M. virorum habitam, & legationem illam, méque immutatum esse dicis:cum sis ipse mancipij similis,& tantùm non Threiciis notis compunctus transfuga.Ego verò in bello, quantum fieri potuit, Arcades & cæteros Græcos contra Philippum concitaui,cum autem mortalium nemo reipublicæ
B opem ferret : sed alij euentum otiosè expectarent , alij nos oppugnarent : vrbani autem oratores ex bello quotidiano suo luxui sumptus suppeditarent : populo me suasisse fateor , vt cum Philippo reconciliaretur,& pacem iungeret : quam tu nunc turpem existimas , cum arma nunquam attigeris. Ego verò eam longè honestiorem bello esse affirmo. Sunt autem , Athenienses , legati spectandi ex eo tempore , quo legationem obiuerunt : duces è copiis , quibus cum imperio præfuerunt. Etenim & statuas erigitis , & principem locum assignatis , & coronas , & victum in curia datis , non iis qui pacem renunciarint: sed iis qui hostes prælio superarint. Quòd si bellorum rationes à legatis reposcentur , præmia ducibus tribuentur : efficietis, vt nulla vnquam bella vel humaniter gerantur , vel placidè componantur. Nemo enim legatus ire volet. Nunc reliquum est , vt de Cersoblepte & Phocensibus, ac cæteris obiectis mihi criminibus dicam. Ego, Athenienses , & in priore & in posteriore lega-
C tione , quæ vidi , vt vidi , quæ audiui , vt audiui , renunciaui. Quæ igitur hæc vtraque fuerunt , quæ & vidi & audiui de Cersoblepte? Vidi ego , & legati omnes, Cersobleptis filium , obsidem Philippo datum : idque etiam nunc ita se habet. Accidit autem , dum priore legatione fungebamur , vt ego cum collegis huc redirem , Philippus autem in Thraciam egrederetur , qui nobiscum pepigisset , dum vos de pace deliberaretis , se Chersonesum armis non inuasurum.Illo igitur die, quo vos pacem decreuistis , nulla facta est mentio Cersobleptis. Iam verò nobis ad exigendum iusiurandum delectis,nondum verò ad posteriorem legationem profectis , concio fit , in qua Demostheni, qui nunc me accusat,obuenit vt præsideret.In ea cõcione Critobulus Lampsacenus progressus dixit , se missum esse à Cersoblepte, qui peteret vt iusiurandum Philippo daretur,& Cersobleptes inter vestros socios inscriberetur.Hac oratione habita, Aleximachus Galea decretum præsidibus legendum dat , in quo scriptum erat, vt is qui à Cersoblepte venisset, iusiurandum Philippo cum cæteris sociis daret. Recitato decreto (& hoc vos oës arbitror meminisse)

III.Defensio,de Cersoblepte. per Demosthenẽ fœdere exclusoꝛcũ exagitatione mendacitatis Demosthenis.

surrexit Demosthenes à præsidibus,séque id decretum approbaturum esse negauit: neque factam cum Philippo pacem irritam redditurum: neque agnoscere socios, qui tanquam in libationibus,manus sacris admouerent: sed de his aliam esse concionem indicendam.Clamantibus autem vobis, & præsides ad suggestum vocantibus,sic inuito isto comprobatum est decretum. Quæ vt verè à me dici constet, voca mihi Aleximachum, qui decretum scripsit, & collegas Demosthenis,ac testimonium recita.

Testimonium Demosthenis collegarum.

Is igitur qui modò hic ad Cersobleptis mentionem illacrymauit, societate illum exclusit. vt verò ea concio dimissa fuit:fœderatos, Philippi legati iureiurando in vestro prætorio obstrinxerunt.ausus autē est ad vos dicere accusator,me Critobulum, Cersobleptis legatum,à sacris repulisse, cum & socij adessent,& populus sciuisset,& duces assiderent. Vnde tantas vires accepi? aut quo pacto res tacita est? Quòd si istud ego facinus non reformidassem: tu passus esses Demosthenes? non vociferationibus & clamoribus forum complesses, cum videres me, vt modò aiebas,à sacris legatum repellere? Accersat mihi duces præco,& sociorum assessores, vt eorum testimonia audiatis.

Testimonia.

Nónne intolerabile est,Athenienses,si quis contra hominem ciuem,non suum,sed vestrum (hoc enim in primis distinguo) tanta non veretur mendacia comminisci,quibus in capitis discrimen adducatur? Maximam igitur approbationem meretur is mos, cuius in capitalibus ad Palladium causis patres nostri autores fuerunt cum victimis secandis, eos qui suffragio superiores sunt, iureiurando obstringunt (idque vobis etiam nunc patrium est)eos iudices verè iustéque pronunciasse,qui suffragium pro se tulerint,& nullum dixisse mendacium. Quod ni ita sit: sibi & familiæ suæ exitium imprecantur: iudicibus autem optima quæque & faustissima optant. idque rectissimè,ac ciuiliter,Athenienses. Nam si nemo vestrûm est,qui iustæ cædis in se piaculum admittere vellet:quantò magis iniustam caucbitis, erepta alicui vita,aut re familiari,aut dignitate? ob quas res alij sibi manus attulerunt,alij publicè perierunt. Nō igitur veniam mihi dabitis, Athenienses,si eum cinędum appellaro,& hominem polluto corpore, ea etiam parte vnde vocem edit?ac deinde reliquam accusationis partem de Cersoblepte euidenter falsam esse ostendero?Iis enim qui vocantur in crimen, res apud vos contingit mea opinione pulcherrima,& vtilissima.Etenim tempora,& decreta,eorúmque suffragatores in publicis monumentis perpetuò asseruatis.Dixit autem iste eam esse causam, cur Cersobleptis res perierint, quòd ego legationis dux, & secunda aura vestra vsus,se nos in Thraciam ire iubente,cum Cersobleptes obsideretur, & contestari apud Philippum,ea facere noluerim: sed Orei sederim, cæteríque legati, hospitia nobis conciliantes. Audite igitur Charetis literas, quas misit ad populum,quibus continetur,Cersobleptem imperium amisisse,& sacrum montem à Philippo occupatum esse XXVI.Februarij: Demosthenes autem cum ex legatis esset,præses pro concione fuit eiusdem mensis die XXVII.

δρων δημοσθένης,οὐκ, ἔφη τὸ ψήφισμα ὑπεψηφιεῖν οὐδὲ λύσειν τὴν πρὸς φίλιππον εἰρήνην, ἀδ' γνώσειν τῷ συμμάχων τοὺς σωτηρίους ὥσπερ ἐν τοῖς σπένδουσι, τῷ ἱερῶν. ὑποδοθῆναι* ἢ δεῖ τούτων ἑτέραν ἐκκλησίαν. βοώντων ὑμῶν καὶ τοῖς πρέσβεσι ὅτι τὸ βῆμα καλοῦντων, οὗτος ἀκούσας αὐτοῦ τὸ ψήφισμα ἐπεψηφίσθη. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὴν γραφὴν τὸ ψήφισμα ἀλεξίμαχον, καὶ τοῖς συμπρέσβεσι δημοσθένους καὶ τὴν μαρτυρίαν ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία τῷ δημοσθένης συμπρεσβέων.

Ὁ μὲν τοίνυν ὑποδακρύσας ἀρτίως ἑαυτοῦ δημοσθένης, μνησθεὶς κερσοβλέπτου, φάνη τῆς συμμαχίας ἐκκλείσων αὐτόν. ὡς δ' ἡ παροῦσα ἐκκλησία διελύθη, ἐξώρκιζον τοὺς συμμάχους οἱ τοῦ φιλίππου πρέσβεις ἐν τῷ στρατηγῷ τῷ ὑμετέρῳ, τετόλμηκε ὁ κατήγορος, ὡς ὑπὸ τῷ ἱερῶν, ἐγὼ κεπιβούλου ἀπήλασα τὸν πρεσβεύτην τὸν ἐμὸν κερσοβλέπτου. παρόντων μὲν τῷ συμμάχων, ἐψηφισμένου δὲ τοῦ δήμου, ἐμοῦ καθημένου ἐν τοῖς στρατηγῶν. πόθεν τοσαύτην ῥώμην λαβών, ἢ πῶς ἂν τὸ πρᾶγμα εἰσηγήσεισθ' ἅρα ἐγὼ ἐτόλμων τοῦτο ποιεῖν. ἐπέβλεψας αὖ ὦ δημόσθενες; ἢ οὐκ ἐνέπλησας βοῆς καὶ κραυγῆς τὸν ἀγορᾶν, ὁρῶν με, ὡς ἔφης, ἀρτίως, ὠθούμενον ὑπὸ τῷ ἱερῶν τῷ πρεσβεύτην; καλείτω δέ μοι τοὺς στρατηγοὺς ὁ κήρυξ, καὶ τοὺς συμπρέσβεις τῷ συμμάχων, καὶ τὰς μαρτυρίας αὐτῷ ἀκούσατε. Μαρτυρία.

Οὐκοῦν δεινὸν, ὦ ἀθηναῖοι, εἴ τις κατ' ἀνδρὸς πολίτου, οὐχ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑμετέρου (τοῦτο γὰρ προσδιορθοῦμαι) τολμᾷ τηλικαύτα καταψεύδεσθαι, κινδυνεύοντος τοῦ σώματος; ἢ πῶς οὐκ εἰκότως οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τοῖς φονικοῖς δίκαις ὑπὲ παλλαδίῳ κατέδειξαν, τέμνοντες τὰ τόμια, τοὺς νικῶντας τῇ ψήφῳ ὀμνύναι καὶ τοῦτο ὑμῖν παρεῖναι ἔξεστιν ἔτι καὶ νῦν, τιλιηθῆ τὰ δίκαια ψηφίζεσθαι τῷ δικαστῶν, ὅσοι τιμῶ ψῆφον λῶν καν αὐτῷ, καὶ ψεύδος μηδὲν εἰρηκέναι. εἰ δὲ μὴ ὀξώλητε αὐτὸν ἕν ἐνθάδε καὶ τὴν οἰκίαν τοῦτο τοῖς δικασταῖς εὔχεσθαι πολλὰ καὶ ἀγαθὰ ἕν, καὶ μάλα ὀρθῶς καὶ πολιτικῶς, ὦ ἀθηναῖοι. εἰ γὰρ μηδὶς ἂν ὑμῶν ἑαυτὸν ἀναπλῆσαι φόνου δικαίου βέλοιτο· ἢ πῶ ἀδίκου γε φυλάξαιτ' ἄν, τὴν ψυχὴν, ἢ τὴν οὐσίαν, ἢ τὴν ὑπὲρ τιμίαν τινὸς ἀφελόμενος; ἐξ ὧν αὐτοὺς αἱρήκασί τινες οἱ μὴ δημοσίᾳ ἐτελεύτησαν. ἆρ' οὖν, ὦ ἀθηναῖοι, δοίητ' ἄν μοι συγγνώμην κίναιδον αὐτὸν* προσεἰπόντι καὶ μὴ καθαρὸν τὸ σώματι μήθ' ὅθεν τὴν φωνὴν ἀφίησιν; ἔπειτα τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ κατηγορήματος τοῦ περὶ κερσοβλέπτου ἐπ' αὐτοφώρῳ δείξαιμι ψεῦδος ὄν; κάλλιστον γὰρ οἶμαι πρᾶγμα, καὶ χρησιμώτατον τοῖς βουλομένοις παρ' ὑμῖν γίνεται. καὶ γὰρ τοῖς χρόνοις καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς ὑπογραφίσαντας ἐν τοῖς δημοσίοις γράμμασι τὸν ἅπαντα χρόνον φυλάττετε. εἴρηκε γὰρ οὗτοσὶ πρὸς ὑμᾶς, ὡς διὰ τοῦτο διαφθαρῆναι τὰ κερσοβλέπτου πρᾶγματα, ὅτι τῆς πρεσβείας ὢν ἡγεμὼν ἐγὼ, καὶ κατευημερηκὼς παρ' ὑμῖν, αὐτὸς κελεύοντος εἰς θράκην ἡμᾶς ἰέναι, κερσοβλέπτου πολιορκουμένου, καὶ διαμαρτύρασθαι φιλίππῳ. ταῦτα* δὴ ποιεῖν οὐκ ἠθέλησα, ἀλλ' ἐκαθήμην ἐν ὀρεᾷ, καὶ οἱ συμπρέσβεις, πρόξενίας καταισχυνάζόμενοι. ἀκούσατε δὴ τῆς χάριτος ὑπερολῆς, ἣν ἐπέστειλε τότε τῷ δήμῳ, ὅτι κερσοβλέπτης ὑπολώλεκε τὴν ἀρχὴν, καὶ τὸ ἱερὸν ὄρος κατείληφε φίλιππος, ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος. δημοσθένης δ' ἐν τῷ δήμῳ προήδρευε τούτου τοῦ μηνὸς, εἰς ὃν τὴν πρέσβεων, ἑβδόμῃ φθίνοντος.

ὑπερολή

Επιστολή.

Οὐ μόνον ζίνιω διεξέψαιμι τὰς λοιπὰς ἡμέρας τ̃ μηνὸς, ἀλλὰ μουνιχιῶνος ἐξωρμήσαμεν, καὶ τοῦτο τ̃ βουλὴν μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι. ἔστι δὲ αὐτῆς ψήφισμα, ὃ κελεύει ἀπιέναι τοὺς πρέσβεις ὅπως τοῖς ὅρκοις. καί μοι λέγε τὸ τῆς βουλῆς ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Προσαναγνῶναι δὲ καὶ τ̃ χρόνον, ἐφ' τις ἦν.

Χρόνος.

Ακούετε ὅτι μουνιχιῶνος ἐψηφίσθη ζίτη ἱσταμένου; ὁ δὲ περσοβλέπτης πόσαις πρότερον ἡμέραις ἀπῆλεσε τ̃ ἀρχήν, πρὶν ἐμὲ ἀπιέναι, ὡς φησι χάρης ὁ στρατηγὸς, καὶ ὅπως τὸ πρότερον μὴν, εἴπερ ἐλαφηβολιῶνος ὅτι μουνιχιῶνος πρότερος. εἰ δὲ μὴν ἦν ἐγὼ σῶσαι περσοβλέπτην, ὃς πρὶν ἐμὲ ἐξορμᾶν οἴκαδεν, ἀπολώλει; ἔπειτα οἴεσθέ τι τοῦτον ἀληθὲς εἰρηκέναι, ἢ ὡδὶ μὲν ἐν μακεδονίᾳ πραχθέντων, ἢ ὡδὶ μὲν ἐν θετταλίᾳ. ὃς τ̃ βουλυτηρίου, καὶ τ̃ δημοσίων γραμμάτων, καὶ τ̃ χρόνου, καὶ τ̃ σκηνῶν κατα ψεύδεται; καὶ τὸν περσοβλέπτην ἀθλιώτερον μὲν ἐκαστονοῦν ἐποίεις, πρότερος ὤν, ἐν ὡρεῷ δ' ἁλόντα, καὶ νῦν μὲ διωρθοδοκίας κατηγορεῖς, πρότερον δ' ὑπόμοινας τῷδε βουλῇ τῆς βουλῆς τ̃ ὀξ ἀρείου πάγου οὐκ ἐπεξιὼν τῇ τ̃ ξαύμαστος γραφῇ, ἣν ἐγράψω δημομέλην τ̃ παμφιλέα, κἀνεψιὸν ὄντα, ὅπως τιμῶν τὴν σαυτῆ κεφαλὴν; καὶ συμνοήσεις ἴσως μὲν, ὡς οὐκ εἰδόσι τούτοις, ὅτι δημοσθένους υἱὸς εἶ νόθος τῆ μαχαιροποιοῦ; ἐπεχείρησας δ' εἰπεῖν, ὡς καὶ τ̃ ὑπὲρ τοὺς ἀμφικτύονας πρεσβείαν ὀξωμοσάμενος παρεπρέσβευσα, καὶ ψήφισμα τὸ μὴν ἀνέγνως, τὸ ὑ ἐμοῦ γραφέν. ἐγὼ δ' αἱρεθεὶς πρεσβευτὴς ὑπὲρ τοὺς ἀμφικτύονας, ἀῤῥώστως δ' ἔχων, καὶ μ̃ πολλῆς προθυμίας ἀπαλλέλλων ἀῤῥ ἧς ἦκον πρεσβείας πρὸς ὑμᾶς, τ̃ μὲν πρεσβείαν οὐκ ὀξωμοσάμην, ἀλλ' ὑπεχόμην πρεσβεύσειν, ἐὰν ὦ δυνατός. πρὸς δὲ τ̃ βουλὴν ἀπόντων τ̃ συμπρέσβεων, τὸν ἀδελφὸν τ̃ ἐμαυτῆ, καὶ τ̃ ἀδελφιδοῦν, καὶ τὸν ἰατρὸν ἔπεμψα. οὐκ ὀξωμοσάμενος ἐμὲ (οὐδὲ γὰρ ὁ νόμος ἐᾷ τὰς ὑπὲρ τ̃ δήμου χειροτονίας ἐν τῇ βουλῇ ὀξόμνυσθαι) ἀλλὰ τὴν ἀῤῥωστίαν μου δηλώσοντας. ἐπεὶ δὲ οἱ συμπρέσβεις πυθόμενοι τὰ περὶ τοὺς φωκέας συμβάντα, ἀνέστρεψαν, ἠθροισμένης ἐκκλησίας, ἤδη παρὼν καὶ διωάμενος τῷ σώματι, προσαναστὰς καὶ ζόντος τ̃ δήμου μηδένα ἕτερον πλεσβεύειν ἡμᾶς τοῖς ὀξαρχῆς αἱρεθέντας ἅπαντας, ἀψευδεῖν πρὸς ἀθλιωτάτους ὑμᾶς δεῖν. καὶ ταύτης τ̃ πρεσβείας οὐ* κατηγορεῖς, μου διδόντος τὰς συθήκας, ἀλλ' ὅτι ταύτῃ τὴν πρεσβείαν ἦκεις, τῷ ὅτι τοῖς ὅρκοις· ὑφ' ἧς ἐγὼ σαφῶς καὶ δικαίως ἀπολογήσομαι. σοὶ μὲν γὰρ ἁρμόττει καὶ πᾶσι τοῖς ψευδομένοις μεταφέρειν τοὺς χρόνους· ἐμοὶ δ' ἐφεξῆς λέγειν, ἀναλαβόντι τῷ ἀρχὴν τ̃ λόγου ἀπὸ τ̃ πορείας τ̃ ὅτι τοῖς ὅρκοις, καὶ τ̃ς πρεσβείας. πρῶτον μὲν γὰρ δέκα πρέσβεων ὄντων. ἑνδεκάτου ὑ τ̃ συμπεμφθέντος ἡμῖν ὑπὸ τ̃ῦ συμμάχων. οὐδεὶς ἀπῆν συνοῖσειν, ὅτ' ἐξήειμεν ὅτι τῷ ὑστέραν πρεσβείαν ἤθελεν, οὔτε ἐν ταῖς ὁδοῖς, ὅπου δυνατὸν ἦν, εἰς ταὐτὸ πανδοκεῖον καταλύειν, πρόσθεν αὐτὸν ἐν τῇ πρότερα πρεσβείᾳ πᾶσιν αὐτοῖς ὅτι θεσβυτόζα. πρὶν μὲν ἦν τ̃ς ὅτι θρᾴκης ὁδοῦ, οὐκ ἐχρῆτο μνεία. οὐδὲ γὰρ τὸ ψήφισμα τοῦτ' ἡμῖν προσέταττεν. ἀλλὰ ἔπολαβεῖν μόνον τοὺς ὅρκους, καὶ ἀλλ' ἄττα. οὔτε ἐλθόντας πράττειν οὐδὲν ἐνεδέχετο, πρὶν περσοβλέπτην ἤδη γεγραμμένων ὧν ἀκούσατε, οὐδ' ὅστις οὐδὲν ἀληθὲς εἶπεν, ἀλλὰ ψεύδεται, καὶ κατηγορεῖν οὐδὲν ἀληθὲς ἔχων, τ̃ρατεύ̃σωπολούθων δ' αὐτῷ αἰθεσπο-

A

Literæ.

Neque verò reliquos duntaxat menſis dies morati, ſed Martio demum profecti ſumus: cuius rei teſtem vobis ſenatum exhibebo. Senatuſconſultum enim eſt, quòd legatos ad exigendum iuſiurandum abire iubet. Recita mihi ſenatuſconſultum.

Senatuſconſultum.

Etiam tempus recita, quódnam id fuerit.

Tempus.

Auditis, hoc fuiſſe decretum III. Martij? Cerſobleptes autem quot diebus antè imperium amiſerat, quàm ego diſcederem, vt Chares imperator, & literæ indicant, priore menſe, ſi modo Februarius Martio prior eſt. Ergo Cerſobleptem ego conſeruare potui, qui ante me domo egreſſum perierat? & putatis iſtum aliquid dixiſſe veri de rebus, ſiue in Macedonia, ſiue in Theſſalia actis, qui contra curiam, cõtra publica monimenta, contra tempus, contra populi conuentus mentiatur? Tu Cerſobleptem Athenis fœdere excludebas, cum præſes eſſes: eiuſdem B Orei te miſereſcebat: nunc me corruptelæ accuſas: prius autem mulcta m ab Areopagitico ſenatu inflictam toleraſti non perſecutus vulneris actionem, quareum feceras Demomelem Pæanienſem, conſobrinum tuum, cum ipſe tuum caput incidiſſes. Tamen verba fundis apud nos ſapientia, quaſi hi ignorent, te filium adulterinum eſſe Demoſthenis gladiorum fabri? Præterea dicere auſus es, me legatione Amphictyonica etiam eiurata, officio non eſſe functum: ac decretum aliud recitaſti, aliud tranſiliiſti. Ego verò legatus ad Amphyctiones creatus, quamuis infirma valetudine, magna tamen cum alacritate, eam, vnde redieram, legationem apud vos renunciaui. Legationem autem non eiurauiſed promiſi me obiturum, ſi vllo modo poſſem. Cum autem collegæ mei ſenatum accederent, fratrem meum eiúſque filium, & medicum miſi, non meo nomine eiuratos (neque enim lex ſinit, populi ſuffragiis decreta munera in ſenatu eiurare) ſed infirmitatem meam indicaturos. Cum autem collegæ mei, Phocenſi excidio audito, reuertiſſent: habita concione, iam præſens, & corpore confirmato, cum populus nihilominus nos omnes qui primùm delecti fueram', ad obC eundam legationem adigeret: non danda eſſe verba Athenienſibus exiſtimaui. At illam quidem legationem, me rationes referente, non accuſabas: hanc autem inuadis, qua ad iuſiurandum profectus ſum: quam ego perſpicuè & iure optimo defendam. Nã tibi quidem, & mentiẽtibus omnibus eſt accommodatum, transferre tempora: mihi verò, ordine diſſerere, orationis initio repetito à profectione, & legatione propter exigendum iuſiurandum ſuſcepta. Primùm quum legati eſſent decem, atque vndecimus accederet, is quem fœderati nobiſcum miſerant: nemo cum iſto cibum capere, cum ſecunda legatione exiremus, voluit: neque in itinere, vbi vitari potuit, in eadem caupona diuerrere: quippe qui viderent, eum priore legatione omnibus inſidiatum eſſe. De itinere porrò in Thraciam ſuſcipiẽdo, nulla eſt mẽtio: neque enim decreto id nobis iniungebatur: ſed id duntaxat, vt iuſiurandum exigeremus: ac alia quę piam, nec ſi voluiſſemus, agere nobis licuiſſet, cum ita Cerſobleptis res ſeſe haberent, vt modò audiuiſtis. neque iſte quicquam veri dixit, ſed mentitur: & quia verum nullum crimen obiicere poteſt,

De legatione Amphictyonica, & exigendi iuriſiurãdi cauſa miſſa.

Exagitat Demoſthenis redemptionẽ captiuorum.

præstigias agit. Sequebantur autem eum homines duo, sarcinas lectulorum ferentes: in quarum altera, vt ipse aiebat, talentum argenti inerat. Itaque collegæ veterum eius cognominum recordabantur. Nam puer dum esset, ob flagitium quoddam, aut molliciem, Batalus est vocatus. Cum puericiam excessisset, & in suos tutores denûm talentûm actiones instituisset, Argas est appellatus. Vir portò factus, commune omnium improborum cognomentum assumpsit, vt calumniator vocaretur. Ibat autem, captiuos, vt aiebat, redempturus, vt modò apud vos etiam dixit: cum sciret, Philippum à nemine Athenienſi captiuo precium vnquam postulasse: & ex eius amicis omnibus audiret, eum etiam reliquos, pace facta, dimissurum. Ferebat autem talentum, cum multi ea calamitate conflictati essent: quo vous vir, nec is admodum locuples, redimi potuisset. Vt autem in Macedoniam venimus, ac congressi sumus, & Philippum ex Thracia reuersum deprehendimus: recitatum est decretum, ex quo legati missi eramus, & quæ in mandatis acceperamus de iureiurando exigendo, enumerauimus. Cum autem maximarum rerum mentionem fecisset nemo: sed de rebus minutioribus egissent omnes: orationem ego habui, quam necesse est apud vos exponi. Obtestor autem vos, Athenienses, quemadmodum accusationem audiuistis, vt ipse accusator verba facere voluit: ita etiam reliquum defensionis audiatis ordine: eadémque attentione operam mihi detis, qua superiora audiuistis. Dixi enim, vt modo posui, Athenienses, in conuentu legatorum: eos mihi visos esse præcipuum populi iussum omnino ignorare. Nam iusiurandum exigere, & cæteris de rebus agere, & de captiuis loqui: etiam si ministros vrbs misisset, data eis autoritate, tamen illos videri mihi rem omnem fuisse confecturos. Summæ autem rerum rectè consulere, quatenus ea ad nos aut Philippum attinerent: id verò cordatorum legatorum munus esse. dico autem inquam, de expeditione, quam in Pylas apparari videtis: atque ostendam vobis magna signa, vnde intelligatis, me ea de re non malè coniectare. Nam & Thebanorum legati adsunt, & Lacedæmoniorum aduentant, & nos ex plebiscito aduenimus, in quo scriptum est: Legati autem quicquid præterea boni possunt, agunto. omnes porrò Græci expectatione euentus sunt suspensi. Quod si populus se decere censuisset, liberè in decreto promulgare, vt Philippus Thebanorũ insolentiam conpesceret, & Bœotias ciuitates instauraret: hæc etiã in decreto petiisset. Nunc id sibi reliquit, vt rem ad incertum euẽtum referre possit, si non persuaserit: nostro autẽ periculo rem explorandã censuit. Decet igitur eos, qui suam industriam reipublicæ probatam cupiunt, non eorum legatorum occupare locum, quos Athenienses nostro loco mittere licuisset: nos ipsos aũt vitare offensionẽ Thebanorũ. Quorum vnus Epaminõdas imperator, nõ perterritus autoritate Athenienſiũ apud Thebanos dixit, Atheniẽſis arcis propylæa trãsferenda esse ad Cadmeæ ornamentũ. Hæc me dicẽte maxima voce exclamat Demosthenes: vt sciunt omnes collegæ, nã præter cætera mala, etiã Bœotiis fauet. Hęc certe quidẽ ab isto afferebantur: Homo iste est tumultus & audaciæ plenus. Ego verò me fateor esse mollẽ, & pericula, etiã dũ lõgè absũt, pertimescere. Verũ edico, ne nos vrbes inter se cõmittam": at-

Aeschinis ad collegas oratio, de expeditione Phocensi.

Demosthenis aduersaria oratio: cui ridiculum sermonem apud Philippum habitum affingit.

δύο σωμάτ' δεσμα φέροντες. ἐν ᾧ πρ' ἑτέρῳ τούτων. ὡς αὐτὸς ἔφη, τάλαντον ἐν λῷ ἀργυρίου, ὡς τε τοὺς συμφοιτῶντας ἀναμιμνήσκεσθαι τὰς ἀρχαίας ἐπωνυμίας αὐτοῦ ἐν παισὶ μὲν γὰρ ὢν, ἐκλήθη δι' αἰσχρουργίαν τινὰ ἢ παιδικὴν Βάταλος. ἐν παισὶ δ' ἀπαλλαττόμενος, καὶ δίκας τοῖς ἐπιτρόποις λαγχάνων, ἀργὰς ἐκλήθη· αἰνὴρ δ' ἡνυόμενος φερσεῖλήφει τιὼ πρὶν πονηρὸν κοινῶ ἐπωνυμίαν, συκοφάντης. ἐπορεύετο δ' λυσόμενος τοὺς αἰχμαλώτους, ὡς ἔφη, καὶ φερὸς ὑμᾶς ἀρτίως εἶρηκεν, εἰδὼς μὲν φίλιππον ἐν τῷ πολέμῳ οὐδένα πώποτε ἀθλιώτερον λύζα φερξάμενον, ἀκούων δ' πρὸ ἐκείνου φίλων ἁπάντων, ὅτι καὶ τοῖς λῃστοῖς, ἐὰν εἰρήνη γένηται, ἀφῆσει, πολλῶν δ' ἠτυχηκότων, τάλαντον φέρων, ἑνὸς ἀνδρὸς, οὐδὲ τούτου λίαν δύποτου, ἱκανὰ λύζα. ὡς δ' ἦμεν ἐν μακεδονίᾳ, καὶ συνήλθομεν εἰς ταὐτὸν καὶ φίλιππον ἐν θρᾴκης παρόντα, καὶ εἰλήφαμεν, ἀνεγνώσθη μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ ἐφρεσβεύσαμεν, καὶ τὰ φερσεταγμένα ἡμῖν φερὸς τὸ τοὺς ὅρκους ἀπολαβεῖν συνηθροίσθημεν· ὡς δ' οὐδεὶς ἔφρ' τ μειζόνων ἐμέμνητο, ἀλλὰ φερὶ φερα γμάτων ἐλαττόνων τιὼ διατελοῦμεν ἐποιούμεθα, ἐγὼ λόγους, οὓς ἀναγκαῖόν ὅστι φερὸς ὑμᾶς ῥηθῆναι. καὶ φερὸς τῷ στῶν, ὦ ἀθηναῖοι, ὥσπερ καὶ τῆς κατηγορίας ἠκούσατε, ὡς αὐτὸς ὁ κατήγορος ἐβούλετο εἰπεῖν, ἴστε καὶ τῆς ἀπολογίας, οὕτω τε πάντως ἀκούσατε, καὶ τὸν αὐτὸν μοι ἔπαινον διαμένετε, ὃν περ ἐξ ἀρχῆς ἐν τοῖς φερσεῖ ἡμῖν ἅπασι λόγοις ἠνέσασθε. ἔπερ γὰρ καὶ ἀρτίως ὑπεθέμην, ὦ ἀθηναῖοι, εἶπον συνειλεγμένων τῷ φρεσβέων, ὅτι μοι δοκεῖ σαν τὸ μέγιστον φερσεταγματ' ἐν ἡμῖν δεινῶς ἀγνοεῖν. τὸ μὲν γὰρ τοὺς ὅρκους ἀπολαβεῖν, καὶ φερὶ τῷ ἄλλων διαλεχθῆναι, καὶ φερὶ τῷ αἰχμαλώτων εἰπεῖν, κἂν εἰ ταὐτὸν ὑπηρέτας ἔπεμψεν ἡ πόλις, φερὶ δίσσα πᾶσιν αὐτοῖς ἅπαντ' αἰ φεραχθῆναι νομίζω. τὸ δ' ἔφρ' τῷ ὅλων ὀρθῶς βουλοῦσθαι, ὅσα καθ' ὑμᾶς ὅστιν ἡ φίλιππον. τοῦτ' ἤδη ἔργον ὅστὶν φρέσβεων φρονίμων. λέγω δὲ, ἐάν ἐγὼ φερὶ τῆς εἰς πύλας στρατείας, ἣν ὁρᾶτε οὖσαν ἐν ᾧ δεσπόλῃ. ὅτι δ' οὐ κακῶς σοφάζομαι φερὶ τῶ φραγματος, μεγάλα τούτων ὑμῖν σημεῖα δείξω. πάρεισι μὲν γὰρ θηβαίων, ἥκουσι δ' λακεδαιμονίων φρέσβεις, ἀφίγμεθα δ' ἡμεῖς ἔχοντες τὸ δήμου ψήφισμα, ἐν ᾧ γέγραπται φεάπλειν δ' τοὺς φρέσβεις, ἢ ἄλλ' ὅ, τι αἰ δυώνται ἀγαθὸν ἅπαντες δ' οἱ ἔλλιμες φερὸς τὸ μέλλον ἔσεσθαι, βλέπουσιν. εἰ μὲν οὖν ἠβούλετο ὁ δῆμος αὐτῷ καλῶς ἔχειν, ἔδει ἐνεγκεῖν μετὰ παῤῥησίας ἐν τῷ ψηφίσματι φερὸς φίλιππον, θηβαίων μὲν φερὶ ἐλεῖν τιὼ ὕβρεως, βοιωτῷ δὲ ἀνάσησαι τὰ τείχη, ταῦτ' ἂν ἠξίωσεν ἐν τῷ ψηφίσματι. νῦν δ' αὐτοῖς μὲν κατέλιπεν τιὼ εἰς τὸ ἀφανὲς ἀναφοράν, ἂν μὴ πίθωσιν· ἐν ἡμῖν δ' ἀπορίαν διαβόλων ὡρήθησαν δεῖν. δεῖ δὴ τοὺς φρὸς τὰ κοινὰ φιλοτιμευμένους μὴ κατέχειν μὲν ἑτέραν χώραν φρέσβεων, εἰς ἣν ἔξεστιν πέμπειν αἰεὶ ὑμῖν ἀθλιωτάτους, αὐτοὺς δ' τὰς φρὸς θηβαίους ἀπεχθείας φεύγειν. ὧν εἷς ὢν ἐπαμινώνδας στρατηγὸς, οὐχ ὑποπτήξας τὸ τῷ ἀθηναίων ἀξίωμα, εἶπε θαῤῥοῦντ' ἐν τῷ πλήθει τῷ θηβαίων, ὡς δεῖ τὰ τ' ἀθλιωτάτων ἀκροπόλεως φερπύλαια μετενεγκεῖν εἰς τιὼ φροσασίαν τῆς καθ' ἡσίας. ταῦτα δ' ἐμοῦ μεταξὺ λέγοντος, ἀναβοᾷ παμμέγεθες δημοδόκης, ὡς ἴσασι πάντες οἱ συμφρέσβεις ἡμῖν, καὶ δὲ φρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς βιωτιάζει. ἵν' δ' οὖν παρ' αὐτὸ τοῦτ' ἀλεγόμενα. αἰθέροπος οὗτος τραχὺς καὶ τάλμης ἐστὶ μεγὰς. ἐγὼ δ' ὁμολογῶ μαλακὸς εἶ), καὶ τὰ δεινὰ πόρρωθεν δεδιέναι. ἀπαγορεύω μέντοι, μὴ σωθῆναι ἡμᾶς φρὸς ἀλλήλας τὰς πόλεις, τὸ μὴ πολυφραγμονεῖν ἡμᾶς

ἡμᾶς τοῖς πρέσβεις μηδὲν, τοῦτ' ἀγαθὸν ὑπολαμβάνων
εἶ). πορεύεται φίλιππος εἰς πύλας; ἐγὼ ὑπεκκαλύπτομαι.
ὑμεῖς μετὰ ὅπλων ἕνεκα τοῦ φιλίππου κρίνει· ἀλλ' ὧν αὐ
εἴπω τι, μὴ δέον, ἢ φεύξω τι, τοῦ μὴ πρεσβεύσαντος.
πέρας ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος, ἐψηφίσασθε οἱ συμπρέσβεις, κατ'
ἄνδρα ἑπερωτῶν. ἕκαστος ἡμῶν, ὅ, τι νομίζει συμφέ-
ρειν, τοῦτο λέγειν. ὅπ σὶ ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς συμ-
πρέσβεις, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ λέγε. Μαρτυρία.
ἐπειδὴ ταῦτα, ὦ ἀθηναῖοι, συνελέγησαν μοι εἰς πέλλαν
αἱ πρεσβεῖαι, παρῆν ὁ φίλιππος. καὶ τοῖς ἀθηναίων πρέ
σβεις ὁ κῆρυξ ἐκάλει πρῶτον μὲν παρ' ἡμᾶς, κατ' ἡλι-
κίαν ὥσπερ ἐν τῇ πρώτῃ πρεσβείᾳ, ὃ δοκῶ πᾶσιν ἀδο-
κιμεῖ, καὶ κόσμος ἐν τῇ πόλεως ἐφαίνετο, ἀλλὰ καὶ τὸ δη-
μοσθένους ἀναίσχυντον. φάσκων γὰρ νεώτατος εἶ πάντων,
τοῦ τάξιν τοῦ πρώτου λέγειν οὐκ ἂν ἔφη δοῦναι φιλίππῳ, οὐδ'
ἐπὶ ἑνὶ μνί, αὐτὸς ὑμᾶς εἰς ἐμὲ, πρὸς καταλαβόντα τὰ
φιλίππου δοῦναι τοῖς ἄλλοις λόγον μὴ καταλιπεῖν, ἀρξά-
μενος δὲ τοῦ λέγειν, πρῶτον διαβαλεῖν τινα καὶ τὴν συμ-
πρεσβείαν ὑπεπιπτεν. ὡς οὐχ ἅπαντες ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ, οὐδ'
ὁμοίως τοῖς δεξιοῖς ἥκομεν, διεξιὼν τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὑ-
πηργμένας εἰς φίλιππον αὐτῷ, πρῶτον μὲν τὴν ἐν τῷ
ψηφίσματι τοῦ φιλοκράτους συμμαχίαν, ὅτε ἔρρυγε πα-
ρανόμων, δεῖναι χρῆναι φιλίππῳ, πρέσβεις πρὸς ἀ-
θηναίους ὑπὲρ εἰρήνης πέμπειν. δεύτερον δ', ὑπανέγνω τὸ
ψήφισμα ὃ γεγραφὼς αὐτὸς ἐᾷ, ἀποστεῖλαι τοῖς κήρυκι,
καὶ τῇ πρώτῃ φιλίππου πρεσβείᾳ ξένῳ ὄντι, τὸ πρῶτον
βουλεύσασθαι τὸν δῆμον ὑπὲρ εἰρήνης ἐν ταξιαρχαις ἡμέ-
ραις, καὶ προσέθηκέ τι τοιοῦτον ἐν τῷ ψηφίσματι τοῦ λόγου, ὅπ
πρῶτος ὀμοῦμαι τοῖς τῶν εἰρηνῶν ἀποκλείοντας, καὶ τοῖς
λόγοις, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις. ἔπειθ' ἕτερον ἐπῆλθε ψήφισμα,
τὸ καὶ τὸν συμμαχίας βουλεύσασθαι τὸν δῆμον, καὶ μετὰ
ταῦτ' ἤδη, τὸ περὶ τῆς εἰς τὰ ἱερὰ συνόδου τοῖς
πρέσβεσι τοῖς φιλίππου ψήφισμα. καὶ προσέθηκε τῷ
ἐπιμέλειαν τὴν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ προσκεφαλαίων θέσιν, καὶ
φυλακὰς πυλῶν, καὶ ἀγρυπνίας διὰ τοὺς φθονοῦντας, καὶ
βουλομένους εἰς τὸν αὐτοῦ φιλοτιμίαν ὑβρίσαι, καὶ τὰ γε
δὴ καταγέλαστα παντελῶς, ἐφ' οἷς οἱ συμπρέσβεις ἐκε-
κάλυψαντο, ὡς ἐξένισε τοὺς πρέσβεις τοὺς φιλίππου, ὡς
ἐμεθύωσαν αὐτοῖς ὀτ' ἀπῆεσαν οἴκαδε ζεύγη, καὶ συμ-
παρῆει ἐφ' ἵππου, οὐ καταδὺς εἰς τὸ σκίτος, ὥσπερ ἕτεροι
τινὲς ἀλλὰ φανερὸς ὑπισχνούμενος τοῦ τῷ πρεσβυτάτων θεραπείαν. ἐκεῖνα δὲ ἤδη καὶ σφόδρα ἀνωρθοῦτο.
οὐκ εἶπον ὡς καλὸς εἰμι γυνὴ γὰρ τῷ ὄντων ὄκ καλλιστον.
οὐδ' ὡς δεινὸς συμπεῖν, ἀστοχίας τὸν ἔπαινον ὑπολαμ-
βάνων τὸν εἶ), οὐδ' ὡς μνημονικός. σοφιστοῦ τὰ τοιαῦτα
νομίζων ἐργολαβοῦντος ἐγκώμια εἶ). ἵνα δὲ μὴ μακρο-
λογῶ, τοιαῦτα ἦν ἃ ἔλεγε παρόντων τῶν πρέσβεων, ὡς
ἅπας εἰπεῖν, ἐξ ἁπάσης τῆς ἑλλάδος, ἐφ' οἷς γέλωτες
εὐχοὶ τυχόντες ἐχρῶντο· ἐπειδὴ δέ ποτ' ἐπαύσατο, καὶ
σιωπὴ ἐγένετο, ἵνα μοι καιρὸν ἐγὼ λέγειν μὴ τοιαύτην
ἀπαιδευσίαν, καὶ κολακείας αἰσχρὰς ὑπερβολὴν, καὶ
μικρὰ πρεσβῦται ἀναγκῆς, πρὸς τὸν πρεσβευτικὸν λό-
γον τῶν συμπρέσβεων ὑπ' αὐτοῦ διαβολήν. λέγων. ὅπ
πέπεισται ἡμᾶς ἀθηναῖοι πρέσβεις, οὐκ ἀπολογησο-
μένους ὑπὲρ μακεδονίας πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ, ἀλλ' οἴκοθεν ὑπ'
ἐμοῦ διδαχθέντας ὡς ἀξίους τῆς πόλεως ἐῆ). ἔρρωτο δ'
ὑπ' ἐμοῦ ἕτερον πρεσβεῦσαι ἐφ' οὓς ἥκομεν ὑπολοιπόμενοι, καὶ
πρὸς τοὺς ἄλλων ἃ προστάττετε ὑμεῖς διεξήειν. ὁ δὲ πρῶτος, καὶ τοῖς λόγοις δεινὸς δημοσθένης, ὑπὲρ τοῦ αἰσχύ-

A que id è re nostra esse puto, ne quid nos legati temerè moueamus. Proficiscitur Philippus ad Pylas? Ego me abscondo. Nemo me propter arma Philippi in iudicium adducet: sed si quid dixero, quod nõ oportet: aut si quid egero, quod in mandatis non accepi. Vt rem finiam: decreuerũt collegæ, vt viritim quisque sententiam rogatus, quod è republica esse putaret, id diceret. Hæc vt à me verè dici cõstet, voca mihi collegas, eorúmque recita testimonium. Testimonium, Postquam igitur legationes Pellam conuenerant, ac Philippus aderat, & præco legatos Atheniensium vocabat: primùm processimus, non obseruata ætate, vt in priore legatione, quod apud quosdam celebrabatur, & ornamentum ciuitatis putabatur: sed pro Demosthenis impudentia. Nam cum se omniũ natu minimum esse profiteretur, primas dicendi partes se nemini concessurum affirmabat: neque commissurum, vt quidam (me innuens) Philippi auribus occupatis, dicẽdi vices aliis præriperet. Vt autem exorsus est, cum quadam collegarum criminatione, quos neque omnes iisdem de rebus, neque consentientibus animis adesse significabat, sua officia Philippo præstita commemorabat: primùm, vt Philocratis decreto suffragatus esset, violatarum legum accusati: cum is scripsisset, licere Philippo legatos de
B pacẽ Athenas mittere. Deinde recitauit decretum quod ipse scripserat, pacem faciendam cum caduceatore & legatis à Philippo missis. Denique illud, vt populus intra certos dies de pace deliberaret. ac talem verbis suis significationẽ interiecit, se primùm iis qui pacem excluderent, os obturasse, non verbis, sed temporibus. Deinde aliud decretũ adduxit, quo scripsisset, deliberandum esse populo de ineunda societate. Post aliud decretũ de Philippi legatis, principem eis locum dandum Bacchanalibus: & adiecit, quantæ sibi curæ illi fuissent, vt ceruicalia apponi curasset: suámque custodiam & vigilias commemorauit, propter inuidos, qui splendorem suum contumeliis afficere cupiuissẽt. Adiecit illa etiam maximè ridenda, quorum collegas ira pudebat, vt faciem obtegerent: vt Philippi legatos hospitio excepisset, vt eis discessuris bigas mulorum conduxisset, & equo eos
C comitatus esset, non in tenebras demersus, vt alij quidam: sed apertè ostendisset obseruantiam & studium suum. Illa verò demum vehementer etiam corrigebat, se non dixisse Philippum esse formosum nihil enim esse muliere formosius. neque potando eum valere: quòd eam laudem spongiæ esse existimaret: neque memoria pollere: quòd eam putaret rhetoris mercenarij esse commendationem. Ne longum faciam, eiusmodi erant ea quæ dicebat, præsentibus legatis, vt breuiter complectar, totius Græciæ: vnde risus maximus concitabatur. Vt autem aliquando finierat: factóque silentio: ego post tantam rusticitatem, & tam insignem adulationem dicere cogebar: necessariò pauca præfatus sum de calumnia collegis facta: missos esse nos ab Athenienſibus legatos, non vt in Macedonia causam ipsi diceremus: sed domi iudicio de nobis facto, quòd digni essemus ciuitate. Pauca item de iureiurando sum præfatus, cuius exigendi gratia veniſſemus: cæteráſque res, quas nobis mandaueratis, expoſui. Nam copioſius & eloquentia præſtans Demoſthenes, nullius rei neceſſariæ meminerat. Itaque & de expeditione ad Pylas feci mentionẽ, & de ſacris, & de Delphis & Amphictyonibus.

Aeſchinis oratio ad Philippũ: & IIII. criminis de Phocẽſi excidio, refutatio.

In primis autem à Philippo petij, vt res eas non vi & armis, sed suffragio & iudicio constitueret. Quod si fieri non posset (vt dubium non erat, cum exercitus conuenisset, atque in procinctu staret) dicebam, ei qui de sacris Græcanicis deliberaturus esset, magnam religionis curam esse suscipiendam: & iis qui de patriis ritibus docere vellent, auscultandum, eadémque opera à primordio commemorabam, vt tẽplum ædificatum esset, vt Amphictyones principiò conuenissent, coruque iusiurandum recitabam: quo veteres obstricti essent, se nullam vrbem Amphictyonicam euersuros, neque aqua profluente prohibituros, siue pace siue bello. quòd si quis contra fecisset: ei se bellum illaturos, & * vrbes excisuros. Si quis verò Appollinem vel spoliaret, vel conscius esset illius iniuriæ, vel consilium daret contra templum: eum se vlturos & pede & manu, & voce & omnibus viribus. Annexam etiam esse iuriiurando atrocem execrationem. His recitatis, pronunciabam, iustum videri mihi, ne Bœotias vrbes euersas iacere pateremur: vt quæ & Amphictyonicæ essent, & iureiurando comprehensæ. Enumerabam portò gẽtes duodecim, quæ templi participes essent: Thessalos, Bœotios (nõ Thebanos solos) Dorienses, Iones, Perrhæbos, Magnetes, Locrenses, Oetæos, Phthios, Maleenses, Phocenses: & harum gentium vnamquanque demonstrabã par suffragij ius habere, maximam idem quod minimã: eum qui veniisset Dorio & Cytinio, tantum valere, quantum Lacedæmonios. Binum enim quanque gẽtem suffragium ferre. Ex Ionibus item * Erythræum & Pryenensem, quantum Athenienses: ac cæteros eodem modo. Principium igitur expeditionis illius, pronunciabam oportere iustum esse. Vbi ergo Amphictyones in templo conuenissent. ac * æquabile dicendi ius & suffragium adepti essent: eos qui autores fuissent templi principio occupandi, in iudicium adducendos censebam: non patrias eorum, sed eos ipsos qui manum admouissent, & cõsilium dedissent, vrbes autem quæ facinorosos exhibuissent, indemnes esse oportere. Siu armis rem executos, iniurias Thebanorum confirmasset: ab iis quos inuisset, gratiam ei relatum non iri: neque enim tanta in eos posse conferre beneficia, quanta olim contulissent Athenienses: quorum illi non meminissent. quos verò deseruisset, iis iniuriam facturum, ac hostes potius maiores, quàm amicos habiturum. Ne verò sermonibus illic habitis accuratè apud vos commemorandis immorer, vbi summatim de omnibus dixero, desinam penes fortunam & Philippum, rerum gerendarum fuit autoritas: penes me, beneuolentiæ erga vos, & orationis habendæ potestas. Ea porrò à me dicta sunt, quæ dici fuit æquum, quæque è re vestra fuerunt. Euentus autem is consecutus est, qui non optatis nostris, sed Philippi actis respondit. Vtrum igitur æquius est, autoritate florere: eum ne, qui ne studuit quidem commodare quicquam: an eum, qui nihil quòd potuit prætermisit? Nunc autem propter tempora, multa prætermitto. Dixit autem, mentitum esse me, cum profiterer, intra paucos dies Thebas fore humiles: & Eubœensibus terrorem incussisse, cum vos spe aliqua producerem. Quid autem faciat, cognoscite Athenienses. Ego dum apud Philippum essem, petij: cum ad vos reuerterer, renunciaui, censere me, esse æquũ, vt Thebæ essent Bœotiæ: non, vt Bœotia Thebarum esset. hoc iste me non renunciasse, sed promisisse ait. Dixi autem apud vos, Cleocharem Chalcidensem dixisse, mirari se vestram & Philippi subitam concordiam, atque illam etiam mandatorum nostrorum ex decreto clausulam. Agendum

Amphictyonicum fœdus.

Renunciatio, nõ promissio, de Thebanis.

A καὶ μάλιστα μὲν φίλιππον ἠξίουν, μὴ μετ' ὅπλων, ἀλλὰ μετὰ ψήφου καὶ κρίσεως, τ' ἀκεῖ καθιστάναι. εἰ δ' ἄρα μὴ δυνατὸν εἴη (τοῦτο δ' ἐν ὧ ἐσκοποῦμεν, τὸ δὲ στρατόπεδον παρῆν καὶ σωνέσκισο) εἶπον ὅτι τὸν μέλλοντα ὑπὲρ ἑλληνικῶν ἱερῶν βουλεύεσθαι, πολλὴν εὐσέβειαν ἔνδον εἶναι, καὶ τοῖς ὅπη τῆς πάτριον ἐγχειρεῖν διδάσκειν, εὐσεβεῖν τὴν νοῦν. ἅμα δ' ἐξ ἀρχῆς διῆλθον τὴν κτίσιν τοῦ ἱεροῦ. καὶ τὴν εὐσεβῆ σωόδον ἠμφικτυόνων, καὶ τοὺς ὅρκους αὐτῆς ἀίγνων, ἐν οἷς ἔνορκον ἦν τοῖς ἀρχαίοις, μηδεμίαν πόλιν τῆς ἀμφικτυονίδων ἀνάσατον ποιῆσειν, μηδ' ὑδάτων ναμάτων εἴρξειν, μήτ' ἐν πολέμῳ, μήτ' ἐν εἰρήνῃ, ἐάν δέ τις ταῦτα παραβῆ στρατεύσειν ὅπη τέτον, καὶ τὰς πόλεις ἀνασήσειν, καὶ ἐάν τις ἢ συλᾷ τὰ τοῦ θεοῦ, ἢ συνειδῇ, ἢ βουλεύσῃ τι κατὰ τῆς ἐν τῷ ἱερῷ, τιμωρήσειν καὶ ποδὶ καὶ χειρὶ, καὶ φωνῇ, καὶ πάσῃ δυνάμει. ἐπὶ τοῖσιν ὅρκῳ ἀρᾶς ἐχυρᾶ. τούτων δὲ ἀναγνωσθέντων, ἀπεφηνάμην, ὅτι ἐμοὶ δοκεῖ δίκαιον εἶναι, μὴ παρορᾶν καταισκαμμένας τὰς ἐν βοιωτοῖς πόλεις, ὅτι δὴ ἦσαν ἀμφικτυονίδες καὶ ἔνορκοι, κατηρημένου δ' ἐθνῶν δώδεκα, τὰ μετέχοντα τοῦ ἱεροῦ, θετταλοὶς, βοιωτοὶς, οὐθαίοις μόνοις, δωριέας, ἴωνας, περραιβοὺς, μάγνητας, λοκροὺς, οἰταίοις, φθιώτας, μαλιεῖς, φωκεῖς, καὶ τούτων ἑδοκίζε ἕκαστον ἔθνος ἰσόψηφον ἠμόμην, τὸ μέγιστον τῷ ἐλαχίστῳ, τὸν ἥκοντα ἐπὶ δωριέυ, καὶ κυτινίου, ἴσον δυνάμενον λακεδαιμονίοις· δύο δὲ ψήφους ἔκαστον φέρει ἔθνος. πάλιν ἐκ τῆς ἰώνων τὸν ἐρυθραῖον, καὶ φωκαέα, τοῖς ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους κατὰ ταυτά. τῷ μὲν οὖν ἀρχῷ τῆς στρατείας ταύτης, ὁσίαν καὶ δικαίαν ἀπεφηνάμην εἶναι. συλλεγέντων δὲ τῆς ἀμφικτυόνων εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τυχόντων ἰσηγορείας, καὶ ψήφου, τοὺς αἰτίους τῆς ἀρχῆς καταλήψεως τοῦ ἱεροῦ, δίκης ἠξίουν τυχεῖν, μὴ τοὺς παρέδρας αὐτῆς, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς χειρουργήσαντας, καὶ βουλεύσαντας, τὰς δὲ πόλεις παρασχούσας εἰς κρίσιν τοὺς ἀδικήσαντας, ἀζημίους εἶναι. εἰ δὲ ἐπεξελθὼν δυνάμει, ἔφην βεβαιώσειν τὰ θηβαίων ἀδικήματα· παρ' ὧν μὲν βοηθεῖς, οὐκ ἀπολήψεσθαι (οὐ γὰρ ἂν δικαίως αὐτοὺς πολιορκοῦντα δυστυχῆσαι, ἢ λίχα ἀθηναῖοι φέρειν, ὧν οὐ μέμνηνται) οἷς δ' ἐγκαταλείψεις, ἀδικήσεις. χρήσῃ δ' ἐχθροῖς μείζοσιν, ἀλλ' οὐ φίλοις. ἵνα δὲ μὴ δυσερίστως, ὧν ἐκεῖ λόγων ῥηθέντων, νῦν πρὸς ὑμᾶς ἀκριβῶς διέξιω, ἐν κεφαλαίῳ πρὸ πάντων εἰπὼν παύσομαι· ἡ μὲν τύχη, καὶ φίλιππος, ἦσαν τῶν ἔργων κύριοι. ἐγὼ δὲ τῆς πρὸς ὑμᾶς δυνοίας, καὶ τοῦ λόγων. παρ' ἐμοῦ μὲν οὖν ἐρρέθη τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ὑμῖν. ἀπέβη δ' οὐχ ὡς ἡμεῖς ηὐχόμεθα, ἀλλ' ὡς φίλιππος ἔπραξε. Πότερον οὖν ὁ μηδὲν προθυμηθεὶς ἐργάσασθαι ἀγαθὸν, δίκαιός ἐστιν δοξεῖν, ἢ ὁ μηδὲν ὧν ἐν δυνατὸς, ἐλλείπων; ἐν δὲ τῷ παρόντι νυνὶ πολλὰ δεῖ τὸν καιρὸν παραλείπω. εἶπε δὲ, ὡς ἐψευδολόγουν, φάσκων, ὀλίγων ἡμερῶν τὰς θήβας ἐσεσθαι ταπεινὰς, καὶ τοῖς βοιωτοῖς, ὡς ἐφόβουν, προάγων εἰς ἐλπίδας τινὰς ὑμᾶς. ὃ δὲ ποιεῖ, καταμάθετε, ὦ ἀθηναῖοι, ἐγὼ δὲ πρὸ φιλίππῳ μὲν ὤν, ἠξίωσα, πρὸς δ' ὑμᾶς ἦκον, ἀπήγγελλον, ὅτι τὰς θήβας βοιωτίας δίκαιον ἡγοίμην εἶναι, καὶ μὴ τὴν βοιωτίαν θηβῶν τοῦτο οὐκ ἀπαγγεῖλαι, ἀλλ' ὑποκρίσθαι με φησίν. ἔλεγον δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅτι κλεοχάρης ὁ χαλκιδεὺς, θαυμάζειν ὑμῖν καὶ φιλίππου φαίη τὴν ἐξαίφνης ὁμόνοιαν, ὡς καὶ, τὸ προστεταγμένον ἡμῖν, πρᾶξαι

ἀγαθὸν

ἀμαθὸν ὄ,τι αὖ δι ωὼμεθα, ἐν τῷ ψηφίσματι τοὶς δὲ μι- A
κροπολίτας, ὥσπερ αὐτοὶς, φοβεῖν τὰ τῆ μειζόνων ἀπόρ-
ῥητα. ταῦτα οὐ δηγήσασθαί με φησίν, ἀλλ' ἐπαγγέλλεσθαι,
τὴν εὐβοιαν παραδώσειν. ἐγὼ γὰρ ὑπελήφειν. δεῖν τὴν
πόλιν τὴν ὑπὲρ τῆ ὅλων μέλλουσαν βουλεύεσθαι, μηδε-
νὸς λόγου ἑλληνικοῦ ἀήκοον εἶναι. διέβαλλε δὲ κἀκεῖνον
διαιρούμενος τὸν λόγον, ὡς ἀπαγγέλλειν τἀληθῆ βουλό-
μενος, ὑπ' ἐμοῦ, κὴ φιλοκράτους καλυθείη. ἐγὼ δ' ἡδέως
αὖ ὑμᾶς ἐροίμην, εἴ τις πώποτε ἀθλιαίων πρεσβυτὴς
σκηπτομένους, ἐφ' οἷς πεπρέσβευκε κεκώλυται πρὸς τὸν
δῆμον ἀπαγγέλλειν, καὶ ταῦτα παθὼν, Ϛ ἀτιμασθεὶς ὑ-
πὸ τῆ συμπρέσβεων, τούτους ἔγραψεν ἐπαινέσαι, καὶ κα-
λέσαι ὅτι δεινὸν; δημοσθένης τοίνυν ἥκων ἀπὸ τῆς ὑ-
στέρας πρεσβείας, ἐν ᾗ φησι τὰ τῆ ἑλλήνων πράγματα
ἀναβαπτίσαι, οὐκ ἐν τῷ ψηφίσματι μόνον ἡμᾶς ἐπῄνει,
ἀλλ' ἀπαγγείλαντος πρὸς τὸν δῆμον ἐμοῦ, τοὶς τότε πε-
ρὶ τῆ ἀμφικτυόνων λόγοις, καὶ βοιωτῶν, οὐχ ὥσπερ νυῦ
συντείνοντος, οὐδ' ἐπειγομένου, ἀλλ' ὡς ἐδυνάμην
κὴ ῥῆμα ἀκριβέστατα, κὴ τὸ δήμου σφόδρα ἀποδεχομέ-
νου, παρακληθεὶς ὑπ' ἐμοῦ μὴ τῆ ἄλλων συμπρέ- B
σβεων, Ϛ διεροτόμενος, εἰ ταὐτὰ ἀπαγγέλλω πρὸς ἀθηναίους, ἅπερ κὴ πρὸς φίλιππον εἶπον πάν-
των μαρτυρομένων, κὴ ἐπαινούντων με τ' συμπρέσβεων,
ἐπαινάσας δὴ πᾶσιν, οὐκ ἔφη με ὥσπερ ἐκεῖ εἶπον, οὕτως
ἐν τῷ παρόντι λέγειν, ἀλλ' ἐκεῖ διπλασίως ἄμεινον, καὶ
τούτων ὑμεῖς οἱ τιμὴν φῆφον μέλλοντες φέρειν, ἐσέ μοι
μάρτυρες. καί τοι τίς αὖ αὐτῷ καλλίων καιρὸς; ἐχρῆτο, ἢ
τότ' ἐξελέγχειν δύνῃς, εἴπ τιμὴ πόλιν ἔξηπάτων; φῄς γάρ
με ἐν μὲν τῇ πρώτῃ πρεσβείᾳ λαθεῖν σαυτὸν συνεσκε-
κότα δὴ τὴν πόλιν, ἐν ᾗ τῇ ὑστεραίᾳ αἰσθέσθαι, ἐν ᾗ συ-
ναγορεύων μοι φαίνῃ, καὶ κείνης μὴ ἅμα κατηγορῶν· οὐ
φῄς κατηγορεῖν· ἀλλὰ δὴ τοὶς ὅρκοις κατηγορεῖς. καί τοι
εἰ τιμὴ εἰρήνην ψεύδῃ, σὺ κῆ τὴν συμμαχίαν ἔγραψας, κῆ
φίλιππος, εἴπ τιμὴ πόλιν ἔξηπάτα, δῆ τοῦτο ἐψεύδετο, ὅ-
πως τῆς εἰρήνης, ἧπερ συνέφερεν αὐτῷ, τύχοι. σὺ κοινῶ ἢ
μὴ πρότερα πρεσβεία τὸν καιρὸν τοῦτον εἶχεν. ἢ ὕστερα
δὴ πεπραγμένοις ἐγένετο, τίνες σοὶ ἦσαν αἱ ἀπαί; ταῦ-
τα δὲ τὰ ζητητὸς αὐθρώπου, ὃς ὧν εἴρηκε, λογίσασθε. εἰ-
πεῖν με φησὶν ἐν μονοξύλῳ πλοίῳ κῆ τὸν λυδίαν πο- C
ταμὸν τῆς νυκτὸς, ὡς φίλιππον, καὶ τιμὴ ὀπισθίαν, τ' δεῦ-
ρ' ἐλθοῦσαν, φιλίππῳ γράψαι, ὁ μὲν γὰρ λεωσθένης, ὁ φεύ-
γων ἐνθένδε δι' ἃ τοὶς συκοφάντας, ἃ δυνατὸς ἰῶ ὀπισθε-
ξίως ὀπισθίαν γράψαι. ὃν οὐκ ἐκνοῦσί τινες ὑποφαίνεσθαι
μὴ καλλίστρατον τὸν ἀφιδναῖον τῆ ἄλλων μᾶλιστα εἰ-
πεῖν δυνάσθαι· οὐδὲ αὐτὸς ὁ φίλιππος, πρὸς ὃν ἀντει-
πεῖν δημοσθένης ὑπὲρ ὑμῶν οὐκ ἠδυνήθη. οὐδὲ ὁ βυζά-
ντιος πύθων αὐθρωπος ὅτι τῷ γράφειν μέγα φρονῶν,
ἀλλ' ὡς ἔοικε τὸ πρᾶγμα ἐμοῦ πρωτεδεῖτο. καὶ λέγεις
μὲν, ὅτι φιλίππῳ μεθ' ἡμέραν, πολλάκις μόνος μόνῳ,
διελεγόμην, αἰτιᾶ δὲ εἰσπλεῖν με νύκτωρ κῆ τὸν πότα-
μον. οὕτω νυκτερινῆς ὀπισθίας τὸ πρᾶγμα ἐδεῖτο; ὅτι
δ' οὐδὲν ἀληθὲς λέγεις ἤκουσι μὲν μαρτυροῦσαι, μεθ'
ὧν συνεσίουν, ἀλλαοπρέων ὁ τενέδιος, κῆ ἰαξοκλῆς ὁ πα-
σιφῶντος, μεθ' ὧν ἓξῆς ἅπαντα τὸν χρόνον τὰς νύκτας αὐτε-
παυόμην. οἱ συνίσασιν ἐμοὶ, μηδεμίαν πώποτε ἀπ' αὐτῆ
νύκτα δι' ὅλου μείνω, μηδὲ μέρος νυκτός. ἄγομαι δὲ καὶ
τοὶς οἰκέτας, καὶ ὠδὰ δίδομαι εἰς βάσανον. καὶ τὸν μὲν
λόγον εἰ συγχωρήσοι ὁ κατήγορος, καταλύω. παρέσομαι δὲ
ἤδη ὁ δῆμος, καὶ βασανιεῖ ἐναντίον ὑμῶν, αὖ κελεύητε. δεδέχεται τὸ λοιπὸν μέρος τῆς ἡμέρας ταῦτα πρᾶξαι.

esse nobis quicquid præterea possimus boni. Nam qui paruorum, vt ipsi, oppidorum essent ciues: iis terrori esse arcana maiorum ciuitatum. Hæc iste me non renunciasse ait: sed promisisse, vobis Euboeam traditurum. Ego verò in ea eram opinione, vrbem de summa rerum deliberaturam, nullam non à Græcis habitam orationem audire oportere. Illam etiam orationem insidiosa distinctione calumniatus est, se, vera renunciaturum, à me & Philocrate esse prohibitum. Ego verò vos rogatos volo, an vnquam quisquam Atheniensium legatus, prohibitus fuerit, quò minus acta sua populo renunciaret, idque per collegas? & ab iisdem contumeliis affectus, tamen scripserit, eos laudandos, & ad cœnam inuitandos? Demosthenes autè à posteriore legatione reuersus, qua statum Græciæ quæritur euersum, non decreto duntaxat nos laudauit: sed cum apud populum renunciassem, habitam tum de Amphictyonibus orationem, déque Bœotiis, non per compendium & festinationem, vt nunc: sed quàm accuratissimè potui, totidem verbis, eámque populus vehementer approbasset: aduocatus à me & collegis, & accuratè rogatus de singulis, vtrum vera & eadem renunciarem, apud Athenienses, quæ apud Philippum dixissem: omnibus legatis attestantibus, & me collaudantibus, surrexit post omnes, & dixit: me non, quemadmodum in præsentia dicerem, tunc etiam dixisse, sed illic duplò melius. Horum vos, qui suffragia feretis, testimonium mihi perhibebitis. Enimuerò quæ pulchrior ei dari potuit occasio redarguendi mei, quàm tum statim, si qua in re vrbem decipiebam? Ais, prima legatione te non animaduertisse meam contra rempublicam conspirationem: sed in posteriore intellexisse, in qua te patrocinari mihi constat. & cum illam interim accuses accusationem tamen dissimulas: hanc verò accusas, qua iusiurandum exegimus. Atqui si pacem vituperas: tu etiam societatem decreuisti: & Philippus, si qua in re vrbem decipiebat, propterea mentiebatur, vt eam consequeretur pacem, quæ è re sua esset. Hæc igitur ratio prioris legationis fuit: posterior autem, rebus iam confectis facta est. Quę igitur in ea fraudes fuerunt? nam quantus iste sit impostor, ex eius oratione colligitur. Ait, me noctu per Lydiam amnem celoce ad Pilippum traiecisse: & literas quæ huc missæ sunt, Philippo scripsisse. nam Leosthenem, qui propter calumniatores vrbe exulet, non satis habuisse dexteritatis ad scribendas literas: quamuis sint qui dicant, eum post Callistratum Aphidnæum, omnium fuisse eloquentissimum: neque ipsum Philippum, contra quem vos Demosthenes defendere non potuit: neque Bysantium Pythonem, hominem qui scribendi artem laudi sibi ducit: sed mea scilicet: opera ad rẽ conficiendam fuisse opus. Aliàs dicis, me sæpe interdiu solum cum solo Philippo esse collocutum: aliàs criminaris, me noctu fluuium traiecisse, vsque adeò nocturnis literis fuit opus? Te autem nihil dicere veri, adsunt qui testentur, ij cum quibus victu communi sum vsus, Aglaocreon Tenedius, & Iatrocles Pasiphontis filius: cum quibus omni tempore continenter singulis noctibus dormiui: qui conscij sunt, me nullam vnquam noctem, aut noctis partem à se abfuisse. Adducimus etiam famulos, & ad quæstionem damus: ac orationem, si concesserit accusator, omitto. Adesto autem carnifex iam, & coram vobis torqueat, si iusseritis. satis adhuc diei reliquum est ad hæc peragenda

Demosthenem non fuisse prohibitum, quò minus legationẽ renunciaret.

Literas Philippi à se nõ esse scriptas.

Nam distributo diei tempore, ad vndecim aquæ am A
phoras accusor. Quod si in quæstione dixerint, me
vnquam ab is conuictoribus vllam noctem abfuisse:
ne parcitote mihi Athenienses: sed surgite, méque
occiditote. sin tu Demosthenes mendacij conuictus
fueris: has dato pœnas: confitere coram his, te se-
miuirum esse, & non ingenuum. Accerse mihi ser-
uos huc ad tribunal, & collegarum recita testimo-
nium. Testimonium. Prouocatio.
Quando autem prouocationem repudiat, neque se
commissurum, ait, vt mancipiorum quæstio fraudi
sibi sit. cape has literas, quas Philippus misit: vnde
constet, eum magnis in rebus decipere ciuitatem,
vt ob eas literas scribendas fuerit nobis lucubran-
dum, Literæ. Audite Athenienses: ait, se dedis-
se iusiurandum vestris legatis: & socios suos qui ad
fuerint, nominatim cùm ipsos, tum vrbes eorum
inscripsisse: eos verò socios qui non adfuerint, pol-
licetur se missurum esse. Hæc ergo putatis Philip-
pum non interdiu scribere potuisse sine me? sed ita
me dij ament, isti non aliud curæ esse apparet, nisi
vt interim dum verba facit, eloquentiæ gloriam cō-
sequatur: an verò paulò post omnium Græcorum
improbissimus sit perhibendus, pro nihilo putare.
Se Phocen sis excidij nō esse cau sam. Quid enim tali homini quisquam credat, qui dice-
re non veritus est, Philippum non suis auspiciis, sed
meis concionibus intra Pylas penetrasse? atque e-
tiam numerum dierum iniit apud vos, intra quos e-
go legationem renunciarim: & Phalæci Phocen-
sium tyranni, publici caduceatores decreta nostra
illuc renunciarint: & Phocenses me freti, illum in-
tra Pylas receperint, atque vrbes suas ei tradiderint.
Ethæc quidem commentus est accusator. Res au-
tem Phocensium interierunt, primùm per fortu-
nam, quæ omnibus dominabatur: deinde propter
spatium temporis, & decennale bellum. eadem e-
nim res Phocensium tyrannorum opes & auxit, &
destruxit. Nam imperium susceperunt, cum auli
essent sacram pecuniam inuadere, & peregrinorum
militum opera respublicas mutassent. Tandem in-
terierunt inopia pecuniæ, cum eam omnem in sti-
pendia militum erogassent. Tertio loco eos euer-
tit seditio, quæ exercitus penuria laborantes familia-
riter comitari solet. Quarto loco, Phalæci futu-
rarum rerum ignoratio. Nam Thessalorum qui-
dem & Philippi exercitus in conspectu erat: non
multò autem antè quàm pax vobiscum iniretur, le-
gati Phocensium ad vos venerant, auxilia petentes,
& vobis se tradituros pollicentes Alponum, Thro-
nium, & Nicæam, quæ loca transitu Pylarum
potiuntur. Cum verò vos decreuissetis, ea loca Pro
xeno duci vestro à Phocensibus tradenda esse, &
quinquaginta triremes complendas, & iis qui intra
trigesimum ætatis annum essent, in aciem exeun-
dum: tyranni ea loca Proxeno adeò non tra-
diderunt, vt legatos, qui se arces illas vobis tradi-
turos promiserant, in vincula coniecerint: &
cum fœcialibus, qui arcana illa fœdera an-
nunciabant, soli Græcorum Phocenses fœdus
non percusserint. Deinde cum Archidamus La-
co paratus esset loca illa accipere, ac tueri: non
assenserunt, sed ei responderunt: se Spar-
tæ magis quàm suis rebus diffidere. Eo au-
tem tempore, nondum inter vos & Philip-
pum conuenerat: sed eodem die & de pace de-
liberabatis, & Proxeni literas audiebatis, quibus
significabatur, Phocenses loca illa non tradidisse.

πρὸς ἑνδεκα γὰρ ἀμφορέας ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τῇ ἡμε-
ρῃ κείνῃ. κἂν φῶσιν ἀποκοιτόν με τουτωνὶ πώποτε τῆς
συνόδου τῶν βασανιζόμενοι γεγονέναι, μὴ φείσησθέ μου, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐξαναστάντες ἀποκτείνατε. ἐὰν δ' ἐξελεγ-
χθῇς ψευδόμενος Δημόσθενες, τοιαύτην δίκην δός, ὁμο-
λόγησον αἰσχρὸς εἶναι, καὶ μὴ ἐλεύθερος, ἀντὶ τούτου τοῦ
τῶν. κάλει μοι τοὺς οἰκέτας δεῦρο ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ τὸν
τῆς συμπρέσβεων ἀναγνῶσι μαρτυρίαν. Μαρτυρία.
Πρόκλησις. ἐπειδὴ τοίνυν οὐ δέχεται τὴν πρόκλησιν,
οὐδ' ἂν φησιν ἐπὶ βασάνοις αἰσχρὰ πάσχων ψεύσεσθαι, λάβε
μοι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἣν ὁ Φίλιππος ἔπεμψε. δῆ-
λον γάρ, ὅτι τὰ μεγάλα τὴν πόλιν ὠφελοῦντα λοιδορεῖται, δι'
ἣν ἠρνοῦμην γράφοντες. ἐπιστολή. ἀκούσατε, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τοὺς ὅρκους ἀπέδωκα φησὶ τοῖς ὑμετέροις πρέ-
σβεσι, καὶ τῶν συμμάχων ἑαυτῷ τοὺς ὠφελημένους κατ'
ὄνομα γέγραφα, καὶ αὐτοὺς, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν, τοὺς δὲ
ὑστερήσαντας τῶν συμμάχων, ὅπως ἐλεῖν φησι πρὸς ὑμᾶς.
ταῦτ' οἶμαι οὐκ ἂν οἴεσθε δυνασθαι γράψαι Φίλιππον μὴ
ἡμέραν αὐτοῦ ἐμοῦ; ἀλλ' ἔμοιγε νὴ τοὺς θεοὺς οὐ τοσοῦτον δοκεῖ
τοῦτο μόνον λογίζεσθαι, ὅπως μεταξὺ λέγων δυσχερήσω.
εἰ δ' μικρὸν ὄφελος δόξει ποιήσασθαι τῶν ἑλλήνων εἶναι,
οὐδὲ μικροῦ φροντίζει. τί δὲ αἴ τις τοιούτῳ πίστ' ὀφείλειν αἰ-
B θέρθαι, ὃς ἐγχειρεῖ λέγειν, ὡς Φίλιππος οὐ τοῖς αὐτοῦ
στρατηγήμασιν, ἀλλὰ ταῖς ἐμαῖς δημηγορίαις εἴσω πυ-
λῶν παρῆλθε; καὶ λογισμόν τινα ἡμερῶν συνειλήφειτο
πρὸς ὑμᾶς, ἐν αἷς ἐγὼ μὲν ἀπῆγγελλον τὴν πρεσβείαν,
οἱ δὲ Φαλαίκου τὸ Φωκέων τυράννου δημοκήρυκες, τα-
δὲ ἐκεῖσε δίην ἔλλον, πιστεύσαντες δὲ οἱ Φωκεῖς ἐ-
μοὶ, εἴσω πυλῶν αὐτὸν παρεδέξαντο, καὶ τὰς πόλεις, τὰς
αὑτῶν παρέδοσαν. ταῦτα μὲν οὖν ὁ κατήγορος μεμηχά-
νηται, τὰ δὲ ἐν Φωκεῦσι διεπράξατο πράγματα, πρῶτον
μὲν δι' τὴν τύχην, ἣ πάντων δεσπόζει κυρία. ἔπειτα διὰ τὸ
μῆκος τοῦ χρόνου, καὶ τὸν δεκαετῆ πόλεμον. τὸ δὲ αὐτὸ συ-
ξησθέντες τῶν ἐν Φωκεῦσι τυράννων τὰ πράγματα, καὶ κα-
θεῖλε. κατέσησαν μὲν δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν, τιμήσαντες τῶν
C ἱερῶν χρημάτων ἅλωσαν, καὶ δι' ξένων τὰς πολιτείας με-
τέσησαν. κατελύθησαν δι' ἀπορίαν χρημάτων, ἐπειδὴ κα-
τεμισθοφόρησαν τὰ ὑπάρχοντα. ἕκτον δι' αὐτοῖς καθεῖλε
ἡ τοῖς ἀποστρατιώταις σωθῆναι μὴ δυναμένοις διὰ τὴν πολυ-
θοῦσα στάσις. τέταρτον δι' ἡ φαλαίκου πρὸς τῶν μελλόν-
των ἔσεσθαι πραγμάτων ἄγνοια. ἡ μὲν γὰρ Θετταλῶν, καὶ
φιλίππου στρατιὰ, πρόδηλος ἦν. ἡ πολλῷ δὲ χρόνῳ πρό-
τερον πρὶν ἢ τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην γενέσθαι, πρέσβεις
πρὸς ὑμᾶς. ἦλθον ἐκ Φωκέων, βοηθεῖν αὐτοῖς κελεύον-
τες, καὶ ἐπαγγελλόμενοι παραδώσειν ἁλπωνὸν, καὶ Θέρμα,
καὶ νίκαιαν, τὰ τῶν παρόδων τῶν εἰς πύλας χωρία κύρια.
ψηφισαμένων δ' ὑμῶν παραδοῦναι πρεσβεύω τῷ στρα-
τηγῷ τοὺς Φωκέας ταῦτα χωρία, καὶ πεντήκοντα πλοῖα
ξυήρεις, καὶ τοὺς μέχρι τριάκοντα ἔτη γεγονότας ἐξένα-
αὐτὶ τοῦ παραδοῦναι τὰ χωρία πρεσβεύω, ἔδοσαν οἱ τύ-
ραννοι τοῖς πρέσβεσι τοῖς ἐπαγγειλαμένοις ὑμῖν παρα-
δοῦναι τὰ φυλακτήρια, καὶ τοῖς ἀποστοφόρεσι τοῖς τὰς μυ-
σιηλιώτιδας ἀποστὰς ἀπαγγέλλουσι μόνοι τῶν ἑλλήνων
Φωκεῖς οὐκ ἐπείσαντο. καὶ πάλιν ἀρχιδάμου τοῦ λάκω-
νος παραλαμβάνειν ὄντος ἕτοιμου τὰ χωρία, καὶ φυλάτ-
τειν, οὐκ ἐπείθησαν, ἀλλ' ἀπεκρίναντο αὐτῷ, τὰ τῆς
σπάρτης δεινὰ δεδίεναι, καὶ μὴ τὰ παρ' αὐτοῖς κάντεῦ-
θα οὕτω διελέλυσθαι φιλίππῳ, ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ
περί τε τῆς εἰρήνης ἐβουλεύεσθε, καὶ τῆς ὑπατολῆς ἠκούετε τοῦ πρεσβέως, ὅτι Φωκεῖς οὐ παραδεδώκασιν αὐτῷ τὰ χω-

εία, καὶ οἱ τὰ μυστήρια ἀπαγγέλλοντες, μόνους τῶν ἄλ- A
λων ἑλλήνων ἀπέρριναν φωκέας οὐ δεδεγμένους τὰς
σπονδάς, ἀλλὰ καὶ τοὺς δεῦρο ἐλθόντας πρέσβεις
δεδικότας. ὅτι γὰρ ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς σπονδοφό-
ρους, καὶ τοὺς ἅμα τούτοις ξένου τοῦ στρατηγοῦ πρεσβεύσαν-
τας εἰς φωκέας, καλλιστράτου, καὶ μεταγένους. καὶ τῆς ὑπο-
σχόλης ἀκούσατε τῆς τοῦ ξένου. ὑπόσχολη. ἀκούετε, ὦ ἄνδρες
ναῖοι τῶν χρόνων ὧν ἀναγινωσκομένων ἐκ τῶν δημοσίων
γραμμάτων, καὶ τῶν μαρτύρων ἡμῖν τοῦτο διαμαρτυρη-
σάντων, ὅτι πρὶν ἐμὲ χειροτονηθῆναι πρεσβευτὴν, φάλυ
κος, ὁ τῶν φωκέων τύραννος, ἡμῖν μὲν, καὶ λακεδαιμονίοις
ἠπίστει, φιλίππῳ δ' ὑπίσχνει· ἀλλ' ἔδειτ μόνος τὸ συμβη-
σόμενον ἠγνόει; ὑμεῖς δ' αὐτοὶ δημοσίᾳ πῶς διέκειθε, οὐ
πάντες προσεδοκᾶτε φίλιππον ταπεινώσειν θηβαίους;
ὁρῶντα αὐτῷ τἀνδρὸς τοῦτο, καὶ τῷ μὴ βούλεσθαι δό-
ναμιν ἀνθρώπων ἀπίστων ἐπασκῆσαι. λακεδαιμόνιοι δὲ
οὐ μετ' ἐμοῦ τὰ αὐτὰ θηβαίοις ἐπρέσβευον, καὶ τελευ-
τῶντες προσέπεσον φανερῶς ἐν μακεδονίᾳ, καὶ διαπεί- B
λουν τοῖς τῶν θηβαίων πρέσβεσιν; αὐτοὶ δ' οὐκ ἠπόρουν,
καὶ ἐφοβοῦντο οἱ τῶν θηβαίων πρέσβεις; θετταλοὶ δ' οὐ
κατεγέλων τῶν ἄλλων, ὥσπερ αὐτὸν φάσκοντες τὴν στρατείαν
εἶναι; τῶν δ' ἑταίρων τινες, τῶν φιλίππου, οὐ διαῤῥήδην
ἔφασάν τινας ὑμῶν ἐλέγχειν, ὅτι τὰς ἐν βοιωτοῖς πόλεις κατοι-
κεῖ φίλιππος; θηβαῖοι δ' οὐκ ἐξελήλυθασιν παρδημεὶ
ἀπεσωῦτες τοῖς πράγμασιν; ὑμῖν δ', ταῦτ' ὀρθῶν οὐκ ἔ-
πεμψεν ὑπόσχολον ὁ φίλιππος, ἐξιέναι κελεύων πάσῃ τῇ
δυνάμει, βοηθήσοντας τοῖς δικαίοις; οἱ δὲ νυῦ πολεμικοὶ,
καὶ τὴν εἰρήνην αἰσχρίαν καλοῦντες, οὐ διεκώλυσαν ὑ-
μᾶς ἐξελθεῖν, εἰρήνης καὶ συμμαχίας γεγενημένης,
δεδιέναι φάσκοντες, μὴ τοὺς στρατιώτας ὑμῶν ὁμήροις λά-
βῃ φίλιππος; Πότερον οὖν ἐγὼ τοῖς πράγμασι ἐκώλυσα
τὸν δῆμον μιμεῖσθαι, ἢ σὺ, καὶ οἱ μετὰ σοῦ συνεσπόμενοι ὅτι
τὰ κοινὰ; καὶ πότερον ἦν ἀσφαλέστερα, καὶ καλλίων ἀθη-
ναίοις ἡ ἔξοδος. ἰώνικα ἤκμαζον ἐν τῇ* μανίᾳ φωκεῖς, ἐ-
πολέμουν ἂν φιλίππῳ, εἶχον ἂν ἅπαντα, καὶ νίκημεν, μή πω
δ' ἀδόντος φιλίππου μακεδόσι, τὰς σπονδὰς ἦν, εἰς ἐ-
μέλλομεν βοηθεῖν, τὰς μυστηριώτιδας οὐκ ἐδέχοντο, θη- C
βαίοις δ' ὄπισθεν κατελίπομεν μεταπεμπομένου μὲν
φιλίππου, ὅρκων δ' ἡμῖν, καὶ συμμαχίας γεγενημένης,
θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀμφικτυόνων στρατευόντων; οὐ
πολλῷ καλλίων ἦν ἡ ὁμηρεία ἐκείνου, ἢ ὦ δέδοκται ἡμῖν
σὺν αἰσχρίᾳ, καὶ ἅμα φθόνου, ἐσπουδακώσαν ἐκ τῶν ἀ-
ρχῶν αθηναίοις, πρεσβεύοντος ἐμοῦ τὴν ἐξ ἴτην ἤδη πρεσβείαν
ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν ἀμφικτυόνων, ἐφ' ἡμῖν πολιτὰς με λέγειν,
ὡς ἀχειροτονήτους ὡρόμην, ἐλθὼν δ' ὧν, οὔπω καὶ τήμε-
ρον πεθέλκεις με εἰσαγγέλλειν ὡς πρεσβεύσασθαι; οὐ
γὰρ δὴ φθονεῖς γέ μοι τῶν εἰς τὸ σῶμα πημάτων. εἰσάρ-
τοι θηβαίων μὲν παραγενομένων, καὶ δεομένων, τῆς δ'
ἡμετέρας πόλεως δεῖσθαι πεπτρυβημένης, καὶ τῶν ἀθλιωτάτων
ὁπλιτῶν ἀπολωλότων, θετταλῶν δ' θηβαίοις πρὸς δεομένων,
δεῖσθαι τὴν* ὑμετέραν ἀβουλίαν, καὶ τὴν πρὸς φωκέας ἔχθραν,
ἣ πρόσφατος ἦν θετταλοῖς ἐκ παλαιῶν χρόνων, ὅτε αὐτῶν
τοὺς ὁμήρους λαβόντες φωκεῖς κατέλοησαν, φαλαίκου δ',
ὥστε ἐμὲ ἐλθεῖν, καὶ στέφανον, καὶ δέρκυλλον, καὶ τοὺς εἰς
ἀμφικτύονας πρέσβεις, ἀπελθεῖν ὑποσπόνδου,
ὀρχομενίων δὲ πρόφοβων ὄντων, καὶ σπονδὰς τοῖς σώμα-
σιν αἰτησάντων, ὡς τε ἀπελθεῖν ἐκ τῆς βοιωτίας, παρεσκη-
νῶσθαι μὲν τῶν θηβαίων πρέσβεων, ὑπολειπομένης δ' ἐ-
χθρας φανερᾶς φιλίππῳ πρὸς θηβαίους, καὶ θετταλοὺς· τότε ἀπόλοντο αἱ πρόξεις, οὐ δι' ἐμὲ, ἀλλὰ διὰ τὴν σὴν

& ij qui arcana sacra annunciant, indicabunt, solos inter cæteros Græcos Phocenses fœdus non admisisse: sed legatos qui huc profecti essent, in vincula coniecisse. Quæ vt verè à me dici constet: accerse fœciales, & Callistratem ac Metagenem, quos Proxenus ad Phocenses legatos misit. audite item literas Proxeni. Literæ. Auditis, Athenienses, vnà etiam tempora recitari ex publicis monumentis: testes quoque dixisse, priusquam ego legatus crearer, Phalæcum, Phocensium tyrannum nobis & Lacedæmonijs diffisum, Philippo credidisse. Nunquid verò iste solus, quid euenturum esset, ignorabat? imò vos ipsi publicè quomodo affecti fuistis? nónne omnes expectabatis, fore, vt Philippus Thebanos opprimeret? quippe quorum & audaciam videret, & perfidorum hominum potentiam augeri nollet. Nónne Lacedæmonij legati vnà cum vestris, Thebanis refragabantur, ac tandem aperto odio eos in Macedonia lacessebant, & legatis illorum minitabantur? Nónne verò ipsi æstuabant, & de sese pertimuerant legati Thebanorum? nónne Thessali cæteros deridebant, & sua causa illam expeditionem susceptam esse iactabant? nónne verò quidam amicorum Philippi apertè ad vestrûm quosdam dicebant, Philippũ Bœotias vrbes instauraturum esse? nónne Thebani omnes suas copias eduxerunt, diffisi rebus suis? nónne Philippus ea cum videret, vos per literas cum omnibus copijs exire iubebat, pro æquitatis defensione? nónne verò bellicosi isti, qui pacem ignauiam vocant, vos prohibuerunt ne exiretis: quod se vereri dicerent, ne pace & societate facta, Philippus milites vestros obsides caperet? Vtrum igitur ego prohibui maiores imitari, an tu, & ij qui tecum contra rempublicam conspirarunt? Vtra porrò expeditio tutior fuit, & honestior Athenienſibus? eáne, cum Phocensium furor viribus adhuc sustentaretur: cum Philippo resisterent: cum Alponum & Nicæam tenerent: nec dum ea loca Philippus Macedonibus tradidisset: cum fœdus, ex quo eis suppetias ituri eramus, atque arcana sacra repudiassent: cum Thebanos à tergo reliquissemus: cum à Philippo accersemur, iureiurando & societate cum eo nobis intercedente: cum Thessali & cæteri Amphictyones militarent? nónne hæc occasio longè fuit honestior illa, quapropter & ignauiam & inuidentiam tuam Athenienses suppellectilia ex agris in vrbem conuexerunt? cum ego iam tertiam legationem obirem apud concilium Amphictyonum, quam tu me obiuisse non delectum, dicere non dubitas: & tamen cum inimicus mihi sis, hactenus nunquam ausus es me falsæ legationis accusare. neque enim scilicet eas mihi mulctas inuides, quæ corpore sunt luendæ. Itaque cum Thebani assiderent, atque orarent: cum nostra vrbs propter te perturbata esset: cum Athenienses legiones non adessent: cum Thessali se cũ Thebanis coniunxissent, * propter vestram temeritatem, atque odium Phocensium, quod ab antiquis temporibus in eos gerebant, quòd Phocenses eorum obsides acceptos trucidassent: cum Phalæcus ante meum, Stephani, Dercylli, cæterorúmque legatorum, qui ad Amphictyones missi erant, reditũ per inducias dimissus esset: cum Orchomenij metu perterriti, salute corporibus suis pacta, polliciti essent, se Bœotia excessuros: cum Thebanorum legati astarent *: cum apertæ inimicitiæ Philippi erga Thebanos & Thessalos restarent: tum res perierunt, non propter mè, sed per tuam proditionem,

& amicitiam cum Thebanis. Harum ego rerum me magna argumenta prolaturum arbitror. Nam si quid eorum quæ tu dicis, verum esset: Bœotij & Phocensium exules me accusarent: quorum alios eiecissem, alios ab exilio reuocari prohibuissem. Nunc non euentu considerato, sed studio meo comprobato, Bœotiorum exulum concilium aduocatos mihi creauit. Adsunt & è Phocensium vrbibus legati, quos ego tertia ad Amphictyones legatione conseruaui: cum Oetæi censerent, puberes de rupe præcipitandos esse: atque ad Amphictyones adduxi, vt eis dicendi pro se potestas daretur. Nam Phalæcus tyrannus certis conditionibus dimissus erat: hominibus autem insontibus exitium imminebat: qui me patrocinante insontes conseruati. Vt autem vera me dicere cõstet, voca mihi Mnasonem Phocensem, eiúsque legationis collegas: & eos qui à Bœotio exilio sunt delecti. Ascendite huc Lipare & Pythion, eandémque ad vitæ incolumitatem mihi gratiam referte, quam ego vobis contuli. Aduocatio Bœotiorum & Phocensium. Non verò iniquè mecum ageretur, si accusante me Demosthene, Thebanorum procuratore, ac Græcorum improbissimo: Phocensibus autem & Bœotiis mihi patrocinantibus condemnarer? Ausus porrò est dicere, meis ipsius verbis me conuinci. Ait enim me dixisse, cum Timarchum accusarem, omnes impudicitiæ famam de eo accepisse. Hesiodum autem præstantem poetam dicere.

Refutatio versuũ Hesiodi, distinctione famæ & calumniæ.

Quam populi sermo celebrat creber, irrita nunquam
Fama cadit penitus: Dea quædam cum sit & ipsa.

Eandem igitur Deam nunc venire me accusatum. Omnes enim dicere, me pecuniam accepisse à Philippo. Satis autem scitis, Athenienses, inter famam & calumniam plurimùm interesse. Fama enim cum criminatione nihil habet commune: criminatio verò & calumnia germanæ sunt sorores: quarum vtramque perspicuè definiam. Fama est, cum multitudo ciuium vltrò, nulla de causa, de re aliqua loquitur, quasi facta sit. Calumnia verò est, cùm vnus vir apud multos crimine coniecto, tam in concionibus omnibus, quàm apud senatum, aliquem criminatur. Ac famæ quidem sacra publicè facimus, vt Deæ: de calumniatoribus autem, tanquam maleficis publicè conqueri licet. Noli igitur coniungere turpissima cum honestissimis. Ego verò, cùm alia multa in accusatione iniquo animo tuli: tum verò illud, quum me proditionis insimulauit. Nam vnà cum his criminibus ostendendum est, me esse ferum atque impium, & multis aliis criminibus olim constrictum. sed ego vos meæ vitæ ac quotidianæ consuetudinis idoneos existimo censores. Quæ verò vulgò perspici non possunt, hominibus verò animo liberali præditis sunt maxima: horum ego plurima quæ rectè se habent apud me, in conspectum producam: vt sciatis, quæ pignora, cum hinc legatus irem in Macedoniam, post me reliquerim. Tu quidem Demosthenes ista contra me commentus es. Ego verò vt educatus sim, verè exponam. Hic pater meus est Atromotus, ferè natu maximus omnium ciuium. Annos enim iam vixit quatuor & nonaginta. Accidit autem vt adolescens, ante rem familiarem bello amissam pugilem ageret: pòst à XXX tyrannis eiectus, in Asia militaret, atque in præliis victoriam cum laudis insignibus consequeretur. Eius porrò genus est ex ea curia, quæ aras cum Eteobutadis communes habet, vnde Mineruæ vrbanæ sacrificula deligitur.

Proditiõis crimen refellere nititur, commemoratione parentum, liberûm, fratrum affinium: & atrocitate sceleris exaggerãda.

πρεσβοσίαν, καὶ τὴν πρὸς Θηβαίους πρόξενίαν. μεγάλα δ' οἶμαι τούτων ἐγὼ σημεῖα ὑπιδείξειν. Εἰ γάρ τι τούτων ἀληθὲς ἦν, ὧν σὺ λέγεις, κατηγόρουν ἂν μου Βοιωτοὶ, καὶ φωκέων οἱ φεύγοντες, ὧν τοὺς μὲν, ὡς ἐξεβεβλήκειν, τοὺς δ' ἐκώλυσα κατελθεῖν. νυνὶ δ' οὐχὶ τὰ συμβαίνοντα λογιζόμενοι, ἀλλὰ τὴν εὔνοιαν τὴν ἐμὴν ὑποδεχόμενοι, συλλεγέντες οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν, ἥρηνταί μοι συνηγόρους. ἥκουσι δ' ὑπὸ τῶν ἐν φωκεῦσι πόλεων πρέσβεις, οὓς ἐγὼ τὴν ἐπὶ τῶν πρεσβείαν ὑπὲρ τοῦ ἀμφικτυόνας πρεσβεύων ἔσωσα, οἰκτρῶν ἐγκλημάτων λέγειν, ὡς δεῖ τοὺς ἠβωντας ὠθεῖν κατὰ τὸ κρημνοῦ, καὶ παρήγαγον εἰς τοὺς ἀμφικτυόνας, ὥς τι ὑπολογίας τυχεῖν. ὁ μὲν γὰρ φάλαικος τύραννος ὑπὸ σπονδὰς ἀφεῖτο, οἱ δ' ἀναίτιοι, ὑποθήσκειν ἔμελλον, σωναγορεύοντος δέ μου, ἀπεστάλησαν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι μνάσωνα τὸν φωκέα, καὶ τοὺς συμπρέσβεις, καὶ τοὺς ὑπὸ τῆς τῶν Βοιωτῶν φυγῆς ἠρημένους. ἀνάβηθι δεῦρο λίπαρε, καὶ πυθίων. καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόδοτέ μοι χάριν εἰς τὴν τῶν στομάτων σωτηρίαν, ἣν περ ἐγὼ ὑμῖν. Σωτηρία Βοιωτῶν, καὶ φωκέων. πῶς οὖν οὐκ ἀν δεινὰ πάθοιμι, εἰ κατηγορούμενος μὲν ὑπὸ Δημοσθένους τοῦ Θηβαίων προξένου, καὶ πονηροτάτου τῶν ἑλλήνων, συναγορεύοντων δέ μοι φωκέων, καὶ Βοιωτῶν ἁλίσκομαι; ἐπόλμησε δ' εἰπεῖν, ὡς ἐγὼ τοῖς ἐμαυτοῦ λόγοις ἀπιστῶ. Φησὶ γάρ με εἰπεῖν, ὅτ' ἐκεῖνον ἐμίμουν, ὅτι πάντες κατ' αὐτὴν τὴν πορείαν φήμην παρειλήφασι. τὸν δ' ἡσίοδον ποιητὴν ἀγαθὸν ὄντα, λέγειν;

Φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ
Λαοὶ φημίζωσι, θεὸς νύ τις ἔστι καὶ αὐτή.

Τὴν δ' αὐτὴν ταύτην θεὸν ἥκειν νυνὶ κατηγορῶν ἐμοῦ. πάντας γὰρ λέγειν ὡς χρήματα ἔχω. ὦ δὴ φιλίππου. Εὖ δ' ἴστε ὦ ἀθηναῖοι, ὅτι πλεῖστον διαφέρει φήμη, καὶ συκοφαντία. φήμη μὲν γὰρ οὐ κοινωνεῖ διαβολῆς, διαβολὴ δ', ἀδελφόν ἐστι, καὶ συκοφαντία. διορίζω δ' αὐτὴν ἑκάτερον σαφῶς. Φήμη μέν ἐστιν, ὅταν τὸ πλῆθος τῆς πολιτῶν αὐτόματον, ἐκ μηδεμιᾶς προφάσεως λέγῃ τινὰ, ὡς χρήματα λαβεῖν πρᾶξιν. Συκοφαντία δ' ἐστὶν, ὅταν πρὸς τοὺς πολλοὺς εἰς αἰτίαν ἐμβαλὼν, ἔντε ταῖς ἐκκλησίαις ἅπασαις, πρός τε τὴν βουλὴν διαβάλλῃ τινά. ἔστι τῇ μὲν φήμῃ δημοσία θύεσθαι, ὡς θεᾷ. τῷ δὲ συκοφάντῃ, ὡς κακούργων δημοσία προβολὰς ποιεῖσθαι. μὴ οὖν συνάγετε εἰς ταυτὸν τὰ κάλλιστα τοῖς αἰσχίστοις. ὅτι πολλοῖς μὲν οὖν ἐγώγε τῶν κατηγορημένων ἠγανάκτησα, μάλιστα δ' ἰδίᾳ ἠτιάσατο εἶναί με προδότην. ἃ μὲν δὴ ταῖς αἰτίαις ταύταις φανῆναί με δεῖ ἠλιωμένη, καὶ τὴν ψυχὴν ἀσώρυγον, καὶ πολλοῖς ἑτέροις ἀμυρτήμασι πεπτεργον ἔοικον. τὰ μὲν οὖν ἐμοῦ βίου, καὶ τῆς καθ' ἡμέραν διαίτης ὑμᾶς δοκιμαστὰς ἱκανοὺς εἶναι νομίζω. ἃ δ' ὅσι τοῖς μὲν πολλοῖς ἀσυμπαθῆ, τοῖς δὲ χρηστοῖς τὰς ψυχὰς μέγιστα, τούτων ὑμῖν τὰ πλεῖστα, καὶ καλῶς ἔχοντα ἐκ τῆς ἐμῆς οἰκίας ἀναβιβῶμαι, ἵν' εἰδῆτε τὰς ἐμὰς ὠδὰ καταθήκας, ἃς οἱ κοι καταλιπὼν, εἰς μακεδονίαν ἐπρεσβεύσα. σὺ μὲν, ὦ δημόσθενες ταῦτα ἐπλάσω ἐπ' ἐμοί. ἐγὼ δ' ὡς ἐπαιδεύθην, καὶ δικαίως ἐξηγήσομαι. Οὑξοὶ μὲν οὖν μοι ὅστις πατὴρ ἀξιόπιστος, χρεὼν προσεύξασθαι τῷ πολιτῶν. ἔτη γὰρ ἤδη βεβίωκεν ἐνενήκοντα, καὶ τέτταρα. καὶ συμβέβηκεν αὐτῷ, νέῳ μὲν ὄντι, πρὶν τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι διὰ τὸν πόλεμον, ἀλθεῖν τῷ σώματι, ἐκπεσόντι δὲ ὑπὸ τῶν τριάκοντα, στρατεύεσθαι μὲν ἐν τῇ ἀσίᾳ, ἀρίστην δ' ἐν τοῖς κινδύνοις, εἶναι δ' ἐκ φατείας τὸ γένος, ἣ τῶν αὐτῶν βωμῶν ἑτεροδουτάδαις μετέχει, ὅθεν ἡ τῆς ἀθηνᾶς τῆς πολιάδος ἐστὶν ἱέρεια, συγκα-

συγκατέγνω τὸν δῆμον, ὥσπερ καὶ ὀλίγῳ πρόσθεν A
εἶπον, ἐλευθέρους δέ μοι συμβέβηκεν εἶναι, καὶ τοῖς πρὸς
μητρὸς ἅπασι, καὶ νυνὶ ἐμοὶ περὶ τὸν ὀφθαλμὸν προ-
φαίνεται, φοβουμένῃ περὶ τῆς ἐμῆς σωτηρίας, καὶ διαπορη-
μένῃ. Καί τοι ὦ Δημόσθενες, ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ ἔφυγε μετὰ
τοῦ ἀνδρὸς ὅτε τὴν ξιάκοντα εἰς Κόρινθον, καὶ μετέ-
σχεν πολιτικῶν κακῶν. σὺ δ' ἀμφισβητῶν ἀνὴρ εἶναι, καὶ
δεῖ ἀμφισβητήσαιμι εἰπεῖν, ὡς ἀνὴρ εἶ, συνεγράφης λει-
τουργῶν, καὶ τὸν γραψάμενον νικόδημον τὸν Ἀφιδναῖον
χρήμασι πείσας, ἐσώθης, ὃν ὕστερον μετ' Ἀρισάρχου συνα-
πέκτεινας. καὶ οὐ καθαρὰς ὢν τὰς χεῖρας, εἰς τὸν ἀγορὰν
ἐμβάλλεις. Φιλοχάρης δ' οὑτοσί, ὁ πρεσβύτατος ἀδελ-
φὸς ἡμῶν, οὐκ ἀγρυπνεῖς διαθρίβας, ὡς σὺ βλασφημεῖς ἔχων,
ἀλλ' ἐν γυμνασίοις διατρίβων, καὶ μετὰ Ἰφικράτους συ-
νεστρατευμένος, καὶ συνεχῶς ἔτος ἤδη τυτὶ τρίτον στρα-
τηγῶν, ἥκει δεσπόμενος ὑμῶν, ἐκεῖσε σῶσαι. ἀφόβητος δ'
οὑτοσὶ ὁ νεώτατος ἀδελφὸς ἡμῶν, πεπρεσβευκὼς μὲν
ὑπὲρ ὑμῶν ἀξίως τῆς πόλεως πρὸς τὸν τῶν περσῶν βα-
σιλέα, καλῶς δέ, καὶ δικαίως τῶν ὑμετέρων προσόδων
ἐπιμεληθείς, ὅτε αὐτὸν ἐπὶ τὸ κοινὸν διοίκησιν εἵ- B
λεσθε, καὶ πεπαιδοποιημένος κατὰ τοὺς νόμους, ἀλλ' οὐ
κνωσίῳ τῷ ἑαυτοῦ γυναῖκα προσκαταλιπών, ὥσπερ
οὐ πάρεσι καταφεύγων τὸν τῶν λοιδορίων. τὸ γὰρ φοβερὸς
ὄνειδος οὐ περαιτέρω τῆς ἀκοῆς ἀφικνεῖται. ἐτόλμησας
δὲ καὶ τὸν ἐμὸν κηδεστὸν εἰπεῖν, οὕτως ἀναιδὴς, καὶ
πόρρωθεν ἀχάριστος εἶ ὃς φιλόδημον τὸν φίλωνος πα-
τέρα καὶ ὁπλιτικόν, οὐκ ἀγαθὸς, οὐδὲ σώφρονας ἀ
ὄντες τοὺς δημότας συνεγράφης, ὡς ἴσασιν οἱ πρεσβύτα-
τοι παμπόλλην. ἐκπέπληγμαι δὲ, εἰ σὺ λοιδορεῖν φίλωνα
τολμᾷς, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς ὁπλιτικωτάτοις Ἀθηναίων, οἳ
δεῦρο εἰσελήλυθασι δικάζοντες, ἕνεκα τοῦ βελτίστου
τῆς πόλεως, καὶ μᾶλλον προσέχουσι τοῖς βίοις ἡμῶν, ἢ
τοῖς λόγοις. πότερα δὲ αὖ προσδοκᾷς αὐτοὺς εὐξασθαι
μυρίους ὁπλίτας ὁμοίους φίλωνι γενέσθαι, καὶ τὰ σώμα-
τα οὕτω διακειμένους, καὶ τὴν ψυχὴν οὕτω σώφρονας, ἢ
ξισμυρίους κιναίδους, οἷος περ σύ; καὶ τὴν ὁπλιτικὴν διαι-
τησίαν, τοῦ φίλωνος ἀδελφοῦ, ἐπανάγεις εἰς ὀνείδη; καὶ
τίς αὐτὸν εἶδε ποτοτε ἀχημονήσαντα, ἢ μεθ' ἡμέραν, ὡς
σὺ φῂς ἐν τῇ πομπῇ τοῦ Διονυσίων, ἢ νύκτωρ; οἱ δὲ αὖ τ-
το δ' εἶπον, ὡς ἴλαθεν. σὺ δὲ ἠγνοεῖτο. ἐμοὶ δὲ, ὦ Ἀθη-
ναῖοι ὀκ τῆς φιλοδήμου θυγατρὸς, & φίλωνος ἀδελφῆς,
καὶ ὁπλιτεύοντος, ἓξ εἰς παῖδες εἰσι, μία μὲν θυγάτηρ, δύο δ'
υἱοί. οὓς ἐγὼ ἥκω μετὰ τῶν ἄλλων κομίζων, ἕνος ἕφε-
κτος ἕνεκα, καὶ τεκμηρίου πρὸς τοὺς δικαστὰς ὧν νῦν ἡ-
δικήσομαι. ἐφ' ᾧ δὲ, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ δοκῶ ἀνύμιν
πρὸς τὴν παρ' ἐμοῦ, καὶ τὴν τοῦ φίλων συνηθείαν, & ἱερῶν, καὶ
τάφων πατρῴων μεζουσία, τοιούτοις τοὺς πάντων ἀνθρώπων
ἐμοὶ φιλτάτους προδοῦναι φιλίππῳ, καὶ πολὺ πλείονος
τὴν ἐκείνου φιλίαν τῆς τούτων σωτηρίας ποιήσασθαι πίσ-
κρατηθεὶς ἡδονῇ; ἢ τί πώποτε ἄχημον ἕνεκα χρημάτων
φάνεται; οὐ γὰρ ἡ μακεδονία κακοὺς ἢ χρηστοὺς ποιεῖ, ἀλλ'
ἡ φύσις. ἐμοὶ μὲν ἕτεροί τινες, ἥκοντες ἀπὸ τ' πρεσβείας,
ἀλλ' οἷας ἐξεπέμψατε. συμπέπλεσμαι δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ
κατ' ἐμβολὴν ἀνθρώπῳ χρήτι, καὶ πονηρῷ, ὃς οὐδ' ἂν
ἄκων ἀληθὲς οὐδὲν εἴποι, ἢ ἐθέλοι δ', ὅταν τι ψεύδηται,
τοῦ λόγου ὅρκος *, κατὰ τοῦ ἀναιχύντου ὀφθαλμοῦ,
καὶ τὰ γεγραμμένα οὐ μόνον, ὡς ἔστι λέγει, ἀλλὰ καὶ τὴ ἡμέ-
ραν, ἐν ᾗ φησι γεγράφθαι, καὶ προσπάσασί τινος ὄνομα πλασάμενος ὡς ἔτυχε πρεσβύτου; μιμούμενος τοὺς τὰληθῆ λέγοντας.

ad hæc, vt paulò prius etiam dixi, populi in patriam reducendi adiutor fuit. Præterea, materni cognati mei omnes ingenui sunt: quæ mihi nunc ob oculos versatur, solicita de salute mea, & inops consilij. Enimuero Demosthenes, mater mea cum suo marito Corinthum abiit exulatum sub XXX tyrannis, & publicorum malorum particeps fuit. Tu autem, qui te virum profiteris (valde enim dubito an vir iis appellandus) inscriptus es vt ordinum desertor, & accusatore Nicodemo Aphidnæo pecunia placato euasisti: cuius postea Aristarcho adiutor fuisti occidendi. & cum manus cæde inquinatas habeas, in forum irrumpis. Philochares porrò frater meus, qui non degeneri studio occupatur, vt tu conuiciaris: sed in gymnasiis versatur, & cum Iphicrate militauit, & tertium iam annum continenter est cum imperio: adest, oraturus vos, vti me conseruetis. Aphobetus autem, frater noster natu minimus, legationem pro vobis apud regem Persarum obiit, pro dignitate ciuitatis, vectigalibúsque reditus rectè iustéque curauit, cùm eum publicis vectigalibus præfecissetis, & legitimos liberos procreauit: non vt tu, suam vxorem Cnosioni ad stuprum obtulit: atque astat, contemptis conuitiis tuis. Falsum enim probrum vltra aures non penetrat. Ausus etiam es in affines meos dicere. adeò impudens es, & veteris beneficij immemor atque ingratus: qui Philodemum Philonis patrem, & Epicratis, non diligas & adores: cuius opera in municipes es inscriptus, vt è Pæanensibus natu maximi memmerunt. Itaque stupore quodam afficior, si tu Philoni conuiciari audes: idque apud modestissimos Athenienssium: qui huc ingressi sunt, publici boni causa ius dicturi, vitásque nostras spectant magis quàm orationes. Vtrum enim eos censes optare, vt decem millia militum existant, qui sint similes Philonis, & corporibus sic affecti, & animis ita modesti: an verò tricies mille cinædi, qualis tu es? Atque etiam Epicratis tractabilitatem, fratris Philonis, loco probri commemoras? Et quis eum vnquam vidit indecorè se gerentem vel interdiu, vt tu ais, in celebritate Bacchanalium, vel noctu? Neque enim dicere potes, eum latuisse: neque enim ignotus fuit. Mihi verò, Athenienses, ex Philodemi filia, Philonis & Epicratis sorore, tres nati sunt liberi: vna filia, & filij duo: quos ego cum cæteris affero vnius interrogationis ergò, & argumenti apud iudices, quo nunc vtar. Rogo enim vos Athenienses, num videar vobis vnà cum patria & amicorum consuetudine & sacris, & patriorum monumentorum communione, hos omnium mortalium mihi charissimos prodidisse Philippo: & pluris fecisse illorum amicitiam, quàm salutem horum? qua victus voluptate? aut quod vnquam dedecus pecuniæ causa in me suscepi? Neque enim Macedonia bonos aut malos facit: sed suum quemque ingenium, neque alij sumus à legatione reuersi, sed tales, quales nos ablegastis. Sed implicatus sum in republica cum mirifico præstigiatore, & insigni prædito improbitate, qui nec inuitus veri quicquam dicat: cum autem mentitur, principatum orationis tenet iusiurandum, * nec impudentes eius oculos vester conspectus pudefacit. Neque verò quæ facta sint duntaxat ait: sed & diem quo facta esse ait, adiicit: & fictitium alicuius nomen adiungit qui interfuerit: vt eos qui vera loquuntur imitetur.

Demosthenis mentiendi audacia & falsi testes subornari.

Sed vna res nobis insontibus est præsidio, quòd in istis morum præstigiis & compositione fabularum, mentem non habet. Nam quanta sit hominis vecordia, simul & inscitia, ex eo æstimate, quod eiusmodi mendacium contra me de Olynthia muliere commentus est, vt inter dicendum à vobis eiiceretur. Eum enim, qui ab eiusmodi crimine remotissimus esset, apud eos qui vitam illius perspectam haberent, criminabatur. Videte autem quàm longè antè ad crimen istud se pararit. Est quidam frequentare nostram vrbem solit' Aristophanes Olynthius. Is cum isti à quibusdam esset commendatus, atque illud etiam adiectum esset, dicendi esse peritum: hominem omni obsequiorum genere demereri studuit, atque adducere, vt falso me apud vos testimonio opprimeret. Quòd si progressus miserabili gestu, dicere vellet, me* mulieri sibi cognatæ & captiuæ insultasse: statim ei se 500 drachmas daturum pollicebatur, atque alias 500 post dictum falsum testimonium. Ille autem ei respondit, vt ipse narrabat eum, quod ad exilium attineret, atque inopiam qua vrgeretur, non mala, sed quàm sagacissima coniectura est vsum: sed ab ingenio suo longissimè aberrasse. Nihil enim eiusmodi se commissurum. Vt autem vera me dicere constet: ipsum Aristophanem testem producam. Accerse Aristophanem Olynthium, eiúsque testimonium recita: eos item qui hoc ex illo audiuerunt, mihíque nunciarunt, Dercyllum Autoclis F. Hagnusium, & Aristidem Euphileti F. Cephisiensem.

A ἐν ᾧ δὲ τυγχάνω μὴ δὲν ἀδικοῦντες, ὅτι πρὸς τῇ τερατείᾳ τῶν ἔργων, καὶ τῇ τῶν ὀνομάτων συνθέσει, νοῦν οὐκ ἔχει. Σκέψασθε γὰρ ἀρρωστίαν ἅμα, καὶ ἀπαγγελίαν αἰσθέσθαι, ὃς ὅτι τὸν ἔπλασε τὸν πρὸς τιμῶν Ὀλυνθίαν γυναῖκα ψεῦδος κατ' ἐμοῦ. ἐφ' ᾧ μεταξὺ μὲν λέγων ὑφ' ὑμῶν ἐξερρίφη, τὸν γὰρ πλεῖστον ἀπεσκότα τῆς τοιούτων, πρὸς τοὺς ἀκούοντας διέβαλλε. σκέψασθε γάρ, ὡς πόρρωθεν δεῖ τιμῶν αἰτίαν ταύτην παρεσκευάζετο. ἔστι γάρ τις ὄνομα Δημήτριος ἐκ τῆς πόλιν Ἀριστοφάνης Ὀλυνθίος. τούτῳ συνεστὼς ὑπό τινων, καὶ πυθόμενος, ὡς εἰπεῖν δύναται, εὐφραδέστατος αὐτὸν, καὶ προσαγόμενος, τοῦτον ἔπεισεν ἐμοῦ τὰ ψευδῆ καταμαρτυρεῖν πρὸς ὑμᾶς. κἂν παρελθὼν ἐπαινήσῃ χεττιάσαι, μὴ λέγειν, ὡς εἰς οἰκείαν αὐτῷ γυναῖκα, μὴ αἰχμάλωτον γεγαμηκὼς πεπαρώνηκα, πεντακοσίας μὲν ἤδη δραχμὰς ὑπισχνεῖτο αὐτῷ δώσειν, πεντακοσίας δ' ἑτέρας, ἐπειδὰν καταμαρτυρήσῃ. ὁ δ' αὐτῷ ἀπεκρίνατο, ὡς αὐτὸς διηγεῖτο, ὅτι τῆς μὲν φυγῆς, καὶ τῆς παρούσης ἀπορίας ἑαυτῷ οὐ κακῶς, ἀλλ' ὡς οἷόν τ' ἄριστα ἔχειν λογίζοιτο. τὰ δὲ ἔργα πλεῖστον εἴη διημαρτηκώς. οὐδὲν γὰρ ἂν τοιοῦτο πρᾶξαι. ὅτι ἢ ἀληθῆ λέγω, αὐτὸν ἀριστοφάνη μάρτυρα παρέξομαι. κάλει μοι ἀριστοφάνη Ὀλυνθίον, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἀναγίνωσκε, καὶ τοὺς ἀκηκοότας αὐτοῦ, καὶ πρὸς ἐμὲ ἀγγείλαντας, Δερκύλλον αὐτοκλέους ἀγνούσιον, καὶ ἀριστείδην εὐφιλήτου κηφισιέα.

Testimonium.

Μαρτυρία.

Actionem Demosthenis eludit.

Τῶν μὲν μαρτύρων διομνυμένων, καὶ μαρτυρούντων ἀκούετε, τὰς δ' αἰσχίστους τῶν λόγων ταύτας τέχνας, ἃς ἔστιν πρὸς τοὺς νέους ἐπαγγέλλεται, καὶ κέχρηται νυνὶ κατ' ἐμοῦ, ἆρα μέμνησθε, ὡς ὅτι δακρύσας, καὶ τὴν ἑλλάδα κατοδυράμενος, καὶ σατύρων τὸν κωμικὸν ὑποκριτὴν προσεπαινέσας, ὅτι ξένους τινὰς αὐτῷ αἰχμαλώτους, σκάπτοντας ἐν τῷ φιλίππου ἀμπελουργείῳ, καὶ δεδεμένους, ὧν δὴ τὸν πόδον ἐξητήσατο ὧν τε φιλίππου. ταῦθ' ὑποθεὶς, ἐπεῖπεν, ἐντεινάμενος ταύτην τὴν ὀξεῖαν, καὶ αἰσχρὰν φωνὴν ὡς δεινὸν, εἰ ὁ μὲν τοὺς καρίωνας, καὶ ξανθίας ὑποκεινάμενος, οὕτως δυνήσῃς, καὶ μεγαλόψυχός γε ἦν, ἐγὼ δ' ὁ τῆς μεγίστης πόλεως σύμβουλος, ὁ τοὺς μυρίους ἀργύρου νουθετῶν, οὐ κατάσχοιμι τὴν ὕβριν, ἀλλὰ θερμανθείς, ὅθ' ἡμᾶς εἵστα ξενοδόκος τὴν ἐταίρων τις τὴν φιλίππου, ἔλκοιμι τὴν τοιχῶν, καὶ λαβὼν γυναῖκα μασιῶν μι τὴν αἰχμάλωτον γυναῖκα. οὐκοῦν εἰ ὑμεῖς αὐτῷ ὑπεύσατε, ἢ ἀεισοφάνης μου συγκατέψαυσε, ἐπ' αἰσχραῖς αἰτίαις ἀδίκως ἀπολοίμην ἄν. ἐάσατε οὖν αὐτὸν τοιοῦτον ἐμοῦ πρόξενον, (μὴ γὰρ δὴ τῆς πόλεως (ὡς τε ἐν ὑμῖν αἰσθέσθαι) καὶ τὴν μὲν ἐκκλησίαν καθαίρετε, ἐν ᾗ τοῖς ψηφίσμασι δίκαι τούτων τὰς δίκας ποιήσεσθε; καὶ στρατιὰν, ἢ πεζὴν, ἢ ναυτικὴν ἐκπέμψετε; καὶ μὴν ὅγε ἡσίοδος λέγει.

Πολλάκις τοι ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα,
Ὅστις ἀλιξαίνῃ, καὶ ἀτάσθαλα μηχανάται.

Peroratio, refutationũ enumeratione cõstans, cũ insectatione accusatoris, & commendatione sui.

Vnum adhuc superioribus adiiciam. Nam si qua est in rebus humanis improbitas, cuius ego non principem esse Demosthenem demonstraro: mori non recuso. Sed multis reus difficultatibus conflictatur, & animum ab ira periculum ad salutis reuocat defensionem: ac dispicere iubet, ne vllum accusationis caput prætermiserit. Itaque simul & vobis & mihi, obiecta crimina in memoriam reuocabo. Considerate igitur singula, Athenienses, quo decreto ego scripto accuser,

ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις εἰπεῖν ἔτι βούλομαι. εἰ γάρ που τις ὀξὺ κακία κατ' ἀνθρώπους, αὐ μὴ φεύγοντα θεὶ ταύτην ὑποδέξω, δημοσθένη, θανάτου τιμῶμαι. ἀλλ' οἶμαι πολλὰ, καὶ χαλεπὰ πρὸς κολυθεῖ τῷ κεκινημένῳ, καὶ μεταλλεῖ τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῆς ὀργῆς ὁ κίνδυνος ὅτι τοῖς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας λόγοις. καὶ διελογισμὸν παρίσησι, μή τι πρὸς ἀλίσκωμαι τῶν κατηγορημένων. ὡς τε ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δὲ ἐμαυτὸν εἰς ἀνάμνησιν τῶν κατηγορημένων ἀγαγεῖν βούλομαι. Σκοπεῖτε γὰρ δὴ καθ' ἕκαστον ὦ ἀθηναῖοι. ποῖον ἐγὼ ψήφισμα γράψας κείνομαι, ἢ ποῖον

ἢ πεῖσαι νόμον λῦσαι, ἢ ποῖον χρὴ θεῖναι κωλῦσαι, ἢ τίνας ὑ- A
πὲρ τῆς πόλεως συνθήκας πεποίμεθα, ἢ τί τῷ δήμῳ δέδο-
γμένων ἀφεῖσι τῆς εἰρήνης ἀπαλείψας, ἢ τί τῷ δόξαντων
ὑμῖν μὴ γεγράψασθαι; οὐκ ἤρεσκέ τισι τῷ ῥηθέντι ἢ εἰρή-
νης ἐπεῖσθαι; οὐ τότε ἂν ἔδει λέγειν αὐτοὺς ἐκείνῳ, ἀλλὰ μὴ νῦν
ἐμὲ κρίνειν; ἐπλούτουν τινὲς ἐκ τοῦ πολέμου ὑπὸ τῶν ὑμε-
τέρων εἰσφορῶν, καὶ τῶν δημοσίων μισθῶν. νῦν δ' πέ-
παυται. εἰρήνη δὲ ἀργίαν οὐ φέρει. ἐπεῖσθαι σοί μὲν, οὐκ ἀ-
δικούμενοι, ἀλλ' ἀδικοῦντες τὴν πόλιν, πιμωρήσονται τ'
μετόντα τῆς εἰρήνης, οἱ δ' ἀφελούμενοι, οἷς χρησίμους
εἰς τὰ κοινὰ γνώμας ἐγκαταλείψετε; σωθῆναι δὲ τοὺς
παρὰς φιλίππῳ, κατεσκαμμένων τῶν ἐν Φωκεῦσι πό-
λεων, ὡς φησιν ὁ κατήγορος. καὶ πόθεν τεκμήριόν δυνατ'
ἂν τις σαφῶς τοῦτο ὑπενδεῖξαι; ἐκλήθην μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν
ξένων μετὰ τῶν συμπρέσβεων. ἦσαν δ' οἰκεῖοι, καὶ σω-
θῆναι νοοῦντες, σωθεῖσι δὲ ὑπὸ τῶν ἐλλείψεων πρεσβείας οὐκ
ἐλάττους, ἢ δέκα πέμψαι. ἐν ᾗ τούτοις, ὡς ἔοικεν, ἐγὼ δέκατος
ἦν. οὐχ ὑπέσχομαι, ἀλλὰ σωθέντων, ὡς φησι δημοσθέ-
νης. οὔτ' αὐτὸς παρὼν οὔτε τῶν ἐκεῖ παρόντων κλέπτα πα-
σχόντων ἤδετο. καὶ τοῦτ' ἔλεγε δῆλος ἦν, εἰ μή γε ὥσπερ B
ἐν τοῖς χορεῖς προῆδον; οὐκοῦν εἰ μὲν ἐσίγων, ψεύδη ἂν ἐ-
κατηγόρεις. εἰ δ' ὀρθῶς ἡμῖν τῆς παρρησίας οὔσης, καὶ τῶν
πολιτῶν κοινῇ μηδὲν ἀτυχούντων σωθῆναι μετὰ τῶν ἄλ-
λων συμπρέσβεων τὸν παῖδα, νίκα ὁ θεὸς μὲν ἐτίμα-
το, ἀθλιώτατοι δὲ μηδὲν ἠδόξουν δύστηνοι, ἀλλ' οὐκ ἠδί-
κουν, καὶ δικαίως ἂν σωζοίμην. ἔπειτα ἐγὼ μὲν. ὅτε
ταῦτ' ἀπελήλυθα τῆς εἰρήνης ἄθεσπος, οὐ δυσεβὴς, ὁ τῶν
συμμάχων, & συνέδρων κατήγορος. ὠνείδισας δέ μοι, ὡς
πολιτείας ἐμπλήξιαν, εἰ πρεσβεύσαιτο πρὸς φίλιππον,
πρότερον παρεκάλουν ἐπ' ἐκεῖνον τοὺς ἕλληνας καὶ τοι
ταῦτ' ἐβούλει τῶν κατηγορίαν, ἢ τῶν ἄλλων ἀθη-
ναίων δημοσίᾳ κατηγορήσεις· ἐπολεμεῖτε λακεδαιμο-
νίοις, μὴν ἐν λοκρίδος συμφοραὶ τοῖς αὐτοῖς ἐβοηθεῖτε.
κατηγάγετε εἰς τὴν παρίδα φυγόντας θηβαίους· καὶ πάλιν
τούτοις ἐμάχεσθε ἐν μαντινείᾳ. ἐπολεμήσατε ἐλευθερίαν,
καὶ θεμίστων, & πάλιν ἐσώσατε, καὶ μυρίοις ἄλλοις, ἤδη τῶν
ἑλλήνων οὕτω κέχρησθε. τοῖς δὲ καιροῖς συμφέρεσθαι
ἀνάγκη πρὸς τὸ κέρδος, καὶ τὴν ἀνδρα, καὶ τὴν πόλιν. τὸν δ'
ἀγαθὸν σύμβουλον τί χρὴ ποιεῖν; οὐ τῇ πόλει πρὸς τὸ πα- C
ρὸν τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν; τὸν δὲ πονηρὸν κατήγορον,
τί χρὴ λέγειν; οὐ τοῖς καιροῖς ὑποκρυπτόμενον, ἢ θεάτρου
κατηγορεῖν; τὸν δ' ἐκ φύσεως προδότην πῶς χρὴ θεωρεῖν;
ἆρά γε οὐχ ὡς οὐ τοῖς ἐντυγχάνουσι, καὶ πιστεύσασι κέ-
κρικα, λόγοις εἰς δικαστήρια γράφοντα μισθοῦ, τούτοις
ἐπιφέρειν τοῖς ἀνοσίοις, ἔγραψας λόγον φορμίωνι τοῦ ξα-
τεζιτῇ, χρήματα λαβών. τὸν ὀξυώγκας ὑπολλοδώρῳ
τῷ θεῖ τὸ σώματος κείνοντι φορμίωνα. εἰσῆλθες εἰς δυ-
σδαιμονοῦσαν οἰκίαν τὴν ἀρισάρχου τοῦ μόχθου. ταύτην ἀπώ-
λεσας. φοῦ λαβὲς ζῶα τάλαντα παρ' ἀρισάρχου φύγον-
τος, τοῦ τὰ τῆς φυγῆς ἐφόδια ἀποστέρησας· οὐκ αἰσχυ-
νῇ τὴν φήμην, ἣν προσεποιήσω ζηλωτὴς εἶ τῆς ὑ-
περαίας τὴν μειρακίου. οὐ δὴ τῇ γε ἀληθείᾳ. οὐ γὰρ προσ-
ήκεταν δίκαιος ἔρως πιτηδείαν. τοῦτ' ἔστιν ὁ προδότης, καὶ
τοιοῦτος ὅμοια. ἐμνήσθη δέ που περὶ τῆς στρατείας, καὶ
τὴν καλὴν στρατιώτην ἐμὲ ὠνόμασεν· ἐγὼ δ' οὐχ ἕνεκα τῆς
τούτου βλασφημίας, ἀλλὰ τοῦ παρόντος κινδύνου προ-
νοούμενος, καὶ περὶ τούτων ἀτεπίφθονον λέγειν εἶναί μοι
νομίζω. ποῦ γὰρ, ἢ πότε αὐτῷ, ἢ πρὸς τίνας, ὠφελιπὼν
τὴν δὲ τὴν ἡμέραν, μνησθήσομαι; ἐκ παίδων μὲν γὰρ ἀπαλλαγεὶς περίπολος τῆς χώρας ταύτης ἐγενόμην δύο ἔτη

aut qua lege abrogata, aut qua impedita quo minus A
ferretur, aut quibus pactionibus pro republica fa-
ctis, aut quibus decretis de pace deletis, aut qui-
bus quæ vobis* probata fuerunt, non adscriptis? Non
placebat pax quibusdam oratorum? Nonne verò
tum refragari, non nunc me accusare debuerunt? Di-
tabantur quidam bello de vestris tributis, & publi-
cis vectigalibus, quorum messis nunc desiit? Pax e-
nim otium non alit. Ii ergo qui non læduntur,
sed lædunt rempublicam pacis interpretem mul-
ctabunt, vos vero qui fructum percipitis, eos qui vti-
lem reipublicæ operam nauarunt, deseretis? Vtà
cum Philippo cant ca triumphalia cecini, eucrsis
Phocensium vrbibus, vt ait accusator? quo autem
id argumento perspicuè poterit demonstrare? Sum
enim cum cæteris nostris legatis ad hospitium in-
uitatus. fuerunt autem vocati, & concœnati sunt
cum legatioibus Græcorum, non pauciores ducen-
tis. Inter quos ego scilicet conspicuus fui, non
subticens, sed concinens, vt ait Demosthenes: qui
nec ipse ibi adfuit, nec eorum qui interfuerũt vllum
testem produxit. Et quis me nosse potuit, nisi
fortè vt in cœtibus, præcinui? Itaque si tacui: falsò
me accusas. sin patria nostra incolumi, & ciuibus
nulla calamitate publica conflictantibus, Pæanem
cum cæteris legatis concinui: cum & Deo honos
haberetur, & Athenienses nulla ignominia affice-
rentur: piè feci, non iniustè, & iure conseruabor.
Et ego propter hæc immisericors homo sum: tu ve-
rò pius, qui iis eorum qui iisdem tecum & libatio-
nibus & epulis vsi sunt, accusator. Atque etiam in-
constantiam in gerenda republica mihi obiecisti,
quòd cum prius Græcos contra Philippum concitas-
sem legatus ad eum iuerim. Enimuero idem cri-
men publicè omnibus Athenientibus obiicies. Bel-
lum gessistis cum Lacedæmoniis: eosdem post Leu-
stricam calamitatem defendistis. Thebanos exu-
lantes in patriam restituistis: & rursus eosdem ad
Mantinæam oppugnastis. Oppugnastis Eretrien-
ses & Themisonem: atque eosdem conseruastis: &
Græcos infinitos eodem modo tractastis. Nam tem-
pori seruire, & optima quæque amplecti publicè &
priuatim, omnes necesse habent. Quid autem bo-
no senatori est agendum? nónne reipublicæ pro re
mea, ea quæ vtilissima sint, suadenda? Improbo por-
rò accusatori quid est dicendum? Nónne tempori-
bus dissimulatis res gestæ accusandæ? Vode porrò
homo ad proditionem natus, est spectandus? Non
ita, vt tu iis vsus es qui tibi familiares fuerunt, & fi-
dem habuerunt: qui ob mercedem orationes ad iu-
dicia scribat, eásque prodat aduersariis? Orationem
scripsisti Phormioni mensario, pecunia accepta: eam
dem Apollodoro tradidisti, qui Phormionem capi-
tis accusabat. Ingressus es in florentem Aristar-
chi domum, Moschi F. eam perdidisti. Præcepi-
sti tria talenta ab Aristarcho qui exulat: eum exilij
viatico spoliasti: famam nihil veritus, cum te mira-
ri formam adolescentis simulasses. Neque enim ve-
rè miratus es. Neque n. verus amor in probitatem
admittit. Ex his, similibúsque rebus, æstimandus
est proditor. Quodam etiam loco militiæ mentio
nem fecit, méque egregium illum militem appella-
uit. Ego verò non propter illius conuicium, sed dis-
criminis huius habita ratione, sine inuidia de his e-
tiam à me dici & posse & debere existimo. Vbi e-
nim, aut quando eorum, aut apud quos, hac die præ-
termissa, faciam mentionem? Cur igitur pueritiam
excessissem: custos nostræ ditionis fui per biennũ:

Cuius rei ęquales & collegæ mihi apud vos testimonium perhibebunt. Primùm in militiam profectus sum ea expeditione,quæ* Meresiana nominatur: & dũ cũ ęqualibus pompam Phliuntiam cum Alcibiadis militibus comitarer, & circa Nemeæam fossam prælium commissum esset,sic decertaui,vt à ducibus laudarer: cæteris etiam expeditionibus quæ per vices mittebãtur,vt*Eponymianæ & Miresianæ,interfui: & ad Mantineam depugnaui, non turpiter, aut cum & dedecore ciuitatis.in Eubœam ite militaui,& Tamynæa pugna inter delectos ita me gessi,vt & ibi à ducibus corona ornarer,& huc reuersus iterũ à populo:cum & victoriam publicè renunciassem,& Temenides Pandionidis tribus centurio, qui à castris legatus huc mecum profectus erat, qualem in prælio me præbuissem,indicasset. Quæ vt verè à me dici constet:cape decretum hoc, & Temenidem voca & eos commilitones meos, qui pro republica militarunt:& Phocionem imperatorem,nondum aduocatum,nisi iudicibus visum fuerit:& testem calumniatori obnoxium,si mentitus fuerit.

Decretum. Testimonia.

Cum igitur primus vrbis victoriam vobis renunciarem,& liberûm vestrorum successus: primùm hanc à vobis gratiam repeto, vt vitam meam tueamini: cum non sim populo inimicus, vt accusator ait: sed improbis infestus:quippe qui vetem vos Demosthenis maiores imitari(nulli enim sunt)sed cohorter,vt honestorum consiliorum æmulatores sitis. quæ altius repetita,paulò dilucidius explanabo.

Pacis commoda, & belli incõmoda, patriæ exemplis declarat.

Primùm,nostra vrbs gloriam consecuta est,post nauale contra Persam prælium ad Salaminem gestum: cum mœnibus à barbaris dirutis,& pace cum Lacedæmoniis constituta, libertatem ciuitatis retinuimus: pòst à quibusdam concitati, bellóque contra Lacedæmonios susceptо,multis malis & datis & acceptis intercessione Cimonis,Miltiadis filij,cui hospitiũ erat cum Lacedæmoniis, fœdus annorũ quinquaginta percussimus,eóque tredecim annos sumus vsi. hoc tempore Piræeum muro cinximus: & Septentrionalia mœnia extruximus: & præter eas, quas ante habueramus,centum triremes ædificauimus,& trecentos equites nostris copiis adiunximus, trecentos item Scythas sagittarios mercati sumus, & populare imperium constanter retinuimus. Cum autem in rempublicam nostrã homines non ingenui nec moderati irruissent:rursus Aeginetis bellum intulimus: in eóque non mediocribus affecti damnis pacem expetiuimus, Andocide cum collegis misso ad Lacedæmonios: & pacem triginta annos seruauimus, quæ magnificè populum extulit.nam mille talenta signatæ pecuniæ in arcem retulimus, & centum alias triremes fabricati sumus, & naualia extruximus, & equites mille ducentos comparauimus *, & alios totidem sagittarios. erecta item sunt austrina mœnia: neque quisquam statum popularem euertere est aggressus. Rursus cum persuasum nobis esset, vt bellum aduersus Megarenses susciperemus: tum agros nostros vastari passi sumus, tum multis bonis amissis, pacem petiuimus atque fecimus per Niciam Nicerati filium. sic iterum hoc tempore septem millia talentûm ob pacis istius commoda in arcem retulimus, & triremes expeditas atque integras non pauciores trecentis comparauimus.

A κὴ τούτων ὑμῖν τοῖς συνεφήβοις,κὴ τοῖς συναρχονσι,ὑμῶν μάρτυρας παρέξομαι. πρῶτον δ' ἐξελθὼν στρατείαν τὴν ἐν τοῖς μέρεσι καλουμένην,κὴ συναναβὰς πέμπτον μὲν τῷ ἱππικωτάτῳ,κὴ τῷ ἀλκιβιάδου ξένων τινὶ εἰς φλιοῦντα παραπομπὴν,κινδύνῳ συμβαίτος ἡμῖν περὶ τὸ νεμεάδι καλουμένῳ χαράδραν,οὕτως ἠγωνισάμην,ὡς τε ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων ἐπαινεῖσθαι. καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐκ διαδοχῆς ἐξόδους,τὰς ἐν τοῖς ἐπωνύμοις,κὴ τοῖς μέρεσιν ἐξῆλθον,κὴ τὴν ἐν μαντινείᾳ μάχην συνεμαχεσάμην ἐκ αἰχρῶς,οὐδ' ἀναξίως τῆς πόλεως,κὴ τὰς εἰς εὔβοιαν στρατείας ἐστρατευσάμην, κὴ τὴν ἐν ταμυναις μάχην ἐν τοῖς ὁπλίταις ὢν ἐπινδύσα,ὡς τε καὶ κεῖ στεφανωθῆναι ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων,καὶ δεῦρο ἥκων πάλιν ὑπὸ τὸ δῆμου,τὴν τε νίκην τῆς πόλεως ἐπαγγείλας τεμενίδου τε τῆς πανδιονίδος ταξιάρχου,κὴ συμφορεσθύσαντος ἀπὸ στρατοπέδου μοι δωρεὰ,κὴ τὰ ὠθεὶ τὸν ηλυσιμνον κίνδυνον,οἷος ἰῶ ἀπαγγείλαντος.ὅπ ἦ ἀληθῆ λέγω λάβε μοι τοῦτο τὸ ψήφισμα,& κάλει τὸν τεμενίδην κὴ τοὺς συνστρατευμένους μοι τὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως στρατείας,καὶ φωνῶνα τὸν στρατηγὸν,μήπω σωτήριον,αὖ μὴ τοῦτοις συνδοκῇ,ἀλλ' ὑπόδικον τῷ συκοφάντῃ μάρτυρα ἐὰν ψεύδηται. ψήφισμα. μάρτυρία. ἀπαγγείλας τοίνυν πρῶτος τὴν τῆς πόλεως νίκην ὑμῖν,& τοῖς παίδων τῷ ὑμετέρων κατάρθωσιν, πρώτην ὑμᾶς ἀπαντῶ χαίρειν τοῖς τ' σώμασι σωτηρίαν, οὐ μισόδημος ὢν,ὡς φησιν ὁ κατήγορος, ἀλλὰ μισοπόνηρος,οὐ τοὺς δημοθένους ὑμᾶς ἐῶν προγόνους μιμεῖσθαι. οὐ γάρ εἰσιν,ἀλλὰ τ καλῶν τῇ πόλει βελευμάτων ζηλωτὰς εἶ) πρὸ καλῶν. νυῦ δ' αὐτὰ πόρρωθεν ἀρξάμενος μικρὰ διειμι σαφέστερον. Πρότερον ἡ πόλις ἡμῶν ἐδόξησε μὲν τ ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν πρὸς τ πέρσην, & τὴν τειχῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων πεπτωκότων, εἰρήνης δ' ὑπαρχούσης πρὸς λακεδαιμονίους, διέμεινεν ἡμῖν τὸ τῆς δημοκρατίας πολίτευμα.σωτηρηχθέντες ὑ ὑπὸ τινων, κὴ καταστάντες πρὸς λακεδαιμονίους εἰς πόλεμον,πολλὰ καὶ παθόντες κακὰ,καὶ ποιήσαντες,μιλτιάδου τὸ κίμωνος προκηρυκευσαμένου πρὸς λακεδαιμονίους, ὄντος πρόξενου,ἀπονδὰς τ πολέμου πεντηκονταετεῖς ἐποιησάμην. ἐχρησάμεθα αὐταῖς ὑ ἔτη ξιακαίδεκα. ἐν ὑ τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐτειχίσαμην τὸν πειραῖα,κὴ τὸ βόρειον τεῖχος ὠκοδομήσαμην.ἑκατ ὑ ξιπρῆς πρὸς ταῖς ὑπαρχούσης ἀναπτησάμεθα.ξιακοσίοις ὑ ἱππέας προσκατεσκευασάμεθα.καὶ ξιακοσίοις τοξότας σκύθας ἐφωδιάμεθα,& τὴν δημοκρατίαν βεβαίως εἴχομην. παρεμπεσόντων δ' εἰς τὴν πολιτείαν ἡμῖν οὐκ ἐλευθέρων ἀνθρώπων,καὶ τοῖς ξόανοις οὐ μετρίων, πάλιν πρὸς αἰγινήτας εἰς πόλεμον κατέστημεν.καὶ ταῦτα ὀκ ὀλίγα βλαβέντες,τῆς μὴ εἰρήνης ἐπιθυμήσαμεν. ἀνδοκίδην δ' ἐκπέμψαντες πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους,κὴ τοὺς συμμαχέσβεις,εἰρήνην ἔτη ξιακονταπενταέτη ἠγάγομεν,ἡ τὸν δῆμον ὑψηλὸν ἦρεν. χιλία μὲν γὰρ τάλαντα ἀπὸ τοῦ καμψ νομίσματος εἰς τὴν ἀκρόπολιν,ἑκατὸν ὑ ξιπρεις ἑτέρας ἀναπτησάμεθα,κὴ νεωσοίκους ὠκοδομήσαμεν,χιλίους ὑ καὶ ὀκτακοσίους ἱππέας κατεστήσαμεν.καὶ τοξότας ἑτέρους τοσούτους,& τὸ μακρὸν τεῖχος τὸν πόπον ἐτειχίσθη,καὶ τὸν δῆμον οὐδεὶς ἐνεχείρησε καταλύσαι.Πάλιν ὑ εἰς πόλεμον πρὸς μεγαρέας πεισθέντες κατασῆναι,καὶ τὴν χώραν τμηθῆναι προέμενοι, κὴ πολλῶν ἀγαθῶν στερηθέντες, εἰρήνης ἐδεήθημεν,καὶ

B

C

ἐποιησάμεθα δι' νικίου τῆ νικηράτου. καὶ πάλιν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἑπτακισχίλια τάλαντα ἀπενέγκαμεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν δι' εἰρήνην ταύτην.ξιπρεις δ' ἐκτησάμεθα πλοίμους καὶ ἐντελεῖς οὐκ ἐλάττους ἢ ξιακοσίας

φόρους

φόρος δ' ἡμῖν κατ' ἐνιαυτὸν προσήει πλέον, ἢ χίλια, καὶ A
διακόσια τάλαντα. καὶ Χερσόνησον, καὶ Νάξον, καὶ τὴν Εὐβοιαν
εἴχομεν, πλείστας δ' ἀποικίας ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις ἀπε-
κείλαμεν. καὶ τοσοῦτα ἔχοντες ἀγαθὰ πόλεμον δι' Ἀργεί-
ους προς Λακεδαιμονίους ἐξενέγκαμεν, πειθόντες ὑπὲρ
Ἀργείων. καὶ τελευτῶντες ἐπὶ τῆς ῥητόρων ἀψιμαχίας,
εἰς φυγὴν τῆς πόλεως, καὶ τοὺς τεττακοσίους, καὶ τοὺς ἀσε-
βεῖς ἑξακοσίους ἐνεπέσομεν, οὐκ εἰρήνην ποιησάμενοι, ἀλλ'
ἐκ προσαγμάτων λυσαγκασμένοι. πάλιν δ' ὑπὸ φυγόντων
πολιτευθέντες καὶ τὸν δήμου κατελθόντος ἀπὸ φυλῆς, ἀρ-
χίνου, καὶ Θρασυβούλου προστάντων τοῦ δήμου, καὶ τὸ μὴ
μνησικακεῖν προς ἀλλήλους ἔνορκον ἡμῖν καταστάν-
των. οὕτω σωφρονέστατοι πάντες τὴν πόλιν ἠγήσαντο εἶ), καὶν
ταῦτα ὑπ' ἀφθέντος τοῦ δήμου, καὶ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἰσχύσαν-
τος, αὐθαίρετοι παρέγγραπτοι γεγενημένοι πολῖται, καὶ τὸ
νοσοῦν τῆς πόλεως ἀεὶ προσαγόμενοι, καὶ πόλεμον ἐκ
πολέμου πολιτευόμενοι, ἐν μὲν εἰρήνῃ τὰ δεινὰ τῷ λό-
γῳ προφερόμενοι. καὶ τὰς ψυχὰς τὰς φιλοτίμους, καὶ λίαν
ὀξείας ἐρεθίζοντες, ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ὅπλων οὐκ ἀπτόμε-
νοι, ἐξεπαῖαι δὲ καὶ ἀποστολεῖς γιγνόμενοι, παυδοπιούμε-
νοι δ' ἐξ ἑταίρων, ἄτιμοι δ' ἐκ συκοφαντίας, εἰς τοὺς ἐχά-
στοις ἡμῶν κινδύνους τὴν πόλιν καθιστᾶσι, καὶ τὸ μὲν τῆς
δημοκρατίας ὄνομα οὐ τοῖς ἤθεσιν, ἀλλὰ τῇ κολακείᾳ
θεραπεύοντες, καταλύοντες δὲ τὴν εἰρήνην, ἣ δημοκρα-
τία σώζεται, συναγωνιζόμενοι δὲ τοῖς πολεμίοις ἐξ ὧν
ὁ δῆμος καταλύεται. οὗτοι νυνὶ ἐμὲ συγγράφεντες ἤ-
κουσι. καί φασι μὲν τὸν Φίλιππον τὴν εἰρήνην φιλεῖν,
καὶ προλαβεῖν ἐν ταῖς συνθήκαις ἡμῶν ἅπαντα. ἐγὼ δ'
αὐτὸς εὗρον εἰρήνην αὐτῷ συμφέρουσαν, ταύτην φυλα-
βεβηκέναι, ἐμὲ δ' οὐχ ὡς προδόντα κρίνουσιν, ἀλλ' ὡς
ἐγγυητὴν Φιλίππου, καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ τὸν μηδὲν τῶν ὅλων
λόγων κύριον, τὰς τῶν ἔργων προσδοκίας ἀπαγγέλ-
λοντα. τὸν
αὐτὸν δὲ ἐν μὲν τοῖς ψηφίσμασιν ἐπαινέτην ὄντα δείκνυμι,
ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ κατηγόρῳ κέχρημαι. ἕκαστος δ' αὐ-
τὸς προσβύσας, μόνος τὰς θύρας δίδωμι. καμοὶ μὲν
οἱ συνδεδεμένοι πάρεισιν ὑμῶν. πατὴρ μὲν οὖν τὰς τῶ
γήρως ἐλπίδας μὴ ἀφέλησθε. ἀδελφοὶ δὲ, οἱ δεξιούμενοι
ἐμοῦ, ζῆν οὐκ ἂν προέλοιντο. κινδυνεύσει δὲ, καὶ ταυτὶ μὲν
τὰ μικρὰ παιδία, καὶ τοὺς κινδυνεύουσι οὔπω συνιέντα. ἐλεεῖ- C
νά δ' εἴ τι συμβήσεται ἡμῶν παθεῖν. ὑπὲρ ὧν ἐγὼ δέομαι,
καὶ ἱκετεύω πολλὴν προνοιαν ποιήσασθαι, καὶ μὴ τοῖς ἐ-
χθροῖς αὐτὰ, μηδ' ἀνάνδρῳ, καὶ γυναικείᾳ ἀνθρώπῳ τὴν
ὀργὴν, προδοῦναι. Παρακαλῶ δὲ, καὶ ἱκετεύω σῶσαί
με πρῶτον μὲν τοὺς θεούς. δεύτερον δὲ ὑμᾶς τοὺς τὸν ψήφ-
φον κυρίους, οἷς ἐγὼ πρὸς ἕκαστον τῶν κατηγορημένων, εἰς
μηδὲν ὧν τὸ ἐμὸν, ἀπολελόγημαι. καὶ δέομαι σῶσαί με.
καὶ μὴ τῷ λογογράφῳ, καὶ σκιᾷ κακοῦ ὄντι πρόδοσιν. Exclamatio.
ὅσοι μὲν ὑμῶν πατέρες εἰσὶ παίδων ἢ νεωτέροις ἀδελφοῖς
ἆρ' πολλοῦ ποιεῖσθε, ἀναμνησθέντες, ὅπως τὴν τῆς σωφροσύ-
νης πρόκλησιν δι' ἣν τὴν πρόρριζον κρίσεως ἀειμνή-
στως προκέκληκα. τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν, οἷς ἐμαυτὸν
ἄλυπον παρέσχημαι, τὴν μὲν τύχῃ ἰδιώτης ὤν, καὶ τοῖς
μετρίοις ὑμῶν ὅμοιος, ἐν δὲ τοῖς πολιτικοῖς ἀγῶσι μόνος
τῶν ἄλλων ὑφ' ὑμῶν οὐ συνεσκιασμένος αἰτῶ παρ' ὑμῶν τὴν σω-
τηρίαν, μετὰ πάσης δυνάμεως τῇ πόλει πεπροσβυκώς, καὶ
μόνος ὑπομείνας τὸν τῶν συκοφαντῶν θόρυβον, ὃν οὐδὲ
πολλοὶ τῶν τὰς ψυχὰς ἐν τοῖς πολέμοις λαμπρῶς, οὐχ
ὑπέστησαν. οὐ γὰρ ὁ θάνατος δεινὸν, ἀλλ' ἡ προὶ τὸν τελευ-
τῶν ὕβρεις φοβερά. πῶς δὲ οὐκ οἰκτρὸν βλέπειν ἐχθροῦ πρόσωπον ἐπιχαίροντος, καὶ τοῖς ὠσὶ τῶν ὀνειδῶν ἀκούσαι,

A Item tributi nomine quotannis mille ducenta talen
ta nobis fuere pensitata. Tenuimus Chersonnesum,
Naxum, Eubœam, plurimas colonias iis temporibus
condidimus: & cum tot bonis afflueremus: propter
Argiuos bellum intulimus Lacedæmoniis, Argiuis
obsecuti: donec tandem per oratorum velitationes
eò deuenimus, vt præsidium vrbi imponeretur, &
quadringenti, ac pòst impij triginta tyranni, rerum
potirentur, pace non vltrò facta, sed vi nobis impe-
rata. rursus vita modestè acta, & populo è Phyle re-
ducto, Archino & Thrasybulo populi partes defen-
dentibus, oblitione iniuriarum iureiurãdo sancita:
vnde omnes ciuitatem nostram sapientissimam iu-
dicarunt: tunc populo recreato, atque iterum viribus
aucto: ciues adulterini, & fraude in album ciuitatis
relati, subinde laborantem vrbis partem sibi conci-
liarunt, & bellum ex bello seuerunt. nam in pace *
verbis pericula amplificabant, & præmonebant, at-
que animos liberales & nimis celeres extimulabat:
in bellis autem arma non attingebant, quamuis &
censores essent, & classium præfecti: qui quidem li-
beros è scortis suscipiebant, & ob calumniandi stu-
dium infames erant. Hi igitur nostram vrbem in
B extrema pericula coniiciunt, & cum popularis im-
perij nomen non moribus, sed assentatione colant,
& pacem turbent, qua popularis status conseruatur,
atque iis nauent operam, qui populum bellis oppri-
munt: hi nunc conglobati me inuadunt, ac Philip-
pum pacem emisse dictitant, atque in pactionibus
omnia nobis præripuisse: quam autem pacem im-
petrarit vbi condescribi, eam violasse. me verò sic
accusant, nõ vt legatum, sed vt Philippi atque ipsius
pacis sponsorem: & cum ne toties quidem oratio-
nis positæ pœnis me fuerit: actionum expectationẽ
à me reposcunt. Iam eundem hominem in decretis
laudatorem meum ostendo. & in iudicio accusatorẽ
reperio: & cum decimus ipse legatus fuerim, solus Deprecá-
rationes reddo. Adsunt mihi, quidem qui vnà me- tores, me-
cum vos deprecentur, pater meus, cui spem sene- rita, aduo-
ctutis ne eripiatis: & fratres, qui à me seiuncti, vi- cati.
tam sibi acerbam putabunt: affines item. & hi puel
li quidem, qui pericula nondum intelligunt, sed mi-
serabiles tamen sunt futuri, si quid nobis accide-
rit. pro quibus ego vos oro atque obtestor, vt eos e-
tiam atque etiam commendatos habeatis: neque i-
C nimicis, & effœminati ac mulierosi hominis iracun-
diæ tradatis. Oro porrò, & supplex peto, primùm
à diis immortalibus, vti me conseruent: secundo
loco à vobis, qui ferendi suffragij ius habetis: apud
quos ego singula crimina quantum quidem me-
minisse potui, refutaui. Conseruate igitur me, ne
que orationum scriptori & improbo Scythæ me tra-
dite. & qui vestrûm patres sunt liberorum, aut
qui fratres natu minores magnifacitis. recordami-
ni, me immortalem ad modestiam adhortatio-
nem accusatione Timarchi reliquisse. A cæ-
teris autem omnibus, erga quos me comem præ
bui, cum fortuna sim plebeius & mediocrium si-
milis, in ciuilibus autem certaminibus solus cæte-
rorum contra vos non conspirarim: peto salutem,
summa erga rempublicam benevolentia legatione
functus, & solus calumniatorum tumultuum per-
pessus, quem multi iam, qui in bellis egregia facino-
nora ediderc, non sustinuerunt. Neque enim terri-
bilis est interitus: sed contumelia in morte est me-
tuenda. Quanta verò miseria est, inimici insultan-
tis vultum intueri, & eius probra auribus accipere?

Sed tamen in discrimen ventum est: vita mea est pe A riculis exposita: apud vos sum educatus: in vestris cō gressibus sum versatus: cū nemine vestrūm propter meas voluptates peius agitur: neque patria quisquā priuatus est me accusatore, cum in municipiis, ciuiū recensiones fierent: neque ob gestum magistratum in periculum veni. Sed vbi pauca dixero, descendam. Illud, Athenienses, in potestate mea fuit, vt nulla vos afficerem iniuria: ne verò in crimen venirem, id penes fortunam fuit: quæ mecum homine calumniatore, eóque barbaro conflictari coegit: qui neque sacrorum, neque libationum, nec mensæ communis habita ratione: sed iis qui in posterum aduersari ei possent, terrore iniecto, adest, falsa contra nos accusatione concinnata. Quòd si eos conseruare volueritis, qui pacem vestrámque securitatem defenderunt: multi erunt, qui reipublicæ commoda tueri velint, & alacriter pro vobis decertare. Peto autem, vt aduocatus mihi esse dignetur è viris modestis, & in republica versatis, Eubulus: ex imperatoriis Phocion, qui præterea etiam iustitia omnibus antecellit: ex amicis & æqualibus meis Nausicles, cæteríque omnes, quibus ego familiariter vsus, atque in iisdem studiis B versatus sum. Ac mea quidem oratio iam absoluta est: corpus autem meum vobis, & à me traditur, & à lege.

MARCI TVLLII CICERONIS ARgumentum in orationes Aeschinis & Demosthenis inter se contrarias.

CVm esset lex Athenis, ne quis populi scitum faceret, vt quisquā corona donaretur in magistratu, priusquam rationes retulisset: Et altera lex, eos qui à populo donarentur, in concione donari debere: quia in senatu, Demosthenes curator muris reficiendis fuit, eósque refecit pecunia sua: de hoc igitur Ctesiphon scitum fecit, nullis ab ipso rationibus relatis, vt corona aurea donaretur: eáque donatio fieret in theatro populo conuocato, qui locus non est concionis legitimæ: atque ita prædicaretur, eum donari virtutis ergo, beneuolentiæque, quam erga populum Athenienſem haberet. Hunc igitur Ctesiphontem in iudicium adduxit Aeschines, quòd cōtra leges scripsisset, vt & rationibus non relatis corona donaretur, & vt in theatro, & quod de virtute eius & beneuolentia falsa scripsisset: quoniam Demosthenes nec vir bonus esset, nec benemeritus de ciuitate. Causa ipsa, abhorret illa quidem à formula consuetudinis nostræ, sed est magna. Habet enim & legum interpretationem satis acutam, in vtramque partē, & meritorum in rempublicam, contentionem sanè graC uem. Causa aūt accusandi Ctesiphontis fuit quoniā ipse à Demosthene esset capitis accusatus, quòd legationē ementitus esset, vt vlciscendi inimici causa, nomine Ctesiphontis, iudicium fieret de factis, famáque Demosthenis. Non enim tam multa dixit de rationibus non relatis, quàm de eo quòd ciuis improbus, vt optimus laudatus esset. Hāc mulctam Aeschines à Ctesiphonte petiit quadriennio ante Philippi Macedonis mortē: sed iudiciū factū est aliquot annis post, Alexandro iam Asiā tenēte. Ad quod iudicium concursus dicitur è tota Græcia

ἀλλ' ὅμως τετόλμηκα, δέδοται τὸ σῶμα τῷ κινδυνεύειν παρ' ὑμῖν ἐξ ἀφλω, ἐν ταῖς ὑμετέραις δικαστηρίαις βεβιωκα, οὐδεὶς ὑμῶν δικαίως τὰς ἐμὰς ἡδονὰς κάκιον οἰκεῖ. οὐδὲ ἐξέρηται τῆς παρρησίας κατηγόρου τυχὼν ἐν τοῖς δήμοις, ὅτ' ἦσαν αἱ διαψηφίσεις. οὐδὲ ὑπαδυθυνος ὢν ἀρχῆς, ἐκινδύνευσα. μικρὰ δ' εἰπὼν ἤδη καταβαίνω. ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθλωταί, τῷ μὴ δεῖν ἀδικεῖν ὑμᾶς, κύριος ὢν τῷ δὲ μὴ ἔχειν αἰτίαν ἢ τύχη. ἢ συνεκλήφσέ με αὐθεφπω συκοφάντῃ βαρβάρῳ. ὃς οὔτε ἱερῶν, οὔτε σπονδῶν, οὔτε τραπέζης φειδόμενος, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα χρόνον αὐτεξουσίας ἐπφοβῶν, ἥκει ψευδῆ συστάξας καθ' ἡμῶν κατηγορίαν. ἐὰν οὖν ἐθελήσητε σώζειν τοὺς τῆς εἰρήνης, καὶ τῆς ὑμετέρας ἀδείας συναγωνισάς, πολλοὺς βοηθοὺς λήψεσθε τοῦ τῆς πόλεως συμφέροντος, καὶ κινδυνεύσει ὑπὲρ ὑμῶν ἕτοιμος. Παρακαλῶ δὲ εὐβουλον μὲν ἐν τῷ πολιτικῶν καὶ σωφρόνων ἀνδρῶν συνήγορον. φωκίωνα δ' ἐν τῷ στρατηγῶν, ἅμα δὲ καὶ δικαιοσύνῃ διαφέροντα πάντων. ἐν δὲ τῷ φίλων καὶ τῷ ἡλικιώτῃ τῷ ἐμαυτοῦ, ναυσικλέα. καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας οἷς πιστεύω ἐγὼ κέχρημαι, καὶ τῷ αὐτῷ δοκιμασθέντων μετέχηκα. ὁ μὲν οὖν ἐμὸς λόγος εἴρηται. τὸ δὲ σῶμα τοὐμὸν ἤδη παραδίδωσιν ὑμῖν, καὶ ἐγὼ, καὶ ὁ νόμος.

ΜΑΡΚΟΥ ΤΥΛΛΙΟΥ ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ εἰς τὰς ἀντιπάλους αἰσχίνου καὶ Δημοσθένους λόγους, ὑπόθεσις.

ΝΟμου ὄντος ἀθλώησιν, ἑνὸς μὲν, μηδένα ψήφισμα δήμου εἰσενέγκειν στεφανοῦσθαί τινα τῷ ἀρχόντων, πρὶν λόγον ἀποδοῦναι ἑτέρου ὄ, τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένους, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγορεύεσθαι· Δημοσθένους βουλόντος, διότι τειχοποιὸς ἐν τῷ ἰδίων τὰ τείχη ἐπεσκεύασεν. ἐγραψε κτησιφῶν, ἐπὶ ὑπαδύθυνον ὄντα, στεφανοῦσθαι χρυσῷ στεφάνῳ ἐν τῷ θεάτρῳ. συνελθόντος τοῦ δήμου (οὐχὶ ᾧ ἔδει ὁ τόπος ἴδιος ἦν τῆς ἐκκλησίας, κατά γε τοὺς νόμους) καὶ ἀναγορεύεσθαι· ὅτι στεφανοῖ δημοσθένους δημοσθένους παμπαίεα ἡ πόλις, ἀρετῆς συμπάσης ἕνεκα, καὶ δυνοίας τῆς περὶ αὐτόν. τοῦτον τὸν κτησιφῶντα ἐγράψατο αἰσχίνης, ὡς παράνομα γεγραφότα ὑπαδύθυνόν τε κελεύοντα στεφανοῦσθαι, καὶ ἐν θεάτρῳ, καὶ περὶ τῆς ἀρετῆς ἐκείνου καὶ τῆς δυνοίας ψευσάμενον. εἰ γὰρ τὸν δημοσθένην μήτε καλὸν κἀγαθὸν, μήτ' εὐεργέτην τῆς πόλεως. ἡ μὲν οὖν γραφὴ ἀπήλαττεν μὲν τοῦ τύπου τοῦ παρ' ἡμῖν νομιζομένου· μεγάλη δ' ὄξιν· ἐχουσάγε νόμων τ' ἐξήγησιν ἀκριβῆ ἑκατέρα, καὶ τῆς πεπολιτευμένων ἐξέτασιν δεινότητος μεστήν. ἡ δὲ περὶφασις τοῦ γράψασθαι κτησιφῶντα, τῷ αἰσχίνῃ ἐγένετο, τοῦ εἰς ἀγῶνα παραπρεσβείας αὐτὸν καταστῆσαι ὑπὸ δημοσθένους, καὶ περὶ τῆς ἑκατὸν κινδυνεύσας· ἵνα ὅτι τῷ τιμωρεῖσθαι τὸν ἐχθρὸν, λόγῳ μὲν τοῦ γραφοῦ ἀγωνίζοιτο κτησιφῶν· ἔργῳ δὲ ἡ κρίσις περὶ τῆς δημοσθένει πεπραγμένων, καὶ τῆς δόξης τῆς τούτου γίγνοιτο. οὐ γὰρ τοσαῦτα περὶ τοῦ ὑπαδυθύνου εἴρηκεν, ὅσα περὶ τοῦ τὸν κάκιστα πολιτευσάμενον ὡς φιλόπολιν χρυσώσαντος, ἐπαινεθῆναι. καὶ τὸν μὲν ἀγῶνα τοῦτον τὸν κατὰ κτησιφῶντος αἰσχίνης περὶ τετάρων ἐτῶν τῆς φιλίππου τελευτῆς ἐνεκρίνατο. εἰσῆλθε δὲ πλείοσιν ἔτεσιν ὕστερον, ἀλεξάνδρου ἤδη τῆς κατὰ τὴν ἀσίαν κρατούσης. ἀπωλύσαν δὲ ὅτι ταύτης τῆς κρίσεως τὴν ἀκρόασιν ἐξ ἁπάσης τῆς ἑλλάδος

ἀλλὰ δ' & πάμπολλοι. τί γὰρ οὕτως ἦν ἀξιοθέατον, ἢ ἀκοῦσαι
A *factus esse. Quid enim aut tam visendum, aut audiendum fuit, quàm summorum oratorum in grauissima causa, accurata & inimicitiis incensa contentio?*

οὕτως ἐφιλονείκουν, ὥσπερ ἢ περὶ ἄκρων ῥητόρων ἀκοὰς οὕτως ἐφιλονείκουν, ὥσπερ ἢ περὶ ἄκρων ῥητόρων ἀκοὰς
καὶ στόματα & μεγίστου, ἀκεβήσετε & δι' ἀπεχθείας καὶ στόματα & μεγίστου, ἀκεβήσετε & δι' ἀπεχθείας
καὶ σπουδῆς καὶ σκεπτόμενοι φιλονεικίαν; καὶ σπουδῆς καὶ σκεπτόμενοι φιλονεικίαν;

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΛΟΓΟΥ.

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Ctesiphontem.

Κτησιφῶν ἐψηφίσατο, στεφανῶσαι Δημοσθένην Δημοσθένους
Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸ στέφανον ἐν τῷ θεά-
τρῳ, Διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς ὅτι διατελεῖ τὰ ἄριστα λέγων, καὶ
πράττων περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων. τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐξήλατο Αἰσχίνης
ὁ Ἀθηνόμων. καὶ εἰσάγει κεφάλαια γραμματικὰ τρία. ἓν μὲν ὅτι οὐκ ἐξὸν ἦν
τὸν Δημοσθένην, ἐστεφανῶσθαι τὸν νόμου κελεύοντος, μὴ ἐξεῖναι
ἐξὸν ἄρχοντα στεφανοῦν. περὶ οὐσίας. δεύτερον ὅτι ἐν τῷ θεά-
τρῳ ἀνεκήρυξε τὸν στέφανον, ἀναγορεύοντος τὸν νόμου μηδένα στεφα-
νοῦν ἐν τῷ θεάτρῳ. περὶ ποιότητος. τρίτον καὶ τελευταῖον ὅτι καὶ τὰ
ψεύδη ἐγκαλεῖ ἐν τῷ ψηφίσματι. οὐκ ἔστι γὰρ καλὸν καὶ ἀγαθὸν τὸν Δη-
μοσθένην, οὐδὲ ἄξιον τὸ στέφανου. καὶ τοῦτο εἰς τὸ παράνομον ἀνακτέον ἐ-
στιν· οὐκ ὀνόματος ὄντος κωλύων τὰ ψεύδη γράφειν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν.
περὶ ποιότητος. κατηγορίας δὲ λαμβάνει. γ'. περὶς μὲν τι πεποί-
ηκεν ὁ Δημοσθένης ἐγκώμιον· περὶς δὲ τοῦτο αἰσχίνης εἰσάγει
τὰ ἴδια τοῦ Δημοσθένους ὅτι ἐκ ἰδίων ἀρχῶν οὐδὲ ὅτιν ἀρχὴ ἡ τῆς
πόλεως οἰκοδομὴ, ἀλλὰ διακονία τις καὶ ἐπιμέλεια. εἰ δὲ καὶ ἀρχὴ περὶς
ἐπεδείκνυται ἐκ τῆς ἰδίων καὶ μηδὲν εἰλήφαι ἐκ τῆς πόλεως ἐκ ἰδίων
ἀνάλωσεν. περὶ ποιότητος. ἀμφότερα. περὶς δὲ τοῦτο αἰσχίνης εἰσάγει
ἰσχυρικὸν κεφάλαιον. οὐ μὴν τοι καταπολαύει. εἰ γὰρ καὶ παρ' ἑαυτοῦ ἐπέ-
δωκεν, ἀλλ' ἔμπροσθεν τῆς βουλῆς εἰς τοῦτο δέκα τάλαντα τιμᾶ; περὶ οὐσίας.
περὶς δὲ τὸ δεύτερον κεφάλαιον παρεκρούσθη Δημοσθένους νόμον ἕτε-
ρον, κελεύοντα ἀνακηρύττειν ἐν τῷ θεάτρῳ αὖ ψηφίσηται ὁ δῆμος·
αἰσχίνης οὐ περὶ τῶν πολιτικῶν αὐτὸν ἐᾶ φησιν, ἀλλὰ περὶ τῶν ξενικῶν
στεφάνων. περὶ * οὐσίας. περὶς δὲ τὸ τρίτον πολλὰ κεφάλαια. οἴεται δὲ
τὸν Δημοσθένην εἰς δέκα μέρη διηρῆσθαι τὴν ἀπολογίαν, τὸ περὶ μετα-
πεμπτὸν * καὶ ἐκ τούτων εἰς τούτους μεμερίσθαι τὰ περὶ τῶν κτησιφῶντος ἐν
τῷ πολέμῳ τῷ πρώτῳ τῷ περὶς φίλιππον, περὶ ἀμφιπόλεως γε-
νομένου. δεύτερον δὲ τὸν τῆς εἰρήνης. τρίτον δὲ τὸν τῷ πολέμου τῷ δεύ-
τερου καὶ τῆς περὶ χαιρώνειαν ἥττης. τέταρτον δὲ τὸν παρόντα χρόνον. τὸν
περὶ τῆς περὶς ἀρέξανδρον πολιτείαν. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ αὖ-
τὸν αὐτὸν φησι χρονέναι τῆς εἰρήνης, αἰσχρᾶς οὔσης καὶ ἀδίκου. καὶ τὸ μὲν
μὴ κοινοῦ τῆς ἑλλάδος συνεδρίου τὴν πόλιν αὐτὴν πεποιῆσθαι. ἐν δὲ
τῷ δευτέρῳ ὅτι τὸν πόλεμον τὸν περὶς φίλιππον αὐτὸς παρεσκεύασεν.
ἐν δὲ τῷ τρίτῳ ὅτι τὸ ἱερὸν πόλεμου καὶ τῆς περὶ φωκέας συμβαίνων
αὐτῷ ἐγένετο, καὶ τῆς ἥττης τῆς ἐν χαιρωνείᾳ, πείσας μὴ δικαίαν ἀ-
μαθίαις τὸν πόλεμον τὸν περὶς φίλιππον, ὧδε παρασκευάσαι. ἐν ᾧ τῷ
ὑγρευτικῷ, ὅτι κατὰ τὸν περὶς ἀρέξανδρον, ἐκ ἐπολιτεύσατο. μὴ παῦται κατὰ
τὸ βιοῦ παντὸς τὸ δημοσθένους κατηγορεῖ, καὶ δικ κτησιφῶντος ἐν ὀ-
λίγοις. ἐν οἷς αὐτοῖς αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τῶν κτησιφῶντα ἀπολογεῖσθαι. τὰ
μὲν οὖν κεφάλαια ταῦτ' ἔστιν. ἐνίκα δὲ τὸν ἀγῶνα Δημοσθένης. μεμ-
φοιτο μὲν τοῖς πᾶσι τὸν αἰσχίνην, ὅτι ἐκ ἐνδιέτριψεν ἐν τῷ ἀθηναίων,
ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας κατηγορεῖ τὸ Δημοσθένους καλῶς πεπολιτευμέ-
νου αὐτός. αὐτὸς ὁ τοιοῦτον, τούτῳ μάλιστα διίζεται, λέγων
αὐτῶν. ἔστι δὲ τοιοῦτον μέρος τῆς κατηγορίας, ἐφ' ᾧ μάλιστα ἀποδέ-
χω, τοῦτο δ' ἔστιν ἡ πεῖρασις δι' ἣν αὐτὸν ἀξιοῖ στεφανῆσαι. καὶ ποτε δὲ
ἐποίει τοῦτο ἐπρᾶττεν; ἐπειδὴ γὰρ εἶχε δόξαν μεγάλην ἀθηναίων καὶ πᾶσι καὶ
ἑκάστοις ἐδημοσθένης ὡς λαμπρόν τινα πεπολιτευμένον· εἰκότως
ἐδόκει ψυχαῖς καὶ οὐδενὸς ἀξίοις φανήσεσθαι τοὺς περὶ τῶν ἀθηναίων
λόγους, ἂν δόξαν αὐτοῖς ἐμποιήσει πρὸ ἑαυτοῦ· ὡς ἄρα ὁ δημοσθέ-
νης κακόνους ἔστι τῷ δήμῳ, καὶ ἀληθῶς, καὶ ὅτι ἐμπέφυκεν πεπολίτευται. ὅθ'
ταῦτα ἐπονήσατο περὶ τοῦτο μάλιστα, καὶ ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς κατηγο-
ρίας τὸ πλεῖστον ἐνδιέτριψε. μεμέλητο δ' ἂν τις τὸ περίμιον ὡς τραγι-
κὸν, καὶ ἀπιθανον, καὶ ὀπλογῳ μᾶλλον ἐοικός.

Ctesipho decretum fecerat de Demosthene F. Demosthenis Pæanienſi, aurea corona ornando, eáque in theatro proclamando Bacchanalibus, Tragœdiis nouis: propterea quòd ea quæ ere essent populi Athenienſis, & dicere & agere non desisteret. Id decretum Aeschines, vt contra leges factum accusat, & tria generalia capita profert, vnum, quod Demosthenem magistratu functum, rationibus nondum relatis coronet, id quod lege interdictum sit: hoc pertinet ad essentiam. alterum, quòd in theatro coronam proclamet, quòd & ipsum lex nemini concedat: hoc ad quæstionis qualitatem refertur. tertium, & postremum, quòd falsa in decreto prædicet: non enim esse bonum virum Demosthenem, neque corona dignum. Hoc quoque est ad legum violationem referendum: cum lex extet, quæ falsa scribere prohibeat in decretis, pertinet autem ad qualitatem. Vicissim tria his opponi possunt. Nam ad primum bifariam respondebit Demosthenes, se non fuisse in magistratu, nec magistratum esse murorum instaurationem, sed ministerium quoddam, & curationem: & vt magistratus sit, tamen quòd de suo sit largitus, & è publico nihil acceperit, non sibi referendas esse rationes. Vtrunque pertinet ad qualitatem. Contra hoc autem Aeschines coniecturale caput opponit, quamuis id non confirmet. Quid, inquit, si non de suo largitus est, sed a senatu decem talenta accepit? hoc pertinet ad essentiam. Aduersus alterum caput Demosthene aliam legem afferente, quæ coronam in theatro promulgare iubeat, si iusserit populus eam Aeschines non ad ciuiles, sed ad hospitales coronas pertinere ait. Refertur ad * essentiam. Contra tertium multa singulatim. Opinatur autem Demosthenem in quatuor diuisisse tempora defensionem, & singulas actiones in ea distribuisse. Primum porrò tempus id ait fuisse, quo bellum primum de Amphipoli cum Philippo gestum fuerit. alterum, factæ pacis: tertium, secundi belli & cladis Chæronensis: quartum, tempus earum actionum, quæ cum Alexandro tunc intercesserunt. Primo igitur tempore, pacis eum fuisse autorem dicit turpis & infamis: itaque obstitisse, quo minus ea de communi Græcorum concilij sententia fieret. Secundo, bellum Philippicum ab eo esse cõcitatũ. Tertiò fuisse causam sacri belli, & interitus Phocensium, & cladis Chæronensis, cum Athenienſibus, persuasisset, vt suscepto contra Philippum bello cum Thebanis socia arma iungerent. Postremo, quòd Alexandri tempore non administrarit rempublicam. His absolutis, omnem Demosthenis vitam accusat, atque etiam Ctesiphontis in paucis locis: vbi postulat, vt is ipse pro se causam dicat. Et capita quidem hæc sunt: Vicit autem Demosthenes. Etsi autem quidam Aeschinem reprehendunt, quòd violationi legum non fuerit immoratus, sed & acta Demosthenis exagitarit, cum is rempublicam præclarè administrasset. tamen ille contrà eo maximè nititur, cum sic dicit: Reliqua pars est accusationis, quæ summæ mihi curæ est. Ea verò est causa, cur eum Ctesipho coronandum censet. Ac fieri potest, vt in eo rectissimè fecerit. Nam cùm Demosthenes in magna authoritate atque existimatione apud omnes esset: vt qui splendidissimè rempublicam administrasset: non ab re putauit, disputationem violatarum legum frigidam & inanem fore, nisi contrariam in auditorum animis opinionem excitasset: Demosthenem malè velle populo, ac gessisse rempublicam turpiter, & reprehensionem meruisse. Hac igitur de causa in hãc accusationis partem summo studio incubuit, & in ea diutissimè est immoratus. Principium quidem, vt Tragicum & vastum, & perorationi similius, reprehendi potest.

DE STATV ORATIONIS CONTRA Ctesiphontem.

STatus orationis est negotialis, scripto constans, vt & orationis de Corona: vnde satis apparet, etiam capita status negotialis, vt & illic, in ea contineri: legitimum, quod in tres leges secatur. Et iustum, quod in quatuor tempora diuiditur. Obseruabis autem, vt instar perorationis sit exorsus à reiectione aduocatorum: vt & Demosthenes. Quidam dixerunt, non habere confirmationem exordium: itaque ne conclusionem quidem esse quærendam. Verùm confirmatione non caret, quæ est: Ne ea quæ æqua & vsitata sunt, in vrbe fiant. Nam si ratio propositionis confirmationem efficit, ea autem est, Ne ea quæ æqua & vsitata sunt, in vrbe fiant: adest vtique confirmatio, quin & conclusionem habet: Ego verò fretus adsum. vsque ad illud, Legibus & iustitia fore superiorem.

ÆSCHINIS ORATORIS CONTRA CTESIPHONtem Oratio IIII. Hieronymo Vvolfio interprete.

Aduersariorum fictionem & immodestiam criminatur, cum significatione sua: & attentionē captat à periculo publico.

B

QVANTO conatu, quantísque copiis se ad hoc iudicium aduersarij pararint, & quibus in foro precibus sint vsi quidā, ne ea fierent quæ & æqua sūt, & vsitata in ciuitate: vidistis, Athenienses. Ego verò adsū, fretus cùm primis diis immortalibus: secundo loco vobis, & legibus: atque existimo nullum apparatum apud vos legibus & iustitia fore superiorem. Vellem autem Athenienses, & senatum Quingentorum, & conciones ab iis qui præsunt, rectè gubernari: & leges quas de oratorum disciplina tulit Solon, obseruari: vt liceret primùm natu maximo ciuium cuique, vt leges iubent, suggestu modestè consenso, sine tumultu & perturbatione ex vsu rerum optima quęque suadere reipublicæ. Deinde iam cuiuis ciuium pro ætate, seorsim & per vices, de vnaquaque re pronunciare. Sic enim, vt mihi videtur, & vrbs rectissimè regeretur, & contentiones forenses minuerentur. Cum autem ea quæ olim confessione omnium laudata fuere, nunc abrogata sint, & decreta quidam legibus contraria facile scribant, eadémque alij non iustissima ratione principatum adepti, sed conspiratione quadā consecuti, comprobent: si cui verò cæterorum senatorum præsidendi ius verè sortitò euenerit, huic ij qui rempublicam non iam communem, sed priuatim suam existimant, crimen læsæ maiestatis minitentur, eáq; ratione cùm homines plebeios in seruitutem redigant, tum sibi ipsis autoritatem & potestatem adiungant, eáq; iudicia quæ legibus constituta sunt, abrogarint, illa verò quæ per decreta fiunt, iracundè vsurpent: oppressum silentio iacet præconium illud omnium in ciuitate pulcherrimum, quo proclamari solet: Quis quinquagenario maior concionem habere velit, ac deinde per vices qui alij Athenienses? & immodestiam oratorum, iam neque leges, neque curiones, neq; præsides, neq; præsidēs tribus cohercere potest, pars decima ciuitatis. Quæ cū ita se habeāt, & hic sit status reipub. quem ipsi esse existimatis: vna adhuc pars imperij reliqua est, si quid modò ego intelligo, violatarum legum actiones. Quòd si has quoq; abrogabitis, aut abrogari sinetis: prædico vobis, fore vt paulatim de sūma rerum quibusdā concedatis. Satis enim scitis, Athenienses, tria esse rerūpublicarū apud omnes

C

ΠΕΡΙ ΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΛΟΓΟΥ.

ΗΣτασις τοῦ λόγου ἐστὶ πραγματικὴ ἐγγραφος, ὡς δῆλον καὶ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ στεφάνου. τὰ δὲ κεφάλαια δηλονοτι τῆς πραγματικῆς περιέχει ἄνω καὶ ἐνθεν. οἷον τὸ νόμιμον, τεμνόμενον εἰς τρεῖς νόμους. τὸ δίκαιον εἰς τέτταρας χρόνους. ὅρα δὲ πῶς ὀητορικῶς ἤρξατο ἀπὸ συνηγόρων ἐκβολῆς ὡς δῆθεν καὶ δημοσθένης. τινὲς εἰπὸν ὅτι οὐκ ἔχει κατασκευὴν τὸ προοίμιον, ἐκοῦ οὐδὲ συμπέρασμα δεῖ ζητεῖν. ἀλλ' ἔστιν ἀκατάσκευον. ἔστι γὰρ αὐτῆ κατασκευὴ ἀπὸ τοῦ τὰ μέτεια καὶ τὰ σωθῆναι μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ πόλει. εἰ γὰρ καὶ αὐτὰ τῆς προτάσεως ὄντων ἡ κατασκευὴ δῆλη· ἡ τὸ τὰ μέτεια μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ πόλει αἱ δήσεις κατασκευὴ ἀπ' ἐνθ. ἔχει δὲ καὶ συμπέρασμα. ἐγὼ δὲ πεπιστευκὼς ἦκω, ἕως τοῦ μείζονα τῶν νόμων καὶ τῆς δικαίων.

ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΚΑΤΑ ΣΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΛΟΓΟΣ.

ΤΗΝ μὲν παρασκευὴν ὁρᾶτε, ὦ ἀθηναῖοι, καὶ τὴν παράταξιν, ὅση μεγάλη ἐστὶ, καὶ τὰς τῶν ἀντιδίκων ἀγορὰν δεήσεις, ἃς κέκτηνται πάσας γὰρ τὰ μέτρια, καὶ τὰ σωθῆναι μὴ γίγνεσθαι ἐν τῇ πόλει. ἐγὼ δὲ πεπίστευκὼς ἦκω πρᾶτον μὲν τοῖς θεοῖς. δεύτερον δὲ τοῖς νόμοις, καὶ ὑμῖν ἡγεμόνος οὐδεμίαν παρασκευὴν ἰσχύειν παρ' ὑμῖν μεῖζον τῶν νόμων, καὶ τῶν δικαίων ἐβουλόμην μὲν οὖν, ὦ ἀθηναῖοι, καὶ τὴν βουλὴν τοῖς πεντακοσίοις, καὶ τὰς ἐκκλησίας τὰς τῶν ἐφεξηκοντα ὀρθῶς διοικεῖσθαι. καὶ τοὺς νόμους, οὓς ἐνομοθέτησεν ὁ σόλων πρὸ τῆς ῥητόρων δυκοσμίας ἰσχύειν· ἵνα ἐξῆ πρᾶτον μὲν τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν πολιτῶν ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσι σωφρόνως βῆναι τὸ βῆμα παρελθόντι, καὶ θορύβου, καὶ ταραχῆς ἐξεμπειρίας τὰ ἔσχατα τῇ πόλει συμβαλόντι δεύτερον δ' ἤδη, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν τὸν βουλόμενον κατ' ἡλικίαν χρῆσθαι, καὶ ἐν μέρει πρὸς ἕκαστον γνώμην ἀποφαίνεσθαι. οὕτω γὰρ ἂν μοι δοκῇ, ἥ τε πόλις ἄριστα διοικεῖσθαι, αἵ τε κρίσεις ἐλάχιστα γίνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα τὰ πρότερον ὑμῖν ἡμαρτημένα καλῶς ἔχειν, νυνὶ καταλέλυται. καὶ γράφουσι τινες ῥᾳδίως παρανόμους γνώμας, καὶ ταῦτα ἕτεροί τινες τὰ ψηφίσματα ὑπεψηφίζουσιν, οὐκ ἐκ τοῦ δικαιοτάτου τρόπου λαχόντες πρεσβεύειν, ἀλλ' ἐκ παρασκευῆς καθεζόμενοι, ἂν δέ τις τῆς ἄλλων βουλόμενος λάχῃ κληρούμενος πρεσβεύειν, καὶ τὰς ὑμετέρας χειροτονίας ὀρθῶς ἀναγορεύῃ· τοῦτον οἱ τῆς πολιτείαν οὐκ ἐπὶ κοινὴν, ἀλλ' ἰδίαν αὐτῆς ἡγεμόνες εἶναι. ἀπέχουσιν εἰσαγγελίαν καὶ καταδουλούμενοι τοὺς ἰδιώτας καὶ δίωξεις ἑαυτοῖς παρεσκευάκοντες, τὰς μὲν κρίσεις, τὰς ἐκ τῆς νόμων καταλύσαντες. τὰς δὲ ἐκ τῆς ψηφισμάτων μετ' ὀργῆς κρίνουσιν. σεσίγηκε τὸ κάλλιστον, καὶ σωφρονέστατον κήρυγμα τῆς ἐν τῇ πόλει. τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν πεντήκοντα ἔτη γεγονότων; πάλιν ἐν μέρει τῆς ἄλλων ἀθηναίων, τῆς δὲ τῆς ῥητόρων ἀκοσμίας οὐκ ἔτι κρατεῖν δύναται οὔθ' οἱ νόμοι, οὔθ' οἱ θρυτάνεις, οὔθ' οἱ πρόεδροι, οὔθ' ἡ προεδρεύουσα φυλή, τὸ δέκατον μέρος τῆς πόλεως. τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, καὶ τῆς ἡμερῶν ὄντων τῇ πόλει τοιούτων ὁποίους αὐτοὺς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι. εἰ ὑπολείπεται μέρος τῆς πολιτείας, εἴπ κἀγὼ τυγχάνω γινώσκων, αἱ τῆς δημοσίων γραφαί. εἰ δὲ καὶ ταύτας καταλύσετε ἢ τοῖς καταλύουσιν ὑπεξέλησθε· προλέγω ὑμῖν, ὅτι λύσετε καὶ μικρὸν τῆς πολιτείας πᾶσι δημοχορήσαντες. οὐ γὰρ ἴστε, ὦ ἀθηναῖοι, ὅτι ξυῆς εἰσι πολιτεῖαι δημοκρατικαὶ πᾶσιν αἰθροποις,

ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία, καὶ δημοκρατία, διοικεῖν δ' αἱ μὲν τυραννίδες, καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς ξόποις τῶν ἐφεστηκότων· αἱ δ' ὦ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. μηδεὶς ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοείτω, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστος ὑπισχνείσθω, ὅτι ὅταν εἰσίη εἰς δικαστήριον, χειροτονῶν τῶν νόμων δικάσων· ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἑαυτοῦ παῤῥησίας. διόπερ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔταξεν ἐν τῷ τῶν δικαστῶν ὅρκῳ. ψηφιοῦμαι καὶ τοὺς νόμους. ἐκεῖνό γε εὖ εἰδὼς, ὅτι ὅταν διαπρεπῶσιν οἱ νόμοι τῇ πόλει, σώζεται καὶ ἡ δημοκρατία. ἃ χρὴ διαμνημονεύοντας ὑμᾶς, μισεῖν τοὺς τὰ τοιοῦτον ἀδικημάτων, ἀλλ' ἕκαστον εὐθυμεῖσθαι, καὶ τοῦθ' ὑμῶν τὸ δίκαιον μηδένα ἀνθρώπων ἐξαιρεῖσθαι μήτε τὰς τῶν στρατηγῶν σωτηρίας, οἱ ὑπὲρ ὀλίγου ἤδη χρόνου σωτηρίαν τοῖς ῥητόροσιν, λυμαίνονται τὴν πολιτείαν, μήτε τὰς τῶν ξένων δεήσεις, οἷς ἀναβιβάζουσί τινες, συκοφαντοῦσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, εὐθύνην πολιτείαν πολιτευόμενοι. ἀλλ' ὥσπερ ἂν ὑμῶν ἕκαστος αἰσχυνθείη τὴν τάξιν λιπεῖν, ἐν ᾗ ἂν τα χθῇ ἐν τῷ πολέμῳ· οὕτω καὶ νῦν αἰσχυνθῆτε ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐν ᾗ τεταγμένοι τῶν νόμων φύλακες τῆς δημοκρατίας τυγχάνετε καθεστηκότες. ὃ χρὴ διαμνημονεύειν, ὅτι νῦν ἅπαντες οἱ πολῖται κατατεθέμενοι τὴν πόλιν ὑμῖν, καὶ τὴν πολιτείαν διαπιστεύσαντες, οἱ μὲν πάρεσμεν, καὶ ἐπακήκοασι τῆς κρίσεως, οἱ δ', ἅπασιν ὅτι τῶν ἰδίων ἔργων· οἷς αἰσχυνόμενοι, καὶ τῷ ὅρκῳ οἷς ὠμόσατε μεμνημένοι, καὶ τῶν νόμων ἃν ψηφιεῖσθε κυρώσαντες, καὶ ψευδῆ γράψαντα, καὶ ἀσύμφορα τῇ πόλει λύσετε, ὦ ἀθλιώτατοι τοὺς ψευδομόμους γνώμας, βεβαιοῦτε τῇ πόλει τὴν δημοκρατίαν, κολάζετε τοὺς ὑπεναντίως τῷ νόμῳ, καὶ τῇ πόλει. καὶ τῷ συμφέροντι τῷ ὑμετέρῳ πολιτευομένους. κἂν τοιαύτην ἔχοντες τὴν διάνοιαν, ἀκούσεσθε τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι λόγων, εὖ οἶδ', ὅτι δίκαια, καὶ δίορθα, καὶ συμφέροντα ὑμῖν αὐτοῖς ψηφιεῖσθε καὶ πάσῃ τῇ πόλει. ἐγὼ μὲν οὖν τῆς ὅλης κατηγορίας μέτριός μοι ἐλπίζω ἐρεῖσθαι, περὶ δὲ αὐτῶν νόμων οἳ κεῖνται τῇ ὑπευθύνων, παρ' οἷς τὸ ψήφισμα τοῦτο, τυγχάνει γεγραφὼς κατηφῶν, διὰ βραχέων εἰπεῖν βούλομαι. οὐ γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἀρχόντες τινὲς τὰς μεγίστας ἀρχὰς, καὶ τὰς πρόσοδους διοικοῦντες, καὶ διαπραττόμενοι ὅτι ἐβούλοντο τούτων προσλαμβάνοντες τοὺς τε ἐν τῷ βουλευτηρίου ῥήτορας, καὶ τοὺς ἐν τῷ δήμου, πόῤῥωθεν προκαταλάμβανον τὰς δυσθύνας ἐπαίνοις, καὶ κηρύγμασιν, ὥστε ἐν τῇ δυσθύνῃ τῶν ἀρχόντων εἰς τὴν μεγίστην μὲν ἀπορίαν ἀφικνεῖσθαι τοὺς κατηγόρους, πολὺ δὲ ἔτι μᾶλλον τοὺς δικαστάς. πολλοὶ γὰρ πάνυ τῶν ὑπευθύνων ἐπαυτοφώρῳ κλέπται τῶν δημοσίων χρημάτων ὄντες ἐξηλεγμένοι, διεφύλαττον ἐν τῷ δικαστηρίῳ, εἰκότως. ἠγωνίων γὰρ οἶμαι οἱ δικασταὶ, εἰ φανήσεται ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, τυχὸν μὲν καὶ τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ πρώην μὲν πολεμάρχος ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ὅτι στεφανῶται ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ δικαιοσύνης ὑπὸ τοῦ δήμου χρυσῷ στεφάνῳ. ὁ δὲ αὐτὸς ἀνὴρ μικρὸν ὕστερον, ἐξεισιν ἐν τῷ δικαστηρίου κλοπῆς ἕνεκα τὰς δυθυίας ὠφλικώς, ὥστε ἀναγκάζοντο τῷ ψῆφον φέρειν οἱ δικασταὶ, οὐ περὶ τοῦ παρόντος ἀδικήματος, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αἰσχύνης τοῦ δήμου. καίτοι δέ τις ταῦτα νομοθέτης, τίθησι νόμον, καὶ μάλα καλῶς ἔχοντα, τὸν διαῤῥήδην ἀπαγορεύοντα τοῖς ὑπευθύνους μὴ στεφανοῦν, καὶ ταῦτα οὕτως εὐδιόρθωτα τοῦ νομοθέτου, εὑρόντα κρείττονες λόγοι τῶν νόμων, οὓς εἰ μή τις ὑμῖν ἐρεῖ, λήσετε ἐξαπατηθέντες τοὺτων γάρ τινες τοῖς ὑπευθύνοις στεφανούντων τοὺς

A homines genera: vnius imperium, paucorum potestatem, & populi libertatem. Regi autem vnius & paucorum dominatum, eorum arbitratu qui rerum potiuntur: liberas verò ciuitates, receptis legibus. Nemo igitur vestrûm hoc ignoret: sed planè sciat vnusquisque, se, cum prætorium ingreditur, violatarum legum actionem disceptaturus: eo die de sua libertate laturum esse suffragium. Quapropter etiam legislator primùm hoc posuit in iudicium iureiurando, se pronunciaturos secundum leges: quippe qui illud probè nosset, conseruatis legibus, ciuitatis libertatem quoque fore incolumem. Hæc igitur vestris animis subinde obseruari debent, vt eos oderitis, qui contraria legibus decernunt: neque vllam talem iniuriam paruam existimetis: sed ingenté vnamquamque: nec vobis hoc ius eripi ab vllo mortalium patiamini: repudiatis & imperatorum aduocationibus, qui longo iam tēpore oratoribus operam nauando, rempublicam læserunt: & hospitū deprecationibus, quibus aliqui subornatis è iudiciis effugiunt, cùm legi-
B bus contrariam sequantur reipublicæ gerendæ rationem. Sed quemadmodum quenque vestrûm puderet, stationem in bello sibi attributam deserere: sic etiam nunc vos pudeat, stationem deserere à legibus vobis attributam, vt libertatem hoc die tueamini. Illud etiam memoria est tenendum, nunc omnes ciues vrbem & rempublicam vestræ fidei commisisse: quorum alij adsunt, & iudicium hoc exaudiunt, aliis suis occupati negociis absunt: quos reueriti, & iurisiurandi quod dedistis memores, ac legum: si cōuicerimus, Ctesiphontem ea scripsisse, quæ & cum legibus pugnent, & à veritate abhorreant: abrogate Athenienses iniqua decreta, & ciuitatis libertatem confirmatote, & eos qui se contrà gerunt quàm lex & ciuitas & vtilitas vestra sinit, punitote. Quòd si his animis orationem meam audieritis: satis scio vos iustè, religiosè, ac vobis & reipublicæ vtiliter pronunciaturos. Ac de vniuersa accusatione mediocriter me præfatum esse arbitror: de ipsis autem legibus, quæ in eos latæ sunt, qui rationes nondum retulerunt, contra quas decretum hoc Ctesiphon scripsit,
C breuiter dicam. Superioribus temporibus quidam magistratibus præditi amplissimis, cum vectigalia ciuitatis administrarēt: & in vnoquoque munere rempublicam depeculari entur: adiungendis sibi & senatoriis & plebeiis oratoribus, laudationibus & præconiis rationes reddendas ex longinquo anteuertebant: vt in rationibus magistratuum referendis accusatores summis difficultatibus conflictarentur, iudices autem maioribus etiam. Nam rei permulti apertissimi, è peculatus conuicti, in iudiciis absoluebātur. Neque verò id mirum erat. Pudebat scilicet iudices, si de eodem viro, in eadem vrbe, fortassis etiam eodem anno, nuper in ludis publicis proclamatū esset, eū virtutis & iustitiæ ergò à populo ornari aurea corona, ac paulo pòst is ipse è prætorio exiret peculatus condemnatus. Itaque suffragia iudices ferre cogebantur, nō de obiecto crimine, sed pro populi existimatione. Quibus legislator quidā animaduersis, legé tulit, eámque præclarā, quæ planè vetaret, quenquā rationibus nondum relatis, coronari. Quæ cū legislator tanto studio cauerit: tamē inuētæ sunt rationes legibus superiores: quibus, nisi ab aliquo præmoniti sitis, facilè decipiemini. Quidā. n. eorum, qui aliquos ante

Narratio de lege violatarū legum: & amplificatio iniuriæ per collationem.

rationes relatas coronant contra leges, natura sunt modesti (si quisquam tamen modestus est, qui legibus contraria decernit) sed tamen velamento quodã tegunt dedecus. Adscribũt enim aliquid decretis: coronandum esse hominem, vbi gesti magistratus rationes reddiderit, ac ciuitas quidem eâdem afficitur iniuria. (Nam rationes reddendæ laudibus & coronis occupãtur.) Is autem qui decretum scribit, significat auditoribus, se, quamuis scripserit contraria legibus, tamen peccati sui pudere. Ctesiphon autem, Athenienses, lege hac neglecta, eóque prætextu, quemmodò vobis exposui, sublato, Demosthene, priusquã rationes reddidit, dum adhuc in magistratu est, coronam decreuit. Afferent porrò, Athenienses, etiam aliam orationem, ei quæ modò est exposita, contrariam, non esse magistratum appellanda ea, quæ quis delectus ex decreto gerat: sed curationem quandam, & ministerium: illos autem esse magistratus dicent, quos Sexuiri in Thesei fano sortitò distribuant: eos item, quos populus suffragio suo in comitiis decernere soleat, vt imperia, vt equitum magisteria, & si quæ sunt similia. Cætera verò omnia esse occupationes, ex decreto mandatas. Ego verò contra verba istorum vestram legem proferam, quam vos sanxistis, spe talia cõmenta cauẽdi: in qua perspicuè scriptũ est, omnes esse magistratus, qui populi suffragio creentur, súntque vno vocabulo à legislatore comprehensi: qui cum dixisset, omnes esse magistratus, quos populus suo suffragio creet: etiam publicorum operum præfectos nominat (est autẽ Demosthenes mœnium refector, maximi præfectus operis) omnes item qui publicum aliquid tractent vltra dies XXX, omnes porrò qui principatus iudiciorum suscipiant, omnes autem præfecti operum, principatu iudicij vtuntur. Quid hos facere iubet? non obire ministeriũ: sed magistratu fungi in iudicio approbatos. Nã illi etiã quibus sortitò magistratus obuenerunt, eos non nisi approbati inire solent: & in scribæ ac censorum commentariũ referũtur, vt rationẽ reddituri, vt cæteri etiam magistratus iubentur. Hæc vt à me verè dici constet, ipsæ vobis leges recitabuntur. Leges.

Cum igitur, Athenienses, quos legislator magistratus appellat, isti occupationes & curationes nominarit: vestrũ munus erit hæc meminisse, & hãc legẽ eorum opponere impudẽtiæ: atque eis respõdere, nõ placere vobis malitiosum cauillatorẽ, qui se verborum captionibus leges euersurũ putet: sed quò quisque melius dixerit, qui legibus cõtraria scriplit, eò maiorem vestrã sensurum iracundiam. Decet enim, Athenienses, oratorem & legem, eandem vocem edere. Cum autem aliud sonat lex, aliud orator: æquitati legis est assentiendũ, nõ impudẽtiæ dicẽtis. Iam ad eã rationẽ, quam Demosthenes inuictã esse ait, pauca respõdebo. Dicet enim iste: Sum refector murorũ, fateor: sed largitus sum reipublicæ minas centũ, atque opus maius est effectũ. Cuius rei mihi ratio referenda est, nisi fortassis beneuolẽtiæ rationes aliquæ sunt referendæ? Cõtra eũ igitur prætextũ audite me paucis, quàm æqua & vtilia iam dicturus. In hac vrbe tam vetere, tantæque amplitudinis, nemo qui quantulamcunque reipublicæ partem attigerit, à reddendis rationibus est immunis: idque vos in iis edocebo primùm, quæ plerisq. mira videãtur: cuiusmodi est, quod lex sacerdotes & sacrificulos rationes reddere iubet: denique ones, ac seorsì singulos, excepto nemine, qui stipẽ dũ-

Etiam murorum refectioné esse magistratũ.

Demosthenem, vt de suo sit aliquid largitus, tamẽ reddendam esse rationem.

A

B

C

νόμους, οἱ μὲν, φύσει μέτριοί εἰσιν, εἰδὲ τις ἧττον μέτριος τῶν τὰ ψηφίσματα γραφόντων, ἀλλ' οὖν περιβάλλονται γέ τι πρὸς τῆς αἰσχύνης. πέπονθε γάρ τι πρὸς τὰ ψηφίσματα, στεφανῶν τὸν ὑπεύθυνον. ἐπειδὰν λόγον, καὶ εὐθύνας τῆς ἀρχῆς δῶ. καὶ ἡ μὲν πόλις τὸ ἴσον ἀδίκημα ἀδικεῖται. πρὸς καταλαμβάνονται γὰρ ἐπαίνοις, καὶ στεφάνοις αἱ εὐθυῖαι. ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων ἐνδείκνυται τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι ἐγὼ γέγραφα μὲν ψήφισμα, αἰσχύνεται δὲ ἐφ' οἷς ἥμαρτηκε. κτησιφῶν γ', ὦ ἀθηναῖοι, ὑφηνδίασας τὸν νόμον τὸν περὶ τῶν ὑπευθύνων κείμενον, καὶ τῷ πείθεσιν, ἵνα ἐγὼ ἀρτίως πρόσθεν ὑμῖν, ἀνέλῃ, πρὶν λόγον, πρὸν εὐθύνας δοῦναι, γράφει μεταξὺ δημοσθένει ἄρχοντα στεφανοῦν. λέγουσι γ', ὦ ἀθηναῖοι, καὶ ἕτερόν τινα λόγον ὑπεναντίον τῷ ἀρτίως εἰρημένῳ, ὡς ἄρα ὅσα τις αἱρετὸς ὢν πράττει χρὴ ψήφισμα εἶναι, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀρχή· ἀλλ' ἐπιμέλειά τις, καὶ διακονία ἀρχῆς δὲ φήσουσιν εἶναι ἐκείνας, ἃς οἱ δεσμοθέται ἀποκληροῦσιν ἐν τῷ θησείῳ, καὶ ἐκείνας, ἃς ὁ δῆμος ἐῶν δὲ χειροτονεῖν ἐν ἀρχαιρεσίαις, στρατηγοὺς, ἱππάρχους, φυλῆς μὲν τούτων ἀρχὰς. τὰ δ' ἄλλα πάντα πρεσβείας προσεταγμένας καὶ ψήφισμα ἐγὼ φέρω πρὸς τοὺς λόγους τούτων, νόμον ὑμέτερον παρέξομαι, ὃν ὑμεῖς ἐνομοθετήσατε, λύσφ ἡγούμενοι τὰς τοιαύτας προφάσεις. ἐν ᾧ διαῤῥήδην γέγραπται, τὰς χειροτονητὰς φησιν ἀρχὰς, ἁπάσας ἐν πρώτοις λαβὼν ὀνόματι ὀνομοθέτης, καὶ προστίθησιν ἀρχὰς ἁπάσας εἶναι, ἃς ὁ δῆμος χειροτονεῖ, καὶ τοὺς δοκιμασθέντας φησὶ δεῖν δημοσίων ἔργων. (ἔστι δὲ ὁ δημοσθένης τειχοποιός, δοκιμασθεὶς τὸ μεγίστου δεῖν ἔργων) καὶ πάντας ὅσοι διαχειρίζουσί τι τῶν τῆς πόλεως πλέον ἢ ἑξακοσίας. καὶ ὅσοι λαμβάνουσι, ἡγεμονίας δικαστηρίων. οἱ δὲ τῶν ἔργων δοκιμασθέντες πάντες ἡγεμονίας χρῆναι δικαστηρίου τί τούτοις κελεύει ποιεῖν; οὐ διακονεῖν. ἀλλ' ἄρχειν δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἐπειδὴ καὶ αἱ κληρωταὶ ἀρχαὶ οὐκ ἀδοκίμαστοι, ἀλλὰ δοκιμασθεῖσαι ἄρχουσι. καὶ λόγον καὶ εὐθύνας ἐγγράφειν πρὸς τὸν γραμματέα, καὶ τοὺς λογιστὰς καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς κελεύει. ὅπερ ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, τοὺς νόμους αὐτοὺς ὑμῖν ἀναγνώσεται.

Νόμοι.

Ὅταν τοίνυν, ὦ ἀθηναῖοι, ἃς ὁ νομοθέτης ἀρχὰς ὀνομάζῃ οὗτοι πρόσταγμα ἡγήσωνται πραγμάτειας, καὶ ὑπηρεσίαν, ὑμέτερον ἔργον ἐστὶν ὑπομιμνῄσκειν, καὶ ἀντιτάττειν τὸν νόμον πρὸς τὴν τούτων ἀναίδειαν, καὶ ὑποβάλλειν αὐτοῖς, ὅπου δεῖ σοφίζεσθαι κακοῦργον σοφιστὴν, οἰόμενον ῥήμασι τοὺς νόμους ἀναιρήσειν, ἀλλ' ὅσῳ αἴτιος ἀμείνονα λέγει ψήφισμα γεγραφὼς, τοσούτῳ μείζονος ὀργῆς τυγχάνειν. χρὴ γάρ, ὦ ἀθηναῖοι, τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα, καὶ τὸν νόμον. ὅταν δὲ ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφιῇ ὁ νόμος, ἑτέραν δὲ ὁ ῥήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ δίδοναι τὴν ψῆφον; τῷ λέγοντος ἀναμφιλογίαν. ἐστὶ γὰρ ἀφυκτον λόγον, ὃν φησι δημοσθένης, βραχέα βούλομαι προσφωνεῖν. λέγει γὰρ δεῖν, τειχοποιὸς εἰμι. ὁμολογῶ. ἀλλὰ δεῖ δοῦναι τῇ πόλει μνᾶς ἑκατὸν, καὶ τὸ ἔργον μεῖζον ἐξεργάσωμαι. τίνος οὖν εἰμι ὑπεύθυνος, ἐμοί τις ἔστιν εὐνοίας εὐθύνη. ἐστὶ δὲ ταύτην τὴν φέρουσαν ἀκούσατε

μου λέγοντος καὶ δίκαια, καὶ συμφέροντα. ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ πόλει οὕτως ἀρχαία οὔσῃ, καὶ τηλικαύτῃ τὸ μέγεθος, εὐθεῖς ἔστιν ἀνυπεύθυνος, τῶν καὶ ὁπωσοῦν πρὸς τὰ κοινὰ προσεληλυθότων. διδάξω δ' ὑμᾶς πρῶτον ὅτι τὰ παραδόξων, οἷον ἱερεῖς, καὶ τὰς ἱερείας, ὑπεύθυνους εἶναι κελεύει ὁ νόμος, καὶ συλλήβδην ἅπαντας, καὶ χωρὶς ἑκάστους καὶ σῶμα τοὺς τὰ γέρα μόνον λαμβάνοντας, καὶ τὰς οὐχὰς ὑμῶν πρὸς τοὺς θεοὺς οὐχομένους. καὶ οὐ μόνον ἰδίᾳ. ἀλλὰ

ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὰ γρύπ, δι' ὀλπίδας καὶ κήρυκας, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας. πάλιν τοὺς ξυνεφάρχους ὑπευθύνους εἶ κελεύει ὁ νόμος, οὐ τὰ κοινὰ διαχειρίσαντας, οὐδ' ἀπὸ τῆς ὑμετέρων προσόδων πολλὰ μὲν ὑφαιρουμένους, βραχέα δὲ καταπιόντας, ὀπιδιδόναι δὲ φάσκοντας, ἀποδιδόντας δὲ ὑμῖν τὰ ὑμέτερα· ἀλλ' ὁμολογουμένως τὰς παρ' ὑμῶν οὐσίας εἰς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπλωκότας φιλοτιμίαν. οὐ τοίνυν μόνοι οἱ ξυνάρχοι, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα τῆς ἐν τῇ πόλει συνεδρίων ἀπὸ τοῦ τῆς δικαστηρίων ἔρχεται ψῆφον. πρῶτον μὲν γὰρ τοῦ βουλεύτου τοῦ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἐγγράφειν πρὸς τοὺς λογιστὰς ὁ νόμος κελεύει λόγον, καὶ διδύναι διδόναι καὶ τῇ ἐπὶ σκυθρωπῶν. καὶ τοῦ τῆς μεγίστων κυρίαν ἄγε ἀπὸ τοῦ ὑμετέραν ψῆφον. * οὐκ ἄρα στεφανωθήσεται ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου, οὐδὲ γὰρ πάρεργον αὐτοῖς ἐστιν. οὐκ ἄρα φιλοτιμοῦνται, πάνυ γε. ἀλλ' οὐκ ἀγαπῶσιν, ἐάν τις παρ' αὐτοῖς μὴ ἀδίκῃ, ἀλλ' ἐάν τις ἁμαρτάνῃ, κολάζουσιν. οἱ δὲ ὑμέτεροι ῥήτορες ξυφῶσι. πάλιν τοῦ βουλεύτου τοὺς πεντακοσίους ὑπεύθυνον πεποίηκεν ὁ νομοθέτης. καὶ οὗτος ἰσχυρῶς ἅπασι τοῖς ὑπευθύνοις. ὦ τᾶν δὴ θεὸς ἀρχόμενος τῆς νόμων, λέγε, ἀρχὴν ὑπεύθυνον φησὶ μὴ ἀποδημεῖν ὧν ἂν ἐθέλῃς, ἐὰν λάβοι αὖ τις, ὅτι ἦρξε μὴ ἀποδημήσας; ἵνα γε μὴ φθλαβὼν χρήματα τῆς πόλεως ἢ φθείρῃς, δρασμῷ χρήσῃ· πάλιν ὑπεύθυνον ἐκ τῆς οὐσίαν καθιεροῦν, οὐδὲ ἀνάθημα ἀνατιθέναι, οὐδὲ σκεύη ποιεῖν γενέσθαι, ἐκ δὲ τοῦ τὰ ἑαυτῆς, οὐδὲ ἄλλα πολλὰ ἐνὶ δὲ λόγῳ ἐνέχυρα ἔχει τὰς οὐσίας ὁ νομοθέτης, τὰ τῆς ὑπευθύνων. ἕως ἂν λόγον ἀποδῶσι τῇ πόλει. ναί. ἀλλ' ἔστι τις ἀνεύθυνος ὃς οὔτε εἴληφεν οὐδὲν τῆς δημοσίων, οὔτ' ἀπώλωκε. προσῆλθε δὲ πρὸς τι τῆς κοινῶν; καὶ τοῦτον ἀποφέρειν κελεύει λόγον πρὸς τοὺς λογιστάς. καὶ πῶς ὅγε μηδὲν λαβών, μηδ' ἀναλώσας ἀποίου λόγου τῇ πόλει; αὐτὸς ὑποβάλλει, καὶ διδάσκει ὁ νόμος, ἃ χρὴ γράφειν. κελεύει γὰρ αὐτὸ τοῦτο ἐγγράφειν, ὅτι οὔτ' ἔλαβον οὐδὲν τῆς πόλεως, οὔτ' ἀπώλωσα. ἀνεύθυνον δὲ καὶ ἀζήτητον, καὶ ἀνεξέτασον οὐδέν ὅστι τῆς ἐν τῇ πόλει. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, αὐτῆς ἀκούσατε τῆς νόμων.

Νόμοι.

Ὅταν τοίνυν μάλιστα θεασώμεθα Δημοσθένης λέγων, ὡς δίκαιόν ἐστιν ὑπεύθυνον, ἐκεῖνο αὐτῷ ὑποβάλλετε οὐκοῦν ἐχρῆν σε ὦ Δημόσθενες ἅπασαν τὸν τῆς λογιστῶν κήρυκα κηρύξαι, τὸ πάρεργον καὶ ἔννομον κήρυγμα τοῦτο· τίς βούλεται κατηγορεῖν; ἔασον ἀμφισβητῆσαί σοι τὸν βουλόμενον τῆς πολιτῆς, ὡς οὐκ ὀφειλόμενα δέδωκας, ἀλλ' ἀπὸ πολλῶν; ὧν ἔχεις εἰς τοῦ τῆς τείχων οἰκοδομίαν, μικρὰ κατέθηκας, δέκα τάλαντα εἰς ταῦτα ἐκ τῆς πόλεως εἰληφώς. μὴ ἁρπάζε τοῦ φιλοτιμίαν, μὴ δὲ ἐξαιροῦ τῆς δικαστῶν τὰς ψήφους ἐκ τῆς χειρῶν, μὴ δ' ἐμποδὼν τῆς νόμων ἀλλ' ὕστερος πολιτεύου. ταῦτα γὰρ ὀρθοῖ τοῦ δημοκρατίαν. πρὸς μὲν οὖν τὰς καινὰς προφάσεις, ἃς οὗτοι προφασιοῦνται, μέχρι δεῦρο εἰρήκαμεν μοι. ὅπως δ' ὄντως ὑμῖν ὑπεύθυνος ὁ Δημοσθένης, ὅθ' οὗτος εἰσήνεγκε τὸ ψήφισμα, ἄρχων, μὴ τοῦ τῆς θεωρικῶν ἀρχοῦ, ἄρχων δὲ τοῦ τῆς τειχοποιῶν, οὐδετέρας δέ πω τῆς ἀρχῶν τούτων λόγον ὑμῖν οὐδ' εὐθύνας δέδωκε· ταῦτ' ἤδη πειράσομαι ὑμᾶς διδάσκειν ἐκ τῆς δημοσίων γραμμάτων. καὶ μοι ἀνάγνωθι δὴ τίνος ἄρχοντος, καὶ ποίου μηνός, καὶ ἐν τίνι ἡμέρᾳ, καὶ ἐν ποίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐχειροτονήθη, Δημοσθένης τοῦ ἀρχοῦ τοῦ δὴ τῆς θεωρικῶν· ὅτι μεσοῦντα τοῦ ἀρχοῦ, ἔγραψεν αὐτὸν στεφανοῦν. ἀνάγνωθι.

taxat accipiunt,& vota pro vobis diis faciunt: idque non priuatim duntaxat, sed publicè etiam totas familias, vt Eumolpidas & præcones, ac cęteros omnes. Triremium item præfectos rationem reddere iubet lex: qui neque publicam pecuniam tractarunt: neque multum de ea suffurati, exiguum quiddam numerarunt: nec largiri de suo se profitentur, cùm vestra vobis restituunt: sed qui citra controuersiam suas facultates & patrimonia vestri studio insumpserunt. Neque verò triremium præfecti duntaxat, sed maxima etiam totius ciuitatis concilia, iudiciorũ suffragium subeunt. Primum enim Areopagiticum senatum iubet lex apud censores nomina sua profiteri, & seueriſſimorum institutorum reddere rationem: & cuius summa est autoritas, eũ vestro subiici suffragio. * Nõ ergo coronabitur senatus Areopagiticus? Non patiũ id eis est? non ducuntur studio honoris? imò certè. At non satis id est iudicibus, si quis apud illos non delinquat: sed si quis deliquerit, eum puniũt: vestri autem oratores delicias faciunt. Prętereà senatum quingentorum legislator referédis rationibus fecit obnoxiũ: atque iis qui rationes nondum retulerũt, vsque adeò diffidit, vt statim legum initio dicat, magistratũ rationibus non relatis nefas esse peregrè proficisci. Enimuerò exclamet aliquis, Eóne quòd magistratum gessi, non peregrè proficiscar? cò nimirum hoc fit, ne intercepta publica pecunia, aut negociis mala fide gestis, fugam capias. Item qui rationes non retulerit, eũ neque facultates suas consecrare, neque donaria diis offerre, neque in alienam trãsire familiam, neque legare sua sinit: denique alia multa non concedit. & vt vno verbo cõplectar, legislator eorũ qui rationes nõ retulerũt, opes pro pignore arripit, donec reip. satisfecerint. Esto sanè. Sed est qui neque sumpsit, neque insumpsit quicquã è publico, sed tamẽ aliquã reipub. partẽ attigit? etiã hũc apud cẽsores rationem reddere iubet lex. Quo pacto autem, qui nec sua psit, nec insumpsit quicquã rationem reddet ciuitati? Lex ipsa respondet, ac docet, quæ inscribenda sint. nam hoc ipsum inscribere iubet, se nec sumpsisse quicquam è publico, nec insumpsisse. nihil enim est in tota ciuitate, de quo nõ reddẽda sit ratio, de quo nõ sit quærẽdum, quod nõ sit explorandũ. Quæ vt verè à me dici constet, ipsas audite leges. Leges.

Cũ igitur maximè se iactauerit Demosthenes, ac dixerit, sibi liberalitatis suæ non reddendã esse rationẽ, illud ei respõdete: proinde te decuit, Demosthenes, permittere, vt censorũ præco patriũ illud ac legitimũ præconiũ faceret, quis accusare vult? finito disceptare tecũ quẽuis ciuiũ, an nihil lis largitus: sed de multis quæ ad instaurationẽ murorũ accepisti, pauca impẽderis: cũ ex ærario X talẽta ad eã rem accepisses: ne rapito istud decus, neq. calculos è iudicũ manibus extorqueto: neq. antecedere legibus, sed eas sequi velis. Hæc enim erigũt rẽpublicã. Hactenus cauillationib⁹ respõsum esse volo, quas in mediũ afferét aduersarij. Omnino aũt referẽdis rationibus obnoxiũ fuisse Demosthenẽ, cũ Ctesipho decretũ istud referret, cum & theatrali pecuniæ præesset, & instaurandorũ mœniũ munus suscepisset, & neutrius magistratus rationem reddidisset: id iam vt è publicis monumentis vos edoceam, operam dabo. Recita ergo mihi, quo prætore, quo itẽ mẽse, quo die, & in qua cõcione, Demosthenes theatralis pecuniæ curator sit creat⁹: vt intelligatis, decretã ei esse coronã in medio magistratu. Recita.

Demosthenẽ X talenta accepisse è publico: decretũq. fuisse scriptum, magistratus rationibus ab eo nõdũ relatis.

Supputatio dierum.

Itaque si nihil amplius demonstrarem, Ctesipho iure condemnaretur. Conuincit enim eum non accusatio mea, sed literæ ciuitatis. Ac olim quidem vbs scribam delectum habuit, qui quolibet senatus conuẽtu populo vectigalia enumerabat: propter autoritatem autem, quam apud vos Eubulus cõsecutus est, ij quibus theatralis pecunia mandata erat, antequam Hegemonis lex perferretur, scribæ illius magistratu fungebantur: quæstorum item munus obibant, & naualia curabant, & armamentarium ædificabant. erant etiam refectores viarum. denique totius ferè ciuitatis cura eis mãdata erat. Neque hæc dico accusandi eos, aut reprehendendi causa: sed illud vobis ostensum volo, legislatorem, si quis vnum vel minimum magistratum gesserit, eũ corona donari ante rationes relatas noluisse. Ctesipho autem Demosthenis, qui, vt paucis dicam, omnes magistratus Athenis vnà gerebat, coronam decernere non dubitauit. Iam etiã muros reficiendos ei fuisse mandatos, cum decretũ iste scripsisset, & publicam eum tractasse pecuniã, & *irrogasse mulctas, quemadmodum alij magistratus, & iudiciorum principatus suscepisse: hæc ipsius Demosthenis & Ctesiphontis testimoniis probabo. Nam Chæronide prætore, mensis Aprilis *die 22. cũ cõcio haberetur, decretum fecit Demosthenes, quo secundo Maij tribus conuocari iussit, tertio item die iussit, in eo decreto, ex vnaquaque tribu mœnium curatores deligi, & quæstores: idque prudenter, vt haberet respublica certos homines, à quibus rationes impẽsarum reposceret. Recita decreta.

Decreta.

Esto: sed statim contra hoc afferet, sibi nec sorte, nec suffragio populi mœnium instaurationẽ obuenisse: ac de hoc Demosthenes & Ctesipho longam instituent orationem. Mea autem oratio breuis & perspicua erit, ac cito istorum technas dissoluet, pauca tamen in primis hac de re præfabor. Tria sunt magistratuum genera: quorum vnum est, idque notissimum omnibus, eorum qui sorte, quique suffragio creantur. Alterum, qui aliquid publicum vltra triginta dies tractant, quique publicis operibus sunt præfecti. Tertiũ in lege scriptum est, si qui delecti, principatus iudiciorum susceperint, vt ij quoque, vbi approbati fuerint, magistratu fungantur. Iam si quis eos demat magistratus, qui populi suffragio & sorte creantur: reliqui sunt ij, quos tribus & triẽtes tribuum & municipia ex sese deligũt, ad publicam pecuniam tractandam, vt ij sint delecti magistratus. Id autem fit, quãdo, vt nunc, tribubus aliquid mandatum fuerit, siue sint fossæ egerendæ, siue triremes fabricãdæ. quæ verè à me dici, ex ipsis legibus cognoscetis.

Divisione ostendit, magistratum esse Demosthenem.

Leges.

Recordari autem debetis, ea quæ suprà diximus, iubere legislatorem, vt tribules magistratum ineant, vbi in iudicio fuerint approbati. Iam Pandionia tribus Demosthenem magistratum & mœnium instauratorem delegit: quin ad eam rem paulo minus decem talentis habet. Alia verò lex vetat, magistratum ante rationes relatas coronari: vos autem iureiurando adacti estis, velle vos secundum leges pronunciare. At orator iste scripsit, hominem reddendis rationibus obnoxium, esse coronandum: nec adiecit, vbi rationes retulerit. Ego verò legũ violationẽ, tum legũ, tũ decretorũ, tũ aduersariorũ testimoniis euici.

Διαλογισμὸς τῆς ἡμέρας.

Οὐκοῦν εἰ μηδὲν ἐπὶ πλεῖστον τοῦτο δείξαιμι, δικαίως ἂν ἁλίσκοιτο κτησιφῶν. αἱρεῖ γὰρ αὐτὸν οὐχ ἡ κατηγορία ἡ ἐμή, ἀλλὰ τὰ δημόσια γράμματα. πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἀθηναῖοι, ἀπογραφοὺς ἅπαντες τῇ πόλει, ὃς καθ' ἑκάστην πρυτανείαν ἀπελογίζετο τὰς προσόδους τῷ δήμῳ, εἶτ' ἦν πρὸς δύβαλον γιγνόμενον πίστιν ὑμῖν, οἱ δὲ τὸ θεωρικὸν κεχειροτονημένοι, ἦρχον μὲν πρώην τὸν ἡγούμενος νόμος γιγνέσθαι, τὴν τοῦ ἀπογραφέως ἀρχήν, ἦρχον δὲ τὴν τῆς ἀποδεκτῆς τῶν νεωρίων ἀρχήν, ἧς σκευοθήκην ᾠκοδόμουν ἦσαν δὲ τῶν ὁδοποιοί, ἧς χρεὼν τὴν ὅλην διοίκησιν εἶχον τῆς πόλεως. ἧς δ' ἀποχειροτονηθεὶς αὖθ', ὑφ' ὅτου μέλλω λέγω· ἀλλ' ἐκεῖνο ὑμῖν ἐνδείξασθαι βούλομαι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης, ἐὰν τῆς μιᾶς ἀρχῆς τῆς ἡγεμονίας ὑπεύθυνος ᾖ, τοῦτον οὐκ ἐᾷ πρὶν ἂν λόγους καὶ εὐθύνας δῶ στεφανοῦν. ὁ δὲ κτησιφῶν δημοσθένην τὸν συλλήβδην ἁπάσας τὰς ἀθλίους ἀρχὰς ἀρχοντα, οὐκ ὤκνησε γράψαι στεφανοῦσθαι. ὡς τοίνυν ἧς τὴν τῆς τριηροποιῶν ἀρχὴν ἦρχεν· ὀθ' ἕτερον ψήφισμα ἔγραψε, ἧς τὰ δημόσια χρήματα διεχείριζε, καὶ ὁπλοθήκας ἐπέβαλε, καθάπερ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες, καὶ δικαστηρίων ἡγεμονίας ἐλάμβανε. τοῦτον ὑμῖν αὐτὸν δημοσθένη, καὶ κτησιφῶντα μάρτυρας παρέξομαι. ὅτε γὰρ χαιρωνίδου ἄρχοντος, θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ φθίνοντος, ἐκκλησίας οὔσης, ἔγραψε ψήφισμα δημοσθένης, ἀγορᾶν ποιῆσαι τῆς φυλῆς, σκιροφοριῶνος δευτέρᾳ ἱσταμένου, καὶ ξύλα ἐπιταξεῖν τῷ ψηφίσματι ἐξ ἑκάστης τῆς φυλῆς ἑλέσθαι τοὺς ὑπευθυνοῦντας τῆς ἔργων ὧν τὰ τείχη, καὶ ταμίας καὶ μάλα ὀρθῶς, ἵν' ἡ πόλις ἔχῃ ἐπισκεύασμα σώματα παρ' ὧν ἔμελλε τῆς ἀπολωλυίας λόγον ἀπολήψεσθαι. καί μοι λέγε τὰ ψηφίσματα.

Ψηφίσματα.

Ναί· ἀλλ' ἀπροσκαπλέκει πρὸς τοῦτο δίκαιος λέγων, ὡς οὔτ' ἔλαχε τριηροποιός, οὔτ' ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ δήμου, καὶ πρὸ τούτου δημοσθένης μὲν, καὶ κτησιφῶν πολλὰ ποιήσουσι λόγον. ὁ γὰρ ἐμὸς βραχύς, καὶ σαφὴς, καὶ ταχὺ λύων τὰς τούτων τέχνας. μικρὰ δ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῆς πρῶτον προειπεῖν βούλομαί ἐστι γάρ, ὦ ἀθηναῖοι, τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς εἰδέναι ἰδία. ὧν ἓν μὲν καὶ πᾶσι φανερώτατον, οἱ κληρωτοὶ, καὶ οἱ χειροτονητοὶ ἄρχοντες. δεύτερον δ', ὅσοι τι διαχειρίζουσι τῆς πόλεως ὑπὲρ ἑξήκοντα ἡμέρας, καὶ οἱ τῆς δημοσίων ἔργων ὑπόσταται. ἕκτον δ' ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, καὶ εἴ τινες ἄλλοι αἱρετοὶ ἡγεμονίας δικαστηρίων λαμβάνουσι, καὶ τούτοις ἄρχειν δοκιμασθέντας. ἐπειδὰν δ' ἀφέλῃ τις τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου κεχειροτονημένους, καὶ τοὺς κληρωτοὺς ἄρχοντας, καταλείπῃ δ', οἷς αἱ φυλαὶ, καὶ αἱ ἑκατόνες καὶ οἱ δῆμοι δέ ἑαυτῆς αἱροῦνται τὰ δημόσια χρήματα διαχειρίζειν, τούτους αἱρετοὺς ἄρχοντας εἶναι. τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν, ὥσπερ νῦν, δόξῃ τοῖς φυλέταις, ἢ τάφρους ἐξεργάζεσθαι, ἢ ξύλα ναυπηγεῖσθαι. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῆς τῆς νόμων μαθήσεσθε.

Νόμοι.

Ἀναμνήσθητε δὴ τοὺς προσῳκημένους λόγους, ὅτι, ὁ μὲν νομοθέτης τοὺς ἐκ τῶν φυλῶν ἀρχὰς κελεύει δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ. ἤδη παυσαμένης φυλῆς ἄρχοντα, καὶ τριηροποιὸν ἀπέδειξε δημοσθένην. ὃς ἐκ τῆς διοικήσεως εἰς ταῦτα ἔχει μικρῷ δεῖν δέκα τάλαντα. ἕτερος δ' ἀπαγορεύει νόμος, ἀρχὴν ὑπεύθυνον μὴ στεφανοῦν. ὑμεῖς δὲ ὀμωμόκατε καὶ τοῖς νόμοις ψηφιεῖσθαι. ὁ δ' ῥήτωρ γέγραφε, τὸν ὑπεύθυνον στεφανεῖν, μὴ προσθεὶς, ἐὰν δὲν λόγον, καὶ εὐθύνας, ἐγὼ καὶ ἐξήλεγξα τὸ προσγεγραμμένον, μάρτυρας ἅμα τοῖς νόμοις, καὶ τὰ ψηφίσματα, καὶ τοῖς ἀπολόγοις

κῆς παρεχόμενος. πῶς ἂν οὖν τις δείξειεν αὐτῷ τοῦτον φανερώτατα γεγραφότα; ὡς τίνων ἂν τὰ ἀπόῤῥητα τὰ στεφανοῦν φανερῶς ἐν τῷ ψηφίσματι κελεύει γίνεσθαι, καὶ τὰ ὑμᾶς διδάξω. ὁ γὰρ νόμος ἀπόῤῥητον κελεύει, ἐὰν μή τινα στεφανοῖ ἡ βουλὴ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνακηρύττεσθαι, ἐὰν δὲ ὁ δῆμος, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἄλλοθι δὲ μηδαμοῦ· καί μοι λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Οὗτος ὁ νόμος, ὦ ἀθλιώτατοι, καὶ μάλα καλῶς ἔχει. οὐ γὰρ οἴμαι δεῖν ὁ νομοθέτης τὰ ῥήτορα σεμνύεσθαι πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τιμώμενον ὑπὸ τοῦ δήμου, καὶ μὴ ἐπιλαβεῖν ἐν τοῖς κηρύγμασιν. ὁ μὲν νομοθέτης οὕτως· ὁ δὲ Κτησιφῶν πῶς; ἀναγίνωσκε τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Ἀκούετε, ὦ ἀθλιώτατοι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης κελεύει ἐν τῷ δήμῳ ἐν πανηγύρει τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνακηρύττειν, τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον, ἀλλὰ καὶ ἐν μηδαμοῦ· Κτησιφῶν δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ, οὐ τοὺς νόμους μόνον ὑβρικὼς, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον μετενηνεγκὼς οὐδὲ ἐκκλησιαζόντων Ἀθηναίων, ἀλλὰ ξαγῳδῶν ἀγωνιζομένων καινῶν, οὐδὲ ἐναντίον τοῦ δήμου, ἀλλ' ἐναντίον τῶν ἑλλιμένων, ἵν' ἡμῖν σωθείη πῦρ, οἷον αὖθις πυθέσθαι, οὕτω πίστιν βεβαίαν ὁ νόμος γεγραφὼς, ὥστε τὰ χρεὼν μὴ δημοθένους ἐπιστατοῦντας τοῖς νόμοις, ἃ ἐγὼ δηλώσω, καὶ παρεξόμεθα ὑμῖν, ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες. οὗτοι γὰρ ὡς μὲν οὐκ ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττεσθαι ἔξω τῆς ἐκκλησίας οὐκ ἔξεστι λέγειν. οἱ γὰρ ἐς τὸ δοκοῦν λαμβάνοντες τὸν διονυσιακὸν νόμον, ὃς κεῖται τοῖς νομεῦσι μέχρι νῦν, κλέπτοντες τὰ ἀναφανδὸν ὑμῖν, καὶ παρεξορῶντες νόμον οὐδένα προσκείμενον τῇδε τῇ γραφῇ, καὶ λέγουσιν, ὡς εἰσὶ τῇ πόλει δύο νόμοι κείμενοι περὶ τῶν κηρυγμάτων, εἷς μέν, ὃν νῦν ἐγὼ παρέξομαι, ἀπαγορεύων ἀνακηρύττειν τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον, μὴ κηρύττεσθαι ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἕτερον δὲ νόμον φήσουσιν εἶναι παντὸς τούτου, τὸν δεδωκότα ἐξουσίαν ποιεῖσθαι τὰς ἀναῤῥήσεις τῶν στεφάνων ξαγῳδοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐὰν ψηφίσηται ὁ δῆμος, καὶ δὴ καὶ τὸν τῶν νόμων φήσουσι γεγραφέναι τὸν κτησιφῶντα. ἐγὼ δὲ πρὸς τὰς τούτων τέχνας παρέξομαι συνηγόρους τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους. ὅπερ διαπελαύω ἀποδείκνυσι πᾶσι τὴν κατηγορίαν. εἰ δὲ τὸ ὄντως ἀληθὲς, καὶ τοιοῦτον ἔστι παραδίδωκεν ὑμῖν εἰς τὴν πολιτείαν, ὥς τε ἀκύρους νόμους ἐν τοῖς κυρίοις ἀναγεγράφθαι, καὶ δύο περὶ μιᾶς πράξεως ὑπεναντίους ἀλλήλοις τίθησιν ἐν ταὐτῷ εἶναί τινα ἐν τῇ πολιτείαν ἐν ᾗ ταῦτα πρᾶττειν οἱ νόμοι ποιοῦσιν, ἢ μὴ ποιεῖν; ἀλλ' οὐκ ἔχει ταῦτα οὕτως, μή θ' ὑμεῖς ποτὲ εἰς τοσαύτην ἀταξίαν τοὺς νόμων προβαίητε. οὔτε γὰρ ἀμέλητα περὶ τοὺς τοιούτων τοὺς νομοθέτης τοὺς τὸν δημοκρατίαν καταστήσαντας· ἀλλὰ διαῤῥήδην προστέτακται τοῖς δεσμοθέταις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν διορθοῦν ἐν τῷ δημοσίῳ τοὺς νόμους, ἀκριβῶς ἐξετάσαντας, καὶ σκεψαμένους, εἴ τις ἀναγέγραπται νόμος ἑνὶ παντὶ νόμῳ, ἢ ἄκυρος ἐν τοῖς κυρίοις, ἢ εἴπου νόμοι πλείους ἑνὸς ἀναγεγραμμένοι περὶ ἑνὸς τοῦ αὐτοῦ πράγματος, καὶ ἀπὸ τούτου τὸν διορίσωσιν, ἀναγεγραφότας ἑνὶ νόμῳ, ἐκτὸς θέναι κελεύει πρόσθεν τὰ ἐπωνύμων. τοὺς δὲ θρυταίνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν, ὅπου σφάλλοιτας νομοθέτας. τὴν δὲ ὅπου σάτην τὰ πρόσθεν διαφέροντα ἀκριβῆ ἐστονίαν διδόναι τῷ δήμῳ, καὶ τοὺς μὲν, ἀναιρεῖν τὰ νόμων, τοὺς δὲ, καταλείπειν, ὅπως αὖ εἷς ἦ νόμος, καὶ μὴ πλείους περὶ ἑνὸς πράγματος. καί μοι λέγε τοὺς νόμους. Νόμοι.

Εἰ τοίνυν, ὦ ἀθλιώτατοι, ἀληθὴς ἦν ὁ περὶ τούτων λόγος, καὶ ἦσαν δύο κείμενοι νόμοι περὶ τῶν κηρυγμάτων· ἐξαναγκης οἶμαι τὸν μὲν θεσμοθέτην σιγᾶν· τὸν δὲ θρυταίνεων δικαίως διδόντων τοῖς νομοθέταις, ἀνῃρηκέναι

A Quo autem pacto quisquam demonstrare possit, hominem legibus magis contraria scripsisse? Præterea iubere eum in suo decreto, etiam coronæ proclamationem contra leges fieri: id quoque vos edocebo. Nam lex apertè iubet, coronam quæ à senatu decernatur, in curia proclamari: quæ à populo, in concione: alibi autem nusquam. Recita mihi legem.

Transitus ad alterā violatarū legū partem, de præconio in theatro.

LEX.

Hæc lex magna laude digna est, Iudices. Neque enim vt mihi quidem videtur, legislator censuit oratorem decere, se apud exteros ostentare: sed contentū esse honore, qui à populo in ipsa vrbe ei habeatur: neque in præconiis quæsitum aucupari. Sic quidem legislator: Ctesipho autem quomodo? Recita decretum.

Decretum.

Auditis, Athenienses, iubere legislatorem, eum qui à populo corona donetur, apud populū in Pnyce, cōuocata concione, proclamari, alibi verò nusquā. Ctesipho autem in theatro, non legibus duntaxat neglectis, sed loco etiam translato: nec Atheniensibus in B concione congregatis: sed nouis tragœdis decertantibus: neque coram populo, sed coram Græcis: vt cognoscant, quali nos viro honorem habeamus? Cum autem tam euidenter legibus cōtraria scripserit: coniunctis cum Demosthene viribus technas legibus afferet: quas ego indicabo, & prædicam, ne fucum vobis fieri patiamini. Nam isti non vetare leges, ne is quem populus coronet, extra concionem coronetur, dicere non poterunt: Sed legem Bacchanalem in defensionem inculcabunt, & parte legis vtentur, vestri decipiendi causa: legémque proferent ab hac accusatione prorsus alienam. Dicent, dura in ciuitate præconiorum receptas esse leges: vnam, quam ego nunc proferam, quæ planè vetet, eum qui à populo coronetur, extra concionem proclamari: alteram autem dicent esse legé huic contrariam, quæ potestatem dederit proclamandæ coronæ, cùm tragœdi certent in theatro, si decreuerit populus. Ex hac igitur lege dicent decreuisse Ctesiphontem. Ego verò contra technas istorum, patronas leges vestras producā: id quod per omnem mihi accusationem studio est. Nam si id C verum est, & talismos in rempublicam vestram irrepsit, vt leges irritæ inter ratas sint adscriptæ, & binę de eadem re inter se contrariæ: quid iam de tali republica est dicendum, in qua leges eadem & facere & non facere iubent? Verùm ista se non ita habent, & absit vt vos vnquam ad tantam legum confusionem prolabamini: neque hæc à legislatore, popularis status autore, sunt neglecta: sed planè imperatum est Sexuiris, vt leges quotannis publicè corrigant, post diligentem institionem & considerationem, an aliqua lex alteri legi contraria sit inscripta, aut irrita inter ratas, aut ficubi plures vna leges sint de qualibet re inscriptæ. Quòd si quid huiusmodi deprehenderint: id referre in tabulas, & ante statuas heroum proponere iubent: à curionibus porrò indicendam concionem, inscriptis legumlatoribus, & à præsidum præfecto suffragia rogādum esse populum, & leges alias abrogandas, alias retinendas: vt vna sit lex, & non plures, de vnaquaque re. Recita mihi leges.

Neque leges esse inter se cōtrarias, neque vllam esse legé, quæ ciuilé coronam in theatro proclamari sinat.

LEGES.

Si igitur, Atheniēses, vera esset istorū oratio, & binæ præconiorū leges extitissent: aliter vt opinor fieri nō potuisset, quin earum altera & à Sexuiris inuenta, &

à Curionibus legumlatorum iudicio tradita fuisset, atq; e abrogata: siue ea quæ proclamandi potestatem dedisset, siue ea quæ vetuisset. Cum autem horum neutrum factum fuerit: apertè nimirum conuincitur, eos affirmare non modò quæ vera non sint, sed quæ fieri nullo modo possint. Vnde autem hoc mendacium petierint, ego vos docebo: vbi dixero prius, quibus de causis leges de præconiis in theatro sint latæ. Cùm Tragœdiæ in vrbe agerentur, alij, re à populo non impetrata, proclamabant, se coronari à tribulibus, alij à popularibus nonnulli etiam iniecto præconio, seruos suos libertate donabant, eámque Græcorum testimonio confirmabant. Quod autem omnium erat iniudicatissimum, quidam in exteris vrbibus hospitia consecuti, conficiebant, vt proclamaretur, se coronari à populo (exempli gratia) Rhodiorum, aut Chiorum, aut alterius ciuitatis, virtutis & fortitudinis ergò. Atque hæc faciebant, non vt ij qui à senatu vestro coronantur, aut à populo, re à vobis concessa, & cum decreto, præclarè de republica meriti: sed suapte autoritate, absque decreto vestro. Ea porrò pacto fiebat, vt spectatores & choragi & ludiones turbarentur: quę autem in theatro proclamabãtur: maiorem honorem iis quos populus coronat, consequerentur. Nam his concionis locus erat destinatus, in quo essent coronandi, atque interdictum erat, ne vspiam alibi proclamarẽtur. Illi autem coram vniuersis Græcis proclamabãtur: ac illi quidem cum decreto, vestra voluntate: hi autem sine decreto. His legislator quidam perspectis, legem rogauit, quæ nihil cum ea lege commune haberet, qua à populo aliqui coronantur: neque eam abrogauit. Neque enim concio turbatur, sed theatrum: neque enim contrariam illam prius receptis legibus abrogauit. neque enim id licet: sed in eos illã tulit, qui sine vestro decreto coronarentur à tribulibus aut popularibus, & in eos, qui seruos suos libertate donarent, & hospitalibus coronis: apertéq. edicit, ne vel seruus in theatro liberetur, vel quẽ tribules aut populares corona ornent, aut quiuis alij, proclamentur: alioqui præconem ignominia notat. Cum igitur iis, qui à senatu coronentur, curiam designarit in qua proclamentur: iis qui à populo, concionem: iis autem qui à tribulibus aut popularibus interdicat, ne proclamẽtur, cum Tragœdiæ aguntur: ne quis coronas & præconia, tanquam stipem, colligens, falsæ gloriolæ hæreditatem cernat: atque etiam vetuerit in lege, ne ab vllo alio proclametur, excepto senatu & populo & tribulibus & popularibus: Hæc igitur vbi demseris, quid relinquitur præter hospitales coronas? Quæ verè à me dici magno vobis argumento ex ipsis deprompto legibus ostendam. Ipsam enim auream coronam, quæ in vrbe in theatro proclametur, sacram esse Mineruæ, lex iubet, ademptã ei qui coronatur. Enimuerò quis vestrũm tantarum sordium contemnare ausit populum Athenienſem? Non modò enim vrbs, sed ne priuatus quidem homo vllus adeò esset illiberalis, vt quam coronam ipse dedisset, eam simul & proclamaret, & eriperet, & cõsecraret. Sed eò nimirũ quòd hospitalis est corona, etiam fit consecratio: vt ne cuius animus, alienam beneuolẽtiam patriæ præferendo, corrumpatur. Eam autem coronam, quæ pro concione proclamatur, nemo consecrat, sed possidere licet: vt non is tantùm qui accipit, sed etiã eius posteri monimentum illud domi asseruãtes, nunquã animos

Causa legum de præconiis in theatro.

Hospitalis coronæ consecratio.

A αὖ ὁ ἕτερος τῷ νόμων, ἢ τοι ὁ τλὺ ἐξεσίαν δεδωκὼς αὐτῷ. ἢ ὁ ἀπαγορεύων. ὁ πότερ' οὖν μηδὲν τούτων γέγραφεν, φανερὸς δήπου ἐξεγέγραφεν οὐ μόνον ψεύδη λέγοντες, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἀδύνατα γεγράφας, ὅθεν ὁ δῆμος ἢ τὸ ὀλιγαρχικὸν, ἐγὼ διδάξω ὑμᾶς, πρότερον εἰπὼν ὧν ἕνεκα οἱ νόμοι ἐτέθησαν, οἷς τῷ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρυγμάτων. νομοθέτων γὰρ τῷ ἐν ἄστει ἐξαγορεύειν, ἀνεκήρυττόν τινες, οὐ πείσαντες τὸν δῆμον, οἱ μὲν, ὅτι στεφανοῦται ὑπὸ τῷ φυλετῷ, ἕτεροι δ' ὑπὸ τῷ δημοτῷ, ἄλλοι δέ τινες ὑποκηρυξάμενοι, τοὺς αὑτῷ οἰκέτας ἀφίεσαν ἀπελευθέρους, μάρτυρας τῆς ἀπελευθερίας τοὺς ἕλλως ποιούμενοι. ὃ δ' ἐστὶν ὀλιγαθώτατον, πρόξενίας τινὲς δύσημοι ἐν ταῖς ἔξω πόλεσι, διεπράττοντο ἀναγορεύεσθαι, ὅτι στεφανοῖ αὐτοὺς ὁ δῆμος, εἴ ἄρα τύχοι, ὁ τῷ Ῥοδίων, ἢ Χίων, ἢ καὶ ἄλλης τινὸς πόλεως, ἕνεκα ἀρετῆς, καὶ ἀνδραγαθίας. καὶ ταῦτα ἐπράττον, οὐχ ὥσπερ οἱ ὑπὸ τῆς βουλῆς, τὰς ὑμετέρας στεφανούμενοι, ἢ ὑπὸ τὸ δήμου, πείσαντες ὑμᾶς, καὶ μὴ φθονοῦντος, πολλοῦ χάριν καταθέμενοι, ἀλλ' αὐτοὶ προελόμενοι αὐτῶ δόγματος ὑμετέρου. ἐν ᾧ τούτου τοῦ ξόπου συνέβαινε τοῖς μὲν θεατὰς, καὶ τοῖς χορηγοῖς καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐνοχλεῖσθαι. τοὺς δ' ἀνακηρυττομένους ἐν τῷ θεάτρῳ, μείζοσι τιμᾶσθαι τῷ τὸ δήμου στεφανουμένων. τοῖς μὲν δὲ ἀπεδέδεικτο τόπος ἡ ἐκκλησία, ἐν ᾗ χρὴ στεφανοῦσθαι, καὶ ἀπεῖρητο ἀλλοθι μηδαμοῦ κηρύττεσθαι. οἱ δ', ἀπηγορεύοντο ἐνάντιον ἁπάντων τῷ ἑλλήνων· κἀκεῖνοι μὲν μὴ ψηφίσματος, πείσαντες ὑμᾶς, ἔπι δ' αὖθ' ψηφίσματος. σωιδὼν δή τις ταῦτα νομοθέτης, πάσης νόμου ἀδὲν ὅπως κοινωνοῦντα τῷ θεῷ τῷ ὑπὸ τὸ δήμου στεφανουμένῳ νόμῳ, οὔτε λύσας ἐκεῖνον, οὐδὲ γὰρ ἡ ἐκκλησία ἐνοχλεῖτο, ἀλλὰ τὸ θέατρον. οὔτε ἐναντίον τοῖς πρόσθεν κειμένοις νόμοις τιθεὶς. οὐδ' ἔξεστιν. ἀλλὰ πρὸς τῷ αὖθ' ψηφίσματος ὑμετέρου στεφανουμένων ὑπὸ τῷ φυλετῷ, καὶ δημοτῷ καὶ θεῷ τῷ τοὺς οἰκέτας ἀπελευθερουμένων, καὶ θεῷ τῷ ξενικῶν στεφάνων. καὶ διαῤῥήδην ἀπαγορεύει, μήτε οἰκέτων ἀπελευθερουμένῳ ἐν τῷ θεάτρῳ, μήτε ὑπὸ τῷ φυλετῷ, ἢ δημοτῷ ἀναγορεύεσθαι στεφανούμενον, μήθ' ὑπὸ ἄλλου φησὶ μηδενὸς, ἢ ἅπαξ ἕνα τὸν κήρυκα. ὅταν οὖν ἀποδείξῃ τοῖς μὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς στεφανουμένοις, εἰς τὸ βουλευτήριον ἀναῤῥαθῶσαι, τοῖς δ' ὑπὸ τὸ δήμου στεφανουμένοις, εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τοῖς δ' ὑπὸ τῷ δημοτῷ στεφανουμένοις, καὶ φυλετῷ, ἀπείπῃ μὴ κηρύττεσθαι τοῖς ξαγῳδοῖς, ἵνα μηδεὶς ἐσαίνῃ στεφάνου, καὶ κηρύγματα, ψεύδη φιλοτιμίαν κτᾶται. ᾧ σοι ἀπείπῃ δὲ ἐν τῷ νόμῳ μὴ ὑπὸ ἄλλου μηδενὸς ἀνακηρύττεσθαι, ἀπούσης βουλῆς, καὶ δήμου, καὶ φυλετῷ, καὶ δημοτῷ ὅταν * δέ τις τούτων ἀφέληται, τί τὸ καταλειπόμενόν ἐστι, πλὴν οἱ ξενικοὶ στέφανοι; ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, μέγα σημεῖον ὑμῖν τούτου ἐξ αὐτῷ τῷ νόμων ὅπιδείξω, αὐτὸν δὲ τὸν χρυσοῦν στέφανον, ὃς ἂν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐν ἀγῶσι ἀναῤῥηθῇ, ἐᾶν εἴ τῶς ἀθλωτὰς κελεύει ὁ νόμος, ἀφελόμενος τὸν στεφανούμενον. καί τοι τίς ἂν ὑμῶν τολμήσε τοσαύτην ἀπελευθερίαν καταγνῶναι τῷ δήμου τῷ ἀθλωτάων; μὴ γὰρ ὅτι πόλις, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀνιδιώτης ἂν δὲ εἷς

B

C

ἕτερος ἀγαθὸς γένοιτο, ὥστε ὃν αὐτὸς ἐδωκε στέφανον ἅμα ἀνακηρύττεσθαι, καὶ ἀφαιρεῖσθαι, καὶ καθιεροῦσθαι. ἀλλ' οἶμαι διὰ τὸ ξενικὸν εἶναι τὸν στέφανον, ᾧ καθιέρωσις γέγραπται, ἵνα μηδεὶς ἀλλοῖαν δύνοιαν τιθεὶ πλείονος ποιούμενος τὴν παῤῥησίας χείρων γένηται τὴν ψυχήν. ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνον τὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναῤῥηθέντα στέφανον ἀδεὶς καθιερῶ. ἀλλ' ἔξεστι κεκτῆσθαι, ἵνα μὴ μόνον αὐτὸς. ἀλλὰ καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου ἔχοντες ἐν τῇ οἰκίᾳ τὸ ὑπόμνημα μηδέ ποτε κακοῖ τ

ψυχῇ

ψυχὴν εἰς τὸ δῆμον γίνωνται, καὶ δι' ἃ τοῦτο προσέθεκεν ὁ
νομοθέτης, μὴ κηρύττεσθαι τὸν ἀλλόφιον στέφανον ἐν τῷ
θεάτρῳ, ἐὰν μὴ ψηφίσηται ὁ δῆμος· ἵν' ἡ πόλις ἡ βουλο-
μένη τινὰ τῶν ἡμετέρων στεφανοῖ, ὁρίσθεις πέμψατα,
δεηθῇ τοῦ δήμου, ἵν' ὁ κηρυττόμενος μείζω χάριν εἰδῇ
τοῦ στεφανοῦντων ὑμῖν, ὅτι κηρύξαι ἐπέξεψατο. ὅτι δ' ἀ-
ληθῆ λέγω, τοὺς νόμων αὐτοὺς ἀκούσατε.

Νόμοι.

Ἐπειδὰν τοίνυν ἐξαπατῶντες ὑμᾶς λέγωσιν, ὡς προσ-
γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ ἐξεῖναι στεφανοῦν ἐὰν ψηφίσην-
ται ὁ δῆμος, ὅταν μηνύητε αὐτοῖς συμβαλεῖν. ναί.
εἶτε σέ τις ἄλλη πόλις στεφανοῖ. εἰ δὲ ὁ δῆμος ὁ Ἀθη-
ναίων, ὅπου δέδεικτό σοι τόπος; ὅπου δεῖ τὸν ἡγεμόνα. ἀνα-
φέρηται σοι ἔξω τῆς ἐκκλησίας μὴ κηρύττεσθαι. τὸ γὰρ,
ἄλλοθι ἢ μηδαμοῦ, ὅ, τί ὄντιν' οὖν τινὰ ἡμέραν λέγε. σὺ
γὰρ ὅταν δείξεις ὡς ἔννομα γέγραφας. ἔστι δὲ ὑπόλοιπόν
μοι μέρος τῆς κατηγορίας, ἐφ' ᾧ μάλιστα ἀπορῶ. ἀ-
λήθεια δ' οὕτως ἐν τῷ ψηφίσματι. καὶ τὸν κήρυκα ἀνα-
γορεύειν ἐν τῷ θεάτρῳ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι στεφανοῖ
αὐτὸν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ ἀνδρα-
γαθίας, καὶ τοῦ μέγιστον, ὅτι ἀγαπᾷ λέγων καὶ πράττων
τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ. ἁπλοῦς δὴ παντάπασιν ὁ μὴ ταῦ-
τα ἡμῖν λόγος γίνεται, καὶ ὑμῖν ἀκούσασι κρῖναι δίκαι-
ος. δεῖ γὰρ δή που τὸν μὲν κατηγορῆν ἐμὲ τοῦθ' ὑμῖν
ὅτι δεικνύειν, ὡς εἰσιν οἱ τὸν δημοθένους ἐπαινοι ψευ-
δεῖς, καὶ ὡς, οὔτ' ἤρξατο λέγειν τὰ βήτορα, οὔτε νῦν ἀγα-
πᾷ πράττων τὰ συμφέροντα τῷ δήμῳ κἂν ἕν τι ὅπο-
δείξω, δικαίως δή που γράψει ἀπόστασιν κτησιφῶν.
ἅπαντες γὰρ ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι μηδένα ψευδῆ γρά-
φειν ἐν τοῖς δημοσίοις ψηφίσμασι. τῷ δ' ὅπολογουμένῳ
τοὐναντίον τούτου δεικτέον ὄντιν. ὑμεῖς δ' ἡμῖν ἔσεσθε τῶν
λόγων κριταί. ἔχει δ' οὕτως. ἐγὼ τὸν μὲν βίον τὸν δημο-
σθένους ἐξετάζειν μακροτέρου λόγου ἔργον ἡγοῦμαι εἶναι. τί
γὰρ δεῖ νῦν ταῦτα λέγειν, ἢ τὰ ὅτι τιμῶν τὸν θράσυτος γρα-
φὴν αὐτῷ συμβεβηκότα, ὅτ' ἐγράψατο εἰς ἄρειον πά-
γον δημομέλητον παιδιᾶς, ἀνεψιὸν ὄντα ἑαυτοῦ, καὶ τὴν
τῆς κεφαλῆς ὅτι τομὴν; ἢ τὰ περὶ τὴν κηφισοδότου στρα-
τηλάτου, καὶ τὸν τῶν νεῶν ἔκπλουν τὸν εἰς ἑλλήσποντον, ὅτε
εἷς ὢν τῶν ξυναρχόντων δημοθένης, καὶ φειδόμενος τῶν στρα-
τηγῶν ὅτι τῆς νεώς, καὶ σωσιτοῦ καὶ συνθύτου, καὶ συ-
πανδοκέως καὶ τούτων ἀξιωθεὶς δῆτα τοῦ παιδικοῦ αὐτοῦ
φίλου εἶναι, οὐκ ὤκνησεν ἀπ' εἰσαγγελίας αὐτὸν κρι-
νομένου περὶ θανάτου, κατήγορος γενέσθαι. καὶ ταῦτα
μὲν τὰ περὶ μειδίαν, καὶ τοὺς κονδύλους οὓς ἔλαβεν ἐν
τῇ ὀρχήστρᾳ χορηγὸς ὤν, καὶ ὡς ἀπέδοτο ξιάκοντα,
μνᾶν ἅμα τε τιμῶν εἰς αὐτὸν ὕβριν, καὶ τιμῶν τὸ δήμου
καταχειροτονίαν, ἵν' ἐν διονύσου κατεχειροτόνησε μη-
δίου· ταῦτα μὲν οὖν μοι δοκῶ, καὶ τ' ἄλλα τὰ τούτοις
ὅμοια ἐᾶσθαι. οὐ προσδιδοὺς ὑμᾶς, οὐδὲ τῷ ἀγῶ-
να καταχαριζόμενος, ἀλλ' ἐκεῖνο φοβούμενος, μή
μοι παρ' ὑμῶν ἀπαντήσῃ τὸ δοκεῖν μὲν ἀληθῆ λέγειν,
ἀρχὴν δὲ, καὶ λίαν ὁμολογούμενα. καὶ τοι ἔκπροσθεν,
ὅτῳ τὰ μέγιστα τῶν ἀγώνων οὗτος ὅτι πιστὰ, καὶ γνώρι-
μα τοῖς ἀκούουσιν, ὡς τὸν κατήγορον μὴ δοκεῖν ψεύδη
λέγειν, ἀλλὰ παλαιὰ, καὶ λίαν προσωμολογημένα· πότερα αὐτὸν δεῖ χρυσῷ στέφανῳ στεφανωθῆναι, ἢ ψεύ-
δεσθαι, καί σε τὸν ψεύδη, καὶ ἀναίσχυντον τολμήσαντα γράφειν, πότερα χρὴ καταφρονεῖν τῶν δικαστηρίων, ἢ δίκην
τῇ πόλει διδόναι; περὶ ὧν τῶν δημοσίων ἀδικημάτων προειρήσομαι σαφέστερον εἰπεῖν. καὶ γὰρ σωφρονοῦμαι μέλλειν
δημοσθένει, ἐπειδὰν αὐτοῖς ὁ λόγος ἀποδοθῇ, καταπεισθῆναι προσ ὑμᾶς ὡς ἄρα τῇ πόλει τέτταρες ἤδη

A à populi beneuolentia deflectant. Hac etiam de causa legislator adiecit, alienam coronam in theatro non esse proclamandam, nisi populus sciuerit: vt ea ciuitas, quæ vestrorum ciuium aliquem coronare voluerit, legatis missis, populum oret: vt is qui proclametur, maiorem gratiam vobis ob coronã permissam, quàm illis ob donatũ habeat. Ac me vera dicere, ex ipsis legibus audite. Leges.

Cùm igitur vos decepturi dicent, adscriptum esse legi, licere coronare, si populus sciuerit: mementote eis respõdere. Ita sanè. si qua te alia ciuitas coronarit, sin populus Athenienſis, designatus tibi locus est, vbi id fieri oporteat. Interdictum tibi est, ne tuum nomẽ extra concionem proclametur. Nam si clausulam hanc (Alibi autem nusquam fas est) diem totum enuclearis: nunquam tamen ostendes, tuum decretum legibus esse consentaneum. Reliqua iam mihi est accusationis pars, quæ maximæ mihi curæ est. Ea porrò est causa, propter quam eum coronandum censet. Sic enim in decreto ait: Præco in theatro ad Græcos proclamato, corona donari eum virtutis ergò, & fortitudinis, atque ob illud maximè, quòd ea & dicere B & facere non desistat, quæ populo sint vtilissima. Quæ igitur deinceps dicentur, simplissima sunt, & vobis, vbi audiueritis, facilia iudicatu. Nam me quidem accusatorem hoc vobis ostendere oportet, falsas esse laudes, quæ Demosthenì tribuuntur: cùmque nec cœpisse optima dicere neque nunc constanter ea agere, quæ sunt è re populi. Quod si demonstraro: iurè nimirum Ctesipho condemnabitur. Omnes enim leges vetant, ne quisquam falsa perscribat in publicis decretis. Reo autem contrarium est ostendendum: vos porrò iudices eritis nostræ orationis. Sic autem se res habet. Ego in vitam Demosthenis inquirere, prolixioris orationis opus existimo. Quorsum enim attinet nunc ista dicere, vel quæ in accusatione vulneris ei acciderunt, cũ Demomelem Pæanienſem consobrinum suum in Areopagum citasset? vel, vt caput inciderit: aut quæ Ctesiphodoto duce acciderunt, classe in Hellespontum missa: cùm Demosthenes vnus inter Trierarchos, qui sua naue ducem circumueheret, & communi cum eo C victu, communibus sacris, communibus libationibus vteretur, eúmque honorem ob paternam amicitiam consequeretur: non habitarit, cum is capitali iudicio læsæ magestatis reus esset factus, eum accusare. Item Midiana illa, & alapam quam choragus in orchestra accepit: & vt XXX minis simul & iniuriam sibi factam, & populi præiudicium in æde Bacchi contra Midiam factum vendiderit. hæc igitur inquã, & cætera his similia, prætereunda mihi videntur: non quod vos destitutos velim, aut causam hanc illius gratię condonatam, sed quòd illud timeo, ne à vobis mihi occurratur, quasi vera quidem omnino dicam, sed nimis obsoleta & comperta. Enimuero Ctesipho, cuius summ flagitia ita nota sunt, & probata auditoribus, vt accusatorẽ non falsa dicere putent, sed vetera & nimis certa: isne est ne aurea corona donandus, an reprehendendus? Te item, qui & falsa & contraria legibus scribere non dubitas, iudiciáne contemnere, an citati pœnas dare oportet? De publicis autẽ criminibus, apertius vt dicã, operã dabo. Etenim futurũ audio, vt Demosthenes, vbi dicẽdi vices ad eũ redierint, apud vos quatuor tẽpora enume-

1. Falsas esse laudes, quæ in Ctesiphontis decreto tribuãtur Demosthenì: cuius etiã priuatam vitam obiter perstringit.

Distributio actorum Demosthenis in quatuor tẽpora: cum captatione attẽtionis & docilitatis.

ret, quibus apud vos rempublicam gesserit: quorum vnum, idque primum recenset, quo de Amphipoli cum Philippo gessimus bellum. id autem tempus definit, facta pace & societate, quam Philocrates Hagnusius decreuit, & iste ipse cum eo, vt ego ostendam. Alterum fuisse tempus ait, quo pacem seruauimus: ad eum diem, quo iste ipse orator, pace qua fruebamur abrogata, bellum decreuit. Tertium, id tempus quo bellum gessimus, vsque ad cladem Chæronensem. Quartum, hoc tempus quod nunc adest. His vt audio enumeratis, me citaturus est, & rogaturus, in quo horum quatuor temporũ se accusem? & quo se, quæ maximè essent è re populi, gessisse negem? Quod si respondere nolim, sed oculos velaro: ait se accessurum, ac retecturum esse me, & adductum ad tribunal adacturum vt respondeam. Vt igitur nec iste triumphet, & vos præmonea mini, & ego tibi Demosthenes coram iudicibus respondeam, cæterisque ciuibus, qui foris circunstant, & coram Græcis, quibus studio fuit hoc audire iudicium (video autem non paucos adesse, sed quot nemo vnquam meminit ad vllam causam publicam conuenisse) respondeo, me omnibus his quatuor temporibus, quæ tu distinguis, te accusare. Quòd si dij voluerint, & iudices æquis animis nos audierint, atque ego ea meminisse potuero, quorum tibi sum conscius: omnino me iudicibus ostensurum confido, salutem ciuitatis diis immortalibus, & iis qui rempublicam prudenter humanitérque gesserunt, acceptam esse referendam: calamitatum autem omnium causam Demostheni esse adscribendam. Eodemque vtar odine orationis, quem istum instituisse audio, vt primùm dicam de primo tempore, secundo loco, de secundo, tertio de eo quod secutum est, & quarto de eo rerum statu qui nunc est. Itaque me ad pacem refero, quam tu & Philocrates decreuistis. Licuisset vobis Athenienses, priorem illam pacem tacere cum Græcorum communi concilio, si quidam vos legationes, quas eo tempore in Græciam ablegaueratis, petentes, vt Græcum concilium contra Philippum conspiraret, expectare passi essent: & progressu temporis à Græcis volentibus recipere principatum. Hæc erepta vobis sunt per Demosthenem & Philocratem, eorúmque corruptelas, quibus inducti contra vestram rempublicam conspirarunt. Quòd si vestrûm quorundam auribus subitò minus credibilis hæc accidit oratio: sic auscultate quæ restant, quemadmodum cum de insumptis pecuniis longo tempore post ad rationes sedemus. Domo quippe nonnunquam falsas de rationibus opiniones afferimus: sed tamen vbi eæ in summam collectæ fuerint, nemo nostrum adeò præfracto est ingenio, qui non discedens id confiteatur, & annuat esse verũ, quod ipsa supputatio euincit. Sic etiam nunc auscultate, si qui veltrûm de superioribus temporibus talem domo secum opinionem attulerunt: Demostenẽ nunquam egisse Philippi causam conspiratione inita cum Philocrate: Qui ita sentit, is neque affirmet, neque neget quicquam, priusquã te audierit. neque.n. id æquũ est: sed si me breuiter audiueritis, tẽpora cõmemorantẽ, & decretum proferentẽ, quod cũ Philocrate scripsit Demosthenes: si ipsa veritatis ratio Demosthenẽ cõcluserit, vt qui & cõplura cum Philocrate decreta scripserit,

1. Pacem inhonestã & pernicio sam Philocrati & Demostheni esse imputandam: cum imminutione autoritatis illus.

A κμεροί, ἐν οἷς αὐτοὶ πεπολιτεύ). ὧν ἕνα μὲν ἔφασκον, ὡς ἐγὼ γε ἀκούω, καταλογίζε) ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐν ᾧ πρὸς Φίλιππον ἦμεν πρὸ ἀμφιπόλεως ἐπολεμοῦμεν. τέτον δ' ἀφορίζε) τὸν χρόνον τῇ ὑμολογίᾳ ἣ εἰρήνη, ἣν συμμαχία ὡ φιλοκράτης ὁ ἀγνούσιος ἔγραψε, καὶ αὐτὸς ἔδοξε μετ' ἐκείνε, ὡς ἐγὼ δείξω. δεύτερον δ' ἣν κμεῶν φησι γενέσθ, ὃν ἡγοῦμαι χρόνον τὴν εἰρήνην διαγενέσθαι μέχρι τ ἡμέρας ἐκείνης, ἐν ᾗ καταλύσας τὴν ὑπάρχεσαν εἰρήνην τῇ πόλει, ὁ αὐτὸς ῥήτωρ ἔγραψε τ πόλεμον. τρίτον δ', ὃν ἐπολεμοῦμεν χρόνον μέχρι τ ἀτυχίας τ ἐν Χαιρωνείᾳ. τέταρτον δ' τ νῦν παρόντα κμεῶν. ταῦτα δ' καταριθμησάμενος, ὡς ἀκούω μέλλε με καλεῖν, ἐπερωτᾶν ὁποίε τῶν τ τεττάρων αὐτὸ κμεῶν κατηγορῶ, ἐπότε αὖτ οὐ τὰ βέλτισα φημὶ τῷ δήμῳ πεπολιτεῦσθαι; κἂν μὲν θέλω ὁμολογεῖν ἐκείνοις, ἀλλ' ἐγκαλύπτωμαι, καὶ ὁμοδιδράσκω ἐγκαλυφθεὶς μέ φησι πρεσβυτὴς, καὶ ἄξειν ὅτι τὸ βῆμα, κ ἀναγκάζειν ὁμολογεῖν ἐκείνοις. ἵν' οὖν μήθ' οὗτος ἰχνεύζε), ὑμεῖς τε πρεσβεύεσθε, ἐγὼ τ ὁμολογεῖν ἐκείνοις ἐναντίον σοὶ τ B δικαστῶν δημόθενες, ἐπ τ ἄλλων πολιτ, ὅσοι δὴ ἐξῆλθον πρεσβευσόμενοι, καὶ τ ἡλίκων ὅσοι ὁμήλικες γέγονεν ὑπακοῦσ τ τ κελεύσεως (ὁρῶ γὰρ οὐκ ὀλίγους παρόντας, ἀλλ' ὅσους ἡ δεῖς πώποτε μέμνη) πρὸς ἀγῶνα δημόσιον ὠφελημένους ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἁπάντων τῶν τεττάρων κμεῶν κατηγορῶ σε, οὓς σὺ διωρῇ. κἂν οἵτινες θέλωσι, καὶ οἱ δικασταὶ ἐξ ἴσου τ ἐμοῦ ἀκούσωσι, κἀγὼ δ ὠόμαι ὑπομνημονεῦσαι. ἃ σοὶ συμοίδα. πρῶτον πρεσβεύσασθαι ὁμολογῶ τοῖς δικασταῖς τ μὲν σωτηρίας τῇ πόλει τοὺς θεοὺς αἰτίους γεγενημένους, κ τοὺς φιλανθρώπους ἐπ μέγιστος τοῖς τ πόλεως * πρεσβεύσασι χρησαμένους, τ τ ἀτυχημάτων ἁπάντων δημοθένει αἰτίον γεγενημένον. καὶ χρήσομαι τῇ τάξει ταύτῃ, ἵν' τ ἴον πυθόμενοι ποιεῖσθε μέλλν. λέξω δ' πρῶτον μὲν τ πρώτε κμεῶ, κ δεύτερον περὶ τ δευτέρου, κ τρίτον περὶ τ ἑξῆς, καὶ τέταρτον περὶ τῆ νῦν καθεστηκότων πραγμάτων, ἐπ δὴ ἐπανάγω ἐμαυτ ὅθι τὴν εἰρήνην, ἣν οὐ κ φιλοκράτης ἐγράψατ' ὑμῖν, ἀλλ' ἐξῃρέτο αὖ, ὦ ἀθλιώτατοι, τὴν πρεσβείαν ἐκείνην εἰρήνην C ποιήσασθ μ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων, εἰ τινες ὑμᾶς εἴασαν πρεσβείας, ἃς ἥ τε ἐκκλησία πέμπουσα καὶ ἐκεῖνον τ κμεῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπεκάλουν τες ὅθι φιλίππου, μετασχεῖν ἑλληνικοῦ συνεδρίου, καὶ πρεσβεύεσθ τ χρόνε παρ' ἑκόντων τ ἑλλήνων ὁπολαβεῖν τ ἡγεμονίαν. κ τούτων ἀπεστερήθητε δι' ἐκεῖνον, ἐπ φιλοκράτην, καὶ τὰς τούτων δωροδοκίας, ἃς ἐδωροδόκησαν, οὓς αὐτὸς ὅθι τὸ δημόσιον τὸ ὑμέτερον. εἰ δέ τισιν ὑμῶν ἐξαίφνης ἀκούσασιν ἀπιστότερος πρεσβεύσασθαι ὁ τοιοῦτος λόγος, ἐκείνως τὴν ὑπόλοιπον ποιήσασθε ἀκρόασιν, ἅπερ ὅταν πρὶ χρημάτων ἁπλωμένων δι' πολλ χρόνου καθεζόμεθα ὅθι τοὺς λογισμούς. ἐρχόμεθα δήπου ψηφιεῖς οἰκοθεν σύνοιδε δόξας ἔχοντες κ τῶν λογισμῶν. ἀλλ' ὅμως ἐπειδὰν ὁ λογισμὸς συγκεφαλαιωθῇ, οὐδεὶς ὑμῶν ὅστις οὕτω δύσκολος τὴν φύσιν, ὃς τις οὐκ ἀπέρχε) τοῦθ' ὁμολογήσας, καὶ ὅπιν δύσας ἀληθὲς εἶ), ὅ, τι ἂν αὐτὸς ὁ λογισμὸς αἱρῇ. οὕτω καὶ νῦν τὴν ἀκρόασιν ποιήσασθε, εἴ τινες ὑμῶν ἐκ τ ἐμπροσθεν χρόνων ἤκουσιν οἰκοθεν τοιαύτην ἔχοντες τ δόξαν· ὡς ἅπας ὁ δημοσθένης οὐδὲν πώποτε εἰρήνην ἦγεν φιλίππου, συσὰς μ φιλοκράτους· ὅς τις οὕτω δικαίει), μήτε δικαιούτω μηδέν, μήτε καταγνώτω πρὶν ἀκούσῃ (οὐ γὰρ δίκαιον) ἀλλ' ἐὰν ἐμοῦ δι' βραχέων ἀκούσητε, ὑπομνήσουσι θ τοὺς καιρούς, καὶ τὸ ψήφισμα παρεχομένου ὃ μ φιλοκράτους ἔγραψε δημοσθένης, ἐὰν αὐτὸς ὁ τῆς ἀληθείας λογισμὸς ἐγκαταλαμβάνει τὸν δημοσθένη, πλείω μὲν γεγραφότα ψηφίσματα μ φιλοκράτους πρὸ

φεὶ τῆς ἀρχῆς εἰρήνης, καὶ συμμαχίας, καθ' ὑπερβολὴν ἀλλὰ ἀρχικῶς κεκολακευκότα φίλιππον, καὶ τοὺς παρ' ἐκείνου πρέσβεις ἐκ ἀναμείναντα, αἴτιον ὂν γεγονότα τοῦ δῆμῳ μὴ μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τὴν ἐλλείψαντι ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ἕκαστον ὧν φιλίππῳ πεποικότα περισκοπεῖν. ἐὰν ταῦθ' ὑμῖν σαφῶς δείξω, δέησομαι, ὑμᾶς μεγίαν δέησιν, ὅπως ἀκούσαντές μου εὐμενῶς πρὸς τὸν πρῶτον λόγον, μὴ καλῶς αὐτὸν πεπολιτευμένον λέξω ἧττον μᾶλλον ἀκολουθήσητε. ἔγραψε φιλοκράτης ἐξεῖναι φιλίππῳ, δεῦρο κήρυκας, καὶ πρέσβεις πέμπειν περὶ εἰρήνης καὶ συμμαχίας. τοῦτο δὲ ψήφισμα ἐγράφη Θαργηλιῶνος. ἦκον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι. κατηγόρει μὲν λυκίνος ὁ γραψάμενος, ἀπελογεῖτο φιλοκράτης. συναπελογεῖτο δὲ καὶ δημοσθένης, ἀπέφυγε φιλοκράτης. μετὰ ταῦτα ἐποίει ὁ χρόνος, θεμιστοκλῆς ἄρχων. ἐν ταύτῃ τῇ εἰσόδῳ βουλόμενος εἰς τὸ βουλευτήριον δημοσθένης οὔτε λαχὼν, οὔτε ἐπιλαχὼν, ἀλλ' ἐκ Θαργηλιῶνος ὡριάμενος. ἵν' εἰς ὑποδοχὴν ἅπαντα, καὶ λέγοι, καὶ πράττοι φιλοκράτει, ὡς αὐτὸ ἔδειξε τὸ ἔργον. νικᾷ γὰρ ἐν ψήφισμα φιλοκράτης, ἐν ᾧ κελεύει ἡγεῖσθαι δέκα πρέσβεις, οἵτινες ἀφικόμενοι πρὸς φίλιππον, ἀξιώσουσιν αὐτὸν δεῦρο πρέσβεις αὐτοκελεύσους πέμπειν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. τούτων εἷς ἦν δημοσθένης. κἀκεῖθεν ἐπανήκων ἐπαινέτης ἦν τῆς εἰρήνης. καὶ* ταῦτα τοῖς ἄλλοις πρέσβεσιν ἀπήγγειλε. καὶ μόνος τῷ βουλευτηρίῳ ἔγραψε παρεῖσθαι τῷ κήρυκι τῷ Θρᾴᾳ τὰ φιλίππου, καὶ τοῖς πρέσβεσιν, ἀκόλουθα γράφων φιλοκράτει, ὃ μὲν γε τὴν ἐξουσίαν διδοὺς κελεύει τὸν δεύτερον κήρυκας, καὶ πρέσβεις πέμπειν ὃ δ', τῇ πρεσβείᾳ παρέσθαι. τὰ δὲ μὴ ταῦτα ἤδη μοι σφόδρα θορυβεῖ τὸν νοῦν. ἐθεάτο γὰρ οὐ τοὺς ἄλλους πρέσβεις τὰ πολλὰ, συνοφαντηθέντας ὕστερον ἐκ μεταβολῆς ὑπὸ δημοσθένους, ἀλλὰ θεὸς φιλοκράτην καὶ δημοσθένη. εἰκότως, τοῖς ἅμα μὲν πρεσβεύουσι, ἅμα δὲ τὰ ψηφίσματα γράφουσι, πρῶτον μὲν, ὅπως μὴ θορυβήσετε τοὺς πρέσβεις, οἷς ἥκετε συμπεμφότες, παρακαλοῦντες ὑπὲρ φιλίππου, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἀλλ' ἰδίᾳ ποιήσητε τὴν εἰρήνην. δεύτερον δὲ, ὅπως μὴ μόνον τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν ἐψηφίσθαι θεὸς φίλιππον. ἵν' εἴπερ ἔσχεν τὴν πλῆθος τῶν ὑμετέρων, εἰς τοὐλάττω ἐμπέσοιεν ἀθυμίαν, ὁρῶντες, ὑμᾶς αὐτοὺς μὲν παρακαλοῦντας ὑπὲρ τοῦ πολέμου· οἵους δ' μὴ μόνον εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν ἐψηφισμένους ποιεῖσθαι. ζητοῦσι δ', ὅπως περισκέψηται ὁ θρᾴκης βασιλεὺς μὴ ἔστιν ἐνορκος, μήτε μετέστιν τῆς συμμαχίας, καὶ τῆς εἰρήνης ἀπών. παρηγγέλλετο δ' ἐπ' αὐτὸν ἤδη στρατιά. καὶ τοῦθ' ὁ μὲν ἐξωνούμενος οὐκ ἠδίκει. θεὸς γὰρ τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς συνθήκας ἀνεμέσητον ἦν αὐτῷ θεάσασθαι τὰ συμφέροντα. οἱ δ' ὑποδεδεμένοι, καὶ* κατακοινωνήσαντες τὰ τῆς πόλεως ἐχυρὰ μεγάλης ὀργῆς ἦσαν ἄξιοι. ὁ γὰρ μισαλέξανδρος νυνὶ φάσκων εἶναι, καὶ τότε μισοφίλιππος δημοσθένης, ὁ τὴν ξενίαν ἐμοὶ θεοφένους τὴν ἀλεξάνδρου, γράφει ψήφισμα, τοὺς καιροὺς τῆς πόλεως ὑφαιρούμενος, ἐκκλησίαν ποιεῖν τοὺς πρυτάνεις τῇ ὀγδόῃ ἱσταμένου τοῦ βαφηβολιῶνος μηνός, ὅτε μὲν τῶν ἀσκληπιῷ θυσία, καὶ ὁ πρᾶγμα, ἐν τῇ ἱερᾷ ἡμέρᾳ, ἣ πρότερον, οὐδεὶς μέμνηται νομοθέτης τινά, πρόφασιν ποιησάμενος, ἵνα φησὶν, ἐὰν ἤδη παρῶσιν ὡς ἡμᾶς οἱ τοῦ φιλίππου πρέσβεις, βουλεύσηται ὁ δῆμος ὡς τάχιστα περὶ τοῦ φίλιππον πρέσβεων· τοῖς δὲ παρῶσι πρέσβεσι προσκαλαμβανόντων τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὰς χρόνους ὑμῶν ὑποτεμνόμενος, καὶ τὸ πρᾶγμα καταπατεύσων· ἵνα μὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἐπανηκόντων τῶν ὑμετέρων πρέσβεων, ἀλλὰ μόνοι ποιήσησθε τὴν εἰρήνην.

A de prima pace & ſocietate, & cum ſummo dedecore Philippo fuerit adulatus, & * eius legatos non expectarit, & in cauſa fuerit quo minus populus conſentiente Græcorum concilio pacem faceret, & Cerſobleptem Thraciæ regem Philippo dediderit, virũ amicum, & noſtræ vrbis fœderatum: hæc ſi vobis perſpicuè demonſtraro: rem æquam petam à vobis, vt aſſentiamini mihi, primo tempore ex quatuor illis, cum non bene geſſiſſe rempublicam. Id autem dicam, vnde facillimè rem intelligeris. Scripſit Philocrates, licere Philippo, caduceatores huc & legatos mittere de pace & ſocietate. Hoc decretum violatarum legum eſt accuſatum. Venerunt accuſationis tempora: accuſabat Lycinus, qui reum fecerat: defendebat Philocrates, patrocinabatur Demoſthenes, abſolutus eſt Philocrates. Poſt hæc ſubibat tẽpus, quo prætor factus eſt Themiſtocles. Tum pro ſenatore curiam ingreditur Demoſthenes, cui ea dignitas nec primaria, nec ſecundaria ſortitione obuenerat, ſed quam pecunia de induſtria redemerat, vt omnibus Philocratis & dictis & factis ſubſeruiret, vt res

B ipſa declarauit. Nam & aliud decretum vicit Philocrates, in quo iuſſit decem legatos deligi, qui profecti ad Philippum, ab eo peterent, vt legatos huc mitteret, qui pro autoritate agerent de pace. Horum vnus fuit Demoſthenes: atque inde reuerſus, laudator pacis fuit, & eadem cum cæteris legatis huc renunciauit: & ſolus inter ſenatores ſcripſit, fœdus eſſe faciendum cum Philippi caduceatore & legatis: id quod conſentaneum erat decreto Philocratis. Nam is quidem poteſtatem dederat, caduceatores & legatos huc mittendi: ipſe autem cum legatione fœdus icit. Iam ea quæ ſequuntur, magna vos cum attentione audire velim. Pleraque enim non cum cæteris legatis acta fuerunt, qui poſt à Demoſthene, mutata ſententia, exagitati ſunt, ſed cum Philocrate & Demoſthene, idque meritò: quippe qui & vnà legationem obirent, & vnà decreta ſcriberent: primùm de non expectandis legatis, quos ablegaueratis ad concitandos contra Philippum Græcos: ne cum cæteris Græcis, ſed ſeorſim pacem faceretis. Secundum, vt non pacem duntaxat, ſed ſocietatem etiam Phi-

C lippo decerneretis: vt ſi qui populum Athenienſem obſeruarent, in extremam inciderent deſperationem: cum viderent, ſe à vobis ad bellum conuocari, qui domi non pacem tantùm, ſed & ſocietatatem inire decreuiſſetis. Tertiũ, ne Cerſobleptes Thraciæ rex iureiurando contineretur, ne vel pacis vel ſocietatis eſſet particeps. Iã autem milites cõtra eũ conſcribebantur. Ac is quidem qui hæc mercabatur, nemini faciebat iniuriam. Nam ante iuſiurandũ & pactionẽ, ei vitio verti nõ poterat, ſi ſuis rationibus cõſulebat. qui autẽ vendebãt, & præſidia publica inter ſeſe patiebantur: ij demum magna digni erant iracũdia. Nam qui ſe nũc oſorẽ Alexandri eſſe profitetur, tũc autẽ Philippi, Demoſthenes: qui hoſpitiũ Alexãdri mihi obiicit: decretũ ſcribit, quo reipublicæ occaſiones præriperet: indicẽdã eſſe à Curionibus concionem in octauũ diem menſis Fabruarij cum Æſculapio res diuina fieret, & præludia agerẽtur in die feſto: quo nemo vnquam meminit habitã fuiſſe cõcionẽ. Vtebatur autẽ hoc prætextu: Vt, inquit, vbi iã adfuerint Philippi legati, populus quàm celerrimè deliberet, de legais ad Philippũ mittendis. Sic ante occupabat concionẽ legatis, qui nõdũ aderãt, & tẽpora vobis ſurripiebat, & rẽ accelerabat: ne cũ cæteris Græcis, legatis veſtris reuerſis, ſed ſoli pacem vt faceretis.

Pacẽ ſine Græcis factam, Philippo ſocietatẽ decretam.

Post hæc, Athenienses, venerunt Philippi legati: vestri autem aberant adhuc, & Græcos contra Philippum concitabant. Tum aliud decretum vincit Demosthenes, quo scribit: non de pace duntaxat, sed & de societate vobis esse deliberandum: non expectatis legatis vestris, sed statim post vrbana Bacchanalia, XVIII & XIX die. Vt autem hæc verè me dicere cõstet, audite decreta.

Decreta.

Cum igitur Bacchanalia præteriissent, Athenienses, & conciones haberentur: in priore recitatum est decretum commune sociorum, die XVIII: cuius capita exponam breuiter. Nam primùm scripserunt, de pace duntaxat esse vobis deliberandum: societatis autem nomen prætermiserunt, non ex obliuione sed quòd ipsam etiam pacem non tam honestam quàm necessariam esse putabant. Deinde id prudenter posuerũt, quo Demosthenis corruptelam corrigerent: atq. decreto suo adscripserunt, licere cuiuis Græcorum intra tres menses in eandem pilam cum Athenientibus ascribi, ac participi esse iuris iurandi & fœderis: vt duas res maximas antenerterent. Primùm, vt illo trimestri tempore efficerent, vt legationes Græcorum iustum tempus haberent. Deinde, vt Græcorum beneuolentiam reipub. si consensus Græcorum accessisset, conciliarent: ac efficerent, si pacta & conuẽta violarentur, ne soli atque imparati bellũ gereremus: id quod nunc nobis accidit culpa Demosthenis. Me autem vera dicere, ipso decreto audito, intelligetis.

Decretú sociorum & Demosthenis aduersatio: & exclusio Cersoblepti.

Decretum sociorum.

Huic decreto me suffragatum esse fateor, & omnes eos qui priore concione verba fecerunt. ac populus recessit, tali quadam opinione cõcepta, futuram quidem esse pacem: non autem expedire, vt de societate deliberaretur, ob factam illam Græcorum concitationem: sed eam futuram de communi Græcorũ omniũ sententia. Nox intercessit, in concionem postridie cõuenimus. ibi Demosthenes suggestu occupato, nemini Græcorum oratione relicta, nullam, inquit, orationum hic heri habitarum fuisse vtilitatem: nisi iis Philippi legati assentirentur: neque se vllam admittere pacem, non adiũcta societate. neque enim oportere dicebat (nam idipsum verbum memini quod dixit, ob odium simul & dicentis & verbi) abrũpere societatẽ à pace: neque expectandam esse cũctationem Græcorũ: sed iis aut bellum esse gerendũ, aut seorsim pacem esse faciendã. Tandẽ Antipatro ad suggestum aduocato, quæstionẽ ei quãdam proposuit, cum quidem ei prædixisset, quid esset interrogaturus: ac prius edocuisset, quid respondẽdum esset contra rempub. Denique hæc vicerunt. Nam Demosthenicæ orationis violẽtia extorserat, & Philocrates id decretũ scripserat. Quod autem eis restabat adhuc, vt Cersobleptẽ, & Thraciæ loca dederent: id quoque XXVI mẽsis Februarij die confecerunt: priusquã Demosthenes posteriore legatione iurisiurãdi exigẽdi causa proficisceretur. Nã orator iste, & Alexãdro & Philippo infestus, bis legatus iuit in Macedoniã, cum ne semel quidẽ ire licuisset: is qui nunc conspuere iubet Macedones. In cõcione porrò sedẽs XXVI die. cũ senator esset, dolo malo in eũ ordinẽ cooptat", Cersobleptem Philocrate adiutore, dediticiũ effecit. Nam callidè & Philocrates in decreto pter cętera adscripserat, & Demosthenes cõprobarat, eodẽ die Philippi legatis iusiurandũ esse dandũ ab assessoribus sociorũ: cũ nullus

μὴ ὄ ταῦτα, ὦ ἀθλιώτατοι, ἦκον εἰ τὸ φιλίππου πρέσβεις οἱ ὑμέτεροι ἀπεδήμουν, πλανωμένους τοὺς ἕλληνας ὑπὸ φιλίππου. εἶτα δὲ ἕτερον ψήφισμα νικᾷ δημοσθένης. ἐν ᾧ γράφει. μὴ μόνον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ συμμαχίας ὑμᾶς βουλεύσασθαι, μὴ προϊεμένους τοὺς πρέσβεις τοὺς ὑμετέρους, ἀλλ' οὐθὲν μᾶλλον τὰ ἐξ ἀρχῆς διοικοῦντας τῇ ὀργῇ καὶ ἐνάτῃ ὑπὲρ δέκα. ὅπερ ὄ ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν ψηφισμάτων.

Ψηφίσματα.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἀθλιώτατοι, παρῆλθε τὰ Διονύσια, ἐγίνοντο ὄ αἱ ἐκκλησίαι, ἐν ᾗ τῇ ὑστεραίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν ἀπεγνώσθη δόγμα τῇ ὀργῇ ὑπὲρ δέκα κοινὸν τῶν συμμάχων, οὐ τὰ κεφάλαια δέομαι βραχέων ἐγὼ ὑμῖν ποιεῖσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἔγραψαν ὑπὲρ εἰρήνης ὑμᾶς μόνον βουλεύσασθαι. τὸ ὄ τῆς συμμαχίας ὄνομα ὑπερέβησαν εὐθὺς ὑπολειπόμενοι, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην ἀναγκαιοτέραν, ἢ καλλίω ὑπολαμβάνοντες εἶ). ἔπειτα ἀπωλώτησαν ὀρθῶς, ἰασόμενοι τὸ δημοσθένους διωρθόκημα, καὶ προσέγραψαν ἐν τῷ δόγματι, ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν ἑλλήνων ἐν ἕξ μησὶν εἰς τὰ αὐτὰ στήλην ἀναγεγράφθαι μετ' ἀθλιωτάτων, καὶ μετέχειν τῶν ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν. δύο μέντοι προσκαταλαμβάνοντες ὥρων μὲν οὐ τὸν χρόνον τὸν τῆς ξυμπάντων τῶν ἑλλήνων πρεσβείας ἱκανὸν χρόνον νομίζοντες· ἔπειτα τὴν τῶν ἑλλήνων δύναμιν τῇ πόλει μὴ κοινοῦ συνεδρίου κτώμενοι. ἵν' εἰ πλανῷντο αἱ συνθῆκαι, μὴ μόνοι μηδ' ἀπλανεῖς πολεμήσωμεν. ἃ ναὶ ὑμῖν παδεῖν συνέβη δι' δημοσθένην. ὅπερ ὄ ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν τῶν δόγματων ἀκούσαντες μαθήσεσθε.

Δόγμα συμμάχων.

Τούτῳ τῷ δόγματι συνεπῆν ὁμολογαί, καὶ πάντες, οἱ ἐν τῇ ὑστεραίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν δημηγορήσαντες. καὶ ὁ δῆμος ἀπῆλθε τοιαύτην τινὰ δόξαν εἰληφώς, ὡς ἔστω μὲν εἰρήνη, ὅτι ὄ συμμαχίας οὐκ ἄμεινον εἴη, διὰ τὰ τῶν ἑλλήνων πλάνησιν, βουλεύσασθαι· ἔσαι ὄ κοινῇ μὴ ἑλλήνων ἁπάντων. νυνὶ δ' ἐν μέσῳ, καὶ παρῆμεν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ἐνταῦθα δὴ προκαταλαμβάνων δημοσθένης τὸ βῆμα, οὐδενὶ τῶν ἄλλων παλιπὼν λέγειν, οὐδὲν ὄφελος ἔφη τῶν χθὲς εἰρημένων εἶ) λέγω, ἵνα τοῦθ' οἱ φιλίππου μὴ συμπροθυμῶνται πρέσβεις, οὐδὲ μανάσκειν ἔφη τὴν εἰρήνην, ἀπούσης συμμαχίας. οὐδ' ἔφη δεῖν (καὶ δὲ τὸ ῥῆμα μέμνημαι, ὡς εἶπε διὰ τὴν ἀηδίαν τ λέγοντος ἅμα καὶ τὸ ὀνόματος) διορρῆξαι τῆς εἰρήνης τὴν συμμαχίαν, διὰ τὰ τ ἑλλήνων ἀναμφίλογα μελλήματα· ἀλλ' ἢ πολεμεῖν αὐτούς, ἢ τὴν εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι καὶ τελευτῶν ὅπ τὸ βῆμα προκαλέσας αὐτίπατρον, ἐρώτημά τι ἐρώτα, προφὰν μὲν ἃ ἐρώσε), προδιδάξας δ', ἃ χρὴ καὶ τ πόλεως ὑποκρίνασθαι· καὶ τέλος ταῦτα εἰπὼν μὲν λέγω πρεσβιασάμενός τ δημοσθένης. τὸ δ' ψήφισμα γράψαντος φιλοκράτους. ὃ δ ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, περιβλέπτην, καὶ τ ὅπ θράκης τύπον ἔκδοτον ποιῆσαι· καὶ τετ' ἔπραξαν ἕκτῃ φθίνοντος τὸ ἑκατομβαιῶνος μηνός, πρὶν ὅπ τὴν ὑστέραν ἀπαίρειν πρεσβείαν, τὴν ὅπ τοὺς ὅρκους δημοσθένην. ὁ δὲ μισαλέξανδρος ὁ μισόφιλιππος ὑμῖν ὅδε ῥήτωρ δὶς ἐπρέσβευεν ἐν μακεδονίᾳ.

ὄξὺν μὴ ἅπαξ, ὀνυνὶ κελεύων τ μακεδόνων καταπτύειν. εἰς ὄ τὴν ἐκκλησίαν, τὴν τῇ ἕκτῃ, λέγω καθεζόμενος, βουλεύτης ὢν ἐν προβουλῇ, ἕκαστον περιβλέπειν μὴ φιλοκράτους ἐποίησε. λανθάνει δὲ ὁ μὲν φιλοκράτης ἐν ψηφίσματι μὲν τῶν ἄλλων γραμμάτων παρεγγράψας· ὁ δ' ὑπὲρ ψηφίσας δημοσθένης, ἐν ᾧ γέγραπται, ἐπιδοῦναι τοῖς ὅρκοις τοῖς πρέσβεσι τοῖς πρὸ φιλίππου ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τοὺς συνέδρους τ συμμάχων πρὸ

ὦδά δ' ἢ κεροβλέπτου συνέδρος οὐκ ἐκάθητο. γρά-
ψας γ' τοὺς συνεδρεύοντας ὀμνῦναι ἢ κεροβλέπτῳ οὐ
συνεδρεύοντα ἐξέκλεισε τὸν ὅρκον, ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω,
ἀναγνῶθί μοι, τίς ἦν ὁ ταῦτα γράψας, καὶ τίς ὁ ταῦτα ἐ-
πιψηφίσας θεσέδρῳ. ψήφισμα. θεσέδρῳ. Κα-
λὸν ὦ ἀθηναῖοι, καλὸν, ἢ τῷ δημοσίων * θεαγμάτων
φυλακή. ἀκίνητον γάρ ἐστι, καὶ οὐ συμμεταπίπτει τοῖς αὐ-
τομολοῦσιν ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἀλλ' ἐπέδωκε τῷ δήμῳ, ὁπό-
τερ βούλῃ συνιδεῖν τοὺς πάλαι μὲν πονηροὺς ἐν με-
βολῇς δ' ἀξιοῦντας εἶναι χρηστούς. ὑπόλοιπον δέ μοι ἐστὶ
τιὼ κολακείαν αὐτὸ διεξελθεῖν. Δημοσθένης γὰρ ἐνιαυ-
τὸν βουλεύσας, οὐδεμίαν πώποτε φανεῖται θεσβείαν
εἰς θεσεδρίαν καλέσας. ἀλλὰ τότε μόνον, καὶ πρῶτον,
θρίσβης εἰς θεσεδρίαν ἔθηκε, καὶ θεσκεφάλαια ἔθη-
κε, καὶ φοινικίδας θεριέπτασε, καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἠγεῖ-
το τοῖς θρέσβεσιν εἰς τὸ θέατρον, ὥστε καὶ συεπτέλει δι' ἀ-
τιὼ ἀχημοσυνίω, καὶ κολακείαν. καὶ ὅτε ἀπέπεμπεν εἰς
Θήβας, ἐμιμήσατο αὐτοῖς ξία ζεύγη ὄνικα καὶ τοῖς
θρέσβεις θεῴπεμψεν εἰς Θήβας, ἐγκαταγέλαστον τιὼ
πόλιν ποιῶν. ἵνα δ' ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως μείνω, λάβε
μοι τὸ ψήφισμα τὸ περὶ τῆς θεσεδρίας. Ψήφισμα.
Οὗτος τοίνυν ὦ ἀθηναῖοι ὁπλικοῦτος τὸ μέγεθος κό-
λαξ, θρώτος δι' τῷ κατασκόπων, τῷ ὦδά χαι-
δήμου, πυθόμενος τὴν φιλίππου τελευτιὼ, τ' μὲν θεῶν,
συμπλάσας ἑαυτῷ ἐνύπνιον, κατεψεύσατο ὡς οὐ ὦδὰ
χαιδήμου τὸ θεᾶγμα πεπυσμένος, ἀλλὰ ὦδά τὸ
διὸς, καὶ τῆς ἀθηνᾶς, οἷς μθ' ἡμέραν ὕπορκῶν, νυκτωρ
φησὶν ἑαυτῷ διαλέγεσθαι, καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι θεσ-
λίγῳ, ἑβδόμῳ δ' ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτῷ τελευτ-
ησάσης, πρὶν πυθέσθαι, καὶ τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι, στε-
φανωσάμενος, καὶ λευκὴν ἐσθῆτα λαβών, ἐθυθύτει, καὶ
παρενόμει, τὴν μόνην ὁ δείλαιος καὶ θρώτην αὐτὸν πα-
τέρα θεσφθεῖσαν, ὀπολέσας, & οὐ τὸ δυσύχημα ὀιφ-
δίζω, ἀλλὰ τὸν τρόπον ἐξετάζω. ὁ γὰρ μισότεκνος, καὶ πα-
τὴρ πονηρὸς, οὐκ ἄν πότε ἠθροίτο δημοσίᾳ χρηστὸς, ἀδὲ
τὸν φίλτατα, καὶ οἰκειότατα σώματα μὴ σέβων, οὐδὲ
ὑμᾶς θεριπλείονος ποιήσει τοὺς ἀλλοτρίους, οἱ δέ γε
ὁ ἰδία πονηρὸς, οὐκ ἄν πότε ἠθροίτο δημοσίᾳ χρηστός. ἀδ' ἐ
ὃς τῆς ὄξιν οἴκοι φαῦλος, οὐδὲ πῖ ἂν ἐν μακεδονίᾳ
κῇ τὴν θρεσβείαν καλὴν, καὶ μαθὼς. οὐ γὰρ τὸν τρόπον, ἀλ-
λὰ τὸ τόπον μόνον μετήλλαξε. πόθεν οὖν ὅτι τὴν μεταβο
λὴν ἦλθε τῶν θεαγμάτων; δῆλον γὰρ ὅτινο δεύτερος καὶ
ἐς, & πότ' ὄξι τὸ αἴτιον, ὅτι φιλοκράτης μὲν ὑπὸ τῶν
αὐτῶν πολιτευμάτων δημοθένης φυγὰς ἀπ' ἰσαγγελίας
ἐχθρὸς, δημοθένης δ' ἐπέσῃ τῷ ἄλλων κατήγορος, καὶ
πόθεν πόθ' ἡμᾶς εἰς τας ἀτυχίας ὁμαρτὸς αὐθεφτω
ἐμβέβληκε. ταῦτ' ἤδη διαφερόντως ἀξιόν ὄξιν ἀκού-
σαι. ὡς γὰ τάχιστα εἴσω πυλῶν φίλιππος παρῆλθε, καὶ
τὰς τε ἐν φωκεῦσι πόλεις ὦδα δόξως ἀνατάτους ἐποί-
ησε, θηβαίους δ', ὡς τό θ' ἡμῖν ἐδόκει περαιτέρω καθεῦ,
καὶ τ' ἡμετέρου συμφέροντος ἰσχυρὰ κατεσκεύασεν, ὑ-
μεῖς δ' ἐν τ' ἀγρῶν φοβηθέντες, ἐσκυλαγωγήκατε, ἐν τᾶς
μεγίστας δ' ἦσαν αἰτίας οἱ θρέσβεις, οἱ ὦδὲ τ' εἰρήνης
θρεσβεύσαντες, πολὺ δ' τῷ ἄλλων διαφερόντως φιλο-
κράτης, καὶ δημοθένης· διὰ τὸ μὴ μόνον θρεσβεύειν, ἀλ-
λὰ καὶ ψηφίσματα γεγραφέναι. (Συνέβη δ' ἐν τοῖς αὐτοῖς χρόνοις διαφέρεσθαί τι τὸν δημοθένην, καὶ φιλο-
κράτην, χεδὸν ὑπὲρ τούτων, ὑπὲρ ὧν καὶ ὑμεῖς αὐτοὺς ὑπώπτευσατε διενεχθῆναι) τοιαύτης δ' ὀλιγωρίας
ταραχῆς μὴ τῷ συμφύτων νοσημάτων αὐτῷ· ἤδη τὰ μὴ ταῦτα ἐβουλεύετο μὴ δ' εἰλίας, καὶ τ' πρὸς φιλοκράτην
ὑπὲρ τῆς δωροδοκίας ζηλοτυπίας· καὶ ἠγήσατο, εἰ τῷ συμπρεσβεύοντι, & τὸ φιλίππου κατήγορος ἀναφανεῖν.

A à Cersoblepte assessor adesset. Cum igitur scripsisset, vt ii qui assiderent, iusiurandum darent: Cersoblepté nimirum, qui non assidebat, iureiurando excluſit. Vt autem me vera dicere contet, recita mihi quis fuerit huius decreti autor: quis item præsidum id comprobarit. Decretum. Præses. Bona res est, Athenienses, publicarum actionum asseruatio. neque enim mutatur: neque cum iis qui transfugas in republica agunt, locum deserit: sed potestatem dat populo, perspiciédi eos, qui cum olim improbi sint, postea se bonos esse viros profitentur. Reliquum est est, vt assentationé eius recenseam. Nam Demosthenes, cum totum annum in senatu fuisset, nulli vnquam legationi principem in concessu locum assignauit: sed tunc duntaxat, & primùm legatis principem locum assignauit, & ceruicalia apposuit, & purpurea vela expandit & vt primùm diluxerat, eos in theatrum duxit, vt etiam exibilaretur ob fœditatem adulationis. Et cùm Thebas abirent, conduxit eis tres mulorum bigas, & Thebas eos deduxit cum derisu ciuitatis nostræ. Vt autem in proposito maneam: cape mihi decretum de principe loco. Decretum. Iste igitur, Athenienses, tam insignis adulator, cum ex Charidemi exploratoribus primus Philippi obitum audiuisset: diuino quodam somnio conficto, mentitus est, se rem non è Charidemo audiuisse: sed è Ioue & Minerua: per quorũ numen cùm interdiu peieret, eos ait noctu secũ colloqui, & sibi quæ futura sint prædicere. Cũ autem eius filia ante septẽ dies obiisset, priusquã eam luxisset, & inferias de more fecisset, corona ornatus, & alba veste indutus, bouẽ immolabat: & eã violabat nefarius homo, quæ sola & prima patrem ipsum appellarat. Neque verò calamitatem ei exprobro, sed in mores eius inquiro. Nam impius atque in probus pater, nunquam bonus erit reipub. gubernator: & qui charissimos ac coniunctissimos quosque non diligit, nunquã vos alienos pluris faciet: & qui priuatim malus est: nunquã futurus est publicè bonus: quiq; domi sceleratus fuit, nunquam se in Macedonica legatione virum bonũ præbuit. neque enim mores, sed locum duntaxat mutauit. Qua igitur ratione ad hanc rerum mutationem peruenerit (nam hoc secundũ tempus est) & quæ tandem causa sit, cur Philocrates, qui eadẽ gessit cũ Demosthene, ob crimen læsæ maiestatis iis sit actus in exilium, Demosthenes autem aliorum exitierit accusator: & qua ratione homo iste nefarius nos in calamitates coniecerit: hæc iam vel in primis est audire operæprecium. Vt primùm Philippus intra Pylas penetrarat, & vrbes Phocensium, præter omniũ opinionem euerterat: Thebanos autem, vt tũ nobis videbatur, vltrà quàm sat esset, & nobis expediret, potentes redderat: & vos metu perterriti suppellectilia ex agris in vrbem cõuehebatis, & legati grauissimè accusabantur, qui de pace egerant: præ cæteris tamẽ omnib. Philocrates & Demosthenes: cò quòd nõ tantùm legationem obiissent: sed decreta etiam scripsissent. (Acciderat autem iisdem temporibus, vt aliquid cõtrouersiæ inter Demosthenem & Philocratem esset, iis ferè de causis, ob quas vos quoque simultatem inter eos esse ortam suspicati fuistis.) Quum igitur talis tumultus incidisset, præter innatos ei morbos: tum demum cum timore, & Philocraticæ largitionis inuidia deliberabat: cum quidem, si collegarum legationis & Philippi accusator extitisset,

Demosthenis assentatio erga Macedones, & lætitia Philippo mortuo, in domestico luctu.

2. Tempus belli, cuius autoré Demosthenem facit, ob scelerum conscientiam.

B

C

Philocratem citra dubium perituru, cæteros legatos in periculo futuros, sed gloriam consecuturum, & quamuis proditor esset amicorum atque improbus, tamen benevolũ populo visum iri existimaret. Cùm autem ij qui rempublicam paulatim propugnabant eum conspexissent: cupidè ad tribunal inuitarunt, & prædicarunt, vt qui solus munera contra rempublicam non acceptaret. Is verò progressus in medium, initia eis obtulit belli & tumultus. Hic est, Athenienses, qui primus excogitauit Serrium murum, Dorisscum, Ergiscam, Murgiscam, Ganos & Ganidem, loca quorum olim ne nomina quidem noueramus: eóque rem cum impetu perduxit, vt si legatos Philippus nó mitteret, eum despectui habere rempublicam diceret: si mitteret, exploratores mittere, non legatos. Quòd si ciuitati alicui æquæ, & non suspectæ, cõtrouersias disceptandas permittere volebat: iudicem negabat æquũ esse nobis & Philippo. Halonesum dabat: iste vero vetabat accipere, si daret, non redderet: ac controuersia syllabarum torquebatur. Postremò cùm eos qui cum Charidemo Thessaliam & Magnesiam, contra pacis fœdus, inuaserant, coronis ornasset: pacem quidem dissoluit, calamitatem autem & bellum conflauit. Esto: sed æreis & adamantinis muris, vt ipse ait, regionem nostram muniuit, Eubœensium & Thebanorum societate. Verùm, Atheniẽses, in his rebus tres maximæ vobis factæ sunt iniuriæ, cũ summa vestra ignoratione. Quamuis autem ad maximam illam Thebanorum societatem explicandam festinem: tamen vt orationis ordo mihi constet, Eubœensium in primis mentionem faciam. Vos, Athenienses, multis & magnis affecti iniuriis à Mnesarcho Chalcidẽsi, Callia & Taurosthenis patre, quos iste nunc accepta mercede, Athenienses, decreto nominare non dubitat, item à Themisone Eretriẽsi, qui vobis tempore pacis Oropum ademit: horum vltrò obliti, cum Thebani in Eubœam traiecissent, & vrbes seruitute opprimere conarentur: intrà quinque dies & classe & pedestribus copiis opem eis tulistis: ac priusquam triginta dies exissent, Thebanos per inducias dimisistis, Eubœa potiti: atque vrbes eis & respublicas restituistis, eorúmque fidei, vt rectum & iustum erat, commisistis. Neque enim æquum putabatis iracundiæ meminisse, cum fides vobis haberetur. Tantis vestris affecti beneficiis Chalcidenses, nõ parem vobis gratiam retulerunt: sed statim vt in Eubœam traiecistis, opẽ Plutarcho laturi, primis temporibus saltẽ simulabãt se amicos esse vobis. Cũ primùm autem ad Tamynas processimus, & Cotylæum montẽ superauimus: ibi Callias Chalcidẽsis, à quo Demosthenes, accepta mercede, pignora capiebat, cùm videret exercitũ nostræ vrbis in quasdã angustias cõclusum, vnde nisi prælio vicisset, euadere non posset: cũ nulla spes auxiliorũ vel terra vel mari ostenderetur: collecto ex vniuersa Eubœa exercitu, & copiis à Philippo accersitis, ac frater eius Taurosthenes, qui nũc omnibus dextrã porrigit atq. arridet, Phocẽsibus mercenariis traiectis, nos inuaserũt, vt funditùs euerterẽt. Quòd ni primũ deorũ aliquis exercitũ conseruasset: deinde milites vestri, tã pedites quã equites, se viros fortes præstitisset: & iuxta circũ equestrem ad Tamynas collatis signis vicisset: & hostes per inducias dimisisset: nostra vrbs turpissimã cladẽ accepisset. Neq; n. aduerso Marte pugnare in bellis summũ malũ est: sed si quis cũ aduersariis se indignis decer-

Societatẽ Eubœensium non fuisse è republica Thebanorũ: à Demosthene non esse conciliatam.

A τὸν μὲν φιλοκράτη προδήλως ἀπολεῖσθαι τοὺς δ' ἄλλους συμπράσσειν κινδυνεύσειν· αὐτὸς δ' εὐδοκιμήσειν· καὶ προδότης ὢν τῆς φίλων, καὶ πονηρὸς, παρὰ τοῖς δήμοις φανήσεσθαι. καὶ δοὺς δ' αὐτὸν οἱ τῆς πόλεως πρεσβευτὰς ἡσυχῇ, ἄσμενοι παρεκάλουν ἐπὶ τὸ βῆμα, τὸν μέσον ἀδωροδόκητον ὀνομάζοντες τῇ πόλει. ὁ δὲ, παλαιὰς ἀρχὰς αὐτοῖς ἐνεδίδου πολέμου, καὶ ταραχῆς, οὗτός ἐστιν ὦ ἀθηναῖοι ὁ τὸν ἕτερον ἐξευρὼν σίδηρον τεῖχος, καὶ δορίσκον, καὶ ἐργίσκλιν καὶ μυργίσκην καὶ γάνος, καὶ γανίδα, χωρία ἃν ἔγὼ τὰ ὀνόματα * εἰδείμην πρότερον, καὶ ἐς τὸ φέρον προὐτίθησε τὰ πράγματα, ὡς τ' εἰ μὴ μὴ πέμποι φίλιππος πρέσβεις, καταφρονεῖν αὐτὸν ἔφη τῆς πόλεως. εἰ δὲ πέμποι, καταδουλοῦσθαι πέμπειν, ἀλλ' οὐ πρέσβεις. εἰ δὲ δεῖ ξένους πέμπειν ἐθέλει πόλεμον ἴσον, καὶ ὁμοίαν προὐτίθει τὴν ἴσληψιν· οὐκ εἶ) κείνην ἴσον ἡμῖν ἔφη, καὶ φιλίππῳ. ἀλόγιστον εἰδίδου· ὃ δ' ἀπηγόρευε μὴ λαμβάνειν, εἰ δίδωσιν, ἀλλὰ μὴ δοὺς δίδωσι; προὐτίθει συλλαβὼν ἐξαφερόμενος. καὶ τὸ τελευταῖον στεφανώσας

B τοὺς μὴ * ἀριστοδήμου εἰς θετταλίαν καὶ μαγνησίαν παρὰ τὰς προὐτίθησε εἰρήνης συνθήκας δισμυρίους· τὰ μὲν εἰρήνην διέλυσε, τὰ δὲ συμφοραν, καὶ τὸν πόλεμον παρεσκεύασε· ναί. ἀλλὰ χαλκοῖς, καὶ ἀδαμαντίνοις τείχεσιν, ὡς αὐτός φησι, τὴν χώραν ἡμῶν ἐτείχισε, τῇ πρὸς βοιωτοὺς, καὶ θηβαίους συμμαχίᾳ. ἀλλ' ὦ ἀθηναῖοι, προὐτίθει ταῦτα ξία μέλισα ἠδίκησε, καὶ μέλισα ἠγανάκτει. ἀποδόντων δ' εἰπεῖν τῆς μελίσσης συμμαχίας τῆς πρὸς θηβαίους, ἵνα ἐφεξῆς εἴπω, προὐτίθει πρὸς βοιωτοὺς πρῶτον μνησθήσομαι. ὑμεῖς γὰρ ὦ ἀθηναῖοι πολλὰ, καὶ μεγάλα ἠδικημένοι ὑπὸ μνησάρχου τὸ χαλκιδέως τὸ καλλίου, καὶ ταυροσθένους παρῆτε, οὐ δόξαι τιμωρίαν λαβεῖν, ἀθηναίους εἶ) τολμᾷ γράφειν· καὶ πάλιν ὑπὸ θεμίσωνος τὸ ἐρετριέως, ὃς ἡμῖν, εἰρήνης οὔσης, ὠρωπὸν ἀφείλετο· τούτων ἑκόντες ὅπλα θαι ὁμοῦ, ἐπειδὴ διέβησαν εἰς εὔβοιαν θηβῶν, καταδουλώσασθαι τὰς πόλεις προθυμοι· ἐν πέντε ἡμέραις ἐβοηθήσατε αὐτοῖς, καὶ ναυσὶ, καὶ πεζικῇ δυνάμει. καὶ πρὶν ξιάκοντα ἡμέρας διελθεῖν,

C ὑποστόδους θηβαίους ἀφήκατε, κύριοι τῆς εὐβοίας γενόμενοι. καὶ τὰς πόλεις αὐτοῖς, καὶ τὰς πολιτείας ἀπέδοτε, ὀρθῶς καὶ δικαίως, αὐτοῖς πρᾶγμα θέμενοι. οὐκ ἀγνοούμενοι δίκαιον εἶ) τῷ ὀργῇ ὑπομνημονεύειν ἐν τῷ πιστευθῆναι. καὶ τηλικαῦτ' ὑφ' ὑμῶν εὐπεπονθότες οἱ χαλκιδεῖς, οὐ τὰς ὁμοίας ὑμῖν ἀπέδοσαν χάριτας· ἀλλ' ἐπειδὴ τάχιστα διέβητε εἰς εὔβοιαν πλουτάρχῳ βοηθήσοντες· τοῖς μὲν πρώτοις χρόνοις, ἀλλ' οὐ προσεποιοῦντ' ὑμῖν εἶ) φίλοι. ἐπειδὴ δὲ τάχιστα εἰς ταμυνὰς παρήλθομεν, καὶ τὸ κοτύλαιον ὀνομαζόμενον ὄρος ὑπερεβάλομεν· εἰ ταῦτα καλλίας ὁ χαλκιδεὺς, ὃν δημοσθένης μισθὸν λαβὼν ἐνεχυρίαζεν ὁρῶν τὸ στρατόπεδον τὸ τῆς πόλεως εἰς τινας δυχωρίας κατακεκλεισμένον, ὅθεν μὴ νικήσασι μάχην, ἀκίνδυνος ἀναχώρησις ἦν τε βοηθείας ἧπτις, οὔτ' ἐκ γῆς, οὔτε ἐκ θαλάσσης σωτηρίας δὲ ἁπάσης τῆς εὐβοίας στρατόπεδον, καὶ πρὸς φιλίππου δύναμιν πρεσβευόμενος, ὅ, τ' ἀδελφὸς αὐτεξουσθένης, σὺν πᾶσι δεξιούμενος, καὶ προσγελῶν, τοῖς φωκικοὺς ξένους διαβιβάσας, ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς ὡς αἱρήσοντες. καὶ εἰ μὴ πρᾶτον μὲν θεὸν τις ἔσωσε τὸ στρατόπεδον, ἔπειθ' οἱ στρατῶται οἱ ὑμέτεροι, καὶ πεζοὶ καὶ ἱππεῖς, ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐγίνοντο, καὶ πρὸ τὸν ἱππόδρομον τὸν ἐν ταμυνάις, ἐκ παρατάξεως μάχῃ κρατήσαντες, ἀφίεσαν ὑποσπόνδους τοὺς πολεμίους· ἐκινδυνεύσθη ἂν ἡμῖν ἡ πόλις αἴσχιστα παθεῖν. οὐ γὰρ τὸ δυσχωρῆσαι τῷ πόλεμον μέγιστόν ἐστι κακὸν, ἀλλ' ὅταν τις πρὸς ἀνταγωνιστὰς ἀναξίους ἑαυτοῦ ἐγκλινδυνεύων

νεύων

νδίων ὑποτύχῃ, διπλασίαν εἰκὸς εἶ) τὴν συμφορὰν. ἀλλ' A
ὅμως ὑμεῖς τοιαῦτα πεπονθότες, πάλιν διῆγόσασθε πρὸς
αὐτούς. Τυχὼν δ' παρ' ὑμῶν συγγνώμης καλλίας ὁ χαλ-
κιδεύς, μικρὸν διαλιπὼν χρόνον, πάλιν ἦκε φερόμενος
εἰς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, δυβοϊκὸν μᾶλλον τοῦ λόγου σωτήριον εἰς
χαλκίδα σωτάγων. ἰσχυρὰν δ' τῷ δυβοίας ἐφ' ὑμᾶς
ἐργασάσκευάζων, ἑξαίρετον δ' αὐτῷ τυραννίδα πε-
ριποιούμενος, & τούτῃς δ' πίζων συναγωνιεῖσθαι φίλιπ-
πον λήψεσθαι, ἀπῆλθεν εἰς μακεδονίαν, & πρεσβεύει μὲν
φιλίππου, καὶ τ' ἑταίρων εἷς ὠνομάζετο. ἀδικήσας δ' φί-
λιππον, καὶ ἐνθεῦτεν ἀποδρὰς, ὑπέβαλεν ἑαυτὸν φέρων θη
βαίοις, ἐγκαταλιπὼν δ' καὶ κείνης, καὶ πλείους ἐπόμενος
τροπὰς τῶ δυείπου παρ' ὃν ᾤκει, εἰς μέσον πέπτωκεν τῆς
θηβαίων ἔχθρας, καὶ τῆς φιλίππου, ἀπορῶν δ' ὅ,τι χρή-
σαιτο αὐτῷ, καὶ πρεσβευομένης ἐπ' αὐτὸν ἤδη στρα-
τιᾶς· μίαν δ' πίδα λοιπὴν κατεῖδε σωτηρίας, σύρκον
λαβεῖν τὸν ἀθηναῖον δῆμον σύμμαχον ὀνομασθέντα,
βοηθήσειν, εἴ τις ἐπ' αὐτὸν ἴοι, ὃ πρόσθεν ἰὼν ἐσόμενον, B
εἰμὴ ὑμεῖς κωλύσετε. ταῦτα δ' διανοηθεὶς ἀποστέλλει
δύο πρίσβεις γλαυκέτην, καὶ ἐμπέδωνα, καὶ διόδοτον
τ' δολιχοδρομήσαντα, φέροντας μὲν τῷ δήμῳ δ' πίδας
κενάς, δημοσθένει δ' ἀργύριον, καὶ τοῖς πρὶ αὐτ. Τρία
δ' ἦν, ἅμα ἐκωνεῖτο. Πρῶτον μὲν μὴ διασφαλῶσι
τ' πρὸς ὑμᾶς συμμαχίας. οὐδὲν γὰρ ἦν τὸ μέσον, εἰ μνη-
σθεὶς τῆ πρότερον ἀδικημάτων ὁ δῆμος, μὴ προσδέ-
ξαιτο τὴν συμμαχίαν, ἀλλ' ὑπῆρχεν αὐτῷ ἢ φεύγειν ἐκ
χαλκίδος, ἢ τεθνάναι ἐκβαλλόμενον. τηλικαύτη δυνά-
μεως ἐπ' αὐτ' ἐπεστράτευον, ἥ τε φιλίππου, καὶ θηβαίων.
Δεύτερον δ' ἦκον οἱ μισθοὶ τῆ χράψαντι τὴν συμμα-
χίαν ἐφ' τῷ μὴ συνεισφέρειν ἀθηναίους χαλκιδέας. Τρί-
τον δ', ὥστε μὴ τελεῖν συντάξεις. καὶ τούτων τῆ προαιρέ-
σεων ἀδεεμιᾶς ἀπέτυχε καλλίας. ἀλλ' ὁ μισοτύραννος δη
μοσθένης ὡς αὐτὸς πρεσβεύει), ὃν φησι κτήσασθαι τὰ
βήματα λέγων, ἀπέδοτο μὲν τοῖς καιροῖς τοῖς τ' πόλεως,
ἔγραψε δ' ἐν τῇ συμμαχίᾳ βοηθεῖν ἡμᾶς χαλκιδεῦ-
σι. ῥῆμα μόνον αἰτικαλλαξάμενος, αἰτὶ τούτων δυ-
σημίας εἵνεκα πρεσβεύσας, χαλκιδέας βοηθεῖν, ἐάν
τις ἐπ' ἀθηναίους. τὰς δ' * πρεσβείας, καὶ τὰς συντά-
ξεις ἐξ ὧν ἰσχύσην ὁ πόλεμος ἤμελλεν, ἀρδὶς ἀπέδοτο
καλλίστοις ὀνόμασιν αἰσχίστας πράξεις γράφων, καὶ τῷ
λόγῳ πρσβιβάζων ὑμᾶς, τὰς μὲν βοηθείας ὡς δεῖ τὴν
πόλιν πρότερον ποιεῖσθαι τοῖς ἀεὶ δεομένοις τῆ ἑλλή-
νων· τὰς δ' συμμαχίας ὑστέρας ποιεῖσθαι μᾶλλον τὰς δι' ἐρ-
γασίας. ἵνα δ' οἶδ' εἰδῆτε, ὅτι ἀληθῆ λέγω. λάβε μοι
τὴν καλλίου γραφὴν, καὶ τὴν συμμαχίαν, καὶ ἀνάγνω-
θι τὸ ψήφισμα. Ψήφισμα. Οὕτω τοίνυν τοῦτό ἐστι
δεινὸν εἰ οἱ καιροὶ πόροι) τηλικοῦτοι καὶ σωτηρίαι,
καὶ συντάξεις· ἀλλὰ πολὺ τούτου δεινότερον ὑμῖν φανή-
σεται, ὃ μέλλω λέγειν. εἰς γὰρ τοῦτο προήχθη καλλίας μὲν
ὁ χαλκιδεὺς ὕβρεως, καὶ πλεονεξίας, δημοσθένης δὲ,
ὃν ἐπαινεῖ κτήσασθαι, δωροδοκίας, ὥστε τὰς ἐξ ὠρεοῦ
συντάξεις, καὶ τὰς ἐξ ἐρετρίας, τὰ δέκα τάλαντα,
ἐφόντων, φερομένων, βλεπόντων, ἔλαθον ὑμᾶς ὑφε-
λόμενοι, καὶ τοὺς ἐκ τῆ πόλεως τούτους συνέδρους παρ'
ὑμῶν μὲν αἰσθησαμένους, πάλιν δὲ εἰς χαλκίδα, καὶ τὸ κα-
λούμενον εὐβοϊκὸν συνέδριον συνάγοντας. ὧν δὲ τρόπον, καὶ δι' οἵων κακουργημάτων, ταῦτ' ἤδη ἄξιόν ἐστιν
ἀκοῦσαι. ἀφικνεῖται γὰρ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐπὶ δι' ἀγγέλων, ἀλλ' αὐτὸς ὁ καλλίας, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν, λόγους διεξῆλθε κατεσκευασμένους ὑπὸ δημοσθένους. εἶπε γὰρ, ὡς ἥκει ἐκ πελοποννήσου νεωστὶ συν τα-
γμα συντάξας εἰς ἑκατὸν ταλάντων πρόσοδον, ὃν φίλιππον, καὶ διελογίζετο ὅσον ἑκάστους ἔδει συντελεῖν,

tans, succumbit, non dubium est conduplicari calamitatem. Tamen vos sic tractati, in gratiam cum eis rediistis. Tali à vobis venia impetrata, Callias Chalcidensis, paulò tempore pòst, cum impetu ad suum ingenium rediit. Nam cùm se Euboicum concilium Chalcidem conuocare profiteretur: re ipsa Eubœam contra vos muniebat, & eximium sibi imperium comparabat: cuius obtinendi cùm se Philippum adiutorem habiturum speraret: abiit in Macedoniam, & cum Philippo passim profectus est, & inter amicos eius nominatus. Cum autem iniuriam Philippo fecisset: etiam inde aufugit, & Thebanis factus est obnoxius: & iis quoque relictis (cum quidem sæpius mutaretur Euripo, ad quem habitabat) in medias incidit Thebanorum & Philippi inimicitias. Inops igitur consilij, cum iam milites contra eum scriberentur: vnam spem salutis reliquam vidit, si populum Atheniensem iureiurando sibi obstrinxisset: vt propter nomen societatis opem ferret, si ab aliquo inuaderetur. Id quod futurum esse, non dubium erat, nisi vos prohiberetis. Hæc cum animo suo reputans, legatos huc mittit, Glaucetã, Empedonem & Diodorum, qui curfor olim fuit: qui quidem populo spes inanes, Demosteni & gregalibus eius nummos afferebant. Erant autem tria quæ eodem tempore redimebat. Primum vt vestra societate non excideret. nihil enim obstabat, si populus superiorum iniuriarum recordatus, societatem eius repudiasset, quin ei aut Chalcide esset exulandum, aut destituto moriendum. tanti contra eum proficiscebantur exercitus tum Philippi, tum Thebanorum. Secundo loco mercedes afferebantur ei, qui societatem decreuerat, ne Chalcidensibus necesse esset Athenienſi concilio interesse. Tertio, ne tributa pẽderẽt. Horũ cõsiliorũ nullũ est frustratum Calliã: sed osor tyrãnorũ Demostenes, vt ipse præfert, quẽ asserit Ctesipho optima quæque dicere, oblatas reipub. occasiones vẽdidit, & in societate scripsit: opẽ ferre nos oportere Chalcidẽsib⁹, vniquo tãtũ verbo mutato, boni scilicet omnis causa. Scripsit enim, Chalcidẽses opem ferre oportere, si quis Atheniensis inuasisset. Concilium autem & tributa, quæ belli nerui futura erant, penitus vẽdidit: cũ pulcherrimis verbis res turpissimas complecteretur: & oratione sua eò vos induceret, oportere rempublicam semper Græcis qui vrgerentur bello, in primis opem ferre: societatem verò post collata demum beneficia coire. Vt autem sciatis me vera loqui: cape scripturam Calliæ. & societatem, ac decretum recita. Decretum. Nondum igitur hoc graue est, si tantæ venditæ sunt occasiones, & concilia, & tributa: sed illud vobis multò grauius videbitur, quod dicturus sum. Nam Callias Chalcidẽsis eò insolẽtiæ & auaritiæ processit, eò porrò corruptelæ Demostenes, quẽ Ctesipho laudat, vt Oritana tributa & Eretriensia decem talenta, vobis videntibus, intelligentibus, cernentibus clàm surripuerint, & harum vrbium assessores à vobis auocatos rursus Chalcidem & in Euboicũ cõcilium reduxerint, quo autem pacto, & quibus calliditatibus, id verò operæ precium est audire. Aduenit enim ad vos nõ iam per legatos, sed ipse Callias: & progressus in cõcionem orationem habet à Demosthene cõpositã. Aiebat enim se venire ex Peloponeso: ac nuper reditũ centenũm talentũm contra Philippum comparasse & supputabat, quantum conferre singulos oporteret:

Callianum fœdus, & inanes pollicitationes.

Achęos omnes &Megarenſes ſexagena talẽta:Euboicas vrbes vniuerſas quadragena. his pecuniis & claſſé & pedeſtrem exercitum poſſe inſtrui. Eſſe porrò multos etiam alios Græcos, qui tributa & ipſi conferre vellent.itaque nec pecuniæ,nec militum fore penuriam.& hæc quidem manifeſta eſſe. Aiebat autem ſe etiam alia quædam arcana moliri: eorúmque eſſe teſtes quoſdam veſtrorum ciuium.Denique nominatim Demoſthenem aduocabat,eiúsq; ſuffragiũ petebat.Is verò magna grauitate progreſſus,& Calliã immenſis laudibus efferebat, & arcani ſe conſcium eſſe ſimulabat.Aiebat etiam ſe legationem Peloponnenſem,& Acarnaniam, quas obiiſſet, vobis renunciaturum eſſe.Orationis porrò eius hæc ſumma erat: Se Peloponnenſes omnes paratos habere:omnes itẽ Acarnanes à ſe contra Philippum armatos eſſe.Summam autem pecuniæ eſſe tantam, vnde naues expeditæ centum compleri poſſent,& decem millia peditum conſcribi,& equites mille: præterea vrbanas copias reſtare,è Peloponneſo amplius bis mille armatos,ex Acarnania totidem alios.ab his autem omnibus principatum vobis eſſe datum:& hæc confeciẽda eſſe non multo pòſt,ſed decimoſexto die Nouẽbris.dictum enim à ſe in vrbibus,& denunciatum eſſe,vt omnes Athenas in concilium venirent ad plenilunium.Hoc enim peculiare,& non commune homo ille habet.Nam alij quidem ardehones, ſi quid mentiantur,indefinita & obſcura quædam proferre cõantur,veriti ne coarguantur. Demoſthenes autẽ, cùm quid arroganter mentitur: primùm iuſiurandũ interponit,exitium ſibi imprecans: deinde quæ ſcit nunquam futura eſſe, ea audet dicere ac numerare, quando ſint futura:& quorum corpora non vidit,eorum nomina refert, vt auditores decipiat; & eos qui vera dicunt,imitetur. Quamobrem ſummo etiam odio dignus eſt,quòd improbus cum ſit, etiam ſigna bonorum virorum corrumpit. His dictis, legendum dat ſcribæ decretum cùm Iliade prolixius, tum iis orationibus quas habere ſolet,& vita quam egit, maniùs,plenum ſpei vanæ,& exercitum nunquam conuenturorum.cum autem vos longè à furto abduxiſſet,& ſpe ſuſpenſos reddidiſſet: tum demum celeritate vſus,decerni iubet legatos,qui Eretriam eant, & orent Eretrienſes (omnino enim orandi erant) ne vobis poſthac tributum,quinque illa talenta, penderent,ſed Calliæ:alios item legandos eſſe ad Oritas, qui eos orarent,vt eoſdem cum Athenienſibus hoſtes atque amicos iudicarent.* Deinde in decreto pari fraude,illud quoque apertè ſcribit, iubens legatos ab Oritis petere,vt quinque illa talenta non vobis, ſed Calliæ darent. Vt autem me vera dicere conſtet, dempta iactatione & triremibus & arrogantia ex decreto recita,& furtum attinge, quò vos circumuẽnit impurus & nefarius homo: quem ait Cteſipho,in hoc etiam decreto, conſtanter & dicere & facere quæ maximè ſint è re Athenienſium. Decretum.Itaque triremes,& peditatum , & nouilunium,& aſſeſſores nominari audiuiſtis: ſociorum autẽ tributa,decem illa talenta,reipſa amiſiſtis. Reſtat igitur vt dicam,Demoſthenẽ mercede triũ talẽtũm accepta,decretũ illud ſcripſiſſe talẽtum Chalchide à Callia,talẽtũ Eretria à Glitarcho tyrãno,talẽtũ Oreo:

Demothenis mentiẽ diartificium, & obſ. talẽta ad uocatio.

A ἀχαιοὺς μὲν πάντας, καὶ μεγαρέας ἑξήκοντα τάλαντα. τοὺς δ' ἐν εὐβοίᾳ πόλεις ἁπάσας τετταράκοντα. ἐκ δὲ τούτων τῶν χρημάτων ὑπάρξειν, καὶ ναυτικὴν, καὶ πεζικὴν δυνάμιν. εἶ) δὲ πολλοὺς ἄλλους τῶν ἑλλήνων, οἷς βούλεσθαι κοινωνεῖν τῆς συντάξεως. ὡς οὔτε χρημάτων, ὅτι πρασπονδὴν ἔσεσθαι ἄπορίαν, καὶ ταῦτα μὲν τὰ φανερά· ἐφ' ᾧ δὲ ἔφη θορύβους παύσειν ἑτέρους δ' ἄπορρήτους, ἐκ τούτων εἶναί τινας μάρτυρας τῶν ἡμετέρων πολιτῶν, καὶ παλαιῶν ὀνόματι παρεκάλει δημοσθένη, ἐκ συνεπιόντος· ὁ δὲ, σεμνὸς πάνυ παρελθών, τούτε καλλίαν ἐπῃνεῖ, καὶ τὰ ἄπορρήτον θορυβοποιήσατο εἰδέναι. τὸν μὲν εἰς πελοπόννησον θορυβεῖν, ἵνα θορύβου καὶ τὸν ἐξ ἀκαρνανίας ἔφη βούλεσθαι ὑμῖν ἀπαγγέλλειν. ἵνα δὲ αὐτῷ κεφάλαιον τῶν λόγων, τούτους μὲν πελοποννησίους ὑπάρχειν, τοὺς δ' ἀκαρνᾶνας συντεταγμένους ὅτι φίλιππον ὑφ' ἑαυτῷ. εἶ) ἵ τὸ συν-
B ταγμα χρημάτων μὲν εἰς ἑκατὸν νεῶν ταχυναυτουσῶν πληρώματα, καὶ εἰς πεζοὺς στρατιώτας μυρίους, καὶ ἱππεῖς χιλίους, ὑπάρξειν δὲ πρὸς τούτοις τὰς πολιτικὰς δυνάμεις. ἐκ πελοποννήσου μὲν πλείονας ἢ δισχιλίους ὁπλίτας, ἐκ ἀκαρνανίας δὲ ἑτέρους τοσούτους. δεδόσθαι δ' ὑπὸ πάντων τούτων τῷ ἡγεμονίαν ὑμῖν. προσχωρῆσθαι δ' οὐκ εἰς μακρὰν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐκτὴν ἢ ἑβδόμην τὴν αὐθεσηριῶνος μηνός. εἰρῆσθαι γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν ὑπ' αὐτοῦ & παρηγγῆσθαι πάντας ἥκειν συνεδρεύσοντας ἀθηναίοις εἰς τὸν σκαμμέα. καὶ γὰρ τοῦτο αὐθέκαστος ἰδιον καὶ οὐ κοινὸν ποιεῖ. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἀλαζόνες, ὅταν πλοῦτον) ἀσέλγειαν καὶ ἀσωφροσύνην) λέγῃ, φοβοῦμαι τὸν ἔλεγχον. δημοσθένης δ' ὅταν ἀλαζονεύηται), φράτορα μὲν μὲ ὄρκου φθέγγεται). ἐξωλείαν ἐπαρώμενος & αὐτῷ, δεύτερον δέ, ἃ δ' οἶδεν, οὐδέ ποτε ἐρεῖ μόνα, τολμᾷ λέγειν, ἀριθμοὺς εἰς ὀπτὰ ἔσαι, καὶ ὧν τὰ σώματα οὐκ εἶδε, τούτων τὰ ὀνόματα λέγει, κλέπτων τὴν ἀκρόασιν, ἵνα μιμούμενος τοὺς ταλήθη λέγοντας. διὸ καὶ μάλιστα ἄξιος ὅτι μισεῖσθαι, ὅτι πονηρὸς ὤν, καὶ τὰ τῶν χρηστῶν συμβεῖα διαφθείρει. ταῦτα δ' εἰπὼν δίδωσιν ἀναγνῶναι ψήφισμα τοῦ χαιρωνέως, μακρότερον μὲν τῆς ἰλιάδος. κενώτερον δ' τ λόγων, οἷς εἰώθε λέγειν, ἵνα τὸ βίᾳ ὂν βεβιωκε, μεστὸν δ' ὑπίδων οὐκ ἐσυμβούλων & στρατοπέδων, ἀλλ' πόλεσυλλεγησομένων, ἀπαγαγὼν δ' ὑμᾶς ἀπωθεῖται τὸ κλέμματος, καὶ ἀναπρεμάσας ἀπὸ τ ὑπίδων, ἐνταῦθα δὴ συφρένας χράφει, καὶ δῶν ὑπέδεξ προσβεις εἰς ἱππρέξιαν, οἵ τινες δέησον) τ ἱππρεξιέων (πάνυ γὰρ εὖ φ δεδῆναι. αὐτῷ) μηκέτι δίδοναι τὴν συντάξιν ὑμῖν τὰ πέντε τάλαντα, ἀλλὰ καλλίᾳ καὶ πάλιν ἑτέρους αἱρεῖσθαι εἰς ὠρεὸν πρὸς τοὺς ὠρείτας προσβεις, οἵ τινες δέησον), αὐτοῖς τὸν αὐτὸν ἀθλωταῖς φίλον καὶ ἐχθρὸν νομίζειν εἶ). ἔπειτα ἀναφαίνει) * δεῖ ἅπαντων δὴ τῷ ψηφίσματι προσθεῖναι πρὸς τὸ κλέμμα γράψαι, καὶ τὰ πέντε τάλαντα τοὺς προσβεις * ἀξιῶν τοὺς ὠρείτας, μὴ ὑμῖν, ἀλλὰ καλλίᾳ δίδοναι. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀφελὼν τὸν κόμπον καὶ τὰς ξυήρεις καὶ τὴν ἀλαζονείαν, ἐν τῷ ψηφίσματι αὐτῷ ἀναγνῶθι, & τὸ κλέμματος ἄψαι, ὃ ὑφείλετο ὁ μισὸς καὶ αὐθέκαστος, ὃν φησι κτησιφῶν καὶ ἐν πάσῃ τῷ ψηφίσματι ἐξαιτεῖν λέγοντα καὶ σωθῆναι τὰ
C ἄρεια τῷ δήμῳ τῷ ἀθηναίων. Ψήφισμα. Οὐκοῦν τὰς μὲν ξυήρεις, καὶ τὴν πέζην στρατείαν, καὶ τὴν παστάλλιον, & τοὺς συνέδρους, λόγῳ ἠκούσατε· τὰς δ' συντάξεις τῶν συμμάχων, τὰ δέκα τάλαντα, ἔργῳ ἀπωλέσατε, ἀπόλοιπον δέ μοί ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι λαβὼν ξία τάλαντα μισθὸν, τὴν γνώμην ταύτην ἐγράψε δημοσθένης, πάλαιον μὲν ἐκ χαλκίδος ὧδ' καλλίᾳ. τάλαντον δ' ἐξ ἐρετρίας ὧδ' κλειτάρχου τ τυράννου, τάλαντον δ' ἐξ ὠρεοῦ.

* διὸ

*διὸ καὶ καταφανὴς ἐγένετο, δημοκαταλυμένων τὴν ὠρειτῶν, καὶ πάντα πρὸ τοῦ τὸν πρὸς φίλιππον πόλεμον, καὶ παντελῶς ἀπόρως διακειμένων, πέμπουσι πρὸς αὐτὸν γνωσίδημον τὸν χαριγένους υἱόν, τὸν δυνάστην ποτὲ ὄντα τῶν ὠρειτῶν, δεησόμενον αὐτοῦ, τὸ μὲν τάλαντον ἀφιέναι τῇ πόλει, ἐπαγγελλόμενον δ' αὐτοῦ χαλκῆν εἰκόνα στήσεσθαι ἐν ὠρεῷ. ὁ δ' ἀπεκρίνατο τοῦ γνωσιδήμου, ὅτι ἐλαχίστου χαλκοῦ αὐτῷ δέοι. τὸ δὲ τάλαντον δώσειν τὸν καλλίαν εἰς πρόσοδον. ἀναγκαζόμενοι δ' οἱ ὠρεῖται καὶ οὐκ ἀπορεῖν δοκοῦντες, ὑπέθεσαν αὐτοῦ τὰς τάλαντου τὰς δημοσίας προσόδους, καὶ τόκον ὠνήσαντο δραχμὴν τοῦ μηνὸς τῆς μνᾶς ἕως τὸ κεφάλαιον ἀποδοσαν, καὶ ταῦτ' ἐπράχθη μετὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου. ὅπερ ὃ τάλανδε λέγω, λάβε μοι τὸ ψήφισμα τοῦ ὠρειτῶν. Ψήφισμα. Τοῦτ' ἔστι τὸ ψήφισμα, ὦ ἀθηναῖοι, αἰσχύνη μὲν τῆς πόλεως, ἔλεγχος δ' οὐ μικρὸς τῶν δημοσθένους πολλῶν ἀγώνων. φανερὰ δ' κατηγορία κτησιφῶντος. τὸν γὰρ οὕτως αἰσχρῶς δωροδοκοῦντα οὐκ ἔστιν ἄνδρα γενέσθαι ἀγαθόν. ἃ τε τόλμησεν οὗτος γράψας ἐν τῷ ψηφίσματι. ἐνταῦθα μὲν δὴ τέταρτος ἦν καὶ ὁ ἔσχατος τοῦ καιροῦ, μᾶλλον δ' ὁ πάντων πικρότατος χρόνος, ἐν ᾧ δημοσθένης ἀπώλεσε τὰς τοῦ ἑλλήνων καὶ τῆς πόλεως εὐπραξίας, ἀσεβήσας μὲν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν δελφοῖς, ἄδικον δὲ καὶ οὐδαμῶς ἴσην τὴν πρὸς θηβαίους συμμαχίαν γράψας. ἀρξομαι δ' ἀπὸ τῶν εἰς θεοὺς αὐτοῦ πλημμελημάτων λέγειν. ἔστι γὰρ, ὦ ἀθηναῖοι τὸ κίρραῖον ὠνομασμένον πεδίον καὶ λιμὴν ὁ νυῦν ἐξάλιμος καὶ ἐπίκαιρος ὠνομασμένος. ταύτην ποτὲ τὴν χώραν κατώκησαν κίρραῖοι καὶ ἀκραγαλλίδαι, γένη παρανομώτατα, οἳ εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν δελφοῖς, καὶ τὰ ἀναθήματα ἠσέβουν· ἐξημέρτανον δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀμφικτύονας. Α-γανακτήσαντες δὲ ὅτι τοῖς θεομένοις μάλιστα μὲν ὡς λέγουσιν οἱ θεόγονοι οἱ ὑμέτεροι, ἔπειτα καὶ οἱ ἄλλοι ἀμφικτύονες, μαντείαν ἐμαντεύσαντο τῷ θεῷ, τίνι χρὴ τιμωρίᾳ τοὺς ἀνθρώπους τούτους μετελθεῖν· καὶ αὐτοῖς ἀναιρεῖ ἡ πυθία, πολεμεῖν κίρραίοις καὶ ἀκραγαλλίδαις πάντημα καὶ πάσας νύκτας, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐκπορθήσαντας, καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδίσασθαι, ἀναθεῖναι τοῦ ἀπόλλωνι τοῦ πυθίῳ καὶ τῇ ἀρτέμιδι, καὶ λητοῖ καὶ ἀθηνᾷ προνοίᾳ, ὅτι πάσῃ ἀρχῇ. καὶ ταύτην τὴν χώραν μήτ' αὐτοῖς ἐργάζεσθαι, μήτ' ἄλλον ἐᾶν. λαβόντες δὲ τὸν χρησμὸν οἱ ἀμφικτύονες, ἐψηφίσαντο, σόλωνος εἰπόντος ἀθηναίου τῶν γνώμων, ἀνδρὸς καὶ νομοθετῆσαι δυνατοῦ, καὶ πρὸς ποίησιν καὶ φιλοσοφίαν διατρίψαντος, στρατεύειν ὅπη τοῖς ἀναγεῖς καὶ τὴν μαντείαν τοῦ θεοῦ, καὶ σωσαθέντας δώσειν ἴσας τὸν ἀμφικτυόνων, ἐξανδραποδίσαντας τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς λιμένας ἔχωσαν, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν κατασκάψαν, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν καθιέρωσαν καὶ τὴν μαντείαν. καὶ ὅπη τούτοις ὅρκον ὤμοσαν ἰσχυρὸν, μήτε αὐτοὶ τὴν ἱερὰν γῆν ἐργάσασθαι, μήτε ἄλλῳ ὅπῃ ἐᾷ ἕκαστον ἀλλὰ βοηθήσειν τῷ θεῷ, καὶ τῇ γῇ, τῇ ἱερᾷ, καὶ χερὶ καὶ ποδὶ, καὶ πάσῃ δυνάμει. καὶ οὐκ ἀπέχρησεν αὐτοῖς τοῦτον μόνον τὸν ὅρκον ὀμόσαι· ἀλλὰ καὶ ἐπιορκίαν καὶ ἀρὰν ἰσχυρὰν ἐπ' αὐτοῖς ἐποιήσαντο. γέγραπται γὰρ οὕτως ἐν τῇ ἀρᾷ. εἴ τις τάδε φησὶ παραβαίνοι, ἢ πόλις, ἢ ἰδιώτης, ἢ ἔθνος, ἐναγὴς φησὶν ἔστω τοῦ ἀπόλλωνος καὶ τῆς ἀρτέμιδος, καὶ λητοῦς, καὶ ἀθηνᾶς προνοίας. καὶ ἐπαρῶνται αὐτοῖς μήτε γῆν καρποὺς φέρειν, μήτε γυναῖκας τέκνα τίκτειν γονεῦσιν ἐοικότα, ἀλλὰ τέρατα. μήτε βοσκήματα κατὰ φύσιν γονὰς ποιεῖσθαι. ἥττασθαι δὲ αὐτοῖς εἰς πολέμου καὶ δικῶν, καὶ ἀγορᾶς, καὶ ἐξώλεις εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ οἰκίας, καὶ γένος τὸ ἐκείνων

A ex quo etiam corruptela eius deprehensa est, cum popularis republica Oritæ regerentur, & decreto omnia facerent. Cum enim bello Philippico exhausti essent, & summa inopia laborarent: miserunt ad eum Gnosidemum Charigenis filium, qui aliquando principatum Orei tenuit, qui oraret, vt talentum remitteret ciuitati, & æream statuam Orei erigendam ei polliceretur. At iste respondit Gnosidemo, sibi minimo ære nihil esse opus, sed talentum Calliæ ope exacturum. Oritæ porrò cum cogerentur, & pecuniam non haberent, publicos ei reditus talento oppignorarunt, & vsuram ei largitionis istius drachmam in minam in menses singulos pensitarunt, donec sortem reddidissent. Atque hæc plebiscito acta sunt. Quod vt verè à me dici constet: cape Oritarum plebiscitum. Plebiscitum. Hoc est plebiscitum, Athenienses, tum vrbis nostræ dedecus, tum non minimum actorum Demosthenis argumentum, tum aperta accusatio Ctesiphontis. Nam qui tam sordidè auarus est: is vt vir bonus sit, fieri non potest: id quod iste in decreto ponere non dubitauit. Hic iam tertium collocatum est tempus, vel potius omnium acerbissima tempestas, qua Demosthenes Græcorum res & vrbis nostræ perdidit: cum templo Delphico violato, tum societate cum Thebanis iniusta & nullo modo æqua decreta. Auspicabor autem ab iis quæ in deos immortales commisit. Est campus, Athenienses, qui Cirrhæus appellatur: & portus, quem nunc deuotum & execrabilem nominant. Eam regionem olim Cirrhæi & Acragallidæ tenuerunt, gentes iniquissimæ, qui & templum Delphicum & donaria violarunt, & ærga Amphictyones etiam deliquerunt. Ob quæ facta indignati cùm alij Amphictyones, tùm verò maximè, vt ferunt, maiores nostri, oraculum consuluerunt, quo supplicio homines illi coherceri essent? Pythia respondit, Cirrhæos & Acragallidas, omnes & dies & noctes bello infestandos: & regionem eorum vbi deuastassent, & ipsos in seruitutem redegissent, Apollini Pythio, & Dianæ, & Latonæ, & Mineruæ Pronææ consecrandam, vastámque relinquendam: vti eam nec ipsi colerent, nec alios colere paterentur. Amphictyones oraculo accepto de sententia Solonis Athenientis, viri & legum ferendarum peritia præditi, & in Philosophia & poësi versati decreuerunt exercitum ducere contra nefarios, vt oraculum iuberet. Iustis itaque ex Amphictyonibus collectis copiis, homines illos sub hasta vendiderunt, & portus oppleuerunt, eorúmque & vrbem euerterunt, & agrum consecrarunt ex oraculo: præterea sanctissimum iusiurandum dederunt, neque sese terram sacram excultures, neque aliis permissuros: sed defensuros deũ & terrã sacrã, manu & pede & omni vi. neque hoc duntaxat iusiurandum dare contenti, etiam piaculum & diram execrationem adiecerunt. Nam in execratione sic scriptum est: Si quis contrà fecerit, siue vrbs, siue homo priuatus, siue gens, is sacer esto Apollini, Dianæ, Latonæ, & Mineruæ Pronææ. Imprecatur eis porro, vt neque terra fructum ferat, neque mulieres liberos pariant parentibus similes, sed monstra: ac ne pecudes quidem fœtus naturales edant. Item, vt & in bello & iudicio & foro vincantur, & internecione deleantur, tum ipsi, tum ædes, tum genus eorum:

B 3. Tẽpus inã tæ cũ Thebanis societatis: vbi causa belli Phocensis exponitur, & corruptela Demosthenis.

C

neque vnquam (inquit) etiam ritè sacrificent Apollini, aut Dianæ, aut Latonæ, aut Mineruæ Pronææ, neque sacra eorum illi admittant. Vt autem vera dicere me constet, recita oraculum Apollinis: audite execrationem, recordamini iurisiurandi, quod maiores vestri cum Amphictyonibus cæteris iurarunt.

Oraculum:

Mœnia non prius alta solo exæquabitis vrbis,
Quàm pia templa Dei feruens maris alluat vnda,
Lutoribúsque sacris resonet Neptunia coniunx.

Iusiurandum. Execratio.

Hac execratione, hoc iureiurando atque oraculo dato, cum adhuc scripta extent: Locri, Amphissenses, ac potius magistratus eorum, viri iniquissimi, campum excoluerunt, & portum deuotum atque execrabilé instaurarunt, & ædificiis adornarunt, & quosdam è Pylagoris Delphos proficiscentes pecunia corruperunt: quorum vnus fuit Demosthenes. Nam creatus à vobis Pylagoras, mille drachmas ab Amphissensibus accepit, vt nullam de eis apud Amphictyones mentionem faceret. Promissæ præterea sunt ei quotánis minę viginti, deuotę & execratę, pecunię vt Amphissensib' Athenis omnimodo opem ferret. B Vnde ei accidit, magis etiam quàm prius, quem virum, siue priuatum, siue potentem, siue rempublicam liberam attigisset, vt eos omnes in mala extrema conijceret. Considerate gentium etiam & fortunam quæ Amphissensium impietatem, secuta est. Theophrasto prætore, sacerdote Diogneto Anaphlytio, vos Pylagoras delegistis, Midiam illum Anagyrasiũ (quem multis de causis viuere vellem) & Thrasyclẽ Lesbium, iisque me tertium adiunxistis. Contigit autem, vt, cum primùm Delphos venissemus, statim Diognetus sacerdos febricitaret, idémque etiam Midiæ accideret: cæteri verò Amphictyones considérent. Nunciabatur autem nobis à quibusdam, qui suam erga nostram vrbem beneuolentiam declarare studebant, Amphissenses tum obnoxios Thebanis, eorúmque obseruantissimos, proposuisse decretum contra vestram vrbem, de populo Athenienssi quinquaginta talentis mulctando, quòd aureos clypeos in nouo templo suspendissemus, priusquam id absolutum fuisset, addita inscriptione quam addi C par erat: Athenienses à Medis & Thebanis, cum contra Græcos pugnassent. Sacerdos autem ad me misit, ac petiit, vt concilium ingressus, aliquid dicerem pro republica apud Amphictyones, cum vltrò id in animo haberem. Cum autem verba facere cœpissem, atque alacrius in concilium ingressus essem, * cæteris Pylagoris absentibus: quidam Amphissensium, homo importunissimus, &, vt mihi videbatur, nullis disciplinis eruditus, ac fortassis etiam diuinitus ad delinquendum impulsus: principiò, inquit, si saperetis Græci, nomen Athenienssium his diebus ne nominaretur quidem: sed eos tanquam piaculo obstrictos, è fano educeritis. Simul etiam mentionem faciebat societatis Phocensium, quàm Crobylus ille decreuisset: atque alia multa & odiosa contra nostram rempublicam commemorabat: quæ ego neque tum ferre poteram, neque nunc libenter recordor: sed cum audissem, ita commotus fui, vt nunquam aliàs per omnem vitam meã. Ac cætera quæ dixi prætereo: in mentem autem mihi venit, vt mentionem facerem impietatis Amphissensium contra sacram terram: eóque in loco stans, eam vt ostenderem Am-

Athenienses apud Amphictyones accusat, ab Amphissensib. defensi ab Aeschine, cum aduersariorum recriminatione.

A καὶ μή ποτέ φησιν ὁσίως θύσαιεν τῷ Ἀπόλλωνι, μηδὲ τῇ Ἀρτέμιδι, μηδὲ τῇ Λητοῖ, μηδὲ Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ, μηδὲ ἱδρύσαιτο αὐτοῖς τὰ ἱερά. ὅτι ἢ ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθι τὴν τοῦ θεοῦ μαντείαν, ἀκούσατε τὰς ἀρᾶς, ἀναμνήσθητε τοῦ ὅρκου, οἷς ὑμῶν οἱ πρόγονοι μετὰ τῶν ἀμφικτυόνων ὠμόσαντο.

Μαντεία.

Οὐ πρὶν τῆς ἢ πόλιος ἐρείψετε πύργον ἐλόντες,
Πρίν γε θεοῦ τεμένη κυανώπιδος ἀμφιέρητες,
Κῦμα ποτιπλύζει πελαδοῦσ' ἱεροῖσιν ἐπ' αὐτοῖς.

Ὅρκοι. Ἀρά.

Ταύτης τῆς ἀρᾶς καὶ τοῦ ὅρκου καὶ τῆς μαντείας γνώμης, ἀναγεγραμμένων ἐπὶ κίονος λιθίνου, οἱ λοκροὶ, οἱ ἀμφισσεῖς, μᾶλλον ἢ οἱ πρόξενοι αὐτῶν, ἄνδρες πάντων ἀνομώτατοι ἐπεμελήσαντο τοῦ πεδίου, καὶ τὸν λιμένα τὸν ἐξάμνιον καὶ ἐπάφιον πάλιν ἐτείχισαν, καὶ σωφίσιν, καὶ τέλη τοῖς πάντων πλέονας ἐξέλεγον, καὶ τοῦ ἀφικνουμένων εἰς δελφοὺς πυλαγόρων οὐδεὶς χρήμασι διέφθειραν, ὧν εἷς ἦν Δημοσθένης χιλιοστυθεὶς ὑπὸ ὑμῶν πυλαγόρας, λαμβάνει χιλίας δραχμὰς πάντων τῶν ἀμφισσέων, ἵνα μηδεμίαν μέμψιν ποιήσαιτο ἐν τοῖς ἀμφικτύοσι ποιήσασθαι. διωμολογήθη δ' αὐτῷ καὶ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἀποτελέσειν ἀθλώσας τὸ σταυτοῦ ἑκάστου μνᾶς εἴκοσι τοῦ ἐξαμνίου καὶ ἑκατὸν χρημάτων, ἐφ' ᾧ τε βοηθήσειν τοῖς ἀφισσεῦσιν ἀθλώσει καὶ πάντα ξύπον. ὅθεν μᾶλλον ἢ πρότερον συμβέβηκεν αὐτῷ ὅτε αὖ προσάψαι ἀνδρὸς ἰδιώτου ἢ δυνάστου ἢ πόλεως δημοκρατίας, τούτων ἑκάστους αἰτίοις κακοῖς περιβάλλειν. σπάσασθαι δὴ τὸν δαίμονα καὶ τὴν τύχην ὃς προεχώρει τῆς τοῦ ἀμφισσέων ἀσεβείας. ὅτι γὰρ θεοφράστου ἀρχοντος, ἱερομνήμονος ὄντος Διογνήτου αἰφνιδίως πυλαγόραις ὑμεῖς εἵλεσθε, μισθόν τε ἐπέταττον τὸν ἀναγραφέντα ὃν ἐβουλόμην ὧν πολλῶν ἕνεκα ζῶν καὶ θεοῖς συμφέρειν τὸν λέσβιον, καὶ ξένον ὄντα μοι τούτων ἐμέ. σωφρονεῖν δὲ ἡμῖν ἀρτίως μὲν εἰς δελφοὺς ἀφῖχθαι, ὡς δὲ χρῆμα ὂν τὸ ἱερομνήμονα διόγνητον πυρέττειν. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο συνεπεπώκει καὶ τῷ μειδίᾳ. οἱ δὲ ἄλλοι συνεκάθηντο ἀμφικτύονες. ἐξηγγέλλετο δὲ ἡμῖν ὡς ἀπὸ βουλομένων εὔνοιαν ἐνδείκνυσθαι τῇ πόλει, ὅτι οἱ ἀμφισσεῖς ὑποπεπωκότες τότε καὶ δεινῶς θεραπεύοντες τοὺς θηβαίους, εἰσφέρειν δόγμα καθ' ὑμετέρας πόλεως, πεντήκοντα τάλαντα ζημιῶσαι τὸν δῆμον τῶν ἀθηναίων, ὅτι τὰς χρυσᾶς ἀσπίδας ἀνέθημεν, πρὸς τὸν καινὸν νεὼν πρὶν ἐξεργάσθαι, καὶ ἐπεγράψαμεν τὸ προσῆκον ἐπίγραμμα ἀθηναῖοι ἀπὸ μήδων καὶ θηβαίων, ὅτε ταναντία τοῖς ἕλλησιν ἐμάχοντο. πυλάγορος δ' ὁ ἱερομνήμων ἦξίου με εἰσελθεῖν εἰς τὸ συνέδριον, καὶ εἰπεῖν τι πρὸς τοὺς ἀμφικτύονας ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ αὐτὸ ὅτου προηρημένον. ἀρχομένου δέ μου λέγειν καὶ προθυμότερόν πως εἰσελθόντος εἰς τὸ συνέδριον, τῶν ἄλλων πυλαγόρων μεθεστηκότων, αἰσθόμενος τὸν τῶν ἀμφισσέων ἀθέμιτον ἀσελγέστατος, καὶ ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο, σύδεμιᾶς παιδείας μετειληχὼς, ἴσως ἢ καὶ δαιμονίᾳ τινὸς ἐξαμαρτάνειν αὐτὸν προαγομένου, ἀρχὴν δέ γε ἔφη, ὦ ἄνδρες ἕλληνες εἰ σωφρονεῖτε, οὐδ' ἂν ὠνομάζετο τοὔνομα τῶν ἡμετέρων ἀθηναίων ἐν ταῖς δεήσεσιν. ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐξέλθετε ἐκ τοῦ ἱεροῦ. ἅμα δ' ἐμέμνητο καὶ τῶν φωκέων συμμαχίας ὡς ὁ κρόβυλος ἐκεῖνος ἔγραψε, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ διεκέρα καθ' ἡμῶν τῆς πόλεως διεξιὼν λέγων, ἃ ἐγὼ ὅτε τότ' ἀπαρτίρειν ἀκούων, ὅτε νῦν ἡδέως μέμνημαι αὐτῶν. ἀκούσας δ' ἐπῆλθε μοι τοιαῦτα παροξυνθήν, ὡς οὐδέ πώ ποτ' ἐν τῷ ἐμαυτοῦ βίῳ. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους λόγους ὑπερβήσομαι. ἐπῆλθε δ' οὖν μοι ὅτι τὴν γνώμην, μνησθῆναι τῆς τοῦ ἀμφισσέων ὅτι τὸ γλυφὸν τοῦ ἱεροῦ ἀσεβείας, καὶ αὐτόθεν ἐσπουδακὼς ἐδείκνυν ἐν τοῖς ἀμφικτύοσιν

φικτύονιν. ὑπόκειται γὰρ τὸ κίρραῖον πεδίον τῷ ἱερῷ, καὶ ἐ- A
στὶν εὐσύνοπτον, ὁρᾶτε ἐφ' ὑμῖν ἐγώ, ὦ ἄνδρες ἀμφικτύονες ἐ-
ξεργασμένον τοῦτο τὸ πεδίον ὑπὸ τῶν ἀμφισσέων, καὶ πε-
φραμένον καὶ ἐπαύλια; ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς ἃ δεῖ λιμένα καὶ ἐπίνειον τετειχισμένους; ἴστε
τούτοις αὐτοὶ, καὶ οὐδὲν, ἕτερον δεῖσθε μάρτυρος, τέλη πε-
φορτοὺς καὶ χρήματα λαμβάνοντας, ἐκ τοῦ ἱεροῦ λιμέ-
νος, ἃ μὲν ἀναγνώσεται ὑμῖν ἐκέλευον αὐτοῖς τὴν μαντείαν
τοῦ θεοῦ, τὸν ὅρκον τῶν προγόνων. Τὴν αὐτὴν τὴν ἡμετέραν.
καὶ δίκαιός εἰμι, ὅτι ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων
καὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν τέκνων & οἰκίας & ἐμαυτοῦ βοηθῶ
καὶ τὸν ὅρκον καὶ τὸν θεὸν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἱερᾷ, καὶ χερσὶ καὶ
ποσὶ καὶ φωνῇ καὶ πᾶσιν, οἷς δυνατόν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἐμὴν
τέκνων τε καὶ θεοῖς τοῖς θεοῖς ἀφοσιῶ· ὑμεῖς δὲ ὑπὲρ ὑμῶν αὐ-
τῶν ἤδη βουλεύσασθε. εἴρηται μὲν τὰ καθ' ἕκαστα, παρέσκευα-
σθε δὲ τοῖς βωμοῖς τὰ θύματα, μέλλετε δὲ αἰτεῖν τοὺς θεοὺς
ταῦτα καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ. σκοπεῖτε δὴ ποίᾳ φωνῇ ποίᾳ
ψυχῇ τοῖς ὀμόσασι, τίνα τόλμαν καὶ παῤῥησίαν τὰς ἱκεσί-
ας ποιήσεσθε, τούτους παρέντες ἀτιμωρήτους τοὺς ἐναγεῖς
καὶ τοὺς ἀρᾶς ὁρίσαντας. Οὐ γὰρ δι' αἰνιγμάτων, ἀλλ' ἐναρ- B
γῶς γέγραπται ἐν τῇ ἀρᾷ καὶ τοῦτ' ἀσεβοῦντα, ἃ χρὴ πά-
σχειν αὐτούς, καὶ καὶ τῶν ὅπλων ἁψάντων καὶ τελούντων ἐν
τῇ ἀρᾷ γεγραμμένων, μηθ' ὁσίως θύσαντα οἱ μὴ πεμφθεῖ-
σι φασι τοῦ Διονύσου μήτε τῇ Ἀρτέμιδι, μήτε τῇ Λητοῖ,
μηδὲ Ἀθηνᾷ θυηλὰς μηδὲ δέξασθαι αὐτῶν τὰ ἱερά.
Τοιαῦτα καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα πολλὰ διεξελθόντος
ἐμοῦ, ἐπειδὴ ποτὲ ἀπηλλάγην καὶ μετέστην ἐκ τοῦ συνε-
δρίου, κραυγὴ πολλὴ καὶ θόρυβος ἦν τῶν ἀμφικτυόνων,
καὶ λόγος ἦν οὐκ ἔτι δεῖν τῶν ἀπίστων ἀκούειν ὑμᾶς ἀνέδην,
ἀλλ' ἤδη πρὸς τὴν ἀμφισσέων τιμωρίαν. ἤδη δὲ πόῤῥω
τῆς ἡμέρας οὔσης, προσελθὼν ὁ κήρυξ ἐκέλευε. Δεῦτε λαῶν
ὅσοι ὅτι δίετες ἥκουσι καὶ δοῦλοις καὶ ἐλευθέροις ἥκειν ἅ-
μα τῇ ἡμέρᾳ, ἔχοντας ἅμαξαν καὶ δικέλλας πρὸς τὸ θυ-
τεῖον ἐκεῖ καλούμενον. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς κήρυξ παρῄνει
τοῖς ἱερομνήμοσιν καὶ πυλαγόροις ἥκειν εἰς τὸν αὐτὸν τό-
πον βοηθήσοντας τῷ θεῷ καὶ τῇ χώρᾳ τῇ ἱερᾷ. Ἧς δὲ αὐ-
τὴ παρῆν πόλις εἵρξεται τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ναὸς ἦσαν καὶ τῇ
ἀρᾷ ἔνοχος, τῇ ὑστεραίᾳ ἤκουον ἕωθεν εἰς τὸν προφορ- C
μον τόπον, καὶ κατεβημεν εἰς τὸ κίρραιον πεδίον καὶ τὸν
λιμένα καθασκάψαντες, καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες ἀ-
νεχωροῦμεν. ταῦτα δ' ἡμῖν προσιόντων, οἱ λοιποὶ οἱ ἀμ-
φισσεῖς ὡς ἑκκαίδεκα στάδια ἀπωθεν οἰκοῦντες Δελφῶν, ἦκον
πρὸς ἡμᾶς μετ' ὅπλων παντοδαπῶν, καὶ εἰ μὴ δρόμῳ μόλις
ἐξεφύγομεν εἰς Δελφούς, ἐκινδυνεύσαμεν ἀπολέσθαι. τῇ
δ' ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ κόττυφος ὁ τὰς γνώμας ὅτι ψηφίζων,
ἐκκλησίαν ἐποίησε τῶν ἀμφικτυόνων. ἐκκλησίαν δὲ ὀνομά-
ζουσιν, ὅταν μὴ μόνον τοῖς πυλαγόροις * καὶ τοὺς ἱερομνήμο-
νας συγκαλέσωσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς συνθύουσι καὶ χρωμέ-
νοις τῷ θεῷ. ἐνταῦθ' ἤδη πολλαὶ μὲν τῶν ἀμφισσέων ἐγί-
νοντο κατηγορίαι, πολὺς δ' ἔπαινος ἦν καὶ τῆς ὑμετέρας
πόλεως. τέλος δὲ παντὸς τοῦ λόγου ψηφίζονται ἥκειν τοὺς
ἱερομνήμονας περὶ τῆς ὀπούσης πυλαίας ἐν ῥητῷ χρό-
νῳ εἰς πύλας, ἔχοντας δόγμα καθότι δίκας δώσουσιν οἱ
ἀμφισσεῖς ὧν εἰς τὸν θεὸν καὶ τοῦ χωρίου τοῦ ἱεροῦ,
καὶ τοὺς ἀμφικτύονας ἐξημάρτον. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω,
ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ γραμματεὺς τὸ ψήφισμα.
Ψήφισμα. Τοῦ δόγματος οὗ τούτου ἀποδοθέντος ὑφ' D
ἡμῶν ἐν τῇ βουλῇ καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ δήμῳ, καὶ τὰς προφάσεις ἡμῶν διεξελθόντων τοῦ δήμου, καὶ τῆς
πόλεως πάσης προαιρουμένης δύσεβεῖν, καὶ δημοθοινιῶν ὄντων τε μεστῶν τῶν ἐξ ἀμφίσσης ἀπηλεγχόντος,

phictyonibus. (Nam Cirrhæus campus fano adiacet atque inde facilè conspici potest.) Videtis, inquam, campum hunc Amphictyones excultum esse ab Amphissensibus, in eóque casas & diuersoria extructa? Ipsi vestris oculis videtis, portum deuotum & execrabilem munitum? ipsi scitis, istos (neque vobis aliis testibus est opus) vectigalia exegisse, & pecuniam accepisse de sacro portu. Simul eis recitari iubebam oraculum Apollinis, iusiurandum maiorum, execrationem factam: atque affirmabam me pro populo Athenienſi, & corpore, liberis ac familia mea, opem ferre, vt iusiurandum iuberet, deo sacræque terræ, & manu & pede & voce, quibuscunque rebus possem, ac nostram vrbem piaculo erga Deos liberare. Vos autem, dicebam, iam vestris ipsi rebus consulite. Iam quidem canistra sunt initiata, victimæ aris astant, felicitatem à diis optaturi estis publicè & priuatim. Cogitate igitur qua voce, quo animo, quibus oculis, qua audacia supplicationes facturi sitis: si nefarios istos & diris constrictos impunè dimiseritis. Neque enim per ambages, sed euidenter scriptum est in execratione, tum sacrilegi quo supplicio sint afficiendi, tum ij qui conniueãt. ac postrema execrationis clausula est: Qui non opẽ tulerint, eos nec Apollini, nec Dianæ, nec Latonæ, nec Mineruæ Pronææ ritè sacrificaturos, neque eos sacra illorum accepturos. Cum hæc & multa præterea huius generis commemorassem, ac tandem sine pacto, è concilio secessissem: magnus clamor & tumultus ortus est inter Amphictyones: & iam verba hebant, non de clypeis quos nos dedicassemus, sed de Amphissensium supplicio. Cum autem magna diei pars elapsa esset, accessit præco, atque edixit hoc modo: Delphi, qui decimumsextum ætatis annum expleuerunt, tam serui quàm ingenui statim vbi diluxerit, cum falcibus & ligonibus ad Thyteum (is locus ibi quidam est) adsint. Idem porrò præco edicebat, vt sacerdotes & Pylagoræ in eundem locum conuenirent, opem laturi Deo & sacræ terræ. Quæ autem vrbs non adesset, eam arcendam esse fano, & pollutam ac diris obnoxiam fore. Postridie vt in locum suprà dictum venimus, & in Cirrhæum campum descendimus: tum portu euerso, tum casis incensis recessimus. Quæ cum nos ageremus, Locri, Amphissenses, qui sexaginta stadiorum interuallo à Delphis habitant, ad nos armati omnes venerunt: & nisi cursu vix Delphos effugissemus, periculum fuit ne periremus. Sequenti die Cottyphus, qui sententias rogabat, concionem indicit Amphictyonum. Concionem enim nominant, cum non tantùm Pylagoras & sacerdotes conuocant, sed eos etiam qui vnà sacrificant, & oracula petunt. Hic & Amphissenses multum accusantur, & nostra vrbs magnis laudibus effertur. In fine totius orationis decernunt, vt venirent sacerdotes ante instantem cõuentum certo quodam tempore a Pylas, & decretum afferrent, ex quo pœnas daturi essent Amphissenses delictorum suorum erga Deum, erga sacram terram & Amphiphictyones. Vt autem vera me loqui constet, recitabit vobis scriba decretum illud. Decretum. Hoc igitur decretum, cum nos senatui, atque iterum in concione populo tradidissemus, & populus acta nostra approbasset, totáque ciuitas tuendæ religioni studeret: Demosthenes autem, quamuis ob Amphissensem illam pactionem aduersaretur,

Deuastatio sacri capi.

Amphictyonũ decretũ à Demosthene impeditum.

à me tamen apertè coargueretur: homo quòd pa-
làm labefactare rempublicam non poterat, curiam
ingressus, hominibus priuatis remotis, senatusconsul
tum in concionem attulit, eius qui id scripserat im-
peritia abusus: ac perfecit, vt idipsum etiam in con-
cione comprobaretur, & plebiscitum fieret, quam-
uis & concio iam surrexisset, & ego discessissem (nun
quam enim passus essem) populúsque dimissus esset,
cuius, vt pleraque omittam, hoc caput est: Sacerdos,
inquit, Athenienſium & Pylagoræ, qui quouis tem-
pore ad Pylas conueniunt, proficiscantur ad Pylas
& Delphos, tempore à maioribus nostris constitu-
to, idque verbo decenter, re ipsa turpiter. Prohi-
bet enim, quo minus conuentui ad Pylas interſint,
qui necessario antè iustum tempus futurus erat. In
eodem decreto rursus clausulam ponit multò dilu-
cidiorem, & acerbiorem, Sacerdos, inquit, Athe-
nienſium, & Pylagoræ, qui quouis tempore, ad Py-
las conueniunt, communicent cum iis qui eò con-
ueniunt, nec dicta, nec facta, nec decreta, nec vllam
actionem. Quid autem est non communicare? Ve B
rum ne dicam, an id quod est auditu iucundissimum?
Verum dicam. Nam quæ subinde ad gratiam dicun
tur, ea rempublicam huc redegerunt. Non sinit
vos meminisse iurisiurandi, quod maiores vestri
iurarunt, nec execrationis, nec oraculi Apollinis.
Amphissēs mulcta ti ab Amphictyonibus. Nos igitur Athenienſes, ob hoc decretum hic mau-
simus: cæteri autem Aphictyones ad Pylas conue-
nerunt, præter vnam vrbem, cuius ego neque nomen
proferam, & absit, vt vlli Græcorum in similes cala-
mitates incidant. Iique congressi decreuerunt ex-
peditionem contra Amphissenſes, ac ducem crea-
runt Cottyphum Pharsalium, qui tum sententias ro
garat: cùm Philippus in Macedonia non esset, ac ne in
Græcia quidem, sed apud Scythas tam longè abes-
set: quem Demosthenes statim dicere audebit à me
contra Græcos esse adductum. Ac prima expedi-
tione susceptа, valde leniter tractarunt Amphissen-
ses. Nam pro magnis iniuriis mulctam eis pecunia
riam indixerunt: & certum præfinierunt tempus, in
tra quod Apollini ea numeranda esset. ac pollutos
quidem, & rerum actarum autores pepulerunt: eos
autem qui ob reuerentiam numinis exulabant, reuo- C
carunt. Cum autem nec pecuniam deo penderent,
& pollutos restituerent, & homines religiosos ab
Amphictyonibus reuocatos eicerent: sic demum
secundam contra eos expeditionem susceperunt:
cum & longo tempore post Philippus ab expeditio-
Exclamatio contra Demosthenis impietatem, & in temporum calamitatē digressio. ne Scythica reuerteretur: & dij immortales prin-
cipatum defendendæ religionis nobis obtulissent,
nisi corrupte la Demosthenis obstitisset. Non præ-
dicebant? non significabant nobis dij vt caueremus,
tantùm non humanis vocibus editis? Equidem nul-
lam vnquam vrbem vidi, quæ magis & à diis im-
mortalibus conseruaretur, & à quibusdam oratori-
bus perderetur. Non satis monere potuit portен-
tum illud, quod initiis Cereris extitit, vt caueremus,
cum initiati interierunt? Non ea de causa cauen-
dum esse monuit Amyniades, & Delphos mitten-
dos aliquos, qui oracu lum scisciterentur? Sed De-
mosthenes refragabatur, quòd Pythiam Philippo
studere diceret homo ineruditus, & fruens ac re-
pletus ea licentia, quæ à vobis ei datur. Nónne is nuper sacris ominosis & infaustis milites ablegauit ad manifestum discrimen: quamuis dudum dicere ausus; ea de causa Philippum

A κὴ ἐμοῦ φανερῶς ἐναντίον ὑμῶν ἐξελέγχοντος· ἐπειδὴ ἐν τῷ φανερῷ τῇ πόλιν αἰθερπος οὐκ ἠδύνατο σφῆλαι, εἰσελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον, καὶ μεταπεμψάμενος τοὺς ἰδιώτας, ἐκφέρεται ψήφισμα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, προσλαβὼν τῇ τῶ γράψαντος ἀπειρίαν. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διεπράξατο ὑπ' ἐμοῦ ἐλεγχθῆναι, καὶ ἡδέως ἔσθαι τὸ δήμου τὸ ψήφισμα, ἤδη ἐπανασάσης τῆς ἐκκλησίας, ἀπελελυθότος ἐμοῦ (οὐδὲ ἂν ποτε ἐπέτρεψα) καὶ τῶν πολλῶν ἤδη ἀφειμένων, οὗ τὸ κεφάλαιόν ἐστι· τὸν ἱερομνήμονα φησὶ τῶν ἀθηναίων, καὶ τοὺς πυλαγόρους τὰς εἰσαεὶ πυλαγορεύοντας πορεύεσθαι εἰς πύλας καὶ εἰς δελφοὺς ἐν τοῖς τεταγμένοις χρόνοις ὑπὸ τῶν προγόνων. οὐκ ἀπεπῶς γε τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τῷ ἔργῳ αἰσχρῶς. κωλύει δὲ εἰς τὸν σύλλογον τὸν ἐν πύλαις ἀπαντᾶν, οἷς ἐξ ἀνάγκης πρὸ τοῦ καθήκοντος ἔμελλε χρόνου γίνεσθαι. καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ ψηφίσματι πολὺ μὴ σαφέστερον καὶ πικρότερον σύγγραμμα γράφει. τὸ ἱερομνήμονα φησὶ τῶν ἀθη- B ναίων καὶ τοὺς πυλαγόρους τοὺς ἀεὶ πυλαγορεύοντας, μὴ μετέχειν τοῖς ἐκεῖ συλλεγομένοις μήτε λόγων, μήτε ἔργων, μήτε δογμάτων, μήτε προέδρας μηδεμιᾶς, τὸ δὲ μὴ μετέχειν τί ἐστι; πότερα ταληθὲς εἰπὼ ἢ τὸ ἥδιστον ἀκοῦσαι; καὶ ἀληθὲς ἐρῶ. τὸ γὰρ ἀεὶ προὸς ἡδονὴν λεγόμενον ἅπασι τὴν πόλιν διέφθειρεν. οὐκ ἐᾷ μεμνῆσθαι τῶν ὅρκων οὓς ὑμῶν οἱ πρόγονοι ὤμοσαν, οὐδὲ τῆς ἀρᾶς, οὐδὲ τοῦ θεοῦ μαντείας. ἢ μεῖς μὲν οὖν, ὦ ἀθλιώτατοι, κατεμείναμεν ἂν ἐπὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα, οἱ δ' ἄλλοι ἀμφικτύονες συνελέγησαν εἰς πύλας, πλὴν μιᾶς πόλεως (ἧς ἐγὼ οὔτ' ἂν τοὔνομα εἴποιμι, μήθ' ἡ συμφορὰ προσαπλησίοις ἔχουσιν αὐτοῖς μηδενὶ τῶν ἑλλήνων) καὶ συνελθόντες, ἐψηφίσαντο ὑπὲρ στρατεύειν ὅπη τοῖς ἀμφισσεῦσι. καὶ στρατηγὸν εἵλοντο κόττυφον τὸν φαρσάλιον, ἐπὶ τούτοις τὰς γνώμας ὑπ' ἐμοῦ ψηφιζόμενος, οὐκ ὑπὸ δημοσθένους ἐν μακεδονίᾳ φιλίππου, ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ ἑλλάδι παόντος, ἀλλ' ἐν σκύθαις, οὕτω μακρὰν ὄντος. ὃν αὐτίκα μάλιστα τολμήσει λέγειν δημοσθένης ὡς ἐγὼ ὅπλα τοῖς ἕλλησιν ἐπήγαγον· καὶ παρελθόντες τῇ πρώτῃ στρατιᾷ, καὶ μάλα μετρίως ἐχρήσαντο τοῖς ἀμφισσεῦσιν. ἀντὶ γὰρ τῶν μεγίστων ἀδικημάτων, χρήματα αὐτοῖς ἐζημίωσαν. καὶ ταῦτα ἐν ῥητῷ χρόνῳ πρῶτον τῷ θεῷ καταθεῖναι. καὶ τοῖς μὲν ἀναγεῖς καὶ τῶν πεπραγμένων αἰτίοις μετεσήσαντο. τοῖς δ' ἀσεβείαν φυγόντας κατήγαγον. ἐπειδὴ δὲ τὰ χρήματα ἔδει τῷ θεῷ, τούτ' ἀναγεῖς κατήγαγον, καὶ τοὺς ἀσεβεῖς κατελθόντας ὑπὲρ τῶν ἀμφικτυόνων, ἐξέβαλον· οὕτως ἦν τὸ δυτέραν ὅτι τοὺς ἀμφισσεῖς στρατείαν ἐποιήσαντο, πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ἐπανελθόντος φιλίππου, ἐπὶ τῆς ὅτι τοὺς σπύθας στρατείας τῷ μὲν θεῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἀσεβείας ἡμῖν προσδεδωκότων, τῆς δὲ δημοσθένους δωροδοκίας ἐμποδὼν γεγενημένης, ἀλλ' οὐ προεῖλετο, οὐ προεσημαίνον ἡμῖν οἱ θεοὶ φυλάξασθαι, μόνον οὐκ ἀνθρώπων φωνὰς προσκτησάμενοι· οὐδεμίαν τοι πώποτε ἔγωγε μᾶλλον πόλιν ἑώρακα τοῦτο μὲν τῷ θεῶν σῳζομένων, τοῦτ' ἂν τῷ ῥητόρων ἐνίων ἀπολλυμένην. ἀρ' ἱκανὸν ἵν' τοῖς μυστηρίοις φανὲν σημεῖον φυλάξασθαι, ἢ τῷ μυστῶν τελευτή; οὐ προὶ τούτων ἀμυνιάδης μὲν προεῖλετο διαβεβλῆσθαι, καὶ πέμπειν εἰς δελφοὺς ἐπερησομένους τὸν θεὸν ὅ, τι χρὴ προάττειν. δημοσθένης δ' αὐτέλεγε, φιλιππίζειν τὴν πυθίαν φάσκων, ἀπαίδευτος ὤν, καὶ ἀπολαύων καὶ ἐμπλάμενος τῆς διεφθαρμένης ὑφ' ἡμῶν αὐτῷ ἐξουσίας. οὐ τὸ τελευταῖον ἀθύτων ἢ ἀκαλλιερήτων τῷ ἱερῶν ἐξέπεμψε τοὺς στρατιώτας ὅτι τῷ προὔλεγον κίνδυνον; καί τοι γε προῖλω ἀπετόλμησε λέγειν ὅτι ὠφελῆ τὸ φιλίππου,

οὐκ ἦλθεν ἡμῖν δῆτα τὼν χώραν, ὅτι οὐκ ἰὼν αὐτὸς καλὰ τὰ ἱερά· τίνος οὖν ζημίας ἄξιος εἶ τυχεῖν, ὦ τῆς ἑλλάδος ἀλιτήριε; εἰ γὰρ ὁ μὴ κρατῆν οὐκ ἦλθεν εἰς τὼν τῶν κρατουμένων χώραν, ὅτι οὐκ ἰὼν αὐτὸς καλὰ τὰ ἱερά· σὺ δ' οὐδὲν προειδὼς τῶν μελλόντων ἔπεμψας, πρὶν καλλιερῆσαι, τοὺς πρεσβείας ἀξιέπεμψας· πότερον στεφανοῦσθαί σε δεῖ διὰ ταῖς τῆς πόλεως ἀτυχίαις, ἢ ζημιοῦσθαι; τοιγάρτοι τί τῶν ἀνελπίστων καὶ ἀπροσδοκήτων ἐφ' ἡμῖν οὐ γέγονεν; οὐ γὰρ βίον γε ἡμεῖς ἀνθρώπινον βεβιώκαμεν, ἀλλ' εἰς ὠφελοδοξολογίαν τοῖς ἐσομένοις μὴ ἡμᾶς ἔφυμεν, οὐχ ὁ μὲν τῶν περσῶν βασιλεὺς ὁ τὸν Ἄθω διορύξας, ὁ τὸν ἑλλήσποντον ζεύξας, ὁ γῆν καὶ ὕδωρ τοῖς ἕλλησιν αἰτῶν, ὁ τολμῶν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφειν, ὅτι δεσπότης ἐστὶν ἁπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου· νυνὶ οὐ φασὶ τὸ κύριος ἕτερόν ἐστι διαγωνίζεται, ἀλλ' ἤδη φασὶ τῆς τοῦ σώματος σωτηρίας; καὶ τοῖς αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς τῆς τε δόξης ταύτης καὶ τὸ δῆτα τὸν πέρσῃ ἡγεμονίας ἠξιωμένους, οἳ μὴ τὸ ἐν δελφοῖς ἱερὸν ἠλόν θέρος αν; θηβῶν ἡ πόλις ἀσυλήτων μὲν ἡμέραι μίαν ὅλην μέσης τῆς ἑλλάδος ἀνῄρπασται, εἰ καὶ μὴ δικαίως φασὶ τῶν ὅλων οἱ ὀρθῶς βουλευσάμενοι, ἀλλὰ τῶν γε θεσβιάβειαν μὴ τῶν ἀφροσύνῃ καὶ ἀνθρωπίνως ἀλλὰ δαιμονίως κτησάμενοι. λακεδαιμόνιοι δ' οἱ ταλαίπωροι φρονήσαντες μόνον τούτων τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς φασὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ κατάληψιν, οἱ τῶν ἑλλήνων ποτὲ ἀξιοῦντες ἡγεμόνες εἶναι, νῦν ὁμηρεύσοντες καὶ τὰ συμφορᾶς δῆτα δεῖξιν ποιησόμενοι μέλλουσιν ὡς ἀλέξανδρον ἀναπέμπεσθαι, τὸ ποιησόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ παῖς, εἴ τι ἂν ὀνήσῃ δόξῃ, καὶ ἐν τῇ τῶν κρατούντων καὶ φρονήσαντι μεξιότητι κειμένους. Ἡ δὲ μετέπειτα πόλις ἡ κοινὴ καταφυγὴ τῶν ἑλλήνων, πρὸς ἣν ἀφικνοῦντο πρότερον ἐκ τῆς ἑλλάδος αἱ πρεσβεῖαι τῆς πόλεις ἕκαστοι παρ' ὑμᾶς τὼν σωτηρίαν δυρησόμενοι, ταύτην οὐκ ἔτι πρὸς τῆς τῶν ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀγωνίζεται, ἀλλ' ἤδη πρὸς τὸ τῆς παίδος ἐδάφος; καὶ ταῦτ' ἡμῖν συμβέβηκεν ὀξύτου δημοσθένης πρὸς τὼν πολιτείαν εἰσελήλυθεν. εἰ γὰρ πρὸς τῶν τοιούτων ἡ σῶσις ὁ ποιητὴς δοκοφαίνεται. λέγει γάρ που παγδεύων τὰ πλήθη, καὶ συμβουλεύων πᾶς πόλεσι τοῖς ποιηταῖς τῶν δημαγωγῶν μὴ προσδέχεσθαι. λέξω δ' κἀγὼ τὰ ἐπιδέξια τοῦτο γὰρ οἶμαι ἡμᾶς παῖδας ὄντας, τὰς τῶν ποιητῶν γνώμας ἐμμανθάνειν, ἵν' ἄνδρες ὄντες αὐταῖς χρώμεθα.

Πολλάκι δ' ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπούρα
Ὃς κεν ἀλιξήνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.
Τοῖον δ' οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα κελαινόν,
Λοιμὸν ὁμοῦ καὶ λιμὸν ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί,
Ἡ τῶν γε στρατὸν οὐρεῦ ἀπώλεσεν, ἢ ὅγε τεῖχος,
Ἢ νέας ἐν πόντῳ κελαινὸς ἐποπίνυτα ἀυτῷ,

Εἰ δὲ βουλόντες τὸ ποιητὸ τὸ μέτρον, τὰς γνώμας ἐξετάζητε οἶμαι ὑμῖν δόξειν οὐ ποιήματα ἡσιόδου εἶναι, ἀλλὰ χρησμοὺς εἰς τὼν δημοσθένους πολιτείαν. καὶ γὰρ παυτὶν ἡ πόλις στρατεία καὶ πόλεις ἁρδὴν εἰσὶν ἀνῃρπασμέναι ὑπὸ τῆς τούτου πολιτείας. Ἀλλ' οἶμαι οὔτε φρυνώδας, οὔτε δρύβαλος, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πώποτε τῶν πάλαι ποιηρῶν τοιοῦτος μάγος καὶ γόης ἐγένετο, ὃς ὦν γῆ καὶ θεοὶ ἡ δαίμονες καὶ ἀνθρωποι ὅσοι βούλεσθε ἀκούειν ταληθῆ, ζυλμᾶ λέγω, βλέπων εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ὑμέτερα, ὡς οὐδαθηβαῖοι τ' συμμαχίαν ὑμῖν ἐποιήσαντο, οὐ δι' τὸν καρδιοῦ δι' τὸν φόβον τὸν ὠφελήσαντα αὐτοὺς, οὐδὲ δι' τ' ὑμετέραν δόξαν, ἀλλὰ δι' τὰς δημοσθένους δημηγορίας καί τοι πολλῷ μᾶλλον τούτων πρεσβείας ἐπρέσβευσαν εἰς θήβας οἱ μάλιστα οἰκείως ἐκείνοις διακείμενοι.

in noſtram regionem non veniſſe, quòd victimæ proſperæ non fuiſſent? Quo igitur dignus es ſupplicio, ô Græciæ peſtis? Nam ſi victor propterea in eorum quos vicerat regionem non venit, quòd ſacra infauſta eſſent: cur tu, qui neſcires quid futurum eſſet, antequam litatum eſſet, milites ablegaſti? Vtrum igitur corona dignus es ob publicas calamitates, an exilio? Nam quid inſperati, quid inexpectati noſtra ætate non accidit? Non enim vitam nos humanam degimus: ſed in id nati ſumus, vt poſteri de nobis portenta narrent. Non Perſarum rex, qui Athon perfodit, qui Helleſpontum iunxit, qui terram & aquam à Græcis poſtulauit, qui litteris ſuis gloriari non dubitauit, ſe omnium hominum ab ortu ſolis vſque ad occaſum eſſe dominum: nunc non de dominatu in alios, ſed iam de ſui corporis ſalute certat? non eoſdem videmus & gloriam hanc, & principatum aduerſus Perſas conſecutos, qui Delphicũ etiam templum liberarunt? Thebæ vrbs finitima vno die ex media Græcia eſt abrepta: qui tametſi neque iuſtè neque rectè de ſumma rerum deliberarint: tamen væcordia illa & dementia non humanitùs, ſed diuinitùs eos inuaſiſſe videri poteſt. Nónne miſeri Lacedæmonij quòd initiò hæc negocia circa templi occupationem tantùm attigerunt, cum olim ſibi principatum in Græcos vendicarint, nunc ad Alexandrum mittentur obſides, calamitatem ſuam oſtentaturi, idque perpeſſuri & ipſi, & eorum patria: quod illi viſum fuerit? iudicium certè quidem de eis fiet arbitrio & victoris & iniuria laceſſiti. Nónne noſtra vrbs, commune Græcorum confugium, ad quam olim ex Græcia legationes ventitabant, oppidatim quique ſalutem à nobis expetituri nunc non de principatu Græcorum pugnat, ſed iam de patrio ſolo? Et hæc nobis acciderunt, ex quo Demoſthenes ad rempubl. acceſſit. Rectè enim Heſiodus de talibus pronunciat. Quodam enim loco ait, vt erudiat populum, & vrbibus ſuadeat, ne improbos magiſtratus admittant. Sed & ipſe verſus eos recitabo. Nam ea de cauſa, vt arbitror, pueri ſententias poetarum diſcimus, vt eis virili ætate vtamur.

Sæpe viri gens tota luit ſcelus vnius atrox;
Qui præceps agitur maleſani pectoris æſtu.
Iuppiter hos contra ſummo demittit Olympo
Omne mali genus exitij, peſtémq; famémq;:
Vel pereunt vaſtis per Martia prælia campis,
Vel mare naufragio ſubeunt, vel mœnia ſternunt
Hoſtiles acies. ſic exigit vltio pœnas.

Quod ſi dempto poetæ verſu, ſententias ipſas conſideretis, viſum iri vobis arbitror, non Heſiodi poema, ſed oraculum de Demoſthenica adminiſtratione. Nam & nauales & pedeſtres copiæ, & vrbes funditùs abreptæ ſunt, per iſtius adminiſtrationem. Sed neque Phrynõdas ſcilicet, nec Eurybatus, nec alius quiſquam veterum improborum, talis magus & præſtigiator fuit, qui (ô tellus, & dij, & genij, & homines qui audire vera cupitis) dicere audet, veſtros vultus intuens, Thebanos iniſſe vobiſcũ ſocietatem, non propter tempus, non propter vrgẽtem eos terrorem, non propter veſtram autoritatem: ſed propter Demoſthenis conciones. Enimverò ante eum multi ſæpe Thebas legati ſunt profecti, quibus ſumma cum illis neceſſitudo interceſſit.

Negat Demoſthenis autoritate Thebanos cum Athenienſib. cõſpiraſſe: & ſi peccata illius in eo negocio.

Primùm, imperator iste Thrasybulus Colytensis, vir cui à Thebanis fides habebatur, vt cuiquam alteri: Item Thraso Erchiensis procurator Thebanorum: Leodamas Acharnensis eloquentia Demosthene haud inferior: sed, vt mihi quidem videtur, suauior etiam orator: & hic Archidemus Galea, homo eloquens, & multis in republica periculis appetitus propter Thebanos: tribunusplebis Aristophon Axenensis, cui longissimo tempore studium Bœotiorum est obiectum: orator Pyrander Anaphlystius, qui etiam nunc viuit. Tamen horum nemo vnquam eos potuit ad vestram amicitiam perducere. Causam etsi scio: tamen propter eorum calamitatem dicere non necesse habeo. Sed cum Philippus, Nicæam eis ereptam Thessalis tradidisset: & bellum, quod pridem ex agro Thebano depulerat, idipsum rursus per Phocidem ad ipsas Thebas adduxisset: & postremò Elatiam occupatam vallo cingeret, ac præsidiis muniret: ibi demum, terrore ad ipsos deuoluto, accersiuerunt Athenienses. Itaque vos egressi estis: & Thebas ingressi, armis instructi, tam equites quàm pedites, priusquam Demosthenes vel vnicam syllabam de societate scripsisset. Thebas autem vobis patefecerunt, occasio, metus, & vsus societatis, non Demosthenes. Nam in iis actionibus tria Demosthenes in vos maxima delicta admisit: Primùm, quòd, Philippo, verbo quidem vobiscum bellum gerente, re autem ipsa Thebanis multo infestiore, vt exitus ipse ostendit (& quid pluribus est opus?) his, quorum tanta magnitudo est, dissimulatis, & societatem coituram esse propter legationes suas, non propter tempora iactando: statim autor populo fuit non de societatis conditionibus deliberandi: sed eam, modò fieret, boni consulendi. Hoc igitur occupato, Bœotiam vniuersam Thebanis dedidit: cum in decreto scripsisset: si qua vrbs à Thebanis defecisset: opem laturos Athenienses Bœotiis, qui Thebis essent: res verbis suffurans & transferens, vt solet: perinde ac si Bœotij reipsa malè tractati, Demosthenis verborum compositionem boni consulturi, ac non potius ob acceptas iniurias indignaturi essent. Deinde belli sumptuum duas partes vobis attribuit, quamuis à belli periculis remotiores essetis, tertiam Thebanis: idque largitionibus adductus, in vnoquoque horum. ac marinum quidem imperium commune fecit, sumptus autem priuatim vestros: terrestre verò si nugæ agendæ non sunt, prorsus decreuit Thebanis: adeò vt in bello Stratocles, vester imperator, ne id quidem haberet autoritatis, vt suorum militum saluti consuleret. Neque vero hæc ego accuso, alij prætermittunt: sed & ego dico: & omnes reprehendunt: & vos, cum sciatis, non ægrè fertis. Sic enim affecti estis erga Demosthenem: vt eius facinora non miremini, quibus audiendis assueuistis. Neque verò ita conuenit: sed indignatione atque vltione est opus, si modò reliquias reipublicæ incolumes esse vultis. Alterum eius, & hoc multò maius facinus est, quòd curiam & statum reipublicæ nostræ funditùs clam subtraxit, & Thebas in Cadmeam transtulit, conspiratione cum Bœotiorum principibus inita: ac tantum ipse sibi principatum comparauit, vt iam consenso suggestu, se quò vellet legatum iturum diceret, tametsi vos non iuberetis.

1. Thebanorum & dignitatē & vtilitatem auxit.

2. Rēpublicam præsidiis militū nudauit.

πρῶτος μὲν ἐστὶ στρατηγὸς Θρασύβουλος ὁ κολλυτεὺς, ἀνὴρ ἐν Θήβαις πιστὸς ὡς οὐδεὶς ἕτερος. πάλιν Θράσων ὁ ἐρχιεὺς, πρόξενος ὢν Θηβαίοις, λεωδάμας ὁ ἀχαρνεὺς οὐχ ἧττον δημοσθένους λέγειν δυνάμενος, ἀλλ' ἔμοιγε καὶ ἡδίων ῥήτωρ, καὶ ἐστὶν ἀρχίδημος ὁ πάλαι, καὶ δυνατὸς εἰπεῖν, καὶ πολλὰ κεκινδυνευκὼς ἐν τῇ πολιτείᾳ δι' Θηβαίους· δημαγωγὸς ἀριστοφῶν ὁ ἀζηνιεὺς, πλεῖστον χρόνον τὸ βοιωτιάζειν ὑπομείνας αἰτίαν, ῥήτωρ πύραν δρος ὁ ἀναφλύστιος, ὃς ἔτι καὶ νῦν ζῇ. ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς πώποτε αὐτοὺς ἐδυνήθη προσαγαγέσθαι εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν, τὸ δ' αἴτιον, οἶδα μὲν, λέγειν δ' οὐδὲν δέομαι διὰ τὰς ἀτυχίας αὐτῶν. ἀλλ' οἶμαι ἐπειδὴ φίλιππος αὐτῶν ἀφελόμενος νίκαιαν, θετταλοῖς παρέδωκε, καὶ τὸν πόλεμον ὃν πρότερον ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας τῆς αὑτῶν βοιωτῶν, τὸν πάλιν τὸν αὐτὸν πόλεμον ἐπήγαγε διὰ τῆς φωκίδος ἐπ' αὐτὰς τὰς θήβας, καὶ τὸ τελοῦν εἰς ἐλάτειαν καταλαβὼν, ἐχαράκωσε, καὶ φρούραν εἰσήγαγεν· ἐν ταύτῳ δ' ἤδη ἐπὶ τὸ δεινὸν ἦλθετο αὐτῶν μετεπέμψαντο ἀθηναίους, καὶ ὑμεῖς ἐξήλθετε, καὶ εἰσήειτε εἰς τὰς θήβας, ἐν τοῖς ὅπλοις διεσπουδασμένοι, καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ οἱ πεζοὶ, πρὶν πρὸς συμμαχίας μίαν μόνην συλλαβεῖν γράψαι δημοσθένη. ὁ δ' εἰσάγων ὑμᾶς εἰς τὰς θήβας καιρὸς καὶ φόβος, καὶ χρεία συμμαχίας, ἀλλ' οὐ δημοσθένης. ἐπεὶ πρός γε ταύτας τὰς πράξεις ἕξις τὰ πάντων μέγιστα δημοσθένης εἰς ὑμᾶς εἰσήνεγκε· πρῶτον μὲν ὅτι φιλίππου τῷ μὲν ὀνόματι πολεμοῦντος ὑμῖν, τῷ δ' ἔργῳ πολὺ μᾶλλον μισοῦντος θηβαίους, ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα δεδήλωκε (καὶ τί δεῖ πλείω λέγειν;) ταῦτα μὲν τὰ τηλικαῦτα τὸ μέγεθος, ἀπεκρύψατο. πρᾶσσοι σύμμαχος ἂν μέλλων τῶν συμμάχων ἠμύνεσθαι, οὐ διὰ τοὺς καιροὺς, ἀλλὰ διὰ τὰς αὐτοῦ πράσσειας· πρῶτον μὲν συνέπεισε τὸν δῆμον μηκέτι βουλεύεσθαι ὁπόθεν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν συμμαχίαν, ἀλλ' ἀγαπᾶν μόνον εἰ γένοιτο. ἅτε γὰρ πρόσφατον ἔτι τὸ βοιωτίαν ἅπασαν ἐποίησε θηβαίους, γράψας ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐὰν τις ἀφιστῆται πόλις ἀπὸ θηβαίων, βοηθεῖν ἀθηναίους βοιωτοῖς τοῖς ἐν θήβαις, τοῖς ὀνόμασι κλέπτων καὶ μεταφέρων τὰ πράγματα, ὥσπερ εἰώθεν. ὡς τοῖς βοιωτοῖς ἔργῳ κακῶς πάσχουσι τὴν ὀνομάτων συνθέσιν τῷ δημοσθένους ἀγαπήσοντας, ἀλλ' οὐ μᾶλλον ἐφ' οἷς κακῶς πεπράξεσιν ἀγανακτήσοντας. δεύτερον δὲ τὴν εἰς τὸν πόλεμον ἀναλωμάτων τὰ μὲν δύο μέρη ὑμῖν ἀνέθηκεν, οἷς ἦσαν ἀπωτέρω οἱ κίνδυνοι· τὸ δὲ τρίτον μέρος θηβαίοις, δωροδοκῶν ἐφ' ἑκάστοις τούτων, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἐποίησε κοινὴν, τὸ δ' ἀνάλωμα ἴδιον ὑμέτερον, τὴν δὲ κατὰ γῆν, εἰ μὲν δεῖ λέγειν, ἀφ' ἑαυτοῦ φέρων ἀνέθηκε θηβαίοις. ὥστε καὶ τὸν γιγνόμενον πόλεμον μὴ κύριον γενέσθαι στρατηλάτην τὸν ὑμέτερον στρατηγὸν βουλεύσασθαι περὶ τῆς τῶν στρατιωτῶν σωτηρίας. καὶ ταῦτ' οὐκ ἐγὼ μὲν κατηγορῶ, ἕτεροι δὲ παραλείπουσιν, ἀλλὰ κἀγὼ λέγω καὶ πάντες ὀλοφύρονται, καὶ ὑμεῖς συνίετε καὶ οὐκ ὀργίζεσθε. ἐκεῖνο γὰρ πεπόνθατε πρὸς δημοσθένη συνήθειαν ἤδη τὰ δικήματα αὐτοῦ ἀκούειν, ὥστε οὐ θαυμάζετε. δεῖ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀγανακτεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι, εἰ χρὴ τὰ λοιπὰ τῇ πόλει καλῶς ἔχειν. δεύτερον δὲ καὶ πολὺ τούτου μεῖζον ἀδίκημα ἠδίκησεν, ὅτι τὸ βουλευτήριον τὸ τῆς πόλεως, καὶ τὴν δημοκρατίαν ἀφ' ἑαυτοῦ ἔλαθεν ὑφελόμενος, καὶ μετήνεγκεν εἰς θήβας εἰς τὴν καδμείαν, τὴν κοινωνίαν τῶν πράξεων τοῖς βοιοταρχαις συνθέμενος, καὶ τηλικαύτην αὐτὸς αὑτῷ δυναστείαν κατεσκεύασεν, ὥς τ' ἤδη παρὼν ὅπου τὸ βῆμα, πρεσβεύειν μὲν ἔφη ὅποι αὐτῷ δοκοίη καὶ μὴ ὑμεῖς ἐκπέμπητε ἢ.

εἰ δέ τις αὐτῷ τῷ στρατηγῶν ἀντεῖποι, καταδουλούμενος A τοὺς ἄρχοντας, καὶ συνεθίζων μηδὲν αὐτῷ ἀντιλέγειν δίκαια ἔφη χρῆσθαι τῷ βήματι φερὼς τὸ στρατηγεῖον. πλείω γὰρ ὑμᾶς ἀγαθὰ ὑφ' ἑαυτῷ ἔφη ἀπὸ τοῦ βήματος πεποιηθέναι, ἢ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐκ τοῦ στρατηγείου. μισθοφορῶν δ' ἐν τῇ ξενικῇ κενὰς χώρας καὶ τὰ στρατιωτικὰ χρήματα κλέπτων, καὶ τοῖς μυρίοις ξένοις ἐκμισθώσας ἀμφισσεῦσι, πολλὰ διαμαρτυρομένου καὶ χειρίζοντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐμοῦ προσεμίξε φέρων, ἀναπαυθέντων τῶν ξένων, τὸν κίνδυνον ἀπωθησκόμενος τῇ πόλει. τί γὰρ ἂν οἴεσθε φίλιππον ἐν τοῖς τότε καιροῖς εὐξασθαι; οὐ χωρὶς μὲν φερὼς τὴν πολιτικὴν δύναμιν, χωρὶς δ' ἐν ἀμφίσσῃ φερὼς τοὺς ξένους διαγωνίσασθαι; ἀθυμίας δ' ἐν τοῖς ἕλλησι λαβεῖν τηλικαύτης πληγῆς γεγενημένης; καὶ τηλικούτων κακῶν αἴτιος γεγενημένος δημοσθένης, οὐκ ἀγαπᾷ, εἰ μὴ δίκην δώσειεν, ἀλλ' εἰ μὴ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθήσεται; ἀγανακτεῖ οὐδὲ ἱκανόν ἐστιν αὐτῷ ἐναντίον ὑμῖν κηρύττεσθαι, ἀλλ' εἰ μὴ τῶν ἑλλήνων ἐναντίον ἀναρρηθήσεται; τί ἀγανακτεῖ. ὅπως ὡς ἔοικε πονηρὰ φύσις μεγάλης ἐξουσίας ἐπιλαβομένη, δημοσίας ἀπεργάζεται συμφοράς. ἔστιν δὲ B καὶ τῶν προφερομένων μέγιστόν ἐστιν ὃ μέλλω λέγειν. φιλίππου γὰρ οὐκ ἀναφρονοῦντος τῶν ἑλλήνων, οὐδὲ ἀγνοοῦντος. (ἃ γὰρ ἴσως ἀσυνίετος) ὅτι χρὴ τὸν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἐν ἡμέρᾳ σμικρᾷ μέρει διαγωνίεται), καὶ διὰ ταῦτα βουλόμενος ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καὶ πρεσβείας ἀποστέλλειν μέλλοντος, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν θήβαις φοβουμένων τὸν ὑπόνοιαν κινδύνων, εἰκότως. οὐ γὰρ ἦν πρᾶγμα στρατευτοῦ καὶ λιπεῖν τὴν τάξιν αὐτοὺς ἐκεῖνος παρεκελεύσατο. τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, αἰδήμων δημοσθένης καὶ τοῖς βοιωταρχαῖς ὑποπλεύσας μέλλειν εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι, χρυσίον αὐτοῦ αὐτῷ φασὶ φιλίππου λαβόντος· ἀβίωτον ἡγησάμενος εἶναι εἴ τινος ἀπολειφθήσεται δωροδοκίας, ἀναπηδήσας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐδενὸς αἰθέρα πάντων λέγοντος, οὐδ' ὡς δεῖ ποιεῖσθαι πρὸς φίλιππον εἰρήνην, οὐδ' ὡς οὐ δεῖ, ἀλλ' ὡς ὤετο· τοῦτο κήρυγμά τι τοῖς βοιωταρχαῖς προκηρύττων, ἀναφέρειν αὐτῷ τὰ μέρη τῶν λημμάτων, ὠμύνετο τὴν ἀθωΐαν, ὡς ὡς ἔοικε δεισθείας ἐνεργοληθεῖν εἰσῆλατο καὶ ἐκπορεῖν δημοσθένει, ἢ μὴν εἴ τις ἐρεῖ ὡς χρὴ πρὸς φίλιππον εἰρήνην ποιήσασθαι, ἀπάξειν εἰς τὸ δεσμωτήριον ὑπολαβόντος τοῦ ἔχειν ἀποσμυσύμενος τὴν κλεοφῶντος πολιτείαν, ὃς ὅτε τὸ πρὸς λακεδαιμονίους πολέμου ὡς λέγεται, τὴν πόλιν ἀπώλεσεν. ὡς δ' οὐ προσεῖχον αὐτῷ οἱ ἄρχοντες [illegible] ἐν τῇ θήβαις. ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς ὑμετέρους αὐτομολίαν ἐξελιλυθότας, ἵνα βουλεύσησθε πρὸς τῆς εἰρήνης ἐν ταυτὰ παντάπασιν ἐκφέρον ἐχθρετο, καὶ παρελθὼν ὅτι τὸ βῆμα, προδότας τῶν ἑλλήνων τοὺς βοιωταρχας ἀπεκάλεσε, καὶ χρᾶφεν ἔφη ψήφισμα, ὁ τοῖς πολεμίοις οὐδὲ ποτ' ἀπιβλέψας, πέμπειν ὑμᾶς πρέσβεις εἰς θήβας, αἰτήσοντας θηβαίους δίοδον ὅπη φίλιππον. ὑφαιρεθέντες δὲ οἱ ἐν θήβαις ἄρχοντες, μὴ δέξωσιν ὡσαλῶς ἐν προδόται τῶν ἑλλήνων ἀπὸ μὲν τῆς εἰρήνης ἀπέρεπον, ὅτι ὑπ' ὀλιγαρχίαν ὥρμησαν· ἔνθα δὴ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἄξιόν ἐστιν ὑπομνησθῆναι, οἷς οὐκ ἀθύτων καὶ ἀναλλιεπῶν ὄντων τῶν ἱερῶν, ἐκπέμψας ὅτι τὸν προδήλον κίνδυνον, ἐτόλμησε τοῖς στρατιώταις πρὸ καὶ λεγοιπόσι τὴν τάξιν, ἀναβὰς ὅτι τὸν τάφον τῶν τετελευτηκότων ἐγκωμιάζειν τὴν ἐκείνων ἀρετήν. ὦ πρὸς μὲν τὰ μεγάλα καὶ παυδαία τῶν πραγμάτων, ἁπάντων ἀνθρώπων ἀγενέστατε, πρὸς δ' τὴν ἐν τοῖς λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατε

Quòd si quis imperatorum ei refragaretur: vt oppri meret magistratus, eósque consuefaceret, ne sibi contradicerent, dixit, se disceptationem suggestus contra prætorium velle instituere. vos enim à se de suggestu pluribus affectos esse beneficiis, quàm ab imperatoribus è prætorio. Iam cum vacua nomina inter peregrinos milites institueret, & militarem pecuniam furaretur, & decem illa millia peregrinorum Amphissensibus mercede locaret: quamuis, me multum obtestante, & in concionibus quiritante: peregrinis illis è medio sublatis, periculum conuertit in vrbem imparatam. Quid enim putatis Philippum illis optasse temporibus? nónne, vt seorsim cũ vrbanis copijs, seorsim ad Amphissam, cum conducticio milite decertaret, & Græcos abiectis animis præditos inuaderet post tantam cladem? Tantorum igitur malorum autor cum fuerit Demosthenes, impunitate non est contentus: sed nisi etiam aurea corona ornetur, indignatur. nec satis habet, si corã vobis proclametur: sed nisi coram Græcis prædicetur, indignè fert. Ita nimirum fit, vt improbum ingeniũ magnam potestatem adeptum, publicas importet calamitates. Tertium, & inter superiora maximum B est, quod dicturus sum. Nam cum Philippus Græcos non contemneret, nec ignoraret (neque enim fuit stupidus) se de omnibus fortunis in parua dieculæ parte certaturũ, proptereáque pacem facere vellet, & legatos missurus esset, atq; magistratus qui Thebis erant, imminens periculum timerẽt: idque merito. neq; enim orator militiæ rudis & ordinum desertor eos monuerat, sed Phocense bellũ, quod decẽ annos durarat, immortale eis documentũ dederat. Hęc igitur cũ se ita haberent, Demosthenes re animaduersa, suspicatus Bœotiorũ principes pacẽ seorsim esse facturos, auro sine se à Philippo accepto: & vitam sibi acerbam existimãs, si largitionis alicuius expers esset, in cõcione exiliit, nemine mortalium dicente pacem cum Philippo vel faciendam vel nõ faciendam esse (nam sua duntaxat opinione nitebatur) quodam quasi præconio Bœotiorum principibus denuncians, vt largitionum partem ad se referrent: obtestatus est Mineruam, quã, vt apparet, Phi- C dias eò fecit, vt Demosthenes ad ea quæstus aucupia & periuria sua abuteretur) si quis diceret pacem cum Philippo esse faciendam, eum se capillis prehẽ sum, omnino in carcerem esse abducturum: in quo Cleophontis rationẽ imitabatur: qui Laconico bello, vt fertur, rempublicã perdidit. Sed vt duces Thebani eum non curabant, sed milites vestros iam ẽgressos reuocabant vt de pace deliberaretis: ibi demum omnino mente alienatus, cõscenso suggestu, Bœotiorum principes, Græcorum proditores appellauit: seq; decretũ scripturũ dixit, is qui aduersũ hostem nũquã intuitus est, vt legatos Thebas mitteretis, qui à Thebanis transitũ peterẽt contra Philippũ. Thebanorum igitur magistratus summo pudore affecti, ac veriti, ne reuera Græcorum proditores haberentur: & pacem repudiarunt, & ad bellum concitati sunt. Hoc loco fortium virorum facienda est mentio, quibus iste, inauspicatis & ominosis sacris ad periculum euidens ablegatis, fugitiuis & ordinum desertoribus pedibus monumẽto consenso, defunctorum virtutem celebrare non dubitauit. O tu, qui ad res magnas & graues omnium mortalium es ineptissimus, ad orationis autem confidentiam maximè admirandus.

Quòd nimirum pax fieret obstitit.

Commiseratio & indignatio.

statim iudicum ora intuens dicere audebis, te ob clades publicas esse coronandum? Quod si iste dixerit, vos feretis, vestráque memoria vnà cum defunctis morietur? Date hoc mihi, vt animis vestris exiguo tempore non in prætorio, sed in theatro sitis: putate videre vos progredi præconem, & proclamationem ex decreto futuram: cogitate vtrum putetis cognatos defunctorum plures lacrymas profusuros ob tragœdias & Heroicas calamitates, quæ posthea in proscenium afferentur, an verò ob amentiam reipublicæ? Quis enim Græcus, aut saltem liberaliter institutus, non dolebit, cum in theatro vel illud, si nihil aliud recordabitur: eodem aliquando die,, cum, vti nunc, tragœdiæ agendæ essent, atque vrbs melius regeretur, & meliores gubernatores haberet: progressum præconem productísque pupillis, quorum patres in bello occubuerant, adolescentes armis ornasse, ac pulcherrimum illud præconium & ad virtutis adhortationem efficacissimum proclamasse: Hos adolescentes, quorum patres in bello fortiter mortem opetiissent, à populo vsque ad pubertatem esse educatos: nunc autem panopliis instructos, eosdem (quod felix faustúmque sit) dimittere, vt suum quisque negotium agat, & ad principem in consessu locum inuitare? Tum igitur sic proclamauit: nunc aliter. Nam eo, qui pueris autor fuit orbitatis, producto, quid tandem dicet? aut quam vocem edet? Nam si ea recensuerit, quæ in ipso decreto mandata sunt, verum tamen dedecus non tacebitur: sed voci præconis reclamare videbitur: virum istum (si tamen iste vir est) coronari à populo Athenienśi virtutis ergò, vitiosissimum ob fortitudinem, ignauum, & ordinum desertorem. Ne facite, per Iouem, cæterósque deos vos obtestor, Athenienses: ne trophæum de vobis ipsis in Bacchi orchestra statuite: neque populum coram Græcis amentiæ condemnate: neque commonefacite miseros Thebanos ingentium extremorum malorum, quos in exilium actos propter istum, vrbe recepistis: quorum fana & liberos & monumenta, corruptela Demosthenis & regium aurum perdidit. Sed quoniam corporibus non adfuistis, animis saltem calamitates eorum intuemini: & putate videre vos vrbem capi, muros euerti, ædes incendi, matronas & pueros in seruitutem abstrahi: senes homines, senes mulieres serò dedisse libertatem, plorantes, supplicantes vobis: irascentes non vltoribus, sed harum calamitatum autoribus: mandantes, ne vllo pacto Græciæ pestem coronetis: sed vt Genium etiam, & Fortunam, hominis istius comitem, caueatis. Cum nulla enim vrbe, cum nullo homine priuato vnquam bene actum est, qui consiliis Demosthenis est vsus. Non pudeat vos, Athenienses, cum in nautas [illegible] Salaminem transportant homines, legem tuleritis, si quis eorum in traiectu nauim inuitus euerterit, ne ei deinceps nauicularian facere liceat: vt ne quisquam temerè vitam Græcorum in discrimen adducat: si istum, qui Græciam & vrbem nostram funditus euertit, denuò sinetis rempublicam guberbare? Vt autem de quarto etiam tempore, & iis rebus quæ nunc sunt, aliquid dicam: illud vobis redigam in memoriam, quòd Demosthenes non castrenses duntaxat ordines deseruit: sed etiam acceptā vrbis nostræ triremi,

Pictura Thebanarū calamitatum, & genius Demosthenis infaustus.

4. Tempus quo aut nihil gesserit Demosthenes, aut nugas egerit.

A ὁπηχειρήσειν ἐθελήσεις αὐτίκα μάλα βλέπων εἰς τὰ τούτων πρόσωπα λέγω, ὡς δεῖ σε ὅπῃ τῇ τὰ πόλεως συμφοραῖς στεφανοῦσθαι. ἐὰν δ' ὅδε λέγῃ, ὑμεῖς ὑπομενεῖτε, καὶ σωπαποθανεῖν τοῖς τελευτήσασιν ὡς ἔοικε καὶ ἡ ὑμετέρα μνήμη; Γένεσθε δή μοι μικρὸν χρόνον τὴν διάνοιαν μὴ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ νομίσατε ὁρᾶν πρόσιόντα τὴν κήρυκα καὶ τὴν ἐπὶ τῷ ψηφίσματος ἀνάρρησιν μέλλουσαν γίνεσθαι, καὶ λογίσασθε, πότερ' οἴεσθε τοὺς οἰκείους τῶν τελευτησάντων πλείω δάκρυα ἀφήσειν ὅπῃ τε ἐξαγωδίας καὶ τοῖς ἡρῳϊκοῖς πάθεσι τοῖς μὴ ταῦτα ἐπεισιοῦσιν, ἢ ὅπῃ τῆς πόλεως ἀγνωμοσύνης; ὃ οὐκ ἂν ἀλγήσειεν αἰθέσπος ἕλλην ἢ καὶ παιδευθεὶς ἐλευθέρως, ἀναμνησθεὶς ἐν τῷ θεάτρῳ ἐκεῖνό γε εἰ μηδὲν ἕτερον, ὅτι ταύτῃ ποτὲ τῇ ἡμέρᾳ μελλόντων ὠσαύτως κηρυττῶν τῷ ἐξαγωγῶν γίνεσθαι, ὅτ' ἐβουλεύετο μᾶλλον ἡ πόλις καὶ βελτίοσι χρῷτο ταῖς ἐξηγήσεσι, προσελθὼν ὁ κήρυξ καὶ ὠδήσασθαι μέλλοντας τοὺς ὀρφανοὺς ὧν οἱ πατέρες ἦσαν ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότες, νεανίσκους πανοπλίαις κεκοσμημένους, ἐκήρυττε τὸ κάλλιστον κήρυγμα καὶ προσηκοντέστατον πρὸς ἀρετήν. Ὅτι τοὺς δὲ B τοὺς νεανίσκους ὧν οἱ πατέρες ἐτελεύτησαν ἐν τῷ πολέμῳ ἄνδρας ἀγαθοὺς γηγενομένους, μέχρι μὲν ἥβης ὁ δῆμος ἔθρεψε, νυνὶ δὲ καθοπλίσας, τὴν δὲ τὴν πανοπλίαν ἀφεὶς ἀγαθῇ τύχῃ προέπεσθαι ὅπῃ τὰ ἑαυτῷ, καὶ καλεῖ εἰς προεδρίαν. Τότε μὲν ταῦτ' ἐκήρυττεν, ἀλλ' ἐνῦν, ἄλλα ὠδήσασθαι μέλλοντας τὸν τῆς ὀρφανίας τοῖς πᾶσιν αἴτιον, τί ποτ' ἂν ἐρεῖ ἢ τί φθέγξεται; ὃ δ' ἂν αὐτὰ διέξιη τὰ ἐν τῷ ψηφίσματος προσάγματα, ἀλλ' οὐ τὸ ἐν τῷ ἀληθείας αἰσχρὸν σιωπήσεται, ἀλλὰ ταναντία δόξει τῇ τοῦ κήρυκος φωνῇ φθέγξεσθαι. Ὅτι τὸν δὲ τὸν ἄνδρα (εἰ δή τις ἔστ' ἀνὴρ) στεφανοῖ ὁ δῆμος ὁ τῶν ἀθλοφόρων, ἀρετῆς ἕνεκα τὸν κάκιστον, καὶ ἀνδραγαθίας ἕνεκα τὸν ἀνανδρότατον καὶ λειποτακτίου τὴν τάξιν; μὴ πρὸς τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν ἱκετεύω ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, μὴ τρόπαιον ἵστατε ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν ἐν τῇ τοῦ Διονύσου ὀρχήστρᾳ. μηδ' αἱρεῖτε ὠδὰς ἀνδρείας ἐναντίον τῶν ἑλλήνων τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. μηδ' ὑπομιμνήσκετε C τοὺς ἀνιάτων καὶ ἀνηκέστων κακῶν τοὺς ταλαιπώρους Θηβαίους, οὓς φυγὰς ἐξ ἀνδρὸς τούτου, ὃν ἐδέξασθε τῇ πόλει, ὧν ἱερὰ καὶ τέκνα καὶ γάμους ἀπώλεσεν ἡ δημοσθένους δωροδοκία, καὶ τὸ βασιλικὸν χρυσίον. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖς σώμασιν οὐ παρεγένεσθε, ταῖς γε διανοίαις ἀποβλέψατ' αὐτῶν εἰς τὰς συμφορὰς, καὶ νομίσατε ὁρᾶν ἁλισκομένην τὴν πόλιν, τειχῶν καταστροφὰς, ἐμπρήσεις οἰκιῶν, ἀγομένας γυναῖκας καὶ παῖδας εἰς δουλείαν, προσβύτας ἀνθρώπους, προσβύτιδας γυναῖκας, ὀλοφυρομένους μεταμανθάνοντας τὴν ἐλευθερίαν, κλαίοντας, ἱκετεύοντας ὑμᾶς, ὀργιζομένους οὐ τοῖς πεπραγμένοις, ἀλλὰ τοῖς τούτων αἰτίοις. Ἐπισκήπτοντας μηδενὶ τρόπῳ τὸν τῆς ἑλλάδος ἀλιτήριον στεφανοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν δαίμονα καὶ τὴν τύχην τὴν συμπαρακολουθοῦσαν τοῦ ἀνθρώπου φυλάξασθαι. οὔτε πόλις γὰρ οὔτ' ἰδιώτης ἀνὴρ οὐδεὶς πώποτε καλῶς ἀπήλλαξε δημοσθένει συμβουλεύσας χρησάμενος. Ὑμεῖς δ', ὦ Ἀθηναῖοι, οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ ὅπῃ μὲν τοὺς πορθμέας τοὺς εἰς σαλαμῖνα πορθμεύοντας νόμον ἔθεσθε, ἐάν τις αὐτῶν ἄκων ἐν τῷ πόρῳ πλοῖον ἀναξέψῃ, τούτῳ μὴ ἐξεῖναι πάλιν πορθμεῖ χρῆσθαι· ἵνα μηδεὶς αὐτοχειρίᾳ ἐπὶ τὰ τῶν ἑλλήνων σώματα· τὸν δὲ τὴν ἑλλάδα καὶ τὴν πόλιν ἅπασι λυμηνάμενον τὰ κοινὰ ἵνα δή τις εἴπῃ καὶ φθεῖρ τὸ τέταρτον καιρῶν καὶ τῷ νυνὶ καθεστηκότων πραγμάτων ἐκεῖνο ὑμᾶς ὑπομνῆσαι βέλομαι, ὅτι δημοσθένης οὐ τὸ ἀπὸ στρατοπέδου μόνον τάξιν ἔλιπεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τῇ πόλεως τειχήρη

ἡρι φερόλαβὼν ὑμᾶς καὶ τοὺς ἕλληνας ἠρυθρολόγησε. καταμαγούσης δ' αὐτὸ εἰς τὴν πόλιν τῆς ἀφροσδοκήτου σωτηρίας, τὰς μὲν φρότους χρόνους ὑπόξομος ἦν ἀνθρωπος, καὶ παρὼν ἠμύθητο ὅπι τὸ δῆμα, εἰρωνοφύλακα ὑμᾶς ἐκέλευεν αὐτὸν χειροτονεῖν. ὑμεῖς δ' οὐκ μὲν τοῖς φρότοις χρόνοις, οὐδ' ὅπι τὰ ψηφίσματα εἰάτε τὸ δημοσθένους ὄπι γράφειν ὄνομα, ἀλλὰ ναυσικλεῖ τοῦτο φροστατάττετε. νυνὶ δ' ἤδη καὶ στεφανοῦν ἀξιοῖ ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησε φιλίππου, ἀλέξανδρος δ' εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστη, πάλιν αὖτὸς τεταπεινώμενος, ἱερὰ μὲν ἱδρύσατο παυσανίᾳ, εἰς αἰτίαν δὲ δυσγενείων καὶ θυσίας τὴν θυλὼ κατέστησεν. ἐπωνυμίαν δ' ἀλεξάνδρῳ μάργίτην ἐτίθετο. ἀπειτόλμα γ' ἔλεγεν ὡς ὑπνώθησεν ἐν μακεδονίας, ἀλλαπᾶν γὰρ αὐτὸ ἔφη ἐν πέλλῃ φθειρατοιοῦσα, καὶ τὰ παλάχνα φυλάττοντα. καὶ ταῦτα λέγων ἔτη οὐκ εἰκάζων, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅτι ἅμματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία, αὐτὸς οὐκ ἔχων ἅμμα. καὶ θεωρῶν τὸν ἀλέξανδρον οὐκ ἐκ τῆς ἀλεξάνδρου φύσεως, ἀλλ' ἐκ τῶν ἑαυτοῦ ἀναισθησίας. ἤδη δ' ἐψηφισμένων θετταλῶν ὅπισρατεύειν ὅπι τὴν ὑμετέραν πόλιν, καὶ τοῦ νεανίσκου τοιοῦτον παροξυνθέντος, εἰκότως, ἐπειδὴ θῆβας μὲν τὸ στρατόπεδον, φροσβοήθησε ὑφ' ὑμῶν χειροτονηθείς, ἀποδρὰς ἐκ μέσου τοῦ κινδυνεύοντος ἦκεν ὑποσρέφας, οὔτ' ἐν εἰρήνῃ, οὔτ' ἐν πολέμῳ χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχων, καὶ τὸ πάντων δεινόταον, ὑμεῖς μὲν τοῦτον οὐ φροῢδότε, οὐδ' εἰάσατε κρίνεσθαι ἐν τῷ κοινῷ ἑλλήνων συνεδρίῳ· ἔστι δ' ὑμᾶς νῦν φροσέδωκεν, εἴπερ ἀληθῆ ἐστιν ἃ λέγεται. ὡς γάρ φασιν οἱ παραλοι καὶ οἱ φροσβύσαντες φοὺς ἀλέξανδρον, καὶ τὸ φρᾶγμα εἰκότως πιστεύεται· ἔστι τις ἀρίστων πλαταιεὺς ὁ τὸ ἀριστόβουλου τοῦ φαρμακοπώλου υἱός, εἴ τις ἄρα σ' ὑμῶν γινώσκει, οὗτος ποτε ὁ νεανίσκος, ἑτέρῳ τ' ὄψει διαφέρων ἡμύδρυος, ὤκησε πολὺν χρόνον ἐν τῇ δημοσθένους οἰκίᾳ, ὥστ' ἐφοίτων ἢ πάχων, ἀμφίβολος ἡ αἰτία. καὶ τὸ φρᾶγμα οὐδαμῶς ἄσχημον ἐμοὶ λέγειν. ἔστ' ὡς ἐγὼ ἀκούω ἠγωνημένος, ὥς τις καὶ πως ποτὲ ὄστι βεβιωκὼς, τ' ἀλέξανδρον ὑπόξεικε, καὶ πλησιάζει ἐκείνῳ. διὰ τούτου γράμματα πέμψας δημοσθένης ὡς ἀλέξανδρον, ἀδειάν τινα δέηται καὶ διαλλαγάς, καὶ πολλὴν κολακείαν πεποίηται. ὁπόθεν δ' θεωρήσατε ὡς ὁμοιόν ὄστι τὸ φρᾶγμα τῇ αἰτίᾳ· εἰ γάρ τι τούτων ἐφέρετο δημοσθένης καὶ πολεμικῶς εἶχεν, ὥσπερ καί φησι φοὺς τὸν ἀλέξανδρον, ξεῖς αὐτῷ καὶ κάλλιστοι ὠδαγωγήσασιν, ὧν οὐδενὶ φάνεται πεζεμιμένος, εἷς μὲν ὁ φρῶτος, ὅτ' εἰς τὴν ἀρχὴν οὐ πάλαι καθεστηκὼς ἀλέξανδρος, ἀφοδασθέων αὐτῷ τὴν ἰδίων ὄντων, εἰς τ' ἀσίαν διέβη, ἥμαζε δ' ὁ τῷ περστῶν βασιλεὺς καὶ ναυσὶ καὶ πεζῇ σρατᾷ, ἄσμενος δ' ἂν ὑμᾶς εἰς τ' κοινὴν συμμαχίαν φροσεδέξατο διὰ τὸς ὑπερφερομένους αὐτῷ κινδύνους. εἶπάς τινα σύνταῦθα λόγον δημοσθένες, ἢ ἔγραψάς τι ψήφισμα; βέλεσθε θῶ φοβηθέντα καὶ χρήσασθαι τῷ ἑαυτοῦ ξόπῳ (καί τοι ῥητορικὴν δεινὸν δημόσιος καιρὸς ἐκ αἰσθάνεται) ἀλλ' ἐπειδὴ πάντη τῇ δυνάμει δαρεῖος κατεβεβήκει, ὁ δ' ἀλέξανδρος ἦν ἀπελημμένος ἐν κιλικίᾳ πάντων ἐν δεινῷ ὡς ἔφιστα σὺ, αὐτίκα μάλα δ' ἤμελλεν, ὡς ἐμοὶ ὁ φοῦ σοῦ λόγος, συμπατηθήσεσθαι τοῦ τ' περσικῆς ἵππου, τὴν ὃ σὴν ἀνδρίαν ἡ πόλις οὐκ ἐχώρει, καὶ τὰς ὑπισολὰς ἃς ἐξήρτημένος ἐν τῷ δακτύλων φερήεις, ὑπεδείκνυον ποὶ τὸ ἐμὸν φρόσωπον, ὡς ὑπεπεπλημμένου καὶ ἀθυμοῦντος, καὶ χρυσόκερων ὑποκαλῶν, καὶ κατεσέφθαι φάσκων, εἴτι πᾶσμα συμβήσεται ἀλέξανδρῳ, οὐδ' ἐν ταῦθ' ἑωρᾶξας ὑδέν, ἀλλ' ὅς τινα καιρὸν ἀνεβάλλε καλλίω. ὑπερβὰς τοίνυν ἅπαντα ταῦτα, ὑφ' ὑμῖν καθεστηκότων λέξω. λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ τὸ ξενικὸν ἐπέτυχον μάχῃ καὶ διέφθειραν τὰς ὑπὶ κόρραλον

A à Græcis pecuniam exegit. Cum autem inſperata ſalus eũ in vrbem reduxiſſet: primis temporibus tre
mebundus homo fuit: & ſemimortuus ſuggeſtu cõ
ſcẽſo, ſe pacis cuſtodẽ à vobis creari iuſſit: vos verò,
cum primis tẽporibus ne decreta quidem paſſi fue
ritis nomine Demoſthenis inſcribi: ſed Nauſicli id
mãdaueritis: iſte nũc etiam coronari ſe poſtulabit?
Poſt obitum porrò Philippi, & principatum ab A
lexandro ſuſceptum, rurſus præſtigiator iſte & ſa
cella Pauſaniæ extruxit, & ſenatũ in crimen lætitiæ
& ſacrificiorũ ob bonũ nunciũ, cõiecit: & Alexan
dro, Margitæ cognomentum dedit: atque etiam di
cere auſus fuit, eũ è Macedonia ſe non cõmoturũ eſ
ſe: ſed ſatis habere, ſi Pellæ deambulare liceat, & vi
tam conſeruare: eáque ſe dicere affirmabat, non cõ
iecturis adductum, ſed certa cognitione inſtructũ.
Virtutem. n. ſanguine venalẽ eſſe, cum ipſe ſangui
nem nõ habeat: & Alexandrũ iudicet, non ex Alexã
dri ingenio, ſed ex ſuapte ignauia. Cum verò Theſſa
li iam decreuiſſent, contra veſtram vrbem infeſtis
armis proficiſci, & adoleſcens principiò nõ iniuria
commotus eſſet: exercitu iã ad Thebas adducto, le
gatus à vobis delectus, arrepta fuga è medio Cithæ
B rone reuerſus eſt, nec in pace nec, in bello frugi ho
mo. Et quod eſt omnium grauiſſimum, vos eum nõ
deſeruiſtis, nec in concilio Græcorum cauſam dice
re paſſi eſtis: Iſte autem vos nunc prodidit, ſi modò
vera ſunt quę dicũtur. Vt enim aiũt Paralij, & ij qui
legatione apud Alexandrum functi ſunt (idque me
ritò creditur) eſt Ariſtio quidã Plataicus, Ariſtobu
li Seplaſiarij filius: ſi quis fortè veſtrũm eũ nouit. Is
adoleſcens aliquando cum forma longè aliis præſta
ret, longo tempore in ædibus Demoſthenis habita
uit. Quid autem apud eũ vel fecerit, vel paſſus fue
rit, in incerto eſt: neque res hæc honeſtè à me narra
ri poteſt. Is igitur, vt ego audio, cum neſciretur quis
eſſet, & qualem vitam egiſſet, apud Alexandrum ſe
ita inſinuauit, vt nunc eius conſuetudine vtatur. Per
hunc Demoſthenes miſſis ad Alexandrum literis,
aliquid ſecuritatis impetrauit, & multis blanditiis
partam reconciliationem. Inde autem ſpectate, vt
res cum crimine conueniat. Nam ſi reuera hic ſen-
ſiſſet Demoſthenes, & hoſtis, vt ait, fuiſſet Alexan- Tres occa-
dri: tres ei pulcherrimæ fuerũt oblatæ occaſiones: ſiones vlci
quarum nulla eum eſſe vſum conſtat. Prima quidẽ ſcendi Ale
illa, cum Alexander non ita pridem ſuſcepto princi- xandri, ne
C patu, ſuis rebus nondum paratis, in Aſiam traiecit: gle&æ, &
& rex Perſarum, claſſe, pecunia, pedeſtrib. copiis ho manis arro
rens, vos libenter in communem ſocietatem recepiſſet, ob imminentia ſibi diſcrimina. Habuiſti tum gantia.
aliquã orationem Demoſthenes, aut decretum ali-
quod ſcripſiſti? Vis ponam, te & timuiſſe, & tuis vsũ
fuiſſe moribus (quamuis oratorum timiditatẽ reipu
blicæ tempora nõ expectãt) At poſtquã cũ omnibus
copiis Darius deſcenderat, & Alexander in Cilicia
concluſus, omnium (vt tu dicebas) rerum penuria
laborabat: & ſtatim, vt tua ferebat oratio, à Perſico
equitatu conculcandus erat, quo quidem tempore
tuam inſolentiam vrbs non capiebat, & tuas epiſto-
las, quas de digitis ſuſpenſas circumferebas, vultum
meum quibuſdam oſtendens, tanquam perculſi &
deſperantis, méque Auricornũ appellabas, & corona
tum iam eſſe dicebas, ſi quam cladem accepiſſet A-
lexander: ne tum quidem egiſti quicquam. At quod
tempus optatius expectabas? His igitur præteritis
omnibus, de iis dicã quæ nũc ſunt. Lacedæmonij &

peregrini milites secundo Marte pugnarant, militibus ad Corragum cæsis. Elæi & Achæi omnes, Pellenæis exceptis, deficiebant, & tota Arcadia, præter Megalopolim, cuius, cum obsideretur, excidium in dies expectabatur: Alexãder vltra Septentriones, & orbem penè terrarum habitabilem excesserat: Antipater longo tempore contrahebat exercitum: quid futurum esset, incertum erat. Hic nobis demonstra, Demosthenes, quid fueritquod egeris? quid fuerit quod dixeris? ac si libet, cedo tibi suggestu, donec dixeris. Quando autem taces, hęsitationi tuæ sanè ignosco: quæ aũt tum dixeris, ego nunc referam. Non meministis eius nefaria & inepta verba, quæ vos, ô ferrei, quo pacto ferre potuistis? cum pro concione diceret: Quidam vrbem tãquam vineam perfodiunt: quidam palmites populi resecuerunt: nerui rerum gerendarũ sunt succisi: instar corbis in angustias consuimur: quidã nos * tanquam acus traiiciũt. Hæc, ô Cinæde, cuius verba aut monstra sunt? Itẽ cum in suggestu te in orbẽ circũagens, vt qui Alexãdro aduersareris, dicebas: Fateor me Laconicam expeditionem conflasse: fateor me Thessalos & Perrhebos ad defectionem impulisse. Tu verò vel pagum ad defectionem impelleres? Tú ne vel ad domum periclitantem accederes, nedũ ad vrbem? Verùm sicubi pecunia impenditur, assidebis: nihil viro dignum geres. Si quid fortè fortuna acciderit: id tibi vendicabis, & magno alieno labore partam gloriã verbis in te transmouebis. si quid autem periculi ingruet, fugam capies. Cum securi erimus: præmia posces, & aureis coronis ornari postulabis. Esto: at popularis est? Sanè, si commoditatem orationũ eius spectabitis: decipiemini, vt prius etiam. Sin naturam eius, & veritatem: non decipiemini. Sic autem rationem ab eo reposcite: ego vobiscum expendam, quo ingenio esse deceat virum popularem & modestum: itémque conferam, qualem esse verisimile sit hominem paucorum potentiæ studiosum, & malum. Vos autem horum vtraque comparantes, considerate non vtrius orationis, sed vtrius vitæ sit. Arbitror igitur vos omnes illud mihi assensuros, hęc in viro popularí esse oportere. Primùm, vt sit & à patre & à matre ingenuus: ne ob generis infelicitatem sit inimicus legibus, quæ libertatem populi tuentur. Secundo loco, vt à maioribus eius aliqua sint in rempublicam beneficia collata: aut, quod summè necessarium est, nullæ vt cum republica eis inimicitiæ intercesserint: ne maiorum suorum calamitates vlciscendo, malefacere instituat ciuitati. Tertiò, in quotidiana ratione victus, natura temperantem & moderatum esse oportet: ne ob pecuniæ profusionem, pecuniã accipiat contra populum. Quartò, benevolum & eloquentem: nam præclara res est, si & animus optima quæque * instituat, & disciplina oratoris atque oratio auditoribus persuadeat. Alioqui benevolentia semper est eloquentiæ præferenda. Quintò, animo forti esse præditum, vt ne in rebus dubiis & bellis populũ deserat. Paucorũ potẽtię studiosum horũ omnia cõtraria habere oportet. Quorsũ. n. eadẽ repetere attinet? Cõsiderate igitur, quid horũ insit in Demosthene. Ratio aũt subducatur æquissimis cõditionib*. Isti pater fuit Demosthenes Pęanensis vir ingenuus: neque enim mentiendum est. Vt autẽ se matris eius, & aui materni res habeãt, ego dicã Gylo fuit Ceramẽsis: qui cum Nymphæũ in Ponto, quod oppidũ eo tẽpore nostra vrbs habebat, hostib. prodidisset, vrbe exulauit: cũ capitis damnatus, iu-

Adimit Demosthenis benevolentiam erga populum: eiúsque genus & mores exagitat.

A σραπώτας. ἠλέγοι δ' αὐτοῖς συμμετεβάλοντο καὶ ἀχαιοὶ πάντες, πλὴν πολλιωτῶν, & ἀρκαδία πᾶσα, πλὴν μεγάλης πόλεως· αὐτὴ γὰρ ἐπολιορκεῖτο ὑπ' καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπὸ δόξος ἰὼν ἀλῶναι. ὁ δ' ἀλέξανδρος ἔξω τ' ἀρκτικῆς τ' οἰκουμένης ὀλίγου δεῖν πάσης μεθεστήκει. ὁ δ' ἀντίπατρος πολὺν χρόνον συνῆγε στρατόπεδον, τὸ δ' ἐσόμενον ἄδηλον ἦν. σὺ ταῦθ' ἡμῖν ὅπως δείξειν ποίησαι ὦ, δημόσθενες, τί ποτ' ἦν ἃ ἐπαρεσκευάσω, καὶ τί ποτ' ἦν ἃ ἔλεγες, καὶ εἰ βούλει παρασκευάσω σοι τὰ ῥήματος, ἕως ἂν εἴπῃς. ἐπειδὴ δὲ σιγᾷς, ὅτι μὴ ὑπορεῖς, συγγνώμην ἔχω σοι. ἃ δ' τότ' ἔλεγες, ἐγὼ νῦν λέξω. Οὐ μέμνησθε αὐτὰ τὰ μιαρὰ κὴ ἀπόθετα ῥήματα, ἃ πώς ποθ' ὑμεῖς ὥσπερ ἱερεῖ' ἐκαρτερεῖτ' ἀκροώμενοι, ὅτ' ἔφη παρελθὼν ἀμπελουργοῦσί τινες τ' πόλιν, ἀνατετμήκασί τινες τὰ κλήματα τ' δήμου, ὑποτέτμηνται τὰ νεῦρα τῆς πραγμάτων, φορμορραφούμεθα ὅπως τὰ σενὰ, τινὲς * πρῶτον ὥσπερ τὰς βελόνας λείουσι. ταῦτα δ' τίνος ὄξιν, ὦ κίναιδος, ῥήματα ἢ θαύματος κὴ πάλιν· ὅτε κύκλῳ περισκοπῶν σεαυτὸν ὅπῃ τὸ βήματος ἔλεγες ὡς ἀπροφάτων ἀλεξάνδρῳ, ὁμολογῶ τὰ λακωνικὰ συσπάσαι, ὁμολογῶ θετταλοὺς & περῥαιβοὺς ἀφιστάναι· σὺ δὲ αὖ κώμην ὑποσήσας; σὺ δὲ αὖ προσέλθοις μὴ ὅπου πρὸς πόλιν, ἀλλὰ πρὸς οἰκίαν, ὅπου κίνδυνος πρόσεστιν, ἀλλ' εἰ μή που πρᾶγμα ἀναλίσκει προσκαθεδῆσαι· πρᾶξιν δ' ἀνδρὸς ἀπροφάσιστον. ἐὰν δ' αὐτόματόν τι συμβῇ, προσποιῆσαι, καὶ σαυτὸν ὅπῃ τὸ γεγενημένον ὑπογράψεις; αὖ δ' ἔλθῃ φόβος τίς, ὑποδράσαι· ἐὰν δ' θαῤῥήσωμεν, δώρεας αἰτήσεις, κὴ χρυσοῖς στεφάνοις στεφανοῦσθαι, καὶ ἄλλα δημοτικὸς ὤν. ἐὰν μὲν οἶνος πρὸς εὐφημίαν αὐτὰ τῆς λόγων ὑποβλέψητε, ἐξαπατηθήσεσθε, ὥσπερ κὴ πρότερον. ἐὰν δ' εἰς τὴν φύσιν κὴ τὴν ἀλήθειαν, οὐκ ἐξαπατηθήσεσθε. ἐκεῖνος δὲ ὑπολάβετε παρ' αὐτοῦ τ' λόγον. ἐγὼ μὲν ὑμῖν λεγέσθω ἃ δεῖ ὑπάρξαι ἐν τῇ φύσει τῆς δημοτικῆς ἀνδρὶ κὴ σώφρονι κὴ πάλιν ἀντιθήσω, ποῖόν τινα εἰκὸς ὄξιν εἶ τ' ὀλιγαρχικὸν ἀνθρωπον καὶ φαῦλον, ὑμεῖς δ' ἀντιθέντες ἑκάτερα τούτων, θεωρήσατ' αὐτ', μὴ ὁποτέρως τοῦ λόγου, ἀλλ' ὁποτέρως τ' βίου ὄξιν. Οἶμαι τοίνυν ἅπαντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογήσειν τάδε δεῖν ὑπάρξαι τῷ δημοτικῷ· πρῶτον μὲν ἐλεύθερον αὐτ' εἶ κὴ πρὸς πατρὸς κὴ μητρός. ἵνα μὴ δι' τ' πρὸ τὸ γένους ἀτυχίαν, δυσμενὴς ᾖ τοῖς νόμοις, οἱ σώζουσι τ' δημοκρατίαν. δεύτερον δ' ὑπὸ τῶν πρόσθεν δυναστείαν τινὰ αὖτῷ πρὸς τ' δῆμον ὑπάρχειν, ἢ τὸ γ' ἀναγκαιότατον μηδὲ μίαν ἔχθραν, ἵνα μὴ βουλῶν τοῖς τῶν προγόνων ἀτυχήμασι, κακῶς ἐπιχειρῇ ποιεῖν τ' πόλιν, ζητῶν σώφρονα κὴ μέτριον χρὴ πεφυκέναι αὐτ' πρὸς τ' καθ' ἡμέραν διαταγὴν, ὅπως μὴ δι' τ' ἀσέλγειαν τ' δαπάνης, δωροδοκῇ κῆ τ' δήμου. τέταρτον δύνωμόνα & δυνατὸν εἰπεῖν. καλὸν γὰρ τ' μὲν διάνοιαν προσορᾶσθαι τὰ βέλτιστα, τ' δὲ παιδείαν τ' ῥήτορος, & τ' λόγον πείθειν τοὺς ἀκούοντας, εἰ δὲ μή, τ' δύνωμοσύνην ἀεὶ προτακτέον τ' λόγου. πέμπτον ἀνδρεῖον εἶ τῷ ψυχήν, ἵνα μὴ δι' τὰ δεινὰ καὶ τοὺς πολέμους ἐγκαταλίπῃ τὸν δῆμον, τ' δ' ὀλιγαρχικὸν, πάντα τ' ἀναντία τούτων ἔχειν. τί δὲ δεῖ πάλιν διεξιέναι; σκέψασθε δή, τί τούτων ὑπάρχει δημοσθένει, ὃ δ' λογισμὸς ἔστω ὅτι πᾶσι δικαίοις. τούτῳ πατὴρ μὲν ἦν δημοσθένης ὁ παγανιεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος. οὐ γὰρ δεῖ ψεύδεσθαι. τὰ δ' ὑπὸ τ' μητρὸς καὶ τὸ πάππου τὸ πρὸς μητρός, πῶς ἔχει αὐτῷ, ἐγὼ φράσω. γύλων ἦν ὠμηρεύκως. οὗτος πρόξενος τοῖς πολεμίοις νύμφαιον τὸ ἐν τῷ πόντῳ, πρός τε τῆς πόλεως ἐχούσης τὸ χωρίον τοῦτο, φυγὰς ὢν τῆς πόλεως ἐγίνετο, θανάτου καταγνωσθέντος αὐτῷ, τίνα κρίσιν ἐκ ὑπομείνας, κὴ ἀφ' κυείτας εἰς βόσπορον, κἀκεῖ λαμβάνει δωρεὰν ὠνῆτ' τ' γῆν

B

C

τυραννων

τυφάντων τοὺς ὠνομασμένους κήπους Ⓒ γαμεῖ γυναῖκα A
πλουσίαν μὲν νὴ Δία καὶ χρυσίον ὀπίσω φερομένην πολὺ, σκύ-
θην δ' τὸ γένος. ἐξ ἧς γέγονε δύο θυγατέρες δύο, ἃς ὁ πεῖ-
νος δεῦρο μὲν πολλῶν χρημάτων ἀποστείλας, σεσωφίσται τὴ
μὲν ἑτέραν ὅτῳ δήποτε, ἵνα μὴ πολλοῖς ἀπεχθάνωμαι, τὴ
δ' ἑτέραν ἔγημε, παρὰ δὲ τοὺς τῆς πόλεως νόμους, δημοτὴς
τῆς ὁπαμνούσιος. ἐξ ἧς ὑμῖν ὁ φλέαρος καὶ συκοφάντης Δη-
μοσθένης. ἐκεῖθεν ἀπὸ μὲν τοῦ πάππου τῆ φεὸς μη-
τρὸς, πολέμιος αὐτῷ εἶπ τῷ δήμῳ. θάνατον γὰρ αὐτοῦ τῷ προ-
γόνων κατέγνωτε. τὰ δ' ἀπὸ τῆ μητρὸς, σκύθης, βάρβαρος
ἑλλωίζων τὴ φωνήν. ὅθεν καὶ τὴ πονηρίαν ἐκ βαπτῶν ὅτι.
φεῖ δ' τὴ καθ' ἡμέραν διαίταν, τίς ὅστις ἐκ ἐπιφέρου λο-
γογράφος ἀνέφανη, τὰ παρφα καταγελάστος φερόμενος
ἄπιστος ὢν καὶ φεὶ ταῦτα δόξας εἶ), καὶ τοῖς λόγοις ἐκφέ-
σων τοῖς ἀντιδίκοις ἀνεπήδησεν ὅπῃ τὸ δῆμα. πλεῖστον δ'
ἐκ τῆ πόλεως εἰλικρῶς ἀργύριον, ἐλάχιστα φεποιήσα-
το. νυνὶ μὲν τοι τὸ βασιλικὸν χρυσίον ὀπικέκλυκε τὴ δαπά
νην αὐτοῦ. ἔστι δ' οὐδὲ ταῦθ' ἱκανόν. οὐδεὶς γὰρ πώποτ' πλοῦ-
τος ἔσπευ πονηρὰ φεπεγένετο. καὶ τὸ κεφάλαιον τῆ βίου οὐκ B
ἐκ τῶν ἰδίων φεσόδων πορίζεται, ἀλλ' ἐκ τῶν ὑμετέρων
κινδύνων. φεὶ δ' δυσωμοσύνην καὶ λόγου δύναμιν, πῶς
πέφυκεν δεινῶς λέγειν, κακῶς βιῶναι. οὕτω γὰρ κέχρηται Ⓒ
τῷ ἑαυτοῦ σώματι καὶ παιδοποιΐᾳ, ὡς τἄμε μὴ βούλεσθαί
λέγειν ὰ τούτῳ πέφραγται. ἤδη γάρ ποτε εἶδον μισηθέν-
τας τοὺς τὰ τ πλησίον αἰσχρὰ λίαν σαφῶς λέγοντας. ἔπει
τα, τί συμβαίνει τῇ πόλει; οἱ μὲν λόγοι καλοὶ, τὰ δ' ἔργα
φαῦλα. φεὶς δ' ἀνδρίαν βραχύς μοι λείπεται λόγος. εἰ μὲν
γὰρ ἠρνεῖτο μὴ δειλὸς εἶ), ἢ ὑμεῖς μὴ σωφρονεῖτε αὐτῷ,
διαξιβλῆτο ὁ λόγος ἂν μοι παρέχειν. ἐπειδὴ δ' καὶ αὐτὸς ὁ-
μολογεῖ ἐν τ ἐκκλησίαις. καὶ ὑμεῖς σωφρονεῖτε, λοιπὸν ὑπο-
μνῆσαι τοὺς φεὶ τούτων κειμένους νόμους. ὁ γὰρ σόλων ὁ
παλαιὸς νομοθέτης ἐν τοῖς αὐτοῖς ὀπτιμίοις ᾤετο δεῖν
ἐνεχρᾶς τ ἀσράτευτον καὶ τὸν λελοιπόζα τὴν τάξιν, καὶ τ
δειλὸν ὁμοίως. εἰσὶ γὰρ Ⓒ δειλίας γραφαὶ καί τοι θαυμά-
σειεν ἄν τις ὑμῶν, εἰ εἰσὶ φύσεως γραφαί. εἰσὶ τίνος ἕνεκα; ἵνα
ἕκαστος ὑμῶν τὰς ἐκ τῶν νόμων ζημίας φοβούμενος μᾶλ-
λον ἢ τοὺς πολεμίους, ἀμείνων ἀγωνιστὴς ὑπὲρ τ παρίδος
ὑπάρχῃ. ὁ μὲν τοίνυν νομοθέτης, τὸν ἀσράτευτον, καὶ τὸν
δειλὸν καὶ τ λιπόζα τ τάξιν, ἔξω τῶν φειρανηρίων τ
ἀγορᾶς ἐξείργει, καὶ οὐκ ἐᾷ σεφανοῦσθαι οὐδὲ εἰσιέναι εἰς
τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ. σὺ δ' τὸν ἀσεφανάτον ἐκ τῶν νόμων
κελεύεις ἡμᾶς σεφανοῦν, καὶ τῷ σαυτοῦ ψηφίσματι τὸν
οὐ φοσήκοντα εἰς καλεῖς τοῖς ζαγῳδοῖς εἰς τὸν ὀρχή-
στραν, εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ διονύσου τ τὰ ἱερὰ δρᾶ δειλίαν φοῦ
δεδακότα. ἵνα δὲ μὴ ἀποπλανῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέ-
σεως, ἐκεῖνο μέμνησθε, ὅταν φῆ δημοτικὸς εἶ) θεωρεῖτ'
αὐτοῦ μὴ τὸν λόγον, ἀλλὰ τ βίον, καὶ σκοπεῖτε μὴ τίς φησιν
εἶ), ἀλλὰ τίς ὅστιν. ἐπεὶ δ' σεφανῶν ἀνεμνήσθην καὶ δω-
ρεῶν ἕως ἔτι μέμνημαι φοιλέγω ὑμῖν, ἄνδρες ἀθηναῖοι,
εἰ μὴ καταλύσετε τὰς ἀφθόνους ταύτας δωρεὰς καὶ τοῖς
εἰκῆ διδομένοις σεφάνοις· οὔθ' οἱ πιμώμενοι χάειν ὑμῖν
εἰσονται. οὔτε τὰ τῆς πόλεως φεάγματα ἐπανορθωθήσε-
ται. τοῖς μὲν γὰρ πονηροῖς οὐ μή ποτε βελτίοις ποιήσετε.
τοὺς δὲ χρηστοὺς εἰς τὸν ἐχάτιον ἀθυμίαν ἐμβαλεῖτε ὅτι
δ' ἀληθῆ λέγω, μεγάλα νυνὶ οἶμαι σημεῖα δείξειν ὑμῖν.
εἰ γάρ τις ὑμᾶς ἐροτήσαι, πότερον ὑμῖν ἐνδοξότερα δοκεῖ
ἡ πόλις εἶ) ὄντι τῷ νυνὶ καιρῶν ἢ ὅτε τῷ φοτέρων· ἅ-
παντες ἂν ὁμολογήσαιτε ὅτι τῷ φοτέρων. ἄνδρες δὲ πότερος τότε ἀμείνους ἦσαν ἢ νυνί; τότε μὲν διαφέροντες,

dicio se non stitisset. Bosphorum profectus, atque ibi dono à Tyrannis prædio accepto qui Horti aplantur, vxoré duxit locupletem illam quidem, & auri multum afferentem, sed genere Scythicam: è qua ei natæ sunt filiæ duæ: quas ille cum grandi pecunia huc missas, collocauit alterã nescio cui (ne multorũ odia suscipiam? alterã duxit, despectis nostræ ciuitatis legibus, Demosthenes Pæaniẽsis: è qua vobis importunus iste calumniator Demosthenes natus est. Quod igitur ad auũ maternũ attinet: hostis erit populi. nã maiores eius capitis cõdẽnastis. quod ad maternum, Scytha, Barbarus Græca lingua vtens: vnde etiã improbitate nostrã regioné non refert: In quotidiana porrò vita, quis est? è Trierarcho scriptor nobis orationũ extitit, patrimonio turpiter amisso. Cum aũt in eo quoque perfidia eius deprehensa esset, quòd orationes aduersariis enũciaret: ad suggestum pronolauit. Maxima porrò pecunia ex peculatu accepta, parum admodum conseruauit. Nunc tamen aurum regium sumptus eius obruit: quanquam ne id quidem satis est. Nullæ enim vnquam diuitiæ mores improbos expleuerunt. Iam quod caput est, vitam non è suis reditibus sustentat, sed è vestris periculis. Quòd porrò ad beneuolentiam & orationis facultatem attinet, qualis eius est natura? talis, vt aptè dicat, malè viuat. Sic enim suum corp⁹ tractauit, sic in procreatione liberũm se gessit, vt ego dicere nolim, quæ ab eo acta sunt. Nam eos aliquando incurrisse odiũ vidi, qui aliorum probra nimis perspicuè recitarunt. Poltea quid respublica inde consequitur? Orationes vt bonæ sint: actiones verò malæ. Breuis adhuc de fortitudine mihi restat oratio. Nam si se negaret esse timidum, aut vos nescirctis: longiore commemoratione fuisset opus. Quando autem & ipse confitetur in cõcionibus, & vos estis conscij: reliquum est, vt leges ea de re latas in memoriam vobis reuocem. Solon antiquus ille legislator, eãdem pœna dignum iudicauit eum qui nõ militasset, & qui ordines deseruisset, & hominem timidum. Nam & timiditatis actiones sunt: quamuis mirum alicui vestrũm videri queat, aliquas esse in naturam actiones. Sunt, qua gratia? vt quisque nostrũm pœnas legibus constitutas magis quàm hostes metuens, fortius pro patria propugnet. Itaque C legislator emansorem timidum, & desertorem septis arcet fori lustralibus, & coronari verat, & fana publica ingredi. Tu verò eum coronari iubes, quẽ coronari leges vetuerunt: tuóque decreto, quem nõ decet, in actione Tragœdiarum in Orchestrã vocas, in Bacchi fanum, qui tana prodidit. Ne verò vos à proposito abducam, illud memineritis: cum se popularẽ esse dicet, spectate non orationẽ eius, sed vitam: & considerate, nõ qualẽ se esse profiteatur, sed qui sit. Sed quia coronarũ & munerũ feci mentionẽ dum adhuc recordor, prædico vobis, Atheniẽses: nisi profusas istas donationes, & temerè dari solitas coronas sustuleritis: nec ij qui honorantur gratiam vobis habebunt, nec reipublicæ status corrigetur. Neque enim malos meliores reddetis: & bonos ad summam desperationem adigetis. Quod verè à me dici, magnis me vobis argumentis declaraturũ esse puto. Nã si quis vos roget, vtrum vobis vrbs maiore nunc florere gloria videatur, an ætate maiorũ nostrorum? omnes ætate maiorum magis eam floruisse dicturi sitis. Viri porrò præstantiores túmne fuerint, an nũc sint? Tũ quidẽ excellentes, nũc deteriores. Iam donationes coronæ, præconia, victus in Cu

Digressio in reprehẽsionem honorũ, qui temerè decernuntur.

túmne plura fuerint, an nunc? Tum quidem rara fuerunt ornamenta ista apud nos, & nomen virtutis honoratum. Nunc ea res peruulgata est, vósque coronas non consultò, sed ex consuetudine decernitis. Quare si rationem vobiscum ineatis: absurdum omnino videbitur, nunc plures esse donationes, res autem vrbis tum fuisse florentiores: & viros nunc esse deteriores, tum verò meliores. Id quo pacto se habeat, vos edocere conabor. Putatis, Athenienses, futurum vnquam, fuisse quenquam, qui se vel ad Panathenæa, vel ad aliud coronarium certamen exercere vellet, siue ad luctam, siue ad aliud grauius pugnæ genus, si corona daretur non præstantissimo sed malis artibus consecuto? Nunquam exercere se vellet vllus. Nunc, ob raritatem nimirum, & contentionē, & honestatem, & perpetuam victoriæ memoriam, volunt aliqui corporibus suis fortunæ arbitrio permissis, & maximis ærumnis exantlatis decertare. Existimate igitur vos eos esse, qui ciuilis virtutis præmia distribuatis: atque illud cogitate, si coronas paucis, & dignis, & ex præscripto legū dederitis: vos multos virtutis certatores habituros. Sin cuiuis, & iis qui aliqua ratione rem confecerint, dona B ueritis: vos bona etiam ingenia corrupturos. Hæc re

Exempla maiorum.

ctè à me dici, paulò etiam dilucidius vos docebo. Vtrum vobis vir melior videtur Themistocles, qui duxit exercitum, cum pugna Salaminia Persam vicistis: an Demosthenes qui ordines deseruit? Miltiades, qui prælio Marat, honio Barbaros superauit, an iste? præterea, ii-ne qui populū exulantem è Phyle reduxerunt: & Aristides, qui iustus cognominatur, cognomine quod Demosthenico dissimile est? Verùm ego per Deos immortales, ne iisdē quidē diebus decere cēseo istius belluæ facere mētionē, & virorū illorū. Ostendat igitur in oratione sua Demosthenes, an alicubi scriptum sit, horū virorū aliqué corona esse donādū? Ingrat⁹ ergo fuit populus? Nō, sed magnanimus: atque illi etiam, qui non ita honorabātur, digni republica. Neque.n. se literis honorādos cēsebant, sed eorū quibus bene fecissent memoria, quę ab illo tēpore in hūc vsq; diē permanet immortalis. quæ aūt præmia perceperint, operæ preciū est cō.memorare. Fuere quidam iis temporibus, qui longo spacio temporis, & magnis periculis aditis, Medos ad Strymonem fluuiū prælio vicerunt. Ii huc reuersi, præmium à populo petierunt: ac magnos eis populus honores habuit, vt tum putabatur, tribus lapideis statuis erectis in Mercuriali porticu: *nec tamen concessit, ipsorum inscribi nomina: vt illa inscriptio non imperatorum, sed populi haberetur. Hæc verè à me dici, ex ipsis poematis cognoscetis. Nam primæ statuæ est inscriptum:

Hi quoq; præstanti valuerunt pectore, Medis,
Strymonias ad aquas, Eioniſq; locum,
Perdomitis, diraq; fame, ferroq; cruento:
Hostilem patriæ qui repulere metum.

Alterius inscriptio hæc est:

Præmia Cecropidæ hæc ducibus memoranda dederunt,
Pro virtute virūm, proq; piis meritis.
Fortius, hæc vbi posteritas inspexerit, acri
Defendet patriæ publica iura manu.

In tertia statua hæc scripta sunt:

Atridis comes hac aliquando ex vrbe Menestheus,
Dux fuit Iliaci mœnia ad alta soli.
Quem virtute virum præstantem dixit Homerus,
Armatis Danais conciliasse decus.
Hanc igitur merito sibi vendicat Attica palmam,

Ηγεῖτο ζάθεον ξωϊκὸν ἀμπεδίον,
Κοσμήτωρ μάχης ἔξοχον ἀνδρα μολεῖν.

Ον ποθ' ὅμηρος ἔφη δαναῶν πύκα χαλκοχιτώνων,
Οὔτος οἱ δὴν ἀθικὲς ἀθηναίοισι καλεῖσθαι

A τότε ἦσαν πλείους, ἢ νυνί; τότε μὲν ἦν ἀσαφῆ τὰ καλὰ παρ' ἡμῖν, καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ὄνομα τίμιον· νυνὶ δ' ἤδη κατεπέπλωκε τὸ θέαγμα, καὶ τὸ στεφανοῦν οὐκ ἔθους, ἀλλ' οὐκ εὐνοίας ποιεῖσθε. οὐκοῦν ἄλογον οὕτως ὁμολογήσομεν, τὰς μὲν δωρεὰς νῦν πλείους εἶναι· τὰ δὲ θεάγματα τῆς πόλεως τότε μᾶλλον ἢ νῦν ἰσχύειν, καὶ τοὺς ἄνδρας νῦν μὲν χείρους εἶναι, τότε δ' ἀμείνους. ἐγὼ δὲ τὸ σὸν ὑμᾶς ὑπομνήσω διδάσκειν. οἶσθά ποτε, ὦ ἀθλοθέται, ἐθελήσαί τινα ἐπασκεῖν εἰς τὰ παναθήναια ἢ εἰς ἄλλον τινὰ τῶν στεφανιτῶν ἀγώνων, παγκράτιον ἢ καὶ ἄλλό τι τῶν βαρυτέρων ἄθλων, εἰ ὁ στέφανος ἐδίδοτο μὴ τῷ κρατήσαντι, ἀλλὰ τῷ δι' ὀλίγου μὲν χρόνου ἐπασκεῖν. νυνὶ δ' οἶμαι διὰ τὸ ἀσαφὲς καὶ τὸ θεάματον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀείμνηστον ἐν τῇ νίκῃ ἐθελουσί τινες τὰ σώματα τοῖς πόνοις καταθλίβειν καὶ τὰς μεγίστας ταλαιπωρίας ὑπομένειν τῆς ὀλιγοδωδείας. ὑπολάβετε τοίνυν ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι ἀγωνοθέτας πολιτικῆς ἀρετῆς. κἀκεῖνο ἐνθυμήσασθε ὅτι ἐὰν μὲν τὰς δωρεὰς ὀλίγοις καὶ ἀξίοις καὶ κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε, πολλοὺς ἀγωνιστὰς ἕξετε τῆς ἀρετῆς. ἐὰν δὲ τῷ βουλομένῳ καὶ τοῖς

B ὀλιγοδεεστέροις χαρίζησθε, καὶ τὰς ὀλιγοκεῖς φύσεις ὀλιγοφερεῖτε. ὅπερ ὀρθῶς λέγω, ἔτι μικρῷ σαφέστερον ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι. πότερον ὑμῖν ἀμείνων αἰνῆ εἶναι δοκεῖ Θεμιστοκλῆς ὁ στρατηγήσας, ὅ τε τὴν περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίαν νικήσας καὶ τὸν πέρσην ἐνικήσειεν ἢ Μιλτιάδης ὁ τὰς τάξεις λιπών; Μιλτιάδης ὃς ὁ ἐν Μαραθῶνι μάχην τοῖς βαρβάροις νικήσας, ἢ ὃς ἐπὶ σὲ οἱ ἀπὸ φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγόντες, Ἀριστείδης θ' ὁ δίκαιος ὀπικαλούμενος, ὁ τὸν αὐτὸν ἔχων ἐπώνυμίαν δημοθένει; ἀλλ' ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς τοὺς ὀλυμπίους, οὐδ' ἐν τῇ αὐταῖς ἡμέραις ἄξιον ἡγοῦμαι μεμνῆσθαι τὸ δημόσιον τούτου καὶ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν. ὅπως δείξατο τοίνυν δημοσθένης ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ, εἰ που γέγραπταί τινα τούτων τοῖς ἀνδράσι στεφανῶσαι; ἀγάμεισος ἄρ' ὁ δῆμος; οὐκ ἀλλὰ μεγαλόφρον, καὶ κεῖνοι γε οἱ μὴ οὕτω τετιμημένοι, τῆς πόλεως ἄξιοι. οὐ γὰρ ὤοντο δεῖν ἐν τοῖς γράμμασι τιμᾶσθαι, ἀλλ' ἐν τῇ μνήμῃ τῇ εὖ πεπονθότων, ἢ ἀπ' ἐκείνου τὸ χρόνου μέχρι τῆς ἡμέρας C ἀθάνατος οὖσα διαμένει. δωρεὰς δέ τινας ἐλάμβανον, ἀξιόν ἐστι μνησθῆναι, ἅσαν τινες καὶ τοῖς τότε καιροῖς οἱ πολλὰ ὑπομείναντες χρόνον καὶ μεγάλους κινδύνους, ὅτε τῷ στρυμόνι ποταμῷ ἐπὶ κόνων μαχόμενοι μύριοι, ἐξ οἷ δεῦρο ἀφικόμενοι, τὸν δῆμον ἠτήσαν δωρεάν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ δῆμος τιμὰς μεγάλας ὡς τότ' ἐδόκει, ξεῖς λιθίνας ἑρμᾶς ἑστάσι ἐν τῇ στοᾷ τῇ τοῦ ἑρμοῦ, ἔφη τε μὴ ὀνομαστὰ γράφειν τὰ ὀνόματα τὰ ἑαυτοῦ, ἵνα μὴ τοῦ στρατηγοῦ, ἀλλὰ τοῦ δήμου δοκῇ εἶναι τὸ ἐπίγραμμα. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ποιήματός εἰσεσθε. ἐπιγέγραπται γὰρ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου τοῦ ἑρμοῦ.

Ἦν ἄρα κἀκεῖνοι ταλακάρδιοι, οἵ ποτε μήδων
Παισὶν ἐπ' ἠϊόνι στρυμόνος ἀμφὶ ῥοαῖς
Λιμόν τ' αἴθωνα κρατερόν τ' ἐπάγοντες ἄφηνα
Πρῶτοι δυσμενέων εὖρον ἀμηχανίην.

ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου.

Ἡγεμόνευσι δ' μιδὸν ἀθλοφόροι τάδε δῶκαν.
Αντ' εὐεργεσίης καὶ μεγάλης ἀρετῆς.
Μᾶλλόν τις τὰ δ' ἰδὼν καὶ ἐπεσσομένων ἐθελήσει
Αμφὶ ξυνοῖσι πρήγμασι μόχθον ἔχειν.

Επὶ δὲ τοῦ τρίτου ἐπιγέγραπται ἑρμῆ.

Εκ ποτε τῆς δ' πόλιος ἅμ' ἀτρείδῃσι μολεσθαι
Ον ποθ' ὅμηρος ἔφη δαναῶν πύκα χαλκοχιτώνων,
Οὗτος οἱ δὴν ἀθικὲς ἀθηναίοισι καλεῖσθαι

Κοσμη-

Κοσμητὰς πολέμου τ' ἀμφὶ καὶ λιῶρέης.

Ἐστι τὸ τῆῦ στρατηγῶν ὄνομα; οὐδαμοῦ, ἀλλὰ τὸ τῆ δήμου. προσέλθετε ἓν τῇ ἀγαοίᾳ ⸌ εἰς τὴ στοὰν τὴ ποικίλην, ἁπάντων γὰ ὑμῖν τῆῦ καλῶν ἔργων τὰ ὑπομνήματα, ἐν τῇ ἀγορᾷ κεῖται. τί ἔν ὄστιν, ὦ ἀθηναῖοι, ὃ ἐγὼ λέγω; ἐν ταύθα ἡ ἐν μαραθῶνι μάχη γέγραπται. τίς ἦν λι ὁ στρατηγήσας μὲν ἐφοτηθέντες ἅπαντες ἀποκρίναισθε ἄν, ὅτι μιλτιάδης. ἐκεῖ γὰ οὐκ ἀπογέγραπται. πῶς; οὐκ ἤτησε τὴ δωρεὰν ταύτην; ἤτησεν, ἀλλ' ὁ δῆμος οὐκ ἔδωκεν, ἀλλ' αἰτήσαντος ὀνόματος συνεχώρησεν αὐτῷ πρῶτῳ γράψαι ἀνδρὶ καλέντι τοὺς στρατιώτας. ἐν τοίνυν τῇ μητρῴῳ ἀνδρὶ τὸ βουλευτήριον λιῶ ἔδοτε δωρεὰν τοῖς ἀπὸ φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγοῦσιν, ἔστιν ἰδεῖν. λιῶ μὲν γὰ ὁ τὸ ψήφισμα γράψας καὶ νικήσας ἀρχῖνος ὁ σκαμβωνίδης, εἷς τῆῦ καταγαγόντων τὸν δῆμον. ἐγράφη δὲ πρῶτον μὲν αὐτοῖς εἰς θυσίαν ⸌ ἀναθήματα δοῦναι χιλίας δραχμάς, καὶ τοῦτ' ὄστιν ἑκατὸν ἢ δέκα δραχμαὶ κατ' ἄνδρα ἕκαστον. ἔπειτα κελεύει στεφανῶσαι θαλλῷ στεφάνῳ αὐτῆῦ ἕκαστον, ἀλλ' οὐ χρυσῷ. τότε μὲν γὰ λιῶ ὁ τῆ θαλλῷ στέφανος τίμιος. νυνὶ δ' οὐκ ἂν ὁ χρυσοῦς καταπεφρόνηται, οὐδ' ἂν εἰπεῖν προῖτο κελεύει, ἀλλ' ἀκριβῶς τὸ βουλὶ σκεψαμένῳ ὅσοι αὐτοῦ δὴ φυλῆς ἐπολιορκήθησαν ὄντες λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξιάκοντα προσέβαλον τοῖς καταλαβοῦσι φυλιὶ, οὐχ ὅσοι τιὼ τάξιν ἔλιπον ἐν χαιρωνείᾳ τῆῦ πολεμίων ὄντων. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω ἀναγνώσεται ὑμῖν τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα προῖ δωρεὰς τοῖς ἀπὸ φυλῆς.

Παραναγνῶθι καὶ ὁ γράψας κτησιφῶν δημοθένει τῆῦ τῆῦ μεγίστων κακῶν αἰτίῳ. Ψήφισμα.

Τούτῳ τῷ ψηφίσματι ἐξαλείφει ἡ τῆῦ καταγαγόντων τὸν δῆμον δωρεὰ εἰ τοῦτ' ἔχει καλῶς, ἐκεῖνο αἰσχρῶς· εἰ ἐκεῖνοι καὶ ἀξίαν ἐτιμήθησαν, οὗτ' ἀνάξιος ὢν στεφανεῖ. καί τοι πυνθάνομαί γ' αὐτὸ μέλλειν λέγειν ὡς ὁ δῆμα ποιῶ βαβάλλαν αὐτῷ τὰ τῆῦ προγόνων ἔργα. οὐδὲ γὰ φιλάμωνα φήσει πύκτην ὀλυμπιάσι στεφανωθῆναι, νικήσαντα γλαῦκον τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον πύκτην, ἀλλὰ τοὺς καθ' ἑαυτὸν ἀγωνιστάς. ὥσπερ ἡμᾶς ἀγνοοῦντας, ὅτι τοῖς μὲν πύκταις ἔξιν ὁ ἀγὼν πρὸς ἀλλήλους, τοῖς δ' ἀξίοις στεφανοῦσθαι, πρὸς αὐτὴν τὴ ἀρετὴν, ἧς ἕνεκα στεφανοῦται. δεῖ γὰ τὸν κήρυκα ἀφορίζειν ὅταν τὴν ἀνάῤῥησιν ἐν τῷ θεάτρῳ ποιῆται πρὸς τοὺς ἕλληνας, μὴ οὐχὶ ἡμῖν ὡς παταικίωνος ἄμεινον πεπολίτευσαι δίεξιθι, ἀλλ' ἐφικόμενος τῆ ἀνδραγαθίας, οὕτω τὰς χάριτας τὸν δῆμον ἀπαίτει. ἵνα μὴ ὁπλιτῶν ὑμᾶς ὑπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ γραμματεὺς τὸ ἐπιγράμμα ὃ ἐπιγέγραπται τοῖς ἀπὸ φυλῆς τὸν δῆμον καταγαγοῦσι.

Ἐπίγραμμα.

Τοὺς δ' ἀρετῆς ἕνεκα σφετέρους ἐγέραιρε παλαίχθων.
Δῆμος ἀθηναίων. οἵ ποτε τοὺς ἀδίκους
Θεσμοὺς ἄρξαντας σφῶν τοῖ πόλεως καταπαύειν.
Ἡρξαν κίνδυνον στόμασιν ἀράμενοι.

Ὅτι τοὺς μὲν τοὺς νόμους ἄρξαντας κατέλυσαν, δῆλόν τε αὐτοὺς φησιν ὁ ποιητὴς πυνθάνεσθαι. ἔναυλον γὰ λιὼ ἔτι τότε πᾶσιν, ὅτι τιμωρουμένου ὁ δῆμος κατελύθη, ἐπειδή τινες τὰς γραφὰς τῆῦ μὴ νόμων αἰεὶ λον. καὶ γάρ * τις ἐγὼ τὸν παῖδα τὸν ἐμαυτοῦ ἐπιτιθέμενον, ὃς ἔτι βιοῖ σοφοκλέα καὶ πέντε ἐτελεύτησεν, ἁπάντων μεταιρόντων τῆῦ πόνων τῇ πόλει, ὃς πολλάκις πρὸς ἐμὲ διέξεισι ὅτι χολῆς. ἔφη γὰ ὅτε ἁπλῶς κατελύθη ὁ δῆμος, εἴ τις εἰσήει γραφὴ παρανόμων εἰς δικαστήριον, ἦῦ ὅμοιον τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον. τί γὰ ἂν σοσιτράτου ἀνδρὸς μέθυσα λέγοντος καὶ πεσόντος; καὶ τιὼ ἀκρίταν, ὡς ἐκεῖνος ἀπηγχέλων

A *Vt geratinuicta fortia bella manu.*

Est ne alicubi ducum nomen? Nusquam, sed populi. Animis igitur ad variam porticum accedite. Nam omnium egregiorum facinorum monumenta in foro cõsecrata sunt. Quid igitur illud est, quod ego dico Athenienses? Pugna Marathonia picta est. Quis igitur dux fuit? Vos sic interrogati, diceretis omnes, Miltiadem fuisse. Illic autem non est adscriptus. Cur non petiit præmium illud? petiit ille quidem, populus autem non dedit: sed nominis loco ei concessit, vt primus pingeretur, milites cohortans. Iam in æde matris Deûm iuxta Curiam, quod iis præmium dederitis, qui exulantem populum è Phyle reduxerunt, videre licet. Nam is qui decretum scripsit, atque obtinuit, fuit Archinus Cœleus vnus ex iis qui populũ restituerunt. Scripsit autem primùm, eis dandas esse ad rem diuinam & donaria M. drachmas: idque minus est quàm denæ drachmæ in viros singulos. Deinde ornari iubet sacræ oleæ corona eorum quemlibet non aurea. Tum enim oleagina corona erat præciosa: nunc etiam aurea contemnitur. Ac ne hoc quidem temerè iubet fieri sed, vbi senatus accuratè considerarit, qui eorũ in Phyle obsessi fuerint: cum Lacedæmonij & XXX Tyranni eos qui Phylen occuparant, inuasissent: non qui ad Chæroneam, hostibus ingruẽtibus, ordines deseruerint.

B

Hæc à me verè dici, decreto recitato intelligetis.

Decretum de iis qui Phylæ fuerunt.

Illud etiam recita, quod Ctesipho scripsit in gratiam Demosthenis, summorum malorum autoris.

Decretum.

Hoc decreto deletur eorum præmium, qui populum è Phyle reduxerunt. Hoc si honestum est: turpe illud fuit. Si illis honos est pro dignitate habitus: hic præter dignitatem corona ornatur. Enimuero dicturum eum audio, me non rectè facere, qui facta maiorum cum eo comparem. Negabit enim Philamonem pugilem, Olympiæ, coronatum esse, deuicto Glauco, veteri illo pugile: sed iis, qui eius ætate cum ipso decertarint. Quasi verò nos ignoremus, pugilibus inter sese certamen esse: iis verò qui se coronari postulant cum ipsa virtute, ob quam coronantur? Nec. n. mentiri oportet præconem, cum aliquid in theatro apud Græcos proclamat. Noli igitur commemorare, te in regenda republica Pataecione fuisse meliorem: sed vbi virtutis compos fueris, sic demum gratiam à populo repete. Ne autem vos à re proposita abducam: recitabit vobis scriba inscriptionem, qua ornati sunt, qui populum è Phyle reduxerunt.

C

Occupatio: rectè à se allata ex se exempla maiorum.

Inscriptio:

Attica gens, primos cui Tellus attulit ortus,
Hosce coronarum iussit honore coli,
Qui primi diris, contempta morte, tyrannis
Euersis, patrium restituere decus.

Exaggeratio: violatarum legũ actione conteneri libertatem populi: & reprehensio negligẽtiæ iudicum.

Quòd eos qui contra leges imperarunt, euerterint, propterea eis ait poeta honorem esse habitum. Tum enim ea vox in omnium auribus quasi resonabat, tum oppressum esse populum, cum violatarum legũ actiones aliquid sustulissẽt. Id enim ego à patre meo audiui, qui anno ætatis quinto & nonagesimo obiit, omnibus reipublicæ ærumnis defunctus: qui sæpe res illas mihi per ocium commemorabat. Aiebat enim, cum populus recens reductus fuisset, si quis violatarum legum reus in iudicium veniisset: par fuisse dictum & factum. Quid enim sceleratius est eo, qui aliquid contra leges dicit, aut facit? Neque verò iudices eo modo, quo nunc, vt ille refe-

rebat,auscultabant:sed multò infestiores erant reo, A quàm ipse accusator:& scribam sæpe retrahebant,& denuo recitare iubebant leges & decretum:& qui legibus contraria scribebant,damnabantur,non si omnes leges violassent, sed si vnam duntaxat syllabam immutassent. Vt verò nunc agitur,res summum risum meretur. Nam scriba id quod legibus aduersatur, recitat:iudices autem tanquam cantilenam, aut rem alienam audirẽt,aliis rebus intenti sunt. Per Demosthenis porrò artes factum est,vt turpem consuetudinem in iudicia admiseritis. Nam iura vestræ ciuitatis sunt translata. Accusator enim causam dicit,reus accusat:iudices aliquando, quæ res disceptandæ sint,obliuiscuntur:quarum autem rerum iudices non sunt,de iis cogantur ferre suffragium. Ait porrò reus, si quando rem ipsam attigerit, non quidem se legibus scripsisse cõsentanea: sed prius aliam etiam qui similia scripserit,esse absolutum. qua ratione ego nunc Ctesiphontem etiam magnopere fretum esse audio.Ausus autem aliquando fuit gloriari apud vos Aristophon Azenienſis,se septuagies quinquies violatarum legum esse accusatum.Non sic Cephalus,antiquus ille,qui habitus est omnium populi B studiosissimus:non sic:sed contrarium laudi sibi ducebat. Cum enim nemo plura decreta scripsisset, se nunquam violatarum legum reum esse factum:re, mea quidem opinione,honesta glorians. Accusabat enim sese violatarum legum non tantum aduersarij: sed & amici amicos,si quid in rempublicam commisissend Idque inde cognoscetis. Archinus Cœlæus violatarum legum reum fecit Thrasybulum Stirien sem,quòd contra leges coronam decreuisset eorum cuidam,qui cum ipso è Phyle redierat,ac reum peregit:quamuis recentibus adhuc eius beneficiis, quorũ iudices rationem non habebant Putabant enim:quemadmodum tunc exulantes è Thrasibulo reducti essent:ita nunc se denuò expelli ab eo,aliquid legibus contrarium decernente. Nunc autem non ita fit,sed planè contrarium. Nam boni duces vestri, eorúmque nonnulli,quibus victus in Curia est decretus, actiones violatarum legum suis deprecationibus euertunt:quos iure vos ingratos existimabitis. Nam si quis in populari imperio honore affectus, ac tali ciuitate,quam dij & leges tuentur,iis opem ferre audet,qui suis decretis leges violant:is eam rempublicam euertit,in qua est honorem consecutus. Quæ C autem aduocato,qui vir bonus & modestus est, conueniat oratio,ego dicam. In tres partes distribuitur dies,cum violatarum legum actio proponitur. Nam prima aqua accusatori & legibus infunditur,ac libertati.Secunda aqua reo,& iis qui in ipsam rem dicturi sunt. Quod si primo suffragio non soluta fuerit legum violatio,iam tertia aqua infunditur æstimationi,mulctæ, & magnitudini vestræ iracundiæ. Qui igitur in æstimanda mulcta suffragium petit: is iracundiam vestram deprecatur. Qui autem prima oratione suffragium petit:iusiurandum petit,legem petit,libertatem petit:quas res nemini fas est vel petere,vel si petitæ fuerint,condonare. Iubete igitur, vt vos prima suffragia secundum leges ferre patiantur, & ad mulctæ æstimationem,præsto sint. Postremò Athenienſes,parum abest,quin dicã legem esse ferendam duntaxat de violatarum legum actionibus:non licere vel accusatori asciscere aduocatos, vel reo criminis violatarum legũ:neque enim ius illud vagum est:sed legibus vestris tanquã limitibus definitũ. Vt enim in fabrili arte,cũ scire volumus quid rectũ sit,

Aduocato nũ reiectio.

ἐ τ αὐτὸν τρόπον ἐποίουν ὥσπερ νυῦ γίνετ),ἀλλ' ἦσαν πολὺ χαλεπώτεροι οἱ δικασταὶ τοῖς τὰ παρανόμα γράφουσιν ὧτ τ κατηγόρε,κὴ πολλάκις ἀνεπόδιζον τ γραμματέα ☾ ἐπὶ λοιπὸν πάλιν ἀναγνώσκειν τοὶς νόμους κὴ τὸ ψήφισμα,κὴ ἠλίσκοντο οἱ τὰ παρανόμα γράφοντες ἐκ εἰ πάντας παραπηδήσαιεν τὰς νόμους,ἀλλ εἰ μίαν μόνον συλλαβὴν παραλλάξειεν. τὸ γ νυνὶ γινόμενον πρᾶγμα τἀναντία χαλεπώτερόν ἐστιν.ὁ μὲ γὰρ γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὸ παρανόμημα,οἱ δ δικασταὶ ὥσπερ ἐπῳδὴν ἢ ἀλλόκοτόν τι πρᾶγμα ἀκροώμενοι,πρὸς ἕτερόν τινὰ τ γνώμην ἔχουσιν.ἤδη δ' ἐκ τῆς τ. χρῶν τῆς δημοθένους,αἰσχρὸν ἔθος ἐν τοῖς δικαστηρίοις παραδέχεσθε.μετενήνεκται γὰρ ὑμῖν τὰ τῆς πόλεως δίκαια.ὁ μὲ γὰρ κατήγορος ἀπολογεῖται.ὁ δ φεύγων τ γραφὴν κατηγορεῖ.οἱ δ δικασταὶ ἐνίοτε ὧν μὲ εἰσὶ κριταὶ ὀπλιζόμενον),ὧν δ' ἐκ εἰσὶ δικασταὶ πρὸς τέτων ἀναίσχυντον τ ψῆφον φέρειν.λέγῃ δ ὁ φεύγων,αὖ ἄρα ποτὲ ἄφηται τὸ πρᾶγμα τοῦτος,ἐκ ὡς ἐνόμα γέγραφεν,ἀλλ' ὡς ἤδη ποτὲ κὴ πρότερον ἄλλος τοιαῦτα γράψας,ἀπέφυγεν. ἐφ' ᾧ κὴ νυνὶ μέγα φρονεῖν ἀκέραιόν κτῆσιν φῶν τα.ἐπόλμα δ' ἐν ὑμῖν ποτὲ σεμνύεσθαι ἀριστοφῶν ἐκεῖνος ὁ ἀζηνιεὺς λέγων ὅτι γέγραφας παρανόμων πρὸς ἑβδομήκοντα κὴ πέντε.ἀλλ' ἐμοὶ ὁ κεφαλὴς,ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος ὁ δοκῶ δημοτικώτατος γεγονέναι,οὐχ οὕτως ἀλλ' ὅτι τοῖς ἐναντίοις ἐριζομεῖν,λέγω,ὅτι πλεῖστα πάντων γεγράφως ψηφίσματα,οὐδεμίαν πώποτε γραφὴν πέφυγε παρανόμων,καλὸς οἶμαι σεμνυόμενος. ἐγράφοντο γὰρ ἀνὴλοις παρανόμων οὐ μόνον οἱ ἀπὸ πολιτευόμενοι,ἀλλὰ κὴ οἱ φίλοι τοὺς φίλους,εἴ τι ἐξαμάρτανοιεν εἰς τ πόλιν.ἐκεῖνον γ τοίνυν ἅπαντα μισεῖτε.ἀρχὴν γὰρ ὁ ἐκ κοίλης ἐγράψατο παρανόμων θρασύβουλον τ στρατηγὸν ἀναγράψαντά τι παρὰ τοὺς νόμους,στεφανῶν ἕνα τῶν συγκατελθόντων αὐτῷ ἀπὸ φυλῆς,κὴ εἰλέσθαι εἰ ἐκκλησιῶν αὐτῷ τῶν δυεργετῶν,ἃς ἐχ ὑπελογίζοντο οἱ δικασταί ἠξίουν γὰρ ὥσπερ τότε αὐτοὺς φυγόντας ἀπὸ φυλῆς θρασύβουλος κατήγαγεν,οὕτω νυῦ ὑμᾶς ἐξελαύνειν παρανόμων τοὺς νόμους γράφοντα τ.ἀλλ' οὐ νυῦ,ἀλλ' ἅπαν τοὐναντίον γίνετ).οἱ γὰρ ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ὑμῖν καὶ τῶν τὰς στήσεις πρὸς δυσκόλων ἐν τῷ φρουρείῳ,ἐξαιτοῦνται τὰς γραφὰς τῶν παρανόμων,οὓς ὑμεῖς ἀγαρίστως ἔτ δικαίως ἂν ὑπολαμβάνοιτε.εἰ γάρ τις ἐν δημοκρατίᾳ τετιμημένος ἐν τοιαύτῃ πόλει,ὑπὸ οἱ στενὶ,☾ οἱ νόμοι σώζουσι,τολμᾷ βοηθεῖν τοῖς παρανόμα γράφουσι.καταλύει τὴν πολιτείαν ὑφ' ἧς τετίμηται.τίς ἂν δῆτα δείκνυσι λόγος ἀνδρὶ δικαίῳ σωτηρίῳ κὴ σώφρονι,ἐγὼ λέξω.εἰς ἕξ ἡμέρας διαιρεῖται ἡ ἡμέρα,ὅταν εἰσίῃ γραφὴ παρανόμων εἰς τὸ δικαστήριον ἐγχεῖ).ἐν τὸ μὲ πρῶτον ὕδωρ τῷ κατηγόρῳ,κὴ τοῖς νόμοις,κὴ τῇ δημοκρατίᾳ. τὸ δ' δεύτερον ὕδωρ,τῷ τ γραφὴν φεύγοντι κὴ τοῖς εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λέγουσιν.ἐπειδὰν δ' ἐν τῇ πρώτῃ ψήφῳ μὴ λυθῇ τὸ παράνομον,ἤδη τὸ τρίτον ὕδωρ ἐγχεῖ) τῇ τιμήσει κὴ τῷ μεγέθει τ ὀργῆς τῆς ὑμετέρας.ὃς τις μὲν οὖν ἐν τῇ τιμήσει τ ψῆφον αἰτεῖ,τ ὀργὴν τ ὑμετέραν παραιτεῖ),ὃς τις δ' ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τὴν ψῆφον αἰτεῖ,ὅρκον αἰτεῖ,νόμον αἰτεῖ,δημοκρατίαν αἰτεῖ ὧν οὔτε αἰτῆσαι οὐδὲν ὅσιον οὐδενὶ,οὔτ' αἰτηθέντα ἑτέρῳ δοῦναι,κελεύσατε οὖν αὐτοὺς ἐάσαντας ὑμᾶς τ πρώτην ψῆφον κῆ τοὺς νόμους διενεγκεῖν,ἀπαντᾶν εἰς τὴν τίμησιν.ὅλως δ' ἐγώγε,ὦ ἀθηναῖοι,ὀλίγα δέω εἰπεῖν,ὡς καὶ νόμον δεῖ τεθεῖναι ὅπως ταῖς γραφαῖς μόνον τῶν παρανόμων,μὴ ἐξεῖναι μήτε τῶν κατηγόρων συκοφάνταις παρέχεσθαι,μήτε τῷ τὴν γραφὴν τῶν παρανόμων φεύγοντι,ἐ γὰρ ἀόριστόν ἐστι τὸ δίκαιον,ἀλλ' ὡρισμένον τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις.ὥσπερ γὰρ ἐν τῇ τεκτονικῇ ὅταν εἰ δὲ

ναι βελώμεθα τὸ ὀρθὸν ἢ τὸ μή, τ̃ κανόνα προσφέρουσι A
ῷ διαγινώσκειν, ὅταν μὲν τ̃ γραφαῖς τ̃ παρανόμων πα-
ρόντων κανὼν τ̃ δικαίου, τοῦτο τὸ σανίδιον ᾖ τὸ ψήφισμα
ᾖ οἱ παραγεγραμμένοι νόμοι. ταῦτα συμφωνοῦντα ἀλ-
λήλοις ὅπως δείξας καταβαίνει ᾖ τί δεῖ σε δημοσθένην πα-
ρακαλεῖν. ὅταν ὁ ὑπαρπήσας τ̃ δικαίαν ἀπολογίαν πα
ρακαλεῖς κακῶς ἔχον αἴθεσπον ᾖ τεχνῆτην λόγων, κλέπτης
τ̃ ἀκροάσεων, βλάπτεις τ̃ πόλιν, καταλύεις τ̃ δημοκρατίαν.
πῶς ἂν ὀρθῶς ἀποφαίνοιτο τῶν τοιούτων λόγων, ἐγὼ ἐρῶ. ἐπειδὰν
προσελθὼν εἰς αὐδοῖ κἀπιφῶν διεξέλθῃ πρὸς ὑμᾶς τ̃-
το δὴ τὸ συντεταγμένον αὐτῷ προοίμιον, ἔπειτ' ἐν θορύ-
βῳ ᾖ μὴ ἀπολογῆ· ὑπομνήσατ' αὐτ̃ ἄνευ θορύβου τὸ σα
νίδιον λαβεῖν, ᾖ τοὺς νόμους τῷ ψηφίσματι προσαναγνῶναι.
ἐὰν δ' ἐπιτρέπῃ ὑμῖν ἀκοῦσαι, μὴ ὑμεῖς ἐκεῖνα ἐκέ-
λευε ἀκοῦσαι. τὸ γὰρ τ̃ φθονούντων τὰς δικαίας ἀπολογίας
εἰσελυθέντες ἀκροασόμενοι, ἀλλὰ τῷ ἐπιλύοντων δικαί-
ως ἀπολογεῖσθαι; ἐὰν δ' ὑπαρπήσας τ̃ δικαίαν ἀπολογίαν
δημοσθένη προσκαλῇ, μάλιστα μὲν μὴ προσδέχεσθε
καιρὸν αἴθεσπον οἰόμενον ῥήμασι τοῖς νόμους αἱρεῖ-
σθαι, μηδ' ἐν ἀρετῇ τ̃θ ὑμῖν μηδεὶς καταλογιζέσθω ὃς ἂν B
ἐπανερομένου κηπιφῶντος εἰ καλέσει δημοσθένη, πρῶτος
ἀναβοήσῃ, κάλει, κάλει. καλῶν γὰρ ὅπως σαυτ̃ καλεῖς, ὅπως
τοῖς νόμοις καλεῖς, ὅπως τ̃ δημοκρατίαν καλεῖς. ἐὰν δ' ἄλ-
λα ὑμῖν δοκῇ ἀκοῦσαι, ἀξιώσατε τ̃ δημοσθένη τὸν αυτ̃ τρό-
πον ἀπολογεῖσθαι ὃν περ κἀγὼ κατηγόρηκα. ὧδέ πως. ἵνα
δ' ὑπομνήσω ὑμᾶς· ἔστε τ̃ ἰδίων βίων τ̃ δημοσθένους πρό-
τερον διεξῆλθον, οὔτε τῷ δημοσίων ἀδικημάτων οὐδε-
νὸς πρότερον ἐμνήσθην, ἄφθονα δ' ἦν καὶ πολλὰ ἔχων
λέγειν, ἢ πάντων γ' ἀνεῖνον ἀπορρᾴστατος, ἀλλὰ πρῶτον μὲν
τοὺς νόμους ἀπέδειξα ἀπαγορεύοντας μὴ στεφανοῦν τοὺς
ὑπευθύνους, ἔπειτα τ̃ ῥήτορα ἐξήλεγξα, χρήσιμα δημο-
σθένην ὑπεύθυνον ὄντα στεφανοῦν, ὧδέν' ἄρτια λέγοντα,
οὐδ' ἀποφαίνοντα, ἐπειδὰν δῷ τὰς δίκας, ἀλλὰ
παντελῶς ᾖ ὑμῖν καὶ τῷ νόμων καταπεφρονηκέναι, ᾖ τὰς
ἐπομνύας πρὸς ταῦτα προφάσεις εἶπον, ἃς ἀξιῶ ᾖ ὑμᾶς
διαμνημονεύειν, δεύτερον δ' ὑμῖν διεξῆλθον τοὺς πρὸς τ̃
κηρυγμάτων νόμους. ἐν οἷς διαρρήδην ἀπείρηται τ̃ ὑπὸ τ̃
δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττεσθαι ἔξω τ̃ ἐκκλησίας. ὁ δ'
ῥήτωρ ὁ φεύγων τ̃ γραφὴν, ὑ τοὺς νόμους μόνον παραβέ-
βηκεν, ἀλλὰ ᾖ τ̃ καιρὸν δ' ἀναῤῥήσεως καὶ τὸν τόπον, κε-
λεύων ᾖ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ τ̃ ἀναῤῥῆ-
σιν γίνεσθαι, οὐδὲ ἐκκλησιαζόντων ἀθηναίων, ἀλλὰ μέλ-
λόντων ἐξιέναι εἰς σπένα. ταῦτα δ' εἶπον μικρὰ μὲν περὶ
τ̃ ἰδίων εἶπον, τὰ πλεῖστα περὶ τ̃ δημοσίων ἀδικημάτων
λέγω. ὥστε δὴ ᾖ τ̃ δημοσθένη ἀξιώσατε ἀπολογεῖσθαι,
πρὸς τ̃ τῷ ὑπευθύνων νόμον πρῶτον, ᾖ τ̃ περὶ τ̃ κηρυ-
γμάτων δεύτερον, τρίτον δ' τὸ μέγιστον λέγω, ὡς οὐδ' ἄξιός
ἐστι τ̃ δωρεᾶς. ἐὰν δ' ὑμῖν δόξῃ συγχωρῆσαι αὐτῷ περὶ
τ̃ τάξεως τ̃ λόγου, κατεπαγγελλόμενος ὡς ὅτι τῇ τελευ-
τῇ τ̃ ἀπολογίας λύσει τὸ παρανόμων, μὴ συγχωρεῖτε, μηδ'
ἀγνοεῖθ' ὅτι παλαισμα τ̃ ἐστι δικαστήριον. ὁ γὰρ εἰσαῦθις
ποτὲ βουλόμενος πρὸς τὸ παρανόμων ἀπολογεῖσθαι, ἀλλ' ὑ,
δὲν ἔχων δίκαιον εἰπεῖν, ἕτερον παρεμβολὴν πραγμάτων
εἰς λύσιν ὑμᾶς βούλεται τῆς κατηγορίας ἐμβαλεῖν. ὥσ-
περ οὖν ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ὁρᾶτε τοὺς πύκτας πε-
ρὶ τῆς στάσεως πρὸς ἀλλήλους διαγωνιζομένους, ὅταν ᾖ
ὑμεῖς ὅλως τ̃ ἡμέραν ἀπὸ τῆς πόλεως, ἢ πρὸς τ̃ τάξεως
αὐτῷ τὸ λόγου μάχεσθε ᾖ μὴ ἐᾶτε αὐτὸν ἔξω τ̃ παρανόμου λόγους ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἐγκαθήμενοι ἢ ἐνεδρεύον-
τες ἐντ̃ ἀκροάσει, εἶτε καθίετε αὐτὸν εἰς τοὺς τ̃ προγράμματος λόγους, ἢ τὰς ἐκβολὰς αὐτῷ τῶν λόγων ὅπως μὴ ἔσται

quid nõ sit, regulam adhibemus, qua dignoscãtur: sic etiam in violatarum legum actionibus in promptu est regula æquitatis, tabella hæc, & decretum, & leges quibus fraus facta est. Hæc vbi consentire inter se demonstraris, discedito. Et quid opus est te Demosthenem aduocare? Si verò neglecta iusta defensione, hominem maleficum aduocas, & opificem orationum: fucum facis auditoribus, incommodas ciuitati, euertis rempublicam. Quo autem pacto euerti possint istiusmodi orationes, iam dicam. Posteaquam huc progressus Ctesipho, apud vos recensuerit illud compositum sibi exordium, in eóque commoratus, se non defenderit: commonefacite eum uno tumultu, vt hanc tabellam sumat, & leges cum decreto suo conferat. Quòd si vos audire se dissimulauerit: ne vos quidem eum audire velitis. Neque enim huc conuenistis, iniustas reorum excusationes auditum: sed eos qui iure se defendere volunt. Si verò neglecta ea defensione quæ æqua est, Demosthenem aduocarit: rectissimum sanè fuerit, hominem maleficum non admittere, qui se leges verbis euersurum putat: neque illud in parte virtutis vestrum quisquam numeret, vbi percontatus fuerit Ctesipho, an Demosthenem vocet, si primus exclamet, Voca, voca. Nam si vocas, contra teipsum vocas, contra leges vocas, contra rempublicam vocas. Quod si vobis eum audire visum fuerit: postulate, vt Demosthenes eodem modo se defendat, quo ego accusaui: sic ferè, vt vobis orationem meam in memoriam reuocem. Nec priuatam vitam Demosthenis prius recensui, neque publicorum criminum vllius mentionem prius feci, cum eorum magna mihi copia suppeteret, nisi omnium esse infantissimus. Sed primum leges protuli, quæ rationibus nondum relatis quẽquam coronari vetãt. Deinde oratorẽ conuici, qui scripserit Demosthenem coronãdũ esse rationib. nõdum relatis, sine vllo prætextu: nec appendice hac adiecta, Vbi rationes retulerit: sed prorsus & vos & leges despexerit. etiã cauillationes quæ cõtra hęc afferẽtur, exposui, quas vt vos quoque memoriæ cõmendetis oro. Secũdo loco vobis lẽges præconiorũ recensui, in quibus apertè interdicitur, ne is qui à populo coronatur, extra concionem C proclametur. Orator autem, quem reum feci, non leges tantum violauit, sed & tempus proclamationis, & locum, qui iubeat proclamationem non in concione, sed in theatro fieri: neque tum, cum in concionem Athenienses conueniunt, sed cum Tragœdi ingressuri sunt. His expositis, pauca de vita priuata dixi, maximam autem orationis partem in criminibus publicis consumo. Sic igitur à Demosthene etiam postulate, vt se defendat: ac primùm de lege non relatarum rationum respondeat, & de lege præconiorum secundò. Tertiò, id quod maximum est, dico: eũ non dignum esse præmio. Quòd si vos orarit, vt quem ipse vult ordinem orationis sibi concedatis: & pollicitus fuerit se in fine orationis crimen violatarum legum refutaturum: ne concedite, neque ignorate, hãc esse luctam, & elusionem iudicij. Neque enim deinceps de violatione legum responsurus est: sed cum nihil habeat iustæ excusationis, aliis rebus interiiciẽdis, vos in accusationis obliuionem inducere studebit. Quẽadmodũ igitur in ludis gymnicis videtis pugiles de statu inter se decertare: sic & vos totũ diem pro republica & de ordine orationis cum eo pugnate: neque eum limite contra legum violationem ambages agere: sed fixi atque immoti in auscultatione, cohercete eum intra limites orationis, quæ ab ipsas attinet, & excursiones eius eloquentiæ cauete.

In Demosthenẽ aduocatum.

Præscribit Demosthenis ordinẽ defensiõis, & accusationis capita enumerat.

Demosthenis præstigiæ, conuicia, periuria, lachrymæ & exagitatio & patroni & rei.

Quæ igitur vobis euentura sint, si hoc modo auscultaueritis, æquum est me prædicere. Introducet enim præstigiatorem, & crumenisecam, qui rempublicam concîdit. Is & facilius plorat quàm alij rident: & mortalium omnium est ad peierandum expeditissimus. Neque verò mirabor, si conuersus, iis qui foris circumstant, conuiciabitur: quos paucorum potentiæ studiosos esse, ipsa veritate ita sit compertum, vt eorum etiam numerus iniri possit, hos ad accusatoris venisse subsellia: populares autem ad rei. Cum igitur ista dixerit, contra seditiosa verba illud ei respondete: Si tui similes fuissent, Demosthenes, qui populum è Phyle reduxerunt: nunquam libertas fuisset populo restituta. Nunc illi post magnas clades rempublicam conseruarunt, pulcherrimo & eruditissimo verbo vsurpato: Non recordandum esse iniuriarum. Tu autem exulceras omnia, & magis curas in diem habendas orationes, quàm salutem reipublicæ. Cum autem homo periurus ob iurisiurandi religionem fidem haberi sibi postulabit: illud ei respondere mementote: ei qui & sæpe peieret, & subinde ob iusiurandum apud eosdem sibi fidem haberi postulet, alterutrum messe oportere, quorum neutrū sit in Demosthene: vt aut dij sint inanes: aut auditores non iidem. De lacrymis porrò, & contentione vocis, vbi vos interrogarit: Quò confugiam Athenienses? Delete me è republica: non est quò auolem: vicissim eum percontamini: Populus verò Atheniensium, quò confugiat Demosthenes? ad quod sociorum subsidium? ad quam pecuniam? quæ, dum gereres rempublicam, populo munimenta comparasti? Nam vt tibi ipsi consulueris, id quidem videmus: qui & vrbe reliqueris, & non, vt videri vis, in Piræeo habites, sed fugam ex vrbe spectes. Iam ignauiæ tuæ subsidia comparasti aurum regium, & peculatu quæsitas opes. Denique quorsum lachrymæ? quorsum vociferatio? quorsum vocis contentio? Nónne reus est Ctesipho? nónne causæ æstimatio legibus definita est? Tua verò neq; res familiaris agitur, neq; vita neq; dignitas. Sed qua de re tãtopere laborat? de aureis coronis, & præconiis in theatro legibus interdictis: quem oportebat, tametsi populus per insaniam, aut status reipublicæ oblitus, tam alieno tempore coronare voluisset, ipsum in concionem progressum dicere: Athenienses, coronam quidem accipio, sed tempus repudio, quo fit præconium. Nec enim decet, ob quæ respublica & luxit, & comam rasit, ob ea me coronari. Sed hæc scilicet vir diceret, qui verè ex virtute vixisset: quæ verò tu dices, ea verba sunt hominis impuri, qui virtutis odio contabescit. Neque enim mehercule hoc quisquam vestrûm pertimescat, ne Demosthenes vir magnanimus, & re militari præstans, præmiis fortitudinis frustratus, se domum reuersus interficiat: qui vestram ad se existimationem vsque adeò deridet, vt nefarium istud caput, & reddendis rationibus obnoxium, quod iste contra omnes leges coronari iussit, sexcenties incide rit, eiúsque rei mercedes acceperit, vulneris cõsultò inflicti actionibus institutis: vt pugnis ita cæsus sit, vt existimé, eũ vestigia pugnorũ Midiæ adhuc cõspicua circũferre. Nã homo iste non caput, sed vectigal possidet. Iã de Ctesiphõte, decreti autore, pauca dicã, vt vestri periculũ faciã, an nõ possitis insignes nebulones, etiã si nemo præmonuerit, dignoscere. Quod aũt cõmune & iustũ est de eorũ vtroq; referri, id refe rã apud vos. Obambulãt in foro, & veras de se habent

ἀλλ' ἃ δὴ συμβήσεται ὑμῖν ἐὰν τοῦτον τὸν τρόπον τὰ ἀκρόασιν ποιεῖσθε, ταῦθ' ὑμῖν ἤδη δίκαιός εἰμι προεῖπεῖν· ἐπεισάξει γὰρ τὴν πόλιν ὁ βαλαντιοτόμον, ἢ διατεμνικότα τὴν πολιτείαν. σοῦ μὲν κλαίειν μᾶλλον ῥᾷον ἢ ἄλλοις γελῶσιν, ὅπου κεῖ τῶν πάντων ἀνθρώπων. οὐκ ἂν θαυμάσαιμι δ', εἰ μεταβαλλόμενος τοῖς ἔξω περιεστηκόσι λοιδορήσεις. φάσκων τοῖς μὲν ὀλιγαρχικοῖς ὑπ' αὐτῆς τὰ ἀληθείας διημαρτημένοις ἥκειν πρὸς τὸ τῆς κατηγόρου βῆμα. τοῖς δὲ δημοτικοῖς πρὸς τὸν τοῦ φεύγοντος. ὅταν δὲ ταῦτα λέγῃ, πρὸς μὲν τοὺς σασιαστικοὺς λόγους, ἐκεῖνο αὐτῷ ὑποβαλλέτω, ὅτι, ὦ δημοσθένες, εἰ σοὶ ἦσαν ὅμοιοι οἱ ἀπὸ φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγόντες, οὐκ ἄν ποτε δημοκρατία κατέστη. νυνὶ δ' ἐκεῖνοι μὲν μεγάλων κακῶν συμβάντων, ἔσωσαν τὴν πόλιν, τὸ κάλλιστον ἐκ παιδείας ῥῆμα φθεγξάμενοι, μὴ μνησικακεῖν. σὺ δ' ἐλκοποιεῖς, καὶ μᾶλλόν σοι μέλει τῆς αὐθημέρου λόγων ἢ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως. ὅταν δ' ὁ ὅπορκος ὤν, εἰς τὸ δίκαστήριον ὀρκῶν πίστιν καταφύγῃ, ἐκεῖνο ὑπομνησθήσεσθε αὐτόν, ὅτι τὸν πολλάκις μὲν ὁπορκοῦντα, ἀεὶ δ' ὑπὸ τοῖς αὐτοῖς μὲν ὅρκων ἀξιοῦντα πιστεύεσθαι, δυοῖν θάτερον ὑπάρχειν δεῖ, ὧν ἑτέρου ὄντι δημοσθένει ὑπάρχον, ἢ τοῖς θεοῖς κενὸς, ἢ τοῖς ἀκροατὰς μὴ τοῖς αὐτοῖς. πρὸς δὲ δικαστοῦ καὶ κήρυκος τὸν τόνον τῆς φωνῆς, ὅταν ὑμᾶς ἐπερωτᾷ, ποῖ καταφύγω ἄνδρες ἀθηναῖοι; προεμάθετέ με ἐκ τῆς πολιτείας, οὐκ ἔστιν ὅπου ἀναπαήσομαι· ἀνυποβάλλετε αὐτῷ, ὁ δὲ δῆμος ὁ ἀθλιωτάτων ποιῶν καταφύγῃ δημοσθένες; ἢ πρὸς ποίαν συμμαχὸν προσκυνήσῃ; πρὸς ποῖα χρήματα; τί προβαλλόμενος ἐκεῖ τὸ δῆμον πεπολίτευσαι; ἃ μὲν γὰρ ὑπὲρ σεαυτοῦ βεβούλευσαι, ἅπαντες ὁρῶμεν, ἐκλιπὼν μὲν τὸ ἄστυ, οὐκ οἰκεῖς, ὡς δοκεῖς, ἐν πειραιεῖ· ἀλλ' ἐξόρμεις ἐκ τῆς πόλεως. ἐφόδιον δὲ πεπόρισαι τῇ σαυτοῦ ἀναισθησίᾳ τὸ βασιλικὸν χρυσίον καὶ τὰ δημόσια δωρεοδοκήματα. ἕως δέ τι τὰ δάκρυα; πῆς ἡ κραυγή, πῆς ὁ τόνος τῆς φωνῆς, οὐχ' ὁ μὲν τὴν γραφὴν φεύγων ὅτι κτησιφῶν ὁ δὲ ἀγὼν οὐκ ἀπέωπτος; σὺ δ' οὔτε περὶ τῆς οὐσίας, οὔτε περὶ τοῦ σώματος, οὔτε περὶ τῆς ἐντιμίας ἀγωνίζῃ ἀλλὰ περὶ τίνος ὅτου δή; περὶ χρυσῶν στεφάνων καὶ κηρυγμάτων ἐν τῷ θεάτρῳ ἃ καὶ τοῖς νόμοις. ὃ ἐγὼ ζηλῶ εἰ καὶ μανεὶς ὁ δῆμος ἢ τῷ καθεστηκότων ὀπιλείσμενος ὅτι τοιαύτης ἀκαιρίας ἐβούλετο στεφανοῦν, αὐτὸν παρελθόντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰπεῖν. ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν μὲν στέφανον δέχομαι, τὸν δὲ καιρὸν ἀποδοκιμάζω ἐν ᾧ τὸ κήρυγμα γίγνεται. οὐ γὰρ δεῖ ἐφ' οἷς ἡ πόλις ἐπένθησε καὶ ἐκείρατο, τούτοις ἐμὲ στεφανοῦσθαι. ἀλλ' οἶμαι αὐτὰ μὲν αὐτὰ εἶπον ἂν οἱ ὄντως βεβιωκότες μετ' ἀρετῆς. ἃ δὲ σὺ λέξεις, εἶπον ἂν κάθαρμα ζηλοτυπῶν ἀρετήν. ἐγὼ δὲ δημοσθένει τῷ ἡρακλέα τὸ γε ὑμᾶς ἀδεῖς φοβηθήσεσθαι, μὴ ὁ δημοσθένης, ἀνὴρ μεγαλόψυχος καὶ τὰ πολεμικὰ διαφέρων, ἀποτυχὼν τῆς ἀρισταίας, οἴκαδε ἐπανελθὼν ἑαυτὸν διαχειρίσεται, ὃς γοῦν τὸν καταγελᾶν τοῦ πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας, ὥστε τὴν μαρὰν κεφαλὴν ταύτην καὶ ὑποδύσιον, ἣν δεῖ παρὰ πάντας τοὺς νόμους γράφειν στεφανῶσαι, μυριάκις κατατέτμηκε. καὶ τούτων μισθοὺς εἴληφε, τραύματος ἐν προνοίᾳ γραφὰς γραφόμενος, καὶ καταπροδύλισαι, ὡς τὸν αὐτὸν οἶμαι τὰ τῆς κονδύλων ἴσχειν τῆς μεσθίου ἔχειν ἔτι φανερά. ὁ γὰρ ἀνθρωπος οὐ κεφαλὴν, ἀλλὰ προσωπεῖον κέκτηται. πρὸς δὲ κτησιφῶντος τὸν γραφαῖος τὸν γνώμην βραχέα βούλομαι εἰπεῖν. τὰ δὲ πολλὰ ὑπερβήσομαι, ἵνα καὶ πεῖραν ὑμῖν λάβω, εἰ δικάσαιτε τοῖς σφόδρα πονηροῖς, κἂν μή τις προείπῃ δηλαδὴ ὅτι κοινὸν καὶ δίκαιον κατ' ἀμφοτέρων αὐτὸν ἀπαγγελῶ, πρὸς ὑμᾶς τὸν ἐρῶ. πρώην τὸν ἀγορᾷ ἀληθεῖς κατ' ἀλλήλων

ἀλλήλων ἔχοντες δόξας, & λόγους ἃ ψεύδεῖς λέγοντες. A
ὁ μὲν γὰρ κτησιφῶν οὐ τὸ καθ' ἑαυτὸν φησι φοβεῖσθαι, ἐλπίζει γὰρ δόξειν ἰδιώτης εἶναι, ἀλλὰ τὴν τῶ δημοσθένους ἐν τῇ πολιτείᾳ δωροδοκίαν φησὶ φοβεῖσθαι, & τὴν ἐμπληξίαν καὶ δειλίαν. ὁ δὲ δημοσθένης εἰς αὐτὸν μὲν ἀποβλέπων, θαρρεῖν φησιν. τὴν γὰρ τῶ κτησιφῶντος πονηρίαν καὶ πορνοβοσκίαν ἰσχυρὸς δεδιέναι. τοὺς δὴ κατηγωνισάτας ἀλλήλων ἀδικεῖν, μηδαμῶς ὑμεῖς οἱ κοινοὶ κείται τῷ ἐγκλημάτων ἀπολύσητε. ὥστε γὰρ τῷ εἰς ἐμαυτὸν λοιδορίαν βραχέα βούλομαι διελθεῖν. πυνθάνομαι γὰρ λέγειν δημοσθένην ὡς ἡ πόλις ὑπ' αὐτοῦ μὲν ὠφέλητο, πολλὰ γὰ ὑπ' ἐμοῦ καταβέβλεπται, καὶ τὸν φίλιππον, καὶ τὸν ἀλέξανδρον καὶ τὰς ἀπὸ τούτων αἰτίας αἰσίσθην ἐγὼ ἐμέ. οὕτω γὰρ δῆτ' ὡς ἔοικε δεινὸς δημιοργὸς λόγων, ὥστε οὐκ ἀπόχρη αὐτῷ, εἴ τι πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν ἐγὼ ἢ εἴ τινας δημηγορίας εἴρηκα, τούτων κατηγορεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡσυχίαν ὡ τὴν τ' βίᾳ διαβάλλει, καὶ τῆς σιωπῆς μου κατηγορεῖ ἵνα μηδεὶς αὐτῷ τόπος ἀσυκοφάντητος παραλίπηται, καὶ τὰς ἐν τοῖς γυμνασίοις μὴ τῶν νεωτέρων B
μου διαλέξεις καταμέμφεται, καὶ κατὰ τῆς δὲ τῆς πρεσβείας δύο ἀρχόμενος τὸ λοιδορεῖν φέρει τινὰ αἰτίαν, λέγων ὡς ἐγὼ τὴν γραφὴν οὐχ ὑπὲρ τῆ πόλεως ἐγραψάμην, ἀλλ' ἐνδεικνύμενος ἀλεξάνδρῳ δίκην τίνων θεῶν αὐτὸν ἔλθειαν. καὶ νὴ δί' ὡς ἐγὼ που θαύμαι μέλλειμε αἰσχύνεσθαι, δίκην τι τὸ μὲν κεφάλαιον τῆς πολιτείας αὐτὸ ψέγω, τὰ δὲ καθέκαστον οὐκ ἐνώλυον, οὐδ' ἐγραψάμην, ἀλλὰ διαλιπὼν καὶ θεὶς τὴν πολιτείαν ὡ πυκνὰ θεωτῶν ἀπιὼν ἐγραψάμην. ἐγὼ δ' οὔτε τὰς δημοθένους διαβολὰς ἐζήλωκα οὔτ' ὀπὶ ταῖς ἐμαυτὸ αἰσχύνομαι, οὔτε τοὺς εἰρημένους ἐν ὑμῖν λόγους ἐμαυτῷ ἀρρήτους εἶναι βουλόμαι, οὔτε τὰ αὐτὰ τούτῳ δημηγορήσας, ἐδεξάμην ἂ ζῶ. τὴν δ' ἐμὴν σιωπὴν, ὦ δημοσθένες, ἡ τὸ βίᾳ μεξιότης παρεσκεύασεν. ἀφικεῖ γὰρ μοι μικρὰ καὶ μείζονων αἰσχρῶς οὐκ ὀπτιμῶ ὥστε καὶ σιγῶ καὶ λέγω βουλευόμενος, ἀλλ' οὐκ ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῆς ἐν τῇ φύσῃ δαπάνης. σὺ δ' οἶμαι λαβὼν μὲν στίγματα, ἀναλώσας δὲ κέρματα. λέγῃς γὰρ οὐχ ὁπόταν σοι δοκεῖ, οὐδ' ἃ βούλει, ἀλλ' ὁπόταν οἱ μισθοὶ δόταν σοι θεσσαλῶσιν. οὐκ αἰσχύνῃ δὲ ἀναζωνυόμενος, ἃ ὠδαχθεὶς μα ἀξελέγχῃ ψευδόμενος. ἀπιὼν μὲν γὰρ ἡ κρίσις τε δὲ τὸ ψηφίσματος γραφὴ, ὦ οὐχ ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς εἰς ἀλέξανδρον ἐνδείξεώς με φῂς ἀπενεγκεῖν, ἔτι φιλίππου ζῶντος, πεῖν ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῆναι. οὐ πώ σε τὸ θεῖ παυσανίαν σύνοιον ἐωρακότος, ἃ δὲ θεὸς τ' ἀθλιωτὸ & τ' ἤεσαν νύκτωρ διαλεγομένου. πῶς αὖ οὖν ἐγὼ θεσσενεδ ἐνύμιλον ἀλεξάνδρῳ, εἰ γε μὴ ταυτὸν σύνοιον ἐγὼ καὶ δημοσθένης ἐδομεν. ὑπομᾶς δέ μοι εἰ μὴ συνεχῶς ἀλλὰ διαλείπων θεὸς τὸν δῆμον θεσσέρχομαι καὶ τὴν ἀξίωσιν ταύτην οἷς λαμβάνειν ἡμᾶς. μεταφέρων νὺκ ἐν δημοκρατίας ἀλλ' οἷς ἐτέχης πολιτείας, ἐν μὲν γὰρ τ' ὀλιγαρχίας ἐχ ὁ βουλόμενος, ἀλλ' ὁ δυνατὸς δύων κατηγορεῖ. ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις ὁ βουλόμενος, & ὅταν αὐτῷ δόξῃ. & τὸ μὲν διαλιπεῖν ἡμέραν, ἐργαζομένου & μισθαρνοῦντος. ὑπὲρ δ' τ' μηδὲ πώποκρίσις ὑπ' ἐμοῦ μὴ τῶν ἀδικημάτων τιμωρίαν ὑποχεῖν, ὅταν καταφεύγῃς ὅπι τοὺς τοιούτους λόγους, ἢ τοὺς ἀκούοντας ὅπι λήσμονας ὑπολαμβάνοις, ἢ σαυτὸ θαρραλέζῃ. τὰ μὲν γὰρ θεῖ τοὺς ἀμφισβητοῦντάς σοι καὶ τὰ θεῖ τὴν δίκαιαν δωροδοκηθέντα, χρόνων ἐλλελυμμένων ἐν οἷς ὑπ' ἐμοῦ φανερῶς ἐξηλέγχθησαν ὑπόζεις τὸν δῆμον ἀμνημονεῖν. τὰ δὲ θεῖ τὰς ξυμμορίας & τοὺς ξυναρχικὰς ἀφιγμένους,

niones, & verba non falsa faciunt. Nam Cteſipho se non sibi timere ait (sperat enim se hominem imperitum visum iri) sed Demosthenis in gerenda republica sordes, inconstantiam, timiditatem. Demosthenes autem, quantum ad se attineat, securo animo se esse profitetur: sed Cteſiphontis improbitatem & lenocinium, vehementer pertimescere. Eos igitur qui sese inuicem iniuriarum condemnant: vos, qui communes iudices estis, nequaquam criminum absolueritis. De conuiciis porrò, quæ contra me dicent, pauca præfabor. Nam dicturum esse Demosthenem audio, rempublicam à se adiutam, magnis à me incommodis affectam esse: ac Philippum & Alexandrum, atque inde orta crimina in me collaturum. Adeò callidus enim est scilicet opifex orationum, vt iam non satis habeat, si quid ego in vestra republica gesſi, aut aliquas conciones habui, eas accusare: sed ipsam etiam vitę tranquillitatem criminetur, meumque silentium accuset (vt ne quem calumniæ locum inanem relinquat) & meam in gymnasiis cum adolescentibus exercitationem reprehendat, & cõtra hanc actionem statim orationis initio crimen quoddam afferat: me accusationem hanc non reipublicæ studio instituisse: sed vt Alexãdro meum contra sese odium ostentarem. Atque etiam, vt audio, me percontaturus est, quamobrem caput actorum suorum accusem: singula verò nec prohibuerim, nec accusarim: sed post interuallum, cum curiam & conciones non frequentarem ad accusandum accesserim. Ego verò nec Demosthenis exercitationes æmulor, neque ob meas erubesco: neque ea, quæ à me apud vos dicta sunt, non dicta esse vellem: nec si isti similes cõciones habuissem, viuendum mihi putarem. Mei porrò silentij, vitæ modestia causa est. Paucis enim sum contentus: & maiora turpiter non concupisco. Itaque & taceo & loquor, re deliberata, non cogente luxuria. Tu verò, vt arbitror, vbi acceperis, taces: vbi impenderis, vociferaris: & verba facis nõ cũ tibi videtur, nec ea quę vis: sed quæ ij tibi iubent, qui mercedem numerant. Nec enim ea te pudet arroganter iactare, quæ paulo pòst ementita deprehẽduntur. Nam huius quidẽ decreti actio instituta fuit (quã me dicis instituisse, non pro reipublicæ defensione, sed assentandi Alexandro studio) Philippo adhuc viuente: ante susceptũ ab Alexandro principatum: antequam tu illud somnium de Pausania vidisses: aut noctu cum Minerua & Iunone collocutus esses. Quo pacto igitur Alexandro me venditaui, nisi idem somnium ego & Demosthenes viderimus? Illud itẽ mihi obiicis, quòd nõ continẽter, sed ex interuallo ad populũ accedam: & nos ignorare cẽses, istã sententiã huc à te translatã esse, nõ è populari statu, sed è paucorũ potẽtia? Nã vbi pauci dominãtur: nõ qui vult, sed qui cũ potestate est, accusat. In liberis autẽ ciuitatibus, qui vult, & cũ ei visum est, ac certo tẽpore verba facere, signũ est viri rempublicã administrãtis, cùm tempora postulãt, & suadet vtilitas. Nullũ verò diem intermittere, quæstũ facientis, & mercenarij. Quod autẽ nõ olim à me in iudiciũ fueris adductus, neque facinorũ tuorũ pœnas dederis: ad has rationes si cõfugeris, aut auditores obliuiosos existimas, aut ipse te decipis. Nã tuã in Amphissẽsi negotio impietatẽ, & in reb. Euboicis sordes, quia spatiũ tẽporis intercessit, quãuis apertè à me cõuicta fueris, populũ fortassis iam nõ meminisse putas. Rapinas porrò tuas, cũ de triremibus & trierarchis ageretur,

Cõuictorum Demosthenis de Æschinis silentio, & accusatione sera, refutatio.

quódnam tempus occultare posſit? cum lege de trecentis nauibus lata populo perſuaſiſſes, vt te curatorem claſſis conſtitueret: à me conuictus es de ſexaginta quinque expeditarũ nauium trierarchis ſurreptis. quo tempore maiorem claſſis partem deleuiſti, quàm cùm Athenienſes Lacedæmonios & Polidem nauali ad Naxum prælio deuicerunt. Eas porrò criminationes oppoſuiſti, quò minus pœnas dares, vt in periculo eſſes, non tu qui deliqueras, ſed ij qui te perſequebantur: cum quidem tuis calumniis Alexandrum & Philippum ſubinde admiſceres, & quoſdam obſtare ciuitatis occaſionibus quiritareris: quamuis ipſe ſubinde præſentia euerteres, & futura vanis pollicitationibus oſtentares. Sic tandem à me læſæ maieſtatis accuſandus, effeciſti, vt Anaxinus Orita com-
Anaxinus. prehenderetur, qui Olympiadi merces coemebat: ac eundem virum tuapte manu excarnificaſti, per decretum capitis abs te damnarum, apud quem Orei diuerſari ſolitus es: cum quo in eadem menſa ediſti, bibiſti, libaſti: cui dexteram porrexiſti, amicitia & hoſpitio cum eo inito. Hunc igitur occidiſti, & huius criminis à me coram omni populo conuictus, & hoſpitis occiſor appellatus, impium facinus non negaſti: ſed id reſponſum dediſti, ob quod omnes & ciues & hoſpites, qui aſtabãt, exclamauerũt. dicebas enim, te neceſſitudinẽ reipublicæ pluris feciſſe, quã mẽſam hoſpitalẽ. Iam literas cõmentitias, & exploratorum cõprehenſiones, & quæſtiones de criminibus rerum nõ factarũ, quaſi ego cũ quibuſdã res nouas molirer, taceo. Tamẽ, vt audio, me interrogaturus eſt, quis ſit
Similitudo de me dico. ille medicus, qui ægrotanti, cũ morbo laboret, nihil det cõſilij: ſed eo defũcto, ad exequias accedat, eiúſq. neceſſariis referat, quib⁹ rationib⁹ ſanitatẽ recuperare potuiſſet. Te verò ipſũ nõ interrogas, quis talis ſit magiſtrat⁹, qui populo adulari ſciat: qui tẽpora, quib. reſpublica conſeruari potuiſſet, vẽdiderit: qui homines cordatos ſuis calumniis in mediũ cõſulere prohibeat: qui periculis fuga euitatis, ac repub. in ea mala cõiecta, quib. mederi nemo queat, ſe coronari poſtulet ob virtutẽ: cũ boni quidẽ nihil egerit, ſed omniũ malorũ fuerit autor? qui interroget eos, quos ob reip. rationẽ calũniis inſectatus eſt iis tẽporibus, cũ copia ſalutis eſſet, cur nõ obſtiterint ſibi quò minus delinqueret? Poſsint aũt illi õnũ poſtremò reſpõdere: cũ pręliũ ſuperueniſſet, nobis nõ fuiſſe ociũ pœnas de te ſumẽdi: ſed legationes, p incolumitate reip. fuiſſe obeũdas. Poſtquã aũt impunitate nõ cõtẽtus, etiã p̃mia tibi decerni poſtulas, & ciuitatẽ Græcorũ deriſui exponis: hic tibi obſtiti accuſatione inſtituta. Atq. adeò
Cauillatio de Sirenibus. Demoſthenes, vt audio, ea q̃ nũc dicturus ſũ, iniquiſſimo animo ferẽs, naturã meã Sirenib. cõparat. Nã ab illis nõ deliniri auditores ait, ſed interire: eáq. de cã nõ laudari earũ Muſicã. Proinde meã etiã dicẽdi exercitationẽ atq. ingeniũ, ad audientiũ perniciẽ eſſe comparatũ. Ego verò hãc orationẽ à nemine prorſus afferri cõtra me decere exiſtimo. Nã turpe eſt, qui crimẽ infert, ré ipsã nõ poſſe demõſtrare. Sed tamẽ, ſi id dictu neceſſariũ fuiſſet: nõ Demoſthenẽ ea decuiſſet oratio, ſed hominẽ imperatorẽ, qui res magnas p̃ repub. geſſiſſet, verba aũt facere nõ poſſet: ideóque aduerſariorũ miraretur ingeniũ: q̃ ſciret, ſibi deeſſe facultatẽ vllius à ſe editi facinoris cõmemorãdi: accuſatoré aũt videret, ea etiã poſſe perſuadere auditoribus quæ à ſe facta nõ eſſent, quaſi eſſent facta. Cũ autem homo ex verbis cõpoſitus, iiſque acerbis & ſuperua-

A τίς ἂν ὑποκρύψαι χρόνος δύναιτ' ἄν, ὅτε νομοθέτησας
τοῖς τῶν ξιακοσίων νεῶν. Ⓒ σαυτὸν πείσας ἀθυμίας
ὑπὲρ τὴν τάξαι τ̃ ναυτικοῦ, ἐξηλέγχθης ὑπ' ἐμοῦ ἑξήκοντα, καὶ πέντε νεῶν ταχυναυπλουσῶν ξυνεάρχοις ὑ-
φιρημένος, πλέον τῆς πόλεως ἡμῶν ἀφανίζων ναυτικὸν, ἢ ὅτε ἀθηναῖοι τὴν ἐν νάξῳ, ναυμαχίαν λακεδαιμονίοις καὶ πόλιν ἐνίκησαν. οὕτω γ' ταῖς αἰτίαις ἐνέφερας τὰς ὑ σαυτ̃ τιμωρίας, ὥστε τὸν κίνδυνον εἶ μή σοι τῷ ἀδικῆσαντι, ἀλλὰ τοῖς ἐπιξιοῦσι. πολλοὶ μὲν τ̃ ἀλέξανδρον καὶ φίλιππον ἐν ταῖς διαβολαῖς φέρων, αἰτιώμενός δέ τινας ἐμποδίζειν τοὺς τῆς πόλεως καιροὺς, ἀεὶ τὸ παρὸν λυμαινόμενος. τὸ δὲ μέλλον κατεπαγγελλόμενος. οὕτω τελευταῖον εἰσαγγέλλεσθαι μέλλον ὑπ' ἐμοῦ, τὴν αὐθαδίαν, σύλληψιν τ̃ ὠρείτου κατασκευάσας, τ̃ καὶ ἀγοραίοις ὀλυμπιάδι ἀγοράζοντος, καὶ τὸν αὐτὸν ἄνδρα διεσπειρῆλωσας τῇ σαυτ̃ χειρὶ, χρήσας αὐτὸν θανάτῳ ζημιῶσαι. καὶ ὥσπερ τῷ αὐτῷ ἐν ὠρεῷ κατήγετο. καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς τραπέζης ἔφαγες καὶ ἔπιες καὶ ἔσπεισας, καὶ
B τὴν δεξιὰν ἐνέβαλες. ἄνδρα φίλον καὶ ξένον ποιούμενος καὶ τὸν ἀπεκτόνας, καὶ ὥσπερ τούτων ἐν ἅπασιν ἀθηναίοις ἐξελεγχθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, καὶ κληθεὶς ξεροκτόνος οὐ τὸ ἀσέβημα ἠρνήσω, ἀλλ' ἀπεκείνου ἐφ' ᾧ αἰσθόμενος ὁ δῆμος, Ⓒ ὅσοι ξένοι ὠφελήσασαν τὴν ἐκκλησίαν ἔφηθα γὰρ τοὺς τῆς πόλεως ἄλλας ὠφελιπλείονος ποιήσασθαι τ̃ ξενικῆς τραπέζης, ὑπισχνοῦμαι γ' ἐγὼ ψηφιδίοις, καὶ καταισχύνων συλλήψεις, καὶ βασάνοις ἐπ' αἰτίας ἀληθέσιν, ὡς ἐμοῦ μετάπινων ἐν τῇ πόλει νεωτερίζειν βουλομένου. ἔπειτα ἐπερωτᾷς μὲ ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι μέλλοντός μου ἀδικεῖν τοιοῦτος ἰατρὸς, ὅς τις τῷ νοσοῦντι μεταξὺ μὲν ἀσθενοῦντι μηδὲν συμβουλεύοι, τελευτήσαντος δ' αὐτ̃ ἐλθὼν εἰς τὰ ἔνδοτα διεξίοι ὠφελῶν τοὺς οἰκείους, ἃ ὑπεσχεύασε, ὑμᾶς δ' ἐξηπάτησε. σαυτὸν δ' οὐκ ἀνερωτᾷς, πῶς ἂν εἶη δημαγωγὸς τοιοῦτος, ὅς τις τὸν μὲν δῆμον θωπεύσας δι' ὧν τοὺς τῆς πόλεως ἐν οἷς ἐμὲ σώζεσθαι τὴν πόλιν,
C ὑπεδύετο, τοὺς δ' ὦ φρενοβλαβεῖς καὶ οἰκτροὺς διαβάλλων συμβουλεύῃ, ὑπὸ φρασὶ δ' ἐκ τ̃ κινδύνων καὶ τὴν πόλιν αἰσχίστοις κακοῖς ὠφελήσῃ, ἀξιοῖ στεφανοῦσθαι ἐπ' ἀρετῇ, ἀγαθὸν μὲν πεποιηκὼς μηδέν. πάντων γὰρ τ̃ κακῶν αἴτιος γεγονὼς. ἐπερωτῶν γ' τοὺς συνοφαντηθέντας ἐκ τῆς πολιτείας ἐπ' ἐκείνων τῇ καιρὸν ὅτε ἐμὲ σώζεσθαι, δεῖ τι αὐτὸν οὐκ ἐκώλυσαι εἰπεῖν; ὑπὸ κείνοιντο γ' τὸ πάντων τραγικώτατον, ὅτι τῆς μάχης ὑπερθυμούμενος ἐκ ἐχολάζομεν ὠφελῆ τὴν σὴν εὐ̃ τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τ̃ πόλεως ἐπορεσβύομεν. ἐπειδὴ γ' οὐκ ἀπέχρησέ σοι δίκην μὴ δεδωκέναι, ἀλλὰ καὶ δωρεὰς αἰτεῖς, καταγέλαστον ἐν τοῖς ἕλλησι τ̃ πόλιν ποιῶν· ἐνταῦθ' ἐνέσπευ καὶ τὴν γραφὴν ἀπήνεγκα. καὶ νὴ τοὺς θεοὺς τοὺς ὀλυμπίους ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι δημοθένει λέξῃ, ἐφ' ᾧ νυνὶ μέλλων λέγειν, ἀναγκαῖ μάλιστα, ἀφομοιοῖ γὰρ μὲ τὴν φύσιν τ̃ σφῆσιν ὡς ἔοικε. καὶ γὰρ ὑπ' ἐκείνων κηλεῖσθαί φησι τοὺς ἀκροωμένους, ἀλλ' ὑπολλυσθαι, διόπερ κἀκ εὐδοκιμεῖν τ̃ τ' εἰρημένων μουσικὴν, κἠδὴ Ⓒ τ̃ τ' ἐμῶν λόγων ἐμπειρίαν, τ̃ φύσιν μὲ γεγονῆσθαι ὑπὸ κλεβ̣ τ̃ ἀκουόντων. καί τοι τ̃ λόγον τ̃τον ὅλως μὲν ἐγωγε οὐδέν. ὠφελῆσθαι γὰρ ἐμὲ λέγειν. τ̃ γὰρ αἰτίας ἀφεῖναι τὸν αἰτιώμενον ὅτι τὸ ἔργον μὴ ἔχειν ὑπιδεῖξαι. οἱ δ' ὦ ἀναγκαῖον ῥηθῆναι, οὐ δημοθένους ὦ ὁ λόγος, ἀλλ' ἀνδρὸς στρατηγοῦ, μεγάλα μὲν τῇ πόλει κατειργασμένου, λέγειν δ' ἀδυνάτου, καὶ τὴν τῶν ἀπιδίκων δέ τ̃ τοῦ ἐζηλωκότος φύσιν, ὅτι σιωπῶσιν ἑαυτῶν μὲν οὐδὲν ὧν ἐξαπέφευκεν δυναμένων φράσαι, τὸν δ' καλῶς ἔχοντα ὁρᾶν δυνάμενον, καὶ τὰ μὴ πεπραγμένα ὑφ' ἑαυτ̃ παρεισάναι τοῖς ἀκούουσιν ὡς διώκηκεν. ὅταν δ' ἐξ ὀνομάτων συγκείμενος αὐθαδόπος Ⓒ τούτων πικρῶν

καὶ ϖερέρχων, ἔπφτα δὴ τὴν ἁπλότητα καὶ τὰ ἔργα κα-
ταφεύγης; πῶς ἂν ἀπάχοιτο; οὗ τὴν γλῶσσαν ὡς περ τ αὐ-
λὸν ἐάν τις ἀφέλητο λοιπὸν οὐδὲν ὅτι. θαυμάζω δ' ἔγω
γε ὑμᾶς ὦ ἀθηναῖοι καὶ ζητῶ πυθέσθαι ϖερὶ τί ἂν ὑπο-
βλέποιτες ὑποψήσεσθε τῷ γραφίῳ. πότερον ὡς τὸ
ψήφισμα ὅτιν' ἔννομον, ἀλλ' οὐδεμία πώποτε γνώμη
θανομωτέρα γεγόνηται. ἀλλ' ὡς ὁ τὸ ψήφισμα γρά-
ψας οὐκ ὀπιτήδειός ὅτι δίκῃ δοῦναι; οὐκ ἄρα εἰσὶ
παρ ὑμῖν δυνάμει βίᾳ εἰ τὸν ἀφήσετε. ἐκεῖνο δ' ἂ λυ-
πεῖ εἰ ϖρότερον μὲν ἐστέπτωτο ἡ ὀρχήστρα χρυσῶν
στεφάνων οἷς ὁ δῆμος ἐστεφάνου το ὑπὸ τῶν ἑλλήνων δ' ἐ
τὸ ξενικοῖς στεφάνοις ταύτην ὑπο δεδόσθαι τὴν ἡμέραν ὑπ
ὧν ὁ δημοσθένης πολιτδυμάτων ὑμεῖς μὲν ἀστεφάνωτοι
καὶ ἀκήρυκτοι γένεσθε ἐῶσι δ' ὑπηρχθήσεσθαι; εἰ μὲν τις τ
ξαγικῶν ποιητῶν τῷ μὴ ταῦτα ἐπφσιόντων, ποιήσαι
ἐν τραγῳδία τὸν θεατὴν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων στεφανού-
μενον. οὐδεὶς ἂν ὑμῶν ὑπομείνειεν, ὅπ φησὶν ὄνητος ἀ-
νανδρον αὐτὸν εἶ καὶ συκοφαίτην. αὐτοὶ δ' ὅταν τὸν τοι-
οῦτον ἀνθρωπον στεφανῶτε, οὐκ οἴεσθε ἐν ταῖς τῶν ἄλ λήνων
δόξαις συείσεσθαι; οἱ μὲν γὰ πατέρες ὑμῶν τὰ ἔνδοξα
καὶ λαμπρὰ τῶν πραγμάτων ἀνεπίθεσαν τῷ δήμῳ. τὰ
δ ταπεινὰ καὶ καταδεέστερα, εἰς τοὺς ῥήτορας τοὺς φαύ-
λους ἔζεπον. κτησιφῶν δ' ὑμᾶς οἴεται δεῖν ἀφελο τας
τὴν ἀδοξίαν ὑπὸ δημοσθένους ἀφιθεῖναι τῷ δήμῳ. καὶ
φατὲ μὲν δυτυχεῖς εἶ), ὡς καὶ ἐστὲ, καλῶς ποιοῦ τες.
ψηφιεῖσθε δ ὑπὸ μὲν τῆς τύχης ἐγκαταλελεῖφθαι,
ὑπὸ δημοσθένους δὲ δεπονθέναι, καὶ τὸ πάντων ἀτο-
πώτατον ἐν τοῖς αὐτοῖς δικασηρίοις, τοὺς μὲν τὰς τ δώ-
ρεων γραφὰς ἁλισκομένους. ἀπιμῶτα, δι δ' αὐτοὶ μισθοῦ
πολιτδόμενον σώσετε, στεφανώσετε; καὶ τοὺς μὲν κλε-
πτὰς τοὺς ἐκ δημοσίων, ἐὰν μὴ δικαίως τοὺς ἐγκυ-
κλίους χρεὼς κείνωσι, ζημιῶτε. αὐτοὶ δ' οὐ κυκλίων χω-
ρεῶν κεῖται καθεσηκότες, ἀλλὰ νόμων & πολιτικῆς ἀρε-
τῆ, τὰς δωρεὰς οὐ κῆ τοὺς νόμους, οὐδ' ὀλίγοις κῆ τῆς ἀ-
ξίοις, ἀλλὰ τῷ δικαιοτάτῳ δώσετε; ἔπειτ' ἔξεισιν
ἐκ τ δικασηρίου τοιοῦτος κεῖτὴς ἑαυτὸν μὲν ἀσθενῆ πε-
ποικὼς, ἰσχυρὸν δ τὸν ῥήτορα. ἀνὴρ γὰ ἰδιώτης ἐν πόλει
δημοκρατουμένῃ νόμῳ & ψήφῳ βασιλεύει. ὅταν δ' ἑτέ-
ρῳ ταῦτα ϖροδῷ, καταλέλυκεν αὐτὸς τὴν αὑτοῦ δυ
ναστείαν. ἔπφθη ὁ μὲν ὅρκος ὃν ὀμωμοκὼς δικάζει, συμ-
ϖροκολουθῶν αὐτ λυπεῖ. δι' αὐτὸν γὰ οἶμαι γέγονε τὸ
ἁμάρτημα. ὑφ' ὧν χάρις ϖρὸς ὃν ἐχαρίζετο, ἄδηλος γεγέ-
νηται δ γὰ ψῆφος ἀφανὴς φέρε). δοκοῦ μοι δ' ἔμοιγε, ὦ
ἀθλιώτατοι, ἀμφότερα, καὶ κατορθοῦν, καὶ ϖροκινδυ-
νεύειν, εἰς τ πολιτείαν οὐ σωφρονοῦντες. ὅτι μὲν γὰ δὴ
τῷ τυῶ καιρῶν οἱ πολλοὶ τοῖς ὀλίγοις ϖεῖθεσθε τὰ τῆς
δημοκρατίας ἰσχυρὰ, οὐκ ἐπαινῶ. ὅτι δ' οὐ γεγόνηται
φοβὰ καθ' ἡμᾶς ῥητόρων πονηρῶν ἅμα καὶ τολμηρῶν,
δυτυχοῦμεν. ϖρότερον μὲν γὰ τοιαῦτας φύσεις ἰῶντο κε
τὸ δημόσιον αἱ ῥᾳδίως οὔπω κατέλυσαν τὸν δῆμον. ἐ-
χαιρε γὰ κολακευόμενος, ἔπφτ' αὐτὸν οὐχ οἷς ἐφοβεῖτο,
ἀλλ' οἷς ἑαυτὸν ἐνεχείριζε κατέλυσαν. οἵτοι δὲ καὶ αὐ-
τοὶ τῷ ξιάκοντα ἐγένοντο, καὶ πλείοις ἢ χιλίοις καὶ
πεντακοσίοις τῷ πολιτῷ ἀκεί τοις ἀπέκτειναν; ϖεῖν
τὰς αἰτίας ἀκούσας ἐφ' αἷς ἔμελλον ὑποθνήσκειν. καὶ
οὐδ' ὅτι τὰς ταφὰς καὶ ἐνφορεῖς τῷ τελευτησάντων, εἰῶν τοὺς ϖροσήκοντας ϖραγμένα. οὐχ ὑφ' ὑμῖν αὐ-
τοὺς ἔξεῖτε τοὺς πολιτδομένους; οὐ ταπεινώσαντες ὑπὸ πέμψετε τοὺς νεῶ ἐπηρμένους; οὐ μέμνησθ' ὅτι οὐδεὶς πώ-
ποτε ϖρότερον ἐπέθετο τῇ τῶ δήμου καταλύσῃ, ϖρὶν ἂν μείζω τῷ δικασηρίων ἰσχύσῃ; ἡδέως δ' ἂν ἔγωγε,
ὦ ἀθλιώτοι, ἀναλογισαίμην ἐναντίον ὑμῶν ϖρὸς τὸν γράψαντα τὸ ψήφισμα, ὅτῳ ποίας δυσεβείας ἀξιοῖ

A caneis tandem ad simplicitatem & res gestas confugit: quis ferat? cui si quis linguam tanquam fistulis ademerit, nulla deinceps eius futura sit vtilitas. Ego verò miror Athenienses, & audire cupio, quæ res vos mouere queat, vt reum absoluatis. Vtrum, quod decretum legibus est consentaneum? at nullū vnquam scitum legibus tam contrarium fuit. An quod decreti autor non dignus est qui pœnas det? at nulla apud vos actæ vitæ ratio habebitur, si istum absoluetis. An verò illud non est molestum, cum orchestra prius aureis coronis impleretur, quibus populus à Græcis ornabatur: eò quòd is dies hospitalibus coronis assignatus erat: cum ex Demosthenis actis, vos quidem & coronis & præconiis careatis: iplius autem nomen sit proclamandum? Quod si Tragicorum poëtarum quispiam, qui postea ingressuri sunt, Therstitē in tragœdia faceret à Græcis coronari: nemo vestrūm id pateretur: quòd Homerus eum ignauum calumniatorem fuisse ait. Vos verò si talem hominem coroneris: non putatis opinionibus Græcorum fore exibilandos? Nam patres vestri res illustres ac splēdidas ad populum autorem referebant: humiles verò & tenues malis oratoribus tribuebant. Ctesipho autē existimabat, ignominiam & à Demosthene remotam, & in populum à vobis esse conferendam. Affirmatis quidem fortunatos esse vos, quemadmodum estis benignitate Deūm: an verò decernetis, vos & à fortuna deitutos, & à Demosthene beneficio affectos esse? & quod omnium absurdissimum est, in iisdem iudiciis eos qui acceptorum munerum conuincuntur, ignominia notabitis: quem autem mercede administrare rempublicā ipsi scitis, eum corona donabitis? Ergo Bacchanalium iudices, nisi de cœtibus ordinariis ritè iudicarint, mulctatis: ipsi autem, qui non ordinariorum cœtuum iudices estis, sed legum & ciuilis virtutis, præmia non secundum leges, nec paucis & dignis, sed per malas artes adeptis tribuetis? Ita fit, vt talis iudex è prætorio exeat, suis quidem opibus diminutis, oratoris autem confirmatis. Nam homo plebeius, in ciuitate libera, lege & suffragio regnat: quas res cum alteri concesserit: ipse principatū suum euertit. Deinde iusiurandū, quo adactus ius dicit, subinde comitās, eum afficit molestia: nimirū cum per illud, delictum sit admissum: gratia verò cui condonata sit, ignoretur. Nam suffragia occultè feruntur. Videmur autem Athenienses simul & fortunati esse: & temerarij: qui rempublicam parum sapienter administremus. Nam quòd his temporibus multis paucis firmamenta libertatis traditis: non laudo. Quòd verò nostris temporibus oratorum & improborum & audacium prouētus nō est: eo nomine felices sumus. Nam olim quidē talia ingenia tulit respublica, quæ populum facillimè oppresserunt: delectabatur enim assentationibus. Sic ab iis est euersus, non quos metuebat, sed quorū fidei se cōmittebat. eorū aliqui in triginta tyrannorū numerū & ipsi venerunt, & amplius mille quingentos ciues indicta causa occiderunt, priusquā illi audissent crimina, ob quæ interituri erant: neque ad sepulturam & funera defunctorum cognatos accedere passi fuerūt. Nō in vestra potestate cōtinebitis magistrat"? nō humiles dimittetis eos, qui se nūc extulerūt? Non recordamini, neminē vnquā prius opprimēdo populo animū adiecisse, quā iudiciis potētior euasisset? Libēter aūt corā vobis ego, Athenienses, rationē inirē cū decreti autore, ob quæ beneficia

Contemptio Demosthenis, & dehortatio iudicum ab absoluendo.

Demosthenem censeat esse coronandum? Nam si id dicis, vnde auspicatus es decretum, quòd fossas ciuitatis pulchrè munierit: miror equidem. Nam maius crimen est, in causa fuisse, vt ea res necessaria esset quàm laus, eam probè confeciisse. neque enim decet fidelem reipublicæ gubernatorem, mœnibus vallo cinctis, & fossis munitis, ac sepulturis sublatis, præmia postulare: sed, vbi aliquod in rempublicam beneficium contulerit. Sin ad alteram decreti partem veneris, in quo scribere ausus es, eum esse virum bonum, & constanter ea tum dicere, tum facere, quæ maximè sint è republica Athenienſium: dempta arrogantia & insolentia decreti, facta illius attingito, demonstrato nobis id quod dicis. Nam munera ab Amphissẽsibus & Eubœensibus ei data prætereo. Cũ verò causam fœderis Thebani Demosthenì adscribis: rei quidem ignaros decipis: gnaros autem atque intelligentes contumelia afficis. Nam dissimulato tempore & reipublicæ autoritate, ob quam coiuit societas: vrbis dignitatem in Demosthenem transfers. Quanta autem hæc sit insolentia, ego magno argumento declarare conabor. Persarum rex non diu antequam Alexander in Asiam traiecisset, ad populum misit admodum contumeliosas & barbaras literas: in quibus cum cæteris de rebus admodum ineruditè disserit, & in fine literarum adiicit: Ego, inquit, vobis aurum non dabo: ne petite à me, neque enim accipietis. Idem tamen iis periculis, quibus nũc vrgetur, circũuentus, non petentibus Athenienſibus, trecenta talenta in Græciam misit populo vltrò, quæ is sapienter repudiauit: qui autem aurum illud afferrent, fuerunt, tempus, metus, & indigentia sociorum. Illud ipsum etiam Thebanorum societatem cõfecit. Tu verò Thebanorum & calamitosissimæ societatis nomine subinde inculcando, nos obtundis: septuaginta verò talenta retices, quæ de auro regio præreptа defraudasti. Nónne ob inopiam pecuniæ propter quinque talẽta, conducticij milites arcem Thebanis non tradiderunt? Nónne propter nouem talenta argenti, cum omnes Arcades in aciem exissent, & duces ad opem ferendam parati essent, res confecta nõ est? Tu verò diues es, & voluptates tuas exples: & quod caput est, aurum quidem regium apud illum, pericula verò penes vos sunt. Operæprecũ porrò est, insciti am quoque eorum spectare. Nam si Ctesipho Demosthenem apud vos verba factum aduocare ausus fuerit, is verò suggestu conscenso seipsũ laudarit: grauior erit ipsis cladibus, quas perpessi estis, ea auscultatio. Nam cum eos qui reipsa viri fortes sunt, à quib. multa præclara facinora esse edita ipsi scimus: tamen non feramus, cum suas laudes ipsi decantant: quis eum sui laudatorem sustineat, qui dedecori fuit reipublicæ? Rem igitur istam impudentem, si sapis, omittes Ctesipho, atque ipse te defendes. Neque enim illud scilicet prætendes, te dicẽdi esse imperitum. Nam absurdum fuerit, cum prius aliquando te legatum creari passus sis ad Cleopatram Philippi filiam, deploraturus cum ea obitum Alexandri Molossorum regis: nunc negare, posse te verba facere. Mulierem igitur alienam in luctu consolari potes: decretum autem mercede abs te scriptum nõ defendes? an verò is cui coronam decreuisti, talis est, vt ab iis, in quos beneficia contulit, sine suffragatore ignoretur? Percontare igitur iudices, an cognorint Chabriam,

Mœnium instauratio, & Thebana societas.

Demosthenem deterret à seipso laudando, & Ctesiphõtem hortatur vt ipse causam dicat.

A

B

C

δημοσθένην στεφανῶσαι; εἰ μὲν γὰρ λέγεις ὅθεν τὴν ἀρχὴν τοῦ ψηφίσματος ἐποιήσω, ὅτι τὰς τάφρους τὰς περὶ τὰ τείχη καλῶς ἐτάφρευσε, θαυμάζω σου. τὸ γὰρ ταῦτα ἔξωθεν ἀγαθὸν καλῶς, τὸ μεγαλοπρεπὲς τούτων αἴτιον, μείζω κατηγορίαν ἔχει· οὐ γὰρ δεῖ χαρακώσαντα καὶ τὰ τείχη, καὶ τὰς τάφρους, καὶ τὰς δημοσίας ταφὰς ἀνελόντα τὸν ὁρθῶς πεπολιτευμένον δωρεὰς αἰτεῖν, ἀλλ' ἀγαθοῦ τινος αἴτιον γεγονότα τῇ πόλει. εἰσὶ δ' ἧξεις ὅπου τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ψηφίσματος· ἐν ᾧ τετόλμηκας γράφειν, ὡς ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ δικαίως λέγων καὶ πράττων τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ἀφελὼν τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὸ κόμπον τοῦ ψηφίσματος, ἅψαι τοῦ ἔργου. δείξον ἡμῖν ὅ, τι λέγεις. τὰς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς ἀμφισσεῖς· καὶ τοὺς εὐβοέας δωροδοκίας παραλείπω. ὅταν δὲ τῆς πρὸς θηβαίους συμμαχίας τὰς αἰτίας ἀναπτῇς δημοσθένει, τοὺς μὲν ἀγνοοῦντας ἐξαπατᾷς, τοὺς δὲ εἰδότας καὶ μεμνημένους ὑβρίζεις. ἀφελὼν γὰρ τὸ καιρὸν καὶ τὴν δόξαν τοῦτων, δι' ἃ ἐχώρησεν ἡ συμμαχία οἴει λανθάνειν ἡμᾶς, τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα δημοσθένει περιθεὶς, εἰκὸς δ' ὄντι τὸ ἀλαζόνευμα τοῦτο, ἐγὼ προειρήσομαι μεγάλῳ σημείῳ διδάξαι. ὁ γὰρ τῶν περσῶν βασιλεὺς, ἐπὶ πολλῷ πρότερον χρόνῳ πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου ἐμβάσεως εἰς τὴν ἀσίαν, κατέπεμψε τῷ δήμῳ καὶ μάλα ὑβριστικὴν καὶ βάρβαρον ἐπιστολήν. ἐν ᾗ τά τε δὴ ἄλλα καὶ μάλ' ἀπαιδεύτως διελέχθη, καὶ ὅτι τελευτῶν ἐνέγραψεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἐγὼ φησιν, ὑμῖν χρυσίον οὐ δώσω, μηδὲ αἰτεῖτε. οὐ γὰρ λήψεσθε. ἔδει μέν τοι ὁ αὐτὸς ἐγκαταληφθεὶς ὑπὸ τῶν νεωτὶ παρόντων αὐτῷ κινδύνων, οὐκ αἰτούντων Ἀθηναίων, αὐτὸς ἑκὼν κατέπεμψε ξ. ἀκόσια τάλαντα τῷ δήμῳ, ἃ σωφρονῶν οὐκ ἐδέξατο. ὃ ἔγωμαι νῦν τὸ χρυσίον καμοὶς μὴ φόβος, μὴ χρεία συμμάχων. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ τῶν θηβαίων συμμαχίαν ἐξειργάζετο. σὺ δ' ὃ μὲν τῶν θηβαίων ὄνομα καὶ τὸ τῆς δυσχερεστάτης συμμαχίας ἐνοχλεῖς ἀεὶ λέγων. τὰ δ' ἑβδομήκοντα τάλαντα ὑποσιωπᾷς, ἃ παρελάβων τὸ βασιλικοῦ χρυσίου ἀπεστέρησας. ἃ δὲ σὺ δῆλον μὲν χρημάτων, εἴκα πώποτε τὰ λαίπτων οἱ ξένοι τοῖς θηβαίοις τὴν ἀκρόπολιν παρέδοσαν; δῆλα δήπουθεν τάλαντα ἀργυρίου πάντων ἀφ' ἡλίου ἀνατολῆς μέχρι δυσμῶν ἑτοίμων ὄντων βοηθεῖν, εἰ παρῆν οὐ μεγάλων. σὺ δὲ πλουτεῖς, καὶ τὰ ἡδονᾶς τε σαυτῷ χορηγεῖς, καὶ τὸ κεφάλαιον τὸ μὲν βασιλικὸν χρυσίον πάλαι τούτῳ· οἱ δὲ κίνδυνοι παρ' ὑμῖν· ἄξιον δὲ θαυμάσαι καὶ τὴν ἀπαιδευσίαν αὐτοῦ θεωρῆσαι· εἰ γὰρ τολμήσει τις φανερὸν μὲν δημοσθένη πάλαι καλεῖν λέγοντα εἰς ὑμᾶς, κρύβδην δ' ἀναβαὶς ἑαυτὸν ἐγκωμιάσει βαρύτερον τοῦ ἔργου ὧν πεπόνθατε τὸ ἀκέραιον γένος. ὅπου γὰρ τοῖς μὲν ὄντως ἄνδρας ἀγαθοὺς, οἷς πολλὰ καὶ καλὰ σωτήρια μὲν ἔργα, αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺς ἐπαίνους λέγωσιν οὐ φέρομεν· ὅταν δὲ ἄθρωπος ἀρχὴν τῆς πόλεως γεγονὼς ἑαυτὸν ἐγκωμιάζῃ, πῶς ἂν τὰ τοιαῦτα καρτερήσειεν ἀκούων; ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἀναρχήτου θεωρίας, ἐὰν σωφρονῇς, ὑποσχήσει· ποίησαι δὲ ὧν κτησιφῶν δι' σαυτὸν τοῦ ἀπολογίαν, οὐ γὰρ ἔστιν ὅπου τοῦτο σκήψῃ, ὡς οὐ δυνατὸς εἰ λέγειν, καὶ γὰρ ἂν ἀποπύσοι συμβαίνοι, εἰ θρώπου μὲν ποθ' ὑπέμειναν θρασυβούλης ὡς κλεοπατραν τοῦ φιλίππου θυγατέρα χειροτονεῖσθαι, σωκράτη δὲ τὸν μὲν τοῦ βασιλέως ἀλέξανδρον τελευτῆ. νυνὶ δὲ οὐ φήσεις δυνασθαι λέγειν. εἶτα γυναῖκα μὲν ἀλλοτρίαν πεισθοῦσαν δυνασθῆναι θρηνεῖσθαι; χρέμας δὲ μισθοῦ ψήφισμα οὐκ ἀπολογήσῃ; ἢ τοιοῦτός ὅστις ὃν γέγραφας στεφανοῦσθαι. οἷς μὴ γνώσεσθαι τοῦ τῆς δ' πεπονθότων, αὖ μή τις σοι συνείποι; ἐπερώτησον δὴ πρὸς δικαστὰς, εἰ ἐγίνωσκον χαβρίαν καὶ ἰφι-

κὴ ἰφικράτην, κὴ τιμόθεον, καὶ πυθοῦ παρ' αὐτῶν ὅτι πότας A δωρεὰς αὐτοῖς ἔδωσαν, καὶ τὰς εἰκόνας ἔστησαν; ἅπαντες γὸ ἅμα σοι ἀποκρινοῦνται. ὅτι χαβρίᾳ μὲν ὅτε ἐπὶ νάξον ναυμαχῶν, ἰφικράτει δ' ὅτι τὴν μόραν λακεδαιμονίων ἀπέκτανε. τιμοθέῳ δ' ὅτε τὸν περίπλουν τὸν εἰς κέρκυραν. καὶ ἄλλοις ὧν ἑκάστῳ πολλὰ καὶ καλὰ κὴ τὸν πόλεμον ἔργα πεπραχται. δημοσθένει δ' ἐάν τις ἐρωτᾷ ὅτε πότας δωρεὰς δέδωκεν, ὅτι οὐδέν· ὅτι τὴν τάξιν ἐλιπε. κὴ πότερον τοῖν τιμήσεται. ἢ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀπιμώσεται, καὶ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας, οὓς νομίζεθ' ὁρᾶν χαλιάζοντας, εἰ δεῖ στεφανωθήσετ'. καὶ γὸ αὖ εἴη δεινὸν, ὦ ἀθλιώτατοι, εἰ τὰ μὲν ξύλα & τοὺς λίθους, κὴ τὸν σίδηρον τὰ ἄφωνα κὴ ἀγνώμονα, ἐάν τι ἐμπέσῃ ἀποκτείνητε ὑπορρωίζομεν, κὴ ἐάν τις αὐτὸν διαχρήσηται τὴ χεῖρα τὴν τοῦτο ποιήσασαν χωρὶς τῆς σώματος θάπτομεν· δημοσθένης δ', ὦ ἀθλιώτατοι, τὴν χεῖρα μὲν τὴν παυσάσην ἐξοδον, ποδόλα δὲ τοὺς στρατιώτας, τοῦτον ὑμεῖς τιμήσετε, οὐκ ἂν δύναιτο· μὲν οἱ τελευτήσαντες, ἀθυμότεροι ἂν οἱ ζῶντες γένοιντο, ὁρῶντες τῆς ἀρετῆς ἆθλον τὸν θάνατον κείμενον, τὸν δὲ μνήμην ὑπολειπουσαν. τὸ δὲ μέγιστον ἐάν τις ἐπερωτᾷ ὑμᾶς οἱ νεώτεροι ποῖον ὠφελήσῃ μάθημα χρὴ αὐτοὺς τὸν βίον ποιεῖσθαι, τί ἀποκρινεῖσθε. οὐ γὸ ἴστε ὅτι οὐχ αἱ παλαῖστραι, οὐδὲ τὰ διδασκαλεῖα, ἀλλ' ἡ μουσικὴ μόνον παιδεύει τοὺς νεωτέρους, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὰ δημόσια κηρύγματα. κηρύττεταί τις ἐν τῷ θεάτρῳ ὅτι στεφανοῖ ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας καὶ δίκαιος, ἀθάνατος ἀγήρων ὢν τῷ βίῳ καὶ βέλτιστος; ὁ δὲ γε νεώτερος ταῦτ' ἰδὼν διεφθάρη. δίκαιον τις δίδωκε πονηρὸς καὶ πορνοβοσκὸς, ὥσπερ κτησιφῶν; οἱ δέ γε ἄλλοι πεπαίδευνται ταῦτα τῆς ψηφισάμενος τῇ καλῶν καὶ δικαίων, ἐπανελθὼν οἴκαδε παιδεύει τὸν υἱόν; ὁ δὲ γε εἰκότως οὐ πείθεται. ἀλλὰ τὸ νικᾶν ἐνταῦθα ἐστὶν ὃ καλῶς ἤδη δικαίως ὀνομάζεται. ὡς ἐν μὴ μόνον κείνοντες, ἀλλὰ καὶ θεωροῦντες, οὕτω τὴν ψῆφον φέρετε εἰς ἅπαντα λοιπὸν. τῆς νῦν μὲν οὐ παροῦσι τῇ πολιτῇ, ἐπερπουσίοις ὑμᾶς τι ἐδικάζετε. δὲ γὸ ἴστε, ὦ ἀθλιώτατοι, ὅτι τοιαύτη δόξει ἡ πόλις εἶναι, ὁποῖός τις αὐτῇ ὁ κηρυττόμενος. ἔστι δὲ ὄνειδος μὴ τοῖς γονεῦσι ὑμᾶς, ἀλλὰ τῇ τὰ δημοσθένους αἰσχρὰ ἐπανορθώσασθαι. πῶς οὖν αὐτις τὴν τοιαύτην αἰσχύνην ἐκφύγοι; ἐὰν τοὺς ἐπικαταλαμβάνοντας τὰ κοινὰ καὶ φιλάνθρωπα τῆς ὀνόματος, ἀπίστους ὄντας τοῖς ἤθεσι φυλάξησθε. ἡ γὸ δύνοια καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας ὄνομα κεῖται μὲν ἐν μέσῳ. φθάνουσι δ' ἐπ' αὐτὰ καταφθάνοντες τῷ λόγῳ ὡς ὀλιγαρχικοὶ τοῖς ἔργοις πλεῖστον ἀπέχοντες. ὅταν οὖν λάβητε ῥήτορα ξενικὸν, στεφάνων καὶ κηρυγμάτων ἐν τοῖς ἕλλησιν ὑπὸ θυμωθῆτε· ἐπανάγκη αὐτὸν κελεύειν, καὶ τῷ λόγων τὰς βεβαιώσεις τ' κηρυγμάτων ὥσπερ ὁ νόμος κελεύει ποιεῖσθαι, εἰς βίον ἀξιόχρεων, & ξόπον σώφρονα. ὅτου γ' ταῦτα μὴ μαρτυρεῖται, μὴ βεβαιοῦτε αὐτῷ τοὺς ἐπαίνους, & τῆς δημοκρατίας ὀλιγωρήσητε, ἤδη ἐξαφθονοῦσης ὑμᾶς. ἢ οὐ δεινὸν ὑμῖν δοκεῖ εἶναι ὅπου τὸ μὲν βουλευτήριον καὶ ὁ δῆμος παρεσκεύασται, αἱ δ' ὀψωνίαι καὶ αἱ θεωρικὰ ἀφικνοῦνται εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας. οὐ γὸ τῆς τυχόντων αἱ θεωρίαι, ἀλλὰ γὸ τῆς ῥητορευόντων ἐν τῇ ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ εὐρώπῃ καὶ ἐφ' οἷς ἔξεστιν ἐν τῇ νόμων ζημία θάνατος; ταῦτά τινες οὐκ ἐξαρνοῦνται πράττειν, ἀλλ' ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ δήμῳ, καὶ τὰς ὀψωνίας ἀλλήλοις γὸ ἀναγινώσκουσιν, καὶ γὸ κελεύουσιν ὑμῖν οἱ μὲν βλέπειν εἰς τὰ ἔσω τῆς θύρας, ὡς φύλακες τῆς δημοκρατίας, ἕτεροι δ' αὐτοὶ δωρεὰς ὡς σωτῆρες τῆς πόλεως ὄντες. ὁ δὲ δῆμος ἐν τῆς ἀθυμίας τῆς συμβεβηκότων ὥσπερ καταγινώσκων ἢ γὸ νοίας

Iphicratem, Timotheum, atque audi ex illis, quas ob res eis præmia dederint, & statuas erexerint? Vniuersi enim simul tibi respondebunt: Chabriæ, ob nauale m ad Naxum pugnam: Iphicrati, quòd legionem Lacedæmoniorum cæciderit: Timotheo, quòd Corcyram classe circumuectus fuerit: cæteris item, quorum quisque multa præclara bello gessit. Si quis autem rogarit, quamobrem Demosthenes daturi non sitis? Quòd acceptet munera, quòd sit timidus, quòd ordines deseruerit. Vtrum verò huic honorem habebitis, an verò vosmetipsos ignominia afficietis, & vestros ciues, qui mortem in acie oppetiuerunt? quos videre vos fingite, indignè ferentes, si ille coronetur. Absurdum enim fuerit, nos ligna, lapides & ferrum, quæ voce & mente carent, si quem delapsa occiderint, exterminare: & si quis seipsum occiderit, manum quæ id fecit, seorsim à reliquo cadauere sepelire: Demosthenem autem, qui omnium postremam expeditionem decreuit, qui milites prodidit, corona ornare. Itaque contumelia sit defunctis: & ad desperationem adiguntur viuentes: cum videant, virtuti mortem præmij loco propositam, memoriam autem suam aboleri. Et quod maximum est, si vos adolescentes interrogarint, ad quod sibi exemplum vita sit cõformanda: quid respondebitis? Satis enim scitis, non palæstras, non ludos literarios, neque Musicam solam erudire iuniores: sed, & quidem multo magis, publica præconia. Proclamatur in theatro, aliquem coronari virtutis ergò, & fortitudinis ac beneuolentiæ, qui sit homo fœdus in vita, & vecors? adolescens qui id vidit, corrumpitur. Pœnas dat quispiam improbus, & leno, vt Ctesipho? Cæteri eruditur. Si quis ea decreuit, quæ cum honestate & æquitate pugnant, domúmque reuersus, filium instituit: is verò iurè non obtemperat: sed tum admonere, meritò appellatur obtundere. Tanquam igitur non solum iudicetis, sed etiam spectemini, sic ferte suffragia: vt defensionem habeatis apud eos ciues, qui etsi nunc non adsunt, vos tamen interrogaturi sunt, quid pronunciaueritis? Satis enim scitis, Athenienses, talem visum iri ciuitatem, qualis is est, cuius nomen proclamatur. Est autem dedecus, eam nõ cum maioribus, sed cum Demosthenis ignauia comparari. Quo igitur pacto probrum hoc vitabitur? si eos qui verba æqua & humana occupant, cum sint infidis præditi ingeniis, caueritis. Nam beneuolentia & popularis status nomen in medio posita sunt. Verum ea verbis plerunque ante alios occupant, qui ab illis longissimè factis ipsis absunt. Cum igitur deprehenderitis oratorem, qui hospitales coronas & præconia apud Græcos desiderat: eum orationem (quemadmodum præconia confirmari lex iubet) ad vitam honorificam & mores modestos referre iubete. Qui verò his testimoniis caret: ei nolite confirmare laudes, & popularis status curam suscipite, qui iam vos effugit. Num vobis graue non videtur, quòd Curia & populus negliguntur: literæ autem & legationes in priuatas domos perueniunt: nec eæ à quibuslibet hominibus, sed à principibus Asiæ & Europæ: & his de rebus, quæ capitali supplicio legibus sunt sancitæ? Hæc se quidam agere non inficiantur: sed confitentur apud populum, & literas inter sese conferunt: atque alij vos hortantur, vt sua ora intueamini, quasi popularis status sint custodes: alij præmia postulant, tanquam conseruatores ciuitatis. Populus autem ex desperatione rerum quæ

Rursus Chæroneæsem cladẽ obiicit: periculi & infamiæ iudices admonet.

euenerunt tanquam senio confectus, aut delirij con- A
uictus, solum Democratiæ nomen retinet: rebus ge-
rendis aliis cessit. Itaque discedite è cõcionibus non
rebus deliberatis: sed tanquam de collectis, iis quæ
supersunt, distributis. Hæc non inaniter à me dici,
Exempla seueritatis iudicum, cum exaggeratione & cõtemptione Demosthenis. inde perspicite. Fuit hic (sed doleo, toties mihi recor
dandum esse calamitatum ciuitatis) vir priuatus: qui
cùm solus proficisci Samum instituisset: tãquam pa-
triæ proditor, eodem die à senatu Areopagitico est
interfectus. Alius homo priuatus, Rhodum profe-
ctus quòd metum parùm generosè tulisset: læsæ ma-
iestatis accusatus pares calculos habuit. Quòd si vnus
tantùm calculus aliter cecidisset: is aut exterminatus
esset, aut interfectus. Conferamus ergo id quod nũc
fit. Quidam orator, malorum omnium autor, & ca-
strensem ordinem deseruit, & è ciuitate aufugit. Is
se coronari postulat, & proclamari oportere censet.
Non relegabitis hominem, vt communem Græco-
rum calamitatem: aut comprehensum, vt prædonem
rerum gerendarum, qui verbis tanquam naue in re-
publica vehitur, vlciscemini? Etiam temporis est ha-
benda ratio, quo suffragium feretis. Intra dies pau-
cos Pythia sunt futura, & Græcorum conuentus erit. B
In crimen autem venit apud Græcos nostra ciuitas,
ob acta Demosthenis his temporibus. Quod si istum
coronaueritis: vos iis assentiri iudicabunt, qui pacem
communem violant. Sin contrarium feceritis: popu-
lum crimine absoluetis. Ne igitur vrbi tanquam a-
lienæ, sed vt contunctissimæ consulite: & ornamenta
non distribuite, sed iudicate: & præmia in meliores
personas & viros digniores conferte. Neque auribus
duntaxat, sed oculis etiam in vosmetipsos conuersis
deliberate, qui vestrũm sint opem laturi Demosthe-
ni? Vtrum, qui vnà cum eo sunt venati, aut exercitati
in adolescentia? At mediusfidius non apros est vena-
ri solitus, neque bonæ corporis habitudini studuit:
sed pepetuò se in iis exercuit artibus quibus homines
diuites fortunis euerteret. An insolentiã eius cõside-
rabitis, cum dicit, se legatum è manibus Philippi ex-
torsisse Byzantium: se ad defectionem Acarnanes im-
pulisse: se suis concionibus Thebanos percelluisse?
Nam vos ita simplices esse iam factos opinatur, vt
illud etiam persuaderi vobis patiamini, quòd Suadæ C
medullam in vrbe alatis, non hominem calumniato-
rem. Vbi porrò iam in fine orationis largitionum so-
Solonem & Aristidem excitat ab inferis. cios accersierit aduocatos: existimate videre vos in
eo suggestu, in quo nunc ego stans loquor, viros de
republica bene meritos, quasi in acie contra istorum
improbitatem stantes: Solonem, qui pulcherrimis
legibus Democratiam exornauit, hominem eruditum, & legislatorem bonum, qui vos modestè, vt
mos eius ferebat, roget, ne Demosthenis eloquen-
tiam vllo modo pluris faciatis quàm iusiurandum &
leges: Aristidem, qui tributa descripsit Græcis, cuius
defuncti filias populus elocauit, qui ignominiosam
iustitiæ tractationem grauiter & iniquo animo fe-
rens, vos interroget, an non pudeat, cum vestri patres
Arthmium Zelitam, qui è Media aurum in Græciam
attulit, cũ in vrbẽ venisset, quamuis hospes esset Athe
niẽsis populi, propemodũ occidissent, præconio qui-
dẽ certè ciuitate exegerunt: vos Demosthenẽ, qui nõ
aurũ ex Media attulit, sed munera acceptauit, eáque
etiã nunc possidet, aurea corona ornare? Non putatis
Themistoclem, & eos qui in Marathone oppetierũt,

ἐαλωκὼς, αὐτὸ μόνον τὔνομα τ̃ δημοκρατίας ὠφελοι-
εῖ), τ̃ δ' ἔργων ἑτέρως ὡδὶ κεχώρηκεν. ἔπειτ' ἀπέρ-
χεσθε ἐκ τ̃ ἐκκλησιῶν ἐθελοδυσάμβροι, ἀλλ' ὥσπερ ἐκ
τ̃ ἐφάνων τὰ ὠφελούντα νεμάμβροι. ὅτι δ' ἀληθ῀, σκεῖσθε
τὸν λόγον θεωρήσαντε. ἐβλάβετό τις (ἀχθομαι δ' πολλακις
μεμνημέν@ τὰς ἀτυχίας τ̃ πόλεως) ἐνταῦθ' ἀνὴρ ἰδιώτης, ὃς ἐκ πλεῖν μόν@ εἰς σάμον ἐχειρήσας,
ὡς προδότης τ̃ πατρίδος, αὐθημερὸν ὑπὸ τ̃ ἐξ Ἀρείου
πάγου βουλ῀ς θανάτῳ ἐζημιώθη. ἕτερος δ' ἰδιώτης
ἐκπλεύσας εἰς ῥόδον, ὅτι τὸν φόβον ἀνὰ ἄνδρος ἤνεγκε,
προώλω πόλει εἰσηγγέλθη, καὶ ἴσαι αἱ ψ῀φοι ἀπὸ ἐγέ-
νοντο. εἰ δ' μία μόνον μετέπεσεν, ὑπῆρχεν ἂν ἡ ἀπέθα-
νεν. ἀντιῶμεν δὴ τὸ νεῶ γινόμενον. ἀνὴρ ῥήτωρ ἁπάντων
τ̃ κακῶν αἴτιος, φησὶ μὲν τ̃ ὑπὸ σφετέρου τάξιν. ἀπέ-
στραται δ' ἐκ τ̃ πόλεως, δεῖ τε σεφανοῦν ἀξιοῖ καὶ κηρύττ. ἀν-
οίεται δεῖν. οὐκ ὑποπέμψετε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὸν τ̃
ἑλλήνων συμφορὰν ἢ συλλαβόντες ὡς λῃστὴν τ̃ φεα-
γμάτων ἐπ' ὀνομάτων δι' ἃς τ̃ πολιτ῀ας πλεῖστα πε-
μωρήσεται; καὶ τὸν καιρὸν μέμνησθε ἐν ᾧ τ̃ ψ῀φον φέρετε. ἡ-
μερ῀ν μὲν ὀλίγων μέλλ' τὰ πύθια γίνεσθαι, τὸ συνέ-
δριον τὸ τ̃ ἑλλήνων συλλέγεσθαι. διαβεβλη῀ται δ' ἡμ῀ῖν ἡ
πόλις ἐν τ̃ δημοσθένους πολιτεύμασιν ὠφελ῀ τοὺς νεῶ
καιρούς. δόξετε γ', ἐὰν μὲν τοῦτον σεφανώσητε, ὁμογνώμο-
νες εἶν) τοῖς ὠφελοῦσι τὴν κοινὴν εἰρήνην. ἐὰν δ' τοὐ-
ναντίον τούτου πράξητε. ἀπολύσετε τὸν δήμον τ̃ αἰτίας.
μὴ οὖν ὡς ὑπ῀ ἀλλοδίας, ἀλλ' ὡς ὑπ῀ οἰκείας τ̃ς
πόλεως βουλεύεσθε. καὶ τὰς φιλοτιμίας μὴ τιμᾶτε,
ἀλλὰ κρίνετε, καὶ τὰς δωρεὰς εἰς βελτίω σώματα καὶ
ἀξιολογωτέρους ἄνδρας ἀπόδοσθε. ἵν' μὴ μόνον τοῖς ὠσὶν,
ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄμμασι διαβλέψαντες εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς
βουλεύσασθε, τίνες ὑμῖν εἰσιν βοηθοῦντες δημοσθένει.
πότερον οἱ συγκωμηγέται, ἢ οἱ συγγυμνασταὶ αὐτ῀, ὃτ'
ἦν ἐν ἡλικίᾳ. ἀλλὰ μὰ τὸν Δία τ̃ Ὀλύμπιον, οὐχ οἷς ἀ-
γρίους κωμηγεῖν, οὐδὲ τ̃ς τὲ σώματος δυνέξας ὀπ-
μελούμενος διαβεβλ῀ται. ἀλλ' ἐπασκῶν τέχνας ὑπὸ
τοὺς τὰς οὐσίας κεκτημένους διαβεβλ῀ται. ἀλλ' εἰς τὴν
ἀλαζονείαν ὑποβλέψαντες, ὅταν φ῀ βυζαίτιον μὴ ἐκ
τ̃ χειρὸς προσβύσας ἀφελέσθαι τ̃ φιλίππου, ὑπο-
σῆσαι δ' ἀκαρνᾶνας, ἐκπλῆξαι δ' θηβαίους δημηγορή-
σαντα; οἷς δ' ὑμᾶς εἰς τοσοῦτον δυνηθείας ἤδη προβεβη-
κέναι, ὥστε καὶ ταῦτα ἀπειθήσεσθαι ὥσπερ πεισθὲ
ξέφοντας, ἀλλ' οὐ συκοφαντῶν ἄνθρωπον ἐν τ̃ πό-
λει. Ὅταν δ' ὑπὸ τελευτ῀ς ἤδη τ̃ λόγου συμπορέσῃς τοὺς
κοινωνοὺς τ̃ς δωροδοκημάτων αὐτῷ προσκαλῇ, ὑπο-
λαμβανέτε ὁρᾶν ὑπὸ τὸ βήματος, οὗ νεῶ ἑστηκὼς ἐγὼ
λέγω, αὐτοπροσαγόμενον μὲν πρὸς τὸν τύπτοντα ἀσυλ-
ίαν, τοὺς τ̃ς πόλεως εὐεργέτας. σῶσαι μὲν τὸν καλ-
λίστοις νόμοις κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν, ἀνδρα φι-
λόσοφον καὶ νομοθέτην ἀγαθὸν σωφρόνως ὥσπερ πεσ-
ὸντα. αὐτῷ δὲ μόνον ὑμῖν μηδενὶ ξόανον τοὺς δημο-
σθένους λόγους πρεῖ πλεῖον@ ποιήσασθαι τ̃ ὅρκων καὶ
τ̃ νόμων. ἀρίστειδην γὰρ τὸν τοὺς ῥόγας τάξαντα πᾶς ἕλ-
ληνες, ἐ τελευτήσαντος τὰς θυγατέρας ἐξέδωκεν ὁ δῆ-
μος χιλιάζοντα ὑπὲρ τὰς δικαιοσύνης προπλακου-
σμάτ. καὶ ἐπερωτ῀τε εἰ οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ οἱ μὲν πατέρες
ὑμ῀ν ἀρθμιον τὸν ζελείτην κομίσαντα εἰς τὴν ἑλλάδα τὸ ἐκ μήδων χρυσίον, ὅτι δημήσαντα εἰς τὴν πόλιν
πρόξενον ὄντα τ῀ δήμου τ̃ Ἀθηναίων, παρ' οὐδὲν μᾶλλον ἀπεκτεῖναι ἐξεκήρυξαν δ' ἐκ τ̃ς πόλεως, καὶ
ἐξ ἁπάσης ἧς ἀθηναῖοι ἄρχουσιν. ὑμεῖς δ' δημοσθένην κομίσαντα τὸ ἐκ μήδων χρυσίον, ἀλλὰ δωροδοκήσαντα
καὶ ἔτι καὶ νεῶ κεκτημένον χρυσ῀ σεφάνῳ μέλλετε σεφανοῦν; θεμιστοκλέα δ' καὶ τοὺς ἐν μ῀ραθῶνι τελευτήσαντας

καὶ τοὺς ἐν πλαταιαῖς καὶ αὐτοὺς τοὺς τάφους τῶν προγόνων οὐκ ἂν οἴεσθε ἀνασπάσαι, εἰ ὁ μὲν τῶν βαρβάρων ὁμολογῶν τοῖς ἕλλησιν ἀπιστοφόξαι στεφανωθήσεται; ἐγὼ μὲν οὖν ὧν ἔγνων, καὶ ἤλιε, καὶ ἀρετὴ, καὶ συνέσεις, καὶ παιδεία, ἣ διαγινώσκομεν τὰ καλὰ, καὶ τὰ αἰσχρὰ βεβούθηκα, καὶ εἴρηκα. καὶ εἰ μὲν καλῶς καὶ ἀξίως τε ἀληθῶς κατηγόρηκα, εἶπον ὡς ἐβουλόμην. εἰ δὲ σφαλερῶς, ὡς ἐδυνάμην. ὑμεῖς δὲ καὶ τῶν εἰρημένων λόγων, καὶ ὧν παραλειπομένων, αὐτοὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ὑπὲρ τῆς πόλεως ψηφίσασθε.

A

& Platæis, atque ipsa maiorum sepulchra suspiratura, si is, qui se cõiunctum cum Barbaris, aduersatum esse Græcis fatetur, coronabitur? Ego quidem, ô Tellus, & Sol, Virtus & Intelligentia atque Eruditio, qua honesta & turpia discernimus, officio meo non defui; & reipublicæ causam egi. Quod si rectè, & vt meretur facimus: dixi vt volui. Sin deterius: vt potui. Vos autem & ex orationibus auditis, & ex iis quæ prætermissa sunt, ipsi ea quæ iusta sunt, & reipub. conducunt; decernite.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ τοῦ περὶ τοῦ στεφάνου λόγου.

LIBANII ARGVMENTVM Orationis de Corona.

ΤΕῖχος μὲν ὁ ῥήτωρ ὑφ' ἁπλοϊκῶν περιβάλετο, τῶν σωφρόνων τούτων καὶ χειροποιήτων, ἀρραγέστερόν τε καὶ βέλτιον, τῷ τε εἰς τὴν πόλιν δύνασθαι, καὶ τοῖς λόγοις δεινότητα, ὡς αὐτὸς εἴρηκεν, οὐ λίθοις, καὶ πλίνθοις ταῖς ἁπλοϊκῶς ὀχυρώσας, ἀλλὰ μεγάλαις δυνάμεσι, καὶ πολλῇ πίστει συμμαχίᾳ, τῇ μὲν ἐκ γῆς, τῇ δὲ ἐκ θαλάττης. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν χειροποίητον περίβολον, οὐ μικρὰ τῇ πόλει συνεβάλετο. πεπονηκότος γὰρ καὶ πολλὰ μέρη τοῦ τείχους τοῖς ἁπλοϊκοῖς ἐπιδεῖ ἐδόξεν ἀπορθοῦν αὐτὸ, ᾗ ἠρέθησαν ὅπως τὸ ἔργον ἄνδρες δέκα φυλῆς ἑκάστης *οἷς ἔδει τὴν ὀπωρέλειαν φιλοτιμεῖσθαι τὸ ἔργον. τὸ δὲ ἀνάλωμα, δημόσιον. εἰς τοίνυν τούτων καὶ ὁ ῥήτωρ ἠρημένος, οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις τὴν ὀπωρέλειαν μόνην εἰσήνεγκε τῇ χειρὶ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔργον ἀμεμπτῶς ἀπετέλεσε, τὰ δὲ χρήματα ἔδωκεν οἰκοθεν τῇ πόλει. ἐφιλονείκησεν αὐτῷ τὴν δωρεὰν ταύτην ἡ βουλὴ, καὶ τὴν * περιωμίαν ἠμείψατο στεφάνῳ χρυσῷ. ἕτοιμοι γὰρ ἀθηναῖοι πρὸς τὰς χάριτας τῶν εὖ ποιούντων. κτησιφῶν δὲ ὁ τὴν γνώμην εἰπὼν, ὡς δεῖ στεφανῶσαι τὸν δημοσθένην, ἐν μὲν κωμῳδοῖς τοῖς διονυσίοις, ἐν δὲ πνυξὶ, τῷ τοῦ διονύσου θεάτρῳ. ἐν δὲ θεάτοις πᾶσι τοῖς ἕλλησιν, οἷς ἡ παιδεύεις συμπαραγένεται καὶ τούτων ἐναντίον ἀνεστὴν τὸν κήρυκα, ὅτι στέφανοι δημοσθένους δημοσθένους πατρίδα ἡ πόλις. ἀρετῆς συμπάσης ἕνεκα, καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς αὐτὴν, ἣν οὐ παυτὸς ἔσχεν ἡ πόλις, ἀναπαυσαμένη. διὸ καὶ ὁ φθόνος αὐτῆς ἥψατο, καὶ κατὰ τὸ ψηφίσματος ἀπενέχθη. φθονόμων γὰρ ἀφανόμων γραφὴ παρανόμων ἐστὶν ἐξ ἐκθέσεως ὧν τῷ δημοσθένους, αἰτίαν φθονόμων ἀπηγγειλε κτησιφῶν τὸ λέγων, ἄρχοντα γενόμενον τὸν δημοσθένην, καὶ μὴ δόντα λόγον, ὧν ἄθλων ἔδει. νόμον γὰρ κελεύειν τοὺς ἀθλοις μὴ στεφανοῦν. καὶ πάλιν νόμον παρεχόμενον, τὸν λέγοντα, ἐὰν μὲν πνὰ ὁ δῆμος ὁ ἀθηναίων στέφανοι, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν στέφανον ἀναγορεύεσθαι· ἐὰν δὲ ἡ βουλὴ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ· ἀλλαχοῦ δὲ μὴ ἐξῆναι. φησὶ δὲ καὶ τοὺς ἐπαίνους εἶναι τοῦ ὅπως τῷ δημοσθένει. ψευδεῖς. οὐ γὰρ πεπολιτεῦσθαι καλῶς τὸν ῥήτορα, ἀλλὰ καὶ δωροδόκον εἶναι, καὶ πολλῶν καὶ κακῶν αἴτιον τῇ πόλει. καὶ τάξει γε πρώτῃ τῆς κατηγορίας αἰσχίνης κέχρηται, φησὶν εἰπὼν. δεῖ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀδόντων νόμου· καὶ δεύτερον, δεῖ τὸν κηρυγμάτων καὶ τρίτον, δεῖ τῆς πολιτείας. ἠξίωσε δὲ καὶ τὸν δημοσθένην πρὸς αὐτὸν τάξιν ποιήσασθαι. ὁ ῥήτωρ, καὶ ἀπὸ τῆς πολιτείας τοῦ ἀρχὴν ἐποιήσατο, καὶ πάλιν εἰς ταύταν τὴν λόγον κατέστρεψε, τεχνικῶς ποιῶν. δεῖ γὰρ ἀρχὴν τε ἀπὸ τοῦ ἰσχυροτάτου, καὶ λήγειν εἰς τοιοῦτα. μέσα δὲ τέθεικε. τὰ δεῖ τοὺς νόμους. καὶ τοὺς τῆς δεῖ τοὺς ὑπευθύνους, ἀπιστίαν δόξαν εἰς τὸ δὲ δεῖ τοὺς κηρυγμάτων, νόμον ἕτερον, ἤτοι νόμου μέρος, ὡς φησιν αὐτὸς ἐν ᾧ συγχώρηται καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττειν, ἐὰν ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ τοῦτο ψηφίσηται.

MVro circundedit orator Athenas, consuetis hisce & manu factis multo & firmiore & meliore, tum beneuolentia erga rempublicam, tum dicendi vi: atque (vt ipse ait) non saxis aut lateribus vrbem munit · sed magnis exercitibus & multitudine sociorum terra marique. Veruntamen & in manufacta mœnia nõ parum contulit ciuitati. Cum enim multis in partibus ruinosum murum instaurare visum esset Athenensibus: delecti sunt deni viri e singulis tribubus ad illud opus, quibus nihil præter nudam operis curationem præstandum esset. impensæ enim erant publicæ Quorum vnus cum etiam orator creatus esset: non vt cæteri solam curationem præstitit in ea re: sed & ipsum opus egregie perfecit, & pecuniam de suo reipub contulit. Laudauit hanc eius beneuolentiam senatus, & studium remuneratus est aurea corona. Parati enim fuerunt Athenienses ad gratiam bene merentibus referendam. Ctesipho autem sententiam dixerat coronandum esse Demosthenem, tempore. Bacchanalibus: loco, Bacchi theatro. spectatoribus, omnibus Græcis qui ad ludorum celebritatem conueniebant, & coram his a præcone proclamandum: Demosthenem Demosthenis F. Paanien. sem, virtutis vniuersæ ergo coronari a repub. & beneuolentiæ erga ipsam. Erat igitur honos ab omni parte admirabilis. Itaque & liuor eum arrosit, & hoc senatusconsultum violatarum legum est accusatum. Aeschines enim Demosthenis inimicus, iudicium violatarum legum intendit Ctesiphonti quòd magistratu functus rationibus quas non dum retulisset referendis esset obnoxius cum lege caueatur, ne obnoxij coronentur. Profert aliam quoque legem, quæ iubeat: Si quem populus Athenienssium coronet, in concione coronam proclamari: si senatus, in curia: alibi autem non licere Ait etiam, tributas Demosthenis laudes esse falsas. non enim bene administrasse rempub. oratorem: sed & largitionibus corruptum, & multorum malorum causam fuisse ciuitati. Atque hoc accusationis ordine vsus est Aeschines: vt primum obnoxiorum, secundò de præconiorum lege tertio loco de administratione reipub. diceret: ac petiit, vt Demosthenes eundem seruaret ordinem. Orator autem & a repub. est auspicatus, & rursus in eadem oratione terminauit, artificiose omnino: cum a firmioribus & incipiendum sit, & in iisdem finis faciendus. In medio autem legalia collocauit ac legi de obnoxiis opponit sententias: illi autem de præconiis aliam legem, aut legis partem, vt ipse ait: qua concessum sit etiam in theatro proclamare, si populus aut senatus id scruerit.

Merita Demosthenis.

Remuneratio.

Inuidia. Accusatio.

Ordo accusationis.

Ordo defensionis.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ, εἰς τὸν αὐτὸν περὶ τοῦ στεφάνου λόγον.

ALIVD ARGVMENTVM Ignoti autoris, in eandem Orationem.

ΑΘηναῖοι καὶ θηβαῖοι, πολεμοῦντες πρὸς φίλιππον, ἐν χαιρωνείᾳ πόλει τῆς βοιωτίας, ἡττήθησαν. ὁπκρατησας οὖν ὁ μακεδὼν, φρουρὰν μὲν εἰς τὰς θήβας ἐνέβαλλε, καὶ εἶχεν αὐτὰς χεῖρα δουλοῦσαν. ἐλπίσαντες οὖν τὸ αὐτὸ παθεῖν ἀθηναῖοι. καὶ ὅσον οὐδέπω κατ' αὐτῆς ἥξειν προσδοκῶντες τὸν πύργον· ἐσκέψαντο τὰ πεπτωκότα μέρη τοῦ χώνου τοῦ τείχους, ἐπανορθώσασθαι. καὶ δὴ μὲν ἐκ τῆς φυλῆς τειχοποιοὶ προεβλήθησαν. τοιαύτης οὖν καὶ ἡ παραδοσις ἐξ ἑαυτῆς εἵλετο πρὸς τὴν χρείαν τὸν ῥητορα. τῆς τοῦ

A Athenienses & Thebani bellum gerentes cum Philippo, ad Chæroneam oppidum Bœotiæ victi sunt. Victor igitur Macedo, præsidio Thebis imposito, vrbem suæ ditionis fecit. Quare Athenienses veriti ne idem sibi vsu veniret. ac tantùm non singulis momentis impressionem tyranni expectantes, decreuerunt, vetustate caducas muri partes esse instaurandas Proinde cum a singulis tribubus mœnium curatores designati essent: & Pandionia tribus iidem

Instauratio muri.

Liberalitas Demosthenis.

munus detulit tribuli suo oratori. Cum igitur in manibus esset opus, & ampliorem pecuniam requireret, quam quæ data fuerat ex ærario: eam orator de suo insumpsit, & non expectans reipub tulit, sed donauit. Hanc occasionem Ctesipho, vnus è magistratibus nactus, retulit de eo ad senatum, in hac sententiam: Quoniam Demosthenes per omnem ætatem, suam erga rempub. beneuolentiam declarare non desistat, & nunc muris reficiendis curator, cum ampliore pecunia indigeret, de suo depromptam donarit: decernendum esse a senatu populóque vt aurea corona donetur in theatro, cum nouę tragœdię agantur: eò fortasse, quòd multitudo accurreret spectandi nouas fabulas cupiditate. Cum igitur ad senatus consultum etiam populo proponeretur. intercedit Ctesiphontis accusator Aeschines, ob diuersam in repub. factionē Demosthenis inimicus: in eo decreto tres esse leges violatas dictitans. Vnam, quæ obnoxium coronari vetet ante relatas rationes: nondum autem has, inquit, Demosthenes retulit, cum & theatralem pecuniam tractet, & muros instauret: item, expectandum fuit, inquit, & differendus honos donec facta inquisitione, de eius integritate constaret. Alteram legem recitat, quæ iubet in Pnyce coronari, non in theatro: ac eius reprehendit, qui concessissent, vt in theatro coronam Demosthenis pronunciaretur. Tertia lex ad totius vitæ, & gestæ rei pub. referitur inquisitionem. Vetat enim, ne vnquam falsæ literæ in Metroum (ædem matris deûm) referantur, vti sunt omnia publica monumenta. mentitus autem, inquit, est, testificanda Demosthenis beneuolentia & studio: cum is malè velle potius, & hostis esse patriæ reperiatur. Hac tertia lege quam ex vsu suo esse videret orator, tanquam ancora quadà prehensa, prosiluit velut in lucta aduersarium, artificio in accusatorem solertissimo vsus, & prudentissimo. Inde enim ansam habuit capiendi & debellandi hostis. Nam cæteras duas leges, tum eam quæ est de obnoxiis, tum alteram de præconio, in medium orationis abiecit: arte imperatoria ignauis in medium compulsis, & fortissima in extremis est vsus, ad cæterarum imbecillitatem vtrinque fulciendam, Quin & ad vtilitatem dirigit orationem, & artem callidè dissimulat. Cum enim in principio præterire legitimum caput videatur, alia ratione legitimum adhibet. Legem enim recitarat Aeschines de coronis falsam: cui dum respondet orator occasionem inuenit in medium proferendi acta sua in republica & legitimo pugnandi. Ac orationis dispositio talis est. Caput autem firmum habet Aeschines, legitimum: orator, iustum: commune ex æquo est, vtile, quod non in manifestā venit disquisitionem. Status scripto constans, negocialis. scripto enim constat senatusconsultum. Quanquam autem accusatio, viuente adhuc Philippo, relata est: oratio tamen habita, & iudicium factum est, cum Alexander regnum suscepisset. Nam post Philippi obitum, præsidium Thebani, sumpta fiducia, eiecissent: Alexander id factum sui contemptum interpretans, Thebas euertit Post, cum facti pœniteret, Græcia præ verecundia excessit, & expeditionem contra Barbaros mouit. Athenienses autem occasionem dari sibi putarunt in iudicium adducendi proditores, qui Græciam violassent: atque ita constitutum fuit hoc iudicium. Primum exordium voto constat, distributione tractatum, quo beneuolentiam captat. qua in præsentia maximè indigemus; éstque Homerica imitatione explicatum,

Exordium.

Dique deæq; meis omnes attendite votis.

Quinetiam ostendit, se fretum esse beneuolentia sua: neque enim omne deorum genus inuocaret, nisi ita esset affectus. verbum διατελῶ perseuero, è decreto sumptum est; & significat, eum per omnem vitam bene cupisse reipub. eiúsque curam gerere perpetuam: & vitam amissurum prius, quam hanc sententiam mutaturum.

Decretum Ctesiphontis.

Intercessio Æschinis.

Leges violatæ.

I.

II.

III.

Defensio Demosthenis.

Firmamenta vtriusq; partis.

Status & tempus acta causæ. Alexander bello.

Ἀνωμολογημένων ἐν ὑμῖν οὔσης τῆς προσδεηθείσης ἔτι χρημάτων εἰς τὰ δημόσια κατὰ τὴν πόλεως, ὁ ῥήτωρ οὐκ ἐκ τῶν ἰδίων ἐδαπάνησε, καὶ ἐλογίσατο οὐ τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἐχαρίσατο. τοιγαροῦν ἀφορμὴν ὁ κτησιφῶν εἰς τὴν πολιτευομένων δεξάμενος, εἰσήνεγκε γνώμην ἐν τῇ βουλῇ τοιαύτην· ἐπειδὴ διατελεῖ δημοσθένης ὁ δημοσθένους παρ' ὅλον τὸν βίον ἄνωθεν εἰς τὴν πόλιν ὑπάρχων εὐνοϊκῶς, καὶ νῦν τῶν τειχοποιῶν ὢν, καὶ δεηθεὶς χρημάτων, οἴκοθεν παρέσχηται, καὶ ἐχαρίσατο τοῦτο διὰ τοῦτο δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, στεφανοῦσθαι αὐτὸν χρυσέῳ στεφάνῳ ἐν τῷ θεάτρῳ τραγῳδιῶν ἀγομένων καινῶν, ὅτε καὶ πλεῖστοι συντρέχουσι, ὅπως ἂν καὶ τοῦτο γνοὺς εἰς τὸν δῆμον τὸ προβουλεύματος, ἐρίσηται τοὺς κατηγοροῦντας καθάπερ αἰσχύνης, ὅτι τῆς πολιτείας ἀπαράκοπος ἐλήλυθε, καὶ νόμον εἶναι φάσκων τρεῖς νόμους τὸ ψήφισμα. ἕνα μὲν, τὸν κελεύοντα τὸν ἄδωρον μὴ στεφανοῦσθαι, πρὶν ἂν δῶ τὰς εὐθύνας οὔπω δ' αὐτὰς φησὶν ὁ δημοσθένης δεδωκέναι. καὶ τὰ θεωρικὰ διοικῶν. καὶ τειχοποιῶν καὶ ἔδει ἀναμεῖναι καὶ σχολὴν τὸ γῆρας, ἕως ἂν ὀφθῇ καθαρὸς ἐξεταζόμενος. δεύτερον δ' ἀναγινώσκει νόμον τὸν κελεύοντα ἐν πυκνὶ στεφανοῦσθαι, ὅτ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, δέον ἅπαξ τοὺς πολίτας τοὺς δεξαμένους ἐν τῷ θεάτρῳ ἀναγορεύεσθαι τὸν δημοσθένους στέφανον· ὁ δὲ τρίτος νόμος, εἰς τὸν ὅλον ὁρᾷ τὸν βίον, καὶ τῆς πολιτείας ἐξέτασιν. κελεύει γὰρ μηδέποτε ψευδῆ γράμματα εἰς τὸ μητρῷον εἰσάγειν, ἔνθα ὅσην ὅλα τὰ δημόσια γράμματα. ἐψεύσατο δέ φησιν, ὠνοίαν καὶ προυδίδου μαρτυρήσας τῷ δημοσθένει. κακόνους γὰρ μᾶλλον, καὶ πολέμιος ἀποδείκνυται τῇ πατρίδι. τούτου τοῦ νόμου γράψαντος, τοῦ τρίτου, αἰτιᾶται κτησιφῶν ὡς τὰ πάντα ἀγνοῶν ὁ ῥήτωρ, καὶ τεκμαίρεται τὸν ἀντίδικον, μεθόδῳ δεινοτάτῃ, καὶ τοιαύτῃ τῇ ἀρίστῃ τῶν κατηγορεῖν χρησάμενος. ἐκεῖθεν γὰρ ἔχει λαβών, ἐλέγχειν καὶ κατηγορεῖσθαι τὸν πολέμιον. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις δύο νόμοι, πρὸς τῷ ψευδομένων, καὶ τὸν τῶν κηρύγματος, εἰς τὸ μέσον τοῦ λόγου ἀπέρριψε, στρατηγικῶς τοὺς κακοὺς ἐς μέσον ἐλάσας· τῷ δ' ἰσχυροτάτῳ εἰς τὰ ἄκρα προσκέχρηται, τὸ σαθρὸν τῶν ἄλλων ἐξετάζειν φανερῶς, ἵνα καὶ δ' καὶ διοικεῖν πρὸς τὸ συμφέρον τὸν λόγον, καὶ οὐ σφόδρα ἀναδεδυκὼς τέχνῃ ὑπηρετικῇ. δοκῶν γὰρ ἐν προοιμίοις ὑφαιρεῖσθαι τὸ νόμισον, ἑτέρῳ τρόπῳ τῷ νομίμῳ προσκέχρηται. καὶ γὰρ νόμον ἀνέγνω αἰσχίνης τὸν περὶ τῶν στεφάνων ψευδῆ. πρὸς ὃν ὁ ῥήτωρ ἀπορήσας, ὥρα καιρὸν εἰς μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἑαυτοῦ πολιτεύματα. τῷ νομίμῳ μαχόμενος. καὶ ἡ μὲν διοίκησις τοῦ λόγου, τοιαύτη. κεφάλαιον δ' ἰσχυρὸν τῷ μὲν αἰσχίνῃ, τὸ νόμιμον. τῷ δ' ῥήτορι, τὸ δίκαιον. καιρὸν δ' ἀπὸ τοῦ ἴσου τὸ συμφέρον, ἐκ ἔλεγχον φανερὰν τῶν ἐξέτασιν. ἡ στάσις, ἔγκλημα ποιητικόν. περὶ ῥητὸν γὰρ τὸ ψήφισμα. τῆς δ' γενέσεως, ἐπὶ φιλίππου ζῶντος * ἀποτεθείσης, ὅτε ἀλεξάνδρου διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν, ὁ λόγος ὅτι καὶ ἡ κρίσις. ὡς γὰρ ἀπέθανε φίλιππος, καὶ τῶν θετταλῶν οἱ θηβαῖοι τεθαρσηκότες ἐξέβαλον, ὁμοίως ἀλέξανδρος ὡς καταφρονηθεὶς τοὺς θηβας κατέσκαψεν. εἶτα μεταγνοὺς ὅτι τῷ πεπραγμένῳ, ἐξεχάρησε τῆς ἑλλάδος, αἰσχυνόμενος, καὶ κτ' ἐπὶ βαρβάρων ἐστράτευσεν. οἱ δ' ἀθηναῖοι, καιρὸν ἔχειν ἐνόμισαν κρίσει προδιδῶναι τοὺς προδότας. καὶ τῶν ἑλλάδα ἀδικήσαντας. καὶ οὕτω συνεκρότησαν τὸ δικαστήριον. ἀκοῶν τὸ πρῶτον προοίμιον δικανικὸν ὄντι κτ' μεσιτὴν εἰσαχθέν. καὶ προσκαλεῖται τῇ διανοίᾳ, ἧς μάλιστα ἐν τῷ παρόντι δεόμεθα. οἰωνικῷ δ' εἴρηται ζήλῳ.

Κέκλυτέ μευ πάντες τεθεοί, πᾶσαί τε θέαιναι.

Καὶ δὴ καὶ ἐμφασιν ἔχει τοῦ τῇ διανοίᾳ θαρρεῖν. οὐ γὰρ ἂν ὅλον ἐπεκαλεῖτο τῶν θεῶν τὸ γένος, εἰ μὴ οὕτω διέκειτο. τὸ δ' ἀγαπητῶν. ἐλλιπῶς μὲν ἐκ τοῦ ψηφίσματος. δηλοῖ δ' ὅτι συνεθίσατε τῇ διανοίᾳ, καὶ ἀεὶ αὐτῆς ἔχεται, καὶ πρότερον ἀφήσει τὸν ψυχὸν, ἢ τὸν τοιαύτην διάνοιαν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΛΟΓΟΣ.

ΠΡῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεοῖς ἅπασι καὶ πάσαις, ὅσην δύναμαι εὐχὴν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τὸν ἀγῶνα. ἔπειτ' ὀπὸρ ὅτι μάλιστ' ἂν ὑμῖν, καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης, τοῦτο ἀποβήσεται τοῖς θεοῖς ὑμῶν, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι. ὡς δὲ τοῦτο, πῶς ἀκούειν ὑμᾶς ἐμοῦ δεῖ, σκέψασθε. οὐδὲν ἂν εἴη τοῦτο γε. ἀλλὰ τοῖς νόμοις, καὶ τὸν ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις δικαίοις. καὶ τοῦτο γέγραπται, τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι. τοῦτο δ' ἔστιν, οὐ μόνον τὸ μὴ προκατεγνωκέναι μηδέν, οὐδὲ τὸ τῷ δύναιον ἴσῳ ἀμφοτέροις ἀποδοῦναι· ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ τάξει, καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὡς βεβούληται, καὶ προῄρηται τῷ ἀγωνιζομένων ἕκαστος, οὕτως ἐᾶσαι χρήσασθαι. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἐλαττοῦμαι κἀγκαλοῦμαι τὸν ἀγῶνα αἰσχίνου· δυοῖν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μεγάλα. ἓν μὲν, ὅτι οὐ τῷ ἴσῳ ἀγωνίζομαι. οὐ γάρ ἐστιν ἴσον νικᾶν ἐμοὶ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας ἁμαρτεῖν, καὶ τούτῳ μὴ ἐλεῖν τὴν γραφήν· ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ἃ βούλομαι ἢ δυσχερὲς εἰ τὴν οὐδὲν, ἀρχόμενος τοῦ λόγου. ἐκεῖνῳ δ' ἐκ τοῦ εὐτυχεῖν μου κατηγορεῖ. ἕτερον δ' ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, τῷ μὲν λοιδορεῖν καὶ τῷ κατηγορεῖν, ἀκούειν ἡδέως. οἷς ἐπαινοῦσι δ' αὐτοὺς, ἄχθεσθαι. τούτων πότερον, ὃ μὲν ὅτι πρὸς ἡδονὴν, τοῦτο δέδοται. ὃ δὲ πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐνοχλεῖ, λοιπὸν ἐμοί. κἂν μὲν δύνωμαι τοῦτο, μὴ λέγω τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ οὐκ ἔχειν ἀπολύσασθαι τὰ κατηγορημένα δόξω, οὐδ' ἐφ' οἷς ἀξιῶ τυχεῖν, δείκνυμι. ἂν δ' ἐφ' οἷς καὶ πεποίηκα καὶ πεπολίτευμαι βαδίζω· πολλάκις λέγειν ἀναγκασθήσομαι περὶ ἐμαυτοῦ. πειράσομαι μὲν οὖν, ὡς μετρίως τἆλλα τοῦτο ποιεῖν. ὅτι δ' οὐ τοῦτο τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀναγκάζει, τούτου τὴν αἰτίαν οὗτος ὅστις δίκαιος ἔχειν, ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα συνιστάμενος. οἶμαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντας ἂν ὁμολογῆσαι, κοινὸν εἶναι τοῦτον τὸν ἀγῶνα, ἐμοί τε καὶ Κτησιφῶντι. καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἄξιον αὐτοῦ δῆς ἐμοί. πάντων μὲν γὰρ ἀποστερεῖσθαι, λυπηρὸν ὅτι καὶ χαλεπόν· ἄλλως τε, κἂν ὑπ' ἐχθρῶν τις, τοῦτο συμβαίνῃ, μάλιστα ἂν τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας· ὅσῳ περ καὶ τὸ τυχεῖν τούτων μείζονόν ἐστι. ὡς δὲ τούτων δ' ὅλος τοῦτο τοῦ ἀγῶνος· ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν, ἀκοῦσαί μου ὡς τῶν κατηγορημένων ἀπολογουμένου δικαίως, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν. οἷς ὁ πιθεὶς ἀρχῆς σόλων δύνοις ὢν ὑμῖν, καὶ δημοτικὸς, οὐ μόνον τοῦ γράψαι κύριος εἶναι ἔφετο δεῖν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τοῦ τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς ὀμωμοκέναι· οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὡς γέ μοι φαίνεται, ἀλλ' ὁρῶν, ὅτι τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολὰς, αἷς ἐν τῷ πρότερος λέγειν ὁ διώκων ἰσχύει, οὐκ ἔνι τοῦ φθάσαντι παρελθεῖν, εἰ μὴ τοῦ δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν, τιθὼ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν διαφυλάττων, καὶ τὰ τοῦ λέγοντος ὕστερον δίκαια δυνατῶς προσδέξηται, καὶ ὥσπερ ἐμαυτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀπεργάσηται, οὕτω τιθῇ διάγνωσιν ποιήσεται πρὸς πάντων. μέλλων δ' τοῦ τε ἐμοῦ βίου παντὸς, ὡς ἔοικε, λόγον δώσειν τήμερον, καὶ δέδοικα· πρῶτον μὲν, ὅσῳ δύναμιν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπαρξαι μοι παρ' ὑμῶν εὐνοιαν βουλόμενος· βούλομαι, καθάπερ ἐν ἀρχῇ, πάλιν τοῖς θεοῖς εὔξασθαι, καὶ ἐναντίον ὑμῶν,

ADEMOSTHENIS DE CORONA ORATIO, V.

hieronymo Vvolfio interprete.

PRimùm deos & deas omnes precor, Athenienſes, vt quantam ego beneuolentiam erga & rempublicam & vos vniuerſos conſtanter habeo, tanta mihi à vobis in hoc iudicio tribuatur. Deinde, vt dij immortales (id quod maximè vos veſtrámq; religionem & gloriam tuebitur) in eam vos ſententiam adducant, ne aduerſarium, quo ego pacto ſim audiendus, in conſilium adhibeatis (nam id quidem iniquum fuerit) ſed leges & iuſiurandum: quo illud etiam præter cætera quę plena ſunt æquitatis omnia, continetur: EADEM RATIONE VTRVNQVE ESSE AVDIENDVM. quæ verba non hoc modò volunt, nullum præiudicium eſſe afferēdum, aut par vtrique ſtudium præſtandum: ſed illud etiam, eum reo cuique defenſionis ordinem, quem ipſe voluit ac delegit, eſſe permittendum. Ego verò cum multis in hoc periculo nominibus Aeſchine ſum inferior, tum verò duobus, iiſque magnis. vno, quòd non de rebus iiſdem in diſcrimen vocor. Nec enim idem mihi nunc eſt, veſtra fruſtrari beneuolentia, quod iſti cauſam non obtinere. Nam vt mihi (ſed nihil ominoſum orationis initio dicam) ſic iſti ſuperuacaneum eſt me accuſare. Altero, quòd mortalibus omnibus natura eſt inſitum, vt & conuicia criminationéſque cum voluptate audiant, & ſemetipſos laudantibus ſuccenſeant. Ex his igitur, quod voluptati eſt iſte præripuit: id verò quod omnes ferè grauiter ferunt, mihi eſt relictum. Cuius ego rei metu, ſi facta mea non recenſuero: nec obiecta crimina poſſe diſſoluere videbor: neque, cur honorem haberi mihi velim, oſtendere. Sin ad facta mea & acta in repub. narranda acceſſero: ſæpe neceſſe habebo dicere de meipſo. Ac operam quidem dabo, vt id quàm modeſtiſſimè faciam. Quod autem res ipſa dicere coegerit: eius in iſtum culpa meritò transferetur, qui tale certamen inſtituerit. Vos, opinor, Iudices, omnes fateamini, communem hanc eſſe cauſam & mihi & Cteſiphonti, nec minore à me ſolicitudine defendēdam. Nam cum quacunque re priuari acerbū & graue ſit (ab inimico præſertim) tum verò beneuolentia veſtra & humanitate, tantò eſt moleſtiſſimum, quantò conſequi eaſdem eſt ampliſſimū. Iam cum hæres in hoc iudicio agantur: peto, & oro vos omnes pariter, vt me audiatis crimina iuſtè refutantem, vt iubent leges: quas qui principiò tulit Solon, vir veſtri amans ac popularis, non ſanctione tantum, ſed iudicium etiam iureiurando firmandas eſſe cenſuit: non quòd vobis (vt mihi quidem perſuadeo) diffideret: ſed quia videbat, criminationes & calūnias, quibus accuſator ob priorē dicēdi locū pollet, reo euitare nō licere, niſi quiſq. veſtrū, qui pro tribunali ſedetis deorū immortaliū religione ſeruata, etiā poſteriore loco dicēdis excuſationes benignè admitteret: ſéq; çquū & cōmunē vtriq; auditorē præbēdo, ſic de tota cōtrouerſia ſentētiam ferret. Cū aūt & priuatę vitæ totius, vt apparet hodie reddēda mihi ratio ſit, & actorum in republica: rurſus, vt principiò feci, deos inuoco, & in cōſpectu veſtro precor: primū, quātā ego beneuolentiam conſtanter habeo, erga & rē-

Beneuolentiā captat & à perſonæ ſuæ commendatione, & aduerſarij crīminatione, rationibus illius refutādis: & ab officio iudicum, inſertis, etiā ſparſim attentionis locis.

pub. & vos omnes,tanta mihi vt à vobis in hoc certamine tribuatur:deinde, vt dij immortales ita regant mentes animósque omnium vestrûm,vt in hac causa id statuatis, quod commodabit & reipublicæ gloriæ,& pietati singulorum. Quòd si Aschines ea solum quæ in accusatione perscriplit,tractasset: ego quoque de ipso senatusconsulto statim respondissẽ. Quoniam autem cæteris recensendis non pauciora verba fecit,& in me pleraque mentitus est: simul & necessarium & iustum esse puto,vt paucis,Athenienses,de his primùm dicam:ne quis vestrûm,verbis extra causam factis,ductus,alieniore animo refutationem accusationis meam audiat.Quod igitur ad conuicia & priuatæ meæ vitæ criminationem attinet:videte quàm simpliciter iustéque respondeam: si me scitis esse talem,qualem ille arguit(neque enim vsquam alibi vixi quàm apud vos)non recuso,quò minus ne vocem quidem meam audiatis,etiamsi rempub.totam quàm optimè administrarim: sed surgatis, méque statim condemnetis. Sin isto multò meliorem,& natum è melioribus & nemine mediocrium ciuium(ne quid arroganter dicam) deteriorẽ, & me & meos existimatis & nostis:tum isti nec in aliis credite(constabit enim eum æque confinxisse omnia)tum mihi,quam omni tempore beneuolentiam ostendistis,in multis antè factis iudiciis, etiam nunc exhibete.Etsi autem veterator es,Aschine,in eo tamen per quàm stultè putasti, me factorũ atque actorum in repub.meorum omissa commemoratione,ad maledicta tua venturum,non sanè id faciam: non ita insanio.Verùm acta quæ mendaciis & calumniis proscidisti, statim excutiam:istius verò tã effusæ petulantiæ deinceps , si his audire placuerit mentionem faciam.Ac crimina quidem multa sunt & adeò atrocia,vt nonnullis eorum magnæ & capitales pœnæ sint constitutæ legib.huius aũt accusationis consilium ab inimici proficiscitur odio, & ferocia,& conuicio,& despectu simul,& reliquis id genus affectib.Quòd si ea quæ accusator obiecit, atque recensuit,vera essent:respub.nec dignas,nec dignis proximas de me sumere pœnas vllo modo posset. Neque verò cuiquam est negandus accessus ad populum,& dicendi potestas.Sed ea facultate ad explendam odij atque inuidiæ acerbitatẽ abuti:neque ita me deus amet,rectũ est,neque ciuile , neque iustum,Athenienses.Nam si ea,quibus me reipub.nocere videbat,tanta fuerunt,quanta modò tragicè vociferando recensebat:legum pœnis,recentib. adhuc délictis,me cohercere debuisset.Si delatione digna committere videbat:deferret,atque eo modo in iudicium vestrum adducere:sin scribere contraria legib. violatarũ legum accusaret.Cum.n. Ctesiphontẽ propter me persequi iudicio possit:ipsi mihi profectò,si cõuĩci posse cõsideret,nõ pepercisset. Quod si quid aliud eorum quæ modò calumniabatur & recensebat,aut quidquis alioqui me in vos delinquere videbat:leges sunt de omnib. & supplicia , & experiũdi potestas,& iudicia,quæ acerbas & magnas habẽt mulctas:atque iis vti licuit omnib. Quæ si eũ feciſſe cõstaret,& hac agẽdi mecũ ratione esse vsum cõsentanea factis,eius esset accusatio.Nũc, declinata recta & iusta via.res dum gererẽtur, in præsentia coarguere noluit:tãto aũt ẽporis interuallo pòst,criminib. & dicteris & conuiciis coaceruatis, histrionẽ agit:cum me accuset:hunc in iudicium adducit: cũ totius certaminis,eius susceptæ mecũ inimicitiæ principatũ teneant: nusquã mecũ congreditur: sed

Priuatama ledicta iudicum conscientia refutat:adsuersarióq; fidẽ abrogat.

A περὶ ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα. ἔπειθ' ὅ, π μέλλει συμφέρειν καὶ πρὸς δόξαν κοινῇ , καὶ πρὸς εὐσέβειαν ἑκάστῳ, τοῦτο πρόσχητε τοῖς θεοῖς πᾶσιν ὑμῖν περὶ ταυτὸ τῆς γραφῆς γνῶναι. εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον κατηγόρησεν Αἰσχίνης, κἀγὼ περὶ αὐτῶν τῶν προβουλευμάτων δίκην ἂν ἀπελογούμην. ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐλάττω λόγον, ταῦτα διεξιὼν ἀνάλωσε, καὶ πολλὰ κατέψευσταί μου αἰσχρά, ἀναγκαῖον ἔμοιγε νομίζω καὶ δίκαιον ἅμα, βραχέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν· ἵνα μηδὲν ὑμῖν τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἡμῶν ὑπόλοιπος, ἀλλοτριώτερον τοῦ τῆς γραφῆς δικαίου ἀκούσῃ μου. περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων, ὅσα λοιδορούμενος βεβλασφήμηκε περὶ ἐμοῦ, θαυμάσεσθε ὡς ἁπλᾶ καὶ δίκαια λέγω. εἰ μὲν γὰρ ἦσθ' ἐμὲ τοιοῦτον, οἷον ἔοικ' ἢ πάτε (οὐ γὰρ ἀλλοθί που βεβίωκα, ἢ παρ' ὑμῖν) μηδὲ φωνὴν ἀνάσχησθε, μηδὲ εἰ πάντα τὰ κοινὰ κατὰ πρόσωπον πολιτευμαι· ἀλλ' ἀναστάντες, καταψηφίσασθε ἤδη. εἰ δὲ πολλῷ βελτίω τούτου, καὶ σὲ βελτίονα, καὶ μηδενὸς ἧττω μείζω (ἵνα μηδὲν ἐπαχθὲς λέγω) χείρονα κἀμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπειλήφατε κἀγνώσετε τούτῳ μὲν, μηδ' ὑπὲρ ἄλλων πιστεύετε. δῆλον γὰρ ὡς ὁμοίως ἅπαντ' ἐπλάττετο. ἐμοὶ δ' ἐξ ὧν πάντα τὸν χρόνον δύνοιαν ἐνδέδειχθε δὴ πολλῶν ἀγώνων, πρὸ τουτουΐ, καὶ νυνὶ παράσχεσθε. κακοήθης δ' ὢν αἰσχίνης, τοῦτο παντελῶς δῆθεν ὠήθης, τοὺς περὶ τῆς πρεσβείας καὶ πεπολιτευμένων λόγοις ἀφέντα με, πρὸς τὰς λοιδορίας τὰς πρὸς σοῦ βέψεσθαι. οὐ δὴ ποιήσω τοῦτο, οὐχ οὕτω τετύφωμαι· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς πεπολιτευμένων, ἃ κατεψεύσω καὶ διέβαλες, αὐτίκα διεξέσω. τῆς δ' ὑπομπείας ταύτης τῆς αἰσθάνου οὕτως ἐχούσης, ὅστις, ἂν βουλόμενος ἢ τούτοις ἀκούειν, μνησθήσομαι. τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα, πολλὰ καὶ δεινὰ, καὶ περὶ ὧν ἐνίων μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι τάττουσι τιμωρίας. τὸ δ' παρεῖναι τοῦ ἀγῶνος ἢ πρεσβείαις αὐτὴν, ἐχθρὸν μὲν ἐπήρειαν ἔχει, καὶ ὕβριν, καὶ λοιδορίαν, καὶ προπλακισμὸν ὁμοῦ, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· τῷ μέν τοι κατηγορεῖν, καὶ τῷ αὐτῶν τῷ εἰρημένων, εἴτε ἦσαν ἀληθεῖς, οὐκ ἔνι τῇ πόλει δίκην ἀξίαν λαβεῖν, ἀδίκημα ἐγγύς. οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν. οὐ δ' ἐν ἐπηρείας τάξει καὶ φθόνου τὸ ποιεῖν οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς ἔχον, οὔτε πολιτικόν, οὔτε δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλ' ἐφ' οἷς ἀδικοῦσι τὰ μέγα τὴν πόλιν, οὗτοί γε τηλικούτοις, ἡλίκα νυνὶ ἐξαγωγὴ δεῖ καὶ διεξιέναι· ταῖς δὲ τῶν νόμων τιμωρίαις παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα χρῆσθαι. εἰ μὲν εἰσαγγελίας ἄξια περιέστηκέ με ἐώρα, εἰσαγγέλλοντα, καὶ τὸν τρόπον εἰς κρίσιν καθιστάντα παρ' ὑμῶν. εἰ δὲ γραφὴν παρανόμων ἐνόμιζε γραφόμενον. οὐ γὰρ δήπου κτησιφῶντα μὲν δυνατὸν διώκειν δι' ἐμέ· ἐμὲ δ' εἴπερ ἐξελέγχειν ἐνόμιζεν αὐτὸν, οὐκ ἂν ἐγράψατο. καὶ μὴν εἴ τι τῷ ἄλλων, ὧν νυνὶ διέβαλε καὶ διεξῄει, ἢ καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν ἀδικοῦντά με ὑμᾶς ἐώρα εἰσιόντας εἰς πάντων, καὶ τιμωρίαν, καὶ ἀγῶνες, καὶ κρίσεις, πικρὰ καὶ μεγάλα ἔχουσα τὰ ὄντιμα. καὶ τούτοις ἔξεστι πᾶσι χρῆσθαι. καὶ ὁ νυνὶ καὶ ἐφαίνετο ταῦτα πεποικὼς, καὶ τὸν τρόπον κεχρημένος τοῖς πρὸς ἐμὲ ὡμολογεῖτο ἂν ἡ κατηγορία ταῖς ἔργοις αὐτὸ νυνὶ δ' ἐκστὰς τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας ὁδοῦ, φυγὼν τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους, τοσούτοις ὕστερον χρόνοις αἰτίας καὶ σκώμματα καὶ λοιδορίας συμφορήσας ὑποκρίνεται. εἶτα κατηγορεῖ μὲν ἐμοῦ κρίνει καὶ τουτονί· καὶ τὸ μὲν ἀγῶνος ὅλου, τῷ πρὸς ἐμὲ πῶς ἐχθρὸν προῖσατο. οὐδαμοῦ δ' ὅπι ταύτῳ ἀπλῶς ἐμοὶ, τῷ ἑτέρῳ ζητῶ ὅπως μίαν ἀφελίᾳ, φαίνεσθαι καὶ

καὶ τοι πρὸς ἅπασιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἄλλοις δι-
καίοις, οἷς ἂν εἰπεῖν τις ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἔχοι, καὶ τόδ' A
ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ μάλα εἰκότως ἂν λέγειν, ὅπ τῆς ἡμετέ-
ρας ἔχθρας ἡμᾶς ἐφ' ἡμῖν αὐτοῖς δίκαιον ἦν τὸν ἐξε-
τασμὸν ποιεῖσθαι· οὐ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι
παραλείπειν, ἑτέρῳ δέ ὅτῳ κακόν τι δι' ἡμᾶς ζητεῖν.
ὑπερβολὴ γὰρ ἀδικίας τοῦτό γε. πάντα μὲν τὰ νῦν
κατηγορημένα, ὁμοίως ἐκ τούτων ἄν τις ἴδοι, οὔτε δι-
καίως, οὔτ' ἐπ' ἀληθείας οὐδεμιᾶς εἰρημένα βούλομαι
ὑμῖν καθ' ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐξετάσαι· καὶ μάλιθ' ὅσα
ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πρεσβείας κατεψεύσατό μου·
τὰ πεπραγμένα ἑαυτῷ μὲν φιλονεάτοις, ἀναπιθέσι
ἐμοί· ἔστι δ' ἀναγκαῖον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πρεσβύ-
τατα, ἀναμνῆσαι ὑμᾶς· ἵνα πρὸς τὸν ὑπάρχοντα καιρὸν
ἕκαστα θεωρῆτε. τὰ γὰρ φωκικοῦ συστάντος πολέμου, οὐ
δι' ἐμὲ (οὐ γὰρ δήπου γε ἐπολιτεύομην πω τότε) πρᾶ-
τον μὲν ὑμεῖς οὕτω διέκειτε, ὡς τε φωκέας μὲν βούλε-
σθαι σωθῆναι, καὶ περὶ οὗ δίκημα ποιουμένους ὑμᾶς ἥκειν B
Θηβαίους δ' ὅ, πωῦν ἂν ἐφηδέως πάθοιεν, οὐκ ἀλό-
γως οὐδ' ἀδίκως αὐτοῖς ὀργιζόμενοι. οἷς γὰρ δυτυχήκε-
σαν ἐν λεύκτροις, οὐ μετρίως ἐπεχείρουν. ἔπειθ' ἡ πελο-
πόννησος ἅπασα διειστήκει. καὶ οὔθ' οἱ μισοῦντες λαμπρὰ
δυνάμεως ἔτυχον, ὡς τε ἀνελεῖν αὐτοὺς· οὔθ' οἱ φρό-
τερον δι' ἐκείνων ἄρχοντες, κύριοι τῆς πόλεως ἦσαν· ἀλλ'
ἀπ' αὐτῆς ἐκείνης καὶ τούτοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπα-
σιν ἔρις καὶ ταραχή. ταῦτα δ' ὁρῶν ὁ Φίλιππος (οὐ γὰρ
ἦν ἀφανῆ) τοὺς παρ' ἑκάστοις πεσόντας κρήματα ἀνα-
λίσκων, πάντας συνέκρουε, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐτάραττεν.
εἶτ' ἐν οἷς ἡμάρτανον οἱ ἄλλοι, καὶ κακῶς ἔφερον, αὐτὸς
παρεσκεύαζετο, καὶ καθ' ἑκάστην ἐφύλαττε ὡς ἂν τάλαι πορθ-
μῆρος τῷ μέλλει τὸ πολέμου, οἱ τότε μὲν βαρεῖς, νυνὶ δὲ
ἀτυχεῖς Θηβαῖοι, φανερῶς πᾶσιν ἦσαν ἀναγκαζόμενοι
καταφυγεῖν ἐφ' ὑμᾶς· ὁ Φίλιππος, ἵνα μὴ τοῦτο γέ-
νοιτο, μὴ ἂν συνῆθροισεν αἱ πόλεις· ὑμῖν μὲν, εἰρήνην, ἐκεί-
νοις δ', βοήθειαν ἐπηγγείλατο. πῶν δ' ἂν συνηγωνίσατο αὐτῷ
πρὸς τὸ λαβεῖν, ὀλίγου δεῖν, ὑμᾶς, ἑκόντας ἐξαπατωμέ-
νους, ἢ τῶν ἄλλων ἑλλήνων, εἴτε χρὴ καλεῖν, εἴτε ἄγνοιαν, C
εἴτε καὶ ἀμφότερα ταῦτ' εἰπεῖν. οἱ, πόλεμον συνεχῆ καὶ
μακρὸν πολεμούντων ὑμῶν, καὶ τοῦτον ὑπὲρ τῆς κοινῆς
πᾶσι συμφερόντων (ὡς ἔργῳ φανερὸν γέγονεν) οὔτε χρή-
μασιν, οὔτε σώμασιν. οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν πάντων συ-
νελάμβανον ὑμῖν, οἷς καὶ δικαίως καὶ προσηκόντως ὀρ-
γιζόμενοι, ἑτοίμως ὑπηκούσατε τῷ φιλίππῳ· ἣν μὲν
τότε συγχωρηθεῖσα εἰρήνη, ἀλλὰ ταῦτα, οὐ δι' ἐμέ, ὡς οὗ-
τος διέβαλεν, ἐγένετο. τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα καὶ
δωροδοκήματα ἐν αὐτῇ, τῇ νυνὶ παρόντων πραγμά-
των (αἴ τις ἐξετάζη δικαίως) αἴτια δίκης. καὶ ταυτὶ
πάντ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας ἀκριβολογοῦμαι καὶ διε-
ξέρχομαι. εἰ γὰρ εἶναί τινα δοκοίη ταμάλισα ἐν τούτοις
ἀδικήματα· οὐδέν ὄζει δήπου πρὸς ἐμέ. ἀλλ' ὁ μὲν
πρῶτος εἰπὼν Κ μνησθεὶς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. ἀριστόδημος
ὁ ὑποκριτής. ὁ δ' ἐκδέξάμενος, καὶ γράψας, καὶ
ἑαυτὸν μὴ τούτου μισθώσας ἕνεκα ταῦτα, φιλονεάτης ὁ
ἀγνώτος, ὁ σὸς αἰχίνη κοινωνὸς, οὐκ ἐμός· ᾧ σὺ δικαί-
ως φιλόμενος. οἱ δὲ συνειπόντες, ὅτου δήποτε ἕνεκα (ἐκ γὰρ τοῦτό γε ἐν τῷ παρόντι εὔδηλος, καὶ πηφισοφῶν.
ἐγὼ δ' οὐδὲν οὐδαμοῦ. ἀλλ' ὅμως, τούτων τοιούτων ὄντων, καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας ὅτῳ δεικνυμένων· εἰς τοῦθ'
ἦκεν ἀναιδείας, ὡς τε τολμᾷ λέγειν, ὡς ἄρα ἐγὼ πρὸς τῇ τῆς εἰρήνης αἰτίᾳ γεγρῆσθαι, ἔτι καὶ κεκωλυκὼς
εἶναι τὴν πόλιν μετὰ κοινοῦ, συνεδρίου τῶν ἑλλήνων αὐτὴν ποιήσασθαι, εἶτ' ὦ, τί αὖ εἰπὼν σε τις ὀρθῶς πρὸς αἰτιᾶται,

A alium deiicere de gradu dignitatis palàm contendit. Itaque præter alias rationes, quæ pro defensione Ctesiphontis afferri possent, Athenienses, illud etiam æquissimè dici mihi videtur: iustum esse, vt nostras inimicitias ipsi inter nos disceptemus: neque decere nos, omissa concertatione nostra, alium, cui mali quippiam demus, quærere: quo nihil fieri potest iniquius. Quamuis igitur accusationis omnia capita, vel ex his æquè per iniuriam & mendacium esse composita, perspiciatur: seorsim tamen etiam singula excutiam, eáque potissimum, quæ de pace & legationi in me mentitus: suis, quæ Philocrate socio fecit, facinoribus in me translatis. Est autem & mihi necessarium Athenienses, & à causa item non alienum, quæ fuerit temporum illorum conditio, reuocare vobis in memoriam: vt pro ipsarum rerum statu singula iudicetis. Phocensi conflato bello, non per me (tunc enim ego nondum ad reip. accesseram) primum vos ita fuistis animati, vt Phocenses velletis esse incolumes) quanquam videretis eos iniustè

Nattas qui Græciæ status fuerit, cũ accederet ipse ad rẽpu. ad refutandam Æschinis de pace, Demosthenis consilio facta, calumniam.

B facere) Thebanis autem, quicquid accidisset mali, gauisuri essetis: non sine causa, nec iniuria eis irascentes. Suis enim ad Leuctra successibus, non vsi fuerant moderatè. Deinde tota Peloponnesus in factiones erat diuisa. neque enim inimici Lacedæmoniorũ tantum valebant, vt eos euerterent: neque ij qui prius illorum autoritate imperarant, vrbibus moderabantur: sed quædam erat inexplicata, & apud hos, & apud alios vniuersos, lis & perturbatio. Quæ cum videret Philippus (neque enim obscura erant) largitionibus faciendis in singularum vrbium proditores, omnes commisit, & inter se concitauit. Postea, dum alij errant & desipiunt: ipse se instruit, & in perniciem omnium crescit. Vt autem afflictos belli diuturnitate, tunc molestos, nũc infelices Thebanos, perspicuum erat omnibus, coactum iri ad vos confugere: Philippus, vt ne id fieret, néve ciuitates hæ coniungerentur: & vobis pacem, & illis auxilium pollicetur. Quid igitur ad id adiumento illi fuit, vt vos penè vltrò caperemini? Cæterorum Græcorum siue ex ignauia, siue ignorantia nominanda est, siue horum vtrumque: qui vos bellum perpetuum & lõgum gerente (id pro communi omnium vtilitate, vt re ipsa declaratum est) neque pecunia, neque hominibus, neque vlla re alia prorsus, adiuuerunt: quibus

C iurè meritóque irati, alacriter estis obsecuti Philippo. Illa igitur tum concessa pax, hisce de causis, non me (vt ille calũniatur) autore, facta fuit. Istorum autem iniurias & corruptelas in illa, harum turbarum (si quis rectè inuestiget) causas esse deprehendet. Atque hæc omnia studio veritatis, accuratius persequor & commemoro. Vt enim maximè aliqua in eis peccata esse videantur, ea nihil ad me vtiq. attinẽt. Nã qui primus & sententiã dixit, & mentionẽ de pace fecit: fuit Aristodemus histrio: qui successit & scripsit, & cũ isto suã operã in eã rẽ locauit, Philocrates fuit Hagnusius, tuus Æschine particeps, nõ meus: nõ, si tibi mẽtienti ilia rũpantur: subscripto res & suffragatores fuêre, quacũque de causa (omittã enim hoc in præsentia) Eubulus & Cephisophõ. Ego verò nihil vsquam. Quæ cum ita sint, & re ipsa esse probentur: eò venit impudentiæ, vt dicere non dubitet, me cùm pacis autorẽ fuisse, tũ verò obstitisse, quò minus eam respub. faceret, cõmuni Græcorũ cõcilio adhibito. Tu verò (ô quo te nomine rectè appellem?)

Silentium Æschinis in re præsenti, & calumnia.

cùm adesses & videres, tanta re & societate à me spoliari ciuitatem, quantam modò tragicè vociferando recensebas: vsquámne indignatus es, aut progressus, ea quæ nunc accusas, explicasti, aut commemorasti? Atqui si ego mercede à Philippo conductus, Græcorum conspirationem prohibebam: id tibi reliquum erat, vt non taceres, sed clamitares, & testificareris, & his significares: id quod nunquam fecisti, neque eam ex te vocem audiuit quisquam: nec id sanè mirum. neque enim legatio fuerat tum ad vllum Græcorum missa: sed iam olim eorum animi patebant: neque iste sani quicquam dixit ea de re. Ad hæc mendaciis suis rempub. acerrimè calumniatur. Nam si vos simul cæteros Græcos ad bellum accersebatis: simul ipsi legatos ad Philippum de pace mittebatis: Eurybati facinus, non reipub. officium aut bonorum hominum faciebatis. sed non ita est, non est. Qua enim causa eos illo tempore accersissetis? ad pacem? at eam habebant omnes. ad bellum? at ipsi de pace agebatis. Itaque neque primæ pacis me vel ducem vel autorem esse constat: neque cæterorum quicquam, quæ in me confinxit, verum esse ostenditur. Postquam autem pacem fecit respub. hic iterum cõsiderate quid vterque nostrûm agere instituerit. Ex his enim scietis, quis fuerit qui Philippo in omnibus suffragaretur: & quis vestram causam egerit, & publicæ studuerit vtilitati. Ego igitur senator decretum feci, vt legati quàmprimum in ea loca nauigarent, in quibus esse Philippum audirent, & iusiurandum exigerent. Illi verò, nec post senatus consultum meum id facere voluerunt. id quam ad rem valuit? ego vos docebo, Athenienses. Philippo expediebat, plurimum temporis intercedere inter iusiurandum: vobis, quàm minimum, quamobrem? quia vos ab ea die duntaxat qua iurauerat is: sed ab ea sperauerat is fore pacẽ, omnes belli apparationes deseruerat is. ille autem id maximè perpetuo moliebatur: quod existimabat (id quod verum fuit) quæ nostræ vrbi eripuisset ante datum iusiurandum, ea se omnia constanter habiturum, neminémque propter ea pacem soluturum. Quæ cum ego præuiderem, Athenienses, & reputarem: decretum illud feci: nauigandũ in ea esse loca, in quibus esset Philippus, & iusiurandum quamprimùm exigendum: vt obtinentibus Thracibus, fœderatis vestris, ea loca, quæ iste modò eleuabat, Serrium, Myrtium & Ergiscen: ita iuraretur, & non ille opportunis locis occupatis, Thraciæ potiretur: néve magna inde pecunia, multisque militibus instructus, reliquas res aggrederetur. Hoc decretum non dicit, neque recitat: sed quòd ego senator adducendos esse legatos censui, id exagitat. Sed quid mihi agendum fuit? non decernendum, vt adducerentur ij, qui eò venerant vt colloquerentur vobiscum? aut non iubendum, vt architectus eis spectandi locum daret? At binis obolis numeratis spectassent, id decretum si factum non esset. Parua igitur reipub. commoda mihi tuenda erant, summa autem totius reipub. (id quod isti fecerunt) Philippo vendenda? minimè verò. Age, cape decretum illud, & recita: quod iste cum satis sciret, præteriit. Recita.

Decretũ Demosthenis, pace facta: & mora legatorũ insidiosa.

DECRETVM.

Prætore Mnesiphilo pridie Calend. Quintiles, Pãdio-

A ἔστιν ὅπου σὺ παρὼν, τηλικαύτην ἀφεῖλκυσιν καὶ συμμαχίαν, τηλικαύτην νυνὶ ἐξαγωγὴν δεῖς, καὶ διεξῆεις, ὅσων ἀφαιρούμενον με τῆς πόλεως, ἠγανάκτησας, ἢ παρῳδῶν ταῦτα ἃ νυνὶ κατηγορεῖς, ἐδίδαξας, ἢ διεξῆλθες; καὶ μὴν, εἰ τὸ κωλύσαι τὴν τῶν ἑλλήνων κοινωνίαν ἐπιφέρειν ἐγὼ φιλίππῳ σοὶ τὸ μὴ σιγῆσαι λοιπὸν ἦν. ἀλλὰ βοᾶν καὶ διαμαρτύρεσθαι, καὶ δηλοῦν τοῦτοισί. οὐ τοίνυν, ἐπείπερ οὐδαμοῦ τοῦτ' οὐδ' ἤκουσέ σου ταύτην τὴν φωνὴν οὐδείς. οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία πρὸς ἐκείνην ἀπεσταλμένη τότε τῶν ἑλλήνων, ἀλλὰ πάλαι πάντες ἦσαν ἐξελελεγμένοι, οὐδ' ἔξεστι ὑμῖν πρὸ τούτων εἰρηκέναι οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων, καὶ διαβάλλει τὴν πόλιν τὰ μέγιστα ἐν οἷς ψεύδεται. εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα τοῖς μὲν ἄλλοις ἤγλωσσαν εἰς πόλεμον παρεκαλεῖτε, αὐτοὶ δὲ πρὸς φίλιππον πρὶν εἰρήνης πρέσβεις ἐπέμπετε δυνατὸν πρᾶγμα, οὐ πόλεως ἔργον, οὐδὲ χρηστῶν αἱθρόαν διαπεπτῶτθαι. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. τί γὰρ καὶ βουλόμενοι, μεθ' ἑπτὰ μῆνας αὖ αὐτοὶ ἐν τούτῳ πρὸ κριθῆναι τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἅπασιν. ἀλλ' ὅτι τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ πρὶν εἰρήνης ἐβουλεύσασθε. οὐκοῦν οὔτε τῆς ἐξαρχῆς εἰρήνης ἡγεμὼν, οἱ δ' ἄπιστος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδὲν ὢν καταψεύσατό μου, οὐδὲν ἀληθὲς ὂν δείκνυται. ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην ἡ πόλις, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε, τί ἡμῖν ἑκάτερος προείλετο πράττειν. καὶ γὰρ ἐκ τούτων εὑρεθήσεται, τίς ἦν ὁ φιλίππῳ πάντα συναγωνιζόμενος, καὶ τίς ὁ πράττων ταῦτ' ὑμῖν, καὶ τὴν πόλει συμφέροντα ζητῶν. ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραψα, βουλόμενος, ὅπως πλεῖστα τὴν ταχίστην τοῖς πρέσβεις ὅτι τοὺς πόρους, ἐν οἷς αὐτὸς ὄντα φίλιππον ποιήσαιμην), καὶ τοὺς ὅρκους ὅπως λαμβάνειν. οὗτοι δέ, οὐδὲ γράψαντος ἐμοῦ, ταῦτα ποιεῖν ᾐδέλησαν. τί γὰρ τοῦτ' ἠδυνάτουν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ἐγὼ διδάξω. φιλίππῳ μὲν γὰρ οὐ συμφέρον, ὡς πλεῖστον μεταξὺ χρόνον γενέσθαι τῶν ὅρκων ὑμῖν δ' ὡς ἐλάχιστον. ἀφ' ἧς; ἔτι ὑμεῖς μέν, οὐκ ἀφ' ἧς ὠμόσατε μόνον ἡμέρας, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἠλπίσατε τὴν εἰρήνην ἔσεσθαι, πάσας ἐξελύσατε τὰς παρασκευὰς τὰς τὸ πολέμου. ὁ δὲ, τοὐναντίον ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μάλιστα ἐπραγματεύετο. νομίζων, ὅπερ ἦν ἀληθὲς, ὅσα τῶν πόλεως παρελαβον, πρὶν τοὺς ὅρκους ἀποδοῦναι, πάντα ταῦτα βεβαίως ἔξειν. οὐδένα γὰρ τὴν εἰρήνην λύσειν τούτων ἕνεκα ἃ ἐγὼ πρεσβεύομαι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ λογίζομαι, τὸ ψήφισμα τοῦτο γράφω, πλεῖν ὅτι τοὺς τόπους, ἐν οἷς αὐτὸς ἦ φίλιππος, καὶ τοὺς ὅρκους τὴν ταχίστην ἀπολαμβάνειν· ἵν' ἐχόντων τῶν θρᾳκῶν, τῶν ὑμετέρων συμμάχων, τὰ χωρία παῦθ', ἃ νυνὶ ἔχει διέσυρε, τὸ σέριον, καὶ τὸ μύρτον, καὶ τὴν ἐργίσκην· οὕτω γίγνοιτ' οἱ ὅρκοι, καὶ μὴ πρεσβεύων ἐκεῖνος τοὺς ὅπλα ἔχοντας τῶν τόπων, κύριος τῆς θρᾴκης κατασταίη· μηδὲ πολλὴν μὲν χρημάτων, πολλὴν δὲ στρατιωτῶν δύναμιν συλλέξας, ἐκ τούτων ῥᾳδίως τοῖς λοιποῖς ὅπλα εἰρήνη πρᾶγμασιν. εἶτα τοῦτο μὲν οὐχὶ λέγει τὸ ψήφισμα, οὐδὲ ἀναγινώσκει· εἰ δὲ βουλευτὴν ἐγὼ, πρεσβεύειν τοὺς πρέσβεις ὑμῶν δεῖν, τοῦτό μου διαβάλλει. ἀλλὰ τί ἐκεῖνο με ποιεῖν; μὴ πρεσβεύειν γράψαι τοὺς ὅπλα τοῦθ' ἥκοντας, ἢ ὑμῖν διαλεχθῆναι; ἢ θέαν μὴ κατανεῖμαι τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς κελεῦσαι; ἀλλ' ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν ἂν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐγράφη. τὰ μικρὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔδει με φυλάττειν, τὰ δ' ὅλα, ὥσπερ οὗτοι, πρεσβεύειν, φιλίππῳ; οὐδήπου. λέγε τοίνυν μοὶ τὸ ψήφισμα τοῦτ' ἀναβάν, ὃ σαφῶς οἶδ' εἰδώς, παρέβη. λέγε.

ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος μνησιφίλου, ἑκατομβαιῶνος ἕνη καὶ νέας, φυλῆς

B

C

φυλῆς φρυττωδούσης παυδιονίδος, δημοσθένης δημοσθένους παιανιεὺς εἶπεν· ἐπειδὴ φίλιππος ὅπως εἰρήνας ποιήσεται πρὸς τὴν εἰρήνην πρὸς Ἀθηναίους, ὁμολογουμένας πεποίηται συνθήκας· δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ὅπως αὐτὴ εἰρήνη ὅτι τελεωθῇ, ὡς ἐπιχειροτονηθεῖσα ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, πρέσβεις ἕξεσθαι ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἤδη πρὸς τε τοὺς δὲ χειροτονηθέντας ἀποδημεῖν, μισθοφορὰν ἀναβολὴν ποιουμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν φίλιππον, καὶ τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ, καὶ δοῦναι τοῦτον τάχιστα, ὅτι τ' ὠμολογημένας συνθήκας αὐτῷ πρὸς τὸν ἀθηναίων δῆμον. συμπεριλαμβάνοντας, καὶ τοὺς ἑκατέρων συμμάχους πρέσβεις ἡμέτερον, δεύρο· ἀναφλύστιος κοθωκίδης, κηφισοφῶν ῥαμνούσιος, δημοκράτης φλυεύς, κλέων κοθωκίδης. ταῦτα γράψαντος ἐμοῦ τότε, καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον, * οὐ τὸ φιλίππου ζητοῦντος. βραχὺ προυπίσχετες οἱ μὲν ἄλλοι πρέσβεις οὗτοι, καθ' οὗτο ἐν μακεδονίᾳ ἦσαν ἕξ ὅλους μῆνας, ἕως ἦλθε φίλιππος ἐκ θρᾴκης, πάντα καταπρεσβεύσαντος τάχει· ὀλίγον ἡμερῶν δέκα. μᾶλλον δὲ ἕως ἢ πεντήκοντα, εἰς τὸν ἕλλησποντον ἀφῖχθαι, καὶ τὰ χωρία σῶσαι λαβόντας τοὺς ὅρκους πρὶν ἐκεῖνον ἐλθεῖν αὐτά. οὐ γὰρ ἂν ἦλθ' αὐτός, παρόντων ἡμῶν ἢ, οὐκ ἂν ὠμόσαμεν αὐτόν. ὥστε τῆς εἰρήνης ἂν διημάρτηκεν, καὶ οὐκ ἂν ἀμφοτέρα εἶχε, καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰ χωρία. τὸ μὲν τοίνυν ἐν τῇ πρεσβείᾳ πρῶτον, κλέμμα μὲν φιλίππου, δωροδόκημα δὲ τῶν ἀδίκων τούτων ἀνθρώπων, καὶ θεοῖς ἐχθρὸν, τοιοῦτον ἐγένετο. ὕστερον δ', καὶ τότε καὶ νυνὶ, καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν καὶ διαφέρεσθαι. τούτοις. ἕτερον δ' δύ' ὑμᾶς ἐφεξῆς ἕτι τούτου μεῖζον κακούργημα θεάσασθε. ἐπειδὴ γὰρ ὡμολόγησε τὴν εἰρήνην ὁ φίλιππος ἔξω· προλαβὼν τὴν θρᾴκην διὰ τούτους, οὐκ πεισθέντας τῷ ἐμῷ ψηφίσματι· πάλιν ὑστέραν παρ' αὐτῷ, ὅπως μὴ ἀπίωσιν ἐκ μακεδονίας. ἕως ἂν τὰ στρατεύματα διέλθῃ τοὺς φωκέας δύξεπὶ ποιήσαιτο. ἵνα μὴ δεῦρο ἀπαγγείλαντες αὐτῷ, ὅτι μέλλει καὶ ὠδασπολύζειν πορεύεσθαι, ἐξηθοῖτε ὑμεῖς, καὶ προεπλούσαιτε τὴν τειθρεσιν εἰς πύλας ὥσπερ πρότερον, κλείσοιτε τὸν πορθμόν· ἀλλ' ἅμ' ἀκούοιτε ταῦτα ἀπαγγελλόντων ὑμῖν τούτων, καὶ κεῖνος ἐντὸς ἐν πυλῶν, ἐκ μηδὲν ἔχοιθ' ὑμεῖς ποιῆσαι. ὅτω δ' ὄντι ὁ φίλιππος ἐν φόβῳ, καὶ πολλῇ ἀγωνίᾳ, μὴ ἐκ ταῦτα προειληφότος αὐτός, πρὸ τὸ τοὺς φωκέας ἀπολέσθαι, ἀκούσαντες ψηφίσασθε βοηθεῖν αὐτοῖς, ἐκ σπεύδοι τὰ πράγματα αὐτόν· ὡς τε πάλιν μισθὸν τὸν καταπύστον ζυζύγιον ἐπὶ κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων πρέσβεων, ἀλλὰ ἰδίᾳ καθ' αὑτόν, διαῤῥήδην πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν ἐκ ἀπαγγεῖλαι, δι' ὧν ἅπαντ' ἀπώλεσε· ἀξιῶ δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ δέομαι, τῶν μεμνῆσθαι ὑμᾶς παρ' ὅλον τὸν ἀγῶνα, ὅτι μὴ καταῤῥήσαιτος ἀρχίνου μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς· οὐδ' αὖ ἐγὼ λόγον οὐδένα ἐποιούμην ἕτερον. ἁπάσης δ' αἰτίας καὶ βλασφημίας ἅμα τούτου κεχρημένος· ἀνάγκη καμοὶ πρὸς ἕκαστα τῶν κατηγορημένων μικρὰ ἀποκρίνεσθαι. τίνες οὖν ἦσαν οἱ μὲν τούτου λόγοι τότε ῥηθέντες, καὶ δι' οὓς ἅπαντ' ἀπώλετο; ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι τῷ παρόντι φίλιππον εἴσω πυλῶν. ἔστω γὰρ ἅπαντ' ὄσα βούλεσθ' ὑμεῖς, εἰ ἀνέχεσθε, δυοῖν ἢ ζιὰν ἡμερῶν, οἷς μὲν ἐχθρὸς ἦν, φίλον αὐτὸν προσηκόντως· οἷς δὲ φίλος, τἀναντίον αὐτὸν ἐχθρόν. οὐ γὰρ τὰ ῥήματα τὰς οἰκειότητας ἔφη βεβαιοῦν, μᾶλλον δ' ἐμοῦ ὀνομάζων, ἀλλὰ τὸ, ταὐτὰ συμφέρειν. συμφέρειν δὲ φιλίππῳ δὲ φωκεῦσι καὶ ὑμῖν * ὁμοίως ἅπασι, τῆς ἀναλγησίας, καὶ τῆς βαρύτητος ἀπαλλαγὴν τῶν θηβαίων. ταῦτα δ' ἀσμενοῦς πᾶς ἤκουον αὐτός, δι' ἃ τὸθ' ὑποῦσαν ἀπεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς θη-

A onia tribu præsidente, Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis, retulit: Postquā Philippus missis legatis de pace, fœdus confessum fecit cum Athenien sibus: placere senatui populóque Athenien sium, vt pax in prima concione iussa, perficiatur, legatos ex omnibus Athenien sibus iam deligi quinque: delectos autem proficisci oportere, nulla mora interposita, eò vbi esse Philippum audierint: & iusiurandum tum ab eo exigendum, tum dandum primo quoque tempore, de facto per eum cum populo Athenien si fœdere: comprehensis etiam vtrorumque sociis. Legati creati sunt, Eubulus Anaphlystius. Æschines Cothocides, Cephisophō Ramnusius, Democrates Phlyensis, Cleon Cothocides. Quæ cùm ego tum decreuissem: reipublicæ, non Philippi vtilitatem spectans: parum solliciti boni isti legati, fecerunt in Macedonia tres totos menses, donec Philippus è Thracia rediisset, omnibus illic euersis: cum licuisset decem diebus, vel triduo potius, aut quatriduo in Hellespōtum proficisci, & loca tueri, exacto iureiurando, priusquam ea ille expugnasset. Aut enim præsentibus nobis ea non attigisset: aut iusiurandum ab eo non
B accepissemus. Ita pacem non impetrasset: nec vtraque habuisset & pacem & loca. Prima igitur in legatione & Philippi fraus, & corruptela iniustorum istorum hominum, & diis inuisorum, talis extitit: propter quam & tunc & nunc & semper pugnare me fateor, & controuersias habere cum istis. Iam aliud statim maius isto scelus spectate. Postquam receperat Philippus, se pacem habiturum, occupata Thracia, culpa istorum, qui decreto meo non paruerāt: rursus ab eis emit, ne abirent ex Macedonia, donec expeditionē cōtra Phocenses susceptā instruxisset: ne, si illi huc renunciassent, eū instruere se & profecturū esse, vos copias educeretis, & triremibus ad Pylas missis, vt prius, Porthmū clauderetis: sed, vt simul istos id nūciātes vos audiretis: simul ipse intra Pylas esset, vósq; nihil agere posse tis. Tāto autē in timore atq; in æstu fuit Philippus ne, etiā his à se occu patis, ante interitum Phocensium, vos eis, audita re, auxilia decerneretis, & ipse rei gerendæ occasionem
C amitteret: vt rursus impurum istum conduceret, non iam communiter cum cæteris legatis, sed priuatim solum, vt vobis ea diceret ac nunciaret, per quæ omnia perierunt. Peto autem, Athenienses, & oro, vt hoc per totam causam memineritis: si Æschines nihil extra causam criminatus esset: me quoque nullum aliud verbum fuisse facturum. Cum autem ille omnia crimina & maledicta coaceruarit: necesse mihi quoque esse, ad singulas criminationes pauca respondere. Quæ igitur illius verba tum fuerunt, per quæ perierunt omnia? non esse tumultuandum propterea, quòd Philippus esset intra Pylas progressus: consecuturos enim vos omnia quæ velletis, si quiescseretis: atque intra biduum aut triduum auditu ros: quorum hostis venisset, iis amicum: contrà, quibus amicus, iis hostem esse factum. Neque enim verbis amicitias aiebat confirmari. valde vtens honesto nomine: sed iisdem vtilitatibus. Expedire autem Philippo & Pocensibus, & vobis pariter omnibus, stupore & molestia Thebanorum liberari. Hæc ex eo quidam libenter audiebant, propter intercedētes eo tempore cum Thebanis ini-

Æschinis mēdacia, & inanitū pollicitationū euē tus,

micitias. Quid verò statim hæc secutum est? vt paulo A
pòst miseri Phocenses interirent, & eorum vrbes euerterétur: vt vos, dum quiescitis, & isti paretis, paulo pòst supellectilem ex agris cõueheretis: vt iste aurum acciperet: atque illud etiam vt & respub. nostra Thebanorum & Thessalorum susciperet inimicitias: & Philippus factis illis gratiam iniret. Quæ vt vera esse contet: recita mihi & Callisthenis decretum, & literas Philippi, quorum vtrisque, vobis hæc omnia declarabuntur. Recita.

Decretum.

Mnesiphilo prætore, concione à ducibus & de sententia consulum ac senatus conuocata, pridie Cal. Octobris, Callisthenes Eteonici F. Phalereus dixit: Ne quis Athenienſium vlla de causa in agro pernoctet: sed in vrbe maneant, & Piræo, qui non in præsidiis dispositi sunt. Eorum autem quem quisque locum sortitus est, eum tueatur, neque diurno, neque nocturno tempore absit. Quisquis autem huic decreto non paruerit: proditionis reus esto: nisi necessitate aliqua ineuitabili se fuisse circumuentum ostenderit. Eam autem necessitatem cognoscat dux, B
qui armamentario præfectus est, & quæstor, & scriba senatus. Deferantur etiam quæ sunt in agris omnia celerrimè: quæ sunt intra stadia CXX, in vrbem & Piræum: quæ vltra stadia CXX. Eleusinem, Phylen, Aphidna, Rhamnuntem, & Sunium. Dixit Callisthenes Phalereus. Nunquid hac spe pacem feceratis, aut hæc vobis pollicebatur iste mercenarius? Age recita & literas, quas postea Philippus huc misit.

Literæ Philippi.

Rex Macedonum Philippus senatui populóque Athenienſi S. Scitote nos intra Pylas esse progressos, & Phocidem subegisse. Ac quæ oppida vltrò deditionem fecerunt, in ea præsidia introduximus. quæ verò imperium detrectabant, vi cepimus: & ciuibus sub corona venditis, euertimus. Cum autem audirem & vos instrui ad opem illis ferendam: scripsi vobis, ne iam ea de re laboretis. Nam si omnino dicendum est, non moderatè facere mihi videmini: qui, cum pacem pepigeritis, nihilominus in aciem descendatis: præsertim, cum Phocenses in communibus nostris pactis non sint cõprehensi. Quare si nõ C
manebitis in conuentis: nulla re, nisi auspicandis iniuriis, anteuertetis. Auditis, quàm perspicuè significet atque explanet his ad vos literis, suis fœderatis. Hæc ego feci inuitis Athenienſibus & ægrè ferentibus. Quare si sapitis, ô Thebani & Thessali, tum eos hostes existimabitis: tum mihi fidem habebitis: non quòd hæc verba posuerit: sed hæc certè ostendere voluit. His rebus factum est, vt digressus, illos ita sibi deuinciret, ne quicquam deinceps prospicerent, aut animaduerterent: sed eum omnia in suam redigere potestatẽ paterentur. Vnde accidit, vt miseri Thebani in his calamitatibus versentur: Istius autem fidei conciliator atq. adiutor strenuus, qui falsa huc nunciauit, & fucum vobis fecit: is est, qui Thebanorum mala nunc lamentetur, & quàm ea miserabilia sint, commemoret: cum sit & eorum & Phocẽsium malorum, & quæcũque alia Græci perpessi sunt, omnium ipse autor. Tu scilicet, Æschine, casus illos, ægrè fers, & Thebanorum vicem doles: cũ possessio-

βάμος. τί ἂν συνέβη μὴ ταῦτα δ' ὑμᾶς; καὶ εἰς μάχεσθαι τὸν μὲν ταλαίπωρος φωκέας ἀπολέσθαι, καὶ κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν ὑμᾶς δ' ἥκειν ἀγομένους. καὶ τούτῳ πίστεις μικρὸν ὕστερον σωθησομένῳ ἐκ τῆς ἀγορᾶς, τὸν χρυσίον λαβεῖν. καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, τὴν μὲν ἀπιθάνην τὴν πρὸς θηβαίους καὶ θετταλοὺς, τῇ πόλει χρήσασθαι· τὴν δὲ χάριν τὴν ὑπὲρ τῆς παρεσκευῆς, φιλίππῳ. ὅπου δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, λέγε μοι τὸ, τε τὸ καλλισθένους ψήφισμα, καὶ τὴν ὑπὸ φιλίππου, ἃς ὧν ἀμφοτέρων, ὑμῖν ἅπαντα ταῦτ' ἔσται φανερά. λέγε. Ψήφισμα.

Ἐπὶ μνησιφίλου ἄρχοντος, συγκλήτου ἐκκλησίας τοῦ στρατηγῶν χρωμένης, καὶ πρυτάνεων καὶ βουλῆς γνώμη, μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπόντος, καλλισθένης ἐτεονίκου φαληρεὺς εἶπε, μηδένα ἀθηναίων μηδεμιᾶ παρδρίσῃ ἐν τῇ χώρᾳ κοιτᾶσθαι γίγνεσθαι. ἀλλ' ἐν ἄστει καὶ πειραιεῖ, ὅσοι μὴ ἐν τοῖς φρουρίοις εἰσὶν ὑποτεταγμένοι. τούτων δ' ἑκάστους, ᾧ παρῇβον τάξιν, φυλάττειν, μήτε ἀφιμερόωνται, μήτε ὑποκοιτεύωσιν. ὃς δ' ἂν ἀπειθήσῃ τῷ ψηφίσματι τούτῳ, ἔνοχος ἔστω τοῖς τῆς προδοσίας ὑπομίοις. ἐὰν μὴ πάσύνατον ὑπομόσῃ κύριον εἶναι τὸν ὅρκον. εἶναι δὲ τὴν ἀδυνάτων, ὑπὲρ ἐκείνου ὁ ἐπὶ τῆς ὁπλων στρατηγὸς, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς. κατακομίζειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀγορᾶς πάντα τὴν ταχίστην. τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς ἄστυ καὶ πειραιᾶ. τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς ῥαμνοῦντα, καὶ φυλὴν. καὶ ἀφιδναν, καὶ βραμνοῦντα, καὶ σούνιον. εἶπε καλλισθένης φαληρεύς, ἆρ' ὑπὲρ ταύταις ταῖς ὑπίσιν ἐπιστεύσατε τὴν εἰρήνην, ἢ ταῦτ' ἐπηγγείλατ' ὑμῖν ὅδε ὁ μιαρὸς; λέγε δ' αὖ τὴν ὑπὸ φιλίππου ἣν δεῦρ' ἔπεμψε φίλιππος μὴ ταῦτα.

Ἐπιστολὴ φιλίππου.

Βασιλεὺς μακεδόνων φίλιππος, ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, χαίρειν. ἴστε ἡμᾶς παρῳληλυθότας ἔσω πυλῶν, καὶ τὰ κατὰ τὴν φωκίδα ὑφ' ἑαυτοὺς πεποιημένους. καὶ ὅσα μὲν ἑκουσίως ἐνδοτέθεντο τῷ πολισμάτων, φρουρὰς εἰσαγηγόντας· τὰ δὲ μὴ ὑπακούοντα, κατακεάσας καὶ λαβόντες καὶ ὠνησάμενοι διὰ μῶν, κατεσκάψαμεν. ἀκούων δ' καὶ ὑμᾶς βοηθεῖν αὐτοῖς * γέγραφα ὑμῖν ἵνα μὴ πλέον ἐνοχλῆθε τοῖς τούτων. τοῖς μὲν γὰρ ὅλοις, οὐδὲν μέρος μοι δοκεῖτε ποιεῖν, τὴν εἰρήνην συνθέμενοι, ὁμοίως αὐτὸν παρεξάγοντες, καὶ ταῦτα οὐδὲ συμπεριειλημμένων τῷ φωκέων ἐν ταῖς κοιναῖς ἡμῶν συνθήκαις. ὥστε ἐὰν μὴ ἐμμένητε τοῖς ὡμολογημένοις· οὐδὲν περιέσεσθε ἔξω τὸ ἐφθακέναι ἀδικοῦντες. ἀκούετε, ὡς σαφῶς δηλοῖ καὶ διορίζεται ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς ὑποσπονδῇ πρὸς τοὺς ἑαυτὸν συμμάχους, ὅτι ταῦτα ἐγὼ πεποίηκα ἀκόντων ἀθηναίων, καὶ λυπουμένων; ἃς τ' εἰ περ εὖ φρονεῖτε, ὦ θηβαῖοι, καὶ θετταλοὶ, τούτοις μὲν ἐχθροὺς ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ πιστεύσετε. οὐ τούτοις τοῖς ῥήμασι χράψας, ταῦτα δὲ βουλόμενος δεικνύναι. τεκμαίρεσθαι δὲ ἐν τούτων ᾧ χρὴ ἐκείνοις λαβεῖν, εἰς τὸ μηδεποτὲ πρόφασιν τῷ μετατίθεσθαι, μηδ' ἀθανάτους, ἀλλ' ἐᾶσαι πάντα τὰ πράγματα ἐκεῖνον ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι, ἐξ ὧν τοῖς παρούσας συμφορᾶς

οἱ παλαίπωροι θηβαῖοι κέχρωνται. ὁ δὲ ταύτης τῆς πίστεως αὐτῷ συνεργὸς, καὶ σωσαγωνιστὴς, καὶ ὁ δεῦρ' ἀπαγγείλας τὰ ψεύδη καὶ φενακίσας ὑμᾶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὰ θηβαίων ὀδυρόμενος νῦν πάθη, καὶ διεξιὼν ὡς οἰκτρά· καὶ τούτων καὶ τῶν ἐν φωκεῦσι κακῶν, καὶ ὅσ' ἄλλα πεπόνθασιν οἱ ἕλληνες ἁπάντων αὐτὸς ὢν αἴτιος. δῆλον γὰρ ὅτι, σὺ μὲν ἀλγεῖς ὑπὲ τοῖς συμβεβηκόσιν αἰσχίνη, καὶ τοὺς θηβαίους ἐλεεῖς,

ἐλεεῖς, κτήματα ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ γεωργῶν τὰ
ἐκείνων· ἐγὼ δὲ χαίρω, ὡς δύο δεξιοῦμαι ὑπὲρ τῶν τα-
Τα πεφάξαντος. ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, οὓς αὐ-
τίκα μᾶλλον ἁρμόσει λέγειν ἴσως. ἐπάνειμι δὴ πάλιν ὅθεν
τὰς ἀποδείξεις, ὡς τὰ τούτων δωροδοκήματα, καὶ ἀδι-
κήματα, τῇ νυνὶ παρόντων πραγμάτων γέγονεν αἰτία.
ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπατήθητε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τούτου Φιλίππου, καὶ
τούτων, ἃ ἐν τῇ πρεσβείᾳ μισθωσάντων ἑαυτοὺς τῷ Φι-
λίππῳ, καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαγγείλαντων· ἐξηπά-
τηντο δ' οἱ τὰ λαμπρὰ φωνεῖς, καὶ ἀνῃρέντο αἱ πόλεις
αὐτῶν· περιῆσαν δὲ μόνοι κατάπυροι Θετταλοὶ, καὶ ἀναίδη
τοι Θηβαῖοι, φίλον, δυσέριν, σωτῆρα, τὸν Φίλιππον ἡ-
γοῦντο πάντ' ἐκεῖνος εἶναι αὐτοῖς. καὶ οὐ φανλῶς ἤκουον, εἴ
τις ἄλλό τι βούλοιτο λέγειν. ὑμεῖς δὲ ὑφορώμενοι τὰ πε
πραγμένα καὶ δυσχεραίνοντες, ἤγεσθε τὴν εἰρήνην ὅμως.
οὐ γὰρ ἦν ὅ, τι ἂν ἐποιεῖτε μόνοι. καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες,
ἐμοίως ὑμῖν πεφενακισμένοι, καὶ διηπορημένοι ὧν ἤλπι-
σαν, ἦσαν τὴν εἰρήνην ἀσπάζομενοι καὶ αὐτοὶ βόσκον πρὸ ἐκ
πολλοῦ πολεμούμενοι. ὅτε γὰρ θρᾴττων ὁ Φίλιππος ἐλλυ
ειοῖς, καὶ Ἰλλυριοῖς, τισὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων καταστρέ·
φετο, καὶ δυνάμεις πολλὰς, καὶ μεγάλας ἐπιεῖτο ὑφ'
ἑαυτῷ, καί τινες τῶν ἐκ τῶν πόλεων ὅπῃ τῇ τῆς εἰρή-
νης ἐξουσίᾳ βαδίζοντες ἐκεῖσε διεφθείροντο, ὧν εἷς
ἦν ἴσως τότε πάντες, ἐφ' οἷς ταῦτα παρεσκευάζετο
ἐκεῖνος ἐπολεμοῦντο, εἰ δὲ μὴ ἠθαίνοντο· ἕτερος λό-
γος ἦν· οὐ θεὸς ἐμέ. ἐγὼ μὲν γὰρ προὔλεγον, καὶ διε-
μαρτυράμην, καὶ παρ' ὑμῖν ἀεὶ, καὶ ὅποι παρῆν. αἱ
μὲν πόλεις ἀπόπιαν τῶν μὲν, ἐκ τῆς πολυδυΐας καὶ πρά-
τταν, δωροδοκούντων, καὶ διαφθειρομένων ὑπὸ χρημά-
των ὑπὸ ἰδιωτῶν καὶ πολλάκις, τὰ μὲν, οὐ προορωμένων, τὰ
δὲ, τῇ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνῃ καὶ σχολῇ διεφθειρομένων·
καὶ τοιούτου παθόντος πεπονθότων ἁπάντων· πλὴν οὐκ
ἐφ' ἑαυτοῖς οἰομένων ἕκαστον τὸ δεινὸν ἥξειν· ἀλλὰ διὰ
τῆς ἑτέρων κινδύνων τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς χρῆσθαι νομι-
ζόντων, ὅταν βούλωνται). εἶτ' οἶμαι συμβέβηκε τοῖς
μὲν πλήθεσιν, αὐτὴ τῆς πολλῆς καὶ ἀκαίρου ῥᾳθυμίας
τὴν ἐλευθερίαν ἀπολωλεκέναι· τοῖς δὲ προεστηκόσι δὲ
τἄλλα πλὴν ἑαυτῶν, οἰομένοις πωλεῖν, πρώτοις ἑαυ-
τοῖς πεπρακέναι ἠδῆσθαι· αὐτὴ γὰρ φίλων καὶ ξένων, ἃ
τότε ὠνομάζοντο νίκα ἐδωροδόκουν, νῦν κόλακες, καὶ
θεοῖς ἥδιστοι καὶ τἄλλα ἃ προσήκει, πάντα ἀκούουσιν.
οὐδεὶς γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ τοῦ προδιδόντος συμφέ-
ρον ζητεῖ, χρήματα ἀναλίσκει· οὐδὲ, ἐπιδαὰν, ὧν αὐ πρίν-
τα, κύριος γένηται, τῷ προδότῃ συμβούλῳ χρῆται τῷ λοι-
πῷ ἐπιτρέπειν. οὐδὲν γὰρ ἂν δύναιτο μονέστερον προδό-
του. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ.
ἀλλ' ἐπειδὰν πραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ ζητῶν ἄρχειν
καταστῇ καὶ τῶν ταῦτα διαδόντων δεσπότης ὀφθῇ. τὸν δ'
πονηρίαν εἰδὼς, τότε δὴ τότε μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ, καὶ προ-
πηλακίζει. σκοπεῖτε δὲ καὶ γὰρ εἰ παρῆλυθεν ὁ τῶν πρα-
γμάτων καιρὸς, ὁ τὸ γε εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καιρὸς, ἀεὶ
πάρεστι τοῖς εὖ φρονοῦσι. μέχρι τούτου λαθένης, φίλ-
ωνομάζετο φιλίππου, ἕως προὔδωκεν Ὄλυνθον· μέχρι
τούτου πηνέλαος, ἕως ἀπώλεσε Θήβας· μέχρι τούτου εὐ-
δικος καὶ σιμος, οἱ λαρισαῖοι, ἕως Θετταλίαν ὑπὸ φιλίπ
που ἐποίησαν. εἶτ' ἡσυχιομένων, καὶ ὑβριζομένων, καὶ τί κακὸν οὐχὶ παρόντων, πᾶσα οἰκουμένη μεσὴ γέγονε
προδοσία; τί δ' ἀρίστρατος ἐν σικυῶνι; ἢ τί φείλαος ἐν μεγάροις; οὐκ ἀπερριμμένοι; ἐξ ὧν ἂν σαφέστατ' αἴτης
ἴδοι, ἅπερ ὁ κάλιστα φυλάττων τἀν ἑαυτοῦ παρίδια, καὶ πλεῖστα αὐτὸν ὠφελῶν τούτοις, οὗτοι ὑμῖν, αἰσχίνη, τοῖς προδιδοῦ-
σι, καὶ μιαφονοῦσι, τὸ ἔσχατον ἐφ' ὅτῳ δωροδοκήσετε φείσεται· ἢ ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς τύπτων, ἢ τοῖς αὐθισταμένοις τοῖς

A nes habeas in Bœotia, & illorum agros colas: ego autem gaudeo, qui statim exposcebar ab eo, qui illa fecerat. sed incidi in eas res, quas paulo pòst dici, magis fortasse conueniet. Redeo igitur eò, vt probem istorum corruptelas & iniurias horum negotiorum causas extitisse. Postquã tum vos decepti eratis à Philippo per istos, qui se in legationibus illi mercede locauerant, nihilque veri vobis renunciarant: tũ ærumnosi Phocenses & decepti erant, & oppida eorum euersa: quid factum est? Tessali, homines nefarij, & væcordes Thebani, amicum, bene meritum, seruatorem Philippum ducebant: Is eis erat omnia: que vocem ferebant eius, qui aliquid aliud vellet dicere. Vos autem, quamuis ea quæ fiebant, suspecta haberetis, & ægrè ferretis: tamen pacem seruabatis. Neq; enim erat quod faceretis soli. Quin & alij Græci, quẽadmodum vos, decepti, & iis frustrati quæ sperarant, pacem cupidè seruabant: etsi & ipsi quodammodo iamdiu bello peterentur. Cum enim circumiens Philippus, Illyrios, Triballos & Græcorum etiam
B quosdam subigeret, & multas magnasq; copias sibi subiiceret: & quidam ex vrbibus, propter pacis licẽtiam illuc euntes, corrumperentur, quorum iste vnus fuit: tunc omnibus his, contra quos illa parabantur, bellum inferebatur. qui si id non animaduertebant: alia iam fuerit ea disputatio, neque ad me attinet. Ego enim prædicebam & testificabar tum apud vos semper, tum quocunque mittebar. sed ciuitates ægrotabant: cum & magistratus, rebusq; gerendis præfecti, munera captarent, ac largitionibus corrũperentur: & homines priuati partim nõ prospicerẽt, partim quotidiana indulgẽtia & otio essent deliniti, atq; hoc morbo correpti vniuersi. neq; verò putabant singuli ad se venturas esse calamitates: sed aliorum periculis opes suas confirmatum iri, quando vellent. Sic nimirum accidit, vt & vulgus hominum per nimiam illam & intẽpestiuam socordiã, libertatem amiserit: & magistratus, atque ij qui se cætera, semetipsis exceptis, vẽdere putabãt, se vænisse primos intellexerint. Nõ enim, vt tũ fiebat, cũ munera acceptarẽt, amici & hospites nominãtur: sed assẽtatores, & dijs
C inuisi, & cætera. quæ par est, omnia, nũc audiũt. Nemo enim Atheniẽses, propter proditoris vtilitatẽ sũptus facit, neq; potius iis quæ cõcupiuerat, pditoris cõsiliis de eo quod supersit, porrò vtitur. Alioqui nihil felicius esset, pditore. Verũ nõ ita sũt hęc nõ sũt. Qui enim posset fieri? multũ certè abest. sed postquã is qui imperare studet, in suã potestatẽ omnia redegerit, etiã eorũ qui illa vẽdiderũt, fit domin⁹: gnarus aũt improbitatis eorũ, tũ verò, tũ & odit, & diffidit, & infectatur. Sic aũt rẽ considerate. Etsi enim rerum ipsarum tempus abiit, at eas sciẽdi tẽpus semper adest cordatis. Tantisper Lasthenes amicus Philippi nominabatur, dũ Olynthũ perdidisset: tãtisper Timolaus, dũ Thebas perdidisset: tãtisper Eudicus & Simus Larisæi, dũ Philippo Thessaliã subiecissent. Et tamen, cũ exagitarẽtur, & contumeliis afficerentur, & quid mali nó ferrẽt? totus orbis terrarũ repletus est proditoribus. Quid Aristratus Sicyone? Quid Perilaus Megaris? nónne abiecti? Ex his etiã euidẽtissimè perspicitur, qui patriã maximè tueatur, atque istis acerrimè aduersetur, cũ vobis, Æschine, proditoribus & mercenariis materiam corruptelarum suppeditare: qui si multi sunt, vestrísque conatibus resistunt, vos estis & incolumes, & mercede aucti. Nam quãtum in vobis

Pacis occasione Græciæ principes largitionib. corrupti à Philippo.

Excusatio longioris narrationis, cum Aeschinis insectatione.

quidem ipsis fuit: olim sanè periissetis. Etsi autem de actis illorum temporum plura dicere possem: tamen vel hæc plus satis esse arbitror. Quid isti est imputandum: qui tanquam crapulam quandam suæ improbitatis & scelerum in me effuderit: quam necesse fuit apud vos, qui peræratem res illas cognitas habere non potestis, eluere. Interim autem vos quoque fortassis affecti estis molestia: qui prius etiam, quàm vllum ego verbum facerē, illam istius operam nostis mercenariam: quanquam eam ipse amicitiam & hospitium nominat atque nūc alicubi dixit: is qui mihi Alexandri hospitium exprobrat. Ego tibi hospitium Alexandri? vnde id tibi contigit? aut qua dignitate es receptus? neque Philippi hospitem, neque Alexandri amicum ego te dixerim: non ita insanio: nisi etiā messores alij mercenarij, amici & hospites appellādi sint dominorum. Non ita sunt hæc. Vnde? multum certè abest: sed mercenarium ego te Philippi olim, & nunc Alexandri voco, & hi omnes. Quod si id non credis: interroga eos, atq. adeò ego ipse tuo loco id faciam. Vtrum vobis, Athenienses, mercenarius Æschines, an hospes esse Alexandri videtur? Audis quid dicant? Iam ad accusationem ipsam respōdebo, & acta mea recensebo: vt, quanquam sciens Æschines, tamen audiat, quamobrem hæc dicam, & hoc senatusconsulto decretis, & multò etiam maioribus honoribus esse afficiēdum. Age ipsam accusationem cape, & recita.

Accusatio & defensionis ordo.

Accusatio.

Charonide prętore VI die Februarij, Æschines Atrometi F. Cothocides, retulit ad prætorē violatarum legum actionem contra Ctesiphontem Leosthenis F. Anaphlystium: scripsisse eum decretum legibus contrarium, de Demosthene Demosthenis F. Pæaniensi aurea corona donando: & in theatro, magnis baccanalibus, nouis tragœdiis, proclamando: donari à populo Demosthenem Demosthenis F. Pæaniensē aurea corona virtutis ergò & beneuolentiæ, quam constanter habebat erga & Græcos vniuersos, & populum Athenienſem, atque fortitudinis: & quia non desistat agere & dicere populo vtilissima: atque alacer sit ad bene de eo merendum, quocunque modo possit: quæ omnia falsò scripsit, & contra leges: cum legibus interdictum sit, primùm ne falsa scripta in publica monimenta referantur: deinde, ne quis ante relatas rationes coronetur. Demosthenes autem muris reficiendis est curator, & theatrali pecuniæ præfectus. Pòst, ne corona in theatro proclametur bacchanalibus, tragœdiis nouis: sed si senatus coronet, in curia esse proclamandum: sin ciuitas, in Pnyce pro concione. Æstimata lis talentis quinquaginta. subscriptores, Cephisophon Cephisophontis F. Rhamnusius, Cleon Cleonis F. Cothocides. Quæ igitur in decreto accuset, Athenienses, hæc sunt. Ego verò his ipsis declaraturū vobis opinor, me iustis rationibus omnia refutaturum. Seruato enim eodem ordine quem ille in accusatione instituit, de omnibus deinceps singulatim dicam, & volens nihil prætermittam. Quòd igitur scripsit, ea me, quæ vtilissima populo sunt, & agere & dicere non desistere: & paratum esse ad bene de eo merendum, vbicunque possim, propterea q. laudauit: acta in repub. mea venire in iudicium existimo. In quæ si inquiratur: constabit, vtrum verè de me scripserit ea Ctesiphō, & cōueniēter, an verò falsò. Quòd aūt nō adscripsit, postquā rationes retulerī,

ὑμετέροις βουλήμασιν, ὑμεῖς ἐστε σῶοι καὶ ἐμμένοιτ' ἂν ἔτι δι' ἃ γε ὑμᾶς αὐτοὺς, πάλαι ἂν ἀπολώλειτε. καὶ ὡς μὲν τοῦτ' τότε πεπραχέναι ἔχων ἔπι πολλὰ λέγειν. ἃ δ' ταῦτα ἡγοῦμαι πλείω τοῦ ἱκανὰν εἰρῆσθαι. αἴτιος δ' ἔστι, ὥσπερ ἐώλου κρασίαν τινά μοι τὴν πονηρίας τὴν ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ ἀδικημάτων καταστεγάσας, ἵνα ἀναλαβὸν ἵνα πρὸς τοὺς νεωτέρους τοῦ πεπραγμένων, ἀπολύσαιτε παρ' ἐμοῦ λαθόντες δὲ καὶ ὑμεῖς ἴσως, οἱ καὶ πρὶν ἐμὲ ὁπωσοῦν εἰπεῖν, εἰδότες τινὰ τούτου τότε μισθαρνίαν. καί τοι, φιλίαν τε, καὶ ξενίαν αὐτὸν ὀνομάζει. καὶ νυνὶ εἴπέ που λέγων, ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί. ἐγώ σοι ξενίαν Ἀλεξάνδρου; πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι, οὔτε φιλίππου ξένον, οὔτ' Ἀλεξάνδρου φίλον εἶπον ἂν ἐγώ σε οὐχ οὕτω μαίνομαι· εἰ μὴ καὶ τοὺς στρατιὰς, καὶ τοὺς ἄλλο τι μισθοῦ στρατεύοντας, φίλους καὶ ξένους δεῖ καλεῖν τοὺς μισθοφορούντων. ἀλλ' οὐκ ὅσι τοῦτο πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλὰ μισθωτὸν ἐγώ σε φιλίππου ἐφάτερον, καὶ νυνὶ Ἀλεξάνδρου καλῶ, καὶ οὗτοι πάντες. εἰ δ' ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτούς· μᾶλλον δ' ἐγὼ τοῦτ' ἐάσω σοῦ ποιήσω. πότερον ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μίσθωτος αἰσχίνης, ἢ ξένος εἶ Ἀλεξάνδρου δοκεῖ; ἀκούεις ἃ λέγουσι; βούλομαι τοίνυν ἤδη, καὶ ὡς τῆς γραφῆς αὐτῆς ἀπολογήσασθαι, καὶ διεξελθεῖν τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ ἵνα, καὶ περ εἰδὼς αἰσχίνης, ὅμως ἀκούσῃ δι' ἃ φημι, καὶ τούτων τοῦ μεταβουλευμένων, καὶ πολλῷ μειζόνων ἐπὶ τούτων δωρεᾶν δίκαιος εἶ τυγχάνειν καὶ μοι λέγε τὴν γραφὴν αὐτὴν λαβών.

Γραφή.

Ἐπὶ χαιρωνίδου ἄρχοντος, ἐλαφηβολιῶνος ἐκκαιδεκάτῃ ἱσταμένου, αἰσχίνης ἀζηνιέως κοθωκίδης, ἀπέγραψε πρὸς τὸν ἄρχοντα παρανόμων γραφὴν, τοῦ κτησιφῶντος τοῦ λεωσθένους ἀναφλυστίου· ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα, ὡς ἄρα δεῖ στεφανοῦσθαι δημοσθένην δημοσθένους παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεύσθαι ἐν τῷ θεάτρῳ, διονυσίοις τοῖς μεγάλοις, τραγῳδοῖς καινοῖς ὅτι στεφανοῖ ὁ δῆμος δημοσθένην δημοσθένους παιανιέα, χρυσῷ στεφάνῳ, ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ δικαιοσύνης, ἧς ἔχων διατελεῖ. εἰς τε τοὺς ἕλληνας ἅπαντας, καὶ τὸν δῆμον τὸν ἀθηναίων, καὶ ἀνδραγαθίας. καὶ διότι διατελεῖ πραττων καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ, καὶ πρόθυμος ὢν ποιεῖν, ὅ, τι ἂν δύνηται ἀγαθὸν· πάντα ταῦτα ψευδῆ γράψας καὶ παράνομα· τῶν νόμων οὐκ ἐόντων, πρῶτον μὲν ψευδεῖς γραφὰς εἰς τὰ δημόσια γράμματα καταβάλλεσθαι. εἶτα τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν. ἔστι δὲ δημοσθένης τειχοποιὸς, καὶ ἐπὶ τῶν θεωρικῶν τεταγμένος. ἔτι δὲ μὴ ἀναγορεύειν τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ διονυσίοις δεῖ τραγῳδῶν τῇ καινῇ· ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡ βουλὴ στεφανοῖ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀναιρεῖν. ἐὰν δὲ ἡ πόλις ἐν πυκνὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· τιμημα, τάλαντα πεντήκοντα. κλήτορες, κηφισοφῶν, κηφισοφῶντος ῥαμνούσιος, κλέων κλέωνος, κοθωκίδης. Ἃ μὲν διώκει τὸ ψήφισμα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἐστίν. ἐγὼ δ' ἀπὸ αὐτῆς τούτων πρῶτον οἶμαι δεῖν ὑμῖν ποιήσω, ὅτι πάντα δικαίως ἀπολογήσομαι. τὴν γὰρ αὐτὴν τούτῳ ποιησάμενος τὴν γραφὴν, ἐπὶ πάντων ἐρῶ καθ' ἕκαστον ἐφεξῆς, καὶ οὐδὲν ἐκὼν παραλείψω, τὰ μὲν οὖν γράψας στεφανοῦντά με, καὶ λέγοντα τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ διατελεῖν, καὶ πρόθυμον εἶναι ποιεῖν ὅ, τι ἂν δύνωμαι ἀγαθὸν, καὶ ἐπαινεῖν ἐπὶ τοῖς ἐν τοῖς πεπολιτευμένοις τι κεῖσθαι νομίζω. ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων, δῆλον ἔσται, εἴτε ἀληθῆ περὶ ἐμοῦ γέγραφε κτησιφῶν ταῦτα καὶ πρόσηκοντα. εἴτε καὶ ψευδῆ. τὰ μὲν πρόσφορα, ἐπιδεῖν τοὺς δικαστὰς δι' ἃ

στρα-

στεφανοῦν, καὶ ἀνειπεῖν ἐν τῷ θεάτρῳ κελεῦσαι τὸν στέφανον· κοινωνεῖν μοὶ ἡγοῦμαι καὶ τοῦτο τοῖς πεπολιτευμένοις, εἴτε ἄξιός εἰμι τοῦ στεφάνου, καὶ τῆς ἀπαρρήσεως ἢ ἐν τούτοις, εἴτε καὶ μή. ἔτι μοὶ τοι, καὶ τοῖς νόμοις δεικτέον εἶναί μοι δοκεῖ, καθ' οὓς ταῦτα χρὴ ποιεῖν ἐξελοῦ τοῦτο· οὕτω σὶ μοὶ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαίως, καὶ ἁπλῶς τὴν ἀπολογίαν ἐγνωκέναι ποιεῖσθαι. βαδιοῦμαι δὴ ἐπ' αὐτά, ἃ πέπρακταί μοι, καὶ με μηδεὶς ὑπολάβῃ ἀπαρέντα τὸν λόγον τῆς γραφῆς, ἐὰν εἰς ἑλληνικὰς θεάσεις, καὶ λόγους ἐμπέσω. ὁ γὰρ διώκων τὸ ψήφισματος, τὸ λέγειν, καὶ πράττειν τὰ ἄριστά με, καὶ γεγραμμένος ταῦτα, ὡς οὐκ ἀληθῆ, οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς περὶ ἁπάντων τῶν ἐμοὶ πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων λόγους οἰκείους, καὶ ἀναγκαίους τῇ γραφῇ ποιησόμενος. εἶτα καὶ πολλῶν πεπραιρέσεων οὐσῶν τῆς πολιτείας, τὴν περὶ τὰς ἑλληνικὰς θεάσεις εἰλόμην ἐγώ. ὡς τε καὶ τὰς ἀποδείξεις, ἐκ τούτων δικαίως εἰμὶ ποιεῖσθαι. ἃ μὲν οὖν περὶ τὸ πολιτεύεσθαι, καὶ δημηγορεῖν ἐμὲ περιέλαβε, καὶ κατέσχε φίλιππος, ἐάσω. οὐδὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων εἶναι πρὸς ἐμέ. ἃ δ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ὅπερ ταῦτα ἐπῆλθον ἐγὼ, διεκωλύθη, ταῦτα ἀναμνήσω, καὶ τούτων ὑφέξω λόγον, τοσοῦτον ὑπειπών· πλέον ἑκάστῳ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέγα ὑπῆρξε φίλιππος. οὐ γὰρ τοῖς ἕλλησιν, οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως, φορὰν προδοτῶν, καὶ δωροδόκων, καὶ θυόντων ἐλευθερίαν αὐθαίρετον σωτηρίαν γενέσθαι, καὶ τοσαύτην, ὅσην οὐδεὶς πώ ποτε πρότερον μεμνηται γενομένην, εἰς συναγωνιστὰς, καὶ συνεργοὺς λαβών, ἅμα πρότερον κακῶς τοὺς ἕλληνας ἔχοντας πρὸς ἑαυτούς, καὶ στασιάσεις, ἔτι χεῖρον διέθηκε· τοὺς μὲν, ἕξ ἁπλοῦ τοὺς δὲ, διπλοῦς· τοὺς δὲ, πάντα χρόνον δραπετεύοντας· καὶ διέσπασεν εἰς μέρη πολλὰ, ἑνὸς τοῦ συμφέροντος ἅπασιν ὄντος, κωλύειν ἐκεῖνον μέγαν γίγνεσθαι. ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει, καὶ ἐπ' ἀγνοίᾳ τοῦ συνισταμένου, καὶ φυομένου, κακοῦ τῆς ἁπάντων ἑλλήνων ὄντων, δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί ποτ' ἂν ὑμῖν ἐλέσθαι πράττειν, καὶ ποιεῖν τὴν πόλιν, καὶ τούτων λόγον παρ' ἐμοῦ λαβεῖν. ὁρᾶτε δὲ ἐν ταύτῃ ἑαυτὸν τάξας τῆς πολιτείας, εἰμὶ ἐγώ. πότερον αὐτὴν, ἐκείνῃ, αἰσχίνη, τὸ φρόνημα ἀφεῖσαν, καὶ τὴν ἀξίαν τὴν ἑαυτῆς, ἐν τῇ θετταλῶν, καὶ δολόπων τάξει συγκαθεκτᾶσθαι φιλίππῳ τὴν τῶν ἑλλήνων ἀρχὴν, καὶ τὰ τῶν πραγμάτων καλὰ, καὶ δίκαια ἀναιρεῖσθαι; ἢ τοῦτο μὲν μὴ ποιεῖν (δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς) ἃ δ' ἑώρα συμβησόμενα, εἰ μηδεὶς κωλύσει, καὶ προαπώλετο, ὡς ἔοικεν, ἐκ πολλοῦ ταῦτα προειδὼς γιγνόμενα; ἀλλὰ νὴ Δία γε τὸν μάλιστα ὀπτιλλόμενα τοῖς πεπραγμένοις, ἥδέως ἂν ἐροίμην, τῆς ποίας μερίδος ἡγεῖσθαι τὴν πόλιν ἐβούλετ' ἂν; πότερον τῆς σωτηρίας τῆς συμβησομένων τοῖς ἕλλησι κακῶν, καὶ αἰσχρῶν, ἧς αἱ θετταλοὶς, καὶ τοῖς μετὰ τούτων εἴποι τις ἢ τῆς προτεραίας ταῦτα γιγνόμενα ὑπὲρ τῆς ἰδίας πλεονεξίας ἐλπίδι, ἧς αἱ ἀρκάδες, καὶ μεσσήνιοι, καὶ ἀργεῖοι πεπόνθασιν ἀλλὰ τούτων, πολλοὶ μᾶλλον ἢ πάντες χεῖρον ὑμῶν ἀπηλλάχατε. καὶ γὰρ, εἰ μὲν ὡς ὑπεράντησε φίλιππος, ὥχετ' ἂν δοῦς ἀπὼν, καὶ μὴ ταῦτ' ἦλθ' ἡσυχίαν, μήτε τῷ αὐτῷ συμμαχῶν, μήτε τῶν ἄλλων ἑλλήνων μηδένα μηδὲν λυπήσας· ὅμως ἂν τις κατὰ τὴν ἐκείνου δύναμιν τοιοῦτον οἷς ἐθεάσατ' ἐκεῖνος, μέμψις, καὶ κατηγορία. εἰ δὲ ὁμοίως ἁπάντων, τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἐλευθερίαν ἀφῃρεῖτο, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς πολιτείας ὅσων ἠδυνάτο· πῶς οὐκ ἂν ἁπάντων ἐνδοξότατα ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε, ἐμοὶ πειθόμενοι; ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπανέρχομαι. τί γὰρ τὴν

esse coronandum, & in theatro coronam proclamari iussit: idipsum etiã ad acta in republica pertinere existimo, vtrum coronam merear, & proclamationem inter ciues, nec ne. Præterea leges etiam mihi ostendendæ esse videntur, quarum autoritate huic hæc scribere licuit. Ita quidem iustè, Athenienses, & simpliciter, me defendere constitui: accedam autem ad res à me gestas. neque me quisquam existimet abducere orationem ab accusatione, si in actiones Græcas & disputationes incidero. Qui enim eam decreti partem, quæ est de eo me optima & facere & dicere, insectatur, & falsitatis accusat: is est, qui hac ipsa criminatione orationem de omnibus actis in repub. meis, & factis, conuenientem, & necessariam fecerit. * Deinde, cum variæ sint in republica functiones: eas ego mihi delegi partes quæ ad Græciæ statum attinerent. Quare æquum est, vt & probationes ex iis petam. At quæ, antequam ego ad rempublicam accessi, & conciones habui, Philippus occupauit atque obtinuit, omittam. Nihil enim illorum ad me attinere puto. Quibus autem occupandis ex eo die, quo ego accessi ad rempublicam, sit deiectus: eorum commonefaciam, rationémque reddam, si prius hoc dixero: Magnam, Athenienses, prærogatiuam habuit Philippus. Apud Græcos enim non aliquos, sed æquè omnes, prouentus proditorum & largitionibus inhiantium, & dius inuisorum hominum contigit vt existeret: & tantus, quantum nemo vnquam prius fuisse meminit: quos suffragatores & adiutores nactus, prius quoque inter se male animatos & dissentientes Græcos, magis etiam conturbauit: alios decipiendo, alios largiendo, alios omni modo corrumpendo: & in multas partes disgregauit eos: quibus hoc vnum expediebat vniuersis, vt illius incrementa prohiberent. Tali autem in statu, atque etiam ignoratione coorientis & nascentis mali cum versarentur omnes Græci: considerandum est vobis, Athenienses, quid suscipiendum atque faciendum reipublicæ fuerit, & eius à me rei ratio reposcenda. Nam qui in ea se reipublicæ parte collocarit, is ego sum. Nunquid eam oportuit, Aeschine, abiectis animis & dignitate sua, Thessalorum & Dolopum numero, Philippum adiutare in parando Græciæ principatu, maiorúmque ius & gloriam abolere? an verò id quidem faciendum non fuit (nihil enim fieri potest indignius) sed quæ euentura videbat si nemo prohiberet, atque multò antè, vt par est, prospiciebat, conniuendum, illa vti fierent? Ego verò acerrimum actorum reprehensorem perquàm rogare velim, vtrius factionis optarit fuisse rempublicam? eiúsne, cuius ope factum est, vt Græci eas clades atque ignominiam susciperent: in quo numero censeri Thessali possunt, & gregales horum: an verò illius, quæ hæc fieri passa est, priuati emolumenti spe: quo loco Arcades, Messenij, & Argiui sunt habendi? sed & horum plerique, imò omnes, peius quam nos tractati sunt. Quod si Philippus victoria potitus, statim abiisset, ac postea quieuisset, neque sociorum suorum, neque cæterorum Græcorum vlli, re vlla molestus: tamen ij qui conatibus eius aduersati non essent, reprehendi nonnihil & accusari potuissent. At si omnes pariter dignitate, principatu, libertate, atque etiam rebus publicis, quos potuit, spoliauit: nónne vos mea secuti cõsilia præclarissimè omniũ vos gessistis? Sed illuc redeo.

Narratio de statu Græciæ: qua viam actorum suorum de factione muniit: vt qui sua consilia non ad securitatẽ, sed ad dignitatem retulerit.

ciuitatem nostram facere deeebat,cum Gręcię prin A
cipatum & tyrannidem cogitare Philippum ac mo
liri cerneret?aut quid mihi suasori dicendum , aut
decernendum fuit,cum Athenis agerem? (id enim
plurimùm refert)qui ab omni memoria scirem ad
eum vsque diem,quo ego suggestũ conscendi,sem-
per de principatu, de honore & gloria patriam di-
micasse,& plus corporum ac pecuniarum, honoris
studio , & propter omnium Græcorum vtilitatem
impendisse,quàm cæteri Græci pro se quique im-
penderunt? Videbam & Philippo, qui cum certa-
men nobis erat,pro imperio & principatu oculum
exectum:clauiculam fractam:videbam manu , pede
mutilatum:omnem quancunque fortuna vellet cor
poris auferre partem,facilè & expeditè abiicere , vt
cum eo quod reliquum esset, honoratè & gloriosè
viueret. Atqui nemo dicere audebit,decuisse Pel-
læ educato,in oppido & obscuro (tum quidem) &
paruo,tãtam innasci animi magnitudinem,vt Grę-
ciæ principatum expeteret,idque in animum indu-
ceret:vobis autem Athenien sibus,quotidie in om- B
nibus & orationibus & spectaculis virtutis maio-
rum monimenta intuentibus tantam inesse igna-
uiam,vt Græcorum libertatem vltrò,volentes,Phi-
lippo proderetis? Nemo est qui ita sentiat. Reli-
quum fuit igitur,& necessarium simul,omnibus e-
ius actionibus,quibus iniuriam vobis faciebat,iustè
aduersari. Id faciebatis ab initio vos , meritò & ex
officio.Scripsi & ego, & consului , quibus in repu-
blica versabar temporibus,fateor.Sed quid fuit mi-
hi faciendum? Iam enim te interrogo:cæteris om-
nibus omissis,Amphipoli,Pydna,Potidæa,Halone-
so:nullius horum facio mentionem,Serrium , Do-

A necessita te resisten di , cum A chenęà Phi lippo oppu gnarentur.

riscum item,& Peparethi vastationem , ac cæteras
eius , reipuclicæ nostræ factas iniurias , nec vtrum
exiterint , noui. (Tu autem dixisti,me,qui illa di-
xissem, populum onerasse inimicitiis: cum illa de-
creta Eubuli,Aristophontis & Diopithis sint , non
mea:ô homo,qui temerè quicquid in buccam vene
rit,effutias) neque nunc iis de rebus dicam. At ille
qui Eubœam abalienabat, eámque , ad oppugnan-
dam Atticam muniebat : qui Megara inuadebat:
qui Oreum occupabat:qui Porthmum suffodiebat:
qui & Orei Philistidem tyrannum , & Erettiæ Cli-
tarchum constituebat: qui Hellespontum subige- C
bat:qui Byzantium obsidebat:qui Græcarum vrbiũ
alias euertebat,in alias exules reducebat: nunquid
in omnibus agendis iniquè faciebat, & fœdus vio-
labat ,& pacem soluebat,an non?vtrum Græcorum
aliqué existere oportebat,qui illa prohiberet, nec-
ne ? Nam si non oportuit,sed conniuendum fuit,
vt quod dicitur, Mysorum præda Græcia fieret,vi-
uentibus & superstitibus Athenien sibus superua-
caneum & ego laborem cœpi, qui talibus de rebus
verba fecerim: superuacaneum laborem & res-
publica cepit , quæ mihi paruerit:ea verò quæ facta
sunt omnia,delicta & errata mea sunto. Sin aliquẽ
esse decuit qui prohiberet , quemnam eum alium,
quàm populum Athenien sem esse cõueniebat?Hęc
igitur ego tunc administraui:& cum ab eo morta-
les omnes opprimi seruitute viderem : aduersatus
sum,tum prædicendo,tum monendo,ne ea Philip-
po licentia daretur. Atqui pacem ille soluit , naui-
bus captis:non nostra ciuitas,Aeschine.Profer ipsa
decreta & literas Philippi, & recita ordine. Nam
hæc,si considerentur:quis cuius rei sit autor,perspi-
cuum fiet.Recita decretum.

πόλιν,αἰσχίνη,σῴζοντα ποιεῖν,ἀρχὴν καὶ τυραννίδα τῆς
ἑλλήνων ὁρῶσαν ἑαυτῷ καταστασιαζόμενον φίλιππον;
ἢ τί τὸν σύμβουλον ἔδει λέγειν, ἢ γράφειν τὸν ἀθλιώτην
ἐμέ;καὶ γὰρ τοῦτο πλεῖστον διαφέρει.ὃς σαφῶς ἦν ἅπαντες
μὲν τὸ χρόνου μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀφ' ἧς αὐτὸς
ἔβην τὸ βῆμα ἀνέβαινον,ἀεὶ τῷδε τοῦ πολιτεύου, καὶ τιμῆς,καὶ
δόξης ἀγωνιζομένῳ τὴν παρίδα,καὶ πλείω σώματα,
καὶ χρήματα ἀναλωκυῖαν ὑπὲρ φιλοτιμίας,καὶ τῶν ἁπα-
σῶν τοῖς ἕλλησι συμφερόντων, ἢ τῶν ἄλλων ἑλλήνων, οἳ τὰ
ὑπὲρ αὑτῶν ἀναλώκασιν ἕκαστοι, ἑώρων δ' αὐτὸν τὸν φί-
λιππον,πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ ἀγὼν,ὑπὲρ ἀρχῆς, καὶ δυναστείας
τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον,τὴν
χεῖρα,τὸ σκέλος πεπηρωμένον,πᾶν ὅ,τι βουληθεὶς μέρος
ἢ τύχη τοῦ σώματος παρελέσθαι , τοῦτο ῥᾳδίως καὶ ἑτοί-
μως προϊέμενον, ὡς τοῦ λοιποῦ μὴ τιμῆς, καὶ δόξης
ζῶν.καὶ μὰ,οὐδὲ τοῦτό γε οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν τολμήσειεν,
ὡς τῷ μὲν ἐν πέλλῃ ξαφένη, χωρίῳ ἀδόξῳ τότε γε ὄν-
τι,καὶ μικρῷ,τοσαύτην μεγαλοψυχίαν προσῆκεν ἐγγε-
νέσθαι, ὡς τοῦ τῆς τῶν ἑλλήνων ἀρχῆς ὑπερθυμῆσαι, καὶ
τοῦτ' εἰς νοῦν ἐμβαλέσθαι· ὑμῖν δὲ οὖσιν ἀθηναίοις, καὶ
καθ' ἡμέραν ἐκάστῳ ἐν πᾶσι καὶ λόγοις Ε*θεωρήμασι
τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς ὑπομνήμασι ὁρῶσι, τοσαύτην
κακίαν ὑπάρξαι,ὥς τε τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας αὐ-
τεπαγγέλτοις,ἐθελοντὰς ὑμᾶς χωρῆσαι φιλίππῳ. σὺ δ'
αὖ εἰς ταῦτα φήσεις. λοιπὸν τοίνυν ὦ καὶ ἀναγκαῖον ἅ-
μα,πᾶσιν οἷς ἐκεῖνος ἐπολέμησεν,ἀδικῶν ὑμᾶς σωτοῦ-
σθαι δικαίως.τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ὀξαρχῆς ὑμεῖς, εἰκότως
καὶ προσηκόντως. ἐγραφον ὅ κἀ συνεβούλευον καὶ ἐγὼ,
καθ' οἷς ἐπολιτευόμην χρόνοις.ὁμολογῶ. ἀλλὰ τί ἐχρῆν
με ποιεῖν;ἤδη γάρ σε ἐρωτῶ. πάντα τὰ ἄλλα ἀφεὶς,ἀμ-
φίπολιν, πύδναν, ποτίδαιαν, ἀλόννησον, οὐδενὸς πώτων
μέμνημαι.σέρριον δ' καὶ δορίσκον,καὶ τὴν πεπαρήθου πρό-
θησιν,καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἡ πόλις ἠδίκητο, οὐδ' εἰ ἐ-
γρονεν οἶδα.καί τοι σύ γ' ἔφησθά με ταῦτα λέγοντα, εἰς ἐ-
χθραν ἐμβαλεῖν τούτοισι, δυβούλου,καὶ ἀριστοφῶντος, καὶ
διοπείθους,τῷ πρὸς τούτων ψηφισμάτων ὄντα, καὶ ἐμβῆ-
ναι λέγοντα δύχερῶς ὅ,τι ἂν βουληθῇς. οὐδὲ νυὶ πρὸς τού-
των ἐρᾷ.ἀλλ' ὁ τῶν εὐβοιαν ἐκεῖνος σφετερίζόμενος,καὶ
καταστασιάζων ὀπιτείχισμα ὀπὶ τῶν ἀττικήν, Ε μεσ-
αιρὶς ὀπιχθρᾶν,καὶ καθαλαμβάνων ὠρεὸν καὶ κατασκάπτων
πορθμὸν, Ε καθιστὰς ἐν μὲν ὠρεῷ,φιλιστίδην τύραννον,ἐν
δ' ἐρετρίᾳ,κλείταρχον,καὶ τὸν ἑλλήσποντον ὑφ' ἑαυτῷ ποι-
ούμενος καὶ βυζάντιον πολιορκῶν, καὶ πόλεις ἑλλωτίδας.*
τινας μὲν ἀναιρῶν,εἰς τινας δ' εἰς τοὺς φυγάδας κατάγων·πό-
τερον ταῦτα πάντα ποιῶν,ἢ δίκει καὶ παρεσκόνδει,καὶ ἔλυε
τὸν εἰρωνίαν,ἢ οὔ; Ε πότερον φανῆναί τινα τῶν ἑλλήνων
τὸν ταῦτα κωλύσοντα ποιεῖν αὐτὸν ἐχρῆν, ἢ μή; εἰ μὲν
γὰ μὴ ἐχρῆν, ἀλλὰ τὴν μυσῶν λείαν καλυμβρίαν,τὸν
ἑλλάδα οὖσαν ὀφθῆναι,ζώντων ἀθλιωτάτων, καὶ ὄντων· πει-
ειρασμαι μὲν ἐγὼ,ὦ τῶν* ζιούτων εἰπών· ὡς ειρᾶσθαι δ' ἡ πόλις ἡ πειθεῖσα ἐμοί · ἔστω ὅ ἀδικήματα
πάντα ταῦτα,ἃ πεπρεσβεία καὶ ἁμαρτήματα ἐμά. εἰ δ' ἔ-
δει τούτων τινὰ κωλυτὴν φανῆναι· τίνα ἄλλον, ἢ τὸν ἀθη-
ναίων δῆμον* σῴζοντα χρὴ ἔδς; ταῦτα τοίνυν ἐπολιτευό-
μην τότ' ἐγὼ καὶ ὁρῶν καταδουλούμενον πάντας ἀνθρώ-
πους ἐκεῖνον,ἐπαντιπέμπων, καὶ προλέγων, Ε διδάσκων,μὴ
προϊέσθαι ταῦτα φιλίππῳ. καὶ μὲν δ', τ' εἰρῆνον γε ἐκεῖνος
ἔλυσε,τὰ πλοῖα λαβών,οὐχ ἡ πόλις,αἰσχίνη.φέρε δὴ αὐτὰ τὰ ψηφίσματα, καὶ τὴν ὑποτολὴν τὴν τοῦ φιλίππου,καὶ λέ-
γε ἐφεξῆς.ἀπὸ γὰ τούτων ἐξεταζομένων,τίς τίνος αἴτιός ἐστι,γνώσεται φανερόν. λέγε.

Επὶ

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Νεοκλέους, μιᾷ ἐπὶ δέκα Βοηδρομιῶνος, ἐκκλησίας συγκλήτου ὑπὸ τῆς στρατηγῶν σιναχθείσης, εὔβουλος μὲν Σπιθραίου Κύπριος εἶπεν, ἐπειδὴ παρὰ τῆς στρατηγοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς ἀπὸ Λεωδάμαντα τὸν ναύαρχον, καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ ἀποσταλέντα σκάφη εἴκοσιν ὅπως τὸ τε σῖτον παραπομπὴν εἰς Ἑλλήσποντον, ὁ δὲ Φιλίππου στρατηγὸς Ἀμύντας καταχήσειε Μακεδονίαν, καὶ ἐν φυλακῇ ἔχει· δεῖν μελεθῶν τοὺς πρυτάνεις, καὶ τοὺς στρατηγοὺς, ὅπως ἡ βουλὴ συναχθῶσι, καὶ αἱρεθῶσι πρέσβεις πρὸς Φίλιππον· οἱ δὲ ἀφικόμενοι, ἀγαλέξουσι πρὸς αὐτὸν περὶ τε ἀφέσιν τὸν ναύαρχον, καὶ τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς στρατιώτας. καὶ εἰ μὴ δι' ἀγνοιαν ταῦτα πεποίηκεν ὁ Ἀμύντας· ὅπου οὐ μεμψιμοιρεῖ ὁ δῆμος οὐδὲν αὐτῷ· εἰ δέ τι πλημμελοῦντα πρὸς τὰ ἐπεσταλμένα λαβὼν, ὅτι ὅτι πεφυκότες ἀθλιώτατοι ὅτι τιμήσουσι καὶ τὴν τῆς ἐλιγωρίας ἀξίαν. εἰ δὲ μηδέτερα τούτων ἐστὶν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀγνωμονοῦσιν, ἢ ὁ ἀποστείλας, ἢ ὁ ἀπεσταλμένος· καὶ τοῦτο γράψαι λέγειν, ἵνα αἰσθάνηται ὁ δῆμος, βουλεύσηται τί δεῖ ποιεῖν. Τοῦτο μὲν οὖν τὸ ψήφισμα, εὔβουλος ἔγραψεν. οὐκ ἐγώ. τὸ δ' ἐφεξῆς, Αἰσχρέων. εἶθ' ἡγήσιππος. εἶτα Αἰσχρέων πάλιν, εἶτα Φιλοκράτης, εἶτα Κηφισοφῶν, εἶτα πάντες οἱ ἄλλοι. ἐγὼ δ' οὐδένα τούτων. λέγε τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ Νικοκλέους ἄρχοντος, Βοηδρομιῶνος ἕνη καὶ νέᾳ, βουλῆς γνώμη, πρυτάνεις, καὶ στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν, τὰ ὑπὸ τοῦ ἐκκλησίας αἰνεσάντων, ὅπως ἔδοξε τῷ δήμῳ πρέσβεις ἑλέσθαι πρὸς Φίλιππον περὶ τῶν πλοίων ἀνακομιδῆς, καὶ ἐντολὰς δοῦναι, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἐκκλησίας ψηφίσματα. καὶ εἶλον δὲ τοὺς, κηφισοφῶντα κλεώνος Αἰαντίδην, δημόκριτον δημοφῶντος Ἀναγυράσιον, πολύκριτον ἀπημαντίδου Κοθωκίδην. πρυτανείᾳ φυλῆς ἱπποθοωντίδος, Αἰσχρέων κολυττεύς, πρόεδρος εἶπεν. Ὡς οὖν τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δείκνυμι τὰ ψηφίσματα, εἴπερ καὶ σὺ δεῖξον αἰσχίνη, ποῖον ἐγὼ γράψας ψήφισμα, αἴτιός εἰμι τοῦ πολέμου· ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις. εἰ γὰρ εἶχες, οὐδὲν ἂν αὐτὸ πρότερον νυνὶ παρέσχε καὶ μὴν οὐδὲ ὁ Φίλιππος οὐδὲν αἰτιᾶται με τοῦ πολέμου, ἐτέροις ἐγκαλῶν. λέγε δὴ αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Φιλίππου.

Ἐπιστολὴ Φιλίππου.

Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος, Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, χαίρειν. Παραγενόμενοι πρὸς ἐμὲ οἱ παρ' ὑμῶν πρεσβεῦται, Κηφισοφῶν, καὶ Δημόκριτος, καὶ Πολύκριτος, διελέγοντο περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀφέσεως, ὧν ἐναυάρχει Λεωμέδων. καθόλου μὲν οὖν ἔμοιγε φαίνεσθε ἐν μεγάλῃ εὐηθείᾳ ἔσεσθαι, εἴτ' οὖν ἐμὲ λανθάνειν, ὅτι ἐξαπίνης ταῦτα τὰ πλοῖα, πρόφασιν μὲν ὡς τὸν σῖτον ἀπάξοντα ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον εἰς Λῆμνον, βοηθήσοντα δὲ Σαλυμβριανοῖς, οἷς ὑπ' ἐμοῦ μὲν πολιορκουμένοις, ὑπὸ συμπολεμιζομένοις δὲ ὑμῶν ἐν τοῖς τῆς φιλίας κοινῇ κειμένοις ἡμῖν συνθήκοις. καὶ ταῦτα συνεστάχθη τῷ ναυάρχῳ, αὐτῷ μὲν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ὑπὸ δέ τινων ἀρχόντων, καὶ ἑτέρων ἰδιωτῶν μὲν νυνὶ ὄντων, ὧν πάντως ἂν ἕξοπου βουλομένων τὸν δῆμον αὖθις τῆς νυνὶ ὑπαρχούσης πρὸς ἐμὲ φιλίας, καὶ πόλεμον ἀναλαβεῖν, πολλῷ μᾶλλον φιλοπονούμενον τοῦτο συντελεῖσθαι, ἢ τοῖς Σαλυμβριανοῖς εἰς βοηθήσαι. καὶ ὑπολαμβάνουσιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον, πρόσφορον ἔσεσθαι, ἐμοὶ μέν τοι μοι δοκεῖ καὶ τὸ χρήσιμον ὑπάρχειν οὔθ' ὑμῖν, οὔτ' ἐμοί. διόπερ τὰ νῦν καταχθέντα πλοῖα πρὸς ὑμᾶς ἀφίημι ὑμῖν. καὶ τὰ λοιπὰ, ἐὰν βούλησθε μὴ ὅπως ἐπιτρέπειν τοῖς πρεσβευταῖς ὑμῶν κακοήθως πολιτεύεσθαι, ἀλλ' ὅπως μᾶτε,

Decretum.

Prætore Neocle, menſe Sextili, indictis à ducibus comitiis, Eubulus Mneſithei filius Cyprius, dixit: Poſteaquam duces in concione retulerunt, Leodamantem nauarchum, & miſſa cum eo viginti nauigia in Helleſpontum, ad deportandum frumentum, à Philippi duce Amynta excepta, & perducta eſſe in Macedoniam, & in cuſtodia teneri: curandum eſſe conſulibus & ducibus, vt ſenatus conueniat, & legati deligantur ad Philippum, qui profecti, cum eo agant de nauarcho dimittendo, & nauigiis & militibus. Quòd ſi id ex ignorantia fecerit Amyntas: nihil queri de eo populum. Sin præter mandata delinquentem cœperit: Athenienſes inquiſituros, & pœnas pro delicti modo exacturos. Sin horum neutrum ſit, ſed priuatim iniurij ſint, vel is qui miſit, vel is qui miſſus eſt: id quoque indicandum, vt re cognita populus deliberet, quid ägendum ſit. Hoc igitur decretum Eubulus fecit, non ego: id verò quod ſequitur, Ariſtphon, deinde Hegeſippus, poſt iterum Ariſtophon, mox Philocrates, deinde Cephiſophon, pòſt omnes alij: ego verò nihil horum. Recita decretum.

Decretum.

Nicocle prætore, pridie Calend. Septembris, de ſententia ſenatus, Coſſ. & duces, relata concionis voluntate, expoſuerunt, iubere populum, legatos deligi, ad Philippum mittendos, de nauibus repetendis, eiſque mandata dari & plebiſcita. & deſignarunt hos, Cephiſophontem Cleonis filiũ Anaphlyſtiũ, Democritum Demophõtis filium Anagyraſium, Polycritum Apemanti filium Cothocidẽ: præſidente tribu Hippothoõtia. Ariſtophon Colyttenſis, præſes, dixit. Vt igitur ego hæc oſtendo decreta: ſic & tu oſtende Aeſchine, quo ego decreto ſcripto, autor belli fuerim. Id verò non potes. Nam ſi poſſes, nihil eo prius nunc protuliſſes: atque adeò nec Philippus belli cauſam mihi imputat, cum de aliis queratur. Recita ipſas Philippi literas.

Literæ Philippi.

Rex Macedonum Philippus Senatui populóque Athenienſi S. Profecti ad me legati veſtri Cephiſophõ, Democritus & Polycritus, de nauibus dimittendis verba fecerunt, quibus præfuit Laodamas. Vt igitur breuiter dicam, magnus mihi ſtupor eſſe veſter videtur, ſi me hoc intelligere putatis: miſſa fuiſſe illa nauigia per ſpeciem frumenti ex Helleſponto in Lemnum deportandi: reuera autem, vt Selymbrianis, qui à me obſidebantur, & communi amicitiæ fœdere comprehenſi non erant, opem ferrent. Atq; hæc mandata fuerunt naruacho, ſine quidem populi Athenienſis autoritate: ſed à quibuſdam magiſtratu præditis, & aliis qui cum priuati nunc ſint, omnibus modis efficere ſtudent, vt populus, repudiata mecum inita amicitia, ad bellum redeat: atque in eo conficiendo multò magis elaborant, quàm vt Selymbrianis opitulentur: eamq; rem ſibi quæſtui fore putant. Ego tamen id neque vobis, neque mihi conſultum eſſe puto. Quamobrem & nauigia quæ nunc ad me perducta ſunt, vobis remitto: atque in poſterum, ſi veſtros magiſtratus vetueritis malitioſè rempublicã gerere, & cohercueritis: operã dabo,

vt & ego pacem custodiam: Valete.

Aschinis criminationibus reipublicæ comemorat.

Hic nusquam Demosthenis meminit: neque de me quicquam queritur. Quamobrem igitur, cùm alios acusset, actorum meorum non meminit? quòd iniuriarum suarum meminisset, si quid de me scripsisset. Iis enim ego inhærebam, & iis aduersabar. ac primùm Peloponnensem legationem decreui: cùm ille primùm in Peloponnesum inuaderet. deinde Euboicã, cum Eubœam attingeret: post, expeditionem Oritanam, non iam legationem, itemq; Eretriensem: cùm ille iam tyrãnos in illis vrbibus constituisset. Post hæc classes illas omnes ablegaui, per quas cõseruata est Chersonesus Byzantium, & omnes fœderati. Vnde vobis pulcherrimæ laudes, gloria, honores, coronæ, gratiarum actiones ab iis, qui beneficiis affecti fuerant, reddebantur. Eorum autem qui afficiebantur iniuria, iis qui vobis obtemperarant, parta fuit salus: qui verò neglexerunt, id consecuti sunt, vt sæpe vestrarum prædictionum meminerint, vtque vos non sibi modò consultum voluisse, sed etiam prudentes homines & vates esse putent. Euenerunt enim omnia, quæ vos eis prædixeratis. Atqui magnam pecuniam daturum fuisse Philistidem, vt Oreum: magnam & Clitarchum, vt Eretriam obtineret: magnam etiam Philippum, vt ea contra vos præsidia haberet, & cæteri eius conatus non patefierent: vtque in reliquas eius iniurias nemo vsquam inquireret: nemo ignorat, & tu minimè omnium. Legati enim tum à Clitarcho & Philistide huc missi, apud te diuersabantur Æschine: tu eorum eras procurator: quos respub. vt hostes, vt neque iusta, neque vtilia postulantes, repulit, ij tibi amici fuerunt. Nihil igitur horum*factum est, ô homo in me maledice: qui dicis me accepta tacere pecunia, expensa clamitare. Tu verò non ita: sed & clamitas, dum habes: & nunquam desines, nisi te hi cohercuerint hodie, coactum in ordinem.

A iudicato se primo tẽpore bene gessisse rẽpub.

Ob ea igitur, cum vos me tum coronassetis, & Aristonicus easdem scripsisset syllabas, quas Ctesiphon hic nunc scripsit, & proclamata esset in theatro corona, & secundum hoc mihi nunc sit præconium: neque aduersatus est Æschines, dum adesset, neque decreti autorem accusauit. Age cape & hoc decretum, ac recita. Recita.

DECRETVM.

Prætore Chæronide Hegemonis F. XXVI. Ianuarij, tribu Leontina præsidente, Aristonicus Phrearrius dixit: Postea quàm Demosthenes Demosthenis F. Pæaniẽsis, multa & magna officia præstitit populo Atheniẽsi: multísque fœderatorum, cùm priùs, tũ in hoc tẽpore per senatusconsulta opẽ tulit: & quas dã Euboææ ciuitates liberauit: & populo Athenienſi bene velle perseuerat cùm dicẽdo, tum agẽdo quicquid est è re & ipsorũ Athenienſiũ & cæterorũ Græcorũ: placere senatui populóque Athenienſi, vt laudaretur Demosthenes Demosthenis F. Pæaniẽsis: & aurea corona donetur: & corona in theatro proclametur, bacchanalibus, nouis tragœdis. Coronæ autẽ proclamatio curę sit prętidẽti tribui, & agonothetæ, sententiã dixit Aristonicus Phrearrius. Est igitur vestrûm quisquam, qui dedecus aliquod suscepisse sciat rẽpublicã nostram propter hoc decretũ, aut illusam esse, aut derisã: eáve accidisse, quæ modò iste futura esse dicebat, si ego coronarer? Atqui, dum res nouæ sunt, notæque omnibus: siue bene se habent, gratiam consequũtur: siue aliter, supplicium. Constat autem gratiam mihi tunc esse habitam: non rerehensione supplicióve me affectum.

A ἐάσομαι κἀγὼ διαφυλάττειν τὴν εἰρήνην. Εὐτυχεῖτε. Ἐπαῦθα, οὐδαμοῦ δημοσθένην ἐγγέγραφεν οὐδ' αἰτίαν ἐδημίαν κατ' ἐμοῦ. τί ποτ' ἐν τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῶν, τὴν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται; ὅτι τὴν ἀδικημάτων αὖ ἐμέμνητο τὴν ἑαυτοῦ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφε. τούτων γὰρ εἰχόμην ἐγὼ, & τούτοις ἐναντίμην. καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς πελοπόννησον πρεσβείαν ἔγραψα, ὅτε πρῶτον ἐκεῖνος εἰς πελοπόννησον παρεδύετο. εἶτα, τὴν εἰς εὔβοιαν, ὑπὲρ εὐβοίας ἦλθον. εἶτα τὴν ἐπ' ὠρεὸν ἔξοδον, οὐκέτι πρεσβείαν, οὐδὲ τὴν εἰς ἐρέτριαν, ἐπειδὴ τυράννους ἐκεῖνος ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατέστησε. μὴ ταῦτα ὑμῖν τοῖς δικαστηρίοις ἅπαντας ἀπέστειλα, καθ' οὓς χαρίσιος ἐσώθη, οὐ βυζάντιον, οὐ πάντες οἱ σύμμαχοι. ἐξ ὧν ὑμῖν μὲν τὰ κάλλιστα, ἔπαινοι, δόξαι, τιμαί, στέφανοι, χάριτες, ὑμῖν δὲ τὴν εὖ πεπονθότων ἐλάγιστοι. τὴν δ' ἀδικουμένων, τοῖς μὲν ὑμῖν τότε πειθομένοις, ἡ σωτηρία ἀπεβεβήκει. τοῖς δ' ὀλιγωρήσασι, τὸ πολλάκις ὧν ὑμεῖς προεῖπατε, μεμνῆσθαι, οὐ νομίζειν, ὑμᾶς μὴ μόνον εὖ ποιοῦς αὐτοῖς, ἀλλὰ οὐ φρονίμους ἀνθρώπους οὐ μάντεις εἶναι. πάν-

B τα δὲ ἐπέβαινεν ἃ προεῖπατε αὐτοῖς. καὶ μὴν, ὅτι πολλὰ μὲν αὐ χρήματα ἔδωκε φιλιστίδης, ὡς τ' ἔχειν ὠρεόν, πολλὰ δ' κλείταρχος ὡς τ' ἔχειν ἐρέτριαν. πολλὰ δ' αὖτις ὁ φίλιππος, ὡς τε ταῦθ' ὑπάρχειν ἐφ' ὑμᾶς αὐτῷ, καὶ προὶ τὴν ἄλλων μηδὲν ἐξελέγχεσθαι, μηδὲ ἃ ποιῶν ἠδίκει, μηδένα ἐξετάζειν παντάχοῦ οὐδεὶς ἀγνοεῖ, καὶ πάντων ἥκιστα, σύ. οἱ γὰρ ὧδε τὰ κλειτάρχου, καὶ τὰ φιλιστίδου τότε πρέσβεις δεῦρ' ἀφικνούμενοι, ὧδε σοὶ κατέλυον, αἰσχύνη, & σὺ προὔξένεις αὐτῷ. οἷς ἡ μὲν πόλις, ὡς ἐχθροῖς, καὶ οὔτε δίκαια, οὔτε συμφέροντα λέγοντας, ἀπήλασε. σοὶ δ' ἦσαν φίλοι. οὐ τοίνυν ἐπέφθη τούτων οὐδὲν ὦ βλασφημῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ λέγων, ὡς σιωπῶ μὴ λαβὼν, βοῶ δ' ἀναλώσας. ἀλλ' οὐσύ γε. ἀλλὰ βοᾷς μὲν ἔχων, παύσῃ δ' οὐδέποτε, ἐὰν μή σε οὗτοι παύσωσιν, ἀτιμώσαντες τῆμερον. στεφανωσάντων τοίνυν ὑμῶν ἐμὲ δῆτα τούτοις τότε, καὶ γράψαντος ἀρισσονίκου τὰς αὐτὰς συλλαβὰς, αἷς περ οὗτοσὶ κτησιφῶν γέγραφε, καὶ ἀναρρηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ τὸ στεφάνου, καὶ δευτέρου κηρύγματος ἤδη μετὰ τοῦτο γιγνομένου, οὔτ' ἀντεῖπεν αἰσχίνης παρὼν, οὔτε τὸν ἄπόντα ἐγράψατο. καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών. λέγε.

C

Ψήφισμα.

Ἐπὶ χαιρωνίδου ἄρχοντος, γαμηλιῶνος ἑκτῃ ἀπιόντος, φυλῆς πανδιονίδος λεοντίδος, ἀρισσόνικος φρεάρριος, εἶπεν. ἐπειδὴ δημοσθένης δημοσθένους παιανιεὺς, πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέχηται τῷ δήμῳ τ' ἀθηναίων, καὶ πολλοῖς τῶν συμμάχων, καὶ πρότερον, καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ βεβοήθηκε δίκαιά τ' ψηφισμάτων, καὶ πρὸς τὴν εὐβοίαν πόλεων ἠλευθέρωκε, καὶ διατελεῖ εὖνους ὢν τῷ δήμῳ τῷ ἀθηναίων, καὶ λέγει, καὶ πράττει ὅ, τι ἂν δοκῇ ἄριστον εἶναι τῷ τε αὐτῷ ἀθηναίων καὶ τ' ἄλλων ἑλλήνων, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ ἀθηναίων, ἐπαινέσαι δημοσθένη δημοσθένους παιανιέα, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τ' στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς. τὸν δ' ἀναγορεύσεως τὸ στεφάνου, ὅτι μεληθεὶς τὴν τ' πορυτανεύουσαν φυλὴν, καὶ τὸν ἀγωνοθέτην, εἶπεν ἀρισσόνικος * φρεάρριος. Ἐστι οὖν ὅς τις ὑμῶν οἶδέ τινα αἰσχίνην συμβᾶσαν τῇ πόλει δίκῃ τ' τοῦ τὸ ψήφισμα, ἢ χλευασμὸν, ἢ γέλωτα, ἃ νῦν ὄφλει ἑρπ συμ-

βήσεσθαι ἐὰν ἐγὼ στεφανῶμαι; ἐγὼ μὲν, ὅταν ἡ νέα & γνώμη μοι παρῇ τὰ πράγματα, ἐάν τε καλῶς ἔχῃ, χάριτος τυγχάνει. ἐὰν δ' ὡς ἑτέρως, τιμωρίας. φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ χάριτος τετυχηκὼς τότε, καὶ οὐ μεμψέως, οὐδὲ τιμωρίας.

οὐκοῦν

ἐκοῦ μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς ταῦτ' ἐπράχθη, πάντας ἀνωμολόγηται τοῖς χρόνοις τὰ ἄριστα πράττειν τῇ πόλει, τῶν νικᾶν, ὅτ' ἐβουλευόμην, λέγων, καὶ γράφων τῶν καταπραχθῆναι τὰ γραφέντα, καὶ στεφάνους ἐξ αὐτῶν τῇ πόλει, καὶ ἐμοὶ, καὶ πᾶσιν ὑμῖν γενέσθαι. τῶν θυσίας τοῖς θεοῖς, καὶ πρεσβείας, ὡς ἀγαθῶν τούτων ὄντων, ὑμᾶς ποιῆσθαι. ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῆς εὐβοίας ὁ φίλιππος ἐξηλάθη, τοῖς μὲν ὅπλοις, ὑφ' ὑμῶν. τῇ δὲ πολιτείᾳ, καὶ τοῖς ψηφίσμασι, καὶ διαῤῥαγῶσί τινες τούτων, ὑπ' ἐμοῦ, ἕτερον καὶ τῆς πόλεως ἐπιτειχισμὸν ἐζήτει. ὁρῶν δ' ὅτι σίτῳ πάντων ἀνθρώπων πλείῳ χρώμεθα ἐπεισπλέω, βουλόμενος τῆς σιτοπομπείας κύριος γενέσθαι, παρελθὼν ἐπὶ θρᾴκης. βυζαντίοις συμμάχοις ὄντας αὐτῶν, τὸ μὲν πρῶτον ἠξίου συμπολεμεῖν τὸν πρὸς ὑμᾶς πόλεμον. ὡς δ' οὐκ ἤθελον, οὐδ' ὅτι τούτοις ἔφασαν τὼ συμμαχίαν ποιεῖσθαι, λέγοντες ἀληθῆ καὶ εἰκότα, κατασκευασάμενος βαλώμενος πρὸς τῇ πόλει καὶ μηχανήματ' ὀπτήσας ἐπολιόρκει. τούτων δ' γιγνομένων, ὅτι μὲν πρόσπολε πιεῖν ἡμᾶς, οὐκέτ' ἐρωτήσω. δῆλον γὰρ ὅτιν ἅπασιν. ἀλλὰ τίς ἦν ὁ βοηθήσας τοῖς βυζαντίοις, καὶ σώσας αὐτοὺς; τίς ὁ κωλύσας τὸν ἑλλήσποντον ἀλλοτριωθῆναι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους; ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν εἴπω, τὼ πόλιν λέγω. τίς δ' ὁ τῇ πόλει λέγων, καὶ γράφων, καὶ πράττων καὶ ἁπλῶς ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα ἀφειδῶς διδούς; ἐγώ. ἀλλὰ μὴν, ἅπερ ταῦτα ὠφέλησεν ἅπαντας, οὐκ ἐκ λόγου δεῖ μαθεῖν, ἀλλ' ἔργῳ πεπείρασθε. ὁ γὰρ τότε ἐνεστὼς πόλεμος, αὐτὸ τὸ καλὸν δόξαν ἐνεγκεῖν, ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀφθονωτέροις, καὶ δυνατωτέροις διηγαγὲν ὑμᾶς τῆς νῦν εἰρήνης, ἣν οὗτοι καὶ τῆς παρούσης τηροῦσιν αἱ χρησοὶ, ὅτι ταῖς μελλούσαις ἐλπίσιν ὧν ἐστέρητο, καὶ μὴ μετάσχοιεν, ὧν ὑμεῖς οἱ τὰ βέλτιστα βουλόμενοι τοῖς θεοῖς αἰτεῖτε· μηδὲ μεταδοῖεν ὑμῖν, ὧν αὐτοὶ στεφήρωνται. λέγε δ' αὐτοῖς καὶ τοὺς βυζαντίων στεφάνους, καὶ τοῖς περινθίων, οἷς ἐστεφάνωσαν ἐκ τούτων τὼ πόλιν.

Ψήφισμα βυζαντίων.

Ἐπὶ ἱερομνάμονος βοσπορίχω, δαμαγήτης ἐν τεαλίᾳ εἶλεξεν, ἐπὶ τὰς βουλὰς λαβὼν ῥῆσιν. ἐπειδὴ ὁ δῆμος ὁ ἀθηναίων, ἔν τε τοῖς προγεγενημένοις καιροῖς δυσέων διατελεῖ βυζαντίοις, καὶ τοῖς συμμάχοις, καὶ συγγενέσι περινθίοις, καὶ πολλὰς, καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται ἔν τε τῷ παρεσκόπ καιρῷ, φιλίππου τε μακεδόνος ἐπιστρατεύσαντος ὅπι τὰν χώραν, καὶ τὰν πόλιν, ἐπ' ἀναστάσᾳ βυζαντίων, καὶ περινθίων, καὶ τὰν χώραν διαίουλος, καὶ δεξροκοπέντος, βοηθήσας πλοίοισιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, καὶ στσι, καὶ ἕλεσι καὶ ὁπλίταις, ἐξείλετο ἄμε ἐκ τῶν μεγάλων κινδύνων, καὶ ἀποκατέστασε τὰν πάτριαν πολιτείαν, καὶ τὼς νόμως. καὶ τὸς τάφως, δεδόχθω τῷ δάμῳ τῷ βυζαντίων, καὶ περινθίων, ἀθηναίοις δόμεν ἐπιγαμίαν πολιτείαν, κτῆσιν γᾶς, καὶ οἰκείαν προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι ποτὶ τὰν θόλον, ποτὶ τὰν βωλὰν, καὶ τ' δᾶμον, καὶ τοῖς θεοῖς τὰ ἱερὰ, καὶ τοῖς κατοικεῖν ἐθέλουσι τὰν πόλιν, ἀλειτουργήτοις ἦμεν πᾶσαν τὰν λειτουργίαν. δόσαι δὲ καὶ εἰκόνας χρυσᾶς ἑκκαιδεκαπήχεις ἐν τῷ βοσπόρῳ, στεφανοῦμεν τὸν δᾶμον τῶν ἀθηναίων, καὶ τῷ δάμῳ τῷ βυζαντίων καὶ περινθίων. δοσεῖλαι δὲ καὶ δωρεὰς ἐς τὰς ἐντὶ ἑλλάδι παναγύρεις, ἴσθμια, καὶ νέμεα, καὶ ὀλύμπια, καὶ πύθια, καὶ ἀνακαρύξαι τὸν στέφανον ᾧ συστεφάνωται ὁ δᾶμος ὁ ἀθηναίων ὑφ' ἡμῶν, ὅπως θεώνται οἱ ἕλλωες πάντες, ἀθηναίων ἀρετὰν, καὶ τὰν βυζαντίων, καὶ περινθίων δικαιοσύναν. λέγε καὶ τοῖς αὐτοῖς τῶν χερρονήσω στεφάνους.

A Proinde ad ea vsque tempora, quibus hæc acta sunt, in confesso est, omni tempore ea feciſſe me, quæ eſſent è republica: quòd & dicenda ſententia, & decernendo vobis deliberãtibus, fui ſuperior: & quòd decreta perfecta ſunt, & coronis reſpublica, & ego, & vos omnes propter ea donati: quod vos diis ſacra feciſtis, & ſupplicationes, quaſi ea fausta eſſent. Expulſus igitur ex Eubœa Philippus, vt armis veſtris, ſic adminiſtratione decretísque) etiamſi rumpantur iſtorum quidam) meis: aliud oppugnandæ reipublicę noſtræ præſidiũ quæritabat. & quia videbat nos plurimo omnium mortalium importato frumento vti: operam dabat, vt frumentariam vectionem in ſuam poteſtatem redigeret. Progreſſus igitur in Thraciã, à Byzantiis ſibi fœderatis, petiit primùm, vt vnà ſecũ bellum vobis inferrent. Quod cùm illi recuſarent, & (quod verum erat) non iis ſe conditionibus ſocietatem coiſſe dicerent: extructo vallo vrbẽ circumdedit, & machinis admotis obſedit. Ea dũ flebãt, quid nos facere decuerit, nõ iam interrogabo. Perſpicuũ enim eſt omnibus: ſed quis fuerit, qui iuuerit Byzantios, eóſque conſeruarit? Quis obſtiterit, quò minus illis temporibus Helleſpontus alienaretuſ? Vos B ô Athenienſes. Vos autem cum dico, rempublicam dico. Quis verò pro republica & dicebat, & ſcribebat, & agebat: quis denique ſe adminiſtrationi rerũ prorſus dederat? Ego. Atqui ex iis quantæ ad omnes redierint vtilitates, non iam è verbis eſt cognoſcendum, cum re ipſa ſitis experti. Quod enim bellum tum gerebatur, præterquam quòd famam honeſtam peperit: id quoque præſtitit, vt omnia ad vitam ſuſtentandam neceſſaria, & vberius, & minoris parentur à vobis quàm hac pace, quam lenes iſti cum patriæ detrimento cuſtodiunt: ei ſpei inhiantes, qua vtinam fruſtrentur, neque vnà fruantur iis, quæ vos reipublicæ amantes, à diis immortalibus exoptatis: neque vobis ea impertiant, quæ ipſi iſtituerunt. Recita Byzantiorum coronas, & Perinthiorum, quibus rempublicam propter hæc ornauerunt.

Byzantium liberatum & importatio frumenti.

DECRETVM BYZANTIORVM.

C Pontifice Boſporicho, Damagetus in Tealia de concilij ſententia dixit: Quoniam populus Athenienſis cùm ſuperioribus temporibus bene cupere Byzantiis: & ſociis cognatíſque Perinthiis, non deſtitit, & multa magnáque officia præſtitit: tum hoc tempore Philippo noſtrum agrum & vrbẽ hoſtiliter aggreſſo, ad excidium Byzantiorum & Perinthiorum, agrúmque incendiis, & ſuccisis arboribus deuaſtante: opem tulit nauibus centum & viginti, frumento, telis & legionibus, nóſq; è magnis periculis eripuit, & patriam rempublicam reſtituit, & leges & monumenta maiorum: placere populo Byzantiorum & Perinthiorum, dare Athenienſibus affinitatem, ciuitatem, agri poſſeſſionem, & proprium ac principem locum in ſpectaculis, apud Tholum, apud ſenatum & populum, iuxta ſacerdotes: & in vrbe habitare volentibus, immunitatem omnium onerum ciuilium: erigẽdas item eſſe ſtatuas in Boſporo tres: ſedenũm cubitũm ſingulas. populi Athenienſis coronati à populo Byzantiorum & Perinthiorum: mittẽda etiam eſſe munera in celebres Græciæ conuentus, Iſthmia, Nemea, Olympia, & Pythia, & proclamandam coronam, qua donatus eſt populus Athenienſis à nobis: vt norint Græci omnes & Athenienſium virtutem, & Byzantiorum ac Perinthiorum pietatem. Recita etiam donatus à Cherſoneſitis coronas.

DECRETVM CHERSONESITARVM

Ψήφισμα χερρονησιτῶν.

Chersonesitæ liberati.

Chersonesitæ qui Sestum incolunt, Elæũtem, Madytum, Alopeconesum: ornant Athenienſium ſenatum & populum aurea corona * ſexaginta talentorum, & Gratiæ aram extruunt & populi Athenienſis: quòd in Chersoneſitas beneficium cõtulerit omnium maximum, ereptos è Philippi manibus, reſtituta patria, legibus, libertate, ſacris: & ſequenti æuo omni non deſinent agere gratias, & quacunque ratione poterunt, benemereri. Hæc decreuerũt in communi concilio. Non igitur id ſolum, vt Chersoneſus & Byzantium ſeruaretur, & Helleſponti dominatu Philippus tum excluderetur, & reipublicæ propter hæc honos haberetur, cõſilio meo & adminiſtratione perfectum eſt: ſed illud etiam mortalibus omnibus oſtenſum, quanto eſſet & reipublicæ noſtrę bonitas, & Philippi improbitas. Nam is quidem amicus & ſocius Byzantiorum, palàm omnibus eos obſidebat: quo quid fieri poſſit fœdius, aut ſceleratius? Vos autem qui nõ iniuria, multa eáque grauia de eis queri potuiſſetis, propter ea quæ ſuperioribus tẽporibus in vos commiſerant: non modò memoriam iniuriarum obliteraſtis, & ne iniuriis afficerentur prohibuiſtis: ſed eos etiam conſeruaſtis: vnde gloriam, beneuolẽtiam eſtis ab omnibus aſſecuti. Ac multos iam à vobis verſatos in republ. coronis eſſe donatos ſciunt omnes: propter quem autem alium reſpub. corona ſit (conſiliarium dico, & oratorẽ) niſi propter me, nemo omnium dicere queat. Vt autem & maledicta quibus Eubœenſes & Byzantios inceſſit, refricans eorum memoriam, ſi quid in vos commiſerant inciuilius, calumnias eſſe oſtendam: non propterea tantùm quòd mẽdacia ſint (nam id vos præſcire arbitror) ſed, vt maximè vera eſſent, quia tamen ita agi, vt ego egi, vtiliſſimum fuit, vnum atque alterũ honeſtum reipublicæ facinus exponã, idq; paucis. Etenim & ſingulis priuatim & publicè omnibus ſemper dãda eſt opera, vt in ea quæ habẽt honeſtiſſima, intuentes, cætera conſimili modo adminiſtrent. Vos igitur, Athenienſes, cùm Lacedæmonij terra mariſque imperarent, & vndique finitima Atticæ loca præfectis, & præſidiis, Eubœam, Tanagram, Bœotiam vniuerſam, Megara, Aeginam, Cleonas, reliquas inſulas obtinerent: vrbe tũ mœnia nõ habente, egreſſi eſtis ad Aliartum: atque iterum, nõ multis diebus pòſt, ad Corinthum: quũ illius tẽporis Athenienſes multas cauſas ſimultatum haberent, ergà & Corinthios & Thebanos, propter ea quæ bello Decelico admiſerant. Sed nec iniuriarum meminerũt: & multum abfuit vt id facerent. Atqui Aeſchines tum vtraque hæc, neque pro benemeritis ſuſcipiebant, neque carere periculo videbant: ſed propterea nõ deſerebant ſupplices. quin pro gloria & honore ſemetipſos periculis offerebant, recto & honeſto conſilio: cum omnium hominum vita morte finiatur, etiam ſi quis in corte concluſum tueri ſeſe ſtudeat. Fortibus autem viris ſemper res honeſtæ præclaræq; omnes, ſpe bona munitis ſuſcipiendæ ſunt: & quicquid Dei voluntate contigerit, infractis animis perferendum. Hæc maiores noſtri factitabãt, hæc natu grandiores è vobis, qui Lacedæmonios conſeruaſtis, nõ amicos, neque benemeritos: ſed poſt multas & magnas iniurias reip. noſtræ factas, cũ Thebani poſt Leuctricã victoriam, eos deletũ irent, obſtitiſtis, non perterriti robore illo Thebanorum, & gloria qua florebant: neque ratione inita, quid in vos illi cõmiſiſſent, ꝓ quib. pugnabatis. Illis itaq; factis, Græcis omnib⁹ declaraſtis

Recte defenſos eſſe Eubœenſes & Byzantios, exemplis probat

Χερρονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες σηστὸν, ἐλεοῦντα, μάδυτον, ἀλωπεκόννησον, στεφανοῦσιν ἀθλοφόρων τ' ἐκκλησίᾳ καὶ τ' δῆμον χρυσῷ στεφάνῳ, ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα, καὶ χαρίτων βωμὸν ἱδρύονται καὶ δήμῳ ἀθλοφόρων, ὅτι πάντων μέγιστον* ἀγαθῶν πεφήκεν χερρονησίταις, ἀζημίους ἐκ *τ' φιλίππου, καὶ ἀποδοὺς, τὰς πατρίδας, τοὺς νόμους, τ' ἐλευθερίαν, τὰ ἱερά· καὶ ἐν τῷ μὴ ταῦτα αἰῶνι παντὶ οὐκ ἐλλείψει δύναμις ὧν, καὶ ποιῶν ὅ, τι ἂν δύνηται ἀγαθόν. ταῦτα ἐψηφίσαντο κοινῷ βουλευτηρίῳ. Οὐκοῦν οὐ μόνον τὸ χερρόνησον, καὶ βυζάντιον σῶσαι, οὐδὲ τὸ κωλύσαι τὸν ἑλλήσποντον ὑπὸ φιλίππου γενέσθαι τότε, οὐδὲ τὸ τιμᾶσθαι τὴν πόλιν ἐκ τούτων, ἡ πεφαίρεσις ἡ ἐμὴ, καὶ ἡ πολιτεία διεπεφάσατο· ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξε τὴν τ' πόλεως καλοκἀγαθίαν, καὶ τ' φιλίππου κακίαν. ὁ μὲν γὰρ φίλος, καὶ σύμμαχος ὢν τοῖς βυζαντίοις, πολιορκῶν αὐτοὺς ἑωρᾶτο ὑπὸ πάντων. οὗ, τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον, ἢ μιαρώτερον; ὑμεῖς δ' οἱ κ' μεμφόμενοι πολλὰ, καὶ δίκαια ἂν ἐκείνοις εἰκότως, περὶ ὧν ἠγωμονήκεσαν εἰς ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικακοῦντες, οὐδὲ περιέμενοι τοὺς ἀδικουμένους, ἀλλὰ καὶ σώζοντες ἐφαίνεσθε· ἐξ ὧν δέξαν, εὔνοιαν, ὠφελ' πάντων ἐκτᾶσθε. καὶ μὲν, ὅτι πολλὰς μὲν ἐστεφανώκατε ἤδη τῶν πεπολιτευμένων, ἅπαντες ἴσασι. δι' ὃν τινα δ' ἄλλον ἡ πόλις ἐστεφάνωται, σύμβολον λέγω, καὶ ῥήτορα, πλὴν δι' ἐμὲ, οὐδεὶ' ἂν εἷς εἰπεῖν ἔχοι. ἵνα τοίνυν, καὶ τὰς βλασφημίας, αἷς κ' τῶν δυσκόλων, καὶ τῶν βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴπ δυχερὲς αὐτοῖς ἐπιφέρειν πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συνοφανίας οὔσας ὑπομένω, μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶ (τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας ἡγοῦμαι) ἀλλὰ καὶ τῷ, εἶτα μάλις ἦσαν ἀληθεῖς, οὕτως, ὡς ἐγὼ κέχρημαι τοῖς πεφγμμένοις συμφέρειν χρήσασθαι, ἐν ᾧ δύο βούλομαι τῷ καθ' ὑμᾶς πεπραγμένων καλῶν τῇ πόλει διεξελθεῖν, καὶ ταῦτ' ἐν βραχέσι. καὶ γὰρ ἀνδρα ἰδίᾳ, καὶ πόλιν κοινῇ, πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ δεῖ τὰ λοιπὰ πειρᾶσθαι πράττειν. ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλοφόροι, λακεδαιμονίων γῆς, καὶ θαλάττης ἀρχόντων, καὶ τὰ κύκλῳ τῆς ἀττικῆς κατεχόντων ἁρμοσταῖς, καὶ φρουραῖς, εὐβοιαν, τἀναγραν, τῷ βοιωτίαν ἅπασαν, μέγαρα, αἴγιναν, κλεωνὰς, τὰς ἄλλας νήσους, οὐ ναῦς, ἀ τείχη τ' πόλεως τότε κεκτημένης, ἐξήλθετε εἰς ἁλίαρτον. καὶ πάλιν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον εἰς κόρινθον, τῷ τότε ἀθλοφόρων πολλὰ αὖ ἐχόντων μισοκακοῦσαι, καὶ κορινθίοις, καὶ θηβαίοις, τῷ περὶ τὸν δεκελεικὸν πόλεμον πεφυγόντων, ἀλλ' οὐκ ἐποίουν ἅπ, ἀδίκ' ἐγνώς. καὶ τοι τότε ταῦτα ἀμφότερα αἰσχίν, οὔθ' ὑφ' ὑμῶν ἐποίουν, οὔτε ἀκίνδυνα ἑώρων. ἀλλ' οὐ δίκαιον ταῦτα πρὸς τοὺς τηλικαῦτας ἐφ' ἑαυτοὺς, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν δόξαν καὶ τιμῆς, ἄθλον τοῖς δεινοῖς αὐτοὺς διδόναι, ὀρθῶς καὶ καλῶς βουλευόμενοι. Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ὅτι τὸ βίου ὁ θάνατος, κἂν σὺ οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ. δεῖ δ' τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας εὐχερῶς μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τῷ ἀγαθῷ προσβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν, δ' ὅ, τι ἂν ὁ θεὸς διδῷ. ἡμναίως. ταῦτ' ἐποίουν οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ταῦτ' ἡμῖν οἱ πρεσβύτεροι. οἱ λακεδαιμονίους οὐ φίλους ὄντας οὐδ' ὑπερβάλλοντας, ἀλλὰ πολλὰ τῷ πόλιν ἡμῶν ἠδικηκότας καὶ μεγάλα, ἐπειδὴ θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν λεύκτροις ἀπελεῖν ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, οὐ φοβηθέντες τῷ τότε θηβαίοις ῥώμῃ, καὶ δόξαν ὑπάρχουσαν, οὐδ' ἐπεὶ πεποιηκότων ἀνθρώπων κινδυνεύσετε ἀλογισάμενοι. καὶ γάρ τοι, πᾶσι τοῖς ἕλλησιν ἐδείξατε ἐν τούτων, ὅτι

ὅτι καὶν ὁτιοῦν τις εἰς ὑμᾶς ἐξαμάρτῃ, τοῦτῳ τὴν ὀργὴν εἰς πάλλα ἔχετε. αὖ δ' ὑπὲρ σωτηρίας, ἢ ἐλευθερίας κίνδυνός τις αὐτοῖς καταλαμβάνῃ· οὔτε μνησικακήσετε, οὔτε ὑμολογήσεσθε, καὶ οὐκ ὄπι τούτων μόνον οὕτως ἐχήκατε, ἀλλὰ πάλιν σφετερίζομένων Θηβαίων τὴν εὔβοιαν, ἢ περιείδετε. οὐδ' ὧν ὑπὸ Θεμίσωνος, ἢ Θεοδώρου ὠδικήθη, ἀπεμνήσθητε, ἀλλ' ἐβοηθήσατε καὶ τούτοις, ὑπὸν ἐθελονταὶ ξυμαρχῶν τότε πρῶτον ὠφελούμενων τῇ πόλει, ὡς εἰς ἐμὲ ἐγώ. ἀλλ' οὐπω πρὸς τούτων. καί τοι, καλὸν μὲν ἐποιήσατε, καὶ τὸ σῶσαι τὴν νῆσον· πολλῷ δ' ἔτι τούτου κάλλιον, τὸ καταστάντες πύριοι, καὶ τῶν σωμάτων, καὶ τῶν πόλεων, ἐποδοῦναι ταῦτα δικαίως αὐτοῖς οἷς ἐξημάρτη κόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδὲν ὧν ἠδικήθε, ὑπ' οἷς ὑπεύθυνοι, ὑπολογισάμενοι. μυρία τοίνυν ἕτερα εἰπεῖν ἔχων παραλείπω, ναυμαχίας, ἐξόδους, πεζὰς στρατείας, καὶ πάλαι γενομένας, καὶ νεωστὶ ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν ἃς ἁπάσας ἡ πόλις τῆς τῶν ἄλλων ἕνεκ' ἐλλιπὼν ἐλευθερίας, καὶ σωτηρίας πεποίηται. εἶτα ἐγὼ τεθεωρηκὼς ἐν τοσούτοις, καὶ τοιούτοις τὴν πόλιν ὑπὲρ τῶν ἄλλοις συμφερόντων ἐθέλουσαν ἀγωνίζεσθαι, ὑπὲρ αὐτῆς ἔσπευν τινὰ τῆς συμβουλῆς οὔσης τί ἔμελλον κελεύσειν, ἢ τί συμβουλεύσειν αὐτῇ ποιεῖν; μνησικακήσειν νὴ Δία θεοῖς τοῖς βουλομένοις σώζεσθαι, καὶ θεοφάτοις ζητεῖν δι' ἃς ἅπαντα θεησόμεθα τὰ συμφέροντα; καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπειλεινέ με δικαίως, εἴπ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν, λόγῳ μόνον καταισχύνειν ἐπεχείρησα; ἐπεὶ τόγε ἔργον, οὐκ ἂν ἐποιήσατε ὑμεῖς ἀμφιβῶς οἶδα ἐγώ. εἰ γὰρ ἠβούλεσθε, τί μοι ἐμποδὼν; οὐκ ἐξῆν; οὐχ ὑπῆρχον οἱ ταῦτα ἐρησῶντες οὗτοι; βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τούτων ἐξῆς ἐπολιτευόμην. καὶ σκοπεῖτε ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τὸ τῇ πόλει βέλτιον ἦν. ὁρᾶν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν αὐτὸν ὑμᾶς καθεστῶτα, καὶ τοῖς μὲν πλησίοις, ἀτελεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων ὠφελουμένους, τοῖς δὲ μέσοις, ἢ μικρὰ κεπτημένους τὴν πολιτῶν, τὰ ὄντα ἀπολλυμένους· ἔτι δ' ὑστερίζουσαν ἐπὶ τούτων τὴν πόλιν τῶν καιρῶν ἐάσαι νόμον, καθ' ὃν τοῖς μὲν, τὰ δίκαια ποιεῖν ἦν ἀναγκασμένοις τοῖς πλουσίοις· τοὺς δὲ πένητας, ἔπαυσα ἀδικουμένους τῇ πόλει δ' ὅπερ ἦν χρησιμώτατον, ἐν καιρῷ γίγνεσθαι τὰς ὠφελείας ἐπέτρεψα, καὶ γραφεὶς τὸν ἀγῶνα τοῦτον παρανόμων, εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθον, καὶ ἀπέφυγον. καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῆς ψήφου, ὁ διώκων οὐκ ἔλαβε. καίτοι πόσα χρήματα τοῖς ἡγεμόσιν τῶν συμμορειῶν, ἢ τοῖς δευτέροις, καὶ ἔτι τοῖς οἴεσθέ μοι δοῦναι, ὡς τε μᾶλλον μὴ θεῖναί με τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μὴ, καταβαλόντα μέσην ἐν ὑπωμοσίᾳ. τοσαῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ὀκνήσαιμ' ἂν πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ ταῦτ' εἰκότως ἕκαστον ἐκεῖνοι. ὧν γὰρ αὐτοῖς, ὑπὲρ μὲν τῶν δευτέρων νόμων, συνεκαίδεκα λειτουργεῖν, αὐτοῖς μὲν μικρὰ, καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι· τοῖς δ' ὑπὲρ τῆς πολιτῶν, ὑπερίβουσιν. ὑπὲρ ὧν τ' ἐμοῦ νόμου, τὸ γιγνόμενον χρῆν τὴν οὐσίαν ἕκαστον πᾶσαν. ὃ δυοῖν ἐφάτην ξυμπάρχοις, ὁ τῆς μιᾶς ἕκτος καὶ δέκατος ὢν δευτέρου συντελής. οὐδὲ γὰρ ξυμπάρχοις ἐπωνόμαζον ἑαυτοὺς, ἀλλὰ συντελεῖς. ὥστε δὴ ταῦτα λυθῆναι, καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκαθῆναι, οὐκ ἔδ' ὅ, τι ἂν ἐδίδοσαν. καί μοι λέγε δεῦτον μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ εἰσῆλθον τὴν γραφήν. εἶτα τοῖς καταλόγοις, τότε ὅτε τοῦ δευτέρου νόμου, καὶ τὸν τοῦ τὸν ἐμόν. λέγε.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Πολυκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶνος, ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, φυλῆς πρυτανευούσης ἱπποθοωντίδος, δημοθένης δημοσθένους παιανιεὺς, εἰσήνεγκε νόμον εἰς τὸ ξυμπαρχικὸν ἀντὶ τοῦ δευτέρου, καθ' ὃ αἱ συντέλειαι

A quicquid in vos ab vllo peccatum fuerit, contra eũ vos cæteris in rebus retinere iracundiam: sin aliquorum salus aut libertas periclitari cœperit: vos offensarum obliuisci, nec vllam rationem habituros. Neque in hos tantum ita fuistis animati: sed rursus, cum Thebani Eubœam sibi vendicarent, non neglexistis neque Themisonis & Theodori iniuriarum de Oropo estis recordati: sed & his opem tulistis: cum eo primùm tempore se reipublicæ vltrò obtulerint quidam triremes instructuri: quorum vnus & ego fui: sed nondum de his. Etsi autem præclarum fuit conseruasse vos insulam: illud tamen fuit multò præclarius, quòd redactis in potestatem vestram & ciuibus & oppidis, ea iustè reddidistis illis ipsis, qui in vos deliquerant: nulla iniuriarum, cum ad fidem vestram confugissent, habita ratione. Sexcenta alia recensere possem, quæ prætereo, nauales pugnas, expeditiones, terrestria prælia, & olim commissa, & nũc vestra ætate: quæ respublica nostra omnia pro cæterorum Græcorum libertate gessit, & incolumitate. Proinde ego, cum spectassem, rempublicam nostrã B tot & tantis in rebus pro aliorum vtilitate dimicare voluisse: cum ipsius quodammodo res ageretur, quid iubere, quid vel suadere illi debui? vt succenseret scilicet iis qui defendi se cupiebant, & causas quæritaret, propter quas, omnes vtilitates abiiceremus? Ecquis verò me iurè non occidisset, si veterem reipublicæ dignitatem & gloriam, verbo duntaxat dehonestare instituissem? Nam ipsam rẽ satis scio, vos nequaquam fuisse admissuros. Quod si voluissetis: quid vobis obstitisset? non licebat? non erant isti qui id consulerent? Nũc ad ea reuertar, quæ post hęc ordine administrauī, in quibus vos rursus considerabitis, quid reipublicæ fuerit vtilissimum. Nam cum viderem, Athenienses, classem vestram dilabi: & homines locupletes paruis impensis immunitatem cõsequi: ciues autem mediocres aut tenues rem familiarem perdere. atque illa fieri vt etiã respubl. rerum gerendarum occasiones amitteret: legem tuli, qua & officium facere coegi locupletes, & iniuria prohibui deinceps tenuiores: atque in ea causa violatarum legum accusatus, ad vos sum ingressus, & ita absolutus, vt quintam suffragiorum partem non tulerit accusator. At quantam pecuniam duces classium aut secundanos, aut tertianos mihi daturos fuisse putatis maximè vt eam legem non ferrem: sin minus, vt præuaricatus eam non perferrem? Tantam, Athenienses, quantam apud vos dicere non audeo. Neque id ab re faciebant. Prioribus enim legibus, eis licebat sedenis obire munera, sic vt ipsi pauca, immò nihil impenderent, inopes autem ciues attererent. Mea verò lege cauebatur, vt pro facultatibus & portione singuli conferrent. Ita binarum triremium præfectus extitit, qui prius sextus & decimus in vnam contribuerat. Neque enim triremium præfectos se nominabant, sed contributores. Ne igitur noua ratio iniretur, néve ipsi officio fungi cogerentur, nihil est quod daturi non fuerint. Ac mihi primùm decretum recita, quo in iudicium veni: & recensiones, tum illam veteris legis, tum hanc meæ. Recita.

Lex Demosthenis triarchica, abstinẽtia, integritas.

DECRETVM.

Prętore Polycle XVI. die Sextilis, trib. prędẽte Hippothoõtia, Demosthenes Demosthenis F. Pęaniẽsis legem naualem priori substituit, qua contributiones

fiebant trierarchorum: iussitque senatus & populus. Cum autem violatarum legum reum fecisset Demosthenem Patrocles Phlyensis, non accepta suffragiorum parte soluit quingentas drachmas. Age, profer & præclaram recensionem.

RECENSIO.

Trierarchi ad triremem vocentur sedeni, è manipulorum contributionibus, à quinque & viginti annis vsque ad quadraginta, qui sumptus ex æquo suppeditent. Agè confer cum hac meæ legis recensionem

RECENSIO.

Trierarchi ad triremem deligendi sunt è censu rei familiaris à denis talentis. quòd si res familiaris pluris æstimata fuerit: munus id pro portione ad ternas naues & scaphã progrediatur. Eadem ratio seruetur in iis, quorum opes decem talentis sunt minores, vt contributis aliis, decem talenta expleant. Num vobis parum opis attulisse videor pauperibus, aut parum impensuros fuisse putatis diuites, ne ea quæ æqua sunt præstare cogerentur? Neque verò illud solum mihi laudi duco, quòd non præuaricatus sum: aut, quòd accusatus, absolutus sum: sed quòd conducibilem etiam legem tuli, & ipsa experientia cõprobatam. Nam cum totius belli tempore classes ex mea lege mitterentur, nullus vmquam trierarchus supplex fuit, vt oneratus: nullus in Munychia sedit: nullus è classiariis vinctus est: nulla triremis neque foris ob tarditatem periit reipublicæ, neque domi relicta fuit, quòd ire non posset. Ac veteribus legibus hæc omnia fiebant: & in causa erant pauperes, qui obire munera non poterant. Multis sanè facultates deerant. Ego autem cum à pauperibus ad diuites transtulissem trierarchias: omnia ritè fiebant. Enimuerò propter hoc ipsum etiam laudem mereor, quòd omnia eius generis munia mihi delegi, vnde rempublicam simul, & gloria, & honos, & copiæ redirent: quódque nihil inuidè, nihil acerbè, nihil maliciosè gessi, aut abiectè, aut contra vrbis dignitatẽ. Ac eundem esse meum animum constabit, & in vrbanis administrationibus, & in Græcorum negotiis. Neque enim in republica locupletum gratiam prætuli defensioni multitudinis: neque in rebus Græcorum Philippi munera & hospitium plutis feci, quàm communes Græcorum omnium vtilitates. Reliquum nunc esse mihi puto, vt de præconio dicam, & rationibus referendis. Nam & optima fecisse me, & perpetuò vestri esse studiosum, & ad bene merendum de vobis paratum satis ex his quæ dicta sunt, à me ostensum esse existimo. tametsi actorum in republica, factorúmque meorum partem maximam prætereo: tum quòd ordine mihi ad violatarum legum crimen respondendum esse censeo: tum, vt de reliquis administrationibus nihil dicam, vestrûm tamen omnium conscientiam pro me loqui. Ac verba quidem, quæ iste sursum & deorsum permiscendo de violatis legibus faciebat, ita me dijament, neque vos percepisse arbitror, neque ipse potui pleraque intelligere. Simpliciter autem recta via de iure disputabo. Ego tantùm absum ab eo, vt dicam, me non esse obnoxiũ (id quod iste modò subinde exagitabat & inculcabat) vt per omnem vitam obnoxium esse me fatear reddendæ rationi eorum, quæ administrarim aut gesserim apud vos: sed eorũ quæ de meo pollicitus & largitus sũ populo, nullum me diẽ obnoxiũ esse affirmo. Audis Aeschine?

Relictis tãdem rebus suis iam ad præconiũ accedit: distinctione, inuersione, exẽplis se tuetur.

ἦσαν τῇ ξ τριαρχῶν. καὶ ἐπεχειροτόνησεν ἡ βουλὴ, καὶ ὁ δῆμος. καὶ ἀπήνεγκε Φορμίωνι γραφὴν δημοθένει παροκλῆς φλυεύς. ☾ τὸ πέμπτον μέρος τῆς ψήφου οὐ λαβὼν, ἀπέπεσε τὰς πεντακοσίας δραχμάς. Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον.

Κατάλογος.

Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ὅπὸ τίλου ξ ἡρη σωνεκκαίδεκα ὧν τῇ ὧν τοῖς λόγοις σωτελειῶν, ὑπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα, ὅπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρώμενον. Φέρε δὴ Φορμίωνα τὸν, τὸν ὧν τὸ ἐμοῦ νόμου κατάλογον.

Κατάλογος.

Τοὺς ξ τριάρχους αἱρεῖσθαι ὅπὸ τίλου τριήρη, ὑπὸ τ οὐσίας κῆ τίμησιν. ὑπὸ ταλάντων δέκα. ἐὰν ᾖ πλειόνων ἡ οὐσία ὑποτετιμημένη ἢ χρημάτων, κῆ τ ἀναλωσιμὸν, ἕως ξ ἱππαγωγῶν πλοίων, καὶ ὑπηρετικοῦ ἡ λειτουργία ἔστω, κῆ τίλου αὐτίλου ἢ ἀναλωσίαν ἔστω, καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ᾖ τῆ δέκα ταλάντων, εἰς σωτέλειαν σωναγομένοις εἰς τὰ δέκα τάλαντα. Ἀραγε μικρὰ βοηθήσαι τοῖς πένησιν ὑμῖν δοκῶ; ἢ μικρὰ ἀναλῶσαι αὖ, τ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθέλειν οἱ πλέοσιοι; οὐ τίνυν μόνον τῇ μὲν καθυφεῖναι ταῦτα σεμνύομαι, οὐδὲ τῇ γραφεὶς ἐποφυγεῖν· ἀλλὰ καὶ τῇ συμφέροντα θεῖναι τὸν νόμον, καὶ τῇ πεῖσαι ἔργῳ δεδωκέναι. πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τῇ ἀποστόλων γιγνομένων κῆ τ νόμον τὸν ἐμὸν, οὐχ ἱπεσίαν ἔθηκε τριήραρχος οὐδεὶς πώποτε ὡς ἀδικούμενος παρ ὑμῖν, οὐκ ἐν μουσυχίᾳ σκαθίζεσθε, οὐχ ὑπὸ τῇ ἀποστολέων ἐλήθη· οὐ τριήρης οὔτ ἔξω καταληφθεῖσα ἀπώλετο τῇ πόλει, οὔτ αὐτὸ ἀπελείφθη, οὐ δυναμένη ἀπάγεσθαι. καίτοι κῆ τοῖς πρότερον νόμοις, ἅπαντα ταῦτα ἐγίγνετο. τὸ δ αἴτιον ὧν τοῖς πένησιν ἦν, τὸ λειτουργεῖν μὴ δύασθαι· πολλὰ δὴ τὰ ἀδύνατα συνέβαινεν. ἐγὼ δ ὧν τῇ ὑπόρρησιν εἰς τοὺς δυνάστας μετήνεγκα τὰς τριηραρχίας. πάντ οὖν τὰ δέοντα ἐγίγνετο. ☾ μοι, καὶ κατ αὐτὸ τοῦτο, ἄξιός εἰμι ἐπαίνου τυγχάνειν, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα προηρούμην πολιτεύματα, ἀφ ὧν ἅμα δόξαν, κῆ τιμὰς καὶ δυνάμεις συνέβαινον τῇ πόλει· βάσκανον ᾖ καὶ πικρὸν, καὶ κακόηθες οὐδέν ὅτι πολίτευμα ἐμὸν, οὐδὲ ταπεινὸν, οὐδὲ τ πόλεως ἀνάξιον. ταῦτο τοίνυν ἦθος ἔχων ἔν τε τοῖς κῆ τίλου πόλιν πολιτεύμασι, ☾ ὧν τοῖς ἑλληνικοῖς φανήσομαι. οὔτε γὰρ ὧν τῇ πόλει τὰς Φορὰς τῇ πλουσίων χάριτας μᾶλλον, ἢ τὰς τῇ πολλῶν δίκαια εἱλόμην· οὔτ ὧν τοῖς ἑλληνικοῖς τὰ φιλίππου δῶρα καὶ τὴν ξενίαν ἠγάπησα, αὐτὶ τῇ κοινῇ πᾶσι τοῖς ἕλλησι συμφερόντων. Ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν εἶναί μοι Φορὰ τὸ κηρύγματος εἰπεῖν, κῆ τῇ δυνῶν. τὸ γὰρ ὡς τὰ ἄριστά τε ἔφερε τῇ, κῆ δίκαιος εὖνους εἰμὶ, καὶ Φρόνιμος εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἱκανῶς ὧν τῇ εἰρημένων δεδηλῶσθαί μοι νομίζω. καίτοι τὰ μέγιστά γε τῇ πεπολιτευμένων, κῆ πεπραγμένων ἐμαυτῷ Φαλείπω, ὑπολαμβάνων Φρῶτον μὲν ἐφεξῆς τοῖς Φρὶ αὐτὸ τὸ Φανόμου λόγοις ὑποδοῦναί με δεῖν. εἶτα κἂν μηδὲν εἴπω Φρὶ τῇ λοιπῶν πολιτευμάτων, ὁμοίως παρ ὑμῖν ἑκάστου τὸ συνειδὸς ὑπάρχειν μοι. Τῶν μὲν οὖν λόγων, οἷς ὅδε ἄνω καὶ κάτω σκεκυκὼς ἔλεγε Φρὶ τῇ Φαγεγραμμένων νόμων, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς οἶμαι ὑμᾶς μανθάνειν· οὔτ αὐτὸς ἠδυνάμην συνεῖναι τοῖς πολλοῖς. ἁπλῶς γ τίλου ὀρθὸν ὁδὸν περὶ τῇ δικαίων σκαλέξομαι. Τοσούτου γὰρ δέω λέγειν, ὡς ἐκ εἰμὶ ὑπόδυνος, ὃ νυνὶ ὅδε πολλάκις δι ἔβαλλε κῆ δίωκε. εἰζέτω, ὡς δ ἅπαντα τ βίον ὑπόδυνος εἴη ὁμολογῶ, ὧν ἡ σκευωρίεικα, ἢ πεπολίτευμαι παρ ὑμῖν ὧν μήτοι γε ὧν τῆς ἰδίας οὐσίας ἐπαυξηλόφμος δέδωκα τῇ δήμῳ, οὐδημίαν ἡμέραν ὑπόδυνος εἶναί φημι. ἀκούεις αἰσχίνης, οὐδὲ

αὐδὲ ἄλλον οὐδένα, οὐδ' ἂν τῷ ἐννέα ἀρχόντων τις ὢν A
τύχῃ. πῶς γὰρ ὅστις νόμος τοσαύτης ἀδικίας, καὶ μισανθρω-
πίας μεστός, ὡς τε τῶν ὄντα τι τῷ ἰδίων, καὶ ποιήσαντα φε-
γμα φιλάνθρωπον, καὶ φιλόδωρον, τῆς χάριτος μὴ ἀ-
ποστερεῖν, εἰς ὃ τοὺς συκοφάντας ἄγλν, καὶ τούτοις ὅπῃ ταὶς
δίκαις ὧν ἔδωκεν ἐφιστάναι; οὐδὲ εἷς δήπου. εἰ δέ φησιν
ἐκεῖνος δείξ ἅτω, κἀγὼ σέξω, καὶ σιωπήτομαι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ἀλλ' ἐκεῖνε συκοφαντῶ ὅτι ὅπῃ τῷ θεω
εικῶ τότε ὤν, ἐπέδωκα τὰ χρήματα. ἐπῄνεσεν αὐτὸν φη-
σιν ἡ βουλή, ὑπεύθυνον ὄντα. οὐ μὲν τούτων γε οὐδενὸς
ὢν ὑπεύθυνος λῶ· ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα ὦ συκοφάντα.
ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦν, φασί φησι. καὶ δι' αὐτό γε τοῦτο ὀρ-
θῶς ἐπῃνούμην, ὅτι τὰ ἁπλωματα ἐπέδωκα, καὶ οὐκ ἐ-
λογιζόμην. ὁ μὲν γὰρ λογισμός, δύθυνῶν καὶ τῷ ἐξετασόν-
των φεροῖ δεῖται. ἡ δ' ἀφορεά, χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία
ὅστι τυγχάνειν. διόπερ ταῦτ' ἔγραψεν ὅδε περὶ ἐμοῦ. ὅτι
δ' οὕτω ταῦτα ἔχει, καὶ οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ
ἐν τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὥρισται, ἐγὼ ῥᾳδίως πολλαχό-
θεν δείξω. πρῶτον μὲν γὰρ ναυσικλῆς στρατηγῶν, ἐφ' οἷς ἀ-
πὸ τῷ ἰδίων προῖκτο, πολλάκις ἐστεφάνωται ὑφ' ὑμῶν. εἶθ' B
ὅτε τὰς ἀσπίδας διότιμος ἐδωκε, καὶ πάλιν χαρίδημος, ἐ-
στεφανοῦτο. εἶθ' ὅδε νεοπτόλεμος, πολλῶν ἄρχων ὑπερά-
της ὤν, ἐφ' οἷς ἐπέδωκε, τετίμηται. χάριτλον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό
γε, εἴ τῳ τινὰ ἀρχὴν ἄρχοντι, ἢ διδόναι τὰ ἑαυτῶ τῇ πό-
λει, ἢ παρὰ τὼ ἀρχὼ μὴ ἐξέναι, ἢ τῷ δοθέντων αὐτὶ τ' κο-
μίσασθαι χάριν, δύθυνας ὑφέξειν, ὅπ τοίνυν ταῦτ' ἀλη-
θῆ λέγω, λέγε τὰ ψηφίσματά μοι τὰ τούτοις γεγραμμέ-
να, αὐτὰ λαβών. λέγε.

Ψήφισμα.

Ἄρχων δημώνικος φλυεύς, βουλῆς μετ' εἰκά-
δα, γνώμη βουλῆς, καὶ δήμου καλλίας * φρεάρριος εἶπεν, ὅ-
τι δοκεῖ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι ναυσικλέα
τὸν ὅπῃ τῷ ὅπλων, ὅτι ἀθηναίων ὁπλιτῶν διχιλίων ὄντων
ἐν ἴμβρῳ, Ϲ βοηθούντων τοῖς κατοικοῦσιν ἀθηναίων τ'
ἧσον, οὐ δυναμένου φιάλωνος τὸ ὅπῃ τῆς διοικήσεως
κεχειροτονημένου δὲ τοὺς χειμῶνας πλεῦσαι, καὶ μισθο-
δοτῆσαι τοὺς ὁπλίτας, ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἔδωκε, καὶ οὐκ
εἰσέπραξε τ' δῆμον, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον διονυ-
σίοις, Ϲ ἀγῶσι τοῖς καινοῖς. Ψήφισμα. C

Εἶπε καλλίας * φρεάρριος, φρυτάνεων * λεγόντων βουλῆς
γνώμη. ἐπειδὴ χαρίδημος ὁ ὅπῃ τῷ ὁπλιτῶ, ἀποσταλεὶς
εἰς σαλαμῖνα Ϲ διότιμος ὁ ὅπῃ τῷ ἱππέων, ἐν τῇ ὅπῃ τὸ
Ϲαμοῦ μάχῃ τῷ στρατιωτῶ πεζῶν ὑπὸ τῷ πολεμίων
συλλοβόντων, ἐκ τῷ ἰδίων αἱ αλωμάτων κατεπλισαν
τοὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίαις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ
καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι χαρίδημον, καὶ διότιμον, χρυσῷ
στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις ἐν
τῷ γυμνικῷ ἀγῶνι, καὶ διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς.
τῆς δὲ ἀναγορεύσεως ὅπι μελησθῶσι θεσμοθέται, φρυ-
τάνεις, ἀγωνοθέται. Τούτων ἕκαστος αἰσχύνη, τῆς μὲν ἀρ-
χῆς ἧς ἦρχεν ὑπεύθυνος λῶ· ἐφ' οἷς δ' ἐστεφανοῦτο,
οὐχ ὑπεύθυνος, οὐκοῦν οὐδ' ἐγώ. ταυτὰ γὰρ δίκαιά
ἐστί μοι πρὸς τῷ αὐτῷ τοῖς ἄλλοις δήπου, ἐπέδωκα.
καὶ ἐπαινοῦμαι δι' ἃ τοῦτα. οὐκ ὧν ἐπέδωκα ὑπεύθυνος.
ἦρχον, καὶ δέδωκά γε δύθυνας ἐκείνων, οὐχ ὧν ἐπέδω-
κα νῦ δία. ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα; εἶτα παρὸν ὅτε μὲ εἰ-
σῆγον οἱ λογισταὶ, δι' ἃ οὐ κατηγόρεις; ἵνα τοίνυν, εἰδῆ-
τε, ὅπ αὐτός μοι μάρτυρεῖ, ἐφ' οἷς οὐχ ὑπεύθυνος λῶ
ἐστεφανῶσθαι, λαβὼν ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα ὅλον, τὸ γραφέν μοι, οἷς γε θὰκ ἐγράφατο τῶ προβουλεύματος,

neque alium quenquam, etsi nouemuirorum aliquis A
fuerit. Quæ enim lex est tanta iniquitate & inhumanitate referta, vt eum qui aliquid de suo largitus est & humanitate atque liberalitate vsus & gratia spoliet, & ad calumniatores adducat, illósque rationib. alienæ libertatis exigendis præficiat? nulla certè. Quòd si quam iste esse ait, ostendat: in ea ego acquiescam, & tacebo: sed nulla est, Athenienses. At iste calumniator, tum quod theatralis pecuniæ curator, largitus sum pecuniam: eum, inquit, obnoxium laudauit senatus nõ scilicet ob eorum quicquam, quorum rationes referendæ mihi erant: sed ob ea quæ largitus sum, ô calumniator. Sed & murorum, inquit instaurator fuisti & ob hoc ipsum rectè laudabar, quod impensas de meo sum largitus & non expensas tuli. Expensi enim tabulæ, rationes & inquisitores requirunt: donatio autem gratiarum actionem & laudationem meritò consequitur. Quapropter hic ea de me scripsit. Atque hæc ita se habere, nec tantùm legibus, sed vestris etiam moribus esse definita ego facilè multifariam ostẽdam. Primùm, Nausicles dum cũ imperio fuit, sæpe à vobis corona donatus est ob priuatam liberalitatem. Deinde cũ Diotimus clypeos dedit, atque iterum Charidemus, coronis ornati sunt. Etiam Neoptolemus hic, cum fuerit multis operibus præfectus, propter ea quæ de suo largitus est, honoribus est affectus. Nam id quidem indignum esset, si cui magistratu aliquo fungenti, aut largiri sua reipub. propter magistratum non licere, aut pro datis non recipienda gratia. sed ratio reddenda esset. Hæc vt verè à me dici constet, cape ipsa decreta de his facta, & mihi recita. Recita. B

DECRETVM.

Prætor fuit Demonicus Phlyensis, XXVI. die Sextilis, cum de sententia senatus & populi Callias Phrearrius dixit: placere senatui populóque, corona donare Nausiclem, armamentario præfectum: quod cũ Athenienses legionarij bis mille essent in Imbro, & Athenien sib. insulam incolentibus opem ferrẽt, cũ Phialo quæstor designatus, per tempestates nauigare non posset, & stipendia soluere militibus, de suo numerauit, nec expensa populo tulit: ac proclamandam esse coronam bacchanalibus, nouis tragœdis.

DECRETVM.

Dixit Callias Phrearrius, Coss. de sententia senatus referentibus: postquam Charidemus: cum legionibus Salaminem missus, & Diotimus magister equitum, in cõflictu ad fluuium militibus quibusdam abhostibus spoliatis, priuatis sumptibus adolescentes armarunt clypeis octingentis: placere senatu populoque, vt donẽtur Charidemus & Diotimus aurea corona, & proclamentur Panathenæis magnis, in gymnico certamine, & bacchanalibus, tragœdis nouis. Proclamatio aũt curæ sit sexuiris, Coss. agnothetis. Horũ singulis, Aeschine, magistratus quem gesserãt rationes referendæ erant: eorum ob quæ coronabantur, non item. Proinde nec mihi. In simili enim causa, simile mihi cum aliis ius quoque tribuendum est Largitus sũ: propterea laudor: neque propterea quæ de meo dedi, sum obnoxius. in magistratu fui: de eo ratione retuli, non de iis quæ largitus sum medius fidius. At malè gessi magistratum? cur verò tu, qui adesses, cum me quæstores introducerent, non accusabas? Vt autem sciatis istum ipsum testificari mihi me ob ea esse corona donatum, propter quæ rationes reddendæ mihi non fuerunt, cape & recita totũ decretum de me factum. Quod enim senatusconsultum non accusauit: eo ipso calumniatoré eũ agere,

non accusatorem, constabit.

DECRETVM.

Prætore Euthycle, vigesimo nono die Octobris, tribu præsidente Oenia, Ctesipho Leosthenis F. Anaphlystius dixit: Quoniam Demosthenes Demosthenis F. Pæanien sis, muris reficiendis curator factus, tria talenta de suo in opus insumpta populo donauit, & theatrali pecuniæ præfectus, largitus est ex omnibus tribubus iis qui theatrali pecunia fruuntur, centum minas ad sacrificia placere S. P. Q. A. laudare Demosthenem Demosthenis filium, Pæanien sem, virtutis ergò & bonitatis; qua constanter vtitur omni tempore in populum Athenien sem: & ornare corona aurea, & proclamare coronâ in theatro bacchanalibus, tragœdis nouis: præconium autem curæ sit agonothetæ. Quæ igitur largitus sum, hæc sunt, quorum tu nihil accusasti. Quæ verò senatus pro his mihi tribuenda censet, ea sunt quæ accusas. Quæ igitur data accipere, legitimum esse confiteris: pro iis relatam gratiam violatarum legum accusas? at homo profligatissimus, & diis inuisus, & reuera liuidus, qualis erit per deos? nónne talis? Iam quod ad præconium in theatro attinet, sexcenties sexcentos esse proclamatos prætereo: & me sæpe ipsum prius esse corona donatum. sed Deum immortalem, itáne vecors es & stupidus, Aeschine, vt intelligere nequeas, ei qui coronatur, eandem contingere felicitatem vbicunque corona proclametur: sed propter coronâ donantium vtilitatem in theatro fieri præconium? Nam quotquot audiuere, hi ad bene de republica merendum excitantur: & eos qui gratiam referunt, magis laudant, quàm eum qui coronatur: qua de causa legem eam respublica tulit. sed ipsam cape legem, & recita.

LEX.

Quos municipia quædam coronant, eorum coronarum præconia fiant in ipsis municipiis: nisi si quos ipse populus Athenien sis aut senatus coronat, eos verò liceat in theatro bacchanalibus proclamari. Audis Aeschine, legem perspicuè dicere. Præterquam si quos populus aut senatus corona ornauerit: hi verò proclamẽtur. Quid igitur ô miser calumniaris? quid fabulas cõminisceris? cur veratro te non purgas ob ista deliria? neque erubescis inuidiæ actionem instituere, non criminis alicuius: & leges alias immutare, alias mutilare, quas integras legi oportebat vtique his, qui se ex legibus pronunciaturos iurarũt? Et cum ita te geras, reuerenses quę inesse oporteat homini populari: tanquam statuam elocaris ex tabulis, eámque postea receperis non ita perfectam, vt tabulæ iubebant: aut tanquam è verbis, & non è factis aut rebus gestis homines populares æstimentur, & vociferaris, fandáque & nefanda nominas, tanquam de plaustro, quæ tibi tuóque generi insunt, nõ mihi. Atqui & hoc ego, Athenien ses, conuicium ab accusatione differre existimo, quod accusatio crimina complectitur, quorum supplicia legibus constituta sunt: conuicium autem maledicta, quæ pro sua quique natura inimici alij in alios dicere solent. Aedificata autem puto à maioribus hæc prætoria, non vt vobis è priuatis ædibus in ea conuocatis, nefariis maledictis alios alij proscinderemus, sed vt iniurios in rempublicam conuinceremus.

Recrimination Aeschinis.

τούτοις ἃ διώκει, συκοφαντῆσαι φανήσεται. Λέγε.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Εὐθυκλέους, πυανεψιῶνος ἐνάτῃ ἀπόντος, φυλῆς πρυτανευούσης εἰνιπίδος, κτησιφῶν λεωθένους ἀναφλύστιος, εἶπεν. ἐπειδὴ δημοσθένης δημοσθένους παιανιεὺς, ἡγούμενος δημελητὴς τῆς τοῦ τείχων ἐπισκευῆς, καὶ προσαναλώσας εἰς τὰ ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας τάλαντα, ἐπέδωκε ταῦτα τῷ δήμῳ· καὶ ὅτι τὸ θεωρικὸν καταστὰθεὶς, ἐπέδωκε τοῖς ἐν πασῶν τοῦ φυλῶν θεωρικοῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ τῷ ἀθηναίων, ἐπαινέσαι δημοσθένην δημοσθένους παιανιέα, ἀρετῆς ἕνεκα καὶ καλοκἀγαθίας, ἧς ἔχων διατελεῖ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸν δῆμον τὸν ἀθηναίων, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, διονυσίοις, ξ ἀγῶσιν καινοῖς. τῆς δ' ἀναγορεύσεως, ἐπιμεληθῆναι τὸν ἀγωνοθέτην. Οὐκοῦν ἃ μὲν ἐπέδωκα, ταῦτ' ἔστιν, ὧν οὐδὲν συ λέγεις. ἃ δὲ φησὶν ἡ βουλὴ δεῖν αἰτεῖ τούτων λαμβάνειν μοι, ταῦτ' ἔσθ' ἃ διώκεις. τὸ λαβεῖν οὖν τὰ διδόμενα ὁμολογῶν ἔννομον εἶναι τούτων ἀπαιτοῦσαι, φανόμενος γραφὴς ὁ παμπόνηρος αἰθεροπος, καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ βάσκανος ὤν, πιός τις ἂν εἴη θεὸς θεῶν, * οὐχ οἱ τοιοῦτος καὶ μιλῶ, φεὶ τὸ γε ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττεσθαι, τὸ μὲν μυριάκις μυρίους κεκηρύχθαι, φαλείπω, καὶ τὸ πολλάκις αὐτὸς ἐστεφανῶσθαι φεότερον· ἀλλὰ φεὸς θεῶν οὕτω σκαιὸς εἶ, καὶ ἀναίσθητος, αἰσχίνη, ὡς τι οὐ δυνάσθαι λογίσασθαι, ὅτι τῷ μὲν στεφανουμένῳ τὸν αὐτὸν ἔχει ζῆλον ὁ στέφανος, ὅπου ἂν ἀναρρηθῇ· τὸ δὲ τῷ στεφανούντων ἕνεκα συμφέροντος ἐν τῷ θεάτρῳ γίγνεταί τι κήρυγμα; οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἅπαντες, εἰς τὸ ποιεῖν εὖ τὴν πόλιν φεοθυμότεροι καὶ τοῖς ἀποδιδόντας τὴν χάριν, μᾶλλον ἐπαινοῦσι τὸν στεφανοῦντα, διόπερ τὸν νόμον τοῦτον ἡ πόλις ἔγραφε. Λέγε δ' αὖτόν μοι τὸν νόμον λαβών.

Νόμος.

Ὅσους στεφανοῦσί τινες τῶν δήμων, τὰς ἀναγορεύσεις τῶν στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἑκάστοις τοῖς ἰδίοις δήμοις, ἐὰν μή τινας ὁ δῆμος ὁ τῶν ἀθηναίων, ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ, τούτοις δ' ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ διονυσίοις * ἀναγορεύεσθαι. Ἀκούεις αἰσχίνη τὸ νόμου λέγοντος σαφῶς, πλὴν ἐάν τινας ὁ δῆμος, ἢ ἡ βουλὴ * στεφανώσῃ; τούτοις δ' ἀναγορεύεσθαι. τί οὖν ὦ τάλαι πορεσυκοφαντεῖς; τί λόγους πλάττεις; τί σαυτὸν * οὐκ ἐλλεβορίζεις ὅπου τοὺτοις; ἀλλ' οὐδὲ αἰσχύνῃ φθόνου δίκην εἰσάγων, οὐκ ἀδικήματος οὐδενός· καὶ νόμους τοὺς μὲν, μεταποιῶν, τῶν δ' ἀφαιρῶν μέρη, οἷς ὅλοις δίκαιον ἦν ἀναγινώσκεσθαι, τοῖς γε ὀμωμοκόσι κῆ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι. ἔπειτα τοιαῦτα ποιῶν, λέγεις ἃ δεῖ ποεῖσθαι τῷ δημοτικῷ, ὥσπερ αὐδριάντα ἐπιδεδικὼς κατὰ συγγραφὴν, εἶτα οὐκ ἔχοντα ἃ ποεῖσθαι ἐκ τῆς συγγραφῆς κομιζόμενος, ἢ λόγῳ τοὺς δημοτικούς· ἀλλ' οὐ τοῖς ποεάγμασι, καὶ τοῖς πολιτεύμασι γνώσκομένους. καὶ βάσ ῥητὰ καὶ ἄρρητα ὀνομάζων ὥσπερ ἐξ ἀμάξης, ἃ σοι καὶ τῷ σῷ ἤθει ποέσεσιν, οὐκ ἐμοί. καὶ τοι κῆ * τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας τούτῳ διαφέρειν ἡγοῦμαι· τῷ τὴν μὲν κατηγορίαν, ἀδικήματ' ἔχειν, ὧν ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι. τὴν δὲ λοιδορίαν, βλασφημίας. ἃς κατὰ τὴν αὐτῶν φύσιν τοῖς ἐχθροῖς ποεῖ ἀλλήλων συμβαίνοι λέγειν. * οἰκοδομῆσαι δὲ τοὺς φεογόνους ταυτὶ τὰ δικαστήρια ὑποείληφα, οὐχ ἵνα συλλέξαντες ὑμᾶς εἰς ταὐτὸ ἀπὸ τῶν ἰδίων, κακῶς τὰ ἀπόῤῥητα λέγωμεν ἀλλήλοις· ἀλλ' ἵνα ἐξελέγχωμεν, ἐάν τις ἠδικηκός τι τυγχάνῃ τὴν πόλιν, ταῦτα

ταῦτα τοίνυν εἰδὼς αἰσχύνης, ὑδὲν ἧττον ἐμοῦ, πομπεύειν A
αὐτὸ τὸ κατηγορεῖν εἵλετο. οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων, δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν. ἤδη γ' ὅτι ταῦτα πορεύσομαι, τοσοῦτον αὐτὸν ἐρωτήσας. πότερόν σε τὶς, αἰσχίνη, πόλεως ἐχθρὸν, ἢ ἐμὸν εἶναι φῇ; ἐμὸν δηλονότι. εἶτα οὐ μὴν ἐμοῦ δίκαιον κεῖσθαι τοὺς νόμους ὑπὲρ τούτων λαβεῖν, εἴπερ ἠδίκουν, ἐξέλιπες ἐν ταῖς δυθυίαις, ἐν ταῖς γραφαῖς, ἐν ταῖς ἄλλαις κρίσεσιν. οὗ δ' ἐγὼ μὴν ἀθῷος ἅπασι, τοῖς νόμοις, τῷ χρόνῳ, τῇ προθεσμίᾳ, τῷ κεκρίσθαι πρὸ πάντων πολλάκις τούτων πρότερον, τῷ μηδεπώποτε ἐξελεγχθῆναι μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, τῇ πόλει δ' ἢ πλέον ἢ ἔλαττον ἀνάγκη τῷ γε δημοσίᾳ πρᾶξαι μέτειναι τῆς δόξης, ἐνταῦθα ἀπίωτηκας. ὅρα, μὴ τούτων μὲν ἐλθεῖς ἧς, ἐμοὶ δ' ὑπεναντίοις. ἐπειδὴ τοίνυν, ἡμῖν δυσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος ἅπασι δέδεικται, δεῖ δέ μοι ὡς ἔοικε, καθάπερ οὐ φιλολοίδορον ὄντα φύσει, δι' ἃς τὸ τοῦ βλασφημίας εἰρημένας, αὐτὶ πολλῶν καὶ ψευδῶν, αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα εἰπεῖν πρὸς αὐτὸ, καὶ δεῖξαι τίς ὢν, καὶ τίνων, ῥᾳδίως οὕτως ἄρχει τὰ κακῶς λέγειν, καὶ λόγοις τινὰς διαφύρει, αὐτὸς εἰρηκώς. ἆ τίς οὐκ ἂν ὤκτισε τῶν μεξίων ἀνθρώπων φθέγξαθαι. εἰ γὰρ αἰακὸς, ἢ ῥαδάμανθυς ἢ μίνως ἦν ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μὴν ἀστερμολόγος, πρὸς ἱμμᾶ ἀγοραῖος, ὀλεθρος γραμματεὺς, οὐκ ἂν αὐτὴν οἶμαι τοιοῦτ' εἰπεῖν, οὐδ' ἂν οὕτως ἐπαχθεῖς λόγοις πρεῖσαθαι, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα, ὦ γῆ καὶ ἥλιε καὶ ἀρετὴ καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ πάλιν σωφέσιν καὶ παιδείαν ὀνομαλούμενον, ἢ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ διαγινώσκεται. ταῦτα γὰρ δήπουθεν ἤκουεν αὐτοῦ λέγοντος. σοὶ δὲ ἀρετῆς ὦ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς, τίς μετουσία, ἢ τῷ τοιούτων, τίς διάγνωσις; πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι τοῦ παιδείας σοι θέμις μνησθῆναι; ἧς τῷ μὲν ὡς ἀληθῶς τετυχηκόσιν οὐδὲ αὖ εἷς εἴποι σοὶ αὐτὸ ζῶντι οὐδέν· ἀλλὰ καὶ ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειε. τοῖς δ' ἀπολειφθεῖσι μὲν, ὥσπερ σὺ, σοφισταῖς μὲν, ὑπὸ ἀναισθησίας, τὸ τοὺς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖν ὅταν λέγωσιν, οὐ τὸ δοκεῖν τοιούτοις εἶναι δοκοῦσιν. οὐκ ἀπορῶ δ', ὅτι χρὴ σοὶ σοῦ, καὶ τῷ σῶν εἰπεῖν, ἀπορῶ τὸ σοφοῦ μνησθῶ. πότερ' ὡς ὁ πατήρ σου τρόμης, ἐδούλευε παρ' ἐλπίᾳ τῷ σοῖς τῷ θησείῳ διδάσκοντι γράμματα, κοίνικας παχείας ἔχων καὶ ξύλον; ἢ ὡς ἡ μήτηρ σου τοῖς μαθημένοις γάμοις ἐν τῷ κλισίῳ τῷ σοῖς τῷ καλαμίτῃ ἥρωϊ χορεύουσα, τὸ καλὸν ἀνδριάντα, καὶ ξιφαγωνιστὴν ἄκρον ὀρχήσασθαι σε. ἀλλ' ὡς ὁ τερψύλης φορμίων, ὁ δίωνος τοῦ φρεαρρίου δοῦλος, ἀνέσησεν αὐτῷ ἀπὸ ταύτης τῆς καλῆς ἐργασίας; ἀλλὰ νὴ τὸν δία, καὶ τοὺς θεοὺς, οὐκ ἂν μὴ σοὶ ταῦτα προσήκοντα λέγων, αὐτὸς οὐ προσήκοντας ἐμαυτῷ δόξω προσηκῆσαι λόγους. ταῦτα μὲν οὖν, ἐάσω. ἀπ' αὐτῆς ὧν αὐτὸς βεβίωκεν, ἀρξομαι. ὃ δὲ ὢν ἔτυχεν, ἰῶ· ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καταρᾷ. οὐ γὰρ ποτε οὐδὲ λέγω, χθὲς μὲν οὐΐ καὶ προῆν, ἅμα ἀθλιώτατος, καὶ ῥήτωρ γέγονε. καὶ δύο συλλαβὰς προθεὶς, τὸν μὲν πατέρα, αὐτὶ τρόμητος, ἐποίησεν ἀτρόμητον· τὴν δὲ μητέρα σεμνῶς πάνυ, γλαυκοθέαν ὠνόμασεν, ἵν' ἐμποῦσαν ἅπαντες ἴσασι καλουμένην, ἐκ τοῦ ὠὰ τὰ ποιεῖν, καὶ πάσχειν δηλονότι, ταύτης τῆς ἐπωνυμίας τυχοῦσαν. πόθεν γὰρ ἄλλοθεν; ἀλλ' ὅμως οὕτως ἀχάριστος, εἶ, καὶ πονηρὸς φύσει, ὡς τε ἐλεύθερος ἐκ δούλου, καὶ πλούσιος ἐκ πάνυ δεῖ τοιούτους γεγονώς, οὐχ ὅπως χάριν αὐτοῖς ἔχεις, ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν, κατὰ τούτων πολιτεύῃ. καὶ τοῖς ὧν μὴ ὅτι τῆς ἀμφισβητήσεως, ὡς ἄρα ὑπὲρ τῆς πόλεως εἴρηκεν, ἐάσω.

Quæ cùm Aeschines æquè mecum sciret: scurram agere, quàm accusatorem maluit. sed hîc quoq; tamẽ par pari referre est æquum. Iam igitur eò veniam, si hoc prius interrogaro: Vtrum te Aeschine reipublicę hostem aliquis, an meum esse dicat? meum nimirum. Cur igitur, vbi me horum vicem legibus vlcisci potuisses, si quid deliquissem; neglexisti in relatione rationum, in accusationibus, in aliis iudiciis? Vbi autem ego rebus omnibus sum innocens, legibus, tẽpore, præfinitione, præiudiciis sæpenumero prius hisce de rebus factis, innocentia mea subinde declarata, & existimationis, siue plus, siue minus (vt in rebus publicè factis) ad rempubl. redire necesse est, ibi occursasti? Vide, ne cum horum sis hostis, meum esse te simules. Postquam igitur, quod sit pium & iustum, suffragium, omnibus est ostensum: méque vt video (quamuis à conuiciis naturâ abhorream) oportet propter coaceruata istius maledicta, pro multis & falsis maximè necessaria de eo dicere, atque ostẽdere, quis ille cum sit, & quibus ortus natalibus, adeò petulanter maledicere cœpterit, & verba quędam exagitet: cum ipse ea dixerit, quę quis est homo paullo moderatior qui nominare non vereatur? Nam si Aeacus, aut Rhadamãtus, aut Minos esset accusator; & non vitiligator, rabula forensis, scriba perditus: eum tamen talia fuisse dicturum non existimo: neque tam molesta verba conquisiturum, tanquam in tragœdia clamitantem, ô Tellus, & Sol, & Virtus, & huius generis alia: & rursus, intelligentiam & Eruditionem, inuocantem, qua honesta & turpia discernantur. Hæc enim vtique dicentem eum audiuistis. Quid verò tibi, aut tuis, ô sentina flagitiorum, est cum virtute commercij? quæve talium rerum diiudicatio? vnde assecutus? quî eam dignitatem adeptus es? Est verò tibi fas eruditionis facere mentionem, qua qui verè perpoliti sunt, eorum nemo de se tale quicquam dixerit: sed vel alio dicẽte, erubescceret. ij verò qui liberalis institutionis sunt expertes; vt tu, & præ ingenij stupore tamẽ simulant: id cõsequuntur, vt auditores fastidio enecent, cùm talia iactant, non vt tales esse videantur. Quanquam autem copia non deest eorum quæ in te dicam: tamen dubito cuius rei primùm faciam mentionem. vtrum illud dicam, patrem tuum Trometem seruisse seruitutem apud Elpiam, qui literas ad Thesei fanum docebat, crassis compedibus & ligno vinctum? aut matrem tuam quotidianas nuptias in fornice apud Calamitem heroem celebrantem, te nobis elegantem istam statuam, & summum histrionem edidisse? An vt tibicem nauticus Phormio, Dionis Phrearrij seruus, eam ab illo præclaro quæstu reuocarit? Sed ita me Iupiter diique omnes amẽt, vereor, ne dum te digna dico, orationem me indignam instituisse videar. His igitur omissis, ab istius ipsius vita primordium capiam. *Neque enim, eorum fuit, quorũ fuit: sed eorum vnus fuit quos populus execratur. Nam serò tandem, serò inquam, heri quidem certè, & nudiustertius, simul & Atheniensis factus est, & orator ac duab. syllabis additis, patrem pro Trometę fecit Atrometum: matrem autẽ per quàm grauiter Glaucotheam nominauit, quã Empusam oés sciũt fuisse vocitatam: indito nimirum ex eo nomine, quòd omnia & faceret & pateretur. Nã vnde alioqui? Sed tamẽ adeò ingratus es & improbus natura, vt liber è seruo, & diues è mendico per hasce factus, non modò gratiam eis non habeas: sed mercede conductus, his in gerẽda republica aduerseris. Ac quæ in cõtrouersia sunt, vtrum ea pro republica dixerit, omittã.

Aeschinis facta cõtra rempublicam.

Quæ autem eum fecisse pro hostibus planè compertum est, ea in memoriâ reuocabo. Quis vestrûm ignorat, Antiphontem illum ciuitate eiectum, qui Philippo pollicitus se naualia vestra incensurum, in vrbem venit? Quem cùm ego in Piræo occultatum cœpissem, atque in concionem adduxissem: clamitando inuidus iste, & vociferando, me in populari imperio indigna facere, qui calamitosis ciuibus insultarem, & ædes inuaderem: effecit,* vt sine decreto dimitteretur. Quod nisi senatus Areopagiticus, re animaduersa, & vestram ignorantiam alieno tempore accidisse conspicatus, hominem indagasset, & comprehensum ad vos reduxisset: ereptus fuisset homo talis, euitatóque supplicio, amissus per istum speciosum oratorem. Nunc vos eum quæstione habita occidistis, quemadmodum sanè & istum occisum oportebat. Itaque gnarus istius facinorum senatus Areopagiticus, cùm vos eum patronum Delphici templi misisset is, eâdem ignoratione, qua multa vobis negocia publica elabuntur è manibus: vt eum etiam senatum in concilium adhibuistis, decernendi tradita autoritate: istum is statim repudiauit vt proditorem, & Hyperidi orationem mandauit: idque ab ara ferens suffragia, fecit, neque vllum suffragium pro isto impuro latum est. Hæc, vt à me verè dici constet, accerse mihi harum rerum testes.

TESTES.

Testificantur Demostheni vice omnium hi: Callias Sunensis, Zeno Phlyensis, Cleo Phalereus, Demonicus Marathonius: cùm populus aliquando designasset Aeschinem patronum Delphici templi ad Amphyctiones: nos in cõsessu iudicauimus Hyperidem digniorem esse, qui pro ciuitate orationem haberet & missus est Hyperides. Proinde cùm istum verba facturum senatus repulerit, & id munus alteri mandarit, tum proditorem eum esse, tum vobis malè velle declararit. Vnum igitur hoc factum est istius hominis genetosi, non iis sanè simile, quorũ me accusat. Iam alterum recordamini. Cũ Philippus Pythonem misisset, Byzantium illum: adiunctis etiam sociorum suorum omnium legatis: eo consilio, vt nostram vrbem probris afficeret, atque ostenderet, eam delinquere: tunc ego Pythoni insolescenti, & acriter in vos inuehenti non cessi, neque stationem deserui: sed surrexi, & respondi, neque ciuitatis nostræ causæ defui, & Philippi iniurias tam euidenter coargui, vt eius socij vltrò surgerent & confiterẽtur. At iste illis aderat: & in patriam testimonium dicebat, idque falsum. Neque hæc ei satis erant, quin denuo post hæc, cum Anaxino exploratore in Thrasonis ædibus congressus, ac deprehensus est. At, qui ab hostibus missum solus solum conuenit, & cum eo consilia communicauit. is ipse naturâ fuit explorator, & hostis patriæ. Atque hæc à me verè dici vt appareat: voca mihi horum testes.

TESTES.

Celedemus Cleonis F. Hyperides Callæschri F. Nicomach⁹ Diophãti F. testificantur Demostheni, iure iurãdo adacti à ducib⁹, scire se, Aeschinẽ Atrometi F. Cothocidẽ conuenisse noctu in ædes Thrasonis & cõsilia communicasse cum Anaxino, qui iudicatus fuit missus esse explorator à Philippo. Hęc testimonia relata sunt prętore. Nicia, tertio die Iunij. Infinita alia, quę de eo referre possẽ, prętermitto. Nam ita omnino se res habet: multa ego huius generis etiam nũc possẽ ostẽdere, in quibus istũ illis tẽporibus &

A ἃ δ' ὑμῖν τῷ ἐχθρῶν φανερῶς ἀπεδείχθη πεπραγμένα. ταῦτα ἀναμνήσω. τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδε τὸν ὑποφηφισθέντα ἀντιφῶντα, ὃς ἐπαγγελλόμενος φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν τὰ ὑμέτερα εἰς τὸν πόλιν ἦλθεν· ὃν λαβόντες ἐμὲ κατηγοροῦντα ἐν πειραιεῖ, καὶ καθισάντος εἰς τὸ ὀκλησίαν, βοῶν ὁ βάσκανος ἔλεγε καὶ κεκραγώς, ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ, τοὺς ἠτυχηκότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων, καὶ εἰς οἰκίας βαδίζων, ἀνευ ψηφίσματος ἀφεθῶναι ἐποίησε. καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τὸ πρᾶγμα ἀφοσιωμένη, καὶ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν ἐν οὐδενὶ συμβεβηκυῖαν ἰδοῦσα, ἐπεζήτησε τὸν αἴτιον, καὶ συλλαβοῦσα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς· ἐξήρπας' ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὸ δίκαιον δοῦναι δίκην, ἐξεπέμπετ' ἂν εἰς τὸν σεμνολόγους τουτονί. νῦν δ' ὑμεῖς στρεβλώσαντες αὐτὸν, ἀπεκτείνατε, ὡς ἔδει γε καὶ τοῦτον. τοιγαροῦν εἰδῦα ταῦτα ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τὰ τότε τούτῳ πεπραγμένα, χειροτονησάντων αὐτὸν ὑμῶν συνήθικον γὰρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ, ὑπὸ τῆς αὐτῆς

B ἀγνοίας, ἀφ' ἧς περ πολλὰ πεφύκατε τῶν κοινῶν, ὡς προσείλεσθε κἀκεῖνον, καὶ κυρίαν τὸ πρᾶγμα ἐποιήσατε τοῦτον μὲν, δυοῖν ἀπήλασεν ὡς προδότην· γαρίδην δὲ λέγειν προσέταξε. καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν ψῆφον ἔπραξε. καὶ οὐδεμία ψῆφος ἐνέχθη τῷ μιαρῷ τούτῳ. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας. Μάρτυρες.

Μαρτυροῦσι δημοσθένει γαρίδης ἁπάντων οἵδε. καλλίας σουνιεύς, ζηνὼν φλυεύς, κλέων φαληρεύς, δημόνικος μαραθώνιος, ὅτε τὸ δῆμος ποτὲ χειροτονήσαντος αἰσχίνου συνήθικον γαρίδην τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ εἰς τοὺς ἀμφικτύονας, συνεδρεύσαντες ἡμεῖς, ἐπειναμὴν γαρίδην ἄξιον εἶναι μᾶλλον γαρίδην τῆς πόλεως λέγειν. καὶ ἀπεσάλη γαρίδης. Οὐκοῦν, ὅτε τοῦτα μέλλοντος λέγειν, ἀπήλασεν αὐτὸν ἡ βουλὴ, καὶ προσέταξεν ἕτερον, τότε καὶ προδότην εἶναι, καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν. ἐν μὲν τοίνυν τοῦτο τοιοῦτο πολίτευμα τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὁμοίον γε, οὐ γὰρ, οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ. ἕτερον δ' ἀναμνησθῆναι. ὅτε γὰρ πύθωνα φίλιππος ἔπεμψε τὸν βυζάντιον, καὶ πολλὰ τῆς ἀστῆς συμμάχων ἁπάντων συνέπεμψε πρέσβεις, ὡς ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν πόλιν, καὶ δείξων ἀδικοῦσαν· τότε ἐγὼ μὲν τῷ πύθωνι θρασυνομένῳ, καὶ πολλὰ ῥέοντι καθ' ὑμῶν, οὐκ εἶξα, οὐδ' ὑπεχώρησα. ἀλλ' ἀναστὰς ἀντεῖπον, καὶ τὰ τ' πόλεως δίκαια, καὶ πεφυλάχα. ἀλλ' ἀδικοῦντα φίλιππον ἐξήλεγξα φανερῶς ἅπασι, ὥς τε τοῖς ἐκείνου συμμάχοις αὐτοῖς αἰσχυνομένους, ὁμολογεῖν. ὥστε ἠναγκάζετο, καὶ τὰ ἐναντία ἐμαρτύρει τῇ παρεδίδει, καὶ ταῦτα ψευδῆ. ἐξ ἀπέχρη ταῦτα. ἀλλὰ πάλιν μὴ ταῦθ' ὕστερον αἰτιῶμαι τῷ καλασκόπῳ σωσιῶνι, εἰς τὴν θρασώνος οἰκίαν ἐλήφθη. καί τοι ὅς γε τῷ ὑπὸ τῶν πολεμίων πεμφθέντι μόνος μόνῳ συνῆει καὶ ἐκοινολογεῖτο· ὥστε αὐτὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει κατάσκοπος καὶ πολέμιος τῇ παρεδίδει. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Κελέδημος κλέωνος, γαρίδης καλλαίσχρου, νικόμαχος διοφάντου, μαρτυροῦσι δημοσθένει. καὶ ἐπωμόσαντο ὅτι τῷ στρατηγῶν, εἰσάγειν αἰσχίνῃ αἰρομένῳ, κοθωκίδῃ, συνερχόμενον νυκτὸς εἰς τὸν θράσωνος οἰκίαν, καὶ κοινολογούμενον αἰσχίνῃ, ὃς ἐκεῖθι ἦναι κατάσκοπος τῷ φιλίππου. αὗται ἀπεδόσαν αἱ μαρτυρίαι, ὅτι νικίου, ἑκατομβαιῶνος ἕκτῃ ἱσαμένου. Μυρία τοίνυν ἔστ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείπω. καὶ γὰρ οὕτω πῶς ἔχει. πολλὰ μὲν ἐγὼ νῦν ἔπ τούτων ἔχομι δεῖξαι, ὧν ἔστ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τοῖς

τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ' ἐπηρεάζων δῆλον ἦν. ἀλλ' οὐ πάντα ταῦτα παρ' ὑμῖν εἰς ἀκριβῆ μνήμην, ἀφ' ἧς ἐδεήθην ὀργήν· ἀλλὰ δεδώκατε ἔθει τινὶ φαύλῳ πολλὴν ἐξουσίαν, τῷ βουλομένῳ τὸν λέγοντά τι τῶν ὑμῶν συμφερόντων, ὑποσκελίζειν, καὶ συκοφαντεῖν, τῆς ὅτι ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος, τὸ τῆς πόλεως συμφέρον *ἀνταλλαττόμενοι. διόπερ ῥᾴδιον ὄντι, καὶ ἀσφαλέστερον ἀεὶ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντα μισθαρνεῖν, ἢ τὴν ὑμῶν ἐλόμενον τάξιν πολιτεύεσθαι. καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ τοῦ μένειν, φανερῶς συναγωνίζεσθαι φιλίππῳ, δεινὸν μέν, ὦ γῆ καὶ θεοί. πῶς γὰρ οὔ; κατὰ τῆς πατρίδος. δότε δ' εἰ βούλεσθε, δότε αὐτῷ τοῦτο. ἀλλ' ἐπειδὴ φανερὸς ἦδη τὰ πλοῖα ἐσεσύλητο, χερρόνησος ἐπορθεῖτο, ὅτι τῷ ἀτίκῳ ἐπορεύετ' ἄθεφος, *οὐκέτι καλὸν ἐν ἀμφισβητησίμῳ τὰ πράγματα ἦν, ἀλλ' ἐνεστήκει πόλεμος· ὅ, τι μὲν πώποτ' ἔπραξεν ὑμῶν ὁ βάσκανος οὗτοσὶ ἰαμβεισχάφος, οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι. οὐδ' ἔστιν οὔτε μεῖζον, οὔτ' ἔλαττον ψήφισμα οὐδεὶς ἀφ' οὗ τῷ συμφερόντων τῇ πόλει. εἰ δέ φησιν, νῦν δεῖν αἰχμὴν πρὸς τῷ συμφέροντων τῇ πόλει. εἰ δέ φησιν, νῦν δεῖξάτω ὅτι τῷ ἐμῷ ὕδατι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὐδέν. καί τοι, δυοῖν αὐτῷ ἀνάγκη θάτερον, ἢ μηδὲν τοῖς πράττομένοις ὑπ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντα ἐγκαλεῖν, καὶ χάριν ὠφλὰ ταῦθ' ἕτερα· ἢ τὸ τῷ ἐχθρῷ συμφέρον ζητοῦντα, μὴ φέρειν εἰς μέσον τὰ τούτων ἁμείνω. ἀρ' οὖν οὐδὲ ἔλεγχος, ὥσπερ οὐδὲ ἐγράφην, ἵνα μὴ εἰργάσατό τι δέοι κακὸν ὑμᾶς; οὔμοιγ' ἵν' εἴπειν ἕτερα. καὶ τὰ μὲν ἄλλα, καὶ φέρειν ἠδύνατο ὡς ἔοικεν ἡ πόλις, ἃ πρώην ἔδει ἐλαθάνειν. ἐν δ' ἐπεξειργάσατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ὃ πᾶσι τοῖς πρότερος ἐπέθηκε τέλος. πρὸς οὖν τοὺς πολλοὺς ἀνάλωσε λόγους, τὰ τῆς ἀμφισσέων τῆν λοκρῶν διεξιὼν δόγματα. ὡς διαστρέψων τἀληθές, τάδ' οὐ τοιοῦτόν ἐστι, πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. οὐδέποτ' ἐκνίψῃ σὺ ταῦτ' ἐπιθεμα, καὶ διετεινάμην οὕτως ἰσοδρῶς, ὅπως μὴ γράμματ' ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμενα, ἐξ ὧν ταῦτ' ἐπιδείξω σαφῶς, καὶ ὑμᾶς εἰδὼς τὰ πραγμένα μνημονεύοντας, ἐκεῖνο φοβοῦμαι, μὴ τῆς εἰργασμένων αὐτῷ κακῶν, οὐδὲ ἐλάττων ὑπολειφθῇ. ὅπερ πρότερον συνέβη, ὅτε τοῖς παλαιοῖς φωκέας ἐποίησεν ἀπολέσθαι, τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπαγγείλας. τὸν δὲ ἐν ἀμφίσσῃ πόλεμον, δι' ὃν εἰς ἐλάτειαν ἦλθε φίλιππος, καὶ δι' ὃν ἠρέθη τῆς ἀμφικτυόνων ἡγεμών, ὃς ἅπαντα ἀνέτρεψε τὰ τῆς ἑλλάδος. οὗτός ἐστιν ὁ συγκατασκευάσας, καὶ πάντων εἰς ἀνὴρ τῶν μεγίστων αἴτιος κακῶν. καὶ τότ' οὐδὲν ἐμοῦ διαμαρτυρομένου καὶ βοῶντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πόλεμον εἰς τὸν ἀτίκα ἄγειν αἰχίνη, πόλεμον ἀμφικτυονικόν. οἱ μὲν ἐκ παρασκευῆς συγκαθήμενοι, οὐκ εἶων με λέγειν· οἱ δ', ἐθαύμαζον καὶ ἐκέλευον αἰτίαν δοῦναι τὸν ἰδίαν ἔχθραν ἐπάγειν με ὑπολαμβάνοντες αὐτόν. ἥτις δ' ἦν φύσις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γέγονε τούτων τῶν πραγμάτων, καὶ τίνος εἵνεκα ταῦτα συνεσκευάσθη, καὶ πῶς ἐπράχθη, νυνὶ ἀκούσατε, ἐπειδὴ τότε ὠκωλύθητε. καὶ γὰρ εὖ πρᾶγμα σωτηρίαν ἔφερε, καὶ μεγάλα ὠφελήσεται πρὸς ἰσοτιμίαν τῶν κοινῶν. καὶ ὅση δεινότης

hostibus inseruire & insultare mihi compertum est, sed ea vos non diligenter memoriæ mandatis, neq; ea qua conueniebat iracundia prosequimini: & praua cuidam consuetudini multum licentiæ dedistis, vt cuilibet eum liceat, qui vestris vtilitatibus patrocinantur, supplantare & calumniari: voluptatem & suauitatem audiendi conuicia, publicæ vtilitati præferentes. Quapropter facilius est, & semper tutius, hostibus inseruiendo locare operam, quàm eam in republica deligere stationem, qua vestra commoda propugnentur. Ac ante bellum, apertè Philippum defendisse, graue quidem certè fuit, ô tellus & dij: quis enim neget? contra patriam. sed date, si vultis, date ei hoc. Sed cum spoliatis iam palàm nauibus, vastata Chersoneso, homo Atticam inuaderet, neque iam dubiæ res essent, sed bellum arderet: quid pro vobis vnquam egerit inuidus iste iambographus, ostendere non poterit: neque extat vllũ vel maius vel minus decretum, factum ab Aeschine pro vtilitate reipublicæ. sin aliquod extare dicit: ostendat nunc ad meam aquam. sed nullum extat. Alterutrum autem necesse est, eum aut quòd nihil eorum quæ tum à me agebantur, posset reprehendere, non alia præter ea scripsisse: aut quòd hostium commodis studeret, non in medium his protulisse meliora. Sed non dicebat, credo, neque scribebat; cum vobis aliquid mali dandum esset? Immò nemini alij dicendi locus erat. Ac cætera quidem respublica ferre fortasse poterat, quæ iste clàm faciebat: vnum autem perfecit eiusmodi Athenienses, quòd cæteris omnibus fastigium imponeret, in quo magnam orationis suæ partem consumpsit, Amphissẽsium Locrorum decreta recensendo, spe peruertendæ veritatis. Id verò non ita est. Nam qui fieri possit multum certè abest. neque tu vnquam elues ea, quæ illic egisti: non adeò multa dices. Aduoco autem in conspectu vestro Athenienses, deos deásque vniuersos, qui terram Atticam tenẽt: & Apollinem Pythiũ qui est huic vrbi patrius: & hos omnes precor, vt, si vera nunc apud vos dixero, & tunc statim pro concione dixi, cum primùm vidi impurum illum eam rem aggredi (cognoui. n. statim, cognoui) vt mihi felicitatem tribuant & salutem. Sin ex odio aut propter priuatam simultatem, crimen isti falsum impingo: ne me vllius boni fructum capere patiãtur. Cur verò hæc imprecatus sum, tãque vehementer asseueraui? quòd cum & tabulas in curia repositas habeam, quibus hæc possem apertè ostendere, & vos rem me minisse sciam: illud vereor, ne iste minor quàm qui tãtum dare malorũ potuerit, existimetur. quod prius accidit, cum miseris Phocensibus internecionis fuit autor falsa huc renunciando. Nam bellum Amphissense, propter quod ad Elatiam venit Philippus; & propter quod Amphictyonum dux designatus fuit: quæ res vniuersam Græciam euertit: is est qui excitarit: & omnium vnus vir maximorum autor malorũ fuerit. Ac tũ statim me testificãte & clamitante in concione: Bellum in Atticam introducis Aeschine; bellum Amphyctionicum: alij qui aduocati cum eo considebant, me concionem habere vetabãt: alij demirabantur, & inane crimen ex priuata simultate inferre me eiputabant. Quæ aũt natura fuerit rerũ illarum: & qua de causa instructæ illæ fuerint: & quomodo gestæ: nunc audite, quando tum audire vobis nõ licuit. negociũ. n. probè concinnatũ videbitis: & magnas vtilitates ad cognitionem rerum cõmunũ capietis. Quanta igitur fuerit in Philippo calliditas,

Belli Amphissensis autor Aeschines conductus à Philippo.

spectate. Belli vestri finem aut exitum nullum reperiebat Philippus: nisi Thebanos & Thessalos hostes effecisset nostræ vrbi. quantumuis enim miserè & malè vestri duces cum eo bellarent : tamen ab ipso bello & prædonibus infinitis malis vexabatur. Neque. n. è ditione eius quicquam quod ibi nasceretur, vel exportabatur, vel importabatur, quo ipse indigebat. Neq; verò erat eo tẽpore mari vobis potẽtior: neq; in Atticã venire poterat, si nec Thessali eũ sequerẽtur, nec Thebani trãsitu darẽt. Vsuueniebat autem ei, qualescunque duces missos à vobis (omitto enim hoc) prælio superanti, ob ipsam loci naturam, & vtrorumque facultates, vt malè tractare tur. Quod si suarum causa inimicitiarum, siue Thessalis, siue Thebanis suaderet, vt vos inuaderent: neminem sibi obtemperaturum putabat, sin per speciem communis causæ illorum dux designaretur: facilius sperabat se alia fraude, alia persuasione consecuturum. Quid igitur instituit? spectate quàm bene: bellum excitare inter Amphictyones, & in Pylæa tumultum. ad eas. n. res statim putabat, eos opẽ suam requisituros. cuius belli, si quis vel à se missus assessor, vel suorum sociorum autor esset: rem fore suspectam putabat: ac Thebanos & Thessalos, denique omnes fore cautiores. Sin Athemensis, & à vobis esset, suis aduersariis, qui id ageret: facilè clàm futurum, id quod accidit. Quo igitur ea pacto confecit? Conduxit istum. Nemine autem rem, vt opinor, præsciente, aut cauente (quemadmodum apud vos talia fieri solent) designatus iste Pylagoras, & trihus quatuórve suffragatis, renunciatus est. Vt autem assumpta reipub. nostræ autoritate ad Amphictyones venit: aliis rebus omnibus relictis & despectis, ea confecit, propter quæ conductus erat: & verbis speciosis, ac fabulis, vnde Cyrrhæus ager consecratus esset, compositis atque cõmemoratis: hominibus eloquentiæ non assuetis, & futura non prospicientibus assessoribus persuadet, vt decernerẽt obeundũ esse agrum, quem se Amphissenses pro suo fundo colere dicebant, iste autem ad consecratã regionem pertinere criminabatur: Locrensibus nullam mulctã nobis imponẽtibus, neque ea quæ nũc iste per mendacium causatur, postulantibus. Quod inde cognoscetis. Haud licebat vtique Locrẽsibus, non citata nostra vrbe, iudiciũ contra nostrã vrbem exequi. Quis igitur vos citauit? quo præditus magistratu? dic quis sit conscius? ostende. Verùm haudquaquã poteris: sed inani isto prætextu abutebaris, & falso. Obeũtibus igitur agrũ Amphictyonibus de sentẽtia istius: facto impetu, Locrẽses, parum abfuit quin vniuersos iaculis cõficerent: quosdam etiã cõprehenderũt legatorum. Vt verò semel ex his querimoniæ, & bellum aduersus Amphissenses cõflatũ est: primùm Cottiphus ipsorũ Amphictyonũ duxit exercitũ. Vt aũt alij non venerũt, alij qui venerant, nihil egerunt: in sequẽte conuentu rẽ ad Philippũ statim ducé referebant subornati, & olim scelerati quidã è Thessalis & aliis oppidis: & quidem causas probabiles habebant. aut. n. ipsis tributa cõferẽda, & alẽdũ peregrinũ militẽ dicebãt, & mulctãdos qui facere id recusarent: aut illũ ducé eligendum. Quid multis? sic creatus est imperator: & post hæc, collecto statim exercitu, progressas tãquam Cyrrhæum agrum inuasurus esset, multum valere iussis & Cyrrhæis & Locrẽsibus. Elateã occupat. Quòd nisi statim Thebani, mutata sententia, se vobiscũ coniũxissent: tanquã torrens vniuersa belli moles in vrbem

Philippus creatus imperator Amphictyonum. Elateam occupat: Demosthenes aduersatur.

A ἰῶ ἐν τῷ φιλίππῳ, θεάσασθε. οὐκ ἰῶ τὸ πρὸς ὑμᾶς πολέμου πέρας οὐδ' ἀπαλλαγὴ φιλίππῳ, εἰμὴ Θηβαίοις καὶ Θετταλοῖς ἐχθροῖς ποιήσαι τὴν πόλιν. ἀλλὰ καίπερ ἀθλίως καὶ κακῶς τῶν στρατηγῶν τῶν ὑμετέρων πολεμούντων αὐτῷ, ὅμως ὑπ' αὐτὸ τὸ πολέμου & τῶν λῃστῶν μυρία ἐπῆρχε κακά. ὅτε γὰρ ἀζήμετο τὴν ἐν τῇ χώρᾳ γιγνομένων οὐδέν. οὔτ' εἰσήγετο, ὧν ἐδεῖτο αὐτῷ. ἰῶ γοῦτε ἐν τῇ θαλάττῃ κρείττων τότε ὑμῶν, οὔτε εἰς τὴν ἀττικὴν ἐλθεῖν δυνατὸς, μήτε Θετταλῶν ἀκολουθούντων, μήτε Θηβαίων διέντων. σωιέβαινε γὰρ αὐτῷ τῷ πολέμῳ κρατοῦντι, τοὺς ὁποίους δήποθ' ὑμεῖς ἐξεπέμπετε στρατηγοὺς (ἐῶ γὰρ τοῦτό γε) αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ τόπου καὶ τῷ ὑπαρχόντων ἑκατέροις, κακοπαθεῖν. εἰ μὲν ἔνεκ' ἰδίας ἕνεκεν ἐχθρας ἢ τοὺς Θετταλοὺς, ἢ τοὺς Θηβαίους, συμπείθοι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς. οὐδεὶς, ἂν ἠγεῖτο προσέξειν αὐτῷ τὸν νοῦν, ἐπὶ δ' ἐκείνων καινὰς προφάσεις λαβὼν ἠρέμει. ῥᾴον ἤλπιζε τὰ μὲν ὠδὶ διακεχρῆσθαι, τὰ δ', πείσειν. τί οὖν ἐπιχειρεῖ; θεάσασθε ὡς εὖ. πόλεμον ποιῆσαι τοῖς ἀμφικτυόσι, καὶ προλαβεῖν τὰς πυλαίας ταραχήν. εἰς δὲ ταῦτ' ἀδύνατος αὐτοῖς ὑπελάμβανεν αὐτὸ δεήσεσθαι. εἰ μὲν τοίνυν τοῦτον ἦν τῷ παρ' ἑαυτοῦ πεμπομένων ἱερομνημόνων, ἢ τῷ ἐκείνου συμμάχων εἰσηγεῖτο τὴν ὑποψεσθαι τὸ πρᾶγμα ἐνόμιζε καὶ τοῖς Θηβαίοις καὶ τοῖς Θετταλοῖς, καὶ πάντας φυλάξασθ'. ἐπὶ δ' ἀθνᾶιος ἦν, & παρ' ὑμῶν τῷ ὑπεναντίων ὁ τοῦτο ποιῶν ὁ πρῶτος λήσειν, ὅπερ συνέβη. πῶς οὖν ταῦτ' ἐποίησε; μισοῦντας τοὺξενί. οὐδενὸς γὰρ προειδότος οἷμαι τὸ πρᾶγμα, διὰ φυλάττοντες (ὥσπερ εἰῶθε τὰ ξενικὰ παρ' ὑμῖν γιγνόμενα) προβληθεὶς πυλῶνας ἔβιᾶτ' καὶ ξιῶν ἢ τεττάρων χειροτονησάντων αὐτὸν, ἀπερρήθη. ὡς δ' τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα λαβὼν, ἀφικέτο εἰς τοὺς ἀμφικτυόνας· πάντα τἄλλ' ἀφεὶς καὶ παρεὶς, ἐπέραινεν ἐφ' οἷς ἐμισθώθη. καὶ λόγοις ἀπροσώποις καὶ μύθοις, ὅθεν ἡ κιρραία χώρα καθιερώθη, σωιθεὶς καὶ διέξελθὼν τοὺς ἀνθρώπους ἀπείροις λόγων, καὶ τὸ μέλλον οὐ προορωμένοις τοῖς ἱερομνήμοσι, πείθει ψηφίσασθαι προελθεῖν τὴν χώραν. ἰῶ οἱ μὲν ἀμφισσεῖς, σφῶν αὐτῶν οὖσαν, γεωργεῖν ἔφασαν· δεῖν δ' τῆς ἱερᾶς χώρας ἡπάτο ἐῆν· οὐδεμίαν δίκην τῷ λοκρῶν ἐπιγόντων ἡμῖν, οὐδ' ἂν νῦν δεῖν λέγων προφασίζεται οὐκ ἀληθῆ. γνώσεσθε δ' ἐκ τοιῶνδε. οὐκ ἐνῆν αὐτῷ τὸ προσκαλέσασθαι δήπου τοῖς λοκροῖς δίκην καὶ τὴν πόλεως συντελέσασθαι· τίς οὖν ἐκάλεσεν ὑμᾶς; ὑπὸ ποίας ἀρχῆς; εἰπὲ τὸν εἰδότα, δεῖξον. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις. ἀλλὰ καὶ τῇ προφάσει ταύτῃ κατεχρῶ καὶ ψεύδεσθε. προελθόντων γοῦν τῶν τὴν χώραν τῷ ἀμφικτυόνων, καὶ τῶν ἡφηνισιν τὸν τούτου, προαπεσόντες οἱ λοκροὶ, μικροῦ μὲν ἅπαντας κατέκοπτον τινας ὄντας καὶ συνήρπασαν τῷ ἱερομνήμονα. ὡς δ' ἅπαξ ἐκ τούτων ἐκλήματα καὶ πόλεμος πρὸς τοὺς ἀμφισσεῖς * ἐταράχθη· τὸ μὲν πρῶτον, ὁ κόττυφος αὐτῷ τῷ ἀμφικτυόνων, ἦγε στρατιάν. ὡς δ' οἱ μὲν, οὐκ ἦλθον, οἱ δ' ἐλθόντες οὐδὲν ἐποίουν· εἰς τοῦ ἐποίησαν πυλαίαν ὅτι τὸν φίλιππον οὐδὲς ἡγεμόνα ἦγον, οἱ κατεσκευασμένοι, καὶ πάλαι πονηροὶ τῷ θετταλῶν, καὶ τῷ ἐν τοῖς ἄλλαις πόλεσι, καὶ προφάσεις οὐλόγους εἰλήφεσαν. ἢ γὰρ αὐτοῖς εἰσφέρειν καὶ ξένοις ἔφερεν ἔφασαν δεῖν, καὶ ζημιοῦν τοὺς μὴ ταῦτα ποιοῦντας· ἢ ἐκεῖνον αἱρεῖσθαι. τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἡρέθη γὰρ ἐκ τούτων ἡγεμὼν, & μὴ ταῦτ' οὐδὲς δίκαιον συλλέξας, καὶ παρελθὼν ὡς ὅπλ τὴν κιρραίαν, ἐρρῶσθαι φάσας πολλὰ καὶ κιρραίοις καὶ λοκροῖς, τὴν ἐλάτειαν καταλαμβάνει. εἰ μὲν σαφῶ μὴ μετέγνωσαν οὐδὲς Θηβαῖοι, καὶ μὴ ὑμᾶς ἐχθροὺς ὥσπερ χειμάρρους ἂν ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμα

πρᾶγμα εἰς τὴν πόλιν * εἰσέπεσε. νυνὶ δὲ τότε γ' ὀξέως ἔφθασαν αὐτὸν ἐκεῖνοι μάλιστα μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεῶν τινὸς εὐνοίᾳ πρὸς ὑμᾶς· εἶτα μέν τι, καὶ ὅσον καθ' ἕνα ἄνδρα, κἀγὼ δι' ἐμέ. δὸς δέ μοι τὰ δόγματα ταῦτα, καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ἕκαστα πέπρακται. ἵν' εἰδῆτε ἡλίκα πράγματα ἡ μιαρὰ κεφαλὴ παράξασα αὕτη, δίκην οὐκ ἔδωκε. Λέγε μοι τὰ δόγματα.

Δόγμα ἀμφικτυόνων.

Ἐπὶ ἱερέως κλεναγόρου, ἐαρινῆς πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγόραις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν ἀμφικτυόνων· ἐπειδὴ ἀμφισσεῖς ὑπιβαίνουσιν ἐπὶ τὴν ἱερὰν χώραν, καὶ αὐλίζουσι καὶ βοσκήμασι καταγέμουσιν, ἐπελθεῖν τοὺς πυλαγόρας, καὶ τοὺς συνέδρους, καὶ σήλας διαλαβεῖν τοὺς ὅρους, καὶ ἀπειπεῖν τοῖς ἀμφισσεῦσι, μὴ λοιπὸν ὑπιβαίνειν.

Ἕτερον δόγμα.

Ἐπὶ ἱερέως κλεναγόρου, ἐαρινῆς πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγόραις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν ἀμφικτυόνων, καὶ τῶν κοινῶν τῶν ἀμφικτυόνων· ἐπειδὴ οἱ ἐξ Ἀμφίσσης τὴν ἱερὰν χώραν καλλιεμάμενοι, γεωργοῦσι, καὶ βοσκήματα νέμουσι, καὶ κωλυόμενοι τοῦτο ποιεῖν, ἐν ὅπλοις ὡδαγμένοι, τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον κεκωλύκασι μὴ βίαι τινὰς ἄγειν τεθωρακισμένους, καὶ τὸν στρατηγὸν τὸν ἱερομνήμονα τῶν ἀμφικτυόνων, Κότυφον τὸν Ἀρκάδα· πρεσβεῦσαι πρὸς Φίλιππον τὸν Μακεδόνα, καὶ ἀξιοῦν, ἵνα βοηθήσῃ τῷ τε Ἀπόλλωνι, καὶ τοῖς ἀμφικτυόσιν· ὅπως μὴ πρόειδη τὰ τῶν ἀσεβῶν ἀμφισσέων τὸν θεὸν πλημμελούμενον· καὶ ὅτι αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα αἱροῦνται οἱ Ἕλληνες οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου τῶν ἀμφικτυόνων. Λέγε δὴ καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ταῦτ' ἐγίγνετο. εἰσὶ γάρ, καθ' οὓς ἐπυλαγόρησεν ἕκαστος. Λέγε.

Χρόνοι.

Ἄρχων μνησιθείδης μηνὸς ἀνθεστηριῶνος, ἕκτῃ φθίνοντι δεκάτῃ. δόξαν δή μοι τῷ ἀπιτολλώνιῳ· ὡς οὐχ ὑπήκουον οἱ ἀμβασεῖς, πέμπει πρὸς τοὺς ἐν πελοποννήσῳ συμμάχους ὁ φίλιππος· ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ ταύτης σαφῶς, ὅτι, τῷ μὲν ἀληθῆ πρόφασιν τῶν πραγμάτων, τὸ, ταῦτ' ἐπὶ τὴν ἑλλάδα, καὶ τοὺς θηβαίους, καὶ ὑμᾶς πρᾶξαι. ἀπεκρύπτετο, κοινὰ δὴ καὶ τοῖς ἀμφικτύοσι δόξαντα ποιεῖν, προσεποιεῖτο. ὁ δὴ τὰς ἀφορμὰς ταύτας καὶ τὰς πρόφασεις ὑμῖν ἐκεῖνος ἔδωκε. Λέγε.

Ἐπιστολὴ φιλίππου.

Βασιλεὺς μακεδόνων φίλιππος, πελοποννησίων τῷ ἐν τῇ συμμαχίᾳ τοῖς δημιουργοῖς, καὶ τοῖς συνέδροις, καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις πᾶσι, χαίρειν. ἐπειδὴ λοκροὶ, οἱ καλούμενοι ὀζόλαι, κατοικοῦντες ἐν ἀμφίσσῃ, πλημμελοῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος, τὸ ἐν δελφοῖς, καὶ τὴν ἱερὰν χώραν, ἐρχόμενοι μὲν ὅπλων, λευκατοῦσι· βούλομαι τῷ θεῷ μὲν ὑμῖν βοηθεῖν, καὶ ἀμύνασθαι τοὺς πρᾶξαί τι τῶν ἐν ἀνθρώποις δυσεβῶν. ὡς τε σώσαντά με μὴ τῶν ὅπλων εἰς τὴν φωκίδα, ἔχοντες ὅπισθεν μὲν ἡμέρων τεθαράκοντα τὸν ἐνεστῶτα μῆνα λεών, ὡς ἡμεῖς ἀγόμεθα· ὡς δὲ ἀθηναῖοι, βοηδρομιῶνος· ὡς δὲ κορίνθιοι, πανέμου. * τοῖς δὲ ἡμῖν σωσαντήσασι πανδημεὶ χρησόμεθα συμβούλοις· τοῖς δὲ μὴ βοηθοῦσιν, ὅπλοις. δύνασθε. Ὁρᾶτ' ὅπως φεύξῃ μὲν τὰς ἰδίας προφάσεις, εἰς δὲ τὰς ἀμφικτυονικὰς καταφύγῃς; τίς ἂν ὁ ταῦτα συμβουλεύσας αὐτῷ; τίς ὁ τὰς προφάσεις ταύτας, ἐνδούς; τίς ὁ τῶν κακῶν τῶν γεγονότων μάλιστα αἴτιος; οὐκ οἶσθ'; μὴ δῆτα λέγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρεσβύτης ὡς ὑφ' ἑνὸς τοιαῦτα πέπονθεν ἡ ἑλλὰς ἀνθρώπου. οὐχ ὑφ' ἑνὸς, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν καὶ πονηρῶν τῶν παρ' ἑκάστοις, ὦ γῆ καὶ

A noſtram irruiſſet. Nunc (tum quidem) eum illi ſubitò cohercuerunt: ídque factum eſt cum primis, Athenienſes, numinis alicuius benignitate erga vos pòſt autem, & quantum in vno viro eſt, mea quoque autoritate. Da verò mihi decreta iſta, & tempora, quibus horum quidque factũ eſt: vt ſciatis, quantis rebus turbatis, nefarium iſtud caput pœnas non dederit, Recita decreta.

DECRETVM AMPHIctyonum.

Sacerdote Clinagora, verno conuentu, viſum eſt Pylagoris & aſſeſſoribus Amphictyonum: quoniam Amphiſſenſes ſacrum agrum inuadant, & conſerant, & armentis depaſcãt: Pylagoris & aſſeſſoribus in rem præſentem veniendum, & columnis limites dirimendos, & interdicendum Amphiſſenſibus nẽ in poſterum inuadant.

ALIVD DECRETVM.

Sacerdote Clinagora, verno conuentu, viſum eſt Pylagoris & aſſeſſoribus Amphictyonum, & communi Amphictyonum, quando Amphiſſenſes ſacrum agrum inter ſe partiti colant, & armenta in eo paſcant: & cum id facere prohiberentur, armata manu
B greſſi, commune Græcorum concilium vi repulerint, quoſdam etiam vulneribus affecerint, & ducem creatum ab Amphyctionibus Cottyphum Arcadem: legationem ad Philippum Macedonem mittendam: & petendum, vt opituletur & Appollini & Amphictyonibus: neque patiatur ab impiis Amphiſſenſibus Deo fraudem fieri: atque eum dictatorem creari à Græcis, qui ius habeant concilij Amphictyonum. Age recita & tempora, quibus hęc facta ſunt. fuerũt enim ea, quibus iſte Pylagoram egit. Recita.

TEMPORA.

Prętor Mneſithides, decimoſexto die Nouembris; Age da mihi literas, quas, vt non pareliant Thebani, miſit ad Peloponnenſes ſocios Philippus: vt etiam ex iis perſpiciatis, veram cauſam rerum, quæ erat, vt illa quę contra Græciam & Thebanos & vos
C moliretur, occultaret, ſeque communia decreta Amphyctionum exequi ſimularet. Qui verò eas occaſiones & prætextus ei ſuppeditarat, iſte fuit. Recita.

LITERÆ PHILIPPI.

Rex Macedonum Philippus Peloponnenſium fœderatorum magiſtratibus & aſſeſſoribus: & aliis ſociis omnibus S. Quoniam Locrenſes, qui Ozolę nominantur, atque Amphiſſam incolunt, in delubrum Apollinis Delphici delinquũt, & ſacrum agrum armata manu progreſſi deprædantur: Deo, vobis adiutoribus, opem feram, & vlciſcar eos, qui ius gentium & religionem violarunt. Quare armati nobis occurrite in Phocide, allato commeatu quadraginta dierum, hoc menſe Loo, vt nos habemus: vt Athenienſes, Boedromione (ſextili) vt Corinthij Panemo. * Qui autem vniuerſi nobis occurrerint: eorum conſiliis vtemur. Eos verò qui ſe nobiſcum non coniunxerint, mulctabimus. Valete. Videris eum fugere ſuas cauſas, & in Amphictyonicas confugere? Quis igitur illis concinnandis adiutor? quis cauſas ſuppeditauit? quis malorum quæ inciderunt potiſſimùm autor? nónne iſte? Ne igitur paſſim dicatis, Athenienſes, ab vno homine Græciam eſſe talia perpeſſam, non ab vno, ſed à multis atque improbis in ſingulis vrbibus, prob

diuûm fidem atque hominũ: quorum iſte vnus eſt: A quem(ſi verum liberè dicendum ſit)non dubitarim ego communem peſtem eorum,quæ poſtea perierunt omnium,dicere,hominum,locorum, vtbium. Qui enim ſemen præbuit,is enatæ ſegetis malorum eſt autor,quem qui non è primo ſtatim aſpectu ſitis auerſati,demiror.Sed magnæ,vt apparet, apud vos tenebræ ſunt obiectæ veritati. Accidit autem mihi,facinora illius contra patriam deſignata aggreſſo,vt ad ea peruenerim, quæ contra illum ego in republica geſſi:quæ cùm multis de cauſis meritò ex me audietis,tum verò,quod turpe eſt,Athenienſes,cum ego moleſtia, ipſas laborum veſtra cauſa ſuſceptorum tolerarim:vos nec verba quæ de rebus illis facienda ſint,velle ſuſtinere.Cum viderẽ Thenos,atque adeò vos quoque,propemodum à Philippi procuratoribus & hominibus apud vtroſque corruptis adductos:id quod vtriſque erat formidabile, magnámque cautionem requirebat, ne potentiam Philippi creſcere ſineretis, negligere:nec vllã eius rei cauendæ ſuſcipere curam:ad inimicitias autem mutuáſque ſimultates propendêre:hoc vt ne fieret perpetuò cauebam:qui non meapte duntaxat pru- B dẽtia ſic expedire exiſtimarem , ſed Ariſtophõ etiam,itémque Eubulum,omni tempore conciliare voluiſſe illam amicitiam,& cum aliis de rebus ſæpe inter ſe diſſentirent,in hoc ſemper concordaſſe ſcirem:quos tu viuentes,ô Vulpecula,aſſentans ſectabare,defunctis obtrectare non erubeſcis. Nam quòd me de Thebanis accuſas : illos multo magis quàm me accuſas:qui ante me ſocietatem illã probauerunt.Sed illuc redeo. Amphiſſenſi bellò per iſtum excitato , & inimicitiis aduerſus Thebanos per alios eius adiutores perfectis,accidiſſe, vt Phi-
Decreta de Philippi conatib. prohibendis. lippus nos aggrederetur:qua de cauſa iſti vrbes inter ſe committebant.Quòd niſi paulo antè euigilaſſemus:ne recuperare quidem vires licuiſſet. eò vſque iſti rem perduxerant.Vt verò alij in alios fueritis animati,his decretis auditis, & reſponſionibus, ſcietis.Age cape hæc,& lege.

DECRETVM.

Heropytho prætore, XXVI die Februarij,tribu præſidente Erechtheia , de ſententia ſenatus & ducum:Quoniam Philippus oppida quædam finitima C occupauit,quædam populatur,atque in ſumma, ad Atticam inuadendam ſe inſtruit, fœdus noſtrum pro nihilo ducens,& iuſiurandum ſoluere inſtituit ac pacem,fidem mutuò datam frangens:placere ſenatui populóque , vt legati ad eum mittantur , qui cum eo agant,& eum hortentur,potiſſimùm vt concordiam nobiſcum factam & pacta tueatur:ſin minus,vt ſpatium deliberandi præbeat reipublicæ , & inducias vſque ad menſem Aprilem proroget. Lecti ſunt è ſenatu,Simus :Anagyrrhaſius, Euthydemus,Phliaſius,Bulagoras Alopecenſis.

ALIVD DECRETVM.

Heropytho prætore,prtdie Calend. Apriles de Belli ducis ſententia: Quoniam Philippus Thebanos alienare à nobis inſtituit,itáque ſe parauit,vt in Atticæ loca proxima cum omni exercitu ingrediatur, in quo fœdus nobiſcum ictum violat:placere ſenatui populóque , vt ad eum mittantur caduceator & legati,qui petant & eum hortentur, vt inducias faciat,vt è re nata populus deliberet. * (Nunc enim

θεοί.ὧν εἷς οὗτός ἐστιν,ὃν,εἰ,μηδὲν ἄλλα θηθένζα, τἀληθὲς εἰπεῖν δέοι , οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι ἔγωγε κοινὸν ἀλιτήριον τῆς μὴ ταῦτα ἀπολωλότων ἁπάντων εἰπεῖν, ἀνθρώπων, τόπων,πόλεων.ὁ γὰρ τὸ σπέρμα τῶν κακῶν,ὅθεν τῆς φυτὸν κακῶν αἴτιος.ὃν ὅπως ποτὲ οὐκ ἄνδρες ἰδόντες ἀπεστράφητε,θαυμάζω.πλὴν πολύ τι σκότος, ὡς ἔοικέν, ἐστὶ παρ' ὑμῖν πρὸς τἀληθείας.συμβέβηκε δοῦναι μοι τῆς κατὰ τὸ παροῖδος τούτῳ πεπραγμένων ἀφανισμὸν,εἰς ἃ τούτοις ἀντιτίμους αὐτὸς πεπολίτευμαι, ἀφ' ὧν. ἃ πολλῶν μὲν ἕνεκα,εἰ κόπως ἀκούσαι τέ μου. μάλιστα δ' ὅτι αἰσχρόν ἐστιν,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα τῆς ὑπὲρ ὑμῶν πόνων ὑπέμεινα, ὑμεῖς δὲ μὴ δὲ τοὺς λόγους αὐτῶν ἀνέξεσθε. ὁρῶν δ' ἐγὼ θηβαίοις, χρεὼν δ' καὶ ὑμᾶς, ὑπὸ τῆς φιλίππου θεατρίζοντας, καὶ διεφθαρμένων παρ' ἑκατέροις, τὸ μὲν δὲ ἀμφοτέροις φοβερὸν,καὶ φυλακῆς πολλῆς δέομενον, τὸ δὲ φίλιππον ἐᾶν αὐξανέσθαι παρορῶντας , καὶ οὐδὲν καθὲν φυλαττομένους,εἰς ἔχθραν ἦκε τὸ πρᾶγμα ἀλλήλοις ἑτοίμως ἔχοντας· ὅπως τοῦτο μὴ γένηται,πᾶσαν διετέλουν· οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ γνώμης μόνον ταῦτα συμφέρειν ὑπολαμβάνων· ἀλλ' εἰδὼς ἀριστοφῶντα. καὶ παλαι εὔβουλον,πάντα τὸν χρόνον βουλομένους πρᾶξαι ταύτῃ τὴν φιλίαν· καὶ πρὸς τῆς ἄλλων πολλάκις ἀπλέονζας ἑαυτοῖς.τοῦτο ὁμογνωμονοῦζας ἀεί.οἷς σὺ ζῶνζας μὲν ὦ κίναδος,κολακεύων παρηκολούθεις· τεθνεώτων δ' οὐκ αἰσχύνῃ κατηγορῶν. ἃ δὲ πρὸς θηβαίων ὑπῆρχε μοί ἐκείνων πολὺ μᾶλλον,ἢ ἐμοῦ κατηγορεῖς,τῆς πρότερον, ἐγὼ,ταύτῃ τιμῶ συμμαχίαν δοκιμασάντων.ἀλλ' ὅμως ἐπανάγω.ὅτι τὸν ἐν ἀμφίσσῃ πόλεμον τούτου μὲν ποιήσαντος,συμπεραναμένων δὲ τῆς ἄλλων τῆς σωφρόνων αὐτοῦ τε πρὸς τοὺς θηβαίους ἔχθραν,συνέβη τὸ φίλιππον ἐλθεῖν ἐφ' ὑμᾶς,ὑπὲρ ἕνεκα τὰς πόλεις οὗτοι συνέκρουον. καὶ εἰ μὴ προεξανέστημεν μικρόν,εἰς' ἀναλαβεῖν αὐτὰς ἀν ἠδυνήθημεν.ὅτε μέχρι πόρρω προήγαγον οὗτοι τὸ πρᾶγμα.ἐν οἷς δ' ἦτε ἤδη τὰ πρὸς ἀλλήλους,τεταινὶ τῆς ψηφισμάτων ἀκούσαντες καὶ τῆς ἀποκρίσεων,εἴσεσθε.καί μοι λέγε ταῦτα λαβών. Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος ἡροπύθου, μηνὸς ἑκατομβαιῶνος, ἕκτῃ φθίνοντος, φυλῆς πανδιονίδος πρυτανευούσης ἐρεχθηίδος, βουλῆς δὲ γραμματεύοντος γνώμη. ἐπειδὴ φίλιππος,* τινας μὲν κατείληφε πόλεις τῆς ἀσυμφόρων. τινὰς δὲ παρδεῖ. κεφαλαίῳ δὲ πάντων ἀπίκισται πᾶσαν ἀναστατοῦσαι πᾶσαν γίγνεσθαι , παροιδὲν ἡγούμενος τὰς ἡμετέρας συνθήκας καὶ τοῖς ὅρκοις λύειν ὑπεβάλλετο , καὶ τῶν εἰρηνῶν,πᾶσαν θαίνων τὰς κοινὰς πίσεις· δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ,πέμπειν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις,οἵτινες αὐτῷ παρακαλέξονται, καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν,μάλιστα μὲν τὸ πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς συνθήκας.εἰ δὲ μή,πρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι χρόνον τῇ πόλει,καὶ τὰς ἀνοχὰς ποιήσασθαι,μέχρι τοῦ ἀρχιλιῶνος μηνός.ἠρέθησαν δὲ τῆς βουλῆς,σίμος.ἀναγυράσιος,δεύδημος,φλιάσιος,βουλαγόρας ἀλωπεκῆθεν.

Ἕτερον ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος ἡροπύθου , μηνὸς μουνυχιῶνος ἕνη καὶ νέᾳ , πολεμάρχου γνώμη , ἐπειδὴ φίλιππος εἰς ἀλλοτριότητα θηβαίους πρὸς ὑμᾶς ὑπεβάλλετο καθαιρῆσαι, * παρεσκεύασαι δὲ καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι πρὸς τοὺς ἔγγισα τῆς ἀτθικῆς πᾶσαν γίγνεσθαι τόπους, πᾶσα βαίνων τὰς πρὸς ἡμᾶς ὑπαρχούσας αὐτῷ συνθήκας· δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ.πέμψαι πρὸς αὐτὸν κήρυκα καὶ πρέσβεις , οἵτινες ἀξιώσουσι, καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν ποιήσασθαι τὰς ἀνοχὰς,ὅπως ἂν δεχομένως ὁ δῆμος βουλεύσηται. καὶ γὰρ τῶν

νεῦ, * οὐ κέκεινε βοηθεῖν ἐν οὐδενὶ τῷ μεξίων. ἠρέθησαν ὑπὸ τῆς βουλῆς, νέαρχος σωσινόμου, πολυκράτης ἐπιφρονος. καὶ κήρυξ, δύνομος ἀναφλύστιος ὑπὸ τοῦ δήμου. λέγε δὴ καὶ τὰς ἀποκρίσεις.

Ἀποκρίσεις Ἀθηναίοις.

Βασιλεὺς μακεδόνων φίλιππος, Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, χαίρειν, ἐὰν μὲν ἀπ' ἀρχῆς εἴχετε πρὸς ἡμᾶς αἵρεσιν, οὐκ ἀγνοῶ καὶ τίνα σπουδὴν ποιεῖσθε, πρεσβεύσασθαι βουλόμενοι θετταλοὺς, καὶ θηβαίους, ἔτι δὲ καὶ βοιωτοὺς βέλτιον δ' αὐτῶν φρονοῦντων, καὶ μὴ βουλομένων ἐφ' ὑμῖν ποιήσασθαι τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ συμφέρον ἰσαμένων· νῦν δὲ ὑποτροφῆς ὑπὸς εἰλαπλες ὑμεῖς πρεσβεις με πρίσβεις καὶ κήρυκας, σωθηκῶν μνημονεύετε, καὶ τὰς ἀνοχὰς αἰτεῖσθε, κατ' ὐδὲν ὑφ' ἡμῶν πεπληγμένοι. ἐγὼ μὲν τοι ἀκούσας τῆς πρεσβυτῆς, συγκατατίθεμαι τοῖς παρακαλουμένοις· καὶ ἕτοιμος εἰμὶ ποιεῖσθαι τὰς ἀνοχὰς, ἂν περ τοὶς οὐκ ὀρθῶς συμβουλεύοντας ὑμῖν, παραπεμψαντες, τῆς πρεσοικούσης ἀτιμίας ἀξιώσητε. ἐρρωσθε.

Ἀποκρίσεις θηβαίοις.

Βασιλεὺς μακεδόνων φίλιππος, θηβαίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, χαίρειν. ἐκομισάμην τὴν παρ' ὑμῶν ὅπισολὴν, δι' ἧς μοι τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀνανεοῦσθε. πεισθήσομαι μὲν τοι, διότι πᾶσαν ὑμῖν ἀθηναῖοι πρόφερε τὴν φιλοτιμίαν, βουλόμενοι ὑμᾶς συγκαμάνας ἡγεῖσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρακαλουμένοις. πρόσεστιν μὲν οὖν ὑμῶν καταγίγνωσκον, ὅτι τῶν μέλλοντα πείσεσθαι ταῖς ἐκείνων ἐλπίσι, καὶ ἑπακολουθεῖν αὐτῶν τῇ πρόθυμίᾳ. νῦν δ' ὅπηνικοὶς ὑμᾶς τὰ πρὸς ἡμᾶς * ἐζητηκότας ἔχειν εἰρήνην μᾶλλον, ἢ ταῖς ἑτέρων ἑπακολουθεῖν γνώμαις, ἡδέως καὶ μᾶλλον ὑμᾶς ἐπαινῶ, καὶ πολλὰ, μάλιστα δὲ ὅτι τῶν βουλεύσασθε περὶ τούτων ἀσφαλέστερον, καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἔχειν ἐν εὐνοίᾳ. ὅπερ ἂ μικρὰν ὑμῖν οἴομαι ἐλπίζω ῥοπὴν, ἐὰν περ ὅτι ταύτης ἰσχύσητε * πρόθετεως. ἐρρωσθε.

Οὕτω δεχθεὶς ὁ φίλιππος τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας δι' τούτων, καὶ τούτοις ἐπαρθεὶς τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἥκεν ἔχων τὴν δύναμιν καὶ τὴν γάτειαν κατέλαβεν, ὡς οὐδ' ἂν, εἰ τι γέγοιτο, ἔτι συμπνεόντων ὑμῖν καὶ τῶν θηβαίων. ἀλλὰ μὴν, τόν τότε συμβάντα ἐν τῇ πόλει θόρυβον, ἴσμεν μὲν ἅπαντες· μικρὰ δ' ἀκούσαι ὅμως; αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα. ἐπέρα μὲν δὴ ἦν. ἦκε δ' ἀγγέλων τις ὡς τοὺς πρυτάνεις, ὡς ἑλάτφα κατείληπται. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μὲν, δι' ὃς ἐξαναστάντες μεταξὺ δεῖπνοῦντες, τοὺς τε ἐκ τῆς σκηνῆς, τῆς καὶ τὴν ἀγορὰν ἐξέργον, καὶ τὰ γέρρα ἐνεπίμπρασαν· οἱ δ', τοὺς στρατηγοὺς μετεπέμποντο, καὶ τὸν σαλπιγκτὴν ἐκάλουν· καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις. τῇ δ' ὑστεραίᾳ. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, οἱ μὲν πρυτάνεις, τὴν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον· ὑμεῖς δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορεύεσθε. καὶ πρὶν ἐκείνην χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι, πᾶς ὁ δῆμος αὖθ' καθῆτο καὶ μετὰ ταῦτα ὡς εἰσῆλθεν ἡ βουλὴ, καὶ ἀπήγγελλον, οἱ πρυτάνεις τὰ πρόσπεσταλμένα ἑαυτοῖς, καὶ ἃ ἥκοντα παρέλαβον, καὶ ἐκεῖνος εἶπεν, ἠρώτα μὲν ὁ κήρυξ, τίς ἀγορεύειν βούλεται; παρῆει δ' οὐδείς, πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, οὐδεὶς, ἀπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παόντων, ἁπάντων, ἃ τῆς ῥητόρων, καλούσης δὲ τῆς κοινῆς τῆς παρίδος φωνῆς τὸν ἐρούντα σωτηρίας. ἐπὶ δὲ ὁ κήρυξ καὶ τοὺς νόμους φωνεῖ ἀφίσι, ταύτην κοινὴν τῆς παρίδος δίκην ὄζιν ἥγεῖσθαι καὶ τοι, εἰ μὴ τοὺς σωθεῖσαι τὴν πόλιν βουλομένους παρῆσθεῖν ἔδει πάντες ἂν ὑμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθηναῖοι ἀναστάντες,

A eum non instituisse opem ferre in vlla re moderata) Lecti sunt à senatu Nearchus Sosinomi F. Polycrates Epiphronis F. & caduceator Eunomus Anaphlystius è populo. Recita etiam responsa.

RESPONSA DATA ATHENIENSIBUS.

Rex Macedonum Philippus Senatui populóque Athenienſi salutem. Quo animo fueritis erga nos ab initio affecti, non ignoro: & quid studio habeatis, coniungere vobiscum Thessalos & Thebanos, atque adeò Bœotios etiam cupientes. Qui cum saniores sint, & vestram amplecti sectam, vobísque subiicere se recusent, atque à parte vtilitatis stent: nunc mutata sententia, missis legatis & caduceatoribus, pactionũ mentionem facitis, & inducias petitis, nulla per nos iniuria lacessiti. Veruntamen ego legatis auditis, annuo postulatis, & paratus sum facere inducias: si eos qui vobis non rectè consulunt, repudiatos, ea qua digni sunt ignominia mulctabitis. Valete.

RESPONSA DATA THEBANIS.

B Rex Macedonũ Philippus Senatui populóque Thebano salutem. Accepi literas vestras, quibus concordiam & pacem mecum factam renouatis: sed tamen audio, Athenienses, omni studio contendere, vt ipsorum decretis suffragemini. Vt igitur prius vos accusabam, quòd spem, quam illi faciebant, essetis amplexuri, & eorum institutum secuturi: ita nunc posteaquam intellexi, malle vos pacem nobiscum factam tueri, quàm aliorum sequi sententias: sum delectatus: & vos cùm multis nominibus laudo, tum eo potissimùm, quòd & tutiora consilia sectamini, & beneuolentiam erga nos retinetis. Quod non parum vobis momenti allaturum puto, si in isto instituto perseuerabitis. Valete.

Ita concitatis inter se vrbibus Philippus istorum opera, & his decretis elatus, & responsionibus, aduentauit cum exercitu, & Elateam occupauit, tanquam etiamsi quid accidisset, non iam conspiraturis vobis C & Thebanis. Verùm qui tumultus in vrbe tum fuerit excitatus, nostis omnes: paucis tamen audite cognitu maximè necessaria. Vesperа erat: venit autem quidam ad consules, Elateam esse occupatam nuncians. Post hæc alij à cœna surgentes, & circumforaneos è tabernis expellebant, & crates incendebant: alij duces accersebant, & tubicinem vocabãt: tumultu denique referta erat vrbs. postridie, primo diluculo consules senatum in curiam vocabant: vos autem in concionem ibatis: ac priusquam senatus referret ac decerneret, vniuersus populus iam cõsederat. pòst, vt ingressus fuit senatus, & consules ea quæ sibi nunciata fuerant, proposuerunt, & nuncium produxerũt, ísque rem narrauit: præco rogabat, Quis concionem habere vellet? nemo prodibat. sæpius rogante præcone, nihilo magis surgebat quisquam, præsentibus omnibus ducibus, omnibus oratoribus, & communi patriæ voce requirente aliquem, qui de vrbis incolumitate dissereret. Quam enim præco vocem ex instituto legum edit, hæc iurè communis est totius patriæ vox existimanda. Quòd si surgendum fuisset iis qui rempub. saluam voluissent: omnes vos cæterique Athenienses consurrexissetis, & ad suggestum

Trepidatio Athenienſium occupata à Philippo Elatea: & Demosthenis de societate cum Thebanis coëunda, salutare cõsilium.

acceſſiſſetis.omnes enim, ſatis ſcio, incolumem eſſe eam voluiſſetis.ſin ditiſſimis: trecentis. ſin quibus vtraque hæc ſuppetebãt, vt & reip.conſultũ cuperent, & diuites eſſent:iis qui poſtea magna largiti ſunt: id quod propter & beneuolentiam & diuitias fecerunt. Sed illud tempus nimirum, & illa dies, non modò bene cupientem & locupletem virum poſtulabat:ſed & in rebus illis ab initio verſatum, & rectè meditatum,qua gratia Philippus illa ageret,& quid ſibi vellet.Quas res qui ignorabat,& non multo antè peruestigarat accuratè: ſiue beneuolus, ſiue diues eſſet, nihilo magis ſciturus erat,quid aut agendum, aut ſuadendum vobis eſſet.Is igitur eo die ego extiti, & progreſſus ad vos,ea dixi quæ me referentem duabus de cauſis attentè audiatis velim: tum vt ſciatis, me ſolũ ex oratoribus & in republica verſantibus, beneuolentiæ munus in periculis non deſeruiſſe: ſed ex officio boni ciuis,& dixiſſe,& ſcripſiſſe pro vobis, in ipſa trepidatione,quæ opus fuerunt: tum quòd exiguo impenſo tempore,ad obeunda reliqua reipublicæ munia multò eritis inſtructiores. Dicebam igitur,qui nimis illud formidarent, quòd Thebani Philippo amici eſſent: eos videri mihi negocia illa non intelligere.ſatis enim ſcire me, ſi id ita ſe haberet:nos eum nõ Elateæ,ſed in noſtris verſari finibus, audituros.verũ vbi res Thebanas compoſuiſſet, eum huc venturum eſſe,me compertum habere.Vt autem hæc,inquam,ſe habeant, audite me. Ille quoſcunque Thebanorum vel allicere pecunia, vel decipere licuit,paratos habet. Eos autem qui principiò illi reſtiterunt, & adhuc aduerſantur, nequaquam commouere poteſt.Quid igitur ſibi vult? & quamobrem Elateam occupauit?vt è vicinia oſtenſo exercitu, armíſque admotis, & ſuos amicos confirmaret atque erigeret,& aduerſarios percelleret:quo aut præ metu ea, quæ nunc nolunt, concedant, aut cogantur. Quòd ſi igitur,inquam,in præſentia, ſi qua re Thebani vos offenderunt, eius meminiſſe,& eis, vt qui cum hoſtibus faciant inſtituemus:primùm quod optarit Philippus,id faciemus. Deinde vereor, ne illi qui nunc ei aduerſantur, cum eo ſe coniungant, & omnes vno animo Philippo ſtudeant,atque in Atticam veniant vtrique.Verùm ſi mihi parebitis, & in iis quæ dixero conſiderandis potius quàm exagitandis eritis occupati:arbitror fore, vt & recta dicere videar,& imminens reipublicæ periculum propulſem. Quid igitur faciendum eſſe cenſeo? primùm metum hunc remittendum: deinde mutata ſententia,Thebanis eſſe metuendum, vt qui cladibus ſint multò propiores,& periculo priores expoſiti. Tertio loco iuuentutem & equites Eleuſinem eſſe educendos:vt oſtendatis omnibus, voſmetipſos eſſe in armis: & vt, qui Thebis vobiſcum faciunt, pari libertate ſuam tueri cauſam audeant:cum ſciãt, quemadmodum iis qui patriã Philippo vendũt,præſtò eſt Elateæ,qui opituletur exercitus: ſic libertatis aſſertoribus,vos paratos eſſe ad ferendũ auxilium, ſi quis eos inuaſerit.Poſt hæc decerni iubeo decẽ legatos,& eorum atque ducum autoritati permittẽdum, & quando ſit illuc veniendum,& quando hinc abeũdum.Sed vbi Thebas legati venerint,quomodo rem hãc adminiſtrabitis?magnopere moneo,vt mihi auſcultetis,neque à Thebanis quicquã poſtuletis.Eſt enim id hoc tẽpore alienũ: ſed polliceamini vos opẽ laturos,ſi iuſſerint: & ipſi in extremo diſcrimine

A δὴ τὸ βῆμα ἐβαδίζετε. πάντες γὰρ,εὖ οἶδ᾽.ὅτι σωθῆναι αὐτὴν ἐβούλεσθε.εἰ δὲ τοὺς πλουσιωτάτους οἱ ξιακόσιοι. εἰ δὲ τοὺς ἀμφότερα ταῦτα, καὶ εὔνους τῇ πόλει καὶ πλουσίους, οἱ μεταταῦτα τὰς μεγάλας δωρεὰς δόντες. καὶ γὰρ εὐνοία καὶ πλούτῳ τοῦτ᾽ ἐποίησαν. ἀλλ᾽ ὡς ἔοικεν,ἐκεῖνο ὁ καιρὸς καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη,οὐ μόνον εὔνουν καὶ πλούσιον ἄνδρα ἐκάλει ἀλλὰ καὶ παρηκολουθηκότα τοῖς πράγμασιν ἐξαρχῆς,καὶ συλλελογισμένον ὀρθῶς,τίνος ἕνεκα ταῦτ᾽ ἔπραττεν ὁ φίλιππος, καὶ τί βουλόμενος. ὁ γὰρ μὴ ταῦτ᾽ εἰδὼς μήτ᾽ ἐξητακὼς, πόρρωθεν ὅπως μέλλει,οὔτ᾽ εἰ εὔνους ὑμῖν,οὔτ᾽ εἰ πλούσιος,οὐδὲν μᾶλλον ἔμελλεν ὅ,τι χρὴ ποιεῖν εἰσπράττεσθαι, ἢ ὑμῖν ἔξειν συμβουλεύειν.ἐφαίνετο τοίνυν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγὼ, ⁊ παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, ἅμα μὲν δυοῖν ἕνεκ᾽ ἀκούσαντες προσέχοντες τὸν νοῦν ἐμοὶ μᾶλλον, ἵν᾽ εἰδῆτε ὅπως μόνος τῶν λεγόντων καὶ πολιτευομένων ἐγὼ, τὴν τῆς εὐνοίας τάξιν ἐν τοῖς δ᾽ εἰνοῖς ἀφεῖλιπον. ἀλλὰ μὴ λέγων μὴ γράφων ἐξηταζόμην τὰ δέοντα ὑμῖν ἐν αὐτοῖς τοῖς φοβεροῖς. ἕτερον δὲ,ὅτι μικρὸν ἀναλώσαντες χρόνον, πολλὰ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς πάσης πολιτείας ἔσεσθε εὐπορώτεροι. εἶπον τοίνυν ὅτι τοὺς μὲν ὡς ὑπαρχόντων Θηβαίων φίλων φιλίππου, λίαν, θορυβουμένους, ἀγνοεῖν τὰ παρόντα πράγματα ἡγοῦμαι. εὖ γὰρ οἶδ᾽ ὅτι, εἰ τἀληθὲς οὕτως ἐτύγχανεν ἔχον,οὐκ ἂν αὐτὸν ἠκούομεν ἐν ἐλατείᾳ ὄντα,ἀλλ᾽ ὅπου τοῖς ἡμετέροις ὁρίοις. ὅτι μέν τοι, * ἐὰν ἕτοιμα ποιήσωσι τὰ ἐν Θηβαίοις, ἥκει, σαφῶς ἔφην ἐγὼ. ὡς δ᾽ ἔχει ταῦτα,ἔφην,ἀκούσατέ μου ἐκεῖνος ὅσους ἢ πείσας χρήμασι Θηβαίων,ἢ ἐξαπατήσας ἐνίους, ἅπαντας ἠνέῳξεν. τοὺς δ᾽ ἀπαρχῆς ἀντιστατικοὺς αὐτῷ, οὐ ναῦς ἀναπομένους, οὐδαμῶς πεῖσαι δυνατόν. τί οὖν βούλεται,καὶ τίνος ἕνεκα τὴν ἐλάτειαν κατείληφε; πλησίον δυνάμιν δείξας καὶ φοβήσας τὰ ὅπλα. τοὺς μὲν ἑαυτῷ φίλους θεραπεῖς ποιῆσαι ⁊ ἐπαίρας· τοὺς δ᾽ ἐναντιομένους, καταπλῆξαι· ἵν᾽ ἢ συγχωρήσωσι φοβηθέντες, ἃ νῦν οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ βιάσωσιν.εἰ μὲν οὖν θαρρησόμεθα ἡμεῖς, ἔφην, ἐν τῷ παρόντι, εἰ πόλεμον πόρρακται Θηβαίοις πρὸς ἡμᾶς, τούτου μεμνῆσθαι, ⁊ ἀπιστεῖν αὐτοῖς ὡς ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν δυσμενείᾳ· πρῶτον μὲν ἃ αὐ δύναται φιλίππου, ποιήσομεν· εἶτα φοβήσομεν, οὐ νῦν ἀπόντων τῶν νῦν ἀπόντων ἀπὸ, κὴ μιᾷ γνώμῃ πάντων φιλιππισάντων, εἰς τὸν ἀττικὸν ἔλθωσιν ἀμφότεροι. ἂν μέν τοι πεισθῆτέ μοι, καὶ πρὸς τῷ σκοπεῖν, ἀλλὰ μὴ φιλονικεῖν πρὸς ὧν ἂν λέγω γνῶσθε· οἶμαι κὴ τὰ δέοντα λέγειν δόξειν, κὴ τ᾽ ἐφεστηκότα κίνδυνον τῇ πόλει διαλύσειν. τί οὖν φημὶ δεῖν πρῶτον μὲν τὸν παρόντα ἐπανελέσθαι φόβον εἶτα μεταθέσθαι ⁊ φοβεῖσθαι πάντας ὑπὲρ Θηβαίων. πολὺ γὰρ τῷ δεινὰν εἶναι ἐγγυτέρω,καὶ πρότερος αὐτοῖς * ὁ κίνδυνος ⁊ ἔπειτα ἐξηυρόντας ἐλπίσαντας τοῖς ἐν ἡλικίᾳ ⁊ τοῖς ἱππεῦσι, δεῖξαι πᾶσιν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας· ἵνα τοῖς ἐν Θήβαις φρονοῦσι τὰ ὑμέτερα, ἐξίσου γίγνηται τὸ παῤῥησιάζεσθαι πρὸς τὸ δικαίων εἶναι,ὅπερ τοῖς πωλοῦσι φιλίππῳ τὸν παρόντα,πάρεστ᾽ ἡ βοηθοῦσα δύναμις ἐν ἐλατείᾳ· ἔστι τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας

B

C

ἀγωνίζεσθαι βουλομένοις ὑπαρχόντων ὑμεῖς ἕτοιμοι, κὴ βοηθήσετε αὖ τις ἐπ᾽ αὐτοὺς ἴῃ. μεταταῦτα χειροτονῆσαι κελεύω δέκα πρέσβεις, κὴ ποιῆσαι τούτοις κυρίους μὴ τῷ στρατηγῶν, ⁊ τὸ,πότε δεῖ ἐκεῖσε βαδίζειν, κὴ τ᾽ ἐξόδου ἐπιφανῆ δ᾽ ἔσεσθαι δ᾽ ἔσεσθαι οἱ πρέσβεις εἰς Θήβας, πῶς χρήσεσθε τῷ πράγματι τούτῳ; ὡδαμῶ, πάνυ μοι προσέχετε τὸν νοῦν. μὴ δείσητε Θηβαίων μηδέν. αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρός. ἀλλ᾽ ἐπαγγείλασθε βοηθήσειν, ἐὰν κελεύωσιν, ὡς ἐκείνων

νων ὄντων ἐν τοῖς ἐσχάτοις κινδυνεύοις, ἢ μᾶλλον ἢ ἄμεινον ἢ ἐκεῖνοι τὸ μέλλον προορώμενοι· ἵν' ἐὰν μὲν δέξωνται ταῦτα καὶ πείσθωσιν ἡμῖν· καὶ ἃ βουλόμεθα ὦμεν διώκημεν οἱ, καὶ μὴ προχήματος ἀξίου τῆς πόλεως ταῦτα πράξωμεν. ἐὰν δ' ἄρα μὴ συμβῇ κατατυχεῖν· ἐκεῖνοι μὲν ἑαυτοῖς ἐγκαλοῦσιν, αὐτὴ νὼ δ' ἁμάρτωσιν· ἡμῖν δ' οὐδὲν αἰσχρὸν, μηδ' ταπεινὸν ἢ πεπραγμένον. ταῦτα καὶ βραχέα τούτοις εἰπὼν, κατέβαινον. σωεπαινεσάντων δ' πάντων, καὶ οὐδενὸς εἰπόντος ἐναντίον οὐδὲν· οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δ'· οὐδ' ἔγραψα μὲν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ. οὐδ' ἐπρέσβευσα μὲν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους. ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀγὼν πάντων ἄριστ' τελοῦντος διεξῆλθον, καὶ ἔδωκα ἐμαυτὸν ὑμῖν ἁπλῶς εἰς τοὺς πρεσβυτέρους τῇ πόλει κινδυνεύοις. καί μοι φέρε τὸ ψήφισμα, τὸ τότε γραφόμενον. καί τί σὺ βούλει σε αἰσχῦναι, καὶ τίνα ἐμαυτὸ ἐκείνῳ τῇ ἡμέρᾳ εἰ θελοιβούλῃ ἐμαυτὸν μᾶλλον, ὃν αὐ σὺ λοιδορούμενος καὶ διασύρων, καλέσαις βάταλον. σὲ μὲν ἐγὼ οὐδὲ ἤρεσα τὸν τυχόντα, ἀλλὰ τούτων πολὺ τὸν ἀπὸ τῆς σκιᾶς κρεοφορίτην, ἢ κρέοντα, ὃν ἐν κολυτῷ ποτὲ οἰνόμαον κακῶς ὑποκριτόμενος ἐπέξηνας; πότε τοίνυν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὁ παμπονηρότατε βάταλε, οἰνομάῃ τὸ κοθωκίδου σοῦ, πλείονος ἄξιος ὢν ἐφάνην τῇ πατρίδι. σὺ μὲν γε οὐδὲν οὐδαμοῦ χρήσιμος ἦσθα ἐγὼ δὲ πάντα ὅσα προσῆκε τὸν ἀγαθὸν πολίτην ἔπραττον. λέγε τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα δημοσθένους.

Ἐπὶ ἄρχοντος ναυσικλέους, φυλῆς πρυτανευούσης αἰαντίδος, σημναίου ἔκτῃ φθίνοντος δεκάτῃ δημοσθένης δημοσθένους παμπονηρότατος εἶπεν. ἐπειδὴ φίλιππος ὁ μακεδόνων βασιλεὺς, εἴτε τῷ παρελθυθότι χρόνῳ ἐξαπατᾶν φαίνεται τοὺς γεγραμμένους αὐτῷ συνθήκας πρὸς τὸν ἀθηναίων δῆμον πρὸς τῆς εἰρήνης, ἣν ὥρισαν τοὺς ὅρκους, καὶ τὰ πρᾶγματα πᾶσι τοῖς Ἕλλησι νομιζόμενα εἶναι δίκαια, καὶ πόλεις πρᾶγματα οὐδὲν αὐτῷ προσηκούσας, πρὸς ἃς, ἀθηναίων ὅσας, δορυαλώτους πεποίηκεν, ἃς ἦν πρόσθεν δίκην διδόντες ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ ἀθηναίων· εἴτε τῷ παρόντι, δεῖται πολὺ προσάγειν, τῇ τε βίᾳ, καὶ τῇ ὠμότητι. τὸ μὲν Ἕλλησιν πόλεις, αἷς μὲν ἐμφερεῖς πολιτείας καταλύειν, πρὸς ἃς δὲ ἐναντιοδιζόμενος καταπολεμεῖν, εἰς ἐνίας δὲ καὶ αὐτοὺς Ἕλληνας βαρβάρους κατοικίζειν, δεῖται τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς τάφους ἐπάνω, ἢ δὲν ἀλλοῖον ποιῶν ἔστε τοῦ ἑαυτοῦ πράξει, οὔτε τοῦ ζόπου, καὶ τῇ νῦν αὐτῷ παρούσῃ τύχῃ καλοκάγαθος χρώμενος, δεῖται λυσιτελοῦς ἑαυτῷ, ὅπως ἐκ μικροῦ καὶ τοῦ τυχόντος γέγονεν αἰφνίδιος μέγας· καὶ ἕως μὲν πόλεις ἐώρα προσαιρούμενον αὐτὸν βαρβάρους καὶ ἰδίας, ὑπελάμβανεν Ἕλληνες εἶναι ὁ δῆμος ὁ ἀθηναίων, τὸ εἰς αὐτὸν πλημμελεῖσθαι. νῦν δ' ὁρῶν Ἕλλησι πόλεις τὰς μὲν, ὑβριζομένας, τὰς δ', ἀνάστατους γιγνομένας. δεινὸν ἡγεῖται εἶναι καὶ ἀνάξιον τῆς τοῦ προγόνων δόξης, τὸ προιδόντας Ἕλληνας καταδουλουμένους. διὸ δέδοκται τῇ βουλῇ, καὶ τοῦ δήμου τοῦ ἀθηναίων, δεξαμένους καὶ θύσαντας τοῖς θεοῖς, καὶ ἥρωσι τοῖς κατέχουσι τὴν πόλιν, καὶ τὴν χώραν τὴν ἀθηναίων, καὶ ἐνθυμηθεῖσι τῆς τοῦ προγόνων ἀρετῆς, διότι πολὺ πλείονος ἐποιοῦντο τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν διατηρεῖν, ἢ τὴν ἰδίαν παρεῖσθαι, δικαστὰς ναῦς καθίσειν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ τὸν ναύαρχον ἀναπλεῖν ἐντὸς πυλῶν. καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τὸν ἱππάρχον, τάξεις καὶ τοὺς ἱππικοὺς δυνάμεις ἐξιέναι ἐς τὴν χώραν. πέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας· πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς θηβαίους, διὰ τὸ ἐγγυτάτω εἶναι τὸν φίλιππον τῆς ἐκείνων χώρας. παρακαλεῖν δὲ αὐτοὺς, μηδὲν καταπλαγέντας τὸν φίλιππον, αὐτοὺς χρῆσθαι τῆς ἑαυτῶν, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας· καὶ ὅτι ὁ ἀθηναίων δῆμος, ἐὰν μὲν καλῶν

versentur: & vos melius quàm illi ventura prospiciatis: vt si hæc admiserint, & nobis paruerint: tum ea quæ volumus consequamur: tum pro dignitate nostræ reipublicæ conficiamus. sin fortè voto frustrari contigerit: illi semetipsos accusent, si quid nunc deliquerint: nos autem nihil turpe aut humile egerimus. His & similibus dictis, descendi. Quæ cum collaudassent omnes, & nemo quicquam contrà dixisset: non hæc ita dixi, vt non scriberem: neque ita scripsi, vt legationem nō obirem: neque legationem ita obij, vt Thebanis non persuaderem: sed ab initio ad finem vsque sum omnia persecutus: & me vestra causa, in vrgentia rempublicam vndique pericula conieci. Ages, profer mihi decretum, quod tum factū est. Iam verò quem vis Æschine te, & quem me ipsū illo esse die ponam? vis me quidem eum, quem tu conuicium & contumeliam Battalum voces? Te verò, heroem, nec eum vulgarem, sed illorū aliquem qui in scena celebrantur, Creſphōtem, aut Creontē, aut quem aliquando in Colytto Oenomaum malè repręsentando contriuisti? Illo igitur tempore Pæaniēsis ego Battalus, me præstiti patriæ vtiliorem, quàm tu Cothocides Oenomaus. Tui nullus vspiam fuit vsus: ego verò, quæ bonum ciuem decent, feci omnia. Recita decretum.

DECRETVM DEMOSTHENIS.

Prætore Nausicle, tribu præsidente Aiacia, decimosexto die Maij, Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis dixit: Quoniam Philippum Macedonum regem superiori tempore conditiones pacis cum populo Athenienſi factæ, violasse cōstat, despecto iureiurādo, & apud omnes Græcos vsitato iure: & vrbes intercipere nihil ad se attinentes: quasdā etiā, quę Atheniensium fuerunt, expugnatas cepisse, nulla à populo Athenienſi lacessitum iniuria: & in præsentia longè grassari vi & crudelitate. Nam & quædam Græca oppida præsidiis tenet, & respublicas abrogat: quædam etiam excindit, & ciues sub corona vendit: in quædam etiam, Græcis eiectis, barbaros collocat, in fana & monumenta maiorum inductos: in quo nihil sanè alienum facit vel patria sua, vel moribus: & hac sua fortuna importunè vtitur, oblitus sui: qui è paruo & quolibet factus sit insperatò magnus. Ac dum oppida eum videbat intercipientem Barbara & priuata: minus in se delinqui putabat populus Athenienſis. nunc verò videns Græcarum vrbium alias indignè tractari, alias euerti: iniquum esse censet, & gloria maiorum indignum, committere vt Græci seruitute opprimantur. Itaque visum est senatui populóque Athenienſi, vt votis nuncupatis, & sacris peractis, diis & heroibus vrbis tutelaribus, & ditionis Atheniensium: & reuocata in memoriam virtute maiorum, qui pluris fecere defensionem Græciæ libertatis, quàm suam patriam: vt ducentæ naues in mare protrahantur, & nauarchus intra Pylas appellat: & dux ac magister equitum, pedestres & equestres copias Eleusinē educant: & vt legati mittantur ad cæteros Græcos, ac primum omniū ad Thebanos: propterea quòd Philippus agro illorum est proximus: qui eos cohortentur, vt à Philippo non perterrefacti, suam & aliorum Græcorum libertatem defendant: & indicent, populum Atheniēsem, obliterata veterum, si quæ in-

ter vrbes interceſſerint, offenſarum memoria, opem A laturum & copiis, & pecunia, & telis, & armis: qui ſciat, ipſis inter ſe contendere de principatu, cùm Græci ſint, præclarum eſſe: homini autem alienigenæ parêre, & principatu ſpoliari, indignum eſſe Græcorum gloria, & virtute maiorum. Ad hæc nec alienum ſibi ducere populum Athenienſem, Thebanorum populum, vel cognatione, vel gentilitate: & recordari maiorum ſuorum collata in Thebanorum maiores beneficia: cum & Herculis liberos, qui patrio imperio à Peloponnenſibus ſpoliarentur, reſtituerint, bello deuictis iis qui cõtrà venire conabantur Herculis liberis: & nos Oedipum, eiúſque comites eiectos ſuſcepiſſe: & multa humanitatis & celebrata officia præſtitiſſe Thebanis. Quamobrem ne nunc quidem populum Athenienſem Thebanorum cæterorúmque Græcorum commodis defuturum: & paciſci cum eis de ineunda & ſocietate & affinitate, & iureiurando dando & accipiendo.

εἶπ τοίνυν γένοιτο ἀλλόξιον τοῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας, βοηθῆσαι, καὶ δυνάμεσι, καὶ χρήμασι, καὶ βέλεσι, καὶ ὅπλοις, εἰδὼς ὅτι καὶ αὐτοῖς μὴν πρὸς ἀλλήλους διαμφισβητεῖν περὶ τῆς ἡγεμονίας ἔστιν ἕλλησι καλόν· ὑπὸ δ' ἀλλοφύλοις αὐθρώποις ἀρχεσθαι καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀποστερεῖσθαι, ἀνάξιον ἔστι), καὶ τῆς τῶν ἑλλήνων δόξης, καὶ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. ἔτι δ', οὐδὲ ἀλλόξιον ἡγεῖται ἔστι) ὁ ἀθηναίων δῆμος τὸν θηβαίων δῆμον, οὔτε τῇ συγγενείᾳ, οὔτε τῷ ὁμοφύλῳ. ἀναμιμνήσκεται δὲ καὶ τὰς τῶν προγόνων τῶν ἑαυτοῦ εἰς τοὺς θηβαίων προγόνους δυεργεσίας, καὶ τοὺς ἡρακλέους παῖδας ἀποστερουμένους ὑπὸ τῶν πελοποννησίων τὴν πατρῴαν ἀρχὴν, κατήγαγον, τοῖς ὅπλοις κρατήσαντες τοὺς αἰτιωμένους τοὺς ἡρακλέους ἐγγόνους.* καὶ τὸν οἰδίπουν καὶ τοὺς μετ' ἐκείνου ἐκπεσόντας, ὑπεδεξάμεθα, καὶ ἔτερα πολλὰ ἡμῖν ὑπάρχει φιλάνθρωπα καὶ ἔνδοξα πρὸς θηβαίους. διόπερ οὐδὲ νῦν ἀποστήσεται ὁ ἀθηναίων δῆμος, τῶν θηβαίοις τε καὶ ἄλλοις ἕλλησι συμφερόντων. σωτηρίαν τε καὶ πρὸς αὐτοὺς, καὶ συμμαχίαν, καὶ ὁπλομαχίαν ποιήσασθαι. καὶ ὅρκους δοῦναι, καὶ λαβεῖν.

LEGATI.

Demoſthenes, Demoſthenis F. Pæanienſis, Hyperides Cleandri F. Sphettius, Mneſithides Antiphanis F. Phrearrius. Democrates, Sophili F. Phlyenſis, Callæſchrus, Diotimi F. Cothocides. Hoc Thebanarum rerum fuit initium, hæc prima conſtitutio: cum antè in inimicitias & odium & diffidentiam per iſtos impulſæ eſſent ciuitates. hoc decretum effecit, vt quod tum rempublicam circundederat periculũ, tanquam nubes præteriret. Fuiſſet igitur boni ciuis, tum oſtendere omnibus, ſi quid his haberet melius: non nunc reprehendere. Conſiliarius enim, & calumniator: cum nulla re alia inter ſe ſint ſimiles, tum hoc maximè differunt, quòd ille ante res ſententiam dicit, & ſe reddit obnoxium iis qui peruerint, fortunæ, temporibus, cuilibet: hic, cum dicendum fuiſſet, tacuit: ſi quid aduerſi accidit, id exagitat. Illud igitur, vt dixi, tempus fuiſſet viri ſolliciti de republica, & de habendis iuſtis orationibus. Ego verò tam prolixè ago, vt ſi quis nunc aliquid melius proferre poteſt, aut ſi quid omnino fieri potuit aliud, quàm ea quæ ego delegi: me minimum eſſe confitear. ſi quid enim eſt, quod nunc aliquis vidit, quod tum fieri profuiſſet: id ego me fateor ignorare non debuiſſe. Si verò neque eſt, neque fuit, neque dicere quiſquam vel hodie poſſit: quid conſiliario fuit agendum? non eorum quæ eſſe viderentur, quæque darentur, optima eligenda? At ego id feci, præcone rogante, Æſchine, quis concionari vellet? non quis præterita criminari? nec quis præſtare vellet futurorum euentum? Cum verò tu mutus illis temporibus in concionibus ſederes: ego progreſſus verba feci. Sed quoniam id tum non feciſti, nunc ſaltem oſtende, dic, quænam aut oratio quæ fuerit inuenienda, aut quæ reipub. vtilis occaſio fuerit à me prætermiſſa? quæ ſocietas? quæ actio, ad quã hi potius incitãdi mihi fuerint? Atqui præterita, miſſa fieri ſolent ſemper ab omnibus, neque de iis vſquam quiſquam deliberationem inſtituit: cum aut futura aut præſentia conſiliarij munus requirant. Tum verò cladium aliæ impendebant (vt apparebat) aliæ iam aderant. In quibus inſtitutũ mearũ adminiſtrationum ſpectare, non euentũ calumniari debes. Rerum enim omniũ exitus talis eſt, qualẽ Deus eſſe voluit. Ipſum verò propoſitũ, conſulẽtis animũ declarat. Ne igitur

Πρέσβεις.

Δημοσθένης, δημοσθένους παιανιεύς. ὑπερίδης κλεανδρου σφηττιος, μνησιθείδης, ἀντιφάνους * φρεάρριος. δημοκράτης, σωφίλου φλυεύς. κάλλιχρος, διοτίμου κοθωκίδης. αἵτιοι τῷ δῆμος ἐγένετο πραγμάτων ἀρχὴ, καὶ κατάστασις πρώτη τοῦ πρὸς τοὺς θηβαίους, εἰς ἔχθραν καὶ μίσος καὶ ἀπιστίαν τῶν πόλεων ὑπομνυόντων ὑπὲρ τούτων. τοῦτο τὸ ψήφισμα, τὸν τότε τῇ πόλει προστάντα κίνδυνον, παρελθεῖν ἐποίησεν ὥσπερ νέφος. ἐμοὶ μὲν τοίνυν τὸ δίκαιον πολίτου, τότε δεῖξαι πᾶσιν, εἴπ τοῦτον εἶχεν ἄμεινον, μὴ νῦν ὀπτιμᾶν, ὁ δὲ σύμβουλος καὶ ξυκοφάντης, ἐν οὐδὲν, τῶν ἄλλων οὐδὲν ἐοικότες, ἐν τούτῳ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρουσιν. ὁ μὲν γὰρ, περὶ τῶν πραγμάτων γνώμην ἀποφαίνεται, καὶ δίδωσιν αὑτὸν ὑπόδικον τοῖς πεισθεῖσι τῇ τύχῃ, ζῆς καιρῆς, τῷ βουλομένῳ, ὁ δὲ, σιγήσας πρίν ἐδεήλθην, αἴ τι δύσκολον συμβῇ, τοῦτο βασκαίνει. ἐμοὶ μὲν οὖν, ὅπερ εἶπον, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς, τὸ μεφερόπιζοντος αὐτοῦ τῆς πόλεως, καὶ τῶν δικαίων λόγων. ἐγὼ δὲ τοσαύτην εὐβουλίαν ποιοῦμαι, ὥς τε αἰ νῦν ἔχη, τίς δεῖξαί τι βέλτιον, ἢ ὅλως, εἶπ ἄλλο ἐνῆν πλέον ἢ ἐγὼ προειλόμην. ἀδικεῖν ὁμολογῶ. εἰ γάρ ἐστ' ὅ, τι νῦν ἐώρακεν, ὃ συνῆνεγκεν αἰ τότε πραχθέν· τοῦτ' ἐγώ φημι δεῖν ἐμὲ μὴ λαθεῖν. εἰ δὲ μήτ' ὄσι, μήτε λῶ, μήτ' αἰ εἰπεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέ πω καὶ τήμερον τὴν σύμβουλον ἐμοῦ ποιεῖν; οὐ τῶν φαινομένων καὶ ὄντων τὰ κράτιστα ἑλέσθαι; τοῦτο τοίνυν ἐποίησα, τὸ κήρυκος ἐρρῆθη, ἀγορεύειν βούλεται; οὐ, τὴν αἰτιάσασθαι τοὺς παρῳνηλυθότας; οὐδεὶ, τὴν ἐγγυᾶσθαι τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι; σοῦ δ' ἀφώνου κατ' ἐκεῖνους τοὺς χρόνους ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καθημένου, ἐγὼ παρῆν, ἔλεγον, ἐπειδὴ δὲ οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖξον, εἰπέ, τὴν ἢ λόγος ὄντινα ἐχρῆν εἰπεῖν, ἢ καιρὸς συμφέρων, ὑφ' ἐμοῦ παρῃρέθη τῇ πόλει; τὴν ἢ συμμαχία; τὴν πρᾶξις, ἐφ' ἣν μᾶλλον ἔδει με ἀγαγεῖν τοῦτον; ἀλλὰ μὴν, τὸ μὲν παρῳνηλυθὸς ἀεὶ πᾶσι πᾶσιν ἀφεῖται, καὶ οὐδεὶς πρὸς τύπου προσπίπτουσιν οὐδαμοῦ βουλεύ. τὸ δὲ μέλλον ἢ τὸ παρὸν, τῶν συμβάλλειν τάξιν ἀπαιτεῖ. τότε τοίνυν τὰ μὲν ἐμέλλεν, ὡς ἐδόκει, τῇ δεινὰ, τὰ δ' ἤδη παρῆν. ἐν οἷς τῶν προαίρεσιν μου σκοπεῖν τῆς πολιτείας, μὴ τὰ συμβαίνοντα συκοφάντει. τὸ μὲν γὰρ πρᾶγμα, ὡς αἰ ὁ δαίμων βεβουλήθη, πάντων γίγνεται ἢ ἐν προαίρεσις αὐτὴ, τῶν τὰ συμβάλλειν διαφοραν δηλοῖ. μὴ δὴ τοῦτο,

Demoſthenis conſilio nihil potuiſſe fieri melius, pro ratione illorũ témporum.

τοτο, ὡς ἀδίκημα ἐμὸν θῆς, εἰ κρατῆσαι συνέβη φιλίπ-
πῳ τὴν μάχην. ἐν γὰρ τοῦ θεοῦ τὸ τούτου τέλος ἦν, οὐκ ἐν
ἐμοί. ἀλλ' ὡς οὐχ ἅπαντα ὅσα ἐνῆν κατ' ἀνθρώπινον
λογισμὸν εἰλόμην, καὶ δικαίως ταῦτα καὶ ὠφελίμως
ἔπραξα, καὶ φιλοπόνως ἐξ ἀρχῆς δ' ὡμην ἢ ὡς καλὰ καὶ
τῆς πόλεως ἄξια πράγματα συνεσπάμην ἢ αἰσχρά·
ταῦτά μοι δεῖξον, καὶ τότ' ἤδη κατηγόρει μου. εἰδὶ ὁ συμ-
βὰς σκηπτὸς, ἢ χειμὼν, μὴ μόνον ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ πάν-
των τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μείζων γέγονε· τί χρὴ ποιεῖν;
ὥσπερ ἂν εἴ τις ναύκληρον πάντ' ὀπὶ σωτηρίᾳ πρά-
ξαντα, καὶ πᾶσι κατασκευάσαντα * τὸ πλοῖον, ἀφ' ὧν
ὑπελάμβανε σωθήσεσθαι· εἶτα χειμῶνι χρησάμενον,
καὶ πονησάντων αὐτῷ τῶν σκευῶν, ἢ καὶ συνῳδευκό-
των ὅλως, τῆς ναυαγίας αἰτιᾶσθαι. ἀλλ' οὔτε κυβερνῆ-
τὴν ναῦν φήσειν ἄν, ὥσπερ οὐδὲ ἐστρατήγουν ἐγὼ οὔτε
τὴ τύχης κύριος ἦν· ἀλλ' ἐκείνη τῶν πάντων. ἀλλ' ἐκεῖνο
λογίζῃ, ἃ ὅσα εἰ μὴ Θηβαῖοι ἡμῖν ἀγωνιζομένοις, οὕ-
τως εἴμῦρτο θεῶν τι χρὴ προσδοκᾶν, εἰ μηδὲ τού-
τοις ἔχομεν συμμάχοις· ἀλλὰ φιλίππῳ προσέθεντο;
ὧν οὗ τότ' ἐκεῖνος πάσας ἀφῆκε φωνάς· καὶ εἰ νῦν
ζιῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς ἀττικῆς ἡ μάχης γεγενημέ-
νης, τοσοῦτος κίνδυνος καὶ φόβος προέστη τὴν πόλιν· τί
ἂν εἴ που τῆς χώρας ταυτὸ τοῦτο πάθος συνέβη προσ-
δοκῆσαι χρῆν, ἆρ' οἴεσθε, ὅτι νῦν * ἐνῆν σῴζεσθαι, συνελ-
θεῖν, ἀναπνεῦσαι; πολλὰ μία ἡμέρα καὶ δύο καὶ τρεῖς
ἔδοσαν τῇ εἰς σωτηρίαν τῇ πόλει. τότε δὲ οὐκ ἄξιον
εἰπεῖν, ἄνεμὴ δὲ πεῖσαν ἔδωκε θεὸν τι καὶ δύοια, καὶ
τὸ προβαλέσθαι τῇ πόλιν ταύτῃ τῇ συμμαχίαν,
ὃς σὺ κατηγορεῖς. ἔστι γὰρ ταυτὶ πάντα μοι τὰ πολλὰ,
πρὸς ὑμᾶς, ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τοὺς προεστηκότας ἐ-
ξωθεν, καὶ ἀκροωμένους. ἐπεὶ πρός γε τοῦτον αὐτὸν
κατάπτυσον, βραχὺς καὶ σαφὴς ἐξήρκει λόγος. εἰ μὲν
γὰρ ἦν σοι προδήλα τὰ μέλλοντα αἰσχίνῃ μόνῳ τῶν ἄλ-
λων, ὅτε ἐβουλεύετο ἡ πόλις περὶ τούτων· τότε ἔδει προ-
λέγειν· εἰ δὲ μὴ προῄδεις· τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ὑπόδικον
εἶναι τοῖς ἄλλοις, ὥς τε τί μᾶλλον ἐμοῦ σὺ ταῦτα κατηγο-
ρεῖς, ἢ ἐγώ σου; τοσοῦτον γὰρ ἀμείνων ἐγώ σου πολίτης
γέγονα εἰς αὐτὰ ταῦτα ἃ λέγω, καὶ οὔπω πρὸς τῶν ἄλλων
ἐξαλέγομαι· ὅτον ἐγὼ μὴ ἔδωκα ἐμαυτὸν εἰς τὰ πᾶσι
δοκοῦντα συμφέρειν· οὐδένα κίνδυνον ὑπομείνας ἴδιον,
οὐδὲ ὑπολογισάμενος. σὺ δὲ οὔτε ἕτερα εἶπες βελ-
τίω τούτων (οὐ γὰρ ἦν τούτοις ἐχρῆντο) οὔτε εἰς ταῦ-
τα χρήσιμον οὐδὲν σεαυτὸν παρέσχες. ὅπερ δ' ἂν ὁ
φαυλότατος καὶ δυσμενέστατος ἀνθρώπων ποιή-
σῃς τῇ πόλει, τοῦτο πεποίηκας δῆτα τοῖς συμβᾶσιν
ἐξήτασον. καὶ ἅμα ἀρίστου ἐν νάξῳ, καὶ ἀρίστο-
λαος ἐν θριάσῳ, οἱ καθάπαξ ἐχθροὶ τῆς πόλεως,
τοὺς ἀθλιωτάτους κείνους φίλους, καὶ ἀθλιώτην αἰ-
σχίνης δημοσθένους κατηγορεῖ. καί τοι ὅτῳ τὰ τῶν
Ἑλλήνων * ἀτυχήματα ἐνδοκιμεῖν ἀπέκειτο, ὅπο λω-
λέναι μᾶλλον οὗτος ὅστις δίκαιος, ἢ κατηγορεῖν ἑτέρου.
καὶ ὅτῳ συνεβουλώχασιν οἱ αὐτοὶ καιροὶ καὶ τοῖς τῆς πό-
λεως ἐχθροῖς, οὐκ οἶδ' τοῦτον δύνοιαν εἶ) τῇ παρ' ἐ-
μοὶ. δηλοῖς δὲ ἐξ ὧν ζῆς, καὶ ποιεῖς, καὶ πολιτεύῃ, καὶ
πάλιν οὐ πολιτεύῃ, σκέπτεταί τι τῶν ὑμῖν δοκούν-
των συμφέρειν; ἄφρων αἰσχίνης. αὐτέκουσά τι καὶ γέγονεν οἷον οὐκ ἔδει; πάρεσιν αἰσχίνῃ, ὥσπερ τὰ ῥή-
γματα, καὶ τὰ * ἀσάματα, ὅταν τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται. ἐπειδὴ δὲ πολις τοῖς συμβεβηκό-
σιν ἔγκειται· βούλομαί τι καὶ ὠφελιμώτερον εἰπεῖν. καί μου θεὸς, καὶ θεὰ, μηδεὶς τῶν ἐμῶν βουλῶ θαυμάσῃ,
ἀλλὰ μετ' εὐνοίας ἃ λέγω θεωρησάτω. εἰ γὰρ ἅπασι προδήλα τὰ μέλλοντα ἦν ἅπασι πάντες, ἢ σὺ

A id iniuriæ loco mihi numeres, si ita contigit vt Philippus prælio victor esset. Eius enim rei finis in Dei voluntate, non penes me fuit. Sed me non omnia quę humano prouideri consilio possent, exquisiuisse: nec ea rectè & diligẽter egisse. & industria maiore quàm pro viribus, aut non præclaras res, & è dignitate reipub. instituisse, & necessarias: hæc mihi cum ostenderis, tum demum accusato. Sin autem delatum fulmen aut tempestas, non modò vobis, sed omnibus etiam aliis Græcis maior fuit: quid erat faciendum? Perinde id quidem fuerit, ac si quis nauicularii, qui incolumitatis causa fecisset omnia, & nauigiũ rebus omnibus adornasset, quas ad eius conseruationem facere putabat: postea tempestate conflictatum, & fathiscentibus ei aliquibus instrumentis, aut prorsus etiam confractis, naufragij criminetur. At neque gubernaui nauem, inquiet, quemadmodum nec ego exercitum duxi: neque fortunę fui dominus, sed illa domina est omnium. Iam illud considera & vide, si nobis, Thebanis adiutoribus, is præli exitus in fatis fuit: quid fuisset expectandum, si nec illos socios, sed cum Philippo coniunctos, aduersarios habuissemus? B qua de re quid tum ille non dixit? & si nunc, cum tridui itinere prælium ab Attica commissum fuerit, tãtum periculum & terror ciuitati incessit: quid, si ubi in agro nostro ea clades accidisset, fuit expectãdum? Nũquid putatis futurũ fuisse, vt liceret nobis etiamnum stare, conuenire, respirare? Multum vnus dies & duo & tres reipub. contulerunt ad salutem. Tum tem, sed dictu indigna sunt ea, quæ ne experiremur, numinis alicuius benignitate factum est, & obiectu societatis huius quam tu accusas. Hæc autem omnia ad vos pertinere volo, Iudices, & ad circumstantem foris coronam, & audientem. Nam ad istum quidem inquinatum hominem, breuis & perspicua satis esset oratio. Nam si tibi explorata fuerunt futura, Æschine, soli, cùm respub. de iis deliberabat: tum prędicenda fuerunt, Sin haud præsciebas: eiusdem reus es insciitiæ cum aliis. Cur igitur ob ea tu me magis accusas, quàm ego te? Tanto enim ego in iis ipsis te melior ciuis fui, quæ dico (neque dum de aliis differo) C quo maiorem ego nauaui operam in iis rebus, quæ omnibus videbãtur profuturę: nullius priuati periculi metu aut respectu deterritus. Tu verò neq. alia his meliora dicebas (alioqui meis non vsi essent cõsiliis) neque ad hæc ipsa exequenda quicquam vtilitatis & studij cõferebas: sed quòd homo nequissimus fecerit, & reip. inimicissimus, id fecisti: prosit euẽ ũ prodisti: & simulac Aristrat⁹ Naxi, & Aristolaus Thasi, nostræ vrbis inimicissimi, Athenięnsiũ amicos iudiciis vexãt: etiã Athenis Æschines Demosthenẽ accusat. Verùm cui Græcorũ calamitates ad nominis celebritatem & exultationẽ reseruabantur: eum æquius esset ipsũ interfici, quã alios accusare: & cui eadẽ tẽpora, quæ reipub. hostibus, profuerũt: is bonus esse ciuis & patriæ amans haud potest: idq. declarat & vita tua, & facta, & acta tua in repub. & nõ acta. Agitur aliquid, quod è re vestra fore videatur? Mutus Æschines. Non successit aliquid, & secus euẽnit quàm oportuit? Adest Æschines, quẽadmodũ rupta & cõuulsa, si quid mali corpus occuparit, tũ commouẽtur. Cũ autẽ euentum acriter vrgeat: aliquid etiã dicã admirabile (& quæso per deos, ne quis meã demiretur insolẽtiam: sed vt id quod dicã, cõsideret cũ beneuolentia) si omnib perspicua fuissent ea quę futura erãt, & pręscissent oẽs, &

Etiam cũ manifesto periculo dignitatẽ reipub. tuendam fuisse: exẽplis maiorum probat.

tu prædixisses, Æschine, & obtestatus esses, clamitans & vociferans, qui nec os aperuisti: ne tum quidem hæc missa reipub. facienda fuissent: si modò vel gloriæ maiorum, vel memoriæ posteritatis rationem habuisset. Nunc enim frustrata esse conatibus iudicatur: quod omnibus commune est mortalibus, si Deo visum ita fuerit. Tum verò si principatum sibi in alios arrogasset, eóque postea cessisset: omnes Græcos ab ea Philippo esse proditos, crimini daretur. Nam si illa sine certamine abiecissent, propter quæ nulla nó pericula maiores adierunt: quis te non conspuisset? neque enim rempub. aut me. Quibus, deum immortalem, oculis, qua fronte aspexissemus hospites in nostram vrbem ventitantes, si res eò, quò nunc, rediissent, & dux & dominus omnium Philippus esset creatus? & prælium ad ea prohibenda susceptum, alij sine nobis commisissent? præsertim cum superioribus temporibus respub. nostra nunquam inglorian securitatem, periculis honestatis causa susceptis, præposuerit? Quis enim Græcorum nescit? quis Barbarorum? & à Thebanis, & qui ante hos potentes fuêre, Lacedæmoniis, & à Persarum rege, cum optima gratia hoc libenter concessum fuisse reipublicæ, vt quicquid vellet, acciperet, & sua teneret: imperata faceret, & alium Græcis sineret imperare? Verùm ea non erant Athenienſibus patria nimirum, nec tolerabilia, nec insita: neque vnquam quisquam reipub nostræ ab omni æuo persuadere potuit, vt cum potentibus quidem, sed iniusta agentibus coniuncta, tutò seruiret: sed dimicare de principatu, de honore & gloria periclitari, nullo vnquam æuo destitit. atque ea vos ita splendida & conuenientia vestris moribus esse putabatis, vt & è maioribus eos qui hæc fecerũt, maximè laudetis, nec iniuria. Quis enim non admiretur virtutem illorum virorum, qui & regionem & vrbem reliquere voluerunt, triremibus conscensis, ne imperata facere cogerentur? & eius rei suasorem Themistoclem, ducem elegerunt: Eum autem qui pronunciarat imperium exequendum esse, Cyrsilum lapidarunt, non ipsum solum, sed & mulieres vestiæ vxorem eius. Non enim quærebant illius temporis Athenienses vel oratorem, vel ducem, per quem feliciter seruirent: sed nec viuendum sibi censebant, nisi cum libertate viuere liceret. Nam eorum quisque putabat se non patri & matri duntaxat esse natum, sed etiam patriæ. Quid verò interest? quòd is qui se parentibus tantum natum esse putat, fatalem & naturalem mortem expectat. qui autem & patriæ: is, ne hanc seruire videat, emori volet: & magis metuendas esse ducet contumelias & ignominias, quas in seruiẽte vrbe ferre necesse est, quã interitũ. Quòd si hoc ego dicere aggrederer, vos à me excitatos esse ad elationem animorũ dignam maioribus: nemo est quin iurè me reprehenderet. Nunc ego vestra esse hæc instituta declaro: & ostẽdo, etiã ante me his animis fuisse rempublicam: cęterùm ministerij partẽ in singulis rebus gestis ad me quoque esse referẽdã, affirmo. iste autem, dum omniũ me accusat, & succensere mihi vos iubet, vt qui terrorum & periculorum causa reipublicæ fuerim: non mihi tantùm hunc eripere honorem studet: sed laudationibus etiam vos ad omnem posteritatem priuat. Nam si hunc virum, quasi reip. nõ optimè præfuerit, condẽnabitis: errasse videbimini, non fortunæ temeritate cladẽ accepisse.

Demosthenes minister, nõ autor magnanimitatis Athenien sium.

τω προύλεγες αἰσχίνη, καὶ διεμαρτύρου, βοῶν καὶ περιεργώς, ὃς οὐδ' ἐφθέγξω· οὐδ' οὕτως ἄποστατέον τῆ πόλει τούτων ἕνεκα. εἰπερ ἦν δόξης, ἢ προγόνων, ἢ τῶν μέλλοντος αἰῶνος εἶχε λόγον. νῦν μὲν γὰρ ἄποτυχεῖν δοκεῖ πᾶσι πράγμάτων. ὃ πᾶσι κοινόν ἐστιν ἀνθρώποις. ὅταν τῷ θεῷ ταῦτα δοκῆ. τότε δ' ἀξιοῦσα προεστάναι τῶν ἄλλων, εἶτα ἀποστᾶσα τούτου· φιλίππῳ προδεδωκέναι φάσκας ἅπαντας ἂν ἔσχεν αἰτίαν. εἰ γὰρ ταῦτα πρόδηλα ἀκοντι, δεῖ ὧν οὐδένα κίνδυνον ὑπενοῦ οὐκ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι· τίς οὐκ κατέπτυσεν ἄν σου. μὴ γὰρ τῆς πόλεως γε, μηδ' ἐμοῦ. πῶς δ' ὀφθαλμοῖς, πρὸς θεῶν, ἐωρῶμεν ἂν τοὺς εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους ἀφικνουμένους, εἰ τὰ μὲν πράγματα εἰς ὑπερνικᾶν προῆκτο, ἡγεμὼν δὲ καὶ κύριος ἡρέθη φιλίππου ἁπάντων· τὸν δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ ζῆν ταῦτα ἀγαθὰ, ἕτεροι χωρὶς ἡμῶν ἅπασι πεποιημένοις; καὶ τοῦτο μηδεπώποτε τῆς πόλεως ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις ἀσφάλειαν ἄδοξον μᾶλλον, ἢ τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν κίνδυνον ἡρημένης. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ἑλλήνων, τίς δὲ βαρβάρων, ὅτι καὶ Θηβαίων, καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν ἐπὶ τούτων πρότερον ἰσχυρῶν ζηλωμένων ἀρχὴν, καὶ τὸ τῶν Περσῶν βασιλέως, μετὰ πολλῆς χάριτος τότ' αὐτὸ ἀσμένως ἐδόθη τῇ πόλει, ὅ, τι βούλεται λαβοῦσῃ καὶ τὰ ἑαυτῆς ἐχούσῃ, τὸ κελεύμενον ποιεῖν, καὶ μὴ ἐᾶν ἕτερον τῶν ἡγεμόνων προεστάναι; ἀλλ' οὐκ ἦν ταῦτα, ὡς ἔοικε, τοῖς ἀθηναίοις πάτρια, οὐδ' ἀνεκτὰ, οὐδ' ἐμφυτα, οὐδ' ἡδυνήθη πώποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πρότερον τοῖς ἰσχύουσι μὴ δίκαιά πράττουσι, προθυμέως, ἀσφαλῶς δουλεύειν· ἀλλ' ἀγωνιζομένη περὶ πρωτείων, καὶ ὑπὲρ τιμῆς καὶ δόξης κινδυνεύουσα, πάντα τὸν αἰῶνα διετέλεσε, καὶ ταῦθ' οὕτω σεμνὰ & προσήκοντα τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι, ὥστε καὶ τῶν πρόσθεν τοὺς ταῦτα πράξαντας μᾶλλ' ἐπαινεῖτε, εἰκότως. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγάσαιτο τῆς ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς, οἳ καὶ τῶν χωρῶν, & τῆς πόλεως ἐκλιπεῖν ὑπέμειναν, εἰς τὰς ξυμφορὰς ἐμβαίνοντες, ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆσαι; τὸν μὲν ταῦτα συμβουλεύσαντα Θεμιστοκλέα σκαπτὸν ἐλόμενοι, τὸ δ' ὑπακοῦσαι τοῖς ὑπατικωτάτοις ἀποφηνάμενον κυρίοις καταλιθώσαντες, οὐ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἐζήτουν οἱ τότε ἀθληταὶ ὅτε ῥήτορες, ὅτε στρατηγὸν, δι' ὅτου δουλεύσουσιν δυστυχῶς· ἀλλ' οὐδὲ ζῆν ἠξίουν, εἰ μὴ μετ' ἐλευθερίας αὐτοῖς ἐξέσται τοῦτο ποιεῖν. ἠγεῖτο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος, οὐχὶ τοῦ κατὰ κῆδος μόνον γεγονέναι, ἀλλὰ καὶ τῆ πατρίδι. διαφέρειν δ' οὐδὲν ὑπὸ τῶν μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον γεγονέναι νομίζων, τὸν δὲ καὶ τῆ αὐτόματον θανάτου προμηθεῖ. ὁ δὲ καὶ τῆ πατρίδι, ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ὁρᾶν δεδουλευκυῖαν, ὁποθανεῖσθαι ἐθελήσει. καὶ φοβερώτερας ἡγήσεται τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, αἷς ἂν δουλεύσῃ τῆ πόλει φέρειν ἀναγκαζόμενος. εἰ μὲν τοίνυν τοῦτ' ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς ἐγὼ προήγαγον ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονεῖν· οὐκ ἔστιν ὅστις, οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσαί μοι. νῦν δ' ἐγὼ μὲν ὑμετέρας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαίνω, καὶ δείκνυμι, ὅτι καὶ πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' ἦν τὸ φρόνημα τῆ πόλει. τὰ μέν τοι δικαιότατα τῶν ἐφ' ἑκάστοις τῶν πραγμάτων, καὶ ἐμαυτῷ μετεῖναί φημι. ἔστι δὲ τῶν ὅλων κατηγορῶν, καὶ κελεύων ὑμᾶς ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν, ὡς φόβων, καὶ κινδυνων αἰτίῳ τῆ πόλει γεγενημένῳ· τῆς μὲν εἰς τὸ παρὸν τιμῆς ἐμὲ ἀποστερήσας γλίχεται· τὰ δ' εἰς ἅπαντα τὸν λοιπὸν χρόνον ἐγκώμια ὑμῶν ἀφαιρεῖται. εἰ γὰρ ὡς οὐ τὰ βέλτιστα ἐμοῦ πολιτευσαμένου τοῦδ' καταψηφιεῖσθε· ἥμαρτηκέναι δόξετε. οὐ τῆ τῆς τύχης ἀγνωμοσύνῃ τὰ συμβάντα παθεῖν, ἀλλ'

ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτητε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῶν ἁπάντων ἀγῶνα τῆς ἐλευθερείας καὶ σωτηρίας, κίνδυνον ἀράμενοι. καὶ μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῇ προγόνων, καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους, καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας. οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις ἡ αὐτὴ ἀξιώσασα τιμῆς, ἔθαψεν ἀγχίνους. καὶ τίς κατορθώσαντας αὐτοὺς, καὶ τοὺς κρατήσαντας μόνους, δικαίως. ὁ μὲν γὰρ ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργον, ἅπασι πρόσεστι τῇ τύχῃ ξυλλαβεῖν· ὁ δὲ δαίμων ἀπένειμεν ἑκάστοις, ταύτῃ κέχρηται. ἔπειτ' ὦ κατάρατε, καὶ γραμματοκύφων, σὺ μὲν τῆς φιλοτιμίας καὶ φιλανθρωπίας ἐμὲ ἀποστερῆσαι βουλόμενος, ξύπαρα καὶ μάχας καὶ παλαιὰ ἔργα λέγεις; ὧν τίνος προσεδεῖτο ὁ παρὼν ἀγὼν οὗτος; ἐμὲ γὰρ, ὦ ξυναγωνιστὰ, τὸν περὶ τῆς πολιτείας σύβουλον τῇ πόλει παιδεύοντα, τὸ τίνος φρόνημα λαβόντα ἀναβαίνειν δεῖ τὸ βῆμα ἐδει; τὸ τούτων ἀξίαν ἐρωτῶντος; δικαίως μὲν οὖν ἀπόθανον. ἔπειτα, οὐδὲ ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπὸ B τοῦ αὐτοῦ ἀξιοῦντος δεῖ τὰς τε ἰδίας δίκας, καὶ τὰς δημοσίας κρίνειν. ἀλλὰ τὰ μὲν τῶν καθ' ἡμέραν βίου συμβόλαια, δεῖ τὴν ἰδίων νόμων καὶ ἔργων σκοπῆντας, τὰς δὲ κοινὰς προαιρέσεις, εἰς τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα ἀποβλέποντας. καὶ προσλαμβάνειν γε ἅμα τῇ βακτηρίᾳ καὶ τὸ συμβόλῳ, τὸ φρόνημα τὸ τῆς πόλεως νομίζειν ἑκάστου ὑμῶν, ὅταν τὰ δημόσια εἰσίητε κρίνοντες, εἴπερ ἄξια ἐκείνων, φράττειν οἴεσθε χρῆναι. ἀλλὰ γὰρ ἔμπροσθεν εἰς τὰ πεπραγμένα τοῖς προγόνοις ὑμῶν ἐστι τὴν ψῆφον θέντων παρέβην ἡ τὴν προκειμένην. ἐπανελθεῖν οὖν ὅθεν εἰς ταῦτα ἐξέβην, βούλομαι. ὡς γὰρ ἀφικόμεθα εἰς τὰς Θήβας, καταλαμβάνομεν Φιλίππου καὶ Θετταλῶν, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντας πρέσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους, οὐ φόβῳ· τοὺς δ' ἐκείνων, θράσει. ὅπου δ' οὐ νῦν ταῦτα λέγω, τὸ συμφέρον τοῖς ἐμαυτοῦ, λέγε μοι τὴν ἐπιστολήν, ἵν' τοῦτ' ἐπιμαθὼν δι' ὃν οἱ πρέσβεις· καίτοι, τοσαύτῃ γε εὐβουλίᾳ συνοφαντίας ἔδει κέχρῆσθαι, ὡς τ' εἰ μὴ τῆς δέοντος ἐφράγη, τ' καιρὸν οὐκ ἐμὲ φησιν αἴτιον γεγενῆσθαι. τ' δ' ὡς ἑτέρως συμβαίνων ἁπάντων, ἐμὲ τὴν ἐμὴν τύχην αἰτίαν εἶναι. τ' ὡς ἔοικεν ὁ σύμβουλος καὶ ῥήτωρ ἐγὼ, τῆς μὲν ἐκ λόγου καὶ τῆς * βουλεύεσθαι προαιρέσεων, οὐδενὸς αἴτιος σωτηρίας εἶναι δοκῶ. τῆς δ' ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀτυχηθέντων, μόνος αἴτιος εἶναι. πῶς ἂν ὠμότερος συνοφάντης γένοιτ' ἂν ἢ κατασκότερος τούτου; λέγε τὴν ἐπιστολήν.

Ἐπιστολή.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν ἐκκλησίαν, προσῆλθον ἐκείνοις πρότερος ὑπὲρ τοῦ τὴν τῆς συμμαχίαν τάξιν ἔχειν. καὶ παρῳδοῦντες, ἐδημηγόρουν, πολλὰ μὲν Φίλιππον ἐγκωμιάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῶν κατηγορούμενοι, καὶ ἅπαντ' ὅσα ποτὲ ἐναντία ἐπράξατε Θηβαίοις, ἀναμιμνήσκοντες. τὸ δ' ὅλον κεφάλαιον, ἠξίουν, ὧν μὲν δύ' πεπόνθεσαν ὑπὸ Φιλίππου, χάριν αὐτοῖς ἀποδοῦναι· ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν ἠδικοῦντο δίκην λαβεῖν ὁπότερος βούλονται· ἢ διϊσχύσαντας αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὴν Ἀττικήν. καὶ ἐδείκνυσαν, ὡς ᾤοντο. ἐκ μὲν οὖν αὐτοὶ συνεβούλουν, τὰ ἐκ τῆς Ἀττικῆς βοσκήματα καὶ ἀνδράποδα καὶ τἄλλα ἀγαθὰ, εἰς τὴν Βοιωτίαν ἥξοντα· ἐκ δ' ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν, τὰ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διαρπαθησόμενα ὑπὸ τοῦ πολέμου. καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις εἰς ταῦτα δὲ πάντα συντείνοντα, ἔλεγον. ἀπ' ἐμοῦ δ' ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ἀντείπομεν, τὰ μὲν καθ' ἕκαστα, ἐγὼ μὲν αὐτὸς παντὸς, ἀπὸ πομπαίου εἰπεῖν τοῦ βίου·

Sed fieri non potest, Athenienſes, vt erraueritis, defenſione libertatis & ſalutis omnium cum periculo ſuſcepta: nō, teſtor maiores noſtros, qui in Marathone pro aliis dimicarunt, & qui ad Plateas in acie ſteterunt, & qui ad Salaminem nauale prælium commiſerunt, & qui ad Artemiſium: & multos alios, qui in publicis monumentis ſepulti iacent, fortes vnos: quos vniuerſos æquè reſpublica eodem dignata honore, ſepeliit, Æſchine: non eos ex illis qui rem bene geſſerunt, aut vicerunt, ſolos, idque iurè ac meritò. Quid enim fortium virorum officium fuit, omnes præſtiterunt. Fortuna autem, quam cuique numē tribuit, ea ſunt vſi. Et, ô execrande & gibboſe literator, tu, quò me honore horū & humanitate fraudates, triumphos & prælia, & antiqua facinora narrabas, quorum quódnam requirebat hoc iudicium? Me verò, tertiane hiſtrio, ad dandum reipublicæ de principatu conſilium progreſſum, cuius ſomere animum conueniebat? cuíſnie qui his indigna diceret? iurè quidem occiſus eſſem. Deinde neque vos decet, Athenienſes, eodem animo cauſas priuatas & publicas diſceptare: ſed vt quotidianæ vitæ contractus è priuatis legibus & factis ſpectandi ſunt: ita in communibus inſtitutis, ad maiorum dignitatem eſt reſpiciendum: & ſuſpicere ſe vnà cum baculo & teſſera magnanimitatem reipub. vnicuique exiſtimandum cum ad publicas cauſas, diiudicandas acceditis: ſiquidem ab illis non degenerandum eſſe creditis. ſed in facinora maiorum veſtrorum delapſus, quædā decreta & acta præterij. Eò igitur reuertar, vnde ſum digreſſus. Vt Thebas peruenimus, Philippi & Theſſalorum ſociorum legatos ibi inuenimus: ac noſtros amicos perterritos, illius confidentes. Vt autem hæc me nunc non vtilitatis meæ cauſa confingere appareat: recita mihi literas quas nos legati tum ſtatim miſimus. Quanquam ille tam inſigni vſus eſt calumnia, vt ſi quid rectè factum eſt: id occaſioni, non mihi tribuat. ſin quid ſecus cecidit: mihi culpam & fortunæ meæ adſcribat. atque ita, ſi diis placet, ſuaſor & orator ego, nullius earum rerum quæ oratione & conſilio actæ ſunt, adiutor ei eſſe videor: eorum verò quæ in armis & ducendo exercitu malè ceciderunt, ſolus autor eſſe. Quis crudelior ſalumniator, aut execrabilior eſſe poſſit iſto? Recita literas.

Redit ad Thebanā legationē.

LITERÆ.

Conuocato igitur populo, priores illos produxerūt, propterea quòd illi ſociorū loco haberētur: qui progreſſi concionem habebant, multùm Philippum laudantes, & vos accuſantes: atque omnia, quæ vnquam Thebanis contraria feciſſetis, commemorantes, ſed illud in ſumma petebant, vt pro acceptis à Philippo beneficiis gratiam referrent, & veſtras iniurias vlſciſcerentur, vtro modo mallent: ſiue dato eis tranſitu ad vos, ſiue vnà in Atticam facta impreſſione. & oſtendebant, ſua quidem opinione, Attica armenta & mancipia, & cætera bona, ſi ipſis auſcultaſſent, in Bœotiam ventura. ſin noſtra oratione mouerentur, Bœotiā belli fore prædā, & direptū iri: aliáq; præterea multa, quæ tamē huc omnia pertinerēt, dicebāt. Quæ verò nos cōtra ea dixerim⁹, ſingulatī equidē ita referre geſtio, vt in vita mihi putē nil fuiſſe iucūdius,

sed vereor, nè vos post res actas, si quas quondā quasi diluuio putetis abreptas, verbis quæ de eis fierēt, frustra vobis facessi negotiū existimetis. Quæ autē nos eis persuaserimus, & quæ ipsi nobis respōderint, audite. Cape hoc, & recita.

RESPONSVM THEBANORVM.

Post hæc igitur vocabant vos, & accersebant: exiistis, opem tulistis (vt quæ interceſſere, præteram) adeò familiariter vos exceperunt, vt cum legiones & equitatus, foris essent in ædes & vrbē reciperent exercitum, ad liberos, ad vxores, & charissima quęque. Itaque tres eo die vestras laudes Thebani declararūt omnibus mortalibus pulcherrimas: vnam fortitudinis, alteram iustitiæ, tertiam temperantiæ. Nam & stare vobiscum in acie, quàm contra vos, maluerunt: & meliores esse vos & æquiora petere quàm Philippum, iudicarunt: & quæ tum ipsi, tum vniuersi diligentissimè custodire solent, liberis & vxoribus vestræ fidei cōmissis, se de vestra temperantia nō dubitare ostenderunt. In quibus omnibus, Athenienses (quantum quidem ad vos attinet) rectè sibi consuluerunt. Nam neque in vrbem ingressio exercitu, quisquam vlla de re vos vel per iniuriam accusauit, adeò continentes vos præbuistis: & bis instructo exercitu cum eis, in primis conflictibus, altero ad flumen, altero hyberno, non modo inculpatos, sed etiam admirabiles vos præstitistis, modestia, apparatibus, alacritate animorum. Quapropter & ab aliis laudabamini, & à vobis ipsis sacrificia & vota diis persoluantur. Atque ego per quàm ex Æschine velim quærere: cùm illa fierent, & gratulationis, & admirationis, & lętitiæ ciuitas referta esset: vtrum vnà sacrificarit & lætatus sit cum multitudine: an tristis ac gemens & ægrè ferens communem felicitatem, domi sederit? Nam si adfuit, atque cum aliis se conspiciendum præbuit: an non iniquè, vel potius nefariè facit, si, quæ diis immortalib. testibus, optima iudicauit, ea nunc à vobis alia quàm optima postulat iudicari, qui per deos iurastis; Sin haud adfuit: nónne multiplex meretur exitium, si, quibus alij lętabantur, eorum ipse aspectu contristabatur? Age, & hæc mihi decreta recita.

DECRETA SACRIFICIORVM.

Itaque nos tum sacrificiis occupati eramus: Thebani autem in ea opinione, vt se per nos saluos esse ducerent: eóque res redierat, vt quibus propter istorū conatus auxiliis opus fore videbatur, ii aliis ferretis auxilium, cum meis consiliis paruissetis. Quales autem tū Philippus voces ediderit, in quibus propterea turbis fuerit: ex eius quas in Peloponnesum misit, literis cognoscetis. Age cape illas, & mihi recita: vt sciatis, mea assiduitas, & erratio, & ærumnæ, & crebra decreta, quæ iste modò exagitabat, quid effecerint. Atqui multi apud vos, Athenienses, fuerunt oratores celebres & magni ante me: Callistratus ille, Aristophō, Cephalus, Thrasybulus, innumeri alij: nemo tamē eorū perpetuò se reipub. totū, vlla in re tradidit: sed qui decreta faciebat legationē nō obisset qui legatum agebat, decreta nō feciſſet. Quisq; enim sibi relinquebat, & otiū, & si quid accidisset, receptū. Quid igitur dicat aliquis, túne viribus & audacia vsque adeò præstas aliis, vt ipse omnia facias? nō dico hoc, sed adeò magnū esse, quod rēpublicā occuparat,

Demosthenes suum in remp. studium, collatione cęterorū oratorum amplificat

A ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μὴ παρελπλυθότων τῶν καιρῶν, ὥσπερ ἀνεὶ καταικλυσμὸν γεγονότας τ πραγμάτων ἡγούμενοι, μάταιον ὄχλον τοὺς περὶ τούτων λόγους νομίσητε. ἃ δ' οὗ ἐπείσαμεν, ἡμεῖς, & ἃ ὑμῖν ἀπεκρίναντο, ἀκούσαιτε. λέγε πυτὶ λαβών.

Ἀποκρίσεις Θηβαίων.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐκάλουν ὑμᾶς, καὶ μετεπέμποντο ἐξῆτε, ἐβοηθεῖτε. ἵνα τὰ ἐν μέσῳ παραλείπω, οὕτως οἰκείως ὑμᾶς ἐδέχοντο, ὥς τ', ἔξω τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων ὄντων, εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄστυ δέχεσθαι τὸ στρατιὰν, ὅτι παῖδας, καὶ γυναῖκας, καὶ τὰ τιμιώτατα. καί τοι, ἥδ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πᾶσιν αἰθεσόποις ἐδείξαν ἐγκώμια Θηβαῖοι, καθ' ὑμῶν τὰ κάλλιστα, τὸ μὲν, ἀνδρείας, ἕτερον δὲ, δικαιοσύνης, ἕτιν δὲ, σωφροσύνης. καὶ γὰρ τὸν ἀγῶνα μᾶλλον ὑμῶν, ἢ παρ' ὑμᾶς ἐλόμενοι ποιήσασθαι· καὶ ἀμείνους ἦσαν καὶ
B δικαιότερα ἀξιοῦν ὑμᾶς ἔπειναν ἢ Φίλιππον. καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς, καὶ τὰ παρὰ πᾶσι δὲ ἐν πλείστῃ φυλακῇ, παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐφ' ὑμῖν ποιήσαντες, σωφροσύνης πίστιν παρὰ ὑμῶν ἔχοντες ἔδειξαν, ἐν οἷς ἅπασιν. ἄνδρες ἀθλιώτατοι, κατά γε ὑμᾶς, ὀρθῶς ἐφάνησαν ἐγνωκότες. οὔτε γὰρ εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος τοῦ στρατεύματος, οὐδεὶς οὐδὲν, οὐδὲ ἀδίκως ὑμῖν ἐνεκάλεσεν, οὕτω σώφρονας παρέσχεθε ὑμᾶς αὐτούς· εἰς τε συμπαραταξάμενοι, τὰς πρώτας μάχας, τῷ ὅτι τὸ ποταμοῦ, καὶ τῷ χειμερινῷ, οὐκ ἀμέμπτους μόνον ὑμᾶς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ θαυμαστοὺς ἐδείξατε, τῷ κόσμῳ τῶν παρασκευῶν, τῇ προθυμίᾳ ἐφ' οἷς παρῆν τὴν ἄλλων, ὑμῖν ἐγίγνοντο ἔπαινοι. παρὰ δὲ ὑμῶν, θυσίαι καὶ πομπαὶ τοῖς θεοῖς. καὶ ἐγώ γε, ἡδέως ἂν ἐρωτήσαιμι αἰσχίνην. ὅτε ταῦθ' ἑωρᾶτε, καὶ ζηλοῦ, καὶ χαρᾶς, καὶ ἐπαίνων ἦν ἡ πόλις μεστή· πότερον συνήδετο καὶ συνευφραίνετο τοῖς πολλοῖς, ἢ λυπούμενος καὶ στένων καὶ δυσμενῶν ὅτι τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς, οἵτινες καθῆντο; εἰ μὲν γὰρ παρῆν, καὶ μὴ τὴν ἄλλων ἐξητάζετο πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ, μᾶλλον δ' οὐ δ' ὅσια, εἰ ὧν ὡς ἀρίστων αὐτὸς τοῖς θεοῖς ἐποιήσατο μάρτυρας, ταῦθ' ἃς οὐκ ἄρτια νυνὶ ὑμᾶς ἀξιοῖ ψηφίσασθαι, τοὺς ὀμωμοκότας τοῖς θεοῖς; εἰ δὲ μὴ παρῆν· πῶς οὐκ ἀπολωλεκέναι πολλάκις δεῖ δίκην, εἰ ἐφ' οἷς ἔχαιρον οἱ ἄλλοι ταῦτα ἐλυπεῖτο ὁρῶν. Λέγε δὴ καὶ ταῦτα τὰ ψηφίσματά μοι.

Ψηφίσματα θυσιῶν.

Οὐκοῦν, ἡμεῖς μὲν ἐν θυσίαις ἦμεν τότε· Θηβαῖοι δ', ἐν ταῖς, δι' ἡμᾶς σεσῶσθαι, νομίζειν, καὶ προσεισήκειν τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν, ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, αὐτοῖς βοηθεῖν ἑτέροις, οἷς ὧν ἐπείσθητέ μοι. ἀλλὰ μὴν, οἵας τότε ἠφίεσαν φωνὰς ὁ Φίλιππος, καὶ ἐν οἷαις ἦν ταραχαῖς ὅτι τούτοις. ἐκ τῆς ὑπεροψίας τῆς ἐκείνου μαθήσεσθε, ὧν εἰς πελοπόννησον ἔπεμψε· καί μοι λέγε ταύτας λαβών. ἴστε ὅτι ἡ ἐμὴ συνέχεια καὶ πλάνη καὶ ταλαιπωρία, καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα, ἃ νυνὶ σὺ διέσυρε, πεπείρασται. καί τοι, πολλοὶ παρ' ἡμῖν, ἄνδρες ἀθλιώτατοι, γεγόνασι ῥήτορες, ἔνδοξοι, καὶ μεγάλοι παρ' ἐμοῦ· καλλίστρατος ἐκεῖνος, ἀρισοφῶν. κέφαλος. θρασύβουλος, ἕτεροι μυρίοι. ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς τούτων πώποτε, ὀλιγαπιστὶς ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς οὐδὲν τῇ πόλει. ἀλλ' ὁ μὲν γράφων, οὐκ ἂν ἐφρέσβυσεν. ὁ δὲ πρεσβεύων, οὐκ ἂν ἔγραψεν. ὑπελείπετο γὰρ αὐτῷ ἕκαστος ἑαυτῷ ἅμα μὲν ῥᾳστώνην, ἅμα δ' εἰπεῖν γίγνοιτο. ἀναφορὰν. πόθεν, εἴποι τις ἄν, σὺ τοσοῦτο ὑφῆρες ῥώμης καὶ τόλμης τοῖς ἄλλοις, ὥστε πάντα ποιεῖν αὐτός; οὐ λέγω ταῦτα. ἀλλ' οὕτως ἐπεισέρχομαι μέγαν ἐμοὶ τὸν κατειληφότα κίνδυνον τῇ πόλει, ὃς

ὡς τ' οὐκ ἐδόκει μοι χώραν, οὐδὲ τροφὴν οὐδεμίαν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας διδόναι· ἀλλ' ἀγαπητὸν εἶναι, εἰ μηδὲν ἀβέλτερον πράξας ἢ εἰπὼν ἀπέλθοιμι· ἐμαυτῷ, τυχὸν μέν, * αἰσθανόμενος, ὅμως δ' ἐπεπεισμένος, μήτε γράφοντ' ἂν ἐμοῦ γράψαι βέλτιον μηδέν', μήτε πράττοντά τι πράξαι, μήτε πρεσβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυμότερον, μήτε δικαιότερον. διὰ ταῦτα ἐν ἅπασιν ἐμαυτὸν ἔπαινον. Λέγε δὴ τὰς ὑπὲρ τῶν ἐπιστολῶν φιλίππου.

Ἐπιστολή.

Εἰς ταῦτα κατέσχητε Φίλιππον ἢ ἐμὴ πολιτεία αἰσχίνη· ταύτῃ τῇ φωνῇ ἐκεῖ τ' ἀφῆκε δι' ἐμέ, πολλοῖς καὶ θρασεῖς τὰ πρὸς τούτων τῇ πόλει * ἐπαγόμενον λόγοις. αἰτ' ἂν δικαίως ἐστεφανούμην ὑπὸ τουτωνί. καὶ σὺ παρὼν οὐκ ἀντέλεγες. ὁ δὲ γραψάμενος Διώνδας, τὸ πέμπτον μέρος τῆς ψήφου οὐκ ἔλαβε. καὶ μοι λέγε ταῦτα τὰ ψηφίσματα, τὰ τότε μὲν ὑποπεφευγότα, ὑπὸ τούτου δὲ οὐδὲ γραφέντα.

Ψηφίσματα.

Ταυτὰ τὰ ψηφίσματα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς αὐτὰς συλλαβὰς, καὶ τὰ αὐτὰ ῥήματα ἔχει, ἅπερ πρότερον μὲν Ἀριστόνικος, νυνὶ δὲ κτησιφῶν γέγραφεν οὑτοσί. καὶ ταῦτ' αἰσχίνης, οὔτ' ἐδίωξεν αὐτὸς, οὔτε τῷ γραψαμένῳ συνκατηγόρησε· καί τοι τότε τὸν δημομέλλιν, τὸν ταῦτα γράφοντα, καὶ τὸν ὑπερίδην, εἴπερ ἀληθῆ μου νυνὶ κατηγορεῖ, μᾶλλον αὖ εἰκότως, ἢ τόν δ' ἐδίωκε. δῆλα; ὅτι τῷ μὲν, ἐς' αἰσχυνεῖν ἐπ' ἐκείνους, καὶ τὰς τῶν δικαστηρίων γνώμας· καὶ τὸ, τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον μὴ κατηγορηκέναι, ταῦτα γραψάντων ἅπερ ἔξεστι νυνί· καὶ τὸ, τοὺς νόμους μηκέτ' ἐᾶν θεὶ τῷ οὕτω πραχθέντων κατηγορεῖν· καὶ πολλὰ ἕτερα. τότε δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀνεκείνετο ἐφ' ἑαυτῷ, πρίν τι, τούτων * προλαβεῖν. ἀλλ' οὐ νῦν οἶμαι τότε ἃ νυνὶ ποιεῖ, ἐκ παλαιῶν χρόνων καὶ ψηφισμάτων πολλῶν ἐκλέξαντα, ἃ μήτε προῄδ' μηδεὶς, μήτ' αὖ ᾠήθη τήμερον ῥηθῆναι, ἀμβάλλειν. καὶ μετενεγκόντα τοὺς χρόνους, καὶ προφάσεις ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς ψυδεῖς, μεταθέντα τοῖς πεπραγμένοις, δοκεῖν τι λέγειν. οὐκ ἦν τότε ταῦτα. ἀλλ' ἐπ' αὐτῇ ἀληθείας ἐγώ, ὅσης, τὰ ἔργων ἔτι μεμνημένων ὑμῶν, * ἡ μόνον οὐκ ἐν τῇ χερσὶν ἕκαστα ἐχόντων, πάντες ἐλέγχοιτ' ἂν οἱ λόγοι, διόπερ τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πεπραγμένα ἐλέγχους φυγών, νυνὶ ὕστερον ἥκει. ῥᾴδιον ἀγῶνα νομίζων ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ οὐχὶ τῶν πεπολιτευμένων ἐξέτασιν ποιήσειν ὑμᾶς ὑπολαμβάνων. καὶ λόγων κείσιν, οὐ τῇ πόλει συμφέροντος ἔσεσθαι. εἶτα σοφίζεται, καὶ φησὶ προσήκειν, ἧς μὲν οἴκοθεν ἥκετ' ἔχοντες δόξης περὶ ἡμῶν, ἀμελῆσαι. ὥσπερ δὲ ἅτ' ἂν οἰόμενοι περὶ ἐκείνων χρήματά τῳ λογίζεσθε, κἂν καθαρὰ ὦσιν αἱ ψῆφοι, καὶ μηδὲν προσῇ, συγχωρεῖτε, οὕτω καὶ νυνὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ λόγου φανομένοις προσθέσθαι. θεάσασθε τοίνυν ὡς σαθρὸν, ὡς ἐοικὸς, ὅτι φύσει, πᾶν ὅ, τι μὴ δικαίως ἦ πεπραγμένον. ἐπὶ γὰρ αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ τούτου κλεάδου ἐγὼ, ὁμολογῶ νυνὶ ὑμᾶς ὑπάρχειν ἐγνωσμένους, ἐμὲ μὲν λέγειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, αὐτὸν δ' ὑπὲρ φιλίππου. οὐ γὰρ ἂν μεταπείθειν ὑμᾶς ἐζήτει, μὴ τοιαύτης οὔσης τῆς ὑπαρχούσης ὑπολήψεως περὶ ἑκατέρου. καὶ μὴν ὅτι γε οὐ δίκαια λέγω, μεταθέσθαι ταύτην τὴν δόξαν ἀξιῶν ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω ῥᾳδίως, οὐ πιθεὶς ψήφοις (οὐ γάρ ἐστιν ὁ τῶν πραγμάτων ἐστὶ λογισμὸς) ἀλλ' ἀναμιμνήσκων ἕκαστα ἐν βραχέσι λογισαμένους ἅμα καὶ μαρτυσι τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν χρώμενος. ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία, ἧς ἐστὶ κατηγορεῖ, αὐτὴ μὲν

A periculum credebam, vt non mihi locum dare, neque vllam me rationem habere priuatæ securitatis, pati: sed boni esse consulendum videretur, si quis nihil prætermittendo, nauaret aliquid atque efficeret. De me ipso autem persuasum habebam, stupidè fortassis, sed persuasum tamen habebam, neque vllum decreta facientem meliora quàm me decernere, neque aliquid agentem, agere, neque legatum studiosius obire legationem posse quàm me, aut incorruptius. Propter has causas in omnibus negotiis præstò fui. Age, lege Philippi literas.

LITERÆ.

Eò redegerunt actiones meæ Philippum, Æschines. Hãc ille vocem propter me edidit: cum multis prius & confidentibus verbis in rem pub. inueheretur: ob hæc ego iurè corona donabar ab his: neque tu, coràm cum adesses, refragabaris: & Diondas cum intercederet, quintam suffragiorum partem non ferebat. Age recita mihi decreta ea: & quæ tum absoluta, & ab illo nec accusata fuerunt.

DECRETA.

B Hæc decreta, Athenienses, easdem syllabas, & eadem verba habent, quæ & prius Aristonicus, & nunc Ctesipho hic scripsit: ea verò Æschines neque accusauit ipse, neque accusatori subscripsit. Æquius autem fuisset, Demomelem, illius decreti autorem, & Hypetidem illo tẽpore insectari, si vera sunt, quorum me nunc accusat, quàm hunc persequi. quamobrem? quòd huic facta suum ad illos referre licet, & ad iudiciorum cognitiones: & quòd isthic ipse non accusauit illos, qui eadẽ quæ hic nũc, scripserunt: & quòd de rebus ita actis nulla iam legibus datur actio, & ob multa alia: tum verò ipsa causa per se in disquisitionem venisset, priusquam horum quicquam accessisset. Sed non licebat opinor tum, quod nũc facit, ex antiquis annalibus, & multis decretis electa ea, quæ neque præsciebat quisquam, neque hoc die referẽda esse putabat, calumniari: & transferẽdis temporibus, causisque falsis actionum, loco verarum substituẽdis speciosam afferre orationem. Non tum ea licebant: C sed propinqua veritate, factis adhuc vestra in memoria versantibus, & tantùm non in manibus vestris collocatis singulis, omnes orationes fuissent habitæ. Quapropter rerum præsentium disquisitione declinata, nũc posterius venit: quasi vos oratorum ludum (vt mihi quidem videtur) & non acta in repub. examinaturos esse existimaret: & de verbis iudicium, non de publica fore vtilitate. Et tamen argutatur, & dicit, quam opinionem de nobis domo allatã habueritis, eam esse negligendam: sed quemadmodum, cum existimetis supereſſe pecuniam alicui, si ratione putata pari sint calculi, nihilque supersit, concedatis: sic & nunc orationis probationibus esse assentiendũ. Spectate autem quàm naturâ sit ruinosum, vti par est, quicquid non rectè actum fuerit. Nam isthoc ipso sapienti exẽplo confitetur, nunc vos habere persuasum, me patriæ causam defẽdere, se Philippi. Neque enim à sententia deducere vos studeret, nisi de vtroque nostrũm talis esset opinio. Verùm eũ non rectè dicere, qui vos eam opinionẽ deponere postulet: ego facile docebo: nõ calculis positis (neq. enim hæc est pecuniæ computatio) sed singula paucis cõmemorando, computatoribus simul & testibus auditoribus vobis vsurus. Mea administratio, quam iste accusat,

Argutiæ Æschinis de existimatione Demosthenis, ad suam vtilitatẽ trahit, per inuersionẽ.

effecit, & vt Thebani non cum Philippo in nostram A ditionem irruerent (id quod omnes futurum putabant) sed coniuncti nobiscum, illum prohiberent: & vt bellum non in Attica esset, sed septingenta stadia ab vrbe, in finibus Bœotiæ committeretur: & vt non Euboici latrones nos hostilibus direptionibus vexarent: sed vt Attica pacata esset à mari totius belli tempore: vtque Philippus nec Byzantium caperet, nec Hellespontū teneret: sed vt Byzantij nobiscū illum oppugnarent. Nunquid tibi calculis conferenda videtur actionum consideratio, aut ex æquo hæc tollenda esse: ac non potius id agendum, vt æternæ memoriæ consecrentur? Neque iam adiicio crudelitatem, quam in iis, quorum dominus omnino factus erat, videre licuit, aliis experiri contigisse: humanitatis autē, quam cæteras ille res moliés, erga vos simulabat, vos, vt decuit, fructum percepisse. Verùm omitto hæc. Quin illud etiam dicere non verebor, qui oratorem rectè explorare, non calumniari velit: eum non quæ tu nunc dicebas, ea accusaturum, exempla confingendo, & verba & gestus imitando. Ex eo enim, nónne vides, non mutatum esse Græciæ statum, si hoc ego verbum, non illud elocutus sum: aut huc manum, non illuc transtulì: sed ipsas res consideraturum fuisse: quas habuerit occasiones respublica, & quas copias, cum tes gerendas aggrederetur: & quas ego ei deinceps, vt ad rempublicam accessi, compararim: & quo loco fuerint res aduersariorum. Pòst, si ego minuissem copias: in me crimen hærere ostendisses: sin multum auxissem: non calumniatus esses. Quia verò tu hæc fingisti, ego faciam. Itaque considerate, an rectè sim dicturus. Copias igitur habebat respublica, insulares non vniuersos, sed infirmissimos: neque enim Chius, neque Rhodus, neque Corcyra nobiscum erat. Pecuniæ tributum ad quinque & quadraginta talenta: atque ea iam antè erant exacta: militem, aut equitem, præter dorifticos, neminem. Quod verò erat omnium maximè & formidolosum nobis, & hostibus opportunum: isti effecerāt, vt finitimi omnes inimicitiis essent, quàm amicitiæ propiores: Megarenses, Thebani, Eubœenses. Ac talis status erat reipub. neque præter hæc aliud dicere quisquam poterit. Quæ autem Philippi fortuna fuerit, cum quo certamen nobis erat, considerate. Primùm præerat iis qui eum sequebantur, pro imperij autoritate. quod omnium maximi est in re bellica momenti. Deinde illi arma perpetuò habebant in manibus. Ad hæc, pecunia abundabat, & quæ ei visa erant agebat, non decretis antè denuncians, neque palàm deliberans, neque à calumniatoribus exagitandus, neque violatarum legum accusandus, neque cuiquam obnoxius: sed planè ipse dominus, imperator, gubernator omnium. Ego verò qui ei aduersarer (nam & hoc exquiri æquum est) cuius rei potestatem habebam? nullius. Primùm enim ipsam conciones habendi facultatē, cuius solius eram particeps ego, ex æquo proponebatis vos illius mercenariis & mihi: & quibus illi rebus me superabant) multa autē eiusmodi fiebāt, aliis alia de causis) ea vos pro hostibus decernebatis. Etsi autem ego tāto eram deteriore cōditione: tamē socios feci vobis Eubœenses, Achæos, Corinthios, Thebanos, Megarēses, Leucadios, Corcyræos: à quib. & peregrini milites quindecies mille, & bis mille equites, absq. oppidanis copiis

Opes Atheniensiū quomodo auctæ à Demosthene: & copiarū Philippi cum Demosthenis inopia collatio.

τῆ, Θηβαίους μὴ φιλίππου συνεμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, ὃ πάντες ᾠοντο ἔσεσθαι, μᾶλλ' ἡμῖν προσπαταξαιμι, ὅπλων ἀν τοῦτ' ἦν, ἢ τῇ ἀττικῇ τὸν πόλεμον εἶ). ἐπτακόσια στάδια ἀπὸ τῆς πόλεως, ἐπὶ τοῖς βοιωτῶν ὁρίοις ἡμύεσθαι. αὐτὶ δὲ τε, πυθέσθαι ἡμᾶς φέρειν καὶ ἀγγέλλειν ἐκ τῆς εὐβοίας, ἐν εἰρήνῃ τῷ ἀττικῷ ἐκ θαλάττης εἶ), πάντα τὰ πόλεμον. αὐτὶ δὲ τε, τὸν ἐλλήσποντον ἔχειν φίλιππον, λαβόντα βυζάντιον, συμπολεμεῖν τοὺς βυζαντίους μᾶλλ ἡμῖν πρὸς ἐκεῖνον. ἆρά σοι ψήφοις ὁμοίως ὁ τῶν ἔργων λογισμὸς φαίνεται; ἢ δεῖν αὐταπελεῖν ταῦτα; ἀλλ' οὐχ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον μνημονεύσετε σκέψασθαι; καὶ οὐκέτι προσίθημι, ὅτι τῆς μὲν ἀμφοτέρων, ἐν οἷς καθάπαξ πᾶν κύριος κατέστη φίλιππος, ἔστιν ἰδεῖν, ἑτέρας πειρᾶσθαι συνέβη. τῆς δὲ φιλανθρωπίας, ἣν τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος προβαλλόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐπλάττετο, ὑμεῖς, καλῶς ποιοῦντες, τοῖς καρποῖς κεκύμασθε. ἀλλ' ἐα ταῦτα. καὶ μοι, οὐδὲ τοῦτ' εἰπεῖν ὀκνήσω, ὅτι ὁ τὸν ῥήτορα βουλόμενος δικαίως ἐξετάζειν, καὶ μὴ συκοφαντεῖν, οὐκ αἰσθάνοιτ' ἂν ἐλέγχειν. τοιαῦτα κατηγόρει, τοιαῦτα γράμματα πλάττων, καὶ ῥήματα, καὶ χήματα μιμούμενος. παύσω γάρ. τοῦτο, οὐχ ὁρᾶις, γέγονε τὰ τῶν ἑλλήνων φρονήματα, εἰ τουτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγώ· ἢ δλυρὸν τὸν χῖον, ἀλλὰ μὴ δλυρὸν παρῆν μοι. ἀλλ' ἐᾶτ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ αὖ ἐσκοπεῖσθαι, τίνας εἶχεν ἀφορμὰς ἡ πόλις, καὶ τίνας δυνάμεις, ὅτ' εἰς τὰ φρονήματα εἰσῆλθον, καὶ τίνας σὺν ἠγαγον αὐτῇ, μεταναστὰς ἐγώ· καὶ πῶς ἔχ τὰ τῶν ἐναντίων; εἶτ' εἰ μὲν ἡττους ἐπόησα τὰς δυνάμεις παρ' ἐμοὶ τὰδίκημ' αὖ ἐδείκνυτε ὅτ. εἰ δὲ πολλῷ μείζους· οὐκ ἂν ἐσκοπεῖτε. ἡνίκ' εἰδὴ δὲ σὺ τοῦτο πέφθεγξαι, ἐγὼ ποιήσω. καὶ σκοπεῖτε εἰ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ. δυνάμεις μὲν τοίνυν εἶχεν ἡ πόλις τοιαύτας, οὐχ ἁπάσας, ἀλλὰ τοὺς ἀφεστηκότας. οὔτε γὰρ χῖοι, οὔτε ῥόδιος, οὔτε κέρκυρα μεθ' ἡμῶν ἦν. χρημάτων δὲ συντάξιν εἰς πεντεκαίδεκα καὶ τετρακόσια τάλαντα. καὶ ταῦτ' ἦν προεξειλεγμένα ὑπλίτων δὲ, ἱππέα, πλὴν τῶν οἰκείων, οὐδένα. ὁ δὲ πάντων καὶ φοβερώτατον, καὶ μάλιστ' ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν, οὗτοι παρεσκεύακεσαν τοῖς πρόσχωρεῖς πάντας, ἐχθρὰς ἡ φιλίας ἐγγυτέρω, μεγαρεῖς, θηβαίους, εὐβοέας. τὰ μὲν τῆς πόλεως, οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα· καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι τούτῳ ταῦτ' εἰπεῖν ἄλλο οὐδέν. τὰ δὲ τοῦ φιλίππου, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, σκέψασθε πῶς. πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸς ὢν αὐτοκράτωρ, ὃ τῶν εἰς τὸν πόλεμον μέγιστόν ἐστιν ἁπάντων. εἶθ' οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν ἀεί. ἔπειτα χρημάτων ἀπόρει. καὶ ἐπράττεν ἃ δόξειεν αὐτῷ, οὐ προλέγων ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, οὐδ' ἐν τῷ φανερῷ βουλόμενος, οὐδὲ ὑπὸ τῶν συκοφαντούντων κεκωλυμένος, οὐδὲ γραφὰς φεύγων παρανόμων, οὐδὲ ὑποδίκους οὐδενί· ἀλλ' ἁπλῶς αὐτὸς ἑαυτοῦ, ἡγεμὼν, κύριος, πάντων. ἐγὼ δ' ὁ πρὸς τοῦτον ἀπεταγμένος (καὶ γὰρ τοῦτ' ἐξετάσαι δίκαιον) τίνος κύριος ἦν; οὐδενός. αὐτὸ γὰρ τὸ δημηγορεῖν πρῶτον, οὐ μόνον μετεῖχον ἐγὼ, ἐξ ἴσου πρὶν θεῖτε ὑμεῖς, τοῖς παρ' ἐκείνῳ μισθαρνικοῖς ἐμοί. ὅσα δ' ἔστι πρόσοδα τῷ ἐμοῦ (πολλὰ δ' ἐγίγνετο τοιαῦτα, δι' ἃ ἕκαστον τύχοι πρόφασιν) ταῦθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπῄτεῖτε βεβουλευμένοι, ἀλλ' ὅμως ὑπὲρ τοιούτων ἐγὼ ἠγάπησα. συμμάχους μὲν ὑμῖν ἐποίησα, εὐβοέας. ἀχαιοὺς. κορινθίους. θηβαίους. μεγαρέας. λευκαδίους. κερκυραίους· ἀφ' ὧν μύριοι μὲν καὶ πεντακισχίλιοι ξένοι, δισχίλιοι δὲ ἱππεῖς, αὐτῶν τῶν πολιτικῶν δυνάμεων

μεων, σωκ ἐβησαν. χρημάτων δ' ὅσων ἠδυνήθην, ἐγὼ πλείω συνετέλειαν ἐποίησα. εἰ δὲ λέγεις ἢ τὰ πρὸς Θηβαίους δίκαια, αἰσχύνη, ἢ τὰ πρὸς βυζαντίους, ἢ τὰ πρὸς Εὐβοέας, ἢ περὶ τῆς ἴσων νυνὶ διαλέγῃ πρᾶγμα μοι ἀγνοεῖς, ὅτι καὶ πρότερον τῆς ὑπὲρ τῆς ἑλλήνων ἐκείνων ἀγωνισαμένων τριήρεων, διακοσίων οὐσῶν τῆς πασῶν, τὰς διακοσίας ἡ πόλις παρείχετο· καὶ οὐκ ἐλαττοῦσθαι νομίζουσα, οὐδὲ κρίνουσα τοὺς ταῦτα συμβουλεύσαντας, οὐδ' ἀγαπακτεῖσθαι δοκῇ τούτοις ἐφέσθαι. ἀγρεῖον γάρ. ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἔχουσα χάριν, εἰ κοινοῦ κινδύνου * τοῖς ἕλλησι φανέντος. αὐτὴ διὰ πλάσια τῆς ἄλλων εἰς τὰ ἀναλώματα σωτηρίας παρέσχετο. εἶτα κενὰς χαρᾶς, χάριτας τούτοις συνοφαντῆς ἐμέ. τί γὰρ νῦν λέγεις οἷα ἐχρῆν πρᾶττειν, ἀλλ' οὐ τότ' ὢν ἐν τῇ πόλει, καὶ παρὼν ταῦτ' ἔγραφες, εἴπερ ἐνεδέχετο ταῦτα τοῖς παροῦσι καιροῖς; ἐν οἷς οὐχ ὅσα ἂν βουλώμεθα, ἀλλ' ὅτα δύνηται τὰ πράγματα, ἔδει δέχεσθαι. ὁ γὰρ αἰτιώνουμενος, καὶ ταχὺ τοῖς παρ' ἡμῶν ἀπελαυνομένοις πρόσδεξόμενος, καὶ χρήματα πρὸ πόλεως, ὑπῆρχεν ἕτοιμος. ἀλλ' εἰ νῦν δὴ τοῖς παραγιγνομένοις κατηγορίας ἔχω· τί ἂν οἴεσθε, * εἰ τότ' ἐμοῦ μὲν πόνων ἀκριβολογουμένου, ἀπῆλθον αἱ πόλεις καὶ προσέθεντο φιλίππῳ· καὶ ἅμα δύοισας, καὶ Θηβῶν, καὶ βυζαντίου κύριος κατέστη; τί ποιεῖν ἄν, ἢ τί οἴεσθε λέγειν τοῖς ἀσεβεῖς ἀθέμιστοι τυγχάνουσι; οὐχ ὡς ἐξεδόθησαν; οὐχ ὡς ἀπηλάθησαν, βουλόμενοι μὲν ἡμῖν εἶναι; εἶτα τὸ μὲν ἑλλήσποντον διὰ βυζαντίων ἐγκρατὴς καθέστηκε, καὶ τῆς στρατηγίας τῆς τῶν ἑλλήνων κύριος γέγονε· πόλεμος δ' ὅμορος καὶ βαρὺς εἰς τὴν ἀττικὴν διὰ θηβαίων κεκόμισαι· ἅπλους δ' ἡ θάλαττα ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς δύοισας ὁρμωμένων λῃστῶν γέγονεν· οὐκ ἂν ταῦτ' ἔλεγον, καὶ πολλά γε πρὸς τούτοις ἕτερα; πονηρόν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πονηρὸν ὁ συκοφάντης ἀεὶ, καὶ πανταχόθεν βάσκανον καὶ φιλαίτιον· τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίναδος αὐθρωπόν ἐστιν, οὐδὲν ἐξαρχῆς ὑμᾶς πεποιηκὸς, οὐδ' ἐλεύθερον· αὐτοξαμικὸς πθηκος, ἀρουραῖος οἰνόμαος, δῆμόν ῥήτωρ. τί γὰρ ἂν δεινότης εἰς ὄκνησιν ἥκει τῇ παρῥησίᾳ; νυνὶ ἡμῖν λέγεις ἐφ' ἧς παρελήλυθότων; ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰατρὸς, ἀθενοῦσι μὲν τοῖς κάμνουσιν εἰσιών, μὴ λέγοι μηδὲ δείκνυοι, δι' ὧν ἀποφεύξονται τὸν νόσον, ἐπειδὴ δὲ τελευτήσέ τις αὐτῆς καὶ τὰ νομιζόμενα ἀπῇ φέροιτο, ἀνορθοῦσθαι δεῖ τὸ μνῆμα, διεξιοι εἰ τὸ, καὶ τὸ, ἐποίησεν αἰθέριος οὗτος, οὐκ ἂν ἀπέθανεν. ἐμβρόντητε, εἶτα νῦν λέγεις; οὐ τοίνυν οὐδὲ τῶν ἄλλων, εἰ ταύτην γνώσεσθε, ἐφ' ἧς σέ φημι ὦ κατάρατε πρᾶξαι, ἐν οὐδενὶ τῶν παρ' ἡμῖν γεγονέναι δόξετε τῇ πόλει. οὗτοι δὲ λογίζεσθε. οὐδαμοῦ πώποτε * ὅπου πρεσβευτὴς ἐπέμφθην ὑφ' ὑμῶν ἐγὼ, ἠτιμωμένος ἀπῆλθον τῆς παρὰ φιλίππου πρέσβεως· οὐκ ἐκ θετταλίας· οὐκ ἐξ ἀμβρακίας· οὐκ ἐξ ἰλλυριῶν· οὐ δὴ τῶν θρᾳκῶν βασιλέων· οὐκ ἐκ βυζαντίου· οὐκ ἄλλοθεν οὐδαμόθεν· οὐ τὰ τελευταῖα πρώην ἐκ θηβῶν, ἀλλ' ἐν οἷς κεκτημένοι οἱ πρέσβεις αὐτοῦ τοῦ λόγου, ταῦτα τοῖς ὅπλοις ἐπῶν κατεσκέφετο. ταῦτ' οἰῶ ἀπαντᾶς παρ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀξιοῖς τὸν αὐτὸν εἶς τε μαλακίαν σκώπτων, καὶ τῆς φιλίππου δυνάμεως ἀξιοῦν, ἵνα ὅτα χρείττω γένηται; ὦ ταῦτα τοῖς λόγοις. τίνος δὲ ἄλλου κύριος ἦν ἐγώ; οὐ δὲ τῆς γε ἑκάστου ψυχῆς, οὐδὲ τῆς τύχης τῆς θαττόνων, οὐδὲ τῆς στρατηγίας, ἧς ἐμὲ ἀπαντᾶς εὐθυῶας, οὕτω σκαιὸς εἶ. ἀλλὰ μὴν, ὧν γ' αὐτὸς ῥήτωρ ἐψευσθην ἐγὼ, πᾶσαν ἐξέτασιν λάμβανε. οὐ θαυμαστὸν. τίνα οὖν ἔστι ταῦτα ἰδεῖν τὰ πράγματα ἀρχόμενα,

A conuenerunt: pecuniæ autem quantam potui contributionem effeci. Quòd si aut de iure erga Thebanos, dicis Aeschine, aut erga Byzantios, aut erga Eubœenses, aut de rationibus æqualitatis nunc disputas: primùm ignoras, olim etiam, cum pro Græcorum defensione trecentæ triremes vniuersæ dimicarent, rempublicam nostram quæ ducentas præbuisset, non iniuriam sibi putasse fieri: neque in iudicium adduxisse illius consilij autores: neque id grauiter ferre visam esse (turpe enim fuisset) sed diis immortalibus habuisse gratiam: quòd Græcis communi periculo circumuentis, ipsa duplò plura quàm alij, ad tuendam salutem omnium, contulisset. Deinde inanem ab his gratiam inis, me calumniando. Cur enim nunc dicis quæ agenda fuerint: ac non tum potius, cum præsens in vrbe adesses, decernebas, si per illa tempora licebat, quibus non ea quæ vellemus, sed ea quæ negotia darent, erant accipienda? Nam qui contrà liceretur, & celeriter, à nobis repulsos, acciperet, & precium augeret paratus aderat. Quod si nunc de
B us accusor quæ gesta sunt, quid futurum fuisse putatis, si, me tum de his scrupulosè disputante, abiissent vrbes, & se cum Philippo coniunxissent, isque simul & Euboeæ & Thebarum & Byzantij potitus esset? quidnam fuisse facturos aut dicturos censetis impios istos homines? nónne eos esse desertos? nónne esse repulsos, cum nobiscum esse voluissent? Illum itaque Hellespontum per Byzantios obtinuisse: frumentariam in Græciam vectionem, in potestatem suam redegisse: bellum finitimum, & graue in Atticam per Thebanos esse illatum: mare propter grassantes ex Euboea piratas nauigari non posse: nónne hæc dixissent, & præter hæc etiam multa alia? Improba res, Athenienses, improba res est calumniator: semper & vndecunque inuidendi & obtrectandi causas quæritans: iste autem homuncio naturâ est vulpecula, neque iam inde ab initio quicquam sani, quicquam ingenui fecit, tragicus simius, rusticanus Oenomaus, adulterinus orator. Quid enim eloquentia tua patriæ prodest? nunc nobis disputas de rebus præteritis? Perinde ac si quis medicus, decumbentibus ægrotis, ingressus non dicat, nec ostendat, quo
C modo morbum euasuri sint: sed vbi quis eorum perierit, eique iusta persoluantur, in funus prodiens, cómemoret: si hoc atque illud homo iste fecisset, non obiisset. Attonite, itáne nunc demum refers? Neque verò vel cladem, si ea tibi facit animos, ob quam gemere te, ô execrande, conueniebat, vlla re, quæ in mea potestate fuerit, accidisse reipublicæ inuenieris: idque sic considerate. Nusquam, quòd ego legatus missus sum à vobis, vnquà victus recessi à Philippi legatis: non è Thessalia, non Ambracia, non ex Illyriis, non à Thracensibus regibus, non Byzantio, non aliunde vsquam, non denique nuper Thebis: sed quibus in rebus eius legati oratione vincebantur: eas ille armis aggressus euertebat. Ea igitur à me postulas: neque erubescis, eundem & vt mollem incessere, & Philippi exercitibus postulare, vt vnus ego sim superior? idque verbis? Cuius enim ego rei alterius habui potestatem? neque enim vitæ singulorum, neque fortunæ pugnantium, neque militaris imperij, cuius à me rationem postulas. Adeò es demens, sed quę oratori præstáda sũt, eorũ à me quãnis rationẽ exigẽt: nõ recuso. Quæ igitur illa sũt? prospicere initia rerũ, &

Demosthenes quantum in ipso fuit, ſæpe inuictus

præsentire & prædicere aliis.hæc à me facta sunt:atque etiam quæ singulis in negociis incidunt, tarditates,tergiuersationes,ignorationes,contētiones, quæ ciuilia vrbibus insunt omnibus & necessaria errata, ea in paucissima contrahere: contráque, ad concordiam & amicitiam,& officij faciendi alacritatem cohortari. Etiam hæc à me omnia facta sunt: neque vllus mortalium vnquam reperiet, me vlla in re officio meo defuisse. Quòd si quis quemcunque rogitet, quibus rebus Philippus maximam eorum quæ confecit partem,expedierit:omnes respondebunt, exercitu, & largiendo, & corrumpendis iis qui in gerendis rebus versantur.At ego neque in exercitus imperium habui,neque dux fui. Quare quæ ibi facta sunt, ad me nihil attinent. sed resistendo largitionibus, Philippum superaui.Vt enim emptor vincit eum qui precium accipit,séque emi patitur : ita qui nihil accipit,neque corrumpitur,vincit emptorem. Quare, quod ad me attinet,inuicta est ciuitas. Quæ igitur eò contuli,vt hæc iurè decerneret hic de me:præter alia multa,hæc & his similia sunt.Quæ autem vos omnes nostis,ea iam dicam. Statim post prælium, populus, qui sciret & vidisset quæ ego feceram omnia, cum iam ipsis periculis & terroribus cingeretur : cum per iracundiam aliquid in me grauius consulere multitudinem, mirandum non fuisset: primùm sententias meas de salute reipub. comprobauit : & omnia quæ munitionis causa agebantur, constitutio custodum, fossæ, conferenda ad mœnium instaurationem pecunia,per decreta mea fiebant. Deinde cum eligendus esset rei frumentariæ curator:ex omnibus me populus elegit: & post eorum conspirationem, quibus curæ erat vt me pessundarent, qui accusationes, rationum relationes,delationes,cætera eius generis omnia contra me instituebant, principiò non per semetipsos, sed per eos quos maximè latére posse sperabant(nostis enim profectò, & meministis me primis diebus ferè quotidie in ius vocari solitum) cum neque desperationem Soſiclis, neque calumniam Philocratis,neque Diondæ & Melani insaniam, neque aliud illi quicquam contra me intentatum reliquissent:in his inquam omnibus, maximè per deos immortales, secundo loco per vos & alios vniuersos Athenienses, meritò conseruabar. hoc enim & verum est, & cum laude coniunctum eorum iudicum, qui & iurati fuerunt,& religiosè pronunciarunt. In delationibus igitur, cum me absolueretis, & quintam suffragiorum partem accusatoribus non daretis: tum rectissimè fecisse me decernebatis. Cum verò publicis actionibus absoluerer: legitima & decreuisse, & dixisse me ostendebatur: cum rationum actiones obsignaretis: rectè & incorruptè à me acta esse omnia confitebamini. Quæ cum ita essent: quid conueniebat,aut æquum erat,Ctesiphontem rebus meis gestis,nominis imponere? an non id,quod populũ imponere videbat? nõ quod iuratos iudices? non quod veritate apud omnes confirmari? Esto,inquit: sed illud Cephali pulchrũ,nullius reũ fieri criminis. Imò mehercule etiã fortunatũ. Sed quî magis aliquis,si sit sæpe reus factus,nunquã reus peractus:vituperandus iurè propterea fuerit? Quanquam, Athenienses, isti etiam illud Cephali præclarũ respondere possum: nullam enim vnquam iste mihi diem dixit,nullam litem intendit.Quare,tua quidem con-

'Æquum populi de Demosthene iudicium imitatus Ctesiphō.

καὶ πεφαυλίσθαι, καὶ πεφεισπεῖν τοῖς ἄλλοις. ταῦτα πέπρακταί μοι. καὶ ἐπὶ τὰς ἑκάστοτε βραδυτῆτας ὀκνους, ἀγνοίας, φιλονεικίας, ἃ πολιτικὰ τοῖς πόλεσι πρόσεστιν ἁπάσαις, καὶ ἀναγκαῖα ἁμαρτήματα, ταῦτα ὡς εἰς ἐλάχιστον συσπεῖλαι, καὶ τοὐναντίον εἰς ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν, καὶ τὰ δέοντα ποιεῖν ὁρμὴν παρέχειν. καὶ ταῦτά μοι πάντα πεποίηται, καὶ οὐδεὶς μή ποτε ἀνθρώπων δόξει τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ τοίνυν τις ὁτιτινοῦν ἔροιτο, πίστι τὰ πλεῖστα φίλιππον ὧν κατέπραξε διωκήσατο; πάντες ἂν εἴποιεν, τῷ στρατοπέδῳ, καὶ τῷ διδόναι, καὶ τῷ διαφθείρειν τοὺς ὑπὸ τῷ πράγματον. οὐκοῦν, τῷ μὲν δυνάμεων, οὔτε κύριος, οὐδ' ἡγεμὼν ἦν ἐγώ. ὡς τε οὐδὲ ὁ λόγος τῷ κῇ ταῦτα πραχθέντων, πρὸς ἐμέ. καὶ μήν, τῷ γε μὴ διαφθαρῆναι χρήμασι, κεκράτηκα φιλίππου. ὥσπερ γὰρ ὁ ὠνούμενος νενίκηκε τὸν λαβόντα, ἐὰν πρίηται· οὕτως ὁ μὴ λαβὼν μηδὲ διαφθαρείς, νενίκηκε τὸν ὠνούμενον. ὡς τε αὐτῆτο ἡ πόλις τὸ κατ' ἐμέ. ἀμὴν τοίνυν ἐγὼ παρέχομαι, εἰς τὸ δικαίως τοιαῦτα γράφειν τὸν περὶ ἐμοῦ, πρὸς πολλοῖς ἑτέροις, ταῦτα καὶ θαυμάσια τυγχάνειν ὄντα· ἃ δ' οἱ πάντες ὑμεῖς ἴστε, ταῦτ' ἤδη λέξω. μετὰ γὰρ τὴν μάχην δι' ὃν ὁ δῆμος, εἰδὼς καὶ ἑωρακὼς πάντα, ὅσα ἐπράττετ' ἐγὼ, καὶ αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς ἐμβεβηκὼς, ἵνα μὴ οὐδ' ἀγνοῆσαί τι θαυμαστὸν ἦν τοὺς πολλοὺς πρὸς ἐμὲ, πρῶτον μὲν περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ἐχειροτόνει· καὶ παῖδ' ὅσα τῆς φυλακῆς ἕνεκα ἐπράττετο, ἡ διάταξις τῷ φυλάκων, αἱ τάφροι, τὰ εἰς τὰ τείχη χρήματα, διὰ τῷ ἐμοῦ ψηφισμάτων ἐγίνετο. ἔπειτα αἱρούμενος στεφάνῳ, ὑπ' πάντων ἐμὲ ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος. καὶ μεταταῦτα. συσάντων οἷς ἦν δυνατὸν κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφαὶ, δίκαι, εἰσαγγελίαι, πάντα ταῦτα ἐπαγόντων μοι, οὐ δι' ἑαυτῷ τό γε πρῶτον, ἀλλὰ δι' ὧν μάλιστα ὑπελάμβανον ἀγωνιᾶσεσθαι (ἴστε γὰρ δήπου καὶ μέμνησθε, ὅτι τοὺς πρώτους χρόνους, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐκεινόμην ἐγὼ, καὶ οὔτ' ὀπόνοια σωσικλέους, οὔτε συκοφαντία φιλοκράτους, οὔτε διώδου, καὶ μελάνου μανία, οὔτ' ἄλλο οὐδέν, ἀπείρατον ἦν τούτοις κατ' ἐμοῦ) ἐν τοίνυν τούτοις πᾶσι, μάλιστα μὲν θεοὺς, δεύτερον δὲ δι' ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀθλωμένους, ἐσωζόμην δικαίως. τοῦτο γὰρ καὶ ἀληθὲς ὄντι, καὶ ὑπὲρ τῷ ὁμωμοκότων, καὶ ὑπὲρ τῷ τὰ ὅρκα γνόντων δικαστῶν. οὐκοῦν, ἐν μὲν οἷς εἰσαγγελόμην, ὅτε ἀπεψηφίζεσθέ μου καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῷ ψήφων τοῖς διώκουσιν οὐ μετεδίδοτε· τότ' ἐψηφίζεσθε τὰ ἄριστά με παθεῖν. ἐν οἷς δὲ τὰς γραφὰς ἀπέφυγον· σέσωμαι, καὶ γράφειν καὶ λέγειν ἀποδεικνύμην. ἐν οἷς δὲ τὰς δίκας ἐπεσημαίνεσθε δικαίως καὶ ἀδωροδοκήτως πάντα πεπρᾶχθαί μοι παρ' ὑμῶν ὁμολογεῖτε. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, τί ποτ' οὖν ἐστὶν ὃ τί δίκαιον ἦν τοῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πεπραγμένοις θέσθαι τὸν κτησιφῶντα ὄνομα, οὐχ ὁ τὸν δῆμον ἐωρακὼς πεθόμενον; οὐχ ὁ τοὺς ὁμωμοκότας δικαστάς; οὐχ ὁ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν παρ' ὑμῶν βεβαιοῦσαν; ναί φησιν. ἀλλὰ τὸ τῆς κεφάλου καλόν. τὸ μηδεμίαν γραφὴν φυγεῖν· καὶ νὴ δι' οὐδαμόν γε. ἀλλὰ τί μᾶλλον, ὁ πολλάκις μὲν φυγὼν, μηδεπώποτε δ' ἐξελεγχθεὶς ἀδικῶν, ἐν ἐγκλήματι γίγνοιτ' ἂν δικαίως; καί τοι πρός γε τοῦτον, ἄνδρες ἀθλωταί, καὶ τὸ τῆς κεφάλου καλὸν εἰπεῖν ὅτι μοι ἀδεμίαν γε πώποτ' ἐγράψατό με, οὐ δι' ἐδίωξε γραφὴν ὡς τε ὑπὸ σοῦ ὠμολο-

ὡμολόγηκα, μηδὲν ἧττον τῆ κεφάλου χείρων πολί- A
της. πολλαχόθεν μὲν τοίνυν αὐτὸ τοῦτο ἂν τις ἰδοι τὴν ἀγνωμοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν βασκανίαν· οὐχ ἥκιστα δ' ἀφ' ὧν περὶ τῆς τύχης διῆλθον. ἐγὼ δ' ὅλως μὲν ὅς τις αὐθαίρετον, αὐθαίρετον τύχην φέρει. παντελῶς αὐόητον ἡγοῦμαι. ὧν γὰρ ὁ τὰ βέλτιστα πράττειν νομίζων, καὶ ἀρίστων ἔχειν οἰόμενος, οὐκ οἶδεν εἰ μέλλει τι αὐτῶν μέχρι τῆς ἑσπέρας. πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν ἢ πῶς ὀνειδίζειν ἑτέροις; ἐπειδὴ δ' ἔδοξε πᾶσι τοῖς ἄλλοις, καὶ περὶ τούτων ὑπὲρ ἐμαυτοῦ μέχρι τοῦ λόγου σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε, ὅσῳ καὶ ἀληθέστερον καὶ αὐθαδέστερον ἐγὼ περὶ τῆς τύχης τούτου διαλεχθήσομαι. ἐγὼ τοίνυν μὲν τῆς πόλεως τύχην, ἀγαθὴν ἡγοῦμαι καὶ τότε ὄσην καὶ τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον ὑμῖν, καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον μαντευόμενον. τὴν μὲν τοι τῆς πάντων Ἀθηναίων ἢ τὴν ἐμὴν ἐπέχει. χαλεπὸν γὰρ δὴ τοῦτο. πῆς δὲ Ἑλλήνων, ἢ πῆς βαρβάρων, οὐ πολλῶν κακῶν ἐν τῷ παρόντι πεπείραται καιρῷ, τὸ μὲν τοίνυν περιελέσθαι τὰ κάλλιστα, καὶ τὸ B
τῆς οἰηθέντων Ἑλλήνων, εἰ φθεῖντο ἡμᾶς, ἐν δυσδαιμονίᾳ ἄλλους ἀνθρώπους τύχης τὸ ὑπερβάλλον ἐφ' ἡμᾶς μέρος μετειληφέναι νομίζω τὴν πόλιν· τὴν δ' ἰδίαν τύχην τὴν ἐμαυτοῦ, καὶ τὴν σὴν ἡμῖν ἑκάστου ἐν τοῖς ἰδίοις ἐξετάζειν δίκαιον εἶναι νομίζω. ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι περὶ τῆς τύχης ἐξετάζειν ἀξιῶ, ὀρθῶς καὶ δικαίως, ὡς ἐμαυτῷ δοκῶ. νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν συνδοκεῖν ἃ δέ, τὴν ἰδίαν τύχην τὴν ἐμαυτοῦ, τῆς κοινῆς τῆς πόλεως κυριωτέραν εἶναί φησι, τὴν μὲν ἀγαθῆς καὶ μεγάλης. καὶ πῶς ἂν τοῦτο γένοιτο; καὶ μάν, εἰ γὰρ τὴν ἐμὴν τύχην πάντως ἐξετάζειν, αἰσχύνη, περαιρῆ πρὸς τὴν σαυτοῦ σκοπεῖν. κἂν δίκης τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς, τοιαύτην λοιδορούμενον αὐτῆ. σκόπει τοίνυν δίθυς ἐξ ἀρχῆς. καί μου πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μηδεμίαν ψυχρότητα καταγνῶ μηδείς. ἐγὼ γὰρ οὔτ' εἶπα πεύσεσθαι προπηλακίζειν, νομοῦ ἔχειν ἡγοῦμαι· οὔτ' εἶπα ἂν ἀφθόνοις ζηφεῖς, ἐπὶ τούτῳ σεμνύεσθαι. ἀλλ' ὑπὸ τῆς τούτου τὸ χαλεποῦ βλασφημίας καὶ συκοφαντίας, εἰς τοιούτους λόγους ἐμπίπτειν ἀναγκάζομαι· οἷς ἂν μὴ τὸ ὄντων, ὡς ἂν δύωμαι μέτριώτατα χρήσομαι. ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν αἰσχύνη, παῖδα μὲν ὄντι, φοιτᾶν εἰς τὰ πρόσκοντα διδασκαλεῖα καὶ ἔχειν, ὅσα χρὴ τὸν μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσοντα δι' εὐδειαν, ἐξηγεῖσθαι δὲ ἂν παίδων, ἀκολουθεῖν τούτοις πρέπειν, χορηγεῖν, ξυναρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας, μήτε ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι. ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει, καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι. ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ κοινὰ προσῆλθον, ἔδοξέ μοι τοιαῦτα πολιτεύματα ζηλοῦν, ὡς τε καὶ ὑπὸ τῆς παρεδρᾶς, καὶ ὑπὸ τῆς ἄλλων ζηλούντων πολλάκις ἐστεφανοῦσθαι, καὶ μηδὲ τοῖς ἐχθροῖς ὑμᾶς, ὡς οὐ καλά γε ὧν προαιροῦμαι, ὀνειδίζειν λέγειν. ἐγὼ μὲν δὴ, τοιαύτῃ συμβεβιωκὼς τύχῃ· καὶ πολλὰ ἂν ἔχων ἔτι εἰπεῖν περὶ αὐτῆς, προλείπω, φυλαττόμενος τὸ λυπῆσαί τινα ἐν οἷς σεμνύομαι, σὺ δ' ὁ σεμνὸς ἀνὴρ, καὶ διαπεπυσμένος, τοῖς ἄλλοις, σκόπει πρὸς ταύτην ποίᾳ τινὶ κέχρησαι τύχῃ, δι' ὦ, πῆς μὲν ὤν, μετὰ πολλῆς ἐνδείας ἐξάφνης, ἅμα τῇ παρεδρίᾳ πρὸς τὴν διδασκαλείῳ προσεδρεύων, τὸ μέλαν ζίβων, καὶ τὰ βάθεα ἀπογλίζων, καὶ τὸ παιδαγωγεῖον κορῶν, οἰκέτου τάξιν, οὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔχων, ἀνὴρ ἐλευθερωθεὶς τῇ μητρὶ τελευτῇ, ταῖς βίβλοις ἀνεγίνωσκες, καὶ τἄλλα σωφρονεστάτως· τὴν μὲν νυκτὰ,*

fessione, nihilo ciuis ego sum Cephalo deterior. Istius autem iniquitas & imudentia, cùm multis ex rebus perspici potest, tum verò ex iis quæ de fortuna dissernit. Ego verò in vniuersum, quisquis homo sit, homini fortunam obiicit, eum prorsus amentem esse duco. Si enim is qui optime secum agi putat, & prosperrima se vti fortuna, ignorat, talisne mansura sit vsque ad vesperum: quî de ea dicere conuenit, aut ea in alios exprobrare? Quia verò ille, præter multa alia, etiam de his insolenti vsus est oratione: considerate, Athenienses, & spectate, quanto & verius & humanius ego de fortuna quam ille disputem. Equidem fortunam reipub. vestræ bonam esse iudico: idque video vobis, & Dodonæi Iouis, & Pythij Apollinis oraculis declarari. sed fortunam mortalium omnium his temporibus esse grauem & acerbam. Quis enim Græcorum, aut quis Barbarorum, non multa mala hac tempestate est expertus? Quòd autem & honestissima quæque suscepimus: & Græcis, qui putabant, si nos protecissent, se beatè victuros, his ipsis feliciores fuimus: id ego bonæ reipub. nostræ fortunæ tribuo. Quòd autem impegimus, & non quæ voluimus omnia consecuti sumus, cæterorum hominum fortunæ partem nobis conuenientem, ciuitati tributam esse censeo. At priuatam fortunam meam, & vnius cuiusque nostrûm, in priuatis exquiri rebus æquum esse duco. Aç ego quidem hic de fortuna fieri iudicium postulo: rectè & verè, vt mihi persuadeo: & vos assentiri mihi existimo. Ille autem priuatam fortunam meam, cõmuni fortuna reipub. valentiorem esse dicit: paruam & vilem, bona & ampla. Id verò fieri quî potest? Quanquam, Æschine, si in meam inquirere fortunam omnino instituis: eam cum tua confer: quam si tua meliorem inueneris: desine conuiciari. Considera igitur à primordio statim. Atque vos per Iouem & omnes deos oro, ne quisquam inepte putet. Ego enim, neque si quispiam paupertatem exagitat, sanum esse puto: neque si quis splendidè educatus, ea re gloriatur. Sed illius importuni maledictis ac calumniis in huiusmodi verba incidere cogor: quibus, vt rei natura patitur, egóque potero, quàm modestissimè vtar. Mihi igitur contigit, Æschine, dum fui puer, conuenientia discendi loca frequentare, & ea habere quæ opus sunt homini turpe nihil facturo propter inopiam. Egresso è pueris, his consentientia agere, ædilitia munera obire, triremes instruere, tributa conferre, nulla vel priuata in re, vel publica, liberalitatem meam requiri fuisse: sed & amicos & rempub. iuuare. Postquam autem ad rempublicam accessi: ea instituta mihi sequi visum est, vt & à patria, & cæteris Græcis sæpe sim corona donatus: & vt ne vos inimici quidẽ, non præclara esse quæ agenda suscepi, dicere aggrederemini. Talis igitur fortuna mea perpetuò fuit: de qua multa alia quæ dicere possem, prætereo, ne quem iis referendis quæ mihi laudi duco, offendam. Tu verò præclare vir, & alios conspuens, cum hac eam fortunam confer, qua tu es vsus: puer in magna egestate es educatus, vnà cum patre ad ludum literarium sessitans, atramentum terens, & subsellia spongijs detergens, & pædagogium verrens, famuli vicem, non ingenui pueri obiẽs. Vir factus, matri initianti libros lectitasti, & in cæteris rebus ad imposturam necessariis adiutasti: noctu quidem hinnu-

Refutatio disputationis de fortuna, & Æschinex cum Demosthenica collatio.

lorum pellibus & aqua lustrans atque expiãs eos, qui initiabantur, & extergens luto & furfuribus: & cum surrexisses à lustratione, dicere iubens, Mala effugi, reperi meliora: id tibi laudi ducens, quòd nemo vnquam tantum vlulasset: idque & ego puto. Nolite enim credere, cum tam clarè loquatur, eum non clarissimè vlulare. Interdiu autem præclaros illos cœtus per vias ducens, fœniculo & populo redimitos, serpentes quas parias vocant elidens, & supra caput efferens, & clamitans, Euœ Saboe: & interim salitans, Hyes, Attes, Attes, Hyes, auspex & anteambulo, & picifer & vannifer, & eius generis aliis nominibus ab aniculis salutabare: mercedémque pro istis muneribus accipiebas, placentas & scriblitas, & recentes panes: ob quæ quis eum non verè felicem prædicet, & fortunam eius magnificiat? Postquam autem in municipij album inscriptus es, quocunque modo (id enim prætereo) postquam ergo inscriptus es, statim pulcherrimum tibi munus delegisti, vt dictata scriberes, & in conuenticulis operam locares. Vt verò tandem id quoque reliquisti, perpetratis iis omnibus quæ in aliis accusas: nihil mehercule indignum admisisti natalibus tuis, & rebus antè gestis in posteriore vita: sed locata opera tua illis, qui suspiriosi cognominantur, histrionibus, Simmiccæ & Socrati, tertias partes actitabas: & dum ficus, & vuas, & olivas colligeres, tanquam fructuum emptor, ex alienis prædiis, propter ea plura vulnera accipiebas, quàm propter ludos, in quibus vos periculum capitis adibatis. Erat enim vobis implacabile & perpetuũ bellum cum spectatoribus: à quibus plerumque vulnera cum acceperis: non iniuria talium periculorum rudes, vt timidos derides. Verùm omissis iis quæ pauper tati imputari queunt: ad ipsas ingenij tui venio accusationes. Eum enim gerendæ reipub. rationem delegisti (postquam id quoque tibi aliquando in mentem venit) qua, florente patria, léporis vitam degeres, perterritus & tremens, & semper verba expectans, propter scelerum conscientiam. In aliorum autem calamitatibus, ab omnibus spectata est tua confidentia. At, qui mille ciuibus interfectis fuit alacris: quo iurè supplicio à viuentibus afficietur? Quanquam autem alia multa de eo possem dicere: tamen ea præteribo. non enim faciendum puto, vt omnia quæ ostendere queam, eius flagitia & probra, expeditè proferam: sed ea tantum, quæ sine turpitudine à me referri possunt. Confer igitur inter se tuam & meam vitam leniter. & non acerbè, Æschine. Deinde hos interroga, vtrius vitam vnusquisque eorum malit. docuisti literas? ego didici. initiasti? ego initiatus sum. saltasti? ego sumptus præbui. dictata scripsisti? ego conciones habui. tertias actitasti partes? ego spectaui. excidisti? ego explodi. pro hostibus egisti omnia? ego pro patria. Omitto cætera. sed hoc hodierno die de me, an corona sim donandus, fit iudicium: nihil autem deliquisse me in confesso est: tu id consecutus es, vt calumniator esse videaris: atque in periculo versaris, vtrum in eo studij genere pergere debeas: an verò iam compesci, non accepta quinta parte suffragiorum. Cum autem bona (nónne vides?) fortuna fueris vsus, meam vt malam accusas. Age verò etiam, publicorum munerũ quæ obij, testimonia recitabo vobis omnia. Sed & tu dicta quæ corrupisti, vicissim no-

Transitio à fortuna Æschinis, ad animi vitia.

A ολυίζων, καὶ κεχαρίζων, καὶ καθαίρων τοὺς τελουμένους, καὶ ἀπομάττων τῷ πηλῷ, καὶ τοῖς πιτύροις, καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς καθάρσεως, καὶ πελδῶν λέγων, ἔφυγον κακόν, εὗρον ἄμεινον· ὅτι τῷ μηδένα πώποτε τηλικοῦτον ὀλολύξαι σεμνυνόμενον. καὶ ἔγωγε νομίζω. μὴ γὰρ οἴεσθ' αὐτὸν φθέγγεσθαι μὲν οὕτω μέγα; ὀλολύζειν δ' οὐχ ὑφλαμπρότερον· ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταῖς καλαῖς διὰ σπουδῆς ἄγων ἀμφὶ τὴν ὁδὸν, τοὺς ἐστεφανωμένους τῷ μυρσίνῃ, καὶ τῇ λεύκῃ, τοὺς ὄφεις τοὺς φορείας θλίβων, καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἴρων καὶ βοᾷ, καὶ εὐοῖ σαβοῖ, καὶ ἐπορχούμενος * ὑῆς ἄττης, ἄττης ὑῆς· ἔξαρχος καὶ προηγεμών, καὶ κιττοφόρος, καὶ * λιχνοφόρος, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν γραϊδίων προπαγορδούμενος, μισθὸν λαμβάνων τύπων, σύνθρυπτα καὶ στρεπτοῖς καὶ νεήλατα· ἐφ' οἷς τις οὐκ ἂν ὡς ἀληθῶς αὐτὸν εὐδαιμονίσαι, καὶ B τὴν αὐτοῦ τύχην; ἐπειδὴ δ' εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφης ὁπωσδήποτε (εἰ γὰρ τοῦτο) ἐπειδὴ γ' ἐνεγράφης, οὕτως τὸ κάλλιστον ἐξελέξω τῶν ἔργων, ὑπογραμματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἀρχικοῖς. ὡς δ' ἀπηλλάγης ποτὲ καὶ τούτου, πάνυ σ' ἀπῆν ἄλλων κατηγορεῖς, αὐτὸς ποιήσας, οὐ κατήχθης μὲν δ' οὐδὲν τῶν προϋπηργμένων τῶν μετὰ ταῦτα βίῳ. ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν τοῖς βαρυσόνοις ὑπὸ καλουμένοις ἐκείνοις ὑποκριτάις, * σιμύκκα καὶ σωκράτει. ἐξιταγωνίσεις, σῦκα καὶ βότρυς, καὶ ἐλαίας συλλίγων, ὑπὲρ ἐπωφερήνης ἐπὶ τῶν ἀλλοτρίων χωρίων πλείω λαμβάνων ὑπὸ τούτων ξαύματα, ἢ τῶν ἀγώνων, οἷς ὑμεῖς περὶ τῆς ψυχῆς ἠγωνίζεσθε. ἰοῦ γὰρ ἄπονδος καὶ ἀκήρυκτος ὑμῖν ὁ πρὸς τοὺς θεατὰς πόλεμος. ὑφ' ὧν τὰ πολλὰ ξαύματα εἰληφὼς, ἐκότως τις ἀπείρως τῶν τοιούτων κινδύνων, ὡς δειλοὺς σώπεις. ἀλλὰ γὰρ παρεὶς ὅξ ἂν τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἄν τις, πρὸς αὐτὰ τὰ τοῦ ζόπυρου βασιλοῦμαι κατηγορήματα. τοιαύτην γὰρ εἶλου πολιτείαν (ἐπειδή ποτε καὶ τοῦτ' ἐπῆλθέ σοι ποιῆσαι) δι' ἣν δ' τυχοὺσης μὲν τῆς παρ' ἑδρᾶς, λαγὼς βίον ἔζης, δεδιὼς καὶ ζέμων, καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι προσδοκῶν, ἐφ' οἷς σαυτῷ συνήδεις ἀδικοῦντι. ἐν οἷς δ' ἠτύχησαν οἱ ἄλλοι, θεασὺς ὢν ὑφ' ἁπάντων ὤφλες. καί τοι, ὅς τις χιλίων πολιτῶν ὑποθαιόντων ἐθάρρησε· τί δεῖ παθεῖν ὑπὸ τῶν ζώντων δίκαιός ἐστι; πολλά τοίνυν ἔπεστιν εἰπεῖν ἔχων πρὸς αὐτὸν, παραλείψω. οὐ γὰρ ὅσ' ἂν δείξαιμι προσόντ' ἀρχὰ τούτῳ καὶ ὀνείδη, πάντ' οἶμαι δεῖν δι' ἑνὸς λέγειν. ἀλλ' ὅσα μηδὲν ἀρχὸν ὄντ' εἰπεῖν ἐμοί. ἐξέτασον τοίνυν παραλαλήσω, τὰ σοὶ καὶ ἐμοὶ βεβιωμένα πρόσω καὶ μὴ πικρῶς, ἀρχίνη. εἶτ' ἐρώτησον τουτουσί, τὴν ὁποτέρου τύχην αἱρεῖσθ' ἕκαστος αὐτῶν. ἐδίδασκες γράμματα; ἐγὼ δ' ἐφοίτων. ἐτέλεις; ἐγὼ δ' ἐτελούμην. ἐχόρευες; ἐγὼ δ' ἐχορήγουν. ἐγραμμάτευες; ἐγὼ δ' ἐκκλησίαζον. ἐξιταγώνιζες; ἐγὼ δὲ ἐθεώρουν. ἐξέπιπτες; ἐγὼ δ' ἐσύριττον. ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πεπολίτευσαι πάντα; ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος. εὖ τἄλλα. ἀλλὰ νυὶ τήμερον, ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ στεφανωθῆναι δοκιμάζομαι· τὸ δὲ μηδενὸς ἀδικεῖν, ἀνωμολόγημαι. σοὶ δὲ συκοφαίτῃ μὲν εἶ δοκεῖν ὑπάρχει· κινδυνεύει δὲ, εἴτε δεῖ σε ἓν τοῦτο ποιεῖν, εἴτε ἤδη πεπαῦσθαι μὴ μεταλαβόντα τοῦ πέμπτου μέρους τῶν ψήφων. ἀγαθῇ δὲ, οὐχ ὁρᾷς, τύχῃ συμβεβιωκὼς, τῆς ἐμοῖς ὡς φαύλης κατηγορεῖς. φέρε δὴ καὶ τὰς τῶν λοιτουργιῶν μαρτυρίας, ὧν λελειτούργηκα, ὑμῖν ἀναγνῶ πάσας. ἀνάγνωθι δὴ ἡμῖν καὶ σὺ τὰς ῥήσεις ἃς ἐλυμαί-

μάγου· ἦκω λιπὼν κόθυμαῦνα ἢ σκότε πύλας, καὶ, κάκ' ἀγγελεῖν, μᾶλ' ἴσθι μὴ θέλοντά με· καὶ, κακὸν κακῶς σε μάλιστα μᾶλ' οἱ θεοὶ, ἔπειτα δὲ οὗτοι πάντες ἀπολέσθαι, πονηρὸν ὄντα πολίτην & ῥεμβότην, & ξιταγωνιστήν. λέγε τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρία.

Ἐν μὲν τοίνυν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, τοιοῦτος· ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις, εἰ μὴ πάντες ἴστε ὅτι κοινὸς καὶ φιλάνθρωπος, καὶ τοῖς δεομένοις ἑτοιμότατος· σιωπῶ· καὶ δέον αὐ εἶπον, οὐδὲ νῦν ἀναχοίμην αὐ πρὸς τούτων ἀδεμίαν μαρτυρίαν, οὔτ' εἴ τινας ἐκ τῶν πολεμίων ἐλυσάμην, οὔτ' εἴ τισι θυγατέρας συνεξέδωκα, οὔτε τῶν τοιούτων οὐδέν. καίτοι οὕτω πως ὑπάρχειν φασὶ· ἐγὼ νομίζω τὸν μὲν δοῦναντα, δεῖν μεμνῆσθαι τὸν πάντα χρόνον τὸν δὲ ποιήσαντα, ὡς τάχιστα ἐπιλελῆσθαι. εἰ δ' ἔστι τὸν μὲν, χρηστοῦ, τὸν δὲ, μὴ μικροψύχου ποιεῖν ἔργον αὐθρώπου. τοίνυν τὰς ἰδίας διεργασίας ὑπομιμνήσκειν & λέγειν, μικροῦ δεῖν ἐμοιόν ἐστι, τῷ οἰεσθαι διζέειν. οὐ δὴ ποιήσω τοιοῦτον οὐδέν, οὐδὲ προσχήσομαι. ἀλλ' ὅπως ποθ' ὑπολείμμαι πρὸ τούτων, ἀρκεῖ μοι. βάλωμι γὰρ τῷ ἰδίων ἀπαλλαγείς, ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν πρὸ τῶν κοινῶν. εἰ μὲν γὰρ ἔχεις αἰτίαν, τῷ ὑπὸ τουτονὶ τὸν ἥλιον εἰπεῖν αὐθρώπων, ὅς τις ἀθρόων τῆς φιλίππου πρότερον, καὶ νῦν τῆς ἀλεξάνδρου, δυναστείας γέγονεν, ἢ τῶν ἑλλήνων, ἢ τῶν βαρβάρων, ἔστω συγχωροῦσί σοι, τὸ ἐμὸν εἴτε τύχην, εἴτε δυσπραγίαν ὀνομάζειν βούλει, πάντων αἰτίαν λεκτέον. εἰ δὲ καὶ τῶν μηδέποτ' ἰδόντων ἐμὲ, μὴ δὲ φωνῆς ἀκηκοότων ἐμοῦ, πολλοὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπόνθασι, μὴ μόνον κατ' ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ, πόλεις ὅλας καὶ ἔθνη· πόσῳ δικαιότερον, καὶ ἀληθέστερον, τὸ ἅπαντας ὡς ἔοικεν αὐθρώπων τύχῃ κοινῇ, καὶ φορᾷ τινα πραγμάτων χαλεπῶν, καὶ οὐχ οἵαν ἐδεῖ, τούτων αἰτίαν ἡγεῖσθαι; σὺ τοίνυν ταῦτα ἀφεὶς, ἐμὲ τὸν πρὸ τούτοις πολιτευόμενον ἅπαντα. καὶ ταῦτ' εἰδὼς, ὅτι καὶ εἰ μὴ τὸ ὅλον, μέρος γ' ὅμβαλλει τὴ βλασφημίας ἅπασι, καὶ μάλιστά σοι. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ κατ' ἐμαυτὸν αὐτοκράτωρ ὢν πρὸς τὴν πραγμάτων ἐβουλόμην· ἦν ἂν τοῖς ἄλλοις ῥήτορσιν ὑμῖν ἐμὲ αἰτιᾶσθαι. εἰ δ' παρῆν μὲν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἅπασι ἀεὶ ἐν κοινῷ δὲ τὴν συμφέρον ἡ πόλις προὐτίθει σκοπεῖν· πᾶσι δ' ταὐτ' ἐδόκει τότε ἄριστα εἶναι, καὶ μάλιστά σοι (καὶ γὰρ ἐπ' δυνοίᾳ γ' ἐμοὶ παρεχώρεις ἐλπίδων, καὶ ζήλῳ, καὶ τιμῇ· ἃ πάντα πρόσθεν τοῖς τότε πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ· ἀλλὰ νῦν ἀληθείας ἡ τῶν λόγων δηλονότι, καὶ τῷ μηδὲν ἔχειν εἰπεῖν βέλτιον) πῶς οὐκ ἀδικεῖς καὶ δίκαια ποιεῖς. τούτοις νῦν ἐγκαλῶν, ὧν τότε οὐκ εἶχες λέγειν ἐγκαλεῖν; ὡς μὲν οὖν τοῖς ἄλλοις, ἐγὼ μὲν πρὸς πάντας αὐθρώπους διωρισμένα καὶ τεταγμένα πῶς τὰ τοιαῦτα. ἀδικεῖτης ἐκεῖνος ἡ καὶ τιμωρεῖσθαι κατ' αὐτό. ἐξημάρτηκέ τις ἄκων; συγγνώμη αὐτῷ τοῦ τιμωρείας τούτου, ἐάν τε ἀδικῶν τις, ἐάν τ' ἐξαμαρτάνων, εἰς τὰ πάσι δοκοῦντα συμφέρειν ἑαυτῷ δοκῇ, καταῤῥωσάτω μηδ' ἁπαξαπλῶς οὐκ ὀνειδίζειν οὐδὲ λοιδορεῖσθαι τῷ τοιούτῳ δίκαιον, ἀλλὰ συναχθέσθαι. φασὶ δέ τοι τοίνυν ταῦτα πάντα ὕστερος, ἀ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ & ἡ φύσις αὐτὴ τοῖς ἀγράφοις νομίμοις & τοῖς αὐθρωπίνοις ἤθεσι διώρικεν. αἰσχίνης τοίνυν, τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἁπάσας αὐθρώπους ὠμότητι, καὶ συκοφαντίᾳ, ὥστε καὶ ὧν αὐτὸς ὡς ἀτυχημάτων ἐμέμνητο, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ κατηγορεῖ· καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπερ αὐτὸς ἁπλῶς καὶ μετ' δυνοίας πάντας εἰρηκὼς τοῖς λόγοις, φυλάττειν ἐμὲ & τηρεῖν ἐπέλθοι, ὅπως μὴ πλάκα ῥύσωμαι, μηδ' ἐξαπατήσω, δεινὸν καὶ γόητα, καὶ σοφιστήν, & τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων. ὡς ἐαὶ πρότερός τις εἴποι τὰ πρὸς θ' ἑαυτῷ πρὸς ἄλλου, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα, καὶ οὐκέτι τοῖς ἀκούοντας σκοπουμένους, τίς ποτ' αὐτός ἐστιν ὁ ταῦτα λέγων

A bis recita. Venio relictis inferorum sedibus: &, Malo nunciare nolle me quidem scias: & Malum malè te potissimùm dij, deinde & hi omnes perdant, improbum ciuem, & proditorem, & tertianum histrionem Recita testimonia.

TESTIMONIA.

In repub. igitur fui talis. In priuata autem vita, nisi omnes nostis me comem & humanum, & in eos qui operam requirunt meam, liberalem: tacebo, nihil dicam, nec ea de re vllum proferam testimonium: nec si quos ab hostibus redemi, nec si quibus in filiabus elocandis adiumento fui, neque tale quicquam. Etenim in ea ferè sum sententia, vt existimem, eius qui accepit beneficium, esse, vt perpetuò meminerit: eius qui benefecit, vt statim obliuiscatur: si ille boni viri, hic non pusilli sit facturus officium. Nam commemorare & dicere quæ ipse benefeceris, parum abest ab exprobrādo. Nihil igitur tale committam, neque eò progrediar: sed quæcunque propter hæc de me sit existimatio, ea sum contentus. Lubet autem priuatis omissis, pauca etiā apud vos dicere de repub. Si quem potes, Æschine, qui sub hoc Sole sunt, reterre mortalium, qui indemnis & expers olim Philippi, nunc Alexandri fuerit dominatus, siue Græcorum, siue Barbarorum: esto, cōcedo tibi, meam siue fortunam, siue infortunium nominare mauis omnīū malorū fuisse causam. Si verò eorū qui me neque viderūt vnquam, neque vocem meam audiuerunt, multi multa acerba sunt perpessi, non modò viritim, sed & totæ vrbes & gentes: quantò est æquius & verius, omnium, vt par est, mortalium communem fortunā, & impetū quendam rerum grauem, & aliū quàm oportebat, horum causā existimare? Quibus tu omissis, me qui tali statu rerū gessi rempub. criminaris: idque cum scias, si non totum, partem saltem conuicij cōuenire in omnes, & in te maxim è. Nā si ego pro me firma autoritate deliberassem: licuisset vobis cæteris oratoribus me criminari. At si & in concionibus omnibus semper adfuistis, & publicè quid expediret, deliberandū resp. proposuit, & cū omnib. tū verò tibi vel maximè ea esse è rep. visa sunt (neque enim ex beneuolentia mihi concessisses spem & admirationem & honores, quæ omnia tū suberāt iis quæ à me agebātur: sed veris victus nimirū, & eo q̄ nihil poteras dicere melius) nōne iniurius es & iniquus, qui ea nūc accuses, quib. tū nō poteras dicere meliora? ac apud alios mortales omnes distincta & ordinata quodāmodo talia esse video. Iniuriā facit aliquis vltrò? irā & pœnā subit. Peccauit inuitus? loco pœnæ venia parata est. si quis nec iniuriā facit, nec delinquit: sed cū se totū iis rebus tradiderit, quæ omnib⁹ profore videbātur, successu caruit cū vniuersis? nō æquū est illi opprobrare, nō cōuicia dicere, sed vicē ei⁹ dolere. Neq; hæc solis legib⁹ cōtineri, sed ipsā naturā istitutis nō scriptis, & morib⁹ humanis, saxisse inuenietur. Æschines igitur vsque adeò homines vniuersos superat crudelitate & calūniā di studio: vt quorū ipse vt infortuniorum meminit, etiam illa mihi crimini dederit: & præter cętera, tanquā ipse simpliciter & ex beneuolētia orationes omnes habuisset, caueri me & obseruari iusserit. ne fucū faciā, néve seducam, veteratorem & præstigiatorem & rabulā, & aliis eiusmodi nominib. appellās. Quasi verò, si quis quib. ipse est obnoxius, prior aliis impegerit, ea sic adhæsura sint: neq. auditores quicquā amplius consideraturi, quisnā ille ipse sit, qui ea dixerit.

Calamitates nō Demosthenī, sed fatis imputandæ.

Refutatio criminationis eloquentiæ per inuectionem & contētionem.

Ego verò scio istum vobis notum esse omnibus, A vósque sentire in istum ea cadere multò magis quàm in me: quin & illud satis scio, meam eloquentiam (esto enim: quanquam video oratorum facultatem, maxima ex parte in potestate esse auditorum: vt enim vos accipitis, & beneuolentia quosque prosequimini, sic de prudentia oratoris fit iudicium.) Sed vt sit aliqua & in me talis facultas, eam reperietis omnes, & publicè pro vobis vsurpari semper, & nusquam contra vos, neque contra quenquam priuatim: istius contrà, non modò hostium causam agendo, sed etiã, si quis isti aliqua re fuit molestus, aut alicubi eius offensam incurrit, eos accusando. Neq; enim ea rectè, neque reipub. vtiliter vtitur. Nam bono ciui non est postulãdum, vt sua vel iracundia, vel inimicitiæ, vel eius generis alia confirmentur à iudicibus qui pro republica sunt huc ingressi: aut ea de causa in iudicium veniendum. sed maximè præstaret, non esse tali præditum ingenio. sin mutari natura nequit: illius certè impetus sunt moderandi. Quibus autem in rebus vehementem esse, hominem versantem in repub. & oratorem decet? cum periclitatur B summa reipublicæ: quando populo res est cum aduersarijs. In his. hæc enim generosi sunt ac strenui ciuis, & boni. Cum autem in nullo vnquam crimine publico, addam etiam nec in priuato, pœnas de me sumere postularit, vel reipublicæ, vel suopte nomine: coronæ & laudationis accusatione venire nunc consarcinata, & tot verba in ea consumere: priuatarum inimicitiarum & inuidentiæ & pusilli animi est indicium, bonæ rei nullius. Atque illud etiam, quòd me prætermisso, Ctesiphontem hunc inuadit, & iudicio vexat, summæ est improbitatis. Vnde fit vt existimem te Æschine accusationem istam exercitatæ vocis ostentandæ studio, non vllius exigendæ pœnæ causa instituisse. Neque verò magno æstimanda est oratoris vel oratio, vel contentio vocis: sed idem velle cum populo, atque idem nolle, & eosdem amare & odisse, quos patria, id demum magno æstimandum est. Qui enim ita erit animatus, is bono studio dicet omnia. Qui verò eos colit, à quibus imminere sibi periculum respub. præuidet: is nõ eadem nititur ancora qua populus. Proinde nec securitatis C eandem habet expectationem. Sed vides? ego: easdem enim mihi, quas reipub. vtilitates proposui: neque mihi quicquam eximium aut proprium esse volui. An ne tu quidem? quî verò? cum statim post pugnam legatus ad Philippum proficiscerere, qui esset illis temporibus causa patriæ calamitatum: idque, cum illud munus antea omni tempore defugisses, quemadmodum omnes norunt. Quis autem est qui rempublicam decipiat? non is qui dissimulet ea quæ sentit? Quem præco singulis comitiis iurè execratur? nónne talẽ? Quid verò grauius & sceleratius in oratorẽ dici queat, quàm si dicatur nõ eadẽ sentire & loqui? Tu autẽ talis es deprehẽsus: & tu vocẽ edis, & horum vultum audes atque ora intueri? nunquid eos ignorare putas, qui sis? aut tanto veterno & obliuione teneri omnes, vt non meminerint verborum quæ iactabas apud populum, teipsum deuouens, & deierans nihil esse tibi rei cum Philippo: sed me id tibi crimen impingere ex priuata simultate falsò? Cum primùm autem prælium nũciatum fuit: hisce neglectis, statim fatebare, & præ te ferebas, amicitiam & hospitiũ ti-

Æschinis inuidentiæ, proditionis, impostura & arrogãtiæ insectatio.

ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι γιγνώσκετε τοῦτον ἅπαντες, καὶ πολὺ τούτῳ μᾶλλον, ἢ ἐμοὶ νομίζετε ταῦτα προσήκειν. καὶ ἐκεῖνο δ' οἶδ' ὅτι τῶν ἐμῶν δεινότητα (ἔστω γάρ. καὶ τοι ἔγωγε ὁρᾶ τῆς πρὸς λεγόντων δυνάμεως, τοῖς ἀκούουσι τὸ πλεῖστον μέρος κυρίους ὄντας. ὡς γὰρ ὑμεῖς δέχεσθε, καὶ περὶ εὐσεβείας, καὶ περὶ ἕκαστον ἔχει δ' οἰκείως οὕτως ὁ λέγων ἔδοξε φρονεῖν) εἰ δ' οὖν ὀρθῶς καὶ παρ' ἐμοί τις ἐμπειρία τοιαύτη, ταύτῃ μὲν διήσετε πάντες ἐν τοῖς κοινοῖς ἐξεταζομένῳ ἴσως ὑμῖν ἀεί, καὶ οὐδαμοῦ καθ' ὑμῶν, οὐδ' ἰδίᾳ. τῷ δὲ τούτου, τοὐναντίον οὐ μόνον τῷ λέγειν ἴσως πρὸς ἡγεμόνα, ἀλλὰ καὶ εἴτις ἐλύπησέ τι τέτων, ἢ προσέκρουσέ που κτλ. τούτων. οὐ γὰρ αὐτῇ δικαίως οὐδ' ἐφ' ἃ συμφέρει τῇ πόλει χρῆται. οὔτε γὰρ τῷ ὀργῷ, οὔτε τῷ ἔχθρᾳ, οὔτε ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ τινὰ ἴσως τῶν κοινῶν εἰσελθόντας δικαστὰς ἀξιοῦν αὐτὸν βεβαιοῦν, οὐδ' ἴσως πάντων εἰς ὑμᾶς εἰσιόντων. ἀλλὰ μάλιστα μὲν μηδὲν ἔχειν τοιοῦτ' ἐν τῇ φύσει. εἰ δ' ἄρα ἀνάγκη, ὡράως καὶ μετρίως διακεῖσθαι ἔχειν. ἐν τίσιν οὖν σοφρόνως ἔχει τὸν πολυθόρυβον καὶ τὸν ῥήτορα δεῖ; ἐν οἷς τῶν ὅλων τι κινδυνεύεται τῇ πόλει, καὶ ἐν οἷς πρὸς τοὺς ἐναντίους ἔστι τι τῷ δήμῳ ἐν τούτοις. ταῦτα γὰρ ἡγοῦμαι καὶ ἀγαθοῦ πολίτου. μηδενὸς δὲ ἀδικήματ' ἀπὸ πόλεως δημοσίου, προσθήσω δὲ μηδ' ἰδίου δίκαιον ἀξιώσαντα λαβεῖν παρ' ἐμοῦ, μήθ' ἴσως τῆς πόλεως, μήθ' ἴσως αὐτὸ, στεφάνου καὶ ἐπαίνου κατηξείαν νῦν ἥκειν συνεσκευασμένον, καὶ τοσουτουσὶ λόγοις αἰτιλωκέναι ἰδίας ἕνεκα, καὶ φθόνου, καὶ μικροψυχίας δεῖ σημεῖον, οὐδενὸς χρησοῦ. τὸ δὲ δὴ καὶ τοῖς περὶ ἐμὲ αὐτὸν ἀγῶνας ἐάσαντα, νυνὶ δεῖν τὸν δ' ἥκειν· πᾶσιν ἔχει κακίαν. καὶ ἐμοί γε δοκεῖς ἐκ τούτων, αἰχίνη, τῶν λόγων, ἐπίδειξίν τινα φωνασκίας βουλόμενος ποιήσασθαι, τῶν προελέσθαι τὸν ἀγῶνα, οὐκ ἀδικήματος οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν. ἔστι δ' οὐχ ὁ λόγος τοῦ ῥήτορος αἰχίνη * τίμιος, οὐδ' ὁ τόνος τῆς φωνῆς· ἀλλὰ τὸ ταὐτὰ προαιρεῖσθαι τοῖς πολλοῖς, καὶ τοῖς αὐτοῖς μισεῖν καὶ φιλεῖν, οἷς περ ἂν ἡ πόλις. ὁ γὰρ οὕτως ἔχων τῷ ψυχῷ, ἐκεῖσε ἐπ' εὐνοίᾳ πάντ' ἐρεῖ. ὁ δ' ἀφ' ὧν ἡ πόλις προσέσται τινὰ κίνδυνον ἑαυτῇ, τούτοις προσαπόλλυσιν· οὐκ ἔστι τῆς αὐτῆς ὁρμεῖν τοῖς πολλοῖς. οὕτω οὐδὲ τῆς ἀσφαλείας τῷ αὐτῷ ἔχει προσδοκίαν· ἀλλ' ὁρᾷς, ἐγώ. ταυτὰ γὰρ συμφέροντα εἰλόμεθα τούτοισι, καὶ οὐδὲν ἐξαίρετον, οὐδ' ἴδιον πεποίημαι. ἆρ' οἰεῖ οὐδὲ σύ; καὶ πῶς; ὃς οὐδέπω μέ τῷ μάχῃ προσβολὴς ἐπορθοῦν πρὸς φίλιππον, ὃς ἐν τῇ ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις συμφορᾷ αἰτιᾷ τῇ παρ' ἐμοί. καὶ ταῦτ' ἀρνούμενος, πάντα τὸν ἐμπροσθεν χρόνον ταύτῃ τῷ χρείᾳ, ὡς πάντες ἴσασι. καὶ τοι τίς ὁ τὴν πόλιν ἐξαπατῶν; οὐχ ὁ μὴ λέγων ἃ φρονεῖ; τῷ δ' ὁ κήρυξ καταρᾶται δικαίως, οὐ τῷ τοιούτῳ; τί δὲ μεῖζον ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν ἀδίκημα κατ' ἀνδρὸς ῥήτορος, * ἢ μὴ ταυτὰ καὶ φρονεῖν, καὶ λέγειν; οὐ τοίνυν τοιοῦτος δυρέθης. εἶτα σὺ φθέγγῃ, καὶ βλέπειν εἰς τὰ τουτωνὶ προσώπα τολμᾷς; πότερ' οὐχ ἥττ' ἐγνώσκειν αὐτοὺς ὅς τις εἶ; ἢ τοσοῦτον ὕπνον καὶ λήθην ἅπαντας ἔχειν, ὥς τ' οὐ μεμνῆσθαι τοὺς λόγους, οὓς ἐδημηγόρεις ἐν τῷ δήμῳ, καταρώμενος καὶ διομνύμενος, μηδὲν εἶναί σοι, καὶ φιλίππῳ προῆγμα. ἀλλ' ἐμὲ τῷ αἰτίαν σοι ταύτῃ ἐπάγειν, τῆς ἰδίας σύνεκα ἔχθρας, οὐκ οὖσαν ἀληθῆ; ὡς δ' ἀπηγγέλθη τάχιθ' ἡ μάχη· οὐδὲν τούτων φρονήσας, εὐθὺς ὡμολόγεις, καὶ προσποιοῦ φιλίαν καὶ ξενίαν εἶναί σοι πρὸς

τοὺς αὐτὸν τῇ μισθαρνίᾳ, ταῦτα μεταπεμψάμενος τὰ ὀνόματα. ἐκ ποίας γὰρ ἴσης ἢ δικαίας προφάσεως αἰσχίνη, παρ' Γλαυκοθέας τῆς τυμπανιστρίας, ξένος, ἢ φίλος, ἢ γνώριμος ὢν Φιλίππου; ἐγὼ μὲν οὐκ ὀρῶ. ἀλλ' ἐμισθώθης ὅπως παρὰ τὰ τούτων συμφέροντα διαφθείρειν. ἀλλ' ὅμως οὕτω φανερὸς αὐτοῖς εἰλημμένος προδότης, καὶ κατ' σαυτὸ μέντοι ὅτι τοῖς τύμβασι γεγονὼς, ἐμοὶ λοιδορῇ, καὶ ὀνειδίζεις ταῦτα, ὧν πάντας μᾶλλον αἰτίους εὑρήσεις, ἢ ἐμέ, πολλὰ καὶ καλὰ, καὶ μεγάλα ἡ πόλις, αἰσχίνη, καὶ προείλετο καὶ κατώρθωσε δι' ἐμοῦ, ὧν οὐκ ἠμνημόνησε. σημεῖον δέ. χειροτονῶν γὰρ ὁ δῆμος τὸν ἐρεσσῶτ', ὅτι τοῖς τετελευτηκόσι παρ' αὐτὰ τὰ συμβαίτα, οὐ σὺ ἐχειροτόνησε προβληθέντα, καὶ παρ' εὔφωνον ὄντα· οὐ δὲ δημάδην, ἀλλὰ πεποιηκότα τιὼ εἰρωνείαν· οὐδ' ἡγούμενα, οὐδ' ἄλλον ὑμῶν οὐδένα, ἀλλ' ἐμέ. καὶ παρελθόντος σοῦ καὶ πυθοκλέους, ὡμῶς καὶ ἀναιδῶς, ὦ Ζεῦ, καὶ θεοί, καὶ καταρρεμψάντων ἐμοῦ ταῦτα, ἃ καὶ σὺ νυνὶ, καὶ λοιδορουμένων, ἐπ' ἀμείνονι ἐχειροτόνησεν ἐμέ. τὸ δ' αἴτιον, οὐκ ἀγνοεῖς μὲν, ὅμως δὲ φράσω σοι καὶ ἐγώ. ἀμφοτέρους ἤδεσαν αὐτοὶ, τιὼ τ' ἐμὲ μὲν εὔνοιαν καὶ προθυμίαν, μεθ' ἧς τὰ πράγματ' ἔπραττον, καὶ τιὼ ὑμετέραν ἀδικίαν. ἃ γὰρ διῳκοῦντων τῶν πραγμάτων, ἠρνεῖσθε διομνύμενοι, ταῦτ' ἐν οἷς ἔπραττεν ἡ πόλις, ὡμολογήκατε. τοῖς οὖν ὅτι τοῖς κοινοῖς ἀτυχήμασιν ὧν ἐφρόνουν λαβόντες ἄδειαν, ἐλθόντες μὲν πάλαι, φανερὸς δὲ τόθ' ἡγήσαντο αὐτοῖς χαλεπὸν εἶναι. εἶτα καὶ προσήκειν ὑπελάμβανον τὸν ἐρεῖν τότ' ὅτι τοῖς τετελευτηκόσι καὶ τὴν ἐκείνων ἀρετὴν κοσμήσοντα, μήθ' ὁμοφύλιον, μήθ' ὁμόπολιν ὄντα χαλεπὸν εἶναι τοῖς θεοῖς ἐκείνους ὑβριστὰς γεγενημένον· μηδὲ κεῖ μὲν κωμάζειν καὶ παίζειν ὅτι ταῖς τῶν Γλαυκώνων συμφοραῖς μετὰ τῶν αὐτοχείρων τὸ φόνου, δεδιέναι δ' ἡδονὰς πεμᾶσθαι. καὶ μηδὲ τῇ φωνῇ δακρύειν ἐκείνοις τιὼ ἐκείνων τύχαις, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ συναλγεῖν. τοῦτο δ' ἐώσαν παρ' ἑαυτοῖς, καὶ παρ' ἐμοὶ, οὐδὲ δ' ὑμῖν οὐ. δέκατον τ' ἐμὲ ἐχειροτόνησαν, καὶ οὐχ ὑμᾶς. καὶ οὐχ ὁ μὲν δῆμος οὕτως, οἱ δὲ τῶν τετελευτηκότων πατέρες καὶ ἀδελφοὶ ἐκ τοῦ δήμου τότε αἱρεθέντες ὅτι τὰς ταφὰς, ἄλλως πως. ἀλλὰ δέον ποιεῖν αὐτοὺς τὸ ἐναντίον, ὡς παρ' οἰκειοτάτῳ τ' τετελευτηκότων, ὥσπερ τἄλλ' εἴωθε γίγνεσθαι, τοῦτ' ἐποίησαν παρ' ἐμοί. εἰκότως. ὁρᾶτε μὲν γὰρ ἕκαστος ἑκάστῳ μᾶλλον οἰκεῖος ὢν ἐμοῦ. κοινῇ δὲ πᾶσιν, οὐδεὶς ἐγγυτέρω. ᾧ γὰρ τὸ ἐκείνους σωθῆναι, καὶ κατορθῶσαι μάλιστα διέφερεν, οὗτος καὶ παθόντων, ἃ μή ποτ' ὤφελον, τῆς ἴσης ἁπάντων λύπης πλεῖστον μετεῖχε. λέγε δ' αὐτῷ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα, ἃ δημοσίᾳ προείλετο ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπιγράψαι. ἵν' εἰδῇς αἰσχίνη καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ, σαυτὸν ἀγνώμονα καὶ συκοφάντην ὄντα, καὶ μιαρόν. λέγε.

Ἐπίγραμμα.

Οἵδε πάτρας ἕνεκα σφετέρας, εἰς δῆριν ἔβαντο
Ὅπλα, καὶ ἀντιπάλων ὕβριν ἀπεσκέδασαν.
Μαρνάμενοι δ' ἀρετῆς καὶ δ εἱμαρτοῦ, οὐκ ἐσάωσαν
Ψυχάς, ἀλλ' αἰδῶ κοινὸν ἔδεντο βροτοῖς.
Οὕνεκεν ἑλλήνων, ὡς μὴ ζυγὸν αὐχένι θέντες.
Δυσσωσίης συγγενὲς ἄφις ἔχωσιν ὕβριν.

bi esse cum eo, operæ mercenariæ nomine cum his commutato. Qua enim pari, iustáve de causa Æschini, Glaucotheæ tympanistriæ filio, hospes, aut amicus, aut notus esset Philippus, equidem nó video. sed conductus es ad interuertenda horũ commoda. Sed tamen cum tua proditio adeò manifestè ab his deprehensa sit, & ipse de te, post pugnæ euentum, indicium feceris: mihi conuiciaris: & obiicis ea, quorum quoslibet potius quàm me autores esse deprehendes. Multas & præclaras & magnas res & suscepit, & prosperè gessit, Æschine, respub. per me: quarum nõ fuit immemor. Cuius rei signum illud est, quod populus, cum eum, qui orationem funebrem haberet, cladem recenti adhuc deligeret, non te, quanti muis vocalem delegit, quamuis esses designatus: neque Demadem, qui modo pacem impetrarat: neque Hegemonem, neque alium vestrûm quenquam: sed me. Cúmque tu prodisses, & Pythocles, ferociter & imprudenter, ô Iupiter & dij: & me accusaretis eorum quæ & tu nunc obiicis, & conuiciaremini: multo etiam magis me delegit. Causam etsi nec ipse ignoras: tamen & ego tibi dicam. Vtraque norant hi, & meam beneuolentiam atque alacritatem, qua negotia gerebam: & vestra scelera. Quæ enim felici rerum statui iureiurando negabatis: ea, vt cladem accepit respub. confessi estis. Eos igitur qui in communibus calamitatibus suæ sententiæ impunitatem nacti erant: arbitrati sunt hostes & olim fuisse, & tum potuisse. Deinde conuenire etiam putarunt, vt is qui tum de defunctis orationem haberet, & eorum virtutem ornaret: nec sub eodem tecto fuisset, nec eadem sacra libasset cum iis, qui contra illos in acie stetissent: neque eos qui illic comessarentur & triumpharent de Græcorum calamitatibus cum iis, qui ipsi suis manibus cædem fecissent: huc reuersos, esse honorandos: neque ab iis illorum fortunam simulata voce deplorandam: sed ab iis qui ex animo vicem illorum dolerent. Id quod in se esse videbant, & in me: in vobis non item. Propterea me delegerunt, non vos. Neque verò cum populus sic egisset, defunctorum patres & fratres, tum à populo ad curandam sepulturam delecti, egerunt aliter: sed cum eos epulum funebre præbere oporteret, id præbuerunt apud me, tanquam coniunctissimũ defunctis, sicut cætera solent fieri: nec iniuria. Genere enim ipsi inter se coniunctiores fuerũt, quàm mihi: communiter, omnibus nemo coniunctior. Cuius enim euadere illos, & bene rem gerere maximè intererat: is etiam, cum eis accidissent, quæ vtinam nunquam accidissent, maximum de clade communi dolorem capiebat. Sed recita epigramma, quod publicè ciuitati visum est eorum monimento inscribere: vt ex ipso intelligas, Æschine, iniquum esse te, & calumniatorem, & impurum. Recita.

A populi iudicio, qui Demosthenem in funebri oratione habenda, Æschini prætulit.

EPIGRAMMA.

Pro patria, quos hic tumulus tegit, arma ferentes,
Hostilem valida vim repulêre manu:
Græcia Barbaricis ne subderet ora capistris,
Et graue seruitij ferret adacta iugum.
Terribili virtute licet fera bella cierent,
Orci iudicio succubuêre tamen.
Et demum fortes (quoniam Iouis illa voluntas)
Contegit in placido patria terra sinu.
Dij bene perficiunt quicquid voluêre, nec vsquam
Errant: mortales aspera fata premunt.

Γᾶ δὲ πάτρις ἔχει κόλπους τῶν πλεῖστα καμόντων.
Σώματ'. ἐπεὶ θνητοῖς ἐκ διὸς, οὐδὲ κρίσις.
Μηδὲν ἁμαρτεῖν, ὅστις θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν
Ἐν βιοτῇ, μοῖραν δ' οὔτι φυγεῖν ἔπορεν.

Audis Æschine etiam in hoc ipso, nihil errare deorum esse, & omnia bene gerere? Non consiliario eam facultatem adscribit, qua milites in acie superiores sint, sed diis immortalibus. Quid igitur, execrande, mihi propterea conuiciaris, & ea dicis, quæ in tuum tuorúmque capita dij conuertant? Quanquam autem, Athenienses, & alia mihi crimina & mendacia obiecit: vnum demiratus sum maximè omnium, quòd in mentionem cladium ciuitatis, non vt patriæ amans & bonus ciuis affectus fuit, neque illacrymauit, neque vllum talẽ animi sensum prę se tulit: sed contenta voce, & lætabundus, & faucibus resonans, me accusari à se putauit: scilicet cum ostenderit interim, se acceptis cladibus minimè sic affici vt alios. Decet autem eũ qui legum & reipublicæ cura tangi se dicit, vt ille nunc, vt nihil aliud, hoc saltẽ habere, vt iisdem cum populo rebus doleat, & iisdem lætetur: non instituto reipublicæ administrandæ, stare ab aduersariis. id quod te nunc fecisse perspicuum est, dum me rerum omnium autorẽ esse, & propter me rempublicam in molestias incidisse dicis: cum vos non à mea administratione aut instituto Græcis opitulari cœperitis. Nam si mihi quidem id vos largiremini, propter me vos tantopere aduersatos esse principatui, qui contra Græcos comparabatur: maius mihi domum largiremini, quàm ea vniuersa sunt, quæ aliis tribuistis. Sed neq; ego id affirmo (facerem enim vobis iniuriam) neque vos, sat scio, id mihi concederetis: neque iste, si rectè faceret, priuatæ simultatis causa, maxima vestra decora læderet & calumniaretur. Sed quid hæc reprehendo, cum alia multò indigniora obiecerit atque ementitus sit? Nam qui Philippi mihi studium obiicit, ô tellus & dij: quid is non diceret? At mehercule, deos omnes testor, si res verè considerandæ sit: mendaciis & è simultate ortis sermonib. è medio sublatis: quinam reuera illi sint, in quorum capita euentorum causam conferre debeant vniuersi: illius similes eos esse in singulis vtribus, non mei, reperietur. qui cùm infirmæ essent opes Philippi, & admodũ tenues sæpe prædicentibus nobis & hortantibus, & docentibus ea, quæ optima erant, propter priuatas sordes publicam vtilitatem deserebant, suos quique cives decipientes & corrumpentes, donec seruos reddiderunt: Tessalos, Doachus, Cineas, Thrasydæus: Arcades, Cercidas, Hieronymus, Eucalpidas: Argiuos, Myrtis, Telesamus, Mnaseas: Eleos, Euxitheus, Cleotimus, Aristæchmus: Messenios, liberi Philiadæ, hominis diis inuisi, Neõ & Thrasylocus: Sicyonios, Aristratus, Epichares: Corinthios, Dinarchus, Demaratus: Megarẽses, Ptœodorus, Helixus, Perilaus: Thebanos, Timolaus, Theogitõ, Anemætas: Eubœẽses, Hipparchus, Clitarchus, Sosistratus. Dies me deficiet, proditorũ nomina recensendi. Horũ omniũ, Athenienses, consilia fuerũt eadem in suis ciuitatib⁹, quæ istorum apud vos: hominum nefariorum & adulatorum & furiarum: qui suam quique patriam mutilarũt, quasi propinata libertate olim Philippo, nũc Alexãdro ventre mentiẽtes & fœdis libidinibus felicitatem. Libertatem autem, & se nulli parẽre domino, qui veteribus Græcis fines erãt, & regulæ bonorum, subuerterunt. Huius igitur adeò turpis & peruulgatæ cõspirationis & improbitatis, vel proditæ potius, Athenienses (si nugandum non est) Græcorum libertatis, nec respub. nostra, mortalium omnium consẽ-

Trãslatio culpæ in Græciæ proditores.

Obintegritatem, & omnia boni ciuis officia prestita, Demosthenes honore dignus.

A Ακούεις αἰσχίνη ⸫ ἐν αὐτῷ τούτῳ. ὡς τὸ μηδὲν ἁμάρτειν ὅτι θεοὺς, μὴ πάντα κατορθοῦν; ἐ τῷ συμβάλλῳ τοῦτ' κατορθοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἀνέθηκε δύναμιν, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς. τί οὖν ὦ κατάρατε ἐμοὶ ὠδὶ τούτων λοιδορῇ, καὶ λέγῃς, ἃ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς οἱ θεοὶ ξένιεια εἰς κεφαλήν. πολλὰ πόνηε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλα κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ καταψευσμένου, ἐν μάλις' ἐθαύμασα ἁπάντων, ὅτι τῆ συμβεβηκότων τότε τῇ πόλει ἀλαμνθείς, οὐχ ὡς ἀνόσιος, οὐδὲ δίκαιος πολίτης ἔχει γνώμην, οὐδὲ ἐδάκρυσεν, οὐδ' ἔπαθεν οὐδὲν τοιοῦτον τῇ ψυχῇ ἀλλ' ἐπᾴρας τὴ φωνὴν καὶ γεγηθὼς, μὴ λαρυγίζων, ᾤετο μὲν ἐμοῦ κατηγορεῖν δηλονότι, δεῖγμα ὃ οἴσεται καθ' ἑαυτὸν, ὅτι τοῖς γεγονόσιν ἀδικήμασιν, οὐδὲν ὁμοίως ἔσχε τοῖς ἄλλοις. καί τοι τὴ τῶν νόμων ⸫ τὴ πολιτείας φάσκοντα φέρειν, ὥσπερ ἔθος νυνὶ, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦτο γ' ἐχειν δεῖ, τὰ αὐτὰ λυπεῖσθαι, καὶ ταῦτα χαίρειν τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ θεωρίσῃ τῇ κοινῶν ⸫ τῇ ἰδίων μέρει τετάχθαι. ὃ σὺ νυνὶ πεποίηκως εἶ φανερὸς, ἐμὲ πάντων αἴτιον, καὶ δι' ἐμὲ εἰς θεάματα φάσκων ἐμπεσεῖν τὴ πόλιν· οὐκ ἀπὸ τὴ ἐμῆς πολιτείας, οὐδὲ θεωρίσεως, ἀρξαμένων ὑμῖν τοῖς ἕλλησι βοηθεῖν. ἐκεῖ ἐμοὶ γ' εἰ τοῦτο δοθείη θεὰ ὑμῖν. τοσαῦτα δι' ἐμὲ ὑμᾶς ἅπαντα πάθοι τῇ κῇ τὴ ἡλίου ἀρχῇ θεατὴν μείζων ἂν δοθείη δωρεὰ συμπάντων ὧν τοῖς ἄλλοις δεδώκατε. ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι. (ἀδικοίη γὰρ ἂν ὑμᾶς) οὔτ' ἂν ὑμεῖς δ' οἶδ' ὅτι συγχωρήσαιτε· οὗτός τ' εἰ δίκαια ἐποίει, οὐκ ἂν σύνεγκα τῆς θεᾶς ἐμὲ ἔχθρας, τὰ μέγιστα τῇ ὑμετέρων καλῶν ἔβλαπτε κῇ διέβαλλεν. ἀλλὰ τί ταῦτ' ὄπτιπαθ', πολλὰ χείρω ἄλλα κατηγορηκότος αὐτοῦ κῇ καταψευσμένου ἐμοῦ φιλιππισμόν. ὦ γῆ κῇ θεοὶ, κατηγορεῖς τί δῆτ' οὐκ ἂν εἴποις; καί τοι, νὴ τὴ ἡρακλέα, καὶ πάντας τοὺς θεοὺς, εἰ γ' ἐπ' ἀληθείας δέοι σκοπεῖσθαι· τὸ καταψεύδεσθαι, καὶ διέχθρας τι λέγειν αὐτοῦ ἕνεκα μέσου· τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσιν, οἷς ἂν εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τῶν γεγονημένων αἰτίαν B ὅτι τὴν κεφαλὴν αὐχενεῖν ἅπαντες· τοῖς ὁμοίοις τούτων παρ' ἑκάστη τῇ πόλεων δύεσθαι ἂν, οὐχὶ τοῖς ἐμοί. οἵτ' ἐμοὶ ἀσθενῆ τὰ φιλίππου θεάματα ⸫ κωμῳδῆ μικρὰ, πολλάκις θεολεγόντων ἡμῖν, ⸫ δαιμονίων, καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῶν ἰδίας σὺν αἰσχροκερδείας, τὰ κοινῇ συμφέροντα θεόντο. τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλοις ἐποίησαν. θετταλοὺς, δάοχος, κινέας, θρασύδαμος. ἀριστόδαμος, περκισᾶς, ἱερώνυμος, δύκαλπίδας· ἀργείους, μύρτις, τελέσαμος, μνασέας· ἠλείους. δύξίθεος, κλεότιμος, ἀρίσταχμος· μεσσηνίους, οἱ φιλιάδου τε θεοῖς ἐχθροῦ παῖδες, νέων, ⸫ θρασύλοχος σικυωνίους, ἄρίστρατος, ἐπιχάρης· κορινθίους, δεινάρχος, δημάρατος· μεγαρέας, πτοιόδωρος, ἕλιξος, περίλαος· θηβαίους, τιμόλαος, θεογείτων, ἀνεμοίτας· βοιάρχος, κλείταρχος, σωσίστρατος. ὄπλείψ με λέγοντας ἢ ἡμέρα τὰ τῶν θεσμοθετῶν ὀνόματα. οὗτοι πάντες εἰσὶν, ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῇ αὐτῇ βεβουλευμένοι, ἐν τῇ αὐτῇ παρεῖσιν, ὧν παρ' οὐτιωσὶ ἀφ' ὑμῖν, ἀνθρωποι μιαροὶ κῇ κόλακες, καὶ ἀλάστορες ἱκετηρίας αἰσχροὶ τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι παρεῖδας, τὴν ἡδονὴν εἰς ἀν θεοπεπωκότες, θεότερον μὴ φιλίππῳ, νεῦ ἢ ἀλεξάνδρῳ τῇ γαστρὶ μεδοῦντες ⸫ τοῖς ἀρίστοις, τὴν δουλαμονίαν. τὴν δ' ἡδυθερίαν κῇ τὸ μηδένα ἔχειν δεσπότην αὐτῶν, ἀ τοῖς θεοτέροις ἥλπισεν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες, ἀναλεξοφότες. ταύτης τοίνυν τῆς οὕτως αἰσχρᾶς καὶ θεοβόητε συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, θεοδοσίας, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, ⸫ τῆ ἑλλήνων ἡδυθερίας, ἥτε πολις ἅπασι καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀπά-

πῳ

πρὸ γέγονεν ὑπὸ τῆς ἐμοῦ * πολιτευμάτων, καὶ ἐγὼ παρ' ὑμῖν. εἶτά μ' ἐρωτᾷς αὐτὸ ποίας ἀρετῆς ἀξίωσ' τιμᾶσθαι; ἐγὼ δή σοι λέγω, ὅτι τῆς πολιτευομένων παρὰ τοῖς ἅπασιν ἁπάντων ἀρξαμένων ὑπό σου, πρότερον μὲν ὑπὸ φιλίππου, νυνὶ δ' ὑπ' ἀλεξάνδρου, ἐμὲ οὔτε καιρὸς, οὔτε φιλανθρωπία λόγων, οὔτ' ἐπαγγελιῶν μέγεθος, οὔτ' ἐλπὶς, οὔτε φόβος, οὔτε χάρις, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐώρηκεν, οὐδὲ προηγάγετο, ὧν ἕκαστα δικαίων καὶ συμφερόντων τῇ παρῴδῃ, οὐδὲν προδοῦναι· οὐδ' ὅσα συμβεβούλευκα πώποτε, τοιούτοισιν ὁμοίως, ὑμῖν ὡσαύτως ἐν ξυτάξει, ῥᾴπων ἅπαντα τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα· ἀλλ' ἀπ' ὀρθῆς, καὶ δικαίας, καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ψυχῆς, πάντα μοι πεπραγμένα· καὶ μεγίστων δὴ πραγμάτων τῆς κατ' ἐμαυτὸν αἰθέρος πρὸς, πάντα ταῦτα ὑγιῶς καὶ δικαίως πεπολίτευμαι. διαταῦτ' ἀξιῶ τιμᾶσθαι τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον, ὃν σύ μου διέσυρες, καὶ τὴν ταφρείαν, ἀξιαμὲν χαίλου καὶ ἐπαίνου κεῖνο. πῶς γὰρ οὔ; πόῤῥω μέν τοι που τῆς ἐμαυτοῦ πεπολιτευμένων πίστεως. ἃ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ, οὐ δὴ ὅτι τούτοις μέγιστον τῆς ἐμαυτοῦ φρενὸς· ἀλλ' ἐὰν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν βούλει δικαίως σκοπεῖν, διῤῥήσσ' ὅπλα, καὶ πόλεις, καὶ τόπους, καὶ λιμένας, καὶ ναῦς, καὶ πολλοὺς ἵππους, καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυνομένους. ταῦτα περιβαλόμενον ἐγὼ περὶ τῆς ἀττικῆς, ὅσον ἐπ' ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν, καὶ τούτοις ἐτείχισα τὴν χώραν, οὐχὶ τὸν κύκλον μόνον τὸ περιραῴως. οὐδὲ τὸ ἄστυ. οὐδέ γ' ἁπτέσθω ἐγὼ τοῖς λογισμοῖς φιλίππου· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. οὐδὲ ταῖς παρασκευαῖς. ἀλλ' οἱ τῆς συμμάχων στρατηγοὶ, καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ, τίνες αἱ τούτων ἀποδείξεις; ἀναρχίαι καὶ φανεραί. σκοπεῖτε δέ. τί χρὴ τὸν δύνοιν πολίτην ποιεῖν; τί τὸν μὴ πάσης φρονοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς παρῴδου πολιτεύόμενον· οὐκ ἂν μὰ τὴν θαλάττης τὴν βύβλον προβαλέσθαι πρὸ τῆς ἀττικῆς; ἢ δὲ τῆς μεσογείας τὴν βοιωτίαν; ἢ δὲ τῆς πρὸς πελοπόννησον τόπων, τοὺς ὁμόρους ταύτῃ; οὐ τὴν σιτοπομπείαν, ὅπως ἅπασαν φιλίαν ἄχρι τοῦ πειραιῶς κοινωθήσεται προῖδέσθαι; καὶ τὰ μὲν, σῶσαι τῆς ὑπαρχόντων, ἐκπέμποντα βοηθείας, καὶ λέγοντα καὶ χρᾴφοντα τοιαῦτα, τὴν προκόνησον, τὴν χερρόνησον, τὴν τένεδον, τάδ' ὅπως οἰκεῖα καὶ σύμμαχ' ὑπαρξῇ, προῖξαι, τὸ βυζάντιον, τὴν ἄβυδον, τὴν βύβλον; καὶ τῆς μὲν τοῖς ἐχθροῖς ὑπαρχουσῶν δυνάμεων, τὰς μεγίστας ἀφελεῖν; ὧν δ' ἐνέλιπε τῇ πόλει, ταῦτα προσθεῖναι; ταῦτα τοίνυν ὑμῖν ἅπαντα πεπραγμένα τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι καὶ τοῖς ἐμοῖς πολιτεύμασιν· ἃ καὶ βεβουλευμένα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐὰν ἀπὸ φθόνου τις βούληται σκοπεῖν, ὀρθῶς διῤῥήσῃ, καὶ πεπραγμένα πάσῃ δικαιοσύνῃ, καὶ τὸν ἑκάστου καιρὸν οὐ παρεθέντα, οὐδὲ ἀγνοηθέντα, οὐδὲ προδοθέντα ὑπ' ἐμοῦ. καὶ ὅσα εἰς ἀνδρὸς ἑνὸς δυνάμιν καὶ λογισμὸν ἦκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ δ' ἢ δαίμονός τινος, ἢ τύχης ἰσχὺς, ἢ στρατηγῶν φαυλότης, ἢ τῆς προδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῖν κακία, ἢ πάντα ταῦτα ἅμα ἐλυμήνατο τοῖς ὅλοις, ἕως ἀνέῳπται τί δημοσθένης ἀδικεῖ; εἰ δ' οἷός τε ἐγὼ παρ' ὑμῖν καὶ τὴν ἐμαυτοῦ τάξιν, εἷς ὢν ἑκάστῃ τῆς ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐχθρὸς, μᾶλλον δ' εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον θετταλία, καὶ ἕνα ἄνδρα ἀρκαδία. ταυτὰ φρονοῦντα ἔχον ἐμοὶ, οὐδεὶς οὔτε τῆς ἔξω πυλῶν ἑλλήνων, οὔτε τῆς ἔσω, τοῖς παροῦσι κακοῖς ἐκέχρητ' ἂν ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι, καὶ αὐτόνομοι, μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ,

A su, causam vllam præbuit ex mea administratione, nec ego apud vos. Et me rogas, ob quam virtutem honorem haberi mihi postulem. Ego igitur tibi dico, cum magistratus apud Græcos omnes, à te facto initio, corrupti essent, vt olim à Philippo, si nunc ab Alexandro: me neque occasio, neque verborum comitas, neque pollicitationum magnitudo, neque spes, neque metus, neque gratia, neque aliud quicquam commouit aut impulit vt quicquam prætermitterem quod iustum, aut è repub. esse arbitrarer: neque vnquam quæ vobis consului, istorum exemplo, tanquam in trutina inclinans ad quæstum, consului: sed recto, iusto & incorrupto animo à me omnia facta sunt: & cum in maximarum, inter meæ ætatis homines, rerum administrationibus sim versatus: eas omnes integrè & rectè administrauí. Propter hæc honore me dignum censeo. Mœnium autem instaurationem hanc, & fossarum, de qua tu me cauillabâre, etsi me gratiam & laudem mereri iudico, quidni? longè tamen ab actorum in repub. meorum dignitate semoueo. Neque enim lapidibus vrbem munij, aut lateribus ego: neque hoc in meis laudibus præclaris. esse duco. Sed si meam munitionem rectè considerare voles: inuenies arma & vrbes, & loca, & portus, & naues, & multos equos, & viros pro harum rerum defensione pugnaturos. Hæc ego Atticæ propugnacula construxi, quantum humano consequi licuit ingenio: & his rebus regionem hanc munij, non ambitum tantum Piræei, aut vrbis. neque consiliis ego sum victus à Philippo (multùm certè abest) aut apparatibus: sed sociorum duces & copiæ à fortuna sunt destituti. Quæ sunt harum rerum argumenta? euidentia & manifesta: quæ consideretis velim. Quid erat ciui reipub. studioso agendum? Quid illi, qui omni cura & alacritate & integritate, patriæ consultum vellet? non oportebat è mari Eubœa munire Atticam? è mediterraneo Bœotia? è Peloponneso, locis nostro agro finitimis? non prouidere, vt inuectio frumenti per omnia loca nobis amica vsque ad Piræeum peruenire? non ea quæ tenebamus missis tuëri præsidiis: iisque rebus quæ eò pertinerent, agendis & dicendis? Proconesum, Chersonesum, Tenedum? non alia conari vt coniuncta & socia essent: Byzantium, Abydus, Eubœa? non hostibus maximas quas haberent copias, eripere? non quæ reipub. deessent, ea supplere? Atqui hæc vobis omnia perfecta sunt meis decretis & actionibus. Quæ & rectè deliberata, Athenienses, si quis sine inuidia consideret, inueniet, & summa cum integritate acta esse: & nullius rei occasionem præteritam, aut ignoratam à me, aut proditam: & eorum quæ sub vnius viri potestatem & cogitationem caderent, nihil neglectum. Quòd si numinis alicuius, aut fortunæ vis, aut ducum socordia, aut vestra, Æschine, qui vrbes proditis, improbitas, aut hæc simul omnia summæ rerum tantis per incommodarunt, dum eam subuertissent: quid Demosthenes deliquit? Si verò, qualis ego fui apud vos pro mea parte, vnus in singulis Græcarum vrbium vir fuisset: imò verò, si vnum duntaxat virum Thessalia, & vnum Arcadia mecum consentientem habuissent: nemo Græcorum, qui vel intra Pylas sunt, vel extra, his malis conflictaretur: sed omnes liberi & sui iuris sine vllo metu, tutò, felici-

ter, suas incolerent patrias: tantorum & talium beneficiorum vobis & cæteris Athenienſibus gratiam habentes, propter me. Vt autem videatis, me verbis vti longè tenuioribus quàm pro magnitudine rerũ, inuidiæ metu: recita mihi hæc, & lege numerum auxiliorum, quæ ex meis decretis miſſa ſunt.

A

NVMERVS AVXILIORVM.

Aeſchines ſycophanta & pernicioſus ciuis.

Hæc & ſimilia ſunt agenda bono ciui, Æſchine: quæ ſi ſucceſſiſſent, ô tellus & dij, extra controuerſiam ſummum dignitatis gradũ obtinuiſſemus, eúmque cum iuſtitia. Cùm verò ſecus ceciderit: nominis certè celebritas parta eſt: & culpare nemo rempub. poteſt, aut eius inſtitutum. Fortuna quidem accuſanda eſt, quæ talem eſſe rerum euentum voluit. Non ita me amet Iupiter, deſerenda reipub. eſt vtilitas, & opera locanda aduerſariis, hoſtium magis quàm patriæ commodis promouendis inuigilandum: neque ei actiones è dignitate reipub. ſuadendas & decernẽdas ſuſceperit, inq; eis perſeuerarit, obtrectandum. Non ſi priuatim te læſerit aliquis, id memoriæ mandandum, & retinendum: neque ocium agendum iniuſtum & inſidioſum, id quod tu facis frequenter. Eſt enim, eſt ocium, ciues, iuſtum & vtile reipub. quod multi veſtrûm ſimpliciter agunt. Sed nõ id ociũ iſte agit: multũ certè abeſt. Sed deſerta, cùm ei viſum eſt, repub. (ſæpe autem ei viſũ eſt) obſeruat, quando vos pertæſũ ſit eius, qui perpetuò verſatur in cõcionib., aut à fortuna quid aduerſi obiiciatur, aut aliqua alia difficultas inciderit, vt multa ſunt humana: tum verò, tum demũ oraror ſubitò veluti ventus exoritur, & exercitata voce, & collectis verbis ac ſententiis, perſpicuè & vno ſpiritu recitat ea, quæ cum nihil omnino proſint, nec vllius boni poſſeſſionem afferant, tum calamitatem cuiuis ciuium pariant, & commune probrum. At iſtius meditationis & diligentiæ, Æſchine, ſi ab integro animo proficiſceretur, & commodorum patriæ ſtudioſo, fructus oportebat generoſos & præclaros, & omnibus eſſe vtiles: ſocietates vrbium, ſubſidia pecuniarum, mercatus inſtructionem, legum vtilium conſtitutionem, declaratorum hoſtium oppugnationes. Horum omnium fuit ſuperiori ætate delectus: dedit præteritum tempus bono viro multas declarandæ beneuolentiæ ſuæ occaſiones: in quarum nulla te fuiſſe conſtat, non primum, non ſecundum, non tertium, non quartum, non quintum, non ſextum, non denique vllo in numero: non certè cum patriæ opes augerentur. Nam quæ ſocietas tua opera eſt inita cum republica? quod latum auxilium? quæ parta beneuolentia, aut gloria? quæ obita legatio? quod miniſterium, per quod reſpub. facta ſit honoratior? quid noſtrarum, quid Græcanicarum rerum, aut hoſpitalium quibus præfuiſti, per te correctum? quæ triremes? quæ arma? quæ naualia? quæ murorum inſtauratio? qui equitatus? quæ denique vllis in rebus tui fuit vtilitas? quod vel locupletibus, vel tenuibus ciuile & æquum per te latum eſt pecuniæ auxilium? Nullum. Sed heus tu, ſi nihil horum, at certè beneuolentia & ſtudium: vbi? quando? qui, ô omnium iniquiſſimè, cũ omnes, quotquot vnquã os pro ſuggeſto apperuerant, ad ſalutẽ aliquid conferrent, cum denique Ariſtonicus nummos ad dignitatẽ recuperãdam collectos: ne tũ quidẽ vel prodiiſti, vel largitus es quicquã: non ex inopia. quî enim? qui hereditatem

B

C

τὰς ἑαυτῆς ᾠκουν παῤῥησίας τῆς τοιούτων, καὶ τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ· ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι πολλῷ τοῖς λόγοις ἐλάττω χρῶμαι τῆς ἔργων ἐυλαβούμενος τὸν φθόνον· λέγε μοι ταυτί, καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν ἀριθμὸν τῆς βοηθείας, καὶ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

Ἀριθμὸς βοηθειῶν, καὶ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πράττειν, αἰσχίνη, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ. ἂν κατορθουμένων μὲν, ὦ γῆ καὶ θεοί, * ἐν μεγίστοις ἀναμφισβητήτως ὑπῆρχεν, ἔσται, καὶ τὸ δικαίως πράττειν. ὡς ἑτέρως δὲ συμβάντων, τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν πρέπει, καὶ τὸ μηδενὶ μέμφεσθαι τὴν πόλιν, μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆ· ἀλλὰ τὴν τύχην κακίζειν, τὴν οὕτω τὰ πράγματα κρίνασαν. * οὐ μὰ δι' ὑποσάντα τῆς συμφερόντων τῇ πόλει, μισθώσαντα δ' αὐτὸν τοῖς ἐναντίοις, τοῖς ἐκ τῆς ἐκκλησίας κομεοῖς, αὐτὶ τῆς τοῖς παιδίοις, στρατηγεῖν· οὐδὲ τὸν μὲν πράγματα ἄξια τῆς πόλεως ὑποσχόντα λέγειν, καὶ γράφειν, καὶ μύρειν ὅτι τούτων, βασκαίνειν. ἐὰν δέ τις ἰδία τι λυπήσῃ. τὸ μεμνῆσθαι καὶ τηρεῖν· οὐδ' ἡσυχίαν ἄγειν ἄδικον καὶ ὕπουλον, ὡς σὺ ποιεῖς πολλάκις. ἐστι γὰρ ὅταν ἡσυχία δικαία, καὶ συμφέρουσα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τῆς πολιτῆς ὑμεῖς ἁπλῶς ἄγετε. ἀλλ' οὐ ταύτην ἔδει ἄγειν τὴν ἡσυχίαν. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ὑποσὰς ὅταν αὖ τῆς δόξῃ, τῆς πολιτείας (πολλάκις δὲ δοκεῖ) φυλάττει, ἁπλῶς καὶ ἐστὶ μεσοῖ τὸ συνεχῶς λέγοντα, ἢ ὧν ἂν τῆς τύχης τί συμβήσεσθαι ἐναντίωμα, ἢ ἄλλό τι δύσκολον γένοιτο. πολλὰ δὲ τὰ αἰσχρόπινα. εἶτ' ὅτι πύτω τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ πνεῦμα ἐφάνη· καὶ περφωνασκικὸς, καὶ συνειλεγμένος ῥήματα καὶ λόγοις, συνείρει τούτοις σαφῶς καὶ ἀπνόυσι, ὅπνον μὲν οὐδεμίαν φέροντας, οὐδὲ ἀγαθοῦ κτῆσιν οὐδενός· συμφορὰν δὲ τῷ τυχόντι τῆς πολιτῆς, καὶ κοινῶν ἀγχοῦ. καίτοι ταύτης τῆς μελέτης, καὶ τῆς ἐπιμελείας αἰσχίνη, εἴπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας ἐγίγνετο, καὶ τὰ τῆς παιδιᾶς συμφέροντα σκοπημένης, τοῖς καιροῖς ἔδει γυναίοις καὶ καλοῖς καὶ πᾶσιν ὠφελίμοις εἶναι, συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ἐμπορείου κατασκευὴν, νόμων συμφερόντων θέσεις, τοῖς ἀποδειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώματα. τούτων γὰρ ἁπάντων ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις· καὶ ἔδωκεν ὁ παρελθὼν χρόνος πολλὰς ἀποδείξεις, ἀνδρὶ καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ. ἐν οἷς οὐδαμοῦ σὺ φανήσῃ γεγονὼς, οὐ πρώτῳ, οὐ δευτέρῳ, οὐ τρίτῳ, οὐ τεταρτος, οὐ πέμπτῳ. οὐχ ἕκτῳ, οὐκ ὀποστοσιοῦν. οὔκουν ἐπεί γε καὶ ἡ παῖς ἠυξάνετο. τίς γὰρ συμμαχία, σοῦ πράξαντος γέγονε τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια, ἢ κτῆσις δυνάμεως, ἢ δόξης; τίς δὲ πρεσβεία; τίς διακονία, δι' ἣν ἡ πόλις ἐντιμοτέρα γέγονε, τῶν τῆς οἰκείων, ἢ τῆς ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν, * οἷς ἐπέσης, ἐπανορθώσατο δι' σέ; ποῖαι τριήρεις, ποῖα βέλη, ποῖοι νεώσοικοι, τίς ὀπισθὴν τειχῶν, ποῖον ἱππικὸν, τί τῆς ἀπάντων σὺ χρήσιμος εἶ; τίς ἢ τοῖς δυπόροις, ἢ τοῖς ἀπόροις πολιτικὴ καὶ κοινὴ βοήθεια χρημάτων ἔσῳ σοῦ; οὐδεμία. ἀλλ' ὥταν, εἰ μηδὲν τούτων, δύνοιά γε καὶ σεσυμμένος; ποῦ; πότε; ὅς τις, ὦ πάντων ἀδικώτατε. οὐ δ' ὅτε ἅπαντες ὅσοι πώποτ' ἐφθέγξαντο ὅπη τὸ βῆμα, εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδοσαν· καὶ τοτελυταῖον ἀρισόνικος τὸ συνειλεγμένον ἀργύριον εἰς τὴν ὁπλομίαν, οὐδὲ τότε οὔτε παρῆλθες, οὔτε ἐπέδωκας οὐδὲν, οὐκ ἀπορῶν· πῶς γὰρ, ὅς γε κεκληρονόμηκας μὲν τὴν

φίλων

φίλων ⊙ τῶ κηδεσοῦ χρημάτων πλειόνων, ἢ πέντε τα- A
λάντων· διτάλαντον δ' εἶχες ἔφυον δωρεὰν ἆρα τῆ
ἠγεμόνων τῆ συμμορειῶν, ἐφ' οἷς ἐλυμήνω τὸν ξεί-
ναρχικὸν νόμον. ἀλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγων, τῶ
παρόντ⊙ ἐμαυτὸν ἐκκρούσω, ἆφαλείφω ταῦτα.
ἀλλ' ὅτι οὐχὶ δι' εὐδειαν οὐκ ἐπέδωκας, ἐκ τούτων
δῆλον. ἀλλὰ φυλάττων τὸ μηδὲν ἐναντίον ζηλέσθαι
ἆφ' σοῦ τούτοις, οἷς ἅπαντα πολιτεύη. ἐν τίσιν οὖν σὺ
νεανίας καὶ πλούσιος λαμπρὸς; ἰδίᾳ ἂν εἰπεῖν τί κα-
τὰ τούτων δέοι, ἐν τούτοις λαμπροφωνότατ⊙, μνημο-
νικώτατ⊙, ὑποκριτὴς ἄριστος, τραγικὸς, θεοκλέι-
νης. εἶτα τὰ πρόσθεν γεγονότα ἀνδρῶν ἀγαθῶν μέ-
μνησαι; καὶ καλῶς ποιεῖς. οὐ μήν τοι δίκαιόν ἐστιν, ὦ
ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶ πρὸς τοὺς τετελευτηκότας εὖ-
νοιαν ὑπάρχουσαν πρόσλαβόντα παρ' ὑμῶν, πρὸς
ἐκείνους ἐξεταζειν καὶ ἀφαιρεῖσθαι ἐμέ, τὸν συζῶν-
τα μεθ' ὑμῶν. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῆ πάντων, ὅτι τοῖς
μὲν ζῶσι πᾶσιν, ὑπερ τῆς ἢ πλείων, ἢ ἐλάττων φθό-
νος· τοὺς τεθνεώτας δ', οὐδὲ τῆ ἐχθρὸν, οὐδεὶς ἐπι μι- B
σεῖ; οὕτως οὖν ἐχόντων τούτων τῆ φύσει, πρὸς τοὺς πρὸ
ἐμαυτοῦ νῦν ἐγὼ κείνομαι, καὶ θεωρῶ μᾶλλον; μηδαμῶς.
οὔτε γὰρ δίκαιον, οὔτ' ἴσον αἰσχίνη, ἀλλὰ πρὸς σε, καὶ
ἄλλον εἴ τινα βούλει, τῆ ταῦτα σοι πρόσθεν ἢ
ζώντων. κἀκεῖνο σκόπει, πότερον κάλλιον καὶ ἀμείνον
τῆ πόλει, ὀρθὰς τῆ πρότερον διαιρέσεις, οὔσας ὑ-
περμεγέθεις, εὐμέλειαν εἶναι τις ἂν ἡλίκας, τὰς ἐπὶ τὸν
παρόντα βίον γιγνομένας, εἰς ἀκαιρίαν καὶ πρόσ-
λαξισμὸν ἄγειν ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ' εὐνοίας πράτ-
τουσι, τῆς πρὸς τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας με-
τεῖναι; καὶ μοι, εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα δεῖ με εἰπεῖν, ἡ μὲν ἐ-
μὴ πολιτεία καὶ προαίρεσις, ἂν τις ὀρθῶς σκοπῆ
ταῖς τῆ τότε ἐπαινουμένων ἀνδρῶν ὁμοία, καὶ ταῦτα,
βουλομένη φανήσεται. ἡ δέ σε, ταῖς τῆ τοὺς τοιούτους
τότε συκοφαντούντων. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ κατ' ἐκεί- C
νους ἦσάν τινες τοὺς χρόνους, οἱ δυσχεροῦντες τοὺς ὄντας
τότε, τοὺς δὲ πρόσθεν γεγονότας ἐπῄνουν, βάσκα-
νον πρᾶγμα καὶ ταυτὸ ποιοῦντες σοί. εἶτα λέγῃς ὡς
οὐδὲν ὁμοιός εἰμι ἐκείνοις ἐγώ; σὺ δ' ὁμοι⊙ αἰσχίνης;
ὁ δ' ἀδελφὸς ὁ σός; ἄλλ⊙ δέ τις τῆ νῦν ῥητόρων;
ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδένα φημί. ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας, ὦ
χρηστὲ, ἵνα μηδὲν ἄλλο εἴπω, τὸν ζῶντα ἐξέταζε. καὶ
τοὺς καθ' αὑτὸν, ὥσπερ τἆλλα πάντα. τοὺς ποιητὰς, τοὺς
χορηγοὺς, τοὺς ἀγωνιστάς. ὁ φιλάμμων, οὐχ ὅτι γλαύκου
τῶ καρυστίου καὶ τινων ἑτέρων πρόσθεν γεγονότων
ἀθλητῆ ἀσθενέστερ⊙ ὢν, ἀσεφανώτ⊙ ἂν τῆς ὀλυμ-
πίας ἀπῆει, ἀλλ' ὅτι τῆ εἰσελθόντων πρὸς αὐτὸν ἄρι-
στα ἐμάχετο, ἐστεφανοῦτο· καὶ νικῶν ἀπηγορεύετο. καὶ σὺ,
πρὸς τοὺς νῦν ὁρᾶ με ῥήτορας, πρὸς σαυτὸν, πρὸς ὅν
τινα βούλει τῆ ἁπάντων. οὐδενὶ ἐξίσαμαι, ὧν, ὅτε μὲν
τῆ πόλει τὰ βέλτιστα ἐλέσθαι παρῆν, ἐφαμίλλω τῆς
εἰς τὰ παρόντα οὐσίας ἂν κοινῆ πᾶσι κειμένης, ἐγὼ
κράτιστα λέγων ἐφαινόμην· καὶ τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι,
καὶ νόμοις, καὶ πρεσβείαις, ἅπαντα διῳκεῖτο· ὑμῖν δὲ
οὐδεὶς ὢν οὐδαμοῦ, πλὴν εἰ τούτοις ἐπηρέασέ τι δίοι.
ἐπειδὴ δὲ, ἀμή ποτ' ὤφελε, σωίβη, καὶ οὐκ ἔτι συμ-
βούλων, ἀλλὰ τῆ τοῖς ὕστατα ἀσωμένοις ὑπηρετούντων, καὶ
τῆ κῆ τῆς παρῆσ⊙ μεθαρνεῖν ἑτοίμων,
καὶ τῆ κολακεύειν ἑτέρους βουλομένων ἐξέτασις ἦν· τίνα οὖν τοῦτα σὺ, καὶ τούτων ἕκας⊙ ἐν τάξει, καὶ μέ-
γας, καὶ λαμπρὸς ἱπποκόμος. ἐγὼ δ' ἀθηνῆς, ὁμολογῶ. ἀλλ' δύνοις μᾶλλον ὑμῖν, τουτοισί. δύο δ', ὦ ἄνδρες ἀ-
θηναῖοι, ταῦτα, τῆ φύσει μέρος πολίτῳ ἔχειν δεῖ· οὕτω γάρ μοι δοκεῖ ἐμοὶ λέγοντι, αἰσιφθονώτατον εἰπεῖν) ἐν

cæperis Philonis affinis tui, pecuniæ amplius quin- A
que talentûm: & duorum talentûm munus ex collecta acceperis à ducibus cœtuum, propter legem nauale m exagitatam. Sed ne aliud ex alio dicendo, à proposito excidam: prætermittam hæc. nam te non ex inopia nihil contulisse ex his apparet: sed id cauentem, ne vlla re illos offenderes, quibus omnes in repub. tuæ seruiunt actiones. In quibus igitur rebus tu vir fortis es? & quando splendidus? Cum aliquid contra hos dicendum est: in iis es voce clarissima, ex- Demosthenem non cum defunctis, sed cũ suæ ætatis hominib. cõferendum esse.
promptissima memoria, optimus histrio, tragicus Theocrines. Et veterum præstantium virorum mentionem facis? bene sanè facis. Non tamen æquum est, Athenienses, vt occupata ea benevolentia, quæ vos defunctos prosequimini, cum illis me compo nat & conferat, qui vobiscum viuo familiariter. Quis enim ignorat omnium, viuentes omnes inuidiæ vel plus vel minus esse obnoxios: in defunctos autem, etiam hostium odia conquiescere? Quæ cum natura ita comparata sint: cum iis ego qui ante me fuerunt, nunc componar & spectet? Nequaquam. neque enim iustum, neque par est, Æschine: sed tecum, B
& cum alio quouis qui tuam sectam sequuntur, quique viuunt. Atque illud consideret, vtrum honestius & præstabilius sit reipub. propter veterum beneficia, quæ sunt immensa, quorũ vtique magnitudo verbis exprimi non potest, ea quæ in hanc collata vitam sunt, abiicere & conculcare: an omnibus qui aliquid agunt bono studio, honoris & benignitatis quippiam à republica tribui? Quanquam si hoc mihi dicendum est, mea quidem acta & consilia, si quis rectè consideret, illorum temporum laudatos viros æmulari, eodémque referri deprehendet. Tua verò eos, qui tum illos incessebant. Constat enim tum quoque fuisse aliquos, qui æquales suos cauillarentur, superiores laudarent, in quo inuidè, idémque tecum faciebant. Itáne me ne conferendum quidem cum illis esse dicis? Tu verò conferendus Æschine? an frater tuus aut quiuis alius nostri seculi oratorũ? Equidem vllum esse nego. Sed cum viuentibus, ô bone (ne quid aliud dicam) viuentem compara, & eos qui sunt eiusdem generis, vt cætera omnia: poëtas, choros, actores. Philammon, non quòd Glauco Carystio, & quibusdam aliis veteribus pugilibus infirmior esset, sine coronis ex Olympia discedebat: sed quòd omnium qui secum congressi essent, optimè pugnaret, coronabatur, & victor proclamabatur. Et tu, cum huius ætatis me confer oratoribus, tecum, cum quocunque vis omnium, cedo nemini: inter quos, dum sequi optima reipublicæ licebat, dum certamen de benevolentia erga patriam in medio positum erat omnibus, ego rectissimè consulere videbar: & meis decretis & legibus & legationibus omnia gerebantur. Vestrûm autem nemo vsquam erat, præterquàm si his insultandum esset. Postquam verò ea (quæ vtinam facta non essent) acciderunt, & non iam suasorum, sed iussa exequẽtium, & operam cõtra patriam cupidè nauantium, & aliis adulari volentium delectus habebatur: tum tu & istorum vnusquisque dignitate florebat, & magnificus erat, & equos splẽdidè alebat: ego verò infirmus, fateor: sed benevolentior, quàm vos, populo. Duo autem Athenienses hæc, natura moderatum ciué habere oportet (sic enim de me ipso minima cũ inuidia verba facere potero) vt & Duo moderati ciuis officia, præstita à Demosthene: ab Aeschine, contraria.

in poteſtatibus generoſi animi inſtitutum, & reipublicæ in aſſerendo principatu dignitatem tueatur, & in omni tempore & actione beneuolentiam. Hæc enim ſita ſunt in ingenio: poſſe autem & valere, in fortuna. illam igitur manſiſſe apud me, omnino inuenietis: idque ita conſiderate. Ego non cum dedendum poſtularent, non cum ad Amphyctiones citarent, non cum pollicitarentur, non cum minitarentur, non cum execrabiles iſtos tanquam beſtias immitterent, vnquam meam in vos beneuolentiam abieci. Nam ab initio ſtatim rectam & veram gerendæ reipub. viam ſuam ingreſſus: honores, principatus, gloriam patriæ colere, augere, in his viuere inſtitui. Non ob aliorum ego ſucceſſus hilaris & exultans in foro circumeo, dextram protendens, & rem bene geſtam nuncians, & gratulans iis quos illuc renunciaturos exiſtimem: bona autem reipublicæ noſtræ cum horrore audio, & gemens, & demiſſo capite in terram, vt iſti impij, qui & ciuitatem cauillãtur (quaſi non ſemetipſos cauillentur, cum id faciunt?) & aliò ſpectant, & alterius res proſperas cum Græcorum cladibus coniunctas, laudant, & vt eæ perpetuò durent, elaborandum eſſe dicunt. Ne verò, ne, ô dij immortales, quiſquam iſta veſtrûm annuat: ſed in primis iſtis etiam meliorem mentem atque animum date. Sin omnino ita ſunt inſanabiles: tum eos ad internecionem funditùs terra marique delete: tum nobis cæteris, quam primùm impendentibus terroribus ademptis ſalutem cum ſecuritate concedite.

Oratio.

A μὲν τὰς ἐξουσίας, τὸν τὸ ἡγεμόνος, καὶ τὸν τὸ φρονεῖν τῇ πόλει προσήκειν διαφυλάττειν· ἐν παντὶ δὲ καιρῷ καὶ προθύμως, τὸν εὔνοιαν. τούτου γὰρ ἡ φύσις κυρία τὸ δ' ὠφελεῖν δὲ καὶ ἰσχύειν, ἐτέρα. ταύτην τοίνυν παρ' ἐμοὶ μεμνημένην εὑρήσετε ἁπλῶς, ὅτε δὲ οὐκ ἐξαπορῶν, οὐκ ἀμφικτυονικὰς δίκας ἐπαγόντων μοι, οὐκ ἀπειλούντων, οὐκ ἐπαγγελλομένων, οὐχὶ τοὺς καταφανεῖς τούτους, ὥσπερ θηρία μοι προσβαλλόντων, οὐδαμοῦ προὐδόμην ἐγὼ τὸν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ὀρθὸν καὶ δίκαιον τὸν ὁδὸν τῆς πολιτείας εἱλόμην, τὰς τιμάς, τὰς δωρεὰς, τὰς εὐδοξίας, τὰς τῆς παρρησίας θεραπεύειν, ταύτας αὔξειν, μὴ τούτων εἶναι. ἐκ ὅτι μὲν τοῖς ἑτέροις εὐτυχήμασι φαιδρὸς ἐγὼ καὶ γεγηθὼς κἀν τὸν ἀγορᾶν περιέρχομαι, τὸν δεξιὰν προτείνων καὶ διαγελιζόμενος, τούτοις, οἷς αὖ ἐκεῖσε ἀπαγγέλλειν οἴομαι· τὴν δὲ B τῆς πόλεως ἀγαθῶν περικοὰς ἀκούω, καὶ γένων, καὶ κύπλων εἰς τὸν γῆν, ὥσπερ οἱ δυσσεβεῖς οὗτοι, οἱ τὸν μὲν πόλιν διασύοντιν, ὥσπερ οὐκ αὐτοῖς διασύοντες ὅταν τοῦτο ποιῶσιν; ἔξω δὲ βλέπουσι. καὶ ἐν οἷς ἀτυχήσαντον τὴν ἑλλήνων δυτύχησεν ἕτερος, ταῦτ' ἐπαινέσι. καὶ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον διαμενεῖ, φασὶ δεῖν τηρεῖν, μὴ δή τ', ὦ πάντες θεοὶ καὶ δαίμονες ταῦτ' ὑμῖν ὀπροδόσθαι· ἀλλὰ μάλιστα μὲν τούτοις βελτίω τινὰ νοῦν καὶ φρένας ἐνθεῖναι. εἰσὶ γὰρ ἔχουσιν οὗτοι ἀνάπτας, τούτοις μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς, ἐξώλεις καὶ προώλεις ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ ποιῆσαι. ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς τὸν ταχίστην ἀπαλλαγὸν τῶν ἐπηρτημένων φόβων δοῦναι, καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.

SECVNDI TOMI FINIS.

TERTIVS

TERTIVS TOMVS OPERVM DEMOSTHENIS,

QVI CONTINET ORATIONES FORENSES PVBLICAS DECEM:

Hieronymo Vvolfio Oetingensi interprete.

ORDO ORATIONVM.

I.	*Aduersus Leptinem.*
II.	*In Midiam.*
III.	*In Androtionem.*
IIII.	*In Aristocratem.*
V.	*In Timocratem.*
VI.	*In Aristogitonem prior.*
VII.	*In Aristogitonem altera.*
VIII.	*In Theocrinem.*
IX.	*In Neæram.*
X.	*Appellatio aduersus Eubulidem.*

HIERONYMI VVOLFII INTERTIVM ORATIONVM.

Demostenis tomum Præfatio.

HAS decẽ orationes, à quinque illis, quæ tomo secundo attributæ sunt, nõ aliud secuti, nisi enchiridij commoditatem, olim separauimus. Nam in his quoque causæ aguntur, quæ ad rẽpublicã pertinẽt. Ordinem eum reliquimus, qui in plerisq. græcis codicib. habebatur. Nam cũ de temporũ serie, quib. singulæ partim ab ipso Demosthene habitæ, partim aliis scriptæ satis sunt, non cõstare nobis quidem posit: nihil temerè mutandũ existimauimus, præsertim cum in ea re non tãtũ momẽti sit. Neque enim hinc Athenienſis Reipub. integram historiam cõtexemus: & satis est (quanquã ne hoc ipsum quidẽ necessarium) & genera causarũ inter sese, & in forẽsi genere, priuatas actiones à publicis vtcunq. separasse. Quod si, vt qnæq. oratio vel argumenti dignitate, vel sentẽtiarum verborũq. ornatu cæteris præstat, ita primo loco statuẽda esset: vereor vt vel meum vel cuiusquã alterius iudiciũ ex æquo omnos probaturi sint. Quare nobis non repugnantib. prima in hoc Tomo esto Leptinea, subtilissima, Cicerone iudice, oratio: in qua grauissimi loci tractantur, de honestate vtilitati præponẽda, de ingratia benemeritis referẽda, de cauẽdis iniquis legib. In Midiana, Demosthenes in hominem diuitẽ & insolentẽ, cuiusmodi Romæ fuit Ciceronis hostis P. Clodius. inuehitur: & quantum libertati discriminis ab istiusmodi mõstris impendeat, demonstrat. Androtionea monet, homines flagitiosos à reipublicæ gubernaculis repellendos esse, Aristocratea & Timocratea periculosis decretis & legib. resistunt. Theocrinea vna, & contra Aristogitonem duæ, sycophantas detestãtur. Oratio contra Neærã, impudicæ mulieris exagitationem cõtinet, quemadmodũ Cicero Clodiã olim suũ in Cæliana tractauit. Vltimo loco ponitur appellatio Eubulidea, in qua homo pauper contra hominis factiosi calũnias defenditur. Atq. hæc dixisse breuiter, tuitãdi lectoris causa, sufficiat. Nã singularũ orationũ argumenta copiosius à Libanio exponũtur.

ARGVMENTVM LIBANII IN ORATIONEM contra Leptinem, de immunitate.

Leptinæ lex.

ATheniensses bene de repub. meritos, cùm aliis rebus honorabant tum publicorum munerum immunitate. Qua cũ multi donarẽtur, & qui munera obirẽt, defuturi viderẽtur: Leptines rogationẽ, tulit, ne quis esset immunis, néve populo in posterũ liceret cuiquã immunitatẽ dare: & quisquis eã petiisset, vt extremo supplicio afficeretur. Huic legi interceſserũt, cũ alij prius (inter quos etiã Bathippus, qui tũ ab actione destitit, siue largitionib. corruptus, siue morbo impeditus): tũ nũc Phormio & Ctesippus, Chabrię filij, & alij quidã cũ eis, quib. Demosthenes patrocinatur. Ac Leptines vtilitatis loco prævaler: prętendit enim necessitatẽ. Demosthenes verò nititur honesto & iusto. Ac iusto quidẽ, quidq. æquũ sit beneme-

Intercessiones.

Firmamẽta vtring.

ritis referri gratiã: & eos qui rectè aliquid consecuti sint, nõ spoliari datis. Honesto aũt, quod cũ alios dedeceat ea quã dederint, eripere: tũ vel maximè Atheniẽses, qui magnitudine animi excellere videãtur, tãquã peculiari quadã nota. Prętera ostẽdit, Leptinẽ etiã cõtra leges cã tulisse legẽ. Recitat enim legẽ, quę iubet in primis abrogare legẽ cõtrariã, & tũ demũ ferre ac substituere aliã: vt ne leges inter sese cõtrarię reperiãtur.

νόμως εισυύεγκε τὸν νόμον. λέγει γὰρ νόμον, τὸν κελεύοντα ἀναιρεῖν πρῶτον τὸν ἐναντίον νόμον. καὶ τότε αὖτ' ἄλλον τιθέναι νόμον, ἵνα μὴ ἀλλήλοις ἐναντίες νόμοι ἀρίσκωνται.

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΤΟΜΟΝ ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΤΟΥΤΟΥΣ τοὺς δέκα λόγους, τὸν πέμπτον, τὸν πρεσβευσαμένων ἐχωρίσαμεν δι' ἄλλο μὲν οὐδέν, ἢ διὰ τὸ συνῆφθαί πως ἐκείνῳ τῷ πρεσβείαν. καὶ γὰρ ἔστι δημόσιοι ἀγῶνες ὄντες τυγχάνουσιν, τὴν δὲ τάξιν τὴν μέχρι τοῦδε φυλάξαμεν τοῖς ἐπιτετυπωμένοις τῶν ἀντιγράφων διεφθαρμένων. ἀδήλων γὰρ ὄντων ἡμῖν γε τῶν καιρῶν καθ' οὓς ἕκαστον ἢ αὐτὸς δημοσθένης εἴρηκεν, ἢ ἑτέρως συνετάξατο. οὐδὲν εἶχεν ἐναλλάξαι δεῖν ὠήθημεν. ἄλλως τε καὶ μάλα πολὺ διαφέρον. ὅτε γὰρ ἐντοῦθεν ὁλόκληρον αὖ τὸν τῶν ἀντιναῶν πολιτείας ἰσοτέλειαν συντάξαιμεν, καὶ ἱκανὸν ἂν εἴη, ἡμῖν αἰτιᾶσθαι τοῦτο, ὅπως δήποτε, καὶ τὰ εἰδη τῶν ὑποθέσεων ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τοὺς ἰδιωτικοὺς τῶν δημοσίων ἀγώνων ἀφορίσασθαι. εἰ δὲ ἑκάστοις τῶν λόγων καθάπερ ἡ κρίσις τῶν τῶν ὑποκειμένων πραγμάτων ἀξίαν, ἢ κρίσις τῶν τῶν διανοημάτων, καὶ τῶν φράσεων κόσμον προέχειν δοκοῦσι, τὸν πρώτην ἀποδεικτέαι χώραν προθυμητέον ἡμῖν. ἀλλαβητέον, ἂν εἰη, μὴ πολλοὶ μήθ' ἡμῖν μήθ' ἑτέροις οἰσπουδοῦν ὁμογνωμονήσωσιν. ἡμῖν τοίνυν οὐκ ἐναντιωμένων ὁ πρῶτος τούτων τῶν τόμων λόγος ἔστω ὁ περὶς λεπτίνην λεπτίνης, μᾶλλον δ' ἀκριβέστατος ὤν, καὶ κυριώτατα τῶν λόγων. ἔχει δὲ τόπους δύο τῶν σεμνοτάτων, ἕνα μὲν, ὅπου τὸ καλὸν τῶν συμφέρον δοκοῦντος προτιμητέον· ἕτερον δέ, ὅπου χρὴ χάριν ἀποδιδόναι τοῖς εὐεργέταις· καὶ ζήτησιν ἔχει τῶν δύναται τοῖς πονηροῖς τῶν νόμων. ἐν ᾧ τῶν καὶ μειδίᾳ δημοσθένης εἰς ἀνδρα πλούσιον εὐεργετικὸν ὄντα, οἷος καὶ τῶν ῥώμην πόπλιος κλώδιος, ὁ κικέρωνος ἐχθρὸς ἐγένετο, ἀποτείνει· καὶ εἰς ὅσους κινδύνους οἱ τοιοῦτοι τῶν δημοκρατίαν καθιστᾶσιν ἀποδείκνυσιν. ὁ δὲ κατ' ἀνδροτίωνος, τοὺς αἰτίους βεβιωκότας εἴργειν τῶν τε βήματος, καὶ τῆς πολιτείας ἀξιοῖ. οἱ δὲ κατ' ἀριστοκράτους, καὶ τιμοκράτους τοὺς ὑπὸ κινδύνους τῶν ψηφισμάτων καὶ νόμων, ἀναιροῦσιν. ὁ δὲ καὶ νεαίρας ἀγασυρμὸν ἔχει γυναικὸς ἀκολάστου, ὃν ξόπον καὶ κικέρων τὴν πάλαι φίλην κλωδίαν, ζηλοτυπούσῃ τερεντίᾳ τῇ γυναικὶ φειδεῖς, μετεχείρισεν τῶν ἐκ καμίλλου. τὸν δ' ἑκάτερα χώραν ἐπέχει ἡ πρὸς εὐβουλίδην ἔφεσις· ἐν ᾗ ἀνθρώπῳ πένητι βοηθεῖ, ὑπ' ἀνδρὸς σατιώδους συκοφαντουμένῳ. καὶ ταῦθ' ἕνεκα τοῦ ἐπαγαγέσθαι τὸν ἀκέφαλον ὅπη τοσοῦτον εἰρήθω. τὰς δὲ ἑκάστων τῶν λόγων ὑποθέσεις λιβανίος ὁ σοφιστὴς διεξοδικώτερον ἐξέθηκεν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΤΕΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ ΛΟΓΟΥ.

ΤΩΝ Ἀθηναίων πόλις ἔπαινος ἦν ἔτιμα τοὺς εὐεργέτας. καὶ ἀτελείᾳ λειτουργιῶν. πολλῶν οὖν λαμβανόντων αὐτῶν, ἁπάντων ἐδόκει τῶν λειτουργησόντων ἕνεκα τούτου λεπτίνης νόμον εἰσενεγκεῖν, ἕνα μηδένα ἀτελῆ, μήτε τὸλοιπὸν ἔχειν τῶν δήμῳ δοῦναι. τὴν δ' ἀτέλειαν ἀφαιρεῖται τὰ ἔργα τὸν τοῦτον ἀνατρέψαντα τὸν νόμον, φεύγει μὲν ἄλλοι, μεθ' ὧν καὶ βάθιππος. καὶ ὃς ἐπεξῆλθεν, ἢ χρήματα λαβών, ἢ νόσῳ φεισάμενος. νικᾷ δὲ φορμίων καὶ κτήσιππος ὁ χαβρίου πρὸς κλέπτης μετ' ἀμφω, οἷς συμπράξας δημοσθένης γίνεται. ὁ μὲν οὖν λεπτίνης, πλέον ἰσχύει τῷ συμφέροντι. τῷ γὰρ χρείαν προῖσχεται. ὁ δὲ δημοσθένης, τῷ τε ἐνδέχεσθαι καὶ τῷ δικαίῳ μόνῳ, ὅτι δέκα μόνον τοὺς δ' ποιήσαντας, ἀντεπιτίθεται. καὶ τοὺς ὀρθῶς ἀντελαβόντας, τῶν δοθέντων μὴ ἀφαιρεῖσθαι. τῷ δὲ ἐνδέχεσθαι, διότι πάλαι μὲν ἄλλοις ἄλλοις ἐδόθησαν, ἀφαιρεῖσθαι· ἀθηναίοις δὲ οὐκ ἦκεν, οἷς αὖτ' ἄλλον γνώμαι Θ'. τὸ μεγαλόψυχον προσεῖναι δοκεῖ. ὅπη δεικνύει δὲ ὅτι καὶ τῷ δικαίῳ

A

Αλλος.

Ο τοῖς λεπτίνου λόγος ὀπηρεφωὶ ἔχει τοιαύτῳ. ἐπειδὴ γὰρ παρελθὼν ὁ τοῦ γράψαντος φίλος τὸν νόμον ἐφαίνετο λεπτίνης ἀκινδύνως. ἔδει τοῖς ἀκροατὰς, μὴ κατ' αὐτὸν ὁ λόγος. ἡ δὲ κατάστασις, οὕτως ἔχει. συμπάσης τῆς πόλεως τῆς Αθηναίων τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας μάλιστα πολλοῖς καὶ διαφόροις τιμαῖς, καὶ δὴ καὶ ἀτελείᾳ. πολλῶν δὲ εἰληφότων, καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, ἐπιλείψαι οἱ λειτουργήσοντες. καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγου τῆς λειτουργείας παντελῶς εἰς τοὺς ὑπόρους, λεπτίνης τῆς πολιτευομένων, αὐτὸν εἰσαμβάν εἰς τοὺς ὑπόρους, τοῖς ῥήμασιν οὕτως ἔχοντα. Οτους ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ ἔστω, πλὴν τῆς ἀφ' ἑστίας καὶ ἀρχιθεωρίας καὶ ἀγωνοθεσίου καὶ ἀρχιτριηραρχίας. μὴ ἐξεῖναι τῷ δήμῳ αἰτησάντι γράψασθαι νόμον αὐτ

Causa genus,

teria est duplex,partim iudicialis,partim suasoria. Inueuias etiã demõstratiui generis nõ expertẽ,vbi singulos qui bene meriti sunt, ornare studet.Etenim hic reperies laudes dignas illis viris,& verba illorũ reb.gestis cõgruẽter attemperata:veluti, cùm se in Cononis & Chabriæ rebus gestis iactitat,& Epicerdis,& Thasiorum & Corinthiorum.& Leuconis.

ORATIO DEMOSTHENIS
ADVERSVS LEPTINEM DE immunitatibus,I.Hieronymo Vvolfio interprete.

Commendatio sui, & eleuatio præsidiorũ aduersarii.

EGo,Iudices,tũ quod è republica esse iudicaui, vt ista lex abrogaretur, tũ propter Chabrię filium,recepi,me hisce pro virili parte,patrocinaturũ.Neque verò, obscurũ est, Atheniẽses, Leptinẽ, aut si quis alius legem tuebitur,iusti nihil de ea dicturum.Illud quidem prætexet,indignos quosdam homines immunitatẽ consecutos,excusisse onus publicorum munerum:ac in ea oratione potissimum se iactabit. Enimuerò ne dicã quantopere cùm omni æquitate pugnet,vt,dum vnum accusas,omnes suis donis spoliatos velis(nam hoc prius etiam partim dictum est, & fortasse vobis probatum)illud libẽter admodũ ex eo quærerẽ:si maximè non pauci aliqui, sed prorsus omnes indigni honorib.essent:cur etiã vos velut in ordinẽ cogendos iudicasset?Cum enim scripsit, Neminẽ oportere immunẽ esse:immunitatẽ cõsecutos suo præmio spoliauit.Dum verò adiicit, in posterum nõ licere vobis id honoris cuiquam tribuere: munificẽtiæ ius vobis ademit.Nec enim est,vt dicat,se,quemadmodũ illos dono spoliauit quã eo fruebãtur, quod indignos iudicarit:sic populũ Athenien sem indignũ censuisse, penes quẽ esset,liberalitate vti erga quẽ ei videretur. At illud ad hæc fortasse respondebit, quia populus facilè decipiatur,propterea legẽ se ita tulisse.Quid igitur obstat,quo minus omnia vobis eripiantur,& ipsa deniq.administrãdæ reipub.functio, ista quidẽ ratione? Nec enim quicquã est rerũ omniũ,in quo vobis hoc vsu nõ venerit:sed sæpe decepti,multa senatuscõsulta vestris suffragiis cõprobastis: atq.aliquãdo adducti estis,vt, omissis potẽtiorib.societatẽ cũ his,quorũ minores essẽt opes,coiretis. Et quidẽ in tãta mole negociorũ propè necesse est etiã tale aliquid vobis vsu venire.An verò propterea legẽ feremus,vt deinceps neq.senatui,neq.populo liceat, vel decernere,vel iubere quicquã?Equidẽ nõ opinor: nec enim æquũ est, vt quib. in rebus decepti sumus, eæ nobis eripiãtur. Illud quidẽ decet,moueri nos, ne posthac in eãdẽ fraudẽ incidamus:legẽq.ferri, nõ q̃ muneris ius nobis adimat:sed talẽ,cui' auxilio puniamus impostores.Quòd si quis,his omissis, illud saltẽ accuratè perpẽdat,vtrũ præstet,penes vos esse ius largiẽdi aliquãdo fieri, vt decepti,etiã indigno alicui honorẽ hũc habeatis :an verò prsus amissa autoritate vestra,ne eũ quidẽ honorẽ vobis afficere licere, quã dignus videatur:prius illud lõgè præstare cõperietis. Quãobrẽ?quia dũ honoratis plures quã decuerat,multi ad benefaciẽdũ vobis inuitãtur.si verò aduersus neminẽ,etiãsi mereatur,liberalitate,vtemini:oẽs deterrebitis à studio bene de vobis merẽdi.Pręterea quã in digno alicui honorẽ habent,fortassis vt simplices reprehẽdũtur:qui aũt bene meritis parẽ gratiã non referũt,ingrati animi crimẽ incurrũt. Quãto igitur simplicẽ quã ingratũ videri præstat,tãto etiã præstabilius est hãc legẽ abrogari quã perferri.Mihi porrrò cogitãti,nec illud quidẽ cõsẽtaneũ videtur, Atheniẽses, vt, dũ certos quosdã criminatur ob accepta munera etiã eos honorib.spoliet,qui reipub. pfuerũt.Nã si manẽtib.hisce prẽmiis improbi & indigni quidã (id q̃ ipse

Per contẽtionem & exẽplis maiorũ ostẽdit,præstare,indignis honorẽ haberi, quàm negligi dignos.

ὕλη πᾶσα, ἔστι διπλῆ· ἡ μὲν ὀξὺ δικανική, ἡ δὲ συμβουλευτική. ἔξεισι δ' αὖ οὐδὲ παντελῶς ἰδέας ἀποστερῶντα τὸν λόγον, ἐν οἷς ἂν ῥᾴστα σεμνύνειν ἕκαστον τῶν ἀνδρῶν. ἡ γὰρ ἐντεῦθεν ἄρσεις ἄξια τῆς ἀνδρῶν ἐγκώμια, καὶ λόγοις ἀφθόνως ἁρμόττοντας τοῖς ἐκείνων πράξεσιν· οἷον, ὡς ὅτ' ἂν ἐμπίπτῃ τοῖς κόπωνος καὶ χαβρίου κατορθώματα καὶ τοῖς ἐπιφθόνοις, καὶ τῶν ἐκ θάσου, καὶ κορίνθου, καὶ λεύκωνος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΕΠΤΙΝΕΙΟΝ ΛΟΓΟΣ.

ΑΝΔΡΕΣ δικασταί, μάλιστα μὲν εἵνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν τῇ πόλει λελύσθαι τὸν νόμον. εἶτα καὶ τοῦ παυσθὲς εἵνεκα τοῦ χαβρίου, ὡμολόγησα τούτοις, αὖ οἷός τε ὦ, συνερεῖν, ἔστι δ' οὐ ἄδηλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅπλιππίνης, κἂν τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ νόμου λέγῃ, δίκαιον μὲν οὐδὲν ἐρεῖ πρὸς αὐτά. φήσει δ' ἀναξίους πολλοὺς αὐτοὺς δωρεῶν ἀτελείας, ἐπιδεδυκέναι τὰς λειτουργίας. καὶ τούτῳ πλείσῳ χρήσεται τῷ λόγῳ. ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν πάντ' κατηγορεῖν οὐ φημι δεῖν, πάντας ἀφαιρεῖσθαι τιὼ δωρεάν, τοῦτ' ἀδικούντων ὄζιν, ἐάσω. καὶ γὰρ εἴρηται ζόπον πινά, καὶ ὑφ' ὑμῶν ἴσως γιγνώσκεται. ἀλλ' ἐκεῖνο αὖ ἐρήσομαι· ἐξ ἀρχῆς αὐτόν, τίνος ἕνεκα, εἶτα μάλιστα μή τινες, ἀλλὰ πάντες ἦσαν ἀνάξιοι, τοῦτ' αὐτοῦ ἠξίωσεν ὑμᾶς τε καὶ τούτους; ἐν μὲν γὰρ τῷ γράψαι μηδένα εἶναι ἀτελῆ. τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τιὼ ἀτέλειαν. ἐν δὲ τῷ προσγράψαι μηδὲ τολοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι, ὑμᾶς τὸ δοῦναι, οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς τὸν αὐτὸν ζόπον, ὅνπερ τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τιὼ δωρεάν, ἀναξίους ἐνόμιζεν· οὕτω καὶ τὸν δῆμον ἀνάξιον ἡγεῖτο, κύριον εἶναι τὸ δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ, ἐὰν τῷ βούληται. ἀλλὰ νὴ Δία ἐκεῖνο αὖ ἴσως εἴποι πρὸς ταῦτα, ὅτι διὰ τὸ ῥᾳδίως ἐξαπατᾶσθαι τὸν δῆμον διὰ τοῦτο οὕτως ἔθηκε τὸν νόμον; τί οὖν κωλύει πάντα ἀφηρῆσθαι, καὶ ὅλως τὴν πολιτείαν ὑμᾶς, καὶ τοῦτον τὸν λόγον ἐστὶ γὰρ ὅτῳ τοῦτο οὐ πεπόνθασι τῶν πάντων, ἀλλὰ καὶ ψηφίσματα πολλάκις ἐξαπατηθέντες κεκυρώκατε, καὶ συμμάχοις ἤδη πολλοῖς ἥττους, ἀπὸ κρειττόνων ἐπείσθητε ἑλέσθαι. καὶ ὅλως οἶμαι πολλοῖς οἷς πέπλεγε, καὶ τοιοῦτό τι συμβαίνειν ἀνάγκη. ἆρ' οὖν θησόμεθα νόμον ὅστις τοῦτο μηδὲ ζημιοῖ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ μηδὲ τῷ δήμῳ, μήτε προβουλεύειν μήτε χειροτονεῖν μηδέν. ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. οὐδὲ ἐπὶ μὲν ἀφαιρεθῆναι δίκαιοι, περὶ ὧν ἂν ἐξαπατηθῶμεν. ἀλλὰ διδαχθῆναι ὅπως τοῦτο μὴ πεισόμεθα· καὶ θέσθαι νόμον, οὗτος ὃς ἀφαιρήσεται τὸ κυρίους ὑμᾶς εἶναι τῆς δωρεᾶς. ἀλλὰ δι' οὗ τὸν ἐξαπατηθέντα τιμωρησόμεθα. εἰ τοίνυν τις ἐάσας ταῦτα, αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐξετάσαι, πότερόν ποτε λυσιτελέστερόν ἐστι, κυρίους μὲν ὑμᾶς εἶναι τῆς δωρεᾶς, ἐξαπατηθέντας δέποτε φαῦλόν τινι δοῦναι. ἢ διὰ τὸ παντελῶς ἀκύρους γενέσθαι, μηδ' ἂν ἄξιόν τινα εἰδῆτε, ἐξεῖναι τιμῆσαι. δοκεῖ ἂν μᾶλλον ἐκεῖνο λυσιτελοῦν. διατί; ὅτι ἐκ μὲν τοῦ πλείονας, ἢ πέπαυκε πράττειν. πολλοὺς δ' ποιεῖν προκαλεῖσθε ὑμᾶς. ἐκ δὲ τοῦ μηδενὶ, μηδ' ἂν ἄξιος ᾖ, δίδόναι, πάντας ἀπείρξεσθε τοῦ φιλοτιμεῖσθαι· πρὸς δὲ τούτῳ, καὶ δι' ἐκεῖνο, ὅτι οἱ μὲν ἀνάξιόν τινα τιμήσαντες, δυσθείας τινὰ δόξαν ἔχοιεν ἄν. οἱ δὲ λαμβάνοντες τοιούτους ἑαυτοὺς, μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμφιβάλλοιεν, κακίας, ὅσῳ δὴ κρεῖττον δύσθαι δοκεῖν, ἢ πονηρὸν εἶναι· τοσούτῳ λύσαι τὸν νόμον. κάλλιον, ἢ θέσθαι· ἃ τοίνυν ἐμοί γε δοκεῖ συμφέρειν, ἐκεῖνο δ' ὅλως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοπεῖσθαι φαίνεται, καταμεμφόμενόν τινας ὅτι τὰ ὑπάρχουσας δωρεᾶς τοὺς χρησίμους ὄντας, τοῦ πλήθους ἀποστερεῖν. εἰ γὰρ ὑπαρχουσῶν τούτων, φαῦλοι καὶ ἀνάξιοί τινες τοῦ τούτου λό-

γον, εἰσί τι χρὴ προσδοκᾶν ἔσεσθαι τότε ὅταν παντελῶς
πλέον μέλλῃ μηδὲν εἶναι τοῖς χρησοῖς οὖσιν; ἔτι τοίνυν ὑμᾶς
καὶ κεῖνο συμφέρει δεῖ, ὅτι ἐκ τῶν νεῶν ὑπαρχόντων νόμων,
καὶ πάλιν κυρίων, οἷς οὐδὲ αὐτὸς ἔστ' ἀντεῖπεῖν ἀξιοῖ, μὴ
οὐχὶ καλῶς ἔχειν, ἀνιωτὸν ὄφελιπὼν ἕκαστος λειτουργεῖν.
ὥστε τὸν ἥμισυ ἐς ἀτελὴς τοῦ χρόνου. εἶτα οἷς πᾶσι μέτε-
στι τοῦ ἥμισυ, καὶ τοῖς μηδὲν ποιοῦσιν ἀγαθὸν πεποιηκόσιν ὑμᾶς;
τούτοις τοὺς δὲ ποιήσαντας, ὃ προσῆκεν μᾶλλον αὐτοῖς, τοῦτο
ἀφελόμενα; μηδαμῶς. οὔτε γὰρ ἄλλως καλὸν, οὔτε πρέπον
ὑμῖν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἂν μικρὰ τῶν
ἀργεῖν * ἀφῃρῆσθαι νόμον γεγράφθαι· ἐφ' οἷς οὐδὲν ἔστι
δημοσίᾳ βλάβος εἴτις ψεύσεται· ἐν ᾧ τῷ κοινῷ μὴ χρῆ-
σθαι τῷ νόμῳ τούτῳ τῶν πόλιν, τῶν αὐτῶν ὅπερ τάξα-
σαν τοῖς ἰδιώταις· ἀλλὰ τοὺς ἀγαθόν τι πεποιηκότας ἐξα-
πατῆσαι; καὶ ταῦτα οὐ μικρὰν ζημίαν ὀφλήσει μέλλο-
σαν. οὐ γὰρ εἰ μὴ χρήματα * ἀπολλύτε μόνον σκεπτέον.
ἀλλ' εἰ καὶ δόξαν χρησίμην, ὥσπερ ἧς μᾶλλον σπουδάζετε ἢ
περὶ χρημάτων. καὶ οὐ μόνον ὑμεῖς ἀλλὰ καὶ οἱ πρόγο-
νοι τεκμήριον, ὃ, χρήματα μὲν γὰρ πλεῖστα ποτε κτησά-
μενοι. πάντα ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀπήλωσαν. ὑπὲρ ἧς δόξης,
οὐδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέκλησαν· ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδίας
οὐσίας προσαναλίσκοντες διετέλουν. νεῶν τοίνυν ἔστ' ὁ
τρόπος, τοιούτῳ αὐτὴ καλῆς ἀφελείᾳ τῇ πόλει προσήκει. ὃ
οὔτε τῶν προγόνων, οὔτε ὑμῶν ἀξιαν. ζῆλος γὰρ τὰ μέγιστα
ἀνέιδη κτᾶται, φθονεροὺς, ἀπίστους, ἀχαρίστους εἶναι δοκεῖν.
ὅτι τοίνυν οὐδ' ἔστιν ὅλως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ἥδιστα τῶν
ὑμετέρων, κύριον ποιήσασθε τοιοῦτον νόμον· καὶ τοῦτο προσε-
σόμενα δείξω δι' βραχέων· ἐν μὲν τῷ πρόσθεν πρόσοδα
γιγνομένην τῇ πόλει διεξέλθω· λέγοντας χρήματα οἱ ζῆλ-
κοντα δανείσασθαι παρὰ λακεδαιμονίων ὅτε τοὺς ἐν Φυ-
ραεῖ. ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις εἰς ἐμὲ ἦλθε, καὶ τὰ πράγματα
ἐκεῖνα κατέστη· * πρέσβεις πέμψαντες οἱ λακεδαιμόνιοι,
τὰ χρήματα ταῦτα ἀπῄτουν. λόγων δὲ γιγνομένων, καὶ
τοῦ μὲν, τοὺς δ' ἀπεισαμένους δεῖν ἀποδοῦναι κελεύόντων τοὺς
ἐξ ἄστεος. τοῦ δὲ, τοῦτο πρᾶγμα ὑπάρξαι τῆς ὁμονοίας ση-
μεῖον ἀξιούντων τὸ κοινῇ δαπανῆσαι τὰ χρήματα. φασὶ
τὸν δῆμον ἐλέσθαι συμπείσενέγκειν αὐτὸν, καὶ μεταδοῦναι τῆς
δαπάνης, ὥστε μὴ λῦσαι τοῦ ὁμολογημένου μηδέν. πῶς
οὖν οὐ δεινὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τό τε μὲν τοῖς ἠδικη-
κόσιν ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ μὴ ψεύσασθαι, τὰ χρήματα ταῦτα
εἰσφέρειν ἠθελήσατε· νεῶν δ', ἐξὸν ὑμῖν αὖθ' δαπάνης τὰ
δίκαια ποιήσαι τοῖς εὐεργέταις, λύσασι τὸν νόμον, ψεύδεσθαι
μᾶλλον αἱρήσεσθε; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ, τὸ μὲν τοίνυν τῆς πό-
λεως ἦθος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἂν ἐπ' ἄλλων πολλῶν, καὶ
ἐφ' ὧν εἶπον ἴδοι τις ἂν τοιοῦτον, ἀψευδὲς κἂν χρηστὸν, καὶ τὸ λυ-
σιτελέστατον πρὸς αἰτίαν σκοπῶν, ἀλλά τι καὶ καλὸν
πρᾶξαι. τὸ δ' ἔστ θεῖος τὸν νόμον, τὰ μὲν ἄλλα ἐγὼ γε οὐκ οἶ-
δα, κἂν λέγω φλαῦρον οὐδέν, οὐδὲ σώοιδα· ὁκ ἂν τοῦ νόμου
σκοπῶν, δύσκολον πολὺ τοῦτο κεχωρισμένον. φημὶ τοίνυν
εἶναι κάλλιον εἶναι, τὸν ὑμῖν ἀκολουθῆσαι πρὸς τὸ λύσαι τὸν
νόμον ἢ ὑμᾶς τοῦτο πρὸς τὸ θεῖον καὶ λυσιτελέστερον εἶναι καὶ
ὑμῖν τοῦτο, τὴν πόλιν πεπρακέναι λέπτινον, ὅμοιον αὐτὴν
γνῶναι δοκεῖν ἢ αὐτὴν ὑπὸ τούτου πεπρᾶσθαι, ὁμοίαν εἶναι
τούτῳ· οὐ γὰρ εἰ πάνυ χρηστός ὅστιν (ὡς ἐμοὶ γε οὐδέν ἔστω)
βέλτιον ἐστὶ τὸ πόλεως τὸ ἦθος, νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄν-
δρες δικασταὶ, ἀμείνον ἂν πρὸς τὸ παρόντος βουλεύσασθαι, εἰ
καὶ κεῖνο μάθοιτε ὅτι, ᾧ μόνῳ μείζους εἰσὶν αἱ πρὸς τοὺς δή-
μους δωρεαὶ τῶν πρὸς τοὺς ἄλλων πολιτειῶν διδομένων, καὶ
τοῦτο αἱρεῖται νῦν τῷ νόμῳ. τῇ μὲν γὰρ χρείᾳ τῇ τῶν δύ-
ναμιν διδομένων τὰς δωρεὰς, οἱ τύραννοι καὶ οἱ τὰς ὀλιγαρχίας ἔχοντες, μάλιστα δ' ὠόμενοι πλεῖν, πλούσιον γὰρ, ὃν

A iactat) extiterunt: quid quæso tũ expectandũ erit, quãdo hi, qui præclarè sese gerũt, nullũ omnino virtutis suæ præmiũ ferẽt? Præterea illud etiã vobis cõsiderãdũ est, ex legũ, quib. etiã hodie vtimur, quæq. p multos annos viguerũt, istituto, quas ne iste quidẽ pclaras esse negare ausit, singulos altero quoq. anno munera obire. Quare dimidiam tẽporis partẽ immunes sunt. Quo igitur commodo dimidia ex parte fruũtur etiã hi, qui nihil in nos cõtulerũt: id bene meritis, cũ ipsi antea dederimus, iterũ eripiemus? Minimè verò. Nã cũ p se turpe fuerit, tũ nobis indecorũ. Nã honestũ esse quî potest, Athenienses, in rerũ vænalũ foro, vbi, si qua fraus aut impostura intercesserit, Respub. nihil detrimẽti capit, legẽ de vitãdo mẽdacio esse latã: publicè aũt, ciuitatẽ eã, quæ priuatis ipsa id imperarit, cadẽ lege nõ vti, sed bene de se meritos circumscribere? idq. cũ magno dãno suo. Nec. n. hoc solum cõsiderandũ est, an iacturã pecuniæ nullã faciatis: sed habẽda etiã ratio bonæ existimationis, quæ vobis est multo quã opes antiquior. Neq. id vobis solũ, sed ma
B ioribus quoq vestris: quod inde haud dubiè perspicitur, cũ olim maximas opes contẽsuassent, easdem vniuersas honoris studio insumpserũt: tãtiq. fecerũt gloriã, vt nullũ vnquam periculũ ob eã detrectarint, sed etiã priuatim de suo cõferre nõ dettiterint. Iã ista lex bonã vrbis existimationẽ tollit, & in illi' locũ malã reponit, neq. maiorib. vestris, neq. vobis dignã. Tribus. n. probris, quæ grauissima sunt, vos cõtaminat: vt inuidi, vt p̃missa & cõuẽta nõ seruãtes. vt ingrati esse videamini. Omnino aũt, Athenienses, à morib. vestris alienũ esse, vt talẽ legẽ ratã habeatis, id quoq. paucis demõstrare conabor, si vnũ pri' nostræ vrbis exemplũ attulero. Dicũtur triginta tyrãni à Lacedæmoniis mutuò accepisse pecuniã, cõtra eos qui in Piræeũ secesserãt. Recõciliatis. a. inter se ciuib. eóq. tumultu sopito, Lacedæmonij pecuniã illã p legatos repetierunt. Orta porrò ex ea re disputatiõe, cũ hi eos qui in vrbe mãserãt, & æs alienũ cõflarant, idẽ ẽt dissoluere iuberẽt: illi cõmuniter Lacedæmoniis satisfaciẽdũ censerẽt, quo id primũ cõcordiæ pignus esset: aũt populũ nõ recusasse de suo cõtribuere, & sumptuũ partẽ in se
C reclinare, ne quid ex iis quæ conuenerant, violaretur. An non igitur absurdum fuerit, Athenienses, vos tũ, ne mentiremini, cõferre pecuniam in eorum vsum, qui vos affecerant iniuria voluisse: nunc verò, cum liceat, abrogata lege, sine sumptu iis suum tribuere his qui bene meriti sunt, malẽ fallere? Hoc mihi quidem indignissimum videtur. Ac mores nostrę ciuitatis, Athenienses, cùm ex multis aliis, tum ex his quæ recensui, perspici potest esse tales, vt ea à mẽdaciis abhorreat, & humana sit: vt non id solum spectet, quib. rationibus ærarium locupletetur, sed illud etiam, quid factu sit honestum. Legislator autem iste, quonam aliis in rebus ingenio sit, equidem nescio, neque quicquam improbum (nihil enim illi tale conscius sum) de eo dico: sed legẽ eius intuẽs, video mores ei' à morib. ciuitatis multũ dissidere. Quòd si me audietis, lõgè p̃stabilius videbitur, vt is in abrogãda lege, vestrã autoritatẽ valere patiatur, quã vt eã vestris suffragiis perferat. Etenim cũ ipsi, tũ reip. cõducibilius erit, vt Leptines à repub. exẽplũ petat, quã vt nostrã ciuitatẽ ipse sui similẽ esse velit. Nã etiãsi optimus sit (qualis sanè nõ obsto quo minus perhibeatur) eius tñ mores publicis institutis nõ erũt anteferẽdi. Verũ ego, Iudices, rectius vos de hoc negocio deliberaturos arbitror, si consideraueritis, quæ causa sit, cur honores qui aliquibus à libera ciuitate habentur, pluris fiant, quàm qui cæteris imperiis: eam hac lege tolli. Nam si accipientis compendium & vtilitates spectentur, cùm tyrannis & oligarchiis nemo liberali-

tate certauerit: cũ eis in prõptu sit, mox quẽuis locupletare. Liberarũ verò ciuitatũ honores, lõgè plus & dignitatis & cõstãtiæ habere censendi sunt: quia & illud pẽlarũ est, nullo cũ dedecore, aut assentationis suspicione accipere: sed inter eos cũ quib. æquo & pari iure viuas, ob virtutis pstãtiã magni fieri, & æqualib. vltrò admirationi esse. id quod longè præclarius est, quã à domino quiduis accepisse. Nã vt apud illos impẽdẽtiũ periculorũ metus, vincit præsentis beneficij magnitudinẽ: sic apud nos, quicquid aliquis accepisset, securè tenere, supiore certè quidẽ tẽpore, licuit. Lex igitur ista, quæ huiusmodi donationũ fidẽ & securitatẽ tollit, id tollit, quo à nobis cõcessa dona, cæteris antecellere videbãtur. Enimuerò si ex vniuersis, quocũq. regãtur imperio, ciuitatib. morẽ illũ & vetus institutum sustuleris, ne recepti status cõseruãdi studiosis gratia referatur: maximũ earũ præsidium vnà sustuleris. At illud fortasse Leptines afferte conabitur, vt vos ab his aliò seducat: onera publicorum munerum nunc in tenues homines inclinata esse: quę, si sua lex rata habeatur, ad opulentissimos reditura sint. Plausibiliter quidẽ hoc, & speciosè dicitur: sed si penitius introspiciatis, inane videbitur, ac tralatitiũ. Duo .n. omnino munerũ genera recepta sunt apud nos: vnũ inquilinorũ, alterũ id quod à ciuib. oriri solet. Quorũ vtriusque dari potest ea, quã iste eripit, benemeritis immunitas. Nã quæ tributa in belli necessitatib. exigũtur, salutẽ nque reip. cõtinẽt (ex quo genere triremiũ instructiones sunt) eorũ tributorũ recto veterũ legũ & iusto instituto, nemini datur vlla immunitas: ne illis quidẽ quos Leptines excepit, ex Harmodij & Aristogitonis familia oriũdis. Videamus igitur, quõ expleat munera illa, quibus q. præbitorib. & quotnã (si ei nõ auscultauerimus) sit immunes dimissurus. Ditissimi quiq. igitur sẽper occupati triremib. instruẽdis, nulla tenẽtur parãdi ludos necessitate. Tenuiores, cũ ab eis ob inopiã exigi nihil possit, extra hũc numerũ sunt. Quare neutri propter hãc legẽ, vestras opes augebũt. At .n. inquilini suppeditare multa cogẽtur? Verũ si quinq. ex illis demõstraue rit: ego nõ recuso, quò minus delirare dicar. Verũ vt cõcedã aliter hoc se habere, & lõgè maiorẽ inquilinorũ esse numerũ, qui lege perlata, perpetuò munera obituri sint: neque triremiũ instructionẽ cuiquã fore præsidio, quò magis immunis sit: age consideremus quàm hoc futurũ sit è repub. si hi oẽs munera obibũt. Itáne dignum id erit, quod tãto dedecore pẽsetur? Enimuerò nihil absurdius fieri põt. Idq. hoc modo expẽdite. Immunes ex hospitib. sint, decẽ sanè: quanquã equidẽ (id quod modò dicebã) quinq. esse nõ opinor. Ciuũ certè nõ quinq. aut sex reperiẽtur. Igitur vtriq. sedecim erũt. Verùm viginti numerẽtur: aut triginta etiã, si vultis. Quótnã tãdẽ sunt, qui munera quotãnis in orbẽ redeũtia curẽt, siue ędiles, siue gymnasiarchi, siue conuiuatores? Sexageni circiter, aut paulo plures vniuersi hi. Vt igitur triginta homines, in omne deinceps æuũ munera nobis obeãt: id efficiamus, vt nemo posthac fidẽ nobis habere ausit: Sed illud obscurum pfectò nemini est, fore qui munera obeãt, incolumi ciuitate, satis multos: neq. illorũ vllã fore penuriã. qui aũt vobis benefactũ velit, vbi perspexerit iniuriã iis factã, qui bene de Rep. meriti fuerũt, nemo reperietur. Sed missa hæc faciamus, & illud videamus, si maximè qui obirẽt munera deesset: vtrũ præstaret, ædilitia munera collationib. quẽadmodũ institutiones triremiũ fierent: an de rep. bene meritis, illa eripi q̃ dedissemus? Equidẽ illud ego cẽsuerim. Siquidem nũc, quo tẽpore horũ quisq. ædilitia munera curaret, illis cessatio tantũ quædam cõcederetur, pòst sumptus, p se cuiq. nihilo minores facturis. Tũ verò parua duntaxat collatione à singulis de re sua familiari facta, nemo est qui onerari se, meritò quereretur, quãtumuis re tenui esset. Enimuerò Atheniẽses, tãta est quorundam incogitantia, vt hæc quæ diximus, surdis velut auribus prætereãt, & alia nescio quæ inculcẽt. Perabsurdum

Etiam perlata Leptinę lege, parum cõfultũ fore tenuioribus.

Propter reipublicę inopiam non inuidendum esse locupletibus, maiora tributa conferentibus.

Α αὖ βούλων᾽), ὥσθ᾽ ἅπαξ ἅπαν ἐποίησαν. τῇ δ᾽ τιμῇ καὶ τῇ βεβαιότητι, τὰς ὥσθ᾽ ἅπαξ τοῦ δήμου δωρεὰς, δύρήσετε οὔσας βεβήπους. τό, τε γὰρ μὴ μετ᾽ αἰχύνης ὡς κολακεύοντα λαμβάνειν, ἀλλ᾽ ἐν ἰσηγορίᾳ δοκεῖ᾽ τα ἄξιόν τινος εἶ), τιμᾶσθαι, τοῦ καλοῦ ὄζει τό, τε ἐπὶ τοῦ ὁμοίων ἑκόντων θαυμάζεσθ, τὸ ὥσθ᾽ ἅπαξ τὸ διαστότε λαμβάνειν ὁ, ποιῶ, κρεῖττον εἶ) δοκεῖ. ὥσθ᾽ ἅπαξ μὲν γὰρ ἐκείνοις μείζων ὄζιν ὁ τῶ μέλλοντος φόβος, τῆς παρούσης χάριτος. ὥσθ᾽ ἅπαξ δ᾽ ὑμῖν, ἀδεὲς ἂν λάβῃ πὸς, ἔχειν ὑπῆρξε, τ᾽ γοῦν ἄλλον χρόνον. ὁ τοίνυν τὴν πίστιν ἀφαιρῶν τ᾽ δωρεὰν νόμος ἔοικ᾽ ᾧ μόνῳ κρείττους εἶσιν αἱ παρ᾽ ὑμῶν δωρεαὶ, τοῦτο ἀφαιρεῖ). καὶ τοι τ᾽ ἁπασῶν πόλεων τοσοῦτ᾽ πολίτειας τὸ κομίζεσθ τοὺς δύνες τοῖς καθεστῶσι χάριν ἂν ἀφέλης· ὃ μικρὰν φυλακὴν αὐτῶν ταύτην ἀφῃρημένῳ ἔσῃ. τάχα τοίνυν ἴσως ἐκεῖνο λέγειν ἂν ὄπιχείρήσοι λεπτίνης, ἀπαίδων ὑμᾶς ὑπὸ τούτων, ὡς αἱ λῃτουργίαι, νυνὶ μὲν εἰς πένητας αἰθεόπους ἔρχον). ἐκ δ᾽ τ᾽ νόμε, λῃτουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι. ἔστι δ᾽ τοῦτο, ὅταν σὶ μὲν ἀκοῦσαι λόγον πνὰ ἔχον. εἶδέ τις αὐτὸ ἀκριβῶς σκεψάσθε, ψεῦδος ἂν ὂν φανείη. εἰσὶ γὰρ δήπου παρ᾽ ὑμῖν αἱ τε τῶν μετοίκων λῃτουργίαι, καὶ αἱ πολιτικαὶ· ὧν ἑκατέρων ὄζι τῖς δύρημένοις ἡ ἀτέλεια, οὐ ὄζιν ἀφαιρεῖ). τ᾽ γὰρ εἰς τ᾽ πόλεμον, ἢ τ᾽ σωτηρίαν τῆς πόλεως εἰσφορῶν καὶ ξυμμοριῶν, ὀρθῶς καὶ δικαίως, οὐδεὶς ἐς᾽ ἀτελὴς ἐκ τ᾽ παλαιῶν νόμων. οὐδ᾽ οὓς ὅπος ἔγραψε τοῖς ἀφ᾽ ἁρμοδίε καὶ ἀριστογείτονος σκεψώμεθα δὴ πνας ἡμῖν εἰσποιεῖ χορηγὰς εἰς ἐκείνας τὰς λῃτουργίας, καὶ πόσους, ἐὰν μὲν τοῦτ᾽ προσέχωμεν, ἀφήσ᾽. οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι ξυμμοριάρχοῦντες ἀεὶ, τῶν χορηγιῶν ἀτελεῖς ὑπάρχουσιν. οἱ δ᾽ ἧττον τ᾽ ἱκανῶν κεκτημένοι, τ᾽ αὖ λαμβάνειν ἀτέλειαν ἔχοντες, ἔξω τ᾽ τέλους εἰσὶ τούτου. ἐκεῖνο μὲν οὐδετέρων οὐδεὶς ὄλλ᾽ τ᾽ νόμον ἡμῖν προσέσ᾽ χορηγὸς, ἀλλὰ νὴ δία εἰς τὰς τῶν μετοίκων λειτουργίας εἰσποιεῖ πολλούς· ἀλλ᾽ ἐὰν δείξῃ πέντε, ἐγὼ ληρεῖν ὁμολογῶ. ἔστω τοίνυν ἐγὼ μὴ τοιοῦτον εἶ). τοῦτο. ἀλλὰ καὶ τῶν μετοίκων εἶ) πλείονας ἢ τοσούτους, ἐὰν ὁ νόμος τεθῇ, τοὺς ἀεὶ λῃτουργοῦντας ἔσεσθ, ἢ τῶν πολιτ᾽ μηδένα ἐκ ξυμμοριάς ὑπάρξειν ἀτελῆ. σκεψώμεθα δὴ τί τοῦτ᾽ ἔς᾽ τῇ πόλει, ἐὰν ἅπαντες ἕτοι λῃτουργῶσι. φανήσε). γὰρ δὴ πολλοῦ δεῖ, τ᾽ χιλιοστημορίς ἄξιον αἰχύνης. ὁρᾶτε δ᾽ ὅτωσί. εἰσὶ τῶν ξένων ἀτελεῖς, δέκα θήσω. ἢ μὰ τοὺς θεοὺς ὅπερ εἶπον ἀρτίως, ἐκ οἶμαι πέντε εἶ). ἢ μήν, τ᾽ γε πολιτ᾽, ἐκ εἰσὶ πέντε ἢ ἕξ. οὐκοῦν ἀμφοτέρων ἐννακαίδεκα, ποιήσω μὲν αὐτοὺς εἴκοσιν. εἰ δ᾽ βούλιοθε, ξιάκοντα. πόσοι δήποτ᾽ εἰσὶν οἱ κατ᾽ ἐνιαυτ᾽ τὰς ἐγκυκλίους λῃτουργίας λῃτουροῦντες ἡμῖν, χορηγοὶ καὶ γυμνασιάρχοι καὶ ἑστιάτορες; ἑξήκοντα ἴσως, ἢ μικρῷ πλείους σύμπαντες οὗτοι. ἐννακόσιοι οὖν ξιάκοντα ἄνθρωποι, ἢ * πλείους ὥσθ᾽ ἅπαντα τ᾽ χρόνον λῃτουργήσουσιν ἡμῖν, τοὺς * ἅπαντας ἀπίους θεοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς ἐλαθῶμεν; ἀλλ᾽ ἴσμεν ἐκεῖνο δήπου, ὅτι λῃτουργήσουσι μὲν, ἂν περ ἡ πόλις ᾖ, πολλοὶ, καὶ οὐκ ὀλιγωφελήσουσιν. δ᾽ ὃ ποιεῖν ὑμᾶς οὐδεὶς ἐβούλήσ᾽, τοὺς πρώτερον ποιήσαντας ἐν ἠδικημένους ἴδῃ, ἆρ᾽ ἐν. εἰ δ᾽ δή τὰ μάλιστα ἐπῄνουν οἱ χορηγεῖν οἵοί τε* πρὸς διός, πότερον κρεῖττον ἦν εἰς συντελεῖαν ἀγαγεῖν τὰς χορηγίας, ὥσπερ τὰς ξυμμορίας ἢ τοὺς δυοῖν τὰς ἀφῃρέσ᾽ τὰ δοκοῦντα, ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. νῦν μὲν γε τ᾽ χρόνον ὄν, ἐν τούτων ἕκαστος λῃτουργῇ, δίδωσιν αἰάπαυσιν αὐτοῖς μόνον. μεταταῦτα δὲ οὐδὲν ᾖττον ἕκαστος αὐτῶν ἀναλώσ᾽. τότε δ᾽ ἂν, μικρᾶς συντελείας ὑπὸ τῶν ὑπαρχόντων. ἑκάστῳ γιγνομένης. οὐδὲν ἔπαθε δεινὸν οὐδεὶς, οὐδ᾽ εἰ πάνυ μικρὰ κεκτημένους ἴδ. οὕτω τοίνυν πνες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σφόδρα ἔχουσιν ἀλογίστως, ὥστε ὅπιχειροῦσι λέγειν, πρὸς μὲν ταῦτα οὐδὲν, ἀλλα δὲ τοιαδί· ὡς ἄρα δεινὸν, εἰ ἐν κοινῷ μὲν μηδὲ-

B

C

πᾶ ὑπάρξῃ τῇ πόλ. ἐνίᾳ δέ τινες πλουτήσουσιν, ἀτελείας ἐπειλημμένοι. ἔστι δ' ταῦτα ἅμα ἀμφότερα, οὐχὶ δίκαιον λέγειν. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει πολλὰ μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, οὐχὶ δεῖ δήπου τούτῳ βασκαίνειν εἰσὶ δ' ὑφηρημένον φήσουσιν τινα ἄλλον ἢ οὗ προσήκει ἔχοντα κεκτῆσθαι. εἰσὶ νόμοι καθ' οὓς προσήκει κολάζειν. ὅταν δ' τι μὴ ποιοῦσιν, οὐδ' τὸν λόγον αὐτοῖς τὸν λεκτέον. καὶ μὴν ἀλλὰ τὰ γε μὴ εἰς χρήματα κοινὰ τῇ πόλει, ἐκεῖνο ὑμᾶς δεῖ σκοπεῖν· ὅπου μὲν ἔσεσθε δυπορώτεροι, τὰς ἀτελείας ἐὰν ἀφέλησθε. ὁ δὲ κοινωνεῖ τὰ δημοσίας προσόδους καὶ προεισφορὰς ταῦτα ἀναλώματα ὄντ' χωρεῖς δ' τούτων, νυνὶ τῇ πόλει, δυοῖν ἀγαθοῖν ὄντοιν, πλούτου τε καὶ τῆς προς ἅπαντας πίστεως διαφέρειν. μεῖζόν ὅστι τὸ τῆς πίστεως ὑπάρχον ἡμῖν. εἰδέτης οἴεσθ' δεῖν, ὅπ χρήματα οὐκ ἔχομεν, μηδ' δόξαν ἔχειν ἡμᾶς χρηστήν. οὐ καλῶς φρονεῖ. ἐγὼ μὲν δὴ δύχομαι τοῖς θεοῖς, μᾶλιστα μὲν ἡμῖν τε χρήματα πολλὰ γενέσθαι. εἰ δ' μή. τό γε πίστεως εἶναι βεβαίοις δοκεῖν ἅπαντ' φέρεσθαι καὶ τὰς ὑποψίας ἃς ἀναπαυομένους ποιεῖ δυπορήσειν οὗτοι φήσουσιν, εἰς μέσον ὑμῖν χωμῳδίας δείξω. ἵστε δὲ δήπου, ὅτι τῆς ξενικῆς ἀρχῆς οὐδεὶς ἐς ἀτελής. οὐδὲ τὸν εἰσφερὸν τὰ εἰς τὸν πόλεμον. οὐκοῦν ὁ πολλὰ κεκτημένος ἔοικ', ὅς τις ἂν ᾖ, πολλὰ εἰς ταῦτα συμβαλεῖ, τὰ σὰ αὐτοῦ κἂν μὴν ὅτι δεῖ τὴν εὐπορίαν εἰς ταῦτα ὑπάρχειν πλείσην τῇ πόλει πάντες ἂν ὁμολογήσειαν. ὥστε μὲν δὴ τὰς ὅπλ' τὰ χρημάτων δαπάνας, μικρὸν ἡμέρας μέρος ἢ χάριες τοῖς θεωμένοις ἡμῶν ὅτι. ὥσθ' ὁ τὰς τὰ εἰς τὸν πόλεμον ὥσπερ σκευὰν ἀφθονίας, πάντα τὸν χρόνον ἡ σωτηρία πάσῃ τῇ πόλει. ὡς θ' ὅσον ἐνθάδε ἀφίεσ' ἐκεῖ κομίζεσθε. καὶ δίδοτε ἐν τιμῆς μέρει ταῦτα, ἃ κἂν μὴ λάβωσιν ὅστι ἔχειν τοῖς τὰ ξιπεαρχεῖν ἀξια κεκτημένοις. ἀλλὰ μὴν, ὅπ τὰ ξιπεαρχῶν ἀδεὶς ἐς ἀτελὴς, οἶμαι μὲν ὑμᾶς εἰδέναι πάντας. ὅμως ὅ κἂν τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνῶσ') λάβετε τὰ δεῖ τῆς ξιπεαρχῶν νόμον, κἂν λέγετε τὸν αὐτοῖς. λέγε. νόμος. ἀτελῆ ὄ μηδένα εἶ) ξιπεαρχίας, πλὴν τὰ ἐννέα ἀρχόντων. ὁρᾶτε ὡς σαφῶς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μηδένα εἶ) ξιπεαρχίας ἀτελῆ διείρηκεν ὁ νόμος, πλὴν τὰ ἐννέα ἀρχόντων; οὐκοῦν οἱ μὲν ἥττω κεκτημένοι τὰ ξιπεαρχίας ἄξια ἔχειν, ἐν τὰ εἰσφορᾶς συντελοῦσιν, εἰς τὸν πόλεμον. οἱ δ' εὐπορούμενοι τὰ ξιπεαρχεῖν, εἰς ἀμφότερα ὑμῖν ὑπάρξουσι χρήσιμοι, καὶ ξιπεαρχεῖν, καὶ εἰσφέρειν. πάνυ οὖν ῥᾳστώνην τοῖς πολλοῖς ὁ σὸς, ὦ Λεπτίνη, ποιήσῃ νόμος. εἰ μιᾶς, ἢ δυοῖν φυλαῖν ἐνα χορηγὸν καθίστησιν, ὃς αὐθ' ἑνὸς ἄλλου τὸν δ' ἅπαξ ποιήσας, ἀπαλλάξεται; ἐγὼ μὲν οὐκ ὁρῶ. τὸν δέ γε ἀρχωνίδην, ὅλως ἀναπίμπλησι τὴν πόλιν καὶ τὰ ἀπιστίας. ἐνίοτε γοῦν πολλῷ μείζους βλάπτει τὰ ὠφελοῦν ὧν ἔχει, προσήκειν λελύσθαι, ὥσθ' ἅμα τοῖς ἄλλοις, ἵνα γ' ἀναφαίνω. ἔτι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, δεῖ τὸ γεγράφθαι ἐν τῷ νόμῳ διαρρήδην αὐτὸ μηδένα μήτε τὰ πολίτ μήτε τὰ ἰσοτέλειαν, μήτε τῶν ξένων εἶ) ἀτελῆ· μὴ διδρῆσθαι ὄτι ἀτελῆ, χορηγίας, ἢ τινος ἄλλης τέλους· ἀλλ' ἁπλῶς μηδένα, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος· καὶ ἐν μὲν τῷ μηδένα, πάντας προειλημμένην τοῖς ἄλλους· ἐν δ' τῷ τῶν ξένων μηδιοείζειν τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν· ἀφαιρεῖται καὶ λευκώνα, τὰ ἀρχοντα βοσπόρου, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὰ δωρεὰν, ὧν ὑμεῖς ἐδόσ' αὐτοῖς. ἔστι δὲ χρὴ μὲν δήπου ὁ λεύκων ξένος τὴν ὁ παρ' ὑμῶν ποιήσῃ, πολίτης. κατ' ἀδέτερον δ' αὐτοῦ τὰ ἀτελῆ ὑμᾶς ἔχειν ἐκ τούτου τὸ νόμου καίτοι τῶν μὲν ἄλλων εὐεργετῶν, χρόνον τινὰ ἕκαστος ὑμῖν χρήσιμον ἑαυτὸν παρέσχεν ἔοικ' δ', ἂν σκοπῆτε φανήσεται συνεχῶς ἡμᾶς εὖ ποιῶν· καὶ ταῦτα ὧν μάλιστα ἡμῶν ἡ πόλις δεῖται. ἵστε δὲ δήπου τοῦθ' ὅτι πλείστῳ τῶν ἁπάντων, ἀνθρώπων ἡμεῖς ἐσπεισάντων σίτῳ χρώμεθα. πρὸς τοίνυν ἅπαντα τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορίων ἀφικνούμενος, ὁ ἐκ πιν (inquiũt) fuerit, magnas esse immunitatũ malè parto beneficio, priuatorũ opes, & copias, ærario exhausto & vacuo. Verũ vtrũq. hoc nulla cũ ratiõe aut iure dicitur. Nã si quis re lauta est, sine iniuria reip. nõ pfectò est illi inuidẽdũ. sin peculatus arguũt, aut alioqui crimini dãt, non rectè & iurè possidere q̃ habeat: leges sunt, quib. in eũ animaduerti cõuenit. quã isti rationẽ si defugerint: ista oratione vti nõ debebũt. Iam quod ad illud attinet de exhausto ærario: cogitare debetis, vos nihilo copiosiores fore abrogatis immunitatib. Nec.n. isti sumptus cũ publicis vectigalib. cõmune quicquã habẽt. Præterea cũ nũc resp. duob præcipuè bonis floreat, opib. & fide apud oẽs: mai illud est, q̃ de fide nostra nemo dubitat. Si quis autẽ in ea est opinione, vt existimet, quia pecunia nobis desit, ẽt honestã famã esse negligẽdã: is lõgè fallitur. Nã ego quidẽ à diis immortalib. precor, vt etiã ærariũ habeamus locuples: quod si fieri nequit, illud saltẽ retineamus, vt fidẽ cõstãtiámq. nostrã p̃dicẽt vniuersi. Age verò quod isti dicũt, magnas esse copias eorũ qui immunes sint: has ipsas demõstremus in cõmodũ cedere reip. Nec.n. vobis ignotũ est, teneri oẽs, & ad triremes instruẽdas, & ad tributa belli tẽporib. cõferenda, nec vllã eius esse rei immunitatẽ. Quare iste opib. abũdãs, quisquis sit, fieri omnino aliter non põt, quin multũ ad eas res conferat. Esse aũt reip. maxima harũ rerũ subsidia necessaria, confitebũtur oẽs. Nã quæ ex apparatione populariũ munerũ delinitio spectatorũ oritur, ad breue exiguũq. tẽp' durat. copiæ verò belli cę ppetuò toti reip. sũt salutares. Quare quicquid hic detrimẽti capitis, id illic lucro lõgè vberiore pẽsatur: & p honoris speciẽ ea tribuitis, quæ vltrò sibi sumere ac vsurpare possũt hi, quorũ tãtæ facultates sũt, vt triremib. instruẽdis pares sint. Vt aũt illo munere constet vacare neminẽ, etsi plerosq. vestrũ id antea satis scire arbitror, tñ ipsa legẽ recitãdã curabo. Cape legẽ trierarchicã, & recita. VERBA LEGIS. Triremis instruẽdæ nemo sit immunis, nouẽuiris dũtaxat exceptis. Videtis, Atheniẽses, quã pspicuis verbis lege sit cautũ, ne quis instruẽdarũ triremiũ immunis sit, nouẽuiris duntaxat exceptis? Vnde apparet, quorũ opes & copię minores sint, quàm vt armãdis nauib. sint pares: eos alioqui tributa cõferre ad bellũ. Qui verò locupletiores sũt: ad vtrũq. vobis fore vsui, & rẽp. cùm nauib. tũ aliis tributis adiuturos. Quæ sunt igitur, Leptine, legis tuæ cõmoditates, quib. tãtũ onus à ceruicib. tenuiorũ amoliri te dictitas, si vnius atq. alterius trib. vnũ aliquẽ pbitorẽ cõstitueris, qui p alio quopiã semel ædilitio munere fũctus, nihil amplius cũ ea re negocij habiturus est? Equidẽ nihil eiusmodi video. At ista ratiõe, vniuersa ciuitas, pfidiæ crimine ignominiosè passim traducetur. Hæc cũ ita sint, & ex ista lege plus malorũ quã cõmodi oriatur: mea quidẽ sẽtẽtia primo quoq. tẽpore p hos abrogãda est. Præterea, Iudices, cũ in ei' lege pspicuè scriptũ sit: neminem neq. ciuiũ, neq. municipũ, neq hospitũ esse oportere immunẽ: neq. declaratũ, cuius rei immunẽ, vtrũ ædilitij, an alicuius alteri' muneris, sed planè neminẽ esse immunẽ, exceptis Harmodij & Aristogitonis posteris, dũ neminẽ ait, oẽs cõprehẽdit cæteros: dũ hospitũ adiicit, nõ distinguẽdo inter eos qui Athenis habitãt: etiã Leuconẽ Bospori principẽ & liberos ei' donata à vobis immunitate spoliat. Est.n. Leucon (quod satis constat) genere peregrinus, vestro autem beneficio in ciuitatem adscriptus. Quòd si legem istam amplectemur: neutrum istorum ei proderit ad immunitatem retinendam. Enimuerò alij qui bene meriti sunt, ad tempus aliquod quisque vobis commodarunt: hũc verò, si consideretis, apparebit, nunquam in vos conferre beneficia destitisse: & ei' generis beneficia, quæ Reipublicæ maximè sũt necessaria. Nec enim hoc vobis obscurũ est, nos aliũde importato frumento õniũ mortaliũ vti plurimo. Quòd si, quicquid frumenti ex aliis emporiis omnib. aduehitur, in vnũ cõferatur: nõ tamẽ æquabit eas copias, quæ ex vno Põto aduehũtur. Neque

Ad exagerãdum dedecus & incommoda Leptineæ legis, atteptа occasione digreditur in commemorationẽ quorũdam de repub. benemeritorũ, ac ptimũ Leuconis Bosporitani.

verò id mirũ est. Fit enim nõ ideò solũ, quia locus ille frumẽti est feracissimus: sed hac quoq. de causa, ꝙ Leucõ, eius loci dominus, eos qui frumẽtũ Athenas aduehũt, immunitate donauit: ediciq. iussit, vt primis eis onerare naues liceret. Nã qua immunitate ipse cũ liberis suis fruitur: eã vobis omnib. impertiit. Iã quãtũ hoc sit cõsiderate. Ille ab eis qui frumentũ inde exportãt, triceſimã ꝓ vectigali partẽ exigit: frumẽti aũt myriades, quę ab illo huc perueniũt, sunt circiter quadraginta: id quod è cõmentariis eorũ qui rei frumentariæ prę sũt, omnib. euidẽs est. Quare de triginta myriadib. decies mille medimnos largitur nobis: de decẽ verò myriadibus, circiter tria millia medimnũm. Tãtũ aũt abest, vt hoc Reipublicæ nostræ beneficiũ eripiat, vt nouo Theudosiæ emporio instituto, quod negotiatores Bosporo nulla re cedere affirmãt, ẽt illic immunitatẽ nobis concesserit. Ac quæ alia beneficia vir ille, maioréq. eius in vos cõtulerint, cũ multa cõmemorare possẽ, taceo. Illud aũt prætereundũ nõ est, ꝙ abhinc trienniũ, cũ vbiq. annonæ penuria laboraretur, nõ modò quãtũ satis esset, frumẽti huc misit: sed *tã vili, vt quindecim talẽta quæ à Callisthene tracta bãtur, superesset. Quid igitur creditis, Athenienses, eũ cuius tãta in vos munificẽtia extitit, vbi audierit immunitatẽ sibi lege per vos ereptã, quã ne mutata quidẽ sententia per aliud senatusc̃ consultũ restituere liceat, facturũ esse? An dubiũ vobis est, quin eadẽ ista lex, si perlata fuerit, & illũ sit spoliatura, & vestros ciues immunitate, qui ab eo frumẽtũ aduehũt. Nec. n. quisquã est tã puerili sententia, vt existimet, illũ æquo animo laturũ esse, vestra sibi munera eripi: sua verò munera vobis nõ erepturũ. Quare ꝓter multa incõmoda, quę ista lex in posterũ pariet, iã de ꝑsentib. vtilitatib. aufert ac diminuit aliquid. Et vos tñ de ea abrogãda de liberatis adhuc, nõ iã olim deliberastis? ipsa decreta de Leucone facta, cape & recita. DECRETA.

E decretis igitur perspicuũ est, Iudices, Leuconẽ iurè ac meritò immunitatẽ à vobis esse cõsecutũ. Ac earũ rerũ omniũ colũnas eiusdẽ sententiæ, & vos & ille erexistis, aliã Bosspori, aliã in Piræeo, aliã ad tẽplũ Argonautarũ. Cõsiderate igitur, in quã immẽsum dedecus lex ista vos cõiiciat, quæ effecit, vt mĩnus fidei in toto populo, quã in vno viro esse videatur. Nec enim putandũ est alio nomine vobis erectas eas esse colũnas, nisi vt pactiones sint earũ rerũ omniũ, quas tum dedistis, tũ accepistis. Eas igitur Leucõ sanctè seruabit, vósq. aliis atq. aliis subinde beneficiis cumulare studebit: vos verò erectas & stãtes adhuc colũnas irritas facietis. id quod lõgè grauius est, quã si demoliremini. Nã, si ita fiet, hæ colũnę dũ steterint, eorũ cõuicia, qui ciuitati nostrę maledictũ volunt, suo quasi testimonio cõ ꝓbabũt. Age verò, si Leucõ missis huc legatis, vobiscũ expostularit, quodnã ob crimẽ aut delictũ se immunitate spoliaueritis: quod per deos immortales, respõdebimus? aut quid is, qui senatuscõsultũ ꝓ vobis faciet, prætexet? illud scilicet quosdã indignos frui immunitatibus? At si ad hoc ille respõderit: Fortassis etiã Atheniẽsiũ nõnullos esse parũ frugi, se tamẽ ꝓpterea nõ pati, vt bonis viris id fraudi sit: sed quia populũ Athenienſẽ bonũ putet, nemini quicquã eripere, an nõ æquiora dicet quã vos? Õnino, mea quidẽ sententia. Apud oẽs. n. homines vsitatũ est, ꝓpter bene meritos ẽt alios quosdã potius, quorũ nullus vsus est, afficere beneficiis, quã ꝓpter improbos eripe, quę cõcessa fuerũt his, qui citra cõtrouersiã digni sunt beneficio. Præterea, si quis fortè voluerit Leuconem ad permutationẽ facultatum adigere: quõ id caueri possit, non reperio. Semper enim opes illius aliquę apud vos sunt. Hac igitur lege, si quis eas inuaserit: aut illis spoliabitur, aut obire publica munera cogetur. Neq. verò de sumptibus Leucõ magnopere laborabit: sed

A πόντου σῖτος εἰσπλέων ὄξιν, εἰκότως. ἐγὼ δὲ μόνοι ὀλίγα τ', ἢ πόρον ἕτερον σῖτον ἐχθρὸν πλεῖσον ἕτερο γίνε)· ἀλλὰ κ) ὀλίγα τ', κύριον ὄντα τὸν λεύκωνα αὐτοῦ, τοῖς ἀγοροῦσι τὸν σῖτον ἀθλιάζε, ἀτέλειαν δεδωκέναι, καὶ κηρύττειν, ᾧ τοὺς ζημίζεσθ) τοὺς ὡς ἡμᾶς πλέοντας. ἔχω δὲ ἐκεῖνος ἑαυτῷ καὶ τοῖς παισὶ τὴν ἀτέλειαν, ἅπασι δέδωκεν ὑμῖν. τοῦτο δ' ἥλικον ὄξι θεωρῆσατε. ἐκεῖνος ᾧ εἷς τοὺς ᾧ αὐτοῦ σῖτον ἑξήκοντας, ξιακοσίν. αἱ τοίνυν παρ' ἐκείνε δέκα μυριάδες ἀφικνέμεναι σίτε μυριάδες, ᾧ δεῖ τ' Ταρακοσίαι τὰ ἐισι. κ) τ' ἐκ τ' παρὰ τοῖς σιτοφύλαξιν ἀπογραφῆς αὐτοῖς ἰδοι. ἐκεῖν ᾧ δ' μὲν τὰς ξιάκοντα μυριάδας, μυρίας δίδωσι μεδίμνους ἡμῖν. ᾧ δ' τὰς δέκα, ἀπέρανεν ξιχιλίας. τοσοῦτον τοίνυν δεῖ ταύτην ὑποσερῆσαι τ' δωρεὰ τ' πόλιν, ὥστε ᾧ σκαλασκευάσας ἐμπόριον θευδασίαν, ὃ φασὶν οἱ πλέοντες * οὐ χεῖρον εἶ) τ' βοσπόρε οὐδ' ὀπωσοῦν, κατ' αὖθα δ' δωκε τὴν ἀτέλειαν ἡμῖν, τὰ μὲν ἄλλα σιωπ. πολλὰ αὖ ἔχων εἰπεῖν, ὅσα δ' ἐργάσηται ὑμᾶς ὁ ἀὴρ κ) αὐτὸς τ' οἱ θεόγονοι. ἀλλὰ προπέρυσι σιτοδείας ᾧ δ' πᾶσιν ἀνθρώποις ὑμομήνης, οὐ μόνον ὑμῖν ἱκανὸν σῖτον ἀπέφλεν· ἀλλὰ τοσοῦτον ὥστε πεντεκαίδεκα ἀργυρίε τάλαντα, ἃ καλλισθένης διῴκησε, προσαπεμῖσθ). τί οὖν οἰεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ' τον, τ' τοιοῦτον ᾧ δεῖ ὑμᾶς ὑμομήνους, ἐὰν ἀκούσῃ νόμῳ τὴν ἀτέλφαν ὑμᾶς ἀφῃρημένους αὐτὸν τ' μηδ' αὖ μεταδόξῃ, ποτε, ψηφισαμένους ἐξεῖναι δ' ἀναῖ, ἂρ' ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτὸς νόμος ἔτος ἐκείνου τ' ἀφαιρήσε) τ' ἀτέλφαν, κύριος αὐτέ·η), κ) ὑμῶν τοὺς παρ' ἐκείνου σιτηλοῦντας; κ' ᾧ δήπε τ' τό γε ὑπόλιπον οὐδεὶς, ὡς ἐκεῖνος ὑπομένει, ἑαυτῷ μὲ ἀνδρες ἔ) τὰς παρ' ὑμῶν δωρεὰς, ὑμῖν ᾧ μόνῳ τὰς παρ' ἐκεῖν. οὐκοῦν φεὶς πολλοῖς οἷς αὖ ὁ νόμος βλάψφε ἡμᾶς φαίνε), κ) φεσαφωρεῖται τι τ' ὑπαρχόντων ἤδη. εἰθ' ὑμεῖς ἔπ σκοπῖν, εἰ χρὴ τ' τον ἐξαλεῖψαι, κ' οὐ πάλαι βεβούλησθε, ἀλλ' ᾧ λαβὼν αὐτοῖς τὰ ψηφίσμαλα αὐτὰ, τὰ φεὶ τ' λεύκωνος. Ψηφίσμαλα. Ὡς μὲν εἰκῆ τας κ) δικαίως πεπύσμενε B τῆς παρ' ὑμῶν ἀτελείας ὁ λεύκων, ἀκηκόαλε ἐκ τ' ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασαί. τούτων δ' ἁπάντων σήλας ἀνηγράφως ἐσήσαν' ὑμεῖς τε κἀκεῖνος· τὴν μὲν, ἐν βοσπόρῳ, τὴν δ' ἐν Πειραιεῖ, τὴν δ' ἐφ' ἱερῷ σκοπῖν δ' ᾧ φοῖς ὅσης κακίας ἐνφβολὴν ὑμᾶς ὁ νόμος ᾧ φαίνε), ἀπισότερον τ' δῆμον καθίσησιν, ἑνὸς ἀνδρός. μὴ γὰρ οἰεσθε ὑμῖν τὰς σήλας ἐσάναι ταύτας, ἢ τούτων ἁπάντων ἂν ἔχετε. ἢ δεδώκατε συνθήκας· ἃς ὁ μὲν λεύκων ἐμμένων φανεῖ), κ) ποιεῖν ἀεὶ τ' φοθυμούμενος ὑμᾶς δ', ὑμεῖς δ' ἐσώσας, ἀνάνδρες ἔσεσθε πεποικότες. ὃ πολὺ δ' ἀσχίονα τ' καθελεῖν ὄξιν. αἱ) γὰρ ἕτεροι τοῖς βουλομένοις κ' τ' πόλεως βλασφημεῖν τεκμήριον ὡς ἀληθῆ λέγουσιν, ἐσήξουσι. φέρε, ἐάν) δή πεμφας ὡς ὑμᾶς λεύκων, ἐρωτᾷ, τί ἔχοντες ἐγκαλέσαι, κ' τί μεμφόμενοι, τὴν ἀτέλειαν αὐτὸν ἀφῃρησθε; τί φοὸς θεῶν ἐρεῖ μεν; ἢ τί γράφει ποτὲ ὁ τὸ ψήφισμα ἐνφὰς ὑμῖν γράφων; ὅτι νὴ Δία ἦσαί τινες τῶν εὐεργεσιῶν ἀνάξιοι, ἐὰν οὖν εἴπ) φοὸς ταῦτα ἐκεῖνος· κ' γὰρ Ἀθηναίων τινὲς εἰσὶ φαῦλοι ἴσως, κ' οὐ δι' ἃ ταῦτ' ἐγὼ τοὺς χρηστοὺς ἀφειλόμην· ἀλλὰ τὸν δῆμον νομίζων χρηστὸν, πάντας ἔχειν ἐώ, οὐ δικαιότερ' ὑμῖν ἐρεῖς; ἐμοὶ γ' οὖν δοκεῖ. ᾧ δὲ πᾶσι γε τοῖς Ἀθηναίοις μᾶλλόν ὄξιν ἔθος, δι' τοὺς εὐεργέτας καὶ ἄλλους πιὰς δ' ποιεῖν, ἢ δι' μὴ χρηστοὺς, ἢ δι' τοὺς φαύλους, τοὺς ὁμολογουμένως ἀξίους χάριτος, τὰ δεδόντα ἀφαιρεῖσθαι, καὶ μὲν οὐδ' ὅπως οὐκ ἀπηδέσ' τῷ λεύκωνί τις, ἐὰν βούληται, δύναμαι σκοπούμενος εὑρεῖν. C χρήματα μὲν γάρ ὄξιν, ἀεὶ πᾶρ' ὑμῖν αὐτῷ. κ' ᾗ τὸν νόμον τὸν, ἐάν τις ἐπ' αὐτὰ ἔλθῃ, ἢ στερήσεται τούτων, ἢ λειτουργεῖν ἀναγκασθήσεται. ἔστι δ' οὐ τὸ τῆς δωρεᾶς μέγιστον ἐκείνῳ· ἀλλ' ἔπ τῷ δωρεὰ αὐτὸν ὑμᾶς

ἀφῃρῆσθαι νομίζει. ἀ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ λεύκων
ἀδικηθῇ μόνον δεῖ σκοπεῖν, ᾧ φιλοτιμίας ἕνεκα καὶ πρὸ τῆς
δωρεᾶς ἁπάσῃ χρῆσθ' αὐτοῦ χρείας· ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος
δεῖ μὴ ἐποίησεν ὑμᾶς δεῖν πρόσθεν, εἰς δὲ νῦν γέγο-
νεν αὐτῷ τὸ παρ' ἡμῶν λαβεῖν τότε τὴν ἀτέλειαν. πῖς ἂν ἔ-
τοιμος ἴδοι; ὅτῳ περ ἡ κυρηναίοις. ὃς εἴ περ τις ἄλλος τῆς
εὐηφρόνων, δικαίως ἠξιώθη ταύτης τῆς πίστεως. ἀ τῷ μεγάλα
ἢ θαυμάσια, ἢ λίκα δοῦναι, ἀλλ' ἅτ' ὢν τοιοῦτον καὶ
ἐν, ἐν ᾧ καὶ δεῖ πεπονθότων ἔργον ἰδεῖν, ἐθέλοντά
τινα, ὧν ἀπέργετο, μεμνῆσθαι. ἔστι γὰρ ἀνὴρ, ὡς τὸ ψήφι-
σμα ἔτυπτο δηλοῖ, τὸ τότε αὐτῷ γραφὲν τοῖς ἁλοῦσι τότε ἐν
σικελίᾳ τῆς πολιτῶν, καὶ ἐν τοιαύτῃ συμφορᾷ καθεστηκόσιν,
ἔδωκε μναῖς ἑκατὸν· καὶ τῆς μὴ τῆς λιμοῦ πάντας αὐτοὺς ἀπο-
θανεῖν, αἰσχύστατος ἐγένετο. καὶ μεγάλαυτα δοθείσης ἀτε-
λείας αὐτῷ δεδαυῶσθαι παρ' ὑμῶν ὁρῶν ἐν τῷ πολέμῳ τῷ*
πρὸ τριάκοντα μικρὸν ἀπανίζοντα τῶν δημοσίων χρημάτων,
τάλαντον ἔδωκεν, αὐτὸς ἐπαγγελάμενος. σκέψασθε δὴ
θεοὺς διὸς καὶ θεῶν, ἄνδρες ἀθηναῖοι, πῶς ἂν αἰθέσποτος
μᾶλλον φανερὸς γένοιτο δοῦναι ὧν ὑμῖν, ἢ πῶς ἄτοπον
ἄξιος ἀδικηθῆναι; ἢ πρῶτον μὲν εἰ παρὸν τῆς τῶν πόλεως
ἀτυχήματα, μᾶλλον ἔβουλετο τοῖς ἀτυχοῦσιν, καὶ τὴν δεδο-
τούτων χάριν, ἢ τῆς ποτ' ἐμελλεν ἔσεσθαι, ἢ τοῖς ἐν ἐκείνῳ
τῷ χρόνῳ κεκρατηκόσιν, ἢ παρ' οἷς ἐκεῖνος δεύτερον δ' ἐτέ-
ραν χρείαν ἰδών, εἰ φαίνοιτο δίδους, καὶ μὴ ὅπως ἰδίᾳ τὰ
ὄντα σώσει φροντίσας, ἀλλ' ὅπως τῶν ὑμετέρων μηδὲν
ἐνδεὴς ἔξει τὸ καθ' αὑτόν; τοῦτον μὲν τοι τῷ μὲν ἔργῳ,
ὥσπερ τοῖς μεγίστοις κηδεστὰς, ὅσοι κοινὰ τἀδόντα τῷ δήμῳ
κεκτημένοι, τῷ ῥήματι δὲ τῇ πίστει τὴν ἀτέλειαν ἔχοντα·
οὐχὶ τὴν ἀτέλειαν ἀφαιρήσεσθε (οὐδὲ γὰρ οὗτοι φαίνε-
ται) ἀλλὰ τὸ πίστει δόντι ὑμῖν. οὐ τί χρήσεται αὖ ἄρχιος; τὸ
τοίνυν ψήφισμα ὑμῖν αὐτὸ ἀναγνώσεται, τὸ, τότε ψηφι-
σθὲν τῷ ἀνδρὶ καὶ θεωρεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅσα ψη-
φίσματα ἄκυρα ποιεῖ ὁ νόμος, καὶ ὅστις ἀνθρώπους ἀδι-
κεῖ, καὶ ἐν ὁποίοις κηδεσταῖς χρησίμους ὑμῖν παρέχοντας ἑ-
αυτοὺς; ἀρήσεται γὰρ τούτοις, οὓς ἥκιστα προσῆκεν, ἀδικῆν-
τα. λέγε. ψηφίσματα. τὰς μὲν δωρεὰς αὐθ' ὧν δέδοτο
τῆς ἀτελείας ὁ ἐπιτρέψῃς, ἀκηκόατε ἐκ τῶν ψηφισμάτων,
ὦ ἄνδρες δικασταί. σκοπεῖτε δὴ μὴ τοῦτο, εἰ μναῖς ἑκατὸν, καὶ
πάλιν τάλαντον ἔδωκεν. ἀδὲ γὰρ τοὺς λαβόντας ἔγωγε ἡδέως
μαι τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων θαυμάσαι, ἀλλὰ τὴν προ-
θυμίαν, καὶ τὸ αὐτὸν ἐπαγγελάμενος ποιεῖν, καὶ τοὺς κη-
δεστὰς, ἐν οἷς πάντες μὲν χάριν ἴσασιν ἄξιοι χάριν αὐτὸ πο
λαμβανόμενοι προσῆκον ἄρχοντες τῆς ποιεῖν ὑμᾶς δι· μάλιστα
δ' οἱ πρὸς τὰς χρείας. ὧν εἷς ἔστι ἀνὴρ ὢν φαίνε). εἶτ'
οὐκ ἀγανακτήσομεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς τοιούτου παῖ-
δας, εἰ μηδεμίαν ποιησάμενοι τούτων μνείαν, ἀφῃρη-
μένοι φανούμεθα δωρεάν, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; καὶ γὰρ
εἰ ἕτεροι μὲν ἦσαν οἱ τότε σωθέντες ὑπ' αὐτοῦ, καὶ δόντες τὴν
ἀτέλειαν ἕτεροι δ' ὑμεῖς οἱ νῦν ἀφαιρούμενοι, ἀπολύσῃ τὸ
τῶν ἀγχιστέων· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ τὸ δεινόν ἐστιν. οἱ γὰρ οἱ
μὲν εἰδότες καὶ παθόντες, ἄξια τούτων ἐνόμιζον δ' πά-
σχειν, ἡμεῖς δ' οἱ λόγῳ ταῦτ' ἀκούοντες, ὡς ἀναξίων ἀφαι
ρησόμεθα· πῶς οὐχ ἥκιστ' ἀγανακτήσομεν; ὁ αὐτὸς δίκαιος
ἐστὶ μοι λόγος εἶναι καὶ περὶ τῶν τεθνακοσίων καταλυ-
σάντων. καὶ περὶ τῆς, ὅτ' ἐφοβήθη ὁ δῆμος, χρησίμους αὐτοὺς
ἑαυτοῖς. πάντας γὰρ αὐτοὺς δῆλόν ἐστ' ἂν ἡδέως μα
θεῖν εἰ πρὸς τότε ψηφισθέντων αὐτοῖς λυθείη. εἰ δίκαιον
τῆς ὑμῖν ἐκεῖνο πίστεως, πολὺ τὸ δεινότατ' ἂν
δίκαιόν τοῦ νῦν ἀπέχειν τὴν πόλιν· ταῦτα μὲν δὴ χάριν τοῖς θεοῖς· κἀγὼ εὔχομαι. λογίζεσθε δ' ὡς τὸν μὲν, ὅτι
περὶ νόμου μέλλετε φέρειν τὴν ψῆφον, ᾧ μὴ λυθέντι, δεινὸν χρῆμα δεύτερον ἂν, ὅτι βλάπτουσιν οἱ πονηροὶ νόμοι, καὶ τὰς
ἀσφαλῶς οἰκεῖν οἰομένας πόλεις. ἀ γὰρ ἂν μετέπιπτε τὰ πράγματα ἐπ' ἀμφότερα, εἰ μὴ τοῖς μὲν ἐν κινδύνῳ κα-

A id demum molestè feret, sibi concessum à vobis do-
num eripi. Neque, Athenienses, hoc solum prouiden-
dum est, vt ne iniuria Leucon afficiatur, qui nõ tam a-
liqua necessitate, quàm sui honoris causa, immunita-
tem à vobis impetrare studuit: sed id quoque cõside-
rari debet, ne is, qui secundis suis rebus in vos bene-
ficus extitit, nunc demum, cum remuneratione libe-
ralitatis opus est, immunitate spolietur. Iste igitur
quis est? Epicerdes Cyrenæus, qui certè, si quisquã a-
lius, iurè ac meritò istũ honorẽ est cõsecutus. Non
magna quædã aut admirãda præstiterit: sed quòd tali
tẽpore vestro, benefacere vobis studuit, quo difficile
erat eorũ aliquẽ inuenire, qui magnis beneficiis affe-
ctus, memor & gratus esse vellet. Nã iste vir, vt sena-
tusconsultũ, quod tũ eius causa factũ est, indicat, ciuib.
eo tẽpore in Sicilia captiuis, & tãta calamitate circũ-
uentis, centũ minas dedit: qua re vnus maximè cauit,
ne fame perirent vniuersi. Deinde data illi propterea
immunitate à vobis, cum videret in bello paulo ante
triginta tyrãnos gesto, populo deesse pecuniã: vltrò ta
lentũ obtulit. Cõsiderate igitur obsecro, Atheniẽses,
quodnã euidẽtius beneuolẽtię erga vos specimẽ quis
quã pbere possit, quémve minus affici deceat iniuria,
quã eũ, *qui primũ cũ cladi vrbis interfuisset, calami
tosos, & eorũ, quæcũq. futura esset; gratiã, illis qui eo
tẽpore vicerãt, & apud quos erat, prætulerit. Deinde,
qui alia necessitate animaduersa, pecuniã largitus sit,
nõ de suis priuatis opib. cõseruãdis sollicitus: sed de
eo, vt quantũ in se esset, vos nulla penuria laboretis.
Eũ igitur qui reipsa miserrimis tẽporib. opes suas
Atheniẽsi populo ita cõmunes esse voluit, & verbo-
tenus, ac honoris tantũ causa immunitatẽ à vobis ha
bet: non immunitate spoliabitis, qua eũ ne vsũ quidẽ
esse constat: sed id efficietis, vt nemo vobis fidere au-
sit. quo quid queat esse turpius? Sed ipsũ senatuscon-
sultũ, quod tũ huius viri causa factũ est, vobis recita-
bitur: vt videatis, Atheniẽses, quot senatusconsulta lex
ista irrita faciat, & quot homines fraudet: eósque, qui
cum maximè necessariũ fuit, vobis benefecerunt. In-
uenietis enim eos lædi, quos minimè oportebat. Re-
cita. SENATVSCONSVLTA. Beneficia quibus
Epicerdes immunitatẽ meruit. è senatusconsultis, Iu-
dices, audiuistis. Ne verò id spectate quod primum
centũ minas, deinde talẽtũ dedit (nã ne eos quidem,
qui acceperũt, pecuniæ numerũ admiratos esse arbi-
tror) sed hoc intuemini, quòd alacri animo, quòd nõ
rogatus, vltrò, quòd illis tẽporibus dedit. Etenim refe-
rẽda gratia est, cũ benemeritis omnib. tũ verò iis qui
tẽpestiuè beneficia dederũt. Quod cũ vnũ hũc virũ esse
offẽsum est. Nónne igitur nos pudeat, Atheniẽses, ta
lis viri liberos, quibus nihil obiicere possumus, nulla
harũ rerũ habita ratione, immunitate spoliare? nec
enim, propterea id minus turpe futurũ est, quòd alij fue
rũt, qui tũ ab eo seruati sunt, atq. immunitatẽ ei dede
rũt: alij vos estis, qui nũc eã eripitis: sed hoc ipsũ est,
quod indignationẽ moueat. Nã si illi, qui scierũt, &
acceperũt beneficia, tali remuneratione digna ea cen
suerũt: nos verò qui dũtaxat audiuimus, ea dona tan-
quã indignis eripiemus, an nõ id erit indignissimum?
Eadẽ etiã de iis dico, qui quadringentorũ tyrannidẽ
destruxerũt: & de iis, qui cũ cessissetis populus, bonã
operã nauarũt. Omnibus enim illis insignẽ iniuriam
fieri crediderim, si quicquam eis quod tum concessum
fuit, nunc eriperetur. Si quis autem vestrũm per-
suasum habet, longè abesse, vt ciuitati nostræ talis a-
liqua necessitas ingruat: is vota quidem diis faciat, id
que ego vnà faciam. Primùm verò consideret, de le-
ge ferenda esse suffragia: qua comprobata, vtendum

1. Epicerdis Cyrenensis beneficia, amplificata à circũstantiis: & futurorũ metu iecto.

etit. Deinde malas leges etiã florentib. rebuspub. nocere. Nullæ enim rerũ vicissitudines essent, niti cõstitutos in periculis, bonæ tũ actiones, tũ leges, tũ boni viri, & accurata ratio rerũ omniũ erigerẽt, & proueherẽt: iis verò qui felicissimi videtur, omnia hæc neglecta, paulatim efluerẽt. Nã pleriq. mortaliũ, rectis cõsiliis, & vigilãtia minimis etiã in rebus, opes parãt, sed eas iisdẽ rationib. tueri nolũt. Quod ne nũc vobis vsuueniat, cauendũ est: neq. existimandũ talẽ legẽ ferendã esse, quæ nostrã vrbẽ & reb. secũdis infamia repleat, & mutata fortuna efficiat, ne quisquã sit qui nobis benefactũ velit. Neq. verò id solũ cauendũ est, Athenienses, ne iniuria lædãtur, qui priuatim vobis benefacere voluerũt, & se talib. & tãtis temporib. vtiles præbuerũt, qualia paulo antè Phormio recẽsuit, & ego modò dixi: sed multi ẽt alij, qui totas ciuitates patrias suas, Laconico bello, societate nobiscũ coniũxerũt, tũ dicẽdo quæ reip. vestræ ꝓdessẽt, tũ agẽdo. quorũ aliqui ob beneuolẽtiã erga vos, patria carẽt. Ac inter illos, Corinthiorũ exules primi occurrunt. Cogor aũt ea dicere apud vos, quæ ipse è natu maiorib. inter vos audiui: ac cætera in quib. nobis vtiliter inseruierũt, omittã. Sed cũ magnũ illud cũ Lacedæmoniis præliũ ad Corinthũ cõmitteretur: deliberãtib. his qui in vrbe erãt, post pugnã, de militib. intra mœnia nõ recipiẽdis, sed de caduceatorib. ad Lacedæmonios mittẽdis: hi cũ viderẽt nostrã vrbẽ aduersa fortuna vsã, & Lacedæmonios iter nostris intercluisse: nõ prodiderũt eos, neq; seorsim suæ saluti consuluerũt: sed, quãuis vniuersũ Peloponnenses armati in propinquo essent, portas nobis, inuita & repugnante multitudine, aperuerunt, ac præoptarũt cũ vestris, qui eo tempore militabãt, si res ita ferret, quiduis potius perpeti, quã extra periculũ sine vobis incolumes euadere: exercitúq. in vrbẽ introducto, tũ vos, tũ socios cõseruarũt. Deinde pace cũ Lacedæmoniis facta, duce Antalcida: ob hæc facta in exiliũ acti sunt à Lacedæmoniis. Vos verò susceptis eis, bonorũ virorũ functi estis officio. Decreuistis. n. eis omnia quib. indigebãt. Nũc verò an ea rata esse debeant, deliberamus? Sed ipsa deliberatio turpis vobis futura est, vbicũque auditũ fuerit, Athenienses cõsultare, vtrũ relinquẽda sint ea, q̃ bene meritis data fuerint. Iá olim. n. hæc & meditata & decreta esse oportebat. Sed hoc quoque senatusconsultũ recita. SENATVSCONSVLTVM.

3. Corinthiorum exulũ meritа, exaggerata à sꝑoribus.

Quæ Corinthiis, propter vos in exiliũ actis decreuistis, Iudices, hæc sunt. Quòd si quis illa tempora intuẽs (siue ipse interfuisset, siue aliquẽ rei gnarũ commemorantẽ audiuisset) nũc legẽ hãc illis tẽporib. data dona eripientẽ audiret: quãtæ malitiæ legis istius approbatores condẽnaret? Qui, vrgẽre necessitate, tã humani essemus, ac nihil nõ faceremus: pòst verò votorũ omniũ facti cõpotes, ita ingrati & malitiosi deprehẽderemur, vt nõ cõtenti spoliasse eos, qui dona acceperãt, etiã legẽ tulissemus, ne cui honorẽ habere liceret? Haud iniuria nimirũ. Nã indigni quidã donis fruebantur. hoc enim in oratione sua passim inculcabunt. Age verò num nos illud ignorare dicemus, de dignitate, tum cum damus, esse iudicandum, non longo pòst temporis interuallo? Nam initiò nõ tribuere aliquid, prudentium hominum est: eos autem qui habẽt spoliare, inuidẽtiũ. Quã opinionẽ à nobis amotã esse decet. Præterea de iudicio dignitatis, ne illud quidẽ apud vos dicere verebor, aliã eius esse cõsiderationẽ apud ciuitatẽ, aliã apud hominẽ priuatũ. Priuatim enim quisque consideramus, quis affinis, aut quis ad alias necessitudines adiungendas sit deligendus:

Refutatio obiectionis de indignis.

δεσποτὰς, καὶ πρᾶξεις χρῆσαι, καὶ νόμοι, καὶ ἄνδρες χρηστοὶ, καὶ πάντα ἐξήλασμένα, ὅτι τὸ βέλτιον προῄρητε τοῖς ὑμῖν ἐν πάσῃ καθεστάναι δοκοῦσι δυσδαιμονίᾳ, πάντα ταῦτα ἀμελούμενα, ὑπέρρει καὶ μικρόν. τῷ γὰρ ἀνθρώπων, οἱ πλεῖστοι. καὶ μὴν τὰ γε θαυμαστῶς καλῶς βουλεύεσθε, καὶ μηδενὸς καταφρονεῖν. φυλάττην ἂν ἐκ ἐθέλοιτοι τοῖς αὐτοῖς τούτοις. ὃ μὴ πάθητε νῶν ὑμεῖς, μηδὲ οἴεσθε, νόμον τοιοῦτον θέσθαι δεῖν, ὃς καλῶς τε πράττουσαν τὴν πόλιν ὑμῖν πονηρὰς δόξῃς ἀπαλλάσσ. ἐάν τε τι συμβῇ πάθε, ἔρημον τῶν ἐθελησόντων ἀγαθόν τι ποιεῖν αὐτὴν καταστάσῃ. τοίνυν μόνον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τοὺς ἰδίᾳ γνόντας εὖ ποιεῖν ὑμᾶς καὶ πολλὰ χρήσιμους αὐτοὺς ὄντ' ἐπὶ τηλικούτων κινδύνων τοιούτων κτήσεσθε. οἷον, μικρῷ πρότερον φορμίων διεξῆλθεν, ἀγαθὼ νῦν εἰρήκα, ἄξιόν ἐστιν δυλαβηθῆναι ἀδικῆσαι· ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἄλλους, οἳ πόλεις ὅλας, τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, συμμάχους ἡμῖν ὄντ' ἐπὶ τοὺς λακεδαιμονίους πολέμου παρέχον, καὶ λέγοντες ἃ συμφέρῃ τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ, καὶ πρεσβεύοντες. ὧν οἵνοι δεῖ τ' πρὸς ὑμᾶς δίνοιαν, σκόπει δ' παρίδος. ὧν ἐπέρχεταί μοι πρώτους ἐξετάσαι, τοὺς ἐκ κορίνθου φυγόντας. ἀναδικάζομαι δ' λέγειν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα, ἃ παρ' ὑμῶν νῦν πρεσβυτέρων αὐτὸς ἀκήκοα, τὰ μὲν οὐκ ἀλλὰ, ὅσα χρήσιμος ἡμῖν ἑαυτοὺς ἐκεῖνοι παρέσχον, ἐάσω. ἀλλ' ὅθ' ἡ μεγάλη μάχη πρὸς λακεδαιμονίους ἐγένετο ἐν κορίνθῳ τῇ ἐν τῇ πόλει βουλομένων μὴ τὴν μάχην, μὴ δέχεσθαι τῷ τείχει τοὺς στρατιώτας· ἀλλὰ πρὸς λακεδαιμονίους ὅπλα κηρυκεύεσθαι· ὀρθῶς ἐποιήσαν κτησαμένην τὴν πόλιν, καὶ τὸ παρόδιον κρατοῦντας λακεδαιμονίους ἐκ πρεσβεύσαν, οὐδ' ἐβουλεύσαντο ἰδίᾳ πρὸς τὸ αὐτῶν σωτηρίας, ἀλλὰ πλησίον ὄντων μὲν ὅπλων ἁπάντων πελοποννησίων, ἀνέῳξαν τὰς πύλας ἡμῖν βίᾳ, τὴν πολλὰν καὶ μᾶλλον εἰλόντι μὲν ὑμῖν τότε στρατεύσασθαι, εἴ τι δέοι, πάσχειν, ἢ χωρεῖς ὑμῖν ἀκινδύνως σεσῶσθαι· καὶ εἰσιόντες τὸ στράτευμα, καὶ διέσωσαν καὶ ὑμᾶς καὶ τοὺς συμμάχους. ἐπειδὴ πρὸς λακεδαιμονίους εἰρήνη μεταλαμβάνετο ἐβούλετο ἐν ἐκείνῳ τῷ ἐν τῇ πόλει βουλευσαμένων μὴ τὴν μάχην, μὴ δέχεσθαι τῷ τείχει τοὺς στρατιώτας· ἀλλὰ πρὸς λακεδαιμονίους ὅπλα κηρυκεύεσθαι· ὀρθῶς ἐποιήσαν κτησαμένην τὴν πόλιν, καὶ τὸ παρόδιον κρατοῦντας λακεδαιμονίους. καὶ πρεσβεύσαν, οὐδ' ἐβουλεύσαντο ἰδίᾳ πρὸς τὸ αὐτῶν σωτηρίας, ἀλλὰ πλησίον ὄντων μὲν ὅπλων ἁπάντων πελοποννησίων, ἀνέῳξαν τὰς πύλας ἡμῖν βίᾳ, τὴν πολλὰν καὶ μᾶλλον εἰλόντι μὲν ὑμῖν τότε στρατεύσασθαι μὲν

τωῦζα ἢ νὴ νόμους ποτὲ δῆζας διάειται. κοινῇ δ' ἡ πό- A
λις ἢ ὁ δῆμος, ὅς τις αὖ αὐτῦ δέ ποτε σώζῃ. τῦτο δ' οὐ
γιγνώσκει δόξῃ κενόμυον ἴδοι τις ἄν, ἀλλ' ἔργῳ ὅταν μὴν
οὖν δὲ πάσχῃν δέῃ, ἃ βελόμυον δέ ποιεῖν ἡμᾶς, ἐάσο-
μυ. ἐπῳδὰν δ' δέ πάθωμυ, τότε ἃ ἀξίαν ἔ ποιήσαν-
τας σκεψόμεθα; οὐκ ἄρ' ὀρθῶς βυλευσόμεθα. ἀλλὰ νὴ δία
οὗτοι μόνοι τῦτο πείσονται, καὶ ὧδε τούτων μόνον ποιοῦ-
μεν τὸν λόγον; πολλοῦ γε καὶ δέω. ἀλλὰ πάντας μὲν
οὐδ' ἂν ἐγχειρήσαιμι ἐξετάζειν, ὅσοι πεποιηκότες ὑμᾶς
δέ, ἐκ τὸν νόμον, εἰ μὴ λυθήσεται, τὰ δεδομένα ἀφαι-
ρεθήσονται. εἷς ἢ δύο δείξας ἐπιψηφίσομαι, ἀπαλλάτ-
τομαι ἔ ὧδε τούτων λέγειν. τῦτο μὲν τοίνυν Θασίοις τοὶς
μετ' ἐκφάντου, πῶς οὐκ ἀδικήσετε, ἐὰν ἀφέλησθε τὴν
ἀτέλειαν; οἱ γὰρ δόντες ὑμῖν Θάσον, καὶ τὴν λακεδαι-
μονίων φρυρὰν μθ' ὅπλων ἐκβαλόντες, καὶ θρασύβου-
λον εἰσαγαγόντες, ἧ γὰρ δράσαντες φίλην ὑμῖν τὴν ἑαυ-
τῶν πατρίδα, ἅπαντι τῷ ἡρέσθαι σύμμαχον τὸν ὧδε θρᾴ-
κην τόπον ὑμῖν ἐγένοντο. τῦτο δ' ἀρχαῖον καὶ ἠσκημένον B
δῆλον, οἳ βυζάντιον γὰρ δόντες θρασυβούλῳ, κυρίους
ὑμᾶς ἐποίησαν τῶ ἑλλησπόντου, ὡς τε τὴν δεκάτην.
ἀποδόσθαι καὶ χρημάτων δυπορήσαντας, λακεδαιμονίους
ἀναγκάσαι τοιαύτην, οἵαν ὑμῖν ἐδόκει, ποιήσασθαι τὴν
εἰρήνην. ὧν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μεταταυθ' ἑκόντων,
ἐψηφίσασθε ἅπερ οἶμαι φεύγουσιν εὐεργέτας δ'
ὑμᾶς, ἀποδόκει, προξενίαν, εὐεργεσίαν, ἀτέλειαν, ἁπάν-
των. εἶτα τοὺς δ' ὑμᾶς φεύγοντας, καὶ δικαίως τι παρ'
ὑμῶν δέοντας, ἐάσομεν ἀφαιρεθῆναι τὰ δεδομένα
μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; ἀλλ' αἰσχρὸν ἂν εἴη. μάθοι-
τε δ' τῦτο μάλιστ' ἂν ἐκείνως, εἰ λογίσαισθε πρὸς ὑμᾶς
αὐτοὺς, εἴ τινες τὴν νυὶ ἐχόντων πόλιν, ἢ ποιήσαιεν,
ἢ τι τῶν ἄλλων χωρίων, ἃ φιλίππῳ μὲν ὄντι ὑπήκοα, ὑ-
μῖν δ' ἐχθρά. τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ ἡ Θάσος ἔω τότε
καὶ τὸ βυζάντιον, λακεδαιμονίοις μὲν οἰκεῖα, ὑμῖν δὲ
ἀλλόφια. ὧδ' ἀποδώσειν ταῦτ' ἐπαγγείλαντο, αὐ αὐτοῖς C
τὰς αὐτὰς δῶτε δωρεὰς, ἅς περ ἐκφαίτῳ τῷ Θασίῳ, καὶ
ἀρχεβίῳ τῷ βυζαντίῳ· καί τινες τούτων αὐ πλέονιεν αὐ-
τοῖς. ταῦτα λέγοντες, ὡς δεινὸν, εἴ τινες μόνοι τῶν ἄλλων
μετοίκων μὴ χορηγοῖεν· πῶς ποτ' αὖ ἔχοιτε πρὸς τοὺς
ταῦτα λέγοντας; ἢ δῆλον ὅτι φανεῖ οὐκ ἀπάρχοιθε, ὡς
συκοφαντοῦντων. οὐκοῦν ἄρχειν, εἰ μέλλοιτε μὲν δὴ
πάρχειν, συκοφαίτιον, αὖ τὸν ταῦτα λέγοντα ἡγεῖσθε, ὅτι
τῶν δ' ἀφῃρέθητε τὰς τῶν πρότερον εὐεργετῶν δωρεὰς,
ταῦτα λεγόντων ἀκούσεσθε. φέρε δὴ καὶ ἐκεῖνο ἐξετά-
σωμεν. οἱ πρότερον τὴν πύδναν, καὶ τὰ ἄλλα χωρία
τῷ φιλίππῳ, τῷ, ποτ' ἐπαρθέντες, ἡμᾶς ἠδίκουν, ἢ
πᾶσι πρόδηλον τῦτο, ὅτι τ παρ' ἐκείνου δωρεᾶς, ἃς
δέ ταῦτα ἔσεσθαι σφίσιν ἠρώτων; πότερον οὖν μᾶλ-
λον ἔδει σε, λεπτίνη, τοὺς ἐχθροὺς, εὐεργεσίᾳ, πεῖσαι ἢ τοὺς
δὴ τοὺς πρὸς ὑμᾶς ἀδικήμασι, γιγνομένους ἐκείνων
εὐεργέτας, μὴ τιμᾶν ἢ θεῖναι νόμον ἡμῖν, ὃς τῷ τοῖς ἡμετέ-
ροις εὐεργέτας, ὑπαρχουσῶν δωρεῶν ἀφαιρεῖται τι. ἐ-
γὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. ἀλλ' ἵνα μὴ πόρρω τὸ παρόν λ-
θω μαι. λάβε τὰ ψηφίσματα, καὶ τοῖς Θασίοις καὶ βυ-
ζαντίοις ἐγράφη, λέγε.

Ψηφίσματα.

Ἠκούσατε μὲν τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί. τούτων δ' ἴσως οἱ μὲν ἀνδρῶν, οὐκ ἔτ' εἰσὶν· ἀλλὰ τὰ ἔργα τὰ πραχθέντα δῆλα πᾶσίν ἐστιν. προσήκει τοίνυν τὰς ἡλικὰς ταύτας κυρίας εἶναι τ πάντα χρόνον· ἵν', ἕως μὲν ἂν τινες ζῶσι, μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικῶνται. ἐπῳδὰν δ' τούτων ἕκαστον τ πόλεως ἤδη μνημεῖον ὦσι, καὶ ὧδε γράμματα ἑστῶσι, τοῖς βελομένοις τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθὸν, ὅτι τοὶς δ' ποιήσαντας ἡ πόλις αὖ-

*quæ res & genere, & legib. quibusdam, & opinionibus definitæ sunt. Publicè verò, ciuitas & populus id spectat, à quonam beneficiis afficiatur & conseruetur. De eo, non genere, aut opinione, sed ex ipso facto iudicari solet. Cum igitur beneficiis indigebimus, neminem impediemus, quò minus nobis benefaciat: acceptis verò iã beneficiis, tũ demum de dignitate eius qui ea dedit, disputabimus? Nónne præclarum consilium hoc erit? An verò his solis id accidet? an de his solis verba facio? Minimè verò, immò ne conari quidem ausim eos omnes conquirere, qui, cũ benefici in vos fuerint, lege hac perlata suis præmiis spoliabuntur. Proferam tamen vnum duntaxat ad huc, aut alterum senatusconsultum: pòst his de rebus verba facere desinam. Primũm igitur Thasios, qui Ecphantum secuti sunt, an non afficietis iniuria, immunitate erepta? qui Thaso vobis tradita, & præsidio Lacedæmoniorum, armis eiecto, ac introducto Thrasibulo, & patriæ suæ amicitia vobis conciliata, in causa fuerunt, vt se & finitimi Thraces vobiscum coniungerent. Deinde Archebium & Heraclidem, qui cum Byzantium Thrasibulo tradidissent, vos Hellesponti dominos effecerunt, ita vt decimas venderetis: & magna pecunia coacta Lacedæmonios cogeretis, talem facere pacem, qualis expediat. Quibus deinde eiectis, decreuistis ea quæ decerni par est viris bene meritis, qui propter vos exulabãt, hospitium, *beneficium, rerũ omnium immunitatem. Eos igitur qui propter vos patria carẽt, & iure aliquid à vobis impetrarũt, spoliari sinemus, cũ nihil sit in quo eos accusemus? Turpe id quidẽ fuerit. Idq. sic rectissimè perspicietis, si apud animos vestros cõsiderabitis, si eorũ aliqui, qui iã Pydnã, aut Potidæã, aut aliam vrbem aliquam, quæ nunc Philippo paret, vobis inimica est, eodem modo quo tum Thasus & Byzãtium cõiũcta cum Lacedæmoniis, à vobis aliena erãt, se tradituros pollicerentur, vósq. iis eadem dona daretis, quæ Ecphanto Thasio, & Archebio Byzantio dedistis & istorũ aliqui illis aduersarẽtur, hæc dictitãtes, nõ esse ferẽdũ, siqui soli ex aliis inquilinis munera ædilitia nõ obirẽt: quomodo erga illos qui ea dicerent, affecti essetis? non dubiũ est, vos eos tãquã calũniatores exibilaturos. Turpe igitur fuerit, si cũ accipiẽnda essẽt pro calumniatorib. haberetis eos qui talia dicerẽt ac iisdẽ, cũ disputãt, olim bene meritos nũc esse spoliãdos, aures præberetis. Age verò illud etiã cõsideremus qui Pydnã cæteráq. vrbes Philippo perdiderũt, quib. tãdẽ rebus impulsi nos afficerũt iniuria? An vlli dubiũ est, expectatione magnorũ à Philippo munerũ id esse factum? Vtrum igitur Leptine te magis decuit, hospitib. si potes, suadere, ne honorẽ habeãt, ꝓditorib. ꝓ eo ipso quo nos læserũt, beneficiis in hostes nostros extiterũt: an legẽ hãc nobis ferre, quæ aliqua data benemeritis de nobis præmia eripiat? Ego quidẽ illud potiꝰ esse cẽseo. Verum ne lõgiꝰ ab instituto digrediar, cape senatusconsulta, qui Thasiis & Byzãtiis scripta sunt. Recita. SENATVSCONSVLTA.

4 Thasiorum, Archebij & Heraclidis beneficia, amplificata ficti one & cà tur pi noxio, honesto.

Senatusconsulta quidẽ, Iudices, audiuistis. Fortassis aũt ex istis nõnulli obierunt. At res gestæ adhuc extant, postquã semel gestæ sunt. Columnas igitur eas in perpetuũ ratas esse sinitote, vt ne, dũ vlli superstites fuerint, iniuria per vos afficiãtur: & vt postquã obiẽrint, moris ciuitatis nostræ monimentũ sint, & tanquam exẽpla proposita, bene de nobis mereri cupientibus, quæ moneant, nostrã vrbem gratiã de se benemeritis

retuliſſe. Atque illud etiam, Athenienſes, vos ne la- A
teat turpiſſimum eſſe, cùm omnes homines tum videant, tum audiant, calamitates in quas iſti viri inciderunt, omni tempore ratas illis manſiſſe: præmia, quæ pro illis acceperunt, à vobis irrita eſſe facta. Multo enim conuenientius erat, manentibus, donationibus, infortunia minuere, quàm eripere præmia, calamitates relinquere. Nam quis eſt, Deum immortalem, qui vobis benefacere velit, ſi conatus non ſucceſſerint, mox hoſtibus pœnas daturus: ſin ſuceſſerint, dubiam à vobis gratiam initurus? Moleſtiſſimum verò, Iudices, mihi fuerit, ſi hoc nomine duntaxat legem iurè accuſarem, quòd multis benemeritis immunitatem eripiat: ciuium verò neminẽ proferre poſſem, cui meritò is honos contigiſſet. Nam cùm aliarum opum maximam apud vos eſſe copiam optarim, tum præſtantiſſimos viros, ac plurimos de republica benemeritos, ciues eſſe. Primùm igitur Cononem intuemini, vtrum æquum ſit, vel illum virum, vel res ab eo geſtas reprehendi, ac donationes illi factas abrogari? Is enim vt è veſtrûm quibuſdam, qui æquales illi fuerunt, audire licet, poſt populi è Piræeo reditum, vrbe noſtra infirma, & nullam omnino nauem poſſidente, cum regi Perſarum exercitum duceret, à vobis nulla re prorſus adiutus, aliis imperare conſuerant, eos vobis parêre docuit, & Laconum magiſtratus ex inſulis expulit: deinde huc profectus, mœnia reſtituit: & primus effecit, vt noſtra vrbs rurſus de principatu cum Lacedæmoniis diſputaret. In ſola enim illius ex omnibus colũna ſcriptum eſt, his verbis: POSTQVAM CONON SOCIOS ATHENIENSIVM LIBERAVIT. Eſt aũt ea inſcriptio, Iudices, illi quidem apud vos honorifica, vobis verò apud Græcos vniuerſos. Nã quiſquis noſtri ûm in alios beneficia confert, eius facti gloria nomen ciuitatis fruitur. Quapropter illi tum non tãtùm immunitas decreta eſt: ſed primus fuit, cui, quẽ- B
admodum Harmodio & Ariſtogitoni, ænea ſtatua decerneretur. Putabant enim, eum qui Lacedæmoniorum imperium euertiſſet, non paruam tyrannidem deſtruxiſſe. Vt igitur maius apud vos pondus ſit orationis meæ, ipſa ſenatuſconſulta, quæ tum Cononi facta ſunt: vobis legentur. Recita.

τὸν πεποίηκε. καὶ μὲν δὴ, μηδ' ἐκεῖνό γε ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, λανθανέτω, ὅτι τῷ αἰσχίστων ὄντι πάντας αὐθρώποις ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι, τὰς μὲν συμφορὰς, αἷς δι' ὑμᾶς ἐχρήσαντο οἱ ἄνδρες οὗτοι, πάντα τὸν χρόνον κυρίας αὐτοῖς γεγενημένας· τὰς δ' δωρεὰς, ἃς αὐτὶ τούτων ἔλαβον παρ' ὑμῶν, καὶ δὶς λελυμένας. πολὺ δὲ μᾶλλον ἦν ὁρμητέ, τὰ δοθέντα ἐῶντας, τῷ ἀτυχημάτων ἀφαιρεῖν· ἢ τούτων λυόντων τὰς δωρεὰς ἀφαιρεῖσθαι. φέρε δὴ πρὸς Διός· τίς ὅστις ὅς τις δ' ποιεῖν ὑμᾶς βουλήσεται, μέλλων, αὖ μὲν δι' ἀποτύχῃ, ὠδαχρῆμα δίκην δώσειν ταῖς ἐγθρείς· αὖ δὲ κατορθώσῃ, τὰς χάριτας παρ' ὑμῶν ἀπίστους ἔξειν; πάνυ τοίνυν ἀχρείμιλω αὖ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τοῦτο μόνον δόξαμι δίκαιον κατηγορεῖν τοῦ νόμου, ὅτι πολλοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖται τὴν ἀτέλειαν. τῷ δὲ πολιτῷ μηδένα ἄξιον δοκείλω ἔχειν δίξῃ τῷ εὑρημένων τούτῳ τὴν πιμήν. καὶ δὴ καὶ τἆλλα ἀγαθὰ εὐξαίμην αὖ ἔγωγε παρ' ἡμῖν εἶ) πλεῖστα· καὶ ἄνδρας ἀρίστους, καὶ πλείστους εὐεργέτας τ' πόλεως, πολίτας εἶ). σκοπεῖτε μὲν τοίνυν κόνωνα σκοπεῖτε, εἰ ἄρα ἄξιον καταμεμψαμμένους, ἢ τὸν ἄνδρα ἢ τὰ πεπραγμένα αὐτῷ, ἀκυρόν τι ποιῆσαι τῷ ἐκείνῳ δοθέντων. ἐγὼ δὲ σκέψ, ὡς ὑμῖν τινῶν δίκην ἀκοῦσαι, τῷ κῇ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὄντων, μῇ τὴν τὸ δήπου κάθοδον τὴν ἐκ τοῦ πειραιῶς, ἀθρόους ὑμῖν τῆς πόλεως οὔσης, καὶ ναῦν οὐδεμίαν κεκτημένης, στρατηγῶν βασιλεῖ, παρ' ὑμῖν οὐδ' ἱππικοῦ ἀφορμὴν λαβὼν, κατεναυμάχησε λακεδαιμονίοις. ἔτ' τοὺς πρότερον τῆς ἄλλους ὑπερέχοντας, εἰδέναι ἀκούειν ὑμῖν, καὶ τοὺς ἁρμοστὰς ἐξήλασεν ἐκ τῆν νήσων. καὶ μεταταῦτα δεῦρ' ἥκων, ἀνέστησε τὰ τείχη· καὶ πρῶτος πάλιν πρὸς τῆς ἡγεμονίας ἐποίησε τὴν πόλει τὸν λόγον πρὸς λακεδαιμονίους εἶ). καὶ γάρ τοι μόνῳ τῷ πάντων αὐτῷ τοῦτ' ἐν τῇ στήλῃ γέγραπται, ἐπειδὴ κόνων φησὶν, ἠλόυθέρωσε τοὺς ἀθλιωτάων συμμάχους, ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γράμμα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὑμῖν δὲ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἕλλωας. ὅτου γὰρ ἄν τις παρ' ἡμῖν ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γένηται· τούτου τὴν δόξαν τὸ τῆς πόλεως ὄνομα καρπούται. διόπερ οὐ μόνον αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔδωκαν οἱ τότε· ἀλλὰ καὶ χαλκῆν εἰκόνα, ὥσπερ ἁρμοδίου καὶ ἀριστογείτονος ἔστησαν πρώτου. ἡγοῦντο γὰρ οὐ μικρὰν τυραννίδα καὶ τοῦτον, τὴν λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα, πεπαυκέναι. ἴν' οὖν μᾶλλον οἷς λέγω πρόσεχητε· τὰ ψηφίσματα ὑμῖν αὐτὰ ἀναγνώσεται, τὰ τότε ψηφισθέντα τῷ κόνωνι. λέγε.

Ψηφίσματα.

Οὐ τοίνυν ὑφ' ὑμῶν μόνον ὁ κόνων, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τότ' ἐτιμήθη πρόξας ἃ διεξῆλθον ἐγώ· ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν· οἳ δικαίως, ὧν εὑρηκότι τι χάριν ὤφθαι δεῖν ἀποδίδοναι. οὐκοῦν ἀκροῦ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰ ἄρ' ἡμῖν ὠδαὶ τοῖς ἄλλοις δωρεαὶ βέβαιοι μένουσιν αὐτῷ· τῆς δὲ παρ' ὑμῶν μόνης * τοῦτ' ἀφαιρεθήσεται. καὶ μὲν, οὐδὲ ἐκεῖνο καλὸν, ζῶντα μὲν αὐτὸν σῶσαι τιμᾶν, ὥστε τοσούτων ὅσων ἀκηκόατε ἀξιοῦν· ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησε, μηδεμίαν ποιησαμένους τούτων μηδενὸς μείζω, ἀφελέσθαι τὰ τῆς δοθέντα τότε. πολλὰ μὲν γάρ ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τῷ ὑπ' ἐκείνου πραχθέντων ἄξια ἐπαίνου· δὶ ἃ πάντα προσήκει μὴ λύειν τὰς δὴ τούτοις δοθείσας δωρεάς· κάλλιον δὲ πάντων, ἡ τῆς τειχῶν ἀνάστασις. γνοίη δ' ἄν τις εἰ πᾶσθείη, πῶς θεμιστοκλῆς ὁ τῆς καθ' ἑαυτὸν ἁπάντων ἀνδρῶν ἐνδοξότατος, ταυτὸ τοῦτ' ἐποίησε. λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος τειχίζειν, εἰπὼν τοῖς πολίταις, κἂν ἀφικνῆταί τις ἐκ λακεδαίμονος, κατέχειν κελεύσας, οἰκεῖαι πρεσβεύων αὐτὸς ὡς τοὺς λακεδαιμονίους. λέγων

C

Neq; verò à vobis ſolum Conõ, Atheniẽſes, tũ honoratus eſt, illis rebus geſtis quas recenſui: ſed à multis etiã aliis qui iurè putabãt, gratiam illi pro acceptis beneficiis eſſe referẽdã. Quare turpe eſt, Atheniẽſes, honores ab aliis ei habitos ratos eſſe, veſtrum verò ſolùm ei eripi. Nec illud honeſtum, viuentem eũ tãti feciſſe, vt ita quemadmodum auditum eſt, ornaretis: poſtquam verò mortuus eſt, oblitos eorũ omniũ, aliquid ex illis quæ tum ei data ſunt, eripere. Nam cũ ab eo multa laude digna geſta ſint, propter quæ omnia non conuenit, datas illi donationes tollere omnium pulcherrimũ eſt, inſtauratio mœnium. id quod inde cernitur, ſi quis conferat, quomodo Themiſtocles, vir omniũ ętatis ſuę celeberrim⁹, illud ipſũ perfecerit. Eũ igitur ferunt edixiſſe ciuibus, vt mœnia ſtruerent, &, ſi quis Lacedæmone veniſſet, eum detinerent: ipſum ad Lacedæmonios legatum abiiſſe.

λέγων

λόγων δὲ γιγνομένων ἐκεῖ, καί τινων ἀπαγγελλόντων, ὡς ἀθηναῖοι τῆς χέζουσιν. ἀρνεῖσθαι μὲν φρέσβεις πέμπειν τοὺς σκεψομένους κελεύειν. ἐπειδὴ δ' οὐχ ἥκουν οὗτοι πέμπειν ἑτέρους ὡς δὴ μανεῖ. μὴ πάντες ἴσως ἀκηκόατε, ὃν ξόπον ἐγὼ, μὴ θεὸς Διὸς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ, ἀλλ' αὖ ἀληθὴς ᾖ, σκοπεῖτ' ὅσῳ τὸ φανερῶς τῷ λαθραίῳ κρεῖττον, καὶ τὸ νικᾶν τας τῷ ὡς δὴ κερδαλωμένους φαίνεσθαι ὅπου ἀνυπώτερον. τοσούτῳ κάλλιον κόνωνα τὰ τείχη ξῆσαι θεμιστοκλέους. ὁ μὲν γὰρ, λαθὼν ὁ δ', νικήσας τοὺς κωλύσοντας, ταυτὸ τοῦτο ἐποίησεν. οὐτοίνυν ἄξιον τοιοῦτον ὑφ' ὑμῶν ἀδικηθῆναι, οὐδ' ἥττον χεῖν τῶν ῥητόρων, τῶν διδαξόντων ὑμᾶς, ὡς ἀφελέσθαι τί χρὴ τῶν ἐκείνῳ δοθέντων. εἶεν. ἀλλὰ νὴ Δία τὸν παῖδα τὸν χαβρίου φιλίππου ἀφαιρεθέντα τὴν ἀτέλειαν, ὦ πατὴρ αὐτῷ δικαίως παρ' ὑμῶν λαβὼν κατέλιπεν; ἀλλ' οὐδένα ἀνθρώπων δ' φρονοῦντ' αὖ οἶμαι ταῦτα φῆσαι καλῶς ἔχειν. ἴσε μὲν οὖ ἴσως καὶ αὖθι τῷ παρ' ἐμοῦ λόγου, ὅτι ἀσυδαίας χαβρίας ἦν ἀνήρ. οὐ μὲν κωλύει γε οὐδὲν κἀμὲ δι' ὀλίγων ὑπομνησθῆναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. ὃν μὲν οὖ ξόπον, ὑμᾶς ἔχων, θεὸς ἅπαντας πελοποννησίους παρετάξατο ἐν αἰγίνῃ; καὶ ὡς τροπὴν ἀπέκτεινεν ἐν αἰγίνῃ· καὶ ὅσα ἐν κύπρῳ ξόπαια ἔστησε, καὶ μετ' ταῦτα ἐν αἰγύπτῳ· καὶ ὅτι πᾶσαν ἐπελθὼν ὀλίγου δέω λέγειν χώραν, οὐδαμοῦ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα οὐδὲ αὐτὸν κατῆχεν· οὔτε πάνυ ῥᾴδιον κατὰ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν, πολλά τε αἰσχύνη, λέγοντος ἐμοῦ, ταῦτα ἐλάττω φανεῖσθαι τῆς ἐν ἐκάστῳ νεῦ θεὸς αὐτὸ δόξης ὑπαρχούσης. ἃ δ' οὐδαμοῦ ἂν εἰπὼν οἶμαι μικρὰ ποιῆσαι, ταῦτ' ὑπομνήσας πειράσομαι. ἐνίκησε μὲν τοίνυν λακεδαιμονίους ναυμαχίᾳ. καὶ πεντήκοντα μιᾶς δεούσης, ἔλαβεν αἰχμαλώτους ξυήρεις. εἶλε δὲ τῶν νήσων τούτων τὰς πολλάς, καὶ παρέδωκεν ὑμῖν καὶ φίλας ἐποίησεν, ἐχθρὸς ἐχούτας πρότερον. ξυχίλια δὲ αἰχμάλωτα σώματα δεῦρ' ἤγαγε. πλέον ἢ δέκα καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνε ἀπὸ τῶν πολεμίων. καὶ τούτων πάντων ὑμῶν τινες, οἱ πρεσβύτατοι, μάρτυρές εἰσί μοι. πρὸς δὲ τούτοις, ἄλλας ξυήρεις πλέον ἢ εἴκοσιν εἶλε, κοὐ μίαν καὶ δύο λαμβάνων. ἃς ἁπάσας εἰς τοὺς ὑμετέρους λιμένας κατήγαγε. ἵνα δὲ κεφαλαίῳ, μόνος τῶν πάντων στρατηγῶν, οὐ πόλιν, οὐ φρούριον, οὐ ναῦν, οὐ στρατιώτην ἀπώλεσεν οὐδένα, ἡγούμενος ὑμῶν οὐδὲ ἔστιν οὐδενὶ τῶν ὑμετέρων ἐχθρῶν ξόπαιον οὐδέν, ἀφ' ὑμῶν τε κἀκείνου· ὑμῖν δ' αὖ ἀπὸ πολλῶν πολλά, ἐκείνου στρατηγοῦντος. ἵνα δὲ μὴ λέγων παραλείπω τῶν πεπραγμένων αὐτῷ, ἀναγνώσεται γραμματέας ὑμῖν τὰς τε ναῦς ὅσας ἔλαβε, καὶ οὗ ἑκάστῳ, καὶ τῶν πόλεων τὸν ἀριθμὸν, καὶ τῶν χρημάτων τὸ πλῆθος, καὶ τῶν ξοπαίων, οὗ ἕκαστον. Λέγε.

Περάξεις χαβρίου.

Δοκεῖ πού μοι ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὗτος ὁ τοσαύτας πόλεις λαβὼν, καὶ ξυήρεις τῶν πολεμίων ναυμαχίᾳ νικήσας, καὶ τοσούτων καλῶν αἴτιος ὤν, αἰσχροῦ μὲν οὐδενὸς τῇ πόλει, ἄξιος εἶναι ὑπὸ σεριθείων τὴν ἀτέλειαν οὗ δοῦναι παρ' ὑμῶν, καὶ τῶν ἐμῶν κατέλιπεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. καὶ γὰρ ἀδικώτερον εἶη, μίαν μὲν πόλιν εἰ ἀπώλεσεν, ἢ ναῦς δέκα μόνας, ὧν θεοδοσίας αὖ αὐτὸν εἰσῆγε γελλον οὗτοι· καὶ εἰ ἄλλο, τὸν ἅπαντα αὖ ὑπολώλει χρόνον. ἐπειδὴ δὲ τοὐναντίον, ἐπὶ μὲν δέκα μὲν πόλεις εἶλεν, ἑβδομήκοντα δὲ ναῦς ἔλαβε, ξυχιλίους δ' αἰχμαλώτους. δέκα δὲ καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνε, τοσαῦτα δὲ ἔστησε ξόπαια. τί νικᾶν τα οὐκ ἔστ' αὐτὰ δοθέντα ὅτῳ τούτοις; ἦ μήν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ζῶν πάνθ' ὑφ'

A Cum verò illic verba fierent, & quidam nunciarent, Athenienſes mœnia ſtruere, negaſſe: vt legatos rei exploranda cauſa mitterent, iuſſiſſe. Illis verò non reuertentibus, monuiſſe vt alios mitterent. Sed omnes fortaſſis audiuiſtis, quomodo Lacedæmonios decepiſſe dicatur. Ego igitur aio, Athenienſes, (quæſo autẽ ne inuidioſa ſit oratio mea, ſed id ſpectetur, an vera ſit) quantò aliquid aperte quàm clam, & victoria quàm fraude perficere, præclarius eſt: tantò pulchrius, Cononem condidiſſe mœnia, quàm Themiſtoclem. Hic.n. ignorantibus, ille victis, iis qui prohibituri erant, hoc effecit. Non igitur decet, talem virum iniuria à vobis affici, aut minus apud vos valere quàm oratores, qui vobis perſuadere volunt, aliquid auferẽdum eſſe, quod illi conceſſum ſit. An verò permittemus, vt Chabriæ filio immunitas eripiatur, quam ei pater iurè à vobis acceptam reliquit? Sed neminem ſanæ mentis hominẽ fore exiſtimo, qui id rectũ eſſe cenſeat. Scitis fortaſſis, etiam ſine mea oratione, præſtantem virum fuiſſe Chabriam nihil tamen prohibet, me quoq. res eius geſtas breuiter attingere. Quę igitur ad modum, cùm vos eius ductu militaretis, ad Thebas cũ vniuerſis Peloponnẽſibus dimicarit, quo pacto Gorgopam in Aegina occiderit, quot in Cypro tropæa erexerit, & deinde in Ægypto, & vniuerſa terra propè dixerim peragrata, nuſquam neque nomini ciuitatis noſtræ, neque ſibi ipſi dedecori fuerit: omnino facile non eſt pro dignitate dicere. & magnum dedecus fuerit, me hæc commemorante, minora videri ea opinione, quam apud animos quique veſtros de eo concepiſtis. Quæ verò me dicendo nequaquam extenuaturũ puto, ea vobis in memoriam redigere conabor. Prælio igitur nauali vicit Lacedæmonios, & vndequinquaginta triremes captiuas abduxit. Cæpit & inſularum harum pleraſque: & eas nobis amicas reddidit, cũ prius infeſtæ eſſent. Ter mille captiua corpora huc miſit, & amplius decem & centum talenta è præda redegit. Quarum rerũ omnium, veſtrũm quidam natu maximi teſtimoniũ mihi perhibebunt. Præter hæc, alias triremes vltra viginti cæpit, ſingulis vel binis potitus, quas vniuerſas in veſtros portus perduxit. Vnus denique omnium imperatorum, nou vrbem, non caſtellum, non nauem, non militem vnum amiſit, dum vobis imperaret. Nec vllus veſtrorum hoſtium vllum tropæum de vobis & illo erexit: vos multa de multis, illo duce. Ne autem dicendo præteream vllum eius præclarum facinus, de ſcripto vobis recitabũtur & naues quas cæpit, & quo loco ſingulas, & vrbiũ numerus, & pecuniæ multitudo, & tropæorũ, quo quodque loco ſit erectũ. Recita.

B

C

RES GESTÆ CHABRIÆ.

Nũ dignus vobis videtur, Athenienſes, is qui tot vrbes cæpit, tot hoſtium triremes nauali prælio vicit, reipub. tantam gloriam & felicitatem peperit, nunquam vllam maculam aſperſit, immunitate vt ſpolietur, quam à vobis conſecutus, filio reliquit? Ego quidem non opinor. Etenim abſurdum eſſet, vna vrbe & decem nauibus duntaxat amiſſis, eum ab iſtis proditionis accuſandum: & cõuictum, in perpetuum fuiſſe periturum. Quum verò vrbes ſedecim; naues ſeptuaginta cæperit, & ter mille captiuos, & decem ac centum talenta redegerit, cùm tot tropæa erexerit: nũc tamen de his, quæ ob iſta facinora accepit, illi faceſſi negocium? Equidem, Athenienſes, tũ viuus pro

6. Chabriæ res geſtæ per prætentionẽ, occupationẽ & cõgeriem.

vestris commodis omnia fecit Chabrias, tũ nõ aliam ob rem mortem oppetiit. Quare non tantum ob res ab eo viuente gestas, filio eius fauere debetis, sed etiã propter obitũ. Iã illud quoq. Athenienses, prouidendũ est, ne gratitudine à Chiis superemur. Nã si illi, quos armis hostiliter inuasit, nihil ei nunc, quod olim dederãt, ademerũt, sed plus valere passi sunt vetera beneficia, quàm recẽtes offensas: vos verò, ꝙ quib. apud illos occubuit, tantũ abest vt propterea maiores honores illi decernatis, vt etiam ob vetera beneficia factas illi donationes eripiatis: an nõ iure optimo vituperemini? Quin ea quoque de causa iniquè agetur cũ Chabriæ filio, si dono spoliabitur: ꝙ cũ sæpe duxerit exercitũ Chabrias, propter eũ neminis vestrũm filius papillus factus est: ipse verò in prima ætate patre orbatus est, propter eius insigne studiũ erga vos. Nã quã charã rẽpub. habuerit, verissimè cõstantissimé q. ex eo posse intelligi puto, ꝙ cũ & haberetur, & esset dux omniũ cautissimus, neq. quicquã temerè aggrederetur: ea solertia cũ nobis imperaret, ꝙ vobis vsus est. ꝙ se ipso aũt, *cũ suũ cornu periclitaretur, neglexit: atque occũbere maluit, quàm honores sibi à vobis decretos dedecorare. Pro quibus igitur ille rebus vel oppetendũ, vel vincendũ esse cẽsuit: eas nos eius filio eripiemus? Ecquid dicem*, Athenienses, cũ trophæa quidẽ vniuersis hominib. in cõspectu erunt, quæ ille, dũ vester imperator esset, erexit: præmiorũ aũt quæ propterea illi data sũt, aliquid auferetur? An nõ illud cõsiderabitis & perpẽdetis, Athenienses, nõ nũc de lege iudiciũ fieri, vtrũ ea valere, an abrogari debeat: sed de vobis, vtrũ in posterũ vobis benefieri debeat, necne? Age, cape & senatusconsultũ quod Chabriæ factum est: vide ac circũspice. nã id hic alicubi esse oportet. Ego verò etiã hoc amplius, ꝙ Chabria dicã. Vos, Athenienses, cũ quodã tẽpore Iphicratẽ honoraretis, nõ eũ solũ honorastis, sed propter illũ, Strabacẽ etiã & Polystratũ. Ac iterũ cũ donũ daretis Timotheo, propter illum etiam Clearchũ, & quosdam alios ciuitate donastis. Chabrias verò ipse apud vos honoratus est solus. Si tum igitur cum donum consecutus est, petiissetis à vobis, vt quemadmodum propter Iphicratem & Timotheum, quibusdã benefecistis: sic & sua causa benefaceretis aliquib. qui immunitatem cõsecuti, nũc ab istis ita exagitantur, vt propter eos immunitatem iubeant omnibus eripi: annon similiter illi in eo gratificati essetis? Ego quidem id arbitror. Quibus igitur propter ipsum, donũ hoc tum dedissetis: propter eos nũc illum ipsum immunitate spoliabitis? Absurdum id est. Nec enim de vobis sic existimari conuenit, vt dum recentia & in conspectu adhuc sunt beneficia, promptissimè nõ tantùm ipsos beneficiorũ autores, sed & eorũ amicos honoretis: paulò post verò etiam ea quæ ipsis dedistis, eripiatis.

SENATVSCONSVLTA DE CHABRIÆ honoribus.

Quos igitur, nisi legẽ istã abrogabitis, afficietis iniuria, præter alia multa quæ audiuistis, hi sunt indices. Considerate autem apud vosmetipsos, si qui ex hisce defunctis aliquo pacto quid in præsẽtia ageretur, cognoscerẽt: quàm iusta indignatione mouerentur? Nã quæ vnusquisq. re ipsa in vos beneficia cõtulit, de illis è sermone si fit iudiciũ, & res ab illis præclarè gestæ, si apud vos malè narrentur, frustra ab illis susceptæ, magnísque laboribus confectæ sunt: an non iniquissimè cum illis agitur? Vt autem videatis, Athenienses,

A ὑμῖν φανήσεται πεφέξας χαβρίας, καὶ τιμῶ τελευτῶ αὐτῶ τῷ βίῳ πεποιημένος, οὐχ ὑπὲρ ἄλλου τινὸς ὧν τι δικαίως ἂν οὐ μόνον διὰ τὰ ζῶντι πεπραγμένα, φαίνοισθε δύνοϊκοὶ διακείμενοι πρὸς τὸν υἱὸν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ διὰ ταύτην. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ κεῖνο σκοπεῖν, ὅπως μὴ φανούμεθα φαυλότεροι περὶ χίωνα περὶ τοὺς εὐεργέτας γεγενημένοι. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μὲν ἐφ' οἷς μήθ' ὅπλων ἦλθεν ἐν ἐχθρῶ τάξει, μηδὲν ὢν εἴδοσαν πρότερον, νυνὶ ἀφίρλω), ἀλλὰ τὰς παλαιὰς χάριτας, μείζους τῆ κοινωνίᾳ τῶν πεπολιτευμένων ὑμεῖς δ' ὑπὲρ ὧν ἐπ' ἐκείνοις ἤθων ἐτελεύτησεν, αὐτὴ τὰ δίκαια εἰκὸς μᾶλλον αὐτὸν τιμᾶν, ἢ τῆ ὕστερον ταῖς προτέραις εὐεργεσίαις τὰ δοθέντων ἀφῃρημένοι φανεσθε· πῶς οὐκ εἰκότως αἰσχύνην ἕξετε; καὶ μὴν κατ' ἐκεῖνο αἰσχρὰ εἴη πεποιηθὼς ὁπᾶς, εἰ τῆς δωρεᾶς ἀφαιρεθείη, καθὸ πολλάκις ὑμῖν στρατηγήσαντος χαβρίου, καὶ οὐδενὸς πώποτε ὑφ' ὁρφικοῦ δι' ἐκεῖνον ἐλθόντος· αὐτὸς δ' ἐν ὀρφανίᾳ τεθεαπται διὰ τ' εὐνοιαν τὴν πατρῴαν. οὕτω γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔμοιγε φαίνεται βεβαίως, πῶς ἐκεῖνος ἐβούλετο φιλόπολις· ὡς τε δοκῶν & ὢν ἀσφαλέστατος & στρατηγὸς ἀπάντων, ὑπὲρ μὲν ὑμῶν ὁπότε ἠρῆτο, ἐχρῆτο τούτῳ. ὑπὲρ αὐτοῦ δ', ἐπειδὴ τὸ καθ' αὐτὸν ἐτάχυνε κινδυνεύειν, παρεῖδε, καὶ μᾶλλον εἵλετο μὴ ζῆν, ἢ καταισχύναι τὰς παρ' ὑμῶν ὑπαρχούσας αὐτῷ τιμάς. εἶτα ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνος ἠξίου δεῖν ἀποθνήσκειν ἢ νικᾶν. ταῦθ' ὑμεῖς ἀφελόμεθα τὸν υἱόν; & τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅταν τὰ μὲν ἔσπατα ἐσχάτη δῆλα πᾶσιν ἀνθρώποις, ἃ ὑπὲρ ὑμῶν στρατηγῶν ἐκεῖνος ἔσχεν· τῆ δ' ὕστερον τούτοις δωρεᾶ ἀφῃρημένον τι φανῶμεν; οὐ σκέψεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ λογιεῖσθε, ὅτι νικῶ οὐχ ὁ νόμος κείμενος, πότερον ὅτι ὅπλιτικὸς ἦν οὔ, ἀλλ' ὑμεῖς δοκιμάζεσθε, εἴτ' ὅπλιτικοὶ πάρεισιν εἴτε δὴ τὸν ὕστερον χρόνον, εἴτε μή; λάβε δὴ καὶ τὸ χαβρίου ψήφισμα ψηφιδέν. ὅσα δὴ καὶ σκόπει. δεῖ γὰρ αὐτὸ ταῦτα εἶναί που. ἐγὼ δ' ἔπ τοῦτ' εἰπεῖν ὑπὲρ χαβρίου βούλομαι· ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τιμῶντες πολιτείαν, οὐ μόνον αὐτὸν ἐτιμήσατε, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνον στράβακα καὶ πόλυστρατον. & πάλιν τιμαθέντα διδόντες τῆ δωρεᾶ, δι' ἐκείνων ἐδώκατε καὶ κλεαρχῳ, καίπερ ἄλλοις τῶν πολιτείαν. χαβρίας δ' αὐτὸς ἐτιμήθη παρ' ὑμῖν μόνος. εἰδὼ τότε ὅτε δυείσκετο τ' δωρεαν, ἠξίωσεν ὑμᾶς ὥσπερ δι' ἰφικράτη & τιμόθεον δι' τινας πεποιήκατε, οὕτω κἀ δι' αὐτὸν δι' ποιῆσαι τούτων τινὰς τῆ εὑρημένων τὴν ἀτέλειαν, οἷς νυνὶ οὗτοι μεμφόμενοι πάντας ἀφαιρεῖσθαι κελεύουσιν· ὁμοίως οὐκ ἂν ἐδώκατε ταύτην αὐτῆ τὴν χάριν; ἔγωγε ἡγοῦμαι. ἐν οἷς δι' ἐκεῖνον ἂν ἐδώκατε τ' δωρεαν, διὰ τούτοις νυνὶ αὐτὸν ἐκεῖνον ἀφαιρήσεσθε τιμῶ ἀτέλειαν; ἀλλὰ ἄλογον. οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ἁρμόττει δοκεῖν, ὥσπερ μὲν τὰς εὐεργεσίας οὕτω προχείρως ἔχειν, ὥστε μὴ μόνον αὐτοὺς τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, ἀλλὰ & τοὺς ἐκείνων φίλους. ἐπειδὰν γὰρ χρόνος διῆθῃ βραχύς, καὶ ὅσα αὐτοῖς δεδώκατε, ταῦτα ἀφαιρεῖσθαι.

Ψηφίσματα τῆ χαβρίου τιμῆ.

Οἷς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε, εἰ μὴ λύσετε τὸν νόμον, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις οἷς ἀκηκόατε, εἰσὶν οὗτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί. σκοπεῖτε δὲ καὶ λογίσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τινες τούτων τῆ τετελευτηκότων λάβοιεν ζόπῳ τινὶ τὰ νυνὶ γιγνομένου ψηφίσματος ἄθησιν, * ὡς οὐ εἰκότως ἀγανακτήσομαι; γὰρ ὧν ἔργῳ πεποίηκεν ἕκαστος αὐτῆ ὑμᾶς εὖ, τούτων ἐκ λόγου κρίσις γίγνεται· καὶ τὰ καλῶς πραχθέντα ὑπ' ἐκείνων, ἂν ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς ῥηθῆ τῷ λόγῳ, μάτην τοῖς πονήσασιν εἴργασται· πῶς οὐ δεινὰ πάσχουσιν; ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι

ὅπ ὡς ἀληθῶς ὅπι πᾶσι δικαίοις ποιούμεθα τοὺς λόγους
πάντας, ὅσους λέγομεν πρὸς ὑμᾶς· καὶ οὐδὲν ἐᾷ ὅπι τὸ
ὠδηκρυσταδὶ καὶ φενακίσαι λέγειν παρ' ὑμῖν εἵνεκα,
ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν ὃν παρεισφέρομεν γράψαν-
τες ἀπὶ τοῦδε, ἐν οὐκ ὅπι τοῦτό ἐστιν εἶναι φαμεν. γνώσε-
σθε γὰρ ἐκ τούτου, πρῶτόν τινα ἔχοντας ἡμᾶς, καὶ ὅπως
ὑμεῖς μηδὲν ἐλαττον ποιῆσαι δόξετε, καὶ ὅπως εἴ τινά-
της καταμέμφεται τῶν εὑρημένων τὰς δωρεάς, ἀν δί-
καιον ᾖ, κενὰς παρ' ὑμῖν, ἀφαιρήσεται, καὶ ὅπως οὐς οὐ-
δεὶς ἀν' αὐτέποι, μὴ οὐ δεῖν ἔχειν ἔξωσι τὰ δοθέντα, καὶ
τούτων οὐδὲν ἔσθ', ἡμέτερον καινόν, οὐδὲ δύρημα· ἀλλ'
ὁ παλαιὸς, ὃν ὅδε παρέβη, νόμος, οὕτω κελεύει νομοθε-
τεῖν· χρήφεσθαι μὲν, αἴ τις τινὰ τῶν ὑπαρχόντων νόμων μὴ
καλῶς ἔχειν ἡγεῖται· παρφσφέρειν δ' αὐτὸν ἄλλον, ὃν αἱ τιν
θῆ λύων· ἐκεῖνον ὑμᾶς δὲ ἀκούσαντας, ἐλέσθαι τὰ κρείτ-
τω. οὐ γὰρ ᾠήθη δεῖν ὁ σόλων ὁ τὸν τρόπον τοῦτον θεσπίσας
νομοθετεῖν, τοὺς μὲν θεσμοθέτας, τοὺς δὲ τοὺς νόμους
κληρουμένους, δεδοκιμασθέντας ἄρχειν, εἴτε τῇ βου-
λῇ καὶ παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ· τοὺς δὲ νόμους αὐ-
τοὺς καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν, καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις
πολιτεύεσθαι θεσπίσειν, ὅπι κελεύσαντας ὅπως ἔτυ-
χε, μὴ δοκιμασθέντας κυρίους εἶναι. οὐ γάρ τοι τότε μὲν
τρέως τὸν τρόπον τοῦτον ἐνομοθέτουν· τοῖς μὲν ὑπαρχοῦσι
νόμοις ἐχρῶντο, καινοὺς δ' οὐκ ἐτίθεσαν. ἐπειδὴ δὲ τῶν
πολιτευομένων τινὲς, δυνηθέντες, ὡς ἐγὼ πυθάνομαι,
κατεσκεύασαν αὐτοῖς ἐξεῖναι νομοθετεῖν, ὅταν τις βού-
ληται, καὶ ὃν ἂν τύχῃ τρόπον· τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι
σφίσιν αὐτοῖς εἰσι νόμοι, ὡς τε χειροτονεῖτε ὑμεῖς τοὺς
προλέγοντας τοὺς ἐναντίους ὅπι πάμπολλα ἤδη χρό-
νον, καὶ τὸ πρᾶγμα οὐδὲν μᾶλλον δύνανται πρᾶξαι
χεῖν· ψηφισμάτων δ' οὐδαπῶς διαφέρουσιν οἱ νόμοι.
ἀλλὰ νεώτεροι οἱ νόμοι καθ' οὓς τὰ ψηφίσματα δεῖ
γράφεσθαι τῶν ψηφισμάτων αὐτῶν ὑμῖν εἰσιν· ἵν' οὗ μὴ
λόγον λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν νόμον αὐτὸν, ὃν φημι.
δεῖξω, λάβετε τὸν νόμον, καθ' ὃν ἦσαν οἱ πρότερον νο-
μοθέται. Λέγε.

Νόμος.

Σκοπεῖτε καθ' ὃν τρόπον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὁ σόλων
τοῖς νόμοις, ὡς καλῶς, κελεύει πιθέναι· πρῶτον μὲν παρ'
ὑμῖν* ἐν τοῖς ὀμωμοκόσι, πάρ οἷς περ καὶ τὰ ἄλλα κυρῶ-
ται· ἔπειτα λύοντα τοῖς ἐναντίους· ἵν' εἰς ἢ πρείττον ἐκ-
κλησία νόμος, καὶ μὴ τοῖς ἰδιώταις αὐτὸ τοῦτο ταράττῃ καὶ
ποιῇ* καὶ τὰ πάντας εἰδότων τοὺς νόμους ῥᾷστον ἔχειν· ἀλ-
λὰ πᾶσιν ἢ ταὐτὰ ἀναγκαῖα, ἢ μαθεῖν ἁπλᾶ ἢ σαφῆ τὰ
δίκαια. ἢ πρὸ τούτων γε ἐπέταξεν ἐνθεῖναι πρόδηλα τὰ
ἐπωνύμων, καὶ τῇ γραμματεῖ πρόδηλον· τοῦτον δὲ ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις ἀναγνώσκειν· ἵνα ἕκαστος ὑμῶν ἀκούσας
πολλάκις, καὶ καθ' ἡσυχίαν σκεψάμενος, ἃ αὖ ᾖ καὶ δί-
καια καὶ συμφέροντα, ταῦτα νομοθετῇ· τούτων τοίνυν
τοσούτων δικαίων ὄντων τὸ πλῆθος, ὅτου μὲν ἀδίκου
ἐποίησε λεπτίνης, ἀδικεῖ γὰρ αὖ ὑμεῖς πολὺ ἐπείθησθε, ὡς ἐγὼ
νομίζω, θέσθαι τὸν νόμον· ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,
πάντα, καὶ παρφσφέρομεν πολλῷ κρείττω, καὶ δικαιότερον
τούτου νόμον. γνώσεσθε δὲ ἀκούσαντες. Λάβε, καὶ λέγε
πρῶτον μὲν, ἃ τούτου τοῦ νόμου γεγράμμεθα· εἶτα, ἃ
φαμὲν δεῖν αὐτὶ τούτων τεθῆναι. Λέγε. Νόμος.

Ταῦτα μὲν ἔστιν ἃ τούτου τοῦ νόμου διώκομεν, ὡς οὐκ ὀρθῶς κεῖται. τὰ δ' ἐφεξῆς λέγε, ἃ τούτων ἐστὶ βελτίω φαμέν. προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτοις αἰσχυνομένοις τὸν νοῦν. Λέγε.

Νόμος.

Ἐπῴχες. τοῦτο μὲν ὄντων ἐν τοῖς ἔσι νόμοις κυρίοις ὑπαρ-

A nos reuera nihil iniqui oratione noſtra complecti, neque quicquã dicere, quò fucum vobis faciamus: recitabitur vobis ea lex, quam illius loco, quam repudiandam dicimus, ſubſtituendam cenſemus. Ex hac enim cognoſcetis, curæ nobis eſſe, tum ne quid vos admittere turpe videamini: tum, vt ii quis immunem aliquem inſimulat, adductum in iudicium apud vos, ſi æquum ſit, mulctet: tũ vt poteſtas immunitatis cõcedendæ veſtra ſit, quod æquum eſſe nemo negauit: tum vt bene meriti ſuis præmiis ſecurè fruantur. Nec horum quicquam noſtrum eſt, nuper à nobis excogitatum: ſed antiqua lex, quam iſte violat, ſic leges ferre iubet. Primùm ſi qua recepta lex mala videatur, eam vt accuſet: deinde, illa abrogata, vt ipſe aliam ſubſtituat, vos verò potiorem præferatis. Nec enim Solon à quo hæc ferendarum legum ratio propoſita eſt, cẽſuit Sexuiros, qui legum gratia ſorte creantur, inire magiſtratum oportere, non prius quàm bis probati eſſent, cùm in ſenatu, tum apud vos in iudicio: leges verò ipſas, ad quarum præſcriptum, & eis magiſtratũ gerere, & aliis in republica verſari conuenit, temerè ac fortuitò latas, priuſquam examinentur, ratas eſſe oportere. Nam illis temporibus hæc ratio erat, vt latis antè legibus vterentur: nouas verò nullas ferrent. Poſtquam verò quidam è magiſtratibus, qui magnas opes habebant (vt ego quidem audio) perfecerunt, vt leges ſibi ferre liceret, quandocunque & quocunque modo libitum eſſet: tot inter ſe contrariæ leges extiterunt, vt vos deligatis aliquos, qui iã diu nihil aliud agunt, niſi vt contrarias ſeligant: & rei huius nihilo tamen magis exitus aliquis reperitur, neque quicquã proſus à ſenatuſconſultis leges differunt: adeò vt leges, ad quarum præſcriptum ſenatuſconſulta ſcribi debent, ipſis ſenatuſconſultis ſint recentiores. Vt igitur non tantùm verba afferam, ſed legem ipſam, de qua loquor, oſtendam, cape legem, qua quondam legumlatores conſtituebantur. Recita.

Subſtitutio legis Demoſthenicę, & contẽtio cum Leptinea.

LEX.

Intelligitis, Athenienſes, quo pacto, & quàm præclarè leges ferre Solon iubeat? primùm apud vos, qui iurati eſtis, apud quos etiam alia confirmantur. Deinde cõtrariis legibus abrogatis, vt ſingulis de rebus leges ſingulæ ſint: neque homines imperitos id turbet, & efficiat vt deteriore conditione ſint, quàm qui vniuerſas cognitas & perceptas habẽt: ſed vt iura ſimplicia & perſpicua legere & intelligere liceat omnib. Quin etiam ante hæc, iuſſit ante ſtatuas heroum, à quibus cognominatæ tribus ſunt, proponere, & ſcribæ tradere, qui eam in concionibus legeret: vt vnuſquiſque veſtrũm ſæpe audita, & per ocium cõſiderata, ea quæ iuſta eſſẽt & vtilia, ſuis ſuffragiis cõprobaret. Quãuis igitur tot iura in promptu ſint: Leptines tamen nihil horum fecit (nec enim vobis vnquam perſuaſum eſſet, opinor, vt legem hanc iuberetis) nos verò omnia. legem item ſubſtituimus multò iſtius lege præſtantiorem, & æquiorem: id quod audita re cognoſcetis. Cape & recita primùm quæ in iſtius lege accuſauimus: deinde quæ illorũ loco poni debere aſſerimus. Recita. LEX.

Hæc ſunt quæ in iſta lege damnemus, tanquam non conuenientia. Recita etiam ea quæ ſequuntur, quæ iſtis potiora dicimus. Animaduertite, Iudices, dũ hæc leguntur, diligenter. Recita.

LEX.

Deſine. Hoc igitur eſt in receptis legib. Athenienſes,

pulchrum & perspicuum, vt dona quæ populus conces-
sit, rata sint: iustum hoc est omnino, medius fidius.
Decuisset igitur Leptinem non prius suam ferre legem, quàm veterem hanc accusatam abrogasset. Nũc verò cùm eam, ceu testimonium, contra semetipsum reliquerit legum à se violatarum: nihilominus illam legem tulit, idque cùm alia lex iubeat, ob hoc accusationi obnoxiam esse, si veteribus legibus aduersetur. Cape ipsam legem.

LEX.

Contrarium igitur est, Athenienses, rata esse dona, quę populus dederit: & neminẽ eorũ immunem esse, quibus populus id dederit, euidenter vtique. neque quã verò in hac lege quæ iam substituitur, idem vsuenit: sed tum ea quæ vos dedistis, rata sunt, tũ iusta in eos actio relinquitur, qui vel fraude aliquid impetrarunt, vel deinceps iniustè agunt, vel prorsus indigni sunt: qua actione cuicunque vobis visum erit, donum eripietis. Recita legem. LEX.

Auditis, Athenienses, & intelligitis, cautum hic esse, B
vt & digni, quæ data sunt, teneant: & qui tales iudicati non fuerint, si quid iniustè acceperunt, eo priuentur: & deinceps in vestra manu sit, sicut æquum est, quæ libet vel dare, vel non dare. Legem hanc igitur non præclaram & æquam esse, nec dicturum arbitror Leptinem: nec si dixerit, posse demõstrare. Quæ verò apud Sexuiros dixit, ea fortassis hic repetens, vos circumducere conabitur. Aiebat enim, imposituræ gratia legem hanc esse substitutam: si verò ea quam ipse tulerit, abrogetur, non perlatum iri. Ego verò ista lege vestris suffragiis abrogata, substitutam illius loco ratam esse, antiqua lege perspicuè iuberi, secundum quam Sexuiri nobis hanc surrogarunt, omittam: ne quis mihi controuersiam ea de re faciat. Sed illuc venio: cùm hæc dicit, nimirum confitetur, meliorem & æquiorẽ esse hãc legẽ ea, quã ipse tulerit: de eo verò verba facit, quomodo sit perferenda. Primùm igitur multæ illi viæ propositæ sunt, quib. substituentem, si nolit, cogat ad ferendã alterã legẽ. Deinde spõdemus ego & Phormio, si quẽ aliũ vult, nos legẽ laturos esse. C
Cõstat autẽ legẽ esse apud vos, si quis pollicitationib. vel populum, vel senatũ, vel iudicium deceperit, eum capite mulctãdũ. Spõdemus, pollicemur, Sexuiri scribunto hæc: his conditionibus res peragitor. Sic neq. vos quicquam vobis indignum facietis, neque si quis dono, quod consecutus, indignus est, id tenebit: sed seorsim lege hac in iudiciũ adducetur. Si verò verba hæc & nugas esse dicet: illæ certè nugæ non sunt: ipse legẽ ferat, neq. hoc dicat, nos eã laturos non esse. Præclarius profectò est, vt eã legẽ, quã vos approbaueritis, ferat: quàm eã valere, quã ipse sua autoritate commentus est. Mihi verò videtur, Athenienses (sed quæso te, ne mihi irascaris: nam mali de te nihil dicam) Leptines leges Solonis, aut nõ legisse, aut non intellexisse. Nã cũ legẽ Solõ tulerit: licere cui legitimi liberi nõ sint, quẽ libitũ sit, hæredẽ instituere (nõ vt genere ꝓximos, iure ꝓpinquitatis fraudaret: sed vt vtilitate in mediũ ꝓposita efficeret, vt homines inter se certarẽt beneficiis) tu cõtrà nõ dubites autor esse, ne quicquã populo de suis opib. liceat aliis imptiri: quo modo quisquã dixerit, te Solonis leges vel legisse, vel intellexisse: cũ efficias, ne quis populo studeat: dũ præ dicis & ostẽdis, benemerẽtib. nullã omnino spẽrãdã esse remunerationem? Quin illa etiã Solonis lex est è laudatarum numero: Mortuo nemini maledicẽdum,

χον καλόν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ σαφές, τὰς δωρεὰς
ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶ). δίκαιον, ὦ γῆ καὶ θεοί.
χρῆν τοίνυν λεπτίνην, μὴ πρότερον τιθέναι ἢ ἐαυτὸν νόμον, πρὶν, ἢ παλαιὸν τοῦτον ζῆσε γραφέντ' ἀνελεῖν. νυνὶ δὲ μάρτυρίαν καθ' ἑαυτὸν καταλείπων ὁ ποιήσας μέ, τοῦτον ἢ νόμοι ὅμως ἐνομοθέτηξ. ταῦτα, ἑτέρου κελεύοντος νόμου, κατ' αὐτὸ τοῦτο σύνοχον εἶ) τῇ γραφῇ, ἐὰν ἐναντίος ἢ τοῖς πρότερον κειμένοις νόμοις. λάβε δ' αὐτὸν τὸν νόμον. Νόμος.

Οὐκοῦν ἐναντίον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῷ κυρίας εἶ) τὰς δωρεὰς, ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε, τὸ μηδένα εἶ) πύπτειν ἀτελῆσαι ὁ δῆμος ἔδωκε· σαφῶς γε ἔστιν· ἀλλ' οὐκ ἐνυνῶ ὅ τι αὐτῇ σφέρει νόμῳ· ἀλλ' ἅτε δεδωκὼς ἔλεγε, κύρια, καὶ πρόφασις δικαία καὶ τὰ ἢ ὠδάκρυσαν μῶν, ἢ μεταταῦτα ἀδικοῦντων, ἢ ὅλως ἀναξίων· δι' ὃ, ἂν ἀφ' ὑμῶν δοκῇ κωλύσειε ἔχειν τὴν δωρεάν. Λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ καταμανθάνετε, ὅτι
ἐναντία ἐστὶ καὶ τοῖς ἀξίοις ἔχειν τὰ δοθέντα, καὶ τοῖς μὴ τοιούτοις κεκριμένοις, ἐὰν ἀδίκως τι λάβωσιν, ἀφαιρεθῆναι· καὶ τελευτὴν ἐφ' ὑμῖν εἶ), φανεῖ ἄπερ ἐστὶ δίκαιον, δοῦναι καὶ μή. ὡς μὲν τοίνυν οὐχὶ καλὰς ἔδει ἔχει καὶ δικαίως ὁ νόμος· οὔτ' ἐρεῖν οἶμαι λεπτίνην, οὔτ' ἐὰν λέγῃ, δεῖξαι δυνήσεται. ἃ δὲ φησὶ τῆς
δεσμοθέτας ἐρεῖσθαι, ταῦτ' ἴσως λέγων, ὠδὶ ὑμᾶς ζητήσω. ἔφη γὰρ ἐξαπατᾶσθαι τοῦτον τὸν νόμον. ἐὰν δ' ὃν αὐτὸς ἔθηκε λυθῇ, τοῦτον οὐ τεθήσεσθαι· ἐγὼ δ' ὑπὲρ μὲν τῆς ὑμετέρας ψήφου τύπτειν τὸν νόμον λυθέντ', τὸν παρεισενεχθέντα κύριον εἶ), σαφῶς ὁ παλαιὸς κελεύει νόμος, καθ' ὃν οἱ θεσμοθέται τοῦτον ὑμῖν παρέγραψαν, ἐάσω· ἵνα μὴ ὦσι τύπτειν τῆς ἀπλήγῃ μοι· ἀλλ' ἐὰν ἐκεῖνο εἶμι· ὅταν ταῦτα λέγῃ· δίκην ὁμολογεῖ μᾶλ' εἶ) βελτίω καὶ δικαιότερον τόνδε τὸν νόμον, οὗ τέθεικεν αὐτός· ὑφ' ᾧ τε πῶς τεθήσεται, ποιεῖται τὸν λόγον πρῶτον μὲν τίνων εἰσὶν ἀπὸ κῆ τὰ παρεισφέροντα· πολλοὶ ἔσονται, δι' ὧν, ἂν μὴ βούλωνται, θεῖναι τὸν νόμον αὐτὸν ἀναγκάσῃ. ἔπειτ' ἐγγυώμεθα ἡμεῖς ἐγὼ, Φορμίων, ἄλλον εἴ τινα βούλεται θῆσθαι τὸν νόμον ἔστι δὲ δήπου νόμος ὑμῖν, ἐάν τις ὑποχόμενός τι, τὸν δῆμον, ἢ βουλῇ, ἢ δικαστήριον ἐξαπατήσῃ, τὰ ἔγκατα παίχειν. ἐγγυώμεθα, ὑπισχνούμεθα, οἱ θεσμοθέται ταῦτα γραφόντων, δεῖ τούτοις τὸ φεύγειν μηχανᾶσθω· μήθ' ὑμεῖς ποιήσητε μηδὲν ἀνάξιον ὑμῶν αὐτῶν· μήτ' εἴ τις φαύλος ὢν τῶν δυνημένων τῶν δωρεὰν, ἐχέτω· ἀλλ' ἰδίᾳ κῆ τόνδε κειθήτω τὸν νόμον. εἰ δὲ ταῦτα λόγοις καὶ φλυαρίᾳ εἶ) φήσ· ἐκεῖνό γε οὐ λήσ- αὐτὸς θέτω, καὶ μὴ λεγέτω τοῦτο, ὡς οὐ δήσομεν ἡμεῖς. κάλλιον δ' δήπου, τὸν ὑφ' ὑμῶν κειθέντα καλῶς ἔχειν νόμον εἰσφέρειν· ἢ οὗ νυνὶ ἀφ' ἑαυτῷ πίθησιν. ἐμοὶ δέ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δοκεῖ λεπτίνης (καί μοι θεὸς δίος μηδὲν ὀργισθῇς. οὐδὲν γὰρ φλαῦρον ἐρῶ σε) ἢ οὐκ αἰσχυνθήναι τοὺς σόλωνος νόμους, ἢ οὐ συμβῆναι, εἰ γὰρ ὁ σόλων ἔθηκε νόμον, ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ ὅτῳ ἂν τις βούληται, ἐὰν μὴ παῖδες ὦσι γνήσιοι· οὐχὶν δοσερήσῃ τοῖς ἐγγύτατα τοῦ γένους τῆς ἀγχιστείας· ἀλλ' ἵνα εἰς τὸ μέσον καταθεὶς τὴν ὠφέλειαν, ἐφάμιλλον ποιήσῃ τὸ ποιεῖν ἄλλοις δ'· οὐ δὲ τοὐναντίον. εἰσενεγκάμενος, μὴ ἐξεῖναι τοῦ δήμου τοῦ αὐτὸ δοῦναι μηδενὶ μηδέν· πῶς σέ τις φήσ τοὺς σόλωνος ἀνεγνωκέναι νόμους, ἢ συμβῆναι; ὃς ἴρμον ποιεῖς τὸν δῆμον τοῦ φιλοτιμουμένων, θορυβῶν καὶ δεικνὺς, ὅτι τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν οὐδοπώ ἔξαι πλέον. ἢ μὴν κἀκεῖνος τοῦ καλῶς δοκούντων ἔχειν νόμον σόλωνός ἐστι· μὴ λέγῃ κακῶς τὸν τεθνεῶτα.

μησὶ

μηδ' ἂν τοῦ τῆς ἐκείνου τις ἀκούῃ παίδων. αὐτὸς σὺ δὲ A
ποιεῖς, οὐ λέγῃς κακῶς τοὺς τετελευτηκότας τῆς δ' ἐρ-
ρῆς, τῆς δεῖνι μεμφόμενος, ἢ τὸν δεῖνα ἀνάξιον εἶ φά-
σκων, ὧν οὐδὲν ἐκείνοις προσῆκεν. ἆρ' οὐ πολὺ τὸ σόλω-
νος ὑποσαλεῖς τῇ γνώμῃ; πῶν τοίνυν ἂν δή τις ἀπήγ-
γελέ μοι τοῦτ' ἐμοὶ μηδενὶ δεῖν μηδὲν δίδοναι, μηδ' ἀπο-
ποιῶ προέσθαι. τοιοῦτόν τι λέγῃ αὐτοὺς παρεσκευάσθαι
ὡς ἀρα οἱ λακεδαιμόνιοι, καλῶς πολιτευόμενοι, καὶ θη-
βᾶοι, οὐδενὶ τῶν παρ' ἑαυτοῖς δίδόασι τοιαύτην οὐδεμίαν
πώποτε. καίτοι καὶ παρ' ἐκείνοις τινὲς εἰσὶν ἴσως ἀγαθοί· ἐμοὶ
γοῦν δοκοῦσιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, πάντες οἱ τοιοῦτοι λόγοι,
παραξιωτικοὶ μὲν εἶναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφε-
λέσθαι πείσαι· οὐμέντοι δίκαιοί γε οὐδαμῇ. οὐ γὰρ ἀ-
γνοεῖτε θ', ὅτι θηβᾶοι, καὶ λακεδαιμόνιοι; καὶ ἡμεῖς, οὔτε
νόμοις, οὔτε ἔθεσι χρώμεθα τοῖς αὐτοῖς, οὔτε πολιτείᾳ. αὐ-
τὸ γὰρ τοῦτο πρῶτον, ὃ νυνὶ οὗτοι ποιήσουσιν, ἐὰν ταῦτα λέ-
γωσιν, οὐκ ἔξεστι ποιεῖν πρὸς τοῖς λακεδαιμονίοις, τὰ τῆς
ἀθλιωτάτων, ἢ ἐπαινεῖν νόμιμα, οὐδὲ τὰ τῆς δεινων. B
πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἃ τῇ παρ' ἐκείνοις πολιτείᾳ συμ-
φέρει, ταῦτ' ἐπαινεῖν ἀνάγκη καὶ ποιεῖν. εἶτα καὶ λακεδαι-
μόνιοι, τῆς μὲν τοιούτων ἐθῶν ἀφεστᾶσιν· ἄλλα δὲ τι-
νες παρ' ἐκείνοις εἰσὶ πικαὶ αἱ ἀπόξαντ' ἂν' ἅπαξ ὁ
δῆμος ἐνταυθοῖ γένηται. τίνες οὖν εἰσιν αὗται; τὰς μὲν
καθ' ἕκαστον, ἐάσω· μίαν δ' ἢ συλλαβοῦσα τὰς ἄλλας
ἔχει, δι' ἣν μ. ἐπῳδάν τις εἰς τὴν καλουμένην γερουσίαν
ἐγκριθῇ, ὡδαγὼν ἑαυτὸν οἷον χρή. ἑκάστης ὅτι τῆς
πολλῶν. ἐκεῖ μὲν γὰρ ὅτι τῆς ἀρετῆς ἆθλον, τῆς πολι-
τείας κυρίῳ γένεσθαι μᾶλλον τῶν ὁμοίων. ὡδὶ δ' ὑμῖν,
ταύτης μὲν ὁ δῆμος κύριος, καὶ ἀρχαί, καὶ νόμοι, καὶ
φυλακαί, ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος γένηται· σέσω-
νοί τε, καὶ ἀτέλειαι, καὶ στέφη, καὶ τοιαῦτά ἐστιν, ὧν αὖ
τις αἰὲν ἀγαθὸς ὢν τύχοι. καὶ ταῦτα ἀμφότερα ὀρθῶς
ἔχει. καὶ τὰ ἐκεῖ, καὶ τὰ παρ' ὑμῖν, δῆλον ὅτι τὰς μὲν δι-
τῆς ὀλιγάρχου πολιτείας, τὸ πάντας ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις,
τοὺς τῆς κοινῆς κυρίους ὁμονοεῖν ποιεῖ· τῶν δὲ τῆς C
δήμων ἐλευθερίαν, ἢ τῆς ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἅμιλλαν· ὧν
ὅτι ταῖς ὠδαῖς τὰ δήμου δωρεᾶς, πρὸς ἑαυτοὺς ποι-
οῦνται, φυλάττει. καὶ μὴν ὦ γε τὰ μηδὲ θηβαίους
μηδένα τιμᾶν, ἐκεῖνο αὖ ἔχειν εἰπεῖν ἀληθὲς οἶμαι. μεῖ-
ζον, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, θηβαῖοι φρονοῦσιν ἐπ' ὠμό-
τητι καὶ πονηρίᾳ, ἢ ὑμεῖς ὅτι φιλανθρωπίᾳ, καὶ τῷ
τὰ δίκαια βούλεσθαι μήτ' οὖν ἐκεῖνοί ποτε πώσαντ-
το, εἰ ἄρα δόξαιεν δεῖ, τοὺς μὲν ἑαυτοὺς ἀγαθόν τι ποιοῦν-
τας, μήτε τιμῶντες, μήτε θαυμάζοντες· τοὺς δ' συγχωρεῖς
(ἴσως γὰρ ὄν ξόπον ὀρχομενίοις δέδηκαν) οὕτω μεταχει-
ριζόμενοι· μηδ' ὑμεῖς ταναντία τούτοις· τοὺς μὲν δυσ-
γενεῖας τιμῶντες, ὡδὶ δὲ τῆς πολιτῆς, λόγῳ μὴ τῆς
νόμων τὰ δίκαια λαμβάνοντες. ὅλως δ' οἶμαι τόδε
δεῖν τοὺς ἑτέρων ἐπαινεῖν νόμους καὶ ἔθη, τοῖς ὑμετέ-
ροις ὅτι πιστῶν· ὅταν ἢ δεῖξαι βέλτιον ἐκείνους φαί-
νωνται ὑμῶν. ὅτε δ' ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες, καὶ κα-
τὰ τὰς κοινὰς προέξεις, καὶ κατὰ τὴν ὁμόνοιαν, καὶ κατὰ
τὰ ἄλλα πάντα, ἄμεινον ἐκείνων προΐστασθε. τὸ χάεν
αὖ τῆς ὑμετέρων αὐτῆς ἐθῶν ὀλιγωρουμένους, ἐκεῖνα
διώκοιτε; εἰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα φανείη
βελτίω τῆς γε τύχης ἕνεκα, ἢ ὡδὶ ταῦτα ἀγαθῇ κέχρησθε, ὅτι τούτων ἄξιον μεῖναι. εἰ δὲ δεῖ ὡδὶ πάν-
τα ταῦτ' εἰπεῖν, ὃ δίκαιον ἡγοῦμαι· ἐκεῖνο ἐγὼ' αὖ εἰπεῖν μοι δοκῶ· οὐκ ἔστι δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, τοὺς λακεδαι-
μονίων νόμους, οὐδὲ τοὺς θηβαίων λέγειν, ὅτι τοῖς τοιούτοις ἐπιτηδεύμασι λυμαίνεσθαι· οὐδὲ, εἰ ὧν μὲν ἐκεῖνοι μεγάλοι
τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δυσπολείας εἰσὶ, κἂν ἀποκτεῖναι βούλεσθαι τὸν παρ' ἡμῖν τούτων τι κατασκευάσαντα

etiamsi quis à liberis eius incessatur maledictis. tu verò non maledicis, sed malefacis mortuis bene meritis, illum nescio quem reprehendens, & illum indignum esse dictitans: id quod ad illos planè nihil attinet. An non igitur à mente Solonis & sententia longissimè recedis? Quidam autem seriò mihi nunciauit, per defensione eius, ne quicquam cuiquam detur, quicquid tandem præstiterit, eos dicere paratos esse, neque Lacedæmonios qui bene reip. pub. gerant, neq. Thebanos, cuiquam è suis, vllum talem honorem decernere: cum verisimile sit, etiā apud illos præclaros aliquos esse viros. Mihi verò videtur ista verba, a theniēses, valere illa quidē ad vos mouēdos, & eò adducēdos, vt immunitates tollatis: sed à iustitia plurimū abhorrere. Nec.n. hoc ignoro, Thebanos & Lacedæmonios & nos, neq. legib. iisdē, nec institutis vti, nec forma reip. Nā idipsū quod nūc isti faciēt, si hæc dicturi sunt, interdictū est apud Lacedæmonios, ne vel Athenieniū, vel aliorū quorūdā instituta recitēt, aut laudēt. Minimè profectò id cōceditur. Sed quæ eorū in administrāda repub. rationi consentiūt, & conducūt, ea cùm laudare, tū facere necesse est. Deinde Lacedæmonij etsi à talib. institutis abhorrēt: alij tamen quidā honores apud eos sunt in vsu: quos hic recipi, populus omnino detestetur. Qui sunt igitur illi? Singulos equidē nō cōmemorabo, sed vnū tantū proferā, qui cæteros in se cōtinet. Cū aliquis spectata virtute, in senatū allectus fuerit, dominus est multitudinis. Nā illic virtutis præmiū est, cū æqualib. in potestate ciuitatē habere. Apud vos aūt, reip. dominus est populus, & magistratus, & leges, & cautiones sunt, ne quis alius eâ potiatur: & prætātib. viris præmia sunt posita, coronæ, immunitates, victus in curia, & eius generis alia. Et vtraq. hæc, tū quæ ibi, tū quæ hîc fiūt, bene constituta sunt. Quamobrem? Quia oligarchias id ad cōcordiam prouehit, cùm omnes reip. domini eodem iure sunt. populorum autem libertatē custodiunt, præstantium virorum certamina, quæ inter se propter honores, qui à populo haberi solēt, suscipiūtur. Iā quod ad Thebanos attinet, qui neminē honorent, illud verè mihi dicturus videor: maiori laudi, Athenienses, Thebani sibi ducunt crudelitatem & improbitatem, quàm vos humanitatem & iustitiam vobis. Neque igitur illi (si quid optandum est) vnquam desinant de se bene meritos, neque honorare, neque admirari, & cognatos suos (scitis enim quomodo cū Orchomeniis egerint) sic tractare: neque vos his cōtraria studio habere, vt & benemeritis honores decernatis, & ius vestrum à ciuibus facta dicēdi potestate, secundum legum decreta consequamini. Deniq. tum demum leges & instituta aliorū laudanda censeo, & nostratia reprehēdenda, cū demonstrari poterit illos vobis esse feliciores. Quamdiu autē vos benignitate deūm magis quā illi floretis, siue cōmunes actiones spectētur, siue cōcordia, siue cætera omnia: quæ causa est, cur vestris institutis neglectis, illa persequaminī? Nā tametsi illa, si ratio spectetur, meliora viderētur: at fortunę certè causa, quā hisce vsi, propitiā habuistis, nostra retinere cōueniebat. Quòd si omissis his omnib. id dicēdū est, quod iustū esse arbitror, sic ego dixerim: Nō iustū est, Atheniēses, Lacedæmoniorum, aut Thebanorū leges prædicare, ad nostras hasce labe factādas. Neq. cōsentaneū est, cū eum qui tale aliquid apud vos machinaretur, per quæ illi (oligarchiam dico, & dominationē) magni sunt, interemptū velletis:

Refutatio peregrinorum exēplorū, vt ab Athenienſium institutis abhorreatium.

vocē tamē ei' ſuſtinere, qui ea tolli & aboleri iubet, in quibus populi felicitas conſiſtit. In promptu illis eſt etiam alia ratio, apud nos, maiorum quoque noſtrorum temporibus, quoſdā præclarè ſe geſſiſſe, quibus tale nihil delatum ſit: ſed eos boni cōſuluiſſe inſcriptionem aliquā in ſtatuis Mercurialibus. & hæc fortaſſe vobis inſcriptio recitabitur. Ego verò, Athenienſes, multis de cauſis hæc reipub. inutiliter, atque etiam iniuſtè dici cenſeo. Nam ſi quis illos quoque honore indignos fuiſſe dixerit: dicat, quis dignus ſit, ſi neque ante illos, neque pòſt quiſquā. Quòd ſi neminē omnino dicet: equidē vrbis noſtræ vicē dolco, neminē omnib. ſeculis beneficio dignū extitiſſe. at ſi præſtātes viros eos fuiſſe fatebitur, & nihil tamē eſſe cōſecutos oſtendet: ciuitatē vtiq. accuſat ingratitudinis. Plurimū verò abeſt, vt hæc ita ſint: ſed ſi quæ malitiosè ac fraudulēter orationē in res nō cōuenientes trāſtulerit, aliter ꝓfectò fieri nō poteſt, quin ea moleſta & abſurda videatur. Ego verò, quod æquū & verū eſt, id ad vos dicā. Fuerūt ſuperiori ætate multi viri præſtātes, & eos etiā tum reſpub. noſtra honorauit. Honores igitur & cætera omnia fiebāt, ꝓ illius ætatis cōſuetudine: nūc verò noſtro more gerūtur eadē. Qua igitur hoc de cauſa dico? quia dixerim ego, illos nihil quod voluiſſent, à ciuitate non impetraſſe. Quo argumēto id colligo? quia Lyſimacho, vni illius temporis, qui reip. ꝓfuerat, centū in Eubœa iugera arborib. cōſiti ſoli, totidémq. nudi dederūt: prætereáq. cētū argēti minas, & quaternas drachmas in dies ſingulos. Ac de his Alcibiadis ſenatuſconſultum extat, in quo hæc ſcripta ſunt. Tūc .n. noſtra vrbs & pecuniis & agro abūdabat: nūc verò abūdabit. Sic. n. loquēdū eſt, & nō cōuiciandum. Enimuerò quē nō putatis nūc tertiā illorū partē immunitati ꝓſaturū? Vt aūt hęc à me verè dici appareat, cape ſenatuſcōſultū iſtud. Recita. SENATVSCONSVLTVM. Fuiſſe igitur maiorum quoque noſtrorum moris, Athenienſes, vt bonos honorarent, hoc ſenatuſconſultū indicat. Si verò nō iiſdem reb. quib. nos nūc: id iam aliud quiddā eſt. Quòd ſi cōcederemus, neq. Lyſimacho, neq. cuiquā alteri quicquā à maiorib. noſtris fuiſſe cōceſſum: propterea ne iuſtū eſſet, eos quib. nos aliquid nūc dedimus: eo ſpoliari? nec .n. qui nō dederūt, quod viſum eis nō eſt, accuſandi ſunt: ſed hi, qui quod antea dederāt, deinde ſine iuſta cauſa rurſus eripuerūt. Si quis enim demōſtrare poteſt, etiā illos aliquid quod dederāt, vlli eripuiſſe: nō obſto, quo minus etiā nos id exēplum imitemur. Quanquā id æquè inhoneſtū eſſet. Si verò nemo eſt, qui vllo tēpore factū id eſſe demonſtrare poſſit: cur nos primi talis exempli autores erimus? Illud aūt, Athenienſes, quoq. cōſiderādū eſt, & in cōſpectu habēdum, quòd iurati ad iudicium veniſtis, non legibus Lacedæmoniorum aut Thebanorū, neq. iis quæ olim apud primos maiores noſtros in vſu fuerūt: ſed iis quibus illi, quos iſte lege ſua ſpoliare conatur, dona conſecuti ſunt: & quarū rerū leges nullæ ſunt, de iis vt ex æquo & bono quàm veriſſimè ſanctiſſiméq. fieri poteſt, iudicetis. Rectè. Cōferte igitur æquum & bonum cum vniuerſa lege. Eſtne, Athenienſes, æquū, honoré bene meritis haberi? æquum: Quid porrò? éſtne æquū, vt quæ ſemel quis dederit, habere ſinat? æquū. Vos igitur tū ipſi hæc facite, vt iuriſiurādi religionē ſeruetis: tū iis qui maiores hæc feciſſe negant, ſuccenſete: tū iſtos qui talia exēpla recēſent, eos magnis beneficiis affectos nemini honorē habuiſſe,

A δέ. δεῖ δ' ὧνό παρ' ἡμῖν δῆμος οὐδ' ἁμωσ, ταῦθ' ὡς ἀιελλεῖν δεῖ, λεγόντων τινῶν, ἐθέλειν, ἀκούειν. ἔστ' οὖν πως τοῦτο τὸ χειρόν λόγος, ὡς ἄρα καὶ παρ' ἡμῖν ὅτι τοῖς πρόσθε πολλὰ ἀγαθὰ εἰργασμένοι τινὲς, οὐδενὸς ἠξιοῦντο τοιούτου· ἀλλ' ἀγαπητὸς ὅπῃ ἁμμαρτὼν ἐν τοῖς ἐρμαῖς ἐτύγχανον. καὶ ἴσως ἔστ' ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ὕπῃρεμμα. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ πολλὰ ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι. πρὸς δὲ, καὶ οὐ δίκαιον. εἰ μὲν γὰρ ἀνάξιοι ἐνῆσαν τῆς φήμης κἀκείνοις τιμᾶσθαι τῆς ἀξίας εἰπάτω, εἰμή τι πρότερον μηδεὶς, μήτε τοῦτο ὕστερον εἰ δ' ὁ μηδένα φήσας συναχθεσθείη ἂν ἔγωγε τῇ πόλει, εἰ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γέγονεν ἄξιος δι' παθεῖν. καὶ μὲν εἴγε ὁμολογῶν ἐκείνους εἶναι πονηροὺς, μὴ τεκμηκότας δείξει μηδενός. τῆς πόλεως ὡς ἀχαρίστου ὄντος κατηγορεῖ ἔστι. δὲ οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχοντα. οὐδὲ ὀλίγου δεῖ. ἀλλ' ἐπειδάν τις αἴτιαν κακουργῶν ὅτι μὴ προσήκοντα φέρῃ ματα τοὺς λόγους μεταφέρῃ. δυσχερεῖς ἀνάγκη φαίνεσθαι. ὡς δὲ ταληθές τ' ἔχει, καὶ δίκαιόν ὅστι λέγειν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. ἦσαν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πολλοὶ πρότερον ἀπονδάτοι· καὶ ἡ πόλις οὐμοὶ ἐτίμα καὶ τότε τοὺς ἀγαθούς. οἱ μὲν τοίνυν τιμαὶ καὶ τἄλλα πάντα, τὰ μὲν πότε λῶ ὅτι τοῖς τότε ἔθεσι τὰ δὲ νῦν, ὅτι πρὸς νῦν πρὸς οὗ τί τοῦτο λέγω; ὅτι φήσαμέ' ἂν ἔγωγε ἐκείνους οὐκ εἶναι ὅσου ἄξια τῆς πόλεως οὐ τυχεῖν ὧν ἐβουλήθησαν. πῶς γὰρ ὅμοιος τεκμηρίῳ; ὅτι λυσιμάχῳ δωρεὰν δι τῇ πόλει χρησίμων, ἑκατὸν μὲν ἐν βοῶν πλέθρα γῆς πεφυτευμένης ἔδοσαν, ἑκατὸν δὲ φυλῆς, ἔτι δὲ ἀργυρίου μναῖ ἑκατὸν, καὶ τέτταρας τ' ἡμέρας δραχμάς. καὶ τούτων ψήφισμά ἐστιν Ἀλκιβιάδου, ἐν ᾧ ταῦτα γέγραπται. πότερ μὲν ἡ πόλις ἡμῖν καλῶς ἦς δύπορει καὶ χρημάτων. νῦν δ' δύπορήσαι. δεῖ γὰρ οὕτω λέγειν, καὶ μὴ βλασφημεῖν. καίτοι, πρὸς τοῦ οὐκ ἂν οἴεσθε νῦν τὸ ἕβδομον μέρος τούτων αὐ-

C τῆς ἀτελείας ἐλέσθαι; Ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὸ ψήφισμα τουτί. Λέγε.

Ψήφισμα.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ τοῖς πρόσθεν ὑμῖν ἔδοξε καὶ τοὺς χρηστοὺς τιμᾶν, δῆλόν τὸ ψήφισμα τουτί· εἰ δ' μὲν τοῖς αὐτοῖς οἷς περ ἡμεῖς νῦν, ἕτερόν τι τοῦτ' ἂν εἴη. εἰ τοίνυν μήτε λυσίμαχον, μήτ' ἄλλον μηδένα μηδὲν δίρηθαι πρὸς τῶν πρόσθεν ὑμῖν συγχωρήσαιμι· τί μᾶλλον οἷς ἔδομεν νῦν ἡμεῖς, ἀφαιρεῖσθαι δίκαιος ἂν ἀφαιρεθείη; οὐ γὰρ οἱ μὴ δόντες ἃ μὴ δοκεῖ, δεινόν, εἰσὶν ἀδὲν εἰργασμένοι, ἀλλ' οἱ δόντες μὲν πάλιν δ' ὕστερον μηδὲν ἐγκαλοῦντες ἀφαιρούμενοι. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει δεῖξαι κἀκείνους ὧν ἔδοσάν τῳ τι, τοῦτ' ἀφῃρημένους. συγχωρῶ καὶ ὑμᾶς ταυτὸ τοῦτο ποιῆσαι· καὶ τοι τό γε αἰσχρὸν, ὁμοίως. εἰ δὲ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τοῦτ' ἔχει δεῖξαι γεγονός· τίνος εἵνεκα ἐφ' ὑμῖν πρῶτον καταδείχειν τοιοῦτον ἔργον; χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθαι καὶ ὁρᾶν, ὅτι νῦν ὁμωμοκότες κἀ τοὺς νόμους δικάσομεν ἡμεῖς, οὐχὶ τοὺς λακεδαιμονίων, οὐδὲ τοὺς θηβαίων, οὐδ' οἷς πολὺ ἐχρήσαντο οἱ πρῶτοι τῶν πρόσθεν· ἀλλὰ καθ' οὓς βαίνοντας ἀτελείας, οὓς ἀφῃρείτω νῦν οὗτος τῷ νόμῳ καὶ πεί ἐὰν ὦν αὐ νόμοι μὴ ὦσι, γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ κρίνειν. καλῶς. τοίνυν τῆς γνώμης πρὸς ἅπαντα αἰσθάνεται τὸν νόμον. ἆρ' οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τοὺς δ' ἐργέτας τιμᾶν; δίκαιον. τί δαί, ὅσ' ἂν δῶτε ἅπαξ δίκαιον ἔχειν ἐᾶν; δίκαιον. ταῦτα τοίνυν αὐτοί τε ποιεῖτε, ἵνα διορκῆτε· καὶ τοὺς πρόσθεν ὀργίζεσθε, ἐὰν μή τις φῇ ποιεῖν. καὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας ὧδ' ἀδίκημα, ὡς ἄρα ἐκεῖνοι μεγαλαδῶ παθόντες οὐδὲν ἐπιπσαν·

καὶ

καὶ πονηροὺς, καὶ ἀπαιδεύτους ἡγεῖσθε εἶ). πονηροὺς A & improbos & inurbanos esse arbitramini. Improbos, quod maioribus vestris falsò crimen ingratitudinis impingunt: inurbanos, quod si maxime verùm id esset, negari potius id ab eis, quàm commemorari, officij fuisset. Arbitror autem etiam hoc Leptinem dicturum, lege sua, nec imagines, nec victum in curia eripi iis qui acceperint, nec ciuitati facultatem adimi honorandi eos quos dignos consuerit: sed licere & æreis statuas decerni, & victū in curia, & quicquid præterea volueritis, hoc vno dūtaxat, excepto. Ego verò, quod ad ea attinet, quæ ciuitati se relinquere dicit, tāti respōdeo: si quid prius datum cuiquā eripueritis, efficietis, ne quisquā etiā de vllis reliquis donationib. securus esse possit. Nā quę maiori fiducia esse debet de imagine, de victu, quā de immunitate quā prius datā quibusdā eripueritis? Quod si nihil ea in re incōmodi inesset: tamen ne illud quidē cōsultū mihi videretur, eā ciuitati nostræ necessitatē imponi, qua vel minima beneficia æquare maximis, vel, nisi id fecisset, ingrata in aliquos esse cogeretur. Iā magnorum beneficiorum sæpe occasionem incidere, neq; vobis expedit, neq; ea fortasse cōferre facile est: sed ꝑ mediocrib' & quæ in pace tranquilláq; repub. liceat assequi, cuiusmodi sūt beneuolētia, iustitia, cuīa, ꝑ talib. inquā, & expedire mihi videtur, & debere honore haberi. Quare etiā distinctā rationē donationū esse oportet, vt qua quisque dignus videbitur, eā à populo accipiat. Quod verò se relinquereait iis qui sunt honores consecuti: alij simpliciter prorsus & iustè respōderīt, sibi ea relīquēda esse omnia quę ꝓpter accepta beneficia dederitis. alij, esse impostoré eū, qui sibi dicat aliquid relīqui. Nā qui beneficiis suis immunitaté meruisse videtur, & eū honorē à vobis adept' est solū, siue sit hospes, siue etiā ciuis: postquā is ei ereptus fuerit, quā donationē reliquā habet Leptine? Nullā ꝓfectò. Ne igitur eo quòd alios vt improbos accusas, illos spolia: neq; rursus eo ꝙ illis relinquere te dicis, id eripe ꝙ solū habēt. Vt autē simpliciter dicā, nō tā illud grauiter ferēdū est, si ex omni aliquē, siue parua siue magna iniuria afficiemus, quàm si honores, quibus aliquos benemeritos renumerabimur, dubios efficiemus & incertos. Neq; ego de immunitate potissimū laboro, sed de eo ne ista lex prauam cōsuetudinē introducat: & talē vt ꝓpter eā omnia quæ populus dederit, incerta sint. Ne verò per iniuriam decipiamini fortasse vi prętstat id indicari, quo tanquā callidissimo & nobis maximè contrario inuento nituntur ad persuadendā vobis immunitatū ibrogationē. Dicturi enim sunt, sūptus hos omnes, vt sunt ædilitia munera & gymnasiarchiæ, ad sacra pertinere: ac proinde minimè ferendum esse, vt cuiquam sacrorum immunitas detur. Ego verò, vt aliqui sint immunes, quibus hoc à populo concessum est, æquum esse puto. Quod verò isti nunc facturi sunt (si modò ista dicēt) id non ferendum esse puto. Si enim quæ nullo aliopacto demonstrare possunt, æquum esse vt eripiatis, ea per causam religionis perficere instituerint: an non facinus impiissimum & atrocissimum suscipient? Decet enim mea quidē sententia, quæcunque interposito diuino nomine aguntur, talia videri, vt nec ab homine facta improbarentur. Aliud autem esse, immunitatem habere sacrorum, aliud publicorum munerum, & istos dum publicorum munerum nomē ad sacra trāsferunt, vos decipere studere: Leptinē ipsū testē vobis adducā. Nā legis initio scribit: Leptines cēset, vt ditissimi pubica munera obeāt, neminē debere immunē esse, exceptis Harmodij & Aristogitonis familijs.

Refutatio aliorū honorum, ab incōmodis.

Inanem & sceleratū esse prætextum falsæ religionis, omnésque donationes tollit.

μὴν, διότι καταψεύδονται τῶν πεπραγμένων ὑμῖν ὡς ἀχαρίστων· ἀμαθεῖς δὲ, διότι ἐκεῖνο ἀγνοοῦσιν, ὅτι εἰ τὰ μάλιστα ταῦθ' οὕτως εἶχεν, ἀρνεῖσθαι μᾶλλον ἢ λέγειν αὐτοῖς προσῆκεν. οἶμαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον λέγειν ἐρεῖν. ὡς τὰς εἰκόνας καὶ τὸν σίτησιν οὐκ ἀφαιρεῖται τοὺς εἰληφότων ὁ νόμος· οὐδὲ τῆς πόλεως τὸ τιμᾶν τοὺς ὄντας ἀξίους ἀλλ' ἐξεῖναι καὶ χαλκοῦς ἱστᾶναι, καὶ σίτησιν διδόναι. καὶ ἀλλ' ὅ, τι ἂν βούλησθε, πλὴν τούτου. ἐγὼ δ' ἴσως ὧν μὲν τῇ πόλει καταλιπεῖν * φήσ, ποσῶν λέγω. ὅτι, ἂν ὧν ἐδώκατέ τῳ πρότερόν τι τοῦτ' ἀφέλησθε. καὶ τὰς ὑπολοίπους ἀπίστους ποιήσεσθε πάσας δωρεάς. τί γὰρ ἔσται πιστότερον τοῦ τῆς εἰκόνος, ἢ τοῦ τῆς στήσεως, ἢ τοῦ τῆς ἀτελείας, ὧν πρότερόν τισι δόντες ἀφῃρημένοι φανεῖσθε; ἔτι δ' εἰ μηδὲν ἔμελλε τοῦτ' ἔσεσθαι δυσχερές, οὐδ' ἐκεῖνο καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι, εἰς τοιαύτην ἀγνωμοσύνην τὴν πόλιν, δι' ἧς ἅπαντας ἀξίους B σου τῆς αὐτῆς ἀξιώσῃ τοῖς τὰ μέγιστα συνεργετῆσαι· ἃ μὴ τοῦτο ποιοῦσα, χαίρειν τοίνυν ἀποδώσῃ, μεγάλων μὲν οὐδ' ἐνεργεσιῶν, οὐδ' ἡμῖν συμφέρει συμβαίνειν πολλάκις καιρόν, οὔτ' ἴσως ῥᾴδιον αὖθις γενέσθαι· μετρίων δὲ, καὶ ὧν ἐν εἰρήνῃ τις καὶ πολιτείᾳ δύναιτ' ἂν ἐφικέσθαι, εὐνοίας, δικαιοσύνης, ἐπιμελείας. τῆς τοιούτων, καὶ συμφέρειν ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ χρῆναι δίδόναι τὰς τιμάς. δεῖ τοίνυν μετρεῖσθαι καὶ τὰ τῆς δωρεᾶς· ἵν' ἧς ἂν ἀξίου ὦν ἕκαστος φαίνηται, τούτου καὶ τὸ δήμου λαμβάνῃ τοῦ δωρεᾶς. ἀλλὰ μήν, ἴσως ὧν γε τοῖς δυναμένοις τὰς τιμὰς καταλιπεῖν φήσ οἱ νῦν, ἁπλᾶ πάνυ καὶ δίκαια ἂν εἴποιεν, πάντ' ὅσα τῆς αὐτῆς ἕνεκα αὐτοῖς ἔδοτε ἐνεργεσιῶν ἀξιοῦντες ἔχειν. οἱ ὀφείλειν τὸν ὡς καταλείποντά τι λέγοντα αὐτοῖς, ὁ δὲ ἄξια τῆς C ἀτελείας δοκεῖ πεποιηκέναι δόξας, καὶ τούτου παρ' ὑμῶν λαβὼν τοῦ τιμοῦ μόνου, ἢ ξένος ἢ καί τις πολίτης· ἐπὰν δὲ ἀφαιρεθῇ τούτου, τὴν ἔχει λοιπὴν δωρεὰν λειτουργίαν δήπου. μὴ τοίνυν δίκαιόν μοι τοῦτ' ἔστω δεῖν καταγορεῦσαι ὡς φαύλων, ἐκείνους ἀφαιρεῖσθαι δι' ἃ δι' ὧν καταλιπεῖν ἐκείνοις φήσ, τούσδε, οὓς μόνον λαβόντες ἔχουσι, τοῦτ' ἀφέλη. ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, οὐκ εἰ τῶν τοιούτων ἀδικήσομέν τινα, ἢ μείζονα ἢ ἥττονα, δεινόν ἐστιν. ἀλλ' εἰ τὰς τιμὰς αἷς αὐτοὺς ποιήσομέν τινας, ἀπίστους κατασήσομεν· οὐδ' ὁ πλείστος ἔμοιγε λόγος περὶ τῆς ἀτελείας, ἐστὶν, ἀλλ' ὥσπερ μὴ πονηρὸν ἦθος ἢ νόμον εἰσάγῃ, τοιοῦτον, δι' ὃ πάσχει ὅσα ὁ δῆμος δίδωσιν ἅπαξ ἑκών. ὃν τοίνυν κακοῦργόν τον οἴονται λόγον διῃρῆσθαι πρὸς τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πεῖσαι, βέλτιόν ἐστι προειπεῖν. ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες. ἐρροῦσι γὰρ ὅτι ταῦθ' ἱερῶν ἐστιν ἅπαντα τὰ ἀναλώματα, αἱ χορηγίαι, καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι δεινὸν οὖν εἰ τῶν ἱερῶν ἀτελὴς τις ἀφεθήσεται. ἐγὼ γ', τὸ μὲν πρᾶς, οἷς ὁ δῆμος ἔδωκεν, ἀτελεῖς εἶναι. τοῦτο δίκαιον ἡγοῦμαι. ὃ δὲ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν ἐὰν ἅπερ ταῦτα λέγωσι τοῦτ' εἶναι δεινὸν νομίζω. εἰ γὰρ ἀκριβῶς μηδένα ἄλλον ἔχουσι ζητοῦντα δεῖξαι δίκαιον ὑμᾶς ἀφελέσθαι, ταῦτ' ὀφείλειν τῷ θεῷ ὀνόματι ποιεῖν ζητήσουσι πῶς οὐκ ἀσεβέστατον ἔργον καὶ δεινότατον φανοῦνται; χρὴ γὰρ ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, πάντ' ὅσα τις φαίνεται τοῖς θεοῖς ὀφειλόμενα, τοιαῦτα φαίνεσθαι, οἷα μηδ' ἂν ὑπ' ἀνθρώπων πραχθέντα, πονηρὰ φανείη. ὅτι δ' οὐκ ἔστι ταῦτ' ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν ἡ λῃτουργιῶν, ἀλλ' οὗτοι τὸ τῶν λῃτουργιῶν ὄνομα ὅτι τὸ τῶν ἱερῶν μεταφέροντες ἐξαπατᾶν ζητοῦσι, λεπτίνῃ αὐτὸν υἱῶν ἐγὼ διδάξω μαρτυρα. γράφων γὰρ ἀρχὴν τοῦ νόμου. λεπτίνης εἶπέφησιν, ὅπως αἱ οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσιν, μηδένα· ἀτελῆ εἶναι, πλὴν τῶν ἀφ' ἁρμοδίου καὶ ἀριστογείτονος.

Enimuerò si idem est, sacrorum & publicorum munerum immunem esse: quid in mentem illi venit, vt hoc adscriberet? Nec enim istis sacrorũ immunitas data est. Vt autem sciatis hæc ita se habere, cape primùm exemplum statuæ, deinde principium legis Leptinæ. EXEMPLVM STATVÆ. Auditis, Athenienses, exemplum statuæ, quod eos immunes esse iubet, sacris exceptis? Recita igitur principium legis Leptineæ. LEX.

Bene, desine, Cũ scripsisset, vt ditissimi obirent munera, adscripsit, exceptis Harmodij & Aristogitonis posteris. Quod si ita esset, vt ipse videri vult: qua de causa? Siquidẽ obire munera ad sacra pertinent? Nam si hæc dixerit: statuæ contraria scripsisse conuincetur. Libenter autem ego, Leptine, interrogarim, cuius rei immunitatem, aut tu nunc illis te reliquisse dicas, aut maiores nostros olim dedisse: ædilitia munera si ad sacra pertinere dixeris? nam veterum legum autoritate, tributorum, quæ ad bellum pertinent, omnium, & instruendarum triremium nõ sunt immunes. Immunitatem porrò ædilitiorum munerum, siquidẽ illa ad sacra pertinẽt, non habẽt. Et tamen scriptũ est, immunes eos esse. Cuius igitur rei? Nũ tributi quod inquilini soluũt? hoc enim reliquũ est. Non certè. Sed eorum numerũ, quæ in orbẽ redeunt, quẽadmodũ & statua indicat, & tu initio legis definisti, & omnia superiora tẽpora testãtur: quæ cũ lõgissima intercesserint, neq; trib. vnquã vlla quẽquã ex illorũ familia ædilẽ decernere ausa fuit: neq; si quis alius decretus fuit ad permutationem facultatum eos prouocare. Quare auscultandum illi non est, si his contraria proferre ausus fuerit. Præterea fortassis etiam hoc exigitabunt, quosdam qui se Megarẽses & Messenios esse dicant, quorum maxima sit multitudo, immunes esse: & alios quosdã seruos, & verberones, vt Lycidã & Dionysiũ, nã ei' generis homines elegerũt. Si igitur hoc dicẽt: iubete eos, si fidẽ sibi à vobis haberi velint, senatusc5sulta ostẽdere, quib. isti immunes sint. Nec enim quisquã apud vos immunis est, nisi eis sit immunitas vel senatusc5sulto, vel lege data. Hospites quidẽ publici, & ꝓcuratores, tales apud vos ꝓ magistratus facti sunt, quotũ vn' est Lycidas. Sed aliud est esse hospitẽ, aliud habere immunitatẽ. Ne igitur vos seducãt, nec quia seruus Lycidas & Dionysius, & ali' aliquis, ꝓ eos qui mercede cõducti, talia scribũt, facilè hospites facti sunt: ꝓpterea alios dignos & liberos, & optimè promeritos, donationib. quas iurè à vobis acceperũt, spoliare studeant. Nã vel hac ratione cum Chabria iniquissimè ageretur, si isti, qui rempub hoc modo gerũt, nõ cõtenti seruũ eius Lycidã, vestrũ hospitẽ fecisse: etiã ꝓpter illũ, aliquid ipsi cõcessum, rursus eripuerint, falsam p̃sertim causam p̃texẽdo. Nec enim vel iste, vel quisquã alius, etiãsi hospes sit, propterea immunis est, nisi cui claris verbis, populus immunitatẽ dederit. Istis verò nõ dedit, nec id demonstrare poterũt. Sin impudẽter affirmabũt: nihil ꝑclari faciẽt, aut laude dignũ. Iã quod omnũ maximè cauẽ dũ vobis est, id adiiciã. Nã si quis omnia queLeptines de lege dicet, & quib. ostẽdet, eã rectè latã esse, cõcedat, verè ab eo dici: vna tñ, etiãsi promouerit aliquid, turpitudo nõ tollitur, quæ lege ista approbata, reip. omnino vsumeniet. Quæ igitur illa est? ꝙ benemeritos decepisse videbitur. Nemo autẽ, opinor, erit, quin fatebitur id esse turpe. Quãto verò vobis turpius, quã aliis, me audite. Est vobis antiqua lex è probatarũ numero: si quis aliquid pollicẽdo, verba populo dederit, vt adducatur in iudiciũ: cõuict', vt morte mulctetur.

Propter indignos non spoliandos esse dignos.

καί τοι, εἰ ὧν ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν ταῦτὸ, καὶ λῃτουργιῶν· τί τῦτο μαθὼν προσέγραψεν; οὐδὲ γὰρ τούτοις ἀτέλειάν ἐστιν ἱερὰν ὄντι δεδομένην. ἵνα δ' εἰδῆτε ὅτι ταῦτα τῦτον ἔχει τὸν τρόπον· λάβε μοι πρῶτον μὲν τὸ τῆς νίκης τὰ αὐτὴ γράφα. εἶτα τῶν ἀρχῶν τὸ νόμου τὸ λεπτίνου. Λέγε. Ἀντίγραφα νίκης. Ακούετε τῦ ἀντιγράφων τὸ νίκης, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι κελεύοντων πάλιν ἱερῶν; Λέγε δὴ τῶν ἀρχῶν τὸ νόμου τὸ λεπτίνου.

Νόμος.

Καλῶς, κατάθες, γράψας ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα εἶναι ἀτελῆ προσέγραψε, πλὴν τῦ ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. * καί τοι εἰ ὧν· τίνος ἕνεκα; εἴ γε τὸ τὰ ἱερὰ τέλος ὄζει λειτουργεῖν, αὐτὸς γὰρ οὕτως ταναντία τῇ νίκῃ γέγραφως, ἀν' ταῦτα λέγῃ, φανήσεται· ῥᾴδιος δ' ἂν ἐγὼ γε ἐρέσθαι λεπτίνην, τίνος αὖ τῶν ἀτέλειαν, ἢ σὺ νῦν καταλιπεῖν φήσεις, ἢ ἐκεῖνος τότε δοῦναι τὰς λῃτουργίας ὅταν εἶναι φῇς ἱερά· τὸ μὲν γὰρ εἰς τὸ πόλεμον πασῶν εἰσφορῶν καὶ ξυμμορχιῶν ἐστι τῦ παλαιῶν νόμων οὐκ εἰσὶν ἀτελεῖς. τῦ δὲ λῃτουργιῶν, εἴπερ εἰσὶν ἱεραὶ, οὐδ' ἔχουσιν· ἀλλὰ μὴν γέγραπταί γε ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι. πρόσκειται τὸ μετοικίου. τοῦτο γὰρ λοιπόν. οὐ δήπου. ἀλλὰ τῦ ἐγκυκλίων λῃτουργιῶν, ὡς ἥτε νίκη δηλοῖ, καὶ οὐ προσδιώρισας ἐν τῷ νόμῳ, καὶ μάρτυρες πᾶς ὁ προλόγους γεγονώς. ἐν ᾧ τοσούτῳ τὸ πλῆθος ὄντος οὔτε φυλὴ πώποτε εἰπεῖν ἐτόλμησεν οὐδεμία οὐδένα τῶν ἀπ' ἐκείνων χορηγὸν, οὔτε * ἐγχορηγεῖν αὐτοῖς ἄλλος οὐδεὶς ἀποδοῦναι, οἷς οὐκ ἀκυρωτέον ἂν ἐναντία τολμᾷ λέγῃ. ἔπειτα τίνων ἴσως ὑπισχνεῖσθε ἐρεῖν, ὡς μεγαρεῖς καὶ μεσσήνιοί τινες εἰσὶ φάσκοντες, ἔπειτα ἀτελεῖς εἰσὶν ἀθέμιτοι πάμπληθεῖς ἄθεμοι· καί τινες ἄλλοι, δοῦλοι καὶ μασιγίαι, λυκίδας, καὶ διονύσιος, καὶ τοιούτους πανὸς ὀλίγου λεγομένους. ὧν δὴ τούτ', ὦ δὴ ποιήσαιτε ὅταν ταῦτα λέγωσι, κελεύετε, εἴπερ ἀληθῆ λέγουσι πρὸς ὑμᾶς τὰ ψηφίσματα, ἐν οἷς ἀτελεῖς εἰσιν οὗτοι, δεικνύναι. οὐ γὰρ ἐς οὐδεὶς ἀτελὴς παρ' ὑμῖν, ὅτῳ μὴ ψήφισμα ἢ νόμος δέδωκε τὴν ἀτέλειαν. πρόξενοι μέν τοι πολλοὶ δέ τῦ πολίτου μέν γε ὀνόματι παρ' ὑμῖν τοιοῦτοι· ὧν εἷς ὅστιν ὁ λυκίδας. ἀλλ' ἕτερον πρόξενον ἐς εἶναι καὶ ἀτέλειαν εὑρῆσθαι. μὴ δὲ φαίνοντων ὑμᾶς· μηδ' ὅτι δοῦλος ἂν ὁ λυκίδας, καὶ ὁ διονύσιος, καὶ τις ἄλλος ἴσως, δέ τευς μισθοῦ τὰ τοιαῦτα γράφουσας, ἑτοίμως πρόξενοι γεγόνασι δέ τινων ἀξίοις καὶ χρήσθαι, καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίους, αἷς ἔλαβον δικαίως παρ' ὑμῶν δωρεαὶς, ἀφῃρῆσθαι ζητοῦντων. πῶς γὰρ καὶ τίς οὐχὶ δέ φόνται' ἂν πεποιθὼς ὁ χαβρίας φανεῖν εἰ μὴ ἐξαρκέσει τοῖς τὰ τοιαῦτα πολίτου μόνοις τὸν ἐκείνου δοῦλον λυκίδαν πρόξενον ὑμέτερον πεποιηκέναι· ἀλλ' εἰ καὶ δέ τῦ πάλιν τῷ ἐκείνῳ τί δοθέντων ἀφέλοιντο καὶ ταῦτ' αἰτίαν λέγοντες ψευδῆ; οὐ γὰρ ὅστιν οὐθ' ὅστις, ὅτ' ἄλλος οὐδεὶς πρόξενος ὢν, ἀτελὴς, ὅτῳ μὴ δέ ῥῆσθαι ἀτέλειαν ἔδωκεν ὁ δῆμος· τοῦτος δ' οὖν ἔδωκεν, οὐδ' ἔχουσιν οὗτοι δεικνύναι. λόγῳ δ' ἂν ἀναιρεθεῖεν, οὐχὶ καλῶς ποιήσουσιν. ὃ τοίνυν μάλιστα πάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φυλάξασθαι, τοῦτ' εἰπεῖν ἔτι βούλομαι. εἰ γάρ τις πάντα ὅσα λεπτίνης εἰρηκεν ὡς τὸν νόμον, διδάσκων ὡς καλῶς κεῖται, συγχωρήσειεν ἀληθῆ λέγειν αὐτόν· σῦ γε αἰσχρὸν οὐδ' ἂν εἷς νομοθέτου ἀναιρεθεῖν. ὃ συμβήσεται δέ τὸ νόμου, κύριον ὄμοιμόν τῇ πόλει. πῶς οὖν τοῦτ' ὀρθόν; τὸ δοκεῖν ἐξηπατηκέναι τοὺς ἀγαθόν τι ποιήσαντας. ὅτι μὲν τοίνυν τοῦτο σῦ τι τῦ αἰσχρῶν ὄντι, πάντας ἂν ἡγοῦμαι φῆσαι. ὅτῳ δ' ὑμῖν τῦ ἄλλων αἴσχιον, ἀκούσατέ μου. ἔστιν ὑμῖν νόμος ἀρχαῖος, τῦ καλῶς δοκούντων ἔχειν, ἐάν τις ὑποχόμενός τι τὸν δῆμον ἐξαπατήσῃ, κρίνειν. κἂν ἁλῷ, θανάτῳ ζημιοῦν, ὥστ'

εἰτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰ ἐφ' ᾧ τοῖς ἄλλοις θανάτου τὴν ζημίαν ἐτάξατε, τοῦτ' αὐτοὶ ποιοῦντες φανήσεσθε; καὶ μέν, ὥ γε μηδὲν δίκαιον εἶναι ποιεῖν, καὶ τὰ δοκοῦντα καὶ ὄντα αἰσχρά. μάλιστα γὰ ταῦτα, ἐφ' οἷς τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς τις ἐχθανόμεθα. καὶ δὲ γὰρ ἀμνηστίας ἐπὶ καταλείπεται· τὸ μὴ ταῦτα ποιεῖν, ἃ ποιοῦντας αὐτοὺς ἔφευγεν ἕκαστον. ἔτι τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο εὐλαβεῖσθαι δεῖ, ὅπως μηδὲν ὦν ἰδίᾳ φυλάξεσθ' αὖ, τοῦτο δημοσίᾳ ποιοῦντες φανήσεσθε. ὑμεῖς τοίνυν, οὐδ' αὖ εἴς τ' ἂν ὢν ἰδίᾳ τινὶ δοίη, τοῦτ' ἀφέλοιτο πάλιν, ἀλλ' οὐδ' ὁπηχειρήσειεν ἄν. μὴ τοίνυν μηδὲ δημοσίᾳ τοῦτο ποιήσητε· ἀλλὰ κελεύετε τοὺς τοῖς ἐρεῦνταις τοὺς ἐπὶ τοὺς νόμους, εἶτα τοὺς εὑρεθέντων τινὶ δοῦναι, ἀναξίους εἶναι φασίν, ἢ μὴ πεποιηκότα ἐφ' οἷς εὑρέθη, ἔχειν, ἢ ἀλλ' ὁτῳοῦν ἐγκαλοῦσί τινι γράφεσθαι κατὰ τὸν νόμον, ὃν παρεισφέρομεν νῦν ἡμεῖς· ἢ θέντων ἡμῶν, ὥσπερ ἐγγυώμεθα, καὶ φανερὰ θησόμεθ' ἢ θέντες αὐτούς. ὅταν δὲ ἕκαστος ἡμῶν ταῦτα ποιῇ, ὡς ἐοικεν, ἐλθεῖν τοῦ μὲν δικαίου, τοῦ δὲ εὖ βουλεύσασθαι τοῦ δ' ἴσως ἄλλου τινός. εἰ δὲ τοῦτο φεύξονται, καὶ μὴ ἐθελήσουσι ποιεῖν σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰ καλῶς ὑμῖν ἔχει, ἃ τούτων ἕκαστος ὀκνεῖ τοῖς ἐλθοῦσιν ἀφαιρεῖσθαι μόνος ὀφθῆναι, ταῦθ' ὑμᾶς τοῖς εὐεργέταις ἀπηρημένους φανέσθαι; καὶ τοῖς εὖ πεποιηκόσιν ὑμᾶς, οἷς ἅπαντες ἂν ἐγκαλέσαιμεν, νόμῳ τὰ δοθέντα ἀπολωλεκέναι δίκῃ ὑμᾶς ἀθέμιτα; παῖδα, εἴ τις ἀφαιρεῖται ἀνάξιος, εἷς ἢ δύο ἢ πλείους, γράφῃ διὰ τούτων τὰ αὐτὰ ταῦτα παθεῖν, κατ' ἄνδρα κελεύοντας· ἐγὼ μὲν οὐχ ὑπολαμβάνω ταῦτα καλῶς ἔχειν, οὐδέ γε ἀξίως ὑμῶν σκοπῶ γε τοῦτο. καὶ μέν, οὐδ' ἐκεῖνόν γε ἀποστατέον τοῦ λόγου, ὅτι τῆς μὲν ἀξίας τότε, ὅτε ἐδώκαμεν, τοῖς ἐξετασταῖς ἐλάμβανον, ὅτε τοῦτον ἁπλοῦς αὐτεῖπε· μετὰ ταῦτα δ' ἐᾶν, εἰπεῖν μὴ πεπονθέναι ὑστερον κακόν. εἰ δ' οὖν τι τοῦτο φήσει (δεῖ γάρ οὐκ ἔξουσι) δεῖ κεκολασμένους αὐτοὺς παρ' αὐτὰ τὰ δικήματα φανῆναι. εἰ δὲ μηδενὸς ὄντος τοιούτου, τὸν νόμον ποιήσετε κύριον δόξετε φθονήσαντες, οὐχὶ πονηροῖς λαβόντες, ἀφῃρῆσθαι. ἔστι δὲ πάντα μέν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὅτα δεῖ τὰ ὀνείδη, φυκτέον· τοῦτο δὲ πάντων μάλιστα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. δικαίᾳ ὅπως ταῖς πάσαις φύσεως κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος· καὶ οὐκ ἔχει φάσιν, δι' ἣν ἂν τύχοι συγγνώμης ὢν τοῦτο πεπονθώς. εἶτα, ἢ οὐδέν ἐστιν ὄνειδος, ὅτι πρότερόν ἐστιν ἡ πόλις ἡμῶν, ἢ τὸ φθονερὰ δοκεῖν εἶναι, πάντων ἀπέχεσθαι χρὴ αἰσχρόν. τεκμήρια δ' ἥλικα τούτων, θεωρήσατε. ῥᾴστον μὲν γὰρ μόνοις τοῖς πάντων ἀνθρώποις, ὅτι τοῖς τελευτήσασι δημοσίᾳ τὰς ταφὰς ποιεῖσθε, καὶ λόγοις ὅτι ταφίοις, ἐν οἷς κοσμεῖτε τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα. καί τοι τοῦτ' ἐστὶ τὸ ὅτι μάλιστα ζηλωτὸν τοῖς ἀρετῆς, οὐ τοῖς ὅτι ταύτης πλουσίοις φθονούμενον. εἶτα μέλισσαι δίδοτε ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου δωρεαὶ, τοῖς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας νικῶσι τοὺς στεφανίτας· καὶ ἔχ ὅτι τῇ φύσει τούτων ὀλίγοις μέτεστιν, ἐφθονήσατε τοῖς ἔχουσιν, οὐδ' ἤλπισε ποτ' ἂν τὰς τιμὰς δι' αὐτὰ. πρὸς δὲ τούτοις πιστοῖς οὖσιν, οὐδεὶς πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν δι' ποιᾶν δοκεῖ νικῆσαι· τοσαύτας ὑπερβολὰς τοῦ δωρεᾶν, ἃς αὐτὸ ποιεῖ, παρέχηται. ἔστι τοίνυν ἅπαντα ταῦτα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δικαιοσύνης, ἀρετῆς, μεγαλοψυχίας ὀνείδεσι· μὴ τοίνυν δι' ἃ πάλαι πάντα τὸν χρόνον ἡ πόλις δέδοξεν, ταῦτ', ἀπόλιτε ὑμῶν μηδ' ἵνα λεπτίνης ἰδίᾳ ποιῇ, οἷς ἀνδρῶν ἔχει, ἐπιτρέψητε τῆς πόλεως ἀφελέσθαι καὶ ὑμῖν αὐτοῖς, ἵν' ὑμῶν μηδ' ἵνα πάντες ἀεὶ τὸ χρόνου δόξαν κέκτησθε καλῶν· μηδ' ὑπολαμβάνετε εἶναι τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀνδρὸς ἄλλως τινὸς,

A Vos igitur non pudebit, Athenienses, ipsos ea palam committere, quæ in aliis capitali vindicando supplicio censuistis? Nam cùm omnia cauenda & fugienda sint, tam quæ turpia reuera sunt, quàm quæ videntur inhonesta: tum verò ea potissimum, quæ in aliis molestè ferant. Nec enim vlla controuersia relinquitur, quin ea facienda non sint, quæ ipse antea turpia iudicaris. Ad hæc illud quoque cauē ū ne quid publicè admittatis, quod priuati in vitaretis. Vel tūm autē is non est, qui quod deliquisset alicui, tersus auferret: imò ne coarctatur quidem. Quare neque publicè hoc feceritis. Iubete potius patronos istius legis, si quem, qui consecutus est hoc donum, indignum esse aiunt, siue quòd id reuocat cum non ea fecerit, propter quæ is datum, huic ob aliud crimen aliquod: accusare ex lege, quam nos modò stabilituimus, siue nos eam tuleritimus (id quod nos facturos esse spondemus & pollicemur) siue ipsi tulerint, cum primùm creati fuerint legumlatores. Sunt autem cuique eorum alii qui inimici, alius Diophantus, alius Eubulus, alius alius quispiam. Quòd si hoc detractabunt, & facere nolent, considerate, Athenienses, quàm vobis honorificum futurum sit, vos bene meritis ea eripuisse, quę istorū ne no inimicis eripere nō verentur & eos qui vobis benefecerūt, quibus nemo quicquam obiicere potest: quæ data fuerant, per vos amisisse vniuersa: cum heri potuisset, si quis fanè indignus est, siue vnus, siue duo, aut plures, vt ab istis accusati, & viritim adducti in iudicium, pœnas dedissent? Equidem ista nec laudo, nec digna vobis esse censeo* cuius ego rei etiam rationem habeo. Iam nec illa ratio prætereunda est, de dignitate eorum quibus dedimus, tum æquum fuisse iudicari, cùm nemo ex istis contradixit: deinde verò missos eos fieri, nisi ab eis affecti iustis possit iniuria. Quòd si illi affirmabunt (demonstrare namque nō poterūt) hoc requiritur, vt ostendatur, eos mox admissis delictis pœnas dedisse. Si verò tali re nulla prolata, legem approbabitis: opinionem affe-

C retis hominibus, vos non ob vllum delictum, sed ex inuidia immunitates sustulisse. Cùm autem Athenienses, probra, vt breuiter dicam, fugienda sunt omnia, tum hoc maximè omnium. Quare? Quia inuidia omnino prauitati naturæ tribuitur, nec vlla causa est, ob quam inuidus veniam mereatur. Deinde nullum vitium est, à quo nostra vrbs tam aliena videatur, vt ab inuidia: quamuis ab omni alia turpitudine abhorreat. Cuius rei quanta sint argumenta, videte. Primùm soli ex vniuerso genere mortalium, eos qui pro patria in bellis occubuere, sepelitis publicè, ac funebribus orationib⁹ ornatis facta fortiū virorum. Hoc verò eiusmodi est, vt indicet homines, qui virtutem magni faciant, non qui virtutis honoribus inuideant. Deinde ab omni æuo, maximos honores habetis victoribus gymnicorū certaminū, in quibus coronæ tribui solēt: & nō propterea, qui natura fert, vt eo honore pauci potiātur, eā felicitatē adeptis inuidetis, neq; honores diminuitis. Præterea quę diximus, nemo videtur vnquā vestrā vrbē vicisse beneficētiā: tāta est eius in renumerando liberalitas, & magnificentia. Sunt autē hæc vniuersa iustitiæ, virtutis, magnanimitatis indicia. Ne igitur ea nūc tollite, propter q̄ nostra vrbs omnib. seculis celebrata est: nec vt Leptines priuatim nōnullis, quib. infensus est, insultet, p̄clarā existimationē, qua perpetuò floruistis abiicite: neq; existimate aliā rē agi nūc, quā dignitatē

Digressio in laudationem liberalitatis Atheniensium: cum inuectione, sordium aduersarij & machinationis.

& exiſtimationem ciuitatis, vtrum eam conſeruatam & priori ſimilem eſſe oporteat: an verò abolitam & imminutam? Cum autem multa ſint in hac lege, quæ in Leptine mira mihi videantur: vnum hoc maximè ſum miratus, an ignorarit, quemadmodum is qui atrociſſimas pœnas malefactis conſtituit, nihil malefacturus eſſe videtur, ſic eum, qui bene meritorum honores tollit, non eo animo eſſe credi, vt reipublicæ benefacere ſtudeat. Vtrum igitur hoc ignorarit (fieri enim poteſt) mox oſtendet. Vobis enim tollere concedet id, in quo ipſe deceptus fuit. Sin rem vigebit, & omni vi in legem ſtabiliendam incumbet: ego fanè quî eum laudem non inuenio, vituperare autem nolo. Ne igitur contenderis Leptine, neque violēter quicquā tale cōſtituere velis, quo nec tibi, nec iis qui tibi paruerint, virtutis & bonitatis opinio augebitur: præſertim cùm ex hoc iudicio nihil tibi periculi metuēdum ſit. Quia enim Bathippus Aphepſionis pater obiit, qui iſtum, adhuc obnoxium, accuſarat, exierūt iudicij tempora: nunc omnis eſt de lege diſputatio: iſti verò periculi nihil eſt. Sed audio te paratum eſſe dicere, cum tres te prius accuſarint, eorum neminem actionem eſſe perſecutum. Quos ſi ob id culpas, quòd tibi creare periculum noluerunt: omnium hominum es audaciſſimus. Sin ita probari cenſes cauſæ tuæ bonitatem, ineptè facis. An enim propterea lex tua melior eſt, ſi quis accuſatorum, priuſquam veniretur in iudicium, vel obiit, vel à te corruptus, ab actione deſtitit, vel denique à te ſubornatus fuit? ſed iſta ne dici quidem merentur. Delecti ſunt autem, qui legi patrocinentur, eloquentiſſimi viri, Leodamas Acharnenſis, & Ariſtophon Axenienſis, & Cephiſodotus Ceramenſis, & Dinias Erchienſis. De quibus, quid nos ſentire deceat, audite quæſo: & conſiderate, an vobis iuſtum videatur. Ac primùm Leodamas Chabriæ donationem accuſauit (eſt autem etiam immunitas inter alia quæ illi conceſſa ſunt) & apud vos iudicio victus eſt. Leges autem vetant, ne bis cum eodem iiſdem de rebus *vllo iudicio aut ratione agi liceat. Fuerit autem omnium abſurdiſſimum, cū Chabriæ facinora apud vos tum plus valuerint quàm eloquentia Leodamantis: nunc demum, cum & illa manent, & aliorum facta, qui bene de republica meriti ſunt, acceſſerunt, iſtius eloquentia vniuerſa ſuperari. In Ariſtophontem puto me habere multa quæ iurè dicam. Is donationem à vobis cōſecutus eſt, qua etiā immunitas continetur: nec id ego reprehēdo. Penes vos enim eſſe decet, vt veſtra quibuſcunque viſum vobis fuerit, detis: ſed illud iniquum eſſe dico, quòd eam commoditatem ſibi tribui, æquiſſimo animo paſſus, nunc demum poſtquam eadem aliis conceſſa eſt, indignatur, & vobis ſuadet vt eos ſpolietis. Et quidem hic autor fuit, vt Gelarcho quinque talenta numerarētur, quòd is ea commodaſſet iis è populo, qui in Pireeum ſeceſſerant: nec id ego reprehēdo, ſed potius rectè factū eſſe cenſeo. Ne igitur, cū tu ea, quę teſte nullo probātur, p cauſā populi dederis, ſuadeas vt hæc eripiantur, quorū ipſe populus teſtimonia, & in inſcriptionib. tēplorū, erexit, & omnes cōſcij ſunt: nec qui debita reddēda eſſe decreuiſti, idē horteris, vt aliquis iis ſpolietur, quæ populo accepta retulit. Iā Cephiſodoto tātū reſponsū eſſe volo. Is, Athenienſes, cum eloquentia nemini oratorum cedat, plus laudis meretur, ſi ea facultate ad exigēdū à fontibus ſupplicīū, quàm ad lædendos bene meritos vteretur. Nā ſi

In patronos legis.

A ἢ τὸ τῆς πόλεως ἀξιώμαΤ᾽ ; πότερον αὐτὸ δεῖ σῶζειν καὶ ὅμοιον τῷ προτέρῳ, ἢ * μεθιέναι καὶ λελυμαίνεσθαι. πολλὰ δὲ θαυμάζων λεπίνε κἀτὸν νόμον, οὐ μάλιστα τεθαύμακα σαὐτόν· εἰ ἐκεῖνο ἠγνόηκεν, ὅτι, ὥσπερ αἱ τὰς μεγάλας τὰς τιμωρίας τοῖς ἀδικημάσιν, οὕτω καὶ τὰς αἰτίας τὰς τιμᾶς τοῖς εὐεργέταις, οὐδὲν αὐτὸς ποιεῖν ἀγαθὸν παρεσκευάσθαι δόξει· εἰμὶ τοίνυν ἠγνόηκε ταῦτα (ἦν δὲ καὶ τοῦτο) αὐτίκα δηλώσει. συγχωρήσεται γὰρ ὑμῖν λύσαι πρεὶ ὧν αὐτὸς ἥμαρτεν. εἰ δὲ φανήσεται σπουδάζων, καὶ ἐπιθήσεται νόμος κύειν ποιῆσαι τὸν νόμον· ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω πῶς ἐπαινέσω· ζημίαν δὲ ἃ βέλτιστ᾽ ἂν μηδὲν οἶμαι φιλονεικεῖν Λεπίνην μηδὲ βιάζου τοιοῦτον μηδέν, ὅτι ἐὰν μήτ᾽ αὐτὸς δόξεις εἶναι βελτίων μήθ᾽ οἱ πεισθέντες σοι. ἄλλως τε καὶ ζημιοῦσθαι σοι τὰ αὐτοῦ ἀκινδύνως. δεῖ γὰρ τὸ τελευταῖον βίαιον, τὸν τύραννον πατέρα αὐτεψιαῦν, ὃς αὐτὸν ἔτ᾽ ὄντα ὑποβαθυνον ἐγράψατο, οὐχ ἥλθον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι καὶ πρὸ πρεῖ αὐτὸ τὸ νόμου πῶς ἔχει ὁ λόγος· τὸ τῷ δ᾽ οὐδεὶς ἔχει κίνδυνος. καί τι ἦν τοῦτο ἀπούω σε λέγοντος ἃ ἔφεις σέτινες γραφόμενοι πρότερον τάδε, καὶ ἐπεξῆλθον. εἰ μὲν οὖν ἐγκαλῶν αὐτοῖς λέγεις, ὅτι σε κατέστησαν εἰς κίνδυνον φιλονικοῦντα· τί σαὐτὸν αἰθρόπων. εἰ δὲ τεκμήριον ποιῇ τὸ τὰ δίκαια εἰρηκέναι λίαν δῆθεν ποιεῖς. τί γὰρ ἕνεκα τούτου βέλτιον ἔδει νόμον εἰ τις, ἢ τετελεύτηκε τῶν γραφομένων πρὸς ἐλθεῖν, ἢ πρεισθεὶς ὑπὸ σοῦ διεγράψατο, ἢ καὶ ὅλως ὑπὸ σοῦ παρεσκευάσθη; ἀλλὰ ταῦτα μὲν· οὐδὲ λέγω καλόν. ἥρμοσται δὲ τῷ νόμῳ σωθῆναι, * καὶ μάλιθ᾽ οἱ δεινοὶ λέγειν ἄνδρες λεωδάμας ἀχαρνεύς, καὶ φρισοφῶν ἀξιωνεύς, καὶ κηφισόδοτος ἐκ κεραμέων, ζ δεινίας ἐρχιεύς· ἃ δὴ πρὸς τούτοις ὑπολαμβάνοιτ᾽ ἂν εἰκότως. ἀκούσατε καὶ σκοπεῖτε, ἂν ὑμῖν δίκαια φαίνηται. πρῶτον μὲν, πρὸς λεωδάμαντα, ὃς ἐγράψατο τὴν χαβρίου δωρεάν, ἐν ᾗ τοῦτ᾽ ἐνῆσι τὸ τῆς ἀτελείας τῆς ἐκείνῳ τι δοθέντων. ζ πρὸς ὑμᾶς εἰσελθών, ἢ τὰ τῶν νόμοι ἦ, ἐκ ἐάσει δῆς πρὸς τὸν αὐτὸν * ὑπὲρ τῆς αὐτῆς, ἅτε δίκας, ἅτε δωρεὰς, ἅτε δεδικασμένας, οὔτ᾽ ἄλλο τοιοῦτον οὐδὲν ἔξ. χωρὶς ὧν τούτων, ἀτοπώτατον ἂν φαίνεσθαι συμβαίη, εἰ τότε μὲν τὰ χαβρίου παρ᾽ ὑμῖν ἔρρωτο, μεῖζον ἴσχυε τῆς λεωδάμαντος λέξεως, ἐπειδὴ ὧν ταῦτά τε ὑπάρχει, ζ τὰ τῆς ἄλλων εὐεργεσίας προσγέγονε τοιαῦτα σύμπαντα ταῦτα, ἀσθενέστερα τῆς τότε λόγου γίγνοντο. κἀμοὶ, πρὸς γε ἀρισοφῶντα, πολλὰ ζ δίκαια ἂν ἔχειν εἰπεῖν οἶμαι. ἔδοτ᾽ δ᾽ ρετο τοῦ δωρεᾶ παρ᾽ ὑμῶν, ἐν ᾗ τοῦτο ἐνῆν· κἀτοῦτ᾽ ὀπτιμα· δεῖ γὰρ ἐφ᾽ ὑμῖν εἶναι δοῦναι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν οἷς ἂν βούλησθε, ἀλλ᾽ ἐκεινό γε ἐκ δίκαιον εἶναί φημι, τ᾽, ὅτε μοὶ τοῦτ᾽ ἔμελλεν ὑπάρξειν λαβόντι μηδὲν ἡγεῖσθ᾽ δφυὸν· ἐπειδὴ δ᾽ ἑτέρους δέδοθ᾽, τοιοῦτ᾽ ἀγανακτεῖν, κ πείθειν ὑμᾶς ἀφῃρέθαι. καὶ μοὶ γελάρχῳ πάντε ταλαντα δοθοῦναι γέγραται ἔοτ᾽, ὡς πλάχόντι τοῖς ἐν πειραιεῖ τὸ δῆμον, κ καλὰς ἐποίει. μὴ τοίνυν ἃ μὲν οἷ ἁμάρτυρα, ταῦτ᾽ ὀπὶ τῇ τοῦ δήμου φορᾷ δὰ σοῦ δεδόσθω· ὧν δ᾽ αὐτὸς ὁ δῆμο μάρτυρας ἔσχεν, ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγράψας, καὶ πάντες σωίσασι, ταῦτ᾽ ἀφελέσθαι πλάγιον μηδ᾽ ὁ αὐτὸς φαίνου, πάντ᾽ ὀφειλόμενα ὡς δοθοῦναι δεῖ γράφων, καὶ ἃ τις πλὰ τοῦ δήμου κεκόμισαι, ταῦτ᾽ ἀφελέσθαι πλάγιον. καὶ μοὶ πρὸς γε κηφισόδοτον, πρῶτ᾽ ἀν εἴποιμι. οὗτός ὄζιν οὐδενὸς ἧττον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῆς λεγόντων δεινὸς εἶναι, πολὺ τοίνυν κάλλιον τῇ δεινότητι ταύτῃ χρῆσθαι ὀπὶ τοὺς ἀδικοῦντας ὑμᾶς κολάζειν, ἢ τοὺς ἀγαθοῦ τινο αἰτίους ἀδικεῖν. εἰ γὰρ ἀπεχθά-

πω βούλεσθαί ποτε δεῖ, τοῖς ἀδικοῦσι τὸν δῆμον, οὐ τοῖς A quorum odia suscipienda sunt: eorum inimicitiæ
ἀγαθόν τι ποιοῦσιν, ἔγωγε νομίζω δεῖν. σκέψασθε τοίνυν subeundæ sunt, qui lædunt populum: non qui eidem
δεινίαν, ὅστε ἴσως ἐρεῖ χορηγίας ποτέ, καὶ λειτουρ- beneficiunt: mea quidem sententia. Diuias porrò
γίας. ἐγὼ δ' εἰ πολλοῦ τῇ πόλει δεινίας ἄξιον αὐτὸν fortassis commemorabit, se triremes instruxisse, &
παρέχοιμεν, ὡς ἐμοί γε δοκεῖ· μὴ τοὺς θεοὺς μᾶλλον αἰ ædilitia munera exhibuisse. Ego verò si Diuias, id
σθανόμεθα αὐτῷ τι ἀπὸ τιμῶν ὑμᾶς ἀξιοῦν δοῦναι, quod & ipse existimo, bene de republica meritus
ἢ τοὺς ἑτέρους πρότερον δοθέντας ἀφελέσθαι κελεύειν. est: potius autor ei fuerim muneris aliquid à vobis
πολὺ δὲ βέλτιόν ἐστιν, ἐφ' οἷς αὐτὸς οὐ πεποίη- petendi, quàm vt iuberet eos, qui prius accepissent,
κεν ἀξιοῦν τιμᾶσθαι, ἢ ἐφ' οἷς ἕτεροι ποιήσαντες ἐτιμή- spoliari. Nam boni viri hoc potius officium est, pro
θησαν, φθονεῖν. ὁ δὲ δὴ μέγιστον ἁπάντων, καὶ κοινὸν suis beneficiis gratiam exigere, quàm habitos hono-
ὑπάρχει κῦρος πᾶσιν τοῖς συνδίκοις τοῦτων. πολλάκις res aliis inuidere. Quod verò omnium maximum
ἑνὸς ἕκαστος ἤδη πρότερόν τισι συνδίκοις γέ- est, & in genere contra istos omnes aduocatos facit:
γονεν ἔστι δ' καὶ μάλα ἔχων νόμος ὑμῖν καλῶς, οὐκ ὀρθῶς Vnusquisque eorum sæpe prius quibusdam in causis
τούτοις τεθείς. ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ πρᾶγμα ὥσπερ ἐργασία subscripsit. Est autem præclara lex apud vos, non ob
πᾶσιν ἢ συκοφαντία μὴ ᾖ ξῆναι χειροτονηθέντα ὑπὸ huiusmodi viros lata, sed ideo, ne ea res quæstui es-
τοῦ δήμου πλέον, ἢ ἅπαξ συνδικῆσαι. τοὺς δὲ συνθεμέ- set sycophantis quibusdam, ne liceat, populi suffra-
νους νόμῳ καὶ διδάξοντας ὑμᾶς, ὡς ὀρθῶς ἐστιν αὐ- giis non delecto plus quàm semel subscribere. De-
τοῖς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις δεῖ πειθομένους φαίνεσθαι. cet autem patronos legis, cuius vobis æquitatem
εἰσὶ δὲ μοι, γελοῖον, νομοῦ μὲν συνδικεῖν, νόμον δὲ αὐτοὺς persuadere studeant, ipsos veteribus legibus obtem-
βιάζεσθαι ἕτερον. Ἀναγνῶθι λαβὼν τὸν νόμον αὐτοῖς, perare. Quod si negligunt: ridiculum est, eos, dum
ὃν λέγω. B legi patrocinantur, aliam legem interim violare.
Cape legem de qua dico, ac recita.

ΝΟΜΟΣ.

LEX.

Οὗτος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ παλαιὸς ἔστ' ὁ νόμος, Hęc, Athenienses, & vetusta & præclara lex est: quam
καὶ καλῶς ἔχων. ὃν ἐὰν φυλάττωσι, φυλάξονται θαυ- nec isti, si sapiunt, violabunt: & ego, vbi pauca addi-
μάζειν οὗτοι. ἐγὼ δ' ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπών, κα- dero, descendam. Studio & magnæ curæ vobis esse
ταβήσομαι. ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πολίτας μὲν τοὺς debet, Athenienses, cùm vt omnes leges vestræ præ-
νόμοις ὑμῖν ὡς ἐγὼ νομίζω παρασκευάσαι ὡς κάλλιστα clarissimæ sint, tum verò hæ in primis, quæ ciuitatem
ἔχειν· μάλιστα δὲ τούτοις, δι' ὧν μικρὰν ἢ μεγάλην ἐς aut magnam aut paruam efficere possunt. Eæ verò
ἕξει τὴν πόλιν. εἰσὶ δ' οὗτοι τίνες; οἱ τοὺς ἀγαθόν τι quæ sunt? Hæ nimirum, quæ & bene meritis honorẽ
ποιοῦσι, τὰς τιμὰς διδόντες, καὶ εἰ τοῖς ταὐτὰ πρά- inhabent, & in probos suppliciis cohercent. Nam si
τουσι, τὰς τιμωρίας εἰ χρὴ ἅπαντες ὡς ἀληθῶς τὰς ἐν omnes, pœnarum metu, quæ legibus sancitæ sunt,
τοῖς νόμοις ζημίας φοβούμενοι, τὸ κακόν τι ποιεῖν maleficiis omnibus abstineant: & omnes præmiis
δέος ᾖ, καὶ πάντες τὰς ὑπὸ τῆς εὐεργεσίας ὠ- beneficiorum inuitati, officium facere studeant: quid
φελείας ζηλώσαντες ἀλλήλοις παρέχειν πειρῶντο τί κωλύῃ obstat, quò minus ciuitas florentissima efficiatur, &
μεγίστη εἶναι τὴν πόλιν, ἧς πάντες χρῆσοις, καὶ μηδένα boni sint omnes, malus nemo? At ist Leptinę lex, nõ
εἶναι πονηρόν; ὁ τοίνυν νόμος ἔστ' ὁ λεπτίνου, οὐ μόνον, ὦ C id solùm, Athenienses, mali habet, quòd sublatis be-
ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἀδικεῖ, ὅτι τὰς τιμὰς ἀναιρῶν τῆς ne meritorum præmiis, efficit, ne qui sui erga vos
εὐεργεσίας, ἀχρεῖον τὸν ὑπείκειαν τοῖς φιλοτιμεῖσθαι studij & beneuolentiæ fructum percipiant: sed illud
βουλομένοις καθίστησιν· ἀλλ' ὅτι καὶ * παρανομίας δόξαν etiam, quòd nostræ ciuitati turpissimam violatarum
ἀφίστιν τῇ πόλει καταλείπει. ἴσως γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι. legum opinionem conciliat. Neque enim vos pro-
τῷ τὰ δεινότατα ὑμᾶς ἀδικοῦντων, ἂν ἑκάστῳ τιμήμα fecto præterit, ea lege vnam tantum pœnam esse
ὑπάρχει * δίκαι τὸν νόμον ὃς διαῤῥήδην λέγει μηδὲν ὡς constitutam iis etiam qui grauissimè in vos delique-
χρὴ τίμημα ὑπάρχειν ὅτι κρεῖττ πλέον, ἢ ἂν ὁ πό- rũt, qua sancitũ est, vnius iudicij nõ plus, vna æstima-
λεμον αὐτὸ δικαστήριον τιμήσῃ, παθεῖν, ἢ ὅσα πάσχειν ἀμφό- tione esse debere, vtrain foro decreta fuerit, vel lucẽda
τερα δέ, μὴ ὀφείλω. ἀλλ' οὐχ οὗτος ἐχρήσατο τούτῳ τῷ esse, vel soluẽda: vtrasq. verò nõ licere. Hac verò mẽ-
μέρει. ἀλλ' ἐάν τις ἀπαγορεύσῃ χάριν ὑμᾶς, ἄτιμος ἔστω sura iste non vsus est: sed si quis gratiam referri sibi
φησί, καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω. δύο τιμήματα ταῦτα. postulat, infamis, inquit, esto, & opes eius publicen-
ἐὰν δὲ ἀπαγωγὰς καὶ ἀπαγωγάς. ἐὰν δὲ ἄλλο, ἔνοχος tur. Binæ pœnæ hæ sunt: Liceat porrò & deferre, &
ἔστω τῷ νόμῳ, ὃς κεῖται, ἐάν τις ὀφείλων ἀρχὴν τοῦ δη- in carcerem abducere. Quòd si conuictus fuerit ob-
μοσίου, θανάτου λέγει. τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἐναντίον τοῦ ὑπο- noxius esto legi, quæ lata est contra ærarios, si magi-
μνήματος. δοκοῦσι δύο τιμήματα ταῦτα. πῶς οὖν οὐ χέ- stratus gesserint: mortem dicit. nam id eius rei sup-
τλιον καὶ δεινόν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰ χαλεπώτερον plicium est. Tres igitur pœnæ sunt hæ. An non igitur
ἔδοξε παρὰ ὑμῖν, χάριν δὲ ποιήσαντα ἁπάντων, ἢ τὰ miserandum & acerbum est, Athenienses, si grauius
δεινότατα ἐργαζόμενον ληφθῆναι; ἀρχὸς, ὦ ἄνδρες apud vos videbitur gratiam pro beneficio repetere,
ἀθηναῖοι, καὶ κακῶς ἔχων ὁ νόμος, καὶ ὅμοιος φθόνῳ quàm grauissimi sceleris reum peragi? Turpis lex est,
τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ. καὶ τὸ λοιπὸν ἐὰν τοιούτους δέ τινας προσέσεσθαι ὁ γράφων χρήσθαι. ὑμῖν δ' οὐχὶ πρέπει Athenienses, & minimè probanda, & inuidiæ ac æ-
τὰ τοιαῦτα μιμεῖσθαι· οὐ δ' ἀνάξια φαίνεσθαι φρονοῦντας ὑμᾶς αὐτούς. φέρε γὰρ πρὸς διός, τί μάλιστα mulationi cuidam similis, ne plura dicam. Et quidẽ
ἂν ἀποδεξαίμεθα πάντες; καὶ τί μάλιστα ἂν ἅπασι διεσπούδασαν τοῖς νόμοις ὅπως μὴ γένωνται οἱ πρὸς his affectibus laborare videtur autor illius. Vobis verò non conuenit talia imitari, neque virtute vestra
ἀλλήλους φόνοι πρὸ ὧν ἀξιαίρετος ἡ βουλὴ φύλαξ ἢ ἐν ἀρείῳ πάγῳ τέτακται. ἐν τοίνυν τοῖς πρὸ τούτων νόμοις, ἐ quicquam indignum committere. Quid enim obsecro est, quod maximè deprecemur omnes, & quid omnibus legibus accuratissimè cautum est? Ne mutuæ cædes fiant, cuius rei custos eximius senatus Areopagiticus est constitutus. In legibus

Peroratio, qua Leptineæ legis probra & mala coacernat, nouis etiam rationib. insertis.

igitur Draco quæ de homicidiis latæ sunt, cùm maximum terrorem incutere omnibus vellet, ne quis iugularet alterum, scripsit, homicidam arcendum esse à purgationib. libationibus, crateribus, fanis, foro: & cætera cõmemorauit omnia, quib. se homines maximè repressurũ opinatus est, ne quid tale auderent. nec tamen iuris ordiné sustulit: sed definiuit, propter quæ liceret cædẽ facere: & si quis eo modo cædem fecisset, purũ fore, pnũciauit. Occidere igitur iurè, vestris quidé legib. licebit: gratiã repetere, neq. iure, nec vllo modo licebit, per istius legem? Minimè verò, Atheniẽses, minimè de vobis eã opinionẽ suboriri patiamini, vt hoc maiori studio vobis fuisse videatur, ne cui gratia referatur, quàm ne qua cædes in vrbe vestra fiat: sed recordati eorũ temporũ, quib. affecti beneficiis, gratiam retulistis, immunitate data: & Diophãti statuæ, de qua Phormio dixit, in qua scriptũ & iureiurãdo confirmatũ est, si cui quid p libertate populi propugnãti acciderit, eadẽ vos illi pmia daturos, quæ Harmodio & Aristogitoni: condẽnate legẽ istã. quod nisi factũ fuerit, iurisiurandi vestri religionem violabitis. Præter hæc oĩa, etiã illud audite. Fieri nequit, vt ea lex cõmodè lata sit, quæ de preteritis & futuris non eadẽ statuit. Ne quis, inquit, immunis esto, exceptis Harmodij & Aristogitonis posteris. Bene. Nec deinceps dare liceat. Ne tũ quidẽ, Leptine, si tales aliqui extiterint? Si anteacta reprehẽdis: cur non futurorũ etiã rationẽ habuisti? Ob id scilicet, inquies, quia tale nihil metuendũ vobis est. Vtinã quidem ita sit, Atheniẽses: sed cũ homines simus, ea tũ dicẽda, tũ legib. sanciẽda sunt, quæ nemo iurè culparit. Et bona quidẽ expectãda, & votis à diis immortalibus exoptanda sunt: sed nihil humani tamẽ alienum à vobis existimare debemus. Nec. n. Lacedæmonij vnquam sperarũt ita secũ actũ iri: neque fortè Syracusani, qui populari sunt olim vsi republ. & tributa à Carthaginẽsib. exegerũt, & finitimis omnib. imperarũt. cũ nos nauali prælio superassent, ne ab vno, qui scriba, vt aiũt, & minister fuerat, tyrãnide opprimerẽtur. Neq. Dionysius, qui adhuc superstes est, vnquã fortassis opinatus est, fore vt à Dione rotũda naue, & paucis cũ militib. aduersus se pfecto, imperio spoliaretur, qui triremes multas, & milites, & vrbes possideret. Sed, mea sententia, quid futurũ sit, omnibus hominib. obscurũ est: & paruę occasiones magnos motus mutationésque pariũt. Quare modus in reb. secũdis seruãdus est, & puidẽdũ, quid accidere possit. Multa dici & cõmorari possent ad istã legẽ euertẽdã, vt quæ nec probãda, nec vobis pfutura sit: sed vt id paucis intelligatis, & ego tandẽ dicendi finẽ faciã, sic agite. Cõferte inter se, & cogitate cũ animis vestris, quid vobis euẽturũ sit, si legẽ istã dãnaueritis: quid, si approbaueritis. Deinde tenete & memẽtote, quæ ex vtraq. re vobis fore videbuntur, vt potiora præferatis. Si igitur eam damnabitis, vt nos iubemus: & digni ius suum à vobis consequentur: & si quis indignus est (sicut esto sanè aliquis) præterquam q̃ dono priuabitur, ex animi vestri sententia etiam à vobis punietur lege à nobis substituta: & nostra ciuitas fidelis, iusta, verax erga omnes videbitur. Sin approbabitis (quod absit vt faciatis) & boni propter improbos afficientur iniuria: & indigni, calamitatis aliis autores erunt, nec vllas ipsi pœnas dabunt: nostráque ciuitas, contrà quàm dixi modò, vt perfida, vt inuida, vt mendax apud omnes traducetur. Quare nõ committendũ est,

Quæ res legis improbationem & approbationem secuturæ sint.

δράκων φοβερὸν καταστήσαι καὶ δεινόν, τὸ, τινὰ αὐτόχειρα ἄλλου γίγνεσθαι, καὶ γράφων * χερνίβων εἴργεσθαι τὸν ἀνδροφόνον, σπονδῶν, κρατήρων ἱερῶν, ἀγορᾶς, πάντα τἄλλα διελθών, οἷς μάλιστα ἄν τινας ᾠήθη δύνασθαι τὸ τοιοῦτόν τι ποιεῖν· ὅμως οὐκ ἀφείλετο τιὼ τῆ δικαίου τάξιν· ἀλλ' ἔθηκεν, ἐφ' οἷς * ἐξεῖναι ἀποκτιννύναι. κἂν οὕτω τις δράσῃ, καθαρὸν διαίσιον ἕξει, εἴτ' ἀποκτεῖναι μὴ δικαίως, εἴτε τοῖς παρ' ὑμῖν νόμοις, ἐξέσται· χάριν δ' ἀπαιτεῖν, οὔτε δικαίως, ἔθ' ὁπωσουῶ, ἀλλὰ τ τούτου νόμου; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, μὴ βούλεσθε δοκεῖν πλείω πεποιῆσθαι σπουδὴν, ὅπως μηδενὶ ἦ δι τι ποιούντων ὑμᾶς χάριν ἐξέσαι κομίσασθαι, ἢ ὅπως μηδεὶς φόνος ἐν τῆ πόλει γένηται. ἀλλ' ἀναμνησθέντες ἦ κρεῶν, παρ' οἷς δι πεπονθότες δι' πεποιήκασι τοὺς δυσμενεῖς, καὶ τῆς διαφαίνουσης, ἐφ' ἧς εἵπε Φορμίων· ἐν ᾗ γέγραπται καὶ ὀμώμοσται· ἂν τις ἀμυνῶν τι πάθῃ τῆ δημοκρατία, τὰς αὐτὰς δώσειν δωρεὰς, ἅπερ Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι· καταψηφίσασθε τῶ νόμου. οὐ γὰρ ἔστ' δίορκεῖν, εἰ μὴ τῦτο ποιήσετε. ἀλλὰ πάντα δὲ ταῦτα, ἐκεῖνο ἔτι ἀκούσατέ μου. οὐκ ἔστι τῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, ὃς ἦ τῆ παρελήλυθότων καὶ μελλόντων οὐ ταυτὰ λέγει. μηδένα εἶναί φησιν ἀτελῆ, πλιὼ ἦ ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. καλῶς. μηδὲ τοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι. μηδ' ἂ τοιοῦτοί τινες ᾖσθανται λεπίνησεί τὰ ἐκ τῶ * μὴ καλεμέμφου τί μὴ καὶ τὰ μέλλοντα ἥδεις, ὅτι νὴ Δία πόρρω τῶ τί τοιοῦτον ὑπίζεννυῶ ἔσεσθαι; καὶ εἰκὸς ἦν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι. ἀλλὰ χρὴ ἀνθρώπους γε ὄντας τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ νομοθετεῖν, οἷς μηδεὶς ἂν νεμεσήσαι. καὶ τἀγαθὰ μὲν προσδοκᾶν, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι δίδοναι· πάντα δ' ἀνθρώπινα ὑπειδέσθαι. οὐδὲ γὰρ ἂν λακεδαιμόνιοί ποτε ἤλπισαν εἰς τοιαῦτα πράγματα ἀφίξεσθαι· οὐδὲ γε ἴσως συρακούσιοι, τυπάλαι δημοκρατούμενοι, καὶ φόρους καρχηδονίοις πρατίθμενοι, καὶ πάντων ἦ πρὸ αὐτιὼ ἀρχοντες, καὶ ναυμαχίᾳ νενικηκότες ἡμᾶς, ὑφ' ἑνὸς γραμματέως, ἧς ὑπηρέτης ἰῶ ὡς φασι, τυραννησόμενοι. οὐδέ γε ὁ νεῦ ὢν Διονύσιος, ἤλπισεν ἂ ποτ' ἴσως πλοίῳ στρογγύλῳ, καὶ στρατιώταις ὀλίγοις δίωνα ἐλθόντα ἐπ' αὐτὸν, ἐκβαλεῖν τὸν τειρήσεις πολλαὶ, καὶ ξένοις, καὶ πόλεις κεκτημένον. Ἀλλ' οἶμαι τὸ μέλλον ἄδηλον πᾶσιν ἀνθρώποις· καὶ μικρὰ κακὰ, μεγάλων πραγμάτων ἄρχοντα, διὸ δεῖ μετριάζειν ἐν ταῖς δυναστείαις, καὶ προορωμένους τὸ μέλλον φαίνεσθαι. πολλὰ δ' ἂ τις ἔχοι λέγειν, καὶ διεξιέναι, ἦ τῆ μηδαμὴ μηδὲ καθ' ἓν τῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, μηδὲ συμφέρειν, ὑμῖν. ἀλλ' ἵν' ἐν κεφαλαίῳ τῦτο μάθητε, καὶ γὼ παύσομαι λέγων, ὧδε ποιήσατε. σκέψασθε ἦ ἀλλήλων, καὶ λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτιὼ, πότε συμβήσεται καταψηφισμένοις ὑμῖν τῦ νόμου, καὶ τί μή; εἶτα φυλάττεσθε καὶ μέμνησθε, ἃ ἂ ὑμῖν ἕξει ἑκατέρου φανῆ; ἵνα ἕλησθε τὰ κρείττω. ἂ μὲν πρίνειν καταψηφίσησθε, ὥσπερ ἡμεῖς κελεύομεν· οἱ μὲν ἄξιοι τὰ δίκαια παρ' ὑμῶν ἕξουσιν. εἰ δέ τις ἐς ἀνάξιος, ὡς ἔστω, πρὸς τῆ τιὼ δωρεὰ ἀφαιρεθῆναι, δίκαιον ἰῶ ἂ ὑμῖν δοκῇ, δίωσι κ τὸν παρεισενηνεγμένον νόμον. ἡ δὲ πόλις, πιστὴ, δικαία, πρὸς ἅπαντας ἀψευδὴς φανήσεται. ἐὰν δὲ ἀποψηφίσησθε, ὃ μὴ ποιήσαιτε, οἱ μὲν χρηστοὶ, δίκαι τοὺς φαύλους ἀδικηθήσονται, οἱ δὲ ἀνάξιοι συμφορᾶς ἑτέρους αὐτοὺς γνήσονται· δίκαιον δ' οὐδ' ἡτινοιῦν αὐτοὶ δώσουσιν. ἡδὲ πόλις ταναντία ὧν εἶπον ἀρτίως, δόξει ἄπιστος, φθονερὰ, φαύλη πᾶσι φανήσεται. οὔκουν ἄξιον, ὦ ἄνδρες

ἄνδρες ἀθλιώτατοι τοσαύτην βλασφημίαν, αἰτὴ καλῶν καὶ θεσπικόντων ὑμῖν ἀγαθῶν, ἐλέσθαι. καὶ γὰρ ἕκαστος ὑμῶν ἰδίᾳ μεθέξει τῆς δόξης τῆς κοινῆ γνωσθέντων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ γε τοῦτο οὐδείς, οὔτε τῶν θεσπικότων, οὔτε τῶν ἄλλων, * ὅτι ἐν μὲν τῷ δικαστηρίῳ λεπτίνης θεὸς ὑμᾶς ἀγωνίζεται. ἐν δὲ τῇ τῶν καθημένων ὑμῶν ψυχῇ ἑκάστου γνώμη, φιλανθρωπία θεὸς φθόνον, καὶ δικαιοσύνη θεὸς κακίαν, καὶ πάντα τὰ χρηστὰ θεὸς τὰ πονηρὰ ἀντιτάττεται. ὧν τοῖς βελτίοσι θεῖσθε νόμιμοι, καὶ κατὰ ταυτὰ ἡμῖν θέμενοι τιμῶ ψῆφον, αὐτοί τε ἃ θεσπίσει δόξετ' ἐγνωκέναι, καὶ τῇ πόλει * τὰ κάλλιστα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι. κἂν τις ἀρ' ἔλθῃ ποτὲ καιρὸς, οὐκ ἀπορήσετε τῶν ἐθελησόντων ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύειν. ὑπὲρ οὗ τούτων ἁπάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς σπουδάζειν, καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως μὴ βιασθῆτε * ἁμαρτεῖν. πολλὰ γὰρ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πολλάκις οὐκ ἐδιδάχθητε ὡς ἔστι δίκαια, ἀλλ' ἁρπασθέντες ὑπὸ τῆς τῶν λεγόντων κεκραγῆς, καὶ βίας, καὶ ἀναισχυντίας. ὃ μὴ πάθοιτε νυνί. οὐ γὰρ ἄξιον· ἀλλ' ἃ δίκαια ἐγνώκατε, ταῦτα φυλάττεσθε, καὶ μνημονεύετε, ἕως ἂν ψηφίσησθε· ἵν' ὅρκον θῆσθε τιμῶ ψῆφον, καὶ τῶν πονηρὰ συμβουλευόντων. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ τοῖς μὲν τὸ νόμισμα διαφθείρουσι, θάνατός παρ' ὑμῖν ἐστὶν ἡ ζημία· τοῖς δ' ἄλλῳ τιμῶ πόλιν κίβδηλον καὶ ἄπιστον ποιοῦσι, λόγον δώσετε. οὐ δῆτα ἔγωγ' ὦ ζεῦ καὶ θεοί, οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

A Athenienſes, tantam ignominiam vt aſciſcatis, præclaris & vobis conuenientibus bonis repudiatis. Nam quiſque veſtrûm eius opinionis quæ de publicis decretis oritur, partem capiet. Non enim quiſquã ignorat, vel eorum qui circumſtant, vel cæterorum, Leptinem in iudicio nobiſcum contendere: ſed in ſingulorum iudicum animis, humanitati cum inuidia, iuſticiæ cum improbitate, denique virtutibus omnibus cum vitiis certamen eſſe. Si igitur meliori-
bus obtemperantes, nobis aſſenſi fueritis: tum ipſi quæ decet decreuiſſe videbimini: tum quę reipublicæ honeſtiſſima erunt, ſtatuetis: tum, ſi quod forte inciderit tempus, non deerunt qui pro vobis adire pericula non dubitent. Hæc igitur vniuerſa curæ vobis opinor, ac ſtudio eſſe debent: ac diligenter prouidẽdum, ne vi ad delinquendum adigamini. Sæpe enim factum eſt, Athenienſes, vt multa vobis probata & perſuaſa non ſint: ſed erepta & extorta oratorum clamoribus & violentia & impudentia. Id quod nunc B vos committere indigniſſimum fuerit. Sed quæ iuſta eſſe intelligitis, ea tenete ac recordamini: vt in pronunciando ferendiſque ſuffragiis, quemadmodum iuriſiurandi religio poſtulat, conſultores improbos condemnetis. Miror autem, eos qui monetam adulterant capite mulctari apud vos: iis verò qui totam ciuitatem adulterinam & infidam reddunt, dicendi fieri poteſtatem. Neſcio mediusfidius, quorſum attineat multa dicere. Arbitror enim, vos omnia quę diximus, ſatis intellexiſſe.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ κατὰ μειδίου λόγου. ὑπὲρ τοῦ κονδύλου.

LIBANII ARGVMENTVM IN ORAtionem contra Midiam, de alapa.

ΕΟρτὴν ἦγον οἱ ἀθηναῖοι διονύσῳ, ὃν ἐκάλουν ἀπὸ τοῦ θεοῦ διονύσια, ἐν δὲ ταύτῃ, τραγικοί, καὶ κωμικοὶ, καὶ αὐληταὶ χορεῖ διηγωνίζοντο. καθίσασαν δὲ τοὺς χορεῖς αἱ φυλαί, δέκα τὸν ἀριθμὸν οὖσαι. χορηγὸς δ' ὃν ἑκάστης φυλῆς, ὁ τὰ ἀναλώματα παρέχων τοῖς χορεύταις· ὁ τοίνυν δημοσθένης, τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς τῆς πανδιονίδος, ἐθελοντὴς ὑπέστη χορηγός. ἐχθρῷ δ' ἐκέχρητο τῷ μειδίᾳ τῇ πάλαι εἰς ἐνιαυτὸν, φησὶ μὲν γὰρ ἀδικεῖσθαι παρὰ τοῦ χορηγίαν ὑπ' αὐτοῦ πεπονθέναι κακῶς· τὸ δὲ τελευταῖον, ὅτι τῆς ὀρχήστρας κονδύλοις * λαβεῖν, ἐναντίον πάντων τῶν θεατῶν· ὅτι τούτῳ κατηγόρησεν ἐν τῷ δήμῳ τοῦ μειδίου, ὡς ἀσεβήσαντος εἰς τιμῶ ἑορτὴν καὶ τὸν διόνυσον, καλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη κατηγορία, προβολή. ὁ μὲν οὖν δῆμος κατέγνωκε τοῦ μειδίου τῆς ἀσέβειας. ἀγωνίζονται δὲ νῦν ἐν δικαστηρίῳ, περὶ τοῦ δήμου καταχειροτονίας. ἔδει γὰρ καταγνόντος τοῦ δήμου, τὸ δικαστήριον κρίναι δίκτερον. ἔστιν οὖν ὁ ἀγὼν περὶ ὑποτιμήσεως. ἡ γὰρ περὶ τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν ὁ μειδίας ἀγωνίζεται. ἀλλὰ περὶ τοῦ πλήματος, πότερον ὕβρεως, ἢ ἀσεβείας ὀφείλῃ δίκην εἰκὸς εἶναι ὁ λόγος τῇ γάσει· τοῦ μὲν μειδίου λέγοντος, ὕβρεως εἶναι τὸ πεπραχέναι, ἐπειδὴ ἔπληξεν ἄνδρα ἐλεύθερον. τὸν δὲ δημοσθένους ἀσέβειαν, ἐπειδὴ χορηγός. διὸ τυφθεὶς, καὶ ἐν διονυσίοις, καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ. διὰ γὰρ τούτων καὶ ἠσεβηκέναι τὸν μειδίαν φησίν. ὡς ἓν διπλοῦν ὄργον κατὰ σύλληψιν *. ἔστι δ' οὕτως, ὅταν μὴ ἐκβάλλοντες τὸ ὑπὸ τῆς ἀντιδίκων εἰσαγόμενον ὄνομα, ἕτερον αὐτῷ προστιθῶμεν· ὥσπερ ἐνταῦθα ὁ δημοσθένης, τὸ μειδίου λέγοντος ὑβρικέναι, οὐκ ἐκβάλλει μὲν οὐδὲ τιμῶ ὕβριν, προστίθησι δ' αὐτῇ καὶ τιμῶ ἀσέβειαν.

C Festum Bacchi celebrabant Athenienſes, quod à deo illo Bacchanalia nominabant. In eo feſto tragici & comici & tibicinum cœtus inter ſeſe certabant. Hi cœtus conſtituebantur à tribubus, quæ numero decem erant: & eligebatur præbitor ex vna quaque tribu, quam cœtui ſumptus ſuppeditaret. Demoſthenes igitur ſuæ tribus Pandioniæ vltro præbitor eſſe voluit. Cum autem haberet inimicum Midiam, hominem locuplerem: ab eo in ædilitate, cùm aliis malis ſe affectum eſſe quæritur: tum poſtremò in orcheſtra, in conſpectu omnium ſpectatorum, pugnis cæſum. Quamobrem Midiam apud populum accuſat impietatis, qui feſtum & Bacchum violarit. Vocabatur autem ea actio προβολή. Populus Midiam impietatis condemnat. nunc in iudicio contendunt de populi Midiæ condemnatione. Nam cum populus aliquem condemnarat: neceſſe erat cauſam in iudicio retractari. certamen igitur eſt de mulcta. Neque enim Midias ſe iniuſtè feciſſe negat: ſed de litis æſtimatione controuerſia eſt, vtrum contumeliæ, an verò impietatis ſit reus. Proinde finitiui ſtatus eſt oratio, cum Midias dicat, id facinus eſſe contumeliam, quòd hominem liberum verberarit: contrà Demoſthenes, impietatem, tum quòd ædilem, tum quòd Bacchanalibus, tum quod in theatro verberarit. His enim, etiam impiè feciſſe Midiam ait. Vt ita definitio duplex ſit per comprehenſionem, ea ratione, dum & nomen ab aduerſario introductũ admittimus, & aliud eidem copulamus: vt quum hoc loco Demoſthenes, fatente Midia ſe contumelioſè feciſſe: ne contumeliam quidem reiicit, ſed eidem etiam impietatem adiungit.

Aedilitas. Demoſthenis.

Midiana alapa.

Accuſatio.

Status finitiuus.

ΕΡΕΤΡΙΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ALIVD ARGVMENTVM.

Διάφορα παρ' ἀθηναίοις ἦγοντο ἑορταί. ἐν αἷς ἦν τὰ παναθήναια, ἃ δὴ ἦν διπλᾶ, μικρά τε καὶ μεγάλα. καὶ τὰ μὲν μεγάλα, πεντετηρίδα ἐτελεῖτο· τὰ δὲ μικρά, τετετηρίδα. ἐν μὲν οὖν τοῖς μεγάλοις, γυμνάσιά τινα ἐγίνοντο· καὶ προσῆγετο ἀφ' ἑκάστης φυλῆς εἰς γυμνασίαρχες, λαμβάνων χρήματα εἰς τὸ γυμνάζειν τοὺς ἐπιτελέσοντας τιμῶ ἑορτὴν, καὶ δώσοντας τούτων δαπανὰς τοῖς τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς. ἔγετο δὲ παρ' αὐτῷ, καὶ τὰ διονύσια. καὶ τιμῶτα διπλᾶ, μικράτε κατ' ἔτος ἦν ἄσει· καὶ μεγάλα, διὰ τετετηρίδος ἦν τοῖς λωοῖς· ἐν οἷς προσῆγετο χορηγὸς ἀφ' ἑκάστης

VAria apud Athenienſes feſta agebantur, in quibus erant Panathenęa tum parua, tum magna: quorum hęc qninto, illa tertio quoque anno celebrabantur. Ac in magnis quidem exercitationes quædam fiebant, & è ſingulis tribubus vnus ſumptus ſuis tribulibus ſuppeditandos. Agebantur apud eos etiam Bacchanalia, eaque duplicia, & parua & magna. Ac parua quidem in vrbe quotannis, magna verò tertio quoque anno ad torcularia: in quibus decerneba-

Panathenaea.

tur ædilis à singulis tribubus quæ cœtus & puerorum & virorum aleret:ad quam rem pecunia ei dabatur. Festo autem iam instante,certabant & contendebant inter se ædiles, carminibus in Bacchi laudem cantandis. Victori tripos præmiũ erat. Nam eundem & Solem & Apollinem & Bacchum putabant. Peracto festo, primo mense decernebantur præbitores futuri festi. Quum autem eo tempore singularum tribuum ædiles promulgati essent. Pandionia Demosthenis tribus præbitore carebat : eáque rem primo secundo & tertio anno neglexerat. Moris autẽ erat, vt prætor vno mense ante festũ, omniũ tribuũ præbitorib. cõuocatis, tibicines sortiri iuberet : & quũ singularũ tribuũ præbitores adesset, excepto eo qui è Pandionia desiderabatur: videns Demosthenes suæ tribui dedecori esse apud omnes, quòd præbitorem non haberet: vltrò, iubente nemine, suo ipse suffragio, se præbitorem obtulit, atque ob id factum ab omnibus laudatus est. Quum verò tibicines sortiretur, alacritatem & studium eius fortuna adiuuante. Telephanes tibicinum præstantissimus ei obuenit. Volens igitur suum cœtum ornare præter cæteros: coronas aureas eis imposuit. Midias autem vnus è ciuitatis gubernatoribus viribus abundans,& magnæ autoritatis, infensus Demostheni ob eas causas, quas paulo post ipse in oratione dicet, cùm sæpe alias ei obturbarat,& insultarat, tum verè id quoque affirmat Demosthenes iurantibus iudicibus se victoriam illi daturos quam præclarè cecinisset. Midiam eos vellicantem dixisse, Demosthene excepto. Quamobrem Demosthenes exclamauit, eumque arguit. Tandem in eam venit insaniam Midias, vt ei alapam impingeret,& vestem dilaceraret. Ea re populus visa, Midiam exibilat: quæ antiquitùs iræ nota erat, & vituperationis. Demosthenes igitur digressus, & orationem hanc meditatus, eum publici criminis reum facit: in qua Midiam etiam criminatur, quòd ex coronis aureis vnam sit aurifici suffuratus. Orator igitur eum in iudicium adducit, magno impetu & loco vehementi adhibito. Nam Midiæ persona, & ipsa rerum gestarum proteruitas, exagitationem aduersarij iuuant. Status finitiuus est. Proprium enim criminis nomen quæritur: quod crimẽ Midias priuatum, orator publicum esse contendit. Finitio enim est eius rei, cuius pars vna facta est, altera deest, quo minus rei nomen imponi queat, vt in alio exemplo, vbi is qui cenotaphium effregerat, sepulchri violati fit reus. hic enim de fossione constat: id verò ambigitur, an sepulchrum sit effossum. Reus enim Effodi, inquit, sed non sepulchrum: nam cadauer non inueni. accusator verò obiicit, Ego cenotahij perfossionem, sepulchi violationem voco. nec enim tu sciebas id esse cenotaphium : sed cum foderis tanquam sepulchrum, nunc postquam id cenotaphium esse constat, impunè abire studes. Eandem etiam hic ratio est. constat enim vapulasse Demosthenem: sed in controuersia est, vtrum is qui vltrò sese obtulit, ædilis sit vocandus. Nam Demosthenes ait, Aedilem verberasti: Midias, Non verberaui ædilem. (nam tuo suffragio es creatus) sed hominem priuatum. hoc verò non est crimen publicum. Duplex autem est finitio eius generis quod comprehensione constat. Est autem comprehensio, quum actor suam intentionem & rei defensionem in vnum contrahit. Cum enim in alterum eiicit, alterum accipit, sed vtrumque coniungit & complectitur : id huic generi subiicimus. Facit autem hoc noster orator in multis partibus & se & vna secum ciuitatem ait iniuriis & contumeliis affici. Ac capita in oratione ordine posita, hæc sunt.* Principia verò impetuosa sunt, habentia crebram * complexionem, & circumstantiarum amplificationem. Id quod hoc, An non aduersus omnes? &, non contra me solum : item petulantiam semper meditatus: &, non semel fortuitò deliquisse, ostendunt. Capita orationis sunt hæc. definitio, contraria definitio, sententia legislatoris, ratiocinatio, magnitudo, * vnà è numero contentionum. quam sequitur translatio, & absoluta defensio. Ibi orator quatuor definitionibus accusationem implicat. vt ostendat, Midiam publicum crimen admisisse. Est autem hæc prima definitio : quin festo delinquũt, publicũ crimẽ admittũt. altera definitio præsertim si ædiles læduntur, tertia, omnis contumelia est crimẽ publicum. Decipit autem hic per homonymiam vocabuli ὕβρεως. siue enim flagitiũ committatur, siue aliquis verbis, siue verberibus lædatur, ὕβρεις dici potest., Publicum autem crimen arbitrabantur* flagitiũ. homonymia igitur, vt dixi, decipiendi causa est vsus quarta finitio: qui semper studet insultare omnibus, in rempub. peccat.

Charagi.

Demosthenis liberalitas.

Midiæ iniuria.

Status finitiuus.

Cõprehẽsio.

Capita orationis.

4 Definitiones.

A φυλῆς θεὶς τὸ τρέφειν χορεὺς παίδων τε καὶ ἀνδρῶν. ἐλαμβανε δ' εἰς τοῦτο χρήματα. ὀπτωσης δὲ τῆς ἑορτῆς, ἠγωνίζοντο θεοὶ ἀλλήλοις οἱ χορηγοὶ ᾗ ἦειζον, ὕμνοις εἰς τὸν Διόνυσον ᾄδοντες· καὶ τῷ νικῶντι, τρίπους τὸ ἆθλον ἦν· ἐπειδὴ τὴν αὐτὴν ἅλιον καὶ Ἀπόλλωνα, καὶ Διόνυσον ᾤοντο. παννυχίης δὲ τῆς ἑορτῆς, ἐν τῷ πρώτῳ μὲν θεοβάλλοντο οἱ χορηγοὶ τῆς μελλούσης ἑορτῆς. ἐν τοίνυν τῷ παρόντι καιρῷ θεοβλήθησαν οἱ χορηγοὶ ἑκάστης φυλῆς. ἐστάνιζε δὲ ἡ Πανδιονὶς ἡ τῶ δημοδένους φυλὴ χορηγοῦ. καὶ ἀμέλησε τὸ πρῶτον ἔτος, τὸ δεύτερον, τὸ τρίτον. ἔδοξε δὲ ὧν θεσμὸς τῆς ἑορτῆς τὸν ἄρχοντα σωάγειν τοὺς χορηγοὺς ἑκάστης φυλῆς εἰς τὸ λαχεῖν θεὶ τῇ αὐλητρίδι. καὶ ἐλθόντων τῇ χορηγῶν ἑκάστης φυλῆς πλὴν τῆς πανδιονίδος, ἰδὼν ὁ δημοδένης, τὸν ἑαυτοῦ φυλὴν ἀπομαζομένην θεὸ παίντων, τῇ μὲν κεκτῆσθαι χορηγὸν ἀντεπάγγελτον καὶ αὐτοχειροτόνητον ἑαυτῶν χορηγὸν τῇ φυλῇ ἔδοσι· καὶ τεῦθεν ἐπηνεῖτο θεὸ παίντων· καὶ λαχόντος αὐτῶ θεῖ αὐλητρίδι, σωέπεσεν αὐτῶ ἡ τύχη τῇ θεοθυμίᾳ, ᾗ ἔλαχεν αὐτῷ ὁ καλλίστος θεῖ αὐλητρίδι ὁ τηλεφάνης. θέλων οὖν κοσμῆσαι τὸν αὐτοῦ χορὸν πλεῖν θεῖ ἄλλαν, ἐποίησεν αὐτὸν φορέσαι χρυσοῦς στεφάνους. μειδίας δὲ, θεῖ πολιτευομένων τις ὢν σφόδρα πλούσιος B ᾗ πολλὰ δυνάμενος, ἐχθρὸς τῷ δημοδένει γεγονὼς δι' ἃς αὐτὸς, ἃς ἐρεῖ μέν μικρὸν ἐν τῷ λόγῳ, πολλάκις καὶ ἀλλαχοῦ ἐλει καὶ ἐπηρέαζε, καὶ δὴ ᾗ ὁ δημοδένης λέγει, ὅτι ὁμόσας τῇ κειτῇ τῷ καλῶς ἄσαντι δοῦναι τὸν νικῶν, νύκτωρ αὐτοῦ ὁ μειδίας, ἔλεγε πλὴν δημοδένους. ὅθεν ὁ δημοδένης ἐβόα ἐλέγχειν αὐτόν. ᾗ τελευτῇ, εἰς τοιαύτην ἦλθε μανίαν ὁ μειδίας, ὥστε ἐν τῷ θεάτρῳ, κόνδυλον αὐτῷ θεῤῥαπίζειν. καὶ τῶν ἱερῶν θεριῆγε ἐσθῆτα. καὶ ἰδὼν ὁ δῆμος ἐπισύεπεν. ὁ θεὸ τοῖς παλαιοῖς ἐπὶ κακοῦ ἐλαμβάνετο. ἀπελθὼν δὲ ὁ δημοδένης, ἐσκέψατο τὸν παρόντα λόγον, καταγραῶν αὐτὸ δημοσίων ἀδικημάτων· ἐν ᾧ ᾗ βάλλει τὸν μειδίαν ὡς κλέψαντα τῆ χρυσῶν στεφάνων ἐνπνεῶν παρὰ τῷ χρυσοχόου. ἄγει τοίνυν αὐτὸν δίκῃ τῶν χρίσιν ὁ ῥήτωρ, καταφορᾷ πλείσῃ καὶ τόπῳ σφοδρῷ θεοχρησόμενος. ἡ μὲν τοῦ μειδίου πιότης, καὶ ἡ θεῆ τῶν χρημάτων θεσπέτεια, τῇ καταδρομῇ συμμαχεῖ. ἡ δὲ τοῦ δήμου ὀεινὴ, ζητούντων ἡμεῆ ἴδιον ἔγκλημα τῇ ἐγκλήματι. ὁ μὲν γὰ μειδίας, ἰδιωτικὸν, ὁ δὲ ῥήτωρ, δημόσιον ἐξ ἡ καταστάζει. ἔστι γὰρ ὅδε, οὗ τὸ μὲν, θεθεοχκται. τὸ δὲ λείπει θεῖς τὸ τέλεον τῆ ὀνόματος τῆ ὀλιγιζομένου τῇ θεῆγματι. ὡς ὅπου τῆ τὸ κενοτάφιον ὀρύξαντος καὶ κενομένου τυμβωρύχου ἐνταῦθα γὰ πεθεοχκται μὲν τὸ ὀρύξαι. λείπει δὲ τὸ τάφον ὀρύξαι. C λέγει γὰ ὁ φόρμων, ἄρυξα μὲν, οὐ τάφον δέ. οὐ γὰ ἦεν κρόν. ὁ δὲ, διάκων, ἀντιφέρει, ὅτι τὸ διορύξαι κενοτάφιον τυμβωρυχίαν καλῶ. οὐ γὰ αὐτὸς ᾔδεις, ὅτι κενοτάφιον ὄζιν· ἀλλ' ἀστάφορον ὀρύττον, ἐπεὶ κενοτάφιον εὗρηται, ἀξιοῖς μὴ δοῦναι δίκην. εἰ τῷ καὶ ταῦτα, πεθεοχκται μὲν τὸ τύμβον τῶν δημοδένους· λείπει δὲ, τὸ καλέσαι τὸν αὐτοχειροτόνητον χορηγόν· ὁ γὰ δημοδένης, λέγει ὅτι χορηγὸν ἔτυμβας. ὁ δὲ μειδίας, ὅτι χορηγὸν ὐκ ἔτυμβας (αὐτοχειροτόνητος γὰ ἦθα) ἀλλ' ἰδιώτην. τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι δημόσιον ἀδίκημα. ἁπλοῖς δὲ ὅρος ἐίδοις τῆ χρὴ συλλήψιν. χρὴ συλλήψιν δὲ ὄζιν, ὅταν ὁ διάκων τῷ αὐτῆ δικαιολογίαν καὶ τῶν τῆ φόρμωνος εἰς ἓν σωάγῃ· ἔνθα γὰ οὐ τὸ μὲν, ἐκβάλλει πίστιν, τὸ δὲ, δέχεται, ἀλλ' ἄμφω συγκροτεῖ καὶ συλλαμβάνει πύτῳ τῷ χρόμῳ τῇ ἔδει. φανέται οὖν ὁ ῥήτωρ ἐν πολλοῖς τοῦτο πιὸν μέρεσι, καὶ φάσκων ἅμα αὐτῷ, καὶ τῶ πόλιν ὑβρίζεσθαι. κεφάλαια δὲ, τὰ τῇ τάξει θεσοίκοντα ὄζι τῇ λόγῳ. τὰ δὲ θεοίμια, καταφορικὰ, * ἐπιβολὴν ἔχοντα πολλὴν καὶ σφοδρὰν θεστικῶν αὔξησιν. τὸ γὰ, οὐ θεὸς ἅπαντας καὶ οὐ θεὸς ἐμὲ μόνον, καὶ τὸ ἀεὶ, τῇ μελέτην τῆς ἀτοπίας, καὶ οὐ θεὸς ἅπαξ ἐκ πύκνου ἡμάρτηκότα δείκνισι· κεφάλαια δὲ τὸ λόγου, τοῦτο, ὅρος, ἀνθρεισμός, γνώμη, νομοθέτου, συλλογισμὸς, πιθικότης, μία τῇ ἀντιθετικῶν. μεῦ δὲ μεταληπτικὸν, ᾗ ἀντιληπτικόν. ἐνταῦθα δῆλα τεσσάρων ὅρων ὁ ῥήτωρ ἐμπλέκει τῇ κατηγορίαν, δεικνύων, ὅτι δημοσίᾳ μειδίας ἠδίκηται· ἔστι δὲ θεῶτον ὅρος ὅστις, ὅτι οἱ ἐν ἑορτῇ ἀδικοῦντες, δημόσιον ἀδίκημα ποιοῦσι. δεύτερος, ὅρος καὶ μάλιστα, ἐὰν οἱ χορηγοὶ ἀδικῶνται. τρίτον, ὅτι πᾶσα ὕβρις, δημόσιόν ὄζιν ἀδίκημα. φθάνει

ζεται δὲ ἐνταῦθα, ἐκ τῆς ὁμωνυμίας τῆς ὕβρεως. λέγεται γὰ ὕβρις. * ἡ δὲ αἰσχρουργίας, καὶ ἡ δῆλα λόγων, καὶ ἡ δῆλα πληγῶν. δημόσιον δὲ ἀδίκημα ἠρώτο τῶ αἰσχρουργίαν. τῇ οὖν ὁμωνυμίᾳ παρελογίσατο. τέταρτον ὅρος, ὅτι ὁ πάντας ἀεὶ ὑβρίζων, δημοσίᾳ ἀδικ

ἐστὶ τὸ δημόσιον ἐκ πάντων συνίσταται· ἆρα δημόσιον τὸ ἀδίκημα. πέ-
ντε δὲ στερματικῶς ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ τέτταρας ὄρους. ἐκ τούτων
ἐστὶν ἃ τοῖς ἀγῶσι τρεῖς. ὁ δὲ τέταρτον, πίστιν ἐν τῇ παρεκβάσει.
δικαίως. λέγων γὰρ ὅτι πάντας ὑβρίζων, δημοσίᾳ ἀδικεῖ. προσέρχεται
λέγων τὸν πρότερον αὐτῷ βίον. ἔχει δὲ ὁ λόγος οὗτος, δύο προοίμια. τὸ
πρῶτον ἐκ διαβολῆς εἰλημμένον τῶν ἐναντίων καὶ ἐκ συστάσεως τῶν οἰ
κείων προσώπου καὶ ἐκ προσοχῆς. ὅτι γὰρ ἡ πρόστασις διμερὴς καὶ τὸ μὲν
πρῶτον μέρος, ἀκατάσκευον· τὸ δὲ δεύτερον, καὶ αὐτὸ διμερές. καὶ κα-
τασκευάζει τούτων ἑκάτερα. εἶτα ὑπιφέρει τὸ συμπέρασμα, ἐν ᾧ ὅζιν ἡ
προσοχή. ὅρος κτλ. συλλήψιν. λέγεται δὲ οὕτως, ὅταν τὸ φεύγοντος
αὐτογραφόντος ὁ διώκων καὶ τούτῳ κἀκείνῳ ὡς δυνον αὐτὸν εἶ-
λέγη τῷ ὀνόματι. ὥστε διπλοῦς ὄζιν, ἐπεὶ δύο πρόσεχε ἐγκλήματα. παρά-
δειγμα, ὁ στρατηγὸς ὁ βιασαμένῳ τὴν θεραπευθεῖσαν κορίνν ὡσὸ τὸ
προσβολῆς, καὶ δημοσίων ἀδικημάτων κρινόμενος, καὶ ὑποκρινόμενος
μὴ δημόσια ἠδικηκέναι, ἀλλὰ βιάσασθαι. ὁ δὲ προσβολῆς, ἀμφοτέ-
ρεις αὐτὸν φάσκων ὡς δυνον εἶ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΛΟΓΟΣ. ΠΡΟΣ ΚΟΝΔΥΛΟΥ.

ΕΗΝ μὲν ἀσέλγειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν ὕβριν, ἣν πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται Μειδίας, οὐδένα οὕτω ὑμῶν, οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀγνοεῖν οἶμαι. ἐγὼ δ', ὅπερ καὶ ὑμῶν ἕκαστος, ὑβρισθεὶς προσέλθοιτο πρᾶξαι, τοῦτο μὲν αὐτὸς ἐποίησα· μὴ προυβαλόμην, ἀδικεῖν τουτονὶ πρὸς τὴν ἑορτήν, οὐ μόνον πληγὰς ὑπ' αὐτοῦ λαβὼν τοῖς διονυσίοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια παθὼν πρὸς πᾶσαν τὴν χορηγίαν. ἐπειδὴ δὲ καλῶς καὶ τὰ δίκαια ποιεῖν ὁ δῆμος ἅπας, οὕτως ὠργίσθη καὶ παροξύνθη· καὶ σφόδρα ἐπαύσθησεν ἐφ' οἷς ἠδικημένῳ μοι συνήδει, ὥστε πολλὰ ποιοῦντος τούτου, καὶ πίνων ἄλλων ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐκ ἐπείσθη, οὐδ' ἀπέβλεψεν εἰς τὰς οὐσίας τὰς τούτων, οὐδὲ τὰς ὑποχέσεις, ἀλλὰ μιᾷ γνώμῃ κατεχειροτόνησεν αὐτοῦ· πολλοί μοι προσιόντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις νῦν ὄντων ὑμῶν, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἠξίουν καὶ παρεκελεύοντο ἐπεξελθεῖν, καὶ προδοῦναι τοῦτον εἰς ὑμᾶς· ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, δι' ἀμφότερα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὴ τοὺς θεούς, καὶ δεινὰ πεπονθέναι νομίζοντες ἐμέ, καὶ δίκαιον ἅμα βουλόμενοι λαβεῖν, ὧν ὅτι τῶν ἄλλων ἐτεθέατο θεασόμενοι καὶ βλέψειν, καὶ οὐδὲ καθεκτὸν ἔτι. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, ὅσα μὲν παρ' ἐμοῦ πρόσηκε φυλαχθῆναι, πάντα δικαίως ὑμῖν τετήρηται. καὶ κατηγορήσων ἐπειδή τις εἰσάγῃ παρειμένως ὁρᾶτε. πολλὰ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματ' ἔξον μοι λαβεῖν, ὥστε μὴ κατηγορεῖν, οὐ λαβών· πολλὰς δὲ δεήσεις καὶ χάριτας, καὶ νὴ Δία, ἀπειλὰς ὑπομένων. ἃ δ' ἐν ὑμῖν μεταταῦτά ὅζιν ὑπόλοιπα· ὅσῳ γὰρ πλείοσιν ἔδοξε λωφλῆκε καὶ παρήγγλεν (ἑώρων γὰρ αὐτὸν ἀρτι πρὸ τῶν δικαστηρίων οἷα ἐποίει) τοσούτῳ μᾶλλον ἐλπίζω τὸ δίκαιον ἕξειν. οὐ γὰρ ἂν καταγνοίην ὑμῶν οὐδενός, ἵνθ' ὡς πρὸ ὧν πρός ἐμὲ ἐπαυδάσατε αὐτοὶ πρότερον, τούτων ἀμελήσετε· οὐδ' ὡς, ἵνα μειδίᾳ ἀδεῶς τοιπὸν ὑβρίζῃ, ψηφιεῖταί τις ὑμῶν ὁμωμοκὼς ἄλλοτε, πλὴν ὅ, τι ἂν ἡγῆται δίκαιον. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρανόμων ἢ παραφρεσβείας, ἢ τινος ἄλλης τοιαύτης αἰτίας ἔμελλον αὐτὸν κατηγορεῖν· οὐδὲν ἂν ὑμῶν ἠξίουν δεῖσθαι· νομίζων τὰ μὲν κατηγόρῳ πρὸ τῶν

A Nam si respub. ex omnib. constat, ergo publicum hoc crimen est. Ponit autem sparsim in exordio quatuor hasce finitiones, è quibus in confirmatione sunt tres. Quartam in digressione inserit, bono consilio quum enim dicat omnes ab eo lædi, ac ideo rempub. violari, digreditur in superioris eius vitæ commemorationem. Habet oratio hæc duo exordia. prius ex aduersarij calumnia. & ex commendatione suæ personæ, atque ex attentione. Est autem propositio bipertita, ac prior quidem pars confirmatione caret. Posterius autem & ipsum bipertitum, & eo vtrumque confirmat. Deinde infert conclusionem, in qua est attentio. *Finitio per comprehensionem. Dicitur autem sic, quando reo nomen criminis aliud ponente, actor eum & hoc & altero nomine teneri affirmat. Duplex igitur est, quum duo crimina complectatur. Exempli gratia. Dux qui puellæ à legato suæ mandatæ fidei stuprum intulerat, publici criminis accusatus: respondet, se non commisisse in rempubl. sed vim puellæ fecisse. legatus autem vtrumque crimen in eo hærere contendit.

*Exordia duo.

*Finitio per comprehensionem.

DEMOSTHENIS IN MIDIAM ORATIO DE ALAPA, II.

Hieronymo Vvolfio Interprete.

B QVA petulantia, Iudices, & contumelia semper in omnes vtatur Midias: neminẽ neque vestrûm, neque reliquorum ciuium ignorare arbitror. Ego verò, quòd vnusquisque vestrum affectus contumelia, faciundum sibi cẽsuisset: id & ipse feci, ac publicè conquestus sum, istum violare festum, non modò acceptis ab eo plagis, Bacchanalibus, sed & alia multa, eáque violenta perpessus toto tempore ædilitatis. Postquam verò populus vniuersus, vt æquum & bonum postulabat, sic excanduit & concitatus fuit: tantèque curæ habuit eam iniuriam, qua me sciebat affectum esse: vt, quamuis iste nihil non faceret, & alij quidam pro eo vehementer laborarent: tamen non paruerit, neque illorum opes aut pollicitationes respexerit: sed consentientibus suffragiis eum condemnarit: multi ad me accessêre, Iudices, tum vestrûm, qui nũc in iudicio adestis, tam reliquorum ciuium qui suaderent & hortarentur, vt ius meum persequerer, atque istum ad vos adducerẽ: mea quidem profectò sententia, ob vtraque hæc, Athenienses, quòd & me insignem accepisse iniuriam putabant, & simul de isto pœnas sumere optabãt, qué aliàs etiã (qua est audacia & furore, nec coerceri iam potest) plurima petulãter admisisse cognossent. Quæ cum ita sint, quæ à me obseruari conueniebat, ea iustè vobis omnia reseruata sunt: & ad accusandum, si quis actionem dederit, adsum, vt videtis: quum quidem, Athenienses, & magnam pecuniam ne accusarem, mihi promissam, repudiarim: & multas deprecationes & gratias, imò etiam comminationes cõtempserim: & quæ iam apud vos reliqua sunt, experiri voluerim. Nam quantò plures ille solicitauit & prehensauit (vidi enim modò quæ ante prætoria actitaret) tanto magis me ius meum consecuturum puto. Neque enim de vllo vestrum tam malè existimo, vt verear, ne vel prius erga me vestrûm studium deposituri, vel, vt Midias deinceps impunè & securè ciuib. insultet, neglecta iurisiurãdi religione, quicquã aliud iudicaturi sitis, quàm quod æquum esse & iustũ censueritis. Quòd si, Athenienses, eum violatarũ legum, aut falsæ legationis, aut de alio quopiã simili crimine accusaturus essẽ: nullis mihi precibus vtendũ apud vos existimassem. Siquidẽ id statuo tãtũ esse accusa-

Criminatio aduersarij, & sui commẽdatio: cum laudatione iudicum.

Implorat opem iudicũ, causámque eis communicat.

toris, vt crimẽ probet: rei, vt etiã deprecetur. Sed cùm iſte tunc & iudices corruperit & propterea meæ tribui per iniuriam tripos ſit ereptus: atq; ego non modò verberibus, ſed iis etiam cõtumeliis ſim affectus, quibus haud ſcio an vllus ædilis vnquam: non dubito in hoc iudicio, quod nunc demũ, poſtquam aduerſarius iuſta indignatione & ſuffragiis populi damnatus eſt, ſubeo, etiam precibus vti. Nam ſi hoc dicere liceat, ego nũc reus ſum: ſi qua modo calamitas eſt, iniurijs & contumeliis agitatum, non poſſe vllo modo ius ſuum adipiſci. Oro igitur vos omnes, Iudices, & ſupplico, primum vt me dicentem benignè audiatis: deinde, ſi oſtendero, Midiam non mihi tantum, ſed vobis etiã & legibus, & cæteris omnibus inſultaſſe: vt cùm mihi, tum vobiſmetipſis opẽ feratis. Sic enim res ferè habet, Athenienſes: Ego ſum contumeliis affectus, & meum corpus tunc ignominiosè tractatũ eſt: ea verò res in iudicio verſatur nunc, & de hoc certamen eſt, vtrum licere debeat huiuſmodi facinora committere, & veſtrũm quẽlibet impunè exagitare, an non? Quòd ſi quis fortè veſtrũ ſuperiori tempore cauſam hanc eſſe priuatam putauit: is nunc cogitans eſſe è republica, ne cuiquam quicquam tale cõmittere liceat: ſic auſcultet, tanquam publicũ crimẽ agatur: & quæ ſibi iuſtiſſima videbuntur, ea decernat. In primis autem vobis lex recitabitur, qua queri licet apud populum. Deinde vos de reliquis etiam docere conabor. Recita legem.

Amplificat iniuriã recitato ne legum Bacchanalium.

LEX.

Magiſtratus concionem habento in æde Bacchi, poſtridie Iouialia: in ea cõcione primùm de ſacris reſpõdẽto: pòſt de querimoniis aut põpę cauſa, aut propter ludos Baccanales factis, ſi quæ nondum tranſactæ fuerint. Lex, Athenienſes, qua publicè queri licet, hæc eſt: quæ iubet, vt audiuiſtis, haberi concionẽ in æde Bacchi poſt Iouialia: in qua poſtquã præſides de adminiſtratione prætoris reſpõderint, etiam iniurias in feſto, aut alia contra leges facta tractari debeant. Præclaram vtilémque eſſe hanc legem ipſa res oſtendit, Athenienſes. Quum enim tanto metu impendente, tamen proterui quidam exiſtant: quid ab iſto genere hominum expectandũ erit, ſublato iudicio, periculíq; metu? Legam vobis etiam eam legem quæ ſequitur: ex qua perſpicietis, & aliorum ciuium veſtrá que verecundiam, & iſtius confidẽtiam. Recita legem.

LEX.

Euegorus dixit, quum Bacchi feſtiuitas in Pirꝛeo eſt, & con œdi: & tragœdi: & cum Lenæa pompa eſt, & tragœdi & comœdi: & cum vrbanis Bacchanalibus põpa eſt, & pueri, & cœtus, & comœdi, & tragœdi: & in Thargeliorum pompa & ludo: ne liceat vel pignora, vel quicquam quod ſit alterius, capere, ne illorum quidem, qui ad diem non ſoluerint: in hiſce diebus. ſi quis autem in horum aliquod commiſerit: ei qui paſſus eſt iniuriam, ius eſto accuſandi, & conquerendi de illo in cõcione, in æde Bacchi cõgregata, tãquã de iniurio, quẽadmodũ de aliis iniurioſis perſcriptũ eſt. Cogitate Iudices, quum in priore lege de iniurioſis agatur: in hac vos cõqueſtiones de iis, qui dilatum æs alienum exiguunt, aut quiduis alienum capiunt, aut vim faciunt, conceſſiſſe. Nam tantum abeſt, vt hiſce diebus corpus cuiuſquam, aut inſtrumẽtũ priuato ſumptu ad hoc munus confectum

A τοιούτων πεφοήκῃ ἐξηγέγχειν μόνον· ταῖ ϗ φιλίοιπι, ϗ πᾶσι τοῖς. ἐπειδὴ ϗ τοὺς τε κειτὰς ἀμφθείεαντος τοῦτε τότε, ϗ διὰ τοῦτο ἐ φυλῆς ἀδίκως ἀφαιρεθείσης τὴν ξύποδα, ϗ κύτὸς πληγὰς εἰληφὼς, ϗ ὑβεισμένος οἷα οὐχ οἷόῃ εἴ τις ἄλλος πώποτε χορηγὸς ὑβείσθη· διὰ ταῦτ' τούτων ἀγανακτήσας ϗ συνορχεῖς ϗ χειροτονίαν ὁ δῆμος ἐποιήσατο, ταύτῃσι εἰσέρχομαι, οὐκ ἀκήκοα ϗ οἶδα, εἰ ϗδ' οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν, ἐγὼ νυῦ φοβοῦμαι, εἴπερ ὑβεισθέντα μηδεμιᾶς τυχεῖν δίκης, ἔστι συμφορά. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ϗ ἱκετεύω, πρῶτον μὲν δικαίως ἀκοῦσαί μου λέγοντος. ἔπειτ', ἐὰν δηλώσω, μιᾶς τυτονί, μὴ μόνον εἰς ἐμέ, ἀλλὰ ϗ εἰς ὑμᾶς, ϗ εἰς τοὺς νόμους, ϗ εἰς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑβεικότα. βοηθῆσαι ϗ ἐμοὶ ϗ ὑμῖν αὐτοῖς. ϗ ϗδ' ἔστω πῶς ἔχῃ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ὑβεισμαι μὲν ἐγὼ καὶ πεπληγὼς τὸ σῶμα τὸ μὲν πότε. ἀγωνιεῖ ϗ ϗ κειθήσεται τὸ πρᾶγμα νυνὶ, πότερον δεῖναι δεῖ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ϗ εἰς τὸν τυχόιθ' ὑμῶν ἀδεῶς ὑβείζειν, ἢ μήτις ἔν ὑμῖν ἄρα ἐ τ' ἔμπροσθεν χρόνον τῶν ἰδίων τινὸς ἕνεκα γνώσεται τὸν ἀγῶνα τόνδε ὑπολήψεται. ἐνθυμηθεὶς νυνὶ, ὅτι δημοσίᾳ συμφέρῃ μηδενὶ μηδὲν ἐξεῖναι * τοιοῦτο ποιεῖν, ὡς ἅπαν κοινὸν τε πρᾶγματος ὄντος, ϗ πρόσχων ἀκουσάτω, ϗ τὰ φαινόμενα αὐτῷ δικαιότατ' ἐν ταῦτα, ψηφισάσθω. ἀκηκόατε ϗ ὅσα μὲν ὑμῖν ἐ νόμου, καθ' ὃν εἰσὶν αἱ προβολαί. μετ' ϗ ταῦτα, ϗ ἃ τῶν ἄλλων πρέσσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Τοὺς πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν ἐν διονύσου τῇ ὑστεραίᾳ ἐν πανδίονι. ἐν ϗ ταύτῃ, χρηματίζειν πρᾶτον μὲν περὶ ἱερῶν. ἔπειτα τὰς προβολὰς παραδιδόπωσιν τοῖς ληξιαρχίαις ἕνεκα τῆς πομπῆς, ἢ τοῦ ἀγῶνος τῶν ἐν πῖς διονυσίοις, ὅσαι ἂν μὴ ἐκτετισμέναι ὦσιν. Ο μὲν νόμος οὗτός ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καθ' ὃν αἱ προβολαὶ γίγνονται, λέγων, ὥσπερ ἠκούσατε, ποιεῖν τὴν ἐκκλησίαν ἐν διονύσου μετὰ τὰ παιδία. ἐν ϗ ταύτῃ ἐπιδὰν χρηματίσωσιν οἱ πρόεδροι περὶ ὧν διώκηκεν ὁ ἄρχων, χρηματίζειν κηρύττ, ϗ περὶ ὧν αἴ τις ἠδικηκὼς ἢ περὶ τοῦ ἑορτῶν, ἢ τοῦ ἀγωνοθέτου. καλῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ συμφέροντος ἔχων ὁ νόμος, ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μαρτυρεῖ. ὅπερ ϗδ' ἐπόντος τὸ φόβου τούτου φαίνονταί τινες ἤδη ἧττον ὑβρεις αἱ· πῶς γὰρ προσδοκᾶν τοὺς τοιούτους ἂν ποιεῖν, εἰ μηδὲ εἷς ἐπιὼν ἀγών, μηδὲ κίνδυνος. βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ϗ τὸν ἑξῆς ἀναγνῶναι νόμον τουτονί. ϗ γὰρ ἐκ τούτου φανερὰ πᾶσιν ὑμῖν, ἥτε τοῦ ἄλλων ὑμῶν δικάζειν ἔξεσται, ϗ τὸ τούτου θράσος. λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Εὐήγορος εἶπεν, ὅταν ἡ πομπὴ ἡ τοῦ διονύσου ἐν πειραιεῖ, ϗ οἱ κωμῳδοί, ϗ οἱ τραγῳδοί, * ϗ ὅτι λιμαίῳ πομπῇ· ϗ οἱ τραγῳδοὶ, ϗ οἱ κωμῳδοὶ· ϗ τοῖς ἐν ἄστει διονυσίοις ἡ πομπὴ, ϗ οἱ παῖδες ϗ ὁ κῶμος, ϗ οἱ κωμῳδοὶ, ϗ οἱ τραγῳδοὶ, ϗ θαργηλίων τῇ πομπῇ ϗ τῷ ἀγῶνι, μήτε ἀγεῖναι μήτε ἐνεχυράσαι, μήτε λαμβάνειν ἕτερον ἑτέρου, μηδὲ τῶν ἐφημερῶν ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ἐὰν δέ τι τούτων τις πράξαιμη· ὑπόδικος ἔστω τῷ παθόντι, ϗ προβολαὶ κατ' αὐτὸ ἔστωσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τῇ ἐν διονύσου, ὡς· ἀδικουμένοις καθ' ἃ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀδικούντων γέγραπται. ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἐν τῷ πρότερῳ νόμῳ περὶ τῆς ϗ τῶν ἑορτῶν ἀδικουμένων ἅπασι τοῖς προβολὰς, ἐν τούτῳ ϗ τῆς τοῖς ἐφημέροις εἶπε ταῖς τόντων, ἢ καὶ ἄλλ' ὁπουῦν τινὸς λαμβανόντων, ἢ βιαζομένων, ἐποιήσατε τὰς προβολάς. ἐ γὰρ ἄπορ μὲν τὸ σῶμα ἰδεῖ ζεθαί τινος ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις, ἢ τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐκ τῆς ἰδίων πορί-

προείσηπέ πες εἰς τὴν λειτουργίαν, ὥεσθε χρῆναι ἀλλὰ καὶ τὰ δίκη καὶ ψήφῳ τῇ ἐλόντων γιγνόμενα, τῇ ἐαλωκότων καὶ κεκτημένων ἐξ ἀρχῆς, τῇ τοιοῦ ἑορτῇ, ἀποδόσθαι τε εἶ ὑμεῖς μὴ τοῦτο ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι πάντες εἰς πάντων αὐτῶν χρῆναι φιλανθρωπίας τε καὶ δυσεβείας, ἄξειν καὶ τῇ πρότερον γεγενημένων ἀδικημάτων τὸ λαμβάνειν δίκην ἐπέχειν ταύτας τὰς ἡμέρας. μειδείας δ' ἐν αὐταῖς ταύταις τῇ ἡμέραις ἄξια τῇ δοῦναι τῷ ἑκάστῳ δίκην πιεῖν δεήσεται. βούλομαι δ' ἕκαστον ἀπαρχῆς, ὧν πεπονθα, ὑπιδείξας, ἔτι καὶ πρὸς τῇ πλημμελείας, ἃς τοτελυτάτων πεποιημένοι υἱοι. σὺ δὲ μηδὲν ὄφελος, ἐφ' ᾧ τῇ πεπραγμένων οὐ δίκαιος ὢν ἀπολωλέναι φανήσεται. ἐπειδὴ γὰρ οὐ καθεστηκότος χορηγοῦ τῇ φυλῇ ξίτων ἕτος τουτί, παρούσης τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ τὸν ἀρχοντα ὑπικληροῦν ὁ νόμος τοῖς χορηγοῖς τοῖς αὐλητὰς κελεύει, λόγων καὶ λοιδορίας γιγνομένης, καὶ καταχειροτονοῦντος τὸ μὲν ἄρχοντος τῇ ὑπιμελητῇ τῆς φυλῆς, τῇ δ' ὑπιμελητῇ τὸ ἄρχοντος παρελθὼν ὑπεχόμην ἐγὼ χορηγήσειν ἐθελοντής. καὶ κληροομένων, πρῶτ⊙ αἱρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἔλαχον. ὑμεῖς μὲν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι πάντες, ἀμφότερα ὡς οἷόν τε ἀπέδειξαθε, τὸν τ' ἐπαγγελίαν τὴν ἐμὴν, καὶ τὸ συμβὰν ὑπὸ τῆς τύχης· καὶ θόρυβον καὶ χρότον τοιοῦτον, ὡς οὐ ἐπαγροικῶντες τε καὶ συνηθεῖς ἐποίησατε. μειδίας δ' οὑτοσί, νόμος τῇ ἁπάντων, ὡς ἔοικεν, ἢ χθὲς ἐτέθη, ⊂ παρηκολούθησε παρὼν ὅλην τὴν λειτουργίαν, ἐπηρεάζων, ἐμοὶ συνεχῶς, καὶ μικρὰ καὶ μείζω. ὅσα μὲν οὖν ἢ τοῖς χορευταῖς, ἐναπορούμενο⊙ ἡμῖν, ἀφεθλίας τῆς * χορείας, λωφήσειν, ἢ προβαλλόμενο⊙, καὶ κελεύων ἑαυτὸν εἰς τὰ διονύσια χειροτονεῖν ὑπιμελητὴν, ἢ, τἄλλα πάντα ὅσα τοιαῦτα, ἐάσω. σὺ γὰρ ἀγνοεῖς τοῦθ', ὅτι τῷ μὲν ἐπηρεαζομένῳ τότ' ἐμοὶ καὶ ὑβριζομένῳ, τὴν αὐτὴν ὀργὴν ἔκαστον τούτων, ἣν περ ἅπαντ' ὀφείλω ἔχειν δεινοτάτων παεῖσθαι. ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις, τοῖς ἔξω τοῦ πράγματ⊙ οὖσιν, οὐκ ἂν ἴσως ἄξια ταῦτα καθ' αὑτὰ ἀγὼν⊙ φανείη. ἀλλ' ἅπαντες ἂν ὁμοίως ἀκούσαντες ἀγανακτήσαιτε ταῦτ' ἐγώ. ἔστι δὲ ὕβρεως τῆς μὴ ταῦτα, ἃ μέλλω λέγειν. καὶ οὐδ' ἂν ἐπεχείρησα ἐγὼ γε καταχορεῖν αὐτοῦ νῦν, εἰμὴ καὶ τότε ἐν τῷ δήμῳ παρεσχῆκα ἐξέλεγξαι. τὸ γὰρ ἐσθῆτα τ' ἱεραὶ (ἱεραὶ γὰρ ἔγωγε νομίζω, πᾶσαν, ὅσην αἱ τις σύνεκα τ' ἑορτῆς ἐδασκόλησαν, * τέως ἂν χρηθῇ) καὶ τοὺς στεφάνους τοὺς χρυσοῦς, οὓς ἐποιησάμεθα ἐγὼ κόσμον τῷ χορῷ, ἐπεβούλευσεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐξαφελεῖσθαι μου, νύκτωρ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τ' χρυσοχόου· καὶ διέφθειρεν, οὐ μόνοι σὰς γε. ὑπ' ἐδώκαθη. καί τοι τοιοῦτον οὐδεὶς πώποτε οὐδ' ἐναφῆκεν ἀκηκοέναι τολμήσαντα, οὐδὲ ποιήσαντα ἐν τῇ πόλει. οὐκ ἀπέχρησε δ' αὐτῷ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸν διδάσκαλον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. διέφθειρέ μου τὸν χορόν· καὶ εἰμὴ τηλεφάνης ὁ αὐλητὴς, ἀνδρῶν βέλτιστ⊙ φεῖ ἐμὲ τότε ἐγένετο, καὶ τὸ πρᾶγμα αἰσθόμενο⊙, τὸν ἄνθρωπον ἀπελάσας, αὐτὸς συγκροτεῖν καὶ διδάσκειν ὥεσθ' δεῖν τὸν χορόν· οὐδὲ ἂν ἠγωνίσμεθα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· ἀλλ' ἀδίδακτος ἂν εἰσῆλθεν ὁ χορός, καὶ πράγματα ἄρχισα ἂν ἐπάθομεν. καὶ οὐδὲ ἐν ταύτῃ ἔστι τῆς ὕβρεως, ἀλλὰ τοσοῦτον αὐτῷ πρεῖν, ὥστε τὸν ἐστεφανωμένων ἄρχοντα διέφθειρε. τοὺς χορηγοὺς συνῆγε ἐπ' ἐμέ, βοῶν, ἀπειλῶν, ὀμνύουσι παρεσκευασμένοις τοῖς κειταῖς. τὰ δασκεύια πρὸ τῶν. πρόσπλασ. ἐστῶτος ὤν, τὰ δημόσια κακὰ καὶ πράγματα ἀμύθητά μοι παρέσχεν διετέλεσε. καὶ τούτων * ὅσα γε ἐν τῷ δήμῳ, γέγονεν, ἢ πρὸς τοῖς κειταῖς ἐν τῷ θεάτρῳ, ὑμεῖς ἐστέ μοι μάρτυρες πάντες, ὦ ἄνδρες δικασταί.

aa 2

A lædi oportere censueritis: vt, quæ iurè & sententia iudicum, eorum fiunt qui vicêre, victis primísque possessoribus, hoc quidem certè in festo, restitueritis. Tanta igitur, Athenienses, vestra omnium est & humanitas & pietas: vt hisce diebus de iniuriis prius factis, pœnas sumi vetueritis. Midias autem his ipsis diebus ea perpetrasse ostendetur, quæ vltimo supplicio sunt vindicanda. Volo autem, vbi ab initio singula quæ perpessus sum, exposuero, etiam de verberibus dicere, quibus me postremò affecit. Nam ex omnibus eius facinoribus, ne vnum quidem est, ob quod exitio dignus non sit. Quum Pandiona tribus tertio abhinc anno prætorem non haberet, conuocatáque concione, in qua prætorem lex iubet choris tibicines sortitò dare, verba & iurgia intercederent (prætor enim curatores tribus, hi prætorem accusabant) ego me vltrò sumptus suppeditaturum sum pollicitus: & cum sortitione facta mihi obuenisset prima tibicinis electio, vos, Athenienses, vniuersi vtrumque summopere comprobastis, & pollicitationem meam, & fortunæ benignitatem & strepitum plausúmque talem, qualis laudantium & gratulantiũ solet esse, excitastis. Midias autem solus, vt apparet, omnium indoluit, & me toto ædilitatis tempore continenter cõuiciis est insectatus, & interturbauit, tam paruis quàm maioribus in rebus. Quãtopere autem, nobis aduersandi studio, aut saltatores, quos dimitti à saltatione postulabat, vexarit, aut quàm molestus fuerit* lacessendo, & iubendo se Bacchanalium curatorem decerni, aut cætera quæ generis eiusdem sunt, omittam. Nec enim hoc ignoro, me, qui tum istius insultus & contumelias tolerabam, ad tantam iracundiam singulis istorum concitari, quantam vllum atrocissimum facinus commouere potuisset: vobis autem cæteris, ad quos ea nihil attinebant, non perinde fortasse per sese digna videri, vt propterea in iudicium veniatur. Ea verò dicam, quibus auditis æquè omnes iurè indignemini. Omnem enim modum excedunt, ea quæ deinceps dicã. Ac ne accusare quidé eum ego nũc instituissem: nisi tũ etiã statim in populi conuentu coarguissem. Sacram vestem (nam sacram ego esse puto, quam festi gratia pararis, quamdiu ea vtare) aureásque coronas, quas ad ornamẽta chori curaueram B faciendas, per insidias. Athenienses, mihi perdere conatus est, noctu aurificis ædes aggressus. ac perdidit ille quidé, non tamẽ omnes: nec enim potuit. Quanquam autem nemo est, qui se dicat in hac ciuitate vnquam de quoquam audiuisse, qui tale facinus ausus fuerit ac perpetrarit: iste tamen hoc non contentus, etiã chori mei magistrũ, Atheniẽses, corrupit. Quòd nisi Telephanes tibicẽ, singulari probitate, mihi tum optimè consultũ voluisset, fraudeq. animaduersa, homine illo repulso, instruendum sibi docendúmq. chorũ censuisset: ne certare quidem licuisset, Athenienses: sed chorus rudis & imparatus introiisset, cũ ignominia nostra maxima. Neque verò hic suæ improbitati modum fecit: sed tã infinita fuit eius proteruitas, vt coronatum prætorem corruperit: ædiles cõtra me concitarit, clamitando, minitando, iurantibus iudicibus astando, scenæ aditus obstruendo, clauis defigendo: ipse homo priuatus, vim publicam facere, & infandis molestiis afficere me nõ destiterit. Harũ rerũ, quæ quidem in præsentia populi, aut apud iudices in theatro actæ sũt, vos mihi, Iudices, omnes testes estis, C

Narratio de ædilitate Demosthenis, & multiplicibus Midiæ iniuriis.

Enimuerò æquissima censenda est ea dicentis oratio: A cuius veritas eorum qui pro tribunali sedent, testimonio comprobatur. Præterea corruptis iis,qui de certamine ludorum inter actores iudicaturi erãt:duo hæc tanquam fastigia quædam,omnibus suis præclaris factis imposuit, quòd & meum corpus contumeliosè vexauit : & tribui meæ,quæ in certamine superior erat, in primis causa fuit , ne victoria potiretur. In me igitur & tribules meos proteruè, atque in festum nefariè commissa per istum, Athenienses, quibus ego commotus, eum apud populũ accusaui: hæc sunt,& alia multa : è quibus quæcunque potero, statim vobis commemorabo. Possum autem & alias infinitas eius iniurias & cõtumelias multis vestrûm factas , & facinora impuri istius multa & atrocia narrare: quæ alij, Iudices,metu istius,& eius confidentię, & sodalium,& opum,& insolẽtiæ, ac reliquarum rerum quibus iste pollet,attoniti, suo dolo re dissimulato,quieuerunt:alij vlcisci iudicio conati, nihil effecerunt.Sunt etiam,qui præstare id,atque expedire sibi fortasse rati,cũ eo trãsegerint. Quod qui facere nõ recusarunt:iis quidẽ ipsis est satisfactũ:eius autẽ vindictæ,quæ legibus debetur,propter iniurias & illis & nunc mihi,cæterisque omnibus ab isto factas,ad vos rediit hæreditas. Ea igitur omnia in vnum collecta, tanti æstimate,quanti vobis æquum videbitur. Excutiam autẽ & coarguam ordine, primùm ea in quibus ego sum violatus:deinde iniurias vobis factas: postea in reliquam eius omnem vitam inquiram : ac ostendam,non vnam eum mortem commeruisse,sed multas.Cape primùm aurificis testimonium,ac recita.

Propositio tripertita.

TESTIMONIVM.

Pammenes Pãmenis filius, Eparchus. Ego aurificinã in foro habeo,in qua & versor,& aurificinã facio. cũ autẽ mihi Demosthenes, cui dico testimoniũ, aureã coronam parandã, & auratam vestem faciendam locasset,vt in eis Bacchanalium festiuitatem celebraret,egóq. cõfecissem omnia,& penes me parata haberẽ:Midias,is qui nũc à Demosthene accusatur, nocte in ædes meas impetu facto cũ aliis, quos secũ adduxerat,coronã & vestẽ perdere conatus est: & quędam sanè læsit:nõ omnia tamẽ potuit,interuẽtu meo prohibitus.Possum præterea de his quoque, Atheniẽses, multa dicere, vt initio huius orationis dixi,quæ in alios admisit: ac cõtumelias & improba eius facinora tot collegi,quot mox audietis. fuit aũt collectio facilis.Nã hi,quib.insultarat,ipsi ad me accesserũt, Volo aũt,priusquã ad illa veniã,ea dicere,q̃ decipiẽdi vestri causa eũ afferre instituisse audio. Nã,vt mihi dictu sũ mè necessariũ,sic auditu vobis vtilissimũ esse puto,vt illæ rationes in primis aperiãtur.Quapropter?hæc oratio qua cauebitur ne decipiamini , erit in causa , vt sicut ius & iurisiurãdi religio postulat , pronuncietis. Omniũ igitur maximè vobis hæc oratio diligẽter audiẽda,& infigẽda memoriæ est:& singulis istiꝰ cauillationib. occurrẽdũ. Iã primũ omniũ nõ est obscurũ, ex his quæ ipse apud quosdã, vt mihi nũciatũ est, cõmemorauit,eũ hoc dicturũ : me, si omnino perpessũs essẽ hæc quæ dicã, decuisse iudicio priuato accusare. Nã quod ad vestiũ & aurearũ coronarũ ꝓditionẽ attineat,& vniuersã violẽtiã in chorũ admissam: actionẽ dãni dati fuisse instituẽdã. Deinde,ꝙ meũ corpus læsum esse querar,iniuriarũ,nequaquam verò publici criminis reum faciendum : & hanc litis æstimationem intentandam,quid sit luendum,aut soluendum.

Refutatio defensionum Midiæ, ac primùm de publico iudicio.

καὶ τί τῇ λόγων τούτοις χρὴ δικαιοτάτοις ἡγεῖσθαι, οἷς αὐ οἱ καθήμενοι τῷ λέγοντι μάρτυρες ἀληθεῖς εἰσί). * πρὸς δὲ ἁφθονίας τίνων τις κεῖται τῷ ἀγῶνι τῷ ἀνδρῶν, δύο ταῦτα ὥσπερεὶ κεφάλαια ἐφ' ἅπασι τοῖς ἑαυτῷ πεπραγμένοις ἐπέθηκεν· ἐμοῦ μὲν ὕβρισεν εἰς τὸ σῶμα, τῇ φυλῇ δὲ κεραύσῃ τὸν ἀγῶνα, αἰτιώτατος τῷ μὴ νικῆσαι κατέστη. τὰ μὲν οὖν εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς φυλέτας ἠδικημένα, καὶ πρὸς τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα τοῦτῳ πεπραγμένα, ἐφ' οἷς αὐτὸν προὐβαλόμην, ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ πολλὰ ἕτερα· ὧν ὅσα ἃ οἷός τε ὦ, διέξειμι, πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα. ἔχω δὲ λέγειν καὶ πονηρίας ἑτέρας παμπληθεῖς αὐτῷ, καὶ ὕβρεις εἰς πολλοὺς ὑμῶν, καὶ τολμήματα τῶν μιαρῶν τούτου πολλὰ καὶ δεινά. ἐφ' οἷς τῆς προτέρου δίκης, οἱ μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταδείσαντες τὸν, καὶ τὸ τούτου θράσος, καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἑταίρους, καὶ πλοῦτον, καὶ ὕβριν, καὶ τἆλλα δὴ ὅσα πρόσεστι τούτῳ, ἡσυχίαν ἔσχον. οἱ δ' ὑπολειπόμενοι δίκην λαμβάνειν, οὐκ ἠδυνήθησαν· εἰσὶ δὲ καὶ οἳ διέλυσαντο, ἵνα μὴ λυσιτελεῖν αὐτοῖς ἡγούμενοι. τὴν μὲν οὖν ὑπὲρ αὐτῆς δίκην, ἔχουσιν οἵ γε πεισθέντες· τῆς δ' ὑπὲρ τῆς νόμων, οἷς πρόκειται ἔβδη, κἀκείνους ἠδίκει, καὶ νυνὶ ἐμέ, κἀμοῦ παῖδας τοὺς ἄλλους· ὑμεῖς ἐστὲ κληρονόμοι. πάντων οὖν ἀθρόων σὺ τίμημα ποιήσασθε, ὃ παῖ δίκαιον ἡγεῖσθε. ἐξελέγξω δὲ, πρῶτον μὲν ὅσα αὐτὸς ὑβρίσθην· ἔπειθ' ὅσα ὑμεῖς ἠδικήσθε· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸν ἄλλον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βίον πάντα αὐτοῦ ἐξετάσω, καὶ δείξω πολλῶν θανάτων, οὐχ ἑνὸς ὄντα ἄξιον. λέγε μοι τὴν χρυσοχόον πρῶτον λαβὼν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Παμμένης Παμμένους * ἔπαρχος, ἔχω χρυσοχοεῖον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν ᾧ καὶ κατοικῶ, καὶ ἐργάζομαι τὴν χρυσοχοϊκὴν τέχνην. ὠνοῦντός δέ μοι Δημοθένους ὦ μάρτυρες, στέφανον χρυσοῦν ὥστε κατασκευάσαι, καὶ ἱμάτιον ὑφάχρυσον ποιῆσαι, ὅπως πομπεύσῃ ἐν αὐτοῖς τοῖς Διονύσου πομπαῖς, ἧ ἐμοῦ συντελέσαντος αὐτὰ καὶ ἑτοίμου παρ' ἐμαυτῷ ἕτοιμα, εἰσπηδήσας πρός με νύκτωρ μεθ' ὑβρίσεως, ὁ κελεύσας ὑπὸ Δημοθένους, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄλλους, ἐπεχείρησε διαφθείρειν τὸν στέφανον, καὶ τὸ ἱμάτιον. καί τινα μὲν αὐτῶν ἐλυμήνατο, οὐ μὴν τοί πάντα γε ἐδυνήθη, διὰ τὸ ὀπιφανέντα με κωλῦσαι. Πολλὰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ πρὸς ὧν τοὺς ἄλλους ἠδίκηκεν ἔχω λέγειν, ὥσπερ εἶπον ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, καὶ σωρὸν ὕβρεις αὐτοῦ καὶ πονηρίας τοσαύτας, ὅσας ἀκούσεσθε αὐτίκα δὴ μάλα. ἀλλ' ἡ συλλογὴ ῥᾳδία. αὐτοὶ γὰρ οἱ πεπονθότες πρόσεισάν μοι. βούλομαι δ' ἃ πρὸ τούτων εἰπεῖν, οἷς ἐπεχείρησεν αὐτὸν ἀκήκοα ὑβρίσαι ὑμᾶς. τοῖς γὰρ τούτων λόγοις, ἐμοὶ μὲν ἀναγκαιοτάτοις, πρόσειπεῖν ἡγοῦμαι, ὑμῖν δ' ἥκιστα χρησιμωτάτοις ἀκοῦσαι, ἵνα μὴ τὸ δικαίως καὶ ἀδόλως ἐμὲ βλάψῃ τὸν ὀμόσαντα ἐπιορκίαν κατὰ τοῦ κωλύσαντος ὀμόσαι πανθλίαν λόγος ὑμᾶς ἔσται, αἰτίῳ ἔσομαι. πολὺ δὲ μάλιστα πάντων τούτῳ τῷ λόγῳ προσέχειν ὑμᾶς δεῖ καὶ μνημονεύσαι τοῦτον, καὶ πρὸς ἕκαστον ἀπαντᾶν ὅταν ἔθος λέγῃ. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν ἐκεῖνο οὐκ ἄδηλον ἐρῶν ἐξ ὧν ἰδίᾳ πρός τινας, αὐτοῖς διεξιὼν ἀπηγγέλλετό μοι, ὡς εἴπερ ἀληθῶς ἐπεπόνθειν ταῦτα ἃ λέγω, δίκας ἰδίας μοι προσῆκεν αὐτῷ λαχεῖν. τῇ μὲν ἱματίων καὶ τῇ χρυσῶν στεφάνων τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς πρὸς τὸν * χορὸν ἀπάσης ἐπηρείας βλάβης ὧν δ' εἰς τὸ σῶμα ὑβρίζεσθαί φημι, ὕβρεως. οὐ μὰ δί' οὐχὶ δημοσίᾳ κεῖνον αὐτὸν, καὶ τίμημα ἐπαγγέλλεσθαι ὅ, τι χρὴ παθεῖν, ἢ ἀπο τίσαι· ἐγὼ

ἐγὼ δὲ, εἰ μὲν ἐκεῖνο δῆ οἶδα, καὶ ὑμᾶς δὲ εἰδέναι A Ego verò vnum illud satis scio, ídque vobis etiam tenẽdum est: nisi populum appellassem, sed in ius eum
χρὴ, ὅτι εἰ μὴ προεβαλλόμην αὐτὸ, ἀλλ' ἐδικαζόμην, οὐκ ἂν ἦν δίκη μοι λόγῳ, ὡς εἰπερ
ἐμοῦ τούτων ἀληθὲς προβάλλεσθαί με ἔδει, καὶ παρ
αὐτὰ τἀδικήματα τῷ τιμωρείαν ποιεῖσθαι. ὅ, τε γὰρ
χορὸς, ἐμοῦ τῆς πόλεως, ἥ, τε ἑορτὴ, τῆς ἑορτῆς ἕνεκα
πᾶσα παρεσκεύαζετο· ἐγώ τε ὁ πεπονθὼς ταῦτα, χορη-
γὸς ἐμοῦ. τίς αὖ οὗτος ἕτερον μᾶλλον εἵλετο τιμωρείαν, ἢ
τῷ ἐκ τοῦ νόμου καὶ τῆς πρὸς τῷ ἑορτῷ ἀδικουμέ-
των οὖσαν ταύτ' δῆ οἶδ' ὅτι πάντ' ἂν ἔλεγχον δοῦναι τό-
τε. φθόνος μὲν γὰρ οἶμαι καὶ ἀδικκότερον ἔξι, τὸν
παρόντα ζόφον τοῦ μὴ δοῦναι δίκην ἀκκεκουφόμενον,
τὸν οὐκ οἶδ' ὡς ἔδει γενέσθαι λέγειν. δικαστὰς δέγε
σωφρόνων, τούτοις τε μὴ προσέχειν, καὶ ὃν ἂν λάβω-
σιν ἀσελγαίνοντα, κολάζειν. μὴ δὴ τοῦτο λέγειν αὐτὸν
ἐᾶτε, ὅτι καὶ δίκας ἰδίας δίδωσιν ὁ νόμος μοι, καὶ
χρεμφὺν ὕβρεως. δίδωσι γάρ. ἀλλ' ὡς οὐ πεποίηκεν ἃ B oſtendat. De hoc enim & ego ſum conqueſtus, & vos
κατηγόρηκ' ἢ πεποιηκὼς, οὐ προῖεμαι τῷ ἑορτῷ ἀδι-
κεῖ, τοῦτο δεικνύτω. τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐγὼ προβαλλό-
μην, καὶ προῖεμαι τούτου τῷ ψήφῳ οἰσθήσεσθαι ὑμᾶς εἰ δ'
ἐγὼ τῷ * ὅτι τῆς ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν ἀφεὶς, τῇ
πόλει προσχωρῶ τῆς τιμωρείας, καὶ τοῦτον αἱροῦμαι
τὸν ἀγῶνα, ἀφ' οὗ μηδὲν ὄφελος λαβεῖν ἐμοί· χά-
ριν, οὐ βλάβην δώσω, τοῦτ' ἂν εἰκότως ἐνέγκαι μοι παρ
ὑμῶν. οἶδα γοῦν ὅτι καὶ τούτῳ πολλῷ χρήσεται τῷ λό-
γῳ. μή με δημοσθένει χάριν δῶτε, μηδὲ διὰ δημοσθέ-
νη μὲ ἀφέλητε· ὅτι τούτῳ πολεμῷ. διατοῦτό με ἀπω-
ρύσεται τοιαῦτα πολλάκις οἶδ' ὅτι φθέγξεται, βου-
λόμενος φθόνον τινὰ ἐμοὶ διὰ τούτων τῷ λόγων συ-
ναγαγεῖν. ἔχει δ' οὐχ οὕτω ταῦτα, οὐδ' ἐγγύς. οὐδέ-
να γὰρ τῷ ἀδικουμένων ὑμεῖς, οὐδενὶ τῷ κατηγόρων
ἐκδίδοτε, οὐδὲ γὰρ ἐπιορκῶν ἀδικηθῇ τις, ὡς ἂν ἕ- C
κας ὑμᾶς ὁ παθὼν πείσῃ, ποιεῖσθε τιμωρείαν,
ἀλλὰ τοιοῦτον, νόμους ἔθεσθε περὶ τῷ ἀδικημάτων,
ἵν' ἀδήλοις μὲν τοῖς ἀδικήμασιν, ἀδήλοις δὲ τοῖς ἀ-
δικοπαθήμασι. οὗτοι δὲ τί ποιοῦσιν οἱ νόμοι; πᾶσιν
ὑπάρχοντα τοῖς ἐν τῇ πόλει δίκην, ἂν ἀδικηθῇ τις,
ἔσεσθαι δι' αὐτῷ λαβεῖν. ὅταν τοίνυν τῷ κατάγνω-
τον πρὸς τοὺς νόμους κολάζητε, οὐ τοῖς κατηγόροις τοῦ-
τον ἐκδίδοτε, ἀλλὰ τοῖς νόμοις ὑμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦ-
τε. ἀλλὰ μήν, ὦ γε τοιοῦτον, ὅτι δημοσθένης φη-
σὶν ὕβρεως, δίκαιον καὶ κοινὸς καὶ ἴσον ἅπάντων ἔσ-
ὁλόγου. οὐ γὰρ εἰς δημοσθένη ὄντα μεγαλογνώμονα
μόνον, τοιοῦτον τὸν ἡμέτερον, ἀλλὰ καὶ εἰς χορηγὸν ὑμέ-
τερον. τοῦτο δ' ὅσον δυνάται, γνοίητ' ἂν ἐκ τῷδε.
ἴστε δήπου τοῦθ', ὅτι τῷ θεσμοθετῷ τούτων, οὐδενὶ θεσ-
μοθέτης ἐς ὄνομα. ἀλλ' ὁπόθ' πόλε ἐκάστῳ, ἂν μὲν τοί-
νυν ἰδιώτῃ ὄντα τινὰ αὐτῷ, ὑβρίσῃ τις ἢ κακῶς εἴ
πῃ, γραφὴν ὕβρεως καὶ δίκην κατηγορίας φεύξε-
ται, ἐὰν δὲ θεσμοθέτῃ· ἄτιμος ἔσται καὶ πάπαξ. διὰ
τί; ὅτι τοὺς νόμους ἤδη ὁ τοῦτο ποιῶν προσβλάπτει, καὶ
τὸν ὑμέτερον κοινὸν στέφανον, καὶ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα.
ὁ γὰρ θεσμοθέτης, οὐδενὸς αἰτιώτερον ἔσ' ὄνομα, ἀλλὰ
τῆς πόλεως. καὶ πάλιν γε τὸν ἄρχοντα, ταυτὸ τοῦτο. ἐὰν
μὲν ἐστεφανωμένον παταξῇ τις, κακῶς εἴπῃ· ἄτιμος.
ἐὰν δὲ ἰδιώτην, ἰδίᾳ τὰ δίκης. καὶ οὐ μόνον περὶ τούτων οὕτω ταῦτ' ἔχει, ἀλλὰ περὶ πάντων, οἷς ἂν ἡ πόλις τι-
νὰ ἀδῇ, ἢ στεφανοῖ, ἢ τινὰ τιμᾷ δῆ. οὕτω τοίνυν ☾ ἐμέ. εἰ μὲν ἐν ἄλλαις τισὶν ἡμέραις ἠδίκησέ τι τούτων
μειδίας, ἰδιώτην ὄντα· ἰδίᾳ καὶ δίκην περσῆκεν ἂν τῷ δόναι. εἰ δὲ χορηγὸν ὄντα ὑμέτερον, ἱερομηνίας
οὖσης, πάνθ' ὅσα ἠδίκησεν, ὑβρίσας φαίνεται· δημοσίας ὀργῆς καὶ τιμωρείας, δίκαιός ἐστι τυγχάνειν.

Ego verò vnum illud satis scio, ídque vobis etiam tenẽdum est: nisi populum appellassem, sed in ius eum vocassem: cõtrariam statim rationem obiici mihi potuisse: si quid horum esset verum, me publicè conqueri, & in re præsenti supplicium de iniurijs exposcere debuisse. nam & chorum fuisse ciuitatis, & vestem omnem causa festi paratã: & me, cui illa accidissent, ædilem. Quis igitur aliam vindictam ei prætulisset, quæ legibus in eos datur, qui festum violarunt? Hæc omnia compertum habeo, istum tum fuisse dicturũ. Rei enim, opinor, & sontis est, certum iudicij modũ, quò minus pœnas det, detractando, dictitare, cũ fuisse modum vsurpandum, qui nullus est. Sapientes autem iudices decet, & hæc non audire, & quemcũque petulanter delinquentem comprehenderint, supplicio cohercere. Ne igitur eum dicere sinatis, priuata etiam iudicia lege concedi, & actionem iniuriarum (conceduntur enim) sed vel non feciſse se ea de quibus accusatur: vel iis factis, festum non polluisse, hoc ostendat. De hoc enim & ego sum conquestus, & vos nunc sententiam feretis. Quòd si ego priuatorũ iudiciorum prærogatiua omissa, reipublicæ vindictam relinquo, & id certamen delegi, vnde nihil ad me lucri redit: æquum fuerit vtique mihi gratiam potius haberi à vobis, quàm damnũ infligi. Scio etiam eum, hoc subinde inculcaturũ: Ne me tradite Demosthenj, neque me propter Demosthenem è medio tollite: ideóne me interficietis, quia cum isto bellum gero? Talia sæpe, scio, clamitabit, vt me hisce verbis inuidiosum faciat. Absit autem, & multum absit, vt hęc ita se habeant. Neminem enim fontem vos cuiquam accusatori traditis. Nec enim vbi quis affectus iniuria fuerit, tale supplicium delinquenti infligitis, quale is qui læsus est, infligendum esse persuadere vobis studet: sed contrà, tulistis leges ante iniurias, quum & qui delinquerent, in incerto essent: & in quos delinqueretur, æquè in incerto. Quæ verò harum legum vis est? Pollicentur omnibus ciuibus, si cui fiat iniuria, ei se vlciscendi suo præsidio copiam facturas. Si quem igitur leges violantem punitis: eum non accusatoribus traditis, sed leges vestras cõfirmatis. Iam ad illud quum, Demosthenes, inquiet, læsus est: iusta & communis, & ad omnium securitatem pertinens responsio est, illo die non me Demosthenem tantum esse exagitatum: sed etiam ædilem vestrum. Quod quantum valeat, hinc cognoscetis. Scitis è Sexuiris nemini esse nomen Sexuir, sed suum quoddam vnicuique. Si quem igitur eorum, dum priuatus est, vel mulctarit quispiam, vel conuiciis incesserit: iniuriarum & conuicij postulabitur. sin Sexuirum: ignominia sine dubio notabitur. Quapropter? quòd quisquis id facit: is iam etiam leges contumelia afficit, & vestram communem coronam, & nomẽ ciuitatis. Nam Sexuir nullius hominis est nomen, sed ciuitatis. Eadem est & prætoris ratio: quem si quis coronatum verberauerit, aut conuiciis incesserit: infamis est. Sin priuatum: priuato iudicio est obnoxius. Nec horum tantùm ea ratio est: sed omnium eorum quibus publicè aliqua securitas, aut coronæ ius, aut alius quispiam honos conceditur. Ita etiam, si Midias aliis quibusdam diebus, me vt personam priuatam, ad hunc modum læsisset; priuatim etiam pœnas eũ dare oporteret. Si verò ædilem vestrum, die festo his omnib. iniurijs & cõtumelijs affectũ ab eo esse cõstat: æquũ eũ est publicã indignationẽ & vltionẽ experiri.

2. Nõ propter Demosthenem, sed propter ædilẽ violatum, & iniurias, plectendũ esse Midiam.

Nam cum Demosthene simul etiam ædilis violabatur: hoc verò nomen publicũ est: idque his diebus factũ, quibus est legibus interdictũ. Sunt autem leges, quando ferũtur, cõsiderãdæ, quænam, & cuiusmodi sint: quum verò receptæ fuerint, custodiẽdæ & vsurpandæ. Nam hoc iurisiurandi vestri religio, & æquitas alioqui postulat. Olim habuistis legẽ damni dati: habuistis verberationis, habuistis contumeliæ. Iam si eos qui Bacchanalibus horũ aliquid admisissẽt, hisce legibus fuisset satis puniri: supervacanea fuisset hæc lex, sed non est satis: eius rei signum hoc est. Sacram legem constituistis ipsi deo de festi solennitate. Si quis igitur illis etiam veteribus legibus, & hac post illas lata, & reliquis omnib. est reus: is propterea ne impunè feret sua scelera: an potius meritò grauius mulctabitur? Equidẽ existimo grauius mulctãdum.

3. Nonsi etiã aliis facta sit iniuria, propterea Midiæ parcendum: cuius iniurias exaggerat.

Nunciauit mihi porrò quidam, eum circũeuntem colligere, ac scisciatari, quibus nam vsuenerit, vt contumeliis afficerentur: eósque vobis dicturum. & cõmemoraturũ esse: veluti, Athenienses, præsidẽ quẽ aliquãdo ferunt apud vos à Polyzelo verberatum: & Sexuirum, qui nuper plagas accepit, in tibicina asserenda: & alios quosdam eius generis. Quasi verò, si multos alios multa acerba perpessos ostenderit: vos æquioribus animis factas mihi iniurias laturi sitis. Mihi verò, Athenienses, contrarium iurè potius faciendum videtur: si quam modò publicæ vtilitatis rationem habere debeatis. Quis enim vestrûm ignorat, vt huiusmodi multa fiãt, impunitatẽ in causa esse: vt verò deinceps nemo petulãter agere ausit, id hac sola ratione posse perfici, si quicũq; deprehẽsus fuerit, meritũ supplicium luat? Si igitur alios ab huiusmodi facinorib. deterreri expedit: ea quoq; de causa iste puniẽdus est: eoq; magis, quo plura eius & atrociora facinora extãt. Sin ad licẽtiã aperiẽda fenestra est: & iste & alij omnes fũt impunè dimittẽdi. Iã nõ similẽ habere istũ, & alios, impetrãdq; veniẽ causã inueniemus. Nã primùm is, qui Sexuirũ verberauit, tres habuit excusationes. ebrietatẽ, amorẽ, ignorãtiã: ꝓpterea quòd noctu & in tenebris res gesta est. Deinde Polyzelus iracũdia, & subito impulsu animi, qui deliberãdi spatiũ negat, se peccasse dixit: nec enim hostis fuerat, neq; cõtumeliæ causâ fecerat. Midiæ verò nihil horũ est quod dicat. Nã & inimicus mihi fuit, & interdiu, scies, cõtumeliã fecit. Nec ex hoc hoc solùm, sed ex omnibus rebus apparet, illi fuisse ꝓpositũ mihi insultare. Iã nec simile quicquã ab illis & à me factũ esse video. Nã Sexuirũ illũ nec vestri nec legũ rationẽ habuisse, aut grauiter tulisse cõstat: sed priuatim summa nescio quãta delinitũ, ab actione destitisse. Deinde is qui à Polyzelo verberatus fuit, de ea ipsa re, priuata trãsactione facta, & legibus, & vobis ꝓ nihilo habitis, ne in iudiciũ quidẽ Polyzelũ adduxit. Si quis igitur illos accusare in præsẽtia volet, hæc dicẽda erunt. Sin crimina isti per me obiecta refutare: quiduis potius erit afferẽdũ. Nã hæc negotia cũ illis, vt quę maximè, pugnãt. Me enim nec accepisse quicquã, nec accipere instituisse cognoscetur: sed eã vltionem, quæ tũ pro legibus, tũ pro Deo, tũ pro vobis exigẽda est, ita vti decet, reseruatã, nũc vobis reddidisse. Ne igitur sinatis eum talia dicere: neq. etiã si per vim ingesserit, tanquam aliquid æqui dicenti auscultetis. Nã si hęc sic apud vos decreta fuerint: nõ vllã defensionem habebit. Quæ causa. n. humana saltẽ, quæ mediocris excusatio facinorũ illi' ꝓferetur? iracũdia nimirũ.

A ἅμα γὰρ τῷ δημοσθένει καὶ ὁ χορηγὸς ὑβρίζεται. τοῦτο δ' ἐστὶ τῆς πόλεως ὄνομα· καὶ ἔστι ταύτας ταῖς ἡμέραις, αἷς οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι. χρὴ δὲ ὅταν μὲν πεῖσθε τοῖς νόμοις, ὁπόσοί τινές εἰσι σκοπεῖν· ἐπειδὰν ᾖ δῆλα, φυλάττειν καὶ χρῆσθαι. καὶ γὰρ ὅρκια ταῦτ' ὑμῖν ἐστὶ, καὶ ἄλλως δίκαια. ἦν ὁ τῆς βλάβης ὑμῖν νόμος πάλαι· ἦν ὁ τῆς αἰκίας· ἦν ὁ τῆς ὕβρεως. εἰ τοίνυν ἀπόχρη τοῖς τοῖς διονυσίοις τί ποιοῦντας τούτων καὶ τούτοις τοῖς νόμοις δίκην δίδόναι· οὐδὲν ἂν ὑμῖν προσέδει τῶνδε τῶν νόμων. ἀλλ' οὐκ ἀπόχρη. σημεῖον δέ. ἔνεστιν ἱερὸν νόμον αὐτῷ τῷ θεῷ περὶ τῆς ἱερομηνίας. εἴ τις οὖν καινοὺς τοῖς προϋπάρχουσι νόμοις, καὶ τούτῳ τῷ μετ' ἐκείνους τεθέντι, καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς ἐς ἔνοχος· ὁ τοιοῦτος πότερα μὲν δὴ δίδωσι τὴν δίκην, ἢ μείζω δίκην δικαίως; ἐγὼ μὲν οἶμαι μείζω. ἀπήγειλε τοίνυν τις μοι προϊόντα αὐτὸν, συλλέγειν καὶ πυνθάνεσθαι, τοὺς πόB πότε συμβέβηκεν ὑβρισθῆναι; καὶ λέγειν τούτους, καὶ διηγεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς μέλλειν· οἷον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν πρόεδρον, ὃν ποτέ φασιν ἐν ὑμῖν ὑπὸ πολυζήλου πληγῆναι· καὶ τὸν θεσμοθέτην, ὃς σάλπιγγι ἐπλήγη τιὼ αὐλητρίδι ἀφαιρούμενος· καὶ τοιούτους τινάς· ὧν ἐὰν πολλοὶς ἑτέροις πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθότας ὑπόδείξῃ, ῥᾴστον ὑμᾶς ἐφ' οἷς ἐγὼ πέπονθα ὀργισουμένους. ἐμοὶ δ' αὖ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δοκεῖτε ποιεῖν οὐ εἰκότως, εἴπερ ὑμῖν τὰ κοινῇ βέλτιστ' ἐστὶ μέλειν ὑμῖν· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν, τὸ μὲν πολλὰ τοιαῦτα γίγνεσθαι, τὸ μὴ κολάζεσθαι τοὺς ὀλιγαρτάνοιτας αἴτιον ὄν; τῷ δὲ μηδένα ὑβρίζειν τοὐπιὸν, τὸ δίκην τὸν ἀεὶ ληφθέντα, ὡς πρόσεστι δίδόναι, μόνον αἴτιον ἂν ἡγοῖσθε; εἰ μὲν τοίνυν δυνήσεταί τις συμφέρειν τοῖς ἄλλοις, τοῦτον καὶ δι' ἐκεῖνα κολάζειν· καὶ μᾶλλόν γε ὅσῳ περ ἂν ᾖ πλείω καὶ μείζω. εἰ δὲ παροξυνεῖ καὶ τοῦτον καὶ πάντας ἑαυτὸν ἐπὶ τοίνυν, οὐδ' ὁμοίαν οὖσαν τούτῳ κἀκείνοις συγγνώμην δίρήσομαι. πρᾶττον μὲν δὴ ὁ τὸν θεσμοθέτην παταίξας, ἔξεις εἶχε πρόφασις, μέθην, ἔρωτα, ἀγνοιαν, δηλ' τὸ σκότους καὶ νυκτὸς τὸ πρᾶγμα γενέσθαι. ἔπειθ' ὁ πολύζηλος, ὀργὴ καὶ ξόπου πρόπετεια, φθάσαν τὸν λογισμὸν, ἁμάρτειν ἔφησεν. οὐ γὰρ ἐχθρός γε ὑπῆρχεν ὤν, οὐδ' ἐφ' ὕβρει τοῦτ' ἐποίησεν. ἀλλ' ἀμελεία τούτων οὐδέν ὄξιν εἰπεῖν. καὶ γὰρ ἐχθρὸς ἦν, καὶ μὴ ὑμέτερον εἰδὼς ὕβριζε. καὶ οὐκ ὅτι τούτου μόνον, ἀλλ' ὅτι πάντων φαίνεται προηρημένος ὑβρίζειν. καὶ μοι, ὃς δὲ τὴν πεπραγμένων ἐμοὶ καὶ τούτοις, ὃς δὲν ὅμοιον ὁρᾷ πρᾶττον μὲν γὰρ ὁ θεσμοθέτης, ἐχ ὑμῖν, ὃ δὲ τὴν νόμων φερούσας, ὃ δ' ἀγανακτήσας φανήσεται· ἀλλ' ἰδίᾳ πρεσβείς, ὁπόσῳ δήποτε ἀργυρίῳ καθυφεὶς τὸν ἀγῶνα. ἔπειθ' ὁ πληγεὶς ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ πολυζήλου, ταυτὸ τοῦτο ἰδίᾳ δηλυσάμενος, ἐρρᾴθυμηκὼς πολλὰ τοῖς νόμοις εἰπὼν καὶ ὑμῖν, οὐδ' εἰσήγαγε τὸν πολύζηλον. εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων κατηγορεῖν βούλεταί τις ἐν τῷ παρόντι, δεῖ λέγειν ταῦτα. εἰδὼς ὑμᾶς ὧν ἐγὼ τούτου κατηγόρηκα δικαίως, πολλῷ μᾶλλον ἢ ταῦτα λεκτέον. πᾶν γὰρ τοὐναντίον ἐκείνοις, αὐτὸς μὲν οὔτε λαβὼν δέν, ἅτ' δυνάμενος χειρήσας λαβεῖν φανήσομαι. τοῖς δ' ὑμῖν νόμοις, καὶ τοῖς ὑμῖν τοῦ θεοῦ, καὶ τοῖς ὑμῖν ὑμῶν πᾶσιν εἰμὶ δικαίως φυλάξας, καὶ νῦν ἀποδεδωκὼς ὑμῖν. μὴ τοίνυν ἐά τε ταῦτ' αὐτὸν λέγειν μηδ' ἀβιάζηται, πειθέσθω ὡς δίκαιόν τι λέγοντι, αὐ γὰρ ταῦθ' ἅπερ ἐγνωσμένα ὑπάρχει πᾶσιν ὑμῖν, οὐκ ἐνέσται αὐτῷ λόγος δὲ εἷς. ποία γὰρ πρόφασις; τίς ἀνθρωπίνη καὶ μετρία σκῆψις φανεῖται τῶν πεπραγμένων αὐτῷ; ἀρχὴ νὴ δία;

καὶ τὸ τῦπτον τυχὸν λέξει, ἀλλ' ἃ μὴν αἴ τις ἄφνω τὸν λογισμὸν φθάσας ὠθισθῇ * τι ποιῆσαι, κἂν ὑβρικώς τι ποιήσῃ, δι' ὀργὴν γ' εἰκὸς φῆσαι πεποιηκέναι. ἃ δ' αὖ ἐκ πολλοῦ συνεχῶς δηλονότι πολλὰς ἡμέρας παρὰ τοὺς νόμους σκοπῶν τις φωράσειεν, οὐ μόνον δήπου τὸ μὴ μετ' ὀργῆς ἀπέχει, ἀλλὰ καὶ βεβουλευμένῳ ὁ τοιοῦτος ὑβρίζων ἐστὶν ἤδη φανερός. ἀλλὰ μὴν ὁ τιτρώσκων καὶ πεποιηκὼς ἃ κατηγορῶ, καὶ * ὑβρικέναι πεποιηκὼς φαίνεται; τοῖς νόμοις ἤδη δεῖ σκοπεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. κεῖται γὰρ τούτοις δικάσῃ ὀμωμοκότες καὶ θεωρεῖσθαι ὅσῳ μείζονι ὀργῆς καὶ ζημίας ἀξιοῦσι τοὺς ἑκουσίως καὶ δι' ὕβριν πλημμελοῦντας, ἢ ἄλλως πως ἁμαρτάνοντας. πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ περὶ τῆς βλάβης οὗτοι νόμοι εἰσὶ πάντες, ἵν', ἐκ τούτων ἀξιωσαι, αἂν μὲν ἑκὼν βλάψῃ, διπλοῦν· αἂν δ' ἄκων, ἁπλοῦν, τὸ βλάβος πελεύουσιν ἐκτίνειν. εἰκότως. ὁ μὲν γὰρ παθὼν ταυταχοῦ βοηθείας δίκαιός ἐστι τυγχάνειν. τὰ δράσαντι δ' οὐκ ἴσον τὸ ὀργὴν αὐθ' ἑκὼν αὖτ' ἄκων, ἔταξεν ὁ νόμος. ἔπειθ' οἱ φονικοί, τοὺς μὲν ἐκ προνοίας ἀποκτιννύντας, θανάτῳ, καὶ ἀειφυγίᾳ, καὶ δημεύσει τῆς ὑπαρχόντων, ζημιοῦσι· τοὺς δ' ἀκουσίως, * αἰτίσεως καὶ φιλανθρωπίας πολλῆς ἠξίωσαν. οὐ μόνον δ' ὅτι τούτων τοῖς ἐκ προνοίας ὑβρισταῖς χαλεποὺς ἴδιόν ἐστι τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἁπάντων. τί γὰρ δήποτε, αἴ τις ἕφλων δίκελλαν μὴ σκέψῃ, οὐκ ἐποίησεν ὁ νόμος τὴν ἀζημίους ἰδίαν, ἀλλὰ προσιμὰν ἐπέταξε τῷ δημοσίῳ; καὶ πάλιν, τιδήποτε, αἴ μὲν ἑκὼν παρ' ἑκόντος τις λάβῃ πάλαι τος ὦ, ἢ δύο, ἢ καὶ δέκα, καὶ ταῦτα ἀποστερήσῃ, οὐ κινδυνεύει πρὸς τὴν πόλιν ὄφλειν; αἂν δὲ μικροῦ πάνυ τινὸς μέτρου ἀξιόν τις λάβῃ, βία γ' ἁπτόμενος· τοῖσον τῷ δημοσίῳ προσιμᾶν βλ, βία γ' ἁπτόμενος· τοῖσον τῷ δημοσίῳ προσιμᾶν οἱ νόμοι κελεύουσιν, ὅσον περ τῷ ἰδιώτῃ; ὅτι πάνθ' ὅσα τις βιαζόμενος προτίθησι κοινὰ ἀδικήματα, καὶ κατὰ τῶν ἔξω τοῦ πράγματος ὄντων ἡγεῖτο ὁ νομοθέτης. τὴν μὲν γὰρ ἰσχὺν, ὀλίγων τοὺς δὲ νόμους, ἁπάντων εἶναι· καὶ τὸν μὲν πεπαιδεῦσθαι, ἰδίας· τὸν δὲ βιαιοτέρα, δημοσίας δεῖσθαι βοηθείας, διόπερ καὶ τῆς ὕβρεως αὐτῆς, τὰς μὲν γραφὰς, ἐδωκεν ἅπαντι τῷ βουλομένῳ· τὸ δὲ πῆμα, ἐποίησεν ὅλον δημόσιον, τῇ γὰρ πόλει ἡγεῖτο ἀδικεῖν οὐχὶ τὸν παθόντα μόνον, τὸν ὑβρίζειν ἐπιχειρήσαντα· καὶ δίκην ἱκανὴν τῇ πατρίδι ἔλαβεν τῷ παθόντι. χρήματα δὲ οὐ προσῆκεν τῷ τοιούτῳ ἐκ τοῦ ἑαυτῷ λαμβάνειν. καὶ τοσαύτη γ' ἐχρήσατο ὑπερβολῇ, ὥστε κἂν εἰς δοῦλον ὑβρίζῃ τις, ὁμοίως ἔδωκεν ὑπὲρ τούτου γραφήν. οὐ γὰρ ὅς τις ὁ πάσχων ἠξίου δεῖν σκοπεῖν. ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὁ πρόσθεν τὸ γιγνόμενον, ἐπειδὴ δ' ὕβρεν οὐκ ὀλίγον τὸ δεινὸν· μήτε πρὸς δοῦλον, μήθ' ὅλως ἀξίωμα πράττειν ἐπέταξεν. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν πάντων οὐδὲν ὕβρεως ἀφορητότερον. οὐδ' ἐφ' ὅτῳ μᾶλλον ὑμῖν ὀργίζεσθαι προσῆκεν. ἀνάγνωθι δ' αὐτόν μοι λαβὼν τὸν τῆς ὕβρεως νόμον. οὐδὲν γάρ, οἷον ἀκούειν αὐτοῦ τὸν νόμου.

Νόμος.

Ἐάν τις ὑβρίζῃ τινὰ, ἢ παῖδα, ἢ γυναῖκα, ἢ ἄνδρα τῶν ἐλευθέρων, ἢ τῶν δούλων, ἢ ἀδικήματόν τι ποιήσῃ, εἰς τούτων τινὰ, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ὁ βουλόμενος Ἀθηναίων οἷς ἔξεστιν. οἱ δὲ θεσμοθέται, εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιαίαν ἕνα καὶ ἑξήκοντα ἡμέρων, ἀφ' ἧς ἂν ἡ γραφὴ, ἐὰν μὴ τῆ δημόσιον κωλύῃ. εἰ δὲ μή· ὅταν ἡ πρῶτον οἷόν τε. ὅτου δ' ἂν * καταγνωσθῇ. ἡ ἡλιαία τιμάτω πρὸς αὐτὸ ἀδίκημα, ὅτου ἂν δόξῃ ἄξιος εἶναι παθεῖν ἢ ὅτο πόσαι. ὅσοι δ' ἂν γράφωνται γραφὰς ἰδίας καὶ τὴν νόμον,

A nã hoc fortasse dicet. Verùm ad quæ aliquis subitò, non expectato consilio mentis, facilè a impulsus fuerit, etiam contumeliosè fecerit, per iram tamen esse facta, dicere potest. Quæ verò diu antè premeditatus, continenter per multos dies contra leges facere palàm deprehenditur: non modò abest ab eo vt iratus fecerit: sed nemini iam dubiũ esse debet, quin de industria, datáque opera talis homo contumeliam fecerit. Eo inuictò quum ea quorum à me accusatur, & fecisse, & contumeliosè fecisse conuincatur, Iudices: leges de cætero sunt consulendæ: ex quarum præscripto vos iudicaturos esse iurastis: & cõsiderandũ, quãto seuerius & grauius hæ puniendos statuerint eos, qui data opera, & per contumeliam delinquunt, quã reliquos, qui alio quopiam modo peccãt. Primùm de dato damno hæ leges omnes (vt ab his ordiar) si quis volens damnum dederit, duplum: in inuitus, simplum pro dato damno soluere iubẽt. meritò. æquum enim est, vt læsus, vtut factum est, adiuuetur. Sonti autẽ nõ eandem pœnam statuit, siue volens, siue inuitus fecerit. Deinde leges capitalium facinorum, cædes consilio tactas, morte perpetuóque exilio & publicatione B bonorum puniunt. qui autem fortuitò cædem fecerũt: cũ his multò remissius & humanius esse agendũ sanxerũt. Nec in his tãtùm, hominibus petulãtibus & protervis, sed & in cęteris omnib. leges iratas esse cernitur. Nã q̃ causa est, si quis iudicatũ solui, nó soluerit: cur lex actione vnde vi, nó priuatã fecerit, sed ad crimina publica referri oportere statuerit? quæ item causa est, si quis volẽs à volẽte talẽtis singulis vel binis, vel denis ẽt acceptis, defraudarit: cur ei nihil cũ repub. negocij sit? Si aliquid exigui omnino precij ceperis, idq. vi eripueris: tãtùdẽ cõuictũ ærario debere, quãtũ homini priuato leges iubent. quamobrem? quia quæcũq. vi gerũtur, cõmunes esse iniurias etiam iis, ad quos illud negocium nihil attineret, legislator cẽsuit: robur corporis paucorũ, leges vniuersorũ esse: eũ qui trãsegerit, sibi: cui vis facta sit, reip. velle satisfactũ. Quapropter etiã ipsius cõtumeliæ accusationem cuiuis liberas, litis æstimationẽ totã publicã fecit. Q̃ putaret, ab eo qui cõtumeliosè agere institueret, non C eũ tãtùm, cui facta esset iniuria, sed reipub. etiã lædi: & ei qui læsus esset, animaduersione satisfieri: nec decere eũ, iniuriã sibi factã vẽdere pecunia. & rẽ vsq. adeò exaggerauit, vt si vel seruo cõtumelia facta fuerit, nõ min9 in ea causa publicã actionẽ dederit. Nec enim putauit respiciendum, quisnã esset qui læderetur: sed cuiusmodi res esset quæ fieret: quã cũ dedecere reperisset: sanxit & vetuit, ne vel in seruum, vel omnino in quenquam committeretur. Nõ enim est, non est, Athenienses, quicquam rerum omnium intolerabilius contumelia, aut maiore vobis cum indignatione vindicandum. Sed cape ipsam legem de cõtumelia, & recita. Nihil enim præstabilius est, quàm ipsam legem audire. LEX. Si quis aliquem contumelia affecerit, siue puerum, siue mulierem, siue virum, ingenuos, aut seruos, aut aliquid legibus interdictum in horum aliquem admiserit: eum quicunque volet Athenienſium, cui id licet, deferto apud Sexuiros. Sexuiri autem actionem danto intra dies triginta apud Heliæam, ab eo die quo res in iudicium allata fuerit: nisi publicum aliquid impediat. Tum verò, cũ primũ fieri poterit. Qui verò damnatus fuerit: illi Heliæa statũ crimẽ æstimet, quid luere aut soluere debere videatur. Qui verò priuata iudicia dictarit ex lege hac:

Granius vindicari legib. cõsultò, quã impetu aut casu facta: & collaudatio legis de contumelia latæ.

si quis non persecutus fuerit actionem, aut persecutus, quintam suffragiorũ partem non tulerit: is mille drachmarum mulctam ærario soluat. Sin cõtumelia pecuniis æstimata fuerit: vinciatur, si ingenuum affecerit contumelia, donec soluerit. Auditis, Athenienses, humanitatem legis, quæ nec seruos affici contumeliis sinit. Quid igitur, per deos, si quis lege hac ad Barbaros perlata, vnde mancipia in Græciam adducuntur, vos laudans, & de vestra vrbe commemorãs, ad eos dixerit: esse quosdam Græcos, homines ita mansuetis & humanis moribus præditos, vt multis iniuriis ab eis affecti, & paternis inimicitiis in eos quasi naturæ instinctu propagatis: tamẽ ne illos quidem vexari contumeliosè patiantur, quos pretio numerato ad seruitutẽ emerint: sed legem publicè sanxerint hanc, quæ talia vetaret, & multos iam ob eam legem violatam capite mulctarint. Hæc inquam, si audiuissent, percepissentque Barbari: an non arbitramini, eos publicè ius hospitij nobiscũ omnibus inituros? Eam legem igitur non tantùm apud Græcos celebrem, sed Barbarorum etiam approbatione dignam, is qui violat, quónam supplicio sit afficiendus considerate, vt satis graues pœnas dederit? Quòd si ego, Athenienses, quum sic tractarer à Midia, non ædilis fuissem: contumeliæ tantùm eius facinora damnari potuissent. Nunc, si quis eum violatæ religionis damnet: recte mihi facturus videbitur. Neque enim certè hoc ignoratis, vos istos choros vniuersos & hymnos, in Bacchi honorem instituere: non modò ex legibus Bacchanalibus: sed etiam ex oraculis: in quibus vniuersis nostræ vrbi diuinitùs hoc esse promulgatum inuenietis, non minus Delphis quàm Dodonæ, vt choros instituat ritu patrio, & vicos lustret, & coronas gestet. Sed cape ipsa oracula, & recita.

Midiã etiã impietatis accusari posse, oraculis probat.

ORACVLA.

Impero Erechthidis, Pandionis vrbis alumnis,
Qui solito regitis semper sacra patria cultu,
Vt Bacchi memores, amplis regionibus vrbis
Primitias Bromio celebri tribuatis honore.
Sacra aris fiant, coma sit redimita coronis.

Sacra pro sanitate fiant, & vota, Ioui supremo, & Herculi: Apollini præsidi, pro bona fortuna. Apollini compitalitio. Latonæ, Dianę: itẽ in compitis crateres statuẽdi sunt, & chori ducẽdi, & coronæ gestãdæ ritu patrio: sublatis puris manib. dextris & sinistris, ad diuos diuásq. cœlestes omnes, & donorũ recordãdum.

ALIVD.

Oracula Dodonæa populo Athenienſi data, Iouis filius significat, sacra non in tempore esse facta: iubétque delectos* nouẽ sacrificulos ad solennitatẽ mitti, qui Ioui Dodonæo celeriter aratores boues, & cum singulis binas bucculas offerãt. Dionæ porrò bouem & alias victimas, & æream mensam: atque insuper id donarium, quod populus Athenienſium dedicauit.

ALIVD.

Iouis filius Dodonæ significat: Baccho populari victimam integram immolandam, & craterem miscendũ, & choros ducẽdos. Apollini malorum depulsori mactandum bouem, coronas gestandas tã seruis quàm ingenuis, & misericordiæ rationem habẽdam, vno die, *opulento Ioui bouem album immolandũ.

Sunt, Athenienses, & hæc & alia multa in vrbe præclara oracula. Quid igitur inde vobis colligendum est? hoc nimirum: reliqua sacra diis, qui in singulis oraculis nominatim exprimuntur: fieri iubent:

A ἐάν τις μὴ ἐπεξέλθῃ, ἢ ἐπεξιὼν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων· ὀφειλέτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ· ἐὰν δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ τῆς ὕβρεως, δεδέσθω *. ἐὰν ἐλαττόνων ὑβρίσῃ, μέχρις ἂν ἀπότισῃ. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ νόμου τῆς φιλανθρωπίας, ὃς οὐδὲ τοὺς δούλοις ὑβρίζεσθαι ἀξιοῖ; τί οὖν πρὸς θεῶν, εἴ τις εἰς τοὺς βαρβάρους ἐνεγκὼν τὸν νόμον τοῦτον, παρ' ὧν τὰ ἀνδράποδα εἰς τοὺς Ἕλληνας κομίζεται, ἐπαινῶν ὑμᾶς, καὶ διεξιὼν, ὡς τῆς πόλεως, εἴποι πρὸς αὐτοὺς, ὅτι εἰσί τινες Ἕλληνες ἀνθρωποι οὕτως ἥμεροι καὶ φιλάνθρωποι τοὺς ξένους, ὥστε πολλὰ ὑφ' ὑμῶν ἠδικημένοι, καὶ φύσει τῆς πρὸς ὑμᾶς ἕξεως αὐτοῖς ὑπαρχούσης παιδικῆς, ὅμως οὐδὲ ὅσων ἂν τιμωρῶν καταθέντες δέλοις κτήσωνται, ἀδὲ τούτους ὑβρίζειν ἀξιοῦσιν· ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ τὸν ταῦτα κωλύσοντα τεθεικασι τουτονί· καὶ πολλοὺς ἤδη ἔφθασι τὸν νόμον τοῦτον, ἐζημιώκασι θανάτῳ. εἰ ταῦτ' B ἀκούσαντες καὶ σωθεῖεν οἱ βάρβαροι· ἆρ' ἂν οἴεσθε δημοσίᾳ πάντας ὑμᾶς πρόξενους αὐτῶν ποιήσασθαι; τὸν τίνων οὐκ ἔφθασ' ἂν τοῖς Ἕλλησι μόνον δοκιμωτάτων νόμων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῖς βαρβάροις δόξαν ἂν ἔχειν, σκοπεῖσθ' ὁ φθάσας, ἵν' τινα δοκῶ δίκην, ἀξίαν ἔσχηδεδωκώς; εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ χρησμὸς ἂν ταῦτ' ἐπέπνευσεν ὑπὸ μειδίου, ὕβεως ἄν τις κατέγνω μόνον τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. νῦν δέ μοι δοκεῖ, κἂν ἀσέβειαν εἰ καταγνώσοιτο τις, τὰ προσήκοντα ποιεῖν· ἴστε δήπου τοῦτο, ὅτι τοὺς χρησοὺς ὑμεῖς ἅπαντας τούτους, ἢ ὑμνεῖς τῷ θεῷ ποιεῖσθε, ἢ μόνον τοὺς νόμους τοὺς περὶ τὰ Διονύσια, ἀλλὰ καὶ τὰς μαντείας ἐν αἷς ἁπάσας ἀπηρημένον δύρήσετε τῇ πόλει, ἐμοίως ἐν Δελφοῖς, καὶ ἐν Δωδώνης, χρησοὺς ἱστάναι καὶ τὰ πάτρια, καὶ κνισᾶν ἀγυιάς, καὶ στεφανηφορεῖν. Ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν αὐτὰς τὰς μαντείας.

C Μαντείαι.

Αὐδῶ ἐρεχθείδεσσιν ὅσοι περὶ δῖον Θ' ἅσυ
Ναίετε, Ϛ παξίοισι νόμοις ἰθυνέθ' ἑορτὰς,
Μεμνῆσθαι βάκχοιο, καὶ οὐρυχώεις κατ' ἀγυιὰς,
Ἱστάναι ὡραίων βεβιὼς χάριν ἄμμιγα πάντας.
Καὶ κνισᾶν βωμοῖσι κάρη στεφάνοις πυκάσαντας.

Περὶ ὑγιείας θύειν καὶ εὔχεσθαι διὶ ὑπάτῳ. καὶ ἡρακλεῖ, Ἀπόλλωνι προστατηρίῳ, θεοῖ τύχας ἀγαθᾶς. Ἀπόλλωνι ἀγυιεῖ, λατοῖ, ἀρτέμιδι, καὶ κατ' ἀγυιὰς κρατῆρας ἱστάμεν καὶ χορεύειν, Ϛ στεφανηφορεῖν κ τὰ πάτρια, θεοῖς ὀλυμπίοις πάντεσσι κ πάσας * ὁσίας δίξιάς Ϛ ἀριστερὰς ἀνίσχοντες, κ μνασιδωρεῖν.

Ετέρα.

Ἐκ Δωδώνης μαντεῖαι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων. Ὁ τὸ διὸς σημαίνει, ὅτι τὰς ὥρας παρωιχήκασι τῆς θυσίας, Ϛ τῆς θεωρίας. αἱρετοὶ ὃ πέμπειν κελεύει θεωροὺς * ἐννέα, καὶ τούτους θᾶττον τῷ διὶ τῷ Δωδωναίῳ ἀρρεῖς βοῦς. καὶ θεοῖς ἑκάστῳ δύο * βοήσας. τῇ δὲ Διώνῃ βοῦν καὶ ἄλλα ἱερεῖα, καὶ ζάπτειαν χαλκῆν. καὶ θεοῖς, τὸ αἰάθημα, ὃ αἱ ἔθηκεν, ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων.

Ετέρα.

Ὁ τῶ Διὸς σήμαν' ἐν Δωδώνῃ, θυσάω δημοπλεῖ, ἱερεῖον τέλειον, καὶ κρατῆρα κεράσαι, καὶ χορεύειν ἱστάναι. Ἀπόλλωνι ἀποτροπαίῳ βοῦν, θῦσαι, καὶ στεφανηφορεῖν ἐλευθέροις καὶ δούλοις, καὶ ἐλεεῖν. θύειν μίαν ἡμέραν διὶ κτησίῳ βοῦν λευκόν. Εἰσὶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αὗται καὶ ἄλλαι πολλαὶ μαντεῖαι ἐν τῇ πόλει καλαὶ κἀγαθαί. τί οὖν ἐκ τούτων ὑμᾶς ἐνθυμεῖσθαι δεῖ; ὅτι τὰς μὲν ἄλλας θυσίας, τοῖς ἐφ' ἑκάστης μαντείας θεσφατομένοις θεοῖς θεσάτεσι θύειν.

ἱστάναι

ἱσάναι δὲ χορεὶς καὶ στεφανηφορεῖν καὶ τὰ πάτρια, A choreas autem ducere, patrio quoq; ritu gestare coronas,
πρὸς ἁπάσας τὰς ἀφικνουμένας παιδείας προσῆκαν reliquis omnibus vaticinationib. tanquam appēdicē
ἐστὶν ὑμῖν. οἱ τοίνυν χορεύοντες πάντες οἱ γιγνόμενοι καὶ addunt. Choros igitur omnes qui conueniunt, & nos
οἱ χορηγοί, δῆλον ὅτι τὰς μὲν ἡμέρας ἐκείνας ἃς συνερ- ædiles comitat, illis diebus quib. ad ludum conuenimus, ex hisce oraculis pro vobis ornari coronis: nec
χόμεθα ἐπὶ τὸν ἀγῶνα κατὰ τὰς παιδείας ταύτας, minus eum qui postremus omnium, quàm qui victor
περὶ αὐτῆς ἐστεφανούμεθα, ὑμῖν, ὅ, τε μέλλων νικᾶν, est futurus. Qui autem parta iam victoria, sacrificat:
καὶ ὁ πάντων ὕστατος χορευσόμενος. τῷ δὲ τῇ ὀπτανι- is tum demum pro sese coronatur. Qui igitur in aliquem è choro, aut ædilem, dio impellente, impetū
κῶν, ὑπὲρ αὐτοῦ τούτ' ἤδη στεφανοῦται ὁ νικῶν. τὸν οὖν facit: in ipso certamine præsertim, & Dei templo: eum ne aliud quàm violasse religionem dicemus? Illud etiam scitis, vos, quanquam velitis, ne quis peregrinus in certamen descendat, omnino tamen ædilium nulli permississe, vt actores ad magistratus rapiat, eósq; dispiciat: sed si citarit, quinquaginta: sin sedere iusserit, mille drachmarum mulctam soluere iussisse. Cur verò ne coronatum aliquem, & sacris operantem, illo die vocet, molestáve aut contumelia afficiat quisquam de industria. Is igitur qui vel actorem citarit, lege indemnis non erit: qui verò ædilem ipsum contra leges omnes conciderit adeò manifestè, pœnas nō dabit? Atqui nulla erit legū humanarū & populariū vtilitas, si cōtēptoribus & violatoribus earū, vestra, qui singulis tēporibus cū autoritate estis, iracūdiæ nō erit metuēda. Agite verò, p deos immortales, illud etiā cōsiderate. Oratos autē volo vos, ne mihi succēseatis, si quorūdā quibus res aduersę acciderūt, nominatim meminero. nec enim (deos testor) id à me fiet, vt cuiquā quicquā obiiciā: sed vt ostendā, quātopere vos cæteri omnes à vi aut contumelia faciēda, & aliis eiusdē generis rebus abhorreatis. Est Sānio quidā, qui tragicos choros docet. is desertæ militiæ reus est peractus, ac aduersiore fortuna vsus. Hunc post eā calamitatem, quidam prębitor tragœdorū, æmulādi studio cōduxit, Theosdotides opinor. Ac primùm eius in ædilitate æmuli indignabantur, sęq; prohibituros minabantur. Vt verò theatro pleno populū ad spectādos ludos cōuenisse viderūt: veriti sūt, permisērūt, nemo attigit. Ac tātam in vnoquoq; vestrūm religionis fuisse reuerētiā videre est, vt omne deinceps reliquū tēpus choros doceat: neq; ex priuatis eius inimicis quisquā prohibeat: nedū ędili manus afferat. Alius est Aristides è tribu Oeneia, simili ferè & ipse calamitate cōflictatus, qui iā & consenuit, & in cœtu ludion ūminus est fortasse celebris: sed aliquādo dux & princeps tribus fuit. Scitis autē hoc vtique, si quis ducem sustulerit, reliquum chorū perire. sed tamen cum ædiles inter sese multi ambitiosè cōtēderēt: nullus vnquam prærogatiuam hāc animaduertit, aut ausus est eū educere ac prohibere. Nā quia id facere necesse erat, eo manu prehēso, nec licebat citare ad prætorē, sicuti, si quis educere peregrinum voluisset: nemo fuit omnium, qui id tā petulans facinus in cōspectu populi committere nō erubesceret. Est-ne ferēdum igitur, Atheniēses, ac nō potius grauissimè vindicandū: cùm ædiliū, qui in ea re positā esse victoriā putarēt, & sæpe omnes opes suas in hæc munera effudissent, nemo vnquā fuerit ausus vel eos attingere, quos legibus licet: sed ita religiosis, ita verecūdis, ita moderatis fuisse ingeniis, vt quanquā & sūptus faciebant, & æstuabant, tamē sibi tēperarent, & cùm vestras voluntates, tum festi studium cōsiderarēt: à Midia homine priuato, qui nihil insum cōsiderarēt: à Midia homine priuato, qui nihil insum pśisset, propterea q̄ cuidā infēsus erat atq; inimicus, illū sumptus faciētem ædilē, nulla ignominia notatū,

Exempla eorū quibus ob religionis reuerētiam ignotum est, ad exaggerādā Midię petulātiam.

που τις, ὁ τοὺς ζαγικοὺς χορεὺς διδάσκων. ὥστ' ἀστρατείας ἐάλω, καὶ κέχρηται συμφορᾷ. τοῦτον μέν τιν' ἀτυχίαν ταύτην, ἐμισθώσατό τις φιλοτεχνῶν χορηγὸς ζαγωδῶν οἶμαι, θεοσδοτίδης. τὸ μὲν οὖν πρῶτον, ἠγανάκτουν οἱ ἀντιχορηγοί, καὶ κωλύσειν ἔφασαν. ὡς δ' C ἐπληρώθη τὸ θέατρον, καὶ τὸν ὄχλον συνειλεγμένον εἶδον ὅτι τὸν ἀγῶνα, ὠκνησαν, εἴασαν, οὐδεὶς ἥψατο. ἀλλὰ τοσοῦτον τῆς δυσεβείας ἐνέκρωσε τις αὐτοῖς ἰδιώτης ἀγωνοθέτης, ὥστε πάντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον διδάσκει τοὺς χορεύς, καὶ οὐδὲ τῆς ἰδίων ἐχθρῶν οὐδεὶς κωλύει· τοσοῦτ' ἀπέχει τῆς χορηγῶν τινὸς ἅψασθαι· ἀλλ' ὅτιν' ἀρίστου ἰδιώτου φυλῆς, ἀτυχικώς τι καὶ ὥστ' τοιοῦτον· ὃς νεωστὶ μὲν καὶ γέρων ὅτιν ἤδη, καὶ ἴσως ἥκιστα χορευτής. ἐν δὲ πρὸ ἡγεμονὸς τῆς φυλῆς κορυφῇ. ἴστε δήπου τοῦθ' ὅτι τὸν ἡγεμόνα αὖ ἀφέλῃ τις, οἴχεται ὁ λοιπὸς χορός. ἀλλ' ὅμως πολλῶν χορηγῶν φιλονεικησάντων, οὐδεὶς πώποτε τοῦτ' εἶδε τὸ πλεονέκτημα· οὐδ' ἐτόλμησε τοῦτον ἐξαγαγεῖν, οὐδὲ κωλῦσαι. δέδοικε γὰρ τὸ δῆμον αὐτὸν ὁπλισθόμενον τῇ χειρὶ τοῦτο ποιῆσαι, καὶ μὴ προσκαλέσασθαι πρὸς τὸν ἄρχοντα ἐξεῖναι, ὡς παρ' αὐτοῖς ξένον τινὰ ἐξαγαγεῖν ἐβούλετο· ἅπας τις ὠκνεῖ τῆς ἀσυλείας ταύτης αὐτόχειρ ὀφθῆναι γεγονώς· οὐκοῦν δεινὸν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ χαλεπὸν, τῷ μὲν νικᾶν αὖ ταυτὸν φαίνεται τοῦτ' οἰομένων χορηγῶν, τῷ αὖ πλουσίων πολλάκις πάντα τὰ ὄντα εἰς τὰς λειτουργίας, μηδένα τολμῆσαι πώποτε, μηδ' ὧν οἱ τόμοι διδόασιν ἅψασθαι· ἀλλ' οὕτως δυσεβεῖς, οὕτω μεμηνότας ἐξαπέστησε, ὥστε ἀναλίσκοντας, ἀγωνιῶντας, ὅμως ἀπέχεσθαι, καὶ θεραπεύειν τὰς ὑμετέρας βουλήσεις, καὶ τῷ θεῷ τῷ ἑορτὴν ποιοῦντι μηδὲν ἀηλωκότα, ὅπερ τῷ θεσπέσιον ἦν, καὶ ἐχθρὸς ὑπῆρχε, τοῦτον ἀναλίσκοντα, χορηγοῦντα, ὅπερ ἐμοὶ ὅ, τε

choreas autem ducere, patrio quoq; ritu gestare coronas, reliquis omnibus vaticinationib. tanquam appēdicē addunt. Choros igitur omnes qui conueniunt, & nos ædiles comitat, illis diebus quib. ad ludum conuenimus, ex hisce oraculis pro vobis ornari coronis: nec minus eum qui postremus omnium, quàm qui victor est futurus. Qui autem parta iam victoria, sacrificat: is tum demum pro sese coronatur. Qui igitur in aliquem è choro, aut ædilem, dio impellente, impetū facit: in ipso certamine præsertim, & Dei templo: eum ne aliud quàm violasse religionem dicemus? Illud etiam scitis, vos, quanquam velitis, ne quis peregrinus in certamen descendat, omnino tamen ædilium nulli permisisse, vt actores ad magistratus rapiat, eósq; dispiciat: sed si citarit, quinquaginta: sin sedere iusserit, mille drachmarum mulctam soluere iussisse. Cur verò ne coronatum aliquem, & sacris operantem, illo die vocet, molestáve aut contumelia afficiat quisquam de industria. Is igitur qui vel actorem citarit, lege indemnis non erit: qui verò ædilem ipsum contra leges omnes conciderit adeò manifestè, pœnas nō dabit? Atqui nulla erit legū humanarū & populariū vtilitas, si cōtēptoribus & violatoribus earū, vestra, qui singulis tēporibus cū autoritate estis, iracūdiæ nō erit metuēda. Agite verò, p deos immortales, illud etiā cōsiderate. Oratos autē volo vos, ne mihi succēseatis, si quorūdā quibus res aduersę acciderūt, nominatim meminero. nec enim (deos testor) id à me fiet, vt cuiquā quicquā obiiciā: sed vt ostendā, quātopere vos cæteri omnes à vi aut contumelia faciēda, & aliis eiusdē generis rebus abhorreatis. Est Sānio quidā, qui tragicos choros docet. is desertæ militiæ reus est peractus, ac aduersiore fortuna vsus. Hunc post eā calamitatem, quidam prębitor tragœdorū, æmulādi studio cōduxit, Theosdotides opinor. Ac primùm eius in ædilitate æmuli indignabantur, sęq; prohibituros minabantur. Vt verò theatro pleno populū ad spectādos ludos cōuenisse viderūt: veriti sūt, permisērūt, nemo attigit. Ac tātam in vnoquoq; vestrūm religionis fuisse reuerētiā videre est, vt omne deinceps reliquū tēpus choros doceat: neq; ex priuatis eius inimicis quisquā prohibeat: nedū ędili manus afferat. Alius est Aristides è tribu Oeneia, simili ferè & ipse calamitate cōflictatus, qui iā & consenuit, & in cœtu ludion ūminus est fortasse celebris: sed aliquādo dux & princeps tribus fuit. Scitis autē hoc vtique, si quis ducem sustulerit, reliquum chorū perire. sed tamen cum ædiles inter sese multi ambitiosè cōtēderēt: nullus vnquam prærogatiuam hāc animaduertit, aut ausus est eū educere ac prohibere. Nā quia id facere necesse erat, eo manu prehēso, nec licebat citare ad prætorē, sicuti, si quis educere peregrinum voluisset: nemo fuit omnium, qui id tā petulans facinus in cōspectu populi committere nō erubesceret. Est-ne ferēdum igitur, Atheniēses, ac nō potius grauissimè vindicandū: cùm ædiliū, qui in ea re positā esse victoriā putarēt, & sæpe omnes opes suas in hæc munera effudissent, nemo vnquā fuerit ausus vel eos attingere, quos legibus licet: sed ita religiosis, ita verecūdis, ita moderatis fuisse ingeniis, vt quanquā & sūptus faciebant, & æstuabant, tamē sibi tēperarent, & cùm vestras voluntates, tum festi studium cōsiderarēt: à Midia homine priuato, qui nihil insum pśisset, propterea q̄ cuidā infēsus erat atq; inimicus, illū sumptus faciētem ædilē, nulla ignominia notatū,

impudéter inuadi & verberari, neque festi, neque le A
gum neque sermonum vestrorum, neque Dei habita
ratione? Etsi autē, Athenienses, inimicitiæ inter mul
tos intercesserunt, non modò priuatis, sed publicis e
tiam de causis: nullus vnquam tamen eò venit impu
dentiæ, vt tale quicquam auderet. Nam Iphicratem
olim illū ferunt à Diocle Pitthensi capitali odio dis
sensisse: prætereáque sic euenisse, vt Tisias, Iphicratis
frater, in ædilitate cum Diocle componeretur. Sed ta
men, quamuis & multos amicos, & magnas opes ha
beret Iphicrates: tantáque esset animi magnitudine,
quanta esse consentaneum est virum & gloriā & eos
honores assecutum, quibus ille à vobis ornatus fue
rat: non noctu aurificum officinas inuasit, neque ad
festum parata vestimēta dilacerauit, neque chori ma
gistrum corrupit, neque chorū discere prohibuit, aut
quicquam tale, qualia perpetrauit iste, designauit: sed
& legum & vestrarum voluntatum habita ratione,
inimicum suum victorem & coronatum spectare su
stinuit: meritò. Nam in qua ipse repub. se beatum es
se factum sciebat: ei talib. in rebus concedēdum pu
tabat. Præterea * Philostratus Colonæus, vt scimus B
omnes, Chabriam, cùm dies illi capitis de Oropo di
cta esset, accusauit: & quidem omnium accusatorum
fuit acerrimus: posteáque cū pueris sumptus ad Bac
chanalia suppeditaret, vicit: nec illi tamen alapas de
dit Chabrias, neque coronā eripuit, nec omnino ad
illum accessit, vbi non oportebat. Quanquam autem
complures habeo, qui multis de causis inter se inimi
ci fuerūt: nullum tamen audiui vnquam, aut vidi, qui
eò contumeliæ venerit, vt tale aliquid designaret. Ac
ne illud quidem quenquam vestrūm scio memminisse
prius factum, vt quisquam siue priuatim, siue publicè
susceptis inimicitiis, aut quum iudices vocarentur, a
stitisset: aut dum iurarent, eosdem iurisiurandi reli
gione soluisset: aut denique vlla tali re hostile odium
præ se tulisset, atque effudisset. Nam hæc omnia, &
eius generis alia, Atheniēses, æmulatione adductum
aliquem, qui sit ædilis, facere: nonnihil excusationis
habet: sed ex maleuolentia, consultò, aliquem in reb.
omnibus exagitare, suámque potentiā & violentiam
ostentare, táquam legibus superiorem: graue est me
hercule, & iniquum, neque vtile vobis. Nam si quisq.
ædilium hoc sibi certò esse propositum sciret: Si mi
hi ille nescio quis, siue Midias, siue quispiam alius,
cōfidens, itáq. diues, inimicus fuerit: primùm & vicio
ria priuabor, etiāsi pclarius aliquo me gessero: deinde
rebus omnib. ero inferior, & perpetuò cōtumeliis o
nerabor: quis ita incōsideratus, aut ita deplorati ani
mi est, qui (vltrò quidem) vnicam à se drachmam in
sumptā velit? nemo, pfectò. Sed illud opinor est, quod
studia & cupiditatē omniū excitat, vt nullis sumptib.
parcere velint, cp in popular repub. pari æquóq. iure
cū cæteris, omnes licere sibi viuere arbitrantur. Mihi
verò hęc, Atheniēses, per istū cōtingere nō potuerūt:
sed præter acceptā cōtumeliā, insuper victoria quoq.
sum fraudatus. Atqui vobis omnib. illud ego pspicuè
demōstrabo, licuisse Midiæ, nihil improbe molienti,
neq cōtumeliā facienti, neq. verberāti: & exhibere mi
hi molestiā, & laudē à vobis cōcessā legū adipisci: &
quidē sic, vt ego nūc ne hisce quidē auderē. Decuit
enim Atheniēses, cū ego publicè Pādionidis trib⁹ ædi
litatē susceperim, ipsū ædilē Erechtheidis suæ trib⁹ se, p
fiteri: æquatóq. mecū periculo, sua re familiari exem
plo meo, insumenda, sic demū eripere mihi victoriā.

Liberalitate debuisse Midiam certare cum Demosthene: nō cōtumeliosè illi insultare: & exaggeratio ab exemplis.

ἀφοπλακίζειν ἢ τύπτειν; καὶ μήθ' ἑορτῆς μήτε νόμων, μήτε τί ὑμεῖς ἐρεῖτε, μήτε τοῦ θεοῦ φειδόμενος; πολλαὶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγενημένου ἐχθρῶν ἀλλήλοις, οὐ μόνον ἐξ ἰδίων ἀλλ' ἐκ κοινῶν πραγμάτων οὐδεὶς πώποτε εἰς τοσοῦτ' ἀναιδείας ἀφίκετο, ὥστε τοιοῦτόν τι τολμῆσαι ποιεῖν καίτοι φασὶν Ἰφικράτη τὸν ἐκείνου, Διοκλεῖ τῷ Πιτθεῖ, τὰ μάλιστα ἔχθειν εἰς ἔχθραν· καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ συμβῆναι τὸν Ἰφικράτους ἀδελφὸν, Αἰσχρωνίδην τῷ Διοκλεῖ. ἀλλ' ὅμως πολλοὺς μὲν ἔχων φίλους Ἰφικράτης, πολλὰ δ' χρήματα κεκτημένος, * φρονῶν δ' ἐφ' ἑαυτῷ πλείστου τὴν ψῆφον εἰκὸς ἄνδρα καὶ δόξης καὶ τιμῆς τετυχηκέναι, ἂν ἐκεῖνος ἠξίωτο παρ' ὑμῶν. οὐκ ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς τοῦ χρυσοχόων οἰκίας νύκτωρ, οὐδὲ κατερρήγνυε τὰ παρασκευαζόμενα ἱμάτια εἰς τὴν ἑορτήν· οὐδὲ διέφθειρε τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ τὸ χορὸν μανθάνειν ἐκώλυεν, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν, ὧν ἔξεστι διαφερόντως ἐποίει. ἀλλὰ τοῖς νόμοις καὶ τῇ τῶν ἄλλων βουλήσει συγχωρῶν, ἠθέλετο καὶ νικᾶσθαι καὶ στεφανοῦσθαι τὸν ἐχθρὸν ἑαυτοῦ, εἰκότως. ἐν ᾗ γὰρ αὐτὸς οὐδὲν ἡδίκει ὑμῶν ἦσθα γεγονὼς πολίτης, ταύτῃ συγχωρεῖν τὰ τοιαῦτα ἠξίου. πάλιν * Φιλόστρατον ἅπαντες ἴσμεν τὸν κολωνῆθεν, χαβρίου κατηγορηκότα, ὅτ' ἐκρίνετο τοῦ περὶ Ὠρωποῦ κρίσιν θανάτου, καὶ πάντων τῶν κατηγόρων πικρότατον γιγνόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα χορηγοῦντα παισὶ Διονύσια, καὶ νικῶντα καὶ χαβρίαν, ὅτε τύπτοντα, οὔτε ἀφαρπάζοντα τὸν στέφανον, οὔθ' ὅλως προσιόντα ὅποι μὴ προσῆκεν αὐτῷ. πολλοὺς δ' ἂν ἔχων εἰπεῖν ἔπι, καὶ δι' πολλὰς προφάσεις ἐχθροὺς γεγενημένους ἀλλήλοις, οὐδένα πώποτε οὔτε ἀκήκοα, οὔτε ἑώρακα, ὃς τοσοῦτον ἐλήλυθεν ὕβρεως, ὥστε τοιοῦτόν τι ποιεῖν. οὐδέ γε ἐκεῖνο οὐδεὶς ὑμῶν οἶδ' ὅπι μεμνημένοι πρότερον, τῷ δῆτα τῶν ἰδίων, ἢ καὶ τῶν κοινῶν ἐχθρῶν ἀλλήλοις χορηγούντων οὐδένα, οὔτε καλυμμένων τῷ κεφαλῷ παρεσκευασμένον, ὑφ' ὅταν ὀμνύωσιν ἐξορκοῦντα, ἢ τ' ὅλως ἐπ' ἀνδρὶ τῷ τοιούτων ἐχθρῶν ἐξεταζόμενον. ταῦτα γὰρ πάντα ἐκ τοιαῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φιλονικίας μὲν ὑπάρχοντα, ὅτι ἂν χορηγῶν, ποιεῖν, ἐχεπνὰ συγγνώμη. ἔγωγε δὲ, βουλόμενός τινα ἐκ προαιρέσεως ἐφ' ἅπασι, καὶ τὴν ἰδίαν δυναμιν κρείττω ἐκ βίαι τῶν νόμων οὖσαν ἐνδεικνύμενον, ἀφύλακτος ἁπλῶς καὶ οὐκ δίκαιόν ἐστι, οὐδὲ συμφέρον ὑμῖν. εἰ γὰρ ἐκεῖνῳ τῶν χορηγούντων τοῦτο προὔδηλον ἐγένετο, ὅτι, αὐ ὁ δεῖνα ἐχθρός, ἢ μοι, μειδίας, ἢ τις ἄλλος θρασὺς καὶ οὕτω πλούσιος· φρατὴν μὲν ἀφαιρεθήσομαι τὴν νίκην, κἂν ἄμεινον ἀγωνίσωμαι τούτου· ἔπειτ' ἐφ' ἅπασιν ἐλεγχθήσομαι, καὶ προπηλακιζόμενος δι' τελέσω· τίς οὕτως ἀλόγιστος, ἢ τίς οὕτως ἄθλιός ἐστιν, ὅστις ἐκὰν μίαν δραχμὴν ἐθελήσειεν ἀναλῶσαι; οὐδεὶς δήπου, ἀλλ' οἶμαι τοῦτ' ἂν πάντας ποιῆσαι. ἐγὼ δὲ φιλοτιμεῖσθαι, καὶ ἀναλίσκειν ἐθέλειν, ἐκεῖνό ἐστιν, ὅτι τῷ ἴσον καὶ τῷ δικαίων ἕκαστος ἡγεῖται ἑαυτῷ μετεῖναι ἐν δημοκρατίᾳ. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτων οὐκ ἐτυγχον ὢν τούτων. ἀλλὰ χορεὺς ὢν ὑβρίσθην, καὶ τῆς νίκης προσαπεστερήθην. καίτοι πόσον ὑμῖν τοῦτο δείξω σαφῶς ἐγὼ γε, ὅτι μηδὲν ἀσελγὲς ἐξὸν ποιοῦντι μειδίᾳ, μηδὲ ὑβρίζοντι, μηδὲ τύπτοντι, καὶ λυμαίνειν ἐμὲ, καὶ τοῖς νόμοις ἀεὶ φιλοτιμεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ μηδὲ δύναμαι τὸ σῶμα φρουρὰν αὐτῷ νεὼ ἔχειν ἐμέ. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἐγὼ τῆς Παντιονίδος χορηγὸς ὑπέστην ἐν τῷ δήμῳ, τῆς τότε ἐρεχθηίδος ἀγαστάντα, τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς, αἰσθόμενον καὶ κατασήσασθ' ἑαυτὸν ἐξίσου, καὶ τὰ ὄντα ἀναλίσκοντα, ὥσπερ ἐγὼ· οὕτω με ἀφαιρεῖσθαι τῆς νίκης ὑβρίζοντα.

ὑβρίζειν δὲ τοιαῦτα, καὶ τύπτειν, οὐδὲ πότε. νυῦ δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησεν, ἐν ᾧ τὸν δῆμον ἐτίμησεν αὖ, οὐδ' ἐνέπλησεν ὕβρεως τοιοῦτον οὐδέν· ἐμοὶ δ', ὅς, εἴτε πᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βέλεται νομίσαι μανίαν (μανία γὰρ ἴσως ἐστὶν, ἐάν δυνάμιν τι ποιεῖν) εἴτε καὶ φιλοτιμίαν, χρῆναι ὑπεῖναι, ὅπως φανερῶς καὶ μαρῶς ἐπιτρέπων παρικολουθήσειν, ὥστε μηδὲ τῆς ἱερᾶς ἱματίων, μηδὲ τοῦ χοροῦ, μηδὲ τοῦ σώματός με τοῦ ἐμοῦ τὸ χεῖρε τελευτῆσαι κρείττω μου. εἰ τοίνυν τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἄλλως πως ἔχει τοῦ ὀργίλου ὅτι μειδίαν, ἢ ὡς ἐδίου αὐτὸν τεθνάναι· οὐκ ὀρθῶς ἔχει. ἐγὼ γὰρ ὅτι δίκαιον, οὐδὲ προσῆκον, τοῦ τὸ παιδίου ὕβριν μηδὲν ὑποστειλαμένου πρὸς ὕβριν, μειδίαν εἰς σωτηρίαν ὑπάρχειν· ἀλλὰ τὸν μὲν, ὡς ἁπάντων τῶν αἰτιατέων αἴτιον, κολάζειν προσήκει τῷ δ' ὅτι τοῦ βοηθεῖν ἀποδιδόναι τοῦ χάριν. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς οὐ γεγενημένα πώποτ' ἐδένος ἐκ τοῦ τοιούτου τὰ δεινὰ, τῷ λόγῳ τὸ πρᾶγμα ἐγὼ νυῦ αὔξω, καὶ φοβερὸν ποιῶ. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες. εἰσὶ μὴ, πολλοί γε, Ὀδύσσωνα τὸν παλαίσαντά ποτε, ἐκεῖνον τὸν νεανίσκον, Σ σώφιλον τὸν παγκρατιάσαντα (ἰσχυρός τις ἦν μέλας. δ' οἶδ' ὅτι γιγνώσκουσί τινες ὑμῶν ὃν λέγω) τοῦτον, ἐν * σάμῳ ἐν συνουσίᾳ τινὶ καὶ διατριβῇ ἅτε ἰδίᾳ, ὅτι ὁ τύπτων αὐτὸν ὑβρίζειν ᾤετο, ἀμυνάμενον ἅτε, ὡς τε καὶ ἀποκτείναντα. ἴσασιν διαίωνα πολλοὶ τὸν λεωδάμαντος ἀδελφὸν, ἀποκτείναντα βοιωτὸν ἐν δείπνῳ καὶ συνόδῳ κοινῇ διὰ πληγὴν μίαν. ὁ γὰρ ἡ πληγὴ παρέσχετο τῷ ὀργίλῳ, ἀλλ' ἡ ἀτιμία ὁδὲ τὸ τύπτεσθαι τοῖς ἐλευθέροις ἐστὶ δεινὸν, καὶ περ ὂν δεινόν· ἀλλὰ τὸ ἐφ' ὕβρει, πολλὰ γὰρ αὖ ποιήσειν ὁ τύπτων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἂν ὁπαθὼν εἶναι δοκῇ αὖ ἀπαγγεῖλαι δυνάμενῳ ἑτέρῳ, τῷ χήματι, τῷ βλέμματι, τῇ φωνῇ, ὅταν ὡς ὑβρίζων, ὅταν ὡς ἐχθρὸς ὑπάρχων, ὅταν κοινωνοῖς, ὅταν ὅτι κόβρης. ταῦτα κινεῖ. ταῦτα ἐξίστησιν ἀνθρώποις αὐτῆς, ἀνθεῖς ὄντας τὸ σωφρονίζεσθαι. ἐδεὶς αὖ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἀπαγγέλλων, δυνάμενο τὸ δεινὸν σῶσασθαι τοῖς ἀκούουσιν ὅτως, ὡς ὅτι τῆς ἀληθείας καὶ τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντι καὶ τοῖς ὁρῶσιν ἐναργὴς ἡ ὕβρις φαίνεται, σκέψασθε δὴ πρὸς διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ λογίσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὅσῳ πλείονα ὀργὴν ἐμοὶ προσῆκε σῶσασθαι, πάσχοντι τοιαῦτα ὑπὸ μειδίου, ἢ τότε ἐκείνῳ τοῦ διαίωνι, τοῦ τὸν βοιωτὸν ἀποκτείναντι. ὁ μὲν γε ὑπὸ γνωρίμου, καὶ τούτου μεθύοντος, ἐναντίον ἓξ, ἢ ἑπτὰ ἀνθρώπων ἐπλήγη, καὶ τούτων γνωρίμων. οἳ τὸν μὲν κακιεῖν οἷς ἔπραξε, τὸν δ' ἐπαγγέσεσθαι μεταταῦτα, ἀναχώρημον, καὶ κατὰ χώραν ἑαυτὸν ἐμελλον, καὶ ταῦτ' εἰς οἰκίαν ἥκοντα δεῖπνον, οἳ μηδὲ βαδίζειν ἐξὸν αὐτοῖς. ἐγὼ δ' ὑπ' ἐχθροῦ, νήφοντος, ἔωθεν, ὕβρεως ἀκούω, τοῦτο ποιήσαντος, ἐναντίον πολλῶν καὶ ξένων καὶ πολιτῶν, ὑβριζόμενο, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, καὶ οἳ πολλοὶ μοι ἀναγκαῖοι βαδίζειν χρηναῖοι. καὶ ἐμαυτὸν μὲν γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σωφρόνως. μᾶλλον δ' ὀτυχῶς οἶμαι καὶ βεβουλῆσθαι, ἀναχώρημον τότε, Σ μηδὲν ἀπηκεσον, ἐξαχθέντα πρᾶξαι. τῷ δ' διαίωνι, καὶ πᾶσιν, εἴτις αὐτῷ βεβοήθηκεν ἀτιμαζομένῳ, πολλοῦ συγγνώμην ἔχω. δοκοῦσι δέ μοι καὶ τῶν δικασάντων τότε πολλοί. ἀκούω γὰρ αὐτὸν ἐγώ γε μιᾷ μόνον ἀλάναι ψήφῳ· καὶ ταῦτα οὔτε κλαύσαντα, οὔτε δεηθέντα τῶν δικαστῶν οὐδενός, οὔτε φιλάνθρωπον, οὔτε μικρὸν, οὔτε μέγα οὐδ' ὁποῦν πρὸς τοὺς δικαστὰς ποιήσαντα. ὧν μὲν τοίνυν οὕτως. τῆς μὲν καταγνόντας αὐτὸ μὴ ὅπ ἠμυάτο, ἐφ' οὗτο καταψηφίσασθαι, ἀλλ' ὅπ ἦτον τὸν ζόπον, ὥστε καὶ ἀποκτεῖναι·

A Sic verò insultare & verberare, ne tum quidem. Nūc id quidem non fecit, quo populo honorē habere potuisset: neque vllum tale suæ generositatis specimen edidit: Sed me, qui siue quis, Athenienses, insaniā eā existimare vult (est .n. fortasse insaniæ, niti supra vires) siue liberalitatem, vltrò ædilitatē subij: adeò palàm & nefariè insultans, affectatus est, vt neque à sacris vestibus, neque à choro, denique nec à corpore meo manus abstineret. Si quis autem vestrūm, Athenienses, Midiæ quidem irascitur: non adeò tamen, vt eum morte mulctādum existimet: is nō rectè sentit. Nec .n. æquum est, aut conuenit, eius qui læsus est verecundiam, illi qui omnes contumeliæ suæ habenas laxauit, ad salutem quicquam opitulari sed is quidē sic est puniendus, vt per quē non steterit, quò minus atrocissima quæque perpetrarentur: accusatori verò prōptè opem ferēdo, gratiā referri decet. Nec .n. hoc profectò dici potest, me, cum ex huiusmodi rebus nihil vnquam atrocitatis extiterit, nūc exaggerare hoc factum, & terribile facere. Lōgè quidem se res aliter habet, quum norint omnes, aut plerique saltem, Euthynum, qui olim palæstrita fuit, adolescentulum illum, & Sophilum pancratiasten (fuit is homo robustus, niger: satis scio intelligere vestrum aliquos quē dicam) hunc igitur Sophilum Sami in cōgressu quodam, familiarique colloquio, in illum à quo vapularat, quòd is se contumeliam ei facere putabat, sic vindicasse, vt etiam occideret. Norunt, ab Euæone multi Leodamantis fratre occisum esse Bœotum in cœna & congressu communi, ob vnam plagam. Nec enim plaga excitarat iracundiam, sed ignominia: Neq. verbera ingenuis sunt acerba, quanquam acerba sunt: sed cōtumeliæ causa verberari, est acerbum. Multa enim is qui verberat, Athenienses, fecerit: quorum quædam is qui læsus est, aliis nec referre possit: gestu, obtutu, voce, quum vt insultans, quum vt inimicus, quū pugno, quum in mala: hæc commouent, hæc ad insaniā adigunt homines, ferendis cōtumeliis non assuetos. Neq. est, Athenienses, qui hæc referēs, acerbitatem rei gestę auditorib. sic repræsentare possit, sicut reuera, ipsóque facto vapulāti & spectatorib. euidēs apparet cōtumelia. Cōsiderate igitur p Ioue & deos, Athenienses, & cogitate vobiscū, quāto maiore iracūdia me inflāmari cōuenerit, cū à Midia sic tractarer, quàm tunc Euæone illū qui Bœotū interfecit? Nā is à familiari, eóq. ebrio, corā sex aut septē hominib. iisq. familiaribus, vapulauit: qui alterū ob ea quę fecerat vitu paturi, alterū, si æquo tulisset animo iniuriā, iræq. impassetiq. deinde laudaturi erāt: præsertim ad cœnā in ędes ingressum, quò nec accedere ipsi licebat. Ego verò ab inimico, sobrio, malè, cōtumeliæ causa, nō p ebrietatem, in cōspectu multorū, & hospitū, & ciuiū, sū cōtumeliis affectus: atq. insup in tēplo, quò mihi mun' ædilitatis sustinēti magna eūdi necessitas incūbebat. Ac me qui dē, Athenienses, prudenter aut feliciter puto existimo fecisse, tū qui eo tēpore iniuriā dissimularim, tū qui p iracūdiā nō sim ad atrox aliquod facinus impulsus. Sed Euæoni tū, & omnib. si quis illi dū cōtumeliā patere tur, opē tulit, omnino ignosco: idēq. meo quidē iudicio, ēt iudicū pleriq. tū fecerūt. Nā vno tātū suffragio dānatū esse audio: idq. cū neq. fleuisset, neq. vllū iudicē deprecat' esset, neq. vllū humanitatis apud iudices vel paruū vel magnū signū dedisset. Ponamus igitur sic: Eos qui eum dānauerūt, nō damnasse propterea, quòd se vltus sit: sed p eo modo, vt etiam occideret.

B

C

qui absoluerũt, etiã hãc immodicã vltionẽ, illi cuius corpus esset violatũ, largitos esse. Quid igitur? mihi qui ita diligenter caui, ne quid grauius cõmitteretur, vt nec vim vi repulerim: à quo tãdẽ vltionis iniuriarũ exigẽdæ copia fieri debet? Equidem à vobis arbitror, & legibus: & exẽplum statui omnib. contumeliosos omnes & petulãtes neminẽ ipsum vlcisci per iracundiã, sed ad vos adducere debere: vt qui confirmetis, & reseructis his qui læsi sunt, legũ p̃sidia cõtra iniurios. Credo autẽ quosdã vestrũm audire velle, iudices, quę causę inimicitiarũ inter nos interceſſerint: quum existimetis mortaliũ neminẽ ira insolenter & violẽter in vllũ ciuẽ debacchatorũ, nisi cõtra quẽ grauissimas irarũ causas haberet. Volo igitur & de hoc similitatis initio referre, & cõmemorare: vt intelligatis, eũ iurè ꝓpter illud etiã pœnas fuisse daturũ. Absoluã aũt narrationẽ hanc breuiter, etiãsi altius repetere videbor. Cum admodum adoleſcẽtulus, tutores meos malè administrati mei patrimonij accusarẽ, & istũ adeò nõ nossem, vt nec an natus esset sciré (atque vtinã ne nũc quidẽ nossem) tũ quum mihi actio dãda esset in diẽ circiter quartũ aut quintũ, impetum fecerũt in ædes meas, istius frater & iste trierarchiæ nomine opes mecũ permutaturi: ac nomẽ quidẽ ille acc̃modabat, & erat is qui opes permutaret Thrasylochus. Res verò ipsa, & totius rei administratio istius erat, ac primùm fores ædiũ, vt quę iã sui iuris ratione permutationis factæ essent, diffiderũt: deinde cũ soror etiã mea tũ intus esset, puella adhuc, corã virgũcula obscœna loquuti sunt, & talia, qualia, id genus hominum solet (nec enim ego me vnquam adduci sinam, vt quicquam tum dictum apud vos referam) ac matrẽ & omnes nos fandis & infandis cõuiciis prosciderunt. Quod verò grauissimũ est, & iã non dictũ, sed factũ: quasi suũ negociũ ageretur, tutores iudicio liberarũt. Hæc quanquã vetera, quosdã tñ è vobis recordari puto. Tota. n. ciuitas illã permutationẽ, & illius tẽporis insidias, & petulãtiã istorũ cognouit. Atq. ego tũ omnino destitutus ope amicorũ, & admodũ adoleſcẽtulus, vt ne his quæ apud curatores habebã, priuarer, cũ me recepturũ expectarẽ nõ tantillũ, quantũ recuperare potui: sed tam multa, quàm multis me fraudatum esse noram: do istis viginti minas, quanti Trierarchiam locarant. Ac illoũ illius tẽporis in me iniuriæ, hæ sunt. Postea verò, dicta illi die ob maledicta, absentem damnaui. nec enim ad iudicium venit: cúmque iudicatum nõ soluisset, nihil rerum eius, quod mihi licebat, vnquam attigi. Rursus dicta illi die vnde vi: nunquam hactenus in hunc vsque diẽ impetrare actionem potui. Tot technis & causis subinde inuẽtis iste tergiuersatur. Ac ego quidẽ ita verecũdè, iudicio, legibus, omnia mihi censeo facienda. iste autem, vt vos auditis, petulanter non mihi tantùm & meis: sed & tribulib. meis insultandum putauit propter me. Hæc vt à me verè dici constet: voca mihi testes: vt sciatis, priusquam autoritate legum veteres eius iniurias vlcisci possem, me aliis ab eo, quales auditis, esse contumeliis oneratum.

Digressio causas, inimicitiarũ inter Midiam & Demosthenẽ continens exaggerãdi causa.

TESTES.

Callisthenes Sphettius, Diognetus Theotimi, Mnesitheus Alopecẽsis: Scimus Demosthenẽ, cui testimoniũ dicimus, Midiæ diẽ dixisse vnde vi, ei qui nunc ab eo publico crimine accusatur: & iã octo annos illud iudiciũ elusisse Midiam, ac totius hùius moræ causam extitisse, semper tergiuersantem & procrastinantem.

βεῖν, πάλιν τιαῦτα οἷα ἀκηκόατε ὕβρισμαι.

Καλλισθένης σφήττιος, διόγνητος * θεωρίσιος. μνησίθεος ἀλωπεκῆθεν· οἶδα μὲν δημοσθένην, ὦ μάρτυρες μὲν κρίσιν λελογχότα μεγάλα ἐξούλοις, τῷ καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ κεινομένῳ δημοσίᾳ, καὶ ἤδη τῇ κρίσει ἐκείνῃ δίκην ὀφλόντα ἔτη ὀκτώ, καὶ τὸ χρόνου μεγέθους ἐν παντὸς ἄπιον μεγάλαν, ἀεὶ προφασιζόμενον καὶ ἀναβαλλόμενον,

A τοὺς δ' ἀπογνόντας, καὶ ταύτῃ τὴν ἐκφυγὴν τῆς τιμωρίας, τῷ γε τὸ σῶμα ὑβρισμένῳ, δεδωκέναι. τί οὖν; ἐμοὶ τῷ τοσαύτῃ κεχρημένῳ προνοίᾳ τοῦ μηδὲν αὐτὸν ἐλαττον γνῶναι, ὡς τε μηδ' ἀμυνεῖσθαι, προῖκα τοῦτο τιμωρίαν ὧν πέπονθα ἀποδοθῆναι προσήκει; ἐγὼ μὲν οἶμαι παρ' ὑμῶν καὶ τῶν νόμων, καὶ πολλάδεινμά γε πᾶσι γενέσθαι τοῖς ἄλλοις, ὅτι τοὺς ὑβρίζοντας ἅπαντας, καὶ τοὺς ἀσελγεῖς, οὐκ αὐτὸν ἀμυνεῖσθαι μὴ ἀ ὀργῆς, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς ἄγειν δεῖ. ὡς βεβαιοῦτον ὑμῖν καὶ φυλαττόντων τὰς ἐν τοῖς νόμοις καὶ τῷ ἀδικουμένων τοῖς πάσχουσι βοηθείας. οἶμαι τοίνυν πᾶσι ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποθεῖν ἀκούσαντα τὴν ἔχθραν ἥτις ἦν ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους, νομίζειν γὰ οὐδένα ἂν ἀνθρώπων οὕτως ἀσελγῶς καὶ βιαίως οὐδενὶ τῷ πολιτῶν χρήσασθαι, μὴ μεγάλου πινός ὄντος, ὃ αὐτῷ προσωφείλετο. βούλομαι δὴ καὶ περὶ ταύτης ὑμῖν * ἀρχῆς εἰπεῖν, καὶ διηγήσασθαι· ἵν' εἰδῆτε, ὅτι καὶ τούτων ὀφείλων δουῦναι δίκην φανήσεται. ἔστω δὲ πρῶτος αὐτῷ βραχὺς ὁ λόγος, καὶ ἂν οἷόν τε ἦν ἀρχὴν δοῦναι δουῶ, ἵνικα τὰς δίκας ἔλαχον τῷ παῤ ἐμοῦ τοῖς B ἐπιτρόποις, μειρακύλλιον ὢν κομιδῇ, καὶ τῶν οὐδ' εἰ γέγονεν εἰδὼς, οὐδὲ γιγνώσκων, ὡς μηδὲ νῦν ἀφελόντι μοι μέλλουσιν εἰσιέναι τῷ δικῶν εἰς ἡμέραν· ὡς πρὶ τετάρτην, ἢ πέμπτην, εἰσεπήδησαν ἀδελφὸς ὁ τούτου, καὶ ἔδυε εἰς τὴν οἰκίαν, ἀντιδιδόντες ξενικαρχίαν. τοὔνομα μὲν δὴ παρέχειν ἐκεῖνον· καὶ ἐμὲ ἀντιδόσεις ξενικαρχίαν. τὰ δ' ἔργα πάντα ἐμοῦ καὶ τὰ περὶ τὸ μύρα * ὑπὸ τούτου. καὶ πρῶτον μὲν κατέχουσι τὰς θύρας τῷ οἰκημάτων, ὡς ἀπὸ ἤδη γιγνομένας κῦ τῷ ἀντιδόσιν. εἶτα τῆς ἀδελφῆς ἔτ' ἐνδον οὔσης πάνυ, καὶ παιδὸς οὔσης κόρης, ἐναντίον ἐφθέγγοντο αἰσχρὰ καὶ τοιαῦτα, οἷα δ' ἀνθρωποι τοιοῦτοι φθέγξαιντο. οὐδ' ἐγώ γε προαιροῦμαι εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς τ' τότε ῥηθέντων οὐδέν· * καὶ τῷ μητέρα, καὶ ἐμὲ, καὶ πάντας ἡμᾶς, C ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα κακὰ ἔλεγον. ὃ δὴ οὖν δεινότατον, καὶ οὐ λόγος, ἀλλ' ἔργον ἤδη, τὰς δίκας, ὡς αὐτῷ ὤσας, ἀφίεσαν τῆς ἐπιτροπῆς. καὶ ταῦτ' ἔστι μὲν παλαιὰ, ὅμως δίκαιος ὑμᾶς μνημονεύειν, οἶμαι. ὅλη γὰ ἡ πόλις τὴν ἀπόδοσιν, καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τότε ταύτην, καὶ τὴν ἀσέλγειαν ἠῴδετο. κἀγὼ τότε παντάπασιν ἔρημος ὢν καὶ νέος κομιδῇ, ἵνα μὴ ὧδά τοῖς ἐπιτρόποις ὑποσερηθείην· καὶ ὅσα ἐδυνήθην ἀνακομίσασθαι, προσδοκῶν εἰσπράξειν· ἀλλ' ὅσων ἐμαυτὸν σωῆδειν ἀπεστερημένον· δίδωμι κοσιμνᾶς τούτοις ὅσου τὴν τριηραρχίαν ἦσαν μεμισθωκότες. * τὰ μὲν δὴ τότε ὑβρίσματα τέτων εἰς ἐμὲ, ταῦτ' ἔστι· δίκην δὲ * τούτῳ λαχὼν ὕστερον τῆς κακηγορίας, εἷλον ἐρήμην, οὐχὶ ἅπαντα. λαβὼν δ' ὑπερήμερον ἔχων, οὐδενὸς ἡψάμην πώποτε τῷ τούτου. ἀλλὰ λαχὼν ἐξούλης πάλιν, οὐδέπω κῦ τήμερον εἰσελθεῖν δεδύνημαι. τοσαύτας τέχνας κῦ σκήψεις ἔχει δυρίσκων σκηνάς. κἀγὼ μὲν ὅπως δ' λαβὼς τῇ δίκῃ, τοῖς νόμοις, ἅπαντα πράττειν ἀξιῶ. ὅλ', ὡς ὑμεῖς ἀκούετε, ἀσελγῶς, οὐ μόνον εἰς ἐμὲ τοὺς ἐμοὺς ᾤετο δεῖν ὑβρίζειν, ἀλλὰ εἰς τοὺς φυλέτας δ' ἐμέ. ὡς ἔν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας, ἵν' εἰδῆτ' ὅτι πρὶν κῦ τοὺς νόμους δίκην ὧν πρότερον ὑδικήθην λα-

Μάρτυρες.

Ο τοίνυν πεποίηκε κακὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῆς δίκης, ἀκούσατε, καὶ θεωρεῖτε ἑφ' ἑκάστου τῶν ὕβρεων καὶ τὴν ὑπερφυίαν αὐτοῦ. τῆς γὰρ δίκης ταύτης, λέγω ἧς εἶλεν αὐτὸν, γίγνεταί μοι διαιτητὴς στράτων Φαληρεύς, ἀνὴρ πένης μὲν τις καὶ ἀπράγμων, ἄλλως δὲ οὐ πονηρὸς, ἀλλὰ καὶ πάνυ χρηστός. ὅπερ τὸν ταλαίπωρον οὐκ ὀρθῶς, ἀλλὰ καὶ πάνυ αἰσχρῶς ὑπὸ δικαίως ἀπολώλεκεν. οὗτοσὶ διαιτητὴς ἡμῖν ὁ στράτων, ἐπειδὴ πρῶτ' ἦκεν ἡ κυρία, πάντα δ' ἤδη διεξεληλύθει τὰ ὑπὲρ τῶν νόμων, ὑπωμοσίαι, καὶ παραγραφαὶ, καὶ οὐδὲν ἔτ' ἦν λοιπὸν, τὸ μὲν πρῶτον, ὅπως ἐξεῖτό μου τὴν δίαιταν. ἔπειτα εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀναβαλέσθαι. τὸ τελευταῖον δ' ὡς οὔτ' ἐγὼ συνεχώρουν, οὐθ' ὅστις ἀπελύετο, τῆς δ' ὥρας ἐγίγνετο ὀψὲ, κατεδήλησεν. ἤδη δὲ ἐπέρας οὔσης καὶ σκότους, ἔρχεται μειδίας οὗτοσὶ πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων οἴκημα, καὶ καταλαμβάνει τοὺς ἄρχοντας, ἐξιόντας, καὶ τὸν στράτωνα ἀπόντα, ἤδη τῷ ἔρημον δεδωκότα, ὡς ἐγὼ τῶν παραγομένων πρὸς ἐπαινθανόμην. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἷος ὢν πείθειν αὐτὸν, τὴν δίκην, ἣν κατεδεδικήκει, ταύτην ἀποδεδικηκέναι * ἀποφαίνειν, καὶ τοὺς ἄρχοντας μεταγράφειν· καὶ πεντήκοντα δραχμὰς αὐτοῖς ἐδίδου. ὡς δ' ἐδυσχέραινον οὗτοι τὸ πρᾶγμα, καὶ οὐδετέρους ἔπειθεν· ἀπειλήσας καὶ δεδοικότας, ἀπῆλθεν, τί ποιῶν; ἵνα θεάσαιτο τὴν κακοήθειαν. τὴν μὲν δίαιταν αὐτὴν ἀπολαχὼν, οὐκ ὤμοσεν, ἀλλ' εἴασε καθ' ἑαυτὸν κυρίαν γενέσθαι, καὶ ἀνώμοτος ἀπῆλθε. βουλόμενος δὲ τὸ μέλλον λαθεῖν φυλάξας τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς διαιτησίας, τὴν τε θαργηλιῶνος ἢ τὴν σκιροφοριῶνος γιγνομένου. εἰς ἣν ὁ μὲν ἦλθε τὴν διαιτησίαν, δεδ' οὐκ ἦλθε· πείσας τὸν φυλάττοντα δοῦναι τὴν ψῆφον ἀδικῶς πάντας τοὺς νόμους, κλητῆρα οὐδεὶς ὀπτίνουν ὑπογραφάμενον *, κατηγόρων ἔρημον, οὐδενὸς παρόντος, ἐκβάλλει καὶ ἀπιμοῖ τὸν διαιτητήν. καὶ νῦν εἰς ἀθηναίους, ὅτι μειδίας ἔρημον ὤφλε δίκην ἀπάντων ἀπεστερημένος τῆς ἐν τῇ πόλει, καὶ καθάπαξ ἄπιμος γέγονε. καὶ οὔτε λαχεῖν δίκην ἀδικηθέντα· οὔτε διαιτητὴν γενέσθαι τῶν μειδίᾳ· οὐδ' ὅλως τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζειν, ὡς ἔοικεν, ἐς ἀσφαλές. δεῖ δὴ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὑμᾶς οὕτως σκέψασθαι, καὶ λογίσασθαι τί ποτ' ἔστιν ὃ παθὼν μειδίας οὕτως ὠμὸν, τηλικαύτην ἐπεβούλευσε λαβεῖν τῆς πεπραγμένων παρ' αὐτοῦ πολίτου δίκην; κἂν μὲν ᾖ τι δεινὸν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀφόρητον συγγνώμην ἔχειν. ἐὰν δὲ μηδὲν, θεάσασθε τὴν ἀσέλγειαν καὶ τὴν ὠμότητα, ἣν καθ' ἁπάντων ἔχῃ τῶν ἐντυγχανόντων. τί οὖν ἐστ' ὦ πέπονθε, μεγάλων νὴ Δί' ὤφλε δίκην, καὶ τοσαύτην, ὥστε δοκεῖσθαι τῆς ὄντων, ἀλλὰ χιλίων ἡ δίκη μόνον ἦν δραχμῶν. * πάνυ γε. ἀλλὰ δάκνει καὶ τοῦτο φαίη τις ἂν ὅταν ἐκτίνειν ἀδίκως δέῃ. * συνέβη γὰρ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ γενομένῳ, λαθεῖν αὐτὸν δι' ὃ τὸ ἀδικηθῆναι· ἀλλ' αὐτημερὸν μὲν ἤσθετο, ὃ δὲ μέγιστόν ἐστι τεκμήριον τοῦ μηδὲν ἠδικηκέναι τὸν ἄνθρωπον· δραχμὴν δ' οὐδέπω μίαν ἐκτέτικεν. ἀλλὰ μή πω τοῦτο. ἀλλὰ τὴν μὴ οὖσαν ἀντιλαχεῖν ἐξὸν αὐτῷ δήπου, καὶ πρὸς ἐμὲ τὸ πρᾶγμα κατασταθῆναι, πρὸς ὃν περ ἐξ ἀρχῆς ἦν ἡ δίκη, ἀλλ' οὐκ ἐβούλετο. ἀλλ' ἵνα μὴ μειδίας ἀτίμητον ἀγωνίσηται δέκα μναῖν δίκην, πρὸς ἣν ἀπώλετο, δέον καὶ εἰ μὴ ἠδίκηκε, δίκην δοῦναι. εἰδὲ μὴ δυνατὸν ἀθηναίων εἶναι σῶα δεῖ, καὶ μήτε συγγνώμης, μήτε τοῦ λόγου, μήτε ὑπειρείας τυχεῖν μηδεμιᾶς· ἃ καὶ τοῖς ὄντως ἀδικοῦσιν ἅπασιν ὑπάρχει. ἀλλ' ἐπειδὴ γε τίμωσιν ὃν ἐβουλήθη, καὶ τοῦτ' ἐχαρίσασθε αὐτῷ, καὶ τὴν ἀναιδῆ γνώμην, ἣ ταῦτα προῃρεῖτο ποιεῖν, ἐνέ-

A De iudicio igitur, quod scelus Athenienses, commiserit, audite, & spectate in singulis eius insolentiam, & confidentiam. Illius enim iudicij (hoc dico, quo eum convici) fuit mihi arbiter Strato Phalereus: homo pauper ille quidem & quietus: sed alioqui nō improbus, ac potius omnino bonus: id quod miserum, non rectè, imò per quàm flagitiosè, sed neq; iurè perdidit. Eo Stratone nobis arbitrante, cum tandem aduenisset status dies, ac omnia constituta legibus peracta essent, vt dilationes, vt exceptiones, neque quicquam restaret amplius: primùm me precatur, vt arbitrium differrem. Deinde vt in posterum diem reiicerem. Tandem, quòd nec ego consentirem, neq; se iste sisteret, & iam aduespe rasceret: Midiam damnauit. Crepusculo autem, & tenebris ingruentibus, venit Midias ad prætorium, & prætores exeuntes deprehēdit, Stratonemq; abeuntē, qui iā in reū absētem pronūciarat: vt ego è quodā, qui interfuit, cōperi. Primùm igitur persuadere Stratoni conatur, vt sētentiā dānatoriā in absolutariā cōuerteret. viq; ptores scripturā mutarēt, & quinquaginta drachmas se illis daturū paciscitur. Qui cum eam rem molestè ferrent, ac neutri eò se adduci paterentur: cōminatus, multisque cōuiciis eos insectatus, digressus inde quid facit? operæ preciū est spectare eius maliciā * quum arbitri sētentiā dicta die rescindere veller: iusiurādū non dedit, sed cōtra se ratā fieri iuuit. Sic a Nouēniros absq; iureiurando est relata. Et quia clā fraudē struere instituerat, obseruato arbitrorū die vltimo, qui mense Aprili aut Maio est, ad quē arbitrorū alius venit, alius non venit, consuli persuasit, vt sētentiā ferret cōtráq; omnes leges, nullo viatore adscripto, nullis accusantib. presente nemine, loco mouet, atq; ignominia notat arbitrū. Et nūc vnus Atheniēsiū, quia Midias deserti vadimonij dānatus est, totius reipublicę cōmodis spoliatus, ab omni dignitate priuatus est. Sic nec accepta iniuria diem dicere, nec arbitrum esse Midię, denique nec eadem ire via, vt apparet, tutum est. Sic autem hoc negotium vobis considerandum est, animoque reputandum, quid tandem sit, qua tam atroci affectus iniuria Midias, ab homine ciue tantum exigere pro factis supplicium studuerit. Quòd si reuera quid intolerabile atq; immane fuerit: veniā meretur. Sin tale nihil: spectate scelus & crudelitatē, qua in omnes obuios grassatur. Quid est igitur quod sit perpessus? magno scilicet iudicio damnatus fuit, & tāto, vt tota re familiari priuaretur? at mille drachmarum dūtaxat lis erat. Omnino: sed mordet etiā hoc, inquiet aliquis, quū per iniuriā, iudicatū soluēdū est. * An vsu ei venit, vt, cū statū diē præteriisse ignoraret, afficeretur iniuria? imò illo ipso die cognouit: idq; maximo argumēto est, hominē illū nihil iniustè fecisse. iste verò drachmā nōdū vllā soluit. Sed de hoc posterius. Atqui licebat ei, pfectò referre causā ad iudices, & defēdere iudiciū esse nullū, ac mecū experiri, cum quo ab initio res ei fuerat. Sed hoc noluit: & ne Midias definito legibus decē minarū iudicio periclitaretur, cui se nō stitit, (& factū oportuit, quò, si deliquisset, pœnas daret: sin minus, absolueretur) ciuē Atheniēsē dignitate spoliari oportet, negata omni venia, omni defensione, omni æquitate: quæ etiā palàm cōmictis iniuriarum cōceduntur omnia. Postquā autem in ordinē coegit, quē voluit, & vos hoc ei cōdonastis: suúmq; impudentē animū, quo talia consilia necti,

Strato arbiter à Midia obeziguā multā ignominiā notatus.

expleuit: num illud fecit, vt iudicatum solueret, propter quod hominem perdidit? at ne teruncium quidem in hunc vsque diem: potiúsque actione vnde vi postulari non recusat. Alter igitur ignominia notatus propter nostras rixas, perijt: alter, cui mali nihil quicquam accidit, sursum deorsum leges, arbitros, omnia quæ libido tulerit, versat, ac sententiam latam in arbitrum, quam reo non vocato per insidias elicuit, ipse sibi ratam fecit: qua verò ipse mihi tenebatur, vocatus, sciens, vadimonium deserēs, irritam facit. Atqui si iste tanta pœna dignos iudicat eos, à quibus absens damnatur: quas pœnas istum dare vobis oportebit, ita manifestè leges vestras per contumeliam violantem? nam si ignominia, si legum, si iudiciorum, si rerum denique omnium priuatio, illius in iuriæ digna pœna est: cōtumeliæ certè parua erit, meo quidem iudicio mors. Vt autem vera me dicere constet, voca mihi harum rerum testes, & arbitrorum recita legem.

TESTES.

Nicostratus Myrrhinusius, Phanias Aphidnæus: Scimus Demosthenem, cui testimonium dicimus: & Midiam, qui à Demosthene accusatur, quum ob maledicta diem illi dixisset, sumpsisse arbitrum Stratonē: & quū vadimonij dies lege prefinita adesset Midias apud arbitrum se non stitisse, sed deseruisse vadimonium. Damnatum igitur Midiam absentem, scimus conatū esse persuadere Stratoni arbitro & nobis, qui temporibus illis nouemuiri eramus, vt arbitrium rescinderemus, drachmis quinquagenis remissis. Quod vbi recusauimus: nobis minitatū insuper, discessisse. ob hanc causam scimus Stratonē à Midia insidiosè circumuentū, & cōtra omne ius & æquitatē ignominia notatum esse. Recita etiam arbitrorum legem.

LEX.

Si qui de priuatis contractibus litigarint, & arbitrum sumere voluerint quemcúsque: eis liceat sumere quemcunque voluerint arbitrum. Quod si communiter voluerint, acquiescant in eius sententia, neque ab hoc in aliud iudicium eadem crimina deferant: sed quæ ab arbitro iudicata fuerint, rata habento. Age, voca etiam Stratonem ipsum, eum qui talia pertulit. stare enim ei profectò licebit. Hìc, Athenienses, pauper fortassis est, improbus non est. Qui cùm ciuis sit, & omnes expeditiones iuuenis obierit, neque sceleris quicquam admiserit: nunc tacitus astat, non aliis modò communibus bonis spoliatus, sed loquendi etiam lamentandíque potestate: ac iuréne an iniuriæ hæc sibi acciderint, ne id quidem apud vos audet exponere. & hęc à Midia perpessus est, & à Midiæ opibus atque insolentia, ob paupertatem solitudinémque suam, & ordinem plebeium: qui, si legibus contemptis, quinquaginta drachmis ab isto acceptis, damnatoriam sententiam in absolutoriam mutasset: iam honoribus fungeretur, & sine vllo malo æquo iure cum reliquis ciuibus frueretur. Sed quia iustitiam pluris fecit quàm Midiam: & leges magis timuit, quàm istius minas: ob hæc in tantam & talem calamitatem ab isto est cōiectus. Vos igitur hominē ita crudelē, ita inhumanum, tātum supplicīū pro his exigentē, in quibus iniuriam sibi esse factam duntaxat dicit (nec enim facta illis fuit iniuria) hunc inquā in ciuium aliquem contumeliosè palàm insultātem, absoluetis: hūc qui neq. festi, neq. sacrorū, neq. legis,

Stratonē adducit, ad impetrādam ei misericordiam, & inuidiam Midiæ cō flandam.

πλησεν, αὐτὸ, ἐκεῖνο ἐποίησε, τῷ κατα δίκλω ἐκτῆσθαι δι' ὃ τὸν ἄνθρωπον ἀπώλεσεν, ἀλλ' οὐδὲ χαλκοῦν οὐδέπω ἡμέρας ἀλλὰ δίκλω ἐξούλης τοῦ μὴ ἐφθέγξατο. οὐκοῦν ὁμῶς, ἠτιμωμένος ἀπώλετο, οὐδὲ οὐδενὸς πέπονθεν· ἀλλ' ἅπερ ἐν τοῖς νόμοις, τοῖς διαιτηταῖς, πάντ' ὅσα αὐ βουλῇ γράφει. Ἐγὼ μὲν οὖν τὸ διαιτητὴν γνῶσιν, ὃν ἀπροσκλητον καλέσκλ' ἄσειν, αὐτὸς κυρίαν αὐτῷ πεποιήκειν, ὃν δ' αὐτὸς ὤφλεν ἐμοὶ, προσπεσθεὶς, εἰδὼς, οὐκ ἀπαιτῶ, ἄκυρον ποιεῖ καὶ τοι, εἰ ὤφλε τὸν ἔρημον καταδικάσας αὐτὸν αὐτῷ, τηλικαύτῃ δίκλω ἔδει ἄξιος λαμβάνειν τινὰ ὑμῖν προσῆκε ὤφλε τούτου λαβεῖν, τὸ φανερῶς ὕστερον τοὺς ὑμετέρους νόμους ὑβρει ὤφλαβάνοντος; εἰ γὰρ ἀπιμία, τῶν νόμων καὶ δικῶν καὶ παύτων στέρησις, ἐκείνῳ τὸ ἀδικήμαθ' προσῆκεν ὀλίγου δεῖν δίκη τῆς γε ὕβρεως μικρὰ θάνατος ἐμοὶ γε φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλεσόν μοι τούτων τοὺς μάρτυρας, καὶ τὸν τῆς διαιτητῆς ἀναγνῶναι νόμον.

Μάρτυρες.

Νικόστρατος μυῤῥινούσιος, φανίας ἀφιδναῖος, οἱ δικάσαμεν Δημοσθένει, ᾧ μάρτυρες οὗτοι, καὶ μειδίαν τὸν κεκλημένον ὑπὸ Δημοσθένους, ὅτι αὐτὸς Δημοσθένης ἔλαχε τῷ τὸ κακηγορείου δίκλω, ἐλομένους διαιτητὰς γράφεσθαι· καὶ ἐπειδὴ ἦκεν ἡ κυρία τοῦ νόμου, καὶ ἀπαντήσαντα μειδίαν ὃν τὴν δίαιταν, ἀλλὰ καταλιπόντα. ἡμεῖς δὲ ἔρημον καὶ μειδίαν, δικάζομεν μειδίαν τριήρη τὸν τε γράφαντα τὸν διαιτητὴν καὶ ἡμᾶς, ὄντας ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἄρχοντας, ὅπως τῷ δίαταν * αὐτῷ ἀποδιατήσωμεν, καὶ δίδοτα δραχμὰς πεντήκοντα. καὶ ἐπειδὴ οὐχ ὑπεμείναμεν, προσαπειλήσαντα ἡμῖν, καὶ οὕτως ἀπαλλαγῆτε. καὶ δὴ ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ δικάζομεν γράφαντα ὑπὸ μειδίου καταβεβλῆσθαι, καὶ ὤφλε πάντα τὰ δίκαια ἀποτιμᾶσθαι. Λέγε δὴ καὶ τὸν τῆς διαιτητῆς νόμον.

Νόμος.

Ἐὰν δέ τινες περὶ συμβολαίων ἰδίων πρὸς ἄλληλους ἀμφισβητῶσι, καὶ βούλωνται διαιτητὴν ἑλέσθαι ὁτιοῦν, ἐξέστω αὐτοῖς αἱρεῖσθαι, ὃν ἂν βούλωνται διαιτητήν. ἐπειδὰν βούλωνται * κατακοινὸν μὴ ἐπέσαν ἐν τοῖς ὑπὸ τούτου δικαγνωσθεῖσι· καὶ μηκέτι καταφερέτωσαν ἀπὸ τούτου ἐφ' ἕτερον δικαστήριον ταυτὰ ἐγκλήματα· ἀλλ' ἔστω τὰ κριθέντα ὑπὸ τῆς διαιτητῆς κύρια. Καλεῖ δὴ καὶ τὸν στράτωνα αὐτὸν τὸν τὰ τοιαῦτα πεπονθότα. ἐτάναι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ. ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πένης μὲν ἴσως ὤν. οὐπονηρὸς δέ γε. ἔστι μὴν τοι πολίτης ὢν, ἐστρατευμένος ἁπάσας τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας, καὶ δεινὸν οὐδὲν εἰργασμένος, ἕως νυνὶ σωφρονῶν μόνον τῆς ἄλλων ἀγαθῶν τῆς κοινῆς ἀπεστερημένος· ἀλλὰ καὶ τὸ φθέγξασθαι, ἢ ὀδύρασθαι καὶ ὁτιοῦν εἰ δίκαια, ἢ ἄδικα πέπονθεν, ἔδει ταῦτ' ἐξεῖναι αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν καὶ ταῦτα πέπονθεν ὑπὸ μειδίου, καὶ τὸ μειδίου πλούτου, καὶ τῆς ὑπερηφανίας, ὧνπερ τῷ πενίᾳ, καὶ ἐρημίᾳ, καὶ τὸ τῆς πολλῶν εἰς ἕν. καὶ εἰ μὲν ὤφλαβε τοὺς νόμους, ἦλθε τὰς πεντήκοντα δραχμὰς παρ' αὐτοῦ, καὶ τῷ δίκλω, ὧν κατεδικήσατο ὑπὸ δεδιητημένου ἀπέφηνεν. ὀλίγου μὲν οὖν, καὶ οὐδὲν ἔχων κακὸν, τῆς ἴσων μετεῖχε τοῖς ἄλλοις ἡμῖν. ἐπειδὴ δὲ παρεῖδε πρὸς τὰ δίκαια μειδίαν, καὶ τοὺς νόμους μᾶλλον ἔδεισε τῆς ἀπειλῆς τῆς τούτου· τηλικαῦτα τηλικαύτῃ καὶ τοιαύτῃ συμφορᾷ περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτου. εἶθ' ὑμεῖς τὸν οὕτως ὠμὸν, τὸν οὕτως ἀγώμονα, τὸν τηλικαύτας δίκας λαμβάνοντα, ἂν αὐτὸς ἠδικῆσθαι φησι μόνον (οὐ γὰρ ἠδίκηται γε) τὸν ὑβρίζοντα λαβόντες εἰς τινα τῆς πολιτῆς, ἀφήσετε; καὶ μήθ' ἑορτῆς, μήτε ἱερῶν, μήτε νόμου, μήτ'

μήτ' ἄλλου μηδενὸς τοιαῦτα ποιοῦμαι, οὐ καζ- A
ψηφιεῖσθε; οὐ δεδόξασται ποιήσετε; καὶ τί φήσετε, ὦ
ἄνδρες δικασταί; πῶς, ἀλλ' ὡς τὸν θεὸν, ἔξεστε εἰπεῖν τοῖ-
φασιν δικαίως, ἢ καλῶς; ὅτι νὴ δία ἀσελγὴς ἐστὶ καὶ βδε-
λυρός; ταῦτα γὰρ ἐστὶ τἀληθῆ. ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετε, ὦ
ἄνδρες δικασταί, τοὺς τοιούτους μᾶλλον ἢ σώζειν. ἀλλ' ὅτι
πλούσιός ἐστιν, ἀλλὰ τοῦτο γε τῆς ὕβρεως αὐτῷ χεδὸν αἴτιον
δώσετε ὄν. ὡς' ἀφελεῖν τιὼ ἀφορμὴν, δι' ἣν ὑβρίζει,
ποιῆσαι μᾶλλον, ἢ σῶσαι δι' αὐτόν. τὸ γὰρ χρημά-
των πολλῶν, θεσσαλοῦ καὶ βδελυροῦ, καὶ τοιούτου ἀν-
θρώπου ἐὰν εἷς κύριον, ἀφορμὴν ἐστὶν ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς
δεδωκέναι. τί οὖν ὑπόλοιπον; ἐλεῆσαι, νὴ δία; παιδία
γὰρ ἀβρὰ καταλείψεται, καὶ πλαιήσει. καὶ τούτοις αὐτὴν ἀξια-
πήσεται· τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἀλλ' ἴσε δήπου τοῦθ', ὅτι
τοὺς ἀδίκως τι κακὸν πάσχοντας, ὃ μὴ δυνήσονται
φέρειν, ἐλεεῖν πεφύκασι δει-
νοῦ, δίκην διδόντας. καὶ τίς αὖ ταῦτ' ἐλεήσας δι-
καίως, ὁρῶν τὰ τοῦδε οὐκ ἐλεηθέντα ὑπὸ τούτου, ἃ
τῇ τοῦ παιδὸς συμφορᾷ, χωρὶς τῆς ἄλλων κακῶν, οὐ- B
δ' ὕβρεως ἀκούσιον ὁρᾷ; οὐ γάρ ἐστιν ὄφλης. ὅτι
δ' ὕβρεως ἐτοῦσαν ὁρᾷ; οὐ γὰρ ἐστιν ὄφλης. ὅ, τι
χρὴ καταθέντα δήπουθ' ὑμνεῖσθαι τοῦτον, ἃ
οὕτως ἠτίμωται, τῇ ῥύμῃ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ὕβρεως
τοῦ μειδίου. τίς οὖν ὑβρίζων φαύσεται, καὶ δι' ἃ τοῦ-
τα ποιεῖ, χρήματα ἀφαιρεθήσεται, εἰ τοῦτο μὴ, ὥσπερ
δεινὰ πάσχοντα ἐλεήσετε· εἰδέ τις πένης μηδὲν ἠδικη-
κὼς τὰς ἑκάστας συμφορὰς ἀδίκως ὑπὸ τούτου φθεί
πέπονθε, τούτῳ δὲ μὴ συνοργισθήσεσθε; μηδαμῶς.
οὐδεὶς γὰρ ὅστις δίκαιος τυγχάνει ἐλέου, χρὴ μηδένα
ἐλεοῦντα· οὐδὲ συγγνώμης χρὴ ἀσυγγνωμόνων.
ἐγὼ γὰρ οἶμαι, φαίτας ἀνθρώπους φέρειν* ἀξιοῦ παρ'
αὐτῶν εἰς τὸν βίον αὐτοῖς ἥκοντα. φέρε πάνθ' ὅσα θεάτ-
τουσιν· οὐ τοῦτον μόνον ὃν συλλέγουσι καὶ οὗ πληρωταί
γίγνονταί τινες· ἀλλὰ καὶ ἄλλον, οἷον ἐγώ τις οὐτοσί·
μέχρι μὲν θεοῖς ἀπαιτοῦμαι εἰμι, ἐλεήμων, δὲ ποιῶν
πολλοῖς. ἅπασι πεφύκει τῷ τοιούτῳ ταῦτα εἰσφέ-
ρειν, ἐάν που κάμοῖς, ἢ χρεία φέρῃ τι, ἕτερος ὁστισοῦν τις;
βίαιος, ἠδίκηται δ' ἐλεεῖν, οὔθ' ὅλως ἡμερώτερος ἄνθρωπος. C
τούτῳ τὰς αὐτὰς φορὰς παρ' ἑκάστου δίκαιον ὑπάρχειν.
σὺ δὲ πληρωτὴς τὸ τοιοῦτον γεγονὼς ἐμαυτοῦ
τοῦτον δίκαιος εἰσυλλέξασθαι. ἡμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι, καὶ εἰ μηδὲν ἔτ' ἄλλο εἶχον κατηγορεῖν μει-
δίου, μηδὲ δεινότερα τῶν ἃ μέλλω λέγειν ὧν εἴρηκα δι-
καίως ἂν ὑμᾶς ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ καταψηφίσασθαι,
καὶ τιμᾶν αὐτῷ τῶν ἐχόντων. οὐ μέντοι ἐκ ταὐτὸ ἔστηκε τὸ
πρᾶγμα, οὐδ' ἀπορήσειν μοι δοκῶ τῶν μεταταῦτα. το-
σαύτῳ ἀφθονίαν ἔχει πεποίηκε κατηγορίαν. ὅτι μὲν
δὴ λειποταξίου γραφὴν κατεσκεύασε κατ' ἐμοῦ, καὶ τὸν
τοῦτο πάσοντα ἐμισθώσατο, τὸν μιαρὸν Θ λίαν δυχερῆ
τὸν κονιορτόν, δύκτημονα, ἐάσω. καὶ γὰρ* οὔτ' ἐκεῖνε-
το ταύτῃ ὁ συκοφάντης ἐκεῖνος, οὔθ' ἕξει οὐδενὸς
ἕνεκα αὐτὸν ἐμισθώσατο, πλὴν ἵνα ἐκκέοιτο τῶν χρὴ
ἐπωνύμων, Θ πάντες ὁρῶσιν· δύκτημον λουσιδὺς ἐγρά-
ψατο δημοσίᾳ παρανόμων λειποταξίου. καί μοι
δοκεῖ κἂν τοσοῦτον ἀπολαῦσαι τοῦτ' ἤδεως εἰπὼς ἐ-
νθῶ, ὅτι μειδίου μισθωσαμένου γέγραπται. ἀλλ'
ἐᾶ τοῦτο. ἐφ' ᾧ γὰρ ἐκεῖνος ἠτίμωκεν αὐτὸν οὐκ
ἐστὶ τοῦτο. ἐφ' ᾧ γὰρ ἐκεῖνος ἠτίμωκεν αὐτὸν οὐκ
ἐπεξελθών· οὐδεμιᾶς ἔγωγ' ἔτι τοσοῦτόμαι δίκης, ἀλλ' ἱκανῶ ἔχω. ἀλλ' ὃ καὶ δεινὸν, ὦ ἄν-
δρες ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιον, καὶ κοινὸν ἐμοί γ' ἀσέβημα, οὐκ ἀδίκημα μόνον * τούτῳ πεποίηται
δοκεῖ, τοῦτ' ἐγῶ. τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ ταλαιπώρῳ κακῶς καὶ χαλεπῆς συμβάσης αἰτίας ἀφιστάρχῳ τῷ μόχθου,

nec alterius rei vllius rationē habet, nō cōdēnabitis? non in eo exemplum ſtatuetis? Ecquid dicetis, Iudices? Quam, obſecro vos, æquā excuſationē habituri eſtis, aut honeſtā? eā ſcilicet, eſſe petulātē & improbū? Nā hæc certè vera ſunt. Sed odio ꝓlequēdi, Iudices, vobis ſunt potius tales, quàm ſeruādi. Nū quia diues? at hāc ferè cauſā eſſe iniuriarū eius & petulātiæ reperietis. Quare occaſio hæc & facultas, ꝓpter quā ita inſoleſcit & graſſatur, adimatur ei potius, quàm ꝓpter eandē cōſeruetur. Magnā .n. pecuniā in hominis cōfidentis & improbi manu relinquere, i. enſem illi porrigere, quo iugulemini. Quid reſtat igitur? vt vos eius miſereſcat ſcilicet? nā filiolos adducet, & lamentabitur, & eorū precib. ſe donari petet. hoc .n. eſt reliquū. Atqui noſtis hoc ꝓfectò, qui indignè malo aliquo conflictātur, cui feredo ſint impares, eorū moueri miſeri cordia oportere: nō iſtorū qui dant perpetratorū ſcelerū pœnas. Ecquē iſti iurè mouerēt: qui videat iſtum huius filiis nihil eſſe motū? qui ꝓter mala cætera, calamitati patris nullā adhiberi poſſe medicinā ſciūt. nec enim inflicta illi mulcta eſt, qua diſſoluta priſtinam recuperare dignitatē liceat: ſed ita ſimpliciter impetu iracūdiæ & cōtumeliæ Midianæ eſt ignominia notatus. Cuius ergo ferocitas cōprimetur & frāgetur audacia? cui tādē opes, ꝓpter quas iſte hæc facit, eripiētur? ſiquidē iſti tāquā calamitoſo vos miſericordiam tribuetis? Sin pauper aliquis, ſcelere nullo obligatus, in ſummas ab iſto miſerias ꝓ iniuriā eſt cōiectus, huius vicē nihil iraſcemini? Abſit. Neminis .n. miſerendū eſt, qui neminis miſeretur: neq. quicquā illi veniæ dandū, qui veniā dat nemini. Nā ego quidē ita ſentio, mortales omnes in hac ſententia eſſe, vt exiſtimēt, oportere vnūquēq. ex tota ſua viuēdi ratione quaſi ſtipē quādā ad degendā vitā colligere: nō eā tātū quā colligūt, & quā explent aliqui: ſed aliā etiā, qualē ego. Ea quæ eſt? æquū me comémque ꝓbeo erga omnes: ſum miſericors, beneficus in multos. Omnes decet tali homini eadē tāquā tributū pēdere: ſi quādo vel occaſio vel neceſſitas inciderit. Alter iſte quis? violentus, qui tū neminis miſeretur, tū neminē hominē eſſe putat. Eadem hæc vectigalia iſti apud ſingulos repoſita eſſe decet. Tu igitur qui talē collectā expleueris: dignus es qui ipſe nūc eādē recipias. Arbitror equidē, Athenié- Tranſitio ad alia crimina, in ſe à Midia coniecta.
ſes, etſi ꝓterea nihil accuſandū in Midia haberē, nec ea quæ dicēda reſtāt, ſuperiorū criminū atrocitatē ſuperarēt: iurè vos ex his quæ diximus, eū cōdēnaturos, & capite litē æſtimaturos. nō tñ hic rei finis fuit: neque mihi plura, quæ ſubiiciā defutura ſunt. Tantā iſte mihi accuſandi ſui copiā ſuppeditauit. Quòd igitur deſertorum ordinum actionem contra me machinatus eſt, & qui id faceret, mercede conduxit, inquinatū illum, & nimis expeditum, Euctemonem* puluiſculum prætermitto. Nec .n. ſycophanta ille mihi negocium faceſſit: nec iſte vllam ob aliam cauſam cōduxit, niſi vt ante ſtatuas heroum extaret, omnéſque viderent: Euctemon Luſiēſis accuſauit Demoſthenem Pæanienſem deſertorum ordinum. ac mihi videtur illud, ſi quo modo licuiſſet, libenter aſcripturus, ſe à Midia conductum accuſare. Sed hæc omitto. Nam quo ipſe iudicio, actione omiſſa, infamem ſeſe reddidit: de eo mihi nō opus eſt alio iudicio: ſed hac vltione ſum contentus. Quod verò, Athenienſes, & acerbum, & miſerandum, & commune, mihi quidem, piaculum, non ſcelus, admiſſum eſſe ab eo videtur: id iam dicam. Nam afflicto & ærumnoſo Ariſtarcho Moſchi filio, quū malū & graue crimen obiiceretur:

primùm, Athenienſes, in foro obambulans, impios & non ferendos de me ſermones ſpargere audebat: me illius facinoris eſſe autorem. quibus rebus cum nihil proficeret: accedens ad eos, qui eum cædis eius inſimulabant, peremptí neceſſarios, pecuniam pollicebatur, ſi me illius criminis arceſſerẽt: nec ab eo conatu, vel religio, vel ius & fas, vel quicquam eum aliud impediit atque deterruit: nec illorum puduit, à quibus iſta petebat, ſi tale ac tantum crimẽ in aliquẽ inſontem coniiceret: ſed cùm hunc vnum ſibi quaſi limitem præfiniſſet, vt me tolleret è medio: nihil prætermittendum eſſe duxit. Quaſi verò oporteat, qui cõtumeliis & iniuriis ab eo oneratus, vltionem flagitat nec reticet, eum exterminatum tolli è medio, nec vſquam reſpirare: quin & deſertorum ordinum reum peragi, & cædis accuſari, actantum non palo affigi.

Cõgeries & concitatio iudicum, cauſa cum eis communicata.

Quòd ſi hęc feciſſe conuincetur, præter ea quibus in ædilitate me exagitauit: quam iurè miſericordiam à vobis, quam veniam conſequetur? Nam ego quidem his machinationibus interfectorem meum extitiſſe illum iudico: ac tum quidem Bacchanalibus ornatũ, & corpus ſumptúſque meos læſiſſe nũc verò his quæ moliebatur & ſtruebat, tum illa, tum cætera omnia, tum vrbem, tum familiam, tum ius honorum, tũ fortunas, tum ſpes. Nam ſi vnæ eius inſidiæ ſucceſſum habuiſſent: omnibus his fuiſſem ſpoliatus ego, nec domi ſepeliri mihi licuiſſet. Quamobrem Iudices? Quòd ſi cui eo qp cõtra omnes leges iniuriis & cõtumeliis agitatus à Midia, opẽ iudicũ & fidẽ imploraret, hęc & huiuſmodi alia perpetiẽda erũt: adorare iniurios & contumelioſos, quẽadmodũ fit apud Barbaros, non vlciſci, conſultiſſimum fuerit. Atque vt me vera dicere, & hæc ab inſano, & impudẽte iſto cæteris eſſe facinoribus adiecta conſtet: voca mihi harum rerum teſtes.

TESTES.

Dionyſius Aphidnæus, Antiphilus Pæaniẽſis: ſublato Nicodemo, cognato noſtro, violẽta morte ab Ariſtarcho Moſchi filio, reũ cædis agebamus Ariſtarchũ. Ea re Midias animaduerſa, qui nunc accuſatur à Demoſthene, cui nos teſtimoniũ dicimus, nos data pecunia tẽtabat, vt omiſſo & liberato Ariſtarcho, Demoſthenis iudiciũ cædis intẽtaremus. Cape mihi iã etiã legẽ de munerib. Interim verò, Atheniẽſes, dũ iſte legem profert, volo pauca ad vos dicere: precatus à vobis omnib. per Ioué, & deos, Iudices, vt omnia quæ audietis, ſic audiatis, vt cũ animis veſtris cogitetis, quidnã veſtrûm aliquis, ſi talia perpeſſus eſſet, feciſſet: quantáque indignatione factam ſibi iniuriam vindicandã cenſuiſſet. Nam ego grauiter tuli equidem cõtumelias in munere obeũdo mihi factas: ſed multò etiam grauius, Athenienſes, ea quæ ſecuta ſunt, maioréque eũ indignatione tuli. Quem .n. omnino finẽ eſſe dixeris improbitatis, aut etiã ſummæ impudẽtiæ & crudelitatis & eõtumeliæ: ſi quis, poſtquã aliquem multis hercule non ferẽdis iniuriis agitarit, illas adeò nõ emẽdet, mutatáſq. velit, vt multo etiã atrociora inſuper deſignet, nec opibus ad ea vtatur, quibus ſine cuiuſquam offenſa ſuis ipſe commodis conſultat: ſed ad contraria magis, per quæ aliquo iniuſtè eiecto, & cõtumeliis onerato, copiis & abundantia diuiriarum ipſe beatus videatur? Hæc autẽ, Atheniẽſes, iſte in me omnia deſignauit: quem & falſo crimine cædis reum fecit, quod in mẽ nõ cadebat, vt res ipſa declarauit: & deſertorum ordinum accuſauit, tribus ipſe ordinib. deſertis: & rerũ Euboicarũ (nã hoc penè omiſiſſem)

A τὸ μὲν πρῶτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν ἀγορὰν περιὼν, ἀσεβεῖς καὶ δεινοὺς λόγους ἐτόλμα περὶ ἐμοῦ λέγειν· ὡς ἐγὼ τὸ πρᾶγμά εἰμι δεδρακὼς τοῦτο. ὡς δ' οὐδὲν ἐλύετο τούτοις· προσελθὼν τοῖς ἐκεῖνον ἀγουσι τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου, τοῖς τοῦ τετελευτηκότος οἰκείοις, χρήματ' ὑπισχνεῖτο δώσειν, εἰ τοῦ πράγματος αἰτίαν τοῦτον ἐμποιήσαιτο, καὶ ὅτε θεοὺς, εἰθ' ὁσίαν, εἴτ' ἄλλο οὐδὲν ἐποιήσατο ἐμποδὼν τῷ τοιούτῳ λόγῳ, οὐδ' ὠκνησεν. ἀλλ' οὐδὲ πρὸς οἷς ἔγνω αὐτοὺς ἠξίου θη, εἰ τοιοῦτο κακὸν καὶ τηλικοῦτον ἀδίκως ἐπάγει τῷ· ἀλλ' εἶπα ὅσον δέμας παντὶ τρόπῳ με ἀνελεῖν, οὐδὲν ἐλλείπων ὧν ἔφετο δεῖν· ὡς δέον, εἴ τις ὑβρισθὴς ὑπὸ τούτου δίκης ἀξίως τυχεῖν, καὶ μὴ σιωπᾷ, τοῦτον ἐξόν-
B σειν ἀμηχάνῳ, καὶ μηδαμῇ παρεθέντα· ἀλλὰ καὶ λειποταξίου γραφὴν ἤλωκέναι, καὶ ἐφ' ἅμασι φόνῳ, καὶ μονονοὺ προσπλάσθαι. καί τοι ταῦθ' ὅταν ἐξέτασις γίγνηται ποιῶν, πρὸς οἷς ὑβρικέ με χρηματοῦται· τίνος συγγνώμης, ἤ τι ἂν ἐλέου δικαίως τεύξεται παρ' ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω αὐτίχ' ἑκὼν μου γεγράφθαι τούτοις τοῖς ἔργοις· καὶ τότε μὲν * τοῖς Διονυσίοις τὴν πομπὴν καὶ τὸ σῶμα, καὶ τἀναλώματ' ὑβρίζειν· νυνὶ δὲ τούτοις οἷς ἐποίει καὶ διεπράττετο, ἐκεῖνά τε, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, τὴν πόλιν, τὸ ἦθος, τὴν ὅπλισιν, τὰς ἐλπίδας. εἰ γὰρ ἐν ὑμῖν ἐπεβούλευσε καὶ διώρθωσεν· ἅπαντων ἂν ἀπεστερήκει ἐγὼ, καὶ μηδὲ ταφὴν παρεῖχον οἱ κοι μοι. δίκη τις, ἄνδρες δικασταί; εἰ γὰρ, ἐάν τις πάντας τοὺς νόμους ὑβρισθεὶς ὑπὸ μειρακίου, βοηθεῖν αὐτῷ πειρᾶται ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἕτερ' αὐτῷ παθεῖν ὑπάρξει· πρόσκωπον τὸν ὑβρίζοντας, ὥσπερ ἐν τοῖς βαρβάροις, οὐκ ἀμυνάσθαι κρεῖττον ἔσται. Ἀλλὰ μὴν, ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ προσξείργασται ταῦτα τῷ βδελυρῷ τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ, κἀλλειποι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Διονύσιος ἀφιδναῖος, Ἀντίφιλος παιανιεὺς, ἐξεταζόμενοι ρόντος νικοδήμου, τὸν οἰκεῖον ἡμῖν βιαίῳ θανάτῳ ὑπὸ C ἀρισταρχου τοῦ μόρχου, ἐπεξήμυν τὸν φόνον * τὸν ἀρίσταρχον. ἀγαθόμυθος ἂν ταῦτα μαρτύρας, ὁ νῦν κενόμυθος ὑπὸ δημοσθένους, ὦ μάρτυρες ὑμῖν, ἔπειθεν ἡμᾶς ἄλλοις κέρματα, τὸν μὲν ἀρίσταρχον ἀθῷον ἀφεῖναι, δημοσθένῃ δὲ τῶν γραφῶν τοῦ φόνου ἀπαγράψασθαι. λάβε δὴ μοι καὶ τὸν ψῆφ τὸν δωρεὰν νόμον. Ἐν ὅσῳ ἂν τὸν νόμον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λαμβάνει, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἀπιθεὶς ὑμῖν ἅπαντων πρὸς θεῶν καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον ἁπάντων ὧν ἂν ἀκούητε, τοῦθ' ὑποθέμενος ἀκούετε τῇ γνώμῃ, τί ἂν, εἴ τις ἔπαθε τοιοῦτο ὑμῖν, ἐποίει, καὶ τίνα ἂν εἶχεν ὀργὴν κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ποιοῦντα; ἐγὼ γὰρ ἀνηνύτως χαλεπῶς ἔφ' οἷς πρὸς τὴν λῃτουργίαν ὑβρίσθην. ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τούτοις τοῖς μετ' αὐτὰ ἐνεώχα, καὶ μᾶλλον ἠγανάκτηκα, τί γὰρ ὡς ἀληθῶς πέρας ἂν φήσαι τις εἶ) κακίας; ἢ καὶ τίνα ὑπερβολὴν ἀναιδείας καὶ ὠμότητος καὶ ὕβρεως; αἰθέσπις εἰ ποιήσας δεινὰ νὴ δία καὶ πολλὰ ἀδίκως πρὸ, αἰτῆ τὰ ταὐτ' ἀναλαμβάνειν καὶ μεταγνώσεσθαι, ἔτι πολλῷ δεινότερα ἄλλα προσεξεργάζοιτο· καὶ χρῆτο πρὸ πλουτεῖν μὴ ὅπῃ ταῦτα, ἐν οἷς μηδένα βλάπτων αὐτὸς ἄμεινόν πρὸ ἰδίων θήσεται· ἀλλ' ὅπῃ ταναντία, ἐν οἷς ἀδίκως ἐκβαλών τινα καὶ προπλακίσας, αὐτὸν δὲ δημονεῖν τῆς οὐσίας; ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πάντα τοῦτῳ πέπρακται κατ' ἐμοῦ. ἐγὼ δὲ αἰτίαν ἐπήγαγέ μοι φόνου ψευδῆ, καὶ οὐδὲν ἐμοὶ προσήκουσαν, ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐδήλωσε· ἐγὼ γραφὴν λῃποταξίου μεγράψατο, ζητῶ αὐτὸς τάξεις λελοιπώς. καὶ πρὸ ἐν δυοῖν πραγμάτοιν (τουτὶ γὰρ * αὖ μικροῦ παρῆλθέ μοι εἰπεῖν) ἃ πλου-

ἀ πλούταρχος, ὁ τούτου ξένος καὶ φίλος, διεσκέψατο, ὡς A
ἐγὼ αἰτίος εἰμὶ κατεσκευάζε, πρὸ τοῦ τὸ πρᾶγμα γνῶ-
ναι πᾶσι φανερὸν ἦν πλουτάρχου γεγονός. καὶ τελευ-
τῶντος βουλεύειν μου λαχόντος, δοκιμαζομένου κατηγόρει
καὶ τὸ πρᾶγμα ὡς ὑπερδεινόν μοι προσῆκεν. αὐτὸ γὰρ τὸ δί-
καιον ὧν ἐπεπόνθειν λαβεῖν, δοῦναι πρᾶγμάτων, ὧν οὐδὲν
ἐμοὶ προσῆκεν κινδυνεύειν. καὶ ταῦτα πάσχων ἐγὼ, καὶ
τοῦτον τὸν τρόπον, ὃν διέρχομαι νῦν πρὸς ὑμᾶς, ἐλαυ-
νόμενος, οὐκ ὢν ἔτε τῶν ἐρημοτάτων, οὔτε τῶν ἀπόρων κο-
μιδῇ, ἀκ ἔχω, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅ, τι χρὴ ποιῆσαι. εἰ γὰρ
εἰπεῖν τι καὶ περὶ τούτων ἤδη δεῖ, οὐ μέτεσι τῶν ἴσων οὐδὲ
τῶν ὁμοίων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς τοὺς πλουσίους τοῖς
πολλοῖς ἡμῖν, οὐ μέτεσιν, οὐ. ἀλλὰ καὶ χρόνοι τούτοις τὰ
δίκαια ὑποχεῖν, οἷς ἂν αὐτοὶ βέλωνται, δίδονται, καὶ τὰ-
δικήματα ἔωλα τὰ τούτων ὡς ὑμᾶς καὶ ψυχρὰ ἀφικνεῖ-
ται. ἡμῖν δὲ ἄλλων ἑκάστου, κἄτι συμβῇ, πρόσφατος
κρίσις ἐστὶν μάρτυρές εἰσιν ἕτοιμοι τούτοις, καὶ σωπῶντες
πάντες δυσερεῖς καθ' ἡμῶν. ἐμοὶ δὲ καὶ τἀληθῆ μάρτυ- B
ρεῖν ἐθέλοντας ὁρᾶτε ἐνίους, ταῦτα μὲν οὖν εἴποι τις ἄν
οἶμαι θρηνῶν. Τὸν δὲ νόμον μοι λέγε ἐφεξῆς, ὥσπερ ἠρ-
ξάμην. Λέγε.

Νόμος.

Ἐάν τις ἀθηναίων λαμβάνῃ χρήματά τινος, ἢ αὐτὸς δι-
δῷ ἑτέρῳ, ἢ διαφθείρῃ τινὰς ἐπαγγελλόμενος, ὅτι βλά-
βῃ τὸν δῆμον καὶ τινὸς τῶν πολιτῶν, ἐάν τε ἢ μηχανῇ ἢ
πιτνοιᾷ, ἄτιμος ἔστω καὶ παῖδες καὶ τὰ ἐκείνου. Οὔτε τοί-
νυν οὗτος ὅστις ἀσεβὴς ἀνθρώπους καὶ μιαρός, καὶ πᾶν ἂν
ὑποστὰς εἰπεῖν καὶ ποιῆσαι. εἰσὶ δ' ἀληθὲς, ἢ ψεῦδος, ἢ
πρὸς ἐχθρὸν, ἢ φίλον, ἢ τὰ τοιαῦτα. ἀλλ' οὐδαπουῦ δι-
αλέγων ὡς ἐπαπασάμενός με φόνου, καὶ τοιοῦτο πρᾶ-
γμα ἐπάγω, εἴασε γάρ με εἰσιτήρια ὑπὲρ τῆς βου-
λῆς ἱερὰ ποιῆσαι, καὶ θῦσαι, καὶ καταρξάσθαι τῷ ἱερῶν
ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὅλης τῆς πόλεως· εἴασε δ' ἀρχιθεωρῶντα
ἀγαγεῖν τῷ διὶ τῷ νεμέᾳ, τῷ κοινῷ ὑπὲρ τῆς πόλεως
θεωρίαν· ἐξεῖδε δ' ἐς σεμνὰς θυσίας ἱερὰ ποιῶν αἱρεθέν-
τα ἐξ ἀθηναίων ἁπάντων τρίτον αὐτὸν, καὶ καταρξά-
μενον τῷ ἱερῶν. ἆρ' οὖν, εἰ γὰρ εἶχε σιγμὴν ἢ σκιὰν τούτων ὧν
κατασκευάζε κατ' ἐμοῦ, ταῦτ' ἂν εἴασεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶ-
μαι. οὐκοῦν ἐξελέγχεται τοῖς ἔργοις, ὕβρει ζητῶν
με ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς παρῴδος. ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ
πρᾶγμα οὐ δι' ἓν, παντάχῃ στρέφων, οἷός τ' ὢν ἀγα-
γεῖν ἐπ' ἐμὲ φανερῶς ἤδη * δι' ἐμὲ τὸν ἀρίσταρχον ἐσυκο-
φάντει. καὶ τἄλλα σιωπῶ. τῆς δὲ βουλῆς πρὸ τούτων καθημένης, καὶ σκηπτοῦ μένης, παρελθὼν εἶπε, ἀγνοεῖτ' ἔφη τὸ πρᾶγμα ὦ βουλή, καὶ τὸν αὐτόχειρα ἔχοντες,
λέγων τὸν ἀρίσταρχον, μέλλετ' καὶ ζητεῖτε, καὶ τετύφωθε·
οὐκ ἀποκτενεῖτε; οὐκ ὀπὶ τῶν οἰκίαν βαδιεῖσθε; οὐχὶ συλ-
λήψεσθε; καὶ ταῦτ' ἐλεγχθὴ μιαρὰ καὶ ἀναιδὴς αὕτη κε-
φαλή, ἐξελήλυθώς τῆ πρωτεραία παρὰ ἀρίσταρχου, καὶ
χρώμενος ὥσπερ αὖ ἄλλος τις αὐτῷ τὰ πρὸ τούτου. καὶ
ὅτ' δυτύχει, πλεῖστα παρεσκηκὼς πάντων ἐκείνου πρά-
γματα, πρὸ τῆς πρὸς τοῦτον διαλλαγῆς. εἰ μὲν οὖν
εἴργασταί τι τοῦτον, ἐφ' οἷς ἀπόλωλεν, ἡγοῦμαι τὸν ἀρί-
σταρχον, καὶ πεπιστευκὼς τοῖς τῆς αἰτιασαμένων λόγοις,
ταῦτ' ἔλεγε χρῶ μὲν οὐδ' ὅπως. μεγίστη γὰρ δίκη πρὸς
τῆς φίλων ἐστὶν, αὖ τι δοκῶσι πεποιηκέναι δεινὸν, μηκέτι
τῆς λοιπῆς φιλίας κοινωνεῖν· τὸ δὲ πιστρεῖσθαι καὶ ἐπεξιέ-
ναι, τοῖς πεπονθόσι καὶ τοῖς ἐχθροῖς καταλείπεται. ὅμως
δ' ἔστω * τοῦτό γε συγγνώμη. εἰ δὲ λαλῶν μὲν, καὶ ὁμωμόφιος γιγνόμενος ὡς οὐδὲν εἰργασμένῳ φανήσεται,

à Plutarcho hospite atque amico suo gestarum culpam in me transferre conatus est, antequam constaret inter omnes Plutarchum autorem esse. denique cum sortitò mihi senatorius ordo decerneretur, & de me censura fieret: accusauit ita, vt in summas angustias redigerer. Nam non modò atroces iniurias mihi factas vlcisci non licebat: sed periculum etiam erat, ne alienorum scelerum pœnas darem. Quæ cũ ego ferrem, & hoc quo recenseo modo agitarer, quã quam nec omnium desertissimus, neque nimis pauper atque inops, quid agere debeam. Atheniẽses, nõ inuenio. Si quid.n. etiam hac de re iam dicendũ est: non pari æquóque iure, Atheniẽses, viuimus cũ opulẽtis nos tenuiores. nõ viuimus, nõ: sed & dilationes sistẽdi se iudicio, quas ipsi volũt, eis cõcedũtur, & iniuriæ istorũ obsoletæ iam & frigidæ ad vos peruenũt: nos autem reliquũ vulgus, si quid cõtigit: recentibus adhuc delictis in iudiciũ adducimur, & testes istis in promptu sũt, & aduocati oẽs expediti contrà nos. Mihi verò nec vera testari velle quosdam cernitis. Et hęc quidem cum lacrymis dixerit aliquis, opinor. Sed legem mihi recita, quẽadmodũ cœperam.

Recita. LEX.

Si quis Athenienſium ab aliquo acceperit, aut ipſe alteri dederit, aut pollicitis aliquos corruperit, ad nocendũ populo: atque etiam, ſi idem per ciuem aliquem modo machinationéve quacunque fecerit: ignominioſus eſto, tum ipſe, tum liberi, tũ quicquid eius eſt. Iſte aũt tam eſt homo impius & pollutus, vt tum dicere, tũ facere quiduis, penſi nihil habeat, neque diſtinguat verúmne ſit an falſum? amicum oppugnet an inimicum? & ſi qua ſunt alia eiuſmodi: vt me, quem homicidij criminatus fuerat, tanto ſcelere obiecto, nihilominus pro feliciori ſenatus ingreſſũ rem diuinam facere, & ſacrificare, & victimas ferire ſiuerit pro vobis totáque republica: idémque non prohibuerit, quò minus ſpectaculi princeps, in honorem Nemij Iouis commune pro republica ſpectaculum celebrarem: prætereáque permiſerit, vt ſacerdos venerandis deabus deligerer ex omnibus Athenienſibus, cum duob. collegis, victimáſque ferirem. Nunquid igitur, ſi punctum duntaxat aut vmbram eorum quæ in me machinabatur, oſtẽdere potuiſſet, hæc conceſſiſſet? ego quidem non opinor. Itaque his rebus euidenter cõuincitur, id eũ ſibi ſtudio habuiſſe, vt me per libidinem & petulantiã patriâ eiiceret. Sed cùm id facinus, quoquò ſe verteret, nullo modo in me deriuare poſſet: apertè iam, * me relicto, Ariſtarchũ criminabatur. atq; vt cętera taceã ſenatu ea de re coacto & deliberãte, iſte progreſſus: Ignoratis, inquit, rei veritatem, ô ſenatores: & cum homicidam habeatis (Ariſtarchũ intelligẽs tẽpus teritis, & inquiritis, & nugas agitis. nõ eum occidetis? nõ in ędes facietis impetũ? nõ cõprehẽdetis? Hęc dicebat ſceleroſum iſtud caput, & impudens, quũ pridiè fuiſſet ab Ariſtarcho egreſſus, itáque eius conſuetudine vt alius quiſpiam vſus: quũ ille rebus ſuis ſecũdis, omnium acerrimè à me contẽdiſſet, vt cum iſto redirem in gratiam, atque tranſigerem. Quæ ſi ita dicebat, vt Ariſtarchum eorũ aliquid propter quæ periit, deſignaſſe exiſtimaret, fidémque verbis accuſatorum adhibebat: ne tum quidẽ ſic dicuiſſet. Moderata enim amicorũ pœna hęc eſt, ſi quid atrocius deſignaſſe videantur, ab illorum cõſuetudine deinceps te ſegregare. vlciſci autem & perſequi, læſis atque inimicis relinquitur. Sed hoc ei ſanè condonemus Sin autem collocutum cum eo, & ſub eodem tecto verſatũ eſſe, tãquã omnis criminis experte cõſtabit,

Leuitas Midiæ in accuſando cædis, & non arcẽdo à ſacris Demoſthenẽ, & in Ariſtarcho criminando.

illa verò dixisse atque obiecisse calũniandi mei cau
sa:nónne decies,vel decies millies potius iurè meri-
tóq; occidetur?Atqui me vera dicere, & pridie quá
hæc loqueretur,istũ accessisse,& sermoné cõtulisse,
postridiéque iterum(quid verò ad summam istã im-
puritatem addi potest,Athenienses)domi illum cõ-
uenisse,& iuxta assidentem,dextera iniecta præsen-
tibus multis,post ista verba in senatu.quibus Aristar
chũ vt homicidam detulerat:grauissimèque crimi-
natus fuerat:adiurantem,exitium ipsum sibi impre
cantem,si quid de illo mali dixisset:nec reformidas-
se periuriũ,quãuis eius rei cõscij adessent: ac per eũ
studuisse redire mecũ in gratiam,vti constet etiam
horum,eos qui interfuêre, testes vobis cito.

TESTES.

Nónne verò indignum facinus est,Atheniẽses,ac
potius impiũ,asserere homicidã esse eundẽ:ac rursus
id se non dixisse,eiurare?cui cædem obiecerit, cum
illo sub eodem versari tecto?Quòd si ego istum di-
misero,vestro in istum præiudicio deserto:nihil de
linquo,si diis placet.Sin ius meum persequor: ordi-
nes deserui,cæde sũ pollutus,me tolli oportet è me
dio.Ego verò cõtrà sentio:si istum dimisissem,me re
licturum fuisse iustitiæ ordinem,mihíque iurè diem
homicidij dicendum:nam id si fecissem:non vtique
viuere me decuisset.Vt igitur hęc quoque verè à me
dici constet:etiam horum voca mihi testes.

TESTES.

Lysimachus Alopecensis,Demea Suniensis,Chia-
res Thoricius,Philemon Sphettius, Moschus Pæa-
niẽsis:quibus temporibus Aristarchus,Moschi filius
apud senatum est delatus de occiso Nicodemo:scri-
mus Midiam,qui à Demosthene,cui testimoniũ di-
cimus,accusatur,ad senatum ingressum,dicere,non
alium vllum esse Nicodemi interfectorẽ quàm Ari-
starchum,qui id facinus suis manibus perpetrasset:
cõsiliũque dedisse senatui,vt in Aristarchi ædes fa-
cto impetu,eũ cõprehẽderẽt. Hæc aũt ad senatũ di-
cebat:quũ pridie cũ Aristarcho & nobiscũ esset cœ-
natus.Scimus porrò Midiam,vt à senatu recesserat,
& ea verba dixerat, denuò ad Aristarchũ ingressũ,
illíque sic iniecta dextra , cum deuotione sui capi
tis iurasse,nihil se in senatu mali de eo dixisse:atque
ab Aristarcho petiisse,vt sibi Demosthenem recon-
ciliaret.Quid igitur addi potest?quę isti' similis fuit,
aut fieri potest improbitas?qui hominem calamito
sum,à quo nulla re læsus fuerat(omitto amicum)si-
mul & calumniandum censuit,& orandum, vt se a-
pud me in gratia poneret?eáque egit,& sumptus fe
cit in hoc,vt vnà cum illo me quoque per iniuriam
eiiceret ciuitate?Istum igitur talem morem & ma-
chinationẽ,Atheniẽses,vt qui sibi factas iniurias iu-
re vlciscũtur,pluribus etiam afficiãtur malis:nõ qui
dem grauiter & iniquo animo ferre me,vos aũt re-
liquos negligere decet.Minimè profectò id commit
tendum est:sed pariter oẽs irasci debetis::illud repu-
tãtes,& cõsiderantes,iniurias accipiẽdis,ô Atheniẽ-
ses,maximè opportunos esse nostrũm pauperrimos
quosque & infirmissimos.inferẽdis aũt, sic vt non
modò facinorum pœnas ipsi nõ dẽt,sed etiã aliquos
mercede cõducãt,qui vicissim negocia facessant ac-
cusatorib.paratissimos & expediussimos esse, homi
nes petulãtes & pecuniosos.Non igitur negligi talia
debẽt:neq; eũ qui metu sui & terrore prohibet,quò
minus à sẽ iniuriarũ,quæ alicui nostrũ factæ fuerint,
pœnæ expetãtur,aliud facere cẽsendum est,quàm æ-
qualitatis & libertatis societatẽ nobis ereptum ire

Translatio priuati mali in ciuitatem.

A λέγων ἢ καὶ καταπώμνος ταῦθ' ἕνεκα τοῦ συκοφαντεῖν
ἐμέ· πῶς οὐ δεκάκις, μᾶλλον ἢ μυριάκις ἐς' ἀπολωλέναι
δίκαιος; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ τῇ προτεραίᾳ ὅτε
ταῦτ' ἔλεγεν εἰσεληλύθει καὶ διειλέχθ' ἑκάτερος τῇ δ' ὑ-
στεραίᾳ πάλιν (τοῦτο γὰρ τοῦτο οὐκ ἔχον ὄνομ' ἁβροβολῶ ἀκα-
θαρσίας, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι) εἰσελθὼν οἰκάδε ὡς ἑκάτερον,
καὶ ἐρέξης οὐτωσὶ καθεζόμενος, τὴν δεξιὰν ἐμβαλών, πα-
όντων πολλῶν, μὴ τοὺς ἐν τῇ βουλῇ τούτοις λόγοις, ἐν οἷς
αὐτόχειρα καὶ τὰ δεινότατα εἰρήκει τὸν ἀρίσταρχον· ὤμνυε
μὰ κατ' ἀξωλείας, μηδὲν εἰρηκέναι τοιαῦτα φλαῦρον,
καὶ οὐδὲν ἐφεύρητζεν ὁπόρκων, καὶ ταῦτα παρόντων τῶν συ-
νειδότων· ἠξίου ἢ καὶ πρὸς ἐμὲ αὐτῷ δι' ἑκείνου γίγνεσθαι
τὰς διαλύσεις· καὶ τούτων τοὺς παρόντας ὑμῖν καλῶ μάρ-
τυρας. Μάρτυρες.

Καί τοι πῶς οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μᾶλλον ἢ ἀσε-
βὲς, λέγειν ὡς φονεὺς, καὶ πάλιν ὡς οὐκ εἰρηκε ταῦτ' ἀπομύ-
ναι; καὶ φόνον μὲν ὀνειδίζειν, τούτῳ δ' ὁμωρόφιον γίγνεσθαι;
κἂν μὲν ἀφῶ τοῦτον ἐγὼ, καὶ προδῶ τὴν ὑμετέραν κατα-
χειροτονίαν. οὐδὲν ὡς ἔοικεν ἀδικῶ. αὖ δ' ἐπιξιῶ· λέλει-
πα τὴν τάξιν, φόνου κοινωνῶ, δεῖ με αἰτιᾶσθαι. ἐγὼ δ'
αὖ τοιοῦτον οἶμαι, εἰ τοῦτον ἀφῆκα, λελοιπέναι μὲν, ὦ ἄν-
δρες ἀθηναῖοι, τὴν τοῦ δικάζου τάξιν· φόνου δ' αὖ εἰκό-
τως ἑαυτῷ λαχεῖν ἂν δὸς ἐμοὶ δίκην βιωτὸν τοῦτο ποιή-
σαντι. ὅτι τοίνυν ἐγὼ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τού-
των τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Λυσίμαχος ἀλωπεκῆθεν, δημέας σουνιεὺς, χαρὴς θορί-
κιος, φιλήμων σφήττιος, μόσχος παιανιεὺς, καθ' οὓς κατροὺς
ἡ εἰσαγγελία ἐδόθη ἢ εἰς τὴν βουλὴν ὑπὲρ ἀρισταρχου τοῦ
μόσχου, ὅτι εἴη νικόδημον ἀπεκτονὼς, οἶδα μὲν μείδιαν τὸν
κεντόμβριον ὑπὸ δημοσθένους, ὦ μάρτυρες οὗμοι, ἐλθόντα
πρὸς τὴν βουλὴν καὶ λέγοντα, μηδένα ἕτερον εἶ) τὸν νικοδή-
μου φονέα, ἀλλ' ἀρίσταρχον· καὶ τοῦτον αὐτὸν γεγονέναι αὐτό-
χειρα· καὶ συμβουλεύοντα τῇ βουλῇ, βαδίζειν ὅπῃ τὴν οἰκίαν
τοῦ ἀρισάρχου, καὶ συλλαμβάνειν αὐτόν. ταῦτα δ' ἐλεγε φὼς
τῷ βουλεῖ, τῇ προτεραίᾳ μετ' ἀρισάρχου, καὶ μὰ ἡμᾶς
σωνδεδεικτηκώς. οἶδα μὲν δ' καὶ μείδιαν ὡς ἀπῆλθε
ὑπὸ τῆς βουλῆς, τούτοις τοῖς λόγοις εἰρηκότα, εἰσεληλυ-
θότα πάλιν ὡς ἀρίσταρχον· καὶ τῷ δεξιὰ ὡς ἐμβεβλη-
κότα, καὶ ὀμνύοντα κατ' ἀξωλείας, μηδὲν κατ' αὐτὸ φρὸς
τῷ βουλεῖ εἰρηκέναι φαῦλον· καὶ ἀξιοῦντα ἀρίσταρχον,
ὅπως αὖ διαλλάξῃ αὐτῷ δημοσθένει. τίς οὖν ἁβροβολή,
τίς ὁμοία τῇ τούτου γέγονεν, ἢ γέγοιτ' ἂν πονηρία; ὃς αὖ-
δρα αὐτόχειρα τὰ δεινότατα, οὐδὲν αὐτὸν ἠδικηκότα, ἐῶ δὲ εἰ φίλον,
ἅμα συνοφαντεῖν ᾤετο δεῖν, καὶ πρὸς ἐμὲ αὐτὸν διαλύειν ἠξίου; καὶ ταῦτ' ἐπράττε, καὶ χρήματ' ἀνάλισκεν,
ὅπῃ τῷ μετ' ἐκείνου κἀμὲ προσεκβαλεῖν ἀδίκως; τοῦθ
μὲν τοι τὸ τοιοῦτον ἔθος καὶ τὸ κατασκεύασμα, ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι, τὸ τοῖς ἁβρὰ αὐτῷ ἐπιξιοῦσι δικαίως, ἐπὶ πλεῖον,
προϊέναι κακά· οὐκ ἐμοὶ μὲν ἄξιόν ἐς' ἀγανακτεῖν καὶ
βαρέως φέρειν, ὑμῖν δ' τοῖς ἄλλοις παιδεῖν· πολλοῦ γε
καὶ δεῖ, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ὀργιστέον· ἐκλογιζομένοις καὶ
θεωροῦσιν, ὅτι τὰ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ῥᾳδίως κακῶς
παθεῖν, ἐγγύτατα ἡμῖν εἰσὶν οἱ πένεστατοι καὶ ἀσθενέ-
στατοι τὰ δ' ὑβρίσαι, καὶ τὰ πιπίσαντας μὴ δοῦναι δί-
κην, ἀλλὰ τοῖς αὐτοπαιέζοντας πράγματα μαθόσα-
θαι, οἱ βδελυροὶ καὶ χρήματα ἔχοντες εἰσὶν ἐγγυτάτω.

B οὐ δὴ δεῖ παροράν τὰ τοιαῦτα· οὐδὲ τὸν ἐξείρονα δεῖ καὶ φόβῳ τὸ δίκαιον, ὧν αὖ ἡμῖν ἀδικηθῇ τις, λαμβάνειν
παρ' αὐτοῦ, ἄλλο τί χρὴ νομίζειν ποιεῖν, ἢ τὰς τῆς ἰσηγορίας καὶ τὰς τῆς ἐλευθερίας ἡμῖν μεζούσιας ἀφαιρεῖσθαι,

C χειρα· καὶ συμβουλεύοντα τῇ βουλῇ, βαδίζειν ὅπῃ τὴν οἰκίαν
τοῦ ἀρισάρχου, καὶ συλλαμβάνειν αὐτόν. ταῦτα δ' ἐλεγε φὼς
τῷ βουλεῖ, τῇ προτεραίᾳ μετ' ἀρισάρχου, καὶ μὰ ἡμᾶς
σωνδεδεικτηκώς. οἶδα μὲν δ' καὶ μείδιαν ὡς ἀπῆλθε
ὑπὸ τῆς βουλῆς, τούτοις τοῖς λόγοις εἰρηκότα, εἰσεληλυ-
θότα πάλιν ὡς ἀρίσταρχον· καὶ τῷ δεξιὰ ὡς ἐμβεβλη-
κότα, καὶ ὀμνύοντα κατ' ἀξωλείας, μηδὲν κατ' αὐτὸ φρὸς
τῷ βουλεῖ εἰρηκέναι φαῦλον· καὶ ἀξιοῦντα ἀρίσταρχον,
ὅπως αὖ διαλλάξῃ αὐτῷ δημοσθένει. τίς οὖν ἁβροβολή,
τίς ὁμοία τῇ τούτου γέγονεν, ἢ γέγοιτ' ἂν πονηρία; ὃς αὖ-
δρα αὐτόχειρα τὰ δεινότατα, οὐδὲν αὐτὸν ἠδικηκότα, ἐῶ δὲ εἰ φίλον,
ἅμα συνοφαντεῖν ᾤετο δεῖν, καὶ πρὸς ἐμὲ αὐτὸν διαλύειν ἠξίου; καὶ ταῦτ' ἐπράττε, καὶ χρήματ' ἀνάλισκεν,
ὅπῃ τῷ μετ' ἐκείνου κἀμὲ προσεκβαλεῖν ἀδίκως; τοῦθ
μὲν τοι τὸ τοιοῦτον ἔθος καὶ τὸ κατασκεύασμα, ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι, τὸ τοῖς ἁβρὰ αὐτῷ ἐπιξιοῦσι δικαίως, ἐπὶ πλεῖον,
προϊέναι κακά· οὐκ ἐμοὶ μὲν ἄξιόν ἐς' ἀγανακτεῖν καὶ
βαρέως φέρειν, ὑμῖν δ' τοῖς ἄλλοις παιδεῖν· πολλοῦ γε
καὶ δεῖ, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ὀργιστέον· ἐκλογιζομένοις καὶ
θεωροῦσιν, ὅτι τὰ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ῥᾳδίως κακῶς
παθεῖν, ἐγγύτατα ἡμῖν εἰσὶν οἱ πένεστατοι καὶ ἀσθενέ-
στατοι τὰ δ' ὑβρίσαι, καὶ τὰ πιπίσαντας μὴ δοῦναι δί-
κην, ἀλλὰ τοῖς αὐτοπαιέζοντας πράγματα μαθόσα-
θαι, οἱ βδελυροὶ καὶ χρήματα ἔχοντες εἰσὶν ἐγγυτάτω.

B οὐ δὴ δεῖ παροράν τὰ τοιαῦτα· οὐδὲ τὸν ἐξείρονα δεῖ καὶ φόβῳ τὸ δίκαιον, ὧν αὖ ἡμῖν ἀδικηθῇ τις, λαμβάνειν
παρ' αὐτοῦ, ἄλλο τί χρὴ νομίζειν ποιεῖν, ἢ τὰς τῆς ἰσηγορίας καὶ τὰς τῆς ἐλευθερίας ἡμῖν μεζούσιας ἀφαιρεῖσθαι,

ἐγὼ

ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεσοφισάμην, καὶ ἄλλος τις ἂν ψοῦδη λόγον καὶ συκοφαντίαν, καὶ οὐκ ἀνήρπασμαι. οἱ δὲ πολλοὶ τί ποιήσετε, ἂν μὴ δημοσίᾳ πᾶσι φοβερὸν καταστήσητε τὸ εἰς τοῦτα ὑποχεῖσθαι τῷ πλουτεῖν; δόντα λόγον καὶ ὑποχόντα κείσιν, ᾧ ἐὰν τις ἐγκαλῇ τότ' ἀμύνεσθαι τοὺς ἀδίκως ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντας χρή, καὶ τότε ἂν ἀδικουμένῳ σε ὁρᾷ τις, οὐ περιαρπάζειν, οὐδ' ἐπάγοντ' αἰτίας ψοῦδεις, ἄκριτον ζημιοῦν δυνάμενον, οὐδὲ ὅτι τῷ διδόναι δίκην ἀχάλκην ἀλλὰ μὴ ποιεῖν ὑφαρπῆς ἀσελγὲς μηδέν. ὅσα μὲν οὖν εἰς τε τὴν λειτουργίαν & τὸ σῶμα ὑβρίσθην, καὶ πάντα ὅπερ βαλλόμενος ζόφον, καὶ πάσχων κακῶς σκηπτόμενα, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οὐδὲν λείπω ἢ πολλὰ καὶ δι' ἃ ῥᾴδιον πάντ' εἰπεῖν. ἔχει δ' ὅπως. οὐκ ἐφ' ὅτῳ τὴν περιφανῶν ἐγὼ μόνος ἠδικημαι. ἀλλ' ὅτι μὲν τοῖς εἰς τὴν χορηγουμένοις ἀδικήμασιν, ἡ φυλὴ, τὸ δέκατον μέρος ὑμῶν, συνηδικηται. ὅτι δ' οἷς ἐμὲ ὕβρισε καὶ ἐπεβούλευσεν, οἱ νόμοι, δι' οὓς ἕκαστος ὑμῶν σῴζεται. ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις, ὁ θεὸς, ᾧ χορηγὸς ἐγὼ καθειστήκειν, καὶ τὸ τῆς οὐσίας ὅτι δήποτ' ἐστὶ τὸ σεμνὸν, καὶ τὸ δαιμόνιον, συνηδικηται. δεῖ δὴ τοὺς γε βουλομένους ὀρθῶς, τὴν κατ' ἀξίαν τῶν πεφεσγμένων ὠδῖνα τούτου δίκην λαβεῖν, καὶ ὡς ὑπὲρ ἡμῶν ὄντος μόνον, τοῦ λόγου τὴν ὀργὴν ἔχειν· ἀλλ' ὡς ἐν ταυτῷ, τῶν νόμων, τοῦ θεοῦ, τῆς πόλεως, ἐμοῦ, πάντων ἠδικημένων, ἅπερ ποιεῖσθε τὴν τιμωρίαν καὶ τοὺς βοηθοῦντας καὶ σωτηρίους ζημιοῦτε μὴ τοῦτο, μὴ σωτῆρας μόνον, ἀλλὰ δοκιμασθ' ὑπὲρ τούτων πεφεσγμένων, ὑπολαμβάνητε εἶναι. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σωφρονοῦντα καὶ μέτριον περὶ τἄλλα παρεσχηκὼς αὐτὸν Μειδίας, καὶ μηδενὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν μηδὲν ἠδικηκὼς εἰς ἐμὲ μόνον ἀσελγῶς ἅπερ καὶ βίαιος ἐγεγόνει περὶ τοῦ μὲν ἐγὼ δὴ ἀτυχῶ· αὐτὸν ἐμαυτὸν τοῦτο ἡγούμην. ἔπειτ' ἐφοβούμην αὖ, μὴ τὸν ἄλλον ἑαυτῶν ἕκαστος μέτριον δεικνύων καὶ φιλάνθρωπον. τούτῳ τὸ δίκαιον ὂν ἐμὲ ὕβρικε δοῦναι δίκην ἀκριβέστατα. νυνὶ δ' ὅσα οὗτα δέδρακε δὴ τἄλλα, ἃ πολλοῖς ὑμῶν ἠδίκηκε, & ἃ ἐγὼ, ὡς τε τούτου μὲν τὰ δέοντ' ἀπήλλαγμαι· φοβοῦμαι δ' πάλιν ἐναντίον, μὴ ἐπειδὰν πολλὰ καὶ δεινὰ ἕτερος ἀκούσητε ὑπ' αὐτοῦ πεπονθότας, ἐκεῖνός τις ὑμῖν λογισμὸς ἐμπέσῃ· τί δῆτ' οὐ μὴ δεινότερα ἢ τοῦ ἄλλων εἷς ἕκαστος πεπονθὼς, ἀμύνασθαι εἰς ἕκαστος πεπονθὼς, ἀμύνασθαι ἀναγκαῖος; πάντα μὲν δὴ τὰ τούτῳ πεφεσγμένα, ἅτ' ἂν ἔγωγε δυναίμην, φεύξομαι εἰπεῖν, ἅτ' ἂν ὑμεῖς ὑπομείνατ' ἂν ἀκούειν· οὐδ' εἰ τὸ παρ' ἀμφοτέροιν ἡμῖν ὕδωρ ὑπαρξειε φεύξεσθαι τὸ λοιπὸν πᾶν τὸ, τ' ἐμὸν καὶ τὸ τούτου φερόμενον, ἐν ἂν ἐξαρκέσειεν. ἃ δ' ἐστὶ μέγιστα καὶ φανερώτατα, ταῦτ' ἐγὼ. μᾶλλον δ' ἐκεῖνο ποιήσω, ἀναγνώσομαι μὲν ὑμῖν, ὡς ἐμαυτῷ γέγραμμαι πάντα τὰ ὑπομνήματα· λέξω δ' ὅπ ἂν φέρον αὐτὸν βουλομένοις ὑμῖν ἢ φέρον εἶναι ἕτερον, καὶ τἄλλα τ' αὐτ' ἔχον τρόπον, ἕως ἂν ἀκούειν βούλησθε. ἔστι γὰρ ταῦτα πανδεινὰ, & ὑβρεις πολλαὶ, καὶ φεῦ τῆς οἰκείου κακοργήματα, καὶ φεῦ τοὺς θεοὺς ἀσεβήματα· καὶ τόπος οὐδεὶς ἔστιν, ὃν ὡς τέλεον οὐ θαυμάσατε πεποιηκότα ἄξια πολλῆς δίκης ἔστε. Ὑπομνήματα, τοῦ Μειδίου ἀδικημάτων.

Ὅσα μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀεὶ φερόμενον ἀπὸ πεποίηκε, ταῦτ' ἔστι, καὶ πολλὰ ἕτερα ὠδῖνα λέλοιπα· εἰ γὰρ ἂν δυναίμην οὐδεὶς εἰσάπαξ εἰπεῖν, ἃ πολὺν χρόνον ἔστ' ὑβρίζων σωρηδὸν ἅπαντα τὸν βίον εἴργασται. ἄξιον δ' ἰδεῖν ἐφ' ὅσον φορήματος ἦλθ' ἡ περιελήλυθε, τοῦ τούτων δίκην μηδενὸς δεδωκέναι, οὐ γὰρ ἠγεῖθ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, λαμπρὸν, οὐδὲ νεανικὸν, οὐδὲ ἄξιον ἔστ' θανάτου, ὅ, τι ἂν τις φέρων εἰς ἀγορὰν πατῇ· ἀλλ' εἰ μὴ φυλὴν ὅλην, καὶ βουλὴν, & ἔθνος περπλακιεῖ

A Nam ego quidem fortassis atque alius quispiã falsũ crimen atque calũniam repulerimus, nõ stratum cõsternati & afflicti. vos autẽ reliqui è populo quid facietis: nisi exemplum statueritis, quo deterreantur omnes à diuitiis in tales abusus conuertendis? *Vbi rationem reddideris, iudiciúmq; subieris, quibus de reb. accusaris, tum vindicandum in eos qui falsũ in te crimen iecerint: tac tum, si quis te deliquisse viderit, non est tollendus è medio: neque vbi falsa crimina obieceris, conandum, vt sine iudicio absoluaris: aut pœnas infligi tibi, ægrè ferendum: sed antè cauendum est, ne petulanter quicquam cõmitas. Quas igitur iniurias & contumelias, tũ corpore meo, tum in ædilitate perpessus, quibus & quã variis insidiis appetitus, quibus malis oneratus, tandem euaserim, audiuistis, Athenienses: quanquam multa prætereã. Nec enim explicari facile fortassis omnia queant. Sic autem se res habet: Nullum est facinorũ omniũ, quod ad me solum attineat. Nam in iis per quæ chorus violatus est, tribus nostra, decima vestrûm pars, vna est violata: iniuriis & insidiis mihi factis, leges, quarum præsidio vnusquisque vestrûm saluus est. præter hæc omnia verò deus ille, cuius ego ædilis eram, & religionis, quæcunque illa est maiestas & diuinitas, vnà læsa est. Decet igitur eos qui pro atrocitate facinorum de isto pœnas sumere volunt, non ita modò irasci, quasi de nobis tantũ agatur: sed quasi eãdem opera leges, & deus, & respub. & ego, omnes denique violati simus, sic exigere supplicium. Istius porrò adiutores & aduocatos non patronos esse tãtùm: sed approbatores etiam facinorum istius existimabitis. Quod si, Athenienses, sobrium & moderatum erga alios Midias se gessisset: neque reliquorum ciuium vllum læsisset, atque in me solum adeò petulans & violentus extitisset: primùm equidem id infelicitati meæ tribuissem: deinde vererer, ne iste, reliquæ suæ vitæ moderatione & humanitate often

C sa ea res consequeretur, vt impunè ferret iniurias mihi factas. Nunc tot eius extant in multos vestrûm edita facinora, & talia, vt hac solicitudine liberatus, contrà magis timeam, ne, vbi audieritis alios ab eo multa & atrocia esse perpessos, talis aliqua cogitatio vobis incidat: Quid tu igitur, nõ grauioribus quã alij affectus iniuriis, indignaris? Omnia quidẽ istius facinora neque ego vobis exponere queam, neque vos audiẽda cẽseatis. Nã tamẽ si nobis aqua gemineturi, & istius, ad eã quę mihi data est, addatur: nõ tamẽ sufficeret. Quę verò maxima sũt, & euidẽtissima, hęc dicam: vel illud potius faciam: legam vobis, quos mihi ipsi cõfeci omnes commentarios. Dicã verò primùm id, quod vobis audire placuerit: deinceps alterum, & reliqua eodem modo, quoad audire volueritis. Sũt aũt scelera omnis generis, iniuriæ cõtumeliæ que multę, in familiares maleficia, commissa in deos piacula: neque locus vllus est, in quo istum non morte digna commisisse multa, inuenturi sitis.

COMMENTARII FACINORVM Midiæ.

Midię in alios ciues Athenienses iniuriæ, exaggerandi causa narrãtur.

Quàm multa igitur, Athenienses, perpetuò in obuiũ quęq; cõmiserit, hęc sunt, aliáq; multa quæ prętereo. Nec. n. semel quisquã referre queat, ea quæ iste petulãter atq; assiduè lõgo totius vitę tẽpore perpetrauit. Est & operæprecũ videre, quãtos iã animos ei fecerit horũ facinerũ omniũ impunitas. Nec. n. putauit, vt mihi videtur, illustre, aut animosũ, aut morte dignum esse, quicquid vnus aliquis cũ vno egerit: sed nisi totã tribũ & senatũ, & gẽtem probris afficisset,

& multos vestrûm simul exagitasset, vitam sibi acerbam fore putauit. Ac cætera quidem, cum infinita dicēda haberē, raceo, sed de equitib. qui Argiuæ expeditionis cōmilitones ei fuerūt: scitis vtique oēs, quales conciones apud vos habuerit Chalcide reuersus, quum accusaret, ac diceret, illū exercitū cū ignominia reipub. exiuisse: & quib. conuiciis propter eos Cratinum, qui nūc ei, vt audio, patrocinabitur, propterea fuerit insectatus, meministis. Eū igitur qui tā multorū ciuiū simul tantas inimicitias & odia suscipere de nihilo, nō dubitat: quanta improbitate & cōfidentia hæc agere putandū? Atqui vtrū ô Midia, dedecori sūt ciuitati qui acie instructa & armis, quib. oportebat eos, qui hostibus occursuri essent, ornari, trāsfretarūt, & se cū sociis cōiunxerūt: an verò tu qui in sortione vota faciebas, ne tibi militādum esset: ac thorace nunquā induto, mulo vectus ex Argura Eubœæ, cū lęnis & cymbiis & cadis, qui publicani pignerabant? hęc. n. ad nos legionarios (nec. n. ad eūdē cū istis locū pūenim*) perferebātur. Ita si te propter hęc derisit Archetion, aut aliquis alius, oēs agitasti? Nā si illa fecisti quę de te socij equites iactabāt, & tu de te dici quærebaris: iurè malè audiebas. Etenim & illos, & hos, & totā ciuitatē iniuriis & probris afficiebas. Sin te tale nihil designātē quidā cōfixerūt, de te mētiētes, reliquíque milites illos nō obiurgabāt, sed tua infamia lætabātur: perspicuū est, te visū esse propter reliquę tuę vitę petulātiā talia maledicta cōmeruisse. Maius igitur habere modestię studium te decuisset, nō illos calūniari. Tu verò minitaris omnib. exagitas oēs, postulas vt alij quid tu velis cōsideret: ipse quid sine molestiis aliorū facere possis, nō consideras. Iam quod indignissimū est, & maximū, meo quidē iudicio, petulantię signū tot homines, ô nefarium caput, tu simul in cōcione accusabas: quod quis alius nō horruisset? Iam cæteris hominib. in iudicium adductis, Iudices, vnū atq; alterum crimē obiici video, atque illis tales excusationes abundè supperere: quis vestrū talis noxæ mihi cōscius est? quis vestrū talia me facere vidit? Nō ita est, sed in me isti ex inimicitiis mētiuntur: falsis testimoniis oppugnor: & eius generis alia: isti verò cōtrario modo res sese habent. Vos omnes enim scire arbitror mores eius & petulantiam, vitęque insolentiam: & iamdudum plerosque mirari existimo, cur quædam, quæ ipsi norūt nunc ex me nō audierint. multos etiam iniuriis oneratos, nec pro testimonio dicere velle omnia video quæ ab isto sūt perpessi: cum violētiam istius & importunitatē videāt, atque opes, quę potentem & metuendum, nefarium istum efficiunt. Nam quòd autoritate diuitiisque pollens improbus est, & petulans eo quasi propugnaculum quoddam habet contra subitos vindictæ insultus. Sed si ei res familiaris adimatur: fortasse fiet in posterum modestior: posteáque minoris putabitur quàm omnium minimus apud vos. frustra enim conuiciabitur & clamitabit: si quid admiserit: *eadem qua nostrûm aliquis pœna afficietur. Nunc præsidiis eum niti videmus Polyeucti, Timocratis, Euctemonis, nequissimi hominis. Tales quosdam satellites secum habet: & præter hos, alios, testium constitutam fodalitatem: apertè quidem non aduersantium nobis: sed tacitè mendacia facilim è nutu comprobantium quos mediusfidius nihil ab isto emolumenti capere puto: sed in hoc artificio exercitatissimi sunt, Atheniēses, * vt cum diuitibus se cōiungant, his adūnt, testimonium dicant. Sunt autem ista omnia, opinor

Contumelia Midię in equites Argiuos, & mollicies.

Midiæ nullā penitus reliquā esse excusationē, perstringitur & gregales eius. & tyrānica potentia, etiā in Alcibia de vindicata.

καὶ πολλοὶς ἀθεμίτοις ὑμῶν ἅμα ἐλᾷ· ἀβίωτον ᾠήθη ἔσεσθαι
τὸν βίον αὐτῷ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, μυρία αἰ ἔχων εἰπεῖν. ὡς εἰ ὁ τῷ συστρατεύσασι μόνων ἱππέων εἰς ἀργυρᾶν,
ἴσε δήπου πάντες οἷα ἐδημηγόρησε παρ' ὑμῖν, ὅθ' ἥκων ἐκ
χαλκίδος, κατηγορῶν, καὶ φάσκων, ὄνειδος ἐξελθεῖν τὴν
στρατιὰν ταύτην τῇ πόλει. καὶ τὴν λοιδορίαν ἣν ἐλοιδορήθη* κρατίνῳ ὡς εἰ τούτων, τῷ νεῖ, ὡς ἐγὼ πω θάνομαι,
μέλλοντι βοηθεῖν αὖτῷ, μέμνησθε. τὸν δὴ τοσούτοις ἀθρόοις τῷ πολιτῷ ἐχθραν ἐπ' οὐδενὶ τηλικαύτῃ ἀράμενον· πόσῃ πονηρίᾳ καὶ θρασύτητι ταῦτα χρὴ νομίζειν πρᾶττειν; καί τοι, πότερ' εἰσὶν, ὦ μειδία, ὄνειδος τῇ πόλει, οἱ βαίνοντες ἐν τάξει, καὶ τὰ σκεύη ἔχοντες, ἢ θεσπιτὸς τοὺς
ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐξιόντας, καὶ συμβαλλομένους τοῖς
συμμάχοις; ἢ σὺ, ὁ μηδὲ λαχεῖν δυνάμενος τῷ ἐξιόντων,
ὅτε στρατεύει· τὸν θώρακα ᾧ οὐδέποτε ἐνδύς, ἐπ' ἀσπίδος ᾗ ὀχούμενος· ἐξ ἀργυρέας τῆς βυβοίας, χλανίδας ᾗ, καὶ κυμβία καὶ κάδους ἔχων, ὧν ἐπελαμβάνοντο οἱ
πεντηκοσιολόγοι. ταῦτα δὲ εἰς ὅπλίτας ὑμᾶς ἀπηγγέλλετο. οὐ γὰρ εἰς ταυτὸν ἡμεῖς τε ὑμῖς διέβημεν. εἶτα εἴ
σε ὅπη τούτοις ἔσκωψεν ἀρχετίων, εἴ τις ἄλλος, πάντας ἤλαυνες; εἰ μὴν γὰρ ἐποίεις ταῦτα, ὦ μειδία. ἃ σὲ φασιν οἱ
συνιππεῖς, καὶ κατηγόρεις, ὡς λέγοιεν ὡς εἰ σὺ δικαίως
κακῶς ἤκουες. ἢ γὰρ ἐκείνους, τ' τούτους, ἢ ὅλην τὴν πόλιν
ἠδίκεις ἢ κατῄσχυνες. εἰ ᾗ μὴ ποιοῖεν τοῦτός σου, κατασκώπτοντές τινες καταψεύδονταί σου· οἱ ᾗ λοιποὶ τῇ στρατιᾷ,
οὐκ ἐκείνους ἐπετίμων, ἀλλὰ σοὶ ἐπῆχθοντο· δῆλον ὅτι ἐκ
τῆς ἄλλων ὧν ἔζης, ἄξιος αὐτοῖς ἐδόκεις εἶ) τὰ τοιαῦτα
ἀκούειν. σὺν τὸν οὖν μετριώτερον ἐχρῆν παρέχειν ἑαυτὸν ἐκείνοις διαβάλλειν. σὺ δ' ἀπειδὴ εἰς πᾶσιν ἐλαύνεις πάντας
τοὺς ἄλλους ἀξιοῖς, ὅτι σὺ βούλει σκοπεῖν, ἐκ αὐτὸς σκοπεῖς ὅτι μὴ λυπήσεις τοὺς ἄλλους ποιῶν. καὶ τὸ δὴ χεῖλος
τοῦτον καὶ μέγιστον ἔμοιγε δοκοῦσι ὕβρεως εἶ) σημεῖον, τοσούτων ἀνθρώπων, ὦ μιαρὰ κεφαλὴ σὺ, παρελθὼν* ἀθρόον κατηγόρεις· ὃ τις οὐκ ἂν ἔφερε ποιοῦσι τῷ ἄλλων τοῖς
μὲν τίνων ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις ὁρῶ τοὺς κεκμηκόνοις, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἓν μὲν ἢ δύο ὄντα τὰ δικήματα ἃ
κατηγορεῖτ' λόγοις ᾗ ἀφθόνοις τοιούτοις ὑπάρχοντας,
τίς ὑμῶν ἐμοί τι σιωπῶν δὲ τοιοῦτος τίς ὑμῶν ἐμὲ ταῦτ' ἐάσας ποιοῦντα; οὐκ ἔστιν. ἀλλ' οὗτοι δι' ἔχθραν καταψεύδονταί μου· καταψευδομάρτυρες οὖν τἀληθῆ. τούτῳ
δ' αὖ τάναντία τούτων. πάντας γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω τὸν τρόπον τὸν τούτου, καὶ τὴν ἀσέλγειαν, καὶ τὴν ἀσφάλειαν τὴν τοῦ βίου. καὶ πάλαι θαυμάζειν οἶμαι, ὧν
αὐτοὶ μὲν ἴσασιν, οὐκ ἀκηκόασι ᾗ νεῖ ἐμοῦ. πολλοὺς ᾗ τ' πεπονθότων, οὐδὲ πάνθ' ὅσα ἠδικεῖτο, μάρτυρας εἰθέλων
τοὺς ὁρᾶν, τὴν βίαν καὶ τ' φιλοθεάμονος σιωπῶν ὁρῶντας τὴν
τούτου, καὶ τὴν ἀφορμὴν, ἣ περ ἰσχυρὰν καὶ φοβερὰν ποιεῖ τ'
κατάπυσον τοιοῦτον. τὸ γὰρ ἐπ' ἐξουσίας καὶ πλούτου πονηρὸν εἶ) κ' ὑβρίσῃ, τεῖχός ὅτι πρὸς τὸ μηδὲν αὖ αὖτ' ὀξὺ
ὁπλόμαχος παθεῖν. ἐπεὶ θαυμαστὸν ὅσῃ τὰ ὄντα, ἰσως
μὲν ἂν οὐ ὑβρίζοι. εἰ δ' ἄρα, ἐλάττονος ἄξιος ἔσῃ τὸ μικροτάτου παρ' ὑμῖν. μάτην γὰρ λοιδορήσεται, κ' βοήσεται
δίκην δ', αὖ ἀσελγαίνῃ τί, τοῖς ἄλλοις ἡμῖν ἐξίσου δώσει. νεῖ δ' οἶμαι τούτου πρεσβύτατος, πολυδεύκης, πυκρατίδης, δυκτήμων ὁ κονιορτός. τοιοῦτοί τινες εἰσι μισθοφόροι θεοὶ αὐτόν· καὶ πρὸς ἕ τι τούτοις ἕτεροι, μάρτυρες
σιωπεσῶσα ἑταιρία, φανερῶς μὲν οὐκ ἐνοχλοῦσαν ἡμῖν
σιγῇ ᾗ τὰ ψεύδη ῥᾷστα ὑπνοῦντων. οἷς μὲν τοῖς θεοῖς οὐδὲν ὠφελεῖσθαι νομίζω ὧνδε τοῦτο· ἀλλὰ δεινοί τινες εἰσιν,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φθεῖρεσθαι* πρὸς τοὺς πλουσίους, καὶ παρεῖναι καὶ μάρτυρεῖν. πάντα ᾗ ταῦτα οἶμαι φοβερὰ
ὄντ

ἔστι τῷ ἄλλων ὑμῶν ἑκάστῳ, καθ' ἑαυτὸν ὅπως δυνάται A terribilia cæteris vobis, per sese rerum suarũ, vt quisque potest, satagentibus. Qua etiã de causa vos conuenitis: vt quibus singulatim vnusquisque vestrũm est inferior, siue amicis, siue opibus, aliqua re simili: illorum singulis cõgregati sitis superiores, eorúmq; ferociã coërceatis. Iam fortasse talis etiam ad vos aliqua ratio perferetur: Quid igitur, si ille hæc & hæc perpessus est? cur me nõ vltus est? cur item? alio fortasse quopiã è læsis nominato. Ego verò quibus de caussis opitulari sibi quisq; negligat: oës vos scire arbitror. Nã & occupationes, & studiũ tranquillitatis, & infantia, & inopia, causæ denique infinitæ sunt: nõ tamẽ decere arbitror, istũ talia nũc afferre: sed ab obiectis criminib. alienũ & purũ esse sese ostẽdere, quod si nequeat, propterea multò magis exitio esse dignũ. Nã si tã potẽs est, vt talibus factis, nemo nostrũm iudicio cum eo agere, aut eius iniurias vlcisci possit: nũc vindicta publica, postquã cõstrictus tenetur, ab omnib. nomine omniũ est puniẽdus, tãquam cõmunis hostis reipubl. Fertur aliquãdo fuisse in hac vrbe, veteris illius felicitatis tẽporibus, Alcibiades. Qui quibus & quãtis in populũ beneficiis collatis, cõsiderate quæso, quomodo à maioribus vestris fuerit tractatus: posteaquã omnẽ grassãdi licẽtiã sibi sumendã censuit? neque hæc eò dico, quòd Alcibiadi Midiam comparatum velim: non ita sum demens, nec attonitus ego: sed vt sciatis vos Athenienses, & statuatis, nullam, neque esse, neque futuram esse vel familiam, vel opulentiam, vel potẽtiã, quæ populo, coniuncta cũ insolentia & iniuria, sit ferenda. Nam is paternum genus ab Alcmæonidis ducere perhibetur: quos aiunt multa pro libertate populi contra tyrannos seditione, actos esse in exilium, & pecuniam Delphis mutuatos, liberasse ciuitatem, Pisistrati filiis eiectis maternum ab Hipponico quæ familia & ipsa optimè de populo sæpenumerò merita est. Neque ille hæc à maioribus duntaxat acceperat: sed & ipse pro populo, correptis armis, bis Sami, tertiò in hac ipsa vrbe, suo corpore suam beneuolentiam, nõ pecuniis, aut verbis patriæ probauit. Præterea equestribus Olympiæ certaminibus & victoriis atque coronis ornatus fuit: optimus item imperator, & sũmus, vt aiunt, orator ille habebatur. Sed nihilominus illis temporibus maiores nostri ob nihil horum se ab illo vexari contumeliosè passi sunt, sed exilio mulctatum eiecerunt. Et quamuis Lacedæmoniorũ opes magnæ tum essent: tamen & Deceleam contra se muniri, & naues intercipi, omnia denique tolerarunt: quidnis inuitos pati præstabilius esse putantes, quàm volentes concedere vt vexarentur. Sedquę tandem illius tanta fuit iniuria, quantarum iste nunc est conuictus? Taureæ ędili alapam dedit? Si ita sanè: sed ædilis ædili id fecit: nondum hac lege (nam eo tempore lata nondum erat) violata Pictorem Agatharchum in vincula coniecit? (nam & hæc dicunt) at id delinquentem eum deprehenderat, vt aiunt: quod ne criminis quidem obiici loco debet. Mercuriales statuas mutilauit? omnia quidem impia facta, eadem seueritate sunt vindicanda: * sed sacra prorsus abolere, est in quo à mutilatione statuarũ differat. Atqui iste facinoris huius conuictus est. Cõferamus igitur quis iste sit, & quib. ista fecerit. Proinde præterquam quod inhonestum est, neque licitũ, Iudices: ne fas quidem esse vobis, talium virorũ posteri cùm sitis, existimate, vt hominem improbũ, & violentum, & contumeliosum, & * omnis dignitatis expertẽ, posteaquã vestræ potestati subiectus est,

* In contemptũ adducit Midiã, & cuius liberalitatẽ, in rẽpubl. extenuat, iuã illi antepo nendo.

B

ἐρῆσιῶν ὑπαρχουσῶν, καὶ ποίων τινῶν πρὸς τὸν δῆμον, πῶς ἐχρήσαντ' ὑμῖν οἱ πρόγονοι, ἐπειδὴ βδελυρὸς καὶ ὑβριστὴς ὤφετο δεῖν εἶναι; καὶ οὐκ ἀπεικάσαι δήπου μειδίαν ἀλκιβιάδῃ βουλόμενος, τούτου μέντοι τὸ λόγου, οὐχ ὅτως εἰμὶ ἄφρων, οὐδ' ὑπὸ πλήκτου ἐγὼ· ἀλλ' ἵν' εἰδῆτε ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ γνῶθ' ὅτι οὐδενὶ κατ' ἔσται, οὐ γένος, οὐ πλοῦτος, οὐ δυνάμις, ὃ τοῖς πολλοῖς ὑμῖν ἀνυβριστὸν ἦ, πρόσεστι φέρειν. ἐκεῖνος γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λέγεται πρὸς παῖδὸς ὢν, ἀλκμαιωνιδῶν εἶ· τούτους δέ φασιν, ὑπὸ τῶν τυράννων, ὑπὲρ τοῦ δήμου στασιάσαντας ἐκπεσεῖν. καὶ δανεισαμένους χρήματα ἐκ δελφῶν, ἐλθεῖν τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πεισιστράτου παῖδας ἐκβαλεῖν. πρὸς δὲ μητρὸς, ἱππονίκου, καὶ τούτης τῆς οἰκίας, ἧς ὑπάρχουσι πολλαὶ καὶ μεγάλαι πρὸς τὸν δῆμον δυσχερείαι. οὐ μόνον δὲ ταῦτ' ὑπῆρχεν αὐτῷ ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ δήμου θεωρὸς τὰ ὅπλα, C δὶς μὲν ἐν σάμῳ, ἅπαξ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, τῷ σώματι τὴν δύνοιαν, ἃ χρήμασιν οὐδὲ λόγοις ἐτόλμησε τῇ παρῴδῃ. ἔπι δὲ * ἱππέων ὀλυμπίασιν ἀγωνίσας ὑπῆρχον αὐτῷ καὶ νίκαι, καὶ στέφανοι, καὶ στρατηγὸς ἄριστος, καὶ λέγειν ἐδόκει πάντων, ὡς φασιν, ἕβδομος. ἀλλ' ὅμως οἱ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡμέτεροι πρόγονοι, ὑβρισθέντες τούτων αὐτῷ συνεχώρησαν ὑβρίζειν αὐτοῖς· ἀλλὰ ποιήσαντες φυγάδα, ἐξέβαλον, καὶ λακεδαιμονίων ἰσχυρῶν ὄντων τότ', οὐ δυσέλειαν αὐτοῖς ἐπιτιμηθῆναι, καὶ τὰς ναῦς ἀλῶναι, καὶ πόλιν ὑπήκοον, ὅπου ἅπαντες παθεῖν, κάλλιον ἔβ) νομίζοντες ἢ ἑκόντες ὑβρίζεσθαι συνεχώρησαν. καίτοι τί τοσοῦτον ἐκεῖνος ὕβριστεν, ἡλίκον ἔδοξε νεῶ ἐξελήλεγκται; ταυρέαν ἐπιταξεχορηγοῦντα ὅτι κόρρης; ἔσω ταῦτα, ἀλλὰ χορηγῶν γε χορηγοῦντα τοῦτ' ἐποίησεν, οὔπω τόνδε τὸν νόμον ᾠδαβύνων. οὐ γὰρ ἐκεῖτόπω. εἶρξεν ἀγάθαρχον τὸν γραφέα, καὶ γὰρ ταῦτα λέγουσι, λαβὼν γέ πω λημμελοῦντα ὡς φασιν, ὅπερ οὐδὲ ὀνειδίζειν ἄξιον, τοῖς ἑρμαῖς ὠθεῖ κοπίδι. ἅπαντα μὲν οἶμαι τἀσεβήματα. τῆς αὐτῆς ὀργῆς δίκαιον ἀξιοῦν. τὸ δ' ὅλως ἀφανίζειν ἱερὰν ἐσθῆτα, ἔσθ' ὅπ τῷ ὠθεῖσθαι τοῖς ἑρμαῖς διαφέρει. οὐκοῦν ἔσθ' ἐξελήλεγκται τοῦτο ποιῶν. αὐτοῦ δὴ τίς ὢν καὶ τίσι ταῦτ' ἐνδεικνύμενος, μὴ τοίνυν ὑμῖν πρὸς τῷ μὴ καλὸν, μηδ' ἔμετὸν νομίζετε, ἄνδρες δικασταὶ, μηδ' ὅσιον ἔβ), τοιούτων ἀνδρῶν οὖσιν δικαστηρίοις, πονηρὸν μηδὲ βίαιον μηδ' ὑβριστὴν λαβοῦσιν αὐθέντην, μηδένα

quisquã aliqua venia vel humanitate vel misericordia dignetur. Id enim qua de causa fieret? propter gesta imperia? at ne per se quidem miles est vllius precij, nedum aliorum imperator. Eloquentiæ gratia? qui publicè nihil vnquam boni dixit: priuatim omnes homines maledictis insectatur. Ob nobilitatem generis mediusfidius? & quis vestrûm nescit, occultos tanquam in tragœdia istius natales? cui duo maximè contraria contigerũt. Nam vera mater quæ eum pepererat, omnium mortalium sapientissima: quæ esse videbatur & adscitícia, mũlierum omnium stolidissima fuit. Illud argumento est, quòd illa statim natum vendidit: hæc, cum eodem precio meliorem parare licuisset, istũ emit. Proinde propter hoc, bonis ad se nihil attinentibus potitus, & patriam consecutus, quæ maximè ciuitatum omnium legib. regitur: nullo certè modo has ferre, neque hisce vti potest: sed natura verè Barbarica & diis inimica, trahit & cogit, & prodit eum, iis quæ habet tanquam alienis (sicut illi reuera sunt) vtentem. Quum autem facinora tot & tanta in istius furiosi & impudentis vita emineant: quidam me aggressi, iudices, ex familiaribus eius, hortati sunt, vt desisterem, atque actionem omitterem. Quod cùm mihi non persuaderent: istum multa eáque atrocia commisisse, suorúmque facinorum iurè qua suis pœnas daturum, negare non audebant: sed huc se recipiebat: Esto, sit iam conuictus, & condemnatus. quam ei mulctam irrogaturos esse iudices putas? non vides eum abundare opibus, instructáque triremes, aliáque munera obita allaturum? Prouideto, ne is se redimat, & longè minore in ærarium iniecta pecunia, quàm quantam tibi pollicetur, te derideant. Ego verò primùm nihil putidum & abiectum à vobis expecto: nec existimo, vos litem illi minoris æstimaturos, quàm qua mulcta iste soluta, contumeliosus esse desinat: quæ præstantissima fuerit, mors: proxima, bonorũ omnium publicatio. Deinde quod ad obita munera & triremium instructionem, atque eiusmodi sermones attinet, sic sentio: si hoc, Athenienses, est seruire reipublicæ, apud vos in omnibus concionibus, atque vbique locorũ inculcare: nos hi sumus qui obeamus munera: nos primi vobis tributa pendimus: nos diuitiis abundamus: hæc inquam dictitare, si est seruire reipublicæ: fateor extitisse Midiam omnium ciuium splendidissimum. Occidit enim fastidio in concionibus omnibus, & aures obtundit hisce ingerendis. Sin considerandum est, quæ reuera illa munera sint quæ iste obit: ego vobis exponam. Videte igitur quanta æquitate sim cum eo acturus, ad me facta collatione. Iste, Athenienses, natus annos quinquaginta circiter, aut paulò minus: nihilo plus vobis præstitit quàm ego, qui annum ago alterum & trigesimum. Ac ego illis fui temporibus trierarchus, statim pueritiam egressus, quibus bini triremem instruebamus, & sumptus omnes è priuatis ædibus promebantur, & naues ipsi compplebamus. Iste autem cùm id ætatis esset, qua ego nunc, nondum quicquam reipublicæ præstare cœperat: sed tum demum rem attigit, cum primùm vos ducentos & mille *attributos fecistis: à quibus talentũ exigentes, talento trierarchias locant isti. Deinde & nautas & epibatas respublica suppeditat, & armamenta præbet. Quare illorum quidam tam bona conditione sunt, vt, cum reuera nihil impenderint, multum præstitisse videantur

A μηδαμόθεν, συγγνώμης, ἢ φιλανθρωπίας, ἢ χάριτός τινος ἀξιῶσαι. τίνος γὰρ ἕνεκα*; τῆς στρατηγίας; ἀλλ' οὐδὲ καθ' αὑτὸν στρατιώτης ἔστ' οὐδενός ὄντιν' ἄξιος· μήτι γε τῆς ἄλλων ἡγεμόνων. ἀλλὰ τῆς λόγων; ἐν οἷς κοινῇ μὲν οὐδὲν πέπο-
πότ' εἶπεν ἀγαθὸν, κακῶς δ' ἰδίᾳ πάντας ἀνθρώπους λέγ-
ει. ἡ χρήσεις ἕνεκα νὴ Δία; καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν τὰς ἀπορρή-
τους ὥσπερ ἐν ξαγωδίᾳ τὰς τούτου γενεάς; ὡς δύο τὰ ἐναν-
τιώτατα συμβέβηκεν εἶναι. ἡ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς μήτηρ, γε-
νεκοῦσα αὐτὸν, πλεῖστον ἀπάντων ἀνθρώπων εἶχε νοῦν· ἡ δὲ
δοκοῦσα καὶ ὑποβαλλομένη, πασῶν δὴ ἀνοητοτάτη γυ-
ναικῶν. σημεῖον δέ. ἡ μὲν γὰρ, ἀπέδοτο οὐδενὸς ἡμῶνος,
ἡδέως, ἐξὸν αὐτῇ βελτίω πρίασθαι τῆς ἴσης τιμῆς, τοῦτον ἐ-
λόμενος· καὶ γάρ τοι δῆλον τοῦτο οὐ πεπονηκότων ἀγαθῶν εἶ-
ναι γεγονώς, καὶ παιδίσκος τετυχηκώς, ἢ νόμοις τῆς ἁπά-
των πόλεων μάλιστα οἰκεῖσθαι δοκεῖ, οὐδένα οἶμαι τρόπον
φέρειν, οὐδὲ χρῆσθαι τούτοις δυνάσθαι· ἀλλὰ τὸ τῆς φύσεως
ὡς ἀληθῶς βάρβαρον, καὶ θεοῖς ἐχθρὸν, ἕλκει καὶ βιάζεται,
καὶ φανερὸν ποιεῖ, τοῖς παροῦσιν, ὥσπερ ἀλληθρίοις, ὅπερ
ὄζιν, αὐτὸν χρώμενον. τοσούτων δ' ὄντων καὶ τοιούτων
ἃ τῆς βδελυρᾶς τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ, μάλα βεβίωται· ἐνιοί
μοι πρόσιοντες, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τῆς χρωμένων αὐτῇ,
θαυμαστὸν ἀπαλλαγὴν καὶ καθυφέσιν τὸν ἀγῶνα
τοῦτον ἐποιοῦντο· ἐπεί δὴ με μὴ πείθοιεν· ὡς μὲν οὐ πολλὰ καὶ δει-
νὰ πεποίηκεν οὗτοσι, καὶ δίκην ὧν πονηρῶς ἂν δικαίως δοίη
τῇ πεπραγμένων, οὐκ ἐτόλμων λέγειν· ὅτι ταῦτα ἄ-
ξιον τῶν· ὡς ἤλωκεν ἤδη καὶ κατεψήφισται· τίνος τιμήσεως
αὐτῷ προσδοκᾷς τὸ δικαιότερον; οὐχ ὁρᾷς ὅτι πλουτεῖ,
καὶ ξυμμορχίας ἐρεῖ καὶ λειτουργίας; σκόπει* δ' μὴ τού-
τοις αὐτὸν ἐξαιτήσηται, καὶ ἐλάττω τοῦ τῇ πόλει κα-
ταθεὶς, ἢ ὅσα σοὶ δίδωσι, καταγελάσῃ. ἐγὼ δ', ὅπερ
μὲν οὐδὲν ἀγνοῶ ὑμᾶς καταγιγνώσκω· οὐδ' ὑπολαμ-
βάνω τιμήσειν οὐδενὸς ἐλάττονος τούτῳ, ἢ ὅσον καταδύς
οὗτοσι, παύσεται τῆς ὕβρεως. τοῦτο δ' ὄζι μάλιστα μὲν
C θάνατος· εἰ δὲ μὴ, πάντα τὰ ὄντα ἀφελέσθαι· ἔπειθ' ὑπὲρ
τοῦ τούτου λειτουργιῶν καὶ ξυμμορχιῶν, καὶ τοῦ τοιούτων
λόγων ὠδὶ γιγνώσκω. εἰ μὲν ὄζιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ
λειτουργεῖν τοῦτο, τὸ ἐν ὑμῖν λέγειν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐκ-
κλησίαις καὶ παντα χοῦ, ἡμεῖς οἱ λειτουργοῦντες· ἡμεῖς
οἱ προεισφέροντες ὑμῖν· ἡμεῖς οἱ πλούσιοι ἐσμὲν· εἰ τὸ
τὰ τοιαῦτα λέγειν τοῦτ' ὄζι τὸ λειτουργεῖν· ὁμολογῶ
μεισθίαν ἁπάντων τοῦ ἐν τῇ πόλει λαμπροφορατον γεγε-
νῆσθαι. δοκναίει γὰρ ἀνδρία δίκαιον καὶ ἀναισθησία, καὶ
ἐκάστην ἐκκλησίαν ταῦτα λέγων. εἰ μὲν τοι τί ποτ' ὄζιν
ἡ λειτουργεῖ τῇ ἀληθείᾳ. δεῖ σκοπεῖν, ἐγὼ πρὸς ὑ-
μᾶς ἐρῶ. καὶ θεάσασθε ὡς δικαίως αὐτὸν ἐξετάσω,
πρὸς ἐμαυτὸν κείνων. ἔστι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, γεγονὼς
ἔτη πρὲ πεντήκοντα ἴσως, ἢ μικρὸν ἐλάττω, οὐδὲν ἐμοῦ
πλείους λειτουργίας ὑμῖν λελειτούργηκεν· ὃς δύο καὶ
τριάκοντα ἔτη γέγονα. κἀγὼ μὲν κατ' ἐκείνους τοὺς
χρόνους ἐξηγεμόρχουν, δύθ' ὑπάρδων ἐξελθὼν, ὅτε
συύδυο ἦμεν οἱ ξηγεμόρχοι, καὶ τὰ ἀναλώματα πάντα
ἐκ τῆς ἰδίων οἴκων, καὶ τὰς ναῦς ἐπληρούμεν αὐτοί.
ἔστι δ' ὅτε μὲν κατὰ ταύτὸν τιὼ ἡλικίαν ἐγὼ, καθ'
ἣν ἐγὼ νυῦ, οὐδέ πω λειτουργεῖν ἤρχετο. τηνικαῦτα
δὲ τὸ πρᾶγματος ἦπαν, ὅτε πρῶτον μὲν δισχιλίους καὶ χιλίους ποιοῦντες συντελεῖς ὑμεῖς, παρ' ὧν εἰσ-
πρᾶττ' μὲν τάλαντον, τάλαντου μισθοῦσι τὰς ξηγεμορχίας οὗτοι. εἶτα τὰ πληρώματα ἡ πόλις παρέχει,
καὶ σκεῦη δίδωσιν· ὡς αὐτῷ γίνοις τῇ ἀληθείᾳ, τὸ μηδὲν ἀναλῶσαι, καὶ δοκεῖν λελειτουργηκέναι,

καὶ τῷ ἄλλων λειτουργιῶν ἀτελέσι γεγῦῆσθαι, φέρειν. ἀλλὰ μὴν, τί ἄλλο; τραγῳδοῖς κεχορήγηκέ ποτε οὗτος; ἐγὼ δ' αὐλητῆς ἀνδράσι. καὶ ὅτι τοῦτο τὸ ἀνάλωμα ἐκείνης τῆς δαπάνης πολλῷ πλεῖόν ὄστιν, οἶδεν ἀγνοεῖ δήπου. κἀγὼ μὲν ἐθελοντὴς νεῖ· οὗτος δὲ κατασὰς ἐξ ἀντιδόσεως τότε. ἔξειν οὐδεμίαν αὐτῷ δήπου δικαίως ἂν τις ἔχοι. τί ἐπεισίακα τῷ φυλῇ ἐγὼ, καὶ παναθηναίοις κεχορήγηκα. οὗτος δὲ οὐδέτερα. ἡγεμὼν συμμορείας ὑμῖν ἐγὼ μὲν ἐπὶ δέκα, ἴσον φορμίωνι, καὶ λυσιθείδῃ, καὶ καλλαίσχρῳ, καὶ τοῖς πλουσιωτάτοις· εἰσφέρων ἐκ δὲ ὑπαρχούσης οὐσίας (οὐ γὰρ τῷ ὄπτεσθαι ἀπεστερήμεθα (ἀλλ' ἀπὸ τῆς δόξης, ὧν ὁ πατὴρ μοι κατέλιπε, καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα κομίσασθαι. ἐγὼ μὲν οὕτως ὑμῖν παρεσκεύασμαι. μειδίας δὲ πῶς; οὐδέ πω καὶ τήμερον συμμορείας ἡγεμὼν γέγονεν, οὐδὲν πάλαι παρὼν ἀποστερηθεὶς ὑπ' οὐδενός· ἀλλὰ πολλὰ τὰ πατρῷα πολλῷ οὐσαν παραλαβών. τίς οὖν ὄστιν ἡ λαμπρότης; ἢ τίνες αἱ λειτουργίαι, καὶ τὰ σεμνὰ ἀνάλωματα τούτου; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. πλὴν εἰ ταῦτά τις θεωρεῖ οἰκίαν ᾠκοδόμηκεν ἐν ἐλαιοῦντι τοσαύτῃ, ὥς τε πᾶσιν ὑπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ. καὶ εἰς μυσήρια τῷ γυναῖκα ἄγει, κἂν ἄλλοσέ ποι βούληται, ὅπη τὸ λαμπρὸν ζεύγος τὸ ἐκ σικυῶνος. καὶ ἑξεῖς ἀκολούθους, ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων, ἀλλὰ τῆς ἀγορᾶς σοβεῖ, κυμβία, καὶ ῥυτὰ, καὶ φιάλας ὀνομάζων οὕτως, ὥς τε τοὺς παριόντας ἀκούειν. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν τῆς ἰδίας ἕνεκα μειδίας καὶ τῆς οὐσίας κτᾶται· ἐκεῖνό γ', ὃ τοῖς πολλοῖς ὑμῶν ὠφελεῖ· ἃ δ' ἐπαμύνων τούτοις ὑβρίζει, ὅτι πολλοῖς καὶ τοῖς τυχοῦσι ὑμῶν ἀφικνούμενα ὁρῶ. ἃ δὴ δεῖ τὰ ζημιώσαντα ἑκάστοτε πιμᾶν, καὶ θαυμάζειν μᾶς· ἃ δὲ τῷ φιλομίαν ἐκ τούτων κρίνειν, εἴ τις οἰκοδομεῖ λαμπρῶς, ἢ θεραπαίνας κέκτηται πολλὰς, ἢ σκεύη πολλὰ· ἀλλ' ὃς ἂν ἐν τούτοις λαμπρὸς καὶ φιλότιμος ᾖ, ὧν ἅπασι μέτεστι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν. ὧν οὐδὲν εὑρήσετε τοῦτο πεποιηκώς· μὴ θορυβεῖτε. πῶς οὖν εἴσεσθε; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω, αὖθις δέ. βραχὺς γὰρ ἐστ' ὁ λόγος ὃν λέξω, κἂν αὖθις ἀρξεσθαι δοκῇ. ἐζήτουντο εἰς βοιωτίαν ὑπηδόσεις παρ' ὑμῶν πρῶτον. τούτων δ' οὐκ ἦν μειδίας, ἀλλ' ἐγώ.. καὶ σωτεπέραρχος ἦν μοὶ φιλῖνος ὁ νικοστράτου. ἕτεραι δ' ὕστεραι μετὰ ταῦτα εἰς ὄλυνθον. οὐδὲ τούτων ἦν μειδίας. καίτοι γε δεῖ φιλότιμον, παντάχοῦ πρόσῆκεν ἐξετάζεσθαι. εἶτα νεῶν αὖται γεγόασιν ὑπηδόσεις. ἐν ταύτῃ ἐπέδωκε. πῶς; ἐν τῇ βουλῇ γιγνομένων ὑπηδόσεων, παρὸν οὐκ ἐπεδίδου τότε. ἐπειδὴ δὲ πολιορκεῖσθαι τοὺς ἐν ταμύναις στρατιώτας ἐξηγγέλλετο, πάντας ἱππέας τοὺς ἐπὶ τοῖς ἱππικοῖς, ὧν εἷς οὗτος ἦν, προσεβάλλοντο ἡ βουλή· τηνικαῦτα φοβηθεὶς τὴν στρατείαν ταύτην, εἰς τὴν ὑπάρχουσαν ἐκκλησίαν, πρὶν καὶ προέδρους καθίζεσθαι, παρελθὼν ἐπέδωκε. πρόδηλον, ὡς τε μηδὲ ἀντειπεῖν αὐτὸν ἔχειν, ὅτι τὴν στρατείαν φεύγων, οὐ φιλοτιμία τοῦτ' ἐποίησε; τοῖς μετὰ ταῦτα προχειρίσασιν ὑπ' αὐτοῦ. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, ὡς οὐκ ἐδόκει, προϊούσης τῆς ἐκκλησίας,

& à reliquis oneribus facti sint immunes. Age verò quid aliud? Tragœdis iste aliquando sumptus præbuit? ego verò tibicinibus. Et hanc impensam illo sumptu multò esse maiorẽ, nemo profectò ignorat. Ac ego quidem nunc vltrò, ille verò tunc ædilitate ob iudicium permutationis suscepta: pro quo nemo illi quicquã vtiq; debet. Quid prætereà? tribui epulũ ego præbui, & Panathenæa instruxi: iste neutrum fecit. Classis ego vobis in tributo conferẽdo princeps decẽniũ fui, æquè vt Phormio, vt Lysithides, vt Callæschrus, & ditissimi quique: munificus nõ de opib' quas habeo (nã à tutoribus, his fraudatus fui) sed de opinione relicti mihi patrimonij: quod sumpta viri li toga, restitui mihi decuisset. Ac ego quidem hic egi vobiscum. Midias verò quomodò? nondũ vel hodie classis princeps factus est: patrimonij nulla parte à quoquam fraudatus: sed à patre multis opibus acceptis. Quis igitur est splendor? aut quænam obita munera, & præclara istius munificentia? Equidẽ nõ video: niti quis ea spectet: ædes Eleusine tantas exædificauit, vt omnib. illius loci domibus tenebras obducat: suámque mulierem ad Initia vehit, & si quò alio libuit, albis bigis Sicyoniis: & ipse cũ tribus pedissequis aut quatuor per forum insolenter incedit, cymbia, rorantia pocula & phialas ita nominans, vt prætereuntes audiant. Ego verò, quę priuati luxus gratia & copiarum parat Midias: haud scio quid ea populo profint. Insolentiam verò illius, cuius hę res ei causa sunt, in multos & proximos quosque vestrũm redundare video. Quare talia non semper honoranda sunt, neque admirationi vobis esse debent: neque splendorem hinc æstimari conuenit, si quis magnificè ædificat, aut ancillas multas possidet, aut lautam suppellectilem. Sed is magnificendus est, qui talibus in rebus splẽdidus est & magnificus, quarum vtilitas ad vniuersos redit: quale nihil in Midia reperietis. Enimuero triremem ciuitati donauit? hanc enim satis scio, iactabit, & gloriabitur: Ego vobis triremem donaui. Sic igitur facitote. Si, Athenienses, reipublicę studio illam donauit: quę pro tali munificentia gratia habenda est, eam illi habete & referte: sed grassandi ex libidine licentiam ne detis. nulla enim res aut meritum tantum est, vt ea licentia propterea concedi debeat. Sin autem ob timiditatem atque effeminatum animum hoc feciſse conuincetur: ne fucum vobis fieri patiamini. Id igitur quomodo cognoscetis? Ego & hoc docebo, exorsus à principio. Res enim paucis expedietur, tametsi altius repetita videatur. Largitiones apud vos primæ factæ sunt in Eubœam. In horum numero non fuit Midias, sed ego. & trierarchiæ socius mihi fuit Philinus, Nicostrati F. Aliæ deinde secundæ in Olynthum, nec in horum numero fuit Midias. Hominem autem munificum vbiquè suam declarare liberalitatem decuisset. Nunc hæ tertiæ largitiones factæ sunt: ibi demum aliquid contulit. quomodo? cum in senatu largitiones fierent, quam uis tum adesset, nihil est largitus. Postquam verò nunciabatur, obsideri milites Tamynis, & reliqui equites omnes, quorum iste vnus erat, exire senatusconsulto iubebantur: tum demum huius expeditionis metu, in proxima concione, etiam priusquam principes consedissent, largitus est. Qua autem re tam euidenter ostendi potest, vt nec ipse negare ausit, expeditionis fuga, non studio liberalitatis, id esse factum? iis eius factis quæ postea secuta sunt. Nam primùm, cum progressa concione,

& re disputata, non iam opus esse videretur auxiliis equitum, & expeditio frigeret: non conscendit nauem, quam donarat: sed inquilinum illum misit, Aegyptium Pamphilum: ipse hic herens, Bacchanalibus ea perpetrauit, propter quę nūc accusatur. Post quam verò Phocion imperator, equites Argurœos, ad successionem accersebat, & timidum atque execrandum istum fraude agere constabat: tum eo ordine relicto, in nauem se coniecit: & quorum equitum apud vos præfectus esse voluit, cum iis non est egressus. Quod si quid in mari periculi fuisset: in terram nimirum se contulisset. At non ita Niceratus Niciæ filius, gratiosus ille, *orbus liberis, corpore prorsus debili: neque ita Euctemon Aesionis, neque Euthydemus Stratoclis F. Nam horum nemo, vltrò collata trireme, expeditionem illam deseruit: sed nauem illam muneris & beneficij loco instructam dedit ad classem augendam: vbi verò lex iubebat, ibi suis ipsi corporibus decernendum censuerunt. Alia Midiæ ratio fuit, equitum præfecti. Nam in ordine legitimo desertо, id propter quod pœnas dare debet reipublicæ, in beneficij loco numerabit. Atqui talem trierarchiam, vtrum per deos nundinationē & exactionem, & desertionem ordinum, militięque fugam, & quicquid huius generis est, appellare potius conueniet, an munificentiā & liberalitatem? Nā cum nullo alio modo equestris expeditionis immunitatem posset adipisci: illā excogitauit Midias nouam quandam equitatus nundinationem. Atque tū iterum, cùm reliqui trierarchi omnes, qui aliquid largiti erant, vos in reditu è Styris, comitarentur ac deducerent: solus iste comitatus non est, sed vobis neglectis, vallos & pecudes & fores ad se, & ligna ad argentifodinæ instructionem asportauit. Proinde quæstus priuatus, non onus publicum illa trierarchia homini spurcissimo fuit. Hæc à me verè dici, quanquam ipsi ferè conscij estis, testes vocabo tamen.

TESTES.

Cleon Sunienſis, Aristocles Pæanienſis, Pamphilus, *Niceratus Acherdusius, Euctemon Sphettius: quo tempore cum tota classe è Styris huc renauigabamus trierarchi eramus & ipsi, & Midias, qui à Demosthene nunc accusatur, cui nos testimonium dicimus. Quūque tota classis ordine incederet, & trierarchis imperatum esset, ne segregarent sese, donec huc appulissemus: Midias classe relicta, naue autem lignis & vallis, & pecudibus, aliisque rebus quibusdam onerata, in Piræum appulit solus biduò pòst, nec sua presentia cum aliis trierarchis classem ornauit.

Etiāsi multū reipub. cōtulisset Midias, nō tamē ei dādā esse grassandi licentiam: relata præsertim gratia.

Quòd si verò, Athenienses, quæcunque proferet, atque statim apud vos insolenter iactitabit, ad eum modum ab eo impensa reipublicæ & administrata essent, & non ita, vt ego demonstro: ne sic quidem iniuriarum, quibus me affecit, propter merita in rēpublicam, ei danda esset impunitas. Nam ego noui multos, qui complura in vos & Midię beneficiis multò ampliora contulerunt: alij classe victis hostibus, aliis vrbibus captis, alij multis & præclaris reipublicæ triumphis partis. Nulli tamen horum vnquam eam potestatem dedistis (& absit vt detis) vt eorum cuiquam liceret priuatis inimicis insultare, quando vellet, & quo modo posset. Nam si quis Harmodij & Aristogitonis (his enim maxima dona pro maximis beneficiis à vobis data sunt) statuæ

καὶ λόγων γιγνομένων, τῆς τῶν ἱππέων βοηθείας ἤδη δεῖν, ἀλλ' ἀπαιτεῖσθαι τὰ τῆς ἐξόδου. οὐκ ἀνέβαινεν ὅπου ναυλωσάμενος ἐπέδωκεν· ἀλλὰ τὸν μέτοικον ἐξέπεμψε τὸν Αἰγύπτιον Πάμφιλον· αὐτὸς δ' ἐνθάδε, ἐν τοῖς Διονυσίοις διεπράττετο ταῦτα, ἐφ' οἷς νυνὶ κρίνεται. ἐπειδὴ δ' ὁ στρατηγὸς φωκίων, μετεπέμπετο τοὺς ἐξ Ἀργους ἱππέας ὅτι τάχιστα, καὶ κατέλιπε σοφιζόμενος τότε ὁ Δειλίας καὶ κατάσκοπος ὤν, λιπὼν τὴν τάξιν ταύτην, ὅτι τὴν ναῦν ὤχετο. καὶ ὧν ἱππαρχεῖν ἠξίωσε παρ' ὑμῖν ἱππέων, τούτοις οὐ συνεξῆλθεν. εἶτ' ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνος τις ἦν, εἰς τοῦτο γὰρ δηλονότι ὤχετ' ἄν. οὐ μὴν νικήσαντός γε οὕτως ὁ τοῦ νικίου, ὁ ἀγαπητὸς ὁ ἅπας, ὁ παντάπασιν ἀθηνῆς τοῦ στόματος. οὐδ' Εὐκτήμων ὁ τοῦ Αἰσίωνος, οὐχ οὕτως· ἀλλ' Εὐθύδημος ὁ τοῦ Στρατοκλέους. ἀλλ' αὐτῶν ἕκαστος ἑκὼν ὀπίσω ἔφυγε, οὐκ ἀπέδρα ταύτην τὴν στρατείαν. ἀλλὰ τὴν μὲν ὀπίσω, ἐν χαίτοις μέρει καὶ δωρεᾶς παρεῖχον πλέουσαν τῇ πόλει· οὗ δ' ὁ νόμος προσέταττεν, ἐνταῦθα τοῖς σώμασιν αὐτοὶ λειτουργεῖν ἠξίουν. ἀλλ' ἐγὼ ὁ ἱππάρχος μείδιας· ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν λιπών, οὗ δίκαιον ὀφείλει τῇ πόλει δοῦναι, τοῦτ' ἐν διαιρέσιας ἀειθυμήσει μέρει. καίτοι, τὴν τοιαύτην ἔμπαρχίαν, ὦ φῶς θεῶν, πότερον τελωνείαν, καὶ πεντηκοστὴν, καὶ λειποταξίαν, ἢ στρατείας ἀπόδρασιν, ἢ πάντα τὰ τοιαῦτι ἀρμόττει καλεῖν, ἢ φιλοτιμίαν; οὐδένα γὰρ ἔφορον ἄλλων ἐν τοῖς ἱππεῦσιν αὐτὸν ἀτελῆ ποιῆσαι στρατείας δυνάμενος, ταύτην εὗρε μείδιας καινὴν ἱππικῆς τινὰ πεντηκοστήν. καὶ γὰρ αὖ τότε τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ὀπίσω ὄντων ἔμπαρχον, ὥσπερ πομπεῖον ὑμᾶς, ὅτε δεῦρ' ἀπεπλεῖτε ἐκ Εὐβοίας, μόνος οὗτος παρέπεμπεν· ἀλλ' ἀμελήσας ὑμῶν, χάραξ, καὶ βοσκήματα, καὶ θυρώματα ὡς αὐτὸν, καὶ ξύλα εἰς τὰ ἔργα τὰ ἀργύρεια ἐπόμιζε· καὶ χρήματος μὲν λειτουργία γέγονεν ἡ ἔμπαρχία τῷ καταπύγωνι τούτῳ. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, σκέψασθε μὲν τὰ πολλὰ τούτων ὅμως δ' ἐγὼ μάρτυρας ὑμῖν καλῶ.

Μάρτυρες.

Κλέων σουνιεύς, ἀριστοκλῆς παιανιεύς, πάμφιλος *νικήρατος ἀχερδούσιος, εὐκτήμων σφήττιος, καθ' ὃν καιρὸν ἐκ τοῦ C σύρου ἀπεπλέομεν δεῦρο τῷ στόλῳ παντὶ, ἐτυγόμεν ἔμπαρχοῦντες καὶ αὐτοὶ, καὶ μειδίας ὁ νυνὶ κεινόμενος ὑπὸ δημοσθένους, ὧν μάρτυρες ἥκομεν. παντὸς δὲ τοῦ στόλου πλεόντων ἐν τάξει, καὶ τῶν ἔμπαρχον ἐχόντων ὡδάγγελμα, μὴ χωρίζεσθαι, ἕως ἂν δεῦρο καταπλεύσωμεν· μειδίας ὑπολειφθεὶς τὸ στόλου, καὶ γεμίσας τὴν ναῦν ξύλων, καὶ χαράκων, καὶ βοσκημάτων, καὶ ἄλλων τινῶν, κατέπλευσεν εἰς πειραιᾶ μόνος μεθ' ἡμέρας δύο· καὶ οὐ συγκατέστησε τὸν στόλον μετὰ τῶν ἄλλων ἐμπάρχων.

Εἰ τοίνυν ὡς ἀληθῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἅπερ φήσει καὶ καταλαζονεύσεται πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα, τοιαῦτ' ἐμοῦ αὐτῷ καὶ τὰ λελειτουργημένα καὶ πεπρεσβευμένα, καὶ μὴ τοιαῦτα οἷα ἐγὼ δίκαιόν' ἂν εἶναι δεῖν· οὕτω δίκαιόν ἐστι τὸν ἐμὲ ὑβρικέναι, συμφορὰν ταῖς λῃτουργίαις δίκαιος ἂν εἴη. ἐγὼ γὰρ οἶδ' ὅτι πολλοὶ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ ὑμᾶς εἰσὶν εἰργασμένοι, οὐ κατὰ τὰς μειδίου λειτουργίας· οἱ μὲν, ναυμαχίας νενικηκότες· οἱ δὲ, πόλεις εἰληφότες, οἱ δὲ, πολλὰ καὶ καλὰ ἔαρ τῆς πόλεως σήσαντες ἔσπαρα. ἀλλ' ὅμως οὐδενὶ τούτων πώποτε ἐδώκατε τὴν δωρεὰν ταύτην, οὐδ' ἂν δοίητε, ἐξεῖναι τοῖς ἰδίοις ἐχθροῖς ὑβρίζειν αὐτῷ ἑκάστῳ ὁπότ' ἂν βούληται, καὶ ὃν ἂν δυνῆται τρόπον. οὐδὲ γὰρ ἀρμόδιον καὶ ἀνεπιτήδειον. τούτοις γὰρ δὴ μέγιστα δέδονται δωρεαὶ παρ' ὑμῶν, καὶ ἔαρ μεγίστων.

οὐδ'

οὐδ' αὖ ἰωὶ χιδε εἰ ϖεϱσέϱϱαψέ τις τῇ ϛήλῃ ἀξεῖναι ἢ καὶ ὑβϱίζειν αὐτοῖς ὧν αὖ βούλωνται. ὥσϖεϱ γὰϱ αὐτὸ τοῦτο τὰς ἄλλας ἔλαβον ϱωϱεὰς, ὅτι τοὺς ὑβϱίζοντας ἔϖαυσαν. ὅτι τοίνυν κἀγὼ κεκόμισμαι χάϱιν, ὦ ἄνδϱες ἀθηναῖοι, παϱ' ὑμῶν, ἃ μόνον ὧν αὐτὸς λελειτούϱγηκε λειτουϱγιῶν ἀξίαν (μικϱὰ γὰϱ αὖ τι γέ τις ἰῷ) ἀλλὰ κἀγὼ τῶν μεγίστων· καὶ τοῦτο βούλομαι δεῖξαι, ἵνα μηδεὶς ὀφείλειν οἴηϖόθ' τι τῷ καταϖτύϱῳ τούτῳ. ὑμεῖς γὰϱ, ὦ ἄνδϱες ἀθηναῖοι, ἐχειϱοτονήσατε τοῦτον τῆς ϖαλλάδος ταμίαν, ὄντα τοιοῦτον οἷός ἐστι. κἀγὼ πάλιν ὑϖῆϱχον, * ὀϱθῶς δοξάσας τῆς ἀϱχαιϱεσίας ταύτης ϖομϖῆς οὐδενὸς ἀμείνων· κἀγὼ μυστηϱίων ὑϖομελητὴς, καὶ ἱεϱοϖοιὸς ϖοτὲ κἀγὼ βασιλεύς, κἀγὼ τὰ τοιαῦτα δή. εἶτα ϖϱὸς τῷ θεῶν, τὸ τῶν σύσσιτων κϱάτιστον, κἀγὼ ἀνανδϱίαν, κἀγὼ ϖονηϱίαν, ταῖς ϖαϱ' ὑμῶν ἀϱχαῖς, κἀγὼ τιμαῖς, καὶ χειϱοτονίαις ἐϖανοϱθοῦσθαι μικϱὸν ὑϖολαμβάνετε εἶναι δωϱεὰν καὶ χάϱιν; καὶ μὴν εἴ τις αὐτῷ ταῦτα ἀφέλοιτο, ἱϖϖαϱχικὰ, τῆς ϖαλλάδος ταμίας γέγονα· τίνος ἐς ἄλλου ἄξιος ἔσθ'; ἀλλὰ μὴν, κἀκεῖνό γε δεῖσθαι, ὅτι τῆς μὲν ϖαλλάδος ταμιεύσας, κυζικηνῶν ἤϱπασε ϖλεῖον ἢ ϖέντε τάλαντα. ὥσϖεϱ ἵνα μὴ δῶ δίκην, ϖάντα ζόϖον ϖϱοϊωθῶν, κἀ ἐλαύνων τοὺς ἀϖϱοϖόϱους, καὶ τὰ σύμβολα συγχέων· τὴν μὲν ϖόλιν ἐχθϱὰν τῇ ϖόλει ϖεϖοίηκε, τὰ χϱήματα δ' αὐτὸς ἔχει. ἱϖϖαϱχος ὢν χειϱοτονηθεὶς, λελυμασμένα τὸ ἱϖϖικὸν ὑμῶν, τοιούτοις θεὶς νόμοις, οἷς ϖάλιν αὐτὸς ἔξαϱνος ἰῷ, μὴ τεθεικέναι. κἀγὼ τῆς μὲν ϖαϱάλου ταμιεύων τότε, ὅτε τῷ ὅϖλα ϖαϱεσκεύαζον εἰς εὐβοιαν ἐϖοιεῖσθε ὑμεῖς, δώδεκα * τῆς ϖόλεως τάλαντα ἀναλίσκειν ταχθεὶς, ἀξιοῦντων ὑμῶν ϖλεῖν κἀγὼ ϖϱοσϖέμϖειν τοὺς ϛϱατιώτας, οὐκ ἐβοήθησεν. ἀλλ' ἤδη τῶν ϖϱοσθῶν γεγονυιῶν, ἃς διωκλῆς ἐϖῆϱε ϖείσατο ϖηδαίους, ὕϖϱε. καὶ τότε ἥττατο ϖλέων τῷ ἰδιωτικῶν ϛήϱων μιᾶς. οὕτως εὖ τῷ ἱεϱὰν ϛήϱη ϖαϱεσκεύακεν. ἱϖϖαϱχῶν τοίνυν, τί οἴεσθε τἄλλα; ἀλλ' ἵϖϖον οὐκ ἐτύλιξεν ὁ λαμϖϱεὺς καὶ ϖλούσιος δοκῶν ϖϱίασθαι· ἀλλ' ἐϖ' ἀλλοζίου τὰς ϖομϖὰς ἤγετο, τὸ φιλομήλου ϖαγανιέως ἵϖϖου. κἀ ταῦτα ϖάντα ἴσασιν οἱ ἱϖϖῆς. Αλλὰ μὴν ὅτι ταῦτα ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι κἀ τούτων τοὺς μάϱτυϱας.

Μάϱτυϱες.

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδϱες ἀθηναῖοι, κἀ ὅσων ἤδη κατεχειϱοτόνησαν τὸν δῆμον ϖεϱὶ τῶν ἑοϱτῶν ἀδικεῖν, ὑμεῖς κατεγνώκατε, εἰϖεῖν καὶ δεῖξαι, τί ϖεϖοιηκότες αὐτῷ ἐνιοι τινος ὀϱγῆς τετυχήκασι ϖαϱ' ὑμῶν· ἵν' αὐτὰ ϖϱὸς τὰ τούτῳ ϖεϖϱαγμένα αἰτιᾶσθε. ϖϱῶτον μὲν τοίνυν, ἵνα ϖϱόϖης ἢ τελετὰς ἀγοϱάς, μηνοῖν καταγνώσεως, ϖεϱὶ τὰ μυστήϱια ἀδικεῖν, ὁ ἀνὴϱ κατεχειϱοτόνησεν ὁ δῆμος, τὸ θεατϱικὸν, ϖεϱιβαλλόμενον αὐτὸν μυϱίοις, καϱός τινος αὐθϱώϖου. ὅϛι ὃ αὐτὸς νόμος ϖϱᾶγμα δὲ ϖϱὸς τῷ διονυσίων, ὁ ϖεϱὶ τῶν μυστηϱίων· κἀκεῖνος ὕστεϱος τούτου ἐτέθη. τί οὖν ϖοιήσαντος, ὦ ἄνδϱες ἀθηναῖοι, κατεχειϱοτόνησατε τὸ ὁ ἀνδϱός, τοῦτ' ἀκούσατε. ὅτι δίκην ἐμποεμϖὼν κατεδικάσατο ἀνδϱὸς τὸν μυϱίϖπου, οὐκ ἔχων ϖϱότεϱον λαβεῖν αὐτὸν, ὡς ἔοικε, τοῖς μυστηϱίοις ὅτι ἠδικημένος ἐϖεϖλήβετο. κατεχειϱοτόνησατε μὲν δϱᾷ ταῦτα. κἀ οὐδοϖῶν ἄλλο ϖϱοσλῶν. εἰσελθόντα δὲ εἰς τὸ δικαστήϱιον, ἐβούλεθε μὲν θανάτῳ ζημιῶσαι· * ἢ ἅ ϖεϖβαλλόμενον ϖεισθέντος, τῷ δίκην τε ϖᾶσαν ἀφεῖναι λῦσαι κάσατε αὐτὸν, λῶν ἤϱκει ϖϱότεϱον (λῶν ἅ δυοῖν αὐτῇ ταλάντοιν) κἀ ϖϱοσεϖιμήσατε τὰς βλάβας, ἃς ὅϖῃ τῇ κατοχειϱοτονίᾳ μένων ἐλογίζετο αὐτὰ γεγονυῖα ϖϱὸς ὑμᾶς. αὐθϱώϖους εἷς μὲν ὢν ἐξ ἰδίου ϖϱάγματος, ἀδεμιᾶς ὕβϱεως ϖϱοσούσης, ὥσϖεϱ αὐτὸ τὸ ϖϱοβλῆσαι τὸν νόμον, τοσαύτῳ ἔδοκε δίκῃ. εἰκότως. τοῦτο γὰϱ ἦν ὁ φυλάττειν ὑμᾶς δεῖ,

A adscripsisset. Liceat porrò eis etiam lædere quemuis minimè id tulisse tis. quia ob hoc ipsum reliqua dona acceperant, quòd aliorum iniurias compescuissent. Iam relatam ei quoque à vobis esse gratiam, nō tantum eius meritis (quæ parua omnino esset) sed maximis etiam beneficiis parem: id quoque ostendam: ne debere vos aliquid homini spurcissimo putetis. Vos, Athenienses, istum, qualis qualis est, Parali quæstorem creastis: nec non magistrum equitum, cum quidem in festiuitatibus equo per forum incedere non posset: & mysteriorum curatorem, & aliquando regem sacrificulum, boúmque emptorem, & si quæ sunt eius generis aliæ dignitates. Eius igitur ingenij peruersitatem, ignauiam & improbitatem, veltris magistratibus, honoribus & suffragiis emendare, paruum creditis esse munus atque remuneratonem? Atqui si quis ei isthæc ipsa sustulerit, Fui magister equitum, Parali quæsturam gessi, cuius precij tandem ille fuerit? Illud etiam scitis, eum Parali quæstorem amplius quinque talenta Cizicenis rapuisse: ac ne repetundarum postularetur, modis omnibus homines vexando, & exagitando, & tesseras conturbando, reipublicæ nostrę illius vrbis inimicitias procuraſſe, pecuniam ipsum sibi retinuisse. Magister equitum factus, vestrum equitatum læsit, talibus legibus latis, vt eas à se esse latas ipse postea negaret ac tum Parali quęstor, cum in Eubœam vos cōtra Thebanos proficiscēremini, & ipse in mandatis haberet, vt duodecim ex ærario talenta dispensaret: parentibus vobis vt nauigaret, deducerétque milites: non adiuuit: sed icto iam per Dioclem fœdere cum Thebanis, venit. ac tum à priuata quadam triremi nauigando vincebatur. adeò præclarè sacram illam parat. Dum verò magister equitum esset (quid putatis de reliquis?) splendidus iste atque copiosus, nec equum proprium emere fuit ausus: sed alieno equo vehens, qui Philomeli Pæanien sis erat, pompas ducebat. Atque hæc norunt omnes equites qui militarunt. Quæ vt à me verè dici constet: voca mihi harū rerum testes.

B

C

TESTES.

Exēpla seueritatis iudicum in eos edita, qui populi præiudicio dānati fuerunt.

Volo iam Athenienses, etiam quos hactenus ex populi præiudicio de violatis feriis, vos condemnastis, commemorare: atque ostendere, ob quæ facta illorū nonnulli quibus suppliciis sint affecti: vt ea cū istius factnoribus conferatis. primùm igitur (vt postremā condemnationem primo loco dicam) Euandrum Thespiensem violasse mysteria, populi præiudicio statutum est, deferente eum Menippo, homine Care. Est autem eadem lex de Mysteriis, quæ de Bacchanalibus: & hæc lata recentius, quàm illa. Ob quod factum igitur Euandrum damnaueritis, hoc audite. quòd Menippum à se actione mercatoria damnatum, quum prius (vt aiebat) apprehendere nusquam potuisset, in Mysteriis hominem nactus arripuit. Ob hoc igitur eum condemnastis, nullius alterius criminis reum. In iudicio deinde, capite multare voluistis. sed accusatore placato, & totam illi condonare mulctam, cuius prius damnatus erat (fuit autem illa duorum talentūm) coegistis: & damnum, quo se propter expectationē iudicij affectum quærebatur apud vos, accusatori adiecistis. Vnus igitur hic homo ex priuata causa cū nulla cōtumelia cōiuncta propter ipsam legis violationem tantas pœnas dedit: neque id iniuria. Nam hoc illud est, quod vos cu

leges,iusiurandum:hæc habetis vos,Iudices,semper ab aliis,tanquam depositum:quod iis omnibus qui iustitia freti ad vos veniunt,sartum tectum præstādum est.Alius commisisse vobis aliquando visus est in Bacchanalia,eúmque filio suo,tum prætori, assidentem condemnastis,quod quendā qui spectādi locū occupabat,prehensum theatro exegisset.erat autem is Chariclidæ,quem honoris causa nomino,viri prætorij,pater.cuius accusator magnam hāc & iustam causam vobis habere videbatur, cum diceret, Heus tu,si occupaui locum,si(id quod tu mihi obiicis)præconiis nō parui:quid tibi,atque ipsi adeo prętori leges licere volunt? vt ministris eiicere me iubeas,non ipse verberes.Si ne tum quidem parērem: mulcta mihi esset indicenda,& quidnis potius agendum,modò ipse manu me non attingeres. multa enim sancita sunt legibus,cōtra vexationes corporū. hæc ab illo dicta vos ita probastis,vt alterum damnaretis.non tamen hic in iudicium venit,sed morte præuentus est.Alium porrò tum populus damnauit vniuersus,vt qui festum violaret:tum vos pro tribunali morte mulctastis,Cteſiclem inquam. Cur verò eum occidistis? quod scutica gestās pōpæ intererat, qua ebrius quendam suū inimicum verberat. Videbatur enim ex petulantia,nō per ebrietatem verberare:sed per causam pōpæ ac ebrietatis de industria grassari, & hominib. ingenuis perinde ac seruis insultare.Enimuerò his omnibus, quorū alter iis pecuniis cessit,quas iudicio vicerat,alter capite mulctatus est:longè atrociora.confessione omnium, facinora Midię videri:satis scio.Neque.n.pōpam celebrās neque iudicio victor,neque prętoris assessor,nec vlla alia causa impulsus,nili petulantia,talia commisit qualia illorum nullus.Age verò hisce omissis ad Pyrrhum veniamus,Athenienses,Eteobutadem illum, qui delatus,quòd ius diceret,cùm esset in ærarios relatus,vestrûm quibusdam commeruisse mortem visus est,vestrísque sententiis dānatus periit. atqui lucellum istud is sectatus est non petulanter,sed inopia coactus.Multos cōmemorare possem,quorū alij interfecti,alij infamia notati sunt,ob delicta his lōgè leuiora.Et vos,Athenienses,Smicroni decem talentis,& Scitoni totidem,litem æstimastis,quòdcōtraria legibus promulgare videbātur.neque vos aut liberi,aut amici,aut cognati,aut vlli denique illorū aduocati ad misericordiam flexerūt.Ne verò,si quis legibus contraria dixerit,tantopere irascamini:si verò fecerit,non dixerit,æquis animis feratis.Nullum enim verbum,aut dictum tam graue populo & vobis est,quàm ea sunt,quæ à petulātib.hominibus in obuios quosque vestrûm perpetrantur.Ne igitur ipsi tale in vosmetipsos exemplum statuite, Athenięnses:vos aliquem hominem moderatum & populare in quocunque crimine deprehensum,nulla vel misericordia vel venia dignaturos? sed vel occisuros, vel ignominia notaturos:Sin quis opulentus quæuis per libidinem designarit,daturos esse veniam.absit. nec enim æquū est:sed sine discrimine delicta omnium pari vobis seueritate vindicanda sunt.Iam quę nullo eorum minus quę diximus vobis explicatu necessaria esse puto,iis expositis,& breui adhuc de illis disputatione adiecta,descēndam. Magnam, Athenienses,ad peccandum fenestram facinorosis omnib.aperit humanitas vestra,& clementia, quæ cur nulla sit impertiēda Midiæ,id ex me auditote. Ego Athenięses oēs homines existimo sua viuendi ratione quasi stipē sibi colligere,nō eā modò, quā nōnulli & colligūt,& conferunt:sed aliam quoque veluti:

Iterum iudices à clemētia dehortatur: leges & iusiurandum Midię liberis opponit.

τοὺς νόμους, τὸν ὅρκον, ταῦτ' ἔχθ' ὑμεῖς οἱ δικάζοντες ἀεὶ
ὧδε ἀπ' ἄλλων, ὥσπερεὶ παρακαταθήκην, λαμβάνετε πᾶσιν,
ὅστις μὴ τὸ δικαίου πρὸς ὑμᾶς ἔρχεται, σῶον ὑπάρχειν
δεῖ. ἕτερος ἀδικεῖν ποτ' ἔδοξεν ὑμῖν πρὸ τὰ δικαστήρια καὶ
κατεχειροτόνησατ' αὐτόν, παρεδρεύοντος ἄρχοντι τῷ μέσῃ,
ὅτι θέαν τινὸς καταλαμβάνοντος ἤλαυνε, ἐξαίρων ἐκ τοῦ
θεάτρου. λέγει γάρ, ὅτι τὸ βέλτιστον πατὴρ χαρικλείδου, τὸ
ἄρξαντος, καὶ μέγα γ' ὑμῖν τοῦτο ἐδόκει, καὶ δίκαιον ἔχειν
ὁ προβαλλόμενος λέγειν· εἰ κατελάμβανον αὐτὸν προτέραν
θέαν, εἰ μὴ τοῖς κηρύγμασιν, ὡς σύ με φῄς, ἐπειθόμην,
τίνος ἂν τῷ νόμων εἶεν κύριος; καὶ ὁ ἄρχων αὐτὸς τοῖς ὑπηρέταις ἐξαίρειν εἰπεῖν, οὐκ αὐτὸς τύπτειν· οὐδ' οὕτω πείθομαι, ἀλλὰ βάλλειν ἀλλὰ βάλλειν· πάντα μᾶλλον, πλὴν
αὐτὸς ἅψασθαι τῇ χειρί. πολλὰ γὰρ πρὸς τὸ μὴ τὸ σῶμα
ἕκαστον ὑβρίζεσθαι, πεπιήκασιν οἱ νόμοι. ταῦτ' ἔλεγε μὴν
ἐκεῖνος, κατεχειροτονήσατε δ' ὑμεῖς. οὐ μὴν εἰσῆλθεν εἰς
τὸ δικαστήριον ἔτι· ἀλλ' ἐτελεύτησε πρότερον. ἕτερος
τοίνυν ὅ, τε δῆμος ἅπας κατεχειροτόνησεν ἀδικεῖν ὧδε
τὴν ἑορτήν, καὶ ὑμεῖς εἰσελθόντα ἀπεκτείνατε, κτησικλέα λέγω. δι' τί δὴ τοῦτον ἀπεκτείνατε; ὅτι σκύτος ἔχων
ἐπόμπευε, καὶ τούτῳ μεθύων ἐπαίσσε τινα ἐτύγχανε ὑπάρχον· αὐτῷ ἐδόκει γὰρ ὕβρει, καὶ οὐκ οἴνῳ τύπτειν. ἀλλὰ
τὴν ὅπλ τῆς πομπῆς καὶ τὸ μεθύειν προφασιν λαβών,
ἀδικεῖν, ὡς δούλοις χρώμενος τοῖς ἐλευθέροις. ἀπάντων
τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τούτων, ὧν ὁ μὲν ὢν ἐλεύθερος,
ὁ δέ, καὶ θανάτῳ ζημιωθεὶς φαίνεται, πολλῷ δεινότερα οἶδ' ὅτι πάντες ἂν εἰ φήσειαν τὰ μειδίᾳ πεπραγμένα. οὔτε γὰρ ποιμαίνων, οὔτε δικίου ἡρπακὼς, οὔτε παρεδρεύων, οὔτ' ἄλλην σκῆψιν ἔχων οὐδεμίαν πλὴν ὕβρεν, τοιαῦτα πεπίηκεν, οἷα οὐδεὶς ἐκείνων. καὶ τούτοις
μὲν δὴ ἐῶμεν. ἀλλὰ πρῶτον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν ἐτεοβουτάδην, ἐνδειχθέντα δικάζειν, ὀφείλοντα τῇ δημοσίᾳ, θανάτῳ ζημιῶσαί τινες ὑμῶν ὤοντο χρῆναι· καὶ τέθνηκεν ἄλλοις παρ' ὑμῖν. καί τοι τοῦτο τὸ λῆμμα, δι' ἔνδειαν, οὐδὲ ὕβρεν λαμβάνειν ἐπεχείρησεν ἐκεῖνος. ἔπολλοῖς ἂν ἑτέροις ἔχοιμι λέγειν, ὧν οἱ μὲν, τεθνᾶσιν. οἱ δ' ἠτιμωμένοι δὲ πολλῷ τούτων εἰσὶν ἐλάττω πεφυκότα. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σμίκρ' ὀφλόντων δέκα ταλάντων ἐτιμήσατε· τῇ σκίπωνι τοσούτων ἑτέρων, δόξαντι ὠφλῆσθαι προσγράφειν. καὶ οὔτε παῖδα, ἅτε φίλου, οὔτε συγγενεῖς, οὔθ' ὁντινοῦν ἠλεήσατε τῶν παθόντων ἐκείνοις. μὴ τοίνυν ἂν μὲν εἴπῃ τις ὠφλημένα, οἵτινες ὀργιζόμενοι φαίνεθ' ἂν ὅ ποιῇ μὴ λέγῃ, πρᾴως δίκεισθε. οὐδὲν γὰρ ῥῆμα, οὐδ' ὄνομα οὕτως ὀξὺ τοῖς πολλοῖς ὑμῶν χαλεπὸν, ὡς ὅστις ὑβρίζων τις τὸν ἐντυγχάνοντα ὑμῶν διαφθείρεται, μὴ τοίνυν αὐτοὶ καθ' ὑμῶν αὐτῶν δεῖγμα τοιοῦτον ἐνέγκητε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὡς ἄρα ὑμεῖς, ἂν μὲν τῶν μετρίων τινὰ καὶ δημοτικῶν λάβητε ὅτιοῦν ἀδικοῦντα, οὐτ' ἐλεήσετε οὔτ' ἀφήσετε, ἀλλ' ἀποκτενεῖτε, ἢ ἀτιμώσετε. ἂν δ' πλούσιος ὢν τις ὑβρίζῃ, συγγνώμην ἔξετε, μηδὲν ἄρα. οὐ γὰρ δίκαιον. ἀλλ' ὅτι πάντων ὁμοίως ὀργιζόμενοι φαίνεσθε. ἃ τοίνυν οὐδενὸς τῶν εἰρημένων ἧττον ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ταῦτ' εἰπών, ἔτι καὶ βραχέα περὶ τούτων διαλεχθείς, καταβήσομαι. ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μεγάλην τοῖς ἀδικοῦσιν ἅπασι μερὶς ἡ πλεονεξία, ἣ τῶν ὑμετέρων τρόπων φαίνεται. ὅτι δὴ ταύτης ἐστὶν ὑμῖν μεταδοῦναι πεφυκεί μειδίᾳ, τοῦτ' ἀκούσατέ μου. ἐγὼ νομίζω πάντας ἀνθρώποις ἐρᾶνος φέρειν
ὧδε τὸν βίον αὐτοῖς· οὐχὶ τούσδε μόνους οἷς συλλέγουσί τινες, καὶ ὧν πλησταὶ γίγνονται; ἀλλὰ καὶ ἄλλους.

οἷον, ἐστί τις μέτριος καὶ φιλάνθρωπος ἡμῶν, καὶ ἐλεῶν ἅπολ-
λυτά; τούτῳ ταυτὸ δίκαιον ὑπάρχειν καὶ παρὰ πάντων, αὖ
ποτ' εἰς χρείαν καὶ ἀγῶνα ἀφίκηται. ἄλλος ὅτου τις αἰσχυ-
νθήσεται, καὶ πολλοὺς ὑβρίζων, καὶ τοὺς μὲν, καθάρματα. τοὺς δ',
πτωχοὺς, τοὺς δ' οὐδὲν ὑπολαμβάνων εἶναι; τούτῳ τὰς αὐ-
τὰς δίκαιον ὑπάρχειν φορὰς, ὥσπερ αὐτὸς εἰσενήνοχε
τοῖς ἄλλοις. ἂν δοκῶ ὑμῖν ὀρθῶς ὀλίγη σκοπεῖν, τούτου
πλεῖστ' ἂν εὕροιτε μισθίαν ὄντα τὸν ἐμόν, οὐκ ἐκείνου.
οἶδα δοκῶ ὅτι καὶ τὰ παιδία ἔχων ὀδυρεῖται, καὶ πολλοὺς
λόγους καὶ ταπεινοὺς ἐρεῖ, δακρύων, καὶ ὡς ἐλεεινότατον ποι-
ῶν ἑαυτόν. ἐγὼ δ' ὅσῳ περ ἂν αὐτὸν ταπεινότερον ποιῇ,
τοσούτῳ μᾶλλον ἄξιον μισεῖν αὐτὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
δήπου; ὅτι εἰ μὲν μηδαμῶς δεινὸν δοκοίη ταπεινὸς
εἶναι καὶ βίαιος ἂν ὅτι τὰ παρελήλυθότα βίᾳ
τῇ φύσει καὶ τῇ τύχῃ, δι' ὧν τοιοῦτος ἐγένετο, ἄξιον ἂν αὖ
τι τῆς ὀργῆς ἀνεῖναι. εἰ δ' ὅπῃ ἁμάρτυρος μέτριον παρέχειν
ἑαυτὸν ἔμελλε βλάπτειν, τὸν σκαπτόν ἢ τὸν τοῖχον τὸν ζόπον εἵλετο
ζῆν· οὐδὲν δήπου τοῦθ', ὅτι καὶ νυνὶ αὖ δεινὸς φαίνεται, B
πάλιν αὖ τοὺς ἐκείνου, ὃν ὑμεῖς ἴστε, γνώσεσθαι. ἃ δὴ δεῖ φο-
σέχειν, καὶ δὲ τὸν παρόντα καιρὸν, ὃν ἔστ' ἐξεπίτηδες πλάτ-
τεσθαι, κυμαίνοντα οὐδὲ πιστότερον τὰ παντὸς, ὃν αὐτοὶ σύ-
νιστε πρέσβυν ποιησάμενον. ἐμοὶ παιδία οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν ἔσχο-
μι ταῦτα φιλοσοφούμενος, κλαίειν καὶ δακρύειν ἐφ' οἷς
ὑβρίζομαι. δεῖ τοίνυν ἅμα τὸ πεποιηκότος ὁ πεπονθὼς ἕ-
καστον ἔξω παρ' ὑμῖν; μὴ δῆτα· ἀλλ' ὅταν ἔστ' ἔχων τὰ
παιδία, τούτοις ἀξιοῖ δοῦναι τὴν ψῆφον ὑμᾶς· τοῦθ' ὑ-
μεῖς τοῖς νόμοις ἐκποιεῖτε μᾶλλον, πλησίον ἢ χεῖσθε παρεστάναι, καὶ
τὸν ὅρκον ὃν ὀμωμόκατε, τούτοις ἀξιοῦτε καὶ ἀνθυπομνῦ-
τε ἕκαστον ὑμῶν ψηφίσασθαι· οἷς ὑμεῖς καὶ πολλὰ δικαιό-
τερον, προσῆκεν ἂν ἢ τούτῳ. καὶ γὰρ ὀμωμόκατε, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, τοῖς νόμοις πείσεσθαι, καὶ τῷ ἴσῳ μέτε-
στιν ὑμῖν δίκη τοῖς νόμοις, καὶ πάντ' ὅσα ἔστιν ἀγαθὰ ὑμῖν,
δίκη τοῖς νόμοις ἔστιν, οὐ δίκη μειδίαν, οὐδὲ δίκη τοῖς μειδίου
παισίν. καὶ ῥᾴτωρ ἔστιν οὗτος ἴσως ἐμὲ φήσει λέγων. ἐγὼ
δ', εἰ μὲν ὁ συμβουλεύων, ὅ, τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγῶ-
μαι, καὶ τοῦτ' ἄχρι τοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνοχλεῖν μηδὲ βιάζε-
σθαι ῥᾴτωρ ἔστι· οὔτε φύσημ' αὖ, οὔτε ἀπαρνήσομαι τοιοῦ-
το. εἰ μέν τοι ῥᾴτωρ ἔστιν, οἵοις ἐγὼ τοῖς λεγόντων ἐγὼ, C
καὶ ὑμεῖς δ' ὁρᾶτε, ἀναιδεῖς, καὶ ἐξ ὑμῶν πεπλουτικό-
τας· οὐκ ἂν εἴποι οὗτος ἐγώ. εἴληφα μὲν γὰρ οὐδὲ ὁπωσοῦν
ἐξ ὑμῶν τι· δέδωκα δὲ ὀλίγα εἰς ὑμᾶς, πλεῖν πάνυ μικρῶν, ἅπαντ'
ἀπήλωκα. καί τοι, καὶ εἰ τούτων ἦν πονηρότατος· κατὰ
τοὺς νόμους ἔδει παρ' ἐμοῦ δίκην λαμβάνειν, οὐκ ἐφ' οἷς
ἐλεεπούργουν ὑβρίζειν. ἔτι τοίνυν οὐδείς ἐστιν, ὃς τις ἐ-
μοὶ τῶν λεγόντων συναγωνίζεται. καὶ οὐδενὶ μέμφομαι.
οὐδὲ γὰρ αὐτὸς οὐδενὸς ἕνεκα τούτων οὐδὲν ὑμῶν πώ-
ποτ' εἶπον· ἀλλ' ἁπλῶς κατ' ἐμαυτὸν ἐγνων καὶ λέγειν
φέρειν, ὅ, τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμαι· ἀλλὰ τούτῳ
πάντως αὐτίκα δὴ μάλα συνεξεταζομένοις τοῖς ῥή-
τορσι ὄψεσθε ἐφεξῆς. καί τοι πῶς ἔστι δίκαιον τοιοῦ-
το μὴ, τοῦτο ὡς ὀνειδος φέρειν ἐμοί· δίκη τούτων
δ' αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν ἀξιοῦν σωθῆναι; τάχα τοίνυν τι-
σὶν καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐρεῖ, ὡς ἐσκεμμένα καὶ παρεσκευασ-
μένα πάντα λέγω νυνί. ἐγὼ δ' ἐσκέφθαι μὲν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, φημὶ, καὶ οὐκ ἂν ἀρνηθείην, καὶ μεμελετηκέ-
ναι γε ὡς οἰοῦν μάλιστα ἐμοί. καὶ γὰρ ἂν ἄθλιος ἦν, εἰ
τοιαῦτα παθὼν καὶ πάσχων, ἠμέλουν ὧν περὶ τούτων ἐ-
ρεῖν ἔμελλον πρὸς ὑμᾶς. γεγραφέναι μέν τοι μοι τὸν λό-
γον μισθίαν· οὐδὲ τὰ ἔργα παρεσκηκὼς περὶ ὧν εἰσιν,

A est nostrûm aliquis moderatus, & humanus, & in multos misericors? huic æquum fuerit eadem officia viciſſim præſtari ab omnib. ſi quando neceſſitas eius & tempora poſtularint. Alius quiſpiam, vt iſte, impudés, & in multos iniurius: qui quidem alios quiſquilias, alios mendicos, alios nihil eſſe putet? iſti tributa eadem, quæ ipſe pendit aliis, ſunt reſeruanda. Iam ſi rectè vobis rem æſtimare viſum fuerit: hanc cõtuliſſe ſtipem Midiam, nõ illam alteram, reperietis. Non ignoro aũt, eum & liberos ſuos lamẽtaturũ, & multa ſupplici voce dicturum, lacrymando, & & ſeſe quàm maximè miſerabilem oſtendẽdo. Sed quantò nunc abiectiorem ſe geſſerit: tantò maiore odio dignus erit, Athenienſes. Quamobrem? quia ſi nulla ratione ferociam ſuam domare potuiſſet, quin ita importunus & violentus eſſet, tempore vitæ ſuperiore: naturę & fortunæ, quæ talem eum reddidiſſent, ratione habita, nonnihil de ſeueritate ſupplicij remitti fortaſſe decuiſſet. Sin quamuis ſubmiſſe modeſtéque ſeſe gerere, cum vellet, poſſet, contrarium vitæ inſtitutum potius, quàm hoc ſequi præoptauit: non ſanè obſcurum eſt hoc, ſi nunc ſuis artificiis pœnas ſubterfugerit, eum rurſus eundem, quẽ ſcitis vos, futurum eſſe. Non igitur eius humili ſpecie moueri debetis, nec huius temporis ſimulationi, fictóque vultui plus adhibere fidei, aut firmitatis ineſſe putare, quàm reliquo tempori omni, quo quæ vita eius, qui mores fuerint, ipſi perſpexiſtis. Ego liberos non habeo, quibus in conſpectum veſtrũ productis, eiulare poſſim, ac deplorare iniurias mihi factas. Num igitur propterea ipſe contumeliosè tractatus, deteriore apud vos conditione ero, quàm is qui iniuriam mihi fecit? Non vtique, ſed quando iſte productis liberis ſupplicabit, vt illis iudicium condonetis: tum vos me cum legum comitatu propè aſſiſtere putate, & iureiurando, quod dediſtis: poſtulantem, & ſupplicantem, vt hæc in ferendis ſententiis reſpiciatis: à quibus vos longè iuſtius quàm ab iſto ſtabitis. Nam & iuraſtis, Athenienſes, vos legibus obtemperaturos: & legibus acceptum ferre debetis par & æquum ius quo fruimini: & quicquid bonorum habetis, id beneficio legum habetis, non Midiæ, aut eius liberorum. Orator etiam iſte eſt, me dicens, forſitan inquiet. Ego verò, ſi is orator eſt, qui id conſulit, quod vobis profuturum putat, ídque ea modeſtia, vt neque vos obtundat, neque cogat: non ſanè fugerim, neque negauerim hoc nomen. Sin orator eſt, quales etiẽ concionantium nonnullos ego, atque vos ipſi videtis, impudentes, & veſtris opibus locupletatos: is ego non fuerim. Non enim quicquam à vobis accepi: ſed meam rem familiarem, omnino paucis exceptis, omnem vobis impendi. Etſi autem illorum quoque omnium eſſem improbiſſimus: legibus à me pœna ſumenda eſſet: non in obeundo munere publico mihi inſultãdum. Oratorum præterea nemo mihi ſuffragatur. neque id vitio cuiquã verto: quia nec ipſe vnquã quicquam apud vos in eorũ gratiã dixi: ſed ſimpliciter pro me tũ dicere, tũ agere decreui, quicquid è republica fore ducerẽ. Cũ iſto aũt ſtatĩ videbitis oratores oẽs ordine in procinctu ſtare. An verò eum decet nomen hoc probri loco mihi obiicere, cũ ipſe in illis viris prorã & puppim ſalutis ſuæ collocet? Fortaſſis aũt etiam talia dicet: me nũc omnia meditata & preparata afferre. Ego verò, Atheniẽſes, mediatum eſſe me affirmo: & haud negauerim, ſummum in cogitando ſtudium poſuiſſe. Væcors enim eſſẽ, ſi poſt tãtas iniurias, quas tuli & fero, quid apud vos iis de reb. dicturus eſſem, penſi nihil habuiſſem. Ipſam tamen orationem Midias mihi dictauit. nam qui res, de quibus verba ſunt,

Se non eã negligendum eſſe, quod orator ſit: & ſcõma de meditatione in aduerſarium retorquet.

Querelam Midiæ, de iniquo populi præiudicio, repudiandam: cum exagitatione maledicentiæ eius, & arrogantiæ, & importunarum cõcionum.

suppeditauit: ei iure optimo id tribuetur, non ei qui meditatus est, solicitéque laborauit, vt causam suam in re præsenti, ita vt æquum est, proponeret. Ego verò me hoc facere solere, etiam ipse confiteor, Athenienses. Midiam aũt nihil vnquam in omni vita iusti esse meditatum apparet: cui si vel paululum talia cogitare in mentẽ venisset: non ita toto cœlo à re aberrasset. Arbitror porrò, cum non dubitaturũ esse populum etiam accusare, & concionem: & ea quæ tum dicere audebat, quum de eo quererer, nũc quoque dicturum quibus exeundum fuisset, eos remansisse: & qui præsidia deseruerint, eos interfuisse concioni: ac ludiones, & peregrinos, & eius generis homines fuisse, à quibus fuerit condemnatus. Nam tanta Iudices, fuit eius confidentia & impudentia, vt norunt è vobis qui interfuerunt, vt maledicendo, & minitando, & subinde in tumultuantem concionis locum intuendo, se terrorem incussurum putaret omni populo. Quamobrem haud profectò iniuria ridiculæ iam eius lacrymæ videbuntur. Quid ais, ô nefariũ caput? Tu-ne ab hisce postules, vt liberûm tuorum, aut tui misereantur, tuísve rationib. studeant, à te publicè contempti, & ludibrio habiti? Tu-ne solus mortalium omnium, quem apertissimè constat, in vita tanta superbia & omnium hominum despectu esse refertum, vt etiam illi, cum quibus tibi nihil est negocij, tuam confidentiam & vocem, & tumultum, & tuos ministros, & opulentiã, & ferociã sine dolore spectare non possint: in iudicio misericordiam statim consequêris? Magnum quidem principatum, vel potius artẽ inueneris, si duas res inter se maximè contrarias tam paulo momento tibi ipsi circũdare posses: inuidiam ex vitæ insolentia, misericordiam ex impostura. Nulla tibi ratione tribui potest misericordia, quicquid intueamur: sed contrà, odium, & inuidia, & iracundia. Hæc. n. mereris. Sed illuc redeo, ad eius accusationem populi, & cõcionis. Quod vbi faciet, cogitate vobiscum, Iudices, illum equites, commilitones suos, cùm Olynthum iuisset, ad vos in cõcionẽ progressũ, accusasse. * nũc rursus apud eos qui foris militant, occasione expectata, populum accusaturum. Vtrum igitur vos siue manseritis, siue exieritis, tales perhiberi nõ recusabitis, quales Midias facit: an contrà potius iste semper & vbique, diis inuisus erit & execrandus? Ego quidem opinor istum talem. Nam quem non equites, non collegæ, non amici ferre possunt: quid de eo dicendũ est? Iouẽ testor, & Apollinẽ atq; Mineruã (dicetur. n. siue profuturum, siue nociturum sit) cùm iste se trãsegisse mecum fabularetur, apparebat quosdam, * qui blandè omnino cum eo solent colloqui, molestè ferre: idque mediusfidius eis minimè vitio vertendum. Nec enim ferri potest homo, sed & solus dives est, & eloquens solus, & omnes ei sunt quisquiliæ & mendici, ac ne homines quidem. Eum igitur, qui nunc tanto fastu turget: si absoluatur, quid facturum putatis? Id quo pacto cognoscere possitis, ego dicam: si è signis, quæ secuta sunt populi præiudicium, rem æstimetis. Quis enim est, qui præiudicio damnatus violati festi præsertim, etiam si nullum aliud periculum aut discrimen subesset, non ob idipsum domi se abstruderet, modestúmque præberet ad iudicij saltem, si non in omne tempus? nemo est, quin id faceret. Aliter verò Midias. Nam inde ab eo die concionatur, conniciatur, clamitat. Legitur magistratus aliquis? Midias Anagyrasius in campum descendit: Plutarchi procurato remagit, eius secreta nouit: vrbs eum non capit.

A οἱ λόγοι δικαιότατ' αὐ ταύτῃ ἔχοι τιὼ αἰτίαν, οὐχ ὁ ἐσκεμμένος, οὐδ' ὁ μελετήσας τὰ δίκαια λέγειν νυνί. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτο ποιῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ· μειδίαν μέν τοι μηδὲν ἐσκέφθαι πώποτε ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ δίκαιον, εἰκός ἐστιν. εἰ δὲ καὶ κατὰ μικρὸν ἐπῆλθε τὰ τοιαῦτα αὐτῷ σκοπεῖν, οὐκ ἂν τοσοῦτον διημάρτανε τοῦ πράγματος. οἶμαι τοίνυν αὐτὸν, οὐδὲ τοῦ δήμου κατηγορεῖν ὀκνῆσαι, οὐδὲ τῆς ἐκκλησίας· ἀλλ' ἅπερ νῦν ἐτόλμα λέγειν, ὅτ' ἦν ἡ περιβολή, ταῦτα καὶ νυνὶ ἐρεῖ, ὡς ὅσοι, δέον ἀριστερὰν, κατέδυμον· καὶ ὅσοι τὰ φεύγοντα ἦσαν ἔρημα λελοιπότες, ἐξεκλησίασαν. καὶ χορδυταὶ καὶ ξένοι, καὶ τοιοῦτοί τινες ἦσαν, οἱ κατεχειροτόνησαν αὐτοῦ. εἰς δὲ τοῦτο θράσους καὶ ἀναισχυντίας τότ' ἀφίκετο, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἴσασιν ὅσοι παρῆσαν ὑμῶν, ὥς τε κακῶς λέγων καὶ ἀπειλῶν καὶ βλέπων ἔδοξε εἰς τὸν ἀεὶ θορυβοῦντα τόπον τῆς ἐκκλησίας, καταπλήξειν ᾤετο τὸν δῆμον ἅπαντα. ἢ καὶ γελοῖα ἦν τὰνυνὶ σίμαι δάκρυα, εἰκότως αὐτοῦ δοκοῦν. τί λέγεις, ὦ μιαρὰ κεφαλή; σὺ τὰ σαυτοῦ παιδία ἀξιώσεις ἐλεεῖν, ἢ σὲ τοῖς δεῖ ἀπορυδάζειν εἰς τὰ σά, τοὺς ὑπὸ σοῦ δημοσίᾳ περιπεπλακισμένους; οὐ μόνος γ' ἦν ὀντων ἀνθρώπων, ὅτι μὲν τοῦ βίου τοσαύτης ὑπερφανίας καὶ ὑπεροψίας πάντων ἀνθρώπων μεστὸς ὢν ἔσῃ φανερώτατος, ὡς τε καὶ θεοῖς οἷς μηδέν ἐστι σοι πρᾶγμα λυπεῖσθαι, τοῖς σοῖς θράσυτητα καὶ φωνὴν καὶ τὸ σὸν χρῆμα, καὶ τοὺς σοὺς ἀπολούθους, καὶ πλοῦτον, καὶ ὕβριν στεφανώσας· ἐν ᾧ τῷ κείνεσθαι δῆλόν ἐστιν, μεγάλων μέν τ' ἂν ἀρχοῦ, μᾶλλον δ' ἐν τέχνῃ εἰμὶ ἂν ἀνθρώπων, εἰ δύο τὰ ἐναντιώτατα ἑαυτοῖς, ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ πρὸς σαυτὸν δυνατὸν ποιήσασθαι. φθόνον μὲν ὧν ζῇς, καὶ ἐφ' οἷς ἐξαπατᾷς, ἔλεον; οὐκ ἔστιν οὐδαμόθεν σοι προσῆκον ἔλεος, οὐδὲ κατ' ἐν, ἀλλὰ τοὐναντίον, μῖσος καὶ φθόνος, καὶ ὀργή. τούτων δὲ ἄξια ποιεῖς. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνο ἐπάνειμι, ὅπερ τοῦ δήμου κατηγορήσει τῆς ἐκκλησίας. ὅταν οὖν τοῦτο ποιῇ σε θυμεῖσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἐστὶ τῷ μὲν ἑαυτὸν σπαταλῶντα μύρων ἵππων, ὅτι εἰς ὅλωσθον διέβησαν, ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κατηγόρει. νυνὶ πάλιν* μύνας, πρὸς τοὺς ἐξεληλυθότας τὸ δήμου κατηγορήσει. πότερον οὖν ὑμεῖς, ἂν μὴ ἥπτε, ἀνέπτετε, ὁμολογήσετε ἔτι τοιοῦτοι, οἵοις μειδίας ὑμᾶς ἀποφαίνει· ἢ τοὐναντίον, τὸν ἀεὶ καὶ παντοχοῦ θεοῖς ἐχθρὸν καὶ βδελυρόν; ἐγὼ μὲν οἶμαι τὸν τοιοῦτον. οὐ γὰρ οὐχ ἵππους, ἀσωμάρχοντες, ἀ φίλοι δυνάμεθα φέρειν· τί δ' ἕτερον ἄν εἴποι τις; ἐμοὶ μὲν, νὴ τὸν Δία, καὶ τὸν Ἀπόλλω, καὶ τὴν Ἀθηνᾶν (εἰρήσεται γὰρ εἴτ' ἄμεινον εἴτε μή) οὐ δοκεῖ, ὡς ἁπλῶς λαμβάνω, φειδὼν ἐλεητὸν εἶναι*· ἔνδηλοί τινες ἦσαν ἀχθόμενοι τῷ πάνυ τοῦτο λαλοῦντων ἡδέως. καὶ τὸν Δία αὐτοῖς πολλὴ συγγνώμη· οὐ γάρ ἐστι φορητὸς ἄνθρωπος ἀλλὰ καὶ πλουτεῖ μόνος, καὶ λέγειν δυνατὸς μόνος, καὶ πάντες εἰσὶ τούτῳ καταθαρμάται, καὶ πτωχοί, καὶ οὐδὲ ἄνθρωποι. τὸν οὖν ὅπῃ ταύτης τῆς ὑπερφανίας ὀψόμενα νῶν, ἂν ὑποφύγῃ, τί ποιήσειν οἴεσθε; ἐξ ὅτου γ' ἦν τοῦτ' ἂν εἰδείητε, ἐγὼ φράσω. εἰ τοῖς μὴ τιὼ καταχειροτονίαν τεκμηρίοις θεωρήσετε. τίς γάρ ἐστιν ὅς τις, καταχειροτονηθέντος αὐτοῦ, ταῦτα ἀσιβεῖν ὤφειλ' ἑορτιὼ, εἰ καὶ μηδεὶς ἄλλος ἐπῆν κίνδυνος μηδ' ἀγών, οὐκ ἂν ἐς αὐτὸ κατέδυ, καὶ μέζιον παρέχειν ἑαυτὸν, τόν γε δὴ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον; εἰ μὴ πάντα, οὐδεὶς ὅς τις οὐκ ἄν. ἀλλ' οὐ μειδίας. ἀλλὰ ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας, λέγει, λοιδορεῖται, βοᾷ, χειρίζεται πρὸς μειδίας ἀναγυράσιος προβέβληται· πλουτάρχου προξενεῖ τὰ ἀπόρρητα. οἶδεν· ἡ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ καὶ

B

C

καὶ τἄλλα πάντα ποιεῖ, δηλονότι οὐδὲν ἄλλο ἐνδεικνύμενος, ἢ ὅτι ἐγὼ οὐδὲν πέπονθα ὑπὸ τῆς καταχειροτονίας· οὐδὲ δέδοικα, οὐδὲ φοβοῦμαι τὸν μέλλοντα ἀγῶνα. ὃς οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὸ μὴ ὑμᾶς δεδιέναι δοκεῖν, αἰσχρὸν ἡγεῖται· τὸ δὲ μηδὲν φροντίζειν ὑμῶν νεανικόν· τὸν δὲ ἀπόλωλεν ἡδονάς τις οἴεται πεποιηκέναι οὐδὲ ἓν ἔξειν ὑμᾶς ὅ, τι χρήσεται αὐτῷ νομίζει. πλούσιος, θρασύς, μέγα φρονῶν, μέγα φθεγγόμενος, βίαιος, ἀναιδής, πῦ λήψεσθαι, νὴ Δί' ἀλλ' ἔγωγε εἰ μηδενὸς ἕνεκα τῶν ἄλλων, τῷ γε δημοσίων ὧν ἕκαστ' ἐδημήγορει, κἂν οἷς καιροῖς, τῷ μίσησιν αὐτὸν δικαίως οἴμαι δικῶν δοῦναι. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι, αἰ μέν τι τῶν δεόντων ἀπηγγελθῇ τῇ πόλει, κἀγὼ τοιοῦτον, οἷον δύρεσιναι πάντας ἐδαμοῦ πώποτε μισθίας τῶν συνηδομένων, οὐδὲ τῶν συγχαιρόντων ἔξηπάδητε τῶν δήμων. αἰ δέ τι φλαῦρον, ὃ μηδεὶς ἂν βουλοίτο, τῶν ἄλλων τοῦτος αἰσχίστην δύθεως, καὶ δημηγορεῖ, ἐπεμβαίνων τῶν καιρῶν, καὶ τῆς συμπάσης ἀπολαύων, ἵν' ὅτι τῶν τοιούτων ἀχθεσθῆς, ποιεῖτε ὑμεῖς. τοιγαροῦν ἐγὼ ἐτέ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ ἐγὼ ἐξέρχεσθε· καὶ οἶδα δεῖν χρήματα εἰσφέρειν. εἶτα θαυμάζετ' εἰ κακῶς ὑμῖν τὰ πράγματ' ἔχει; ἐμὲ οἴεσθ' ὑμῖν οἰσοίσειν, ὑμεῖς δ' οὐκ ἐμβήσεσθε; ἐμὲ οἴεσθε ξυμπράξειν, ὑμεῖς δ' οὐκ ἐμβήσεσθε; τοιαῦθ' ὑβρίζων, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆς πικρίαν & κακόνοιαν, ἣν κατὰ τῶν πολλῶν ὑμῶν ἔχων ἀφανῆ, παρ' ἑαυτῷ ἐφείλκετο, φανερὰν ὅτι τὸ καιροῦ καθιστάς. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ὑμᾶς ὅτου νοῦ, ὅταν ὀφθῇ ἐξαπατῶν καὶ φενακίζων, ὀδύρεσθαι καὶ κλαίειν, καὶ δῆτα, ταῦθ' ὑποβάλλειν αὐτῷ τοιοῦτος γὰρ εἶ, μειδιᾶ· ὕβρεως γὰρ εἶ καὶ οὐκ ἐθέλεις ἔχειν τοῦθ' αὐτὸ τῇ χεῖρε· εἶτα θαυμάζεις εἰ κακὸς κακῶς βουλεύεται; ἀλλὰ νομίζεις ἡμᾶς μὲν ἀνέξεσθαί σου, αὐτὸς δὲ τυπήσειν; καὶ ἡμᾶς ὑποφθειρεῖσθαί σου, σὲ δὲ παύσεσθαι; καὶ βοηθήσουσιν οἱ λέγοντες ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐχοῦτω τούτῳ χαρίσεσθαι, μᾶλλον τοῖς θεοῖς βουλόμενοι, ὡς ἐπηρεάζειν ἐμοὶ δεῖ τὴν ἰδίαν ἔχθραν, ἣν ἔσθ' οὗτος ἐμοί, ἀν τε ἐγὼ φῶ, ἀν τε μὴ φῶ, φησὶν εἶ) καὶ βιάζεσθαι τοῦτο οὐκ ὀρθῶς. ἀλλὰ κινδυνεύει, τὸ λίαν δύτυχεῖν, ἐνίοτε ἐπαχθεῖς ποιεῖν· ὅπου γὰρ ἐγὼ μὲν οὐδὲ πεπονθὼς κακῶς, ἐχθρὸν εἶναί μοι τοῦτον ὁμολογῶ ἔσθ' ὅ, τι δεῖ ἀφιέναι αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ὅτι τοῖς ἄλλοις ἀγῶσιν ἅπασι, καὶ νῦν ἀναβήσεσθαι, μηδὲ τῆς κοινῆς τῶν νόμων ὑπηκοΐας ἀξιῶν ἐμοὶ μετεῖναι, πῶς οὐκ ἔσθ' ἑπαχθὴς ὅσον οὐδὴ καὶ μείζων, ἢ καθ' ὅσον ἡμῶν ἑκάστῳ συμφέρει ἕπ τοῖνυν παρεῖν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ ἐκάθητε εὔβουλος ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅτε ὁ δῆμος κατεχειροτόνησε μειδίου, καὶ καλούμενος ὀνόματι, ἀπεβολωκότος τοὔτου καὶ λιποψυχοῦντος, ὡς ὑμεῖς ἴστε, ἐκ αὐτῆς. & μὲν εἰ μηδὲν ἠδικηκότος ἤρειτο τὰ περὶ βολὴν ζημιοῦσθαι· τότ' ἔδει τὸν γε πρῶτον δήπου συμφέρειν, καὶ βοηθῆσαι. εἰ δὲ καταγνοὺς ἀδικεῖν τότε, δεῖ ταὐτ' ἠκροᾶσθαι νῦν δ' ὅτι περισκήπτουσιν ἐμοὶ, δεῖ ταῦτα τοῦτον ἐξαπατήσεται ὑμῶν οὐκ καλῶς ἔχει χαρίσασθαι. μὴ γὰρ ἔστω μηδεὶς ἐν δημοκρατίᾳ τηλικοῦτος, ὡς τε συνειπεῖν, τὸν μὲν, ὑβρίσθαι, τὸν δὲ, μὴ δοῦναι δίκην ποιῆσαι. ἀλλ' εἰ κακῶς ἐμὲ βούλει ποιεῖν εὔβουλε (ὡς ἐγώ γε μὰ τοὺς θεοὺς, οὐκ οἶδα ἀνθ' ὅτου) δίκαιος μὲν εἶ τὴν πόλιν δίκην τοῖς νόμοις δοῦναι παρ' ἐμοῦ δίκην λαμβάνειν. ὧν δ' ἐγὼ φεύγω τοὺς νόμους ὑβρίσθω, μή με ἀφαιροῦ τὴν τιμωρίαν. εἰ δ' ἀπορεῖς ἐκεῖνος με κακῶς ποιῆσαι· εἶτ' ἂν καὶ τοῦτο σημεῖον τῆς ἐμῆς ἀπεχθείας. εἰ τοὺς ἄλλοις ῥᾳδίως κείνων, ἐμὲ μηδὲν ἔχεις ἐφ' ὅτῳ τοῦτο ποιήσεις. πάππου μὰ τοίνυν καὶ φιλιππίδου τοῦ μνησαρχίδου,

A & hæc omnia facit, non in aliud profectò, nisi vt ostendat populi sibi præiudicium nihil nocuisse: neque metuere aut formidare se futurum iudicium: Qui igitur, Athenienses, vos pertimescere turpe putat, vos verò nihil facere præclarum: nō hunc decies interfectum oportebat? nec .n. vos habituros, quod de se statuatis, putat. Dives, confidens, inflatus, magniloquus, violentus, inuerecundus: vbi cōprehēdetur, si nunc astu subterfugerit? Ego verò, vt non ob aliud, vel ob crebras & importunas conciones, maximo supplicio censerem afficiendum. Nostis enim hoc profectò, si res bene gestæ nunciantur vrbi, & tale aliquid quo exhilarentur omnes: nusquam vnquam inter eos esse Midiam inuentum, qui cum populo gaudent, quique congratulantur. Sin quid aduersi, quod deprecentur omnes: primùm inter alios statim surgere & concionari, insultantem temporibus, silentióque fruentem, quod vos propter aduersæ fortunæ tristitiam tenetis. Tales enim estis Athenienses. neque enim egredimini, neque tributum conferendum censetis: & miramini malè vobiscum agi? me putatis vobis tributa collaturum, vos illis fructuros? me putatis triremes instructurum, vobis ociosè domi sedentibus? Tali petulantia vtens, & animi sui acerbitatem ac maleuolentiam, quam obscurè contra populum apud semetipsum gerit, per occasionem detegens, obambulat. Oportet igitur, Athenienses, vos etiā sic nunc, quando iste per fraudem & imposituram lamētabitur, & plorabit, & supplicabit, hæc illi subiicere. Talis es Midia. homo enim contumeliosus es, neque vis manus apud te cōprimere: & miraris te, manus cùm sis, malè perituū? sed putas nos te toleraturos, ipsum verò te verberaturum? nos te absoluturos, nullum statuentem improbitati tuæ modum? Oratores quidem istum defendent: non tam mediusfidius, vt isti gratificentur: quam vt ægrè mihi faciant ob priuatas inimicitias: quas iste sibi mecum, siue affirmem, siue pernegem, intercedere dictitat, & vi extorquet. In quo non rectè sentit; Sed ita ferè fit, vt nimia felicitas homines aliquando reddat intolerabiles. Nam cùm ego nec acceptis iniuriis, eum inimicum mihi esse profitear: ipse tamen me demittentem non demittit: sed in alienis causis semet ingerit: & nunc prodibit, vt nec commune legum præsidium mihi impertiamini, postulatutus. Talis igitur nónne iam grauis est, & maior quàm vnicuiq; nostrūm expediat? Ad hæc adfuit, Athenienses, & sedit Eubulus in theatro, quum populus Midiam damnauit: & nominatim citatus, orante isto & contendente, vti vos nostis, non surrexerit. Atqui si Midiam insontem delatum esse credidit apud populum: officium amici vtique fuisset, ei patrocinari & opitulari. Sin, quia tum sentiebat eum iniustè facere, ideo adesse noluit: nunc quia mihi inimicus est, ideo istum liberare studet: vobis honestum non fuerit, illi gratificari. Adsit vt in republica populari quisquam tantus existat: cuius intercessione alter acceptam iniuriam tolerare cogatur, alter factam impunè ferat. Quòd si mihi malefacere studes Eubule (quanquam ego deos testor, haud scio, quo merito meo) potes id quidem, & rēpublicam geris: sed legibus quoduis à me supplicium exigito. Vltione tamen iniuriarum & contumeliarū quibus ego sum cōtra leges affectus, noli me spoliare. Sin illo modo mihi te posse male facere diffidis: iā hoc quoq; signū fuerit meę probitatis, te qui alios facilè accusare soleas, nihil in me reperire quod crimineris. Audio porrò & Philippidē, & Mnesarchidem, & Diotimū Euonymeū, ac tales quosdā diuites

In patronos Midiæ Eubulū in primis: séque defendi petit cōtra potentum factionem.

B

C

& trierarchos,intercedere pro eo velle, & deprecaturos à vobis,vt ipsis id beneficium præstetur. De quibus nihil dixerim apud vos mali(insanitē enim si facerem,)sed quæ spectanda vobis,cùm isti precabuntur,sint,& considerandа:hæc dicam. Cogitate Iudices,si(quod dij omen auertant, neque fiet) isti nunc cum Midia, & hominibus Midiæ similibus, rempublicam occuparēt,& vestrûm aliquis è vulgo & plebeiis hominibus,in istorum quempiam commisisset,non talia,qualia Midias in me, sed quidvis aliud,atque in iudicium talibus hominibus refertū ingredieretur:quid veniæ aut misericordiæ impetraturum credieretis?Fortasse gratificarentur?Non certè plebeium quemquam deprecantem audirent,sed stati in intonarent:Huncce invidum,hunc pestilentem,hunc demum ita esse petulantem?ac efferri animis,cui vita licere frui abundè esse oportebat? Ne igitur,Athenienses,in eos qui ita vobiscum agerent, aliter vos animati sitis:neque autoritatem istorum admiremini,sed vosmetipsos.Multa illis bona sunt, quæ possidere nemo eos prohibet. Ne igitur ipsi quoque vos libertatem, quam vobis communem possessionem leges præstant, possidere prohibento. Nihil acerbum aut graue Midias patietur, si eius facultates plebeiorum opibus,quos nunc infectatur, quos mendicos nominat,æquabuntur:& quæ copiæ nunc eum ad ferociam incitant,eæ adimentur. Neque istos scilicet decet à vobis hæc precari:Ne secūdū leges ferte sententiā,Iudices:ne opitulamini indignis tractato modis:ne curate iurisiurādū: in nostrā gratiā hoc facite.Haec.n.,si qui precabuntur:pro isto precabūtur,tametsi nō eadē verba vsurparint. Quòd si amici sunt,nec ferendum,si Midias dives non sit, esse putant:ipsi cum primis pollent opibus, idque nemo eis inuidet. Pecuniam igitur illi de suo largiātur:vt & vos,quibus de rebus iurati sedetis iudices, iis de rebus ita pronuncietis,vt iustitia postulat: & isti de semetipsis,nō cū ignominia vestra, largiātur. Sī diuites isti pecuniā negligere aut amittere nolūt: qua fronte vos iurisiurādi religionē negligetis?Opulenti multi,conspiratione inita,Athenienses, opinionis etiam & autoritatis aliquid propter diuitias consecuti, procedunt vos rogaturi. Horum nulli me,Athenienses, condonetis, sed quemadmodum isti, suis quisque commodis & Midiæ studeat: ita vos vobis ipsis & legibus & mihi ad vos confugienti studete:& hanc sententiam,in qua nunc estis, retinete.Nam siquidem, Athenienses, tunc cùm ego quærerer,re audita,populus Midiam absoluisset:nō perinde graue videretur. Nam & non * esse factas illas iniurias: & nihil ad festum attinere, & multis aliis modis quispiam se consolari potuisset. nunc hoc etiam omnium acerbissimum mihi accideret, si vos omnes,qui statim admissis delictis, tantam iracundiam & acerbitatem atq; molestiam præ vobis tulissetis:vt Neoptolemo &Mnesarchide & Philippide,& quibusdam ex isto valde locupletum grege, & à me, & à vobis contendentibus,clamaretis, vos non condonaturos, & aggressō me Blepæo mēsario, ita exclamaueritis * quasi ab eo pecuniam accepturus essem,vt ego,Atheniēses,pallium vestro tumultu perterritus,abiicerem. & propemodum nudus in tunicula astarem,dum illum,cùm me traheret,fugiebam: & deinde obuiam euntes, Vide sis, vt persequaris iudicio nefarium istum, neque cum eo transigas : obseruabunt te Athenienses quid facturus sis,& eius generis alia, dictitantes.

Cōmonefacit iudices præiudicij infamiæ, periculi cōmunis & legum.

καὶ δίσπορον τὸν βίον μέσα, καὶ τοιούτους τινὰς πλουσίους, καὶ ἐπιφόρους, ἀξιωτήσεσθαι καὶ λιπαρήσειν παρ' ὑμῶν αὐτὸν, αὐτοῖς ἀξιοῦντας δοθῆναι τοῦ χάριν ταῦτα. ὧν οὐδὲν ἂν εἴποιμι πρὸς ὑμᾶς φλαῦρον ἐγώ. καὶ γὰρ ἂν μανοίμην. ἀλλ' ἃ θεωρεῖν ὑμᾶς ὅταν οὗτοι δέωνται, δίκαια καὶ λογίζεσθαι, ταῦτ' ἐρῶ. σκοπεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ γνοίητε (ὃ μὴ γένοιτο οὐδεὶς ἔσαι) νῦν οὗτοι κύριοι τῆς πολιτείας μετὰ μείζονος καὶ τῶν ὁμοίων τούτῳ, καὶ τῆς ὑμῶν τῶν πολλῶν καὶ δημοτικῶν ἀνθρώπων ἁμαρτεῖν εἰς τοιούτων, μὴ τοιαῦτ' οἷα μείζονα εἰς ἐμέ; ἀλλ' ὅπου ἄλλο, εἰς δικαστήριον εἰσίοι πεπληφωμένον ὑπὸ τοιούτων· τίνος συγγνώμης ἢ τίνος ἐλέου τυχεῖν ἂν οἴεσθε, ταχύ γ' ἂν χαρείσαντο*; οὐ δὲ γὰρ δεινὸν τι τῶν τῶν πολλῶν πεπονθέναι. ἀλλ' οὐκ ἂν οὕτως εἴποιεν, τόνδε βάσκανον, τὸν ὄλεθρον, τοῦτον ὑβρίζειν*; καὶ κατανεῖν ὄν, ὃν εἴ τις ἐᾷ ζῶν, ἁπάντων ἐσθ' ἡμῶν; μὴ τοίνυν, ὦ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τούτοις τοῖς οὕτω χρησαμένοις ἂν ὑμῖν, ἄλλως πως ἔχετε ὑμεῖς μηδὲ τὴν δόξαν τὴν τούτων θαυμάζετε, ἀλλ' ὑμᾶς αὐτοὺς πολλὰ τούτοις ἀγαθὰ ὄντι, ἃ τούτοις οὐδεὶς κωλύει κεκτῆσθαι. μὴ τοίνυν μηδ' οὗτοι τὴν ἄδειαν, ἣν ὑμῖν καὶ νόμοι οὐσίαν οἱ νόμοι παρέχουσι, κωλύοντες κεκτῆσθαι. οὐδὲν δεινόν, οὐδὲ ἐλεεινὸν μειδίας πείσεται, ἂν ἴσα μὲν κτήσηται τοῖς πολλοῖς* ὑμῖν, οἷς νῦν ὑβρίζει καὶ πένησι ἀποκαλεῖ. ἃ δὲ νῦν ᾤετο αὐτὸν ὑβρίζειν ἐπαγεῖ, ταῦτα πεισθήσεται δὴ ὅτι δίκαιον δίκαια μὴ κτᾶσθαι νόμοις δικάσητε, ὦ ἄνδρες δικασταί μὴ βουληθήσητε τῷ πεπονθότι δεινὰ μηδ' ὑπομεῖναι τὰ ἴσα μὲν χάριν ταύτην τὰ δέ, ἂν τι δέωνται, ταῦτα δεῖν τούτου δήσονται, κἂν μὴ ταὐτὰ λέγωσι τὰ ῥήματα. ἀλλ' εἰπέρ εἰσι φίλοι, καὶ δεινὸν εἰ μὴ πλουτήσῃ μειδίας ἡγοῦνται εἰσὶ μὲν εἰς τὰ μάλιστα αὐτοὶ πλούσιοι, καὶ καλῶς πεποιῦσι, χρήματα δ' αὐτῷ παρ' ἑαυτῶν δόντων, ἵν' ὑμεῖς μὲν ἐφ' οἷς εἰσεληλύθατε ὁμωμοκότες, δικαίως ψηφίσησθε· οὗτοι δὲ παρ' αὐτῶν τὰς χάριτας, μὴ μετὰ τῆς ὑμετέρας ἀρχὴν ποιῶνται. εἰ δ' οὗτοι χρήματα ἔχοντες μὴ ποιοῦσιν αἰσχρῶς; ὑμῖν καλὸν τὸν ὅρκον φυλάττεσθαι; πλείστοι πολλοὶ συνεσκότες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ δοκεῖν τινες εἶναι δι' ἀπορίαν προσειληφότες, ὑμῶν παρίασι δεησόμενοι τούτων μηδενί με, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, προέσθαι· ἀλλ' ἅπερ ἕκαστος τούτων ὑπὲρ τῶν ἰδίων συμφερόντων καὶ ὑπὲρ τούτου ἀπουδάσεται· οὕτως ὑμεῖς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν νόμων καὶ ἐμοῦ, τὸν ἐφ' ὑμᾶς καταπεφυγότος, πεύσασθε, καὶ τηρήσατε τοῦ γνώμου τούτων, ἐφ' ἧς νῦν ἑστε. καὶ γὰρ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τόδ', ὅτ' ἐμοὶ προσβολή, τὰ πεπραγμένα ὁ δῆμος ἀκούσας, ἀπεχειροτόνησε μειδίου· οὐκ ἂν ὁμοίως ἐμοὶ δεινόν. καὶ δὲ μὴ γεγόνασι, καὶ μὴ προὐτοῦ ἑορτοῦ ἀδικήματα ταῦτ' εἶ), καὶ πολλὰ ἂν εἶχέ τις αὐτὸν προσμυθήσασθαι. νῦν δ' τοῦτο καὶ πάντων ἂν μοι δεινότατον συμβαίη, εἰ παρ' αὐτὰ μοὶ τὰ δικήματα οὕτως ὀργίλως καὶ πικρῶς καὶ χαλεπῶς ἅπαντες ἔχοντες φαίνεσθε, ὥς τε νεοπτολέμου, καὶ μνησαρχίδου, καὶ φιλιππίδου, καί τινων τῶν σφόδρα τούτων πλησίον δεομένων καὶ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, βοᾶτε, μὴ ἀφεῖναι, καὶ προσελθόντος μοι βλέποντος τὸ ξαπέζιτου, τηλικοῦτ' ἀνεκράγετε, ὡς* παρ' ἐκείνου χρήματα μου ληψομένου· ὡς τέ με, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φοβηθέντα τὸν ὑμέτερον ὄρυβον, ὀλίγου ἐν τῷ χιτωνίσκῳ γυμνὸν ἐν τῷ χιτωνίσκῳ γυμνὸν ἐφεύγοντα ἐκεῖνον, ἕλκοντά με. καὶ μὴ ταῦτα ἀπαντήσητε, ὅπως* ἐπέξῃ τῷ μιαρῷ, καὶ μὴ ἀφαλύσῃ θεάσονταί σε ἡ ποιήσεις ἀθηναῖοι, τοιαῦτα λέγοντες*.

ἐπεὶ

ἐπεὶ δὴ κεχειροτόνηται μὴ ὕβρεις τὸ πρᾶγμα εἶναι, ἐν ἱε-
ρᾷ δὲ οἱ ταῦτα κρίνοντες καθεζόμενοι διέγνωσαν, διέμει-
να δὲ κἀγὼ κοὐ πρὸς ὑμᾶς ἔτ' ἐμαυτόν· τί
νικᾶτ' ἀποψηφιεῖσθε ὑμεῖς; μηδαμῶς. πάντα γὰρ τἀναν-
τία ἔνεστιν ἐν τῷ πράγματι. εἰμὶ δὲ ὑπὸ τούτων ὑμῖν ἄ-
ξιος. πῶς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κρίνων ἀνθρωπον, δο-
κοῦντα καὶ ὄντα βίαιον, καὶ ὑβριστὴν, μάρτυρα τῆς ὕβρεως τῆς αὐτοῦ πεποιη-
μένον οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὅπωσδηποτ' ἀπαντας ἅ-
παντας τῶν Ἑλλήνων. ἤκουσεν ὁ δῆμος τὰ πεπραγμένα
τούτῳ. τί οὖν; ὑμῖν καταχειροτονήσας παρέδωκεν. οὐ τοί-
νυν οἷόν τε ἀφανῆ τὴν γνῶσιν ὑμῶν γενέσθαι, οὐδὲ λα-
θεῖν, οὐδ' ἀνεξέταστον εἶναι, τί ποθ' ὡς ὑμᾶς τὸ πρᾶγμα-
τος ἐλθόντος ἔγνωτε. ἀλλ' ἐὰν μὲν κολάσητε· δόξετε
σώφρονες εἶναι καὶ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ καὶ μισοπόνηροι.
ἂν δ' ἀφῆτε· ἄλλου τινὸς ἥττασθαι. οὐ γὰρ ἐν πολιτι-
κῆς αἰτίας, οὐδ' ὥσπερ ἀρίστοφῶν, ὑποδοὺς τοὺς κρά-
νους, ἔλυσε τὴν πρόβολήν· ἀλλ' ἐξ ὕβρεως, καὶ ἐν τῷ B
μηδὲν ἂν ὧν πεποίηκεν αἰσχύνην δυνάσθαι κεῖνος.
πότερον οὖν τούτου γιγνομένου κρεῖττον ἢ δοῦναι, ἢ νυνὶ
κολάσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι νυνί. κοινὴ γὰρ ἡ κρίσις, καὶ τὰ δι-
κήματα πάντ' ἐφ' οἷς κέκρικε, κοινά. ἔπι δ' οὐκ ἐμὲ ἔτυ-
πεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐδ', οὐδὲ ὕβριζε τῇ δια-
νοίᾳ τότε, ποιῶν οἷα ἐποίει· ἀλλ' ἅπαντας ὅσοις περ ἂν
οἴηταί τις ἧττον ἐμοῦ δύνασθαι διὰ πλοῦτον ὑπὸρ αὐτῶν λα-
βεῖν· εἰ δὲ μὴ πάντες ἐπαιδεύθητε, μηδὲ πάντες ἐπηρεάζεσθε
χρηματοῦντες· ἴστε δήπου τοῦθ', ὅτι οὐδὲ χρηματοῦσθ' ἅμα
πάντες, οὐδὲ δύναιτ' ἂν εἷς δόντα ὑμᾶς ἅμα πάντας,
μιᾷ χειρὶ οὐδεὶς πεπληκίσας. ἀλλ' ὅταν εἷς ὁ πα-
θὼν μὴ λάβῃ δίκην· τότ' ἔκαστον αὐτὸν χρὴ προσδο-
κᾶν, τὸν πρῶτον μὴ ταῦθ' ἁδικησόμενον γενήσεσθαι· καὶ
μὴ παρορᾶν τὰ τοιαῦτα, μηδ' ἐφ' ἑαυτὸν ἐλθεῖν προμέ-
νειν. ἀλλ' ὡς ὀλιγίστου φυλάττεσθαι. μισεῖ μειδίας ἴ-
σως ἐμέ. ὑμᾶς δ' ἕκαστον ἄλλος τις. ἆρ' οὖν συγχωρήσετ'
ἂν τοῦτον, ὅς τις ὀργὴν ἕκαστος ὁ μισῶν, κύριον γενέσθαι τὸ C
ταῦθ' ἅπερ οὗτος ἐμέ, ὑμῶν ἕκαστον ποιήσαι; ἐγὼ μὲν οὐκ
οἶμαι. μὴ τοίνυν μηδ' ἐμέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προέσθε
τούτῳ. σκέψασθε δὲ αὐτίκα δὴ μάλα, ἐπειδὰν αἱρεθῇ τὸ δι-
καστήριον, εἷς ἕκαστος ὑμῶν, ὁ μὲν, θᾶττον ἴσως, ὁ δὲ, σχο-
λαίτερον οἰκαδ' ἄπεισιν, οὐδένα γε φροντίζων, οὐδὲ με-
ταπροφόμενος, οὐδὲ φοβούμενος, οὔτ' εἰ φίλος, οὔτ' εἰ μὴ
φίλος αὐτῷ συντεθύξεταί τις. οὐδέ γε εἰ μέγας, ἢ μικρὸς,
ἢ ἰσχυρὸς, ἢ ἀσθενής, οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν. πῇ ποτε; ὅτι
τῇ ψυχῇ τοῦτ' οἶδε, καὶ θαρρεῖ, καὶ πέπισται τῇ πολι-
τείᾳ, μηδένα αὐτὴν ἕλξειν, μηδ' ὑβριεῖν, μηδὲ τυπτήσειν. εἶτ' ἐφ' ᾧ οὐδείσαν αὐτοὶ, πορεύεσθε, ταύτῃ οὐ βε-
βαιώσαντες ἐμοὶ βαδιεῖσθε; καὶ τίνι χρὴ με λογισμῷ
πιστεῦσαι ταῦτα παθόντα καὶ ζῶ, εἰ πεφεύξεσθέ με νῦν
ὑμεῖς; θαρρεῖ νὴ Δία, φήσειέ τις ἄν. οὐκοῦν ἔτ' οὐδὲν ὑβρι-
σθήσει. ἐὰν δὲ τότε ὀργιεῖσθε, νῦν ἀφέντες μηδαμῶς, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, μὴ πρόσθητε μήτ' ἐμὲ, μηδ' ὑμᾶς αὐ-
τοὺς, μήτε τοὺς νόμους, καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο, εἰ θέλοιτε σκοπεῖν
καὶ ζητεῖν, ὅτῳ ποτ' εἰσὶν ὑμῶν οἱ ἀεὶ δικάζοντες ἰσχυροὶ
καὶ κύριοι τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων, αἵ τε ἑξακόσιοι, αἵ τε
χίλιοι, ἀνθ' ὁπόσοις ἂν ἡ πόλις καθίσῃ; οὔτε τῷ μεθ' ὅ-
πλων εἶναι συντεταγμένοι μόνοι τῶν ἄλλων πολιτῶν, δέ-
ομαι ἂν οὔτε τῷ τὰ σώματα ἄρτια ἔχειν, καὶ μάλιστα
ἰσχύειν τοὺς δικάζοντας οὔτε τῷ τὴν ἡλικίαν εἶναι νεώτατοι·
οὔτε τῷ τοιούτων οὐδενὶ, ἀλλὰ τῷ τοῖς νόμοις ἰσχύειν.

A Postquam igitur suffragio decretum est, id factum esse contumeliam, & in templo, qui huic cognitioni sunt præfecti, sedentes pronunciarunt, egóque in sententia permãsi, & neque vobis, neque mihi ipse defui: tum demum vos absoluetis? Minimè gentium. Turpissima enim omnia in re insunt. Neque verò ego sum ita meritus de vobis, cum præsertim, Athenienses, hominem accusem, qui & est, & habetur violentus ac contumeliosus, qui in celebri ludorum conuentu petulanter deliquit, qui contumeliæ suæ testes fecit non modò vos, sed & Græcos etiam omnes qui spectatum aduenerant. Audiuit populus istius facinora. Quid igitur? præiudicio damnatũ vobis tradidit. Quare vestra cognitio nec in obscuro fieri, nec latêre potest, aut effugere disquisitionẽ hominum, quidnam re apud vos actitata decreueritis. Quòd si pœnas infligetis: prudentes & bonos viros, & improbis infestos: Sin dimiseritis: aliqua alia re superatos esse vos iudicabunt. Neque enim ciuili aliquo delicto admisso, aut, vt Aristophon, coronis redditis, conquestionem publicam dissoluit: sed ob B contumeliam, & quia nihil eorum quæ fecit, corrigere potest, in iudicio versatur. Vtrum igitur, hoc facto præstabat eum statim, an verò nũc puniri? equidem nũc arbitror, cõmune enim est hoc iudicium & omnia facinora de quib. accusatur, cõmunia sunt. Præterea nõ me verberabat, Atheniẽses, solum iste, neque contumeliis impetebat, animo & cogitatione sua tum, cũ faceret ea quæ faciebat: sed omnes, quotquot putet aliquis se minus, quàm ego me, vlcisci posse. Nam quod non oẽs verberib. aut contumeliis afficiebamur? in ædilitate, hoc vtique nostris, vos nec adiles omnes simul esse: neque posse quenquam vos simul omnes, vna quidem manu, malè tractare. Sed cùm vnus, cui facta iniuria est, pœnas non sumpserit: tum vnumquemque expectare oportet, se proximum fore ipsum qui sit iniuriis afficiẽdus. proinde alia non negligenda sunt, nec expectandum eò vsque, dum simili clade prematur, sed longè antepręcauendum. Odit Midias fortasse me. Vestrûm verò quemque, alius quispiam. Num igitur concesseritis, vt infestus ille, quisquis sit, pro libidine sua vestrûm quemuis ita tractet, quemadmodum iste me tractauit? equidem non opinor. Proinde me quoque ab istius insolentia defendite. Saltem hoc videte, iam statim vbi iudicium surrexerit, vnusquisque vestrûm, alius fortasse maturiùs, alius seriùs domum reuertitur, nulla re sollicitus, neque respectãs, aut metuens quicquam, siue amicus sibi, siue inimicus obuiam detur: neque porrò vtrum magnus an paruus, robustus an imbecillis, neque denique tale quicquam. Cur verò istuc? quia hoc, animo suo nouit, hoc fidit, atque fretus est, republica, se à nemine trahendum, aut exagitandum, aut verberandum esse. Ad quam igitur securitatem itis ipsi, non prius ea mihi confirmata, vadetis? Qua spe igitur aut expectatione talia perpessum supereſse ac viuere oportebit, si nunc vos me negligetis? At hercule dicet aliquis, bono animo es: nihil enim in posterum tale tibi fiet. quid verò si fiet? tũ irascemini, cũ equis animis nũc feratis? Nequaquã, Atheniẽses, ne destituite neq; me, neq; vosmetipsos, neq; leges. Nã illud ipsũ si cõsiderare & indagare voletis, quare qui è vobis, suis quique tẽporibus ius dicitis, sacrosãcti sint, & oẽs ciues in sua potestate habeãt, siueducenti, siue mille, siue quotcũque iudices publicè sint delecti: reperietis, non ideò fieri, q; soli ex reliquis armis insignes & instructi, aut corporib. lectissimis & valentissimis præditi sint iudices, aut ætate florẽtissimi, aut vlla re denique simili: sed q; legib. valeat

Legum autem vis in quo est? Vtrum in eo, si quis ve A strum affectus iniuriis exclamarit, vt ipsæ accurrant & præsentia sua opitulentur? non literæ.n. sunt, & scripturâ constant, neque hoc facere possunt. In quo igitur earum vis est? Si vos eas confirmabitis, & sẽper ratas exhibebitis omnibus earum opem implorantib. Ita & leges per vos firmæ sunt, & vos per leges Hæ igitur ita sunt defendẽdæ, vt seipsum vnusquisque defensum ab iniuria vellet: legúmque violationes pertinere ad omnes, sunt existimandæ, in quocunque deprehendãtur. neque obita munera, neque homo vllus, neque calliditas vlla reperiri, aut quicquam aliud debet, quod legum violatorem à dãdis pœnis eripiat. Qui Bacchanalib. in theatrum ingrediẽtem videbatis istum, exibilabatis, exclamabatis, omnia denique quæ odij signa sũt, faciebatis: quã uis nihil adhuc è me de eo audisseris. Priusquam igitur factum coargueretur, irascebamini, læsum ad iniuriam vlciscendam hortabamini: applaudebatis, cùm eum apud populum deferrem: postquam verò conuictus est, & confessũ populi in templo facto, B præiudicio damnatus, & alia nefarij istius facinora insuper sunt in lucem producta, & vos forte ad iudicium estis delecti, & in manu vestra est, vt solo suffragio conficiatis omnia: nunc dubitabitis mihi opitulari, populo gratificari, cæteros modestiores facere, & id consequi, vt in posterum ipsi extra omnem periculi metum securè viuatis, edito in istum exemplo, quo reliqui moueãtur? Itaque cùm propter omnia suprà dicta, tum verò maximè propter Deum, cuius iste festum nefario scelere polluit, sancta & iusta sententia lata, istum condemnate.

ἢ ὃ τῷ νόμων ἰσχύς, τίς ὅστις; ἂν ἐάν τις ὑμῶν ἀδικοῦμένος ἀνακράγῃ, ἅπερ δραμοῦνται καὶ παρέσονται βοηθοῦντες; οὐ. γράμματα γὰρ γεγραμμένα ὄντι, καὶ οὐχὶ δυνατὰ ἂν τοῦτο ποιῆσαι. τίς οὖν αὐτῶν ἡ δύναμίς ἐστιν; ὑμεῖς ἐὰν βεβαιῶτε αὐτοὺς, καὶ παρέχητε κυρίους ἀεὶ τοῦ βοηθῆσαι. οὕκουν οἱ νόμοι τε ὑμῖν εἰσιν ἰσχυροὶ, καὶ ὑμεῖς τοῖς νόμοις. δεῖ τοίνυν τούτοις βοηθεῖν ὁμοίως, ὥσπερ ἂν αὖ τις ἀδικουμένῳ, καὶ τοὺς τῶν νόμων ἀδικήματα κοινὰ νομίζειν, ἐφ' ὅτου περ ἂν λαμβάνηται· καὶ μήτε λειτουργίας, μήτε ἄνδρα μηδένα, μήτε τέχνην παραλαβεῖν δύνασθαι, μήτ' ἄλλο μηδέν, ἐν ὅτου παραβαίς τις τοὺς νόμους οὐ δώσει δίκην. ὑμῶν οἱ θεσμοθέται τοῖς διονυσίοις εἰσιόντα εἰς τὸ θέατρον τοῦτον, εἰσεῖπέτε. ὡς τε ἀμύσιος ὄστι, ταῦτ' ἐποιεῖτε, οὐδὲν ἀκηκοότες πω παρ' ἐμοῦ. εἶτα παρὼν ἐγὼ ἐλεηθεῖσαν τὸ παράγραμμα, ὠργίζεσθε, παρεκαλεῖθ' ὅπως τιμωρίαν τὸν παθόντα, ἐπεσείετε δ' ὅτε παραβαλοίμην αὐτὸν εἰς τὸν δῆμον· ἐπειδὴ δ' ἐξελήλεγκται καὶ παρεστέγωκεν ὁ δῆμος τοῦτον, εἰς ἱερὸν καθεζόμενος, καὶ τἄλλα παρεσκεύασται τὰ προσήκοντα τῇ μιαρᾷ ταύτῃ, καὶ δικάσοντες εἰλήχατε, καὶ πάντ' ἔστιν ἐν ὑμῖν μιᾷ ψήφῳ διαπράξασθαι. νυνὶ οἰκνήσετε ἐμοὶ βοηθῆσαι, τῷ δήμῳ χαρίσασθαι, τοῖς ἄλλοις σωφρονίσαι μετὰ πολλῆς αὖθις τοῖς λοιπὸν ἀσφαλείας δηλονότι, παράδειγμα ποιήσαντες τοῦτον τοῖς ἄλλοις; πάντων οὖν ἕνεκα τῆς εἰρημένων, καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ χάριν, παρὰ τὴν ἑορτὴν ἀσεβῶν ὄντ' ἤλωκε, τὴν ὁσίαν καὶ τὴν δικαίαν ἡμέραν ψῆφον, τιμωρήσασθε τοῦτον.

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS IN ANDROTIONEM, VIOLATARVM LEGŨ REŨ.

Duo senatus Athenis.

DVo fuerunt Athenis senatus: alter perpetuus Areopagiticus, qui de cædibus voluntariis, & vulneribus, & aliis similibus rebus iudicaret: alter, qui rempubl. administraret. is quotannis mutabatur, ex quingentis viris constans, qui essent ætate senatoria. Lege autem quadam is se-

Lex senatoria.

natus iubebatur nouas triremes fabricare: quod ni fecisset, eos donum à populo petere, eadem lex vetabat. Nunc autem cum senatus triremes non fecisset: Androtion, qui ple-

Androtiõis decretum.

biscito senatum corona donari iusserat, violatarum legum reus agitur. Nam duo eum inimici accusant, Euctemon & Diodorus: quorum ille priores causæ partes, hic posteriores agit, & perorat causam hac oratione. Dicunt autem accusatores, primùm sine autoritate senatus factum esse decretum.

Accusationes rei.

Cum enim lex iuberet, ne prius ad populum ferretur decretum, quàm senatui probatum esset: Androtionem contra eam legem, sine concilij iussu, decretum hoc ad populum retulisse. Deinde legi illi esse contrarium, quæ vetet senatum, non factis triremibus petere præmium. Si enim petere sit interdictum: vtique nec dare concessum esse. Atque hæ leges ad rem attinent. Afferunt autem & contra personam duas: vnam de impudicitia, alteram de ærariis: & asserunt,

Personæ.

Androtionem vtraque ignominiosum esse. Nam & prostituisse corpus suum, & patrio ære alieno esse obstrictum reipublicæ.

ALIVD ARGVMENTVM.

VArij fuêre magistratus apud Athenienses: quorum alij sorte, alij suffragio, alij delectu creabantur. Sorte,

Triplex ratio creandorum magistratuum.

qui sortito legebantur, vt iudices: suffragio, qui populo suffragãte vt imperatores: delectu, qui deligi solebant, vt ædiles. Senatus igitur quingentorũ ex his erat, qui sorte legebantur. Quingentorũ autem diximus ad discrimen Areopagitarum. Qui tribus à se inuicẽ rebus maximè distinguũtur: eáq; primùm, quòd quingenti publica negocia curabãt, Areopagitæ capitalia duntaxat. Quod si quis dicat, etiam

Discrimina quingentorũ & Areopagitarum.

δὲ, αἱ κλῆσιν, ὡς αἱ τῆς χορηγῶν. τούτων, μία δὲ τῆς κληρωτῆς ἡ βουλὴ τῆς πεντακοσίων. τῆς πεντακοσίων δὲ εἰπομεν, ὡς αὐτοσχεδιαστοὶ τῆς ἐν ἀρείῳ πάγῳ. εἰσὶ δὲ τούτων διαφοραὶ τρεῖς. καὶ πρώτη ὅτι, τὸ τῶν τῆς πεντακοσίων, τὰ δημόσια πράγματα διοικεῖν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ, ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΛΟΓΟΥ.

C ΔΥο ἦσαν ἐν ἀθήναις βουλαί. ἡ μὲν, διαμένουσα ἐν ἀρείῳ πάγῳ, περί τε φόνων ἑκουσίων, καὶ τραυμάτων, καὶ τοιούτων πρᾶξις. ἑτέρα δὲ ἡ τὰ πολιτικὰ πράττουσα. αὕτη δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἡμείβετο, ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν τῶν τῶν βουλευτικῶν ἡλικίαν ἀρόντων συνισταμένη. νόμῳ δὲ ὃν ὁπόταν τῇ βουλῇ τιμᾶν πεῖσθαι πεντήρεις καινάς. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσωσι, κωλύων αὐτὸν αὖθις αὖ τὸν δῆμον δωρεάν. νῦν τίνων, ἡ μὲν βουλὴ, τὰς πεντήρεις ἐκπεποίηκε. ἀνδροτίων δὲ γράψας ἐν τῷ δήμῳ ψήφισμα, στεφανῶσαι τὴν βουλὴν, ὅτι τούτῳ παρανόμων κρίνεται. κατηγορούντων δὲ αὐτοῦ δύο ἐχθρῶν, Δικαίμονος καὶ Διοδώρου· πρεσβεύει μὲν ὁ Δικαίμων· δεύτερος δὲ Διόδωρος ἐπαγωνίζεται τούτῳ τῷ λόγῳ. φασὶ δὲ οἱ κατήγοροι, πρῶτον μὲν ἀπροβούλευτον εἶναι τὸ ψήφισμα. νόμου γὰρ κελεύοντος μὴ πρότερον εἰς τὸν δῆμον ψήφισμα ἐκφέρειν, πρὶν ἂν τῇ βουλῇ δοκιμασθείη, τὸν ἀνδροτίωνα παρανόμως τοῦτον τὸν νόμον ἀπροβούλευτον εἰσηγεῖσθαι τῷ γνώμῃ. δεύτερον δὲ ὑπεναντίον εἶναι τῷ νόμῳ, τῷ κελεύοντι, μὴ ποιησαμένου τὴν βουλὴν τὰς πεντήρεις, μὴ αὐτὰς δωρεᾶσθαι. οὐ γὰρ αὐτὰς ἐκδέχεσθαι δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ δοῦναι συγκεχώρηται. τοῦτου μὲν οὖν εἰς τὸ πρᾶγμα τοὺς νόμους παρέχονται. παρέχονται δὲ καὶ τὸ προσώπου, δύο, τὸν τῆς ἑταιρήσεως, καὶ τὸν τῆς ὀφειλόντων τῷ δήμῳ. καί φασι, τὸν ἀνδροτίωνα καὶ ἀμφοτέρους ἄπιμον εἶναι. καὶ γὰρ πορνεῦσαι, καὶ χρέος παρὰ τῶν ὀφείλειν τῇ πόλει.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΔΙάφορει παρ' ἀθηναίοις ὑπῆρχον ἀρχαί· ὧν αἱ μὲν, κληρωταί· αἱ δὲ, χειροτονηταί· αἱ δ' αἱρεταί· καὶ κληρωταὶ μὲν, αἱ καὶ κλῆρον γινόμεναι, ὡς αἱ τῆς δικαστῶν· χειροτονηταὶ δὲ, αἱ καὶ χειροτονίαν τοῦ δήμου γινόμεναι, ὡς αἱ τῆς στρατηγῶν· αἱρεταὶ

Areopagitas curasse publica: respondemus, cùm maxima necessitas incidisset, eos publicis de rebus conuenisse, Alterum discrimen est: quod senatus quingintorum sub certũ numerũ cadit, Areopagitarũ incertus est. Vt enim quidam oratores cũt, quotannis nouemuiri iis addebantur: vt alii, sexuiri duntaxat, qui de impudicitia iudicabant. Erant & alij tres, vnus Eponymus, cuius nomine fasti signabantur: alter Rex, qui curæ pupillorum præerat, & violatam religionẽ vindicabat: tertius Polemarchus, qui rem bellicam administrabat. Thesmothetæ annum duntaxat magistratu fungebantur: quem priusquam inirent, in omnem eorum vitam anteactam inquirebatur. qui si in omnibus integri cõperiebãtur: eum annum imperabant. Post, finito anno, iterum de eis iudicium fiebat. Quod si constabat, eos eo quoque tempore probe functos officio: in senatum allegebantur Areopagitarum: quorum hac de causa certus non erat numerus: sin malè se gessissent, eiiciebantur. Tertium discrimen est, quòd quingintorum senatui quotannis succedebatur: Areopagitis successores non dabantur, Nisi quis enim grauiter deliquisset non eiiciebatur. Quia verò propositum nobis est, non de Areopagitis, sed de quingentis disserere: cognoscendum est, quo pacto imperarint. Sciendum, non supputatos esse menses ab Athenienſibus ad Solis, vt à nobis, sed ad Lunæ cursum. Nam si Solem spectes, habet annus dies CCCLXV. Vnde fit, vt *Annus solaris.* mensis habeat dies tricenos & trientem. Decies enim XXX, faciunt CCC. bis XXX, faciunt LX. Restant V. Triens duodenarij est quaternio. Reliquus est vnus dies. * vnius diei pars duodecima sunt duo. sed ad Lunæ *Lunaris.* cursum annus habet CCCLIIII dies. Vnde fit, vt mensis constet diebus vicenis nouenis & semisse. Decies enim viginti sunt CC. bis viginti XL. Decies nouem, XC. bis nouem, XVIII. semissis duodenarij est senio. Itaque in vniuersum sunt dies CCCLIIII. ad cursum autem solis desunt dies XI. quos Athenienses tertio quoque anno coniungentes mensem faciũt intercalarem tricenûm trium dierum. Continet igitur annus ad Lunæ cursum CCCLIIII dies. Ac dies quatuor Attici vocabant comitiales, quibus interregnum erat in Attica, & magistratus designabantur. Quingenti igitur illi CCCL dies in magistratu erant. Sed quia multi erant, & negotia non expeditè succedebant: decuriarunt sese pro tribuum numero, vt singulæ decuriæ quinquagenos continerent. Hos enim vnaquæque tribus designabat. Vnde fiebat, vt quinquageni illi tricenos quinos dies reliquis imperarent. Hi enim XXXV, dies sunt decima annipars. Decies enim XXX sunt CCC. decies V, sunt L. Cum autem ipsi etiam quinquageni plures essent, quam vt commodè simul magistratu fungerẽtur: illi* decem fortito vnum septidui diem. similiter & reliqui suum quisque diem imperabant, donec septem illi dies complerentur. Ita fiebat, vt tres è numero magistratuum non imperarent. Vnus quisque autem magistratus vno die vocabatur præfectus. Cur verò vno tantum die imperabat? Quia clauis, arcis ei credebatur, & omnis pecunia ciuitatis. Ne igitur regnum affectaret: vnius diei magistratum esse voluerunt. Sciendum autem est, quinquagenos illos vocatos fuisse curiones: denos *Diſtributio & ratio imperandi senatus quingentorum.* præsides, siue proceres: vnum illum, præfectum. Accedendum iam est ad propositæ nobis orationis argumentum. Mores erat, vt senatus quingentarum accepta è publico pecunia, nouas triremes fabricaretur. Lege item iubebatur senatus, si populi approbationem in fungendo munere senatorio meruisset, corona donari. Is igitur senatus de quo loquimur, quanquam accepta ex ærario pecunia triremes non fecerat: tum cum in cæteris omnibus bene se gessisse videretur, Androtion orator, eius ordinis patronus, decretum fecit, vt senatus corona donaretur. Id decretum vt contra leges factum, Euctemon & Diodorus, inimici Androtionis, reprehenderũt. Status negocialis est, scripto cõstans & considerationẽ habet futuri temporis an hoc faciẽdũ sit, an hoc dãdũ sit, nec ne? Et quoniam ad statum orationis intelligendum, probationum cognitio prodest · age in accusatorum argumenta primùm inquiramus, Euctemon igitur & Diodorus quatuor legibus decretum reprehendunt, *Argumentũ orationis.* *Accusatorum status.* quarum prima est: Decretum siue autoritate senatus, ad populum ne ferunto. Cùm enim populi multitudo magna esset, sæpéque deciperetur, non animaduertens, an in decreto fraus aliqua lateret: primùm in senatum quingentorum mittebatur, qui indagabat, an aliqua noxa aut fraus in eo lateret, & sic ad populum ferebatur. Decuisset igitur eũ,

decretum senatui proponere in primis non autem proposuit: quia enim recens magistratum * inierat senatus, veritus fuit, ne dissensio oriretur. Quisque enim antecessorem suum rem malè gessisse, ostendere cupit. Altera lex Senatus qui triremes fecerit, præmium postulato. Tertia lex: Qui pudicitiam prostituit, à repub. gerenda abstineto. Androtion igitur homo flagitiosus, abstineat à republica. Quarta lex: Qui mulctam non dum soluit, in republica ne versetur. Quam tu Androtion cũ nondum soluueris: in republica versari non debes. Iam & rei de fensiones explicemus. Androtion igitur primæ legi consuetudinem opponit. Ait enim, obtinuisse cõsuetudinem, vt decreta sine autoritate senatus ad populum ferantur. Secundæ legi aliam legem & ipse obiicit, quia iubebatur senatus, si bene functus officio videatur, pro concione corona donari. Reliquas duas exceptione oppugnat, asserens, iam non esse de eis disceptandum. Quidam ita tractarunt hanc orationem, vt ad negocialem legum contrarietatem referrent. Etiam hîc, inquiunt, duæ leges inter se pugnant ex circũstantia: quarum altera violata est, propter alterius confirmationem. Respondemus, in negociali constitutione, cum de contrariis legibus agitur, neutram violari. sed considerari vtram violari oporteat. In hac autem causa aliter fieri, quum vna lex violata sit quæ vetet, senatum triremibus non factis petere præmium. Id verò proprium non est negocialis constitutionis ad leges contrarias comparatæ: sed legum contrariarum duntaxat. Sciendũ autem est, cùm duo sunt accusatores, quorum alter est natu maior. ei honoris gratia primas in agendo partes tribui: sicut & hic Euctemon, vt senior, primo loco dixit. Recitauit autem principium & causæ diuisionem, & partem etiam confirmationis. Sed Diodorus, homo indoctus, à Demosthene accepit hanc orationem: estque deuterologia, & ea continet quæ Euctemon prætermisit.

Rei defensiones.

Dissensio artificium.

Partes in dicendo.

DEMOSTHENIS CONTRA ANDROTIONEM ORAtio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Causæ Androtionis accusãdi, & eleuatio defentionum eius,

QVEMADMODVM Euctemon, Iudices, ab Androtione vexatus iniuriis, simul & reipublicæ consulendum, & semetipsum vlciscendum esse existimat: sic idem & ego facere conabor, si modò potero. Etsi autem Euctemoni multæ & graues contumeliæ contra omnes leges factæ sunt: eæ tamen iis negociis, quæ mihi facessit Androtion, sunt leuiores. Nam illum quidem & pecunia spoliare per insidias, & honore vestro per iniuriam deiicere studuit. Me autem mortalium nemo tecto recepisset, si vos istius impostoris fidem habuissetis. Criminatus enim me est eius facinoris, quod nemo etiam æquo animo dicat, nisi istius similis: patrem meum esse à meipso interfectum: & in iudicium adduxit, atque impietatis reum fecit, non me, sed patruum meum, in hanc sententiam: eum impiè facere, qui mecum cõgrederetur, tali scelere constricto. Qui si tũ fortè damnatus esset: quis crudelius ab isto quàm ego, tractari potuisset? Quis enim vel amicus, vel hospes meam consuetudinem non refugisset? Quæ ciuitas vspiam habitare secum passa esset hominem, in opinione tam nefarij sceleris perpetrati? nulla profectò. Ego autem quemadmodum in ea causa non paucis sententiis, sed ita luculentè sum à vobis absolutus, vt quintam iste partem suffragiorum non ferret: sic istũ vestro præsidio, & nunc, & in omne deinceps tempus vlcisci conabor. Ac de priuatis negociis cum dicere longè plura possem, omittam. Quibus autè de rebus & actis in repub. nunc sententiã ferretis, per quæ iste vobis nõ parũ nocuit, quæq; mihi prętermisisse visus est Euctemõ, quæq; audiri à vobis prętat: ea paucis vt explicẽ, operã dabo. Ego, si obiecta crimina simplici aliqua ratione ab isto excusari posse apud vos viderem: de ea nullã faceré mẽtionẽ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΛΟΓΟΣ.

ΠΕΡΙ δικτήμεων, ὦ ἄνδρες δικασταί, παθὼν, ὑπ' ἀνδροτίωνος κακῶς, ἅμα τῇ πόλει βοηθεῖν οἴεται δεῖν, καὶ δίκαιον αὐτὸν λαβεῖν τοῦτο καὶ ἐγὼ πειράσομαι ποιεῖν, ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ. συμβέβηκε γὰρ πολλὰ καὶ δεινὰ, καὶ παντὸς τοῦ μὴ δικαίου τοῖς νόμοις δικτήμονος ἐφεστηκότος, ἐλάττω ταῦτ' εἶναι τῶν ἐμοὶ γεγενημένων διὰ ἀνθρώπων τοιούτων. ἔστι μὲν γε εἰς χρήματα, καὶ τὸ παρ' ὑμῶν ἀδίκως ἐκπεσεῖν, ἐπεβουλεύθη. ἐμὲ δὲ, οὐδεὶς ἂν ἐδέξατο τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδὲ εἰς, εἰ τὰ κατασκευασθέντα ὑπὸ τούτου παρ' ὑμῖν, ὅπως οὐκ ἔπεισεν. ἀπασάμενος γάρ με, ἃ καὶ λέγειν ἀνόκνησέ τις, εἰ μὴ τύχοι πεφυκὼς ὢν τούτῳ, τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτονα ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ, καὶ κατασκευάσας ἀσεβείας γραφὴν οὐκ ἐπ' ἐμὲ, ἀλλ' ὅπως τὸν θεῖον μου, γράψας ἀσεβεῖν ἐμοὶ συνιόντα εἰς ταυτὸν ὡς πεπονηκότι ταῦτα, εἰς ἀγῶνα κατέστησεν. ὃν εἰ συνέβη τότε ἁλῶναι, τίς ἂν ἀθλιώτερα ἐμοῦ πεπονθὼς ἦν ὑπὸ τούτου; τίς γὰρ ἂν φίλος, ἢ ξένος εἰς ταυτό ποτ' ἐλθεῖν ἠθέλησεν ἐμοί; τίς δ' ἂν εἴασε πόλις που παρ' ἑαυτῇ γενέσθαι. τὸν τοιοῦτον ἀσέβημα δοκοῦντα εἰργάσθαι; οὐκ ἔστιν οὐδαμοῦ ἐγὼ τοίνυν ταῦτα μὲν, οὐ πάνυ μικρὸν ἀγωνιζόμενος, παρ' ὑμῖν ἀπολυσάμενος· ἀλλ' ὡς τετὸ πέμπτον μέρος μὴ λαβεῖν τούτους τῆς ψήφου. ἕτερον δ' ὑμῖν πρόσκομμα καὶ νεὼ καὶ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον ἀμυνέσθαι. καὶ δεῖ μὲν τὴν ἰδίαν, ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν, ἐάσω. δεῖ δ' ἂν οἴσειν τὴν ψῆφον νικᾶν, καὶ δεῖ ὧν ἕνεκ' ἐδημοσία πεπολιτευμένος, οὐκ ὀλίγα ὑμᾶς ἔβλαψεν· ἅμα πάντα δικαίως δικτήμονι ἐδόκει, βέλτιον δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι. ταῦτα διεξελθεῖν ἐν βραχέσι πειράσομαι. ἐγὼ γὰρ, εἰ μέν τινα ἁπλῶς τοῦτον ἦν φύγῃ πρὸς ὑμᾶς οὖσαν ἀπολογίαν ἐκ ἂν ἐποιούμην περὶ αὐτῆς μνείαν· ἐδημίαν τινὰ

νυῦ δ' οἶδα σαφῶς, ὅτι ἔδει ἁπλοῦν μὲν οὐδὲ δίκαιον
ὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοι· ἐξαπατᾶν δ' ὑμᾶς παρεσκευασ-
των καὶ ἀδήκτων πρὸς ἕκαστα τούτων κακούργους λό-
γους. ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τεχνίτης τοῦ λέγειν, καὶ
πάντα τὸν βίον ἐσχόλακε ἐν τούτῳ. ὥσθ' οὗ τοῦ μὴ
παρακρουσθέντας ὑμᾶς, ἐναντία μὲν τοῖς ὀμωμοσμέ-
νοις πειθῶσαι ψηφίσασθαι, ἀφεῖναι δὲ τὸν ὑμῖν
πολλῶν εἵνεκα ἄξιον κολάσαι. προσέχετε τὸν νοῦν οἷς
ἐγὼ ἵνα ἀκούσαντες ἐμοῦ, πρὸς ἕκαστον τοῦτο τούτου
ῥηθησομένων, ἔχητε ὑπολαμβάνειν ἃ δεῖ. ἔστι γὰρ εἷς μὲν,
ὃν οἴεται τεχνικῶς ἔχειν αὐτοῖς λόγος, περὶ τοῦ ἀπρο-
βουλεύτου. νόμος γάρ φησιν ἐὰν ἀξίως ἡ βουλὴ δοκῇ βε-
βουλεῦσθαι δωρεᾶς, διδόναι τὸν δῆμον τῷ δωρεὰν αὐτῇ.
ταῦτ' ἐπήρετο φησὶν ὁ ἀποστάτης, διεχειροτόνησεν ὁ δῆ-
μος· ἔδοξεν· οὐδὲν δεῖ φησι προβουλεύματος ἐνταῦ-
θα. καίτοι γε νόμον ἐᾶν τὰ γνώμενα. ἐγὼ δ' αὐτὸ τοῦτ' ἐ-
τιον οἶμαι· νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν συμφέρειν, περὶ τούτων τὰ
προβουλεύματα ἀναφέρειν μόνων, περὶ ὧν κελεύουσιν
οἱ νόμοι. ἐπεὶ περὶ ὧν γε μὴ κεῖνται νόμοι, οὐδὲ χράφειν
τῷ ἀρχῇ προσήκει, οὐδὲ σὲ δήπου. φήσῃ τοίνυν, ἁπά-
σας τοῦτον τὸν ῥόπον εἰληφέναι τὰς βουλὰς, ὅσαι πώ-
ποτ' ἔχουσι παρ' ὑμῶν δωρεάν, καὶ οὐδεμιᾷ γεγράφθαι
προβούλευμα πώποτε. ἐγὼ μέν, οἶμαι μὲν οὐχὶ λέγειν
αὐτὸν ἀλήθειαν· μᾶλλον δ' οἶδα σαφῶς. οὐ μὰ τὸν Δία
εἰ τοῦτο τοιοῦτόν ἐστι ταμιεῖον, ὁ νόμος δ' λέγει, ταὐτα-
πὰ· οὐχ ὅτι πολλάκις ἡμάρτηται δήπου πρότερον, ἀλλὰ
τοῦτ' ἐπεξαμάρτητέον ἐστὶ καὶ νυῦ· ἀλλὰ τοὐναντίον, ἀρ-
κτέον, ὡς ὁ νόμος κελεύει, τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἀναγκάζειν,
ἀπὸ σοῦ πρώτου. σὺ δὲ μὴ λέγε ὡς γέγονε τοῦτο πολλά-
κις· ἀλλ' ὡς ἕτερο* προσήκει γίγνεσθαι. οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε
μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη, οὐ δεῖ τοῦτ' ἐμμένειν ἀλλὰ
τοῦτ' ἀποφυγοῖς ἂν δικαίως. ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἀλλ-
σποιο. ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκείνων προήλω, οὐ τάδ' οὐκ ἂν
ἔγραψας· οὕτως, εἰ σὺ νυῦ δίκαιον ὡς, ἄλλος οὐ γρά-
ψει. πρὸς τοίνυν τοῦ νόμου, τοῦ διαῤῥήδην οὐκ ἐῶντος
ἀξεῖναι, μὴ ποιησαμένῃ τῇ βουλῇ τὰς ξυήρεις αἰτῆσαι,
τοῦ δωρεὰν, ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι τὴν ἀπολογίαν ἣν ποιή-
σεται, ἣν ἀναφέρεται τοῦ αἰδεῖσθαι τὸν ῥόπον, δι' ὧν ἐγχει-
ρεῖ λέγειν. ὁ νόμος φησὶν οὐκ ἐᾷ τοῦ βουλῇ αἰτῆσαι τὴν
δωρεάν, ἐὰν μὴ ποιήσωσι τὰς ξυήρεις; ὁμολογῶ. δοῦ-
ναι δὲ οὐδαμοῦ φησι κωλύει τὸν δῆμον. ἐγὼ δ' εἰ μὲν
ἔδωκα αὐτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα. εἰ δὲ μὴ πεποίη-
μαι μνείαν περὶ τῆς νεὼ ἐν ὅλῳ τῷ ψηφίσματι, ἀλλ'
ἕτερ' ἄττα λέγω, δι' ἃ τοῦ βουλῇ στεφανοῦσθαι παρὰ
τὸν νόμον εἴρηκα; ἔστι δὲ πρὸς ταῦτα οὐ χαλεπὸν τὰ
δίκαια ὑμῖν ἀντειπεῖν· ὅτι πρῶτον μὲν οἱ προεδρεύον-
τες τῆς βουλῆς, καὶ ὁ ταῦτ' ὑπηφίζων ὑποστάτης, ἠ-
ρώτων καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν, ὅτῳ δοκεῖ δω-
ρεᾶς ἀξίως ἡ βουλὴ βεβουλευκέναι, καὶ ὅτῳ μή. καίτοι,
τούς γε μὴ αἰτοῦντας, μηδὲ ἀξιοῦντας λαβεῖν τοῦ ἀρ-
χῇ, οὐδ' ἑτεροταῖ προσῆκε. πρὸς τοίνυν τούτοις, ἔστιν
ἃ μηδὲν κατηγορηθέντος τῆς βουλῆς καὶ ἄλλων τινῶν,
ἀναπηδῶντες οἱ βουλευταὶ, ἐδέοντο, μὴ σφᾶς ἀφελέσθαι
τοῦ δωρεάν. καὶ ταῦτα οὐ παρ' ἐμοῦ δεῖ πυθέσθαι τοὺς
δικάζοντας ὑμᾶς, ἀλλ' αὐτοὶ παρόντες ἴστε, τὰ ἐν τῷ δή-
μῳ γιγνόμενα. ὡς θ' ὅταν μὲν μὴ φῇ τοῦ βουλῇ αἰτεῖν, ταῦθ' ὑπολαμβάνετε. ὅτι γ' οὐδὲ τὸν δῆμον ἐᾷ διδόναι
μὴ ποιησαμένοις τὰς ναῦς ὁ νόμος, καὶ τοῦτ' ὀπιδείξω. ἀλλὰ ταῦτα γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτον ἔχει τὸν ῥόπον
ὁ νόμος, μὴ ἀξεῖναι τῇ βουλῇ μὴ ποιησαμένην τὰς ξυήρεις αἰτῆσαι τοῦ δωρεάν, ἵνα μηδὲ πειθῶσι, μηδ'
ἀξαπατηθῶσι γένοιτ', ὅτι τῷ δήμῳ. οὐ γὰρ φέτο δεῖν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον, ὅτι τῇ τοῦ λεγόντων δυνάμει τὸ πρᾶ-

A Nunc satis scio, nihil eum simplex aut æquum posse afferre: sed daturum operam, vt quibusdam præstigiis crimina eludat, & callidis atque improbis rationibus deceptos vos à causa abducat. Est enim, Athenienses, dicendi artifex, & omnem in eo studio ætatem consumpsit. Ne igitur decepti eò adducamini, vt & cõtrà quàm iurisiurandi religio postulat, pronuncietis: & istum, quem mulctari multis nominibus æquum est, absoluatis: attentè audite orationem meam, vt de singulis istius effugiis, me audito, rectè statuere possitis. Vna ratio ei est, quam artificiosam esse putat, de decreto sine senatus autoritate promulgato. Lex, inquit, est, si senatus ita suum munus administrarit, vt præmio dignus esse videatur: præmium id à populo senatui esse dandum. Hoc rogauit, inquit, præfectus: populus suffragia tulit: visum est: nihil, inquit, hic opus est senatusconsulto. Ex lege enim illa fiebãt. Ego verò contrarium esse verum sentio, & vos mihi assensuros arbitror: de his rebus senatusconsulta proferenda esse solis, quæ iubentur legibus. Nam iis de rebus, B de quibus leges nullæ extant, prorsus nihil est decernendum. Dicet præterea, omnem, qui vllo tempore fuerit, senatum, ad hunc modum accepisse præmia, qui vnquam à vobis acceperit: nec de vllo vnquam factum esse senatusconsultum. Ego verò eum haud vera prædicare arbitror, ac potius compertum habeo. sed vt maximè hoc verum sit: si lex cõtrarium iubet, non vtiq; quia prius sæpe peccatum est, propterea vetera peccata nouis nunc cumulanda sunt: sed cõtrà, nũc cæteris imponẽda est necessitas ita faciendi talia, quemadmodum lex iubet, à te sũpto initio. Tu igitur ne dicas hoc, sæpè esse factũ: sed illud, decuisse ita fieri. Neq; enim, si quid aliter aliquando quàm leges iubẽt, factũ est, idq; tu imitatus es: propterea iurè absoluêris: sed potius condemnaberis. Vt enim, si quis illorũ olim dãnatus esset, tu ista nõ scripsisses: ita si tu nunc pœnas dederis, alius non scribet. De lege autẽ, quæ manifestè vetet, ne senatus triremibus nõ factis, prẽmiũ petat: operępreciũ est audire, quid loco excusationis sit allaturus, & spectare hominis impudẽtiã ex iis quæ dicere instituet. Lex, inquit, nõ sinit senatũ petere prẽmiũ, nisi fecerit triremes? Fateor. Nusquã autem vetat populum dare. Ego verò si dedissem postulanti: legi fraudẽ feciſsem. si verò nullã in toto decreto de nauibus feci mentionẽ, sed alia quædam recẽseo, propter quæ senatũ corona donem: quo pacto legem violaui? Neque verò difficile vobis est, illa iustis rationib' refutare: primùm præsides senatus, & qui sententias comprobat, præfectum, rogasse, & dicendæ sententiæ ius fecisse, cuinam videretur senatus ita munere suo functus, vt ei honos haberi deberet, cui non? Atqui de iis qui non petunt, nec accipere postulant: prorsus ne rogari quidem cõueniebat. Præterea cùm quibusdam de rebus Midias accusaret senatum, & *alios quosdam, subsiliẽtes senatores precati sunt, ne sibi præmium eriperetur. Et hęc vobis iudicibus ex me audire nihil est opus, cũ ipsi coràm videritis, quid apud populum actũ fuerit. Quare si senatũ petiisse negarit: sic occurrite. Iam illud etiam ostendam, non permittere legẽ, vt populus prẽmiũ det senatui, triremibus nõ factis. Hac de causa, Athenienses, ad hunc modũ lata lex est, ne senatui liceat triremibus nõ factis postulare munus: vt ne populo persuaderi, aut fucus fieri possit. Neq; enim legislator in potestate oratorũ rẽ esse oportere censuit:

Coronam sine senatus autoritate, senatui decretã, nec pratis exemplis excusari: & nihilo magis dari, quam peti licere.

Nõ licere dare senatui præmium, non factis triremibus: in quib. quãtum momenti sit exemplis ostendit.

sed quod *tribui & iustum,& populo vtile esset, lege definitum esse oportere. Triremes non fecisti?ne igitur postula præmium.Cum autem petere non sinat: nónne dari vehementer vetat? Iam illud etiam excutiendum est,Athenienses,cur senatui, etiamsi cæteris in rebus omnibus præclarè se gesserit, neque de eo queri quisquam possit,triremes autem non fecerit, præmium non liceat postulare?Inuenietis enim, hoc in populi esse præsidium institutum. Arbitror enim refragaturum esse neminem, quin quicquid vel bonum vel diuersum(ne quid ominosum dicam)reipublicæ contigerit, aut nunc etiam sit: triremium vel copia,vel inopia contigisse.cuius generis multa referri possent & vetera & recentia. Quod verò est omnibus audientibus notissimum, eos qui propylæa illa & Parthenonem extruxerunt, & fana cætera omnia è spoliis Barbarorum exornarunt, quæ omnes meritò laudi nobis ducimus: hos, inquam, audiuistis profectò, deserta vrbe, & Salamine conclusos: eò quòd triremes haberent, & omnes suas opes, parta nauali victoria, atque rempublicam conseruasse, & in cæteros Græcos multa & magna beneficia contulisse,quorum memoriam nulla vetustas abolebit.Sed illa quidem antiqua & vetera. Quod autem vidistis omnes,id dicam.Scitis,vos nuper Eubœensibus intra triduum opem tulisse,& Thebanis icto fœdere abeundi fecisse potestatem.Nunquid autem id tanta celeritate confecissetis,nisi naues recentes habuissetis, quibus opem tulissetis? ne potuissetis quidem. Multa commoda commemorari possent, quæ reipublicæ è recta triremium institutione contigerunt. Iam è neglecta quantæ calamitates? Ac cætera omittam. In Decelico autem bello, (ex antiquitate enim vnum exemplum, quod vobis omnibus quàm mihi notius est,proferam) cùm respublica multas & magnas clades accepisset, maiores nostri deditionem non antè fecerunt,quàm classem amisissent. Et quorsum attinet recensere vetera? Postremo enim Laconico bello,cùm naues posse mittere non videremini: scitis vt animata fuerit ciuitas:scitis vt eruum venale fuerit. vt autem misistis: eam vos impetrasse pacem, quam voluistis.Iurè igitur,Athenienses: cum in vtrâq; partem triremes tantum momenti habeant: hûc terminum senatui statuistis,vtrum is debeat accipere præmium,necne? Nam si res cæteras omnes rectè administrasset:per quas autem res illas ab initio & parauimus,& nunc tuemur,eas non fecisset, triremes inquam:nihil illæ prodessent. Summa rerũ enim populo in primis,& incolumitas sarta tecta præstanda est. Ille autem vsque adeò licere sibi existimat & dicere & scribere quicquid libitum fuerit: vt senatum, qui & cæteris in rebus ita se gessit,vt auditis, & triremes non fecit,præmio affici decreto iusserit. Atque hæc non pugnare cum lege, nec ipse dicet, nec vos credetis. Sed audio eum huiusmodi quiddam apud vos dicturũ:nõ stetisse per senatũ, quò minus triremes cõficerẽtur:sed quæstorem naualiũ fabrorũ fugã cepisse quatuor talentis cũ dimidio ablatis:ita calamitatẽ fuisse in causa.Ego verò illud ipsũ demiror: primùm, si postulat vt propter aduersũ casũ, senatus corona ornetur.Nã rebus prosperè gestis,huiusmodi honores putaui esse propositos. Deinde illud etiam vobis dicam: Nego esse iustum, vtrunque dici, non contra legem donum esse datum: &, non stetisse per senatum,quò minus triremes curarentur.Nã si præmiũ senatui etiam nõ factis triremibus est dãdũ:

Fuga quæstoris nõ excusari se natum.

γμα καταξῆσαι· ἀλλ' ὃ δίκαιον ἰῶ δ' ὑμῖν ἅμα καὶ συμφέρον τῷ δήμῳ, νόμῳ τετάχθαι. τὰς ξυμμορίας οὐ πεποίησαι; μὴ τοίνυν αἴτει τιὼ δωρεάν. ὅπου δ' αἰτῶν οὐκ ἐᾷ πῶς οὐ σφόδρα δικαίως γε κωλύει; ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο ἐξετάσαι· τί δήποτε, ἂν τἆλλα πάντα ἡ βουλὴ καλῶς βουλεύσῃ, καὶ μηδὲν ἔχῃ μηδὲν ἐγκαλέσαι, τὰς μὲν ξυμμορίας μὴ ποιήσηται, τιὼ δωρεὰν οὐκ ἔξεστιν αἰτῆσαι δυρήσετε γὰρ τοῦτο τὸ ἰσχυρὸν ὑπὲρ τοῦ δήμου κείμενον. οἶμαι γὰρ ἂν μηδένα ἀντειπεῖν, ὡς ἐφ' ὅσα πώποτε τῇ πόλει γέγονεν, ἢ νεὼ ὄφελον ἀγαθὰ, ἢ Θάτερα (ἵνα μηδὲν εἴπω φλαῦρον) ἐκ τῆς ὑμῖν ξυμφορᾶς, τὰ μὲν, κτήσεως, τὰ δ' ἀπουσίας γέγονεν. εἶεν πολλὰ μὲν ἄν τις ἔχοι λέγειν κἀγὼ παλαιὰ κἀμά. ἃ δ' οὐ πᾶσι μᾶλις' ἀκούσαι γνώσιμα· τοῦτο μὲν εἰ βούλεσθε, τὰ Θεσπύλαια κἀτὸν παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες ἐκεῖνοι, καὶ τἆλλα πάντα ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἱερὰ κοσμήσαντες, ἐφ' οἷς φιλοτιμούμεθα πάντες εἰκότως· ἴστε γὰρ δήπου τοῦτο ἀκοῇ, ὅτι τιὼ πόλιν ἐκλιποῦσι καὶ καταπλεύσαντες εἰς σαλαμῖνα, ἐκ τῶν ξυμμορίων ἔχειν, πάντα ὠρῶν τὰ σφέτερα αὐτῶν κἀτιὼ πόλιν τῇ ναυμαχίᾳ νικήσαντες, ἔσωσαν. πολλῶν γὰρ κἀμεγάλων ἀγαθῶν τοῖς ἄλλοις ἕλλησι κατέστησαν αἴτιοι· ἐν οὐδὲ ὁ χρόνος τιὼ μνήμιω ἀφῃρέθη δυνάταις εἶσιν. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ἀρχαῖα καὶ παλαιά· ἀλλ' ἃ πάντες ἑωράκατε, ἴστ' ὅτι φρούριον διὰ βοιωτῶν, ἡμερῶν ξυμμαχίδα ἐβοηθήσατε, καὶ θηβαίους ἱππασπόνδους ἀπεπέμψατε. ἆρ' οὖν ταῦτ' ἐωρᾶτ' ἂν οὕτως ὀξέως, εἰ μὴ ναῦς εἴχετε καινὰς ἐν αἷς ἐβοηθήσατε; ἀλλ' οὐκ ἂν ἠδυνάσθε. ἀλλὰ πολλὰ ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν, ἃ τῇ πόλει γέγονεν, ἐκ τοῦ τιὼτας καθεσταδναι καλῶς, ἀγαθά. εἶεν. ἐκ δὲ τοῦ κακῶς, πόσα δεινά; τὰ μὲν πολλὰ, ἐάσω· ἀλλ' ὅτι τοῦ δεκελεικοῦ πολέμου (τῆς δὲ ἀρχαίων ἐστί, ὃ πάντες ἐμοῦ μᾶλλον ὑπομνήσαιτ' ἂν) πολλῶν τε καὶ δεινῶν ἀτυχημάτων συμβάντων τῇ πόλει, οὐ Θᾶττον τῷ πολέμῳ παρέσησαν, πρὶν ἅπαν τὸ ναυτικὸν αὐτῆς ἀπώλετο. καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέγειν; τὸ τελευταῖον δὲ ἴστε τὸν Θεὸς λακεδαιμονίους πόλεμον, ὅτε μὲν ναῦς οὐκ ἐδοκεῖτε ὀφείλειν δυνήσεσθαι, πῶς διέκειτο ἡ πόλις; ἴστε ὀρφανοὺς ὄντας ὠνίους. ἐπειδὴ δ' ἀπεσείλασθε, εἰρήνης ἐτύχετε οἱασπερ τινὸς ἐβούλεσθε. ὡς τε δικαίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τηλικαύτην ἔχουσιν ῥοπὴν ἑφ' ἑκάτερα τῆς ξυμφορᾶς, ὅσον τεῖχος τὸ δεύτερον τῇ βουλῇ, πότερ' αὐτιὼ δεῖ λαβεῖν τιὼ δωρεάν, ἢ οὔ; εἰ δὲ πάντα τἆλλα διῴκησε καλῶς, δι' ὧν δὲ τότ' ἐσῳζόμεθα, καὶ νεὼ σῴζομεν, ταῦτας μὴ ποιήσαιτο, τὰς ξυμμορίας λέγω· οὐδὲν ἐκείνων ὄφελος. τιὼ γὰρ ὅλων σωτηρίαν φρᾶτον ὑπάρχειν δεῖ παρεσκευασμένῳ τῷ δήμῳ, ὅθεν τοίνυν εἰς τοῦτο ξυνελυθε τ' νομίζειν αὐτῷ καὶ λέγειν, καὶ γράφειν ὀξέπαν πᾶν ὅ, τι ἂν βούληται. ὡς τε βεβουλδυκίας μὲν τἆλλα ὧν ξύπον ὑμεῖς ἀκούετε, τῆς βουλῆς, οὐ πεποιημένης τὰς ξυμμορίας, γέγραφε δοῦναι τιὼ δωρεάν. καὶ ταῦτα μὲν* ὡς οὐ Θᾶττον νόμον ἐστὶν, οὔτ' ἂν αὐτὸς ἐχοι λέγειν, οὔθ' ὑμεῖς πειθεσθε ἂν. ἀκούω δ' αὐτὸν, τοιοῦτον ἐρεῖν τινα ἐν ὑμῖν λόγον, ὡς οὐχ ἡ βουλὴ γέγονεν αἰτία τοῦ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς· ἀλλ' ὁ τῆς ξυμμορίας ταμίας ἀπεδιδρᾶς ᾤχετο, ἔχων πέντε ἡμιτάλαντα καὶ τὸ Θεῶγμα ἀτύχημα συμβέβηκεν. ἐγὼ δ' οὐκ ἄτοπον μὲν αὐτὸ τοῦτο θαυμάζω, εἰ σεφανοῦν ὅτι τοῖς* ἠτυχημένοις ἠξίου τιὼ βουλεύειν. τῇ κατορθουμένων γὰρ ἐγωγε ἡγοῦμαι ἔργον τὰς τοιαύτας ὠφελεῖν πομπάς. ἔστω δὲ καὶκεῖνο ἐπὶ βούλομαι φέρειν πρὸς ὑμᾶς. οὐ φημι δίκαιον εἶ ὠφελεῖν ἀμφοῖν λέγειν, * ὡς ἐ Θᾶττον νόμον ἡ δωρεὰ δίδοται, καὶ ὡς οὐ δικαίως ἐστὶν αἱ ξυμφορεῖς. εἰ μὲν γὰρ δίδοναι μὴ

μὴ ποιησαμένῳ φερσήκει· τί τοῦτο δεῖ λέγειν, δι' ὃν τινα δήποτε οὐ πεποίλωται; εἰ δ' οὐκ ἔξεστι τί μᾶλλον, αὐ δι' ἑτέρου τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα ὕστερον δείξῃ μὴ πεποιημένους, ἐκείνῃ, φερσήκε λαβεῖν; χωρὶς δὲ τούτων, ἐμοί γε δοκοῦσιν αἱρεσιν ὑμῖν οἱ τοιοῦτοι λόγοι διδόναι, πότερα οἴεσθε φερφάσεις ἢ λόγους δεῖν ἀκούειν τῶν ἀδικούντων ὑμᾶς, ἢ ναῦς κεκτῆσθαι; εἰ μὲν γὰρ τούτοις ταῦτ' ἀποδέξεσθε ἕξειν ἄλλον ἁπάσαις ταῖς βουλαῖς. ὅτι δεῖ φέρασιν πιθανὸν ἔξωθεν φερὶ ὑμᾶς, οὐχὶ ζημίους ποιήσασθαι. ἐκ δὲ τούτου, τὰ μὲν χρήματα ἀπολωλήσεται, ναῦς δὲ οὐκ ἔξετε ὑμεῖς. ἐὰν δέ, ὡς ὁ νόμος λέγει, καὶ δεῖ τοὺς ὀμωμοκότας, πικρῶς καὶ ἁπλῶς, τὰς μὲν φερφάσεις ἀφέλητε, φανῆτε, δὲ ἀφηρημένοι τὴν δωρεάν, ὅτι τὰς ναῦς οὐ πεποίλωται· πάντες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πεποιημένους ὑμῖν φανήσονται τοὺς ζημίους πάντα τἄλλα παρ' ὑμῖν ἐωρακότες ἀσθενέστερα τοῦ νόμου γεγενημένα. ὅτι τοίνυν οὐδ' ἄπορος ἄλλου ὅστις ἀδελὴς ἀθρόων τὸ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς, καὶ τοῦτο σαφῶς ὑμῖν ὅτι δείξω. ἀφίξεται γὰρ ἡ βουλὴ * τὸν νόμον, τοῦτον, ἐχειροτόνησεν αὐτῇ. ἔτι τοίνυν ὅτι χρεῖ λέγειν φερὶ τοῦ τῆς ἑταιρήσεως νόμου, ὡς ὑβρίζομεν ἡμεῖς, καὶ βλασφημίας οὐχὶ φερσηκούσας κατ' αὐτὴν ποιούμεθα. καὶ φησὶν δεῖν ἡμᾶς, εἴπερ ὅπως δύομεν ἔστι ταῦτα ἀληθῆ, φερὶ τοὺς θεσμοθέτας ἀφικέσθαι, ἵν' ἐκεῖ φερὶ χιλίων ἐκινδυνεύομεν, εἰ καταψευδόμενοι ταῦτ' ἐφαρούμεθα. νυνὶ δὲ φενακίζειν φησὶν, ἀπίστοις καὶ λοιδορίας κενὰς ποιουμένους, ⁊ ἐνοχλεῖν. ἃ δικαίως * οὖσιν ὑμῖν. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν ὑμᾶς φρόνιμον μὲν ἐκεῖνο λογίζεσθαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὅτι πάμπολυ λοιδορία τε καὶ ἀπίστια κεχωρισμένον ἐστὶν ἐλέγχου. ἀπίστια μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις ψιλοῖς χρησάμενος λόγῳ, μὴ φέρηται πίστιν ὧν λέγει. ἔλεγχος δέ, ὅταν οἷς αὐτὸς εἴπῃ τις, καὶ τἀληθὲς ὁμοῦ δείξῃ. ἔστι τοίνυν ἀνάγκη τοῖς ἐλέγχοντας ἢ τεκμήρια δεικνύναι, δι' ὧν ἐμφανοῦσι τὸ πρὸν ὑμῖν· ἢ τὰ εἰκότα φράζειν· ἢ μάρτυρας παρέχεσθαι. οὐδὲ οἷόν τ' ἐνίων αὐτόπτας ὑμᾶς ὄντας καταστῆσαι. ἀλλ' ὅταν τις ὅτι δεικνύῃ, τί τούτων, ἱκανὸν νομίζητε ἔλεγχον ἔχειν ὑμεῖς εἰκότας, τ' ἀληθείας ἑκάστοτε. ἡμεῖς τοίνυν οὐκ ἐκ λόγων εἰκότων οὐδὲ τεκμηρίων, ἀλλὰ παρ' ἃ μάλιστα δίκην ἔστι λαβεῖν, τούτῳ ταῦτ' ὅτι δείκνυμεν, ἄνδρα παρεχόμενοι γραμματέων, ἐν ᾧ τὰ τούτῳ βεβιωμένα ἔνεστιν· ὃς αὐτὸν ὑπόδικον ποιήσας, μαρτυρεῖ ταῦτα. ὡς θ' ὅταν μὲν λοιδορίαν ταῦτα καὶ αἰτίαν εἶναι φῇ· ὑπολαμβάνετε, ὡς ταῦτα μὲν ἔστι ἔλεγχος· ἃ δ' ἔστ' ποιεῖ, ταῦτα λοιδορία καὶ αἰτία. ὅταν δ' ὅτι φερὶ τοὺς θεσμοθέτας φερσήκειν ἐπαγγέλλειν, ἡμῖν. ἐκεῖνο ὑπολαμβάνετε. ὅτι καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ⁊ νυνὶ φερσηκόντως φερὶ τ' νόμου λέγομεν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλον τινὰ ἀγῶνα ἀγωνιζόμενός σε ταῦτα κατηγοροῦμεν, δικαίως ἂν ἠγανάκτεις. εἰ δ' ὁ μὲν νυνὶ ἐνεστηκὼς ἀγὼν ὅστις φανόμων· οἱ νόμοι δ' οὐκ ἐῶσι λέγειν ἀδὲ τὰ σύνομα τοῖς οὕτω βεβιωκότας. ἡμεῖς δ' ὅτι δείκνυμεν ἐμόνον εἰρηκότα αὐτὸ φανόμα, ἀλλὰ καὶ βεβιωκότα φανόμως, πῶς καὶ φερσηκόντως φερὶ τούτου τ' νόμου, δι' ὃ ταῦτα ζημιοῦται; καὶ μὴν, κἀκεῖνό γε δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι τοῖς νόμοις ὁ πιθεὶς τούτοις σῴζων. καὶ τ' ἄλλων τοῖς πολλοῖς ἀδὲν ὅμοιος ὢν τούτῳ νομοθέτης, οὐχ ὑπὲρ ἀδικημάτων ἑκάστου λαβεῖν δίκην τοῖς βεβιωμένοις φανοῖς τῷ ἀδικούντων, ἀλλὰ πολλαχῶς. ἡδέως δ' οἶμαι τὸν, ὅτι τοῖς ἐν τῇ πόλει ζημίοις φανοῖς ἁπάντας ὁμοίως ἢ δεινοὺς, ἢ θεσμοθέτας, ἢ μεζίους, ἐκ ἂν εἴη. εἰ μὲν ὧν ὡς τοῖς μεζίοις δίκην ἐξαρκέσαι λαβεῖν ἔστω τοῖς νόμοις θήσῃ, μετ' ἀδείας ἔστω πολλοῖς πονηροῖς ἠρεῖτο. εἰ δ' ὡς τοῖς θεσμοῖς καὶ δημοσίοις λέγειν τοῖς ἰδιώταις οὐ δημόσιον τὸν αὐτὸν τούτοις ἔξον λαμβάνειν δίκην.

A quorsum illud dicere attinet, per quem steterit, quo minus factæ sint? Si non licet: quî magis siue per hunc, siue per alium steterit, senatum accipere coronam decuit? Præterea istiusmodi verba, vt mihi videtur, vobis optionem dant, vtrum existimetis excusationes & verba vobis esse audienda hominum in vos iniuriorum: an naues possidendas? Nam si vobis iste ita satisfaciet: perspicuum erit cuilibet senatui: probabilem causam esse ad vos afferendam: non triremes faciendas. Eo pacto & pecunia consumetur: & vos naues non habebitis. Si verò vt lex iubet, & vestrum iusiurandum postulat, acriter omnes omnino causas sustuleritis, & propter non factas triremes præmium negaueritis: omnes, Athenienses, factas triremes vobis tradent, vbi viderint cætera omnia fuisse apud vos lege infirmiora. Neminem autem mortalium alium in causa esse, quò minus triremes factæ sint, id quoque perspicuè ostendam. Senatus enim, lege sublata, istum sibi patronum creauit. Iam quod B ad impudicitiam attinet, respondebit, nos esse iniurios, & falsa in se maledicta iacere ait: nobis, si vera esse illa consideremus, ad Sexuiros fuisse veniendum, vt ibi de mille drachmis periclitaremur, si calumniati videremur. nunc nos fucum facere, qui crimina & inania maledicta conquiramus, & vos obtundamus, ad quos ea cognitio non pertineat. Ego verò censeo, illud primùm cum animis vestris esse cogitandum: multò maximum esse discrimen inter conuicium atque crimen & probationem. Crimen enim est, si quis nudis verbis vsus, orationi suæ nullis argumentis fidem facit: probatio, si quæ dicit, ea etiã vera esse ostendit. Necesse igitur est eos qui probant, aut argumentis niti, per quæ rei veritatem vobis declarent: aut coniecturas afferre: aut producere testes. Neque enim in quibusdam fieri causis potest, vt in rem præsentem ducamini. sed si quis eius generis aliquid ostenderit, semper vos iustam veritatis habere probationem iure creditis. Nos igitur non probabilib. verbis aut argumentis, sed à quo maximè pœnæ expeti possunt, eo ostendimus: virúmque adducimus, qui tabellam nobis exhibuit, quâ istius anteacta vita continetur: qui suo periculo testimonium dicit. Itaque si hæc conuicium & crimen esse dixerit: vos probationem esse putabitis. quæ verò iste facit, conuicium & crimen. Cum autem ad Sexuiros rem fuisse deferendam dicit, sic existimabitis: nos & id facturos, & nunc hac de lege conuenienter loqui. Nam si te alterius criminis reum, hoc nomine accusaremus: causa tibi esset cur ægrè ferres. Sed si in hoc iudicio de violatione legum agitur: leges autem istis moribus præditos nec legitima decernere patiuntur: nos quoque ostendimus, istum non dixisse tãtùm cõtra leges, sed vixisse etiã aliter, quàm leges sinũt: eáne de lege nihil dicetur, per quã hæc probãtur? Illud etiam cognoscẽdum vobis est, Solonẽ harũ legũ autorẽ, & aliarũ ferè omniũ, longè aliũ, quàm iste sit, legislatorẽ, nõ vno modo scelerũ pœnas iis qui volũt, expetẽdas permisisse à facinorosis: sed multifariã. Norat is nimirũ, nõ posse fieri, vt omnes ciues ex æquo essẽt aut eloquẽtes, aut cõfidẽtes, aut moderati. Quòd si ita fãxisset leges vt moderatis sũpsisse pœnas satis esset: multos impunè fore improbos cẽsuit. si verò vt cõfidẽtibus & eloquẽtib⁹: futurũ, vt homines imperiti & rudes, nõ posset eodẽ quo illi modo, pœnas sumere:

De impudicitia retè hic dicit: & quãtum libertati periculi sit à flagitiosis hominib.

Æquum aũt esse censuit,ne cui,pro sua cuiusq; facultate,exigendæ pœnæ ius negaretur. Id aũt fieri quî potuit?si multas vias per leges muniret, ad facinorosos inuadendos. Veluti in furto:firmus es, & teipso fretus?abduc in carcerem.sed mille drachmis periclitaris.Infirmior es?Nouemuiris indica: illi facient. Id quoque formidas?accusa.Non tibi fidis,& pauperior es quàm qui mille drachmas soluas? furti age apud arbitrum,& extra periculum eris.*Neutrum horum placet?accusa.Etiam hoc reformidas?defer.hæc omnia diuersa sunt.Eodem modo & in causa violatę religionis,licet abducere in carcerem, accusare publicè,causam apud Eumolpidas agere: proponere apud Regem. Eodem modo in cæteris ferè vniuersis. Si quis igitur se maleficum esse non diffiteatur,aut impium,aut cuiuscunq; criminis de quo accusetur,sontem:sed propterea se absolui postulet, quod, si quidem in carcerem abductus fuerit, diem apud arbitrum dici licuisset, & accusari se decuisset. Sin apud arbitrum reus fuerit, in carcerem fuisset abducendus,vt accusator mille drachmis periclitaretur: ridicula res illa profectò fuerit. Nam qui aliquid non fecit:ei nõ de forma iudicij est disputãdũ: sed insõtẽ esse se, ostẽdẽdũ.Eodẽ modo & tu Androtiõ,ne propterea dare pœnas recusato,si prostituta pudicitia decretũ facis, ꝙ nobis & apud Sexuiros in te datur actio:sed aut nõ fecisse te ostẽde,aut pœnas da, qui moribus istis aliquid decreueris. Neq; enim tibi fas est.Quòd si te nõ iis omnib. quæ legibus cõcedũtur, rationib.vlciscimur: gratiã habeto nobis de iis quas prętermittimus:nõ,ꝓpterea te ꝓrsus insõtẽ haberi potulato. Operępreciũ porrò est,Atheniẽses,diligẽter inquirere & spectare,quãtę curę Soloni fuerit, huius legis autori, in omnib.quas sãxit legibus,Respub.& quãto de hac,quã iis de rebus quæ legibus cõtinẽtur. magis sollicit'fuerit.Quod cùm ex aliis multis legib. ꝓspicitur:tũ verò ex hac,qua vetat, ne ij qui se ꝓstituerũt,in publico vel dicãt, vel decernãt. Illud enim videbat,cũ multis è populo dicere liceret, eos tamen nõ dicere. Quare id graue nõ ducebat. alioqui multa potuisset,si punire voluisset istos,grauiora cõstituere. verùm nõ hoc ei fuit ꝓpositũ: sed hęc,ꝓpter vos & rẽpublicã interdixit.Norat enim,norat flagitioſę vitę hominib. eã rẽpublicã esse aduersissimã, in qua omnib. ꝓferre,ꝓbra eorũ liceret.Ea verò quę est?popularis.Nõ igitur tutũ putauit,si quãdo accidisset, vt iisdẽ tẽporib.multi existerẽt homines, cùm eloquẽtes & cõfidẽtes,tũ talibusprobris & malis referti. Fieri enim posse,vt illorũ impulsu populus multũ delinqueret:aq; adeò aut ipsi populaꝛé abrogare omninò statũ conarẽtur(nã in oligarchiis,etsi aliqui multò flagitiosius Androtione vixerint, magistratibus maledicere nõ licet) aut ad sũmã improbitatẽ impellerẽt populũ,vt ipsorũ esset quàm simillimus. Prorsus igitur istud hominũ genus à cõsiliis exclusit,vt ne populus ab eis deceptus delinqueret. Quibus bonus iste vir neglectis,sibi nõ tãtùm dicẽdũ & decernẽdũ esse cẽsuit,cũ nõ liceret:sed & cõtra leges ea esse faciẽda. Iam quod ad eam legem attinet, qua,quòd pater eius fuit ærarius,& mulctã reipublicæ nõ soluit, isti nec habere cõciones,nec facere decreta licet:sic ei respõdere poteritis,si dicet,nomẽ suũ à nobis fuisse derendũ:Tum nos, id esse facturos(nõ mehercule nũc) cum ei aliorũ facinorum ratio reddenda erit,& cùm id ex lege cõueniet. Atq; adeò nũc ostendimus,nec ea

De mulcta non soluta, & reipub.potius quàm senatus habenda ratione.

A δεῖν δ' ᾤετο μηδένα ὑποστερεῖσθαι τὸ δίκης τυγχάνειν, ὡς ἕκαστος δυνάται πῶς οἷόν τ' ἔσται τοῦτο; ἐὰν πολλὰς ὁδοὺς δῷ δι' ὧν νόμων ὅτι τοὺς ἠδικηκότας, οἷον σὺ κλοπῆς, ἔρρωσαι καὶ σαυτῷ πίστιν; ἄπαγε. ἐννέα λίας ὁ κίνδυνος. ἀδυνατέστερος εἶ; τοῖς ἄρχουσιν ἔφηγοῦ. τοῦτο ποιήσουσιν ἐκεῖνοι. φοβῇ δὲ τοῦτο; γράφου. καταμέμφῃ σεαυτόν, καὶ πέντε ὧν οὐκ ἂν ἔχοις χιλίας ἐκτίσας; δικάζου κλοπῆς πρὸς διαιτητήν, ᾧ οὐ κινδυνεύσῃς. οὐδέτερον βούλῃ τούτων; γράφου κατοκνεῖς καὶ τοῦτο, ἔφηγοῦ. τούτων οὐδέν ἐστι τὸ αὐτό. τῆς ἀσεβείας καταταῦτα ἔστιν, ἀπάγου, γράφεσθαι, δικάζεσθαι πρὸς Εὐμολπίδας, φέρειν πρὸς τὸν βασιλέα, πρὸς ἅπαντας ἄλλων ἁπάντων τὸν αὐτὸν τρόπον σχεδόν. εἰ δή τις ὡς μὲν οὐχὶ κακοῦργος ἐστὶ μὴ λέγοι, ἢ ὡς οὐκ ἀσεβὴς, ἢ ὅτι δήποτ' εἴη δί ὃ κείνοιτο, ἀλλὰ ταῦτα δι' ἐκφυγὴν ἀξιοῖ· εἰ μὲν ἀπηγμένῳ εἴη, διὸ πρὸς διαιτητὴν ἐξὸν αὐτῷ λαχεῖν καὶ γράφεσθαι ἐᾷ. εἰ δὲ πρὸς διαιτητὴν φεύγοι, ὅτι σὲ ἀπάγειν ἐκινδύνευες πρὲ χιλίων. γέλως ἂν εἴη δήπουθεν. ἐγὼ τοίνυν μηδὲν πεποιηκότα, δεῖ πρὲ* τοῦ τρόπου, ὄντινα χρὴ δίδοναι δίκην ἀπλέγειν, ἀλλ' ὡς οὐ πεποίηκεν ἀποδεικνύναι. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἀνδροτίων καὶ σὺ, μὴ δικαιοῦσθαι οἷός σοι πρόσκειται, μηδ' ἀδικῶν δίκην, εἰ γράφεις ἠτιμηκὼς, ὅτι καὶ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἐκ' ἡμῖν ἐπαγγελία· ἀλλ' ἢ δεῖξον, οὐ πεποιηκότα ταῦτα σεαυτὸν ἢ δίκην ὑπέχειν, εἰ γέγραφάς τι, τοιοῦτον ὤν. οὐ γὰρ ἔξεστί σοι. εἰ δέ σε μὴ φαίης ὅσοις οἱ νόμοι δίδασι τρόπος τιμωρεῖσθαι· χάριν ἡμῖν ὦν ὀφλήσεις μᾶλλον ἐκείνων ἕνεκα μὴ δικάζεσθαι ταῦτα ἀξίου μηδὲ καθ' ἕνα τρόπον δοῦναι δίκην. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ τὸν θέντα τὸν νόμον ἐξετάσαι σόλωνα, καὶ θεάσασθαι, ὁπόσην προνοίαν ἐποιεῖτο ἐν ἅπασιν οἷς ἐπέθει νόμοις τῆς πολιτείας· καὶ ὅσον πρὸς τοῦτο μᾶλλον ἐσπούδασεν, ἢ πρὸς τὰ

B

C

φεύγματος αὐτό, οὐ πιθεῖν τὸν νόμον. πολλαχόθεν μοι σοὶ ἂν τις ἴδοι τοῦτο. οὐχ ἥκιστα δ' ἐκ τούτου τὸν νόμον, μήτε λέγειν, μήτε γράφειν ἐξεῖναι τοῖς ἠτιμωκόσιν. ἐώρακας δ' ἐκεῖνο, ὅτι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν, ἐξὸν λέγειν, οὐ λέγει. ὡς τε τοῦτό γε οὐδὲν ἡμεῖτο βαρύ. καὶ τοι πολλὰ ἂν εἶχεν, εἴγε κολάζειν ἐβούλετο τούτους, χαλεπώτερα θεῖναι. ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐσπούδασεν· ἀλλὰ ταῦτα ἀπεῖπεν ὑμῖν, καὶ τῆς πολιτείας. ἦδει γὰρ ἤδει τοῖς αἰσχρὰς βεβιωκόσιν ἁπασῶν οὖσαν ἀνυπωτάτην πολιτείαν, ἐν ᾗ πᾶσιν ἔξεστι λέγειν τἀκείνων ὀνείδη. ἔστι δὲ αὕτη τίς; δημοκρατία. οὐκοῦν ἐνόμιζεν ἀσφαλὲς, εἰπόλει συμβήσεσθαι γίγεσθαι συχνοὺς ἀνθρώπους κἀν τοῖς αὐτοῖς χρόνοις, εἰπεῖν μὲν δεινοὺς καὶ θρασεῖς, τοιούτων δ' ὀνειδῶν καὶ κακῶν μεστούς. πολλὰ γὰρ ἂν τὸν δῆμον ὠφελῆσ' ὑπαχθέντα ἐξαμαρτεῖν. κἀκείνους ὅτι καταλῦσαι γ' ἂν πρεσβεύσασθαι τὸ παράπαν τὸν δῆμον (ἐν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις, οὐδ' ἂν ὅστις ἔτ' ἀνθρώπους πρὸς ἄρχειν βεβιωκότες. οὐκ ἔστι λέγειν κακῶς τοῖς ἀρχομένοις) ἢ πρεσβεύειν ἂν ὡς πονηροτάτοις εἶ, ἵν' ὡς ὁμοιότατοι σφίσιν ὦσι. τὼ οὖν ἀρχὼ τοῖς τοιούτοις ἀπεῖπε μὴ μετέχειν τοῦ συμβουλεύειν, ἵνα μὴ φθονικιδεὺς ὁ δῆμος ἐξαμάρτῃ, μηδ' ἐν. ὧν ὀλιγωρήσας ὁ καλῶς καγαθὸς ἔσῃ. οὐ μόνον ᾤετο δεῖν λέγειν, καὶ γράφειν, οὐκ ἐξόν· ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῖς νόμοις ταῦτα ποιεῖν. πρὲ μὲν τίνων τοῦ νόμου, καθ' ὃν ὠφληκότος αὐτοῦ τοῦ παρόδου τοῦ δημοσίου χρήματα, καὶ οὐκ ἐκτεπικότος, οὐκ ἔξεστι λέγειν οὐδὲ γράφειν τοῦτ' ταῦτα δίκαια λέγειν ἂν ἔχοιτ' εἰκότως, ἐὰν φῇ δεῖν ἡμᾶς αὐτὸν ἐνδεικνύναι. τότε γὰρ τοῦτο ποιήσομεν, οὐ μὰ δί' ἐγὼ νῶ, ἰώνικα δεῖ σε ἕτερον ὧν ἀδικεῖς δοῦναι λόγον. ἀλλ' ὅταν ᾖ πρόσκοπον ἐκ τοῦ νόμου. καὶ νῶ σε δείκνυμι οὐκ ἐῶντα γράφειν, ἢ δ' ἂν τις

ἀ τοῖς ἄλλοις ἔξεστι, τὸν νόμον. ὡς οὖν οὐκ ὤφλεν ὁ πατήρ A quæ aliis licent, permissu legis tibi licere decernere. aut igitur patrē tuum non fuisse ærariū, id ostendito: aut è carcere nō profugisse, sed solūisse pecuniā. Quæ si ostendere non poteris: lege vetante fecisti decretū. hæredem. n. te lex constituit paternæ ignominiæ. Cū autē ignominiosus sis: nec verba facere, nec decernere tibi licet. Ac de legibus quas in mediū attulimus, si quid afferre fuci, vólque seducere instituet: hæc vobis esse tenenda, quæ recensui, arbitror. Sunt aūt ei & de cæteris orationes, ad vos decipiendos bellè comparatæ: de quibus vos prius audire præstat: quarū vna talis est: ne quingentos vestrorum ciuium præmio spolietis, aut ignominia afficiatis: illorum agi causam, non suā. Ego verò, si illos duntaxat spoliaturi, reipublicæ autē nihil commodaturi essetis: non vobis autor essé, vt magnopere contenderetis. sed si eo facto ciues amplius decies mille meliores facturi estis: quantò pulchrius est efficere, vt tā multi boni sint, quàm iniustè gratificari quingentis? Dicere autē posium, negotiū hoc non esse totius senatus, sed quorundam qui sunt B autores malorum, & Androtionis. Cui enim opprobrio est, si tacente ipso, & nihil scribente, ac fortassis ne curiā frequētante, senatus coronā nō acceperit? nemini sanè: sed eius qui decernit, & res administrat, & quæuis senatui persuadet. propter hos. n. in obeundo munere senatorio se corona indignos præbuerūt. Sed tamen vt maximè totius senatus causa agatur: quanto vobis eum condemnare sit vtilius quàm non, spectate. Nā si absolueritis: in manu oratorum erit senatus: sin damnaueritis: in populi potestate. Nam si multitudo viderit, hunc senatum propter improbitatē oratorum, corona esse priuatum: non illorum negotia libidini committent: sed ipsi ea dicent, quæ sunt vtilissima. Quod si fiet, vólq; à vetere illa factione & cōspiratione oratorum recesseritis: videbitis, Athenienses, omnia fieri quæ oportet. Quare vt nullam ob aliam, hac certè de causa sunt condemnandi. Iam aliud quod vos latêre non oportet, audite. Prodibit fortassis & se- C natū defendet Philippus & Antigenes, & rescriptor, & quidā alij qui illic vnà cum isto, sua senatum autoritate rexerunt, & horum malorum sunt autores. Omnes igitur vos intelligere debetis, eis prætextum esse defensionis, adiuuare senatum: sed reuera de se laboraturos, & de rationibus rerum gestarum, quæ eis reddendæ erunt. Sic enim feres habet: si reum absolueritis: omnes rem factam habebunt, nec eorum quisquā pœnas vllas dabit. Quis enim porrò damnet illos: si vos senatum, cuius illi patroni fuerunt, corona donaueritis? Sin damnaueritis: primùm è iurisiurandi religione pronunciabitis: deinde, in referendis rationib. istorum singulis prehensis, si quis vobis deliquisse videbitur, eum punietis: qui non, eū tum absoluetis. Nè igitur sic eos audite, vt qui senatus & populi causam agat: sed irascimini, vt iis qui suæ impunitatis gratia vos decipiant. Archiam præterea Cholargensem existimo (nā & is anno superiore senatorem egit) vt virū bonū, deprecaturum, & eis patrocinaturum. Ego verò ad hunc ferè modum Archiam audiendum esse cēseo: interrogetur, an quæ senatui crimini dātur, rectè esse facta putet, an perperā? Si responderit, rectè: non iam vt vir bonus erit audiendus: sin perperā: cur ad eā conniuere voluerit, quum se bonū esse virum profiteatur, rursus interrogate. Quòd si se aduersatum esse, neminem autem auscultasse dicet: absurdum profectò erit, nunc illum ab eo defendi senatū, qui optimis

Aduocatorum reiectio, & periculi inficiatio, si damnetur. Androtion.

ἀ τοῖς ἄλλοις ἔξεστι, τὸν νόμον. ὡς οὖν οὐκ ὤφλεν ὁ πατήρ σου, τοῦτ' ἐπίδειξον· ἢ ὡς οὐκ ἀποδρὰς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἀλλὰ τὰ χρήματα ἐκπίσας. εἰ δὲ μὴ ταῦθ' ἕξεις δεικνύειν. οὐκ ἔξον γέγραφας. κληρονόμον γάρ σε κωλύσησιν ὁ νόμος τῆς ἀτιμίας τῆς τοῦ πατρός. ὄντα δ' ἀπίμωσι, λέγειν οὐ προσῆκεν, οὐδὲ γράφειν, εἰ μὴ ἦν νόμων οἷς παρεγραψάμεθα, οἷμαι δεῖν ὑμᾶς, αὖ τι φενακίζειν ἐγχειρῇ καὶ παράγειν ἔοικε, ταῦθ' ὑπολαμβάνειν, ἃ διεξελήλυθα ἐγώ. εἰσὶ δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων αὐτῷ λόγοι, πρὸς τὸ φενακίζειν ὑμᾶς δυμεμηχανημένοι. περὶ ὧν βέλτιον ὑμᾶς προακοῦσαι, ἢ γνόντας* αὐτῷ τοιοῦτον, μὴ πεντακοσίοις ὑμῶν αὐτῶν ἀφελέσθαι τιὼ δωρεάν, μηδὲ ὀνείδει περιβαλεῖν. ἐκείνων ὁ ἀγών, οὐκ ἐμός. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἐμέλλετε ἀφαιρήσεσθαι τούτους μόνον, ἄλλο δὲ μηδὲν ὠφλήκειν τιὼ πόλιν· νῦν δὲν ἂν ὑμᾶς σφόδρα σπουδάζειν ἠξίουν. εἰ δὲ τῷ τοῦτο ποιῆσαι, πλείους ἢ μυρίους ἕξεις ἄλλους πολίτας βελτίους ἐπὶ προξένου· πόσῳ κάλλιον τοσούτους ἀδικουμένους χρησοῖς, ἢ πεντακοσίοις ἀδίκως χαείσασθαι; ὡς δ' οὐκ ἔστιν ἁπάσης τὸ πρᾶγμα τῆς βουλῆς, ἀλλὰ πάνυ ὀλίγων οἵπερ εἰσὶν αἴτιοι τῶν κακῶν καὶ ἀνδροποίνους, ἔχω λέγειν. τῷ γὰρ ὄντι ὀνείδους, εἰ σιωπῶντος αὐτοῦ, καὶ μηδὲν γράφοντος, ἴσως ἂν οὐδὲ τὰ πολλὰ εἰς τὸ βουλευτήριον εἰσόντος, μὴ λαβεῖν βουλὴν τὸν στέφανον οὐδενὶ δίκαιον ἦν. ἀλλὰ τὸν γράφοντος καὶ πολιτευομένου, καὶ πείθοντος ἃ βούλοιτο τιὼ βουλῇ. ἀφ' ὧν τούτους αἰτίαν ἔστεφανωθέντων βεβούλευκεν. οὐ μέντοι ἀλλ' εἰ μὴ ταμιεύσασθαι πάσης ἐστὶν ὁ ἀγὼν τῆς βουλῆς, ὅσῳ συμφέρει μᾶλλον ὑμῖν καταγνῶναι, ἢ μὴ θεάσασθε. εἰ μὲν ἀπογνώσεσθε, ὅτι τοῖς λέγουσι τὸ βουλευτήριον ἕψεται. ἐὰν δὲ καταγνῶτε. ὅτι τοῖς ἰδιώτας. ἐωρακότες γὰρ οἱ πολλοὶ ἀφ' ὧν λέγουσιν τὴν πονηρίαν, τὴν, δι' ἀφηρημένην τὴν βουλὴν τὸν στέφανον. ἐκ τούτων ἐροῦσιν αὐτοί. εἰ δ' ἀγνώσετε, ὅτι, ἐξ ὧν ἐθάδων* συνεστικότων ῥητόρων ἀπαλλαγήσεσθε. ὄψεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, παῖδ' ἀ προσήκει γιγνόμενα. ὡς τ' εἰ μηδενὸς ἄλλου εἵνεκα, διά γε ταῦτα καταψηφιστέον· ὁ τοίνυν ἕτερον δεῖ μὴ λαθεῖν ὑμᾶς, ἀκούσατε. ἴσως ἀναβήσεται καὶ συνερεῖ τῇ βουλῇ φίλιππος, καὶ ἀντιγόνης, καὶ ὁ ἀντιγραφεύς, καί τινες ἄλλοι, οἵπερ ἐκεῖ δι' ἑαυτῶν εἶχον μὴ τοῦτο τὸ βουλευτήριον, ἢ τούτων τῶν κακῶν εἰσιν αἴτιοι. δεῖ δὴ πάντας ὑμᾶς γιγνώσκειν, ὅτι τούτοις ὀργὴ μὲν ἡ σωτηρία, τῇ βουλῇ βοηθεῖν. τῇ δ' ἀληθείᾳ, ἣν αὐτῶν ἀγωνιοῦνται, καὶ τῶν δικαίων, ἃ αὐτοὺς προσήκει δοῦναι τῶν πεπραγμένων. ἔχει γὰρ οὕτως. ἐὰν μὲν ἀποψηφίσησθε τιὼ γραφιὼ ταύτῳ, ἅπαντες εἰσὶν ἀπηλλαγμένοι, καὶ δίκαιον οὐδεὶς οὐδεμίαν μὴ δῶ. πῶς γὰρ ἔτ' ἂν καταψηφίσαιτο ἐκείνων, τιὼ βουλιὼ ὑμῶν ἐσεφωνηκότων, ἧς οὗτοι προέστασαν. ἐὰν δ' καταγνῶτε πρῶτον μὲν τὰ δίορκα ἔσεσθ' ἐψηφισμένοι. εἶτ' ὀπιτῶν δικαίως ἕκαστον τούτων λαμβάνοντες, ὃς μὲν αἰ ὑμῖν ἀδικεῖν δοκῇ, κολάσετε· ὃς δ' ἂν μή· τότε ἀφήσετε. μὴ οὖν ὡς ἐπὶ τῆς βουλῆς λεγόντων καὶ πολλῶν, ἀκούσητε, ἀλλ' ὡς ἐπὶ αὐτῷ πεπραγμένοις ὀργίζεσθε. ἐπὶ τοίνυν ἀρχὴν οἶμαι* τὴν χολαργέα (καί γε ἔστ' ἐβούλοντο πέρυσιν) ὡς ὀπτεικὴ δέησεσθαι καὶ συνερεῖν αὐτοῖς. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν ὡδὶ πως ἀκούειν ἀρχοῦ· ἐρωτᾶν αὐτὸν ταῦτα ἃ κατηγόρηται τῆς βουλῆς, πότερα αὐτῷ δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἢ κακῶς; κἂν μὲν φῇ καλῶς, μηκέτ' ἐᾶν τὸν νοῦν ὡς ὀπτεικοῖ προσέχειν. ἐὰν δὲ κακῶς. τί δὴ ταῦτ' εἶα, φάσκων ὀπτεικὴς εἶ; πάλιν αὐτὸν ἐρωτᾶν. κἂν μὲν αἰτιᾶται φῇ, μηδένα δ' αὐτῷ πείθεσθαι. ἄτοπον δή πως τοῦτο λέγειν ἐμοὶ γε δοκοῦντας ἃ βέλτιστα ἐγὼ προβουλεύσω

eius monitis non obtemperarit. Sin tacuisse: an non iniurius est, si à peccatis non deterruit, cum posset deterrere: nunc autem dicere non dubitat, eos corona donandos, qui tot mala perpetrarunt? Arbitror autem Androtionem nec illud omissurum: hæc omnia sibi propter tributa accidere, quæ se vestro nomine à paucis exegisse dicet, qui magnũ æs alienũ impuдeter retinuerint: & eos accusabit (quo quid est factu facilius?) qui tributa nõ pepẽderũt: & dicet, omnẽ impunitatẽ propositum iri iis qui tributa nõ pendãt, si ipse condẽnetur. Vos autẽ primùm illud, Atheniẽses, cogitate, vos nõ de illa re sententiã laturos: sed de eo, an decretum legib. cõsentaneum fecerit. Deinde, nullo esse modo ferẽdum, vt quiritetur, à nõnullis iniuriã reipublicæ fieri, atq; ipse maiores iniurias sibi cõdonari postulet. Lõgè. n. haud dubiè facinus est grauius decreto violare leges, quã nõ pendere tributum. Verùm tametsi cõstaret, isto condẽnato, neminẽ aut collaturum, aut exacturũ esse tributum: ne sic quidem esse absoluendum, hinc cognoscetis. Vobis è tributis Naufinico prætore imperatis, quæ circiter trecẽtorũ talentũ, aut paulo pluris fuerunt, quatuordecim taléta defuêre: quorũ iste septẽ redegit. Sed ego pono, redegisse omnia. Ad eos igitur qui vltro numerãt, nõ egetis Androtione: sed ad cessatores. Diligenter igitur vobis est nunc considerãdum, tantíne ẽsti imetis reipublicæ statum & receptas leges, & iurisiurandi religionẽ. Nã si istum absoluetis, qui adeò manifestè legib. contraria decreuit: omnium opinione pecuniam illã legibus & iuriiurando prætuleritis: quæ nec si quis eã de suo largiretur, accipiẽda esset, nedum exigẽda ab aliis. Proinde cum hæc dixerit, mementote iurisiurandi, & cogitate, accusationẽ nunc de exigendo tributo nõ esse institutã: sed de eo, vtrum legum inuiolata esse debeat autoritas. Ac de his quidẽ, quo pacto vos à lege abducẽdo decipere sit conaturus, & quid ad eius cauillationes repudiandas in próptu vos habere oporteat, cũ multo plura etiã referre possem, quod & hæc sufficere arbitror, cætera prætermittã. Inquirã aũt & in publicas rẽs tius boni (si diis placet) viri actiones: in quibus nullum nõ crudelitatis genus exercuit. Nã & impudẽtẽ, & audacem, & peculatorẽ, & superbum, & ad quidquis potius quã ad rempublicã in imperio populari gerendã esse aptum, demõstrabo. Ac, quam sibi maximè laudi ducit, pecuniæ exactionẽ eius, videamus, nihil istius arrogantia moti: sed rẽ ipsam qualis fuerit, verè æstimantes. Is Euctemonẽ tributa vestra habere, séq; id aut coniecturum cum dixisset, aut de suo pecuniam numeraturum, pollicitus esset: per decretum magistratu qui forte dabatur, abrogato, ea specie ad exactionẽ obrepsit. & cõcione pòst habita, trium vobis rerum optionem dari dixit: aut enim solennia vasa pompatũ esse conflanda: aut tributum denuò conferendum: aut ab iis qui deberent tributa exigenda. cum aũt, vt parerat, vos malletis æs alienum redigi: pollicitationibus vos detinens, & propter rationẽ temporis magnã potentiam nactus, veteribus legibus in ea re sibi non esse vtendum censuit: nec, si eas satis esse non putabat, nouas ferendas, sed decreta pro cõcione referebat atrocia & contraria legibus, per quæ præuaricatus, & multũ vobis furatus est, cùm Vndecimuiros sequi se iuberet, eósq; secum ad ciuitũ ædes adduceret. Ac Euctemonem, à quo se redacturum, aut ipsum de suo numeraturum pecuniam profitebatur, nullo modo eius rei conuincere potuit: sed à vobis exegit, tãquam non

Extenuatio operæ nauatæ ab Androtione, & insectatio importunitatis in exigendis tributis: qua factus sit inuisus omnibus.

A ἀυτῷ βουλῆς. ἐαν ᾖ σιωπᾷν. πῶς οὐκ ἀδικεῖ, εἰ παρὸν ἐξαμαρτάνειν μέλλοντας ἀποτρέπειν. τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησεν· νῦν ᾖ λέγειν τολμᾷ ὡς οὐ δεῖ τοὺς τοσαῦτα κακὰ εἰργασμένους στεφανοῦσθαι; οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδ' ἐκείνων ἀφέξεσθαι τῷ λόγων, ὅτι ταῦτα πάντα αὐτῷ διὰ τὰς εἰς τοὺς φόρους γέγονεν, ἃς ὑμῖν ὀλίγους εἰσπράξαι φήσει, πολλὰ χρήματα ἀναιδῶς οὐ πιθόντας· καὶ κατηγορήσει τούτων τοῦγμα ῥᾴδιον οἶμαι δι' ἀπορρήτων μόνος, τῷ μὴ πιθέντων τὰς εἰσφορὰς. κἀ φήσει πᾶσαν ἀδειαν ἔσεσθαι, ἢν μὴ πιθέναι τὰς εἰσφορὰς, εἰ καταψηφίσεσθε αὐτοῦ. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πρῶτον μὲν ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι οὐ περὶ τούτων δικάσετε ὁμωμοκότες· ἀλλ' εἰ κεῖ τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα ἔσται. εἶθ' ὅτι παιδαγώγου ἔοικε, κατηγορίαν ποιούμενος, ὡς ἀδικοῦσί τινες τὴν πόλιν, αὐτὸς ἀξιοῖ, ὧν ἀδικεῖ, μείζονων, ὄντων, μὴ δοῦναι δίκην. πολὺ γὰρ δή που μεῖζον ἐς' ἀδίκημα γράφειν παρὰ τοῖς νόμοις, ἢ τὰ εἰσφορὰν μὴ θεῖναι. ὅτι τοίνυν εἰδὼς εἰ φανερὸς ἐμελλεν, ἀλόντος τούτου, μηδεὶς εἰσιόντι, μηδ' ἐθέλοντα εἰσπράττειν, οὐδ' οὗτος ἀποψηφιεῖται, ἐκ τῶν ᾐτιῶσθε. ὑμῖν παρὰ τὰς εἰσφορὰς τὰς ἀπὸ ναυσινίκου παρείσας τάλαντα ἑξακόσια, ἢ μικρῷ πλείω, ἐλλείμματα τέτταρα καὶ δέκα ἕξ τάλαντα. ὧν ἕπεται ἐξ εἰσέπραξεν. ἐγὼ δὲ πέπαυμαι ἅπαντα. ὅτι μὲν δὴ τοὺς ἑκόντας πιθέντας, οὐ δεῖσθε αὐτῶν. ὅτι ᾖ τοὺς ἐλλείποντας. ἔστι τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσοῦτο τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς χειροτονουμένους νόμους, καὶ τὸ ὀμνύειν. εἰ γὰρ ἀποψηφιεῖσθε τούτου, φανερὸς οὗτος ἀλλὰ τοῖς νόμοις εἰρηκότος· δόξετε πᾶσι τοῖς χρήμασι ταῦτα, αὐτὴ τῶν νόμων ἡ τῆς ὀμορκίας ἡρπακέναι· ἃ οὐδ' αὖ εἴ παρ' ἑαυτῶν δοίη τις ὑμῖν, λαβεῖν ἄξιον, μὴ γε ἐξ ἑτέρου εἰσπράττειν. ὡς θ' ὅταν ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τῆς ὅρκων, καὶ τῷ γραφῷ ἐνθυμεῖσθε, ὅτι νῦν οὐ περὶ τοῦ τῶν εἰσφορῶν ἔστιν· ἀλλ' εἰ δεῖ κυρίους εἶναι τοὺς

B ἀλλὰ τοῖς νόμοις, ἢ τὰ εἰσφορὰν μὴ θεῖναι. ὅτι τοίνυν ἐδὲ εἰ φανερὸς ἐμελλεν, ἀλόντος τούτου, μηδεὶς εἰσιόντι, μηδ' ἐθέλοντα εἰσπράττειν, οὐδ' οὗτος ἀποψηφιεῖται, ἐκ τῶν ᾐτιῶσθε. ὑμῖν δὲ τὰς εἰσφορὰς τὰς ἀπὸ ναυσινίκου παρείσας τάλαντα ἑξακόσια, ἢ μικρῷ πλείω, ἐλλείμματα τέτταρα καὶ δέκα ἕξ τάλαντα. ὧν ἕπεται ἐξ εἰσέπραξεν. ἐγὼ δὲ πέπαυμαι ἅπαντα. ὅτι μὲν δὴ τοὺς ἑκόντας πιθέντας, οὐ δεῖσθε αὐτῶν. ὅτι ᾖ τοὺς ἐλλείποντας. ἔστι τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσοῦτο τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς χειροτονουμένους νόμους, καὶ τὸ ὀμνύειν. εἰ γὰρ ἀποψηφιεῖσθε τούτου, φανερὸς οὗτος ἀλλὰ τοῖς νόμοις εἰρηκότος· δόξετε πᾶσι τοῖς χρήμασι ταῦτα, αὐτὴ τῶν νόμων ἡ τῆς ὀμορκίας ἡρπακέναι· ἃ οὐδ' αὖ εἴ παρ' ἑαυτῶν δοίη τις ὑμῖν, λαβεῖν ἄξιον, μὴ γε ἐξ ἑτέρου εἰσπράττειν. ὡς θ' ὅταν ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τῆς ὅρκων, καὶ τῷ γραφῷ ἐνθυμεῖσθε, ὅτι νῦν οὐ περὶ τοῦ τῶν εἰσφορῶν ἔστιν· ἀλλ' εἰ δεῖ κυρίους εἶναι τοὺς

C νόμους. καὶ περὶ μὲν τούτων, ὃν ἕκαστον ὑμᾶς ἀπαγαγὼν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἐξαπατῆσαι ζητήσει. καὶ ἃ περὶ τούτων ὑμᾶς μνημονεύσειν μὴ ὑπολάβητε ποιεῖν πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι, καὶ ταῦτ' ἱκανὰ εἶναι νομίζων, ἐάσω. βούλομαι δὲ καὶ τὰ πολιτεύματα ἐξετάσαι τὰ καλῶς καθεσταθῶτα τούτου, δι' ὧν οὐδὲν ἐλάττων, ἢ τῷ δεινοτάτων ἐλλείπων φανήσεται. καὶ γὰρ ναυαρχῶν, καὶ στρατηγῶν, καὶ κλέπτων, καὶ ἀποστασίων, καὶ τούτων μᾶλλον, ἢ ἐν δημοκρατίᾳ πολιτεύεσθαι ὑπόδικον ὄντ' αὐτὸν, ὑποδείξω. καὶ πρῶτον μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τῷ τῶν χρημάτων εἰσπράξιν, ἐξετάσομεν αὐτοῦ· μὴ τῇ πύπτουσαν ἐπιχορηγοῦσα ἀλαζονεία τὸν νοῦν· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οἷον γέγονε τῇ ἀληθείᾳ σκοποῦντες. ἔστι δ' ἀκτήμονα φήσας τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφοράς, καὶ τοῦτο ἐξελέγξειν, ἢ παρ' ἑαυτὸν καταθήσειν ὑποχόμενον, καταλύσας ψηφίσματι κληρωτῷ ἀρχῷ ὅτι τῇ πρόσθεν ταύτῃ ὅτι τὴν εἰσπραξιν παρέδω. δημηγορεῖ δ' ὅτι τοὺς ποιούμενος, ὡς ἔστι ζῆν αἵρεσις ὑμῖν, ἢ τὰ πατρῷα κατακόπτειν, ἢ πάλιν εἰσφέρειν, ἢ τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν· αἰσχυνόμενον εἰκότως ὑμᾶς, τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν· ταῖς ὑποσχέσεσι κατέχων, καὶ δρᾷ τὸν κακὸν* ὃς ἐν τότε ἔχων ἐξουσίαν, τοῖς μὲν χειμῶνος νόμοις πρὸς τούτων, οὐκ ᾠήθη δεῖν χρῆσθαι· οὐδ' εἰ μὴ τούτοις ἐνόμιζεν ἱκανοῖς, ἑτέροις ἐπιθεῖναι ψηφίσματα δ' εἶπεν ἐν ὑμῖν δεινὰ καὶ ἀνόμοια, δι' ὧν ἠρπολάβει, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων κέκλοφε, τοῖς σύνδεκα γράψας ἀκολουθεῖν μεθ' ἑαυτοῦ. εἶτ' ἔχων τούτοις, ἦλθε δεῦρο τὰς τῆς πολιτῆς οἰκίας. καὶ τὸν μὲν δικτήμονα, ὃν εἰσπράξειν καταθήσειν αὐτὸς ἔφη τὰς εἰσφορὰς, οὐδὲν εἶχεν ἐλέγχειν περὶ τούτων, ὑμᾶς δ' εἰσέπραττεν ὥσπερ οὐ δεῖ τὴν δικτή-

δικημενο ἐλθεῖν ὅπ ταῦτα ἐλθών, ἀλλὰ δι' τιμὴ A
ὑμετέραν. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω με λέγειν. * ὡς
οὐκ ἐχρῆν ἀπαιτεῖσθαι τοὺς ὀφείλοντας, χρεῖν γάρ. ἀλ-
λὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος κελεύει, * τῆ ἄλλων ἕνεκα. τοῦτο
γάρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰ τοσοῦτον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, το-
σούτων χρημάτων τοῦτον τὸν χρόνον εἰσπεπτωκότων ὠ-
φέλησθε ὅσον ἐζημιώσθε, τοιούτων ἐόντων εἰς τὴν πολι-
τείαν εἰσπεπτωκότων. εἰ γὰ ἐθέλητε ἐξετάσαι, πάνυ ἂν ἐ-
κα μᾶλλον αὖ τις ἕλοιτο ἐν δημοκρατίᾳ ζῆν, ἢ ἐν ὀ-
λιγαρχίᾳ· τοῦτ' αὖ δοκεῖ θερμότατον, ὅτι πάντα
θρασύτερά ἐστιν ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν τοίνυν τῆς ὅπου
βούλεσθε ὀλιγαρχίας ἧττ' ἀσελγέστερον γέγονε, πα-
ραλείψω· ἀλλὰ παρ' ὑμῖν, πότε, πώποτε δεινότατα
ἐν τῇ πόλει γέγονεν; ὅτι τῆ ἑξακόσια πάντες ἂν εἰποίτε.
πότε τοίνυν, ὡς ἔστιν ἀκούειν, οὐδεὶς ἔζη ὃς τις ἀπεστερεῖ-
το τὰ σωθέντων, ὃς ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν. ἀλλὰ τοῦτο κα- B
τηγορεῖτο τῆ ἑξακόσια, ὅτι τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδί-
κως ἀπῆγον. οὕτοσὶ τοίνυν, τοσαύτην ὑπερβολὴν ἐποιή-
σατο ἐκείνων τῆς ὠτὸ βδελυρίας, ὥς τε ἐν δημοκρα-
τίᾳ πολιτδύωρος, τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ δεσμωτή-
ριον καθίστη, ἵνα μὴ ἄγων ὅπ τὰς οἰκίας. καί τοι,
ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τί οἴεσθε, ὁπόταν ἄνθρωπος πένης ἢ
καὶ πλούσιος, πολλὰ ἀνηλωκὼς, καί τινα ἴσως χρόνον εἰ-
κότως οὐκ ἀπορῶν ἀργυρίου, ἢ τέλος ὡς τοὺς γείτονας
ὑπερβαίνοι, ἢ ὑποδύοιτο ὑπὸ κλίνην, ὑπὲρ τὸ μὴ, τὸ
σῶμα ἀλοῖς, εἰς τὸ δεσμωτήριον ἕλκεσθαι, ἢ ἄλλα
ἀχημονοίη, ἃ δούλων οὐκ ἐλεύθερόν ἐστιν ἔργα. καὶ
ταῦθ' ὑπὸ τῆς ἑαυτῆ γυναικὸς ὁρῴτο ποιῶν, ἵνα ὡς ῥᾳ-
θυμος ἐγένετο, καὶ τῆ πόλεως πολίτης· ὁ ὃ τούτων αἴ-
τιος, ἀνθρώπων εἴη, ὃν οὐδὲ ὑπὲρ ἑαυτῆ δίκην λαμβάνειν
ἐᾷ τὰ πεπραγμένα καὶ βεβιωμένα, μήτι γε ὑπὲρ τῆς
πόλεως. καί τοι εἴ τις ἔροιτο αὐτὸν, τὰς εἰσφορὰς, πότε- C
ρον τὰ κτήματα, ἢ τὰ σώματα ὀφείλει; τὰ κτήματα φή-
σειεν ἄν, εἴπερ ἀληθῆ λέγειν βούλοιτο. ἀπὸ γὰ τούτων
εἰσφέρομεν. πίνος οὖν ἕνεκα ἀφεὶς τὸ τὰ χωρία δημεύειν,
καὶ τὰς οἰκίας, καὶ ταῦτ' ἀπογράφειν, ἐᾶ εἰς καὶ ὕβρι-
ζεις πολίτας ἀνθρώποις ξ τοῖς ταλαιπώροις μετοίκοις.
οἷς ὑβριστικώτερον, ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς αὐτῆ κέχρησθ'. καὶ
μὴν εἰθέλητε σκέψασθαι. τί δοῦλον, ἢ ὕβριστερον ἔστ' ἀφ-
φέρει; τὸ μέγιστον ἂν εὕροιτε. ὅτι τοῖς μὲν δούλοις, τὸ
σῶμα τῆ ἀδικημάτων ἁπάντων ὑπεύθυνόν ἐστι. τοῖς
δὲ ἐλευθέροις, κἂν τὰ μέγιστα τὸ χρῆν ἀδικοῦντες, τὸ-
τό γ' ἔνεστι σῶσαι. εἰς χρήματα γὰ τὴν δίκην φέρει τὰ πλεί-
στων ὧν ἀπὸ τούτου φυσικῆ λαμβάνειν. ὁ δὲ, ζωὰ πάντων
εἰς τὰ σώματα, ὥσπερ ἀνδραποδοις ἐποίησε τὰς τι-
μωρίας. οὕτω δὲ ἀγρίως καὶ πλεονεκτικῶς ἔχει πρὸς ὑ-
μᾶς. ὥς τε τὸν μὲν ἑαυτῆ πατέρα ὤφελε δημοσίᾳ δεθέντα
ὅπ χρήμασιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μήτε ἀπὸ δόντα ταῦ-
τα, μήτε κλαπέντα, ἀπὸ δράκοντος τῆ δ' ἄλλων πολιτῆ, τὴν
μὴ δυναμένην τὰ ἑαυτῆ θεῖναι οἰκοθεν, εἰς δεσμωτήριον
ἐλκεσθ. εἶτ' ὅπ τούτοις ὡς ὁποιῳοῦν ἐξὸν ἑαυτῆ ποιεῖν,
σινώπωλιν προσενεχύρασε καὶ φανοστράτῳ, ἀνθρώποις
πόρνας, οὐ μὴν τι ὀφειλούσας εἰσφορὰς. καί τοι ἅπασιν
ἔοικ' δοκοῦσιν ὅπ τηδεινὰ σκεῖνα παθεῖν, ἀλλὰ τὸ προσ-
γνώναι γε οὐκ ὅπ τηδειον γίγνεσθαι, τηλικοῦτόν τινας φρο-
νεῖν δι' καιρὸν, ὡς τε βαδίζειν ἐπ' οἰκίας, ξ σκεύη φέρειν, μηδὲν ὀφειλόντων ἀνθρώπων. πολλὰ γὰ αὖ τις ἴδοι
πολλοῖς ὅπ τηδείοις ὄντας πάσχειν, ξ πεπονθέναι. ἀλλ' οὐ ταῦτα λέγουσιν οἱ νόμοι, οὐδὲ τὰ τῆς πολιτείας ἔθη,
ἃ φυλακτέον ὑμῖν. ἀλλ' ἔνεστιν ἔλεος. συγγνώμη, πρὸς ἃ μὲν ὅσα προσήκει τοῖς ἐλευθέροις, ὧν ἕνεκ' ἀπαιτῶν εἰκότως
ἀμετόχους τῆ φύσει, καὶ τῆ παιδείᾳ. πολλὰ γὰ ὑβρισμένους ἤδη προπεπλάκισμαι, σιωπῶν ἐκ ἀγαπῶσιν αὐτὰ ἀνθρώποις,

Euctemonis: sed vestri odio in negotium susceperisset. Neq; quisquam dicere me putet, à debitoribus nihil fuisse exigendum. Fuit enim exigendum: sed quomodo? vt lex iubet*, aliorum causa: id enim populare est. Neque enim, Athenienses, tantilla pecunia eũ ad modum redacta, tantum fructum cepistis: quantã iacturam feciſtis, talibus institutis inuectis in rẽpub. Nam si quæratis, qua gratia videatur optabilius in populari degere imperio, quam in paucorum dominatu: hoc potissimum esse in promptu reperietis: quòd in libera repub. omnia sunt clementiora. Istum aũt se, quàm in vlla vsquam oligarchia, gessisse insolentius, prætereo: sed in vestra vrbe quando summa crudelitas, viguit? Sub triginta tyrannis, omnes dicetis. Atqui tum (vt accepimus) nemini vita eripiebatur, qui se domi abdidisset. Illud aũt eis crimini dabamus, quod è foro ciues in carcerem per iniuriam abducerent. Iste aũt sua proteruitate vsq; adeò illos superauit, vt in populari repub. suam cuiq; domum carcerem constitueret, Vndecimuiris ad ædes adducendis. Quid verò putatis, Athenienses, si quis homo pauper, aut etiam diues, sed sumptibus exhaustus, quemq; consentaneum omnino sit præsente pecunia destitui, siue per tectum ad vicinos transcendit, siue sub lecto se occultauit, ne deprehensus in carcerem traheretur: siue aliud dedecus subiit (quæ seruilia sunt, non ingenuorum hominum) eaq; aspiciẽte vxore fecit, quæ ei vt ingenuo despõsa fuit, & ciui Athenienſi. eius autẽ rei causa fuit Androtion, cuius ea vita ea facta extiterunt, vt ei nec suas priuatas inimicitias persequi liceat, nedũ aliquid agere nomine publico? Quòd si quis eũ roget, tributa corporáne debeãt, an prędia? prędia respõdebit, si verũ fateri velet: de his emim tributa pẽdimus. Cur igitur omissa prædiorum & ædiũ publicatione & proscriptione, vinciebas, & cõtumeliis afficiebas homines ciues, & ærũnosos inquilinos: quos ignominiosius quã seruos tuos tractasti? Quòd si considerare vultis, inter seruitutem & libertatẽ quid intersit: hoc potissimùm reperietis, quòd seruis omnia scelera corpore sũt luẽda: in genuis autem, tametsi maxima in se facinora admiserint, corpus tamẽ tueri licet. His enim pleraque delicta pecuniaria mulcta luenda sunt. Iste verò cõtrà, in corpora ciuium tanquam mancipiorum est grassatus, atque ita flagitiosum & violentum erga vos se præbuit, vt patrem suum publicè vinctum propter æs alienũ in carcere: eo ære neque soluto, neque causa dicta, putarit effugere oportere: si quis autem aliorum ciuiũ quod debebat numerare non posset, domo in carcerem trahendum esse. Deinde post hæc, tanquam quis agendi potestas esset, Sinopæ manus iniecit; & Phanostratæ, mulierculis vulgato quidem illis corpore, quæ tributũ tamen non deberẽt. Quòd si quibus illæ maximè dignæ videantur, cum quibus sic agatur: ipsa res tamen indigna fuit quæ fieret: vt eò insolentiæ, ob temporis conditionẽ, veniret quisquam, vt ædes inuaderet, & suppellectilem diriperet hominum innocentium. Multos enim videas, qui quiduis pati mereantur & patiantur: verùm non ita iubent leges, non ita instituta ciuitatis, quæ vobis custodiẽda sunt. locus datur misericordiæ, veniæ, omni officio apud ingenuos: quorum omniũ, & natura & disciplina, expertem esse illum, quis meretur? Multis enim iniuriis, multis contumeliis affectus fuit, dum cum hominibus viueret, à quibus nõ amabatur,

sed qui mercedem numerare poterant: quarum rerũ iracundia tibi non in proximum quemque ciuium effundenda est, nec in eiusdem quæstus æmulas meretrices: sed in patrem, qui te ad istum modum educarit. Hæc quin grauia sint & omnibus cõtraria legibus, iste negare non poterit: sed adeò est impudens, vt præiudicia huius iudicij apud populum perpetuò sibi præpararit: ac dicere fuerit ausus, se pro vobis, & propter vos, suscepisse inimicitias, & nunc in extremis esse periculis. Ego verò vobis ostendam, Athenienses, istum nihil quicquam mali esse passum, aut passurũ esse, propter ea quæ pro vobis egit: sed propter importunitatem suam, & diis inuisas sordes, hactenus quidem passum esse nihil: passurum autem esse, si fungi vos officio volueritis. Sic enim considerate: quid tandem iste vobis recepit, & quódnam vos mandastis ei munus? vt pecuniam redigeret: præter hoc non ei quicquam mandastis. Agite verò, singulatim vobis exactionem in memoriam redigam. Exegit iste à Leptine Cæleo quatuor & XXX drachmas: à Theoxeno, Alopecense, drachmas LXX, & paulò plus: & ab Euphemi filio Callistrate, ac Telesti adolescentulo (nomen enim non occurrit) & ferè à quibus exegit (ne singula psequar) haud scio an vltra minam ab vllo ex omnib. exegerit. Vtrum igitur putatis horum quemque ægrè tulisse, & hostem ei factum propter tributum illud? an alium eorum, quod vobis omnib. audientib. seruum eum appellarit, & seruis prognatum quod eum sextantem bonorum pendere cum inquilinis oportere dixerit: alium, quod è scorto suscepisse liberos: alium, quod patrem eius prostituisse pudicitiam: alium, quod matrem eius quæstum fecisse dixit: alium recensere iussit, * quid ex peculatu corraserit: in alios alia maledicta iecit: omnes denique ordine fandis infandisq; probris & conuiciis lacessiuit? Nam ego sanè scio omnes, in quos iste est debacchatus, tributum necessarium esse sumptum, existimasse: sed ad eum modum contumeliam sibi factam ægrè tulisse. Quin & illud scio, isti mandatum fuisse à vobis, vt pecuniam exigeret: non vt sua cuiq; mala obiiceret & opprobraret. Quæ si vera fuerunt: tacenda tibi fuerant (multa enim omnibus nobis aliter eueniunt, quàm vellemus) sin falso comminiscebâre: nónne quouis supplicio dignus es? Iã ex his quæ sequuntur, euidẽtiùs intelligetis, inuisum istum esse omnib. non propter exactionẽ, sed propter factã singulis contumeliã & debacchationẽ. Satyrus enim naualium curator, nõ septem taléta vobis exegit, sed quatuor triginta ab iisdem illis hominibus vnde armamẽta suppeditauit nauibus quæ ablegatæ sũt: qua de causa nec ille sibi quéquã dicit esse inimicũ: neq; eorum à quibus exegit ille, quisquã ei bellũ indixit. Nimirum is, quod mandatũ fuerat, egit. Tu verò tuæ petulãtiæ & & audaciæ licẽtia parta, homines sũptibus reipublicę collatis exhaustos, & te meliores, & meliorib. ortos natalibus, falsis & atrocib. probris incessere voluisti. Credent igitur iudices, te sui studio fecisse ista, & tuę impudẽtię & improbitatis facinora in semetipsos trãsmouebũt? imò æquius te oderint ꝓpterea, quã cõseruabunt. Qui enim aliquid agit pro repub. reipub. mores imitari debet: ꝙ qui faciũt, eos tueri, Athenienses: istiusmodi similes qui sũt, odisse debetis. Illud enim scientibus fortasse vobis, sed tamẽ dicã: Qualescũq; amari à vobis & defendi cõstabit: iis similes esse vos putabũt. Atq; adeò eũ ęs alienũ ne quidẽ redegisse ꝙ vobis, id quoq; statĩ ostendam.

Androtionem exactoris, & nõ studio reipublicæ de legisse exactionem.

A ἀλλὰ δοῦναι μισθὸν δικαίοις. ὧν πεποίηκε σοι τὴν ὀργὴν, οὐκ εἰς τὸ πολιτικὸν τὸν τυχόντα ἀφιέναι, οὐδ' εἰς τὰς ὁμοτέχνους σοὶ πόρνας, ἀλλ' εἰς τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ τοιοῦτον ὄντα σε πατέρα. ταῦτα δίκαιον ὡς ἐμοὶ οὐ δεινὰ καὶ ὠμὰ πᾶσι τοῖς νόμοις, οὐχ ἕξει λέγειν οὐδείς. οὐτε δίκαιον ἀναιδῆ, ὥς τ' ἐν δήμῳ πεπαγωνικέναι ἀεὶ κατασκευάζων ἑαυτὸν τῆσδε τῆς γραφῆς, ἐτόλμα λέγειν, ὡς ὑμῖν, καὶ δι' ὑμᾶς ἐχθρὸς ἐφ' ἑαυτὸν εἰληφε, καὶ νυνὶ ἐν δίκαις ἐχθίσταις ὀφλὼν κινδύνοις. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βούλομαι δεῖξαι τοῦτον οὔτε πονηρότερον ἐν' ὁποιῳοῦν κακὸν, ἢ μέλλοντα πάσχειν οὐδὲν, δι' ὧν ὑμᾶς ἐποίησε. δίκη μέν τοι τὴν αὐτοῦ βέλτιον καὶ δικαιοτέραν ἀξιοπέρδηλον, πεπονθότα μὲν μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας οὐδέν. πεισόμενος δ', ἂν τὰ δίκαια ποιῆτε ὑμεῖς. σκέψασθε γὰρ ὧδ' ἐκ τί ποθ' ὑμῖν ἔστιν ὑπῆρχετο, καὶ τί ποιεῖν αὐτὸν ἐχειροτονήσατε ὑμεῖς; χρήματα B εἰσπράττειν. ἄλλο δὲ πρὸς τούτῳ τί ποιεῖν; οὐδέν. φέρε δὴ, καθ' ἕκαστον ὑπομνήσω τὸν εἰσπραξιν ὑμᾶς. ἔστ' εἰσέπραξε λεπτίνου τὸν ἐκ κοίλης, τέτταρας καὶ ξιάκοντα δραχμάς· καὶ θεόξενον τὸν ἀλωπεκῆθεν, δραχμὰς ἑβδομήκοντα, καὶ μικρόν τι πρὸς· καὶ τὸν ἀφήμου καλλισράτην, καὶ τὸν τελεσοῦ νεανίσκον (οὐκ ἔχω δὲ τοὔνομα εἰπεῖν) χιλίων δὲ πάντας οὓς εἰσέπραξεν, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον λέγω, οὐκ οἶδα εἴ τινα ἂν μιᾶς ὀφειλόντα πατρῴου οἴεσθε τούτων ἕκαστον μισεῖν καὶ πολεμεῖν αὐτῷ διὰ τὴν εἰσφορὰν ταύτην, ἣν τὴν μὲν αὐτῷ, ὅτι πάντων ἀκουόντων ὑμῶν ἐν τῷ δήμῳ, δοῦλον ἔφη καὶ ἐκ δούλων εἶ), καὶ πεπονηκέναι αὐτῷ τὸ ἕκτον μέρος εἰσφέρειν μὴ τῶν μετοίκων· τῷ δ' ὅτι παῖδας ἐκ πόρνης ἔχεις· τῷ δὲ, τὸν πατέρα ἡταιρηκέναι· τῇ δὲ, τὴν μητέρα πεπορνεῦσθαι. τὸν δὲ, ἅπερ γράφειν ὅσα ὑφείλετο· ὀξαφρὶς· τὴν δὲ, τόδ' ἔξ· τὸν δὲ, ὁμοῦ ῥητά καὶ ἄῤῥητα κακὰ ἐξῆς ἀπαντᾶς· ἐγὼ μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι πάντες εἰς οὓς ἐπεφώνησεν ἔστε, τοῦτο μὲν εἰσφορὰν ἕκαστος, ἀναγκαῖον ἀνάλωμα ὑπολαμβάνει ἔχ· τοιοῦτα δ' ἀπιμανὴς καὶ πεπλακισμένος, χαλεπῶς ἐνίοις. κἀκεῖνο οἶδα, ὅτι χρήματα εἰσπράττειν τοῦτον ἐχειροτόνησαν ὑμεῖς, οὐχὶ τὰς ἰδίας συμφορὰς ὀνειδίζειν, καὶ πεπρᾶσθαι ἑκάστῳ. εἶτε γὰρ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐ σοὶ ῥητέα (πολλὰ γὰρ ἡμῶν ἕκαστος οὐχ ὡς βούλεται πέπρᾶται) εἰπὲ μὲν πεπονηκούσας κατασκευάζες· πῶς οὐχ ἅπασιν ἂν πᾶσι δικαίως; εἶπα τοίνυν ἐκ τοῦδε ἀκριβέστερον γνῶσθε, ὅτι μισεῖ τοῦτον ἕκαστος οὐ δίκῃ τινὶ εἰσπραξιν, ἀλλ' ὑφ' ὧν ὑβρίσθη καὶ ἐπαρωνήθη. σάτυρος γὰρ ὁ τῶν νεωρίων ἐπιμελητὴς, οὐχ ἑπτὰ τάλαντα εἰσέπραξεν ὑμῖν, ἀλλὰ τέτταρα καὶ ξιάκοντα, τοῖς αὐτοῖς τούτοις ἀνθρώποις, ἐξ ὧν παρέθηκε τὰ σκεύη τὰς ἐκπλευσάσας ναῦς· καὶ ἐκεῖνος δίκαιον οὐδένα ἐχθρὸν ἑαυτῷ φησιν εἶ). οὔτε τῶν εἰσπραχθέντων οὐδεὶς ἐκείνῳ πολεμεῖ· ὁ μὲν γὰρ, τὸ πεπραγμένον οἴμαι διεπράττετο. σὺ δὲ τῇ σαυτοῦ πεπτείᾳ καὶ θρασύτητι λαβὼν ἐξουσίαν, πολλὰ ἀναλωκότας εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους, καὶ σοῦ βελτίους καὶ ἐκ βελτόνων, ψεύδεσι καὶ χαλεποῖς ὀνείδεσιν ἀπολλύειν ἐπιβάλλειν. εἶτα ταῦθ' οὕτοι πεποιήθασιν ἂν αὐτὸ σε ποιεῖν, καὶ τὰ τῆς σῆς ἀναιδείας καὶ πονηρίας ἔργα ἐφ' ἑαυτοὺς ἀναδέξον; ἀλλὰ μισεῖν δικαιότερον δοκοῦσί σε ὀφείλειν, ἢ σώζειν. ἔτι γὰρ πόλεως πεπόνθασι, δεῖ τὸ τὴν πόλεως ὕβρεως μισεῖσθαι, καὶ σώζειν ὑμῖν τοὺς τοιούτους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεφυκέναι. C μισεῖν τοὺς οἷός περ ἔστε. ὡς ἐκεῖνός γε εἰδόσι μὲν ἴσως, ὅμως δ' ἐρῶ. ὁποίους πινὰς ἂν φαίνησθε ἀλιτόντων. καὶ σώζοντες. τοιούτοις ὅμοιοι δὲ ξένοι ἐστέ. ὅτι δ' οἴνιον ὅλως, ἢ τινὶ ἐπιορκεῖν αὐτὸ χρὴ ὑμᾶς πεποίηκε, καὶ τοῦτο αὐτίκα δὴ μάλα δῆλον ὑμῖν ποιήσω·

τε γάρ τις ἐρέσθαι αὐτὸν, πότερον αὐτὰ δοκοῦσιν ἀδικεῖν A
μᾶλλον ἢ πόλιν, οἱ γεωργοῦντες καὶ φειδόμενοι, ἵνα παρ-
δοῖεν ἃ οἰκεῖα ἀναλώματα, καὶ λειτουργίας ἑτέρας
ἀλλεπαλλήλους τὰς εἰσφοράς. ἢ οἱ τὰ τῆς ἐθελοντὰ τῶν
εἰσενεγκεῖν χρήματα, καὶ τὰ αὑτῶν τῆς συμμάχων
κλέπτοντες καὶ ἀπολλύντες; οὐκ ἂν εἰς τοῦτο τόλμης ἦλ-
θον, καὶ περ ὢν ἀναιδής, ἔλθοι, ὥς τε φῆσαι, τοῖς τὰ ἑαυ-
τῆς μὴ εἰσφέρουσι, μᾶλλον ἀδικεῖν, ἢ τοῖς τὰ κοινὰ
ὑφαιρουμένοις. τίνος οὖν ἕνεκα, ὦ βδελυρέ, ἐν τῆς ὄντων
πλειόνων ἢ ἑξακοσίων, ἀφ' οὗ σὺ πολιτεύῃ καὶ ἐν τούτῳ
τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν στρατηγῶν ἠδικηκότων τὴν
πόλιν, πολλῶν δὲ ῥητόρων, οἱ αὐτὰ τοῦτο τοῖς κέκευτα,
ὧν οἱ μὲν, τεθνᾶσιν, ἐφ' οἷς ἠδίκουν, οἱ δ' * ἀποχωρή-
σαντες φεύγουσιν· οὐδενὸς πώποτε ἐξητάσθης κατήγο-
ρος, οὐδ' ἀγανακτῆσαι ὤφθης ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις πάσχε,
οὕτως ὢν θρασὺς καὶ λέγειν δεινός· ἀλλ' ἐνταῦθα ἐ-
φάνης κηδεμὼν ὤν, οὗ σε πολλοὶ ἔδει κακῶς ποιῆσαι;
βούλεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῦτον αἴτιον, ἐγὼ ὑμῖν εἴ- B
πω; ὅτι τούτων μὲν μετέχουσιν ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς πλεῖ-
στοι· ἀπὸ ὧν τῆς ἐπαπειλημμένων ὑφαιρεῖσθαι δι' ἀπλησίαν
χόπων, δι' ὃν ἥδιστα καρποῦται τὴν πόλιν. ὅτε γὰρ ῥᾴδιον πολ-
λοῖς, καὶ τὰ μικρὰ ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνεσθαι. ἢ ὀλίγοις καὶ
μεγάλα· οὔτε δημοτικώτερον δήπου τὰ τῶν πολλῶν ἀδι-
κήματα ὁρᾶν, ἢ τὰ τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον, ὃ ἐγὼ λέ-
γω. τῷ μὲν οἴδεν σφᾶ αὐτὸν ὄντα τῶν ἀδικούντων ὑμᾶς δι'
οὐδενὸς ἀξίως ἠγήσατο. διὸ τοῦτον ἐχρήσατο τῷ χόπον ὑ-
μῖν. εἰ γὰρ ἀνδραπόδων πόλις. * ἀλλὰ μὴν τῶν ἄρχειν ἑτέ-
ρων ἀξιούντων ὁμολογεῖτο εἶναι· οὐκ ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τὰς ὑβρεις ταύτας εἴχεθε τὰς τούτου ἃς κατὰ τὴν ἀγορὰν
ὕβριζεν, ὁμοῦ μετοίκους, ἀθλιωτάτοις, δεῖνα, ἀπάγων, βοᾶν
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὅτι τὸ βήματος δούλοις ἐκ δούλων
καλῶν, ἑαυτῷ βλητοῖς καὶ ἐκ βλητόνων ἐφοιτᾷ, εἰμάτ-
τιον τὸ δεσμωτήριον ᾠκοδομήθη; καταφαίνω αὖ ἐ-
γὼ γε εἰπὲ ὁ πατὴρ ὁσοὺς ᾤχετο αὐτόθεν αὐτοῖς πέδας
ἐξορχησάμενος, διονυσίων τῇ πομπῇ. ἄλλα γὰρ ὅσα
ὕβρικεν, ἐᾶ· ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν, τοσαῦτα τὸ πλῆθος ἐστίν.
ὧν ἀθεώτατον ἄξιον λαβόντας δίκην τιμωρεῖσθαι, ὥσθ' ἕτε-
ρον ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις, ἵν' ὦσι μετριώτεροι. ἀλλὰ νὴ
Δία ταῦτα μὲν τοιοῦτός ἐστιν ἐν οἷς πεπολίτευται. ἄλλα
δ' ἐᾶ ἃ καλῶς διώκηκεν; ἀλλὰ καὶ τἆλλα οὕτω
προσῳκείωται ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς * ὡς τετύχηκεν ἐν οἷς
ἀνηκόεστε, ἀξιόν ἐστι μισεῖσθαι. τί δὲ βούλεσθε εἴπω; τὰ
πομπεῖα ὡς ἐπεσκεύασε, καὶ τὴν τῶν στεφανίων καθαίρεσιν,
ἢ τὴν τῶν φιαλῶν ποίησιν τῷ καλῷ; ἀλλ' ὅτι τούτοις
γε, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἀδικῶν ἔτυχε τὴν πόλιν, ἧς οὐκ
ἄπαξ τεθνάναι δίκην ὤφθη φανείς. καὶ γὰρ ἱεροσυλίᾳ,
καὶ κλοπῇ, καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις ἕς' ἑνόχος. τὰ μὲν
οὖν πολλὰ, ὧν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζε, παραλείψω.
φήσας δ' ὑπορρεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφανίων, καὶ σαφεῖς
εἶναι τὸν χρόνον, ὥσπερ ἴων, ἢ ῥόδων ὄντας· ἀλλ' οὐχ ὑ-
σιοῦν συγχωρεῖν ἔφασκε. κατ' ὀλίγας εἰσφοράς,
τὸν δημόσιον παρεῖναι προσέγραψεν, ὡς δὴ δίκαιον
ὄν, ὧν ἕκαστος αὐτοπροφοὺς ἐμελλεν ἔσεσθαι τῆς εἰσενεγ-
κόντων· ὅτι τοῖς στεφανίοις ἢ οἷς κατέκοπεν, οὐχὶ προσή-
γαγε ταυτὶ δίκαιον τοῦτο· ἀλλ' αὐτὸς, ῥήτωρ, χρυσοχόος,
ταμίας, αὐτοπροφοὺς γέγονε. καὶ μὴν εἰ μὴ ἅπαντα ἠξίουν ὅσα προσῆκεν τῇ πόλει σαυτῷ πιστεύειν. οὐκ ἂν ὁ-
μοίως κλέπτης ὢν ἐφωρῶ. νῦν δ' ὅτι τῶν εἰσφορᾶς, ὃ δίκαιόν ἐστ', ὀφείσας, μὴ σοὶ πιστεύειν, ἀλλὰ τοῖς ἑαυτῶν δ' ἄλλοις
τὴν πόλιν, ὁπότε ἄλλοτε προσῆκεν ἢ χρήματα κινᾶν ἱερὰ, ὧν σὺ ἀλλ' ὅτι ἡμετέρας γνώμας ἀνεπόδη, μὴ προσ-
χρᾶ φάμενος τὴν αὐτὴν φυλακὴν ὥσπερ περὶ τῆς εἰσφορῶν φαίνῃ· οὐκ δῆλον δὸ τοῦτ' ἐποίησας; ἐγὼ μὲν οἶμαι καὶ

Si quis enim eum roget, vtri ei nocentiores esse ciuitati videãtur, agricolæne & parci, qui propter alendos liberos, & domesticos sumptus, & alia munera obita, tributa deseruerunt: an qui vltrò collatã pecuniã cùm ab aliis, tũ à sociis furantur & perdunt? non eò nimirũ, quamuis frontem perfricuerit, impudẽtiæ veniet, vt dicat, eos qui sua non conferunt, esse nocentiores iis, qui æratiũ depeculantur. Qua igitur tandẽ de causa, ô sceleste, cũ plures sint annis triginta, ex quo versaris in republica: cũ interiecto tempore multi & duces rempublicã læserint, & oratores, qui apud nos causam dixerunt, & partim sua scelera morte luerint, alij arrepta fuga in exiliũ abierint: neminẽ vnquam accusasti? nec præ te indignationem tulisti propter factas reipublicæ iniurias, in tanta confidentia tua & eloquentia? sed ibi demum te curatorem es professus, vbi multi lædendi fuerunt? Vultis, Athenienses, eius rei à me causam vobis explicari? quia & socij sunt iniuriarum, quas vobis quidã faciunt, & de exactionib. suffurantur: &, vt insatiabilis est eorũ cupiditas, bifariam republica fruuntur. Neq; enim tutius est multorũ & leuiter delinquentiũ suscipere inimicitias, quàm paucorũ & grauiter: neq; verò popularius multitudinis animaduertere peccata, qui paucorũ: sed hoc in causa est, quod ego dico: Ex facinorosis illis se vnũ esse nouit, vos autem nihil fecit: eóq; ad illũ modum vos tractauit. Nam si mancipiorũ vrbẽ esse hãc & non eorũ, qui aliorum imperio digni habentur, esse cõstaret: nó toleranda fuisset istius, qua in foro vtebatur insolentia: cũ simul & inquilinos & Atheniẽses vinciret, abriperet in carcerẽ, vociferaretur in cõcionib', pro suggesto seruos seruis natos appellitaret se meliores, & ortos melioribus: percontãdo, an frustra carcer esset ædificatus? Equidẽ id haud negauerim: siquidem pater tuus inde, cũ ipsis cõpedibus, in ipsa Bacchanaliũ põpa exiliit. Alias autem eius contumelias, nemo vnus percensuerit: tanta est earum multitudo. Pro quibus hodie vniuersis pœnę sumendæ sunt, & exemplum in eum edendum, quo fiãt alij moderatiores. At verò in his actis publicis est talis: in aliis aũt quibusdã bene se gessit? Imò in cæteris omnibus talem se præbuit erga vos, vt in iis quæ audistis, minimè odio sit dignus. Quid enim vultis dicã? solennium vasorũ reconcinnationẽ, & coronarũ destructionẽ, aut phialarum factionẽ illam præclarã? Sed vel propter hæc, & si nulla alia rempublicã iniuria affecisset, ter, non semel dun taxat iurè occideretur. Nam & sacrilegij, & impietatis, & peculatus, & omnium grauissimorũ scelerũ reus est. Ac pleraq; eius verba, quibus fucũ vobis faciebat, prętereo: cum verò dixisset, folia defluere de coronis, & eas vetustate computruisse, quasi violaceæ essent, aut rosaceæ, non aureæ: vobis autor eas conflãdi fuit. Postea in tributis exigendis adesse ministrum publicum iussit, vt vir bonus: cùm ea singuli qui pependerant, inscripturi essent: in coronis autem quas concidebat, iustitiam illam non adhibuit: sed ipse orator, aurifusor, quæstor, inscriptor extitit. Atqui si in omnibus, quæ publico agebas nomine, haberi tibi fidem postulasses: furta tua minus essent deprehensa. Nunc, in tributis, vt æquum est, non habendam tibi esse fidem cum sanxeris, sed seruis publicis: cum autem aliud quiddam & res sacras moueres, quarum pleræque nę ætate quidem nostra dedicatæ sunt, eandem cautionem non adhibueris, quam in tributis: nónne palàm est, cur ita feceris? equidem opinor. Atq;

Concisæ coronæ & phialæ factæ, ministro non adhibito: & ornamenta rei pub. per hominem flagitiosissimũ sublata.

illud cõsiderate, Atheniẽses, quã præclaras & admirabiles ad omnem posteritatẽ inscriptiones, reipublicæ sustulerit, quã impias & intolerabiles reposuerit? Arbitror.n. vidisse omnes vos, in coronatũ modiolis subtus inscriptũ fuisse: Socij populũ fortitudinis ergo & iustitiæ: aut, Socij dono Mineruæ ex manubiis: aut oppidatim: Illi populum, cõseruati à populo: veluti, Eubœenses liberati, corona donarũt populũ. Rursus alicubi fuit inscriptũ: Conon ex nauali victoria, parta de Lacedæmoniis. Tales.n. fuerunt coronarũ inscriptiones. Quæ igitur & admirationis multũ, & honoris vobis ferebant, abolitæ sunt, coronis destructis. Phialis autẽ quas earum loco vobis iste fecit impudicus, Androtione curatore, factæ sunt, inscriptum est: & cuius pollutũ libidinib. corpus ingredi fana leges nõ sinũt, eius nomẽ in fanis, phialis inscriptũ est, conferẽdum scilicet (nõ sanè) veterib. illis inscriptionib. & idẽ vobis, si diis placet, honoris ferẽs? Sic tria eos atrocissima cõmisisse perspicitur. Nã & Mineruã coronis spoliarũt: & reipublicæ admirationẽ sustulerunt, quæ ex iis factis existebat, quorũ coronæ illæ, dũ adessent, monimẽta fuerũt: & iis à quib. cõsecratæ fuerant, gloriam non paruã ademerunt opinionis eius, qua grati animi memoriæ testari voluerũt. Etsi aũt tot & tanta facinora designarunt: eò simul & stuporis & ignauiæ sunt progressi, vt hæc tanquã re bene gesta celebrẽt. Itaque iste se putat propter istos conseruatũ iri: alius assidet, neq. se abdit ꝓpter facinora. Vsq; adeò porrò nõ modò pecuniæ auidus, sed & stupidus est, vt ignoret illud, coronas virtutis signũ esse: phialas aũt & eius generis alia, diuitiarũ: & quãlibet coronã, etsi parua fuerit, æquè esse honorificã, vt magnã: pocula aũt & thuribula, si magna sit eorũ multitudo, opulẽtię quandam excitare opinionẽ de possessoribus. Sin paruis & paucis gloriêre: tantũ abesse vt honori sint, vt etiã inept⁹ esse videaris. Iste autẽ gloriæ possessionibus abolitis, opulẽtiæ substituit paruas, & nõ dignas vobis. Ac nec illud quidẽ animaduertit, pecuniæ cumulandæ nunquam studuisse populum: gloriæ autem, quam vlli rei magis argumento est, quòd, cũ aliquando plurimũ pecuniæ haberet inter omnes Græcos, eam omnem honoris studio impendit: & pecunia de suo conferẽda, nullũ vnquam periculum recusauit. vnde possessiones immortales est consecutus, tum rerum gestarũ memoriam, tum donariorum propter illas consecratorum magnificentiam, propylæa illa, ædẽ Mineruæ, porticus, naualia: non vrceolos duos, neque aurea vascula tria, quatuórve, libræ singula pondere: quæ cũ visum tibi fuerit, iterũ conflanda esse decernes. Neque enim decimis à ciuibus exigendis, neque iis quæ hostes imprecarentur faciẽdis, & tributis geminis comminiscendis, ea dedicarunt: neque talibus vtentes cõsiliariis qualis tu es, rempublicam gesserunt: sed hostibus vincendis, &, quod omnibus cordatis optabile est, concordia inter ciues concilianda, immortalem sui nominis gloriam reliquerunt. Eos autem qui tuis studiis delectabantur, foro prohibuerunt. Vos autem, Athenienses, eò adducti estis socordiæ & negligentiæ, vt, talia exempla cum habeatis, non tamen imitemini: sed Androtion sit vobis solennium vasorum instaurator: Androtion, ô dij immortales, & hoc impium facinus vllo alio esse leuius existimatis? Nam ego quidem ita censeo: eum qui fana ingressurus, & lauacra & sportas attacturus sit, & rerum diuinarum curationi præfuturus: non certum mo-

A μιὼ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἢ κῦ̓ παντὸς τ̓ χρόνου σκέψασθε, ὡς καλὰ ⸌ ζηλωτὰ ὀπτρἀμματα τῆς πόλεως ἀνελών, ὡς ἀσεβῆ ἢ δεινὰ ἀπεπιγέγραφεν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς ἅπαντας ὁρᾶν, ὑπὸ τῷ̓ στεφάνων ταῖς χοινικίσι κάτωθεν γεγραμμένα, οἱ σύμμαχοι τὸν δῆμον ἀνδραγαθίας ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης. ἢ οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῆ ἀθλιωτᾷ. ἢ κῦ̓ πόλεις οἱ δεῖνες τ̓ δῆμον, σωθέντες ὑπὸ τῷ̓ δήμυ. οἷον δύοεῖς ꝗ δυθερωθέντες, ἐστεφάνωσαν τ̓ δῆμον. ἐπεγέγραπτό που πάλιν, κόνων ἀπὸ τ̓ ναυμαχίας τ̓ πρὸς λακεδαιμονίυς. τοιαῦτα γὰρ ἦν τὰ τῷ̓ στεφάνων ὀπτρἀμματα. ταῦτα μὲν τοίνυν ἃ ζήλων πολιὼ ἐστὶν ἢ φιλοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισαι, καθαιρεθέντων τῷ̓ στεφάνων. δῆλα τ̓ φιάλας ἔχ, ἃς αὐτ̓ ἐκείνων ἐποιήσατο ὑμῖν ὁ πόρνος ἐκεῖν, ἀνδροπίωνος ὀπτμελουμένυ ἐποιήθησαν ὀπτγέγραπτ̓. ἢ ὃ τὸ σῶμα ἡταιρηκότος οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι, τοῦτο τοιοῦτόν ἐστι τοῖς ἱεροῖς ὅπ τῷ̓ B φιαλῶν γεγραμμένον ἔξιν. ὁμοίον γε, ἃ γὰ, τ̓ τοῖς στεφάνοις ὀπτρἀμμασιν, ἢ φιλοτιμίαν ἴσιὼ ἔχον ὑμῖν ζῆλα τοίνυν ἐκ τούτου τὰ δ᾽ νότατα αὖ τις ἴδοι πεπρασμένα αὐτοῖς. τὴν μὲν γὰ θεὸν τοῖς στεφάνοις στεφανοῦσι. τ̓ πόλεως ἔ τ̓ ζῆλον ἠφανίκασι τ̓ ἐκ τῷ̓ ἔργων, ὧν ὑπομνήματ᾽ ἦσαν, ὄντες οἱ στέφανοι. τοῖς δ᾽ ἀναθεῖσι δόξαν ἃ μικρὰν ἀφήρηται, τὸ δοκεῖν ὧν αὖ δῦ πάθωσιν ἐθέλειν μεμνῆσθ ꝗ τοιαῦτα ꝗ τοσαῦτα κακὰ τὸ πλῆθος εἰργασμένοι, εἰς τοῦτο ἄμα ἀναισθησίας, ꝗ τόλμης προῆλθετε, ὥς τε μέμνησθ τούτων, ὡς καλῶς αὐτοῖς διῳκημένων; ὥσθ᾽ ὁ μὲν οἴεται δι᾽ ἐκεῖνον ὑφ᾽ ὑμῶν σωθήσεσθ, ὃ ἔ, ὥσπερ ἐστί, ⸌ ἃ κατα δύεται τοῖς πεπρασμένοις. ἔτι δ᾽ ἃ μόνον εἰς χρήματα ἀναιδὴς, ἀλλὰ ⸌ σκαιός ἐστιν, ὡς τε οὐκ οἶδεν ἐκεῖνο, ὅτι στέφανοι μέν εἰσιν ἀρετῆς σημεῖον. φιάλαι ἔ ꝗ τὰ τοιαῦτα, πλέου. ⸌ στέφανος μὲν ἅπας, κἂν μικρὸς ᾖ, τ̓ ἴσιὼ φιλοτιμίαν ἔχει τῷ̓ μεγάλω· ἐν- C πώματα ἔ ἢ θυμιατήρια, ἂν μὲν ὑπερβάλλῃ τῷ̓ πλήθ, πλούτου τινὰ δόξαν προσεξέφατο τοῖς κεκτημένοις. ἐὰν δ᾽ ὀπτ μικροῖς ζῆς σεμνύνῃ). τοσοῦτ᾽ ἀπέχει τῆ τιμῆς τινὸς δίκαιον τυγχάνειν, ὥς τε ἀπροσδιόνυσον προσδοκᾶν εἶναι). ἔστι τοίνυν. ἀνελὼν τὰ τῆς δόξης κτήματα, τὰ τῆ πλήθ προποίη) μικρὰ, ⸌ οὐχὶ μᾶλλ ἄξια. καὶ δεῖ ἐκεῖνο οἶδεν ὅτι προς μὲν χρημάτων κτῆσιν, οὐδὲ πόποτ᾽ ὁ δῆμος ἐπαύσατο προς δὲ δόξης, ὡς οὐδὲ προς ἓν τῷ̓ ἄλλων. τεκμήριον ἔ, χρήματα μὲν γὰ πλεῖστα τῷ̓ ἕλλήνων ποτὲ ἔχων, τὰ πάθ᾽ ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσεν. εἰσφέρων δ᾽ ἐκ τῷ̓ ἰδίων, οὐδένα κίνδυνον ὑπὲρ δόξης ὑπέστη. ἀφ᾽ ὧν κτήματα ἀθάνατα αὐτῷ̓ προεῖτο, τὰ μὲν, τῷ̓ ἔργων ἡ μνήμη, τὰ ἔ, τῷ̓ ἀναθημάτων τῷ̓ ἐπ᾽ ἐκείνοις ἀνατεθέντων τὸ κάλλ· προπύλαια ταῦτα, ὁ παρθένων, σοαὶ, νεώσοικοι· οὐκ ἀμφορεῖσκοι δύο, ἃ δὲ χρυσίδες τέτταρες ἢ ἓξ εἶς, ἄγουσα ἑκάστη μνᾶν. αἷς ὅταν σοι δοκῇ, σὺ πάλιν γράψεις καταχωνδύειν. οὐ γὰ ὥπερ δικαστὰ ὄντες, ἃ δὲ ἃ καταεάσαντο ἂν οἱ ἐχθροὶ, ποιοῦντες, διπλᾶς πλατοῦντες τὰς εἰσφορὰς, ταῦτα ἀνέθεσαν· ἃ δ᾽ οἷοις περ σὺ χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο· ἀλλὰ τοῖς ἐχθροῖς κρατοῦντες, ⸌ ἃ πᾶς τις ἂν δ᾽ φεγὼν δόξαι τὸ τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοιαν ἄγοντες, ἀθάνατον κλέος αὑτῷ̓ λελοίπασι. τοῖς δ᾽ ὀπτιπο δύοῖς οἷα σοὶ βεβίωται, πῆς ἀγορᾶς εἰργοντες. ὑμεῖς δ᾽ εἰς τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, προήχθητε δυπαθείας καὶ ῥαθυμίας, ὥς τ᾽ οὐ δὲ τοιαῦτα ἔχοντες ὧδε δείγματα, ταῦτα μιμεῖσθε· ἀλλ᾽ ἀνδροπίων, ὑμῖν πομπεῖον ὀπτκυδασής. ἀνδροπίων, ὦ γῆ καὶ θεοί, καὶ τοῦτο τὸ ἀσέβημα, ἐλαττόν πω ἡγεῖσθε; ἐγὼ μὲν γὰ οἶμαι δεῖν τὸν εἰς ἱερὰ εἰσιόντα, καὶ χερνίβων καὶ κανῶν ἁψόμενον, καὶ τῆς προς τοὺς θεοὺς ὀπτμελείας προσηκόντως ἐσόμενον, οὐχ προσηκ-

πρεσειρημδρών ἢ ἐρῶν ἀριθμὸν ἀγνδίειν μόνον, ἀλλὰ τὸν βίον ὅλον ἡγνδισμένα, τοιούτων ὁπτισδημάτων, οἷα τούτῳ βεβίωται.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ κτ΄ ἀριστοκράτους λόγου.

Χαρίδημον τὸν ὠρείτην, ἡγεμόνα ξενικοῦ, καὶ στρατηγοῦντα παρὰ κερσοβλέπτου τοῦ θρᾴκης βασιλέως, πολίτην σῴζων αὐτῷ ἀθηναῖοι ἐποίησαντο. τὰ μὲν γεγονότα χρήσιμον αὐτοῖς· τὰ δὲ, πρόσδοκῶντες ἔτι μᾶλλον χρήσεσθαι. περὶ τούτου, ψήφισμα ἔγραψεν ἀριστοκράτης ἐν τῇ βουλῇ τοιοῦτον· ἐάν τις ἀποκτείνῃ χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω ἐξ ἁπάσης τῆς ἀθηναίων συμμαχίδος. ἐὰν δέ τις τὸν ἀγώγιμον ἀφέληται, * ἢ πολίτης, ἢ ἰδιώτης, ἔκπατος ἔστω. τούτου καταψηφεῖται τὸ ψήφισμα εὐθυκλῆς, τῇ δημοσθένους λόγῳ χρησάμενος. καὶ φησι πρῶτον μὲν εἶναι τὸ ψήφισμα παράνομον, ἐπὶ κρίσιν αὐξῆσαι, καὶ ἀδικίαν, καὶ τὴν τιμωρίαν * ἀπὸ τῆς αἰτίας μεγαλομερῆ ἔχει. δεύτερον δέ, μὴ συμφέρειν τοῖς ἀθηναίοις τοιαύτην χαρίδημῳ δοῦναι δωρεάν. ἀποδείξει δὲ ἀπὸ τῶν χερρονήσου. τὸ δὲ ὅπως, ὁ λόγος δείξει. ἀξιοπιστεῖ δὲ τῷ τὸ πρόσωπον ποιότητα, λέγων οὐκ εἶναι δωρεῶν ἄξιον τὸν χαρίδημον, καὶ τῶν τοιούτων.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

ΜΗΔΕΙΣ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, νομίσῃ, μήτε ἰδίας ἕνεκα ἐμὲ μηδεμιᾶς ἔχθρας ἔχειν ἀριστοκράτους κατηγορήσοντα τουτουΐ, μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον ἁμάρτημα, ἑτοίμως ἐπὶ τούτῳ προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν· ἀλλ' εἴπερ ἄλλα ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι καὶ σκοπῶ. ὡς τὸ χερρόνησον ἔχειν ὑμᾶς ἀσφαλῶς, καὶ μὴ πρόδηλον εἶναι ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς, περὶ τούτου μοί ἐστιν ἅπασα ἡ σπουδή. δεῖ δὴ πάντας, ὑμᾶς, εἰ βούλεσθε ὀρθῶς περὶ τούτων μαθεῖν, καὶ κατὰ τοὺς νόμους δικαίως κρῖναι τὴν γραφήν, μὴ μόνον τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ ψηφίσματι ῥήμασι προσέχειν τὸν νοῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβησόμενα ἐξ αὐτοῦ σκοπεῖν. εἰ μὲν γὰρ ὧν ἀκούσασιν οὐθὲν εἰδέναι * τὰ πεπραγμένα τὴν ἀρχήν, ἴσως ἂν οὐ ξένον πάσχοιτε. ἐπειδὴ δὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τὸ τοῦτον τὸν τρόπον, καὶ λέγειν, καὶ γράφειν ἐνίους, ὃν αὐτὸς ὑμεῖς ὑπίδεσθέ τι καὶ φυλάττεσθε προσήκει μὴ πάνυ θαυμάζειν, εἰ καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἡμεῖς οὕτω γεγραμμένον ὑπεδεξόμεθα, ὡς τε δοκεῖν μὲν χαρίδημον φυλακήν τινα τοῦ σώματος εἶναι τὴν ὡς ἀληθῶς δὲ δικαίαν καὶ βεβαίαν φυλακήν, χερρόνησον τῆς πόλεως ἀποστερεῖν. εἰκότως δ' ἄν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, προσέχοιτέ μοι τὸν νοῦν, καὶ μετ' ἐννοίας ἀκούσαιτε ἅ λέγω. ἐπειδὴ γὰρ οὐχὶ τὴν ἀνοχλησίαν ὑμᾶς, οὐδὲ τὴν πολιτευομένων καὶ πιστευομένων παρ' ὑμῖν ὤν, προῆγμαι τηλικοῦτό φημι δεῖξαι πεπραγμένον, ἐὰν ἔσον ἐστὶν ἐν ὑμῖν, συναγωνίσασθέ μοι, καὶ προθύμως ἀκούσατε. τοῦτο τε σώσετε, καὶ ποιήσετε μὴ κατοκνεῖν, ἄν τις καὶ ἄλλο ὁτιοῦν δύναθ' ἁπλῶς τι ποιῆσαι τὴν πόλιν ἀγαθόν· οἰήσεσθαι δὲ, ἐὰν μὴ χαλεπὸν εἶναι νομίσητε τὸ παρ' ὑμῖν λόγου τυχεῖν. τοῖς δὲ πολλοῖς τοῦτο φοβουμένοις, λέγειν μὲν ἴσως οὐ δεινοῖς, βελτίοσι δ' ἀνθρώποις τὴν δεινάν, οὐδὲ σκοπεῖν ἐπέρχεται * τὴν κοινὴν οὐδέν. ἐγὼ γοῦν, ὀμνύω τοὺς θεοὺς ἅπαντας, ἀπώκνησ' ἄν, εὖ ἴ-

A dò dierum numerum castum esse oportere: sed per totam vitā à talibus studiis, qualis istius vita est, fuisse alienum.

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS in Aristocratem.

Aristocratis decretū.

CHaridemum Oritam, peregrini militis ducem, Cersobleptis Thraciæ regis imperatorem, ciuitate donarant Athenienses: partim, quod vtilem reipublicæ operam nauasset, partim quòd plura ab eo beneficia expectarent. De hoc senatusconsultum fecit Aristocrates huiusmodi: Si quis Charidemum occiderit, comprehendi eum ius fásque esto in omni ditione coniuncta cum Athenienſibus. quod si quis comprehensum asserverit, siue ciuitas, siue homo priuatus, is fœderum expers esto. Huius senatusconsulti accusator Euthycles, Demosthenis vsus oratione, ait, primùm, senatusconsultum esse contra leges· quia cognitionem & iudicia tollat, & *vindictam ante crimen contineat scriptam. Deinde non esse è re Athenienſium, tale Charidemo decernere præmium, per quod Chersonesus amittenda sit. quod quo pacto sit futurum, ipsa ostendet oratio. Examinat etiam personæ qualitatem, affirmans, non meruisse præmia Charidemum, talia præsertim.

Euthycles accusator.

B

DEMOSTHENIS ORATIO CONTRA ARISTOCRATEM, Hieronymo Vvolfio interprete.

Beneuolentiæ & attētionis captatio à persona & re.

NEmo vestrûm, Athenienses, putet, me, vel vllo priuato odio adductum, venire ad Aristocratem accusandū: vel cum paruum aliquod & leue delictū videam, propter illud adeò paratum esse, ad inimicitias suscipiendas. Sed (si modò meum mei iudicium non fallit) in hoc omne meum studium incumbit, vt Chersonesum securè teneatis: neque phaleratis decepti verbis, rursus ea spoliemini. Decet igitur omnes vos, si hæc rectè cognoscere voletis, & è præscripto legum, controuersiam verè diiudicare: non tantum scripta in senatusconsulto verba considerare: sed etiam quid euenturum inde sit, prouidere. Nam si re statim audita, callidæ machinationes animaduerti potuissent: principiò fortasse decepti non essetis. Quia verò hoc non minimum artificium est quorundam, ita & dicere & scribere, vt vos latentes insidias minimè perspiciatis, aut caueatis: nō adeò mirum videri debet, si etiam hoc decretum nos ita scriptum ostendemus, vt, cum Charidemi salutem tueri videatur: Chersonesum, quæ re vera est iustum & firmum reipublicæ præsidium, nobis eripiat. Iurè autem, Athenienses, mihi operam hanc dabitis, vt me dicentē cū beneuolentia audiatis. Quia enim ego, nō vnus ex illorum numero qui vobis obturbāt, neque rursus horū qui in gerēda repub. magnam apud vos habēt autoritatē, rē tantam esse actam ostēsurū esse me profiteor: vos si me, quod in vobis est, iuueritis, attentéque audieritis, tum hanc ipsam rem in integrum restituetis: tum animos addetis cæteris, vt si quid etiam nostrûm aliquis se reipublicæ prodesse posse putarit, facere id non grauetur. Putabit autem, si audientiam impetrare à vobis non esse difficile existimauerit. Nunc istius rei metu multis, minus fortasse disertis, sed melioribus certè viris, quàm eloquentes isti sunt, ne cogitare quidem quicquam de republica in mentem venit. Ego sanè omnes adiuro deos (idq. vobis dubiū esse nō

C

debet) ipse quoq; ab accusatione hac abhorruissem, nisi turpissimum iudicassem, nũc quiescere & silêre, dum quosdam homines rem ciuitati non conducibilem struere video: cum prius, quo tempore trierarchus in Hellespontum ieram, verba fecerim, & accusarim nonnullos, à quibus lædi vos iudicabam. Etsi autem non ignoro, esse, quibus Charidemus de republica bene meritus esse videatur: ego tamen, si ea quę volo, & ab illo perpetrata esse scio, apud vos exponere potero: confido me ostensurum, illum adeò non esse bene meritum, vt nemo omnium hominum reipublicæ peius velit, & longè aliam de eo conceptam quàm conueniat opinionem. Quòd si, Athenienses, summa hæc esset Aristocratis iniuria, quòd Charidemi, qui talis est qualem eum ego esse vobis me ostensurum dico, tantam in decreto rationem habet, vt si quid ei accidisset, peculiarem, eámque legibus contrariam vltionem sit largitus: id iam vobis exponere instituissem: vt intelligeretis, longè abesse, vt tali senatusconsulto ornari mereatur. Nunc per ipsum se-
Narratio: qua ostẽdit, per insidias hoc agi, vt stabilita Cersobleptæ tyrãnide, Chersonesi possessio periclitetur.
natusconsultum aliud grauius delictum committitur, quod vobis prius & cognoscendum est, & præcauendum. In primis autem explicare necesse est, atque ostendere, quidnam sit illud quod effecit vt Chersoneso securè potiremini. Quo cognito, eam etiam, quam dico iniuriam, perspicuè cernetis. Hoc autem, Athenienses, sic habet. Coty defuncto. Berisades, Amadocus Cersobleptes, tres pro vno Traciæ reges facti sunt. Qua ex re id contigit, vt ipsi inter sese dissentientes, ad vos se conferrent, vósque colerent. Hoc igitur Athenienses, quidam dum repellere volunt, & reliquis regibus abrogatis, summam totius imperij ad Cersobleptem deuoluere: callidè hoc senatusconsultum extorserunt, si verba spectẽtur, seiũctũ à talis conatus opinione, reipsa maximè ad hoc accõmodatũ, vt ego docebo. Nam cũ defuncto regũ vno Berisade, neglecto iureiurando & fœdere, quod vobiscũ fecerat, Cersobleptes bellũ & Berisadæ liberis & Amadoco intulisset: constabat, Berisadæ liberis Athenodorũ opitulaturum: Amadoco, Simonem, & Bianorem. Nam ille Berisadæ affinis, hi Amadoci fuerunt. Cogitantes igitur, quonam modo hi compesci, atque illis desertis Charidemus, qui regnũ Cersobleptæ stabilire conatur, citra periculum subuertere posset omnia: id fieri posse repererũt, primùm decreto à vobis impetrato, si quis eũ occidisset, vt liceret illi iniicere manus. Deinde, si Charidemus à vobis imperator designaretur. Neq; enim cõtra imperatorẽ vestrũ arma temerè laturos esse Simonẽ & Bianorẽ, à vobis ciuitate donatos, & alioqui vestri studiosos: & naturâ ciuem vestrum Athenodorum, ne in animum quidem id esse inducturum: neque id crimen subiturum, vt senatusconsulto aduersatus videretur: quod sine vlla dubitatione eis impingeretur, si quid Charidemo accidisset. Hac ratione, alteris auxilio destitutis, istis tãta impunitate data, facile posse illos eiici, se imperium obtinere. Et hanc illorum fuisse mentem, hęc cõsilia illos cõcinnasse, ipsa facta clamitant. Nam simul & bellum mouebant, & ad vos ab eis legatus veniebat Aristomachus Alopæcensis: qui cùm alia apud vos in cõcione dicebat, tũ in honorifica p̃dicatione & p̃lixa Cersobleptę & Charidemi, eorũ erga vos bneuolẽtiã & studiũ celebrabat: solũ omniũ hominũ Charidemũ vobis Amphipolim donare posse: vtq; eũ ĩperatorẽ crearetis, hortabatur,

σε, καὶ αὐτὸς τὴν γραφὴν ἐπενεγκεῖν, εἰ μὴ πάνυ τὴν ἀσχολὴν ἐνόμιζον εἶ) , νυνὶ μὲν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ σιωπᾶν, θεῶμαι ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατασκευάζοντάς τινας ἀνθρώπους· πρότερον δ', ὅτ' ἐπλεύσαμεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν εἰς Ἑλλήσποντον, εἰπεῖν ἢ κατηγορῆσαί τινων, οἳ ἀδικεῖν ὑμᾶς ἠρώμην. οὐκ ἀγνοῶ μὲν οὖν, ὅτι τὸν χαρίδημον διεργάζεσθαι εἶναί τινες τῆς πόλεως οἴονται. ἐγὼ δ', ἃ περὶ ἀ βούλομαί τε καὶ οἶδα πεπραγμένα ἐκείνῳ, διωκήσω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν· οἶμαι δείξειν, οὐ μόνον οὐ διεργαζόμενον, ἀλλὰ καὶ κακονούστατον ἀνθρώπων ἁπάντων, καὶ πολὺ ταὐναντία, ἢ προσῆκεν ὑπειληφότα. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτο μέγιστον ἀδίκημά κεστι, τὸ τοιοῦτον οἷόν ἐγώ φημι δείξειν τὸν χαρίδημον ὄντα, τοσαύτην πεποιῆσθαι προῖκα ἐν τῇ ψήφισμα ὥς τε ἰδίᾳ ἅπασι καὶ τοῖς νόμοις, ἐάν τι πάθῃ πονηρὸν αὐτὸν δεδωκέναι. ταῦτ' οὖν ἤδη λέγειν πρὸς ὑμᾶς ἐπιχειρῶ ἵν' εἰδῆτε πολλοῦ δεῖν ἄξιον ὄντα τυχεῖν τοῦ ψηφίσματος αὐτὸν τετυχότα. νυνὶ δ' ἕτερον τούτου μεῖζον ἁμάρτημα τοῦ ψηφίσματος ἐστὶν ἀδίκημα ὃ δεῖ πρότερον μαθεῖν ὑμᾶς καὶ φυλάξασθαι. ἀνάγκη δ' ὅσα φανῆναι πάντων εἰπεῖν, ἵν' ἐξ ὧν, τί ποτ' ἐστὶ τὸ χερρόνησον ὑμᾶς ἀσφαλῶς ἔχειν πεποιηκός; ἁμάρτημα δὲ τοῦτ' ἔστι μαθεῖν ἔστιν, ἢ τὸ ἀδίκημα, ὅ φημι, ὄψεσθε σαφῶς. ἔστι τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτο, τὸ τελευτήσαντος Κότυος Βηρισάδην καὶ Ἀμάδοκον καὶ Κερσοβλέπτην, ξεῖς, αὐτῶν ἄρξαι Θρᾳκῆς βασιλέας. συμβέβηκε δὲ ἐκ τούτου, αὐτοὺς μὲν αὐτοπάλους εἶ) τούτους. ὑμᾶς καὶ ἐφ' ἑκάτερα δύειν. τοῦτο τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βουλόμενοί τινες ποιῆσαι, καταλύσαι μὲν τοὺς ἑτέρους βασιλέας, ἀποδοῦναι δ' ἑνὶ τῷ Κερσοβλέπτῃ τὴν τῶν ἀρχῶν ἅπασαν. διαφερόντως τοίνυν τοῦτο σφίσι τὸ ψεῦδος τὸ προβούλευμα· τῷ μὲν ἀκούσαι, πεχωρισμένον τι τοιοῦτον δοκεῖν διαφέρειν. τῷ δ' ἔργῳ, πάντων μάλιστα τοῦτο ἐναντίον ἐστί. ὡς ἐγὼ διδάξω. ἐπειδὴ γὰρ ἐνὸς τελευτήσαντος τῆς βασιλέων βουλεύσασθον, ἀποδοῦναι τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις. ἃς μὲν ὑμῖν ἐποιήσατο Κερσοβλέπτης, ἐξέφερε πόλεμον πρός τε τοὺς βουλεύσαντος παῖδας, καὶ πρὸς Ἀμάδοκον. εὐδηλον δὲ τοῦτο, ὅτι τοῖς μὲν βουλεύσασι παισὶν ἀθλιώτατος βοηθὸς τῷ δ' Ἀμαδόκῳ, σύμμαχος καὶ βιάνωρ. ὁ μὲν γὰρ βουλεύσαντος κηδεστὴς, οἱ δ', Ἀμαδόκου γεγόνασιν. ἐσκόπουν οὖν τίν' ἂν ἔχοντ' ἥσυχαν μὲν ἔχειν ἀναγκασθεῖεν οὗτοι. ἐρήμων δὲ ὄντων ἑκάτερον, ὁ μὲν Κερσοβλέπτης τῶν ἀρχῶν χαρίδημος, κάφαλῶς πάντα κατασκέψατο. εἰ πρῶτον μὲν, ἂν τις αὐτὸν ἀποκτείνῃ, ψήφισμα ὑμέτερον γένοιτο, ἀγῶνος εἶναι. δεύτερον δὲ, εἰ χειροτονηθείη στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν χαρίδημος. οὔτε γὰρ τῷ ὑμετέρῳ στρατηγῷ προχειρίσαιτ' ἂν δήπου τὰ ὅπλα ἔμελλεν ὁ σίμων, οὐδ' ὁ βιάνωρ, πολῖται γεγενημένοι, καὶ ἄλλως ἐπιφανεῖς ὄντες ὑμῖν· ὁ δὲ δὴ γένοιτο πολίτης ἀθλιώτατος, οὐδὲ βελτίων οὐδὲ τῶν ἄλλων ἕνεκα τοῦ ψηφίσματος αἰτίαν ἔσεσθαι, ἢ φανήλης ἂν ἐπ' ἐκείνους ἥξουσα, εἴ τι πάθοι χαρίδημος. ἐκ δὲ τούτου τοῦ ῥόπου, τῷ μὲν, ἐρήμων ὄντων βοηθῶν, αὐτοῖς δ' ἀδείας δοθείσης, ῥᾳδίως ἐκβαλεῖν ἐκείνους καὶ κατασχεῖν τῶν ἀρχῶν. ἃ ὅτι ταῦτα οὕτως ἔστιν, καὶ ἔστ' ἂν τὸ κατασκεύασμα αὐτοῖς· τὰ πρὸς χθέντα αὐτὰ κατηγορεῖ. ἅμα δὲ τῷ πολέμῳ τ' ἐπισχεῖν αὐτοὺς καὶ πρὸς ὑμᾶς εἶναι ἀρίσμαχος πρεσβευτὴς παρ' αὐτῷ, ὁ ἀλωπεκῆθεν οὗτοσί. ὃς ἄλλα τε ἐδημηγόρει πρὸς ὑμῖν, ἐπῄνει, καὶ διεξιὼν τόν τε κερσοβλέπτην, καὶ τὸν χαρίδημον ὡς φιλανθρώπως ἔχουσι πρὸς ὑμᾶς καὶ μόνον ἀνθρώπων ἂν ἔφη χαρίδημον ἀμφίπολιν χαρίσασθαι τῇ πόλει δύνασθαι. καὶ παρῄνει στρατηγὸν χειροτονῆσαι

ἠτοίμαστο δ' αὐτοῖς ἤδη τὸ προβούλευμα, καὶ προδιώ-
κητο· ἵνα εἰ προσθείητε ἐκ τῆς ὑποχέσεως, καὶ τῆς ὑπίδων,
ἃς ὑπέπτηεν ὁ ἀρίστομαχος· δι' ὃν ὑπεκυρώσατε ὁ δῆ-
μος, καὶ μηδεὶς ἐμποδὼν εἴη. καί τοι, πῶς ἂν τεχνικώτε-
ρον, ἢ κακουργότερον συνεπαρεσκεύασεν ἀνθρώπους,
ὅπως οἱ μὲν ἐκπεσοῦνται τῆς βασιλέων. εἷς δ' ὃν αὐτοὶ
βούλονται, πᾶσαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσαιτο τὴν ἀρχήν, ἢ τοὺς
μὲν τῶν ἄλλων βοηθήσαντας ἂν εἰς φόβον, καὶ συκοφα-
νίας δικαίας καθίσαντες (ᾧ εἰκὸς προσδοκᾶν
ἐκείνους ἐφ' ᾧτινι ἐλθεῖν ἂν δι' ἃ τὸ ψήφισμα τοῦ-
τοιν, εἴπ' πάθοι χαρίδημος) τῷ δ' ἐνὶ πρᾶττοντι τὰ
ἀρχῆν, καὶ πάντα τἀναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι κατα-
σκευάζοντι, τοσαύτην ἐξουσίαν διδόντες τ' ταῦτα ἀδεῶς
πρᾶττειν. οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων ἄλλον ἐστ', ἢ τοῦ-
των οὕνεκα ἐρρήθη τὸ προβούλευμα ὃν λέγω. ἀλλὰ ἐκ
τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ μαρτυρία τίς ἐστιν οὐ μεγάλη.
ἂν γὰρ ἀποκτείνῃ τις χαρίδημον γράψας, καὶ φόνου δῶ,
τὸ μὴ πρᾶξαντα εἰπεῖν, πότερ' ἡμῖν συμφέρον ἦν, ἢ οὔ; γέ-
γραφεν οὐδεὶς ἀγωγὴν ἐκ τοῦ συμφόρου ἔσεσθαι. οὐκοῦν
τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐλθεῖν, ὁμοίως ἡμῖν τε κἀκείνῳ. οὐδέποτ' εἰς
τοὺς ἡμετέρους ἥξει συμμάχους οὐδείς, κτ' ἀποκτείνας ἐ-
κεῖνον, ἢ μή. ὥς τ' οὐκ ἔστι τούτων γέγραφε ταύτην τὴν πα-
ρανομίαν. τῷ γὰρ ἡμετέρων μὲν φίλων, ἐκείνῳ δ' ὅταν ἐξῇ
μὴ πρᾶττειν ἐναντίον ὑμῖν, ἐλθεῖν, τούτων αἴτιος εἶναι ὁ
τοῦτο τὸ ψήφισμα φοβηθείς, καὶ φυλαξάμενος μὴ δι'
ἀγνοίαν ἡμῖν εἰς ἐχθραν ἐλθεῖν. ἔστι τοίνυν ἔστιν, ἀθλιώ-
δωρον, σίμων, βιάνωρ, οἱ θρᾷκης βασιλεῖς, ἄλλο-
ς τις, ἂν * δυσεργασίας μέρος καταθέσθαι βούλοιτο
πρᾶττειν ὑπεναντία ἐκεῖνον ἐξηκριβωμένῳ ὑμῖν ὑπαρχόν.
ὧν μὲν τοίνυν οὕνεκ' ἐρρήθη τὸ προβούλευμα, ἵνα κυρω-
θὲν ὁ δῆμος ἐξαπατηθείς, καὶ δι' ἃ τὴν γραφὴν ἐποιη-
σάμεθα ἡμεῖς τούτην, βελόμενοι κωλύσαι, ταῦτ' ἐστίν,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δίκαιον δ' ἐστὶν ἴσως, ἐμὲ ὑπερημένον
ἅπαντα δεικνύναι, ἃ ὠφελῶ τοὺς νόμους τὸ ψήφισμα
εἰρηθὲν δ' ὕστερον ἢ, ὡς ἀσυμφορόν ἐστι τῇ πόλει ἔστιν ἢ,
ὡς ἀνάξιος ὢν τυγχάνει τούτων ὧν γέγραπται· ἁπάντων
τούτων αἵρεσιν ὑμῖν δοῦναι τοῖς ἀκουσομένοις, τί πρῶτ-
τον, ἢ τί δεύτερον, ἢ τί τελευταῖον βουλομένοις ὑμῖν ἐστὶν
ἀκούειν· ὃ, τι δὴ βούλεσθε, ὁρᾶτε· ἵνα τοῦτο λέγω πρῶτον
ὑμῖν. πρὸς τί δ' ἂν ὑμᾶς βούλεσθε πρῶτον; τοῦτο τοίνυν
ἐρῶ μόνον. ἃ δὲ δίομαί τε καὶ ἀξιῶ πάντων ἐμοὶ τυ-
χεῖν, δίκαι', ὡς ἐμαυτὸν πείσω, μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀ-
θηναῖοι, τῶν διεψευσθῆναι τε χαρίδημον, καὶ νομίζειν δι-
καίως εἶναι, φιλονεικῶν, δυσχερέστερον τοῖς περὶ τῶν νόμων
λόγοις ἡμῶν ἀκούσῃ· μηδ' ὑποστερήσῃ δι' ἃ τοῦτο, μήθ'
αὑτὸν τοῦ θεᾶσθαι τὴν φῆφον δίκαιον, μήτε ἐμοὶ τοῦ διδάξαι
περὶ πάντων ὑμᾶς ὡς βούλομαι. ἀλλὰ ποιήσομαι τῶν
ἀκριβῶν ὧδε, καὶ σκοπείσθω * ὡς δίκαια ἃ ἐρῶ. ὅταν
μὲν λέγω περὶ τῶν νόμων, ἀρκείτω τὸ, ὅτῳ τὸ ψήφισμα,
καὶ ποίῳ τινὶ, σκοπεῖν, περὶ τε πότερον ὠφελῶ τοὺς νόμους,
ἢ οὔ· τοὺς νόμους εἰρῆσθαι, σκοπείσθω, καὶ μηδὲν ἄλλο. ὅταν
δ' ἐλέγχω τὰ πεπραγμένα, καὶ διέξιω τὸν ξόπον,
ὃν πεπράκασι ὑπὸ αὐτῶν τοὺς πρόξεις σκοπείσθω,
πότερον γεγονέναι, ἢ ψεύδεσθε ἐρῶ· ὅταν δ' ἐξετάζω πε-
ρὶ τοῦ συμφέρειν, ἢ μὴ τῇ πόλει ταῦτα ψηφίσασθαι,
πάντα τἄλλα ἀφεὶς τοῖς λογισμοῖς ὁρᾶτε τοῖς περὶ
τούτων, πότερα ὀρθῶς ἔχοντας ποιοῦμαι, ἢ οὔ; ἐὰν γὰρ
τοῦτον ἔχητε τὸν ξόπον ἀκριβῶς ἐμοῦ· αὐτοί τε ἄριστα
καὶ περὶ τοῦ πράγματος σωθήσεσθε, χωρὶς ἕκαστον σκοπούντες,
καὶ οὐχ ἅμα πάντα ἀθρόα ἐξετάζοντες. καὶ γὰρ ῥᾴστα
περὶ πάντων οἱ λόγοι. λάβε δὴ τοὺς νόμους αὐτοὺς καὶ
λέγε· ἵν' ἐξ αὐτῶν δεικνύω τούτων τὸ προφάνερον.

A Paratum autem eis iam antè hoc senatuscõsultum, & antè dispositum erat: vt, si acquiescere tis in pollicitationibus & spe, quam ostentabat Aristomachus, statim populus decretum comprobaret, & nihil impediret. At quámnam callidiorem aut astutiorem rationem quisquam inire posset, vt reges cæteri pellerentur: vnus qui eis placuisset omne occuparet imperium? aut vt ij qui duobus reliquis opitulati alioqui essent, metu calumniæ quiescerent: quam consentaneum erat expectare illos in se redundaturam per id senatusconsultum, si quid Charidemo accidisset? vtq; illi, qui vni duntaxat imperium tradere studebat, qui omnia vestris rationibus contraria moliebatur, tantam licentiam darent impunè & securè illa faciendi? Neq; verò hinc solum constat, propter hæc quæ dico senatusconsultum istud esse factum: sed ex ipso senatusconsulto, amplum quoddam testimonium suppetit. Cum enim scripserit: Si quis Charidemum occiderit, nec adiecerit, quidnam agentem, vtrum vobis vtilia, an contra, subiunxit, Statim è ditione sociorum posse in vincula abripi. Neq; verò hostium, nostro-
B rum æquè atque illius, vnquam vllus ad nostros veniet socios, siue occiderit, siue non occiderit. Non igitur in hostes eam pœnam constituit. At nostrorum amicorum, illius (si quid reipublicæ nostræ perniciosum conaretur) inimicorum: horum inquam aliquis senatusconsultum istud pertimescet, & cauebit ne vestras inimicitias suscipere cogatur. Est autem hic Athenodorus, Simon, Bianor, Thraciæ reges, & quicunque alius de vobis bene merendi studiosus, illum vobis aduersa molientem compescuisset. Quibus igitur de causis perscriptum sit senatusconsultum, vt id à populo comprobaretur decepto, & quapropter nos causam hanc susceperimus ad conatus illorum prohibendos, hæc sunt, Athenienses. Æquum autem fortasse est, me pollicitum tria ostensurum: vnum, senatusconsultum hoc contra leges esse factum: alterũ, id non esse è republica: tertium, indignũ cũ esse, cui ea quæ perscripta sunt, tribuantur: horum omnium optionem dare vobis audituris, quid primo, quid secundo, aut postremo loco audire præoptetis. Proinde vidcte quidnam velitis, vt id primùm vobis dicam. De violatis legibus vultis primum? hoc igitur dicemus. Oro autem & postulo à vobis ea, quæ (vt mihi persuadeo) æqua omnino sunt. Nemo veltrûm, Athenienses, propterea quod Charidemum ignorat, & de republica benemeritum putat, quadam animi pertinacia inductus, nostros de legibus sermones, iniquioribus auribus accipiat: neque propter id vel seipsum defraudet, quò minus pro iurisiurandi religione sententiã ferat: vel me impediat in iis explicandis, quæ vos edocere decreui: sed ita auscultet, vt consideret, quàm æqua dicam. Ac vbi legum meminero, omissa cogitatione propter quem aut qualem senatusconsultum sit factum: id solum, neque aliud quicquam consideret, contráne an secundum leges sit factum? Quum verò res ab eo gestas excussero, atq; recensuero, quo pacto sitis ab eo decepti: cogitet, vtrum res factas, an ementitas dicam. Vbi porrò disquisiuero, vtrum è republica sit, vel contra rempublicam, hæc decernere: omissis cæteris omnibus, rationes de his allatas inspiciat, vtrum illæ rectè sese habeant, an secus? Nam si me his animis audietis, tũ ipsi optimè, quæ deceãt, intelligetis, singulis seorsim cõsideratis, & nõ simul omnia cõfertim obtuẽtes: tũ ego quæ volo facillimè potero dicere. Paucis autem absoluentur omnia. Capite igitur leges ipsas, & recita, vt per eas ostendam, quàm isti legum nullam rationem habuerint.

Propositio tripartita: & occupatio præiudicium de Charidemo essc repudiandum.

I. Pars: Senatusconsultum cõtrariũ esse legibus, per collationem ostendit.

E capitalibus legib. Areopagi. LEX.

Senatus Areopagiticus de cæde, & vulnere consulto facto, de incendio, & venenis, quibus porrectis aliquis hominẽ occiderit, iudicet. Define.* Audistis tã legẽ, quã decretũ, Atheniẽses. Quẽadmodũ aũt mihi videaminĩ, rationes ipsas de violatis legib. facilimè cognituri, hoc vobis dicã. Si consideraueritis, cuius ordinis sit is, pro quo senatus cõsultũ factũ est: an peregrinus? an inquilinus? an ciuis sit? quẽ si dicemus inquilinum, mẽtiemur. Rursus si hospitẽ: iniuriã ei faciemus: populi enim beneficiũ, quo ciuitate est donatus, ratũ illi manere debet. Relinquitur, sic vt de ciue, esse de eo loquẽdũ. Obsecro aũt vt spectetis, quã simplici & iusta ratione vtar, qui in hunc ordinẽ eũ collocẽ, in quo maximũ honorẽ cõsequatur. Quæ verò vobis natura ciuibus negata sũt, nec illi opinor cõtra leges sũt cõcedẽda. Quæ sũt igitur ea? quæ iste modò scripsit. Nã lege quidẽ iubetur senatus iudicare de cæde, & vulnere consultò facto: de incendio, & venenis, quib. datis aliquis alium enecauerit. atq. is qui legẽ tulit, adiecta hac clausula. Quib. enecauerit: causę dictionem dedit. non prius tamẽ quid maleficũ pati cõueniat, declarauit: in quo, Atheniẽses, pietati totius vrbis probè prospexit. Quomodo? Nemo nostrũm omniũ scire potest, quis sit qui cædẽ fecerit: talia porrò sine iudicio credere, si quis aliquẽ criminatus fuerit, esse iniquũ putauit. oportere igitur cẽsuit, si factas ei qui læsus est iniurias persecuturi simus, fidẽ fieri vobis: & vos edoctos ab accusatoribus, cognoscere, sontẽ eũ esse. Tũ demũ enim, cùm res percognita fuerit, ius & fas esse pœnas sumi, prius nõ. Præterea re putabat, omnia talia nomina, veluti si quis sacrilegiũ, fecerit. si quis prodiderit, & eius generis omnia, priusquã iudicium exerceatur, criminũ esse appellationes: postquã iudicio sis cõuictus tũ demũ fieri scelera. Nõ igitur censuit nomini criminis supplicii adscribẽdum, sed iudiciũ. propterea q. si quis cædem fecerit, senatum cognoscere iussit: non dixit. quæ pœna luenda sit, quasi conuictus esset. Ac legislator quidẽ sic. Ac senatus consulti autor quomodo? si quis occiderit, inquit, Charidemũ: nomẽ facinoris idẽ posuit, cùm scripsit, si quis occiderit, quod legislator: in sequẽtibus verò nõ eadem, sed sublata clausula de iudicio subeundo, statim licere in vincula abripi, scripsit: neglectaq. per legem designata curia, reum criminatoribus indicta causa pro libidine tractandũ permisit, etsi nondum vtrum fecerit nẽne, constet. Liccebit igitur eis illum comprehensum torquere, excarnificare, pecunia mulctare. Atqui hæc omnia, vetuit apertè & euidenter subscripta lex: taliaq. nec in conuictos & declaratos homicidas licere voluit. Lege eis ipsam legem quæ sequitur.

LEX

II. legis violatio. Homicidas liceat occidere in nostro territorio, & in carcerẽ ducere,* vt in decẽuirali tabula promulgatur: excruciare, aut pecuniã ab eis extorquere, non liceat: alioqui duplum dati dãni luẽdum. actionẽ verò prætores dãto cuiuis eorum, criminum quorum quique sunt iudices. cognitio verò sit penes Heliçã. Legẽ audiuistis, cõtẽplamini quęso quàm prẽclarè ac supra modũ religiosè cõstituerit legislator. Homicidas inquit: ptimùm igitur homicidam eum dicit, qui iudicum sententia iã sit damnatus. Nec enim hac appellatione quisquam cõtinetur, priusquam conuictus dãnetur. id vbi significat? tum in priore lege, tũ in hac.

A Ἐκ τοῦ φονικῶν νόμων τοῦ ἐξ Ἀρείου πάγου. Νόμος.

Δικάζειν ἢ τὴν βουλὴν τοῦ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας, καὶ πυρκαϊᾶς, καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς. Ἐπίοντες ἀκούσασθε μὲν τῶν νόμου καὶ τοῦ ψηφίσματος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ὡς δ' ἂν μοι δοκῇ τοῖς περὶ τοῦ παρανόμου λόγοις αὐτοὺς βασανίσαντα μαθεῖν, τοῦθ' ὑμῖν φράσω. εἰ σκέψαιθ' ὧν πότ' ἐστὶν, ὑφ' οὗ τὸ ψήφισμα εἰρηται; πότερον ξένου, ἢ μετοίκου, ἢ πολίτης ἐστίν; εἰ μὲν δὴ μετοικὸν φήσομεν, οὐκ ἐροῦμεν ἀληθῆ. εἰ δ' αὖ ξένον, οὐχὶ δίκαια ποιοῦμεν. τοῦ γὰρ τοῦ δήμου δωρεαὶ ἐν ᾗ πολίτης γένηται, εἶναι αὐτῷ δίκαιόν ἐστιν εἶναι. ὡς ὑφ' ἑνὸς πολίτου ταῦτα, ὡς ἔοικε, ποιητέον τοῖς νόμοις. θεάσασθε δή, πρὸς Διός, ὡς ἁπλῶς καὶ δικαίως ἐρήσομαι τῷ λόγῳ· ὃς εἰς μὲν ταυτὶ πέπεμπται τὴν τάξιν αὐτὸν, ἐν ᾗ πλείστην ὠφέλειαν τοῖς πολίταις ἔχειν τιμᾶς. ἀλλ' οὐδὲ ἡμῖν ταῖς οὔσαις πολίταις ἐστὶν, οὐδ' ἐκείνῳ δεῖν οἶμαι γοῦν ἔδοξε τοῖς νόμοις. πῶς οὖν ἔχει ταῦτα; ἃ νυνὶ γέγραφεν οὗτοσί. γέγραπται γὰρ ἐν μὲν τῷ νόμῳ, τοῦ βουλεύειν δικάζειν φόνου, καὶ τραύματος ἐκ προνοίας, καὶ πυρκαϊᾶς, καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς. καὶ προσγράψων ὁ δεῖς τὸν νόμον, ἐὰν ἀποκτείνῃ κεῖσιν πεποίηκεν. ὅμως οὐ πρότερον τί χρὴ παθεῖν τὸν δράκοντα εἴρηκε· καλῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὑπὲρ ὁσιότητος ὅλης τῆς πόλεως προϊδών* πῶς γὰρ ἦν ἄπαντας ἡμᾶς εἰδέναι, τίς ποτ' ἐστὶν ὁ ἀνδροφόνος. τὸ μὲν δὴ τὰ τοιαῦτα αὖθις κεῖσθαι τοῦ νόμου, ἂν τις ἐπιτιμᾶσθαι, δεινὸν ἡγεῖτο. δεῖν δ' ὑπελάμβανεν, ἐπειδὴ περ ἡμεῖς τιμωρήσομεν τῷ πεπονθότι, πρεσβῦναι, καὶ μαθεῖν ὑμᾶς διδασκομένους ὡς δράκοντα τιμωμένου τοῦ δυσεβεῖς ἤδη πολάζειν εἰθόσιν ἐστίν. πρότερον δ' οὐ· καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ διῳκίζετο, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα ὀνόματα, οἷον, ἐάν τις ἱεροσυλήσῃ, ἐάν τις προδῷ, καὶ τὰ* τοιαῦτα πάντα, πρὸ τοῦ μὲν τὴν κρίσιν γνώσεσθαι, ἀπὸ ὀνόματός ἐστιν. ἐπειδὴ δ' ὃ κείσεται τις ἐξηγεῖτο, πικρὸν ἂν ἀδικήματα γίγνεσθαι. οὐ δὴ δεῖν ᾤετο τοῦ τῆς αἰτίας ὀνόματα πικρὰ προσγράφειν, ἀλλὰ κεῖσιν. καὶ ὅστις ἂν, ἐάν τις ἀποκτείνῃ τινὰ, τοῦ βουλεύειν δικάζειν ἔγραψεν, οὐκ ἄπορ, ἐάν τις ἄλλο, παθεῖν εἶπεν. ὁ μὲν δὴ τὸν νόμον τιθεὶς, οὕτως. ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων, πῶς; Ἐάν τις ἀποκτείνῃ φησὶ χαρίδημον. τοῦ μὲν δὴ προσηκούσας τὰ πάθοις, ἃ αὐτοῦ ἐποίησατο, ἂν τις ἀποκτείνῃ, γράψας, οὗπερ ὁ τὸν νόμον τιθεὶς. μεταταῦτα δ', οὐκέτι ταῦτα, ἀλλ' ἀνελὼν τὸ δίκαιον ὑπέχειν, ἀγώγιμον δοῦναι ἐποίησε. καὶ ὥσθ' ἁβὰς τὸ διωρισμένον ἐν τῷ νόμῳ δικάσειεν, ἄκειτον τοῖς ἐπαπασαμένοις παρέδωκεν, ὃ, πάρβουλοντας, χρῆσθαι, τὸν οὐδ' εἰ πεποίηκέ πω φανερὸν, καὶ λαβοῦσιν ἐκείνοις, ἐξέσαι τρεβλοῦν, αἰκίσασθαι, χρήματα πράξασθαι. καί τοι ταῦτα πάντα ἀσεβήματα ἀτιμίας καὶ σαφὴς ὁ κάτωθεν νόμος, μηδὲ τοῖς ἐπαλωκόταις καὶ δεδογμένοις ἀνδροφόνοις ἐξεῖναι ποιεῖν. λέγε δὴ αὐτοῖς αὖ τὸν τὸν νόμον τὸν μεταταῦτα.

Νόμος.

Τοὺς δ' ἀνδροφόνους ἐξεῖναι ἀποκτείνειν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ. καὶ ἀπάγειν, ὡς ἐν τῷ ἄξονι ἀγορεύῃ λυμαίνεσθαι ὃ μή· μηδὲ ἀποινᾶν, ἢ διπλοῦν ὀφείλειν, ὅσον ἂν ταβλάψῃ.* εἰσφέρειν δὲ τοὺς ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταί εἰσι τῷ βουλομένῳ. τὴν δ' ἡλιαίαν δέχεσθαι. Ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου. σκέψασθε δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε, ὡς καλῶς καὶ σφόδρα εὐσεβῶς ἔθηκεν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον. τοὺς ἀνδροφόνους φησὶ. πρῶτον μὲν δὴ τὸν ἀνδροφόνον λέγει. τί ἐαλωκότα ἤδη τῇ ψήφῳ. ἕως δ' οὐδεὶς ὑπὸ ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ, πρὶν ἂν ἐξηγχθεὶς ἄλλο. ποῦ τοῦτο δηλοῖ; ἔν τε τῷ προτέρῳ νόμῳ καὶ τούτοις

B

C

τούτῳ. ἐν μὲν γὰρ ἐκείνῳ γράψας, ἐάν τις ἀποκτείνῃ, τῷ βουλῇ δικάζειν εἶπεν. ἐν ᾧ τούτῳ τὸν ἀνδροφόνον φεύγειν, ἀρχὴ πάσχειν εἴρηκεν. ἃ μὲν γὰρ ὠνὴ αἰτία τὸ πρᾶγμα, τῷ κρίσιν εἶρηκεν. οὗτος ὁ ἁλοὺς ἔνοχος τῷ πρᾶγματι τούτῳ καθέστηκε, τῷ τιμωρίαν ἔγραψε. πρὸς μὲν οὖν τοῦτον ἁλωκότων αὐτῶν λέγει. λέγω δὴ τίς ἐξεῖναι ἀποκτείναντα ἢ ἀπάγειν. ἆρ' ὡς αὐτὸν, ἢ ὡς ἂν βουληθῇ τις; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ἐπὶ τῷ ἄξονι εἴρηται φησι. τοῦτο δ' ἐστὶ πᾶσι τοῖς ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἐπιστασίας ὑμῖν. οἱ θεσμοθέται τοῖς ὑπὲρ φόνου ἁλοῦσι τὴν ἀτιμίαν ζημιώσαι εἰσὶ, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἐκκλησίας παρὰ πάντας ἐωθέντα ὑπ' ἐκείνων ἀπαχθῆναι. ὡς τούτοις οὖν ἀπάγειν λέγει. διαφέρει δέ τι τοῦτο ἢ ὡς αὐτὸν ἄγειν; ὅτι ὁ μὲν ἀπάγων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς τοῖς θεσμοθέταις, τοῖς νόμοις κυρίοις ποιεῖ τὸν δράσαντα. ὁ δ' ὡς αὐτὸν ἄγων, ἑαυτόν. ἔστι δ' ἐκείνως μὲν, ὡς ὁ νόμος τάττει δουλείαν δίκαιον· οὕτω δὲ, ὡς ὁ λαβὼν βούλεται. πλεῖστον δ' ἐστὶν ἀμφοῖν διαφέρει, τὸν νόμον κύριον τῆς τιμωρίας, ἢ τὸν ἐχθρὸν γίνεσθαι. λυμαίνεσθαι δ' φησὶ, μὴ, μηδ' ἀποπέμψαι, ταῦτα δέ ἐστι τί τὸ μὲν δὴ μὴ λυμαίνεσθαι γνώμιμον οἶδ' ὅτι πᾶσι μὴ μαστιγοῦν, μὴ δεῖν, μὴ τἄλλα τοιαῦτα ποιεῖν λέγει. τὸ δ' μηδ' ἀποπέμψαι, μὴ χρὴ μᾶλλον ἀφιέναι. τὰ δ' ἄποινα, χρήματα νόμιζον οἱ παλαιοί. ὁ μὲν δὴ νόμος οὕτως τὸν ἀνδροφόνον καὶ τὸν ἑαλωκότα ἤδη διώρισεν ὡς κολαστέον, καὶ οὗ, τῷ τὸ πεπονθὸς εἰς τὸν παθόντα, καὶ ὥσθ' ἕνα ἄλλον ζῆν, ἢ τὸν μηδ' ἄλλοθι πλεῖν ἐνταῦθα, αὐτικρὺς εἴρηκεν. ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, διώρισεν· ὃς γε πάντα τοὐναντία εἴρηκε. γράψας γὰρ ἐάν τις ἀποκτείνῃ καθειμένον, ἀγώγιμος ἔστω φησὶ πανταχόθεν. τί λέγει; τῷ νόμων οὐδὲ τοῖς ἑαλωκόσι διδόντων ἀπάγειν, πλὴν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, οὐ γράφεις αὐδὲ κείσεώς τινα ἀγώγιμον ἐκ τῆς συμμαχίδος πάσης; οὐδὲ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀγῶνα κελεύοντων τῷ νόμων οὐ δίδως πανταχόθεν ἄγειν; ἐμοὶ μὲν ἔν γε τῷ ποιεῖν ἀγώγιμον, πάνθ' ὅσα ἀπείρηκεν ὁ νόμος δίδωκας, χρήματα φεύξαδ' ζῶντα λυμαίνεσθ', κακοῦν, ἔχοντα αὐτὸν ἀποκτιννύναι. πῶς οὖν ἂν τις μᾶλλον ἐλεγχθείη ὧν ἀνόμα εἰρηκὼς; ἢ πῶς δεινότερ' ἂν γράφων, ἢ τἀναντίον τοῦ ἔργου; ὃς δυοῖν ὑποκειμένοιν ὀνομάτοιν, ᾧ μὲν τῷ ἐν αἰτίᾳ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ ᾧ τῷ ἑαλωκότων ἐάν τις ἀνδροφόνος ᾖ· ἐν μὲν τῇ φεύγοντι, τὸ τῷ αἰτίαν ἔχοντος ὄνομα ἔλαβες τῷ τιμωρίαν, ᾧ οὐ κεῖσθ' ἐξεληλεγμένων δίδοσιν εἰ νόμιμ, ταύτῃ κεῖσθ' ἀκριτον ἔρρυσας, τὸ μέσον τούτων ἐξεῖλες. μέσον γάρ ἐστι αἰτίας καὶ ἐλέγχου κρίσις. ᾧ δ' ἀμαυροῦ γέγραφεν ἐστὶν ἐν τῷ ψηφίσματι. λέγε τοὺς ἐφεξῆς νόμους.

Νόμος.

Ἐὰν δέ τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ, ἢ αἴτιος ᾖ φόνου, ἀπειρύσθω ἀγορᾶς ἐφορίας, καὶ ἀθλων καὶ ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν ἀθῳοκτόνον κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνεχέσθω. διαγιγνώσκειν δὲ τοὺς ἐφέτας. Τοῦτον δὴ μανθάνετε ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν νόμον. τί ποτ' ἐβούλετο ὁ θεὶς; ὀφεῖδε γὰρ ὡς ἅπαντ' ἀλλαβῶς διώρισε καινοὶ μῖμοι. ἐάν τις ἀποκτείνῃ τὸν ἀνδροφόνον φησὶν, ἢ αἴτιος ἢ φόνου, ἀπειρύσθω ἀγορᾶς ἐφορίας, καὶ ἀθλων, καὶ ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν, ἀθῳοκτόνον κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνεχέσθω. διαγιγνώσκειν δὲ τοὺς ἐφέτας. τί δὴ ταῦτά ἐστιν; ἐκεῖνος ὠφέλ', τὸν πεφυγότα ἐπ' αἰτίᾳ φόνου καὶ ἑαλωκότα, ἐάν περ ἅπαξ ἐκφύγῃ καὶ σωθῇ, εἴργειν μὲν τῆς τε παθόντος παρίδος δίκαιον ἐστὶν κτείνειν δὲ οὐχ ὅσιον ἀπαναλωτοῦ. τί σκοπῶν;

A Nam in illa scripsit, si quis cædem fecerit, senatus iu
dicet: in hac, homicidam nominans, quæ pati oporteat, dixit. Quo enim in loco, res crimen adhuc erat, iudicium nominauit: vbi verò damnatus huic appellationi iam obnoxius erat, pœnam scripsit. de damnatis igitur loquitur. Quid verò loquitur? licere occidere atque abducere. Nunquid ad sese, aut,* vt alicui libitum fuerit? Minimè id quidem. quomodo ergo? Vt in decemuirali tabula, inquit, promulgatum est. Illud verò quid est? Id quod vos oës scitis, Sexuiri eos qui propter cædem solum verterunt, ius habent morte mulctãdi: annóque superiore vidistis omnes è concione quendam ab eis abductum. Ad hos igitur abducere iubet. Hoc verò quid ab illo differt, si quis ad se domum abduceret? Quia qui abducit, Athenienses, ad Sexuiros: legum potestati facinorosum subiicit, qui ad se ducit, suæ. Illo modo pœnas dare licet, vt lex sancit: hoc, vt illi qui cepit, lubet.
B Plurimum autem profectò interest, vtrum irrogandæ mulctæ ius penes legem sit, an verò in potestate inimici. Excarnificare, inquit, ne liceat, neque pecuniam extorquere. Nõ excarnificare quid sit, omnibvobis notum esse scio: non flagellare, non vincire, nihil denique facere eius generis.* Habet etiam alterum legis verbũ nihil obscuritatis. Ac lex quidem, homicida & iam damnatus, quomodo puniẽdus sit, & vbi, cæsi patria nominata, hoc modo cauit: & non alio modo quàm hoc, neque alibi licere quàm hîc, apertè dixit. At senatusconsulti autor, multum certè abest vt quicquam cauerit, quũ omnia his contraria dixerit, Scripsit enim: Si quis occiderit Charidemum, abduci eum licere vndecunque. Quid ais? quũ leges, nec damnatos abducere sinant, nisi in nostro territorio: tu scribis, sine iudicio abduci posse aliquem ex omni ditione sociorũ? quũ nec in nostra
C re. Præterea dũ comprehendendi potestatẽ das: omnia quæ lex vetuit, dedisti: mulctare pecunia, excarnificare viuẽtem, affligere, penes se detinere, atque interficere. Et qui euidentius dixisse contraria legibus quisquam conuincetur, aut iniquiora scripsisse, quam ad hunc modum qui quàm duo nomina proposita haberet: contra reos criminis, si quis occiderit: contra damnatos, si quis homicida fuerit: in appellatione, eius qui criminis reus est, nomen vsurpasti: supplicium verò quod nec in conuictos permittũt leges, id tu in eos de quibus nondum iudiciũ factum est, statuisti, eo quod est horũ mediũ repudiato, Interiectum.n. est inter crimen, eiusdémque probationem, iudicium: id quod nusquam iste scripsi in senatusconsulto. Recita sequentes leges.

LEX.

Si quis autem homicidam ceciderit, aut cædis ei causa fuerit: is abstineat foro collimitio, & ludis, & sacris Amphictyonicis, perinde ac si Athenienſem occidisset, eodémque crimine teneatur, sed iudicatio capitaliũ causarum iudicibus reseruetur. Cognoscendum vobis est, Atheniẽses, quid huius legis autor sibi voluerit. Videbitis.n. reum verecundè omnia & legitimè distinxisse, Si quis, inquit, occiderit homicidam, aut cædis ei causa fuerit, is abstineat foro collimitio, & ludis, & sacris Amphictyonicis, perinde ac si Athenienſẽ occidisset, eodémq; crimine teneatur: sed iudicatio, capitalium causarum iudicibus reseruetur. Quid hic audio. Ille censuit, cædis reum factum & conuictum, si semel effugerit atque euasetit, iustum quidem esse, ex interfecti patria exterminari: occidi vbieũque esse nefas. Quid spectauit. III. legis violatio.

illud,quòd,si nos eos qui aliò se recepissẽt,occidere mus:alij perempturi essent eos,qui huc confugissẽt. Quod si heret:fore, vt vna reliqua calamitosis omnibus salus tolleretur.Ea quæ est?vt eorum quos læ serint,patria cedant:in aliorum ditionẽ,quibus nullam fecerint iniuriam,habitatum tutò commigrẽt. Id igitur ne accideret,néve infinita calamitatũ supplicia existerent,scripsit:Si quis homicidam occiderit,abstineat*foro collimitio:quid ea vox sibi vult? finib.regionis.Ibi enim (vt mihi videtur) antiquis temporibus,conueniebant finitimi,& à vobis, & ab vrbi vicinis:vnde appellauit forum collimitium. & rursus,sacris Amphictyonicis.quamobrem & ab his excluſit homicidam:vt,quarumcunque rerũ occisis particeps fuerat,iis cædis autorem prohiberet. Primùm:patria,& omnibus quæ in ea sunt,solennitatibus & sacris:& collimitium forũ pro termino designauit,quo prohibẽdum eum dicit. Deinde sacris Amphictyonicis.Nam & horum(modò Græcus esset occisus)particeps fuerat:& ludis; quamobrem? quia communes sunt omnibus qui celebrantur in Græcia ludi:à quibus,quia nemo excludebatur,illorum etiam particeps fuerat occisus ille. Etiam his igitur abstineat,& his quidem homicidam prohibet.Si verò extra hæc occiderit eum aliquis, aut alicubi alibi:idem in eum supplicium constituit,quod si Athenienſem occidisset.Nam exuli nomen ciuitatis non impertiit,cuius expers est:sed facinoris, quo ille semetipsum obligauit.propterèque,si quis occiderit,inquit,homicidam:deinde vbi adiecit, quibus rebus sit interdictum,vt supplicium ratione legitima infligatur,ciuitatis nomen posuit,his verbis,Perinde ac si Athenienſem occidisset:valde dissimilis, Athenienses,est legislator autori huius senatusconsulti.An verò non crudele est,si quis hos,quibus lex cõcessit(modò interdictis locis & rebus abstineant)in exilio securè viuere,omnium violentiæ expositos esse iubet,& veniæ clementiam tollit,quam calamitosis præstari par est ab his,qui extra crimina sunt:cũ, cui omnium illa,in tanta rerum futurarum obscuritate reseruetur,incertum sit.Nunc igitur etiam interfectorem Charidemi,reuera,si modò id factum fuerit,si qui vicissim occiderint,nacti proscriptum, exulantem,& aqua & igni interdictum,cùm ipsi capitalibus iudiciis obnoxij erunt, tum verò tu quoque.Etenim,Si quis in causa fuerit,scriptum est.Eris autem in causa,illa quæ in senatusconsulto est, causa suppeditata.Proinde vbi acciderit illa,si vos omiserimus:pollutorum cõsuetudine vtemur. Sin persequemur:ea quæ decreuimus, ipsi rescindere cogemur.Nunquid igitur parua aut leuis causa est, propter quam vos decretum abrogare oportet? Age,recita etiam sequentem legem.

LEX.

IIII. Legis violatio.

Si quis aliquem homicidam, qui excesſit,cuius pecunia non ignominiosa est, vltra terminos agitarit, vexarit, spoliauerit,ve, quocunque modo id fiat: eandem mulctam debet, quàm, si in ditione nostra eadem commisisset. Alia hæc, Athenienses, lex est, humana & bona,quam iustum æquè neglexisse apparebit.Si quis,inquit,homicidam aliquem, qui excesſit,cuius pecunia non est ignominiosa: de his loquitur, qui ob cædem fortuitam cesserunt. vnde id perspicitur? quòd qui excesſit,inquit non qui, exulat: quòd distinguit. cuius pecunia non est ignominiosa. Nam qui consultò cædem fecerunt,illorum opes omnes publicantur. De fortuitis igitur cædibus loquitur. quid autem loquitur? Si vltra terminum, inquit,agitarit,vexauerit,

A ὅπη μὴ τοῖς δεῦρο πεφυγόσιν, ἐὰν ἡμεῖς τοὺς ἑτέρωσε ἀποκτινύωμεν, ἀποκτενοῦσιν ἕτεροι. εἰ δὲ τοῦτ' ἔσται, ἡ μόνη λοιπὴ τοῖς ἀτυχοῦσιν ἅπασι σωτηρία διαφθαρήσεται. ἔστι δ' αὕτη τίς; ἐκ τῆς τῶν πεπονθότων μεταστάσεως, εἰς τὴν τῶν μηδὲν ἠδικημένων ἀδεῶς μετοικεῖν· ἵνα δὴ μὴ τοῦτο ᾖ, μηδ' ἀπέραντοι τῶν ἀτυχημάτων αἱ τιμωρίαι γίγνωνται, ἔγραψεν, ἐάν τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ, ἀπεχόμενον φησὶν ἀγορᾶς ἐφορίας. τί τοῦτο λέγων; τῶν ὁρίων τῆς χώρας. ἐνταῦθα γὰρ, ὡς γε μοι δοκεῖ, τἀρχαῖα συνήεσαν οἱ πρόσχωροι πολλάκις τε ἡμῶν καὶ τῶν ἀστυγειτόνων. ὅθεν ὠνόμακεν ἀγορὰν ἐφορείαν. καὶ πάλιν ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν. τί δήποτε καὶ τούτων ἀπέκλεισε τὸν ἀνδροφόνον; ὅσων τῷ παθόντι ζῶντι μετεῖν, τούτων εἴργει τὸν δεδρακότα· ἀγορᾶς μὲν τῆς παρ' ἑκάστοις, καὶ τῶν ἐν ταύτῃ πάντων καὶ ὁσίων καὶ ἱερῶν· τὴν ἐφορείαν ἀγορὰν, ὅσην προσγράψας ἡ βουλὴ φησίν. εἶτα τῶν ἱερῶν τῶν ἐν ἀμφικτύοσι. καὶ γὰρ τούτων, εἴ περ ᾧ ἕλλην ὁ παθών, μετεῖ αὐτῷ, καὶ ἄθλων δήπου τί; ὅτι κοινοὶ πᾶσίν εἰσιν οἱ κατὰ τὴν ἑλλάδα ἀγῶνες. καὶ ὃ τῶν πάντων μετουσίαν, μετεῖ καὶ τούτων τῷ παθόντι. καὶ τούτων οὖν ἀπεχέσθω. τούτων μὲν δὴ τῶν εἱργασμένων εἴργει. ἐὰν δ' ἔξω τούτων κτείνῃ τις αὐτόν, ἢ ἀλλοθί που· τὴν αὐτὴν ὥσπερ αὐτὸς δίκην δέδωκεν, ἣν περ, αὖ τὸν ἀθλιώτατον κτείνῃ. τὸ δὲ φυγάδα, τὸ τῆς πόλεως οὐ προσεῖπεν ὄνομα, ἧς οὐκ ἔστι μετουσία αὐτῷ, ἀλλὰ τὸ τῶν πραγμάτων ᾧ κατέσχεν αὐτὸν ἐκεῖνος ἔνοχον. καὶ δι' τοῦτο, αὖ τις ἀποκτείνῃ, φησὶ, τὸν ἀνδροφόνον. εἶτ' ἐπεὶ ὧν εἰρχόμην, ὅτι τῷ τὴν τιμωρίαν νόμιμος ἀποδίδωμι, τὸ τῆς πόλεως ὄνομα ἀνόμασε· τοῖς αὐτοῖς ἐγχάσκω, καθάπερ αὖ τὸν ἀθλιώτατον ἀποκτείνῃ, γράψας.* ἀνόμως ὦν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τῷ τοιούτῳ τὸ ψήφισμα εἰρηκότι. καίτοι πῶς οὐχὶ δεινὸν, εἰ οἷς ὁ νόμος δέδωκεν, ἐὰν ὧν εἵπετο εἰργόμενοι, μετ' ἀσφαλείας ζῆν φυγοῦσι· τούτοις ἀκόλουθος ἡ γραφὴ, καὶ ἀφαιρεῖται τὸ τῆς συγγνώμης ὠφέλιμον, ὃ τοῖς ἀτυχοῦσιν ὑπάρχειν εἰκὸς ἦν διὰ τῆς ἔξω τῆς

C ἐγκλημάτων ὄντων· ὅτῳ ποτὲ τῶν ἁπάντων ἀποκείσεται, ἄδηλον ὄν· μὴ προδήλου τῆς ἐπιούσης τύχης οὔσης ἐκείνῳ. ἡγοῦμαι τὸν ἀποκτείναντα χαρίδημον, ὄντος αὐτοῦ τοῦτο φυγῆς, ἐὰν αὐτὸν ἀποκτείνωσί τινες, λαβόντες ἔκδοτον, προφυγόντα, ἡγεῖσθαι τῶν νομίμων εἰργόχθαι, ἔνοχοι μὲν αὐτοὶ ταῖς φονικαῖς δίκαις ἔσονται· ἔνοχος δ' οὐ. καίτοι, αὖ τις αὖτις ἡγεμόνα ἕληται. ἔστι δ' αἴτιος, τῷ δίκην τὴν ψηφίσματος αἰτίαν δεδωκώς. οὐκοῦν εἰ μὲν ἐσώσαμεν ὑμᾶς, πόνων συμβάντων, οὐ καθαρεῖς οὖσιν ὁμοῦ διαχειρίσαμεν. νῦν δ' ἐπέξιμεν, οἷς ἐγνώκαμεν, αὐτοὶ τἀναντία πεφιλέναγκαθησόμεθα. ἆρά γε μενεῖ, ἃ τυχὸν ἔστι, ταῦτ' δεῖ λύσαι τὸ ψήφισμα ὑμᾶς; Λέγε δὴ τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

Νόμος.

Ἐάν τις τινὰ τῶν ἀνδροφόνων τῶν ἐξελαλυθότων, ὧν τὰ χρήματα δήμοσια, πέρα ὅρων ἐλαύνῃ, ἢ φέρῃ, ἢ ἄγῃ, τἆλλα ὁρίλειν, ὅσα περ ἂν ᾖ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ δράσῃ. Ἄλλος ἔστ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, νόμος, ἀνθρωπίνως μὲν καλῶς κείμενος· ὃν ὠμβρὰς ἔστ' ὁμοίως φανήσεται. ἐάν τις τινὰ τῶν ἀνδροφόνων φησὶ, τῶν ἐξελαλυθότων, ὧν τὰ χρήματα δήμοσια. τῶν ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ λέγει μεθεστηκότων, τοῦτο δῆλον; τῷ τι ἐξελαλυθότων εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ προφυγόντων, καὶ τῷ διορίζειν. ὧν τὰ χρήματα δήμοσια· τῷ δὲ ἐκουσίως, δεδημοσίωται τὰ ὄντα. ὥστε μὲν δὴ τῶν ἑκουσίων ἂν λέγοι. λέγε δέ τις ἐὰν πέρα ὅρων φησὶν ἐλαύνῃ,

ἢ φέρῃ, ἢ ἄγῃ. τοῦτο δὲ δῆλόν πού τὸ πέρα ὅρου; ὅτι πᾶσιν ὅρος τοῖς ἀνθρώποις, τῆς τοῦ παδόντος ἐρχεσθαι παρίδος. ἐκ μὲν δὴ ταύτης δίδωσιν ἐλαύνειν καὶ ἄγειν. πέρα δ' οὐκ ἐᾷ τούτων οὐδέτερον ποιεῖν. ἐὰν δέ τις ὅμως ταῦτα πτιῇ, τὼ αὐτὼ ἔδωκεν ἐξ ὧπερ αὐτὸ δίκαιον. ὧ πρὸς ἀν εἰ μένοντα ἠδίκει οἶκοι, ἐξελάσας ταὐτὰ ὀφείλειν, ἅπερ ἂν οἶκοι δράσῃ. εἰ δὴ τις ἐφοίτα ἀριστοκράτους τοῦτονί. (καὶ μὴ νομίσητε εὐήθες τὸ ἐρώτημα) ὧδε τὸν μὲν πότερον εὖ οἶδεν εἰ τις ἀποκτενεῖ χαρίδημον, ἢ καὶ ἄλλως πῶς τελευτήσει; οὐκ ἂν οἶμαι φαίη, θησόμεθα τοίνυν ἀποκτενεῖν πάλιν οἶδ' ἑκὼν ἢ ἄκων, καὶ ξένος, ἢ πολίτης ὁ τοῦτο ποιήσων ἔσται, οὐκ ἐνὸς εἰπεῖν ὡς οἶδα. οὐκοῦν, ταῦτά γε δήπου ἐφοίτα γράψειν, ἐάν τις ἀποκτείνῃ γράφοντα, ἄκων, ἢ ἑκών, ἀδίκως ἢ δικαίως ξένος, ἢ πολίτης· ἵν' ὅτῳ ποτὲ τοῦργον ἐφάνη, τούτῳ τὰ ἐκ τῶν νόμων ὑπῆρχε δίκαια. μὴ, μὰ Δί' αὐτὸ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομα εἰπόντα, ἀγωγίμους ἔσῳ ἐφοίτα γράψαι. τίνα γὰρ σὺ λέλοιπας ὅρον τῷ γράμματι τούτῳ, τῷ νόμου σαφῶς οὕτως λέγοντος, μὴ πέρα ὅρων ἐλαύνειν, ὃς πανταχόθεν δίδως ἄγειν; ὁ νόμος ᾖ, οὐ μόνον οὐκ ἐλαύνειν τῶν ὅρων πέρα, ἀλλ' οὐδ' ἄγειν ἐᾷ. ἐκ δὲ τοῦ ψηφίσματος, ὁ βουλόμενος ἄξει τὸν ἄκοντα ἀπεκτονότα, ἐκδοτον λαβών, εἰς τὼ τοῦ παδόντος βίᾳ παρίδα. ἆρ' οὐ πάντα συγχεῖς τὰ ἀνθρώπινα, καὶ ἀφαιρῇ τὼ φοβεῖσθαι, μεθ' ἧς, ἢ καλὸν ὅτι τῶν ἔργων ἕκαστον, ἢ αἰσχρόν; σκόπει δὲ ὡς ὅτι πάντων, οὐχ ὅτι τῶν φονικῶν μόνον, οὕτω τοῦτ' ἔχει. αἴτις τύπτῃ τινὰ φήσειν, ἀρχὼν χειροῖν ἀδικεῖν· ὡς, εἰ γε ἠμύνατο, οὐκ ἀδικεῖ. αἴ τις κακῶς ἀγορεύῃ, τὰ ψευδῆ φοβεῖσθαι δεῖν, ὡς εἰ γε τἀληθῆ, φοβεῖν. αἴ τις ἀποκτείνῃ ἐκ προνοίας. ὡς εἰ γε ἄκων, οὐ ζημιοῦν. αἴ τις καταβλάψῃ τινὰ ἑκὼν ἀδίκως· πανταχοῦ τὼ φόβον βεβαιοῦσαν τὸ πρᾶγμα διῃρήσομεν. ἀλλ' οὐ σοὶ, ἀλλ' ἁπλῶς, αἴ τις ἀποκτείνῃ χαρίδημον, ἀγέσθω. κἂν ἄκων, κἂν δικαίως, κἂν ἀμυνόμενος, κἂν ἐφ' οἷς δίδωσιν οἱ νόμοι, κἂν ὁπωσοῦν. λέγε τὸν μὲν ταῦτα νόμον.

Νόμος.

Φόνου δὲ δίκας μὴ εἶ) οὐδαμοῦ κεῖσθω τοῖς φεύγουσιν ἀνδεικνύντων, ἐάν τις κατίῃ ὅσοι μὴ ἔξεισιν. Ὁ μὲν νόμος ἔστω ὅδε δράκοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοις ἐν τῷ φονικῶν νόμων παρεγράφομεν. δεῖ δ' ἃ λέγει σκέψασθαι. κατὰ τοῦ ἀνδεικνύντων φησὶ τοῖς καταίοντας ἀνδροφόνους ὅσου μὴ ἔξεσι, δίκας φόνου μὴ εἶ). ἐνταυθοῖ δύο δηλοῖ δίκαια, ἃ παρ' ἀμφότερα ἔθετ' εἶρηκε τὸ ψήφισμα. ὅτι τε ἀνδεικνύειν δίδωσι τὸν ἀνδροφόνον, καὶ ἐκ αὐτὸν ἀγώγιμον οἰκεῖαν λαβόντα· καὶ, ὅτι ἐάν κατίῃ τις ὅσοι μὴ ἔξεισι, καὶ αὐτὸ τοῦτο δίδωσιν οὐχ ὅτῳ βάλεται τις. οὐκ ἔξεισι δὴ ποῖσδε ἧς ἂν φύγῃ τις πόλεως σου, καὶ σφόδρα σαφῶς τοῦτο δηλοῖ, ἐάν τις κατίῃ φησί. τοῦτο δ' ἐκ ἔσαι ἐπενεγκεῖν ἄλλῃ πόλει, πολὺ μᾶλλον ἂν φύγοι τις. ὅσῳ γὰρ μηδὲ ἐξέπεσέ τις, τῶν ἀρχῶν, οὐκ ἐνὶ δήπου καταθεῖν εἰς ταὐτόν. ὁ μὲν τοίνυν νόμος ἔνδειξιν δέδωκε καὶ ταύτῃ αἴ κατίῃ ὅσοι μὴ ἔξεισιν. ὁ δὲ, ἀγώγιμος ἔσται ἐξελθεῖν, καὶ ἐντεῦθεν, ὅποι φύγῃ οὐδεὶς ἄλλως κωλύει νόμος. λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Ἐάν τις ἀποκτείνῃ ἐν ἄθλοις ἄκων, ἢ ἐν ὁδῷ καθελὼν, ἢ ἐν πολέμῳ ἀγνοήσας, ἢ ὅτι δάμαρτι, ἢ ὅτι μητρὶ, ἢ ἐπ' ἀδελφῇ, ἢ ὅτι θυγατρὶ, ἢ ὅτι παλλακῇ, ἢ ἣν ἂν ἐπ' ἐλευθέρων

A spoliauerítve, quocũque modo id fiat. Id verò quid est vltra terminum? Terminus est homicidis omnibus interfecti patriâ prohiberi. Ex ea igitur cõcedit & pellere & deprædari: Vltrà verò, neutrũ horũ cõcedit. Sin quis aliquid secus fecerit: eâdem pœna sãxit, qua, si manentem læsisset domi. quia scripsit, isdem teneri, quibus si domi violasset. Si quis igitur Aristocratem roget (ne verò ineptam interrogationem esse putate) vtiũ satis sciat, fore vt aliquis Charidemum interficiat an verò ipse diem suũ alio quo piam modo sit obiturus? Haud opinor se scire dicet, Ponamus autem, fore qui eum interficiat: rursum, nostine, volens an inuitus id sit facturus? hospes, an verò ciuis? Scire te, dicere nullo modo potes. Proinde sic scribere conueniebat, siquidem omnino scribere decreueras: Si quis occiderit, inuitus aut volẽs, iure aut iniuria, hospes aut ciuis: vt quisquis, aut quocunque modo facinus commisisset, illi iura constituta legibus parata essent: & non declarato nomine culpæ, comprehẽdi liceat, adscribere. Nam quem tu terminum reliquisti scripto isto: cùm lex manifestè sic dicat, non vltra terminos exagitandum: tu verò vndecunque abripiendi facultatem cõcedas? Ac lex non modò non exagitare sinit vltra terminum, sed nec attingere: E tuo autem decreto cuicunque libitũ fuerit, is eum, qui eadem inuitus fecerit, proscriptũ nactus, per vim abducet in patria interfecti. An non igitur cõfundis iura humana omnia: & eam causam tollis, cum qua quæque facta, vel honesta, vel turpia sunt? Videtis enim in omnibus, non capitalibus tantum legib., ita esse scriptum: Si quis, inquit, pulsarit quem piam: non lacessitus iniuria nimirum, quòd se defenderit: non peccet. Si quis conuicia dixerit: falsò adiecit, quòd, si verè: licuerit. Si quis occiderit: consultò. quòd si inuitus: aliud iam sit. Si quis damnum alicui dederit: volens, per iniuriam: vbique denique rem causâ confirmati inueniemus. Apud te verò aliter. In vniuersum enim, si quis Charidemum occiderit, abripiatur, siue inuitus, siue iure, siue se defendens, siue ob ea quæ legibus iubentur, siue quocunque modo. Lege sequentem legem.

B

C

LEX.

Cædis actiones ne sunto vsquam, in eos qui exules deferunt: si quis eò redeat, quo nõ licet Lex hæc Draconis est, Athenienses, & reliquę quas e capitalibus: adscripti. Considerandæ sunt autem ea quæ dicit: In eos qui homicidas, eò quò non licet, redeuntes, indicant, actiones cædis ne sunto. Hic duo iura significat contra quæ vtraque ille senatusconsultum fecit. Nã ea & deferre homicidam permittit: & non sinit ab vllo priuata autoritate, si proscriptum nactus sit, abripi: itaque tum demum, si quis redeat quò non licet & illud ipsum permittit, non vbicunque voluerit aliquis. Quò verò non licet? qua quis exularit vrbe. Vbi etiam hoc valde perspicuè ostendit: Si quis redierit, inquit. hoc verò non alio referri potest, quàm ad eam vrbem, qua quis exularit. Nam cuius ciuitatis ius aliquis prorsus non amisit: in eam vtique restitui non potest. Lex igitur deferendi ius dedit: idque, si redeat quò non licet. Ille autem arripi liceat, inquit, inde etiam, vbi exulare lex nulla prohibet. Recita legem.

V. legis violatio.

LEX.

Si quis occiderit in ludis inuitus, aut in itinere prostrauerit, aut in bello imprudẽs, aut deprehensum apud vxorem, aut apud matrem, aut apud sororẽ, aut apud filiã, aut apud cõcubinã, aut eam quam propter

VI legis violatio, & tyrannica potentia Charidemo cõcessa,

ingenuos liberos suscipiēdos habeat:ob hæc qui cę- A
dem fecerit,ne exulato. Cū multæ leges sint, Athe-
nienses,cōtra quas decretum istud factū est:nulli ta-
mē magis aduersatur,quā huic modò recitatę. Quā-
quam.n.lex ita palàm ea cōcedit & dicit,ob quæ li-
ceat occidere:iste illa neglexit omnia,& sine vlla ad
iectione occidendi modi supplicū adscripsit. Atqui
cōsiderate quàm sanctè & præclarè singula distin-
xerit is,qui primùm hæc percensuit? Si quis in ludis
aliquē occiderit:hūc insōtē esse definiit.quamobrē?
non euētū cōsiderauit,sed eius qui fecerit,animum.
Is verò qui fuit?viuētē superare,nō occidere. Quòd
si ille infirmior fuit,quàm qui ferre posset eum,quē
victoria requirit laborē:ipsum eius mali sibi causā
extitisse cēsuit.quapropter eius necē vlcisci noluit.
Rursus:Si in bello,inquit,imprudēs:& hunc esse pu-
rū.Rectè.Si.n.ego,hostē esse ratus,quēpiā occidero:
nō dare pœnas,sed veniā impetrare debeo. Si apud
vxorem, inquit , aut sororem , aut apud filiam,
aut apud concubinam , aut eam quam ingenuæ so-
bolis procreandæ causa quis apud se habuerit:eum
etiam,qui propter hæc aliquem occiderit, indemnē
facit:& omniū quidem iustissimè,Atheniēses,hunc B
dimittit.quamobrē?quia,pro quibus cū hostib.dimi
camus,ad eos ab omni cōtumelia & iniuria vindi-
cādos:pro iisdem etiam amicos,si quam cōtra leges
iniuriam aut cōtumeliam eis fecerint,occidere cō-
cessit.Cum.n.non genus aliquod sit amicorū & ho-
stium:sed è factis horū vtrumque cēseatur: eos qui
hostilia faciunt , pro hoste vlcisci lex liberum fecit.
Proinde per inquū fuerit,tot reb. exceptis,ob quas
alios occidere liceat,solum illum omnium morta-
lium,ne ob hæc quidē occidi licere. Agè verò,si tale
quid euenerit,quale iam fortassis etiam alij cuipiā,
vt Thracia relicta,huc profectus,in vrbe alicubi ha-
bitet,non iam ea potestate,præditus,qua fretus mul
ta designat interdicta legibus:& pro sua consuetudi
ne cupiditatibus indulgēs,eadem factitare instituat:
quid aliud agendum erit,nisi vt Charidemum impu
nè agere pro libidine quiduis patiamur?Nec.n. per C
istius senatusconsultum,tutum erit illum occidere,
aut eas de illo sumere pœnas,quas lex concedit. At-
qui si quis ita putat & obiicit, vbinā ista fierē?quid
me quoque dicere vetat,quisnam occiderit Charide
mū? Verū nō hoc cōsiderādū est:sed quoniā decretū
quod oppugnatur,ob rē nōdū factā scriptū est , sed
talē,quæ vtrū aliquādo futura sit,nēcne , haud quis-
quam nouit:illa de futuris disputatio cōmunis vtrin
que relinquatur:& nos(quæ rerū humanarū cōditio
est)spes nostras ad ea sic dirigamus:vt statuamus.ca-
su aliquo,tā hæc quā illa fortassē vsu euenire posse.
Quòd si decretum sustuleritis,atque aliquid illi for
tè acciderit:definitæ legib.ad necē eius vindicādam
pœnæ,& sancitæ sunt.Sin cōfirmabitis:passis iniu
riā,si quos ille viuens violarit,præsidia legū eripien
tur.Itaq; decretū hoc & omni modo legib.cōtrariū
est,& cōducibile vt abrogetur. Lege sequentē legē.

LEX.

VII. legis violatio, militarem licentiam cohercen-tis.

Quod si quem auferentem aut abducentem per vim
& iniuriam, statim causā defensionis occiderit:im-
punè occisum esse iubet. Sed hoc ob ea, propter
quę occidere licet:si quē auferentem aut abducētem
per vim & iniuriam,statim causa defensionis occi-
derit: impunè occisum esse iubet. Videte quæso
quàm bene. Quòd enim , cum exposuisset,ob quæ
occidere liceret,adscripsit, Statim : sustulit mali a-
quid consulendi tempus.& quia scripsit, causa de-
fensionis:significat,se læso dare potestatem,non alij
cuiquam.Lex igitur hæc,his de causis vlcisceti sta-

παγσὶν ἔχῃ τούτων ἕνεκα μὴ φοβῆ κτείνοντα. Πολλῶν, ὦ
ἄνδρες ἀθλιώτατοι, νόμων ὄντων παρ' οἷς εἰρῆται τὸ ψήφισ-
μα παρ' οὐδένα μᾶλλον, ἢ ὧδε τουτονὶ τὸν ἀγνωστότα-
τον νυνὶ εἰρῆται. διδόντος γὰρ τοῦ νόμου σαφῶς οὑτωσὶ, καὶ
λέγοντος, ἐφ' οἷς δεῖναι κτεῖναι· ἔξεστ' ἅπαντα παρεῖναι
ταῦτα, καὶ γέγραφεν, οὐδὲν ὑπειπὼν ὅπως ἂν τις ἀποκτεί-
νῃ, τὴν τιμωρίαν. καί τοι σκέψασθε ὡς ὁσίως καὶ καλῶς ἕ-
καστα διεῖλεν ὁ ταῦτα ἐξαρχῆς διελθών. ἂν τις ἐν ἄθ-
λοις ἀποκτείνῃ τινά, τὸν τοῦτον οὐκ ἀδικεῖν. ἐγὼ γὰρ τὸ
συμβὰν ἐσκέψατο· ἀλλὰ τὸν τὸ δεδρακότος διάνοιαν ἐξ-
ᾧ αὐτὸν τίς ζῶντα νικῆσαι, οὐκ ἀποκτεῖναι. εἰ δὲ ἐκεῖνος ἀ-
σθενέστερος ἦν. τὴν γὰρ τῆς νίκης ἐπιγνῶναι πόνον. αὐτὸ ἑαυ-
τῷ δ' πάθοις αἴτιον ἡγήσατο. διὸ τιμωρίαν οὐκ ἔδωκεν ὑ-
πὲρ αὐτοῦ. πάλιν, ἂν ἐν πολέμῳ φήσιν ἀγνοήσας, καὶ τοῦτον
ἐᾷ) καθαρὸν καλῶς. εἰ γὰρ ἐγώ τινα τῶν ἐναντίων οἰηθείς
ἐᾷ) δέφθειρα· οὐ δίκην ὑπέχειν, ἀλλὰ συγγνώμης τυ-
χεῖν δίκαιός εἰμι. ἢ ὅτι δαίμονά τι φησὶν, ἢ ὅτι ἀδελφὴ, ἢ
πῦ θυγατρὶ, ἢ ὅτι παλλακῇ, ἢ ὧν ἂν ἐπ' ἐλευθέρᾳς παρ-
σὶν ἔχῃ. καὶ τὸν ὅτι τούτων τινὰ κτείναντα ἀθῷον ποιεῖ
πάντων γε ὀρθότατα, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τοῦτον ἀφεῖς π
δήποτε; ὅτι γὰρ ὧν τοῖς πολεμίοις μαχόμεθα, ἵνα μὴ
πάσχωσιν ὕβριστικὸν μηδὲ ἀσελγὲς μηδὲν, ἐὰν τούτων τι
τοῖς φίλοις, ἐὰν δὲ τὸν νόμον εἰς αὐτοὺς ὑβρίζωσι, καὶ
διαφθείρωσιν, ἔδωκεν ἀποκτεῖναι. ἐπεὶ δὴ γε οὐ φίλων καὶ πολεμίων· ἀλλὰ τὰ στρατόπεδα ἐξεταζε-
ται τοῦτ' ἐκάτερον τοὺς ἐχθρὰ ποιοῦντας, εἰ ἐχθροῦ μέ-
ρει κολάζειν ἀπέδωκεν ὁ νόμος. οὐκοῦν δεινὸν, εἰ τοσού-
των ὄντων, ἐφ' οἷς τοὺς ἄλλους ἔξεστιν ἀποκτιννύναι, μόνον
ἀνθρώπων ἐπεῖνον μηδ' ὅτι τοιοῖς ἐξέσται ἀποκτεῖναι.
φέρε. ἂν δέ τι συμβῇ τοιοῦτον, οἷον ἴσως ἤδη τῳ καὶ ἄλ-
λῳ, ἀπαλλαγῇ μοὶ ἐκ Θράκης, ἐλθὼν ᾗ εἰς τὴν πόλι
οἰκῇ που· τῆς μὲν ἐξουσίας μηκέτι κύριος ὤν, δι' ἧς πολ-
λὰ ποιεῖ τῷ ἀπειρηκόσιν τοῦ τῷ νόμων· τοῖς δ' ἐπι-
κῇ ταῖς ὀπιθυμίαις ταῦτ' ὀπιχειρῇ πράττειν ἄλλοτ', ἀ
σιγῶντα δεήσει χαρίδημον ἐᾶν βοᾶν; ἐγὼ γὰρ οὐτ' ἀπο-
κτεῖναί γε ἀσφαλὲς, οὐδὲ τιμωρίαν λαβεῖν, ὧν δίδωσι
ὁ νόμος, ἀφ' οὗ τὸ ψήφισμα τοῦτ' εἰ. κῇ μὲν οὖ τις ἐκεῖνο λα-
μβάνει, πῶς δ' ἔχοιτο αὖ τῶν ἄλλων; πῇ κωλύει κἀμὲ λέγειν,
τὸν δ' ἂν ὀπολεῖναι χαρίδημον; ἀλλὰ μὴ τοῦτο σκοπῶμεν·
ἀλλ' ἐπειδὴ περ ἔστι τὸ φεῦγον ψήφισμα, οὐκ ὀπὶ τῷ δη
χθησομένῳ τινὶ πράγματι, ἀλλ' ὅτι τοιοῦτῳ. ὁμοίᾳ δὲ
ἐγχωρήσειαι μηδεὶς οἶδ' ἐγὼ τὸ μὲν τὲ μέλλοντος ἔσεσθαι, κι-
νὸν ἀμφοῖν ὑπαρχόντων πρὸς ὃ τούτῳ χαροθέντες ἀνεφ-
πίνως τὰς ἐλπίδας, ἐτοῖσι σκοπῶμεν ὡς τάχ' ἄν, εἰ τύχοι,
κῇ τούτων κἀκείνων συμβαίνοντων. λύσασι μὲν τοίνυν τὸ ψη-
φισμα, ἂν ἄρα συμβῇ τι παθεῖν ἐκεῖνο, εἰσὶν αἱ κῇ τοῖς
νόμοις ἴσαι αὐτῷ τιμωρίαι. ἐῶσι δ', ἂν ἄρα ἐκεῖνος ζῶν ἀ-
δικῇ τινά· ἀνήκεσται τοῖς ὑβριζομένοις ἢ μὴ τῷ νόμῳ δί-
κην. ὡς ἔστ' παντάχῃ κῇ ἐναντίον ὄντι τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα,
κῇ λῦσαι συμφέρει. λέγε τὸν μοι ταῦτα νόμον.

Νόμος.

Καὶ ἐὰν φέρωνται ἢ ἄγωνται βίᾳ ἀδίκως, δίδωσι ἀμυ-
νόμενος κτεῖνῃ, νηποινεί τε θνάναι κελεύει. ἀλλὰ ταῦτα,
ἐφ' οἷς ἔξεστι κτεῖναι, ἐὰν ἄγωνται, ἢ φέρωνται βίᾳ ἀδί-
κως δίδωσι ἀμυνόμενος κτείνῃ, νηποινεί τε θνάναι κε-
λεύει. Θεάσασθε πρὸς Διὸς ὡς εὖ. τῷ μὲν ὑπάρχοντι
ἐφ' οἷς ἔξεστι κτεῖναι, προσγράψας τὸ δίδωσι, ἀφεῖ-
λε τὸν τὲ βουλεύσασθαί τι κακὸν χρόνον. τῷ δὲ, ἀμυνό-
μενος, γράψας, δηλοῖ, τῷ πάσχοντι δίδωσι τὴν ἐξουσίαν, οὐκ ἄλλῳ τινί. ὁ μὲν δὴ νόμος, ἐξῃρημένα δίδω
ἀμυνομέ-

ἀμυνομένῳ, δέδωκεν δοῦναι τοὺς ἀποκτείναντας. ὅστις οὖν οὐδὲν εἴρηκεν, ἀλλ' ἁπλῶς, ἂν τις ἀποκτείνῃ, κἂν δικαίως, κἂν ὡς οἱ νόμοι διδόασιν. ἀλλὰ νὴ Δία συκοφαντοῦμεν τὸ πρᾶγμα. τίνα γὰρ οἴσει, ἢ ἀξιοῖ βίᾳ ἀδίκως λαβεῖν ἡμᾶς; πάντας αὐτοὺς ἴσως δὲ τοῦθ' ὅτι πάντες οἱ στρατεύματα ἔχοντες, οὗτοι ὧν αὐτοὶ οἴονται κρείττους ἔσεσθαι, ἄγουσι καὶ φέρουσι, χρήματ' αἰτοῦντες. εἶτ' οὐ δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, εἰ φανεῖται ἀθέμιτον, οὐ μόνον γεγραμμένον νόμον, ἀλλὰ καὶ ἄγραφον τὸν κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμον, τὸν ἀκούοντα, ἢ φέρουσα βίᾳ τἀμά, ἐν πολεμίου μοίρᾳ, μὴ ἐξεῖναί μοι ἀμύνασθαι; εἰ γε μηδὲ τὸν τὸν ξόανον ἀξίως κεφαλῆς ἀποκτεῖναι· ἀλλ' ἐὰν ἀδίκων ἄρχῃ τις φέρῃ βίᾳ, τὰ πρὸς λῃζόμενος, ἀγώγιμος ὁ κτείνας ἔσται τοῦ νόμου διδόντος, ἐὰν ὅπῃ τούτοις, ἀθῷον εἶναι. Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

Νόμος.

Ὃς ἂν ἄρχων, ἢ ἰδιώτης, αἴτιος ἢ τὸν θεσμὸν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσαι αὐτόν· ἄτιμον εἶναι καὶ παῖδας ἀτίμους, καὶ τὰ ἐκείνου. Ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου αὐτοῦ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγοντος, ὃς ἄρχων, ἢ ἰδιώτης αἴτιος ἢ τὸν θεσμὸν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσαι αὐτὸν ἄτιμος ἔστω, καὶ οἱ παῖδες καὶ τὰ ἐκείνου. ἆρ' οὖν μικρὰν, ἢ φαύλην ὑπόνοιαν ἡμῖν ἔσχεν ὁ θεὶς τὸν νόμον δοκεῖ, ὅπως κύριος ἔσται καὶ μήτε συγχυθήσεται, μήτ' αὖ μεταποιηθήσεται; ἀλλ' ἀριστοκράτης οὗτοσὶ, μικρὸν φροντίσας αὐτοῦ, μεταποιεῖ καὶ συγχεῖ· καὶ δὴ ἄλλο ἔσται τὸ μεταποιεῖν, ἢ ὅταν ἔξω τῶν τεταγμένων δικαστηρίων καὶ ὅρων, ὧν εἰρήκασιν οἱ δεδωκότες τὰς τιμωρίας, καὶ τὸ, τὰ λόγου τυχεῖν ἀναιρῶν ἐκ τοῦ τοῖς ποιῇ; τί δ' ἄλλο τὸ συγχεῖν, ἢ ὅταν ἐξῇ τισὶ πάντα ταναντία τοῖς ἐν τοῖς νόμοις τὰς γεγραμμένων γράφῃ; οὐ τοίνυν μόνον τούτοις τοῖς νόμοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐναβέβηκεν ἀλλὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς, οὓς ἐγὼ παρελόμενος ἥκω τὸ πλῆθος. ἀλλ' ἐν κεφαλαίῳ λέγω, ὁπόσοι νόμοι περὶ τῶν φονικῶν δικαστηρίων εἰσὶ, καλεῖσθαι λέγοντες, ἢ μαρτυρεῖν, ἢ διόμνυσθαι τοῖς ἀγωνιζομένοις, ἢ ἄλλ' ὁποιῶν προσάσσοντες, πάντας ὑπερβέβηκε τούτοις, καὶ πᾶσιν ἐναντίον εἴρηκε τὸ ψήφισμα τοῦτο. οὔτε γὰρ κλῆσις, οὐκ εἰσὶς, οὐ μαρτυρία συνειδότος, οὐ διωμοσία, ἀλλ' ἀπ' αἰτίας οὐδεὶς ἡ τιμωρία γεγραπται· καὶ αὐτὴ, οὐ ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι· τί ἂν ἄλλο τις εἴποι; καίτοι ταῦτα πάντα ὅσα πέντε δικαστηρίοις γίγνεται, προσεταγμένα τοῖς νόμοις. νὴ Δί' ἴσως εἴποι τις ἂν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδενὸς ἧττον ἄξια, οὐδὲ δικαίως ἀρημένα. ἆ δ' ἔγραψεν οὗτος δίκαια καὶ καλά; ἀλλὰ τοὐναντίον. τούτου μὲν τὸ ψηφίσματος, οὐκ οἶδ' εἴ τι δεινότερον γένοιτ' ἂν ποτε ἐν ὑμῖν. ζητῶν γὰρ τοῦτον τὸν τρόπον, ὁπόσα ὅστι δικαστήρια ἐν ἀνθρώποις, οὐδὲν οὔτε σεμνότερον, οὔτε δικαιότερον φανήσεται. βούλομαι δ' εἰπεῖν ὑμῖν βραχέων, ἃ καὶ ζηλῶν τινα, καὶ τιμῶν φέρει τῇ πόλει ῥηθέντα, καὶ πάνυ ἔσεσθε ἀκούσαντες. ἄρξομαι δὲ ἐντεῦθεν, ὅταν πρῶτα μαθήσεσθε, ὅτι τῶν δωρεὰν ἐπανελθόντων ἢ τῷ χειμῶνι δεδοτων, ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαρίδημον ἐποιησάμεθα πολίτην· καὶ διὰ τῆς δωρεᾶς ταύτης, μετεδώκαμεν αὐτῷ καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ νομίμων, καὶ πάντων ὅσων περ αὐτοῖς μέτεστιν ἡμῖν. πολλὰ μὲν δὴ παρ' ἡμῖν ἔστι τοιαῦτα, οἷα οὐκ ἑτέρωθι· ἓν δ' οὖν ἰδιαίτατόν πάντων καὶ σεμνότατον, τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστήριον. ὑφ' οὗ τοσαῦτά ἐστιν εἰπεῖν καλὰ καὶ ἀγαθὰ δεδομένα καὶ μυθώδη, καὶ ὧν αὐτοὶ μάρτυρες ἅπαντες, ὅσοι πώποτε ἐν τῷ, ὅστε μηδὲν ἄλλου δικαστηρίου· ὧν

A tim, occidendi licentiam dedit. Iste verò nihil adiecit, sed in vniuersum dixit, si quis occiderit, siue iure; siue vt leges permittũt. At hercule nos rẽ per calumnias exaggeramus. In quem n. rapiendo, aut abducẽdo grassabitur vi, iniustè, Charidemus? In oẽs homines. Notis. n. hoc, ab omnib. qui habent exercitum, eos quibus se putant esse fortiores, inuadi solere & exagitari, vt pecuniam extorqueant. An non igitur, ô dij immortales, iniquum est, & legibus manifestè contrarium, neq; solum scriptæ, sed & cõmuni mortalium legi, qui meas opes hostili more deprædatur, eũ non licere mihi vlcisci? siquidẽ ne hoc modo licebit Charidemũ occidere: sed si per iniuriã vi aufe rat & abducat, & res alterius deprædetur, qui eũ occiderit, proscribetur: lege, si propter hæc id fiat, impunitatem largiente? Recita sequentem legem.

LEX.

Quicũque magistratus, aut priuatus, autor fuerit huius instituti cõfundendi, idve mutauerit: is ignominia notetur, tum ipse, tum liberi, tum res eius. Audi distis, Athenienses, legem planè dicentem: Qui magistratus, aut priuatus in causa fuerit, vt hoc institutum confundatur, idve mutauerit: ignominia notãdum tum ipsum, tum liberos eius, tã quæ illius sũt: Num igitur parum aut leuiter cauisse videtur, legislator, vt lex hæc rata esset, néve confunderetur, aut mutaretur? At Aristocrates, parum ea curata, mutat & confundit. Nam quid aliud est mutare, quàm cum extra ordinaria iudicia, & extra limites, quibus homicidam prohiberi oportet, supplicia concesserit aliquis, & causæ dictione adẽpta, proscripserit? Quid porrò aliud est confundere, quàm si quis ordine sic omnibus iis, quæ legibus continentur, contraria scripserit? Non solum igitur has leges, Athenienses, violauit: sed alias quoque plurimas, quas vitandi fastidij causa non adscripsimus. Sed in summa sic dico: quæcunque leges ad rerum capitalium iudicia pertinẽt, quæ vel citari, vel testem esse, vel reos iusiurandum dare, vel quidquis aliud præstare iubent: eas omnes violauit, contra eas omnes hoc decretum fecit. Nam vbi non citatio, non iudicium, non testimonia conscientiorum, non calumniæ iusiurandum: sed à crimine statim pœna perscripta est, eáque interdicta legibus quidnam aliud quispiam dicat? Atqui hæc omnia in quinque prætoriis sunt, mandata legibus. At enim, dixerit aliquis, Ista verò nullius precij sunt, neq; rectè excogitata. Nunquid verò quæ iste scripsit, iusta & præclara sunt? imò contrà potius: an decreto isto apud vos vnquam quicquam sit factũ, iniustius haud scio. His verò iudiciis inter omnia quæ in terris sũt, nullum neque grauius, neque iustius reperietur. Breuiter autem ea dicam, quorum commemoratio nostræ ciuitati laudis aliquid & honoris parit, & quibus auditis vos oblectemini: inde ducto exordio, vnde vos rectissimè rem intelligetis: regressus ad id quod Charidemo datum est, præmium. Nos, Athenienses, Charidemum ciuem fecimus, atque per id beneficium, eum in societatem recepimus, sacrorum, profanorum, institutorum, rerum denique omnium quibus ipsi fruimur. Sũt autem apud nos eius generis complura, quę nusquam alibi. Vnum verò maximè proprium, & inter cætera nobilissimum, Areopagi iudicium, de quo vobis tot præclaræ narrationes, tum fabulosæ, tum nostris testimoniis confirmatæ suppetũt, quot de nullo alio cõcilio. E quibus

VIII. legis violatæ exaggeratio à consequentibus.

Digressio in laudem iudiciorũ, amplificandi criminis & delectãdi auditores causa instituta: ac primùm Areopagi celebratio

vnam atq; alteram,veluti ad ſpecimen exhibendũ audire fuerit operępreciũ.Primũ igitur de antiquis, vt ea nobis tradita ſunt:in hoc ſolo iudicio dij , ius de cæde dare & accipere voluerunt,& diſceptatores eſſe inter ſeſe,vt ferunt,diſſentientes. Nam Neptunus à Marte pœnas exegit interfecti Alirrothij filij: & furiis ac Oreſti ius dixerunt duodecim dij. Ac vetera quidẽ hęc ſunt. Deinceps aũt,ſolũ hoc iudicium nõ tyrãnus,nõ paucorũ dominatus,nõ populi autoritas,capitalibus cauſis diiudicandis ſpoliare inſtituit:ſed oẽs ſe de his controuerſiis minus graue ius, quam ab his inuentum eſſet,excogitaturos crediderunt.Quæ cùm ita ſint,hoc etiam accedit , quod hic nemo vnquam vel reus damnatus,vel actor ſuperatus,oſtendere potuit,ſententiam perperam fuiſſe latam.Hoc igitur præſidiũ ciuitatis,& legitimas eius vltiones,neglexit iſtius decreti ſcriptor,& Charidemo viuenti licentiam dedit faciendi quicquid eius libido tulerit.Sin quid ei accidiſſet:neceſſariis eius, calumniarum anſas ſuppeditauit.Sic aũt conſiderate.Scitis hoc nimirum oẽs:in Areopago , vbi lex de cæde agendi & poteſtatem & mandatum dat,primũ iuſiurandum dare,& exitium(ſi calumnietur)tum ſi biipſi,tũ gẽti,tũ familiæ ſuę imprecari cogitur is,qui aliquem talis alicuius facinoris criminatur. Deinde nõ vulgare aliquod iuſiurandũ dare cogitur,ſed quale nemo in vlla re alia iurat,inſiſtens cõſecratis carnibus apri,arietis,& tauri.Hiſque mactatis,ũ à quibus oportet,tũ iis diebus quibus cõuenit: vt ea quæ & ſpacio temporis,& rerum quæ adhibentur ſolennitate,perfici ius ſáſque eſt,omnia præſtentur.Quãquam aũt ſe tali ſacramento obligarit:nondum tamen habetur ei fides:ſed ſi mendacij conuictus fuerit,nihil aliud cõſequitur,niſi vt liberos ſuos & omnem familiam nefario & exitioſo periurij ſcelere contaminarit.Sin iure accuſaſſe videatur,& reũ cædis perpetratæ conuicerit:ne ſic quidem damnatum in ſua poteſtate habet:ſed infligendi ſupplicij ius & autoritas penes leges eſt,& eos quibus executio ſententiæ eſt mandata. Intereſſe ſpectaculo ſupplicij quid dãnatũ ex lege ſequitur , accuſatori licet , nec præter id aliud quicquã:& hæc ſunt quæ ad accuſatorem pertineant.Reus aũt calumniæ iuſiurandum dat eodem modo:& licet,vt oratione prior loco dicta,cedat è medio,ſalutique ſuæ conſulat: quod nec accuſator,neque iudices,neque aliorum hominum quiſquam prohibere poteſt.Cur tandem, Athenienſes,hæc ſic adminiſtrantur? Quia qui hæc inſtituta primi ſic ordinarunt(quicunque illi fuerint,ſiue heroes,ſiue dij) non inſultarunt fortuitis caſibus: ſed humaniter(quoad eius honeſtè fieri potuit)ſubleuarunt calamitates. Atqui hæc omnia tam præclarè & ſãctè cõſtituta,iſti decreti ſcriptorẽ violaſſe cõſtat cũ in eo nec vna vel minima taliũ cõditionũ continetur. Ac primũ cõtra vnũ hoc iudiciũ,& cõtra leges tũ ſcriptas,tũ non ſcripta inſtituta,decretũ hoc factũ eſt.Deinde iudiciũ aliud de cędib.fortuitis pronũciare ſolitũ,illud ad Palladiũ,inquã,& leges ibi receptas cõfũdit.Nã ibi quoq; vſitatũ eſt in primis calũnię iuſiurãdũ,mox oratio,poſtremò cognitio iudiciũ quorũ in iſti' decreto nihil eſt.Sĩ quis dãnatur, & cõmiſiſſe facin' videtur:neq; accuſator,neq; quiſquã alius,in facinoroſũ ius habet,niſi lex. Quid igitur lex iubet fortuitę cędis dãnatũ?ad certũ tempus certo quopiã interuallo abeſſe & exulare:dũ aliquẽ, è perẽpti familia exorarit.Tũ verò redire conceſſit, certo quodã ritu,nõ fortuitò,aut temerè.ſed & rem

a Iudicium ad Palladium.

ὡσπερεὶ δείγματος ἕνεκεν, ἀξιόν ἐστιν ἐν ἢ δύο ἀκοῦσαι τὸ μὲν τοίνυν, τὰ παλαιὰ, ὡς ἡμῖν ἀκοῦσαι ὦνδρες δοκεῖ, ἐν μόνῳ τούτῳ τῷ δικαστηρίῳ θεοὶ δίκας φόνου, καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἠξίωσαν, καὶ δικασταὶ γενέσθαι διενεχθεῖσιν ἀλλήλοις, ὡς λόγος. λαβεῖν μὲν ποσειδῶν ὑπὲρ ἀλιρροθίου τοῦ υἱοῦ ὦνδρὸς ἄρεος δικάσασθαι ὑπ' ἐνίων καὶ ὀρέστη οἱ δώδεκα θεοί. καὶ τὰ μὲν δὴ παλαιὰ, διαῦτα· τὰ δ' ὕστερον, τοῦτο μόνον τὸ δικαστήριον, οὐχὶ τύραννος, ἀλλ' ὀλιγαρχία, οὐ δημοκρατία τὰς φονικὰς δίκας ἀφείλετο τοτόλμηκεν· ἀλλὰ πάντες ἀδυνατώτερον αὐτὸ δίκαιον δοκοῦσιν ἡγήσασθαι τοῦτων αὐτοί, τοῦ ὦνδρὸς τούτοις δυσμενοῦς δικαίου. ποῖος γὰρ τούτοις, τοιούτοις οὖσιν, ἐνταυθοῖ μόνον οὐδεὶς πώποτ' οὔτε φεύγων ἁλοὺς, οὔτε διώκων κατηθεὶς ἐξήλεγξεν ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κεφάλαια ταύτῃ τῇ νίκῃ τῇ φυλακῇ, καὶ τὰς ἐν ταύτῃ νομίμους τιμωρίας, ὦνδρας ὁ γράφων τὸ ψήφισμα τυπῇ, ζώντι μὲν ἐξουσίαν γεγραφε τοῦ κακοδήμου πιεῖν, ὅ, τι ἂν βούληται· παθόντος δέ τι, τοῖς οἰκείοις συκοφαντίαν διδασκεύασθε γοῦν τοῦτο δίκαιον εἶναι τοῦτο τὸ ἅπαντες, ὅτι οὐ ῥᾴω πάσχω, οὗ δίδωσιν ὁ νόμος καὶ κελεύει φόνου δικάζεσθαι, ὦνδρῶτον μὲν διεξοιμεῖται κατ' ἐξωλείας αὐτὸ, καὶ ἡμῖν, καὶ οἰκίας, εἴ τινα αἰτιῶμαι φόνου εἰσηγάσθαι τοιοῦτον. εἶτ' οὐδὲ κατὰ τυχόντα τινὰ, ὅρκον τοῦτο ποιήσει· ἀλλ' ὃν οὐδεὶς ὄμνυσιν ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου, τὰς θυγατέρων καὶ υἱέων, καὶ γυναικῶν, καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ, καὶ ἐν αἷς ἡμέραις ὦνδρῶσιν. ὥς τε καὶ τὸ χρόνου, καὶ ἐπὶ τοῖς μεταχειριζομένων ἅπαν ὅσον ἐστὶν ὦνδρῶσιν, πεφύλαχθαι. καὶ μὴν ταῦτα ὁ τὸν τοιοῦτον ὅρκον ὀμωμοκὼς, οὔπω πεπίστευται· ἀλλ' ἐὰν ἐξελεχθῇ μὴ λέγων ἀληθῆ, τοῖς ὀπωρινὸν ἐπενεγκάμενος τοῖς ἑαυτοῦ παισὶ καὶ τῇ γυναικὶ, πλέον οὐσῆς ὅπου ἔξει. ἐὰν δ' δόξῃ τὰ δίκαια ἐγκαλεῖν, καὶ ἕλῃ τὸν δεδρακότα τὸ φόνου οὐδὲ οὕτω κύριος γίγνεται τοῦ ἀλόντος· ἀλλ' ἐκείνου μὲν οἱ νόμοι κύριοι κολάζειν, καὶ οἷς ὦνδρῶσιν ταῦτα. τῷ δ', ὃν δεῖν δίδοντα δίκην ἔξεστιν, ἐᾷ ἔταξεν ὁ νόμος τὸν ἀλόντα φεύγειν· οὐδὲν τούτων. καὶ τῷ μὲν διώκοντι, ὑπάρχει ταῦτα. τῷ δ' φεύγοντι, τὰ μὲν τῆς διωμοσίας, τοιαῦτα. τὰ ὦνδρῶτερον δ' ἔξεστιν εἰπόντα λόγον, μεταλῦσαι. καὶ οὔτ' ὁ διώκων, οὔτ' οἱ δικάζοντες, οὔτ' ἄλλων ἀνθρώπων οὐδεὶς κύριος κωλῦσαι. τί δήποτ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὕτως ἔχει; ὅτι οἱ ταῦτ' ἄρχῃς τὰ νόμιμα διαθέντες, οἵ τινες ποτ' ἦσαν, εἴθ' ἥρωες, εἴτε θεοὶ, οὐκ ἐπέθεντο τοῖς ἀτυχήμασιν· ἀλλ' ἀνθρωπίνως ἐπεκούφισαν εἰς ὅσον ἐνῆν καλῶς τὰς συμφοράς. ταῦτα μὲν τοι πάντα, οὕτω καλῶς καὶ νομίμως ἔχοντα, ὁ γράφων τὸ ψήφισμα τυπτὶ ὦνδραβεβηκὼς φαίνεται. ἓν γὰρ οἶμαι ὅτιοὖν ἓν πάντων ἐν τῷ ψηφίσματι τούτῳ, καὶ ὦνδρῶν· μὴ τὰ ἓν τοῦτο τὸ δικαστήριον, καὶ ὦνδρᾶ τοῖς γεγραμμένοις νόμοις καὶ ἀγράφοις νόμιμα, τὸ ψήφισμα εἴρηται. δεύτερον δ' ἕτερον δικαστήριον, τὸ τῶν ἀκουσίων φόνων φαίνεται συγχέων, τὸ ὅτι παλλαδίῳ, καὶ τοῖς ὦνδρᾶ τούτῳ νόμοις ὦνδραιώνων. καὶ γὰρ ἐνταῦθ' ὑπόκειται ὦνδρῶτον μὲν, διωμοσία· δεύτερον δ', λόγος. εἶτον δ' γνῶσις τὸ δικαστηρίου. ὧν οὐδέν ἐστιν ἐν τῷ τούτου ψηφίσματι· ἀλλ' ἀλῷ καὶ δοκῇ τοὖργον εἰργάσθαι, οὔτ' ὁ δικάσων τὸν δεδρακότος κύριος, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πλὴν ὁ νόμος. τί οὖν ὁ νόμος κελεύει τὸν ἁλόντα ἐκ' ἀκουσίῳ φόνῳ, ἢ πόσον ὠφειλημένοις χρόνοις ἀπελθεῖν ταχτὴν ὁδὸν καὶ φεύγειν ἕως ἂν ἀφεθῇ τῆς τοῦ τεθνεῶτος συγγενείας. τὰ δ' ἥκειν δέδωκεν· ἔστιν οὖν ξένον ἀφ' οὗ ἂν τύχῃ. ἀλλὰ καὶ δοῦναι

θύσαι, καὶ καθαρθῆναι, καὶ ἄλλ' ἄττα * δὴ εἴρηκεν ἃ χρὴ
ποιῆσαι, ὀρθῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα πάντα λέγων
ὁ νόμος. καὶ γὰρ τὸ τῶν ἀκουσίων ἐλάττω τὴν τιμωρίαν, ἢ τῶν
ἑκουσίων τάξαι, δίκαιον· καὶ τὸ τῷ φεύγοντι ἀσφάλειαν ἀ-
πελθεῖν· καὶ τὸ ἐξελαθῆναι φοβηθέντα, ὀρθῶς ἔχον ὄζει. καὶ τὸ
τὸν καθήκοντα ὅσιον καὶ καθαίρεσθαι νομίμοις τισί, καὶ τὸ
τοὺς νόμους κυρίους ἁπάντων εἶναι, καὶ ταῦτα πάντα ἔχει κα-
λῶς. ταῦτα τοίνυν ἅπαντα δικαίως οὕτω διωρισθέντα ὑπὸ
τῆς ἐξ ἀρχῆς νομοθετησάντων, παρέβη γεγραμμένον τὸ ψήφισ-
μα τοῦτο. ταῦτα μὲν δὴ δύο τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα δικα-
στήρια καὶ νόμιμα ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου παραδεδομένα,
οὕτως αἰσχρῶς ὑπερπεπήδηκε. ζήτει δ' ἕτερον πρὸς τού-
τοις δικαστήριον, ὃ πάντων ἀξιώτατα τούτων ἔχει καὶ φει-
δέσεται, εἴ τις ὁμολογεῖ μὲν κτεῖναι, ἐνόμως δ' φῇ δρᾶσαι. τοῦ δὲ ὅτι τὸ ὅπι δελφινίῳ. δοκοῦσι γάρ μοι,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ζητῆσαι τοῦτο πρῶτον ἁπάντων οἱ
περὶ τούτων ἐν ἀρχῇ τὰ δίκαια ὁρίσαντες. πότερ' οὐδένα
χρὴ φόνον ὅσιον εἶναι νομίζειν, ἢ τινά γ' ἔστ' ὅσιον νομιστέον; B
λογιζόμενοι δ' ὅτι μητέρα ὀρέστης ἀπέκτονώς, ὁμολογῶν,
θεῶν δικαστῶν τυχών, ἀπέφυγεν, νομίσαι δίκαιόν τινα
εἶναι φόνον. οὐ γὰρ ἂν τά γε μὴ δίκαια θεοὺς ψηφίσασθαι. ὡς
δὲ τοῦτο ἐνόμισαν, γεγράφασιν ἤδη καὶ διορίζουσι σαφῶς,
ἐφ' οἷς ἔξεστιν ἀποκτιννύναι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐνθένδε ἀφεῖλεν·
ἀλλ' ἁπλῶς, ἐάν τις ἀποκτείνῃ, φησί, χαιρέτω, κἂν δι-
καίως, κἂν ὡς οἱ νόμοι διδόασιν, ἔνοχον ποιεῖ. καί τοι πᾶ-
σιν εἰσὶ πράγμασι καὶ λόγοις δύο προσθῆκαι, ἥ τε τοῦ
δικαίου καὶ ἀδίκου. ἃς ἅμα μὲν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα οὐδὲν
ἂν δύναιτο σχεῖν, οὐδὲ λόγος οὐδείς. πῶς γὰρ ἂν δίκαια
ἅμα ταυτὰ καὶ μή, γλίσχρως τιν' ἑτέραν δ' ἑκάστου αἰτίαν
ἔχον δυνάμενος; κἂν μὲν τὶν ἄδικον φανῇ πρᾶγμα κρῖνόμενον, ἐὰν δὲ τὶν δικαίαν χρηστὸν καὶ καλόν. οὐ τοίνυν
οὐδ' ἑτέραν προσέθηκας, τὸν ἂν τις ἀποκτείνῃ, γράφων· ἀλλ' ἀφεῖσαν αὐτῷ εἰπὼν τὴν αἰτίαν, καὶ μετὰ
ταῦτ' ἄθυς προσγράψας, ἀγώγιμον εἶναι. τρίτον τοιγὰρ
δικαστήριον καὶ τὰ τούτου νόμιμα παραβεβηκὼς φαί- C
νῃ. τέταρτον τοίνυν ἄλλο πρὸς τούτοις, τὸ ὅπι πρυτανείῳ. τοῦτο δ' ἐστὶ πρᾶγμα λίθος, ἢ ξύλον, ἢ σίδηρος,
ἤ τι τοιοῦτον ἐμπεσὸν πατάξῃ· καὶ τὸν μὲν βαλόντα
ἀγνοῇ τις αὐτὸ δ' εἰδῇ καὶ ἔχῃ τὸ τὸν φόνον εἰργασμένον τούτοις ἐνταῦθα λαγχάνεται. εἰ τοίνυν τῷ ἀψύ-
χων καὶ μὴ μετεχόντων τοῦ φρονεῖν οὐδὲν ἔστ' ὅσιον τοι-
αύτην ἔχον αἰτίαν, ἐᾶν ἀκέλευτον· ἢ πολὺ τόν γε ἀδικοῦν-
τα μὲν οὐδέν, ἐὰν τύχῃ, θήσω δὲ ἀδικοῦντα, ἀλλ'
ἀθέμιτόν γε ὄντα, καὶ μετειληφότα τῆς τύχης τῆς αὐ-
τῆς ἡμῶν φύσεως, ἀνόσιον καὶ δεινὸν ἀπὸ λόγου καὶ ψήφου
ποιεῖν ἔκδοτον ἐπ' αἰτίᾳ τοιαύτῃ ἔτι τοίνυν, πέμπτον δι-
καστήριον ἄλλο θεάσασθε, οἷον ἐπράβεβηκε, τὸ ἐν φρεατ-
τοῖ. ἐνταῦθα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κελεύει δίκας ὑ-
πέχειν ὁ νόμος, ἐάν τις ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ πεφευγὼς, μή
πω τῷ ἐκβαλόντων αὐτὸν ἢ δεσμῶν, αἰτίαν ἔχει ἑτέ-
ρου φόνου ἑκουσίου. καὶ οὐχ ὅτι δεῦρο οὐχ οἷόν τε ἐλθεῖν
αὐτῷ, παρεῖδεν αὐτὸν ὁ ταῦτα ἕκαστα δήπου τάξας· οὐδ'
ὅτι καὶ φεύγοντός τι τοιοῦτον ἐποίησε, κἀδη τὴν ὁμοίαν ἐποιή-
σαλο πρὸς αἰτίαν κατ' αὐτό. ἀλλὰ τὸ τε * δυσεβὲς εὗρεν
ὅπως ἴσα, κἀκεῖνον οὐκ ἀπέστερησε λόγου καὶ κρίσεως.
τί οὖν ἐποίησε; ἦγε τοὺς δικάζοντας ἐκεῖσε, οἱ πρόσθεν οἷόν τε ἦν ἐκείνῳ, πρὶν χωρὶς δεῖξαι τόπον τινά, ἐν
φρεατοῖ καλούμενον * ὅπου τὰ λάτρια. εἶθ' ὁ μὲν ἐν πλοίῳ
προσπλέων, λέγει, οὐ γῆς ἔχ' ἁπτόμενος· οἱ δ' ἀκροώμενοι τῆς δικάζουσιν ἐν τῇ γῇ. κἂν μὲν ἁλῷ, τὸ ὅπι τοῖς ἐκτὸς

A diuinam facere, & expiari, & alia quædam ordine ac diligenter sancita, præstare iussit lex. Rectè quidem Athenienses, hæc omnia. Nam quod & rerum non voluntarium minor pœna, quàm de industria commissarum, sancitur, iustum est: & quod discedèdi potestas datur, & quod exulare iubetur: rectè est prouisum: & quod is qui ab exilio redit, expiatur, & purgatur certis ritibus, & omnis autoritas penes leges est, etiam hæc omnia præclarè constituta sunt. Quæ iste vniuersa tanta æquitate à primis legislatoribus descripta, decreto isto scribendo neglexit. Hæc igitur duo tanta & talia iudicia atque instituta, iam inde ab omni memoria recepta, tam impudenter transiliuit. Quin præter hæc tertium etiam, inter hęc omnium augustissimum, maximique terroris, si quis occidisse, fateatur, id tamen secundum leges fecisse se dicat: est aût hoc de quo dico, prætorium ad Delphinium. Nam mihi quidem videntur, Athenienses, hi qui primùm his de reb. iura sanxêre, præ omnibus aliis hoc spectasse: vtrum nullam cædem esse licitam; an verò aliquam cædem facere fas esse, sit existimandum? Cum igitur, Orestem interfecta matre, idque haud negantem, deos iudices nactum, cædis absolutum esse reperissent: statuisse cædem aliquam esse iustam: nec. n. deos iniustè quicquam pronunciaturos. Proinde quia sic senserunt, ita scribere, & apertè definire instituerunt, quibus de causis occidere liceret. At iste prorsus nihil dempsit, sed in vniuersum, Si quis occiderit, inquit, Charidemum, siue id iurè fiat, siue vt leges permittunt, proscribit. Enimuero tum actiones, tum orationes oês, duas habent appendices, vnam iuris, alteram iniuriæ: quas simul eadem actio nulla potest habere, nec vlla item oratio. Nam quî simul eadem & iusta & iniusta esse queant? sed cũ alterutra causa cõiuncta quælibet, explorantur. quæ causa si iniqua appareat: ipsa res improba iudicatur. sin iusta: bona & honesta. Tu verò neutrã apposuisti, cum scriberes, Si quis hunc occiderit: sed crimine ipso, sine vllo additamento, nominato, postea statim subiecisti, proscriptum esse. Tertium igitur hoc iudicium, & huius instituta te violasse constat. Iam ad hæc, quartum etiam, illud ad Prytaneũ. Id verò cuiusmodi est? Si lapis, aut lignum, aut ferrũ aut tale quippiã delapsum, percusserit, atque aliquis, à quo id cõiectum sit, ignoret, ipse verò norit, & habeat telum quo cædes facta est: his rebus in hoc loco iudicium dictatur. quod si res inanimas, sensúsq; & rationis prorsus expertes hoc crimine reas, nefas habetur non adducere in iudicium: multò certè magis eum qui nihil fortasse deliquerit (ponam deliquisse) at hominem tamen, & deûm voluntate, communis nostræ naturæ participem, nefas & iniquum fuerit, indicta causa, & absque iudicio, talis criminis gratia proscribere: Cuiusmodi porrò aliud quintum iudicium violarit, spectate, Phreattæum: in quo causam dicere lege iubetur, si quis ob cædẽ fortuitam in exilium profectus, nondum reconciliatis cæsi propinquis, alterius voluntariæ cædis insimulatur. Neque verò, quia huc ei venire non est integrum, eum neglexit is, qui hæc singula ordinauit: neque propterea quòd prius etiam tale quid designarit simile crimen in eo satis esse probatum censuit: sed eam rationem inuênit, qua & pietati consuleret, & illum nec defensione nec iudicio priuaret. Quid igitur fecit? Iudices illò adduxit, quò illi accedere fas erat, designato quodam regionis nostræ maritimo loco, qui ad Phreattam appellatur. Pòst, ille naue accedens, verba facit, terra non contacta: illi in terra auscultant & iudicant. quod si conuincitur, pœ-

B

C

1 Iudicium ad Delphi-nium.

4. Iudiciũ Prytanei.

Phreattæum iudicium.

nas luit cædi voluntariæ constitutas: idque meritò. Sin absoluitur: indemnis quidem eius criminis abit: sed exilium ob priorem cædem indictum, sustinet. Qua igitur gratia tanto studio tractata sunt hæc omnia? Paris impietatis harum sanctionum autor esse censuit, vel ad facinora conniuere, vel insontem procul scribere. Enimuerò si tantum studium adhibetur, vt * hi qui iam homicidæ iudicati sunt, de criminibus post obiectis se purgare, venire in iudicium, & omnem æquitatem consequi possint: iniquissimum profecto fuerit, de nondum conuicto, re nondum explorata, vtrum fecerit, nec ne: item vtrum inuitus an volens fecerit, scribere, dedendum eum esse ante iudicium ipsis accusatoribus. Sexta vlciscendi homicidæ ratio. Sexta porrò vlciscendi ratio restat, præter has omnes. qua itidem præterita, decretum hoc scripsit iste: si quis hæc ignorauit omnia: si tempora quibus hæc singula facienda fuissent, præteriere: si alia quapiam de causa tali modo suum ius persequi non vult, & homicidam tum in templis, tum per forum obambulantem videt: ducere illum licet in carcerem, non domum, nec quò cuique libitum est: id quod tu cōcessisti: eóque coniectus, ante latam sententiam, nihil omnino patietur: conuictus quidem morte mulctabitur. sed si accusator quintam suffragiorum partem non tulerit: mille drachmas ipse insuper soluet. At non hoc modo iste scripsit: sed & insontem criminandum, & indemnatum statim dedendum esse. quòd si quis hominum, aut tota etiam ciuitas tot legibus & institutis à me enumeratis ne destruantur (quæ & ostensa diuinitus, & ab omni æuo à mortalibus vsurpata fuerunt) opituletur, & eum qui per iniuriam & contra legum interdicta violetur, eripiat: fœderib. excusum esse scripsit: & huic præterea neque defensionis, neque iudicij copiam fecit: sed & hunc statim sine iudicio punit. Quod namdecretum isto crudelius aut iniquius excogitari queat? Est ne adhuc nobis aliqua lex reliqua? Heus tu ostende. Recita hanc. LEX

† X. legis violatio. Si quis violenta morte occubuerit: in eius vltionem necessariis corpora pignerare liceat, donec aut cædis causam dixerint, aut homicidas dediderit. Capiēdis autē corporū pignoribus ad tertium vsq; progrediantur: vltrà, nefas esto. Cum leges, Athenienses, præclarę multæ sint: haud scio an vlla huic vel præstantia, vel æquitate sit præferenda. Considerate, quę so, quanta æquitate & humanitate sit cōdita. Si quis inquit, violenta morte occubuerit. Primùm quia ad scripsit, violēta, significare voluit, si per iniuriam sit occisus: cognatis pignora capere licere, donec aut cædis causam dixerint, aut homicidas dediderint. Considerate, quàm bene prius causam dici velit. Quòd si nolint, pòst dedi imperauit. Sin horum vtrūque detrectent: pignora licere capi vsque ad tres, non vltrà. Contra totam igitur legem hanc decretum factum est. Primùm enim, si quis occiderit, scribendo: non adscripsit, iniustè aut violenter, nihil omnino denique. Deinde priusquam causam dici iusserit, statim scripsit, licere abduci. Præterea lex, si neque causam dixerint hi apud quos facta cædes est neque fontes dediderint, contra hos pignorum captionem ad tres vsque concedit. Iste verò hos omni crimine liberauit, nulla prorsus eorum facta mentione: sed iam exulantem (quanquam natura & omnium mortalium communi suffragio cōprobata lege, cōstitutū sit, vt exul admittatur) si qui susceperit societate fœderum excludit, supplicē ni dediderint:

φόνοις δίκλω ἔδωκε. δικαίως. ἐαὶ ὁ ἀποφύγῃ. ταύτης μὲν ἀθῷος ἀφιέται· τῷ δ' ὅτι τῷ πρεσβυτέρῳ φόνῳ ἐγκαλῶν ὑπέχει. τίνος οὖν ποτε ἕνεκα ταῦθ' οὕτω διεσκεύασται σον ἡγεῖτο ἀσέβημα ὁ ταῦτα διαιρῶν, τότε ἀδικοῦντα ἐάν, & τὸν αἴτιον ἐκδιδόναι πρὸ δίκης. καί τι εἰ πρὸ ἀνδροφόνων, τῷ ἤδη πεκεμμένων, τοσαύτη σπουδὴ γέγονε, ὅπως λόγου καὶ κρίσεως, καὶ πάντων, ὁπόσα δεῖ δίκαια, τυγχάνοντας πρὸ τῶν ὕστερον αἰτιῶν· ἤπου πρὸ γε τοῦ μηδ' ἐαλωκότος, μήτ' ἐγνωσμένου, πότερον δέδρακεν, ἢ οὐ, καὶ πότερ' ἄκων, ἢ ἑκών, παν δεινὸν ἐγκαλεῖν, ὡς ἐκδοτέον τοῖς ἐγκαλοῦσιν αὐτοῖς πρὸ δίκης. ἐπὶ τοίνυν ἕκτῃ τιμωρίᾳ πρὸς ἁπάσαις ταύταις, ἵν' ὁμοίως πᾶσιβαίῃ, γέγραφε τὸ ψήφισμα οὑτοσί. εἰ πάντα ταῦτά τις ἠγνόηκεν, ἢ παρελυθησαν οἱ χρόνοι, ἐν οἷς ἔδει τούτων ἕκαστα ποιεῖν, ἢ δι' ἄλλο του οὐχὶ βούλεται τούτοις τοῖς τρόποις ἐπεξιέναι τὸν ἀνδροφόνον, ἀλλ' ὁρᾷ πρεσιόντα ἐν τοῖς ἱεροῖς, κατέχειν τῷ ἀγορᾶν, ἀπάγειν ἔξεστιν εἰς τὸ δεσμωτήριον, οὐκ οἰκαδε, οὐδ' ὅποι βούλεται τις ὥσπερ σὺ δέδωκας. κἀνταῦθα ἀπαχθεὶς, οὐδ' ὁπωσοῦν πρὶν ἂν κριθῇ, πείσεται, ἀλλ' ἐὰν μὴ ἁλῷ, θανάτῳ ζημιωθήσεται. ἐαὶ ὁ μὴ μεταλάβῃ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ὁ ἀπαγαγὼν χιλίας πρόσοφλήσει. ἀλλ' οὐχ οὗτος ἔγραψε ταῦτα· ἀλλὰ τὸν μὲν ἀθῷον ἀπασαθαι· τὸν δ' ἄκριτον, ἀδίκημα εἰδέναι. ἐὰν δέ τις ἀνδροφόνων, ἢ καὶ ὅλη ἡ πόλις τοσούτοις νόμοις ἀναιρεμένοις ὅσοις ἐγὼ διεξελήλυθα, καὶ τοσούτοις δικαστηρίοις καταλυομένοις ὅσοις εἶπεν, ἀδικεῖ κατέδειξαν, καὶ μὴ ταῦτα ἀνδροφόνοι χρῶνται πάντα τὸν χρόνον, βοηθήσῃ, καὶ τὸν ὑβριζόμενον καὶ ἀδικομένον ἀφέλησθαι, ἕκαστον δὲν ἔγραψεν ἐᾶν), καὶ ἀδὲ τούτῳ λόγον, οὐδὲ κρίσιν πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ τὸν δίκης αὐτὸν κρίσεως κολάζει. πῶς ἄν, ἢ δεινότερον ὑβρίζοι, ἢ ἀδικομένου τούτου ψήφισμα, ἄρα τίς ἡμῖν ἐπὶ λοιπὸς ὅτι νόμος δίδοται ἐστί. λέγε τοῦτονί.

Νόμος.

Ἐάν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ, ἢ ἀφ' τούτου τοῖς φεύγουσιν ἐᾶν τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἂν ἢ δίκας τὸν φόνον ὑποσχῶσιν, ἢ τοῖς ἀποκτείναντας ἐκδῶσι. τῷ δὲ ἀνδροληψίαν, ἐᾶν μέχρι ἓξ ἐῶν. πλέον ὃ μή. Πολλῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καλῶς ἐχόντων νόμων, ἐκ οἶσθ' εἴ τινος ἧττον καλῶς ἔχει ἢ δικαίως ὁ νόμος. σκέψασθε δὲ ὡς νομίμως καὶ σφόδρα ἀνθρωπίνως κεῖται. ἐάν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ φησί. πρῶτον μὲν δὴ τοῦτο προσγράψας τὸ βιαίῳ, σύμβολον πεποίηκεν. ὦ γνώσκομεν ὅτι, ἂν ἀδίκως, λέγῃ ἢ φ' τούτου φησὶ, τοῖς προσήκουσιν ἐᾶν τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἂν ἢ δίκας τῷ φόνου ὑποσχῶσιν, ἢ τοῖς ἀποκτείναντας ἐκδῶσι. σκοπεῖσθε ὡς καλῶς. πρότερον μὲν ὑποσχεῖν δίκας ἀξιοῖ. μετὰ ταῦτα δὲ, ἂν τοῦτο μὴ βούληται προστάξειν ἐκδοῦναι. ἐαὶ ὁ μηδέτερον τούτων ἐθέλωσι, τὸ ἀνδροληψιον φησὶν ἐᾶν μέχρι τριῶν, πλέον δὲ μή. ὥστε τοίνυν ὅλον τοῦτον τὸν νόμον εἰρηται τὸ ψήφισμα. πρῶτον μὲν ἐὰν τις ἀποκτείνῃ γράφων, οὐ προστέγραψεν, ἀδίκως, οὐδὲ βιαίως. οὐδ' ὅλως οὐδέν. εἶτα πρὸς τῷ δίκλω ἀξιῶσαι λαβεῖν, οὐδὲ ἔγραψεν ἀγώνιμον ἐᾶν. πρὸς δὲ τούτοις, ὁ μὲν νόμος, ἂν μήτε δίκας ὑποσχωσι, παρ' οἷς ἂν τὸ πάθος γένηται, μήτε τοὺς δέδρακότας ἐκδίδωσι, κωλύει κύριον τούτων εἶναι ἀνδροληψιον μέχρι ἓξ ἐῶν ὁ δὲ, τούτοις μὲν ἀθῴοις παρῆκε, & οὐδὲ λόγον πεποίηται πρὸς αὐτοῦ οὐδένα. * ἔδωκε ὃ τὸν ἤδη πεφυγάδα * (φύσει γὰρ οὔτε κύριον τὸν κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμων κεῖται, τὸν φυγάδα δέχεσθαι) τοῖς ὑποδεξαμένοις ἐκατόνδοις ἓξ ἐῶν ζημίαν, ἐὰν μὴ τὸν ἱκέτην ἕκδοτον δῶσιν.

οὐ κοινὸ

φικοῦ καὶ τῷ μὴ προσθεῖναι πῶς αὖ ἀποκτείνῃ, καὶ τῷ μὴ A
μετεμέλειαν κρίσιν εἰπεῖν. καὶ τῷ μὴ δίκας αἰτεῖν, ἢ τὸ παν-
ταχόθεν δίδόναι λαβεῖν, & τῷ τοὺς ἐπιδεξαμένους, ἀλ-
λὰ μὴ παρ' οἷς αὐτὸ τὸ πάθος ἠνέχθη, κολάζειν, καὶ πᾶσιν ἐ-
πὶ πᾶσι φανερῶς καὶ σαφῶς τοῦτον εἴρηκε τὸν νόμον. Λέγε δὴ
τὸν ἑξῆς.

Νόμος.

Μηδὲ νόμον ἐᾶν αἰδρὶ ἔξεῖναι θεῖναι, ἐαὶ μὴ ἢ αὐτὸν ἐφ' ἅ-
πασιν ἀθηναίοις. ἐστι μὲν γὰρ ὑπὲρ τῆς φωνικῶν ὁδὲ ὁ νεῦ
μος ἀναγεγραμμένος νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὐδὲν ὁποῖόν δ'
ἦττον ἔχει καλῶς, ἥπερ κἀ ἄλλος τις. ὥσπερ γὰρ ἡ ἄλλης
πολιτείας ἴσον μέτεστιν ἑκάστῳ, ἅττος ὤετο δεῖν & τὸ νόμων
ἴσον μετέχειν πάντας ὁ θεὶς αὐτόν. & δὴ ταῦτ' ἔγραψεν,
οὐδὲ νόμον ἐᾶν αἰδρὶ ἔξεῖναι θεῖναι ἐαὶ μὴ ἢ αὐτὸν ἐφ' ἅ-
πασιν ἀθηναίοις. ὁπότε οὖν τὰ ψηφίσματα δεῖ κεῖ
τοὺς νόμους ὁμολογεῖται γράφειν ὁ γράφων ἰδίᾳ τι χαρι-
σάμενος τοιοῦτον, ὃ μὴ πᾶσι & ὑμῖν ἔσται, σαφῶς ὧδά τ' τὸν B
αὖ εἰρηκὼς ἐν τὸν νόμον. ἃ δὲ δήπου ἃ μηδὲ νομοθετεῖν ἔ-
ξεστι, ταῦτα εἰ ψηφίσματι γράψας τις, ἔννομα αὖ εἰρηκὼς
εἶη. Λέγε & ταῦτα νόμων, ἢ οὗτοι πάντες εἰσίν.

Νόμος.

Ψηφισμα μηδὲν, μήτε βουλῆς μήτε δήμου, νόμῳ κυριώ-
τερον εἶναι. Κατάδου. Παύμικρὸν ὑπέλιπόμοι τὸν λόγον,
ὦ ἄνδρες δικασταί, & ῥᾴδιον ἔσται, ἐὰν & τοῦτον εἰ-
δῆτε & τὸν νόμον τὸ ψηφισμα. ὃς γὰρ ὑπάρχοντων τοσούτων
νόμων, πάσας ἀνῄρηκε τούτους, γέγραφέ τι καὶ κατέλιπε
σεν ἴδιον τοιοῦτον ψηφισμα; τί τὸν τί τις ἄλλο ποιεῖν
φήσει, πολὺ ψηφισμα νόμου κυριώτερον ἀξιοῦν ἔναι; βού-
λομαι οὖν ὑμῖν & ἓν, ἢ δύο ψηφίσματα δεῖξαι τ' γε-
γραμμένων πρὸς ὡς ἀληθῶς διεφθαρμένους τῆς πόλεως, ἵν' εἰ-
δῆτε ὅτι ῥᾴδιον ἐστι γράφειν τὰ δίκαια, ὅταν αὐτὸς τις ἕνε-
κα τούτου γράφῃ τιμήσας τινα, καὶ μεταδοὺς τῆς ὑ-
μῖν ὑπαρχόντων, καὶ μὴ δόξῃ τὰ ταῦτα δοκεῖν ποιεῖν, βέλτι-
στα κακουργεῖν καὶ σοφώτατα. Λέγε τὰ ψηφίσμα-
τα ταυτί. ἀλλ' ἵνα μὴ μακρὸν ἀκούειν ὑμῖν ᾖ, ἐξ ἑκάστου
τῶν ψηφισμάτων αὐτὸ τοῦτο ἐξείλεξα, ἐφ' ᾧ τοῦτο κα-
τηγορῶ. Λέγε.

Ἐκ τῶν ψηφισμάτων.

Ὁρᾶτε ὅτι πάντες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν αὐτὸν τρόπον γε-
γράφασιν; ἔστω φησὶν ὥσπερ αὐτῷ ἡ αὐτὴ τιμωρία, καθάπερ
αὖ & ἀθλιώτατον ἀποκτείνῃ, κυρίους μὲν ἐόντες τοὺς ἐπὶ τού-
τοις ὑπαρχόντας ὑμῖν νόμους, σεμνοὺς δ' ἀποφαίνοντες, οἵ γε
οὐ δωρεὰς ἐποιήσαντο τάξει τὸ τούτων μεταδοῦναί τι-
νι, ἀλλ' ἐκ ἀρετῆς κρίσεως ἀλλὰ σφόδρα μὲν καθ'
ὃν δ' ἁμάρτοι τρόπον τούτοις. ὡς γοῦν ἀδενὸς ὄντων ἀξίων,
ἰδίᾳ τι χαρίσασθαι ἐπεχείρησε. μικρὸν δ' ἀποφαίνει κἀκείνην
& δωρεὰν, ἐν ᾗ τὴν πολιτείαν δεδώκατε τῷ χαιρήμῳ, ὃ
δ' ὡς ἁπάντων τῶν ὑμῖν καὶ σωσόφειλόντων χάριν
αὐτῷ γέγραφε, καὶ σφόδρα φυλάττειν ὑμᾶς ἐκεῖνο, ὅπως
ἀδεὴς ὁτιοῦν ἂν βούληται ποιῇ πῶς * οὐ τοῦτ' ὁ λέγω δέ-
σποτέ ἐστι; οὐκ ἀγνοῶ ἔγωγε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι ὡς
μάλιστ' ὧδε τοῖς νόμοις φανερῶς γέγραφε τὸ ψηφισμα
ἀσεβέστατον, οὐχ ἕξει δεῖξαι. ἐ δὲ δεινότατον πάντων
ἐστί, τὸ μηδεμίαν κεῖσιν ἐν παντὶ ποιῆσαι τῷ ψηφίσ-
ματι τοιαύταις αἰτίαις, τοῦτ' ὑφαιρεῖσθαι πειράσεται. ἐγὼ
δὲ ἐκ τούτου πολλὰ μὲν λέγειν οὐκ οἶδα δεῖν.
ὧν δὲ τὸ ψηφίσματος αὐτὸ δείξω σαφῶς * οὐδὲ τοῦ-
τον ἠνυμμένον εἶναι κεῖσιν οὐδεμίαν τῷ τοῦ αἰτίαν ἔ-
χοντι. γέγραφε γὰρ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ χαιρήμονα, ἀγώγιμος ἔστω. ἐὰν δέ τις ἀφέληται, ἢ πολίτης, ἢ ἰδιώτης,

Proinde tum quia non apposuit modum cædis, tum quia iudicium non nominat, tum quia pœnas exigi non iubet, tũ quia dat vndique cõprehendendi facultatem, tum quia eos qui receperint, non eos apud quos facta cædes fuerit, puniri iubet, rebus denique omnib. hanc quoque legem decreto suo violauit. Age sequentem recita.

LEX.

Neque fas esto legem de vno viro ferre, nisi eadem ad omnes Athenienses pertineat. Hæc lex modò recitata, iudices, non iam & ipsa est rerum capitalium: nihilhominus tamen, vt si qua alia, præclara. Nam vt reliqui iuris ciuitatis, ita legum quoque omnib. æquam partem esse tribuẽdam censuit legislator: propterea̅que scripsit, nefas esse ferre legem vno de viro, nisi eadem ad oẽs quoque Athenienses pertinere queat. Quando igitur in confesso est, decreta secũdum oẽs leges scribi oportere: qui Charidemo tale quippiam priuatim decernit, quod nõ vobis omnib. ex æquo tribui potest: is haud dubiè legem hanc violat. Nec. n. profectò quæ sanciri legibus est nefas, ea̅ inscripsisse decretis concedetur. Recita sequentem legem, *qua istæ omnes continentur. X. legis violatio.

LEX.

Decretum nullum neque senatus, neque populi autoritati præferatur. Depone. Breui omnino & facili oratione mihi opus esse puto, vt ostendam, hãc quoque legem isto decreto esse violatam. Nã qui legib. omnibus, quarum tãta multitudo est, violatis, decreto inscripsit, & inclusit rẽ quampiam peculiarẽ: eum quid aliud facere statuendũ est, quàm postulare, vt decretum lege potius habeatur? Ostẽdam aũt vobis vnum atque alterum senatusco̅sultũ, quibus viri de republ. verè bene meriti sunt ornati: vt intelligatis, facile esse æqua scribere, si quis ob illud ipsum scribat, vt alicui honos habeatur, vtque is in vestri iuris societatem recipiatur: & non per speciem talium honorũ, aliquid improbi conari & malefacere studeat. Lege senatusconsulta hęc, sed ne prolixitas auscultationis molesta vobis esset, è singulis senatusco̅sultis id est electum, in quo istum accuso. Lege. XI. legis violatio.

C E SENATVSCONSVLTIS.

Videtis, Athenienses, eodem modo scripsisse oẽs. Eadem, inquit, afficiatur pœna, qua, si Atheniẽsem occidisset. valere illi receptas leges vestras sinunt, easdẽque magnificiunt, cũ honorificum esse existiment, earundẽ alicui ius impertiri. Aliter Aristocrates, qui has quocunque modo potest, contẽnit. Sic certè, quasi hæ nullius pretij sint, peculiare aliquid scribere instituit: atque illud quoque munus, quo ciuitate Charidemum donastis, extenuat. Nam qui sic, quasi vos ei tribuisse non contenti, plura etiam debeatis, illud quoque adiecit, oportere prouidere vos, vt illi quicquid libet, impunè liceat: nonne id molitur quod ego dico? Neque verò ignoro Athenienses, decretũ hoc legibus nõ palàm esse contrarium, haudquaquã ostensurum esse Aristocratem: sed illud, quod est omnium iniquissimũ, quod in toto decreto causę dicendæ, in tali crimine, potestatẽ nusquam dedit, surripere conabitur. de quo ego multa mihi verba esse facienda nõ puto: cum ex eius decreto euidẽter possim ostendere, ne ipsum quidem existimare, vllam huius criminis reo dari causæ dicẽdæ potestatẽ. Scripsit enim: Si quis occiderit Charidemũ, eum abduci liceat: quem si quis eripuerit, siue ciuis siue priuatus, Refutatio effugiorũ quorundã

fœderibus excludatur:non,si ereptum iudicio non stiterit:sed omnino statim. Atqui si causæ dictionẽ daret,*aut saltem non tolleret:tum pœnam in assertores statuisset,cum eũquem eripuissent,iudicio nõ stitissent. Arbitror præterea illud quoque dicturum & hac parte obnixè daturum operam, vt fucum vobis faciat:irritum esse decretum, quòd senatusconsultum sit.Legem autem iubere,senatusconsulta esse annua. Itaque tametsi nunc ipse absoluatur: decretum tamen hoc nihil incommodaturum reipublicæ. Ego verò vobis illud contra hoc opponendum esse statuo:decretum ab isto esse scriptum,non vt eo irrito,nihil vos incommodi sentiretis (licuisset enim ab initio nihil scribere,si spectasset,quid esset è republica)sed,vt vobis deceptis,quidam ea quę cum vestris vtilitatibus pugnant, consequerentur. Qui autem accusarint,& rem distulerint, & effecerint,ne ratum esset decretum,hi nos sumus. Absurdum igitur fuerit,quarum rerum gratia nobis debetur,eas istis saluti esse. Deinde neque ita simplex istud est,vt aliquis existimet. Nam si nemo esset alius,istius exemplo,neglecta vtilitate vestra, scripturus:minus fortasse graue foret. Nunc quia tales non pauci sunt:vestri officij non est,decretum istud tolerare. Quis enim non securo animo denuò scribet,si hoc fuerit absolutũ?quis non approbabit?qui verò accusabit?Non igitur spectari debet,an hoc sit temporibus irritum:sed illud intuendum est,vos, si vestro suffragio decretum nunc absolueritis: his qui denuò nocere vobis volent, impunitatem daturos. Neque illud etiam me latet, Athenienses,Aristocratem simplicem & veram defensionem nullam habere:sed talia quædam effugia quæsiturum:decreta huius generis multa iam & multis esse facta.Id verò Athenienses,nullo argumento est,istum consentanea decreuisse legibus.Multę res.n. sunt,quib.fit vt vos decipiamini. veluti, Si quod è damnatis decretis apud vos non fuisset accusatum:ratum vtique fuisset, quãquã cõtra leges factũ:nec minus si quod accusatum est,& tamen vel preuaricatis accusatoribus,vel eloquentia ad suam causam explicandam destitutis, est absolutum: etiam hoc legibus esse contrarium, nihil prohibet. Num igitur,qui de eo sententiam dixêre iusiurandum non seruarunt?imò. quomodo? id ego dicebo. Se animo religiosissimo pronunciaturos iurarunt:animi autem opinio,ex his quæ audierint,exoritur,eam in iudicando cum sequuntur, piè faciunt.Quisquis enim,neque odio,neque benevolentia,neque alia iniusta causa commotus,contra sui animi sententiam non pronũciat:religiosè facit. Neq; enim qui ab oratore deceptus,aliquid ignorauit,ignorantiæ pœnas dare debet,sed qui volens & sciens perperam pronũciat,is execrationi est obnoxius. Quapropter in singulis concionibus,præco diris deuouet non decepto, sed illos qui phaleratis verbis vel senatum,vel populum,vel Heliæam decipiunt.Non igitur ei concedatis vt dicat,hoc esse factum:sed iussè esse factum:nec ab aliis ea iudicibus esse confirmata: sed vos edoceri iubete, se ea de re quàm nos æquiora dicere.Quod si facere non poterunt: absurdum esse statuo, aliorum deceptionem vestræ cognitioni anteferri.Præterea,mihi quidem per quàm esse impudens illa videtur oratio : prius etiam aliis talia decreta esse facta. Nec enim, si quid vnquam non secundum leges factum est, idque tu es imitatus : propterea te absolui decet:

A ἕκαστος ἔστω· οὐκ ἐὰν μὴ ψῆφος εἰς κρίσιν τὸν ἀγαπηθέντα· ἀλλ' ὅλως δίδυς. καί τοι, εἰ γε ἐδίδου κεῖσιν, ἢ καὶ μὴ ἀφῃρεῖτο· τότ' ἂν ὠφελήκει τὴν τιμωρίαν, ὁπότε εἰς τὴν κεῖσιν μὴ παρέσχον ὃν ἀφείλοντο. οἶμαι δ' οὕτω αὐτὸν, κἀκεῖνον ἐρεῖν τὸν λόγον, καὶ σφόδρα ταυτὶ ζητήσειν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ὡς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα. ὠφελοῦν μὰ γάρ ἐστιν. ὁ νόμος δ' ἐπέτειά κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα. ὡς τε κἂν αὐτὸ νυνὶ ψηφίσηθε· ἢ γε πόλις φλαύρως οὐδὲν πείσεται κἀκ τοῦ ψηφίσματος τούτου. ἐγὼ δ' ὠφελεῖν ταῦτα οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἀκούσαντας ὑπολαμβάνειν, ὅτι τὸ ψήφισμα τοῦτ' ἔδοξε γράψαι, οὐχ ἵνα ὄντος ἀκύρου μηδὲν ἀνδρὶ ὑμῖν συμβῇ (ἐξεῖλε γὰρ αὐτῷ τοῦτο ἀρχὴν μὴ γράφειν, εἴ γε τὸ βέλτιστον τῇ πόλει σκοπεῖν ἐβούλετο) ἀλλ' ἵν' ἐξαπατηθέντων ὑμῶν, ὠφελήσαντό τινες παναπλία τοῖς ὑμῶν συμφέρουσιν. οἱ δὲ γράψαντες καὶ χρόνοις ἐμποιήσαντες, καὶ δι' οὓς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα, ἡμεῖς ἐσμεν. ἄτοπον δή· γένοιτ' ἄν, εἰ ὑμῖν χάριν εἰκὸς ὑπῆρχεν, ταῦτα τοῦτοις εἰς σωτηρίαν ὑπάρξειεν. ἔτι τοίνυν, οὐδὲ ἁπλοῦν τὸ δ' οὕτως ἔχει, ὡς τις οἴεται. εἰ μὲν γὰρ μηδεὶς ἄλλος ἦν ὃς τις ἔμελλεν ὑμᾶς τοῦτο τὸ συμφέρον ὑμῖν ὀλιγωρήσας γράψειν, ἴσως ἂν ἦν ἕτερον ἐν δεινόν. νυνὶ δὲ ὄντων οὐκ ὀλίγων, οὐ καλῶς ἔχει μὴ λῦσαι τὸ ψήφισμα ὑμῖν. τίς γὰρ οὐχ ὁρᾷ γε θαρρῶν πάλιν, ἵνα καὶ τοῦτο ἀποτρέψῃ τις ἢ καὶ ὑπερβάλῃ; τίς δὲ γράψεται; οὐ τοίνυν τοῦτ' ἔστιν ἄκυρον τοῖς γράψασιν· ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶν, ὅτι τὴν περὶ τούτου ψῆφον, ἣν ἂν ἀποψηφίσησθε, τοῖς ἀδικεῖν βεβουλημένοις αὖθις ὑμᾶς, ἀδείαν δώσετε. οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνό με λέληθεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἁπλοῦν μὲν οὐδὲ δικαίαν, οὐδ' ἰδίᾳ συμφέρουσαν ἀπολογίαν ἀεὶ σοφιστικῶς λέγειν· πολλοὺς δέ τινας τοιαύτας ἐρεῖ, ὡς ἔστι πολλὰ τοιαῦτα ἤδη γέγονε ψηφίσματα πολλοῖς. ἔστι δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν τοῦτο σημεῖον, τῷ τινα ἐπιτιμᾶν ἐκκλησίᾳ. πολλαὶ γὰρ ἀποφάσεις εἰσὶ, δι' ἃς πολλοὺς ὑμεῖς ἐξηπατήσθε. οἷον εἴ τι τῶν ἁλωσίτων ψηφισμάτων παρ' ὑμῖν μὴ ἐγράφη κύριον αὖ λῦσαι δήπουθεν. καὶ μὴν πολλὰ τοῖς νόμοις γ' ἂν εἴρητο, καὶ εἴ τι γέγραπται, ἢ καθυφέντων τῶν κατηγόρων, ἢ μὴ δικασθέντων οὐδὲ δικάσαι, ἀπέφυγε. καὶ τοῦτο οὐδὲν κωλύει· πολλοὺς ἤδη οὐκ ἄρα δύσκολοῦσιν οἱ δικάσαντες αὐτῷ; ναί. πῶς; ἐγὼ διδάξω. γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ δικάσειν ὀμωμόκασιν δὲ τῆς γνώμης δόξα, ἀφ' ὧν ἂν ἀκούσωσι παείσαντα. ὅτε τοίνυν κἀκ ταύτῃ ἔθεντο τὴν ψῆφον, δυσχεραίνουσι γὰρ ὁ μήτε δι' ἔχθραν μήτε δι' εὔνοιαν, μήτε διὰ ἄλλην ἄδικον πρόφασιν μηδεμίαν παρ' ἃ γιγνώσκει· ὅμως τὴν ψῆφον, δύσεβεῖ. εἰ γὰρ ἠγνόησέ τι διδασκόμενος, τὸ μὴ συνεῖναι δίκην οὐκ ὀφείλει δουῦναι. ἀλλ' ἤ τις εἰδὼς ἐκεῖνο προὔδωκεν, ἢ ἐξαπατᾷ ἔνοχος ἅπας ὅστις τὴν ἀρᾶν. διόπερ καταρᾶται καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ὁ κῆρυξ, οὐκ εἴ τινες ἐξηπατήθησαν· ἀλλ' εἴ τις ἐξαπατᾷ λέγων, ἢ βουλήν, ἢ δῆμον, ἢ τὴν ἡλιαίαν. μὴ δῆτ' ἡμῖν ἐᾶτε λέγειν ὡς ἐγένετ' ἀλλ' ὡς ἔστι δίκαιον γίγνεσθαι· μηδ' ὡς ἕτεροι δικάσαντες ἐκύρωσαν ἐκεῖνα· ἀλλ' ὑμᾶς, αὐτοὺς ἀξιοῦτε διδάσκειν, ὡς δικαιότερ' ἡμῖν περὶ τῶνδε λέγουσιν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ δυνήσονται, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι, τὴν ἑτέρων ἀπάτην κυριωτέραν ποιήσασθαι τῆς ὑμετέρας αὐτῶν γνώμης. ἔτι τοίνυν

μοι γε δοκεῖ, καὶ σφόδρα αἰσχρὸς εἶναι ὁ τοιοῦτος λόγος, ὡς γέγονε καὶ πρότερον πολλοῖς ἄλλοις τοιαῦτα ψηφίσματα. οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ νόμους ἐπράχθη, σὺ δὲ τοῦτ' ἐμιμήσω· δίκαιον ἀποφεύγειν σοι προσῆκεν· ἀλλὰ

ἀλλὰ ποιᾶντίον πολὺ μᾶλλον ἀλίσκεσθαι δίκαιον. ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκείνων ἑάλω, οὐ τάδ' οὐκ ἂν ἐγράψας· οὕτως ἂν οὖν νῦν ἁλῶς, ἄλλος οὐ γράψει. ὡς μὲν τοίνυν οὐ δέδοκται τοῖς νόμοις φανερὸς γέγραφε τὸ ψήφισμα καὶ πάντας τοὺς νόμους, οὐκ οἶμαι λέγειν αὐτὸν ἔξειν. ἤδη δέ τινα εἶδον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γραφὴν ἀγωνιζόμενον παρανόμων, τοῖς νόμοις μὲν ἀλισκόμενον, ὡς ὂν συμφέρον ἡμῖν γέγραφε, λέγειν δ' ἐπιχειροῦντα, καὶ ταύτῃ βιαζόμενον δικάσασθαι μὲν τοῖς ἅπασιν οἶμαι, μᾶλλον δ' ἀναισχυντῆσαι λόγον. εἰ δὲ καὶ τἄλλα πάντα συμφέρει τὰ εἰρημένα, εἰ γε ὀμωμοκότας τοὺς νόμους δικάζειν ὑμᾶς, ἀξιοῦ κυρῶσαι, ἃ μηδ' αὐτὸς ἔχει δεῖξαι δικαίως γεγραμμένα· ἀσύμφορα εἶναι, εἴπερ τὸ δύνασθαι πλείστου πᾶσιν ἐστὶ καὶ πιστόν. οὐ μὴν ἀλλ', ἔχει τινὰ ὅμως ἀναίδεια αὐτῷ λόγον. οὕτω τοίνυν οὐδὲ ταύτῃ ἐνέσται πρὸς ὑμᾶς ὁ λόγος. οὔτε γὰρ σαφὲς ἐναντίον ὂν τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα, μᾶλλον ἀσύμφορόν ἐστιν ἢ παράνομον. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τοῦτ' ἐπιδεικνύναι. ἵνα δὲ ὡς ῥᾷστα τοῦτο μάθητε, ἐκ τῶν ὁμολογουμένων ὑμῖν ἐστὶν ἃ βούλομαι ποιήσω, παραδείγματί τινι χρώμενος. ἐπίστασθε γὰρ ὑμῶν ἕκαστον, ὅτι συμφέρει τῇ πόλει, μήτε Θηβαίους μήτε Λακεδαιμονίους ἰσχύειν· ἀλλὰ τοῖς μὲν Φωκέας ἀνταγωνιστάς, τοῖς δέ τινας ἄλλους εἶναι. ἐκ γὰρ τοῦ ταύτην ἔχειν τὴν τύχην ὑπάρξει μεγίστοις οὖσιν ἀσφαλῶς οἰκεῖν. ταὐτὸ τοίνυν νομίζετε καὶ τοῦτο, καὶ τοῖς Χερρονησίτην οἰκοῦσι τῇ πολιτῇ συμφέρειν, μηδένα εἶναι τῶν Θρᾳκῶν ἰσχυρόν. ἐκ γὰρ ἐκείνων πρὸς ἀλλήλους ταραχὴ καὶ ταπεινοφροσύνη, φεύγειν δὲ Χερρονήσου μεγίστη τῇ πασῶν ὅτι καὶ βεβαιοτάτη. τὸ τοίνυν ψήφισμα τοῦτο, τῷ μὲν δήμῳ τῷ κερσοβλέπτου θεάματος ἀσφάλειαν δίδωσιν, τοῖς δὲ τῶν ἑτέρων βασιλέων στρατηγοῖς, φόβον καὶ δέος, μή τινα αἰτίαν ἔχωσι, παρελθόντες τοὺς μὲν ἀσθενεῖς, τὸν δ' ἕνα ὄντα, ἰσχυρὸν καθίσησιν. ἵνα δὲ μὴ πάνυ θαυμάζητε, εἰ τὰ παρ' ὑμῖν ψηφίσματα τηλικαῦτ' ἔχει δυνάμεως μέγεθος ὁ καὶ πάντες ὑπείληφατε πρᾶγμα, ὑμᾶς ὑπομνήσω, ὅτε μιλτοκύθης ἀπέστη κότυος, συχνὸν ἤδη χρόνον ὃ τοῖς τῶν πολέμου, καὶ ἀπηλλαγμένου μὲν Ἐργοφίλου, μέλλοντος δ' αὐτοκλείους ἐκπλεῖν στρατηγοῦ, ἐγράφη τι παρ' ὑμῖν ψήφισμα τοιοῦτον, δι' ὃ μιλτοκύθης μὲν, ἀπηλθε φοβηθείς, καὶ νομίσας ὑμᾶς οὐ προσέχειν αὐτῷ· κότυς δὲ ἐγκρατὴς τῆς τε ὁδοῦ τῆς ἱερᾶς, καὶ τῶν θησαυρῶν ἐγένετο. καὶ γάρ τοι μὴ ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτοκλῆς μὲν ἐκρίνετο ὡς δεδολωκὼς μιλτοκύθην· εἰ δὲ χρόνοι, καὶ τὸ τὸ ψήφισμα εἰπόντος τῆς γραφῆς ἐξελυθέντα· τὰ δὲ πράγματα ἀπολώλει τῇ πόλει. εὖ τοίνυν ἴστε, ὅτι καὶ νῦν, εἰ μὴ λύσετε τὸ ψήφισμα τοῦτο, καὶ τοῖς βασιλεῦσι θαυμασιωθήσεται δι' αὐτὸ ἀθυμία, καὶ τοῖς στρατηγοῖς αὖ· ὅλως γὰρ ἡμῖν τοῦτο παρεσκεῦσθαι μὲν αὐτοῖς, πρὸς κερσοβλέπτην ἀποκλίνειν ὑμᾶς. εἰδὲ ἐκ τοῦ ταῦτα γνῶναι ἀναχωρήσουσι τῆς ἀρχῆς, ὅτι καὶ ἐξ ὑπνου τινὸς αὐτοῖς ὅτι θεμένου κερσοβλέπτου· πάλιν ὁρᾶτε τί συμβήσεται; φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, εἰ ὑμᾶς ἀδικῇ κερσοβλέπτης, ὃ μᾶλλον εἰκὸς ἐπίστασθαι, ἢ δυνηθέντα μὴ ποιῆσαι; ἐκ ἐκείνους ἡμῶν δὲ ἐκείνων πάλιν ἀθενῆ ποιεῖν αὐτὸν ὅπως δύνησόμεθα; οὐκοῦν ἅπασιν ἡμῖν πρὸς ταῦτα ἐκείνοις ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐ μόνον ἡμῖν ἀδικουμένοις ἐκ ἐβοηθήσατε ἀλλὰ φόβον αὖ καὶ ὑμῖν ἡμῖν αὐτοῖς ἀμυνώμεθα, θαυμασθ' παρεσκεύσατε, ψήφισμα ποιήσαντες τὸν ἐναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι, καὶ πρᾶττοντα ἡμῶν, αὖ τις ὕστερον τύχῃ, ἀζήμιον ἔσται. ἥκουσι δ' ἱκέται βοηθοῖς καλεῖν ἡμᾶς, ἐφ' οἷς καὶ χρὴ ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ χρὴ ἡμᾶς καλῶς ἐβο-

A sed contrà, tanto damnari magis propterea. Sicut enim, si quis illorum damnatus fuisset, tu ista non scripsisses: ita si tu nunc damnaberis, alius non scribet. Hoc decretum igitur se non manifestè cõtra oẽs fecisse leges, nec ipsum posse negare Aristocratem arbitror. Sed accidit, vt quendam violatarum legũ reũ viderim: qui cum legibus damnaretur, se conducibilia vobis scripsisse, dicere instituerat, & vehementer contenderet: stulta quidem prorsus opinor, vel impudenti potius oratione. Tametsi .n. ea quæ decreuisset, in cæteris ab omni parte vtilia essent, & à vobis tamen, qui vos ex præscripto legum pronuncia turos iurastis, ea confirmari postularet, quæ nec ipse iustè scripta esse posset ostendere: pro inutilibus habenda fuerint, si modò iuriiurandi religio maximi omnib. facienda est. Habet fortasse tamen illa impudentia nonnihil excusationis. Isti autem nec ea causa reliquitur apud nos. Cum enim decretum eius summoperè legibus aduersetur: perniciosius etiam est, quàm iniquius: atque idipsum quoque demõstrabo vobis. Vt autem id quod volo verbis pauciss mis ostendam: notum vobis omnib. exemplum recensebo. Scitis è republica nostra esse, vt neque Thebani, neque Lacedæmonij sint potentes: sed vt illi Phocẽses, hi alios quospiam aduersarios habeãt. Nam tali rerum statu, vos summam potentiam sẽcuri, & extra omne periculum tenere potestis. Hoc ipsum igitur consimili ratione ciuibus nostris, qui in Chersoneso consedere, prodesse putetis, vt ne quis Thracum magnas opes habeat. Nam illorum tumultus inter ipsos, mutuæque suspiciones & simultates, summa sunt omnium firmissimáque Chersonesi præsidia. Decretum verò illud, quo vt Cersobleptæ summi ducis securitati consuleretur, sic cæterorum regum præfectis metus & terror, ne in crimen aliquod veniant, incutitur: hos infirmos, vnum illum potentem facit. Ne verò miremini decreta vestra tantum habere ponderis & momenti: rem factam, & notam vobis omnibus, in memoriam redigam. Quũ Miltocythes à Coty defecisset, bellúmque diu traheretur, & Ergophilo successor datus Autocles, classe profecturus esset: factum quoddam apud vos huiusmodi decretum fuit, quo Miltocythes perterritus abiit, quòd vos à se alienatos existimabat. Cotys autem & sacri montis, & thesauris est potitus. At qui deinde, Athenienses, Autocles accusabatur, quasi Miltocythẽ perdidisset: iámque tẽpus accusandi autore n decreti illius exierat: & nostra ciuitas rebus infectis & perditis desistere cogebatur. Omnino igitur scitote, nunc etiam, nisi decretum hoc solueritis: & reges ipsos, & eorum duces mirabiliter animis trepidaturos. Putabunt enim, se prorsus despectis, ad Cersobleptem vos inclinare. Qui si ob eam opinionem à Cersoblepte per occasionem aliquam oppugnari, regnis cesserint: rursus ex ea re quid futurum sit, videte. Agite verò, per deos immortales, si vos Cersobleptes læserit (id quod, si sperarit duntaxat, facturum potiùs quàm, si potuerit esse omissurum, esi probabilius) nõ ad illos ibimus, illorúmque opibus huius potentiam conabimur infirmare? Ad quæ si vobis illi sic responderint, Vos Athenienses, nobis affectis iniuria, opem non modò non tulistis: sed in metum etiam si nos defenderemus, ingẽtem coniecistis: decreto facto, qui illum & vestris & nostris vtilitatib. anuersantẽ occidisset, eũ cõprehendi licere. Nõ igitur vos decet, auxilium à nobis petere, ad ea in integrũ restituẽda, quæ & in vos & nos malè cõsulẽtes,

If. caput orationis: Decretum Aristocratis non esse è repub. quia sit & cõtra leges & Chersonesopericulosum, aut is Cersobleptæ opibus.

amiſiſtis:hæc inquam ſi reſponderint,quæſo vos,an non eorum æquior futura eſt quàm noſtra oratio? ego quidem opinor.Quin illud etiam dici non poterit: vos probabiliter circumuentos eſſe, & deceptos.Nã ſi nihil aliud cogitare poſſetis,nec ipſi prudentia valeretis ad huiuſmodi res intelligẽdas:exẽplũ Olynthiorum videre licuiſſet:qui quibus acceptí modis à Philippo,quam illi gratiam retulerunt? Is Potidæam eis,nó tum reſtituit,cum tueri diutius non poſſet,quemadmodũ vobis Cerſobleptes Cherſoneſum:ſed bellum vobiſcum gerens,magnis ſumptibus factis,vi expugnatam,cùm ipſe,ſi vellet,retinere potuiſſet,tradidit:ac ne conatus quidem eſt facere quicquam aliud.Illi tamen,quoad eum tantum eſſe videbant,vt magnitudini eius fides haberi poſſet:& ſocij eius erant,& propter eum nos oppugnabant.Sed cum videant eum ita creuiſſe,vt eius potẽtia ſibi metuenda ſit:tantum abſunt à decernendo, ſi quis eorum aliquem,per quos eius imperium auctum & firmatum eſt,occiderit,eum è ſociorum di tione abduci licere:vt noſtram,quos ſciunt prę omnib.aliis,cùm amicos eius, tum ipſum Philippum, ſumma cum voluptate occiſuros,amicitiam expeti uerint: ſocietatem item noſtram,vt ferunt, expeturi.Quòd ſi Olynthij futura proſpicere norũt: vos, qui Athenienſes eſtis,non idem facietis?An non turpiſſimum fuerit,vos,qui conſilij capiendi de rebus gerendis ſcientia præſtare videamini:quid expediat minus prudenter quàm Olynthios animaduertiſſe? Audio porrò iſtum idem allaturũ eſſe,quod ab Ariſtomacho ſemel pro cõcione dictum eſt: nunquam Cerſobleptem,Cherſoneſo vobis eripienda, veſtras inimicitias ſuſcepturum.Nec.n. ſi cæperit atque obtineat,illi cõmodaturam,cuius pacatæ reditus& vectigalia,triginta talẽta non excedant.Sin bello infeſtetur:nullus omnino ſit fructus:quum ex emporiis (quæ belli tẽpore clauderentur)amplius ducentorũ talẽtũm reditus percipiat.Quare ſi parui lucelli ſpe adductus, hoſtis eſſe malit,cũ plura poſſit,amicitia noſtra munitus,obtinere:mirari ſeſe dictitabũt.Mihi verò nõ deeſſent complura dicẽda,in quæ ſi quis intueatur,magis illum formidandũ putet:quãm hac cogitatione cõcedendum,vt eius opes augeantur.Id ſolum tamẽ,quod in promptu maximè mihi eſt, dicam.Noſtis vtique Philippum,Athenienſes,Macedonem iſtum, cui nimirum multo magis expediebat totius Macedoniæ reditus ſecurè percipere, quam cũ periculis Amphipolitanos.Magis porrò è re eius fuiſſet,amicitiam veſtram,quam à patre,per manus traditam acceperat,tueri:quàm Theſſalorum,à quibus pater eius regno pulſus fuerat,ambire ſocietatẽ Nam præter hoc, illud etiam videre eſt: vos nunquam,Athenienſes,vllum amicum deſeruiſtis:Theſſali,neminem vnquam cõſtanter defenderunt. Quę quum ita ſint:parua emolumenta, & incertos amicos,& pericula,videtis eum vitæ ſecuritati pertuliſſe.Quæ cauſa tandem eſt?Neque.n.huius facti ratio ita eſt in prõptu.Dicam Athenienſes. Cũ hominib. bonæ ſint duæ res,altera princeps maximáq;omniũ felicitas:altera, vt hac minor,ſic inter cæteras ſũma, cõſilij capiẽdi prudentia:non ſimul contingit vtriuſque poſſeſſio mortalib.:neq; quiſquã felix terminũ aut fineẽ vllum habet infinitæ augendarũ opũ cupiditatis.Proíde multi maiorũ emolumẽtorũ deſiderio fortunas ſuas amiſerũt.Et quid neceſſe eſt de Philippo dicere,aut alio quopiã?Cũ ipſe Cotys Cerſoplepte pater, ſi qua ei exorta eſſet ſeditio aut diſſenſio, miſſis ad nos legatis, ſe facturũ oĩa fuerit pollicitus

Nõ haberi poſſe Cerſobleptæ fidem de Cherſoneſo,exẽplis docet.

λῦσαθε.εἰπέ μοι ταῦτ' ἐὰν λέγωσιν, ὦ δικαιότερα ἡμῶν ἐρῶσιν;ἔγωγ' οἶμαι.καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἔνεστι εἰπεῖν, ὅτι νὴ δι' εἰκότας ἐφενακίσθητε,καὶ παρεκρούσθητε. εἰ γὰρ μηδὲν εἴχετε τῇ ἄλλων λογίσασθαι, μηδ' ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς οἷοί τε ἦτε ταῦτα σκοπεῖν. ὧν ἰδεῖν παράδειγμα ὁλυνθίους τουτουσί, οἳ τί πεποικότες αὐτοῖς φιλίππου, πῶς αὖτ' ἀπέχθωνται;ἐκείνος ἐκείνους ποτίδαιαν καὶ τηνικαῦτα ἀπέδωκεν, ἵνα δ' ὁποτερῶν οὐκ ἐθ' οἷός τ' ἦν, ὥσπερ ὑμῖν ὁ περσοβλέπτης χερρόνησον· ἀλλὰ πρὸς ὑμᾶς πολεμῶν, χρήματα πολλὰ ἀναλώσας, ἑλὼν καὶ δυνηθεὶς αὐτὸς ἔχειν, εἰ περ ἐβουλήθη, παρέδωκε. καὶ οὐδ' ἐπεχείρησεν ἄλλο ποιεῖν οὐδέν.ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνοι, ἕως μὲν ἔφευγε τηλικοῦτον αὐτὸν, ἡλίκος ὢν πιστὸς ὑπῆρχε· σύμμαχοί τε ἦσαν, καὶ δι' ἐκεῖνον ἡμῖν ἐπολέμουν. ἐπειδὴ δ' εἶδον μέζω τῆς πρὸς αὐτοὺς πίστεως μνήμονα· τοσοῦτ' ἀπέχουσι τὸ ψηφίσασθαι, ἂν τις ἀποκτείνῃ τινὰ τῶν ἐκείνῳ συγκατεσκευακότων τὴν ἀρχὴν, ὅτι τ' ἑαυτῷ συμμάχων ἀρίστων εἶ), ὡς δ' ἡμᾶς, οἷς ἴσασιν ἁπάντων αἰθέρπτων ὄντας καὶ τοῖς ἐκείνου φίλοις, καὶ αὐτὸν φίλιππον ἀποκτείναντας, φίλοις πεποιῆσθαι φασὶ δεῖν καὶ συμμάχοις ποιήσεσθαι. εἶτ' ὀλυνθίοις μὲν ἴσασι τὸ μέλλον προρᾶν ὑμᾶς δεῖν ἀθλιωτάτους, ταυτὸ τοῦτ' οὐ ποιήσετε; ἀλλ' οὐκ αἰσχρὸν τοῖς περὶ πράξεων βουλεύσασθαι δικαίως ἐθέλειν, ἢ τὸν ὀλυνθίων τὸ συμπεσὸν εἰδότας ὀφθῆναι;ἀκούω τίνων αὐτὸ καὶ τίνα τὸν ῥήτορα λέγον, οἷον καὶ πρότερόν ποτε ἀριστόμαχος παρ' ὑμῖν ἐδημηγόρει, ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως ποτὲ περσοβλέπτης αἱρήσεται, χρήσιμον ὁποτερονοῦν ὑπάρχοντα, ἐλθὼν ὑμῖν ἐφ'. οὐδὲ γὰρ εἰ λάβοι κατάχρῃ, λυσιτελήσειν αὐτῷ. ἐκ μὲν γε ἐκείνης οὐκ ἔστ' ὡσπερεὶ πεντήκοντα τάλαντα ἡ πρόσοδος, μὴ πολεμοῦντος· εἰ δὲ πολεμήσετε ἅ, οὐδὲν ὅτι τῇ ἐμπορίῳ, ἃ τοῦτ' ἀνήλωται θεὶς, πλέον, ἢ διακόσια τάλαντα ἔσθ' ἡ πρόσοδος. ὥστ' εἰ βουλόμενος μικρὰ λαμβάνειν, καὶ πολεμεῖν αἱρήσεται, ὀφθὸν τὰ πλείω καὶ φίλος ἔφ), θαυμάζειν φήσουσιν. ἐγὼ οὐκ ἔστ' ἐρῶ μὲν εἰ πεῖν πολλὰ, ἃ μοι δοκεῖ μᾶλλον αὐτὸς ἰδὼν ἀπιστεῖν εἰκότως, ἢ τοῖς πρόσθεν, ἐκεῖνον ἐξ μεγαλογίγνεσθαι. οὐ μὲν ἀλλ' ὃ μάλιστα προσέχειν ἐγὼ τῷ λέγοντι ἔστε δήπου φίλιππον, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, τουτονὶ τὸν μακεδόνα. ᾧ πολὺ δήπουθεν μᾶλλον ἐλυσιτέλει, τὰς ἐξ ἁπάσης μακεδονίας προσόδους ἀδεῶς λαμβάνειν, ἢ μὴ κινδυνεύων τὰς ἐξ ἀμφιπόλεως, καὶ χρῆσθαι φίλοις ἀρετὴ τέρον ἢ αὐτῷ τοῖς παροῦσιν ὑμῖν, ἢ θετταλοῖς, οἳ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐξέβαλον. ἀλλὰ γὰ τούτου, καὶ πεῖσθεν δεῖν ὑμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, οὐδένα πρόποτε πώποτε τῆς φίλων θετταλοὶ δὲ, οὐδένα πώποθ' ὅτινα, οὔ. ἀλλ' ὅμως τούτων οὕτως ἐχόντων, μικρὰ λαμβάνῃ, καὶ τοῖς ἀπίστοις φίλοις, καὶ τὸ κινδυνεύειν αὐτῷ τε μετὰ ἀσφαλείας ζῆν, ὁρᾶτε προῃρημένον αὐτόν. πῶς δ' οὐ τὸ αἴτιον; οὐ γὰρ δὴ λόγον γε τὸ πρᾶγμα οὐτωσὶ πρόχειρον ἔχει. ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, δεινὸν ἀγαθὸν ἅπαντων πάντων ἀνθρώποις, τὸ μὴ, ἡσυχάζοντα καὶ μηδὲν πάντων τὸ δύτυχεῖν, τὸ δὲ, ἐλάττονος μὲν τούτου, τῆς δὲ ἄλλων μείζου, τὸ καλῶς βουλεύεσθαι. οὐχ ἅμα ἀμφοῖν ἐπιγίνεται τοῖς ἀνθρώποις οὐδὲ ἔχει τῆς εὖ πρᾶττ' ὄντων οὐδεὶς ὅρον, οὐδὲ τελευτὴν τῆς πλεονεκτεῖν ἐπιθυμίας. δι' ὅπερ πολλοὶ πολλάκις ἀπόλεσαν. καὶ τί δεῖ φίλιππον λέγειν, ἢ τὴν ἄλλων; ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτὸς ὁ περδίκκου, ὃν ἐσβεῖς πέμπων πρὸς ἡμᾶς, ἅπαντα ποιεῖν ἕτοιμος ἦν,

σοβλέπτου πότους, ἵνα μὴ σπαράξοι πρός τινας,

κὴ τοῦτ' ἠβαύλετο, ὡς ἀλυσιτελὲς τὸ τῇ πόλει πολεμεῖν. ἐπεὶ δὲ ὑφ' ἑαυτῷ τὼι θρᾴκιι ἔσχε, κατελάμβανε τὰς πόλεις, ἠδίκει μεθύων, ἐπαροίνει, μάλιστα μὲν εἰς ἑαυτὸν, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς, τῷι χώραν ἐποιεῖτ' ὑφ' ἑαυτῷ, τὸ πρᾶγμα ἀμήχανον ὢν. ἦν γὰρ τὸ πλεονεκτεῖν ὅπι χειρόντων οἷς οὐχρὴ, οὐκ εἰώτε τὰ δυχερέστατα ἕκαστος λογίζεσθαι· ἀλλ' ἃ κατορθώσας ὠφελήσειεν. ἐγὼ δὲ δεῖν ὑμᾶς περὶ τούτου τοῦ χώρου βεβουλεῦσθαι· ὅπως ἂν μὲν ἃ χρὴ περὶ ὑμᾶς γινώσκῃ κερσοβλέπτης, μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικηθήσεται. ἐὰν δ' ἀλόγως ἀδικεῖν ὅπι χειρῇ· μὴ μείζων ἔστω τῶν δρωμένων δίκη. ἀπαγγέλουσι δὲ ὑμῖν τὼι ὅπισθεν, ὅτε ἀφεισήκει μιλτοκύθης, κότυς ἔπεμψε, καὶ ἐκέλευε, ὅτε τάχιστα τὴν ἀρχὴν ἔχων, πέμψας πρεσβείαν χωρία ὑμῖν ἀφελέσθαι.

Epistolē.

Τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ παράδειγμα ἑωράκοτες, αὐτοὶ μὴ πεισθῆτε. κἀκεῖνο εἰδότες, ὅτι φίλιππος, ὅτε μὲν ἐπολιόρκει ἀμφίπολιν, ἐν ὑμῖν παραδώσειν ἔφη· ἐπειδὴ δὲ ἑλάβε, τὴν ποτίδαιαν περιαφείλετο· ἐκείνων τὴν πίστιν βουλόμενος ἔχειν, οἷς περ φασὶ πρὸς λακεδαιμονίους ποτὲ εἰπεῖν ἰφικράτους ἐφιάλτου. κὴ γὰρ ἐκεῖνόν φασιν, ἐξαπατῶντων τι τῶν λακεδαιμονίων, κὴ περὶ εἰρόντων πίστιν ἐφ' ὅτῳ τινὰ βούλεσθαι λαμβάνειν, εἰπεῖν· ὅτι πίστιν ἂν οἴεσθαι ἡγεμὼν μόνον, εἰ δείξειεν, ὅπως, ἂν ἀδικεῖν βούλωνται, μὴ δυνήσονται, ἐπεὶ, ὅτι γε βουλήσονται, εἰδέναι, ἕως ἂν ἃ δυνήσονται, πίστιν οὐκ ἔστι. ταύτῳι, ἂν ἐμοὶ χρῆσθε συμβούλῳ, φυλάξετε τῷι πίστιν πρὸς τοῦτον τὸν θρᾷκα, καὶ μὴ βουλήσεσθε εἰδέναι. πίνα ἂν, εἰ πάσης ἄρξειε τῆς θρᾴκης, πρὸς ὑμᾶς χρόνον γνώμῃ. ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδὲ ὑγιὲς νοῦν τῶν ἀνθρώπων ὄντι τοιαῦτα χρήσειν ψηφίσματα, καὶ δόσεις τοιαύτας δωρεάς· καὶ τοῦτ' ἂν πολλῶν ῥᾴδιον γνῶναι. ἴστε γὰρ δήπου τοῦτο πάντες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅμοίως ἐμοὶ, ὅτι τὸν κότυν πότ' ἐκεῖνον ἐποιήσασθε πολίτην· ἵνα ὡς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον εὔνουν ἡγούμενοι καὶ φίλον, καὶ μιᾷ ζ χρυσοῖς στεφάνοις ἐστεφανοῦτε· οὐκ ἂν εἴ γε ἐχθρὸν ἡγεῖσθε. ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ πονηρὸς καὶ θεοῖς ἐχθρὸς ἦν, καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκει· τοὺς ἀποκτείναντας ἐκεῖνον, πύθωνα καὶ ἡρακλείδην, τοὺς αἰνείους πολίτας ἐποιήσατε ὡς εὐεργέτας, καὶ χρυσοῖς στεφάνοις ἐστεφανώσατε. εἰ δὴ τότε, ὃν ὑμῖν οἰκεῖος ἔχειν ὁ κότυς ἐδόκει, ἐγράψατέ τις, ἐάν τις ἀποκτείνῃ κότυν, ἔκδοτον εἶ)· πότερον ἐξείδοτ' ἂν τὸν πύθωνα καὶ τὸν ἀδελφόν; ἢ οὐδὲ τὸ ψήφισμα τοῦτο πολίτας ἐποιεῖτε, καὶ ὡς εὐεργέτας ἐτιμᾶτε; τί δ' ἀλέξανδρον ἐκεῖνον τὸν θετταλὸν, ὃς εἶχε μὲν ἀχιλλάλωον δήτας πελοπίδαν, ἐχθρὸς δ' ὡς οὐδεὶς θηβαίοις ὢν, ὑμῖν δ' οἰκείως διέκειτο οὕτως, ὡς τε παρ' ὑμῶν στρατηγὸν αἰτεῖν, ἐβουλεύεσθε ἢ αὐτῷ; καὶ πάντα ὢν ἀλέξανδρος· πρὸς Διὸς, εἴ τις ἐγράψεν, ἐάν τις ἀποκτείνῃ ἀλέξανδρον, ἀγώγιμον εἶ)· ἆρ' ὧν μὴ ταῦτ' ὕβρισε καὶ παρώπτακισεν ἀσφαλὲς ἂν ὢν, τὸ παρ' αὐτὸ δίκην πεῖσιν λαβεῖν; τί δὲ τἄλλα λέγοι τις ἄν; ἀλλ' ὁ μάλιστα δοκῶν νυνὶ ὑμῖν ἐχθρὸς εἶ) φίλιππος οὑτοσὶ, εἰ τόθ', ὅτ' ἀργαῖον κατάγοντας λαβὼν τὴν ἡμετέραν πολιτῶν, ἀφῆκε μὲν αὐτοὺς, ἀπέδωκε δὲ πάντα ὅσα ἀπώλεσαν, αὐτοῖς· πόσῳ δὲ χρήματα, ἐπηγγείλατο ἕτοιμος εἶ) συμμαχίαν ποιεῖσθαι, καὶ τῷι παρελθὼν φιλίαν ἀνανεοῦσθαι, εἰ τότε ἠξίωσε τυχεῖν τούτων, καί τις ἐγράψε τὴν ἀφεθέντων ὑπ' αὐτοῦ· ἐάν τις ἀποκτείνῃ φίλιππον ἀγώγιμον εἶ)· καλῶ γε ὕβριν ἤλθ' ἂν ὑβρισμένοι. ἆρά γε ὁρᾶτε καὶ καταμανθάνετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐφ' ἑκάστου τούτων,

& tum séserit, quàm suis rationibus esset incommodum, nostræ ciuitati facere bellū. Thracia verò subacta, vrbes occuparit, ebrius iniurias fecerit: debachatus sit, in primis in semetipsum, deinde in nos etiam: nostrā ditionem inuaserit: ita res erat inexplicabilis. Nam si qui ad explendas iniustas cupiditates ea suscipiunt, quæ non oportet: hi non difficillima quęque cogitare solent, sed prosperi successus emolumenta. Ego verò vobis ea deliberandā censeo quibus Cersobleptæ, si in ea sententia manserit, qua eum esse decet, nulla fiat per vos iniuria. Sin temerè vos lacessere conetur: vt non sit maior, quàm vt eum vlcisci queatis. Legam autem vobis epistolam, quam Cotys, post Miltocythæ defectionem huc misit, & qua toto imperio potit⁹, Timomacho missa, vestras vrbes euertit.

EPISTOLA.

Hoc exemplum, Athenienses, cum videritis, & illud sciatis, Philippum, dum Amphipolim obsidebat, ideo se eā oppugnare dixisse, vt vobis traderet: postquam ceperat, etiam Potidæam vobis eripuisse: hāc (si me quidem audietis) Cersobleptæ fidem habebitis, quam Iphicrates Ephialtæ F. olim à Lacedæmoniis stipulatus est. Quem aiunt, fraudem in re quapiā nectentibus Lacedæmoniis, ostendentibus tamē se quamuis illi fidem daturos, dixisse: non alia fide data se posse acquiescere, quàm si probarent, se, etiāsi vellent, nocere non posse. Sibi enim non esse dubium, quin vellent. Quoad igitur possent, fidem eis haberi non posse. Hanc fidem igitur, si meis vti consiliis placet, aduersus Thracem istū custodietis: nec experiri voletis, quo animo, tota Thracia potius, erga vos futurus sit. Iam nec sanorum hominum esse talia decreta scribere, & aliquibus talia dare prēmia id quoque de multis rebus facilè intelligitur. Scitis enim omnes æquè mecum, Athenienses, vos Cotyn quondam illum fecisse ciuem: haud dubiè bene velle vobis illo tempore atque amicum esse existimantes. Quin & aureas ei coronas decreuistis: non vtiq; facturi, si hostem putaretis. Verumtamen, cùm scelerato & diis inimicus fieret, & vos magis iniuriis afficeret: interfectores eius Pythonem & Heraclidem Aenios, vt bene meritos, in ciuitatē adscriptos, aureis coronis ornastis. Si tunc igitur, quando familiaris vobis Cotys esse videbatur, aliquis scripsisset, Si quis Cotyn occiderit, fœderibus exemptus esto: vtrum Pythonem cum fratre noxæ dedisseris: an contra decretum illud ciuitate donatos, vt bene meritos ornassetis? Quid verò de Alexandro Thessalo? is cum Pelopidā captū in vinculis haberet, & Thebanorum hostis esset acerrimus, vobis verò ita familiaris, vt & ducem à vobis peteret, & vos illum iuuaretis, omnia denique esset Alexander: obsecro vos, si quis scripsisset, Si quis occiderit Alexandrum, eū abduci liceat: num tutum fuisset conari postea iniurias eius & contumelias vlcisci? Quorsum verò attinet cætera huius generis recensere? Vel Philippus, qui vester inimicus infensissimus habetur, si tum, cū vestrorū ciuium quosdam, Argæum restituentes, deprehensos, nō ipsos modò dimisit, sed & omnia quę perdiderāt eis reddidit, & missis ad vos literis, se paratū esse ostēdit vobiscū facere societatē, & paternā amicitiam renouare, si tū hæc ei tribui postulasset aliquis ex his, qui ab eo dimissi fuerant, & scripsisset, Si quis occiderit Philippū, eū cōprehendi, liceat: nonne tocullariam in cōtumeliā incidissemus? Nunquid videtis & intelligitis, Athenienses, ex his singulis:

Exēplis aliis ostēdit posse Athenienses pœnitere huius decreti.

si tale quippiam decreuisſetis, quantæ id veſtræ de- A
mentiæ tribueretur? Non .n. & ſanæ mentis homi-
num eſſe puto, ſiue cùm aliquem amicum eſſe puta-
rint, ſicci fidere, vt etiamſi cœperit eſſe iniurius, fa-
cultate vltionis ipſi ſeſe ſpolient: ſiue, ſi quem pro i-
nimico habeant, ſic odiſſe, vt ſi depoſitis odiis in gra
tiam redire velit, prohibeãt, quò minus hæc facere
liceat. ſed tantiſper mea quidem ſententia, tum o-
diis, tum amicitiis eſt progrediendum, vt harum oc
caſionum neutra prætereatur. Illud porrò etiam ego
perſpicere nequeo, cur non omnes homines eadem
ſibi tribui poſtulaturi ſint, quicunque paruulũ quip
piam in vos contuliſſe videbuntur, ſi hæc Charide-
mo conceſſeritis: veluti ſi vultis, Simon, Bianor, A-
thenodorus, infiniti alij. Quòd ſi omnib. eadẽ decer-
nemus: eò tandem profectò deuenietnus, vt merce-
nariorum militum munus obeuntes, ſingulorum ſa- B
lutem, ſatellitum inſtar, tueamur. Sin hiſtribuemus,
illis non item: fraudati iurè vobiſcũ expoſtulabunt.
Agite verò, ſi & Meneſtratus Eretrienſis eadem de-
cerni ſibi peret, aut Phaylus Phocenſis, aut alius quiſ
piam princeps, (iungimus autem, adducti ſæpe tẽ-
poribus cũ multis amicitias) vtrũ decernemus om-
nibus, an non? Decernemus nimirum? Atqui, Athe-
nienſes, qua ſpecie probabili id faciemus, qui prin-
cipatum ſuſtinere nos ad aſſerendam Græcorum li
bertatem profitemur, ſi eos, qui priuatam potẽtiam
cũ oppreſſione multitudinis obtinẽt, cuſtodierim.?
Equidem non video. Nã ſi quid tale cuipiam largiẽ-
dũ eſt (id quod ego nego) cõferri debet primùm in
eum, qui nos nulla vnquã affecit iniuria. Deinde in
eũ, qui ne quidẽ ſi velit, poſſit lædere. Poſtremò, de
quo cõſtet omnibus, eum hæc accipere pro defenſio
ne ſuæ ſalutis: non ad impunitatem alienę ſalutis op
pugnandæ. Charidemum autem nec nihil in vos de-
liquiſſe, nec donũ iſtud accipere, vt ne quid mali pa
tiatur, prætereo. ſed nec fidem ei habendam eſſe in
poſterum, ex me audite: atque cõſiderate, nũ rectã in
ueſtigandæ rei viam inſiſtere videar. Ego ſic exiſti-
mo, Athenienſes, qui veſtrorum inſtitutorum & le-
gum deſiderio, ius ciuitatis adipiſci ſtuduerunt: eos
imul & voti cõpotes fieri, & apud vos habitare, &
rerum deſideratarum frui communitate. Qui verò C
neutrum horum vel deſiderant, vel admirantur. ſed
ſolum emolumentum ſpectant, quo propter veſtri
honoris opinionem fruuntur: eos arbitror, vel ſatis
ſcio potius, ſicubi maioris emolumenti ſpem proſpe
xerint, vobis prorſus neglectis, illam adoraturos. Ve
luti (quò & vos intelligatis, qua gratia hæc ego di-
xerim) Python ille, cum primùm occiſo Cotyo, non
quouis abire ſibi tutũ eſſe putaret, ad nos profectus,
ius ciuitatis petiit: & vos primos omnium fecit. Poſt
quam verò cẽſet, Philippi opes magis è re ſua eſſe:
nulla veſtrũm habita ratione, cũ illo facit. Nõ enim
eſt, non eſt, Athenienſes, apud illos, quorum omnia
ſtudia, cogitationes oẽs ad auaritiam referũtur, quic
quã vel ſimi, vel ſancti. Sed oportet, vt quiſquis cor
datus eſt, talem hominẽ cautione diligenti ſuperet:
nõ accepto demũ dãno, datiſque credulitatis pœnis,
cõqueratur. Quod ſi demus, Athenienſes (id quod mi-
nime è veſtũ eſt) ipſum Charidemũ, functũ erga vos eſ
ſe officio, & fungi, & facturum idem in poſterum,
neque alio animo vnquam futurũ: nihilò magis de-
cuerit eũ talia decerni. Nã ſiquidẽ prærogatiua hæc
ab aliud quippiam, quam ad itabiliẽdũ Cerſobleptę
regnum tribueretur: æquiore id animo ferri poſſet.
Nũc mores eius, in cuius vsũ præmij cõmoditate abu

Charidemus officio fungatur: at Cerſobleptem ſuſpectum eſſe oportere.

ἠλίκῳ ἂν ὠφληκότες ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἦτε, εἴ τι τοιοῦτον ἐπιγ-
χάνετε ἐψηφισμένοι; ἐγὼ δ' οὐκ ὑγιαινόντων ἀνδρῶν οἶμαι
οὐδ' ὅταν τινὰ ὑπειλήφωσι φίλον, οὕτω τινὰ λύειν, ὡς τὸν
ἀδικεῖν ἐπιχειρῆ, τὸ ἀμυνέσθαι σφῶν αὐτῶν ἀφελόμενον
οὐδ' ὅταν ἐχθρόν τινα ἡγῶνται, οὕτως ὦ μισεῖν, ὡς τὸν ἐπὶ
παυσάμενον βούλεσθαι φίλον εἶναι, τοῦτο ποιεῖν ἀξιοῦντα
κωλύσαι. ἀλλ' ἄχρι τούτου, καὶ φιλεῖν οἶμαι χρὴ καὶ μισεῖν
μηδ' ἑτέρου τῷ κεφαλὴν ἐμβαλόντας. οὐ τοίνυν ἔγωγε
οὐδ' ἐκεῖνο ἰδεῖν δύναμαι, ὡς οὐχὶ πάντες αἰσθήσονται τοῦ-
των ἀξιώσουσι τυχεῖν, ὁπόσοις περ ὅτι καὶ ἡτισοῦν δυσμε-
νείας πρόφασις πρὸς ὑμᾶς, εἰ χαρίδημον δώσετε. σὺν τί
βούλεσθε, σίμων, βιάνωρ, ἀθηνόδωρος, ἄλλοι μυρίοι;
μὴ τοίνυν πᾶσι ψηφιούμεθα ταῦτα λήσομεν, ὡς ἔοικεν,
μισθοφόρον ἔργον αἰσθόμενοι ποιοῦντες, τὸν ἑκάστου σω-
τηρίαν πυθόμενοι δορυφορεῖν. εἰ δ' οἷς μὲν οὐ,
δικαίως ἐγκαλέσουσιν οἱ μὴ μετέχοντες. φέρ', εἰ δή τις
μ' ἐρέσθαι ἡμᾶς ὁ ἐρεχθεὺς ἀξιοῖ ταῦτα ἢ αὐτὸς ψηφί-
σασθαι ἢ φαύλους ὁ φωκεῖς, ἤ τις ἄλλος δυνάσης (πολ-
λοῖς δ' ἤδη δι' ἐμοῦ δι' ἑτέρους τινὰς πολλάκις φίλοι γεγόνασι)
πότερον ψηφιούμεθα τοῦτον, ἢ οὐ; ψηφιούμεθα. τί οὖν
τί δῆτα φήσομεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καλόν, εἰ τὴν ἐλ-
λιπῶν ἐπ' ἐλευθερίᾳ πρεσβεῦναι φάσκοντες, τοῦτον ἡμεῖς
δωροῖς ἤδη τοῖς πλήθεσι κεκτημένοις δορυφορεῖν
φανούμεθα; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα. εἰ γάρ ὅτι τῷ, δοκεῖ τί μοι
οὖτον (ὡς ἔγωγε οὖ φημι) πρῶτον μὲν τῷ μηδὲν ἠδικη-
κότι πώποτε. δεύτερον δ', μηδ' ἂν ἀδικεῖν βούληται, δυ-
νησομένῳ. ἔπειτ' ἀληθῶς, ὅς τις ἅπασιν αἰσθήσεται
φανερὸς ὢν τὰ μὴ παθεῖν ταῦτα δυσκόλως, καὶ κα
ὅτι τῷ ποιεῖν μετ' ἀδείας ἑτέροις κακῶς, τούτῳ δοκεῖ
ὅτι μὲν τοίνυν ὁ χαρίδημος, οὔτε τῷ ἁμαρτεῖν ἔοι
πρὸς ὑμᾶς, οὔτε τῷ, ἵνα μή τι πάθῃ, ταῦτα δυσκολαί-
νων, ἐάσω. ἀλλ' ὡς οὐ δεδιὼς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, ἀκού-
σατέ μου, μὴ σκοπεῖτε, εἰ ὀρθῶς ὑμῖν ἐξετάζειν δοκῶ περὶ
τούτου. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅσοι μὲν τῆς μετέχειν ἴσων
καὶ νόμων ἐπιθυμοῦντες ζηλωτοί, πολῖται ζηλωταὶ νομι-
σθῆναι, ἅμα τ' αὐτοῖς αὖ τυγχάνειν τούτων, καὶ παρ' ἡμῖν
οἰκεῖν, καὶ μετέχειν ὧν ἐπιθυμοῦσιν. ὅσοις δ' τούτων μὲν
μηδενὸς μήτ' ἐπιθυμία μήτε ζῆλος εἰσέλθοι, τὴν πόλιν
ξίαν δ' ἀγαπῶσιν, ἐν ᾗ δοκεῖν ὑφ' ἡμῶν τιμᾶσθαι
καρποῦσθαι· τούτοις οἶμαι (μᾶλλον δ' οἶδα σαφῶς) ὅτου
ποτε μείζονος πλεονεξίας ἐλπίδα ἑτέρωθεν ἴδωσιν, αὐτοῖς
ὁπόσων ὑμῶν φροντίσαντες, ἐκείνῳ θεραπεύσειν, ἢ
εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς πρὸς ἃ βλέπων ἐγὼ ταῦτα λέγω, πρῶ-
τον οὐτωσί, ὅτε μὲν κότῳ δ' ὑμᾶς ἀπεκτόνως οὐκ ἀσφα-
λὲς ἦν εἰσελθεῖν ὅποι τύχοι, ἦλθεν ὡς ὑμᾶς αἰτή-
σατε καὶ πάντων ἐποίησατο φεύγοντας ὑμᾶς. ἐ-
πειδὴ δ' οἴεται τὰ φιλίππου πράγματα συμφέρειν αὐτῷ
μᾶλλον· οὐδ' ποιῶ ὑμῖν φροντίσας, τὰ ἐκείνου φρο-
νεῖ, καὶ γάρ ὅστις, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὃς πω ὅτις,
τοῖς ὅτι τῇ τὸ πλεονεκτεῖν πεφιμένοις ζῶσιν, οὐδεὶ οὔτε
βέβαιον, οὐδ' ὅσιον· ἀλλὰ δεῖ τοῦτον, ὅς τις εὖ φρονεῖ, συμ-
λαβεῖν ὅλον τὸν πολεμεῖν, μὴ πεφυτεύσανθ' ὑπορρεῖν. ἐ-
τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ἢ τὸ ἀληθὲς ἔχει,
θείημεν τὸν χαρίδημον αὐτὸν, καὶ χεῖρ' ἂν θεὶ ὑμῖν
σουδαῖον καὶ ἔξω καὶ ἔσεσθαι, ἢ μηδέποτε ἄλλον χα-
μεῖν, ἢ ταύτην ἔχησεν· οὐδὲν μᾶλλον ἔχει καλῶς ταυ
αὐτὸν ψηφίσασθαι εἰ μὲν δὴ ἐκ ἄλλο τι ταύτην τὴν ἢ
δειαν ἐλάμβανε τὴν ἐκ τοῦ ψηφίσματος, ἢ τὰ κερ-
βλέπου πράγματα· ἦν δ' ἂν δεινόν. νυνὶ δ' ὑφ' οὗ καταχρήσεται τῇ δόξῃ τοῦ ψηφίσματος πλεονεξίᾳ

οὐκ ἀξιόπιστον οὐθ' ὑμῖν, οὔτ' ἐκείνῳ, λογιζόμενος, αὐτὸν
δυείσκω. σκέψασθε δὲ ὡς δικαίως ἕκαστα ἐξετάζω, καὶ
σφόδρα γε εἰκότως δεδιώς. ἐγὼ σκοπῶ κότυν, ὅτι κηδε-
στὴς ἦν Ἰφικράτει, τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ Χαρίδημος περ-
σοβλέπτῃ. καὶ τὰ πεπραγμένα ὁρῶ, πολλῷ μείζονα,
καὶ χαριζόμενος πλείονος ἄξια ὑπὲρ κότυος Ἰφικράτει. ἢ ὑπὲρ
περσοβλέπτου χαρίδημον. σκεψώμεθα δ' οὕτωσί. ἴστε
δήπου δήπουθεν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι χαλκῆς εἰκόνος οὔσης
παρ' ὑμῖν Ἰφικράτει, καὶ σιτήσεως ἐν πρυτανείῳ, καὶ δω-
ρεῶν, καὶ τιμῆς ἄλλων, ἃ τοῖς ἀνδράσιν ὑμῶν ἐστιν. ὅμως
ἐπολέμησεν ὑπὲρ τῆς κότυος πεπραγμάτων ἐναντία τοῖς ὑ-
μετέροις στρατηγοῖς ναυμαχεῖν, καὶ περὶ πλείονος ἐποιή-
σατο τὴν ἐκείνου σωτηρίαν, ἢ τὰς ὑπαρχούσας ἑαυτῷ
παρ' ὑμῖν τιμάς. καίτοι εἰ μὴ μείζω τὴν ἔχετε τὴν ὀργὴν
ὑμεῖς τῆς ἐκείνου περπετείας· οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐκώλυσεν
ἀθλιώτατον ἀνθρώπων ἁπάντων εἶναι. ἀλλ' ὅμως ὁ κότυς
ὑπ' ἐκείνου τότε σωθεὶς, καὶ λαβὼν ἔργῳ τῆς ἐκείνου φι-
λίας πεῖραν ἐπειδὴ βεβαίως ἡγήσατο σῴζεσθαι· οὐχ ὅπως
ἀποδώσειν χάριν ἐπεδείξατο αὐτῷ· καὶ περὶ ὑμᾶς δὲ
ἐκείνου τὴν φιλανθρωπίαν ἐπραξεν, ἵνα συγγνώμης ὑπὲρ
τοῖς πεπραγμένοις τύχῃ· ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον, ἠξίου μὲν
αὐτὸν συμπολιορκεῖν τὰ λοιπὰ τῆς ὑμετέρων χωρίων. οὐκ
ἐθέλοντος δὲ ἐκείνου, λαβὼν τὴν τε βαρβαρικὴν δύνα-
μιν, καὶ τὴν ὑπ' ἐκείνου συνειλεγμένην, καὶ τὸν χαρί-
δημον τὸν περσικαθωσιωμένον, περιέβαλε τοῖς ὑμε-
τέροις χωρίοις, καὶ εἰς τοῦτο κατέστησε τὸν Ἰφικράτην ἀπο-
ρίας, ὥς τε ἐπελθόντα εἰς αὖπασιν οἰκεῖν. καὶ πάλιν εἰς
δρυμὸν ἠρέμνον, ὡς μὴ ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἐλθεῖν,
οἷς οὐδὲν εἰς ἐπιτίμιον τοῦ θρᾳκὸς καὶ τοῦ βαρβάρου· παρ' ἐ-
κείνῳ δ' οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι μηδένα, ὃν οὕτως ὀλιγωρεῖσθαι
ὑφ' αὑτῆς σωτηρίας. ἐὰν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ ὁ περσοβλέπτης ὑπὸ τῆς τοῦ χαριδήμου νυνὶ ἀδείας κα-
ταπυθόμενος αὐξηθεὶς, ὀλιγωρῇ μὲν ἐκείνου, νεωτε-
ρίζῃ δέ τι καὶ καινὸν πρὸς ἡμᾶς. ἀρκεῖ τοῦτ' ὑμῖν, ἐὰν χα-
ρίδημος ἀπαθὴς, τὸν θρᾷκα ἰσχύειν ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς
κατασκευάζειν; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ. καὶ γὰρ ἐκεῖνο νο-
μίζω δίκαιον, εἰ μὲν αἰσθάνεται ταῦτα καὶ προορᾷ χα-
ρίδημος. εἶτ' ὅπως τοιοῦτον ψηφισμάτων τεύξεται
ἀφελείας· ὡς ὑπιβουλεύοντι μὴ ὑπείξειεν αὐτῷ.
εἰ δὲ λέληθεν αὐτὸν· ὅσῳ μᾶλλον εὔνοιαν τις αὐτὸν ὑπέ-
ληφεν εἶναι, τοσούτῳ μᾶλλον προϊδέσθαι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ
καὶ ὑπὲρ ἐκείνου· ἔστι γὰρ φίλων ἀγαθῶν, οὐ τὰ τοιαῦτα
χαρίζεσθαι τοῖς εὖνοις, ἐξ ὧν κἀκείνοις καὶ σφίσιν αὐ-
τοῖς ἔσται τις βλάβη, ἀλλ' ὃ μὲν αὖ μέλλῃ συνοίσειν ἀμ-
φοῖν, συμπράττειν. ὃ δ' αὖ αὐτὸς ἀμείνων ἐκείνου προο-
ρᾷ, πρὸς τὸ καλῶς ἔχον τίθεσθαι, καὶ μὴ τῷ ἥδη χάριν
τοῦ μετὰ ταῦτα χρόνου παντὸς πρεῖττον ἡγεῖσθαι.
οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνο λογιζόμενος δύναμαι καταδεῖν,
ὡς εἰ καὶ βάρβαρος καὶ ἄπιστος ὁ περσοβλέπτης, ὅμως
προνοηθείη γ' ἄν, μὴ τὰ τηλικαῦτα ἀδικῆσαι χαρίδη-
μον. ὅταν γὰρ πάλιν ἐξετάσῃ ἡλίκων κότυς Ἰφικράτει
ἀποστερήσειν μέλλων οὐδὲν ἐφρόντισε· παντελῶς τοῦτο
οὐδὲν ἡγούμενος ἂν μελήσαι τῷ ἀπολουμένων χαριδή-
μῳ. ὁμοῦ γὰρ ἐκεῖνον, τιμάς, σίτησιν, εἰκόνας, παῤῥησίαν ἣ
ζηλωτὸν αὐτὸν ἐποίησεν, ὀλίγου δέω λέγειν, πάντ' ὧν ἄν-
θρωπος ζῶν οὐκ ἄξιον ἑαυτοῦ Ἰφικράτει, νομίζων ἀποστερήσειν, οὐκ
ἐπεχείρησεν. ἔστι δ' ὡς ἀληθῶς, τίνος ἂν καὶ λόγον ἔχοι
μή τινος χαρίδημον ἀποστερήσαι; οὐδ' ὁτιοῦν. ἔστι γὰρ παρ'
ὑμῖν αὐτῷ, οὐ παῖδες, οὐκ εἰκών, οὐ συγγενεῖς, οὐκ ἄλλο οὐδέν. καὶ μὲν δή, εἰ μή τι φύσει πιστὸς ὁ περσοβλέπτης,

A tetur, quo magis magísque cogito, eò minus inuenio tales, quibus vel ab illo, vel à vobis sit fides adhibenda. Considerate, quæso, quanta æquitate singula examinẽ quantáque causas habeam timoris mei. Ego reperio Cotym Iphicratis fuisse socerum, eodem modo quo est Cersobleptes Charidemi, atque etiam maiores longè res & illustriore gratia excipiendas pro Coty gessisse Iphicratem video, quàm pro Cersoblepte Charidemum. Sic autem rem expẽdamus: Scitis hoc vtique, Athenienses, quanquàm Iphicrates & æream statuam, & victum in Prytaneo & præmia, & honores alios quibus beatus ille fuit, obtinuisset: tamen ad tuendum Cotyos imperium, bello nauali cum vestris decernere ducibus non dubitasse, illiúsque salutem pluris fecisse, quàm honores à vobis tributos. Quòd ni maior vestra fuisset in iracundia cohibenda moderatio, quàm illius temeritas nihil obstitisset, quò minus omnium mortaliũ fieret infelicissimus. Tamen Cotys tum ab illo conseruatus, & eius amicitiam reipsa expertus: postquã extra omne periculum se positum arbitrabatur. nõ modò referre illi gratiam non studuit, nec illius causa in vos vlla humanitate vsus est, vt veniam genero impetraret: sed contrà magis ab eo postulauit, vt ad oppida vestra reliqua oppugnanda adiutor esset. Quod cùm ille recusasset: barbaricis copiis acceptis & collecto ab illo exercitu, & Charidemo isto mercenario imperatore conducto, vestra oppida inuasit, & Iphicratem in eas redegit angustias, vt discedens ab illo, Antissam primùm, mox Dryn habitatum se conferret: existimans, nec decere se ad vos redire, quibus Thracem antepositum fuisset & Barbarum: nec apud illum tutò posse manere, quem suæ salutis iratum cerneret esse negligentem. Si igitur, Athenienses, etiam Cersobleptes, ista securitate quæ Charidemo nunc comparatur, auctus, & ipsum neglexerit, & contra vos machinatus aliquid, molitúsque fuerit: num satis id vobis erit, decepto Charidemo, Thracis contra vosmetipsos constabilisse potentiam? equidem non opinor. Etenim illud æquum esse puto, si sentit & prospicit talia Charidemus, & tamen talibus potiri decretis studet: eius insidiis vt resistatur. Sin haud animaduertit: quò quis eum beneuolentiorem esse putat, eòmagis & suæ & illius securitati vt prospiciat. Nam veræ amicitiæ munus est, his quibus bene cupias, nõ in iis gratificari rebus, quæ & in tuum & illorum cedere detrimentum possint: in his quidem, quæ vtrisque commodare queant, adiutandi sunt: quæ autẽ ipse melius illo prouideas, ea ritè administres: neque præsentis obsequij dulcedinem totius reliqui temporis vtilitati anteponas. Neque illud etiam cogitandi mihi probabile videtur, Cersobleptem cùm & Barbarus sit, & perfidus, curaturum tamen ne tantis afficiat iniuriis Charidemum. Nam rursus cum inquiro, quantis bonis Iphicratem Cotys spoliarit, nihil ea re motus fuerit penitus: istũ vtique crediderim susque deque laturum esse, quicquid perierit Charidemo. Nam Cotys Iphicratem, honoribus, victu publico statuis, patria quæ nomen eius illustrarat, rebus propè dixerim omnibus, sine quibus acerbam esse vitam Iphicrati par erat, se spoliare prospiciens: tamen eius rationẽ non habuit. Istũ verò quid tandẽ moueret? Scilicet, ne qua re spoliaret Charidemum? nulla prorsus. Habet enim apud vos, nõ liberos, nõ imagines, nõ cognatos: non aliud quicquà deniq;. Enimuerò si neque natura fidus est Cersobleptes,

& propterea ea quæ prius acta sunt,iurè suspectus: A neq; quicquã in rebus ineſt,propter quod & præter ingenium & contra voluntatem suam Charidemi rationem haberet:quæ causa est,cur simpliciter, adeóq; præter omnem rationem ad libidinem suam explendam,illum adiutemus:* præsertim cùm tota res in detrimentum nostrum cessura sit? Equidé nullam video.Præterquam igitur, quòd decretum hoc non est ex vsu reipublicæ:existimationi quoque nostræ ciuitatis tale quicquam decreuisse aduersatur. Decretum turpe esse reipubl.ob personam militarem. Idque cognoscendum vobis est.Si.n.Athenienses,in vrbe habitãti,& legibus obnoxio scriptum esset decretum:etsi tum etiam iniquum,minus turpè tamen haberetur.Nunc Charidemo scriptum est,qui nulla in vrbe habitat:& regi,homini Thraci,ducit exercitum,*cuius regno fretus,multis iniuriam facit.Scitis.n.hoc profectò,oẽs illos qui peregrinis præsint exercitibus,Græcas vt eos occupare,& imperium in eas sibi vendicare,& (si verum dicere fas est)cõmunes hostes omnium,qui cum libertate in patria vi- B uere studeant,oẽs regiones peruagari.Num igitur honestum vobis,aut decorum erit,Athenienses,ei,qui explendæ suæ auaritiæ causa,quibuslibet,in quos incidérit insidiabitur,talem custodiam decreuisse:iis verò,qui suam libertatem asserturi sunt,vestra societate interdixisse? Ego certè quidem hoc neque honestum,nec è dignitate vestra esse censeo.Quàm enim turpe fuerit accusare Lacedæmonios,quòd in fœdera retulerunt, licere Persarum regi, Græcos Asiam incolentes,arbitratu suo tractare:si nos ipsi Cersoblepta eos dedamus,qui Europam incolunt: atque adeò eos oẽs,quibus se Charidemus superiorem fore confidet? Neque.n.alia decreti vis est, cùm illius duci præscriptum non sit,quid agendum, quid non agendum:& omnibus,si quis se defenderit, tantus metus impendeat.Libet,Athenienses,etiam rẽ gestam vobis recitare:quò magis perspiciatis,quantoperè decretum hoc sit abrogandum. Vos aliquando certis de causis ciuem fecistis Ariobarzanem,& propter illum,Philiscum:vt nunc in Cersoblepta gratiam,Charidemum. Quum verò ille eodem prædi- C tus animo,quo iste,Ariobarzanis vtés exercitu Græcas vrbes occuparet,atque in eas ingressus,multa & crudelia facinora ederet,ingenuis pueris violandis, & matronis stupratis:nihil eorũ denique non faceret,quæ homo nullis legibus,nullis vllius reipub.honestis institutis & disciplina educatus,principatum nactus,designare queat:Lãpsaci tandẽ duo quidã homines extiterunt,alteri Therſagoras nomẽ fuit,Execestus alteri,qui idem quod laudati illi vestri tyrannicidæ statuentes,Philiscũ occiderũt: haud iniuria, quod patriæ libertatẽ asserendam esse existimarent. Quòd si quis Philisci studiosus,tum cùm Perinthiis militibus stipendia solueret,totam Hellespontũ teneret,omnium præsidum esset amplissimus:scripsisset,quemadmodum iste nunc,si quis occiderit Philiscũ,abduci eũ è ditione sociorũ liceat:per deos immortales,videte:in quãtã ignominiam ciuitatẽ coniecissetis? Profecti.n.Therſagoras & Exceitus Lesbũ, illic habitarunt.Quòd si quis è Philisci liberis aut amicis, manum eis iniecisset: dediti vestro senatusconsulto fuissent.Quantum igitur dedecus,Athenienses,publicè susceptũ esset,cùm eos qui apud vos tale facinus ediderũt,& æreis statuis & summis honoribus ornaueritis:si illos qui alio quopiam in loco idẽ quod hi,de patria sua senserũt,deditione dãnassetis? Ac illius quidem tempore feliciter sanè,non accidit

ὃν τε τῷ μεγίστῳ κινδύνων θεῶτεον, δικαίως ἅπασι, μάλιστα τε τοιοῦτον ὑπάρχει τοῖς θεάγμασι, δι' ὃ καὶ φύσει μισῶ φύσιν θεγνοσθαι τὸ χαιρέδημον· τίνος ἕνεκα ἁπλῶς, ἢ κομιδῇ τετυφωμένως ἅπας ἀβάσταγα δέξασθαι, συλλάβωμεν αὐτῷ; ἢ ταῦτα ἐφ' ἡμῖν ὄντα μὴ ἐχ ὁρᾷ. ὅπ τίνων αὖ τὸ τοῖς θεάγμασι μὴ συμφέρειν τὸ ψήφισμα· ἢ δὲ θεὸς δόξαν συμφέρει τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδὲν ἐψηφισμένῃ φαίνεσθ. ἢ τὸ δεῖ μαθεῖν· μᾶς. εἰ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πόλιν οἰκοῦντ ἢ γιμοις πολίτευομένῳ τὸ ψήφισμα ἐγέγραπτο· δεινὸν ἦν, τὸν αὐτῷ αἰσχρόν. νυνὶ δ' γέγραπται χαιρέδημο, τὸ πόλιν μὲν ἐ δ' ὧν πνοιῶ οἰκοιῶτι, θρᾳκὶ δ' αὐθεφόπῳ βαπλεῖ στρατηγοιῦτι ἢ δξᾷ τῆς ἐκείνε βασιλείας πολλοὺς ἀδικοιῦτ' εἰσε γὰρ δήπουθ' ὅτι πάντες οἱ ξεναγοιῦτες τὰς πόλεις καταλαμβανόντες ἐλλιυίδας, ἀρχεν ζητοῦσι καὶ πάντων ὅσοι περινόμοις οἰκεῖν βέλονται τὴν αὐτὴν, ὥσπερ ἐλεύθεροι, κοινοὶ ὡς ἐρχονται ἢ πᾶσιν χθρᾶν, εἰ δὲ πάλιν ἐλθεῖς εἰ πεῖν, ἐλθερόι. ἆρ οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καλόν ὡρέπον ὑμῖν, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς ἑαυτὸ πλεονεξίας ὁπῳοῦν λοῦσονῦος οἷς αὖ τύχοι, τοιαύτῃ φυλακὴν ἐψηφισμένην φαίνεσθαι, τοῖς δ' ὑπὲρ τῆς ἑαυτῷ ἐλευθερίας ἀμυνομένοις εἰρηνεῖ τῆς ὑμετέρας συμμαχίας θεμενοις; ἐγὼ μὲν οὐχ ὑπομενῶ τοῦτο ὅπ καλῶς ἔχει, μὴ ὑπὲρ ἀξίως. πῶς γὰρ ἂν αἰσχρὸν, λακεδαιμονίοις μὲν ἐγκαλεῖν, ὅπ τοῖς μὲν τὴν ἀσίαν οἰκοῦσιν ἑλλιυας ἐφεῖναι οἷς ἐναι δρᾶσαι πᾶν ὅ,τι αὐ ἐθέλῃ βασιλεύς· αὐτοῖς δ' ἐκεῖνον Ⓒ τοῖς τιῦ δυρσπλιῦ οἰκοιῦσιν περισβλέπῃ, Ⓒ πάντας ὅσων περ αὖ σπᾶται κρείττων χαιρέδημος ἐσεσθαι; γὰρ ἄλλο τί ποιεῖ τὸ ψήφισμα, ἢ τοῦτ', ὅπ τῷ μὲν ἐκείνε στρατηγῷ, οὐ διείρηται τί θεακτέον, ἢ μὴ πᾶσι δ', αἳ τις ἀμυνίᾳ, τοσοῦτος ἐπήρτηται φόβος. καὶ μὴν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, Ⓒ γέγωνός τι θεᾶγμα φέρσαν θεὸς ὑμᾶς βέλομαι, δ' ἐ μᾶλλον ἐθ' ὑμῖν ἡγήσεται δῆλον, ὡς σφόδρα δεῖ λῦσαι τὸ ψήφισμα τουτί. ὑμεῖς ἐποίησατε ἔπισι κυρεῖς καὶ χρόνοις, ἀειοβαρζάνην πολίτιν. καὶ δ' ἐκεῖνο, φιλίσκον, ὥσπερ νυνὶ δῆ κερσοβλέπτην χαιρέδημον· ὁ ὅμοιος ἐκεῖνος τούτῳ τῇ θεφαιρέσει τὸ βίου· δῆ τὸν ἀειοβαρζάνου δ' ὡμότητος, πόλεις καταλαμβάνειν ἐλευθερίας· εἰς ἃς εἰσιὼν, πολλὰ καὶ δεινὰ ἔργα ἐποίει, πάντας ἀνδραποδιζόμενος ὁ δικῶν, καὶ γυναῖκας ὑβρίζων, καὶ πάντα ποιῶν, ὅσα αὖ αἴθεφπος ποιήσειν, ἄνδ νόμων, καὶ τὴν τῶν πολιτεία καλῶν τεθραμμένος, εἰς ἐξουσίαν ἐλθών. ὁ δὴ λαμβάνω τινὲς ἀνθεφποι γίγνονται δύο. θερσαγόρας ὄνομα αὐτῷ θατέρῳ, τῷ δ' ἐξήκεστος· οἱ ἀναπλήσαντο τοὺς παρ' ὑμῖν γνόντες ὡς τὸν τύραννον, ἀποκτείναντον φιλίσκον, δικαίως, τιμὴ αὐτῷ παρίδια οἰκήσαι δεῖν ἐλευθερωῦ. εἰ δὴ τῷ τότε ὑπὲρ φιλίσκου λεχθέντων, ὅτε ἐμισθοδότει μὲν τοῖς ἐν τῷ Ξένῳ ξένοις, ἦρχε δ' ὅλον τὸν ἑλλήσποντον, μέρος δ' ἦν τῷ ὑπαρχόντων, ἐγκαλέ τις ὥσπερ ἔξεσ νυνὶ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ φιλίσκον, ἀγώγιμον αὐτὸν εἶναι τῷ συμμάχων εἶ· πῶς δικάσαιτε, εἰς ὅσιν αὖ αἰσχύνην ἡ πόλις ἡμῶν ἑλληνίδες ἦκε μὲν γὰρ ὁ θερσαγόρας καὶ ὁ ἐξήκεστος εἰς λέσβον, κἀκοιῶ ἐκεῖ. εἰ δ' ἐφήπτετό τις τῷ τὸ φιλίσκου πάντων φίλων, ἐξεδίδοτ' αὖ ὑπὸ τὸ ὑμετέρου ψηφίσματος· πῶς οὖν οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν αὖ ἦτε πεποικότες, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, εἰ τοις μὲν παρ' ὑμῖν τοιοῦτό τι θεξάντας, χαλκοῖς ἰσάντες, καὶ ζωῖς μεγίσαις δωρεαῖς πλήθυτε ἐφανέσθε· τοὺς δ' ἑτέρου δήπου τιμῶ αὐτῶ τούτοις δίκαιον ὑπὲρ τῆς τῷ αὐτῷ παρίδος ἐχοντας, ἐκδόσεις εἶ;* κατεψηφίζεσθε; τὸ τοίνυν ἐπ' ἐκείνου μὲν δ' ποκωῦ

οὐ συμέμ

οὐ σωίβη φὴν ακιδεῖσιν ὑμῖν αἰχμώλιον ὄφλειν, ὅτι τούτου δέ, ἐὰν ἐμοὶ πειθῆτε, φυλάξασθε. μηδὲ ὠειτμόνου μηδενός, ἀλλ' ἁπλῶς αἴ τις ἀποκτείνη χαρίδημον, γεγραμμένου τάχ' ἂν εἰ τύχοι καὶ τοιοῦτό τι συμβαίη. βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ τὰ πεπραγμένα ἐξετάσαι τοῦ χαρίδημου, καὶ δεῖξαι τίνα ἐγὼ λοιδορῶν, καὶ δείξω τίνας ἐπαινοῦντων αὐτόν. εἰ δ' ὑμῖν ἐκεῖνο ὑπιχνοῦμαι, καί μου μηδεὶς ἀχθεσθῇ τοσοῦτον. οὐ μόνον δ' ὑμῖν ὅπως δείξω τῆς φυλακῆς οὐκ ἄξιον αὐτὸν ὧν γέγραφεν ἔστ', ἀλλὰ καὶ δίκαιον δοῦναι καὶ δικαίως τίνα μείζω, εἴπερ οἱ κακόνοι, καὶ φενακίζοντες ὑμᾶς, καὶ δι' ἅπαντος ἐναντία πράττοντες, κολάζοιντ' ἂν δικαίως. ἴσως δέ τισι λογιζομένοις ὑμῖν ὅπως πρώτον μὲν πολίτης γέγονεν αἴθροπος, εἶτα πάλιν χρυσοῖς στεφάνοις ὑπὸ εὐεργέτης ἐστεφάνωται, θαυμάζειν ἐπελήλυθεν εἰκότως τηλικαῦτα οὕτως ἐξηπατῆσθε ῥᾳδίως. δεῖ τοίνυν ἴστε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι ἐξηπατῆσθε. καὶ δι' ἃ γε εἰκότως τοῦτο πεπόνθατε, ἐγὼ φράσω πρὸς ὑμᾶς. ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πολλοὺς γιγνώσκοντες ὀρθῶς ὑμεῖς, οὐ δι' τέλους χρῆσθε αὐτοῖς οἷον τί λέγω; εἴτις ὑμᾶς ἔροιτο, τί πονηρότατον νομίζετε τῶν ἐν τῇ πόλει ἁπάντων ἐθνῶν; οὔτε θρᾷς γεωργούς, οὔτε θρᾷς ἐμπόρους, οὔτε θρᾷς ἀργυρείων, οὔτε τῶν τοιούτων οὐδένα ἂν εἴποιτε. ἀλλ' εἰ θρᾷς ὅτι μισθῷ λέγειν καὶ γράφειν εἰωθότας εἴποι τις· δοῦσι, ὅτι συμφύσαιτ' ἂν ἅπαντες. μέχρι μὲν δὴ τούτου, καλῶς ἐγνώκατε. εἰ δὲ εἶτα, οὐκ ἔτ' ὀρθῶς τὸ λοιπόν. οἷς γὰρ αὐτοὶ πονηροτάτοις νομίζετε πάντων τούτοις ὥστε τὸ ὁποῖόν τιν' ἕκαστον χρὴ νομίζειν πεπιστεύκατε. οἷσι δ' ἂν αὐτοῖς λυσιτελῇ, καὶ χρηστὸν καὶ πονηρὸν εἶναί φασιν· οὐχ ὃν ἂν ᾖ δίκαιον καὶ ἀληθές. ὅπερ πεποιήκασι τὸν χαρίδημον τοῦτον οἱ ῥήτορες πάντα τὸν χρόνον. ὃς καὶ ὑμεῖς ὁμολογήσετε, ἐπειδὰν ἀκούσητέ μου τὰ πεπραγμένα αὐτῷ, ὅσα μὲν δὴ στρατιώτης ὤν, ἐν σφενδονήτου καὶ ψιλοῦ μέρει τὸ ἀπαρχῆς ἐναντία ἐστράτευται τῇ πόλει οὐ πέπαυμαι ἐν ἀδικήματος μέρει. ἐπειδὴ ὅπλιτικόν ποτε πλοῖον ἔχων, ἐλήζετο τοὺς ὑμετέρους συμμάχους· ἀλλ' ἐᾶ ταῦτα. εἶτα; ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἃ ἀναγκαῖα χρεία, τοὺς τε πραττόμενον ἢ μή, λογισμοὺς ἀναγκαῖον ἅπαντας. ὡς τ' οὐ πάνυ ταῦτα ἀκριβολογεῖσθαι δεῖ τὸν δικαίως ἐξετάζοντα. ἀλλ' ὅθεν ἀρξάμενος, ἐξηγοῦμαι ἤδη, καὶ πίνων ἀρχὼν στρατηγῶν, κακῶς ὑμᾶς ἐποίει, ταῦτα ἀκούσατέ μου. ἔστι γὰρ μὲν ἁπάντων πρῶτον, μισθωθεὶς ὑπὸ Ἰφικράτους, καὶ πλέον, ἢ ξία ἔτη μισθοφορήσας παρ' ἐκείνῳ, ἐπειδὴ τὸν μὲν Ἰφικράτη ἀποστράτηγον ἐποίησατε, πρόθεον δ' ἐπ' ἀμφίπολιν καὶ χερρόνησον ἐξετέμφατε στρατηγόν· πρῶτον μὲν τοὺς ἀμφιπολίτας ὑμέτερος, οὓς παρ' ἁρπάλου λαβὼν Ἰφικράτης, ἔδωκε φυλάττειν αὐτῷ, ψηφισαμένων ὑμῶν ὡς ὑμᾶς κομίσαι, παρέδωκεν ἀμφιπολίτας· καὶ τ' μὴ λαβεῖν ἀμφίπολιν, τεῖχ' ἐμπόδιον κατέστη. δεύτερον δὲ, μισθουμένου πρὸς ἐκείνου πάλιν αὐτὸν καὶ τὸ στράτευμα, τούτῳ μὲν οὐ μετῆλθεν, ἀλλ' ἐᾶ· ἐπὶ δὲ κότου πλέων ὤχετο, ἔχων τὰς ὑμετέρας βιακοσίους· ὧν ἀκεισᾶς ἤδη τ' ὄντων ἁπάντων ἀνθρώπων, ἐβέβαιτατα ὑμῖν δεδιακείμενον. καὶ μεταταῦτα γ' ἐπειδὴ τὸν πρὸς ἀμφίπολιν πόλεμον πρότερον πολεμεῖν εἵλετο πρόθεσιν τῷ πρὸς χερρόνησον, καὶ οὐδὲν ἔτι ποιεῖν ὑμᾶς ἐκεῖ κακόν· μισθοῖ πάλιν αὐτὸν ὀλιγαρχίοις, τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς, καὶ τοῖς ἔχουσιν ἀμφίπολιν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον· καὶ πλέων ἐκεῖσε, ἐκ καρδίας ἀναχθεὶς, ἵνα τἀναντία τῇ πόλει πολεμῇ, τοῦ ὑμετέρου ζήσεσθαι ἁλῶ. δι' τὸν παρόντα ὃ κρίνειν, καὶ τὸ δεῖσθαι ξένων ὅτι τὸν πόλεμον τὸν ἐπ' ἀμφίπολιν

A vt decepti flagitium aliquod admitteretis. In hoc verò, si mihi parebitis: ne id vsuueniat prospicietis. Cũ enim excepto nemine, in vniuersum scriptum sit, si quis occiderit Charidemum: fieri queat vt casu etiã tale quippiam eueniret. Nũc deinceps in facta Charidemi breuiter inquiram, & summam eorum impudentiam, à quibus laudatur ostendam. Vnum aũt vobis illud polliceor (neque verò quisquam pollicitationem meam ægrè ferat) me nõ illud modò ostẽsurum, indignum eum esse custodia ab isto decreta, sed grauissimum etiam supplicium meruisse: si modò maleuoli vobis, & impostores, & continenter aduersantes, iurè puniuntur. Fortassis autem vestrũm quibusdam, considerantibus, primùm ciuem eum esse factum: deinde rursus, aureis coronis tanquam de republica bene meritum, decoratum, mirari, subit, vos tantis in rebus tam facile esse deceptos. Ne verò dubitetis, quin decepti sitis. Cur autem id vobis accidere consentaneum sit, exponam. Vos, Athenienses, cum multa rectè intelligatis: iisdem parum constanter, quũ vsus postulat insistitis. Cuiusmodi est quod dico? Si quis vos roget, quodnam genus hominum ex omnibus mortalibus in ciuitate improbissimum putetis: nec agricolas, nec mercatores, nec metallicos, aut quicquam tale responderitis. Sed si quis eos, qui mercede conducti concionantur, & decreta faciunt, nominet: ei vos omnes assensuros satis scio. Hactenus igitur rectè sentitis: de cætero non item. Nam quos omnium improbissimos ipsi putatis: his creditis, quando iudicandum est, qualis vnusquisque sit existimandus. Hi verò, prout eis bonum & commodum est, non vt æquitas & rei veritas postulat, vnumquẽque vel probum vel improbum esse dicũt. id quod & de Charidemo perpetuò fecerunt oratores, quemadmodum & ipsi fatebimini, si ex me facta illius audiueritis. Quæ igitur miles adhuc, dum funditoris initiò & velitis munere fũgeretur, contra nostram rempublicam bello fecit, nõ inter iniurias numero, nec illud etiam, quòd myoparonẽ piraticũ nactus, vestros socios deprædatus fuit: sed omitto hæc. quãobrẽ? quia necessitatis vis & inopia, cogitationes quid ex officio sit, quid cõtra officiũ, tollit vniuersas.

III Partis Facta Charidemi nõ tale custodiam, sed supplicii meritæ fraude oratorum ornata esse.

C Quare iniqui cẽsoris fuerit, hæc omnia accuratius ad calculos reuocare. Sed cũ iã auspicatus prẽesse mercenariis, & quosdam milites sub se habens, vos lẽsit, hęc ex me audite. Iste primùm omniũ cõductus ab Iphicrate, cum plus quàm trienniũ sub eo stipẽdia fecisset, postquã imperio Iphicrati abrogato, Timotheũ cũ imperio aduersus Amphipolim & Chersonesum ablegastis: primùm Amphipolitanos obsides, quos ei ad custodiẽdũ Iphicrates acceptos ab Harpalo tradiderat, quiq; ex vestro senatuscõsulto ad vos mittẽdi erãt: Amphipolitis restituit, quę res obstitit, ne Amphipolis caperetur. Deinde, cũ Timotheus eum denuò, cũ eius exercitu cõducere vellet: ei suam operam locare noluit: sed cũ vestris nauibus ad Cotym profectus est: quẽ vobis omnium hominũ inimicissimũ esse certissimò sciebat. Postea cũ Timotheo visũ esset, bellũ Amphipolitanũ prius cõficere, quàm Chersonesũ aggredi, neq; ibi lędere vos posset: denuò suã operã Olynthiis locat, inimicis vestris, & his qui tũ Amphipolim obtinebãt. quo dum nauigat, Cardia cũ nauibus egressus, vt contra vos arma ferret: à vestris triremib' capt' est. Sed quia tẽporis illius ratio postulabat, & militib. ad Amphipolitanũ bellum egẽbatis:

cùm plectendus esset,tū quòd vobis obsides non tradidisset:tum quòd ad Cotym hostem vestrum cum vestris nauibus trāsfugisset: fide data & accepta, vobiscum militauit.Pro quibus igitur rebus æquum erat,eum vobis confiteri gratiam,quia crucem meritò peperceratis:pro his ipsis nostra ciuitas,velut affecta beneficiis,coronas ei & ius ciuitatis, & ea quæ scitis omnes largita est. Ac vt appareat hæc à me verè dici:& decretum de obsidibus,& Iphicratis literæ, itémq; Timothei,& deinde hoc testimonium legetur. Videbitis enim,me non nugas agere,aut falsa crimina comminisci: sed vera esse ea quæ commemoro. Recita literas.

LITERÆ. DECRETVM. TESTIMONIUM.

Eum igitur eò primùm suam operam & fidē addixisse atque obstrinxisse,vbi se vobiscum belligeraturum sperabat, cum alibi passim variæ cōditiones ei præsto essent:deinde postquam ibi vos lædere non potuit,rursus huc se contulisse, vbi aduersari posset reipub.& quò minus Amphipoli potiremini, vnum omnium maximè obstitisse: & ex literis, & decreto, & testimonio audiuistis. Ac principia quidē facinorum Charidemi talia sunt:iam alia contemplamini: paruo spacio tēporis interiecto, bellóq; Cotyco iam gliscēte,mittit literas ad vos,imò non ad vos, sed ad Cephisodotū potius. Vsq; adeò à fese vrbē ne decipi quidē posse putabat,suarū machinationū cōscius. In iis literis se reipub.nostræ Chersonesū velle restituere pollicebatur,cū diuersū in animo haberet.Est autē vobis cognoscēdū,quæ illius epistolę mittēdę occasiones fuerint, idq; paucis: & cōsiderādū ingeniū hominis,vt sciatis quomodo is ab initio vobiscū egerit. Cū enim dimissus esset à Timotheo : tū Amphipoli discedēs,in Asiā trāsgressus, ob Artabazū ab Autophradate cōprehēsū : & exercitū & semetipsū generis Artabazi locat: fidéq; data & accepta, neglecto & violato iureiurādo, quū prouinciales, qui ab amico nihil metuebāt,nullas excubias agerēt,tres eorū vrbes, Scepsin,Cebrena,& Iliū occupat.His vrbib. potitus,imprudēs in eā necessitatē incidit,quā nō modo is quisē imperatorē,pfitetur,sed nec è populo quisquā ignorare atq; admittere debuisset. Quū enim nullū maritimū locū teneret,aut aliū vnde cōmeatū supportare militibus posset, nec in ipsis oppidis frumētū haberet : intra mœnia substitit , neq; direptis vrbib.abiit,postquā omnino sceleratè agere decreuerat. Vt verò Artabazus dimissus ab Autophrade,colle ctis copiis,aderat:is è superiore Phrygia & Lydia & Paphlagonia cōiūctis secū regionib. abūdè cōmeatū habebat:Charidemoverò nihil pter obsidionē supererat. Cū aūt animaduerteret in quātis esset malis:& cogitatiōe susceptā intelligeret,se in hostiū manus vēturū,si nulla re alia,famè saltē subactū: pspexit, siue admonitus ab alio,siue cōsilio à semetipso petito , eā spē salutis solā restare sibi,quæ omnes cōseruare soleret.Ea verò quę est ? Nostra Atheniēses, siue dicēda est humanitas,siue quo nomē aliud meretur.Quod vbi statuerat,vobis mitti,epistolā quā audire operę preciū fuerit:vt ostētata spe Chersonesi recuperādę,& quia de Cephisodoti,qui Cotyis&Iphicratisputabaturinimicō cōsilio agere videbatur,triremib.à vobis suppeditatis, citra piculū ex Asia augeret. Interea quid sit,vnde res ipsa palā deprehēsa est? Mēnō & Mētor, homines adolescētuli inexpectatā nacti felicitatē affinitatē Artabazi

Charidemi leuitas & perfidia.

A ἀντὶ τῶ δίκλω δοῦναι, * ὅπου οὐκ ἀποδεδώκει τοὺς ὁμήρους, καὶ διότι πρὸς κότυν ἐβούλοντ' οὐδ' ὑμῖν πολεμῆσαι, ἔχων τὰς βιακοντήρους, πίστεις δοὺς καὶ λαβών, ἐστράτευσε μεθ' ὑμῶν. ὧν δ' ἐκεῖνον δίκαιον ἦν χάριν ὑμῖν ἔχειν, οὐκ ἀπολωλότα, τοῦτο παθόντ' ἀν δικαίως ἀντὶ τούτων, ὡς ὀφείλουσα ἡ πόλις αὐτῷ, στεφάνους καὶ πολιτείαν, καὶ ἃ πάντες ἠκούσατε, δίδωσι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τὸ, τὸ ψήφισμα ἀναγνῶθι μοι πρῶτον τὸ τῆς ὁμήρων, καὶ τὸ τοῦ ἰφικράτους ἀπιστολῶν, καὶ τὸ τιμοθέου. καὶ μεταταῦτα τὸ μαρτυρίαν ταυτί. ὄψεσθε γὰρ οὐ λόγους, οὐδὲ αἰτίας ἀλλὰ ἀληθείας οὔσας ὧν λέγω. Λέγε τὸ τοῦ ἀπιστολῶν.

Ἐπιστολή. Ψήφισμα, Μαρτυρία.

Οτι μὲν τοίνυν καὶ τὸ πρᾶτον, οὐ πολεμεῖν ὑμῖν ὤετο, ἐκεῖνος ἐμίσθωσεν αὐτὸν πολλαχόσε ἄλλοσε. μισθώσας παρέσχεν. καὶ μεταταῦτα ὡς οὐδὲν ἐκεῖ κακὸν εἶχε ποιῆ- B σαι ὑμᾶς, ἔπλει δεῦρο πάλιν, οὐ ταναντία ἔμελλε πρᾶξειν τῇ πόλει, καὶ τὸ μὴ λαβεῖν ἀμφίπολιν πάντων ἐστὶν αἰσχύστατος ὄντων. ἀκηκόατε ἐκ τῆς ἀπιστολῆς, καὶ τὸ ψηφίσματος, καὶ τῆς μαρτυρίας. καὶ τὰ μὲν πρᾶτα, ὅτι αὐτὸ δεῖ τὴν ἐργων τὴν χαιρώνειαν. μεταταῦτα δὲ ἄλλα θεάσασθε. χρόνου γὰρ διγηλυθότος βραχέος, καὶ τοῦ πολέμου πρὸς κότυν ὄντος ἤδη πέμπει πρὸς ὑμᾶς ἀπιστολὴν· μᾶλλον δ' ἐκ πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς κηφισόδοτον. οὕτω σφόδρα ὑπ' αὐτοῦ γε οὐδ' ἐξαπατηθῆναι τὴν πόλιν ἠγεῖτο, σωρεδὸν ἅπαντα ἐπιστάμενος ἐν ἧ χερρόνησον ὑπῆρχε τῇ πόλει κομιεῖσθαι, πάντα τοῦτοις ταναντία διεγνωκὼς ποιεῖν. δεῖ δ' ὑμᾶς τὸ πρᾶγμα οἷον ἦν, τὸ πρὸς τὴν ἀπιστολὴν, ἀκοῦσαι (κελεύσατε βραχύ) καὶ θεωρῆσαι τὸν τρόπον ταύτης, ὡς ὑμῖν ἀπ' ἀρχῆς κέχρηται. ἐκεῖνον ὡς ἀπόμαχον γίγνεται πρὸς τὸ τιμοθέου, τότε ἀπ' ἀμφιπόλεως ἀναχωρήσας δύο βάς εἰς τὴν ἀσίαν, δύο τὴν σύλληψιν τὴν ἀρταβάζου συμβᾶσαν τότε ὑπ' αὐτοφραδάτου· μισθοῖ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸν τοῖς ἀρταβάζου κηδεσταῖς. λαβὼν πίστεις C δούς, ὀλιγωρήσας τῶν ὅρκων, καὶ δύο βάς αὐτὸ, ἀφυλάκτων ὄντων, ὡς ἂν πρὸς φίλον τὸν ἐν τῇ χώρᾳ, χαλαμβαίει σκῆψιν, καὶ κέβρηνα, καὶ ἵλιον αὐτῷ ἐγχειρεῖ ὁ ἡγούμενος τούτων τῶν χωρίων, πρᾶγμα παθητοιοῦτον, οἷον οὐχ ὅτι στρατηγὸς ἂν ἠγνόησε τις φάσκων, ἀλλ' οὐδὲ ὁ τυχὼν ἄνθρωπος. οὐδὲ ὅπου τὸ χωρίον ἔχων ὅτι θαλάττῃ, οὐδὲ ὅθεν ἂν σπουδὴ δύνηται πορήσῃ τοῖς στρατιώταις, οὐδ' ἂν σῖτον ἔχων ἐν τοῖς χωρίοις, ὑπέμεινεν ἐν τοῖς τείχεσι. καὶ οὐ δέδοικεν ἔχετο, ἐπειδή γε ἀδικεῖν ἔγνω. ὡς ὃ συλλέξας δυνάμεις παρὼν ὁ ἀρτάβαζος, ἀφειμένος τοῦ τὰ αὐτοφραδάτου· τοῦ μὲν ὑπῆρχεν ὄντος, ἐκ τῆς αὐτοῦ φιλίας καὶ λυδίας καὶ παφλαγονίας, οἰκείας οὔσης. τὰ δ' οὐδὲ ὁπουοῦν ἄλλο, πλὴν πολιορκία θρέψειεν. ἐκθόμενος δ' ἐξ ὧν κακοῦ, καὶ λογισμὸν λαβὼν ὅτι πρὸς σε, κἂν μηδενὶ τῶν ἄλλων, τοῦ γε λιμοῦ οὐδεν, εἴτε πόλις ἐστὶν, εἴτε πύλας ἀνοίγει, εἴτε σωτηρία μένη ἡμῖν ἢ ἀπόντος, εἴτ' αὐτὸς σωθείς, ὅτι σωτηρία μένη ἡμῖν τοῦ, ἥπερ ἅπαντας ἀνθρώπους σώζει. ἔστι δ' ὧν τις ἂν μετέρα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἴτε χρὴ φιλανθρωπίαν λέγειν, εἰθ' ὅ, τι δήποτε γνοίης ἂν τοῦτο, πέμπει τὴν ἀπιστολὴν ἡ

μῖν, ἧς ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. βουλόμενος δὲ τῆς ὑποσχέσεως τὴν κομιεῖσθαι χερρόνησον ὑμῖν, καὶ δοῦναι τὸν κότυος καὶ τὸν ἰφικράτους, ταῦτα * βουλόμενος, ξενίαν διπόρησας, παρ' ὑμῶν ἀσφαλῶς ἐκ τῆς ἀσίας ἀποδρᾶναι. τί δὴ συμβαίνει ταῦτα, ὅθεν ἐξηλέγχθη τὸ πρᾶγμα, ἐπαυτοφώρῳ ὁ μέμνων καὶ ὁ μάρτυρ, οἱ κηδεσταὶ τοῦ ἀρταβάζου, αἰθεροπαινέοι, καὶ κεχρημένοι ἀπροσδοκήτῳ δυτυχίᾳ, τῇ τοῦ ἀρταβάζου κηδε-

βου-

βουλόμενοι τῆς χώρας ἄρχειν δι' ὑμᾶς ἐν εἰρήνῃ, καὶ πεμφθῆναι, καὶ μὴ πολεμεῖν, μηδὲ κινδυνεύειν, πείθουσιν ἀρταβάζον, τὸν μὲν Χαρίδημον, ἀφεῖσθαι, καὶ μὴ πολεμεῖν. ἀποξεῖλαι δ' ὑπόσπονδον· διδάσκοντες, ἃς ὑμεῖς, κἂν ἐκεῖνον μὴ θέλῃ, δι' ἁλῶναι, καὶ οὐ δυνήσεται κωλύειν. ὡς δὲ τυγχάνει ταύτης τῆς ἀλόγου καὶ ἀπροσδοκήτου σωτηρίας ὁ Χαρίδημος, δι' ἁλοὺς εἰς τὸν Χερρόνησον ἐφ' αὑτῷ, διὰ τὰς σπονδὰς τοσαύτας ἐδέησεν ἐπελθεῖν τῷ Κότυϊ, γεγραφὼς ὅτι οὐκ ὑπομένει Κότυς αὐτὸν ὄντα, ἢ τὸν Χερρόνησον ὅπως κομίσαισθε ὑμεῖς συμπροῆξαι· ὃς τὰ πάλιν μισθώσας αὐτὸν τῷ Κότυϊ, τὰ ὑπόλοιπα τῆς ὑμετέρων χωρίων, λειφθέντα, καὶ ἐλεοῦντα ἐπολέμει. καὶ ὅτι ταῦτα, καὶ ἰδίᾳ ἔτ' ἰὼν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ τὸν ὕπαρχον ἔπεμπε πρὸς ὑμᾶς, ταναντία ἐγνωκὼς ποιεῖν, ἐφεναπιζεν ὑμᾶς, ὅπως δι' ἁλόντος γνῶσθε, ἃ ἐποίησατο. ἐκ δὲ Ἀβύδου, ἣν ἅπαντα χρόνον ὑμῖν ἐχθρὰς, καὶ ὅθεν ἦσαν οἱ σπονδὰς καταλαβόντες, εἰς σπονδὰς διέβαινεν, ἃ εἶχε κότυς. καί τοι μὴ νομίζετε μήτ' ἂν τοὺς Ἀβυδηνοὺς αὐτὸν ὑποδέχεσθαι, μήτ' ἂν τοὺς ἐν τῇ σπουδῇ, τῆς ὕβρεως ὑμῖν ἐκείνης πεμφθείσης, εἰ μὴ συμπεπλεσαν φενακίζοντι αὐτοῖς τότε, καὶ συνεξηπάτων αὐτοὶ, βουλόμενοι τὸν μὲν βλαβῆναι τὸ στράτευμα, ὑμᾶς παρέχειν τὴν ἀσφάλειαν· βλαβέντος δ', ὅπερ συνέβη, δόντος ἀρταβάζῳ τὴν ἀδειαν, αὐτοῖς ὑπάρξαι τὴν χρείαν. ὅπου τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, λέγε τὰς ὑποσπονδὰς, ἃς τ' ἔπεμψεν ἐκεῖνος, καὶ τὰς ἃς αὐτὸς τῷ ἀρχόντων τῷ ἐκ Χερρονήσου. γνώσεσθε δὲ ἐκ τούτων, ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει. Λέγε.

Ἐπιστολαί.

Ἐνθυμεῖσθε* ὅθεν διέβη, ἐξ Ἀβύδου εἰς σπουδάς. ἆρ' ἂν εἰκὸς αὐ ὑποδέξασθαι τοὺς Ἀβυδηνοὺς αὐτὸν, ἢ τοὺς σπονδὰς, εἰ μὴ συνεξηπάτων, ὅτε τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔπεμπεν ὑποσπονδὰς; λέγε δ' αὐτοῖς τὴν ὑποσπονδὰν αὐτήν. Θεωρεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰς ὑποβολὰς, ὧν αὐτὸς πρὸ ὀλίγου πρὸς ὑμᾶς ἔγραψεν ἐπαινῶν, καὶ τὰ μὲν ὡς πεποίηκε λέγων, τὰ δ' ὑπερχούμενος ποιήσειν. Λέγε.

Ἐπιστολή.

*Καλά γε. οὐκοῦν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰ γεγραμμένα, καὶ χάριτος πολλῆς ἄξια, εἰ γ' ἦν ἀληθῆ. νυνὶ δ' ὅτε μὲν τὴν σπονδὴν οὐκ ᾤετο δύνασθαι, ταῦτα ἔγραφεν, ἐξαπατῶν ὑμᾶς. ἐπειδὴ δ' ἔτυχε. Λέγε οἷα ἐποίησεν.

Μαρτυρία ἔργων.

Οὐκοῦν τὸ κομίσασθαι τὰ ἀπολωλότα χωρία ὑποχειρίου χειμένου, ἐξαπατῶντος φησὶν ὁ ἄρχων κείσεσθαι, πρὶν τὴν ὑπαρχόντων γεγονέναι μείζους τὴν φοβερὸν τοῖς κινδυνεύουσι. Λέγε δ' ἐξ ἑτέρας ἀπιστολῆς.

Ἐπιστολή.

Ὅρᾶτε ὅτι πανταχόθεν τὸ πρᾶγμα μαρτυρεῖται, ὅτι ἐξαπατᾷ οὐκ δεῖ τὸν κότυν, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς μετ' ἐκείνου ἐπορεύετο. ἐπὶ τοίνυν ταύτῃ μόνῃ ἀπάγωμαί μοι τὴν ἀπιστολὴν, τὰς δ' ἄλλας ἐᾶ. δῆλον γάρ που ὑμῖν γέγονεν ὡς πεφενακικεν ὑμᾶς. Λέγε.

Ἐπιστολή.

Ἐπέχες. ἐνθυμεῖσθε, ὅτι γράψας μὲν, ὡς ἀποδώσει Χερρόνησον, τὰ λοιπὰ ἀφελέσθαι, μισθώσας αὐτὸν τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς, ἐπεχείρει. γράψας δ' ὡς ἀλεξάνδρου πρεσβώσαμένου πρὸς αὐτὸν, οὐχ ὑπεδέξατο, τοῖς λησταῖς φάσκων τοῖς παρ' ἐκείνου ταυτὶ πεπρᾶσθαι. δίκαιος γε, οὐχί; ἁπλῶς ὑμῖν καὶ οὐδὲν ἂν ὑπεισέλθοι ψεῦδος, οὐδ' ἐξαπατήσας. οὐ τοίνυν ἐκ τούτων πω δῆλον ἔσθ', οὕτω σαφὲς δῆλον ὄν, ὡς οὐδὲν πιστὸν ἔσθ' ὧν ἐκεῖνος φησι πεπραγμοιεῖται τῇ πόλει πρὸς ἐχει-

A cupidi statim exercendi imperij, & potiundi honoribus non gerendi belli & dimicandi: Artabazo instant, vt vltione Charidemi omissa, bellóq; composito, per inducias eum dimitteret: docentes, eti ipse nollet, vos eum transportaturos: nec ipsum id posse prohibere. Vt autem Charidemus præter omnem rationem & insperatò sic incolumis euadit, suo marte propter inducias in Chersonesum traiectus: tantum abfuit vt Cotym, quem suum impetum non toleraturum scripserat, inuaderet, aut ad Chersonesum recuperandam vocis adiumento esset: vt denuò sua opera Cotyi mercede locata, reliquas vestras vrbes Crithotã & Eleuntem obsideret. Eũ porrò hæc, dum adhuc in Asia erat, & epistolam ad vos mittebat, cùm contrarium facere decreuisset, per fraudem ad vos decipiendos iactasse: ex eius ex Asia traiectu cognoscetis. Nam Abydo vrbe perpetuò vobis inimica, & vnde erant hi qui Sestum occuparant, Sestum transiit, quam Cotys tenebat. Ne verò putetis vel Abydenos eum fuisse recepturos, vel Sestios, B missa ad vos illa epistola: nisi conscij fuissent, tum eũ egisse fraude: & illius imposturam ipsi adiuuissent: id studẽtes, vt transmittendi exercitus securitatem vos ei suppeditaretis. Vbi verò transisset: id quod accidit, facta illi per Artabazum discedendi potestate: vt ipsi fruerentur commoditatibus. Hæc ita se habere, ex epistolis intelligitur, tum ea quam ille misit, tum iis quas principes Chersonesitani. Recita.

EPISTOLÆ.

Cogitate vnde transierit: Abydo Sestum. Nunquid putatis Abydenos aut Sestios eum fuisse recepturos, nisi fraudis adiutores fuissent, cum ad vos epistolam mitteret? Recita eis epistolam ipsam. Vos verò, Athenienses, spectate, quã immensa de sese ad vos ipse scripserit, se collaudans, & alia fecisse dictitans, alia facturum promittens. Recita.

EPISTOLA.

Præclara certè. Nónne, Athenienses, ea quæ scripsit, si vera essent, magnam gratiam merebantur? Tũc C verò, cùm nulla spes fœderis esset, ad vos decipiendos illa scripsit. Postquã verò factum fuit fœdus, recita quæ fecerit.

TESTIMONIVM FACTORVM.

Cum igitur Charidemus se vobis amissa oppida restituere velle sit pollicitus: princeps Crithotes asserit, eo traiecto grauioribus se perículis fortunarum omnium conflictatos esse, quàm prius. Lege, atque ex alia epistola rem ostende.

EPISTOLA.

Videtis rem ab omni parte confirmari: eum transmisso Hellesponto, non contra Cotym, sed contra vos cum illo esse profectum? Age lege mihi hanc solam epistolam, reliquis omissis. Iam enim perspicitis nimirum, quomodo vobis fucum fecerit. Recita.

EPISTOLA.

Satis. Cogitate, cùm scripsisset se vobis Chersonesum redditurum: locata vestris inimicis opera, eripere cætera conatum esse: item Alexandri legatos à se repudiatos: cùm eum constet, cum eius prædonibus conspiraſſe, atque eadem factitasse. Bene vult vobis scilicet, cum quibus ita simpliciter egit, nec vllum mendacium scripsit, neque vobis fucum fecit? Nondũ aũt hinc cõstat, quãquã ita palàm cõstat, nihil esse fidedignũ, quicquid se studio reipub. nostræ factitare

dicit & simulat, sed ex insecutis factis, id erit euidē-
tius. Nā Cotym, bono cōsilio (hostis. n. vester & scele-
ratus homo fuerat) Python occidit. Cersobleptes aūt
qui nunc regnat, adolescentulus erat, & omnes Coty-
os liberi. Summa rerum autem, tum quia præsens e-
rat, tum quia secum habebat exercitū, penes Chari-
demum erat. Venit Cephisodotus imperator, ad quē
ille miserat epistolam illam: & triremes, cū vita eius
in dubio esset,* Artabazo adhuc infesto, cum libera-
turæ. Quid igitur, Athenienses, ex officio faciendum
fuisset homini fraudis experti atque amico, imperа-
tore præsente, non eo quem inuidere sibi dixisset
quicquam, sed illo cuius in vestra vrbe amicitiam
prætulerat omnibus, & ad quem literas miserat: Co-
ty defuncto, omni autoritate in se collata? Non sta-
tim reddenda vobis regio? non vestro communi cō-
silio rex Thraciæ delignandus? non tanta occasione
oblata sua in vos probanda beneuolentia? Omnino, si
quid ego modò video. Num verò tale quicquam fe-
cit? Plurimùm certè abest. sed toto reliquo septime-
stri tempore vobis in mora fuit gerendo bello, nec
dissimulatis inimicitiis, nec vllum humanum verbū
prolocutus. Nam initiò cum nos decem solùm naui-
ad Perinthum appulissemus, quoniam ipse propè a-
desse ferebatur, vt nos cum eo coniungeremus, hisce
de rebus cum eo collocuturi: cum obseruassent no-
stros milites apparando prandio intentos, conatus
est naues nostras intercipere, multósq; ex eis occidit:
& quia equites nonnullos & velites habebat, ad ma-
re compulit vniuersos. Deinde nobis nullum Thra-
ciæ locum aut oppidum petentibus. (nec enim hoc
mediusfidius dixerit quisquam: vim enim vi repulis-
set, & læsisset, ne læderetur: non ita est) nec enim
vsquā in Thraciam venimus, sed in Alopeconesum
cogitabamus, quæ ad Chersonesum pertinet, & no-
stra fuit, & promontorium versus Imbrum eminens,
longissimè à Thracia remotum, quæ prædonibus &
piratis referta erat: huc igitur cum venissemus, & la-
trones obsideremus, profectus per omnem vestram
Chersonesum, & impetum in nos faciebat, & prædo-
nibus ac piratis opitulabatur: neque prius nos oppu-
gnare destitit, quàm ducem vestrum adduxisset, &
coegisset nō ea facere quæ maximè vobis expedirēt:
neque ab eo persuaderi sibi passus est, vt quæ profes-
sus & pollicitus erat, ex vlla parte præstaret. Proinde
id cum Cephisodoto fœdus fecit, quod vos ita grauiter
& iniquis tulistis animis, vt duci imperium abro-
garetis, mulcta quinque talentorum insuper adiecta:
& per tria tantum suffragia steterit, quo minus capi-
tis damnaretur. Enimuerò, Athenienses, quàm ab-
horret ab omni ratione, alium ob facta eadem tan-
quam maleficum tam acerbè puniri: alium vt bene-
meritum, etiamnum honoribus affici? Hæc quæ de
casibus imperatoris dicta sunt, verè à me dici, vos ip-
si testes estis. Nam vos & iudicabatis, & repudiaba-
tis, & indignabamini. Quare ignorare hæc non po-
testis. De rebus autem ad Perinthum & Alopecone-
sum gestis trierarchi testimonium dicent.

Iniuriæ Chatidemi, & iniqua fœdera.

TRIERARCHI TESTES.

Postea, cum Cephisodoto abrogatum esset imperi-
um, vobisq; fœdus cum eo factū minimè probandū
videretur: Miltocythem perpetuum vestrū amicum,
à Smicythione proditum nactus, quia Thracū insti-
tuto nefas habetur alium occidi ab alio, sciens eū in-

A ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μετὰ ταῦτα συμβαίνειν ἕκαστα φανε-
τέον. τὸν μὲν γὰρ κότυν τίς ἀπέκτεινε; ὕστερον· ὃν ἐγὼ ὑμῖν
καὶ πονηρὸν, ὃς καὶ πίνυσιν ὁ πύθων. ὁ δὲ Κερσοβλέπτης,
ὁ νῦν βασιλεύων, μειρακύλλιον ἦν, καὶ παῖδες οἱ τοῦ
κότυος παῖδες. τῆς δὲ στρατιᾶς κύριος, διὰ
τοῦτο παρουσίαν, καὶ τὸ δυνάμιν ἔχειν, ὁ Χαρίδημος
ἐτύγχανεν ὤν. ἦλθε δὲ κηφισόδοτος στρατηγῶν, πρὸς ὃν αὖ-
τὸς ἔπεμψε τοῦτον ὁ Κερσοβλέπτης ἐκεῖνον. καὶ αἱ τριήρεις μὲν
ὅτε οὐκ ἄδηλα τὰ τῆς σωτηρίας αὐτῷ, καὶ μὴ συγχω-
ρεῖν ἀρταβάζῳ σώζειν ἔμελλεν αὐτόν. τί δὲ πρὸς
τοῦτον χρὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὡς ἀληθῶς ἁπλοῦν
καὶ φίλον ποιῆσαι, παρόντος μὲν στρατηγοῦ, οὐχ ὃν ἐκεῖ-
νος ἔφησεν αὐτῷ φθονεῖν ἀδικοῦντι, ἀλλ' ὃν αὐτὸς ἑαυτῷ φί-
λον προσείλετο τῆς παρ' ὑμῶν, καὶ πρὸς ὃν τὴν βουλὴν
ἐπεπόμφει τετταρακοντόρους ἢ κότυος· κύριον δ' ὄντα τῶν
στρατιωτῶν; οὐκ ἂν δοίην μὲν τῷ χώραν ἀδίκως
B ὑμῖν, κοινὴν μὲν ὑμῶν καθιστάναι τὸν βασιλέα τῆς θρᾴ-
κης, δηλαδὴ δ' ὡς εἶχεν δυνοϊκῶς ὑμῖν, καιρὸν τοιοῦτον
λαβόμενον; * ἐγὼ γὰρ οὐ φαίην. ἆρ' οὖν ἐποίησε πάντων;
πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ τὸν μὲν ἄλλον ἅπαντα χρόνον
μείζονα ἐπὶ διήγαγεν ἡμᾶς πολεμῶν, ἐκ προφάσεως ἐ-
λαχίστης ἂν. καὶ δὴ λόγον φιλάνθρωπον διδοὺς, καὶ κατα-
μὲν ἡμῶν δέκα ναυσὶ μόναις εἰς πέρινθον ὁρμοῦντων
ἀκηκοότων ὅτι πλησίον ὄξιν ἐκεῖνος, ὅπως συμ[illegible]
μὲν αὐτῷ, καὶ περὶ τούτων εἰς λόγους ἔλθοιμεν ἀφύλακτοι-
μῶν φυλάξαι τοὺς στρατιώτας, ἐπεχείρησε μὲν ἡμῶν
τὰ σκάφη λαβεῖν· πολλοὺς δ' ἀπέκτεινε τῶν αὐτῶν
κατέρραξε δ' εἰς τὸν θάλατταν ἁπάσας, ἱππέας
ἔχων καὶ ψιλοὺς πολλούς. μεταταῦτα δὲ πλοῦσαι[illegible]
μὲν οὐκ ὄπι τῆς Θρᾴκης τόπον ἀδήλον, ἀδὶ χερ[illegible]
(ἀδὶ γὰρ τοῦτ' ἂν εἴποι τις νῦν διὰ ὠμωμόμεθα γὰρ ὑμῖν
τῷ μὴ παθεῖν ἐποίει τι κακόν) οὐκ ἔστι τοῦτο. οὐ βέλ-
C τιον μὲν οὐδαμοῦ τῆς Θρᾴκης· ἀλλ' ἐπ' ἀλωπεκόννησον, ἣ
χερρόνησον μέν ἐστι καὶ αὐτὴ ἡμετέρα, ἀκροτήριον δ' ἀν-
έχον πρὸς τὸν ἑλλήσποντον ἀπωτάτω τῆς Θρᾴκης. ἔπλει
δ' αὐτὸς μετὰ καὶ καταπονήσων. ἐνταῦθα ἤδοντο ἡμῖν
καὶ πολιορκούμενον τοῦτον, προδοθεὶς δὲ χερρονή-
σου τῆς ὑμετέρας, ἡμῖν μὲν προσέβαλλεν, ἐβούλε-
το δὲ τοῖς λῃστῶν, καὶ καταπονήσων. καὶ πρότερον προ-
σκαθήμενος, τὸ ὑμέτερον στρατηγὸν ἔπεισε καὶ αὐτὸν κα-
μὲ πάλιν ἐκεῖσε ὑμῶν πρᾶξαι, ἢ αὐτὸς ἐκεῖ τοῦτο
ἐπείθη, ὧν ὡμολογήκει καὶ ὑπεσχέτο τι ποιῆσαι. καὶ
γράφει δὴ τὰς συνθήκας πρὸς κηφισόδοτον, ἐφ' αἷς
ὑμεῖς οὕτως ἠγανακτήσατε καὶ χαλεπῶς ἐνεγκεῖν, ὡς
τε ἀπεχειροτονήσατε μὲν τὸν στρατηγὸν, πέντε τάλαντα
δ' ἐζημιώσατε, ἧς δὲ μόνοι φῆφοι ἐλείφθησαν, μὴ
θανάτου τιμῆσαι. καὶ τοι πάλαι γε νομίζειν
ἄνδρες ἀθηναῖοι, ταύτην τὴν ἀλογίαν, ὅταν τις ἰδίᾳ ἐξε-
τάζῃ αὐτὰς πράξεις, τὸν μὲν, ὡς ἀδικοῦντα, κολάζον-
τα πικρῶς ὅτι. τὸν δ' ὡς διεργάζεται ἐπὶ καὶ νῦν πάλι-
ἐλθόντ; ὅτι τοίνυν ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τῆς μὲν στρα-
τηγᾶς συμβαίνειν ἐνθυμεῖσθε, μάρτυρες ὑμεῖς ἐστε μοι. καὶ
γὰρ ἐκεῖνοι ὑμεῖς καὶ ἀπεχειροτονεῖτε, καὶ ὠργίζε-
σθε, καὶ ταῦτα πάντα συνῃδεῖτε ὑμεῖς. τῆς δ' ἐν πρώτοις
ἐγὼ, καὶ νῦν ἐγὼ ἀλωπεκοννήσου. Κάλει μοι τοὺς τρι-

ἑάρχους μάρτυρας. Τριήραρχοι μάρτυρες.

Μεταταῦτα τοίνυν ἐπεισε κηφισόδοτος μὲν ἀπελθόντα στρατηγεῖν, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν καλῶς ἔχειν ἐπὶ
δὲ δικαίως αἱ πρὸς ἐκεῖνον γραφεῖσαι συνθῆκαι, τὴν μὲν μιλτοκύθους, τὸν δ' ἄνδρα τὸν δίκαιον ὑμῖν τ' ἀεὶ
καὶ τῇ, πολὺν ὑπὸ τοῦ σμικυθίωνος ὁ χρυσὸς οὐδὲ χαρίσηται, οὐκ ὄντος νομίμου τοῖς Θρᾳξὶν ἀλλήλους ἀπο-

ἀποκτενῶμαι, γνοὺς ὅτι σωθήσεται πρὸς κερσοβλέπτην
αὖ ἀρχήν, πρὸς δὲ δίδωσι καρδιανοῖς, τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς
καὶ κείνοι λαβόντες αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν, καὶ ἀναγαγόντες εἰς
τὸ πέλαγος ἐν πλοίῳ, τὸν μὲν υἱὸν ἀπέσφαξαν, ἐκεῖνον
δ' ἐπιδόντα τὸν υἱὸν ἀποσφαττόμενον κατεπόντισαν.
τῷ δὲ θρακῶν ἁπάντων χαλεπῶς ἐνεγκόντων δηὶ τούτοις, καὶ συναφιέντων, τότε βπεισάσθου καὶ τὲ ἀμαδόκου. ἰδὼν τὸν καιρὸν τῶτον ἀθηνόδωρος, συμμαχίαν ποιησάμενος πρὸς τούτους οἵους τ' ἦν πολεμεῖν, ἐν φόβῳ δ' καταστάντος τῦ κερσοβλέπτου, χράφει ὁ ἀθηνόδωρος σωθῆκας, καθ' ἃς ἀναγκάζει τὸν κερσοβλέπτην ὀμόσαι πρὸς τε ὑμᾶς καὶ τοὺς βασιλέας· ἢν μὲν τὴν ἀφ' ἑλὼ κοινὴν τῆς θράκης, εἰς ξεῖς διηρημένην, πάντας δ' ὑμῖν ἀποδοῦναι τὴν χώραν. ὡς δ' ἐν ἀρχαιρεσίαις ὑμεῖς χαβρίαν δηὶ τὸν πόλεμον τῶτον καθεστήσατε, & τῷ μὲν ἀθηνοδώρῳ σωνέβη διαφέρειν τὴν δύναμιν, χρήματα οὐκ ἔχοντι παρ' ὑμῶν, οὐδ' ἀφορμὴν οὐδεμίαν τῷ πολίτῃ, τῷ χαβρίᾳ δὲ μίαν ναῦν ἔχοντι μόνην ἐκπλεῖν· τί ποιεῖ πάλιν ἐκεῖνος; ἃς μὲν ἄμοσε πρὸς τὸν ἀθηνόδωρον σωθήκας, ἐξάρνος γίγνεται, καὶ τὸν κερσοβλέπτην ἀρνεῖται πείθῃ· χράφῃ δ' ἑτέρας πρὸς τὸν χαβρίαν, ἐπὶ τῇ πρὸς κηφισόδοτον δεινοτέρας. οὐκ ἔχων δ' ἐκεῖνο οἶμαι δύναμιν, τέρμα μὴ αἰτιάζεσθαι τούτοις. ἀκούσαντες δ' ὑμεῖς ταῦτ' ἐν τῷ δήμῳ, λόγων ῥηθέντων πολλῶν, καὶ τῶν σωθηκῶν ἀναγνωσθεισῶν, ὅτι τὸ χαβρίᾳ δόξαν αἰσχρὸν θέντες, οὔτε τὸν σωτῆρα τῶν ἀθηναίων, ἀπεχθέσθαι τούτοις καὶ ταύτας πάλιν τὰς σωθήκας· καὶ ἐψηφίσασθε ψήφισμα, γλαύκωνος εἰπόντος, ἐλέσθαι πρέσβεις δέκα ἄνδρας ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. τούτοις δ', αἰρεθεῖσι τὸ πρὸς ἀθηνόδωρον σωθήκας ὁ κερσοβλέπτης, ὁρκίσαι πάλιν αὐτόν. εἰδεμή· πρὸς μὲν τοὺς δυοῖν βασιλέοιν, ἀπολαβεῖν τοὺς ὅρκους· πρὸς δὲ ἐκεῖνον ὅπως πολεμήσετε βελόσθαι. ἐκπεπλευκότων δὲ τῶν πρεσβέων, συμβαίνει τοῖς χρόνοις εἰς τὰθ' ὑπομνήματα τὰ πραγματ' ἤδη ξυφώντων τούτων· καὶ ἐδὲν ἁπλοῦν, ἀλλ' δίκαιον ὑμῖν ἐληλύθοντων πρᾶξαι ὡς τε βοηθεῖν μὲν εἰς δύβοιαν & χάριν ἔχειν τοῖς ξένοις, καὶ στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν αὐτοκράτωρ εἰς χερρόνησον ἐξέπλει, ὅτε χράφει πάλιν σωθήκας πρὸς τ' χάρητα, πρὸς δὲ μὲν ἀθηνόδωρε καὶ τῶν βασιλέων τούτων, αἵπερ εἰσὶν ἄρισται καὶ δικαιόταται. καὶ ἔργῳ ἑαυτὸν ἐξήλεγξεν, ἔτι καὶ φυλακεῖ τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ οὐδὲν ἁπλοῦν ἐγνωκε ποιεῖν, οὐδ' ἴσον. εἰθ' ὃν ὁρᾶτε ἐκ πρεσβείας ὄντα φίλον, καὶ ὅπως αὐ ὑμᾶς δυνάσθαι νομίσῃ οὕτω πρὸς ὑμᾶς δύνοιαν ἔχοντα; τὸν οἴεσθε δεῖν ἰσχυρὸν ποτ' ἐᾶσαι γενέσθαι, καὶ ταῦτα δι' ὑμῶν; οὐκ ἀρ' ὀρθῶς ἐγνώκατε. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι ταὐτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν ὑποσολὴν, ἣ μετὰ τὰς φρώτας σωθήκας ἦλθεν. εἶτα πρὸς βπεισάσθου. μᾶλιστα δ' οὕτω γνώσεσθε διδασκόμενοι.

Επιστολή.

Λέγε καὶ τὴν ὑποσολὴν, τὴν πρὸς τὸ βπεισάσθου.

Επιστολή.

Ἡ μὲν πάνυ συμμαχία τοῖν δυοῖν βασιλέοιν, τὸν τὸν ξύπον μετὰ τὴν πρὸς τὸν κηφισόδοτον σωθηκῶν, σωιεσάθη, ἤδη μιλτοκύθου μὲν ἀνηρημένου, χαιρίου δ' ἐμοῦ ἔργῳ φανερῷ γεγενημένου, ὅτι τῆς πόλεως ἐχθρός ἐστιν. ὃς δὲ οὐ μόνον δεῖ πάντως τὸν χρόνον πάντων τῶν θρᾳκῶν δυνούσαν ὄντ' ὑμῖν, τοῦτον ὑποχείριον ἀξιῶσε λαβεῖν, τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς καρδιανοῖς ἐγχειρίσαι· πῶς οὐ μεγάλης ἐλπίδας δεῖγμα πρὸς ὑμᾶς ἐξενέγκασθαι δὴ δικαίως τὸν πρὸς τοὺς θρᾷκας πόλεμον, καὶ πρὸς ἀθηνόδωρον ἐποιήσατο σωθήκας, καὶ μεταῦτα ὁ κερσοβλέπτης. Λέγε.

A columem euasurum, si ad Cersobleptem duceretur: bonus iste Charidemus, Cardianis, vestris hostibus, tradit: qui eo & filio eius comprehensis, inque pelagus nauigio subuectis & filium in conspectu eius occiderũt, & ipsũ post filijcę dẽ submersẽrũt. Eam crudelitatẽ Thracibus omnib. ęgrè ferẽtib. & Berisadę & Amadoco conspirãtib. Athenodorus hac occasione animaduersa, initáque cum illis societate, bellũ gerere potuit. Prętcrito autem Cersoblepte, fœdus scribit Athenodorus, quo Cersoblepte iurare cogit, & vobis & regibus: vt Thracię imperiũ inter tres diuisũ commune esset: &, vt simul omnes Chersonesũ vobis restituerẽt. Vt verò in comitiis vos ei bello Chabriam prępeciſtis, & Athenodoro vsu venit, vt pecuniis à vobis non suppeditatis, omni gerendi belli facultate destitutus, exercitũ dimitteret: Chabrias itẽ vna sola naue hinc solueret: quid integrò facit Charidemus? Fœdus, quod Athenodoro iurarat, negat: & vt idem neget, etiam Cersobleptę persuadet: & aliud cum Chabria conscribit, multò quàm Cephisodoti iniquius: in quo ille, vt nullo munitus exercitu, acquiescere cogebatur. His vos publicè auditis, & multis verbis vltro citróque factis, & fœdere pro concione recitato, neque Chabrię autoritatem, neque patronorum eius quẽquã reuerti, etiam id fœdus denuò improbastis: & senatuscõsulto, quod Glaucone referente factũ est: decem legatos è ciuibus vestris delectos, decreuistis: qui, si in eo fœdere, quod cũ Athenodoro fecerat, maneret Cersobleptes: iusiurandum ab eo rursus exigerent. Sin minus: à duobus regibus fidem acciperent, & quo pacto ille bello petendus esset, deliberarent. Profectis iam porrò legatis, cùm iam isti * tergiuersarentur, & nihil vobis præstare vellent quod simplex aut iustum esset: sic euénit, vt res eo vsque procrastinarentur, dum in Eubœam auxilia mitteremus: & Chares imperator, adducens secum peregrinos milites, aduenirct, atque à vobis dictator creatus, in Chersonesum nauigaret. Sic denuò fœdus cum Charete facit, qui cũ se Athenodorus & duo reges coniunxerãt: quod est omniũ optimũ, & æquissimũ. sic ipsis factis sese coarguit, se contra nostrã vrbẽ occasiones captare, neque simplex aut æquum quicquã cogitare. Quẽ igitur tẽporibus adductũ, paulatim vobis amicũ fieri cernitis: & pro eo ac vos posse putat, beneuolentiam in vos gerere: hunúsne potẽtiam augendam esse existimatis. Vt igitur sciatis hęc à me verè dici: proferetur epistola, post primum fœdus huc missa: deinde & Berisadę epistola. Nã eo pacto ré optimè intelligetis.

EPISTOLA.

Recita etiam Berisadę epistolam.

EPISTOLA.

Societas igitur duorum regum, abolito iam fraudulento fœdere cum Cephisodoto facto, constituta est Miltocythe iã sublato, & Charidemo reipsa testato, se nõstrę ciuitatis esse inimicũ. Qui enim, quem sciebat omnium vobis esse coniunctissimum: hũc in potestatem suam redactum, infensissimis vestris hostibus Cardianis tradere non dubitauit: nónne satis euidens exhibuit hostilis animi argumentum? Quod igitur imminentis à Thracibus & Athenodoro belli metu, fœdus fecit, * & postea Cersobleptes, recita. Perfidia Charidemi.

FOEDVS.

Is porrò qui hæc scripsit & pepigit,& iusiurandum quod vos audistis,dedit:postquam dimissas Athenodori copias vidit,& vna solum triremi Chabriam venientem: neque Iphiadæ filium vobis tradidit, neque quicquam eorum qui iurarat, facit: sed & reliqua perscripta in fœdere negat: & tale fœdus scribit, cuius exemplum audietis. Recita.

FOEDVS.

Videtis, eum & vectigalia, & decimas postulasse sibi pendi:& rursus ita fecisse verba, quasi sua esset regio, volēs suos decumanos ius & arbitrium vectigalium habere, & obsidem Iphiadæ filium, quem à Sestiis acceptum,Athenodoro se traditurum iurarat: se iam ne daturum quidem ait. Cape senatusconsultum,quod vos postea fecistis.Lege.

SENATVSCONSVLTVM.

Deinde cum in Traciam legati nostri venissent, Cersobleptes ad nos ita scribit, neque quicquam æqui promittit:reliqui,hæc.Recita.

EPISTOLA.

Recita etiam regum literas,& considerate an nihil de vobis conqueri videantur.

LITERÆ.

Nunquid videtis & intelligitis,Athenienses,homi nis improbitatem & perfidiam, vt sursum deorsum Cephisodotum primùm iniuriis agitarit:vt rursus Athenodori metu destiterit:vt denuò Chabriam leserit, vt iterum cum Charete pacem fecerit, sursum deorsum miscens omnia,nihil simpliciter,nihil iurè agens:vt deinde,quandiu vestræ copiæ in Hellespon to aderant,vobis assentari & fucum facere nunquam destiterit:vt cum primùm Hellespontum exercitu va cuum vidit,statim duos reges oppugnare cœperit,& de imperio deiicere sit conatus, & totum regnum occupare:ipso euentu edoctus, non licere sibi prius vllum facti vobiscum fœderis caput violare, quàm hos exterminasset. Quod vt quàm facillimè conficeret,vt tale decretum à vobis impetrarit, quo (id quod factū esset ,nisi nostra intercessio & accusatio obstitissetcomprobato,manifesta facta esset iniuria duobus regibus:& illorum duces,Bianor,Simon,Athenodorus calumniam ex eo senatusconsulto impendentem formidantes,quieuissent: & ipse illa potentia fretus,& totius regni potitus,potens vobis inimicus extitisset? Habet autem omni tempore tanquam arcem & asylum suis occasionibus paratam Cardianorum vrbem, quam in omnibus fœderibus sibi exemptam voluit,ac denique palàm à vobis eripuit.At nisi vobis malè cogitarent, si citra omnem fucum & ex animo vestram amicitiam colere decreuissent:quorsum attinebat,eos sibi stationem reseruare,ad vos oppugnandos opportunam?Nostis enim hoc vos,qui illic fuistis, certò:cæteri ab his edocti: cum ita sit in nos animata Cardianorum ciuitas, vt est:Cersobleptæ,Thraciis negociis confectis,singulis diebus licere Chersonesum tutò inuadere. Nam qui Chalcidis in Eubœa situs est ad Bœotiam: idem in Chersonesō Cardianæ ciuitatis situs est ad Thraciam comparatæ. quæ quo loco po sita sit, quisquis vestrûm nouit, idē ignorare non potest, ad quā occasionē illā retineat: & cur tāto pere cōtēderit,nev o bis traderetur. Neq.verò ipsi debetis hostiū promouere cōmoda,quò vos facilius oppugnēt:sed quātum

Cardia occupata, & coniunctio cum Philippo.

Συνθῆκαι.

Ὁ ταῦτα τοίνυν γράψας καὶ συνθέμενος, καὶ τὸν ὅρκον, ὃν ὑμεῖς ἠκούσατε, ὀμόσας, ἐπειδὴ τῷ μὲν ἀθλωνόδωρῳ δυνάμιν ὑφαιρεμένῳ, εἶδε. μιᾷ γ' οὔσῃ νηὶ χαβρίαν ἥκοντα· οὔτε τὸν Ἰφιάδου παρέδωκεν υἱὸν ἔτι ἄλλο οὐδὲν ὧν ὤμοσεν ἐποίησεν· ἀλλὰ καὶ δεῖ τῶν ἄλλων τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς συνθήκαις, ἕξαρνος γέγονεν καὶ γράφει ταύτας τὰς συνθήκας. Λάβε μοι καὶ λέγε ταυτασί.

Συνθῆκαι.

Ἐνθυμεῖσθε ὅτι καὶ πάλιν, καὶ δεκάτας ἀξίου λαμβάνειν, καὶ πάλιν ὡς αὐτῷ τῆς χώρας οὔσης, τοὺς λόγους ἐποιοῦντο, τοὺς δεκατηλόγους ἀξιῶν, τοὺς αὑτῶν, τῶν τελῶν κυρίους εἶναι καὶ τὸν ὅμηρον τὸν υἱὸν τὸν Ἰφιάδου, ὃν ἔφασκεν ἔχειν * ὤμοσε θεοὺς τὸν ἀθλωνόδωρον, οὐδαμὰ δώσειν, οὐδὲ ὑπάρχειν αὐτῷ δώσειν ἐπ. Λάβε μοι τὸ ψήφισμα, ὃ θεὸς ταῦθ' ὑμεῖς ἐψηφίσασθε. Λέγε.

Ψήφισμα.

Ἐλθόντων τοίνυν μετὰ ταῦτα τῶν πρέσβεων εἰς Θρᾴκην· ὁ μὲν κερσοβλέπτης ἡμῖν ὑπισχνεῖτο ταυτὶ, καὶ ὑπὲρ ὧν ὡμολόγει δίκαιον. οἱ δ' ἕτεροι ταυτί. Λέγε αὐτοῖς.

Ἐπιστολή.

Λέγε δὴ τὴν τῶν βασιλέων ὑπιστολήν. Σκοπεῖτε εἰ ἄρα ὑμῖν δοκοῦσι μηδὲν ἐγκαλεῖν.

Ἐπιστολή.

Ἀρά γε ὁρᾶτε καὶ συνίετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πονηρίαν τὴν ἀπ' ἀρχῆς, ὡς ἄνω καὶ κάτω τοῦ Φωκικοῦ πολέμου τὸν ἀθλωνόδωρον, καὶ πάλιν φοβηθεὶς Ἀθηναίους, ἐποίησεν, οὐδὲν ἠδίκει χαβρίαν. πάλιν ὡμολόγει χάριτι· αὖθις ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε· Σ οὐδὲν ἁπλᾶς οὐδὲ δικαίως διέφερε. μεταταῦτα τοίνυν, ὅσον μὲν χρόνον ἡ ὑμετέρα δύναμις παρῆν ἐν Ἑλλησπόντῳ, κολακεύων καὶ φενακίζων ὑμᾶς διελέγετο. ἐπεὶ δ' εἶδε τὰ χρήματ' ἐλλησπόντου ἔρημον δυνάμεως· δύο δὲ ἐνεχείρει καταλύειν, Σ ἁπλᾶξαι τοὺς δύο τῆς ἀρχῆς, καὶ πᾶσαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν, ἔργῳ πεῖραν ἔχων, ὅτι τῷ πρὸς ὑμᾶς οὐδὲν μὴ δυνηθῇ πρότερον λῦσαι, πρὶν ἂν ἐκβάλῃ πόρους. ἵνα δ' ὡς ῥᾷστα τοῦτο περάνῃ, ψήφισμα τοιοῦτο παρ' ὑμῖν οὗτος εἵλετο, ἐξ οὗ κυρωθέντος αὖ, εἰ μὲν δι' ἡμᾶς ταύτην τὴν γραφὴν, ἠδικεῖτο μὲν φανερῶς οἱ δύο τῶν βασιλέων. ἠσυχίαν δ' ἂν ἦγον οἱ στρατηγοῦντες αὐτῆς, ὁ Βιάνωρ, ὁ Σίμων, ὁ Ἀθηνόδωρος, φοβούμενοι τὴν ἀρὰν τοῦ ψηφίσματος συκοφαντίαν. ὃ δ', ταύτης τῆς ἐξουσίας ἀπολαύσας, καὶ πᾶσαν ὑφ' ἑαυτῷ λαβὼν τὴν ἀρχὴν μηκέτ' ἂν ἐθέλειν ὑπῆρχεν ὑμῖν. ἔχει δ' ὁρμητήριον ἁπάντων τὸν χρόνον αὐτῷ τετηρημένον, τὴν καρδιανῶν πόλιν· ἐν ἁπάσας μὲν τὰς συνθήκας ἐξῃρεῖτο αὐτῷ γράφεσθαι τὸ τῆδε τάγον ὃ καὶ φανερῶς αὐτὴν ἀφείλετο πρὸ ὑμῶν· καίτοι τοῖς ἀπηλλαγμένοις μὲν τὸ πρὸς ἡμᾶς πολεμεῖν ἄδικον μὴ πᾶσι δ' ἀληθείας ἁπλοῦς δυνατὸν ὑμῖν προηρημένοις· τί προσῆκον αὐτοῖς ὁρμητήριον κατασκευὴν χρήσιμον τοῦ πρὸς ἡμᾶς πολέμου; ἵστε δήπου τοῦτο· οἱ μὲν ἀφιγμένοι, σαφῶς, οἱ δ' ἄλλοι, τούτων ἀκούοντες ὅτι τῆς καρδιανῶν πόλεως ἐχούσης ὡς ἔχει, εἰ βούλοιτο τὰ πρὸς τοὺς Θρᾷκας διέπειν πρὸς κερσοβλέπτην, παρ' ἡμέραν ἔξειν αὐτῷ βαδίζειν ὅτι χρήσιμον· ἀσφαλὲς. ὡς περ γὰρ χαλκὶς τῷ τόπῳ τῆς Εὐβοίας πρὸς τῆς βοιωτίας κεῖται· οὕτω χερρόνησος κεῖται πρὸς τῆς Θρᾴκης ἡ καρδιανῶν πόλις· ὧν ἔχει τόπον, ὅς τις οἶδεν ὑμῶν, οὐδ' ἐκεῖνο ἀγνοεῖν τινος εἵνεκα ποιεῖται, μὴ διασπούδαστον, μὴ λαβεῖν ὑμᾶς, ὃν ὑμεῖς οὐ συμφορᾷ σπουδάσαι καθ' ὑμῶν αὐτῶν ὀφείλετε· ἀλλὰ κωλῦσαι καθ' ὅσον δυνατὸν

τὴν, καὶ σκοπεῖν ὅπως μὴ γένηται. ἐπεὶ εἰ ὅπου γε οὐκ ἀν-
πνοῦ καιρὸν παρείη, δεδήλωκε. φιλίππου γὰρ εἰς Μα-
ρώνειαν ἥκοντος, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν Ἀπολλωνίδην,
πίστεις δοὺς ἐκείνῳ, καὶ παμμένει. καὶ εἰ μὴ κατέσχε τὰ χώ-
ρια Ἀμάδοκος ἀπεῖπε φιλίππῳ μὴ βαδίζειν· οὐδὲν ἂν
ἐν μέσῳ πολεμεῖν ὑμᾶς πρὸς Καρδιανοὺς ἤδη, καὶ
πρὸς κεροσοβλέπτην. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε
μοι τὴν ἐπιστολήν.

Ἐπιστολή.

Ταῦτα μὲν τοι δίκαιος ἀπιστεῖν καὶ μὴ πεπεῖσθαι, μηδὲ ὡς εὐεργέτῃ προσέχειν τὸν νοῦν. οὐ γὰρ ἂν ἀναγκαζόμενος φίλος εἶναί φησι σφακιζων ὑμᾶς, χάριν ὀφείλειν κεροσοβλέπτῃ· οὐ δ' ἂν μικρὰ ἀναλίσκων ἰδίᾳ καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς ῥήτορσι χαρίδημον ἀφορατέλειαν πρὸς ὑμᾶς, ἐπαύρους αὐτὸ γράφεσθαι· ἀλλ' ὧν ὁσαχοῦ κύριος γέγονε τὸ φορτίον ὁ, τι βούλεται, παντα χοῦ κακῶς ὑπάρχειν ὑμᾶς ποιεῖν φαίνεται, τούτων πολὺ μᾶλλον ὀργίζεσθαι προσήκει. οἱ μὲν τοίνυν ἄλλοι πάντες, ὅσοι τι παρ' ὑμῶν ἀδίκως πώποτε, ἐφ' οἷς οὐ πεποίηκασιν ὑμᾶς, τετιμώρηται. ἔστι δ' εἷς ἀπάντων τῶν ἄλλων μόνος, ἐφ' οἷς ἐγκεκρυμμένος οὐ δεδώκασι κακῶς ποιῆσαι. καὶ τοι τῷ τοιούτῳ τὸ δίκης μὴ ἔδωκε δικαίως ἂν ἀφεῖναι, μεγάλη δωρεὰ παρ' ὑμῶν ἦν. ἀλλ' οὐ ταῦτα δοκεῖ τοῖς ῥήτορσιν· ἀλλὰ πολίτης, εὐεργέτης, στέφανοι, δωρεαί, δίκαι πύπτουσιν ἰδίᾳ δίδωσιν. οἱ δ' ἄλλοι πεφυκασιμμένοι κάθηνται, τὰ φεύγματα θαυμάζοντες. τὸ τελευταῖον ὃ νικᾷ, καὶ φύλακας ἂν κατέστησαν ὑμᾶς ἐκείνου δίκαι τὰ προβαλλόμενοι τοῦτο, εἰ μὴ τὴν γραφὴν ἐποιησάμεθ' ἡμεῖς ταυτηνὶ κατὰ τὸ τῶν μισθοφόρου καὶ θρασυβούλου τος ἐκεῖνον, ἔργον, ἵν' πόλις ἀφορατέλειτο. ἐφεύρει χαρίδημον. καλὸν γε (οὐ γὰρ ὦ ζεῦ καὶ θεοί;) ὅς γε αὐτὸς πολεμοῦντος ἐμετέρους ἐχθρούς, μισθὸν λαμβάνων, ἐδορυφόρει, τῶν, ὑφ' ὑμετέρου ψηφίσματος φασιλῶν φυλαττόμενον. ἴσως τοίνυν ἐκεῖνο ἄν τις μ' ἔροιτο, τί δήποτε ταῦτ' εἰδὼς οὕτως ἀνεβάδην ἐγώ. καὶ παρηκολουθηκὼς ἑνίοις τῶν ἀδικημάτων, ἐᾶσαι, καὶ ὅλως, ὅτ' αὐτὸν ἐποιεῖτο πολιτῶν, οὐδὲν αὐτεῖπον, οὔθ' ὅτ' ἐπηνεῖτο, οὔθ' ὅλως πρότερον, πρὶν τὸ ψήφισμα τυπτηθρυέσθαι, λόγον ἐποιησάμην οὐδένα; ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς ἅπαντα ἐρῶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ γὰρ ὡς ἀξίῳ λόγῳ ἦν. παρῆν, ὅτε τούτων ἠξιοῦτο, καὶ οὐκ αὐτεῖπον ὁμολογῶ, ἀλλ' οὐδ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φαῦλον μὲν ἀδικεῖν ἕτερον ἡγοῦμαι ἕτερα πολλὰ ψευδομένων ἑτοίμως πρὸς αὐτὸ πρὸς ὑμᾶς εἶναι τἀληθῆ λέγοντα ἐμαυτόν, ἔπειθ' ὧν μὲν ἐκεῖνος ἐφαίνετο ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας, οὐδενὸς εἰσήσθημοι φθονεῖν. κακὸν γὰρ οὐδὲν ἑώρων ὑμᾶς πεισομένους, εἴ τινα δικηκὼς πολλὰ ἀφίετο, καὶ προκαλεῖτ' ἔτι τελοιπὸν ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθόν. ἐν γὰρ τῷ πολίτῃ ποιεῖσθαι καὶ στεφανοῦν, ταῦτ' ἐνῆν ἀμφότερα. ἐπειδὴ δ' ὁρῶ προσκατασκαζόμενόν τι τοιοῦτον, δι' οὗ, ἐὰν μόνον εὐλαβεῖσθαι τοὺς ἐνθάδε ἐξαπατήσαντας ὑμᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ, τῆς γε ἐξω φίλων καὶ βουλομένων αὖ ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθόν, κἀκεῖνον κωλύσῃ ἐνανσία θεάτρειν ὑμῖν, οἷον ἀθλοθε-

A fieri potest, prohibere, ac prouidere, ne illis contra vos detur opportunitas. Nam se nulli occasioni defuturum, declarauit. Cum enim Philippus Maroneam veniſſet, Apollonide miſſo, fidem ei & Pammeni dedit. Quod ni Amadocus, qui regionem præſidiis tenebat, interdixiſſet Philippo, ne accederet: nihil obſtitiſſet, quò minus vos nunc cum Cardianis & Cerſoblepte bello conflictaremini. Hæc à me non fingi, è Charetis epiſtola cognoſcetis.

EPISTOLA.

In hæc igitur intuētes, diffidere debetis, neq. ſpe vana inflati, cū loco amici colere. Nā ſi neceſſitate coactus aliquando ſe vobis amicum eſſe ſimulat: ea re gratiam haberi non eſt æquum Cerſobleptæ: neq. ſi Charidemus priuatim paucula ducib. & oratoribus veſtris largiendo, talia cōficit: propterea laudibus eſt ornādus: ſed pro eo potius, quod quotieſcūque poteſtas ei data fuit agēdi quicquid ipſe vellet: vbinis vobis nocere conatus eſt: multò magis iraſci vos ei decet. Cum enim alij omnes quib. aliquid vnquam à re publica noſtra tributum eſt, pro datis benficiis honorati ſint: vnus iſte, ſolus è cæteris vniuerſis, ob iniurias eſt ornatus, quas nobis facere conatus, ad exitum perducere nō potuit: Quanquā aūt ita merito, magni muneris inſtar eſſe cōceſſa ſcelerum debebat impunitas. quorū iure pœnas dediſſet: tamen hoc oratorib. nō eſt ſatis, niſi habeatur ciuis, bene meritus: niſi coronæ & præmia decernātur propter corruptelas munerū, quæ ipſi priuatim ab eo accipiūt, cū reliqui aſſideatis circūſcripti, admirabundi, ignari veritatis. Poſtremò, nūc vos induxiſſent iſto ſenatuſcōſulto, vt ſatellitū apud eū vice fūgeremini, niſi nos actione hac interceſſiſſemus: & reſpub. noſtra mercenarij & miniſtri apud illū munus obiret, cuſtodiret Charidemū: præclarè ſcilicet. Quid ni verò, prò diuūm atq; hominū hdē, is qui olim ipſe mercenarius veſtrorū hoſtiū ſtipator fuit, veſtro ſenatuſcōſulto cuſtodiatur? Iā illud me fortaſſe quiſpiā interrogabit, cur ego qui hæc ita comperta habeā, & pleraſq; iniurias quaſi per veſtigia ſim affectatus: me nō oppoſuerim: nō cū ciuitate donaretis, obſtiterim: nō cū laudaretur, nō deniq; priuſquā hoc decretū fieret, verbū vllū fecerim? Ego verò, Atheniēſes, fatebor apud vos omnē veritatē. Nā & honoribus indignū eſſe ſciebā: & cū, hæc illi ornamēta tribuerētur, aderā: & nō ſū refragatus: fateor. Quamobrē? Quòd Athenienſes, primùm imbecilliorē fore putabā multis apud vos cōfidēter mētiētibus, me vnū vera dicentē. Deinde nihil eorū quæ ille per fraudē cōſequebatur, Ioué deósq; omnes teſtor, vnquā in mētem mihi venit illi inuidere: neq; vos inſignē aliquam cladem accepturos videbam, ſi quem de vobis malè meritū, impunè dimiſſū prouocaretis, vt vel deinceps vobis bene facere vellet. Nā in donato iure ciuitatis, & coronis decretis, horū vtrūq. inerat. Sed poſtquā eū etiā tale quippiā machinari video, quò fiat (ſi modò eos qui ſua gratia vos decepturi ſint, hic inſtruxerit) vt eorū amicorū, quos peregrè habetis, qui de vobis bene mereri ſtudēt, qui illius conatus cōtra vos hoſtiles prohibituri eſſēt: cuiuſmodi fūt Athenodorus, Simō, Bianor, Archebius Bizātius, duo illi Thraciæ reges: vt inquā horū nullus ei vel aduerſari, vel impedimēto eſſe audeat: tū demū venio accuſatū: cū illa impedire, quibus acceptis reip. parū nocitur eſſet, vel priuatim ab eo læſi, vel calūniatoris eſſe: his aūt aduerſari, p quę magnū noſtræ ciuitati malū ſtruatur, boni & viri & ciuis eſſe officiū

Perſtringit oratores, & à ſeſe odii ſuſpicionem remouet.

B

C

ειν λέγω, οἱ μωρα, βιαίοτερα, ἀρχεῖον τὸν βιζάντιον, τοὺς θρᾷκας τοὺς δύο, τοὺς βασιλέας, τούτων μηδενὶ μήτ' ἐναντιωθῆναι, μήτε κωλύειν ἐξίστασθαι τοιαῦτα ἥκω καὶ κατηγορῶ καὶ νομίζω τὸ μὲν, οἷς ἔμελλεν ἐκεῖνος λαβὼν μηδὲν ὑβρίζειν τὴν πόλιν βλάψειν, ἁπλέγδην, ἢ κακῶς ἰδία πεπονθότος, ἢ συκοφαντουμένους ἔφη. τὸ δ' ἐφ' οἷς μέγα φρόνημα ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατεσκεύαζετο, ἐναντιοῦσθαι, χρῆσθαι καὶ φιλοπόλιδος ἀνδρὸς ἔργον ἔφη.

existimé. Hæc sũt, propter quæ tũ nihil dixi, nũc dico. Restat eis talis adhuc oratio, qua se vobis fucũ facturos putant: Cersobleptẽ & Charidemũ aduersatos esse fortasse reipub. tũ, cum hostes essent: nunc verò, cum sint amici, & in ciuitate nostrã officiosi, veteres offensas esse obliuione delendas. Nec enim, cũ Lacedæmonios tueremur, nos iniuriarum, quib. belli temporibus ab eis affecti essemus, fuisse recordatos: nec, cùm Thebanos, & postremò nunc cũ Eubœẽses defenderemus. Ego verò censeo, si eo tempore, quo Cersobleptæ & Charidemo auxilia decreta essent, nos obstiterem us: tum demum hanc orationẽ locũ habituram. Sed cũ tale nihil agatur, aut scriptũ sit, atq; eò tẽdãt omnia, vt Cersobleptæ duces potẽtiores fiãt, vestris muniti custodiis, quàm oporteat: grauiter peccare istos arbitror. Nec enim æquũ est, cùm tali oratione vtantur, qualis eos deceat qui saluti suæ consultum velint, interim id moliri, vt impunè in alios grassari eis liceat. Præterea, si Charidemus hostis adhuc, nocuisset, post quã verò amicus videri vult, mutatus esset: audiri fortassis hæc potuisset. Sed quia se res nõ ita habet (nã ex quo se vobis amicũ esse simulat, ex eo vos sæpissimè decepit) si nõ propter illa est odio prosequẽdus: propter hæc tamen nulla ei fides est habẽda. Iam quod ad iniuriarũ obliuionẽ attinet, sic respondeo: qui nocendi causa talia examinat implacabilis est. qui verò, vt ne quid ipse mali patiatur, præcauere studet: viri prudẽtis officio fungitur. Fortassis aũt talẽ quadã suspicionẽ proferẽt: nos virũ illũ, nostrã amicitiam vehementer expetentẽ, & de republica bene merẽdi studiosum, affecturos tristitia, decreto abrogato: & effecturos, vt malè de nobis suspicetur. Audite, quæso, Atheniẽses, quid ea de re ego sentiã. Sic verè & citra fucum nobis amicus esset, imò si sũma in nos beneficia collaturus esset: ne sic quidẽ istam orationem audiẽdã putarẽ. Nõ enim existimo vllũ cuiusquã tãtũ esse posse beneficiũ, ppter quẽ sit iuriurãdi violãda religio, & aliter quàm iustũ videatur, pronũciãdum. Cùm verò cõstet, eũ & impostorẽ esse, & simulatorẽ, nihil q. sinceri agitare: alterutrũ è cõdẽnatione decreti cõmodũ percipietis, nã aut impsturã facere desinet, vbi se tãdẽ cognosci viderit: aut, si vestrã necessitudinẽ ex animo & citra fraudẽ desiderat: verũ aliquod in vos beneficũ conferet, vbi viderit, se simulatione sua nihil profecturũ. Quamobrẽ, si nõ ob illud quicquã, vel propter hoc tollẽdũ fuerit. Operępreciũ porrò erit, Atheniẽses, illud quoq. cõsiderare quã rationẽ in dãdis honorib. & pęmiis nostri maiores sint secuti, siue illa in ciues, siue in hospites, reuera bene meritos, cõferrẽtur. Qua re si videritis illos fuisse rectius vsos: imitari eos par fuerit. sin vos: arbitratu vestro agetis. Primùm igitur Themistoclẽ, qui nauali ad Salaminẽ pẽlio vicerat, & Miltiadẽ Marathoniæ pugnæ ducẽ, & reliquos qui lõgè maiora quã isti nostri duces, gesserãt: nõ ęreis statuis decorabãt, neq. immodicè deamabãt. Nõ igitur de se bene meritis gratiã habebãt? ac magnã quidẽ, Atheniẽses, & referebãt tũ se tũ illis dignã, Qui cũ ipsi omnes pręstãtes viri essẽt: illos sibi delegerũt imperatores, pręlatos cęteris. Esset aũt moderatis hominib⁹, & rẽ recta via reputãtib. lõgè maior honos, pẽstãtiũ virorũ pręstãtissimũ esse iudicatũ, quàm ęrea statua esse possit. Neq. verò vllius facinoris gloria se priuabãt, neq. quisquã erat qui nauale pẽliũ ad Salaminẽ Themistoclis esse diceret, sed Atheniẽsiũ: neq. Marathoniã pugnã Miltiadis, sed ciuitatis.

Charidemum & Cersobleptem, etsi amici essent, non immensum attollendos: nec eorum offẽsas curandas.

Exẽplo verum docet, restrictiorẽ esse debere liberalitatem.

A δήπουθ' ἑκὼν ἐκείνοις οὐδὲν εἰπὼν, νυνὶ λέγω. ἔστι τίνων τις αὐτοῖς τοιοῦτος λόγος, δι' οὗ προσδοκᾶσι παρέξειν ὑμᾶς. ὡς ὁ κερσοβλέπτης καὶ χαρίδημος ἴσως ἐναντία ἐφαρτίον τῇ πόλει, τότ' ὄντ' ἦσαν ἐχθροί· νῦν δέ γ' εἰσὶ φίλοι, καὶ χρησίμους παρέχουσιν αὑτούς. οὐδὲ δεῖ μνησικακεῖν. οὐδὲ γὰρ λακεδαιμονίους ὅτ' ἐσώζομεν, οὐκ ἀνεμιμνησκόμεθα εἴτι κακὸν ἐποίησαν ἡμᾶς ὄντες ἐχθροί· οὐδὲ Θηβαίοις, οὐδ' εὐβοέας τὰ τρία τάλαντα νυνί. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον, εἰ μὲν σύ τινι κατὰ βοηθείας γεγραμμένης τῷ κερσοβλέπτῃ, καὶ τῷ χαρίδημῳ, κωλυόντων * ὑμῶν ταύτην ἔλεγον· ὀρθῶς ἂν λέγεσθαι. εἰ δ' τοιούτου μὲν μηδενὸς ὄντος μηδὲ γεγραμμένου, βουλόμενοι δ' μείζω τὴν δόσιν ποιῆσαι δι' ὑμῶν ἄδειαν λαβεῖν τοὺς ἐκείνου στρατηγούς, ἵνα ποιῶσιν αὐτοὺς ἡγοῦμαι. οὐ γάρ ὅτι δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς τῶν σωθησομένων ζητητὰς τῶν λόγους ποιεῖσθαι

B ὑμᾶς λέγειν, ἀλλ' ὅπως ἀδικεῖν αὐτοὺς ἐξέσται σκοπόντων. χωρὶς δὲ τούτων, εἰ μὲν ἐχθρὸς ἂν χαρίδημος κακῶς ἐποίει, φίλος δὲ φήσας εἶναι μεταβάλοιτο, τάχ' ἄν τις ταῦτα ἤκουεν, ἐπειδὴ δ' οὐ τοιοῦτός ἐστιν, ἀλλ' ἐξ οὗ φίλος εἶναι προῃρεῖτο, ἐκ τούτου πλείω ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν· εἰ μὴ δὲ σκέπτεσθε μισεῖν, διὰ ταῦτά γε ἀπιστεῖν, διότου προσήκει, καὶ μὴ μόνον μὴ μνησικακεῖν, ἐγώγε ὡδί πως λέγω. ὁ μὲν, ἐκκαλεῖσθαι κακὸν ποιεῖν, τὰ τοιαῦτα ἐξετάζων, μνησικακεῖ· ὁ δὲ διὰ τὸ μὴ παθεῖν, ἀλλὰ φυλάξασθαι σκοπῶν, σωφρονεῖ. ἴσως τοίνυν καὶ τοιαύτην τινὰ ἐροῦσιν ὑπόνοιαν, ὡς ὠρμηκότα νυνὶ τὸν ἄνθρωπον φίλον εἶναι, καὶ βουλόμενόν τι ποιεῖν ἀγαθὸν τὴν πόλιν, εἰς ἀθυμίαν ἐξέλθωμεν, εἰ καταψηφιούμεθα, καὶ ποιήσομεν ὑπόπτως πρὸς ὑμᾶς ἔχειν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρᾶσσω ἃς ἔχω. εἰ μετ' ἀληθείας ἁπλοῦς ἐμὶ φίλος ἡμῖν, καὶ νῦν δι' ταῦτα τἀγαθὰ ἐμελλον ἡμᾶς ποιήσειν. οὐδὲ αὖ οὕτω

C τὸν ὦμὸν δεῖν ἀκούειν τὸν λόγον, οὐδέν' ἂν νομίζω πώποτ' ἀγαθὸν αὐτῷ ποιῆσαι, δι' ὃν ὑμῖν * προσπεσὼν δάκρυσαι, καὶ παρὰ δὲ φάναι δίκαιον εἶναι, τὸν ψήφον θέσθαι. ἐπὶ δὴ ὃ καὶ φενακίζων, καὶ οὐδὲν ὅπως ὑμεῖς προήσεσθε εἰρήκει· δυοῖν ἀγαθοῖν θατέρου ὑμῖν, ἐὰν καταψηφίσησθε, συμβήσεται. ἢ γὰρ ἐξαπατηθήσεται πάσεται, νομίσας οὐκ ἔτι λανθάνειν, ἢ εἴπερ αὖτε βουλομένῳ προσ ὑμᾶς ἐξῆν οἰκείως ἔχειν, ὡς ἀληθῶς ἀγαθόν τι ποιεῖν προήσεται, γνοὺς ὅτι τῷ φενακίζειν οὐκ ἐθ' ἁβάλεται προέξει, ὥστε καὶ εἰ μηδὲ δι' αὑτὸν τὸν ἄλλων, δι' αὐτό γε καταψηφίσασθαι συμφέρει. ἀξιόν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ταῦτα ἐξετάσαι, πῶς ποτὲ οἱ πάλαι τὰς τιμὰς ἔνειμον, καὶ τὰς δωρεὰς τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐεργέταις. καὶ ὅσοι πολῖται παρῆσαν ὄντες, καὶ ὅσοι ξένοι. κἂν μὲν ἴδιόν τ' ἐκείνοις ἄμεινον ὑμῶν, χρωμένους· καλὸν τὸ μιμήσασθαι. εἰ δ' ὑμᾶς αὐτοῖς, ἐφ' ὑμῖν ἔσται τὸ προέσθαι. πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι θεμιστοκλέα. τὸν τ' ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν νικήσαντα, καὶ μιλτιάδην τὸν ἡγεμόνα μάραθῶνι, καὶ πολλοῖς ἄλλοις οὐκ ἴσα τοῖς νεῶν ἀγαθὰ στρατηγοῖς εἰργασμένοις, οὐ χαλκοῖς ἴσας ὤν, ἀλλ' ὑφηγάπων. οὐκ ἄρα τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν ἑαυτοὺς χάριν εἰδέναι προσῆκεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ἀποδίδοσθαί γε καὶ αὐτῷ κἀκείνων ἀξίαν. ἀλλὰ τοὺς μὲν πολλοῦ ταῦτ' ἀξίους, προσῆκεν ἐκείνοις αὐτῷ ἡγεῖσθαι. ἔστι δὲ σώφρονσιν ἀνθρώποις, καὶ πρὸς ἀληθεῖς βουλομένοις σκοπεῖν, πολὺ μείζων τιμὴ χαλκῆς εἰκόνος, τὸ καλὸν κἀγαθὸν ἀνδρῶν, κεκρίσθαι πρώτους. καὶ γάρ τοι τῷ ἔργων, οὐδενὸς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῷ τότε, ἀπεστέρησαν ἑαυτοὺς· οὐδ' ἔστιν οὐδεὶς ὅς τις ἂν εἴποι τὼν ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν θεμιστοκλέους. ἀλλ' ἀθηναίων. οὐδὲ τὼν ἐν μαραθῶνι μάχην μιλτιάδου, ἀλλὰ τῆς πόλεως. νυν

τῶν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὡς A Nunc vulgò ita dicunt, Timotheus Corcyram cepit, Iphicrates Moram* concidit, Chabrias nauali ad Naxum prælio vicit. Namsdum tam immensos honores ob horum singula decernitis, videmini quasi concedere de gloria gestarum rerum. Ciuilia igitur præmia illi tam & pulchrè & vtiliter largiebantur, & vos nõ rectè. Sed hospitalia quomodo? Illi Menoni Pharsalio, duodecim argenti talenta in bellum ad Eionem, quæ Amphipoli vicina est, largito, & trecentis suis equitibus Penestis, opitulato: non decreuerunt, si quis eum occidisset, abduci illum licere: sed ciuitate donarunt: quòd eum honorem esse abundè magnum existimarent. Rursum Perdiccæ, Barbarici belli temporib. in Macedonia regnãti: qui Barbaros Platæis recedentes cęciderat, effecerátq. vt regis Persarũ clades integra esset, non decreuerunt abduci licere eum, si quis Perdiccã, qui in vestram gratiam inimicitias regis Persarum susceperat, occidisset: sed tantum ciuitate donarunt. Nã illis téporibus consensu mortaliũ omnium tantus honos putabatur Athenien sis ciuitatis ius adipisci: vt pro eo consequendo, tanta in nos beneficia cõferre vellent. Nunc idem ita contẽnitur, vt hoc honore ornati multi, pluribus vos malis affecerint, quàm aperti hostes. Neq. verò hoc solum munus nostræ vrbis abiectũ & vile factum est: sed & cætera omnia, propter execrabilium & nefariorum oratorũ, qui talia temerè scribunt, improbitatem. Quorum auaritia & sordes in tam immensum excreuerunt, vt honores & præmia vestratia, tanquam ij qui minutas res & supra modum viles auctionantur, sic vẽdant, de pretio detrahentes, & multis ob eadem illa lucella scriptitantes quicquid omnino optauerint. Primùm enim, vt à postremis ordiamur, Ariobarzanem illũ, non ipsum tantum & eius filios numero tres omnib. dignati sunt quæcunque voluerunt: sed & duos Abydenos, infestissimos Athenien siũ hostes, homines improbissimos, ei adiunxerunt, Philiscum & Aganum. Rursus, cum Timotheus officio functus erga vos, & rem bene gessisse videretur: præterquam quòd ei summa omnia dederant, adiecerunt auctarij vice duos, Phrasicridem & Polysthenem, homines (neque enim ingenui sunt) perditos & talibus facinoribus opertos, à quorum commemoratione homo cordatus abhorreat. Nunc postremò, postquam Cersobleptem his dignati sunt, quæ ipsis videbantur, & ea res summis studiis agebatur, duos ei adiungunt: alterum, qui tanta mala fecit, quanta audiuistis: alterum, quẽ prorsus nemo hominũ nouit, quisnam sit, Eudercen nomine. Itaq. dũ ita fit, quæ magna olim habebantur, nunc parui æstimantur: & res in diesvagatur longius, neque iam hęc sufficiunt. Quòd nisi hæc singula cauebitis: satis apparet fore, vt illorum pretium & gratia omnis exolescat. quòd verò ad tantam turpitudinem res prolapsæ sunt, nemo magis in culpa est quàm vos ipsi, Athenienses, si veritas liberè dicenda est. Nam delinquentes punire destitistis: & supplicia etiam ciuitate emigrarunt. Atqui considerate quo pacto nostri maiores eos vlti sint, à quibus iniuria afficiebantur? num eodem modo quo vos? Illi Themistoclem, animis elatiorem quàm in libera ciuitate ferri posset, Medicæ proditionis damnatum, vrbe eiecerunt. Cimon, quòd patriam reipublicæ formam in se transmoueret, tribus tantum calculis pœnam capitis effugit, quinquaginta talentis mulctatus est. Hoc modo tractabant viros de se tam

Reprehensio leuitatis oratorũ & sordiũ: & accusatio socordię populi

ἐκέρκυραν εἶλε πάρεδρος, καὶ τὴν Μόραν κατέκοψεν Ἰφικράτης, καὶ τῷ δεῖ ναύαρχον ναυμαχίαν εἰκὸς Χαβρίαν δοκεῖ περὶ αὐτοῦ τοῦ ἔργων τούτων ἀφαιρεῖν τῷ πλήθει τὰς ἐπιβολάς, ἃς δεδώκατε ἐπ' αὐτοῖς ἐκάστῳ τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεάς, οὕτως ἐκεῖνοί τε καλῶς καὶ λυσιτελοῦντως ἐδίδοσαν αὐτοῖς, καὶ ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς. τὰς δὲ τῶν ξένων, πῶς; ἐκεῖνοι μὲν ὧν τὰ φαρσαλίῳ δώδεκα μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντι εἰς τὸν ἐπ' Ἰόνι τῇ εἰς ἀμφίπολιν πόλεμον, ἑξακοσίοις δ' ἱππεῦσι πενέσταις ἰδίοις βοηθήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαντο αὐτῷ εἴ τις ἀποκτείνοι, ἀγώγιμον εἶναι· ἀλλὰ πολιτείαν ἔδοσαν, καὶ ταύτῃ ἱκανὴν ὑπελάμβανον εἶναι τῷ πιόντι, καὶ πάλιν περδίκκᾳ τῷ κατὰ τὸν βάρβαρον πότ' ὄντι στρατείαν βασιλεύοντι μακεδονίας, τοὺς μὲν ἀναχωροῦντας ἐκ πλαταιῶν τῶν βαρβάρων διαφθείραντι, καὶ τέλεον ποιήσαντι τὸ τύχημα τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντο ἀγώγιμον, εἴ τις ἀποκτείνοι περδίκκαν, ᾧ βασιλεὺς ὁ περσῶν ἐχθρὸς δι' ἡμᾶς ἀποδέδεικτο· ἀλλὰ πολιτείαν ἔδοσαν μόνον. καὶ γάρ τοι τότε μὲν, οὕτω τίμιον ἦν πᾶσιν αἰσθέσθαι τοὺς ῥήτορας τοὺς ὑμῖν, ὡς δ' ὧν τὰ τύχη τούτου, τηλικαῦτα ὑμᾶς ἀγαθὰ ἠδέσθησαν ποιεῖν. νυνὶ δ' οὕτως ἄτιμον, ὡς τὸ τῶν τετυχηκότων πολλοὶ πλέω κακὰ τῷ φανερῶς ἐχθρῶν εἰσὶν ὑμᾶς εἰργασμένοι. οὐ μόνον δ' αὐτὴ ἡ πόλεως ἡ δωρεὰ περιπεπλάκισται καὶ φαύλη γέγονεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι δι' ταῦτα τῷ καταράτων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ῥητόρων, τῷ τὰ τοιαῦτα γραφόντων ἑτοίμως, πονηρίαν· οἱ τοσαύτην ἐμβολὴν πεποίηνται τῆς αὐτῶν αἰσχροκερδίας, ὡς τε τὰς τιμὰς καὶ τὰς παρ' ὑμῶν δωρεὰς, ὥσπερ οἱ τὰ μικρὰ καὶ κομιδῇ φαῦλα ὑποκρυπτόμενοι τυγχάνουσιν ἐπιδυνηλοῦντες, καὶ πολλοῖς ἀπὸ τῆς αὐτῆς λημμάτων γραφόντες πάντ' ὄν, παῦ βάλωνται. ὥρατον μὲν τοίνυν τῷ τῆς τοιούτων ὥρατον μηνθωνίδη μὲν ἀριοβαρζάνην ἐκεῖνον, οὐ μόνον αὐτὸν καὶ τοὺς υἱεῖς, ἕξ, ὅσους ἁπάντων ἠξίωσαν ὅσων ἐβουλήθησαν· ἀλλὰ καὶ δύο ἀβυδηνοὺς μισαθηναίοις κακοῖς πονηροτάτοις ἀνθρώποις προσέθηκαν αὐτῷ. φιλίσκον καὶ ἀγαύον. πάλιν τιμοθέου δόξαντος τι ποιῆσαι τῷ δήμων ὑμῖν, πρὸς τοῖς ἁπάντων ἃ μέχρι νῦν αὐτῷ δεδώκατε, προσέθηκαν αὐτῷ δύο, φρασικλείδην, καὶ πολυδεύκην, ἀνθρώπους οὐδὲ ἐλευθέρους γε, ἀλλ' ὀλέθρους, καὶ τοιαῦτα πεποιηκότας, οἷα λέγειν ἀκήκοεν οὐδεὶς οὔτε φρενῶν. τοτελευταῖον ἤνεσαν, ἐπειδὴ περισκοπῶ ἔξιον ὧν αὐτοῖς ἐδόκει, καὶ πρὸς τούτοις νῦν ἔπεμψαν δύο αὐτῷ. τὸν μὲν, ὅσα* αὐτοὶ ἀκηκόατε εἰργασμένον κακά· τὸ δ' ὅλως οὐ οὐδεὶς οἶδεν ἀνθρώπων τίς ἐστιν, δι' ἐρῶ νῦν ὀνομα. τοι γάρ τοι ὀλίγα ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὰ δ' ἐστὶ τὰ μεγάλ' ὑμῖν, φαίνεται· καὶ τὸ πρᾶγμα ἤδη καὶ* πολὺ πρότερον βαδίζει. καὶ οὐκ ἐπὶ ταῦτα δὲ ἔχει. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ φυλάξετε ἕκαστον πρύτερον, ἐκείνων οὐδὲν μᾶλλον ὑμᾶς ἐστὶν ὡς ἔοικε. τὰ μὲν τοι ταῦθ' οὕτως ἀμαθῶς ἐστὶν ἐπιλελυθέναι, εἰ δεῖ μὴ παῤῥησίας, εἰπεῖν τἀληθῆ, οὐδένες ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον εἰσὶν αἴτιοι· οὐδὲ δίκαιον ἐπὶ λαμβάνειν ἐθέλειν ἐστὶ τῷ ἀδικουμένων· ἀλλὰ καὶ τοῦθ' ὑμᾶς ἐξῃλυθεν ἐκ τῆς πόλεως. καὶ τοι σκέψασθε, ὡς σκολιῶς οἱ πρόγονοι τοὺς ἀδικοῦντας ἑαυτοὺς, εἰ δὲ ἁπλοῦς ὑμῖν. ἐκεῖνοι θεμιστοκλέα λαβόντες μείζον αὐτῷ ἀξιοῦντα φρονεῖν, ἐξήλασαν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ μηδισμὸν κατέγνωσαν. Κίμωνα, ὅτι τῷ πατρίῳ μετεκίνησε πολιτείαν ἐφ' ἑαυτὸν, ἁπλῇ ἕξ ἰδὼ ἀφῆκαν ψήφοις, τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι· πεντήκοντα δὲ τάλαντα εἰσέπραξαν, καὶ τοῦτον τὸν ἔξοπον προσεφέροντο, τηλικαῦτα αὐτοῖς ἀγαθὰ εἰργασμένοις

præclarè meritos. Haud iniuria. Nec. n. eis vendebant A
suã libertatẽ, & magnitudine animorũ partam gloriã:
sed & dum boni erant, eos honorabãt, & improbis eo-
rũ conatib. obsistebant. vos aũt, Atheniẽses, grauissimo
rum scelerũ reos & conuictos palã, si vnum atq. alteri
facetum dictum protulerint, & à tribulib. aliquot de-
lecti aduocati deprecẽtur, absoluitis. Sin damnatis ali-
quẽ: æstimatio litis est XXV drachmarum. Atqui tum
ærarium copiosum erat, & magnus reipublicæ splen-
dor: priuatim nemo supra vulgus eminebat. Id quod
hinc clarissimè cernitur. Nam Miltiadis & Themisto-
clis, aliorũmq. illius ætatis illustrium virorum ædes, si
quispiam vestrũm vidit, cuiusmodi sint: reliquis nihilo
esse splendidiores videt, sed ædificia publica & sub-
structiones tantæ & tales, vt ad eorum excellentiã po-
steritas nihil addere posse videatur: vt propylea hæc,
naualia, porticus, Piræus, & reliqua, quib. vrbẽ ador-
natam spectatis. Nunc priuatæ singulorũ rempublicã
gerentiũ tantæ opes sunt, vt alij ædes multis publicis
ædificiis magnificentiores habeant: agros alij plures
coemerint, quàm vos habetis omnes qui in iudicio as-
sidetis. Quæ vos aũt publicè struitis, & tectorio induci-
tis, turpe dictu est quàm sint tenuia, & sordida. Nun-
quid dicere potestis, vos cõmuniter quæsitam & par-
tã relicturos esse, sicut illi fecerunt, Chersonesum, Am
phipolim, gloriã rerum gestarũ? quã cum istius generis
ciues omni modo absumãt, non tamẽ obscurare pos-
sunt, Atheniẽses. Meritò. Nã Aristidis, qui suo arbitra
tu ordinãdi vectigalia potestatem habuit, opes, ne vna
quidẽ drachma sunt auctæ: quin & eius mortui funus
publicis sumtib. est elatũ. vobis aũt sicubi opus erat, in
ærario pecunia maxima erat inter omnes Græcos, vt
quandiu vos foris militaturos decreuissetis, tãdiu sũ-
ptus haberetis. Nunc, qui rempublicam administrant,
ex inopia peruenerũt ad opes, & longi tẽporis eõmea
tu sunt instructi: vos publicè nec vnius diei habetis a-
limoniam: sed accidit, vt simul aliquid faciendum sit,
simul vnde id suppetat, vos nihil habeatis. Tum enim
magistratuum dominus erat populus: nũc verò est mi-
nister. In causa aũt sunt isti, qui talia scribunt, & vos
assuefaciunt, vt vosmetipsos aspernemini: vnum atque
alterum hominẽ admiremini. Sic fit, vt isti vestræ glo-
riæ, vestræque felicitatis hereditatem cernant: vos re
nulla fruamini, sed testes sitis alienorum bonorũ nul-
lius alterius rei participes, nisi fraudũ, quib. circumscri
bimini. At quantos gemitus, quanta suspiria ederent
illi viri, qui pro gloria & libertate mortem oppetiue-
runt, & plurima honestissimorum facinorũ monimen
ta reliquerunt: si scirent, nunc vrbem ad ministri habi
tum & conditionem redactam, an Charidemus custo-
diendus sit, deliberare: Charidemus, hei mihi. Sed non
hoc est graue, non hoc, nos maioribus nostris, qui vir-
tute omnibus præstiterunt, impudentius consulere: sed
illud, neminem nobis esse imprudentiorẽ. An verò pu
dendũ non est, cum Aeginetæ qui in insula tam parua
habitant, qui nihil habent quod eis animos facere iurè
possit: Lampidẽ, quo in tota Græcia non est nauicula-
rius opulentior, qui & vrbẽ & mercatum eis instruxit,
nondũ in hunc vsq. diem ciuem fecerint, sed vix immu
nitatẽ tributi, quod inquilini pendunt, concesserint: cũ
Megarenses execrandi, tam studiosè suam dignitatem
exaggerent, vt, cum missis legatis iuberent Lacedæmo
nij, vt Hermonẽ gubernatorẽ, qui cum Lysandro trire-
mes ducentas ceperat, postquã nos ad Aegospotamos
aduersam fortunam experti sumus, ciuem facerẽt: re-

ἀνθρώποις. δικαίως. οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀπεδίδοντο τὼν-
δρὶ ἐλευθερίαν, καὶ μεγαλοψυχίαν τῷ ἔργων· ἀλλὰ
ζῶντας μὲν ὄντας, ἐτίμων· ἐπιχειροῦσι δ' ἀδικεῖν σφᾶς
ἐπέσχεπον. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τοὺς τὰ μέγι-
στα ἀδικοῦντας καὶ φανερῶς ἐξελεγχομένους, ἂν εἷς ἢ
δύο ἀστεῖα εἴπωσι, καὶ σφόδρα τῷ * φυλετῷ πνὲς κα-
μένοι σωθῆναι δεηθῶσιν, ἀφίετε. ἐὰν δὲ καὶ κατα-
φίσπαθέ του, πέντε καὶ εἴκοσι δραχμῶν ἐπιμισθοῦτε. καὶ
γάρ τοι τότε, τὸ μὲν τῆς πόλεως, ὦ εὐπορεῖα καὶ λαμπρὰ
δημόσια· ἰδίᾳ δ' οὐδεὶς ἐφερέπετο τῷ πολλῶν. τοιοῦ-
τον δ', τὼν θεμιστοκλέους μὲν σφόδρα οἰκίαν, καὶ τὼν μιλτιά-
δου, καὶ τῷ τότε λαμπρῶν, εἴτις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁπόσ'
ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τῷ πολλῶν οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. τὸ
δ' τῆς πόλεως οἰκοδομήματα καὶ τὰ κατασκευάσ-
ματα, τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα, ὥς τε μηδενὶ τῷ ὑπαρχό-
ντων ἐπιβολὴν λελεῖφθαι· περιπόλια τῶν-
νεωσοίκοι, σταί, πειραιεύς, τἄλλα, οἷς κατεσκεύασ-
ται τὼν ὁρᾶτε τὴν πόλιν. νυνὶ δ' ἰδίᾳ μὲν ἑκάστῳ, τῷ τὰ
κοινὰ πράττοντων τοσαύτη πλουσία ἐστὶν, ὡς τε πολ-
λῷ αὐτῷ πολλῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνο-
τέρας τὰς ἰδίας κατεσκευάκασιν οἰκίας· γὼν δ' οὐκ
πλέω πάντων ὑμῶν τῷ ἐν τοῖ δικαστηρίῳ σωθῆνα-
τα· δημοσίᾳ δ' ὑμεῖς, ἃ μὲν οἰκοδομεῖτε καὶ κοσμᾶτε,
ὡς μικρὰ καὶ γλίχρα, αἰσχύνη λέγειν. ἀλλ' ἔχει ἐπι-
πεῖν ὅτι κοινῇ κτησάμενοι καταλείφετε, ἅπερ οἰκεῖοι
χρόνοισιν, ἀμφίπολιν, δίξαν ἔργων καλῶν, ὧν οἱ πατέ-
τοι πολῖται πάντα αἰαλίσκοντες ζύπον, οὐχ οἷοί τ' ἐ-
στιν ἀφανίσαι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι; εἰκότως. τότε μὲν γὰρ
τοῖ κυρίῳ τῷ φόρον γλυκμῷ τάξαι ἀρίστῃ, οὐδὲ
μιᾷ δραχμῇ πλέω τὰ ὑπάρχοντα ἐγίγνετ· ἀλλὰ καὶ
τελευτήσαντα αὐτὸν, ἔθαψεν ἡ πόλις. ὑμῖν δ', εἰ δεῖ-
δε, χρήματα ὑπῆρχε κοινῇ πλεῖστα τῷ πάντων ἐλ-
λιῶν. ὥς τε ὁπόσου χρόνου ψηφίσαισθε ἐξιέναι, πολ-
του μισθὸν ἐχοῦσες ἐξέρπετε. νυνὶ δ' οἱ μὲν τὰ κοινὰ διοι-
κοῦντες, ἐκ πάντων εἰσὶν εὔποροι, καὶ πολλοῦ χρόνου
ζοφλὼ ἀφθονόν εἰσιν ἡτοιμασμένοι. ὑμῖν δ', οὐδὲν τοι-
ούτεος ἐφόδιόν ἐστιν ἐν τοῖ κοινοῖ· ἀλλ' ἅμα δεῖ τοῦτο,
καὶ πόθεν οὐκ ἔχετε. τότε μὲν γὰρ ὧν δεσπότης ὁ δῆμος
τῷ πολιτευμένων, νυνὶ δ' ὑπηρέτης. αἰσχρὸν δ' οἱ τὰ
τοιαῦτα γράφοντες καὶ συνεθίζοντες ὑμᾶς, ὁμῶν μὲν αὐ-
τῷ καταφρονεῖν, σφᾶν δ' ἢ δύο ἀνθρώποις θαυμάζειν, ἢ
θ' ἕτοι κληρονομοῦσι * τῆς ὑμετέρας δόξης ἢ τῷ ὑμε-
τέρων ἀγαθῶν· ὑμεῖς δ' οὐδ' ὁπωσοῦν ὅπω λαυεῖ· ἀλλὰ
μάρτυρες ἐστὲ τ' ἑτέρων ἀγαθῶν, οὐδενὸς ἄλλου μετεχ-
τες, ἢ τῆ ἐξαπατᾶσθαι. καί τοι πηλίκον ποτ' αὐτοῖν
οἱ ἄνδρε ἐκεῖνοι, οἱ τῶν δόξης καὶ ῥᾳδιουργίας τῆμῖ-
σαντες, καὶ πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ὑπομνήματα κα-
ταλιπόντες· εἰ ἄρα ἄθοιντο, ὅπ νυνὶ ἡ πόλις εἰς ὑπηρέ-
του χῶμα καὶ τάξιν προελήλυθε, καὶ χαρίδημον εἰ δεῖ
φερυρεῖν βουλεύται, χαρίδημον, οἴμοι. ἀλλ' οὐπὲ ἔστι τὸ
δεινὸν, ἢ ἔστο, εἰ τῶ προγόνων, οἳ τῷ ἁπάντων δεινώτα-
σιν ἀρετῇ, χείρων βουλόμεθα· ἀλλ' ὅπ καὶ πάντων
ἀνθρώπων. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, αἰχμητὰς μὲν τυτθὸν γε-
νον οἰκοῦντας οὕτω μικρὰ, καὶ οὐδὲν ἐχοῦσας ἐφ' ᾧ μέ-
γα δὴ φρονεῖν εἰκὸς ἦν αὐτοὺς, λάμπιν, ὃς μέγιστα τῶν
κλήρια, κέκτηται τῷ ἑλλιῶν, καὶ καλεσκεύακε τὴν πόλιν αὐτοῖς καὶ τὸ ἐμπόριον, μηδέπω γε τήμερον πολίτων
πεποῆθαι· ἀλλὰ μόλις αὖτ' ἀτυχείας ἠξιωκέναι τ' τῶ μετοικίου. γε μεγάρεας τυτθοί, τοὺς καταφύτους, ὅτας ἐν
τὰ παρ' αὐτοῖς σεμνύεσθαι. ὥς τε ἕρμωνα τ' κυβερνήτην, τὸν μὲν λυσάνδρου λαβόντα ξὺν ἑξήκοσίας, ὅτ' ἐν αἰγὸς
ποταμοῖς ἠτυχήσαμεν ἡμεῖς, πεμφαίτων λακεδαιμονίων καὶ ἡγουμένων πάσαις πολίτῃ, ἀπὸ κείναις αὖ-

πῶς

τοῖς· ὅτι ὅταν αὐτοὶς ἴδωσι σπαρτιάτιν αὐτὸν πεποιη- A
μένους, τότε καὶ αὐτοὶ μεγαρέα ποιήσονται· καὶ ὠρεί-
τας ἐκείνους μέρος τέταρτον Εὐβοίας οἰκοῦντων, τὸν
χαρίδημον τοῦτον αὐτὸν, ᾧ μήτηρ μέν, ὑπάρχει πο-
λίτης ἐκεῖ, πατὴρ δὲ οὐκ ἐροῦ τίς, ἢ ποδέν. οὐδὲν γὰρ
δεῖ πλέω τῆς ἀναγκαίων αὐτὸν ἐξετάζεσθαι. ἀλλ' ὅ-
μως τὸ ἥμισυ τοῦ χρόνου αὐτῷ συμβαλλομένου, τοῦ ἡμί-
σους μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐκ ἠξιώκασιν, ἀλλ' εἰς
τοὺς νόθους ἐκεῖ συντελεῖ, καθάπερ ποτὲ ἐνθάδε εἰς κυ-
νόσαργες οἱ νόθοι. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πάσης
τῆς πόλεως μεταδόντες αὐτῷ καὶ τετιμηκότες ἄλλοις,
ἔτι καὶ τοῦτο αὐτῷ προσθήσετε; ὅπη, τίς; ποίας γὰρ ἐναῦς
ὑμῖν, δι' ἃς ὑπὸ τῆς ἀπολελωκότων ἐπιβουλεύεται;
ἢ ποίαν πόλιν παρέδωκεν αἰχμάλωτον λαβών, ἢ τί-
νας κινδύνους ὑπὲρ ὑμῶν κεκινδύνευκεν, ἢ τίνας ἐ-
χθροὺς τοὺς αὐτοὺς ὑμῖν ἤρηται; οὐδὲ ἂν εἷς εἴποι ἔχοι.
ἀλλὰ μὴν δὴ τῶν νόμων, ὧν προγεγράμμεθα, ὦ ἄνδρες
δικασταί, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβαί-
νειν, ἃ νομίζω μνημονεύοντας ὑμᾶς ἄμεινον φυλάτ- B
τειν, ἂν προσέχῃ καὶ φενακίζειν οὗτοι ζητῶσιν ὑμᾶς. ὁ
πρῶτος νόμος αὐτηκρὶς εἴρηκεν, ἂν τις ἀποκτείνῃ τι-
νὰ, τοῦτον βουλεύειν δικάζειν. ὁ δέ, ἂν τις ἀποκτείνῃ, δυοῖν
γράφειν, ἀγώγιμον εἶναι. τοῦτο φυλάττεσθε, καὶ μέμνη-
σθε, ὅτι πάντων ἐστὶν ἐναντιώτατον, τῷ κρίνειν τὸ μὴ
δόντα κρίσιν ἔκθετον ποιεῖν. οὐκ ἐᾷ μετὰ ταῦτα ὁ δυ-
σσεβείας νόμος, οὐδὲ τὸν ἁλωκότα ἀνδροφόνον, λυμαί-
νεσθαι, οὐδὲ χρήματα πράττεσθαι. ὁ δὲ ἐν τῷ ποιεῖν ἀ-
γώγιμον πάντα ταῦτα δέδωκεν· ὅτι γὰρ τοῖς λαβοῦσιν
ἔξεστι ποιεῖν ὅ, τι ἂν βούλωνται. ἀπάγειν ὁ νόμος ὡς
τοὺς δεσμοθέτας κελεύει, καὶ τοῦτ', ἂν ἐν τῇ τοῦ πεπον-
θότος λάβῃ τις παρεδρᾷ. ὁδὶ ἀγώγιμον αὐτῷ τῷ τιμὴ
αἰτίαν ἐνεγκόντι δίδωσιν ὡς αὐτὸν, κἂν ὅτι τῆς ἀλλο-
ξίας του λάβῃ. ἔστιν ἐφ' οἷς ἀδικήμασι δέδωκεν ἀποκ-
τείνειν ὁ νόμος. ὁδὶ οὐδὲν ὑπώπτευσεν, κἂν ὅτι τούτοις
κτείνῃ τις, δίδωσιν ἕκαστον τὸν ἀθῷον ἀφειμένον ἐν
τοῖς νόμοις. ἐάν τις πάθῃ, τὸ τοιοῦτον, δίκας ὁ νόμος C
κελεύει ἀπαιτεῖν πρῶτον. ὁ δὲ, τοὐναντίον, οὐδεμίαν
κρίσιν, οὔτε αὐτὸς εἶπεν, οὔτε παρ' ὧν αὐτὸς ἀξιοῖ αἰ-
τήσας λαβεῖν, ἀγώγιμον αὐτοῖς ἔγραψε. κἂν τις ἁφαι-
ρῆται, προσχρῆμα ἕκαστον ποιεῖ. τὸ ἀνδροληψιον,
παρ' οἷς ἂν ὁ δράσας ᾖ ἐὰν μὴ διδόασι δίκας. κελεύου-
σιν οἱ νόμοι μέχρι ξιφῶν εἶναι. ὁ δ', ἂν ἀφέληταί τις τὸν
ἄροντα, μὴ βουλόμενος πρὸ δίκης ἐκδοῦναι, δυ-
οῖν ἕκαστον ποιεῖ. οὐκ ἐᾷ νόμον, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν
τρόπον πάσχῃ τις, εἰσφέρειν. ὁδὶ ἐπ' ἀνδρὶ γράφει
ψήφισμα ἴδιον. οὐκ ἐᾷ ψήφισμα ὁ νόμος κυριώ-
τερον εἶναι νόμου. ὁ δὲ ὑπαρχόντων τοσούτων νόμων, ψή-
φισμα ποιεῖ κύριον, τοὺς νόμους ἀναιρῶν. ταῦτα φυ-
λάττεσθε, καὶ μεμνημένοι καθήσθε καὶ τὰς μὲν προ-
γραφὰς, ἃς οὗτοι ποιήσονται, χαίρειν ἐᾶτε, καὶ μὴ ὑπο-
ξείπητε λέγειν αὐτοῖς κελεύετε δὲ δεῖξαι ποῦ γέγρα-
πται κρίσιν, ἢ ποῦ γέγραφεν, ἂν τις ἄλλῳ φόνου, κρί-
νειν τὰς τιμωρίας εἶναι. εἰ δὲ, ἢ τὸν ἄλλοθί που κει-
μένου καὶ ἁλωκότα ὅπη δεῖ κολάζειν ἔγραψεν, ἢ αὖ
τις ἔγραψε κρίσιν εἰ πεποίηκεν ἢ οὔ; καὶ εἰ δικαίως, ἢ
ἀδίκως; οὐκ ἂν ἠδίκει. εἰ δὲ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομα* αὐτῷ γράψας, ἂν τις ἀποκτείνῃ, καὶ ὑφῇρεθη τὸ, καὶ ἐὰν ἄλλῳ
φόνου, καὶ τὸ δόξῃ ἀπεκτονέναι, καὶ τὸ δίκας ὑπεχέτω τῷ φόνου, καὶ τὸ τὰς τιμωρίας εἶναι κατ' αὐτὸς τὰς αὐτὰς, ἃς
περ ἂν τὸν ἀθλωὸν ἀποκτείνῃ, καὶ πανταχοῦ ὅσα ὅτι δίκαια ὑφῇρεθη, ἀγώγιμον εἶναι γέγραφε· μὴ φενακίζεσθε· ἀλλ'
ἴστε, ὅτι πάντων ἀνθρώπων, δικαιότατα εἴρηκεν.

spnoderint. Si prius vidissent ipsos cùm Spartiatam fecisse, tum & se illum Megarensem facturos: cùm Oritæ quartam Euboeæ partem incolentes, stum ipsum Charidemum, cuius mater ciuis illic est, pater verò, non dicam, quis, aut vnde (nec enim necesse habeo inquirere in eum accuratius quàm res cogit) mediam tamen ei partem generis conferat, medietate in hunc vsque diem nondum illum dignati sint: sed illic in tribu nothorum censeatur, quemadmodum olim hic in Cynosarges nothi conueniebant. Vos verò, Athenienses, qui totius illi ius ciuitatis impertiistis, & alios honores habuistis, etiam hoc ei adiicietis? Quamobrem tandem? Quas naues vobis cepit? propter quas ei, ab his qui illas amiserunt, insidiæ struuntur? quam vrbem à se captam vobis tradidit? in quæ discrimina capitis propter vos se coniecit? quorum inimicitias communes vobiscum suscepit? Nemo est qui possit dicere. Sed vbi de legibus, quas adduximus, pauca disseruero, quorum vos recordatos, cautiores fore puto, si isti vos seducere atq. in fraudē illicere studuerint, descendā. Prima lex apertè iubet, si quis aliquē occiderit, Senatū iudicare: iste si quis occiderit statim scripsit abducere licere. hoc custodite: & memineritis, nihil posse iudicio fieri cōtrariū magis, quā sine iudicio, ꝓscriptionē. Nō sinit postea secunda lex, etiā dānatū cædis excarnificari, aut mulctari pecunia: at iste, dū eū abduci permittit, hęc omnia cōcessit. Nā in eorū qui aliquē cōprehēderint, manu futurū est, de eo statuere quicquid libitū fuerit. Abducere iubet lex ad * Sexuiros, idque, si quis homicidam interfecti patria deprehenderit. Iste ipsi accusatori dat abducendi postatem in suas ædes, etiam si in aliena terra deprehenderit. Sunt iniuriæ quædā propter quas aliquem occidendi licentiam lex dedit: iste non adiecit, etiamsi propter illas aliquis occiderit: sed eum proscribit, quem leges indemnem & insontem dimittunt. Si cui tale quid vsu venit, ius primum postulare lex iubet: iste contrà, nullum iudiciū nec ipse designauit, neq. à quibus pœnas exigit, petiit: sed statim scripsit, eum abducere licere: quem si quis asseruerit, eue stigiò fœderibus excludit. Pignora capere illic vbi homicida fuerit, nisi ius dare velint, iubet lex, vsq. ad tres licere. Iste, si quis reū asserat à violenta abductione, nolēs vt ante iudiciū deda tur, statim eū fœderibus excludit. Non sinit lex aliquā legē, nisi eadē pariter ad omnes pertineat, promulgare: iste, ob vnū virū, peculiare decretū scribit. Nō sinit lex decretū lege plus valere: iste, cū tot sint leges, decretū ratū facit, leges tollit. Hæc cauete, atq. in hoc concessu nolite obliuisci: & quicquid isti effugiorum quæritarint, contemnite & repudiate. Iubete potius, vt ostendat, vbi iudicij mētionem fecerit: aut vbi scripserit, si quis cædis cōuictus fuerit, vt de eo pœnæ sumātur? Nam si aut alicubi alibi damnatum & conuictum, puniendū esse scripsit, aut ipse iudicādum esse scripsit, vtrum reus cædem fecerit nec ne: item, iuréne an iniuria occiderit: nihil deliquit. Si verò crimīnis duntaxat mentione facta, Si quis occiderit, inquiens, præterito hoc, Si cædis conuictus fuerit: itē illo, Si occidisse videbitur: nec minus illo, Pœnas det homicidij: item, Idem de eo supplicium sumatur, ac si Athenienſem occidisset: si denique omnino iure omni præterito & neglecto, abduci licere scripsit ne decipiamini: sed haud dubiè teneatis, nullo vnquam decreto leges vsque adeò fuisse violatas.

Peroratio, cōstās enumeratione legum potissimū.

I.

II.

III.

IIII.

V.

VI.

VII.

VIII.

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS in Timocratem.

Lex Timocratea.

DIodorus etiam hic accusator, criminatur legem valde humanam. Quapropter à causa & consilio scriptoris eam conuellere conatur. Est autem lex Timocratis huiusmodi: Si quis Athenienſium ob debitum publicum vinculis damnatus est, aut deinceps damnabitur: ei, siue ipſi, siue alteri eius nomine, datis vadibus, à populo comprobatis, ſe ad certum tempus mulctam bona fide ſoluturum promittenti, liceat vinculis liberari. Sin ad dictam diem debitum ſolutum non fuerit: & is qui per ſponſores liberatus fuerat, in vincula

Accuſatio legis.

coniiciatur, & bona vadium publicentur. Hanc legem criminatur accuſator, non ex vſu reipublicæ, ſed pro Androtione & Glauceta & Melanopo eſſe ſcriptam. Hi enim legati in Cariam miſſi, cum in triremi nauigantes, in Naucratitas quoſdam, homines mercatores, incidiſſent: pecunias eis eripuerunt. Naucratitæ Athenas profecti, populo ſupplicant. populus decernit, eam pecuniam hoſtilem eſſe, nec reddi mercatoribus oportere. His ita factis, Archebius & Lyſithides trierarchi & domini eius nauis, qua Androtiõ cũ collegatis vect⁹ fuerat, de pecunia poſtulantur. Quam cùm illos non habere conſtaret, ſed legati ſe habere faterentur, & aut omnis pecunia numeranda, aut legibus teneri neceſſe eſſet, quæ in ærarios latæ ſunt: Propterea, inquit, Timocrates, legem hanc ad illos ſubleuandos tulit. Reſpondet Timocrates, Androtionem & collegas ſoluiſſe pecuniam. atque inde conſtare, non in illorũ gratiam legem hanc eſſe obrogatam. Sed Diodorus etiam aliud in lege accuſat. Nam & latam eſſe contra leges, & antiquis aduerſari legibus ait, & perniciosam eſſe reipublicæ oſtendit.

ALIVD ARGVMENTVM.

Decretũ.

Quo tempore bellum erat inter Athenienſes & regem Perſarum, decretum factum eſt, vt hoſtium naues prædæ eſſent, & æſtimationes furtorum * publicæ fierent. Cum autem Mauſolus Cariæ ſatrapes, vltiores inſulas vexaret, & ij qui lædebantur, quiritarentur, & Athenienſium opem implorarent: viſum eſt, interim dum bellum parabatur, per legatos

Legati ad Mauſolum.

Carem eſſe incuſandum. Itaque mittunt Androtionem, Melanopum, & Glauceram ad principem Mauſolum, Artemiſiæ maritum & fratrem, conqueſturos de inſularum iniuriis, quòd is in regis Perſarum gratiam, Græcis malefaceret. Hi, cum in

Naucratitica navis.

naũem Naucratiticam, Ægyptus mercibus oneratam, incidiſſent (vehebant autem legatos Archebius & Lyſithides trierarchi) nauem interceptam in Piræum appellunt. Aegyptij etſi verba faciunt apud populum, & ſupplicant: nihilominus tamen decernitur, res illas eſſe publicas, quòd Aegyptij hoſtes eſſent. Iubente autem lege, vt qui publica pecunia per integrum annum vſus eſſet, eandem duplam reſtitueret: legati iſti, quòd nouem talenta, & triginta minas, diuenditis ex naue illa mercibus, redactas, retinuiſſent, obnoxij ærario duplo perſoluendo fiunt. Quum autem reſpublica pecuniæ inopia laboraret: Ariſtophon, vnus è magiſtratibus, decretum facit, vt inquiſitores deligantur eorum

Lex dupli.

Ariſtophontis decretũ.

qui ærario debeant, & latere ſtudeant, vtque illos deferant. Indicat Euctemon (qui dudum cum Androtione litigarat, nunc cum Timocrate) habere Archebium & Lyſithidem ex Aegyptia naue oneraria, talenta nouem, & minas triginta. Scripſit autem ſic, eò quòd ſuperto marte cum Androtione confligere verebatur: & trierarchorum facta mentione,

Euctemonis accuſatio.

nihilominus eidem inſidiabatur. Re diſceptata inter legatos & trierarchos, legati victi pecuniã ſoluere iubentur. Sed quia lege ſancitum erat, qui ſecundo anno deberet, vt in vinculis haberetur, donec ſoluiſſet: etiam legati in vincula coniiciendi erant. Eo tempore, cum alter annus inciperet, quo etiam vinciri legatos oportebat, Timocrates talem legem ſcripſit:

Lex Timocratis.

Si quis ob debitum publicum vinculis ſit damnatus, ſiue ex lege, ſiue ex ſenatuſconſulto, aut in poſterum damnetur: licere ei, tribus vadibus datis, approbatis à populo, ſe bona fide ſatisfacturum reipublicæ promittenti, exire vinculis. Si verò non ſatisfecerit, vel ipſe, vel vades: eum qui per ſponſores liberatus fuerat, in vinculis habẽdum, vadiũ verò bona publi-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, τὸ κατὰ τιμοκράτους λόγου.

Διόδωρος μὲν καὶ πᾶσα ὁ κατήγορος, κατηγορεῖ νόμου καλοῦ φιλανθρώπου. διόπερ ἀπὸ τῆς αἰτίας καὶ τῆς τοῦ γεγραφότος γνώμης διαβαλλειν αὐτὸν πειρᾶται. ἔστι δὲ νόμος ὁ τῆς τιμοκράτους τοιοῦτος· εἴτις ἀθηναίων ἐπ' ὀφλήμασι δημοσίοις ἐγγυητὰς κατασήσαιτο τῶν ὀφλημάτων, οὓς ἂν ὁ δῆμος κρίνοι, ἢ μὴν ἐντὸς ῥητῆς προθεσμίας ἐκτίσειν, ἀφεῖναι τὸ δημόσιον· ἐὰν δὲ ὑπερβαίνῃ τὸ χρόνου μὴ ἐκπέδῃ τὸ ὄφλημα· τὸν μὲν δεσμοῦντα, δεδέσθαι· τοὺς δὲ ἐγγυητὰς, δημοσίαν ἔχειν τὴν οὐσίαν. τοῦτο μὲν πᾶσι τὸν νόμον ὁ κατήγορος. οὐχ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ γεγράφθαι, ἀλλ' ὑπὲρ ἀνδροτίωνος, καὶ γλαυκέτου καὶ μελανώπου. οὗτοι γὰρ πεμφθέντες εἰς κρατεῖαν πρεσβευταὶ, καὶ πλεόντες φησὶν ἐν τῇ πειρᾷ, ἐπιπεσόντες ναυκρατοῦσι, καὶ ἀνδρώποις ἐμπόροις. ἀφείλοντο αὐτῶν τὰ χρήματα. εἶτ' οἱ ναυκράται μὲν ᾠήθησαν ἀθῶοι εἶναι, τὸν δῆμον ἱκετεύσαντες· ὁ δῆμος ἔγνω πολέμια ἔχειν τὰ χρήματα, καὶ μὴ δεῖν ἀποδοθῆναι τοῖς ἐμπόροις. πολλῶν δὲ οὕτω ᾠομωμένων, αἰσχύνη καὶ λυσιθείδης οἱ πειραρχοῦντες νεὼς ἐφ' ἧς ἔπλεον οἱ περὶ τὸν ἄνδρωπον, εἰσπεπλέγμενοι τὰ χρήματα, ὡς δὲ ἐκεῖνοι μὲν οὐκ ἐφαίνοντο ἔχοντες αὐτὰ, οἱ πρεσβευταὶ ἠναγκάσθησαν ὁμολογεῖν ἔχειν αὐτὰ, καὶ ἔδει πᾶν τὸ χρέος καταβαλεῖν, ἅπερ νόμοις ὑποπίπτειν τοῖς μὴ ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ ἔφασαν, τοῦτον τὸν νόμον τιμοκράτης βουδοῦτα ἐκείνοις, ἔθηκεν. ὁ μὲν τοι τιμοκράτης ἐκτεπικέναι φησὶ τὰ χρήματα τοὺς θεοὺς ἀνδρώπανα· καὶ ὅλον ἐντεῦθεν ἔδ, ὡς οὐκ ἐκείνων εἵνεκα τὸν νόμον εἰσφέρειν αὐτοῖς. κατηγορεῖ δὲ ὁ διόδωρος καὶ ἄλλο τὰ νόμου. πάντα γὰρ δεσμὸν αὐτῷ μέμφεται, ὡς γεγονέναι παρὰ τοὺς νόμους, καὶ ἐναντίον εἶναί φησι τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἀσύμφορον τοῖς κοινοῖς ὅλως εἶναι.

Ετέρα ὑπόθεσις.

Πολέμου συνισταμένου ἀθηναίοις πρὸς βασιλέα, καὶ ὄντος τοῦ χρόνου· ἐψηφίσαντο ψήφισμα, πλοῖα σῦλα πολεμίων ἔδ. καὶ ζημίαν τὰ τιμήματα ὧν κλοπῶν, δημόσια. μαύσωλος τῆς καείας σατράπης λῦ, τοὺς πέριξ νήσους κακῶς ποιῶν. κατέβαινον οἱ βλαπτόμενοι, καὶ ἀθηναίοις ἐπεκαλοῦντο. ἔδοξε δῆτα πρέσβεων πέμπειν τὸν κάρα. πέμπουσιν οὖν ἀνδρώπωνα καὶ μελαίνοπον καὶ γλαυκίππους τὸν ἄρχοντα μαύσωλον, τὸν τῆς ἀρτεμισίας ἄνδρα καὶ ἀδελφὸν, ἀδικοῦντα τὰς νήσους, αἰτιασομένους, καὶ βασιλεῖ χαριζόμενον, ὅτι κακῶς ἐποίει τοὺς ἕλληνας. οὗτοι νηὶ πρεπτυχόντες ναυκρατικῇ ἀμφίπια ἐχούσῃ φορτία (διεκόμιζον δὲ τούτοις ἀρχέλαος καὶ λυσιθείδης πειραρχοι) καταίρουσιν εἰς τὸν πειραιᾶ πλοῖα ἑλκόμενα, καὶ λόγον ᾠομωμένων τοῖς αἰγυπτίοις πρὸς τὸν δῆμον, καὶ ἱκετειῶν, ὡς ἐκεῖνα τὰ χρήματα ἔδ δημόσια, ὡς πολεμίων ὄντων τῶν αἰγυπτίων. νόμου δ' ὄντος τοιούτου, τὸν κεκτημένον δημοσίοις χρήμασιν ἐπὶ ἐπιστολὴν ὅλον, διπλάσια ταῦτα διδόναι· καταίρουσι οἱ πρέσβεις εἴκοσι πλοῖα ἐννέα, καὶ τεσσάκοντα μνᾶς· ὧν ἀπεμπολιθέντων φορτίων σὺν τῆς νεὼς, ὑπάρθμοι ἐγίνοντο τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ διπλασίῳ. αἰτιᾶται δ' χρημάτων καταχύσεως τὸν δῆμον, ἀεισοφῶν τὸ δημηγορὸς ἔγραψε ψήφισμα, ἐλέσθαι ζητητὰς τῶν ὀφειλόντων τῇ πόλει, καὶ ἐπιπρωμένων ἀγλαδεῖν καὶ τούτοις μιμύειν. ἐμιμύσατο δικαίως, ἐπὶ ἀνδρώπωνα μικρῷ πρόδεν ἀγωνισάμενον, νυνὶ δ' ἐπὶ τιμοκράτη, ἔχειν ἀρχεῖον καὶ λυσιθείδην, ὃν τῆς αἰγυπτίας ὀλκάδος πλοῖα ἐννέα, καὶ τεσσάκοντα μνᾶς. ἔγραψε δήλου τοῦτο, φόβῳ μὴ πάλιν ἐν τῷ πρόσθεν πρὸς ἀνδρώπωνα μάχῃ, δῆλα δὲ τῶν τῆς πειραρχίας μνήμης, οὐδὲν ἧττον ὀπαδοῦλα τῷ ἀνδρώπωνι. δεδιττόμενος δὲ ᾠομωμένῃ τοῖς πρέσβεσι, πρὸς τοὺς πειραρχοὺς κατέθετο τὰ πρέσβεις, καὶ ὀφειλον τὰ χρήματα. προσκάπτουσι δὲ νόμου, τὸν ὀφείλοντα ὀλὶ τῷ δευτέρου ἐνιαυτῷ, δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσῃ· ἐμέλλον τῷ δεσμῷ, καὶ οἱ πρέσβεις κινδυνοδομεῖσθαι. ἐν δὲ τῷ κυρίῳ τοῦτο, ἀρχομένου τῷ δευτέρου ἐνιαυτῷ, ἐν ᾧ καὶ δεδῶσι τοὺς πρέσβεις ἐχέλῳ. ἔγραψε τιμοκράτης νόμον τοιοῦτον. εἴ τινι ἔδ ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ δεσμοῦ προσπίπτειν κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ψήφισμα, ἢ καὶ πλοίπων προσημαδὴ ἐξεῖναι αὐτῷ κατασήσασθαι τρεῖς ἐγγυητὰς, ἢ μὲν ἐκτίσειν, οἷς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ· ἐὰν δ' μὲν ἐκτίσῃ αὐτὸς ἢ οἱ ἐγγυηταί· τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα, δεδέσθαι· ἔδ δ' ἐγγυητὴν δημοσίαν

μίσιον ἔδ πλὴν κοσίων. τούτου τῦ νόμου, γεαφλὴν ἀπολυέγκαντο δίο. A
δωρ@ καὶ ἄκτήμων, ὡς ἀδικομένου, καὶ ἀδίκου, καὶ ἀσυμφόεσυ. ἀν-
δροτίων δὲ καὶ γλαυκίας καὶ μελανώπ@, συνιέντες δ' αὐτοὺ γε-
γηνῆσαι πλὴν γεαφλὴν, καταβάλλουσιν ἐννέα τάλαντα καὶ τεττάκοντα
μνᾶς· ἴσως μὲν γὰ ἂν καταβαλόντες, εἰ μὴ πλὴν γεαφλὴν ἀπέδοσαν εἰ
κατηγόεις, ἴσως δ' οὐ καταβαλον. κατηγορεῖ τοίνυν ἄκτήμων καὶ δίο-
δωρ@, φάσκοντες μὲν δι' ἃ τοὺ πρέσβεις γεγράφθαι τὸν νόμον. εἰ δὲ
καὶ ὕστεον ἐν τῷ μεταξὺ χεόνῳ, διδόμψης τῆς γεαφῆς τοῦτο ἐποίη-
σεν, οὐκ ἔστιν ἐν τῷ νομοθέτου ἁμαρτία ἔδ. ὁδὲν δὲ ἧττον
σκοπεῖν τὸ νομοθέτου ἁμαρτίαν ἔδ. ὁ γὰ νόμος ὁ τὰς πολιτείας
ὀεθοῖς τὸν νόμον ὁ ῥήτωρ, ὡς καὶ κατ' ἄλλον τόπον ἔλεγον καλῶς.
καὶ τὸ ἔδικον ὁμοίως πεδεῖται φησι, καὶ ὑπεναντίως ἔχειν τοῖς νόμοις
καὶ ἄλλως ἀδικεῖν καὶ βλάπτειν δι' ὧν πεσστάττει, πλὴ πόλιν, δι' ἃ τῶν-
των χάειν καὶ αἱ τοιοθέσεις τὸ λόγου δύο. μία μὲν ὅτι δι' ἃ τοὺ πρέσβεις
γεγράπται· ἑτέεα δ', ὅτι ὑπεναντί@ τοῖς νόμοις, καὶ ὀπίζημι@, καὶ
ἄδικ@. ὥστε εἰ καὶ ἠδυνάτο ἐκφυγεῖν ὁ πιοκράτης πλὴ αἰτίαν τὸ μὴ
δι' ἃ τοὺ πρέσβεις γεγράφεναι, ἀλ' οὖν γε τὸ μὴ πονηρὸν ἔδ οὐ δι' ἃ φύ-
γοι, ἠδυνάτο μὲν γὰ τὸ νομοθέτου κατηγορεῖν ὁ δίοδωρ@, ὅτι πονη-
ρὸν ἐγκαλῶ νόμον. καὶ ὑπεναντίον τοῖς νόμοις, καὶ ἤρκεσεν ἂν αἰτίᾳ
ταύτην ὑποθεσιν ταῦτα. νῦν δ' καὶ πλὴ χρὴ πρέσβεων πεσσκληφέ-
ναι δι' ἃ τοὺ πρέσβεις ἔδοκεν, ἵνεκα τὸ νομοθέτου. ἀ μὲν οὖν ὑποθεσις τῆς αἰτίας δι' ἃ
δι' ἃ κωλύει, ἕνεκα τὸ νομοθέτου. ἀ μὲν οὖν ὑποθεσις τῆς αἰτίας δι' ἃ
ἔδοκεν τὸν νόμον, τοιαύτη. ζητεῖται γὰ, εἰ δι' ἃ τοὺ πρέσβεις ἔδοκεν,
ἄκων δ' ἐγὼ; ἀ δὲ χρὴ τὸν νόμον, πεσγματικὴν καὶ βόλου γὰ πᾶσα καταγεία ῥη- B
τῶ, πεσγματικὴν ἀφιγάζεται τάσιν. ῥητὸ δὲ λέγω, οὐκ ἐξ οὗ ἄν ἕτεέου
τι ζητεῖται, ὥσπεο ἐν τοιαύτῳ, οὐδὲ τὸ ἀναφεεόμενον εἰς τύχην
καὶ ἐξουσίαν, ὥσπεο ἐν * μεταλήψει. σκεῖ μὲν γὰ ὅπ τοῖς ἐκλεκτικοῖς
ἐστι, ἀ κρισ. ἐν ᾧ τὸ πεσγματικὴν, ὅπ μέλλουσι. καὶ δεῖ γεγράφθαι τὸ
ῥητὸν ἐν νόμῳ, καὶ ἐν ψηφίσμασιν ἐξ τίνων τούτου τῦ λόγου κεφά-
λαια τέτταεα. ἓν μὲν τὸ νόμιμον. ὃ διαιεῖται διχῆ, εἴς τε τὸ πεόσω-
πον, καὶ εἰς τὸ πεᾶγμα. πυτέεον, εἰς αὐτὸν τὸν νόμον, ὅπως ἐναντί@
ἐστὶ τοῖς νόμοις. δ' τέεον, τὸ δίκαιον. τρίτον, τὸ συμφέεον, ὅτι ὀπίζη-
μι@. τέτταεον, τὸ δυνατόν, ὅτι καὶ ἀδυνάτοις ὀπιτάττει πεᾶξαι. ἀ
χειοτονίᾳ οὖν ὑποθεσις, ἔστιν αὕτη ἀ ἐν τοῖς κεφαλαίοις. πλὴ γὰ χρὴ
πρέσβεων ὑποθεσιν, ἐν τῇ καταστάσει καὶ παρεκβάσει τέθεικε, δι' ἃ
βολῆς ἕνεκα δηλονότι. ἐπειδὴ γὰ ὁ νόμος δοκεῖ φιλανθεωπότατ@
εἶ, χρὴ δεσμῶν ἀφιέις. τούτου ἕνεκα αὐτέθεικε, πλείστα μὲν καὶ ἄλλα,
μάλιστα δὲ τὰ δύο ταῦτα. πλὴ τε ὑποθεσιν πλὴ χρὴ τοὺ πρέσβεις, * ἵνα
τῇ ἐπινοίᾳ ταύτῃ, τὸν ἀκροατὴν, πλὴ ἔπο-ψιαν δοὺς χρὴ τὸ ἀπιθάνου,
πίσιν, ἃς τὸν νόμον δι' αἰσχοκέεδειαν τεθείκοτ@, ὑπὲ ῥητόεων καὶ
πολιτδημάων, ἀφαίεσιν τὰ κοινὰ πεσαιεσυμένων· καὶ τὸ ἀνύμφοεον,
ἐν ᾧ ὅπ ἔπεξῆσιν πλὴ πόλιν ἁπάντων χρὴ ἐφημάτων δίδοσι. πεὸς
δὲ τὸ δυνατὸν, ὅπ εἰ καὶ βουλόμεθα, ἔκ γε δυνατόν. ἀναιεσυῦνται γὰ τῆς
πολιτείας οἱ κανόνες. μὴν ἀγνοῶμέν γ' ὅπ τὸ μὲν νόμιμον κεφάλαιον, ἐν- C
πλέκεται ἐῤῥαγη. τὸ δ' δίκαιον, καὶ τὸ συμφέεον, καὶ τὸ δυνατὸν, ἀλ-
λήλοις συμπλέκεται. καὶ τὸ μὲν συμφέεον, ἐν τούτοις δῆλ τὸ πεοηγού-
μενον. καὶ πεοσκάζεται δ' ἑκάτε τὸ δίκαιον, καὶ τὸ ἀδίκου, καὶ τὸ ἀδυ-
νάτου. πᾶν γὰ ἄδικον, καὶ ἀσύμφοεον. τῷ δ' αὐτῷ καὶ πεὶ τὸ ἀδυνάτου
βιάζεται χεῆσθαι λόγῳ. ὁ γὰ ἀδυνάτου φησι, τοῦτο δίκαιον ἀσύμφοεον.
καὶ ἐπειδὴ πιοκράτης πτλς ὅτι τῇ φιλανθεωπίᾳ τὸ νόμου χεώμεν@,
αὐτὸ δ' ὅτι τὸ δίκαιον αὐαφέεσιτο αὖ· δι' ἃ τοῦτο δημοσθένης παντα χοῦ
τῷ ἀσυμφόεῳ κέχεηται. δεινὸς, ὀπιελαθῆ καὶ ὀπιζήμιον τυγχάνον-
τα τῇ πόλει τὸν νόμον.

canda. Hanc legem Diodorus & Euctemon, vt legibus contrariam, vt iniustam, vt pernicioſam detulerunt. Cum autem, Androtion, Glaucera & Melanopus animaduerterent, accuſationem hanc ſua cauſa eſſe factam: nouem talenta & triginta minas numerant: fortaſſe non numeraturi niſi accuſator lege interceſſiſſent. Sed numerant tamen. Diodorus & Euctemon accuſare pergunt, perinde ac ſi lex propter legatos ſcripta ſit. Etſi enim interiecto tempore numerarint: id factum eſſe, tamen accuſatione iam inſtituta. Quare conſilium legislatoris eſſe culpandum. Nec minus interim, legem examinat orator, vt quæ etiam alio modo ſit improbanda. Nam & contra quam leges præſcribant, eſſe latam, & aliis legibus aduerſari, & per ea quæ iubeat, nocere, & iniuriam facere reipublicæ. Quamobrem & orationis argumenta, & fundamenta bina ſunt: alterum, in gratiam legatorum eſſe ſcriptam: alterum, aduerſari legibus, & pernicioſam & iniuſtam eſſe legem. Proinde, vt crimen propter legatos latæ legis effugiat Timocrates: illud tamen non effugiet, legem eſſe improbam. Poterat enim accuſare legislatorem Diodorus improbæ legis ſcriptæ, & legibus contrariæ: idque ſatis ei firmamenti fuiſſet. Nunc etiam legatorum calumniam cauſa legislatoris adſumpſit. Argumentum igitur cauſæ, propter quam legem tulerit, eſt in coniectura poſitum. Quæritur enim, vtrum propter legatos lata ſit, necne? Illud verò quo leges examinantur, deliberatiuum eſt. Nam in vniuerſum omnis accuſatio ſcripti deliberatiuum efficit ſtatum. Scripti autem dico, non eius in quo quippiam aliud quæritur, vt in coniectura: neque eius quod refertur ad * caſum & facultatem, vt ſit in abſolutione. Illic enim de rebus factis eſt iudicium: in deliberatiuo, de futuris: ac ſcriptum tum in lege, tum ſenatuſconſultis contineri debet. Sunt igitur huius orationis capita quatuor. Vnum legitimum, idque bifariam diciditur: in perſonam & rem, hoc eſt, in ipſam legem, quomodo contraria ſit legibus: alterum, iuſtum: tertium, vtile, eſſe noxiam. quartum, poſſibile: eam iubere, quæ fieri nequeant. Controuerſia igitur quæ venit in iudicium, in his argumentis conſiſtit. Nam tractationem illam contra legatos, in * conſtitutione & digreſſione poſuit, criminationis cauſa nimirum. Quia enim lex humaniſſima videtur, quòd vinculis ciues liberet: propterea oppoſuit cùm alia plura, tum verò duo hæc: alterum, argumentum de legatis, vt ea ſuſpicione ingeſta perſuadeat auditori, aduerſarium corruptum largitionibus, oratorum & magiſtratuum, rempublicam depeculantium, ſordibus & rapacitati conſultum voluiſſe: alterumpernicioſum, quo oſtendit ea lege ciuitatem omnis æris alieni ſolutione ſpoliari. Præterea impoſſibile: etiam ſi vellemus, inquit, fieri tamen haud poſſet. Tolluntur enim * regulæ ciuitatis. Non autem ignorare debemus, legale caput perfectiſſimè tractatum: iuſtum & vtile, & poſſibile, inter ſeſe implexa eſſe: atque inter ea principem tenere locum vtile, quod & iuſto & iniuſto, & impoſſibili confirmetur. Nam quicquid iniuſtum, idem etiam noxium eſt. Eandem rationem etiam ad locum ab impoſſibili detorquere ſtudet. Quicquid enim impoſſibile ſit, idem etiam inutile eſſe dicit. & quoniam Timocrates legis humanitatem ſubinde inculcat, ea verò ad iuſtum meritò refertur: propterea Demoſthenes inutili paſſim vtitur, oſtendens, eam legem detrimentoſam & pernicioſam eſſe reipublicæ.

Diodorus & Euctemon accuſatio.

Legis crimen.

Duplex argumentum

Capitum ratio

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ

λόγ@.

ΚΑΛΟΝ μὲν ἀγαθ@, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸ παεόντ@, οὐδὲ αὐ αὐτὸν οἶμαι πιοκεάτην εἰπεῖν, ὡς αὐτός ἐστιν ἄλλος τις αὐτῷ, πλὴν αὐτὸς αὑτῷ. χεημάτων γὰ οὐκ ὀλίγων ἅπα-

DEMOSTHENIS

ORATIO CONTRA TIMOCRATEM,

Hieronymo Vvolfio interprete.

CAuſam huius iudicij, Athenienſes, nec ipſum Timocratem arbitror in quenquam alium transferre, quàm in ſemetipſum. Dum enim rempub. fraudare pecunia non parua

Orditur à reprehenſione ipſius legis, & conſilij legislatoris.

ſtudet:cõtra omnes leges abrogauit legem nec idoneã,nec iuſtam,Iudices. Quæ quantum aliis incõmodatura,& reipub.ſtatum labefactura ſit,ſi perferatur: fortaſſis,vbi ex me ſingula audieritis,cognoſcetis. Vnum verò quod habeo maximum & expeditiſſimũ, dicere apud vos non dubitabo: veſtram ſententiam, quam iurati de omnibus ſertis,tolli, omníque autoritate ſpoliari, lege iſtius:non vt cõmunitati ciuiũ quicquam commodet(nam id quî fieri queat, cum iudiciis,quæ rempublicam continent,litium æſtimationes, quæ quantæ ſingulis iniuriis debeantur, legibus definitum eſt,eripiat?)ſed vt nonnulli, qui iam longo tempore veſtris opibus abuſi ſunt, & multa veſtra diripuerunt: nec per manifeſtum ablata peculatum,reſtituant. Tanto autem commodius eſt priuatim quoſdam colere, quàm veſtrum ius tueri: vt iſte ab illis nummos acccperit, & non prius hanc pro eis legem tulerit: ego veſtra cauſa de mille drachmis in periculum veniam: tantum abeſt, vt à vobis aliquid accipiam. Quanquam autem ferè omnes qui publicum aliquod negotium adminiſtrare inſtituunt, dicere ſolent: ſummo veſtro ſtudio & animaduerſione digna eſſe ea,de quibus ipſi verba faciant:ego tamen, ſi quis alius vnquam hoc exordio conuenienter vſus eſt,id etiam mihi nunc dictu decorum eſſe puto. Siquidem ad felicitatem reipublicæ, & populi libertatem in vlla re alia plus eſſe virium & momenti,quàm in legum autoritate:id ego neminem dicturum puto. Ac verò nunc de hac ipſa re deliberandum eſt,vtrum cæteras leges à vobis approbatas,quibus iniuriæ ciuitati factæ cohercentur,abrogandæ ſint, & iſta perferenda:an contrà potius iſta tollenda, cæteræ autẽ retinendæ?Res igitur qua de vobis nunc iudicandum eſt, ſi quis pauciſſimis complecti velit, hæc eſt. Ne quis verò veſtrûm miretur,quamobrem ego, reliquo ætatis tempore(vt mihi quidem perſuadeo) moderatè tranſacto,nunc in iudiciis & accuſationibus publicis verſer:apud vos pauca præfari volo,quæ à re aliena nõ erunt.Ego,Athenienſes,ſuſcepi inimicitias hominis improbi & odioſi, & diis inuiſi, cui tandem tota quoque ciuitas inimica facta eſt, Androtionem dico: tantóque ſum grauioribus ab eo iniuriis affectus quàm Euctemon, quòd hic pecuniæ nonnullam iacturam fecit:ego verò,ſi conatus illius aduerſus me improbi ſuccеſſum habuiſſent, non modò fortunis omnibus, ſed vita etiam ipſa eſſem ſpoliatus:imò nec id quod commune eſt omnibus excedere vita mihi facile fuiſſet. Nam ea crimina,quæ vir prudens etiam inuitus nomi net,contra me commẽtus, vt qui patrem occidiſſem, dica impietatis impacta, me reum fecit: in quo iudicio,quòd quintam ſuffragiorum partem non tuliſſet, mille drachmis eſt damnatus: ego verò, ſicuti iuſtum fuit,in primis ope deorum immortalium, deinde veſtro etiam,iudices,auxilio, incolumis euaſi. Eum igitur,à quo talibus eſſem inſidiis appetitus,hoſtem mihi irreconciliabilem arbitrabat. Cum verò viderem, ab eo communiter totam ciuitatem eſſe læſam, tum exigendis tributis, tum ſacris vaſis conficiendis: magnámque pecuniam partim Mineruæ, partim heroũ, partim ciuitatis,habere,quam non redderet: vnà cum Euctemone ſum eum aggreſſus, occaſionem mihi datam eſſe ratus,& reipublicæ defendendæ, & factas mihi iniurias vindicandi. Vellem autẽ & me voti fieri compotem, & iſtum ea luere quæ meruiſſet.

Per occupationem & collationem, cauſam exponit accuſationis.

A σεῆσαι βουλόμενος τὴν πόλιν· ὃς δὴ πάντας τοὺς νόμους νόμον εἰσήνεγκεν, οὔτ' ὄντα δίκαιον, οὔτε δίκαιον, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὃς τὰ μὲν ἄλλα ὅσα λυμαίνεται, καὶ χεῖρον ἔχειν τὰ κοινὰ ποιῶν, κύριος· εἰ μὴ σπουδῇ τάχα δὴ καθ' ἕκαστον ἀκούοντες ἐμοῦ μαθήσεσθε· τὸ δὲ, ὃ μάλιστ' ἔχω καὶ σφοδρότατον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὐκ ἀποδέξομαι. τὴν γὰρ ὑμετέραν ψῆφον, λύσασαν μοχθηρὸς πρὸς πάντων φέρεται, λύει, καὶ ποιεῖ τὸν μηδένος ἀξίαν ὁ Τυβρὶ νόμος, οὐχ ἵνα κοινῇ τι τὴν πόλιν ὠφελήσῃ (πῶς γάρ; ὅς γε ἃ δοκεῖ σωίζειν τὴν πολιτείαν, τὰ δικαστήρια, ταῦτα ἀκύρα ποιεῖ τῇ τῶν μημάτων, τῇ τῶν ἀδικημάτων ὑπερβολῇ τῶν νόμων ὢν μῶν) ἀλλ' ἵνα τῇ πόλει χρόνον ὑμᾶς τινὲς ὠφελῶσι καρπωσάμενοι, καὶ πολλὰ τῇ ὑμετέρων διαπράττωνται, μηδὲν ἃ κλέπτοντες φανερῶς ἐλήφθησαν, κατασῴζωσι· καὶ τοσούτῳ ῥᾴδιόν ἐστιν ἰδίᾳ τινὰς στεφανοῦν, ἢ τῷ ὑμετέρων δικαίων πεῖσαι· ὥς τε ἔοικε μὲν ἔχειν πολλὰ B ἐκείνων ἀργύριον, καὶ οὐ πρέπειν τοῦτον εἰσήνεγκεν ὧδε αὐτῷ τὸν νόμον· ἐμοὶ δ' ὀν χιλίας ὧδ' ὑμῖν ἐς ὁ κίνδυνος. τοσοῦτ' ἀπέχω τοῦ λαβεῖν τι παρ' ὑμῶν. εἰώθασι μὲν οὖν οἱ πολλοὶ τῶν πρεσβευομένων τῇ κοινῶν, λέγειν, ὡς ταῦτ' ὑμῖν συνοίσειν ὅτι, καὶ μάλιστ' ἄξιον προσέχειν τούτοις τὸν νοῦν, * ὧν ἂν αὐτοὶ τυγχάνωσι προιούμενοι τοὺς λόγους· ἐγὼ δ' εἴπερ τινι τοῦτο καὶ ἄλλῳ προσηκόντως εἴρηται, νομίζω κἀμοὶ νυνὶ ἁρμόττειν εἰπεῖν. τῇ γὰρ τῶν ἀγαθῶν τῇ πόλει, καὶ τοῦ δημοκρατουμένου καὶ ἐλευθέρου εἶναι, ὡς ἄλλο τι τῶν νόμων αἰτιώτερός ἐστιν οὐδ' ἂν εἷς εἰπεῖν οἶμαι. ὧδε τοίνυν αὐτῷ τούτων ὑμῖν ἔστι σκεπτέον, * πότερον δεῖ τοὺς μὲν ἄλλους νόμους, οὓς ὅτι τοῖς ἀδικοῦσι τὴν πόλιν ὑμεῖς ἀγεγράφατε, ἀκύρους εἶναι, τόνδε δὲ κύριον· ἢ τοὐναντίον, τὸν μὲν λῦσαι, κεῖσθαι δὲ μόνον τοῖς ἄλλοις ἐᾶν. τὸ μὲν C οὖν πρᾶγμα ὧδε ἐστὶ καὶ δεῖ νυνὶ ὑμᾶς γνῶναι, ὡς ἐγὼ φαλαίως τἀληθῆ εἴποι, τοῦτ' ἔστιν. ἵνα δ' ὑμῖν μηδεὶς σπουδάζῃ, τί δή ποτ' ἐγὼ, μεῖζον, ὡς γ' ἐμαυτὸν πείθω, τὸν ἅπαντα χρόνον βεβιωκὼς, νυνὶ ἐν ἀγῶσι καὶ γραφαῖς δημοσίαις ἐξετάζομαι βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐὰν δὲ ταῦτα οὐκ ἀπὸ τοῦ πράγματος ἐρῶ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, προσκρούσασα αὐθαίρετα πᾶσι φιλαπεχθήμονι, καὶ θεοῖς ἐχθρᾷ· ᾧ πλουτοῦσα προσκρούσειν ἡ πόλις ὅλη, ἀνθρώπων λέγω. καὶ τοσούτῳ δεινοτέρα δίκτημονος ἠδικήθην ὑπ' αὐτῆς, ὅσῳ δ' ὁ μὲν δίκτημων εἰς χρήματα ἐδ' ἃ κακῶς ἔπαθον. ἐγὼ δ' εἰ κατόρθωσεν ἐκεῖνος ἐμοῦ ἐᾶν ἐμὲ ἅλθειν ὁδὸν, οὐχ ὅπως τῶν ὄντων ἀπεστερήμην ἄν, ἀλλ' οὐδὲ αἰσχύνοιμ' οὐδ' ὁ κοινὸν ἅπασιν ὄντιν, ἀπαλλαττόμενος τοῦ βίου, ῥᾴδιον ἐμοὶ ἂν μοι. ἀπασάμενος γάρ με, ἃ ἐκ λέγειν αἰσχύνομαι δ' φεύγων, τὸν ἐμαυτοῦ πατέρα ὡς ἀπέκτονα, καὶ ἀσεβείας γραφεὶς κατασκευάσας, εἰς ἀγῶνα κατέστησεν. * ἐν δὲ τούτῳ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μεταλαβών, ὥφλε χιλίας. ἐγὼ δ' ἄπειρ ἐμοὶ δίκαιον, μάλιστα μὲν θεοῖς τοῖς θεοῖς, ἔπειτα δὲ καὶ θεοῖς τοῖς δικάζουσιν ὑμῖν, ἐσώθην. τὸν δὴ εἰς τοιαῦτα καταστήσαντά με ἀδίκως, ἀθρόαλλακτον ἐχθρὸν

τῆ ϗ θεάγματ ϴ· οὐκ ἔτ ὄντ ϴ ἀμφισβητησίμου, ἀλ- A
λὰ πρᾶτον μὲν τῆς βουλῆς κατεγνωκυίας· εἶτα τῆ δήμῳ,
μίαν ἡμέραν ὅλην ὅτ τούτοις αὐτοῖς * ἀπαλώσαντ ϴ·
ἔπειτ δὲ τούτοις, δικαστηρίοιν δυοῖν εἰς ἕνα καὶ χιλίας ἐ-
φησιμμένων· ἐνούσης ϗ ἐδεμιᾶς ἔτι ὑποστροφῆς ἢ μὴ τὰ
χρήματ ἔχειν ὑμᾶς· τηλικαύτης οὐ τοσὶ τοσοῦτον ὑπερβο-
λὴν ἀπάντα τὰ θεάγματα, ὡς τε πίθησι τοῦτον ἢ νόμον·
δι ἃ μὲν ἱερῶν μὲν χρημάτων τοὺς θεούς. περὶ ὁσίων ϗ τῶν
πάλαι ὑποκειμένων ἄκυρα ϗ τὰ γεγραμμένα ὑπὸ τῆς βουλῆς
καὶ τοῦ δήμου καὶ τοῦ δικαστηρίου καθίσησιν· ἀδίκων ϗ τὰ
κοινὰ διαρπάζειν τοῦ βουλομένῳ πεποίηκεν. ὑπὲρ δὴ
τούτων ἁπάντων λύσιν ταύτην διείσομεν οὖσαν
μόνην, εἰ γραψάμενοι τὸν νόμον, ϗ εἰσαγαγόντες εἰς ὑ-
μᾶς, λύσαι δυνηθείημεν. ἐξαρχῆς οὖν ἐν βραχέσι τὰ
πραχθέντα δίειμι πρὸς ὑμᾶς· ἵνα μᾶλλον μάθητε καὶ
παρακολουθήσητε τοῖς περὶ τὸν νόμον αὐτὸν ἀδικήμασι.
ψήφισμα εἶπεν ἐν ὑμῖν ἀρίστωνος, γέλως ζητητάς. εἰ δέ
τις οἶδέ που, ἢ περὶ ἱερῶν, ἢ περὶ ὁσίων χρημάτων ἔχοντά τι
ἢ πόλεως, μηνύειν πρὸς τούτους. μετατοῦτα ἐμήνυσεν B
δικτήμων ἔχων ἀρχεῖον ϗ λυσιθείδου ζητητὰς
τας, χρήματα ναυκρατητικά, πέμπτον τάλαντα ἑνέα, ϗ
ζήκοντα μνᾶς. προσῆλθε τῇ βουλῇ. προβούλευμα ἐ-
γράφη. μεταταῦτα γιγνομένης ἐκκλησίας, προύχειρο-
πόησεν ὁ δῆμος. ἀνάστας δύκτήμων, γέγραφε ἄλλα τε πολ-
λὰ, καὶ διεξῆλθε πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἔλαβεν ἡ εἰρήνης τὸ
πλοῖον, ἡ μελάμπουν ἄγουσα, καὶ γλαυκέτης, ϗ ἀνδρο-
τίων, φρεσβύτας ὡς μαύσωλον· ὡς ἔδοσαν τῷ ἱκετη-
είαν, ὧν ἃ τὰ χρήματα αὐτοφόροι· ὡς ἐπεχειροτονή-
σαθ ὑμεῖς * μὴ φίλια εἶ) τότε αὐτὸν ὑμᾶς τοὺς νό-
μους, οὓς αὐτοὶ γράψαντες, καθ οὓς, ἦν τον τὸν τρόπον πρᾶχθέν-
των, τῆς πόλεως γίγνε) τὰ χρήματα. ἐδόκει δίκαια λέ-
γειν ὑμῖν ἅπασιν· ἀναπηδήσας αἰδροτίων, καὶ γλαυκέ-
της, ϗ μελάνωπος (ϗ ταῦτα σκοπεῖτε αὖ ἀληθῆ λέγω)
ἐβόων, ἠγανάκτουν, ἐλοιδορῶντο, ἀπέλυον τοὺς ξυν-
έδρους. ἔχειν ὠμολόγουν· παρ ἑαυτοῖς ζητεῖν ἠξίουν
τὰ χρήματα. ταῦτ ἀκούσαντων ὑμῶν, ἐπειδή ποτ ἐ- C
παύσαθ οὗτοι * θορυβοῦντες· ἔδωκε γνώμην δύκτή-
μων ὡς δυνατὸν δικαιοτάτην, ὑμᾶς μὲν ἐπανερέσθαι
τοὺς ξυνέδρους ἐκείνους δ ἔι) πρὸς αὐτὸν εἰς τοὺς ἔχον-
τας ἀναφορὰν ἐάν ϗ ἀμφισβητῆταί τι, ποιεῖν δίκαι-
αν· τὸν ϗ μὴ τιθέντα, τὸν ὀφείλοντα τῇ πόλει * χρόνου
τὸ ψήφισμα εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθεν· ἵνα σωτέμῳ, ϗ τοὺς
νόμους ἔδοξεν εἰρεῖσθαι, καὶ ἀπέφυγεν. ἐνταῦθα τί πρᾶ-
τον μὲν χρήματα ἔχειν τὴν πόλιν· ἢ δ ὑποστρώμα-
τα κολάζειν· νόμῳ δ οὐδενὸς κύδ ὁπωσοῦν προσέδει δή-
που. μέχρι μὲν δὴ τούτου, οὐδὲν ἠδικεῖτ ὑπὸ τῶν πρυτά-
νεων. μετταῦτα δὲ, πάντα γ ἀνεδέξατο ἐφ ἑαυτὸν
τὰ προειρημένα, καὶ πάντα ἠδικημένοι φανήσεσθε ὑπὸ
τούτου. τὰς γὰρ ἐκείνων τέχνας καὶ πανουργίας μισθώ-
σας αὐτὸν ϗ ἀναχὼν ὑπηρέτει· ἐφ αὐτὸν ἦγε τὰ
δικήματα, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ὑπεδείξω. ἀνάγκη δὲ
φράζειν ὑπομνήσαντ ἐκείνους ὑμᾶς, καὶ τὸν καιρὸν, ἐν
ᾧ ἔθηκε τὸν νόμον. καὶ γὰρ ὑβριστικῶς προσεκεκλόβα-
κεν ὑμᾶς φανήσετ). ἵν μὲν γὰρ σωφρονεῖν μέλλω, ἐν ᾧ
τὰς γραφὰς ἤτλωτο ἐκεῖνοι, τὰς ϗ τὰ δύκτήμονος. μι-
σθωτὰ μέντοι δὲ τοῦτ καὶ οὐδὲ παρεσκευασμένοι τὰ δίκαια ποιεῖν ὑμῖν, ϗ τ ἀγορᾶν λογοποιοῖς καθίσαν,
ὡς ἁπλᾶ μὲν εἰσὶν ἔτι μοι τὰ χρήματα ἐκτίνειν· διπλᾶ ϗ, οὐ δυνήσονται. ἵν ϗ ταῦτα ἐνίδρα μ ϗ χλευάσας, ϗ
κατασκευασμὸς, ὑπὲρ τοῦ λαθεῖν τόνδε τὸν νόμον τεθέντα. μάρτυρεῖ δ ὅτι ταῦθ οὕτως ἔχει τοῦργον αὐτό. περὶ
δὲ χρημάτων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις δραχμὴν οὐ κατέθησαν ὑμῖν· νόμῳ δ ἐνὶ πλείους τοὺς ὑπαρχοντας ἀ-

*Cum verò res non iam controuersa, sed primùm à senatu damnata: deinde à populo vnus totus dies in his consumptus esset, prætereáq; duo iudicia, viri mille & vnus numero, sententias dixissent, neq; reo iam vllum pateret effugium, quò minus vestram pecuniam vos haberetis: Timocrates hæ quæ intercesserunt omnia vsque adeò neglexit, vt legem eam ferat, qua & sacra pecunia deos & ærarium publica spoliet, ac decreta tum senatus, tum populi, tum iudicorum euertat, impunitatē denique rempub. de pecunia cupientibus proponat. Quæ cum ita sint omnia: hoc vnum præsidium reliquum esse videmus: vt legē accusatā, & vestris sententiis subiectā refutare conemur. Ab initio igitur rē rgestā vobis breuiter exponā, vt iniurias quæ in gesta lege insunt, facilius discatis, & assequamini. Decretum fecit apud vos Aristophō eligendos esse inquisitores. Si quis verò sciat aliquē quæ aliquid pecuniæ habeat, siue sacræ, siue publicæ, vt illum apud vos deferat. Post hęc retulit, Euctemō habere Archebium & Lysithidem trierarchia functos, pecuniam Naucratiticam æstimatione nouem talentūm & triginta minarum: accessit ad senatum, senatusconsultum scriptū est. Deide cōuocata concione, accusator est datus. Euctemon conscenso suggestu, cùm alia multa dixit, tum apud vos recēsuit, à triremi, qua Melanopus, Glaucetes, & Androtion legati ad Mausolum vecti sint, captā esse nauem illam homines, quorum pecunia fuerit, supplicasse: decreuisse vos, eam hostilem habendam. Tum vos admonuit earum legum, quæ vobis lectæ fuerunt, quarum decreto, rebus ad eum modum administratis, pecunia illa publicanda esset. Videbatur æqua dicere vobis omnibus. Confestim surgit Androtion, Glaucetes & Melanopus (considerate an vera dicam) clamitant, indignātur, conuiciantur, absolutunt trierarchos, ipsi te habere fatentur, quæri pecuniam apud se postulāt. His auditis, vbi tandem isti tumultuari destituerunt, sententiā dixit Euctemon quàm fieri potest æquissimam, vt à Trierarchis vos exigeretis, & vt eis liceret omnem rem eam in illos qui pecuniā haberēt, transferre. Sin dissensionis aliquid oriretur: vt sententia iudicū intercederet: atq; vt is qui victus esset, deberet ærario. Accusant decretum ad vos perlatū (vt in pauca rem conferam) visum est, secundū leges esse factū, & absolutū. Iā fieri quid oportebat? reipublicæ pecunia restituenda erat, & peculator puniendus: lege verò nulla prorsus ad hoc quidem negotium erat. Hactenus nulla facta vobis est à Timocrate iniuria. Post hæc verò in se vnū recepit & trāstulit omnia ea, quæ iam cōmemorata sūt: vt nihil quo vos læderet, omisisse videatur. Quòd enim illorū artificiis & aucupiis se cōducēdū locauit, ministrúmq; præbuit: se ipse reū fecit illarum iniuriarum, vt ego vobis manifestè astēdam: sed ante omnia necesse est, vos admonere tēporū, & eius articuli quo legē tulit. Nam vobis cū insolenter etiam insultasse, & illusisse cōstabit. Fuit Maius mēsis, quo illi ab Euctemone iudicio superati sūt. Cōducto aūt isto cū ne cogitarēt quidē de satisfaciēdo vobis: nugigerulos quosdā in forū dimisērūt, qui rumorem spargerent: paratos eos esse simplam pecuniam numerare: duplam non posse. Hæ verò insidiæ erant cum ludibrio, & machina quædam, vt interim hæc lex, aduertente nemine, perferretur, idq; ita esse, res ipsa testatur. Pecuniæ enim, illis tēporibus nec obolū vobis numeratū, & vna lege plures iā receptas

Narratio de Aristophōtis decreto, naue Naucratitica, & lege Timocratea.

fecerunt irrita: eáque legum omnium, quæ vnquam apud vos latæ sunt, turpissima & iniquissima. Volo sanè, pauca de vsitatis legibus præfatus, quibus tales actiones dantur, statim de lege quam accuso, dicere. His enim prius auditis, reliqua facilius percipietis. Habetis, Athenienses, receptis & approbatis vestris legibus, accuratè & euidenter descripta omnia, quæ facienda sunt in legibus posthac constituendis. Ac primùm omnium, tempus inscriptum est, quo legem ferri oporteat. Deinde, ne sic quidem vnicuique quidlibet permisit legislator: sed iubet autorem legis eam ante statuas heroum scriptam proponere, vt à quibuscunque considerari possit. Deinde vult eandem legem ad omnes pertinere. Postea, contrarias abrogari. denique alia, quæ ad institutum nostrum fortasse nihil attinent. Quòd si quis horum vnum violarit: cuiuis dat accusandi potestatem. Timocrates igitur si non omnibus his teneretur, neque contra hæc omnia legem rogasset: vnum quippiam in eo accusari potuisset. Nunc necesse est, singulis distinctis, ea seorsim explicari. Primùm igitur id dicam, in quo primùm deliquit: eum contra omnes leges tulisse legem. Deinceps ordine cætera, prout vobis audire vnumquodque visum fuerit. Cape leges istas, & recita. Constabit enim, eum horum nihil fecisse. Attendite iudices, dum leges recitantur.

Confirmatio I. Timocrateâ legem esse contra leges: quas cõplures recitat, & cum lege & decreto Timocratis confert.

I. Lex

IVSSIO LEGVM.

Primo senatus conuentu, die vndecimo, postquam vota in populo peracta fuerint à præcone, sciscantur leges, primùm de senatoriis rebus, deinde de communibus, deinde de his quæ nouemuiris latæ sunt, mox de reliquis magistratibus. Prima sit autem diiudicatio, cui satis esse videantur leges senatoriæ, cui non videantur: Deinde rerum communium eodem modo. Sed legum comprobatio fiat secundum leges receptas. Quòd si quæ receptę leges improbatæ fuerint: senatores, in quorum administratione rogatio facta fuerit, de improbatis legib. postremam trium concionum indicant. Præsides verò, qui in ea concione præsederint, necessariò respondeant: primùm post sacra de legumlatoribus, quibus conditionibus sedere debeant: & de argento, vnde legumlatoribus sit soluendum. Legumlatores autem ex iis deligantur, qui Heliasticum iusiurandũ dederunt. Sin senatores ad hoc præscriptum concionẽ non habuerint, aut præsides nõ ad hoc præscriptum responderint: mulctabitur senatorũ vnusquisq; mille drachmis Mineruæ sacris. præsidum autem vnusquisque quadraginta drachmas debeat Mineruæ sacras. Liceat etiam eos apud Sexuiros ea actione postulari, qua in ærarium agitur, qui magistratum gesserit. Sexuiri autem delatos introducũto, in iudicium ex lege: aut in Areopagum ne ascendunto, vt qui legum emendationem abrogent. Antequam verò concio sit indicta, quicunq. Athenienſiũ legem ferre voluerit, ante statuas heroum scriptas eas leges quas fert, proponito, vt pro multitudine propositarũ legum, statuat populus de tẽpore legumlatoribus cõcedendo. Is verò qui nouam legem fert, in album relatam proponat ante statuas heroum quotidie, donec concio indicatur. Deligantur autem è municipiis legibus patrocinaturi, quæ apud legumlatores abrogantur, quinque viri ex omnibus Athenienſibus, XI mensis Iunij. Hæ leges omnes longo iam tempore sunt receptæ, & sæpe sui specimen præbuerũt, se prodesse vobis: neq. hactenus quisquam extitit, qui bonas eas esse

A κύρεις ἐποίησαν. καὶ τούτῳ τῷ πώποτε τεθέντι ἐν ὑμῖν αἰρήσω καὶ δυνατάτῳ. βούλομαι δὴ μικρὰ διεξελθὼν περὶ τῶν κειμένων νόμων, καθ' οὓς εἰσὶν αἱ τοιαίδε γραφαί, περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου λέγειν, ὃν γέγραμμαι. ἡγοῦμαι γὰρ ὑμᾶς μαθόντες περὶ τὰ λοιπὰ, ῥᾳον τὰ προκείμενα κρινεῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐν τοῖς ὑπὸ νόμοις ὑμῖν κειμένοις διηρθρωμένα ἀκριβῶς καὶ σαφῶς, πάντ' ὄντα διὰ παντὸς περὶ τῶν μελλόντων τεθήσεσθαι νόμων. καὶ πρῶτον μὲν ἁπάντων, χρόνος ὅτε χρὴ ἐγγεγραμμένος, ἐν ᾧ προσήκει νομοθετεῖν. εἶτ' οὐδὲ τοῦτ', ὡς αὐτῷ ἑκάστῳ δοκῇ, διώρισται· προστέτλει τοῦτο. ἀλλὰ προσέταξε πρῶτον μὲν ἐκείνην προσθεῖναι τὴν ἐπωνυμίαν, γράψαντα, σκοπεῖν τὰ βουλόμενα μεταταῦτα ὅτῳ πᾶσι * τὸν αὐτὸν νόμον κεῖσθαι νῦν, πρὸς τούτοις, λύειν τοὺς ἐναντίους· ἄλλα, περὶ ὧν οὐδὲν κατέπιγε ὑμᾶς νῦν ἀκοῦσαι. ἐὰν δέ τις τούτων παραβῇ, τῷ βουλομένῳ δίδωσι γράφεσθαι. εἰ μὲν οὖν πᾶσιν ἐνῆν τοῖς βουλομένοις τοὺς νόμους εἰσενεγκεῖν, καὶ παρὰ ταῦτα τὸν νόμον. εἰ δ' ἐπὶ τούτοις μόνοις ἐξῆν, καὶ παρὰ ταῦτα τὸν νόμον, ἐπιεικὲς ἦν ἐκείνῳ τὸ ῥῆμα, ὅ, τι δύποτε τοῦτ' ἦν. νῦν δ' ἀναίτιον καὶ ἐκείνῳ λέγειν ἔστιν περὶ ἑκάστου διηρθρωμένον λέγειν. πρῶτον μὲν, ὅστις ἐπέθηκε πρῶτον, τοῦτ' ἐρῶ, ὡς παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἐνομοθέτηκε. εἶτα τῶν ἄλλων ἑξῆς, ὅ, τι ἂν βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ᾖ. καί μοι λάβετε τούτους τοὺς νόμους, καὶ ἀναγνώσεσθε. φανήσεται γὰρ τούτων οὐδὲν πεποιηκώς. προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν νοῦν ἀναγνωσομένοις τοὺς νόμους.

Ἐπιχειροτονία νόμων.

Ἐπὶ μὲν τῶν πρώτης πρυτανείας τῆς ἐνδεκάτης, ἐπὶ δὲ νόμων, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖ ὁ κῆρυξ, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖ τῶν νόμων, πρῶτον μὲν περὶ τῶν βουλητικῶν, διότι περὶ τῶν κοινῶν, εἶτα οἱ κεῖνται τοῖς ἐννέα ἀρχουσιν, εἶτα τῶν ἄλλων ἀρχῶν. ἡ δὲ ἐπιχειροτονία ἐστὶν ἡ προτέρα, ὅταν δοκῇ B πᾶσιν εὔνοιχος τούτοις πρακτέα, καὶ πρῶτα τὰ εἰσενηνεγμένα τὸν νόμον. εἰ μὲν οὖν αὖ τις ἐποιεῖτο κατηγορημα, ὅ, τι δύποτε τοῦτ' ἦν. νῦν δ' ἀναίτιον καὶ ἐκείνῳ λέγειν ἔστιν περὶ ἑκάστου διηρθρωμένον λέγειν. πρῶτον μὲν, ὅστις ἐπέθηκε πρῶτον, τοῦτ' ἐρῶ, ὡς παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἐνομοθέτηκε. εἶτα τῶν ἄλλων ἑξῆς, ὅ, τι ἂν βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ᾖ. καί μοι λάβετε τούτους τοὺς νόμους, καὶ ἀναγνώσεσθε. φανήσεται γὰρ τούτων οὐδὲν πεποιηκώς. προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν νοῦν ἀναγνωσομένοις τοὺς νόμους.

Ἐπιχειροτονία νόμων.

Ἐπὶ μὲν τῶν πρώτης πρυτανείας τῆς ἐνδεκάτης, ἐπὶ δὲ νόμων, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖ ὁ κῆρυξ, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖ τῶν νόμων, πρῶτον μὲν περὶ τῶν βουλητικῶν, διότι περὶ τῶν κοινῶν, εἶτα οἱ κεῖνται τοῖς ἐννέα ἀρχουσιν, εἶτα τῶν ἄλλων ἀρχῶν. ἡ δὲ ἐπιχειροτονία ἐστὶν ἡ προτέρα, ὅταν δοκῇ C πᾶσιν εὔνοιχος τούτοις πρακτέα, καὶ πρῶτα τὰ εἰσενηνεγμένα τὸν νόμον. εἰ μὲν οὖν αὖ τις ἐποιεῖτο κατηγορημα, ὅ, τι δύποτε τοῦτ' ἦν. νῦν δ' ἀναίτιον καὶ ἐκείνῳ λέγειν ἔστιν περὶ ἑκάστου διηρθρωμένον λέγειν. πρῶτον μὲν, ὅστις ἐπέθηκε πρῶτον, τοῦτ' ἐρῶ, ὡς παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἐνομοθέτηκε. εἶτα τῶν ἄλλων ἑξῆς, ὅ, τι ἂν βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ᾖ. καί μοι λάβετε τούτους τοὺς νόμους, καὶ ἀναγνώσεσθε. φανήσεται γὰρ τούτων οὐδὲν πεποιηκώς. προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν νοῦν ἀναγνωσομένοις τοὺς νόμους.

νόμον, ἀναγράψας εἰς λεύκωμα, ἐκτιθέτω πρόθεσιν τῆς ἐπωνύμων ὁσημέραι, ἕως ἂν ἐκκλησία γίγνηται. ἀριθμείτωσαν δὲ καὶ τοὺς συναπολογησομένους τῷ δήμων τοῖς νόμοις, οἳ ἂν ἐν τοῖς νομοθέταις λῶσιν, πέντε ἄνδρας ἐξ ἁπάντων, τῇ ἐνδεκάτῃ τῆς ἑκατομβαιῶνος μηνός. οὗτοι πάντες οἱ νόμοι κεῖνται πολλοῦ ἤδη χρόνου, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ πεῖραν αὐτῶν πολλάκις δεδώκασιν, ὅτι συμφέροντες ὑμῖν εἰσί. εἰ δέ τις πώποτε μὴ ὑγιὲς ἔχειν ἀπ-

τεῖπεν αὐτοῖς, εἰκότως. οὐδὲν γὰρ ὠμὸν, οὐδὲ βίαιον. οὐδ' ὁλι-
γαρχικὸν προστάττουσιν· ἀλλὰ τοὐναντίον, πάντα φιλαν-
θρώπως καὶ δημοτικῶς φέρουσι προστάττειν. καὶ πρῶτον μὲν
ἐφ' ὑμῖν ἐποίησαν διαχειροτονίαν, πότερον εἰσιτέους ἔστι
νόμους καινοὺς, ἢ δοκοῦσιν ἀρκεῖν οἱ κείμενοι. εἶτα ταῦτα ἃ ἂν
χειροτονήσητε εἰσφέρειν, οὐκ οὐθὺς ἔδοσαν ἡμέραν προστάξαι·
ἀλλὰ τρίτην ἀπέδειξαν ἐκκλησίαν. καὶ οὐδὲ ἐν ταύτῃ
πάσῃ δεδώκασιν. ἀλλὰ σκέψασθαι καθ' ὅ, τι τοὺς νομοθέ-
τας καταστῆτε. ἐν ᾧ τῷ μεταξὺ τούτῳ χρόνῳ, προστάξαι
τοῖς βουλομένοις εἰσφέρειν, ἐκπέμψαι τοὺς νόμους πρὸ-
δην τῷ ἐπωνύμων· ἵν' ὁ βουλόμενος σκέψηται. κἂν ἀσύμ-
φορον ὑμῖν τι καταδῇ, φάσκῃ καὶ κωλύῃ ἀντείπων. τού-
των μὲν τοίνυν τοσούτων ὄντων, οὐδὲν πεποίηκε πώποτε Τι-
μοκράτης ἐπὶ τοῦ νόμου, οὔτ' ἔδωκεν, εἴ τις ἐβούλετο
ἀναγνοὺς αὐτὸν εἰπεῖν, ὅτ' ἀπέμεινεν οὐδένα τῶν προτεταγμένων
χρόνων ἐν τοῖς νόμοις· ἀλλὰ τῇ ἐκκλησίας, ἐν ᾗ τοὺς νόμους
ἐπεχειροτονήσατε, οὔσης ἐνδεκάτης τῆς ἐκβεβαιώνος μη-
νὸς, δωδεκάτῃ τὸν νόμον εἰσήνεγκεν οὐθὺς τῇ ὑστεραίᾳ, καὶ
ταῦτα ὄντων ἑορτῶν. καὶ διαταῦτα ἀφειμένης τῆς βουλῆς
διαπραξάμενος, ἵνα τῇ ὑμῖν ἐκκλησιάζητε, καθίζεσθε
νομοθέτας διὰ ψηφίσματος, ὅπως τῇ πρὸ παναθηναίων
προτεραίᾳ. βούλομαι δὲ ὑμῖν τὸ ψήφισμα αὐτὸ ἀναγνῶ-
ναι, τὸ νικῆσαν· ἵν' εἰδῆτε, ὅτι πάντα συνῆλθε μὲν, καὶ ἐδέν
ἀπὸ ταὐτομάτου τούτων ἐγένετο οὗτοι. λάβε τὸ ψήφισ-
μα αὐτοῖς, καὶ ἀνάγνωσκε σύ.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ τῆς Παιονίδος φυλῆς, ἐνδεκάτης πρυτανείας Τι-
μοκράτης εἶπεν, ὅπως ἂν τὰ ἱερὰ θύηται τοῖς, καὶ οἱ διοικηταὶ
ἱκανὰ χρήματ' ἔχωσι· καὶ ὅπως ἐν δεῖ πρὸς τὰ παναθήναια, δεῖ-
κνυσι, τοῖς φρουράρχοις τοῖς τῆς Παιονίδος καθίστασι, νομοθέ-
τας αὔριον. τοὺς δὲ νομοθέτας εἶναι ἕνα καὶ χιλίους, ἐκ τῶν ὀμω-
μοκότων. συνομοθετεῖν δὲ καὶ τοῖς βουλομένοις. ἀναμνήσαι δὲ τὰ ἀναγ-
νωσθέντα τοῦ ψηφίσματος, ὡς τεχνικῶς ὁ γράφων αὐτό, τὰ
διοικήσειν, καὶ τὸ τῆς ἑορτῆς πρόσημον κατεπεῖχον, ἀνε-
λὼν τὸν ἐκ τοῦ νόμων χρόνον αὐτὸς ἔγραψεν αὔριον νομο-
θετεῖν. οὐ μὰ Δί' οὐχ ἵνα ὡς κάλλιστα χρήσηταί τις τῇ ἑορ-
τῇ. οὐδὲ γὰρ ὑπόλοιπον, ἐφ' ᾧ διοικήσιμον οὐδέν, ἀλλ' ἵνα
μὴ πρόσθεσθαί μηδενὸς ἀνθρώπων, μηδ' ἀντειπόντος
πεῖσαι καὶ χρήσηται κύριος, αὐτοῖς ὅδε ὁ νῦν ἀγωνιζόμενος
νόμος. τεκμήριον δὲ. καθιζομένων γὰρ τῶν νομοθετῶν, πρὸ-
μὲν τῶν γεγραμμένων τούτων, τῆς διοικήσεως, καὶ τῶν πα-
ναθηναίων, οὔτε χείρονα, οὔτε βελτίω νόμον οὐδένα εἰσήν-
εγκεν οὐδείς. πρὸ δ' ὧν οὔτε τὸ ψήφισμα ἐμέλλησεν, εἴ τε
νόμοι κωλύουσι, τιμοκράτης οὗτοσὶ καὶ πολλὴν ἡσυχίαν
ἐνομοθέτει, κινεῖν τὸν νομίσας τὸν ἐκ τῶν ψηφίσμα-
τος, ἢ τῶν ἐν τοῖς νόμοις εἰρημένον χρόνον. οὐδὲ ὅπου δ' ἔφο-
βηθείς, εἰ ἁπάντων ὑμῶν ἀρχόντων ἱερομηνίαν, καὶ νόμ κει-
μένου, μήτ' ἰδίᾳ, μήτε κοινῇ, μηδὲν ἀλλήλους ἀδικεῖν ἐν
τούτῳ τῷ χρόνῳ, μηδὲ χρηματίζειν, ὅ, τι ἂν μὴ πρὸ τῆς
ἑορτῆς ᾖ, αὐτὸς οὐχ ἕνα τὸν τυχόντα, ἀλλὰ ὅλην ἀδικῶν
καθιστᾷ τὴν πόλιν. καίτοι πῶς ἐ δεινόν. εἰδότα μὲν τοὺς νό-
μους, ὧν ὀλίγῳ πρότερον πάντες ἠκούσατε, κυρίους ὄντας εἰ-
δότα δ' ὡς ἐῶσιν ἕτερον ψήφισμα ἐδέν, οὐδ' ἂν ἔννομον
ᾖ, κωλύσειν ἔχοντα, γράψαι καὶ θεῖναι νόμον ὑμῖν καὶ τὸ ψή-
φισμα ὃ, αὐτὸ πρῶτον τοῖς νόμοις εἰρημένον ᾖδει; ἢ πῶς
οὐ σχέτλιον τὴν ἐμὴν πόλιν αὐτὴν ἐκάστῳ ἡμῶν δεδωκέναι
ἀδικεῖν τε μή τι παθεῖν ἀνδρὶ, ἢ δεινὸν, ἐν τούτῳ τῷ χρό-
νῳ ποιήσασαν ἱερομηνίαν, αὐτῆς δὲ μὴ τετυχηκέναι ταύτης τῆς ἀσφαλείας πρῶτος τιμοκράτης, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ἱερο-
ποιίᾳ τὰ μέγιστ' ἠδικηκότα; ἢ γὰρ ἄν τις μεῖζον ἢ δίκην ἐδίωτης ἀνὴρ, ἢ καταλύων τοὺς νόμους αὐτῶν δι' ὧν οἰκεῖται; ὅτι

A negaret meritò. Nihil enim crudele, nihil violentũ aut libertati contrarium imperant: sed contrà potius humaniter omnia, & populariter fieri iubent. ac primùm, iudicium penes vos esse voluerunt, num roganda sit etiam noua lex, an satis esse veteres sit putandum? Deinde, si decreueritis, esse rogandam: non statim eam ferri iubet, sed in tertiam concionem distulerunt, nec in ea ferri concesserunt: sed considerari iusserunt, quibus conditionibus legumlatores cõstituere velitis. Interiecto autem tempore, mandarunt legem rogare volentibus, vt leges proponant ante statuas heroum, vt quilibet iis consideratis, si quid inutile vobis perspexerit, indicet, ac per otium refutet. Horum quæ tam multa sunt, nihil fecit Timocrates. Nec enim legem proposuit, neque copiam fecit, si quis eam lectam vellet, refutandi: neque vllum tempus definitum legibus obseruauit. Sed cum concio, qua leges diiudicastis, XI Iunij celebraretur, postridie statim XII legem tulit, eámque Saturnalibus: propterea{que} Senatu dimisso, per eos
B obtinuit, qui vobis insidiantur, vt senatusconsulto legumlatores constituerentur per speciem Panathenæorum. Volo autem vobis ipsum senatusconsultũ recitare, quod ratũ habitũ est: vt intelligatis, ea omnia per conspirationem ab istis esse facta, nihilque fortuito accidisse. Cape senatusconsultum hoc, & lege eis tu.

SENATVSCONSVLTVM.

Præsidente tribu Pandionia, vndecimo senatus die; Timocrates dixit: vt & sacris operari liceat, & sumptuum copia sit: & si quid ad Panathenæa defuerit, vt suppeditetur: vt senatores Pãdionię tribus, in crastinum legumlatores creent: legumlatores autem sint vnus & mille numero, è iuratis. Leges autem vnà ferat etiam senatus. Nunquid animaduertistis inter legendum senatusconsultum, quàm callidè autor eius, per speciem sumptuum, & vrgentis festi, sublato legitimo tempore, ipse scripserit, perendie leges ferendas esse? Non mediusfidius, non inquam, vt aliquid in festo pulcherrimè administretur: neque enim reliquum aut præteritum erat quicquam: sed vt
C nemine hominum præsentiente, aut refragante, ferretur & sanciretur istis ea lex, qua de nunc agitur. Id quod hinc perspicitur: sedentibus legumlatorib., de his quæ de sũptibus & Panatheneis scripta sũt, neque meliorem legem, neque deteriorem quisquã tulit. quibus autem de rebus neque decretum iubebat, & leges verant, Timocrates otiosè leges tulit: plus autoritatis habere ratus senatusconsulto quàm legibus præfinitum tempus: &, cum vobis omnibus festum celebrantibus, lege sancitum sit, ne eo tẽpore vel priuatim, vel publicè, alij aliis iniurias faciãt, nèue quicquam decernatur, nisi ad festum pertineat ipse nihil veritus est, ne non vnum aliquem è populo, sed totam ciuitatem lædere videretur. An verò ferendum est, eum qui leges omnes quas paulo antè audiuistis scirot esse ratas: qui sciret item, easdem nõ sinere vllum decretum aliud, tametsi legitimum fuerit, plus habere autoritatis: scribere & ferre vobis legem ex decreto, quod ipsum etiam sciebat contra leges esse factum? An non indignum est, cùm ipsa ciuitas vnicuiq; nostrũ securitatẽ præstiterit, ne quid insuaue aut acerbũ pateretur, hoc tẽpore festo instituto: ipsam à Timocrate securitatem eandẽ nõ impetrasse: sed maximis in ipso festo iniuriis esse affectã? Quod. n. maius scelus admittere priuatus homo possit, quàm leges quæ ciuitatẽ cõtinent, violando? Eũ

igitur nihil eorum,quæ oportuerat & leges iubent, A fecisse:ea quæ suprà dicta sunt,intuentes,cognosce re potestis.Neque verò hac modò re peccare eum, quod neglecto legibus præfinito tempore,ereptáq; vobis prorsus omni de his deliberandi facultate, dū festum ageretur,legem tulit:sed ob illud etiā, quòd eam omnibus receptis legibus contrariam obroga- uit:statim euidenter cognoscetis.Age,lege mihi pri mū hanc legē,quæ apertè vetat,ne qua contraria lex sanciatur.Sin quis rogarit,accusari iubet.Lege.

LEX.

Ne. Lex. Receptarum verò legum nullam abrogare liceat,ni si apud legumlatores.Tum verò cuiuis Athenien si li ceat abrogare,si quid aliud in eius locum quod sustu lit,tulerit.Præsides autem,de his legibus suffragia fe runto.ac primùm de vetere, aptáne videatur Athe- nienſi populo,an verò secus?pòst de ea quę rogatur. Vtram verò legumlatores comprobarint:ea rata ha betor. Contrariam verò ferre legem receptarum legum vlli,nemini liceat.Quòd si quis abrogata le- ge aliqua vetere,aliam substituerit, Athenienſi po- pulo non opportunam,aut è receptis legibus alicui contrariam: eum accusari liceat ex lege quæ in eos lata est,qui legem non idoneam tulerint.Audiuistis legem.Cum autem nostra ciuitas multis bonis le- gibus sit munita: ea est huius legis præstantia,vt nul li postponenda videatur.Considerate,quæso, quàm iustè,quāque populariter lata sit. Non finit,receptis legibus obrogare contrariam,nisi vetus fuerit abro- gata.quamobrem?Primùm,vt vobis iustè religioseque pronunciare liceat. Nam si quæ duæ contrariæ leges extiterint,atque aliqui aduersarij apud vos cō tenderint , siue publicis, siue priuatis de rebus,& vterque victoriā sibi vendicet,lege non eadem pro- lata:pro vtroque ferre sententiam non vtique licet. Qui.n.id fieret?neque pro alterutro lata sententia, iurisiurādi religio seruatur.Sētentiā.n.alterutri legi, quæ quidem perinde rata sit atque altera,necesse est repugnare.Hæc igitur legislator edixit,tum quia re ligioni vestræ cauere,tum etiam quia vos legum cu stodiæ præesse voluit.Sciebat.n.hoc,alias earū custo dias in scripta relatas, multis licere modis eludere, patronis quos deligitis,posset aliquis persuadere vt tacerent:proponi iubet igitur,vt præsciant oēs. Nā fieri fortasse queat,vt eos qui refragati fuissent, latē ret aliquid,si legem,non prius cognitam habuissēt: alij minus attentè fortasse legerēt. Sic verò,quilibet eam accusare potest:id quod & ego nunc feci.Quòd si quis eū qui hic se opponeret,amoueret: verba da- ta essent ciuitati.Quę igitur sola custodia est & iusta & firma legum:Vos populus.Nec.n.vobis, quò mi- nus statuatis & probetis meliora,id quisquam extor quere queat:neque si quem amouerit & corruperit, persuadere,vt deteriorem legem anteferatis melio ri.Propter hęc omnia,oēs iniuriarum vias obstruit, repagula obiicit,& aditu cos,qui vobis insidiantur, prohibet.Hæc omnia Timocrates ita præclarè iustē que constituta sustulit,deleuit,quātum in ipso fuit, & legem rogauit,omnib.(vt paucis dicam) legibus contrariam:neque eam collatam cum aliis ex aduer so legit:nullam abrogauit:non opinionē dedit: non quicquam fecit,quod fuisset ex officio faciendū. Eū igitur accusatione teneri,lege rogata contraria cæ- teris:oēs vos perspexisse arbitror.Vt aūt sciatis,qui- bus legibus violatis & repudiatis,qualem legem ob truserit ille,legetur vobis primùm istius lex,deinde reliquę quibus hæc est contraria.Recita.

μὴ ζῆναι νομοθέτας. τότε δ' ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν Θεσμοθετῶν λύειν, ἕτερόν τι τιθέντι ἀντ' ὅτου ἂν λύῃ. ἐξουσίαν δὲ ποιεῖν τοῖς νομοθέταις τοῦτον τὸν νόμον πρῶτον μὲν τοῦ κειμένου, εἰ δοκεῖ ὅσιός ἐστι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ἢ οὐχ ὅσιον· ἔπειτα καὶ τὸν τιθέμενον. ὁπότερον δ' ἂν χειροτονήσωσιν οἱ νομοθέται τὸν κείμενον ἢ τὸν ἐναντίον ἢ νόμον μὴ ἐξεῖναι τιθέναι τῷ νόμων τῷ κειμένων, μηδενί. ἐὰν δέ τις λύσας τινὰ τῶν νόμων τῶν κειμένων, ἕτερον ἀντιθῇ μὴ ὅσιόν ἐστι τῷ Ἀθηναίων δήμῳ, ἢ ἐναντίον τῷ κειμένῳ τῷ τὰς ζημίας εἶναι κατ' αὐτὸ κατὰ τὸν νόμον, ὃς κεῖται, ἐάν τις μὴ ὅσιον θῇ νόμον. κινδυνεύετε μὲν τὸ νόμου. πολλῶν ἂν καλῶν κειμένων οὐδὲν ἧττον ἡγοῦμαι καὶ τοῦτον ἀξίως ἐπαινεῖσθαι. σκέψασθε δὲ, ὡς δικαίως, καὶ σφόδρα ὀρθῶς τὸ δήμου κεῖται. οὐκ ἐᾷ τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις ἐναντίον εἰσφέρειν, ἐὰν μὴ λύσῃ τὸν πρότερον κείμενον. τίνος ἕνεκα; πρῶτον μὲν ἵν' ὑμῖν ἐξῇ τὰ δίκαια ψηφίζεσθαι μετ' εὐσεβείας. εἰ γὰρ εἶησαν δύο τινὲς ἐναντίοι νόμοι, καί τινες αὐτοῖν παρ' ὑμῖν ἀγωνίζοιντο, ἢ πρὸς δημοσίων, ἢ πρὸς ἰδίων πραγμάτων, ἀξιοῖ δ' ἑκάτερος νικᾶν, μὴ τὸν αὐτὸν δικαίων νόμον· οὔτ' ἀμφοτέροις ἐνὶ δίκην ψηφίσασθαι πάνυ ῥᾴδιον οὔτε θατέρῳ ψηφιζομένοις δύρκειν. ὥσθ' ὅταν τι ἐναντίον νόμῳ, ὄντα ὁμοίως κύριον, ἡ γνῶσις συμβαίνει τε οὐ ῥᾴδιον ὑμῖν φυλαττόμενος. ταῦτα πρῶτον, καὶ τι πρὸς τούτοις, βουλόμενος φύλακας ὑμᾶς τῶν νόμων καταστῆσαι. ἠδει γὰρ ἐκεῖνο, ὅτι τὰς ἄλλας, αἱ ῥηταὶ αὐτῷ, φυλακὰς, ἔστι πολλαχοῦ διακρούσασθαι τὰς ἀνηρημένας οἷς χειροτονεῖτε, δυνατὸν ἂν πεῖσαί τις σοφὸς ἐπιθέναι κελεύειν τὸ πρεσβεύειν πάντας, ὡς τάχ' ἂν τύχοι, τοὺς μὲν ἀπεπόντας ἄν, εἰ μὴ πρεσβεύσοιτο, λῆσαι. οἱ δ' οὐδὲν πρόσεχοντες ἀπωμοῦντ' ἄν. ἀλλὰ ῥᾳδίως νὴ Δί' ἔκαστόν ἐστιν, ὃ κἀγὼ νυνὶ πεποίηκα. κἂν ἐπιδῶ παλλάξῃ τισὶ τὸν ὀπισθάνθα, ἡ πόλις ὠδικήκεν ὑμᾶς οὐ μόνη φυλακὴ καὶ δικαία καὶ βέβαιος τῶν νόμων· ἡμεῖς οἱ πολλοί. οὔτε γὰρ τὸ γνῶναι καὶ δοκιμάσαι τὸ βέλτιστον ἐξελέσθαι δυνατ' ἂν ὑμῶν οὐδὲ εἷς, οὔτε ἀπολέξας καὶ διαφθείρας πεῖσαι τὸν χείρονα θέσθαι νόμον αὐτὶ τοῦ κρείττονος. διὰ ταῦτα πάντα ἐφ' ἑκάστῳ σαφῆ τίθησι τὸν ὁδὸν τῶν ἀδικημάτων, κωλύων, καὶ οὐκ ἐᾶν βαδίζειν τοὺς ὁπιοῦν βουλομένους ὑμῶν. ταῦτα πάντα τιμησάμενος, οὕτω καλῶς καὶ δικαίως κείμενα, ἠφάνισεν, ἐξέλειψεν, ὅσον ἐπὶ τούτῳ· καὶ νόμον εἰσγράψας ἅπασιν ἐναντίον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῖς οὖσιν. οὐ διδασκάλους οὐ λύσας, οὐ δοὺς αἵρεσιν, οὐκ ἄλλο ποιήσας οὐδὲν τῶν προσηκόντων. ὡς μὲν οὖν ἔνοχος τῇ γραφῇ κατέσκευε, ἐναντίον εἰσενηνοχὼς τοῖς οὖσι νόμοις· οἶμαι πάντας ὑμᾶς ἠδῆσθαι. εἰ δ' ἄρ' εἰδῆτε παρ' οἵοις νόμοις οἷον ἔξεστ' εἰσφέρειν, ἀναγνώσεται πρῶτον ὑμῖν τὸν τούτου νόμον· εἶτα καὶ τοῖς ἄλλοις, οἷς ἔξεστ' ἐναντίος ὤν. Ἀναγίγνωσκε.

Νόμος.

Τῶν δὲ νόμων, τῶν κειμένων μὴ ἐξεῖναι λῦσαι μηδένα, ἐὰν μὴ ἐν νομοθέταις. τότε δ' ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν Θεσμοθετῶν λύειν, ἕτερόν τι τιθέντι ἀντ' ὅτου ἂν λύῃ. ἐξουσίαν δὲ ποιεῖν τοῖς νομοθέταις τοῦτον τὸν νόμον πρῶτον μὲν τοῦ κειμένου, εἰ δοκεῖ ὅσιός ἐστι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ἢ οὐχ ὅσιον· ἔπειτα καὶ τὸν τιθέμενον. ὁπότερον δ' ἂν χειροτονήσωσιν οἱ νομοθέται τὸν κείμενον ἢ τὸν ἐναντίον ἢ νόμον μὴ ἐξεῖναι τιθέναι τῷ νόμων τῷ κειμένων, μηδενί. ἐὰν δέ τις λύσας τινὰ τῶν νόμων τῶν κειμένων, ἕτερον ἀντιθῇ μὴ ὅσιόν ἐστι τῷ Ἀθηναίων δήμῳ, ἢ ἐναντίον τῷ κειμένῳ τῷ τὰς ζημίας εἶναι κατ' αὐτὸ κατὰ τὸν νόμον, ὃς κεῖται, ἐάν τις μὴ ὅσιον θῇ νόμον. κινδυνεύετε μὲν τὸ νόμου. πολλῶν ἂν καλῶν κειμένων οὐδὲν ἧττον ἡγοῦμαι καὶ τοῦτον ἀξίως ἐπαινεῖσθαι. σκέψασθε δὲ, ὡς δικαίως, καὶ σφόδρα ὀρθῶς τὸ δήμου κεῖται. οὐκ ἐᾷ τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις ἐναντίον εἰσφέρειν, ἐὰν μὴ λύσῃ τὸν πρότερον κείμενον. τίνος ἕνεκα; πρῶτον μὲν ἵν' ὑμῖν ἐξῇ τὰ δίκαια ψηφίζεσθαι μετ' εὐσεβείας. εἰ γὰρ εἶησαν δύο τινὲς ἐναντίοι νόμοι, καί τινες αὐτοῖν παρ' ὑμῖν ἀγωνίζοιντο, ἢ πρὸς δημοσίων, ἢ πρὸς ἰδίων πραγμάτων, ἀξιοῖ δ' ἑκάτερος νικᾶν, μὴ τὸν αὐτὸν δικαίων νόμον· οὔτ' ἀμφοτέροις ἐνὶ δίκην ψηφίσασθαι πάνυ ῥᾴδιον οὔτε θατέρῳ ψηφιζομένοις δύρκειν. ὥσθ' ὅταν τι ἐναντίον νόμῳ, ὄντα ὁμοίως κύριον, ἡ γνῶσις συμβαίνει τε οὐ ῥᾴδιον ὑμῖν φυλαττόμενος. ταῦτα πρῶτον, καὶ τι πρὸς τούτοις, βουλόμενος φύλακας ὑμᾶς τῶν νόμων καταστῆσαι. ἠδει γὰρ ἐκεῖνο, ὅτι τὰς ἄλλας, αἱ ῥηταὶ αὐτῷ, φυλακὰς, ἔστι πολλαχοῦ διακρούσασθαι τὰς ἀνηρημένας οἷς χειροτονεῖτε, δυνατὸν ἂν πεῖσαί τις σοφὸς ἐπιθέναι κελεύειν τὸ πρεσβεύειν πάντας, ὡς τάχ' ἂν τύχοι, τοὺς μὲν ἀπεπόντας ἄν, εἰ μὴ πρεσβεύσοιτο, λῆσαι. οἱ δ' οὐδὲν πρόσεχοντες ἀπωμοῦντ' ἄν. ἀλλὰ ῥᾳδίως νὴ Δί' ἔκαστόν ἐστιν, ὃ κἀγὼ νυνὶ πεποίηκα. κἂν ἐπιδῶ παλλάξῃ τισὶ τὸν ὀπισθάνθα, ἡ πόλις ὠδικήκεν ὑμᾶς οὐ μόνη φυλακὴ καὶ δικαία καὶ βέβαιος τῶν νόμων· ἡμεῖς οἱ πολλοί. οὔτε γὰρ τὸ γνῶναι καὶ δοκιμάσαι τὸ βέλτιστον ἐξελέσθαι δυνατ' ἂν ὑμῶν οὐδὲ εἷς, οὔτε ἀπολέξας καὶ διαφθείρας πεῖσαι τὸν χείρονα θέσθαι νόμον αὐτὶ τοῦ κρείττονος. διὰ ταῦτα πάντα ἐφ' ἑκάστῳ σαφῆ τίθησι τὸν ὁδὸν τῶν ἀδικημάτων, κωλύων, καὶ οὐκ ἐᾶν βαδίζειν τοὺς ὁπιοῦν βουλομένους ὑμῶν. ταῦτα πάντα τιμησάμενος, οὕτω καλῶς καὶ δικαίως κείμενα, ἠφάνισεν, ἐξέλειψεν, ὅσον ἐπὶ τούτῳ· καὶ νόμον εἰσγράψας ἅπασιν ἐναντίον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῖς οὖσιν. οὐ διδασκάλους οὐ λύσας, οὐ δοὺς αἵρεσιν, οὐκ ἄλλο ποιήσας οὐδὲν τῶν προσηκόντων. ὡς μὲν οὖν ἔνοχος τῇ γραφῇ κατέσκευε, ἐναντίον εἰσενηνοχὼς τοῖς οὖσι νόμοις· οἶμαι πάντας ὑμᾶς ἠδῆσθαι. εἰ δ' ἄρ' εἰδῆτε παρ' οἵοις νόμοις οἷον ἔξεστ' εἰσφέρειν, ἀναγνώσεται πρῶτον ὑμῖν τὸν τούτου νόμον· εἶτα καὶ τοῖς ἄλλοις, οἷς ἔξεστ' ἐναντίος ὤν. Ἀναγίγνωσκε.

Νόμος.

A

Νόμος.

Ἐπὶ τῆς πανδιονίδος φυλῆς, δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, τιμοκράτης εἶπε. καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ ἐγγυητὴς ἢ κύριος νόμον, ἢ κύριον ψήφισμα δεσμοῦ, ἢ τολοιπὸν ἐγγυητὰς ἢ κύριος ἔστω αὐτῷ, ἢ ἄλλῳ ὅστις ἐκείνου, ἐγγυητὰς καταστῆσαι τὸ ὀφλήματος, οἷς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μίλων ἐπέσεν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλε, τοὺς ὃ προέδρους ὅπως χειροτονεῖν ἐπάναγκες, ὅταν τις καθιστάναι βούληται. τῷ δὲ καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητὰς, ἐὰν ἀποδῷ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον, ἐφ' οἷς κατέστησε τοὺς ἐγγυητὰς, ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ. ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ ἐγγυηταί δεδέσθαι, τοῦ δὲ ἐγγυητοῦ, δημόσιον εἶναι τῶν οὐσίαν. ὧν δὲ τῶν ὠνουμένων τὰ τέλη, καὶ τῶν ἐγγυωμένων καὶ ἐκλεγόντων, καὶ τῶν τὰ μισθώματα μισθοῦ μένων, καὶ τῶν ἐγγυωμένων, τὰς προέδρους εἶναι τῇ πόλει καὶ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. ἐὰν δ' ὀπὸ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ὄφλῃ τὸ ἴσον ἑαυτῷ ὅπῃ τῆς ἐνάτης, ἢ δεκάτης πρυτανείας ἐκτίνειν. ἀκηκόατε μοῦ τὸν νόμον· μνημονεύετε δ' ἐξ αὐτοῦ μοι πρῶτον μέν, τὸ, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προσετίμησαν, ἢ τολοιπὸν προσιμηθῇ. ἔπειθ' ὅτι πλὴν τῶν τελωνῶν, καὶ τῶν μισθωμένων, καὶ ὅσοι ταῦτα ἐγγυῶν, κεῖσθαι κελεύει τὸν νόμον. ὅλως μὲν γάρ ἐστιν ὅδε γε ἅπασιν ἑαυτὸς τοῖς ἐπιμέλεσθαι τούτων νόμοις αὐτοῖς· λέγε.

Νόμοι.

Διοκλῆς εἶπε, τοὺς νόμους τοὺς πρὸ εὐκλείδου τεθέντας ἐν δημοκρατίᾳ, καὶ ὅσοι ἀπὸ εὐκλείδου ἐτέθησαν καὶ εἰσὶν ἀνεγεγραμμένοι, κυρίους εἶναι. τοὺς δὲ μετ' εὐκλείδου τεθέντας, καὶ τολοιπὸν τιθεμένους, κυρίους εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἕκαστος ἐτέθη· πλὴν εἴ τῳ προσγέγραπται χρόνος ὅτου δεῖ ἄρχειν. ὅπου γέγραπται δὲ, τοῖς μὲν νέοις κειμένοις, τὸν γραμματέα τῆς βουλῆς, ἐξακοντα ἡμερῶν. τὸ δὲ λοιπὸν ὃς ἂν τυγχάνῃ γραμματεύων, προσγραφέτω ὧδε γραφῆμα * τὸν νόμον κύριον εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐτέθη. καλῶς ἐχόντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν ὑπαρχόντων νόμων· ὧδε δ' οὕτω σαφῆ θεῖναι νόμον, ὡς ἄριστον καὶ βεβαιότατον ἐπῆσεν αὐτοῖς. κελεύει γὰρ ἕκαστον ἀρ' ἧς ἡμέρας C ἐτέθη, κύριον εἶναι, πλὴν εἰ τῷ χρόνος προσγέγραπται. * τοῦτο δὲ, τὸν γεγραμμένον ἄρχειν. δηλοῖ δ' ὅτι πολλοῖς τῶν νόμων προσγέγραπται. * τὸν δὲ νόμον εἶναι κύριον τὸν δὲ, ἀπὸ τοῦ μὴ τὸν νέων ἄρχοντα. ὕστερον γὰρ γράψων ὁ τιθεὶς οὗτοι τούτοις τὸν δὲ τὸν νόμον τὸν ἀνεγνωσμένον, οὐκ ἐνόμιζε δίκαιον εἶναι, τοῖς αὐτοῖς τῶν νόμων ἀναγεγραμμένοις ὕστερον ἢ ἐτέθησαν, κυρίους εἶναι, ἀνεγκεῖν ἀπὸ τοῦ ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἐτέθησαν, καὶ μὴ πρότερον ποιῆσαι κυρίους, ἢ ὁ θεὶς ἕκαστον ἠξίωσε. τούτῳ μὲν τῷ νόμῳ σκέψασθε ὡς ἁπάντων δεινὸν ὃν ἔθηκεν ὁ μὲν γε κελεύει, τὸν γεγραμμένον χρόνον, ἢ τοῦ ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἂν τεθῇ, κύριον εἶναι. ὁ δ' ἔγραψε, ἐὰν τινι προσετίμησαν, ὧδε τῶν παρελθόντων λέγων. καὶ οὐδὲ τοῦτο ἔσωσεν, ἄρχοντα προσγράψας ἀφ' οὗ· ἀλλὰ πεποίηκεν οὐ μόνον ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ τέθεικε, κύριον τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ἡμέρας ἔστιν ἃ τέθεικε, κύριον. ἀφεῖσθαι τινὰ ἡμῶν. ἀφεῖσθαι γὰρ ἅπαντα τὸν παρελθόντα προσαπεργάσηται χρόνον. καί τοι χρῆν σε ὦ τιμοκράτες, ἢ τοῦτον μὴ γράφειν, ἢ ἐκεῖνον λύειν· καὶ οὐχ, ἵνα ὁ βούλει σὺ, πάντα τὰ πράγματα συνταράξαι. Λέγε ἄλλον νόμον.

Νόμος.

LEX.

Pandionia tribu præsidente, duodecimo senatus die Timocrates retulit: si quis ærarius, siue ex lege, siue ex decreto, vinculis est damnatus: ei liceat, vadibus, siue per se, siue per alios constitutis, quos populus approbarit, promittenti se bona fide argentum quo mulctatus est, soluturum, carcerem egredi. Præsidibus verò, si quis vades dare voluerit, necesse sit ratos habere. Is verò qui vades constituerit, si reddiderit ciuitati argentum, à vinculis immunis esto, eo nomine quòd vades dedit. Sin argentum haud numerarit, vel ipse vel vades, nono senatus conuentu: is qui per vades liberatus fuerat, vinciatur, vadium verò bona publicentur. De redemptoribus verò vectigalium, & sponsoribus, & coactoribus: iis item qui mercede conducunt prædia, eorúmque sponsoribus liceat ciuitati pensiones exigere secundùm receptas leges. Quòd si quis nono senatu mulctatus fuerit: sequentis anni nono senatus aut decimo consessu soluat. Legem audiuistis: hoc verò ex ea mihi primùm memineritis, quòd ait, si quis ærariorum vinculis est, damnatus, aut in posterum damnabitur. Deinde quòd exceptis publicanis & redemptoribus, eorúmque sponsoribus sua lege vti iubet. Omnino enim est omnibus contraria legibus idq; ipsis legibus auditis, maximè cognoscetis. Recita.

Timocratis lex.

LEGES.

Diocles iubet, leges ante Euclidem latas, libera republica & quæcunque sub Euclide latæ sunt, & in tabulas relatæ, ratas esse. Quæ verò post Euclidem latæ sunt: & deinceps ferentur singulæ: eas esse ratas ab eo die, quo quæque latæ sunt: nisi si cui adscriptum est tempus, quo debeat geri magistratus. Adscribat autem nunc receptis scriba senatus, intra triginta dies. In posterum autem quicunque scribæ fungitur officio, statim adscribat, legem esse ratam ab eo die quo lata fuerit. Cùm receptæ leges, Athenienses, bonæ sint, hæc modò recitata lex, veluti distinxit eas & confirmauit. Iubet enim vnamquamque ab eo die quo lata fuerit, esse ratam, nisi si cui adscriptum fuerit tempus, quo prætore rata esse debeat. quamobrem? quia multis legibus adscriptum fuerat: lex hæc rata esto tum demum, vbi huic prætori alius succesſerit. Is verò qui post eas, legem hanc tulit iam recitatam: non æquum censuit, easdem leges quæ iubentur posterius quàm latæ sunt, ratæ esse, referri ad eum diem à quo latæ essent: neque prius habendas esse ratas, quàm cuiusque autor postulasset. Huic legi considerate quàm contraria sit ea, quam iste tulit. Nã illa iubet legẽ, siue à præfinito tempore, siue ab eo die quo lata fuerit, ratam esse. Iste verò scripsit, & si quis damnatus fuerit: de præteritis loquens, neque id ipsum definiit, adscripto prætore à quo: sed fecit, non modò ab isto die quo legem tulit, ratam: sed etiam ab eo tempore, antequam nostrûm quisquam nasceretur. Nam omne præteritum tempus, quod infinitum est, vnà comprehendit. Atqui te oportuit Timocrates, aut istam non sancire, aut illam abolere: & non, vt tuæ libidini satisfieret, conturbare omnia. Lege aliam legem.

III. Lex.

LEX.

Neq; de ignominiosis pristinã eis dignitatẽ restituẽ IIII. Lex

Μηδὲ τοῖς τῷ ἀτίμων, ὅπως χρὴ ἔντιμους αὐτοὺς εἶναι·

dam esse,neque de his qui diuis debent, aut ærario Athenien-
siũ,de remittenda mulcta,*aut militia:ni-
si prius decreuerint Atheniẽses sex millibus nõ pau-
ciores,licere id:quibus occultè decernẽtibus ita fue
rit visum.Tum verò demũ referre liceat, quatenus
senatui populóque visũ fuerit.Alia hæc lex est, quæ
de ignominiosis,& ærariis referre vetat, aut respon
dere de ære alieno condonando,aut militia,niti po
testas data fuerit,cáque non pauciorum qui sex mil-
liũ decreto.Iste verò palàm scripsit,etiamsi quis æ-
rarius ad vincula sit dánatus,remitti ei licere,si mo-
dò vades dederit:cum nihil de his adiectum sit, ne-
que potestas dicendi data.Cum aũt lex nec impunr-
tatem adepto licentiam det,suo arbitrio quidvis de
cernẽdi,sed ea dũtaxat,quæ senatui populóque pro-
bata fuerint:isti nc hæc quidem iniuria satis fuit,im
punitate non data,dicere & legem ferre hisce de re-
bus:sed insuper etiam,nulla horum apud senatũ,nul
la apud populũ facta mentione,occultè,dimisso se-
natu,aliis propter festum ferias celebrantibus,clan-
destinè legem obtrusit.Atqui oportebat te, Timo-
crates,quum legem,quam modò recitaui,scires,si ri
tè agere velles,primùm referre ad senatum : deinde
rogare populum:& sic,si omnib.Athenien sib.vide-
retur,scribere & legem ferre de istis:idque tempo-
re legitimo expectato:vt rebus ad hunc modũ admi
nistratis,etiãsi quis ostendere conaretur, eã legẽ nõ
esse è repub.saltẽ nõ insidiosè egisse videreris:sed o-
pinionis errore deceptus impegisse.Nũc, quoniã &
clanculum,& subitò,& cõtra leges,istã legẽ in cæte
ras intrusisti potius quàm tulisti:omnẽ tibi postulã-
dę venię causã ademisti.Nã iis qui peccãt inuiti, ve-
nia cõcedi debet:nõ iis qui de industria& ex insidiis
delinquũt.id quòd te nũc facere cõstat.Sed .n. de his
mox dicam:iam verò sequentem recita legem.

LEX.

V.Lex. Si quis supplicarit in senatu,aut apud populũ iis de
reb.propter quas vel iudiciũ,vel senat⁹, vel populus
aliquem dãnauit:si ipse ærarius,priusquam soluerit,
supplicarit:actio in eũ detur,perinde ac si quis æra-
rius in Heliæam se ingerat.Sin quis alius pro ærario
interceserit,priusquam is soluerit:bona eius omnia
publicentur.Sin præsidium aliquis,* dederit alicui
suffragiorum ius,siue ipsi ærario,siue alicui pro eo
deprecãti,priusquã soluerit:ignominiosus esto.Dif-
ficile fuerit,Atheniẽses,de omnib.legibus,quibus i-
ste cõtraria decreuit,disserere.Si tamen de vlla dice
re operæprecium est:de hac,quæ modò est recitata,
fuerit in primis.Nam qui legem hanc , Atheniẽses,
tulit,norat humanitatem & clementiam vestram:&
propter hanc videbat in multis vos rebus vltrò iam
aliquando magna damna feciſſe. Ne igitur vllam
causam relinqueret,qua respub.læderetur: eos qui
conuicti legibus,sentẽtia iudicióque iniuriarũ dam
nati essent,vestra facilitate frui noluit,arrepta occa-
sione deprecandi,& vobis in malis supplicandi: sed
omnino interdixit,ne vel ipse,vel quisquam alius,
pro talib.vel verba faceret,vel intercederet:ac iussit
omnes,iusta quę sunt,silentio exequi. Si quis igitur
vos roget,vtris potius obsequi malletis , quacunque
in re,supplicantibus,an imperantibus:Scio vos,sup-
plicantibus responsuros.hoc enim bonitatis est , il-
lud*ignauiæ.At leges omnes imperant, quid faciẽ-
dum sit:qui verò sordidati oliuam prætendunt,sup-
plicant.Quòd si supplicare non licet:legem cum im
perio coniunctam inculcare licebit?equidẽ nõ opi-
nor.Etenim turpe fuerit, quę nec gratificãdi studio

A μηδὲ τῶν ὀφειλόντων τοῖς θεοῖς, ἢ τῷ δημοσίῳ τῶν ἀ-
θλοθετῶν ἢ ἀφέσεως τῶν ὀφλημάτων, ἢ τάξεως, ἐὰν μὴ
ψηφισαμένων ἀθλοθετῶν τὴν ἄδειαν ποιῆσαι, μὴ ἔλαττον ἢ
ἑξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξῃ, κρύβδην ψηφιζομένοις. πᾶσι δὲ
ἐξεῖναι χρηματίζειν, καθ' ὅ, τι ἂν τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ
δοκῇ. ἄλλος δ' ἔστω νόμος, οὐκ ἐῶν ποιεῖν τῷ ἀτίμων οὐδὲ τῶν
ὀφειλόντων λέγειν, οὐδὲ χρηματίζειν ποιεῖ ἀφέσεως τῶν ὀφλη-
μάτων, ἢ τάξεως, ἐὰν μὴ τὴν ἀδείας δοθείσης καὶ ταύτης μὴ
ἐλάττων, ἢ ἑξακισχιλίων ψηφισαμένων. ἔστω δὲ ἐξαγω-
αὐτικρὺς, ᾧ εἴ τινι τῶν ὀφλόντων δεσμοῦ ποιοῦντι τὴν
τὴν ἄφεσιν, ποιησαμένῳ τοὺς ἐγγυησομένους, οὓς ποιεῖσθαι
τοὺς ἀδένος ποιεῖ τούτων, οὐδὲ δοθείσης ἀδείας λέγειν. καὶ ὁ
μὴ νόμος, οὐδὲ ἐπειδὰν τὴν ἄδειαν δῶσι τινες, ἐξεῖναι αὐ-
τῷ βουλῆσαι ποιεῖν, ἀλλ' ὡς ἂν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ
δοκῇ. τῷ δὲ οὐκ ἀπόχρησε τοῦτ' ἀδικεῖν μόνον, εἰ μὴ ἐ-
θείσης ἀδείας λέγοι καὶ νόμον εἰσφέροι ποιεῖ τούτων ἀλλὰ
καὶ ποιοῦσιν εἰς τὴν βουλὴν, οὐκ εἰς τὸν δῆμον εἰσιόν ποιεῖ
τούτων οὐδέν, ὃν ὁ δεδράβυσφ τὴν βουλῆς μὴ ἀφειμένος,
τῷ ἢ ἄλλων δέκα τὴν ἑορτὴν ἱερομνίαν ἀγόντων, λαθεῖν τὸν
νόμον εἰσιόντα. καί τοι σέ, ὦ τιμόκρατες, εἰδέναι τὸν
νόμον τόνδε, ὃν αἰτίγνων, εἴ τι δίκαιον ἐβούλου ποιεῖν,
ποιοῦσιν μὴ ποιοῦσιν γράψασθαι ποιεῖς τὴν βουλὴν ἐπὶ
τῷ δήμῳ δέκα ἐλεσθῆναι. ὅτου, εἰ πᾶσιν ἀθηναίοις ἐδόκει
γράφειν καὶ νομοθετεῖν ποιεῖ τοὺς νόμους καὶ τότε τοὺς νόμους ἀ-
ναμείναντα τοῖς ἐκ τῶν νόμων ἵνα τὸν τὸ ὅπου ποιεῖν,
εἰ καί τις ἐπιχείρει δεικνύειν οὐκ ὀρθῶς δέον ἄλλα τὴν πολ
τὸν νόμον, μὴ οὐ ὀρθῶς δ' ἐδόκεις ἀλλὰ γνώμη δέ-
μᾶρτῶν ἀποτυχεῖν. νυῦ δὲ τῷ λάθρᾳ καὶ ζαχῇ καθ' τοὺς
νόμοις ἐμβαλεῖν τὸν νόμον, εἰς τοὺς νόμους καὶ μὴ θεῖναι πᾶ-
σαν ἀφήρησαι σαυτὸν τὴν συγνώμην. τοῖς δὲ ἀκούσιν ἁμαρ-
τοῦσι μέτεστι συγνώμης· ὁ τοῖς βουλεύσασιν οὐ τῶν
εἰληφαι ποιῶν. ἀλλὰ δὲ αὐτίκα ἐφ' ποιεῖ τούτων. καὶ δὲ
ἀναγνῶσκε τὸν ἑξῆς νόμον.

Νόμος.

C Ἐὰν δέ τις ἱκετεύῃ ἐν τῇ βουλῇ, ἢ ἐν τῷ δήμῳ, ποιεῖν
δικαστήριον, ἢ βουλὴ, ἢ ὁ δῆμος κατέγνω, ἐὰν μὲν αὐτὸς ἰ-
φλων ἱκετεύῃ πρὶν ἐπίσαι, εἰ δείξειν εἶ κατ' αὐτὸ, καθ-
περ ἐάν τις ὀφείλων τῷ δημοσίῳ, ἡλιάζηται. ἐὰν δὲ ἄλλος
ὑπὲρ τοῦ ὠφληκότος ἱκετεύῃ πρὶν ἐπίσαι· δημοσία ἔσ-
αὐτοῦ ἡ οὐσία πᾶσα. ἐὰν δέ τις τῶν πεφεύρων δῶ τινὶ τὴν
χειροτονίαν, ἢ αὐτῷ τῷ ὀφλικότι, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου,
πρὶν ἐπίσαι, ἄτιμος ἔστω. ἔστι μὲν ἔργον, ὦ ἄνδρες δικασταί,
εἰ ποιεῖ πάντων τῶν νόμων οἷς ἔδοξε ἐναντίον εἰσενηνόχθαι
ῥᾳθυμῶ. ἄξιον ἦν εἴπερ ποιεῖ τοῦ ἢ ἄλλου, ἢ ποιεῖ τοῦ, ὅτου
ἀνέγνω διελθεῖν. ὁ δὲ τῶν νόμον τῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὃς
ἠδεῖ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν πραότητα τὴν ὑμετέραν καὶ ἐξ
ταύτην ὥρα ποιεῖ πολλῶν ὑμᾶς ἐκόντας ἤδη πεπαυμέ-
να ζημιοῦντας. βούλομαι δὲ μηδεμίαν ποιεῖσθαι τὰ
τὰ κοινὰ κακῶς ἔχειν ὑπολιπεῖν· ἵνα μὴ τὸν νόμων κεῖται
καὶ δικαστηρίῳ, μὴ δίκαια ποιεῖν ἐγνωσμένοις, καὶ ἀδέα δὲ
τὴν δύνηθείας τὴν ὑμετέρας ἀπολαύειν· τὸ δεῖσθαι καὶ μὴ συμ-
φορᾶς ἱκετεύειν, ἔχοντας ἀφορμήν· ἀλλ' ὅλως ἀπύπε, μήτ'
αὐτῷ, μήτ' ἄλλῳ μηδενὶ, μήθ' ἱκετεύειν, μήτε λέγειν ὑπὲ
τοιούτων· ἀλλὰ ποιεῖν τὰ δίκαια σιγῇ. εἰ τίνων τις ἔχειν
ὑμᾶς, ποτέροις μᾶλλον αὖ εἰκότως ποιήσαιθ' ὑπὲρ, τοῖς
δεομένοις ἢ τοῖς ὑπατάττουσιν; οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν τοὺς
δεομένοις. τὸ μὲν γὰρ, χρηστῶν· τὸ δ'* ἀνάνδρων ἀνθρώπων
ἔργον ὀξύν. ἀκῆν οἱ νόμοι μὲν ἅπαντες προστάττουσιν ἃ χρὴ ποιεῖν· οἱ πιθόντες δὲ τὰς ἱκετηρίας, δέονται. εἰ τίνων ἱκετεύ-
ειν οὐκ ἔξεστιν; ἢ που νόμον γ' ὑπάρχον ἔχοντα εἰσφέρειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. καὶ γὰρ αἰσχρόν. ποιεῖ ὧν μηδὲ χαρίζεσθαι
δίδ

δεῖν ὑπειλήφατε· ἆρ' ἐὰν τούτων, ἀκόντων ὑμῶν, ἐᾶν, ἃ τινες A
βέλονται πραχθῆναι. Λέγε τὸν μὴ εἶναι τὸν ἐφεξῆς νόμον.

Νόμος.

Οσων δίκη πρόσεστιν ἐγκέλευστος, ἢ δύβυνα, ἢ δίκη δικασία πε-
ρὶ τοῦ ἐν δικαστηρίῳ, ἢ ἰδίᾳ, ἢ δημοσίᾳ, * ἢ τὸ δημόσιον ἀ-
πόβολον· μὴ εἰσάγειν ἆρ' ἐστὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον, μηδ'
ἐπιψηφίζειν τῷ ἀρχόντων μηδένα, μηδὲ κατηγορεῖν ἐών-
των, ἃ νόμοι εἰσὶν οἱ νόμοι. τιμοκράτης δίνιω ὥσπερ μάρτυ-
ρίαν, ὧν ἀδικεῖ, γράφων, δύβυς ἀρχόμενος τοὺς νόμους, τὰς αἰτία
ἐστὶ τούτοις. ὁ μὲν γε νόμος, ἆρ' ἐστὶν ὧν αὐ ἅπαξ γνῷ τὸ δι-
καστήριον, πάλιν χρηματίζειν. ὅστις ἔγραψε, καὶ εἴ τινι ἆρ'
ἐστὶν ἢ τῶν νόμων, ἢ τῷ ψήφισμα, τὸ δῆμον τοῦτῳ χρῆμα
πίζειν. ὅπως ἃ μὲν ἔγνω τὸ δικαστήριον, λυθήσεται, κατα-
σκηὴ δ' ἐγγυητὰς ὁ ὤφλων· καὶ ὁ μὲν νόμος, μηδ' ὁπιφη-
φίζειν φησὶ τῷ ἀρχόντων ἀλλὰ ταῦτα μηδένα. ὅστις ἔγρα-
ψε τοὺς ἀγέδρους ἐπανάγκες, ἐάν τις καθίσῃ ἆρ' ἐστὶν ἃ· B
κὴ ἀγεσάγραφεν, ὁπόταν αἱ τις βούληται. Λέγε δὴ ἕτερον
νόμον.

Νόμος.

Τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας ὅσαι ἐγκύρωνται ὅτι τοῖς νόμοις
ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει, κυρίας εἶναι. οὐ φησι τιμοκράτης,
ἔφασκεν ὁπόσοις γ' ἂν δεσμοῦ ἀγοστιμηθῇ. Λέγε.

Νόμος.

Οπόσα δὴ ὅτι τῷ τριάκοντα ἐπράχθη, ἢ δίκη ἐδικάσθη,
ἢ ἰδίᾳ, ἢ δημοσίᾳ, ἄκυρα εἶναι. ὅπως ἔχει. εἰπέ μοι τί δεινό τα-
τον πάντες ἂν ἀκούσαντες φήσαιτε, ἢ τί ἂν μάλιστα ἐπεύ-
ξασθε; σὺχὶ ταῦτα τὰ πράγματα, ἅπερ ἐὰν ὅτι τῷ τριά-
κοντα, μὴ γένεσθαι; ἐγὼ γ' οἶμαι. ὁ γοῦν νόμος ἅπασι βού-
λεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ τοῦτον ἐπεῖπε καὶ πράχθέν-
τα ἐπ' ἐκείνων, μὴ κύρια εἶναι. οὕτοσὶ δίνιω τὴν αὐτὴν κατ-
γνῶναι δικαιοῦται τῷ ὅτι τὴν δημοκρατίας πεπραγμένων,
ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων ὑμεῖς. ὁμοίως γοῦν ἄκυρα ποιεῖ. καὶ C
τοι πῶς φασιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τέτον κύριον τὸν νόμον
ἐάσαντες γενέσθαι; πότερον τὰ δικαστήρια, ἃ δημοκρατου-
μένης τῆς πόλεως, ἐκ τῶν ὀλιγοκότων πληροῦται, ταὐτὰ
ἀδικήματα τοῖς ὅτι τῷ τριάκοντα ἀσκεῖν; καὶ πῶς οὐ δει-
νὸν; ἀλλὰ δικαίως ἐψηφίσω; τίνος οὖν ἕνεκα τὸν λύσοντα
ταῦτα νόμον θέσθαι φήσομεν, πλὴν εἰ μή τῳ τις εἴποι, μα-
νέντες. ἄλλο γοῦν οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Λέγε ἕτερον νόμον.

Νόμος.

Μηδὲ νόμον ἐξεῖναι ἐπ' ἀνδρὶ θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ὅτι
πᾶσιν ἀθηναίοις τεθῇ, ψηφισαμένων μὴ ἔλαττον ἑξακι-
σχιλίων, οἷς ἂν δόξῃ κρύβδην ψηφιζομένοις. οὐκ ἐᾶν νόμον,
ἀλλ' ἢ τὸν αὐτὸν τιθέναι καὶ τῷ πολιτῷ πάντων· καλῶς
καὶ δημοτικῶς λέγων. ὥσπερ γὰρ τῆς ἄλλης πολιτείας ἴσον
μέτεσιν ἑκάστῳ· οὕτω καὶ τούτων ἴσον μετέχειν ἕκαστον ἀ-
ξιοῖ. δι' οὓς μὲν δίνιω ἔλαθε εἰσενεγκὼν τὸν νόμον, ὑμεῖς οὐ-
δὲν ἐμοῦ χεῖρον γιγνώσκετε. ἀλλὰ δὲ τούτων αὐτὸς ὡμο-
λόγησε μὴ ὅτι πᾶσι τὸν αὐτὸν τεθεικέναι πλὴν τοῖς τῷ
τελωνῶν, καὶ τῷ μαθουμένων, καὶ τῷ τούτων ἐγγυητῷ, κε-
κρῆσθαι τοσγράφας τῷ νόμῳ. ἀκούω ὁπότε εἰσί τινες οἷς ἀ-
φορίζεις, καὶ αἵ ἔτι εἶης. ὅτι πᾶσι τὸν αὐτὸν τεθεικώς. καὶ μήν,
οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὡς ὅσοις δεσμοῦ προσιμᾶται,
τούτων τὰ μάλιστα, καὶ τὰ μέγιστα ἀδικοῦσιν οἱ τελῶναι,
ὡς τε μόνοις αὐτοῖς μὴ μεταδοῦναι τὸ νόμου. πολὺ γὰρ δή-
που μᾶλλον οἱ προδιδόντες τι τῆς κοινῶν, ἢ οἱ τοὺς γο-
νέας κακοῦντες, ἢ οἱ μὴ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντες, εἰ-
σιόντες δ' εἰς τὴν ἀγορὰν, ἀδικοῦσιν. οἷς ἅπασιν, οἱ νῦν
ὑπάρχοντες νόμοι, δεσμὸν προλέγουσιν· ὁ δὲ σὸς, λελῦσθαι δίδωσιν· ἀλλ' ἐνταῦθα πάλιν καταμιλυύεις, ὥσθ'
ὃν ἐπιθεῖς. ὥστε γὰρ τὸ μὴ τελωνήσαντας ὀφείλειν αὐτοὺς, ἀλλὰ κλέψαντας, μᾶλλον δὲ ἁρπάσαντας τὰ χρήματα·

condonanda censetis: in his, inuitis vobis, ea sinere confici, quæ quidam volũt. Recita legem; quæ hanc ordine sequitur. LEX.

Quibus de rebus iudicium prius factũ, aut rationes relatæ, aut suffragia lata sunt, siue in iudicio, siue priuatim, siue publicè: aut qua de re publicum decretũ interceſſit: de his ne actio dator in iudicio: neq; nouemuirorũ quisquam decernito, neque accusare sinunto ea, quæ leges interdicunt. Timocrates verò tãquam testimonium suarum iniuriarum scriberet, statim initio suæ legis his contraria tulit. Nam illa non concedit, quibus de rebus semel in iudicio sit lata sẽtentia, de his denuò referre, aut respondere: Iste verò etiamsi quis lege aut decreto damnatus fuerit, ei populum respondere iubet, vt & iudicio decreta tollãtur, & ærarius vades det. ac lex quidem vetat, ne vel nouemuirorum quisquam, præter hæc quicquã decernat: iste verò scripsit, præsidib. esse necesse, si quis vades dederit, eum producere. atque adscripsit, quandocunque quis voluerit. Aliam legem recita. VI. Lex.

LEX.

Iudicia & arbitria, quæcunque legitima ratione facta sunt, libera republica, rata habentor. Negat hoc Timocrates, non vtique, inquit, iis quidem qui vinculis sunt damnati. Recita. VII. Lex

LEX.

Quæcunque sub triginta tyrannis acta sunt, aut iudicia facta, siue priuatim, siue publicè irrita sunto. Dicite mihi, quidnam omnes vos immanissimũ diceretis? aut quid maximè detestaremini? nónne id, ne talis rerũ status ingrueret, qualis sub triginta tyrannis fuit? Equidem sic opinor. Hæc igitur lex, id, vt mihi videtur, verita, vetuit acta illorum temporũ rata haberi. Iste aũt quæ libera ciuitate gesta sunt ea eiusdem iniquitatis condemnat, cuius vos triginta tyrãnos: eque certè irrita facit. At quid dicemus, Athenienses, si legem istam confirmabimus? vtrũ iudicia, quæ, dum ciuitas à populo regitur, iuratis iudicib. cõplentur, eadẽ grassari violẽtia, quæ sub triginta tyrannis fuit vsitata? Est verò id ferendum? An ritè sancita & decreta esse? Quamobrem igitur legẽ, qua illa abrogentur, nos ferre dicemus? nisi hoc aliquis dicat, ex insania. aliud enim dici non potest. Recita aliam legem. VIII. Lex. A Timocrate iudicum sentẽtias tãquã acta tyrannorum rescindi.

LEX

Neque cuiquam in vnius viri gratia legem ferre liceat, nisi eadem ad omnes Athenienses pertinere possit, decreto facto à nõ paucioribus quàm sex millibus, quibus id visum fuerit. clàm decernẽtibus. Nõ admittit legem, nisi eadẽ ad omnes ciues pertineat: in quo rectè & populariter loquitur. Vt enim reliquarum rerum ciuitatis æquã partem omnibus tribui vult, sic etiam legum. Propter quos verò iste legem hanc obtruserit, vos nõ minus quam ego intelligitis: &, vt hoc omittam, ipse cõfessus est, se nõ propter oẽs legem eadem tulisse: cum adscripserit, lege hac vtendũ esse: pũblicanis, & mancipibus, & talium rerum sponsorib. exceptis. Quòd si qui sunt quos segregas: nõ iam eandẽ legẽ tulisti omnib. Atqui nec illud dicere queas, inter eos qui vinculis damnentur plurima vel maxima esse delicta publicanorũ: proinde illos ab hac lege solos excludi. Multò enim profectò magis iniurij sunt, qui publicum aliquod munus perfidè administrãr, aut parentes malè tractant, aut pollutis manib. forũ ingrediũtur: quib. omnib. receptæ leges vincula minantur, tua impunitatẽ largitur. Hic iterum prodis, in quorum gratiam eam tuleris. Nam quia illi nõ ob vectigalium redemptionem, sed ex peculatu, vel rapina potius pecuniæ, debent: IX. Lex.

ob id opinor publicani tibi curæ non fuerunt. Pos- A
sunt præterea multæ bonæ leges ostendi, quibus om
nib. ista aduersatur. Sed ego, si de omnibus disputare
velim, fortasse temporis angustiis excludar, quo mi
nus iudicem, legem eam prorsus non esse è republi-
ca. Videri aũt vobis æquè iniqua debet, si vni dunta-
xat receptarũ legũ aduersetur. Faciendũ igitur vide-
tur, vt omissis aliis, vbi ea de lege quã iste ipse prius
tulit, differnero, tandem ad illam accusationis partẽ
accedam, qua ostendã, legem istam, si confirmetur,
magnas clades reipublicæ allaturam. Legem igitur,
aliorum legibus cõtrariam obtrusisse, & si iniquum
est, alium tamen accusatorem postulat. Sed legi ab
isto ipso prius latæ ferre contrariam: id verò iam i-
psũ accusatorem sui facit. Quod vt fieri sciat:s: legę-
tur vobis ipsa lex, quam iste tulit: ego verò tacebo.
Recita. LEX.

X. Timocratis ipsius lex alteri eius legi contraria.

Timocrates retulit, quicunq; Atheniẽsiũ, ex delatio
ne apud senatũ; aut nunc in carcere sunt, aut pòst eò
coniicientur, quorũ damnatio à scriba senatus, Sex-
uiris ex delatoria lege tradita non fuerit: placere Sex
uiris, Vndecimuiros intra trigesimum diem in iudi-
cium introducere, *ex quo acceperint: nisi publicè B
aliquid impedierit. Sin minus: cum primùm id fieri
potuerit. eos verò accusato, quicũque Atheniẽsium
voluerit, quib. id licet. Quòd si conuictus fuerit: He-
liæa litem illi æstimet, quidnam vel luere vel soluere
debere videatur? Sin mulcta pecuniaria ei dicta
fuerit: in vinculis teneatur, quo ad id soluerit quan-
ti condemnatus est. Auditis, Iudices? Recita eis hoc
denuò.

LEX.

Sin mulcta pecuniatur ei dicta fuerit, in vinculis te-
neatur, quoad soluerit. Desine? possẽtne quisquã duo
magis contraria decernere, quã damnatos tenendos
in vinculis, donec mulctam soluerint: & eosdem da
tis vadibus, non esse vinciendos? Sic igitur Timocra
tes accusat Timocratem, non Diodorus: neque quis-
quam alius nostrûm in tanta multitudine. A quibus
aũt sordibus & corruptelis vobis alienus videbitur,
aut quid lucri causa non subiturus: qui ipse legẽ suæ
contrariam ferre non dubitarit: cùm leges, etiã alio
rum legib. ferre contrarias interdicant? Nã mihi qui-
dem, quæ eius impudentia est, quidquis suscepturus
esse cupidè videtur. Quemadmodum igitur alios fa
cinorosos, qui scelera fatentur, sine iudicio puniri
leges iubẽt: sic etiam iste: quandoquidem eum leges
malitiosè rogare & abrogare constat: non facta di-
cendi potestate, nec eius excusationibus auditis, con
demnandus erit. Nam altera priore lege fassus est, se
ista contraria ferenda peccare. Ac eum & cõtra has
leges, & contra supradictas, ac propè dixerim vniuer
sas, quibus in hac republica vtimur, istam tulisse le-
gem: vobis omnibus perspicuum esse puto. Miror
autem, quidnam adhæc dicturus sit. Neque enim suã
legem reliquis contrariam non esse, ostendere pote
rit: nec persuadere, se hominem rerum imperitum,
errore & insciti a peccasse. Iam olim enim oẽs eum
viderunt mercede & scribere, & ferre leges. Neque
illud etiam habet, vt iniustè factum fateatur: sed ve
niam tamen impetrare studeat. Nec enim inuitus,
nec pro calamitosis, nec pro cognatis & necessariis
suis, eum hanc legem tulisse constat: sed volens in
eorum cõmodũ tulit, qui magnis iniuriis vos affece
runt, nulláque sibi necessitudine coniuncti s : nisi
fortè illos se cognatorum habere loco dicet, à
quibus mercedem accipiat. Nunc legem eius nec vo
bis cõmodam esse, neque cõducibilem, ostẽdere co-

Conclusio argumenti de violatis legibus, & exhortatio ad sumẽdas pœnas.

XI. Legem Timocratis non esse è republica.

δι' ἃ τοῦτ' ἐκ ἐφρόντισας οἶμαι πρὸ τελωνῶν. πολλοὺς δ' ἂν
τις ἔχει νόμους ἔτι καὶ καλῶς ἐχόντας δεικνύειν, οἷς πᾶσιν
ἐναντίος ὄντ' οὐ δεῖ τέθεικεν. ἀλλ' ἴσως ἐγὼ μὲν, εἰ δεῖ
πάντων ἐφεξῆς, ἐξωθήσομαι, ὥστε τ' μηδ' ὁπωστιοῦν ὅλως
ὑμῖν εἶναι τὸν νόμον εἰπεῖν. ὑμῖν δ' ὁμοίως ἔνοχος φανεῖται τῇ
γραφῇ, κἂν εἷς τῶν ὄντων νόμων ἐναντίος ᾖ. τοιγαροῦν
μοι δοκεῖ τοὺς μὲν ἄλλους ἐᾶν, ὥστε δ' οὗ πρότερόν ποτε
αὐτὸς ἔθηκε νόμον ἐλευθερίας, τοῦτ' ἐκεῖνο εἶναι τὸ μέ-
ρος τῆς κατηγορίας ἡδύ, ὡς κατὰ μεγάλα αὐτὸν βλάπτει, ὑβρί-
ζων κύριος τὴν πόλιν. τὸ μὲν οὖν τοῖς τῶν ἄλλων ἐναν-
τίον εἰσενηνοχέναι νόμον δεινὸν μέν, ἀλλ' ἄλλου δεῖ κα-
τηγόρου. τὸ δ' ὑφ' ἑαυτῷ θέσθαι νόμῳ τἀναντία θεῖναι τούτου ἤδη ποιεῖ κατήγορον αὐτὸν αὑτῷ γεγονέναι, τὸν νόμον
ὑμῖν αὐτὸν, ὃν ἔθηκεν ἐγὼ δ' σιωπήσομαι. Λέγε.

Νόμος.

Τιμοκράτης εἶπεν· ὁπόσοι ἀθλιαίων κατ' εἰσαγγελίαν ὑπ'
τῆς βουλῆς, ἢ νυνὶ εἰσὶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ τὸ λοιπὸν κα-
τατεθῶσι, κἂν μὴ ὦσιν ἀδεθῶσιν ἢ κατάγνωσις αὐτῶν τοῖς θε-
σμοθέταις ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ κατ' ἀρχὴν καὶ τοῦ εἰ-
σαγγελτικὸν νόμον, δεδόχθαι τοῖς θεσμοθέταις, εἰσάγειν
τὰς ἑνδεκα εἰς τὸ δικαστήριον, ἐντὸς τριάκοντ' ἡμερῶν, ἀφ'
ἧς ἂν ὦσιν ἁλῶσιν, ἐὰν μή τι δημόσια κωλύσῃ ἐὰν δὲ
μὴ, ὅταν πρῶτον οἷόντ' ᾖ κατηγορεῖν ὁ ἀθηναίων τῇ βουλόμενον οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δ' ἄλῳ, τιμάτω ἡ ἡλιαία ὅτι αὐ-
τῷ, ὅ, τι ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, ἐὰν δ' ἀφυ-
ρίᾳ τιμηθῇ, δεδέσθω τέως ἂν ἐκτίσῃ ὅ, τι ἂν αὐτοῦ κατα-
γνωσθῇ. ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί; Λέγε αὐτοῖς αὐτὸ τοῦτο
πάλιν. Νόμος.

Ἐὰν δ' ἀφυρείου τιμηθῇ, δεδέσθω *ἕως ἂν ἐκτίσῃ. πέπαυ-
σο, ἔξεστιν οὖν ὅπως ἂν ἐναντιώτερά τις δύο θείη, τὸ δεδέσθαι
τε ἕως ἂν ἐκτίσωσι, τοὺς ἀλόντας, καὶ τὸ καθιστάναι τοὺς αὐ-
τοὺς τούτους ἐγγυητὰς, ἀλλὰ μὴ δεῖν. ταῦτα τοίνυν κα-
τηγορεῖ τιμοκράτης τιμοκράτους, οὐ διόδωρος, οὐδ' ἄλ-
λος ἡμῶν δὲ τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος. καί τοι, πῶς ἂν
ὑμῖν ἐποχέσθαι δοκῇ λήμματος, ἢ τί ποιεῖν ὀκνῆσαι κέρ-
δους ἕνεκα, ὃς γε ἐναντία αὐτὸς ἑαυτῷ νομοθετεῖν ἠξίω-
σεν, ὑδὲ τοῖς ἄλλοις τῶν νόμων ἐῶντας ἐμοὶ μὲν δὲ ἕνεκα
ἀναιδείας ὁ τοῦτος δοκεῖ, πᾶν ἂν ἑτοίμως ἔργον ποιῆσαι.
ὥσπερ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, τῷ ὦδε τἆλλα κακῶρ
γον τοὺς ὁμολογουμένως, μόδ' κρίσεως κολάζειν οἱ νόμοι
κελεύουσιν· οὕτω δίκαιον ἔστιν, ἐπειδὴ τοὺς νόμους κακῶρ
γων εἴληφεν, μὴ δόντας λόγον, μηδ' ἐθελήσαντας ἀκοῦ-
σαι, καταψηφίσασθαι. ὁμολόγηκε γὰρ, θατέρῳ τῷ πρότε-
ρῳ νόμῳ ἐναντίον τόνδε τιθεὶς, ἀδικεῖν. ὅτι μὲν τοίνυν
ὧδε τούτοις τοὺς νόμοις, καὶ ὧδε τοῖς πρόσθεν κειμένοις, καὶ
μικρὸν δέω ὧδε πάντας εἰπεῖν τοὺς ὄντας ἐν τῇ πόλει τε-
θεικε τ' νόμον· οἶμαι δῆλον ἅπασιν ὑμῖν εἶναι. θαυμάζω δ'
αὐτό τί ποτε ἐστὶ τολμήσει λέγειν ὦδε τούτων. οὔτε γὰρ, ὡς
ἐκ ἐναντίος ἐστὶν ὁ νόμος τοῖς ἄλλοις δεικνύειν ἔχει· οὐδ' ὡς
δι' ἀπειρίαν, ἰδιώτην αὐτ' ὄντα, τ' ἐλαθε, δύναιτ' ἂν πεῖ-
σαι. πάλαι γὰρ μισθοῦ καὶ γράφων, καὶ νόμους εἰσφέρων ὧ-
πᾶς. καὶ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνό γ' ἔνεστιν αὐτῷ. ἀδίκημα μὲν εἶ-
ναι τὸ πρᾶγμα ὁμολογῆσαι, συγγνώμης δ' τυχεῖν ἀξιῶν.
οὐδὲ γὰρ ἄκων, οὐδ' ὑφ' ἡτυχηκότων, οὐδ' ὑφ' συγγε-
νῶν γὰρ ἀναγκαίων αὐτῷ, τεθεικὼς φαίνεται τὸν νόμον·
ἀλλ' ἑκὼν, ὑφ' μεγάλα ἠδικηκότων ὑμᾶς, οὐδὲν προσ-
ηκόντων αὐτῷ· πλὴν εἰ μὴ συγχωρεῖς ὑπολαμβάνειν φί-

*ει τοὺς μισθωμένους αὐτόν. ὡς τοίνυν ὑδὲ τοῦτο δίκαιον νόμον ὑμῖν, οὐδὲ συμφέροντ' εἰσενηνόχε τ' ἤδη πεισόμεθ' ὑμῶν

τωὶ δικαιώσαι. οἶμαι δὴ πάντας αὐτὸ ὁμολογῆσαι, δεῖν τ' ὀρ-
θῶς ἔχοντα νόμον, καὶ σωίσειν μέλλοντα τῷ πλήθ, ἁπλῶ
τον μὲν ἁπλῶς καὶ πᾶσιν ὁμοίως γνωρίμως γεγράφθαι. καὶ
μὴ τὰ μὲν, εἶθ' ταυτὶ θεὶ αὐτὸ νομίζειν, τῷ δ', ταυτί. ἔπειτ-
α εἶθ' ὑπάρχειν τὰς θεφίξεις, ἃς δεῖ γίγνεσθ ὄφελ' τ' νόμε.
εἰ δὲ μὴ καλῶς μὲν ἔχοι, μὴ δ' ὑνατὸν δέ τι φέρ' ἄζοι· δῆλος
οὐ νομοθ ὄφελ' τοιτ' αὐ ἔργον. θεὸς δὴ τοῦτο, οὐδενὶ
τῶν ἀδικούντων φαίνεσθαι μηδεμίαν διδοὺς ῥαστώνην. εἰ
δὲ δημοτικόν τις ὑπείληφε τὸ θρᾴττοις εἶθ' τοὶς νόμοις. πῶς
τοῦτο θρσεξετάζετ' ἂν περ ὀρθῶς βουλῆ σκοπεῖν,
δώσει τοῖς κρίνεσθαι μέλλουσιν, οὐ τοῖς ἐξελήλεγμένοις.
εἰ μὲν δὲ τοῖς, ἄδηλον, εἴ τις ἔνες' ἀδίκως ὄφλεβλημένος·
τοῖς δ' οὐδὲ λόγος λείπεται τὸ μὴ οὐ ποιεῖν εἶθ'. τούτων
τοίνυν, ἂν ὀξελήλυθα ἐγὼ νῦν, οὐδ' ὁποῦν ἔστ' ἔχων ὁ
νόμος φανήσετ'. τοιαυτὶ γὰ ἐξῆς πάντα. πολλαχόθεν μὲν
οὖν αὖ τις ἔχοι τοῦτο διδάσκειν· μάλιστα δ' τὸν νόμον αὐτ',
ὃν πεῖσαι, διεξιών. ἔστι δὲ οὐ τὸ μὲν αὐτὸ καλῶς κείμενον,
τὸ δ', ἠμαρτημένον, ἀλλ' ὅλος ὀξ ἀρχῆς ὑπὸ τῆς θεφ-
τῆς συλλαβῆς μέχρι τῆς τελευταίας, ἐφ' ὑμᾶς * κεῖται.
λάβε δ' αὐτοῖς τὴν γραφὴν ταύτην, καὶ μέχρι τ' θεφτου
μέρους ἀνάγνωθι τὸν νόμον. ῥᾴδια δὲ οὕτως ἐγώ τε διδά-
ξω, καὶ ὑμεῖς μαθήσεσθε ἃ λέγω.

Νόμος.

Ἐπὶ δ' πανδιονίδος θεφτης πρυτανείας δωδεκάτη * τῆ
θεσέδρων, ἐπεψήφισεν ἀριστοκλῆς μυρρινούσιος, τιμοκρά-
της εἶπε. καὶ εἴ τινι τῶ ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ θεσεπ-
ιτ) κ' νόμον, ἢ κ' ψήφισμα δεσμοῦ, ἢ ὁλοιπὸν θεσεί-
μηθ, εἶθ' αὐτῷ, ἢ ἄλλῳ ὑφ' ἐκείνε ἐγγυητὰς καταστησα-
σθαι ἐξ. αὐτίκα δὲ καθ' ἕκασον ἀναγνώσῃ τουτὶ πάντων, ὧ
ἄνδρες δικασταί, τῷ γεγραμμένων ἐν τῷ νόμῳ, σχεδόν ὅτι
δεινότατόν. οἶμαι δὲ ἀδένα αὐθεφπων ἄλλον ὁλιπῆσαι, νό-
μον εἰσφέροντα, ὁπὶ τῷ χρῆσθ τοὶς πολίτας αὐτῷ, τὰς κ'
τοὶς θεότερον κυρίους νόμους κρίσεις γεγραμμένας, ὅπ' ἐχει
ρῆσαι λύειν. τὸ δ' τοίνυν οὕτοσὶ τιμοκράτης αἰσχίστως καὶ
σὺν' ἀπορωφάνως πεποίηκε, γράφας ἀχαρῆ δῆλον. ἐξ εἴ
τινι τῷ ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ θεσεπαι) κ' νόμον, ἢ
κ' ψήφισμα δεσμοῦ, ἢ τολοιπὸν θεσιμηθῆ. θεὶ μὲν δὴ
τῷ μελλόντων εἴ τι δίκαιον ἔπεισεν ὑμᾶς, ἐκ αἰ ἀδίκει.
θεὶ δ' ὧν δικαιότερον ἔγνωκε, τέλος ἔχοντ' πῶς οὐχὶ
δεινὰ ποιεῖ νόμον εἰσφέρων, δι' οὗ ταῦτα λυθήσε); ὥσπερ
ἂν, εἴ τις ἐάσας κύριον ἁρπάζ τ' τούτου νόμον, γράψειεν ἕ-
τερον τοιονδὶ κ' εἴ τινες ὠφληκότες χρήματα, καὶ δεσμῷ
θεσεπιμηθῆν αὐτοῖς, ἐγγυητὰς κατέστησαν, κ' τ' τού-
του νόμου μὴ ἐξ) τ' διεγγύησιν αὐτοῖς, μηδὲ τολοιπὸν ὄξεγ
γυᾶν μηδένα. ἀλλ' οὔτε ταῦτα ποιήσειεν ἂν οὐδεὶς ὑγιαί-
νων οἶμαι, οὔτ' ἐκεῖνα λύων ἠδίκηκεν. χρὴ δὲ αὐτὸν, εἰς τὸ
θεῶμ' ἡνόμιζε δίκαιον, ὅπ' τοῖς ὕστερον γραφησομένοις
θεῖναι τ' νόμον. κ' μὴ, συνενεγκόντα εἰς ταυτὸ τὰ μέλλον-
τα. τοῖς παρεληλυθόσι, τὰ μὲν δῆλα τοῖς φανεροῖς ἀδικεῖ
μασιν εἶναι ὅπ' πᾶσι γράφαι τ' αὐτῷ γνώμῃ. πῶς δὲ
δεινόν, τῷ αὐτῷ κ' ξιωκέναι δικαίων τοὺς ὀξελήλεγμένους
ἀδικωτάτας τῇ πόλιν θεότερον, κ' τοὺς μηδ' εἰ κρίσεως
ἄξιον ἐργάσονταί τι δῆλοις; κ' μὴν κἀκεῖθεν ἴδοι τις ἄ',
ὡς δεινὸν πεποίηκε τὸ θεῖναι θεὶ τῷ παρεληλυθότων τὸν
νόμον, εἰ λογίσαιτο * παρ' αὐτῷ, τί ποτ' ὄστιν ᾧ νόμος ὀλι-
γαρχίας διαφέρει· καὶ τί δή ποτ', οἱ μὲν τὸν νόμον ἐθέ-
λοντες ἄρχειν, σώφρονες κ' χρηστοὶ πολῖται νομίζονται· οἱ
δὲ τὸν τῷ ὀλιγαρχῶν, ἄνανδροι, καὶ δοῦλοι· εὕροι δ' ἂν ὡς ἀληθῶς τοῦτο θεσχειρότατον, ὅτ' τῷ μὲν ἐν ταῖς ὀ-
λιγαρχίαις ἕκασος, καὶ τὰ πεσεφαγμένα λῦσαι, καὶ θεὶ τῷ μελλόντων, ἃ ἂν αὐτῷ δοκῇ, θροσάξαι κύριος

A nabor. Arbitror igitur, confitendum esse omnibus, probam legem, & multitudini profuturã, primùm simpliciter, & omnib. æquè apertè scriptam esse oportere: ne eam alius aliter interpretetur. Deinde, fieri posse oportere ea quæ iubeat. Nam vt bene constituta sit, aliquid tamen quod fieri nequeat, proponat: id voti potius, quàm legis fuerit officium. Præterea oportere nemini delinquẽti quicquam dare licentiæ. Nã si quis id esse populare putat, vt lenes sint leges: is id quóque in eis consideret, quibus eas esse tales oporteat? Quod si rectè considerabit, inueniet, eam lenitatem ad reos, nõ ad dãnatos pertinere. Nã de illis incertum est, an sit alicui calumnia facta per iniuriam: his autem nulla ratio restat, quò minus se improbos esse fateantur. At horum quæ ego nũc recensui, nihil omnino legem istam complecti, palàm est: sed ex ordine contraria omnia. idque multis argumentis doceri queat, in primis verò sic, si lex ipsa, quam iste tulit, percẽseatur. Non enim alia eius pars probanda est, alia improbanda: sed tota à prima syllaba vsque ad extremam, vos oppugnat. Cape scripturam hanc, & vsque ad primam partem recita legem. Nam facillimè sic tum ego docebo, tum vos mea dicta assequemini.

B

LEX.

Pandionia tribu præsidente, primo senatus cõuentu, duo decima die præsidum, censuit Aristocles Myrrhinusius, Timocrates sententiam dixit: Tametsi aliquis ærarius siue legibus, siue senatusconsulto dãnatus est vinculis, aut in posterũ damnabitur: ei pro se, aut alij pro eo sponsores constituere liceat. Definemox. n. ingulatim omnia leges. Hoc omniũ ferè, Iudices, quæ lege continentur, est indignissimum. Arbitror enim, cæterorũ hominũ neminẽ alium ea esse audacia, vt dum legem ferret ad vsum ciuium, iudicia prius receptis legibus rata habita, labefactare conaretur. At hoc Timocrates impudenter, neque dissimulãter fecit: cum apertè scripserit, tametsi aliquis ærarius siue legib. siue senatusconsulto vinculis addictus est, siue in posterum addicetur. Ac de futuris quidem, si quid vobis vtile suasisset, haud peccasset: sed quibus de rebus iudiciũ statui, ac cõtrouersiã dirimit, an non importunissimè agit, qui legem promulget, qua lege res illæ rescindãtur? id quod perinde est, ac si quis istius hac lege nõ abrogata, scriberet aliam, in hanc sententiã. Tametsi ærarij aliqui vinculi addicti, vades dederint istius legem: nõ tamen eis sponsio prosit, neque quẽquã in posterũ liberari spõsione fas esto. Sed neque hæc quisquam sanæ mẽtis, opinor, faceret: & tu illis iudiciis abrogatis. ius violasti. Decuisset enim eum, si rem iustam esse cẽsuisset, ferre legem de rebus in posterum futuris: & non in vnum velut aceruum coniectis futuris cũ præteritis & incertis cum perspicuis delictis, demum sententiam eãdem scribere de omnib. Quid verò iniquius quàm idem ius tribuisse iis, qui conuicti sunt prius læsæ reipublicæ, & iis, de quib. haud constat, an cõmissiuri sint aliquid iudicio persequendum? Inde etiam perspicitur, quàm peruersè egerit, lege de præteritis ferenda, si consideretur, quid tandem sit quo* à paucorum dominatu respublica distinguatur: item, quidnam sit, cur hi qui legibus parere volunt, modesti & boni ciues perhibeantur: qui oligarchiis effœminati & serui? Reipsa comperietur, expeditissimum hoc esse responsum, quòd in oligarchiis vnusquisque tũ acta rescindẽdi, tũ de futuris pro sua libidine statuendi habeat autoritatem:

1. Rescindat res iudicatas.

2. Confundat præterita cumfuturis.

3. Oligarchię quàm democratiæ cõgruentior.

C

leges autem de futuris enuncient, quid faciẽdum sit ita latæ, vt populo simul etiam persuasum sit profuturas esse eas his qui eis vti velint. Timocrates verò cum in libera ciuitate leges ferret, oligarchię iniquitatem in suam legem transtulit, déque præteritis rebus plus sibi iuris arrogauit, quàm iudices habuerint qui condẽnarunt. Neque in hoc solo insolenter sese gessit: sed scripsit etiam, Si quis in posterum quoq; vinculis addicatur, licere ei, dati vadibus promittenti se bona fide reipub. satis facturum, carcere liberari. Enimuerò, si vinciri graue putabat: decuisset eum ferre legem, ne quis damnaretur vinculis, qui vades dedisset: non tum demum liberationẽ per vades proponere, vbi vos iam vinculis damnassetis, & condẽnati odium suscepissetis. Nunc, quasi ostentaret, tametsi vobis visum fuerit aliquem vinciri, eum se dimissurum: hoc modo legẽ tulit. Num igitur talis lex è republica esse videtur, quæ plus autoritatis sibi vẽdicat, quàm iudiciũ? & iuratorũ sententias euertere iniuratos iubet? Ego quidẽ non opinor. At istius lex horum vtrumque complectitur. Proinde si vobis sin gulis respublica & libertas curæ est: si suã vnusquisque sententiam, quam iuratus dixerit, ratam esse oportere putat: abroganda huiusmodi lex, non perferenda nunc fuerit. Neque verò satis habuit iudiciis autoritatem æstimandarum litium eripuisse: sed quę iura ipse in lege descripsit, & ærariis imposuit, ne hæc ipsa quidem simpliciter aut citra fraudem scripsisse deprehenditur: sed vt is, qui vos quàm egregiè decipere & circumscribere studeat. Cõsiderate quomodo scripserit: Timocrates retulit, inquit, Tametsi aliquis ærarius, vel lege vel senatusconsulto sit vinculis damnatus, aut in posterum damnetur: ei liceat ipsi, aut alteri pro ipso vades à populo comprobatos constituere: ac promittere, se bona fide soluturum. Cogitate quomodo à iudicio & à damnatione sontem suffuratus, ad populum trãsilierit, atque extorserit, quò minus Vndecimuiris tradatur? Quis magistratus ærarium tradet? Quis ex vndecimuiris recipiet, cùm lex ista iubeat, apud populum cõstituere sponsores & fieri nequeat, vt vno eodémque die & concio, & iudicium habeatur: & nusquam iste iubeat custodiri reum, donec sponsores constituerit? At quánam de causa perspicuè grauatus est adscribere: magistratus condemnatam interim custodiunto, dũ vades costituerit? An vero iustum non est? Satis scio, vos omnes confessuros. Num alicui legi aduersatur? non, quin potius cum legibus consentit. Quid tandem fuit? nihil aliud inuenietis, nisi quod hoc spectauit, non vt mulctæ à vobis inflictæ soluerentur, sed vt à vobis damnati, pœnas non darent. Deinde quomodo scripsit, postea constituendos esse sponsores? se bona fide soluturum æs alienum quod debuerit. Hic iterum sacræ pecuniæ decuplum: publicæ, quæ legibus dupla solui iubetur, dimidiam partem sustulit. Id quomodo facit? pro AESTIMATIONE posuit ARGENTVM: pro eo QVOD ACCEDIT, QVANTVM DEBVIT. Quid verò interest? Siquidem scripsisset, constituendos sponsores, se bona fide litis æstimationem, quãti ea esset, cum accessionibus velle soluere: vnà comprehendisset leges, quibus alia debita decupla, alia dupla fiunt. Hinc igitur necesse fuisset debitoribus tũ id quod esset scriptum soluere, tum legibus etiam adiectas mulctas numerare. Nunc cum talem vadium constitutionem decernat, qua promittat ærarius, se argentum quod debuerit bona fide soluturum: ex accusatione & scriptis, quibus vnusquisque in iudicium pertractus est, solutionẽ fieri iubet

4. Iudiciũ autoritatẽ labefactet.

5. Mulctas omnino tollat.

ὅστιν. οἱ δὲ νόμοι περὶ τῶν μελλόντων ἃ χρὴ γίγνεσθαι φράζουσι, μετὰ τοῦ πείσαντες, ὡς συμφέρουσι τοῖς χρωμένοις. Τιμοκράτης δ' οὗτος ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει νομοθετῶν, τὴν ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας ἀδικίαν εἰς τὸν αὑτοῦ νόμον μετήνεγκε, καὶ περὶ τῶν παρελθόντων, αὐτὸν κυριώτερον τῶν καταγνόντων δικαστῶν ἠξίωσε ποιῆσαι. καὶ οὐ τοῦτο μόνον πεποίηκεν ὑβριστικόν, ἀλλὰ καὶ γέγραφε καὶ τοὐπίσω ἐάν τινα περισπάσθῃ δεσμῶν, εἶναι, καταστήσαντα τοῖς ἐγγυηταῖς, ἢ μὴ ἐκπίσειν, ἀφειδαι. καίτοι ἐγὼ μὲν αὐτὸ, τὸ δεδέσθαι δεινὸν ἡγεῖτο, μηδενὶ περισπᾶν, ὃς ἂν ὑμῖν ἐγγυητὰς καταστῇ, δεσμοῦ νομοθετῆσαι μὴ περιλαβόντα κατεγνωκότας ὑμᾶς τὸ δεσμὸν, μηδὲ ἐχθρὸς ἀκατάδεκτα πρὸς ὑμᾶς τὸ πλωκὸν τοῦτο ποιεῖν τὸ ἐξεγγύησιν. νυνὶ δ' ὥσπερ ἐνδεικνύμενος, ὅτι, κἂν ὑμῖν δοκῇ δεδέσθαι τινὰ αὐτὸς ἀφήσει τὸν τόπον τὸν νόμον εἰσφέρων. ἆρ' οὖν ταῦτα δοκεῖ συμφέρειν τῇ πόλει τοιοῦτος νόμος, ὃς δικαστηρίων γνώσεως αὐτὸς κυριώτερος ἐσῳ καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ ὁμωμοκότων, * γνώσεις τοῖς ἀνωμότοις περιαίρει λύειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. φαίνεται τοίνυν ὁ τοῦτου νόμος ταῦτ' ἔχων ἀμφότερα. ὡς τ' εἰ περ ὑμῶν ἑκάστῳ μέλοι τι τῶν πολιτείας, δεῖν οἴεται κυρίαν εἶναι τὴν αὑτοῦ γνώμην, πρὸ ὧν αὖ ὁμωμοκὼς ψηφίσηται· λυτέος οὐκ ἐκείνου ὁ τοιοῦτος νόμος κύριος γενέσθαι. νυνὶ δ' οὗτοι ἀπέχρησεν αὐτῷ τὰ δικαστήρια ἀκύρα ποιῆσαι τῶν περισπασμάτων· ἀλλ' ἐδίκασε ὠφλικὼς ἑαυτῷ τὸ ἀργύριον· καὶ τοῦτο οὐκ ἐν τῷ νόμῳ, οὐ περιέρριζε τοῖς ὠφλικόσιν, ἐδὲ ταῦτα ἁπλῶς, οὐδὲ ἀδόλως φαίνεται γεγραφώς· ἀλλ' ὡς ἂν μάλιστα τῆς ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι καὶ ὠδακρύσασθαι βουλόμενος σκέψασθε γὰρ ὡς γέγραφε. Τιμοκράτης εἶπε φησὶ, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ περισπᾶται κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμῶν, ἢ τοὐπίσω προσιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ τῶν ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστῆσαι, οἷς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴ ἐκπίσειν. ἐνθυμεῖσθε δὴ τὸ δικαστηρίων καὶ τῆς * καταγνώσεως, οἱ δεσπόσαντες ὅτι τὸν δῆμον, ἐκκλείσαντων τῶν δικαιοτάτων. ἔτι δὲ δῆλόν ἐστιν αὐτῷ τοῖς ἐνδεκα; τίς γὰρ ἀρχὴ δώσει τὸν ὄφλοντα; τίς τῶν ἑνδεκα δώσει; πῶς γὰρ ἂν ἐκεῖνος μὲν τὸν νόμου τοῦτο ἐν τῷ δήμῳ καθιστάναι τοῖς ἐγγυητὰς, ἀδυνάτου δ' ὄντος αὐτῷ μεθ' ἡμέραν ἐκκλησίαν, ἅμα καὶ δικαστήριον γενέσθαι· οὐδαμοῦ δ' ὁπωστιοῦν φυλάττειν, ἕως ἂν καταστήσῃ τοὺς ἐγγυητὰς; καίτοι τί ποτ' ἐστὶν διὸ προσγράψω σαφῶς ὥστε τὸν ἄρχειν τὸν ὄφλοντα φυλάττειν, ἕως ἂν καταστήσῃ τοὺς ἐγγυητὰς; πότερον ἐκεῖ διέμενεν οἶσθ' ὅτι πάντες ἂν φήσαιτε. ἀλλ' εὐαντίον ἐστὶν τοῦτο νόμῳ, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ τοῖς νόμοις. τί ποτ' οὖν ἐστὶν; οὐδὲν ἂν δέοιτε ἄλλο, πλὴν ὅτι οὐχ ὅπως δώσουσι δίκην, ὧν ἂν ὑμεῖς καταγνῶτε, ἐσκόπει· ἀλλ' ὅπως μὴ ἔτι πῶς γέγραπται μὴ ταῦτα καθιστάναι τοῖς ἐγγυητὰς, ἢ μὴ ἐκπίσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλεν. εἶτα αὖθις πάλιν τὸ μὴ ἐξὸν χρημάτων τὴν διπλασίαν ἀφήρηται· τῷ ὃ ὅσιον, ὁπόσων ἐν τῷ νόμῳ διπλασιάζεται, τὸ ἥμισυ. πῶς δὴ τοῦτο ποιεῖ; γράψας αὖ τὸ μὴ τιμᾶσθαι τὸ ἀργύριον· αὖ τὸ δὲ τοῦ, τὸ γιγνόμενον, ὃ ὤφλε. διαφέρει δέ τι; εἰ μὲν ἔγραψε καθιστάναι τοῖς ἐγγυητὰς, ἢ μὴ ἐκπίσειν τὸ τίμημα τὸ γιγνόμενος· πρὸς ἀπεμειλήφει τοὺς νόμους ἂν, καθ' οὓς, τὰ μὲν διπλᾶ, τὰ δὲ καὶ διπλᾶ γίγνεται τῶν ὀφλημάτων. ὡς τε ἐκ τούτων ἦν ἀνάγκη τοῖς ὄφλουσι τὸ γεγραμμένον τ' ἐκπίνειν, καὶ τὰς ἐκ τῶν νόμων προσούσας ζημίας καταβάλλειν. νυνὶ δ' ἐν τῷ γράψαι τὴν κατάστασιν εἶναι τῷ ἐγγυητῇ, ἢ μὴ ἐκπίσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλεν· ἐκ τῆς λήξεως καὶ τῶν γραμμάτων, ἐφ' οἷς ἕκαστος εἰσήχθη, ποιεῖ τὴν ἔκπυσιν

ἐκ

ὧν οἷς πᾶσιν ἁπλοῦν ὁ τῆς ὤφλησεν ἀργύριον γεγραμμένον. A In quibus omnib. id argentum, quod quisque debuit simplum est perscriptum. Deinde tanta re, mutatione verborum sublata, adscripsit, necesse esse vt præsides comprobēt, si quis vades dare velit: *contra oēs leges existimans conseruandum esse sōtem, & apud vos dānatum. Nam quū ei vadium cōstitutionē quo libet tēpore liberā fecerit: facultātem dedit, ne quid vnquam soluat, neque tamen vinciatur. Quis. n. non inueniet viles homines, qui vbi vos eos improbaueritis, discedāt? Nam si quis eum, vt qui vades non dederit, in vincula postulabit se & dare, & daturū dicet, & istius legem proferet, quæ, cùm ipse velit, cō stituere vades iubeat: interim custodiri, & si vos vades improbetis, in vinculis esse, non iubeat. Sic ista lex reuera quoddam præsentissimum remedium est hominib. iniuriarum studiosis. Ei verò qui vades cō stituit, si reddideritciuitati argentum, propter quod vades dedit, abire (inquit) liceat vinculis. Rursus hic à malitia sua nō discessit, de qua paulo antè dixi: nec sui oblitus est, neque scripsit æstimationē litis cū accessionē: sed vbi, inquit, reddiderit argentū ꝙ debuerat, vinculis liberetur. Sin argentum nō numerarit, vel ipse, vel vades, nono senatus cōuentu: is qui, spōsione liberatus est, in vincula coniiciatur, vadiū bona publicētur. In hoc extremo capite, ipse sese iniuriarū manifestè damnat. Nō. n. in vniuersum, quasi id turpe aut nefas existimarit, vllum ciuē vinciri vetuit: sed eam occasionē, qua fontē coràm cōprehendere licebat, suffuratus, nomē supplicij sumendi vobis affectis iniuria, reliquit, rem ipsam sustulit: & his qui vestram pecuniam vi detinēt, impunitate proposita, tantum non adscripsit, licere illi diem dicere iudicibus, qui vinculis addixerit. Cum aūt multa intolerabilia sint, quæ legi inseruit: id quod maximā indignationem meretur, iam vobis dicam. Nam quæ per totam legem dicit, ad eam pertinent omnia qui vades constituerit. Ei verò qui non constituerit, neque meliores, neque deteriores, qui denique nullam vestri rationē habuerit: nullam neque pœnam, neque vltionē adscripsit: sed tantā dedit impunitatē, quāta maxima dari potest. Nā & tempus vades constituenti diffiniuit, nonū senatus conuentum. idque inde potest intelligi: adscripsit, publicanda esse bona vadium, si quis non soluerit. Eius verò qui vades nō dedit, nulli vtique vades esse possunt, ac præsidibus à vobis sorte delectis ad iudicandū, necessitatē imposuit, si quis dederit recipiēdi rēpub. lædentib. nullam adscripsit necessitatē, sed tāquā bene meritis optionem dedit vtrū dare pœnas debeāt, nec ne? Quæ nā igitur lex ista minus vtilis, aut improbior excogitari queat? quæ primùm de his qui antehac in iudiciū adducti fuerant, contraria vestris sentētiis imperat. Deinde, quum iis qui in iudiciū adducendi sunt, litē æstimare iubeat iuratos iudices: æstimationes facit irritas, præterea ærariis aditum ad magistratus relinquit, ea quæ soluenda fuissent, non soluentibus? Eò denique vos redigit, vt frustra iurare, æstimare, iudicare, irasci, omnia facere, vos ostendat? Equidē existimo Critiam, qui fuit vnus è triginta tyrānis, si quam ferre legem vellet, non aliam fuisse laturum. Iam totam confundit rempublicam, & omnia negocia destrui lege ista, & multa ornamenta nostræ ciuitatis aboleri: id quoque facilè vos puto cognituros. Neque enim ignoratis, nostram vrbem expeditionibus sæpe seruari, tum naualibus, tum pedestribus:

6. Vadium cōstitutionem penes condemnatum esse vetat.

7 Totam confundat rempublicam.

& vos multa memorabilia gessisse iam, aliis conseruandis, aliis puniendis, aliis reconciliandis. Hęc verò quo pacto administranda sunt? per senatusconsulta & leges: vt alij tributa pendere, alij triremes instruere, alij nauigare, alij singula quæ opus sunt, præstare iubeātur. Quæ vti fiat: & in iudicijs frequentes adesse, & ad vincula damnatis ordinis perturbatores. Considerate verò præstantis istius viri legem, quantopere impediat hæc, & corrumpat. Scriptum est in eius lege, tametsi ærarius aliquis vinculis sit damnatus, aut etiam in posterum damnetur, ei licere, constitutis vadibus promittenti, se bona fide nono senatus conuentu, argentum soluturum, exire vinculis. Vnde igitur commeatus suppetet? quo modo mittetur, exercitus? quo pacto pecuniā exigemus, si vnusquisque debitor vades ex istius lege dederit, officiū fecerit nemo? Nunquid dicemus Græcis: Timocratis lex est apud nos, proinde nonum senatus conuentum expectatote, tum demum egrediētur? hoc enim reliquum est. Quòd si nostra ciuitas erit delendēda: num putatis hostes improborum ciuium tergiuersationes & elusiones improbas expectaturos? an leges, quæ ipsam vrbem impediunt, tuleritis, & rationi vtilitatis repugnantes: nunquid officio vlla ex parte fūgemini? Atqui præclarè nobiscum agi putandum, si, cùm omnia fuerint in officio, nec vlla talis lex interturbet, hostes superemus: si nec celeritate destituamur, nec belli occasiones deseramus vnquā, sed pleno gradu consequamur. Quòd si eam te legem tulisse constat, qua tales res abolentur, quæ nostræ ciuitatis splendorē & maiestatem vbique auxerunt: an nō quouis supplicio iure afficereris? Insuper, Athenienses, vectigalia tollit, tum sacra tū publica: quod quomodo fiat, ego dicam. Est vobis rata lex, & præclara vt si qua alia, qui tam sacram, quàm publicam pecuniam tenent, eam vt in curia numerent. Sin minus, vt senatus exigat iis legibus quæ in publicanos latæ sunt. Per eam aūt legem communia administrantur. Nam quæ in conciones, in sacrificia, in senatum, in equites, aliásque res insumuntur, huius legis omnia beneficio cōparantur, & suppetitant. Cum enim vectigalium reditus, sumptibus vrbis haud sufficiant: adiectiones quas vocamus, huius legis metu numerantur. Quî poterit igitur fieri, quin totius ciuitatis status labefactetur, cum & vectigalium reditus non sufficient sumptibus, multáque non explebunt: & nec hos ipsos quidē, nisi sub anni exitū, exigere licebit? & eos qui adiectiones nō soluerit, neq; senat°, neq; iudicū autoritas vinciet: quin ipsi sponsores constituēt vsque ad nonum senatus conuentum? at octo prioribus quid agemus? Age dic Timocrates: non conuenient, & consultabimus, si quid erit opus? Si non fecerimus: num libertatem reipub. retinebimus? Nō iudicia de criminibus, tum publicis tum priuatis, pronunciabunt? qui porrò portus, quod confugium patebit his, quibus iniuriæ fient? Non conuenient senatus: neque sancita legibus administrabit: & quid erit reliquum nobis aliud, nisi vt seruitute opprimamur? At hercule hæc omnia faciemus gratis? Quid verò iniquius, quum tu mercede conductus°, legem istam tuleris, quàm senatum, quàm populum, quàm iudicia sua mercede fraudari? Nam tuæ legi, Timocrates, adscribendum fuit, id quod in publicanis & sponsoribus fecisti: exigenda esse debita receptis legibus. Quòd si contra quospiam alia quapiam lege aut decreto sancitum est, licere ab eis ea quæ debent exigi eodem modo, quo à publicanis ab iis etiam legibus receptis, ea esse exigenda.

8. Vectigalia sacra & publica tollat.

A ζας. καὶ πολλὰ μὲν καλὰ πολλάκις ἤδη διεσῴζεσθε, μὲν σώσαντες τινας καὶ τιμωρησάμενοι, καὶ διαλλάξαντες. πῶς οὖν ἀνάγκη τὰ τοιαῦτα διοικεῖν δεῖ διὰ ψηφισμάτων καὶ νόμων, τοῖς μὲν εἰσφέρειν ἐπιτάττοντας. τοὺς δ' ἐπιμαρτυρεῖν κελεύοντας, τοὺς δὲ πλεῖν, ἄλλους δ' ἕκαστα ποιεῖν ὧν δεῖ. οὐκοῦν ταῦτ' ὅπως γίγνεται, δικαστήρια πληροῦτε καὶ καταγιγνώσκετε δεσμὸν τῶν ἀποστατούντων. σκέψασθε δὴ τὸν τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ τούτου νόμον, ὡς λυμαίνεται ταῦτα καὶ διαφθείρει. γέγραπται γὰρ δήπου ἐν τῷ νόμῳ αὐτῷ καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων φερεγγύην δεσμοῦ, ἢ καὶ τοιοῦτον φερεγγυηθῇ, ἐξεῖ καταστήσαντι ἐγγυητάς, ἢ μὴ δῶσι χρήματα φρυτανείας ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον· ἀφεῖται τοῦ δεσμοῦ. τίς οὖν πόρος ἔσται τινὰ ἀποστολὴν στρατείαν τοῦτον ἢ στρατιάν; πῶς τὰ χρήματα εἰσπράξομεν, ἐὰν εἷς ἕκαστος ὀφλισκανὼν ἐγγυητὰς καθιστῇ κατὰ τὸν τούτου νόμον; ἀλλ' ἐὰν τὸ φρασσόμενον ποιῶμεν, νὴ Δία, τοῖς Ἕλλησι, τιμωρήσομεν τοὺς νόμους ὑπὲρ ἡμῶν. ἀναμείνατ' οὖν τὸν ἐνιαύσιον φρυτανείαν· εἶτα τότ' ἐξιμεν, τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἂν δ' ἅπαξ ὑμῶν αὐτῶν ἀμελήσητε δέον, ἆρά γ' οἴεσθε τοῖς ἐχθροῖς τὰς παρ' ἡμῶν πονηρὰς διαφθορὰς καὶ κακουργίας ἀναμενεῖν; ἢ τὴν πόλιν αὐτὴν ἐμποδίζοντας νόμους εἰσθήσεσθε, καὶ ταναντία τῶν συμφερόντων λέγοντας, δυνήσεσθέ τι ποιῆσαι τῶν δεόντων; ἀλλ' ἀγαπητόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ πάντων καλῶς ἐχόντων ἡμῖν, καὶ μηδενὸς ὄντος τοιούτου, κεφάλαιόν τῷ ἐχθρῷ καὶ ταῖς ὀξύτησι δυναίμεθα, καὶ τοῖς τὰ πολέμου καιροῖς ἀκολουθεῖν, καὶ μηδενὸς ὑστερίζειν. ἀλλὰ μὴν, εἰ φαίνῃ τοιοῦτον τεθεικὼς νόμον, ὃς τὰ τοιαῦτα λυμαίνεται, δι' ὧν ἡ πόλις καὶ σεμνὴ καὶ λαμπρὰ τῷ θεῷ πᾶσι καθέστηκε· πῶς οὐχὶ δικαίως ὁποιῳοῦν ἂν παθοις; ἔπ' εἶνευ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ διοίκησιν ἀναιρεῖ, τὰ θ' ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια. ὡς ὅ, ἐγὼ φράσω, ἔστιν ὑμῖν νόμος, καλῶς, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, κείμενος, ὃς τοὺς ἔχοντας τά, τε ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια χρήματα καταβάλλειν εἰς τὸ βουλευτήριον. εἰ δὲ μή, τῷ βουλῇ αὐτοὺς εἶναι ἐπάγειν, τοῖς νόμοις χρωμένην τοῖς τελωνικοῖς. ἆρα τοίνυν τὸν νόμον τοῦτον διοικεῖ; τὰ κοινὰ τὰ δὲ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς θυσίας, καὶ τὸ θεατρικόν, καὶ τοὺς ἱππέας καὶ τἄλλα χρήματα ἀναλισκόμενα, ἔστ' ἐὰν ὁ νόμος ὁ πιεῶν φρασευπορεῖ; ἂν δ' ὅταν ἱκανῶν τῶν ἐκ τῶν τελῶν χρημάτων τῇ διοικήσει τὰ προσκαταβλήματα ὀνομαζόμενα, ἅπαντ' ἀναγκάζῃ τὸν νόμον τοῦτο φόβον, καταβάλλειν. πῶς οὖν οὐχὶ ἅπαντ' ἀνάγκη καταλυθῆναι τὰ τῆς πόλεως, ὅταν αἱ μὲν τῶν τελῶν καταβολαὶ μὴ ἱκαναὶ ὦσι τῇ διοικήσει, ἀλλ' ἐὰν δεῖς πολλῶν καὶ μὴ ταῦτα, ἀλλ' ἢ φθείλησιν ἑαυτῶν ἢ λαβεῖν τὰ προσκαταβλήματα τοὺς μὴ τιθέντας, κύρια ἡ ἡ βουλὴ, μηδὲ τὰ δικαστήρια δῆσαι, ἀλλὰ καθιστῶσιν ἐγγυητὰς μέχρι τῆς ἐνιαύτης φρυτανείας; τὰς δ' ὀκτὼ, τί ποιήσομεν; εἰ πέντε μήκρατες ἀσωμεν καὶ βουλησόμεθα ἐάν τι δέῃ; εἶτα ἔτι δημοκρατησόμεθα; ἢ δικάσει τὰ δικαστήρια, τά τε ἴδια καὶ τὰ δημόσια; καὶ τίς ὑπάρξει τοῖς ἀδικουμένοις ἀσφάλεια; οὐκ εἰσεισιν ἡ βουλὴ καὶ διοικήσει τὰ ἐκ τῶν νόμων; καὶ τί λοιπὸν ἔσθ' ἡμῖν, ἀλλ' ἢ καταλελῦσθαι; ἀλλὰ νὴ Δί' ἀμεινὸν ταῦτα ποιήσομεν; καὶ πῶς οὐ δεινόν, εἰ δι' ἓν νόμον, ὃν σὺ τέθεικας μισθὸν λαβών, ἅπαντας ὁ δῆμος καὶ ἡ βουλὴ τὰ δικαστήρια ἔσται; ἐμοὶ δὲ τοῦτο γέ σε, ὦ τιμόκρατες, ἐρρῆσθαι τῷ νόμῳ, ὅπερ ἐποίεις καὶ τῶν τελωνῶν καὶ τῶν ἐγγυητῶν, τὰς προάξεις ἐᾶν καὶ τοῖς ὑπάρχοντας νόμοις· καὶ εἴ τινων ἐν ἄλλῳ τινὶ νόμῳ, ἢ ψηφίσματι τὰς αὐτὰς εἰρῆσθαι προάξεις, ὧν ὀφείλουσιν, ἐᾶν, ἃς πρὸς τελωνῶν, καὶ καὶ τοὺς τότε ἐᾶν τὰς προάξεις, καὶ τοῖς ὑπάρχοντας νόμοις ὑμῖν

νιῶ ἢ κύπλω φθύνων τοὶς νόμοις τοὶς τελωνικοὶς; ὅτι τὸ ψήφισμα τὸ δικτήμονος εἵρηκε, φεύγειν τοὶς ὠφληκόσας κ τούτοις τοὶς νόμοις· ἅμα ταὐτ οὐ φερσέγρα φε ἕτ ὀκ ἢ τούτου ἕ ξόπου, τὴν μὴν ὑπάρχουσαν τιμωρίαν λύσας κ τῆ τὰ τῆς πόλεως ἐχόντων, ἑτέραν δ' ἃ φερσγράψας, πάντα τὰ φεύγματα αἱρεῖ, δῆμον, ἱππεῖας, βουλήν, ἱερεῖα, ὅπλα. αἰῶ ὦν, αἰῶ περ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σωφρονῆπε, πολλαφεὶς, καὶ δοὺς ἀξίαν δίκην, τοῖς ἄλλοις ὧδ' ἀδίκημα χρύσησε), μὴ τιθέναι τοιούτοις νόμοις. ἃ τοίνυν τὰ δικαστήρια ἄκυρα μόνον ποιεῖ τῆ φερσιπμάτων· ἀλλὰ κ τοῖς ἀδικοῦσι τὰ κοινὰ δίδωσιν ἄδειαν· τὰς γὰρ ἢ πόλεως σρατείας λυμαίνεται. τὴν δοίκησιν καταλύει τοῖς κακούργοις, καὶ τοῖς παρεληλυθόσι, καὶ τοῖς ἀσρατεύτοις, ἐκθουσίαν τεθεικε τὸν νόμον. τὰς γὰρ ὑπαρχούσας ὀκ τῆ νεῶ κυρίων, νόμων τιμωρίας, καταλύει. λεγόντων γὰρ τῶν νόμων, οἷς ἔθηκε σόλων, οὐδὲν ὅμοιος ὢν τούτῳ νομοθέτης, ἐὰν τις ἁλῶ κλοπῆς, καὶ μὴ πιπθῆ θανάτου, φερσιμᾶν αὐτῷ δεσμόν· κ, ἐάν τις ἁλοὶς τῆς κακώσεως τῶν γονέων, εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλη, δεδέσθω· καὶν ἀσρατείας τις ὁφλῆ, καί τι τῆ αὐτῆ τοῖς ἄτιμοις ποιῆ, κ τοῦτον δεδέσθω· τιμωρά τῆς ἅπασι τούτοις ἄδειαν ποιεῖ, τῆ καταράσει τῆ ἐξυνῆ τὸν δεσμὸν ἀφαιρεῖσθαι, ὡς ἐμοί γε δοκεῖ (καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον εἰπεῖν τὸ ῥηθησόμενον δόξει, λέξω· οὐκ ἀποκρύψομαι) κ τοῦτό γ' αὐτὸ ἄξιον αὐτὸν εἶναι θανάτῳ ζημιῶσαι· ἵνα μὴ ἀφθονοῖς τοῖς ἀσεβέσι θῆ τοῦτον τὸν νόμον· ἡμᾶς δὲ τοὺς ζῶντας, τοῖς τε τοῖς ὁσίοις κ δικαίοις, ἐᾶ τολμᾶν χρῆσθαι. ἀπάγωσι τε, κ τούτοις τοὶς νόμοις.

Νόμοι κλοπῆς, κακώσεως γονέων, ἀσρατείας.

Ὅ, τι ἐάν τις ἀπολέσῃ, ἐὰν μὲν αὐτὸ λάβῃ, τὰ διπλασίαν καταδικάζειν. ἐὰν δὲ μή, τὰ δεκαπλασίαν φερὸς τοῖς ἐπαπίοις. δεδέσθω δ' ἐν τῇ ποδοκάκῃ τὸν πόδα, πὸν δ' ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας, ἐὰν φερσιμήσῃ ἡ ἡλιαία. φερσιμᾶσθαι δὲ τὸν βλάβεντα, ὅταν φερὶ τοῦ τιμήματος ᾖ, ἐὰν δέ τις ἀπαιτῇ, τῆ γονέων κακώσεως ἁλωκὼς, ἢ ἀσρατείας, ἢ φερσιμᾶσθαι αὐτῷ ἀπὸ τῶ νόμων, εἰ μὴ γένηται, εἰσιὼν ὅσην μὴ χρῇ, δησάντων αὐτὸν οἱ ἕνδεκα καὶ εἰσαγόντων αὐτὸν εἰς τὴν ἡλιαίαν. κατηγορείτω δ' ὁ βουλόμενος οἷς ἔξεσιν. ἐὰν δὲ ἁλῶ, τιμάτω ἡ ἡλιαία, ὅ, τι χρὴ παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτίσαι. ἐὰν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω τέως, ἕως ἂν ἐκτίσῃ. Ὁμοίως γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σόλων νομοθέτης, καὶ τιμοκράτης; ὁ μὲν, γε καὶ τοὶς ὄντας βελτίους ποιεῖ, καὶ τοὶς μέλλοντας ἔσεσθαι. ὁ δ', καὶ τοὶς γεγονόσι πονηροῖς ὅπως ἂν δώσουσι δίκην, ὁδὸν δείκνυσι, καὶ τοῖς νῦν ὅπως ἀδεια ἔσηται κακουργεῖν, διρίσκει, καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι· τοὶς δὲ ἁπάντων τῶν χρόνων πονηροῖς, ὅπως ἔσονται σῶοι καὶ μηδὲν πείσονται, φόβασκυάζων. καὶ τοίνυν ἀξίαν δοίης δίκην, ἢ τί σὺ παθὼν ἄν, τὰ φερσόκοντα εἶναι πεπονθὼς ὅς, τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ, ἀλλὰ τοὶς τῶν γονέα βοηθοὶς λυμαίνῃ· οἳ καὶ ζῶντας ἀναγκάζουσι τοὶς παῖδας τοὶς γονέας ἐκφέρειν, καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωσιν ὅπως τῆ νομιζομένων τύχωσι, φόβασκυάζουσιν· ἢ πῶς σὺ καιρὸς ἁπάντων ἀνθρώπων δικαίως ἂν νομίζοιο, ὅς τις, ὦ κατάρατε, φεὶ πλείονος φαίνῃ τοὶς κλέπτας, καὶ τὰς κακούργους, καὶ τοὶς ἀσρατεύτους, τῆς παρίδος ποιούμενος, καὶ ἀφ' τούτοις κατ' ὑμῶν νόμον τιθεὶς; βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ἃ ὑπερχόμην ἐν ἀρχῇ τῶ λόγου, ἀπολογήσασθαι, πεποιηκότα ἐμαυτόν. ἔφην γὰρ αὐτὸ ἐξελέγξειν κῆ πάντα ἔνοχον ὄντα τῆ γραφῆ, φερῶτον μὲν φόβα τοὶς νόμοις νομοθετοῦντα, δεύτερον δὲ ὑπεναντία τοῖς οὖσι νόμοις γεγραφότα· ἔτον γὰρ τοιαῦτα, δι' ὧν ἐλάπτει τὴν πόλιν.

Nunc leges de publicanis vndequaq; fugitas: & quia decreto Euctemonis statutum est, vt ab ærariis debita iis legib. reposcantur: propter hoc, id caput nō adscripsit. Ea machinatione, supplicium in eos constitutum, qui pecuniam publicam detinent, sustulit: & quia aliud nō adscripsit, tollit vniuersa populum, equites, senatum, sacra, profana. Pro quibus conatib. si vos, Athenienses, sapictis, punitus, meritóque supplicio affectus, exemplo aliis erit, vt leges hutusmodi rogent. Neque verò iudiciis tantùm irrogandæ mulctæ potestatē eripit: sed rēpublicā depeculatibus licentiā dat: expeditiones pro reipublicæ salutē suscipiendas, corrūpit: vectigalia destruit: maleficis & parricidis, militiæque desertorib. patrocinantem legem tulit: cum supplicia veteribus, & nunc ratis legib. indicta tollat. Iubent leges, quas Solon tulit, nulla re similis isti legumlator: Si quis de peculatu conuictus, capitis tamen dānatus non fuerit, eum vinculis addici: si quis conuictus malæ parētum tractationis, in forum sese ingesserit, in carcerem coniici: si quis militiæ desertor, idē sibi iuris arroget quòd hi ciues habent, quorum saluum caput est, eam quoq; vinciri: Timocrates his omnibus impunitatem proposuit, cōstitutione vadiū carcerē demolitus. Proinde mea quidem sentētia (tametsi n. dictū fortasse videbitur insolentius: tamen cloquar, & non dissimulabo) vel ob hoc capite mulctandus fuerit, vt apud inferos impiis legem istam ferat: nos viuentes sanctis & iustis his in posterū vti patiatur. Recita istas leges

LEGES DE FVRTO, MALA tractatione parentum, deserta militia.

Congeries incommodorum, & collatio legum Solonis.

Quicquid aliquis amiserit, si id receperit, fur dupli da mnetur: sin minus, decupli, * vnà cū adiutoribus. Vnóque pede stringatur compede quinque dies, totidémque noctes, si Heliæa id censuerit: censere verò liceat vnicuique, dum de litis æstimatione agitur. Quòd si quis abductus fuerit, vel malæ tractationis parentum, vel desertæ militæ conuictus, vel contra legum interdictum eò fuerit ingressus, quò ei nefas esit: vndecimuiri eum vinciūto, & in Heliæam introducunto. Accuset autem ex his quibus id licet, quicū que voluerit. Dānatus si sit: æstimet Heliæa, quid eū luere oporteat, aut soluere. Quòd si pecuniaria mulcta ei dicta fuerit: in vinculis teneatur, dum soluérit. Similis igitur Soloni, Athenienses, legislator est Timocrates? Ille probiores facit, tum eos qui sunt improbi, tum qui futuri sunt: iste etiam iis qui iam se malè gesserunt, viam ostendit elabendi, ne pœnas dent: & iis qui nunc sunt improbi, spem impunitatis proponit: & iis q i futuri sunt. Ita omnes omnium temporum sceleratos fouet: atque id agit, vt sint incolumes, & ab omnibus incommodis vidicentur. Enimuero quas tu pœnas satis graues dares, aut quæ ferres, vt ea ferres quæ meruisti? qui (omitto cetera) etiam præsidia senectutis tollis. leges inquam, quibus coguntur liberi & parentes viuos alere, & defunctis iusta persoluere. An verò te quisquā sceleratior inter mortales omnes existimari queat? qui, ô nefarium caput, pluris facere non dubites fures, facinorosos & desertores, quàm patriam, & propter istos leges ferre pernicioſas? Ostendam autem præstitisse me iam ea, quæ orationis initio facturum esse sum pollicitus. Professus enim sum, me ostensurum, istū per omnia teneri accusatione: primùm quòd contra leges legē tulerit. deinde & reliquis legib. contraria scripserit: tertiò, & ea quibus respublica læderetur.

Conclusio per enumerationem partium.

Audiuistis aũt legem,quid eum facere iubeat qui no uam legem roget:rursus vos docui,horũ nihil prorsus istum præstitisse. Quin illas etiam leges audiuistis,quib' ab isto rogata lex aduersatur:& hãc,priusquam illas abrogasset,eum tulisse scitis:nõ etiam esse è republica,audiuistis iam primùm.n.ea de re verba facere destiti.Proinde palàm,nullis rebus exceptis,iniurius est:neque quicquam est in quo vestri rationem habuisse,aut verecundari videatur.Ac, mea quidem opinione,si quid præterea fuisset interdictũ legib.id quoque facturus fuit. Vndecunque igitur apparet,eum hæc insidiosè scripsisse,& re deliberata,nó opinionis errore deliquisse:inde verò potissimum,quòd tota lex vsque ad extremã syllabam talis est.Nec.n. vel inuitusquicquã rectè statuit,aut quod vobis profuturum esset. An non igitur odio prosequendus est,& puniendus is,qui læti populi nullam rationem habuit:sed leges pro iis tulit, qui & olim fecerunt,& posthac facturi sunt iniurias? Demiror aũt,Iudices,eius impudentiam,qui cum Androtionis in magistratu collega esset,eadem hac clementia non sit vsus erga vestratem populum,qui iam ita exhaustus erat exactionibus,vt plura pendere nõ posset:postquam verò Androtionem oportuit ea restituere, quibus iam olim rẽpublicam depeculatus fuerat,& sacra,& profana pecunia surrepta:tum verò demum tulisse legem,vt multa dupli publicæ,de cupli sacræ pecuniæ vosdefraudaret. Qui cum vestram multitudinem sic tractarit:mox haud dubiè dicet,se legem istam populi gratia tulisse.Mihi quidẽ quouis supplicio dignus videtur, quicunque oportere putat,siue quis ædilis,siue præfectus vrbis, siue iudex legibus creatus,peculatus in referendis rationibus sit conuictus,homo pauper & rudis,& multarum rerum imperitus,fortitóque magistratu fũctus, eum decupli damnari,cùm nemo vllã legẽ ferat quę talibus opituletur.Si qui verò legati delecti à populo homines copiosi,magnam pecuniam surripuerũt aliam sacram,aliam publicam,eámque longo tempore tenuerũt:his demum expediri remedia summo artificio concinnata,vt ne quid subeãt,quod est vel legibus,vel decretis constitutũ.Atqui Solon,cui nec ipse Timocrates,se ferendarum legum scientia conferendum esse censeat,nusquam id egit,vt eius generis homines impunè & securè grassari posset: sed in hoc potius intentus fuit, vt aut non delinquerent, aut delictorum pœnas darent,legémque tulit.Recita legem.

Amplificatio criminis,à causa legis propter Androtionẽ & maleficos latæ: ob nummos.

LEX.

Si quis interdiu supra quinquaginta drachmas furatus fuerit:abduci liceat ad Vndecimuiros. Siquis verò noctu quippiam surripuerit:eum & occidere, & inter persequendum vulnerare,& ad Vndecimuiros, si cui lubet, abducere fas esto.Cõuicto autẽ eorum facinorum,propter quæ in vincula licet abripi non liceat datis vadibus satisfacere prò furtis : sed mors pœna esto.Ac si quis è Lyceo, aut ex Academia,aut Cynosarge vestem,aut linunculũ.aut quicquã aliud minimi precij, aut aliquod vasculũ è gymnasiis aut portubus surripuerit,supra decẽ drachmas etiam his morte pœnas esse luendas cõstituit.Si quis verò priuato iudicio furti conuictus fuerit:ei licere duplum soluere æstimatæ litis:penes verò Iudices esse,furem præter argentum ad quinque dierum toti démque noctium vincula damnare : vt omnes eum vinctum esse videãt.Etiam has leges paulò prius audiuistis.Censuit.n.flagitiosum hominem,non tantũ rapinis restitutis, esse liberatum (quia magnum

A οὐκῶν ἠκούσατ' τῶν νόμων ἃ κελεύσι ποιεῖν τὸ πιθέντα νόμον καινόν; πάλιν ὑμᾶς ἐδίδαξα, ὅτι τούτων οὐδ' ὁποιῶν ἐποίησεν, οὐδὲ τ. μὴ μὰ, καὶ κείνων ἠκούσατε τῶν νόμων, οἷς ἐναντίος ὢν ἐφαίνετ' ὁ τοῦτε μὴ τοῖς ὅτι πρὶν λῦσαι, τόδε τε θεῖναι, ὅτι σαφῶς. ἀλλὰ μὰ ὅτι γ' οὐκ ὀλιγαχοῦ ἀκηκόατε. ἀρτι γὰρ λέγων ἐπαυσάμην. οὐκοῦν καὶ πάντ' ἀδικεῖ φανερῶς. μὴ οὐδὲν ἔοθ' ὅ, τι φερομένας ὑμᾶς οὐδὲ λαβηθεὶς φαίνεται. ἀλλ' ἐμοιγε δοκεῖ, κἂν εἰ πρὸς τούτοις ἄλλο τι μὴ ποιεῖν ἐγεγράπτο ἐν τοῖς οὖσι νόμοις, κἂν τοῦτο ποιῆσαι. παντάχοθεν μὰ τοίνυν δῆλος ἔοθ' ὅτι ταὐτ' ἔγραψεν ὑπεβαλόμενος, ἵν μὴ τὸ βουλόμενος ταῦτ' ἀδικῶν, καὶ γνώμη ἁμαρτών. μάλιστα δ' ὅτι τὸ πάντα τὸν νόμον μέχρι τ. ὑστάτης συλλαβῆς τοιοῦτον ἦν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἄκων οὐδὲν ἔθηκεν ὀρθῶς ἔχων, οὐδ' ὡς ὑμῖν ἔμελλε λυσιτελήσειν. πῶς οὖν οὐκ εἰκὸς μισεῖν μὴ τιμωρεῖσθαι τὸν, ὃς τις τὸ μὰ δήμου ἠδίκηκεν μόνον ἢ μέλησεν, ἀλλ' ὃ τ' ἠδικηκότων, B καὶ ὕστερον ἀδικησόντων, τοῖς νόμοις τεθεικὼς θαυμάζω δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς ἀναιδείας αὐτοῦ, τὸ, ἰώνικα μὰ ἦν χρεὼν αὐτὸς μετ' ἀνδροτίωνος, τὸν ἔλεον τοῦτον ὅπως τοῦ πλήθει τοῦ ὑμετέρου μὴ πιπράσκεσθαι, τοῦ ἀπειρηκότα ταῖς αὐτοῦ χρήμασι συμφέροντι. ἐπειδὴ δ' ἀνδροτίωνα ἔδει, ἃ πάλαι ὑφῃρητο τῆς πόλεως χρήματα, καταθεῖναι, τὰ μὰ ἱερὰ, τά τ' ὅσια τ. θεῖναι τ. νόμον ἐπ' ἀποστερήσαι, τ. μὰ ὁσίων τ. διπλασίας, τῶν ἱερῶν δ', τ. δεκαπλασίας. οὕτω πρὸς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον προσενλάβεσθαι, ὁ αὐτίκα δὴ μάλα ὑπὸ τοῦ δήμου φήσων τ. νόμον τοῦτον θεῖναι. δικαίως δ' ἂν ἐμοὶ δοκεῖ παθεῖν ὁτιοῦν, ὅς τις οἴεται δεῖν, εἰ μά τις ἀγοραῖος νόμος, ἢ ἀστυνόμος, ἢ δικαστὴς κατὰ νόμους ἡμύθμους, κλοπῆς, ἐν ταῖς δυθυίαις ἐάλωκεν, αὐθεφεπτος πάντ' ἀδιώτης, κὰ πολλῶν ἄπειρος, κὰ κληρωτὸν ἀρχὴν ἄρξας. τούτῳ μὰ τὸν δεκαπλασίαν εἶ), καὶ νόμον οὐδένα τοῖς C τοιούτοις ὑπικουροῦντα πάντων. εἰ δέ τινες πρέσβεις αἱρεθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου, πλούσιοι ὄντες, ὑφείλοντο χρήματα πολλὰ, τὰ μὰ ἱερὰ, τὰ δ' ὅσια, κὰ εἶχον χρέον πολλῶ· τούτοις ὅπως μηδὲν πείσονται, μηθ' ὧν οἱ νόμοι, μηθ' ὧν τὰ ψηφίσματα προστάττει, μάλ' ἀκριβῶς εὗρε. καίτοι γ' ὁ σόλων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ᾧ οὐδ' αὐτὸς τιμοκράτης φήσει ὅμοιος νομοθέτης εἶ), οὐχ ὅπως ἀσφαλῶς κακουργήσουσι φαίνεται προσκαλούμενος τοῖς τοιούτοις· ἀλλ' ὅπως, ἢ μὴ ἀδικήσουσιν, ἢ δώσουσι δίκην ἀξίαν, κὰ νόμον εἰσήνεγκε. λέγε τοῦτον τὸν νόμον.

Νόμος.

Εἰ μά τις μὸ ἡμέραν ὑπὲρ πεντήκοντα δραχμὰς πλέοι, ἀπαγωγὴν προὸς τοὺς ἑνδεκα εἶ). εἰ δέ τις νύκτωρ ὁτιοῦν κλέπτοι, τὸν ὀφείναι κὰ δοῦλεύειν, κὰ ξῶσαι διώκοντα, κὰ ἀπαγαγεῖν τοῖς ἑνδεκα εἰ βούλοιτο. τῶν δ' ἀλόντων αἱ ἀπαγωγαί εἰσιν οὐκ ἐγγυητὰς καταστήσαντι, ἐὰν μὲν εἶ) τῶν κλεμμάτων· ἀλλὰ θάνατον τοῦ ζημίαν. καὶ ἐάν τις γ' ὃν λυκείου, ἢ ἐξ ἀκαδημίας, ἢ ὃν κυνοσάργους, ἱμάτιον, ἢ λακύθιον, ἢ ἄλλο τι φαυλότατον, ἢ τῶν σκευῶν τι, τῶν ὃν γυμνασίων ὑφέλοιτο, ἢ ὃν τ. λιμένων, ὑπὲρ δέκα δραχμὰς κὰ τούτοις θάνατον ὁμοθέτησεν εἶ) τοῦ ζημίαν. εἰ δέ τις ἰδίαν δίκην κλοπῆς ἁλοίη, ὑπάρχειν μὰ αὐτῷ διπλάσιον δικάσαι τὸ τιμητόν. προσιμῆσαι δ' ὀξείναν τῷ δικαστηρίῳ πρὸς τῷ ἀργυρίῳ δεσμὸν τῷ κλέπτη, πένθ' ἡμέρας, καὶ νύκτας ἴσας, ὅπως ὁρῶσιν ἅπαντες αὐτὸν δεδεμένον. καὶ τούτων ὀλίγῳ πρότερον ἠκούσατε τῶν νόμων. ὥστο γὰ δεῖν τόν γε τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενον, μὴ ἃ ὠφείλετο μόνον, ἅπαξ διδόντα ἀπολλάχθαι (πολλοὶ γὰ ἂν αὐτῷ ἐδόκουν οὕτω γ' οἱ κλέπται ἔσεσθαι, εἰ μέλλοιεν λαθόντες

δόντες μὴν ἔξειν, μὴ λαθόντες δέ, αὐτὰ μόνα καταθήσειν
ἀ ὑφείλοντο) ἀλλὰ ταῦτα μὴν, διπλάσια καταθεῖναι δέ-
δικε δι, πρὸς τούτῳ τῷ τιμήματι, ἐν αἰχμωίῃ ἤδη ζῶν
τὸν ἄλλον βίον. ἀλλ' οὐ τιμοκράτης ἀλλ' ὅπως ἁπλᾶ μὲν,
δοθῇ διπλάσια, καταθήσουσι παρεσκεύασε μηδ' ὁποιῶν
δ' ἐπίμιον ἕξαι πρὸς τούτοις. καὶ οὐκ ἀπέχρησεν ὧδε
τῷ μελλόντων αὐτῷ ταῦτ' ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἀρ' ἦν
δικηκὼς κεκολασμένος ἴλεω, κ' τοῦτον ἀφῆκε. καί τοι ἔ-
γωγ' ᾤμην, δεῖν τὸν νομοθετοῦντα πρὸς τὰ μελλόντων
ἔσεσθαι, ῥᾴδια δεῖ γίγνεσθαι, καὶ ὡς ἕκαστα ἔχειν, καὶ τὰς τι-
μωρίας ὁπίας τινὰς ἐφ' ἑκάστοις δεῖ τοῖς ἀδικήμασιν εἶ-
ναι, πρὸς τούτων νομοθετεῖν. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐφ' ἅπασι τοῖς
πολίταις κοινοὺς τοὺς νόμους τιθέναι. τὸ δ' ὡς πρὸς τὰ γεγονό-
τα πρὰγματα νόμους γράφειν, οὐ νομοθετεῖν ἐστὶν, ἀλ-
λὰ τοὺς ἀδικοῦντας σώζειν. σκοπεῖτε δ' ὡς ἀληθῆ λέγω
ἐκ τοιῶνδε. εἰ μὴν δυκτήμονα ἑάλω τις τῷ φανόμων
γραφὴν, οὐκ ἂν ἔθηκε τοῦτον τὸν νόμον ὁ τιμοκράτης· οὐδ'
ἂν ἐδεῖτο ἡ πόλις τοῦ νόμου· ἀλλ' ἀρκεῖ ἂν αὐτοῖς ἀπε-
στερηκόσι τὴν πόλιν τὰ χρήματα, τῶν ἄλλων μὴ φεισπί-
ζεσθαι. νῦν δ' ἐπειδὴ ἀπέφυγε τὸ μὲν ὑμέτερον δόγμα κ'
τὴν τοῦ δικαστηρίου ψῆφον, κ' τοῖς ἄλλοις νόμοις, ἀκύροις
οἴεται δεῖν εἶναι, ὧν τὸν ἂν κ' τὸν αὐτοῦ νόμον, κύριον. καί τοι,
ὦ τιμόκρατες, οἱ μὲν ὄντες ἡμῖν κύριοι νόμοι, τοῦτ' ἐστὶ τοι-
οῦτοι κύριοι ἁπάντων· καὶ δίδασιν αὐτοῖς ἀκούσασιν, ὁ-
ποῖον ἄν τινα νομίζωσι τὸ ἀδίκημα, τοιαύτην ὧδε τὸ ἀδι-
κηκότος κεφαλὴν σθαι τὴν ὀργὴν μέγα, μεγάλην· μικρὸν, μικράν.
ὅταν δὲ ἢ ὅ, τι χρὴ παθεῖν, ἢ ἀποτίσαι, τὸ τιμᾶν ὅτι τού-
τοις γίγνεται. σὺ τοίνυν τὸ παθεῖν ἀφαιρεῖς, τὸν δεσμὸν
ἀφεὶς καὶ ταῦτα, πρὸς τοῖς κλέπταις, τοῖς ἱερόσυλοις, τοῖς
παρ' ἁλίαις, τοῖς ἀνδροφόνοις, τοῖς ἀστρατεύτοις, τοῖς λεί-
ποντι τὰς τάξεις· τοῦτοις γὰρ πάντας σώζεις τῷ νόμῳ. καί
τοι ὅστις σὺ δημοκρατίαν νομοθετῶν, μήθ' ὑπὲρ τῶν ἱερῶν
μήθ' ὑπὲρ τοῦ δήμου νομοθετεῖ, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν εἶπον ἀρ-
τίως πῶς οὐ δίκαιός ἐστι τῆς ἐσχάτης τιμωρίας τυχεῖν. οὐ
γὰρ δὴ ἔρεῖ γε ὡς τοὺς τοιούτους οὐ καὶ θεοσπέσει καὶ οἱ
νόμοι καλοῦσι ταῖς μεγίσταις τιμωρίαις ἐνόχους εἶναι·
οὐδ', ὡς οὗτοι ὑπὲρ ὧν εἴρηκε τὸν νόμον, οὐ καὶ κλέπτων κ'
ἱερόσυλοί εἰσι· τὰ μὲν ἱερὰ, τὰς δεκάτας τῆς θεοῦ, κ' τὰς
πεντηκοστὰς τῶν ἄλλων θεῶν συλήσαντες· καὶ αὐτὰ τὰ
ἀποδοθέντα, αὐτοὶ ἔχοντες· τὰ δὲ ὅσια, ἃ ἐγίγνετο ὑμέτε-
ρα κεκλοφότες. διαφέρει δ' τοσοῦτον αὐτῶν ἡ ἱερόσυλία
τῶν ἄλλων ὅτι τὸν ἀρχὸν, οὐδὲ αἰδέσθησαν εἰς τὸν ἀκρό
πολιν, δίον αὐτούς. οἶμαι δ' νὴ τὸν Δία τὸν ὀλύμπιον, ὦ ἄν-
δρες δικασταὶ, οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου τὸν ὕβριν καὶ τὸν
ἀσφαλείαν ἐπελθεῖν ἀνθρώποις· ἀλλ' ὑπὸ τῆς θεοῦ
ἐπιπεμφθεῖσαν· ἵν' ὥσπερ οἱ τὰ ἀκρωτήρια τῆς νίκης
φεικόψαντες ἀπώλοντο αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν· οὕτω καὶ οὗτοι
αὐτοὶ αὑτοῖς δικαζόμενοι, ἀπόλοντο, καὶ τὰ χρή-
ματα καταθεῖναι διπλάσια κατὰ τοὺς νόμους, ἃ δε-
δεῖναι. βούλομαι δ' ὑμῖν, ὃ μεταξὺ λέγων ὧδε τούτων
ἐνθυμηθῆναι, εἰπεῖν, ὧδε οὗ τέθεικε νόμου, ὡδάδοξόν
τι καὶ θαυμαστὸν πλίκον. ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῖς
μὲν τὰ τέλη ὠνουμένοις, ἔγραψε τὰς τιμωρίας εἶναι, εἰ
μὴ καταβάλοιεν τὰ χρήματα, κατὰ τοὺς νόμους τοῖς
θεσπίσις, ἐν οἷς καὶ ὁ δεσμὸς, καὶ ἡ διπλασία γέγρα-
πται· αἰθρώποις, οἱ δι' ὃ τὸ ζημιοῦσθαι ὑπὲρ τῆς ὠνῆς, ἄ-
κοντες ἔμελλον τὴν πόλιν ἀδικήσειν τοῖς δ' ὑφαιρουμέ-
νοις τὰ τῆς πόλεως, καὶ ἱερόσυλοῦσι τὰ τῆς θεοῦ,
τὸν δεσμὸν ἀφεῖλε. καίτοι εἰ μὴ ἐλάττω τούτους ἀδικεῖν ἐκείνων νομίσας φήσεις· ἀνάγκη μαίνεσθαί σε ὁμολογεῖν.

A furum prouentum eo quidem pacto fore censuit, si
cælato furto fruerentur, deprehenso tamũdem dun-
taxat soluerent, quantum sustulissent) sed tùm dupliũ
oportere soluere, tum in vinculis habitũ suprà mul-
ctam hãc, quod vitæ reliquum fuerit, exigere cum in
famia. Non ita Timocrates: sed & hoc effecit, vt sim-
pla soluantur, quę dupla solui conueniebãt, neque
ad hæc vlla pœna adiiciatur. Neque satis habuit ini-
quissimum facere decretum pro iis qui peccaturi es
sent: nisi etiam ob delicta iam multatos, pœnis exe
misset. Atqui ego putabam legislatoris id esse offi-
cium, futuris de rebus quæ fieri oporteat, & qualia
singula esse & quibus pœnis iniurias singulas coher-
ceri deceat, his demum de reb. cõstituere. Hoc. n. est
leges ferre, quæ pari æquitate oẽs ciues cõprehẽdãt.
Sed de præteritis scribere: id verò nõ est ferre leges,
sed fouere nocentes. Considerate verò in hęc intuen
tes, quàm æqua dicam. Nam si Euctemon violatarũ
legũ damnatus esset, nõ tulisset legem istã Timocra
tes, neque hac lege fuisset opus reipublicę: sed sãtis
ipsi habuisset peculatu suo frui, quicquid de aliis fie-
ret. Nunc, cum sit absolutus, veltram sententiam &
iudicij suffragium, reliquásque leges sine autoritatẽ
esse oportere censent: suam & suæ legis autoritatem
esse oportere magnam. Atqui Timocrates, eæ leges
quas firmas & ratas habemus, omnẽ suam autorita-
tem in hosce conferũt, illísque potestatem dant, vt re
audita, quale facinus iudicarint, tali erga sontem e-
tiam ira cõmoueãtur: si magnũ magna: sin paruum,
parua. Nam cum in eo res est, vt statui debeat, quid
aut vel luendum, vel soluendum æstimatio mulctę pe
nes hos est. Tu verò pœnas corporum sustulisti, vin
culis remissis. Quibusverò id? furibus, sacrilegis, par-
ricidis, homicidis, emansoribus, ordinum. desertori-
bus. hos. n. omnes ista lege tueris. Enimuero quisquis
leges ferens in libera ciuitate, neque sacrorum, neq;
populi rationem habet, sed eorum hominum quos
modo dixi: an non vltimũ supplicium probè com-
meruit? Nec. n. hoc dicet scilicet, quin & oporteat,
& leges iubeant, huius generis homines grauissimis
pœnis coherceri: aut eos quib. ista lex patrocinetur,
nõ esse & fures, & sacrilegos, qui sacratum decimas
Mineruę, tum reliquorum deorum quinquagesimas
diripuerunt: eáque nõ reddunt, sed ipsi detinent: &
publica quæ ad vos pertinebant, suffurati sunt. Tan
to autem grauius est eorum sacrilegium, quàm alio-
rum, vt quod factum oportuit, eam pecuniam pror-
sus in arcem non retulerint. Quare (Iouem Olym-
pium testor) Iudices, non fortuitò Androtioni petu
lantiam istam & insolentiam esse abortam existimo:
sed ira deæ inflictam: vt, quemadmodum hi, qui do
naria victoriæ consecrata conciderunt, ipsis suis ma
nibus perierunt: sic & isti collusionibus suis, & iu-
diciis, quorum ipsi moderatores sunt, perirent: &
aut duplum pecuniæ soluerent secundũ leges, aut in
neruum irent. Exponam autem vobis, quid interim
dum hæc dico, in mentem mihi venerit de lege ab
isto lata: absurdum certè quiddam atque mirificissi-
mum. Nam iste, Iudices, vectigalium redẽptoribus
pœnas, secundum priores leges, si pecuniam nõ sol-
uerent, scripsit esse infligendas: quibus & vincula, &
dupli solutio continentur, in eos homines constitu-
ta, qui ob contractum in emptione damnum, non
volentes fraudaturi erãt rempublicam. Eos verò qui
& ærarium depeculantur, & deam sacrilegiis compi
lant, vinculis liberauit. Quòd si istos minus tibi vi-
deri dices iniurios: necesse erit, vt insanire te fateãre

B

C

Sin maiora, qualia sunt istorum facinora, & tamen istis parcis, illos vrges: quî negabis te totum negocium istis vendidisse? Operæprecium porrò est, vt & hoc dicam, quantum vos magnitudine animorũ oratores superetis. Vos etenim acerba supplicia in plebem constituta, vt siue quis bina stipendia mereat, siue relatus in ærarios, concioni aut consessui iudicum interſit, siue quippiam aliud agat legibus interdictum: non prohibetis. idque cum sciatis coactum inopia facturum, si quis facturus sit tale quippiam: neq; tales leges fertis, vt eis delinquere liceat: imò contrà potius, vt ne liceat. Isti verò in eo sunt, vt flagitiosissimi homines, grauissimísque cõstricti sceleribus impunè abeant: ac postea vos priuatim insectantur suis orationibus, dũ sese pro bonis & præstantibus viris venditant, improborum & ingratorũ seruulorum imitantes ingenia. Nam & illi, Iudices, consecuti libertatem, non ob manumissionem gratiam dominis habent: sed eos omnium infensissimè oderunt, vt seruitutis suæ conscios. Sic etiam isti oratores, non contenti se ex administratione reipublicæ paupertate emersos, & factos esse diuites: insultãt etiam multitudini: quia vnusquisque è populo conscius est, quibus isti studiis in paupertate & adolescentia ætatem exegerint. At verò turpe fuisset scilicet, Androtionem esse vinctum, aut Glauceté, aut Melanopum. Non mediusfidius, Iudices: sed rempublicam iniuriis & contumeliis affectam, cùm suo, tũ deæ nomine non sumere pœnas, id verò multo est turpius. Nam Androtioni quidem nónne patrium est, esse in vinculis? Scitis ipsi, patrem eius multa quinquennia in carcere versatum, effugisse tandem, non esse dimissum. Nũquid ob primæ ætatis studia? Verùm ob ista non minus eam vinciri decet, quàm propter peculatum. Nunquid ideo quòd in forum erumpebat sibi interdictum, & ex eo moderatæ vitę homines ipse in carcerem abripiebat? At facinus fortasse fuisset, si Melanopus nunc in vincula coniicẽdus esset? Ac de patre quidem eius mali nihil dicam: quamuis eius furta satis materiæ suppeditarent: sed is per me talis esto sanè, qualis à Timocrate prædicari queat. Si verò probi patris filius, improbus ipse & fur extitit, & proditionis damnatus, tria talenta pependit: & eum collegæ iudices peculatus, reum peregerunt, & decuplum ipse soluit, & legationem Aegyptiacam mala fide obiit, & suos fratres in iniuriis affecit: nónne tãto magis eum vinciri oportuit, boni patris sobolem tam degenerem? Ego quidem arbitror, si reuera vir bonus esset Laches, & bonus ciuis, vltrò daturũ fuisse operã, vt filius, qui quidem sit talis, & tanto dedecore patrem afficiat, in vincula coniiceretur. Et hunc sanè missum faciamus Glauceténque spectemus. Non verò hic is est, qui hinc Deceleam transfugit, atque inde incursione facta, vos omni latrocinij genere est deprędatus? Atqui hæc quæ dico, nostis omnes. Quicquid autem à vestris vxoribus & liberis eripuit, quicquid aliunde nactus fuit: horum omnium illic præfecto Laconico decimas bona fide annumerauit. Deam tamen nostram, decreto ei à vobis legationis honore, decimis hostibus defraudauit: Quæsturam arcis adeptus, nostræ ciuitatis præmia & monimenta fortitudinis quæ de Barbaris cœperat, ex arce surripuit: sellam illam dico argenteis pedibus, & acinacem Mardonij qui Daricos trecentos valet. Et hæc ita sunt pertulgata, vt nemo hominum ignoret. In aliis autẽ rebus nónne est omnium hominũ violẽtissimus?

Insectatio oratorũ, & Androtionis Melanopi, Glauceteæ in primis.

Incitatio ad pœnã, exẽplis seueritatisve terũ in claros viros editis.

A εἰ ἄ μείζω νομίζων, ὥσπερ ὄξιν, ἐκεῖνα τὰ δικήματα, τοὺς μὲν * ἀφίης, τοὺς δ' οὐ; οὐκ ἤδη δῆλος εἶ πεπραγκὼς τὸ πρᾶγμα τούτοις; ἄξιον δέ γε καὶ τοῦτ' εἰπεῖν, ὅσον ὑμεῖς διαφέρετε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μεγαλοφροσύνῃ τῶν ῥητόρων. ὑμεῖς μὲν γὰρ τὰ ὑπὲρ τοῦ πλήθους νενομοθετημένα δεινὰ, ἐάν τις ἢ δημόθεν μισθοφορῇ, ἢ ὀφείλων τοῦ δημοσίου ἐκκλησιάζῃ, ἢ δικάζῃ, ἢ ἄλλο τι ποιῇ ὧν οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσιν, ἀναγιγνώσκετε, καὶ οὐ ταῦτα εἰδότες, ὅτι διὰ πενίαν ποιήσει ὁ τούτων τι ποιῶν· οὐδὲ νόμους τοιούτους τίθεσθε, ὅπως ἐξουσία ἔσται αὐτοῖς ἁμαρτεῖν· ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅπως μή. οὗτοι δ' ὅπως οἱ τὰ αἴσχιστα καὶ τὰ δεινότατα ποιοῦντες, δίκην μὴ δώσουσιν, εἶτα περιπλακίζουσιν ὑμᾶς ἐν τοῖς λόγοις, ὡς αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοί· τοσοῦτον καὶ χαρίτων εἰσπεπτωκότες. καὶ γὰρ ἐκεῖνο, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅσοι ἂν ἐλεύθεροι γίγνωνται· οὐ τῆς ἐλευθερίας χάριν ἔχουσι τοῖς δεσπόταις· ἀλλὰ μισοῦσι μᾶλλον αὐθρώπων ἁπάντων, ὅτι σωίσασιν αὐτοῖς δουλεύσασιν. οὕτω δ' οὐ μόνον οἱ ῥήτορες, οὐκ ἀγαπῶσιν ἐκ πενήτων πλουσίοι γεγονόμενοι· ἀλλὰ περιπλακίζουσι τὸ πλῆθος, ὅτι σώσιδεν * αὐτοῖς ἕκαστος, τὰ ἐν τῇ πενίᾳ καὶ * νεότητι ὑπὸ τοῦ δήματα. ἀλλὰ νὴ Δία, αἰσχρὸν ἴσως ἴσως, ἀνδροτίωνα δεδέσθαι, ἢ γλαυκέτιν, ἢ μελάνωπα· οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἀλλὰ πολὺ αἴσχιον, τὴν πόλιν ἀδικουμένην μὴ λαβεῖν δίκην. καὶ τοῦ τῆς θεοῦ, καὶ τοῦ αὐτῆς ἕνεκα· ἀνδροτίωνί γε, πότερα καὶ πατρῷον τὸ δεδέσθαι; ἀλλ' αὐτοῦ ἴστε, πολλὰς πεντετηρίδας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διατρίψαντα τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδραμόντα, καὶ οὐκ ἀφεθέντα. ἀλλὰ διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ δήματα τὰ ἐν τῇ ἡλικίᾳ; ἀλλὰ καὶ διὰ ταῦτα δεδέσθαι αὐτῷ οὐχ ἧττον προσήκει, ἢ δι' ἅπερ ὑφείλετο. ἢ ὅτι εἰσήει εἰς τὴν ἀγορὰν, οὐκ ὀρθὸν αὐτῷ, καὶ ἐν ταύτῃς τοὺς σωφρόνως βεβιωκότας, αὐτὸς ἦγε εἰς τὸ δεσμωτήριον; ἀλλὰ νὴ μελάνωπος δεινὸν νή δί' ὄξιν, εἰ δεθθεσθαι χρὴ μέλλει; ἀλλὰ προὶ μὲν τὸ πατρὸς αὐτοῦ, οὐδὲν ἂν φλαῦρον εἴποιμι· οὐδ' εἰ πάνυ πολλὰ ἐγὼ προὶ κλοπῆς λέγειν. C ἀλλ' ἔστω ἐκεῖνός γ' ἐμοὶ δίκαιος, οἷον αὖ τιμοκράτης αὐτὸν ἐγκωμιάσειεν, ἀλλ' εἰ χρηστοῦ πατρὸς ὢν πονηρὸς καὶ κλέπτης ἦν καὶ προδοσίας γε ἄλλης, ξία τἀληθῆ ἀπέπεσε· καὶ συνέδρου γεγονότος, κλοπῆς αὖτε τὸ δικαστήριον κατέγνω, καὶ δεκαπλάσιον ἀπέτισε, καὶ παρεπρεσβεύσατο εἰς ἀργυρίου, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ἑαυτοῦ ἠδικηκὼς τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν ἔδει δεδέσθαι, εἰ χρηστοῦ πατρὸς ὢν τοιοῦτος ἦν; οἶμαι γὰρ ἔγωγε, εἴπερ τῷ ὄντι χρηστὸς ἦν πάλις καὶ φιλόπολις, ὑπ' αὐτοῦ ἂν ἐκείνου δεθῆναι αὐτὸν τοιοῦτόν γε ὄντα, καὶ οὕτως αἰσχροῖς ὀνείδεσι περιβάλλοντα ἑκεῖνοι. καὶ τοῦτον μὲν δὴ, ἐῶμεν· γλαυκέτην δὲ σκεψώμεθα, οὐχ οὗτός ἐστιν, ὁ πρῶτον μὲν εἰς δουλείαν αὐτομολήσας, κἀκεῖθεν ὁρμώμενος, καταδύων καὶ φέρων καὶ ἄγων ὑμᾶς; ἀλλὰ πάντες ἴστε ταῦθ' ἃ λέγω· καὶ ὑπὸ μὲν τῶν ὑμετέρων παίδων καὶ γυναικῶν καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων ὅσα λάβοι, δεκάτας ἐκεῖ τῷ ἀρμοσῇ καταθεὶς τούτων ἀκεραίως· τῷ δὲ γ' ἐνθάδε θεῷ, προσβὰς τὴς ἀξιωθεὶς εἶ) ὑφ' ὑμῶν, ὑποστερῶν τὰς ὑπὸ τῶν ὑμετέρων πολεμίων δεκάτας· ἔπειτα ταμιεύσας, ἐν ἀκροπόλει τὰ ἀρίστεια τῆς πόλεως, ἃ ἔλαβεν ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ὑφηρημένος ἐξ ἀκροπόλεως τόν, τε δίφρον τὸν ἀργυρόποδα, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν μαρδονίου, ὃς ἦγε τριακοσίους δαρεικούς; ἀλλὰ ταῦτά γ' οὕτω φανερῶς ἐστιν, ὡς τε πάντας ἀνθρώπους εἰδέναι. ἀλλὰ τἄλλα, οὐ βίαιος ὡς οὐδεὶς ἀνθρώπων, εἶπα

εἶτα φύσαθαί τινος αὐτῷ ἄξιόν ὄζιν, ὥς τε δεῖ τούτοις ἢ τῷ δεκάτῃ τῆς θεοῦ ἀμελῆσαι, ἢ τῆς διπλασίας τῷ ὠσίων χρημάτων; ἢ τὸν τούτοις πειρώμενον σώζειν, τιμωρήσασθαι; καὶ τί κωλύσει, ἅπαντας εἶ πονηροὺς, ὦ ἄνδρες δικασταί; καὶ εἰ δεῖ ταῦτα πλέον ἔξουσιν; ἐγὼ μὲν οἶμαι οὐδέν. μὴ τοίνυν αὐτοὶ διδάσκετε, ἀλλὰ τιμωρεῖσθε καὶ μὴ ἐᾶτε ἀγανακτεῖν, εἰ δεδήσονται ἔχοντες τὰ ὑμέτερα· ἀλλ' ἄγετ' αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς νόμους, οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας ἀλισκόμενοι ἀγανακτοῦσιν, ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ ὄντες, ἕως ἂν τῷ ψευδομαρτυρίων ἀγωνίσωνται· ἀλλὰ μένουσι, καὶ οὐκ οἴονται δεῖν ἐγγυητὰς καταστήσαντες, πεῖσαι· ἔδοξε γὰρ τῇ πόλει ἀπιστεῖν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ᾤετο δεῖν διαφεύγειν τῆς τιμωρίας δι' ἐγγυητῆς καταστάσεως· ἀλλ' ἐνταῦθα μένειν αὐτοὺς, οὗ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῷ πολιτῇ καὶ ζῶσι καὶ ὅτι χρήμασιν ἤδη τινὲς ἐδέθησαν, καὶ ὅτι κρίσεσιν, ἀλλ' ὅμως ὑπέμειναν. ἀνδρὸς μὲν οὖν ἴσως ὄζιν ὁμοίοις τοῖς τινων μεμνῆσθαι. ἀναγκαῖον δὲ πρὸς ἅπασι αὐτοῖς ταῦτα τούτοις. τοῖς μὲν οὖν πρὸ Εὐκλείδου ἄρχοντος, ἐῶ, καὶ τοῖς σφόδρα παλαιοῖς. καίτοι τοῖς χρόνοις, καθ' οὓς ἕκαστοι αὐτῶν ἦσαν, πολλοῦ ἄξιοι δοκοῦντες γεγονέναι τὸν ἔμπροσθεν χρόνον, ὅμως ἰσχυρᾶς ταῦτα τῷ δήμου ὀργῆς ἐτύγχανον, ὅτι τοῖς ὕστερον γενομένοις ἀδικήμασιν. οὐ γὰρ χρόνον τινὰ δικαίως ᾠήθη δεῖν αὐτοῖς ἡ πόλις εἶ), εἶτα κλέπτας. ἀλλὰ ταῦτ' γε τὰ κοινά, ἀεὶ δικαίους. ἐδόκει γὰρ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον οὐ φύσει, ἀλλ' ὅτι βουλόμενοι, τῷ πιστεύσαντι ἕνεκεν, δίκαιος ὁ τοιοῦτος γεγονέναι αἰθέρος πος. ἀλλὰ μετ' Εὐκλείδου ἄρχοντα, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν, θρασύβουλον τὸν κολλυτέα ἅπαντες μέμνησθε δὶς δεθέντα, καὶ κειθέντα ἀμφοτέρας τὰς κρίσεις ἐν τῷ δήμῳ. καίτοι τῷ ἐπὶ πειραιῶς, ὃ ἀπὸ φυλῆς ἔστ' ἰών. ἔπειτα φιλέψιον τὸν λαμπρέα. ἔπειτα ἀρχῦνον, τὸν κολυττέα, ἄνδρα χρηστὸν καὶ δημοτικὸν, ᾧ δεῖ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, πολλὰ ἀπωδύσαντα. ἀλλ' ὅμως τοῖς νόμοις ᾤετο δεῖν καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁμοίως ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἀδυνάτοις, οὕτω καὶ ἐφ' ἑαυτῷ ἰσχύειν· καὶ ἐφυλάττετο ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ πολλὰ ἔτη, ἕως τὰ χρήματα ἀπέπεσεν, ἃ ἔδοξε τῆς πόλεως ὄντα ἔχειν. ἐπὶ δὲ καλλίστρατος, δυσίμυιος, ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτῷ, οὐκ ἐπιθέτου τόμοις, μυρρινίδης ὁ ἀρχίνου υἱός, τὸν κατειλημμένον φυλῇ, καὶ μετὰ γε τοὺς θεοὺς αἰτιώτατος ὄντος τῆς καθόδου τῷ δήμῳ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ πεπολιτευμένῳ, ἐστρατηγηκότος πολλάκις. ἀλλ' ὅμως ἅπαντες ἦσαν ὑπήκοοι τοῖς νόμοις. καὶ οἱ ζαμίαι ἐφ' ὧν ὁ σπερχόδομος ἐνεχρήσθη, καὶ οἱ τῷ τῆς θεᾶς, καὶ οἱ τῶν ἄλλων θεῶν, ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ ἦσαν, ἕως ἡ κρίσις αὐτοῖς ἐγένετο. καὶ οἱ δεῖν τὸν σῖτον ἀδικεῖν δόξαντες, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἅπαντες βελτίους ἀνδρὸς ἰώνος ὄντες. εἶτα τούτοις μὲν ἐδόκει κύριος τοῖς πάλαι κειμένοις εἶ) νόμοις καὶ διδωσένην δίκην αὐτοὺς κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους δι' ἀνδρώνα δὲ καὶ γλαυκέτην καὶ μελάνωπα, κρίνον δεῖ γενέσθαι νόμον; δεῖ τοὺς ἑαλωκότας, καὶ ἐφ' ὧν κεκειμένοις κατὰ τοὺς πάλαι κειμένους νόμους, καὶ δόξαντας ἔχειν ἱερὰ χρήματα καὶ ὅσια; εἶτ' οὐ καταγέλαστος δόξει ἡ πόλις εἶ), εἰ τοῖς ἱεροσύλοις, ὅπως σωθήσονται, νόμον φανεῖται πεθεμένη; ἐγὼ γ' οἶμαι· μὴ τοίνυν ἐάσητε ὑμᾶς αὐτοὺς ὑβρίζεσθαι, μηδὲ τῷ πόλιν· ἀλλ' ἀναμνησθέντες ὅτι εὔδημον τὸν κηδαθηναιέα, νόμον δόξαντα θεῖναι οὐκ ὀλιγοδέον, οὐ πάλαι, ἀλλ' ἐπ' ἀνδρὸς ἄρχοντος, ἀπεκτείνατε· καὶ φίλιππον τὸν φιλίππου τῆς ναυκλείδου υἱὸν, μικροῦ μὲν ἀπεκτείνατε,

A Parcendum igitur illorum cuiquam est, vt propter istos vel deæ decimæ negligantur, vel duplex solutio publicæ pecuniæ: an iste potius taliũ sedulus defensor puniendus? Ecquid verò prohibet, quò minus oẽs improbi sint, vbi tam lucrosa fuerit improbitas? Nihil, mea quidem opinione. Ne igitur ipsi docearis sed puniatis: neque sinite, vt indignentur, se ob rapinas opum vestrarum in vincula coniici: sed legibus eos subiicite. Neq; n. qui peregrinitatis dãnatur ægrè ferunt se in hoc esse domicilio, dũ falsi testimonij causa agitur: sed manent, neque putant, vadibus datis esse obambulandum. Visum n. est ciuitati, fidẽ eis nõ esse habendam: neque cõmittẽdũ, vt per speciem vadium cõstitutionis impunè elaberentur: sed vt ibi manerent, vbi ex aliis quoque ciuibus multi. Nam & ob pecunias multi iam vincti sunt, & propter iudicia & tamen id non recusarunt. Insuane: quidẽ fortassis est nominatim meminisse de aliquib. sed idem necessarium tamẽ, illos cum istis cõparare. Eos aũt qui ante prætorem Euclidem fuerunt, omitto, & illos omnino veteres. Qui quanquam, suis quiq; tẽporibus, præclarissimè sese gessisse anteacta ætate viderentur: tamen ob admissa deinde facinora vehementẽ populi iracundiã sunt experti. Nõ. n. eos ciuitas ad tempus duntaxat oportere iustos esse putabat, pòst verò peculatores: sed in administranda republica iustitię perpetuò obseruãtes. Nã alioquin eius generis homo non natura probus extitisse, sed intuitu id egisse videbatur, vt fidem sibi præstrueret, quò postea maiore lucro iniquus esset. Sed post Euclidem prætorem, Iudices, primùm Thrasybulũ Colyttensem omnes meministis bis in vincula coniectũ. & vtrũq; id iudiciũ apud populũ esse factum? quanquam is & vnus è Piræeo & Phyle, ac vindex liberatis extitisset. Deinde Philepsium Lamprensem. Mox Argyrium Colyttensem, virum humanum & B popularem, & commodorum plebis studiosissimũ: is tamen censuit, eandem esse debere in se quoq; legum seueritatem: quæ in tenuissimos homines & inopes valeret: atque in domicilio plebis multos annos mansit, dum eam pecuniam, quam ciuitatis habere putabatur, dissoluisset. Neque verò Callistratus homo potens in republica, & consobrinus eius, leges ad illum subleuandum tulit: & Myronides Archini filius, illius qui Phylem occupauit, & post deorum immortalium opem, vnum maximè omnium autor, populi in integrum restituendi fuit: & alia multa præclara gessit in republica, & exercitum duxit: sed tamen hi oẽs in legibus acquieuerunt. questores item, sub quibus ęrarium cõflagrauit, cùm Palladis, tum reliquorum deorum, in hoc domicilio fuerũt, donec iudicium de eis esset factum: & qui rem frumentariam mala fide administrasse putabãtur, aliique multi, Iudices, qui fuére omnes viri Androtione meliores. Cùm igitur his veteres leges latas esse oportuerit, & hi vitaris legibus pœnas dare sint coacti: Androtionis Glaucetæ & Melanopi gratia, noua lex est sancienda: propter eos, inquam, qui damnati sunt & veteribus legibus iudicati, quos habere constat pecuniam tum sacram, tum publicam? Nónne publicè ridebitur nostra ciuitas, si legem tulerit, quę sacrilegos tueatur? Ego quidem opinor. Ne sinatis igitur vos ipsos affici contumeliis, neque rempub. sed recordati, vos Eudemum Cydathenaũ, quòd legem pernicosam rogare videretur, non olim, sed Euadro prætore interfecisse: & Philippum Philippi nauicularij filium, propemodum occidisse. C

sed quia ipse magna pecunia litem sibi contrà æstimarat,& paulò plura suffragia tulerat, ignominia notasse tamen:eandem iracundiam etiam contra istum nunc concipite:illud super hæc omnia cogitantes,quidnam vobis accidisset,si iste vnus homo legationem vobis obiisset.Nihil enim esse puto,quo abstinuisset. Videtis nimirum eius ingenium. Nam lex quam rogare fuit ausus,mores eius ostendit.Narrabo autem vobis,Iudices, quo pacto Locris leges ferre soleant.nihil enim vobis nocuerit exemplum aliquod audiuisse,tale præsertim,quo laudata respublica vtitur.Nam illi vsque adeò censent veteribus legibus vtendum, & instituta patria ornanda esse: non ad cuiusuis libidinem & iniuriarum impunitatem leges ferendas:vt si quis legem nouam rogare velit, collo in laqueum inserto id facere cogatur. Quæ lex si honesta & vtilis videtur:autor eius viuit & abit.sin minus:periit,constricto laqueo. Proinde nouas rogare leges non audent:sed veteribus religiosè vtuntur.ac longissimo tempore, Iudices, vna lex apud eos noua perlata esse fertur. Nam cum ibi receptum esset,si quis excussisset alteri oculum,vt & ipsi oculus excuteretur,nec id supplicium vlla redimi pecunia posset:quidam comminatus fertur inimicus inimico,vnum oculum habenti,se illi eum vnum oculum excussurum.Eas minas luscus ille ægrè ferens,cum sibi in cecitate vitam morte acerbiorem fore putaret,fertur ausus esse ferre legem:Si quis oculum luscо excusserit,illi contrà vtrunque eripiendum: vt pari calamitate vtrique conflictentur. & hanc solam legem sanxisse feruntur Locrenses amplius quàm ducentis annis.At vestri oratores, Iudices, primùm singulis ferè mensibus, leges sibiipsis conducibiles ferunt.Deinde ipsi homines plebeios in carcerem ducunt,quando cum potestate sunt: idem ius in se valere non patiuntur. Denique Solonis leges olim approbatas,quas maiores nostri sciuerunt,ipsi abrogant:suis quæ lædendæ reipublicæ sunt,vos vti oportere censent.Nisi igitur istos punitis:primo quoque tempore multitudo belluis istis seruire cogetur.Neque verò vos præterit,Iudices, si acriter animaduertatis,minus eos improbos futuros:sin minus,multos fore petulantes:qui dum vestri studium & reipublicæ simulant,vos ludificentur. Vt autem de ea lege aliquid dicam,quam eum exemplum vice allaturum audio,ac dicturum,se illam imitatum & secutum,qua continetur:Non vinciam vllum Athenienſem, qui vades dederit tres, eiusdem census:nisi quis ad vrbem prodendam, aut populare statum abrogandum conspirauerit,aut emptor vectigalium, aut sponsor,aut coactor, pecuniam non numerarit: audite me de hac etiam. Non enim dicam,ipsum Androtionem in carcerem ciues duxisse,& vinxisse,hac lege non abrogata: sed illud edocebo vos.quamobrem hæc lex lata sit. Est enim constituta,non in eorum gratiam, de quibus iudicium factum est,qui causam in prætorio dixerunt: sedpropter eos,qui nondum in iudicium venerunt: ne aut propter vincula suam causam incommodius agant,aut prorsus imparati circumueniantur.Iste verò,quæ his,qui causam non dixerunt, patrocinantur,quasi ad omnes pertinerent, apud vos dicturus est.Sic autem ego rem explicabo,vt me vera loqui, euidenter intelligatis.Nec enim si ita esset,Iudices, vobis liceret pronunciare,quid sit luendũ,aut soluẽdum.Nam Luendi verbo etiam vincula continẽtur. Nõ igitur,inquam,licuisset,vinculorum meminisse:

Exemplũ Locrensiũ in ferendis legib.cum licẽtia oratorum cõparatum.

Refutatio legis, quã fe Timocrates imitatũ esse profitetur.

A χρημάτων ὃ πολλῶν, αὐτὸς ἐκείνου αὖτι τιμωμένου παὶ ὀλίγας ψήφους ἠτιμώσατε.ταύτην τοίνυν ὀργὴν ἢ νῦν δεῖ τοῦτον λαβέτε.ἐκεῖνο πρὸς τούτοις ἅπασιν ἐνθυμηθέντες,τί ποτ' ἂν ἐπάθετε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, εἰ ἕνὸς ἐξ ὧν ἐπρέσβευσεν ὑμῶν ἕκαστος δεῦρο ἀφῖκτο.οὐδὲν γὰρ οἶμαι δεῖν τοιοῦτον εἶναι, ὅτου μὴ ἀπέχετο.ὁρᾶτε δὴ τοίνυν δεινότητα αὐτοῦ. ὁ μὲν νόμος,ὃν ἐτόλμησε θεῖναι,τὸν τρόπον αὐτοῦ δείκνυσι.βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐν λοκρικοῖς ὡς νομοθετοῦσι,διηγήσασθαι.οὐδὲν γὰρ χείρους ἐστὲ τῶν ἐκείνου μαθητῶν ἀκούοντες· ἄλλως τε καὶ ἡ πόλις δύνομον μὴ χρῆται. ἐκεῖνοι μὲν οὕτως οἴονται δεῖν τοῖς πάλαι κειμένοις χρῆσθαι νόμοις, μὴ τὰ πάτρια παρεισέλλειν,καὶ μὴ πρὸς τὰς βουλήσεις,μηδὲ πρὸς τὰς δημιούσεις τῶν ἀδικημάτων* νομοθετῆσαι, ὡς τε ἄν τις βούληται νόμον καινὸν τιθέναι, ἐν βρόχῳ τὸν τράχηλον ἔχων νομοθετεῖ.καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ καλὸς καὶ χρήσιμος εἶναι ὁ νόμος,ζῇ ὁ τιθεὶς καὶ ἀπέρχεται. ἐὰν δὲ μή,τέθνηκεν* ὁ παρασχεθεὶς τὸ βρόχου. καὶ γάρ τοι καινοὺς μὲν οὐ τολμῶσι τιθέναι νόμους· τοῖς δὲ πάλαι κειμένοις ἀκριβῶς χρῶνται. ἐν πολλοῖς δὲ πάνυ ἔτεσιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἷς λέγεται παρ' αὐτοῖς νόμος καινὸς τεθῆναι. ὅστος γὰρ αὐτόθι νόμου.ἐάν τις ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἀντεκκόψαι ἀνθρακεῖν τὸν ἑαυτοῦ, καὶ οὐ χρημάτων τιμήσεως οὐδὲ μιᾶς ἀπειλῆσαί τις λέγεται ἐλθεῖν ἐφ' ἑνὶ ἐχόντι ὀφθαλμὸν,ὅτι αὐτὸς ἐκκόψει τὸν τοῦτον τὸν ἕνα.ὑμοῦμαι δὲ ταύτης τῆς ἀπειλῆς,χαλεπῶς ἂν ἔχοντος καὶ τοῦ ἑτέρου ὀφθαλμοῦ,καὶ ἡμιόλιος ἀβίωτον εἶναι αὐτῷ τὸν βίον τὸν παθόντι,λέγεται τολμῆσαι νόμον εἰσενεγκεῖν,ἐάν τις ἕνα ἐχόντος ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἀμφω ἀπεκκόψαι ἀνθρακεῖν ἵνα τῇ ἴσῃ συμφορᾷ ἀμφότεροι χρῶνται. καὶ τοῦτον μὲν λέγουσι λοκροὶ θέσθαι τὸν νόμον ἐν πλείοσιν, ἢ ἑξακοσίοις ἔτεσιν. οἱ δὲ παρ' ὑμῖν ῥήτορες, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρόσφορον μὲν ὅσοι μέλλουσι μικροῦ δέουσι νομοθετεῖν τὰ ἑαυτοῖς συμφέροντα.ἔπειτα αὐτοὶ μὲν τοὺς ἰδιώτας εἰς τὸ B δεσμωτήριον ἄγουσιν,ὅταν ἄρχωσιν. ἐφ' αὐτοῖς δ' οὐκ οἴονται δεῖν τὸ αὐτὸ δίκαιον εἶναι τοῦτο.ἔπειτα τοὺς μὲν ἐκ πολλῶνος νόμους τοῖς πάλαι δεδοκιμασμένοις,οὓς οἱ πρόγονοι ἔθεντο,λύουσιν αὐτοί. τοῖς δ' ἑαυτῷ, οὓς ἐὰν ἀδικῇ τῆς πόλεως τιθέασι,χρῆσθαι ὑμᾶς οἴονται δεῖν. εἰ οὖν μὴ τιμωρήσεσθε τούτους· οὐκ ἂν φθάνοι τὸ πλῆθος τούτοις τοῖς θηρίοις δουλεῦον. εὖ δ' ἴστε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ,ὅτι ἐὰν μὲν σφόδρα ὀργίζησθε,ἧττον ἀσελγανοῦσιν. ἐὰν δὲ μή,πολλοὺς τοῖς ἀσελγεῖς* δώρήσεται καὶ τοὺς ὑβρίζοντας ὑμᾶς,ὅτι τῇ τε φιλοτιμείᾳ προφάσει.ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἴπω τοῦ νόμου, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὡς ἀκούω μέλλειν αὐτῷ λέγεσθαι χρῆσθαι τοῦτον,καὶ φήσειν ἀκόλουθον αὐτῷ τεθεικέναι, ἐν ᾧ ἐνιοῦ δ' ἔστω ἀθλητῶν οὐδένα, ὃς ἂν ἐγγυητὰς ξένης καθίσῃ, τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας· πάλιν ἐάν τις ὅτι προδοσίᾳ τῆς πόλεως,ἢ ὅτι καταλύσει τὸ δήμου σωτῆρα ἁλῷ,ἢ τέλος φριάμβους,ἢ ἐγγυησάμβους,ἢ ἐκλέγων,μὴ καταβάλῃ· ἀκούσατε μου καὶ περὶ τούτου.οὐ γὰρ ἐρῶ,ὅτι αὐτὸς ἀνθρακῶν ἦλθεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ ἔδει τούτου κειμένου τῷ νόμῳ· ἀλλ' ἐφ' οἷς κεῖται ὁ νόμος ἔστι, διδάξω ὑμᾶς. ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἐκ ὅτι τοῖς κεκριμένοις μὴ γιγνωσκόμενοις κεῖται· ἀλλ' ὅτι τοῖς ἀκρίτοις;ἵνα μὴ δεῖ τὸ δεδεσθαι χεῖρον ἀναγκάζοιντο ἀγωνίζεσθαι, ἢ μὴ παντάπασιν ἀνθρακώδεσι εἶεν ἔτοσι ἦ,ἀ ὅτι τοῖς ἀκρίτοις κεῖται, ὡς περὶ πάντων εἰρημένα μέλλει πρὸς ὑμᾶς λέγειν.ὡς δ' σαφῶς γνώσεσθε ὅτι ἀληθῆ λέγω, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ.οὔτε γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἐξὸν ὑμῖν τιμᾶν,ὅ,τι χρὴ παθεῖν,ἢ ἀποτίσαι.ἐν δὲ τῷ παθεῖν μὴ ὁ δεσμὸς ἐνι.ἐκ ἂν οὖν ἐξὴν δεσμῷ τιμῆσαι.

C

οὔτ'

οὔτ' ὀσῶν ἐνδεικῖς δεῖ τινι ἢ ἀπαγωγὴ προστεγέγραπτο αὖ ἐν τοῖς νόμοις, τὸν ἢ ἐνδεικνύντας ἢ ἀπαγθέντα δημοσίων οἱ ἕνδεκα ἐν τῷ ξύλῳ. εἰπερ μὴ ἐξεῖη ἄλλως, ἢ τοῖς δημοσίοις τῆς πόλεως, ἢ ὅπῃ καταλύσει τὸ δῆμος συνιόντας, ἢ τοῖς τὰ τέλη ὠνουμένοις, ἢ μὴ καταβάλλοντας δῆσαι. νυνὶ δ', ταῦθ' ὑμῖν τεκμήρια ἔσται, ὅπ ἐξεστι δῆσαι. σαφῶς γὰρ ἤδη ἄκυρα αὖ ἰῶ τὰ πεπραγμένα. εἶεν τί δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ τοῦ γράμμα αὐτὸ μόνον καθ' αὑτὸ οὐκ ἔστι νόμος, τὸ, οὐδὲ δήσω ἀθλιαίων οὐδένα; ἀλλ' ἐν τῷ ὅρκῳ τῷ βουλευτικῷ γέγραπται ἵνα μὴ συνιάμβροι οἱ ῥήτορες οἱ ἐν τῇ βουλῇ δεσμόν κατά τινος τῶν πολιτῶν λέγοιεν. ἄκυρον ἓν τῷ δήσαι τὸν βουλῶ ποιοῦν ὁ νόμος τὸ προστεγέγραπται πρὸς τὸν ὅρκον τὸν βουλευτικόν· τὸ προστέγραπται, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν ὑμέτερον. ἅπαντων γὰρ κυριώτατον ἐστὶ δῆσαι τὸ δικαστήριον, καὶ ὅ, τι γνοίη, τοῦτο πάσχειν τὸν ἀλόντα, ἀναγνώσεται δ' ὑμῖν αὐτὸ τοῦτο ἕνεκα τοῦ τὸν ἡλιαστῶν ὅρκον. λέγε σύ.

Ορκος ἡλιαστῶν.

Ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, καὶ τὰ βουλῆς τῶν πεντακοσίων, καὶ τὸν ἄρχοντα· ἀψηφιοῦμαι δ' ἐάν τις καταλύῃ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, οὐδὲ ἐάν τις καταλύῃ τὰ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ἢ λέγῃ, ἢ ὅπῃ ψηφίζῃ ταῦτα, οὐδὲ πείσομαι· οὐδὲ τοῦ χρέα τοῦ ἰδίων ἀποκοπὰς, οὐδὲ γῆς ἀναδασμὸν τῆς Ἀθηναίων, οὐδὲ οἰκιῶν, οὐδὲ τοὺς φυγάδας καταξω, οὐδὲ ὧν θανάτου κατέγνωσαν, οὐδὲ τοὺς μένοντας ἐξελῶ παρὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους, καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, καὶ τῆς βουλῆς· οὔτ' αὐτὸς ἐγὼ, οὔτ' ἄλλον οὐδένα ἐάσω. οὐδὲ ἀρχὴν καταστήσω ἀφ' ἧς ἂν ἄρχειν ἀνασθήσων ὄντα ἐπέρας ἀρχῆς, καὶ τοῦ ἐννέα ἀρχόντων, καὶ τὸ ἱερομνήμονος, καὶ ὅσοι μετὰ τοὺς ἐννέα ἀρχόντων κωλαμβάνονται ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ κήρυκος, καὶ πρεσβείας, καὶ συνέδρων. οὐδὲ δὶς τὼ αὐτὼ ἀρχὴν τὸν αὐτὸν ἄνδρα. οὐδὲ δύο ἀρχὰς ἄρξω τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ. οὐδὲ δῶρα δέξομαι τῶν ἡλιάσεως ἕνεκα, ὅτ' αὐτὸς ἐγὼ, οὔτ' ἄλλος ἐμοὶ, ὅτ' ἄλλοι εἰδότος ἐμοῦ· οὔτε τέχνῃ, οὔτε μηχανῇ, οὐδὲ μιᾷ. καὶ γέροντα οὐκ ἔλαττον, ἢ ἑξήκοντα ἔτη· καὶ ἀκροάσομαι τῶν τε κατηγόρου, καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ὁμοίως ἀμφοῖν, καὶ δίκα ψηφιοῦμαι περὶ αὐτῶν οὗ ἂν ἡ ἡ δίωξις. ἐπόμνυμι Δία, Ποσειδῶνα, Δήμητρα, καὶ ἐπάρωμαι ἐξώλειαν ἐμαυτῷ, καὶ οἰκίᾳ τῇ ἐμαυτοῦ, εἴ τι τούτων παραβαίνοιμι. δ' ὁρκοῦσι γ', καλὰ πολλὰ κἀγαθὰ ἔσται. εὐορκοῦσι δ' οὐκ ἔνι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδὲ δήσω ἀθλιαίων οὐδένα. τὰ γὰρ κεινοῦντα τὰς κείσεις ἁπάντας τὰ δικαστήρια ὄζειν, οἷς ἐξουσία ὄζει, καὶ δεσμὸν καὶ ἄλλο ὁ τι βούλωνται καταγνώσκειν. ὡς μὲν οὖν ἔξεστιν ὑμῖν δεσμὸν καταγνώσκειν, * ταύτην ὅπῃ δείκνυμι ὡς δὴ τὰ δεδικασμένα ἄκυρα ποιεῖν, καὶ δεινὸν καὶ ἀνόσιόν ἐστι, καὶ δήμου κατάλυσις, φασὶν ἅπαντες ὁμολογήσειν. ἡ γὰρ πόλις ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, νόμοις καὶ ψηφίσμασι διοικεῖται. εἰ δέ τις τὰ ψήφω κεκρυμμένα νόμῳ καινῷ λύσει, τί πέρας ἔσται, ἢ πῶς τοῦτον δίκην ὀφλήσει νόμον παρασπάσας, ἀλλ' οὐκ ἀνομίαν; ἢ πῶς οὐ τῆς μεγίστης ὀργῆς ὁ τοιοῦτος νομοθέτης ἄξιος ἐστιν; ἐγὼ μὲν γὰρ τῆς ἐλάττης νομίζω, οὐ μόνον ὅτι τοῦτον τὸν νόμον ἔθηκεν. ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁδὸν δεικνύει καὶ ἐπὶ δικαστηρίων καταλύσεως, καὶ ἐπὶ τὴν φυγὴν λῶν καθόδου, καὶ ἐπὶ τὴν ἄλλων τὴν δεινοτάτων. τί γὰρ κωλύει, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις χαλεπαίνων ἀπαλλάξει, ὁ τοιοῦτον νόμον θεὶς, ἕτερον φανῆναι ἀλλοτινὴν τῆς πόλεως ἰσχυροτάτων καταλύσοντα νόμῳ καινῷ; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι ἐδὲν ἀκέω δ' ἐγωγε καὶ τὸ πρότερον οὕτω καταλυθῆναι τὴν δημοκρατίαν,

A neq. quos alicui liceat deferre aut abducere, in legibus ad scriptum fuisset. Delatum verò aut abductum vinciunto vndecimuiri in cataſta: si non licuisset alios, nisi qui ad prodendam vrbem, aut ad popul rem statum abrogandum cõspirasset, aut vectigalium redemptores, qui pecuniam non numerassent, vincire. Nunc hæc certissima vobis argumẽta sint, licere vincire: quia alioqui mulctæ prorsus irritę forent. Deinde scriptum illud, Athenienses, ipsum per sese nõ est lex: Neq. vinciam vllum Athenienſium: sed in iure-iurando senatorio continetur: vt ne oratores in senatu ciuem aliquem per conspirationem in vincula cõiiciãt. Solon igitur, vt senatui vinciendi potestatem adimeret: hanc appendicẽ adiecit, ad senatorium, non ad vestrum iusiurandum pertinentem. Nã summam iudiciciorum voluit esse autoritatem, & quicquid ea decreuissent, id dãnato esse perpetiendũ: & ob hoc ipsum vobis Heliastarum iusiurandum recitabitur. Lege tu.

B IVSIVRANDVM HELIASTARVM.

*Pronunciabo secundũ leges & decreta populi Athenienſis, & senatus quingentorum. Tyrannidẽ verò, aut paucorum dominatum, mea sentẽtia non cõprobabo, neq. si quis populi Athenienſis libertatem oppresserit, aut quicquam contra hæc dixerit, aut decreuerit, cõcedam. neq. nouas tabulas priuatim, neq. agrorum Athenienſium diuisionem, nec ædium, neq. exules reuocabo, neq. capitis damnatos: neq. eos qui manent, expellam contra leges receptas, & decreta populi Athenienſis & senatus, neque egomet ipse, neque alium sinam: neque magistratum creabo, vt is imperet, antequam de alio gesto magistratu rationes retulerit, siue sit nouemuir, siue põtifex, siue quicunque cum nouemuiris eodem die creantur, siue præco, siue legatus, siue assessor: neq. bis eundẽ magistratum eundem virum, neq. binos magistratus eundem gerere sinam eodem anno: nec accipiam munera propter Heliæam, vel ipse ego, vel quisquam alius mihi, vel alij me conscio, non fraude, non machinatione vlla: & senatus sum annos non pauciores triginta: & audiam tum accusatorẽ, tum reum æquo animo ambos: & sententiã de eo ferã quod est in controuersia positum. Adiuro Iouẽ, Neptunum, Cererem, & ipse mihi exitium imprecor, & familiæ meæ, si quid horũ neglexero & violaro. Sin bona fide præstitero: præclara mihi & bona multa eueniant. Hic verò non ineſt, Iudices, neq; vinciam vllum Athenienſium. Nã iudicia sũt, quæ omnes causas iudicent: & his potestas dãtur, & vincula, & quãuis aliam mulctam infligẽdi. Licere igitur vobis damnare vinculis, per hæc ostendo. Res autem iudicatas rescindere, & iniquum & nefas esse: & status popularis euersionem: inter omnes constare opinor. Nostra enim vrbs, Iudices, legibus & decretis regitur. Si quis autem ea quæ suffragio iudicata sunt, noua lege abrogarit, qui finis reperietur? Lex ea dicenda potius erit, an legum interitus? An nou grauissimum supplicium talis legislator meretur? extremũ mea quidẽ opinione: nõ modò quòd hanc legem tulit: sed quia viam ostẽdit aliis & tollẽdi iudicia, & exules reuocãdi, & atrocissima quæque conficiendi. Quid enim prohibet, Iudices, si nunc iste triumphans discesserit, tali lege perlata, quò minus alius exoriatur, qui summum aliquod reipub. præsidiũ noua lege demoliatur? Equidẽ opinor nihil. Siquidẽ audio prius etiã sic popularẽ statũ fuisse oppressum:

Vinculorum abrogãtione malitiosè abrogari rempublicam.

C

cùm primum violatarum legum accusationes sublatæ essent,& perempta iudiciorum autoritas. Fortassis autem aliquis obiecerit, ne dissimili horum & illorum temporum statu,de oppressione libertatis loqui. Atqui,Iudices,etiam talium rerum semina spargere in repub.nemo debet, & si * nunquã exoritura sint: sed quisquis tale quicquã vel dicere, vel agere instituerit,puniendus est. Quàm callidè autem vobis nocere decreuerit: operęprecium est audire. Nã cum videret,omni tempore & proceres,& plebeios omnes sẽtire,leges causas esse publicæ felicitatis: secum meditatus est,qua ratione illas, animaduertente nemine,destrueret. In quo facinore si deprehenderetur: ne tamen iniquè aut imprudenter admisisse quicquã videretur. Id igitur facturus quod fecit,rationem inuẽnit eam,vt lege leges euerteret: vt eius iniuriæ beneficij pernicies salutis nomen adipiscerentur. Nã & quæ rempub.conseruant, sunt leges:& quã iste tulit, cum his nulla ex parte consentiẽtem, lex. Nominis igitur humanitatem,quam vos maximè amplectimini, perspexit:idémq. ꝙ in experiundo contrariã vim esset habitura,despexit. Age verò per deos,est-ne vel præses aliquis, vel senator qui tale quid vnquam approbarit,qualia in ista lege continẽtur?ego neminem esse puto. Id igitur quomodo est suffuratus? Suis sceIn aduocatos Timocratis. lerib. legis nomen imposuit. Nec enim stolidè, aut temerè,sed sobrij & præmeditati accedunt ad vos lẽdendos. atq. hoc ipsum agunt nõ isti solum, sed & multi magistratuum: qui mox huc progressi isti patrocinabuntur:non mediusfidius vt Timocrati gratificẽtur: Cur enim? sed quia vnusquisq. legẽ hanc è re sua esse putabit. Quẽadmodum igitur isti mutuas ad vos decipiendos tradunt operas: sic & vos ad vestri defensionem conspirare debetis. Proinde cuidam interrogãti,quãobrẽ talia scribere voluisset,& periculosam huius iudicij aleã sibi videri, cõmemorãti respõdit,delirare eum,qui illa diceret:se enim Androtionẽ defensorẽ habiturum:atq; per otium tales orationes euenisse de rebus omnibus:vt satis sciret,actionẽ hãc sibi minimè fraudi futuram. Itaq. mirabor impudentiã tum istius,tum illius:istius, si aduocarit eum:illius,si vocatus accesserit,& defendet. Nam ex eo palàm apparebit, legẽ istã in eius cõmodũ esse latã,non propter ciuiũ cõmunitatẽ. præstiterit tamen vos de illius actis in republica quędã audisse:& ex illis ea quorum socius iste fuit,propter quæ iste non minore quàm ille odio dignus est. Dicã autẽ nihilo plura quàm vos audiuistis:nisi fortè vestrũm aliqui iudiciis Euctemoni dictatis non interfuerunt.ac primùm, id quod ei maximos animos facit, eius pecuniæ exactionẽ excutiamus:qua vos omnes cum isto bono viro diuexauit. Nã accusato Euctemone,quasi is vestra tributa detineret,atq.pollicitus,se id ostẽsurum, vel de suo depẽsurũ:decreto magistratum qui sorte obuenerat,abrogauit,per eámq.specié ad exactionẽ obrepsit,istũq.designauit, corporis infirmitatẽ causatus: vt,inquit,in administratione me adiutet. Habitis deinde his de rebus concionibus,trium rerũ vobis optionẽ dari dixit:aut.n.sacra vasa cõflãda esse, aut denuò tributa pẽdẽda,aut ęs alienũ exigendũ. Cũ autẽ vobis placuisset,sicuti par erat,ęs alienũ potius exigi: spe vos subducẽs, & autoritate fretus.quã per illa tẽpora nactus erat,receptis legibus vtẽdũ sibi esse non cẽsuit:aut, si quid in his desideraretur,alias rogãdas: sed apud vos decreta fecit acerba, & legib. cõtraria,

Exagitatio actorum Androtionis,ex oratione contra illum habita,repetita: quæ maiori curæ fuisse accusatori videtur, quã salus reipublicæ.

A ψηφισμάτων πρῶτον γραφὰς καταλυθείσας, καὶ τὴν δικαστηρίων ἀκύρων γιγνομένων. ἴσως μὲν οὖν ἄν τις ὑπολάβοι, ὅτι οὐκ ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων νῦν καὶ τότε, λέγω περὶ καταλύσεως τοῦ δήμου. ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ καταβάλλειν ἐν τῇ πόλει οὐδένα, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιούτων πραγμάτων· οὐδὲ εἰ μή πω ἂν ἐκφύοι· ἀλλὰ καὶ τὸν ἐγχειροῦντα λέγειν, ἢ ποιεῖν τὸ τοιοῦτον δίκαιον διδόναι· ὅτι τίνων καὶ τέχνῃ κακῶς ἐνεχείρησε ποιεῖν ὑμᾶς ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. ὁρῶν γὰρ ἐκάστοτε πάντας, καὶ τοὺς πολιτευομένους καὶ τοὺς ἰδιώτας τοὺς νόμους τῆς πόλεως ἀγαθῶν αἰτίους ὑπολαμβάνοντας. ἐσκόπει πῶς λήσει τούτοις καταλύσας. κἂν ἀρ' ἁληθῆ τοῦτ' ποιεῖν, μὴ δόξῃ δεινὸν μηδὲ ἀναγκαῖον μηδὲν εἰργάσθαι. οὗτος οὖν τοῦτ' ποιῶν ὃ πεποίηκε, νόμῳ τοὺς νόμους καταλύσας, ἵνα τἀδικήματ' ἀφῇ, τὸ τῆς σωτηρίας ὄνομ' ἔχει. οἵτε γὰρ σῴζοντες τὴν πόλιν εἰσὶ νόμοι. ἔνιοι δ' ἔθηκεν, οὐδὲν σφίσιν τῆς αὑτῆς ἔχοντα, νόμους. Τὴν μὲν οὖν τοῦ ὀνόματος φιλανθρωπίαν, ὅτι ταύτην μάλιστα προσῆκεν, καὶ εἶδεν. τὴν δ' ἀχρειότητα, ὅτι τἀναντία ἔχουσα φανήσεται, παρεῖδε. φέρε γὰρ πρὸς Διός ἐστιν ὅς τις αὖ, ἢ πρόεδρος ποτ' ἐπιψήφισεν, ἢ ῥητόρων πύποτ' ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένων; ἐγὼ μὲν οὖν οὐδένα οἶμαι. πῶς οὖν τὸ δ' ὑπέδυ; νόμον ἔθετο ὄνομα τοῖς αὑτοῦ κακουργήμασιν· οὐ γὰρ ἁπλῶς οὐδ' ὅπως ἔτυχε πιοῦσι κακῶς ὑμᾶς, ἀλλ' ἐσκεμμένως· καὶ τοῦτ' αὐτὸ * πρὸ τούτου μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν πολιτευομένων, οἳ τοῦτο, παιδιᾶς, αὐτίκα δὴ μάλα συναπολοῦνται. οὐ μὰ Δί' οὐ τιμωρεῖται χαίρουσα βουλόμενοι. πόθεν; ἀλλ' αὐτοῖς συμφέρειν ἕκαστος ἡγούμενος ἢ νόμον. ὥσπερ τοίνυν οὗτοι σφίσιν αὐτοῖς βοηθοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς· οὕτω δεῖ καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς βοηθεῖν. καί τοι ἀπορῶ τίνος αὐτόν, ὅτου ἕνεκα τοιαῦτ' ἠθέλησε γράφειν, καὶ διεξιέναι, ὡς χαλεπὰν ἀγῶνα ὑπολαμβάνοι τόνδε πυθόμενος τὴν ταῦτα λέγοντα ἔφη. συμπαρέσεσθαι γὰρ αὐτῷ πολλοὺς ἑαυτῷ, καὶ τοιούτους λόγους, φιλανθρώπους ἐσκέφθαι περὶ πάντων. ὡς δ' οὐδένα ὅπου οὐδεὶς αὐτῷ ἠθέλησε φλαῦρον εἰπεῖν ὑπὸ τῆς γραφῆς τῆσδε. καὶ δῆτα καὶ τεκμήριον τοῦ ἀπαραχωρήτου τοῦ τούτου, καὶ ἐκεῖνο. τὸ μὲν εἰ καλεῖ, τὸ ἦ, εἰ παρῆσι, καὶ συναπολοῦσθ'. μάρτυρα γὰρ δήπου φανερὰ ἠθήσεσθ' πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι τὸν νόμον τοῦτον σύνεκα ἐπέθηκ', ἀλλ' οὐκ ὅτι πᾶσι τὸν αὐτὸν ἐμοὶ ἢ σοὶ περὶ ἐκείνου πεπολίτευμαι, ὑμᾶς μικρὰ βλαπόν ἐστιν ἀκοῦσαι· καὶ τούτων ταῦτα, ὧν κεκοινώνηκεν αὐτός. εἰ δ' ἄρα τούτου οὐδὲν ἧττον ἐκείνου δικαίως ἂν μισοῖτο. λέξω δ' οὐδὲν πλέον ὧν ἀκηκόαθ' ὑμεῖς· εἰ μή τινες ἄρα ὅτι τοῖς δυκτήμονι γιγνομένοις μὴ παρῆσαν ἀγαθοί. καὶ πρῶτον μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν χρημάτων εἰσαγωγὴν ἐξετάσωμεν αὐτοῦ. ἵν' μὴ τούτου τὸ χρηστοῦ πάντας εἰσεσαγεν ὑμᾶς. ἁπασάμενος δὲ δυκτήμονα τοὺς ὑμετέρους ἔχειν εἰσφοράς, καὶ τοῦτ' ἐξηύρηκεν, ἢ παρ' ἑαυτὸ καταθήσειν ὑποχόμενος, καταλύσας ψηφίσματι κληρωτὴν ἀρχήν· ὅτι τῇ προφάσει ταύτῃ ὅτι τὴν εἰσαγωγὴν παρέδυ· καὶ τοῦτον προὐβάλλετο, εἰπὼν τὴν τοῦ σώματος ἀῤῥωστίαν. ἵν' ἔφη συνδιοικῇ μοι. δι-

B μηγορείας ἢ ὅτι τούτοις ποιούμενος, ὡς ὅσιόν αἵρεσις ὑμῖν, ἢ τὰ πομπεῖα κατακόπτειν, ἢ πάλιν εἰσφέρειν, ἢ τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν· αἱρουμένων εἰκότως ὑμῶν τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν, τὰς ὑποχείσεις κατέχων, καὶ δίκην τὸν κομιεῖν, ὃς νῦν τότε, ἔχων ἐξουσίαν, τοῖς μὲν κειμένοις νόμοις, οὐκ ᾤετο δεῖν χρῆσθαι· οὐδ', εἰ μὴ τούτοις ἐνόμιζεν ἱκανὸς, ἑτέρους πεθέναι· ψηφίσματα δ' εἶπεν ἐν ὑμῖν δεινὰ καὶ παράνομα, δι' ὧν κρυπτόλαβει,

C ἐσπα-

περισπωμένῃ τούτῳ χρώμενος τῷ λημμάτων, καὶ πολ- A
λὰ τῷ ὑμετέρων κέκλοφε μετὰ τούτου· χρῆσαι, τοὺς
ἕνδεκα, καὶ τοὺς ἀποδέκτας, καὶ τοὺς ὑπηρέτας, ἀκολου-
θεῖν μέν ἑαυτῷ. εἰτ' ἔχων τουτουσὶ, ἢ γ' ὅλη τὰς ὑμετέρας
οἰκίας. καὶ σύ, ὦ τιμόκρατες, συνηκολούθεις μόνος τῷ
συναρχόντων δέκα ὄντων, καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω
με λέγειν, ὡς οὐ χρὴ ἀπαιτεῖσθαι τοὺς ὀφείλοντας.
χρὴ γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος ἀγορεύει * τῷ ἀλ-
λοτρίᾳ ἕνεκα. τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πέντε ταλάντων ὑμῖν, ὧν οὗτοι τότ'
εἰσέπραξαν, τοσούτων ὠφέλησθε, ὅσον βέλτιον ἂν, τοιού-
των ἐθῶν εἰς τὴν πολιτείαν εἰσαγομένων. εἰ γὰρ θέλε-
τε ἐξετάσαι, τίνος ἕνεκα μᾶλλον ἄν τις ἕλοιτο ἐν δημο-
κρατίᾳ ζῆν, ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ· τοῦτ' αὐ θέρους ποιχθέ-
ντων, ὅτι πάντα πραότερά ἐστιν ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι
νῦν πάντων ὅποι βούλεσθε ὀλιγαρχίας πολλῷ ἀσελ-
γέστερα καὶ δεινότερα ἐποίουν οὗτοι, παρεκαλέιτω. ἀλλὰ B
παρ' ὑμῖν πότε πώποτε * δεινότατα ἐν τῇ πόλει γέγο-
νεν; δυοῖν ὅτιν τὼ ξιάκοντα ἅπαντες ἂν εἵποιτε τότε
τοῦτο, ἃς εἶχεν ἀκούειν, οὐδεὶς ἔστιν ὅς τις ἀπεστερεῖτο τὰ
σωθῆναι, εἴπερ ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν· ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο *
κατηγορεῖτο τῷ ξιάκοντα, ὅτι τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἀδί-
κως ἀπῆγον. οὗτοι τοίνυν τοσαύτην ὑπερβολὴν ἐποιή-
σαντο ἐκείνων τῆς αὐτῆς πονηρίας, ὥστ' ἐν δημοκρα-
τίᾳ πολιτευόμενοι, τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ δεσμωτή-
ριον καθίσασαν, ἄγοντες τοὺς ἕνδεκα ἐπὶ τὰς οἰκίας.
καί τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί οἴεσθε ὁ πώποτ' ἄνθρωπος πέ-
νης, ἢ κἂν πλούσιος πολλὰ ἀνήλωκὼς, καὶ πάνυ ἴσως ζόπον
εἰκότως οὐκ εὐπορῶν ἀργυρίου μὴ μόνον εἰς τὴν ἀγο-
ραὶ φοβεῖτ' ἐμβαλεῖν· ἀλλὰ μηδ' οἴκοι μένειν ἂν ἀσφα-
λὲς ἡγεῖτο· ὁ δ' οὗτον αὖτος ἀνδροτίων ἐστί· ὃν οὐδ'
ὑφ' αὑτοῦ δίκην ἐᾷ λαβεῖν τὰ πεπραγμένα καὶ βε-
βιωμένα· μὴ πῃ ὑφ' τῆς πόλεως εἰσπράττειν εἰ- C
σφορὰς; καί τι εἴ τις ἔρροιτ' αὐτὸν, ἢ σε, ὦ τιμόκρατες. τί
ἐπαινέτην οὗτον δὲ, τὰς εἰσφορὰς πότερον τὰ
κτήματα, ἢ τὰ σώματα ὀφείλει; τὰ κτήματα φήσαιτ'
ἄν, εἴπερ ἀληθῆ λέγειν βούλοιθε. ὅπου δὲ οὗτον εἰσφέ-
ρουσιν τίνος οὕνεκα, ὦ κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων,
ἀφέντες τὰ τὰ χωρία δημεύειν, καὶ τὰς οἰκίας, καὶ ταῦτα
ὀνομαστὶ γράφειν· ἐᾶτε καὶ ὑβρίζετε πολίτας ἀνθρώ-
πους, καὶ τοὺς παλαιπώροις μείζονας; οἷς ὑβρισι-
κώτερον ὑμεῖς, ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς ἑαυτῶν κέχρησθε.
καὶ μοὶ, εἰ θέλετε, σκέψασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὦ ἄν-
δρες δικασταί, τί δοῦλον, ἢ ἐλεύθερον ἔστ' ἀμφοτέρου τὸ-
δε μᾶλλον αὖ θέρους, ὅτι τοῖς μὲν δούλοις τὸ σῶμα, τῶν
ἀδικημάτων ἁπάντων ὑπεύθυνόν ἐστι· τοῖς δ' ἐλευ-
θέροις, ὕστατον τοῦτο πρόσκειται κολάζειν. οἱ γὰρ, τοὐναν-
τίον εἰς τὰ σώματα, ὥσπερ ἀνδραποδίοις, ἐποιήσαντο τὰς
τιμωρίας, οὔτε δ' ἀνίσως καὶ πλεονεκτικῶς ἔχει πρὸς
ὑμᾶς ἀνδροτίων, ὡς τε τὸν μὲν αὐτοῦ πατέρα ὠθεῖν δεῖν
δημοσίᾳ δεθέντα ὅτι χρήμασιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ,
μηπ' ἀποδόντα ταῦτα, μήτε κειθέντα, ἀποδρᾶναι· τὸν δ'
ἄλλων πολιτῶν, τὸν μὴ δυνάμενον τὰ ἑαυτοῦ θεῖναι οἴ-
κοθεν, εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθέντα ὑφ' ἑαυτοῦ, δεδέ-
σθαι, καὶ τιμοκράτης τῷ μὲν πολλάκις ἢ μεθ' ἅπαξ τότε, ὅτε
τῷ διπλασίαν εἰσέπραττεν, οὐδ' ἂν παρ' ἑνὸς λαβεῖν ἠθέλησεν ἐγγυητὰς, μὴ μέχρι τῆς ἐννάτης πρυτανείας,
ἀλλ' οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας· ἀλλ' ἢ διπλᾶ τὰ χρήματα ἔδει καταβαλεῖν, ἢ ὠφληκέναι δεδέσθαι. παρεδίδου δ'
ἐκεῖ τοῖς ἕνδεκα, τὸν οὐκ ὠφληκότα ἐν τῷ δικαστηρίῳ. νυνὶ δ' ὅπως ὧν ἂν ὑμεῖς καταγνῶτε, ἄδικόν τι περὶ ἐκεῖνον ὑπεύ-
θυνον αὐτὸν ποιήσας, τοιοῦτον εἰσενεγκεῖν ἐτόλμησεν. ἀλλ' ὅμως καὶ τάδε κἀκεῖνα φήσουσιν ὑφ' ὑμῶν πεπονθέναι.

per quæ suo quæstui consulebat, isto sordium conciliatore vtens, & multa vobis furabatur. Hoc adiutore Vndecimuiros & quæstores vrbanos, & ministros comitari se decreto iubebat: deinde iis satellitibus vestras ædes inuadebat. Et tu Timocrates solus è collegis, quorum numero decem erant, eum assectabare. Neque verò me quisquam putet dicere, non exigendum fuisse ęs alienum. Fuit enim exigẽdum: sed quomodo? vt lex iubet, *aliorum causa. ná hoc populare est. Neque enim tantum, Atheniẽses, quinque talenta per istos extorta vobis profuerunt: quantum tales consuetudines in vrbem introductæ nocuerunt. Nam si spectare velitis, quamobrem aliquis in Democratia venire malit quàm in Oligarchia: hoc statim ante omnia in promptu erit, quòd in Democratia omnia sunt humaniora. Istos aũt multo petulãtiora & crudeliora designasse, quã in vlla vspiam oligarchia fieri soleãt, præteribo. sed quando vnquam in vrbe nostra maior inhumanitas grassata est? nec sub triginta tyrãnis, ões vos dicturos, compertum habeo. Tũ enim nemo fuit, cui non conseruare vitã licuerit, si se domi abdidisset. sed ob hoc triginta tyrãnos accusam', quòd homines in foro, per iniuriã cõprehẽsos, violẽter abducebãt. Isti aũt tãto illorũ improbitatem interuallo superarunt, vt in democratia rempublicã gerentes, abductis Vndecimuiris, suas cuique ædes in carcerem conuerterent. Quid igitur animi habuisse censetis, Iudices, hominem pauperem, atque adeò diutiẽ etiam, sumptibus exhaustũ, imò etiã aliqua fortasse probabili de causa præsenti pecunia carentem: cũ nõ modò in forũ pgredi nõ liceret: sed nec domi se tutò manere, posse cerneret: earúmque rerũ autor esset Androtiõ, quẽ sua facinora & anteactæ vitæ ratio, nec sibi factas iniurias vlcisci iudicio, nedum nomine ciuitatis tributa colligere patiebantur? Atqui si quis eũ interrogaret, aut te, Timocrates, laudatoré istorum & administrum, corporá ne tributa debeant, an possessiones? possessiones dicetis, si modò fateri vera volueritis. Nã de his tributa pendimus. Cur igitur mortaliũ omnium improbissimi, omissa prædiorum & ædium publicatione, & taliũ rerum proscriptione, vinciebatis, & cõtumeliis afficiebatis homines ciues, & miseros inquilinos: quib. vos libidinosius insultastis quã vestris mancipiis? Atqui si apud vos ipsi consideretis, Iudices, quãti referat ingenuũ esse, an seruũ: illud maximũ discrimen reperietis, quòd serui quicquid commiserunt, corpore luere cogũtur: ingenui aũt hoc vltimum puniri debet. Isti verò contra, pœnas corporibus ciuiũ, quasi mancipia essent, inflixerunt. ac tam iniquè, tam impotenter vobiscum egit Androtiõ, vt patrẽ suũ æris alieni causa in carcere publicè vinctũ, oportere censuerit eo nec dissoluto, nec iudicio libe ratũ, aufugere: reliquorũ ciuiũ, si quis sua debita num rare nõposset, cũ ex ædibus suis in carcerẽ à se ductum vinciri. Et Timocrates à nemine prorsus nostri ordinis plebeio homine cùm duplum extorqueret, vades accipere voluit: non modò non ad nonum senatus conuentum, sed ne ad vnum quidem diem: sed aut dupla pecunia annumeranda erat, aut vinciri statim oportebat, atque vndecimuiris iste iudicio non conuictum eo tempore tradebat. Nunc verò, vt quos damnaueritis, hi liberi obambulent, legẽ ferre non dubitauit, eãque cũ suo periculo. Sed tamẽ & hæc & illa se vestri fecisse studio dictitabũt.

Vos igitur concedetis in vestram gratiam ea esse facta,& audacia atq.improba istorũ facinora æquis animis feretis? Atqui odio vestro potius quàm vita digni sunt id genus homines. Nam qui aliquid publico nomine administrat, & vestram clementiam experiri studet: eum huius ciuitatis moribus præditum esse decet. ij verò qui sunt? Imbecillium miserei: firmorum & potentium petulantiã cohercere: non crudeliter grassari in plebem miseram: semper adulari & colere potentiores. Id quòd tu facis Timocrates:ob quæ merita hi meritò, ne audita quidé excusatione tua, morte potius te mulctarent, quàm in gratiam Androtionis dimitterent.Iam eos nec in exigendo ære alieno vestrum spectasse cõmodum: id quoq; vobis statim declarabo.Si quis enim vos roget,vtrum nocentiores reipublicæ putent agricolas & parcos,qui propter educãdam sobolem,domesticósq.sumptus, & alia munera publica, tributa non præstiterunt:an verò qui pecuniam eorum qui conferre voluerunt, & à sociis nostris acceptam, furantur & perdunt:non tanta futura est, quamuis fronté perfricuerint,eorum audacia,vt dicant magis esse iniurios qui sua rerineant,quàm eos qui rempub.depeculentur. Quî fit igitur,Timocrates & Androtion,cũ amplius triginta sint anni: ex quo vestrum alter quidem in repub.gerenda versatur,& hoc spatio temporis multi duces vrbem læserint, multi item oratores, qui apud hos causam dixerunt, quorum alij ob scelera interfecti sunt,alij voluntario exilio,stimulante scelerum conscientia,sese imminenti exitio eripuerunt:vt neminem talem alteruter vestrûm accusarit, aut saltem dolere se de iniuriis ciuitati factis ostenderit? Hic quidem vos nostri gessisse curam apparet, cùm multi exagitandi fuerunt. Horũ factorum causã requiritis,Athenienses?dicam vobis.Ex iniuriis,quibus vos quidam afficiunt, fructum ipsi vnà capiunt, & de tributis suffurantur, & ob auari tiam inexplebilem bifariam fruuntur republica.Neque enim expeditius est multorũ& minutis in rebus quàm paucorũ & in magnis delinquẽtium suspicere inimicitias:neq.popularius scilicet,multitudinis,quàm paucorũ quorundã peccata cernere.Sed in causa hoc est, quod ego dico.Vos igitur his animaduersis, animóq;infixis: quicũq.peccarit, eũ vbi deprehẽsus fuerit, punietis:neq.quãtũ tẽporis interceſſerit, cõsiderabitis:sed vtrum talia fecerint. Nã si nunc æquis feretis animis ea,quæ tũ ęgrè ferebatis:per iracũdiã illos nõ ob factas vobis iniurias mulctasse vos putabũt.Nã iratorũ est,eũ à quo molestiis affecti sint,subito impetu vlciscı:læsorũ, quãdocũq.sõtẽ nacti fuerint, tum in eũ vindicare.Nõ igitur decet, vt nũc deliniti, tũ dato iureiurãdo neglecto,vobis ipsis præter ius & ęquũ gratificati esse videamini. Odio ꝓsequẽdi sũt, neq.audiẽda vox est eorũ qui rẽpub.hoc modo gessẽrũ.At hercule,in his solis fũctionib.tales sese prębuerũt:alia verò sũt,quę rectè administrarint?imò in aliis rebus tales in vos extiterũt,vt ob hęc quę audiuistis,minimo sint odio digni.Quid.n à me dici vultis? sacra vasa quo modo refecerint?& vt coronas destruxerint?aut elegãtẽ illã phialarũ cõfectionẽ? Nã vel ob hęc.si nulla realia rẽpub.lęsissẽt,ter,nõ semel mih cõmeruisse mortẽ videtur.Nã & sacrilegij,& impietatis & peculatus,& omniũ atrocissimorũ scelerũ rei sũt.Multa igitur ex his orationib.quib. vos decepit,Androtiõ,ꝓtermittã.sed folia coronarũ fluxa esse

A εἶτα ταῦθ' ὑμεῖς ἐφ' ἑαυτοὺς ἀναδέξεσθε ὑπὲρ ὑμῶν πεπραχθαι, καὶ τὰ τῆς τούτων θρασύτητος καὶ πονηρίας ἔργα ὁρᾶτε οἵστε, ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετε τοὺς τοιούτους, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μᾶλλον, ἢ σώζειν. τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως θρασύτατόν τε καὶ θρασὺν ὑμῶν τύραννον, τὸ πᾶς πόλεως ἦθος ἔχοντα δεῖ φαίνεσθαι. τοῦτο δ' ἔστι τίνος; τοὺς ἀσθενεῖς ἐλεεῖν· τοῖς ἰσχυροῖς καὶ δυναμένοις, μὴ ὅπως ἐπιτρέπειν ὑβρίζειν. οὐ τοὺς μὲν πολλοὺς ὠμῶς μεταχειρίζεσθαι, κολακεύειν δ', τὸν ἀεί τι δυνάσθαι δοκοῦντα, ἃ σὺ ποιεῖς, ὦ τιμόκρατες. δι' ἃ πολλῷ μᾶλλον ἂν εἰκότως μὴ θελήσαντες ἀκοῦσαί σου θάνατον κατεψηφίσαντ' οὗτοι, ἢ δι' ἀνδροτίωνα * ἀφεῖντο, ὅτι τοῦτῳ οὐδὲ τὼ εἰσαγαγεῖν αὐτοῦ ὑπὲρ ὑμῶν πεποίληται, καὶ τοῦτ' αὐτίκα δὴ μάλα ὑμῖν δῆλον ποιήσω. εἰ δέ τις ἔροιτο αὐτούς, πότεροι αὐτοῖς δοκοῦσιν ἀδικεῖν μᾶλλον τὼ πόλιν, οἱ γεωργοῦντες, καὶ φιλόμουσοι, καὶ παιδοτροφίας ἢ καὶ οἰκεῖα ἀναλώματα, καὶ λειτουργίας ἑτέρας, λελοιπότες τὰς εἰσφοράς. ἢ οἱ τὰ τῶν ἐθελησάντων εἰσενεγκεῖν χρήματα, καὶ τὰ ὅπλα τῶν συμμάχων πλέπτοντες, καὶ ἀπολλύντες, ἐκ δὲ εἰς τὸ δημόσιον τέλμης, καὶ περ ὄντες ἀναιδεῖς, φήσειεν, ὡς τε φήσουσι τοὺς τὰ ἑαυτῶν μὴ εἰσφέροντας μᾶλλον ἀδικεῖν, ἢ τοὺς τὰ κοινὰ ὑφαρπαζομένους. τίνος οὖν ἕνεκα, ὦ τιμόκρατες, καὶ ἀνδροτίων, ἐτῶν ὄντων πλειόνων ἢ ξιακονθα, ἀφ' οὗ ὅτε ἕτερος ὑμῶν πολιτεύεται, καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν στρατηγῶν ἠδικηκότων τὼ πόλιν, πολλῶν δ' ῥητόρων, οὐ πάντες τοιοῖσι κέκευθ'· ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσιν ἐφ' οἷς ἠδίκουν· οἵδ' ὑποχωρήσαντες ᾠχοντο, καταγνόντες ἑαυτῶν· οὐδενὸς πώποτε τούτων ἐξεπάσθη κατήγορος ὑμῶν οὐδ' ἕτερος· οὐδ' ἀγανακτῶν ὤφθη τις ἂν ὧν ἡ πόλις ἔπαθεν; ἀλλ' ἐνταῦθα ἐφαίνεθ' ἡμῶν κηδόμενοι, οὓς πολλοὺς ἔδει κακῶς ποιῆσαι. βούλεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὸ τούτων ἄπορον ἐγὼ ὑμῖν εἰπω; ὅτι τούτων μὲν μετέχουσιν, ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς τινες· ἀπὸ δὲ τῆς εἰσπραττομένων * ὑφηρῶντο· δι' ἀπλησίαν δὲ

C δεν καρποῦνται τὼ πόλιν. οὔτε γὰρ ῥᾴδιον πολλοῖς, καὶ κατὰ μικρὰ ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνεσθαι, ἢ ὀλίγοις καὶ μεγάλα· ἔστε δημοτικώτερον δήπου τὰ τῶν πολλῶν ἀδικήματα ὁρᾶν, ἢ τὰ τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον, ὃ ἐγὼ λέγω. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ταῦτα λογισαμένους καὶ μεμνημένους. ὧν ἂν ἕκαστος ἁμάρτῃ, κολάζειν ὅταν λάβῃ τέ τινα, καὶ μὴ τὸν χρόνον, εἰ πολὺς ἐς ἀπ' ἐκείνου, σκοπεῖν· ἀλλ' εἰ ταὐτὰ ἐποίουν. ὡς εἰ νῦν θρᾴως οἵσετ' ἐφ' οἷς τότε ἠγανακτεῖτε· δόξετε ὀργιζόμενοι καταγνωκέναι * τὰ χρήματα τούτων, ἐκ ἀδικούμενοι. τῆς μὲν γὰρ ὀργιζομένων ὄξιν, ὀξέως τί κακὸν τὸν λελυπηκότα ἐργάσασθαι· τῆς δ' ἀδικουμένων ὅταν ποθ' ὑπ' αὐτῶν λάβωσι τὸν ἠδικηκότα, τότε πωρήσασθαι. οὕτως δεῖ δοκεῖν νῦν μαλακιθέντας τότε τὸ ὀμωμοσμένων ὅρκων ἀμελήσαντας, ὑμῖν αὐτοῖς χαρίσασθαι τὸ δίκαιον· ἀλλὰ μισεῖν, καὶ μηδ' ἀνέχεσθαι φωνῶ, μήτε τούτων μήτ' ἐκείνων τοιαῦτα πεπολιτευμένων. ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα μόνον τοιοῦτοι γεγόνασιν, ἐν οἷς πεπολίτευον; ἄλλα δ' ὄξιν ἃ καλῶς διῴκησαν; ἀλλὰ νὴ τἄλλα οὕτω σφοδρὰ ἐλπίδι σφᾶς ὑμᾶς, ὡς τε ἤκουσα, * ἐν οἷς ἀκηκόατε, ἄξιόν ὄξι μισεῖν

αὐτούς. τί γὰρ βούλεσθε εἰπω; τὰ πομπεῖα ὡς ἐπεσκεύακασι; καὶ τῶν τῆς στεφάνων καθαίρεσιν; ἢ τῶν τῆς φιάλης ποίησιν τῶν καλῶν; ἀλλ' ὅτι τούτοις γε, εἰ μηδὲν ἄλλο ἠδίκουν τὼ κόλιν, ἓξ οὐκ ἄπαξ δικαίως ἂν μυρίαις θανάταις δοκοῦσι. καὶ γὰρ ἱεροσυλίᾳ, καὶ κλοπῇ, καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις εἰσὶν ἔνοχοι. τὰ μὲν οὖν πολλὰ ὧν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζεν ἀνδροτίων, ἐᾶν ἐάω. φήσας δ' ἀπορρεῖν τὰ φύλλα τῆς στεφάνων.

C

κὴ σαφῶς εἶ) ἀλλὰ τὸν χρόνον, ὥσπερ ἴων, ἢ ῥόδων ὄν- A
τας, ἀλλ' οὐ χρυσίᾳ, συγχωνδύειν ἔπεισεν. αἱρεθεὶς ὑπὸ
ταύτα, φεσσείλετο τουτονὶ τὸν ἅπάντων τῶν κακῶν κοι-
νωνόν. κἄπειτ' ὄπη μὲν τὰς εἰσφορὰς, τὸν δημόσιον
παρεῖναι φεσσέγραψεν, ὡς δὴ δίκαιος ὤν, ὧν ἕκαστος αὐ-
τὸς ἐμελλεν ἐσεσθαι τῶν εἰσενεγκόντων. ὅπη τοῖς
σεφάνοις δ' οἷς κατέκοπεν, οὐχὶ φεσσηλάγετο ταυτὸ
δίκαιον τοῦτο. ἀλλ' αὐτὸς ῥήτωρ, χρυσοχόος, ταμίας, αὐτὸ-
χρεφδὸς γέγονε. καὶ μὲν εἰ μὴ ἄφαντ' ἠξίους * ὅσα
σεφέτλεις τῇ πόλει σαυτῷ πιστεύειν. οὐκ ἂν ὁμοίως κλέ-
πτης ὢν ἐφωρῶ. νυνὶ δ' ὅπη τὰς εἰσφορὰς, ὃ δίκαιόν
ἐστ' ὀφείσας, μὴ σοὶ πιστεύειν, ἀλλὰ τοῖς αὐτῆς δούλοις
τῇ πόλιν. ὁπότ' ἄλλοτι φεφίτλων ℭ χρήματα κινδύ-
νευε, ὦ σῖτα οὐδ' ὅπη τῆς ἡμετέρας γλυκείας ἀνετέθη,
μὴ φεσχραφάμενος τῷ αὐτῷ φυλακεῖν, ἵν' περ
ὅπη τῷ εἰσφορῶν φαίνῃ· οὐκ ἤδη δῆλον ὅ τ' ἐποίη-
σας; ἐγὼ μὲν οἶμαι. ℭ μιᾷ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ κ' πάν- B
τες τὸ χρόνου σκέψασθε ὡς καλὰ ℭ ζηλωτὰ ὑπογράμ-
ματα τῆς πόλεως ἀπελῶν. ὡς ἀσεβῆ ℭ δεινὰ ἀνατέγρα-
ψεν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς ἅπαντας ὁρᾶν ὑπὸ τῶν σεφάνων
τῶν γυναικείων κρεμαμένα, οἱ σύμμαχοι τὸν
δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ἀνδραγαθίας εἵνεκ' ἐστεφάνω-
σαν, καὶ δικαιοσύνης· ἢ, οἱ σύμμαχοι ἀρίστειον τῆ Ἀθη-
ναίᾳ ἀνέθεσαν· ἢ κ' πόλεις, οἱ δεῖνες, τὸν δῆμον ἐστεφά-
νωσαν, σωθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου· οἷον, δυοῖν σωθέντες,
καὶ ἑλόμενοι ἀποθανεῖν, ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον. ἐπεγέγρα-
πτο που πάλιν, κόνων ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς πρὸς
λακεδαιμονίους· χαβρίας ἀπὸ τῆς ἐν νάξῳ ναυμα-
χίας. τοιαῦτα γὰρ ἦν τὰ τῶν σεφάνων ὑπογράμματα. ταῦ-
τα μὲν τοίνυν, ἃ φεφίτερον ζῆλον πολλὴν εἶχε καὶ φι-
λοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισας, καθαιρεθέντων τῶν σεφάνων.
ὅπη γ' ἐν ταῖς φιάλαις ἃς αὖτ' ἐκείνων ἐποιήσαθ' ὑμῖν ὁ
πάρος ἔφην, ἀνδροπώνος ὅπη μελανμὲν ἐποιήσαν, ὑπο-
γέγραπ'). κἠ ὃ τὸ σῶμα ἡτιμηκότος ἐκ ἐᾶσιν οἱ νόμοι C
εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι. τότε τ' ἔνομα ἐν τοῖς ἱεροῖς ὅπη τῶν
φιαλῶν ὑπεγραμμένον ἐστίν. ὁμοίον γε (οὐ γὰρ) τοῦτο τοῖς
σεφέτλεσι ὑπογράμμασιν, ἢ φιλοτιμίαν ἴσην ἔχον ὑμῖν;
ζῆλα τοίνυν ἐκ τούτων τὰ δεινότατα ἂν τις ἴδοι πε-
φεσγραμμένα αὐτοῖς. τῷ μὲν γὰρ θεὸν τοὺς σεφάνους σε-
συλήκασι τῆς πόλεως δὲ, τὸν ζῆλον ἠφανίκασι τὸν ἐκ
τῶν ἔργων, ὧν ὑπομνήματ' ἦσαν, ὄντες οἱ σέφανοι. τοὺς
δ' αὐξάντας δόξαν οὐ μικρὰν ἀφῄρηνται, τῷ δο-
κεῖν ὧν ἂν δι' πάθωσιν ἐθέλειν μεμνῆσθαι. καὶ τοιαῦτα,
καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος ἐργασάμενοι κακὰ, εἰς τοῦτ' ἀ-
γαθοπρεπείας καὶ τόλμης φεφελήλυθασιν, ὥσθ' ὁ μὲν οἴε-
ται δεῖ ἐκεῖνον ὑφ' ὑμῶν σωθήσεσθαι· ὁ δὲ, ὥσπαφά-
σηται, καὶ οὐ καταδύεται τοῖς πεπραγμένοις. οὕτω δ'
οὐ μόνον εἰς χρήματα ἀναιδὴς, ἀλλὰ καὶ σκηνός ἐστιν, ὡς
τ' οὐκ οἶδεν ἐκεῖνο, ὅτι σέφανοι μὲν εἰσὶν ἀρετῆς ση-
μεῖον· φιάλαι δ' ℭ ἐκπώματα, καὶ τὰ τοιαῦτα, πλού-
του. καὶ σέφανοι μὲν ἅπας, κἂν μικρὸς ᾖ, τῷ ἴσῳ φι-
λοτιμίαν ἔχει τῷ μεγάλῳ. ἐκπώματα δ' ἡ θυματη-
ρία, ἢ τὰ τοιαῦτα κτήματα, ἐὰν μὲν ὑπερβάλῃ τῷ
πλήθει, πλούτου πρὰ δόξαν φεφερίφατο τοῖς κεκτη-
μένοις. ἐὰν δ' ὅπη σμικρὸς σεμνύνηταί τις, τοσοῦτ' ἀ-
πέχει τὸ τιμᾶς πρὸς ὀλίγα ταῦτα τυχεῖν, ὥστε ἀπαιρόκαλον φεφέδοξεν εἶ). ὅθεν τοίνυν ἀπελῶν μὲν ὁ δόξης
κτήματα, ἢ πλούτου πεποίη) μικρὰ ℭ ἀνάξια ὑμῶν· κἠ ὁ δ' ἐκεῖνο οἶδεν, ὅτι φεὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν, ᾗ ὁ πό-
πολε ὁ δῆμος ἐπαύσατο φεφὸς ὃ δόξης, ὡς ἑᾷ φεφὸς ἓν τ' ἄλλων. τεκμήριον ὅ, χρήματα μὲν γὰρ πλεῖστα τ' ἐλλιμένων
ποτὲ ἔχων, πάνθ' ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀπήλωσεν· ὑπὲρ ὃ δόξης, εἰσφέρων ἐκ τ' ἰδίων, οὐδένα πώποτε κίνδ' ὧν ὑπέστη,

A & vetuſtate putrefacta dixit: quaſi verò violacea illa eſſent, aut roſacea, nō aurea: vobiſque perſuaſit, vt eas cōflaretis. Eo munere ſibi credito, iſtum omniū ſcelerum ſociū ſibi allegit. Ac poſtea in exigēdis tributis oportere miniſtrum publicū adeſſe cēſuit, ad abſtinētiā ſuā oſtentādā, cū vnuſquiſque illorū qui tributa pepēderāt, ſibi ipſe reſcriptor futurus eſſet: in coronis autē quas cōſidebat, idē ius nō adhibuit, ſed ipſe orator, aurifex, quæſtor, reſcriptor extitit. Enimuero ſi poſtulaſſes, vt tibi de omnibus publicis functionibus fides haberetur: tua furacitas nō perinde fuiſſet deprehenſa. Nunc in exigēdis tributis, id quod æquū fuit, definiiſti, nō habendā eſſe tibi fidē à ciuitate, ſed miniſtris publicis. Quum aūt aliud quippiam agis, cū res ſacras cōmoues, quarum pleræq. nec ætate noſtra conſecratæ ſunt: eadémq. cautionē, quam in tributis exigendis adhibuiſti, nō adſcribis, nónne iam cōſtat, quamobrē id feceris? Ego quidē opinor. Atqui Athenienſes, conſiderate, quàm præclaris, & ad omnē poſteritatem honorificis inſcriptionibus ſublatis, quā impias & humanas repoſuerit. Arbitror enim ſcire vos omnes, ſub coronarum mediolis ſcriptum fuiſſe, Socij populum Athenienſē fortitudinis ergo coronarunt, & iuſtitiæ: aut, ſocij præmium hoc Mineruæ cō ſecrarunt: aut oppidatim, hi vel illi populum coronarunt, ſeruati à populo: veluti, Eubœenſes ſeruati & in libertatem aſſerti coronarūt populum. Alibi alicubi adſcriptum fuit: Conō de nauali prælio Laconico: Chabrias de nauali prælio Naxio. Nam tales fuerūt coronarum inſcriptiones. Ea igitur quę nobis honorī dudū fuerūt, & admirationem pepererūt, deſtructis coronis ſunt abolita. phialis autem, quas iſte ganeo vobis illorū loco procurauit, inſcriptū eſt, Androtione curāte factæ ſunt: & cuius corpus ſtupris inquinatū, ingredi tēplum leges vetāt, eius nomen in ſacris templorū vaſis eſt inſcriptū. Quidni verò ſimile iſtud eſſet veterib. inſcriptionib. & æquè honorificū reip.? Tria igitur hinc cōſtat eos maximè nefaria perpetraſſe. Nam & deam coronis ſpoliarunt, & vrbis illā faci norum celebritatē & admirationem, quarum coronę monimenta fuerāt, aboleuerunt: & his qui coronis dedicarant, non paruā gloriam ſuſtulerunt, quò minus acceptorum beneficiorum memores ac grati eſſe videantur. Quāuis igitur talia & tanta mala fecerint: tamen ita inſignis eorū ſtupor eſt & impudētia, vt & iſte propter illū eſſe impunè ſperet abiturū: & ille aſſideat, nec intueri lucē vereatur, his reb. geſtis. Eſt aūt nō ita modò impudens in pecunia rapiēda: ſed etiam ita ſtult', vt ignoret illud, coronas eſſe virtutis ſignū: phialas verò, & pocula, & eius generis alia, diuitiarū: & coronam: quāuis, tametſi puſilla ſit, æquè honorificā eſſe, vt magnā: ſed pocula, aut acerras, aliáq. generis eiuſdē vaſa, ſi* permulta fuerint, opinionē quandam opulentiæ poſſeſſorib. cōciliāre: Sin ob minuta ſuper bieris: tantū abeſſe, vt ,ppterea quicquā exiſtimationi tuæ accedat, vt etiam ineptus eſſe videaris. Iſte igitur gloriæ poſſeſſiones ſuſtulit, opulentiæ repoſuit, minutas, & vobis indignas: Ac ne illud quidem animaduertit, populum nunquam de pecunia cumulanda vehementer laboraſſe: de acquirenda verò gloria ſic, vt de nulla re alia. Id quod ex eo cernitur, quòd cum aliquando maximam inter omnes Græcos pecuniam haberet, eam omnem honoris augendi ſtudio inſumpſit, ac glorię cauſa tributa conferre de ſuo voluit, neque vllum periculum vnquam detrectauit:

vnde possessiones immortales sibi comparauit, partim rerum gestarum memoriam, partim donariorũ, quæ propter illas dedicata sunt, præstantiam, propylæa hęc, ædem Mineruæ, naualia, porticus: non vreeolos duos, aut aureos caliculos quatuor aut tres, libræ pondere singulos, quos cùm tibi visum fuerit, denuo conflandos esse decernes. Nec enim decimas à ciuib. exigendo, neque ea quæ hostes eis imprecati essẽt facti tando, aut dupla tributa extorquendo, hæc consecrarunt, neque tui similibus consiliariis vtendo rempub. gesserunt: sed hostib. superãdis, & iis reb. gerendis, quib. nec optari meliora possint: atq. inter ciues concordia conciliata, immortalẽ sui memoriã reliquerunt. Eos verò qui ita vixerant, vt tu hactenus studio tibi habuisti, foro prohibuerunt. Vos autẽ, Athenięses, in eam adducti estis & facilitatẽ & ignauiã vt exẽpla talia cũ habeatis, ea tamen imitemini, sed Androtion, vobis sacrorum vasorum sit refector: Androtion, ô dij immortales: & hãc vlla impietate alia minorem ducitis? Ego enim arbitror, qui sacras ædes ingrediatur, qui malluuia & canistros attingat, qui curæ diuinarũ rerũ præsit, eum non modò ad certũ ali quot dierum tempus castum esse debere: sed per õne spatiũ ætatis ab istiusmodi studiis fuisse purũ oportere, in quibus ætatẽ iste consumpsit. Ac de his quidẽ per ocium. Cùm verò de his quæ pro defensione Timocratis iste allaturus est, plura etiã dicẽda habere præter hæc: desinã. Quẽ tametsi inutilẽ vobis hãc esse legẽ, & cõtra omnes leges inculcatã, & ab omni parte iniquã, negare non posse, cõpertũ habeo: dicere tamẽ audio pecuniam illam soluisse Androtionẽ, Glaucetẽ, & Melanopũ. Proinde õniũ iniquissimè secum actũ iri, si nihilominus ipse dãnetur, cũ illi fecerint quicquid æquũ est, pro quib. eũ tulisse legẽ hãc criminemur. Mihi verò nullo modo cõcedẽdũ ei videtur hoc effugiũ. Nã si fateris te pro istis tulisse legẽ, quos officio functos esse dicis: eo nomine te dãnari apertè oportet, quòd receptæ leges, secũdũ quas hi se pronũtiaturos iurarũt, õnino interdicũt, ne qua lex, nisi quæ ex æquo ad oẽs ciues ptineat, feratur. Sin te bonũ publicũ spectasse rogatiõe tua dices: noli solutionis istorum meminisse, quę ab ista lege prorsus aliena est: sed legẽ ipsã è repub. esse, rectéque esse latã, id doceto. Nam hoc illud est, cuius gratia & tute tulisse dicas, & ego qui cõtrariũ de ea sẽtiã, accusarim, & de quo his sentẽtia sit ferẽda. Quãquã aũt id quoq. ostẽdere possem quidnis eos fecisse potius, quã æs alienũ, ita vt leges iubẽt, dissoluisse: quia tamen vos ea de re iudicaturi nõ estis, quorũ attinet me vobis eo cõmorãdo nunc obturbare? Arbitror præterea fore, vt nec his sermonibus abstineat: cùm ipse scripserit, ne quis Athenienśis vinciatur: iniquè secum actum iri, si mali quippiam ipse ferat: & vt leges quàm lenissimæ sĩt & moderatissimæ, è re tenuissimorũ esse in primis. Operæpretiũ fuerit igitur, vos õnes, vt ne fuco isto verborũ decipiamini, priùs aliquid audiuisse. Nã si dixerit, vt ne quis Athenięsiũ vinciatur: ne vos prætereat, eum mẽtiri. Neque enim hoc rogauit: sed illud, vt exigendæ mulctæ auctoritas vobis adimeretur: vtque suffragium, cum iureiurando, disceptatione & iudicio latum, irritum efficeret. Neque ea verba è lege seligat, quæ sunt humanissima auditu, sed totam legem ordine ostendat. & quę cũ consecutura sunt, considerari patiatur. Rem enim ita se habere, vt ego dico, non vt iste, reperietis.

Confutatio, De soluta pecunia.

De falsa humanitate legis, & sordibus atque inclemẽtia legislatoris.

A ἀφ' ὧν κτήματα ἀθάνατα αὐτῷ φθίεσι, τὰ μὲν τῆς ἐργων. ἡ μνήμη· τὰ δ' τῆς ἀναθημάτων τῆς εἰς θεοὺς ἐνεγκάντων, τὸ κάλλος· προπύλαια ταῦτα, ὁ παρθενών, νεώσοικοι, σκαφ. οὐκ ἀμφορίσκοι δύο, οὐδὲ χρυσίδες τέτταρες, ἢ ἕξ, ἄγουσα ἑκάστη μναῦν. ἀλλ' ὅταν σοι δοκῇ πάλιν γράψεις καταχωνδύειν. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς δεκαδύοντες, οὐδ' ἀ καταράσαντ' ἂν οἱ ἐχθροὶ ποιοῦντες, διπλᾶς προφέροντες εἰσφοράς, ταῦτ' ἀνέθεσαν, οἱ δ' οἷς περ οὐ χρώμενοι συμβούλοις ἐπολίτευοντο· ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κατοικτίροντες, καὶ ἃ πᾶς τις ἂν δεδιὼς ἔδρασε φεύγων εἰς ὁμόνοιαν ἀγαγόντες, ἀθάνατον κλέος αὐτοῖς λελοίπασι. τοὺς δ' ὕβριν δύοντας οἷα σοὶ βεβίωται, τῆς ἀγορᾶς εἴργοντες. ὑμεῖς δ' εἰς σποῦδον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, προῆχθε δυσθείας, καὶ ῥᾳθυμίας, ὡς τ' οὐδὲ τοιοῦτ' ἐχούσης πόλεως εἴγματα, ταῦτα μεῖσθε· ἀλλ' ἀνθρωπίων ὑμῖν πομπείων ὕβρεσκόμενος

B ἀνθρωπίων, ὦ γῆ, καὶ θεοί. καὶ τοῦτ' ἀσέβημα ἐλαττῖον πυθόμενοι; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι δεῖν τὸν εἰς ἱερὰ ἐσιόντα, καὶ χερνίβων, καὶ καινῶν ἀψόμενον, καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ὕβρεως ἐσχατίαν ἐσόμενον, οὐχὶ προῤῥιμμένων τακτὸν ἡμέρων ἀριθμὸν ἀγνεύειν· ἀλλὰ τὸν βίον ὅλον ἡγνευκέναι τοιούτων ὕβρεων, οἷα τούτῳ βεβίωται. καὶ πρὶν μὲν τούτων, κῦρ χολωῖ. * ἀλλ' μοκράτει σωφρεῖ, πολλὰ λέγειν ἔχων ἐπὶ τοῖς τούτοις, παύσομαι, οἶδα δ' ὅτι ὡς μὲν οὐκ ἀσύμφορος υἱὸν ὄζιν ὁ νόμος, καὶ πάντας τοὺς νόμους εἰσενίωγμένος· καὶ κῦρ πάντα ἀδίκως ἔχων, οὐχ ἕξει λέγειν. ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν, ὡς ἐκτίσας τὰ χρήματα ἀνθρωπίνη, καὶ γλαυκέτῃ, καὶ μελανώπῳ, καὶ ὅτι δεινότατ' ἂν πάθοι πάντων ἀνθρώπων, εἰ πεποιηκότων ἐκείνων τὰ δίκαια, ὑπὲρ ὧν αὐτὸς αἰτίαν ἔχει θεῖναι τὸν νόμον, μηδὲν ἧττον αὐτὸς ἁλίσκοιτο. ἐγὼ δ' τὸν λόγον ἡγοῦμαι

C τοῦτον, οὐδὲ καθ' εἷ λέγειν ἐνεῖναι τούτῳ. εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τούτων, οὓς τὰ πεντήκοντα φόσῃς πεποιηκέναι, θεῖναι τὸν νόμον ὁμολογεῖς· κατ' ἐκεῖνό σε χρῆσθαι ἀλίσκεσθαι φανερῶς, ὅτι μὴ τιθέναι νόμον. ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ὅπερ πᾶσι τοῖς πολίταις αὐτοκρὶς οἱ κύριοι νόμοι λέγουσι, καθ' οὓς οὗτοι δικάσθησαν ὁμωμόκασιν, εἰδὼς τὰ πᾶσι συμφέροντα ἕνεκα ταῦτα νομοθετήσας φάσῃς· μὴ λέγε τῷ ἔκπυσιν τῷ τούτων (οὐδὲν γὰρ κοινωνεῖ τῷ νόμῳ τῷδε) ἀλλ' ὡς ὕβριστής εἰμι ὅτι καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος, τοῦτο δίδασκε. τοῦτο γὰρ ἐστ' ὑπὲρ οὗ σὺ μὲν εἰσενηνοχέναι φῄς· ἐγὼ δὲ γέγραμμαι, ταῦτα φάσκων· κεῖναι δὲ προσήκει τουτουσί. καὶ τί καὶ τοῦτο οὐκ ἀπορήσαμι' ἂν δεῖξαι, πάντα μᾶλλον ἢ κῦρ τοὺς νόμους πεποιημένους τῷ ἔκπυσιν ἐκείνους τῷ τῆς χρημάτων. ἀλλὰ μὴ περὶ τούτων ὑμῖν οἰσόντων τῷ ψῆφον, τί δεῖ ταῦτα λέγοντα ἐνοχλεῖν μεμυί; οἶμαι τοίνυν αὐτὴν, οὐδὲ ἐκείνων ἀφέξεσθαι τῆς λόγων, ὡς δεινὰ ἂν πάθοι, εἰ γράψας, ὅπως ἀθλιωτάτων μηδεὶς δεθήσεται, αὐτὸς πείσεταί τι κακόν. καὶ ὅτι τοὺς νόμους ὡς ῥᾳστότατοις καὶ μετριωτάτοις ἔθ' ὑπὸ τῆς ἀδυνάτων μάλιστά ὄζει. πρὸς δὲ τοὺς τοιούτους λόγους, βέλτιον προαγαγέσθαι μικρὰ πάντας ὑμᾶς, ἵν' ἧττον ἐξαπατᾶσθε. ὅταν μὲν γὰρ λέγῃ, ὅπως μηδεὶς δεθήσεται ἀθλιωτάτων· μὴ λανθανέτω ψευδόμενος ὑμᾶς. οὐ γὰρ τοῦτ' ἔθηκεν· ἀλλ' ὅπως ὑμεῖς ἀκυρώσητε τῆς προσιμιάτων γενόσεσθε· καὶ τῷ μὲν ὅρκου, καὶ λόγου, καὶ κρίσεως ψῆφον ἐνιωγμένῳ, ἀδίκου καθίζησι· μὴ δὲ ταῦθ' ὑμῖν τῆς ἐκ τοῦ νόμου ῥημάτων ἐκλέξας λεγέτω, ἃ φιλανθρωπότατ' ὄζειν ἀκούσας· ἀλλ' ὅλον δ' εἰσιόντα τὸν νόμον ἐξῆς, καὶ τὰ συμβαίνοντ' ἐξ αὐτῷ σκοπεῖν ἐάτω. εὑρήσετε γὰρ ταῦτα ἅπαντα, ἃ ἐγὼ λέγω, καὶ οὐχ ἅ φησιν ἐκεῖνος. ἀλλὰ

ἀλλὰ μὴν πρὸς γε τὸ τοῖς πολλοῖς συμφέρειν, τοὺς νόμους φαύλους καὶ μοχθηροὺς εἶναι, τάδε χρὴ σκοπεῖν. ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύο εἴδη, περὶ ὧν εἰσὶν οἱ νόμοι κατὰ πάσας τὰς πόλεις. ὧν τὸ μὲν ὅτι δι' ὧν χρώμεθα ἀλλήλοις, καὶ συναλλάττομεν καὶ περὶ τῶν ἰδίων ἃ χρὴ ποιεῖν διωρίσμεθα, καὶ ζῶμεν ὅλως τὰ πρὸς ὑμᾶς αὐτούς. τὸ δ' ὅν τρόπον δεῖ τῷ κοινῷ τῆς πόλεως σῴζειν ἕκαστον ὑμῶν χρῆναι, καὶ πολιτεύεσθαι βούλεται, καὶ φῂ κήδεσθαι τῆς πόλεως. ἐκείνους μὲν τοίνυν τοὺς νόμους περὶ τῶν ἰδίων πρᾴους κεῖσθαι καὶ φιλανθρώπους, ὑφ' ὧν τὰ πολλὰ δεῖ. τούσδε δὲ τοὺς περὶ τὰ πρὸς τὸ δημόσιον πρᾶγμ' ὄντων, τοιαύτην ἰσχυρὰς, καὶ χαλεπὰς ἔχειν, ὑφ' ὑμῶν δεῖν. οὕτω γὰρ ἂν ἥκιστ' οἱ πολιτευόμενοι τοῖς πολλοὺς ὑμῶν ἀδικοῖεν. ὅταν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ χρήται, ὅτι ταῦτα ἀπαντᾶτε· ὅτι τοὺς νόμους, οὐκ ἐκείνους τοὺς ὑφ' ὑμῶν πρᾴους ποιεῖ. ἀλλὰ τούσδε, οἳ τοῖς πολιτευομένοις φόβον παρέχουσι. πολλὰ δ' ἂν τις ἔχοι λέγειν, εἰ καθ' ἕκαστον ὧν ἐρεῖ δεικνύναι βούλοιτο, φενακισμοῦ καὶ παραγραφῆς ἕνεκα ῥηθησόμενα. ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ παρήσω. κεφάλαιον δ' ὑμῖν ὧν μνημονεύειν ἐρῶ. σκοπεῖτ' ἐν ἅπασι τοῖς λόγοις ὁπόσους ἂν λέγῃ, εἴ τι δυνήσεται τοιοῦτον εἰπεῖν δι' οὗ δείξει, ὡς ἔστι δίκαιον τὸν τιθέντα τὸν νόμον, ἅπαντα πρᾶξαι πρὸς τῆς παρελθυθότων, καὶ πρότερον τέλος ἐχόντων, ποιεῖν, καὶ πρὸς τῆς μελλόντων γνήσεσθαι; πάντων γὰρ οἴων αἰσχρῶν καὶ δεινῶν τῆς γεγραμμένων ἐν τῷ νόμῳ· τοῦτο δ' ἥκιστα, καὶ μάλιστα πρᾶγμ' ἂν γεγράφθαι. εἰ δ' ἔστι τοῦτο μήθ' ὅσιον μήτ' ἄλλως μηδεὶς τούτων δυνήσεται δεῖξαι· εἰδέναι χρὴ καὶ σαφῶς φαινιζομένους ὑμᾶς· καὶ λογίσασθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὁπότε ποτὲ ἐπῆλθε τούτῳ τοιαῦτα νομοθετεῖν; οὐ πρῴην ὦ τιμοκράτες, πόθεν; οὐδὲ ὀλίγου δεῖ τῶν ἐθηκας τὸν νόμον. ἀδεμίαν γὰρ ἂν εἰπεῖν ἔχοις πρόφασιν ἄλλην, δι' ἣν τοιοῦτον ἐπορίσθης εἰσενεγκεῖν νόμον, ἢ τιμὴ σεαυτῷ θεοῖς ἐχθρὰν αἰσχροκέρδειαν. οὔτε γὰρ οἰκεῖον, οὔτε συγγνώμης, οὔτε ἀναγκαῖον ἦν σοι τοῦτον οὐδείς. οὐδὲ ἐκεῖνο ἂν ἔχοις εἰπεῖν ὡς ἐλεήσας δεινὰ πάσχοντας ἀνθρώπους, εἶλου δρᾶν ταῦτα βοηθεῖν αὐτοῖς, οὔτε γὰρ τὸ τὰ * τούτων πολλοστῷ χρόνῳ μόλις ἅπαντας ἐν δίκαις ἐξελεγχθέντας δικαστηρίοις καταθεῖναι, τῷδ' ἡγήσω τὸ δεινὰ πάσχειν εἶναι. ποιεῖν γὰρ ὅτι τοῦτό γε δεινά, καὶ παροξύνει μᾶλλον ἂν τινα μισεῖν, ἢ προῖέναι ἐλεεῖν. οὔτ' ἄλλως πρᾷος ἦν φιλάνθρωπος σύ τις τῶν ἄλλων διαφόρως ὤν, μᾶλλον ἐλεεῖς αὐτούς. οὐ γὰρ ὅτι τῆς αὐτῆς ψυχῆς, ἀνδρὸς πονηροῦ μὲν, καὶ γλαυκέτου, καὶ μελαίνου ἐλεεῖν, ἀνελεήμονες εἶναι καταθήσουσι· τούτων δὲ, τοσούτων ὄντων, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ὧν ὅτι τὰς οἰκίας ἐβάδιζες οὐ, τοῖς σῦκα καὶ τοῖς ἀποδίκτας ἔχων, καὶ τοῖς ὑπηρέτας, μηδενὰ πώποτε ἐλεῆσαι· ἀλλὰ θύρας ὀφαιρεῖν, καὶ τρώμαθ' ὑποσπᾶν, καὶ δᾴκονον εἶπες ἐζήτει, ταύτῃ ἐνεχειρᾶζειν. ἃ σὺ πάντ' ἐποίεις ἐνιαυτὸν ὅλον μετ' ἀνθρώπου. πολλῷ γὰρ δήπου χειλιώτερ' ἐπάσχετ' ὑμεῖς, καὶ, πολὺ μᾶλλον ἂν εἰκότως ἠλέεις τούτους, οἳ δι' ὑμᾶς, ἃ κατᾴδετε, ζημίας λέγοντας οὐδ' ὁπωσοῦν εἰσφέροντες πάσχουσι. καὶ οὐκ ἀπὸ χρὴ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διπλᾶ προῖέντα, καὶ ταῦθ' ὑπό τε σοῦ, καὶ ἀνθρώπου· οἳ μίαν εἰσφορὰν οὐδεπώποτε εἰσενηνόχατε. τηλικοῦτο τοίνυν ἐφρόνησεν ἕκαστ', ὡς ἄρ' οὐδὲ δίκλινον τούτων οὐδεμίαν δώσων· ὥς τε μόνον, δέκα τῶν συναρχόντων ὄντων, κοινὴν τὸν λόγον ἐγγράψαι μετ' ἀνθρώπου ἐπόλμησε. πρῶτα γὰρ, οὐδ' ὠφελούμενον, ὑμῖν τιμοκράτης, ἀπεχθάνεται, καὶ νόμους εἰσφέρει πᾶσιν

A Quod igitur ad legum lenitatem & moderationem quæ plebi sit conducibilis, attinet, hæc cogitanda sunt. Duo habentur, Athenienses, genera rerum, propter quas in singulis vrbibus legum adminicula requiruntur: alterum, quo de consuetudine vitæ, de contractibus, de priuatis negotiis, atque adeò de cõsociatione & communitate inter nos ipsos quid sit agendum, constituimus: alterum, quo pacto vnusquisque nostrûm paratus & affectus esse debeat erga rempublicam si ea administrare instituerit, séque curam suscepisse ciuitatis profiteatur. Illas igitur priuatorum contractuum leges, è re plebis est, esse lenes & humanas. Contrà, quæ in magistratus latæ sunt, eas esse acres & seueras vobis expedit. Sic enim reipub. gubernatores vos minimè iniuriis afficient. Proinde cùm istam causam adducet, sic ei occurrite: leges eũ humanas reddere, non has quæ vobis defendendæ sint, sed illas, quæ terrorem magistratibus incutiant. Multa dicenda restarent, si quis ostendere vellet omnia, quæ iste impostura fucíque faciendi causa, in B medium allaturus est: sed maxima ego parte omissa, summam eorum quæ tenenda vobis sunt, recensebo. Considerate in verbis eius omnib. quęcũq. dixerit, nũquid afferre tale queat, quo doceat, fas esse, vt legislator de præteritis eadẽ & iã antea absolutis fieri iubeat, atq. de instãtib. & futuris. Nam cùm omnia in lege perscripta, turpia sint & iniqua: hoc omniũ iniquissimũ, & legib. inimicissimũ, inseruit. Quod si neq. iste, neq. ius quã alius ostẽdere poterit. sciẽdũ erit, minimè dubitãdum, vos decipi: atq. cũ animis vestris cogitãdum, quãobrem isti tãdem ad hũc modũ ferre legem in mentẽ venerit? Nõ gratis nimirũ, Timocrates, legem istã tulisti: nõ sanè gratis, neq. parua vtique mercede conductus. Neq. enim vllã causam aliam ostẽdere queas, quę te ad lege in istã rogãdã impulerit, nisi tuã diis inuisam & flagitiosam auaritiam. Neq. enim familiaris, neq. cognatus, neq. necessarius istorũ quisquã tibi fuit. Neq. illud dicere queas, te calamitosorũ hominũ vicem misertum, propterea illorũ fuscepisse defensionem. Neq. enim quòd isti tribus dãnati iudiciis, vix tandem coacti debitam reipub. pecuniã soluerunt: id indigna pati visũ tibi est. Nã id quidem est indigna facere, ac tale, quod iracũdiam potius moueat, quã ad misericordiã adhortetur. Neq. verò tãta est tua præter cęteros humanitas & clemẽtiã, vt te vnum omniũ, calamitosorum potissimũ misereat. Non enim eiusdem est ingenij, misericordia moueri Androtionis Glaucetæ, & Melanopi, si furto ablata restituere cogãtur: cum verò horum aliorũq. ciuiũ tãta esset multitudo, quorũ ædes expugnabas tu, adductis vndecimuiris & tribunis ęrariis atq. lictoribus, neminis vnquã esse misertũ, sed & ianuas cõuelliss̃e, & cubilia surripuisse, & si quis ministrã haberet, cũ qua cõsuesset, eã pignerasse. Quæ tu annũ perpetuũ factitare cũ Androtione haud destitisti. Multò enim ꝓfectò grauiora vos, Iudices, ferebatis: & tu multò æquius miser tus esses horũ, excrãde, qui propter vos oratores deglubũtur perpetuis exactionib. neq. id satis est, nisi etiã duplũ ab eis exigatur: idq. per te, & per Androtionẽ, qui nihil vnquã in ęrariũ de vestris opibus intulistis. Tãta verò est istius hominis arrogãtia, vt se horũ facinorũ pœnas nõ esse daturũ putet: solus quidem, cũ eius collegæ sint decẽ, cũ Androtiõe cõmuniter inscribere rationem non dubitauit. Gratis enim vestra (si diis placet) nullo suo fructu Timocrates odia quærit: & leges infert omnibus

contrarias,postremò etiã suæ priori legi aduersantes, quã equidẽ nec vos latère puto. Quod verò mihi maximâ videtur iracundiâ dignũ,id dicã,& non dissimulabo:Φ Atheniẽses,cũ propter nũmos ista susciпiat, cúmq. sibi omnino imperarit mercenarias locare operas: nõ in ea,quibus auditis,veniã ei det aliquis,impẽdit. Cuiusmodi ea sũt? Pater istius,Iudices,ęrarius est (neq. id exprobrãdi causa dico,sed necessitate co actus) quẽ bonus iste negligit. Quòd si is ad quẽ illius ignominię reditura est hęreditas,si quid patri acciderit:tamẽ soluẽdã esse mulctã non cẽset : sed illius tẽporis quod pater vixerit, vsurã esse lucrifaciẽdam: qua tãdẽ abstinere corruptela posse videatur? Patris quidẽ,nec te miserescit,ne iniquè cũ eo agi putas: si, te accipiẽte &collocupletato è tributis quę exegisti,è decretis quę scribis,è legib.quas rogas:ipse iure ciuitatis spolietur paruę pecunię causa,& tamẽ aliorũ quorũdã vicẽ dolere te ais. At sororis mediusfidius pręclarè curã gessit?Imò si nihil aliud deliquisset, vel ob id solũ dignus esset exitio. Eam .e. vẽdidit,nõ elocauit. Vestrorũ enim hostiũ vni,Corcyręo cuidã, vrbis imperiũ nũc cũ aliis obtinẽti,qui apud istũ diuertit,quoties apud vos legatione fũgitur,eãq. accipere voluit (quo pacto .a. prętermittã?) nũmis acceptis tradidit. Proinde puella Corcyrę nũc est. Qui igitur sororem peregrè abducẽdã elocasse sese dicit, reipsa vendidit: qui si parẽtis senectutẽ ita fouet : qui assentatur aliis: qui mercede & leges & decreta facit,& rẽpub. administrat:eũ vos nacti nũ perimetis? Apparebit certè, Atheniẽses,iudiciis & negotiis vos delectari:nõ velle hominib. improbis liberari. Neq. verò mihi dubiũ est,quin interrogati,puniẽdos esse oẽs improbos,fatemini:sed istũ tali lege in plebis perniciẽ inculcata,grauissimũ suppliciũ mereri,ego docere conabor. Furũ enim & grassatorũ,& aliorũ facinorosorũ , primùm ei nimirũ dũtaxat quisq.nocet,in quẽ fortè inciderit neq. illorũ quisquã oẽs vel furto , vel rapina spoliare possit:deinde suã. dũtaxat existimationẽ & vitã dedecore cõmaculat.Si quis verò legẽ rogat, qua perlata, quibusuis lædendi vos,õnis licẽtia & impunitas proponitur:is vniuersę reip.vim & iniuriã facit.Flagitiosa enim lex,vrbis eius in quã recipitur , est publica ignominia & dedecus,nocẽtq.omnib.his qui ea vtuntur.Eum igitur qui & nocere vestris cõmodis, & vos infamia complere conatur:eum inquã vos nacti non punietis? Quid verò dicetis?Intelligetur autẽ rectissimè,quãtas res ista lege scibenda,quibus insidiis sit cõplexus,eásque recepto statui ciuitatis quã contrarias, si hoc consideretur,omnes qui libertatem populi sũt oppressuri, cùm nouas res moliũtur,hoc facere: * primùm omniũ veteres leges aliqua lege destruũt:vt ne legibus pœnas dare suorũ scelerum sit necesse.Nõne igitur triplici, nõ vna morte,si fieri posset,mulctãdus esset:qui cũ sit vnus,& vos vtiq.nõ sit oppressurus,sed cõtrà ipse potiùs apud vos(modò,vt æquũ est,officiũ facere velitis)periturus,tamẽ id facinus imitatus est: & lege sua eos soluere voluit, quos iudicia vinxerũt? cùm impudẽter scripserit, si quis vinculis sit dãnatus, aut in posterũ dãnandus , vt is dimittatur. Atqui si clamorem subitò circa prætorium sublatum auditeritis,atque aliquis diceret,recluſum esse carcerem, vinctósque aufugere:nemo ita neque iuuenis,neque senex,neq. socors est qui non pro viribus opitularetur.

Insectatio vitæ priuatæ & mostratis.

Exaggeratio criminis per collationẽ, & à dignitate legũ Athenien sium

A ἐναντίους· τὸ τῆς δυτάτου ἦ, καὶ ἑαυτῷ νόμῳ φέρειν ὃς μὴ τὼ ἀθλιωτάτω οὐδὲ ὑμᾶς οἴεται λαυθάνειν. ὃ πάντων ἐμοὶ γε δοκεῖ μάλιστ' ὀργῆς ἄξιον εἶναι, φράσω. καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι ὅτι ταῦτ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, φράζων ἐπ' ἀργυρίῳ, καὶ φέρων ῥημάτιον ὡς ἀληθῶς μισθαρνεῖν. οὐκ εἰς ἀεὶ συγχώρημα ἂν τις ἀκούσας ἔχει, ταῦτ' ἀναλίσκειν. ταῦτα δ' ἔστι τί; ὁ πατὴρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ τούτου, τῷ δημοσίῳ ὀφείλει (καὶ οὐκ ἀνῃδίζων ἐκεῖνῳ λέγω, ἀλλ' ἀναγκαζόμενος) καὶ ὄφλει ὁ χρηστὸς φερνάς. καί τοι ὃς τῆς μέλλων κληρονομήσειν τὰ τιμίας, αὐτὸς ἐκείνος ζῶν χρόνον ἀξιοῖ τοῦτο τὸ κέρδος τίνος αὐτὸν ἀποχέσθαι δοκῇ; καὶ τὸ μὲν πατέρα οὔτ' ἀγεῖς, ὅτι δεινὰ πάσχειν δοκεῖ· εἰ σοῦ λαμβάνοντος καὶ χρηματιζομένου, ὑπὸ τῶν εἰσφορῶν ὧν εἰσέπραττες, ὑπὸ τῶν ψηφισμάτων ὧν γράφεις, ἀφ' ὧν εἰσφέρεις νόμων, ὀλίγα μικρὰν ἀργύριον μὴ μετέχειν τὸ πόλεως· ἑτέρους δ' ἄγεσθαι πανταχοῦ φῂς. ἀλλὰ νὴ Δί' τῷ ἀδελφῷ καλῶς διώκησεν; ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἠδίκει, τῷ τοῦτο ἄξιος ἐστὶν ἀπολωλέναι. πέπρακε γὰρ αὐτῷ, καὶ οὐκ ἐκδέδωκε, τῷ γὰρ ὑμετέρων ἐχθρῶν ἐνί, κερκυραίῳ, πλησίον οἰκοῦντι τῷ πόλιν, καταλύοντι παρ' αὐτῷ, ὅπου δεῦρο πρεσβεύοιτο, καὶ βουληθείη λαβεῖν αὐτὴν (ἐξ ἧς ἔγωγε παραλείψω) λαβὼν ἀργύριον ἔδωκε. καὶ νυνὶ ἔστιν ὁ κερκυραῖος οὗτος τῷ μὲν ἀδελφῷ ἐπ' ἐξαγωγῇ φησὶ μὲν ἐκδοῦναι, πέπρακε, ἵνα γὰρ ἔρῳ. τὴν δ' ἑαυτοῦ παῖδα οὕτω γεγραφὼς κολακεύῃ ἵνα καὶ μισθὸν λάβῃ, καὶ πολιτεύηται. τοῦτον ὑμεῖς λαβόντες οὐκ ἀποκτενεῖτε; δόξετε ἆρα, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, κείσθαι βέλεσι Φ φράσματ' ἔχειν, ἀλλ' οὐκ ἀπολλάχθαι τῶν πονηρῶν. Φ μὰ, ὅπως μὴ φροσήκει πάντας κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας, δῆλόν ἐστ' ὅτι πάντες, ἄν, εἴ τις ἔροιτο, φήσαιτε. ὅσῳ γὰρ μάλιστα τοῦτον, ὃς τὸν νόμον εἰσενίκησεν ὅτι βλάβῃ τῷ πλήθους· ἐμὲ δὲ δίκαιον φανοῦμαι. τῷ μὲν γὰρ κλέπτοντι καὶ λωποδυτοῦντι

B καὶ τοιαῦτα κακουργοῦντων ἕκαστος, φαῦλον μὲν ὡς ἀληθῶς τὸν ἐντυχόντα ἀδικεῖ. * καὶ οὐκ ἂν οἷός τ' ἂν ἦν πάντας ἀκδύειν. οὐδὲ τὰ πάντων ὑφελέσθαι. εἶτα καταχωρεῖ τῷ ἑαυτοῦ δόξαν καὶ τὸν βίον μόνον. εἰσί τις εἰσφέρει νόμος, ἐξ οὗ τοῖς βουλομένοις ὑμᾶς ἀδικεῖν, ἡ πᾶσα ἐξουσία καὶ ἄδεια χωρίσεται· ὅστις ὁλίγα ἀδικεῖ τῷ πόλιν, καὶ καταχωρεῖ πάντας. νόμος γὰρ ἀρχῆς ὅταν κύριος ᾖ, τῆς πόλεως ὄνειδος ὅτι τῆς δημοκρατίας. καὶ βλάπτει πάντας, ὅσοι περ ἂν αὐτῷ χρῶνται. τὸν οὖν καὶ βλάπτειν ὑμᾶς, καὶ δόξης ἀναπεπλανημένης φαύλης ἐπιχειροῦντα, τοῦτον οὐ τιμωρήσεσθε λαβόντες, καὶ τί φήσετε; γοῦν δή τις οὕτω μάλιστα, ἡλίκα φέρματα συσκευάσας, γέγραφεν αὐτὸν καὶ τοῦτ' ὡς ὑπεναντία τῇ καθεστώσῃ πολιτείᾳ, εἰ λογίσαιτο· ὅτι πάντες οἱ καταλύοντες τὸν δῆμον, ὅταν φέρμασιν ἐγχειροῦσι νεωτέροις, τοῦτο ποιοῦσι. φρόντον ἁπάντων, ἔλυσαι τοὺς νόμους· * φέρτερον νόμῳ, δι' ἁμαρτίαν τινὰ ταὐτῷ ὑπέχοντες τῷ δίκῃ. πῶς οὖν οὐκ ἄξιος δοκεῖ, εἰ δυνατόν ἐστι, ζῆς οὐχ ἅπαξ ἀπολωλεναι, δὸς εἰς ὤν, καὶ οὐ δήπου

μέλλων καταλύσειν ὑμᾶς. ἀλλὰ τοὐναντίον, αὐτὸς ὢν ὑμῖν, αὐτὰ δίκαια καὶ φέροντα ποιῆτε, ἀπολεῖσθαι· ὅμως ἐμιμήσατο τοῦτο τὰδίκημα, καὶ δέδεκε τὸ νόμου λύειν ἐξίωσεν, οὓς δέδεκε τὰ δικαστήρια γράψας ἀναδῶς. εἴ τινι φέρτερον δεσμοῦ, κἂν τὸ λοιπόν τινι φέρηται, τοῦτον ἀφεῖσθαι, καὶ μὴ εἰ αὐτίκα δὴ μάλα κεραυνῷ ἀκούσαιτε φέρης τὰ δικαστήρια· εἶτ' εἰπόι τις, ὡς ἀνέφκται τὸ δεσμωτήριον· οἱ γὰρ δεσμῶται φεύγουσιν· οὐδεὶς οὔτε νέος, οὔτε γέρων, οὔτ' ὀλίγωρος οὔτ' ἐστὶν, ὅς τις οὐχὶ βοηθήσει αὖ, καθόσον δύναται.

C

ἢ

εἰ ἄ δή τις εἴποι παρῳθῶν, ὡς ὁ τούτοις ἀφιεὶς ὄζιν οὗτοσὶ οὐδὲ λόγου τυχὼν, δι' ὃν ὡς ἀπαχθεὶς θανάτῳ ζημιωθείη. νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔχετε τοῦτον, ὃς οὐχὶ λάθρᾳ πεποίηκε τοῦτο· ἀλλὰ φανερὰς καὶ ὡμολογουμένας ὑμῖν, νόμον τέθηκε φανερῶς, ὃς οὐκ ἀποίχεται μόνον τὸ δεσμωτήριον, ἀλλὰ καθαιρεῖ. σκοπεῖτε δὲ καὶ τὰ δικαστήρια. τίς γὰρ ἦν τούτων, ἢ ἐκείνων ἐλεήσειε, ὅταν οἷς τε πέμπτας δεσμᾶς, λοιπὸν ἑκκαίδεκα τῷ πυκνοτάτῳ, εἰκὸς ὑμῖν ἢ πλεῖον. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο σκοπεῖν, ὅτι πολλοὶ τῶν ἑλλήνων πολλάκις εἰσὶν ἐψηφισμένοι τοῖς νόμοις χρῆσθαι τοῖς ὑμετέροις· ἐφ' ᾧ φιλοτιμεῖσθε ὑμεῖς εἰκότως. ὁ γὰρ εἰπεῖν τινά φασιν ἐν ὑμῖν, ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ. ὅτι τοῖς νόμοις ἅπαντες ὑπολήφασιν ἐν ὑμῖν, ὅσοι σωφρονοῦσι, ξόπους τῆς πόλεως εἶ) χρὴ τοίνυν ἀπουδάζειν ὅπως ὡς βέλτιστοι δόξωσιν εἶ), καὶ τοὺς λυμαινομένους καὶ διαστρέφοντας αὐτοὺς κολάζειν. ἢ ὡς εἰ καταῤῥαθυμήσετε, καὶ κατὰ τῆς ὑποστερηθήσεσθε, καὶ κατὰ τῆς πόλεως δόξαν οὐ χρησὼ ποιήσετε. καὶ μὴ εἰσόλωνα καὶ δράκοντα δικαίως ἐπαινεῖτ· οὐκ ἂν ἔχοιτες εἰπεῖν οὐδετέρου κοινὸν διεργάτημα οὐδέν· πλὴν ὅτι συμφέροντας ἔθηκαν καὶ καλὰς ἔχοντες νόμους· δίκαιον δήπου τοῖς ὑπεναντίως πεθεῖσιν ἐκείνοις, ὀργίλως ἔχοντας, καὶ κολάζοντας φαίνεσθαι. οἶδα γὰρ τιμησάτω, ὅτι τὸν νόμον εἰσενεγκόντα τοῦτον, οὐκ ἤκιστα ἐκ' αὐτ. πολλὰ γὰρ ἠμέλητο πολιτευόμενα παρ' ὑμῖν ἄξια δεσμοῦ. βούλομαι τοίνυν ὑμῖν κἀκεῖνο διηγήσασθαι· ὃ φασίν ποτ' εἰπεῖν σόλωνα κατηγορούμενον νόμον τινὸς οὐκ ὀρθῶς τιθέντος. λέγεται γὰρ τοῖς δικασταῖς αὐτὸν εἰπεῖν τάλλα κατηγόρησεν, ὅτι νόμον ὃν ἔθηκεν ἁπάσας, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰς πόλεσιν, ἐὰν τις τὸ νόμισμα διαφθείρῃ, θάνατον τὴν ζημίαν εἶ). ἐπερωτήσας γὰρ εἰ δίκαιος αὐτοῖς καὶ καλὰς ἔχων ὁ νόμος φαίνεται; ἐπειδὴ φῆσαι πάντας τοὺς δικαστὰς, εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς ἡγεῖται, ἀργύριον μὲν, νόμισμα εἶ) τῶν ἰδίων συναλλαγμάτων ἕνεκα, τοῖς ἰδιώταις διῃρημένων· τοὺς δὲ νόμους ἡγεῖσθαι τῆς πόλεως νόμισμα εἶ). δεῖ δὴ τοὺς δικαστὰς, πολλῷ μᾶλλον, εἴ τις, ὃ τῆς πόλεως ὄζι νόμισμα, τοῦτο διαφθείρει, καὶ ψεύδόμενον εἰσφέρει· μισεῖν καὶ κολάζειν ἢ εἴ τις ἐκεῖνο, ὃ τῶν ἰδιωτῶν ὄζι. σκεπτέον δὲ τεκμήριον τοῦ μείζον εἶ) τὸ ἀδίκημα, τὸ τοὺς νόμους διαφθείρειν ἢ τὸ ἀργύριον· ὅτι ἀργυρίῳ μὲν, πολλαὶ τῶν πόλεων καὶ φανερῶς σκεδὸν καὶ μόλυβδον κεκερματίῳ χρώμεναι σώζονται, καὶ οὐδὲν ὁπωσοῦν διὰ τοῦτο πάσχουσιν, ὁμοίως δὲ νόμοις πονηροῖς χρώμενοι, καὶ διαφθείρεσθαι τοὺς ὄντας ἐῶντες, οὐδένες πώποτ' ἐσώθησαν. ταύτῃ μὲν τοι τῇ κατηγορίᾳ, καὶ πεμπτεκαιδεκάχορος καθέστηκε γυνή· καὶ δικαίως αὐτῷ ὑμῖν τὸ σωφρονοῦντος τύχοι τιμήματος. χρὴ δὲ μὲν ἓν ἅπασιν ὀργίλως ἔχειν, ὅσοι πιθέσθαι νόμους αἰσχροὺς καὶ πονηροὺς· μάλιστα δὲ τούτοις, οἳ τοὺς τοιούτους τῶν νόμων διαφθείρουσι, διὰ ὧν ἐστιν, ἢ μικρὰν, ἢ μεγάλην εἶ) τὴν πόλιν. εἰσὶ δ' οὗτοι τίνες; οἵτε τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρούμενοι, καὶ ὅσοι τοῖς ὀφλήσει τιμὰς διδόασιν. εἰ γὰρ ἅπαντες σωθυμηθεῖεν ποιεῖν ἀγαθόν τι τὸ κοινὸν, τὰς τιμὰς καὶ τὰς δωρεὰς τὰς ἐκ τούτων ζηλώσαντες. καὶ πάντες ὅπως ἀεὶ τὴν κακοῦργειν, ἢ κακόν τι σοφίζεσθαι, τὰς βλάβας καὶ τὰς ζημίας τὰς ἐπὶ τούτοις κειμένας φοβηθέντες. ἐὰν δ', ὅτι κωλύει τὴν πόλιν μεγίστην εἶ); οὐ ξένους ὅσους οὐδεμία ἄλλη πόλις ἑλλήνων κέκτηται; οὐκ ὁπλίτας; οὐκ ἱππέας; οὐ σώματα; οὐ τόπους, οὐ λιμένας; τοῦτα ἅπαντα τί καὶ σωέχει; οἱ νόμοι. κατὰ γὰρ τούτους, οὔσης τῆς πολιτείας, ἔστι ταῦτα χρήσιμα τῇ κοινῇ εἰ ἦ τοὐναντίον ἔχοι. τοῖς χρηστοῖς μὲν, οὐδὲν ὁπωσοῦν πλέον. τοῖς δὲ ἀδικοῦσιν, ἄδεια ὅσην τιμοκράτης γέγραφε. πόσην τάραχὴν ἔχοιτ' ἂν εἰκότως;

A Sin quis progressus diceret, istum esse qui eos dimisisset: istatim abreptus in dicta causa haud dubiè occideretur. Nunc, Athenienses, habetis istum, qui hoc non clanculum fecit: sed per fucum vobis & impostură, legé apertè obtrusit. quæ nō modò aperit, sed etiam euertit carcerē, & iudicia etiam est complexa. Quis enim vel horũ, vel vllius erit vsus, si damnati vinculis, solnentur: & si quē deinceps dānaueritis, nihil ea re proficietis? Illud igitur vobis etiam est cōsiderandum, multos Græcorũ sæpe decreuisse, vestris vtēdum esse legibus: id quod vobis laudi haud iniuria ducitis. Nā verum illud mihi videtur, quod quendam apud vos dixisse ferunt: omnes cordatos in ea esse sẽtentia, vt leges nihil aliud esse putent, quàm mores ciuitatis. Danda igitur est opera, vt eæ quàm optimæ esse videantur: & pœnas dent quicũq. illas labefactār, & peruertunt. Quod si negligetis: tũ laus hæc vestra minuetur: tũ verbi existimatio nō bona cōciliabitur. Cum verò Solonem & Draconē iurè laudetis: quāquā neutrius publicum aliquod beneficiũ aliud extet, nisi & conducibiles & præclaras leges tulerunt: æquũ pro
B fectò est, vos iis qui leges ferunt illorum legibus contrarias, irasci, & pœnas irrogare. Scio autem, Timocratem legem istam tulisse, non minimā partē suapte causa. Multa enim in gerenda republica se carcere digna admittere, ipse censuit. Illud etiam vobis recitabo, quod Solonē aliquando dixisse ferunt apud iudices, in eo accusando qui legē pernicioſam rogarat, in hāc sententiam. Receptũ esse in vniuersum apud ciuitates, qui monetam adulterarit, in morte mulctetur. Deinde irrogasse iudices, nũ eis ea lex iusta & laudabilis videretur? qui cũ videri sibi respondissent: subiecisse: putare sese, argenti monetam priuatorum contractuum causa repertā inter ciues: leges aũt monetam esse reipub. Iudices igitur oportere, multò magis si quis eam quæ ciuitatis moneta sit corrumpat, odisse & punire, quàm si quis eam quæ sit hominum priuatorum. Atq. vt intelligerent, haud dubiè maius esse delictum corrũpere leges, quàm adulterare monetam: addidisse: multas ciuitates quæ haud dissimulanter argento, quod sit ære & plumbo cōtéperatum, vtantur, tamē esse incolumes, nec vllum ex ea re ca-
C pere detrimētũ: at si qui perinde legibus adulterinis vsi, receptas corrũpi siuerint, eorum nullos vnquā nō internecione periisse. Huic igitur crimini etiā Timocrates nũc est obnoxius: & eam iure à vobis æstimatio nē nũc auferet, quā cōmeruit. Ac verò iracundum est omnibus, qui leges turpes & improbas ferũt: tũ verò his imprimis, qui eas leges corrũpunt, à quibus vel magnitudo vrbis, vel humilitas pendet. Hæ verò quæ sunt? Iũ quæ iniurios puniunt, tũ quæ bonis & iustis honore habēt. Nam si omnes de republica bene mereri studeant honorib. & prēmiis, quæ propterea dantur, incitati: & omnes maleficiis ac iniuriis abstineāt, detrimēta & supplicia scelerib. cōstituta metuentes: quid prohibebit rempub. nostram esse amplissimam & florētissimam? Nónne tot triremes, quot nulla alia Græca ciuitas possidet? nō legiones? nō equites? non reditus? nō loca, nō portus? Hęc verò omnia quæ res tuetur & cōtinet? LEGES. Nam cùm ciuitas legũ præsidiis administratur: hęc vtilia sũt reipub. Sin contrafiat in repub. si bonis viris nulla virtutis prēmia sperare liceat, si facinorosorũ tāta sit impunitas, quantam eis lege sua Timocrates proposuit: quanta quæso vos perturbatio secutura est? Satis enim scitis harum

Incitatio ad sumendas pœnas.

quas modò recensui copiarum, ne si duplicentur quidem, vllam fore vtilitatem. Quum autem iste lege sua vobis nocere conetur, qua fit, vt hi quibus in animo est malefacere, impuniti maneant: propter hæc omnia quæ diximus, irascendum ei est, & supplicium infligendum, vt eius exemplo alij sint ad iniuriam tardiores. Nam talibus leni animo parcere, aut, etsi damnetis, exiguam tamen eis mulctam irrogare: non aliud est, quàm consuefacere atque instituere quàm plurimos, ne vos iniuriis afficere vereantur.

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS CONTRA ARISTOGITONEM.

Qua occasione Aristogiton factus sit ararius.

PYthangelus & Scaphon, conspicati Heroclé ferentem sacras vestes, quibus etiam aurea scriptura inerat, eorum qui dedicarant, nomina significans, ad senatum adducunt: vt sacrilegum. Quj cùm eum postridie in concionem duxisset: ille se à sacrificula missum, eas accepisse dicit vestes, vt ferret ad sacram venationem. Tum Aristogiton decretum facit, primùm sine senatus autoritate: deinde atrocissimum quo iubet, si fateatur se vestes extulisse, eum interfici statim: sin neget, iudicium de eo fieri. Eius decreti ea vis erat, si fateretur verum, vt mox occideretur: sin iret inficias, vt paulò post idem pateretur. Id decretum vt contra leges factum, cum accusasset Phanostratus Hieroclis rei pater, socio Demosthene, condemnat vt contra leges factum: iudices litem æstimant Aristogitoni quinque talentis. Hoc primum æs alienum contrahit Aristogiton.* Deinde cùm Hegemonem accusasset, & causam in iudicium deduxisset: quinta suffragiorum parte non accepta, mille drachmis est mulctatus. Cum autem mulctam intra præfinitum tempus non soluisset: ex lege duplicatæ sunt mulctæ, & decem talenta facta, & bis mille drachmæ. Pro hac pecunia suum quoddam prædium reipublicæ transcribit, idque prædium Eunomus emit, frater eius: spatio reddendi æris alieni postulato, vt decem annis vniuersum dissolueret, quotannis conuenienti parte numerata. Ac duas quidem pensiones præstitit talenta duo, & drachmas 400. Reliqua debentur talenta octo, mille drachmæ & sexcentæ. Cum igitur Aristogiton dicendi habere sibi potestatem videretur, & non iam ærarius esse, debitore pro se constituto reipublicæ: & accusabat multos, & concionabatur, legibus eum qui ærario deberet, antequam soluisset: ignominia notantibus. Quapropter eum Lycurgus reum fecit, vt qui concionaretur haberet: cum id ei facere non liceret. Quia verò nondum exarce deletus erat Aristogiton, sed mulcta etiamnum inscripta: & tamen emptor prædij, debitor constitutus fuerat: oritur quæstio, vtrum emptor prædij duntaxat debeat, an verò is etiam, qui primus æs alienum conflarit, eò vsque dum solutum id fuerit? Atque hæc de duplici debito controuersia est. Aiunt autem accusatores, eum & tertiam debere mulctam ærario: id quod Aristogiton non concedit, séque per iniuriam inscriptum esse asserit, propterea-que diem Aristoni dixisse inscriptori. Demosthenes autem & Lycurgus, iustáne an iniusta fuerit inscriptio, in medio relinquunt: sed aiunt, si Aristogiton Aristonem viceret, tum Aristogitone expuncto: illum ex lege inscriptum iri: priusquam autem de re iudicium fiat, non decere eum in publico verba facere, qui iure fortasse sit inscriptus, & falsò accuset Aristonem. & hæ sunt huius causæ quæstiones, de quibus conflixit Lycurgus, cùm priores in dicendo partes obtineret. Demosthenes autem breuiter eas omnino attigit, vt antè occupatas: totáque eius oratio vitæ Aristogitonis accusationem continet. Dionysius Halicarnasseus non recipit has orationes pro Demosthenicis, coniectura ex genere dicendi capta. Alij dicunt de industria oratorem tali forma esse vsum, æmulatione Lycurgi gloria florentis apud Athenienses: alij cùm ratione ætatis primas in dicendo partes obtinuisset Lycurgus, & omnibus ipse argumentis fuisset abusus, Demosthenem deinde necesse habuisse causam agere artificiosius, & periodis includere: alij, priorem vt Demosthenicam admittunt, posteriorem nequaquam, quòd nihil habeat hoc oratore dignum.

Aristogiton à Lycurgo sit reus.

Controuersia de autore harũ orationum

δῦ γδ ἴστε, ὅτι τούτων ὧν διεξῆλθον κτημάτων, οὐδ' ἂν εἷς ἠρώτα ὅσα νυῖ ὄξιν, οὐδ' ὁπουῖ ἂν ὄφελον εἶη. ἔδοξε τοίνυν ἐν τούτῳ τῷ νόμῳ φαίνεται κακῶς ὁπιχειρῶν ὑμᾶς ποιεῖν· δι' οὗ τοῖς ἀδικεῖν ὁπιχειροῦσίν εἰσιν αἱ τιμωρίαι· πάντων οὖν ἕνεκα δεῖ εἰρημένων ἄξιόν ὄτιν ὀργισθῆναι, καὶ κολάσαι, καὶ παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις τούτον, ὡς τὸ φρόνως ἔχειν πᾶς τοιούτοις, καὶ καταψηφίζεσθαι μὲν, ὀλίγου δὲ τιμᾶν, ἐθίζειν καὶ παραδιδάσκειν ἕτας, ἀδικεῖν ὑμᾶς ὡς πλείστους.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤ' ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ ΛΟΓΟΥ.

B

ΠΥθάγγελος καὶ σκάφων, ἰδόντες ἱερόκλεα φέροντα ἱερὰ ἱμάτια, ἐφ' οἷς καὶ χρυσᾶ γράμματα ἦν, δηλοῦντα τοὺς ἀναθέντας, ἀπάγουσι πρὸς τοὺς πρυτάνεις ὡς ἱερόσυλον. οἱ δὲ τῇ ὑστεραίᾳ καθίσαντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κἀκεῖνος ἀπὸ τῆς ἱερείας ἔφη πεμφθεὶς λαβεῖν τὰ ἱμάτια, ἵνα κομίσῃ πρὸς τὸ ἱερὸν κυνηγέσιον. ἐνταῦθα ἀεισυγείτων γράφει ψήφισμα, πρῶτον μὲν ἀπροβούλευτον, ἔπειτα δεινότατον κελεύων, ἐὰν μὲν ὁμολογῇ τὰ ἱμάτια ἐξενεγκεῖν, ἀποθανεῖν αὐτὸν αὐτίκα. ἐὰν δὲ ἀρνῆται, κρίνεσθαι· ἐξ οὗ συνέβαινεν αὐτῷ, ὁμολογοῦντι μὲν τἀληθὲς, ἀδίκημα τεθνάναι. ἐξαρνούμενος δὲ ἐλεγχόμενον φανερᾷ· ὁ ἱερόκλεους τὸ κινδυνεύον πατὴρ, συνηγορήσων· αὐτῷ δημοθένους, αἱρεῖ ἀδικομένων, καὶ πρᾶξιν διαγράφει ἀργυρίου πέντε ταλάντων. τοῦτο μὲν δὴ πρῶτον ἔπλημμε ἀεισυγείτονι γίγνεται. ἔπειτα ἡμίονον γραψάμενος, καὶ τὴν ἀγωγὴν ἀποδόμενος, τὸ πέμπτον μέρος μὴ λαβὼν τῆς ψήφου, ἄφλε χιλίας· ἐκ ἀποδοῦς δὲ αὐτὸς τῷ θεσμῷ ἐπεδεσμεῖτο, διπλοῦται τὰ ὀφλήματα τῷ τὸν νόμον, καὶ γίνεται δύο τάλαντα, καὶ δισχίλιαι δραχμαί. ἀφ' τούτων τῆς χρημάτων ἀποχράφει τι εἰς τὸ δημόσιον χρέον ἑαυτοῦ, καὶ τὸ χωρίον τοῦτο ἄνομος ἀνεῖται, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, τάξιν αἰτησάμενος τὰ ὀφλήματα, ὥστε ἐν δέκα ἔτεσιν ἐκτίσαι τὸ ὠνημα, καθ' ἕκαστον ἔτος πιθεὶς τὸ ὀπισθόγειον μέρος. δύο μὲν δὴ καταβολὰς ἀπέλυσε, τάλαντα δύο καὶ δραχμὰς τεσσαράκοντα. τὸ δὲ λοιπὸν ὀφείλεται τάλαντα ὀκτὼ, καὶ δραχμαὶ χίλιαι καὶ ἑξακόσιαι. δοκῶν οὖν ἔχειν ὁ ἀεισυγείτων τὸ λέγειν ἐξουσίαν, καὶ μηκέτ' ὀφείλειν ἐπειδὴ χρήσιμον αὐτὸν ἔδωκε τῇ πόλει. καὶ ἐγράφετο πολλοὺς, καὶ ἐδημηγόρει, τὸν νόμον, τὸν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, μέχρις αὖ ἐκτίσῃ, ποιούμενος ἄπιμον. διόπερ αὐτὸν οἱ περὶ λυκοῦργον ἐνέδειξαν, ὡς, ἐκ ἐξὸν, λέγοντα, ἐκ ἐξῃλειμμένου τοίνυν ἐξ ἀκροπόλεως ἀεισυγείτονος, ἀλλ' ἔτι τῶν ὀφειλημάτων ἐγγεγραμμένου, χρηστοῦ δ' καταστάντος τοῦ τὸ χωρίον ὠνησαμένου, ζήτημα συνίστανται· πότερον ὁ πριάμενος τὸ χωρίον ὀφείλει μόνον, ἢ καὶ ὁ πρῶτος ὤφλων, ἄχρις ἂν ἐκπλήρωται τὸ χρέος· πρὶν μὲν δὴ τὰ δύο ὀφλήματα τοῦτο συνίστανται τὸ ζήτημα. φασὶ δ' αὐτὸν οἱ κατήγοροι, καὶ τρίτον ὀφείλειν ὄφλημα τῷ δημοσίῳ. πρὸς τοῦτο ἀεισυγείτων ἀντιδιαμάχεται, φησὶν ἀδίκως ἐγγεγράφθαι, καὶ δίκην τότε δίκαιον λαχεῖν ἀείσωνι τὸν ἐγγράψαντα. δημοσθένης δὲ καὶ λυκοῦργος πρὸ μὲν τῶν δικαίων ἢ μὴ γεγράφθαι πρὸς ἐγγραφὴν, οὐδὲν λέγουσι· φασὶ δ', ὅταν ἕλῃ τὸν ἀρίστωνα, τότε ἀριστογείτων μὲν ἐξῃρέθησεται, ἐκεῖνος δ' ἐγγραφήσεται καθ' τὸν νόμον. πρὶν δὲ κριθῆναι τὸ πρᾶγμα οὐ προσήκει λέγειν τὰ δικαίως ἐγγεγραμμένον, καὶ ψευδῶς ἐγκαλοῦντα ἀρίστωνι. ταῦτα μὲν δὴ τὰ ζητήματα τῆς καταθέσεως. ἐπιχαίρουσι δ' αὐτοῖς ὁ λυκοῦργος ἅτε πρότερος λέγων. τῷ δημοσθένει δὲ πρὸ τούτων βραχὺς πάνυ λόγος γέγονεν, ὡς προειλημμένων. ὁ δὲ ὅλος αὐτῷ λόγος τὰ ἀεισυγείτονος βίᾳ κατηγορίαν περιέχει. διονύσιος δὲ ὁ ἁλικαρνασσεὺς, ἃ δέχεται τούτους τοὺς λόγους δημοσθένους εἶναι, ὀκ τῇ ἀληθείᾳ τεκμαιρόμενος. οἱ δὲ φασὶν ὀπτῆσες τὸν ῥήτορα τοιούτῳ χαρακτῆρι κεχρῆσθαι, ζηλώσαντα λυκοῦργον, ἀνδοκιμωτάτῳ παρὰ τοῖς ἀθηναίοις. οἱ δ', ἐπειδὴ τὸν χρόνον τῆς ἡλικίας χρόνον εἰς πολυπραγμοσύνην ἔλαβε λυκοῦργος, καὶ πᾶσι τοῖς κεφαλαίοις αὐτὸς ἐχρήσατο, ὁ δημοσθένης ἀναγκαῖον λοιπὸν φιλοσοφώτερον μεταλαβεῖν καὶ περιοδικῶς. ἄμφω δ', τὸν μὲν πρότερον δέχονται δημοσθένους εἶναι. τὸν δὲ δεύτερον, οὐδαμῶς οὐδὲν ἄξιον ἔχοντα τοῦ ῥήτορος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

DEMOSTHENIS IN ARISTOGITONEM ORATIO prior, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΠΑΛΑΙ καθήμενος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ κατηγορουμένους ἀκούων ὥσπερ ὑμεῖς, λυκοῦργε, τὰ μὲν ἄλλα καλῶς αὐτὸν ἡγούμην λέγειν· τὸ δὲ τεθαύμακα ὁρῶν ὑπὲρ διαπφνόμενον εἰ ἀγνοεῖ τοῦθ', ὅπου οὔτε πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν λόγους εἰρημένους, οὔτε πρὸς τοὺς ὑπ' ἐμοῦ μέλλοντας ῥηθήσεσθαι, τὰ τυχόντα τοῦ ἀγῶνος δίκαια ὀξὺν ἰσχυρά· ἀλλ' ὡς αὖ ἕκαστος ὑμῶν ἔχει. ἢ πρὸς τὸ συγγράψαι, ἢ πρὸσθαι πονηρίαν. Ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπολαμβάνω τὴν μὲν κατηγορίαν, καὶ τὸ πλῆθος τῶν λόγων πλῆθος, ἕνεκα τοῦ ὑμετέρας ἀκριβάστερον δεῖν ποιήσασθαι. κέκριται δὴ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πάλαι * δίκη τῆς ἑκάστου φύσεως οἰκοθεν. καὶ τῶν εἰ μὲν εἰσιν ὑμῶν οἱ πλείους, οἷοι τοὺς πονηροὺς φιλεῖν καὶ σώζειν, μάτην ἐρραψῳδηκότας ἡμᾶς ἔσεσθαι. εἰ δ' οἷοι μισεῖν, δίκαιον, αὖ θεὸς θέλῃ, τοιοῦτον δώσειν. πολλῶν δὴ λόγων εἰρημένων, καὶ πάντων καλῶς, οὐκ ὀκνήσω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἃ γ' ἐμοὶ φαίνεται. ἐμοὶ γὰρ οὐδὲν ὅπου τοῖς ἐοικέναι δοκεῖ τοῖς ἄλλοις ὁ παρὼν ἀγών. σκοπεῖτε δ' οὕτως πρὸς ἅπαντ' ἐρχόμενα τὰ δικαστήρια οἱ μὲν δικασταὶ, ὥσπερ καὶ τὸν κατηγόρου καὶ τὸν φεύγοντος τὸ πρᾶγμα μαθησόμενοι, πρὸς οὓς δεήσει τὴν ψῆφον ἐνεγκεῖν αὐτοῖς· οἱ δ' αὖ πάντες μὲν ἑαυτῶν δείξων ἕκαστος ὄντα τὰ τῶν νόμων δίκαια ἰσχυρά. τὰ δὲ τούτου τοῦ ἀγῶνος πῶς ἔχει; οἱ μὲν δικάζοντες ὑμεῖς ἥκετε μᾶλλον ὑμῶν τῶν κατηγόρων εἰδότες, καὶ ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ τοῦτον, καὶ γεγραμμένων ἐν ἀκροπόλει, καὶ οὐκ ἐξὸν αὐτῷ λέγειν. ὥσθ' ἕκαστον ὑμῶν κατηγόρου τάξιν ἔχειν * καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι, καὶ μὴ μαθεῖν δεῖσθαι· ὁ δὲ συνόμωμος τῷ μὲν εἰς σωτηρίαν αὐτῷ φερόντων ἁπάντων ὁπόσων πάρεσιν ἔχων, ἔχει τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ πράγματος λόγους δικαίους, οὐ τὸν ἑαυτοῦ βίον αἰθρόπινον, οὐκ ἄλλο, οὐδ' ὁπουοῦν ἀγαθόν. δι' ἃ δ' ἂν μὴ δ' ὁπῶν ἀδικῶν τις ἁλῷσι, δι' ταῦθ' οἴεται σωθήσεσθαι. ἐν δὲ τῇ τῆς ποινείας ὑποβολῇ τὴν ὑπόθεσιν τῆς σωτηρίας ἔχει. οὐτοσὶ δὲ τούτων ἐχόντων, δοκεῖ μοί τις οὐκ ἂν ἁμάρτειν, εἰπών, ὅτι νυνὶ κείνεται μὲν ἀδικοσυνείτων, δοκιμάζειν δὲ καὶ κινδυνεύετε ὑμεῖς πρὸς δόξης. εἰ μὲν γὰρ ὀρθώσεσθε ὅτι τοῖς οὕτω φανεροῖς καὶ μεγάλοις ἀδικήμασιν ὁρμιζόμενοι καὶ τιμωρούμενοι δόξετε τῷ ὄντι ἐστὲ δικασταὶ καὶ φύλακες τῶν νόμων εἰσεληλυθόταν. εἰ δ' ἐπὶ τούτων πρόεσθαι, ὃ μηδεὶς μὲν αὐτὸς πεποιηκέναι φήσει, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις δεδοικὼς μὴ δόξῃ τισὶ τὸν ἀεὶ βελόμενον εἶναι πονηρὸν τῶν ἐν τῇ πόλει παιδοτριβεῖν. ἀσθενὴς μὲν γάρ ἐστι πᾶς ὁ πονηρὸς καθ' ἑαυτόν· ὧν δ' ἂν ὑμεῖς προσθῆσθε, ἰσχυρὸς γίγνεται. ἔστι δὲ τοῦτο τῶν μὲν λαβέσθαι παρ' ὑμῶν ἐργασία καὶ δυναστεία· ὑμῖν δὲ τοῖς διδοῦσιν, ὀνειδος· βελτίω δ' αὖ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρὸς τὴν ἰδίων ἐμὲ τῶν τούτου λέγειν, παραστάντας ὑμᾶς ἐξετάσαι δεῖ βραχέων, εἰς ὅσ' ἐμαυτὸν χωρῶ καὶ ἀδοξίαν προσῆκε τῷ πόλιν δημοσίᾳ φαῦλα τὰ τοιαῦτα σημεῖα, ὧν μέσος καὶ τελευταῖος καὶ πρῶτός ἐστι οὗτος. * ὧν τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω· ἀλλ' εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀναβαίνουσιν, ἐν αἷς ὑμεῖς γνώμης δοκιμάζειν, οὐ πονηρίας τοῖς λέγουσι προσήκετε· τόλμαν, καὶ κεκυφότα, καὶ φωνὴν αἰσχράν, καὶ δόξαν, καὶ συκοφαντίαν, καὶ ἀναισχυντίαν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα συνειθισμένοι. ὧν οὐκ ἂν δέοι τις ἐναντιώτερα τῷ βουλεύεσθαι νομίζω δι' οὐδ' ἂν αἰσχίω. Ἐν τούτοις τοῖς αἰσχροῖς πάντων τῷ καλῷ, τῷ τῆς πόλεως συμφέροντι, τῷ νόμων, τῷ

Rectio. iudicesofficij commonens. in multâ de homine impotentissimo.

IAmdudum, Atheniēses, dum sederē, & accusantem audirē, vt vos, Lycurgum: cætera præclarè eū dicere putaui: vnū sum miratus, cum vehementer contēdētem viderem, an illud ignoraret, causæ huius æquitatem, neque propter se habitam, neque propter à me habendam orationem fore firmam: sed eius pendêre vires ex cuiusque vestrûm vel odio, vel approbatione improbitatis. Ac ego sanè existimo accusationem verborúmque copiam, propter consuetudinē, & vestram auscultationem esse adhibendā: sed huius negotij iudicium, pro suo quemque ingenio, domo pridē secū attulisse: & nunc, si plures sitis, qui ametis improbos, & tueamini: periisse nobis omnia verba quæ fecimus. Sin oderitis: pœnas istum, si deus voluerit, daturum esse. Cum autem multa verba facta sint, eáq. rectè omnia: non tamen dicere dubitabo, quid mihi videatur. Ego causam hanc nulla re prorsus conuenire puto cum cæteris. quod ita esse, sic intelligetis. Ad omnia iudicia veniunt iudices rem ex accusatore & reo cognituri, de qua erit pronunciandum: aduersarij, ostensurus vterq. se præsidia legum habere firma. Causæ autem huius quæ ratio est? Vos controuersiæ disceptatores adestis, cum magis quàm nos accusatores sciatis, & ærarium esse istum, & scriptum in arce, nec ei licere in publico dicere. Itaque vestrûm quisque accusatoris vicem obtinet, & causam tenet, neque necesse habet eam cognoscere. Reus autem præsidij prorsus nihil habet ad incolumitatem, non iustam causæ defensionem, non vitam humaniter actam, non aliud boni quicquam: sed quæ etiam insoti terrorem inciterent, per ea se fore incolumē arbitratur. Spem enim salutis suæ in insigni improbitate collocat. Quæ cum ita sint: rectè dici queat, opinor, reum esse nunc Aristogitonem: iudicium autem fieri de vobis, & existimationem agi vestram. Nam si iracundiā in adeò magnis & manifestis sceleribus declarabitis, & seueritatem vestram: vt iudices esse vos & legum custodes, vt estis, ingressos putabunt. Quòd si quid aliud his plus valuerit: quod etsi nemo se fecisse fatebitur, in suffragiis tamen apparebit: vereor, ne quouis eos tēpore qui studeāt esse improbi in republica tanquam laniſtæ quibusdam exercere velle videamini. Omnes. n. improbi per se infirmi sunt: quē verò vos fouetis, fit potens: quod vt ei, cui hæc licentia contigit, quæstū & potentiam auget: ita vobis est eius licentiæ autoribus, opprobrio. Priusquā autē, Atheniēses, de priuatis istius factis dicam, vos diligenter expendere velim, & paucis, in quātū dedecus & ignominiam ciuitatē publicè cōiecerint omnes istiusmodi belluæ: quarum medius & postremus & primus iste est. Qui, quæ alia designent, prætereo: sed in cōciones ascēdunt, in quibus vos sētētiæ dictionē, nō improbitatis ostētationē oratorib⁹ proponitis: audacia, vociferatione, falsis criminationibus, calūnia, impudētia, omnib, deniq. eius generis rebus instructi, quæ deliberātib. omniū sūt inimicissimæ, atq. etiā omniū turpissimæ, vt arbitror. His probris omnem publicā honestatē superant, leges,

præsides,promulgationem, disciplinam. Quæ si vos approbatis,si vestro consilio fiunt:pergere,non prohiberi debent.Sin ea corrigēda vel nunc esse ducitis, & quæ iam dicta sunt,multo antè & longo iam tēpore turpiter ab istis & malè diuexata, restituenda in integrum:omnia huius generis ingenia hodie sūt negligenda,& verè pronunciandum est,& æquitatis amica legum sanctio maximi facienda, quæ omnes & vrbes,& regiones tuetur:& inexorabilis ac veneranda Iustitia,quam is qui sacrosancta initia nobis monstrauit Orpheus,solio Iouis assidentem, omnia facta hominum ait intueri.Eam vnusquisq; in se defigere putet oculos,itaque pronunciet, vt caueat, & prouideat,ne eā pudefaciat,à qua cognomē habetis singuli,qui sorte iudices quoq. tēpore delecti estis, ad omnium in repub.degentiū honestatem,& ius,& vtilitatem tuendam:& hodierno die tanquam depositū iureiurando astricti,accepistis à legibus, repub. & patria. Quòd ni ita eritis animati,sed pro solita facilitate ingressi sedebitis: vereor ne res in diuersum vertat:& nos,dum Aristogitonem accusamus, vos accusare videamur. Quò enim euidentius ostensam à nobis isti us improbitatem vos minus curaueritis: eò maius dedecus suscipietis.Atq.hæc hactenus. Omnino autem, Athenienses, familiarieer agam vobiscum, & vera dicam.Ego in concionibus cum viderem,constitui me à vobis,& deligi ad istius accusationē:ægrè tuli:ab eáq. ita me dij deæque omnes ament,abhorrui. Neque enim ignorabā, eū qui tale mun⁹ apud vos obiisset,nō sine malo abiturū.Quod si tantùm non esset,vt statim sentiretur:at si sępe fecisset,nec desisteret:celeriter iri cognitum. Necesse tamen esse duxi,vestris parêre voluntatibus.Ac delationis quidem causas,& iura legum, ipsum, id quod fecit,Lycurgum,* euicturum putabam, eúmq.testes improbitatis istius citare videbam. Quæ autem & cogitare eos,qui super repub. & legibus deliberant, conueniat,& circumspicere deceat:ea dicere instituiad eáq.explicāda nunc aggrediar.Per deos autem oro vos,date, Athenienses,& concedite mihi, ita vt natura mea fert.vtq.proposui,de his rebus differēdi facultatem.Etenim haud aliter possim.Vniuersa vita mortalium, Athenienses,siue magnam vrbem incolant,siue paruam,natura & legibus regitur. Ac natura quidem confusa & inæqualis est,& à peculiari cuiusq.pendet ingenio: leges autem communes & ordinatæ sunt,& eædē vniuersis. Quòd si parua natura fuerit:sæpe mala cōsilia molitur. Quare tales facilè in delicta ruere liquet.Leges autē æqua,honesta,vtilia spectāt,& ad illa referūtur. Quæ inuēta si fuerint: commune iam inde mādatum omnibus proponitur, par & æquabile.Atq.ea lex est,cui parêre omnes debent,cùm propter multa,tum hac de causa maximè, quòd omnis lex inuentum est & donum deorū immortalium,decretum hominum sapientum, regula delictorum quę de industria & fortuitò committuntur, ciuitatis commune pactum: cui viuere conuenienter,omnes qui sunt in vrbe,debent. Aristogitonem autem nunc omni iure accusationis esse conuictum,neq. vllam ei restare probabilē excusationem: facilè ostendi potest. Cum enim res duæ sint,Athenienses,propter quas omnes feruntur leges:tum, vt ne quisquam iniusti aliquid agat:tum vt iis qui ius violarunt,punitis, alij meliores reddantur: vtroque nomine supplicium de isto sumendū esse apparebit.

L.C.de dignitate legum & iudicum officio.

Aristogitonē, violatis legibus per quas Respublica conseruetur,nullo tandum esse.

A πρόφρων, τῶ προγράμματος, τῆς δυσκολίας. εἰ μὲν οὖν ὑμεῖς ταῦτα βούλεσθε, & μὴ τῆς ὑμετέρας γνώμης οὐ πάνυ ταῦτα ποιοῦσιν· ὁδῷ βαδίζειν ἢ ἐᾶν δεῖ. εἰ δ' ἐπανορθώσασθαι ταῦτ' ἔτι καὶ νῦν οἴεσθε χρῆναι, καὶ τὰ προρρημένα πόρρω ἢ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἀγνῶς καὶ κακῶς ὑπὸ τούτων διῳκημένα βελτίω ποιῆσαι. πάντα τὰ τοιαῦτα ἐπαισθάνεσθαι τήμερον ὀρθῶς δεῖ δικάσαι, τίνα τὰ δίκαια ἀγαπῶσαν δύνομίαν πρὸ πλείστου ποιησαμένους ἢ πάσας ἢ πόλις ἢ χώρας σώζει· ἢ τ' ἀπαράσκευον ἢ σεμνὴν δίκην, ἣν ὁ τὰς ἀμωτάτας ἡμῖν τροφὰς καταδείξας ὀρφεὺς προστάττει θεῶν φησὶ καθῆσθαι μόνον, πάντα τὰ τῆδ' ἀνθρώπων ἐφορᾶν. ἣν εἰς ἑαυτὸν ἕκαστον νομίσαντα βλέπειν, ὅτω ψηφίζεσθε φυλακτέον & προφυλακτέον μὴ καταισχύναι ταύτην ἧς ἐπώνυμός ἐστιν ὑμῶν ἕκαστος ὁ ἀεὶ δικάζειν λαχών· καὶ τὰ πάντων τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει καλὰ & δίκαια ἢ συμφέροντα φυλάττειν καὶ ταύτην τὴν ἡμέραν προκατεψηφίσθαι ἐπορκον εἰληφὼς προστάττει νόμων, καὶ τὰ πολιτείας & τὰ παρίδος. ὡς εἰ μή τι τοῦτον ἔξεστι τὸν τρόπον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς συνήθους ἀνθρωπείας εἰσελήλυθότες καθεδεῖσθε· φοβερὸν μὴ τὸ πρᾶγμα εἰς τοὐναντίον προέρχῃ. καὶ δοκοῦντες ὑμεῖς ἀρίστους κατηγορεῖν, ὑμῶν κατηγορούμενοι φανῆθ' ὅσῳ δὲ καὶ μᾶλλον ἡμῶν δόξαντων τὴν τούτου πονηρίαν μηδὲν ὑμεῖς φροντίσητε τοσούτῳ μείζων ἡ καθ' ὑμῶν αἰσχύνη γένηται. καὶ προῖ μὲν τούτων ἱκανά. πάντα δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ πάσης * οἰκειότητος ἐρῶ τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὁρῶν ὑμᾶς κατὰ τάττοντάς με, μὴ προαισθομένους τὰ τούτου κατηγορίας, ἠθόμην μὴ μάτην πᾶσι τοῖς θεοῖς, οὐκ ἐβουλόμην. οὐδ' ἠγνόουν, ὅτι ὁ ποιήσας τι τοιοῦτον παρ' ὑμῖν, καὶ παθὼν ἀπέρχεται. εἰ δὲ μὴ τηλικοῦτον, ὥστε δυοῖν θατέρου, ἀλλ' ἐὰν πολλὰ τοιοῦτα ποιῇ μὴ παύσηται, ταχὺ γνωσθήσεται. ὅμως δ' ἀναγκαῖον ἡγούμην εἶναι πεῖσθαι τῆς ὑμετέρας βουλήσεσι. τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἐνδείξεως καὶ τὴν νόμων δίκαια αὐτὸν ὅπερ πεποίηκε, λυκοῦργον * αἱρεῖν κρεῖττον ἡγούμην, καὶ τοῖς μάρτυρας τὴν πονηρίας τῆς τούτου τὸν ἑώρων προκαλούμενος· ἃ δ' καὶ λοιδορεῖσθαι τοῖς ὑπὲρ πόλεως & νόμων βουλευομένοις προσήκει, & σκοπεῖσθαι δεῖ, ταῦτα προῄρημαι εἰπεῖν, καὶ νῦν ὅπως ταῦτα πορεύσομαι. δότε δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ συγχωρήσατέ μοι πρὸς διὸς ὡς πέφυκα, καὶ προῄρημαι πρὸς τούτων διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς. καὶ γὰρ ἂν ἄλλως δικαίως, ἅπας ὁ τῆδ' ἀνθρώπων βίος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κἂν μεγάλῃ πόλιν οἰκῶσι, κἂν μικρᾷ, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται. τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον καὶ ἀνώμαλον, & κατ' ἄνδρα ἕκαστον ἴδιον τὸ ἔχον· οἱ δὲ νόμοι, κοινὸν καὶ τεταγμένον ταυτὸ πᾶσιν. ἡ μὲν οὖν φύσις ἀνὴρ πονηρός, πολλάκις φαύλας βουλεύεται. διόπερ ταῖς τοιούτοις ῥᾳδίως ἐξαμαρτάνουσι διῄρηται. οἱ δὲ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βλέπουσι, καὶ τοῦτο ζητοῦσι· καὶ ἐπεὶ δὲν δὲ ῥηθῇ κοινὸν τοῦτο πρόσταγμα ἀπαδείχθη πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον. καὶ τί ἐστὶ νόμος, ᾧ πάντας προσήκει πείθεσθαι διὰ πολλὰ καὶ μάλιστα· ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος εὕρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δὲ ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ' ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν πόλει. ἀλλὰ μὴν ὅτι νῦν ἀρίστων τοῖς μὲν τῆς ἐνδείξεως δικαίως· πᾶσιν ἐάλωκεν, ἕτερος δ' οὐδεὶς ἐστὶν ἀνεκτὸς αὐτῷ λόγος· πρὸς τούτων ῥᾴδιον διδάξαι. ἐστὶν γὰρ ὅστις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὧν ἕνεκα πάντες πεπείσθαι οἱ νόμοι, τὸ τε μηδένα μηδὲν ὃ μὴ δίκαιόν ἐστι ποιεῖν, καὶ τοῖς παραβαίνουσι ταῦτα πολαζωθήσεσθαι βραχὺς τοῖς ἄλλοις ποιεῖν· ἀμφοτέροις τούτοις ἔοικε ὢν φανήσεται

σεται. διὰ μὲν γὰρ οἷς ἐξ ἀρχῆς παρέβη τοὺς νόμους, τὰ ὀφλήματ' αὐτῷ γέγονεν. διὰ δ' οἷς οὐκ ἐμμένει τούτοις· νῦν διὰ τοῦτ' παρ' ὑμῶν ἄγεται τιμωρίαν· ὥστε μηδεμίαν καταλείπεσθαι φεύγουσιν, δι' ἣν ἄν τις αὐτὸν ἀφίῃ. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἀρ' ὀλίγων ἡ πόλις οὐδὲν βλάπτεται. ἐγὼ γὰρ, ὅτι μὲν πάντα ἀπόλλυται τὰ τῆς πόλεως ὀφλήματα, εἰ τὰ τούτου σοφίσματα φεύσονται, ἔξεστι· καὶ ὅτι, εἰ ἄξια δεῖ τινας ὀφλισκάνειν τῶν ὀφειλόντων ἀφεῖναι τοῖς δικαιοτάτοις καὶ βελτίστοις, καὶ τοῖς διὰ τοῖς ἥκιστα δεινοῖς ὠφληκόσιν, τούτοις ἀφιέναι δεῖ, οὐχὶ τὸν πονηρότατον καὶ πλεῖστα ἡμαρτηκότα, καὶ δικαιότατα ὠφληκότα, καὶ διὰ δεινοτάτοις (τί γὰρ ἂν μοχθηροῖς συκοφαντίας καὶ βδελυρίας δεινότερον, ἐφ' οἷς ἀμφοτέροις ἔστ' ὤφληκε;) καὶ ὅτι οὐδεὶ' εἰ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἀφίετε, οὐχὶ τῷ βιαζομένῳ δήπου συγχωρήσαι φεύσεται (ὑμεῖς γὰρ τοῦτό γε) καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐάσω. ἀλλ' ὅτι καὶ πᾶς ὁ τῆς πόλεως, καὶ τῶν νόμων κόσμος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σωτηρίαν καὶ διαφθείρεται καὶ σώζεται τούτου, καὶ τοῦτ' οἶμαι, σαφῶς ὑμῖν δεῖξαι. λέγω γὰρ οὔτε καινόν, οὔτε φορτικὸν οὐδέν, οὐδ' ἴδιον. ἀλλ' ὁ πάντες ὑμεῖς ἴστε ὁμοίως ἐμοί. εἰ γάρ τι ὑμῶν ἐξετάσαι βούλεται, τί ποτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον, καὶ τὸ ποιοῦν τὴν βελτίω συλλέγεσθαι, τὸν δῆμον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβαίνειν, τὰ δικαστήρια πληροῦσθαι, τὰς μὲν ἀρχὰς τὰς νέας ἑκούσας ὑπεξιέναι, πάντα δι' ὧν ἡ πόλις *διοικεῖται καὶ σώζεται, γίγνεσθαι τοῖς νόμοις διὰ ῥήσεις, καὶ τοὐτοις ἀπασιν πείθεσθαι. ἐπεὶ λυθέντων γε τούτων, καὶ ἑκάστῳ δοθείσης ἐξουσίας ὅ, τι βούλεται ποιεῖν. οὐ μόνον ἡ πολιτεία οἴχεται, ἀλλ' οὐδὲ ὁ βίος ἡμῖν τῶν ἀνθρωπείων οὐδὲν ἂν διενέγκοι. τί γὰρ ἂν τοῦτον αὐτὸν οἴεσθε ποιεῖν, λυθέντων τῶν νόμων, ὃς ὄντων κυρίων τοιοῦτός ἐστιν; ἐπεὶ δὲ τίνων οἱ νόμοι μὲν τοῖς θεοῖς ὁμολογοῦντα σώζειν τὴν πόλιν δεῖ πάντας ὑμᾶς τὸν αὐτὸν ζόπον, ὥσπερ εἰ σκάφην ἐφάνη πληροῦντα τὸν ὑμῶν πειθόμενος τούτοις, ὡς φέρουσα τὴν τῆς σωτηρίας φορὰν πλήρη τῇ παρῥησίᾳ, τιμᾶν καὶ ἐπαινεῖν· τὸν δ' ἀπειθοῦντα κολάζειν, ἐὰν δὲ γὰρ ὅστις πολιτικὸς καὶ κοινὸς πάνθ' ὅσα ταξάντων τῶν νόμων ἕκαστα ὑμῖν ποιεῖ. ὃν ὁ λείπων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πολλὰ καὶ καλὰ, καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλα, ὑμῖν ἀφαιρεῖται, καὶ διαφθείρει τὸ καθ' αὑτὸν ὧν εἷς ἢ δύο ἑνὸς ἁδικήματος εἵνεκα τὰ χρησιμώτατα. τὸ τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους, ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ταυτησὶ κιγκλίδος τὴν ἀπορρήτων κυρίαν εἶναι, καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας ἐπεισιόντας τὴν εἰς ἀρείου πάγου βουλὴν, ὅταν ἐν τῇ βασιλείᾳ στοᾷ καθεζομένη φειδοινίσηται, καὶ πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς ἔχῃ, καὶ ἅπαντας σιωπᾶν ὑποχωρεῖν τὰς ἀρχὰς ἁπάσας ὅσας οἱ λαχόντες ἄρχουσιν ὑμῖν, ἅμα τῷ τὸν ὑπηρέτην εἰπεῖν μετάστητε ἔξω *τῶν νόμων κελεῦσαι, ἐφ' οἷς εἰσεπέμφθησαν, καὶ μὴ τοὺς ἀσυλητοτάτους βιάζεσθαι ἄλλα μυρία. πάντα γὰρ καλὰ καὶ σεμνὰ, καὶ δι' ὧν ἡ πόλις κοσμεῖται καὶ σώζεται, ἔστι φυλάττουσιν. ἡ σωφροσύνη πρὸς τοὺς γονέας, καὶ τοὺς πρεσβύτερους ὑμῖν, ἡ μὲν τῶν νέων αἰσχύνη, *ἡ δ' ἀταξία, τῇ τῶν νόμων φειδωλῇ τῶν ἀρχόντων φείδεται, ἡ αἰσχύνης, τῆς θρασύτητος, τῆς *ἀναιδείας. ἰταμὸν γὰρ ἡ πονηρία, καὶ τολμηρὸν, καὶ πλεονεκτικὸν, καὶ πανταπασιν ἡ κακοκαγαθία, ἡσύχιον καὶ ὀκνηρὸν, καὶ βραδὺ, καὶ δεινὸν ἐλαττωθῆναι. τοὺς νόμους οὖν δεῖ τηρεῖν, καὶ τούτους ἰσχυροὺς ποιεῖν τοὺς ἀεὶ δικάζοντας ὑμῖν. μὴ γὰρ τούτων οἱ χείροι τῶν πονηρῶν φείδεσθε· εἰ δὲ μὴ, λέλυται πάντα, ἀνέῳκται, συγκέχυται, τῶν πονηροτάτων καὶ ἀναιδεστάτων ἡ πόλις γίγνεται. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, εἴ ἕκαστος τῶν ἐν τῇ πόλει τὸν ἀριστογείτονα

A Nã & propter leges violatas, ab initio mulctatus est: & quia mulctam inflictam negligit, eò nunc apud vos pœnæ de eo expetũtur. Itaq. nulla causa reliqua est, propter quam absolui ab vllo possit. Neq. enim illud negari potest, hoc hominum genus esse reipub. pernicioſum. Nã vt taceam, omnes intercidere mulctas reipublicæ, ſi cauillationes iſtius approbabitis: vt omittã, ſi qui forte ærarij dimittẽdi ſint, humaniſſimos & optimos, & minimè ob atrocia delicta mulctatos, eſſe dimittẽdos: nõ hominẽ improbiſſimũ & flagitiis coopertũ, & iuſtiſſimè mulctatũ, & ob grauiſſima ſcelera. Quid. n. fieri poſſit calũnia & violatione legũ, propter quarũ vtramq. iſte mulctatus eſt, atrocius? vt non dicã, tametſi aliis omnib. condonetis: vim tamẽ faciẽti non dandã eſſe veniã (ea. n. contumelia eſt) vt qui ſunt eius generis alia, omnia prætercã; illud tamen, omnẽ etiam reip. & legũ ornatũ conturbari & euerti, quantũ in iſto eſt: id ego me vobis euidẽter oſtenſurũ arbitror. Dicam aũt neq. nouũ, neq. admirabile, neq. peculiare quicquam: ſed ea quæ noſtis omnes æquè mecum. Si quis enim veſtrũm indagare velit, quę cauſa ſit, quidve efficiat, vt ſenatus cõueniat, vt populus in concionem aſcendat, vt iudicia frequententur, vt veteres magiſtratus nouis cedant, vt omnia per quæ vrbs regitur, & conſeruatur, fiant: leges in cauſa eſſe, & quæ legibus præſtatur, obedientiam, inueniet. Quæ ſi abrogentur, & poſita cuiq. libidine viuendi licentia detur: non reſpublica duntaxat intereat: ſed nihil etiam inter noſtram & belluarum vitam intersit. Quid enim iſtum ipſum facturum putatis abrogatis legibus: qui vigentibus illis eſt talis? Cum autem in confeſſo ſit, leges proximè & ſecundum deos, conſeruatrices eſſe reipublicę: decet omnes vos, perinde ac ſi ad collectam complendam ſederetis, obtemperantem illis, vt qui ſalutis ſtipem ferat integram patriæ, honorare & laudare, contumacem punire. Collecta enim ciuilis & communis, ea ſunt omnia, quæ ex conſtitutione legum quiſq. facimus: quã qui negligit, Athenienſes, multa præclara, ſplendida, magnifica vobis eripit, & quantũ in ſe eſt, peſſundat. Quorum vnum atq. alterum, quæ notiſſima vobis ſunt, exempli gratia proferã: Quòd ſenatus quingentorum, propter infirmos iſtos cãcellos, ſecreto deliberandi poteſtatem habet, & vulgi interuentu non perturbatur: Quòd ſenatus Areopagiticus, cum in porticu regia ſedenti funiculus obtenditur, tranquillo otio & ſolitudine fruitur, & omnes è medio excedunt: Quòd magiſtratus omnes, quos ij gerunt è vobis, quib. illi ſortitò obtigerunt, ſimulac miniſter eos egredi foras iuſſerit, *legum ſunt compotes, per quas intromiſſi fuerant, & non importuniſſimi per vim ſe ingerunt: alia ſexcenta, omnia deniq. præclara & auguſta, per quæ vrbs & ornatur & conſeruatur, legibus accepta ſunt referẽda: modeſtia erga parentes, erga natu maiores adoleſcentiæ verecũdia, ordo, diſciplina, legum adiumento flagitia ſuperant, impudentiam, audaciam, cotemptum. Nam temeraria res eſt improbitas, & audax, & violenta: contrà, bonitas tranquilla & timida, & tarda & damni patiens. Leges igitur tuendæ ſunt, & à vobis, qui quoq. tẽpore iudicia exercetis, confirmãdæ. Harũ enim præſidio boni ſũt improbis ſuperiores. Sin minus: diſſipata, aperta, cõfuſa ſunt omnia: in perditiſſimorũ & improbiſſimorum ciuium poteſtate eſt reſpub. Agite verò, deum immortalẽ ſi õnes, qui in vrbe degũt, Ariſtogitonis

Incõmoda legũ a deuerſariarũ & concitatioiudicũ

sumant audaciam atque impudentiam, & ita vt iste secum cogitet, licere & dicere & facere aliquādiu quicquid libeat in populari imperio: atq. ii qui sic animum induxerint, existimationem suam negligant, & nemo in vllo facinore deprehensos statim occidat: si igitur ita quisque cogitet, & sorte non delectus cum delecto, & non designatus cum designato, eâdem esse dignitate & potestate studeat: si denique non senex, nō iuuenis officio fungatur, sed omni ordine repudiato è vita: suam quisque libidinem pro lege, pro magistratu, pro summa rerum omnium habeat: ita si faciamus, nunquid vrbs incoli porrò potest? nunquid vlla porrò futura est legum autoritas? Quantum aūt violentiæ & insolentiæ, & iniquitatis, & conuiciorum quotidie fore putatis, loco eius quæ nunc est, tranquillitatis & disciplinæ? & quorsū dicere attinet, legibus & obseruantia legum ornari omnia, cùm vos ipsi, modò omnibus Athenien sibus sortientibus, & quod satis scio, cupientibus omnib. huius iudicij ordinem adipiscī, soli nobis ius dicatis? cur? quia sors vobis obtigit: quia sortitò selecti estis: quia leges ita iubent. Quī igitur ipsi ex legibus estis in hunc ordinem asciti: nacti eum, qui contra leges vi dicere aut agere aliquid instituit, dimittetis? neq. vestrūm quisquā irā & indignationē suā declarabit cōtra nefarij & impudētis hominis violētā legū abrogationē? Tú ne impurissime omniū mortaliū, qui vsquā sūt, cum effrænati tui oris audacia non cācellis, nō foribus, quæ clàm aperiri fortasse queāt, sed tot & tātis mulctis, iisq; in fano Mineruæ assignatis, coherceatur: vltra hæc penetras vi, & in ea te ingeris, à quib. te leges arcēt? excluſus omnibus ciuitatis institutis, cognitione triū iudiciorū, accusatione Sexuirorū, accusatione exactorū, actione iniustæ inscriptionis, quā ipse persequeris, & tātū nō ferrea catena ligatus per hæc omnia penetras, hęc cōuellis: & cōfingēdis causis, & falsis criminib. cōponēdis, te rēpublicā euersurū putas? Atqui magnū & pspicuū vobis dicā exēplū, cur ad ista nullo modo sit cōniuendū. Si quis subitò huc irrūpēs dicat, è natu minimis, aut ditissimis, aut munerib. perfūctis, aut tali aliqua parte segregata, oratores esse eligēdos: eū dubio procul interfecturi sitis, vt rēpub. euertētē: idq; iure faceretis. At quiduis horū leuius est, quàm si quis earum ex quib. iste est, partiū dicat, vi se ingerentibus, dicēdi faciendā esse potestatem, aut è carcere elapsis, aut iis quorū patres occidit populus, aut qui sortiti magistratum, improbati sunt, aut qui reipub. debent, in vniuersum ignominiosis, iis qui improbissimi & sunt, & habētur. Hęc enim in isto reperiūtur omnia, & iis insunt qui eius referunt ingeniū. Nam ego qui dē, Atheniēses, existimo, eum ob hæc etiā quæ nunc facit, iure occisum iri: multò aūt magis, aut nihilo certè minus, ob ea quæ se facturū esse ostēdit, si licētiā à vobis acceperit, & occasionem, quod dij prohibeant. Atq; adeò mirandū fuerit, quēquam ignorare vestrūm, istum ad nullum honestū, aut vtile, aut republica dignū adhiberi posse munus. Dij. n. omnes, & Iupiter Opt. Max. prohibeāt, ne respub. ea virorū laboret inopia, vt ab Aristogitone honesti aliquid sit administrandū. Quibus aūt in rebus aliquis belluæ istius vsus esse possit: eæ ne vsueniant, est exoptandum. quæ si fortè eueniāt: maior est reipub. felicitas, eos qui scelus aliquod cogitāt, facinorum carere ministro: quàm istum absolutum, paratum inuenire.

Nullum vsum esse Aristogitonis, in rebus neque bonis, neq. malis.

A τόλμαν καὶ ἀναισχυντίαν λαβὼν, καὶ διανοήσεται μὲν ταῦθ' ἅπερ ἔοικε, ὅτι ἔξεστι καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν μέχρι τινός ὅ, τι ἂν βούληται τις ἐν δημοκρατίᾳ, ἐάν πως τῶν ποιός τις ἔν δόξῃ ὁ ταῦτα ποιῶν ὀλιγωρήσῃ, καὶ οὐδεὶς ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἀδικημάτων δι' ὃν ἀποκτενεῖ τὸν ταῦτα διανοηθεὶς ὁ μὲν λαχὼν τῷ λαχόντι, ὁ δὲ χειροτονηθεὶς τῷ χειροτονηθέντι ἐξ ἴσου ζητοίη ἔν, καὶ τὸ αὐτῶν μετέχειν, καὶ ὅλως μὴ νέῳ, μὴ ὑπερεσβύτερος τὰ ὑπερόντα σκοπεῖσθαι, ἀλλὰ πᾶν τὸ τεταγμένον ἐξελάσας ἕκαστος ἐκ τοῦ βίου, τὸν ἑαυτοῦ βούλησιν νόμον, ἀρχὴν, πάνδ' ὑπολαμβάνοι· εἰ ταῦτα ποιοῖμεν, ἔσται ἐν τῇ πόλει οἰκεῖσθαι, τί δὲ, τοῖς νόμοις κυρίοις ἔν; πόσῳ δ' ἂν οἴεσθε βίαν καὶ ὕβριν, καὶ δυσνομίαν ἐν ἁπάσῃ τῇ πόλει καθ' ἑκάστην ἡμέραν γίγνεσθαι καὶ βλασφημίαν, αἰτὶ τῆς νεωδίφησίας καὶ τάξεως; καὶ τί δεῖ λέγειν, ὅτι τοῖς νόμοις ἅπαντα κοσμεῖται, καὶ τοῦτοις πείθεσθαι; ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοὶ πάντων ἀπὸ πλεονεμιῶν ἀθλιωτάτων, καὶ πάντων δυ οἶδ' ὅτι βουλομένων εἰς τοῦτ' B λαχεῖν τὸ δικαστήριον, μόνοι δικάζεσθ' ἡμῖν. δέδοται, ὅπως ἔχετε, εἶτα ἀπεκληρώθητε. ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι λέγουσι. εἶθ' ὑμεῖς αὐτοὶ καὶ τοῖς νόμοις εἰσελθόντες τὸν ὑφ' τοὺς νόμους λέγειν ἢ θεάσθαι τι διαζόμενος λαβόντες ἀφήσετε; καὶ οὐδεὶς ὑμῶν κωλύει, οὐδὲ ἀργὸν ἔχων φανήσεται, ἐφ' οἷς ὁ βέλτιστος καὶ ἀναιδὴς ἄθρωπος οὗτοσὶ βιάζεται τοὺς νόμους; ὃς ὧν μιαρώτατε πάντων δὴ ὄντων ἀνθρώπων κεκλεισμένης σου τῆς * παῤῥησίας οὐ κεκλείσῃ, οὐδὲ θύρας, ἃ καὶ ὑβρίζειν ἄν τις, ἀλλὰ τοσούτοις καὶ τηλικούτοις ὀφλήμασι, καὶ τούτων ὑφ' τῇ θεσμοθέτῃ κειμένων, εἰς τὸ ἐντὸς τούτων βιάζῃ καὶ προσέρχῃ πρὸς ταῦτα, ἀφ' ὧν ἀπελαύνουσί σε οἱ νόμοι ἀπορισμένος πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει δικαίοις, γνώτην ἰδιῶν δικαστηρίων, τῇ γραφῇ θεσμοθέτῃ, ἑτέρᾳ προκρίσεων, * τῇ τῆς βουλεύσεως ἣν αὐτὸς * διώκεις, γραφῇ, ἡμονουχὶ ἀλύσει σιδηρᾷ δεδεμένῳ, ὑποδύνῃ ὑφ' ταῦτα, C καὶ δίκαιος, καὶ προφάσεις πλάττων, καὶ φιλοδίκους αἰτίας συμπλέκων, τὰ κοινὰ ἀναξέφειν οἴει; καὶ μοι μεγα καὶ σαφὲς ὑμῖν ἐγὼ ὑφάδειγμα, ὅπως ταῦτα οὐδὲ καθ' ὃν προσήκει παύσειν. εἰ γάρ τις αὐτίκα δὴ μάλα εἴποι, ὡς ὁπὸ τῶν νεωτάτων, ἢ τῶν πλησιοτάτων, ἢ τῶν λειτουργικότων, ἢ τῶν τοιούτων τινὸς μερῶν ἀφορίσας, τοὺς λέγοντας ἔν δεῖ ἀποκτείνατ' ἂν αὐτὸν δι' οἶδ' ὅτι, ὡς καταλύοντα τὸν δῆμον· καὶ δικαίως ἂν τοῦτο ποιήσαιτε. καὶ μοι δ, τι βλέπετε τούτων, ἢ τί τὸν ὄχλον δεινὸν, ἢ εἴ τις ἐξ ὧν ὄχλον ἔστ' μερῶν εἴποι, τοῖς βιαζομένοις ἐξεῖναι λέγειν, ἢ τοῖς ὑπὸ τῇ δεσμωτηρίῳ. ἢ τοῖς ὧν ὁ δῆμος ἀπέκτεινε τοὺς πατέρας, ἢ τοῖς ἀποδοκιμασθέντος, ἄρχειν λαχοῦσιν, ἢ τοῖς ὀφείλουσι τῷ δημοσίᾳ, ἢ τοῖς καθάπαξ ἀτίμοις, ἢ τοῖς πονηροτάτοις καὶ ὧν καὶ δοκοῦσι. πάντα γὰρ ταῦτα ὑπάρχει τούτῳ, καὶ πρόσεστι τοῖς, οἷος ὅτος ὅστις * τὴν φύσιν. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω μὲν αὐτὸν καὶ ἐφ' οἷς νῦν ποιεῖ, δικαίως ἂν ἀποθανεῖν· πολὺ μέν τοι μᾶλλον, ἢ εἴ τι ἕτερον ἐφ' οἷς δῆλός ὅστι ποιήσων, εἰ τὴν παρ' ὑμῶν ἐξουσίαν λάβοι καὶ καιρὸν, ὃν μὴ γένοιτο. ὃ καὶ θαυμαστόν ὅστιν, εἴ τις ὑμῶν ἀγνοεῖ, ὅτι ὅτε μὲν καλόν, ἢ χρήσιμον, ἢ τῆς πόλεως ἄξιον πρᾶγμα, οὐδὲν οὗτός ὅστι χρήσιμος (μὴ γὰρ, ὦ Ζεῦ, καὶ θεοὶ, τοσαύτη ἀπαίδευσία αἱρῶν γένοιτο τῇ πόλει, ὥστε ὑφ' ἀριστοκείτονος τῶν καλῶν τι ποιήσασθαι) ἐφ' ᾧ δ' αὖ καὶ χρήσαιτό τις τοιούτῳ θηρίῳ, ἀπαλλάχθαι τοῖς θεοῖς μὴ γένεσθαι δεῖ. εἰ δ' ἄρα καὶ συμβαίη· μεῖζόν ὅστιν δυστύχημα τῇ πόλει δοῦναι τοὺς βουλομένους ἐξαμαρτεῖν, δ' οὗ τοῦτο ποιήσουσιν, ἢ τοῦτον ἀφειμένον αὐτοῖς ἕτοιμον ὑπάρξαι· τί γὰρ

τὴν δὲ δίκην ὀκνήσειν αὖ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὴν αἰτηκέ- A
στων ἢ δεινὸν, αἰθεροφθόρ᾽ μιαρὸς καὶ παιδικῆς ἐχθρᾶς
φεύγ᾽ τὸν δῆμον ἀνάμεσ᾽; τίς δ᾽ ἂν ἄλλ᾽ μᾶλλον
(ὃ μὴ γένοιτο) ἀναιρέψειε τὴν πόλιν, εἰ λάβοιτο ἐξουσίας;
οὐχ ὁρᾶτε, ὅτι τῆς φύσεως αὐτὸ & τῆς πολιτείας ὁ λογι-
σμὸς, οὐδὲ᾽ ἁπλῶς οὐδεμία, ἀλλ᾽ ἀπόνοια ἡγεῖται; μᾶλ-
λον γὰρ ἔστιν ἀπόνοια ἢ τούτου πολιτεία; ἢ μέγιστον
μέν ἐστιν αὐτὸ τῷ ἔχοντι κακὸν δεινὸν καὶ χαλεπὸν
πᾶσι πόλει δ᾽ οὐδ᾽ * ἀνεκτέον. ὁ γὰρ ἀπονενοημένος ἅ-
πας αὑτὸν μὲν φυγεῖται καὶ τὴν ἐκ λογισμοῦ σωτηρίαν.
ἐν ᾧ τὸ εὐδοξεῖν, καὶ τὸ εὐδαιμονεῖν, ἐὰν ἄρα σωθῇ,
σώζεται. τίς οὖν δὴ φεύγειν ἑαυτὸν ἂν ἢ τὰ τῇ παρρησίᾳ
συμφέροντα τούτῳ ὑπῳδέψειε; τίς δ᾽ οὐκ ἂν, εἰς ὅσον
δύναται, φύγοι, καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην ἐκποδὼν ποιή-
σαιτο; ἵνα μηδὲ ἄκων αὐτῷ ποτὲ φθείρῃσι; ἐκ ἀπονοίας,
ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τοὺς ὑπὲρ τῆς παρρησίας βουλομέ-
νους δεῖ ζητεῖν, ὅτῳ κοινωνήσουσιν. ἀλλὰ νὴ, καὶ φρενῶν B
ἀγαθῶν, καὶ φρονήσεως πολλῆς. ταῦτα μὲν γὰρ εἰς δύναμ-
μίαν ἅπασι παντὰς ἀθρόπους ἐκεῖνα γ᾽ οἱ τὸν ἀπελ-
θεῖν δεῖ. θεωρεῖτε γὰρ μὴ φεύγ᾽ τὸν ἐμὸν λόγον, ἀλλ᾽ εἰς πάν
τα τὰ τῆδ᾽ ἀνθρώπων ἔθη βλέποντες· εἰσὶ ταῖς πόλεσι
πάσαις βωμοὶ καὶ νεὼ παντὶν τῆδ᾽ θεῶν· ἐν ᾧ τούτοις κ᾽
φρονήσεως ἀθλιώτας, ὡς μεγάλης καὶ ἀγαθῆς θεοῦ, καὶ
δῆτα τῆ Ἀπόλλωνι ἐν δελφοῖς κάλλιστ᾽ καὶ μέγι-
στ᾽ * ἰσως δ᾽ ὑμᾶς εἰσόντι εἰς τὸ ἱερὸν, ὃς ὢν θεὸς καὶ μάν
τις, κατ᾽ ἀμφότερα οἶδε τὸ βέλτιστον· ἀλλ᾽ οὐκ ἀπονο-
νοίας, ἀλλ᾽ αἰδοῦς. κ᾽ δίκης γε καὶ δυνάμεως κ᾽ αἰδοῦς
ἐστὶν ἅπασιν ἀνθρώποις βωμοί· οἱ μὲν κάλλιστοι καὶ ἀγιώ-
τατοι ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ἑκάστου καὶ τῇ φύσει· οἱ δὲ καὶ
κοινοὶ, τοῖς πᾶσι τιμᾶν ἱδρυμένοι· ἀλλ᾽ οὐκ ἀναιχυν-
τίας, οὐδὲ συκοφαντίας, οὐδ᾽ ἐπορκίας, οὐδ᾽ ἀχαρι-
σίας· ἃ πάντα τούτῳ φεύσεται. οἶδα τοίνυν, ὅτι τὸν μὲν
ὀρθὸν & δικαίαν ὁδὸν τῆς ἀπολογίας ἅπαντ᾽ φεύξεται·
ἐξωθεν ἢ κύκλῳ φθείσει λοιδορούμενο᾽, καὶ διαβάλ-
λων, καὶ ὑπεχούμενο᾽ κενεῖν, εἰσάξειν, εὐδαιμόνειν,
τὰ τοιαῦτα δή. ἔστι δὲ πάντ᾽ αὐτῷ ταῦτα, ἐὰν περ ὑμεῖς C
ὀρθῶς ἀκούσητε, ἀδόκιμα. τί γὰρ οὐκ ἐξελήλεγκται
τούτων ὅτι πάντων πολλάκις; καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω· ἀλλ᾽ ἀρίστοκτον ἐπὶ γραφὰς κέκεικάς με, τοῖς
ἀπὸ φιλίππου τότε φεύγουσι σαυτὸν μισθώσας,
καὶ δυθμίας διδόντ᾽ δὶς κατηγόρησας. καὶ αἰδράσειαν μὲν, αἰθεροφθόρ᾽ ὧν ἔγωγε, φεύσομαι, καὶ ἔ-
χω τοῖς θεοῖς καὶ ἅπασιν ὑμῖν πολλὴν χάριν, ὦ ἄν-
δρες ἀθλιώτατοι, τοῖς σώσασιν ἐμέ. σὺ δ᾽ οὐ πώποτ᾽ οὐ-
δὲν ἀληθὲς λέγων ἐφάνης, ἀλλ᾽ ἀεὶ συκοφαντῶν ἠλέγχου.
ἐὰν οὖν τις νόμοις ἀκύροις οὖσι ποιήσαντες ἀφῶσί σε
τιμήσειν, πῶς με ἐξηγέγξεις; φεῦ τῆς σκοπεῖτε γὰρ οὕτω-
σί. δῦ᾽ ἔτι βιάζεται λέγειν ἔξεστ᾽ οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, ἀλλὰ
λέγει * ὅμως. ἔπειτ᾽ ἐν τοιούτοις τὸν μὲν ταλαίπωρον
φανίδιον, καὶ τὸν χαλκότυπον τὸν ἐκπειραιᾶ, καὶ τὸν
σκυτοδέφην, καὶ ὅσων ἄλλων κατηγόρηκε παρ᾽ ὑμῖν,
οἶδεν ἀδικοῦντας τὴν πόλιν. ἐμὲ δ᾽ οὐχ ἑώρα τὸν ῥή-
τορα ὄντ᾽ πολέμιον; οὐδὲ τὸν λυκοῦργον; οὐδὲ τοὺς ἄλλους;
φεῦ ὢν αὐτίκα. δὴ τὰ πολλὰ ἐρεῖ. καὶ μὰν κατ᾽ ἀμφότερα ἄξιός ἐς᾽ ἀπολωλεκέναι. τὸ μὲν, εἰπὲ καθ᾽ ὑμῶν
ἔχων ἀδίκημα δεικνύναι, ἵνα σᾶς μὲν ἡφίει, ὅτῃ ἂ τοὺς ἰδιώτας ἐπορδύετο. τοῦτο δ᾽ εἰ μηδὲν ἔχων, ἕνεκα τοῦ φθο-
νεῖν ἀναιρεῖσθαι καὶ φενακίσαι ὑμᾶς, ταῦτ᾽ ἐρεῖ. εἰ τοίνυν ἄρα καὶ τοιοῦτός τις ἔστιν ἄνθρωπος ἐν τῇ πόλει, οἷος ἐκ
παντὸς ζόπου τὸν κεκινοῦντά τινας καὶ συκοφαντήσοντα ζητεῖν εἴτε δικαίως, ἢ ἀδίκως μηδὲν φροντίζων· οὐδένα
ἂν ἧττον δέοι χρήσιμον, ἢ τοῦτον ἑαυτῷ. δῆλα τί; ὅτι τὸν κατηγορήσοντα τῶν ἄλλων, καὶ πάντας κεκινοῦντα, αὐ-

Quod.n.facinus tã atrox,tam pernicioſum eſt,Athenienſes,quod fugiat homo cõſceleratus, & patrio in populũ odio refertus? Quis alius rẽpublicã(quod abſit)expeditius euertat,ſi conſequatur autoritatẽ & potentiã?Nónne videtis eius ingeniũ & actiones,nõ ratione,non vlla verecundia, ſed vna deſperatione gũbernari?imò omnes eius actiones non eſſe aliud,quã deſperationẽ? quæ cũ ei maximo ipſi malo ſit in quo eſt:tũ acerba & grauis eſt omnib.& reip. intolerabilis.Omnis.n.homo profligatus & ſemetipſum proiicit,& qui cõſilio retineri poteſt,incolumitatẽ:ſed admirabiliter & præter rationẽ,ſi forte euaſerit,conſernatur.Quis igitur homo cordatus ſemetipſum aut cõmoda reip.iſti cõmiſerit? quis nõ quantum poſſit,ea præditũ fugiat,& tollat è medio, ne quando inuitus in eũ incidat?De ſalute reip.deliberãtib.Atheniẽſes, nõ quærẽdus is eſt,cuius deſperationis ſocij ſint ipſi: ſed is potius,cuius mentẽ & ingenij bonitatẽ,& magnã prouidẽtiã imitẽtur.Nã hæc ad felicitatẽ perducũt mortales omnes:illa eò,quò iſtũ abire dicet.idq. æſtimate nõ è meis verbis,ſed in õnes hominũ mores intuentes.Omnib. vrbib.aræ ſunt & fana deorũ omniũ,atq.inter eos etiã prouidæ Mineruæ,vt magnę & præſtantis deæ,& iuxta Apollinẽ Delphicũ pulcherrima &maxima*ędes ſtatim vbi tẽplũ ingreſſus fueris: qui cum & deus & vates ſit,vtraq.ratione nouit quid maximè expediat:nõ Deſperationis & Impudentiæ. Quin & Iuſtitiæ,& Aequitatis, & Verecũdiæ mortalib.omnib.aræ ſunt,aliæ pulcherrimæ,& ſanctiſſimæ in animo cuiuſq.& ingenio: aliæ eæq.cõmunes omnib.ad cultũ ꝓpoſitæ: ſed nõ Impudentiæ,aut Calũniæ,nõ Periurij,nõ Animi ingrati,quæ omnia iſti inſunt.Etſi aũt ſcio iſtũ rectã & verã defenſionis viã declinaturũ,& extrinſecus vndiq.circuiturũ cõuiciantẽ & calũniãtẽ,& pollicitantẽ ſe accuſaturũ,in ius adducturũ,traditurũ magiſtratui,&eius generis alia:tamẽ, ſi vos prudẽter audietis,ea omnia nihil illi profutura ſunt. Quid.n.iſtorum non ſæpe in omnib.quale eſſet, deprehenſum eſt? Ac præteribo cætera:tu Ariſtogitõ me ſepties maieſtatis egiſti reũ, mercenarius eorum, qui tum Philippi negotium agebant,orator,me & rationes referentem bis accuſaſti.Ac ego quidem, qui homo ſum,Adraſtiam adoro:& habeo diis immortalibus & vniuerſis vobis magnam gratiam, Athenienſes,qui me conſeruaſtis:tu autem nihil vnquam dixiſti veri,ſed mendacij ſemper es conuictus. Quod ſi hi ſopita legum autoritate, hodie te abſoluerint: nunc me reum perages? quo crimine? Sic enim conſiderate: Biennium iam iſte vi concionatur, quod ei facere non licet:ſed concionatur tamen. Deinde interea miſerum Phocidem, & fabrum illum ærarium Piræenſem, & coriarium, & ſi quos alios apud vos accuſauit, peccare in rempublicam vidit: me autem non vidit,oratorem, in quem hoſtili fuit odio, nec Lycurgum, nec alios, de quibus plurima ſtatim dicet. Atqui propter vtrumque dignus eſt exitio: tum quòd oſtendere cum poſſet, factam eſſe vobis aliquam per nos iniuriam,omiſſis nobis, homines rerũ imperitos inuaſit: tum ſi nihil poteſt, quòd hæc ad eludendos & decipiendos vos comminiſcetur.Quòd ſi fortè quis homo eſt in vrbe tali ingenio, qui omni modo requirat eum qui accuſet & calumnietur alios,quo iure,quáque iniuria nihil penſi habẽs:neminem minus vtilem iſto inueniet.cur?quia accuſatorem aliorum, & omnium exagitatorem, ipſum

omni crimine vacare oportet: ne propter eius impro
bitatem illi elabantur. Nemo autem huius vrbis in-
cola, nec pluribus, nec maioribus, quam iste, peccatis
est refertus. Quid igitur iste est? Canis mediusfidius,
vt quidam aiunt, populi. Cuiusmodi? qui eos, quos
vt lupos insimulat, non mordeat: quas verò se tueri
profitetur oues, ipse deuoret. Quem enim iste orato-
rum tanta clade effecit, quanta homines plebeios,
quos passim exagitat? Quem, posteaquam nunc ab
integro concionatur, oratorem accusauit? neminem:
sed homines plebeios multos, in quos decretum cũ
scriberet, condemnatus est. Atqui dicunt, canes qui
de ouibus gustent, esse iugulãdos. Itaque primo quo-
que tempore è medio tollendus est. Nulla enim e-
ius, Athenienses, iis in rebus quas iactat, est vtilitas:
sed iste rẽ perspexit nefariã, & impudentem. Nã cum
in concionibus conuicia dicat, & petulanter omnes
lacessat: quib. in rebus ea ratione vos vniuersos dece-
perit: earum rerum cum descendit, singulatim ab v-
noquoq. vestrûm pœnas sumit, calũniãdo, postulan-
do, nummos exigendo: nõ ita me dij ament, ab orato-
rib. (hi enim cum eo cõflictari possunt) sed à plebeiis
& rerũ imperitis: id quod icti qui sunt, nouerunt. At
hercule hæc ita esse fatebi mini: sed cũ vtile sit, publi
cũ esse accusatorem, neglectis his omnib. conseruan-
dũ esse dicetis? Sed quæ reipsa estis experti, Athenien
ses, ea nunquam ex verbis æstimate. Iste in publicum
non prodiit quinquennio, quo concionib. ei fuit in-
terdictum. Quis igitur eum illo tempore desiderauit?
quam reipublicæ partem neglectam vidit propter ei-
us absentiam? Quid verò, ex quo nunc concionatur,
factum est melius? Mihi quidem contrà videtur: quo
tẽpore non prodiit, refocillatam è malis esse rempu-
blicã, quæ omnib. iste inferebat: ex quo rursus concio
natur, obsideri, orationes seditiosas & turbulentas in
omnibus concionibus semper habente isto. Nũc au-
daciorem ingrediar orationẽ, & cum iis agam, qui eũ
propter ista diligunt: qui quales putandi sint, ipsi cõ-
siderate: ego verò non dicam aliud, nisi eos non sape-
re, qui se cum eo coniungant. Ac vestrûm qui in hoc
confessu nunc adestis, Iudices, talem arbitror esse ne-
minem. Etenim & iustum est, Athenienses, & hone-
stum, & vtile, me sic & loqui & sentire de vobis. E
reliquis aũt ciuibus, vt maledictum ad quàm pauciss-
imos pertineat, discipulũ, aut si vultis, doctorem eius
Philocratẽ Eleusinium illum, solũ talem esse statuo:
nõ quin plures sint (vtinam enim Aristogitone dele-
ctaretur) sed quia in eo, quod, vt vobis cõtumeliosũ,
dicere vereor, neque alios à me ciues accusari publicè
decet. Deinde idem efficiet etiam in vnum directa o-
ratio. Ac quali eum esse præditum ingenio necesse
sit, qui Aristogitone gaudeat: subtilius inquirere o-
mittam, ne multis vti maledictis mihi sit necesse. Il-
lud autem dico: si improbus est Aristogiton, sine con
trouersia, & acerbus, & calumniator, & talis qualem
se esse pollicetur: largior, concedo tibi, Philocrates,
talis cum sis, tui similem vt defendas. Nam si reli-
qui ciues omnes, & ita sunt affecti, vt oportet, &
leges obseruant: nihil istud reipublicæ incommo-
daturum arbitror. Sin caupo est improbitatis, &
mango sordidissimus, & propola, & ea quæ vnquam
egit, tantum non statera & ponderibus adhibitis
vendidit: quid istum, ô inepte, acuis? Neque enim
mehercule coco vllus vsus est cultri habetis: neque ei
qui per se vult negotia facessi, & mala dari omnibus,

Insectatio amicorũ Aristogitonis, qui nequam hominẽ conscelera-tum defendant.

A τὴν ἀνεξέλεγκτον ὑπάρχειν δεῖ· ἵνα μὴ διὰ τοῦτο τὴν
πονηρίαν διαφεύγωσιν ἐκεῖνοι. τούτου δ' οὔτε πλούτου, οὔτε
μειζόνων ἁμαρτημάτων, οὐδεὶς μᾶλλον ἐστι μεστὸς ἐν τῇ
πόλει. τί ἂν εἴη τὸς ἐστι; κύων νὴ Δία φασί τινες. ἆρ' ὅμοιος πο-
δαπός; οἵους οὖν μὴ αἰτᾶται λύκους εἶναι, μὴ δάκνειν,
ἃ δ' φησι φυλάττειν πρόβατα, αὐτὸς κατεσθίειν. πάν-
τοιγε τῇ ῥητόρων ἔστιν εἰργασμένη πω κακὸν τοσοῦτον, ἡλίκον
τοὺς ἰδιώτας, οὓς συκοφαντῶν διέρχεται; τίνα δ' ἔστιν
οὗ πάλιν νυνὶ λέγω, κέκραγε ῥήτορα; οὐδένα· ἀλλ' ἰ-
διώτας πολλούς, περὶ ὧν ψήφισμα γράφων ἑάλωκεν.
ἀλλὰ μὴν τοὺς γε νομίμους κύνας τῇ πρόβατον κα-
τακόπτειν φασὶ δεῖν. ὥστε οὐκ ἀπεφάνω κατα-
κόπτοντος. ἀδέν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήσιμός
ἐστιν ὧν φησίν· ἀλλ' ἔστι πρᾶγμα ἐώρακε μακρὰ,
καὶ ἀπαγδές. λοιδορεῖσθαι γὰρ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κὴ
πρὸς πάντας ἅπασι προσκρούων, ὧν ἂν ἐκ τούτων ἀθρόας
πάσας ὑμᾶς ἐπεὶ προσκρούσητε, τούτων κατεβαὶ
καθ' ἕνα ὑμῶν παρ' ἑκάστου δίκην λαμβάνει συκο-
φαντῶν, αἰτῶν, εἰσαγγέλλων ἀργύριον, οὐχὶ μὰ Δία πω
λέγοντας (οὔτοι γὰρ ὤφελον τοῦτο συμβεβηκέναι
θαι) ἀλλὰ τοὺς ἰδιώτας, καὶ τοὺς ἀπείρους ὄντας ἢ οἱ
πεπλημμελημένοι. ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα μὲν ἴσως ἔχειν ὁμο-
λογήσετε, * χρήσιμον ἦ, ἄνθρωπον τῇ πόλει κρίνειν· ὥστε
πάντα ταῦτα παρεὶς δεῖν αὐτὸν σώζειν; ἀλλ' ὧν
ἔργῳ πεῖραν εἰλήφατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδ' ποτε
ἐκ λόγου τοῦτο σκοπεῖτε. ἔστι γὰρ ὑμῖν οὐχὶ πρᾶγμα
πάντες ἐπῃνέσατε μὴ λέγειν αὐτόν. τίς οὖν ἐν τούτῳ
τῷ χρόνῳ τοῦτον ἐπάθοσε, τί τῇ τῆς πόλεως ἐλλείπει διὰ
διὰ τὴν ἀπουσίαν ἢ διὰ τοῦτον; τί ἢ ἀφ' οὗ νυνὶ λέγε
βέλτιον γεγονός; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον· ὧν μὲν οὐ
προσήκει χρόνον, ἀναπαύσασα τῇ κακῶν ἡ πόλις, ὧν ἅ-
πασιν ἔστι παρεῖχεν· ἀφ' οὗ δ' ἢ πάλιν ἀνηγορρεῖ, πο-
λιορκεῖσθαι, λόγους ποιούσης καὶ παρεχούσης ἐν ἁπά-
σης τῆς ἐκκλησίας ἀεὶ λέγοντας τούτου, βούλομαι
τοίνυν καὶ σοβαρὸν ἀνδρὸς πνὸς ἅψασθαι λόγου.
C καὶ ἀληθῶς τοῖς ἀπὸ ταὐτὰ φιλοῦσιν αὐτὸν οὐ πο-
ποίοις μὲν πάνυ χρὴ νομίζειν, αὐτοὶ σκοπεῖσθε· ἐγὼ δὲ
ἐδὲν ἂν εἴποιμι, πλὴν ὅτι γε οὐ σωφρονοῦσι, φαίνε-
μενοι αὐτοὶ τοῦτο τῇ δικαστηρίῳ νῦν
ὄντων ὑμῖν οὐδένα εἶναι) τοιοῦτον πάθημα. καὶ γὰρ δί-
καιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καλὸν καὶ συμφέρον οὕτω
καὶ λέγειν ἐμὲ, καὶ φρονεῖν περὶ ὑμῶν. ἐκ γὰρ τῶν ἄλλων
πολιτῶν, ἵν' ὡς ἐλαχίστοις τοῦ βλασφημίαν ἀγά-
γω, τὸν μαθητὴν, εἰ βούλεσθε, τὸν διδάσκαλον ἀπὸ
φιλοκράτη τὸν Ἐλευσίνιον, μόνον εἶναι τοιοῦτον πάθημα·
οὐχ ὡς οὐχὶ πλειόνων ὄντων (ὤφελε γὰρ μηδεὶς ἄλλο-
ἀρίστου εἶτονι χαίρειν) ἀλλ' * ὁ καθ' ὑμῶν ὡς ὀνειδος
ὀνομα λέγειν * ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων πολιτῶν δίκαιός εἰμι
δημοσίᾳ κατηγορεῖν. εἶτα καὶ ταυτὸ ποιήσῃ κὴ φρῆς εἶναι
ῥηθεὶς ὁ λόγος. τὸ μὲν οὖν ἐξετάζειν ἀκριβῶς οἷον ἀνά-
γκη τοῦ φύσιν εἶναι τοῦ ἀρίστου εἶτονι χαίρειν, ἐάσω, ἵνα
μὴ πολλὰ κὴ βλάσφημα ἀναγκάζωμαι * διεξιέναι· ἀλλὰ
ἐκεῖνο λέγω· εἰ πονηρός ἐστιν ἀρίστου εἶτων ἁπλῶς κὴ πα-
κὸς, κὴ συκοφάντης, κὴ τοιοῦτος οἷος ὑπάρχειν. δίδα-
μι, συγχωρῶ φιλοκράτες σοὶ τῇ τοιούτῳ τὴν ὁμοιον σώ-
ζειν τῇ γὰρ ἄλλων ἁπάντων καὶ φρονούντων ἃ δεῖ, καὶ φυλαττόντων
τοὺς νόμους· οὐδὲν ἂν φαῦλα τοῦτ' οἶμαι γίγνε-
σθαι. εἰ δ' κάπηλός ἐστι πονηρίας καὶ παλιγκάπηλος, καὶ μεταβολὰς, καὶ μονονοὺ ζυγὰ καὶ στάθμια ἔχων πάν-
τα ὅσα πώποτ' ἐπράξεν, ἐπώλει· τί τοῦτον. ὦ μάταιε, ἀκούεις; οὔτε γὰρ μαγείρῳ μαχαίρας, οὐδὲν ἧς ὄφελος δή-
που θὲν, ἢ τις μὴ τέμνῃ· οὔτε τῇ βουλομένῳ δι' αὐτὸ πᾶσι φαίνεσθαι καὶ καλὸν γίγνεσθαι, ὃ ταῦτα * ἀποδιδόμενος
συκοφάν-

συκοφάντης οὐδέν ὄστι χρήσιμος. ἀλλὰ μὴν ὅπ τοιοῦτός A
ὄστιν ἔστ', εἰδότι σοι φράσω. τὴν καθ' ἡμῶν εἰσαγγε-
λίαν μέμνησαι ὡς ἀπέδοτο καὶ τὰς κῆ δημάδου γραφάς.
εἶτ' ὡς ἐξέλιπε τὸν ἐλαιοπώλιν ἀγάθωνα. ταῦτα γὰρ
πράγματα βοῶν καὶ κεκραγὼς, καὶ ἰοὺ ἰού, πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω
ποιῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὡς δέον στρέβλοιτο, λαβὼν ὁπ-
ότε, πρῴην ὅτε ἠφίετο, ἄφωνος ἐγένετο. τίνι κῆ δημο-
κλέους εἰσαγγελίαν ἀπασείσας ποῖ ἔφευγεν; ἄλλα μυρία,
ὧν ἐμοὶ μὲν ἔργον ἀπάντων μνησθῆναι· οὐ δῆ οἶδ' ὅπ καὶ
τὰ αὐτὰ γράφα αὐτῷ ἔχεις ἔργα λαβὼν ἀπ' ἐμοῦ. τίς οὖν ὁ τὸν
τοιοῦτον σώζων, * ἢ πονηρὸς, ἢ χρηστός; ἆρα τίς; ἐμὲ μὲν γὰρ ὁμοί-
ων προδότης, τῷ ὢν χρηστῶν ἐλθεῖν ἐκ φύσεως κῆ ἤθους,
πῶς εἰ συκοφάντου τὶς ἔρριζαν, ὥσπερ
γεωργὸς, ὑπάρχειν οἴεται δεῖν τῇ πόλει. τοῦτο δ' οὐ καλὸν,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, νομίζω· μὰ τοὺς θεοὺς οὐδ' ὅσιον. ὑ-
δὲ γὰρ τοὺς προγόνους ὑπολαμβάνω τὰ δικαστήρια ταῦθ'
ὑμῖν οἰκοδομῆσαι, ἵνα τοὺς τοιούτους ἐν αὐτοῖς μοχθῆτε·
ἀλλὰ τοὐναντίον, ἵνα ἀνείργητε καὶ κολάζητε, καὶ μηδ' εἰς B
ζηλῶσι, μηδ' ὁπιθυμῇ κακίας. δυσκατάπαυστον δέ τι κακία
νοεῖ προαγαγεῖν πονηρία. ὅπου γὰρ ἀνεξετάστων ὅτι τοῖς
ὡμολογημένοις ἀδικήμασιν ἐφ' κρίνεται, καὶ οὐκ ἀπόλω-
λε πάλαι τί ἂν ποιεῖν, ἢ λέγων, ὃς εἰς τοῦθ' ἥκει πονηρίας,
ἂν ἐνδεδειγμένος ἤδη βοῶν, συκοφαντῶν, ἀπειλῶν, οὐκ
ἐπαύετ' οἷς μὲν ὑμεῖς τὰ μέγιστα ἐπιχειρίζετε στρατηγοῖς,
ὅτι αὐτῷ ἀργύριον αὐτοῦπι οὐκ ἔδοσαν, ἀδὲ τῷ κοσμη-
τὴν ἀνθιπάλας ἐλέσθαι φάσκων· οὐκ ἐκείνους ὑβρίζων,
οὐ' ἐκείνοις μὲν γὰρ ἐξῆν μικρὸν ἀργύριον δοῦσι τούτῳ,
μὴ ἀκούειν ταῦτ' ἀλλὰ τὴν ὑμετέραν χρηστοπλουτίαν σκο-
πλαμίζων, καὶ τῆς ἑαυτοῦ πονηρίας ἐπίδειξιν ποιούμε-
νος· τὰς δ' κλεισθένους ἀρχὰς ἀπαράττων, αὐτῷ εἰσπρά-
των ἀργύριον, τί καινὸν οὐ παρέχων; τὰ τελώνια δ' ἢ ταυ-
τὶ, πάντας εἰς ταραχὴν καὶ στάσιν ἐμβαλεῖν ζητήσας,
γράμματ' ἐκπηδεῖς ψευδῆ ὅλως δ' ὅπ τῷ πάντων κα-
κῷ πεφυκὼς καὶ πρόθυμος ὤν, ὅπ τοιοῦτός ὄστι τῷ βίῳ.
σκοπεῖτε γάρ, εἰσὶν ὑμῶν δυσμύριοι πάντες ἀθηναῖοι, C
τούτων ἕκαστος ἓν γέ τι θεάτρων κῆ τὴν ἀγορὰν διέρ-
χεται, ἢ τοι νὴ τὴν ἡρακλέα τῶν κοινῶν ἢ τῶν ἰδίων· ἀλλ' οὐχ
ἕξει, οὐδὲν οὐδ' ἂν ἔχοι δεῖξαι πρὸς ὅτῳ τὸν βίον ὄστι, τῶν
μεζόνων, ἢ τῶν καλῶν, οὐδὲ τῶν πολιτικῶν ἀγαθῶν ὅτι οὐ-
δενὶ τῇ ψυχῇ προσῆκεν· οὐ τέχνης, οὐ γεωργίας, οὐκ ἄλλης
ἐργασίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται· οὐ φιλανθρωπίας, οὐχ
ὁμιλίας οὐδεμιᾶς οὐδενὶ κοινωνεῖ· ἀλλὰ περιέρχεται δῆλος ὢν
ἀγορᾶς ὥσπερ * ὄφις, ἢ σκορπίος, ἡρκὼς τὸ κέντρον, ἀπτῶν
δεῦρο κἀκεῖσε, σκοπῶν τίνι συμφορὰν, ἢ βλασφημίαν, ἢ
κακόν τι προσῤῥιφήμενος, καὶ καταστὰς εἰς φόβον, ἀρ-
γύριον * πράξεται· οὐδὲ προσφοιτᾷ πρός τι τούτων τῶν
ἐν τῇ πόλει κουρείων, ἢ μυροπωλίων, ἢ τῶν ἄλλων ἐργα-
στηρίων, οὐδὲ πρὸς ἕν· ἀλλ' ἄπειρος, ἀνίδρυτος, ἄμικ-
τος, οὐ χάριν, οὐ φιλίαν, οὐκ ἄλλο οὐδέν, ὧν ἄνθρωπος
μέτεις γνώσκων μετ' ὧν δ' οἱ ζωγράφοι τοὺς ἀσεβεῖς
γράφουσιν ἐν ᾅδου, μετὰ τούτων μετ' ἀρᾶς καὶ βλασφη-
μίας, καὶ φθόνε, καὶ στάσεως, καὶ κήνοις πρόσειρχεται. εἶθ'
ἐν οὐδὲ τῶν ἐν ᾅδου θεῶν εἰκὸς ὄστι τυχεῖν ἵλεων, ἀλλ' εἰς
τοὺς ἀσεβεῖς ὠθεῖται δῆλα τῶν πονηρίαν τὸν βίου· τοῦτον
ὑμεῖς ἀδικοῦντα λαβόντες, οὐ μόνον οὐ πεπωρήσεσθε,
ἀλλὰ καὶ μειζόνων ἀξιώσαντες δωρεῶν ἀφήσετε, ὡς
τοὺς δικαίους; τίνι γὰρ πώποτε ὑμεῖς ἔδοτε, ἐὰν ὄφλη
τῷ δημοσίῳ, τούτῳ μὴ καταθέντι τῶν ἴσων μετέ-
χειν οὐδενί. μὰ τοίνυν μηδὲ τούτῳ δότε νυνῖ, ἀλλὰ πεπωρήσεσθε, καὶ ὑπόδειγμα ποιήσατε τοῖς ἄλλοις.

calumniator venditurus omnia, quicquam prodest. Talem autem esse istum, scienti tibi dicam. Meministi vt Hegemonē læsæ maiestatis reum fecerit? vt ab accusando Demade accepta pecunia destiterit? vt Agathonem olearium missum fecerit? Cum enim dudum clamitaret & vociferaretur, proh diuûm atque hominum fidem, & pro concione cœlum terræ misceret, quæstiones habendas clamitaret: accepta quacunq; mercede, quanquā præsens, cū is absolueretur, obmutuit. In accusando Democle perduellionis reo, accusationem quò reiecit? Alia infinita sunt, quorum mihi meminisse omniū laboriosum est: te aūt etiā exēpla illarum actionū habere scio, qui illi propter prædæ societatem subseruias. * Quis igitur est, qui talē tuetur? bonus, an malus? malus. Quāobrem? nam & sui similiū est proditor, & bonorū hostis natura & genere. Nisi quis calumniatoris & hominis improbi semen & radicem, vt agricola, relinquenda esse censet reipub. Quod non est honestum, Athenienses: atq; ita me dij ament, nefas etiam esse existimo. Neq; enim maiores vobis has curias ædificasse puto, vt istud hominum genus in eis tāquam viui radices propagaretis: sed contrà, vt coherceretis & puniretis, neq; quisquā æmularetur, aut appeteret improbitatē. Omnino aūt id est improbitatis ingeniū, vt sine magnis reprimi difficultatibus haud possit. Cum.n. Aristogiton in manifestis iniuriis accusetur, & non olim perierit: quid faciendū est, aut dicendū? qui eò venit improbitatis, vt iam accusatus, clamitare, calūmniari, minitari nō desisteret. Quib'.n. vos res maximas credebatis ducibus, quia nūmos ei postulanti nō dabant, eis nec fimeta cōmittenda esse dictitabat: quib. verbis nō illos lædebat, nō licitum.n. eis erat, paucis nūmis datis, ea nō audire: sed vestra suffragia contēnebat, & suā improbitatē ostētabat. magistratus porrò qui forte creātur, lacerabat, poscebat, pecuniā exigebat, quo malorū genere non vexabat? Postremò aūt omnes in tumultū & seditionē cōiicere studuit, falsis literis propositis: denique in omniū pernicié natus est, & talē se esse tota vita declarat. Ita enim rem perpendite: Athenienses, omnino vicies mille sunt. Horum vnusquisque vno saltem negocio quopiā occupatus, in foro obambulat siue id sanè publicum sit, siue priuatum. Iste autem nihil quicquam ostendere possit rei moderatæ aut honestæ, in qua versetur & vitam agat: non publico aliquo bono animū occupatū habet: nō arti, nō agriculturæ, non vlli quæstui studet: cū nemine vllis humanitatis aut familiaritatis officiis est cōiūctus: sed per forum incedit viperę instar, aut scorpionis, erecto aculeo, huc atque illuc saltitans, circumspectans cui calamitatem aut maledictum, aut malū aliquod offerat, quo in timorem cōiecto, nūmos extorqueat. nec ingreditur in vllam publicam tonstrinam, aut myropolium, aut alias officinas: sed insociabilis, vagabūdus, à cōgressib. abhorrēs, nō gratia, non amicitia, nō vlla præditus est moderati hominis cogitatione: sed iis comitibus quos pictores lemuribus adiungunt apud inferos, diris, maledicentia, inuidia, seditione, contētione stipatus incedit. Quem igitur nec infernales deos placatos habiturū verisimile est: sed ad impios relegatum iri propter vitæ improbitatem eum vos delinquentem nacti, non modò non punietis: sed maioribus etiam donis ornatum absoluetis tanquā bene meritum? Cui enim vos vnquam concessistis, si reipublicæ debuit, vt mulcta nō soluta pari iure viueret cum cæteris? nemini. Quare nec isti nūc cōcedite, sed punite, & exemplum in eum edite.

Imago calumniatoris, & priuatæ Rei vitæ exagitatio.

Operæprecium autem est, Athenienses, & cætera au A dire. Nam cum atrocia sint quæ modò Lycurgũ referentẽ audiuistis, atque adeò ad eorum atrocitatem nihil adiungi possit: cætera paria illis, & ab eodem profecta esse ingenio reperiẽtur. Præterquam enim quòd patrem in carcere desertum, Eretria digressus, vt ex phædro audiuistis, mortuum impius iste & nefarius non sepeliit, neque iis qui sepelierãt sumptus funeris restituit, sed & diem dixit: præterquamquòd manus à matre non abstinuit, vt modò è testibus audiuistis: & sororem suam, nõ quidem germanam, sed ex illa quocunque modo susceptam (omitto enim hoc) sed sororem tamen, peregrè abducendam vendidit: vt asserit eius iudicij crimen, quo eum bonus ille frater, eius causa facinoris accusauit, qui nũc ei patrocinabitur: ad hæc quæ tatia sunt, aliud nefariũ, ô dij immortales, facinus audietis. Cũ enim perfosso carcere esset elapsus: ad mulierem quandam confugit, nomine Zobiam, cum qua nimirum olim, cõsueuerat: ea primis eum diebus, quibus ab vndecim uiris quærebatur, & proclamabatur, occultauit. Postea datis octo drachmis in viaticũ, & tunica & pallio, Megara misit. Eam mulierem tam bene de se me B ritam vt prospero fortunæ flatu vtebatur, & dignitatem apud vos obtinebat: aliquid de eo conquerenté, & eius beneficij memoriam refricantem, & gratiã sibi referri postulantem, primùm alapa data, & minis additis ab ædibus ablegauit. Vt auté mulierc̃ula non desistebat, sed progressa (vt eius sexus est ingeniũ) apud familiares de eo querebatur: ipse eam suis manibus prehensam, ad forum inquilinorum abduxit: ac nisi tributum inquilinorum soluisset, vendita esset per eum, cui salutem ipsa contulisset. Hæc verè à me dici vt constet, accerse mihi eum qui mercedẽ sepulti patris eius non recepit: & eius litis arbitrum, quam ei propter sororem venundatam intendit iste. profer & accusationem: sed ante omnia voca Zobiæ patronum, quæ eum suscepit, & venditores, ad quos eam adduxit. vos autem modò ægrè ferebatis* si eos qui ei collectam ad salutem conferrent, accusaret. Nefaria, nefaria bellua est, Athenienses, & immanis. Recita testimonia.

TESTIMONIA.

Quod igitur satis magnum in eum, qui tot & tanta scelera perpetrauit, supplicium statuetur? quæ digna pœna ab eo exigetur? Mors quidem parua mihi videtur. Quod si vnum adhuc ex priuatis eius sceleratè factis recensuero, cætera omittam. Priusquam è carcere egrederetur, eò coniecto quodam homine Tanagræo, qui ad satisdationem tabulas habebat: cum eo congressus, & nescio quid colloquens, surripit tabulas. Cum autem homo quereretur, & grauiter ferens diceret, neminem alium surripuisse: eò dementię peruenit iste, vt eum verberare aggrederetur. Is verò vt recens atque integer, superat illum iam rancidum, & diu maceratum. Cum autem eò ventum esset: præmordet nasum hominis. ac tum quidem ea calamitate pressus ille, ab inuestigandis & quærẽdis tabulis destitit. Pòst inueniunt eas in arcula quadam cuius iste clauem habebat. Deinde qui in carcere erant, huiusmodi decretum faciunt: non ignem, non lucernam, non potum, non cibum vllum cum eo esse cõmnicandũ nec accipiẽdũ ob eo, ei nec dãnandũ quicquam. Hæc vt à me verè dici constet, ipsum mihi hominem voca, cuius nasum nefarius iste præmorsum deuorauit.

ἄξιον δ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, καὶ τὰ λοιπὰ ἀκοῦσαι. δεινῶν γὰρ ὄντων, οὐ μὴν οὐδὲ ἐχόντων ὑπερβολὴν ὧν ἠκούσατε ἄρτι λέγοντος Λυκούργου, τὰ λοιπὰ ἐν ἀμιλλᾶται τούτοις καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως εὑρεθήσεται. πρὸς μὲν γὰρ τὸν πατέρα ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ πρόδοις ἀπελθεῖν ἄξ, ἐρετρίας, ὥσπερ ἠκούσατε φαίδρου, ἀποθανόντα ὁ ἀσεβὴς οὗτος καὶ μιαρὸς οὐκ ἔθαψεν, οὐδὲ τοῖς θάψασι τὸν ταφὼν ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ δίκην προσέλαχε. πρὸς δὲ τὸν τῆς μητρὸς μὲν ἀποχέσθαι τῷ χεῖρε, ὥσπερ ἀρτίως ἠκούσατε τῷ μάρτυρος· καὶ τῷ ἀδελφῷ τῷ ἑαυτοῦ οὐχ ὁμοπάτριον μόνον οὖσαν, δυγατέρα δ' ἐμεύνης ὄπασε δήπουθεν ἡγουμένῳ ἐκ δὲ τούτου ἀλλ' ἀδελφιδοῦ γε, ἐπ' ἐξαγωγῇ ἀπέδοτο, ὡς φησὶ τὸ ἔγκλημα τῆς δίκης, λῷον τούτων ἔλαχεν αὐτῷ ὁ χρηστὸς ἀδελφὸς οὑτοσί, ὁ νεῦν σωσαπολογησόμενος. πρὸς δὲ τούτοις τοιούτοις οὖσιν, ἕτερον δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ πάντες, ἀκούσεσθε. ὅτε γὰρ τὸ δεσμωτήριον διορίζας ἀπέφερε τὸ τε πρὸς γυναῖκά τινα ἔρχεται, Ζωβίαν ὄνομα, ἣ ἐτύγχανεν, ὡς ἔοικε, κεχρημένος πρότερον. καὶ κρύπτει καὶ διασώζει τὰς πρᾶξας αὐτὸν ἡμέρας ἐνίων, ἃς ἐζήτουν, ἐπὶ ρυτὸν οἱ ἑνδεκα. καὶ μὴν ταῦτα δοῦσα ὀκτὼ δραχμὰς ἐφόδιον, C χιτωνίσκον, καὶ ἱμάτιον, ἐξέπεμψεν εἰς Μέγαρα. ταύτην τὴν ἀνθρωπον τὴν τὰ τοιαῦτα διειργασμένην αὐτὸν, ὡς πολὺς παρ' ὑμῖν ἔπεισι, καὶ λαμπρὸς ὢν, μεμφομένῳ τί, καὶ τούτων ὑπομιμνήσκουσαν, καὶ ἀξιοῦσαν εὖ παθεῖν· τὸ μὲν πρῶτον ῥαπίσας, καὶ ἀπειλήσας ἀπέωσεν ἀπὸ τῆς οἰκίας. ὡς δ' οὐκ ἐπαύετο ἡ ἀνθρωπος, ἀλλὰ γυναίκειον πρᾶγμα ἐποίει, καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους προσιοῦσα ἐνεκάλει· λαβὼν αὐτὸς αὐτοχειρία, πρὸς τὸ πωλητήριον τὸ μεταξικίου ἀπήγαγε· καὶ εἰ μὴ κεῖμός αὐτῇ τὸ μεταξίκιον ἔτυχεν, ἐπέπρατ' ἂν δῆτα τοῦτον, ὦ τῆς σωτηρίας αἴτιον αἰτία ἐγενήθη. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὸν ταφὸν τὸν τοῦ μιαροῦ οὐκ ἀπειληφότα, καὶ τὴν τῆς δίκης διαιτητήν, ὃν ὕστερον τῆς πρόσεως ὁ ἀδελφὸς ἔλαχεν αὐτῷ οὗτοσί. καὶ τὸ ἔγκλημα φέρε. κάλει δέ μοι πάντων πρῶτον τὴν τῆς ζωβίας πρεσβύτην, τὴν ὑποδεξαμένην αὐτὸν, καὶ τοὺς πωλητὰς πρὸς οὓς ἀπήγαγεν αὐτόν. ὑμεῖς δ' ἠγανακτεῖτε ἀρτίως εἰ τὸν ἔσχατον φεύγοντα εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτῷ καταπορεύεσθε μιαρὸν, μιαρὸν τὸ θηρίον, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, καὶ ἄμικτον. λέγε τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Τίς οὖν ἱκανὴ καὶ τοσαύτα καὶ τοιαῦτα πονηρὰ πεπιπτικότος γένοιτ' ἂν δίκη; τίς ἀξία τιμωρία; θάνατος μὲν γὰρ ἐμοί γε μικρὰ φαίνεται. ἓν τοίνυν εἰπὼν ἔτι τῶν ἰδίων αὐτοῦ πονηρευμάτων, τἄλλα ἐάσω. πρὶν γὰρ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἐμπεσόντος αὐθρώπου τινὸς ταναγραίου, πρὸς κατηγόρῳ γραμματεῖον ἔχοντος, προσελθὼν καὶ * λαλὼν ὅ, τι δήποθ' ὑφαιρεῖται τὸ γραμματεῖον. αἰσθομένου δὲ καὶ δεινὰ ποιοῦντος τὸν ἄνθρωπον, καὶ λέγοντος, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ὑφήρηται· εἰς τοῦτο ἀφικνεῖται βδελυρίας, ὥστε τύπτειν ἐπεχείρησε τὸν ἄνθρωπον. νεανίας δὲ καὶ πρόσφατος ὢν ἐκεῖνος, πρεσβύτου μόνου, καὶ πολιοῦ γέροντος ἐμπεπτωκότος. ὡς δ' εἰς τοῦθ' ἧκεν, ἀπεδύετο τὸ ῥῖνα τὸν ἄνθρωπον. καὶ τότε μὲν πρὶν γενέσθαι συμφορὰν ὁ ἄνθρωπος ἡνύσθη, ἀπέσπασε τὸ γραμματεῖον ἐρυσάμενος καὶ ζητεῖν. ὕστερον δ' ἐξεύρισκουσι τὸ γραμματεῖον ἐν κιβωτίῳ τινί, οὗ τοῦ κλεῖν ἔδοξεν ἔχειν. καὶ μὴ ταῦτα ψηφίζονται πρὸς αὐτὸν ταυτὶ οἱ ἐν τῷ οἰκήματι, μὴ πυρὸς, μὴ λύχνου, μὴ μηδένα μηδενὸς τούτῳ κοινωνεῖν, μηδὲ λαμβάνειν, μηδ' αὐτὸν τούτῳ διδόναι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, οὗ τοῦ ῥῖνα ὁ μιαρὸς ἔδοξεν ἐσθίειν κατέφαγε.

Μαρτυρία

Μαρτυρία.

Καλῶς γε ἔργων ὁ ῥήτωρ δημοσίων ὑμῖν γέγονεν. ἄξιόν γε ἐπὶ τοῖς τοιούτοις πεποιημένος σύμβουλόν τινα ἀκοῦσαι. ἀνάγνωθι δὴ καὶ τοῦτο τὸ καλὸν περὶ αὐτοῦ.

Δόγμα.

Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ οἱ μὲν ὅτι πονηρίᾳ καὶ τοῖς ἀμαρτήμασι ἐμπεπλωκότες εἰς τὸ δεσμωτήριον, τοσούτων κακῶν ἕνεκα τοῦτον ἡγήσαντο πονηρότερον, ὡς τε ἄμεικτον ἑαυτοῖς κατέστησαν· ὑμεῖς δ' ἐξελαυνόντων τῶν νόμων αὐτὸν ἐκ τῆς πολιτείας εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς καθέστητε; τί τῶν πεσόντων, ἢ βεβιωμένων ἐπαμύνοντες; ἢ τί τῶν πάντων ἐχθρὸν ἡγούμενοι; ἀσεβής; ἐκ νόμου; ἐκ ἀκαθάρτου; οὐ συκοφάντης; ἀλλ', ὅμως τοιαῦτα ποιῶν καὶ τοιοῦτος ὤν, ἐν ἁπάσαις ἀεὶ βραβεῖα τῶν ἐκκλησιῶν· ἐγὼ μόνος ἔτ' εὔνους ὑμῖν· πάντες ἕωθεν συνεσκάσι· περιδέδοδε· ἢ παρ' ἐμοὶ μόνον εὔνοια λοιπή. βούλομαι γὰρ ὑμῖν σφόδρα καὶ μεγάλην δύναμιν αὐτοῦ ταύτην ἐξετάσαι, πόθεν ὄντι καὶ τίνος ὡς ἀληθῶς αὐτῷ γεγονυῖα. ἵν' εἰ μὲν ὄντι τοιαύτη. χρὴ δὴ αὐτῇ καὶ πιστεύειν. εἰ δ' μή, φυλάττεσθε. πότερον γὰρ ὅτι τὰ ξένου αὐτοῦ θανάτου κατέγνωτε, καὶ τῶν μητέρα αὐτοῦ ὄφλουσαν δυοκαίδεκα, ἀπέδοσθε; ἀλλὰ ταῦτα αὖ ὑμῖν ὑπολαμβάνετε δύνειν ἔξαλλ' ἄτοπον νὴ τὸν Δία καὶ πᾶσι τοῖς θεοῖς τοῦτό γε. εἰ μὲν γὰρ δύνοις ὄντι ἐκείνοις, καὶ τὸν τῆς φύσεως ἅπασι νόμον, ὃς καὶ ἀνθρώποις, καὶ θηρίοις εἷς ὁ αὐτὸς ἅπασιν ὥρισται, τέθνηκεν τοῖς γονεῖς κακόνους ὄντι τοῖς ἐκείνους ἀπολωλεκόσι δῆλον ὅτι καὶ νόμοις καὶ πολιτείᾳ τῇ τούτων. εἰ δὲ μηδένα τούτων ὑπόλογον ποιεῖται, ἢ δίκαιος ἀνείδιστος, πῶς ὄντι ὁ τοὺς γονέας δύνοιαν ἔχοι προσδοκᾶτον τοῦτον, ὦ πρὸς τὸν δίκαιον νοῦν ἔχειν ὑπηκοεῖται, πιστεύων. ἐγὼ μὲν γὰρ ἄπιστα, καὶ θεοῖς ἐχθρὸν, οὐ μόνον ἀνθρώποις ὑπολαμβάνω τὸν τοὺς γονέων ἀμελοῦντα· ἀλλὰ νὴ Δία τὰς ἐνδείξεις αὐτοῦ κατεψηφίσασθε. καὶ δὶς εἰς τὸ δεσμωτήριον κατέθεσθε, καὶ αὐτὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν, οὐχὶ ταῦτ' ὑμῖν δύνοις ὄντι; ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἄτοπον. ἀλλ' ὅπερ τὴν ἀρχὴν ὑμῖν ἔλεγχεν ἀπεδοκιμάσατε; ἀλλ' ὅτι ξένων αὐτοῦ κατέγνωτε; ἀλλ' ὅτι πάντα ταλάντων προσεπράξατε; ἀλλ' ὅτι διαστυλοδεικτεῖτε, ὅτι τῶν πονηρότατον τοῦτον ἁπάντων δεικνύναι; ἀλλ' ὅτι τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ πολιτείας μυρίων, ἐκ ἑνὸς τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ τέκνων ἀπαλλαγή; ἀλλὰ δι' ἃ τί ὑμῖν ἔτος ὄντι δύνοις; ὅτι φησὶν ἀναιδὴς ὄντι; ὁ δ' ἀναίδης ἐκ τίνος ὠνομάσθη τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἢ ὅταν τὰ μήτε ὄντα μήτ' ἂν γενόμενα ταῦτα τολμᾷ λέγειν δι' ἀναισχυντίαν, ὅπερ οὗτος ποιεῖ; ἡγοῦμαι τοίνυν ἐγὼ δεῖν ἐνδείξεως, ἃ μοι προσέλιπεν ἔδοξε Λυκοῦργος βέλτιον εἶναι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰδίου τινὸς ἐξετάσαι τοῦτον, καὶ τὰ τούτου τὸ ἀγώνος δίκαια. εἴ τοίνυν τις ὀφείλει τινὰ ἢ πάτο χρήματα, ὁμολογεῖ· εἰ μὲν ἐφαίνοντο αὐτῷ σωθῆναι τἀμ' ἂς ἐδανείσατο, κείμενα, καὶ οἱ τεθνεῶτες ἂν ὀφθεῖεν ἐπικότες ἂν ἀρνούμενον ἠδικεῖσθαι δηλονότι. εἰ δ' ἀπολωλέκασι ταῦτ' ἐγκαλοῦσι. οὕτω ταῦτα πέφυκεν. νῦν οἶνον ὧν ἀρίστου εἰπόντων ὀφείλει τῇ πόλει, σωθῆναι μὲν οἱ νόμοι καθ' οὓς εἰσῆλθον πάντες οἱ ἀφλισκάνοντες ὅρος ἦν σανὶς ἡ προσκειμένη. εἰ μὲν ἦν ἀνῃρῆσθαι ταῦτα καὶ ἐξῃλεῖφθαι τὸ ὄφλημα ἡμεῖς λεγοῦμεν, μᾶλλον ἂν ἐφοβούμεθα, εἰσὶ δ' ἔτι ὄντι ἔστιν ἕως περ ἂν σιτῶσι, καὶ μενοῦν δοκεῖ οὐδὲν ἀληθὲς λέγειν· ἀλλ' ἀδικεῖ, καὶ δεινὰ ποιεῖ, τὰ κοινὰ δίκαια ἀφανίζειν ἐπιχειροῦν. οὐ γὰρ εἰ μὴ πᾶν ὅσον ὤφλεν, ὀφείλει, νῦν ἡ κρίσις, οὐδὲ ὁ λόγος ὄντι· ἀλλ' εἰ ὀφείλει· ἢ δεινά γ' ἂν πάθοιεν οἱ δικα-

A

TESTIMONIVM.

Egregiorum scilicet operum vobis orator iste artifex extitit. Operepretium verò est, ex tali ore aliquã orationẽ audire, aut consilium. Recita etiam præclarum illud decretum de eo factum.

DECRETVM.

Et non pudeat, Athenienses, cùm homines propter improbitaté & fœdissima facinora coniecti in carcerem, tãtò istũ se improbiorem esse duxerint, vt aqua & igni interdixerint: si vos expulsum eum legibus ex republica, in vestrum numerum recipietis? Quod eius facinus, quã vitæ rationem laudabitis, aut quid potius omnium nõ ægrè feretis? Nónne impius est? nónne crudelis? nónne impurus? nónne calũniator? & tamen talis cũ sit, & talia designet: in omnibus sẽper cõcionib. clamitat: ego solus adhuc vobis bene cupio: omnes isti conspirarũt: proditi estis: sola mea beneuolentia est reliqua. Inquiram aũt in vehementem istam eius & ingentem beneuolentiam, vnde ea sit, & vnde reuera ortum duxerit: vt si est talis: eâ vtamini & freti sitis: sin minus: vti caueatis. Nunquid inde, quod patrẽ eius capitis dãnastis, & matrẽ eius cõuictã desertæ clientelæ vẽdidistis? propter hæc eum vobis bene velle existimatis? At hoc, ita me Iupiter diique omnes amẽt, absurdum est. Nam si illis bene cupit, & legem naturæ tuetur: quę vna & hominibus & feris ex æquo est sancita, vt parentes diligant: malè vult iis, qui illos peremerunt: apparet igitur eodẽ esse animo & in leges, & in rempublicam illorũ. Sin nullam horum rationẽ ducit: perquàm scire velim, quis eum, quem beneuolentiam in parentes abiecisse videretur, ea esse præditum, qua se populum nunc prosequi iactat, crederet? Equidem adduci non possum: & diis inuisum, nõ modò hominibus, eum esse puto, à quo parentes negligantur. At hercule quod eius delationes damnastis, quòd bis in carcerẽ coniecistis, & ipsum, & fratrem: propterea vobis bene cupit? sed & hoc absurdum est. An quod magistratũ qui ei sorte obuenerat, abrogastis? an quòd violatarum legum condemnastis? an quòd quinque talentis mulctastis? an quòd digitis eum monstratis, cũ mõstrare vultis omnium mortalium improbissimum? An quod saluis legibus, & republica incolumi, hac ignominia liberari nullo modo potest? Cur tandem vobis iste bene cupit? quòd se impudẽtem esse fatetur? at impudens ex qua re alia nomen est sortitus, nisi quòd, quæ neq; sũt, neq; facta sũt, ea dicere audet, propter impudẽtiã: id & iste facit. Iã quæ in accusatione mihi prætermittere visus est Lycurgus, eavobis præstat exponere. Arbitror .n. oportere vos, tanquã si de priuato aliquo debito vestro ageretur, sic in istũ inquirere, & in causę hui⁹ equitatẽ. Si quis igitur pecuniã debere aliquẽ criminaretur, is verò negaret: si proferrẽtur tabulæ, secundũ quas mutuatus esset, & affixi essẽt libelli: eũ qui negaret, vtiq; impudentem putaretis. sin hæc sublata essent: eũ qui postularet. Sic natura comparatum est. Sunt igitur eorum quæ Aristogiton Reipub. debet, tabulæ, leges, quib. inscribuntur omnes qui debent: libelli, tabella iuxta deam sita. Quòd si hæc sublata sunt, & expũctum est debitũ: nos nugas agimus, ac potius mẽtimur. sin restant, & restabunt donec soluerit, & manent: iste nihil veri dicit, sed delinquit, & iniurius est, qui iura cõmunia extinguere conetur. Neque enim id nũc agitur in hoc iudicio & disceptatione, tantúmne ne debeat, quãti mulctat⁹ est: sed an debeat? alio qui per iniquè ageretur cũ iis, qui ob solam accusationẽ sũt

B

Aristogitõnẽ non bene velle reipublicę ob sese, & suos male mulctatos arguit.

C

O missa persona, venit ad causam.

inscripti,si ipsi propterea quòd patũ atque adeò nihil deliquerunt,ære alieno erunt obstricti: alius,magnis delictis admissis,si vnam atque alteram pensionem soluerit,pristinam dignitatẽ recuperabit. Tria sunt aũt debita quæ inscripta sunt,& propter quę est accusatus.ac duo quidẽ*in cõmentarios relata sũt: vnum nõ est relatum:quòd iste falsæ inscriptionis Aristonem Alopecensem accusat. Næ,inquit: iniustè.n.me inscripsit:pœna igitur tibi,vt par,sumenda est.Sed & luenda primum,& ea rata habẽda necessariò,quæ perpessus es.Alioqui cuius rei pœnã sumes? Si tibi.n.agere licet omnia quæ cæteris:quæ facta tibi est iniuria?Agite per deos,illud etiam considerate:si Aristonem falsæ inscriptionis reum peregerit, quid fiet? expungetur ipse mediusfidius,& ille eius loco inscribetur.Sic.n.leges iubẽt.rectè.Vtrum igitur ab eo die iste erit ærarius,qui expunctus fuerit: ille dignitatẽ retinebit,qui huius loco inscribetur? Ex istius certè postulatis nunc ista eueniunt.Si.n.eò quòd inscriptus est,nõ debet:vbi expunctus fuerit, debebit profectò.Sed hæc non ita sunt,non ita sũt. Verùm vbi deletus fuerit,tũ nõ debebit:nunc igitur debet.Quòd si ille fuerit absolutus:à quo recipiet ea respublica,quæ nunc iste facit,cum ea facere ei non liceat?Vnde,quos iste capitis arcessit,quos in vincula coniicit,passim in iudicio circumiẽs:illi vitam recipient:hi id consequẽtur,ne crudeliter tractatisint? Quem.n.nec mæqualis iuris & quotidiani societatem leges admittunt:is in mala extrema coniicit alios:quod fit non rectè,nec ciuiliter,neque vtiliter. Quę vbi video:miror sursum deorsum verti omnia. Quid enim fore putatis,si terra sursum, astra deorsum conuersa fuerint?hoc fieri neq;põt,neq; debet. Tũ verò ita fit,cum iis,quib. nõ licet legibus,vestra volũtate licet: cũ improbitati honos habetur,virtus abiicitur:cum ius & vtilitas vincitur ab inuidia: tũc sursum deorsum versa esse omnia est existimãdum. Iam,reorum quosdam vidi,qui cum ipsis reb.vincerentur,& se peccasse inficias ire non possent: tamen quia alij ad vitæ moderationem & temperãtiam,alij ad res maiorũ gestas & obita munera,alij ad eius generis alia confugiebant,per ea flexisse Iudices ad misericordiam & humanitatem.Isti aũt ad locorum illorum nullum,accessum esse video:sed omnia præcipitia,salebrosa,barathra.Quid enim omnino dicet eorum aliquid quæ pater suus fecit scilicet? Sed vos illum in hoc iudicio capite condemnastis,vt improbum nimirum,& dignum qui occideretur.At hercule,si,quod ad patrem attinet,in salebris hæret:ad suã vitam cõfugiet vt temperãtem,& moderatã? quam? eam quam non vixit?in ea enim quam vos vidistis omnes,non est talis.At heus tu,ad obita munera se recipiet?quando illa,aut vbi?paterna? at nulla sunt. sua?delationes,abductiones,accusationes,non munera reperietis.At hercule,vt hæc nulla sint,cognati multi,iique boni viri,pro eo deprecabuntur?Sed neque sunt,neque fuerũt vnquam. Quî enim ei cognati sint,qui nè ingenuus quidem est? Vno excepto fratre isto,qui ei nunc adest,& præclaram illam litem ei intendit.De quo dicere cætera quorsum attinet? frater eius est germanus & vterinus,& præter mala reliqua,etiam gemellus.Is,cætera quidem taceo:sed propter quæ vos nefariam Theoridem,Lemniã illã, illam veneficam,tũ ipsam,tũ vniuersum eius genus occidistis:iis venenis & incantamentis ab eius ancilla acceptis,quę tũ eam detulit,ex qua fascinator iste

Redit ad personæ criminationem, & totius familiæ exagitationem.

γεγραφὼ ἐγγεγραμμένοι μόνω, ἐὰν ὅτι μικρὰ μὴ ἀδίκημ' ἠδικήκασιν, ἀποτίσῃ τὸ ὀφειλόμενον κατ' αὐτό· ἐὰν δέ τις μεγάλα ἠδικηκὼς, μὴ μίαν θεὶς ἢ δύο καταβολὰς, ὑπόπτους ἔσται. ἔστι τοίνυν ἃ δεῖ τὰ ὀφλήματα, ἃ ἐγγέγραπται καὶ ἐφ' οἷς. ἐν δ' ἐδείκθη, τὰ μὲν δὴ δύο ἐν ὑπομνήμασιν πεπιθήται, τὸ δ' ἕν, οὐκ ὑπογέγραπται, ἀλλὰ βουλεύσεως ἦν ἀλωπεκῆθεν ἀφίστωνα δίωκει. ναί φησιν· ἀδίκως γάρ με γέγραφεν. δεῖ δή σε, ὡς ἔοικε, δίκην λαβεῖν. οὐκοῦν ὑποχρεῖν ἄφατον καὶ μείναι ἐν οἷς πέπονθας ἀνάγκη· ἢ τίνος λήψῃ δίκην; εἰ δὲ ἔξεστί σοι πάντα ποιεῖν, ἅπερ τοῖς ἄλλοις· τί ἠδίκησαι; φέρε δὴ πρὸς θεῶν, κἀκεῖνο σκέψασθε· αἱρεῖ ἢ ἀφίστωνα τῆς βουλεύσεως· τί ἔσται; ἐξαλειφθήσεται νὴ Δία, ὅδ' αἰτήσεται φήσεται. ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι λέγουσι, καλῶς. πότερον οὖν ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας ὀφλήσει τῷ δημοσίῳ ὁ ἐξαλειφθείς, ἐκεῖνος μὴ ὑπόπτους ἔσται ὁ ἐγγραφείς; οὐκ ἔστιν ὧν νῦν ὅδε ἀξιοῖ, ταῦτα συμβαίνει. εἰ γὰρ ὅτ' ἐγγέγραπται μὴ ὀφείλει· ἐπειδὰν ἐξαλειφθῇ, ὀφλήσει δηλονότι. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔσται· ἀλλ' ὅταν ἐξαλιφθῇ, τότ' οὐκ ὀφείλει. οὐκοῦν νῦν ὀφείλει. τί δ' ἂν αὐτὸς ἀποφύγοι, ᾧδ' ἂν κομιεῖται ταῦθ' ἡ πόλις, ἃ νῦν οὐκ ἐξὸν ἔστ' αὖτῃ ποιεῖ; πόθεν δ' οἷς ἔστ' θανάτου τιμᾶται, καὶ δεσμοῦ, φεύγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ· οἱ μὲν τὰς ψυχὰς, οἱ δ' ἢ τὸ μὴ δεινὰ πεπονθέναι κομιοῦνται; ᾧ γὲ οὐδ' ἓν ἴσον, οὐδὲ τῷ ἐκκλίνων κρίνων μετουσίαν δίδοασιν οἱ νόμοι· ἔστ' τῷ αἰκιζόντων ἑτέροις αἴτιος γίγνεσθαι· οὐκ ὀρθῶς, οὐδὲ πολιτικῶς, οὐδ' ὡς συμφέρει, γιγνομένων τούτων· ἀλλ' ἐγὼ ταῦθ' ὁρῶν θαυμάζω, πάντ' ἄνω κάτω γίγνεσθαι. τί ποτ' οἴεσθ' εἶναι τὴν μὲν ἄνω, τὰ δ' ἄστρα κάτω γίγνεσθαι; οὐκ ἔστι τοῦτο γιγνέσθαι· μηδὲ γίγνοιτο· ἀλλ' ὅταν οἱ σύμπαντ' νόμων μὴ ἔξιστιν, ἐκ τούτων ἕτερον βουλήσεων ἐξῇ· ὅταν ἡ τῶν πονηρία τιμᾶται, τὰ χρηστὰ δ' ἀποβάλληται· ὅταν τὸ δίκαιον ⸌ τὸ συμφέρον ἡττᾶται τοῦ φθόνου· τότε ἄνω ⸌ κάτω πάντα χρὴ νομίζειν ἐστράφθαι. ἢ δὴ τίνων τινὰς εἶδον ἀγωνιζομένων, οἷς τεκμηρίοις αὐτοῖς ἁλισκόμενοι, καὶ οὐκ ἔχοντες ὡς οὐκ ἀδικοῦσι δεῖξαι, οἱ μὲν εἰς τὸ βίου μεσότητα, καὶ σωφροσύνην κατέφυγον, οἱ δ' εἰς τὰ τῶν προγόνων ἔργα καὶ λειτουργίας. οἱ δ' εἰς ἕτερα τοιαῦτα, δι' ὧν εἰς ἔλεον καὶ φιλανθρωπίαν τοὺς δικάζοντας ἤγαγον. τούτῳ δ' οὐδένα ὁρῶ πάντων τούτων βάσιμον ὄντα, ἀλλὰ πάντα ἀποκρύμνα, φάραγγας, βάραθρα. τί δὲ ὡς ἀληθῶς ἐρεῖ· ὧν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τί πεποίηκε νὴ Δία; ἀλλὰ κατηγωνίκασθ' ὑμεῖς ἐν τούτοις τοῖς δικαστηρίοις αὐτοῦ θανάτου, ὡς πονηροῦ ὄντος καὶ ἀξίου τεθνάναι. ἀλλὰ νὴ Δία εἰ ταῦτ' ἔστιν αὐτῷ δυσχερῆ, τὰ πρὸς τὸν πατέρα, εἰς τ' ἑαυτοῦ βίον καταφυγέτω, ὡς σώφρονα καὶ μέτριον· ποῖον; ὃν * τοῦ βεβίωκεν; ὃν μὲν δὴ πάντες ὑμεῖς ἑωράκατε, οὐκ ἔστι τοιοῦτος· ἀλλ' ὅταν, εἰς τὰς λειτουργίας ἀποχωρήσεται; τὰς πότε, ἢ τοῦ γεγονέναι; τὰς τοῦ παιδός; ἀλλ' οὐκ εἰσίν· ἀλλὰ τὰς ἑαυτοῦ φάσεις, ἀπαγωγὰς, ἐνδείξεις, οὐχὶ λειτουργίας εὑρήσετε· ἀλλὰ νὴ Δία καὶ χορεὶς τούτου, συγχορεῖς πολλοὶ καὶ καλοὶ καγαθοὶ ᾠδάσαντες αὐτὸν ἐξαιτήσονται; ἀλλ' οὔτ' εἰσὶν, οὔτ' ἐγχωρεῖ πώποτε. πῶς γὰρ, τῷ γε μηδ' ἐλεύθερος πλὴν ἔστι νὴ Δία, ἔστιν ἀδελφός τις ἔστ' αὐτοῦ ὁ παρὼν, καὶ τὸν καλὸν δίκην αὐτῷ λαχὼν, ὥστ' οὐ τἄλλα τί δεῖ λέγειν; ἀδελφὸς δ' ἐστὶ τούτου ὁμοπάτριος, καὶ ὁμομήτριος, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ δίδυμος. ἔστ', τἄλλα μὲν ἄλλα σιωπῶ· ἀλλ' ἐφ' οἷς ὑμεῖς τὸν μιαρὸν θεωείδα, τὸν λημνίαν, τὸν φαρμακίδα, καὶ αὐτὴν, καὶ τὸ γένος ἅπαν ἀπεκτείνατε, ταῦτα λαβὼν τὰ φάρμακα, καὶ τὰς ἐπῳδὰς ἃς ἀπὸ τῆς θεραπαίνης αὐτῆς, ἣ κατ' ἐκείνης τότ' ἐμήνυσεν, ἐξ ἧπερ ὁ βάσκανος οὗτοσὶ πεπαιδοποίηται

πίπλαμ, μαγγανεύει καὶ φενακίζει, καὶ τοὺς ὀπιλήπτους φησὶν A liberos susceipit, impostura & fucum facit, & comitiali morbo laborantes se curaturum profitetur, cùm ipse omni laboret improbitate. Is igitur pro eo venefícus intercedet? homo pestilens? quem qui viderit, abominetur potius, quàm alloquatur? qui ipse eum capitis arcessit, cùm talem litem intenderet? Quid igitur restat, Athenienses? ea nimirum præsidia, quæ reis parata sunt, à reliquorum nostrûm natura, quæque nemo eorum qui periclitâtur, secum affert: sed vnusquisque vestrûm domo secum effert, miseri cordiam, veniam, humanitatem? Sed hæc neque ius, neque fas isti nefario impertiri. Cur? quia qua sibi quēque legem suopte ingenio sanxisse contra alios constat: eandem eum & ab aliis ferre est æquũ. Quã igitur legem vobis, aut quam voluntatem habere videtur Aristogiton in omnes? vtrum vt eos florere videat, & beatè glorioséque viuere? Vnde aũt victitabit? Nam aliorum eum mala nutriunt. Proinde volet iudiciis, certaminibus, atrocibus criminibus omnes conflictari. Hi eius fundi sunt, hi reditus. Quis verò homo perditissimus, Athenienses, ter execrabilis, communis hostis, omnium inimicus, cui nec terra fruges ferat, nec defuncto sepulturam præbeat, iurè appellabitur? nónne talis? Equidem opinor. Quam autem veniam, quam misericordiam, ij quos calumniis exagitauit, ab eo impetrarunt? quos iste oẽs capitis damnauit in is iudiciis: idque priusquam prima suffragia ferrentur? Et in quos fascinator iste adeò crudelis & acerbus fuit, eos, vos, Athenienses, qui tũ sortitò iudices eratis, vt æquũ fuit, cõseruallis, quod ab isto calũnus exagitarentur: & absoluistis, & quin tam isti suffragiorum partem nõ dedistis. Istius aũt acerbitas, & sanguinaria mens, & crudelitas præstò erat, & in acie versabatur: non puerulis, non matribus reorum, quarum pleræque senes mulieres erant astantes cum videret, iste monebatur. Tibíne ignoscendum? Vnde? aut à quo? aut tuorum liberûm misereri decet? Minimè verò gentium. Tu misericordiam, quæ erga hos haberi solet, prodidisti Aristogiton: imò penitus sustulisti. Ne igitur ad eos, quos tu ipse ruderibus impleuisti, & muricibus circundedisti portus, appellito. Neque.n. iustũ est. Quòd si maledicta audietis, quæ in foro obambulans, in vos ingerit: magis etiam eum oderitis, & meritò. Ait enim multos debere ærario: eósque omnes sui esse similes. Ego verò multos esse calamitosos homines, etsi duo duntaxat sunt, fateor. Omnino enim plures sunt quàm oportebat: & neminem alium decebat obæratum esse. Non tamen, ita me dij bene ament, eos istius esse similes arbitror. neque multis est opus. Imò contrarium omnino est verum, idque ità intelligetis: neque me, Athenienses, ita loqui vobiscum, vt qui debeatis ærario, putabitis. neque.n. ita est, absit hoc: neque ego ita esse existimo: sed si fortè quis est alicui vestrûm siue amicus, siue familiaris inter illos, quanto eius nomine istum odio prosequi debeat, vobis ostendã. Primùm eò quòd homines æquos qui spõdẽt pro aliis, qui humanitatis officia præstãt, atq; ita priuatũ æs alienũ cõtrahũt, quique in rẽpublicã nihil deliquerũt, sed fortuna parum prospera sunt vsi, in eũdẽ secũ ordinẽ ducit, eodémq; conuicio inuoluit: nõ rectè neque cõueniẽter. Neq;.n. idẽ est, Aristogitõ, neque multis verbis est opus: Tu quia tres ciues decreto facto, indicta causa occidi iussisti, condemnatus es violatarum legum. quod crimen cũ morte luendum fuisset, lis pecunia tibi est æstimata: alius aliquis cum pro amico spoponderit, damnum inexpectatum ferre non potest: non idem est, non.

Hominis nefarij & crudelis nõ esse misserendum.

Calamitosũ suis ciues, & verecundos, Aristogitonis, nõ esse similes, hominis impudentissimi.

ἰᾶσθαι, αὐτὸς ὢν ὀπίληπτος πάσῃ πονηρίᾳ. ἔστι οὖν αὐτὸν ἐξαιτήσεται ὁ φαρμακός; ὁ λοιμός; ὃν εἰωνίσαιτ' ἄν τις μᾶλλον ἰδών, ἢ προσεῖπεῖν βούλοιτο; ὃς αὐτὸς αὑτῷ θανάτου τιμήσειν, ὅτ' τοιαύτην δίκην ἔλαχε; τί οὖν λοιπόν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι; ἃ κοινὰ νὴ δία πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ἀγωνιζομένοις ὧδε τῆς τῶν ἄλλων ὑμῶν φύσεως, καὶ οὐδεὶς αὐτὸς ἑαυτῷ ταῦτα φέρει τῶν κειμένων, ἀλλ' ὑμῶν ἕκαστος ἔχων οἴκοθεν ἔρχεται, ἔλεον, συγγνώμην, καὶ φιλανθρωπίαν. ἀλλὰ τούτων γε οὐδὲ ὀπόν, οὐδὲ θέμις τῶν μιαρῶν τούτῳ μεταδοῦναι. δι' ἃ τί; ὅτι ὃν αὐ αὐτὸς ἕκαστος νόμον τῇ φύσει δῆλος ἦ καθ' ἁπάντων ἔχων τοῦτον τυγχάνειν παρ' ἑκάστου δίκαιός ἐστι κἀκεῖνος. τίνα οὖν νόμον ὑμῖν, ἢ τίνα βούλησιν ἔχειν ἀεισοφείτων καὶ πάντων δοκεῖ; πότερον δυτυχοῦντας ὁρᾶν, καὶ ἐν δυσδαιμονίᾳ καὶ χρησῇ δόξᾳ δι' ζῶντας; καὶ τί πιὼν ζῆσεται; τὰ δὲ τῶν ἄλλων κακὰ τέτον φέρει. οὐκοῦν ἐν κείσεσι καὶ ἀγῶσι, καὶ πονηραῖς αἰτίαις ἅπαντας εἶ βούλεται. ταῦτα γεωργεῖ, ταῦτα ἐργάζεται. B ὁ νὴ δία παμπόνηρος αἰθεφθος, ὡσεί τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. καλεῖτ' ἄν δικαίως; ἢ ξισπατάφαλος, ὁ κοινὸς ἐχθρὸς ὁ πᾶσι δυσμενὴς, ὅτῳ μήτε γῆ καρπὸν φέροι, μήτ' ἀποθανόντα δέξαιτο; οὐχ ὁ τοιοῦτος; ἔγωγε νομίζω. τίνος ἂν συγγνώμης ἢ πίων ἐλέων οἱ σεσυκοφαντημένοι παρ' αὐτὸ τυγχάνουσιν· οἷς ἔξεστι θανάτου πᾶσιν ἐπιμᾶτο ἐν τουτοισὶ τοῖς δικαστηρίοις, καὶ ταῦτα πρὶν τὴν ψῆφον φανερὰν γενέσθαι, καὶ ἐφ' οἷς ὁ βάσκανος ἔστ' οὕτως ὠμῶς καὶ πικρῶς εἶχε; τούτοις ὑμῶν οἱ λαχόντες, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὰ δίκαια ποιοῦντες, ἔσωζον, τοὺς ὑπὸ τούτου συκοφαντουμένους, καὶ ἀπεψηφίζοντο, καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῆς ψήφου οὐ μετεδίδοσαν τούτῳ. ἀλλ' ἦγε τούτου πικρία καὶ μιαιφονία καὶ ὠμότης παρῆν καὶ ἐξηπάτα. οὐχὶ παιδία, οὐχὶ μητέρας τῶν κειμένων εἶδες C* ἱκετηρίας ὀφθεῖσαν ἠλέει. εἶτά σοι συγγνώμη; πόθεν; ἢ τῷ δι' τὸν ἢ τοῖς τοῦ παιδίοις ἔλεος; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. σὺ τὸν εἰς ταῦτα ἔλεον προδέδωκας ἀεισόφειτον, μᾶλλον δ' ἀπώλεκας ὅλως. μὴ δὴ πρὸς οὓς αὐτὸς ἔχωσας λιμένας καὶ προβόλων ἐπλησας, πρὸς τούτοις προσορμίζου. ἢ δὲ δίκαιον. εἰ τοίνυν ἀκούσετε καὶ τὰς βλασφημίας ἃς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιὼν καθ' ὑμῶν ἔλεγεν, ἔτι μᾶλλον αὖ αὐτὸν μισήσετε, καὶ δικαίως. φησὶ γὰρ πολλοὺς ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ. τοῦτο μὲν οὖν πάντας ὑπάρχειν ὁμοίους ἑαυτῷ. ἐγὼ μὲν πολλοὺς μὲν εἶδον τῶν ἠτυχηκότων, εἰ καὶ δύ' εἰσὶ μόνοι, συγχωρῶ (πάντα γὰρ πλείους εἰσὶ τοῦ δέοντος, καὶ ἑνὶ τῷ ἄλλων ὀφείλειν ἐδεῖ) ἐμὲ μέν τοι μὰ τοὺς θεοὺς τούτων γε ὑπάρχειν οἴομαι τοῖς ὁμοίους· ἐμὲ δὲ πολλοῦ δεῖ· ἀλλὰ καὶ πάνυ τοὐναντίον. οὕτωσὶ δ' λογίζεσθε· καὶ μή με ὑπολάβητε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὡς περὶ ὀφειλόντας ὑμᾶς τῷ δημοσίῳ διαλέγεσθαι. οὔτε γὰρ ὅστις, μὴ γένοιτο τοῦτο, ἔτ' ἐγὼ νομίζω. ἀλλ' εἴ τῳ τις ἄρα, ἢ φίλος, ἢ γνώριμός ἐστιν ἐν τούτοις, ὡς ὑπὲρ τούτου, τοῦτον προσοίσει, μισεῖν τοῦτο βούλομαι δεῖξαι. πρῶτον μὲν, ὅτι ἀνθρώποις ὑπηκόοις, οἷς αἱ ἐγγύαι καὶ φιλανθρωπίαι γίγνονται * ὀφλήματα ἴδια. οἷς οὐ προσῆσι κοιναὶ ἀδικήματα, ἢ τυχηκέναι ξυμβέβηκεν εἰς τὴν ὁμοίαν τάξιν αὐτῷ καὶ βλασφημίαν ἄγει, οὐκ ὀρθῶς, οὐδὲ προσηκόντως. οὐ γάρ ἐστιν ὅμοιον, ἀεισόφειτον, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, χρέα σε τῇ πολιτείᾳ ξῆς ἀπείτοις ἀποκτεῖναι, γεγραφὼ ἁλῶναι ξενόκλων καὶ δεῖν σε ὅτι ταύτῃ τεθνάναι, τιμήματος τυχεῖν, καὶ φίλον ἐγγυησάμενον, μὴ δυνάσθαι ζημίαν ἀπροσδόκητον ἐνεγκεῖν· οὐχ ὅμοιον, οὐ-

Deinde,communem humanitatem, quam vos natura habetis alij in alios, istum tollere & perdere, quantum in ipso est,hinc perspicietis. Vos, Athenienses,natura insita,quod dixi,alij in alios humanitate vtentes,quemadmodum cognati in iisdem ędibus habitant,sic in vrbe publicè habitatis. Quomodo igitur illi? Vbi pater est,& filij adulti,fortassis & horum liberi,ibi necesse est multas & nulla re similes existere voluntates. Neque.n. eadē est adolescentiæ vel oratio,vel actio,quæ senectutis: sed tamen & adolescentes quicquid agunt,si moderati sunt,id ita faciunt,maximè vt prorsus clàm habere studeāt: sin minus,præ se ferunt tamen cælandi studium:& natu maiores vicissim,si fortè viderint aut sumptum, aut potationem,aut oblectationes immoderatas: ea ita vident,vt non vidisse videatur. Ita fit,vt omnia fiant quæ ingenia ferunt,& rectè fiant. Ad eundem igitur hunc modum & vos,Athenienses,in vrbe habitatis, cognatorum instar,atque humaniter:alij sic aspiciētes calamitosorum mala,vt quod prouerbio dicitur, Videntes non videatis,& audientes non audiatis:illi ita ea agant quę faciunt, vt eos appareat cauere & verecundari. Hinc communis illa & omnium bonorum causa reipublicæ manet & constat concordia. Hæc Aristogiton adeò præclarè fixa natura,& institutis vestris,cōuellit,eruit,euertit:& quæ oēs alij calamitosi absque strepitu faciunt:ea is tantùm nō nolis suspensis per agit:non senator,non præco,nō præses,non præsidens tribus eum cohercere potest. Si quis igitur vestrūm eius petulantia offensus,eū talia & talia dicat agere,cū debeat ęrario:quid verò,nónne & ille,inquit,ærario debet? & *holtē quisque suú nominat. Quare improbitas istius causa est maledictorum,quæ propter istum iis fiunt,qui sunt eius dissimiles. Reliquum igitur est, Athenienses, iis qui isto liberari cupiunt,vt *freti legum exemplo perspicuo & illustri maximè,capitis eum condemnent,aut tanta pecunia mulctent,quantam soluere non poterit. aliter enim quieti per eum esse non poteritis: id certò scitote. Etenim, Athenienses,reliquorum hominum videatis optimos & modestissimos naturæ instinctu,omni vlirò fungi officio:alios his deteriores,non adeò tamen,vt nimium vocentur improbi, metu vestri turpiúmque & verborum,& probroū dolore,cauere ne delinquant. Improbissimos aūt,& quos deploratos nominēt,calamitatibus & supplicijs erudiri dicunt. At Aristogiton mortales omnes vsq; adeò improbitate superat,vt nec acceptis malis sit factus emendatior:sed in iisdem sceleribus & iniuriis denuò deprehensus. Tanto igitur nunc ei grauius quàm olim est irascendum, quòd tum decreta duntaxat contraria legibus facienda esse putabat:nūc verò hæc facit:criminatur,in cōcione orationes habet ad populum,calumniatur,ducit in carcerē,maledicit,capitis arcessit,læsæ maiestatis reos agit, in homines honoratos inuehitur,cūm ipse ærario debeat. Quo nihil est indignius. Ac admonere quidem istum,insaniæ fuerit. Qui enim tumultibus, quibus vniuersus populus sibi molestos monere solet,nunquam cessit,neque commotus est:is vnius scilicet hominis oratione mouebitur? Insanabile, Athenienses, illius est ingenium. Oportet igitur, vt medici, cancrum,aut hulcus erodens, aut aliud prorsus immedicabile malum, aut vrunt, aut resecant penitus: ita vos omnes hanc belluam exterminare, eii-

Capitis dānant umesse Aristogitonem.

ἔπειθ' ὅτι τὴν κοινὴν φιλανθρωπίαν, ἣν ὑμεῖς ἔχετε ἐκ φύσεως πρὸς ἀλλήλους, οὗτος αἱρεῖ καὶ διαφθείρει, τὸ καθ' αὑτὸν, ἴδοιτ' ἂν ἐντεῦθεν. ὑμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ τῆς φύσεως πρὸς ἀλλήλους, ὅπερ εἶπον, χρώμενοι φιλανθρωπίᾳ, ὥσπερ αἱ συγγένειαι τὰς ἰδίας οἰκήσεις οἰκίας, ἵνα τὴν πόλιν οἰκεῖτε δημοσίᾳ· πῶς ἐν ἐκείναις; ὅπου πατήρ ἐστι, καὶ ὑμεῖς ἄνδρες, τυχὸν δ' ἂν καὶ τούτων παῖδες, ἔνθα δὴ ἀνάγκη πολλαὶ καὶ μηδὲν ὁμοίαι εἶναι βουλήσεις ἀεὶ γὰρ ἡμῖν οὔτε λόγων, ἃ τ' ἔργων ἐστὶν ἡ νεότης τῷ γήρᾳ. ἀλλ' ὅμως οἵ τε νέοι πάνθ' ὅσα ἂν θεάσωνται, ἂν περ ὦσι μέτριοι, ἵνα τοιοῦσιν, ὡς τὰ μάλιστα μὲν πειρᾶσθαι λανθάνειν. εἰ δὲ μή, φανεροί γ' εἶναι τοῦτο βουλόμενοι ποιεῖν. οἵ τε πρεσβύτεροι πάλιν, ἂν ἄρα ἴδωσιν ἢ δαπάνην, ἢ πότον, ἢ παιδιὰν πλείω τῆς μετρίας, ἵνα ταῦθ' ὁρῶσιν, ὡς τε μὴ δοκεῖν ἐωσαμένας· ἐκ δὲ τούτων γίγνεταί τε πάντα ἃ φέρουσιν αἱ φύσεις, καὶ καλῶς γίγνεται. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον τοῦτον καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πόλιν οἰκεῖτε συγγενικῶς καὶ φιλανθρώπως. οἱ μὲν ἵνα ὁρῶντες τὰ τῆς ἡλικίας ἔργα, ὡς τε τὸ τῆς παρρησίας, ὁρῶντας μὴ ὁρᾶν, καὶ ἀκούοντας μὴ ἀκούειν. οἵδε οὕτω ποιοῦντες ἃ πρέπει τοῦσιν, ὡς εἰσὶ φανεροὶ φυλαττόμενοι καὶ αἰσχυνόμενοι. ἐκ δὲ τούτων ἡ κοινὴ καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν αἰτία τῇ πόλει μένει, καὶ συνέσηκεν ὁμόνοια. ταῦτα τοίνυν ἀεισοφείτην τὰ καλῶς οὕτω πεπηγότα τῇ φύσει, καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς ὑμετέροις, κωεῖ καὶ αἱρεῖ καὶ μεταῤῥίπτει. ἃ δ' ἕτ' ἄλλων τῶν ἐν τυγχάνοντων ἕκαστος ἀψοφητὶ ποιεῖ, ταῦθ' οὗτος μόνος κώδωνας ἀναψάμενος διαφαίνεται· οὐ κρούτανις, οὐ κήρυξ, οὐκ ὀπισάτης οὐκ ἡ παρεδρεύουσα φυλὴ τούτου κρατεῖν δύναται· ἐπεισόδιόν τις ὑμῶν ἐφ' οἷς οὗτος ἀσελγαίνει, λυπηθεὶς, τοῦτο μὲν ταῦτα ποιεῖν εἴπῃ, καὶ ταῦτα ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ· τί δ' οὐ καὶ ὁ δεινά, φησίν, ὀφείλει, τὸν ἐλθόντ' ἕκαστος εἰπὼν τ' ἐαυτόν. ὥστε τὴν πονηρίαν τὴν τούτου, αἰτίαν εἶναι τῷ βλασφημεῖν, ἀλλ' οὐχ ὁμοίων πάντων ὄντα τούτων γνῶναι. λοιπὸν τοίνυν ὅσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἁπαλλαγῆναι βουλομένοις τούτου, τὸ δεῖγμα σαφὲς καὶ ἐναργὲς ἔχοντας ἐκ τῶν νόμων· μάλιστα μὲν θανάτου ἀποτιμῆσαι. εἰ δὲ μή, τοσοῦτον ὑπολειπόμενον τίμημα χρημάτων, ὅσον οὐ δυνήσεται φέρειν. ἄλλη γὰρ οὐκ ἔστιν ἀπαλλαγὴ τούτου, σαφῶς ὑπάρξασα. καὶ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ μὲν ἄλλων ἀνθρώπων αἴ τις ἴδοι τοὺς μὲν βελτίστους καὶ μετριωτάτους αὐτῶν ἐν τῇ φύσει πάντα ποιοῦντας ἑκόντας ἃ δεῖ· τοὺς δὲ χείρους μὲν τούτων, ἔξω δὲ τῆς πονηρίας ἄγαν κλιθῆναι τῷ φόβῳ τῷ πρὸς ὑμᾶς, καὶ τῷ τοὺς αἰσχροὺς, καὶ λόγους, καὶ ὀνείδεσιν ἀλγεῖν, δυλαβουμένους ἐξαμαρτάνειν· τοὺς δὲ πονηροτάτους καὶ τοὺς ἐξαγίστους ὀνομαζομένους, τάς γε συμφορὰς σωφρονίζειν λέγουσιν, ὅτοσοὶ τοίνυν ἀεισοφείτων τοσοῦτον ὑπερῆρκε πάντας ἀνθρώπους πονηρίᾳ, ὡς τε οὐδὲ παθὼν ἐνουθετήθη· ἀλλ' ὅπερ τοῖς αὐτοῖς ἀδικήμασι καὶ πλεονεκτήμασι πάλιν εἴληπται. καὶ τοσούτῳ πλείονος ὀργῆς ἄξιός ἐστι νῦν ἢ πρότερον, ὅσῳ τότε μὲν γράφειν μόνον ὤετο δεῖν ταῦτα τοῖς νόμοις· νυνὶ δὲ ταῦτα ποιεῖν, αἰτιᾶσθαι λέγειν, ἁλῶναι, ἁλόντ' ἀλλεῖν, ἀλόντ' βλασφημεῖν, θανάτου τιμᾶσθαι, εἰσαγγέλλειν, κακολογεῖν τοὺς ὑπὲρ τιμίους, αὐτὸς ὀφείλων τῷ δημοσίῳ. τούτου δὲ οὐδέν ἐστι δεινότερον. τὸ μὲν οὖν νουθετεῖν τοῦτον, μανία. ὃς δὲ οἷς ὁ δῆμος ἅπαντας τοὺς ἐκλελοιπότας ἑαυτὸν νουθετεῖ θορύβοις, μηδὲ πώποθ' ὑπαίξας, μηδὲ διεράπη ταχύ· αὐ φοντίσειέ τι τῶν παρ' ἑνὸς λόγου. αὐτίατον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ δεῖγμά ἐστι τοῦτου δεῖ δὴ πάντας, ὥσπερ ἰατροὶ ὅταν καρκῖνον, ἢ φαγέδαιναν, ἢ τῶν ἀνιατωτάτων τι κακῶν ἴδωσιν, ἀπέκαυσαν, ἢ ὅλως ἀπέκοψαν· οὕτω τοῦτο τὸ θηρίον ὑμᾶς ἐξορύσαι, μίαν

ἀλλ' ἐκ τῆς πόλεως, ἀνελεῖν, μὴ προεμείναντάς τι παθεῖν; ὃ μήτε δημοσίᾳ, ἠξίουτο, ἀλλὰ προβουλευθέντας. ὥσθ' ὁρᾶτε εἰ δέν' ἄλλον πώποθ' ὑμᾶς ἴσως ἔχις ἔδακεν, οὐδὲ φαλαγιον, μήτε δάκοι ποτέ· ἀλλ' ὅμως πάντα τὰ τοιαῦτα ἐπὰν ἴδητε, δίθυς ἀποκτενεῖτε. τί αὐτὸν τοίνυν ξόπον, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, ὅταν συκοφάντιον ἢ πικρὸν καὶ ἔχον τὴν φύσιν ἀνθρωπον ἴδητε, μή ποτε ἕκαστον ὑμῶν δήξετε, περιμένετε, ἀλλ' ὁ προσυχὼν ἀεὶ πιμωρείσθω. λυκοῦργος μὲν οὖν τ' ἀθιναῖον ἐμαρτύρετο, καὶ τ' μητέρα τῶν θεῶν, καὶ καλῶς γ' ἐποίει. ἐγὼ δ' τοὺς προγόνους τοὺς ὑμετέρους, καὶ τὰς ἀρετὰς ἐκείνων ἀνακαλῶ, ὧν οὐδὲ χρόνος τ' μνήμιον ἀφάνικεν, οἱ κότος. ἐπολιτεύοντο γὰρ, οὐχὶ τοῖς πονηροτάτοις καὶ συκοφάνταις συνεργεῖν διδόντες ἑαυτοὺς, οὐδὲ τὸν ἐντὸς πείχους φθόνον ἀσκοῦντες ἐπ' ἀλλήλοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ῥητόρων καὶ τῶν ἰδιωτῶν τοὺς μὲν στόφεγνας καὶ χρησοὺς ἡμῶν τε, τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ θρασεῖς μισοῦντες καὶ κολάζοντες· ὧν πάντες ἀθλητὰ τῶν καλῶν ἔργων ἐγίγνοντο. ἓν δ' εἰπὼν ἐπαύσασθαι βούλομαι. ἔξιτε αὐτίκα δὴ μάλα ἐπ' δικαστηρίου θεωρήσουσι δ' ὑμᾶς οἱ προεισηκότες καὶ ξένοι καὶ πολῖται, καὶ κατ' ἄνδρα εἰς ἕκαστον τ' παρεστῶτας, βλέψονται, καὶ φυσιογνωμονήσουσι τοὺς ἀποψηφισαμένους. τί οὖν ἐρεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, εἰ προεμένοι τοὺς νόμους ἔξιτε; ποίοις προσώποις, ἢ ποσὶν ὀφθαλμοῖς ἕκαστον τούτων ἀντιβλέψεσθε; πῶς δ' εἰς τὸ μηξόλον βαδιεῖσθε, αἴ τι βούλησθε; οὐ γὰρ δήπου καθ' ἕνα ὑμῶν ἕκαστος ὥσπερ ὅτι κυρίοις τοῖς νόμοις πορεύσεται, εἰ νῦν μὴ βεβαιώσαντες αὐτοῖς ἔξιτε ἅπαντες κοινῇ. πῶς γὰρ ταῖς νουμηνίαις εἰς τ' ἀκρόπολιν ἀναβαίνοντες, τὰγαθὰ τῇ πόλει διδόνη, καὶ ἕκαστος ἑαυτῷ τοῖς θεοῖς εὔξεται, ὅταν ὄντος τούτου ἐκεῖ, καὶ τῷ παῖδος αὐτῷ τῷ χρησοῦ, τἀναντία τοῖς ὁσίοις καὶ τοῖς ἐκεῖ γράμμασιν ἐγνωκότες ἦτε; ἢ τί ἐρεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι; τί ἐρεῖτε, αἴ τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ γνωρίσας τοὺς ἀποψηφισαμένους; τί φήσετε; ἀρέσπειν τὸν ὑμῶν; καὶ τίς ὁ τοῦτο τολμήσων εἰπεῖν; τίς ὁ τῆς τούτῳ πονηρίας μετ' ἀρᾶς καὶ κακῆς δόξης κληρονομεῖν βουλησόμενος, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς ἕκαστος καταψηφίσασθαι; κοινῇ καταρᾶσθαι τοῖς ἀποψηφισαμένοις, τοῦτο τὸ πιστὸν ἕκαστος δίδοις, ὡς οὐκ αὐτὸς οὗτος ὤν. καὶ τί δεῖ ταῦτα ποιεῖν, ὅσον δύρημεῖν, καὶ ἅπαντας ἅπασι πάντα τἀγαθὰ εὔχεσθαι, καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἀθλιαῖοις ἅπαντας ὑμῶν; προσθήσω δ' καὶ τοὺς ξένους καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας. ἐφίκται γὰρ, ἐφίκται πάντων ἡ τούτου κακοπραγμοσύνη, καὶ πᾶσι βουλομένοις ὅσιν ἀπαλλαγῆναι τῆς τούτου πονηρίας, καὶ δίκαιον δεδωκότα αὐτὸν ὁπιδεῖν.

A cere è ciuitate, tollere è medio, nec eò vsquè expectare debetis, dum accipiatis malum: quod absit, vt sic reipublicę pernicioſum. ſed maturè præcauēdum eſt. Sic enim cōſiderate: Neminem fortaſſe veſtrūm vnquam ſerpens momordit, aut araneus, & abſit vt vnquam mordeat: ſed tamen eas animantes, vt videritis, ſtatim occidetis. Ad eundem igitur modum, Athenienſes, etiam cùm calumniatorem, & acerbum, & natura ſerpentina præditum hominem videritis, ne dum veſtrum ſingulos mordeat expectate: ſed primus quiſque, qui in eum inciderit, vlciſcatur. Ac Lycurgus Mineruam obteſtatus eſt, & matrem deum, in quo rectè fecit: ſed ego maiores veſtros, & virtutem illorum inuoco, quorum memoriam nulla æui longinquitas obliterauit: nec iniuria. Non enim ita rēpub. gerebant, vt improbiſſimis & calūniatoribus ſe adiutores præberent: neque intra pomœria vrbis mutua ſe inuidia conficiebant: ſed vt tum oratores, tū homines plebeios modeſtos & bonos honorabāt: ita improbos & audaces oderant, & puniebant. Vnde omnes veluti pugiles honeſtorum operum exiterunt. Vnum etiam vbi dixero, deſinam. Exibitis ſtatim è curia: ſpectabit vos corona & hoſpitum & ciuium: & cum viritim ſingulos prætereuntes intuebuntur, ex vultu coniicient, quinā abſoluerint. Quid igitur dicetis, Athenienſes, ſi legibus neglectis exiueritis? quo vultu, aut quibus oculis illorum quemque viciſſim aſpicietis? Quo pacto tabularium ingrediemini, ſi quid voletis? Neq; .n. profectò veſtrū ingredietur, quaſi leges ratę ſint, niſi nūc confirmata illarum auctoritate communiter omnes exiueritis. Quo pacto Calendis arcem ingreſſus quiſque precabitur deos, vt & reipublicæ & ſibi ſint propitij, ſi iſte ibi fuerit inſcriptus, & pater eius egregius? ſi vos contra iuſiurandum, & ſitam ibi ſcripturam pronunciaueritis? Aut quid dicetis, Athenienſes? quid dicetis, ſi quis vos rogitet, cognitis iis qui abſoluerunt? quid reſpōdebitis? placere iſtum vobis? & quis id dicere non verebitur? Quis eſt qui iſtius hæreditatem improbitatis, cum execratione & infamia coniunctæ adire velit, ac non potius ipſe illum condemnare malit? Execramini igitur eos qui abſoluerint: & vnuſquiſq; eo veluti pignore ſanciat, ex illo ſe numero non futurum. Et quorſum attinet iſtud facere, cum bene precari liceat, & omnibus omnia fauſta & felicia optare, & vos ipſi vobis ipſis, & cæteri Athenienſes vniuerſi vobis: addam & hoſpites, & liberi, & vxores. Inuaſit enim, inuaſit omnes iſtius nefaria curioſitas: omnes cupiunt iſtius improbitate liberari, & mulctatum eum videre.

Obteſtatio iudicum per exēpla maiorum iniecto ignominiæ metu.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ λόγος δεύτερος.

DEMOSTHENIS CONTRA ARISTOGITONEM Secunda Oratio, eiuſdem cum ſuperiore argumenti, Hieronymo Volvſio interprete.

ΟΤΙ μὲν τοίνυν ὀφείλει τῷ δημοσίῳ ἀργυρίου ἀριστογείτων οὗτοσι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁπότερος, καὶ οἱ νόμοι διαῤῥήδην ἀπαγορεύουσιν ἐν τῷ δήμῳ μὴ ἐξεῖναι τοῖς τοιούτοις λέγειν φανερὸς ὅτι πάντες ἴστε, ἄνδρες δικασταί. δεῖ δ' ὑμᾶς ἅπαντας μὲν ἀπειρῆσθαι καὶ κωλύειν τοὺς παρανομοῦντας, πολὺ δὲ μάλιστα τοὺς ἐν τ' ἀρχαῖς οὔσας, καὶ τοὺς πολιτευομένους. ἔστι γὰρ τούτοις τὰ κοινὰ καὶ ἐλάττω πάσχειν ἀνάγκη ὅσοι φαῦλοι καὶ τὰ μέγιστα πάλιν ὠφελεῖσθαι, ἐὰν ὦσιν ἐπιεικεῖς, καὶ δέλωσιν ἐμμένειν τοῖς νόμοις. ὡς ἂν ἅπαξ δῶτε τοῖς ἐπὶ τ' κοινῶν ἐξεργοῦσι πράττειν τὸ παρανομεῖν

Magiſtratuum delicta vindicanda grauius quàm plebeiorū.

Aristogitonē debere ærario, & capite diminutū, & legib. eſſe interdictū ne tales homines quicquā pro concione dicāt: euidēter oſtēsū eſt, Iudices. Sūt aūt à vobis repellendi & cohercendi; cùm omnes legū violatores, tū verò in primis ij, qui magiſtratu fungūtur, & in repub. verſantur. Per hos. n. & maximas reſpublica clades accipit, ſi mali ſint: & viciſſim iuuatur plurimū, ſi ſint boni viri, & legū ſtudioſi. Quòd ſi rēpublicam capeſſētibus ſemel permiſeritis viola

re leges,& recepta iura despicere: necesse erit vniuersos,qui in ciuitate degunt, improbitatis eorum pœnas sustinere. Vt enim delictorum, quæ in nauibus committuntur inter nauigandum,si quis nautarum deliquerit,paruum est damnum:sin gubernator deceptus fuerit,aut aberrarit,communi calamitate vectores omnes inuoluit:Sic & plebeiorũ peccata non in populi,sed in ipsorum damnum cedũt, sed magistratuum, & rempublicam gubernantium peccata ad vos vniuersos pertinent. Quapropter & Solon plebeiis tarda,magistratib.& populi gubernatoribus velocia supplicia constituit:quòd existimabat,de illis quouis tempore sumi posse pœnas: hos moram vltionis non admittere. Oppressa enim libertate,qui pœnas repetat fore neminem. Atq; hæc instituta nemo ita est vel impudens,vel vestri contemptor,qui refellere audeat, præter Aristogitonẽ, & eius audaciam & improbitatem. Omnes enim magistratus,&claros in republica viros inueniemus si quid semel à vobis pronunciatum in eos fuerit, ratum habuisse.Nam & si quibus abrogatur magistratus, ij statim deponunt munus, & coronas amittunt:& si qui è Sexuiris in Areopagum non admittuntur:omissa violẽtia,æquis animis vestra in cognitione acquiescunt,& hæc meritò faciunt. Quemadmodum enim,cum in magistratu sunt, à plebeiis obedientiam sibi deberi censent: eodem modo & ipsi deposito magistratu,legibus,reipublicæ moderatricibus,iurè obsequuntur.Præterea qui rempublicam administrarunt oẽs,si è memoria vetustatis facto initio repetere volueritis:vno modo oẽs cessisse vestris institutis apparebit.Nam & Aristidem aiunt, à maioribus relegatum,eò vsque in Aegina esse versatum,donec eum populus reuocasset:& Miltiadem atque Periclem condemnatos, hunc triginta, illum quinquaginta talentis solutis,ita demum conciones habuisse.Quid igitur fieri posset iniquius,quàm si is qui vt boni fecit nihil,ita innumera scelera designauit,tam expeditè,præter & vtilitatem & iustitiam, licentiam à vobis violandarum legum esset consecutus:quum iis qui multa & magna in vos beneficia contulerunt,ea potestas data nõ fuerit,vt eis aliquid contra leges apud vos receptas agere concederetur? Et quid de antiquis dicere attinet?nostræ ætatis homines considerate,an aliquis vnquam ita extiterit impudens?Neminem reperietis,si accuratè quæsiueritis.Huc illud accedit,si quis decretum aut legem apud Sexuiros accusat:cùm lex aut decretum irritum est,tùm legislator decretive autor nihil impudenter agere conatur,nihil violenter:sed quicquid vos decreueritis,ratum habet:etsi vel eloquentiæ facultate, vel rerum gerendarum dexteritate inter vos excellat.An verò absurdum non est,cùm ea quæ vos omnes in conuentu publico ex legibus decreuistis, sint irrita:Aristogitonis voluntati in violando iure,plusquam ipsis legibus tribui autoritatis? Rursus, si quis actionem persecutus,quintam suffragiorum partem non tulerit:cui rei legibus ea pœna definita est,ne is de cætero accuset,ne in carcerem abducat, ne deferat:eodem modo contra hæc nemo agendum esse putat eorum qui ad hunc modum mulctati sunt. Apud solum autem Aristogitonem ex omnibus, nullum neque iudicium,neque lex plus habet autoritatis libidine ipsius. Quæ omnia sic obseruasse, neque vos, neque maiores vestros vnquam pœnituit. Est enim hoc status popularis munimẽtũ,hostes vel

Criminatio impudentiæ Aristogitonis, per contentionem cum viris illustribus.

A καταφρονεῖν τ' ὠφελιμῶν δικαίων ἀναγκαῖόν ἐστιν ἅπαντας ἀπολλύειν τ' τούτων κακίας τοὺς μετέχοντας τῆς πόλεως. ὥσπερ γὰρ τῷ ἐν τ' ναυσὶν ἁμαρτημάτων ἅ συμβαίνει φέρειν τοὺς πλοῦς, ὅταν μὲν τῷ ναυτῷ τὶς ἁμάρτῃ, βραχεῖαν τ' βλάβην ἐποίησεν. ὅταν δ' ὁ κυβερνήτης ἀποσφαλῇ, ἡ ἁμάρτη, κοινὴ τ' ἀτυχίαν ἅπασι τοῖς συμπλέουσι κατεσκεύασεν· ὡσαύτως τὰ μὲν τῷ ἰδιωτῷ ἁμαρτήματα, οὐκ εἰς τὸ πλῆθος, εἰς δ' αὐτοὺς ἐποίησε τὰς βλάβας τὰ δ' τῶν ἀρχόντων καὶ πολιτευομένων εἰς ἅπαντας ὑμᾶς ἀφικνεῖται. διὸ καὶ τὰς τιμωρίας ὁ σόλων τοῖς μὲν ἰδιώταις βραδείας ἐπέθηκε· ταῖς δ' ἀρχαῖς καὶ τοῖς δημαγωγοῖς, ταχείας· ὑπολαμβάνων, τοῖς μὲν ἐνδέχεσθαι καὶ ῥᾳδίως ἀνεκτὸν τὸ δίκαιον λαβεῖν, τοῖς δ' οὐκ ἐᾶν φέρεσθαι τὸ ἐπιδικούμενον. τὸ γὰρ τιμωρησόμενον οὐχ ὑπέσται, τ' πολλείας καταλυθείσης. μὴ τούτοις οἷς δικαίοις οὐδεὶς οὔτε οὕτως ἀναιδὴς, ὅστ' ὑμᾶς φεύγων ἔστιν, ὃς τις αὐτὸν ἐπιχειρήσει, πλὴν ἀεισχείτονος τούτου, μὴ τ' τούτου τόλμης μὴ πονηρίας. ἀλλὰ πάσας τὰς ἀρχὰς μὴ τοὺς πολιτευομένους ζητήσομεν, ἐπειδὰν ἅπαξ τί καταγνῶτε ὑμεῖς, τούτους ἐμμενοῦντας. τοῦτο μὲν γὰρ ὅταν ἀποχειροτονῆσαί τινες τῶν ἐν τ' ἀρχαῖς, ὠφελῆμα πεπαυμένοι ἀρχόντες, καὶ τοὺς στεφάνους ἀφῃρημένοι· τοῦτο ὃ ὅσοις τῶν θεσμοθετῶν εἰς ἄριστον πάγον οὐχ οἷόν τ' ἐστὶν ἀνελθεῖν, παρέντες τὸ βιάζεσθαι, σέβουσιν ἐμμένοντες τ' ὑμετέραις γνώσεσι· μὴ ταῦτ' εἰκότως ποιῆσιν. ὥσπερ γὰρ ὅταν ἄρχωσι, ταῖς ἰδιώταις οἷον ταῖς δεῖν αὐτοῖς πειθαρχεῖν ὡσαύτως ὅταν αὐτοὶ ἰδιῶται γένωνται πάλιν, τοῖς τ' πόλεως ἄρχουσι νόμοις, δικαίως ἂν ἀπολυθεῖεν. ἐπ τοίνυν οἱ πολιτευόμενοι πάντες, μὴ τῶν παλαιῶν εἰ βούλεσθε ἀρξάμενοι χρόνων θεωρεῖν, ὡσαύτως φανήσονται καὶ αὐτοὶ εἰκόντες τοῖς ὑμετέροις δικαίοις. B ἀεισχείλω μὲν γάρ φασιν ὑπὸ τῶν φερόντων μεταπεθῆναι ἐν αἰγίνῃ δραξίβιον, ἕως αὐτὸν ὁ δῆμος κατεδείξατο. μιλτιάδην δ' ὃν καὶ φρεωλέα ὄφλοντας τὸν μὲν ἑξακοντα, τὸν δ' πεντήκοντα τάλαντα ἐπιτιμῆσαι οὕτω δημηγορεῖν, ὃ καὶ δεινότατον ἂν εἴη συμβαῖνον· τοὺς μὲν πολλὰ καὶ μεγάλα ποιήσαντας ὑμᾶς ἀγαθὰ μὴ τυχεῖν ταύτης τῆς δωρεᾶς· ὥς τε τῷ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις παρ' ὑμῖν φέρειν τ' μηδὲν μὲν ἀγαθὸν εἰργασμένον, παμπληθῆ δ' ἐξημαρτηκότα, τὸν οὕτω φερόμενον φαίνεσθαι, C ὥστε τὸ συμφέρειν καὶ τὸ δίκαιον ἐξουσίαν παρ' ὑμῶν τ' νομοθετεῖν εἰληφότα. καὶ τί δεῖ λέγειν φέρειν τῶν παλαιῶν; ἀλλὰ τοῖς ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν ἀναλογίσασθε, εἴ τις ἔτως αἰσχρὸς γέγονε πώποτε. οὐδένα γὰρ ἂν εὕροιτε, εἰ βούλοισθε ἀκριβῶς ἐξετάζειν. χωρὶς τοίνυν τούτων, ὅταν τις ψηφίσματος ἢ νόμου γραφὴν ἀπενέγκῃ φερὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὁ μὲν νόμος, ἢ τὸ ψήφισμα ἄκυρόν ἐστιν. ὁ δ' θεὶς ἢ γράψας, οὐδὲν ἀναισχυντεῖ βιαζόμενος· ἀλλ' ὅ, τι ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε, τούτῳ ἐμμένει, κἂν ἢ φερὸς τῷ δικαίως λέγειν, ἢ φαύλειν ἐν ὑμῖν. καί τοι πῶς οὐκ ἄτοπον, ἃ μὲν ἅπαντες ὑμεῖς συλλεγέντες ἐψηφίσασθε, κύριοι τοὺς νόμους ἄκυρα εἶναι· τ' δ' ἀεισχείτονος βούλησιν εἰς τὸ φερόμενον κυριωτέραν οἴεσθαι δεῖν νόμων αὐτῶν καθαιρῆσαι; πάλιν τοίνυν, ὅταν τις ἐπεξιὼν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ἐφ' οἷς οἱ νόμοι κελεύουσι, τὸ λοιπὸν μὴ γράφεσθαι, μηδ' ἀπάγειν, μηδ' ἐφηγεῖσθαι· τὸν αὐτὸν τρόπον φερόμενα ταῦτ' οὐδεὶς οἴεται δεῖν φαύλειν τῶν ἐνόχων ὄντων τοῖς ἐπιτιμίοις· ἀεισχείτονι δ' ὡς ἔοικε, μόνῳ τῶν πάντων οὐδὲν οὔτε δικαστήριον, οὔτε νόμος κυριώτερόν ἐστι τῆς αὐτοῦ βουλήσεως καὶ ταῦτα πάντα οὕτω διαφυλάττουσιν, οὐδὲ πώποτε οὐδ' ὑμῖν, οὔτε τοῖς φερόνοις μετεμέλησεν. ἔστι δὲ δημοκρατίας φυλακὴ τῶν μὲν ἐχθρῶν ἢ βουλομένους,

μβίους, ἢ μαχομβρίους ἀφιέναι τὴν τῶν νόμων, ἢ ἀφαιρουμένους, ἢ ἀναγκαζομένους ἡττᾶσθαι, καὶ ταῦθ' ὅπου τοῦτον τὸν ξένον πρόσεισι φεύγεσθαι, καὶ παρ' αὐτοῦ τούτου φανερῶς συμμολογήσει. ὅτε γὰρ ὑπερίδης ἔγραψε τὸ ψήφισμα τὸ περὶ Χερρονήσου τῶν ἑλλησι γλυκομβρίοις, καὶ τῆς πόλεως ὑπὲρ αὐτῆς ἐδαφῶν εἰς κίνδυνον μέγιστον καταπεκλιμένης, ἵνα τοὺς ἀτίμους ὅπως τιμῶσι· ἵν' ὁμογνοοῦντες ἅπαντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας προθύμως ἀγωνίζωνται, ὅταν τις κίνδυνος πλησιοῦσας καταλαμβάνῃ τὴν πόλιν. τούτου τὸ ψήφισμα γράψαι τῶν νόμων ἀπενέγκας ἠγωνίζετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν εἰς μὲν τὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος σωτηρίαν μηδενὶ τῶν πολιτῶν ἀφειδοῦντα τυγχάνειν συγχωρῆσαι τυχεῖν τῆς ὀφειλομένης εἰς ἓν τοῦτο αὐτὸ παρανομίαν; ἀλλὰ πάντων ὑμῶν ἀξιοῦν λαμβάνειν τὴν αὐτὴν δωρεάν. καίτοι πολὺ γε νομιμώτερον καὶ δικαιότερον τὸ ψήφισμα ἐκεῖνο λῦσαι, ἢ σὺ νῦν ἀξιοῖς ψηφίσασθαί σοι τοῦτο. τὸ μὲν γὰρ ἴσον καὶ κοινὸν ἅπασι τοῖς πολίταις λῦσαι· τὸ δ' ἀφεῖναι καὶ σοὶ μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν πλεονεξίαν καταστῆσαι. ἐκ τοῦ μὲν οὖν τὸν μὴ γράψαντα τὴν εἰρήνην, ἐφ' ᾧ τε ἕνα κύριον τῆς ὅλης πολιτείας καθεστῆναι· τὸ δὲ τοὺς τοιούτους δόγματα καὶ νόμιμα ἐκ παλαιοῦ κειμένου καταλύειν· τὸ δὲ φεύγοντι σοὶ μόνῳ δεδόσθαι ἐξουσίαν ἀδεῶς καθεύδοντι καὶ φεύγοντι, ὅ, τι ἂν βουληθῇς, ἢ δέως δ' ἂν ἔγωγε αὐτὸ ἐπιστήσαιμι, πότερα ἔννομον καὶ δικαίαν ἐποίησας τὸ ψήφισμα τὸ γραφέν, ἢ τοὐναντίον, ἄδικον καὶ παράνομον; καὶ τοι πῶς οὐ δεινόν, ἐφ' ὑμῖν μὲν αὐτοῖς ἐξετάζεσθαι ἀκριβῶς τοὺς νόμους· ὅτι δὲ τὴν φεύγοντά τι, καὶ κοινῇ πάντας ἐνοχλοῦντων, καὶ παροινοῦντων ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἐστί), ῥᾳθύμως οὕτως ἔχειν; καὶ δὴ τινες ὑμῶν οὕτως ἔχουσιν, ὡς φορητὸν μὲν ταῦθ' οὕτως ἔχειν ὡς ἐγὼ λέγω. δηλοῖ δ' ὑμῖν τοῦτο ἐκείνων τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν, καὶ τὸ χρήσιμον αὐτὸν ὑμῖν ἐόν), παροπτέον τι καὶ δημοσιωτέα αὐτόν. ὅτι μὲν γὰρ πονηρὸς καὶ τὸ τρόπον ἄδικος, ἱκανῶς ὑμῖν ὡς ἐγῷμαι, δέδεικται τῶν φευγόντων λυκοῦργος ἐπέδειξεν. ὅτι δ' οὐδὲ χρήσιμος, ὀλίγῳ τ' ἂν πολλῶν ἀνδρῶν αὐτὸν θεωρήσειε. τίνα γὰρ παράγων εἰς τὸ δικαστήριον ὧν ἡ πᾶσ' οὗτος ἥρπακε κατηγορήσει; ἢ ποῖον πόρον ὑμῖν πεπόρικεν; ἢ τί ψήφισμα γέγραφεν, ᾧ πειθόντες ὑμεῖς οὐ πάλιν μεταγνῶναι φεύξεσθε; καὶ ταῦτα οὔτε σπουδαῖός ἐστι, καὶ βάρβαρος τὸν τρόπον, ὥσθ' ὅταν ὑμᾶς ἴδῃ παροργισθέντας τισὶ θεῶν τισὶ καὶ μᾶλλον τὰ δεσπότου παράξιον θέντας, τοιαῦτα πρὸς τὸν ὀργὴν, ὑμῶν τὰ βουλήματα λαβών, τοῖς καιροῖς ἐναντιοῦται. δεῖ γὰρ τὸν πολίτην εὔμορον ὑμῖν καὶ τοῖς ἑκάστης μετ' ὀργῆς πάθεσιν ὑμῖν συμπίπτουσιν ἑπακολουθεῖν· ἀλλὰ τοῖς λογισμοῖς καὶ τοῖς φρονήμασι, καὶ τοῖς ὑπάρχουσι καιροῖς ἀκολουθεῖν. τὰ μὲν γὰρ ταχὺ μεταπίπτειν εἰθισται· τὰ δ' ἀληθῆ μένειν καὶ πλείονα χρόνον ὑπάρχειν. ὧν ὅστις οὐδὲν δύσθυμός ἐστιν ὑμῶν. ὁρῶ δ' ὑμᾶς ἐγώγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταύτῃ ἔχοντας τὴν γνώμην καὶ φεύγοντι ὑμῖν αὐτῷ. πολλὰς γὰρ ἐνδείξεις ἤδη καθ' ἡμῶν ἐποιήσατε ἰδίᾳ τῷ αὐθρώπων. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ἐφ' ὑμῖν μὲν αὐτοῖς ἐξετάζεσθαι ἀκριβῶς τοὺς νόμους· ὅτι δὲ τὸν φεύγοντα ζημιοῦν τι, καὶ κοινῇ πάντας ἐνοχλοῦντων, καὶ παροινοῦντων ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἐστί), ῥᾳθύμως οὕτως ἔχειν; καὶ δὴ τινες ὑμῶν οὕτως ἔχουσιν, ὡς φορητὸν μὲν ταῦθ' οὕτως ἔχειν ὡς ἐγὼ λέγω. δηλοῖ δ' ὑμῖν τοῦτο ἐκείνων τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν, καὶ τὸ χρήσιμον αὐτὸν ὑμῖν ἐόν), παροπτέον τι καὶ δημοσιωτέα αὐτόν. ὅτι μὲν γὰρ πονηρὸς καὶ τὸ τρόπον ἄδικος, ἱκανῶς ὑμῖν ὡς ἐγῷμαι, δέδεικται τῶν φευγόντων λυκοῦργος ἐπέδειξεν. ὅτι δ' οὐδὲ χρήσιμος, ὀλίγῳ τ' ἂν πολλῶν ἀνδρῶν αὐτὸν θεωρήσειε. τίνα γὰρ παράγων εἰς τὸ δικαστήριον ὧν ἡ πᾶσ' οὗτος ἥρπακε κατηγορήσει; ἢ ποῖον πόρον ὑμῖν πεπόρικεν; ἢ τί ψήφισμα γέγραφεν, ᾧ πειθόντες ὑμεῖς οὐ πάλιν μεταγνῶναι φεύξεσθε; καὶ ταῦτα οὔτε σπουδαῖός ἐστι, καὶ βάρβαρος τὸν τρόπον, ὥσθ' ὅταν ὑμᾶς ἴδῃ παροργισθέντας τισὶ θεῶν τισὶ καὶ μᾶλλον τὰ δεσπότου παράξιον θέντας, τοιαῦτα πρὸς τὸν ὀργὴν, ὑμῶν τὰ βουλήματα λαβών, τοῖς καιροῖς ἐναντιοῦται. δεῖ γὰρ τὸν πολίτην εὔμορον ὑμῖν καὶ τοῖς ἑκάστης μετ' ὀργῆς πάθεσιν ὑμῖν συμπίπτουσιν ἑπακολουθεῖν· ἀλλὰ τοῖς λογισμοῖς καὶ τοῖς φρονήμασι, καὶ τοῖς ὑπάρχουσι καιροῖς ἀκολουθεῖν. τὰ μὲν γὰρ ταχὺ μεταπίπτειν εἰθισται· τὰ δ' ἀληθῆ μένειν καὶ πλείονα χρόνον ὑπάρχειν. ὧν ὅστις οὐδὲν δύσθυμός ἐστιν ὑμῶν. ὁρῶ δ' ὑμᾶς ἐγώγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταύτῃ ἔχοντας τὴν γνώμην καὶ φεύγοντι ὑμῖν αὐτῷ. πολλὰς γὰρ ἐνδείξεις ἤδη καθ' ἡμῶν ἐποιήσατε ἰδίᾳ τῷ αὐθρώπων. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ἐφ' ὑμῖν μὲν αὐτοῖς ἐξετάζεσθαι ἀκριβῶς τοὺς νόμους· ὅτι δὲ τὸν φεύγοντά

pro suggesto temeritatem & desperationem, ignominiosum habetur iam à bonis viris è vestro numero, versari in republica. Quod si nunc alicui vestrûm ista voluptati sunt: non deerit copia eorum qui talia factitêt. Nam etiam nunc iis refertum est suggestũ. Neque enim difficile est reprehendere consilia: sed suadere aliquid, & persuadere vobis, vt ea quæ oportet decernatis, id verò difficile est. Ad hæc nisi prius etiam iisdem verbis vos decepisset, cum primùm reus esset factus: ne sic quidem æquum esset contra receptas leges aliquid ei concedi. Neq; enim si quibusdam violare leges permittitur: postulandũ est, vt ex præscripto legum alij se gerant. sed tamen illo tempore minus absurdum fuisset, ei fidem habere, & gratificari, & tali aliqua in re conniuere. Quia verò tunc eo absoluto propter spem emendationis, paulo pòst eundem istum & dicentem & agentem ea quæ non essent è republica, denuò puniuistis: quę vobis idonea, si nunc decipiemini, relinquetur excusatio? cum enim testimonia rerum adsint, quid verbis est opus? Quæ autem ipsi apud animos vestros nondum satis comperta habetis, de iis fortasse ex verbis iudicium est faciendum. Demiror eos, qui sentiunt, priuatas opes, iis quos superiori tempore bonos viros fuisse cognouerunt, esse credendas: Rei publicæ communes, iis quorum improbitas nec ab ipsis negatur, & palàm deprehensa est committendas. Canem quidem ouili degenerem & ignauum custodiendo nemo præfecerit, reipublicæ autem gubernatoribus plerique dicunt, quoslibet esse præficiẽdos custodes: qui cùm delinquentes se deferre simulent, ipsi vel in primis custodiendi essent. Quæ, si sapietis, cogitantes, eos qui se ista ratione vestri amatores esse profitentur, valere iubetis: ipsique omni modo caucbitis, ne cui licentiam detis legum violandarum: *eorum præsertim: qui rempublicam capessunt, populúmque se & dicendo & decernendo defendere, profitentur. Nihil enim fieri queat absurdius, quàm cùm maiores vestri pro defensione legũ oppetere mortem non dubitarint: vos, nec punire violatores earum instituere: cùm Solóni autori legum, æream in foro statuam decreueritis: ipsas leges adeò manifestè negligere, propter quas ei tam eximium honorem habuistis. An verò est rationi consentaneum, cum in ferendis legibus, improbis irascamini in manifesto crimine deprehensos, indemnes dimittere? cùm legislator homo vnicus propter vos omnium odia susceperit improborum: vos nec propter vosmetipsos, in communi concilio declarare vestrum odium improborũ: sed vnius hominis sucumbere improbitati? cùm capite sanxeritis, ne quis legem commentitiam adducat: conniuere, vt veræ leges in commentitiarum numero habeantur? Sic aũt acutissimè perspicietis, receptis parêre legibus quantum bonum sit, & in despectu & neglectu earũ quantum insit mali: si legum cõmoditates seorsim & quæ ex violatione legum mala oriãtur, ob oculos posita intueamini. Reperietis. n. violationem legum, insania, & intemperantia, & auaritia esse refertam: leges prudentiæ, modestiæ, & iustitiæ fungi officiis: idque minimè est dubium. Eas enim vrbes maximè florere videmus: in quib. legũlatores optimi extiterũt. Nam vt quæ in corporibus oriũtur infirmitates, medicorum inuẽtis curãtur: sic animorũ immanitas, legumlatorũ prudentia exterminatur. Deniq; nihil honestũ, nihil expetẽdũ esse inueniemus, quod à lege sit

Adhortatio ad legum obseruationem.

ἀλλὰ τὰς τούτων ἀπονίας ἐπονείδιστον ἤδη τὸ πολιτεύεσθαι τοῖς ὀπτιμάτοις ὑμῖν ἐστιν. εἰ δ' οὖν τινι ὑμῶν τῶτ' ἐν ἡδονῇ συμβέβηκεν, ἐκ ἀπορήσετε τῷ τὰ τοιαῦτα ποιοῦντων· ἐπεὶ κ νῦν μεσὸν τὸ βῆμά ἐστιν. οὐ γὰρ ὀπτιμάτοις συμβουλεύομέν γε, ἀλλὰ συμβουλεῦσαί τι πεῖσαι τῷ δεόντων ὑμᾶς ψηφίσασθαι. ἀφεὶς δ' τούτους, εἰ μὴ κ ἀφέτεον τοῖς αὐτοῖς τούτοις χρώμενος λόγοις ἐξηπάτησεν ὑμᾶς, ὅτ' κ ἐνόμιζετο τ ἀφετέαν ἐνδεῖν. ἀλλ' μὴ οὐδ' οὕτω δίκαιον τὸ ἁμαρτάνοντας νόμοις τι συγχωρεῖν. οὐ δεῖ γὰρ παρανομεῖν δόντας ποτ' τοῖς ἄλλοις κ τοὺς νόμους ἀξιοῦν ἀφίστειν. οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως γε δυλογώτερον ἂν τὸ πιστεῦσαι, κ καταχεῖσθαι, κ ἀφελεῖσθαί τι τῷ τοιούτων. ἐπειδὴ δ' τοῦτ' ἀφέντες ὅτι ταῖς *μελλούσαις ἐλπίσι, μᾶλλον ὕστερον τ αὐτὸν τ' τον ὡς ἀφέλοντα κ λέξοντα, μὴ τὰ ἄρτια τῷ δήμῳ πάλιν ἀκολάσατε· τὰς ὑπολείπεται σκῆψις ὑμῖν ἀφίστασα, ἂν νῦν παρακρουσθῆτε; ὧν μὴν δ ἔργῳ πεῖραν λάμφατε, τί δεῖ τοῖς λόγοις πιστεύειν; ὧν δ μηδέπω τὴν δοκιμασίαν ἔχετε ἀκριβῆ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς· ἐκ τῷ λεγομένων ἴσως ἀναγκαῖόν ἐστι κρίνειν. θαυμάζω δ' ἔγωγε τῷ ὅπως ἐχόντων, ὥς τε τὰ μὴν ἴδια τοῖς ἐκ τῷ παρελθόντος χρόνου οὖσιν ὀπτιμάτοις, τούτοις * πιστεύσατε· τὰ δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ κοινὰ τοῖς ὁμολογουμένως ἀξελληλεγμένοις οὐσι φαύλοις * ὄπτ' ἔπειν· καὶ κακὰ μὴν ὅτι πίμπλησιν ἀγλυκῆ καὶ φαῦλον οὐδ' ἂν εἷς ὀπτήσαιτ' φυλάττειν. ὅτι δ' τοὺς τὰ κοινὰ φεύγοντας τοὺς τυχόντας αἰθέρ' ποιεῖν φασὶν ἔνιοί τινες δεῖν φύλακας ἐφιστάνειν. οἱ φεύγοντες μὴν οἰκήμοι μηνύειν τοὺς ἁμαρτάνοντας, αὐτοὶ τῆς μεγίστης εἰσὶ φυλακῆς δεόμενοι. ὧν ἐκ ἔχητε νοῦν, ἐκ θυμούμενοι τοὺς μὴ φάσκοντας τούτῳ τῷ λόγῳ φιλεῖν ὑμᾶς, χαίρειν ἐάσατε αὐτοὶ δ' τοῦτ' ἐκ παντὸς τρόπου φυλάξατε, ὅπως μηδενὶ δῶτ' ἐξουσίαν, ἀκύρους τοὺς νόμους ποιεῖν· ἄλλως τε, κ τῷ * πολλῶν ὑπὲρ τὸ πλῆθος κ λέγειν, κ γράφειν δυνάσθαι φεύγοντας. ὡς παν δεινόν ἐστι, τοὺς μὲν φεύγοντας ὑπὲρ τὸ μὴ καταλυθῆναι τοὺς νόμους ἀποθνήσκειν τολμᾶν· ὑμᾶς δ' μηδὲ τοὺς ἁμαρτάνοντας εἰς αὐτοὺς τιμωρεῖσθαι φεύγειν. κ τὸν μὲν χράψαντα τοὺς νόμους σόλωνα ψηφίσασθαι χαλκοῦν ἐν ἀγορᾷ στῆσαι, αὐτῷ δ' τ νόμων οὕτως ὀλιγωρεῖσθαι φάναι, δι' οὓς κἀκεῖνον ὑπερβαλλόντως συμβέβηκε τιμᾶσθαι. πῶς κ οὐκ αἰσχρὸν τὸ συμβαῖνον ἄλογον, εἰ νομοθετοῦντες μὲν ὀργίζεσθε τοῖς πονηροῖς, ἐπ' αὐτοφώρῳ δέ τινας εἰληφότες ἀθῴους ἐάσετε, κ τ μὲν νομοθέτην ἕνα ὄντα πᾶσιν ὑπὲρ ὑμῶν ἀπεχθάνεσθαι τοῖς φαύλοις, ὑμᾶς δ' μηδ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῷν κοινῇ συλλεγέντας ὀπτδείξασθαι μισοῦντας τοὺς πονηροὺς; ἀλλ' ὑφ' ἑνὸς ἀνδρὸς πονηρίας ἡττηθῶμεν κ θάνατον μὲν ὡρισμένην ζημίαν, ἐάν τις ἐκ ὄντα νόμον φθέγξηται τοῖς ὄπτας εἰς τ τῷ οὐκ ὄντων νόμων τάξιν ἄγοντας, τούτοις ἀπιμωρήτους φθειρᾶν; οὕτω δ' ἀν ἀκριβέστατα σωθεὶς ἐπιτηρήσετε τὸ τοῖς κειμένοις νόμοις πείθεσθαι ἥλικον ἀγαθόν ἐστι, κ τὸ καταφρονεῖν κ μὴ πειθαρχεῖν αὐτοῖς ἥλικον κακόν· εἰ τὰ ἐκ τῷ νόμων ἀγαθὰ χωρεῖς, κ τὰ δι' ἃ τ φθονοῦσιν συκοφάνται περὶ ὀφθαλμῶν ὑμῖν αὐτοῖς ποιησάμενοι θεωρήσετε. εὑρήσετε γὰρ τῶν μὲν, τὰ τῆς μανίας κ τ ἀκρασίας κ τῆς πλεονεξίας· τοῖς δ', τὰ τῆς φρονήσεως, κ σωφροσύνης, κ δικαιοσύνης ἔργα διαπεπραγμένα. δῆλον δ' τῷ γὰρ πόλεων ταύτας ἀεὶς ἀν οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν, ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγόνασι. τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀῤῥωστήματα ἰατροῖς τῷ ἰατρῶν εὑρήμασιν καταπαύεται· τὰς δ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀμοιρίας, αἱ τῷ νομοθετῷ ἀξιοείζουσι διάνοιαι. ὅλως δὲ οὐδὲν οὕτε σεμνὸν,

μησον, οὔτε ἀσυσδαίον εὑρήσομεν, ὃ μὴ νόμου κεκοινώνηκεν. ἐπεὶ καὶ τὸν ὅλον κόσμον καὶ τὰ θεῖα, καὶ τὰς καλουμένας ὥρας, νόμος καὶ τάξις (εἰ χρὴ τοῖς ὁρωμένοις πιστεύειν)* διοικεῖν φαίνεται. ὥσθ' ἃ καλέσαντες οὐκ ὑμᾶς αὐτοὺς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς νόμοις, καταψηφίσασθε δ' ὧν εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν προηρημένων. καὶ ταῦτα ἐὰν ποιῆτε, τὰ δέοντα ποιήσετε, καὶ τὰ κέρδιστα ψηφιεῖσθε.

ΤΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΘΕΟκρίνου λόγου.

Τοῦτον τὸν λόγον οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς ἀναγράφουσιν οἱ πολλοί, δημόσιον ὄντα φανερῶς. ἄλλο δέ ἐστι τοῦτο ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως. κατ' ἄλλο γέ τοι οὐδὲν ἕτερόσε τοι καὶ μὴ ἀδικάζειν σιτηγικόν τῶν ἐμπόρων, ἢ ναυκλήρων ἀδικούντων, φάσεις ἦσαν δεδομέναι. νόμος ἦν, ἐάν τίς τινα φιλίας μὴ ἕπηται, ἢ ἑπόμενος μὴ λάβῃ τὸ πεμπτὸν μέρος τοῦ φόρου, χιλίας ἐκτίνειν τῷ δημοσίῳ· τοῖς δὲ ὀφείλουσι μὴ ἐξεῖναι λέγειν.* καὶ τρίτος ἦν, ἐὰν μή τις δέκῃ δικαίως εἰς ἐλευθερίαν ἀφεληθῆναί τινα, τὸ ἥμισυ τῶν πεντακοσίων τῷ δημοσίῳ ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ· τοῖς δὲ ὀφείλουσι μὴ ἐξεῖναι λέγειν. ἐν τούτοις οὖν ἓν ἐξῆν Θεοκρίνει ἐκ τριῶν τούτων νόμων. καὶ δ μίκων ὡς ἕτερόσε τοι σιτηγικόν τι φιλῶν μὴ αὐτὸν λέγειν, μὴ ἐπιτρέπειν δέ. καὶ ὁπωσοῦν τοῦτο τῆς φυλετῆς ἀποδιαψηφισθέντα* ἀθῳοῦσθαι ἀλῶναι κλοπῆς χρημάτων, ἃ ἦν ἱερὰ τῆς ἐπονύμου καὶ πέντε κεφισοδώρου θεράπαιναν εἰς ἐλευθερίαν ἀδίκως ἀφελομένου τὸν πατέρα τοῦ Θεοκρίνους, πεφυσῆσθαι δραχμὰς πεντακοσίας, ὅπερ πύστοι μὲν ἦν ἔνδειξις. καὶ τὸ πρᾶγμα φανερῶς δημόσιον. τὸν δὲ λόγον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν ἔνιοι δεινάρχου, καί τοι γε ἐκ ἀπροιρήτα τῆς τοῦ δημοσθένους.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΝΔΕΙΞΙΣ ΚΑΤΑ ΘΕΟκρίνου.

Τοῦ παιδὸς ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῦτον Θεοκρίνων ἀτυχήσαντος περὶ τὴν πόλιν, καὶ ὀφλόντος δέκα τάλαντα, καὶ τούτου διπλοῦ γεγραμμένου, ὡς τε μηδ' ἐλπίδα ἡμῖν εἶναι σωτηρίας μηδεμίαν· ἡγησάμην δεῖν ὅπως τῶν πραγμάτων τούτων, μήτε ἡλικίαν, μήτε ἄλλο μηδὲν ὑπολογισάμενος, δοῦναι τὴν ἔνδειξιν ταύτην. ἔστι δ' ὁ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ᾧ περ πάντα πειθόμενος πεπίνηκα, πρὸς ἅπαντας ὠφέλιμος τοὺς γνωρίμους, εἰ ἄλλο λιπὼν ἐγώ τι κακὸν, ἐν ᾧ δικάζῃ τοῦτ' τι πατέρα ζῆν ἔξεστί μοι τοῦτον ἀμύνεσθαι, τὴν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἡλικίαν προφασιζόμενος, αὐτὴν μὲν προΐεμαι πάντων ἀπεστερημένον, διακρίνειν δ' ἃ τοῖς νόμοις γεγραμμένον, καὶ συκοφαντουμένα πολλοῖς τῆς πολιτικῆς, ἐκ ὀλίγου αὐτός. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ἱκετεύω, μετ' εὐνοίας ἀκοῦσαί μου. πρῶτον μὲν ὅτι τῷ παιδὶ βοηθῶν καὶ πειθόμενος ἀγωνίζομαι, ἔπειθ' ὅτι καὶ νέος ὢν καὶ ἄπειρος. ὡς ἀγαπητὸν εἶναί μοι, ἐὰν, τῆς παρ' ὑμῶν ὑπαρξάσης εὐνοίας, δυνηθῶ δηλῶσαι τὰ πεπραγμένα τούτῳ. πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρόσκλησιν (τὴν δ' ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἰρήσει)) ὑπ' αὐθρώπων, οἳ πιστευθέντες ὑφ' ἡμῶν δίκαιοι πρὸς τοῦτον ἔλθειν, καὶ πυθόμενοι τὰ πεπραγμένα, καὶ φήσαντες ἐμοὶ συναγωνιεῖσθαι, ἐγκαταλείποσι νυνί με· καὶ δίκαιον ταῦτα πρὸς τοῦτον ἐν τοῖς ἐμοῖς πρώτοις εἶναι. ὡς τε μοι μηδὲν τὸν συνεροῦντα εἶναι, ἐὰν μή τις ἄλλος μοι τῶν οἰκείων βοηθήσῃ. πολλοὺς μὲν οὖν ἐνδείξεσιν ἐγὼ ἐνοχλοῦντας καὶ ἅπαντας τοὺς πρὸς ταῦτα νόμους ἐφαίνετο πρὸς Θεοκρίνους. καμνόντων δὲ τῶν ἔργων τῶν τούτου, τὸν πρὸς τὸ πλοῖον φάσιν διϊσχυρισμένην γεγονέναι.

A alienum. Nam vniuersum etiam mundum, & numina, & quæ vocantur annni tempora, lege & ordine, si iis quæ cernuntur adhibenda fides est, gubernari appareret. Excitatis igitur animis vestris, Athenienses, opem ferte legibus: condemnate eos qui religionem deorum immortalium violare instituunt. Quæ si facietis: & officio fungemini, & rectissimè pronunciabitis.

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Theocrinem.

HAnc orationē nescio qua ratione in priuatas plerique referunt, cum manifestè sit publica: quod ex ipso argumento perspicietur. Mercatores aut nauicularios Athenienses, qui alio quopiam quàm Athenas frumentum vexerant, licebat deferre. Lex aūt erat, si quis aliquem detulisset, nec actionem persequeretur, aut persecutus quintam suffragiorum partem non tulisset, vt mille drachmas ærario solueret: quas qui non soluissent, iis conciones habere non liceret. Tertia item lex erat, si quis aliquem per iniuriam asserere in libertatem videretur, vt semissem æstimationis ærario deberet. Epichares igitur Theocrinem detulit, vt qui verba in publico faceret, quod ei per trēs hasce leges non liceret. Miconem enim detulisse, vt alio frumentum vehentem, & prævaricatum esse: & curatorem à tribulibus designatum, in rationib. referendis, peculatus damnatum esse, ob eam pecuniam quæ decem heroum sacra esset: tertiò Theocrinis patrem in libertatem asseruisse per iniuriam Cephisodori ancillam, & quingentis drachmis eam ob rem mulctatum. Harum igitur rerum delatio, hic agitur, & causa manifestè publica est. Ipsā aūt orationem Dimarchi esse plerique putant, quanquā Demosthenicis haud absimilem.

DEMOSTHENIS DELATIO CONTRA THEOCRINEM, Hieronymo Vvolfio interprete.

PAtre nostro, Iudices, per Theocrinem calamitate publica affecto, & decem talētis mulctato, eáque mulcta conduplicata, vt nullam salutis spem reliquā habeamus: existimaui, eius vestro præsidio vlciscendi gratia, nec ætatis, nec cuiuspiam alterius rei ratione habita, istum apud vos esse deferēdū. Pater. n. Iudices, cuius autoritate omnia facio, apud oēs familiares quiritabatur, si ego, prætermissa occasione hac, qua dum ipse adhuc in viuis est, inimicū vlciscī possem, excusatione imperitiæ atque ætatis, neque se fortunis omnibus spoliatum curarem: neque Theocrinem contra leges accusantem, & multos ciuium, quod ei facere nō liceret, calumniantem, reprimerem. Vos igitur oēs, Atheniēses, oro & obtestor, vt me benignè audiatis: Primùm, quòd & patrem defendens, & patris autoritati parens, in hoc iudicium venio: deinde quòd & adolescens sum & rerum imperitus. Quamobrem actum præclarè mecū putabo si beneuolētia vestra iuuāte, facinora istī potero demōstrare. Præter hæc ob illud etiā Iudices, ꝙ proditus sū (vera. n. apud vos dicētur) ab hominib. qui, cū ob inimicitias, quas cū isto exercebāt, fidē apud nos inuenissent, auditáque re, suprscriptionē & strenuam operā promisissēt, me nūc destituto, cū isto, in meodi scrimine in gratiā redierunt. Quare nemo est qui mihi patrocinetur: nisi me fortè necessariorū aliquis adiuuerit. Ac multis quidē iste delationib. obnoxius fuit omnésq; leges, quę ea de rē cauēt, violauit. Recētissimū aūt ei facinorū, nauigij indicationē esse reperim

Se patris impulsu Theocrinis vlturū iniurias, cōmendat iudicibus.

Quapropter hæc in delatione perscripta mihi pater A dedit. Ac primùm lex vobis recitabitur illa de indicantibus & præuaricantibus,& contra leges cum aduersariis transigentibus.Hinc enim auspicandam esse mihi orationem censeo. Deinde indicatio ipsa, qua iste Miconi negocium facessit.Recita.

LEX. INDICATIO.

I. Theocrinē qui aut præuaricatus,aut calumniatus sit,essemulctandum.

Lex hæc,Iudices,instituentibus aut publicè accusare,aut indicare , aut quippiam aliud eorum facere quæ in lege scripta sunt,perspicuè denunciat,quibus conditionibus horum quælibet facienda sint. Hæ autem sunt,vt ex ipsa lege audiuistis:Si quis actionem persecutus,quintam suffragiorum partem non tulerit,vt mille drachmas soluat.Quòd si non persequatur,Theocrine,alias mille:vt neque calumniatorem agat quisquam,neque impunitate proposita præuaricetur,aut condonet publica negocia. Affirmo igitur hac delatione teneri Theocrinem , quòd Miconem*Chollidem indicarit,nec sit persecutus,sed accepta pecunia negocium vendiderit: & hoc apertè B demonstrabo,vt ego arbitror.Quanquam.n. Theocrines,ô Iudices,suique gregales,nihil non fecerunt appellandis testibus , eis partim minitantes , partim pollicentes,ne testimonium dicant:tamen si vos pro officio me adiuueritis , eósque iusseritis,ac potius adigente me , vos vnà adegeritis eos aut testari,aut eiurare,neque cauillari eos siueritis:verum inuenietur.Recita igitur primùm indicationem:deinde testimonia.

INDICATIO.

Hanc indicationem exhibuit iste, Iudices , Micone accusato,eámque scriba mercatuscuratorum Euthyphemus accepit,diúque ante conciliũ indicatio proposita iacuit,quoad iste accepta pecunia missam eam fecit:*recensentibus prætoribus,& eum ad quæstionem vocantibus.Hæc vt à me verè dici constet,primum voca qui magistratuum scriba tum fuit,Euthyphemum.

TESTIMONIVM.

Recita etiam eorum,qui propositam eam viderunt, testimonium.Recita. C

TESTIMONIVM.

Voca etiam mercatuscuratores, ipsúmque Miconem , cuius indicauit nauigium , & testimonia lege.

TESTIMONIA.

Theocrinem igitur indicasse Miconis nauigium,Iudices,& indicationem diu fuisse propositam, & accersitum ad quæstionem non paruisse,neq; accessisse:eos testari audiuistis , quos id in primis habere compertum conuenit.Eum verò non modò mille drachmas debere:sed & in carcerem abducendum, & reliquis pœnis afficiendum esse , quas hæc lex iisminatur,qui mercatores & nauicularios calumniantur:ex ipsa lege facile cognoscetis.Cum enim vellet legislator,neque delinquentes mercatores indemnes esse,neque insontes vexari: omnino vetuit hoc hominum genus indicari,ni quis ipse sibi confidat, se ostensurum apud vos , facta esse ea quæ indicat. Quòd si quis calumniatorum secus fecerit : licere eos deferri,& in carcerem abduci.Sed ipsam potius legem recita , quæ id multo euidentius quàm ego, docebit.

LEX.

Auditis,Iudices,leges quid calumniatorem luere iubeãt?Quare si quid eorũ quæ in indicatione Miconẽ

διόπερ ταῦτα γράψας εἰς τὴν ἔνδειξιν, ἔδωκεν ὁ πατήρ μοι. πρῶτον μὲν οὖν, τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώσεται τῷ βουλομένῳ φαινόντων, καὶ οὐκ ἐπεξιόντων, ἀλλὰ δίκαιον μὲν ἅπασι τοῖς νόμοις. ἐντεῦθεν γὰρ οἶμαι προσήκειν μοι ποιήσασθαι τὸν ἀρχὴν τοῦ λόγου. εἶτα τὴν φάσιν αὐτὴν, ἣν οὗτος ἐποιήσατο κατὰ τοῦ μίκωνος. λέγε.

Νόμος. Φάσις.

Ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῖς προσαιρεμένοις γράφεσθαι γραφὰς, ἢ φαίνειν, ἢ ἄλλό τι ποιεῖν τῶν ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ γεγραμμένων, προλέγει διαρρήδην, ἐφ' οἷς ἕκαστόν ἐστι τούτων ποιητέον. ἔστι δὲ ταῦτα, ὥσπερ ἠκούσατε ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου, ἐὰν ἐπεξιών τις μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, χιλίας ἀποτίνειν· κἂν μὴ ἐπεξίῃ, ὦ θεοκείνη, χιλίας ἑτέρας· ἵνα μήτε συκοφαντῇ μηδεὶς, μήτε ἄδειαν ἔχων ἐργολαβῇ, καὶ καθυφεὶς τὰς τῆς πόλεως. φημὶ δὴ κἀγὼ ταύτῃ τῇ ἐνδείξει, ἐνόχον εἶναι θεοκείνῃ, πρᾶγματα μίκωνα χολλίδῃ, μὴ ἐπεξελθεῖν· ἀλλ' ἀργύριον λαβόντα ἀποδόσθαι τὸ πρᾶγμα· καὶ τοῦτο ἀποδείξω σαφῶς, ὡς ἐγὼ νομίζω. καί τοι θεοκείνης γε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ οἱ μετὰ τούτου, οὐδὲν ὅ, τι οὐ πεποιήκασι, προσποιοῦντες τοὺς μάρτυρας καὶ τὰ μὲν ἀπειλοῦντες αὐτοῖς, τὰ δὲ πείθοντες μὴ μαρτυρεῖν· ἀλλ' ὅμως ἐὰν ὑμεῖς βούλησθε τὰ δίκαια βοηθεῖν μοι, καὶ κελεύητε αὐτοὺς, μᾶλλον δὲ ἀναγκάζοντες ἐμοῦ, σῶσαι ἀναγκάζητε· ἢ τοι μαρτυρεῖν, ἢ ὀμόσαντας καὶ μηδὲν ἅπτεσθαι λόγου λέγειν, εὑρεθήσεται τἀληθές. λέγε δὴ πρῶτον μὲν τὴν φάσιν, εἶτα τὰς μαρτυρίας.

Φάσις.

Ταύτῃ τῇ φάσιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἔδωκε μὲν ἐπὶ προσκαλεσάμενος τὸν μίκωνα· ἔλαβε δὲ ὁ γραμματεὺς, ὁ τῶν ἐμπορείου ἐπιμελητῶν· διὰ ψήφισμος ἐξῆκειτο δὲ πολὺν χρόνον ἐμπεσόντα τῶν σωφρίσκου ἡ φάσις, ἕως λαβὼν ἀργύριον ἔδοτ' εἰάσατ* διαγραφομένων, καὶ καλούντων αὐτὸν εἰς τὴν ἀνάκρισιν τῶν ἀρχόντων. ὅτι δὲ ταῦτα ἀληθῆ λέγω, πρῶτον μὲν κάλει, ὃς ἐγραμματέυε τῇ ἀρχῇ, διὰ ψήφισμα.

Μαρτυρία.

Λέγε δὴ καὶ τὴν τῶν ἰδόντων ἐγκεκλημένων τὴν φάσιν μαρτυρίαν. λέγε.

Μαρτυρία.

Κάλει δὲ καὶ τοὺς τῶν ἐμπορίου ἐπιμελητὰς, καὶ αὐτὸν τὸν μίκωνα, ὃς ἔφυγε τὸ πλοῖον· καὶ τὰς μαρτυρίας ἀναγίγνωσκε.

Μαρτυρία.

Ὡς μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἔφυγε θεοκείνης, τὸν τοῦ μίκωνος πλοῖον, καὶ ὡς ἐξέκειτο πολὺν χρόνον ἡ φάσις, καὶ ὡς εἰς τοῦτο ἀνάκρισιν καλούμενος οὐχ ὑπήκουσεν, οὐδὲ ἐπῆλθεν· ἀκηκόατε μαρτυρούντων τούτων· οἷς εἰδέναι μάλιστα προσῆκεν. ὅτι δ' ὁ ταῖς χιλίαις μόνον ἔνοχός ἐστι, ἀλλὰ καὶ ἀπαγωγῇ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα κελεύει παθεῖν ὁ νόμος οὗτοσὶ, συκοφαντοῦντα τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς ναυκλήρους· ῥᾳδίως ἐκ αὐτοῦ τοῦ νόμου γνώσεσθε. βουλόμενος γὰρ ὁ τὸν νόμον θεὶς, μήτε τοὺς ἀδικοῦντας τοῦ ἐμπόρου ἀθῴους εἶναι, μήτε τινὰ ἄλλως πρᾶγμα ἔχειν· ἁπλῶς ἀπεῖπε τοῖς τοιούτοις τοῦ ἀνθρώπων μὴ φάναι, εἰ μὴ πᾶς δύναι τις αὐτὸν δεῖξαι ἐν ὑμῖν τὰ γεγραμμένα, ὡς ὧν ποιεῖται τὴν φάσιν. ἐὰν δέ τις παρ' αὐτὰ ποιῇ τοῦ συκοφαντοῦντος ἕνδειξιν αὐτοῦ εἶναι, καὶ ἀπαγωγήν. μᾶλλον δὲ λέγε τὸν νόμον αὐτόν. πολὺ γὰρ ἐμοῦ σαφέστερον διδάξει.

Νόμος.

Ἀκούετε τοῦ νόμου ἃ κελεύουσι πάσχειν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἢ συκοφαντοῦντα; οὐκοῦν εἰ μέν τι πεποιηκότα τούτων, ὧν ἔγραψεν ἐν τῇ φάσει θεοκείνης πεποιηκέναι τὸν μίκωνα.

καθυφῆκα

παθυφῆκε τὸ πρᾶγμα, & ἀδικελέυτῳ πρὸς τὴν ἀνθρώπων A
ἀκρίσει πάντας ὑμᾶς· καὶ δικαίως ὀφείλει τὰς χιλίας. εἰ δὲ
πλεύσαντα αὐτὸν δικαίως οἱ προσῆκεν (ἔστω γὰρ τοῦθ' ὁπότε-
ρον βούλεσθε)φάναι καὶ προσκαλεῖται & συκοφαντεῖ
τοὺς ναυκλήρους καὶ τὸν νόμον, οὐ μόνον τὸν πρότερον, ἀλλὰ &
τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα, παραβέβηκε & καταμεμαρτύρη
κεν αὐτὸς μηδὲν ὑγιές, μήτε λέγειν, μήτε πράττειν. τίς γὰρ ἂν
παρεὶς τὸ δικαίως πράττοντα λαβεῖν τὸ μέτρος τῶν χρη-
μάτων καὶ τὸν νόμον ἀδικούμενος ἐβαλήθη μικρὰ κερ-
δαίνειν καὶ τούτοις ἔνοχον αὐτὸν καταστῆσαι τοῖς νόμοις· ὃ ξὸν
(ὥσπερ ἀρτίως εἶπον) τὰ ἡμίσεα τῶν φανθέντων λαβεῖν; οὐδ'
ἂν εἷς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ οὐ σωφρόνως ἑαυτῷ συκο-
φαντοῦντι. δύο μὲν τοίνυν οὗτοι νόμοι εἰσὶν, οἷς παραβέ-
βηκεν ὁ τοῖς ἄλλοις παρανόμων γραφόμενος. ἕτερον δ' ἐστὶ τὸν
ζῆτον, ὃς ὁμοίως κελεύει καὶ τὸν ὀφειλόντων τῷ δημο-
σίῳ τὰς ἐνδείξεις τὸν βουλόμενον ποιεῖσθαι τῶν πολιτῶν
καὶ ἐάν τις ὀφείλῃ τῇ ἀθηνᾷ, ἢ τῷ ἄλλων θεῶν, ἢ τῷ ἐπω-
νύμων τῶν φατίσθαι οὗτ' ὀφείλων, καὶ οὐκ ἐκτετικὼς ἑπτα
κοσίας δραχμὰς, ἃς ὤφλεν ἐν ταῖς δυθμίαις τῷ ἐπωνύ-
μῳ τῆς αὑτοῦ φυλῆς. καί μοι λέγε τοῦτ' αὐτὸ τὸ νόμου. B

Νόμος.

Ἐπίσχες. ἀκούεις οὗτοσὶ τί λέγει; ἰὼ τῶν ἐπωνύμων τῶν. λέ-
γε δὴ τὴν φυλετῶν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ταχύ γ' ἂν εἰδεῖεν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀνθρώπων ὀλίγων
φροντίσειεν, ἢ τῶν τὰ πλεῖστον τοῦ χρόνου πλεόντων, ὥσπερ
ὁ μικων, ὃς πρὸς τοὺς φυλέτας παρὼν οὔτ' ἔλιπεν, οὔτ'
ἠμύνθη τοῦτο μὲν οὕτως αὐτῶν τὰ κοινὰ διοικήσας, ὡς
ἐκείνους κλοπὴν αὐτοῦ καταγνῶναι. τοῦτο δ' ὅλων, καὶ τοὺς
νόμους ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅπως κωλύσουσιν αὐτὸν πράττεσθαι πρᾶ-
γας ἕως ἂν ἀκτήσῃ, βιαζόμενος καὶ νομίζων δεῖν τοὺς μὲν
ἄλλους τοὺς ὀφείλοντας μηδενὸς μετέχειν τῶν κοινῶν, αὐτὸν
δὲ κρείττω τῶν νόμων εἶναι. φήσει τοίνυν τὸν πάππον οὐκ αὐτὸν
εἶναι, τὸν ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένον· καὶ πρὸς τούτοις
πολλοὺς ἐρεῖ λόγους, ὡς ἐκεῖνός ἐστιν. ἐγὼ δ' ἃ μὲν ἀκρι-
βὲς, ὁπότερός ἐστιν οὐκ ἔχω λέγειν. εἰ δ' οὖν ἐστὶν, ὡς σοῦτ' ἐ-
ρεῖ, πολὺ δικαιότερον εἶναι νομίζω καταψηφίσασθαι ὑμᾶς
αὐτοῦ, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει. εἰ γὰρ, ὀφείλοντος αὐτῷ τοῦ πάπ- C
που πάλαι, καὶ τῶν νόμου κελεύοντος κληρονομεῖν τὸν τοῦ
ἐκείνου προσῆκον αὐτοῦ μηδὲ πάλαι γράφεσθαι, γράφε-
σθαι δὲ τοῦτο οἰήσεται δεῖν ἀποφεύγειν, ὅτι πονηρὸς ὢν φι-
λαργυρίας ἔχει· οὐ δίκαια ἐρεῖ, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὡς οὐ καὶ
παρ' αὐτοῦ τοκείνου ὁμολογεῖται τοῦτ' εἶναι τὸ ὄφλημα, καὶ
κατατάξαι τοῖς φυλέταις ἅπαν αὐτοῦ & τοῦ ἀδελφοῦ τοῖς
βουλομένοις ἐνοικεῖν, οὐ καλῶς ἔχει ταύτῃ ἀποχωρή-
σειν τῆς ἐνδείξεως. λάβε μοι τὸ ψήφισμα ὃ εἶπεν ἐν τοῖς φυ-
λέταις σωφρονίδης.

Ψήφισμα.

Προσελθὼν δ' οὗτοσὶ τοκείνης, ὡμολόγησεν ὀφείλειν καὶ
ἐκτίσειν ἐναντίον τῶν φυλετῶν· ἐπειδὴ προσιόντας ἡμᾶς
ἤδετο κατελομένους αὐτὴ γράφα τῶν ἐν τῷ γραμματείῳ
γεγραμμένων λαβεῖν.

Ψήφισμα.

Πολύ γ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λεοντίδας τοὺς ἀναγκά-
σαντας ἀποδοῦναι τοκείνῃ τὰς ἑπτὰ μνᾶς ἐπῃνέσατ'
ἂν μᾶλλον, ἢ τέτταρες τοίνυν ἕτεροι νόμοι ἐστὶν (ὁ-
μολογῶ δὲ τῶν τούτῳ πεπραγμένων τὰ πλεῖστα ἐξεπα-
κέναι) καθ' ὃν ὀφείλει πεντακοσίας δραχμὰς τοκείνης οὗτοσὶ, οὐκ ἐκτετικότος αὐτῷ τοῦ πατρὸς, ἃς προσω-
φλεν ἀφελόμενος τὴν κηφισοδώρου θεράπαιναν εἰς ἐλευθερίαν· ἀλλὰ διοικησαμένου πρὸς κτησικλέα

fecisse scripsit Theocrines, fecit: præuaricatus est, rē que cum eo transegit: vobis omnibus facit iniuriam, meritóque mille drachmis mulctatur. Sin eo, quòd decebat, nauigante (vtrum enim iste volet; largiar) indicat & arcessit, & calumniatur nauicularios: legē non eam solum quæ prius, sed hanc etiam quę modò recitata est, violauit: & suo ipse testimonio confirmauit; se sanī quicquā nec agere, nec dicere. Quis enim causæ bonitate fretus, pecuniæ partem ex lege accipere nolit: aut, re transacta paruum lucellū malit? præsertim legibus eam ob rem pœnas daturus: cùm liceret, quod modò dicebam, semissem indicatarum rerum accipere. Nemo, nemo inquam, Iudices, qui se calumniatorem agere non cōpertum haberet. Duę igitur hę leges sunt, quas iste, violatarum legum alios reos agere solitus, violauit. Restat & tertia, quæ ęquè iubet, & ærarios à quouis ciuium deferri, & si quis Mineruæ debeat, aut cæterorum deorum aut heroum alicui. Debere autem iste comperietur, & non soluisse, septingentas drachmas, quas in referendis rationibus ex mulcta debuit suæ trib. heroi. Age hanc ipsam legis partem recita. II. Theocrinem accusasse, cū esset ærarius.

LEX.

Desine. Audis hæc quid dicat? Si heroum alicui. Recita etiam tribulium testimonium. B

TESTIMONIVM.

Curabit iste scilicet, Iudices, paucos homines, aut eos qui maximam ætatis partem nauigando, vt Micon, consumunt: cùm tribules suos præsentes nec meruerit, nec reueritus sit? Nam & rempublicam eorū ita tractauit, vt peculatus eum condemnarint: & post condemnationem, quamuis satis sciat, legum interdicto se ab accusando remoueri, donec mulctam soluerit: vim tamen facit, atque existimat, cæteros quidem ærarios omni munere publicò depelli oportere, se verò superiorem esse legibus. Dicet, auum, nō se esse in tabulam relatum: & de hoc multa verba faciet, illum esse ęrarium. Ego verò vter sit, certò confirmare non possum. Sed vt ita sit, vt iste dicit: multò iustius à vobis condemnabitur, si res ita se habet. Nam si ærarius eius auus fuit olim, & lex illius istū hæreditatem capere iubet, atque ipse cùm ei nec olim accusare liceret, accusauit, propterea que se absoluendum putat, quòd à tertio inde generis gradu sit improbus: nihil æqui dicet, ô Iudices. Ipsum autē Theocrinem confiteri, eam durare mulctam, qui tū pro se, tum pro fratre spoponderit tribulibus: nec seruata iurisiurādi religione, ac sine infamia delationem hāc posse absolui, vti constet: decretum profer quod in Scironidæ sententiam factum est apud tribules.

DECRETVM.

Accessit autem Theocrines, & se debere fassus est, & soluturū corā tribulibus recepit. postquam nos adesse animaduertit: exempla eorum, quæ in tabulam relata erant, petituros.

DECRETVM.

Multò magis igitur, Atheniēses, Leōtidas laudaueritis, qui Theocrinē illas septem minas reddere coegerant, quàm istū. Iam quarta etiā lex est (fateor enim me pleraque istius facinora perueſtigasse) qua Theocrines quingētas drachmas debet, à patre suo nō redditas, quib. dānat° est, Cephisodori famula in libertatē asserta: sed intercessione & tractatione cū Cteſicle III. Quingētę drachmæ non solutæ.

orationum scriptore, qui ab aduersa parte stabat, cu ratum est, vt ea mulcta neque solueretur, neque in arcem referretur: quam Theocrines nunc opinor nihilominus ex lege debet. Non enim, si Ctesicles inquilinus iste concesserit, improbus improbo, ne tradatur exactoribus is, qui lege sit damnatus: propterea ciuitas fraudanda est mulctis, à legibus irrogatis: sed decet aduersarios, in priuatis contractibus inter se transigere arbitratu suo: in publicis verò ne gociis parêre legibus. Ac legē mihi recita, quæ iubet semissem æstimationis debere publico, eum, qui per iniuriam asserere in libertatem videatur: & Cephisodori testimonium.

LEX. TESTIMONIVM.

Illam etiam legm recita, quæ ab ea die debere iubet, qua sit damnatus: siue inscripta mulcta, siue non inscripta sit. LEX.

Cōclusio, & effugiorum rei reiectio.

Quo igitur alio pacto, Iudices, æquo accusatori ostē dendum est, Theocrinem rectè esse delatū, nec propter mille drachmas duntaxat, ob quas delatus est, teneri delatione: sed multis etiā aliis obstrictum esse mulctis? Equidem alio nullo puto. Neque enim expectandum profectò est, dum ipse Theocrines ærario vestro se debere fateatur, & iurè delatum esse dicat. Imò contrarium fiet, quiduis dicet potius, quasuis criminationes proferet: se factionibus opprimi: se propter legum defensionem exagitari quiritabitur. Nam qui causam ipsam tueri nequeunt, hoc reliquum habent, vt effugia vt causas quæritent: quę erepta ipsius causæ recordatione, in iis vos detineāt quæ ad ipsam causā nihil attinent. Ego verò, Iudices si in legibus quæ lectæ sunt, scriptum viderem: illa quæ de calumniatoribus sancita sunt, ita demum rata habenda, si Theocrines delatus, neque Thucydidem, neque Demosthenē, neque alium quempiam versatem in republica virum incusaret: quicuissem. Nunc excusationum illarum nullam vel in legibus momenti habere video quicquam, vel esse nouam: vt tanquam inaudita auscultationem mereatur: sed singulas à reis sexcenties inculcatas. Atque etiam è senioribus audio, Iudices, violatori legum nihil omnino cuiquam esse venię tribuendum. Sin quippiam fortè sit: non continenter improbis, propter sordidum quæstum leges aspernantibus (neque enim fas est) sed iis qui ex imperitia rerum scriptas alicubi leges inuiti neglexerint. Quorum istum esse Theocrinem, nemo dixerit: eōque in legum omnium cognitione versatissimum. Quare cauendus est, neque vel ad mea, vel eius verba respiciendum. Neque enim æquum est, vt qui pro legum defensione adsunt, prolixis fabulis & criminationibus præbeant aures, sed iis quæ facilè omnes assequamini. Quare perspicuis verbis sic eum interrogate, vt omnibus ciuibus, hanc delationem, ita vti leges postulant, iudicasse videamini: Quid ais Theocrine, vósque omnes qui iisdem constricti estis criminibus? Num postulatis, vt qui sacramento adacti sumus, nos secundum leges pronunciaturos, propter vestrā eloquētiā cōtra easdē decernamus? Nobis, Iudices, & Micō testimoniū dixit, quē Theocrines indicatū, nō est persecutus, istūq; coarguit: & scriba fatetur se ab isto indicationē accepisse: & recitatū paulo antè testimoniū, istū cōuicit: & fori etiā curatores, ægrè illi quidē, sed tamē eadē quę hi testificati sūt: & qui indicationē ꝓpositā viderūt, quíq; ad ꝓtores accesse

A τ λογογράφον, ὃς ἐῶ ὅτι τοῖς τ αὐτοδίκων ὠράγμασιν, ὥστε μήτ ἐκπίσαι, μήτ εἰς ἀκρόπολιν ἀνενεχθῆναι. ἀλλ ὅμως μοὶ ἧττον οἶμαι θεοκρίνης ὀφείλει νυνὶ κ τὸν νόμον. ἐὰν κτησικλῆς ὁ μέτοικος συγχωρήσῃ τούτῳ, πονηρὸς πονηρῷ, μὴ ῥᾳδιοθλίῳ τοῖς φεύγουσι τὸν θεσμοφλογοῦντα κ τ νόμον. δεῖ τοῦτο δεῖ τ πόλιν ὑποστερεῖσθαι τῆ ἀπὸ τῶν νόμων ὑπαρχούσων ζημιῶν· ἀλλὰ θεσμὸς ἐστι τοῖς αὐτοδίκοις, ὑπὲρ μὲν τῶν ἰδίων, ὅπως αὐ αὐτοὶ πείθωσι, διοικεῖσθαι θεὸς ἀλλήλοις· ὑπὲρ δ τ θεὸς τὸ δημόσιον, ὅπως αὐ οἱ νόμοι κελεύωσι. καί μοι λέγε τὸν νόμον, ὃς κελεύει τὸ ἥμισυ τῆ τιμῆ μᾶλλος ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ, ὃς αὐ δόξῃ μὴ δικαίως εἰς ἐλευθερίαν ἀφεθέναι, καὶ τοῦτο τὸ κηφισοδώρου μαρτυρίαν.

Νόμος. Μαρτυρία.

Λέγε δὴ καὶ ἐκεῖνον τ νόμον τὸν ἀπ ἐκείνης κελεύοντα τῆς ἡμέρας ὀφείλειν ἀφ ἧς αὐ ἁλῷ, ἐάν τε ἐγγεγραμμένος ᾖ, ἐάν τε μή. Νόμος.

Πῶς οὖν ἄλλως, ὦ ἄνδρες δικασταί, θεσμός ἐστι τ δικάζειν κατηγορουῦσα ἀποφαίνειν ὀρθῶς ἐνδεδειγμένον θεοκρίνου τουτοῦι, καὶ μὴ μόνον ἔνοχον ὄντα τῇ ἐνδείξει κ τὰς χιλίας ἐφ αἷς ἐνδέδεικ, ἀλλὰ κ πολλοῖς ὀφλήμασιν; ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς νομίζω. ἀ γὰρ δὴ γε θεσμοδοκᾶν δεῖ, ταῦτα κελεύω αὐτὸν ὁμολογῆσαι ὀφείλειν* ὑμῖν τῷ δημοσίῳ, & δικαίως ἐνδεδεῖχθαι φῆσαι· ἀλλὰ τοὐναντίον, πάντα λόγον μᾶλλον ἐρεῖν, κ πάσας αἰτίας οἴσειν ὡς καθιστασάζεται, ὡς δὴ τὰς τῶν θεσμῶν γραφὰς εἰς ταὐτὸ ἥκειν. λοιπὸν γάρ ὅστι τοῦτο τοῖς ἐν αὐτοῖς τοῖς θεσμοῖς ἐξελεγχομένοις, αἰτίας καὶ θεοφάσεις οὑρίσκειν, αἵτινες τὸ παντὸς ὑμᾶς ποιήσουσι θεσμοῦ ὀπλαδοῦμους, τοῖς ἔξω τῆς κατηγορίας λόγοις θεσέχειν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν εὕρουν ἐν τοῖς ἀναγνωσθεῖσι νόμοις C ἐγγεγραμμένον ταῦτα δ' εἰ) κύρια θεῖ τῆ συκοφαντουμένων, ἀν μὴ θεοκρίνης ἐνδειχθεὶς, ἀπᾶσαν βούλητ' ἀτυχιδδην, ἢ δημοσθένει, ἢ κ τῶν πολιτευομένων ἄλλον τινά· ἡσυχίαν ἂν ἦγον· νυνὶ δ' οὐ τούτων εὐδεμίαν ὁρῶ τῆ σκιῶν τοῦ λόγου οὖσαν ἐν τοῖς νόμοις οὐδὲ κραγμὸν, ὡς τ θεσέχθη νυνὶ θεῶτον ἀκούσαντας· ἀλλὰ μυρίοις παρὰ τῆ κοινῆ ὠμένων εἰρημένοις. ἀκούω δ' κ τῶν θεσβυτέρων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἄρα θεσῆκεν ὄφλημ, ὅλως μὲν μηδενὶ μηδεμίαν συγγνώμην ὑπάρχειν βεβαίνοντι τοὺς νόμους· εἰ δ' ἄρα δεῖ μὴ τοῖς σωφρόσι οὖσι ποιηροῖς, μηδὲ τοῖς ἐπ' ἀργυρίῳ τοὺς νόμους θεῖσθαι, ἐ γὰρ εἰκός· ἀλλ' οἵ τινες αὖ δὴ τ αὐτῷ ἀθεσμοποιοῦντι ἀκοντες τι τῆ γεγραμμένων βαδίζωσιν· ὧν οὐδεὶς αὖ δήπου θεοκρίνει τουτοὶ φήσειεν εἶ· ἀλλὰ τοιαῦτ' ἂν δέ νὸς τῆ ἐν τοῖς νόμοις ἄπαθεν. διὸ κ δεῖ φυλάττειν αὐτόν, μὴ θεὸς τοὺς ἐμοὺς λόγους, μηδὲ τοὺς ὑπὸ τούτο ῥηθησομένους ἀποβλέπουσας (οὐ γὰρ δίκαιον), τοὺς ὑπὲρ τῆ νόμων καθημένους, μακροῖς λόγοις κ κατηγορίαις θεσέχειν) ἀλλ' οἷς αὖ ἅπαντες ῥᾳδίως ἐπακολουθήσετε, καὶ δι' ὧν δόξετε πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει, τῆ νόμων ἀξίως, ταὐτὸν τ ἐνδειξιν δικάσαι, σαφῶς ἐρωτῆσαι· τί λέγεις θεοκρίνη, κ πάντες οἱ τῆ αὐτῆ τούτων μετέχοντες; ἀξιοῦθ' ἡμᾶς κ τοῖς νόμοις ὁμωμοκότας δικάσειν, ἢ τούτοις δὲ τοῖς ὑμετέροις λόγοις ψηφίζεσθαι; μεμαρτυρηκότες μὲν ἡμῖν τὸ μίκωνος, καθ' οὗ δὲ θεοκρίνης οὑτοσὶ τῷ φάσιν, κ ἐπεξῆλθε, κ πεποικότες αὐτ τούτοις ὑπόδικον. ὁμολογοῦσι ἢ τὸ γραμματέως λαβεῖν τ φάσιν ἢ δὲ τοῦτο, κ πεποικυίας τ μαρτυρίας τ ὀλίγον τι θρότερον ἀναγνωσθείσης αὐτὸν ὑπόδικον. ἔπι ἢ τ τ ἐραπορίᾳ δὲ μελητ μᾶλις μὲν, ἀλλ' ἓν ταὐτὸ τούτοις μεμαρτυρηκότων· θρὸς ἢ τούτοις τῆ δοῦλου σκαφείσην τ φάσιν, κ θρεσελθόντων τοῖς

τοῖς ἄρχουσι μάρτυρές ἐστιν, ὥσπερ ὀλίγον πρότερον ἤκού- A
σατε. ἀλλ' οὐ δίκαιον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκ τοῦ δὴ τὸν
βίον τοῦτον γε τὸν φόνου ἕνεκα, καὶ τὸν βίον φόνου δίκης ὑπολήψεσθε
τὰς μαρτυρίας τὰς ἀνεγνωσμένας εἶναι. πολὺ γὰρ ἂν τοῦτο μᾶλλον
ποιοῦντες σαφέστερον ὅτι δίκαιον θεωρεῖτε τοιοῦτος ὢν, ἢ ἐκ τῶν
εἰρημένων. τί γὰρ οὐ πεποίηκεν ἔργον, ὧν αὐτὸν οὐκ ἄν τις φήσειε
φαίης ἀθεμίτως ποιῆσαι; οὐ γὰρ μόνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ θεσμοθέτην, τὸν τούτῳ χαλεπῶς ἔχοντα συμ-
βούλων, ἔδοξε παρ' ὑμῖν, αἰθέμιτος εἶναι, ὡς τὸν μόνον αὐτὸς ἀπεχειροτονήθη τῶν ἀπεχειροτονιῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν
ἀρχὴν ἅπασαν ἐποίησε; καὶ εἰ μὴ δεομένων αὐτῶν, ἱκετευόντων, καὶ λεγόντων, ὡς οὐκ ἔστι θεσμοθέτης, πρὸς
τὴν ἀρχήν, ἐπείσθητε ὑμεῖς καὶ πάλιν ἀπέδοτε τοῖς στεφάνοις αὐτοῖς; πάντων αἰσχίστα οἱ συνάρχοντες ἐπεπόνθεισαν. καὶ τούτων οὐδέν με δεῖ μάρτυρας ὑμῖν παρέχεσθαι.
πάντες γὰρ ἴστε τοῖς ὑπὸ Λυκίσκου ἄρχοντος θεσμοθέτας, ἀ-
ποχειροτονηθέντας ἐν τῷ δήμῳ δίκῃ τοῦτον. ὧν ἀναμιμνη-
σκομένους ὑμᾶς χρὴ τὸν αὐτὸν ὑπολαμβάνειν εἶναι τοῦτον B
καὶ πρότερον γεγενῆσθαι. οὐ πολλῷ τοίνυν χρόνῳ ὕστερον τῆς
ἀποχειροτονίας, τελευτήσαντος αὐτῷ τοῦ ἀδελφοῦ βιαίῳ
θανάτῳ, τοιούτος ἐφάνη περὶ αὐτὸν οἷός τε ζητῆσαι
τοὺς δράσαντας, καὶ πυθόμενος οἵ τινες ἦσαν, ἀργύριον λα-
βὼν ἀπηλλάγη. καὶ τὴν μὲν ἀρχὴν ἣν ἐκεῖνος ἄρχων ἐτε-
λεύτησεν, ἱεροποιὸς ὤν, ὥσθ' οἱ τοῖς νόμοις ἔσχεν οἷός τε εἶναι,
λαχὼν, οὔτ' ἐπλημμέλησεν. ὥστ' ὢν δὴ ἔπραττεν ἐκεῖνος, μέχρι
τούτου χρήματίζων φανήσει, καὶ φάσκων εἰς ἄριστον πάντων
δημοκράτην προσκαλεῖσθαι. ἕως δὲ λυόμενος πρὸς τοῖς τὰ
αὐτὰ ἔχουσι χρήσιμος ἦν, καὶ κρείττων χρημάτων ἑαυτὸν
αὐτὸς φήσειεν. οὐ γὰρ τοσούτων δεῖσθαί φασι δεῖν τὸν δι-
καίως καὶ μετρίως τῶν κοινῶν ἐπιμελησόμενον· ἀλλὰ πάν-
των τούτων ἕνεκα κρείττω, δι' ὧν ἀναλίσκουσιν εἰς ἑαυτοὺς
ἀναλαμβάνουσι. καὶ τὰ μὲν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πεπρα-
γμένα, τοιαῦτά ἐστιν· ἃ δὲ πρὸς τὴν πόλιν προσελθὼν
διώκηται (δυτέρους γὰρ ὑμᾶς φήσει φιλεῖν μετὰ τοὺς οἰ-
κείους) ἄξιον ἀκοῦσαι. ἀρξομαι δὲ ἀπὸ τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐ- C
τοῦ προσαγωγῆς. τὸν γὰρ παῖδος κατηγορῶν, ὦ ἄνδρες δι-
καστοί, ὅτι τὰ τῶν ὀρφανῶν αὐτὸν ἐδίωκε γράφων, ἔλεγε
ὡς βουλόμενος ὁ παῖς εἶη πρὸς οὗ τὸ ψήφισμα γε-
γραμμένον ἦν, ἐν ᾧ τὰ ὄντα ἔγραφε χαλκοῦ δημῳ ὁ πατὴρ
τῷ ἰσομάχου υἱῷ· λέγων, ὡς, ἐὰν ἐπανέλθῃ εἰς τὸν παῖ-
δα οἶκον ὁ παῖς, ἀπολωλεκὼς ἔσται τὴν οὐσίαν ἅπασαν,
ὃν αἰσχύλος ὁ ποιησάμενος αὐτὸν υἱόν, ἔδωκεν αὐτῷ,
ψευδόμενος. οὐδενὶ γὰρ πώποτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτο
τῶν εἰσποιηθέντων συνέβη. καὶ τούτων πάντων αἴτιον ἔφη
πολύδικον γεγενῆσθαι, τὰ ἐχόντα τὴν μητέρα τοῦ παιδός, βου-
λόμενον ἔχειν αὐτὰ τὴν τοῦ παιδὸς οὐσίαν. ὀργισθέντων δὲ τῶν
δικαστῶν ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, καὶ νομισάντων αὐτὸ μὲν τὸ
ψήφισμα, εἶναι τῶν νόμων ἕνεκα. τῷ δ' ὄντι τὸν
παῖδα μέλλειν ἀποστερεῖσθαι τῶν χρημάτων. τῷ μὲν παῖδι
δίκας ταλάντων ἐτίμησαν, ὡς μὴ πολυδίκῃ ταῦτα πρᾶ-
τοντ' τούτῳ δ' ἐπίστευσαν, ὡς δὴ βοηθήσαντι τῷ παιδί.
καὶ τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου γεγενημένα, τοιαῦτα καὶ πα-
πλήσια τούτοις ἦν. ὡς δ' ὁ χρησὸς ἔσται ὠργισμένους ἠδεί-
το τοὺς ἀθεμίτους, καὶ πεπιστευμένον αὐτὸν, ὡς ἐπὶ παντά-
πασιν ἀδοκίμου ὄντα· προσκαλεσάμενος τὸν πολύδικον,
ἐπιφέρει γραφὴν κατ' αὐτοῦ κακώσεως πρὸς τὰ ἄρχοντα.
καὶ δίδωσι τῷ πρώτῳ λῆξιν μνησαρχίδῃ τῷ παρέδρῳ. λαβὼν δὲ τὰς ἑξακοσίας δραχμὰς ἀπὸ τοῦ πολύδικου.
καὶ τὰ δεινὰ ταῦτα ἐπιδόμενος μικροῦ λήμματος, ἐφ' οἷς τῷ παῖδι ἐτιμήσατο δέκα ταλάντων ἀπηλλάγη. καὶ τὴν
γραφὴν ἀνείλετο, πρὸς δὲ τὸν ὀρφανόν. καί μοι κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

runt tale testimonium dicunt, quale paulo antè audiuistis. Quid igitur fieri queat iniquius, Iudices, quã fiistũ absolueritis? Nec enim profectò propter mores rei, vitámque anteactam, falsa esse iam lecta testimonia putabitis. Nam talem esse Theocrinem, è moribus multò magis, quàm ex his quæ dicta sũt, elucet. Quid enim prætermisit iste, quod homo improbus & calumniator facere posset? An non propter istius improbitatem, frater eius, cũ Sexuir, esset, cúmque istius consiliis vteretur, talis apud vos homo visus est, vt non ipse solum repulsam tulerit, sed & vniuersum magistratum in eandem calamitatem coniecerit? Qui nisi orasset, & supplicasset, ac Theocrinem accedere ad magistratum desisse dixissetis, vósque placati coronas eis restituissetis: collegę eius sũma ignominia essent affecti. Neque verò vllis mihi testimoniis est opus apud vos. Scitis enim omnes, Sexuiros, qui Lyciſco prætore fuerunt, propter istũ à populo fuisse improbatos. Quibus in memoriam reuocatis, eundem istum esse nunc qui tum fuit, existimare debetis. Deinde non diu, post repulsam, fratre eius violenta morte perempto, iste ita se erga illum gessit, vt & eos qui cædem fecerant, quæsierit: & compertos, accepta pecunia dimiserit. Ac magistratum quidem quo ille fungens (sacrificus autem fuerat) occubuit, contra leges iste gessit, neque sortitione facta, neq; subsortitione. Illi vero casũ hactenus indignè tulit, vt passim quiritaretur, séque Democharem apud Areopagum delaturum profiteretur, donec cum iis, quibus ea cædes crimini dabatur, transegisset. Bonúsne vir est, & alienus ab auaritia? Nec ipse dicere queat. Nec enim ei tam multis esse opus oportere dicunt, qui iustè & moderatè rempublicam sit gesturus: sed ea omnia posse contemnere propter quæ largitiones in semetipsos insumant. Ac quæ de fratre suo egit, hęc sunt. Quę verò postquam ad rempub. accessit, administrarit (proximè enim & secũdum domesticos vos à se diligi dicet) audire est operæpretium. Auspicabor autem ab iis, quæ in nos admisit. Patrem cum accusaret, Iudices, ac violatarum legum reum faceret: insidias pueru, de quo decretum scriptum erat, fieri dicebat, in quo pater victum Charidemo Isomachi filio decreuerat: asserẽs, si in paternas ædes rediisset puer omnes opes, quas Aeschylus, à quo erat adoptatus, ei dederat, amissurum: idque falsò. Nemini enim vnquam adoptato, Iudices, id accidit: & horum omnium autorem Polyeuctum extitisse dicebat, qui pueri matrem haberet in matrimonio, atque ipse pueri opes concupisceret. Irati autem iudices ob ea dicta, & opinati, ipsum quidem decretum & præmium legibus esse consentaneum, reuera autem puerum pecunia fraudatum iri: patrem decem talentis mulctarunt, vt qui cum Polyeucto hæc moliretur: isti, vt pueri defensori crediderunt. Ac quæ in iudicio acciderunt: hæc & huiusmodi fuerunt. Vt autem bonus iste vir homines iratos esse animaduertit, & sibi, vt non omnino nefario, fidem haberi: arcessito Polyeucto diẽ apud prætorem dicit malæ tractationis, primámque sortitioné dat Mnesarchidæ* assessori. acceptis autem à Polyeucto trecentis drachmis, & atrocibus illis criminibus parvo ære venditis, ob quæ partim decem talentis mulctarat, destitit: actionéque, pupillo prodito, sustulit. Age vóca mihi horum testes.

Infectatiõ morũ Theocrinis, & actorum in repub. at vbi accusator suam quoq; causam agit.

TESTES

Quòd si diues fuisset pater, &, ô Iudices, ei mille drachmas numerare potuisset: omnino crimine violatarum legum fuisset liberatus. Tantum enim iste ab eo postulabat. Age voca mihi Philippidem Paniesem, ad quem dixit hæc Theocrines, & cæteros qui sciunt hæc ab hoc esse dicta.

TESTES.

Theocrinē igitur, Iudices, si quis ei mille drachmas dedisset, accusationē patris fuisse aboliturum: omnes vos credituros, etsi nemo testificetur, arbitror. Eundem autem multos alios arcessisse, & actione instituta præuaricatum esse, paruáque accepta mercede, recessisse: eos qui ei dederūt, ipsos vocabo: ne credatis ei, se obseruare legum violatores, gloriāti: & violatarum legum sublatis actionibus, corruere libertatem dictitanti. Hæc enim qui omnia vendunt, dicere solent. Voca mihi Aristomachum Critodemi filiū Alopecensem. Is enim dedit, vel potius in eius ædibus datæ sunt isti, incorruptæ fidei viro, duæ minæ cum dimidia, pro decreto quod Automedon in gratiam Tenediorum fecit.

TESTIMONIA.

Recita etiam cæterorū eiusdē generis ordine testimonia, & cùm Hyperidis, tum Demosthenis. Insignis enim est auaritiæ, à quibus nemo postulet nūmos, istum libentissimè accipere, vendentem accusationes.

TESTIMONIA.

Refutatio: Non propter eludē das accusationes, delatūesse Theocrinem.

Iste porrò statim dicet, propterea se esse delatum, vt ab ea desistit actione, quam contra Demosthenem & Thucydidem instituerit. Callidus enim est mentiendi, & nugarum artifex. Nos verò, Iudices, & hoc consideraūimus, vobísque demonstrabimus, nihil capere detrimenti rempublicam, siue, ita me amet Iupiter, ratum habeatur decretum Thucydidis, siue irritum fiat. Quanquam autem huiusmodi defensiones apud eos qui se pronunciaturos iurarunt secundum leges, proferri iniustum est: tamen ex ipsa statim accusatione cognoscetis, ad eludendam hanc delationem, accusationem illam pertinere. Recita accusationes has.

DECRETA. ACCVSATIONES.

Hæc decreta, Iudices, seu rata habeantur, seu damnétur (nam mea quidem id nihil interest) quid ciuitas aut lucri facit, aut damni? Equidem nihil arbitror, Tenedios enim aiunt nihil curare nostram ciuitatē, ídque per Theocrinem esse factum. Calumniis enim per istum appetit illis temporibus, quibus eorū alij Philippo, alij Athenienſibus studebant: cum audirēt iniquæ rogationis postulari decretum illud, quod Charinus ante decretum de tributo, Thucydide autor factum, accusarat, nec vllum esse rerum exitum: sed concedere populum, vt Tenedij tantum tributi penderent, quantum Chareti duci promisissent: istū autem impurum hominem pollicitum Charino proditori suam operam: quod necesse habuerunt, id fecerunt Ex vrgentibus enim malis id quod fuit minimū elegerunt. Quid verò probabile fuit, eos nostratib. moueri decretis: quibus optabilius fuit præsidia recipere, & Barbaris parêre, vestra societate relicta? Sed istius ferre improbitatem soli vos, opinor, potestis: alius Græcorum nemo. Non conuenire autē vel propter eas quæ recitatæ sunt accusationes, vel vllā aliā ob causā, violatis delationū legib. absolui Theocrinē: ex his etiā quæ dicta sunt, fermè perspicitur.

Digressio in oratorū reprehensionem, cū sui cōmendatione.

Μάρτυρες.

Εἰ τοίνυν εὔπορος ἦν ὁ πατὴρ, καὶ δυνατὸς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πορίσαι χιλίας δραχμάς· ὅλως ἂν ἀπηλλάγη τῆς γραφῆς τῆς παρανόμων· τοσοῦτον δὲ αὐτὸν ἠτεῖτο τοσοῦτοι. καί μοι κάλει φιλιππίδην τὸν παιανιέα, πρὸς ὃν ἔλεγε ταῦτα Θεοκρίνης οὑτοσὶ, καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ συνίασιν τούτῳ ταῦτα λέγοντι. Μάρτυρες.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, Θεοκρίνης, εἴ τις αὐτῷ τὰς χιλίας δραχμὰς ἐδίδου τὴν γραφὴν ἀφεῖλετο, ἴστε καὶ τὸν παῖδα· ἠξιοῦμεν πάντας ὑμᾶς πιστεύειν. καὶ εἰ μηδεὶς ἐμαρτύρησεν. ὅτι δὲ πολλοὺς ἑτέρους προσκαλεσάμενος καὶ γραψάμενος καθυφῆκε, καὶ μικρὸν ἀργύριον λαμβάνων ἀπαλλάττεται· τοῖς δόντας ὑμῖν αὐτοῖς καλῶ· ἵνα μὴ πιστεύητε αὐτῷ λέγοντι, ὡς αὐτὸς φυλάττει τοῖς παρανόμοις γράφοντας· ἢ ὡς, ὅταν αἱ τῶν παρανόμων γραφαὶ ἀναιρεθῶσιν, ὁ δῆμος καταλύεται. ταῦτα δὲ οἱ πάντα πωλοῦντες λέγουσιν εἰθισμένοι εἰσί. κάλει μοι Ἀριστόμαχον Κριτοδήμου Ἀλωπεκῆθεν. οὗτος δὲ ἔδωκε, μᾶλλον δ' ἐν τῇ τούτου οἰκίᾳ ἐδόθη ἐκείνῳ ἡμιμναῖα τούτῳ τῷ ἀνδρὶ δοκιμωτάτῳ καὶ πιστοτάτῳ, ὃ αὐτομέδων ἐχαρίσατο τοῖς τενεδίοις.

Μαρτυρίαι.

Λέγε δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἐφεξῆς τὰς τοιαύτας μαρτυρίας, καὶ τὴν ὑπόθεσιν ἣν δημοσθένους· τοῦτο γάρ ὅσον ὑπόλοιπον, τὸ παρ' ὧν οὐδὲν ἂν εἰκὸς ἀξιῶσαι λαβεῖν τοῦτον ἥλιτε λαμβάνειν, πωλοῦντα τὰς γραφάς.

Μαρτυρίαι.

Οὗτος τοίνυν αὐτίκα φήσει διὰ τοῦτο τιμωρεῖν καθ' αὑτὸν γεγονέναι, ἵνα δημοσθένει μὴ ἐπεξελθῇ τιμωρῶν, ὃν ἐγράψατο αὐτὸν, μηδὲ θουκυδίδῃ· δῆλος γάρ ὅστις ψευσαμένου, καὶ μηδὲν ὑγιὲς εἰπεῖν. ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τότ' ἐπεσκεψάμεθα, καὶ δείξομεν ὑμῖν, οὐδὲν τιμωροῦντα βλαπτόμενον, οὔτε μὰ τὸν δία ἐὰν κύριον ἡγῆσθε τὸ ψήφισμα τὸ θουκυδίδου, οὔτ' ἂν ἄκυρον. καί τοι γε τὰς τοιαύτας ἀπολογίας οὐ δίκαιόν ἐστι φέρειν τοῖς κατὰ τοὺς νόμους ὀμωμοκόσι δικάσειν· ἀλλ' ὅμως ἐξ αὐτῆς τῆς γραφῆς αὐτίκα γνώσεσθε, διότι φέρομεν ἐστὶ τῆς ἐνδείξεως ἡ γραφή. Λέγε τὰς γραφὰς ταύτας.

Ψήφισμα. Γραφαί.

Τούτων τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἢ μενόντων κατὰ χώραν, ἢ ἀλόντων (οὐδὲν γὰρ ἐμοί γε διαφέρει) πότερα πόλις κερδαίνει, ἢ βλάπτεται; ἐγὼ μὲν οὐδὲν οἶμαι. τοῖς γὰρ τενεδίοις φασὶν οὔτε προσέχειν τὴν πόλιν τὸν νοῦν γεγονέναι διὰ θεοκρίνους τουτονί. συκοφαντούμενοι γὰρ ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ὑπὸ τούτου, ἐν οἷς οἱ μὲν ἐφιλιππίζον, οἱ δ' οὐκ ἐφιλιππίζον αὐτῷ, καὶ προσδιαβαλλόμενοι γεγράφθαι τὸ ψήφισμα παρανόμων, ὃ χαρῖνος ὕστερον ἐγράψατο· τοῦτο τὸ περὶ τῆς συντάξεως ὁ θουκυδίδης εἶπε, καὶ πέρας τῶν προσταγμάτων οὐδὲν γεγόνασιν. ἀλλὰ τὸν μὲν δῆμον συγχωροῦντα τιμωρῆσαι διδόναι τοὺς τενεδίους ὅσου χάριτι τῷ στρατηγῷ συνεχώρησαν. τοῦτον δὲ τὸν μιαρὸν παραδέξασθαι χαρίνῳ τῷ πρόδοτῃ ταῦτα πράττειν, ὅπερ ἦν ἀναγκαῖον αὐτοῖς, τοῦτ' ἔπραξαν. εἴλοντο γὰρ τῶν παρόντων κακῶν τὰ ἐλάττω. καί τοι τίς ἦν νομίζειν αὐτοὺς πάσχειν ὑπὸ τῶν ἐνθάδε γραφομένων, οἷς ἦν αἱρετώτερον φεύγειν ὑποδέχεσθαι καὶ βαρβάρων ἀκούειν, ὑμῶν ὑποστάντας; ἀλλ' οἶμαι τιμωρίαν τοῦτον πονηρίαν ὑμεῖς μόνοι δικαίαν φέρειν, ἄλλος οὐδεὶς τῶν ἑλλήνων. ὅτι μὲν οὖν οὔτε διὰ τὰς γραφὰς τὰς ἀνεγνωσμένας, οὔτε δι' ἄλλην αἰτίαν οὐδεμίαν ἄξιόν ἐστι παραβαίνειν τοὺς νόμους, τοῖς περὶ τῶν ἐνδείξεων, ἀφεῖναι θεοκρίνους κεδόν καὶ διὰ τῶν εἰρημένων φανερόν ἐστι. ἐγὼ

ἐγὼ δ' τὰς μὲν τούτων ψευδοκλήσεις, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὰς κατηγορίας, καὶ τὰς ψευδομαρτυρίας ταυτασὶ ἐξέλεγχε, οὐ λανθάνειν ὑμᾶς νομίζω. οὐ γὰρ ὀλιγάκις ἑωρᾶκατ' αὐτοὺς δεῖ μὲν τὸ δικαστηρίου καὶ τὸ βήματος ἐχθρεῖς εἶναι φάσκοντας ἀλλήλοις· ἰδίᾳ δ' ταυτὰ πράττοντας, καὶ μετέχοντας τῶν λημμάτων· καὶ ποτὲ μὲν λοιδορουμένους καὶ πλουτοῦντας αὐτοὺς τἀπόῤῥητα· μικρὸν δ' ὕστερον διαλειπόντας, τοῖς αὐτοῖς τούτοις συνδικοῦντας, καὶ τῶν αὐτῶν ἱερῶν κοινωνοῦντας. καὶ τούτων οὐδὲν ἴσως θαυμάσαι ἄξιόν ἐστι. φύσει τε γάρ εἰσι πονηροί, καὶ τοὺς τοιούτους ψευδομάρτυρας ὁρῶσιν ὑμᾶς ὑποδεχομένους. ὥστε τί κωλύει τούτοις αὐτοὺς χρωμένους ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, πειρᾶσθαι; ὅλως δ' ἔγωγε οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ πράγματος σκοπεῖσθαι, εἰ μὲν δίκαια λέγω, καὶ κατὰ τοὺς νόμους, βοηθεῖν μηδὲν ὑπολογισαμένους εἰ μὴ δημοσθένης ἐστὶν ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν νομίζειν κυριωτέρους δεῖν εἶναι τοὺς νόμους, οὓς σὺ τις τοῖς ὀνόμασι συμπλέξας τοῖς αὐτοῖς τούτοις ὑμῖν ψηφίσηται, μὴ ὅπως ἔτυχε λέγειν ἀλλὰ τοῖς αὐτοῖς, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον τοῖς ἀπείροις καὶ τοῖς νέοις βοηθεῖν, ὅσῳ περ αὖ ἧττον ἐξαπατήσαι ὑμᾶς ἐπιχειρήσουσιν. ὅτι δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἐγὼ καταπαύσω, καὶ φησάντων τινῶν μοι συναγωνιεῖσθαι προθύμως ἐξ τὰς τούτων ἑταιρίας, ἐκεῖνος δ' οὐδὲν ὑμῖν ἔσται. καλείτω ὁ κῆρυξ δεῦρο τὸν δημοσθένη· οὐκ ἀναβήσεται. τοῦτο δ' αὐτόν ἐστιν, οὐ τὸ ἐμὲ τοῦτο πεποιηκέναι τουτονί. ἀλλὰ τὸ τοῦτον καὶ τὸν ἀρτίως καλούμενον διαλελύσθαι, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἀληθὲς ἀναγκάσω μὲν μαρτυρεῖν καὶ κλητόν μαχον τὸν συναγαγόντα αὐτούς, καὶ διαλλάξαντ' ἐκ κυνοσάργους ψιλαγρότερον. οὐ μὴν ἐλαττόν γε τούτου σημεῖον ὑμῖν, ἀλλὰ μεῖζον ψεύδομαι, δι' ὃ τοῦτ' ἔστιν ἀληθές· ὃ πάντες ἀκούσαντες ὁμολογήσετε. ἐκεῖνος γὰρ οὗτοσὶ τοῦτον διώκων ψευδομαρτύρων τὸν μάρων, ὡς αὐτίκα φησί, καὶ τῷ νεῷ αὐτῷ κακὸν αἶπον, φανερῶς ἀφῆκε τῆς γραφῆς, ἐφ' ᾗ δέκα τάλαντα ἐπεγράψατο τίμημα. πῶς; οὐδὲν καινὸν διαφερόμενος, ἀλλ' ὅπερ ἕτεροί τινες τῶν ὁμοίων τοῦτον τὸν μὲν δημοσθένη τὰς ὑποσχέσεις ἐποιήσατο, καλουμένης τῆς γραφῆς, ὡς νοσοῦντα, τὸν ἐκεῖνον, καὶ λοιδορούμενον αἰσχίνῃ, τοῦτον δ' ἔστιν τὸν ἐλθόντ' εἶασε· καὶ οὔτε τότε αὐτὸν ὑπεμίμνησκεν, οὔθ' ὕστερον ἐπήγελεν. ἆρ' οὖν πειρασόμεθα οὕτοι φανεροὺς ποιῆσαι ὑμᾶς, τοῖς ψευδομάρτυσι τούτοις ὡς ἐλθοῦσι; λέγε τὰς μαρτυρίας.

A Ego verò causas istorum, Iudices, & accusationes, & simulatas istas simultates, non latêre vos existimo. Neq; enim raro vidistis eos in foro & suggesto præ se ferre inimicitias: priuatim autem colludere, partirique largitiones: atque aliquando conuiciari inter se, & extremis inuicem probris afficere: paulo pòst*, dies festos vnà agitare, & sacra habere communia. Neque horum fortasse quicquam est miratu dignũ. Nam & natura sunt improbi, & tales velitationes vident à vobis approbari. Quare quid verat, quo minus his artibus decipere vos instituant? Dẽique decêre vos opinor, Iudices, illud spectare, si æqua dicam & cõsẽtanea legibus ipsa de re, vt opitulemini: neq. intueamini, an is qui accusẽt, nõ sit Demosthenes, sed adolescentulus: neque plus tribuatis legibus, si quis eas verbis exornatas vobis exhibeat, quã si qui quomodocunque explicent: sed parem, atque eandem. Tantóque magis imperiti & adolescentes adiuuandi sunt, quantò minus vos deceperint. Nam contrariũ esse factum, & non istũ, sed me factionib. pressum, & à quibusdã qui receperãt, se à me statutos, propter B istorum conspirationes esse proditum, non istum, perpiscuum vobis erit. Vocet præco hic Demosthenem: non ascendet. Eius autem rei causa est non hæc, quòd à quibusdam adductus, istum detuli: sed quòd ille, & is qui modo vocabatur, inter se trãsegerunt. Quod vt verum esse constet, dicere testimonium cogam Clinomachum, qui eos reconciliauit, & Eubulidem, qui in Cynosarge interfuit. Neque verò signum vobis hoc minus, sed maius proferam, vnde constet hoc esse verum: quo audito, mihi omnes assentiemini. Theocrines, qui violatarum legum accusat impurum illum, vt quamprimum dicet, & istorum ei malorum autorem: palàm ei remisit id crimẽ quod decem talentis æstimarat. Quî? nihil id quidẽ noui, sed idem facit, quod alij quidam istius similes egerunt. Nam Demosthenem, pronunciata actione, iurauit quidam ægrotare: cum is ambularet, atque Aeschini conuiciaretur. Eũ verò inimicum iste misC sum fecit, & neque tunc iusiurandum dedit, neque deinceps ei denunciauit. Nónne euidenter isti fucum vobis faciunt, qui eos vt inter se inimicos audiatis? Recita testimonia.

TESTIMONIA.

Proinde iustum est, Iudices, neque vos eos audire velle, qui se Theocrini ex odio Demosthenis patrocinari profitentur: iubere potius, siquidem reuera inimici sint, vt eum illi accusent, neque contraria legibus scribere patiantur. Sunt autem & ipsi eloquentes, & plus apud vos habent autoritatis: sed non facient hoc. Quamobrem? Quia se dicent inimicos esse cum non sint inimici, sed istorum inimicitias vos mihi certius exposueritis quàm ego vobis. Libens autem coram vobis, Theocrinem percontarer, si mihi aliquid æqui responderet: quid nam faceret (quando id suum munus esse dicit, vt eos qui contraria legibus decernunt, coherceat) si quis apud omnes ciues oratione habita & probata, decerneret: licere ignominiosis & ærariis accusare, indicare, deferre, ea deniq; agere quæ nũc leges eis interdicũt: nũquid decreti autorẽ violatarũ legũ accusaret necne? Nã si dicat, se nõ esse accusaturũ: est ne habẽda ei fides, se eos, qui scribãt cõtraria legib. obseruare

Dilẽma in Theocrinis accusationes: & refutatio eadem illatio nis de inscriptione inærariis.

iactitanti? Sin accusaret: quid iniquius, quàm alio autore intercedere, ne id decretum, quo * ea potestas detur omnibus, ratum fieret: & accusatione instituta perspicuè ascribere, rem esse legibus interdictam: nunc istum ipsum factitare accusationes, cùm id neque à populo impetrarit, neque rem publicè deliberandum proposuerit, legibus id vetantibus? Statim autem dicet, iniquè secum agi, si hæc sibi facere non liceat: legúmque seueritatem, quibus futurus sit obnoxius, si damnetur, commemorabit: leges autem nō curabit: sed tantam sibi dari à vobis licentiam postulabit, quantam nemo vnquam petere fuit ausus. Nā quod ad delationem attinet: neque Theocrinem neque defensorum eius vllum, quicquam æqui allaturum, ferè omnes vos scire existimo. Fore autem arbitror, vt dicere instituant, nec licere deferri quēquā eorum, qui in arce non sint inscripti: neque in ærariis eos habendos esse, quorum nomina nemo tradiderit exactoribus. quasi verò vos legem ignoretis, quæ debere ab ea die iubet, à qua damnatus sit, siue legem, siue decretum violarit? aut non omnibus notum sit, multis modis deberi ærario, & eos qui legibus parare velint, soluere? id quod ex ipsa lege perspicitur. Age denuò mihi cape legem hanc.

LEX.

Audis-ne, tu impura bellua, à qua die debuerit, aut legem violarit? Sed eos illam quoque legm ostensuros esse vobis audio, quæ delere iubet inscriptos, si mulcta soluta fuerit: & rogaturos, quomodo mulcta eorum, qui non inscripti sint, deleri possit? Quasi verò ea non de inscriptis lata sit: de non inscriptis, & debentibus autem lex illa, quæ iubet ex ea die debere, à qua mulctatus sit, legémve aut decretum violarit? Quid igitur non neglectæ scripturæ, inquit, me accusas, qui cum debeam, non sim inscriptus? Quia lex non in eos qui debent, & inscripti non sunt, neglectæ scripturæ dat actionem: sed in eos, qui quamuis inscripti, non soluta reipublicæ mulcta, delecti fuerint. Cape legem, ac recita.

LEX.

Auditis legem, Iudices, apertè dicere, si quis ærarius, non soluto reipublicæ debito deleatur, dari in eum actionem expunctionis apud Sexuiros: non in eum qui debet, nec inscriptus est: sed deferri eum, & aliis pœnis mulctari iubere? Sed quid tu me omnes vlciscendi inimicos vias edoces, ac non potius eam rationem, qua es adductus in iudicium, refutas? Mœrocles certè qui decretum in eos fecit, qui mercatores iniuriis afficiant, nec vobis tantum, sed sociis etiam persuasit, ineundam esse rationem, qua facinorosis resistatur: statim adeò contra decreta sua defendere Theocrinem non erubescet, neque suadere vobis dubitabit, tam apertè conuictum de iniustis mercatorum delationibus, vt absoluatis, atque impunè dimittatis: non aliter quàm si propterea censuissel piratarū grassationibus obsistendum, vt qui nauigant, superato maris periculo, istis in portu pecuniā pēderēt: aut mercatorum aliquid interesset, vitato Macro in Theocrinē incidere. Ego verò quę inter nauigādū ac cidūt nō vobis, sed ducibus lōgarūq. nauiū prętectis ascribēda censeo. Quæ verò in Pirętо, & apud magistratus, vobis, qui hæc omnia in potestate habetis.

In Mœroclem patronum Theocrinis.

γράφοντας; εἰ ὃ γράψας τὰ, πῶς οὐδεινὸν ὄζιν, ἐτέρου μὲν γράψαντος, κωλύειν αὐτὸν ἔχειν τὸ ψήφισμα, ἵνα * πάντας τοῦτο ποιῶσι, καὶ, γράφειν ἀπενεγκόντα ὧδε γεγραμμένον σαφῶς, τοῖς νόμοις κωλύειν τὸ πρᾶγμα· νυνὶ δ' αὐτὸν τοῦτον μήτε πείσαντα τὸν δῆμον, μήτε κοινὸν τὸ πρᾶγμα κατασήσαντα, γράφασθαι, τῶν νόμων αὐτῷ ἀπαγορευόντων; καὶ δεινὰ * φησ' αὐτίκα δὴ μάλα πάσχειν, εἰ μὴ ταῦτ' ἐξέσται ποιεῖν αὐτῷ· ἃ διέξεισι τὰς ὑπὲρ τῶν νόμων τιμωρίας, ἃς οὐ νοεῖ, ἀλλ' ἡγήσεται τὸν νόμων μὴ * φροντίζειν. ἀλλ' ἀξιοῖ αὐτῷ τηλικαύτην δωρεὰν δίδοσθαι παρ' ὑμῶν, ὅσην οὐδὲ αἰτῆσαι τολμήσειεν ἂν εἷς. ὅτι μὲν οὖν ὧδε τῆς ἐνδείξεως οὐδὲν ἐξῆν δίκαιον λέγειν ἔστι θεοκρίνης, οὔτε τῶν ὑπαρτούτων λεγόντων οὐδείς, οἶδον πάντας εἰδέναι νομίζω. οἶμαι δ' αὐτοὺς ὑπολήψεσθαι λέγειν, ὡς ἀδεὶ εἰσὶν ἐνδείξεις τέτταρες, ὅσοι μὴ ἐν ἀκροπόλει * ὑπογεγραμμένοι εἰσὶν· οὐδ' ἐπὶ δίκαιον τούτους ὑπολαμβάνειν ὀφείλειν, ὧν ἀδεὶς ὧδε δέδωκε τοῖς πράκτορσι τὰ ὀνόματα· ὥσπερ ὑμᾶς ἀγνοήσαντας τὸν νόμον, ὃς ὀφείλειν ἀπ' ἐκείνης κελεύει τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἂν ὀφείλῃ, ἢ ὧδε γραφῇ τὸν νόμον, ἢ τὸ ψήφισμα· ἢ ἃ πᾶσι δῆλον, ὅτι πολλαχοῦ καὶ ὀφείλεται τῷ δημοσίῳ, καὶ ἐκπίνουσιν οἱ βουλόμενοι τοῖς νόμοις πειθεσθαι, καὶ ἔστ' ἐξ αὐτοῦ τὸ νόμου δῆλον. καί μοι λάβε τὸν νόμον τοῦτον πάλιν.

Νόμος.

Ἀκούεις, ὦ μιαρὸν σὺ θηρίον, τί κελεύει, ἀφ' ἧς ἂν ὀφείλῃ, ἢ τὸν νόμον ὧδε γραφῇ; ἀκούω τοίνυν αὐτοὺς κἀκεῖνον ὑμῖν μέλλειν δεικνύναι τὸν νόμον, ὃς ἀπαλείφειν κελεύει τοὺς ἐγγεγραμμένους ἀπὸ τοῦ ὀφλήματος, καθ' ὅτι ἂν ἐκπίνῃ, καὶ ἐρήσεσθαι, πῶς ἀπὸ * τούτου ἐγγεγραμμένους ἀπαλείφουσιν; ὥσπερ οὐ τοῦτο μὲν τῷ ἐγγεγραμμένων τὸν κείμενον, τοῦτο δὲ τῷ μὴ ἐγγεγραμμένων, ὀφειλόντων δ' ἐκεῖνον, ὃς κελεύει ἀπ' ἐκείνης ὀφείλειν τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἂν ὀφείλῃ, ἢ ὧδε γραφῇ τὸν νόμον, ἢ τὸ ψήφισμα. πόσου οὐκ ἀγραφίᾳ μέ φησι γράφῃ τὸ ὀφείλοντα καὶ μὴ ἐγγεγραμμένον; ὅτι ὁ νόμος οὐ κεῖται τοῖς ὀφείλουσιν ἢ μὴ ἐγγεγραμμένων ἢ μὴ ἐγγραφέντων κελεύει τὰς γραφὰς τὰς ἀγραφίου εἶναι· ἀλλ' οἵτινες ἂν ἐγγραφέντες, καὶ μὴ ἐκπίσωσι τῇ πόλει τὸ ὄφλημα, ἐξαλειφθῶσι. καί μοι λάβε τὸν νόμον, καὶ ἀνάγνωθι.

Νόμος.

Ἀκούετε τοῦ νόμου, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἀγαθὸν λέγει, ἐάν τις τῷ ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ, μὴ ἐκπίσας τὸ ὄφλημα τῇ πόλει, ἐξαλειφθῇ εἶναι κατ' αὐτὰς τὰς γραφὰς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, τὰς ἀγραφίου, καὶ οὐ κατὰ τοῦ ὀφείλοντος καὶ μὴ ἐγγεγραμμένου· ἀλλ' ἐνδείξιν κελεύει καὶ ἄλλας τιμωρίας κατ' αὐτοῦ εἶναι. ἀλλὰ σὺ τί διδάσκεις με πάντας τοὺς ξένους, οἷς ἔξεστι πωρεῖσθαι τοὺς ἐνθένδε· ἀλλ' οὐ καθ' ὃν εἰσελήλυθας, τρόπον ὑπολογήσομαί σοι κλῆς τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ γράψας τὸ ψήφισμα κατὰ τῶν τοὺς ἐμπόρους ἀδικούντων, καὶ πείσας οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συμμάχους φυλακήν τινα τῶν κακούργων ποιήσασθαι, οὐκ ἀφίσταται αὐτίκα μάλα λέγων ὑπὲρ θεοκρίνους, ἐναντία τοῖς αὐτοῦ ψηφίσμασιν. ἀλλὰ τολμήσει πείθειν ὑμᾶς, ὡς χρὴ τοὺτο φανερῶς ἐξελεγχθέντων φάσκειν ποιοῦμεν ἀδίκως κατὰ τῶν ἐμπόρων, ἀφεῖναι, καὶ μὴ τιμωρήσασθαι ὥσπερ οὗτος τούτου γράψας καθαρὰν εἶναι τὴν θάλατταν, ἵνα σωθέντες οἱ πλέοντες ἐκ τοῦ πελάγους, ἐν τῷ λιμένι τούτοις χρήματα ἀποτίνωσιν· ἢ διαφέρειν τι τοῖς ἐμπόροις, ἂν μακρὰν διαφυγόντες θεοκρίνην πείσωσιν. ἐγὼ δ' οἶμαι τὴν μὲν καὶ πλοῦν μηνυόντων οὐχ ὑμᾶς, ἀλλὰ τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς τοῖς μακροῖς πλοίοις ἀποδοῦναι εἶναι. τὴν δ' ἐν τῷ πειραιεῖ, καὶ πρὸς ταῖς ἀρχαῖς, ὑμᾶς οἷ τούτων κύριοι ἀπαίτειν ἐστὶ δίκαιον

δὸ δ' μᾶλλόν ἐστι τηρητέον τοὺς ἐνθάδε ὠδικηκόσι τοὺς νόμους τοὺς ἔξω τοῦς ψηφίσμασιν οὐκ ἐμμενόντων· ἵνα μὴ δοκῆτε αὐτοὶ πρᾴως ἔχειν τοῖς παρανομήμασιν φέρειν, καὶ συμφοράν τούτοις ὧν πεπόνθασιν. οὐ γὰρ δήπου μικρὸν μοι, ὦ Μοιροκλεις, καὶ τὸ σὸν ψήφισμα δέκα τάλαντα νῦν εἰσπράξομαι, ὅτι τοὺς λῃστὰς ὑπεδέξατο τουτονὶ ἢ ἀφήσομεν ὃς δ' τὸ σὸν ψήφισμα, καὶ τοὺς νόμους, οἷς οἰκοῦμεν τὴν πόλιν, ὠδικηκέναι· καὶ τοὺς μὲν τὰς νήσους οἰκοῦντας κωλύσομεν ἀδικεῖν, ἐφ' οἷς ὑμεῖς δεῖ πλησθέντας, ἀναγκάσετε τὰ δίκαια ποιεῖν· ὑμᾶς δὲ τοὺς μαροὺς, οἷς αὐτὸ δεῖ καθημένους τουτουσὶ καὶ τοὺς νόμους ὀπηδεῖναι δίκαιον, ἐάσουσιν. οὐκ ἄν γε σωφρονεῖτε. λέγε τὴν στήλην.

Στήλη.

Περὶ μὲν οὖν τῶν νόμων, καὶ τῶν ψεφισμάτων, οὐκ οἶδ' ὅπως δεῖ πλείω λέγειν. ἱκανῶς γάρ μοι δοκεῖτε μεμαθηκέναι· βούλομαι δ', δεηθεὶς ὑμῶν τὰ δίκαια ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς, καταβαίνειν, καὶ μὴ ἐνοχλεῖν ὑμῖν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθεῖν οἰόμενον δεῖν τῷ πατρί, καὶ τοῦτο δίκαιον νομίζων εἶναι· τὴν ἐνδειξιν ταύτην ἐποιησάμην, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς εἶπον· οὐκ ἀγνοῶν, οὔτε τοὺς βλασφημεῖν βουλομένους, ὅτι λόγοις δυνήσονται τοὺς δικαίους τὴν ἐμὴν ἡλικίαν· οὔτε τοὺς ἐπαινέσοντας καὶ σωφρονεῖν με νομιοῦντας, εἰ τὸν ἐχθρὸν τοῦ πατρὸς τιμωρεῖσθαι προαιρούμενον· ἀλλ' ἡγούμενον ταῦτα μὲν οὕτως, ὅπως ἂν τύχοι, πρὸς τοῖς ἀκουσομένοις συμβήσεσθαι· ἐμοὶ δ' τὸ προσταχθὲν ὑπὸ τοῦ πατρός. ἄλλως τε καὶ δίκαιον ὄν, τοῦτ' ἔδει ποιητέον. πότε γὰρ δεῖ με καὶ βοηθεῖν αὐτῷ; οὐχ ὅταν ἡ μὲν τιμωρία τῷ τοῖς νόμοις ᾖ, μετέχων δ' αὐτὸς τυγχάνω τῆς τοῦ πατρὸς ἀτυχίας, μόνος δ' καταλελειμμένος ὁ πατήρ; ὅπερ νῦν συμβέβηκε. πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις ἀτυχήμασι, καὶ τοῦθ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, συμβέβηκε. παρεσκεύασι μὲν ἡμᾶς ἅπαντες, καὶ συναγελάσθαι φασὶ τοῖς ληφθεῖσιν, καὶ δεινὰ πεπονθέναι λέγουσι, καὶ τοῦτον ἔδει σχολὴν τῇ ἐνδείξει συμφοίτησιν ἢ οὐδεὶς ἐθέλει τῷ εἰπόντων, οὐδ' φησιν ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι φανερῶς. οὕτως ἅπαντ' ὠδή πως τὸ δίκαιον ἰσχύει τῆς παῤῥησίας. πολλὰν δ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δέ τουτονὶ θεοκρίνου ἀτυχημάτων ἐν οὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ συμβεβηκότων· οὐδενὸς ἅπαντ' ὄντι τὸ νῦν συμβαῖνον· ὅπου τὰ δεινὰ, καὶ τὰ ὠδικημένα τοὺς νόμους πεπονθότα θεοκρίνει, τῷ μὲν παῖδι τῷ πεπονθότι καὶ δικαιοῦντι αὐδικάσασθαι πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ἀνάγκης ἡσυχίαν ἀγητέον ἔδειν· οἱ δὲ νόμοι τοῦτο κελεύουσιν. ἐμοὶ δ' τῷ πάντων τούτων ὑστερίζοντι λεκτέον. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις τοῖς τηλικούτοις οἱ πατέρες βοηθοῦσιν, ὥστ' δ' ἐν ἐμοὶ νῦν ἔχει τὰς ἐλπίδας· τοιοῦτον οὖν ἀγωνιζόμενοι ἀγῶνα, δεόμεθ' ὑμῶν ὑπακουεῖν, ἡμῖν, καὶ δεῖξαι πᾶσιν, ὅτι κἂν παῖς, κἂν γέρων, κἂν ἄλλως ἰδιώτου ἡλικίαν ἔχων ἥκει πρὸς ὑμᾶς, τοῖς νόμοις, ὥστ' τύχῃ πάντων τῷ δικαίων, καλὸν γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήτε τοῖς νόμοις, μήθ' ὑμᾶς αὐτοῖς ὅπως τοῖς λέγουσι ποιεῖν, ἀλλ' ἐκείνοις ἐφ' ὑμῖν· καὶ χωρὶς κρίνειν τοὺς τ' δι' καὶ σαφῶς, καὶ τοὺς τὰ δίκαια λέγοντας. ἐμοὶ γὰρ τάττειν τὴν ψῆφον ὁμωμόκατε οἶσθ'. οὐ γὰρ δὴ πείσει ὑμᾶς οὐδεὶς, ὡς ὑπολείψουσιν οὗτοι οἱ ῥήτορες. εἰσὶ δ' οἳ φασὶ τοῦτο χεῖρον ἡ πόλις οἰκήσει. τοὐναντίον γὰρ, ὡς ἐγὼ πρεσβυτέρων ἀκούω, τότε φασὶν ἄριστα πράττειν τὴν πόλιν, ὅτε μέτριοι καὶ σώφρονες ἄνδρες ἐπολιτεύοντο, πότερα γὰρ συμβούλους δεῖ τοὺς αὐτοὺς ἀγαθοὺς; ἀλλ' οὐδὲν τῷ δήμῳ λέγουσιν· ἀλλὰ τοὺς ἐκεῖθεν γραφόμενοι χρήματα λαμβάνουσιν. ὃ καὶ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ζημίας δὲ τοῦ συκοφαντεῖν, οὐ φασὶ λαμβάνειν πρὸ τῆς πόλεως. καὶ πρὶν προσελθεῖν πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν

A Quare magis cauendi sunt, qui hîc leges violãt, quàm qui foris decreta negligunt, vt ne ipsi æquis ferre animis ea quæ fiunt, & scelerum horum esse conscij videamini. Nec enim, cum à Meliis, ô Mœrocles, ex tuo decreto decem talenta ob receptos piratas exigamus istum absoluemus, qui & tuum decretum & leges quæ ciuium consociationem tuentur, violauit: neque cum insularium iniurias prohibeamus (qui vt iustitiam colant, classe missa cogendi sunt) vos nefarios, quibus in hoc consessu mulctã irrigare debent, hi absoluent. Minimè verò, si sapitis. Recita columnam.

COLVMNA.

Ac de legibus ipsáque re haud scio plura dicere quorsum attineat. Satis enim vos ea cognosse cẽseo. Volo aũt æqua re pro me ipso & patre à vobis orata, descẽdere, neque vobis diutius facessere negocium. Ego, Iudices, cũ patri opitulãdũ, idq. iustũ esse putarẽ, nomen istius detuli, vt dixi initio: non ignorans & iis qui vituperare volent suppetitura verba, quibus ætatem meam calumnientur: & laudaturis, qui me prudenter facere putabunt, qui vleisci paternum hostẽ instituerim. Verum hæc, vt fortuna tulisset, sic apud auditores euentura existimaui: mihi autem mandatum patris, iustũ præsertim, esse exequendum. Quãdo enim ostenderem me ei opitulaturum? nõ cũ vindicta legibus conceditur? cùm ego sum particeps paternæ calamitatis? cùm solus pater est derelictus? id quod modò accidit. Nã præter alia infortunia nobis & hoc, Iudices, euénit, vt cùm omnes nos instigarint, nostram sortem miserati, & iniquè nobiscum esse actum dixerint, & istum delatione teneri affirmarint, eorũ nemo tamẽ nobis opitulari velit, neque se velle suscipere inimicitias, palàm profiteantur. Adeò plus apud plerosque valet metus, quàm iustitiæ respectus. Cũ autem, Iudices, per Theocrinem multæ nobis calamitates tempore haud exiguo datæ sint: nulla maior est ea quæ nũc accidit, quòd facinora Theocrinis legúmque violationes, pater, qui & læsus, & demonstrare posset, silentio tegere necesse habet. leges enim ita præcipiunt: mihi verò, cuius facultas his omnibus impar est, verba facienda sunt. Ac aliis adolescentibus patres opem ferunt: hic verò in me spem habet collocatam. Tali igitur certamine conflictantes, vos precamur, vt nobis opitulemini, & omnibus ostendatis, siue puer, siue senex, siue quacunque ætate quispiam ad vos confugerit: & ad leges: ei vestram iustitiam esse præsidio. Honestũ est etenim, Iudices, neque vos, neq. leges in oratorum, sed illos in vestra esse potestate, discriménque constitui inter eos, qui bene & perspicuè, & inter eos qui æqua dicũt. Nam de ea re vos pronũciaturos, iurati estis. Neque enim quisquam vobis persuadebit, propterea defuturos istius generis oratores aut propterea peius actum iri cum republica. Contrà ego è natu maioribus audio, tum floruisse maximè rempublicam, cum à modestis & prudentibus viris regeretur. Nunquid enim consiliarios istos esse bonos inuenietis? At nihil populo dicunt: & iis qui populo consulunt, accusandis locupletantur. idque admiratione dignum est, cũ calumniando vitam sustẽtent, dicere eos, se nihil accipere è publico, qui antequam ad vos se contulisset:

Excusatio suæ accusationis, & cõmiseratio.

Infectatio calũniatorum, quorum mos insuetus ineuitabilis.

inopes:nunc ditati, nullam vobis gratiam habent: sed passim dictitant, quàm inconstans sit populus, quàm intractabilis,quàm ingratus: perinde ac si vos per eos ditemini, non ipsi per populum. Atque iurè adeò talia dicunt, cùm vestram ignauiam videant, qui neminem vt eorum merebatur improbitas, punieritis: sed aures eis præbeatis, dicentibus: populi salutem pendêre ab accusatoribus & calumniatoribus:quibus non aliud genus est pestilentius.Quē enim ab istis præstari reipublicæ vtilitatem reperias? Delinquentes isti nimirum puniunt, & propter hos illi sunt pauciores?Non vtique,Iudices, sed plures etiam.Nam qui facinus aliquod animis agitant, cum sciant,istis etiam aliquid esse de præda impertiendū: necessariò plus aliis eripere instituunt, vt non sibi solùm, sed istis etiam sumptus suppetant. Ac à cæteris quidem maleficis, qui iis qui in ipsos incidetūt nocent,&res familiaris,custodibus adhibitis,seruari potest:& qui domi manet,nihil mali patitur:alij sola vigilantia malè cogitantium insidias vitare queunt. At quorsum abeas, vt ab istiusmodi calumniatorum metu immunis degas? Nam [illegible] in aliis iniuriis confugimus,ad leges,ad iudicia,ad testes,ad conciliabula:hæc illis quæstui sunt,in his vires ostentant suas.amicos existimant eos qui munerant:hostes,homines quietos & diuites.Recordamini igitur,Iudices,& improbitatis istorum,& maiorum nostroum.Quōrum Epichares,auus meus, Olympiæ pueros stadio vicit, coronámq.reipublicæ retulit, & apud maiores vestros cum bona existimatione diem suum obiit.Nos verò propter istum diis inuisum,hac ciuitate fraudamur,pro qua Aristocrates Scellij filius,auunculus Epicharis aui mei,cuius huic fratri meo nomen est inditum,multis & præclaris rebus gestis, bellum nostra vrbe gerente cum Lacedæmoniis, euersa Eetionea,in quam Critias cum cæteris tyrannis, Lacedæmonios recepturus fuit, castellum è quo oppugnabamur diruit, populúmq. restituit:non talia, qualia hæc sunt pericula subiens,sed eius generis,in quibus & mortem oppetere præclarum est:& conatus eorū, qui vobis insidiabantur,compescuit.Propter quem,si Theocrinæ similes essemus, iure nos conseruaretis: nedum, cum eo meliores simus, iustámque causam habeamus.Neque enim sæpè vos,his dicendis,obtūdemus.sic enim iste nobiscum egit, vt, quod & initiò dicebam, ne spes quidem vlla nobis sit reliqua vel peregrinis concessæ libertatis.Vt igitur,si nihil aliud,vel hoc solatium habeamus,vt & istum coherci tum videamus, nos adiuuate. Miseremini eorum, qui è nostra familia mortem pro republica oppetierunt.Cogite eum ad ipsam delationem respondere, & tales in eius causa vos præbete,iudices, qualis iste nostri fuit accusator:qui deceptis iudicibus, mediocrem aliquam infligere mulctam patri noluit, me multū obtestato, & ante eius genua suppliciter prouoluto:sed tanquam pater rempublicam prodisset,litem ei decem talentis æstimauit. Oramus igitur atq. obsecramus, vt iusta quæ sunt, decernatis. Heus tu, auxiliare nobis,si quid habes,& patrocinare.Ascēde.

Meritā maiorū,& cōmiseratio, cum insectatione aduersarij.

A ἔχοντες,νυῦ δ' ὑπερορῶντες, οὐδὲ χάριν ὑμῖν ἔχουσιν· ἀλλὰ φθονοῦντες λέγουσιν, ὡς ἀβέβαιός ἐστιν ὁ δῆμος, ὡς δύσχρηστος,ὡς ἀχάριστος ὡς ὑμᾶς διὰ τούτους ὑπερορῶντας, καὶ τοὺς διὰ τὸν δῆμον. ἀλλὰ γὰρ εἰκότως ταῦτ' οὗτοι λέγουσιν, ὀρθοῦντες τὴν ὑμετέραν ῥαθυμίαν. οὐδένα γὰρ ἀξίως αὐτῶν τῆς πονηρίας τε πεπαύκασιν. ἀλλ' ὑπομένετε λεγόντων αὐτῶν, ὡς ἡ τοῦ δήμου σωτηρία διὰ τὴν γραφομένων καὶ συκοφαντούντων ἐστίν. ὧν γλίσχρος ἐξωλέστερον οὐδέν ἐστι. τί γὰρ αἱ πᾶσι τοῦτοι δοκοῦσι χρήσιμοι ὄντας τῇ πόλει; τοὺς ἀδικοῦντας νὴ Δι' οὗτοι κολάζουσι, καὶ διὰ τούτους ῥᾴστους εἰσὶν ἐκεῖνοι; οὐ δῆτα, ὦ ἄνδρες δικασταί,ἀλλὰ καὶ πλείους, εἰδότες γὰρ οἱ βουλόμενοι κακόν τι πράττειν, ὅτι τούτοις ἐστὶν ὑπὸ τῆς λημμάτων τὸ μέρος δοτέον· ἐξ ἀνάγκης μείζω πορισμοῦ ποιοῦσι παρ' ἄλλων ἁρπάζειν· ἵνα μὴ μόνον αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τούτοις ἔχωσιν ἀναλίσκειν.καὶ τοὺς μὲν ἄλλους, ὅσοι κακουργοῦντες βλάπτουσί τι τοὺς ἐντυγχάνοντας, * τοὺς μὲν οἴκοι φυλακὴ κατασήσαντας, σώζειν ἐστί. τοὺς δ' ἔνδον μένοντας τῆς νυκτὸς μηδὲν παθεῖν. τοὺς δ' ἐν ταῖς ὁδοῖς φυλαξαμένους ἔνεστι διασώσασθαι τὴν τῶν κακῶν τι βουλομένων ποιεῖν ἀπαλλαγήν. τοὺς δ' τούτους * συκοφαντοῦντας, τί χρὴ προδοθέντας ἀδείας ἀφεῖναι τούτων τυχεῖν; ἀφ' ἧς τὴν ἄλλων ἀδικημάτων καταφυγὴ τούτοις εἰσὶν ἐργασίαι, νόμοι, δικασταί, μάρτυρες, ἀγοραί. ἐν οἷς τὰς ἑαυτῶν ῥώμας ἅπασι δείκνυνται, φίλους μὲν τοὺς διδόντας νομίζοντες· ἐχθροὺς δὲ τοὺς ἀφεύγοντας καὶ πλείους, ἀναμνησθέντες οὗ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἧς τ' τούτων πονηρίας, ἧς τ' προγόνων τῶν ὑμετέρων, ὧν ἅπας χάρις μὲν ὁ πάππος ὁ ἐμὸς ὀλυμπάσι νικήσας παῖδας σάδιον, ἐστεφάνωσε τὴν πόλιν. ἧς δὲ τῆς ὑμετέρας προγόνοις, ἅπασι δόξαν ἔχων, ἐπολιόρκησεν. ὑμεῖς δ', διὰ τοῦτον τὸν θεοῖς ἐχθρὸν ἀποστεροῦμεθα ταύτης τῆς πόλεως, ἀφ' ἧς ἀριστοκράτης μὲν ὁ σκελλίου, θυ-

Merita maiorū,& cōmiseratio, cum insectatione aduersarij.

C ὧν ἅπαχάρις, τὸ πάππου τὸ ἐμοῦ, οὗ ἔχει ἀδελφὸς οὑτοσὶ τοὔνομα, πολλὰ καὶ καλὰ διαπεπραγμένον ἔργα,πολεμούσης τῆς πόλεως λακεδαιμονίοις,κατασκάψας τὴν ἠετιώνειαν, εἰς ἣν τοὺς λακεδαιμονίους ἤμελλον οἱ φεύγοντες ἀποδέχεσθαι, καθεῖλε μὲν τὸ ἀπτείχισμα, κατήγαγε δ' τὸν δῆμον,κινδυνωδῶν αὐτὸς οὐ τοιούτους κινδυνους,ἀλλ' ἐν οἷς καὶ παθεῖν τι καλὸν ἐστιν. ἔπαυσε δ' τοὺς ἀπολωλότας ὑμῖν. δι' ὃν εἰ θεοκρίνητό τῳ ὁμοίοι ὄντες ἐτυγχάνομεν,εἰκότως ἐσώζετ' ἂν ἡμᾶς, μὴ ὅτι βγτίους ὄντας τούτου, καὶ δίκαια λέγοντας· οὐ γὰρ πολλάκις ὑμᾶς ταῦτα λέγοντες ἐνοχλήσομεν. οὔτε γὰρ ἡμᾶς ἔδει διατεθεικέναι, ὥσθ', ὅπερ ἀρχὴν εἶπον, οὐδὲ βγπίδα εἶναι ἡμῖν μηδεμίαν τὸ μεταχεῖν τῆς καὶ τοῖς ξένοις διδομένης παῤῥησίας. ἵν' οὖν εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, ταύτῃ γ' ἐχωμεν ὠφελῆσαι, τό καὶ τὸν ὁρᾶν ἡσυχίαν ἄγοντα,βοηθήσατε δ' ἡμῖν. βγένεσθε τοῖς ὑπὲρ τῆς παῤῥίδος ἡμῶν τετελευτηκόσιν· ἀναγκάσατ' αὐτὸν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἐνδείξεως ἀπολογεῖσθαι· καὶ τοιοῦτοι γένεσθ' αὐτῷ δικασταὶ τῷ λεγομένων,οἷ ὃν ἐβούλετο ἡμῶν κατήγορος. ὃς ἐξαπατήσας τοὺς δικαστὰς,οὐκ ἠθέλησε τιμήσασθαι μείζου πρὸς τιμήματι τῷ παῤῥί,πολλ' ἐμοῦ δεηθέντος, καὶ τὸν ἱκετεύσαντος * θεοὺς τῶν γονάτων. ἀλλ' ὥσπερ τὴν πόλιν πεποιηκότι τῷ παῤῥί,δέκα ταλάντων ἐτιμήσατο. δεόμεθ' οὖν,ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ αἰτιολογούμεθα,τὰ δίκαια * ψηφίζεσθε. βοήθησον ἡμῖν ὁ δεῖνα εἴ τι ἔχεις,καὶ συμπεριπαράδηθι.

ΥΠΟ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΛΟΓΟΥ.

Καὶ τοῦτον τὸν λόγον ἐκ οἴονται δημοσθένους εἶναι, ὕπατον ὄντα, καὶ πολλαχῆ τῆς τοῦ ῥήτορος δυνάμεως ἐνδεέστερον. ὑποθέσιν δὲ ἔχει τοιαύτην. νόμου κελεύοντος ἐὰν ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ ξένη συνοικῇ, τὰ παιδία ταύτην. κρίνεται τοῦτον τὸν νόμον ὑπὸ νέαιραν ἥκει Θεόμνηστος, λέγων συνοικεῖν αὐτῷ στεφάνῳ γεγονυῖαν μὲν δούλην νεαιρέτης, ἐταιρήσασαν δὲ πολλοῖς· νῦν δὲ στεφάνῳ νόμῳ συνοικοῦσαν, καὶ πεποιῆσθαι παῖδας ἐξ αὐτοῦ. ὁ δὲ στέφανος οὐχ ὁμολογεῖ ταῦτα. ἀλλὰ συνεῖναι μὲν αὐτῇ φησιν, ὡς ἑταίρᾳ δέ, καὶ οὐ γυναικί· καὶ τοὺς παῖδας ἐκ τῆς ἑαυτοῦ. φεύγει ὅπερ ὁ καταίτορος, ἀπροστάσιον, ἐκ ὀλίγα τεκμήρια παρέχεται, ὡς γυναικὶ συνοικεῖν αὐτῇ· γίνεται τοίνυν ἡ κρίσις τοῦ λόγου συγκατική. δεῖ γὰρ οὐσίας τὸ ζήτημα, καὶ οὔτε περὶ ἰδιότητος, οὔτε περὶ ποιότητος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τοῦ λόγου Θεόμνηστος λέγει· ἔπειτα συνήγορος ἀπολλόδωρος καλεῖ, κηδεστὴν ὄντα ἑαυτοῦ· καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα παρίστησι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΛΟΓΟΣ.

ΠΟΛΛΑ μέν ἐστι παρακαλοῦντα ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρᾶσθαι νέαιραν τῷδε γραφῇ ταυτηί, καὶ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς. καὶ γὰρ ἠδικήμεθα ὑπὸ στεφάνου μεγάλα, καὶ εἰς κινδύνους τοὺς ἐσχάτους καταστήμεν ὑπ' αὐτοῦ, ὅ, τε κηδεστὴς καὶ ἐγὼ, καὶ ἡ ἀδελφὴ, καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμή. ὡς οὐκ ὑπάρχων, ἀλλὰ πεμωσούμενος ἀγωνοῦμαι τὸν ἀγῶνα τουτονί. τῆς γὰρ ἐχθρας φεύγειν δεῖ ὑπῆρξεν, οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν πώποτε οὔτε ἔργῳ, οὔτε λόγῳ κακὸν παθών. βούλομαι δ' ὑμῖν φράσαι πρῶτον, ἃ πέπονθα μὲν ὑπ' αὐτοῦ. ἵνα μᾶλλόν μοι συγγνώμην ἔχητε ἀμυνομένῳ· καὶ εἰδῆτε ὡς εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους κατέστημαι φεύγειν τε τῆς πατρίδος, καὶ φεύγειν ἀτιμίας. Ψηφισαμένου γὰρ τοῦ δήμου τῶν ἀθλοφόρων, ἀθλοφόρον εἶναι παρίωνα, καὶ ἐκγόνους τοὺς ἐκείνου διὰ τὰς εὐεργεσίας τὰς εἰς τὴν πόλιν ὁμογνάμων καὶ ὁ πατὴρ ἐγράφετο ὁ ἐμὸς τὴν τοῦ δήμου δωρεάν· καὶ ἔδωκεν Ἀπολλοδώρῳ, τῶν υἱέων τῶν ἐκείνου, θυγατέρα μὲν αὐτῷ, ἀδελφὴν ἐμήν· ἐξ ἧς Ἀπολλοδώρῳ οἱ παῖδες εἰσίν. οὗτος ὁ χρησθεὶς τοῦ Ἀπολλοδώρου φεύγει τὸν ἀδελφὸν τὸν ἐμόν, καὶ φεύγει ἡμᾶς ἅπαντας, καὶ κινδυνεύοντι τῇ ἀληθείᾳ οἰκείους ὄντα καὶ κοινωνεῖν πάντων τῶν ὄντων, * ἔλαβον καὶ ἐγὼ γυναῖκα, Ἀπολλοδώρου μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδῆν δ' ἐμαυτοῦ. φεύγει λιποτάκτης ὢν χρόνου λαγχάνει βουλεύειν Ἀπολλόδωρος· δοκιμασθεὶς ὢν καὶ ὀμόσας τὸν νόμιμον ὅρκον, συμβαίνοντος τῇ πόλει πολέμου τοιούτου καὶ τηλικούτου, ἐν ᾧ πάντα κατέστασιν ὑμῖν μείζους τῶν ἐλλιπόντων εἶναι). καὶ ἀναριθμηθέντος τὰ τε ὑμέτερα αὐτῶν κεκρικέναι, καὶ καταπεπολεμῆσθαι φίλιππον ἢ ὑστερῆσαι τῇ βοηθείᾳ, καὶ φεύγοντος τοὺς συμμάχους δι' ἀπορίαν χρημάτων, καταλυθέντος τὸ στρατόπεδον, τούτοις τ' ἀπολέσαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἕλλησιν ἀπίστους εἶναι) δοκεῖν, καὶ κινδυνεύειν φεύγειν τῶν λοιπῶν, φεύγειν τε λιμοῦ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἕλλησιν ἀπίστους εἶναι) δοκεῖν, καὶ κινδυνεύειν φεύγειν τῶν λοιπῶν, φεύγειν τε λιμοῦ, καὶ διψῆσαι, καὶ σκότου, καὶ χειμῶνος, καὶ μελλόντων στρατεύεσθαι ὑμῶν παντὶ μεθ', εἰς τε δίωσιν, καὶ εἰς ὅλωσιν

&penes populũ esse oportere putabat, vt is de suis suo arbitratu statueret: & iurarat se optima suasurũ esse populo Athienſium: vt vos omnes eo tempore testati estis. Latis enim suffragiis, nemo refragatus est, quò minus ea pecunia in stipendia militum conferretur. atque hodie etiam, si quando mentio incidit, confitentur omnes, cùm rectissimè dixisset, iniquè cum eo esse actum. Illi igitur, qui iudices verbis circumuenit, irascendum est, non circumuentis. Nam Stephanus id decretum violatarum legum reum fecit: & calumniandi gratia forum ingressus, falsis testibus productis, cum extra causam declamitasset, decretum damnauit. Quo perfecto si quieſcere voluisset: non grauiter ferremus: sed cùm litem æstimaturi iudices, calculos sumerent: orantibus nobis, vt veniã daret, noluit, sed quindecim talentis litem æstimauit, vt honorib. priuaret ipsum & liberos eius, & sororẽ meam, & nos vniuersos ad extremam inopiam redigeret, & penuriam omnium rerum. Nam res ei non omnino trium talentorum erat: vt tantam mulctam nõ posset soluere. Quæ si extremo senatus conuentu non soluerentur: duplicabatur: ita vt Apollodorus inscribendus esset triginta talentorum debitor. Quo inscripto in publicas tabulas, res Apollodori familiaris inscribenda fuit, vt publicata. ea autem diuendita, fortunis omnibus euersi essemus, & ipse, & liberi eius, & vxor, nos denique omnes. Altera præterea filia nuptum elocari haud potuisset. Quis enim ab ærario & egeno indotatam accepisset? In tanta igitur mala nos, nunquam læsus à nobis coniiciebat. Iudicibus autem, qui tum ius dixerunt, hoc quidem nomine magnam habeo gratiam, quòd eum tolli è medio non siuerunt, sed litem talento æstimarunt, vt ægrè posset soluere. Huic igitur iurè parem referre gratiam instituimus. Nec enim hac parte duntaxat nos euertere studuit: sed & è patria hunc eiicere voluit. Impegit enim ei falsum crimen, eum debuisse ærario ab annis quinque & viginti: profectúmq. aliquando Aphidnas, ad fugitiuum ibi quærendum: percussisse mulierẽ, quo ictu illa perierit: & aduocatis atque subornatis hominibus seruis, qui se Cyrenæos esse dicerent, cædis ei diem dixit apud Palladium: causámque egit Stephanus iureiurando dato, occidisse suis manibus Apollodorum eam mulierem: exitium imprecatus sibi, & generi, & familiæ: atque ob eam rem diris semetipsum deuouit, quæ neque facta fuit, neque visa ab eo, neque ex vllo mortalium audita vnquam. Deprehensus autem & in periurio & falso crimine intentato, cum etiam liqueret, eum à Cephisophonte & Apollophane mercede esse conductum, vt aut eiiceret Apollodorum, aut honoribus priuaret, accepto argento: pauca suffragia de quingentis consecutus, abiit periurus, atque improbitatis opinionem lucrifecit. Cogitate igitur ipsi, iudices, & apud vestros animos reputate, quo in loco res meas futuras fuisse credendum sit, si quid Apollodoro eorum luere accidisset, quæ Stephanus in eum instruxerat, siue in priore, siue in posteriore iudicio? quod in dedecus, quámve in calamitatem non incidissem? Cùm me igitur hortarentur omnes seorsim, méque conuenirent, vt ad vltionem iniuriarum eius conuerteremur, & vt hominem omnium ignauissimum incesserent, si

Propositio per cõgeriem, ascito patrono Apollodoro.

A κύριον δ' ἡ ἡμέρα δεῖν τὸν δῆμον ἔδωκε τῷ αὐτῷ ὅ, τι αὖ βούλη) προέξας ὁμωμοκὼς ἃ τὰ βέλτιστα βουλεύσειν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων· ὡς ὑμεῖς πάντες ἐμαρτυρήσατε ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ. ἐγὼ μὲν γὰρ τῆς ἐγχειροτονίας, οὐδεὶς ἀπεχειροτόνησεν, ὡς οὐ δεῖ τοῖς χρήμασι τούτοις στρατιωτικοῖς χρῆσθαι. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν αὐτοῦ λόγος ἐστίν, ὃν πάντων ὁμολογεῖται, ὡς τὰ βέλτιστα εἰπών, ἄδικα πάσχει. πρὸς οὓς ἐξαπατήσαντα τῷ λόγῳ τοὺς * δικαστὰς, δίκαιον ὀργίζεσθαι, οὐ τοῖς ἐξαπατηθεῖσι. γραφόμενος γὰρ παρανόμων τὸ ψήφισμα στέφανος οὗτοσί, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, ὃν ἐβούλῃ, ψευδεῖς μάρτυρας παράγων, ἐξ ὧν τῆς γραφῆς πολλὰ κατηγόρει, εἷλε τὸ ψήφισμα, καὶ τὸ μὲν εἰ αὐτῷ ἐδόκει ἐξαφεῖλεσθαι, οὐ χαλεπῶς φερόμην. ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τὸ τιμήματος ἐλάμβανον τιμὼ ψῆφον οἱ δικασταί, δεομένων ἡμῶν συγχωρῆσαι, καὶ οὐκ ἤθελεν· ἀλλὰ
B πεντεκαίδεκα τάλαντων ἐτιμᾶτο, ἵνα ἀτιμάσῃ αὐτὸν καὶ παῖδας τοὺς ἐκείνου. καὶ τιμὼ ἀδίκῳ τιμὼ ἐμέ, καὶ ἡμᾶς ἅπαντες εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν κατέστησε, καὶ οἰκίαν ἀπάντων. ἡ μὲν γὰρ οὐσία, οὐδὲ ἑξήκοντα τάλαντα πάνυ πολλῶν, ὥστε συνθεῖναι ἐκπέσαι τοσοῦτον ὄφλημα μὴ ἐκπεσόντος· ἢ τὸ ὀφλήματος ὅσῃ τῆς ἐνάτης ὀρυτανείας, διπλοῦν ἔμελλεν ἔσεσθαι τὸ ὄφλημα, καὶ ἐγγραφήσεσθαι Ἀπολλοδώρου ἑξακόσια τάλαντα ὀφείλων τῷ δημοσίῳ. ἐγγεγραμμένου δ' τῷ δημοσίῳ ἀπογραφήσεσθαι ἔμελλεν ἡ ὑπάρχουσα οὐσία Ἀπολλοδώρῳ δημοσία ἅπασα. προαθεισῆς δ' αὐτῆς εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταστήσεσθαι, καὶ αὐτὸς, καὶ παῖδες οἱ ἐκείνου, καὶ γυνὴ, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες. ἔτι δ' καὶ ἡ ἑτέρα θυγάτηρ ἀνέκδοτος ἔμελλεν ἔσεσθαι. τίς γὰρ ἂν ποτε παρ' ὀφείλοντι τῷ δημοσίῳ καὶ ἀποροῦντος ἔλαβεν ἄποικον; οὐκοῦν πολλοὺς κακῶν αἴτιος ἡμῖν πᾶσιν ἐγίγνετο, οὐδέν' πώποτε ὑφ' ἡμῶν ἠδικημένος. τοῖς νῦν οὖν δικασταῖς τοῖς τότε δικάσασι, πολλὴ χάρις, κατά γε τοῦτο, ἔχω, ὅπου φείσασθον αὐτὸν ἁρπαθέντα, ἀλλ' ἐτίμησαν τάλαντου ὥστε καὶ δυνηθῆναι ἂν ἐκπέσαι μόλις. τούτῳ δ' δικαίως τὸν αὐτὸν ἔρανον ἐπενεγκόντα νῦν ἀποδοῦναι, ἐξὸν οὐ μόνον ταύτης ἐζήτησεν ἀπαλλαγῆναι ἡμᾶς· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς παρούσης αὐτὸν ἠβουλήθη ἐκβαλεῖν. ἐπενέγκας γὰρ αὐτῷ αἰτίαν ψευδῆ, ὡς ὤφλε τῷ δημοσίῳ, ἐκ πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν, ὡς ἀφίδναζέ ποτε ἀφικόμενος ἀπὸ στρατιᾶς, αὐτὸ ζητῶν, πατάξειε γυναῖκα, καὶ ἐκ τῆς πληγῆς τελευτήσειεν ἡ ἄνθρωπος *, ἔδρακε λυσάμενος ἀνθρώπους δούλους, καὶ κατασκευάσας ὡς κυρίως εἶναι, ἔφη εἶπεν αὐτῷ ὅτι παλλαδίῳ φόνου· καὶ ἔγραψε τιμὼ δίκῃ στέφανος ὅτοσί, δημοσιώμενος. ὡς ἔκτεινεν Ἀπολλόδωρος τὴν γυναῖκα αὐτοχειρίᾳ, ἀφώμενος ἐξώλειαν αὐτῷ, καὶ γένει, καὶ οἰκίᾳ. ἐπομόσας ἅπερ ἐβούλετο, οὔτε εἶδεν, οὔτε ἤκουσεν οὐδενὸς πώποτ' ἀνθρώπων· ἐξηγγελθεὶς δ' ἔπορνῶν, καὶ ψευδῆ αἰτίαν ἔφερεν, καὶ καταφανὴς γενόμενος μεμισθωμένος ὑπὸ κατηγόρου καὶ Ἀπολλοφάνους, ὡς ἐξάγασαν Ἀπολλόδωρον, ἢ ἀπαιδεῦσαι ἀργύριον εἰληφὼς ὀλίγας ψήφους μεταλαβὼν ἐκ πεντακοσίων * ἀνδρῶν, ἀπῆλθεν ἔπορνικῶς, καὶ δόξας πονηρὸς εἶναι. σκοπεῖτε δὴ αὐτοὶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκ τῆς εἰκότων λογιζόμενοι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, τί ἂν ἐγκαλοίμην ἐμαυτῷ καὶ τῇ γυναικὶ, καὶ τῇ ἀδελφῇ, εἰ τῷ Ἀπολλοδώρῳ συνέβη παθεῖν, ὧν στέφανος ὅτοσὶ ἐπεβούλευσεν αὐτῷ, ἢ ἐν τῷ πρώτῳ, ἢ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀγῶνι; ἢ ποία αἰχμὴ οὐκ ἂν καὶ συμφορᾷ πρεπόντως ἦν, * ὃς ἐμὲ ἐβουλήθη δὴ με ἁπάντων ἰδίᾳ. πρεσβύτατον τέ μοι ὄντι πενορίαν ἔμπλασθαι ὧν ἐπάθομεν ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὁρῶντων μοι, ἀναισχύντατον ἀνθρώπων ἐστὶ

εἰ οὕτως

εἰ οὕτως οἰκείως ἔχων τὰ πρὸς τούτοις μὴ λήψομαι δίκην ὑπὲρ ἀδελφῆς, καὶ κηδεστῶν, καὶ ἀδελφιδῶν, καὶ γυναικὸς ἐμαυτοῦ· μηδὲ τὴν θρασυφανῆ εἰς τοὺς θεοὺς ἀσεβοῦσαν, καὶ εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζουσαν, καὶ τοὺς νόμους καταφθειροῦσαν τοὺς ὑμετέρους, εἰσαγαγὼν εἰς ὑμᾶς, καὶ ἐξελέγξας τῷ λόγῳ ὡς ἀδικεῖ, κυρίους καταστήσω, ὅ, τι ἂν βούλησθε χρήσθαι αὐτῇ. καὶ ὥσπερ στέφανον οὕτοσὶ ἐμοὶ ἁρμόττοντα τοῖς οἰκείοις θεοῖς τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ ὑμέτερα· οὕτω καὶ ἐγὼ τοῦτον ἥκω ὑπὲρ ἐξὸν εἰς ὑμᾶς, ξένην μὲν γυναῖκα συνοικοῦντα θεοῖς τοὺς ἀλλοτρίους ἢ παῖδας εἰσαγόμενα εἰς τε τοὺς φράτορας, καὶ εἰς τοὺς δημότας· ἐγγυᾶσθαι δὲ τὰς θυγατέρας ὡς αὐτοῦ οὔσας· πονηρότατα δ' εἰς τοὺς θεούς· ἄνευρον ἂν ποιοῦντα τὸν δῆμον τοῦ αὐτοῦ, ἂν πονηρὰ βούληται πολίτου ποιήσασθαι. πῶς δὲ καὶ ἔτι θεοῖς τὸν δῆμον ζημιοῦσθαι λαβεῖν δωρεάν. μὴ πολλῶν ἀναλωμάτων καὶ θεωρημάτων πολίτης μέλλων ἔσεσθαι ἐξὸν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς μάθοντος ἀναλώματος· εἶτα τὸ αὐτὸ τοῦτο ἡμῶσεται αὐτοῦ; ἃ μὲν οὖν ἐγὼ ἀδικηθεὶς ὑπὸ τοῦ φράτορος, ἐγκαλῶ τῇ γραφῇ ταύτῃ. εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς. ὡς δ' ἔστι ξένη νέαιρα αὕτη, καὶ συνοικεῖ τοῦ φράτορι τούτῳ, καὶ πολλὰ θρασυνόμενον εἰς τὴν πόλιν· ταῦτ' ἤδη δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς δέομαι οὐ γὰρ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπερ ἡμῶν μᾶλλον προσήκειν ἐπιθυμῆσαι, ὄντα τε ὄντα, καὶ ἀπείρους ἔχοντα τὸν λέγειν, συμπροθύμως με κελεύσαι καλέσαι τὸν ἀγῶνι τούτῳ Ἀπολλόδωρον. ὃς δὲ πρεσβύτερός ἐστιν ἢ ἐγώ, καὶ ἐμπειροτέρως ἔχει τῶν νόμων, καὶ ἠδίκηται ὑπὸ τοῦ φράτορος τουτουί, καὶ μεμέληκεν αὐτῷ περὶ τούτων ἁπάντων ἀκριβῶς. ὥστε καὶ αἰσχυνόμενον αὐτῷ πιμπρᾶσθαι τὸν ὑπάρξαντα· δεῖ δ' ὑμᾶς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας τὴν ἀκρίβειαν ἀκούσαντα τῆς τε κατηγορίας, καὶ τῆς ἀπολογίας, οὕτως ἤδη τὸν ψῆφον φέρειν ὑπέρ τε τῶν θεῶν, καὶ τῶν νόμων, καὶ τοῦ δικαίου, καὶ ὑμῶν αὐτῶν. Σωτηρία.

Α μὲν ἠδικημένου, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὸ στεφάνου ἀναβέβηκα κατηγορήσων νεαίρας ταυτησὶ, θεόμνηστος ὁ εἰρηκὼς πρὸς ὑμᾶς. ὡς δ' ἔστι ξένη νέαιρα, καὶ πρὸς τοὺς νόμους συνοικεῖ στεφάνῳ, τοῦτο ὑμῖν βούλομαι σαφῶς ἐπιδεῖξαι. πρῶτον οὖν τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώσεται, καθ' ἓν τοῦτο τὸ γραφεῖον ταυτηνὶ θεόμνηστος ἐγράψατο, καὶ ὁ ἀγὼν ἔσται εἰσερχέτω εἰς ὑμᾶς.

Νόμος.

Ἐὰν ὁ ξένος ἀστῇ συνοικῇ τέχνῃ ἢ μηχανῇ ἢ πανουργίᾳ, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας Ἀθηναίων ὁ βουλόμενος, οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δὲ ἅλῳ, πωλείσθω ἐπ' αὐτὸς καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον μέρος ἔστω τοῦ γράψαντος. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐὰν ἡ ξένη τοῦ ἀστοῦ συνοικῇ, κἂν ταῦτα μὴ ὁ συνοικῶν τῇ ξένῃ τῇ ἁλούσῃ, ὀφειλέτω χιλίας δραχμάς. ἦ μὴν νόμου τοίνυν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃς οὐκ ἐᾷ τὸν ξένον τοῦ ἀστοῦ συνοικεῖν, οὐδὲ τὸν ἀστὸν τοῦ ξένου, οὐδὲ παιδοποιεῖσθαι τέχνῃ, οὐδὲ μηχανῇ, οὐδὲ μιᾷ, ἐὰν ᾖ τις ταῦτα ποιῇ· γραφὴν πεποίηκε κατ' αὐτοῦ εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας κατά τε τοῦ ξένου καὶ τῆς ξένης· κἂν ἅλῳ, πωλεῖσθαι κελεύει ὡς οὖσ' ἔστι ξένη νέαιρα αὕτη· τοῦθ' ὑμῖν βούλομαι ἐξ ἀρχῆς ἐπιδεῖξαι· ἐπεὶ γὰρ ταύτας παιδίσκας ἐκ μικρῶν παιδίων ἐκτήσατο νικαρέτη, καισίου μὲν οὖσα τοῦ ἠλείου ἀπελεύθερα, ἱππίου, δὲ τοῦ μαγείρου τοῦ ἐκείνου γυνή. δεινὴ γὰρ καὶ δυναμένη φύσιν μικρῶν παιδίων συνιδεῖν εὐπρεπῆ, καὶ ταύτας ὅπως ἀμνήμων θρέψαι καὶ παιδεῦσαι ἐπιστήμων, τέχνῃ ταύτῃ κατασκευασμένη, καὶ ἀπὸ τούτων τὸν βίον συνειλεγμένη. πορισαμένη δ' αὐτὰς ὀνόματι θυγατέρας,

A tam arcta cum his necessitudine coniunctus, pœnas non exigerem pro sorore, & affinibus, & neptibus, & vxore mea, neque palàm in deos impiam, & in ciuitatem contumeliosam, & legum contemptricem vestrarum, ad vos adductam, eius sceleribus patefactis, vestræ potestati subiicerem, vt vestro arbitratu de ea statueretis: & quemadmodum me Stephanus meis necessariis contra leges & decreta spoliauit, sic & ego apud vos ostenderem, istum in matrimonio habere peregrinam mulierem, contra legem: & alienigenas liberos tum ad tribules, tum ad populares adducere, & despondere meretricum filias pro suis: & sacris deorum immortalium pollutis, populi autoritatem tollere, si quem facere velit ciuem. Quis enim posthac ciuitatis adipiscendæ cupidus, à populo beneficium hoc magnis sumptibus magnóq. negotio impetrandum censeat: cum idem à Stephano & minoris emere, & conditione liceat nihilo esse deteriore? Quibus ego igitur iniuriis prior à Stephano lacessitus, actionem aduersus eum hanc instituerim, vobis exposui. Peregrinam autem esse Neæram, &
B Stephani esse matremfamiliâs, & sæpe leges & institutæ ciuitatis violasse: hæc vobis iam cognoscenda sunt. Peto igitur à vobis, Iudices, quæ peti æquũ est, vt me & adolescentem, & dicendi imperitum, patronum huic causæ adhibere iubeatis Apollodorum. Nam & natu maior est quàm ego, & legum peritior, & à Stephano læsus, & magnum his rebus omnibus studium impendit. Quare nec inuidiosum ei est, eum vlcisci à quo sit lacessitus. Vos autem decet ipsa veritate excusatione perfectè cognita: sic demũ ferre sententiam pro diis, pro legibus, pro iustitia, pro vobis ipsis.

ADVOCATIO.

Neæram peregrinam, libertinam, meretricem famosam, Stephano contra leges nupsisse ostendit.

Quibus affectus iniuriis, Athenienses, à Stephano ad accusandam Neæram ascenderim Theomnestus vobis exposuit. Peregrinam autem esse Neæram, & contra leges nupsisse Stehano, id ego perspicuè demonstrabo. Ac primùm lex vobis recitabitur, qua Theomnestus actionem hanc instituit, & causa hæc apud vos agitur.

LEX.

C Sin hospes mulierem ciuem duxerit, quacunque arte aut machinatione: quiuis Athenienſium, cui id licet, eum apud Sexuiros accusato. Qui si dãnatus fuerit: venundetur tum ipse, tum res eius familiaris: & triens sit eius qui reum peregerit. Similiter si & peregrina ciui cuipiam nupserit: pari ratione is etiam qui peregrinitatis damnatam habuerit in matrimonio, mille drachmis mulctetur. Legem, Iudices, audiuistis, quæ nec peregrinam ciui nubere, neque ciuem mulierẽ peregrino, neq. suscipere ex ea liberos arte vlla aut machinatione sinit. Quæ si quis violarit: actionem contra eos dedit apud Sexuiros, tam contra peregrinum, quàm contra peregrinam: qui si damnentur, eos venundari iubet. Iam peregrinam esse Neæram, id vobis ab ipso primordio demonstrabo. Septem puellas ab ipsa infantia emit Nicareta, Charisij Elei liberta, Hippiæ coqui eius vxor, gnara & perita perpiciendæ venustæ paruulorum naturæ, & eos solerter educandi instituendique scia, vt quæ artem eam exerceret, atque ex ea re victum collegisset, Filiarum autem eas nomine compellauit,

vt quàm maximas ab iis, qui earum consuetudinem tanquam ingenuarum appetebant, mercedes exigeret, postea quam autem florem ætatis earum magno cum quæstu prostituit: vno, vt ita dicam, fasce, corpora etiam earum cum septem essent, vendidit, Antiæ, Stratolæ, Aristocleę, Metaniræ, Philæ, Isthmiadis, & Neæræ. Quam igitur vnusquisque earum emerit, & vt ab iis qui eas à Nicareta emerant, libertate donatæ sint: progressu orationis, si audire voletis, & aqua mihi suppetet, vobis explicabo. Neæram autem fuisse Nicaretæ, & corpore fecisse quæstum, morigeram omnibus, qui cum ea congredi precio dato vellent: hoc vobis denuò narrabo. Lysias sophista, Metaniræ amator, voluit præter alias impensas, quas in eam conferebat, eam etiam initiare: quòd existimabat, reliquos sumptus dominam eius percipere. Quæ verò in festum & initia pro ea insumeret: iis se ab ipsa muliere gratiam initurum. Precatus igitur est Nicaretam, vt ad initia veniret, Metanira secum adducta. vt initiaretur, ipséq. se illam initiaturũ est pollicitus. Quas, cum venissent, in suas ædes Lysias non introduxit: veritus cùm vxorem quam habebat, Brachylli filiam, suam neptem, tum matrem suã natu grandem, quæ in iisdem ædibus habitaret. Sed ad Philostratum Coloneum, cœlibem adhuc, & sibi amicum, deducit eas Lysias, tam Metaniram, quàm Nicaretam. Comitabatur eas etiam Neæra, iam quidem vulgato corpore, sed iunior, & ætate adhuc immatura. Vt igitur vera me dicere, & fuisse Nicaretæ Neæram constet, & secutam illam, & mercedem numeranti cuiuis sui feciisse copiam: harum rerum vobis ipsum Philostratem voco testem.

TESTIMONIVM.

Philostratus Dionysij filius, Coloneus, testatur, scire se Neæram fuisse Nicaretæ, cuius & Metanira fuerit, & ad se esse deductam, cum ad Initia huc venissent, dum Corinthi degerent: apud se autem esse collocatas à Lysia Cephali filio, amico suo & familari. Rursus, Athenienses, deinde Simus Thessalus cum Neæra ad magna Panathenæa aduenit, comitante eos etiam Nicareta. Cum autem diuerterentur ad Ctesippum Glauconidæ filium, & compotabat & concœnabat coram multis Neæra, tanquam meretrix: & vt vera me dicere constet, horũ vobis testes voco. Age, accerse mihi Euphiletum Simonis F. Æxonensem, & Aristomachum Critodemi F. Alopecensem.

TESTES.

Euphiletus Simonis filius, Æxonensis, Aristomachus Critodemi F. Alopecensis, testantur, scire se, Simum Thessalum profectum esse Athenas ad Panathenæa magna, & cum eo Nicaretam & Neæram, nunc ream, eósq. diuertisse apud Ctesippum Glauconidæ filium, & cum eis compotasse Neęram tanquam meretricem: cum etiam alij multi adessent, & compotarent apud Ctesippum. Post hęc igitur, cùm Corinthi palàm quęstum accepisset, ac nobilitata esset: tum alij eius amore capti sunt, tũ poeta Xenoclides & Hipparchus histrio, eámq. conductam habuerunt. Ac me vera dicere, Xenoclidæ testimonio vobis ostendere non possum. Leges enim dicere testimoniũ nõ sinunt, quòd vobis Lacedæmonios defendentibus, Callistrato autore, cùm refragatus esset illi defensioni pro concione, frumenti quinquagesima in pace redẽpta: cúmq. eũ singulis senatus conuentibus

A ἵν' ὡς μεγίστους μισθοὺς πραττοίτο τοὺς βουλομένους πλησιάζειν αὐταῖς, ὡς ἐλευθέρας οὔσας· ἐπειδὴ τὴν ἡλικίαν ἐπαρπώσατο αὐτῶν ἑκάστης, συλλήβδην τὰ σώματα ἀπέδοτο ἁπασῶν, ἑπτὰ οὐσῶν, Ἀντίαν, Στρατόλαν, Ἀριστοκλέαν, Μετανίραν, Φίλαν, Ἰσθμιάδα, καὶ Νέαιραν ταυτηνί. ὧν μὲν οὖν ἕκαστος αὐτῶν ἐκτήσατο, καὶ ὡς ἠλευθερώθησαν, ὑπὸ τῆς πραιμένων αὐτὰς ἕνεκ' Νικαρέτης, προϊόντος τοῦ λόγου ἂν βούλησθε ἀκούειν, καὶ μοι παρουσία ᾖ τὸ ὕδατος, δηλώσω ὑμῖν. ὡς δ' ἡ Νέαιρα αὕτη Νικαρέτης ἦν, καὶ ἐργάζετο τῷ σώματι, μαθήσεσθε τοῖς βουλομένοις αὐτῇ πλησιάζειν· τοῦτ' ὑμῖν βέλτιστα πάλιν ἐπανέλθω. Λυσίας γὰρ ὁ σοφιστὴς μετανείρας ὡς ἑαυτὸν ἠβουλήθη παρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναλώμασιν, οἷς ἀνήλισκεν εἰς αὐτήν, καὶ μυῆσαι· ἦν γὰρ ἄμουσος, τὰ μὲν ἄλλα ἀναλώματα τῇ κεκτημένῃ αὐτὴν λαμβάνειν. ἃ δ' εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ μυστήρια ἦν ἀπ' αὐτῆς ἀναλώσειν, παρὸς αὐτὴν τὴν ἀθεφάπαινα χάριν καταθήσεσθαι. ἐδεήθη οὖν Νικαρέτης, ἐλθεῖν εἰς τὰ μυστήρια, ἄγουσαν καὶ μετάνειραν ἵνα μυηθῇ, καὶ αὐτὸς ὑπέσχετο μυήσειν. ἀφικομένας δ' αὐτὰς ὁ Λυσίας εἰς μὲν τὴν αὑτοῦ οἰκίαν οὐκ εἰσήγαγε, καίπερ οἰκουμένους τὴν τε γυναῖκα, ἣν εἶχε βραχύλλου μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδῆν δ' αὑτοῦ, καὶ τὴν μητέρα τὴν αὑτοῦ, πρεσβυτέραν τε οὖσαν, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ διαιτωμένην· ὡς Φιλόστρατον ἐπὶ τὸν κολωνὸν ἦλθεν, πλησίον ἐπὶ οἰκίᾳ, καὶ φίλον αὐτῷ, καθίσαντα δ' Λυσίας αὐτάς, τήν τε μετάνειραν καὶ τὴν Νικαρέτην, συνηκολούθει δ' καὶ Νέαιρα αὕτη, ἐργαζομένη μὲν ἤδη τῷ σώματι, νεωτέρα δ' οὖσα, διὰ τὸ μηδέπω τὴν ἡλικίαν αὐτῆς παρεῖναι. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, ὅτι Νικαρέτης ἦν, καὶ ἠκολούθει ἐκείνη, καὶ ἐμισθαρνεῖ τῷ βουλομένῳ ἀναλίσκειν, τούτων ὑμῖν αὐτὸν τὸν Φιλόστρατον μάρτυρα καλῶ.

Μαρτυρία.

C Φιλόστρατος Διονυσίου Κολωνῆθεν, μαρτυρεῖ, εἰδέναι, Νέαιραν Νικαρέτης οὖσαν, ἣς παρ καὶ μετάνειρα ἐλήλυθε, καὶ κατάγεσθαι παρ' αὐτῷ, ὅτε εἰς τὰ μυστήρια ἐπεδήμησαν, ἐν κοινῷ οἰκοῦσαν· καταξῆσαι δ' αὐτὰς ὡς αὐτὸν Λυσίαν τὸν κεφάλου, φίλον ὄντα ἑαυτῷ, καὶ ὁπηνίκα δεῖπνον. πάλιν ποίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, μετ' ταῦτα σιμὸς ὁ θετταλὸς, ἔχων Νέαιραν ταυτηνί, ἐφικνεῖται δεῦρο εἰς τὰ παναθήναια τὰ μεγάλα. συνηκολούθει δ' καὶ ἡ Νικαρέτη αὐτὴ κατήγετο δ' ὡσαύτως παρὸς Κτησίππου τοῦ Γλαυκωνίδου. καὶ συνέπινε καὶ συνεδείπνει ἐναντίον πολλῶν Νέαιρα αὕτη, ὡς αὐλητρὶς οὖσα, καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοῖς μάρτυρας καλῶ. καὶ μοι κάλει δὲ Φίλητον Σιμωνίδου Ἀξωνέα, καὶ Ἀριστόμαχον Κριτοδήμου Ἀλωπεκῆθεν.

Μάρτυρες.

Εὐφίλητος Σιμωνος Ἀξωνεύς, Ἀριστόμαχος Κριτοδήμου Ἀλωπεκῆθεν, μαρτυροῦσιν εἰδέναι Σιμὸν τὸν θετταλὸν ἀφικόμενον ἀθλοθέτας εἰς τὰ παναθήναια τὰ μεγάλα, καὶ μετ' αὐτῆς Νικαρέτης καὶ Νέαιραν ταυτηνὶ ἀγωνιζομένην, καὶ κατάγεσθαι αὐτοὺς παρὸς Κτησίππου τοῦ Γλαυκωνίδου, καὶ συμπίνειν μετ' αὐτῶν Νέαιραν, ὡς ἑταίραν, οὖσαν, καὶ ἄλλων πολλῶν παρόντων καὶ συμπινόντων παρὸς Κτησίππου. μετ' ταῦτα ποίνυν ἐν τῇ κοινῇ θεωρίᾳ αὐτῆς ὀπφανὰς ἐργαζομένης, καὶ ὕστερος λαμπρὰς, ἄλλοι τε ἑταῖραι γίγνονται, καὶ Ξενοκλείδης ὁ ποιητὴς, καὶ Ἵππαρχος ὁ ὑποκριτὴς, καὶ εἶχον αὐτὴν μεμισθωμένοι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τὰ μὲν Ξενοκλείδου, οὐκ ἂν δυναίμην ὑμῖν μαρτυρίαν παρασχέσθαι· οὐ γὰρ ἐῶσιν αὐτὸν οἱ νόμοι μαρτυρεῖν· ὅτι γὰρ λακεδαιμονίους ὑμεῖς ἐσώσατε, πεισθέντες ὑπὸ καλλιστράτου, τότε αἰτεῖται ἐν τῷ δήμῳ τῇδε τῇ βοηδρομιῶνος τῷ πεντηκοστῷ τὸ σῖτον ἐν εἰρήνῃ, καὶ δέον αὐτὸν καταβάλλειν

τας

τὰς καταβολὰς εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ φρυγανείαν, ἐπ' οὐσίας αὐτοῦ ἀτελείας ἐκ τῶν νόμων, οὐκ ἐξηγητὴν ἐκείνῳ τῆς γραφείαν, γραφεὶς ὑπὸ στεφάνου τούτου ἀσεβείας, καὶ βλαβεὶς τῷ λόγῳ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἥλω καὶ ἠτιμώθη. καί τοι πῶς οὐκ οἴεσθε δεινὸν εἶναι, εἰ τοὺς μὲν φύσει πολίτας, καὶ γνησίως μετέχοντας τῆς πόλεως, ἀπεστέρηκε τῆς παρρησίας στέφανος οὗτοσί· τοὺς δὲ μηδὲν προσηκόντας βιάζεται ἀθλιωτάτους εἶναι πάντων; ἀλλὰ ταῦτας μὲν τὰς νόμους· τὸν δ' ἵππαρχον αὐτὸν ὑμῖν καλῶ, καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν, ἢ ὀμόσαντα καὶ τὸν νόμον, ἢ κλητεύσω αὐτόν. καί μοι κάλει ἵππαρχον.

Μαρτυρία.

Ἵππαρχος Ἀθμονεὺς μαρτυρεῖ, Ξενοκλείδην καὶ αὐτὸν μισθώσασθαι νέαιραν ἐν Κορίνθῳ, τὴν νῦν ἀγωνιζομένην· ἐταίρειν δ' οὖσαν τῶν μισθαρνούντων, καὶ συμπίνειν ἐν Κορίνθῳ νέαιραν μετ' αὐτοῦ καὶ Ξενοκλείδου τοῦ ποιητοῦ. μὴ ταῦτα τοίνυν αὐτῆς γίγνωσθαι ἐφασκόντων δύο, Τιμανορίδην τὸν Κορίνθιον, καὶ Εὐκράτην τὸν Λευκάδιον· οἳ ἐπειδὴ περὶ πολυτελοῦς ἦν ἡ Νικαρέτη * τοῖς ὀψοποιήμασιν, ἀξιοῦσα τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα ἅπαντα τῇ οἰκίᾳ παρ' αὐτῶν λαμβάνειν κατεψηφίσαντο αὐτῆς πέμψαι ἑξήκοντα μνᾶς τῷ σώματος τῇ Νικαρέτῃ· καὶ ὠνοῦντο αὐτὴν παρ' αὐτῆς νόμῳ πόλεως, καθάπαξ ἁπάντων δοῦναι ἐβούλοντο ἐφ'· καὶ εἶχον, καὶ ἐκέκτηντο ὅσον ἐβούλοντο αὐτῇ χρόνον. μέλλοντες γαμεῖν, προσαγορεύουσιν αὐτῇ, ὅτι οὐ βούλονται αὐτὴν σφῶν ἁπάντων ἑταίρειν γεγυμνασμένην, ὁρᾶν ἐν Κορίνθῳ ἐργαζομένην, οὐδ' ὑπὸ πορνοβοσκῷ εἶναι· ἀλλ' * ἥδιον ἂν αὐτοῖς εἴη, ἐλάττονος τε τἀργύριον κομισαμένοις παρ' αὐτῆς ἢ κατέθεσαν, καὶ αὐτὴν ταύτην ὁρᾶν τὰ ἀγαθὰ ἔχουσαν. ἀφιᾶσιν οὖν αὐτῇ ἐφασαν εἰς ἐλευθερίαν χιλίας δραχμὰς, πεντακοσίας ἑκάτερος· τὰς δ' εἴκοσι μνᾶς, ἐκ τοῦ κοινοῦ συλλεγούσας, αὐτοῖς ἀποδοῦναι. ἀκούσασα δ' αὐτῶν τοὺς λόγους τούτους τότε Εὐκράτους καὶ Τιμανορίδου, μεταπέμπεται εἰς τὸ Κόρινθον ἄλλους τε τῶν ἐραστῶν τῶν γεγυμνασμένων αὐτῇ, καὶ φρυνίωνα τὸν παιανιέα, δήμαρχος μὲν ὄντα τότε, δημοκόποις δὲ καὶ ἀδόξοις, ἀσυκοφάντοις δὲ καὶ πολυτελῶς διάγοντα τὸν βίον· ὃς ὑμῶν οἱ πρεσβύτεροι μνημονεύουσιν. ἀφικομένου δ' ὡς αὐτὴν τοῦ φρυνίωνος, λέγει πρὸς αὐτὸν τοιοὺς λόγους οἷς εἶπον πρὸς αὐτούς, εἰ, τε Εὐκράτης καὶ Τιμανορίδας, καὶ δίδωσιν αὐτῷ τἀργύριον, ὃ πάντα τῶν ἄλλων ἐραστῶν ἐδάσατο λόγῳ ἔφασαν εἰς τὴν ἐλευθερίαν συλλέγουσα, καὶ εἴ τι ἄρα αὐτὴ προεπρίατο· καὶ δεῖται αὐτοῦ πρόσθεντα τὸ ὀφλόμενον, ἃ προσῆν εἰς τὰς εἴκοσι μνᾶς, καταθεῖναι ὑπὲρ αὐτῆς τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ Τιμανορίδῃ, ὥστε ἐλευθέραν εἶναι. ὁ δὲ ἀκούσας ἐκεῖνος τοὺς λόγους τούτους αὐτῆς, καὶ λαβὼν τἀργύριον, ὃ πάντα τὰ τῶν ἐραστῶν τῶν ἄλλων εἰσῳκήθη αὐτῇ, καὶ προσθεὶς τὸ ὀφλόμενον αὐτὸς, καταπέμπουσιν αὐτῆς τὰς εἴκοσι μνᾶς τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ Τιμανορίδῃ εἰς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἐφ' ᾧ ἐν Κορίνθῳ μὴ ἐργάζεσθαι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τοῦτον ὑμῖν τὸν πάντα χρόνον μάρτυρα καλῶ. καί μοι κάλει φίλαγρον Μελιτέα.

Μαρτυρία.

Φίλαγρος Μελιτεὺς μαρτυρεῖ παρεῖναι ἐν Κορίνθῳ, ὅτε φρυνίων ὁ δημοκόποις ἀδόξοις καταπίθει εἴκοσι μνᾶς νεαίρας, τῆς νῦν ἀγωνιζομένης Τιμανορίδῃ τῷ Κοριν θίῳ, καὶ Εὐκράτῃ τῷ Λευκαδίῳ· καὶ καταθεὶς τὸ ἀργύριον, ᾤχετο ἀπάγων ἀθλίαν νέαιραν. ἀφικόμενος τοίνυν δεῦρο, ἔχων αὐτῷ, ἀσυκοφάντως καὶ σεμνῶς ἐχρῆτο αὐτῇ· ὅτε τὰ δεῖπνα ἔχων αὐτῷ παντα χοῦ ἐπορεύετο, ὅποι πίνοι, συμμαζεύτ' ἀεὶ μετ' αὐτοῦ, σωλῶν ἐμφανῶς ὅπου βελτίων εἴη, καὶ φιλοτιμίαν τὴν ἐξουσίαν πρὸς τοὺς ὁρῶντας ποιούμενος. καὶ ὡς ἄλλος τε πολλοὶ ὑπὸ κώμου

A pẽsiones in curia numerare oporteret,& legibus data immunitate frueretur:in eam expeditionem nõ progressus, & à Stephano desertæ militiæ accusatus, & apud iudices in odium atque inuidiam adductus, damnatus, ignominiáque notatus est. An verò non iniquum esse putatis, cum natura ciues, & legitima ratione ciuitatis participes, à Stephano ciuitate sint priuati:eos qui omnino alieni sunt, per vim pro Athenienſibus intrudi contra omnes leges? Hipparchum autem vobis ipsum voco,& cogam testari, au eiurare secundum legem, aut citabo eum. Age voca mihi Hipparchum.

TESTIMONIVM.

Hipparchus Athmonensis testatur, Xenoclidem & se conduxisse Neæram Corinthi, eam quæ nunc rea sit,tanquam meretricem prostitutæ pudicitię:& Corinthi secum compotasse Neæram, & cum Xenoclide poeta.Post hęc eius amatores fiunt duo: Timanorides Corinthius,& Eucrates Leucadius:qui,quoniã sumptuosa erat Nicareta, & imperiosa, petebátque quotidianas impensas omnes sibi submini strari:precio corporis eius triginta minis numerato Nicaretę, eam ab illa,more vrbis,emerunt, vt omnino ancilla sua esset:eámq.habuerunt,& vsurparunt quandiu voluerunt. Ducturi autem vxores, ei denunciant, se nolle eam, quæ sua amica fuisset, Corinthi videre quęstum facientem,aut lenoni seruientem:malle minus argenti ab ea recipere quàm numerassent,& ipsã secundiore fortuna videre vtentem.Remittere igitur ei se dicebant ad libertatem mille drachmas,quingentas vtrumque:viginti autem minas, ipsam comparare,sibiq.reddere iubebant. Quæ auditis his Eucratis & Timanoridæ verbis, Corinthum accersit cùm alios vetetes suos amatores, tum Phrynionem Pęanienſem, Demônis filium Democharis fratrem: vitam agentem luxuriosam, & sumptuosam, vt vestrum seniores meminerunt. Profecto igitur ad eam Phrinione,orationem Eucratis & Timanoridę ei refert,dat argentum, quod ab aliis amatoribus tributi nomine exegerat,collecta ad libertatem conquirenda:& si quid ipsa fortè comparserat: eúmq.rogat, vt reliquo adiecto quod deesset viginti minis, pro se Eucrati,& Timanoridę,quo liberaretur, numeraret. Quibus ille verbis libenter auditis, acceptóq.argento quod mulieri à cęteris amatoribus collatum erat, & eo quod deerat de suo adiecto,viginti minas, eius precium,Eucrati & Timanoridę numerat pro libertate,eáq.conditione vt ne Corinthi quęstũ faceret. Et vt vera me dicere cognoscatis, hunc vobis qui interfuit,testem vocabo.Age voca Philagrum Melitensem.

TESTIMONIVM.

Philager Melitẽsis testatur,interfuisse se Corinthi, quũ Phrynio Democharis frater, viginti minas pro Neęra,nunc rea numeraret, Timanoridę Corinthio, & Eucrati Leucadio: argentóq. numerato, Neæram secum Athenas aueheret. Profectus igitur huc, eam petulanter & proteruè habuit ad cœnas, ad potationes quócumque secum adduxit. semper igitur cũ ea comesabatur,rémq.palàm vbicúmq. erat libitũ,habebat, quòd eã licẽtiã apud spectatores laudi sibi duceret. Adducebat eã comesatũ cùm ad alios multos,

B

C

tum ad Chabriam Aexonēsem, cū is, Socratide prætore, quadrigis Pythia vicisset, quas emerat à Mityis Argyrij liberis, & Delphis redíens, epulas in Coliade præberet propter victoriam. Ibi & alij multi cum ea ebria, dormiente Phrynione, rem habuerunt, & ministri Chabriæ, qui mensam struxerant *. Hæc à me verè dici vt intelligatis, testes vobis producā eos qui viderunt, quique interfuerunt. Age voca mihi Chionidē Xypetæonem, & Euthetionem Cydathenæensē.

TESTIMONIVM.

Chionides Xypetæon, Euthetion Cydathenæēsis, testantur, se vocatos fuisse ad cœnam, cùm Chabrias ob victoriam currulis certaminis epulum præberet: conuiuióque in Coliade exceptos: sciréque se, Phrynionem adfuisse in cœna illius, secum adducta Neæra, ea quæ nunc periclitetur. & se dormisse, & Phrynionem, & Neæram: séque sensisse, noctu assurrexisse ad Næeram, tum alios, tum ministrorum quosdam, qui Chabriæ serui essent. Cum autem importunè & contumelioſè à Phrynone haberetur, non vt putarat, amaretur, neque is ei ad votum obsequeretur: cōuasata eius suppellectile, & quæ is ei vestimēta compararat, aureisq. ornamētis, cum duabus ancillis Tratta & Cocalina, Megara aufugit. Id est eo tēpore factū, quo Astîus prætură gessit Athenis, qua tempestate vos posterius cū Lacedæmoniis bellū gerebatis. Commorata igitur Megaris est biēnium, & Astij, & Alcisthenis prętoris annum: cum quidem ei quęstus corporis non satis magnas ad alēdam familiam domúmque instruēdā copias suppeditaret (sumptuosa enim erat) quòd & ciues illiberales essent & tenaces, & hospites ibi non frequētes versarētur, propter bellum, cùm Megarēses Laconibus studerent, & vos mari imperaretis. Corinthū autem ei redire non licebat, cùm ea conditione dimissa esset ab Eucrate & Timanoride, vt ne Corinthi quęstum faceret. Vt igitur pax Phrasiclide prętore facta est, pugna in Leuctris à Thebanis & Lacedæmoniis cōmissa: Stephanus Megara profectus, apud eam vt meretricem diuersatus, & cum ea congressus est. Ibi illa expositis ei rebus omnibus & iniuriis Phrynionis, traditisque pecuniis quas ab illo hinc abstulerat, cupida quidem huc redeundi, sed Phrynionem à se compilatum metuens, quem & sibi iratum, & vehementi esse ac violento sciret ingenio: Stephanum patronum ascisćit. Is verò Megaris in spem erectam & verbis inflatam eam, laturum infortunium Phrynionem dictitans, si eam attigisset, séque vxorem eam ducturum, & liberos, quos tum haberet, ad tribules adducturum, ciuésque facturum tāquam suos, neminémque mortalium ei manus allaturū, pollicitus: huc eam secum Megaris adduxit, & pueros cū ea tres, Proxenum, Aristonem, & filiam quam nūc Phanonē nominant, & cùm ipsam, tum liberos in domunculā introduxit, quæ ei erat ad suburronē Mercurium, intra Dorothei Eleusinij ædes & Clinomachi, quā nūc Spintharus ab eo mercatus est septem minis. Nā opes Stephani tū hæ erant, prętereáque nihil erat. Duabus autem de causis eam adduxerat: vt & sine sūptu atq. immunis formosū scortū haberet: & mulier ad victū necessaria quæreret, familiāq. sustētaret. Neq. n. iste vllos alios habebat reditus, nisi fortè quid per calūnias extorsisset. Phrynio verò, vbi audiuisset, eā in vrbe esse apud istū diuersari: assūptis secum adolescentib.

Sephanus & patronus Neæræ, & maritus, & leno & calūniator.

A ἔχων ἦλθεν αὐτῷ, καὶ ὡς χαβρίαν τὸν ἀξωνέα, ὅτε ἐνίκα δᾳδὶ στεφανίδου ἄρχοντος τὰ πύθια τῷ τεθρίππῳ, ὃ ἐφόρητο ᾠδᾷ τῷ παίδων τῷ μίτυος τε ἀργυρίου καὶ ἥκων ἐκ δελφῶν εἰστία τὰ ὀπτνίκια ὀπὶ κωλιάδι. ἐν ᾧ καὶ ἄλλοί τε πολλοὶ συνεγίνοντο αὐτῇ μεθυόντι, καθάδοντος τε φρυνίωνος, & οἱ δᾳκόνοι οἱ χαβρίου, οἱ ζάπλους ᾠδᾷ θέμδροι καὶ ὅπ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τοὺς ὁρῶντας ὑμῖν καὶ παρόντας μάρτυρας παρέξομαι. καί μοι κάλει χωνίδιν ξυπεταιάνα, καὶ δὲ θετίωνα κυδαθηναιέα.

Μαρτυρία.

Χιωνίδης ξυπεταιὼν, δὲ θετίων κυδαθηναιεῦς, μαρτυροῦσι κληθῆναι ὑπὸ χαβρίου ὀπὶ δεῖπνον, ὅτε τὰ ὀπτνίκια εἰστία χαβρίας τὴν νίκης τὸ ἅρματος, καὶ εἰσιέναι ὀπὶ κωλιάδι, καὶ εἰδέναι φρυνίωνα παρόντα ἐν τῷ δείπνῳ τούτου, ἔχοντα νέαιραν τὴν ναυὶ ἀγωνιζομένην. καὶ καθεύδειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ φρυνίωνα, καὶ νέαιραν. καὶ αἰσθάνεσθαι αὐτοὶ ἀνίσταμένους τῆς νυκτὸς ὑπὸ νέαιραν ἄλλους τε, καὶ τῶν δᾳκόνων τινάς, οἳ ἦσαν χαβρίου οἰκέται.

B ἐπειδὴ τοίνυν ἀσελγῶς ὑπὸ τοῦ φρυνίωνος, καὶ οὐχ ὡς ἥρετο, ἠγαπᾶτο, οὐδὲ ὑπηρέτει αὐτῇ ἃ ἐβούλετο· συσκευασαμένη αὐτῇ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ὅσα ἐκείνου ὑπ' ἐκείνου ἐς τὸ σῶμα κατεσκευασμένα ἱμάτια καὶ χρυσία, καὶ θεραπαίνας δύο θετταλίδας, καὶ κοκαλίνην ὀπὸ διδράσκει εἰς μέγαρα. ἐκεῖ γὰρ ὁ χρόνος ἦν αὐτῷ ἀστεῖος μᾶλλον ἐκείνου ἄρχων ἀθλοθέτης. ὁ καιρὸς ἦν, ἐν ᾧ ἐπολεμεῖθ' ὑμεῖς πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους τὸν ὕστερον πόλεμον. διέτριψα δ' ἐν τοῖς μεγάροις δύο ἔτη, τὸν τ' ἐπ' ἀστείου ἄρχοντος καὶ ἀλκισθένους ἐνιαυτόν, ὡς αὐτῇ ἡ ὀπὸ τοῦ σώματος ἐργασία οὐκ ἱκανὴν δύπορίαν παρεῖχεν, ὥστε διοικεῖν τὴν οἰκίαν, πολυτελὴς δ' ἦν. οἱ μὲν γὰρ ἦσαν ἀγελαῖοι καὶ μικροπρεπεῖς, ξένων δ' οὐδαμοῦ ὀπῆν μία ἦν αὐτόθι, διὰ τὸν πόλεμον ἦν, καὶ τοὺς μεγαρέας λακωνίζειν, τῆς δὲ θαλάττης ὑμᾶς ἄρχειν· εἰς δὲ τὴν κάτω ἐνθυμούμενος οὐκ ἐξὸν αὐτῇ ἐπανελθεῖν, διὰ τὸ ὀπὶ τούτῳ ἀπηλλάχθαι ὀπὸ τοῦ δυκράτους καὶ τιμανορίδου, ὡς ἐν κοινῷ, μὴ ἐργάζεσθαι ὡς ἔν γε νῷ ἡ εἰρήνη ἡ ὀπὶ φασηλείδου ἄρχοντος, καὶ ἡ μάχη ἡ ἐν λεύκτροις ἐνθάδε καὶ λακεδαιμονίων· τότ' ὀπιδημήσαντα στέφανον τοῦτον εἰς τὰ μέγαρα, καὶ καταγόμενον ὡς αὐτὴν, ἐπαίρειν ἔσαν, καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ, διηγησαμένη πάντα τὰ πεπραγμένα, καὶ τὴν ὕβριν τὴν φρυνίωνος, καὶ ὀπιδοῦσα ἀπῆλθεν ἔχουσα παρ' αὐτῆς, ὀπιθυμοῦσα μὲν τῆς ἐνθάδε οἰκήσεως, φοβουμένη δὲ τὸ ἠδικηκέναι μὲν αὐτὴν, ἐκεῖνον δ' ὀργίλως ἔχειν αὐτῇ, σοβαρὸν δὲ καὶ ὀλίγωρον εἰδυῖα αὐτὴν τὸν ζόπυρον ὄντα· πείσαντα στέφανον τοῦτον αὐτῆς, ἐπάρας δ' αὐτὴν ἔστ' ἐν τοῖς μεγάροις τῷ λόγῳ, καὶ φυσήσας. ὡς πλαύσοιτο ὁ φρυνίων, εἰ ἅψαιτο αὐτῆς. αὐτὸς δ' γυναῖκα αὐτὴν ἔχων, τοῖς τε παῖδας τοῖς ὄντας αὐτῇ τότε εἰσάξων εἰς τοὺς φράτορας ὡς αὐτοῦ ὄντας, & πολίτας ποιήσων, ἀδικήσῃ δ' οὐδεὶς ἀθρόπων· ἀφικνεῖται αὐτὴν ἔχων δεῦρο ἐκ τῶν μεγάρων καὶ παιδία μετ' αὐτῆς τρία, πρόξενον καὶ ἀρίστωνα, ἣ θυγατέρα ἣν νυνὶ φανὼ καλοῦσι· ἣ εἰσάγῃ αὐτὴν καὶ τὰ παιδία εἰς οἰκίδιον, ὃν ὠνεῖτο παρὰ τὸν ψιθυρεστὴν ἑρμῆν μεταξὺ τῆς δωροθέου τοῦ ζβουσπίου οἰκίας καὶ τῆς κλινομάχου· ἣν νυνὶ ἀστυδαμος παρ' αὐτοῦ ἐώνηται ἑπτὰ μνᾶν. ὥστε ἡ μὲν ὑπάρχουσα στεφανῷ οὐσία αὐτῇ ἦν, καὶ ἄλλο οὐδέν. δυοῖν δ' οὔνεκα ἦλθεν ἔχων αὐτὴν, ὡς ἐξ ἀτελείας τε ἔξων καλὴν ἑταίραν, καὶ τὰ ὀπιτήδεια ταύτῃ ἐργασομένην, καὶ θρέψουσαν τὴν οἰκίαν. οὐ δὴ ἦν αὐτοῦ ἄλλη πρόσοδος, ὅτι μὴ συκοφαντήσας τι λάβοι. πυθόμενος δ' ὁ φρυνίων ὀπιδημοῦσαν αὐτὴν, καὶ οὖσαν ᾠδᾷ τούτῳ ᾠδᾷ λαβὼν νεανίσκους μεθ' ἑαυτοῦ, C

κὴ ζητῶν ὅπη τὴν οἰκίαν τὴν τῆ Στεφάνῳ, ἦλθ αὐτῷ· ἀφικόμενός δ' ἐπὶ τὸ Στεφάνου κὴ τὸν νόμον εἰς ζήτησιν καθίζησεν αὐτῷ πρὸς τὸν πολέμαρχον. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τοῦτον αὐτὸν μάρτυρα ὑμῖν τὸν τότε πολέμαρχον παρέξομαι. καί μοι κάλει Αἴτιλον κιειάδην.

Μαρτυρία.

Αἴτιος κιειάδης μαρτυρεῖ, πολεμάρχουντος αὐτοῦ καταγνωθῆναι νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην ὑπὸ Φρυνίωνος, δημοσίους ἀδίκου, ἐγγυητὰς ἡβρέσθαι πεντήκοντα στατῆρα δύο ἀδίκων, Γλαυκέτην κηφισιέα, Ἀριστοκράτην φαληρέα. δικαζουθεῖσαν δ' ὑπὸ Στεφάνου, ἔσται ἀφ' ἑαυτῆς, ἢ μὲν αὐτὴν ἐργασίαν ἀδένητον ἦν τὸ πρόσθεν ἐργάζετο, πρὸς δὲ μισθὸς μείζους ἐπράττετο τοὺς ἔχοντας αὐτῆ πλησιάζειν. ὡς δὴ ποτ' ἐπιδημίας οὖσα, καὶ ἀνδρὶ συνοικοῦσα, συνεσυκοφαντεῖ δὲ καὶ ἐκεῖνον ἀγαθὰ πλούσιον λάβοι ἐφ' ᾧ αὐτὴ, ὡς μοιχὸν ἐπ' αὐτῆ ἐνδον ἀποκλείων, καὶ ἀργύριον πραξόμενος πολύ· εἰκότως. οὐσία μὲν γὰρ οὐκ ὑπῆρχε σφαίρῳ, οὔτε νεαίρᾳ, ὥστε τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα δύναται ὑποφέρειν· ἡ δὲ δίαιτα συχνή, ὁπότε δίοι τὸν γε καὶ αὐτὴν ζέφυρ καὶ παιδάρια τρία, ἃ ἦλθεν ἔχουσα ὡς αὐτὸν, καὶ θεραπαίνας δύο, καὶ οἰκέτην διάκονον. ἄλλως τε καὶ μεμαθυκυῖα, μὴ κακῶς ἔχειν τὰ ὄντα πρός ἄλλον, ἑτέρων ἀναλισκόντων· αὐτῷ τὸ πρότερον. οὔτε γὰρ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς θεσπιδὸς σφαίρῳ τούτῳ ἄξιον λόγου, οὐ γάρ πω ἴσασιν ῥήτορα, ἀλλ' ἐπὶ συκοφαντίᾳ τῶν ἀδικούντων ἀδικούμενα καὶ γραφομένων μισθοῦ, καὶ φανόντων, καὶ ὑπογραφομένων τ' ἀλλοτρίας γνώμας, ἕως ὑπέπεσε καλλιστράτῳ, πρὸ ἀφιδναίων. ἐξ ὅτου γὰρ ἐξόπου καὶ δίκην αἰτίαν, ἐγὼ ὑμῖν καὶ τοῦτο δηλώσω, ἐπειδὰν πρῶτον ταυτησὶ νεαίρας ὑπόδειξω ὡς ἔστι ξένη, καὶ ὡς μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκησε, καὶ ὡς ἠσέβηκεν εἰς τοὺς θεούς· ἵν' εἰδῆτε ὅτι καὶ αὐτὸς ἐξεῖς ἄξιός ἐστιν οὐκ ἐμὲ μόνον δοῦναι δίκην, ἀλλὰ καὶ νεαίραν αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ πολλῷ μείζω καὶ μᾶλλον, ὅστις ἀθλίους φάσκων εἶναι, οὕτω πολὺ τῶν νόμων κατεπεφρόνηκε, καὶ ὑμῶν, καὶ τῶν θεῶν. ὡς δ' οὗτος τῶν ἡμετέρων ἀμελῶν ἀκριβῶς τολμᾷ ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλὰ συκοφαντεῖ ἄλλους τε καὶ ἐμὲ τετρωκέναι πεποίηκεν αὐτὸν καὶ ταύτῃ εἰς τηλικοῦτον ἀγῶνα κατεστῆσαι· ὥστε ἐξεπαθῆσαι μὲν ταύτῃ ἥτις ἐστὶν, ἐξήγχθημαι δ' ὑπὸ αὐτοῦ πονηρίαν. λαχόντος τοίνυν αὐτοῦ τὴν Φρυνίωνος δίκην, ὅτι αὐτὸς ὀφείλετο νεαίραν ταυτησὶ εἰς ἐλευθερίαν, καὶ ὅτι ἃ ἐξῆλθεν ἔχουσα παρ' αὐτοῦ αὕτη, ὑπεδέξατο· σωτῆρα αὐτοὺς οἱ θεσπιδῆς, καὶ ἔπραξαν δίαιταν ἐπιξενῶσαι αὐτοῖς. καὶ ἐκεῖνος μὲν τὴν Φρυνίωνος διαπτοὰς ἐκαθέζετο σάτυρος ἀλωπεκῆθεν ὁ λακεδαιμονίου ἀδελφός· ἐκεῖνος δ' ἐστὶ τουτουὶ σαβρίας λαμπρὸς κοινὸν δὲ αὐτοῖς ἐστιν ἐπιτήδευμα διογείτονα ἀχαρνέα. συνηθεῖς δ' οὗτοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἀκούσαντες ἀμφοτέρων καὶ αὐτῆς τῆς αἰθερόπου τὰ πεπραγμένα, γνώμην ἀπεφήναντο, καὶ οὗτοι ἐνέμειναν αὐτῇ· τὴν μὲν αἰθερόπου ἐλευθερωθῆναι, καὶ αὐτῷ αὐτῆς κυρίαν. ἃ δ' ἐξῆλθεν ἔχουσα νεαίρα παρὰ Φρυνίωνος, χωρὶς ἱματίων χρυσίων καὶ θεραπαινῶν, ἃ* ἐν τῇ αἰθερόπῳ ἠγοράσθη, ἀποδοῦναι Φρυνίωνι πάντα· σωτῆναι δ' ἑκατέρῳ ἡμέραν παρ' ἡμέραν. ἐὰν δὲ καὶ ἄλλως πως ἀλλήλοις πείθωσι, ταῦτα κύρια εἶναι· τὰ δ' ὅπη πέδεια τῇ αἰθερόπῳ τὸν ἔχοντα ἀεὶ παρέχειν, καὶ ἐν τῷ λοιποῦ χρόνου φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ μὴ μνησικακεῖν. ἢν μὲν οὖν γνωσθεῖσα διαλλαγὴ ὑπὸ τῶν διαιτητῶν Φρυνίωνι καὶ Στεφάνῳ πρὸς νεαίρας ταυτησὶ, αὕτη ἐστίν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω ταῦτα, τοῦτον ὑμῖν τὸν μάρτυρα ἀναγνώσεται. κάλει μοι σάτυρον ἀλωπεκῆθεν, σαβρίαν λαμπρέα, διογείτονα ἀχαρνέα.

A & ad ædes aggressus Stephani, eam ducebat. asserente autem eam Stephano secundum legem in libertatem, apud Belliducem sponsione illam obstrinxit. Ac vt me vera dicere constet, horum testem eum ipsum, qui tum Polemarchus fuit, adducam. Voca mihi Aetem Ceriadem.

TESTIMONIVM.

Aetes Ceriades testatur, se Belliduce, sponsione obligatam Neæram, nunc ream, à Phrynione fratre Democharis: & Neærę vades esse factos Stephanum Eurædam, Glaucetem Cephisiensem, & Aristocratem Phalereum. Sponsione per Stephanum liberata, apud eum commorans, eundem quæstū nihilominus, quē antea factitabat: sed maiores mercedes exigebat, si quis cum ea rem habere vellet, vt quæ iam prætextū haberet suæ turpitudinis, & nupta esset. Calumnias & iste adiuuabat, si quem hospitem, ignotum, diuitem, eius amatorem deprehendisset, pro adultero intus includens, & argenti multum extorquens. Nec B iniuria. Nam res familiaris nec Stephano erat, nec Neæræ, vnde quotidianos sumptus sustinere posset. Expensæ autem permultæ erant, quòd & istū, & se, & tres liberos, quos illa secum adduxerat, & duas ancillas, & puerum ministrum alere oporteret: præsertim quū bene victitare didicisset, ab aliis sustentata prius. Neque.n. è republica reditus aliquo nomine dignos habebat Stephanus: vt qui nondum orator esset: sed calumniator adhuc, ex eorum numero qui ad suggestum acclamant, & mercede accusant, & indicant, & alienis sententiis subscribunt: donec in clientelam Callistrati Aphidnæi se insinuauit. Quo verò pacto, & quam ob causam, id quoq. vobis narrabo, vbi primùm de Neæra hac ostendero, eam esse peregrinam, magnisq. vos affecisse iniuriis, & in deos impiā extitisse: vt cognoscatis, ipsum quoq. dignum esse non minori supplicio, quā Neæram, sed multo etiam maiore: tantóq. magis, quòd se Athenienſem esse cū dicat, vsq. adeò & leges contēpsit, & vos, & deos: Qui pudore & conscientia suorum scelerum nō est adductus, vt quiesceret: sed dū & alios, & me calūniari non dubitat, effecit, vt & ipse, & ista in periculū adduceretur: vt & illa qualis sit exploretur, & istius improbitas coarguatur. A Phrynione igitur vocatus in iudiciū, ob Neæram in libertatem assertā, & ob ea, quæ ista domo eius egressa abstulisset, excepta: conuocatis eis familiares persuasere, vt sibi arbitrium deferrent. Ac pro Phrynione sedit arbiter Satyrus Alopecensis, frater Lacedæmonij: pro Stephano Sabrias Lamprensis: communem autem sibi asciscunt Diogitonē Acharnensem. Hi congressi in templo, audita re ex vtroque & ex ipsa muliere: sententiam tulerunt, eámq. illi ratam habuerunt: mulierem esse liberā, & sui iuris. Quæ verò à Phrynione egressa secū extulisset, præter vestem, aurum, & ancillas, quæ mulieri empta essent, Phryniōni reddenda esse omnia: copiam verò sui facere debere vtriq. alternis diebus. Sin aliter inter eos conueniret: id quoq. ratum esse oportere. victum autē mulieri ab eo suppeditandum, qui eam quoq. tempore haberet: ac de cætero inter se amicitiam vti colerent, abiecta memoria iniuriarum. Decreta igitur ab arbitris Phrynioni & Stephano de Neæra ista reconciliatio, hæc est. Quæ verè à me dici vti constet, horum vobis testimonium recitabitur. Voca mihi Satyrum Apecensem, Sabriam Lamprensem, Diogitonem Acharnensem.

TESTIMONIVM.

Satyrus Alopecensis, Sabrias Lamprensis, Diogiton Acharnensis, testantur, à se arbitris reconciliatos esse Stephanum & Phrynionem, de Neæra nunc rea litigantes. Reconciliationis autem eas fuisse conditiones, quas exhibeat Apollodorus.

RECONCILIATIO.

His conditionibus reconciliarunt Phrynionem & Stephanũ: Neæra vterque totidẽ dies mensis vtatur, atque apud se habeat, nisi alter alteri aliud cõcesserit. Vt autem inter eos conuenerat, qui vtriq. in arbitrio adfuerant, & controuersia, sicut ferè solet fieri perpetuò (præsertim cum inter eos de scorto ageretur) ad cœnam itarunt ad vtrunque eorum, cùm Neæram haberent: ipsa & concœnante & compotante, tanquam meretrice. Quæ verè à me dici vt constet, voca mihi testes qui vnà adfuerunt, Eubulum Probalisium, Diopithem Melitensem, Ctesonem è Ceramis.

TESTIMONIVM.

Eubulus Probalisius, Diopithes Melitensis, Cteson è Ceramis, testantur, postquam Phrynio & Stephanus de Neæra in gratiam redierint, sæpe se concœnasse eis, & compotasse cum Neæra nunc rea, tam cum apud Stephanum esset Neæra, quàm cum apud Phrynionem. Eam igitur ab initio fuisse seruam, & vendi tam bis, & quæstum fecisse corpore, vt meretricem, & à Phrynione Megara aufugisse, & reuersam vadimonio fuisse obligatam apud Belliducem, vt peregrinam: & oratione vobis demonstro, & testimoniis est probatum. Ostendam autem vobis & ipsum Stephanum testificatum, eam esse peregrinam. Filiam enim Neæræ quam ea secum paruulam puellam ad eum adduxerat (Strybelen tum vocabant, nunc Phanonem) Stephanus pro sua filia cuidam Athenienſi, Phrastori Ægilienſi collocat, dote triginta minarum addita. Vt autem ad Prastorem venit, hominem laboriosum, quique rem familiarem accuratè instruxisset: non poterat illa Phrastoris delectari moribus: sed matris instituta requirebat, & eandem impunitatem, vt in tali licentia educata. Phrastor, qui eam neque modestam esse videret, neque sibi morigeram, simúlque scisciatus esset & compertum haberet, eam non esse Stephani filiam, sed Neæræ, séque primum deceptum, cùm desponsam vt Stephani, non vt Neæræ filiam accepisset, quam suscepisse Stephanus ex altera vxore, priusquam duxisset Neæram, diceretur: his omnibus de causis ira commotus, séque & contumeliis affectum & delusum esse ægrè ferens, eiicit mulierem: quam annum ferè apud sese habuerat, prægnantem, dote non reddita. Cùm verò Stephanus ei diem dixisset apud Odeum, de dote, ex lege quæ iubet: Si dimiserit vxorem, reddat dotem: sin minus, nouem obolos vsuram pendat: & curatori mulieris pro ea de victu ad Odeum detur actio: Phrastor Stephanum apud Sexuiros accusat, eum, cum sit Athenienſis, peregrinæ filiam pro sua despondisse, ex lege hac. Age recita mihi legem.

Phano, Neæræ filia, pro ciuedespõsa à Stephano & à Phrasto repudiata.

LEX.

Si quis autem viro Athenienſi peregrinam mulierem pro sua elocarit, ignominiosus esto: & eius res familiaris publicetur, & triens esto eius qui eum conuicerit. accuset autem apud Sexuiros aliquis ex iis quibus licet, quemadmodum peregrinitatis.

Μαρτυρία.

Σάτυρος ἀλωπεκῆθεν, σαβρίας λαμπρεύς, διογείτων ἀχαρνεύς, μαρτυροῦσι, διαλλάξαι διαιτηταὶ γενόμενοι τοὺς νεαίρας τῆς νυνὶ ἀγωνιζομένης στέφανον καὶ φρυνίωνα· τὰς δ' διαλλαγὰς εἶ) καθ' ἃς διήλλαξαι, οἵας παρέχεται ὁ πολέμαρχος.

Διαλλαγαί.

Κατὰ τάδε διήλλαξαι φρυνίωνα καὶ στέφανον· χρῆσθαι ἑκάτερον νεαίρᾳ τὰς ἴσας ἡμέρας τὸ μηνὸς παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντας, αἰ μή τι ἄλλο αὐτοὶ αὐτοῖς συγχωρήσωσιν. ὡς δ' ἀπηλλαγμένοι ἦσαν οἱ παρόντες ἑκατέρῳ τῇ διαίτῃ, καὶ τοῖς πράγμασιν, οἷον οἶμαι, φιλεῖ γίγνεσθαι ἑκάστοτε, ἄλλως τε καὶ περὶ ἑταίρας οὔσης αὐτοῖς ἢ διαφορᾶς· ὅτι δ' εἶπνον ἦσαν ὡς ἑκάτερον αὐτῶν, ὁπότε καὶ νέαιραν ἔχοιεν· καὶ αὐτὴ συνεδείπνει καὶ συνέπινεν, ὡς ἑταίρα οὖσα. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι μάρτυρας τοὺς συνόντας αὐτοῖς, βούλομαι πρεσβυτέρους, διοπείθη μελιτέα, κτήσωνα ἐκ περαμέων.

Μαρτυρία.

Εὐβούλου πρεσβυτέρου, διοπείθους μελιτέως, κτήσωνος ἐκ περαμέων, μαρτυροῦσιν, ἐπειδὴ αἱ διαλλαγαὶ ἐγένοντο, αἱ περὶ νεαίρας, φρυνίωνι καὶ στεφάνῳ, πολλάκις συνδειπνῆσαι αὐτοῖς, καὶ συμπίνειν μὴ νεαίρας τῆς νυνὶ ἀγωνιζομένης, καὶ ὁπότε μὲν παρὰ στεφάνῳ εἴη νεαίρα, καὶ ὁπότε παρὰ φρυνίωνι. Ὑπὲρ μὲν τούτων ἐξ ἀρχῆς βούλομαι, καὶ ἐπεφάνη δίς, καὶ ἐφιλάζετο τῷ σώματι ὡς ἑταίρα οὖσα, καὶ ἀπέδρα τὸν φρυνίωνα εἰς μέγαρα, καὶ ἥκουσα κατηγορήθη, ὡς ξένη οὖσα πρὸς τὸν πολέμαρχον· τοῦ τε λόγου ὅπου φαίνω ὑμῖν, καὶ ἐμμαρτύρηται. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ αὐτὸν στέφανον τουτονὶ ὅπως δεῖξαι, καταμεμαρτυρηκότ' αὐτῆς ὡς ὄντι ξένου. τὸν δὲ θυγατέρα τὸν ταυτησὶ νεαίρας ἣν ἤλθεν ἔχουσα, ὡς τουτονὶ παιδίον μικρόν, ἣν τότε μὲν στρυβήλην ἐκάλουν, νυνὶ δ' φανώ, ἐκδίδωσι στέφανος οὑπὶ ὡς οὖσαν αὐτοῦ θυγατέρα, ἀνδρὶ ἀθηναίῳ, φράτορι αἰγιλιεῖ, καὶ προῖκα ἐπ' αὐτῇ δίδωσι ζιάκοντα μνᾶς. ὡς δ' ἦλθεν ὡς τὸν φράτορα, ἄνδρα ἐργάτην, καὶ ἀκριβῆ τὸν βίον συνειλεγμένον· οὐκ ἠπίστατο τοῖς τοῦ φράτορος ἤθεσι ἀρέσκειν· ἀλλ' ἐζήτει τὰ τῆς μητρὸς ἐπῆν, καὶ τῷ παρ' αὐτῇ ἀκολασίαν, ἐν τοιαύτῃ οἰκίᾳ ἀξυσίᾳ τεθραμμένη. ἔρρειν ἦ φράτωρ αὐτῷ οὔτε κοσμίαν οὖσαν, οὔτε θέλουσαν αὐτοῦ ἀπέχεσθαι, ἅμα δὲ καὶ πυθόμενος σαφῶς ἤδη, ὅτι στέφανον μὲν οὐκ εἴη θυγάτηρ, νεαίρας δὲ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐξηπατήθη ὅτε ἠγοῦτο ὡς στεφάνου θυγατέρα λαμβάνων, καὶ οὐ νεαίρας, ἀλλὰ τούτῳ ἐξ ἄλλης αὐτοῦ γυναικὸς οὖσαν πρότερον, πρὶν ταύτην συνοικῆσαι, ὀργισθεὶς δ' ὅτι τούτοις ἅπασι, καὶ ὑβρίσθαι ἡγοῦμενος, καὶ ἐξηπατῆσθαι. ἐκβάλλει τὴν ἄνθρωπον, ὡς ἑαυτὸν συνοικήσας αὐτῇ, κύουσαν, καὶ τῷ προῖκα οὐκ ἀποδίδωσι. λαχόντος δὲ τὸ στεφάνου αὐτῷ δίκην εἰσιόντος εἰς ᾠδεῖον τῆς προικὸς κατὰ τὸν νόμον, ὃς κελεύει, ἐὰν ἀποπέμπῃ τις τὴν γυναῖκα, ἀποδιδόναι τὴν προῖκα. ἐὰν δὲ μὴ, ἐπ' ἐνιαυτὸν ὀβολοὺς τοκοφορεῖν, καὶ σίτου εἰς ᾠδεῖον ἐξ) δικάσασθαι ὑπὸ τῆς γυναικὸς τῷ κυρίῳ, γράφεται ὁ φράτωρ στέφανον τουτονὶ γραφὴν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ἀθλιαῖον ὄντα ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐγγυῆσαι, ὡς αὐτῷ προσήκουσαν κατὰ τὸν νόμον τοῦτον. καί μοι ἀνάγνωθι αὐτόν. Νόμος.

Ἐὰν δέ τις ἐπιδῷ ξένῃ γυναῖκα ἀνδρὶ ἀθηναίῳ, ὡς ἑαυτῷ προσήκουσαν, ἄτιμος ἔστω. ἡ δὲ οὐσία αὐτοῦ δημοσία ἔστω, καὶ τοῦ γράψαντος τὸ ἥμισυ μέρος. γραφέσθω δὲ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, εἰς ἣν ἂν καὶ τῶν ξενίαι.

Τὸν

Τὸν μὲν τοίνυν νόμον ἀνέγνω ὑμῖν, καθ' ὃν ἐγράφη στέφανος οὑτοσὶ ὑπὸ τῶ φράτορος τοῖς τοὺς θεσμοθέτας. γνοὺς δ' ὅτι κινδυνεύσοι ἐξηλεγχθεὶς ξένης θυγατέρα ἐγγυητέα, καὶ τ' ἐκ ταύτης ζημίας φεύξεσθαι, ἀλλὰ ἀποστὰς πρὸς τὸν φράτορα, καὶ ἀφέσταται τῆς φρατρικῆς, καὶ τιμὴν δίκην τῶ σίτου ἀπείλετο, καὶ ὁ φράτωρ τὴν γραφὴν ἀφῆκε τὴν θεσμοθετῶν. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μαρτυρα τὸν φράτορα αὐτὸν καλῶ, καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν κατὰ τὸν νόμον. κάλει μοι φράτορα ἀγιλιέα.

Μαρτυρία.

Φράτωρ ἀγιλιεὺς μαρτυρεῖ, ἐπειδὴ ἤκουσε νεανίας θυγατέρα ἐγγυήσασθαι αὐτῷ στέφανον, ὡς ἑαυτῶ ὄσαι θυγατέρα, γράψασθαι αὐτὸν γραφὴν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας κατὰ τὸν νόμον, καὶ τ' αἰθρόφωνον ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς ἑαυτῶ οἰκίας, καὶ μηκέτι συνοικεῖν αὐτῆ καὶ λαχόντος αὐτῷ στεφάνου εἰς ὠδεῖον σίτου, ἀναλύσασθαι πρὸς αὐτὸν στέφανον, ὥστε τὴν γραφὴν ἀπαρεθῆναι φράτορα τὸν θεσμοθετῶν, καὶ τὴν δίκην τοῦ σίτου, ὃν ἔμελλεν ἐμοὶ στέφανος. φέρε δὴ ὑμῖν καὶ ἑτέραν μαρτυρίαν φράσω μᾶλλον τῶν τε φρατόρων, καὶ τῶν φρατόρων αὐτῶν καὶ γνωστῶν, ὡς ἔστι ξένη νεανία αὕτη. ἐπολλῶ χρόνω δ' ὕστερον, ἢ ἐξέπεμψεν ὁ φράτωρ τὴν τ' νεανίας θυγατέρα, ἀσθένησε, καὶ πάνυ πονηρῶς διετέθη, καὶ εἰς πᾶσαν ἀπορίαν κατέστη. διαφορᾶς δ' οὔσης αὐτῷ παλαιᾶς πρὸς τοὺς οἰκείους τοὺς αὑτοῦ, καὶ ὀργῆς, καὶ μίσους, πρὸς ὃ καὶ ἅπας ὢν, ψυχαγωγούμενος ἐν τῆ ἀσθενείᾳ τῆ θεραπείᾳ, ὑπὸ τῶ τῆς νεανίας καὶ τ' θυγατρὸς αὐτ' ἐβάδιζον ἀεὶ πρὸς αὐτ', ὡς ἀσθενῆ καὶ ἔρημος ὢν τῶ θεραπεύοντος τὸ νόσημα, τὰ προσφορὰ τῆ νόσῳ φέρουσαι καὶ ὅπως σπεύσωσι, ἐπειδήπου καὶ αὐτοὶ ὅσα ἄξια ὄντι γυνὴ ἐν τ' νόσοις παρεῦσα κάμνοντι ἀνθρώπῳ ἐπείθη δὴ τὸ παιδίον ὃ ἔτεκεν ἡ θυγάτηρ ἡ νεανίας ταυτησὶ, ὅτ' ἐξεπέμφθη ὑπὸ τῶ φράτορος κύουσα, πυθομένου. ὅπου στέφανος εἴη θυγατήρ, ἀλλὰ νεανίας καὶ ὀργισθέντος ὅτι τῆ ἀπάτη, πάλιν λαβεῖν καὶ ποιήσασθαι υἱὸν αὐτὸ, λογισμὸν ἀνθρώπινον, καὶ εἰκότα λογιζόμενος· ὅτι πονηρὸς μὲν ἔχει, καὶ οὐ πολλῆ ὑπὸς εἴη αὐτῶ προσγενήσεσθαι· τῶ δ' μὴ λαβεῖν τοὺς συγγενεῖς τὰ αὑτοῦ, μηδ' ἅπαξ τελευτηκέναι· ἐποιήσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀνέλαβεν ὡς αὐτόν. ἐπειδὴ γε γυναῖκων οὐκ ἂν ποτε ἔφερε, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ φανερῶ ἐγὼ μὴν ὑμῖν ὅτι δείξω. ὡς γὰρ ἀνέστη τάχιστα ἀπ' ἐκείνης τ' ἀσθενείας ὁ φράτωρ, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸν, καὶ ἔχειν ὅπως εἰκὸς τὸ σῶμα· λαμβάνει γυναῖκα ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους, σατύραν μὲν τὴν μελιτέως θυγατέρα γνησίαν, ἀδελφοῦ δ' ἀδελφιδῆν. ὥστε ὅτι μὲν οὐχ ἑκὼν ἀνεδέξατο τὸν παῖδα ἀλλὰ βιασθεὶς ὑπὸ τῆς νόσου καὶ τῆς ἀπαιδίας, καὶ τῆς αὐτῆ θεραπείας, καὶ τῆς ἔχθρας τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους, ἵνα μὴ κληρονόμοι γένωνται τῶν αὐτοῦ αὐτῷ πάθοι, ταῦτ' ἔστω ὑμῖν τεκμήρια. δηλώσω δὲ καὶ τὰ ἀκόλουθα αὐτῷ ἔτι μᾶλλον. ὡς γὰρ εἰ σῆψε ὁ φράτωρ εἰς τὰς φράτορας τ' παῖδα ἐν τῆ ἀσθενείᾳ, ὡς τ' ἐκ τ' θυγατρὸς τ' νεανίας, καὶ εἰς τοὺς βρυπάδας, ὧν καὶ αὐτός ἐστιν ὁ φράτωρ γνωστὴς εἰδότες ὅμως οἱ γνωσταὶ τῶν γυναῖκα ἥτις ἦν, ἵνα ἔχειν ὁ φράτωρ τὸ πρᾶγμα, τῶν τῆς νεανίας θυγατέρα, καὶ τῶν δαπανημένων τῆς ἀνθρώπου, καὶ ἀλλὰ τῶν ἀσθένειαν περισωθῆναι αὐτὸν πάλιν ἀναλαβεῖν καὶ ποιήσασθαι τὸν παῖδα, ὑποψηφίζονται τὸ παιδὸς, καὶ οὐκ ἐνέγραφον αὐτὸν εἰς σφᾶς αὐτοὺς, λαχόντος δὲ τοῦ φράτορος αὐτοῖς δίκην ὅτι οὐκ ἐνέγραφον αὐτοῦ τὸν υἱὸν προκαλουμένου αὐτὸν οἱ γνωσταὶ πρὸς τῆ διαιτητῆ ὀμόσαι κατ' ἐμοῦ πλείων, ἢ μὴν νομίζειν εἶναι αὐτοῦ υἱὸν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς, καὶ ἐγγυητὴς κατὰ τὸν νόμον. προκαλουμένων δὲ ταῦτα τῆ γνωστῆ τὸν φράτορα πρὸς τῆ διαιτητῆ, ἔλιπεν ὁ φράτωρ τὸν ὅρκον, καὶ οὐκ ὤμοσε.

A Ac legẽ qua Stephanus à Phrastore est apud Sexuiros accusatus, audiuistis. Cum autẽ intelligeret, se conuictum de peregrinæ filia elocata, in summo discrimine versaturum: paciscitur cum Phrastore, & dote cedit, iudicium de victu tollit: Phrastor item actionem apud Sexuiros institutam. Quæ vt vera esse constet: horum vobis ipsum Phrastorem citabo testem, & cogã testari, autoritate legum. Voca mihi Phrastorem Ægilienſem.

TESTIMONIVM.

Phrastor Ægilienſis testatur: postquam senserit, Stephanum sibi Neæræ filiam despondisse pro sua: se aduersus eum actionem instituisse apud Sexuiros: & mulierem eiecisse domo, neque habere adhuc in matrimonio. Item, quum sibi Stephanus ad Odeum de victu diem dixisset: secum transegisse Stephanum, vt actio apud Sexuiros tolleretur: itémque Stephanus actione de victu contra se instituta desisteret. Age verò vobis etiam alterum testimonium exhibeamus, & Phrastoris & tribulium eius, & gentilium: vnde constet, peregrinam esse Neæram. Non multo enim pòst, quàm ex ædibus ablegarat Phrastor Neæræ filiam: in morbum incidit, pessiméque habuit & omnibus difficultatibus est conflictatus. Quia verò cum cognatis suis ei vetus simultas erat & ira, & odiũ, supérque ipse liberis orbus: delinitus est in morbo, cura & obsequio tum Neæræ, tum eius filiæ. Itabant enim ad eum cum ægrotaret, neminémque haberet à quo in morbo curaretur, opportuna ei malo remedia ferentes, & reuisentes. Neque verò ipsi ignoratis, quanti precij sit in morbis mulier assidua apud hominem ægrotantem. Denique persuasum ei est, puerulum quem pepererat filia Neæræ, cùm ablegata fuisset à Phrastore prægnans, quod cognouisset, non Stephani esse filiam, sed Neæræ, fucúmque sibi factũ ægrè ferret: rursus adoptare, locóq. habere filij: humano, nec absurdo consilio: quum & ipse male affectus esset, nec magnam vitæ spem haberet: &, ne sua hæreditate cognati potirentur, néve ipse orbus interiret, cauere vellet. Adoptauit igitur puerum, & ad se recepit. Nam id quidem si valuisset, nunquam facturum: magno ego & euidenti vobis argumẽto ostendã. Cũ primùm enim ab illa infirmitate surrexit Phrastor, & recreatus est, valetudinémque confirmauit: ciuem vxorem, vt iubent leges, ducit, Satyri Melitensis legitimam filiam, Dijphili sororem. Proinde nec volentem eum recepisse puerũ, sed & morbo, & orbitate, & mulierum obsequiis coactum, & cognatorum odio, ne sua illi hæreditate potirentur, si quid ei accidisset: hæc vobis argumenta sunto. eadémque hæc, ea quæ secuta sunt, magis declarabunt. Nam cùm puerũ Phrastor ad tribules introduceret in morbo, eum quem è Neæræ filia susceperat, & ad Brytiadas gentiles, quorum & ipse Phrastor est: quòd nossent scilicet gentiles, mulier ea quænam esset, quam Phrastor primùm dixerat, Neæræ filiam & repudiũ mulieris, eúmq. morbo adductum ad puerum recipiendũ non ignorarent: reiiciunt puerum, inq. suum album nõ inscribunt. Cum verò Phrastor eis diem dixisset ob non inscriptum suum filium: gentiles eum ad arbitrũ prouocãt, vt per integra sacra iuraret, omnino putare se, eũ suũ esse filiũ è ciue muliere & legib' de spõsa, susceptũ. Hac prouocatione gẽtiliũ apud arbitrũ facta, deseruit iusiurãdũ Phrastor, nec iurauit:

Filius Phanonis à Phrastore adoptatus, sed non inscriptus.

B

C

Hæc verè à me dici vt intelligatis, horum vobis testes, qui Brytiadarum interfuerunt, exhibebo.

TESTES.

Timostratus Cephalensis, Xanthippus Euriades, Eulabes Phalereus, Anytus Laciades, Euphranor Aegilienſis, Nicippus Cephalensis: testantur & se & Phrastorem Aegilienſem, esse è cœtu gentilium, qui Brytiadæ nominentur: & postulante Phrastore, vt ſuus filius in gentiles introduceretur, se, filium eum è Neæræ filię esse natum conſcios, prohibuisse Phrastorem, ne filium introduceret. An non igitur euidenter demonstro vobis, ipſos etiam Neæræ coniunctiſſimos, in eã vt peregrinam dixisse testimonium: tum Stephanum, qui eam nunc habet in matrimoniũ: tum Phrastorem, qui filiam eius duxerat? Cùm Stephanus filiam istius, à Phrastore apud Sexuiros accusatus, quòd, qui Athenienſis esset, peregrinæ filiam despondisset, defendere noluerit, sed dotem condonarit, cámque non receperit: cùm Phrastor Neæræ filiam matrimonio sibi iunctam eiecerit, postquam audierat non esse Stephani, dote non reddita? cum postea & infirmitate ſua & orbitate & odio domesticorum commotus, adoptasset filium, & ad gentiles introduxisset: puero à gentilibus reiecto, iuliurandũ ei deferentibus, iurare noluerit, religioníque ſuam cupiditatem post habuerit, aliámque postea duxerit ciuem, vt iubent leges? Hæ enim res ita euidẽtes, magno testimonio contra eos fuerũt, Neæram esse peregrinã. Sed conſiderate & sordes Stephani, & improbitatem: vt ex ea quoque perſpiciatis, Neæram non esse ciuẽ: Epænetum Andrium, Neæræ veterẽ amatorem, cui ea magno conſtiterat, & diuerti ad illos, cũ Athenas veniebat, ſolitum, propter Neæræ amicitiã: Stephanus per inſidias in agrum, per ſpeciem diuinæ rei faciendæ accerſitum, apud illius filiam pro mœcho cõprehendit, & terrore iniecto triginta ab eo minas extorquet: quarum ſponſoribus acceptis, Ariſtomacho, qui Sexuir fuerat, & Nauſiphilo, Nauſinici viri prætorij filio, miſſum eum facit, ſpe argenti ab eo recipiendi. Egreſſus Epænetus, & fui iuris factus, de Stephano apud Sexuiros queritur, per iniuriam ſe ab eo in vincula coniectum, ex lege quæ iubet: Si quis aliquem per iniuriam pro adultero vinxerit, vt apud Sexuiros conqueratur, ſe per iniuriam in vincula esse coniectum. Quòd ſi eum qui vinxit, vicerit, & per iniuriam inſidiis appetitus esse videatur: ipſum indẽnem esse, & ſponſores ſponſione ſolui. Sin mœchus esse videatur: ſponſores iubentur eum accuſatori tradere: cui, enſe excepto, eum in prætorio, ſuo arbitratu, vt adulterum tractare liceat. Hac lege igitur eum accuſat Epænetus, ſe vſum esse muliere fatetur, mœchum esse negat. Neque enim Stephani esse filiam, ſed Neæræ: matrémq. conſciam esse ipſorum conſuetudinis: séq. multũ eis impẽdisse, totãq. cum adſit, alere familiã: & legẽ exhibet, quæ vetat apud eas pro mœcho arripi quẽquam, quæ in taberna meritoria ſedeant, aut in foro aliquid manifeſtè vendant: tabernam eã ipſam esse Stephani domũ dictitãs: & quęſtũ eas iſtum facere, & inde maximè locupletari. Quæ verba cum iactaret Epænetus, & actionem inſtituiſſet intelligens Stephanus, ſe vt & lenonem & calũniatorem coarguendum esse: arbitritum erga Epænetũ permittit ipſis ſpõſoribus, iis cõditionib. vt & ſpõſione Epænet⁹ & iudicio ipſe Stephanus liberaretur.

Epænetus à Stephano pro adulitero cõprehenſus.

Ἃ ὅτι ἀληθῆ ταῦτα λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας τοὺς παρόντας βρυτιαδῶν παρέξομαι. Μάρτυρες.

Τιμόστρατος * κεφαλῆθεν, Ξανθίππος Εὐριάδης, Εὐλάβης Φαληρεύς, Ἄνυτος Λακιάδης, Εὐφράνωρ Αἰγιλιεύς, Νίκιππος κεφαλῆθεν μαρτυροῦσιν εἶναι καὶ αὐτοὺς τὸν φράτορα τὸν Αἰγιλιέα τῆς γυνητῆς, οἱ καλοῦνται βρυτιάδαι, καὶ ἀξιοῦντος Φράστορος εἰσάγεσθαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τοὺς γνήτας, εἰδότες αὐτοὶ ὅτι Φράστορος υἱὸς εἴη ἐκ τῆς θυγατρὸς τῆς Νεαίρας, κωλύειν εἰσάγειν Φράστορα τὸν υἱόν. ἀκούω οὖν ἐκφανῶς ὅτι διδάσκω ὑμῖν καὶ αὐτοὺς τοὺς οἰκειοτάτους Νεαίρᾳ ταύτῃσι καταμεμαρτυρηκότας ὡς ἔστι ξένη, σέσωκόν τε τοῦτον τὸν ἔχοντα ταύτην νυνὶ, καὶ συνοικοῦντ' αὐτῇ, καὶ Φράστορα τὸν λαβόντα τὴν θυγατέρα· σέφανον μὲν οὐκ ἐθέλησαντα ἀγωνίσασθαι ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τῆς ταύτης, ἀλλὰ φέντα ὑπὸ Φράστορος πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὡς ἀθηναίας ὢν ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐνεγγύησεν· ἀλλ' ἀποστάντα τοῦ Φρατρικοῦ, καὶ οὐκ ἀπολαβόντα Φράστορα δι' ἐνθαλόντα τὴν θυγατέρα τὴν Νεαίρας ταύτῃσι, μήματά τε ἐπιδεῖ ἐπύθετο οὐ σεφανίσασαν, καὶ τὴν Φρατρικὴν οὐκ ἀποδόντα, ἐπιδεῖ ἐπείσθη ὕστερον δι' ἀπεχθείαν τὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπαιδίαν, καὶ τὴν ἔλθοιεν τὴν πρὸς τοὺς οἰκείους ποιήσασθαι τὸν υἱόν, καὶ ἐπεὶ εἰσῆλθεν εἰς τοὺς γνήτας ἀποψηφισαμένων τῶν γνητῶν, καὶ διδόντων ὅρκον αὐτῷ, οὐκ ἐθέλησαντα ὀμόσαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπορρεῖν Φρατρόμενον. καὶ ἑτέραν ὕστερον γήματα γυναῖκα ἀστὴν καὶ τὸν νόμον. αὐτὴ γὰρ αἱ Φράτρες αὗται φανερὰς οὖσαι, μεγάλας μαρτυρίας δεδώκασι καὶ αὐτῇ, ὅτι ἔστι ξένη Νεαίρα αὕτη. σκέψασθε δὲ καὶ τὰ ἀγχοτέρω ταύτης τὴν σεφανίσασαν τὴν πονηρίαν· ἵνα καὶ ἐκ ταύτης εἰδῆτε, ὅτι οὐκ ἔστι Νεαίρα αὕτη ἀστή. ἐπαίνετον γὰρ τὸ ἄνδρα ἐρασθῆναι ὄντα Νεαίρας ταύτῃσι παλαιὸν, καὶ πολλὰ ἀπηλλοκότα εἰς αὐτὴν, καὶ καταγόμενον ἅμα τούτοις, ὁπότε ὑπεδημόσιον ἀθλεύαζε διὰ τὴν φιλίαν τὴν Νεαίρας, ὑπολυσάντα ὁ σέφανος ἐτοῖ, μεταπεμψάμενος εἰς ἀγρὸν, ὡς δύων, λαμβάνει μοιχὸν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῆς Νεαίρας ταύτῃσι, καὶ εἰς φόβον καταστήσας, πεφάτλε) μναῖ ἑβδομήκοντα· καὶ λαβὼν ἐγγυητὰς τούτων, ἀριστόμαχόν τε τὸν * θεσμοθετήσαντα, καὶ ναυσίφιλον τὸν ναυσινίκου τοῦ ἀρξάντος νόον, ἀφίησιν ὡς ἀποδώσοντ' αὐτῷ τὸ ἀργύριον. ἐξηγοῦντο ὁ ἐπαίνετος, καὶ αὐτὸς αὐτὸν κύριος γενόμενος, γράφεται πρὸς τοὺς θεσμοθέτας γραφὴν σέφανον τετονί· ἀδίκως εἰρχθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει, ἐὰν τις ἀδίκως εἴρξῃ ὡς μοιχὸν, γράφεσθαι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀδίκως εἰρχθῆναι· κἂν μὲν φύγῃ τὸν εἴρξαντα καὶ δόξῃ ἀδίκως ὑπεβεβουλεῦσθαι, ἀθῷον εἶναι αὐτὸν, καὶ τοὺς ἐγγυητὰς ἀπολαχθαι τὰ ἐγγύης. ἐὰν δὲ δόξῃ μοιχὸς εἶναι, ὠφλεδοῦναι αὐτὸν κελεύειν τοὺς ἐγγυητὰς τριπλῆ. ὅτι δὲ τὸ δικαστηρίου αὐτοῦ ἐγχειρεῖν χρῆναι, ὅτι ἂν βουληθῇ, ὡς μοιχὸν ὄντα· καὶ δὴ τοῦτον τὸν νόμον γράφεται αὐτὸν ὁ ἐπαίνετος. καὶ ὁμολογεῖ μὲν χρῆναι τῇ αἰθεροσκόπῳ, εἰ μή τοι μοιχός γε εἶη. ἔστι γὰρ σέφανος θυγατέρα αὐτὴν εἶναι, ἀλλὰ νεαίρας. τήν τε μητέρα αὐτῆς συνειδέναι πλησιάζουσαν αὐτῷ· αἰτιολογίαν τε πολλὰ εἰς αὐτὰς· ζῆν τε ὁπότε ὑπεδημόσιον ἐτελώνει οἰκίαν ὅλην. τόν τε νόμον ὑπὸ τούτοις παρεχόμενος, ὃς οὐκ ἐᾷ ὑπὸ ταύταις μοιχὸν λαβεῖν, ὁπόσαν αὖ ἐκ ἐργαστηρίου κάθωνται, ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλοῦσί τι ὑπεφασμένως ἐργαστήριον φάσκων, καὶ τοῦτο εἶναι τοῦ σεφάνου οἰκίαν, καὶ τοῦ ἐργασίαν ταύτην εἶναι, καὶ ὑπὸ τούτων αὐτοῖς δύσπορα μάλιστα. τούτοις δὲ τοῖς λόγοις λέγοντος τοῦ ἐπαινέτου, καὶ τοῦ γραφοῦ γεγραμμένου, γνοὺς σέφανος οὗτος, ὅτι ἐξηγγέλθησεταν πορνοβοσκοῖς καὶ συκοφάνταις· δίαιταν ὑπέρχεται πρὸς τὸν ἐπαίνετον. αὐτοῖς τοῖς ἐγγυηταῖς, ὥστε τῆς μὲν ἐγγύης αὐτὸν ἀφεῖσθαι, τοῦ δὲ γραφοῦ ἀπελέσθαι τὸν ἐπαίνετον

τετιθύν-

πειθέντος ὁ τὲ ἐπαινέτου ὅτι τούτοις, καὶ ἀνελομένου τὴν γραφὴν ὧ ἐδίωκε στέφανον, ἠξιομένης σωφόδου αὐτοῖς, ἢ κα θελουσέων διαιτητὴν τὸ ἐγγυητὴν· δίκαιον μὲν οὐδὲν εἶχε λέγειν στέφανος, εἰς ἔκδοσιν δ' ἀξίου τὸν ἐπαίνετον τῇ τῆς νεαίρας θυγατρὶ συμβαλέσθαι, λέγων τὰ ὑποκείαντα ὧν αὐτὸ καὶ τὰ ἀτυχίαν τὰ πρότερον γενομένη τῇ ἀνθρώπῳ πρὸς τὸν φάσορα, καὶ ὅτι ὑπολειπὰς εἴη τὰ προῖκα, καὶ οὐκ ἂν δικαίως πάλιν αὐτὰ ἐκδοῦναι· σὺ δ' καὶ κέχρησαι ἔφη τῇ ἀνθρώπῳ, καὶ δίκαιος εἶ ἀγαθόν τι ποιῆσαι αὐτὰ, καὶ ἄλλους ἐπαγωγοὺς λόγους, οἷς ἂν τις δίμοιρος ἐκ πονηρῶν πραγμάτων εἶπεν ἄν. ἀκούσαντες ἀμφοτέρων αὐτοῖν οἱ διαιτηταὶ διήλλαξαν αὐτούς, καὶ πείθουσι τὸν ἐπαίνετον χιλίας δραχμὰς εἰσενεγκεῖν εἰς τὰ ἔκδοσιν τῇ θυγατρὶ τῆς νεαίρας. καὶ ὅτι πάντα ταῦτα ἀληθῆ λέγω, ζῶσιν ὑμῖν μάρτυρας αὐτοὺς τοὺς ἐγγυητὰς & διαιτητὰς ἡμῶν καλῶ.

Μάρτυρες.

Ναυσίφιλος κεφαλῆθεν, ἀρισόμαχος κεφαλῆθεν, μάρτυρεσοῦσιν ἐγγυηταὶ γενέσθαι ἐπαινέτου τὲ αἰδρείου, ὅτ' ἔφη στέφανος μοιχὸν εἰληφέναι ἐπαίνετον· καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθεν ἐπαίνετος ἅδε σεφάνου καὶ κύειος ἐγένετο αὐτὲ γράψασθαι γραφὴν στέφανον πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὅτι αὐτὸν ἀδίκως εἶρξε· καὶ αὐτοὶ διαλλακταὶ γενόμενοι, διαλλάξαι ἐπαίνετον, καὶ στέφανον· τὰς δὲ διαλλαγὰς ἔθηκαν παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

Διαλλαγαί.

Ἐπὶ τοῖσδε διήλλαξαν στέφανον καὶ ἐπαίνετον οἱ διαλλακταί· τὴν μὲν γεγενημένων πρὸς τὸν εἰργμὸν μνησικακίαν μνείαν ἔχειν, ἐπαίνετον δ' δοῦναι χιλίας δραχμὰς φανεῖ εἰς ἔκδοσιν, ἐπειδὴ κέχρηται αὐτῇ πολλάκις. στέφανον δ' παρέχειν φανῷ ἐπαινέτῳ, ὁπόταν ὀπιδημῇ, καὶ βούληται συνεῖναι αὐτῇ. τὰ τίνων πρὸς ἐγνωσμένων ξενίων ἔη, καὶ ἐφ' ᾗ μοιχὸν ἔδοξε ἑπόλμησε λαβεῖν, εἰς τοσοῦτον ὕβρεως καὶ ἀναιδείας ἦλθε στέφανος οὗτοσί, & γέμεα αὐτῇ, ὥστε ἐπόλμησαν μὴ ἀγαπᾶν εἰ ἔφασκον αὐτὴν ἀσὴν εἶ· ἀλλὰ καταδύντες θεογνήτου κοθωκίδου λαχόντα βασιλέα, ἀνθρωπον δ' ἀγυιᾶ μυῆ, πάντα ὁ, καὶ ἀπειρον πραγμάτων· συμβάλλονται ἀυτῷ δοκιμαζομένῳ, καὶ σωφρονήσας ἀναλωμάτων, ὅ τε εἰσήει εἰς τὰ ἀρχεῖα στέφανος οὗτοσί, καὶ ὑπελθών, καὶ τὰ ἀρχεῖα παρ' αὐτὸ φοιάμενος, πάρεδρος γιόμενος, δίδωσι τὴν ἀνθρωπον ταύτην γυναῖκα, τὴν τῶν νεαίρας θυγατέρα, ἣν ἐγγυᾶ στέφανος οὗτοσί, ὡς αὐτῷ θυγατέρα οὖσαν. οὕτω πολὺ τῶν νόμων καὶ ὑμῶν κατεφρόνησεν, ἣν αὕτη ἡ γυνὴ ὑμῖν ἔθυε τὰ ἱερὰ τὰ ἄρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, & εἶδεν ἃ οὐ θεμιτὸν ἦν αὐτὴν ὁρᾶν, ξενίων οὖσαν, ἣν τοιαύτη οὖσα εἰσῆλθεν, οἷ οὐδεὶς ἄλλος ἀθηναίων, πολλῶν ὄντων, εἰσέρχεται, ἀλλ' ἢ τῆς βασιλέως γυνή. ἐξὸν τὰς γεραίρας τὰς ὑπηρετούσας τοῖς ἱεροῖς ὀφείλουσα τῇ διονύσῳ γυνή· ἔφερεν ὑπὲρ τῆς πόλεως τὰ παῖδια τὰ θεοῖς τοῖς θεοῖς. πολλὰ καὶ ἄρια καὶ ἄρρητα, ἃ μηδ' ἀκοῦσαι οἷόν τ' ὄσιον, πῶς ποιῆσαί γε τὴν θυτὴν χρὴ δυσσεβοῦς ἔχει; ἄλλως τε, καὶ τοιαύτη γυναικὶ, καὶ τοιαῦτα ἔργα ἀπειργασμένη; βούλομαι δ' ὑμῖν ἀνειπεῖν ὅθεν ἀνέβησαν καθ' ἕκαστον, ἵνα μᾶλλον ὅτι μέλειαν ποιήσησθε τῆς τιμωρίας καὶ εἰδῆτε ὅτι οὐ μόνον ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν & τῶν νόμων τὸν ψῆφον οἴσετε, ἀλλὰ καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς δικαιοσύνης τιμωρίαν ὑπὲρ τῶν ἀσεβημάτων ποιούμενοι, καὶ κολάζοντες τοὺς ἠδικηκότας. τὸ γὰρ ἀρχαῖον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δυναστεία ἐν τῇ πόλει ἦν, καὶ ἡ βασιλεία τῶν ἀεὶ ὑπὲρ ἐόντων, ἀλλὰ τὸ αὐτόχθονας εἶναι. τὰς δὲ θυσίας ἁπάσας ὁ βασιλεὺς ἔθυε, καὶ τὰς σεμνοτάτας

A Quas conditiones cum accepisset Epænetus, actionémque, qua Stephanum persequebatur, sustulisset: congressis eis, cùm sponsores arbitri federent, æqui dicere Stephanus nihil poterat: sed postulabat, vt Epænetus aliquid ad elocandam Neæræ filiam conferret & inopiam suam, & inflictam à Phrastore mulieri calamitatem commemorans, dotísq, iacturam, & inopiam eiuș denuò elocandæ. Tu verò, inquit, & rem habuisti cum muliere, & æquum est ei te benefacere: aliáque blãda verba afferebat, quibus aliquis in mala vti causa precando possit. Arbitri vtroque audito, eos reconciliant: & Epæneto persuadent, vt mille drachmas ad elocandam Neæræ filiam conferret. Et vt hæc omnia verè à me dici constet, horum vobis testes, eos ipsos qui & sponsores & arbitri fuerunt, exhibebo.

TESTES.

Nausiphilus Cephalensis, Aristomachus Cephalensis, testãtur se fuisse sponsores Epæneti Andrij, cũ Stephanus se in adulterio deprehẽdisse diceret Epænetum: & cùm Epænetus à Stephano abiisset, sui iuris factus, accusasse Stephanum apud Sexuiros, se esse ab eo per iniuriam in vincula coniectum: & se factos sequestres, reconciliasse Epænetum & Stephanum. Pactionem autem esse eam, quam exhibeat Apollodorus.

PACTIO.

His conditionibus Stephanum & Epænetum sequestres reconciliarunt: Eorum quæ de carcere acciderant, memoriam abolẽdam: Epænetum Phanoni, quoniam ea sæpe vsus esset, mille drachmas ad elocationem dare oportere. Stephanum Epæneto, quoties huc veniisset, & cum ea congredi vellet, Phanonem exhibere oportere. Eam igitur etsi nimis euidẽter cognitum est esse peregrinam, & apud eam iste adulterum comprehendere fuit ausus: eò contumeliæ tamen Stephanus & Neæra processerunt, vt non contenti essent, ipsam Neæram ciuem esse dicere. sed vbi animaduerterant Theogeni Cothocidæ sortitò obuenisse, vt rex esset sacrificulus, homini vt nobili, sic pauperi, & rerum imperito: sese adiungit ei, cum esset explorandus, & impensarum partem magistratum ineunti subministrat Stephanus, & magistratum ab eo fraude circumuento mercatus, fit eius assessor: vxorem ei mulierem dat, Neæræ filiam, & despondet Stephanus pro sua filia. Vsque adeò & leges, & vos contempsit. Ita ea mulier vobis arcana illa sacra pro republica immolauit: & vidit, quæ eam vt peregrinam videre nefas: & cùm talis esset, eò ingressa est, quò nemo alius Athenienșium, in tanta ciuium multitudine, ingredi audet, præter regis vxorem: & sacramento adegit Geræras mulieres illas quæ sacris ministrãt, & elocata est Baccho vxor, & patrio ritu pro repub. rẽ diuinã fecit, in qua multa hũt & sacra & arcana. Quæ verò vel audire nefas est: quî citra impietatẽ à qualibet administrari queãt? tali muliere præsertim, talibúsq. rebus gestis? Volo autẽ altius exorsus, vobis accuratius referre singula: vt vobis vltio maiori curæ sit: vtq. sciatis, vos nõ modò pro vobis ipsis, & legibus sẽtẽtiã laturos: sed & deorũ immortaliũ religionẽ violatã vindicaturos, & pœnas sũpturos de cõsceleratis. Olim dominatu respub. regebatur, & regnũ eorũ erat quibusq. tẽporibus, qui præcæteris eminebãt, propterea quòd indigenæ essent. Sacra autẽ rex obibat omnia: eorúmque religiosissima,

Phanonitem pro ciue despõsa Theogeni, regi sacrificulo: cuius muneris originem exponit orator.

& arcana,vxor eius curabat:idque meritò,cùm regina esset.Postquam autem Theseus ciues in vnum cõgregauit,liberámq. rempublicam instituit & vrbs multitudine incolarum frequentari cœpit : populus nihilominus regem creabat,delectu è viris præstantissimis habito. Vxorem autem eius, lege sanxit esse ciuem,& non alteri commistam viro, sed virginem ducendam,vt patrio ritu arcana sacra pro republica immolarentur,& iusta diis piè soluerentur : vtq.nec desereretur,nec innouaretur quicquam.Hanc legem pilæ lapideæ inscriptam erexerunt in Bacchi tẽplo, iuxta aram in plaudibus:eáque pila etiam nunc extat obscuris literis Atticis inscripta. Quod populus testimonium esse voluit suæ erga deum illum religionis,& tanquam depositum relinquere posteritati:vxorem tibi dandam,& sacra obituram,talem esse volumus propterea in antiquissimo tẽplo Bacchi in paludibus collocarunt: vt ne multi, quæ inscripta sunt, cognoscerent.Quotãnis enim semel aperitur,pridie idus Nouembris.De tam sanctis igitur & venerandis sacris,quæ maiores vestri tam præclarè splendidéque curarunt,operæprecium est & vos suscipere curam,Athenienses:& ij qui petulanter sacra vestra contempserunt, qui deorum immortalium religionem nefariè violarunt , duabus de causis puniendi sunt:vt & hi pœnas dent scelerum,& cæteri caueant & formident,ne quid in deos & rempublicam delinquant. Vocabo autem vobis & sacrum pręconé, qui regis vxori ministrat, cum lustrat ministras ad canistra & ad aram,priusquam sacra attingant:vt & iusiurandum , & ea quæ de more dicuntur,audiatis, quatenus audiri fas est:& cognoscatis, quàm augusta & sacra & vetusta sint illa instituta.

IVSIVRANDVM MINISTRARVM.

Pia & pura & munda sum è cæteris immundis , & à viri congressu,& diuinum natalem &Iobachea celebro Baccho, patrio ritu , & legitimis temporibus. Iusiurandum igitur, & instituta patria , quantum enunciari fas est , audiuistis : eam item , quam Stephanus Theogeni,regi sacrificulo , despondit vxoré pro sua filia, sacra feciſſe , & iusiurandum detulisse Geræris,cognouistis. Iam vti constet , nec iis ipsis mulieribus , quæ sacra hæc intuentur , effari licere apud alios:testimonium etiã vobis exhibebimus, secretò illud quidem factum , sed quod rebus ipsis tamen & perspicuum & verum esse demonstrabo. Cùm hæc sacra fierent,& nouẽuiri in vicum Martium legitimis diebus ascenderent:statim senatus Areopagiticus,qui in aliis quoque religionibus tuendis multum reipublicæ commodat,inquirit in istam Theogenis vxorem, quænam esset : eámque coarguit,& sacrorum curam suscipit,& Theogenem pro sua potestate mulctat,secretò tamen,& cum modestia.Nec enim ea sunt præditi autoritate, vt quemquam Athenienſium pro sua libidine puniant.Factis autẽ verbis,& senatu grauiter ferẽte, Theogenémq; puniente,qui talem vxorem duxisset , eámque arcana pro repuplica sacra facere permisisset:precabatur Theogenes,suplicabat,obtestabatur:dicens,nescisse se Neæræ esse filiam,sed deceptum à Stephano , pro germana eius duxisse filia,ex legẽ: & propter imperitiam rerum,suámque simplicitatẽ , istum assessorẽ sibi asciuisse,vt is magistratu fungeretur , tanquam beneuolũ:proptereáque cõtraxisse cũ eo affinitatẽ.

A καὶ ἀῤῥήτοις ἡ γυνὴ αὐτὸ ἐποίει, εἰκότως, βασίλισσα οὖσα. ἐπεὶ δὲ ὁ Θησεὺς συνῴκησεν αὐτοῖς, καὶ δημοκρατίαν ἐποίησε, καὶ ἡ πόλις πολυανθρωπος ἐγίνετο· τὴν μὲν βασιλέα οὐδὲν ἧττον ὁ δῆμος ᾑρεῖτο ἐκ τῶν ἀεὶ κατ' ἀνδραγαθίαν χειροτονῶν. τὴν δὲ γυναῖκα αὐτῷ τόμον ἔθετο, ἀστὴν εἶναι, καὶ μὴ ὁπωσοῦν μιγῆναι ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἀλλὰ παρθένον γαμεῖν, ἵνα καὶ τὰ πάτρια θύηται τὰ ἀῤῥητα ἱερὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τὰ νομιζόμενα ἴσια γίγνηται τοῖς θεοῖς δι' εὐσέβειαν, καὶ μηδὲν καταλύηται, μηδὲ καινοτομῆται. καὶ τοῦτον τὸν νόμον γράψαντες ἐν στήλῃ λιθίνῃ, ἔστησαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου ἔνδοθεν τοῦ θυμέλης ἐν λίμναις. καὶ αὕτη ἡ στήλη ἔτι καὶ νῦν ἕστηκεν, ἀμυδροῖς γράμμασιν ἀττικοῖς δεδηλωμένα τὰ γεγραμμένα· ἵν' μάρτυρίαν ποιούμενος ὁ δῆμος ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ δι' εὐσέβειας πρὸς τὸν θεὸν, καὶ ἔνδοξα καταθήκην καταλείπων τοῖς ὑπογινομένοις, ὅτι σοὶ γέ σοι γυναῖκα δοθησομένην καὶ ποιησουσαν τὰ
B ἱερὰ, τοιαύτην ἀξιοῦμεν εἶναι. καὶ δὴ καὶ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου, ἐν λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα ἅπαξ δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ ἀνθεστηριῶνος μηνός ἔνδον τοίνυν ἁγίων καὶ σεμνῶν ἱερῶν, ὧν οἱ θεόγονοι ὑμῶν ἔστω καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπεμελήθησαν, ἀξίαν καὶ ὑμᾶς παιδεῦσαι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· καὶ τοὺς ἀσελγῶς μὲν καταφρονοῦντας τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, ἀναιδῶς δ' ἠσεβηκότας εἰς τοὺς θεοὺς ἄξιον πυνθάνεσθαι δυοῖν ἕνεκα· ἵνα οὗτοί τε τῶν ἠδικημένων δίκην δῶσιν, οἵ τ' ἄλλοι σωφρονίαν ποιῶνται καὶ φοβῶνται, μηδὲν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τὴν πόλιν ἁμαρτάνειν. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τὸν ἱερογήρυκα καλέσαι, ὃς ὑπηρετεῖ τῇ τοῦ βασιλέως γυναικὶ, ὅταν ἔξορκῇ τὰς γεραίρας ἐν καινοῖς θεοῖς τοῦ βωμοῦ πρὶν ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν· ἵνα καὶ τὸν ὅρκον, καὶ τὰ λεγομένων ἀκούσητε, ὅσα οἷόν τ' ὄξιν ἀκούειν· καὶ εἰδῆτε, ὡς σεμνὰ καὶ ἅγια καὶ ἀρχαῖα τὰ νόμιμά ὄξιν.

Ορκος γεραιρῶν.

C Ἁγιστεύω καὶ εἰμὶ καθαρὰ καὶ ἁγνὴ ἀπὸ τῶν ἄλλων τοῦ καθαρεύοντων, καὶ ἀπ' ἀνδρὸς συνουσίας. καὶ τὰ Διόγνια, Ἰοβακχεῖα γεραίρω τῷ Διονύσῳ καὶ τὰ πάτρια, καὶ ἐν τοῖς καθήκουσι χρόνοις. τὸ μὲν ὅρκου τοίνυν καὶ τῶν νομιζομένων πάρεστιν, ὅσα οἷόν τ' ὄξιν εἰπεῖν, ἀκηκόατε. καὶ ὡς ἐμοὶ σέφανος ἁγίσατο τῷ θεογόνῳ γυναῖκα βασιλεύοντι, ὡς αὐτὸ οὖσαν θυγατέρα, αὐτὴ ἐποίει τὰ ἱερὰ ταῦτα, καὶ ὤμοσε τὰς γεραίρας. καὶ ὅπου οὐδ' αὐτοῖς τοῖς ὁρῶσι τὰ ἱερὰ ταῦτα οἷόν τε ὄξι λέγειν πρὸς ἄλλον οὐδένα. φέρε δὴ καὶ μάρτυρίαν ποιήσωμαι ὑμῖν, δι' ἀπορρήτων μὲν γεγυμνένων ὁμως ὃ αὐτοῖς τοῖς πεπραγμένοις ὑπάδειξω φανερὰν ὖσαν αὐτοῖς καὶ ἀληθῆ. ὡς γὰρ ἐγένετο τὰ ἱερὰ ταῦτα, καὶ εἰσῆσαν εἰς ἄῤῥητον πάτον οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἐν τῷ καθηκούσης ἡμέρας· δ' θεὶς ἡ βελὴ ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, ὥσπερ καὶ τἆλλα πολλοῦ ἀξία ὄξι τῇ πόλει πρὸς εὐσέβειαν, ἐζήτει τὴν γυναῖκα ταύτην τοῦ θεογόνου εἴ τις ἴδοι, καὶ ἐξήλεγχε, καὶ πρὸς τῶν ἱερῶν σεφόνοιαν ἐποιεῖτο, καὶ ἐζημίου τοῦ θεογόνου ὅσα κύρια ὄξιν, ἐν ἀπορῥήτῳ ὄν, καὶ δι' κοσμιότητος· οὐ γὰρ αὐτοκράτορές εἰσιν, ὡς ἂν βούλωνται, ἀθλιωμόν τινα κολάσαι. ἐλθομένων δ' λόγων, καὶ χαλεπῶς φερούσης τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς, καὶ ζημιούσης τὸν θεογόνου ὅτι τοιαύτην γυναῖκα, καὶ ταύτην εἶασε ποιῆσαι τὰ ἱερὰ τὰ ἄῤῥητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἐδεῖτο ὁ θεογόνης ἱκετεύων καὶ ἀντιβολῶν, λέγων, ὅπου οὐκ ἤδει γεραίρας αὐτοῦ οὖσαν θυγατέρα, ἀλλ' ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ σεφάνου, ὡς αὐτὸ θυγατέρα οὖσαν αὐτοῦ λαμβάνων γνησίαν, καὶ τὸν νόμον καὶ δι' τοῦ ἀπειρίαν τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ ἀκακίαν τὴν ἑαυτοῦ, τοῦτον παίρεσθαι ποιήσαιτο εἰ α διοικήσῃ τὰ ἀρχεῖα, ὡς δύοιου ὄντα, καὶ δι' τοῦτο κηδ δύσφευ ἀπό-

ὅπ

ὀπηδί ἔφη, οὐ ψεύδομαι, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ σαφεῖ- A Me verò, inquit, non mentiri, magno & illustri vo-
κεῖ δηλώσω ὑμῖν. τὴν γὰρ ἀνθρωπον ἐκποιήσω ἐκ τῆς οἰ- bis argumento probabo. Mulierem n. eiiciam domo,
κίας, ἐπειδὴ οὐκ ἔστι στεφάνου θυγάτηρ, ἀλλὰ νεαίρας. κἂν quoniam non Stephani, sed Neæræ est filia. Quod v-
μὲν ταῦτα ποιήσω, πίστιν ὑμῖν ἔστωσαν οἱ λόγοι, οἱ παρ' bi fecero: tum verbis meis adhibete fidem, cùm dico me deceptam. Sin minus fecero: tum verò me pu
ἐμοῦ λεχθέντες ὅτι ἐξηπατήθην. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσω, τότ' nitote, vt improbum, & in deos impium. Pollicito igitur hæc Theogene, & supplicante: partim miser-
ἤδη με κολάζετε, ὡς πονηρὸν ὄντα, καὶ εἰς τοὺς θεοὺς ἠσε- tus eius senatus Areopagiticus, propter ingenij simplicitatem, partim etiam quòd à Stephano deceptũ
βηκότα. ταῦτα ἀκούσαντος δὲ ταῦτα τοῦ θεογένους, καὶ δεομένου, esse reuera putaret, moram interposuit. Vt verò è vi
ἅμα μὲν καὶ ἐλεήσασα αὐτὸν ἡ ἐν ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ διὰ co Martio descendit Theogenes, statim & mulierẽ
τὴν ἀγροικίαν τοῦ τρόπου, ἅμα δὲ καὶ ἐξηπατῆσθαι τῇ ἀληθείᾳ Neæræ filiam domo expellit, & Stephanum à quo
ἡγουμένη διὰ τὸ τοῦ στεφάνου, ἐπέσχεν. ὡς δὲ κατέβη ἐξ ἀρείου deceptus fuerat concilio mouet. Sic Areopagitæ
πάγου ὁ θεογένης, δύο δὲ τινὲ τε αὐθρωπον τινὰ τουτουὶ Theogenem missum fecerunt, eíque irasci destite-
ναίρας θυγατέρα ἐκβάλλει ἐκ τῆς οἰκίας, τόν τε στέφα- runt, veniámque decepto concesserunt. Et vt hæc à
νον τὸν ἐξαπατήσαντα αὐτὸν τοῦτονὶ ἀπελαύνει ἀπὸ τοῦ συ- me verè dici constet, horũ vobis testẽ ipsum Theo-
νεδρίου. καὶ οὕτως ἐπαύσαντο οἱ ἀρεοπαγῖται κεῖνοντες τὸ genem voco, & testari cogam. Voca mihi Theoge-
θεογένους, καὶ ὀργιζόμενοι αὐτῷ, καὶ συγγνώμην εἶχον ἐξα- nem Erchiensem.

πατηθέντι. ὃ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τοῦτον ὑμῖν μάρτυ- TESTIMONIVM.

ρα αὐτὸν τὸν θεογένη καλῶ καὶ ἀναγκάζω μαρτυρεῖν. Theogenes Erchiensis testatur, se, cùm regem age-
κάλει μοι θεογένη ἐρχιέα. ret, duxisse Phanonem pro Stephani filia vbi verò se

Μαρτυρία. B deceptum esse animaduertisset, tum mulierem eie-
cisse ac repudiasse, tum Stephanum ab assessu repu-
Θεογένης ἐρχιεὺς μαρτυρεῖ, ὅτε αὐτὸς ἐβασίλευε, γῆμαι lisse, nec passum sibi diutius assidere. Age cape mihi
φανὼ ὡς στεφάνου θυγατέρα. ἐπεὶ δὲ ἠσθετο ἐξηπα- legem his de rebus latam, & lege: vt sciatis, non de-
τημένος, τήν τε αὐθρωπον ἐκβαλεῖν, καὶ οὐκέτι συνοι- cusse tantùm eam abstinere sacris his, quæ talis es-
κεῖν αὐτῇ· καὶ σέφανον ἀπελάσαι ἀπὸ τῆς παρεδρίας, καὶ set, taliáque patrasset, nec vel videre, vel immolare,
οὐκ ἐᾶν ἐπὶ παρέδρου εἶναι αὐτῷ. λάβε δή μοι τὸν νόμον ὅπη vel facere quicquam pro patrio vrbis ritu: sed cæte-
τούτοις ἔστονὶ, καὶ ἀνάγνωθι αὐτῷ εἰδῆτε, ὅπως μόνον ἀφεθῇ- ris etiam sacris Athenarum omnibus ei esse interdi-
σόμενον αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν ἱερῶν τούτων τοιαύτην οὖσαν, ctum. Cum qua enim muliere deprehensus fuerit a-
καὶ τοιαῦτα δεδραπευσθαι μένῳ, τὸ ὁρᾶν καὶ θύειν καὶ ποιεῖν dulter, ei in nullum templum populare licet ingre-
τὰ νομιζόμενα ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν πόλεως πατρίων, ἀλλὰ καὶ di: cum in ea & peregrinis mulieribus, & ancillis li-
τῶν ἄλλων τῶν ἀθλιώτατον ἁπάντων. ἐφ' ᾗ γὰρ ἂν μοιχὸς ἁλῷ b rum aditum præbuerint leges, tum spectandi, tum
γυναικὶ, οὐκέτ' ἔξεστιν αὐτῇ ἐλθεῖν εἰς οὐδὲν τῶν ἱερῶν τῶν supplicandi gratia: solas istas mulieres ingressu pu-
δημοτελῶν, εἰς ὃ καὶ τῷ ξένῳ καὶ τῇ δούλῃ ἐλθεῖν ἔξου- plicorum fanorum leges prohibent, cum quibus a-
σίαν ἔδοσαν οἱ νόμοι, καὶ θεασομένῳ καὶ ἱκετεύουσαν dulter fuerit deprehensus. Sin ingressæ fuerint con-
εἰπεῖν. ἀλλὰ μέναις ταύταις ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι τῇ temptis legibus: impunè quouis mulctari licere mo-
γυναικὶ, μὴ εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, ἐφ' ᾗ ἐὰν dò parcatur: & mulctandi eas potestatem lex cuiuis
μοιχὸς ἁλῷ. ἐὰν δ' εἰσίωσι καὶ δεδρακυῖαι φανῶσι ὑπόπτως obuio dedit. Hac autem de causa, mulieribus adulte
πάσχειν τὸ βουλομένῳ, ὅ, τι ἂν πάσχῃ πλὴν θανάτου. καὶ ἔδω- ris, etsi cæteris omnib. iniuriis exagitentur, negauit
κεν ὁ νόμος τὴν τιμωρίαν ἴσην αὐτῇ τῇ ἐντυχόντι. διὰ τοῦτο vltionem, interfici tamen noluit: ne fana polluantur,
δὲ ἐποίησεν ὁ νόμος πλὴν θανάτου τἆλλα ὑβρισθείσας, aut religio violetur: satis magno terrore illi sexui in
αὐτὰς μηδαμοῦ λαβεῖν δίκην, ἵνα μὴ μιάσματα μηδ' ἀ- C icto, ad colendam modestiam, & flagitia vitanda:
σεβήματα γίγνηται ἐν τοῖς ἱεροῖς· ἱκανὸν φόβον τῇ γυναικὶ traditáque disciplina, domum, sicut æquum est, cu-
παρασκευάζων τοῦ σωφρονεῖν, καὶ μηδὲν ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ stodiendi: quòd si quid tale in se admiserint, simul
δικαίως οἰκουρεῖν, διδάσκων· ὡς ἂν μὲν ἁμάρτῃ τούτων, ἅμα & ædibus mariti, & publicis vrbis fanis sint eiicien
ἐκ τε τοῦ οἰκίας τοῦ ἀνδρὸς ἐκβεβλημένη ἔσται, καὶ ἐκ τῶν dæ. hæc ita se habere, ipsa lege audita cognoscetis
ἱερῶν, τῶν τῆς πόλεως καὶ ὅπι ταῦθ' οὕτως ἔχει, τοῦ νόμου αὐτοῦ Cape legem.
ἀκούσαντες ἀναγνώθητος, εἰσεσθε. καί μοι λάβε τὸν νόμον.

LEX ADVLTERII.

Νόμος μοιχείας. Postquam autem adulterum deprehenderit, ei qui
deprehendit, porrò in matrimonio habere mulierẽ
Ἐπειδὰν δ' ἕλῃ τὸν μοιχὸν, μὴ ἐξέστω τῷ ἑλόντι συνοικεῖν eam ne liceat. Quã si retinuerit: ignominiosus esto.
τῇ γυναικί. ἐὰν δ' συνοικῇ, ἄτιμος ἔστω· μηδὲ τῇ γυναι- Neque mulieri liceat ingredi in fana publica cùm
κὶ ἐξέστω εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, ἐφ' ᾗ ἂν μοι- qua fuerit adulter deprehensus. Sin ingressa fuerit:
χὸς ἁλῷ· ἐὰν δ' εἰσίῃ ὑπόπτως πασχέτω ὅ, τι ἂν πάσχῃ, impunè quiduis in eã liceat, morte excepta. Exhibe-
πλὴν θανάτου. βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, bo aũt vobis, Athenienses, etiã populi Atheniẽsis te-
καὶ τὸ δήμου τοῦ ἀθηναίων μαρτυρίαν ὑποδέξασθαι, stimonium, quantæ curæ hæc sacra habeat, quanta
ὡς πολλὰ ζημιοῖ τοὺς ἱεροσυλοῦντας, καὶ ὡς πολλὴν πρόνοιαν ea diligẽtia & studio cõplectatur. Populus enim A-
περὶ αὐτῶν πεποίηται. ὁ γὰρ δῆμος ὁ ἀθηναίων κυριώτα- thenienſis, cuius summa est in rebus ad rempublicam pertinentibus omnibus autoritas, cuíque facere
τος αὐτῶν ἐν τῇ πόλει ἁπάντων, καὶ ἐξὸν αὐτῷ ποιεῖν ὅ, τι quod voluerit licet: ita præclarum & splendidum do
ἂν βούληται· οὕτω καλὸν καὶ σεμνὸν ἡγήσατ' ἔχειν δῶρον num esse censuit Athenienſem fieri: vt ipse sibi le-
τὸ ἀθηναίων ἡγεμόνα, ὡς τε νόμους ἐθετο αὐτῷ καθ' οὓς ποιεῖ ges præscripserit, quibus legibus faciendus sit, si quẽ
donatum ciuitate velint: quæ nunc proculcatæ sunt à
Stephano, & iis qui sic matrimonia contraxerunt.
Quæ vos audisse præstabit: vt cognoscatis, eos
pulcherrima & splendidissima dona, de republica

Aliadigressio: qua, quanta res sit ciuitas Athenienſis, exẽplo Platæenſiũ docet.

σθαι δεῖ, ἐάν τινα βούλωνται, πολίτην· οἱ νῦν θεσπεπλαχισμένοι εἰσὶν ὑπὸ στεφάνου τουτουὶ καὶ τῆς οὕτω γεγαμη-
κότων. ὅμως δ' ἀκούσαντες αὐτῆς, βελτίους ἔσεσθε, καὶ πάλιν σὰ καὶ τὰ σεμνύσατα δῶρα τοῖς δυσγενοῦσι τιμᾶν

bene meritis tribui solita,contaminasse.Primùm enim lata hæc populo lex est, ne quem facere liceat Athenienſem,niſi qui propter ſtrenuam Athenienſi populo nauatam operam & fortitudinem,fieri ciuis mereatur.Deinde ſi perſuaſum populo fuerit, vt det id munus:ratam cooptationem eſſe haud ſinit, niſi concione ſequenti viri amplius ſex mille Athenienſes,occultis ſuffragiis comprobarint.Senatores autem iubet ea lex proponere capſulas, & calculos dare accedenti populo, priuſquam hoſpites ingrediantur,& * præmia tollant:vt vnuſquiſque ſui iuris adhuc ſecum ipſe deliberet,quem ciuem ſit factu rus? an eo munere ſit dignus is qui accepturus ſit? Poſt hæc violatarum legum actionem cuiuis Athenienſium in eum dedit:licétque ingreſſo in iudiciũ reuincere,non dignum eſſe eum munere illo, ſed contra leges Athenienſem eſſe factum.Et iam nonnullis vſuuenit,vt dato munere per populum, flagitantium verbis deceptum,falſæ rogationis actione apud iudices propoſita,is qui munus accepiſſet,conuinceretur munere indignus eſſe, eóque iudicum ſententia ſpoliaretur.Ac multos è veteribus commemorare,operoſum fuerit.Sed vos omnes meminiſtis,& Pytholam Theſſalum,& Apollonidem Olynthium,ciuitate à populo donatos,eadem à iudicibus eſſe ſpoliatos.Nam hæc non ita olim facta sũt vt à vobis ignorentur.His ita firmis & præclaris legibus cum reſpublica firmata ſit,per quas fieri Athenienſem oporteat:alia poſt has omnes lex ſummæ autoritatis eſt ſancita.Tantæ curæ populo fuit & ipſe ſibi,& dij immortales,vt ſacra pro republica religiosè fierent.Nam quoſcunque populus Athenienſis ciues fecerit, eos lex apertè vetat in collegium nouemuirorum cooptari,aut vllius ſacerdotij adipiſcendi ius habere.Horum verò liberis iam populus hoc omnia conceſſit:cum hac tamen appendice, ſi ſint è muliere ciue ſuſcepti, & legitimè deſponſa. Et hæc me verè dicere, magno & illuſtri ego teſtimonio vobis oſtendam.Narrabo autem vobis,ante quàm ad rem ipſam veniam,quo pacto ea lex lata, & propter quos promulgata ſit,quàm præſtantes viros,& conſtantes populi amicos.Ex his enim ſcietis omnibus,& populi beneficium bene merentibus repoſitum,proculcatum: & quantis veſtris vtilitatibus obſtent tum Stephanus, tum cæteri, qui eodem modo vel matrimonia contraxerunt, vel liberos ſuſceperunt.Plataenſes ſoli Græcorum omnium vobis,Athenienſes,in Marathonem ſuppetias venerunt,cum Datis Perſarum regis imperator Eretria recedens,Eubœa ſubacta,in noſtrum agrum cùm ingentibus deſcendiſſet copiis,& populabundus vagaretur.Nam etiam hodie fortitudinis eorum in Varia portico monimenta,pictura repræſentat. Quàm enim quiſque celerrimè potuit,ſtatim accurrens pictus eſt,*canes illi Bœotias habentes.Atque iterum Xerxe Græciam inuadente,Thebanis cum Medo cõiunctis,noſtram deſerere amicitiã auſi non fuerunt; ſed ſoli de cęteris Bœotiis,partim cũ Lacedæmoniis & Leonida in Thermopylis contra barbarum inſtructi vnà perierunt:partim conſcenſis noſtris triremibus,quòd proprias naues non haberent, ſocia nobiſcum arma iunxerunt:& ad Artemiſium, & ad Salaminem,& ad Plataeas poſtrema pugna commiſſa cum Mardonio regis duce, vobiſcum & cum cæteris libertatis aſſertoribus coniuncti, commune bonum,libertatem, cæteris Græcis reſtituerunt.

πόλιν διδόμθα,γνώσεθε ὡς λελυμασμένοι εἰσί. πρῶτον μὲν γὰρ νόμος ἐστὶ τῷ δήμῳ κείμενος,μὴ ἐξεῖναι ποιήσαθαι ἀθλωτὸν,ὃν αὖ μὴ δι' ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν δῆμον τῶν ἀθλωτῶν,ἄξιον ἢ ἠρέθαι πολίτευ. ἔπειτ' ἐπειδὰν πεισθῇ ὁ δῆμος,καὶ δόξῃ τὴν δωρεὰν οὐκ ἐκ κυρίαν ἠρέθαι ἢ ποίησιν,ἐὰν μὴ τῇ ψήφῳ εἰς τὼ ὀπτῦσαν ἐκκλησίαν ὑπὲρ ἑξακισχίλιοι ἀθλωταὶ ψηφίσωνται,κρύβδην ψηφιζόμθοι.τοὺς δ' ἀνδρανέας κελεύει πιθέναι τοῖς καδίσκοις ὁ νόμος,καὶ τὼ ψῆφον διδόναι πρεσβύτῃ τῷ δήμῳ,πρὶν τοὺς ξένους εἰσιέναι, καὶ τὰ γέρα αἱρεῖν· ἵνα κύριος ὢν αὐτὸς αὑτοῦ ἕκαστος,σκοπεῖται πρὸς αὐτὸν,ὅν τινα μέλλει πολίτην ποιήσαθαι,εἰ ἄξιός ἐστι τ δωρεᾶς ὁ μέλλων λήψεθαι. ἔπειτα μὴ ταῦτα παρανόμων γράφω ἐποίησε κατ' αὐτὸ τὸ βουλομένῳ ἀθλωτὰν.καὶ ὅστις εἰσελθόντα εἰς τὸ δικαστήριον ἐξελέγξει,ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι δωρεᾶς,ἀλλὰ παρὰ τοὺς νόμους ἀθλωτὸς γέγονε. καὶ ἤδη τισὶ τὸ δήμου δόλος τὴν δωρεὰν,λόγῳ ἐξαπατηθέντος ὑπὸ τῶν αὐτωύτων,παρανόμων γραφῆς γνομένης,καὶ εἰσελθούσης εἰς τὸ δικαστήριον,ἐξελεγχθῆναι συνέβη τὸν εἰληφότα τὼν δωρεὰν,μὴ ἄξιον ἐὼ αὐτῆς ἐ ἀφείλετο τὸ δικαστήριον,καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς,καὶ παλαιοὺς,ἔργον δικηῶσθαι· ἃ δ' πάντες μνημονεύετε,περδόλαν τε τὸν Θετταλὸν,καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Ὀλυνθίον,πολίτας ὑπὸ τῷ δήμου γνομένους,ἀφείλετο τὸ δικαστήριον. ταῦτα δὲ οὐ πάλαι ἐστὶ γεγονυῖα,ὥς τε ἀγνοεῖν ὑμᾶς. οὕτω τοίνυν καλῶς ἐ ἰσχυρῶς τῷ νόμων κειμένων ὑπὲρ τ πολιτείας, δι' ὧν δεῖ ἀθλωτὸν ἠρέθαι,ἕτερός τίς ἐστιν ἐφ' ἅπασι τούτοις κυριώτατος νόμος κείμενος. οὕτω πολλὴν ὁ δῆμος ποιεῖται πρόνοιαν ὑπὲρ αὐτὸ ἐ τῶν θεῶν,ὡς τε δι' εὐσεβείας τὰ ἱερὰ θύεθαι ὑπὲρ τῆς πόλεως. ὅσοις δὲ αὖ ὁ δῆμος ποιήσηται ὁ ἀθηναίων πολίτας· ὁ νόμος ἀπαγορεύει δεδρὶς δὴν,μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς τῷ ἐνέα ἀρχόντων ἠρέθαι, μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς μεταχεῖν. τοῖς δ' ἐκ τούτων μετέδωκεν ἤδη ὁ δῆμος ἁπάντων,καὶ πρεσβύτηκεν,ἐὰν ὦσιν ἐκ γυναικὸς ἀστῆς,καὶ ἐγγυητῆς κῇ ἐ νόμον καὶ ὅπως ταῦτ' ἀληθῆ λέγω,μεγάλη καὶ σαφὴς μαρτυρία ἐγὼ μὲν δηλώσω.βέλομαι δ' ὑμῖν τ νόμον πρῶτον προσδιηγήσαθαι,ὡς ἐτέθη,καὶ πρὸς οἷς δεδοίκασιν,ὡς ἀνδρας ἀγαθοὺς ὄντας,καὶ βεβαίους φίλους πρὸς τ δῆμον γεγονότας. ἐκ τούτων δὲ ἁπάντων εἰσεσθε τῷ τε τῷ δήμου δωρεὰν τ δοθέντος τοῖς εὐεργέταις πρέπτα λαμβάνομεν,καὶ ὅσων ἡμᾶς ἀγαθῶν κωλύουσι κύριοι ἓξ,ἕτερός τι,ἔτυσι,καὶ οἱ τ αὐτ' ἔχοντ' τούτῳ γεγαμηκότες,καὶ παιδοποιούμενοι.πλαταιεῖς γὰρ,ὦ ἄνδρες ἀθλωταί, μόνοι τῷ ἑλλήνων ὑμῖν ἐβοήθησαν μαραθῶνάδε,ὅτε Δᾶτις,ὁ βασιλέως δαρείου στρατηγὸς,ἀναχωρῶν ἐξ ἐρετρίας,εὐβοίαν ἐφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος,ἀπέβη εἰς τ χώραν πολλῇ δυνάμει,καὶ ἐπορθεῖ καὶ ἐπὶ πολὺ τ ἀνδραγαθίας αὐτῷ ὑπομνήματα ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ γραφὴ δεδήλωκεν. ὡς ἕκαστος γὰρ ταχὺ εἶχεν,οὗτος πρῶτος ἐγράφη,οἱ τὰς κύνας τὰς βοιωτίας ἔχοντες.πάλιν ὁ ξέρξεω ἰόντος ὅτε τ ἑλλάδα,θηβαίων μηδιστάντων,οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστῆναι τῆς ἡμετέρας φιλίας· ἀλλὰ μόνοι τῷ ἄλλων βοιωτῷ οἱ μὲν ἡμίσεις αὐτῷ μὲ λακεδαιμονίων,καὶ λεωνίδου ἐν θερμοπύλαις παρατάξάμενοι τῷ βαρβάρῳ ὅπόντι,συναπόλοντο· οἱ δὲ λοιποὶ ἐμβάντες εἰς τὰς ἡμετέρας ξήρεις,ἐπειδὴ αὐτοῖς οἰκεῖα σκάφη οὐχ ὑπῆρχε,συνεναυμάχουν ὑμῖν ὅτε ἀρτεμισίῳ,καὶ ἐν σαλαμῖνι καὶ τῷ τελευταίαν μάχην πλαταιεῖσι μαρδονίῳ, τῷ βασιλέως στρατηγῷ,μεθ' ὑμῶν καὶ τῷ συμπολεμούντων τ ἑλλάδα μαχησάμενοι, εἰς κοινὸν τῷ ἐλευθερίαν τοῖς ἄλλοις ἕλλησι κατέθηκαν, ἐπεὶ

ἐπεὶ ϑ παυσανίας ὁ λακεδαιμονίων βασιλεὺς ὑβρίζειν A ἐπεχείρει ὑμᾶς, καὶ ἐκ ἠγάπα ὅπ σ ἡγεμονίας μόνοι ἠξιώ-
σθησαν λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τ ἑλλήνων· καὶ ἡ πόλις τῇ μὲν
ἀληθείᾳ ἡγεῖτο σ ἐλευθερίας τοῖς ἕλλησι, τῇ ϑ φιλοτιμίᾳ
ἐκ ἐβούλετο τοῖς λακεδαιμονίοις, ἵνα μὴ φθονηθῶσιν ὑ-
πὸ τῆ συμμάχων. ἐφ' οἷς φυσηθεὶς παυσανίας ὁ τῆ λακε
δαιμονίων βασιλεὺς, ἐπέγραψεν ὅτι τ τρίποδα ἀνέθεσαν,
ὅν οἱ ἕλληνες οἱ συμμαχεσάμενοι τ ἐν πλαταιᾶσι μάχην,
καὶ τ ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν ναυμαχήσαντες, κοινῇ ποιη-
σάμενοι, ἀνέϑηκαν ἀπόλλωνι ἀπὸ τ βαρβά-
ρων. Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ σφ τ ὤλεσε μήδων, Παυσα-
νίας φοίβῳ μνήμ' ἀνέϑηκε τόδε. ὡς αὐτῷ τ ἐρίβ ὄντος, καὶ τ
ἀναθήματος, ἀλλ' ἀ κοινοῦ τ συμμάχων. ὀργισθέντων ϑ τ
ἑλλήνων, οἱ πλαταιεῖς λαβόντες δίκην τοῖς λακεδαιμο-
νίοις ἐς ὃς ἀμφικτύονας χιλίων ταλάντων ἀφ' τῆ συμ-
μάχων· καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς, ἐκκόψαντας τὰ ἐλεγεῖα, ὅτι
ἔφαψαν τὰς πόλεις τὰς κοινωνέσας τ ἔργου. διόπερ αὐτοῖς B
ἐκ ἦκεν παρακολουθεῖ ἡ ἔχθρα πρὸς λακεδαιμονίους, ὅ
ὅτ τ ἡγοῦντο τὰ βασιλέως· καὶ ὅτ μὲν τῷ παρόντι, οὐκ εἶχον
αὐτοῖς ὁπῶς χρήσωνται οἱ λακεδαιμόνιοι· ὕστερον ϑ ὡς πεν-
τήκοντά ἐτεσιν, ἀρχίδαμος ὁ ζευξιδάμου, λακεδαιμονίων
βασιλεὺς, εἰρήνης οὔσης, ἐπεχείρησεν αὐτῆ καταλαβεῖν τ
πόλιν. ἔφραξε ϑ ταῦτ' ἐκ ϑηβῶν δι' ὀρυμάχου τὰ λεοντι-
άδου βοιωταρχοῦντος, αἰσθόμενοι τὰς πύλας τῆς νυκτὸς
ναυκλείδου, καὶ ἄλλων τινῶν μετ' αὐτῶ, πειθομένων χρήμα-
σιν. αἱ δ' ὁμβροι δι' οἱ πλαταιεῖς ἔνδον ὄντας τοὺς ϑηβαίους
τῆς νυκτὸς, C ὀξαπίνης αὐτῆ τ πόλιν ἐν εἰρήνῃ κατέλημ-
βρην. φοβηθόντων καὶ αὐτοὶ, καὶ συνετάραττο. καὶ ἐπεὶ δὴ
ἡμέρα ἐγίνετο, καὶ εἶδον ἀ πολλοὺς ὄντας τοὺς ϑηβαίους, ἀλ-
λὰ τοὺς φανέντας αὐτ εἰσεληλυθότας (ὕδωρ γὰρ ῥεῦμα ἦν
ὑ νυκτὸς πολὺ) κώλυσεν αὐτοὺς πάντας εἰσελθεῖν· ὁ δ' ἀ-
σωπὸς πόταμὸς μέγας ἐρρύη, καὶ διαβῆναι οὐ ῥᾴδιον ἦν,
ἄλλως τε καὶ νυκτὸς) ὡς ἐν εἶδον οἱ πλαταιεῖς τοὺς ϑηβαί-
ους ἐν τῇ πόλει, καὶ ἔγνωσαν ὅτι ἀ πάντες πάρεισιν, ὅπῃ πϑέν
ται, εἰς μάχην ἐλθόντες κρατῶσι, καὶ φϑάσωσιν ἀπολέ-
σαντες αὐτοὺς πρὶν τοὺς ἄλλους προσβοηθῆσαι· καὶ ὡς ὑ-
μᾶς πέμψουσιν δρόμῳ ἄγγελον, τήν τε παρουσίαν φράσοντα,
καὶ τ μάχην διαλύσοντα ὅτι νικῶσι, καὶ βοηθεῖν ἀξιοῦντες αὖ
οἱ ϑηβαῖοι τὴν χώραν αὐτῆ διῶσιν. ἀκούσαντες ϑ οἱ τότ'
ἀθλιώτατοι τὰ γενόμενα, ὡς τάχιστα ἐβοήθουν εἰς τὰς πλα-
ταιάς. καὶ οἱ ϑηβαῖοι ὡς ἑώρων τοὺς ἀθηναίους βεβοηθηκό-
τας τοῖς πλαταιεῦσιν, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ὡς δ' ἀπέτυ-
χον οἱ ϑηβαῖοι τ πείρας, καὶ οἱ πλαταιεῖς τοὺς ἄνδρας οὓς ἔ-
λαβον αὐτῆ ἐν μάχῃ, ζωγρήσαντας ἀπέκτειναν· ὀργισθέντες οἱ
λακεδαιμόνιοι ἀπροφασίστως ἤδη στρατεύουσιν ὅπῃ τὰς
πλαταιάς. πελοποννησίοις μὲν ἅπασι πλὴν ἀργείων· τὰ
δύο μέρη τ στρατιᾶς ἀπὸ τ πόλεων ἑκάστων πέμπειν ὅπῃ-
τάξαντες βοιωτοῖς ϑ τοῖς ἄλλοις ἅπασι καὶ λοκροῖς, Ϲ φω-
κεῦσι, καὶ μαλιεῦσι, Ϲ οἰταίοις, καὶ αἰνιάσι παν δημεὶ ἐπαι-
γίλαντες στρατεύειν. καὶ προσκαθεζόμενοι αὐτῆ τὸ τεῖ-
χος πολλῇ δυνάμει, ἐπηγέλλοντο, εἰ βούλοιντο τ μὲν πό-
λιν αὐτοῖς παραδοῦναι, τ δὲ χώραν ἔχειν, καὶ καρποῦσθαι τὰ
αὑτῆ, ἀδικίας ϑ τ ἀθηναίων συμμαχίας. ἐκ ἐθελησάν-
των ϑ τῆ πλαταιῶν, ἀλλὰ ἀποκεκαμμένων, ὅτι αὖ δι' ἀθη-
ναίων ἀδεῶς αὖ προῖξεσαν ἐπολιόρκουν αὐτοὺς διπλῷ τεί-
χει περιτειχήσαντες δέκα ἔτη, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς
πόρους προσάγοντες. ἐπεὶ δ' ἀπειρήκεσαν οἱ πλαταιεῖς, καὶ ἐνδεεῖς ἦσαν ἁπάντων, καὶ ἠπορεῖτο τῆς σωτη-
ρίας ὁπόπλησόμενοι πρὸς σφᾶς αὐτοὺς οἱ μὲν ὑπομείναντες ἐπολιορκοῦντο· οἱ ϑ τηρήσαντες νύκτα, καὶ ὕ-
δωρ καὶ ἄνεμον πολὺν, ἐξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως, καὶ διαβάντες τὸ περιτείχισμα τῶ πολεμίων, λαθόντες τὸν

Cæterùm Pausanias, rex Lacedæmoniorum, vobis insultare cœpit, nō contentus imperio solis Lacedæmoniis à Græcis delato: & nostra vrbs, quanquam Græcis reuera dux & autor libertatis fuerat, tamē honori Lacedęmoniorū nō aduersata est, vt ne in sociorum inuidiā incurreret. Iis igitur rebus inflatus Pausanias, rex Lacedæmoniorum, Delphico tripodi inscripsit, quem Græci, qui ad Platæas depugnarant, & nauale ad Salamina prælium coniunctis viribus commiserant, Apollini in Barbaricæ victoriæ monimentum dedicarunt:

Græcorum ductor, Medos, vbi perdidit hostes,
Pausanias, Phœbo dedicat hoc spolium.

Perinde ac si ipsius esset id facinus & donarium, non commune sociorum. Iratis autem ea de re Græcis, Platæenses Lacedæmonios apud Amphictyones accusant nomine sociorum, & mille talentūm multā ab eis petunt: erasisque versiculis, inscribere cogunt vrbes quæ rebus gestis interfuerant. Qua re vel in primis odia Lacedæmoniorum susceperunt, regiæque familiæ. ac in præsentia nō reperiebant Lacedæmonij quo pacto eos vlciscerentur. Annis autē pōst circiter quinquaginta, Archidamus Zeuxidami F. Lacedæmoniorum rex, tempore pacis, eorum vrbe potiri instituit, idque per Thebanum Eurymachum Leontiadæ F. Bœotiorum principem est conatus: quum noctu portas Nauclides, & alij quidam corrupti largitionibus, aperuissent. Platæenses, cognito, intra mœnia esse Thebanos, ac suam vrbem tempore pacis ex improuiso captam, & ipsi ad arma concurrunt, & aciem instruunt. Vbi diluxit, & non multos esse Thebanos vident, sed primores eorū ingressos (ingens enim delata noctu pluuia, prohibuerat eos ne omnes intrarent: qua fluuius Asopus auctus exundabat, nec transiri facile poterat, noctu præsertim) vt igitur, inquam, Platæenses in vrbe sua Thebanos viderunt, nec adesse omnes cognouerunt: aggrediuntur illos, commissóque prælio superant, & cædunt priusquam cæteri opem ferrē possent: & statim misso ad nos nuncio, significant rem gestam, suámque victoriam: & auxilium petunt, si Thebani agrum ipsorum vastarent. *Tum Athenienses, re cognita, celeriter auxilia Platæas mittunt. Quos cum vidissent Thebani, opem tulisse Platæensibus: domum redierunt. Vt igitur Thebani frustrati sunt conatu suo, & Platæenses, quos hostium in prælio viuos ceperant, occiderunt: irati Lacedæmonij, iam sine vllo prætextu Platæas oppugnaturi, Peloponnensibus omnibus, præter Argiuos, edictūm, vt binas partes copiarum è singulis vrbibus mitterent: Bœotiis verò cæteris vniuersis, & Locrensibus, Phocensibus, Maliensibus, Oetæis, & Aenianibus denunciant, vt omnes in armis adessent. Sic eorum murum ingenti exercitu circumsedentes, sciscitabantur, num vrbem dedere vellent: agrum autem tenere, & frui suis opibus, societate Athenienſium deserta? Quod cum Platæenses recusarent, & sine autoritate Athenienſium quicquam se facturos esse negarent: obsederunt eos decennium, duplici muro circundato, nec intentatum quicquam reliquerunt. Cùm verò fessi malis Platæenses, omnium rerum penuria premerentur: desperata salute, sortitione inter se facta, alij remanserunt, obsidionem toleraturi: alij expectata nocte, & pluuia & magno vento, egressi vrbe, hostiū munitione superata, decepto

exercitu,iugulatis custodibus,miserabili habitu per A ueniunt huc,& inopinatò. Reliqui,vi captavrbe,omnes interfecti sunt puberes,pueri & mulieres sub hasta venditi,qui Lacedæmoniorum aggressione non animaduersa,clàm Athenas non aufugerant. Eos igitur qui suam benevolentiã ita euidẽter erga rempublicam ostenderunt,& amicitiæ populi sua omnia, & liberos atque vxores posthabuerunt:rursum considerate,quo pacto in ciuitatem receperitis. E decretis enim vestris,euidens omnibus erit ea ratio,& me vera dicere cognoscetis. Age cape decretum hoc, & lege eis.

DECRETVM DE PLATÆENSIBVS.

Hippocrate referente,data ciuitas est Platæensibus: vt ab hac die sint eadem dignitate,qua cæteri Athenienses:& ius habeant,quorum Athenienses ius habent,omnium & sacrorum,& profanorum. Præterquam si quod sacerdotium aut festum est gentilitium:excepto item Nouemuiratu:eorum tamen liberis & hæc pateant. Platæenses autem in curias & tribus distribuantur. Qui postquam distributi fuerint, posthac ne vlli Platæensium liceat fieri Atheniensem, nisi id ius populi beneficio consequatur.* Videtisne, Athenienses,quàm præclarè & iustè orator ille pro populo Athenienſi scripserit & censuerit,Platæenses beneficium consecutos, primùm in iudicio explorandos viritim,an quisquam sit Platæensis & populi amicus,vt ne eo prætextu multi in ciuitatem recipiantur. Deinde eos qui probati fuerint lapideæ pilæ inscribi,& in arce statui iuxta Mineruam iubet,vt beneficium id etiam posteris permaneat:probarique possit,quis cui cognatus sit. & postea non licere sinit Athenienſem fieri eum,qui nũc non factus,& in iudicio non probatus fuerit: vt ne multi se Platæenses esse dictitantes,fraude in ciuitatem irrepant. Deinde legem etiam sancit erga eos in decreto statim, tum quantum ad rempublicam, tum quantum ad deos attinet:ne cuiquam eorum in sortitione Nouemuirorum,aut vllius sacrificij locus detur. Horum verò liberis,si è muliere ciue suscepti sint,& legitimè desponsa,licere. Iniquissimum igitur fuerit erga vicinos,& extra controuersiam optimè omnium Græcorum de hac republica meritos, ita diligenter & accuratè singula diffinire,quibus cõditionibus hoc beneficio fruantur:eam verò quæ palàm & exquisitè vniuersam Græciam prostituto corpore peruagata est,ita flagitiosè ac petulanter insultãtem ciuitati,& sacra deósque violantem,impunitam dimisisse? quam neque parentes ciuem reliquerunt,neque populus ciuitate donauit? Vbi enim corpore quæstum non fecit? quò propter quotidianam mercedem non ventitauit? Nónne Peloponnesum totam,Thessaliam item & Magnesiam,Symum Lariſsæum & Eurydamantem Midiæ filiũ:nónne Chiũ maximam Ioniæ partem,Sotadẽ Cretẽsẽ secuta peragrauit? elocata mercede à Nicareta,dũ illius esset. Eã verò quæ alienæ potestati subiicitur,& precium numerãtẽ comitatur,quid facere putaris? Nõ omnibus eorũ quib. familiaris est,obsequi voluptatibus? Talẽ igitur,& eã quæ vt cõstat inter oẽs,orbẽ terrarum propter infamẽ quæstũ peruagata est, ciuẽ esse decernetis? Quod igitur,interrogati,præclarũ vos edidisse facinus respõdebitis? quod vos suscepisse decus? quam violasse religionem negabitis? Priusquam enim accusaretur adducta in iudicium,omnes audisient,& quæ sit,& quæ impiè fecerit:ipsi imputari scelera sua potuissent, negligentia ciuitati:

Cõcitat iudices ad pœnas de Nœra sumẽdas, metúq; maliẽrum,& domestici probri extimulat.

σραπαν, ἀποσφάξαντες τοὺς φύλακας, ἁρπασάζοντας δεῦρο, δεινῶς ἀμηχάνως ἔχοντας ἀπορίας. οἱ δ' ἐπομένανται αὐτῷ, ἁλούσης τῆς πόλεως καὶ κράτος, ἀπεσφάγησαν πάντες οἱ ἡβῶντες, παῖδες δὲ καὶ γυναῖκες ἐξηνδραποδίσθησαν, ὅσοι μὴ φεύγοντες ὑπέμενον τοὺς Λακεδαιμονίους, ὑπῆλθον ἀθλιάζε. τοὺς οὖν οὕτω φανερῶς ἐνδεδειγμένους τὴν εὔνοιαν τῷ δήμῳ καὶ φεύγοντας ἅπαντα τὰ αὑτῶν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, πάλιν σκοπεῖτε, πῶς μεταδότε τῆς πολιτείας. ἐκ γὰρ τῶν ψηφισμάτων τῶν ὑμετέρων καταφανὴς πασίν ἐστιν ὁ νόμος, καὶ γνώσεσθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω. καί μοι λάβε τὸ ψήφισμα τοῦτο, καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΠΕΡΙ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ.

Ἱπποκράτης εἶπε· πλαταιεῦσι δίδοσθαι ἀθλιάοις ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἡμέρας ἐντίμοις, καθάπερ οἱ ἄλλοι ἀθλιάδαι· καὶ μετεῖναι αὐτοῖς ὧν περ Ἀθηναίοις μέτεστι πάντων, καὶ ἱερῶν, καὶ ὁσίων· πλὴν εἴ τις ἱεροσυλίη, ἢ τελετή ἐστιν ἐκ γένους, μήτε τοῦ ἐννέα ἀρχόντων, τοῖς δ' ἐκ τούτων καταλειμμένοις τοὺς πλαταιεῖς εἰς τοὺς δήμους, καὶ τὰς φυλάς. ἐπειδὰν δὲ μηδῶσι μὴ ἐξέστω ἐπ' ἀθλιάδῃ μηδενὶ γίγνεσθαι πλαταιέων, μὴ δυσεμβόλῳ πρὸς τὸ δήμου τοῦ ἀθλιάδων. ὁρᾶτε δή, ὦ ἄνδρες ἀθλιάδαι, ὡς καλῶς καὶ δικαίως ἔχει ψευ ὁ ῥήτωρ ὑμῖν τοῦ ἀθλιαίων, καὶ ἠξίωσε τοὺς πλαταιέας λαμβάνοντας τὴν δωρεὰν, πρῶτον μὲν δοκιμασθῆναι ἐν τῷ δικαστηρίῳ, κατ' ἄνδρα ἕκαστον, εἰ ἔστι πλαταιεὺς καὶ εἰς τῶν φίλων τοῦ τῆς πόλεως. ἵνα μὴ ὁπὶ ταύτῃ τῇ προφάσει πολλοὶ μεταλάβωσι τῆς πολιτείας. ἔπειτα τοὺς δοκιμασθέντας ἀναγραφῆναι ἐν στήλῃ λιθίνῃ, καὶ στῆσαι ἐν ἀκροπόλει πρὸς τῇ θεῷ, ἵνα σώζηται ἡ δωρεὰ τοῖς ὑπογενομένοις, καὶ ἢ ἐξελέγξαι ὅτου ἂν ἕκαστος ἢ συγγενὴς καὶ ὕστερον οὐκ ἐᾷ γίγνεσθαι ἀθλιάδαν ἐξεῖναι, ὃς ἂν μὴ νῦν ᾖ ὢν, καὶ δοκιμασθῇ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τὸ μὴ πλῆθος φάσκοντας πλαταιέας εἶναι, καταστασιάζειν αὐτοὺς πολιτείαν· ἔπειτα καὶ τὸν νόμον διωρίσατο ἐν τῷ ψηφίσματι πρὸς αὐτοὺς δίκαιος ὢν τε τῆς πόλεως καὶ τῶν θεῶν, μὴ ἐξεῖναι αὐτῷ μηδενὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων λαχεῖν, μηδὲ ἱεροσυνῆς μηδεμιᾶς, τοῖς δ' ἐκ τούτων, ἀπ' ὧσιν ἐξ ἀρῆς γυναικὸς, καὶ ἐγγυητὴς κῦρ τὸν νόμον. οὐκοῦν δεινὸν φῶς μὲν τοὺς ἀσυλείτους καὶ ὁμολογουμένως ἀρίστους τῶν ἑλλήνων εἰς τὴν πόλιν γεγονημένους, οὕτω καλῶς καὶ ἀκριβῶς διορίσασθαι πρὸς ἕκαστον, ἐφ' οἷς δεῖ ἔχειν τὴν δωρεάν· τὴν δὲ πρόφασιν καὶ ἀκριβῶς ἐν ἁπάσῃ τῇ ἑλλάδι πεπορνευμένην, οὕτως αἰσχρῶς καὶ ὀλιγώρως ἐάσετε ὑβρίζουσαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀσεβοῦσαν εἰς τοὺς θεούς, ἀπύρωτον εἶναι, μὴ οὔτε οἱ πρόγονοι ἀφῆκαν καταλιπόντες, οὔθ' ὁ δῆμος πολίτην ἐποιήσατο; ποῦ δὲ αὐτῇ οὐκ εἰργασται τὰ σώματα; ἢ ποῦ οὐκ ἐλήλυθεν ὅπη τοῦ καθ' ἡμέραν μισθοῦ οὐκ ἐν πελοποννήσῳ μὴ πάσῃ, ἐν θετταλίᾳ δὲ καὶ μαγνησίᾳ μὴ σιμοῦ τὸ λαρισαίου καὶ εὐρυδάμαντος τὸ μειδίου υἱοῦ, ἐν χίῳ δὲ καὶ ἐν ἰωνίᾳ τῇ πλείσῃ μὴ σωτάδου τὸ κρητὸς ἀκολουθοῦσα μισθωθεῖσα ὑπὸ τῆς νικαρέτης, ὅτε ἐπὶ ἐκείνης ἰοῖ; τίνι δ' ὑφ' ἑτέροις ἦσαν, καὶ ἀκολουθοῦσιν τῷ διδύντι, τί οἴεσθε πιεῖν ἆρ' οὐχ ὑπηρετεῖν τοῖς χρωμένοις εἰς ἁπάσας ἡδονάς; εἶτα τοῦτο τοιαῦτα, καὶ φανερῶς ἐγνωσμένα ὑπὸ πάντων γῆς φέρεσθον εἰργασμένα, ψηφιεῖσθε ἀξίαν εἶναι; καὶ τί καλὸν φήσετε πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας δι' ἃ πεποιήκατε; ἢ ποία αἰσχύνη καὶ ἀσέβεια οὐκ ἔνοχοι αὐτοὶ ἔσεσθε; πρὶν μὲν γε ἀφεῖναι ταύτην, καὶ εἰς ἀγῶνα καταστῆσαι,

καὶ πυθέσθαι πάντας, ἥτις ἐστὶν καὶ οἵας ἠσέβηκε τὰ μὲν ἀδικήματα ταύτης ἐστὶν ἡ δ' ἀμέλεια τῆς πόλεως. καὶ

καὶ εἰ μὴ οὐκ ἠίδεσαν ὑμῖν, οἱ δ' ἀκροώμενοι τῷ μὲν λόγῳ ἠγανάκτουν, τῷ δ' ἔργῳ οὐκ εἶχον ὅ, τι χρήσαιντο αὐτῇ, ἑνὸς εἰς ἀγῶνα καθισάντος, οὐδὲ διδόντος ὧδε αὐτὸ τὸ ψῆφον. ἐπειδὴ δ' ὑμῖν ἔστε πάντες, καὶ ἔχετε ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ κύριοι ἐστε κολάσαι· ὑμέτερον ἤδη τὸ ἀσέβημα γίγνεται τοῦτο. τίς θεὸς, ἐὰν μὴ ταύτην κολάσητε. τί δ' καὶ φήσει ἕκαστος ὑμῶν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἢ θυγατέρα, ἢ μητέρα, ἀποψηφισάμενος ταύτης; ἐπειδὰν ἔρηται ὑμᾶς, ποῦ ἦτε; καὶ εἴπητε, ὅτι ἐδικάζομεν περὶ τοῦ; ἐρήσεται δῆθεν, τέως δηλονότι φήσετε. οὐ δῆτα· ἀλλὰ καὶ ξένη οὖσα ἀφικομένη εἰς τὸν νόμον, καὶ ὅτι τῷ θυγατέρα μεμοιχευμένῳ ὠξέδωκε Θεογένει τῷ βασιλεύσαντι, καὶ αὐτὴ ἔθυσε τὰ ἱερὰ τὰ ἀρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τῷ Διονύσῳ γυνὴ ἐδόθη, καὶ τἆλλα, διηγουμένου τοῦ κατηγορίαν αὐτοῦ, ὡς εὖ καὶ μνημονικῶς καὶ ὀπιμελῶς ὧδε ἑκάστου κατηγορήθη. αἱ δ' ἀκούσασαι ἐρήσονται, τί οὖν ἐποιήσατε; ὑμεῖς δὲ φήσετε, ἀπεψηφισάμεθα. οὐκοῦν ἤδη αἱ μὲν σωφρονέσταται τῶν γυναικῶν ὀργισθήσονται ὑμῖν, διότι ὁμοίως αὐτῇ ταύτην κατιξιοῦτε μετέχειν τοῦ τε πόλεως καὶ τοῦ ἱεροῦ· ὅσαι δ' αὖ ὁπότοι, φανερῶς ὅτι δεδιήνεκται ποιεῖν ὅ, τι ἂν βέλωνται, ὡς ἄδειαν ὑμῶν καὶ τῶν νόμων δεδωκότων. δόξετε δὲ ὀλιγώρως, καὶ ῥᾳθύμως φέρειν τοὺς ἑαυτῆς ὅρκους. ὡς τε πολὺ μᾶλλον ἐλυσιτέλει, μὴ ψηφίσασθαι τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ἢ ψηφισάμενον ἀποψηφίσασθαι ὑμᾶς. κομιδῇ γὰρ ἤδη παντελῶς ἐξουσία ἔσται ταῖς πόρναις σωφρονεῖν οἷς ἂν βούλωνται, καὶ τοῖς πόρνοις φάσκειν ἃ ἂν τύχωσιν ἔχειν. καὶ οἱ μὲν νόμοι ἄκυροι ὑμῖν ἔσονται· οἱ δὲ ὅροι τοῦ ἑταιρεῖν κύριοι ὅ, τι ἂν βούλωνται ἀλλαχοῦ ἔθεσθαι. ὡς τε καὶ ὑπὸ τοῦ πολιτῶν σκοπεῖτε τὸ μὴ ὠνεκτοὺς γίγνεσθαι τὰς τῶν πενήτων θυγατέρας. νῦν μὲν γὰρ κἂν ὑπό τῆς ἱκανὴ ὦσιν αὐτῇ ὁ νόμος συμβάλλεται, ἂν μὴ ὑπωσιοῦν μεῖζον ἡ φύσις ὄφελον ὑποδῷ. ὥσπερ λαχοῦσ' ὑπὸ τοῦ νόμου ὑφ' ὑμῶν, ὑποφυγούσης ταύτης, καὶ ἀκύρου γιγνομένου· παντελῶς ἤδη ἡ μὲν τῶν πορνῶν ἐργασία ἥξει εἰς τὰς τῶν πολιτίδων θυγατέρας δι' ἀπορίαν, ὅσαι ἂν μὴ δύνωνται ἐνδοθῆναι· τὸ δὲ τῶν ἐλευθέρων γυναικῶν ἀξίωμα εἰς τὰς ἑταίρας, ἂν ἄδειαν λάβωσι, τὰ ἐκείνων αὐτὰς παιδοποιεῖσθαι ὡς ἂν βούλωνται, καὶ τελετῶν, καὶ ἱερῶν, καὶ τιμῶν μετέχειν τῶν ἐν τῇ πόλει. ὡς τε εἷς ἕκαστος ὑμῶν νομίζετω, ὁ μὲν ἑαυτοῦ γυναικὸς, ὅστις ἑαυτοῦ θυγατρὸς, ὅστις μητρὸς, ὅστις τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων, καὶ τοῦ ἱεροῦ τιμὴν φθόνον φέρειν, τὰ μὴ ἐξ ἴσου φαίνεσθαι ἐκείνας τιμωμένας ταύτῃ τῇ πορνῇ· μηδὲ τὰς μὲν πολλῆς καὶ καλῆς σωφροσύνης καὶ ὀπιμελείας τετυχούσας ὑπὸ τῶν σωφρονούντων, καὶ ἐνδοθείσας καὶ τοῖς νόμοις, ταύτας ἐν τοῦ ἴσῳ φαίνεσθαι μετεχούσας τῇ μὴ πολλῶν καὶ ἀσελγῶν τρόπων πολλάκις πολλοῖς ἑκάστης ἡμέρας συγγεγονυίας, ὡς ἕκαστος ἠβούλετο. ἢ γοῦν ἴστε μή τι ἐμὲ τὸν λέγοντα εἶναι ἀπολλόδωρον, μήτε τοὺς ἀπολογησομένους καὶ πιστεύοντας πολίτας· ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ νέαν ταυτηνὶ ὧδε τῶν πεφασμένων αὐτῇ πρὸς ἀλλήλας διαθήκην. καὶ ὅταν μὲν ὅπου κατηγορίας γένηται τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀκούετε, δι' ὧν οἰκεῖται ἡ πόλις, καὶ καθ' οὓς ὀμωμόκατε δικάσειν, τί κελεύουσι καὶ τί ἀπαγορεύουσι καὶ ὅταν ὑπὸ τοῦ ἀπολογίας ἔνιοι μνημονεύοντες τῶν νόμων κατηγορίαν, καὶ τὸ ἔλεγχον τοῦ εἰρημένων, τό τε ὄφλημα αὐτοῦ ἐνθυμεῖσθε τοῦτο μόνον, εἰ νέαιρα οὖσα, ταῦτα διαπέπρακται. ἄξιον δὲ καὶ ἐκεῖνο ἐνθυμηθῆναι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἀρχιέρεα τὸν ἱεροφαντήσαντα ἡγούμενον, ἐξελεγχθέντα ἐν τοῦ δικαστηρίῳ ἀσεβεῖν, θύοντα ἀπὸ τὰ πάτρια τοῖς θεοῖς, ἐκολάσατε ὑμεῖς· καὶ ἄλλα τε κατηγορήθη αὐτῷ καὶ ὅτι σπονδὴν τῇ ἑταίρᾳ ἀλῷ, ὃς ὅτε ἐχαφᾶς τὸν ἐν τῇ αὐτῇ

A vestrúmque alij ignorassent, alij re audita verbis indignati essent: re ipsa de ea, nemine accusante, aut pronunciante pro tribunali, statuere nihil potuissent. Postquam autem & nostis omnes, & penes vos habetis, & eius puniendæ potestas datur: iam vestra erit illa in deos impietas, nisi eam puniueritis. Quid verò vestrûm quisque reuersus ad vxores, aut filias, aut matres, dicetis, ista absoluta? Si vos rogarint, vbi fueritis? vósque responderitis, ius dixisse: cui rogabunt statim. Neæræ nimirum, dicetis. Quamobrem? quòd & peregrina ciui nupsit contra legem, & filiam adulteram elocauit Theogeni regem agenti, quæ arcana pro republica sacra fecerit, & Baccho vxor data fuerit: cæteráque, commemorantes eius accusationem: quàm bene & memoriter, & accuratè fuerit de singulis accusata. Quibus illæ auditis, quærent. Quid igitur feciſtis? Vos verò dicetis, absoluimus. Iam igitur matronæ pudicissimæ vobis irascentur, quòd æquè secum istam republica & sacris dignati sitis. Quæ autem amentes sunt, * palàm ostendent se facturas quicquid libeat, tanquam impunitate à vobis & legibus proposita. Nam si negligetis, & susque deque feretis: suspicio erit, vos quoque mores illius mulieris probare. Quare longè præstitisset, non fieri hoc iudicium, quàm eo facto, istam absolui. Omnino enim iam scortis licentia dabitur, nubendi quibus volent, suósque liberos eius esse dicendi, qui in mentem eis venerit: tum leges vestræ futuræ sunt irritæ, tum blanditiæ scortorum obtinere poterunt quicquid libebit. Quare & ciuium nostrarum habete rationem, vt ne pauperum filiæ nuptum collocari nequeant. Nunc enim, tametsi aliqua paupercula est, dotem ei satis magnam confert lex, si mediocrem duntaxat à natura formam acceperit. Proculcata autem à vobis hac lege, &, muliere ista absolura, irrita facta: omnino iam scortorum quæstus ad ciuium filias deuoluetur, quę propter inopiam non poterunt elocari: atque ingenuarum mulierum dignitas ad meretrices, cum permissum eis fuerit suscipere liberos pro sua libidine, & festis, & sacris, & honoribus ex æquo frui ciuitatis. Quare singuli putate vos terre suffragia, alius pro vxore, alius pro filia, alius pro matre, alius pro republica, & legibus, & sacris, ne illæ eodem haberi loco cum meretrice ista videantur: néve in magna & præclara modestia, & cura, à parentibus & cognatis educatæ, & ad præscripta legum elocatæ, eadem conditione sint qua ista, quæ multis & impudicis modis sæpe cum multis eodem die rem habuit, vt vnicuique fuit lubitum. Existimabitis autem, neque me qui dicam, Apollodorum, neque qui se defendent, quique illis patrocinabuntur, esse ciues: Sed leges & Neæram de facinoribus inter se disceptare: cum in accusatione versamini, leges ipsas audite, per quas respublica est incolumis, & secundũ quas vos pronunciaturos iurastis, quid iubeant, quid illa violarit: vbi autem ad defensionem peruentum erit, accusationis firmatæ legibus & probationis eorum quæ dicta sunt, memores, soláque eius facie visa, cogitate duntaxat, an, Neæra cum sit, talia perpetrarit? Illud autem, Athenienses, recordatione dignum est, vos Archiam, cùm pontificem ageret, conuictum in iudicio impietatis, vt qui non patrio ritu sacra fecisset, puniuisse. Qui & de aliis rebus est accusatus, & *Sinopæ meretrici victimã adducenti, ad arã

B

C

Eleusiniam mactasse ferebatur:cum non moris esset A eo die mactare victimas,neque illius mulieris esset sacrificium,sed sacrificulæ.Quàm igitur iniquũ fuerit,eum & ex genere Eumolpidarum,& claris ortum natalibus,& ciuem Athenienſem, propterea quòd legum quippiã neglexisse videbatur dedisse pœnas, neque ei vel cognatorum,vel amicorum deprecatio nem profuisse,neque tum sua,tum maiorum suorũ merita in rempublicam,neque sacerdotij reuerẽtiã, quo minus,cum deliquisse visus esset, mulctaretur: Neæram autem, quæ & eundem deum violarit, & leges,nec ipsam,nec eius filiam puniri à vobis? Equi dem valde miror,quid ad vos dicturi sint in defensione apud vos.Vtrum ciuem esse Neæram istam,& legibus istius matrem familiâs? Sed testatum est,& meretricem esse,& ancillam fuisse Nicaretæ.At non esse vxorem suam,sed pro concubina haberi domi? Sed istius mulieris liberi,& ad curiales introducti à Stephano,& filia viro Athenienſi elocata, manifestè ostendunt,eam pro vxore haberi.Non autem ve- B ra esse crimina eis obiecta, & testificationes: nec ipsum Stephanum arbitror, nec alium eius nomine quenquam dicturum,aut ostensurum, Neæram esse ciuem. Audio autem tale quippiam eum loco defensionis allaturum:habere se eam non vxoris,sed concubinæ loco:nec liberos esse istius,sed ex alia mulie re ciue,quam prius duxerit, cognata sua susceptos. Aduersus igitur orationis istius impudentiam,& cõmentum defensionis,& eos qui dicere pro eo testimonium parati sunt,prouocatione æqua & accurata cum eo contendi,per quam vos simplicem veritatem cognosceretis,vt traderet ancillas quæ tum apud Neæram assiduæ fuerunt,cùm Megaris ad Stephanum venit, Thrattam & Coccalinam:& quas postea in eius matrimonio comparauit, Xennidem & Drosidem:quæ satis sciunt,& Proxenum defũctum, & Aristonem superstitem,& Antidoridem cursorẽ, & Phanonem cui Strybelæ nomen est,quæ Theogeni Regi sacrificulo nupserat , Neæræ esse liberos. Quod si è quæstionibus comperiretur, Stephanum C ciuem duxisse vxorem,& liberos istos ex alia mulie re ciue suscepisse,non è Neæra: velle me ab hac actione desistere,& non venire in iudicium.Nam habere in matrimonio hoc est,si quis libero suscipit:si cùm ad curiales,tum ad municipes introducit filio: si filias pro suis nuptũ elocat,Meretrices enim causa voluptatis alimus:concubinas propter quotidiana ministeria,& curationem corporis: vxores propter ingenuos liberos suscipiendos, & fidelem rei familiaris administrationem & custodiam. Proinde si prius mulierem ciuem duxerat,& ex illa isti liberi sunt,non Neæræ:id ei certissimo licuit ostendere testimonio,traditis ancillis.Vt autem hanc illi cõditionem me tulisse constet:& testimonium & ipsa vobis denunciatio legetur.Recita testimoniũ deinde denunciationem.

Refutatio: Liberos Neæræ esse,non alterius vxoris.

TESTIMONIVM.

Hippocrates Hippocratis F.Probalisius,Demosthenes Demosthenis F.Peæniẽsis,Diophanes Diophanis F.Alopecensis, Diomenes Archelai F.Cydathenęẽsis,Dinias Phormidę F.Cydãthides,Lysimachus Lysippi F.Aegialensis:testãtur,se adfuisse in foro, cùm Apollodorus Stephano conditionẽ ferret,ac peteret vt ad quęstionẽ daret ancillas:earũ rerũ causa , quarum de Neæra Stephanum accusabat: sed Stephanũ

ἐλθοῦσιν θεσσαλούσῃ ἱερεῖον θύσειν,οὐ νομίμου ὄντος ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἱερεῖα θύειν·οἱ δὲ ἐκείνης οὔσης τῆς θυσίας,ἀλλὰ τῆς ἱερείας.οὐκοῦν δεινόν,τὸν μὲν καὶ ἐν ἡμῖν ὄντα τῶ δυμολπιδῶν καὶ θεσσαλῶν καλῶν κἀγαθῶν,καὶ πολίτην τῆς πόλεως,ὅτι ἐδόκει τι παραβαίνειν τῶν νόμων δοκῶν δίκην,καὶ οὔθ' ἡ τῆς συγγνώμων,οὔθ' ἡ τῶν φίλων ἐξαίτησις ὠφέλησεν αὐτὸν,οὔθ' αἱ λειτουργίαι ἃς ἐλειτούργησε τῇ πόλει αὐτὸς,καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ,οὔτε τὸ ἱεροφαντῶν ἔτι),ἀλλ' ἐκολάσατε δοξαντα ἀδικεῖν νεαίραν ἢ ταυτηνὶ,εἰς τε τὸν αὐτὸν θεὸν τοῦτο ἠσεβηκέναι καὶ τοὺς νόμους,καὶ αὐτῶν,καὶ τῶν θυγατέρα αὐτῆς,οὐ τιμαρήσεσθε.θαυμάζω δ' ἔγωγε τί ποτε ἔχουσι πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἀπολογίᾳ,πότερον ὡς οὐκ ἔστι νέαιρα αὕτη,καὶ κατὰ τοὺς νόμους συνοικεῖ αὐτῷ; ἀλλὰ μεμαρτύρηται ἑταίρα οὖσα,καὶ δούλη νικαρέτης γεγυμνῶσθαι.ἀλλ' οὐ γυναῖκα εἶ) αὐτῷ,ἀλλὰ πολλαχοῦ ἔχειν ἐνδον;ἀλλ' οἱ παῖδες ζῶντες ὄντες,καὶ εἰσηγμένοι εἰς τοὺς φράτορας ὑπὸ στεφάνου,καὶ οἱ θυγάτηρ αὐτοῦ ἀνδρὶ ἀθηναίῳ ἐπιδοθεῖσα,ἐξεφανῶς αὐτῷ ἀποφαίνουσι γυναῖκα ἔχοντα. ὡς μὲν τοίνυν οὐκ ἀληθῆ ἔστι τὰ κατηγορημένα καὶ μεμαρτυρημένα,οὔτ' αὐτὸν στέφανον,οὔτ' ἄλλον ἂν τούτου οἶμαι ἀποδεῖξαι,ὡς ἔστιν αὕτη νέαιρα αὐτῷ.ἀκούω δ' αὐτὸν τοιοῦτόν τι μέλλειν ἀπολογεῖσθαι,ὡς οὐ γυναῖκα ἔχει αὐτῷ,ἀλλ' ἑταίραν.καὶ οἱ παῖδες οὐκ εἰσὶ ταύτης,ἀλλ' ἐξ ἑτέρας γυναικὸς αὐτῷ ἀστῆς,ἣν φησι πρότερον γῆμαι,συγγνώμη αὐτῷ.πρὸς δὴ τοῦτο αἰτιάσεται αὐτὸ τὸ λόγου,καὶ τῶν ἀναισθησίαν τῆς ἀπολογίας, καὶ τὸ μαρτυρεῖν αὐτῷ παρεσκευασμένων πρόκλησιν αὐτὸν προσκαλεσάμενον ἀκριβῆ καὶ δικαίαν,δι' ἧς ἐξὸν ὑμῖν πάντα ταληθῆ εἰδέναι· ἀναδοῦναι τὰς θεραπαίνας τὰς νεαίρα τότε προσαρτερούσας,ὅτ' ἦλθεν ὡς στέφανον ἐπὶ μεγάροις,θεᾶσθαι καὶ κοκκαλίνην,καὶ ἃς ὕστερον ἀνέδωκε τούτῳ οὖσαι ἐπίσαντο,ξεννίδα καὶ δροσίδα· αἳ ἴσασιν ἀκριβῶς προξενόν τε τὸν τελευτήσαντα,καὶ ἀρίστωνα τὸν νῦν ὄντα,καὶ ἀντιδωρίδην τὸν ταδιοδρομοῦντα, καὶ φανὼ τὴν φρυβήλην καλουμένην, ἣ θεοχρίνει τῷ βασιλεύσαντι συνῶκησε, νεαίρας ὄντας. ἐὰν φαίνηται ἐκ τῆς βασιλέως γήμας στέφανος οὗτοσὶ ἀστὴν γυναῖκα, καὶ ὄντες αὐτῷ οἱ παῖδες οὗτοι ἐξ ἑτέρας γυναικὸς ἀστῆς, καὶ μὴ νεαίρας· ἤθελον ἀρίσασθαι τὸ ἀγῶνος, καὶ μὴ εἰσιέναι τῇ γραφῇ ταύτῃ.τὸ δὲ συνοικεῖν τοῦτ' ἔστιν,ὡς αὐ παιδοποιῆται καὶ εἰσάγῃ εἰς τε τοὺς φράτορας καὶ δημότας τοὺς αὑτοῦ τὰς θυγατέρας ἐπιδίδῶ,ὡς αὐτὸ οὔσας,τοῖς ἀνδράσι.τὰς μὲν δὲ ἑταίρας ἡδονῆς ἕνεκ' ἔχομεν· τὰς δὲ παλλακὰς,τῆς καθ' ἡμέραν θεραπείας τοῦ σώματος.τὰς δὲ γυναῖκας τοῦ παιδοποιεῖσθαι γνησίως, καὶ τὴν ἔνδον φύλακα πιστὴν ἔχειν. ὡς εἰ πρότερον ἔγημε γυναῖκα ἀστὴν, καὶ εἰσὶν οὗτοι οἱ παῖδες ἐξ ἐκείνης,καὶ μὴ νεαίρας· ἐξὸν αὐτῷ ἐκ τῆς ἀκριβεστάτης μαρτυρίας ἐπιδεῖξαι,ἀναδόντα τὰς θεραπαίνας ταύτας.ὡς δὲ προκαλεσάμενον· τούτων ὑμῖν τὴν τε μαρτυρίαν,καὶ τὴν πρόκλησιν ἀναγνώσεται. λέγε δὴ μαρτυρίαν,ἔπειτα τὴν πρόκλησιν.

Μαρτυρία.

Ἱπποκράτης ἱπποκράτους προβαλείσιος,δημοθένης δημοθένους παιανιεύς, διοφάνης διοφάνους ἀλωπεκῆθεν, διομένης ἀρχελάου κυδαθηναιεύς, δεινίας φορμίσιου κυδαντίδης, λυσίμαχος λυσίππου αἰγιλιεὺς μαρτυροῦσι παρεῖναι ἐν ἀγορᾷ, ὅτ' ἀπολλόδωρος προὐκαλεῖτο στέφανον, ἀξιῶν ἀναδοῦναι εἰς βάσανον τὰς θεραπαίνας, περὶ ὧν ἠπᾶτο ἀπολλόδωρος στέφανον περὶ νεαίρας· στέφανον δ' οὐκ ἐθελῆσαι ἀναδοῦ-

ἀποδοῦναι τὰς θεραπαίνας· τὴν δὲ ἀπόκλησιν εἶναι, ἣν A
παρέχεται ὁ Ἀπολλόδωρος. λέγε δὴ αὐτῷ τὴν ἀπόκλησιν,
ἣν ἀπεκαλούμην ἐγὼ Στέφανον τοῦτονί.

Ἀπόκλησις.

Ταῦτ' ἀπεκαλεῖτο Ἀπολλόδωρος Στέφανον, ἀφ' ὧν τινῶν
γραφὴν γέγραπται, νέαιραν ξένην οὖσαν ἀσοῖ συνοικεῖν
ἐτοίμως ὢν τὰς θεραπαίνας ἀποδιαμυεῖσθαι τὰς νεαίρας,
ἃς ἂν μεγάρων ἔχουσα ἦλθε, Θράτταν καὶ Κοκκαλίνην, καὶ
ἃς ὕστερον ἀπὸ Στεφάνῳ ἐκτήσατο Ξεννίδα καὶ Δροσίδα,
τὰς εἰδέναι ἀκριβῶς ἀφ' ὧν παίδων τῶν ὄντων νεαίρα,
ὅτι μὴ ἐκ Στεφάνου εἰσί, προξένου τε τελευτήσαντος, καὶ Ἀ-
ρίστωνος ὄντος, καὶ ἀντιδωρίδης ὁ ταχυδρόμος, καὶ Φανώ,
ἐφ' οἷς τε βασανίσαι αὐτὰς καὶ εἰ μὲν ὁμολογοῖεν ἐκ Στεφά-
νου εἶναι καὶ νεαίρας τούτοις τοῖς παισὶ, προσφέρειν νεαίραν
καὶ τοῖς νόμοις, καὶ τοὺς παῖδας ξένους εἶναι· εἰ δὲ μὴ ὁμολο-
γοῖεν ἐκ ταύτης εἶναι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας γυναικὸς ἀ-
στῆς, ἀφίεσθαι τοῦ ἀγῶνος ἤθελον τοῦ καὶ νεαίρας· καὶ εἴ τι
ἐκ τῆς βασάνου βλαφθείησαν αἱ αἰθέσποτοι ἀποτίνειν ὅτι B
βλαβείησαν. ταῦτα προκαλεσαμένου ἐμοῦ, ἄνδρες δικα-
σταί, Στέφανον τουτονί, οὐκ ἠθέλησε δέξασθαι. οὐκοῦν ἤδη δο-
κεῖ ὑμῖν ἀδικῆσθαι ὑπ' αὐτοῦ Στεφάνου τουτουί, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ὅτι ἐνοχλοῦσι τῇ γραφῇ νέαιρα, ἣν ἐγὼ αὐτὴν ἐ-
γραψάμην καὶ ὅτι ἐγὼ μὲν ἀληθῆ εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, καὶ
τὰς μαρτυρίας παρέχομαι ἀληθεῖς. οὗτοι δ' ὅ,τι ἂν λέ-
γωσι, πάντα ψεύσεται, καὶ ἐξελέγξει αὐτὸς αὑτὸν, ὅτι οὐ-
δὲν ὑμῖν λέγει· οὐκ ἐθελήσας προσβαλεῖν εἰς βασάνους
τὰς θεραπαίνας, ἃς ἐγὼ ἐζήτουν αὐτόν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς οἷς οὗτοι ἠσεβήκασι, καὶ
ἐμαυτῷ πιστεύων, κατέστησά τε τουτουσὶ εἰς ἀγῶνα, καὶ νῦν
τῶν ὑμετέρων ψήφων ἥκω. καὶ ὑμᾶς ἐχρῆν, νομίσαν-
τας μὴ λιπεῖν τοὺς θεοὺς, εἰς οὓς οὗτοι προσηνέγκασιν,
ὅ,τι ἂν ἕκαστος ὑμῶν ψηφίσηται, ψηφίσασθαι τὰ δίκαια· καὶ
τιμωρεῖν μᾶλλον μὲν τοῖς θεοῖς, ἔπειτα δὲ καὶ ὑμῖν αὐ-
τοῖς· καὶ ταῦτα ποιήσαντες, δόξετε πᾶσι καλῶς καὶ δι-
καίως δικάσαι ταύτῃ τῇ γραφῇ, ἣν νέαιραν ἐγὼ ἐ- C
γραψάμην, ξένην οὖσαν ἀσοῖ συνοικεῖν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΕΥ-
βουλίδην λόγου.

Γράφεται νόμος παρ' Ἀθηναίοις, τοὺς ἐπὶ πάντων τῶν
ἐγγεγραμμένων τοῖς ληξιαρχικοῖς γραμματείοις, εἴτε γνήσιοι
πολῖται εἰσὶν, εἴτε μή· καὶ τοὺς μὲν γεγονότας ἐξ ἀστοῦ καὶ ἐξ ἀστῆς
ἐξαλείφεσθαι. διαψηφίζεσθαι δὲ περὶ πάντων τοὺς δημότας· καὶ τοὺς μὲν
ἀποψηφισθέντας καὶ ἐμμείναντας τῇ ψήφῳ τῇ δημοτῶν, ἐξαλαννί-
σθαι, καὶ εἶναι μετοίκους· τοῖς δὲ βουλομένοις, ἔφεσιν εἰς δικαστὰς δεδόσθαι,
καὶ μὴ ἀλῶσι, καὶ πρὸς τῷ δικαστηρίῳ, πιπράσθαι· ἐὰν δὲ ἀποφύγωσιν,
εἶναι πολίτας· καὶ τοῦτον τὸν νόμον τὸ ἀλιμούσιον δήμευσιν διαψηφίζο-
μένου, ἀποψηφίζεται ἀξιόδεος πρὸς φόνων ἑαυτόν * ὑπὸ Εὐβουλί-
δου, ἐγκεκλῆσθαι, καταστασιάσθαι, ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἀπο-
διαιτᾶν ἑαυτὸν ἐξ ἀστοῦ καὶ ἐξ ἀστῆς. εἰ δὲ ἐπίστευσεν ἡ μήτηρ μου,
δι' ἀπορίαν τοῦτο ἐποίησεν. ὁ δὲ πατὴρ ἐξένισε τῇ γλώττῃ, αἰχμάλω-
τος γενόμενος καὶ πραθείς· δεῖ δὲ μὴ τὰ ἀτυχήματα προσφέρειν, ἀλλὰ τὰ γένη ζητεῖν.

noluisse ancillas tradere. denunciationem autē eam esse, quam exhibeat Apollodorus. Age recita ipsas conditiones quas Stephano tuli.

DENVNCIATIO.

Has cōditiones tulit Apollodorus Stephano earum rerum causa, propter quas actionem aduersus eam instituerit: Neæram peregrinam esse, & ciui nupsisse, paratus ad quæstionem accipere ancillas Neæræ, quas illa Megaris secum adduxit, Thrattam & Coccalinam: & quas deinde apud Stephanum comparauit, Xēnidem & Drosidem, quæ rem satis cognitam haberent de Neæræ liberis, eos non Stephani esse, Proxenum defunctum, & Aristonem superstitem, & Antidoridem cursorem, & Phanonem. Quæ si faterentur, è Stephāno & Neæra eos esse liberos: vendendam Neæram, vt iubeant leges, & liberos propè regrinis habendos. Sin eos non exista, sed ex alia muliere ciue esse dicerent: desistere voluit ab actione contra Neæram instituta: Et, si quid calamitatis in tormentis mulierculis accidisset, pensare damnum. Has ego conditiones, Iudices, quum Stephano tulerim, repudiauit. Proinde iam ipse Stephanus suapte sententia Neæram eorum criminum, quorum est à me accusata, condemnauit, & me vera dixisse apud vos, & testimonia vera exhibuisse, se verò quæ dixerit omnia mentiri, & à seipso conuinci vanitatis confitetur, postquam ancillas à me postulatas, ad quæstionem dare noluit. Ego verò, Iudices, & deorum, quos isti violarunt, & meopte nomine pœnas exigens: istos in iudicium vocaui, vestræque autoritati subieci. Decet autem vos quoque existimare, non clàm fore deos, in quos isti impij fuerunt, quid vestrûm vnusquisque decernat: & ita pronunciare, vt iustitia flagitat, ac vlcisci iis maximè factam contumeliam, deinde vobis etiam ipsis. Quæ si feceritis: omnes hanc causam, qua ego Neæram peregrinam ciui nupram accusaui, præclarè & iustè diiudicasse existimabunt.

ARGVMENTVM ORATIONIS
contra Eubulidem.

SCribitur lex apud Athenienses, vt inquisitio fiat in eos omnes, qui sint in album ciuitatis inscripti, ciués ne germani sint, an non: & vt ij qui non & patre & matre ciue nati deleantur: vtque municipes de omnibus sententiam ferant, & qui improbati fuerint, & sententiam municipum ratam habuerint, deleti inter inquilinos censeantur: iis verò qui velint, liceat appellare iudicium. Qui si etiam in iudicio conuincantur, vendendos. sin absoluantur, ciues esse. Ex hac lege, Alimusio populo iudicante, improbatur Euxitheus quidam. Is, cum se Eubulidis inimici factione oppressum esse diceret, appellauit iudices, & ostendit, se & patre & matre ciue esse natum. Quòd si mater mea inquit, mercenarias operas fecit, ex inopia id fecit. Pater autem peregrinius loquutus est, quòd & captus & venditus fuit. Neque verò calamitates exprobrandæ, sed genera exquirenda sunt.

DEMOSTHENIS APPELLATIO CONTRA EVBVLIDEM, Hieronymo Vvolfio interprete.

Insinuatione beneuolentiam captat: perstringit aduersarium. præiudicium municipum eleuat.

QVum Eubulides multa falso nobis obiecerit, & conuicia neque vera, neque iusta fecerit: operam dabo, vt vera & iusta dicendo, Iudices, ostendam, & ius esse nobis ciuitatis, & indigne ab isto me tractatum esse. Oro autem vos omnes, Iudices, obsecro & obtestor, vt & magnitudine causæ huius considerata, & ignominia, cum qua, qui condemnantur, etiam pereunt, me quoque tacitè audiatis: maximè, si fieri potest, maiore cum beneuolentia quàm istum (par enim est, vt in periculo cõstitutis melius cupiatis) sin minus, cetè cum pari. Fit autem, Iudices, cũ vos intueor, & ius ciuitatis habere me cõsidero, vt securo animo sim, & magnam spem victoriæ cõcipiam: sed tempora, & ciuitatis in condemnando iracundiam formidẽ. Nam cum ex omnibus municipiis iurè multi sint expulsi: eadem est de nobis etiã, quos factiones oppressêre, opinio: & propter illorum condemnationem, in maiore, quàm pro se quisque, periculo versamur. Quare fieri nequit aliter, quin magno in metu sim°. Quæ quanquam ita sunt: ea tamen quæ in his ipsis æqua sunt, primùm vobis dicam. Ego iis qui peregrinitatis conuincuntur, succensendum esse existimo: quivobis neque persuasis, neque exoratis, clam & vi, sacris & republica vestra sunt vsi. Sed calamitosis hominib. séque ciues esse ostendentibus opem salutémque ferendam: & cogitandum, cum infontibus nobis miserrimè actum iri, si, cũ vestra quibusdam autoritate pœnæ meritò infligantur, nos vnà inter eos censeamur, & propter inuidiam ipsius rei, iniuriam patiamur. Equidem putabam, Iudices, decere Eubulidem, & omnes eos, qui nunc in abrogãdo iure ciuitatis accusationes factitant: ea quæ cõperta haberent dicere, néque vllum rumorem in tale iudicium afferre. Id enim vsque adeò iniustum esse olim etiam leges statuerunt, vt audita testificari leges sinant ne in leuibus quidem causis: merito. Cum enim aliqui iam, qui se rem vidisse affirmarent, mendaces sint deprehensi: num illi habenda fides est, qui ea dicit quæ nec ipse nouit? Enimuero, cùm nemini liceat, etiamsi obnoxium sese constituerit, per ea nocere cuiquam, quæ se audisse dicit: quî conuenit, ei vos habere fidem, qui nullo suo periculo nos criminatur? postquã igitur iste legũ gnarus,* idque magis quàm cõueniebat, iniustè, multisque rebus superior accusauit: necesse mihi est de iis primùm dicere iniuriis & contumeliis, quibus apud municipes sum affectus. Peto autem à vobis, Athenienses, ne illorũ sẽtentiam pro argumento putetis, me ab hac republica esse alienum. Nam si municipes omnem æquitatem perspicere posse putassetis: appellationem vestri non dedissetis. Nunc exæmulatione, ex inimicitiis, aliis item de causis, tale quid euenturũ existimantes affectis iniuria vestrum velut asylum aperuistis: quo laudabili instituto, Athenienses, homines innocẽtes oẽs cõseruastis. Primùm igitur vobis exponam, quo pacto apud populares sententia lata sit. Nam quæ ad rem faciant omnia dicere: id ego esse puto, si quis ostendat, quæ factionibus oppressus, contra decretum sit perpessus. Eubulides, vt vestrum multi norunt,

Narratio, vt factione aduersarij sit reiectus.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΦΕΣΙΣΠΡΟΣ ΕΥΒΟΥΛΙΔΗΝ.

ΠΟΛΛΑ ψευδῆ κατηγορηκότος ἡμῶν Εὐβουλίδου, καὶ βλασφημίας ὅτε φορητὰς εἰπόντος, οὔτε δικαίας πεπεισμένος, πειράσομαι τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια λέγων, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεῖξαι καὶ μετὸν τὴν πόλεως ἡμῖν, καὶ πεπονθότα ἐμαυτὸν ὑπὸ φορητῶν τούτου. δέομαι δ' ἁπάντων ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, λογισαμένους τό, τε μέγεθος τῆς παρούσης ἀγῶνος, καὶ τὴν αἰσχύνην, μεθ' ἧς ὑπάρχει τοῖς ἁλισκομένοις ἀπολωλέναι, ἀπόσαν καὶ ἐμοῦ σωτῆρ, μάλιστα μὲν, εἰ δυνατὸν, μὴ πλείονος δυοῖν ἢ τούτοιν (τοῖς γὰρ ἐν κινδύνῳ καθεστηκόσιν, εἰκὸς δυνοϊκοτέροις ὑμᾶς ὑπάρχειν) εἰ δὲ μὴ, μή γε ἴσης. συμβαίνει δέ μοι τὸ μὲν καθ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὸ φορητὸν μοι τῆς πόλεως, θαρρεῖν, καὶ πολλὰς ἔχειν ἐλπίδας καλῶς ἀγωνιεῖσθαι τῆς καρδίας ἧς καὶ τοῦ παροξυνάσθαι τὴν πόλιν πρὸς τὰς ἀποψηφίσεις, φοβεῖσθαι. πολλῶν γὰρ ἐξελαμβάνων δικαίως ἐκ πάντων τῶν δήμων συνηκολουθηκότων καρδίᾳ τῆς δόξης ταύτης οἱ κατεσπασμένοι καὶ πρὸς τὴν κατ' ἐμείνων αἰτίαν, ἐπὶ πρὸς τὸ καθ' αὑτὸν ἕκαστος ἀγωνίζόμενοι ὡς ἐξ ἀνάγκης μέγαν ἡμῖν ἐμβάλλουσι τὸν φόβον. ἐμὲ δὲ οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸ τούτων οὕτως ἐχόντων, ἃ νομίζω δεῖν τούτων αὐτῶν πρῶτον ἐμοὶ δίκαια, ἔργα πρὸς ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, τοῖς μὲν ἐξελεγχομένοις ξένοις οὖσι χαλεπαίνειν, εἰ μήτε πείσαντες, μήτε δεηθέντες ὑμῶν, λαθραῖα καὶ βίᾳ τῶν ὑμετέρων ἱερῶν, καὶ κοινῶν μετεῖχον. τοῖς δ' ἐν τυγχάνουσι, καὶ δεικνύουσι πολίτας ὄντας αὐτοὺς, βοηθεῖν καὶ σῴζειν ἐνθυμουμένους, ὅτι πάντων οἰκειότατον πάσης ἡμῖν αἰσυμβαίνει τοῖς ἀδικουμένοις, εἰ τῶν λαμβανόντων δίκην ὅπως ἂν δικαίως μὴ ὑμῶν ἐν τοῖς διδοῦσι γιγνόμεθα, καὶ συναδικηθῶμεν ὀργὴν τὴν τοῦ πράγματος ὀργῇ. ὡμην μὲν ἐγὼ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρέσβεις πέμψαι τοὺς ἀποψηφισαμένους καταμαρτυρήσοντας, ὅσα ἴσασιν ἀκριβῶς λέγων, καὶ μηδεμίαν πρόφασιν ἀκολουθεῖν πρὸς τοιοῦτον ἀγῶνα. ἔστι γὰρ τοῦτο ἄδικον καὶ σφόδρα πάλαι πέκριται, ὥστε οὐδὲ μαρτυρεῖν ἀκολουθεῖν ἐῶσιν οἱ νόμοι, ἀλλ' ὅτι τοῖς φαύλοις πάνυ εἰκλήμασιν εἰκότως. ὅπου γὰρ εἰδέναι τινὲς ἂν φήσαντες ψευδεῖς ἐφάνησαν, πῶς, ἄν γε μηδὲ αὐτοὺς οἶδεν ὁ λέγων, πρόσεστι πιστεύεσθαι; ἀλλὰ μὴν ὅστις γε μηδ' ὑποδύθιον καθίσαντα ἑαυτὸν ἔξεστι, δι' ὧν ἀκούσαι φῇ, βλάπτειν μηδένα· πῶς αὖ πιθανὸν λέγοντα πρόσεστι πιστεύειν ὑμᾶς; ἐπειδὴ τοίνυν οὕτω εἰδὼς τοὺς νόμους, καὶ μᾶλλον ἢ πρόσθεν, ἀδίκως καὶ πλεονεκτικῶς κατηγορίαν πεποίηται· ἀναγκαῖον ἐμοὶ περὶ ὧν ἐν τοῖς δημόταις ὑβρίσθην, πρῶτον εἰπεῖν. ἀξιῶ δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέπω τὴν δημοτικὴν ἀποψήφισιν πιστεῖσθαι πεπεῖσθαι ὑμᾶς, ὡς ἄρα καὶ πρόσεστι μοι τῆς πόλεως. εἰ γὰρ πάντα ἐνομίζετε τὰ δίκαια διωρίσεσθαι τοῖς δημόταις ἀκριβῶς, καὶ αὖ ἐδώκατε εἰς ὑμᾶς ἔφεσιν. νυνὶ δὲ διὰ φιλονεικίαν, καὶ δι' ἐχθρὰν καὶ δι' ἄλλας προφάσεις ἐστέρησθε τοιοῦτον πλήθους. εἰς ὑμᾶς τοῖς ἀδικηθεῖσιν ἐπέσπασθε καταφυγεῖν. διὸ καλῶς ποιοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἠδικημένοις ἅπαντας σεσώκατε. πρῶτον μὲν οὖν ὃν τρόπον ἐν τοῖς δημόταις συνέβη τὴν ἀποψήφισιν γενέσθαι, φράσω πρὸς ὑμᾶς. τὸ δὲ εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πάντα λέγειν, τοῦτ' ἐγὼ ὑπολαμβάνω, ὅστις ποθ' ὁ τὸ ψήφισμα πάσχων ἠδίκως καταστασιασθεὶς ὑπ' Εὐβουλίδου τυγχάνει. Εὐβουλίδης γὰρ ἔστ', ὦ ἄνδρες

δρες ἀθηναῖοι, ὡς ὑμῶν ἴσασι πολλοὶ, γραφάμενος ἀσε- A
βείας τὸν ἀδελφιδοῦν τῶ λακεδαιμονίω, τὸ πέμπτον μέρος
τῆς ψήφων οὐ μετέλαβεν. ὅτι δὴ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀγῶνι τὰ
δίκαια, τούτῳ ὃ πάντα ἐμαρτύρησα· δι' ἃ καὶ τούτῳ τῷ
ἐλθεῖν ἔμπέδε ταί μοι καὶ βελδύων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ⁊
κύειος εἰ τῶ τε ὅρκου καὶ τῆς γραμματείων, ἐξ ὧν ἐκάλε
τοὺς δημότας, τί ποίει; πρῶτον μὲν ἐπειδὴ συνελέγησαν
οἱ δημόται, κατέξηνε τὴν ἡμέραν δημηγορῶν, καὶ ψηφίσ-
ματα γράφων. ἔπτο δ' ἐμοὶ οὐκ ἀπὸ τῆ αὐτῆ μάτε, ἀλλ' ἔπι-
βελδύων ἐμοὶ, ὅπως ὡς ὀψιαίτατα ἡ διαψήφισις ἡ πρὸς ἐ-
μοῦ γένοιτο. καὶ διεπράξατο τοῦτο, καὶ τῆς μὲν δημοτῆς οἱ
ἐμόσαντες ἐψηφόμεθα ἑξακόσιοι καὶ ἑβδομήκοντα. ἠρξάμεθα δὲ
τῆ διαψηφίζεσθαι δείλης ὀψίας. ὡς τε συνέβη μόγα τέ-
μνειν ὄνομα ἐκάλει, τὸ σκότος ἤδη ἦν· καὶ δὲ μοὶ πρὸς ἐξη-
κοστὸν καὶ ἑκατοστὸν ἔτυχε τῆς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ
ρα κληθέντων. μόγα οἱ μὲν πρεσβύτεροι τῆς δημοτῆς ἀ-
πεληλύθεσαν εἰς τοὺς ἀγροὺς (τὸ γὰρ δήμου ἡμῖν, ὦ ἄνδρες
δικασταὶ, πάντε καὶ ἑξακόσια τάλαντα τὸ ἔτος ἀπέχοντος,
καὶ τῆς πλείστων ἐκεῖ οἰκούντων, ἀπεληλύθεσαν οἱ πολ-
λοί) οἱ δὲ καταλοιποὶ ἦσαν οὐ πλείους ἢ ἑξήκοντα· ἐν ᾗ τού
τοις ἦσαν ἅπαντες οἱ τούτῳ παρεσκευασμένοι. ἐπειδὴ δὲ
ἐκλήθη τὸ ἐμοὶ ὄνομα, αἰάπτη δήσας ἔβλασφήμε
κατ' ἐμοῦ ταχὺ καὶ πολλὰ, καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ὥσπερ καὶ
νῦν, μάρτυρα ὧν κατηγόρησεν οὐδένα παραχόμενος, ὅτε
τῆς δημοτῆς, οὔτε τῆς ἄλλων πολιτῶν· παρεκελεύετο δὲ τοῖς
δημόταις ἀποψηφίζεσθαι. ἀξιοῦντός δέ μου εἰς τὴν ὑστεραί-
αν ἀναβαλέσθαι δι' ἃ τε τὸν ὄραν, καὶ τὸ μηδένα μοι παρεῖ-
ναι, τότε φέγμα ἄρτω φέρασπεπωκέναι· ἵνα τούτῳ τε
ἐξουσία φέρτηται ὁπόσα βούλοιτο κατηγορῆσαι καὶ
μάρτυρας εἴ τινας ἔχοι, παραχέσθαι ἐμοί τε μὴ γένοιτο ἀ-
πολογίσασθαι ἐν ἅπασι τοῖς δημόταις, καὶ τοὺς οἰκείους μάρ-
τυρας παραχέσθαι καὶ ὅτι γνοίησαν φέρι ἐμοῦ, τούτοις ἤ-
θελον ἐμμένειν. δέδοκται ὧν μοὶ ἐγὼ φεύκαλούμαι, οὐδὲν
ἐρεῖν πρὸς ἃ ὑμῶν ἐδίδου τοῖς παροῦσι τῆς δη-
μοτῆς, οὔτε ἀπολογίαν ἐδεμίαν δοὺς, οὔτ' ἐλεγχον οὐδένα
ἀκριβῆ ποιήσας· εἶτ' ὀψὲ τούτῳ συνεχῶντες, ἀναπηδήσαντες
ἐψηφίζοντο. καὶ λῶ μὲν σκόλος οἱ ἦ, λαμβάνοντες δύο καὶ
ξεῖς ψήφους, ἕκαστος ἀπὸ τούτων ἐνέβαλλον εἰς τὸν κα-
δίσκον. σημεῖον δ' οἱ μὲν ἀπὸ ψηφισάμενοι οὐ πλείους ἢ
ἑξήκοντ' ἦσαν. αἱ δὲ ψῆφοι ἠριθμήθησαν πλείους ἢ ἑξή-
κοντα· ὥς τε πάντας ἡμᾶς ἐκπλαλῶναι· καὶ ταῦτα ὡς ἀλη-
θῆ λέγω, καὶ ὅτι οὔτε ἐδόθη ἡ ψῆφος ἐν ἅπασι, πλείους τε
ἐψήφισντο τῆς ψηφισαμένων, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι·
συμβάνει δέ μοι φέρι τούτων, τῆς μὲν φίλων ἢ τῆς ἄλλων
ἀθηναίων μηδένα μάρτυρα παρεῖναι, διά τε τὴν ὥραν, καὶ
διὰ τὸ μηδένα φάδιον καλέσαι, αὐτοῖς δὲ τοῖς ἠδικηκόσι
με χρῆσθαι μάρτυσιν. ἃ οὖν οὐ δυνήσομαι ἐξαρνοι γένε-
σθαι, ταῦτα γέγραφα αὐτοῖς. λέγε.

Μαρτυρία.

Εἰ μὲν τίνων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, συνέβαινε τοῖς ἀλιμου-
σίοις φέρι ἁπάντων τῆς δημοτῆς διαψηφίσασθαι ἐν ἐκεί-
νῃ τῇ ἡμέρᾳ· εἰκὸς ἦν καὶ εἰς ὀψὲ ψηφίζεσθαι· ἵνα ἀπη-
λλαγμένοι εἶεν πεισάντες τὰ ἡμῖν ἐψηφισμένα. εἰ δὲ
πλείους ἢ εἴκοσι ὑστέροι ἦσαν τῆς δημοτῆς φέρι ὧν ἐ-
δεῖτ' ὑστεραίᾳ διαψηφίσασθαι, καὶ ὁμοίως ἦν ἀνάγκη
συλλέγεσθαι τοὺς δημότας τί ποτ' ἦν τὸ δυσχερὲς δὲ υ-
λίδῃ ἀναβαλέσθαι εἰς τὴν ὑστεραίαν, καὶ φέρι ἐμοῦ φεφ-
τοῦ τὴν ψῆφον δίδοναι τοῖς δημόταις; διότι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐκ ἠγνόει δὲ υβουλίδης, ὅτι εἰ λόγος ἀποδοθήσοιτο
ᾧ φαγχύσιντό μοι πάντες οἱ δημόται, ἡ ψῆφος δικαίως δοθείη, εὐδαιμοῦν ἦν οἱ μὴ τέτου συνεσκότες

impietatis accusata sorore Lacedæmonij, quintam suffragiorum partē non tulit. Quòd igitur in ea causa & verum, & illi aduersum dixi testimonium: eò mecum exercet inimecitias, méque oppugnat. Qui cum & senator esset, & iusiurandum, atque album, ex quo populares intrò vocabat, in sua potestate haberet, quid facit? Primùm cùm municipes conuenissent, concionibus habendis, & decretis scribendis diem contriuit. Id verò non forte fortuna factum est, sed circumscribendi mei causa, vt quàm tardissimè de me pronunciaretur: ídque perfecit. & municipes, qui iurauerámus, tres & septuaginta fuimus. Cœpimus autem ferre suffragia admodum serò. Proinde accidit, cùm nomen meum citaret, vt iam tenebræ essent. *Etenim peruentum iam erat circiter ad sexagesimum: & vocatus sum postremus omnium inter eos, qui illo die sunt vocati: natu grandioribus inter municipes iam in agros digressis. cum enim municipium nostrum quinque & triginta stadia distet ab vrbe, & ibi plurimi habitent: plerique abierant, & reliqui erant non plures triginta. In quibus erant omnes ij, quos iste subornarat. B Vt autem nomen meum citatum fuit: exiliens iste, statim in me multa maledicta congerebat, & magna voce. Vt nunc etiam, teste suarum criminationum nullo, neque ex municipibus, neque ex reliquis ciuibus producto, hortabatur populares, vt me improbarent. Postulante autem me, vt in posterum diem differrem, propter & tempus, & solitudinem meam, & casum ex improuiso oblatū: vt & ipsi crimina, quàm multa vellet, adiicere liceret, & testes, si quos haberet, producere: & mihi potestas daretur causæ dicendæ apud omnes municipes, & cognatos meos testes producendi: pollicente item, quicquid illi decreuissent, id me ratum habiturum: ille, quæ ego offerebā, negligebat omnia, statimque calculum iis dabat qui aderant ex municipibus, neque mihi defendendi potestate facta, neque vlla certa inquisitione habita. Istius autē gregales & coniurati exilientes, suffragia ferebant. Et cùm tenebræ essent, illorum singuli ab isto binos & ternos calculos acceptos in vasculum cōiecerunt. argumē:o est, quòd qui suffragia tulêre, C plures triginta non fuerunt: calculi autem numerati sunt amplius sexaginta: vt nos omnes obstupescceremus. Et hæc verè à me dici, & suffragia neque lata esse præsentibus omnibus, & plures fuisse calculos quàm suffragatores, testes vobis producam. Et quoniam sic accidit, vt mihi in his amicorum aliorúmve Atheniēsium testis nemo adfuerit, tum propter diei tempus, tum quòd neminem aduocaram: iis ipsis, qui me læserunt, vtar testibus: Quibus ea scripsi quæ inficias ire non poterunt. Recita.

TESTIMONIVM.

Quòd si, Iudices, Alimusij illo die suffragia de omnibus municipib. tulissent: cōsentaneum fuisset, eos vsque in noctem suffragia ferre: vt re cōfecta, vestrúmque decretum executi abirent. Cùm autem amplius viginti reliqui essent è municipibus, de quibus postridie suffragia ferenda erant, & nihilominus necesse esset municipes conuenire: quid fuisset incommodi Eubulidæ, differre in diē posterum, & de me primo popularibus dare suffragiū? Propterea, Iudices, quòd Eubulides nō ignorabat, si mihi causæ dicēdæ potestas fieret, & populares oēs præstò essēt, & calculus iustè daretur: suos gregales nihil esse valituros:

Propositio: Se esse & à paterno & à materno genere Atheniẽsem.

Vnde autem ista conspiratio sit orta,cum de genere meo dixero,tum si voletis exponam.Nunc aũt quid iustum esse existimo,& quid facere sum paratus, Iudices? Ostendam vobis,me esse Athenien sem & à patre & à matre:& huius rei testes,quos veraces esse dicetis,vobis exhibebo,& conuicia crimináque refutabo:& à vobis,his auditis,petam,si vobis ciuis & factionibus oppressus videbor,vt me seruetis:sin minus,vt id agatis,quod vobis piũ esse videatur. Hinc autem auspicabor.Perstrinxerunt patrem meum peregrinitatis:captum autem eum sub Decelicum bellum ab hostibus & Leucadem venditum, cum in Leandrum histrionem incidisset,ad suos longè pòst esse reuersum incolumem,præterierunt:sed quasi nobis propter illa infortunia pereundum sit, peregrinitatis eum accusarunt.Ego verò per hæc ipsa potissimùm ostendã,eum Athenien sem fuisse:ac primùm de eius & captiuitate,& redemptione testes vobis producam.Deinde eum reuersum,à patruis facultatum partem accepisse: postea,nec in municipibus, nec in curialibus,nec alibi vsquam ob sermonis peregrinitatem,vt peregrinum ab vllo esse accusatum. Age cape testimonia.

TESTIMONIA.

De captiuitate quidem & incolumi patris mei reditu in vrbem,audistis.Eum autem vestrum fuisse ciuem(rei enim veritas ita se habet)testes voco ex cognatis patris mei qui sunt superstites. Primùm auté Thucritidem mihi voca, & Charisiadem. horum enim pater Charisius,frater fuit aui mei Thucritidæ, & Lysaretæ auiæ meæ,& patruus patris mei: sororé enim duxerat auus meus non vtrinam.Deinde Niciadem.nam eius quoque patei Lysanias,frater fuit Thucritidæ & Lysaretæ:& patris mei patruus. Pòst, Nicostratum.nam eius quoque pater Niciades, nepos ex fratre fuit aui mei & auiæ,& patri meo consobrinus. Voca mihi hos omnes:tu verò siste aquam.

TESTES

Qui igitur à viris patri meo cognati fuerunt,eos audiuistis,& testificantes & deierantes,patrem meum necessarium eis & cognatum fuisse: quorum vtique nemo* in conspectu eorum, qui falsi testimonij ei conscij essent,exitium sibi imprecatus peierabit.Cape & illorum qui patri à mulieribus cognati sunt, testimonia.

TESTIMONIA.

Qui igitur è cognatis mei patris,tam à viris quàm à mulieribus superstites sunt, eos testificãtes audiuistis,eum vtrinque fuisse Athenien sem, & sine controuersia ius habuisse ciuitatis.Voca mihi & Curiales & deinde*gentiles.

TESTES.

Cape & municipum testimonia,& cognatorum, illa de Curialibus : vt constet, eos elegisse me curiæ principem.

TESTIMONIA.

Quæ igitur & cognati & curiales & municipes, & gentiles,quorum id officium est,testificati sunt, audistis.Vnde vobis scire licet,ciuisne an peregrinus fuerit is,cuius ea conditio fuit.Si enim ad vnum hominẽ atque alterum confugeremus:suspicio esse posset,eos à nobis esse subornatos.Sed cũ apud oẽs eos, apud quos & vestrũ vnusquisq; probatus fuit,& pater dũ vixit,& ego qui nũc verba facio ,pbati sumus, apud curiales,cognatos,municipes,gẽtiles:fierine vllo modo potest,vt ij oẽs mẽdaces & subornati sint? cui ãpasin ὅσοις περ ἕκαστος ὑμῶν,ἐξήτασμένος φαίνεται καὶ ζῶν ὁ πατὴρ,καὶ τυὺ ἐγὼ ὁ λέγων, φράτορσι, συγγυέσι, δημόταις,γνήταις· πῶς ἔνεστιν,ἢ πῶς δυνατὸν τούτοις ἅπασι τοὺς μαρτυροῦντας, μὴ μετ' ἀληθείας ὑπάρχοντας, κατεσκευάσθαι; εἰ μὲν

A ὅθεν δ' οὗτοι συνέστησαν,ταῦτα ἐπειδὰν θέλητ' ὑμῖν εἰπω,τότε,αἰ βούλησθε λέγω,ἐρῶ.νυνὶ δ' ἃ δίκαιον νομίζω, καὶ ἃ παρεσκεύασμαι ποιεῖν,ἄνδρες δικασταὶ,δίκαια πρὸς ὑμᾶς ἐμαυτὸν ἀθηναῖον ὄντα,καὶ τὰ πρὸς πατρὸς καὶ μητρὸς,καὶ τὰ πρὸς μητρὸς,καὶ μάρτυρας τούτων, οὓς ὑμεῖς ἀληθεῖς φήσετε εἶναι, ἐπιδείξω.τὰς δ' λοιδορίας καὶ τὰς αἰτίας ἀπελεῖν ὑμᾶς δ' ἀκούσαντες τούτων, ἐὰν μὲν ὑμῶν πολίτης ὢν κατεσκευάσθαι δοκῶ,σώζειν· εἰ δ' μή, φεύγειν ὁποῖον αἱ τιμωρίαι δυσεβεῖς εἶναι δοκῇ.ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν.διαβεβλήκασι γάρ μου τὸν πατέρα,ὡς ξένισε· καὶ ὅτι μὲν ἄλοις ὑπὸ τῶν πολεμίων ὑπὸ τὸ δεκελικὸν πόλεμον, καὶ πραθεὶς εἰς λευκάδα λεανδρῳ φέρεται τυχὼν τῆς ὑποκειτῆ πρὸς τοὺς οἰκείους ἐσώθη δεῦρο πολλοσῷ χρόνῳ,ὥσπαλελοίπασιν. ὥσπερ δ' δέον ἡμᾶς δι' ἐκείνας τὰς ἀτυχίας ἀπολέσθαι,τὸ ξενίζειν αὐτὸ κατηγορήκασιν. ἐγὼ δ' ὡς αὐτῷ τούτων μάλιστ' ἂν οἶμαι ὑμῶν ἀθηναῖον ὄντα ὅπως δείξω· καὶ πρῶτον μὲν ὡς ἐάλω & ἐσώθη,μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· ἔπειτα ὅτι ἀφικόμενος,τῆς οὐσίας ὥσπερ τῶν θείων τὸ μέρος μετέλαβεν· εἶτα,ὅτι ἐν τοῖς δημόταις,ἔτ' ἐν τοῖς φράτορσιν,οὔτε ἄλλοθι οὐδαμοῦ τὸν ξενίζοντα οὐδεὶς πώποτε ἠτιάσατο ὡς εἴη ξένος.καί μοι λάβετε τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Περὶ μὲν τῆς ἁλώσεως,καὶ τῆς σωτηρίας, ὧν συνέβη γενέσθαι τῷ πατρὶ δεῦρο, ἀκηκόατε· ὡς δ' ὑμέτερος ὢν πολίτης, ὦ ἄνδρες δικασταὶ (τὸ γὰρ ὂν καὶ ἀληθὲς οὕτως ὑπάρχει) μάρτυρας καλῶ τοὺς ζῶντας ὑμῖν τῶν συγγενῶν τῶν πρὸς πατρός.κάλει δέ μοι πρῶτον μὲν θυκυδίδην καὶ χαρισθένη.ὁ γὰρ τούτων πατὴρ χαρέστιος, ἀδελφὸς ὢν τοῦ πάππου τοῦ ἐμοῦ θυκυδίδου. & τῆς λυσανίου τῆς ἐμῆς πάππου, θεῖος ὢν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ.ἀδελφιδοῦν γὰρ ὁ πάππος ὁ ἐμὸς υἱοποιήσατο· ἔπειτα νικιάδην. & γὰρ ὁ τούτου πατὴρ λυσανίας ἀδελφὸς ὢν τοῦ θουκυδίδου, καὶ τῆς λυσανίου, θεῖος ὢν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ.ἔπειτα νικόστρατον. καὶ γὰρ ὁ

B τούτου πατὴρ νικιάδης, ἀδελφιδοῦς ὢν τοῦ πάππου τοῦ ἐμοῦ, & τῆς πάππου, ἀνεψιὸς ὢν τοῦ πατρός. καί μοι κάλει τούτους πάντας.σὺ δ' ὕδωρ λαβέ.

Μάρτυρες.

Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων ἀνδρῶν τοῦ πατρὸς συγγενῶν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί,καὶ μάρτυρες παρῆσαν, & ὁμομητρίων οἰκεῖον ὄντα· καὶ συγγενὴ τὸν ἐμὸν πατέρα αὐτοῖς,ὧν οὐδεὶς δήπου ἂν ἀρνήσαιτο τοῖς συνειδόσι μόνοις ἀπὸ τῶν ψήφων μαρτυροῦντα,κατ' ἐξωλείας ὀμόσαντα.λάβε δὴ καὶ τὰς τῶν γυναικῶν τοῦ πατρὸς συγγενῶν μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Οἱ μὲν τοίνυν ζῶντες ἕτοιμοι τοῦ συγγενῶν τὸ πατρὸς καὶ πρὸς ἀνδρῶν,καὶ πρὸς γυναικῶν μεμαρτυρήκασιν,ὡς ἐν ἀμφοτέροσθεν ἀθηναίοις,καὶ μετὲν τῆς πόλεως αἰτῶ δικαίως. κάλει δή μοι καὶ τοὺς φράτορας,ἔπειτα τοὺς γνήτας.

Μάρτυρες.

Λάβε δὴ καὶ τὰς τοῦ δημοτοῦ μαρτυρίας,καὶ τοὺς τοῦ συγγενῶν πρὸ τοῦ φρατόρων,ὡς εἴλοντό με φρατρίαρχον.

Μαρτυρίαι.

Τὰ μὲν τοίνυν ὑπὸ τοῦ συγγενῶν καὶ φρατόρων καὶ δημοτῶν καὶ γνητῶν, ὧν πρόσεστι μαρτυρούμενα,ἀκηκόατε· ἐξ ὧν ὅστις ὑμῶν εἰδέναι,πότερόν ποτε ἀστὸς ἢ ξένος ἐστίν, ὧ ταῦθ' ὑπῆρχε.καὶ γὰρ εἰ μὴ εἰς ἕνα ἢ δύο ἀνθρώπους κατεφεύγομεν,εἴχομεν ἂν τινα ὑποψίαν παρεσκευάσθαι τούτοις· εἰ δ'

εἰ μὲν τοίνυν εὔπορος ὢν ὁ πατὴρ χρήματα δοὺς τούτοις A
ἐφαίνετο, πείσας συγγυεῖς αὐτοὺς ἑαυτῷ φάσκειν εἶ-
ναι· λόγον εἶχεν ὑποψίαν τιν' ἔχειν ὡς οὐκ ἰὼν ἀγός. εἰ δ' πένης ὢν
ἅμα συγγυεῖς τε παρέχετο τοῖς αὐτοῖς, καὶ μεταδιδοὺς αὐ-
τῶν ἐπεδείκνυε, πῶς οὐκ δῆλον, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ προσή-
κει τούτοις; ἃ δ' ἂν δήπου εἴ γε μηδενὶ ἰὼν οἰκεῖος, χρήματ'
αὐτῷ προσθέντες οὗτοι, τ' ἠξίουν μεταδίδοσαν· ἀλλ' ἰών,
ὡς τό, τε ἔρδον ἐδήλωσε, καὶ ὑμῖν μεμαρτύρηκε. ἐπὶ τοίνυν
ἀρχὰς ἦλθε, ᾧ ἦρξε δοκιμασθείς. καί μοι λάβε τὴ μαρτυ-
ρίαν.

Μαρτυρία.

Οἴεταί τις ἂν ὑμῶν ἐᾶσαί ποτ' ἂν τοὺς δημότας ἐκεῖνον ξέ-
νον ὄντα, καὶ μὴ πολίτην, ἄρχειν παρ' αὐτοῖς, ἀλλ' οὐκ ἂν κα-
τηγορεῖν; ὃ τοίνυν κατηγόρησεν οὐδὲ εἷς, οὐδ' ἡ πᾶσα ὁ. ἀλ-
λὰ μὴν καὶ ἀναψηφίσεις ἐξ ἀνάγκης ἐψήφιντο τοῖς δημόταις,
ὀμόσαι κατ' ἱερῶν, ὅτ' ἀπώλετο αὐτοῖς τὸ ληξιαρχικὸν
γραμματεῖον, δημαρχοῦντος Ἀντιφίλου τ' παῖδος τ' Εὐθυ-
λίδου, καί τινας ἀπῆλασαν αὐτῆς· ὥσθ' ἑκόντα ἂν οὐδένα B
εἰπεῖν, ὅτ' ἠπάσατο τοιοῦτον οὐδέν. καί τοι πᾶσίν ὅσιν ἀνθρώ-
ποις τέλος τοῦ βίου θάνατος· κ' ὥστ' ὧν μὴ ἂν τις ζῶν αἰ-
τίαν σχῇ ὥστε τὰ ψήφους, δίκαιον τοὺς παῖδας τ' ἀπολογίαν
παρέχειν. ὥστ' ὧν δ' ἂν μηδεὶς αὐτὸν ζῶντα καταπάσητ-
αι· πῶς οὐ δεινὸν, εἰ τοὺς παῖδας ὁ βουλόμενος κρινεῖ; εἰ
μὲν τοίνυν ὥστε τούτων μηδεὶς λόγος ἐξητάσθη, δῶμεν
τὸ λελῃθέναι. εἰ δ' ἐδόθη, καὶ διεψηφίσαντο, καὶ μηδεὶς ἠ-
πάσατο πώποτε μηδεὶς πῶς οὐ δικαίως ἂν ἐγὼ κατ' ἐκεῖ-
νον ἀθλιώτατος εἴην, τ' τελευτήσαντ' ἐπὶ ἄρχοντος ἀμφικλείδου
τ' ἡλικίας αὐτῷ; ὡς δὴ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ἔστι καὶ τούτων
μαρτύρας.

Μάρτυρες.

Ἐπὶ τοίνυν παίδων αὐτῷ τεττάρων ἡλικιῶν ὁμοπατρίων
ἐμοὶ, καὶ τελευτησάντων, ἔθαψε τούτοις εἰς τὰ πατρῷα μνή-
ματα. ὧν ὅσοι περ εἰσὶ τ' ἡλικίας κοινωνοῦσι καὶ τούτων ἐδεὶς
κω ἀπεῖπε πώποτε, οὐκ ἐκώλυσεν, ἃ δίκαιον ἔλαχε". καί τοι
τίς ἀνὴρ ὅστις τις εἰς τὰ πατρῷα μνήματα τοὺς μηδὲν ἐν
ἡλικίᾳ παῖδας ἐάσαιμι τοίνυν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λά-
βε τ' μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Περὶ μὲν τοίνυν τῶ πατρὸς, ὡς ἀθλιώτατος ἰὼν, ταῦτ' ἔχω
λέγειν καὶ μάρτυρας παρέχεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶ τούτου ἐψη
φισμένοις εἶναι πολίτας μάρτυρας, ἅτ' ἐκεῖνον ἑαυτοῖς ἀνε-
ψιὸν εἶναι φάσκοντ' ὄντα βίοις ἔτη τόσα καὶ τόσα ἐν θάδε, καὶ ἀδα-
μοῦ πώποτε ὡς ξένου ἠξιωμένου, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ὄν-
τας συγγυεῖς καταφεύγοντα. οὗτοι δ' ἐκ προσδέχομαι, καὶ τ'
οὐσίας μεταδιδόντες, ὡς αὐτῷ ἑνί. τοῖς χρόνοις τοίνυν ὕστε-
ρον φάσκοντ' γεγονὼς, ὡς τε εἰ καὶ κτ' θατέρα ἀσὸς ἰὼν, εἶναι πολί-
την προσήκειν αὐτόν. γέγονε δὲ πρὸ δυκλείδου. ὥστ' ὢν τ'
μαρτυρεῖς, ἐπεὶ καὶ ταύτῃ διαβεβλήκασί μου, λέξω, ἐκ μάρ-
τυρας ὧν ἂν λέγω, καλῶ. καί τοι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, οὐ
μόνον ὧδε τὰ ψηφίσματα τὰ ὥστ' τ' ἀγορᾶν, διέβαλεν
ἡμᾶς δυσυλίδης, ἀλλὰ καὶ ὧδε τοὺς νόμους, οἳ κελεύουσιν ἔνοχον εἶναι τῇ κατηγορίᾳ τὸν τὴν ἐργασίαν τὴν ἐν τῇ ἀ-
γορᾷ, ἢ τῇ πολιτείᾳ, ἢ τῇ πολιτείᾳ ὀνειδίζοντά τινι. ἡμεῖς
ὁμολογοῦμεν μὲν καὶ ταυτίας πωλεῖν, καὶ ζῆν ἐκ ὧν τινα ἐρ
πεβλήμεθα. καὶ εἰ σοὶ δοκεῖ τ' τοῦτο σημεῖον, ὦ δυσυλίδη, τ' μὴ
ἀστοὺς εἶναι ἡμᾶς· ἐγὼ σοὶ τούτου ὅλως τοὐναντίον δεῖ-
ξω, ὅτι οὐκ ἐξέσται ξένῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐργάζεσθαι. καί μοι
λαβὲ ἀναγνῶναι τὸν σόλωνος νόμον.

Νόμος.

Λάβε δὴ καὶ τὸν ἀριστοφῶντος ὕστερον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι,
τὸν ἔδοξεν ἐκεῖνος ὑμῖν καλῶς καὶ δημοτικῶς νομοθε-
τῆσαι, ὡς τε ψηφίσασθαι πάλιν ἀνανεώσασθαι. Νόμος. Πρόσεχε τοίνυν ὑμῖν, βοηθοῦσι τοῖς νόμοις, μὴ τοῖς ἐργα-

Quod si locuples fuisset pater, atque his pecunia data persuasisset, vt se cognatos eius esse dicerent: nõ absurda suspicio fuisset, eum non esse ciuem. Sin simul & pauper fuit, & eos exhibuit simul & cognatos, & de suo impertientes: an non euidens est, eum reuera cognatum eis fuisse? neque enim profectò, si nemini coniunctus fuisset, isti adiecta pecunia eum in familiã recepissẽt: sed fuit, vt & ipsa res probauit, & testes vobis affirmarũt, præterea magistratus etiã sortitus est: & approbatus, eos gessit. Cape testimonium.

TESTIMONIVM.

Quis verò vestrũm existimet permissuros fuisse municipes, vt ille peregrinus & non ciuis, apud ipsos magistratu fungeretur, ac non fuisse accusaturos? neque verò quisquam eum vel accusauit, vel criminat' est. Quin necessariò etiã suffragia tulerũt municipes sacris iuratis, cũ eis album municipij periisset, Antiphilo patre Eubulidæ tribuno plebis, & quosdam è municipio repulerunt: de illo aũt neque dixit, neque cõqueitus vllus est tale quicquã. Atqui omnib. hominibus vitæ finis mors est: & qui viuentes de genere accusantur, eorũ filios æquum est ad reddendã rationem perpetuò esse paratos. Quibus aũt in rebus nemo viuentẽ ipsũ criminatus fuit: de iis an nõ iniquũ est liberos exagitari à quouis? Quòd si de his inquisitio nulla facta fuisset: latuisse rẽ cõcedi posset. Sed cũ & facta sit, & lata suffragia, & nemo vnquã quicquã iit cõqueitus: nónne æquũ est me propter illũ Atheniẽse esse, antequam ei de genere facta fuit cõtrouersia? Hæc verè à me dici vt constet, horum etiã vocate testes.

TESTES.

Præterea cùm ei liberi quaterni essent nati, vterini mei fratres, & mortui: sepeliit eos in patriis monimentis, quæ quotquot è familia sunt, participant: neque istorũ quisquã vnquã vetuit aut prohibuit, neq; cũ in ius vocauit. Quis verò est, qui à familia alienos in patriis sepeliri monimentis patiatur? Vt autem & hæc verè à me dici constet, cape testimonium.

TESTIMONIVM.

De patre igitur, fuisse eum Athenien sem, hæc habeo quæ dicam: & testes produxi eos, quos isti ipsi ciues esse pronunciarũt, qui testificantur, eum suum fuisse consobrinũ. Cõstat aũt eũ tot & tot annos hîc vixisse, & nunquã vsquam vt hospitẽ esse deprehensum: sed ad hos cognatos suos confugisse, qui eum & receperunt, & facultates ei impertierunt, vt suorum vni. Iis porrò temporibus natus fuit, vt etiãsi exaltera duntaxat parte ciuis fuisset, ciuem eum haberi cõueniret: cùm natus ante Euclidẽ fuerit. De matre aũt mea (nam & hanc exagitarunt) iam dicam, & oratio nis meæ citabo testes: quamuis nõ modò cõtra decreta, forẽsẽ quæstũ nobis obiecerit Eubulides, sed etiam contra leges, quę conuicij crimine teneri iubent eum, qui quæstum in foro vlli ciuium, seu viro, seu mulieri exprobrarit. Nos verò fatemur & fasciàs vendere nos, & victitare non vti volumus. Quod si tibi argumento est, nos non esse ciues: ego tibi huius omnino contrarium probabo, non licere peregrino in foro quæstum facere. Cape primùm, ac lege mihi Solonis legem.

Quæstum matris in foro sibi fraudi esse non oportere: nec nutricis munus: & recrimiuatio aduersarij.

LEX.

Cape etiam Aristophontis legem. Is enim eam adeò rectè & populariter esse latam censuit, vt senatusconsulto renouandam esse decreuerit.

LEX.

Tuẽdę sũt igitur vobis leges: neq; ij q quęstũ faciunt

peregrini:sed quī calumniantur,improbi sunt habē A
di. Est enim Eubulide,alia quoque lex de ignauia,
cui cùm ipse obnoxius sis,nos qui opus facimus,exa-
gitas. Verùm nunc vsque adeò infelices sumus, vt i-
sti liceat extra causam cōuiciari,atque omnia facere
ne meum mihi ius tribuatur:me aūt fortasse obiur-
gabitis,si dixero quemadmodum iste in vrbe circū-
iens rem faciat,idque meritò. Quorsum enim attī-
net,vobis ea narrare quæ ipsi nostis? Considerate i-
gitur. Quòd nos in foro quæstū facimus:id in primis
argumento esse puto,istū falsa nobis impingere cri-
mina. Quam enim fasciarum venditricem fuisse di-
cit,& manifestam omnibus:de ea par fuit vtique te-
stificari multos,qui ipsi eam nouissent,nō qui nihil
præter auditum referrent. Nam peregrina fuisset,ex
cutienda fuerunt vectigalia in foro: & nū peregri-
norū tributū pependerit inquirendū? & cuias fuerit
ostendendum? Sin ancilla,in primis emptor: sin mi-
nus,venditor producendus fuit,qui testimonium in
eam diceret:aut saltem alius quispiam,qui probaret,
eam vel seruitutē seruisse,vel esse manumissam. Nūc B
horū nihil ostendit,sed crimen obiecit,vt mihi vide
tur,nullius momenti. Id.n.est calumniatoris inge-
nium:criminari omnia,probare nihil. Deinde illud
etiā in matrē dixit,eā nutricē fuisse. Nos verò,cū no
stra vrbs cladem accepisset,& oēs reb aduersis con-
flictarentur:nō inficiamur hoc esse factū:quo pacto
aūt,& quibus de causis mammā præbuerit: ego per-
spicuè vobis ostendam. Neq; verò quisquā vestrūm,
Athenienses,iniquo animo accipiat:etiam nunc ciues
mulieres multas inuenietis,quæ nutricum fungan-
tur officiis:quas vobis vel nominatim,si vestra vo-
luntas feret,dicemus. Quòd si diuites essemus: neq;
tænias vēderemus:neq; denique inopes essemus Sed
quid ista cum genere consortij habent? equidem ni
hil opinor. Ne verò,Iudices,pauperes aspernemini.
satis enim eis est in ipsa paupertate mali:néque eos
etiam,qui quæritare victū,& viuere sine cuiuspiā in
iuria instituunt. Sed audita re,vbi vobis matris co-
gnatos ostendero tales,quales ingenuorum homi-
num esse decet:qui,si iste in eam talia crimina con-
iecerit,eiurēt & testificētur se scire eam esse ciuem
quos vos putatis esse fide dignos:eā nobis ferte sen-
tentiā,quam postulat æquitas. Mihi auus fuit, Athe-
nienses,matris pater Damostratus Melitensis. ei nas
cuntur quatuor liberi è priore quā habuit vxore, fi-
lia & filius:cui nomen fuit Amytheon:è posteriore
Chærestrata,mater mea,& Timocrates. His porrò
liberi nascūtur, Amytheoni Damostratus, aui nomē
referēs,& Callistratus & Dexitheus. Ac Dexitheus,
quidē ex eorū numero est qui in Sicilia & militarūt,
& obierūt,& sepultus est in publicis monimētis. &
hæc testes cō firmabunt. Soror aūt eius, quę Alæensi
Diodoro nupta fuit,filiū peperit Ctesibium is Aby-
di obiit,cū Thrasybulo militās. Ex his viuit Damo-
stratus Amytheonis filius,matris meæ fratris filius.
Chærestratæ auiæ meæ sororem ducit Apollodorus
Plothensis. ex his nascitur Olympichus: ex Olympi-
cho Appollodorus,is viuit. Proinde voca mihi eos.

TESTES.

Hos igitur audiuistis testificātes,& deierātes. Voca-
bo etiā vterinū fratrē,& vtrinq; nobis cognatū,& fi
lios eius. Nā Timocrati matris meæ fratri germano
& vterino,nascitur Euxitheus: Euxitheo tres filij qui
omnes viuunt. Voca mihi ex eis qui domi sunt.

TESTES.

Cape etiā testimonia Curialium & cognatorum m a

ζομένους ξένους νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς συκοφαντοῦντας πο-
νηροὺς. ἐπεὶ, ὦ Εὐβουλίδη, ἔστι Ⓒ ἕτερος ὡμὸς τῶν ἀρχαίων νόμος
ᾧ αὐτὸς ἔνοχος ὤν, ἡμᾶς τοὺς ἐργαζομένους ἐγκαλλεῖς.
ἀλλὰ γὰρ τοσαύτη μοι τῆς ἀτυχίας ἔστιν ὡς ἡμᾶς νῦν, ὥς τι
τούτῳ μοὶ ἔξεστιν ἔξω τοῦ πράγματος βλασφημεῖν, καὶ πάν-
τα ποιεῖν, ὅπως μηδενὸς τῶν δικαίων ἐγὼ τύχω. ἐμοὶ δ' ἐπι-
μήσεσθε ἴσως, ἐὰν λέγω, ὃν τρόπον οὗτοι ἐργάζεται ὡς πο-
λιτῶν ὢν τῇ πόλει, καὶ εἰκότως. ἃ γὰρ ὑμεῖς ἴστε, τί δεῖ λέγειν;
σκοπεῖτε δή. νομίζω γὰρ ἔγωγε τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἡμᾶς ἐργά
ζεσθαι, μέγιστον εἶναι σημεῖον τοῦ ψεύδεσθαι ἡμῖν αἰτίας τοῦτον
ὑπάρχειν. ἰοὺ γάρ φησι ταινιόπωλιν εἶναι καὶ φανερὰν πᾶσι,
ᾠκοδόμηκε δ' ἔκπυθεν εἰσόδους αὐτοῖς πολλοὺς ἢ τρεῖς ὁδούς,
μάρτυρεῖν, καὶ μὴ μόνον ἀκολούθως. ἀλλ' εἰ μοὶ ξένη ἰοὺ, τὰ τέλη ἐ-
ξεπράσαντας τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἰ ξενικὰ ἐτέλει Ⓒ πόσα πη
ἰοὺ ὑπέδεικνυτε; εἰ ὃ δούλη, μάλιστα μοὶ τὸν φιάμε-
νον εἰ ὃ μή, τὸ ὑποδούλιον ἤκειν καταμαρτυροῦντα. εἰ δὲ
μή, τοῦ ἄλλων τινά, ἢ ὡς ἐδούλευσεν, ἢ ὡς ἀφείθη ἐλευθέ
ρα. νυνὶ δ' οὐ τούτων μοὶ ἀπέδειξεν οὐδέν. λελοιδόρηκε δ' ὡς B
ἐμοῖ δοκεῖ οὐδέν τι. ἔστι γὰρ ὅστις ὁ συκοφαντῆς αἰτιᾶσα-
θαι μοὶ πάντα, ἐξελέγξαι δ' μηδέν. ἔπειτα κἀκεῖνο ὠδὶ ὁ
μηδὲς εἴρηκεν, ὅτι ἐπίτηδευσεν. ἡμεῖς δ' ὅτε ἡ πόλις ἠτύχει,
Ⓒ πάντες κακῶς ἔσωφρόνουν. ἐκ ἀργυρίου δ' ἔστι τοῦτο γνῶναι. ὃν δ'
ὅπου μὴ ὦν ἕνεκα ἐπίτηδευσεν, ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ὑπάρξω.
μηδεὶς δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσχεράνῃ ὑποληφθεὶς
Ⓒ γὰρ νῦν ἀσκὰς γυναῖκας πολλὰς εὑρήσετε πεπαιδευμένας,
ἃς ὑμῖν Ⓒ κατ' ὄνομα, ἐὰν βούλησθε, ἐροῦμεν. εἰ δέ γε
πλούσιοι ἦμεν, οὔτ' ἂν τὰς ταινίας ἐπωλοῦμεν, οὔτ' ἂν
ὅλως ἦμεν ἀποροι. ἀλλὰ πῶς ταῦτα κοινωνεῖ τῷ ἡμᾶς ἐγὼ
μοὶ νῦν εἶναι. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς πένη-
τας ἀπαίδευτε. ἱκανὸν γὰρ αὐτοῖς τὸ πένεσθαι κακὸν μηδὲ γε τοὺς
ἐργάζεσθαι καὶ ζῆν ὑπὸ τῶν δικαίων ὠφελουμένους. ἀλλ' ἀ-
κούσαντες, ἐὰν ὑμῖν ὑπέδεικνυον τὸν μητρὸς τοὺς οἰκείους, οἵ-
ους ᾠκοδόμησεν εἶναι αὐθρώποις ἐλευθέροις, ἐὰν καταπᾶ
ὦσι αὐτῆς ταύτας τὰς σκαβολὰς, ἐξομνυμένους, καὶ μάρ-
τυρᾶς, αὐτὴ ἀσὴν οὖσαν εἰ δέναι, οἷς ὑμεῖς φήσετε πίστεις
εἶναι καὶ δίκαιον ἡμῖν θεῖναι τὴν ψῆφον. ἐμοὶ γὰρ ἰοὺ πάππος,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς μητρὸς πατὴρ δαμόστρατος μελι-
τεύς. τούτῳ γίγνονται τέτταρες παῖδες. ὧν μοὶ ἦς τὸ πρῶ-
τον ἔσχε γυναικὸς θυγάτηρ καὶ ὑὸς, ᾧ ὄνομα ἀμυθέων. ἐκ δὲ
τῆς ὕστερον χαιρεστράτης ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ, καὶ τιμοκράτης. τού-
τοις δὲ γίγνονται παῖδες, τῷ μὲν ἀμυθέωνι δαμόστρατος τὸ
πάππου τοὔνομα ἔχων, καὶ καλλίστρατος, καὶ δεξίθεος. καὶ
ὁ μὲν ἀμυθέων ὁ τῆς μητρὸς ἀδελφὸς τῷ ὄντι στρατιᾶς στρα-
τευσαμένων καὶ τελευτησάντων ὀξύ. καὶ τέθαπται ὧν τοῖς
δημοσίοις μνήμασι· καὶ ταῦτα μαρτυρήσει. τῇ δ' ἀδελ-
φῇ αὐτοῦ συνοικήσασα δευτέρῳ ἀλαιεῖ υἱὸς γίγνεται κτη-
σίβιος. καὶ οὗτος μὲν ἐτελεύτησεν ὧν ἀβύδῳ, μὴ θρασυ-
βούλου στρατιώτης. ζῇ δὲ τούτων ὁ δαμόστρατος, ὁ τῆς ἀμυ-
θέωνος τῆς μητρὸς ἀδελφιδοῦς τῆς ἐμῆς. τῆς δὲ χαιρεστράτης,
τῆς ἐμῆς τίτθης. τὴν ἀδελφὴν λαμβάνει ἀπολλόδωρος
πλωθεύς. τοὐτων γίνεται ὀλύμπιχος τῷ δὲ ὀλυμπίχῳ, ἀπολ-
λόδωρος, καὶ οὗτος ζῇ. καί μοι κάλει αὐτούς.

Μάρτυρες.

Τούτων μοὶ δίνων ἀκηκόατε μαρτυρούντων καὶ ὁμνυ-
μένων. τὸν δὲ καὶ ὁμομόχιον καὶ κατ' ἀμφοτέρ' ἡμῶν συγγέ-
καλῶ, καὶ τοὺς ὑμεῖς αὐτός. τῷ γὰρ τιμοκράτει τῷ τῆς μητρὸς
ἀδελφῷ τῆς ἐμῆς ὁμοπατρίῳ καὶ ὁμομητρίῳ γίνεται δεξί-
θεος τοῦ δ' δεξιθέου ζεῖς ὑμεῖς. οὗτοι πάντες ζῶσι. καί μοι κάλει τοὺς ὑπὲρ ὁμοσάντας αὐτῷ.

Μάρτυρες.

Λάβε δή μοι καὶ τὰς μαρτυρίας τῷ γραμματεῖ καὶ συγγε-

ναν τὴν τ μητρὸς καὶ δημοτῶν, καὶ ὧν τὰ μνήματα ταὐτά. A

Μαρτυρίαι.

Τὰ μὲν οὖν τ γένους τ τ μητρὸς, ἅττος ὑμῖν ὑπάρχει δείκνυμι, καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν ἀρχήν. τῇ δὲ μητρὶ τῇ ἐμῇ (ἐγὼ γάρ), ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ μὲν πρῶτον ἦν πρωτομάχου θυγάτηρ ἐπίκλητος Τιμοκράτης ὁμομήτριος καὶ ὁμοπάτριος ὢν ἀδελφὸς αὐτῇ· ὁ τιμοκράτης ὁμομήτριος καὶ ὁμοπάτριος ὢν ἀδελφὸς ἐδόθη, θυγάτηρ εἶτα τ πατρὸς τ ἐμοῦ, ἐγώ. ὃν δὲ τρόπον τῷ πατρὶ πρὸς ἐμὲ συνῴκησε, ταῦθ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. καὶ δὴ πρῶτ τ κλεινίαν αἰτιᾶται (ἔστι δὲ τοῦτο τ μητέρα, καὶ ταῦτα πάντα ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν διηγήσομαι. ὁ πρωτόμαχος πένης ὢν ὑπελήφθη κληρονομήσας δύπορος τ μητέρα τ ἐμὴν, ὅντα ἑαυτ γνώριμον· καὶ εἰσιὼν ὁ πατὴρ τ μητέρα τ ἐμὴν πρὸς τ ἀδελφὸν αὐτ τιμοκράτη μελλήσας, παρόντων τ θείων ἀμφοτέρων τῷ ἑαυτ, καὶ ἄλλων μαρτύρων. καὶ τούτων ὅσοι ζῶσι μαρτυρήσουσιν ἡμῖν. μία B ταῦτα χρόνῳ ὕστερον παιδίων αὐτῇ δύο ἤδη γεγονότων, καὶ τὸ μὲν παιδὸς τραυματίου, καὶ ὑπὸ δημοσίων μὴ θρασυβούλου, αὐτὴ δ' οὖσα ἐν ἀπορίαις, λύσασα κάθοδον τ κλίνιαν τὸν τῶν κλιδικῶν πτῶσιν, τῷ μὲν εἰς ἐμὲ ἥκοντι κινδύνῳ καὶ τ δίκῃ, οὐχὶ συμφέρον πρᾶγμα ποιήσασα. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς πτώσεως ἅπασα ἡ φιλοτιμία ζέσασα βλασφημίᾳ τῇ μέν τοι ὑπαρχούσῃ πενίᾳ ἴσως καὶ ἀναλκεῖ ἀνάφορτον ἦν ποιοῦσα. φαίνεται δ' οὖν ἐγὼ ὁ ἐμὸς πατὴρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρῶτος λαβὼν τ ἐμὴν μητέρα, ἀλλ' ὁ πρωτόμαχος, καὶ παῖδας πτωσταὶ δύο, καὶ θυγατέρα ἐν δυσὶ, ὃς καὶ πτερὸν ὅμως μάρτυρες τοῖς ἔργοις, ἀσφαλῶς ταύτην καὶ πολίτην ἔχει). ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι πρῶτον μὲν τοὺς τ πρωτομάχου υἱεῖς, ἔπειτα τοὺς ἐξ γυναικὸς παῖδας τῷ πατρί. καὶ τὴν θρασυτέραν τὰς οἰκείας, οἷς τὴν γαμηλίαν εἰσώνεγκεν ἐπὶ δὲ μητρὸς ὁ πατὴρ. εἶτα δύσκολον χολαργέα, τὸν ἀδελφὸν λάβοντα τὴν ἐμὴν πρὸς τ πρωτομάχου· εἶτα τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς. κάλει τούτους.

Μάρτυρες.

Πῶς οὖν οὐκ ἀνεξέταστα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πάντων ἐγὼ πεπυσμένος εἰμὶ, εἰ τῷ συγγενῶν ὄντων τοσούτων τούτων, καὶ μαρτυρούντων καὶ διομνυμένων ἐμοὶ προσήκειν, μηδεὶς μηδενὶ τούτων ἀμφισβητῇ, ὡς οὐκ εἰσὶ πολῖται, ἐμὲ ψηφίσαιντο ξένον; λάβε δή μοι καὶ τ τ κλεινίου, καὶ τὴν τῷ συγγενῶν αὐτῷ μαρτυρίαν. οἱ ἴσασι δήπου, τίς οὖσά ποτε ἡ ἐμὴ μήτηρ ἐπιθύσειν αὐτόν. οὐ γὰρ ἂ τηνικαῦτα ἡμεῖς φαμὲν, δύσκολον αὐτοῖς μαρτυρεῖν, ἀλλ' ἃ πάντα τ χρόνον ἤδεσαν αὐτὴν, ἣ μετέρα μὲν μητέρα, πίτθιν δ' τ τέκνου νομιζομένην, καὶ γὰρ εἰ ταπεινὸν ἡ πίτθη, τ ἀληθείαν οὐ φεύξομαι· ἐγὼ δὲ εἰ πέντε ἦμεν, ἡ δικαίᾳ μὲν, ἀλλ' εἰ μὴ πολῖ)· οὐδὲ ὥσπερ *ψυχῆς, ἣν ὥσπερ χρημάτων ἡμῖν ὄζειν ὁ παρὼν ἀγών, ἀλλ' ὑπὲρ ἡδονῆς. πολλὰ ταπεινὰ καὶ δουλικὰ πράγματα τοῖς ἐλευθέροις ἡ πενία βιάζεται ποιεῖν· ἐφ' οἷς ἐλέουντ' ἄν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δικαιότερον, ἢ προσαπολλύουσι. ὡς δὲ ἐγὼ ἀκούω, πολλαὶ καὶ πίτθαι καὶ ἔρωτες καὶ ξυνήθειαι γεγόνασιν ὑπὸ τῆς τ πόλεως κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους συμφορᾶς· αἱ γυναῖκες πολλαί· σὺ δὲ πενήτων πλούσιον ἄλλ' αὐτίκα ὑπὲρ τούτων νῦν ἐμοὶ τοὺς μάρτυρας κάλει.

Μάρτυρες.

Οὐκοῦν ὅτι μὲν καὶ τὰ προσῆκόντα εἰμὶ ἀστὸς, καὶ τὰ πρὸς πατρὸς, τὰ μὲν ἐξ ὧν αὐτὶ μεμαρτύρηκα), μεμαθήκατε πάντες τὰ δ' ἐξ ὧν πρότερον ἐμοὶ τὸ πατρίς. λοιπὸν δέ μοι ἐμαυτὸν πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, τὸ μὲν ἀσφαλούστατον οἶμαι καὶ δικαιότατον, ἐξ ἀμφοτέρων ἀστῶν ὄντα με, κεκληρονομηκότα καὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν ἡθῶν ἐμοὶ πολίτην· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ προσήκοντα πάντα ἐπιδείξω μάρτυρας

tris,& municipũ,& quorũ eadem monumenta sunt.

TESTIMONIA.

Genus igitur maternum tale demonstro vobis,& eã ostendo à viris & mulierib. esse ciuem. Matri autem meæ nascitur, Indices, primùm è Protomacho, cui eã Timocrates frater vterinus & germanus desponderat, filia. Deinde è patre meo, ego. Quo aũt pacto patri meo nupserit, vobis est cognoscendũ. Nã & quæ de Clinia criminatur, & de nutricio matris ministerio: illa etiã ego vobis omnia perspicuè narrabo. Protomachus pauper fuit: Ad quem cũ pupilla locuples hæreditate venisset: elocuturus matrẽ meam, Thucrito, patri meo, familiari suo persuadet, vt eam ducat. Sic desponderetur patri meo mater mea, per Timocratem Melitensem, præsentibus viris quæ patruis eius, & aliis testibus: & horũ qui superstites sunt, nobis testimoniũ dicent. His factis, aliquanto pòst, cũ duos iam liberos peperisset, patre militãte peregrè, ductu & aũspiciis Thrasybuli: ipsa inopia conflictans, coacta est Cliniam Chidici filium lactare. quo facto, & ad id periculum attinet, in quo nunc ego versor: malè mihi consuluit, fateor equidem. (Nam ab ea lactatione omnia quæ in nos congeruntur maledicta, oriuntur) sed tamen illius temporis inopiæ, & necessaria sanè fecit, & congruentia. Cõstat igitur patrem meum non primùm duxisse matrem meam, sed Protomachum & liberos procreasse, & filiam elocasse: qui etsi mortuus est, ipsis tamen factis testatur, eam & *vrbanam, & ciuem fuisse. Haec me verè dicere vt appareat, primũ mihi voca Protomachi filios. Deinde eos qui sponsalibus patris interfuerunt, & è curialibus cognatos, quibus nuptiale munus contulit pro matre pater. Pòst Eunicum Cholargensem, qui sororem meam accepit à Protomacho. Deinde filiũ sororis. voca hos.

TESTES.

C An non igitur indignissimè omnium hominum agitur mecum, Athenienses, quod cùm tot cognati mihi sint, híque & testificentur, & deierent, se mihi cognatos esse, & horum nemo in ius vocetur, quasi ciues non sint, isti tamen pronunciarunt, me esse peregrinum? Cape mihi & Cliniæ, & cognatorum eius testimonium, qui norunt haud dubiè, quæ nam mater mea fuerit, quæ mammam illi præbuit. Neque enim id ab eis iurisiurãdi religio postulat, vt quæ nos hodie dicimus, ea testificentur: sed vt ea quæ omni tempore comperta habuerunt eam & suam nutricẽ, & nostrã fuisse matrẽ existimatã. Tametsi enim humile quiddam est nutricis vocabulũ: veritatẽ tamẽ nõ detrecto. Nõ enim si pauperes fuimus, cuiquã iniuriã fecimus: sed si ciues nõ fuimus: neque in hoc iudicio vel *vita, vel pecunia nostra agitur: sed genus. Multas humiles & seruiles operas ingenuos homines paupertas facere cogit: ob quas cõmiserationẽ potius, quàm inter necionẽ merẽtur. Vt enim ego audio, multę mulieres ciues, & nutrices, & mercenariæ, & vindemitrices factę sunt, propter reipublicæ illorum temporum calamitates. Multæ item ex pauperibus nunc locupletatę sunt. Sed de his statim. nunc testes voca.

TESTES

Me igitur & à matre esse ciuẽ, & à patre: partĩ ex dictis testiũ modò cognouistis, partĩ ex iis quę prò de patre dicta sũt. Restat igitur, vt de me ipso apud vos dicã. Quod igitur simplicissimũ est, & iustissimũ, cũ ex vtriusq; paretib. sim ciuis, cũ & hereditatẽ & genus sim cõsecutus: me esse ciuẽ affirmo: sed tamẽ omnia quę conueniunt, à me esse præstita, probabo testibus

productis: vt introductus sim ad Curiales, vt in municipium sim adscriptus: vt ab istis ipsis delectus sim vt inter nobilissimos de sacerdotio Herculis sortiter vt magistratus gesserim approbatus. Voca mihi eos.

TESTES.

Quàm aũt absurdum fuerit, Iudices, si ita mihi obuenisset sacerdotium, vt delectus fuerã, opportuisse me pro istis sacrificare, & istos vnà sacrificare mecum: nunc aũt eosdem istos nõ permittere, vt ego vnà cũ eis sacra faciam? Constat igitur, Athenienses, me per omne reliquum tẽpus, apud oẽs eos, qui me nunc accusant, ciuem esse habitum. Neque enim peregrinũ & inquilinum, vt nunc ait Eubulides, vel magistratus gerere, vel sacerdotium sortiri, secum delectum siuisset. Nam & ipse fuit è sortientib. & delectis. Neque etiam, cum vetus ei mecũ simultas intercederet in hoc vsque tẽpus distulisset: quod an vnquam futurum esset, nemo præsciuit, si quid de me tale cõpertũ habuisset: sed nõ compertum habuit. Quapropter per tẽpus omne reliquum, cũ & municipium & sortitiõnem mecũ cõmunem haberet: nihil horum perspexit. Postquã aũt ciuitas vniuersa in eos qui se petulanter in municipia ingesserant, iracundè concitata fuit: tum insidias mihi cõparauit. Fuisset aũt illud quidem tẽpus hominis veritate fieri hoc aũt, qp nũc adest, inimici est, qui de industria calumnietur. Ego aũt Athenienses (neque, per deos oro quisquam mihi obturbet, neq; id quod dicturus sum, ægrè ferat) me Atheniẽsẽ esse duco, vt vestrũm quilibet sese: & eã esse mihi matrẽ ab initio puto, quam apud vos ostendo neque, alterius sum, hanc aũtem mihi vendico: patrem rursus eodẽ modo. At si qui eorum, in quos inquiritur, cũ eos quorũ sunt, occultãt, eorũ verò esse sese, quorũ nõ sunt, simulant, eo ipso argumẽto nõ iniuria peregrini apud vos iudicãtur: de me cõtrariũ vtique sentiẽdũ erit, ciuẽ esse me. Neq; n. peregrinum & peregrinam parentes esse meos profitẽdo, frui ciuitate instituissem: sed si quid tale mihi cõscius essem, quæritarer, quorum me filiũ esse dicerẽ; sed nihil erã cõscius. Quapropter eos parẽtes, qui sunt, vt æquũ est, retinẽs, ciuis esse studeo. Iã etsi pupillus relictus sum: tamẽ me dicũt esse locupleté: & testiũ quosdã propter emoluméta se mihi cognatos esse dicere. Ita simul & probra paupertatis & generis obscuritatẽ obiiciũt: simul propter diuitias omnia mercari me dicunt. Proinde vtra horum eis credenda sunt? Licuisset nimirum eis, si peregrinus aut nothus ego essẽ, omnium mearum opum capere hæreditatẽ. Itáne hi paucula accipere, & falsi testimonij actionem & periculum expectare, & peierare, malunt, quàm tenere omnia, eáque securè, neque vllis sediris & deuotionibus obstringere? Nõ ita res habet nimirum: sed cognati cũ sint, vni suorum, vt rectum est, opitulãtur. Neq; hęc nũc tantũ impulsu meo faciũt: sed tũ puerulus etiãnũ fui, me statĩ ad Curiales duxerũt, in ædẽ Apollinis patrij duxerunt, in reliquaitẽ tẽpla. Neque verò ego dũ puer fui, eis persuasi, vt illa facerẽt scilicet, argẽto dato: sed & pater dũ vixit legitimo iureiurando dato Curialibus, me ciuẽ introduxit, cũ ex ciue despõsa sibi natum sciret: & hęc testes affirmarunt. Postea ego sum peregrinus? Vbi tributum inquilinorum pependi, aut vllus meorũ vnquã? quando ad alios municipes accessi, & quũ eis, vt me reciperẽt, persuadere nõ potuissẽ, huc me inscripsi? Vbi? quibus rationibus? quibus illos qui germani ciues nõ sũt, vti cõstat? Nusquã. quomodo tãdẽ in eo municipio, in quo au[ditor], patris mei pater, in quo pater meus versat[us] est, in quo me versatũ esse cõstat:

Testes à se non esse cõducti.

A παρεχόμενος, ὡς εἰσήχθην εἰς τοὺς φράτορας, ὡς ἐνεγράφην εἰς τοὺς δημότας, ὡς ὑπ' αὐτῆς τούτων φερεκλέους ἐν τοῖς δυσχερεστάτοις κληροῦσθαι τῆς ἱεροσύνης τοῦ Ἡρακλέους, ὡς ἦρχον ἀρχὰς δοκιμασθείς. καί μοι κάλει αὐτούς.

Μάρτυρες.

Οὐκοῦν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ἔλαχον ἱερεύς ὥσπερ πεφεκέθην, ἔδει αν με ἢ αὐτὸν θύειν ὑπὲρ τούτων, & τούτοις μετ' ἐμοῦ σωθύειν νεῶ ἢ τοὺς αὐτοὺς τούτους μεθ' αὑτῆς ἀδελφοὺς σωθύειν ἐφάνην φαίνομαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἅπαντα ξυνὼν πᾶσι τοῖς νῦν κατηγοροῦσι πολίτης ὡμολογημένος. εἰ δὲ αὖ δεῖ τὸν γε ξένον & μέτοικον, ὡς νεῖν φησιν Εὐβουλίδης, οὐτ' ἀρχὰς ἄρχειν. οὔτ' ἱεροσύνῶν κληροῦσθαι μεθ' ἑαυτῶν πεφηνότα εἰκὸς ἦν. ἢ γὰρ οὐκ ἐᾶν ἢ μὴ κληρουμένων μὴ πεφηνότων, ἀλλ' γ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, παλαιὸς αν ἐκβεβὼς ἂν ἐμοὶ τὸν τοῦ κήρυκος θρόνον ἐμεινεν, ὃν οὐδεὶς ἠδεῖ ἡδυσώμενον, εἴπερ τί σωφρόνει τοιοῦτον. ἀλλ' οὐ σωφρονεῖ. διόπερ τὸν μὲν ἄλλον ἅπαντα χρόνον δημοτ ὁ δύμενος μετ' ἐμοῦ, καὶ κληρούμενος, οὐδὲν ἑώρα τούτων. ἐπειδὴ δ' ἡ πόλις πᾶσα ἐπὶ τοὺς ἀσελγῶς εἰσπεπηδηκόσιν εἰς τὰς δημοτείας ὠργίζετο μᾶλλον προὐξωλέστατ' ἐπὶ τοῖς καὶ οὗτοι μοι ἐπεβάλλουσιν. ἦν δ' ὁ ἐκεῖνος μὲν ὁ κήρυξ τοῦ σωσιδότος αὐτῷ παλαιὸν λέγω· ὁ δ' ἐμοὶ παρὼν, ἐχθρὸς, καὶ συκοφαντεῖν βουλόμενός. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί (καί μοι πρὸς διὸς καὶ θεῶν μηδεὶς θορυβήσῃ, μηδ' ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν ἀχθεσθῇ) ἐμαυτὸν ἀθηναῖον ὑπέλαβον ὥσπερ ὑμῶν ἕκαστος ἑαυτὸν μητέρα δὲ ἀρχῆς νομίζων ἐμοὶ περ εἰς ὑμᾶς ἀποφαίνω, καὶ οὐχ ἑτέρας μᾶλλον, ταύτης δ' ἣ πρεσβεύομαι, πατέρα πάλιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν αὐτὸν ζόπον. καί τοι εἰ τοῖς ἐξελεγχομένοις ὧν μὴ εἰσὶν ἀποκρυπτομένοις, ὧν δ' οὐκ εἰσὶ πρεσβευομένοις δίκαιον ὑπάρχειν παρ' ὑμῖν τοῦτο σημεῖον, ὡς εἰσὶ ξένοι· ἐμοὶ δῆπου τοὐναντίον ὡς εἰμὶ πολίτης. εἰ δὲ ξεῖλον καὶ ξένον τοῖς ἐμαυτοῦ γονεῦσι δικαιούμενος, μετεῖχον ἂν ἐξίουν τῆς πόλεως· ἀλλ' εἴ τι τοιοῦτον σωφρονῶν ἐζήτησα ὧν φήσω γονέων εἶναι· ἀλλ' οὐ σωφρονῶν. διόπερ μόνων δὴ τούτων οὔσι δικαίως γνησίων ἐμαυτὸν, τῆς πόλεως μετέχειν ἀξιῶ. ἔτι τοίνυν ὀρφανὸς κατελείφθην, καὶ φασί με δύπορον εἶναι. & τ μαρτύρων οἷς ὀφείλουμένοις μοι μαρτυρεῖν συγχωρεῖς εἶναι. καὶ ἅμα μὲν κατ' ἐμοῦ λέγουσι τὰς ἐπὶ τ πενίας ἀδοξίας, καὶ ὡς τὸ χρῆμα διαβάλλουσιν· ἅμα δ' ἀπιστίαν φασὶ πάντα με ὠνεῖσθαι. ὡς τε πότερα χρὴ αὐτοῖς πιστεύειν; ἐξὸν δῆπου εἰ νόθος ἢ ξένος ἦν ἐγὼ, κληρονόμοις εἶναι τῆς ἐμῆς παίδων. εἶθ' οὗτοι μικρὰ λαμβάνειν καὶ κινδυνεύειν ἐν ψευδομαρτυρίαις, καὶ ὀμνύναι μᾶλλον αἱρεῖσθαι, ἢ πάντ' ἔχειν καὶ ταῦτ' ἀσφαλῶς καὶ μηδεμιᾶς ἐξωλείας ὑποκρίσεις ἑαυτοῖς ποιεῖν; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλ' οἶμαι συγχωρεῖς ὅτι, τὰ δίκαια ποιοῦσι, βοηθοῦντες αὐτῷ οἱ καὶ ταῦτα οὐχὶ νῦν πεπεισμένοι ποιοῦσιν, ἀλλὰ παιδίων ὄντα με δύδεκα ἤγον εἰς τοὺς φράτορας, εἰς Ἀπόλλωνος πατρῴου ἤγον, εἰς τἄλλα ἱερά. καί τοι οὐ δῆπου παῖς ὢν ἐγὼ ταῦτα ἔπεισα αὐτούς, ἀργύριον δοὺς. ἀλλὰ μὴν ὁ πατὴρ αὐτὸς ζῶν, ὀμόσας τὸ νόμιμον τοῖς φράτορσιν ὅρκον εἰσήγαγε μὲ ἀσὸν ὄζ ἀσῆς ἐγγυητῆς αὐτῷ γεγραμμένον εἰδώς, καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται, εἶτ' ἐγὼ ξένος; πρῶτον μετοίκιον καταθεὶς, ἢ τίς σοὶ ἐμοῦ πώποτε; ποῦ πρὸς ἄλλους δημότας ἐλθὼν, καὶ οὐ δυνηθεὶς ἐκείνους πεῖσαι δοῦρ' ἐμαυτὸν ἐνεγραψάμην; τί ποιήσας, ὧν ὅσοι μὴ καθαροὶ ἦσαν πολῖται πονηρότατοι φαίνονται; οὐδαμοῦ ἀλλὰ πῶς; ἐν οἷς ὁ πάππος ὁ τοῦ πατρὸς, ὁ ἐμὸς πατὴρ, ἐνταῦθα καὶ αὐτὸς φαίνομαι δημοτ ὁ δύμενος, καὶ

ἢ νῦ πῶς αὖ τις ὑμῖν σαφέστερον ἐπιδείξειεν με τὸν τῆς πόλεως αὐτῆς ἐνθυμεῖσθω γὰρ ἕκαστος ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς ἑαυτοῦ προσήκουσας. πῶν ἄλλον ἂν δύναιτο ἐπιδεῖξαι τρόπον, ἢ τὰ αὐτὰ ἐμοὶ, μαρτυρίας λαμβάνουσας, ὀμνύουσας. πάλαι τοῖς αὐτοῖς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὄντας. διὰ ταῦτα οἶμαι ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς καταφυγὼν εἰς ὑμᾶς. ὁρῶ γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μόνον τοῦ ἀποψηφισαμένων ἀλιμουσίων ἐμοῦ, κυριωτέρα οὖσα τὰ δικαστήρια, ἀλλὰ καὶ τῆς βουλῆς, καὶ τοῦ δήμου, δικαίως. καὶ γὰρ πάντα αἱ παρ' ὑμῖν εἰσὶ κρίσεις δικαιότατα. ἐνθυμεῖσθε οἶμαι κἀκεῖνο ὅσοι τῶν μεγάλων δήμων ἐστέ, ὡς οὐδὲν ἀποστερεῖτε, οὔτε κατηγορίας, οὔτε ἀπολογίας. καὶ πολλὰ ἀγαθὰ γίγνεται πᾶσιν ὑμῖν τοῖς δικαίως τούτῳ τῷ πράγματι χρησαμένοις, ὅτι καὶ τοῖς ἀναβαλέσθαι δεομένοις, οὐκ ἀφῃρήσθε τὸ παρασκευάσασθαι. ὃ καὶ τοὺς συκοφαντοῦντας καὶ δι' ἔχθραν ἐπιβουλεύοντας ἐξελέγχετε. καὶ ὑμᾶς μὲν ἐπαινεῖν ἄξιον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς δὲ κακῶς χρησαμένους ψέγειν. οὐδενὶ δ' οἶμαι εὑρήσετε τῶν δικῶν δεινότερα γεγενημένα B ἢ τὰ παρ' ἡμῖν. ἔστι γὰρ ἀδελφῶν ὁμομητρίων καὶ ὁμοπατρίων, τῶν μὲν εἰσὶν ἀποψηφισμένοι, τῶν δ' οὔ. καὶ φρατρικῶν ἀνθρώπων ἑτέρων, ὧν τοὺς ἡμετέρους ἐγκαλεῖ παισὶ. καὶ τούτων ἂν βούλησθε μαρτυρας παρέξομαι. ὃ δ' οὐ πάντων δεῖ νομίζειν, οἱ συνεγνωκότες πεποιήκασι (καί μοι θεὸς δίδοι καὶ ὑμᾶς μηδεὶς ὑπολαβὴ δύσκολος, ἐὰν τοὺς ἠδικηκότας ἐμαυτῷ πιστοὺς οὔσας ὅτι δεικνύω. νομίζω γὰρ ὑμῖν τὸ τέκμαρ παρασχεῖν ἀληθείας, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λέγειν τὸ γεγενημένον μοι) οὗτοι γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βουλομένους τινὰς αὐθαιρέτους ξένους πολίτας γενέσθαι ἀναξιμένει καὶ νικοστράτῳ κοινῇ δραχμιαίους, πέντε δραχμὰς ἕκαστος προσδεξάμενος. ταῦτα καὶ ἀνὴρ ὡμολόγησε Εὐβουλίδης, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ μὴ οὐκ εἰδέναι. νῦν τούτων οὐκ ἀποψηφίσανται. τί ἔστιν; οὐκ αὖ οἴεσθε τοῦτο ἰδίᾳ πᾶσιν, οἷ κοινῇ ταῦτ' ἐτόλμων; πολλοὶς γὰρ ἄνδρες δικασταὶ, οἱ μετ' Εὐβουλίδου σωθέντες, καὶ ἀπολωλέκασι καὶ σεσώκασιν ἕνεκ' ἀργυρίου. ἐπεὶ καὶ τὸ πρᾶγμα (ἱερὸν γὰρ εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι) C δημαρχῶν ὁ Εὐβουλίδου πατὴρ, ὥσπερ εἶπον αὐτίφιλος, τεχνάζει, βουλόμενος ὀβολὸν λαβεῖν ἀργύριον. καὶ ἔφη, τὸ κοινὸν γραμματεῖον ἀπολωλέναι. ὡς τε ἔπεισε διαψηφίσασθαι τοὺς ἀλιμουσίους πρὸς αὐτόν. καὶ κατηγόρουν, δέκα τῶν δημοτῶν ἐξέβαλεν, οὓς ἅπαντας πλὴν ἑνὸς κατεδίκασε τὸ δικαστήριον. καὶ ταῦτα πάντες ἴσασιν οἱ πρεσβύτεροι. πολλοῦ γε δέον τινὰς ἐγκαλιπεῖν τῷ μὴ ἀθλωταίων, ὅπου καὶ τοὺς ὅλας πολίτας σωθέντας ἐξέβαλεν, οἷς τὸ δικαστήριον κατεδίκασε. καὶ ὧν ἐχθρὸς τῷ ἐμῷ πατρὶ τότε, οὐ μόνον οὐ κατηγόρησεν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ψῆφον ἐψεύσατο, ὡς οὐκ ἐθέλων ἀθλωταῖος. τοῦτο δῆλον, ὅτι ἅπασιν ἔδοξε δημότης καὶ δεῖ τῷ πατρὶ λέγειν; ἀλλ' Εὐβουλίδης αὐτὸς ἐποίησέν με ἐνεγράφειν ἐγὼ, καὶ ὀμόσαντες οἱ δημόται δικαίως πάντες ἐμοὶ τὴν ψῆφον ἔφερον, ὅτε κατηγόρησεν, οὐκ ἐναντίαν τὴν ψῆφον ἐψεύσατο. καὶ δὴ ἐνταῦθα πάλιν ἐμὲ πάντες ἐψηφίσαντο δημότην. καὶ εἰ φασί με τοῦτο ψεύδεσθαι, ὅτι τὴν ἐμοῦ ὕδατος ὅς τις βούλεται τούτων τἀναντία μαρτυρησάτω, εἰ δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτο δοκοῦσιν ἅπαντι λέγειν μᾶλλον ἰσχύειν, ὡς ἀπεψηφίσαντό μου νῦν οἱ δημόται, ἐγὼ τοῖς ἄλλοις ἐπιδεικνύω πρότερον. ὅτε ὁσίως αὖθ' ὑπάρχων ἐψηφίσαντο, καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα δημότας αὐτῶν εἶναι ψηφισαμένους. πρῶτον μὲν γε τὸν πατέρα δοκιμασθέντος, εἶτ' ἐμοῦ, εἶτ' ἐν τῇ πρώτῃ δοκιμασίᾳ ὅτε ἠφάνισαν οὗτοι τὸ γραμματεῖον, τὸ τελευταῖον πρὸ τῆς ἐκκλησίας τῷ ἱερομνήμονι τῷ ἐκκλεῖ. καὶ ταῦτα πάντα μεμαρτύρηται.

& quo pacto nunc vobis euidentius quisquam probet, ius sibi esse ciuitatis? Cogitet enim vnusquisque vestrûm, Athenienses, quónam alio modo quàm ego feci, cognatos suos demonstrare posset: cum pro testimonio dicant, cum iurent, cum olim iam inde à primordio iidem sint? Quas ob res ego bonitate cau sæ fretus, ad vos confugi, quòd videam, Athenienses iudiciorum maiorē esse autoritatē, non modò quàm Alimusiorum, qui me eiecerunt: sed etiam quàm senatus & populi: nec iniuria. Quicquid enim spectetur, sententiæ vestræ iustissimæ sunt. Cogitate illud etiam, vos, qui è magnis municipiis estis, nulla re priuare quenquam, nec accusatione, nec defensione. ac multa bona vobis eueniant, qui ea re rectè vsi estis: qui iis etiam qui moram petierunt, parandi se facultatem non ademistis. Qua re & calumniatores, & eos qui propter simultatem aliis insidiantur, conuincitis. Ac vos quidem laudandi estis, Atheniēses. Qui aūt re bona & iusta malè sunt abusi, vituperandi. In nullo autem municipio, quàm in nostro, crudelius esse actū reperietis. Iu eo enim fratrum vterinorum & germanorum alios eiecerunt, alios non: & homines natu grandes, inopes, quorum filios retinuerunt. Harum etiam rerum si vultis, testimonia vobis exhibebo. Quódque omnium grauissimum est, factiosi id fecerunt. Neque per deos oro vos, in malam partem quisquam vestrū accipiat, si eos qui me laserunt, improbos esse ostendero. Eorum. n. vobis improbitate demonstranda, ipsam calamitatē quā accepi, narraturus mihi videor. Isti, cùm quidā homines peregrini, ciues fieri vellēt, Anaximenes & Nicostratus, cūmuner quinas quinq; drachmas inter se distribuerunt. hoc cum scire se negaret Eubulides, neque gregales eius eiurare audeant, nunc tamē eos nō eiecerūt. Quid aūt eos priuatim nō facturos putatis, qui publicè hæc facere non dubitarunt? Multos, Athenienses, Eubulidea factio & perdidit & conseruauit, argenti gratia. Nam prius etiam (ad rem faciet quod dicam, Athenienses) cum tribunus plebis esset Eubulidæ pater, vt dixi, Antiphilus cōmentum excogitat, vt à quibusdam nūmos auferret: & ait, se cōmune albū perdidisse. Quare persuasit Alimusiis vt inter sese suffragia ferrēt: & accusatos decem municipes eiecit: quos omnes præter vnum iudices receperunt. & hoc seniores omnes norunt. multum certè abfuit, vt aliquos reliquerent, qui Athenienses non essent, cùm germanos etiam ciues per factionem eiicerent, quos iudicium recepit. cúmque patri meo tunc inimicus esset, non modò eum non accusauit, sed ne suffragiū quidem de eo tulit, quasi non esset Athenicnsis. *Vnde id constat? quòd omnibus suffragiis ciuis est habitus. Et quid opus est de patribus dicere? cùm ipse Eubulides, cùm ego inscriberer, & municipes ita vt æquum est, iurati omnes suffragia de me ferrent, neque accusarit, neque contrarium suffragium tulerit. Nam hic iterum omnes me municipem esse iudicarunt. Quòd si mentiri me dicunt: in mea aqua, quisquis voluerit, testificetur horum contraria. Si igitur, Athenienses, istorum id argumentum firmissimum esse videbitur, quòd municipes me iam eiecerunt: ego quater prius sanctè, & sine conspiratione decreuisse eos ostendam, cum decreuerunt & me & patrē esse municipes suos. Primùm, cùm pater probatus fuit: deinde, cū ego: pòst, in prima disquisitione, cū isti album occultassent: postremò, cum inter nobilissimos me delegerunt ad sortitionem Herculani sacerdotij. Atq; hęc omnia testimoniis cōprobata sūt.

Iudiciorū laus, & aduersæ factionis crimen.

Quòd si tribunatus mihi referendus est, propter quē A mihi quidam irascebantur (nam in eo inimicitias suscepi, exigendo à multis conductiones locorum, & alia quæ reipub. subtraxerant) equidem vos audire velim, sed fortasse nihil ad rē facere existimabitis. Illud quidē argumētū cōspirationis eorū, pferre possū quòd è iureiurando deleuerunt hæc verba: Sententiam feram animo æquissimo, nec gratiæ nec odij causa (nam id quoque deprehensum est) & quòd arma per sacrilegium absstulerunt (dicetur enim) quæ ego Mineruæ consecraram: & decretum exculpserūt quo municipes me ornarant. Coniurarunt isti contra me, à quibus ea quæ publicè debebantur, redegi: eóque venerunt impudentiæ, vt passim dicerent, ea me facere causa defensionis. Quis verò me vestrûm tantæ condemnet insaniæ, Iudices, vt propter tantilla rei probandæ argumenta, facinus morte vindicandum auderem? & quæ mihi honorifica essent, ea abolerem? Illud autem quod omnium est grauissimū B non vtique dicent me autore esse factum. Cum primùm enim mihi calamitas accidisset: statim istorū quidam, tanquam exuliam essem, & periissem, domunculam in agro noctu aggressi, instrumentum & suppellectilem auferre sunt conati. Vsque adeò & vos & leges contempserunt. Ac si vultis, huius rei cōscios citabimus. Etsi autem multa haberem quæ isti perpetrarunt & ementiti sunt, commemoranda, libentérque vobis exponerem: ea tamen cum præterrem esse putetis, omittam. Illa autem recordamini, & spectate, quantis argumentis fretus ad vos accesserim. Vt enim vos in Sexuiros inquiritis: ad eundem ego modum apud vos in me inquiram. Heus homo quis tibi pater fuit? mihi? Thucritus. Nunquid aliqui se cognatos eius esse testificantur? omnino. Primùm consobrini quatuor, deinde sobrinus: pòst, qui cōsobrinas eius duxerunt. Curiales item, nec non Apollinis patrij Iouis Hercei gētiles. Deinde ij quibus monumenta sunt eadem. Deinde municipes, eum sæpe & probatum esse, & magistratus gessisse, suis suffragiis ostenderunt. De patre igitur, quid vobis æquius aut sincerius afferre potuissem? vocabo autem vobis cognatos, si vultis. De matre porrò audite: Mater mihi est Nicareta, filia Demostrati Melitensis. Eius cognati, qui testimonium dicunt? Primùm patruellis filij duo, deinde consobrini matris. Pòst Protomachi filij, eius qui matrem meam prior habuit. Deinde qui sororem meam ex Protomacho duxit, Eunicus Cholargensis. Pòst filius sororis. quin & Curiones cognati matris, & municipes idem sunt testificati. Quid igitur requiritis amplius? Nam & ex præscripto legum contraxisse matrimonium patrem, & nuptiale munus obtulisse Curialibus, testes confirmarunt. Ad hæc autem meipsum quoque ostendi, participasse res omnes quæ decent ingenuos. Quapropter ab omnibus partibus iure & conuenienter lato pro nobis suffragio, religiosè pronunciabitis. Iam etiam, Iudices, Sexuiros interrogatis, an parenti bus benefaciant: ego verò à patre pupillus sum relictus. Matrem, aūt obsecro vos & obtestor, vt in patriis sepelire monimētis hoc vestro suffragio liceat: ne me prohibete, ne extorrē agite, ne cognatis spoliate, quorū tāta multitudo est: ne deniq; me perdite. Potius. n. quā eos deserā, si ab eis cōseruari nō potuero, meipse interficiā: vt saltē ab eis in patria sepeliar.

Peroratio per enumerationem, & commiserationē.

εἰ ὴ δεῖ τ' δημαρχῆσαι λέγειν, δι' ὧν ὀρκίζοντό μοι τινες, ἐν ᾗ διάφορος ἐγιγνόμην εἰσπράττων ὀφειλομένας πολλοὶς αὐτῶν μισθώσεις τεμενῶν, καὶ ἕτερα ἃ τῆς κοινῶν διηρπάκεισαν, ἐγὼ μὲν οὐ βουλοίμην ὑμᾶς ἀκούειν· ἀλλ' ἴσως ἄξιόν τ' παράδειγμα ὑπολήψεσθε ταῦτ' εἶναι· ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἔχω δεικνύναι τεκμήριον, ὡς σωφρόνησαν, ἐκ τε τοῦ τ' ὅρκου ὃν ἔμ λησαν τὸ ψηφιεῖσθαι γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ, καὶ οὔτε χάριτος ἕνεκα, οὔτε ἔχθρας. καὶ τοῦτο φανερὸν ἐγένετο· καὶ ὅτι ἱερουλήσαντες τὰ ὅπλα, (εἰρήσεται δέ) ἃ ἐγὼ ἀνέθηκα τῇ ἀθηνᾷ, καὶ τὸ ψήφισμα ἐκκλέψαντες, ὃ ἐμοὶ ἐψηφίσαντο οἱ δημόται. σωιώμενοι δ' ὅτι ἐπ' ἐμὲ οἱ ἐπ' ἐμοῦ τὰ κοινὰ εἰσπραχθέντες C εἰς τοσοῦτον ἀναιδείας ἐληλύθασιν, ὥς τ' ἔλεγον ὠφλικότες, ἐμὲ τῆς ἀπολογίας ἕνεκεν ταῦτα ποιῆσαι. καὶ τίς ὑμῶν ἂν καταγνοίη μου τοσαύτην μανίαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥς τε τηλικοῦτον ἕνεκεν φεύγ τὸ παράγραμμα τεκμηρίων ἄξια θανάτου διαπράξασθαι; καὶ ἐμοὶ φιλοτιμίαν ἔφερε· ταῦτα ἀφανίζειν; τὸ δὲ πάντων δυνατώτατον, εἰ δεῖ που γε φῆσαι ἂν ἐμὲ κατασκευάσαι οὐδ' ἔφθη μοι συμβᾶσα ἡ ἀτυχία, καὶ δυθὺς ὥσπερ φυγάδος ἤδη μου ὄντος καὶ ἀπολωλότος, τούτων τινὲς δὴ τὸ οἰκίδιον ἐλθόντες ἐν ἀγορᾷ νύκτωρ ἐπεχείρησαν διαρρῆξαι τὰ ἔνδοθεν. ὅτε σφόδρα ὑμῶν καὶ τῶν νόμων κατέφρησαν. καὶ ταῦτα τοῖς εἰδόσιν ἐὰν βούλησθε, καλοῦμεν. πολλὰ δ' ἔχων ἄλλα ἐπιδεῖξαι ἃ τούτους δεῖ διαπεφευγέναι δίκας, καὶ ἃ εἰσιν ἐφθονημένοι, ἡδέως μὲν ἂν ὑμῖν λέγοιμι. ἐπειδὴ δ' ἐγὼ τὸ παράδειγμα νομίζετ' εἶναι, ἐάσω. ἀναμνήσθητε δ' ἐκείνων, καὶ θεάσασθε ὡς πολλὰ καὶ δίκαια ἔχω φεύγειν ὑμᾶς ἥκω. ὥσπερ γὰρ τοῖς δεσμοδέτας ἀνακρίνετε. ἐγὼ τ' αὐτὸν ζόφον ἐμαυτὸν ὑμῖν ἀνακρίνω. ὥ ἄνδρες, τίς ὑμῶν σοι πατὴρ ἐμοί; θούκειος. οἰκεῖοί τινες εἰσὶν ἢ μάρτυρες; πάνυ γε. πόσοι μὲν γε τέτταρες ἀνεψιοί. εἶτα ἀνεψιαδοῖς· εἶτα οἱ τὰς ἀνεψιὰς λαβόντες αὐτῷ εἶτα φράτορες. εἶτα ἀπόλλωνος πατρῴου, καὶ διὸς ἑρκείου ξυμπαῖ. εἶτα οἷς ἡρία ταῦτα· εἶτα οἱ δημόται, πολλάκις αὐτὸν δεδοκιμάσθαι, καὶ ἀρχὰς ἄρξαι, καὶ αὐτοὶ διεψηφισμένοι φαίνονται. τὰ δ' ἐγγὺς πῶς ἂν ὑμῖν δικαιότερον, ἢ καθαρώτερον ὑπαδείξαιμι καλῶ ὑμῶν τοὺς οἰκείους, εἰ βέλεσθε. τὰ δ' ἐκ τῆς μητρὸς ἀκούσατε. ἐμοὶ γὰρ ὅτι μήτηρ νικαρέτη δημοστράτου θυγάτηρ μελιτέως. ταύτης τινες οἰκεῖοι μάρτυρες οὗτοι πρῶτον μὲν ἀδελφίδου δύο υἱοί· εἶτα ἀνεψιοὶ αὐτῆς· εἶτα οἱ πρωτομάχου υἱεῖς τὸ λαβόντος τὴν ἐμὴν μητέρα πρότερον· εἶτα ὁ τ' ἀδελφιδοῦν ἐμὲ τὸν ἐπὶ τοῦ πρωτομάχου γήμας δῆμος χολαργεύς· εἶτα υἱὸς τῆς ἀδελφῆς· ἀλλὰ μὲν καὶ φράτορες τῆς οἰκείας αὐτῆς καὶ δημόται, ταῦτα μεμαρτυρήκασι. τίνος οὖν ἂν πρόσθεν δέοι δεῖξαι; ὅτι κατὰ τοὺς νόμους ὁ πατὴρ ἔγημε, καὶ γαμικλίαν τοῖς φράτορσιν εἰσήνεγκε, μεμαρτύρηται. πρὸς δὲ τούτοις C ἐμαυτ' ἐπιδείξαι πάντων μετειληφότα, ὅσων πρόσπεσε τοῖς ἐλευθέροις. ὡς τε παντάπασι δικαίως καὶ πρόσηκόντως ἡμῖν ἂν προσθέμενοι τὴν ψῆφον δυοκοίητ'. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς ἐννέα ἀρχοῦσιν ἀνακρίνετε, εἰ γνήσιος οὗ ποιοῦσιν· ἐγὼ δ' τε μὲν παρὸς ὀρφανὸς κατελείφθην τ' ὢν μητέρα ἐκβαλοῦσα ὑμᾶς καὶ ἀντιβολῶ, διὰ τ' τὸν τ' ἀγῶνα, ἀπόδοτέ μοι θάψαι εἰς τὸ παρὸς μνήματα, καὶ μή με κωλύσητε μηδὲ ἀπολιν ποιήσητε, μηδὲ τῆς οἰκείων ἀποστερήσητε, τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος, ἢ ὅλως ἀπολέσητε. πρότερον δὲ ἢ προλείπειν τούτους, εἰ μὴ δυνατὸν ὑπ' αὐτῶν εἶη σωθῆναι, ἀποκτείναμ' ἂν ἐμαυτόν, ὡς ἐν τῇ παρίδι γε ὑπὸ τούτων ταφῆναι.

TERTII TOMI FINIS.

QVARTVS TOMVS OPERVM DEMOSTHENIS,

QVI CONTINET ORATIONES FORENSES PRIVATORVM CONtractuum triginta, conuersas è Græco sermone in Latinum, per Hieronymum Vvolfium Oetingensem.

CATALOGVS ORATIONVM DEMOSTHEnis, quæ hoc quarto tomo continentur.

I. *Oratio de tutela in Aphobum, prior.*
II. *Oratio in Aphobum, posterior.*
III. *Oratio in Aphobum, de falso testimonio.*
IIII. *Oratio aduersus Onetorem, vnde vi, prior.*
V. *Oratio aduersus Onetorem, vnde vi, posterior.*

EXCEPTIONES.

VI. *Exceptio aduersus Zenothemin. i.*
VII. *Exceptio aduersus Apaturium, ij.*
VIII. *Oratio aduersus Phormionem, de mutua pecunia. ij.*
IX. *Aduersus Lacriti exceptionem, oratio. ij.*
X. *Exceptio pro Phormione. v.*
XI. *In Stephanum testem, oratio prior. vi.*
XII. *In Stephanum testem, oratio posterior. vij.*
XIII. *Exceptio aduersus Pantænetum. vij.*
XIIII. *Exceptio aduersus Nausimachum & Xenopithem. ix.*
XV. *Aduersus Bœotum, de nomine.*
XVI. *Aduersus Bœotum, de dote.*
XVII. *Aduersus Spudiam, de dote.*
XVIII. *Aduersus Phænippum, de permutatione facultat.*
XIX. *Aduersus Macartatum, de Hagniæ hæreditate.*
XX. *Aduersus Leocharem de hæreditate.*
XXI. *In Euergum & Mnesibulum testes.*
XXII. *In Olympiodorum, dati damni.*
XXIII. *Aduersus Timotheum, de ære alieno.*
XXIIII. *Aduersus Polyclem, de naualis præfecturæ sumptibus.*
XXV. *De corona præfecturæ naualis.*
XXVI. *Aduersus Callippum.*
XXVII. *Aduersus Nicostratum, de descriptione mancipiorum Arethusii.*
XXVIII. *In Cononem, de inflictis verberibus.*
XXIX. *Aduersus Calliclem, de prædio.*
XXX. *In Dionysodorum, dati damni.*

HIERONYMI VVOLFII IN QVARTVM ET VLTIMVM orationum Demosthenis tomum. Præfatio.

ALIA fuit olim apud Romanos & Atheniẽses ratio iudiciorum, quàm nostris temporibus. Nam ita paratos in iudicium reos (hoc est, eos qui inter sese litigabant) venire oportebat, tum testibus producendis, tum argumentis adducendis, vt ex accusatione & defensione, eodem plerumque die controuersia decideretur. Quæ res quàm commoda fuerit: infiniti nunc homines suspiriis & lacrymis testantur: qui nec per sycophantas quieti esse, nec iudicio liberari ab ærumnis possunt. Quàm multæ lites causidicos locupletant, litigantes ad egestatem redigunt? quàm multæ ad nepotes propagantur? Atqui olim fruendæ iustitiæ causa boni reges constituebantur. Nũc bellis & controuersiis turbantur omnia. Scripsit Empedocles Agrigentinus physicus, rerum naturam ex lite & amicitia constare. Sed illam nemo non terra, mari, domi, militiæ, in vrbibus, in agris, in curia, in foro, in templis atque ipsis altaribus subinde conspicit: hanc requirunt omnes, cùm nulli vsquam inueniant. Itaque verendum est, quò tandem res euasura sit. Disidijs enim vastari ea quæ concordia exædificata fuerunt, notum est. Sed vt ad rem veniam: Hoc postremo tomo continentur triginta priuatorum contractuum orationes, non ab ipso Demosthene (tutorijs quatuor exceptis) habitæ, sed partim amicis, partim alijs scriptæ, quibus apud iudices, pro suæ quisque causæ defensione, vterentur. Etsi autem neque argumentorum splendor, neque orationis ornatus (versantur enim in summisso ferè ac subtili dicendi genere) ad lectionem inuitare magnopere potest: tamen & magna rerum, euentuum, consuetudinum, ingeniorum varietas delectationem habet: & oratoria calliditas, verborúmque parsimonia admiratione digna est, & veterum iudiciorum expedita ratio cum nostra perplexitate vtiliter conferetur: præsertim si ij penes quos summa rerum est, de idoneis talium confusionum remedijs cogitarint. Fuit olim à Romanis Imperatoribus oratorum leuitas & petulantia repressa, grauitate & moderatione iurisconsultorũ: qui si eos in quorum succesere locum, non modò imitari, sed & superare studuerint, & callidissimis artificijs causas inferiores fecerint, vt aut superiores videãtur, aut in infinitũ propagẽtur: quis tãdẽ portus erit innocẽtiæ cõtra calũnias atq. iniurias nebulonũ? quò cõfugiẽt boni viri, qui suis opib. tuti esse neqeũt? quid deniq; impunitatẽ istã sycophãtarũ cõsequetur? Sed ne sudor

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΘΕΣΙΣ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΘΕΣΙΣ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΤΟΜΟΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΑΛΛΟΣ τις πάλαι παρ' ἀθηναίοις καὶ ῥωμαίοις τῶν δικαστηρίων ζόφος ἐγένετο ἢ καθ' ἡμᾶς. οὔτε γὰρ παρεσκευασμένους ἅπαντα δεῖ τοὺς κείσεσθαι ἔδει τοὺς ἀγωνιζομένους, μάρτυράς τε ἀναβιβάζοντας, καὶ πίστεις ἐπάγοντας, ὥστε τῆς αὐτῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡμέρας, πέρας λαβεῖν τὰς ἀμφισβητήσεις. ταύτης δὲ τῆς σωτηρίας τὴν δυσχερείαν μύριοι νῦν σπεύδοντες καὶ δακρύοντες παύσασιν, οἱ μήτε τὸν τῶν συκοφαντῶν τὴν ἀσυχίαν ἀγαπῶντες, μήτε διὰ κείσεων ἀπαλλάττεσθαι τὴν συμφορὰν δυνάμενοι. Πόσαι γὰρ δίκαι τὸν ἀριθμὸν τοῖς μὲν συμπράξεσιν ἐπλούτησαν, τοὺς δ' ἀμφισβητοῦντας ἐσύλησαν, πόσαι δὲ καὶ τοῖς ἀποθανοῦσι παρεδόθησαν, καὶ μέχρι πάλαι μὲν τὸ ἀπολωλέναι τῆς δικαιοσύνης. ὅθεν καλοὶ κἀγαθοὶ βασιλεῖς καθίσαντο. νυνὶ δὲ πολέμοις οὐκ ἀναγκαίοις καὶ φιλονεικίαις ἀκαίροις ταράττεται τὰ πάντα. ἅπερ ἐμπεδοκλῆς, ὁ ἀκραγαντῖνος, ὁ φυσικὸς ὀπτικὸς, ὀφθῆναι ἔριδος καὶ φιλονεικίας συνεκτικὴν ἀπεφήνατο. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν οὐδεὶς ὄζειν ὁ μὴ κατὰ γῆν τὸ θαλάττιον, οἶκοι τε καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ, ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς ἀγροῖς, ἐν τοῖς βουλευτηρίοις, ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ αὐτοῖς τοῖς βωμοῖς μεθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐνδιαβρίβουσαν καὶ ὑπιπολάζουσαν καθορῶν. ταύτην δὲ τὴν φιλίαν φημὶ, πάντες μὲν οἱ σπουδαῖοι ἐκζητοῦσιν, οὐδενὲς δὲ ἡδέως οὐδαμῇ καταλαμβάνουσιν· ὡς δίος εἴη ποτὲ ταύτα ἐκβήσεται; τὸ δὲ διαφωνίας ἐρημοῦσθαι τὸ δὲ ὁμονοίας συνωκισμένα, οὐδεὶς ὄζειν ὁ μὴ γνώσιμον. ἀλλ' ὅτι τὰ ὑποθέσιν μεπτέον, ἐν τούτῳ τοίνυν τῷ πολυταλάντῳ τόμῳ ξιάκοντα φέρεται λόγοι ὑπὲρ ἰδιωτικῶν συμβολαίων λόγοι. οὐχὶ μὲν ὑπὲρ Δημοσθένους εἰρηκότος, πλὴν τεττάρων τῶν ὀπτορικῶν· ἀλλὰ τοὺς μὲν τῶν φίλοις. τοὺς δὲ ἑτέροις ποιῶν γεγραφότος, οἷα περ αὐ ἕκαστοι εἰς σύστασιν τῶν αὐτοῖς συμφερόντων καὶ ἀπόδειξιν ὧν δὲ τοῖς δικασταῖς χρήσωνται. ἐστι δὲ τούτων οὔτε ἡ λαμπρότης ἢ ὡραιότης τὰς ὑποθέσεις, οὔτε τὸ κάλλος τὸ τῆς ἑρμηνείας (οἱ πλεῖστοι γὰρ τῷ ἰσχνῷ χαρακτῆρι ὑποπίπτουσιν (σφόδρα ἐπαγωγὸν τῶν ἀναγνωσομένων. ὅμως δὲ ἥ τε πολλὴ τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ τῆς τύχης ἀπροσδόκητον, καὶ τὸ νομίμων, καὶ διαφόρων φύσεων ἡ ποικιλία οὐκ ἀτερπές ἐστι. καὶ ἡ ῥητορικὴ δραστικότης, καὶ τὸ τεταμιευμένον τῆς λέξεως θαυμαστόν. καὶ ἡ τῶν πάλαι δικαστηρίων μέθοδος, ἡ ταχέως χρῶσα τὴν ἀμφισβητήσεων τὰς διαλύσεις πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς ἀπεραντολογίαν οὐκ ἀνωφελῶς συγκεισθήσεται, ἄλλωστε τῶν ἐν ταῖς ἐξουσίαις ὄντων ὑπομελουμένων αὐ τῆς ἐπανορθώσεως, καὶ σπουδαζόντων, κινεῖν, καὶ μεταπλάττειν, τὴν νομίμων καὶ τὴν ὑπαπτευμάτων τὰ μὲν καλῶς κατεστῶτα. οἱ μὲν οὖν παλαιοὶ τῶν αὐτοκρατόρων τὸν μὲν κουφότοιαν καὶ ἀκολασίαν τῆς ῥητόρων σωφρονίζειν· τούτοις δὲ τὸν τε σεμνότητα καὶ τὸν σωφροσύνην τὴν νομοθετῶν καὶ ἐξηγητῶν αὐτικατέστησαν. εἰ δ' οὗτοι οἷς διεδέξαντο, μὴ ὅτι μιμεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλειν φιλοτιμούμενοι, ἢ τὴν μὲν ἧττω λόγον κρείττω, τὸν δὲ κρείττω ἧττω ποιεῖν, ἢ τὰς ἔριδας ἀθανάτους ποιεῖν ὑπεχειρήσουσί τις ποτ' ἂν λιμὴν εἴη τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῆς συκοφαντίας καὶ βδελυρίας τῶν καταπονητῶν; τί κρησφύγετον ἂν εὕροιεν οἱ ἀσθενῆς τῶν ἀνδρῶν, οἱ τῇ ἰδίαις δυνάμεσιν ἐν ἀσφαλεῖ καταστῆσαι σφᾶς αὐτοὺς ἀδυνατοῦντες; εἰς τί ποτ' ἔτι, ἀπιμωρήτων ὄντων τῆς συκοφαντῆς, τῶν τ' τελευτῆσαι; ἀλλ' ἵνα μὴ ὁ σκυτεὺς τὸ λεγόμε-

λόμενον, ἐπὶ τῷ κριτῇ δι, (γεγραμματικὸν γὰρ ἐμέ, οὐ νομοθέτην εἴ τε ἡ φύσις εἴτε ἡ τύχη ἐποίησεν) καὶ ἵνα μὴ αἱ μέμψεις τῆς σωτηρίας ἑαυτοῖς μὴ ποιοῦσι τὰ δέοντα, εἰς μίσος με καταστήσωσι· μεμψιμοιρῶν τε παύομαι· καὶ ταῦτα διοικῶν τῇ τε εἰμαρμένῃ καὶ τοῖς κρατοῦσιν ἀφίημι· τῆς ὀπτικῶς ἐχόντων ἀναγνωστῶν δεόμενος, ἀκοῦσαι καὶ Δημοσθένους, ἐμοῦ ὑφηγησαμένου, λαμβάνειν φειδομένων μὴ τοσαύτης δυγνωμοσύνης ὑποδέχεσθαι, μηδ' ὅσης ἀπειθῶς ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὸν τῆς Ῥωμαίων ἀγορὰν τυγχάνουσι πεφασθέντες.

vltra crepidam (Grammaticum enim, non legislatorem, vel fortuna vel natura mea fecit) néve odium mihi querelæ pariant eorum, qui se officium non facere agnoscunt, queri desino: & hæc satis atque iis committo, qui rerum potiuntur: æquos lectores orans, vt Aeschinem & Demostenem nostra opera si non Latinè dicentes, at conantes dicere eodem candore accipiant, quo à nobis in Romanum forum sunt producti.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΟΠΤΙΟΠΗΣ ΛΟΓΟΥ.

ARGVMENTVM ORATIONIS in Aphobum, de tutela.

Δημοσθένης ὁ παιανιεύς, δημοσθένης τὸν ῥήτορος πατήρ, τελευτῶν ὑπὸ δύο παισὶ, τῷ τε δημοσθένει, καὶ θυγατρὶ, ὀπτίωπος καταλιπὼν καὶ τὴν παίδων καὶ τὴν χρημάτων τροφὴς. δύο μὲν συγγενεῖς. ἄφοβόν τε καὶ δημοφῶντα. ἔνα δὲ φίλον ὀνησίπαιδον, ἀπειπάμενον. καὶ ἀπειπάμενον μὲν δίδωσιν ἑβδομήκοντα καρποδόσθαι μνᾶς, ἄχρι ἂν δημοσθένης εἰς ἄνδρας ἐγγραφῇ. δημοφῶντι δὲ ἐγγυᾷ τῷ θυγατέρα, τεσσαράκοντα μνᾶς ἀντὶ τεττάρων καὶ δέκα λαβεῖν. ἀφόβῳ δ', τῷ ἑαυτοῦ μὲν γαμβρῷ, παίδων μητέρα κλεοβούλην τὴν γύλωνος, ἀξιοῖ γήμασθαι, μνᾶς ὀγδοήκοντα κεκτῆσθαι δ' κελεύει τῇ τε οἰκίᾳ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ σκεύεσι. μέχρι τῆς δημοσθένους εἰς ἄνδρας ἐγγραφῆς. ὅτοι τὰ μὲν δοθέντα χρήματα ἀπαιτῆς, ἀπαιτήσει· γαμεῖ δ' οὔτε ἄφοβος τὴν συναῦλον τελευτάντος. οὔτε δημοφῶν τὴν θυγατέρα. διαχειρισάντες δ' τὴν ἐπιτροπὴν ἔτη πέντε καὶ δέκα ταλάντων, ὡς ὁ ῥήτωρ ὀπτιδείκνυσιν, ὀφείλοντες τετρακόσια τάλαντα ἐκτίσου ὀπωκαρπίας καὶ ἀποδοῦναι, μικρὰ πάντελῶς παρέδωκαν εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντι τῷ δημοσθένει. διὸ φεύγει τὸν ἄφοβον εἰσπλυδὲν ὀπτιδεκάτης δέκα ταλάντων τὴν δίκην λαχών. ἐπειδὴ τρίτος ὢν ὀπτίωπος, τὸ τρίτον ὀφείλει τῆς χρημάτων, ἃ καὶ σωτίδημον ὁ ῥήτωρ ἔκ τε τῆς ἀρχαίων, καὶ τῆς ὀπωκαρπίας καὶ ἀφόβου, φεύγοντας ἀπαιτήσεις, ἀγομένας ὑπὸ τοῦ ἀφόβου.

Demostenes Pæanienſis, Demoſtenis oratoris pater, decedens duobus liberis ſuperſtitibus, Demoſtene & filia: tutores inſtituit tum liberis, tum pecuniæ, duos cognatos, Aphobum & Demophontem: & vnum à puero amicum, Theripidē. Ac Therippidæ legat vſumfructum ſeptuaginta minarum, tātiſper dum Demoſtenes togam virilem ſumeret. Demophonti filiam deſpondet, ac duo talenta dotis ei nomine legat. Aphobum, minis octoginta datis, ſuam vxorem, liberûm matrē, Cleobulam, Gylonis filiam ducere, atque ædibus etiam, & omni earum inſtrumento ac ſuppellectile, vſque ad virilem Demoſtenis ætatem, vti iubet. Hi legatas quidem ſibi pecunias ſtatim accipiunt: ſed neque Aphobus defuncti vxorem, nec Demophon filiam ducit. Cum autem rem quatuordecim talentûm tractaſſent, vt orator oſtendit, & trigenta talenta pro emolumentis ſoluere ac reddere deberent: pauca omnino Demoſtenis iam adulto tradiderunt. Quapropter aduerſus Aphobum, tutelæ nomine actionem decem talentûm inſtituit: quod is pro tertia geſtæ tutelæ parte, pecuniæ trientem deberet: quæ omnia orator tum è ſorte, tum ex emolumentis Aphobum debere colligit, & quaſdam eius obiectiones refutat.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

DEMOSTHENIS IN APHOBVM ORATIO PRIMA, Hieronymo Vvolfio interprete.

Εἰ μὲν ἐβούλεθ' ἄφοβος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ δίκαια ποιεῖν, ἦν περὶ ὧν διαφερόμεθα, τοῖς οἰκείοις ὀπτίοπσιν. οὐδὲν ἂν ἐδεῖ δικῶν, οὐδὲ πραγμάτων. ἀπέχρη γὰρ ἂν τοῖς ὑπ' ἐκείνων γνωσθεῖσιν ἐμμένειν, ὡς τε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς τοῦτον διαφοράν. ἐπειδὴ δ' ἔδοξε τοῖς μὲν σαφῶς, εἰδόσι τὰ ἡμέτερα ἔφυγε μηδὲν διαναίνεσθαι αὐτῷ εἰς δ' ὑμᾶς τοὺς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων ἀκριβῶς ὀπισταμένους ἦλυθεν· ἀνάγκη ἐστὶν ἐν ὑμῖν παρ' αὐτοῖς πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. Οἶδα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι πρὸς ἄνδρας καὶ λέγειν ἱκανοὺς, καὶ πράγματα δυναμένους χαλεπὸν ἐστιν εἰς ἀγῶνα καθίσασθαι πρὸς τῶν ὄντων ἀπάντων, ἀπλῶς εἰπεῖν παντάπασι πραγμάτων δι' ἣν ἡλικίαν. ὅμως δ' καίπερ πολὺ τούτων καταδεέστερος ὤν, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω παρ' ὑμῖν τεύξεσθαι τῶν δικαίων, καὶ μέχρι τοῦ τὰ ἐγκλήματα διεξελθεῖν, καὶ αὐτοὺς ἀκοῦσαι περὶ ἑκατέρων. ὡς θ' ὑμᾶς μήτ' ἀπολειφθῶσιν τῶν πραγμάτων, μηδὲ καθ' ἕν, μήτ' ἀγνοῆσαι περὶ ὧν δεήσει τὴν ψῆφον διενεγκεῖν. δέομαι δ' ὑμῶν ὦ ἄνδρες δικασταὶ μετ' εὐνοίας μου ἀκοῦσαι. κἂν ἠδικῆσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ποιήσομαι δ' ὡς ἂν δυνατὸν ἐν βραχυτάτοις λόγοις. ὅθεν οὖν ῥᾷστα μαθήσεσθε περὶ αὐτῶν, ἐντεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον προσήκειν διδάσκειν. Δημοσθένης γὰρ ὁ ἐμὸς πατὴρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ, κατέλιπεν οὐσίαν μὲν χρεῶν τετταράκοντα καὶ δέκα ταλάντων, ἐμὲ δ' ἔτη ἑπτὰ γεγονότα, καὶ τὴν ἀδελφὴν πέντε, ἔτη δὲ τῶν ἡμετέραν μητέρα, πεντήκοντα μνᾶς εἰς τὸν οἶκον εἰσενηνεγμένην βελόσυ-

SI voluiſſet Aphobus, Iudices, ea facere quæ iuſta ſunt, aut de noſtris controuerſiis, familares ſumere arbitros carere his in foro litigandi moleſtiis potuiſſemus. Fuiſſet enim ſatis, ſtare decretis illorum, vt nulla nobis eſſet cum eo contentio. Quum verò eorum quibus res noſtræ percognitæ ſunt, ſententiam & cognitionem omnino detrectarit, & ad vos, qui de noſtris negotiis comperti nihil habetis, acceſſerit: neceſſe eſt facere periculum, an veſtra ope ius noſtrum ab eo conſequi poſſimus. Equidē ſcio, Iudices, quàm difficile ſit in certamen deſcendere, ac dimicare de fortunis omnibus, cum viris & dicendi peritis & omnibus copiis inſtructis: mihi homini propter ætatē, rerum prorſus imperito. Quanquam autem longè ſum iſtis inferior: ſpem tamen optimam habeo, me & à vobis quæ æqua ſunt impetraturum: & oratione mea tantum aſſecuturum, vt rem omnē vti geſta eſt, planè intelligatis, nec vllam partem negotij, de quo ferenda erunt ſuffragia, ignoretis. Proinde rogo vos Iudices, vt me benignè audiatis: &, ſi affectus iniuriis videbor, in meo iure conſequendo adiuuetis. Dicam autem quàm potero breuiſſimè: atq. inde narrationē auſpicabor, vnde vos negocium facilimè perſpicietis. Demothenes pater meus, Iudices, rē familiarē talētûm circiter quatuordecim, me ſeptēnē, ſororem quinquēnē reliquit: matrēq. noſtrā, quæ minas quinquaginta nomine dotis in eius ædes intulerat. Moriē, μήτ' ἀγνοῆσαι περὶ ὧν δεήσει τὴν ψῆφον διενεγκεῖν. δέομαι δ' ὑμῶν ὦ ἄνδρες δικασταὶ μετ' εὐνοίας

Se aduersarii pertinacia coactum iudicio experiri, qui pauca de multis reddiderit.

turus,inito de nobis consilio, hæc omnia Aphobi, & Demophontis F.Demônis,suorum,huius ex fratre,illius ex sorore nepotum,fidei commisit: tertiũ his adiunxit Therippidem Pæaniensem,non quidẽ cognatione aliqua, sed amicitia iam inde à puero sibi coniunctum Huic,ne cupiditate pecuniæ illectus,meum aliquid peius administraret, vsumfructum.septuaginta minarum ex patrimonio meo tantisper concessit, dum ego ad virilem ætatem peruenissem : Demophonti sororem meam,& duo talenta statim habenda dedit:isti ipsi,matrem cum dote octoginta minarum,& ædes,vnà cum vsu instrumenti & suppellectilis:ratus, eos etiam tantò me diligentius curaturos, quantò eos mihi,accedente hac necessitudine, coniũctiores reddidisset.Isti autem portionibus his de patrimonio ad se receptis , & reliquis opibus in decenni cura & tutela nostri tractatis : nos cæteris omnibus fraudarunt:ædes duntaxat,& mãcipia quatuordecim & argenti minas triginta,quæ vniuersa collecta in vnum,septuaginta minas ad summum conficiunt,nobis tradiderunt.Caput igitur iniuriarum, quàm fieri breuissimè potuit, expositum,hoc est Iudices. Pecuniæ autem tantum fuisse relictum, ipsi mihi locupletes testes fuerunt.Nam in classem pro me,de vicenis quinis minis,drachmas quingenas cõtulerunt,tantũdem quantũ Timotheus Cononis filius,& pecuniosissimi quique ciues conferebant.Sigillatim autem etiam vobis explicandum est , quæ fructuosa fuerint, quæ non fuerint:& quanti quæque fuerint,His.n.cognitis,liquidò intelligetis: nullos vnquã tutores quã nostra bona istos,vel impudentius , vel man ifestiùs diripuisse rem pupillorum. Ac primùm eos pro me hoc tributum in classem æstimatione sua contulisse, testes producam.Deinde me à patre non pauperem, aut qui rem septuaginta minarum haberem,sed tantam , vt exactione indicta,nec ipsi occultare publicè propter magnitudinem potuerint, relictum esse ostendam.Cape hoc testimonium,ac recita.

TESTIMONIVM.

Enumeratio patrimonii Demosthenis

Quanta summa fuerit,hinc etiam apparet, quindecim nempe talentũm.quum census nomine tria talenta conferre voluerint.sed hoc,audita re familiari, certius cognoscetis.Pater meus,Iudices,duas officinas reliquit,opificij vtranque non parui: gladiorum fabros triginta,quorum duo vel tres,quinis,aut etiam senis, reliqui non minoris certè quàm ternis singuli minis æstimari poterãt. ab his reditũ annuũ accipiebat XXX.minas immunes.Lectorũ fabros viginti numero,ob quadraginta minas oppigneratos, qui XII.minas immunes ei afferebant.argenti ad vnũ talẽtũ,drachmę fœnore mutuò dati: cuius vsura quot annis septẽ minas superabat. Et hæc sũt,quæ,ipsorũ etiã cõfessione,fructuosa reliquerit.quorũ sors quatuor talẽta & quinquies mille drachmas : reditus, quinquagenas minas singulis annis explet. præter hęc ebur & ferrum vnde fabricabant,& ligneã materiã ad lectos, precij circiter octoginta minarũ. Gallã prẽterea & æs septuaginta minis empta. præterea domũ trium milliũ drachmarum. Supellectilia porrò , calices , aurea vasa , vestes , mundum matris, vniuersa precij decies mille drachmarum : argenti domi repositi , octoginta minas. & hæc domi reliquit omnia. Iam Xutho septuaginta minas pecuniæ naualis elocarat : quadringintas & bis mille

A μῆνος ὄν φασι ἡμῖν ὅτ' ἐμέλλετ' τελευτᾶν, ἅπαντα ταῦτα ἐνεχείρισεν ἀφοβῳ τε τούτῳ Ϛ δημοφάντῃ τῷ δήμενος ἦν, τούτοις μὲν ἀδελφιδοῦν ὄντοιν, τῷ μὲν ἐξ ἀδελφοῦ, τῷ δ' ἐξ ἀδελφῆς γεγονότοιν· ἔτι δ' θηριππίδῃ τῷ παιανιεῖ, φίλον μὲν οὐδὲν πω ὄντα, φίλῳ δ' ὑπ' ἐκ παιδὸς ὑπάρχοντι. καὶ κείνῳ μὲν ἔδωκεν ἐπ' τῇ ἐμῇ ἑβδομήκοντα μνᾶς καρπώσασθαι τοῦτον τὸν χρόνον, ἕως ἂν ἐγὼ ἀνὴρ εἶμι δοκιμασθείην, ὅπως μὴ δι' ὀλιγωρίαν χρημάτων, χεῖρόν τι τῇ ἐμῇ διοικήσοιμι. δημοφάντῃ δ' τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ, καὶ δύο τάλαντα δοὺς ἔδωκεν ἔχειν. αὐτῇ δὲ τούτῳ τῷ μητέρα, καὶ προῖκα ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ τὴν οἰκίαν, καὶ σκεύεσι χρῆσθαι τοῖς ἐμοῖς. ἦν δ' ἔμελλος εἰ Ϛ τούτοις ἐπ' οἰκειοτέροις ἐμοὶ ποιήσειν, οὐκ ἂν χεῖρον ἐμὲ ὑπηρετοῦντα βουλῶνται, ταύτης τ' οἰκειότητος προσγιγνομένης. λαβόντες δ' οὗτοι ταῦτα πρῶτον σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῶν χρημάτων, Ϛ τὴν ἄλλην οὐσίαν ἅπασαν διαχειρίσαντες, καὶ B δέκα ἔτη ἡμᾶς ὑπηρετοῦντες, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀπεστερήκασι· τὴν οἰκίαν δ' Ϛ ἀνδράποδα τετταράκοντα καὶ δίκαι, καὶ ἀργυρίου μνᾶς ἑξακοσίας, μάλιστα συμπαντα ταῦτα εἰς ἑβδομήκοντα μνᾶς, πρόσοδα δέδωκασι. Ϛ τὸ μὲν κεφάλαιον τῶν ἀδικημάτων, ὡς ἂν σωφρονέστατα εἴποι τις, τοῦτ' ὄστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί· τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας ὅπερ τοῦτ' ἐστὶν τὸ καταλειφθὲν, μέγιστοι μὲν αὐτοὶ μάρτυρές μοι γεγόνασιν· εἰς δὲ τὴν συμμορίαν ὑπὲρ ἐμοῦ συνετάξατο καὶ τὰς πέντε Ϛ εἴκοσι μνᾶς, πεντακοσίας δραχμὰς εἰσφέρων, ὅσον περ πρόσθεν ὁ κόσμος, Ϛ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματα εἰσέφερον. δεῖ δ' καὶ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦσαι, τά τε ἐνεργὰ αὐτῶν, καὶ ὅσα ἐστὶν ἀργὰ, Ϛ ὅσα ἐστὶν ἄξια ἕκαστα. ταῦτα γὰρ μαθόντες, ἀκριβῶς εἴσεσθε, ὅτι τῶν πρόσθεν ἀποστερησάντων οὐδένες ἀναίσχυντον, οὐδ' ἀνελεύθερον, ἢ ὅτοι τὰ ἡμέτερα διηρπάκασι. πρῶτον μὲν οὖν ὡς συνεπίσαντο ὑπὲρ ἐμοῦ ταύτῃ τῇ εἰσφορᾷ εἰς τὴν συμμορίαν, παρέξομαι τούτων μάρτυρας. ἔστι ὅπου πάντα κατέλιπέ με ὁ πατὴρ, οὐδὲ ἑβδομήκοντα μνᾶν οὐσίαν κεκτημένον, ἀλλὰ τοσαύτην, ὅσην οὐδ' αὐτοὶ ἔτοι ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος πρὸς τὴν πόλιν ἠδυνήθησαν. Καί μοι ἀνάγνωσκε λαβὼν ταύτην τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Δεῖλον μὲν τοίνυν ἐκ τούτων ὅτι τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας, πεντεκαίδεκα τάλαντα ἦν Ϛ ξία τάλαντα τίμημα· ταύτην ἠξίουν εἰσφέρειν τὴν εἰσφοράν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον εἴσεσθε τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἀνιστάντες. ὁ γὰρ πατὴρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κατέλιπε δύο ἐργασήρια τέχνης οὐ μικρᾶς ἑκάτερον· μαχαιροποιοὺς μὲν ξιάκοντα Ϛ δύο, ἢ ξεῖς, ἀλλὰ πέντε μνᾶς ἢ καὶ ἓξ. τοὺς δ' οὐκ ἐλάττους, ἢ ξιῶν μνῶν ἀξίους. ἀφ' ὧν ξιάκοντα μνᾶς * ἀτελεῖς ἐλάμβανετε ἐνιαυτῷ τὴν πρόσοδον. κλινοποιοὺς δ' εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν, τετταράκοντα μνῶν ὠνουμένους, οἱ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς αὖ πρόσοδον ἐφερέτην· ἀργυρίου δ' εἰς τάλαντον ὅλον δραχμὴ διεδανείσμένη, οὗ ὁ τόκος ἐγίγνετο τῷ ἐνιαυτῷ ἑκάστου πλεῖον ἢ ἑπτὰ μνᾶ. καὶ ταῦτα μὲν ἐνεργὰ κατέλιπεν, ὡς καὶ αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογήσουσιν. ὧν γίγνεται μὲν ἀρχαίου κεφαλαίου τέτταρα τάλαντα καὶ πεντακισχίλιαι δραχμαί· τὸ δ' ἔργον αὐτῆς πεντήκοντα μνᾶ τὸν ἐνιαυτὸν ἑκάστου. χωρὶς δὲ τούτων ἦν φανερὰ μὲν Ϛ

C

σίδηρον, ὧν καὶ ἐργάζοντο, καὶ ξύλα κλίνεια εἰς ὀγδοήκοντα μνῶν ἄξια· κηκίδα δ' καὶ χαλκὸν ἑβδομήκοντα μνῶν ἐωνημένα· ἔτι δὲ οἰκίαν ξιχιλίων· ἔπιπλα δὲ καὶ ἐκπώματα, καὶ χρυσία, καὶ ἱμάτια, καὶ κόσμον τῆς μητρὸς, ἄξια συμπαντα εἰς * μυρίας δραχμάς· ἀργυρίου δ' ἔνδον ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ταῦτα μὲν οἰκοι κατέλιπε πάντα. ταυτηκὶ δ', ἑβδομήκοντα μνᾶς ἔκθοσιν πρὸ ἐξούθῳ· τεττάκοσίας δ' καὶ χιλίας ὅτε τὴν τετ-

πέζη

πρὸς τῇ πασίωνος, ἑξακοσίας ἢ ὅλως τῇ πυλάδου· ὧνπερ A drachmas ad Pasionis, ad Pyladæ mensam sexcentas
ὁ δημομέλης τοῦ δήμωνος υἱὸς χιλίας καὶ ἑξακοσίας. κεφ. dederat, Demomeli Demonis filio mille sexcentas.
ἑξακοσίας δὲ, καὶ ἑξακοσίας ὁμοῦ τι τάλαντον ἀφῃρεθημέ ducenæ porrò & trecenæ drachmæ aliis datæ mutuò,
νον. καὶ τοῦτον αὐτοῦ χρημάτων τὸ κεφάλαιον πλέον, ἢ simul talentum ferè conficiũt. Hæ pecuniæ octo ta-
ὀκτὼ τάλαντα καὶ ἑξήκοντα μναῖ γίγνεται. συμπάντων lentũm & triginta minarum summam excedunt. sed
δὲ εἰς πέντε καὶ δέκα τάλαντα εὑρήσετε σκοποῦντες, ℭ vniuersa hæc ad quatuordecim facere talenta, ratio-
τὸ μὲν πλῆθος τῆς οὐσίας τοῦτ' ἐστὶν ὃ καταλειφθὲν, ὦ ἄνδρες ne inita reperietis. Tantum igitur mihi patrimoniũ
δικασταί. ὅσα δ' αὐτὸν ἀφῃρέθη, καὶ ὅσα ἰδίᾳ ἕκαστος relictum fuit, iudices. Quantũ verò furto sit inde sub-
εἴληφε, καὶ ὅσα κοινῇ πάντες ἀπεστέρηκεν, οὐκ ἐνδέχε latum, & quantum vel seorsim singuli ceperint, vel
σθαι τοῦ αὐτοῦ ὕδατος εἰπεῖν· ἀλλ' ἀνάγκη χωρὶς ἕκαστον cõmuniter omnes defraudarint: dati nobis ad hanc
διηρῆσθαι. ἃ μὲν οὖν δημοφῶν καὶ θηριππίδης ἔχουσι causam agendam temporis angũstiis excludor, quò
τὰ ἐμοῦ, τότε ἐξαρκέσει μοι αὐτοῖς εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐ minus nunc enumerem: sed necesse est vt singula se-
τοὺς γράφασθαι ἀπενέγκωμαι, ἃ δ' ἔστον ἔχοντα φήσουσιν paratim distribuam. Proinde quæ mea Demophon
ἐκεῖνοι, καὶ ἐγὼ οἶδα αὐτὸν εἰληφότα, περὶ τούτων & Therippides habeant, tunc dicendi locus dabitur,
ἤδη ποιήσομαι τοὺς λόγους πρὸς ὑμᾶς. πρῶτον μὲν ὡς cùm eos in iudicium adducemus. Quæ verò istum
ἔχει τοῦ μετρίως τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, τοῦθ' ὑμῖν ἐπι illi habere contendunt, & ego accepisse scio, de his
δείξω. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὡς ἂν δυνώμαι, iam apud vos verba faciam: ac primùm ostendam,
ἐν βραχυτάτῳ. ἔδωκε γὰρ δύο μνᾶς καὶ τὸ παιδὸς θάνα eum dotem, octoginta minas, habere. & sic deinceps Quantum Aphobus seorsim defraudarit.
τον ὡκὶ τὴν οἰκίαν εἰσηγαγὼν καὶ τὴν σκεύης ἀφαίρεσιν· καὶ reliqua probabo quàm breuissimè potero. Iste statim
λαμβάνει τά τε χρυσία τὰ μητρὸς, καὶ τὰ σκεύη τὰ post patris obitum, ex testamento eius, in ædibus ha-
καταλειφθέντα καὶ ταῦτα μέν, ὡς εἰς πεντήκοντα μνᾶς bitare cœpit: & quod auri mater habebat, & relicta
εἶχεν. ἐπὶ δὲ τοῖς ἀνδραπόδοις τοῖς πωλουμένοις ἔδωκέ B pocula accepita, quęad quinquaginta minas valuerũt.
τι θηριππίδῃ καὶ δημοφῶντος τὰς τιμὰς λάμβανεν, ἕως deinde precium mancipiorum quæ vendebantur, &
ἀπελήφατο τὴν τροφὸν τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ à Therippide & Demophonte accepit, donec dos o-
ἐπειδὴ εἶχεν σκηλεῖν μέλλων εἰς κέρκυραν τριήραρχος· ctoginta minarum compleretur. Quæ cum habe-
ἀπεγράψατο τοῦτα τροφὸς θηριππίδου ἔχοντα ἑαυτὸν, ret, Corcyram nauigaturus, triremi præfectus, in ta-
καὶ ὡμολόγηκε κεκομίσθαι τοῦ τροφῆ. καὶ τούτων μὲν bulas retulit Therippidæ datas, ea se habere, ac dotẽ
πρῶτον δημοφῶν καὶ θηριππίδης, οἱ τούτου συνεπίτρο exegisse confessus est. Harum rerum testes sunt, pri-
ποι, μάρτυρές εἰσιν, ἔπ' ἐγὼ καὶ ὡς αὐτὸς ὡμολόγηκε ταῦτα mùm Demophon & Therippides, contutores eius:
ἔχειν, δημοχάρης τε ὁ λευκονοεὺς ὁ τὴν θυγατέρα τὴν ἐμοῦ deinde ipsum esse confessum ea se habere, tum De-
ἔχων, ℭ ἄλλοι πολλοὶ μάρτυρες παρέσονται. οὐ γὰρ δήπου mochares Leuconensis amitæ meæ maritus, tum alij
τοὺς τούτου οἴεσθαι τῇ μητρὶ, τοῦ ἃ προῖκα ἔχοντος, οὐδὲ complures testificati sunt. Nam cum hic alimenta
τὸν οἶκον μισθοῦν ἐθέλοντος. ἀλλὰ μὴν ἄλλων ὅπο matri non præberet, quamuis dotem haberet: neque
τέρων ἀφαιρεῖσθαι ἀξιοῦντος ἐποιήσατο λόγους πρὸς τού C domum foris locare vellet, sed vt suo & cæterorum tu
τον ὁ δημοχάρης. αὐτὸς δ' ἀκούσας, οὔτ' ἠμφισβήτησε torum arbitrio permitteretur, postularet: hisce de re-
μὴ ἔχειν, οὔτε χαλεπῶς ἤνεγκεν ὡς οὐκ εἰληφὼς, ἀλλ' bus verba fecit Democharis: quibus ipse auditis, ne-
ὡμολόγει· καί τι μικρὸν ἔφη πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα πε que se habere inficias ibat, neq. grauiter ferebat qua
ρὶ χρυσίων ἀπλέγειν. τοῦτο οὖν διδυκείνησάμενος, si non accepisset: sed confitebatur, ac nescio quid se
καὶ πρὸς τὴν ζοφῆν, καὶ πρὸς τὰ ἄλλων ποιήσειν οὗτος, ὡς τ' cum matre habere controuersiæ de aureis ornamen-
ἔχειν μοι πάντα καλῶς. καί τοι εἰ φανήσεται πρός τε τ' tis dicebat: qua expedita, se de alimentis, & cæteris
δημοχάρη ταῦθ' ὡμολογηκὼς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους de rebus eam rationem inturũ pollicebatur, vt mihi
οἳ παρῆσαν, πῶς τε τὸ δημοφῶντος καὶ τὸ θηριππίδου cumulatè satisfieret. Atqui si constat, eum apud De-
τῆς ἀνδραπόδων εἰς τὴν προῖκα, καὶ τὰς τιμὰς εἰληφὼς, mocharem hæc esse confessum, & apud reliquos qui
αὐτὸς τε ἑαυτὸν ἔχειν τὴν προῖκα ὑπογράψας πρὸς τὰς tum aderant, & à Demophonte atque Therippide,
συνεπιτρόπους, οἰκῶν τε τοῦ οἰκίαν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐτε precia mancipiorum, causa complendæ dotis, accepisse, & dotem se habere in collegarum tabulas retu-
λεύτησεν ὁ πατὴρ· πῶς οὐκ ἂν πάντων ὁμολογουμένων τὸ lisse: & quum primùm pater obiit, in ædibus habitas-
πράγματος διρρηθήσεται φανερῶς τοῦ προῖκα τὰς ὀγ se: nónne ab omni parte res in confesso est, palámq.
δοήκοντα μνᾶς κεκομισμένος, ℭ λίαν ἀναισχύντως μὴ λα deprehéditur, eum dotem octoginta minas accepis-
βεῖν ἐξαρνούμενος; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λάβε se & id nunc factum nimis impudenter pernegare?
τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι. Μαρτυρίαι. Vt autem me vera dicere appareat, cape testimonia, & lege.

TESTIMONIA.

Τοῦ μὲν τοίνυν προῖκα τοῦτον ἦν ἔχοντος λαβὼν, Dotem igitur ad hũc modũ acceptam tenuit. Quũ
μὴ γήμαντος δ' αὐτὸ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν, ὁ μὲν νόμος verò matrem meam nõ duxerit: lege iubetur debere
κελεύει τοῦ προῖκα ὀφείλειν ἐπ' ἐννέα ὀβολοῖς, ἐγὼ δ' dotem cum vsura nouem obolorum: ego verò drach-
ὅτι δραχμῆς μόνον πάσης. γίγνεται δ', αἴ τις σωθῇ, τό mæ tantũ ponam. Sors igitur, & duodecim annorũ vsuræ, tria omnino talẽta cõficiũt. & hęc sic eũ probo.
τε ἀρχαῖον καὶ τοῦ δώδεκα ἐτοῦς μάλιστα ζῆα τάλαν accepisse, & se habere, coram tot testib. esse cõfessum
τα. καὶ ταῦτα μὲν οὗτος ὑμῖν ὅτι δείκνυμι λαβόντα καὶ ἔχειν ὁμολογήσαντα μαρτύρων ἐναντίον τοσούτων. ἄλ
λας τοίνυν ἔχει ζιάκοντα μνᾶς τὸ ἐργασηρίου λαβὼν τὴν προῖκα τοῦ δώδεκα ἐτοῦς. καὶ αἰσχυντότατ' ἀνθρώπων ὑποστερεῖν
ὅτι κεχείρηκεν. ἐμοὶ δ' ὁ πατὴρ καταλιπὼν ζιάκοντα μνᾶς ἀπ' αὐτῶν τοῦ προῖκα. ὑποδομένων τοίνυν τούτων,
τὰ ἥμισυ τῶν ἀνδραπόδων, πεντεκαίδεκα μνᾶς γίγνεσθαι καὶ λόγον προῖκα. θηριππίδης μὲν οὖν ἐπὶ ἀέτη τῶν ἀνδρα

curã seruitiorũ habuit vndenas quotãnis minas acceptas retulit, me singulis annis in ratione referenda quaternis minis defraudato. Iste verò, in cuius cura duos primos annos fuere, ne teruncium quidem exhibuit. Nunc enim cessasse ait officinam: nunc se harũ rerum curam ipsum non suscepisse: sed procuratoré, libertum nostrum Milyam, administrasse omnia: ab eo lucrum esse reposcendum. Quòd si nunc quoque tales causas afferret: mendacij facilè cõuincetur. Nam si cessasse officinam dixerit: ipse rationes retulit de sumptibus, non qui facti sint in alimoniam mancipiorũ: sed in eorum opera, ebur ad artificium & gladiorum capulos, & ad alia cõficienda, tanquam opus fecerint opifices. Deinde in rationibus perscribit, se tribus Therippidæ mancipiis, quæ in officina mea fuerint, mercedem numerasse. Atqui si nihil operis factum est: neque illi mercedem numerari, neq. mihi sumptus eos expensos ferri decuit. Sin opus esse factum ait, sed vendi nihil potuisse: par vtiq. est, vt opera se mihi reddidisse probet: & quib. præsentibus id fecerit, testes exhibeat. si verò neutrum horum fecit: quî fieri potest, vt duorum annorum ex officina reditus, triginta minas, non habeat, quum opus esse factũ omnino constet? Quòd si horum vtrumq. negabit, & Milyam hæc omnia dispensasse asseret: est verò illi habenda fides affirmanti se amplius quingẽtis drachmis expendisse: illum, si quid lucri sit factum, id habere? Mihi quidem contrarium probabile videtur: etiamsi Milyas illa procurasset: hunc quidem impensas facturum, istum verò fuisse quæstum exacturum, si qua modò coniectura capienda est è cæteris eius factis & impudentia. Cape hæc testimonia, & recita.

TESTIMONIA.

Quæ Aphobus cũ collegis diripuerit: & commẽti tutorum refutatio.

Has igitur triginta minas ex officina, earũq. vsurã, octo iã annos habet: quæ si dũ axat in singulas drachmas cõputetur, aliẽ tamẽ triginta minẽ inueniẽtur. & hęc seorsim solus accepit: quæ cõiuncta cum dote & sorte, quatuor omnino talẽta cõficiũt. Nunc ea vobis sigillatim exponam, quæ cõmuniter cum reliquis tutoribus diripuit, & quorum quędã prorsus ne relicta quidẽ esse cõtẽdit. Ac primùm quod ad lectorum fabros attinet (quos reliquit pater, isti occultare studẽt) ob quadraginta minas pignori oppositos, qui numero viginti sunt: vobis planũ faciã, me his per summã impudẽtiam & manifestè fraudari ab eis. Nam hos domi esse nostræ relictos, omnes cõfitẽtur, & duodenas patri minas quotannis accepisse haud negant. Ipsi verò me annis iã vndecim nihil ex eis fructus habuisse dicunt, vel minimi. Sumptuũ verò summam, qui in eos facti sint, iste propemodũ mille drachmas cõputat: eò impudẽtię venit. Ipsos autẽ hómines, quos táti cõstitisse dicunt, nusquam mihi tradiderũt: sed cõmẽtum omnium audacissimũ adferunt: eum qui meo patri seruitia pignori dederit, mortaliũ nequissimũ extitisse, & cũ sępe soluisse fidẽ, tum ære alieno fuisse oppressum: neq. paucos ex eius creditorib. testes citarũt cõtra eum. Sed quis ille sit, qui mãcipia acceperit, aut quomodo ex ædib. abierint, aut ab aliquo abducta sint, & à quo, victi iudicio, ea amiserĩt, dicere nequeũt. Enimuero si quam probabilẽ causam haberẽt: nõ cõtra illius improbitatẽ testes citarent, quæ nihil ad nos attinet: sed bis potius niterẽtur, qui seruos abalienassent, eosq. producerent: eorũq. neminem prætermitterent. Nunc per summam iniquitatem, quamuis mancipia esse relicta, eáq. se recepisse cõfiteantur &

A πόδων ὀπωμελησθεὶς ἐνδεκα μνᾶς τὰ ἑπιοντὰ ἀπέφηνε, τέτταρσι μνᾶς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἕβδομον, ἢ ὅσον πεφοσῆκε, λογιζόμενος. ἐξὸν δ' ἔτι τὰ ὡραῖα ὀπωμελησθεὶς οὐδ' ὁπωσοῦν ἀπεδείκνυσιν· ἀλλ' ἐνίοτε μὲν φησιν ἀργῆσαι τὸ ἐργαστήριον, ἐνίοτε δ' ὡς αὐτὸς μὲν οὐκ ἐπεμελήθη τούτων· ὁ δ' ὀπίζοπος μιλύας ὁ ἀπηλλάχθαι ὁμέτερος διῴκησεν αὐτά. Ⓒ παρ' ἐκείνῳ πεφοσηκὼς ἔργον λαβεῖν. αἰ δὲ νῦν εἴποι τινὰ ἡμῶν τῶν λόγων, ῥᾳδίως ἂν ἐξελέγξαι ψευδόμενος. ἐὰν μὲν γὰρ ἀργὸν φῇ γεγενῆσθαι τὸ ἐργαστήριον, αὐτὸς ἀπενεγκεῖν ἀναλωμάτων οὐκ εἰς σιτία τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' εἰς ἔργα, τὸν εἰς τέχνην ἥκοντα καὶ μαχαιρῶν λαβάς, καὶ ἄλλας ὀπασμάτων, ὡς ἐργαζομένων τὰ δημόσια· ἐπὶ δὲ θηριοπόδη ξίων ἀνδραποδώδη ὧν αὐτῷ ἐν τῷ ἐμῷ ἐργαστηρίῳ, μισθὸν ὀπωδεδωκέναι λογίζεσθαι. καί τοι γε μὴ γενομένης ἐργασίας, οὔτ' ἐκείνῳ λαβεῖν μισθὸν, οὔτε ἐμοὶ τὰ ἀναλώματα ταῦτα λογισθῆναι προσῆκεν. εἰ δ' αὖ γεγένηται μέν φησι, τὰ δ' ἔργα ἀφῃρῆσθαι· δεῖ δή πως τά γε ἔργα αὐτὸν ὀπωδεδωκότα μοι φαίνεσθαι, Ⓒ ὧν ἐναντίον ὀπωδέδωκε μάλιστα μάρτυρας, εἰ μὴ τούτων πεποίηκε· πῶς οὐκ ἐλάττω προσοφλεῖν δυοῖν ἐτοῖν τὴν ἐκ τῆς ἐργασηρίου ἑβδόμης μνᾶς, φανερῶς οὔτε τὰ ἔργα ληφθησομένων; εἰ δ' αὖ τούτων μὲν μηδὲν ἐρεῖ, μιλύαν δ' αὐτὰ φήσει ταῦτα διῳκηκέναι· πῶς χρὴ πίστιν θέσθαι ὅταν φῇ, τὰ μὲν ἀναλώματα αὐτὸς αὐηλωκέναι πλέον ἢ πεντακοσίας δραχμάς· λῆμμα δ' εἴ τι γέγονεν, ἐκεῖνον ἔχειν; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον ἂν μᾶλλον ἢ τούτων, εἰ καὶ μιλύας αὐτῷ ἐπεμελεῖτο, τὰ μὲν ἀναλώματα ἐκεῖνος ἀναλῶσαι, τὰ δὲ λήμματα δοῦναι λαβεῖν. εἴ τι δεῖ τεκμαίρεσθαι περὶ τοῦ ἄλλου αὐτῷ ζόπου, καὶ τοῦδ' ἀκούσατε. λάβε οὖν τὰς μαρτυρίας ταύτας, καὶ ἀνάγνωθι αὐτάς.

Μαρτυρία.

Ταύτας τοίνυν ἐχει τὰς ξιάκοντα μνᾶς ὀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου, Ⓒ τὸ ἔργον αὖτ' ὀκτὼ ἐτῶν· ὃ ἐὰν ὅτι δραχμῆς τιθῇ μόνον, ἄλλας ὁμοῦ ξιάκοντα μνᾶς δύρησ. καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ μόνος εἴληφεν. ἃ συντεθέντα πρὸς τὴν προῖκα, μάλιστα τέτταρα τάλαντα γίγνεται σὺν τοῖς ἀρχαίοις· ἃ μὴ τὴν ἄλλων ὀπιζόπων κοινὴ διήρπασε, καὶ ὅσα ἐνία μηδὲ καταλῃφθῆναι παντάπασιν ἠμφισβήτησε, ταῦθ' ὑμῖν ἤδη ὀπόδειξω καθ' ἕκαστον. πρῶτον μὲν οὖν φησὶ τὴ κλινοποιὸν, οἷς κατέλιπεν ὁ πατὴρ, ἀφανίζεσθαι δ' οὗτοι, τετταράκοντα μὲν μνᾶν ὑποκειμένους, εἴκοσι δ' ὄντας τὸν ἀριθμόν. ὅτι δείξω ὑμῖν ὡς λίαν αἰσχρῶς καὶ φανερῶς με ὑποτεροῦσι. τούτοις γὰρ καταλῃφθῆναι μὲν οἴκοι παρ' ὑμῖν πάντες ὁμολογοῦσι, καὶ τὰς δώδεκα μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ παιδὶ γίγνεσθαί φασιν, αὐτοὶ δὲ λῆμμα μὲν παρ' αὐτῶν οὐδὲν ἕτεσιν οὐδὲν ἐμοὶ γεγενημένου ὀπομαίνουσιν, ἀλλ' οὐδὲ μικρὸν. ἀναλώματος δὲ κεφάλαιον εἰς αὐτοὺς ὀλίγα δεῖν λογίζεσθαι χιλίας. εἰς τοῦτο ἀναισχυντίας ἦλυθον. αὐτοὺς γὰρ τοὺς ἀνθρώπους εἰς οὓς πάντα ἀνηλωκέναι φησὶν, οὐδαμοῦ μοι ἐπεδείξαν. ἀλλὰ πάντων καταγνωστὸν λόγον λέγουσιν, ὡς ὁ ὑποθεὶς τὴ παιδὶ τὰνδράποδα, πονηρότατος ἀνθρώπων πάντων ὤν, ἢ ἐράνους τε λέγοιτο πλείστους, Ⓒ ὑπὲρ χρεὼς γέγονε, καὶ τούτων οὐκ ὀλίγοις κεκλήκασι κατ' ἐκείνου μάρτυρας. τὰ δ' ἀνδράποδα ὅς τὰς ὀξὺν ὁ λαβὼν, ἢ ὅπως ἐκ τῆς οἰκίας ἐξῆλθεν, ἢ ὡς ἀφείλετό τις, ἢ πρός τινα δίκῃ ἢ τίμιον ἀφεὶ αὐτῷ, οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν. καί τοι εἴ τι ἦγεν ὑμᾶς, οὐκ ἂν ἦν τῆς ἐκείνου πονηρίας παρέχοντα μάρτυρας.* οἷς οὐδὲν προσήκει φροντίζειν. ἀλλὰ τούτων ἂν αἰτιαμβάνοντο, καὶ τοὺς λαβόντας ἀπεδείκνυσαν, καὶ οὐδὲν ἂν αὐτῷ παρέλιπον. νῦν δ' ὡμότατοι ἀνθρώπων ὁμολογοῦντες καταλῃφθῆναι, Ⓒ λαβόντες ὡς αὐτοὺς, καὶ καρπε-

κυρπωσάμενοι δέκα ἔτη τοὺς ἀνθρώπους, ἀβδελυκτὸν τὸ ἐργαστήριον ἀφανίζουσι. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωσκε.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν οὐκ ἄπορος ἦν ὁ Μοιριάδης, οὐδ' ἦν τοῦτο τὸ συμβόλαιον εἰς τἀνδράποδα ἠλιθίως συμβεβλημένον, μεγίστῳ τεκμηρίῳ γνώσεσθε. λαβὼν γὰρ ὁ Ἄφοβος τοῦτο τὸ ἐργαστήριον, ὡς αὐτοὶ ἤκούσατε, καὶ δέον αὐτὸν, εἴ τις ἄλλος ἐβούλετο εἰς ταῦτα συμβάλλειν, τοῦτον διακωλύειν, ὅτιγε ὀπίζοπόν γε ὄντα αὐτὸς ὀλίγοις τοῖς ἀνδραπόδοις τὰ Μοιριάδου πεντακοσίας δραχμὰς ἐδανείσατο· ἃς ὀρθῶς καὶ δικαίως παρ' ἐκείνου κεκομίσθαι ὡμολόγηκε. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἡμῖν μὲν ἀφ' ἧς τὴν λῆμμα ἀπ' αὐτῆς μηδὲν γεγονέναι, καὶ αὐτὰ τὰ ὑποτεθέντα ἀπόλωλεν, οἷς πρότερον συνεβάλομεν· τῷ δ' εἰς τὰ ἡμέτερα δανείσαντι, καὶ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον προέξαντι καὶ οἱ τόκοι καὶ τ' ἀρχαῖα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀποδέδοται, καὶ οὐδεμία ἀπορία γέγονεν. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω. λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν, καὶ ἀνάγνωθι. Μαρτυρία.

Σκέψασθε τοίνυν, ὅσον ἀργύριον οὗτοι προσῆλθον τοῖς κλινοποιοῖς κλέπτουσι, τετταράκοντα μνᾶς αὐτῶν τὸ ἀρχαῖον, δέκα ἢ ἓξ τὸ ἔργον αὐτῶν δύο τάλαντα· δώδεκα γὰρ μνᾶς ἑκάστου τῶν ἐνιαυτῶν τὸ προσοδον αὐτῷ ἠγάμβανον. ἆρα μικρόν τι καὶ ὀλίγα φανοῖς; πόθεν; καὶ προσλογίσασθαι ῥᾴδιον· ἀλλ' οὐ φανερῶς οὕτωσὶ μικρᾶ δεῖν ἕξ τάλαντα ταῦτα ἀπηρτήκασιν; ὧν κοινῇ διαφερομένων τὸ ἥμισυ μέρος προσῆκε τούτου μοι προσήκειν κεκομίσθαι. καὶ μήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, κἂν τὰ πρεῖττ' ἠφάνιστο καὶ σιδήρου τε καταλῃφθέντος πρόσπλησιά πως τούτοις πεποιήκασιν. οὐδὲν γὰρ τοῦτο ἀποφαίνουσι. καί τοι κεκτημένον μὲν τοὺς τοιούτους κλινοποιοὺς, κεκτημένον δὲ μαχαιροποιοὺς, οὐχ οἷόν τε μὴ οὐχὶ καὶ σίδηρον καὶ ἠφάντα καταλιπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη ταῦτά γε ὑπάρχειν. πόθεν γὰρ ἂν εἰργάζοντο, τούτων μὴ ὑπαρξάντων; τὸν τοίνυν πλέον ἢ πεντήκοντα ἀνδράποδα κεκτημένον, καὶ δυοῖν τέχναιν ἐπιμελούμενον, ὧν θατέρου ἐργαστήριον εἰς τὰς κλίνας ῥᾳδίως δύο μνᾶς τὸ μηνὸς ἀνήλισκεν ἠφάντος, τὸ δὲ μαχαιροποιεῖν οὐκ ἔλαττον, ἢ τοσοῦτον ἕτερον σὺν σιδήρῳ τοῦτον οὔ φασι καταλιπεῖν οὐδὲν τούτων· εἰς τοῦτ' ἀναισχυντίας ἠλύθασιν· ὅπου μὲν ἔνι οὐ πιστὰ λέγουσι, καὶ ἐκ τούτων αὐτοῖς ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν. ὅπου δ' ἐκεῖνος καὶ ἦν τοσοῦτον τὸ πλῆθος, ὡς τε μὴ μόνον ἱκανὸν εἶναι καταεργάζεσθαι τοῖς ἑαυτοῦ δημιουργοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ βουλομένῳ προσωνεῖσθαι τῶν ἄλλων, ἐκεῖθεν φανερὸν, ὅτι αὐτὸς τε ἐπώλει ζῶν, καὶ δημοφανὴς, καὶ ἔστι, τῷ παρόντι ἤδη τελευτηκότος ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἀπεδίδοτο τοῖς βουλομένοις. καί τοι πόσον τινὰ χρὴ καταλῃφθέντα νομίζειν εἶναι, ὅταν φαίνηται τηλικούτοις τε ἐργαστηρίοις ἐξαρκῶν, καὶ χωρὶς τοῦ τῶν ὀπισθοπεριφερομένων; ἆρ' ὀλίγον, ἀλλ' ἀπολλῶ πλείω τῶν ἐγκεκλημένων; λάβε τοίνυν τὰς μαρτυρίας ταύτας, καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς. Μαρτυρίαι.

Τούτου τοίνυν τοῦ ἠφάντος ἔστι πλέον, ἢ τάλαντον. ὃν οὔτε αὐτὸς, οὔτε τὸ ἔργον μοι ἀποφαίνουσιν· ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἄρδην ἀφανίζουσιν ὅλον. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρέχ' τὸν λόγον ὃν ἀποφέρουσιν ἐξ ὧν αὐτοὶ λαβεῖν ὁμολογοῦσιν ὅτι δίδωμι ὑμῖν ἔτεσι μὲν ὀκτὼ αὐτοῖς πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα ἐκ τῆς ἐμῆς ἐργασίας· ἰδίᾳ δ' ἐκ τούτων ἄφοβον ἔτι τάλαντα καὶ χιλίας εἰληφότα, τά τε ἀναλωμένα χωρὶς εἰς τούτων πλείω πέπεικε, καὶ ὅσα ἐκ τούτων ἀπέδοσαν ἀφαιρῶν. ἵν' εἰδῆτε, ὅτι οὐ μικρᾶς ἀναισχυντίας τὰ ἐγχειρήματα αὐτῷ ἐστι. λαβεῖν γὰρ ἐκ τῆς ἐμῆς ὁμολογοῦσιν, ὀκτὼ μὲν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς, χωρὶς ὧν ἔχοντα αὐτὸν ἐχώ-

A vsumfructum illorum hominum per decennium perceperint: funditùs totā officinam ex oculis tollunt. Hæc vt à me verè dici constet, cape testimonia, ac recita.

TESTIMONIA.

Mœriadē autem non fuisse inopem, neque à patre hunc contractum de mancipiis stultè esse factum: euidenti signo cognoscetis. Nam Aphobus, officina, vt ex testibus audiuistis, ad sese translata, quum officij esset, si quis alius in eam quicquam conferre vellet, vt ipse tutorio nomine prohiberet: pro his mancipiis Mœriadæ quingentas drachmas ipse fœnerauit, quas ab eo se, vt rectum æquumq. fuerit, fatetur recepisse. Nunquid igitur iniquius fieri potest, quàm nos nec lucri ex eis habuisse quicquam: & ipsa pignora nobis, qui priores fœnerauimus, periisse? Isti verò qui pecuniam in nostra pignora contulit, idq. tanto tempore pòst fecit, tam vsuram quàm sortem è nostris esse restitutam, nec vllam ibi inopiam obstitisse? Vt autem, vera me dicere appareat, cape testimonium, ac
B recita.

TESTIMONIVM.

Iam considerate quantum argenti àlectorum fabris suffurentur: quadraginta minas, ipsam sortem: quęstū per operas decennio factum, duo talenta. nam duodecim minarum reditum ex eis quotānis habuerunt. Num paruum quiddam, atq. ex re obscura, vnde furtum facere sit expeditum? ac non potius ita palàm tria fermè talenta surripuerunt? Quæ quia communiter sunt direpta, trientem ab isto mihi restitui par est. Iam de ebore, ferróq. relicto, Iudices, idē ferè machinati sunt. nam hæc quoq. nō proferunt. Quî autem fieri potest, vt is qui tot & lectorum & gladiorum fabros possedit, nō etiam ferrum & ebur reliquerit? omnino certè est necesse & hæc adfuisse. nam sine materia quid operis facere potuissent? Eum igitur qui amplius quinquaginta mancipia possedit, & duobus opi
C ficiis pręfuit, quorū altera officina vltra binas minas singulis mēsibus in ebur, gladiorum fabrica, non minus quàm tātundē vnà cum ferro insumpsit: horum nihil reliquisse dicunt: eò venerūt impudētię. Sed eos non credibilia dicere, vel ex his ipsis facilè perspicitur. Tantā autē eum copiam reliquisse, vt non modò eius opificibus abūdè ad opus faciēdum suppeteret, sed etiam ad quibusuis vēdēdum, hinc apparet, quòd & ipse viuēs vēdidit: & patre iam defuncto, Demophon & iste ex ædibus, iis qui vellent, vendiderunt. Quàm multa igitur fuisse relicta consentaneum est, quū ea cōstet nō modò tātis officinis suffecisse, sed & à tutoribus seorsim esse diuēdita? Nū paucula, an verò lōgè plura quàm quæ in accusatione perscripta sunt? Cape hæc testimonia, & his recita.

TESTIMONIA.

Hoc igitur ebur pluris est quàm talēti, quòd nec ipsum, nec lucrum inde factum mihi ostēdunt, sed & hoc totum penitus supprimūt. Ad hæc, Iudices, ex rationib. quas referūt, de illis quæ ipsi se accepisse cōfitētur, vobis ostēdā, eos tres plus quā octo talēta, quæ mea sūt, habere: sed Aphobū seorsim tria talēta, & mille drachmas accepisse, etiāsi ponā plura *sine his esse insūpta quàm sūt, & ea quæ ex his reddiderūt, detrahā: vt sciatis nō mediocris esse impudētiæ facta illorū. Nā de meo se accepisse fatētur: iste quidē octo & cētum minas, præter ea quæ ego eum habere nunc

ostendam: Therippides duo talenta: Demophon, septem & octoginta minas. Hæc sunt quinque talenta, & minæ quindecim. Hoc igitur quod non simul vniuersum acceptum est, minæ ferè sunt septuaginta septem, reditus de mancipiis. Quod verò isti statim acceperunt, parum abest à quatuor talentis, quibus si vsura decennij, singulis saltem drachmis cõputata, addita fuerit, inuenietis octo fieri talenta cum sorte, & mille drachmas. Alimonia porrò à septuaginta septem minis est computanda, quæ ex officinis redeũt. Nam Therippides septenas minas quotanni s * in eas dabat, & nos accepisse * hoc fatemur. Proinde cùm isti nobis septuaginta minas in officinam ad illos alendos insumpserint, id quod supereſt septingentas drachmas eis appono, & isti plus posui. Id verò quod mihi, sumpta virili toga tradiderunt, & quantum reipublicæ, tributi nomine pependerũt, id est ab octo talentis, & ab eo quod est appositum, auferendum. Reddiderunt igitur iste, & Therippides minas vnam & triginta, tributi nomine minas se expendisse duodeuiginti ratiocinantur. Ego verò etiã hic aucto numero faciam triginta minas, vt in hoc nihil habeãt quod contradicant. Itaq. si ab octo talentis talentum auferatur, septem sunt reliqua, cáq. ex his quæ accepisse ipsi se confitentur, quęq. istos habere necesse est. Hoc igitur, etiamsi reliquis omnibus fraudarent, se habere negantes, reddere cõueniebat: siquidem haud inficias eunt, illa de meo se accepisse. Nũc verò quid faciũt? Vsuram pecuniæ nullam proferunt, sortémq. omnem vnà cum septuaginta septem minis expensã mihi ferunt. Quin Demophon nos insuper debere inscripsit. Nónne ista est magna & insignis impudẽria? an quicquam ad immensas sordes & rapacitatem istam addi queat? Quid tandem graue ac indignum vidébitur, si ista tam immensa & immania, grauia & indigna non videbuntur? Iste igitur pro sese minas centum & octo se accepisse confitetur, quas & ipsas habet, & decennij vsuram, quæ tria maximè talenta & mille drachmas conficiunt. Hæc me verè dicere, & in tutelæ rationibus vnumquemque tantum emolumenti se accepisse confitentem, vniuersum expensũ mihi ferre vti constet: accipe testimonia, & recita.

Tabulę testamẽti etsi abolitæ sint, tamẽ è legatis, relicti patrimonii amplitudinem posse intelligi.

TESTIMONIA.

Arbitror igitur, Iudices, quod ad hæc attinet, vos satis intellexisse, tum quàm multa furentur, tum quibus malis artibus eorum vnusquisque vtatur. atq. hæc cognouisse tis accuratius, si mihi testamentum à patre relictum isti reddere voluissent. Nam in illo perscripta fuerunt, vt mea mater affirmat, omnia, quæ pater reliquit, & vnde legata istis accipienda, & quanti domus esset elocanda. Nunc me tabulas reposcente, relictas esse fatentur illi quidem, sed eas non proferũt. Faciunt autem hoc, tum quia quantæ opes sint relictæ, quas ipsi diripuerunt, palàm facere nolunt: tum ne habere legata videantur * quod alioquin ipsa re facilè conuincerentur. Cape testimonia quomodo responderint, ac recita.

TESTIMONIA.

Hic testamentum esse factum ait, & duo talenta Demophõti, & octoginta minas isti esse datas testatur: sed septuaginta minas, quas Therippides acceperit, vt & sũmã relictæ hæreditatis, & quo pacto domus elocãda sit, adscriptũ esse negat. Nec enim ei expedit hæc etiam confiteri. Cape & istius testimonium.

TESTIMONIA.

Hic ipsũ quidẽ testamẽtũ esse factũ asserit, vt argẽ-

A ὅπως εἰδῆτε ὑμεῖς. Θηριππίδης μὲν δύο τάλαντα δημοφῶντι ἐπὶ τοῖς ἑβδομήκοντα μναῖς. τοῦτο δ' ἐστὶ πέντε τάλαντα καὶ πέντε καὶ δέκα μναῖ. τοῦτο τοίνυν ὁ μὲν οὐκ ἀθρόον ἐλήφθη, χρεῶν εἰσιν ἑβδομήκοντα μναῖ καὶ ἐπὶ τούτοις ἡ τροφὸς ἡ ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων· ὀλίγου δεῖν οὖν τοῦτοι, μικροῦ δέον τέτταρα τάλαντα, οἷς τὸ ἔργον ἂν τροφὴν τιμήσαιτο ὅτι δραχμὴ μόνον τῇ ἡμέρᾳ δέκα ἐστίν, ὀκτὼ τάλαντα δύ' ἡμῖν ἐστὼ τοῖς ἀρχαίοις καὶ χιλίας γιγνομένας. τοὺς μὲν τοίνυν τροφεῖς ἀπὸ τῆς ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ μνῶν λογιστέον, τῆς ἀπὸ τῶν ἐργασηρίων γιγνομένων. Θηριππίδης δὲ ἑπτὰ μνᾶς ἐδίδου καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς ταῦτα, καὶ ὑμεῖς τοῦτον λαβεῖν ὁμολογοῦμεν. ὥστε ἑβδομήκοντα μναῖν ἐν τοῖς δέκα ἔτεσι τροφεῖ τούτων ἡμῖν ἀνηλωκότων, τὸ τριὸν τὰς ἑπτακοσίας τροφὴ δηλονότι αὐτοῖς, ἢ τούτῳ πλείω εἰμὶ τεθηκώς. ὃ ἔγωγε δοκιμάσαι παρέδοσαν, καὶ ὅσον εἰς τὴν πόλιν εἰσενηνόχασι, τοῦτο δὲ τῆς ὀκτὼ ταλάντων καὶ τῶν τροφείων ἀφαιρετέον ἐστίν.

B ἀπέδοσαν οὖν τοίνυν οὗτοι καὶ Θηριππίδης, μίαν καὶ ἑβδομήκοντα μνᾶς. εἰσφορὰς δ' εἰσενηνοχέναι λογίζονται, δυοῖν δεούσας εἴκοσι μνᾶς· ἐγὼ δ' ὑπερβαλὼν καὶ τοῦτο ποιήσω ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἵνα πρὸς ταῦτα μηδ' αἰτίαν ἔχωσιν, οὐκοῦν ἀφῄρηται τὸ τάλαντον ἀπὸ τῆς ὀκτὼ ταλάντων, ἐπὶ τὰ λειπόμενά ἐστι. καὶ ταῦτα ἐξ ὧν αὐτοὶ ὁμολογοῦσι λαβεῖν. ἃ τούτοις ἔχειν ἐστὶν αἰσχρόν. τοῦτο τοίνυν εἰ καὶ τἆλλα πάντα ἀπορεῦσιν, ἀρνούμενοι μὴ ἔχειν, ἀποδοῦναι προσῆκεν ὁμολογοῦντας γε λαβεῖν ταῦτα ἐκ τῆς ἐμῆς. πῶς ἂν τί ποιῆσαι; ἔργον μὲν οὐδὲν ἀπὸ φαίνεσι τοῖς χρήμασιν, αὐτὰ δὲ τὰ ἀρχαῖα πάντα ἀναλωκέναι φασὶ σὺν τοῖς ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα μνᾶς. δημοφῶν δὲ καὶ προσοφείλοντας ἡμᾶς ἐνέγραψε. ταῦτ' οὖν μεγάλη καὶ προφανὴς ἀναισχυντία; ταῦτ' οὐχ ὑβρολὴ δεινῆς ἀπληστοκερδείας; τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ δεινόν, εἰ μὴ ταῦτα δόξει πλειόνων ὑβρολῆς ἔχοντα, δεῖ τοίνυν τὸ καθ' αὐτὸν, οἷόν ἐστι καὶ ἑκατὸν μνᾶς λαβεῖν ὁμολογῶν, ἔχει καὶ αὐταί, καὶ τὸ ἔργον δέκα ἐτῶν, μάλιστα χίλια τάλαντα καὶ χιλίας. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, C ἐν τοῖς λόγοις τοῖς τῆς ὑπαρχοπῆς, τὸ λῆμμα τὸ θ' ἑκάστου ὁμολογῶν λαβεῖν, ἅπαν ἀναλωκέναι λογίζεται. λάβετε τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία.

Νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑμᾶς ἱκανὰς μεμαθηκέναι ὑμᾶς, καὶ ὅσα πλεῖστα καὶ κακουργοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον ἔγνωτ' ἄν, εἰ μοι τὰς διαθήκας, ἃς ὁ πατὴρ κατέλιπεν, οὗτοι ἀπεδοῦναι ἠθέλησαν. ἐν γὰρ ἐκείναις ἐγέγραπτο, ὡς φησιν ἡ μήτηρ, ἃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ πάντα, καὶ ἐξ ὧν ἔδει τούτοις λαβεῖν τὰ δοθέντα, καὶ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσοιντο. νῦν δ' ἁπάντων τούτων μοι, καταλῃφθῆναι μὲν ὁμολογοῦσιν, αὐτὰς δ' οὐκ ἀποφαίνουσι. ταῦτα δ' ποιοῦσι τό, τε πλῆθος οὐ βουλόμενοι καταφανὲς ποιῆσαι τῆς οὐσίας καταλειφθὲν ὃ διηρπάκασιν οὗτοι. τάς τε δωρεὰς ἵνα μὴ δοκῶσιν ἔχειν, ὡς περ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ῥᾳδίως ἐλέγχησόμενοι ῥᾳδίως. λάβε δ' αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας ὡς ἀπεκείναντο, καὶ ἀνάγνωθι. Μαρτυρίαν.

Οὗτος διαθήκην μὲν γεγενῆσθαί φησιν, καὶ τὰ δύο τάλαντα δημοφῶντι καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς τούτῳ δοθῆναι μαρτυρεῖ. τὰς δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς ἃς Θηριππίδης ἔλαβεν, οὐ προσγραφῆναί φησιν, οὐδὲ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθέν, οὐδὲ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσιν. οὐ γὰρ αὐτῷ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. λάβε δὲ τοῦ τούτου μαρτυρίαν.

Μαρτυρία. Οὗτος αὐτοῦ μὲν τοῦ διαθήκην γεγενῆσθαι φησὶ, τὸ ἀργύ-

ριον

ειον ἐκ τ̃ χαλκοῦ καὶ τ̃ κηκίδος ἀποδοθῆναι τῷ Θη-
εριππίδῃ, ὃ ἐκεῖνος οὐ φησὶ καὶ τὰ δύο τάλαντα τῷ Δη-
μοφάντῳ δεδ̃ ὧν τὴν αὐτὴν δοθέντων γραφῆναι μὲν φη-
σὶν, οὐχ * ὁμολογῆσαι δ' αὐτὸς ἵνα μὴ δοκῇ λαβεῖν. τὸ δ'
πλῆθος τ̃ οὐσίας οὐδ' ἔστ' ἀποφαίνει καθόλου, οὐδὲ τὸ
μισθωῦ τ̃ οἴκου, οὐδ' ἔδ, οὐδ' τούτῳ συμφέρει περσομο-
λογῆσαι ταῦτα· δῆλον τοίνυν ὅτι οὐδὲν ἧττον τὸ πλῆ-
θος τ̃ καταλιφθέντων, καὶ περ ἀφανιζόντων τούτων τ̃
οὐσίας, ἐκ τ̃ δεδομένων ἐξ ὧν τοσαῦτα χρήματα ἀλλή
λοις φασὶ δοθῆναι. ὅς τις δ' ἐκ τεττάρων ταλάντων καὶ
ἑξακισχιλίων, τοῖς μὲν ἕξ τάλαντα καὶ δισχιλίας * περσῆκε
δέδωκε, τῷ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς καρποῦσθαι, φανερὸν
δήπου πᾶσιν, ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ
διπλασίας, ἧς ἐμοὶ κατέλιπε, ταῦτα ἀφεῖλεν. οὐ δ' δή
που τὸν υἱὸν υἱὸν ἐμὲ πένητα ἐβούλετο καταλιπεῖν, τού-
τοις δ' πλουσίοις ὄντας ἐπὶ πλουσιωτέροις ποιῆσαι ἐπεθύμη-
σεν· ἀλλ' ἕνεκα τ̃ πλήθους τῆς ἐμοὶ καταλιφθησομένων Θη-
εριππίδῃ τε τοσοῦτον ἀργύριον, καὶ δημοφῶντι τὰ δύο τά
λαντα οὔ πω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ συνοικήσειν Β
καρποῦσθαι ἔδωκεν. ἵνα δυοῖν θατέροιν ἀχαριστήσαντο, ἢ
ἀπὸ τὰ διδόμενα βγήτης αὐτοῖς ἦ) περὶ τὴν ὑποτροπὴν
περιέμεινεν· ἢ εἰ κακοὶ γίγνοιντο, μηδεμιᾶς συγγνώμης
παρ' ὑμῶν τυγχάνοιεν, εἰ τοσούτων ἀξιωθέντες εἶναι τ' εἰς
ἡμᾶς εἰλικρινῶς ἔχοιεν. ἔστ' οἶνον καὶ αὐτὸς περὶ τῆ
περικὴ καὶ τὰς θεραπαίνας λαβὼν, καὶ τὴν οἰκίαν οἰκῶν,
ἐφειδῆ δεῖ λόγον αὐτ̃ δοῦναι τούτων, τὰ αὐτῷ πράττειν
φησί. καὶ εἰς τοσοῦτον αἰσχροκερδείας ἦλθεν, ὥστε καὶ τοῖς
διδασκάλοις, καὶ τοῖς μισθοῖς ἀπεστέρηκε· καὶ τῷ εἰσφο-
ρῶν, ἔστιν ἃς οὐ κατέθηκεν, ἐμοὶ δ' λογίζεται. λάβε δὴ καὶ
ταύτας ταὶμάρτυρίας αὐτοῖς, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρίαι.

Πᾶς οὖν ἂν τις σαφέστερον ἀποδείξειε ταῦτα διηρπα
κότα. ἢ μὴ τῷ μικρὸν ἀπολιμπάνον, ἢ τοῦτ̃ τρόπον
ἄλλον δείκνυσι μὴ τοσούτων μάρτυρων καὶ τεκμηρίων; ἢ τίνι
μᾶλλον περῆκα λαβεῖν ὁμολογήσαντα, καὶ ἔχειν αὐτὸν
πρὸς τοὺς ἀπλεήστους ἀποχράψαντα. τὸ δ' ἐργασήριον
κενὰς πωλῶν αὐτὸν, ἐκ τίνι περόσοδον οὐκ ἀποφαίνον
τα τῷ δ' ἄλλων τὰ μὲν πεπρακότα, καὶ τὰς τιμὰς ἀπ
ἀποδεδωκότα, τὰ δ' ὡς ἑαυτὸν λαβόντα ἢ ταῦτ' ἠφα-
νικότα, τὰ ἀνδράποδα πεπρακότε, καὶ τἆλλα ἅπαν πάν-
τα, δωκηκότα, ὡς ἀδ' αὐ οἱ ἐχθροὶ διοικήσαιεν· ἐγὼ
μὲν ἀκριβῶς ὅπως ἂν τις σαφέστερον ἀποδείξειεν. ἐπόλ-
μα τοίνυν περὶ τῆς διαιτητῆ λέγειν, ὡς ἀπὸ τῷ χρημά-
των χρέα τε πολλὰ ἀπέτεμεν ὑμᾶς· ἐμὲ δημοφῶντι καὶ
Θηεριππίδῃ τοῖς συνεπιτρόποις, καὶ ὡς πολλὰ τῷ ἐμῷ
λάβοιεν, ἀδύνατα ἔχων ἀποδεικνύναι τούτων. ἔτε γὰρ ὡς
ὀφείλοντά με καταλιπεῖν ὁ πατὴρ ἐν τοῖς γράμμασιν
ἀπέφηνεν. ἐφ' οἷς ἀποδεδωκέναι ταῦτ' ἔφη, παρέχηται
μάρτυρα, ἔτ' αὖ τ̃ ἀριθμὸν τ̃ χρημάτων εἰς τοὺς συ-
νεπιτρόπους ἐπανέφερεν, ὅσον περ αὐτὸς φαίνεται λαβὼν,
ἀλλὰ πολλοῖς ἐλάττω χρήμασιν. ἐρωτηθεὶς δ' ὑπὸ τῶ
διαιτητῶ ταῦτά τε καθ' ἕκαστον, καὶ τὴν οὐσίαν τὴν αὑτ̃ πό-
τερον ἐκ τῷ ἀποκαρπῶν ἢ τ̃ ἀρχαίᾳ αὐαλίσκων, διώκη-
κε, καὶ πότερον ἔστ' ἀποξοπολυθεὶς ἀπεδέξατ' αὖ τ̃τον τ̃
λόγον ἢ ἔδ' ἀποξόπων, ἢ ταρχαῖα ἀπολαβεῖν αὖ ἠξίω
σεν τοῖς ἔρχοις τοῖς γεγονόσιν; πρὸς μὲν ταῦτ' ἀπεκρίνατο οὐδέν, πρὸ δὲ καλεῖτο ὑπ' ἐθέλειν ἀποδεῖξαί μοι τ̃ οὐ-
σίαν δέκα ταλάντων ἔσαν· εἰ δέ τι ἐλλείποι, αὐτὸς ἔφη πρόσθήσειν· κελεύοντος δέ μου πρὸς τ̃ διαιτητὴν ἀποδει-
κνύναι ταῦτα, οὐκ ἐδέχετο, οὐδ' ὡς * συνεπίτροποι παρέδοσαν (οὐ γὰρ αὖ αὐτὸ κατεδήλησε) μάρτυρίαν δ' ἐνεβά-
λετο * τοιαύτην, πρὸς ἣν ἐρεῖσθαί τι λέγειν. ἐὰν μὲν οὖν καὶ νῦν ἔχειν με φῇ τίνος πράγματος, ἐρωτᾶτε αὐτὸν.

A tum de ære & galla redactũ Therippidæ redderetur, quod is negat: & duo talenta Demophonti de his verò quę ſibi data ſint, ſcriptũ quidem eſſe ait, ſe verò conſenſiſſe negat, vt ne accepiſſe videatur. Quantum autem opum relictum fuerit, iſte omnino non declarat, ac ne domus quidem elocationem. Nã ne ei quidem expedit hæc quoq. confiteri. Nihilominus tamẽ amplitudo hæreditatis eſt euidens, quanquam iſti rẽ familiarem diſſimulant, ex teſtamento: quo tãtam ſibi pecuniam legatam eſſe, inuicem confirmant. Qui enim de quatuor talentis, & ter mille drachmis, triã talenta & bis mille drachmas dotem alteris dedit, alteri ſeptuaginta minarũ vſumfructum: nemini profectò obſcurum eſt, eum nõ de paruis opibus, ſed de iis quas mihi reliquit duplo maioribus, illa detraxiſſe. Nec enim vtique me filium pauperem voluit relinquere: iſtos verò qui antè diuites fuerunt, magis etiã collocupletare voluit. Sed propter opum mihi relictarum affluentiam, tum Therippidæ tantum argẽti, tum Demophonti duo talenta (quanquam is meã ſororẽ nondum ducturus eſſet) fruenda dedit, quo alterutrum conſequeretur, vt vel donationibus deliniti meliore fide tutelam gererent: vel, ſi tantis affecti beneficiis ad hunc modum nos violaſſent, à vobis ſine vlla venia punirentur. At iſte qui & ipſe ad dotem ancillas etiam accepit, & in ædibus habitat, poſt quam harum rerum ratio reddenda eſt, ſuum ſe negotiũ agere ait, & adeò ſordidè auarus eſt, vt etiã præceptores meos mercede fraudare nõ dubitarit: & quædam tributa, quæ ipſe nõ numerauit, mihi tamẽ expenſa ferat. Cape & hæc teſtimonia, & recita his.

B

C

TESTIMONIA.

Quónã igitur pacto manifeſtius demõſtrari queat, eum diripuiſſe oĩa, nec à paruis abſtinuiſſe, quàm re hoc modo, tot teſtibus & argumẽtis, demõſtrata? quũ & ipſe dotẽ ſe accepiſſe cõfiteatur, & habere, literis tutoribus datis ſit teſtatus? & officinæ vſumfructum ceperit, nullos tamẽ reditus proferat? & è cæteris alia vendiderit precio nõ reddito, alia ad ſe recepta diſſimularit? ac mancipia vendiderit, cęteráque ad eum modum adminiſtrarit, quemadmodum nec inimiciſſimi adminiſtrarent? Ego certè haud ſcio, an hæc euidentius à nemine demonſtrari vllo modo queant. At verò apud arbitrum dicere auſus eſt, ſe de his pecuniis multum æris alieni diſſoluiſſe pro me Demophonti & Therippidæ contutoribus ſuis, & illos de meo accepiſſe multa, quum probare neutrum queat. Neque enim me à patre, alieno ære obſtrictum eſſe relictum, in literis oſtendit: neque illos, quibus ſe diſſoluiſſe ait, teſtes exhibuit: neque etiã numerum pecuniæ tantum, quantum eum accepiſſe conſtat, in tutores conferre poteſt, ſed magna pecunia minoren. Interrogatus autem per arbitrum cùm de his ſingulis, tum vtrum rem ſuam familiarẽ ex vſufructu auxiſſet, an verò ipſa prædia & ſortem abſũpſiſſet? item, vtrum ipſe ad hunc modũ curatus à tutorib. his verbis ſibi ſatis pateretur, an verò ſortem vnà cũ vſuris efflagitaturus eſſet? ad hæc nihil reſpõdit: ſed ſpondebat ſe oſtenſurũ, patrimoniũ meũ eſſe decẽ talentũm: quibus ſi quid abeſſet, id ſeſe expletu rum. Me porrò iubẽte vt oſtẽderet: nó oſtẽdit, * neq. ſe contutoribus tradidiſſe demõſtrauit (neq. enim arbiter eum damnaſſet) ſed * tale teſtimoniũ protulit, ce quo dicere aliquid inſtituet. Proinde ſi núc quoq. me patrimoniũ habere dixerit, interrogate eũ, à quo

Refutatio tergiuerſationum Aphobi apud arbitrum, & cõmẽti de 4. talentis de foſſis.

&de singulis exhibere testes iubete. Sin id me habere dixerit hoc modo, vt cõputet ea, quæ ab vtroq. tutore debẽtur: & duplo eũ dicere pauciora cõstabit, & eam habere nihilo magis probabit. Ego n. quẽadmodũ istũ tã habere multa probaui: sic illorũ etiã vtrũq. nõ pauciora his habere ostẽdã. Quare nõ. hoc ei dicẽdũ est: sed vel se, vel cõtutores mea mihi restituisse. sin hoc nõ ostẽderit: debet ne ista sponsio apud vos habere locũ, quũ me nihilo plus habere mea probet? Multis aũt apud arbitrũ dubitationibus cũ æstuaret de hisce omnibus, & in singulis, sicut nũc apud vos, cõuinceretur: mẽtiri cõfidẽtissimè ausus est: quatuor talenta mihi patrem defossa reliquisse, eáq. matris arbitratui permisisse. Id verò dixit, vt, si eadẽ se etiã nunc dicturum expectarem: ea calũnia refutanda moram faceré: quum postulet necessitas, vt de aliis eũ reb. accusem apud vos. sin, tanquã non dicenda prætierim: nunc ea ipse cõmemoraret: vt ego dies esse creditus, minus vos ad misericordiã commouerem. Atq. is qui hoc sibi affirmandũ esse duxerat, nullũ testimoniũ proferebat: sed nudis suis fidẽ haberi postulabat. Quòd si quis eũ interroget, quem in vsum tantã meam pecuniã expenderit: æs alienum pro me se dissoluisse ait, atq. ibi me facere pauperẽ conatur: rursus vbi libitũ est, diuitem, si diis placet, vt cui pater tantũ pecuniæ domi reliquerit. At verò non posse fieri, vt iste verè hæc dicat: immò non fieri potuisse, vt quicquã istorum fieret: multis argumentis facilè intelligitur. Nã si pater meus istis diffisus fuisset: perspicuũ est, eũ nec reliqua eis fuisse cõmissurum: nec, si sic ista reliquisset, id illis indicaturũ. Esset. n. ingẽtis insaniæ, occulta indicare illis, quib. nec manifesta crediturus esset. Sin illis fidẽ habebat: haud vtiq. maximã diuitiarũ partẽ illis in manus tradidisset: hæc verò illorũ testati non cõmisissent: neq. matri meæ hæc custodienda dedisset: atq. eã ipsam vni è tutorib. matrimonio copulasset. Nec. n. consentaneum est, pecuniã per meam matrem velle conseruatam: atq. vnum ex his, cui fidẽ non haberet, tum ipsius, tum pecuniæ dominum constituere. Deinde si quid horum verũ fuisset, nũ putatis eũ illam à patre datã non accepturũ, qui dote, octogiuta minis, iã acceptis, tanquã eam ducturus, Philonidæ Melitensis filiã duxit? quod si talenta quatuor intra domesticos parietes fuissent, quę, vt ipse asserit, hæc in potestate haberet: an non eũ fuisse accursurũ creditis, vt illis vnà cum ipsa potiretur? qui. n. manifestas quoq. opes, quas vestrũm etiã pleriq. relictas esse cõscij fuerunt, cum contutorib. adeò flagitiosè diripuit: iis quæ conscientiam ac testimoniũ vestrum fugerent, cũ arripere liceret, abstinuisset? Quis verò credat? Non ita est, Iudices, non ita est: sed quicquid pecuniæ reliquit pater, id istis dedit vniuersum. Iste verò cõmentum hoc idcirco finxit, vt minus à vobis misericordiæ consequar. Multa equidẽ haberem alia, de quibus istum accusarem: sed vbi vnũ quiddã summatim de omnib. dixero: omnes eius defẽsiones euertã. Licuisset isti molestiis & negotiis his carere omnib. si domum ita vti hæ leges iubent, elocasset. Cape leges ac recita.

LEGES.

Domus non elocata.

Harum legum autoritate Antidoro de tribus talentis, & ter mille drachmis, intra sexennium ex elocatione sex talenta, & plus eo sunt tradita. Et hæc quidam vestrũm viderunt. Nam Theogenes Probalisius, qui domum eius conduxerat, in foro pecuniam hanc annumerauit. mihi autem de quatuordecim talentis,

A καὶ καθ' ἕκαστον ὧν δικαίως μάρτυρας ἀξιοῦτε. ἐὰν δ' εἶναί μοι φῇ τὸν τρόπον καταλογιζόμενος τὰ παρ' ἑκατέρου τῶν ἐπιτρόπων, διπλασίοις χάριν ὑμῖν φανήσεσθαι λέγων, ἔχοντα δ' οὐδὲν μᾶλλον ἀποφαίνων. ἐγὼ δὲ ὅσπερ καὶ τοῦτον τοσαῦτ' ἔχοντα ἐξήλεγξα, οὕτω κἀκείνων ἑκάτερον οὐκ ἐλάττω τούτων ἔχοντα ἐπιδείξω. ὥστε οὐ ταὐτὰ λεκτέον. ἀλλ' ὡς ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν. εἰ δ' ἢ μὴ τοσαῦτ' ἐπιδείξει, πῶς χρὴ ταύτῃ τῇ ψηφίσασθαι προσέχειν ὑμᾶς; νοῦν οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἔχοντα μὲ ἐπιδείκνυσι. πολλὰ τοίνυν ἀπορηθεὶς πρὸς τὰ διαβεβλημένα περὶ πάντων τούτων, ἃ καθ' ἕκαστον ἐξηγεῖτο ἄμεινον ὑμῖν παρ' ὑμῖν, ἐτόλμησε φῦσαι πάντων δεινότατον, ὡς τέτταρά μοι τάλαντα ὁ πατὴρ κατέλιπε κατορωρυγμένα, ἃ τούτων κυρίαν τὴν μητέρα ἐποίησεν. ταῦτα δ' εἶπεν, ἵν' εἰ μὲν καὶ νῦν αὐτὸν προσδοκήσαμι ἐρεῖν, ὅπου λοιπόν μοι πρὸς αὐτὰ διαβέβλημαι, δέον ἕτερα αὐτὰ μὲ κατηγορεῖν πρὸς ὑμᾶς. εἰ δ' ὡς μὴ ῥηθησομένων προαλείπομαι, νῦν αὐτὸς εἴποι. ἵνα δοκῶν εἶναι πλούσιος, ἧττον ὑφ' ὑμῶν ἐλεοίμην. καὶ μαρτυρίαν μὲν οὐδεμίαν ἐνεβάλλετο τούτων ὁ ταῦτ' εἰπεῖν ἀξιώσας· ψιλῷ δὲ λόγῳ χρησάμενος, ὡς πρὸς δυσωπούμενος ὑπ' ἐκείνων. καὶ ὅταν μέν τις ἐρηταί τινα αὐτὸν εἰς τί τῶν ἐμῶν τοσαῦτα χρήματ' ἀνήλωκεν; χρέα φησὶν εἶναι ἐμοῦ ἐκτετικέναι, καὶ πένητα ἐπιδοῦναι ζητεῖν ποιεῖν. ὅταν δ' βούληται, πλούσιον, ὡς ἔοικεν, εἶναι καὶ τοσοῦτον ἀργύριον ἐκεῖνος οἴκοι κατέλιπεν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγει οἷόν τε αὐτὸν, ἀλλ' ἀδυνάτην τηλικοῦτος τούτων· ἐκ πολλῶν ῥᾴδιον μαθεῖν. εἰ μὲν γὰρ ὁ πατὴρ ὑπῆρχε τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἆλλα ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ταῦθ' οὕτω καταλιπὼν αὐτοῖς ἔφευγε. μανίᾳ γὰρ δ' ἂν, τὰ κερυμμένα εἰπεῖν, μηδὲ τῶν φανερῶν μέλλοντα ὀπτῆρας κατασήσειν. εἰ δ' ὤπτευεν· οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείρισε, τούτων δ' οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν. οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρὶ μου ταῦτα φυλάττειν ἔδωκεν, αὐτῷ δ' ἐνὶ τῶν ὀπτευόντων τούτων γυναῖκα ἔδωκεν, οὐ γὰρ ἔχει λόγον, σώζειν μὲν τὰ χρήματα δι' ἐμῆς μητρὸς ζητεῖν· ἵνα δ' τῶν ἀπιστουμένων καὶ αὐτῆς καὶ τῶν χρημάτων κύριον ποιεῖν. ἔπειτ' οὐτοσὶ εἰ τῷ ἀληθὲς, οἶεσθ' οὐκ ἂν αὐτῷ λαβεῖν, δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρός; ὃς τῷ μὲν πρεσβυτάτῃ αὐτῆς ἤδη, πάσης ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔχων, ὡς συνοικήσων αὐτῇ, τῷ φιλονίδου μᾶλλον ἢ μυττέως δυνατέρα ἐγημε· τετράρχου δ' ἄλλαντων ὄντων, καὶ ταῦτ' ἐκείνης ἐχούσης, ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἠξίωσε αὐτὸν καὶ ἐπισπάσασθαι, ὥστε μᾶλλον μετ' ἐκείνης αὐτὸν κυρίουν ἢ τὴν μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν ὑμῶν πολλοὶ σωφρόνησαν, ὅτι καταγέλαστος, μᾶλλον τῶν ἐπιτρόπων οὗτος αἰσχρῶς διήρπασεν. ὧν δ' οὐκ ἀμελεῖ ὑμεῖς ἔσεσθε μάρτυρες, ἀπόχρη τ' ἂν, ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πίστις δύσφημον ἔστι ταῦτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἶναι. ἀλλὰ τὰ μὲν χρήματα ὅσα κατέλιπεν ὁ πατὴρ, πάντα τούτοις παρέδωκεν. ἵνα δ' ἕτερον ἐλεηθῶ παρ' ὑμῖν, τούτοις τοῖς λόγοις χρήσεται. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατηγορεῖν. σὺ δὲ πάντων κεφάλαιον εἰπὼν, πάσας αὐτοῦ ἐξαλύσω τὰς ἀπολογίας. τούτῳ δὲ ἐξεῖναι μηδὲν ἔχειν τούτων τῷ ψηφίσματι, μισθώσαντι τὸν οἶκον καὶ τουτουσὶ τοὺς νόμους. λάβετε τοὺς

B

C

νόμους, καὶ ἀνάγνωθι.

Νόμοι.

Κατὰ τούτους τοὺς νόμους ἀπεδώρῳ μὲν ἐν τριακοσίαις τάλαντον καὶ χιλίαις, ἐν ἓξ ἔτεσιν ἓξ τάλαντα καὶ πλεῖον ἐν τῇ μισθώσει παρεδόθη, καὶ ταῦτα ὑμῖν πένης εἶδον. θεογένης γὰρ ὁ προβαλίσιος, ὁ μισθωσάμενος αὐτοῦ τὸν οἶκον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ταῦτα τὰ χρήματα ἐξεμέτρησεν. ἐμοὶ δ' ἐν τετράρσιν καὶ δέκα τάλαντοις οὐ

δέκα ἔτεσι πρὸς τὸν χρόνον τε καὶ τὴν ἐκείνου μίσθωσιν, πλεῖον ἢ ἐπιπλάσια καὶ τὸ εἰκὸς προσῆκε γενέσθαι. τοῦτο δὲ τί οὐκ ἐποίησεν, ἐρώτα τοῦτον αὐτόν. εἰ μὲν γὰρ φησὶ βέλτιον εἶναι μὴ μισθοῦσθαι τὸν οἶκον· δίκαιόν ἐστι μὴ διπλάσια μηδὲ ἐπιπλάσιά μοι γεγονέναι, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖά μοι ταῦτα ἀποδεδόσθαι. εἰ δ' ὅτι τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων ἐμοὶ μὲν μηδ' ἑβδομήκοντα μναῖς ἀφῆκαν δώσειν, ὃ δὴ καὶ προσοφείλοντά με αὐτῷ ἀπέγραψε· πῶς ἀποδέξαιτό τι προσήκει τούτων λεγόντων; οὐδαμοῦ δήπουθεν. τοσαύτης τοίνυν οὐσίας μοι καταλειφθείσης, ὅσην ἐξ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ἔτι μέρους πρόσθεν* αὐτῇ φερούσης πεντήκοντα μνᾶς, ἐξὸν τούτοις τοῖς ἀπλησταπάτοις οὖσι χρημάτων, καὶ εἰ μὴ μισθοῦ τὸν οἶκον ἐβούλοντο, ἀπὸ μὲν τούτων τῆς προσόντων, ἐώντας ὥσπερ εἰκὸς καὶ χώραν, ἡμᾶς τε ἐπέφυκε, καὶ τὰ πρὸς τὴν πόλιν διοικεῖν, καὶ ὅσα ἐξ αὐτῆς προσεγίγνετο, ταῦτα προσοικεῖν, ἢ δ' ἄλλην οὐσίαν ἐπέρχον ποιήσασιν οὖσαν ταύτης διπλασίαν, αὐτοὺς τε, εἰ χρημάτων ἐπεθύμουν, μέζια ἐξ αὐτῆς λαβεῖν, ἐμοί τε σῳζὼ τοῖς ἀρχαίοις ἐκ τῆς προσόδων ἢ οἶκον μείζω ποιῆσαι· τούτων μὲν οὐδὲν ἐποίησαν· ἀποδώμοι δὲ ἀλλήλοις τὰ πλείστου ἀξιαῦτα τῆς ἀδραπόδων, τὰ δὲ πανταπασιν ἀφανίσαντες, ἐμοῦ μὲν οὐδὲ εἰλον καὶ τὼ ὑπάρχουσαν προσόδου, σφίσι δ' αὐτοῖς οὐ μικρὰν ἐκ τῆς ἐμῆς κατεσκεύάσαντο. λαβόντες δὲ καὶ τάλλα ἁπάσης οὕτω σαφῶς, πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα τῆς χρημάτων, μηδὲ καταλειφθῶσι κοινῇ πάντες ἀμφισβητοῦσιν ὡς πένητι ταλαιπόρῳ ὄντι μόνον τῆς οὐσίας οὔσης, ἐκ τοσαύτης τοὺς λόγους ἀπενηνόχασι. προσόδου μὲν ἐξ αὐτῆς οὐκ ἀποφαίνοντες, τὰ δὲ κεφάλαια φανερὰ ἀποδεικνύντες. ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα οὕτως ἁπλῶς ἀπολωλέναι φάσκοντες, καὶ οὐδὲ ἀχθεσθῆναι τοῦτο τολμῶντες. καίτοι τίποτ' ἂν ἔπαθον ὑπ' αὐτῆς, εἰ πλείω χρόνον ἐπεξεπαύθην, οὐκ ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν· ὅπου γὲ δέκα ἐτῆς ἀλαλημένων ὧδέ μοι τῆς οὕτω μικρὰ κεκόμισμαι, πρὸς ᾧ καὶ προσοφείλων ἐγγέγραμμαι· πῶς οὐκ ἄξιον ἀγανακτεῖν; δῆλον δὲ πανταπασιν εἰ καθυγείην ἐμαυτοῦ· ἐξ ἔτη γὰρ προσεπεξεπαύθην ὑπ' αὐτῆς. οὐδὲ ἂν τὰ μικρὰ ταῦτα παρ' αὐτῆς ἀπέλαβον. εἰ γὲ ἐκεῖνα ἀπώλωλε ὀρθῶς οὖν ἂν τῶν ὠφλημένων ἐξήρκεσεν εἰς ἕκτον ἔτος· ἀλλ' ἢ παρ' αὐτῆς ἂν μὲ ἔξεφον, ἢ τῆς λιμῷ προσεῖδον ἀπολόμενον. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἕτεροι μὲν οἰκοι ταλαιπωροι καὶ διτάλαντοι καταλιφθέντες ἐκ τῶν μισθωθῶσι διπλάσιοι καὶ τριπλάσιοι γεγόνασιν, ὥστε ἀξιοῦσι λητουργεῖν· ὁ δ' ἐμὸς τριπεραρχεῖν εἰθισμένος, καὶ μεγάλας εἰσφορὰς εἰσφέρων, μηδὲ μικρᾶς δυνήσεται διὰ τὰς τούτων ἀναλώματα; τίνας δ' οὗτοι λήψονται παρβολὰς εἰπεῖν; οἳ γε τὴν διαθήκην ἠφανίκασιν ὡς λήσοντες, καὶ τὰς μὲν σφετέρας αὐτῆς οὐσίας ἐκ τοῦ ὀπισθαρπαῖ διῳκήκασι, καὶ τὰ ἀρχαῖα τῆς ὑπαρχόντων ἐκ τῆς ἐμῆς πολλῷ μείζω πεποιήκασι. τῆς δ' ἐμῆς οὐσίας ὥσπερ τὰ μέγιστα ὑφ' ἡμῶν ἀδικηθέντες, ὅλον τὸ κεφάλαιον αἰτηρήκασι. καὶ ὑμεῖς μὲν οὐδὲ τῆς εἰς ὑμᾶς ἁμαρτανόντων ὅταν τινὸς καταψηφίσησθε, οὐ πάντα τὰ ὄντα ἀφείλεσθε· ἀλλ' ἢ γυναῖκος, ἢ παιδία αὐτῆς ἐᾶσαντες, μέρος τι καὶ κείνοις ὑπολείπετε· οὗτοι δὲ τοσοῦτον διαφέρουσιν ὑμῶν, ὥστε καὶ δωρεὰς παρ' ἡμῶν προσλαβόντες, ἵνα δικαίως ὀπίσοπόσωσι, τοιαῦτα εἰς ἡμᾶς ὑβρίκασι, καὶ δὴ ἠρώτησαν* εἰ μὴ ἦν δῶρα

conferam(idq. iurè. pater enim opes eam ad rem satis mihi magnas reliquit, pecuniam autem relictam isti omnem acceperunt) & nunc, dum mea recuperare studeo, in summum discrimen adducor. Nã si iste absolutus fuerit (quod absit) centum minas mulctæ nomine debebo. Sin istum damnaueritis, lite æstimata: non de sua, sed de mea pecunia litis æstimationẽ soluet. mea verò dignitas agitur in hoc iudicio. Proinde non tantum patrimonio spoliabor, sed etiam honoribus, nisi vos mei nunc misertum fuerit. Quare oro vos, iudices, & supplico & obtestor, vt legum & iurisiurandi memores, quo adacti ius dicitis, ad nostrum ius consequendum nos adiuuetis: néve plus istius quàm nostras apud vos preces valere patiamini. Æquum autem est, non sceleratorum hominum: sed contra omne ius humanitatis afflictorum vos misereri: nec eorum, qui tam crudeliter aliena per fraudẽ detinent: sed nostri, qui longo iam tempore nostro patrimonio caremus, prætereáq. ab istis affecti contumeliis, nunc de dignitate ac fama dimicamus. Alta vtiq. par ẽs noster suspiria duceret, si intelligeret, me, suum filium, in discrimen adductum eius mulctæ soluendæ, quæ propter dotes & donationes à se istis datas, exigeretur: & cum iam alij ciues non cognatorũ modò, sed etiam amicorum inopum filias de suo elocarint: Aphobum nec quam accepit dotem, velle restituere, idque anno decimo.

ARGVMENTVM.

HÆc oratio secundo loco est habita: & quorundam, quæ prius etiam dicta sunt, repetitionem continet.

DEMOSTHENIS IN APHOBVM ORATIO SECVNDA,

Hieronymo Vvolfio interprete.

Querela de aduersarii improbitate, & refutato Gylonis debiti.

CVM Aphobus apud vos & multa & magna mẽdacia dixerit: primùm id refellere conabor, quod inter eius dicta molestissimè tuli. Dixit enim, auum meũ fuisse ærarium, propterea q. noluisse patrem suam domum mercede locari, vt ne in periculũ deueniret. Ac prætextu quidem hoc vtitur: sed eum ærarium obiisse, nullo prorsus testimonio probauit: eáq. de re dicere distulit, extremũ iudicij diem aucupatus: atq. ipsũ testimonium ad posteriorem orationẽ reseruauit: fore sperans, vt per eam rem calumniandi sibi daretur occasio. Quòd si testimonium illud legerit: diligenter animaduertite. Inuenietis enim dictũ esse à testibus: eũ non esse, sed fuisse ærariũ. Illud igitur, quo aduersarius præcipuè nititur, in primis refutare conabor, idq. de quo inter nos omnis est cõtrouersia. Quod si tũ licuisset, neq. tẽporis angustiis per insidias ea re exclusi essemus: testib. planũ fecissemus, pecuniã solutã, & reipub. per eũ ab omni parte satis esse factum. Nũc magnis argumẽtis ostẽdemus, eũ neque debuisse quicquã, nec vllũ periculũ fuisse nobis, si patrimonio palã frueremur. Primùm Democharesquã mater terã meã, Gylonis filiã in matrimõio habet, suas opes nõ occultat, sed & ẹdilitate fũgitur, & triremes ad bellũ instruit, & reliqua munia publica obit, neq. harũ rerũ quicquã pertimescit. Deinde ipse pater tũ reliquas opes, tũ quatuor talẽta cũ trib. millib. drachmarũ palàm habuit, quę isti & in testamẽto fuisse ꝓscripta, & se accepisse, mutuis ipsi & testimoniis sese

A εἰσφέρειν, δικαίως. οὐσίαν γὰρ ἱκανὴν παρὰ τούτου κατέλιπέ μοι ὁ πατήρ· τὰ δ' χρήματα τὰ καταλειφθέντα οὗτοι πάντα εἰλήφασι. καὶ νῦν κομίσασθαι τὰ αὑτῶν ζητῶ, εἰς κίνδυνον καθέστηκα τὸν μέγιστον. ἐὰν γὰρ ἀποφύγῃ οὗτος (ὃ μὴ γένοιτο) τιμὴν ἐπωβελίαν ὀφλήσω μνᾶς ἑκατόν. καὶ τούτῳ μὲν ἐὰν καταψηφίσησθε τιμητόν, οὐκ ἐκ τῶν ἐμαυτοῦ χρημάτων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐμῶν ποιήσεται τιμὴν ἔκτισιν. ἐμοὶ δ' ἀτίμητόν ἐστιν. ὡς οὐ μόνον ἔσομαι τῶν πατρῴων ἔστερημένος, ἀλλὰ καὶ φεσιτιμωμένος, ἐὰν μὴ νῦν ὑμεῖς με βοηθήσητε. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, μνησθέντας καὶ τῶν νόμων, καὶ τῶν ὅρκων, οἷς ὀμόσαντες δικάζετε, βοηθῆσαι ἡμῖν τὰ δίκαια, καὶ μὴ πρὸς πλείονος τὰς τούτου δεήσεις ἢ τὰς ἡμετέρας ποιήσασθαι. δίκαιοι δ' ἐσ' ἔγωγε εἶναι τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοὺς ὄντως λόγως δυσχερῶς· οὐδὲ τοὺς ὠμοὺς οὕτως ταλαίπωρα δυσφορεῖν· ἀλλ' ἡμᾶς τοὺς πολὺν χρόνον ὧν ὁ πατὴρ ἡμῖν κατέλιπε, στερομένους, καὶ πρὸς τούτοις ὑβριζομένους, καὶ νῦν πρὸς ἀπιμίας κινδυνεύοντας. μέγα δ' ἂν οἶμαι σενάξαι τὸν πατέρα ὑμῶν, εἰ αἰσθοῖτο τῶν προικῶν καὶ τῶν δωρεῶν, ὧν αὐτὸς τούτοις ἔδωκεν, ὑφ' τούτων τῆς ἐπωβελίας τὸν αὐτοῦ υἱὸν ἐμὲ κινδυνεύοντα. καὶ ἄλλους μὲν πολλοὺς ἤδη τῶν πολιτῶν, οὐ μόνον συγγενεῖς, ἀλλὰ καὶ φίλων αὐτῶν ἀποστερούντων θυγατέρας πρὸς γάμον αὐτῶν ἐπιδόντας· ἀφεῖναι γὰρ μηδ' ὧν ἔλαβε προῖκα. ἐθέλοντα ἀποδοῦναι, καὶ τοῦτο ἐτῶν δικάτῳ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΟΥΤΟΣ ὁ λόγος ἐπιγώνιος. ἔχει δὲ καὶ τὴν προσεπιμύθιον ἐπανάμνησιν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΠΟΛΛΑ καὶ μεγάλα ψευσαμένου πρὸς ὑμᾶς ἀφόβου, τοῦτ' αὐτὸν ἐλέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ' ᾧ μάλιστα ἠγανάκτησα τῶν ῥηθέντων. εἶπε γάρ, ὡς ὁ πάππος ὠφειλε τῷ δημοσίῳ, καὶ διὰ ταῦθ' ὁ πατὴρ οὐκ ἐβέλετο μισθωθῆναι τὸν οἶκον, ἵνα μὴ κινδυνεύσῃ. καὶ τοῦτο μὲν πρόφασιν ποιεῖ ταύτην, ὡς ὀφείλων ἐπελύτησεν ἐκεῖνος, οὐδὲ μίαν παρέσχετο μαρτυρίαν. ἀλλ' ὡς μὲν ὤφλεν, ἀνεβάλετο, πρήσας τὴν τράπεζαν ἡμέραις ταύτην ὑπελείπετο, ὡς διαβαλεῖν τὸ πρᾶγμα ἐξ αὐτῆς δυνησόμενος. ἐπεὶ δ' ἀναγνῶναι προσέταττε αὐτῷ τὸν νόμον. διῤῥήθη δ', οὐχ ὡς ὀφείλει με μαρτυρήσειν, ἀλλ' ὡς ὤφλε. τοῦτ' ἦν ἔγωγε πρᾶγμα πρόσομαι πρῶτον, ἐφ' ᾧ φανεῖται μάλιστα. ὃ ἡμεῖς ἀμφισβητοῦμεν. εἰ μὲν ἦν τότ' ἐξεληλύθοτο, οὐ μὴ τὴν χρόνον τοῦτ' ἐνεδρεύσαμεν· παρεσκόμεθ' ἂν μάρτυρας ὡς ἐξεπίπτη τὰ χρήματα, καὶ πάντ' αὖθις ἐγίγνετο τὰ πρόσθεν πόλιν· νῦν δ' τεκμηρίοις μεγάλοις ὕστερον ἐξόμεν, ὡς οὔτε ὤφειλεν, ἔστι δὲ κίνδυνος ἡμῖν ἀδεὴς, φανερὰ κεκτημένοις τὰ ὄντα. πρῶτον μὲν γὰρ δημοχάρης ἔχων ἀδελφὴν τῆς ἐμῆς μητρὸς, θυγατέρα δὲ γυλωνος, οὐκ ἀπεκήρυττεν τοῦ οὐσίαν. ἀλλὰ χορηγεῖ καὶ ξιπεσαρχεῖ, καὶ τὰς ἄλλας λειτουργίας λειτουργεῖ, καὶ οὐδὲν τῶν τοιούτων δέδοικεν. ἔπειτα αὐτὸς ὁ πατὴρ τοῦ τε ἄλλου οὐσίαν, καὶ τάλαντα πάλαντα, καὶ ξιχιλίας φανερὰς ἐποιήσεν. ἃς οὗτοι γραφῶν ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων καταμαρτυροῦσιν.

ἐπι

ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς ἄφοβος μὴ τῆι συνεπιξόπων τῆι πόλει τὸ πλῆθος τῆι καταλειφθέντων χρημάτων ἐμφανὲς ἐποίησεν, ἡγεμόνα με τῆ συμμορίας καταστήσας οὐκ ὄπη μικρὸς τιμήμασιν· ἀλλ' ὅπη τηλικούτοις, ὥστε καὶ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς πεντακοσίας εἰσφέρειν. καί τοι τούτων εἴ τι ἦν ἀληθὲς, οὐδὲν ἂν αὐτῆι ἐποίησεν, ἀλλὰ ταῦτα ταῦτα διέβαλλεν. νυῦ δὲ καὶ δημοχάρης καὶ ὁ πατὴρ, μὴ αὐτοὶ οὗτοι φάσκοντες * φανερὰ ποιοῦντες, καὶ οὐδένα τούτων κίνδυνον δεδιότες. πάντων δ' ἀποπώτατον ὄντα, λίαν ὡς ὁ πατὴρ οὐκ εἶα μισθοῦν τὸν οἶκον, τιὼ μὴ δηλαδὴ μηδαμῆ ταύτηι ἀποφαίνειν, ἐξ ἧς ἴσασιν εἰδέναι τἀκείνης· τηλικαύτηι δ' ἀνελόντας μαρτυρίαν οὓς οἶσθα εἰκὸς πιστεύεσθαι παρ' ὑμῖν· ἀλλ' ἐλθὼν ἐπεδείκνυε τάχιστα ἐτρόπετσεν ὁ πατὴρ, εἰσκαλέσασθαι μάρτυρας πολλοὺς ὡς δασημιώσασθαι κελεύσας τὰς δίκας· ἵν' εἴ τι ἐλλέποι ἀμφισβητήσιμον, ἰὼν εἰς τὰ γράμματα ταῦτ' ἐπανορθοῖν, μὴ τιὼ ἀληθῆ παῖδων δύρειν. τοῦτο ἕτερα μὲν ὡς δασημιώσασθαι ἠξίωσαν, ἐν οἷς πολλὰ τῆι καταλειπομένων οὐκ ἐγέγραπτο, ἀπομνήματα δ' ἰὼν αὐτὸ τὴν διαθήκην δι' ἧς * τούτων ἐνεσημήνατο γραμμάτων, μὴ τῆι ἄλλων ἀπάντων χρημάτων ὧν ἐγίγνοντο κύριοι, μὴ τὸ μὴ μισθοῦν τὸν οἶκον τῆς αἰτίας ἀπέλιπτο, ταύτηι δ' οὐκ ἐσημήνατο, διδ' αὐτὸ ἀπέδοσαν. ἀξιόν γε πρὸς δύο αὐτοῖς, ὅτι ἂν ὦσι τούτων λέγωσι· ἀλλ' ἐγώ γε οὐκ οἶδ' ὅ, τι τοῦτ' ἔστιν. οὐκ εἶα μισθοῦν τὸν οἶκον, διδ' ἐμφανῆ τὰ χρήματα ποιεῖν ὁ πατήρ· πότερον ἐμοὶ ταῦτα, ἢ τῆι πόλει; φαίνεσθε μὲν γὰρ τοὐναντίον, ἐπεὶ τὰ μὲν φανερὰ ποιήσαντες, ἐμοὶ δὲ παντὰπασιν ἀφανῆ πεποικότες, καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀποφαίνοντες, ἐξ ὧν τιμησάμενοι τὰς εἰσφορὰς εἰσφέρετε. δείξαι γὰρ ταύτηι τιὼ οὐσίαν τίς ἦν, καὶ ποῦ ἀπόκειται μοι, καὶ τίνος ἐναντίον; τὰ μὲν γὰρ δύο τάλαντα, καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἀπὸ τῆς τετταράκοντα ταλάντων καὶ τεττάρων χιλίων λάβετε. ὥστε οὐδὲ ταύτας ταὶ ἴσας ἐμοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἐπιπράσασθε· ὑμέτεραι γὰρ ἦσαν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις· ἀλλὰ μὴν ἐκ γε τῆς οὐσίας ἀπὸ τῆς τετταράκοντα καὶ δέκα ἀδραπόδων, ἀπὸ τῆς ἑξήκοντα μνῶν ἃ μοι παρεδώκατε, τὴν εἰσφορὰν οὐκ οἷόν τε γένεσθαι τοσαύτην, ὅσην ὑμεῖς συντάξασθε· πρὸς τιὼ συμμορίαν· ἀλλ' ἀνάγκη μεγάλην τιὰ καταλειφθέντα πολλῶι πλείονα ὄντα τούτων πάντα ὑμᾶς ἔχειν, * ὅσιν ἀ. φανερῶς ὂν πλειπάκαλε, ἐξελεγχόμενοι, τοιαῦτα πλάττεσθαι τολμῶντες· καὶ τότε μὲν εἰς ἀλλήλους ἀναφέρετε· πάλιν δ' εἰλιφένα κατ' ἀλλήλων μάρτυρέτε, φάσκοντες οὐ πολλὰ λαβεῖν. μεγάλων ἀναλωμάτων λόγοις ἀπενιώκαλε; πάντες δὲ κοινῆι μὲν ἀπέλεσθε δύσαντες. ἰδίαι δὲ μὴ ταῦτα ἕκαστοι μηχανᾶσθε; καὶ τιὼ μὲν διαθήκηι φανίκαλε, ἐξ ἧς ἴσασιν εἰδέναι πάντων τιὰ ἀλήθειαν. φαίνεσθε. οὐ δέποτε ταὐτὰ πρὸς ἀλλήλων λέγοντες; λάβε δὴ τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς πάσας ἐφεξῆς, ἵνα μνησθέντες καὶ τῆι μαρτυριῶν, ἀκριβέστερον γιγνώσκωσι πρὸς αὐτῆι.

Μαρτυρίαι.

Ταῦθ' οὗτοι πρὸς πέντε καὶ δέκα ταλαντιαίους οἴκους συνεπιμήσαντο ὧν ἐμοῦ· μνῶν δὲ οὐδ' ἑβδομήκοντα ἀξίαν μοι δεδώκασι τιὼ οὐσίαν, ἔξεις ὄντες. λέγε τὰς ἐφεξῆς.

Μαρτυρίαι.

Ταύτιω τιὼ πρᾶγμα, ἰὼ ὁ, τε ὑπέξοποι καὶ μάρτυρούσιν αὐτὸν λαβεῖν, ἄλλοι τε πρὸς οὓς ἔχειν ὡμολόγησε, ταύτιω οὔτε αὐτιὼ, οὔτε τὸν σῖτον ὑπὸ δέδωκε. λάβε ἄλλας, καὶ ἀνάγνωσκε.

Μαρτυρίαι. Δύο ἔτη τὸ ἐργαστήριον διοικήσας, θηριποιδὴ μὲν ὑπὸ-

A conuicerunt. Quin ipse etiam Aphobus cum reliquis tutoribus quantæ opes relictę essent publicè professus est,& me classis ducem constituit, cum non paruus census ageretur:sed tantus ,vt de quinis & vicinis minis,quingenæ drachmæ penderentur. At si quid istorum verum fuisset:horum nihil fecisset , sed hæc omnia cauisset.Iam verò constat & Democharē, & parentem, & istos ipsos omnia,sine vllius periculi metu,& palàm habuisse.Faciunt autem omnium absurdissimè,qui dicant,vetuisse patrem, ne domus locaretur:& tabulas tamen , vnde rei veritas certò cognosci posset,nusquam proferant:ac putent, sublato tanto testimonio,se tam facile fidem apud vos inuēturos. Aduocandi quidem mox post obitū patris testes fuissent complures,à quibus consignari testamentum iuberent:vt,si quid fortè controuersiæ oriretur, ad illud scriptum recurri, & omnium rerum veritas planè inueniri posset.Nunc alia quædam consignanda censuerunt,in quibus multa de relictis opibus in-

Testamētum mali ciosè à tutoribus è me dio sublatum.

B scripta non fuerunt, nuda duntaxat commentaria:ipsum verò testamentum,in quod pater & ea cōmentaria retulerat, & reliquam pecuniam omnem , quæ fidei eorum mandabatur , & per quod non elocatæ domus omni crimine liberarentur:id demum neque consignarunt,neque protulerunt.Est verò eis credendū,quicquid de hisce dixerint? Ego verò quid istud sit,non intelligo:non sinebat locare domum , neque palàm proferre pecuniam pater? Vtrúmne mihi , an verò ciuitati?Imò constat vos reipub.illam retulisse, mihi verò penitus abscondisse:ac ne eam quidem declarasse,de cuius æstimatione tributa pependistis. Agite,ostendite istæ copiæ quæ fuerint , atque vbi , & quo præsente mihi sint traditæ?Nam duo quidem talenta & octinginta minas,de quatuor talentis & tribus drachmarum millibus accepistis. Proinde neque istas mea causa reipub.contulistis,cùm illis temporibus vestræ essent. Atqui exædibus & quatuordecim mancipiis ac triginta minis,quæ mihi tradidistis , nō fieri potest, vt tantū tributū sit numeratum , quātum vos in classem contulistis:sed omnino necesse est,vti relicta quæ sunt,his lōgè maiora,ipsi omnia teneatis. Et tamen cum à vobis ea direpta esse palàm cōuincamini:talia comminisci audetis?atq. aliàs culpā alius in aliū reiicitis: rursus accepisse vos,vestris testimoniis alius alium coarguitis , cùm vos accepisse multa negetis,magnorū sumptuum rationes retulistis:cùm tutelā cōmuniter gesseritis omnes , nunc peculiaria singuli effugia quæritis:cùm testamētū aboleueritis, è quo totius negotij veritas cognosci potuisset , nunquā vestræ orationes inter sese cōueniunt. Proinde testimonia profer,atq.ea ordine his lege omnia : vt eorum etiam,quæ testimoniis probata fuerint , memores, accuratius de toto negotio decernant.

TESTIMONIA.

Testimonia de relicto & per tutores spoliato patrimonio.

Tantum isti meæ causa tributi nomine conferendū censuerunt,quantum, si meum patrimonium quindecim talentûm fuisset: mihi verò, ipsi tres, ne septuaginta quidem minarum patrimonium restituerunt.Lege sequentia.

TESTIMONIA.

Dotem,quam eum contutores accepisse testantur, & alij,apud quos habere se confessus est, eam nec ipsam,nec alimoniam reddidit. Cape cætera, & lege.

TESTIMONIA.

Officina biēniū administrata,Therippidę reddidit

C

precium locationis: mihi verò, cum acceperit duorum annorum reditum, triginta minas: neque has, neque vsuram reddidit. Cape aliud, & lege.

TESTIMONIVM.

In hæc mancipia quæ iste ad se recepit, & reliqua, quæ nobis vnà cum his oppignorata fuerunt, tantum expensum tulit: Inde verò acceptum, nihil omnino retulit: quin ipsos etiam homines subduxit, qui duodecim minas immunes quotannis afferebant. Dic aliud.

TESTIMONIVM.

Hoc ebur & ferrum cum vendiderit, ne relictum quidem esse dixit, sed & horum precio me defraudat, talento circiter. Recita hæc.

TESTIMONIA.

Hæc tria talenta & mille drachmas, præter cætera, tenet, sortis quinque talenta, quæ iste accepit: vnà verò cum vsuris, si quis ad drachmam tantum computet, amplius decem talenta habet. Dic reliqua.

TESTIMONIA.

Testamẽtũ à patre Demonis factũ, nefariè ab Aphobo violatum.

Hæc isti perscripta esse in testamenti tabulis, seq; accepisse, testimoniis in se mutuò dictis, probant. At iste se accersitum à patre esse ait, & ingressum in ædes, non accessisse ad eum à quo vocatus esset: neque horum quicquam habuisse ratum: sed audiuisse Demophontem, recitantem, tabulas, & Therippidem affirmantem, eum ita fieri mandasse: cum priùs intro ierit ipse, & patri se facturum receperit omnia, quæ consignata literis illis ille reliquisset. Pater enim, Iudices, ingrauescente morbo, cum animaduerteret se non euasurum: conuocatis tribus istis, & fratre Demõne accubare iusso, corpora nostra in manus illis dedit, depositum nominans, & sororem Demophõti, & duo talẽta dotis nomine statim legauit, eãq. vxoré illi despõdit: me verò apud omnes communiter vnà cũ pecunia deposuit, & mandauit. vt domum locarẽt, & patrimonij cõseruandi adiutores essent: cũ simul & Therippidæ octoginta illas minas legaret: & isti tũ matrẽ meã despõderet, octoginta minis additis, tũ me in eius genua imponeret. Quorũ iste, omniũ hominũ scelerarissimus, nullius rationẽ reddit: quãquã his conditionibus, meas opibus potitus: sed postquã pecunia omni cũ cõtutoribus, me fraudauit, nũc misericordiã vestrã implorabit, qui nec septuaginta minas æquãtia tertius ipse restituit. Deinde his ipsis etiã idẽ insidias tetẽdit. Cũ enim has actiones cõtra eos instituissẽ: effecerũt, vt de permutatione facultatũ dies mihi diceretur: vt si quidẽ permutassem, mihi nõ liceret ius meũ ab eis persequi, quòd lites etiã permutãtis fierẽt, sin nihil horũ fecissẽ: vt de re tenui munera publica sustinẽs, penitus cõficerer. Atqui in ea re operã nauauit illis Thrasylochus Anagyrasius. Ego verò nulla habita earum rerũ ratione permutaui quidem: * sed illud excepi, vt mihi iudiciũ impetrare liceret. Quod cum negaretur, & tempus instaret: ne priuarer actionibus, obij munus, oppigneratis ædibus & tota re mea familiari. Nã actiones in istos apud vestrã fidẽ deponere volebã. An nõ igitur iã inde ab initio insignibus iniuriis sũ affectus? An nõ luculentis etiam dãnis, dũ ius meũ postulo, ab eis afficior? Quis verò vestrum nõ & isti iurè inuideret, & nostri misereretur, qui videat, isti ad acceptũ à suis parẽtibus patrimoniũ * amplius decẽ talẽtũ, meas opes, quæ tantæ fuerunt, accessisse: nos verò non modò paternis bonis excidisse: sed his etiã, quæ * nũc tradita sũt, istorũ improbitate esse spoliatos? Quòd verò nos recipiemus,

Sibi & suis commiseratio nem, aduersarii, inuidiam & odium concitat.

τὰς πρὸς ταῦτα δίκας. ἆρ' οὖν μεγάλα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἠδικημαι, μεγάλα, ὅτι δίκην ζητῶ νῦν λαβεῖν ὑπ' αὐτῶν βλάπτομαι; τίς δ' οὐκ ἂν ὑμῖν τοῦτῳ μὲν φθονήσαι δικαίως, ἡμᾶς δ' ἡγήσαιτ' ἂν. ὁρῶν τοὺς μὲν πρὸς τῇ οὐσίᾳ τῇ προσοφειλούσῃ, πλεῖον ἢ δέκα ταλάντων τὴν ἐμὴν τοσαύτην οὖσαν προσηγμένους. ἡμᾶς δ' οὐ μόνον τῶν παρεόντων ἀπεστερημένους, ἀλλὰ καὶ τῶν νῦν προσοφθέντων διὰ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπεστερημένους; ποῖ δ' ἂν ξαπίμεθα,

A δέδωκε τοῦ μίσθωσιν. ἐμοὶ δὲ δυοῖν ἐτοῖν λαβὼν τοῦ προσόδου ξιάκοντα μνᾶς, οὔτε αὐτὰς, οὔτε τὸ ἔργον ἀπέδωκε. λάβε ἕτερον, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία.

Ταῦτα τὰ ἀνδράποδα, ὡς αὐτὸν λαβὼν ἔχει, καὶ τἆλλα τὰ μὴ τούτων ὑπολελειμένα ἡμῖν· ἀνάλωμα μὲν εἰς αὐτὰ τοσοῦτον λελόγισαι· λῆμμα δ' ἀπ' αὐτῶν οὐδ' ὁποσοῦν. καὶ αὐτοὺς ὃ τοὺς ἀνθρώπους ἀφάνικεν, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ προσέφερον. λέγε ἕτερον.

Μαρτυρία.

Τοῦτον τὸν ξέφανλα καὶ τὸν σίδηρον πεπρακὼς, οὐδὲ καταλελοιπέναι φησὶν· ἀλλὰ καὶ τούτων τοῦ τιμῆ ὀλίγου μὲ μάλιστα τάλαντον. λέγε ταυτασί.

Μαρτυρία.

Ταῦθ' ἕξακτὰ τάλαντα καὶ χίλιαι ἔχει χωρὶς τῶν ἄλλων· τὰ μὲν ἀρχαῖα πέντε τάλαντα ἃ ἔδει εἰληφέναι ὃ τοῖς ἔργοις εἶναι ὅτι δ' ἐλαχίστῃ τιθῇ μόνον, πλέον ἢ δέκα τάλαντα ἔχει. λέγε τὰς ἐφεξῆς.

Μαρτυρίαι.

Ταῦθ' οὗτοι γραφῶσι μὲν ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ λαβεῖν φασὶ αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων μαρτυροῦσιν· ἔδει δ' καὶ με ταπεμφθέντα φάσκων ἐλθὼ τὸ πρῶτος, καὶ ἥξειν εἰς τὰ οἰκία, εἰσελθεῖν μὲν ἃ φησιν ὡς τὸν μεταπεμψάμενον, οὐδ' ὁμολογῆσαι πρὸς τούτων οὐδενός· δημοφῶντος δ' ἀκοῦσαι γραμματεῖον ἀναγιγνώσκοντος, καὶ παιδίου λέγοντος, ὡς ἐκεῖνος ταῦτα διέθετο· καὶ προσεισελθὼν, καὶ ἅπαντα διομολογησάμενος πρὸς τὸ πατρῷα παρ' ἐκείνου γράψας κατέλιπεν. ὁ δὲ πατὴρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἤσθετο τὸ νόσον οὐκ ἀποφυξόμενος, συγκαλέσας τούτους ξένους ὄντας, καὶ συμπαραπεμψάμενος δημόνα τὸν ἀδελφὸν, τὰ σώματα ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἐνέδωκε, καὶ παρακατεθήκην ἐπονομάζον, τῷ μὲν ἀδελφῷ δημοφῶντι καὶ δύο τάλαντα προῖκα δοὺς δυοῖν θυγατέροιν καὶ γυναῖκα αὐτῷ ταύτῃ ἐγγυῶν· ἐμὲ δ' πᾶσι κοινὴ μὴ τῶν χρημάτων παρακατατιθέμενος, καὶ δεησόμενον, καὶ ἐπισκήψων, μεδὲ

C σαί τε τὸν οἶκον, καὶ σωιδιαπῶσαί μοι τὴν οὐσίαν, δοὺς ἅμα θυγατρὶ δὴ τε τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ τούτῳ τῷ ἐμῷ μητέρα ἐγγυῶν ὧν τὰ ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ μὲ εἰς τὰ τούτου γόνατα ἐνέθεις. ὧν ἔδει ὁ πάντων αἴθροπον ἀνοσιώτατος ἀδελφὸς λόγον δέδωκε, κύριος τῶν ἐμῶν γενόμενος ὧν τοὺς τούτοις· ἀλλὰ τὰ χρήματα πάντα ἀπεστερηκὼς μὴ τῶν συνεπιτρόπων, ὑγιεῖς νυνὶ ὑφ' ὑμῶν ἀξιώσας, μνᾶν οὐδ' ἑβδομήκοντα ἀξία ζῶντος αὐτὸς ἀποδεδωκώς. εἶτα καὶ τούτοις αὐτὸς πάλιν ὀφλεβελλυκώς. ὡς γὰρ τὰς δίκας ταύτας ἐμελλον εἰσιέναι κατ' αὐτῶν, αἰτιῶσιν ἐπ' ἐμὲ παρεσκευάσαν· ἵνα εἰ μὲν ἀποδοίμην, μὴ ἐξῇ μοι πρὸς αὐτοὺς αἰτιᾶσθαι, ὡς καὶ τῶν δικῶν τούτων τὸ αἰτιῶντος γενομένου· εἰ δ' μηδὲν τούτων ποιοίμην, ἵνα ἐκ βεαχείας οὐσίας λειτουργῶν παντάπασιν ἀναρρεθείην, καὶ τοῦτο αὐτοῖς ὑπηρέτησε θρασύλοχος ὁ ἀναγυράσιος. ἐγὼ δ' οὐδὲν τούτων ἐνθυμηθεὶς * ἀπέδωκα μὲν· ἀπέκλεισα δὲ ὡς ἀδικασίας τυχόμενος. οὐ τυχὼν δὲ ταύτης, τῶν χρόνων ὑπογιγνομένων, ἵνα μὴ στερηθῶ τῶν δικῶν, ἀπέτισα τοῦ λειτουργίαν, ὑποθεὶς τοῦ οἰκίαν καὶ τἀμαυτοῦ παῖδα. βουλόμενος εἰς ὑμᾶς ἐνδεῖναι

εἴ τι ἄλλο ψηφίσεσθε ὑμεῖς περὶ αὐτῶν; εἰς τὰ ὑπάρχοντα μέρη τίς δανείσασιν; ἀλλὰ τῶν ὑποθεμένων ἐστίν. ἀλλ' εἰς τὰ ὀφειλόντ' αὐτῶν; ἀλλὰ τούτου γένοιτο, τίνι ἐπιβουλὴν ἐπιθώμεθα. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ ἡμῖν τοσούτων ἄρα κακῶν· μηδὲ τὴν μητέρα κἀμὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀνάξια παιδὸς τοῦ Δήμωνος, οἷς ὁ πατὴρ οὐκ ὀλίγας ἐλπίδας κατέλιπεν· ἀλλὰ τὸν μὲν, ὃς ἐμοφανῶς συνοικήσουσαν ὅτι δυοῖν ταλάντοιν προῖκι. τὸν δέ, ὅτι ὀγδοήκοντα μνᾶς τούτῳ τῷ χειροτονητῷ πάντων αὐθαιρέτων· ἐμὲ δ' ὑμῖν ἀφαιρούμενον· βοηθήσατε οὖν αὐτῷ τῷ λειτουργῶν ἐσόμενον. βοηθήσατε οὖν ὑμῖν, βοηθήσατε, καὶ τὰ δικαίου καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἕνεκα, καὶ ἡμῶν, καὶ τῆς παιδὸς τῆς τετελευτηκότος. σώσατέ με, βοήσατέ με· ἐπειδὴ οὗτοι, συγγενεῖς ὄντες, οὐκ ἠλέησαν. εἰς ὑμᾶς καταπεφύγαμεν· ἱκετεύω, ἀντιβολῶ ὑμᾶς παίδων, καὶ γυναικῶν, καὶ τῶν ὄντων ἀγαθῶν ὑμῖν· οὕτως ὄναισθε τούτων, μὴ προΐδησθέ με· μηδὲ ποιήσητε τὸν μητέρα καὶ τὸν λοιπὸν βίον στερηθεῖσαν ἀνάξιον αὐτῆς τῆς παιδεῖν' ἣν νῦν οἴεται τυχόντα με τῶν δικαίων παρ' ὑμῖν ὑποδέξεσθαι, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐκδώσειν. εἰ δ' ὑμεῖς ἄλλο τι γνώσεσθε, ὃ μὴ γένοιτο, πῶς οἴεσθε αὐτὸν ψυχὴν ἕξειν, ὅταν ἐμὲ μὲν ἴδῃ μηδὲν μόνον τῶν παρόντων ἀπεστερημένον, ἀλλὰ καὶ προσοφλισκάνοντα; πρὸς δὲ τῆς ἀδελφῆς μηδ' ἐλπίδα ἔχουσαν, ὡς τάξεταί τινος τῶν προσηκόντων, ἀλλὰ τὸν ἠσυχίαν ἄγοντα; οὐκ ἄξιον, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐμὲ δίκης ὑμῖν μὴ τυχεῖν, οὔτε τοσαῦτα χρήματα ἀδίκως κατασχεῖν. ἐμοῦ μὲν γὰρ εἰ καὶ μή πω πεῖραν εἰλήφατε ποίός τις ὢν εἰς ὑμᾶς εἶμι· ἐλπίζειν προσήκει μὴ χείρω τὸν πατέρα ἔσεσθαι· τούτου δὲ πεῖραν ἔχετε. ὥστε σαφῶς ἴστε, ὅτι πολλοῦ οὐσίαν προλαβών, οὐ μόνον οὐδὲν πεπλημμέληκεν πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἕτερα ὑποστερῶν ὑπάρχει δεικνύς· ταῦτ' οὖν σκοποῦντες, καὶ πάλαι μεμαθηκότες, ἢ δίκαιόν ἐστι, ταύτην ἀπενέγκασθε. πίστις δ' ἔχετε ἱκανὰς, ἐκ μαρτύρων, ἐκ τεκμηρίων, ἐκ τῶν εἰκότων, ἐξ ὧν οὗτοι λαβεῖν ὁμολογοῦσιν ἀθρόα τάλαντα. ταῦτα δ' αἰσχύνην φασὶν οὐκ αἰσχυνόμενοι, ἀλλ' αὐτοὶ πάντα ἔχοντες· ὧν ἐνθυμουμένοις, χρὴ πεισθῆναί τινα ὑμῶν φρόνησιν, εἰδότας, ὅτι ἐγὼ μὲν τὰ μὴ αὐτοῦ δίκαια κομισάμενος εἰκότως λειτουργεῖν ἐθελήσω, χάριτας ὀφείλων, ὅτοι μοι δικαίως ἀπέδοτε τὴν οὐσίαν· οὗτος δὲ ἐὰν αὐτὸν ποιήσητε τῶν ἐμῶν κύριον, οὐδὲν ποιήσει τούτων. μὴ γὰρ οἴεσθε αὐτὸν ὑπὲρ ὧν ἥρπασται μὴ λαβεῖν, ὑπὲρ τούτων ὑμῖν λειτουργεῖν ἐθελήσειν, ἀλλ' ὑποκρύψεσθαι μᾶλλον, ἵνα δικαίως ὑποπεφυγὼς δίκην.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΦοβον ψευδομαρτυριῶν λόγου.

Κτησίμαχος τῆς ὀπτικῆς ἀφορμῆς ἐξήτει παρὰ Δημοσθένους μιλύαν εἰς βάσανον, εἰδὼς οὐ δεδησόμενον. οὐ γὰρ ἐδίδου Δημοσθένης, φάσκων ἐκ οἰκέτου, ἀφ' ἑλεύθερον ἔλαβεν τὸν μιλύαν, ἐλευθερωθέντα ὑπὸ τοῦ παιδὸς ὅτε ἐτελεύτα· ἢ εἰς τοῦτο πίστιν. ἀφ' ἃ τε παρεχόμενος, καὶ ἀπὸ μαρτυρίαν τεράστιον, ὡς ἐμαρτύρησε περὶ τοῦ δικαστοῦ, φάσκων, ἐκκλησιάζειν ἀφορμὴν ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ ἐλεύθερον εἶναι μιλύαν. ἀλλοις δὲ τῆς ὀπτικῆς ἀφορμῆς, ψευδομαρτυριῶν τεράστιον δικάζεται. ὑπὲρ οὗ τοῦτον τὸν λόγον ὁ Δημοσθένης λέγει, καὶ τάλαντα φάσκων αὐτὸν μεμαρτυρηκέναι· καὶ περὶ τούτου δείκνυσι, ὡς οὐδὲν ἐκ τούτης τῆς μαρτυρίας ἀφορμῆς ἐλάβεν, ἀφὰ δὲ ἑτέρας ἦλθε μαρτυρίας, οἷς ἐκ ὑπεσκημμένος, δῆλος ὢν ἠδικηκώς.

A si vos his de rebus aliter quàm pro expectatione nostra sententiam feretis? Ad eáne quæ creditoribus oppigneraumus? sed creditorum ea sunt. ad cæteras reliquias? eæ verò istius fient, si mulctam soluere cogemur. Nolite, Iudices, nolite nos in tanta mala conijcere: neque matrem & me & sororem, qui sumus indignis accepti modis, negligite: quos pater non ea spe reliquit: sed alteram tanquam Demophonti, dote duorum talentum data, nupturam: alteram, isti hominum omnium crudelissimo, minis octoginta datis elocandam: me verò vobis successorem eorum munerum futurum, quæ ipse hactenus obiisset. Subuenite igitur nobis, subuenite, tum iustitiæ, tum vestra ipsorum causa, tum propter nos, patréque defunctum. Conseruate me, miseremini mei: postquam isti cognati nostri nō miserti sunt. Ad vestram fidem confugimus, obsecro, obtestor per liberos, per vxores, per quicquid vobis bonorum est: sic illis fruami ni, ne negligite me: neque facite vt mater, etiam reliqua spe sustentandæ vitæ frustrata, se quid indignum
B patiatur: quæ nunc fore putat, vt me apud vos ius meum adeptum excipiat, & sororem elocet. Si verò vos aliquid secus (quod absit) decreueritis: quid illi animi fore censetis, cùm me viderit non paternis modò bonis spoliatum: sed etiam capite diminutum? De sorore verò nec sperare ausit, eam vllam se dignam conditionem, ob secuturam inopiam, assecuturam. Non æquum est, Iudices, vel mihi ius à vobis negari: vel istum tantas opes per iniuriam obtinere. Tametsi enim nondum mei periculum feceritis, qualis sim erga vos futurus: sperandum tamen est, me non fore patre deteriorem. istius verò animum sic perspexistis vt compertū vobis sit, eum amplis opibus susceptis, adeò suum studium erga vos & liberalitatem nunquam declarasse: vt aliena etiam patrimonia ad se fraude attraxisse sit ostensum. Hæc igitur considerantes, cæteráq; recordati, sicut iustitia postulat, ita
C decernite. Est autem vobis fides abundè facta, testibus, argumentis, coniecturis, istorum verbis qui mea se accepisse vniuersa confitentur: ea verò expēsa mihi ferunt, cum nihil expenderint, sed ipsi omnia detineant. Hæc igitur consideranda vobis sunt, & aliqua nostri habenda ratio. Intelligitis enim, me, patrimonio per vos recuperato, ex officio, & grati animi ergò, reipublicæ munera libenter obiturum: quòd meas mihi facultates iustè restitueritis. Iste autem, si ei quæ mea sunt, possidenda tradideritis, nihil horū est facturus. Nec enim putare debetis, fore vt quicquam de iis opibus in rempublicam collatum velit, quas accepisse se iuit inficias: sed potius occultare studebit, vt iure absolutus esse videatur.

ARGVMENTVM ORATIONIS ADuersus Aphobum de falso testimonio.

ACcusatus malè administratæ tutelæ Aphobus, in quæstionem a Demosthene postulabat Milyam, quē sciret non deditum iri. Nam Demosthenes quòd diceret, non seruum, sed liberum esse Milyam, à patre morituro manumissum: eum non debebat. Ad id probandum, cùm alia attulerat. tum etiam Stephani testimonium, qui apud iudices affirmasset, coram arbitris confessum esse Aphobum de Milyę liberrate. Damnatus autem malè gestæ tutelæ Aphobus, falsi testimonij Stephanum accusat: quem Demosthenes hac oratione defendit, verum dixisse testimonium atq. etiam ostendit, Aphobo id testimonium nihil nocuisse: sed eum propter alios testes esse damnatum: contra quos cùm nullam actionem instituerit, satis apparere, sontem esse Aphobum.

DEMOSTHENIS IN APHOBVM FALSI TESTIMONIJ oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Perstringit aduersarij calliditatē & iniquitatē & se causæ bonitate fretum esse ostendit.

NIsi prius aduersus Aphobum in iudicio contendissem, Iudices, multóque maiora & callidiora eius mendacia, facilè à me refutata esse scirem, propter iniuriarum perspicuitatem: mirificè pertimescerem, vt etiam nunc ostendere possem, quibus rationibus vobis vndique fucum facturus esset. Nunc, diis bene iuuantibus, si modò æquis & benignis animis nos audieritis, in spe optima sum, vos non minus quàm priores Iudices, istius impudentiam esse cognituros. Quæ si quid eloquentiæ aut calliditatis postularent: equidem subdubitassem, adolescentiæ meæ consideratione deterritus. Nunc simpliciter docenda & commemoranda sunt istius in nos commissa facinora. quibus expositis, vobis omnibus perspicuum fore opinor, vter nostrûm sit improbus. Equidem non ignoro, eum actionem hanc instituisse, non quòd se probaturum confideret ab vllo se falso esse testimonio læsum: sed quia putat, se ob mulctæ magnitudinem, qua dānatus est, & mihi conflaturum inuidiam, & sibi ipsi misericordiam impetraturum: propterea q. actam causā nūc defendet, de qua tunc nihil æqui dicere potuit. Ego verò Iudices, siquidem rem iudicatam ab eo exegissem, aut nullas æquas conditiones admittere voluissem: ne sic quidem deliquissem, vt qui ea postularem quæ vestris sententiis decreta essent: sed dici tamen potuisset istum, hominem cognatum, inhumanius & acerbius fortunis esse euersum. Nunc contrà fit. nam iste cum contutoribus, omni patrimonio me fraudauit: & quamuis apud vos palàm conuictus, tamen nihil æqui à se impetrari sinit, sed distracta re familiari, ædibus *Æsio, fundo Onetori traditis, effecit, vt cum illis, litibus & molestiis conflictarer: ipse verò instrumento & supellectile ex ædibus ablata, mancipiis abductis, torculari comminuto, foribus reuulsis, ac tantum non ipsa domo incensa, Megara profectus, inquilinum ibi agit. Quamobrem multò æquius est, vt eum propter hæc facinora odio prosequamini, quàm vt me vllius humanitatis condemnetis. Ac de istius sordibus atque improbitate pòst apud vos mihi prolixius dicendum videtur: quanquam nūc quoq; summam quandam audiuistis: testimonia verò de quibus suffragia feretis, vera esse, iā vos docere conabor. Peto autem, Iudices, rem æquam & iustam, vt pari beneuolentia vtrunque nostrûm audiatis: idq; nō minus vobi setiam proderit. Nam quò certius rē cognoueritis: eò iustius & sanctius pronuncia bitis. Ostendam autem, istum non modò confessum esse de Milyæ libertate: sed idem ipso facto declarasse: prætereáque certissimas quæstionum probationes recusasse: neque voluisse, vt veritas per eas ostenderetur: sed tergiuersatum, & falsis testibus productis eloquentia sua rei veritatem suffuratum: tantis & tam euidentibus argumentis, vt vobis perspicuum futurū sit, nostrā orationē esse verā, istū nihill sani dixisse. Inde aūt auspicabor, vnde & vobis assequi facilimè, & mihi causam omnem exponere celerrimè licebit. Ego Iudices, Demoni, Demophonti Therippidæ, & isti, malè administratæ tutelæ iudicium dictaui, omni patrimonio spoliatus.

Milyam ipsius Aphobi cōfessione esse liberum.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

ΕΙ μὴ πρότερόν μοι δίκης γραμμένης πρὸς ἄφοβον, ὦ ἄνδρες δικασταί, συμβαίνειν πολλῷ τούτου μείζω καὶ δεινότερα αὐτὸ ψευσαμένου ῥᾳδίως ἐξήλεγξας, δι' ἣν τιμὼ προφάνειαν τῶν ἀδικημάτων· θαυμαστῶς ἂν δ' λαβούμην, μὴ καὶ νῦν οὐ δυνηθῶ δεῖξαι πᾶσι τοῖς δικαιοῦσι τὰ πότε ἐκεῖνα * ὑμᾶς αὖ τ. νυνὶ, συνθεοῖς εἰπεῖν, ἂν περ ἴσοι καὶ κοινοὶ γένησθε ἡμῖν ἅπαντα, πολλὰς ἐλπίδας ἔχων μηδὲν ἧττον ὑμᾶς τιμὼ ἀναίδειαν τὴν τούτου γνώσεσθαι τῶν πρότερον δικασάντων. καὶ ταῦτα εἰ μὲν ἐδεῖτο λόγου τινὸς, ἢ ποικιλίας, ἐγὼ κατέκνουν ἄν, τὴν ἐμαυτὸ καταμεμφόμενος ἠλικίαν. νυνὶ δ' ἁπλῶς δεῖ διδάξαι καὶ διηγήσασθαι τὰ τούτῳ πεπραγμένα πρὸς ὑμᾶς. ἐν ᾧ τούτων εἶμαι πᾶσιν ὑμῖν δῆλον ἔσεσθαι, πότερος ποθ' ἡμῶν ἐστ' ὁ πονηρός. οἶδα μὲν οὖν, ὅτι τὴν δίκην ἔφυγε ταύτην, καὶ τρία τὰ ψευδῆ τινὰ αὐτὸ καταμεμαρτυρημένα ἐξήλεγξεν πρεύων, ἀλλ' ἠγούμενος διὰ τὸ μέγεθος τῶν τιμημάτων ἡ δίκης, ἵνα ὦφλεν, ἐμοὶ μὲν ἀνήλωταί τινα φθόνον, αὐτῷ δ' ἔλεον. καὶ διὰ ταῦτα πρὸς τῆς γεγενημένης δίκης νυνὶ ἀπολογεῖ), πρὸς ἣς τότε οὐδὲν ἔφυγε δίκημα εἰπεῖν. ἐγὼ γ', ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ἐπεπράγμην τῶν τὴν δίκην, ἢ μηδὲν ἦλεον μεῖζον συγχωρεῖν. νῦν δὲ οὐκ ἀνανδρίᾳ μὲν οὐδ' ἀνοήτως τὰ παρ' ὑμῖν γνωσθέντα φεύγομεν αὐτόν. ὅμως δ' ἂν εἴχέ τις εἰπεῖν, ὡς λίαν ὠμὰς καὶ πικρῶς, ὄντα συγγενῆ τοῦτον, ἐκ τῆς οὐσίας ἐκβέβληκα. νῶν γ' τοὐναντίον ἔχει. ἔδωκε μὲν ἐμὲ τῆς πατρῴων ἁπάντων μὴ τῆς σωτηρίας ἀποστέρησαι, καὶ οὐδ' ἐν ὑμῖν φανερῶς ἐξηγχωρεῖς οἴεται δεῖν οὐδὲν τ μείζων ποιῆ· ἀλλὰ δικασθυασάμενος τιμὼ οὐσίαν, καὶ ὧν ἔδωκε τ μὲν οἰκίαν * ἀφόβῳ, τὸν γ' ἀργὸν ὀνήσει, πρὸς μὲν * ἐκείνου δίκην ἢ φεύγματ' ἔχειν ἐμὲ πεποίηκεν· ἐκ γ' τῆς οἰκίας αὐτὸς τὰ σπλῆν λαβών. καὶ τὰ ἀνδράποδα ἐξαγαγών, ἢ τὸν λάκκον συντείψας, καὶ τὰ θυρώματα ἅπαντα, καὶ μονονοὺ καὶ τὴν οἰκίαν ἐμπρήσας. μέγα δ' ἐξώκηκε, καὶ κεῖ μετοίκιον τέθεικεν. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἦν ταῦτα τὰ ἔργα τῶν μισήσαι, ἢ ἐμοῦ πάνυ ἀπεικότων καταγνοῖτε. πρὸς μὲν γὰρ τ ἀμελοπερδείας τ τοῦ καὶ μιαρίας, ὕστερόν μοι δοκεῖ διεξιέναι πρὸς ὑμᾶς, καὶ νυνὶ γ', ὡς ἐν κεφαλαίοις ἀκηκόατε. πρὸς δὲ τ μεμψιμυρημένων, ὡς ἔστιν ἀληθῆ, πρὸς ὧν περ οἴεσθε τιμὼ ψῆφον, ἥδι πλεῖσόμαι διδάσκειν ὑμᾶς. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δικαίαν δέησιν, ἐξ ἴσου, ἡμῶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι. τοῦτο δ' ἔσται ἢ ἐὰν ὑμῖν ὁμοίως. ὅσῳ γὰρ ἂν ἀκριβέστερον τὰ πεπραγμένα μάθητε τοσούτῳ δικαιοτέραν καὶ δ' ορικωτέραν θήσεσθε πρὸς αὐτῷ τὴν ψῆφον. ὅτι δείξω γ', τοῦτον οὐ μόνον ὡμολογηκότα, εἰ τ μιλύαν ἦλθεν, ἀλλὰ καὶ φανερὸν τοῦτ' ἔργῳ πεποιηκότα. καὶ πρὸς τούτοις ἐκ βασάνου πρὸς αὐτὸν προφυλάξαι τοῦτον τοῖς ἀκριβεστάτοις ἐλέγχοις, καὶ οὐκ ἐθελήσαντα ἐκ τούτων ὅτι δείξαι τιμὼ ἀλήθειαν, ἀλλὰ πανουργοῦντα καὶ μάρτυρας ψευδεῖς παρεχόμενον, καὶ διακλέπτοντα τοῖς αὐτὸ λόγοις τιμὼ ἀλήθειαν τ πεπραγμένων, οὔτε μεγάλοις καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις, ὡς θ' ὑμᾶς πάντας εἰδέναι σαφῶς, ὅτι ὑμεῖς μὲν ἀληθῆ λέγομεν, ἔστι γ' οὐδὲν ἐμοὶ εἰρηκεν. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν, ὅθεν καὶ ὑμεῖς ῥᾷς' ἂν μάθητε, καὶ γὼ τάχες' ἂν διδάξαιμι. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, δήμωνι, καὶ δημοφῶντι, καὶ θηριππίδῃ, καὶ τούτῳ δίκας ἔλαχον ὕπατος, ἀποστερηθεὶς ἁπάντων τῶν ἐμῶν

των. ἡμιολμένης δέ μοι τῆ δίκης φεὺς τῆτον φεῦζον ἐπέ-
δειξα σαφῶς τοῖς δικάζουσιν, ὥσπερ ὑμῖν ὑπιδείξω, πάνθ'
ὅσα ἡμῖν κατελείφθη χρήματα ἀπεσερικότα τῆτον μετ'
ἐκείνων, ἐκ καταψευδομάρτυρησάμενος. τεκμήριον δ' μέ-
γιστον· μαρτυριῶν γὰρ πλέον ἢ πάνυ πολλῶν τῶν ἁπασῶν ἀ-
ναγνωσθεισῶν, τῆς μὲν ὡς ἔδοσάν τινα τούτων τῆς ἐμῆς κα-
ταμαρτυρουσῶν, τῆς δ' ὡς παρῆσαν κομιζομένῳ, τῶν δ' ὡς
φρενῖτιν ὤφελόν τε, τούτῳ τὰς τιμὰς διελυσαν' ἀφ' ἧ πα-
ντων τούτων τῆς ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκήψατο, οὐδεὶς τετόλ-
μηκε διώκειν· ἀλλὰ ταύτην μίαν ἔσαν, ἐν ἧ δραχμὴν οὐκ
ἀφεῖχε δεῖξαι μεμαρτυρημένον. καί τοι τό γε τίμημα τῆς
οὐσίας τιμήσαντες, ὧν ἀπεστερήμην, ἐκ ὧν ταύτης σωιηθεὶς ἐλο-
γιζόμην τοσοῦτοι (οὐ γὰρ ἔνεστ' ἀργύριον) ἀλλ' ὅσ' ἐκείνων
καθ' ἕκαστα πιθεὶς, ὡς ἔστ' ἐκ ἐπεσκήψατο. ὅθεν οἱ τότ' ἀ-
κούσαντες, ἐ μόνον αὐτῷ κατέγνωσαν. ἀλλὰ καὶ τῆς ὑπογε-
γραμμένης ἐτίμησαν. τίνος οὖν ἕνεκα ἐκείνας μὲν εἴασε,
τῆδε δ' ἐπεσκήψατο, ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω. τῆς μὲν μαρτυριῶν ὅ-
σαι μὲν χρήματ' ἔχειν αὐτῷ κατεμαρτύρων, ἠδέι σαφῶς
ὅτι τοσούτῳ μᾶλλον ἐξελεγχθήσεσθαι ταῦτα ἔχων, ὅσῳ
πλέονα λόγον δοθήσεσθ' καθ' ἓν φέρει ἕκαστον. τῆ δ' ἠμελ-
λεν ἐν τῆ τῆς ψευδομαρτυριῶν ἔσεσθαι. ὃν δὲ τότε ἐν μι-
κρᾷ μέρει πλὴ παντὸς ὕδατος μὴ τῆς ἄλλων κατηγορή
σαιμι, νῦν φεὺς ἅπαν τὸ ὕδωρ αὐτὸ καθ' αὑτὸ διδάξειν
ἠμέλλησεν. ὑποκρίσει δ' ὅτισκηψάμενος, ἐνόμιζεν, ὥ-
σπερ τῶν ὡμολόγησεν, ἕτω πάλιν ἐξαρνος γενέσθαι· ταῦτα
δ' ἐφ' ἑαυτῷ γνῶσεσθαι δεῖ ταῦτα τινὶ δὲ δοκεῖ. βούλο-
μαι δὴ ταυτηνί, ὡς ἔστιν ἀληθὴς ὑπιδεῖξαι σαφῶς πᾶσιν ὑ-
μῖν, ἐκ ὧν εἰκότων, οὐδὲ ἐκ λόγων φεὺς τὸ παρὸν μεμη-
χανημένον· ἀλλ' ἐκ τῶν φανερὰ πᾶσιν ὑμῖν δόξαντος, ὡς ἐγὼ
νομίζω, διαφέρ. σκοπεῖτε δ' ἀκούσαντες. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δι-
καστα, φεὶς μαρτυρίας τ' ἐν τῆ γραμματείῳ γραμμέ-
νης εἰδὼς ὀλίγα μοι τ' ἀγῶνα, δεῖ φεὶ τούτου τ' ἤφον ὑμᾶς
οἴεσθαι ὑπισχνεῖσθαι μηδὲν ἄλλο τούτου φεότε-
ρον, ἢ τῆτον φεοκαλούμενος ἐξελέγξαι. ἐγὼ τί ποιῶ; πα-
ρασκευὴν παῖδα ἤθελον αὐτῷ γράμματα ὑπισχνούμενον,
βασανίζειν, ὃς παρὼν οὐδ' ὡμολόγηκ ταῦθ' οὕτ', ἐγὼ τ' μαρ-
τυρίαν ἔγραφεν, οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν κεκλοῦσθεὶς κακοτεχνεῖν. οὐδὲ
τὸ μὲν γράφειν, τὸ δ' ἀφαιρεῖν, ὧν οὕτ' εἰρήκει φεὶ τότων·
ἀλλ' ἁπλῶς ὑφ' τ' πάντα τἀληθῆ ἐγὼ τὰ τούτῳ ῥηθέντα
γράψω. καί τοι τί κάλλιον ἢ τ' τ' παῖδα τρεβλωθῆνα ἐ-
ξελεῖξαι ψευδομάρτυρος ἢ μᾶς; ἀλλὰ σωιῆδει πάντων μά-
λιστα αἰθεφόπων, ὅτι τἀληθῆ μεμαρτύρηκα, διόπερ ἔφυγε
τ' βάσανον· ἀλλὰ μὴν οὐχ εἷς οὐδὲ δύο ταῦτ' ἴσασιν, οὐδ'
ὑπὸ μάλης ἡ φεοκλησις γέγονεν, ἀλλ' ἐν τῆ ἀγορᾶ μέσῃ,
πολλῶν παρόντων, καὶ μοι κάλει τούτων τὰς μαρτυ-
ρας.

Μάρτυρες.

Οὕτω τοίνυν οὗτος ὢν σοφιστὴς καὶ σφόδρα εἰκὼν τὰ δί-
καια ἀγνοεῖν φεοσποιούμενος, ὡς τε ψευδομαρτυριῶν
δίκην, ἢ φεὶ τούτου τῶν ὑμῖν μελλόντων οἰ-
σειν ἢ ὀμωμοκότων, φεὶ τ' μαρτυρίας μὲν ἔφυγε τ' βά-
σανον, φεὶ δ' μάλιστα φεοσῆκεν αὐτῷ τ' λόγον ποιεῖσθ'
φεὶ δ' ἄλλων φησὶν ἐξαιτεῖν, ψευδόμυος. καί τοι πῶς
οὐχ ὑφορᾶς, αὐτὸν δεινὰ πεπονθέναι φάσκειν, εἰ τὸν
ἐλθόντα ἐξαιτῆ; ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ὑπιδείξω, μὴ
παρέλαβε· τοὺς δὲ μάρτυρας, οὐ δεινὰ πάσχειν νομίζειν
τὸν ὁμολογοῦμενον ὡς δοῦλον φεὶ ὧν ἐμαρτύρησαν, *
ἀκριβοῦντος. οὐκ ἐθέλοντος τούτου φέρεσθαι; καὶ δὴ τού-
τό γ' ἔνεστιν εἰπεῖν, ὡς φεὶ μὲν πινων * ὡς αὐτὸς βούλεται, σαφὴς ἡ βάσανος, φεὶ δ' αὖ τινων οὐ σαφής.
ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ταύτῃ τῇ μαρτυρίᾳ ἐμαρτύρησεν, ἀδελφὸς ὁ τούτου φεῶτος αἴσιος, ὃς νεῶ μὲν

A Actione autem prima contra istum instituta, iudicibus palàm ostẽdi, quemadmodũ vobis etiã ostẽdã, omnem rẽ nobis relictam istum cum illis surripuisse nobis, nõ productis vllis falsis testibus. Cuius rei hoc maximũ argumẽtũ est, quòd dicta testiũ quàm plurima, quũ de scripto recitata omnia sint, quorum alij, meũ aliquid isti datum: alij, se præsentibus eum accepisse: alij, se ab isto emisse, eíque tradidisse precium affirmarent: nullum falsitatis arguit, aut accusare ausus est: sed hoc solum arripuit, in quo nec vnius drachmæ fieri mentione possit ostendere. Atqui æstimationẽ pecuniæ, qua fraudatus sum, nõ ex hoc collegi & computaui tantã (nec.n. argumentum cõtinet) sed ex illis singula ratiocinatus sum, quibus iste nullum crimen impegit. Quibus rebus etiam factum est, vt qui tum rem cognouerant, nõ solũ eum cõdemnarint, sed litem etiam tanti æstimarint, quãtum in actione perscriptum fuerat. Quamobrẽ igitur illa testimonia preteriit, hoc arripuit? ego id quoque docebo. Videbat, quæcũque testimonia pecuniam eũ habere arguebant, se eam habere tãtò magis cõuictum iri, quantò prolixius singula verbis agitarentur. id quod actione contra testes instituta, futurum erat. Quod.n. tunc exigua totius nostri tẽporis parte, inter cætera accusaueramus: id tũ toto tẽpore solum per se explicaturi eramus. * Quod si respõsam improbasset: putabat, quemadmodum tum confessus esset, sic se denuò negaturum: hoc verò penes se fore. Propterea igitur hoc persequitur, quod esse verum testimonium euidenter vobis omnibus probabo, nõ coniecturis, neque ratiunculis huius tẽporis causa cõfictis: sed eo quod vobis omnibus, vt ego arbitror, iustum videbitur, idque audite, & iudicate. Ego, Iudices, cũ nõ ignorarẽ, de testimonio in tabella scripto mihi certamen esse, déque eo sententiam vos laturos scirem: nihil anteuertendum esse duxi, nisi vt istum prouocarem atque arguerem. Et quid facio? In quæstionem ei puerum dare literatum volui, qui adfuerat cum hæc iste confiteretur, & testimonium scripserat: nihil à nobis mala fide pérque fraudem agere iussus, neque aliud scribere, aliud omittere eorum, quæ iste his de rebus dixerat: sed simpliciter omnia quæ vera, & ab isto dicta essent, annotare.
C Qui verò melius potuit, quàm torquendo puero, mẽdacia nostra refutare? sed omnium optimè sciebat, testimonium esse verum, & ideò quæstionem fugiebat. Neque verò vnus atque alter huius rei conscij fuerunt, neque sub alá, vt dicitur, prouocatio facta est: sed in medio foro, magnáque hominum frequentia. Ac voca mihi horum testes.

TESTES.

Est autem iste adeò callidus, & vsque adeò quid æquũ sit, intelligere se de industria dissimulat, vt quanquam falsi testimonij actionẽ instituit, de quo vos iurati pronunciabitis: tamen eius testimonij veritatem, quod sua potissimùm refert, explorare quæstione subterfugerit: falsóque dicat, se illum propter alia depoposcisse. Quid verò absurdius, quàm eum, cùm quiritetur iniquè secum esse actum, qui hominẽ liberum deposcẽs, vt ego vobis perspicuè ostendã, nõ acceperit: testes non iniqua pati putare: cùm eum, quẽ seruũ esse cõstabat, me de dictis testimoniis dedẽte, accipere ipse recusarit? Nec illud causari potest quibusdã de rebus, quas ipse cupit, perspicuam & fide dignam esse quæstionẽ: de quibusdã verò obscuram & fallacé. Præterea, Iudices, frater istius Aesius,

primus hoc pro testimonio dixit, qui nunc adiutor A eius, it inficias: sed tũ vnà cũ aliis asseruit, quòd neque peierare, neq; mox cuestigiò à iudicibus cõdemnari volebat: quẽ, si falso testimonio niti placuisset, haud vtique in testes retulissem, cũ videre, eũ Aphobo esse intima necessitudine cõiũctissimũ: nec ignorarem, aduocatũ illi futurũ, prætereáq; meũ esse aduersariũ. Nec. n. cũ vlla ratione cõsentit, inimicũ, suum, & aduersarij fratrẽ, ad testimoniũ falsum dicendũ inscribere. Cũ aũt harũ rerũ testes multi sint: nõ minora nobis etiam argumenta suppetunt. Ac primùm, nisi ea verè affirmasset: non nunc demũ negaret: sed tũ statim fecisset, cũ in iudicio testimonium legeretur: vbi magis inficiatio, quàm nũc, ei profuisset. Deinde nõ cõquiesset, sed actionẽ iniuriarũ contra me instituisset, q̃ se falsò dicti in fratrẽ falsi testimonij reũ fecisse: quo iudicio & pecunia hominũ, & dignitas agitur. Iam si ré explorare & euincere studuisset: puerũ, qui testimonia scripserat, à me postulasset: vt eo non tradito, vanitatis & iniustitiæ conuincerer. Nunc tantum abfuit, vt tale quicquam fecerit, vt nec tradente me, postquam iste inficias iuit, accipere voluerit. Adeò non minus in his etiam quæstione formidant. Hæc vt à me verè dici, atque eum, dicto inter reliquos testes testimonio, non negasse hæc, in hoc prætorio astantem, cum testimonium legeretur, & me dedente puerum torquendum istis, accipere noluisse, cõstet: singulatim etiam vobis testes producam. Accerse mihi eos.

TESTES.

Quod aũt, Iudices, omniũ eorũ quę diximus, euidẽtissimum signum esse puto, quod declaretur, hæc istum respondisse, id referam. Cum hominẽ, post cõfessionẽ eorum quæ à testibus dicta sunt, à me postularet, atque ego illum in eo quoque fraudis vellem cõuincere, quid facio? pronoco eum ad dicendum in Demonem testimonium, qui patruus eius est, & socius iniuriarum: atque his in scripta relatis, ea dicere iubeo, contra quæ nunc actionem falsi testimonij instituit. Is verò primùm impudenter negabat: sed iubente arbitro vel dicere, vel eiurare egerrimè testimonium dixit. Atqui si homo ille seruus fuit, nec iste liberum esse prius confessus erat: quid ei accidit, vt testimonium diceret potius, quàm eiuraret, quo negocio liberaretur? cum præsertim de his etiam vellem dedere puerum, testimonij scriptorẽ, qui & suas literas agnituras erat: & satis meminerat, istum dixisse testimonium. Et hæc obtuli, nõ penuria testium qui adfuerant (erant. n. præstò) sed eò, vt nec mendacij eos criminaretur, & eorum fides quæstionib. cõprobaretur. Quî verò decet propter istum damnari testes, qui soli omnium, qui vnquam in forum venerunt, ipsum accusatorem earum rerum sibi extitisse testem ostendunt? Ac vt me vera dicere constet, cape prouocationem ac testimonium.

Demosthenis testes veraces esse, signis probat.

PROVOCATIO. TESTIMONIVM.

Tanta igitur iura iste auersatus, & tot signis calumniæ conuictus: suis testibus habere fidem vos postulat, meos verò calũniatur, & vera dixisse negat. Disputabo autem, etiamsi veri similitudo spectetetur, quidnam de eis sentiri conueniat. Inter vos omnes constare scio, eos qui falsum testimonium dicũt, aut ob inopiam largitionibus corruptos, aut propter sodalitatem, aut etiam odio aduersariorum adductos, à tali facinore nõ abhorrere. At propter harum rerũ nullam pro me dicere testimonium potuerunt. neq; enim sodalitates illis mecũ intercedunt (id enim quî

ἔξαρνός ὅτι τούτῳ συναγωνιζόμενος, τότε ἠμαρτύρησε ταῦτα μή τ' ἄλλων, ἅτ' ὀπορκεῖν, ἅτ' δὺς ὤφλε χρήματα δίκην ὀφλισκάνων ἑλόμενος· ὃν ἂν αὖ δίκῃ, ψευδῆ μαρτυρίαν εἰ παρεσκευαζόμην, ἐγράψατ' ἂν εἰς τοὺς μάρτυρας, ὁρῶν μὲν ἀφόβως χρόμενον μάλιστα ἀνθρώπων ἁπάντων, εἰδὼς δ' συνειδυῖα αὐτῷ τ' δίκην, ἐπὶ δ' ἐμαυτῇ ὀνία αὐτί δικον. οὐδὲ ἔχει λόγον τ' ἑαυτῇ διάφορον, μὴ τάτε ἀδελφὸν μὴ ἀληθινῆς μαρτυρίας ἐγγράψαι μάρτυρα. τούτων τοίνυν εἰσὶ μὲν πολλοὶ μάρτυρες, ἐπὶ δ' ἐκ ἐλάττω τεκμήρια τῆς μαρτύρων. πρῶτον μὲν γὰρ, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ταῦτα μὴ ἐμαρτύρησεν, οὐκ ἂν νεῦ ἔξαρνος ἦν· ἀλλὰ πολὺ δὺς ὀφὶ τὸ δικαστήριον τ' μαρτυρίας ἀναγνωσκομένης, ἵνα μᾶλλον ἂν αὐτ' ἦ νεῦ ὠφέλει. δεύτερον δ' ἐκ ἂν ἠσυχίαν ἦγε. ἀλλὰ δίκην ἂν μοι ἐλάβης ἔλαχεν, εἰ ψευδομαρτυριῶν ὑπόδικον αὐτ' ἐποίουν κ τὸ ἀδελφοῦ, οὐ πρόσκον· ἐν ᾗ κ πρὸς χρημάτων κ πρὸς ἀτιμίας ἀνθρώποι κινδυνεύουσιν. ἔτι γὰρ τὸ πρᾶγμ' ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν, ἐξήτησεν ἂν μ' τ παῖδα τὸν γράφονθ' τὰς μαρτυρίας, ἵν' εἰ μὴ παρεδίδουν, μηδὲν δίκαιον λέγειν ἐδόκουν. νῦν δὲ τοσοῦτόν τ ποιησά τι τούτων ἐδέησεν, ὡς ὐδ' ἐμὲ πρᾶγ διδόντος, ἐπειδὴ ταῦτ' ἔξαρνος ἐγένετ' ἐξ ἀρχῆς, πρᾶγ λαβεῖν ἠθέλησεν· ἀλλ' ὁμοίως φαίνονθ' κ πρὸς τούτων φεύγοντες τὰς βασάνους, κ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, ἐν τε τοῖς μάρτυσι μεμαρτύρηκὼς οὐκ ἠρνήθη ταῦτα ὅπερ διαιτητὴς παρεσκηκὼς, τῆς μαρτυρίας ἀναγνωσκομένης· ἐμὲ τ' ἐκδιδόντος τὸν παῖδα πρὸς τούτου βασανίζειν αὐτοῖς οὐκ ἠθέλησαν πρᾶγ λαβεῖν, ἃ καθ' ἕκαστ' ὑμῖν παρέξομαι τοῖς μάρτυσι. καί μοι κάλει δεῦρο αὐτούς.

Μάρτυρες.

Ο τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων τῶν εἰρημένων ἐμοὶ μέγιστον ὑμῖν ἐρεῖν σημεῖον· τὸ ταῦτ' ἀποκείνεσθαι τοῦτον, βούλομαι δι' ἐλθεῖν. ἐπειδὴ γὰρ ἐξήτει με τ' αἰθρωπ. ταῦθ' ὡμολογηκὼς ἃ μεμαρτύρηται, βούλομαι κ τοῦτ' αὐτὸ ἐξελέγξαι τε χάζονθ', τί ποιῶ; πρόσκαλοῦμαι κ' δημόσιος εἰς μαρτυρίαν· ὃς αὐτῷ θεὶς κ κοινωνὸν τῶν ἀδικημάτων· κ συγγράψας ταῦτα, ἐκέλευον μαρτυρεῖν αὐτῷ διώκει τῶν ψευδομαρτυριῶν. ἔστ' ὄ, τὸ μὲν πρῶτον ἀπηναισχύντει· τὸ δ' διαιτητ' κελεύοντος μαρτυρεῖν ἢ ἐξομνύειν, ἐμαρτύρησε πάνυ μόγις. καί τοι εἴ γ' ἦν δοὺς ἀνθρωπος, κ μὴ πρόσκομολόγητο πρὸς τ' δι' ἐλεύθερον εἶναι, τί παῖδ' ἐμαρτύρησεν, ἀλλ' ἐκ ἐξομόσας ἀπῆλθ' τὸ πρᾶγμα; ἀλλὰ μὴν κ πρὸς τούτων ἠθέλησαν πρᾶγ λαβεῖν τ παῖδα τ γράφονθ' τ μαρτυρίαν· ὃς τά τε γράμματα ἐμελλε γνώσεσθ' τὰ ἑαυτ', κ τ' τον ἐμνημόνευεν ἀκριβῶς μαρτυρήσαντα. κ ταῦτ' ἠθέλησαν, οὐχὶ μαρτύρων ὄντων, οἳ παρῆσαν· ἦσαν γάρ· ἀλλ' ἵνα μὴ τούτοις αἱρῆτο μαρτυρεῖν τὰ ψευδῆ, ἀλλὰ τὸ πιστὸν ἐκ τ' βασάνου τούτοις ὑπῆρχεν. καί τοι πῶς ἄξιόν ὅστις καταγνῶναι τῶν μαρτύρων δύναται τοῦτο, οἱ μόνοι τῶν πώποτε ἠγωνισμένων δίκην ἐν ὑμῖν τὴν διώκοντα αὐτ' αὐτοῖς μάρτυρα τούτων ἐπιδεικνύσι γεγενημένον; ἀλλὰ μὲν ὡς ἀληθῆ λέγω. λάβετ' πρόκλησιν, κ τ' μαρτυρίαν. Πρόκλησις. Μαρτυρία.

Τηλικαῦτα τοίνυν ὡς δίκαια φυγὼν ἔστ' κ ἐκ τοσούτων τεκμηρίων ὑπάρχοντα, τοῖς μὲν αὐτὸ μάρτυσιν ἀξιοῖ πιστεύειν ὑμᾶς, τοὺς δ' ἐμοὺς διαβάλλει, καὶ φησὶν οὐ τἀληθῆ μαρτυρεῖν. βούλομαι δὴ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων πρᾶγ αὐτῶν εἰπεῖν. οἶδ' οὖν ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε, τοὺς ψευδομαρτυρομένους, ἢ κέρδεσι δι' ὑποψίαν ἐπαγομένους, ἢ καὶ δι' ἑταιρείαν, ἢ κ δι' ἔχθραν τῶν ἀδίκων, ἐθέλειν ἂν τι τοιοῦτον ποιῆσαι. τούτων τοίνυν οὐδὲ δι' ἓν ἂν εἶεν ἐμοὶ μεμαρτυρηκότες· ὅτε γὰρ ἑταιρείας· πρὸς γὰρ

γε; οἵ γε μήτε ἐν τῇ αὐτῶν ἡλικίᾳ, μήτε καθ' ἡλικίαν, μὴ ὅτι ἐμοί τινες αὐτῷ, ἀλλ' ὥστε σφίσιν αὐτοῖς εἰσιν, οὔτ' ἐχθροὶ τυγχάνουσιν. φανερὸν γὰρ ἦν τοῦτο· ὁ μὲν γὰρ, ἀδελφὸς ἦν Στεφάνου, συνήθης δ' ὁ Πάμφιλος, φυλέτης· Φίλιππος δ' οὔτε φίλος, οὔτ' ἐχθρός. ὥστε οὐδὲ ταύτην αἰτίαν τις ἐπενέγκοι δικαίως τὴν αἰτίαν. ἢ μὴν οὐδὲ δι' ἀπορίαν αὖ τις φήσειε. πάντες γὰρ κέκτηνται τοσαύτην οὐσίαν, ὥστε καὶ λειτουργεῖν ὑμῖν εὐθύμως, καὶ τὰ προστατούμενα ποιεῖν. χωρὶς δὲ τούτων, ἔτ' ἀγνῶτες ὑμῖν, ἔτ' ὄντι τὰ χείρω γιγνωσκόμενοι, μέτριοι δ' ὄντες αὐθάδεις τοι. καίτοι εἰ μήτ' ἄπορος, μήτ' ἐχθρὸς τούτου, μήτε φίλοι, πῶς χρὴ κατὰ τούτων λαβεῖν τινὰ ὑποψίαν, ὡς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδα. ταῦτα τοίνυν ἔστ' εἰδὼς, καὶ πάντων μάλιστα ὅπερ ἁμαρτάνηται μεμαρτυρικότας αὐτοὺς, ὅμως συκοφαντεῖ. καὶ φησὶν οὐ μόνον οὐκ εἰπεῖν ταῦτα, ἃ πῶς τις ἂν μᾶλλον ὀξέως λέγειν εἰρηκότα; ἀλλὰ καὶ δοῦλον εἶναι τὸν αὐθέντην τοῦ ὀνόματος βούλομαι δ' ὀλίγα βραχέων εἰπὼν πρὸς ὑμᾶς ἐξελέγξαι, καὶ τοῦτ' αὐτὸν ψευδόμενον. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτων ἠθέλησα τούτῳ δοῦλα δοῦναι βασανίζειν τὰς θεραπαίνας, αἳ τελευτῶντος τοῦ παιδὸς μνημονεύουσιν ἀφεθέντα τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι τότε. καὶ πρὸς τούτοις ἡ μήτηρ κατ' ἐμοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, οἳ μόνοι παῖδες ἐσμὲν αὐτῇ, δι' οὓς κατεχήρευσε τὸν βίον, πίστιν ἠθέλησεν ὑπὲρ τούτου δοῦναι, τὸν αὐθέντην τοῦτον ἀφεῖναι τὸν πατέρα λύσιμα ἐτελεύτα. καὶ νομίζεσθε παρ' ἡμῶν τοῦτον ἐλεύθερον μηδεὶς ὑμῶν νομίζετο καθ' ἡμᾶς ποτ' αὖ ὁμνύναι ταῦτα ἐθέλειν, εἰ μὴ σαφῶς ἦδει τὰ δοῦλα ὄμου ἰόντα. ἀλλὰ μὰ μὰ ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ τοῦτο ἕτοιμοι ποιεῖν καλεῖ τούτων τοὺς μάρτυρας. Μάρτυρες.

Τοσαῦτα τοίνυν δίκαια λέγειν ἐχόντων ἡμῶν, καὶ καταφεύγειν εἰς τοὺς μεγίστους ἐλέγχους ἐθελόντων περὶ τοῦ μεμαρτυρημένων, πάντα ταῦτα φυγὼν δεῖται, οἴεται περὶ τῆς γεγραμμένης δίκης, ἀλλαχόθεν καὶ κατηγορῶν ἐμοῦ τοὺς μάρτυρας, ὑμᾶς πείσειν καταψηφίσασθαι πάντων, οἶμαι, καὶ πραγμα καταισχύνας ἀδικώτατον καὶ πλεονεκτικώτατον. αὐτὸς μὲν γὰρ μάρτυρας ψευδεῖς παρεσκεύασται περὶ τούτων, συνήγορον ἔχων οὐ τοῦτον τὸν κινδυνεύοντα, καὶ τιμωρούμενον. ἡμεῖς δ' οὐχὶ προειδότες, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ μάρτυρίας ἠγόμεθα τοῦ ἀγῶνα ἔσεσθαι, δεῖται περὶ τῶν ὑπὲρ τῆς μητρὸς χρημάτων μάρτυρας ἃ παρεσκευάσμεθα νυνί. ὅμως ἴσως καὶ περὶ τούτου τοῦ στασιμόδου, τὰ πράγματα αὐτὰ διέξιμεν, οἶμαι ῥᾳδίως ὑπιδείξειν δικαιόζατ' αὐθέντην τοῦτον ὠφληκότα τὴν δίκην· ἔχ ὅτι τὴν μίσθωσιν ἀνώλυον βασανίζειν, καὶ ὅτι τοῦτον ἐλεύθερον ὡμολόγησεν, οἱ μὲν μάρτυρες, οἵδε ἐμαρτύρησαν. ἀλλ' ὅτι πολλὰ τῆς ἐμῆς ἐξηλέγχθη λαβών, καὶ τὸ οἶκον ἐκ ἐμίσθωσε, τῶν νόμων κελευόντων, καὶ τὸν παῖδα ἐν τῇ διαθήκῃ χαίρειν, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ὑπιδείξω. ταῦτα μὲν γὰρ ἅπασιν ἴδιον, οἱ νόμοι, καὶ τὸ πλῆθος ὧν οὗτοι διηπάτησαν χρημάτων. τὴν μίσθωσιν δὲ ἀδὲ ὅς τις ἔξω, οὐδεὶς ἦδει. γνώσεσθε δ' ἐκ τῆς ἐγκεκλημένων, ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχοντ' ἔξω. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν δίκαιον ἔλαχον τούτῳ τὸν ὑπὲρ τοῦτον, οὐχ ἓν πίνημα συνθεὶς, ὥστε εἰπεῖν τινὰ συκοφαντεῖν ὑπερβολῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐγγράψας καὶ πόσον λαβὼν καὶ πόσον τὸ πλῆθος, καὶ παρὰ τοῦ, καὶ οὐδὲν μοῦ τὴν μίσθωσιν παρέγραψα, ὡς εἰδότα τι τούτων. ἔστι μὲν ἓν τῶν ἐγκλημάτων ἀρχὴ, τάδ' ἐγκαλεῖ δημοσθένης Ἀφόβῳ ἔχει μου χρήματα ἄφορος τῶν ὑπὲρ τοῦτον ἐγόμενα, οἱ δὲ δέκοντα μὲν μνᾶς, ὧν ἔλαβε προῖκα τῆς μητρὸς καὶ τῶν διαθήκων τὸ παῖδος, τοῦτο πρῶτόν ἐστι τῶν χρημάτων ὧν ὑποστερεῖσθαί φησι. τοῖς δὲ μάρτυσι τί μεμαρτύρηκε; μαρτυρῶσι γὰρ περὶ τῆς διαιτητῆς νυνὶ ἀρχῆς

A fiere:,cum nec in iisdem ſtudiis verſati, & eorũ quidam non modò mei,ſed ne inter ſe quidem æquales ſint,nec iſti ſunt inimici:nam & hoc conſtat. Vnus enim frater eius eſt,& aduocatus:Stephanus,familiaris,& tribulis:Philippus,*nec amicus nec inimicus. Quare nec hoc crimen iurè quiſquam eis impegerit. Neque etiam paupertate adductos eſſe quiſquam dixerit:cùm tantas opes habeant omnes,vt & munera vobis alacriter obeant:& pareant, ſi quid imperatũ eis fuerit. Præterea nec ignoti vobis,nec in deteriorem partem cogniti ſunt:ſed moderati homines habentur. Atqui ſi nec inopes,nec iſtius inimici,nec amici mei ſunt:quî conuenit ſuſpicari,falſum eos dixiſſe teſtimonium? Ego quidem non video. Quę quã quam iſte ſciebat,& omnium optimè norat, eos vera dixiſſe:tamen calumniatur, ac non modò ſe hæc dixiſſe negat,quæ ab eo dicta eſſe, quo pacto magis oſtendi queat? ſed etiam hominem omnino eſſe ſeruum,affirmat. Volo autem pauca duntaxat dicere, ad hoc quoque mendacium eius refutandum. Ego,Iu
B dices, etiam propter hæc in quæſtionem ei dedere ancillas volui,quæ,patre moriente, eum manumiſſum,ac tum fuiſſe liberum,meminerunt. Præterea mea mater fidem facere voluit,à patre morituro, hominem hunc emiſſum eſſe manu,atque apud nos haberi pro libero:& ni ita eſſet,me & ſororem produ ctos,quos vnicos liberos habet,propter quos viduæ vitam tranſegit,deuouere. Neque verò quiſquam putet, eam in noſtra capita hæc vnquam iurare voluiſſe,niſi ſe id liquidò facturam intelligeret. Vt autem conſtet,me vera dicere,nósque hæc facere fuiſſ. paratos:voca harum rerum teſtes.

TESTES

Cum igitur nos tot iuſtas rationes afferre queamus; & ad argumenta maxima probandi teſtimonij confugere voluerimus:iſte his omnibus detrectatis,ſe factum iudicium calumniando,& meum teſtem accuſando,perſuaſurũ vobis eſſe putat: vt eũ condẽnetis: re profectò omnium & iniquiſſima & ſceleratiſſima cõpoſita. Nã ipſe falſos teſtes inſtituit his de rebus,
C cõmunib.cũ Onetore affine & Timocrate ſumptib. nos verò eius rei ignari,cum putaremus de ipſo teſtimonio fore iudicium:teſtibus de tutelæ pecunia nunc inſtructi non ſumus. Quanquam autem iſte ſic vt expoſui,veteratoriè egit:tamen me oſtenſurum facile confido,eum iuſtiſſimè condemnatum eſſe:non eò quòd Milyam torqueri vetuerim,neque quòd liberum eum eſſe ſit confeſsus,idque hi teſtes affirmarint:ſed quod & multarum rapinarum conuictus eſt nec domum,vti & leges iubent,& pater meus in teſtamento perſcripſerat,elocauit: vt ego vobis clarè oſtendam. Nam hæc,leges inquam, & magnitudinem direptæ ab iſtis pecuniæ,palàm videre erat omnibus. Milyam verò quis eſſet,nemo norat:& hæc ita ſe habere, ex accuſatione intelligite. Ego, Iudices, iſti iudicium tutelæ dictaui, non vna ſumma compoſita, quemadmodum feciſſet aliquis calumniandi ſtudioſus,ſed ſingula nominatim perſcripſi,vnde acceperit,& quantum,& à quo:nec vſquam aſcripſi Milyam, vt vllius harum rerum conſcium. Eſt autem accuſationis hoc initium: De his accuſat Demoſthenes Aphobum:habet meam pecuniam Aphobus tutorio nomine,octoginta minas,dotẽ matris,ex teſtamento patris acceptam. Hæc prima pecunia eſt, qua me fraudatũ queror. Teſtes verò quid dixerũt? Affirmãt ſe fuiſſe apud Notarchũ arbitrum,

Aphobum iure eſſe cõdemnatũ, repetitis argumẽtis primæ orationis. oſtendit: neque ob Milyam nõ deditum vllam feciſſe iacturã.

cùm Aphobus à patre meo Demosthene manumisA
sum esse Milyam confiteretur. Cogitate igitur cum animis vestris, num quis aut orator, aut sophista, aut præstigiator tam admirabilis & eloquens extitisse videatur, vt hoc testimonio probaret, Aphobum habere dotem meæ matris? Et quid obsecro in mẽtem ei venit, vt diceret atque confiteretur, liberum esse Milyam? Eóne magis ego dotem habeo? Nihilo certè magis propter hoc quidem, vt apparet. Vnde verò hoc oltensum est? Primùm eius contutor Theripides pro testimonio dixit, se illi dotem numerasse: deinde auunculus Demon, & alij qui adfuerunt, affirmarunt, istum esse professum, se, vt qui dotem haberet, victum matri curaturum. Neque hos accusauit, quos vera dixisse sciret. Præterea mater me & sororem producere, & in meũ sororísque iurare capita voluit, istum è testamento patris dotem accepisse. Eas octoginta minas vtrum habere eum dicemus, an nõ? *Vtrum propter hunc testem est damnatus, B
an propter illos? Ego quidem propter veritatem opinor. Harum igitur vsumfructum, cum decennium perceperit, ac ne iudicio quidem damnatus, eas restituere voluerit: tamen iniquè secũ esse actũ, séque propter hos testes cõdemnatũ queritur: quanquam horũ nullus eum habere hanc, testificatus est. Iã de pecunia mutuò data, & lectorum fabris, & ferro, & relicto nobis ebore, & dote sororis, quã iste per præuaricationem cõdonauit, vt & ipse tantum de meo haberet, quantum vellet: audite & cõsiderate, quàm iure sit dãnatus, quámque nõ necesse fuerit, propter ea Milyam torqueri. Na de his quæ præuaricatus es, lex est, quæ verbis apertis iubet, te æquè teneri, ac si ipse teneres. Quid igitur legi rei est cũ quæstionibus? Quod aũt ad mutuaticiã pecuniam attinet, cùm & socij Xuthi fueritis, & pecunia partiti sitis, & tabulas sustuleritis, & arbitratu vestro gesseritis omnia & scripta perdideritis, vt Demon cõtra vos testatus est: etiam his facere fucum studetis? Delectorum fabris aũt si correpta pecunia, & magno priuatim lucro facto, meis ad vsuram datis, quibus tu alios etiã prohibere debebas, eos deinde sustulisti è medio: quid tibi facturi sunt testes? Neque enim hi testati sunt lateri te, vsuras de meis accepisse, & mãcipia ad te recepisse: sed tu in rationib. scripsisti ista, eáq; testes cõfirmarũt. De ebore porrò & ferro, dico ego famulos oẽs scire vẽdidisse istũ, eiq; & tũ & nũc quécũque vellet, ad quæstionẽ dare volui. Quòd si me eum qui sciret, dare noluisse, eos qui nescirent voluisse dicet tradere: multò magis hos illi accipiendos fuisse apparebit. Nam si ij, quos vt conscios ego tradebam, eum horum nihil habere dixissent: omnia tã vtique crimine liberatus esset. Verùm nõ ita est, sed clarè cõuictus fuisset, se & vendidisse, & preciũ recepisse: eaque de causa præteritis iis, quos cõstabat esse seruos, liberũ torquere vi studebat, quẽ nec tradere fas erat: nõ rei cõperiendę studiosus, sed id quæres, vt eo nõ accepto prætextus sibi aliquis relinqueretur. De his igitur omnib. ac primùm de dote, deinde de iis quę mala fide administrauit, pòst de cæteris vt certi sitis: & leges vobis & testimonia recitabũtur

LEGES. TESTIMONIA.

Neq; verò ex his solũ cognoscetis, nullã ei factã iniuriã, eo qp hominẽ in quæstionẽ nõ dederim: sed ipsa etiã re cõsiderata. Ponamus sanè Milyam in rota torqueri, & quid ab eo dici optarit potissimũ, spectm*:

ὅτε ἀφοβος ὁμολόγει μιλύαν ἐλεύθερον εἶ). ἀφειθεὶς ὑπὸ
τ δημοσθένους πατρός. σκοπεῖτε τοίνυν παρ ὑμῖν αὐτοὺς, εἴ
τις αὖ ὑμῶν, ἢ ῥήτωρ, ἢ σοφιστὴς ἢ γόης ἄττα θαυμάσιος δο-
κεῖ γεγενέσθαι, καὶ λέγειν δεινὸς, ὥστ ἐκ ταύτης τ μαρτυρίας
διδάξαι τὸν ἀληθέστατον, ὡς ἔχει τ προῖκα ἄφοβος τ μη-
τρὸς τ ἐμῆς. καὶ τί λέγων, ὦ θεοὶ τ δίκης, ὡμολόγησεν εἶ)
μιλύαν ἐλεύθερον; καὶ τί μᾶλλον ἔχω τὴν προῖκα; οὐδὲν
αὖ δήπου δικῇ τ τό γε δόξειεν. ἀλλὰ πόθεν τοῦτ ἐπεδείχθη,
προῖκα μὲν θηριππίδης, ὧν αὐτῷ συνεπίτροπος, κατε-
μαρτύρησε δοῦναι· δεύτερον δ δήμων θεῖος ὤν, καὶ τῷ ἄλ
λων οἱ παρόντες ἐμαρτύρησαν, σῖτον τῇ μητρὶ δώσειν ὁμο-
λογεῖν τ τον, ὡς ἔχοντα τιμὴν προῖκα. καὶ τούτοις οὐκ ἐπεσκή
ψατο, δηλονότι ταληθῆ μεμαρτυρηκότας εἰδώς. ἔπ τοίνυν
ἡ μήτηρ ἠθέλησε πίστιν ὑπιθεῖναι κατ ἐμοῦ καὶ τ ἀδελ-
φῆς, ὡς δεδομένα μὴν, τὸν λαβεῖν τιμὴν προῖκα τὴν ἑαυ-
τῆς καὶ τιμὴν τὰ παρὸς δικαθήκην. ταύτας τὰς ὁμολογία
μενας, πότερ αὐτὸν ἔχειν φῶμεν, ἢ μή; καὶ πότερον δίκαιον
δὲ ὄφλειν τὸν μάρτυρα, ἢ δίκαιον τοῦτό γε; ἐγὼ μὲν οἶμαι,
δίκαιον τιμὴν ἀλήθειαν. ταύτας τοίνυν δέκ ἔτη κεκαρπωμέ-
νος, καὶ οὐδὲ δίκην ὄφλων ἀποδοῦναι τετολμηκώς, δεινὰ
πεπονθέναι φησὶ, καὶ δίκαια τούτου δὲ τοῖς μάρτυσιν ὠφλικέ-
ναι. καίτοι γ οὐδεὶς ἔστιν αὐτιμὴν ἔχειν ταύτιμὴν ἐμαρτύ-
ρησε. πρὸς τοίνυν τῆς ἐπιδόσεως καὶ τῆς κλινοποιῶν, καὶ τῆς
σιδήρου, καὶ τ καταλειφθέντος ἡμῖν ἐλέφαντος, καὶ τ φορ
τικὸς τ ἀδελφῆς, ἣν ἔδωκε καθυφῆκεν, ἅπερ τὸ καὶ αὐτὸς ἔ-
χειν ὅσα βούλοιτο τῇ ἐμῇ, ἀκούσατε, καὶ σκοπεῖθ ὡς
δικαίως ὤφληκε, καὶ κἀδὲν ἣν μιλύαν πρὸς τὸν βασα-
νιστέον. πρὸς μὲν γὰρ ὧν καθυφῆκας, νόμος ἐστὶν, ὃν παρρήθην
ὃς κελεύει σε ὁμοίως ὀφλισκάνειν ὥσπερ αὐτὸς ἔχῃς.
ὡς τε τί τῷ νόμῳ καὶ τῇ βασάνῳ; πρὸς δ' αὐτῆς ἐπιδό-
σεως ὑπακουσάντων τῷ ξούθῳ, καὶ διαμειμάμενοι τὰ C
χρήματα καὶ τὰς συγγραφὰς ἀνελόντες, καὶ πάνθ' ὃν ἕκα-
στον ἐβούλεθε κατασκευάσαντες, καὶ διαφθείραντες τὰ
γράμματ', ὡς ὑμῖν ὁ δήμων κατεμαρτύρει, καὶ τουτουσὶ
παρακρούεσθαι ζητεῖτε. πρὸς τοίνυν τ κλινοποιῶν εἰ συλ-
λαβὼν ἀργύριον, καὶ πολλὰ ἴδια κερδάνας, ὅτι τοῖς ἐ-
μοῖς δανείζων, ὧν καὶ τοὺς ἄλλους πρόσηκε κωλύειν, εἶτ'
ἀφανεῖς πεποίηκας· τί σοι ποιήσουσιν οἱ μάρτυρες; οὐ γὰρ
ἔστί γε μεμαρτυρήκασιν, ὡς ὁμολογεῖς ὅτι τοῖς ἐμοῖς δα-
νείζειν, καὶ λαβεῖν τὰν δράποδα ὡς σαυτόν· ἀλλ' ἐν τῷ
λόγῳ ταῦτα γέγραφας σὺ, κατεμαρτύρησαν ὑμῖν οἱ μάρτυ-
ρες. ἀλλὰ μὲν πρὸς τ γ' ἐλέφαντος, καὶ τὸ σιδήρου, εἶω
φημι πάντας τοὺς οἰκέτας εἰδέναι τοῦτον πωλοῦντα, καὶ πα-
ραδοῦναι, καὶ τότε κἀγὼ οὐκ ἤθελον αὐτῷ τούτων ὅτι πατα-
βολὴ λαβὼν βασανίζειν. εἰ τοίνυν φήσει μετ εἰδότας ἐκ ἐ-
θέλοντα δοῦναι, τοὺς ἐκ εἰδότας ἐνδιδόναι· πολὺ δὴ μᾶλ
λον αὐτῷ προσλαβεῖν φανήσετ' προσῆκον. εἰ δ' τούτους
μὲν ὡς εἰδότας ἀξιοῦ δικαίως ἐγὼ, οἱ ὑμεῖς, μηδὲν ἔχειν ἔφασαν
τούτων αὖτ· ἀπήλλακτο δικαίως αὖ τ αἰτίας. ἀλλ' οὐκ
τοιοῦτόν ἐστιν· ἀλλὰ σαφῶς αὖ ἐξηλέγχθη πωλῶν, καὶ τιμὴν
τιμὴν κεκομισμένος. διόπερ τοὺς ὁμολογουμένους δούλους
προβάς, τ ἐλεύθερον ἠξίου βασανίζειν, τ οὐδ' ὅσιον παρα-
δοῦναι· τὸ προῆγμα ἐκ ἀγαγεῖν εἰς ἔλεγχον ζητῶ· ἀλλὰ
μὴ προλαμβάνων βελόμενός τι δοκεῖν λέγειν. πρὸς τοί-
νυν πάντων τούτων, πρῶτον μὲν πρὸς τ προικὸς, εἶθ' ὑφ'
ὧν καθυφῆκεν, εἶθ' ὑφ' τῶν ἄλλων, ἀναγνώσεται τοῖς τε
νόμους, καὶ τὰς μαρτυρίας, ἵν' εἰδῆτε.

Νόμοι. Μαρτυρίαι.

Οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων αὖ γνοίητε, ὅτι δεινὸν οὐδ' ὁτιοῦν πέπονθε, τ αὐθέκαστον ἐκ ἐκδόντος ἐμῇ βασανίζειν.
ἀλλὰ καὶ τὸ προῆγμα αὐτὸ σκέψασθε. θῶμεν γὰρ δὴ τὸν μιλύαν ὅπου τῆς ξουθοῦ τριβεῖσθαι· ἔτ τί μᾶλις· αὖ αὐτὸν
δοῦλον

A nónne hoc,se non esse conscium,an vllam habuerit iste pecuniam?Esto dicat,propterea̓ne nullã habet? multum certè abest.Eos enim ego testes adduxi, qui rem & sciunt,& interfuerunt.Argumẽtum autem & probatio est,nõ si quis istum aliquid habere nesciat (tales. n,esse multi queant)sed si quis sciat,Cum verò tot testes in te dixerint testimoniũ:quódnã testimoniũ accusaris,ostende.ostendere nõ potes.Annõ igitur ipse te mendacij arguis,dum iniuria te affectũ & iniquo circũuẽtũ esse iudicio clamitas,ꝙ hominẽ nõ acceperis:qui eos qui testati sunt,habere te,& accepisse ea,de quibus tanquam nõ relictis Milyam postulabas:falsi testimonij reos nõ feceris?quos lõgè honestius fuisset si læsus esses,persequi.Sed læsus à nemine,calũniatorẽ agis.Ac multis modis tua perspicitur improbitas:in primis aũt,si de testamẽto aliquid referatur.Cum n.Iudices,pater omnia quę reliquit,testamento inscripserit,& domũ elocari iusserit:id non reddidit:ne ego multitudinem facultatũ statim deprehenderẽ:ea verò possidere se fatetur, quæ ita manifesta sũt,vt nullo modo negari possint. B Hæc autem fuêre quæ perscripta in tabulis esse diceret:Demophonti accipienda duo talenta statim,sororem ducendã vbi adoleuisset,idque decennio pòst futurum erat:isti octoginta minas,& matrem meam & ædes inhabitandas. Theriippidæ septuaginta minarum vsum fructum percipiendum,dum ego vir factꝰ essem.Cætera verò,quæ mihi præter hæc relicta sũt, & domus elocationẽ,è tabulis deleuit: quod sibi ea ostendi apud vos,expedire non putarẽt. Cũ igitur ipse fateretur,patrem nostrum morientem, tantum argenti horum cuique legasse:iudices ex his confessionibus coniecturam ceperunt de magnitudine pecuniæ.Qui enim de suis facultatibus quatuor talenta & ter mille drachmas doti ac dono dedisset:eũ apparebat non de paruis opibus quas mihi reliquisset, sed de duplo maioribus,& amplius decidisse.Nec enim probabile videbatur,eum voluisse, me filiũ ad egestatem redigi:& istos iam antea diuites,locupletiores etiam effici,studuisse:sed propter eorum quæ mihi relinquebãtur copiam,& Therippidæ septuaginta minas,& Demophonti duo talenta,quãquam sororem meam nondum ducturo, fruenda dedisse. Eam igitur pecuniam nusquam eum mihi reddidisse apparebat,nec etiam paulo minorem:sed aliam esse insumptam,aliam non acceptam,aliam ignotam sibi,aliam habere alium,aliam domi repositam dicebat:aliam quiduis potius,quàm vbi reddidisset, dicere poterat. De pecunia autem domi relicta,palàm vobis ostendam eum mentiri.hanc enim rationem attulit,postquam pecuniam esse magnam indicarat, néque tamen ostendere poterat, se reddidisse: vt, quod perspicuum est, nos ea repetere non deceret, quæ domi reposita haberemus.Quòd si pater diffisus fuisset istis:non vtique cætera illis commisisset: neque illa sic relicta eis narrasset.Vnde igitur scirent? Sin fidem habuisset: haud vtique maximam opum partem in manus eis tradidisset,reliquas eorum potestate exemisset:neque cùm eas matri meæ seruandas dedisset,ipsam hanc vni tutorum vxorem despondisset.Nulla enim afferri ratio potest,cur pecuniam per illam tueri studuisset:eorum autem vnius quibus diffideret,potestati tum ipsam, tum pecuniã deditam voluisset. Præterea si quid istorum verum esset: non putatis,eum accepturum fuisse matrem à patre datam? qui cùm dotem eius,octoginta minas vt eam ducturus teneret:Philonidæ Melitensis filiã

Testamentum ab Aphobo suppressum exagitat, & commentum de pecunia domi defossa.

C

duxerit,auaritiæ sordibus impulsus:vt ad eas, quas à nobis habebat,octoginta minas,totidem ab illo acciperet.Quòd si quatuor talēta domi fuissent,eáque, vt ille ait, illa habuisset:nónne eum accursurum etiā putatis,vt illis vnà cum ipsa potiretur?nónne, cùm manifestas opes,quas & vestrûm complures sciebāt esse relictas,vnà cum cæteris tutoribus,adeò flagitiosè deripuerit:nec ab iis,quarum vos testes non essetis,potestate nanciscendi data, fuisse temperaturum? Quis verò credat? Non ita est, Iudices,non ita est:sed pecunia quam reliquit pater, illa die defossa est,qua in istorum manus peruēnit. Iste aūt cùm dicere nequeat,vbi quicquam reddiderit:vt ego diues videar,neque vllam à vobis misericordiam impetrem,his verbis vtitur.Quanquam aūt multa habeo quæ in isto accusem:non tamen spaciū datur,cùm testis agatur dignitas,iniurias mihi factas cōmemorādi:sed prouocationem vobis legam: qua audita,testificationis veritatem cognoscetis:& eum asserere nunc à se Milyam poscI propter omnia,cùm eum initiò propter triginta minas duntaxat poposcerit:atque illud etiam,eum hoc testimonio nihil lædi.Ego,vt istum omnib.modis conuincerem, & dolos eius & calliditates vobis aperirem, percontabar eum,quātus esset pecuniæ numerus,propter quā Milyam vt conscium postularet?Is verò per mendacium,propter omnia inquit.De hoc igitur, inquam ego,tradam tibi eum qui exempla habet, quemadmodum tu me prouocatis.Etsi autem antè iureiurando ego affirmaui,te & de libertate hominis esse confessum,& in Demōnem dixisse testimonium:tamen si in filiæ tuæ caput iuraueris, contraria horum esse vera:remitto tibi ea omnia,propter quæ te quæstionem primùm postulasse constabit, *si puer in tormenta detur:& tantum tibi de eorum æstimatione, quorum damnatus es, detraho, quantum id est ob quod Milyam postulasti,vt tibi testes fraudi ne sint. Hæc cùm ei præsentibus multis denunciassem:factum se negauit.Cùm ipse igitur hoc ius sibi dicere recusarit:quî conuenit,vt vos iurati ab isto adducamini,vt testes condemnetis:& non eum potius omnium hominum impudentissimum existimetis? Ac me vera loqui vti constet,vocabularum rerum testes.

TESTES.

Neque verò cùm ego hæc promptè offerrem, testes alacer animati erant:sed & hi,adductis liberis, confirmare quæ dixerant,iurando in illorum capita, voluerunt.At iste nec his,neque illis, neque mihi deferre iusiurandum voluit:sed summa rerum in callidè confictis verbis,& testibus non vera testari solitis collocata,spem concepit,se vobis facile daturum esse verba.Cape igitur,ac lege eis hoc quoque testimonium.

TESTIMONIVM.

Per oratio per enumerationem.

Qua ratione quisquā apertius ostēdat, & nobis fieri calumniam,& istū tum vero testimonio,tū iusto iudicio cōuictū,& dānatū:quàm si hoc modo ostēdat, eū noluisse puerū testimonij scriptorē subiicere quæstioni,vt cognoscerent de ipsis testificationib. Aeliū fratrē eius ea testificatū esse,quæ dicit esse falsa: istū ipsum eadem testificatum mihi, quæ alios testes in Demōnem suum auunculum & cōtutorem:noluisse eū ancillas de eo,an homo liber esset,torquere: matrē fidē his de reb. nostro periculo firmare voluisse: istum reliquorū seruorum nullum admittere voluisse,qui omnia melius scirēt quàm Milyas:nulli testiū qui eū habere pecuniam asseruerāt, falsi testimonij

A ἀϱϱοκέϱδειαν, ἵνα ϖοθὲς αὖϛ ἔϊχε παϱ' ἡμῶν ἑτέϱας ὀγδοήκοντα μνᾶς λάβοι παϱ' ἐκείνου. τετϱάϱων δ' ταλάντων ἔνδον ὄντων, Ϛ ταῦτα ἐκείνης ἐχούσης. ὡϛ ἕτέϱϛ φησιν, ἐκ αὐ ἠγεῖϑ' αὐτὸν κἂν ὁπισϑϱαμεῖν, ὡϛ τε ηβυέϑη μετ' ἐκείνης αὐτὸν κύϱιον; ἢ τ' μὲν φανεϱὰν οὐσίαν, ὧν κ' ὑμῶν πολλοὶ συνήδεσαν ὅπ κατελείφθη, μ' τὴν συνεπῆ ὄπων, οὕτως αἰϱεῶς ἁϱπάκεν· ὧν δ' οὐκ ἐμέλλεϑ' ὑμεῖς ἔσεϑ' μάϱτυϱες, ἀπέχειν αὖ, ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν. Ϛ τίς αὖ πιϛεύσειεν ἐκ ἔϛι ταῦτα, ὦ ἄνδϱες δικαϛαί· ἐκ ἔϛι. ἀλλὰ τὰ μὲν χϱήμαϑ' ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήϱ, ἐκείνη τῇ ἡμέϱᾳ καπϱόϱϱυτο, ὅτε εἰϛ τὰϛ χεῖϱας τούτων ἦλϑεν. ἔϛϊ δ' οὐκ ἔχων αὖ εἰπεῖν, ὅπου τί τούτων ἀπέδωκεν, ἵν' εὔποϱος εἶ δοκῶν, μηδενὸϛ τύχῃ παϱ' ὑμῶν ἐλέου, τούτοις χϱῆταί ϛοι λόγοις. πολλὰ μὲν οὖ ἔγωγ' ἔχω κ' ἄλλα τούτου κατηγοϱεῖν. ἐκ ἐνδέχεϑ' δέ μοι, τὰ μάϱτυϱε τ' κινδυνίου ϖϱὸϛ δ' ὀπτιμίας ὄντοϛ, ϖϱὸϛ ὧν αὐτὸϛ ἠδίκηκεν λέγειν· ἀλλὰ βούλομαι ϖϱοκλῆναι ὑμᾶϛ ἀναγνῶναι. γνώϛεϑε γὰϱ ἐξ αὐτῶν ἀκούϛαντεϛ, τὰ μεμάϱτυϱημένα ὡϛ ἔϛιν ἀληϑῆ· κἠ τὸν μιλύαν ὅπ νυνὶ ϖϱὸϛ ϖάντων φησὶν ἐξαυτεῖν· τὸ γὰϱ ϖϱῶτον, ὑπὲϱ ξιάκοντα μόνον μνῶν ἐξήτει κ' ϖϱὸϛ, ὅπ ζημιᾶ κ' τ' μάϱτυϱίαι οὐδέν. ἐγὼ γὰϱ παντάχῃ τοῦτον ἐξελέγξαι ϐουλόμενοϛ, κ' τὰϛ τέχναϛ αὐτοῦ κ' τὰϛ πανουϱγίαϛ ἐμφανεῖϛ ὑμῖν καϑίϛηϲι ϖειϱώμενοϛ, ἐϱώμην αὐτόν, ϖόϛου εἴη τὰ χϱήμαϑα τὸ ϖλῆϑοϛ, καϑ' ἃ τ' μιλύαν, ὡϛ συνειδέναι ἐξήτηϲεν, ἔϛϊ γ' ψευδόμενοϛ, ϖϱὸϛ ϖάντων ἔφηϲε. ϖϱὸϛ μὲν τοίνυν ἐφ' ἑνὶ τούτου, ϖϱοϛϐάλῶ ϲοι τ' ἔχοντα ταπίζηϱα. ὡϛ σύ με ϖϱοϋκάλεϲω. ϖϱομάϑαιτοϛ δ' ἐμοῦ, τὸν αὐθέϛαϱον ὡϛ ὡμολόγηϲαϛ ἐλεύθεϱον εἶ, κ' κ' δήμωνοϛ ἐμάϱτυϱηϲαϛ· αὖ ἀϖωμόϲηϛ τἀναντία τούτων κ' σ' ϑυμᾷ ξόϛ· ἀφίημί ϲοι ϖάνθ' ὑϖὲϱ ὧν αὖ ἐξητήϲαϛ φανῆϛ τὸ ϖϱοῶτον, ϐαϲανιζομένῳ τ' ϖαιδόϛ. κ' τοϲοῦτόν ϲοι ἡμιέϑω τὸ τίμημα ἐλαττον ὧν ὤφλες, καϑὸ τ' μιλύαν ἐξήτηϲαϛ, ἵνα μηδὲν ζημιωϑῇϛ ὧνϑ' ἅ τοῖϛ μάϱτυϱαϛ. ταῦτ' ἐμὲ ϕϱοκλεσαμένου, ϖολλῶν ϖαϱόντων, οὐκ ἂν ἔφη ϖοιῆϲαι. κἀγὼ ὅϛ ϖϱ ϖοτ' ἐκείνοιϛ τοῖϛ αὐτοῖϛ ταῦτ' ἔφυγε δικάϲαι· ϖῶϛ ὑμᾶϛ χϱὴ τοῖϛ ὁμωμοκόταϛ τούτῳ ϖειϑομένουϛ καταγνῶναι τ' μάϱτύϱων· ἀλλ' οὐ τὸν τ' ἀναιϲχυντότατον ϖάντων ἀνθϱώϖων εἶ νομίζειν; ἀλλὰ μὲν ὡϛ ἀληϑῆ λέγω, κάλει τούτων τοὺϛ μάϱτυϱαϛ. Μάϱτυϱες.

Οὐ τοίνυν ἐγὼ μὲν ταῦτ' ἕτοιμοϛ ὢν, οἱ δ' μάϱτυϱεϛ οὐ τ' αὐτ' μοι ϛνώμην εἶχον· ἀλλὰ κἀκεῖνοι ϖϱοδομοϛαμένουϛ τὰϛ ϖάϱδαϛ, ὑϖὲϱ ὧν ἐμάϱτύϱηϲαν, ϖίϲιν ὅϖιϑεν ἠϑέληϲαν κατ' ἐκείνων. ὁδ' ὅτ' αὐτοῖϛ, ὅτ' ἐκείνοιϛ, ὅτ' ἐμοὶ δοῦναι τ' ὅϱκον ἠξίωϲεν· ἀλλ' ὅϖὶ λόγοιϛ μεμηχανημένοιϛ μάϱτυϲιν ὁ ταλήϑη μάϱτυϱεῖν εἰϑιϛμένοιϛ τὸ ϖϱᾶγμα καταϲήϲαϛ, ἐλϖίζει ῥᾳδίωϛ ὑμᾶϛ ἐξαϖατήϲειν. λάϐε δ' αὐτοὺϛ κ' ταύτην τ' μαϱτυϱίαν. Μαϱτυϱία.

Πῶϛ δ' ἄν τιϛ σαφέϛεϱον ἐξελέγξειε συκοφαντουμένουϛ ἡμᾶϛ, κ' καταμεμαϱτυϱημένον ταληϑῆ κ' τὴν δίκην δικαίωϛ ὀφλημένην, ἢ τούτων τὸν ϱόϖον; ὅϖι δεικνὺϛ οἰκέτην τὸν τ' μαϱτυϱίαν γϱάφοντα οὐκ ἐϑελήϲαντα τὸν ϐαϲανίζειν ϖϱὸϛ αὐτῷ τ' μεμαϱτυϱημένων· αἴϲιον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταῦτα μεμαϱτυϱηκόϲα, ἃ φηϲὶν εἶ ψευδῆ. τοῦτον αὐτὸν τῶν τοὺϛ μάϱτυϲιν οἷϛ διώκει μεμαϱτυϱηκότα μοι κ' δήμωνοϛ, ὄντοϛ αὐτοῦ ϑείου Ϛ ϲυνεϖῆ ὄϖτα, τὰϛ ϑεϱαϖαίναϛ οὐκ ἐϑελήϲαντ' ὑϖὲϱ τοῦ τ' ἀνθϱώϖων ἐλεύθεϱον εἶ ϐαϲανίζειν· τ' μητέϱα τ' ἐαυτοῦ ϖίϲιν ὁποῖ τούτων ὅπιϑεν ἦναι καϑ' ἡμῶν ἐϑέλουϲαν· τ' ἄλλων οἰκετῶν οὐκ ἐϑέλοντα τ' τον ὑϖομεμϐάνειν οὐδέν, αὐτ' ϖάντ' εἰδότων μᾶλλον, ἢ μιλύαϛ· τ' μαϱτύϱων, οἳ καταμαϱτυϱοῦϲιν, χϱήματ' ἔχειν αὐτὸν, ἐδενὶ τ' ψευδομαϱτυϱιῶν ὑϖϲκη-

ἐπεσημήνατο· ἢ διαθήκην μὲν οὐκ ἀποδόντα, οὐδὲ τὸν οἶκον μι-
σθώσαντα· τῶν νόμων κελευόντων πίστιν ὑπὲρ ἁπάντων εἶναι, προσομνύν-
τας ἐμοῦ, καὶ τοὺς μάρτυρας, ὡς ἀφεῖμαι τὸν τῆς προικὸς ἀργυρί-
ου, καθ' ἃ Μειδίαν ἐξήτησαν, καὶ οἰηθείη δεῖν μὲ τοῖς
θεοῖς, ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν ἔχοιμι ὑπὲρ εἰπεῖν ἢ τὰ ἀκριβέστερον, ἢ
τὸν τρόπον. ὅτῳ τοίνυν φανερῶς τὸν τε μάρτυρα καταψεύδεται, καὶ οὐ τῆς πράγμάτων μηδὲν ζημιοῦται,
καὶ τὴν δίκην δικαίως ὠφλικώς, ὅμως αὖ αἰσχύνεται, καὶ εἰ μέν
μοι καὶ ἄλλοις τοῖς αὐτοῦ φίλοις, καὶ πρὸς τῇ διαιτητῇ πρόσθεν
γνώμην ἀδικεῖν τούτους ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, ἦν τι
ἂν
ἴσως θαυμάζειν. νυνὶ δ' ὑπὲρ ἐμοῦ πείσας ἀρχε-
νέω καὶ δρακοντίδῃ καὶ στεφάνῳ τούτῳ τῷ νυνὶ ὑπ' αὐτοῦ
φεύγοντι τὴν ψευδομαρτυρίαν, τούτοις μὲν ἀφῆκεν, ἀπέ-
στας αὐτὸν, ὅτι εἰ μὴ ὤρκωσαν ταῦτα διαιτήσουσι, καταγνώσον-
ται τ' ὑπὲρ ὅπου. ὅτι τὸν κληρωτὸν ὃν διαιτητὴν ἐλθὼν, καὶ οὐδὲν
ἔχων ἀπολύσασθαι τῆς ἐγκλήσεως, ὤφλε τὴν δίκην. εἶ
δικασταὶ δ' ἀκούσαντες εἰς οὓς ἐφῆκε· ταυτὰ δὲ τοῖς τότε
φίλοις καὶ τῷ διαιτητῇ ταῦτ' αὐτῷ ἐγνωσαν, καὶ δέκα τα-
λάντων ἐτίμησαν· οὐ μὰ Δί' ἔχ ὅτι τὴν μίναν ὡμολόγησεν
εἶ ἐλάβηκεν, (τοῦτο γὰρ οὐδεὶς λέγει) ἀλλ' ὅτι πεντεκαίδεκα
ταλάντων οὐσίας μοι καταλειφθείσης, τὸν μὲν οἶκον οὐκ ἐ-
μίσθωσε· δέκα δ' ἔτη μοῦ τῶν συνεπιτρόπων ἀρχόντων ἀφεῖς μὲν τὸν συμμορίαν· ἦσαν γὰρ παῖδες ὄντες ἐμοῦ, πέντε
μνᾶς συντάξαντ' εἰσφέρειν, ὅσον περ ἡμόδιος ὁ κότυλος,
καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματα εἰσέφερον. χρόνον ὃν
τοσοῦτον τὰ χρήματα ταῦτα ὑπηρετοῦσας, ἦσαν ὧν τα-
λαντιαίου αὐτὸς εἰσφορὰν ἠξίωσεν εἰσφέρειν. ἐμοὶ μὲν τὸ
καθ' αὑτὸν, οὐδ' εἴκοσι μνῶν ἄξια παρέδωκε· μοῦ δ' ἐκ-
είνων, ὅλα τὰ κεφάλαια καὶ τὰς ὑπαρχὰς ἀπεστέρησε·
θ' ὅτε οὖν δικασταὶ τοῖς πᾶσι χρήμασιν, οὐδ' ἐφ' ὅτῳ
μισθοῦσι τοῖς οἴκοις τόκον· ἀλλ' ὃς ἦν ἐλάχιστος, εὗρον τὸ
σύμπαν πλέον, ἢ ἑξακόσια τάλαντα αὐτοῖς ἀποστερῶντας.
διὸ τούτῳ τῷ δέκα ταλάντων ἐτίμησαν.

A diem dixisse, nec testamentum reddidisse, nec domum elocasse: cùm leges iubeant firmare fidem, atque ego & testes, iusiurandum antè daremus ea conditione, vt remissa ei esset pecunia, propter quam Milyam postulasset: ipsum id sibi non esse faciendum censuisse? Ego mediusfidius hoc ostendere non possum accuratius, quàm ad hunc modum. Quanquam autem & ita manifestè in testes mentitur: & è rebus ipsis nihil damni facit: & iusto est iudicio damnatus: tamen impudenter tergiuersatur. Quòd nisi prius & ab amicis, & ab arbitris iniuriarum condemnatus, his verbis vteretur: minus esset mirandum. Nunc postquam mihi persuasit, vt Archeneo & Dracontidæ & Stephano, quem nunc falsi testimonij reum fecit, rem permitterem: eos quidem missos fecit, vbi ex eis audierat, si cùm iureiurando arbitrentur, se eum tutelæ damnaturos, & ad sortitò datum arbitrum abiit: cúmque nullum crimen diluere posset, etiam illius est sententia damnatus. Iudices autē quos appellaret, causa cognita, non aliter quàm & eius amici & arbiter statuerunt, & mulctam decem talentis æstimarunt. Non mehercule quòd liberum esse Milyam dixisset (hoc enim nihil ad causam attinebat) sed quòd re quindecim talentûm mihi relicta, nec domum elocarat, & re familiari decēniuni cum collegis tractata, pro me dum puer essem, apud collegium trierarchorum se quinque minas collaturum professus, quantum Timotheus Cononis filius, & locupletissimi quique cines conferebant: atque ipse tanta pecunia iandiu administrata, pro qua ipse tantum tributum esse pendendum censuerat, mihi pro sua portione nec viginti minis æstimanda reddiderat, vnáque cum tutoribus sorte ipsa & vsura fraudarat. Subducta igitur, Iudices *totius pecuniæ vsura, non ea quanti domus locari solent, sed quæ minima est, repererunt, me ab eis amplius triginta talentis fraudari: propterea que istum decem talentis condemnarunt.

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Ἀφοβος, μέλλοντος αὐτῷ δημοσθένους τὰς τῆς ἐπιτροπῆς δίκας λαγχάνειν, ἔγημεν ὀνήτορος ἀδελφὴν, ἣν δοθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ πρικοκάτους, τὸ πρότερον ἀνδρὸς, ἐπιδημοῦσαν ὀπλίσειν λαμβάνειν ἤμελλε. μετὰ δὴ ταῦτα ὀνήτωρ ἦλθε φεύγων ἀφοβον τὸν ἐπιτροπῆς δίκην, ὡς ὁ ῥήτωρ ἀποδείκνυσι, πρᾶσιν ποιούμενος ἐπὶ λύσει τῶν ἀδελφῶν παρ' ἑαυτὸ ἀπάγων. ἐπεὶ δὲ ἄφοβος ἐάλω, δεῖ τὴν οὐσίαν αὐτῷ τὸν ῥήτορος ἀφικνεῖσθαι καὶ εἰς τὰ χωρία, οἷσιν ἦν ἐξέλασιν ὀνήτωρ, φάσκων τῆς ἀδελφῆς εἶναι τὰ χωρία, εἰς τὴν προῖκα ἀποτιμηθέντα. διόπερ ἐξούλης αὐτῷ δικάζεται ὁ δημοσθένης, ὡς ἐκ τοῦ ἀφόβου πρότερον, γνοὺς ὃ ἑαυτὸν γεγυμνωμένον ἐξελαυνόμενος, φάσκων ἐκ εἰληφέναι τὴν προῖκα ἄφοβον, ἀλλὰ τὴν γυναῖκα μόνον. τὴν γὰρ προῖκα μὴ βουληθῆναι πρέσθαι* ὀνήτορα, διότι κινδυνεύοντα τὸν ἄφοβον ἑώρα, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. νυνὶ οὖν φησι, πλασὴ μὲν ἡ ἀπόλειψις· ἐκεῖ γὰρ ὧν ἐκ εἰληφεν ἄφοβος, τὸ χωρίον ἀποτετίμηται, ἐπ' ἐπιτρόπῃ τῆς ἐμοῦ. τὸ δὲ τῆς ἐξούλης ὄνομα, ἀττικόν, ἐξελαύνειν γὰρ ἔλεγον, τὸ ἐξωθεῖν καὶ ἐκβάλλειν βίᾳ.

ARGVMENTVM ORATIONIS IN Onetorem, vnde vi.

APhobus, Demosthene actionem tutelæ contra eum instituente, duxit Onetoris sororem, sibi à priore marito Timocrate, qui pupillam dotatam ducturus erat, desponsam. Post Onetor, iam reo facto Aphobo tutelæ nomine, vt Orator demonstrat, soror em commentus, fecisse diuortium, ad se abduxit damnatóque iam Aphobo, in bona eius & fundos inuadētem oratorem deiecit: fororis esse fundos, ob dotem pignori oppositos, ait. Eam ob rem Demosthenes vnde vi cum eo agit tanquam de prædiis Aphobi dudum, nunc verò suis factis deiectus: cum non dotem, sed mulierem duntaxat, Aphobus acceperit. quòd Onetor, cùm Aphobum eiúsque rem familiarem in periculo esse videret, dotem ei numerare noluisset. Nunc igitur commenticium inquit, est diuortium: fundus autem in meam fraudem, propter ea quæ non accepit Aphobus, pignori oppositus esse dicitur. Nomen ἐξούλης Atticum est. ἐξέλαυνον enim vocabant extrudere, atque expellere vi.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΟΝΗΤΟΡΟΣ ΕΞΟΥΛΗΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΠΕΡΙ πολλοῦ ποιούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μήτε πρὸς ἄφοβόν μοι συμβλῆναι τὸν ψευσάμενον διαφορὰν, μήτε τὸν νυνὶ οὖσαν πρὸς ἐνήτορα τοῦτον

DEMOSTHENIS IN ONETOREM VNDE VI, ORATIO prior: Hieronymo Vvolfio interprete.

Querela de iniquitate Aphobi & Onetoris & necessitate iure agendi.

ITA vt, Iudices, non parū laboraui, vt neque ea quæ cum Aphobo mihi fuit cōtentio incideret, neq; hæc quæ nūc est aduersus Onetorē affinē eius, propositis

vtrique multis æquis cõditionibus:nihil æqui tamen impetrare potui:sed istum illo multò asperiorem reperi & pœna longè digniorem.Nam cum putarem, illum debere inter amicos mecum transigere controuersiam,neque apud vos experiri: eum adducere non potui.Istum autem cum iuberem,ipsum sibi fieri iudicem,vt ne apud vos perichtaretur:ita sum cõtemptus,vt non modò respõsum mihi dare dedignaretur,sed etiam è fundo,quem possedit Aphobus,cũ à me iudicio damnaretur,contumeliosè omnino eiecerit.Postquam igitur meis me spoliat,& tum affine fretus,tum opibus suis atque artificiis ad vos ingressus est:hoc nobis est reliquum,vti vestro auxilio ius ab eo nostrum consequi studeamus. Equidem scio,Iudices,contra verboru apparatus & testes non vera testificaturos,esse mihi certamen:sed tamẽ bonitate causæ,me tanto superiorẽ eo fore confido, vt etsi quis vestrûm hactenus eum esse improbum non existimauit,tamen vel ex eius in me factis cognituri sitis,hactenus eum summam suam improbitatem & iniustitiam cælasse. Demonstrabo enim,eum dotem non modò non numerasse:ob quam nunc fundum illum pignori oppositum esse dicit:sed ab initio fortunis meis insidiatum,præterea; mulierem, cuius nomine me è fundo eiecit nõ discessisse à marito:sed eum in fraudem meam, Aphobi causam agere,& hæc iudicia subire,adeò magnis signis & euidentibus argumentis,vt vos omnes certò cognituri sitis,iurè conuenienterque eum hoc à me iudicio accusari.Dabo autem operam, vt inde capiam narrandi exordium,vnde vos negocium facillimè percipietis.Fortunas meas,Iudices,à tutoribus male administrari,neque istum,neque multos alios Atheniensium latuit:sed statim palàm fuit,iniuriam mihi fieri.Adeò multæ tractationes & disputationes cùm apud prætorem,tum apud cæteros iudices fiebant de rebus meis.Nam & de magnitudine relicti mihi patrimonij constabat:& tutores non elocare domum, vt ipsi pecunia fruerentur,non obscurum erat. Quare quicunque illa norant,non dubitabant,quin cum ita fieret,cùm primùm virilem togam sumpsissem, pœnas essem de eis sumpturus.Inter quos & Timocrates & Onetor in ea sententia perpetuò fuerunt. Quod ita esse:maximo illud argumento est,quòd iste sororem Aphobo dare voluit : cum non modò suopte,sed & meo non paruo patrimonio potitum videret:dotem autem numerare pertimuit,tanquam tutorum opes pupillis veluti oppigneratas esse iudicaret.ac sororem quidem dedit , sed dotem vsura quinque obolorum se ei debiturum pepigit Timocrates,is in cuius matrimonio mulier prius fuerat. Postquam autem,me accusante,tutelæ iudicio condemnatus fuit Aphobus,nec quæ iusta erant vlla ex parte præstare voluit:dirimere controuersiam Onetor inter nos non instituit.sed cùm dotem non numerasset,eámque in sua potestate haberet:sic tamen quasi diuortium feciisset soror,atque ipse datam dotem recuperare non posset:sibi prædium illud oppigneratum esse dicitans,ex eo me exigere non dubitauit.Vsque adeò & me & vos,& receptas leges contempsit.At quæ facta sint,propter quæ reus est,& de quibus sententiam laturi estis,Iudices,hæc sunt. Exhibebo autem testes,primùm ipsum Timocratem, pepigisse eum,se debiturum dotem,& vsuram dotis numerasse Aphobo ex pactis & conuentis. Deinde ipsum Aphobum confecisse tabulas,de vsura à Timocrate accipienda.Cape testimonia.

Narratio, qua ostendere instituit, in suã fraudem omnia fieri ab Onetore & Timocrate, cum Aphobo colludentibus.

A κινδεσὴν ὄντα αὐτὸ πολλὰ καὶ δίκαια ποιῆσαι καλεσάμενος ἀμφοτέρους, οὐδενὸς κ' δυνήθην τυχεῖν τοῦ μετρίων· ἀλλ' οὕτω πολὺ τοῦτον ἐκείνου δυσκολώτερον, κ' μᾶλλον ἄξιον ὄντα, δουῶναι δίκην. τὸν μὲν γὰρ, οἰόμενος δεῖν ἐν τοῖς φίλοις διαδικάζεσθαι τὰ ποτὲ ἐμὲ, κ' μὴ λαβεῖν ὑμᾶς πεῖραν, οἷ' οἵος τ' ἐγὼ μάλιστα πεῖσαι. τοῦτον δ' αὖτον αὐτὸ κελεύων ἑκουσίως δικασὴν, ἵνα μὴ παρ' ὑμῖν κινδυνεύσῃ ζημιοῦσθαι κατεφρονήθην, ὡς' οἷ' μόνον λόγε τυχεῖν ἐκ ἠξιωθην· ἀλλὰ κ' ἐκ τῆς γῆς, ὧν ἄφοβος ἐκέκτητο, ὅτε ὠφλίσκανέ μοι τὴν δίκην, ὑβριστικῶς ὑπ' αὐτοῦ πάνυ ἐξεβλήθην. ἐπειδὴ οὖν ὑποστερεῖταί με τοῦ ὄντος, τοῦ τε αὐτοῦ κινδεσῆ πιστεύων εἰς ὑμᾶς εἰσελήλυθε, κ' τ' ἑαυτοῦ ἀδικοῦντα ἐπόλοιπόν ἐστιν ἡμῖν, πειρᾶσθαι παρ' αὐτοῦ τοῦ δικαίων τυγχάνειν. οἶδα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι μοι πρὸς ταῦτα συκοφάντας λόγους, κ' μάρτυρας ἐ τἀληθῆ μαρτυροῦντας ὁ ἀγὼν ἐστιν. ὅμως μέν τοι τοσοῦτ' οἶμαι δικαιοσύνῃ τοῦ δικαίου τέρα τοί του λέγειν, ὡς' εἰ καί τις ὑμῶν πρότερον τοῦτον ἡγεῖτο εἶ μὴ πονηρὸν· ἔκ γε τοῦ πρὸς ἐμὲ πραγμάτων, γνώσεσθ' ὅτι κ' τὸν παρελήλυθότα χρόνον ἐλάνθανεν αὐτὸν, κἀκεῖνος ὢν κ' ἀδικώτατος πάντων. ἀποδείξω γὰρ αὐτὸ ἐ μόνον τ' πρᾶγμα ἐ δεδικός, ἧς φησὶν ὑποτιμήσασθαι τὸ χωρίον· ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐμοῖς ἐπιβουλεύσαντα. κ' πρὸς τούτοις, τ' μὲν γυναῖκα, κἀκ ἀπολελοιπυῖαν, ὑφ' ἧς ἐξήλασέ με ἐκ ταύτης ἡ γῆς. πρεσβύτερον δ' ἐπ' ὀποστερήσει τοῦ ἐμοῦ ἀφόβου, καὶ τούτοις ὑπομένοντα τοὺς ἀγῶνας, οὕτω μεγάλοις τεκμηρίοις, καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις, ὡς θ' ὑμᾶς πάντας εἰσεσθ σαφῶς, ὅτι δικαίως κ' πρόσκοπός ἐστ φοβεῖσθ ταύτῃ ὑπ' ἐμοῦ τ' δίκῃ. ὅθεν ἡ ῥᾴστα μαθήσεσθε πρῶτ αὐτοῦ, ἐντεῦθεν ὑμᾶς κ' ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πολλοῖς τε ἄλλοις ἀθλιωτάτοις, καὶ τ' τοιοῦτον ἐλάνθανον κακῶς ὢν ὀπόζοπ δύομενος· ἀλλ' ἵνα φανῇς δύθυς ἀδικούμενος. τοσαῦτα πράγματα, & λόγοι, κ' B πρὸς τὰ ἀρχοντι, κ' πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐγίγνοντο ὑπὲρ τοῦ ἐμοῦ. τό, τε γὰρ πλῆθος τ' καταλειφθέντων ἵνα φανερὸν, ὅτ' ἀμίαθητον τ' οἶκον ἐποίουν οἱ διαχειρίζοντες, ἵν' αὐτοὶ τὰ χρήματα καρποῖντο οὐκ ἄδηλον ἦν. ὡς' ἐκ τοῦ γιγνομένων, οὐκ ἐὰ' ὅς τις κ' ἠγεῖτο τοῦ εἰδότων δίκην με λήψεσθ παρ' αὐτοῦ, ἐπειδὰν τάχιστα αὐτὸν ἓξ δοκιμασθείην. ἐν οἷς κ' τιμοκράτης κ' ὀνήτωρ ταύτῃ ἔχοντες διετέλεσαν τ' διάνοιαν. τεκμήριον δ' πάντων μέγιστον· αὐτοῦ γὰρ ἐβουλήθη μὲν ἀφόβῳ δοῦναι τ' ἀδελφήν. ὁρῶν δ' τ' αὐτ' πραγμάτων οὐσίας κ' τ' ἐμῆς οὐκ ὀλίγης αὐτ' κύριον γενόμενον· ἠρνεῖτο δ' τ' προῖκα οὐκ ὀπίσευσεν· ὡσπερεὶ τὰ τοῦ ὀποζοπευόντων χρήματ' ὀποτίμημα τοῖς ὀποζοπευομένοις καθεστάναι νομίζων. ἀλλὰ τ' μὲν ἀδελφὴν ἔδωκε, τὴν δὲ προῖκα αὐτῷ τιμοκράτης ὅτι πόσου τε ὀφλοῖς ὀφείλησεν ὡμολόγησεν. ᾧ προτέρα ἡ γυνὴ σωφρονοῦσα ἐτύγχανεν. ὀφλοῦσ δέ μοι τ' δίκην ἀφόβου τῆς ὀποζοπῆς, κ' οὐδὲν δίκαιον ποιεῖν ἐθέλοντος· ἀγαλύειν μὲν ἡμᾶς ὀνήτωρ οὐκ ἐπεχείρησεν· οὐκ ὀποδεδωκὼς ἦ τ προῖκα, ἀλλ' αὐτὸς κύριος ὢν, ὡς ὀπολελοιπυίας τ' ἀδελφῆς· κ' δοὺς, κομισαμένῳ οὐ δυνάμενος, ὀποτιμήσασθαι φάσκων τ' γλιὺ, ἐξήγειν με αὐτ' ἐτόλμησε. τοσοῦτον δ' ἐμοῦ κ' ὑμῶν ἐξ δ' τῶν κειμένων νόμων κατεφρόνησε. κ' τὰ μὲν γιγνόμενα δι' ἀφοῦ τ' δίκην, κ' πρὸ ἦν οἴσετε τὴν ψῆφον, ταῦτ' ἐστὶν, ὦ ἄνδρες δικασταί. παρέξομαι δ' μάρτυρα. πρῶτον μὲν αὐτὸν τ' τιμοκράτην, ὡς ὡμολόγησεν ὀφειλήσειν τὴν προῖκα, κ' τὸν τόκον ἀποδίδου τ' προικὸς ἀφόβῳ κ' τὰς ὁμολογίας. ἔπειτ' ὡς αὐτὸς ἀφοβος ὡμολόγει κομίζεσθαι τὸν τόκον παρὰ τιμοκράτους. καὶ μοι λάβε τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυ-

Μαρτυρίαι.

Ἐξ ἀρχῆς μὲν τοίνυν ὁμολογεῖ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα, μηδ' ἡγεῖσθαι κύριον αὐτὴν ἀφορον. δῆλον δ' ἐκ τῶν εἰκότων, ὅτι τούτων ἕνεκα, ὧν εἴρηκα, ὀφείλειν εἱλοῦτο μᾶλλον, ἢ καταμίξαι τὴν προῖκα εἰς τὴν οὐσίαν τὴν ἀφόβου, τὴν οὕτω δεδοκιμασθήσεσθαι μέλλουσαν. οὔτε γὰρ δι' ἀπορίαν οἷόν τε εἰπεῖν, ὡς οὐκ οὖδυς ἀποδοσαν· τιμοκράτει τε γάρ ἐστιν οὐσία πλέον ἢ δέκα ταλάντων, ὀνήτορί τε πλέον ἢ ἑξακοσίαις· ὡς οὐκ ἂν δεῦρο τοῦτό γ' εἶεν ἐκ οὖδυς δεδωκότες. ἔτε κτήματα μὲν ἰδίᾳ αὐτοῖς, ἀργύριον δ' οὐκ ἔτυχε παρόν. ἡ γυνὴ ἐχήρευε· διὸ προῖξα ταῦτ' ἠπείχθησαν οὐχ ἅμα τὴν προῖκα διδόντες. ἀργύριόν τε γὰρ οὔτοι δανείζουσιν ἄλλοις οὐκ ὀλίγον, συνοικοῦσάν τε ταύτην, ἀλλ' οὐ χηρεύουσαν ὧδε τιμοκράτους, ἐξέδοσαν. ὥστε οὐδ' ἂν ταύτην τὴν σκῆψιν εἰκότως αὐτῷ τις ἀποδέξαιτο. κἀμοὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, κἀκείνω πάντες ἂν ὁμολογήσαιμεν, ὅτι τοιοῦτο προῖκα συναλλάττων ὁστισοῦν, ἕλοιτ' ἂν ἑτέρῳ μᾶλλον ὀφείλειν, ἢ καὶ δεσπότῃ τῷ προῖκα μὴ ἀποδοῦναι. μὴ δίκαιος σύμβουλος μὲν γὰρ, γίνεται χρήσιμος ἄδηλος, εἴτ' ἀποδώσει δικαίως, εἴτε μή· μὴ ὢν δὲ γυναικὸς τοιαύτης ἀποδοὺς, οἰκεῖος καὶ κηδεστὴς· ἡ γὰρ ἔχθρα μεγίστη ὑποψία, τὰ δίκαια πάντα πάσης. ὡς δ' ἀπὸ τοῦ προῖκα τοιοῦτος ἐγένετο, καὶ τούτων οὐδὲν καθ' ἓν ἐρῶ, ὀφείλειν ἀναγκαζόντων, οὐδὲ βουλευτῶν ἂν οὐκ ἐᾷ εἰπεῖν ἄλλως προφάσιν, δι' ἣν οὐκ ἀπέδοσαν, ἀλλ' ἀνάγκην ταύτην εἶναι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν δοῦναι τὴν προῖκα οὐκ ἔσχον. ἐγὼ τοίνυν ὁμολογουμένως οὕτω ταῦτ' ἐλέγχω. ὡς δ' οὐδ' ὕστερον ἀπέδοσαν, εἰμαι ῥᾳδίως ἐπιδείξειν ἐξ αὐτῆς τῆς παραγωγῆς. ὡς δ' ὑμῖν δόξειεν φανερόν, ὅτι καὶν εἰ μὴ ὅτι τούτοις, ἀλλ' ὅτι τῷ δικαστὴν ἀποδοῦναι τἀργύριον εἶχον. οὐκ ἂν ποτ' ἀπέδοσαν, οὐδ' ἂν ἐφεῖντο. τοιαύτας* ἀνάγκας εἶχεν αὐτοῖς τὸ προῖκα. δύο μὲν γὰρ ἓν ἔτη τὰ μεταξὺ τοῦ συνοικῆσαί τε τὴν γυναῖκα, καὶ φῆσαι τούτοις πεποιῆσθαι τὴν ἀπόλειψιν. ἐγήματο μὲν γὰρ ὑπὸ πολυζήλου ἄρχοντος, σκιροφοριῶνος μηνός, ἡ δ' ἀπόλειψις ἐγράφη πρὸ ἑβδόμης φθίνοντος μηνὸς ὑπὸ Τιμοκράτους. ἐγὼ δ' οὖδυς μὲν τοὺς γάμους δοκιμασθεὶς ἐνεκάλουν, καὶ λόγον ἀπῄτουν· καὶ πάντων ἀποστερούμενος, τὰς δίκας ἐλάγχανον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος. ὁ δὲ χρόνος ἐστὶν ὀφειλῆσαι μὲν ἐνιαυτὸν καὶ τὰς ὁμολογίας ἀποδοῦναι δ' οὐκ ἔχει πίστιν. ὃς γὰρ δίκαι ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς ὀφείλειν εἴλετο, καὶ τόκον φέρειν, ἵνα μὴ κινδυνεύοι ἡ προῖξ μὴ τὰ ἄλλης οὐσίας πᾶς ἔσται αὖ ἀπέδωκεν ἤδη τὴν δίκην φεύγοντος, ὃς εἰ καὶ τότ' ὑπίσευσε* τὴν γυναῖκ' αὖ λαβεῖν ἐζήτησεν; οὐκ ἔνεστι δηπουθεν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀλλὰ μὲν ὡς ἐγήματο μὲν ἡ γυνὴ καθ' ὃν ἐγὼ λέγω χρόνον, ἀπῄδικοι δ' ἡμεῖς ἤδη πρὸς ἀλλήλους ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ κατέστημεν, ὕστερον δ' ἐγὼ τὴν δίκην ἔλαχον, τὴν ὑπόλειψιν οὖσαι πρὸς τὸν ἄρχοντ' ἀπήγγειλαντο λάβε μοι καθ' ἕκαστον ταύτας τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Μετὰ τοίνυν τοῦτον τὸν ἄρχοντα κηφισόδωρος* ἦρχεν, ὅτε τὴν ἀνεκάλουν δοκιμασθείς. ἔλαχον τὴν δίκην ὅτε ἐπιμοκράτους. λάβε καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἀνάγνωθι δὲ καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Δῆλον μὲν τοίνυν ἐκ τῶν μεμαρτυρημένων, ὅτι τὴν προῖκα οὐ δόντες, ἀλλ' ὅτι τῷ δικαστὸν εἶναι ἀφόβῳ τὴν οὐσίαν ταῦτα τολμῶσι ποιεῖν. οἳ γὰρ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ καὶ ὀφειλήσαντες, καὶ ἀποδοῦναι, καὶ ἐκομίσασθαι, καὶ τὴν γυναῖκ' ἀπολιπεῖν, καὶ τὸ χωρίον ἀπὸ πεπρᾶσθαί φασι· πῶς οὐ φανερὸν, ὅτι προστάντες τῷ πράγματος τὰ γεγενημένα ὑφ' ὑμῶν ἀ-

TESTIMONIA.

*Iam primùm omnium constat, non numeratam esse dotem, nec eam in sua potestate habuisse Aphobum. Ipsa autem res declarat satis propterea quæ dixi eos debere maluisse dotem, quàm immiscere in rem familiarem Aphobi sic periclitaturam. Nam nec inopiam prætexere possunt, quò minus statim dederint: cùm & Timocrati res sit amplius decem talentorum, & Onetori plus quàm triginta. Quare nō propter hoc non statim numerarunt. Neque verò etiam possessiones eis erant, pecunia præsens non erat: neque mulier vidua viuebat, vt ita accelerarent dotem non simul numerantes. Nam & argenti non parum hi aliis ad vsuram dant, & mulierem matrem familiâs adhuc necdum à Timocrate dimissam, elocarunt. Quare ne is quidem prætextus eorum iure ab vllo admittetur. Iam illud etiam, Iudices, omnes confiteamini, in tali contractu quemuis malle cuinis alteri debere potius, quàm affini dotem prorsus non reddere. Nihil enim aliquis dissoluerit: fit deditor de quo incertum est, vtrum bona fide redditurus sit, nécne? sin vnà cum muliere dotem numerarit omnem: necessarius & affinis. Nā vbi ea quæ decuit omnia præstitit: omni suspicione liberatur. Proinde cū ita se res habeat, & istos nihil omnino eorum quæ dixi, debere coegerit, ac ipsi ne voluerint quidem: alia causa cur non reddiderint, dici nulla potest: sed hāc esse causam necesse est, propter quam reddere dotē non ausi fuerunt. Ego igitur extra controuersiā hac ita probo. Reddidisse autem ne postea quidem, ipsa rerum gestarum serie me facilè ostēsurum confido vt vobis perspicuum fiat, etsi non his de causis dotē retinuissent, *sed argentum dissoluere, celeriter voluissent: nunquam fuisse reddituros, neque à se amissuros. * Tanta in eo negocio mora sunt impediti. Biennium enim intercessit interim, dum & mulier matri familiis fuit, & isti eam discessisse dixerunt. Nam cùm Polyzelo prætore mense Maio nupsisset: diuortium scriptum est prætore Timocrate, mense decembri. Ego verò statim post nuptias, sumpta viri li toga, accusaui, & rationes popposci: & omnibus fortunis fraudatus, iudicium adeptus sum eodem prætore. Tempus autem hoc, debitum quidem admittit ex pacto: sed solutio credi non potest. Nam qui principiò propterea debere voluit, & dare vsuram, vt nedos vnà cum reliquis bonis periclitaretur: is quo pacto reddidit illi iam accusato? qui, si prius credidisset tum recipere studuisset. Cui hoc persuadebitur, Iudices? Nupsisse autē mulierem eo quo dixi tempore, & interea temporis intercessisse controuersiam inter nos, méq; postea iudicium esse adeptum, & istos diuortium ad prætorem retulisse: vti constet: singulatim hæc testimonia recita.

Nec antē litem nec post, Aphobo dotem fuisse numeratam.

TESTIMONIA.

Huic igitur in prætura successit Cephisodorus Chiō sub hoc accusaui, sumpta virili toga: iudicium verò adeptus sum sub Timocrate. Cape hoc testimonium.

TESTIMONIVM.

Lege etiam hoc testimonium.

TESTIMONIVM.

Cōstat igitur è dictis testium, eos dotem nō dedisse; sed ad cōseruandas Aphobi opes hæc agere audere. Qui enim tāto tēpore se & debuisse, & reddidisse, & nō recepisse, & vxorem discessisse, & prædiū sibi oppigneratū esse asserunt: an non perspicuè declarant, rem sua autoritate gestam, eo cōsilio, vt iis quę mihi

vos adiudicassetis,me faudarent?Itm illud etiam,ex A ipsius istius & Timocratis & Aphobi responsis,non potuisse dotem reddi, vos edocere conabor. Ego iudices quæsiui ex eorum singulis,coram multis testibus,ex Onetore & Timocrate,quinam essent testes, in quorum præsentia dotem reddidissent:ex ipso Aphobo,qui adfuissent cum accepisset:ibi omnes vno ore mihi responderunt,nullum adfuisse testem: sed tantum ab eis quoque tempore auferre solitum Aphobum,quantum exegisset. Cui verò vestrûm hoc sit verisimile,cum dos talẽtum esset,absque testibus Onetorem & Timocratem Aphobo tantum argenti reddidisse:cui non modò ad istum modum, si quid fortè soluisset,sed multis etiam testibus præsentib. nemo temerè fidem habuisset:vt,si qua controuersia incidisset,facilè per vos recuperaret.Neque.n. quisquam in tali contractu,nedum aduersus istum taliin genio,nullos testes adhiberet:sed ne tum quidem, si cum alio res esset.Imò his de causis & nuptias celebramus,& maximè necessarios inuitamus,quòd nõ leuis res agitur:sed vita sororum & filiarum alienæ fidei committitur:quæ vt in tuto collocentur, summa cura prouidemus.Consentaneum igitur est, ei istum coram quib.se debere confessus est,& vsuram daturum promisit:iisdem etiam præsentib. satis factarum Aphobo fuisse.si reuera dotem ei reddidisset.Nam re ad hunc modum gesta,omni molestia liberatus esset.Sin solus soli reddidisset:eos qui pactis & conuentis interfuerant,testes contra se tanquam debitorem reliquisset.Nunc igitur necessariis suis, viris quàm ipsi sunt meliotibus,persuadere non potuerunt,vt dotem esse redditam pro testimonio dicerent.Sin alios testes adducerent genere non coniunctos:vos eis esse credituros non putabant.Sin vniuersam simul dotem se reddidisse dicerent: si seruos qui pertulissent,in quæstionem postulatos,solutione non facta,dedere nollent,palàm fore impostu ram.Sin ipsi se solos soli illi dedisse dicerent: facum tegi posse sperabant.Quare ad hunc mẽtiri modum necessariò voluerũt.Talibus technis& callitatidibus se homines simplices perhiberi postulant:eáque opinione facilè vos à se posse decipi sperant: cum nec minimis in contractibus esse negligentes:sed quanta maxima fieri potest vti diligentia soleant.Cape testimonia,coram quibus responderint,& recita his.

TESTIMONIA.

Mulierem non fecisse diuortiũ,argumẽtis probat.

Agite verò,Iudices,mulierem vobis etiam ostẽdam similare diuortium,cùm reuera sit Aphobi materfamilias.Existimo enim,vbi hoc certò cognoueritis, vos istis & in cæteris omnibus crediturosos:& mihi affecto iniuria ad ius meum obtinendum fore adiutores.Partim autem testes adducam:partim magna signa &argumenta satis firma ostendam.Ego,Iudices, postquam in album prætoris relatũ fuerat,mulierem fecisse diuortium,& Onetor dixerat,sibi prædium illud ob dotem oppigneratum esse:cum videret Aphobum nihilominus tenere & colere agrum,& consuetudinẽ matrimonij habere cum muliere: satis sciebã verba esse illa,ad rem eludendam excogitata. Quæ vt vobis omnibus euidenter ostenderẽ: protestus sũme cõuicturum esse eũ coram testib.si ea ita se habere negaret:& seruũ ad quæstiones obtuli, qui planè sciebat omnia:quẽ,quòd pecunia ad diẽ soluta nõ erat,ex Aphobi familia ceperam.Quæ cùm ego postulassem:iste quæstiones de sororis cũ Aphobo cõsuetudine detrectabat:illum verò colere agrũ, quia manifestum res erat,negare non poterat,sed fatebatur. ποτερῆσαί με ζητεῖτε.ὡς ὅ γε ὄξ ὢν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐ πικρατὴς ἡ ἀροβος ἀπεκρίνατο,οὐχ οἷόν τε ἦν ἀποδεδόσθαι τ ἀργύριον,ταῦτ' ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς ἐγώ.ὦ ἄνδρες δικασταί,τούτων ἕκαστον ἐρήσω,πολλῶν ὄντων μαρτύρων,οὐκ ἔρα μὴν καὶ τιμοκράτην; οἵ τινες εἰσὶν μάρτυρες,ὧν ἐναντίον τ ἀργύριον ἀπέδοσαν αὐτ ὅ ἄροβος οἵ τινες παρῆσαν ὅταν ἐλάμβανε. καί μοι πάντες ἀπεκρίναντο καθ' ἕκαστον,ὅτι οὐδεὶς μάρτυς παρεῖη· κομίζοιτο ὅ λαμβάνων καθ' ὁποσονοῦν δέοι τ' ἄροβος παρ αὐτοῦ. καί τοι τῷ τ' ὑμῶν πιστὸν,ὡς ταλάντου τ ἀργυρίου μάρτυρον ὀνήτορ ἢ τιμοκράτης ἀρόβῳ τοσοῦτον ἀργύριον διεχρίσαν,ὥ μὴ ὅτι τέτον τ ἔροπον, ἀλλ' οὐδὲ μὴ πολλῶν τῷ μάρτυρον ἀποδιδοὺς,ἐπῆ τις αἰ ὄπις ἄσεν' ἵν εἴ τις ἠμέλητο διαφορὰ,κομίσαιτ' ῥᾳδίως παρ ὑμῶν δύνα'. μὴ γὰρ ὅτι πρὸς τον βίοῦτον ὄντα,ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἄλλον, ἀλλ' ἂν εἷς οὐδένα τοιοῦτον συναλλαγμα πιστούμενος, μαρτύρος αὖ ἐπράξεν.ἀλλὰ τ βίουτον ἕνεκα,ἡ γάμους ποιεῖσθαι,ἢ τοὺς ἀναλισκομοτάπις ὠδ' ἀκαλοῦμεν,ὅπως μὴ πάρεργον,ἀλλ' ἀδελφῶν,ἐ δυνατέρων βίοις ἐγχειρίζομεν, ὑφ' ὧν τὰς ἀσφαλείας μάλιστα σκοποῦμεν. εἰκὸς τοίνυν ἐ τέτον ὧν πρὸ ἐναντίον ὀφείλειν ὡμολόγησε ἡ τὴν τόκον οἴσειν,τῷ αὐτῷ τούτων παρόντων ἀπαλύσασθ πρὸς ἄροβον,εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἀπεδίδου τ πρῶτ' ἀυτό. τετον μὲν γὰρ τ ἔροπον πρᾶξαι,ὅλου τ πράγματος ἀπλλάττεται μόνος μόνῳ δι' ὅπι δοὺς τοὺς ὅτ' τ ὁμολογίας ὠδαγόμους,ὡς κατ' ὀφείλοντος αὖ αὐτὰ μάρτυρας ὑπολείπετο.νῦν τοίνυν τοὺς μὲν ὄντας οἰκείους, ἐ βελτίους αὖτ ἠδύναντο πεῖσαι τὴν πρῶτ' ἀποδεδωκέναι σφᾶς, μαρτυρεῖν.ἑτέρους δ' εἰ παρέχοντο μάρτυρας ἧθεν πρόσκοντας,ἠκ ἂν ἠρώμεθ' ὑμᾶς αὐτοὺς πυθέσθαι.ἔπ δ' ἀθρόαν μὲν φάσκοντες δεδωκέναι τὴν προῖκα,ἠδέσαι,ὅτι τοὺς ἀπαντ· ἰόντας εἰκέτας ἀξιωτοῦμεν μὴ ἐγχωμιάζειν τ δόσεως ὠφελιμίαν μὴ θέλοντες ἀλέγχοντ' αὖ.εἰ δ' αὐτοὶ μόνοι μόνῳ τῷ τὸν ἔροπον δεδωκέναι λέγοιεν,ἐνόμιζον οὐκ ἐλεγχθήσεσθαι. διὰ τὸ τετον εἴλοντο ἐξ ἀνάγκης ψεύδεσθαι τ ἔροπον,τοιαύταις τέχναις ἡ πανουργίαις, ὡς ἁπλοῦς τινε ἐξ δέξαντες ἡμᾶς ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν,ἁπλῶς ὠδ' ἂν μικρὸν ὑφ' ἡδ διαφερόντων,ἀλλ' ὡς οἷόν τε ἀκριβέστατ' αὖ πρᾶξαντες. λάβετε τὰς μαρτυρίας αὐτοῖς ὧν ἐναντίον ἀπεκρίναθ,ἡ αἱ ἀγναδι.

Μαρτυρίαι.

Φέρε δή,ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἡ τὴν γυναῖκα ὑμῖν ἀποδείξω,λόγῳ μὲν ἀπολελοιπυῖαν,ἔργῳ ὄ συνοικοῦσαν ἀφόβῳ.νομίζω γὰρ,αἰ τοῦτ' ἀκριβῶς μάθητε, μᾶλλον ὑμᾶς τούτοις μὲν διαπιστήσειν,ἐμοὶ δ' ἀδικουμένῳ τὰ δίκαια βοηθήσειν.μάρτυρας ὄ τῷ μὲν ὑμῖν παρέξομαι, τῷ δ' ὅτι δείκνυμι μεγάλα τεκμήρια καὶ πίστεις ἱκανάς. ἐγὼ γάρ,ὦ ἄνδρες δικασταί,μὴ τὸ γέγραφθαι ὠδὶ τῷ,ἀρχοντι ταύτην τὴν γυναῖκα ἀπολελοιπυῖαν, καὶ τὸ φάσκειν οὐκέτ' ἐκ τῆς προικὸς ἀποτετιμῆσθαι τὸ χωρίον, ὁρῶν ἄφοβον ὁμοίως ἔχοντα,καὶ γεωργούμενα τὴν γῆν,καὶ τῇ γυναικὶ συνοικοῦντα· σαφῶς ἤδειν, ὅτι λόγος ταῦτα καὶ διαγωγὴ τὰ πράγματός ἐστι. βουλόμενος δ' ἐμφανῆ ποιῆσαι πᾶσιν ὑμῖν,ἐλέγχειν αὐτὸν ἠξίουν ἐναντίον μαρτύρων,εἰ μὴ φάσκοι ταῦθ' ὅπως ἔχειν καὶ παραδίδουν εἰκέτην εἰς βάσανον, ὃς συνῄδει πάντ' ἀκριβῶς, ὃν ἔλαβον κατὰ τὴν ἀπογραφὴν ἐκ τῆς οἰκίας. ἀφόβ υ. ἐδόκει δέ μου ταῦτ' ἀξιοῦντος, ὠφελεῖν μὲν τὰ συνοικεῖν ἀφόβῳ τὴν ἀδελφήν, ἔφυγε τὴν βάσανον. ὡς δ' οὐκ ἐκεῖνος ἐγεώργει τὴν γῆν,οὐκ ἠδυνάτ' ἀρνηθῆναι διὰ τὴν ὠφελείαν, ἀλλὰ προσωμολόγησεν. οὐ μόνον

A Neque verò ex his ſolũ cognitu facillimum erat, eũ & in matrimonio habere mulierem, & prædiũ poſſedisſe adhuc, priuſquam iudicium factum eſſet: ſed ex iis etiam, quæ iudicum ſententiis damnatus fecit. Tanquam enim non ob dotem oppigneraſſet; ſed tãquam ex iudicato mea futura eſſent: iis efferri quæ poterant abreptis, abiit, vt frugibus, vt inſtrumento omni ruſtico, exceptis doliolis. Quod verò auferri non potuit, terram, neceſſariò reliquit: vt iſti nũc de ipſo fundo controuerſiam facere liceat. At quî conuenit iſtum dicere, prædium ſibi oppigneratum, cũ eum qui oppigneraſſe dicitur, idem colere videamus atque aſſerere, diuortium ſororem feciſſe, cum ea ipſa de re quæſtiones palàm fugitarit? atque eum, qui vxorem vt iſte aſſerit, dimiſit, & fruges & ruſticum omne inſtrumentum extuliſſe: cùm iſte eius, quæ à marito diſceſſiſſe, cuius nomine prædium oppigneratum eſſe dicitur, patronus & defẽſor, nihil horum omnium iniquo animo tulerit, ſed acquieuerit? Nónne hæc euidentiſſima ſunt? non hæc manifeſta colſio? Quis neget, niſi qui non diligenter omnia reputarit? Ac eum confeſſum eſſe, coluiſſe Aphobum prędium illud, priuſquam in ius à me vocaretur: de diuortio autem ſororis quæſtionem habere noluiſſe: villam poſt iudicium nudatam eſſe inſtrumẽto, *vaſis exceptis, vti conſtet: cape teſtimonia, & lege.

TESTIMONIA.

Etſi autem ego tot argumentis nitor: Onetor tamen vel in primis ipſe oſtendit, ſimulari diuortium. Quẽ enim par erat, numerata dote, vt ipſe ait, moleſtè ferre, ſe pro argento controuerſum prædium recipere: is non vt aduerſarius, aut vt affectus iniuria, ſed vt coniunctiſſimus omnium, in iudicio contra me ab illo ſtetit: ac me, illo adiutore, fraudare patrimonio inſtituit, quantum in ipſo quidem fuit, à quo nulla ei vnquam orta fuerat iniuria: Aphobum autem, quem alienum à ſe iudicare debebat, ſi quid eorum quæ nunc dicunt, verum eſſet, meis opibus adiectis collocupletare ſtuduit. Neque hic ſolum id fecit: ſed

C lata iam ſententia, conſcenſo prætorio ſupplex orabat, & obteſtabatur iudices cum fletu & ploratu, talento litem vt æſtimarent, atque ipſe ſponſorem eius ſe offerebat. Quæ tametſi multis modis conſtant. (Nam & qui tum in prætorio ius dicebant, & qui aliunde aderant, complures ea norunt) nihilominus tamen vobis etiam teſtes adducam. Cape hoc teſtimonium. TESTIMONIVM.

Ad hæc, iudices, magno indicio facilè cognoſcitur, mulierem reuera fuiſſe matremfamiliâs, acne hodie quidem feciſſe diuortium. Nam hæc ipſa mulier, antequam ad Aphobum veniret, nec vnum diem vidua vixit: *ſed tradente Timocrate, ad illum ſe contulit. Nunc verò triennio toto alij nupſit nemini ſcilicet. At eam tum, ne viri conſuetudine careret, à marito ad maritum ſe contuliſſe: nunc (ſi reuera diſceſſerit) tam longum tempus viduam viuere voluiſſe, quis credat (Cùm & alij nubere licret, & frater tantas opes poſſideret, & ipſa ea eſſet ætate? A fide veritatis, Iudices, hæc abhorrent, fabulæque ſunt hæc, & mulier apertè materfamiliâs eſt, neq; rem obſcurè fert. Atque adeò Paſiphontis vobis exhibebo teſtimoniũ qui cum eam ægrotantem curaret, aſſidentem ei vidit Aphobum, hoc prætore, hoc iam iſti iudicio dictato. Cape Paſiphontis teſtimonium,

TESTIMONIVM.

Ego igitur, iudices, quòd & poſt iudiciũ, iſtũ ſtatim

Ἐμοὶ τοίνυν τοσούτων ὑπαρχόντων τεκμηρίων, οὐχ ἥκιστ' αὐτὸς ἐδείξεν ὀνήτωρ, ὅτι οὐκ ἀληθινῶν ἐποιήσατο τὴν ἀπόλειψιν. ὡ γὰρ προσῆκε χαλεπῶς φέρειν εἰ τὴν προῖκα λήσοις, ὡς φησιν, ἀντ' ἀργυρίου χωρίον ἀμφισβητούμενον ἀπελάμβανεν, οὗτ' οὐχ ὡς διαφορᾶς, οὐδ' ὡς ἀδικούμενος, ἀλλ' ὡς οἰκειότατος πάντων τὴν πρὸς ἐμὲ δίκην αὐτῷ συνηγωνίζετο, καὶ μὲν μὴν συναποστερήσας μετ' ἐκείνου τὴν παῤῥῶν ἐπεχείρησε, καθ' ὅσον αὐτὸς οἷός τε ἦν, ὑφ' οἷ κακὸν οὐδὲ ὁποιῶν πεπονθὼς ἀφόβῳ ὄντι, ὃν ἀλλοτριον ἔδει φέρειν νομίζειν, εἴ τι τούτων ἀληθὲς ἦν, ὧν νῦν λέγουσι, καὶ τἀμὰ πρὸς τοῖς ἐκείνου βεβαιοῦν ἐζήτησε. καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ καταγνωσομένης ἤδη τῆς δίκης, ἀναβὰς ὅτι τὸ δικαστήριον, ἐδεῖτο ἱκετεύων ἅμα δακρυσι πλαίων, καὶ τοῦτον αὐτὸς ἐγίγνετο ἐγγυητής, καὶ ταῦθ' ὁμολογούμενα μὲν ὅτι πολλαχοῦ. οἱ δ' ἐν τῷ δικαστηρίῳ τότε δικάζοντες, καὶ τῶν ἔξωθεν παρόντων πολλοὶ σωίσασιν. ὅμως ὑμῖν καὶ μάρτυρας παρέξομαι. καί μοι λάβε τοῦτον τὸν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἐγὼ τοίνυν εἰδὼς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ μὴ τοῦ δίκης * εἰλεγμένης. καί μοι λάβε τὸν παρόντος

Μαρτυρία.

Ἐπὶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τεκμηρίῳ μεγάλῳ γνῶναι ῥᾴδιον, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ σωφρονεῖ, καὶ οὐδέπω ἡμέρου ἀπολέλοιπεν. αὕτη γὰρ ἡ γυνὴ, πρὶν μὲν ὡς ἄφοβον ἐλθεῖν, μίαν ἡμέραν οὐκ ἐχήρευσεν, ἀλλὰ ζῶντος τιμοκράτους ἐκείνῳ σωφρόνησε. νυνὶ δ' ἐν ἔτεσιν ἄλλῳ συνοικοῦσα οὐδενὶ φαίνεται. καί τοι τῷ, πιστὸν, ὡς τότε μὲν, ἵνα μὴ χηρεύσειε, παρ' ἀνδρὸς ὡς ἄνδρα ἐβάδιζε· νυνὶ δ' εἰπερ ὡς ἀληθῶς ἀπολέλοιπε, τοσοῦτον χρόνον χηρεύουσα ἑαυτὴν ἔδοξεν ἄλλῳ συνοικεῖν, τὴν τε ἀδελφοῦ κεκτημένου τοσαύτην οὐσίαν, αὐτή τε ταύτην ἔχουσα τὴν ἡλικίαν; οὐκ ἔχει ταῦτ' ἀλήθειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πιστὰ, ἀλλὰ λόγοι ταῦτ' εἰσί. συνοικεῖ δ' ἡ γυνὴ φανερῶς, καὶ οὐ κρύπτεται τὸ πρᾶγμα. παρέξομαι δ' ὑμῖν πασιφῶντος μαρτυρίαν, ὡς ἀῤῥωστοῦσαν αὐτὴν θεραπεύων, ἑώρα ταῦτα καθήμενον ἄφοβον ὄντι τούτου τὴν ἀρχόντος. ἤδη τούτῳ ταυτησὶ τὴν δίκης * εἰλεγμένης. καί μοι λάβε τὸν πασιφῶντος μαρτυρίαν.

recepisse ad se pecuniam ex ædibus Aphobi, & tum illius, tum mea omnia in sua potestate habere, & muliere manere apud Aphobum, sciebam: tres ancillas ab eo postulaui, quæ & matremfamiliâs esse mulierem, & pecuniam penes istos esse norant: vt nō verba modo, sed quæstiones etiam de re haberentur. Quæ cùm ei sic denunciasse, & qui aderant omnes, æquum postulare me pronunciarent: ad hanc confugere probationem noluit: sed perinde ac si talibus in negociis aliæ probationes essent quæstionibus & testibus euidentiores, neque testibus adductis de numerata dote, neque in quæstionem datis ancillis, de fororis matrimonio conscijs: me, qui hæc ab eo postulabam, superbè omnino & contumeliosè à colloquio suo repulit. Quid isto fieri posset homine iniquius? quis magis de industria se ignarum esse æqui boníque simularet? Cape prouocationem, & recita.

PROVOCATIO.

Locus cōmunis pro quæstionibus contra testes.

Vos autem & priuatim, & publicè quæstionibus sūmam fidem habetis: & cùm serui & ingenui adsunt in explicanda controuersia non vtimini testimoniis ingenuorum: sed ita rerum gestarum veritatem exquiritis, vt seruos torqueatis. Nec iniuria, Iudices. Nam aliquoties testium aliquos, falsa testificari compertum est: nulli verò serui subiecti quæstionibus, vnquam in tormentis mendacij comperti sunt. Iste verò tot iura aspernatus, adeóque perspicuis & magnis probationibus prætermissis: Aphobum testem adducendo, & Timocratem, hunc de data, illum de accepta dote, sibi fidem haberi à vobis postulabit, rē cum istis absque testib. transactam fingens. Tantæ vos vecordiæ damnat. Eos igitur neque vera, neque verisimilia dicturos, tum è prima eorum confessione de dote non reddita, tum ex affirmatione de eadem sine testibus reddita: tum ex ipso tēpore, quod, in discrimen iam adducta re familiari solutionē fieri non siuit, tum è cæteris rebus omnibus, satis à me ostensum esse existimo.

ARGVMENTVM ADVERSVS ONETOREM, VNDE VI, SECUNDÆ ORATIONIS.

PRætermissa quædam superiore oratione, hac adiicit, vt ipse significat, atque etiam quasdam rationes aduersarias diluit. De his autem orationibus antè diximus affirmare multos, eas ab Isæo esse compositas, quòd huius oratoris esse propter ætatem credere nequeant: alios, vt hoc non sit, ab Isæo saltem esse correctas, quod illius orationibus similes videantur. Neque verò mirum est, eum imitatum esse magistrum, & cum nondum perfectionem esset adeptus, ad illius interea dicendi genus se contulisse.

DEMOSTHENIS IN ONETOREM ORATIO SECUNDA, Hieronymo Vvolfio interprete.

Autoritatē aduersarij leuari inconstātia, ostendit.

QVOD in priore oratione argumentum prætērij, vnde non minus quàm ex vllo eorum quæ dixi, constet, non datam esse dotem ab istis Aphobo: eo primùm exposito, mox etiā mēdacia istius, dicta apud vos, refutare aggrediar. Iste, Iudices, primùm postquam de bonis Aphobi controuersiam mouere instituit, non talentum se doti, vt nunc, sed octoginta minas dedisse dixit: eáque ita dicendi genere vsus est, vt ne ipse quidem sibi constaret, sed modò quinquaginta minas, modò centum, modò duo talenta se dedisse diceret. Quæ cùm ita sint, ostendam primùm, nullam omnino pecuniam ab Aphobo ei datam esse. Deinde, si quis ei dotem dedisset, eam tamen ab Aphobo non esse solutam. Postremò

ὄρεις, ὅτι μοὶ τὴν οἰκίαν δισχιλίαν, ὅτι ὑπὸ τὸ χωρίον τάλαν- A
του βουλόμενος μὴ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ κἀκείνην διασώζειν
αὐτῷ. ἠγωνιῶν δέ μοι τῆς δίκης πρὸς αὐτὸν, ἰδὼν ὡς
ἀσχημόνως ὑμεῖς πρὸς τοὺς λίαν αἰσχρῶς ἀδικουμένους, ἔν-
νους γένεσθε καὶ δεινὰ πάσχειν ἡγήσασθε δόξειν ἐμὲ τοσούτων
χρημάτων ἀπεστερημένον, εἰ μηδοπωοῦν ἔξοιμι τοῦ ἀφόβου
λαβεῖν, τοῦ τάμοι ἔχοντος, ἀλλ' ὑπὲρ τούτου κωλυόμενος
φανερὸς ἠβουλόμην καὶ τὰ ποιεῖσθαι τοὺς ὅρους ὑπὸ τῆς οἰκίας ἀ-
φαιρεῖν καὶ τάλαντον μόνον εἶναι τὰ πρόσοικα φησίν, ἐν ᾧ τὸ χω-
ρίον ὑποτετιμῆσθαι. καί τοι δῆλον, ὅτι τοὺς ὑπὸ τῆς οἰκίας ὄ-
ρους εἰ δικαίως ἔθηκε, καὶ ὄντας ἀληθεῖς, δικαίως καὶ τοὺς
ὑπὸ τοῦ χωρίου τεθήκειν. εἰ δ' οὐθὺς ἀδικεῖν βουλόμενος,
ψευδεῖς ἔθηκεν ἑαυτοῦ εἰκὸς καὶ τούτους ἐκ ἀληθεῖς ὑ-
πάρχειν. τοῦτο τοίνυν ἐκ τῶν ἐγὼ διελήλυθα λόγων δεῖ
σκοπεῖν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς οὗτος διεφράξατο, ὑφ' ἑ-
αὐτὸν ἀναγκάσαι βουλόμενος αἰθέρπων. αὐτὸς γὰρ αὖ εἶπε τοὺς ὅρους,
ἔργῳ φανερὸν ποιήσας ὅτι ψεύδεται. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ
λέγω, ὅτι τὸ μὲν χωρίον ἐμοῦ οὗτός φησιν ὑποτετιμῆσθαι
τάλαντου, τὴν δ' οἰκίαν ὡς προσωρίσατο, δισχιλίων, καὶ πά-
λιν τοὺς ὅρους ἀφεῖλε, ἠγωνιῶντος τῆς δίκης, τοὺς εἰδότας
ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. καί μοι λάβετε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Δῆλον τοίνυν ὅτι δισχιλίων μὲν ὠνησάμενός τὴν οἰκίαν, τα-
λάντου δὲ τὸ χωρίον ὡς ὀγδοήκοντα μνᾶς δεδωκὼς ἔμελ-
λεν ἀμφισβητήσειν. μεῖζον οὖν αὐτῷ τι ἠγόρατο τεκμήριον ὑ-
μῖν τε μηδὲν ἀληθὲς νῦν λέγειν τοῦτον, ἢ εἰ φανεὶς μὴ ταῦ-
τὰ λέγων τοῖς ἐξ ἀρχῆς πρὸς αὐτὸν; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν
δοκῇ τούτου μεῖζον ἀρεθλῶσαι. σκέψασθε τοίνυν τὸν ἀνά-
δειαν, ὃς ἐν ὑμῖν ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἂν ὑποστρεῖ με ὅ-
σῳ πλείονος ἄξιόν ὄζει τάλαντον καὶ ταῦτα ἀποτιμήσας
οὐκ ἄξιον εἶναι πλείονος. τί γὰρ βουλόμενος δισχιλίων πρόσω-
σεν τὴν οἰκίαν, ὅτε τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἐκάλεις, εἰ
γε τὸ χωρίον ἄξιον ἦν πλείονος, ἀλλ' οὐκ ὅτι τούτῳ καὶ τὰς
δισχιλίας ἐπῆδες; ἢ ὅταν μὲν σοι δοκῇ πάντα τὰ ἀφόβου
ὑπάρχειν, τότε τὸ χωρίον ἑξαπλάντου μόνον ἄξιον, καὶ
τὴν οἰκίαν σὺν δισχιλίαις πρόσεξεις, ὅτε πρὸς ὀγδοήκον-
τα μνᾶς ἠγώνισαι, καὶ ἀξιώσεις ἔχειν ἀμφότερα; ὅταν δὲ
σοι μὴ συμφέρῃ, τὰ ἐναντία πάλιν, ἡ μὲν οἰκία τριάντου,
διὸ καὶ νῦν ἐγὼ ταύτην ἔχω, τὸ δ' χωρίου τὸ πρόσον οὐκ ἐ-
λάττονος ἢ δυοῖν ἀξιον, ἵν' ἐγὼ βλάπτειν τοῦτον, οὐκ ὑποστρε-
φόμενος δοκῶ; ἆρ' ὡς ὑποκρίνῃ μὴν δεδωκέναι τὸ πρόσοικα,
φαίνῃ κατ' οὐδ' ὀπτικῶς ἑώρων δεδωκώς; τὰ δὲ ἀ-
ληθῆ καὶ μὴ κακουργούμενα τῷ πράγματον, ἁπλῶς οἱ
αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς πρόσχῃ τοιαῦτ' ἐστί. σὺ δ' τοὐναντίον ἐξε-
λέγχῃ πρὸς τὴν καθ' ἡμῶν ὑπηρεσίαν. ἄξιον τοίνυν
ἐν τὸν ὅρκον ὀπτῖον τιν' ἂν ὤμοσεν, εἰ τις ἔδοκεν, ὃν τούτων
ἰδεῖν. ὃς γὰρ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔφη τὴν πρῶκα ἔχειν, εἰ τότ'
αὖπρ τις ἔδωκεν ὀμόσαντι ταῦτ' ἀληθῆ λέγειν, κομίσα-
σθαι, τί ἐποίησεν αὖ; ἢ δῆλον ὅτι ὠμολόγησε; τί δὲ καὶ λέ-
γων ἃ φησὶ τότ' ἂν ὀμόσαι, νῦν γε τοιαῦτ' ἀξιῶν; ἐκεῖν ὅτι
τ' ὀπώρκησεν αὖ ἑαυτὸν ἐξελέγχει. νῦν δὲ ἐκ ὀγδοήκον-
τα μνᾶς, ἀλλὰ τάλαντον δεδωκέναι φησί. τί μᾶλλον οὐ
εἰκότως τις αὖτ' ἐκεῖνα ὀπορκεῖν, ἢ τάδ' ἡγοῖτο; ἢ τίνα τῆς
δικαίας αὖ ἔχοι πρὸς τούτῳ διάνοιαν, ῥᾳδίως ἅτως ἑαυ-
τὸν ἐξελέγχοντος ὄντ' ὀπόρκου; ἀλλὰ νὴ δί' ἴσως καὶ πάντ'
αὖπρ τοιαῦτα πέπρακται, οὐδὲ παντάχοθεν δῆλός ὄζει
πεπράζων, ἀλλὰ καὶ τιμώμενος φανερὸς γέγονεν ὑπὲρ ἀ-
φόβου τάλαντου, καὶ τοῦτο αὐτὸς ἡμῖν ὑπομόσειν ἐτοιμότατος. καί τοι σκέψασθε ὅτι τοῦτ' ὄζει τεκμήριον, οὐ μόνον τ'
τῶν γυναῖκα σωφρονεῖν ἀρόβῳ, καὶ τὸν οἰκείως ἔχειν· ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ δεδωκέναι τῷ πρῶκα. πῶς δὲ αὖ θέρπων

stribuit, vt ædes duob. millib. drachmarum, prædiũ A
talento sibi oppigneratum esse diceret: ei non hoc
solũ, sed illas etiã cõseruaturus. Iã aũt, me iudicio cũ
illo cõflictãte, cũ videret, vt vos in nimis impuden-
ter iniurios animati essetis: cõsilio inito, iniquè me-
cũ agi visum iri existimauit, si tanta pecunia spolia-
tus ab Aphobo, mea detinente, nihil recipere possẽ
atque à se manifestè prohiberer. Quid igitur facit?
pignoris indices ab ædibus aufert, & talentum dun-
taxat dotem esse dicit, quanti prædiũ æstimatũ sit. At
qui perspicuũ est, si ædibus indices ritè appositi, &
vere: itidẽ & in prædio esse factũ. Sin statim mala &
iniusta cogitans, illis falsò appositi: cõsentaneũ est,
neque hos esse veros. Neque hæc è meis quæ attuli
verbis æstimãda modò sunt: sed etiam è factis istius:
cũm ea facere à nemine mortalium cogeretur. Nam
ipse libellos deiecit, réque ipsa declarauit, se menti-
ri. Atque hæc à me verè dici vt cõstet: & eũ nũc prę-
dium talẽto esse oppignerati asserere. &, cùm prius
ædibus, vt duob. drachmarum millibus oppignera- B
tis, indices apposuisset, nunc rursus eosdem facto iu
dicio sustulisse: testes rei gnaros vobis adducã. Cape
testimonium. TESTIMONIVM.

Cõstat igitur, eũ viginti minis ædes oppigneratas ei
dicasse, prædiũ talẽto: & quaũ octoginta minas de-
disset, cõtrouersiã futurũ. Quod igitur mẽdaciorũ eius manifestius indiciũ requiritis, quã quòd
eum nunc aliud quàm initiò dixisse cõstat? Mihi qui
dem hôc nullũ videtur inueniri posse euidẽtius. Cõ-
siderate igitur hominis impudentiã, qui apud vos di
cere ausus fuit: se, quanto id sit pluris quàm talenti,
eo me non fraudaturum: idque, cum ipsius æstimatione
nõ sit pluris? Quid.n. tibi voluisti, cũ antè viginti mi
nis ædes oppigneratas esse indicares, dum octoginta
minas petebas: si prædiũ precij maioris fuit? ac non
in eo potiùs illa duo millia drachmarũ collocasti? An
verò cũ tibi visum fuerit, oẽs Aphobi opes tueri: tũc
prædiũ talẽti dũtaxat erit, & ædes duobus drachma-
rũm millibus æstimatas adiunges, & dos octoginta
minæ erũt, & vtrisq; potiri voles: cõtrà, vbi tibi istuc
nõ expediet: ædes, quod ego eas habeo, talenti erunt C
id verò quod de prædio supereſt, non minoris erit
quàm duorum talentũm, vt ego damnũ isti dare, nõ
affici ab eo iniuria videar? Vides vt te dedisse dotẽ
simules, ac te dedisse nulla prorsus ratione appareat.
Res.n, veræ nulláque fraude cõcinnatæ, simpliciter,
vt initiò gestæ sunt, ita manent: tu verò cõtrariũ se
cisse cõuinceris, ad nos in illius gratiam circũscribẽ-
dos. Iam ex his quale iusiurandum, si quis deferret,
iuraret, videre est operæprecium. Qui.n. octoginta
minas dixit dotem esse, si quis tum ei largitus esset,
vt dato iureiurando se vera loqui, eas auferret, quid-
nam facturus fuit? nónne constat eum fuisse promis
surum? Quid enim dicet, cur se tum iuraturũ fuisse
neget, cum nunc tam iniqua postulet? Peieraturũ igi
tur fuisse, se ipse arguit, qui nunc nõ octoginta mi-
nas, sed talentum se dedisse dicat. Quî magis igitur
eũ, si cõiecturis agendũ est, in illis, quàm in his peie-
raturũ existimetis? Aut quid de eo iurè sentiri potest
qui ipse se periurij facilè manifestum facit? At fortaſ
se nõ sic ab eo administrata sunt hæc, nec vndique
commenta eius patẽt? Imò & Aphobi talẽto litẽ æsti
mauit: & ipse id se nobis redditurum spopondit. Sed
considerate, hoc esse testimonio, nõ modò mulierẽ
esse Aphobi matrẽfamiliâs, & istũ ei bene cupere:
sed dotẽ etiã nõ esse numeratã. Quis enim hominũ

Onetorem nec à periurio abhorrere.

ita stultus est,qui tanta pecunia data,pòst,prędio cõ trouerso pro pignore accepto:præter ea damna quæ prius fecerit, pro iniuriarum autore tanquam pro bene merito se iudicatum etiam soluturũ spondeat? Nemo opinor.Nulla enim hoc ratio sinit, qui ipse sibi talentum recuperare nequeat:eum alteri cuipiã se satis esse facturum polliceri, atque adeò spondere? Quin & isti ipsi declarant, Onetorem dotem nõ dedisse:sed propter magnas opes,quæ meæ sunt, Aphobo esse coniunctum:& pignus hoc cepisse,vt hę redem eum meorum cum sua sorore efficeret. Et nunc effugia quæritat,& prætexit,se prius cepisse pignus,quàm ille iudicum sententia damnaretur.Non certè prius,* si quidem tu nunc vera dicis. Constat enim,te,cùm iniuriæ illum damnares,ea fecisse: deinde ridiculum etiã est,istud dicere. Quasi verò vos ignoretis, omnes istiusmodi iniuriarum studiosos meditari quid dicturi sint:neminem autem vnquam damnatum esse,qui vel taceret,vel se deliquisse confiteretur:sed vnusquisque nimirum, cum nihil veri dicere deprehẽditur,tum denique cognoscitur quo sit ingenio:id quod isti etiam accidere apparet. Age verò,quî æquum est,* si pluris est,minoris,sin minoris est,pluris æstimari? aut quî æquum est,sorore tua ne hodie quidem alij nupta,nec ab Aphobo deserta, neque dote per istum numerata, qui in hisce rebus nec quæstiones,nec vllũ aliud ius accipit:vt affirmes te indicib. appositis declarasse,tuum esse prædium? Ego verò æquum esse minimè arbitror.Res enim ipsa & veritas spectanda est:non de industria quæsita effugia, & commẽticiæ causæ,qualibus vos vtimini.Deinde quod grauissimum est,si maximè dedisse tis dotem,quam non dedistis:quis earum rerum autor esset?nonne vos,quoniam mea dedissetis? Nónne totos decem annos antè mea ille acceperat, propter quæ damnatus fuit,quàm affinitatem tecum cõtraheret?an te omnia recuperare decebat:me,qui& iudicio viceram,& pupillus circumuentus eram, & vera dote spoliatus(quem solum omnium sine mulctæ periculo accusare decuerat)ad talia perpetienda cogi,ne teruncio quidem recepto:qui paratus essem omnia facere,si vos officio fungi ex vlla parte voluissetis?

Cauillationis de tẽpore refutatio.

DEMOSTHENIS EXCEPTIONES.

Argumentum exceptionis aduersus Zenothemidem.

MVtuatus à Demône quodam, Demosthenis cognato, mercator quidam nomine Protus pecuniam, ea frumentum emit Syracusis, quod Athenas vexit in naui cuius dominus fuit Hegestratus. Hegestratus autem & Zenothemis, aduersus quem hæc exceptio scribitur, genere Massilienses, Syracusis tale facinus moliti sunt, vt Orator asserit. Mutuati sunt pecuniam,quam naui non imposuerunt. sed clàm Massiliam miserunt:eo consilio, vt creditores defraudarent. Cum enim in contractu scriptum esset, si quid naui accidisset,non repetendã esse ab his pecuniã: de submergenda naui deliberarunt.Noctu igitur in nauigatione descendit Hegestratus,& nauigij fundamentum perforat. Deprehensus,& dũ vectores fugit,in mare delapsus,statim perit. Zenothemis socius,vt orator ait.Hegestrati, vix Athenas perducta naue incolumi, controuersiam de frumento mouet:affirmãs, frumentum Hegestrati esse: illum verò a se pecuniam esse mutuatum. Cum verò vterque cum eo contenderet, & Protus & Demon: vtrique mercatoriã diem dixit. cúmque Protum absentem damnasset volentem, vt ait Demosthenes, & cum aduersario colludentem : etiam Demônem secundo lo-

A ἠλίθιος ὄξιν οὕτως, ὃς ἀργύριον δοὺς τοσοῦτον, ἔπειτα ἐν λαβὼν χωρίον ἀμφισβητούμενον εἰς ἀποτίμησιν, σὺν οἷς πρόσθεσιν ἐζημίωτο, τὸν ἀδικήσαντα ὡς δίκαιόν τι πιπράσκοντα, καὶ τῆς δίκης ὀφλήσαντος προσεξυπακούσαι δεῖ να οἶμαι. καὶ γὰρ οὐδὲ λόγον τὸ πρᾶγμ' ἔχον ἔστι, τὸν αὐτὸν αὑτῷ μὴ δυνάμενον κομίσασθαι τάλαντον. τοῦτον ἄλλῳ τινὶ φάσκειν δοτέον εἶναι, καὶ ταῦτ' ἐγγυᾶσθαι. ἀλλὰ μὴ ὑπ' αὐτοῦ τούτων ὄξιν ἦλθον, ὅτι τἀμὰ μὲν πρόῖκα ὁ δεδωκὼς, αὐτὸ δὲ πολλῶν χρημάτων τῶν ἐμοῦ οἰκεῖος ὢν ἀφόβως, ταῦτ' ἀπεπεμάζετο, κληρονόμον τῆς ἐμοῦ τἀδελφῷ μετ' ἐκείνου κατασκῆσαι βουλόμενος. εἶτα νυνὶ * ἀνασκευάσας ζητεῖ, καὶ φενακίζει, λέγων, ὡς πρότερον τοὺς ὅρους ἔσησεν ἢ ἐκεῖνον τἀμὰ δίκαια ὀφλεῖν. οὐ πρότερόν γε * ἢ ἀνδρὶ νυνί, εἴ γε ἀληθῆ λέγεις. δῆλον γὰρ ὅτι καταγνοὺς ἀδικίαν αὐτὸ ταῦτ' ἐποίεις. εἶτα καὶ γελοῖον τοῦτο λέγειν, ὥσπερ οὐκ εἰδότων ὑμῶν, ὅτι πάντες οἱ τὰ τοιαῦτ' ἀδικοῦντες σκοποῦσι, τί λέξουσιν. οὐδεὶς γὰρ πώποτ' ὤφλε σιωπῶν, οὐδ' B ἀδικεῖν ὁμολογῶν· ἀλλ' ἐπειδὰν οἶμαι, μηδὲν ἀληθὲς λέγων ἐξελεγχθῇ, τότε γιγνώσκεται ὁποῖός ὄξιν. ὅπερ καὶ αὐτὸς ἐμοί γε δοκεῖ πάσχειν. ἐπὶ φέρε πῶς ὄξὶ δίκαιον ἐὰν μὲν πλείονος, πλεῖον ἐὰν δ' ἐλάττονος, ἔλαττον; ἢ πῶς ὄξὶ δίκαιον τῆς ἀδελφῆς, ἣ σῆς μηδέπω τὸ παράπαν ἡμέρων ἄλλῳ συνοικούσης, μηδ' ἀπηλλαγμένης ἀφόβου, μηδὲ τὴν προῖκα δεδωκότος τούτου, μηδ' ὑφ' τούτων εἰς βάσανον, μηδ' εἰς ἄλλο δίκαιον μηδὲν καταφυγεῖν ἐθέλοντος ὅπου συσκῆσαι φῆς ὄρεις, σὸν ἔξ) τὸ χωρίον; ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς οἶμαι. τἀμὲν δὲ ἀληθείαν σκεπτέον· οὐχ ἅπερ ἑαυτῷ παρεσκεύασεν ἐξαπατηθεὶς εἰς τὸ λέγειν τι δοκεῖν, ὥσπερ ὑμεῖς. ἔπειτα τὸ δεινότατον, εἰ καὶ δεδωκότος ἦν τἀμὰ μᾶλλα τἀμὰ μὲν οὐ δεδώκατε· τίς ὁ τούτων αἴτιος; οὐχ ὑμεῖς, ἐπεὶ τἀμὰ ἔδοτε; οὐχ ὅλοις ἔτεσι πρότερον δέκα τἀμὰ λαβὼν εἶχεν ἐκεῖνος, ὧν ὤφλετἀμὲν δίκαι, ἢ κινδυνεύσει σοι ἡμιέθης ἢ σὲ μὲν ἔδει κομίσασθαι πάντα, τὴν ἢ καὶ καταδικασάμενον, καὶ δι' ὀρφανίαν ἠδικημένον, καὶ προικὸς ἀληθινῆς ἀπεστερημένον, ὃν μόνον ἀνθρώπων οὐδὲ τῆς ἐπαβελίας ἄξιον ὧν κινδυνεύειν, ἵνα μηδαμοῦ τοιαῦτα παθεῖν κεκομισμένον μηδ' ὁποῦν, καὶ ταῦτ' ἐθέλοντα ποιεῖν ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τι δέοιτο ἐξὸν λεῖν προσθεῖναι.

C

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΙ

ὑπόθεσις τοῦ πρὸς ζηνόθεμιν παραγραφικοῦ λόγου.

ΔΑνεισάμενός τις παρά τινων ἐνὸς τῶν δημοδήνους συγγενῶν ἔμπορός τις τῶν τοῦτο ὄνομα, ἐπρίατο τὸ ἀγώριον σῖτον καὶ συνεκόυσας, καὶ τοῦτον ἐκόμισεν εἰς ἀθήνας ὅπ νεὼς, ἧς ἦρχε τις ἡγήσιππος συναυκλήρει, ἡγήσιππος ὃ καὶ ζηνόδεμος, πρὸς ὃν ὅδε ἡ παραγραφὴ, μασσαλιῶται μὲν ὄσπερ τὸ ἦθος· κακούργημα δὲ τοιοῦτον ἐν συρακούσαις ἐπακούργησαν, ὡς ὁ ῥήτωρ φησὶν· ἐδανείσαντο χρήματα, ταῦτα δ' εἰς τὴν ναῦν ὡς ἐνέθεντο, λάθρα δὲ εἰς τὴν μασσαλίαν ἀπέστειλαν, ὑποστερῆσαι τοὺς δανείσαντας βεβουλευμένοι. ἐπειδὴ δὲ ἐγκρατὴς ἐν τῷ συμβολαίῳ εἰ πάθοι τι ἡ ναῦς, μὴ ἀπωλέσθαι αὐτοῦ τε χρήματα ἐσκέψατο καταλῦσαι τὴν ναῦν, νύκτωρ οὖν ἐν τῷ πλῷ κατελθὼν ὁ ἡγήσιππος, διέκοπε τὸ πλοῖον τὸ ἔδαφος. φωραθεὶς δὲ καὶ φεύγων τοὺς ὑπηρέτας, εἰς τὴν θάλασσαν ἐκπίπτει, καὶ οὕτως ἔρχεται ἀπόλυται. ὁ τοίνυν ζηνόδεμος ὁ κοινωνὸς, ὡς φησὶν ὁ ῥήτωρ τοῦ ἡγησίππου, μᾶλλον σωθεὶς εἰς ἀθήνας τῆς νεὼς, πιπράσκει τὸν σῖτον, λέγων εἶναι τὸν σῖτον ἡγησίππου· ἐκεῖνον δὲ παρ' ἑαυτῷ δανείσασθαι τὰ χρήματα. ἐνεγκάντων δὲ αὐτῷ τοῦ τε σίτου καὶ τοῦ δήμου, ἀμφοτέροις ἔλαχε δίκην ἐμπορικήν. καὶ τὸν μὲν σῖτον οὐ ἐφήκατο ἐλὼν ἐκόντα, ὡς φησι δημοδένης, καὶ συγκακουργοῦντα, εἰσάγει καὶ τὸν δῆμον δίκην εἰς τὸ δικαστήριον.

κεκλεῖσθαι. ὁ δὲ γραφεὶς, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. νόμον παρεγράψω τὸν διδόντα τοῖς ἐμπόροις τὰς δίκας εἶναι περὶ τῆς ἀθλιότητος, καὶ τῆς ἀζημίου συμβολαίων. Ζηνοθέμιδι δὲ φησι μηδὲν συμβόλαιον εἶναι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁμολογῶν ὅτι γέγραφεν· ἀγνοεῖ ὅτι τῆς ἀδικίας τὸ πρᾶγμα εἰσηγμένος, ἅπας εἴρηται λόγος ὡς τῆς ἀδικίας τὸ πρᾶγμα εἰσηγμένος, ἅπας εἴρηται περὶ τοῦ μὴ Ζηνοθέμιδος εἶναι τὸν σῖτον, ἀλλὰ τοῦ πρώτου, ᾧ δῆμον ἐδάνεισε τὸ ἀργύριον. ἃ γὰρ βούλεται δεικνύειν ῥήματα τοῦ νόμου μόνον ἐρωτᾷ, κατὰ τὸ πρᾶγμα ἀδικῶν, ἀλλὰ δείκνυσιν, ὡς διαφέρει μὴ ἐξεῖναι, κατὰ τὸ πρᾶγμα ἀδικῶν, ἀλλὰ δείκνυσιν, ὡς διαφέρει μὴ ἐξεῖναι καὶ τῇ ἀδείᾳ· ἐκ πρώτης δὲ αὐτῷ, ᾗ γέγραφεν ὁ νόμος δίδωσιν.

A co in iudicium adducit. Is verò exceptione vtens, ei actionem conuenire negat: legenites, quæ mercatoribus actionem det de contractibus qui vel Athenas aliunde, *vel Athenis aliò referantur. Zenothemidi verò secum quicquam esse commercij negat. Ac de exceptione quidem agitur: Oratio verò ita instituta est, tanquam controuersia recta in forum deducta sit. Explicatur enim in ea, Zenothemidis non esse frumẽtum, sed Proti, cui Demon pecuniam crediderit. Non enim videri vult solo verbo legis niti, tanquam æquitati causæ diffidens: sed ostendit, se etiam rectum iudicium non pertimescere: sed ex superuacanea exceptione, quam lex largiatur, vti.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΖΗνόθεμιν.

DEMOSTHENIS EXCEPTIO ADVERSVS ZENOTHEmidem, Hieronymo Vvolfio interprete.

Leges exceptionis, & narratio insignis sceleris.

ΑΝδρες δικασταὶ, βούλομαι παραγεγραμμένος μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, πρῶτον μὲν τῶν νόμων ὧν παρεγράψαμεν. οἱ νόμοι κελεύουσιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰς δίκας εἶναι τοῖς ναυκλήροις καὶ τοῖς ἐμπόροις περὶ ἀθλιότητος καὶ περὶ ἀζημίου συμβολαίων, περὶ ὧν ἂν ὦσι συγγραφαὶ· ἂν δέ τις παρὰ ταῦτα δικάζηται, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. τούτῳ τοίνυν Ζηνοθέμιδι πρὸς μὲν ἐμὲ οὐδὲν ἦν συμβόλαιον, οὐδὲ συγγραφή, καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν τῷ ἐγκλήματι δανεῖσαι δέ φησιν Ἡγεστράτῳ ναυκλήρῳ, τούτου ἀπολομένου ἐν τῷ πελάγει, μὴ ἡμᾶς τὸν ναῦλον σφετερίσασθαι. τοῦτο τὸ ἔγκλημά ἐστιν. ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ λόγῳ τήν τε δίκην οὐκ εἰσαγώγιμον οὖσαν μάθητε, καὶ τὴν ὅλην ἐπιβουλὴν καὶ πονηρίαν τοῦτου τοῦ ἀνθρώπου ὄψεσθε. δέομαι δὴ ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ περ ἄλλῳ τινὶ πώποτε πράγματι τὸν νοῦν προσείχετε, καὶ τούτῳ προσέχειν. ἀκούσεσθε γὰρ ἀνθρώπου τόλμαν καὶ πονηρίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἂν περ ἐγὼ τὰ πεπραγμένα αὐτῷ, πρὸς ὑμᾶς πολλάκις εἰπεῖν δυνηθῶ. εἰσὶν δὲ Ζηνόθεμις γὰρ οὗτοσί, ὢν ὑπηρέτης Ἡγεστράτου τοῦ ναυκλήρου, ὃν ἡ αὐτὸς ἔγραψεν ἐν τῷ ἐγκλήματι, ὡς ἐν τῷ πελάγει ἀπόλετο. πῶς γάρ, οὐ προσέγραψεν· ἀλλ' ἐγὼ φράσω. ἀδίκημα τοιοῦτον μετ' ἐκείνου συνεπράξατο, χρήματα ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ἐδανείζετο ὅστις ἦν ἐκεῖνος. ὡμολόγηκε γὰρ ἐκεῖνος μὲν πρὸς τοὺς τούτῳ δανείζοντας, εἴ τις ἔρχοιτο, ἐκείνην σῖτον ἐν τῇ νηὶ τούτῳ πολλοῦ· οὗτος δὲ πρὸς τοὺς ἐκείνῳ, τὸν γόμον οἰκεῖον ἔχειν αὐτὸν τῆς νεώς. ἦν γὰρ ὁ μὲν ναύκληρος, ὁ δὲ ἐπιβάτης. ἐπιστεύοντο εἰκότως, ἃ πρὸς ἀλλήλων ἔλεγον, λαμβάνοντες δὲ τὰ χρήματα, οἴκαδε ἀπέστελλον εἰς Μασσαλίαν, καὶ οὐδὲν εἰς τὴν ναῦν εἰσέφερον. οὐσῶν δὲ τῶν συγγραφῶν, ὥσπερ εἰώθασιν ἅπασαι, σωθείσης τῆς νεὼς ἀποδοῦναι τὰ χρήματα, ἵνα ἀπαγορεύσωσι τοῖς δανεισταῖς, τὴν ναῦν κατέδυσαν ἐκβαλόντες τὸν μὲν οὖν Ἡγέστρατον ὡς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπῆραν δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν πλοῦν, κατέβαλε δὲ νυκτὸς εἰς κοίλην ναῦν ἐπιπλέων τὸ πλοῖον τὸ ἐκείνου. ἐστὶ δὲ ὡς οὐδὲν εἰδώς, ἄνω μὲν ἄλλων ἐπιβατῶν διέρρει φόβου δὲ γεμομένου αἰσθάνεσθαι οἱ ἐν τῷ πλοίῳ, ὅτι κακόν τι ἐν τῇ κοίλῃ νηὶ γίνεται, καὶ βοηθοῦσι κάτω. ὡς δὲ ἠλίσκετο ὁ Ἡγέστρατος, ἐπιβὰς τοῦ πλοίου ὑπέλαβε, φοβηθεὶς μὴ συναπόληται. ῥίπτει ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλατταν ἐξαμαρτὼν τῆς λέμβου διὰ τὸ νύκτα εἶναι, ἀπέπνιγη. ἐκεῖνος μὲν δὴ νέκυος ὥσπερ ἦν ἄξιος, κακὸς κακῶς ἀπώλετο, ἃ τοῖς ἄλλοις ἀπεβάλοσε ποιῆσαι, ταῦτα παθὼν αὐτός. ἐστὶ δὲ ὁ κοινωνὸς αὐτῷ καὶ συνεργὸς, τὸ μὲν πρῶτον δοὺς ἐν τῷ πλοίῳ τὰ δικήματα ὡς εἰδὼς εἰδὼς, ἀλλὰ συνεπιλημφθεὶς καὶ αὐτὸς, ἐπειδὴ τῇ προφάσει τοῖς ναύταις εἰς τὴν λέμβον ἐκβαίνειν, καὶ ἐκλιπεῖν τὴν

POsteaquam, Iudices, exceptione sũ vsus, de non danda aduersario actione: leges primùm explicabo, secundum quas exceptionem oppossui. Leges iubent, Iudices, actiones dari nauicularijs, & mercatoribus, in iis cõtractibus, qui vel Athenas aliunde, vel Athenis aliò referantur, de quibus extent tabulæ. Quòd si quis præter hæc litem intendat: non dandam ei esse actionem. Zenothemidi autem nihil fuisse mecum negocij, nullas literas: ipse etiam in accusatione confitetur: sed se nauicul ario Hegestrato mutuasse: nos, post eius in pelago interitum, pro vectura non soluisse dicit. hæc accusatio est. Vos autem ex eadem oratione tum actionem ei non esse dandam cognoscetis: tum vniuersas istius hominis insidias & improbitatẽ cognoscetis. Vos igitur, Iudices, oratos omnes volo, si quod vnquam negocium attentè audistis, vt & hanc causam attentè audiatis. Cognoscetis enim hominis audaciam & improbitatem haud vulgarem: si modò ego facinora illius vobis, (vti spero) exponere potuero. Zenothemis, minister Hegestrati nauicularij, quem & ipse in accusatione scripsit in pelago periisse (sed quomodo perierit, non adscripsit, ego verò dicam) tale scelus cum illo excogitauit: Pecuniam & iste & ille Syracusis mutuati sunt: ac ille quidem ad eos qui isti mutuum dabant, si quis rogabat, dicebat isti multum in naui esse frumenti iste ad eos qui illi merces atque onus nauis illius esse proprium. Cum autem alter nauicularius, alter vector esset: non mirum fuit esse credita, quæ alter de altero affirmabat. Pecuniam autem acceptam, domum Massiliam miserunt: neque quicquam in nauẽ i ntulerunt. Sed quia tabulæ, id quod omnes solent, continebant, si nauis mansisset incolumis, pecuniam esse reddendam: in fraudem creditorum, nauem submergere statuerũt. Hegestratus igitur, cùm à terra bidui aut tridui iter nauem abduxisset: noctu in * carinam descendit: & fundum nauis perforat. Iste verò vt totius rei ignarus, suprà cum cæteris vectoribus versabatur. Ortò strepitu, qui in naui erant, sensêre in carina mali quippiã geri, atque opitulari descendunt. Deprehensus Hegestratus, vt se pœnas daturũ putat, fugit, fugatúsque se in mare iacit: & lembum propter noctẽ non adeptus, suffocatur. Ille igitur sic, vti merebatur malus malè periit: suis ipse insidiis, quas in alios instruxerat, captus atq; oppressus. Iste verò socius & adiutor primùm statim in nauigio, in ipso facinore, tã quam ignarus, sed & ipse etiam perterritus, rectori proræ & nautis suadebat, vt in lembum descenderet

Zenothemidis conatus, & impudentia, in vendicandi ossibi frumento.

naui quàm celerrimè relicta: quasi nulla esset spera- A
da salus, & nauis statim submergenda: vt quod cogi
tarant, id conficeretur, nauisque perdita æs alienum
fraudarent. Quo consilio frustratus, & nostrate quo-
dam vectore aduersato, & nautis magnas mercedes,
si nauem cõseruassent, pollicito, perducta in Cepha
leniam naue deorum ope immortalium in primis,
deinde virtute nautarum: rursus cum Massilienssibus
Hegestrati ciuib. agebat, ne nauigium Athenas per-
ueheretur: & se & merces esse illinc, & tam naucu-
larium quàm creditores esse Massilienses. Quòd vbi
& ipsum non successit, & Cephaleniorum magistra
tus pronunciauerunt, nauem Athenas, vnde soluisset
perducendam: quem nemo omnium huc venire au-
surum putaret, post tales insidias taliáque facinora,
Athenienses, is tam insigni est impudentia & auda-
cia, vt non modò venerit, sed & nostro frumento si-
bi vendicato, nos insuper in ius vocarit. Quæ causa
est igitur? aut qua re fretus & venit, & in ius vocauit? B
Ego vobis dicam, Iudices, inuitus, Iouem optimum
max. testor, & omnes deos, sed coactus. Sunt officinę
hominum in Piræo, improborum, qui conspirarunt
quos neque vos ignorabitis, si videatis. Horum vnũ,
postquam iste id agebat, ne huc perueheretur nauis,
*inito consilio legatum deligimus, non omnino qui
dem ignotum illum, sed talẽ esse ignari: in quo, pro-
pè dixerim, æquè magnam cladem accepimus, atque
in eo, cum primum in hominum improborum com
mercium incidimus. Is missus à nobis est, Aristophõ
nomine, qui & Miccalionis negocia instruxit. Ea i-
gitur eum omnia audiuimus præuaricatũ, & isti pol
licitatum esse: denique is dux & autor est omnium.
Quæ iste auidè amplexus est. Postquam enim nauis
interitu frustratus, creditoribus pecuniam reddere
non potest (qui enim posset, quam nunquam impo-
suit?) nostra sibi vendicat, & Hegestrato se pro eo
frumento fœneratse dicit: quod is qui à nobis enaui- C
gauit, emit. creditores autem statim initiò decepti,
cum videãt sibi pro pecunia improbum debitorem
esse reliquum, & sua se ab istis recuperaturos, ne spe
randum quidem esse animaduertant, sed deceptis
vobis, de nostris fortunis ea recepturos non despe-
rent: quem in nos ista mentiri sciunt, ab eo stare sui
commodi causa coguntur. Res igitur de qua suffra-
gia feretis, in summa ita gesta est. Volo autem testi-
bus eorum quæ dico, ad vos adductis in primis, mox
& reliqua dicere. Recita ergo mihi testimonia.

TESTIMONIA.

Vt igitur peruenit huc nauigium, cùm Cephalenij,
quanquam isto aduersante, pronunciassent, vt eò vn
de soluisset, reduceretur: nauem qui in eam mutua-
rant, hîc statim tenebant: frumentum autem, qui e-
merat: is nimirum qui pecuniã nobis debebat. Post
hæc venit iste, & legatũ à nobis missum Aristophon
tem adducens, de frumento litẽ mouit, quòd se mu-
tuò dedisse Hegestrato diceret. Quid ais homo, in-
quit Protus (nam id nomẽ erat frumentatori, qui no
bis pecuniã debebat) Tun' Hegestrato pecuniam mu
tuasti, cum quo decepisti cęteros, vt mutuã sumere-
tis? qui quidé tibi sæpe dicebat, periturã iis pecuniam
qui credidissẽt? Tu igitur, qui illa audires ipse ei cre
didisses? Affirmabat homo impudens. Proinde vt
maximè vera dicas, subiicit eorum quidã qui aderát
tu' te socius & ciuis Hegestratus, vt apparet circũue
nit: proptereáque seipsum dãnauit capitis, & periit.

ναῦν τ' τάχιστ', ὡς ἀνελπίστου τ' σωτηρίας οὔσης, κ' κα-
δυσμενῶς τ' νεὼς αὐτίκα μάλα· ἵν', ὅπερ διενοήθησαν, τα-
τὶ τελεσθείη, κ' ἡ ναῦς ἀπόλοιτο, καὶ τὰ συμβόλαια ἀποσε-
ρήσαιεν. ἀποτυχὼν ὦ τούτου, καὶ τ' παρ' ἡμῶν συμπλέοντος
ἐναντιωθέντος, κ' τοῖς ναύταις, εἰ διασώσαιεν τὴν ναῦν, μι-
σθὸς μεγάλοις ἐπηλλαμμένος, σωθείσης εἰς κεφαλληνίαν
τ' νεὼς, διὰ τοὺς θεοὺς μάλιστά γε, εἶτα διὰ τὴν ναυτ' ἀρε
τὴν, πάλιν μ' τὴν μισαλιωτῶν τ' τ' ἡγεσράτε πολιτ', καὶ
καταπλεῖν ἀθήναζε τὸ πλοῖον ἐκωλυτ' λέγων, ὡς αὐτὸς
τε κ' τὰ χρήματα ἐκεῖ δεῦρ' ὄζι, καὶ ὁ ναύκληρος εἴη καὶ οἱ
δεδανεικότες μισαλιῶται, ὅπου τυχὼν ὦ κ' τούτε, κ' τ' ἀρ-
χόντων τὴν ἐν τῇ κεφαλληνίᾳ γνόντων ἀθλιάζε τ' ναῦν κα-
ταπλεῖν ὅθεν περ ἀνήχθη· ὧν οὐδ' αὖ εἷς ἐλθεῖν ὤιτο δεῦρο
τολμῆσαι, τοιαῦτά γε ἐσκιωρημένον C πεποιηκὼς τὰ τε-
τον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἀναιδείᾳ κ'
τόλμῃ, ὥσ' οὐκ ἐλήλυθε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ σίτου τ' ἡμε-
τέρου ἀμφισβητήσας ἡμῖν, δίκλιν ὀφλήσων. τί ἂν πάτ'
ὄζι τὸ αἴτιον, κ' τῷ πατ' ἐπιορκῆσ ὄζτ' καὶ ἐλήλυθε κ'
τ' δίκλιν εἰληχεν, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀνθ-
ρωπος μὲν νὴ τ' δία κ' θεοὺς, ἀναγκαζόμενος δέ. ὄζτι γ'
ραισήεια μεχθηρῶν ἀνθρώπων συνεσκηνωμένον ἐν τῷ πε-
ραιεῖ, οἷς οὐδεὶ ὑμεῖς ἀγνοήσετε ἰδόντες. ἐκ τούτων ἕνα, κ'
νίκα ὄζτ' ἐπορεύθη ὅπως ἡ ναῦς μὴ καταπλεύσῃ) δίκλιν
ὀφλησόμενον τὼ βουλῆς τινὰ λαμβανόμεν γνώμονα τού-
τοισί. ὅτι δ' ἰὼ τοιοῦτος ἐκ εἰδότες, ἀτύχημα οὐδὲν ἔλατ
τον, εἰ οἷόν τ' εἰπεῖν, ἀτυχήσαντες, ἢ τὸ ὀξ ἀρχὴς πονηροῖς
ἀνθρώποις συμμίξαι, ὄζτ' ὀπεμφθεὶς ὑφ' ἡμῶν, ἀεισοφῶν
ὄνομα αὐτῷ, ὃς κ' τὰ τῶ μικκαλίωνος ὀφήματα ἐσκευ-
ώρηται. ταῦτα μὲν οὐδ' ἠκούομεν ὑρχολαβηκέναι αὐτ' καὶ
κατεπιγέλθη τουτωί. καὶ ὅλως ὄζτιν ὁ πάντα ὀφάττων
ὄζτ'. ὁδὶ δ' ἄσμενος δέδεκται ταῦτα. ὡς γὰρ διήμαρτε τῶ
διαφθαρεῖναι τὸ πλοῖον, οὐκ ἔχων ἀποδοῦναι τὰ χρήματα
τοῖς δανείσασι πῶς γὰρ ἂ γε ὀξ ἀρχῆς μὴ ἐνέθετ' αὐτοῖς
εἶταν τῷ ἡμετέρων, κ' φησὶ τῷ ἡγεσράτῳ ὅτι τούτῳ πᾶ
σίτῳ δεδανεικέναι, ὃν ὁ παρ' ἡμῶν ὅπλεων ἐφρίατο. οἱ δ'
δανεισταὶ διαρχῆς διαπατημένοι, ὁρῶντες ἑαυτοῖς αὐτὸ τ'
χρημάτων ἀνθρώπων πονηρῶν χρέωλιν, ἀλλ' ἀπ' ἐλπίδα
ἔχοντες τοῦ τούτων, ἀλλὰ κερδανεῖν τῶν σ' ὑμῶν, ἐκ τ' ἡμε
τέρων ἀπολήψεσθαι τὰ ἑαυτῶν, ὃν ἴσασι ψευδόμενον ταῦτα
καθ' ἡμῶν, τούτῳ συνδικεῖν ἀναγκάζον) τὸ συμφέρο-
τος εἵνεκα τ' ἑαυτῶν. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα ὑπὲρ ὅτ' ἔφην
οἴσετε, ὡς εἰπεῖν ἐν κεφαλαίῳ, τοιοῦτόν ὄζτι. βούλομαι δὲ
τοὺς μάρτυρας ὧν λέγω, πρῶτον ὑμῖν ἀναγνόμους, μ'
ταῦτα δὴ κ' τἆλλα διδάσκειν. καί μοι λέγε τὰς μαρτυ-
ρίας. Μαρτυρίαι.

Επει, δὴ τοίνυν ἀφίκετο δεῦρο τὸ πλοῖον, γνόντων τῶν κε-
φαλλώνων, αὐτιπεφάττοντος τούτου ὅθεν ἐξέπλευσε τὸ
πλοῖον, ἐνταῦθα καὶ καταπλεῖν αὐτὸ, τὴ μὲν ναῦν οἱ ὑπὸ
τῇ νηὶ δεδανεικότες ἐνθάδε δίκλιν εἶχον· τ' ὄσον, ὁ ἠγε-
σικὼς εἴχεν· ἰὼ δ' ὄζτ' ὁ ἡμῶν τὰ χρήματα ὀφείλων. μ'
ταῦτα ὄζτ' ἦκεν ἔχων τὸν παρ' ἡμῶν πρεσβευτὴν πεμ-
φθέντα, τὸν ἀεισοφῶντα· κ' ἡμφισβήτει τὸ σίτου, φάσκων,
ἡγεσράτῳ δεδανεικέναι. τί λέγεις ἄνθρωπε; δίκλιν ὁ ἄν-
θρωπος ὁ πρῶτος (τῶ γὰρ ἰὼ ζωῦμα τὸ τὸν σῖτον εἰσα-
γαγόντι, πρὸ τὰ χρήματ' ἡμῖν ὀφείλοντι) σὺ χρήματα
δέδωκας ἡγεσράτῳ; μεθ' οὗ τοῖς ἄλλοις ἐξηπάτηκας, ὅ-
πως * δανείσηται, καὶ σοὶ πολλάκις * λέγοντος, ὅτι τοῖς ἀπολεῖται τὰ χρήματα; σὺ οὖν ταῦτα ἀκούων
αὐτὸς αὖ ἀπήκω; ἔφη, καὶ αἰσθόμην ἰὼ. ἀκούω εἰ κ' τὰ μάλιστα ἀληθῆ λέγῃς, πρῶ παιζόντων τις ὑπέλαβεν, ὁ σὸς κοι-
νωνὸς καὶ πολίτης ὁ ἡγέσρατος, ὡς ἔοικεν, ἐξηπάτηκέ σε. καὶ ὑπὲρ τούτων αὐτὸς αὐτῷ θανάτου τιμήσας ἀπόλωλε.

καὶ

καὶ ὅπως ἐρεῖ τις τῷ παρόντων, ἁπάντων ἐστὶ συνεργὸς ἐκεῖνος, σημεῖον ὑμῖν ἐρῶ. πρὸ γὰρ τοῦ ἀφανίσειν τὸν ναῦν, πίθεται* πρᾶγμα τῶν συμπλεόντων καὶ ἡγέστρατος* βιβλίον συγγραφῶ. καί τι εἰς μὲν εἰς πίστιν δέδωκας, τί πρὸ τοῦ κακουργήματος ἂν τὰ βέβαια ἐποιοῦσεί σ' ἀπιστῶν ἐτύγχανες, τί δ' ὥσπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δίκαια ζήμιβανες ἐν τῇ γῇ; τί ἂν τὰ πολλὰ λέγω πρὸς ὑμᾶς γὰρ δὴ ὅπου πλέον ἡμῖν ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ' εἶχετο τοῦ σίτου. ἐξῆγεν αὐτὸν ὁ πρῶτος, καὶ ὁ κοινὸς τοῦ πρώτου φέρτατος. οὗτοσὶ δ' οὐκ ἐξήγετο. οὐδ' ἂν ἔφη διαρρήδην ὑπ' οὐδενὸς ἐξαχθῆναι, εἰ μὴ αὐτὸν ἐγὼ ἐξάξω. μετ' ταῦτα προυκαλεῖτο ὁ πρῶτος αὐτὸν, καὶ ἡμεῖς ὅτι τῷ ἀρχικῷ τῷ τῆς συμμαχουσίων. καὶ μὲν ἐωνημένον τὸν σῖτον ἐκεῖνος φάσκοντα, καὶ τὰ τέλη κείμενα ἐκείνου, καὶ τὰς πύλας ὁ διαλύων ἐκεῖνος· τοῦτο ποιητέον ὄντα ἀξιοῦν ἡμᾶς ζημιοῦσθαι· εἰ μὴ, καὶ τὰ δίφρεα ἀπολαβεῖν, καὶ τάλαντον προσλαβεῖν, καὶ τοῦ σίτου ἀφιξόμεθα. ταῦτ' ἐκείνου προκαλουμένου καὶ λέγοντος,* καὶ ἡμεῖς, οὐδὲν ἐν ἡμῖν πλέον, ἀλλ' ἐν αἱρέσει, ἢ τοῦτον ἐξάγειν, ἢ ἀπολωλεκέναι σωθέντα παρόντα τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν. ὁ γὰρ αὖ πρῶτος διεμαρτύρετο ἐξάγειν,* βεβαιοῦν, ἀναπλεῖν ἐθέλειν εἰς τὴν σικελίαν. εἰ δ' αὖ θέλοντος αὐτοῦ προήσεσθαι ἡμεῖς τότ' τὸν σῖτον, οὐδὲν αὐτοῦ μέλει. καὶ ὅπερ αὖτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ οὔτ' ἂν ἐξαχθῆναι ἔφη εἰ μὴ ὑπ' ἐμοῦ, οὔτε ἃ προυκαλεῖτο πρὸς τὸ ἀναπλεῖν ἐδέχετο, σύ, τε τῷ πλοίῳ τῷ συγγραφῷ ἔδετο. λέγε τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

Ἐπεὶ δὴ τοίνυν οὔτ' ἐξάγεσθαι* ἤθελεν ὑπὸ τοῦ πρώτου, οὔτ' εἰς τὴν σικελίαν ἀναπλεῖν ὅτι τὰ δίκαια, πρὸς ἅπαντα ἐφάνετο ἆρ' ὁ ἡγέστρατος πανοῦργ' εἰδὼς ἤδη ὑμῖν τοῖς ἐνθάδε πεποιημένοις τὸ συμβόλαιον, παρειληφὼς ἤδη τὸν σῖτον ὥσθ' ἃ τὸν δικαίως ἐκεῖ πριαμένου, ἐξάγειν τοῦτον. τί γὰρ ἂν καὶ ἄλλο ἐποιεῖτο; ἢ πῶς γὰρ τοῦτ' οὐδεὶς ἡμῖν τῷ κοινωνὸν ὑπελάμβανεν, ὡς ὑμεῖς γνώσεσθέ ποτ', εἰ τούτου τὸν σῖτον, ὃν καταλιπεῖν ἔμελλε πείσειν τοὺς ναύτας, ὅπως ἀπόλοιτο, τὸ πλοίου καταδιώκων· ὃ καὶ μέγιστον ὅτι σημεῖον τοῦ μηδὲν προσήκειν αὐτῷ. τίς γὰρ ἂν τὸν ἑαυτοῦ σῖτον ἔπειθε προέσθαι τοῖς σώζειν βουλομένοις; ἢ τίς οὐκ ἂν ἔπλει δεξάμενος τὸν προκλησιν εἰς τὴν σικελίαν, οὗ μὲν ἤγεγκε καταφρονῶν καὶ μὲν οὐδὲ τοῦτο ἐμελλον ὑμῖν καταγνώσεσθαι, ὡς εἰσαγώγιμον τούτῳ ψηφιεῖσθε τὸν δίκην περὶ τούτου τῆς χρημάτων, ἃ κἂν πολλοὶ χρόποις ἔστ' ἐπράττεν, ὅπως μὴ εἰσαγώγιμα δοῦρ' ἔσῃ. πρῶτον μέν, ὅτε αὐτὸν καταλιπεῖν τοὺς ναύτας ἔπειθεν. εἶθ' ὅτ' ἐν κεφαλληνίᾳ μὴ δεῦρο πλεῖν τὴν ναῦν ἐπράττε· πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν ἂν ᾠήθητε, εἰ κεφαλλῆνες μὲν ὅπως ἀθηναίοις σωθῇ τὰ χρήματα, δοῦρο πλεῖν τὴν ναῦν ἐκέλευον· ὑμεῖς δ', οἵπερ ἀθηναῖοι, τὰ τῆς πολιτίδος τοῖς καταπατήσαι βουληθεῖσι δοῦναι γνοίητε; καὶ ἃ μὴ καταπλεῖν ὅλως ἔστ' δεῦρο ἐπράττε, ταῦτ' εἰσαγώγιμα τούτῳ ψηφίσασθαι; μὴ δῆτα, ὦ ζεῦ καὶ θεοί. λέγε δή μοι* τὴν γραφήν.

Γραφή.

Λέγε δή μοι τὸν νόμον.

Νόμος.

Ὅτι μὲν τοίνυν ἐκ τῶν νόμων παρεγραφόμην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τῷ δίκῃ, ἱκανῶς οἶμαι δεδεῖχθαι. τέχνῃ δ' ἀκούσεσθε τοῦ σοφοῦ, τοῦ ταῦτα παύτα σωτηρίου τοῦ ἀριστοφῶντος. ὡς γὰρ ἐκ τῶν πραγμάτων ἁπλῶς οὐδὲν ἐώρων δίκαιον αὐτοῖς ὄν, ὅπως κηρυκεύονται τῷ πρώτῳ, καὶ πείθουσι τὸν ἄνθρωπον* ἐνδοῦναι τὰ πράγματ' αὐτοῖς, πράττοντες μὲν ὡς

A Quin signum etiam vobis dicam, inquit, astantium quidam, vnde intelligatis, istum ad omnia illi fuisse adiutorem: antequam nauem perforare cœpissent, mulctam* statuunt coram vectoribus, iste & Hegestratus, scriptis tabulis. Quòd si bona fide dederat: quamobrem ante maleficium caueri tibi volebas? Sin diffidebas: cur non in terra ius tuum vt cæteri persequebare? Quid multa dicam? nihil his verbis proficiebamus: sed frumentum iste tibi vendicabat. Educebat eum Protus, & Proti socius Phertatus. Iste verò educi se nolebat, neque ab illo eductum iri palàm negabat, nisi ego eduxissem. Post hæc Protus eum & nos ad magistratum Syracusanum prouocabamus, iis conditionibus, si Protum emisse frumentum, & vectigalia illi esse inscripta, & precium illum numerasse constaret: vt iste improbitatis suæ pœnas daret. sin minus: vt & controuersum frumentum reciperet, & talentum insuper acciperet, nósque ei frumento cederemus, Hæc offerente & pollicente illo* nihil proficiebamus: sed ea dabatur optio, vt aut istum educeremus, aut nostras merces, conseruatas, præsentes, amitteremus. Nam Protus testificabatur se educere, firmare fidem, redire velle in Siciliam. Quod cùm ipse vellet: si nos isti frumentum concederemus, id sibi curæ non fore. Atque hæc à me verè dici, neque eum nisi à me educi velle asseruisse, nec quæ ei offerretur de reditu in Siciliam, cõditionem accepisse: & in nauigio tabulas confecisse, vt constet, recita testimonia.

B

TESTIMONIA.

Quum igitur nec educi vellet à Proto, neque ad ius adipiscendum redire in Siciliam, & omnium Hegestrati scelerum fuisse præscius videretur: reliquum erat nobis, qui hîc contractum feceramus, & frumentum ab eo qui legitimè illic emerat, receperamus, istum educere. Quid enim aliud faceremus? Neque enim hoc quisquam è nostra societate putabat, vos ei frumentum adiudicaturos, quod ipse relinquendum suaserat nautis, vt periret naui demersa: quod vel maximum signum est, id nihil ad eum attinere. Quis enim suum frumentum deserendum suaderet iis, qui id conseruatum vellent? Quis non nauigasset, accepta conditione in Siciliam, vbi res liquidò probari posset? Atqui nec ita de vobis existimare poteram, fore vt pronunciaretis, isti de his rebus dandam esse actionem: quæ, ne huc perueherentur, ipse multis modis studuisset prohibere: primùm suadendo nautis, vt eas relinquerent: deinde in Cephalenia laborando, ne nauis huc veheretur. Quid enim fieri turpius aut iniquius queat, quàm, cùm Cephalenij pronunciarint, vt Athenienſium merces incolumes essent, nauim huc peruehendam: vos qui sitis Athenienses, ea quæ ciuiũ sunt, iis qui submergere conati sunt, tradere: & quæ iste, ne huc perueherentur, auertere omnino studuit, de iis dare isti actionem? Absit, ô Iupiter & dij. Recita mihi quid exceperim. EXCEPTIO.

C

Repetitio exceptionis, & de Proti præuaricatione narratio.

Recita etiam legem.

LEX.

Me igitur secũdum leges exceptionem de non danda actione aduersario, opposuisse, satis opinor, est ostẽsũ. Artẽ autẽ audietis sapientis illius, instructoris horum omniũ, Aristophontis. Vt enim in causa nihil sibi prorsus esse præsidij reliquum videbant: internũciis ad Protum missis, homini persuadẽt vt præuaricetur, sibiq. causã tradat, quod quidẽ statĩ etiã ab initio

egerunt, vt nos nunc cognouimus: sed persuadere non potuerunt. Protus enim, dum frumentum huc aduectum putabat lucro sibi fore: id retinebat: & præoptabat potius tum ipse lucrari, tum id præstare nobis quod æquum esset: quàm conspiratione cum istis inita, aut eos in lucri portionem admittere, aut facere nobis iniuriam. Vt verò cum huc peruenisset, & hoc negocio occuparetur, laxata annona est: statim mutauit consilium: atque etiam (dicetur enim apud vos, Athenienses, veritas) nos creditores eum vrgebamus, infestis atque iniquis annis, quod & iactatura frumenti in nos redundaret, & eum nobis istum calumniatorem pecuniæ loco attulisse querebamur. his de causis, cum etiam natura nimirum homo esset non bonus, ad istos se confert, neque cauet, quò minus desertо vadimonio condemnetur, tum ab isto vocatus in iudicium, cum nondum conspirassent.* Nam si Protum iste omisisset, statim animaduersum esset, eum nobis facere calumniam. damnari se autem coràm ille non passus esset,* vt aut pactis & conuentis illi starent, aut deserti vadimonij actionem in eos retorqueret. sed quorsum hæc? * Nam ea si fecit, quæ iste in accusatione scribit, non damnandus modò, sed interficiendus etiam iurè fuit Protus, mea quidem opinione. Nam si in malis & tempestate tantum vini hauserat, vt insano similis videretur: quod supplicium non merebatur: aut si tabulas surripuerat, clámve aperuerat? Sed vos hæc inter vos, quo pacto se habeant, transigetis. meæ autem causæ nihil inde admisce, siue te verbis, siue factis læsit Protus. Datur tibi actio nimirum. nemo nostrûm prohibuit, aut nunc etiam recusat. Si verò illum calumniatus es: parum id curamus. At medius fidius, è medio excessit homo? propter vos nimirum: vt & testificationes nostras desereret, & nunc vos quicquid erit libitum, in eum dicatis. Nisi enim propter vos ab eo desertum esset vadimonium: simul eum & citasses, & apud Polemarchum sponsione obligasses. Quòd si vades tibi dedisset: aut manere cogeretur, aut tu à quibus tibi satisfieret, haberes. Si non dedisset, in domicilium plebis iret. Nunc communicato negocio, & ipse quicquid te obstrepente nobis decessit, se redditurum esse nobis non putat: & tu illum accusando, nostris te mercibus potiturum. Cuius rei argumentum illud euidens est: Ego eum citabo: tu nec sponsione obligasti, neque nunc citabis. Præterea spes etiam alia eis est vestri circumueniendi & fallendi. criminabuntur Demosthenem, eóque me fretum dicent, eduxisse istum: existimãt enim, quia & Orator ille sit, & celebris: probabile se crimen afferre. Mihi verò, Athenienses, genere sanè coniũctus est Demosthenes: atque per omnes vobis adiuro deos, me vera dicturum. Sed cum ad eum accessissem, & vt mihi adesset, opémq. ferret, si quid posset, postularẽ: Ego, Demon, inquit, faciã vt tu iusseris. nec enim aliud me decuerit. Sed tamen & tui & mei est habenda ratio. Mihi vsuenit, ex quo de republica conciones habere cœpi, vt ad nullam vnquam priuatam causam accesserim: sed in ipsa etiam administratione rei publicæ talia declinarim.

Se non litigare Demosthene fretum.

ARGVMENTVM EXCEPTIONIS
Aduersus Apaturium.

ISqui iudicium detrectat, cum priuatim commercia cum Apaturio quædam haberet, ea sustulit & trãsegit. Nũc verò propter Parmenonem accusatur, & de pecunia appellatur. Nã Parmeno ciuis fuerat mercatoris Apaturij, Byzãrius, sed à iudicibus actus in exiliũ: ac principio amicitia vsus Apaturij, orto dissidio postea in iudiciũ venit, Apaturio & verberũ & dati dãni die dicta: qui Parmenonem vicissim accusauit. Apaturius igitur Aristocli arbitro rem permissam esse dicit, qui

ἔοικε, καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῦτο (ὡς ἡμῖν νυνὶ φανερὸν γέγονεν) οὐ δυνάμενοι ὃ πεῖσαι. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ὁ πρᾶτος, ἕως μὲν ᾤετο τὸν σῖτον κέρδος ἕξοντα ποιήσειν, αὐτός τ' ἐβούλετο τοῦτον καὶ μᾶλλον ἠρεῖτο αὐτὸς τε κερδαίνειν, καὶ ἡμῖν τὰ δίκαια ἀποδοῦναι, ἢ κατακοινωνήσας τούτοις, τὰ μὲν ὠφελείας τούτοις ποιῆσαι μείζους, ἡμᾶς δ' ἀδικῆσαι. ὡς δ' ἄλλως ἦκον αὐτῷ, καὶ πρὸς ταῦτα πραγματευόμενος ἐπανῆκεν ὁ σῖτος, ἄλλως δ' ἔχειν γνώμην. καὶ ἅμα (εἰρήσεται γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια) καὶ ἡμεῖς οἱ δεδανεικότες προσεχείρουμεν αὐτῷ, καὶ πικρῶς εἴχομεν, τά τε ζημίας ἐφ' ἡμᾶς ἰούσης τῆς πρὸς τὸν σῖτον, καὶ συκοφάντην αὐτὶ χρημάτων αὐτὸν ἡμῖν κεκομικέναι. ἐκ τούτων δὴ φύσει χρὴ τὸν ἄνθρωπον δηλονότι, ὅτι τούτοις * ἀποκλίνει καὶ συγχωρεῖ τὴν δίκην ἔρημον ὀφλεῖν, ὧν αὐτῷ λαγχάνει τότε, ὅτε οὔπω ταῦτα ἐφρόνουν. εἰ μὲν γὰρ ἀφῆκε τὸν πρᾶτον, ἐξήλεγκτ' ἂν εὐθέως ἡμᾶς συκοφαντῆσαι, ὀφλὼν παρανόμων· οὐ συνεχώρει δ' ἵν' ἐὰν μὲν αὐτῷ πιθώμεθα ἃ ὡμολογήκασιν· εἰ δὲ μή, τὴν ἔρημον αὐτὸν λάβῃ. ἀλλὰ τί ταῦτα; εἰ μὲν γὰρ ἀγέγραφεν ἐκεῖνος εἰς τὸ ἔγκλημα ἐποίει, οὐκ ὤφλειν ἂν δίκην δικαίως, ἀλλ' ἀποθανεῖν ὁ πρᾶτος ἐμοί γε δοκεῖ. εἰ γὰρ ἐν κακοῖς καὶ χειμῶνι τοσοῦτον οἶνον ἔπινεν, ὥστε ὅμοιον εἶναι μανίᾳ. τί ἂν ἄξιος ἦν παθεῖν, εἰ χρήματ' ἔκλεπτεν, ἢ ὑπανέῳγε; ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὸς ἑαυτοῖς ὑμεῖς ὅπως ποτὲ ἔχει διακρινεῖσθε. τῇ δ' ἐμῇ δίκῃ μηδὲν ἐκείνης πρόσαγε, εἴ τι σε ἠδίκησεν ὁ πρᾶτος, ἢ λέγων, ἢ ποιῶν. ἔχεις ὡς ἔοικε, δίκαιον. οὐδεὶς ἡμῖν ἐκώλυσεν, οὐδὲ νῦν παραλείπει). εἰ δ' ὑπὸ συκοφάντας, οὐ πρὸς πραγματόμεθα. νὴ Δία, ἀλλ' ἐκποδὼν ὄντι ἀνθρώπῳ δίκαιον ἡμᾶς, ἵνα τάς τε μαρτυρίας τὰς ἡμετέρας λίπῃ, καὶ νῦν ὑμεῖς, ὅ τι ἂν βούλησθε, λέγητε κατ' αὐτοῦ. εἰ μὲν γὰρ δίκη ὑμῖν ἔρημος ἐγίγνετο ἡ δίκη, ἅμα ἂν αὐτὸν πρὸς ἐκείνου κατηγοροῦμεν πρὸς τὸν πολέμαρχον. νῦν εἰ μὲν κατέσησέ σοι τοὺς ἐγγυητάς, μένειν ἐκέλευε· εἰ δὲ μή, τὴν ἔρημον αὐτῷ

πευσόμενοι. διόπερ ὀπὶ τὸν ἥκει τὸν νῦν ἐξαγαφόμενον τῷ δίκαιον ὑπὸ τῷ παρόντι γεγενῆσθαι φάσκων. ὁ δὲ οὐδὲν τούτων ὁμολογεῖ, ἀλλὰ φησι δίκην αὐτοῖς ὀφλεῖν διαιτηταῖς, οὐχ ἑνὶ τῷ Ἀριστοκλεῖ. ἔπειτα ἐγγυητὴν τὸν παρόντα ἐν τοῖς συνθήκαις καταλιπεῖν γεγράφθαι, κἀκείνας ἠφανισθῆναι τὰς συνθήκας κατὰ τὴν διαιτησιν τὴν ἀπατουρείου, πίστωι τὸν Ἀριστοκλέα, τὸν ἔχοντα αὐτάς, μὴ φανερὰ ποιεῖν, ἀλλὰ λέγειν, ὡς ἀπολώλεκε τὸ γεγραμμένον καθεῖναι ὁ παῖς ἑτέρας ἢ ἐκεῖ γεγράφθαι συνθήκας, οὐδὲ ὁπωσοῦν ἀπολῦσαι τὸ πρᾶγμα διαιτητὴν τῆς μὲν πρώτης αἱρεθείσης τῷ μὴ συνθηκῶν ἀποκεῖσθαι, ἑτέρας δ' ἐκεῖ συμβαθείσης αὐτοῖς τὸν Ἀριστοκλέα περὶ ἁπάντων, ἑτέρου δὲ τοῦ παρόντος ἐφεστηκότος τε τῷ παρόντι καὶ συμφορὰν μεγάλην, ἢν παθόντος ἀποδικοῦντός τε τῷ παρόντι καὶ συμφορὰν μεγάλην, ἢν παθόντος ἀποδικοῦντός τε τῷ παρόντι καὶ ἀπορροῦντος ἐκεῖνον μὴ διαιτᾶν. ταῦτά τε οὖν ὁ τὴν δίκην ἐφεὶς τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀξιῶν ἀφεῖναι τὴν ἀγῶνα, λέγων, ὅτι μὲν τοῖς βουλομένοις αὐτῷ περὶ ἀπατουρείου συμβολαίοις ἄρχειν ἐξῆν, οὐδὲν ἐπηγγεῖλαντο συμβόλαιον, περὶ ἧς τοιούτων τοὺς νόμους μὴ διδόναι διαιτᾶσθαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ἀπατούριον.

ΤΟΙΣ μὲν ἐμπόροις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς ναυκλήροις κεῖται ὁ νόμος εἰς τὰς δίκας πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ἐάν τι ἀδικῶνται ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἢ ὅθεν δέ ποι πλέοντες, ἢ ἐτέρωθεν δεῦρο· καὶ τοῖς ἀδικοῦσι δεσμὸν ἔταξε τὸ πεντάμηνον, ἕως ἂν ἐκπίσωσιν ὑπ' αὐτῶν καταγνωσθῆ· ἵνα μηδεὶς ἀδικῇ μηδένα τῷ ἐμπόρων εἰκῇ. τοῖς δὲ περὶ τὴν μὴ γιγνομένων συμβολαίων εἰς πειραιᾶ καθισταμένοις ὑπὸ τοῦ θεσμοθέτου καταφυγὴν ἔδωκεν ὁ νόμος, ἵνα μὴ συκοφαντῶνται· ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς τῇ ἀληθείᾳ ἀδικουμένοις τῷ ἐμπόρων καὶ τῷ ναυκλήρων αἱ δίκαι ὦσι. καὶ πολλοὶ ἤδη τῷ φυγόντων * ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς θεσμοθέται γεγράφασιν τὸν νόμον τοῦτον, καὶ εἰσελθόντες εἰς ὑμᾶς, ἐξήλεγξαν τοὺς δικαζομένους ἀδίκως ἐγκαλοῦντας, καὶ ὅτι τῇ πρόσθεν τὸ ἐμπορεύεσθαι συκοφαντοῦντας. ὁ μὲν οὖν μοι τούτων μηδὲν ὑπῆρξεν· ἀλλὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον κατεσκεύακεν, προῖόντος τοῦ λόγου καταφανὴς ὑμῖν ἔσται. ἐγκαλοῦντος δέ μου ἀπατούριον τὰ ψευδῆ, καὶ θεσμοθέτας τοὺς νόμους δικαζομένους, καὶ ὅσα μὲν ἐμοὶ καὶ τούτῳ ἐγένετο συμβόλαια, πάντων ἀπαλλαγῆς καὶ ἀφέσεως γεγενημένης· ἄλλα δὲ συμβόλαια οὐκ ὄντος ἐμοὶ πρὸς τοῦτον, οὔτε ναυτικοῦ, οὔτ' ἐγγαίου· παρεγράψατο τὴν δίκην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι κατὰ τοὺς νόμους τούτους.

Νόμοι. Ὡς τοίνυν θεσμοὶ τοῖς νόμοις τούτοις εἰληχέναι τὴν δίκην ἀπατούριος, καὶ τὰ ψευδῆ ἐγκέκληκεν, ἐκ πολλῶν ὑμῖν τοῦτο ὀπιδείξω. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολὺν χρόνον ἤδη ὀπὸ τῆς ἐργασίας ὢν τῆς κατὰ θάλατταν. μέχρι μέν τινος αὐτὸς ἐκινδύνευον· ἔπειτα δ' ἔτη ὀκτὼ ἐπλάτ, ἀφ' ὧν τὸ μὲν πλεῖν καταλέλυκα· μέτρια δ' ἔχων, τούτοις θεραπεύομαι ναυτικοῖς ἐργαζόμενος. διὰ δὲ τὸ ἀφῖχθαι πολλαχοῦ διὰ τὸ εἶναί μοι τὰς διατριβὰς θεὶ τὸ ἐμπόριον, γνώριμος ἐγὼ τοῖς πλείστοις τῶν πλεόντων τὴν θάλατταν. τούτοις δὲ τοῖς ἐν Βυζαντίῳ πάνυ οἰκείως διάκειμαι, διὰ τὸ ἐνδιατρίψαι αὐτόθι. ἐγγύτατος δέ μου οὗτος, ὡς λέγω, κατέπλευσεν δεῦρο ἔτος οὗτός τε καὶ πολίτης αὐτὸς παρών, Βυζάντιος μὲν τὸ γένος, φυγὰς δ' ἐκεῖθεν. θεσπόντες δ' ἐμοὶ ἐν τῷ ἐμπορείῳ ἦσαν οἱ παρμένων, ἐμπέσοντες θεὶ ἀργυρίῳ. ἔτυχε δ' οὗτοι ὀφείλων ὀπὶ τῇ νηὶ τῇ αὐτοῦ τετταράκοντα μνᾶς, καὶ οἱ χρῆσαι κατὰ πειρατῶν αὐτὸν ἀδικοῦντες, καὶ ἐμβάτδιον εἰς τὸ ναῦν, ἐληλυθότες τῇ ἑορτημερίᾳ. ὑποφευμένῳ δ' αὐτῷ μνᾶς μὲν δέκα ὁ παρμένων ὡμολόγησε δώσειν, τριάκοντα δὲ μνᾶς ἐδεῖτο μὴ οὗτοι συμβουλεύσαι. αἰτιώμενοι τοὺς

A Parmenonem damnarit. Quamobrem eum qui exceptione iudicium deprecatur, nunc inuadit: quod pro Parmenone sponderit. Hic verò nihil eorum fatetur, sed negotium tribus, primùm arbitris esse commissum ait, non vni Aristocli. Deinde sponsorem Parmenonis in pactis Archippum esse scriptũ, atque illa pacta calliditate Apaturij esse ablata: qui Aristocli persuaserit ea asseruanti, ne afferret in medium, sed diceret puerum tabulas dormientem amisisse. Alia præterea pacta non esse scripta, neque rem ad arbitrum delatam, cùm primum arbitrum tabularum amissione sublatum fuerit, nec de altero inter eos postea conuenerit. Aristoclem autem contra omnia iura, qui iam nõ esse arbiter, aduersus Parmenonem tulisse sententiam: idque cum ob magnam cladem peregre ille abesset, & ne arbitraretur, vetuisset. His igitur firmamentis reus nititur, & exceptione iudicium repellit, séque iis, quæ cum Apaturio fuerint, negotiis liberatum, postea nihil cum eo commercij habuisse contendit. In talibus autem rebus non dari legibus actionem.

DEMOSTENIS EXCEPTIO ADVERSVS APATVRium, Hieronymo Vvolfio interprete.

B

MERCATORIBVS, Athenienses, & nauicularijs iubet lex actionem dari apud sexuiros, si qua iniuria in mercatu afficiantur, siue hinc aliò nauigantes, siue aliunde huc: & fontibus vincula mulctam statuit, tantisper dum iudicatum circumueniebat. Qui verò contractuum qui facti non sunt rei fiant: iis exceptionis confugium largitur lex, ne eis calumnia intendatur: iis autem mercatoribus & nauicularijs, qui reuera læduntur, iure experiendi dat potestatem. Ac multi iam actione mercatoria postulati, exceptione ex lege hac opposita ingressi ad vos, accusatores & iniquæ accusationis & factæ per speciem mercaturæ calumniæ conniceruntur. Ac vos eum, *qui his artibus instructus insidias fecit, mihiq. negotium facessit, orationis progressu cognoscetis. Quum autem Apaturius falsò me accuset, & C quicquid cũ eo rei mihi fuit, omne sit transactum & sublatum, neq. aliud mihi cum eo commercium intercedat, vel nauticum, vel terrestre: exceptionem opposui, non licere ei agere, his legibus.

Lex mercatoria, & exceptio.

LEGES.

Ac Apaturium contra has leges diem mihi dixisse, & falsò me accusasse: id ego vobis multifariam ostendam. Ego, Iudices, qui longo iam tempore ex mercatura quæstum facio: aliquousque ipse mari me cõmittebam. Nondum autem septimus annus abiit, cùm nauigatione omissa, mediocres opes quas habeo, nautis credendo, rem facere conor. Quod verò & varia accessi loca, & frequẽs in mercatu versor, cùm plurimis eorum qui nauigant, notus sum: tũ Byzantiis valde etiam familiariter vtor: vt in ea vrbe diutius cõmoratus. Cũ aũt ita se res meæ, vt dico, haberẽt: huc profectus est ab hinc triẽniũ iste cũ ciue suo Parmenone, Byzãtio genere, sed exule: mecũq; mercatu cõgressi mẽtionẽ pecuniæ fecerũt. Debebat enim iste pro naue sua quadraginta minas, & à creditoribus per iniuriã ita vrgebatur, vt & nauẽ eius pigneratẽtur, & ad diem nõ soluisset. Æstuãti autẽ ei & pecuniam nõ habẽti, se minas decem pollicetur daturum Parmeno iste verò me orat, vt sibi triginta minas suppeditem conquerens, se à creditoribus, qui nauem

Narratio de Apaturij fraude, arbitri temeritate, Parmenonis calamitate.

appeterét,in mercatu traductũ, vt se eo loci redacto, A ne pecuniam reddere posset, ipsi naue potirentur. Ac mihi quidem præsens pecunia non erat: sed cum ab Heraclide mensario, quo vtebar, impetrassem vt ei mutarer: ipse pro eo spopondi. Triginta porrò minis iam numeratis, alienatus erat ab isto Parmeno. Sed quia minas ei decem promiserat, harumq; tres dederat,ob hanc quam modò dixi pecuniam,reliquũ etiam dare cogebatur.Ac ipse hac de causa facere tabulas nolebat: me verò ita eas conficere iubebat, vt sibi optimè caueretur.Ego acceptis septem à Parmenone minis, & isto, tres illas quas ab illo acceperat antea,* coràm confessio:emo nauem ab eo,& mancipia:donec decem minas redderet, quas per me acceperat: & triginta, quarum me sponsorem mensario constituerat. Ac vt me vera dicere constet, audite testimonia.

TESTIMONIA.

Ad hunc modum creditores absoluit Apaturius. Non multò pòst,mensa euersa,& Heraclide initio la B titante:iste per insidias Athenis ablegare mancipia,& portu nauem educere instituit. Vnde prima cum eo mihi controuersia extitit. Animaduersa enim re,Parmeno & mancipia quæ abducebantur,arripit, & nauem eum commouere portu prohibet,& mihi accersito rem narrat. Qua ego audita, & istum qui talia moliretur, hominem summè nefarium esse duxi: & viã quæsiui,qua & ego mensaria sponsione liberarer, & hospes ea quæ per me isti mutuarãt, nõ amitteret. Constitutis ergo nauis custodibus, mensæ sponsoribus negocium exposui,pignúsq; tradidi, ac decẽ minas hospitem habere in naue dixi.His factis, mancipia spõsione obstrinxi:vt si quid deesset, per ea cõperiretur.Ita ego deprehẽsis istius iniuriis,mihi & hospiti consului.At iste perinde ac si acciperet,non faceret iniuriã,me incusabat:rogitans, an non mihi satis esset, sponsione ad mensariũ exolui:nisi & pro pecunia Parmenonis,nauẽ & mãcipia spõsione obstringerẽ: & propter hominẽ exulẽ suas susciperẽ inimicitias? Ego verò eũ qui mihi credidisset,eò minus me deserturum asserebam, quòd & exuli & calamitoso fieret per eũ iniuria. Postquã autem nihil prætermisi,& omnes istius inimicitias & odia prouocaui:vix redegi argentũ,naue quadraginta minis vendita, quanti erat oppignerata.Redditis igitur triginta minis ad mẽsam,& decẽ minis Parmenoni, corã multis testibus: & tabulas sustulimus, secundũ quas credita erat pecunia:& mutua cõmercia renũciauimus,& inuicem missos fecimus:ita vti neq; isti mecum,neq; mihi cũ isto negocij quicquã esset.Ac vt vera me dicere intel ligatis, audite testimonia.

TESTIMONIA.

Iam post hæc nihil mihi cũ isto rei vel magnæ vel paruæ fuit.Parmeno autẽ istum accusabat, tũ verberum, quibus ab eo,dum mancipia, quæ ablegabãtur, corriperet, affectus esset: tũ impeditæ ab eo quam in Siciliam instituisset,nauigationis.Instãte autem iudicio,defert Parmeno iusiurandum isti de quibusdam criminibus:id iste accipit,pactus insuper etiam pecuniam,nisi iusiurandum illud dedisset. Ac vt me vera dicere constet,cape mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

Accepto igitur iureiurãdo, haud ignarus multos sibi,si peierasset,fore cõscios ad iusiurandũ præstò nõ fuit:sed tãquã iudicio soluturus iusiurãdũ, Parmenoni

χρήσας, ὅπ᾽ ἐυμοιῶντας τ᾽ νεὼς, ἐξαβεβλημένην αὐτὸν ἐ τῷ ἐμπορίῳ, ἵνα κατάσχωσι τ᾽ ναῦν, εἰς ἀπορίαν καταστ σαι ζῆς τ᾽ ἀποδοθῆναι τὰ χρήματα. ἐμοὶ μὲν οὖν ὧν ἔτυχε παρὼν ἀργύριον· χρώμενος ᾗ ἡ ἡρακλείδη τῇ ξαπέζιτη, ἔπεισα αὖτ᾽ δ᾽ ἀνεῖσαι τὰ χρήματα, λαβόντά με ἐγγυητ. ἤδη ᾗ τ᾽ ἑβδομήκοντα μνᾶν πεπορισμένων, ἐτυγχ προσκεκρ κὼς τούτῳ ὁ παρμένων, ὡμολογηκὼς δ᾽ ἀπορήσειν αὐτ δέκα μνᾶς, Ϛ τούτων δεδωκὼς τὰς ἕξ· ἐξῃ τὸ προσ μένον ἀργύριον λῦσαι κάζετο καὶ τὸ λοιπὸν διδόναι. αὐτὸς μὲ οὖν ἐξῃ τ᾽ οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι τὸ συμβόλαιον, ἐμὲ δ᾽ ἐκέλευε προσέχειν, ὅπως αὐτῷ ὡς ἀσφαλέστατα ἐ ξῇ· λαβὼν δ᾽ ἐγὼ τὰς ἑπτὰ μνᾶς ἔδωκα τῷ παρμένωνος, Ϛ τὰς ἕξ ἃς προσῆλθεν ἔδει παρ᾽ ἐκείνε, ἀπεστομολο σάμην πρὸς τ᾽τον, ὡς ἐμὸν ποιούμην τ᾽ νεὼς Ϛ τ᾽ παῖδα· ἕως ἀποδοίη τὰς δέκα μνᾶς, ἃς δ᾽ ἐμοῦ ἔλαβε κ᾽ τὰς ἑβδο κοντα ὧν κατέστησεν ἐμὲ ἐγγυητὴν τῇ ξαπεζίτῃ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τ᾽ μαρτυριῶν. Μαρτυρία. Τὸν μὲν ξόπον τοῦτον ἀπήλλαξε τοὺς χρήστας ἀπατοῦντες ἑτοσί. ὁ πολλοῦ ᾗ χρόνῳ μ᾽ ταῦτα τ᾽ ξαπέζης ἀπασκευα σάμενος, κ᾽ τ᾽ ἡρακλείδε κατ᾽ ἀρχὰς κεκρυμμένε ὅπως λάθοι οὑτοσὶ τοὺς τε παῖδας ἐκπέμψας ἀθλιωτάτους, κ᾽ τὴν ναῦν ἐξορμίσας ἐκ τ᾽ λιμένος. ὅθεν ἐμοὶ πρὸς τ᾽τον ἡ ρώτηκ᾽ ἀφορμὴ ἐγένετο, αἰσθόμενος γὰρ ὁ παρμένων, ἅμα μενόν τ᾽ παῖδων ἐπιλαμβανόμενος, κ᾽ τὴν ναῦν κατέκω λυσεν αὐτὸν ἐξορμίζειν. κ᾽ μεταπεμψάμενός με, λέγει τὸ πρᾶγμα. ὡς δ᾽ ἦκουσα, τ᾽τον μὲν ἀνοσιώτατον ἡγησά μην εἶ) τῷ ἐπιχρήματι ἐσκοπούμην ᾗ, ὅπως αὐτός τε ἀπολυθήσομαι τ᾽ ἐγγύης τ᾽ ὑπὲ τὴν ξαπεζαν, Ϛ ὁ ξένος μὴ ἀπολεῖ ἃ δ᾽ ἐμοῦ τούτῳ ἐδ᾽ ἀφέθη. καταστήσας ᾗ φύ λακας τ᾽ νεὼς, ἀπῆλθον εἰς ἐγγυητ᾽ τ᾽ ξαπέζης τ᾽ πρᾶ ξιν, καὶ παρέδωκα τὸ ἐνέχυρον, εἰπὼν αὐτοῖς, ὅτι δέκα μνᾶς ἐνείσαν τῷ ξένῳ ὑπὲ τῆ νηί. ταῦτα ᾗ θεάσας, κα τυγγύησα τοὺς παῖδας. ἵν᾽ εἴ τις σῦδ᾽ ἓν γίγνοιτο, τὰ ᾖλέ πονται ἐκ τῆ παίδων εἴη. κ᾽ ἐγὼ μὲν ἐπ᾽δὴ ἔλαβον τὸν ἀδικούμενον, διωρθωσάμην ὡσ᾽ ἐμαυτὸ κ᾽ τ᾽ ξένον. δεῖ C ὥσπερ ἀδικούμενος, ἀλλ᾽ οὐ ἀδικῶν, ἐμέμφετό μοι. καὶ ἠρώτα᾽ οὐχ ἱκανόν μοι εἶη αὐτῷ ἀπολυθῆναι τ᾽ ἐγγύης τῆς πρὸς τὴν ξαπεζαν· ἀλλὰ Ϛ ὡσ᾽ τὸ ἀργυρίου τὸ παρμένοντος τὴν ναῦν κατεγγυᾶ καὶ τοὺς παῖδας, Ϛ ὡσ᾽ ἀνθρώπου φυγάδος ἀπεχθανοίμην αὐτῷ; ἐγὼ ᾗ τ᾽ πιστεύ σαντά ἐμαυτῷ τοσούτῳ ἔφλαυ ἦττον αἰσχυνθῆναι, ὅσῳ φυ γὰς ὢν Ϛ ἀτυχῶν ἠδικεῖτο ὑπὸ τούτου. πάντα ᾗ ποιήσας, καὶ εἰς ἅπασαν ἀπέχθειαν τούτῳ ᾖθὼν, μόλις εἰσέπρα ξατο τὸ ἀργύριον, πρασθείσης τ᾽ νεὼς τεττ αράκοντα μνᾶν ὅσου περ ἡ δέσις ἦν. ἀποδοθεισῶν ᾗ τῇ ξιάκοντα μνᾶν ὅθ᾽ τῷ ξαπέζαν, καὶ τ᾽ δέκα μνᾶν τῷ παρμένοντι, ἐκαλ λίστου πολλῶν μαρτύρων, τάς τε συγγραφὰς ἀνειλούμεθα, καθ᾽ ἃς ἐδανείσθη τὰ χρήματα, καὶ τῇ συναλλαγμάτων ἀφεῖμεν, καὶ ἀπηλλάξαμεν ἀλλήλους, ὥστε μήτε τούτῳ πρὸς ἐμὲ, μήτ᾽ ἐμοὶ πρὸς τ᾽τον πρᾶγμα εἶ) μηδέν. κ᾽ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῇ μαρτυρίας.

Μαρτυρία.

Μετὰ ταῦτα πίνων ἐμοὶ μὲν οὔτε μεῖζον, οὔτ᾽ ἔλαττον πρὸς αὐτ᾽ συνεβόλωσεν γένοιτ᾽ ἄ ᾗ παρμένων ἐδικάζε τούτῳ, τ᾽ τε πλήθους ἂν ἔλαβεν ὑπὸ τούτου, ὅτε τ᾽ παίδων, ἐξαγομένων ἐπ᾽ἔλαβε, καὶ ὅτι τῆς εἰς σικελίαν πλοῦ ἕνεκα τ᾽τον κατεκωλύθη. ἐνεστικυίας ᾗ τ᾽ δίκης δίδωσιν ὁ παρ μένων ὅρκον τούτῳ τοιόνδε τινῶν ἐγκλημάτων· κ᾽ ἔδοξ᾽ ἐδέξατο, ὅπ᾽ ἔλαθέμενος ἀργύριον, ἐὰν μὴ ὀμόσῃ τ᾽ ὅρκον. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω· λάβε μοι τ᾽ μαρτυρίαν. Μαρτυρία. Δεξάμενος τάνδε τ᾽ ὅρκον, εἰδὼς ὅτι πολλοὶ αὐτῷ συνει σονται ἐπορκήσαντι, ἔδη μὲν τὸ ὀμόσαι οὐκ ἀπωλώτα· ὡς δὲ δίκη λύσων τὸν ὅρκον, προσκαλεῖ᾽ τ᾽ παρμέ νοντα.

κοντα. ἐκεκηρυχὼν δ' αὐτοῖς τῆς δικῶν φειδόντες ὑπὸ τῆς παρόντων εἰς ὑπόστοιχον ἔρχονται. καὶ γράψαντες συνθήκας * σὺν μὲν διαιτητῇ κοινῷ φωκείτῃ πολίτῃ αὐτῆς, ἕνα δ' ἑκάτερος παρεκάθισαν, ἔδοξε μὲν ἀριστοκλέα εἶναι δεῖν, ὁ δὲ παρμένων ἐμὲ καὶ σωσθένη ἐν τῇ συνθήκῃ, εἰ μὲν ἔξεις ὅτι ὁμογνώμονες ἡμῖν ἐσμεν, ταῦτα κύρια εἶναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μή, οἷς οἱ δύο γνοίησαν, τούτοις ἐπάναγκες εἶναι ἐμμένειν. συνθέμενοι δὲ ταῦτα, ἐγίνοντο τούτων ἀλλήλοις κατέσησαν. ἔδοξε μὲν σκείνῳ τὸν ἀριστοκλέα, ὁ δὲ παρμένων τούτῳ ἄρχοντον μυρρινούσιον. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐτίθεντο τὰς συνθήκας παρὰ τῷ φωκίτῳ· εἶτα κινδύσαντος τοῦ φωκίτου παρά τινι θέσθαι, τίθενται παρὰ τῷ ἀριστοκλεῖ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω ἀκούσατε τῆς μαρτυρίας.

Μαρτυρία.

Οτι μὲν ἐτέθησαν αἱ συνθῆκαι παρὰ ἀριστοκλεῖ, καὶ ὑπόστοιχος ἐγένοντο φωκίτῳ, καὶ ἀριστοκλεῖ, καὶ ἐμοὶ, οἱ εἰδότες ταῦτα μεμαρτυρήκασιν ὑμῖν. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ μὴ ταῦτα πρὸς ταῦτα ἀκοῦσαί με. ἐπιδοῦναι δὲ ἐστι φανερὸν ὑμῖν, ὅτι συνεφαιρούμην ὑπὸ τούτου ἀπάτης. ἐπειδὴ γὰρ ἤσθετο ὁμογνώμονας ὄντας ἐμὲ καὶ τὸν φάκειτον, καὶ ἐγνω καταδιαιτήσοντας ἡμᾶς ἑαυτῷ, ζητῶν τὸν ὑπόστοιχον λύειν, διαθεῖραι τὰς συνθήκας ἐπεχείρησε μὴ τὰ ἔχοντος αὐτάς. καὶ ἦλθεν ὅτι τὸ ἀμφισβητεῖν, ὡς αὐτῷ διαιτητὴς εἴη ὁ ἀριστοκλῆς. τὸν δὲ φάκειτον καὶ ἐμὲ οὐδενὸς κυρίους ἔφη εἶναι, ἀλλὰ τὰ συνεξαλῦσαι. ἀγανακτήσας δὴ τῷ λόγῳ ὁ παρμένων, κελεύει τὸν ἀριστοκλέα σκέψασθαι τὰς συνθήκας, οὐ πόρρω φάσκων εἶναι τὸ βέλτιον, εἴ τι κακουργοῖτο πρὸς τὰ γράμματα, γεγραφέναι δὲ αὐτὰ οἰκέτην αὐτοῦ. ὁμολογήσας δὲ ἐξοίσειν τὰς συνθήκας ὁ ἀριστοκλῆς, ἐμφανεῖς μὲν οὔπω καὶ τρίτην ἐνιαύσιον ἐγένοντο εἰς ἣν τῷ ἡμέρᾳ τῷ συγκειμένῳ ἀπαντήσας εἰς τὸ ἥφαιστεῖον, προὐφασίζετο ὡς ὁ παῖς προσμένων αὐτὸν, ἀπολωλεκὼς εἴη τὸ γράμματεῖον καθεύδων. ὁ δὲ ταῦτα συγκατασκευάζων ἔστιν Ἀπυξίας ὁ ἀξὸς, ὁ ἐπὶ πειραιᾶς, οἰκείως ἔχων τῷ ἀριστοκλεῖ· ὃς περ καὶ ἐμοὶ τὸ ἀγῶνος αἴτιός ἐστι, διαφόρως ἔχων καὶ ὡς ἐσκήψατο ἀπολωλεκέναι ὁ ἀριστοκλῆς, ἀκούσατε τῆς μαρτυρίας.

Μαρτυρία.

Ἐπεὶδὴ τοίνυν τὸ μὲν τῆς ὑποστοίχου ἔγένετο, ἠφανισμένων τῶν συνθηκῶν, καὶ τῆς διαιτητοῦ αἰτιλεγομένων. ὑποστοιχεῖν δὲ ἐγράφην ἑτέρας συνθήκας, περὶ τούτων δικάσασθαι. ἔστι μὲν ἀξιοῦν τὸν ἀριστοκλέα, ὁ δὲ παρμένων τινὰς ἔχει, οἷς περ καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπόστοιχος ἐγένετο. οὐ χαρίεσθαι δ' ἑτέρων συνθηκῶν, τῆς ἐξ ἀρχῆς ἀφανισθεισῶν, εἰς τοῦτ' ἦλθεν ἀναιδείας ὁ ἠφανικὼς τὰς συνθήκας, ὥστε εἰς ὢν ὑποφανεῖσθαι ἔφη τὸν διαιτητήν. παρεκαλέσας δὲ ὁ παρμένων μάρτυρας, ἀπεπέμπετο τὸν ἀριστοκλέα μὴ ὑποφαίνεσθαι τὰς συνθήκας καθ' αὑτὸ αὖθις τῷ συνδιαιτητῇ. καὶ ὧν ἐναντίον ἀπεῖπεν, ἀκούσατε τῆς μαρτυρίας. Μαρτυρία.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν τῷ παρμένοντι συνέβη συμφορὰ δεινὴ, ὦ ἄνδρες δικασταί. οἰκοῦντος γὰρ αὐτοῦ ἐν ὀρρωίῳ ἔξω τῆς οἰκοθεν φυγῆς, ὅτε ὁ σεισμὸς ἐγένετο ὁ περὶ χερρόνησον, καὶ συμπεσούσης αὐτῷ τῆς οἰκίας, ἀπώλοντο γυνὴ καὶ οἱ παῖδες. καὶ ὁ μὲν πυθόμενος τὴν συμφορὰν, ὡχετο ἐνθένδε ὑποπλέων. ὁ δὲ ἀριστοκλῆς ἀμφισβητοῦντος τοῦ ἀνθρώπου ἐναντίον μάρτυρον, μὴ ὑποφαίνεσθαι καθ' αὑτὸ αὖθις τῷ συνδιαιτητῇ, ὑποδησάμενος τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς συμφορᾶς ἑνὶ μόνῳ κατ' αὐτὸ ἀπεφύσατο τῷ διαιτᾶν. καὶ ἐγὼ μὲν καὶ ὁ φάκειτος ἐν ταῖς αὐταῖς συνθήκαις γεγραμμένοι, ὅπ ἠμφισβήτησεν ἔστι,

A diem dicit. Instante autem eis iudicio, adducti ab iis qui aderant, ad compromissū veniunt, & pactione cō scripta vnum arbitrum Phocritum, ciuē suum communiter deligunt: cui vnū vterq. attribuit, iste Aristoclem Oeensem, Parmeno me. Itaque inter se pacisců tur: quæ nos tres de communi sententia constituemus ea se rata habituros, sin minus, quæ duo decreuissent, ea necessariū fore seruanda. Hac pactione facta, spon sores harum rerū inter se dederunt, iste illi Aristoclē Parmeno isti Archippum Myrrhinusium. Ac pactionem primùm apud Phocritum: deinde cùm Phocritus eam alij cuidam tradi iussisset, apud Aristoclem deponunt. Ac vt vera me dicere constet, audite testimonia.

TESTIMONIA.

Depo sitam igitur fuisse pactionem apud Aristoclē negotiúmq. Phocrito & Aristocli & mihi fuisse cōmissum: homines rei gnari apud vos testati sunt. Rogo autem vos, Iudices, vt quæ pòst acciderunt, ex me audiatis inde enim mihi calumniam fieri ab Apaturio perspicuè cognoscetis. Vbi animaduertit, me & Phocritum consentire, & se à nobis dānatū iri vidit: abolendi compromissi cupidus, perdere tabulas cum eo per quem asseruabātur, instituit: & contendere cœpit, arbitrum sibi esse Aristoclem: Phocritū autem & me non aliud authoritatis, nisi negotij vnà trasigēdi. Verba hæc ægrè ferēs Parmeno, postulabat vt Aristocles tabulas proferret: non procul esse quærendū argumē tum dictitans si qua fraus in tabulis cōmissa esset, quas seruus suus scripsisset. Assensus Aristocles se prolaturum pactionem: in conspectū nec hodie protulit: sed ad dictam diem in æde Vulcani vobiscum congressus prætexebat, puerum, dum se is expectaret, amisisse tabulas dormientem. Autor autem & adiutor istius cōmenti est ille è Piræeo medicus Eryxias, Aristocli familiaris: qui idem, quòd inimicus mihi est, in hoc discrimen me adduxit. Ac prætendisse Aristoclem amissionem tabularum: è testimoniis audietis.

TESTIMONIA.

Iam igitur abolitū erat cōpromissum pactione abolita, & arbitris repudiatis. Aliam autem scribere pactionē cum instituerent: de ea dissenserunt: quòd iste ad Aristoclem, Parmeno ad tres illos, quibus initiò cōmissa esset, ré deferri volebat. Cæterùm pactione alia non scripta, primáque abolita, eò impudētiæ processit is, qui tabulas aboleuerat, vt ipse vnus se pro arbitrio pronūtiaturum affirmaret. Parmeno autē testib. aduocatis, interdixit, Aristocli, ne cōtra pactionem sine coarbitris contra se ferret sententiam: ac quibus præsentibus vetuerit, audite testimonium.

TESTIMONIVM.

Post hæc Parmenonem acerba clades oppressit, Iudices, cum enim, vt patria pulsus, Ophrynij habitaret: illo terræ motu qui accidit in Chersoneso, collapsis ædibus, & vxor eius & liberi perierunt. Qua ipse calamitate audita, naue conscensa hinc abiit. Aristocles autem, cùm Parmeno testibus adhibitis vetuisset, ne cōtra se vsq. coarbitris pronūtiaret: homine ppter calamitatē hīc p̄fectò absētē cōdēnauit. Ac ego quidē & Phocritus in eadē pactione scripti, quoniā iste cōtē

derat, non esse sibi nos arbitros, abstinuimus arbitrio. Ille autem cum non modò non concessum, sed interdictum etiam ei esset, nihilominus sententiam tulit. id quod neque vestrûm, neque reliquorum Athenienlium facere quisquam auderet. Quæ igitur in abolitione tabularum, & in sententia arbitrij Apaturius & arbiter ille designarunt, is cui facta est iniuria, si quando redierit incolumis, vlciscetur. Postquam au-

Reus se pro Parmenone non spopõdisse, & testib. & argumẽtis probat.

tem eò processit impudentiæ Apaturius, vt & me in ius vocet, ac criminetur: me, quanti damnaretur Parmeno, soluturum recepisse, & me sponsorem in tabulis inscriptum esse aiat: ita vti decet tale refutare crimen, primùm vobis adducam testes, non me pro Parmenone spopondisse, sed Archippum Myrrhinusium: pòst etiam argumentis me defendam, Iudices. Iam primum omnium ipsum mihi tempus, ementitum esse crimen, testatur. Compromissum enim ab isto & Parmenone, anno abhinc tertio factum est, & cognitio Aristoclis. sortitiones autem iudiciorum mercatoribus * semestres sunt à Sextili vsque ad Martium, vt ius suum statim adepti, nauigent. Quòd si ego reuera sponsor fui Parmenonis: cur primùm non statim facta cognitione sponsum exigebat? nec enim scilicet hoc dicere potest, se propter amicitiam nostram, molestum esse mihi noluisse. Ego enim mille drachmas Parmenonis odiosè ab eo exegeram: & cùm nauem protraheret, clàm se subducturus, & debito mensario fraudaturus: à me prohibitus fuerat Proinde si ego pro Parmenone fidem meam obstrinxissem: non tertio anno demum, sed tum statim me de sponsione appellasset. At abundabat opibus, credo, vt ei etiam pòst, me conuenire liceret? tum verò nauigando erat occupatus? imò propter inopiam & bonis suis cesserat, & nauem vendiderat. Ac vt maximè impedimenti aliquid ei obiectum sit, quò minus tum statim in ius me vocaret: quamobrem anno superiore hic versatus, nedum in ius vocare, sed nec appellare me ausus fuit? Atqui conueniebat, si & Parmeno iudicio victus ei debebat: & ego sponderam: eũ ad me, testibus adhibitis accedere, sponsumq; postulare, si non abhinc tertio, superiore saltem anno: ac præstitisse, auferre: sin minus, iudicio experiri. In talibus enim causis, omnes postulare prius, quàm in foro contendere consueuerunt. Nemo autem est qui testaturus sit se adfuisse, cùm iste vel superiore anno, vel tertio abhinc, aut diẽ mihi dixerit, aut vllũ apud me verbũ fecerit, his de rebus, de quibus nunc litigat. Fuisse autem eum hîc anno præterito, cùm iudicia exercerentur, recitato testimonio, cognoscetis.

TESTIMONIVM.

Age legem etiam, quæ sponsiones annuas esse iubet, mihi recita. Neq; verò ea lege ita nitor, vt, si sponderim, pœnas dare me non oporteat: sed eam ipsã legem, non spopondisse me, testimonio mihi esse affirmo. Nam ex sponsu egisset mecum, tempore hac lege præfinito.

LEX

Sit igitur hoc etiã vobis argumẽto, mentiri Apaturium. Nã si ei pro Parmenone spopõdisem: nõ vtiq. istius inimicitias propter illũ suscepisse, dum prouidebã, ne amitteret ea, quæ per me isti mutuarat: ipse, verò mihi propter illũ apud istũ spõsione obligato nõ cauisse. Quid enim spei habere poterã istum mihi parsurũ: quẽ ipse coegerã illi satisfacere? à quo mensariam sponsionem odiosè exegerã: quid ab eo mihi ex

A μὴ ἦ) ἡμᾶς διαιτητὰς αὐτῷ, ἐφύλαττεν μὲν τὸ διαιτᾶσθαι δὲ οὐ μόνον ἀμφισβητηθεὶς, ἀλλὰ * ἀπορρηθεν αὐτῷ, οὐδὲν ἧττον τὴν ἀπόφασιν ἐποιήσατο. ὃ οὔτε ὑμῶν, οὔτε τῶν ἄλλων ἀθηναίων ὑπομεῖναι ἄν τις ποιῆσαι οὐδεὶς ἂν μέν οὖν φεύγει τὴν ἀφαίρεσιν τῶν συνθηκῶν, ἃ φεύγει γράφεται δὲ διαίτης ἀπατουρίῳ καὶ τῷ διαιτητῇ πρόσφορος, ἐάν πέντε σωθῇ ὁ ἀδικημένος, δίκην παρ' αὐτῶν λήψεσθαι. ἐπειδὴ δὲ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀπατούριος ἀναιδείας, ὥστε καὶ ἐμοὶ δικάζεσθαι, ὅπως φέρων αἰτίαν, ὡς ἀνεδεξάμην ἐκτίσειν εἰ παραγνωσθείη τὸ παρμένοντος, καὶ φησὶν ἐγγραφῆναι εἰς τὰς συνθήκας ἐμὲ ἐγγυητήν, ὥσπερ πεποίηκε τοιαύτην αἰτίαν ἀπολύσασθαι, πρῶτον μὲν ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι, ὡς οὐκ ἠγγυησάμην ἐγὼ τὸν παρμένοντα, ἀλλ' ἄρχιππος μυῤῥινούσιος· ἔπειτα πειράσομαι καὶ ἐκ τεκμηρίων τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι, ὦ ἄνδρες δικασταί· πρῶτον μὲν οὖν τὸν χρόνον ἐξ ἐμαυτοῦ ἡγοῦμαι μάρτυρα εἶναι) τὸ μὴ ἀληθὲς τὸ ἔγκλημα εἶναι). ἦ μὲν γὰρ ὑπόσχεσις

B τούτῳ πρὸς τὸν παρμένοντα ξίτον ἔτος γέγονε, καὶ ἡ γνῶσις τοῦ ἀριστοκλέους· αἱ δ' λήξεις τῶν δικῶν τοῖς ἐμπόροις ἔμμηνοί εἰσιν ἀπὸ τοῦ βοηδρομιῶνος μέχρι τοῦ μουνυχιῶνος· ἵνα ὅτι ἄριστα τῶν δικαίων τυγχάνωσιν. εἰ δὴ τῇ ἀληθείᾳ ἐγγυητὴς ἦν τοῦ παρμένοντος, διὰ τί πρὸς τὸν μὲν οὐκ ἀθῶς τῆς γνώσεως γενομένης εἰσεπράττετο τὴν ἐγγύην; οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε αὐτὸν ἔνι εἰπεῖν, ὡς διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ φιλίαν ὤκνει μοι ἀπέχθεσθαι ἔδει γὰρ εἰσπράττοντα ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ἔχθραν τὰς χιλίας δραχμὰς τὰς τοῦ παρμένοντος. ὅτε γὰρ ἐξώρμιζε τὴν ναῦν ὑπολαβὼν ἀποδραναι, καὶ ἀποστερῆσαι τὸ δημόσιον τὴν ζημίαν χρέος, ἐπωλύθη ὑπ' ἐμοῦ. ὥστε εἰ μὲν ἐγγυητὴς ἦν τοῦ παρμένοντος, ἐκωλύθη ἂν ἀπελθεῖν τὸν παρμένοντα, οὐκ ἂν ἐγγύην ἐλάμβανεν· εἰ δὲ μὴ ἦν ἐγγυητὴς, ἀλλὰ νῦν δὴ πρῶτον ἐγγυητὴν ἐποιήσατο, πῶς οὐκ ἄτοπον ἐκεῖνον μὲν ἀπελθεῖν ἐᾶσαι, τὴν δὲ ἐγγύην ἀπαιτεῖν; ἀλλὰ μὴν ἐγγυητὴς γε ἦν τοῦ παρμένοντος, ἐπεὶ καὶ τὴν ἐγγύην ἔλαβεν, καὶ τὴν ναῦν ἐπεσφράγισεν. εἰ δ' ἄρα ἐμποδών τι αὐτῷ ἐγεγόνει τοῦ μὴ δύθις τότε δικάσασθαι δίκαι τι πέρυσιν ὀφλὼν δημοσίᾳ, μὴ ὅτι δικάσασθαι. ἀλλ' ὅσ' ἐγκαλέσαι μοι ἐτόλμησε; καίτοι πεφυκεν, εἰ ὁ μὲν παρμένων ὠφλήκει αὐτῷ τὴν δίκην. ἐγὼ δ' ἐγγυητὴς ἦν, προσῆκεν αὐτόν μοι, ἔχοντα μάρτυρας, τὴν ἀπαιτῆσαι τὴν ἐγγύην. εἰ μὴ προπέρυσιν ἐν τῷ ἐξῆς ἔτει ἐνιαυτῷ C εἰ αὐτῷ ἀπέδοσαν κοινῇ· εἰ δ' μή, δικάζεσθαι. τὰ δὲ τοιοῦτον ἐγκλημάτων πρότερον τὰς ἀπαιτήσεις ποιοῦνται ἅπαντες, ἢ δικάζονται. οὐκ ἔστι τοίνυν ὅς τις μάρτυρήσει φανεῖται ὅπου ἔδει ἢ πέρυσιν, ἢ προπέρυσιν ἐδικάσατο μοι, ἢ λόγον ὁντινοῦν ἐποιήσατο πρὸς ἐμὲ πρὶν ἢ νυνί μοι δικάζεται. ὅτι δ' ἐπεδήμει πέρυσιν ὅτε αἱ δίκαι ἦσαν, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Λάβε δή μοι καὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει τὰς ἐγγύας ἐμπρόσθιος εἶναι). καὶ οὐκ ἐγκρίζομαι τῷ νόμῳ ὡς οὐ δεῖ με δίκην δοῦναι εἰ ἐνεγγυησάμην, * ἀλλὰ * μαρτυρά μοι φημὶ τὸν νόμον εἶναι) τὸ μὴ ἐγγυήσασθαι, καὶ αὐτὸν τοῦτον. ἐδεδίκασται γὰρ ἀν' μοι τῆς ἐγγύης ἐν τῷ χρόνῳ τῷ ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένῳ. Νόμος.

Γενέσθω τοίνυν C τοῦτο ὑμῖν τεκμήριον τοῦ ψεύδεσθαι τὸν ἀπατούριον. εἰ γὰρ ἐνεγγυησάμην ἐγὼ τούτῳ τῷ παρμένοντα, οὐκ ἔστιν ὅπως τούτῳ μὲν ἂν ἐκεῖνος ἀπηχθανόμην, φεύγοιεν ποιούμενος ὅπως μὴ ἀπολεῖ ἃ δ' ἐμοῦ ζημιοῦτο ἂν ὑπ' ἐκείνου φεύγειν τοῦτον ἐν ἐγγύῃ καταλειπόμενον. τίνα γὰρ ἐλπίδα εἶχον τοῦτον ἀποχήσεσθαί με, ὃν αὐτὸς λυσαγωγήσειν ἐκείνῳ τὰ δίκαια ποιοῦντα, C τὴν ἐγγύην αὐτὸν * εἰσπραξάμενος τὴν εἰς τοῦτο ζημίαν πρὸς ἀπέχθειαν; τί προσδοκῶν ἂν τοῦτο αὐτὸς

αὐτὸς πρείσεσθε; ἄξιον ἢ νὴ τῦτ' ἐνθυμηθῆναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐκ ἂν ποτε ἐξαρνος ἐγχρώμην, εἰ ἐνεγγεγυημένην. πολὺ γὰρ ὁ λόγος ἦν μοι ἰσχυρότερος ὁμολογουμένῳ τινὶ ἐγγύην, δόντι τὰς συνθήκας ἰσχύειν, καθ' ἃς καὶ ἡ δίκη τεθείη ἐγχρύετο. ὅτι μὲν γὰρ ξισὶν ἐπιτραπῆναι διαιτηταῖς, μεμαρτύρηται ὑμῖν. ὁπότε δ' οὐκ ἐγνωσαν ὑπὸ τῆς ξιοῦν, βουλόμενος ἀρνούμην ἂν τινὶ ἐγγύην; οὐ γὰρ ἐμμένων τῆς γνώσεως κατὰ τὰς συνθήκας, οὐδ' ἂν ἐπὶ τῆς ἐγγύης ὑπόδικος ἦν ὥστε οὐκ ἂν ποτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀφαλιπὼν τινὶ οὐσαί μοι ἀπολογίαν εἰ ἐνεγγυησάμην, ὅτι τὸ ἀρχεῖον ἀπῆλθον. ἀλλὰ μὴν καὶ τῦτο μεμαρτύρηται ὑμῖν, ὅτι ἐπειδὴ ἠφανίσθησαν αἱ συνθῆκαι ὑπὸ τούτων, ἐζήτουν ἕτερας γράφεσθαι ὅδε δ' ὁ παρμένων, ὡς ἀκύρων ὄντων αὐτοῖς τῶν πρότερον ὁμολογημένων. καί τοι ὁπότε περὶ τῆς μελλούσης γνώσεως ἑτέρας ἐνεχείρουν συνθήκας γράφεσθαι, ἐπειδὴ αἱ ὑπάρχουσαι ἀπώλοντο πῶς ἐνῆν, μὴ γραφεισῶν συνθηκῶν ἑτέρων, ἢ διαίταν γενέσθαι ἢ ἐγγύην. περὶ αὐτοῦ γὰρ τούτου διενεχθέντες, οὐκ ἔγραψαν ἕτερα γράμματα, ὁ μὲν ἀξιῶν εἶναι διαιτητὰς αὐτῷ ἓξ, ὁ δ' ἕξεις. ὁπότε δ' αἱ μὲν ἐξ ἀρχῆς συνθῆκαι ἠφανίσθησαν καθ' ἃς ἐμέ φησι γενέσθαι ἐγγυητήν, ἕτεραι δ' οὐκ ἐγράφησαν πῶς ὀρθῶς ἂν μοι δικάζοιτο καθ' οὗ μὴ ἔχει γεγράφθαι συνθήκας; ἀλλὰ μὴν καὶ ὡς ἀπηγόρευσεν ὁ παρμένων τῷ ἀριστοκλεῖ καθ' αὐτὸ μὲν γιγνώσκειν αὐτὸ τῷ συνδιαιτητῇ, μεμαρτύρηται ὑμῖν. ὅταν δὴ ὁ αὐτὸς ἠφανικὼς φαίνηται τὰ γράμματα, καθ' ἃ δεῖ τινὶ διαίταν γενέσθαι, καὶ ἄνευ τῆς διαιτητῆς γεγραμμένα τινὶ ὑπόρρησιν φῆ δεδιητηκέναι· πῶς ἂν τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ πίστις εἴη δικαίως ἐμὲ ἀπολέσειν; σκέψασθε δὲ τοῦτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὴ ἐμὲ νικᾶν, ἀλλὰ τὸν παρμένοντα ἐδίωκεν ἀπατύριος οὗτοσί, εἰ πάντων τὰς εἰκοσιμνᾶς, ἰσχυριζόμενος τῇ ἀριστοκλέους γνώσει· ὁ δὲ παρμένων παρὼν ἀπελογεῖτο ὑμῖν, καὶ μάρτυρας παρέσχετο, οὐ τοῦτο μόνον τῷ ἀριστοκλεῖ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπέρξασι, εἰθ' ὅτι ἀπῆν αὐτῷ ἄνευ τῆς συνδιαιτητῆς καθ' αὑτὸ μὲν ἀποφαίνεται, καὶ ὅτι ἀπολειμμένης αὐτῷ τῆς γυναικὸς, καὶ τῶν παίδων ὑπὸ τοῦ σφυγμοῦ, καὶ ὅτι τηλικαῦτα συμφορᾶν ἀπαράσκευος οἰκάδε, ὁ τὰς συνθήκας ἠφανικὼς ἐρήμῳ αὐτὸ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ κατέγνω τινὶ διαίταν· ἔστιν ὃς τις ἂν ὑμῖν ταῦτα τοῦ παρμένοντος ἀπολογουμένου, τινὶ οὕτω ἀμαθὴς γνωσθείσαν διαίταν χυρίαν ἔγνω εἶναι; μὴ γὰρ ὅτι γε ἀμφισβητουμένων ἁπάντων. ἀλλ' εἰ ἦσαν μὲν αἱ συνθῆκαι, ὡμολογεῖτο δ' εἰσιέναι ὁ διαιτητὴς ἀριστοκλῆ, μὴ ἀπεῖπε δ' ὁ παρμένων αὐτῷ καθ' αὑτοῦ μὴ διαίταν· ἀλλὰ συνέβη πρὶν ἢ τινὶ ἀποφαίνειν γενέσθαι τῆς διαίτης, ὁ συμφορὰ τῷ ἀνθρώπῳ τίς οὕτως ὠμός ἐστιν ἀντίδικος, ἢ διαιτητὴς, ὃς οὐκ ἀνεβάλετο εἰς τὸ ἀποδημῆσαι τὸν ἄνθρωπον; εἰ δὲ ὁ παρμένων εἰς λόγον καταστὰς παντὸς δικαιότερ' ἂν φαίνοιτο λέγων τοῦτον· πῶς ἂν ὀρθῶς ἐμοῦ καταγιγνώσκοιτε, ᾧ τὸ γράφεσθαι πρὸς τὸν ἄνθρωπον τουτονὶ μηδὲν συμβόλαιόν ἐστι; ὅτι μὲν οὖν ἐγὼ μὲν ὀρθῶς τινὶ οὐ γράφεσθαι πεποίημαι, ἀπατύριος δὲ τὰ ψευδῆ μοι ἐγκέκληκε, καὶ γράφεσθαι τοὺς νόμους τινὶ λῆξιν πεποίηται, ἐκ πολλῶν οἶμαι δεδεῖχθαι τοῦτο ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. τὸ δὲ κεφάλαιον, πρὸς ἐμὲ οὐδ' ὅπως εἰρήσει λέγειν ἀπορεῖ, ὡς συνθῆκαί τινες αὐτῷ εἰσὶν· ὅταν δὲ λέγῃ ψευδόμενος, ὡς ἐν ταῖς πρὸς τὸν παρμένοντα συνθήκαις ἐνεγράφην ἐγγυητὴς, ἀπαίτει τε αὐτὸν τὰς συνθήκας. καὶ ἐγὼ ταῦτα αὐτῷ ἀπαντῶ, ὅτι πάντες ἄνθρωποι ὅταν πρὸς ἀλλήλους ποιῶνται συγγραφὰς, τότε ἕνεκα σημηνάμενοι τίθενται παρ' οἷς ἂν πίστιν δώσιν· ἵν' ἐάν πλέωσιν ἐπ' αὐτοῖς, ἐπανέλθωσιν ὅτι τὰ γράμματα, εἰδῶσιν τὸν ἔλεγχον ποιήσασθαι περὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου. ὅταν δ' ἀφανίσας τις τὰληθὲς, λόγῳ ἐξαπατᾷ

A pectandum arbitrarer? Quin illud etiam considerare, Iudices, est operæprecium: si spopondissem, me nunquam fuisse iturum inficias. Multò enim confitenti mihi, & ad pactionem eunti, ex qua factum fuit compromissum, firmior esset defensio. Tribus enim arbitris rem fuisse permissam, testatum vobis est. Cum verò à tribus lata sententia non sit: quid neganda sponsione mihi voluissem? cognitione enim secundum pactionem non facta, nec ego iam sponsione tenebar. Quare nequaquam, Iudices, prætermissa vera defensione, si spopondissem, ad inficiandū venissem. Iā illud etiā testatum vobis est, pactione ab istis abolita, aliam istum & Parmenonem conscribere voluisse: quasi irrita essent ea, quæ prius inter eos conuenerant. Aqui cum de futura cognitione aliam pactionem conscribere voluerint, priore perdita: quo pacto alia pactione non scripta, vel arbitrium fieri, vel sponsio potuit? De hoc ipso enim orta controuersia, tabulas alias non fecerunt, isto vnum, illo tres arbitros postulante. Postquam autem prima pa-
B ctio, qua me sponsorem esse factum ait, periit, alia verò scripta non est: quo iure mecum agere potest, contra quem nequit proferre pactionem? At interdixisse Parmenonem Aristocli, ne contra se absq. coarbitris pronunciaret, testatum vobis est. Quod si constat, eundem hominem & pactionem aboleſſe, ex qua arbitrium fieri conueniebat, & sine arbitris cæteris sententiam se tulisse ipse fatetur: qui conuenit, vt illi fide habita me perdatis? Illud enim considerate, Atheniēses, si non me nunc, sed Parmenonem accusaret Apaturius, minas viginti postulans, Aristoclis cognitione fretus: Parmeno autem sese præsens defenderet apud vos, testésq. adduceret: tum, non soli se Aristocli, sed cum duobus aliis rem commisisse: tum interdixisse, ne se absente pronunciaret, tum vxore sibi & liberis terræmotu oppressis, séque ad tan
C tam calamitatem domum profecto, eum qui pactionem abolesset, contra absentem tanquam deserto vadimonio sententiam tulisse: est-ne vestrūm quisquā, qui Parmenone in hanc sententiā se defendente, tanta iniquitate factum arbitrium, ratum esse oportere decerneret? Non modò certè controuersis omnibus, sed tametsi extaret pactio, si constaret delatum esse ad vnum Aristoclem arbitrium, si non vetuisset Parmeno contra se pronunciare: tametsi euenisset, vt ante arbitri sententiam, talis homini calamitas obiiceretur: quis ita inhumanus est aduersarius, aut arbiter, qui non vsque ad eius reditum distulisset? Quòd si Parmeno ratione reddita, ab omni parte æquiora dicere videretur, quàm iste: quo iure me dānabitis, cui cum isto homine rei prorsus nihil est? Me igitur exceptionem rectè opposuisse. Apaturium autem falsò me accusasse. contráq. leges iudicium esse adeptum: id vobis, Iudices, multis argumentis probatum esse confido. Et quod præcipuum est, quicquam sibi me cum esse commercij. Apaturius nec dicere instituet. Sin per mendacium dicet, me in pactione Parmenonia sponsorem esse inscriptum: pactionem ab eo requirite, & hîc ei occurrite: omnes homines cū tabulas inter se cōficiūt, propterea obsignatas apud eos deponere quib. fidē habeāt, vt si qua disséſio extiterit inter ipsos ad tabulas reuersi cōtrouersiarū explicationē inde petāt. Si quis aūt tabulis abolitis, eludere veritatē

Peroratio, & testium aduersarii reiectio.

verbis studuerit, quid illi fidei est habendum? At fortasse id, quod est omnino factu facillimum iniuriarum & calumniarum studiosis, testimonium aliquis ei in me dicet? eum autem ego testem si de falso testimonio postularo, vnde probabit, se testari verum? è pactione? id igitur ne differat, sed mox proferat qui habet. Sin eam tum periisse dicet: vnde ego mendacio circumuentus, argumenta petam? Nam si apud me depositæ essent tabulæ: Apaturio criminari licuisset, me propter sponsionem pactionem aboleuisse. sin apud Aristoclem: quamobrem si absque suo consensu pactio periit, me accusat, cùm ei qui accepit illam, & non exhibet, diem nũ dicat? Cur eum contra me testem producit, qui tabulas aboleuit: cui eum irasci conueniebat, nisi communicatis operis fallaciam istam commenti essent? Ego causæ meæ æquitatem defendi, vt potui. Vos igitur secundum leges quæ æqua sunt decernite.

A τᾶν πειρᾶται· πῶς ἂν δικαίως πίνταρ' ἀλλὰ νὴ Δία τὸ ῥᾷον τοῖς ἀδικεῖν καὶ συκοφαντεῖν προῃρημένοις, μάρτυρήσῃ τις αὐτῷ κατ' ἐμοῦ; ἐὰν οὖν ὄπισκήψωσιν αὐτῷ, πόθεν τὸν ἀπόδειξιν ποιήσεται τὸ ἀληθῆ μάρτυρεῖν; ἐκ τῶν συνθηκῶν. τοῦτο τοίνυν μὴ ἀναβαλλέσθω. ἀλλ' ἤδη φερέτω ὁ ἔχων τὰς συνθήκας. εἰ δ' ἀπολωλέναι φησὶ τότε, πόθεν λάβω ἐγὼ τὸν ἔλεγχον καταψευδομάρτυρηθείς; εἰ γὰρ παρ' ἐμοὶ ἐτέθη τὸ γραμματεῖον, ἐνῆν αἰτιάσασθαι ἀπατούριον, ὡς ἐγὼ, Δία τὸν ἐγγύλιον ἠφάνικα τὰς συνθήκας. εἰ δὲ παρὰ Ἀριστοκλεῖ, Δία τί εἰ περ αὐτοῦ τούτου γνώμης ἀπολώλασιν αἱ συνθῆκαι. καὶ τῷ μὲν λαβόντι αὐτὰς, καὶ ἃ παρέχοντι ἃ δικάζεται. ἐμοὶ δ' ἐγκαλεῖ, μάρτυρα παρεχόμενος κατ' ἐμοῦ, τὸν φανικότατα τὰς συνθήκας. ᾧ προσῆκεν αὐτὸν ὀμνύειν, εἰ περ μὴ κοινῶς μετ' αὐτοῦ ἐκακοτέχνει. εἰρηταί μοι τὰ δίκαια ὅσα ἠδυνάμην. ὑμεῖς ἐν τοῖς νόμοις γνώσκετε τὰ δίκαια.

B

ARGVMENTVM ORATIONIS ADuersus Phormionis exceptionem.

PHormio mercator Bosporum nauigaturus, minas à Chrysippo viginti mutuatur. Quò cum venisset, res ita comparatas offendit, vt quas vehebat merces, non essent vendibiles. Quare nauiculario Lampide Athenas redituro, eumq; imponere naui, ea quæ Chrysippæa pecunia comparasset, iubente (sic enim tabulæ continebant) neque sarcinam vllam, nec argentum imposuit: sed ad Lampidem dixit, præstare in præsentia, se ea non posse sed paulò post, alia naui cum pecunia habiturum, Lampidis ergo nauis in altum prouecta perit: isq; cũ paucis lembo euadit: Athenasq; reuersus, Chyrsippo felicitatem Phormionis prædicat, qui & Bospori remansisset, & nihil naui imposuisset. Post, Phormio Athenas peruectus, cùm argẽtum ab eo reposceretur, primùm, vt ait Chrysippus, & debere se fatetur, & redditurum pollicetur. Deinde quicquam debere negat, vt qui Lampidi dedisset: quòd tabulæ, si quid in mari acciderit naui, se liberent ære alieno. Diem illi Chrysippus dicit: is exceptionem opponit, & Lampis apud arbitrum testatur, se pecuniam à Phormione Bospori recepisse, & vnà cum cæteris in naufragio perdidisse. Prius autem contrarium dixerat apud Chrysippum: Phormionem nihil in nauem posuisse. Quorum cùm Lampis coargueretur, se tum apud se fuisse negat, cum ad Chrysippum illa diceret. His arbiter auditis, nulla sententia lata, negocium in iudicium remittit. Ac causa nomen illa quidem habet exceptionis, reuera autem recto iudicio agitur. Id quod etiam Orator satis innuit in principio, non omnino esse exceptionem, cum dicit: * se fecisse omnia secundum pacta & conuenta: reddidisse Lãpidi pecuniam, id quod tabulæ iubeant, æs alienum tali euentu remittentes. Hæc enim eius sunt, qui recto iudicio contendit, & obiecta crimina diluit: non illius, qui totam controuersiam tollit, agendiq. potestatem negat. Exceptionem præterea, inquit, largitur lex de his qui prorsus Athenis non fiunt, neque Athenas referendi sunt, contractibus. Idem autem in hac oratione obseruatum est, quod in oratione contra Neæram, quòd non ab vna persona est habita: sed illic vtriusque discrimen apparet. hic eædem confusæ sunt. Mihi verò secundus hinc ordiri videtur. Cum igitur è nobis Athenienses, sæpe audiuisset Theodotus, atque existimaret Lampidem falsum esse testem. Apparet autem. socios esse eos, qui cum Phormione litigant.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ φορμίωνος παραγραφὴν λόγου.

ΦΟρμίων ἔμπορος διατίζεται παρὰ χρυσίππου μνᾶς ἑκατὸν πλέον εἰς βόσπορον. ἀφικόμενος ὃ σκέψις, καταλαβὼν ἀπραγίαν τῆς φορτίων, ὧν ἐνόμιζε, διότι τ' ναυκλήρου λάμπιδος ἐπισπεῖν βουλομένου ἀθλίαζε καὶ κελεύοντος αὐτὸν ἐνθεῖναι τῇ νηὶ τὰ ἀργύρια τῆς χρημάτων * παρὰ χρυσίππου (τοῦτο γὰρ ἔγραφεν ἡ συγγραφὴ) οὔτε φόρτον πλὰ ἐνέθετο, οὔτε ἀργύριον. ἀλλ' ἤφη περὶς τὸν λάμπιν, ἀδυνάτως ἔχειν ἐν τῷ παρόντι πᾶσαν τῶν τα. μικρὸν δ' ὕστερον ὑφ' ἑτέρας ἐκπλεῦσαι νεὼς ἅμα τοῖς χρήμασιν. ἡ μὲν οὖν τῆς λάμπιδος ναῦς ἀναχθεῖσα, διαφθείρεται. καὶ μετ' ὀλίγον ὁ λάμπις πρὸς λέμβῳ σώζεται. καὶ ἀφικόμενος ἀθλίαζε μηνύει χρυσίππῳ τὸ δυστύχημα τῶ φορμίωνος, ὡς ἀπολειφθεὶς ἐν τῷ βοσπόρῳ, καὶ εἰς τ' ναῦν ἐδὲν ἐνέθετο. ὁ δ' φορμίων καταπλεύσας ὕστερον, καὶ τὸ ἀργύριον ἀπαιτούμενος, τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ἔφη χρύσιππος, καὶ ὀφείλειν ὡμολόγει, καὶ ἀποδώσειν ὑπισχνεῖτο. ἔπειτα ὡς ἀποδεδωκὼς λάμπιδι, μηδὲν ὀφείλειν ἔλεγε. πρὸς δὲ συγγραφὴν κελεύειν, παθούσης τὶ χρὴ θαλάττης τῆς νεώς, ἀπολλάχθαι τῶν ὀφλήματος τὸν φορμίωνα. ἔλαχεν οὖν δίκην αὐτῷ, ὁ χρύσιππος, ὁ δ' συνεχώρησε. καὶ λάμπις ἐμαρτύρησε παρὰ τοῦ διαιτητῇ, ὡς ἀπειληφὼς εἴη παρὰ φορμίωνος ἐν βοσπόρῳ τὰ χρήματα, καὶ ἀπολωλεκὼς μετ' αὐτοῦ ἀγῶνα ἐν τῇ ναυαγίᾳ. πρότερον δ' τοναντία πάντων εἰρήκει πρὸς χρύσιππον, ὡς οὐδὲν ὁ φορμίων εἰς τὴν ναῦν ἐντεθεκὼς. ἐλεγχόμενος δ' ὅτι πρὸς τούτοις ὁ λάμπις, ἐξεπεπλεύκει τότε ἔρημον, ὅτε ἔμελλε πρὸς τὸν χρύσιππον ἐλεγχθήσεσθαι. τούτων ἀκούσας ὁ διαιτητὴς, καὶ μηδὲν ἀποφαινόμενος, εἰς τὸ δικαστήριον τὸ πρᾶγμα πέπομφε, καὶ ὁ ἀγὼν ὀνόματι μὲν ὅτι παραγραφικός· τῷ δ' ἀληθεῖ, παρὰ δ' ἀδικίαν γίνεται· * ἃ γὰρ καὶ ῥήτωρ κατ' ἀρχὰς ὑπεσημαίνεται, ὡς οὐκ ἔστιν ὅλον παραγραφὴν, τῷ λέγειν, πεποιηκέναι πάντα χρὴ τὰ συγκείμενα. ἀποδόναι τὰ χρήματα λάμπιδι, κελεύσης τούτου τῆς συγγραφῆς, καὶ ἀφικόμενος ὅτι τοιοῦτῳ πάθει τὸ ὄφλημα· τοῦτα γὰρ ὅτι τῶν ἀδικιῶν ἀγωνιζόμενοι, καὶ τοῖς ὑπεχομένοις ἐγκλήμασιν ἀπαντῶντος. ἀλλ' οὐκ ἀναιρεῖται τὸν περὶ αὐτῷ ἀγῶνα, καὶ τῶν εἰσαγωγῶν τῆς δίκης. παραγραφὴν δέ φησιν ὁ νόμος δίδωσι περὶ ὧν μὴ γινομένων ὅλως ἀδικῶσι. μηδὲ εἰς ἀδικίας συμβολαίων. τετέρηται δ' ὑπὸ τοῦ λόγου τούτου, ὅτε καὶ * περὶ ὧν χρὴ ναίρας, ὅτι μὴ ὑφ' ἑνὸς εἴρηται προσώπου. δηλοῖ δὲ ἐκεῖ μὲν ἑκατέρου ἡ δίχοτολὴ φανερά· ἐνταῦθα δὲ συγκέχυται. δοκεῖ δ' ἐμοὶ γε ἐντεῦθεν ὁ δεύτερος λέγειν· ἀκούσας τοίνυν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, θεόδοτος πολλάκις, καὶ νομίσας τὸν λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν. δῆλον δ' ὅτι κοινωνοί πῃς εἰσιν οἱ πρὸς τὸν φορμίωνα ἀγωνιζόμενοι.

C

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΦΟΡΜΙΩΝΑ ΤΠΕΡ δανείου λόγος.

ΔΙΚΑΙΑ ὑμᾶς δεησόμεθα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκοῦσαι ἡμῶν μετ' εὐνοίας ἐν τοῖς μέρεσι λεγόντων, γνόντας ὅτι ἰδιῶται πάντελῶς ἐσμεν, καὶ πολλοῦ χρόνου εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον εἰσαφικνούμενοι, καὶ συμβόλαια πολλοῖς συμβάλλοντες, οὐδεμίαν πώποτε δίκην πρὸς ὑμᾶς εἰσήλθομεν, οὔτ' ἐγκαλοῦντες, οὔτ' ἐγκαλούμενοι ὑφ' ἑτέρων. οὐδ' αὖ νῦν, ἀκριβῶς ἴστε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰ ὑπελαμβάνομεν ἀπολωλέναι τὰ χρήματα ὑπὸ τῆς νεὼς τῆς διαφθαρείσης, ἃ ἐδανείσαμεν Φορμίωνι, οὐκ ἂν ποτε ἐλάχομεν τοῦ δίκαιου αὐτοῦ· οὐκ οὔτω ἡμεῖς ἀναίσχυντοί ἐσμεν, οὐδ' ἀπρεπεῖς τὸ ζημιοῦσθαι, πολλοὺς δ' ἡμᾶς κακιζόντων· καὶ μάλιστα τῶν ἐμπόρων, τῶν ὅτι ἠμπολήσαντες ἅμα Φορμίωνι, οἳ περ τοῦτον ἠδέσαν οὐ συναπολέσαντα τὰ χρήματα ἐν τῇ ναυ- B δενούμεθα εἰ τὸ μὴ βοηθῆσαι ἡμῖν, ἀδικουμένοις ὑφ' ἑτέρου. ἔστι μὲν οὖν τῆς παραγραφῆς δεομένοις ὅδε λόγος. καὶ γὰρ οὔτοι οὐ τὸ παράπαν συμβόλαιον ἐξαρνοῦνται μὴ γεγενῆσθαι ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ· ἀλλ' οὐχ οἷόν τε εἶναί φασι πρὸς ἑαυτοὺς οὐδὲν συμβόλαιον. πεποιῆσθαι γὰρ οὐδὲν ἔξω τοῦ ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένου. οἷς μὲν ἔν νόμοι καθ' οὓς ὑμεῖς δικάσαι καθῆσθε, ἐχέτω λέγουσιν· ἀλλ' ὑμῖν μὲν τὸ μὴ γεγραμμένων ὅλως συμβολαίων ἀθήνησι μηδὲν εἰς τὸ ἀθλιώτατον ἐμπόριον, παραγράφεσθαι δεδώκασιν. ἐὰν δέ τις γεγενῆσθαι μὲν ὁμολογῇ, ἀμφισβητῇ δ' ὡς πάντα πεποίηκε τὰ συγκείμενα, ἀπολογεῖσθαι κελεύουσιν, οὐ δυσκίνητον εἰσιόντα, οὐ κατηγορεῖν τοῦ διώκοντος. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε ἡγοῦμαι κἀξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος δείξειν, εἰσαγώγιμον τοῦ δίκαιον οὖσαν. σκέψασθε δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τί ὁμολογεῖται παρ' αὐτοῦ τούτων, καὶ τί ἀπαλέγει, οὕτω γὰρ ἂν ἄριστα ἐξετάσαιτε. οὐκοῦν δανείσασθαι τὰ δανείσματος. φησὶ δ' ἀποδεδόσθαι τὸ C χρυσίον λάμπιδι, τῷ Δίωνος οἰκέτῃ, ἐν Βοσπόρῳ. ἡμεῖς τοίνυν οὐ τοῦτο δείξομεν ὡς οὐκ ἀπεδόθη· ἀλλ' ὡς οὐδ' ἐξῆν αὐτῷ ἀποδοῦναι. ἀναγκαῖα δ' ἴσως βραχέα τῶν ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι ὑμῖν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐδάνεισα Φορμίωνι τούτῳ εἴκοσι μνᾶς, ἀμφοτερόπλοουν εἰς τὸν πόντον, ὅτε ἑτέρᾳ ὑποθήκῃ τῇ συγγραφῇ ἐθέμην Φορμίωνι κατὰ τὴν τράπεζαν κελεύουσης τῆς συγγραφῆς ἐνθένδε εἰς τὸν λιμένα τεττερακοσίων φορτία ἄξια· ἅπερ ποιεῖ πάντων δεινότατον, διὰ δὲ τῶν περαιεῖ ὑπεδανείζετο λάθρα ἡμῶν, Φορμίωνι μὲν ἀποδώσων τὸν φοίνικος τετρακισχιλίας πεντακοσίας δραχμάς, Φορμίωνι δὲ τὸν ναυκλήρου λάμπιδος χιλίας δραχμάς. δίον δ' αὐτὸν καταπράσσαντα φορτία ἀθλιώτατον μακρῷ ἑκατὸν δεκαπέντε, εἰ ἤμελλε τοῖς δανείσασι ποιεῖν τὰ ἐν ταῖς συγγραφαῖς γεγραμμένα οὐ κατηγόρησεν, ἀλλ' ἢ πεντακισχιλίων καὶ πεντακοσίων δραχμῶν, σὺν τοῖς ὑπάρχουσιν. ὀφείλει δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ πέντε. ἀρχὴ μὲν οὖν αὕτη ἐγένετο τοῦ ἀδικήματος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. οὔτε γὰρ τὴν ὑποθήκην παρέχετο, οὔτε τὰ χρήματα ἐνέβαινεν εἰς τὸν ναῦν, κελευούσης τῆς συγγραφῆς ἐπάναγκες ἐντίθεσθαι. καί μοι λάβε τὴν συγγραφήν.

Συγγραφή. Λάβε δὴ καὶ τοῦ παρὰ τοῖς πεντηκοσιολόγοις ἀπογραφὴν, καὶ τὰς μαρτυρίας.

Ἀπογραφή. Μαρτυρία. Ἐλθὼν τοίνυν εἰς τὸν Βόσπορον, ἐπιστολὰς παρ' ἐμοῦ, ἃς δέδωκ' αὐτῷ ἀπενεγκεῖν τῷ παιδὶ τῷ ἐμῷ, Φορμίωνι ὄντι ἐκεῖ, καὶ κοινωνῷ τινι, γράψας ἐν τῇ ἐπι-

ADEMOSTHENIS ADVERSVS PHORMIONEM, DEMVtuo data pecunia Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

REm æquam precabimur à vobis, Iudices, vt nos cum beneuolentia audiatis alternis dicétes: eam ob causam, quòd & literarum omnino rudes sumus: &, cum longo iam tempore mercatū vestrum frequētemus, & cum multis cōcontrahamus: nunquam in vestrum iudicium venimus, vel ipsi accusantes, vel ab aliis accusati. Ac ne nunc quidem Athenienses, credite nobis, si putaremus fracta naui periisse pecuniam, quam Phormioni mutuauimus, vnquam ei diem dixissemus. Non ita nos impudentes sumus, aut iacturæ insolentes. Cùm verò multi nostram ignauiam reprehenderent, & mercatores in primis, cum Phormione illic versati, qui eum sciebant non vnà cum cæteris pecuniam amisisse in nauī: non committendum esse putabamus, vt ab isto iniuriam fieri nobis pateremur. Ac de exceptione quidem:, non multis est opus. Nam aduersarij non omnino negant, contractum in vestro mercatu esse factum: sed nihil secum rei nobis iam esse dicunt: quòd nihil extra ea quæ tabulis cōtineantur, fecerint. Leges autem, è quarum præscripto vos, Iudices sedetis, non ita loquuntur, sed de contractibus Athenis omnino non factis, nec in Athenienſium mercatum referendis, præscribere permiserunt. Si quis autem factum esse fateatur, séque fecisse quæ conuenerint omnia contendat: recta intentionis depulsione se defendere iubent reum, non criminari accusatorem. Ego verò spero me ipsa re ostensurum dandam esse nobis actionem. Considerate Athenienses, quid isti ipsi fateantur, quid negent. Sic enim rem optimè intelligetis. Fatentur se & mutuatos pecuniam, & fecisse pactum de mutuo: sed reddidisse aurū Lampidi, famulo Dionis, Bospori, aiunt. Nos verò non id ostendemus, non reddidisse eum: sed ne licuisse quidē reddere. Necesse autē est, vobis pauca quæ ab initio acta sunt, narrari. Ego Athenienses, Phormioni mutuaui minas viginti vltrò citróque in Pontum, alio accepto pignore, & syngrapham apud Cittum argentarium de posui. Cùm autem syngrapha imponi naui onera precij quater mille drachmarum iubeat: facinus audet omnium iniquissimum. statim enim in Piræeo mutuatur insuper, clàm nobis, à Theodoro Phœnice drachmas quater mille quingentas, à Lāpide nauiculario mille drachmas. Cúmq. eum oporteret cōmercari Athenis onera minis centum quindecim, si præstare creditoribus pacta in syngraphis voluisset: non mercatus est amplius quàm quinquies mille quingentis drachmis cum commeatu, minásq. debet *septuaginta quinque. Hoc initium fuit, Athenienses, iniuriarū: neque enim vel pignus præstitit, vel pecuniam in nauem contulit: cùm syngrapha cogat in eam conferri. Cape syngraphā.

Captat beneuolētiā, & diuisione virtutis.

Narratio de contractu, naufragio, nautæ & debitoris inconstantia & conspiratione.

SYNGRAPHA.

Cape & portitorum descriptionem, & testimonia.

DESCRIPTIO. TESTIMONIVM.

Profectus Bosporū, quū literas à me haberet, quas ei dederā filio meo reddendas, illic hybernanti: atq. etiā sociū quendā per literas certiorem reddidissem.

tum de argento quod mutuaram, tum de pignore: ac mandassem, cum primum essent merces expositæ, eas vt excuteret & exploraret: literas à me acceptas non reddidit, ne quicquam eorum illi quæ ipse ageret, resciscerent. Cum autem calamitoso Bospori statu, propter bellum à * Parisade cum Scythagestum, onera quæ vehebat distrahi minimè possent: maximo animi æstu conflictabatur, ignarus quò se verteret. Nam creditores qui eò vsque duntaxat mutuarant: vrgebant: adeò vt nauicolario iubente, emptas mea pecunia merces ex syngrapha imponere: is qui nunc se aurum reddidisse dicit, nummos conferre in nauim posse negaret, *consilio suo frustratum, rebúsq. infectis: eúmque soluere iuberet: se verò, postquam merces distraxisset, alia naue abiturum diceret. Recita hoc testimonium:

TESTIMONIVM.

Post hæc Athenienses, isto Bospori relicto, Lampis prouectus in alium, naufragium fecit non procul à mercatu. Completa enim iam naui, vt audimus, vltra quam oportebat, etiam mille coria in tabulatum accepit. Vnde contigit, vt nauis interiret. Ac ipse quidem cũ reliquis Dionis seruis, lembo euasit. Corpora autem, præter cætera, supra trecenta perdidit. Cum auem audito nauis interitu magnus esset Bospori luctus: felicitatem Phormionis prædicabant omnes, qui nec ipse conscendisset, nec naui quicquam imposuisset. idque cùm ab aliis, tum ab isto dictabatur. Recita mihi hæc testimonia.

TESTIMONIA.

Ipse igitur Lambis, cui se reddidisse aurũ dicit (hoc quæso diligenter attendite) me eum aggresso, cum primùm è naufragio Athenas redisset, & hac de re interrogante: dicebat, istum neque pecuniam ex syngrapha in nauem imposuisse, neque se aurum ab isto tum Bospori accepisse. Age, lege mihi eorum qui adferunt testimonium.

TESTIMONIVM.

Postquam autem, Athenienses Phormio alia naue redierat incolumis: accedo ad eum, mutuum repetens. atque is ab initio nunquam, Athenienses, istam orationem attulit, qua nunc vtitur: sed semper se redditurum promisit. Verùm vbi cum his, qui nunc ei adsunt & patrocinantur, rem communicarat: alius iam erat, & non idem. Vt autem sensi me ab eo deludi: ad Lampidem accedo, Phormionem nihil æqui agere, nec mutuum reddere, conquerens: simúlque rogo, sci rétne vbi esset, vt hominem vocarem in ius. Is verò sequi me iubet: ad tabernas vnguentarias, eum deprehendimus: ego viatoribus adductis, diem ei dico. Ibi Lampis, Athenienses, cum adesset me arcessente, nusquam dicere ausus est, se ab isto recepisse aurum, neque quod factum oportuit: Chrysippe insanis, inquit, qui istum in ius voces? mihi enim aurũ reddidit. Neque verò Lampis tantùm nihil est locutus: sed nec iste ipse quicquam dicere voluit, astante Lampide, cui nunc se reddidisse aurum dicit. Atqui par erat eum dicere, Athenienses: quid me arcessis bone vir? Reddidi aurum isti qui astat: & simul confitentem id Lampidem exhibere. Nunc neuter eorum quicquam dixit eo tẽporis articulo. Et vt me vera dicere constet, cape testimonium viatorum.

σολῆ τὸ, τε ἀργύριον ὃ ἐδεδανείκειν, καὶ τὴν ὑποθήκην, καὶ προσάξας, ἐπειδὰν τάχιστα ἐξαιρεθῇ τὰ χρήματα, ἐξετάζειν καὶ ἐπακολουθεῖν τοῖς μὴ ὀπισολαῖς οὐκ ἀποδίδωσιν οὗτος, ἃς ἔλαβε παρ' ἐμοῦ ἵνα μηδὲν εἰδείησαν ὧν ἐπράττεν οὗτος. καταλαβὼν δ' ἐν τῷ βοσπόρῳ μοχθηρὰ τὰ φορτία, διὰ τὸν συμβάντα πόλεμον τῷ παρασκευῇ πρὸς τὸν σκύθην, καὶ τῷ φορτίων ὧν ἦγε πολλὴν ἀπορίαν ἐν πάσῃ ἀποριᾳ ἦν. καὶ γὰρ οἱ δανεισταὶ εἶχοντο αὐτοῦ οἱ τὰ ἑτερόπλοια δανείσαντες. ὥστε τὸ ναυκλήρου κελεύοντος αὐτὸν τῷ συγγραφεῖ ἐμπιθέσθαι τὰ ἀποφορτίσματα τῆς ἐμῆς χρημάτων· εἶπειν οὗτος ὁ νυνὶ φάσκων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον, ὅτι ἐκ ἂν δύναιτο ἐμβιβάσαι εἰς τὸν ναῦν τὰ χρήματα. * ἄπορον γὰρ εἶ τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐκεῖνον μὲν ἐκέλευεν ἀπάγεσθαι, αὐτὸς δ' ἐπειδὰν ἐξάπτηται τὰ φορτία, ἐφ' ἑτέρας νεὼς ἔφη ἐκπλεύσεσθαι. καί μοι λέγε ταύτῳ τὸν μάρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὗτος μὲν ἐν τῷ βοσπόρῳ κατελείπετο. ὁ δὲ λάμπις ἀναχθεὶς ἐναυάγησεν, οὐ μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἐμπορείου. γεγενημένης δὲ ἤδη τῆς νεώς, ὡς ἀκούομεν, μᾶλλον τοῦ δέοντος πρησθεῖσα ἐλάβεν ὑπὸ τοῦ κατάστρωμα χιλίας βύρσας. ὅθεν καὶ ἡ διαφορὰ τῇ νηὶ συνέβη. καὶ αὐτὸς μὲν ἀπεσώθη ἐν τῷ λέμβῳ μετὰ τῶν ἄλλων παίδων τῶν δίωνος. ἀπώλεσε δὲ πλέον, ἢ ἑξακόσια σώματα, χωρὶς τῶν ἄλλων. πολλοῦ δὲ πένθους ἐν τῷ βοσπόρῳ ὄντος, ὡς ἐπύθοντο τὴν διαφθορὰν τῆς νεὼς δυσδαιμόνιζον τὸν φορμίωνα ἅπαντες τοῦτον, ὅτι οὐ συνανήχθη, οὔτε ἔδετο εἰς τὴν ναῦν οὐδέν. συνέβαινε δὲ πολλά τε τῷ ἄλλῳ, καὶ πολλὰ τούτου ὁ αὐτὸς λόγος καί μοι ἀνάγνωθι ταύτας τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαν.

Αὐτὸς μὲν τοίνυν ὁ λάμπις, ὥ φασιν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον (τούτῳ γὰρ προσέχετε τὸν νοῦν) προσελθόντος αὐτῷ ἐμοῦ, ἐπειδὴ τάχιστα κατέπλευσεν εἰς τὸν ναυαγίας ἀθλιάζε, καὶ προσῆλθος γὰρ τούτου ἐλεγξω, ὅτι οὔτε τὰ χρήματα ἐμβιβάσαι εἰς τὴν ναῦν οὗτος τῷ συγγραφεῖ. οὔτε τὸ χρυσίον εἰληφὼς εἴη παρὰ τούτου ἐν βοσπόρῳ τότε, καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν τῶν παραγενομένων.

Μαρτυρία.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐπεδήμησεν ὁ φορμίων οὑτοσὶ, σεσωσμένος ἐφ' ἑτέρας νεώς, προσῆλθον αὐτῷ, ἀπαιτῶν τὸ δάνειον. καὶ οὗτος μὲν ἀρχὰς οὐδεπώποτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἶπε τὸν λόγον τοῦτον, ὃν νυνὶ λέγει. ἀλλ' ἀεὶ ὡμολόγει ἀποδώσειν. ἐπειδὴ δ' ἀπεκινώστατο τοῖς νυνὶ παροῦσιν αὐτῷ καὶ συνδικοῦσιν ἕτερος ἤδη ἦν, καὶ οὐχ ὁ αὐτός. ὡς δ' ἠδόμην αὐτὸν διαλεγόμενόν μοι· προσέρχομαι τῷ λάμπιδι, λέγων, ὅτι οὐδὲν ποιεῖ τῶν δικαίων φορμίων, οὐδὲ ἀποδίδωσι τὸ δάνειον· καὶ ἅμα ἠρόμην αὐτὸν, εἰ εἰδείη ὅπου ὄζιν, ἵνα προσκαλεσαίμην αὐτόν. ὃς δ' ἀκολουθεῖν μὲ ἐκέλευσεν ἑαυτῷ, καὶ καταλαμβάνομεν πρὸς τοῖς μυροπωλίοις αὐτόν. κἀγὼ κλητῆρας ἔχων προσκαλεσάμην αὐτόν. καὶ ὁ λάμπις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, παρὼν προσκαλουμένῳ μοι, οὐδαμοῦ ἐπέλμησεν εἰπεῖν, ὡς ἀπείληφε ταῦτά τοῦτου τὸ χρυσίον. οὐδὲ ὁ εἰκὸς ἦν, εἰπεῖ, χρύσιππε μαίνῃ, τί τὸν προσκαλεῖς; ἐμοὶ γὰρ ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον. ἀλλὰ μὴν ὅτι ὁ λάμπις οὐκ ἐφθέγξατο, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς οὑτοσὶ οὐδὲν ἠξίωσεν εἰπεῖν, παρεσκηκότος τοῦ λάμπιδος, ᾧ νυνὶ φησὶν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον (καί τοι εἰκὸς γ' ἦν αὐτὸν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τί με προσκαλεῖς ὦ ἄνθρωπε; ἀπόδοσκα γὰρ τούτῳ τῷ παρεσκηκότι τὸ χρυσίον, καὶ μάρτυρα ὁμολογοῦντα παρέχειν τὸν λάμπιν. νυνὶ δ' οὐδὲ ἕτερος αὐτῷ οὐδὲ ὁπουοῦν εἶπεν ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν κλητήρων.

(Μαρτυ-

Μαρτυρία.

Λάβε δή μοι καὶ τὸ ἔγκλημα ὃ ἦλθον ἀπὸ πέρυσιν. ὅ ἐστιν οὐδενὸς ἧττον τεκμήριον, ὅτι οὐδεπώποτ' ἔφησε Φορμίων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον λάμπιδι.

Ἔγκλημα.

Τοῦτο τὸ ἔγκλημα ἦλθον ἐγώ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν σκοπῶν, ἀλλ' ἢ ἐκ τῆς ἀγγελίας ὅ λάμπιδος· ὃς οὐκ ἔφασκεν οὔτε τὰ χρήματα ἐντεθεῖσθαι παρ' αὐτῷ, οὔτε τὸ χρυσίον ἀπειληφέναι· μὴ γὰρ οἴεσθέ με οὕτως ἀπόπληκτον εἶναι, καὶ παντελῶς μανικὸν ἄνδρα. ἄγε τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λαβὲ τὴν ἔγκλημα, ὁμολογοῦντος τοῦ λάμπιδος ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον, ὑφ' οὗ ἔμελλον ἐξελεγχθήσεσθαι. ἔπι δή, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο σκέψασθε, αὐτοὶ γὰρ οὗτοι Θεοδοσίῳ διδόντες πέρυσιν, οὐκ ἐπέλιπον ἐν τῇ Θεοδοσίᾳ δράσαι, ὡς ἀποδεδώκασι λάμπιδι τὸ χρυσίον, καί μοι λέγε ταύτην τὴν Θεοδοσίου. Παραγραφή.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι οὐδαμοῦ γέγραπται ἐν τῇ Θεοδοσίᾳ ὡς ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον Φορμίων λάμπιδι, καὶ τῶν ἐμοῦ διαῤῥήδην λέγοντος εἰς τὸ ἔγκλημα ἠκούσατε ἀρτίως, ὅτι οὔτε τὰ χρήματα ἐνέβαινε εἰς τὴν ναῦν, οὔτε ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον. τίνα οὖν ἄλλον χρὴ θεμιστεύειν ὑμᾶς μάρτυρα, ὅταν τηλικαύτην μαρτυρίαν παρ' αὐτῷ τούτῳ ἔχητε, μελλούσης ἢ δίκης εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον· ἐδέοντο ἡμῶν, ὑπερέφαμεν ἡμεῖς, ἐπιτρέψαι τινί. ᾧ ἡμεῖς ἐπετρέψαμεν Θεοδότῳ ἰσοτελεῖ καὶ σωθήκας. καὶ ὁ λάμπις μὲν τοῦτο νομίσας ἀσφαλὲς ἤδη εἶναι θεὸς διαιτητὴν μαρτυρεῖν ὅ, τι βούλοιτο· μεθυσάμενος τὸ ἐμὸν χρυσίον μετὰ Φορμίωνος τούτου, τἀναντία οἷς πρότερον εἰρήκει, οὐδὲν ὅμοιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. εἰς τὰ ὑμέτερα πρόσωπα ἐμβλέποντα, τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, ἢ πρὸς διαιτητήν. παρ' ὑμῖν μὲν γὰρ ὀργὴ μεγάλη καὶ τιμωρία ὑπόκειται τοῖς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσι πρὸς ὑμᾶς διαιτητῇ ἀκινδύνως, ἢ καὶ χιλίους μαρτυροῦσιν ὅ, τι ἂν βάλωνται. ἀγανακτοῦντος δέ μου καὶ χειλιάζοντος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῇ τόλμῃ τοῦ λάμπιδος, καὶ παρεχομένου πρὸς τὸν διαιτητὴν τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν, ἣν περ ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς παρέχομαι τῆμερον ἐξ ἀρχῆς προσηγόρευον αὐτῷ μὲν ἡμῖν, ὅτε οὔτε τὸ χρυσίον ἔφη ἀπειληφέναι παρ' αὐτοῦ, οὔτε χρήματα αὐτὸν ἐνθεῖναι εἰς τὴν ναῦν. οὕτως ὁ λάμπις καὶ κεφάτος ἐξελεγχόμενος ψευδῆ μαρτυρῶν, ἢ πονηρὸς ὤν, ὁμολόγει μὲν εἰρηκέναι ταῦτα πρὸς τοῦτον, οὐ μέντοι γε ἐντὸς ὢν εἰπεῖν αὐτά. καί μοι ἀνάγνωθι ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἀκούσας τίνων ἡμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὁ Θεόδοτος πολλάκις, καὶ νομίσας τὸν λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν· οὐκ ἀπάγω τὰς δίκας, ἀλλ' ἐφῆκεν ἡμᾶς εἰς τὸ δικαστήριον. καταγνοὺς μὲν γὰρ οὐκ ἠβουλήθη. ἀλλὰ τὸ οἰκείως ἔχειν Φορμίωνι τούτῳ, ὡς ἡμεῖς ὕστερον ἐπυθόμεθα. ἀποφυγὼν δὲ τὰς δίκης ὤκνει, ἵν' αὐτὸς μὴ ἀπορκήσῃ, ἐξ αὐτοῦ δὴ τοῦ πράγματος λογίσασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὁπόθεν ἤμελλεν ἀποδώσειν ἕδει τὸ χρυσίον. ἐνθένδε μὲν γὰρ οὐδὲ πλοῖον ἦν ἐνθένδε εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα, ἃ ὑπεδέξατο ἔχων. ἀλλ' ὅτι τοῖς ἐμοῖς χρήμασιν ὑπεδανείσατο μόνος. ἐν βοσπόρῳ δὲ ἀφορμὴν τῶν φορτίων κατέβαλε. καὶ τοῖς ἑτεροπλοῦσι δανείσασθαι μόλις ἀπῆλλαξε. καὶ ἦν ἕδει μὲν ἐδάνεισεν αὐτῷ δισχιλίας δραχμὰς ἀμφοτεροπλῶν, ὡς δ' ἀπολαβεῖν ἀθλίως δισχιλίας ἑξακοσίας ξε. καὶ

octo drachmas Atticas. Cognoscendum igitur vobis est, quantum se pecuniæ reddidisse dicat. Nam centum viginti stateres faciunt ter mille, trecentas & sexaginta drachmas. Vsura autem illa terrestris, de qua diximus, triginta minarũ, & trium & sexaginta drachmarum quingentæ drachmę & sexaginta. Tota autem summa fit tanta & tanta. viuit ne is homo, Iudices, aut vnquam nascetur, qui pro bis mille sexcentis drachmis pecuniæ mutuæ, triginta minas & trecentas drachmas, & vsuram, quingẽtas drachmas & sexaginta vellet soluere, quas Phormio se Lampidi reddidisse ait, ter mille * nongentas viginti? cùm ei liceret vltrò citróque creditum, Athenis reddere argentũ: Bospori redderet tredecim minis amplius? Irá ne iis qui illò vsque mutuarunt, vix sortem reddidisti, qui & nauigarant tecum, & assiduè te vrgebant: huic verò absenti, non modò sortem & vsuras reddebas: sed etiam mulctam syngraphæ inscriptam rependebas, nulla cogente necessitate? illos non verebaris, quibus syngraphæ in Bosporo mutui exactionem dabant: hunc curasse te dicis quem * ab ipso lare, vt aiunt, statim fallebas, non impositis mercibus in nauem, quod syngrapha iubebat, Athenis soluturus? cum nunc in mercatu, vbi contractus factus est, non dubites frandare creditorem: Bospori plura te præstitisse dicis, quàm ius postularit, vbi pœnas daturus non eras? Cùm reliqui omnes qui vltrò mutuantur, è mercatibus soluentes, multos aduocent, testificantes, pecuniam periculo creditoris vehi: * tu eius vnius testimonio niteris, qui est tibi socius iniuriarum: nec puero nostro adhibito qui Bospori agebat, neque socio: neque literis redditis, quas ad eos dedimus, quibus continebatur, vt quicquid ageres, obseruarent? Quid autem, Athenienses, non faceret is qui acceptas literas, non ita vt rectum & æquum est, reddidit? quî eius malitiam ex istis factis non cognoscere non potestis? Atqui ô dij immortales, decebat vtique tantum auri reddentem & plusquam creditum fuerat, celebre id in mercatu reddere, & omnes homines aduocare: in primis autem puerum huius & socium. omnes enim profectò nostis, mutuari solere istos coram paucis: cum reddunt, multos adhibere testes, vt boni viri esse in præstandis pactis & conuentis videantur. Tibi verò, qui & mutuum & vtrasque vsuras redderes, argento vltrò tantum vsus, & alias tredecim minas adiiceres, non multi fuêre testes adhibendi? quo facto nemo nauigantium maiore in admiratione fuisset. Tu autem nedum multos fecisti testes: sed tanquam iniuriam faceres, sic omnes homines latêre studuisti. Quòd si mihi, qui mutuò dederã, reddidisses: nihil opus fuisset testibus. Sublata enim syngrapha, te omni contractu liberassem. Nunc, haud mihi, sed alteri pro me reddidisti: nec Athenis, sed Bospori: cum & syngrapha mihi abs te data, Athenis sita esset: & is cui aurum reddebas, & mortalis. & tantum pelagus traiecturus esset: testem adhibuisti neminem vel seruum vel ingenuum. At enim syngrapha, inquit, me nauiculario iubebat aurum reddere? Sed eadem te nec testes aduocare, nec literas reddere prohibebat: cùm hi duas syngraphas tecum fecerint de contractu, vt qui tibi maximè diffiderent: tu solus soli te nauiculario aurum dedisse dicis, quamuis scires Athenis cõtra te repositam esse syngraphan cũ hoc factã? Dicit syngraphã iubere, naue perducta incolumi se debere pecuniam.

Cauillationum quibus ea refutatio, & Lampidis crimination cũ commendatione sui.

A ὀκτὼ δραχμὰς ἀττικάς. δεῖ δὴ μαθεῖν ὑμᾶς ὅτα χρήματα ἀπεδεδώκεναι. τὰ μὲν γὰρ ἑκατὸν εἴκοσι στατῆρες ποιοῦσι τάλαντα ἑξακισχίλια διακόσια ἑξήκοντα, ὁ δὲ τόκος ὁ ἐγγεγραμμένος ἑκατὸν τάλαντα μνᾶν καὶ ἑξήκοντα, πεντακόσια δραχμαὶ καὶ ἑξήκοντα. τὸ δὲ σύμπαν πεντάλαιον γίγνεται τόσον, καὶ τόσον ἐστίν, οὐδ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔσθ' ὁ ἄνθρωπος ἢ γενήσεταί πω, ὃς αὐτὸ δισχιλίων ἑξακοσίων δραχμῶν ἑξακόσια μνᾶς καὶ διακοσίας ἀπαιτῶν προσοφείλειτ' ἄν; καὶ τόκον πεντακοσίας δραχμὰς καὶ ἑξήκοντα δανεισάμενος, ἃς φησιν ἀποδεδωκέναι, Φορμίων λάμπιδι, χιλίας ἐνακοσίας εἴκοσι; ἔξὸν δ' αὐτῷ ἀμφοτέροις πλεῖν Ἀθήνησιν ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, ἐν Βοσπόρῳ ἀπέδωκε ἔτη καὶ δέκα μνᾶς πλέον. καὶ τίς μὲν τὰ ἑτεροπλοῦντα δανείσασι, μόλις τὰ ἀρχαῖα ἀπέδωκας, οἳ σωτὴρ πλοῦσάν σοι καὶ προσόφρουν. τούτῳ τῷ μὴ παρόντι οὐ μόνον τἀρχαῖα καὶ τοὺς τόκους ἀπέδιδες,

B ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπίμια τὰ ἐκ τῆς συγγραφῆς ἀπαιτοῦντος, οὐδεμιᾶς σοι ἀνάγκης οὔσης. κἀκείνους μὲν οὐκ ἐδέδιες, οἷς αἱ συγγραφαὶ ἐν Βοσπόρῳ τὴν προῆξιν ἐδίδοσαν τῶν δανείων· τοῦτον δ' ἧς φοβοῦ, ὃν ἐξ ἀρχῆς, ὡς φασιν, ὑβρίζειν ἠδίκεις, οὐκ ἐνθέμενος τὰ χρήματα εἰς τὴν ναῦν κατὰ τὴν συγγραφὴν Ἀθήνηθεν; καὶ τὸν μὲν εἰς τὸ ἐμπόριον ἦκον, οὗ τὸ συμβόλαιον ἐχρῆτο, οὐκ ὀκνεῖς ἀποστερεῖν τὴν δανείσασαν· ἐν Βοσπόρῳ δ' ἢ πλείω ἢ δίκαια φῂς ποιεῖν· οὐ δίκαιον οὐκ ἔμελλες δώσειν. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ τὰ ἑτερόπλοα δανείζοντες, ὅταν ἀπὸ στέλλωνται ἐκ τοῦ ἐμπορίου, πολλοὺς παρίστανται, ἐπιμαρτυρόμενοι ὅτι τὰ χρήματα ἀποκινδυνεύεται τῷ δανείσαντι· σὺ δ' ἐπισκήπτεις μάρτυσι αὐτῷ τῷ * σωτὴρ δικαιοῦν· καὶ οὐ τὸ παῖδα τὸν ἡμέτερον παραλαβὲς ἐν Βοσπόρῳ ὄντα, οὔτε τὸν κοινωνὸν, οὔτε τὰς ἐπιστολὰς ἀπέδωκας αὐτοῖς, ἃς ἡμεῖς * ἀπεδώκαμεν· ἐν αἷς ἐγέγραπτο, ὥστε κολουθεῖν σοι ὅς ἂν φέρηται. καί τοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί οὐκ ἂν φθέγξαιτο ὁ τοιοῦτος, ὅς τις χρήματα λαβὼν μὴ ἀποδέδωκεν ὀρθῶς καὶ δικαίως; ἢ πῶς οὐ φανερός ἐστιν ὑμῖν τὸ τούτου κακούργημα ἐξ αὐτῶν ὧν ἐποήσατε; καί τοι, ὦ γῆ καὶ θεοί, ποσοῦτόν γε τοσοῦτον χρυσίον ἀποδιδόντα, καὶ πλεῖον ἢ δανείσματος πρεσβύτην ποιεῖν ἐν τῷ ἐμπορείῳ, καὶ προσκαλεῖν πάντας ἀνθρώπους· πρῶτον μὲν τοῦτο, καὶ κοινωνόν. ἴστε γὰρ δήπου πάντες, ὅτι δανείζον μὲν μετ' ὀλίγων μαρτύρων ὅταν δ' ἀποδιδῶσι, πολλοὺς παρίστανται μάρτυρας, ἵνα ὅπερ εἰκὸς δοκῶσιν εἶναι τὸ συμβόλαιον. σὺ δ' ἀποδιδόντι τε δανεῖον καὶ τοὺς τόκους ἀμφοτέρους ἑτεροπλοίῳ τῷ Ἀργυρίῳ κεχρημένῳ, καὶ προσθεῖπ' ἑπτὰ καὶ δέκα μνᾶς, πῶς οὐχὶ πολλοὺς ἂν προσκαλεῖσθαι μάρτυρας; καὶ εἰ τοῦτο ἐποήσας, οὐδ' ἂν εἷς σου μᾶλλον ἂν πλεόντ' ἐθαυμάζετο. σὺ δ' αὐτὸ τοῦτο πολλοὺς μάρτυρας τῶν ποιεῖσθαι, πάντας ἀνθρώπους λανθάνειν ἐπειρᾶ, ὥσπερ ἀδικῶν τι. καὶ εἰ μὲν ἐμοὶ τῷ δανείσαντι ἀπέδιδους, οὐδὲν ἐδεῖ μαρτύρων. τὴν γὰρ συγγραφὴν αἰδόμενος, ἀπήλλαξα ἂν τοῦ συμβολαίου. τῶν δ' οὐδὲν ἐμοί, ἀλλ' ἑτέρῳ ὑπὲρ ἐμοῦ ἀπέδιδους· καὶ οὐκ ἀθήνησιν, ἀλλ' ἐν Βοσπόρῳ, καὶ πρὸς συγγραφῆς σοι πεπομένης ἀθήνησι, καὶ πρὸς ἐμὲ καὶ ὧν τὸ χρυσίον ἀπέδιδους, ὄντος θνητοῦ, καὶ πλάττοντος τοσοῦτο μᾶλλον ζῆν πλεῖν, μάρτυρα οὐδένα ἐποήσω, οὔτε δοῦλον, οὔτ' ἐλεύθερον, ἀλλὰ τὸν ἀνδρὸς τοσοῦτον μᾶλλον ἐπιτήδειον, ὅσῳ πλείω ἐκείνου ἐπίστευες, τοῦτον ἐξηπάτησας. καὶ ταῦτα ἐν ἀγορᾷ πολλοὺς ἔχων παρεστῶτας, ὅτε τὸν τόκον ἀπεδίδους, καὶ τὸν ἐπίμιον ἀπῄτεις, οὐδὲν ἐφθέγξω περὶ τούτων, οὐδὲ ἐμνήσθης. καὶ ταῦτα ἐν ἀγορᾷ πολλοὺς ἔχων παρεστῶτας, ὅτε τὸν τόκον ἀπεδίδους, καὶ τὸν ἐπίμιον ἀπῄτεις, οὐδὲν ἐφθέγξω περὶ τούτων, οὐδὲ ἐμνήσθης. καὶ ταῦτα ἐν ἀγορᾷ πολλοὺς ἔχων παρεστῶτας, ὅτε τὸν τόκον ἀπεδίδους, καὶ τὸν ἐπίμιον ἀπῄτεις, οὐδὲν ἐφθέγξω περὶ τούτων, οὐδὲ ἐμνήσθης.

C τῆς. καί τοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί οὐκ ἂν φθέγξαιτο ὁ τοιοῦτος, ὅς τις χρήματα λαβὼν μὴ ἀποδέδωκεν ὀρθῶς καὶ δικαίως; ἢ πῶς οὐ φανερός ἐστιν ὑμῖν τὸ τούτου κακούργημα ἐξ αὐτῶν ὧν ἐποήσατε; καί τοι, ὦ γῆ καὶ θεοί, ποσοῦτόν γε τοσοῦτον χρυσίον ἀποδιδόντα, καὶ πλεῖον ἢ δανείσματος πρεσβύτην ποιεῖν ἐν τῷ ἐμπορείῳ, καὶ προσκαλεῖν πάντας ἀνθρώπους· πρῶτον μὲν τοῦτο, καὶ κοινωνόν. ἴστε γὰρ δήπου πάντες, ὅτι δανείζον μὲν μετ' ὀλίγων μαρτύρων ὅταν δ' ἀποδιδῶσι, πολλοὺς παρίστανται μάρτυρας, ἵνα ὅπερ εἰκὸς δοκῶσιν εἶναι τὸ συμβόλαιον. σὺ δ' ἀποδιδόντι τό, τε δάνειον καὶ τοὺς τόκους ἀμφοτέρους ἑτεροπλοίῳ τῷ Ἀργυρίῳ κεχρημένῳ, καὶ προσθεῖπ' ἑπτὰ καὶ δέκα μνᾶς, πῶς οὐχὶ πολλοὺς ἂν προσκαλεῖσθαι μάρτυρας; καὶ εἰ τοῦτο ἐποήσας, οὐδ' ἂν εἷς σου μᾶλλον ἂν πλεόντ' ἐθαυμάζετο. σὺ δ' αὐτὸ τοῦτο πολλοὺς μάρτυρας τῶν ποιεῖσθαι, πάντας ἀνθρώπους λανθάνειν ἐπειρᾶ, ὥσπερ ἀδικῶν τι. καὶ εἰ μὲν ἐμοὶ τῷ δανείσαντι ἀπέδιδους, οὐδὲν ἐδεῖ μαρτύρων. τὴν γὰρ συγγραφὴν αἰδόμενος, ἀπήλλαξα ἂν τοῦ συμβολαίου. τῶν δ' οὐδὲν ἐμοί, ἀλλ' ἑτέρῳ ὑπὲρ ἐμοῦ ἀπέδιδους· καὶ οὐκ ἀθήνησιν, ἀλλ' ἐν Βοσπόρῳ, καὶ πρὸς συγγραφῆς σοι πεπομένης ἀθήνησι, καὶ πρὸς ἐμὲ καὶ ὧν τὸ χρυσίον ἀπέδιδους, ὄντος θνητοῦ, καὶ πλάττοντος τοσοῦτο μᾶλλον ζῆν πλεῖν, μάρτυρα οὐδένα ἐποήσω, οὔτε δοῦλον, οὔτ' ἐλεύθερον, ἀλλὰ τὸν ἀνδρὸς τοσοῦτον μᾶλλον ἐπιτήδειον, ὅσῳ πλείω ἐκείνου ἐπίστευες, τοῦτον ἐξηπάτησας. καὶ ταῦτα ἐν ἀγορᾷ πολλοὺς ἔχων παρεστῶτας, ὅτε τὸν τόκον ἀπεδίδους, καὶ τὸν ἐπίμιον ἀπῄτεις, οὐδὲν ἐφθέγξω περὶ τούτων, οὐδὲ ἐμνήσθης. καὶ ταῦτα ἐν ἀγορᾷ πολλοὺς ἔχων παρεστῶτας, ὅτε τὸν τόκον ἀπεδίδους, καὶ τὸν ἐπίμιον ἀπῄτεις, οὐδὲν ἐφθέγξω περὶ τούτων, οὐδὲ ἐμνήσθης. καὶ ταῦτα ἐν ἀγορᾷ πολλοὺς ἔχων παρεστῶτας, ὅτε τὸν τόκον ἀπεδίδους, καὶ τὸν ἐπίμιον ἀπῄτεις, οὐδὲν ἐφθέγξω περὶ τούτων, οὐδὲ ἐμνήσθης. ἔτερον. ἢ γὰρ συγγραφὴ μὲν, φησί, τῷ ναυκλήρῳ ἐκέλευε ἀποδοῦναι τὸ χρυσίον. μάρτυρας ἦ γε οὐκ ἐκώλυε προσκαλεῖν, οὐδὲ τὰς ἐπιστολὰς ἀποδοῦναι. καὶ οἵδε μὲν πρὸς σὲ δύο συγγραφὰς ἐποήσαντο ὑπὲρ τοῦ συμβολαίου, ὡς αἱ σοὶ μάλιστ' ἀπιστοῦντες οὐ μόνος μόνῳ φῂς δοῦναι τῷ ναυκλήρῳ τὸ χρυσίον, εἰδὼς καὶ σοῦ κρίνειν ἀθήνησι συγγραφὴν πρὸς τὸν λέγοντα, ὡς ἡ συγγραφὴ σωθεῖσης τῆς νεὼς αὐτὸν ἀποδοῦναι κελεύει τὰ χρήματα, ἐ

καὶ παρεῖθέως τὰ χρήματα εἰς τὴν ναῦν κυβιῶ. εἰ δ' μὴ πεντακισχιλίας δραχμὰς ὀφλήσω. σὺ δ' τοῦτο μὲν τὴν συγγραφὴν λαμβάνεις παραβεβηκὼς δ' εὐθὺς καὶ τὰ χρήματα τὰ ἐξ ἀρχῆς οὐκ ἐνθέμενος, ἀμφισβητεῖς πρὸς ἐμὲ ῥήματα τ' ἐν τῇ συγγραφῇ· καὶ τοῦτο * ἀνήρηκως αὐτός. ἐπότε γὰρ ἐν τῷ βοσπόρῳ φῂς τὰ χρήματα ἐνθεῖναι εἰς τὴν ναῦν, ἀλλὰ χρυσίον τῷ ναυκλήρῳ ἀποδοῦναί τί ἔτι φῂς τὸ νεὼς δέμας λέγειν; ὁ δὲ μετέχηκας τοῦ κινδύνου, δῆλα τὸ μηδὲν ἐνθεῖναι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὥρμησεν ὅλην ταύτην τὴν σκῆψιν, ὡς ἐνεθέμην τὰ χρήματα εἰς τὴν ναῦν. ἐπειδὴ δ' τοῦτο ἐν πολλοῖς ἔμελλεν ἐξελεγχθήσεσθαι ψευδόμενος, ἐκ τε τῆς ἀπογραφῆς τῆς ἐν βοσπόρῳ φορτίδος τοῖς ἐλληνοταμίαις, καὶ ὑπὸ τῶν τοῦ ἐμπορίου ἀποδημούντων καὶ τοῦ αὐτοῦ χρόνου. τί νικᾷ τὰ μεταβαλλόμενος σωίσασθαι μέτρα; λάμπιδος, καί φησιν. ἐκείνῳ τὸ χρυσίον ἀποδεδωκέναι. ἐφόδιον μὲν λαβών. τὸ, τὴν συγγραφὴν κυβεύειν, * οὐκ ἂν ἠξίουμος δ' ἡμᾶς ἀπόρους γενέσθαι, ὅσα μόνοι θεοὶ αὐτοῖς αὐτοῖ θεάσασθαι. καὶ ὁ λάμπις, ὅσα μὲν εἶπε πρὸν ὑπὸ τούτου ἐξαπατηθῆναι, οὐκ ἐντὸς ὢν αὐτὸς φησὶν εἶναι. ἐπειδὴ δὲ τὸ χρυσίον ζημιοῦσθαι, τότε ἐντὸς εἶναί φησιν αὐτός, καὶ πάντ' ἀκριβῶς μνημονεύειν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐμοῦ μόνου κατεφεύγει λάμπις, οὐδὲν μὲν ἂν θαυμαστόν. νῦν δὲ πολλῷ δεινότερα τούτου πέπρακται πρὸς πάντας. κήρυγμα γὰρ ποιησαμένου παρασάδου ἐν βοσπόρῳ, ἐάν τις βούληται ἀθηναζε εἰς τὸ ἀττικὸν ἐμπόριον σιτηγεῖν, ἀτελῆ τὸν σῖτον ἐξάγειν. ἀποδημῶν ἐν τῷ βοσπόρῳ λάμπις, λαβὲ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ σίτου, καὶ τ' ἀτέλειαν ἀπὸ τοῦ τῆς πόλεως ὀνόματος. ἡμίσας δὲ ναῦν μεγάλην ὠνούμενος, ἐκόμισεν εἰς ἄκανθον, κἀκεῖ διέθετο πρὸς οἰκοδομίαν τοῦτο ἀπὸ τῶν ἡμετέρων χρημάτων. καὶ ταῦτ' ἔπραξεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἰκῶν μὲν ἀθήνησιν, οὖσης δ' αὐτοῦ γυναικὸς ἐν θάσῳ καὶ παίδων, τῶν δὲ νόμων τὰ ἐξαπατᾶσθαι προτεθειμένων, εἴ τις οἰκῶν ἀθλοίη ἄλλοσί που σιτηγήσειν, ἢ εἰς τὸ ἀττικὸν ἐμπόριον, ἔπι δὲ ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ, ἐν ᾧ ὑμῶν οἱ μὲν ἐν τῷ ἄστει οἰκοῦντες, διεμέτρουντο ἄλφιτα ἐν τῷ ὠδείῳ. οἱ δ' ἐν τῷ πειραιεῖ, ἐν τῷ νεωρίῳ δεήσαιεν κατ' ὀβολὸν τοῖς ἄρτοις, καὶ ὅτι τῆς μακρᾶς στοᾶς τὰ ἄλφιτα κατ' ἡμίεκτον μεξούμενοι, καὶ καταπατούμενοι. καὶ ὅπ ἀληθῆ λέγω, λάβετε μοι τούτων τὰς μαρτυρίας καὶ τὸν νόμον.

Μαρτυρία. Νόμος.

Φορείων τούτῳ χρώμενος κοινωνῷ καὶ μάρτυρι, οἷς δεῖν ἀποστερῆσαι τὰ χρήματα ἡμᾶς, οἵ γε σιτηγοῦντες δεδεπελεύκαμεν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, καὶ ζειὰν ἤδη καιρῶν καταπλησθέντων τὴν πόλιν, ἐν οἷς ὑμεῖς τοὺς χρησίμους τῷ δήμῳ ἐζητάζετε, οὐδενὸς τούτων ἀπολελείμεθα. ἀλλ' ὅτε μὲν ἀλέξανδρος εἰς θήβας παρῆν, ἐπεδώκαμεν ὑμῖν τάλαντον ἀργυρίου· ὅτε δ' ὁ σῖτος ἐπεπριάτο πλείονος, καὶ ἐξῆν ἑκατὸν καὶ δέκα δραχμῶν, εἰσαγαγόντες πλείους ἢ μυρίους μεδίμνους πυρῶν, διεμετρήσαμεν ὑμῖν τὰ καθεστηκυίας τιμῆς πάντε δραχμῶν τὸν μέδιμνον. καὶ ταῦτα πάντες ἴσασιν ἐν τῷ πομπείῳ δεδεμεξούμενοι. πέρυσι δὲ εἰς τὴν σιτωνίαν τὴν ὑπὲρ τοῦ δήμου, τάλαντον ὑμῖν ἐπεδώκαμεν ἐγώ τε καὶ ὁ ἀδελφός. καί μοι ἀνάγνωθι τούτων τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρία.

Αλλὰ μὴν, εἴ γε δεῖ τούτοις πιστεύειν, οὐκ εἰκὸς ἦν ὅπ ἐδίδουν μοι ἡμᾶς τοσαῦτα χρήματα, ἵνα παρ' ὑμῖν δόξαν ἔχωμεν συκοφαντεῖν φορμίωνα, ἵνα τῷ ὑπάρχουσιν ἀποβάλωμεν. δικαίως ἂν οὖν βοηθήσειεν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεδείξαμεν γὰρ ὑμῖν οὔτ' ἐξ ἀρχῆς τὰ φορτία ἐνθέμενον τοῦτον εἰς τὴν ναῦν ἅπαντων τῶν ἐδ ἀπέσατο ἀθλοῦντα, οὔτε ἐν βοσπόρῳ * θεασθέντων τοὺς τὰ ἑτερόπλοια δ' ἀπέσαι τας, μόλις δραλύσαντα.

A Etiam in naué imponere te merces iubet. Quod ni feceris: quinquies mille drachmas soluere. Tu verò illã syngraphæ partem nõ amplecteris: sed ea statim violata, & rebus ab initio non impositis, vnũ syngraphæ verbum cauillaris, idq; cũ eam ipse sustuleris. Qui cũ Bospori te non merces imposuisse, sed aurum nauicu lario dedisse dicas: quid porrò de naui disputas? neque enim fuisti periculi particeps, cum nihil imposueris. Ac primùm, Athenienses, causam hãc arripuit, quasi merces in nauẽ imposuisset. Quia verò id mendaciũ multifariã posse coargui præuidebat, tum inscriptione portitorum Bospori, tum ab iis qui eodẽ tempore in mercatu fuerant: mutata sententia cum Lãpide conspirat, eiq. se aurum reddidisse dicit, eo veluti viatico fretus, quòd ita fieri syngrapha iuberet: forte autem non putans, vt vobis argumenta suppeterẽt ad ea quæ soli ipsi inter se egissent, coarguenda. Ac Lãpis, quæ dixit, priusquã ab isto corrũperetur, alienata mente se dixisse: postquã autem meum aurum partitus est, tũ apud se fuisse ait, & satis meminisse omnia. Quòd si me vnum, Iudices, Lampis contẽpsisset: non mirarer. Nunc hôc multo atrociora designauit in omnes. Facto enim à Parisade Bospori præconio, si quis vellet Athenas in Atticum mercatum vehere frumentũ, vt immunis frumentũ inueheret: Lampis tum Bospori agẽs, exportatione frumenti & immunitate vrbis nomine accepta, nauẽ magnã frumẽto oneratam Acanthum portauit, ibiq; vendidit, nostra pecunia cum isto communicata. Et hæc fecit, Iudices, cũ Athenis habitet, & hic vxorẽ & liberos habeat, & leges extremum illi supplicium minitẽtur, qui Athenis habitans, aliò quópiam frumẽtum vexerit, quàm in Atticum mercatum: idq; eo tempore, quo qui in vrbe habitatis, farinas in Odeo demensas accipiebatis: qui in Piræeo, quamuis singulos panes obolo distributos, & in longa porticu farinas binis modiis demensas acciperent. tamen conculcabantur. Quæ me verè dicere vti constet: cape & testimonium & legem.

B

C

TESTIMONIVM. LEX.

Phormio igitur isto vtens socio & teste, nos pecunia fraudandos censet, qui perpetuò frumentum in vestrum mercatum veximus: & cùm tres iam difficultates vrbem presserint, quibus vos eos, qui populi cõmodis consulerent, probaretis: in nulla harum vobis defuimus. Nam cùm Alexander Thebas inuaderet: vobis talentum largiti sumus. Cum verò annona coarctata esset, & ad sedecim drachmas peruenisset: inuectis amplius decies mille tritici medimnis, dimensi vobis sumus vsitato precio singulos medimnos quinque drachmis: & hæc omnes nostis, cum in Pompeo vobis dimensi simus. Iam anno superiore ad coemendum populo frumentum talentum vobis contulimus, ego & frater meus. Lege mihi harum rerum testimonia.

TESTIMONIA.

Repetitio argumentorum, & repudiatio exceptionis, & reiectio falsi testimonii adhibito exemplo seueritatis iudicum.

Quòd si vel his coniecturis vtendum est: non consentaneum fuerit, nos tantum pecuniæ largiri, vt vos bene de nobis existimaretis. Phormionem autem calumniari voluisse, vt ne boni viri quidem de cætero haberemur. Iure igitur nos iuuabitis, Iudices. ostendimus enim vobis, nec ab initio onera imposuisse istum in nauem omnis pecuniæ, quam Athenis mutuatus fuerit: & de mercibus Bospori venditis, vix eos qui eò vsque duntaxat mutuarant, absoluisse,

prætereáq. nec abundasse nūmis: nec ita esse væcordem, vt pro bis mille & sexcentis drachmis triginta minas & nouē reddat. Ad hęc, quòd se reddidisse aurum Lampidi dicit, nec puero meo, nec socio tū agēte Bospori, adhibito: Lampis ipse priusquā ab isto corrūperetur, se nihil accepisse: palàm pro testimonio dixit. At si Phormio sic singula demōstrasset: haud video qua se ratione melius tueri potuisset. Iam actionem dandam esse nobis, lex ipsa testatur: quæ iubet, actiones dare mercatorias contractuum, qui Athenis facti, & in Athenienſem mercatum referēdi sint: nec eorum qui fiunt Athenis solùm, sed eorū etiam qui propterea, vt nauigetur Athenas. Cape leges.

LEX.

Ac Athenis contractum esse cum Phormione factum: nec ipsi eunt inficias, sed præscriptionem adferunt, non conuenire nobis actionem. In quod verò iudicium veniamus, Athenienses, nisi in vestrum, vbi conctratus factus est? Iniquum enim fuerit, si causa nauigationis Athenas suscipiendæ, iniuria mihi fieret, licere mihi apud vos experiri cum Phormione: postquam verò contractus in vestro mercatu factus est, negare istos, se in vestro iudicio causam dicturos esse? qui cum Theodotum arbitrum sumpsimus, falsi sunt, conuenire aduersus se actionem: nunc contrariū dicunt eorum, quæ ipsi prius concesserunt, quasi oporteret se apud Theodotum municipem causam dicere sine prescripsione: postquam verò in Athenienſium forum ingredimur, nulla iam nobis actio conueniret. Ego verò cum animo meo reputo, quidnam in exceptionem inscripturus fuerit, si Theodotus de causa pronunciasset: cū nūc, postquam decreuit Theodotus, in iudiciū nobis esse veniēdū, cōuenire nobis actionē apud vos neget, ad quos ille nobis esse abeūdum pronunciauit? iniquissimè certè mecū ageretur, cùm leges, contractuū qui Athenis fiunt actiones dari apud sexuiros iubeant, si vos actionē negaretis, qui iuraueritis, vos secūdū leges iudicaturos. Ac mutuò datæ à nobis pecuniæ, & pactio, & iste ipse testis est. Redditę aūt nemo testis est præter Lampidē, iniurię sociū. Ac iste quidem ad illum solū reddītionem refert. Ego verò & ad Lampidem ipsū, & ad eos qui audierunt eum negantem se recepisse aurum: isti licet meos testes accusare, si eos vera loqui negat: ego verò quid cū illius testib. agam, non habeo: qui se scire dicunt, testatum esse Lampidem, se recepisse aurum. Nam si testimoniū Lampidis hic proferretur: ipsi fortassis æquum esse dicerent, vt in eum agerem. Nunc neque id testimonium habeo: & iste se indemnē esse putat: nullo firmo pignore relicto eorū, quæ vos decernere postulat. Quid verò fieri queat absurdius, quàm vos, cū ipse Phormio se mutuatū esse fateatur, sed reddidisse dicat: id quod iste ipse cōfitetur, facere irritum: id verò quod in controuersia est, ratum esse decernere? cū Lampis, quo iste fretus est, testimoniū dicat, qui ab initio se recepisse aurum negauit: vos si decernetis id eum recepisse: non futuri estis testes negotij? iis quæ verè dixit, non vtemini pro argumento? quæ verò commentus est deinceps, postquam corruptus fuit, ea credibiliora esse existimabitis? Atqui multò iustius est, Athenienses, ex his quæ ab initio dicta sunt, coniecturam capere potius, quàm ex iis quæ postea concinnata fuerunt. Nam ea non edoctus, sed veritatis studio dicebat: hæc posteriora per mendacium, & ad suam vtilitatē. Recordamini

A ἐπὶ ᾧ ἅτ' οὐ πεφωῦται. οὐθ' οὗτος ὁντ' ἀβέβηται, ὥστε αὐτὸ διχιλίων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν δεῖ ἑκατὸν μνᾶς καὶ εἰνέα ἀποδοῦναι. πρός τε τούτοις, ὅτι ἀποδοῦναί φησι τὸ χρυσίον λάμπιδι, οὔτε * ᾤδαλαβόντα τὸ παῖδα τὸν ἐμὸν, οὔτε τὸ κοινωνὸν, ὃν πεμπομοῦται ἐν βοσπόρῳ. ἐμοὶ δὲ λάμπις αὐτὸς μάρτυρος φαίνεται, ὡς οὐκ ἀπείληφε τὸ χρυσίον, πρὶν ταῦτ' ἐπιδεῖξαι. καίτοι εἰ καθ' ἕν ἕκαστον οὕτως ἐδείκνυε φορμίων, οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἄλλως ἄμεινον ἀπελογήσατο. ἐπεὶ ᾧ τὴν δίκην εἰσαγώγιμον εἶναι, ὁ νόμος αὐτὸς ἀναμάρτυρες, κελεύων τὰς δίκας εἶναι τὰς ἐμπορικὰς τῆς συμβολαίων ἀθλιότητος, καὶ εἰς τὸ τῆς ἀθλιοτήτων ἐμπόριον· καὶ οὐ μόνον ἀθλιότητος, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἂν δόκηται σῖτος τοῦ πλοῦ, τοῦ ἀθλιάζειν λάβειν δημοσίοις νόμοις. Νόμος.

Ὡς μὲν τοίνυν γέγονε τὸ συμβόλαιον πρὸς φορμίωνα ἀθλιότητος, δῆλον· αὐτοὶ ἐξαρνοί εἰσιν· ᾤδαγράφου δὲ τὴν B δίκην οὐκ εἰσαγώγιμον * οὖσαν. ἀλλ' εἰς ποῖον δικαστήριον εἰσέλθωμεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὴ πρὸς ὑμᾶς οὗπερ τὸ συμβόλαιον ἐποιησάμεθα; δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ μὴ σύνεκα τοῦ πλοῦ τοῦ ἀθήναζε ἠδικούμην, ἐξῆν μοι παρ' ὑμῖν τὸ δίκαιον λαβεῖν ᾤδὰ φορμίωνος· ἐπειδὴ δὲ τὸ συμβόλαιον ἐκ τῆς ὑμετέρας ἐμπορείας γέγονε, μὴ φάσκειν τούτους παρ' ὑμῖν ὑφέξειν τὸ δίκαιον. καὶ ὅτε μὲν Θεοδότῳ τὴν δίαιταν ἐπεζητήσαμεν, ὡμολόγησαν εἶναι καθ' ἑαυτοῖς ἐμοὶ τὴν δίκην εἰσαγώγιμον. νυνὶ δὲ τοὐναντίον λέγουσιν, ὧν πρότερον αὐτοὶ συγκεχωρήκασιν, ὡς δέον μὲν τῷ Θεοδότῳ τῷ ἰσοτελεῖ ἐξεῖναι αὐτοῖς δίκην ἀπογράφης· ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ ἀθηναίων δικαστήριον εἰσερχόμεθα, μηκέτ' εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. ἐνθυμοῦμαι δ' ἔγωγε πῶς ποτε εἰς τοῦ ᾤδαγράφου ἐγράφη, εἰ ὁ Θεόδοτος ἀπεγνώ τῆς δίκης. ὁπόταν γὰρ γνόντος τοῦ Θεοδότου ἀπιέναι ἡμᾶς εἰς τὸ δικαστήριον, οὐ φησι τοῦ δίκην εἶναι εἰσαγώγιμον παρ' ὑμῖν, πρὸς οὓς ἐκεῖνος ἔγνω ἀπιέναι. παίζειν μὲν τ' ἂν δύνοιτα, εἰ οἱ μὲν νόμοι τῆς ἀθλιότητος συμβολαίων, κελεύουσι τὰς δίκας εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὑμεῖς δ' ἀπογνόντος δίκης, ὁμωμοκότες καὶ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι. τὰ μὲν οὖν δ' ἀπεῖσαν ἡμᾶς τὰ χρήματα, αὐτὸς σωθῆναι, καὶ αὐτὸς οὗτός ἐστι μάρτυς. τὸ δ' ὅπως δεδωκέναι δεῖς ἐστι μάρτυς ἔξω τοῦ λάμπιδος τοῦ συναδικοῦντος. καὶ ἔστι μὲν εἰς ἐκεῖνον μόνον ἀναφέρειν τὸ ὅπως δοῦναι. ἐγὼ δὲ εἰς τε τὸν λάμπιν αὐτὸν, καὶ τοὺς ἀκούσαντας αὐτοῦ. ὅτι οὐκ ἔφη ἀπολαβεῖν τὸ χρυσίον. τούτῳ μὲν οὖν ἐγὼ ἐμοὺς μάρτυρας ἔξεστι κρίνειν, εἰ μὴ φασιν ἀληθῆ μαρτυρεῖν αὐτούς. ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω τί χρήσομαι τοῖς τοῦτο μαρτυροῦσιν, οἳ φασιν εἰδέναι τὸν λάμπιν μαρτυροῦντα ἀπολαβεῖν τὸ χρυσίον. εἰ μὲν γὰρ ἡ μαρτυρία ἦν τοῦ λάμπιδος καταβάλλετο εἰς ταῦθ' ἅ. ἴσως ἂν ἔφασαν αὐτοὶ δίκαιον εἶναι ὑποκλέπτεσθαί με ἐκείνῳ. νυνὶ δ' ὅτε τὴν μαρτυρίαν ταύτην ἔχω, ὑτοσὶ τε οἴεται δεῖν ἀθῶος εἶναι, ὃν βέβαιον οὐκ ἔχουσι κατα λιπὼν ἂν πείθοι ὑμᾶς ψηφίσασθαι· πῶς δ' οὐκ ἂν εἴη ἄτοπον, εἰ αὐτὸς φορμίωνος ὁμολογουμένου δ' ἀπεῖσθαι φάσκοντος ἦ δεδωκέναι, τὸ μὲν ὁμολογούμενον ὑπ' αὐτοῦ τούτου ἀκυρον ποιήσετε, τὸ δ' ἀμφισβητούμενον κύριον ψηφιεῖσθε; καὶ ὁ μὲν λάμπις ᾧ ἔστι σιπάλη, μαρτυρεῖ ἐξαρνος γιγνόμενος, τὸ δὲ ἀρχῆς ὡς οὐκ ἀπείληφε τὸ χρυσίον. ὑμεῖς ᾧ γνόντες ὡς ἀπείληφ' ἐκεῖνος οὐκ ἔστε μάρτυρες τοῦ πράγματος. καὶ ὅταν μὲν εἴπῃ μὴ τ' ἀληθείας μηχανᾶσθαι ἐν τεκμηρίῳ, ἀλλ' ἐψεύσατο ὕστερον ἐπειδὴ διεφθάρη, πιστότερα ταῦτα ὑπολάβοιτε εἶναι. ἐμοὶ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πολὺ δικαιότερόν ἐστι τοῖς ἐξ ἀρχῆς ῥηθεῖσι τεκμηρίοις μᾶλλον, ἢ τοῖς ὕστερον τεχνανομένοις· τὰ μὲν γὰρ ἐκ παιδεύσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀληθείας ἔρχεται· τὰ δ' ὕστερον ψεύδεσθαι, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῖς. ἀναμνήσθητε

ὦ, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, ὅτι οὐδὲ αὐτὸς ὁ λάμπις ἔξαρνος
ἐγένετο, ὡς οὐκ εἴη εἰρηκὼς, ὅτι οὐκ ἀπείληφε τὸ χρυσίον·
ἀλλ' εἶπεν μὲν ὡμολόγει, οὐ μέντοι γε ἐντὸς ὢν αὐτὸ εἰ-
πεῖν. οὐκοῦν ἄτοπον, εἰ τῆς ἐκείνου μαρτυρίας, τὸ μὲν
φεύγειν τοὺς ἀποστερουμένους ἀπίσους ἔσεσθαι παρ' ὑμῖν. μηδαμῶς, ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ὑμεῖς γὰρ ἐστε οἱ αὐτοὶ οἱ τὸν ἐπιδανει-
σάμενον μὲν τὸ ἐμπόριον πολλὰ χρήματα, καὶ τοῖς δανει-
σταῖς οὐ προσέχοντα τὰς ὑποθήκας, θανάτῳ ζημιώ-
σαντες, εἰσαγωγέα ἐν τῷ δήμῳ, καὶ ταῦτα πολίτῃ
ὑμετέρῳ ὄντα, καὶ παρὸς ἐστρατηγικότος. ἠγεῖσθε γὰρ τοὺς
τοιούτους, οὐ μόνον τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ
κωλύειν βλάπτειν τὸ ἐμπόριον ὑμῶν, εἰκότως. αἱ γὰρ ἐμ-
πορίαι τοῖς ἐργαζομένοις οὐκ ἀπὸ τῶν δανειζομένων,
ἀλλ' ἀπὸ τῶν δανειζόντων εἰσί. καὶ οὔτε ναῦν, οὔτε ναύ-
κληρον, οὔτ' ἐπιβάτην ἐς' αἰσχύνην, τὸ τῶν δανειζόν-
των μέρος ἀφαιρεθῆ. ἐν μὲν οὖν τοῖς νόμοις, πολλαὶ καὶ
καλαὶ βοήθειαί εἰσιν αὐτοῖς· οἷς ὑμᾶς δεῖ τοὺς ἐπανορ-
θοῦντας φαίνεσθαι, καὶ μὴ συγχωροῦντας τοῖς πονηροῖς·
ἵν' ὑμῖν ὡς πλείστη ὠφέλεια γένηται τὸ ἐμπόριον ᾖ. ἔσται γάρ,
ἐὰν φυλάττησθε τοὺς τὰ ἑαυτῶν φερομένους, καὶ μὴ ἐπι-
τρέπητε ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων. ἐγὼ μὲν
οὖν ὅσα περ οἷός τ' ἦν, εἴρηκα· καλῶ δὲ καὶ ἄλλον τινὰ
τῶν φίλων, ἐὰν κελεύητε.

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ ΛΟΓΟΥ.

ΑΝδροκλῆς δανείσας χρήματα ἀρτέμωνι φασηλίτῃ τὸν γάμον,
ἐμπόρῳ, πλωτήσαντος ἐκείνου πρὶν ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, εἰ-
σπράπτει τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ λάκριτον, τὸν σοφιστήν, δύο παρα-
γεγράφθαι δίκας· ὅτι τε παρὰ λακρίτου τὴν ἀναδεξαμένου τὸ
ἀργύριον ἐδικάσατο τὸν ἀρτέμωνι, καὶ ὅτι κληρονόμος * ὢν τοῦ ἀρτέμωνος
λακρίτου. ὁ δὲ τῆς μὲν κληρονομίας ἀφίσταται φησι. παραγράφεται δὲ
τὴν δίκην, λέγων μηδὲν ἑαυτῷ πρὸς ἀνδροκλέα συμβόλαιον εἶναι, μη-
δὲ συγγραφὴν μηδεμίαν. πάντως δὲ καὶ τὸ ἀναδέχεσθαι ἕξαρνος γενέ-
σθαι. οὐδὲ γὰρ ἂν, τότε ὁμολογῶν, ἠγνωμόνει πρὸς τὴν ἔκπτωσιν. εἰκὸς δέ πῃ
ἐκείνῳ τὸν λόγον μὴ γνήσιον εἶναι, ἀμυδροῖς ἀπατηθέντες τεκμηρίοις.
τό τε γὰρ τῆς φράσεως ἀνείμενον οὐκ ἀφεπὲς ἰδιωτικοῖς ἀγῶσι, τὸν δὲ διὰ
τὸν αὐλητὴν καὶ τὸν τῶν προσώπου τὸ ὑποκείμενον σωφρονιστὴν δοῦλος
ὢν ὀνόματος, πρὸς δὲ τὴν παραγραφὴν ἀνενεγκεῖν ἀπολωτικὸν δέον
τὸ πρᾶγμα * τὸ πονηρόν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ ΛΟΓΟΣ.

ΟΤΔΕΝ καινὸν δημοσθένους οἱ φασηλῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἅπερ εἰώ-
θασιν. οὗτοι γὰρ δεινότατοι μέν εἰσι δανείσασθαι χρήματα ἐν τῷ ἐμπορίῳ. ἐπει-
δὰν δὲ λάβωσι καὶ συγγραφὴν συγγρά-
ψωνται ταυτηνί, δι' ἧς ἐπειράθησαν καὶ τὴν συγγρα-
φὴν καὶ τὸν νόμον, καὶ ὅτι δεῖ ἀποδοῦναι αὐτοῖς ἃ ἔλα-
βον. καὶ οἷον, ἐὰν ἀποδῶσιν, ὥσπερ τὸν ἴδιον τι τὸν ἑαυ-
τῶν * ἀπεδώκασιν. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἀποδοῦναι, σοφίσμα-
τα ἐξευρίσκουσι, καὶ παραγραφάς, καὶ προφάσεις, καὶ εἰ-
σὶ πονηρότατοι ἀνθρώπων καὶ ἀδικώτατοι. τεκμήριον
δὲ τούτου πολλῶν γὰρ ἀφικνουμένων εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον καὶ ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, πλείους δίκαι εἰσὶν ἐκάσ-
τοτε * αὐτῷ τῷ φασηλίτῃ τῷ, ἢ τῶν ἄλλων ἁπάντων, οὗτοι μὲν οὖν τοιοῦτοί εἰσιν· ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, χρή-
ματα δανείσας ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ καὶ τοῖς ἐμπορικοῖς νόμοις εἰς τὸν πόντον, καὶ πάλιν ἀθλιώτατος γεγο-
νὼς, ἐκείνου πρίν τι ἀποδοῦναί μοι τὰ χρήματα, λακρίτῳ τούτῳ ἐλθὼν τῷ δίκῃ ταύτῃ καὶ τοῖς αὐ-

A quæso, Athenienſes, nec ipſum Lampidem negaſſe quin dixerit, ſe aurum non recepiſſe: ſed confeſſum eſſe quidem, ſe id dixiſſe: commentum autem tum dixiſſe cum non apud ſe eſſet. Abſurdum profectò erit, ſi eius teſtimoniũ quatenus fraudatorib. cõmodo eſt vt verũ audietur: quatenus verò à fraudatis facit, fidem apud vos nullam inueniet. Nequaquam, Iudices. Nam vos iidem eſtis, qui eum qui è mercatu magnam pecuniam vltra eam quam ab aliis acceperat, mutuatus, pignora creditoribus non exhibuerat, capite condemnaueritis, delatum apud populum eúmque ciuẽ veſtrum, & patris imperatorij filium. Putabatis enim ab eo genere hominum non ſolum eos, qui in illos incidiſſent, ſed mercatum quoque veſtrum lædi. Meritò. Quæſtus enim & copiæ mercatorum non ab iis qui mutuò accipiunt, ſed ab iis qui mutuò dant: proficiſcũtur. Neque enim vel nauis, vel nauicularius, vel vector prouehi poteſt, abſque mutuò dantium miniſterio. Leges igitur eis, multa & præclara adiumenta præſtò eſſe voluerunt: quæ veſtrum eſt tueri, & improborum petulantiam cohercere: vt mercatus quàm maximo vobis ſit emolumento. Quod ita fiet, ſi defendetis creditores, eóſque à talibus belluis lædi non patiemini. Ego dixi quæ potui: ſed etiam alium quendam ex amicis vocabo, ſi iuſſeritis.

B

ARGVMENTVM ORATIONIS ADuerſus Lacriti exceptionem.

ANdrocles pecuniam mutauit Artemoni, Phaſelitæ genere mercatori. Quo mortuo, priuſquam argẽtum redderet, idem ab eius fratre Lacrito rhetore repoſcit: duabus ratio nibus nitens, quòd & præſente Lacrito, & ſpondẽte, pecuniam Artemoni mutuarit, & hæres ſit Artemonis Lacritus. Is verò ſe cedere hæreditate dicit, & actionem præſcriptione repellit: quod ſibi cũ Androcle nihil rei ſit, nec vlla ſingrapha omnino etiam ſe ſpopondiſſe negat. Quòd ſi promiſiſſet: non ea ſe eſſe improbitate, vt ſolutionem detrectaret. Non rectè autem quidam rationem hanc adulterinam eſſe, putarunt, obſcuris decepti argumentis. Nam dictionis genus remiſſum, non indecorum eſt cauſis priuatis. Iouem autem regem pro ſubiectæ perſonæ conſuetudine ab eo eſſe iuratum, perſpicuum eſt. Præſcriptionem porrò infirmius refutauit, propter cauſæ imbecillitatem.

C

DEMOSTHENIS ADVERSVS LACRITI EXCEPTIOnem Oratio, Hieronymo Vvlfio interprete.

NIHIL noui agunt, Iudices, Phaſelitæ, ſed pro more ſuo. nam ad mutuò ſumendas in mercatu pecunias, ſunt omnium exercitatiſſimi. Poſtquam verò eas acceperunt, & ſingrapham confecerunt nauticam: ſtatim obliuiſcuntur & ſingrapharum, & legum: & reddenda eſſe quæ acceperint, non meminerunt. Sin reddiderint: de ſuo ſe aliquid largitos eſſe putant: & cùm reddendum eſſet aliquid, pro eo cauillationes excogitant, & præſcriptiones, & prætextus: homines omnium mortalium & improbiſſimi, & iniuſtiſſimi. Cuius rei ſignũ illud eſt: Cum multi & Græci, & Barbari veſtrum ad mercatũ veniãt: plures ſemper ſunt Phaſelitarum lites quàm cæterorum omnium. Hi igitur tales ſunt. Ego verò, Iudices, pecuniam mutuaui Artemoni iſtius fratri, ſecundum leges mercatorias in Pontum, & rurſus Athenas. Quo defuncto, priuſquã mihi pecuniã redde

Perſtringit aduerſarium à genere: quem profitetur ſpopondiſſe, eiúſq; hæredem eſſe affirmat.

ret:Lacrito diem dixi,iisdem legibus, quibus contraxeram:cum & illius frater sit,& bona Artemonis omnia teneat,tum quæ is hîc reliquit,tum quæ Phaselide habuit,& hæreditatem cœperit bonorum illius omnium.Neque verò iste legem vllam proferre potest,quæ permittat habere fraternas opes, & iis suo arbitratu administratis, non soluere æs alienum: & negare nunc se esse hæredem:sed profiteri se cedere hæreditate. Ac Lacriti talis est improbitas. Ego verò vos oro, Iudices,vt me hac de re dicentem æquis animis audiatis.Quòd si & nobis creditoribus, & vobis nihilominus ab eo fieri iniuriam ostendero:iuuatote nos vt æquum est.Ego,Iudices, minimè noram istos homines:sed Thrasymedes Diophanti filius,Sphettij illius,& Melanopus frater eius,familiares mihi sunt, summáque necessitudine coniuncti.Hi me cum Lacrito conuenerunt,vndecunque ab isto cogniti (neq. enim scio) precatique sunt,vt pecuniam in Pontum istius fratri Artemoni & Apollodoro mutuarem, quo negociarentur:cum omnino ignarus esset, Iudices,etiam Thrasymedes improbitatis istorũ: sed bonos esse viros,& non alios quàm quales se esse & simulabant,& dictitabant: atque facturos esse omnia quæ pollicebatur,& recipiebat Lacritus, existimaret. Sed plurimùm certè fallebatur,neque quicquam norat, cum qualibus belluis potius quàm hominibus conflictaretur.Ego igitur autore Thrasymede,& fratre eius,Lacrito recipiente,fratres suos facturos quæ æqua essent omnia : mutuaui cum hospite quodam nostro Carystio triginta minas argenti.Quare syngrapham,Iudices,à vobis audiri primùm velim, qua pecuniam mutuauimus,& testes qui mutationi interfuerunt. Deinde & cætera demonstrabimus, quàm perfidiosè isti in mutua pecunia egerint. Recita syngrapham.Deinde testimonia.

SYNGRAPHA.

Mutuarunt Androcles Sphettius,& Naucrates Carystius Artemoni &Apollodoro Phaselitis,argenti ter mille drachmas Athenis Menden vsque, aut Scionen, & inde Bosporum:quòd si voluerint,in sinistra ora vsque ad Boristhenem,& rursus Athenas: ducenis vicenis quinis millenas.sin post Arcturum soluerint,è Ponto templum Argonautarum petituri, trecentis eas ter mille drachmas,* vini amphoris Mendæis pignori oppositis ter mille,quod euehetur Menda,aut Scione,in naui XX remorum, quæ est Hyblesij nauicularij. oppignerant autem id vinum , non debentes propterea cuiquam argenti , neque ad id mutuabuntur:& euehent merces vini precio coemptas,rursus Athenas,in eadem naui omnes. Perductis autem Athenas mercibus,reddent debitores creditoribus argentum,quantum debetur ex syngrapha , intra vigesimum,ex quo Athenas venerint,diem , integrum: excepta iactura,si quam vectores de communi decreto fecerint, & si quid hostibus pependerint. quod ad cætera attinet omnia,integrum esto:& exhibebunt pignus creditoribus liberum & immune,donec sortem cum vsuris reddiderint ex syngrapha.Nisi aũt ad dictũ diem soluerint:pignora creditorib.oppignerare& vẽdere tãti liceat,quãti sũt.Quod si quid argẽti creditorib.ex syngrapha reddẽdi defuerit: exigere liceat creditorib. ab Apollodoro & Artemone,

A τοὶς νόμοις τούτοις, καθ' οὕσπερ τὸ συμβόλαιον ἐποιησάμην, ἀδελφοῦ ὄντι τούτῳ ἐκείνου, καὶ ἔχοντι πάντα τὰ ἀρτέμωνος, καὶ ὅσα ἐνθάδε καταλιπε, καὶ ὅσα λαβὼν αὐτὸς ἐν τῇ Φασηλίδι, καὶ κληρονόμῳ ὄντι, τοῦ ἐκείνου ἁπάντων. καὶ οὐκ ἂν ἔχοντος, τότε δεῖξαι νόμον, ὅς τις αὐτῷ δίδωσιν ἐξουσίαν ἔχειν μὲν τὰ ἀδελφῆ, & διωκηκέναι ὅπως ἐδόκει αὐτῷ, μὴ ἀποδοῦναι δὲ τὰ ἀλλότρια χρήματα, ἀλλὰ λέγειν νῦν ὅτι οὐκ ἔστι κληρονόμος, ἀλλὰ ἀφίσται τοῦ ἐκείνου· ἡμῖν δὲ οὐδὲν τούτου λακεῖτου πονηρία τοιαύτη ὄφίν. ἐγὼ δ' ὑμῖν δέομαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, σύνοικῶς ἀκοῦσαί μου περὶ τοῦ πράγματος τούτου. καὶ δίξω ἐξ ἀρχῆς αὐτὸν ἀδικοῦντα ἡμᾶς τε τοὺς δανείσαντας & ὑμᾶς, ἐὰν ἧττον βοηθῆτε ἡμῖν τὰ δίκαια. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὅπως οὖν ἐγνώκειζον τοὺς, ἀνθρώπους τούτους. Θρασυμήδης ὁ Διοφάντου υἱὸς, ἐκείνου τοῦ σφηττίου, & μελάνωπος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὅπερ τοὶ δέ μοι εἰσὶ, καὶ χρώμεθα ἀλλήλοις ὡς οἷόν τε μάλιστα. ἦτοι προσῆλθόν μοι μετὰ λακεῖτου τουτουὶ, ὁπόθεν ὁπόθεν ἐγνωκεισμένοι τὰ τῶν, οὐκ οἶδα, & ἐδέοντό μου, δανεῖσαι χρήματα εἰς τὸν πόντον ἀρτέμωνι τοῦ τοῦτου ἀδελφῷ, καὶ ἀποπλεύσοντος, ὅπως ἐμπορὸν ὧσιν. ἐγὼ εἰδὼς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὲν ὁ θρασυμήδης τοῦτων πονηρίαν, ἀλλ' οἰόμενος εὖ ὅπως εἶεν ἀνθρώπους, καὶ οἷοι περ προσεποιοῦντο, & ἔφασαν εἶναι, καὶ ἡγούμενος αὐτοὺς ποιήσειν πάντα ὅτα περ ὑπισχνεῖτο, & ἀπεδέχετο λακεῖτος οὑτοσί. πλεῖσον δὲ ὧν αὐτὰ ἐξηπατημένος, & οὐδὲν ἧττον οἷοις περ ἐπλησίαζε τοῖς ἀνθρώποις τούτοις. καίτοι πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ θρασυμήδους & τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ λακρίτου τουτουὶ ἀναδεχομένου μοι πάντ' ἔσεσθαι τὰ δίκαια παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ αὐτοῦ, ἐδάνεισα μνᾶς ξένου τινὸς ἡμετέρου καρυστίου ξιάκοντα μνᾶς ἀργυρίου. βούλομαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν συγγραφῆς ἀκοῦσαι ὑμᾶς πρῶτον, καθ' ὃν ἐδανείσαμην τὰ χρήματα, καὶ τοὺς μάρτυρας τοὺς παραγενομένους τοῦ δανεισματος. ἔπεσθαι καὶ τοὺς ἄλλων ὑπὸ δείξομεν, οἷα ἐποιχωρύχησαν ἔτοι περὶ τὸ δάνειον. λέγε τὸν συγγραφὴν ἔπεσθαι τὰς μάρτυρίας.

Συγγραφή. Ἐδάνεισεν ἀνδροκλῆς σφήττιος, καὶ ναυκράτης καρύστιος ἀρτέμωνι καὶ ἀπολλοδώρῳ φασηλίταις ἀργυρίου ξιχιλίας δραχμὰς ἀθήνηθεν εἰς μέλητον ἢ σκιώνην, καὶ εἴ τοῦ θεν εἰς βόσπορον. ἐὰν δὲ βούλωνται, τὸν ἐπ' ἀριστερὰ μέχρι βορυσθένους, καὶ πάλιν ἀθήναζε, ὑπὲρ δραχμὰς εἰκοσιπέντε τὰς χιλίας. ἐὰν δὲ μετ' ἀρκτοῦρον ἐκπλεύσωσιν ἐκ τοῦ πόντου ἐφ' ἑκατὸν, ὑπὲρ ξιακοσίας τὰς ξιχιλίας, ὑπὲρ οἴνου κεραμίους μεδαίους ξιχιλίους, οὓς πλεύσεῖται ἐκ μέλητος, ἢ σκιώνης ἐν τῇ εἰκοσόρῳ, ᾗ ὑβλήσιος ναυκληρεῖ. ὑποθέσει δὲ ταῦτα οὐκ ὀφείλοντες ὑπὲρ τούτοις ἄλλῳ οὐδενὶ οὐδὲν ἀργύριον, οὐδ' ὑπὲρ δανείσονται. καὶ ἀποδώσουσι τὰ χρήματα τὰ ἐκ τοῦ οἴνου ἀποφορτισθέντα, πάλιν ἀθήναζε ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ ἅπαντα. σωθέντων δὲ τῶν χρημάτων ἀθήναζε ἀποδώσουσιν οἱ δανεισάμενοι τοῖς δανείσασι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον, καὶ τῷ συγγραφῷ, ἡμερῶν εἴκοσιν, ἀφ' ἧς ἂν ἔλθωσιν ἀθήναζε, ἐντελεῖς, πλὴν ἐκβολῆς, ἐὰν μὴ οἱ σύμπλοι ψηφισάμενοι κοινῇ ἐκβάλλωνται. καὶ ἂν τι πολεμίοις ὑποπέσωσι. τῶν ἄλλων ἁπάντων, ἐντελὲς καὶ παρέξουσι τοῖς δανείσασι τὸν ὑποθήκην ἀνέπαφον κεκλεῖν, ἕως ἂν ἀποδῶσι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον καὶ τῷ συγγραφῷ. ἐὰν δὲ μὴ ἀποδῶσιν ἐν τῷ συγκειμένῳ χρόνῳ τὰ ἀποκείμενα, τοῖς δανείσασιν ἐξέστω ὑποθέσθαι καὶ ἀποδόσθαι τῆς ὑπαρχούσης τιμῆς. καὶ ἐάν τι ἐλλείπῃ τοῦ ἀργυρίου, ὃ δεῖ ἐμπέσθαι τοῖς δανείσασι καὶ τῷ συγγραφῷ, καὶ ἀπολλοδώρου ἔστω ἡ πρᾶξις τοῖς δανείσασι καὶ

ς ἐν τῇ τούτων ἁπάντων καὶ ἐξηείων, καὶ ναυτικῶν παντα-
χοῦ ὅπου ἂν ὦσι, καθάπερ δίκῃ ὠφληκότων, καὶ ἐφημέ-
ρων ὄντων. ς εἰ δὲ ἑκατέρῳ τῷ δανεισάντων, καὶ ἀμφοτέροις.
ἐὰν δὲ μὴ εἰσβάλλωσι, μείναντες ὑπὲρ κοινῆ ἡμέρας δέκα
ἐν ἑλλησπόντῳ, ἐξελόμενοι ὅπου ἂν μὴ σύλα ὦσιν ἀθη-
ναίοις, καὶ ἐντεῦθεν καταπλεύσαντες ἀθλιάζειν, τοῖς τόκοις
ὑποδιδοῦσι τοῖς πέρυσι γραφέντας εἰς τὸ συγγραφῶ. ἐὰν
δὲ πῆ ναῦς πάθῃ αὐτῆς κακόν, ἐν ᾗ ἂν πλέῃ τὰ χρήματα, σω-
τηρία ἔστω τῷ ὑποκειμένων· τὰ δὲ ὠφελημένα, κοινὰ ἔ-
στω τοῖς δανείσασι. κυριότερον δὲ ὠφελεῖ τούτων ἄλλο μηδὲν
ἢ τῆς συγγραφῆς.

Μάρτυρες.

Φορμίων πειραεύς, κηφισοδότος βοιώτιος, ἡλιόδωρος πιτ
θεύς. λέγε δὴ καὶ τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ἀρχενομίδης ἀρχεδάμαντος ἀναγυράσιος μαρτυρεῖ συν-
θήκας παρ' ἑαυτὸν καταθέσθαι αὐδροκλέα σφήττιον, ναυ-
κράτῃ καρίστιον, ἀρτέμωνα, ἀπολλόδωρον, φασηλίτας, καὶ B
εἰ παρ' ἑαυτῷ ἔτι κειμένην τὴν συγγραφήν. λέγε δὴ καὶ
τὴν τῶν ὠφεληθυμένων μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Θεόδοτος ἰσοτελής, χαρῖνος ἐπιχάρους, λευκονοεὺς, φορ-
μίων ὁ κηφισοφῶντος πειραιεύς, κηφισόδωρος βοιώτιος
μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτ' ἐδάνεισεν αὐδροκλῆς ἀπολλο-
δώρῳ καὶ ἀρτέμωνι ἀργυρίου τετρακισχιλίας δραχμὰς, ς εἰ-
δέναι τ' συγγραφὴν καταθεμένους ἀμφοτέρους ἀρχενομίδῃ αἰα-
νεατίῳ, καὶ τὴν συγγραφὴν ταύτην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐ-
δανείσατα χρήματα ἀρτέμωνι τῷ τούτῳ ἀδελφῷ, κε-
λεύοντος τούτου καὶ ἀπαδεχομένου, πάντα ἔσεσθαί μοι τὰ
δίκαια καὶ τὴν συγγραφὴν, καθ' ἣν ἐδάνεισα, τέτυ αὐτὸ
γράφοντος καὶ σημηνα μένου, ἐπεὶ δὴ ἐγένοντο οἱ μὲν γὰρ ἀδελ-
φοὶ οἱ τούτου, ἔτι νεώτεροι ἦσαν, μειράκια κομιδῇ. οὗτοσὶ δὲ
λάχητος φασηλίτης, μέγα πρᾶγμα, ἰσοκράτους μαθη-
τὴς, ἔδοξε μοὶ ὁ πάντα διοικῶν, καὶ ἑαυτῷ με τ' πλῶ πρεσβέ-
υειν ἐκέλευε. αὐτὸς γὰρ ἔφη ποιήσειν μοι τὰ δίκαια ἅπαν-
τα, καὶ διαμισθώσειν ἀθλιάζειν τ' ἀδελφὸν τ' αὐτοῦ ἀρτέμωνι
πλουσίῳ ὄντι τοῖς χρήμασι. καὶ τότε μὲν, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, ὅτ' ἐβούλετο τὰ χρήματα λαβεῖν παρ' ἡμῶν, καὶ ἀδελ-
φὸς ἔφη εἶ, καὶ κοινωνὸς τ' ἀρτέμωνος, καὶ λόγοις θαυμα-
σίοις πιθανοῖς ἔλεγεν. ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἐγκρατὴς ἐγένετο
τοῦ ἀργυρίου, τοῦτο μὲν διενέμαντο, καὶ ἐχρῶντο ὅ, τι ἐδόκει
τούτοις. καὶ ὃ τ' συγγραφὴν τ' ναυτικὴν, καθ' ἣν ἔλαβον
τὰ χρήματα, οὔτε μέγα, οὔτε μικρὸν ἔφασαν, ὡς αὐτὸ τὸ
ἔργον ἐδήλωσεν· ὅσοι δὲ λάχητος ἅπάντων ἦν τούτων ὁ ἐ-
ξηγητής. καθ' ἕκαστον δὲ τ' γεγραμμένων ἐν τῇ συγγραφῇ
ὑπομένω τοῦτο οὐδ' ὁπῶν πεποιηκότας ὑμᾶς. πρῶτον
μὲν γὰρ γέγραπται, ὅτι ἐπ' οἴνου κεράμιοις χιλίοις ἐδα-
νείζετο παρ' ἡμῶν τὰς τριακοσίας μνᾶς, ὡς ὑπαρχούσης αὐ-
τοῖς ὑποθήκης ἑτέρων τριακοσίων μνῶν, ὥστε εἰς πάλαντον
ἀργυρέου τ' τιμὴν ἔτι τ' οἴνου καθισταμένου συν τοῖς ἀνα-
λώμασιν, ὅσα ἔδει ἀναλίσκεσθαι εἰς τ' καταπλοῦν τ' πρὸς
τ' οἶνον. τὰ δὲ χιλία ταῦτα κεράμια ἄγεσθαι εἰς τὸν πόν-
τον ἐκάστοτε, ἕως ὑβλήσιος ἀναπλήρει. γέγραπται μὲν
ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἧς ὑμεῖς ἀκη-
κόατε· οὗτοι δὲ ἀντὶ τῶν χιλίων κεραμίων ἐς δὲ πεντακό-
σια κεράμια εἰς τὸ πλοῖον ἐνέθεντο· ἀλλ' ἀντὶ τε ἠγορά-
σθαι αὐτοῖς τὸν οἶνον, ὅσον προσῆκε, τοῖς χρήμασιν ἐχρῶν-
το ὅσον ἐδόκει τούτοις. τὰ δὲ κεράμια τὰ χιλία, οὐδὲ ἐμέλησαν, οὐδὲ διενοήθησαν ἐν θεῷ εἰς τὸ πλοῖον κ' τιλῶ
συγγραφῶ. ὅπ δ' ἀληθῆ λέγω ταῦτα, λάβε τιλῶ μαρτυρίαν τῶν συμπλεόντων ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ τούτοις.

A & omnia eorum bona tam terrestria quàm nautica vbique gentium vbi ea fuerint, pignerari. perinde ac si iudicio victi, iudicatum non soluissent, tam alteri vtri creditorum, quàm vtrique. Sin non onerarint, de cémque dies* post Caniculam in Hellesponto manserint, atque exonerarint, vbi Athenienſibus pignora capere non licet: etiam inde reuersi Athenas, vsuras reddant, anno superiore tabulis inscriptas. Sin quid naui grauius acciderit, in qua vehentur merces: pignora salua sint: quæ superfuerint, communia sunto creditoribus: & in his rebus nihil plus valeat hac syn-grapha.

TESTES.

Phormio Piræensis, Cephisodotus Bœotius, Heliodorus Pitthensis. Recita etiam testimonia.

TESTIMONIA.

Archenomides F. Archedamantis Anagyrasius, testatur tabulas apud se deposuisse Androclem Sphettium, Naucratem Caryſtium, Artemonem, Apollodorum, Phaselitas: & syngraphaṃ adhuc sitam esse B apud se. Recita eorum etiam qui interfuerunt, testimonium.

TESTIMONIVM.

Theodotus municeps, Charinus Epicharas Leuconensis, Phormio F. Cephisophontis Piræensis, Cephisodorus Bœotius, testantur se adfuisse, cum mutuaret Androcles Apollodoro & Artemoni argenti ter mille drachmas: sciréque se eos tabulas apud Archenomidem Anagyrasium deposuisse. Ex hac syngrapha, iudices mutuaui pecuniam Artemoni illius patri iubente, illo, & recipiente omnia quæ æqua essent, mihi præstanda esse ex syngrapha qua mutuaram: isto ipso scriptore & oblignatore, cum scripta esset. Nam fratres eius iuniores adhuc erant, admodum adolescentuli. Iste verò Lacritus Phaselita, magna res, Isocratis discipulus, is erat qui administraret omnia, & me sibi fidem haberi iuberet. Se enim mihi præstiturum æqua omnia, & Athenas rediturum fratrem suum Artemonem, & nauigaturum acceC pta illa pecunia. At tum quidem cùm à nobis pecuniam auferre studeret: & fratrem esse se profitebatur Artemonis, & socium: & verba mirum in modum diserta fundebat. Cum primùm autem argentum nactus est: id quidem & partiti sunt, & in quos libuit, vsus distribuerunt: sed ex nautica syngrapha, qua pecuniam acceperant, neque paruum, neque magnum quicquam præstiterunt, vt res ipsa indicauit. Lacritus verò eorum omnium interpres fuit. Singulatim autem ostendam, nihil eorum quæ syngraphę inscripta sunt, rité eos præstitisse. Primùm enim scriptum est, mutuari eum à nobis ad vini cados ter mille triginta minas, quasi pignus haberent aliarum triginta minarum, vt iustum vini precium ad argẽti talentum redigeretur cum impensis, quæ ad vini curationem requirebantur: eæ verò ter mille amphoræ vehendæ erant in Pontum nauigio viginti remorum, quæ Hybleſij nauicularij esset. Hæc Iudices in syngrapha, quam vos audiuistis, scripta sunt. At isti pro ter mille amphoris, nec quingentas in nauem imposuerunt: & cùm vinum decuisset emptum, quãtum conuenerat: ipſi pecunia suo arbitratu sunt vsi. ter mille amphoras neque voluerunt, neque cogitarunt imponere in nauem ex syngrapha. Et vt me vera dicere constet, cape testimonium eorum, qui eãdem naui cum eis vecti sunt.

Nihil esse præstitum quod syngrapha iubeat, quæritur, enumeratione & contentione vtẽs.

TESTIMONIVM.

Eraſicles teſtatur, ſe gubernaſſe nauem quæ Hybleſij eſſet, & ſcire, Apollodorum vehere vini Mendæi amphoras quadringentas quinquaginta, & non plures: alias verò ſarcinas nullas vexiſſe in eo nauigio Apollodorum in Pontum. Hippias F. Athenippi Halicarnaſſeus teſtatur, ſe vnà vectum in Hybleſij naue, perluſtaſſe nauem & cognoſſe, Appollodorũ Phaſelitam vehere in naugio Menda in Pontum vini Mendæi amphoras quadringentas quinquaginta, onus præterea nullum. Præter hos teſtatus eſt, eadem ſe audiſſe ex aliis, Archades F. Mneſonidæ Acharnenſis, Soſtratus F. Philippi Iſtiæus, Philtiades Cteſij F. Dionyſius F. Democratidæ Chollides. De vini igitur numero, quantum eos imponere in nauem oportuit, hæc egerunt: ſtatim ab eo ipſo quod primũ ſcriptum fuit, auſpicati negligere & non præſtare ea quæ ſcripta ſunt. Poſt hæc in ſyngrapha continetur, oppignerare eos hæc libera cùm nemini quicquam debeant, & ad ea mutui accepturos à nemine quicquam. Hæc apertis verbis, Iudices, ſcripta ſunt. At iſti quid fecerunt? neglecta ſyngraphæ ſcriptura, mutuantur à quodam adoleſcẽte per fraudem, quaſi nemini quicquam deberent: & cùm nobis iniuriã fecerunt, clàm ad noſtra mutuati: tum illum adoleſcentem creditorem deceperunt, ad merces non liberas mutuati. Talia ſunt iſtorum facinora: ſed doli omnes ſunt Lacrti i. Vt autem vera me dicere, & iſtum inſuper contra ſyngrapham mutuatum eſſe cõſtet: teſtimonium vobis recitabitur eius qui poſtea mutuauit. Recita teſtimonium.

TESTITMONIVM.

Aratus Halicarnaſſeus teſtatur, ſe mutuaſſe Apollodoro vndecim argenti minas, ad merces quas in Hybleſij naue in Pontum veheret, quáſque ibi pro his coemiſſet: neque ſciſſe ſe, fuiſſe illum mutuatum ab Androcle argentum, alioqui ſe non mutuaturum fuiſſe Apollodoro argentum. Fraudes igitur iſtorum hominum iniuſmodi ſunt. Scriptum autem eſt poſt hæc, Iudices, in ſyngrapha: poſtquam in Ponto quæ vehant, vendiderint, vt alias merces emant, nauémque onerent, eáque onera Athenas peruehant: & vbi Athenas peruenerint, vt intra vigeſimum diem lẽctum nobis argentùm reddãt. antequam autem reddiderint, in noſtra poteſtate eſſe merces omnes: eáſque immunes ab his præſtandas nobis, donec noſtrum receperimus. Hæc ita accuratè in ſyngrapha ſcripta ſunt. Iſti autem, Iudices, hîc vel in primis inſolentiam ſuam & impudentiam oſtenderunt, nec perſcripta in ſyngrapha vel minimum curarunt: ſed ſyngraphã inanes eſſe nugas atque ineptias putauerunt. Nam nec Ponto emerunt quicquam, neque in nauem contulerunt Athenas vehendum: & nos creditores, reuertentibus eis è Ponto, nõ habebamus quod prehenderemus, aut tenere mus, tantiſper, dum noſtram pecuniam recepiſſemus. Nihil enim prorſum in portum iſti noſtrum inuexerunt: ſed nobis inuſitatum quippiam accidit, Iudices. Qui enim in veſtra hac vrbe nihil peccauimus, nullo ab eis conuicti iudicio ſumus, noſtra pecunia ab iſtis Phaſelitis, ſpoliati ſumus: quaſi verò ius eſſet Phaſelitis, ſpoliandi Athenienſes. Cum enim quæ acceperunt, reddere nolint: quod aliud erit hiſce rebus nomen tri-

Μαρτυρία.

Ερασικλῆς μαρτυρεῖ κυβερνᾶν τ' ναῦν ἰῷ Ὑβλήσιος ἐναυκλήρει, κ' εἰδέναι δανείσαντα Ἀπολλόδωρον ἀργύριον οἶνου μυρσαίου κεράμια τετρακόσια πεντήκοντα ἐπ' οὐ πλέον' ἄλλο δ' μηδὲν ἀγώγιμον ἀγεῖν ἐν τῷ πλοίῳ Ἀπολλόδωρον εἰς τὸν πόντον. Ἱππίας Ἀθηνίππου Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ συμπλεῖν ἐν τῇ Ὑβλησίου νηὶ διοπτεύοντι τὴν ναῦν, καὶ εἰδέναι Ἀπολλόδωρον τὸν Φασηλίτην ἀργύριον ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ μυρσίνης εἰς τὸν πόντον οἶνου μυρσαίου κεράμια τετρακόσια πεντήκοντα, ἄλλο δ' μηδὲν φορτίον. πρὸς τοῖς δὲ ἐξεμαρτύρησεν Ἀχερδίης μνησωνίδου Ἀχαρνεύς, σώστρατος φιλίππου, Ἰστιαιόθεν, φιλτιάδης κτησίου ἐξ Ὑπαιτέων, Διονύσιος δημοκράτους Χολλίδης. πρὸς μὲν δὴ τὸ πλῆθος τοῦ οἴνου, ὅσον ἔδει αὐτοὺς θέσθαι εἰς τὸ πλοῖον, ταῦτα διεφράξαντο, δύο δ' ἐντεῦθεν ἀπὸ τοῦ πρώτου γεγραμμένου ἀδικεῖν ἀρξάμενοι κ' μὴ ποιεῖν τὰ γεγραμμένα. μία δ' ταῦτ' ἐστὶν ἐν τῇ συγγραφῇ, ὅπ' ὑποθέσθαι ταῦτα ἑλόμενοι κ' οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες, κ' ἃ δὲ δεδανείσονται ὅπ' τούτοις παρ' ἀλλήλων. ταῦτα διαρρήδην γεγραπται, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὗτοι δ' τί ἐποίησαν; ἀμελήσαντες τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένων δανείζονται παρά τινος νεανίσκου ἐξαπατήσαντες, ὡς οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες. ἐπὶ μισθῷ τε παρεκελεύσαντο, κ' ἔλαττον δανεισάμενοι ὅπ' τοῖς ἡμετέροις. ἐκεῖνόν τε τὸν νεανίσκον δανείσαντα ἐξεπράττησαν, οὐκ ἐπ' ἐλευθέρωσις τοῖς χρήμασι δανειζόμενοι. τοιαῦτα τούτων ἐστὶ τὰ κακουργήματα. ταῦτ' ἂν πάντ' ἐξ τὰ σοφίσματα λαμπρότατ' τυγχάνει. ὅπ' ἂν ἀληθῆ λέγω, κ' ἐπὶ δανείσαντο χρήματα παρὰ τ' συγγραφὴν μαρτυρίαν ἀναγνώσετ' ὑμῖν τὸ ὅπ' δανείσαντος. λέγε τ' μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἀριστος Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ δανεῖσαι Ἀπολλοδώρῳ ἑνδεκα μνᾶς ἀργυρίου ὅπ' τῇ ἐμπορείᾳ, ᾗ ἤμελλ' ἐν τῇ Ὑβλησίου νηὶ εἰς τὸν πόντον, καὶ τοῖς ἐκεῖθεν ἀνταγορασθεῖσι· καὶ μὴ εἰδέναι αὐτὸν δεδανεισμένον παρὰ ἀνδροκλέους ἀργύριον. οὐ γὰρ ἂν δανεῖσαι αὐτὸς Ἀπολλοδώρῳ ἀργύριον. αἱ μὲν πανουργίαι τοιαῦται τῷ ἀνθρώπων τούτων εἰσί. γεγραπται δ' μὲν ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν ἀποδῶνται ἐν τῷ πόντῳ ἃ ἦγον, ἀνταγοράζειν πάλιν χρήματα, καὶ ἀνφορτίζεσθαι, καὶ ἀπάγειν ἀθλιάζειν τὰ ἀνφορτισθέντα· καὶ ἐπειδὰν ἀφίκωνται ἀθλιάζειν, ἀποδοῦναι εἴκοσιν ἡμέρας ἡμῖν τὸ ἀργύριον δόκιμον. ἕως δ' ἂν ἀποδῶσι, κρατεῖν τῷ χρημάτων ἁπάντων ἡμᾶς, καὶ ἀνέπαφα παρέχειν τούτους ἕως ἂν ἀπολάβωμεν. γεγραπται μὲν ταῦτα οὕτωσι ἀμελῶς ἐν τῇ συγγραφῇ. οὗτοι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνταῦθα ἀπεδείξαντο μάλιστα τιμῶν ὕβρει, καὶ τιμῶν αἰσχύνην τιμῶν ἑαυτῶν, καὶ ὅπ οὐδὲ μικρὸν φροντίζουν τοῖς γράμμασι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀλλ' ἠρώτων τὸ ἓν τῶν συγγραφῶν, ἄλλως δ' ὅλων καὶ φλυαρίαν. οὔτε γὰρ ἠράσαν οὐδὲν ἐν τῷ πόντῳ, οὔτε ἀνταφορτίσαντο, ὡς τε ἄγειν ἀθλιάζε. ἡμεῖς τε οἱ δανείσαντες τὰ χρήματα, ἥκοντων αὐτῷ τούτων ἐκ τοῦ πόντου, οὐκ εἰχομεν ὅτου ὅπλαβόμεθα, οὐδὲ ὅτου κρατοῖμεν, ἕως ὅτου κομισάμεθα τὰ ἡμέτερα αὐτῷ. οὐδ' ὁπωσοῦν γὰρ εἰσήγαγον εἰς τὸν λιμένα τὸν ἡμέτερον οὗτοι. ἀλλὰ πεπόνθαμεν κακνότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐν γὰρ τῇ πόλει τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῷ οὐδὲν ἀδικοῦντες, οὐδὲ δίκῃ ὠφληκότες οὐδὲ μίαν αὐτοῖς, σεσυλήμεθα τὰ ἡμέτερα αὐτῷ ὑπὸ τούτων φασηλιωτῶν ὄντων, ὥσπερ δεδομένων σύλαν Φασηλίταις κατὰ ἀθλιαίων. ἐπειδὰν γὰρ μὴ ἐθέλωσιν ἀποδοῦναι ἃ ἔλαβον. τί ἄλλό τις ἔχοι ὄνομα θέσθαι τοῖς τοιούτοις

τουτοις, ἢ ὅπ ἀφαιρεῖσθαι βίᾳ τὰ ἀλλότρια. ἐγὼ μὲν γὰρ
ἀκήκοα πώποτε πρᾶγμα μαρώτερον, ἢ ὃ οὗτοι πε-
πραγμένοι εἰσὶ πρὸς ἡμᾶς· καὶ ταῦτα ὁμολογοῦντες λα-
βεῖν παρ' ἡμῶν τὰ χρήματα. ὅσα μὲν γὰρ ἀμφισβητήσιμά
ἐστι τῶν συμβολαίων, κρίσεως δεῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί. τὰ
δὲ παρ' ἀμφοτέρων ὁμολογηθέντα τῶν συγγεγραμμένων καὶ
ἐν πίναξι συγγραφὴν εἶναι καὶ τέλος ἔχειν ἅπαντες νο-
μίζουσι, καὶ χρῆναι πρόσθεν τοῖς γεγραμμένοις. ὅτι γὰρ καὶ
τῶν συγγραφῶν οὐδὲν ὅπως πεποίηκασιν, ἀλλ' ἔνθεν ἀπ'
ἀρχῆς ἀρξάμενοι σκοπεῖτε, καὶ ἐπεβούλευον μηδὲν
ὑμᾶς ποιεῖν, ὑπό τε τῶν μαρτύρων καὶ αὐτοὶ ὑπ' αὐτῶν
ἐξελέγχονται οὕτως καταφανῶς. ὁ δὲ πάντων δεινότατον
διεπράξατο λάκκειτος ἔτοσι, δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι. ἔδει γὰρ
ἐμὲ πάντα ταῦτα διοικῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἀφίκοντο δεῦρο, εἰς
μὲν τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐ κατέπλεουσιν, εἰς φωρεῖον δὲ
λιμένα ὁρμίζονται, ὃς ὄξω τῶν σημείων τοῦ ὑμετέρου
ἐμπορίου· καὶ ἔστιν ὅμοιον εἰς φωρεῖον λιμένα ὁρμίσασθαι, ὥ-
σπερ εἴ τις εἰς αἴγιναν, ἢ εἰς μέγαρα ὁρμίσαιτο. ἐξῆν γὰρ
ἀπὸ πλοίου ἐν τῷ λιμένος τούτου ὅποι ἄν τις βούληται, καὶ
ὁπηνίκ' ἂν δοκῇ αὐτῷ. καὶ τὸ μὲν πλοῖον ὥρμει ἐν ταῦθα
πλείους, ἢ πέντε καὶ εἴκοσιν ἡμέρας οὗτοι δὲ περιεπάτουν ἐν
τοῖς δίγμασι τῷ ἡμετέρῳ καὶ ἡμεῖς προσιόντες διελε-
γόμεθα καὶ ἐπελθόντες τούτοις ἐκελεύομεν ὅπως ἀπὸ τά-
χους ἀπολάβοιμεν τὰ χρήματα. οὗτοι δὲ ὡμολόγουν τε, καὶ
ἔλεγον, ὅτι αὐτὰ ταῦτα περαίνοιεν. καὶ ἡμεῖς τούτοις προ-
σῆμεν, καὶ ἄλλα ἐπεσκοποῦμεν εἴ τι ὠφελοῦντο ποθὲν ἐν
τῷ πλοίῳ ἢ πεντηκοστεύον. ἐπειδὴ δὲ ἡμέραι τε ἦσαν συχ-
ναὶ ὑπομένουσι τούτοις, ἡμεῖς δὲ ὁπόσου μὲν ἔτι
ἐξῆν μένον, ἔτε πεντηκοστεύομεν ὅτι τῷ ὀνόματι τέ-
τανται ἐνταῦθα ἤδη μᾶλλον προσεκείμεθα ἅπαντες. καὶ
ἐπειδὴ ἰδὼν ἀχλοῦμεν αὐτοῖς, ἀποκρίνεται λάκκειτος οὗ-
τοσὶ ἀδελφὸς ἀρτέμωνος, ὅτι οὐκ ἂν οἷοί τε ἦσαν ἀποδοῦ-
ναι, ἀλλ' ἀπόλωλεν ἅπαντα τὰ χρήματα. καὶ ἔφη λάκκει-
τος δίκην ὀφλεῖν. προσῆν λέγειν τοῦτον. καὶ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἠγανακτοῦμεν ὅτι τοῖς λεγομένοις πλέον ἢ οὐ-
δὲν ἴσως ἠγανακτοῦσιν ἡμῖν, τούτοις δὲ οὐδὲ ὁτιοῦν ἔμελ-
λεν. οὐδὲν γὰρ ἦττον ἠρώτων μὲν αὐτοὺς, ὅν τινα ξόανον ἀπο-
λωλότα εἴη τὰ χρήματα. λάκκειτος δὲ οὗτοσὶ ναυαγῆσαι
ἔφη τὸ πλοῖον ὡς ἁπλέον ἐν παντικαπαίῳ εἰς θευδο-
σίαν· ναυαγήσαντος δὲ τοῦ πλοίου, ἀπολωλέναι τὰ χρήματα
τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ἑαυτοῦ, ἃ ἔτυχεν ἐν πλοίῳ ὄντα.
ἐνῆσαν δὲ τάριχός τε καὶ οἶνον κῶον, καὶ ἄλλ' ἄττα. καὶ
ταῦτα πάντα ἔφασαν αὐτὰ φορτισθέντα μέλλειν αὐτὰ ἄγειν
ἀθλιάζει μὴ ἀπώλετο ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ ἃ μὲν ἔλεγε,
ταῦτ' ἦν. ἄξιον δ' ἀκοῦσαι τὴν βδελυρίαν τοῦ ἀνθρώπου
τουτουί, καὶ τὴν ψευδολογίαν. φησὶ γὰρ τὸ πλοῖον τὸ να-
υαγῆσαν οὐδὲν ἦν αὐτοῖς συμβόλαιον, ἀλλ' ἦν ἕτερος ὁ
δεδανεικὼς ἀθλιώτερον ὅτι τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν πόντον,
καὶ ὅτι τῷ πλοίῳ. αὐτίπατρος ὄνομα ἦν τῷ δεδανεικό-
τι, χιλίους τὸ ἦμυς, τότε οἰνάριον τὸ κῶον, ὀγδοήκοντα
σάμιοι ξεστικότος οἴνου. καὶ τὸ τάριχος αὐθρώπῳ τινὶ
γεωργῷ παρεκομίζετο ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ παντικαπαίου
εἰς θευδοσίαν τοῖς ἐργάταις τοῖς περὶ τὴν γεωργίαν χρῆ-
σθαι· ἡ οὖν ταύτας τὰς προφάσεις λέγουσιν· οὐδὲν γὰρ προ
σῆκεν. καί μοι λάβε τὴν μαρτυρίαν πρῶτον μὲν τὴν ἀπολλω
νίδου, ὅτι αὐτίπατρος ἦν ὁ δανείσας ὅτι τῷ πλοίῳ· τούτοις
δ' οὐδ' ὁτιοῦν προσῆκεν ἡ ναυαγία. ἔπειτα τὴν ἐρασικλέους τοῦ ἱπποίου, ὅτι ὀγδοήκοντα κεράμια μόνα παρῆγετο
τῷ πλοίῳ. Μαρτυρία. Ἀπολλωνίδης ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ εἰδέναι δανείσαντα αὐτίπατρον κιτιέα τὸ γέ-
νος χρήματα ὑβλησίῳ εἰς τὸν πόντον ὅτι τῇ νηὶ, ἦν ὑβλήσιος ἐναυκλήρει. καὶ τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν πόντον κοινωνεῖν

A buendum, quàm vi eos eripere aliena? Nam ego qui
dem audiui nunquã quicquam sceleratius eo scele-
re, quod in nos isti commiserunt, idque confitentes
se pecuniam accepisse à nobis. Quibus enim de con-
tractibus ambigitur, Iudices, hi iudicium postulant.
Quos verò vtrique contrahentium confitentur, & de
quibus syngraphæ nauticæ extant: hos consumma-
tos esse omnes, & perscripta in tabulis præstari opor
tere censent. Iam eos ex syngrapha nihil omnino
præstitisse, sed inde ab initio statim auspicatos, stru-
xisse fraudes, & nihil æqui bonique cogitasse: tum à
testibus, tum ipsi à sese conuincuntur adeò manife-
stè. Quod verò grauissimum est inter Lacriti facino
ra, id vos audire decet. Is enim rebus omnibus præ-
fuit. postquam huc venerant ad mercatum vestrum
non appellunt, sed in Furum portum se coniiciunt,
qui est extra vestri mercatus limites. éstque perinde
nauem in Furum portu subducere, ac si quis ad Aegi-
nã, aut ad Megara appelleret. nam ex eo portu pro
fiscisci licet quò lubitum, & quandocunque commo
B dum fuerit. Ac nauigiũ ibi in statione erat dies am-
plius quinque & viginti: isti verò in vestro Digmate
obambulabant. nos congressi alloquebamur, & iube
bamus eos curare, vt pecuniam primo quoque tem- Lacritéitef
pore reciperemus. assentiebantur isti, & se in eo esse giuersatio
dicebant: nos eos accedebamus, & cùm alia specula- de naufra-
bamur, tum an aliquid è naui alicunde exponerent, gio refutã-
& quinquagesimas soluerent. Postea quam autem i- tur.
sti dies complures adfuerant, neque nos quicquam
inueniebamus vel expositum, vel quinquagesimam
solutam eorum nomine: ibi demum solutionem a-
crius vrgebamus. Cum verò nos eis instaremus, La-
critus frater Artemonis respondet, se non posse red-
dere: periisse merces omnes. dicebátque Lacritus, se
de his iustam habere excusationem. Ea verba nos,
Iudices, grauiter ferebamus: sed indignatione nostra
nihil proficiebamus, istis omnino eam contemnen
tibus: nihilominus tamen percontabamur eos, quo
pacto merces periissent? Ibi Lacritus respõdebat, fra-
ctam esse nauem, dum Panticapæo Theudosiam pe-
C teret. Fracta autem naui, periisse fratribus suis mer-
ces, quas in naui habuissent. Habuisse autem in ea &
salsamenta, & vinum Coùm, & alia quædam. Quæ
omnia se dicebant illic coempta vecturos fuisse A-
thenas, nisi in naui periissent. Ac quæ dixerit, hæc
fuerunt. Operęprecium autem est audire hominum
istorum petulantiam & mendacia. Nam cùm naue
quæ naufragium fecit, nihil erat eis commercij: sed
erat alius qui Athenis mutuarat ad naulum Ponti-
cum, & ad nauigium, Antipater nomen erat creditori,
Cittieus genere: & vinum illud Coum octoginta
vasa vini fugientis, & salsamenta, homini quidam a-
gricolæ in naui vehebantur Panticapæo Theudo-
siam, in vsum operarum rusticarum. Quid igitur i-
stas causas afferunt, quæ minimè huc pertinent. Ca-
pe testimonium, primùm Apollonidæ, vt constet
Antipatrum mutuasse ad nauem: naufragium verò
nihil omnino ad istas pertinere: deinde Erasiclis
Hippiæ F. octoginta duntaxat amphoras vectas esse
in naui. TESTIMONIVM.
Apollonides Halicarnasseus testatur, se scire, Anti-
patrũ Cittieũ genere, pecuniam mutuasse in Pontũ
ad nauem, quæ esset Hyblesis, & ad naulum Ponti-
cum: se verò communiter possedisse nauẽ cũ Hyble-
sio, seruósque suos vnà fuisse in naui: & cùm periret

nauis,adfuisse famulos suos,sibíque renunciasse nauem perisse vacuam,Panticapæo Theudosiam euntem. Eraticles testatur,se nauigasse cum Hyblesio, gubernante nauem,in Pontum.& cùm nauis Theudosiam Panticapæo veheretur,scire se nauemesse vacuam,& ipsius Apollodori nunc hoc iudicio rei, nõ fuisse vinum in naui,sed transuectas esse Theudosia no cuidam ciui Coas serias circiter octoginta. Hippias Athenippi F.Halicarnasseus testatur,se nauigasse cum Hyblesio,inspectorem nauis.Quæ cùm Panticapæo Theudosiam veheretur:imposuisse Apollodorum in eam lanarum vas vnum atque alterum,& salsamentorum vasa vndecim aut duodecim, & caprinarum pellium fasciculos duos aut tres,prætereá que nihil. Præter hos testati sunt,ex aliis audisse secadem, Enphiletus Damotimi F.Aphidnæus,Hippeus Timoxeni F. Thymætades, Sostratus Philippi F.Histiæus,Archenomides Stratonis F. Thriasius, Philtiades*Cteseclis F.Xypetæon.Istorum igitur hominum tanta est impudentia. Vos autem,Iudices,ipsi cogitate cum animis vestris, num quos vnquam sciatis,aut audieritis è Ponto vinum Athenas negociandi causa importasse,præsertim Coum?Nam contrà potius in Pontum inuehitur è locis nobis finitimis,è Peparetho,& Co,& Thrasium,& Mendæum, & ex aliis quibusdam oppidis omnis generis.E Ponto autem alia quædam sunt,quæ huc importẽtur.Cũ verò nos eos detineremus, & inquireremus,nunquid pecuniæ Ponticæ euasisset:respondit Lacritus iste,centum stateres Cyzicenos euasisse: & id aurum fratrem suum mutuasse in Ponto nauicularios cuidã Phaselitæ,ciui & familiari suo:neque potuisse recuperare,sed ferè id quoque periisse.Hæc sunt quæ Lacritus dixit.Syngrapha autem non ita loquitur, Iudices,sed illic coemptas merces Athenas peruehere iubet:nec mutuare istos cui velint nostram pecuniam sine nostra autoritate:sed nobis Athenas sistere sine omni controuersia,donec nos tantum pecunia receperimus,quãtum mutuauimus.Age,recita mihi syngrapham denuò.

SYNGRAPHA.

Syngraphę repetitio ad coarguendam aduersarium perfidiam.

Mutuarunt Androcles Sphettius,& Naucrates Carystius,Artemoni & Apollodoro Phaselitis,argẽti ter mille drachmas Athenis Menden vsque,aut Scionẽ, & inde Bosporum.Quod si voluerint,in sinistra ora vsque ad Borysthenem & rursus Athenas, ducenis vicenis quinis vsurę millenas.sin post Arcturum soluerint, è Ponto templum Argonautarum petituri:* trecentis eas ter mille drachmas,vim amphori Mendæis pignori oppositis ter mille,quod euehetur Mẽda,aut Scione,in naui XX remorũ,quæ est Hyblesij nauicularij,oppignerãt aũt id vinũ,nõ debẽtes propterea cuiquam quicquã argẽti,neque ad id mutuabuntur:& euehent merces vini precio coempras, rursus Athenas,in eadem naui omnes.Perductis autem Athenas mercibus reddent debitores creditoribus argentum,quantum debetur ex syngrapha,intra vigesimum,ex quo Athenas venerint,diem,integrum: excepta iactura,si quam vectores de cõmuni decreto fecerint,& si quid hostibus pependerint:quod ad cætera attinet omnia,integrum esto, & exhibebunt pignus creditorib.liberum & immune, donec sortẽ cum vsuris reddiderint ex syngrapha.Nisi autem ad dictũ diẽ soluerint:pignora creditorib.& oppignerare & vẽdere tãti liceat,quanti sunt. Quòd si quid ar-

τ ὑποθήκην αἰεὶ ἐπαφορον κρατεῖν, ἕως αἱ ἀποδῶσι τ ϗιγκόμβυον ἀργύριον κ τ συγγραφήν. ἐαὰ δ μὴ ἀποδῶσιν ἐν τῷ συγκειμένῳ χρόνῳ τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν, ἐξέστω ὑποθεῖναι καὶ ἀποδόσθαι δ ὑπαρχόσης τιμῆς. κ ἐαά τις ἐλλείπη

A ἢ κ αὐτὸν ἡ νεὼς ὑβλησίω, κ συμπλεῖν ἑαυτῷ οἰκέτας ἐν τῇ νηί. καὶ ὅτε διεφθάρη ἡ ναῦς, παρεῖναι τοὺς οἰκέτας τοὺς ἑαυτ, & ἀπαγγέλλειν ἑαυτῷ. καὶ ὅτι ἡ ναῦς κενὴ διεφθάρη ὡδαπλέουσα εἰς θευδοσίαν ἐκ παντικαπαίου. ἐρασικλῆς μαρτυρεῖ συμπλεῖν ὑβλησίῳ κυβερνῶντι τ ναῦν εἰς τ πόντον κ ὅτ παρέπλη ἡ ναῦς εἰς θευδοσίαν ἐκ παντικαπαίου. εἰδέναι κενὴν τ ναῦν ὡδαπλέουσαν, κ ἀπολωδώρου αὐτῷ τῷ φορτίῳ τοῦ πλοίου· ἀλλὰ ὡδάγεσθαι τ ἐκ θευδοσίας πρὸς οἰκοπωλῶν κῶμα κεράμια ὡς ὀγδοήκοντα. ἱππίας ἀθηνίππου ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ, συμπλεῖν ὑβλησίῳ, διοπλέοντα τὴν ναῦν· κ ὅτε παρέπλει ἡ ναῦς εἰς θευδοσίαν ἐκ παντικαπαίου, σκεθεῖν ἀπολωδώρου εἰς τὴν ναῦν ἐρίων ἀγγεῖον ἕν, ἢ δύο, καὶ ταρίχους κεράμια ἑνδεκα, ἢ δώδεκα, κ δέρματ αἰγῶν, δύο δεσμὰς ἢ τρεῖς, ἄλλο δ' οὐδέν. φορμίων δ' ὀξεμαρτύρησεν δ φίλιππος δαμοτίμου ἀφιδναῖος, ἱππωδῶρος πιμοξένου θυμαιτάδης, στράτος φιλίππου ἱστιαιόθεν, ἀρχενομίδης ἐράτωνος θειάσιος, φιλτιάδης κτησικλέους ξυπεταιών, ἡ μὲν αἰδεία τοιαύτη τῶν μαρτύρων τυτωί ἐστιν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, σκοπεῖτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, εἴ τινας πώποτ' ἴστε, ἢ ἀκηκόατε ἐκ τ πόντου οἶνον ἀθήναζε κατ' ἐμπορίαν εἰσάγοντας, ἄλλως τε κ καρπόν. πάντα δ' ἁπλῶς τοὐναντίον εἰς τὸν πόντον οἶνος εἰσάγεται ἐκ τ πόντου τῷ πρὸς ἡμᾶς, ἐκ πεπαρήθου κ κῶ καὶ θασίου, καὶ μενδαίου κ ἐξ ἄλλων τινῶν πόλεων πανταχόθεν πολύς. ἐκ δ τ πόντου ἑτέρᾳ ἐστὶν ἀνεισαγωγὴ οὐδεμία. κατεχόμενοι δ' ὑφ' ἡμῶν, κ ἐλεγχόμενοι εἴ τι πρὸς χρήματα ἐν τῷ πόντῳ, ἀπεκρίναντο λάκεδος οὑτοσί, ὅτι ἑκατὸν στατῆρες κυζικηνοὶ πρὸς χόιντο· κ τοῦτο τὸ χρυσίον δεδανεικὼς εἴη ἀδελφὸς αὐτῷ ἐν τῷ πόντῳ ναυκλήρῳ τινὶ φασηλίτῃ πολίτῃ καὶ ὁμοπατρίῳ ἑαυτ· κ οὐ δυνατὸν κομίσασθαι· ἀλλὰ χρεών τι ἀπολαβεῖν κ τοῦτο. ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἔλεγε λάκεδος οὐζοσί. ἢν δ' ἀναγνῶσκῃ οἱ ταῦτα λέγῃ, ὦ ἄνδρες δι-

C καστοί, ἀλλ' αὐτοφορησαμένους ἀπάγειν κελεύει ἀθήναζε. οὐ δανείζειν τούτοις ὅτῳ αὐ βούλωνται ἐν τῷ πόντῳ τὰ ἡμέτερα αὐδ' ἡμῖν· ἀλλ' ἀθλιάζειν παρέχειν αὐτὰ παρ' ἡμῖν, ἕως αὖ ἡμεῖς ἀπολάβωμεν τὰ χρήματα ὅσ' ἐδανείσαμεν. καί μοι ἀνάγνωσκε τὴν συγγραφὴν πάλιν.

συγγραφή.

Ἐδάνεισαν ἀνδροκλῆς σφήττιος, καὶ ναυκράτης καρύστιος ἀρτέμωνι κ ἀπολλοδώρῳ φασηλίταις ἀργυρίου δραχμὰς χιλίας, ἀθήνηθεν εἰς μυτιλήνην ἢ σκιώνην, & ἐντεῦθεν εἰς βόσπορον. ἐὰν δ' ἐκεῖθεν τ ἐπ' ἀριστερὰ μέχρι βορυσθένους, καὶ πάλιν ἀθήναζε, ὀπὶ πύῳ, διακοσίαις εἰκοσιπέντε τοῖς χιλίας. ἐὰν δ μὴ ἀρκτοῦρον ἐκπλεύσωσιν ἐκ τ πόντου ἐπὶ ἑσπέρᾳ, ὀπὶ ἑξακοσίαις τοῖς τετρακισχιλίαις, ὀπὶ οἴνου κεράμοις μυρσαίοις τετρακισχιλίοις· ὃς πλεύσει δ' ἐκ μυτιλήνης ἢ σκιώνης ἐκ τῆ εἰκοσόρῳ, ἢν ὑβλήσιος ναυκληρεῖ. ὑποτιθέασι δὲ ταῦτ· οὐκ ὀφείλοντες ὀπὶ τούτοις ἄλλῳ οὐδενὶ οὐδὲν ἀργύριον οὐδ' ὀπὶ δανείσονται, κ ἀπάξουσι τὰ χρήματα τὰ ἐκ τ* πόντου αὐτοφορτιθέντα αὐθις ἀθλιάζειν πάλιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ πλοίου ἅπαντα. σωθέντων δ' τῶν χρημάτων ἀθήναζε, ὀπὶ δώσουσιν οἱ δανεισάμενοι τοῖς δανείσασι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κ τὴν συγγραφὴν, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ, ἀφ' ἧς ἂν ἔλθωσιν ἀθήναζε, ἐντελές. πλὴν ἐκβολῆς, ἣν ἂν οἱ σύμπλοι κοινῇ ψηφισάμενοι ἐκβάλωσιν, κ ἂν τι πολεμίοις ἐκτίσωσιν, τ δ' ἄλλων ἁπάντων ἐντελές. κ παρέξουσι τοῖς δανείσασι τ ὑποθήκην αἰεὶ ἐπαφορον κρατεῖν, ἕως αἱ ἀποδῶσι τ γιγνόμενον ἀργύριον κ τ συγγραφήν. ἐὰν δ μὴ ἀποδῶσιν ἐν τῷ συγκειμένῳ χρόνῳ τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν, ἐξέστω ὑποθεῖναι καὶ ἀποδόσθαι δ ὑπαρχόσης τιμῆς. κ ἐαά τις ἐλλείπη

ἐλλείπῃ ἀργυρίου ὃ δεῖ ἀφεῖναι τοῖς δανείσασι κατὰ τὰ συγγραφὰ ὧν Ἀπολλόδωρος καὶ Ἀπολλοδώρου, ἔστω ἡ ἀγωγὴ τοῖς δανείσασι. κατὰ δὲ τούτων ἁπάντων καὶ ἐγγείων καὶ ναυτικῶν, παντὸς ὅπου ἂν ὦσι καθάπερ δίκη ὠφλικότων καὶ ὑφημένου ὄντων καὶ ἑνὶ ἑκατέρῳ τῶν δανειστῶν καὶ ἀμφοτέροις. ἐὰν δὲ μὴ ἐκβάλωσι μείναντες ἐπὶ δέκα ἡμέρας δέκα ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐξελόμενοι, ὅπου μὴ ἐξῆν Ἀθηναίοις, καὶ ἐκ τοῦδε καταπλεύσαντες Ἀθήναζε, τοὺς τόκους ἀποδόντων τοῖς πέρυσι γραφέντας εἰς τὰ συγγραφά. ἐὰν δέ τι ἡ ναῦς πάθῃ αἰτίκεσον ἐν ᾗ ἂν πλέῃ, τὰ χρήματα σωτήρια ἔστω τῶν ὑποκειμένων, τὰ δὲ ὀφειλόμενα κοινὰ ἔστω τοῖς δανείσασι. κυριώτερον δὲ τούτων ἄλλο μηδὲν εἶναι τῆς συγγραφῆς.

Μάρτυρες.

Φορμίων πειραιεύς, Κηφισόδοτος βοιώτιος,
Ἡλιόδωρος πιθεύς.

Πότερον, ὦ ἄνδρες δικασταί, δανείζειν τούτοις ἢ συγγραφὰς τὰς ἡμετέρας καὶ ταῦτ' αὐθημερὸν ὄντας ἡμεῖς ἅττα γινώσκομεν, ἐᾶν ἐπιδείκνυσθαι πώποτε, ἢ ἀπιφορτισαμένους κομίσασθαι ἀθλιάζειν, καὶ φανερὰ ποιῆσαι ἡμῖν, καὶ αὐτὰ παρέχειν. ἢ μᾶλλον συγγραφὴ, ἀδένα κυριώτερον εἶναι τῆς ἐγγεγραμμένων, καὶ κρατοφέρειν ἅττε νόμον, οὔτε ψήφισμα, ἅττ' ἄλλ' ἀδ' ὁποιονοῦν τῶν συγγραφῶν. τούτοις δ' οὐδεὶς ἐξ ἀρχῆς ἀδένα ἐμέλησε τῆς συγγραφῆς ταύτης, ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν ἐχρῶντο τοῖς ἡμετέροις, ὥσπερ ἰδίοις οὖσιν αὐτῶν. ἵνα εἰσὶ οὗτοι κακοῦργοι σοφισταὶ, καὶ ἄδικοι ἀνθρωποι. ἐγὼ δὲ μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας, οὐδενὶ πώποτ' ἐρρόντισα, ἀδ' ὁπόπυσα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἔγωγ', εἴ τις βούλεται σοφιστὴς εἶναι, ἐπίστασθαι τῶν ἀλλοτρίων, οὐδ' ἀφαιρεῖσθαι, τῶν λόγῳ πειθοῖ πονηροῦ γὰρ ταῦτ' ἔστι σοφιστοῦ καὶ οἰμωξομένου. λάκεμος δ' ἅτοσι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀ τῶν δικαίων πιστεύων εἰσελήλυθε ταύτην τὴν δίκην, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδὼς τὰ πεπραγμένα ἑαυτοῖς πρὸς τὸ δάνεισμα τοῦτο, καὶ οἰόμενος δεινὸς εἶναι, καὶ ῥᾳδίως λόγους ποιεῖσθαι πρὸς ἀδίκων πρᾶγμάτων, οἷόν' ὑμᾶς ὄντιν' ὑμᾶς ὅπως ἂν βέλτιστ'). ταῦτα γὰρ ἐπαγγέλλεται καὶ δεινὸς εἶναι, καὶ ἀργύριον αἰτεῖ, καὶ μαθητὰς συλλέγει, πρὸς αὐτοῦτον ἐπαγγελλόμενος παιδεύειν. καὶ πρῶτον μὲν τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἑαυτοῦ ἐπαίδευσε τὴν παιδείαν ταύτην, ἵν' ὑμεῖς αἰσθάνεσθε πονηρὸν καὶ ἄδικον, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δανείζοντες ἐν τῷ ἐμπορίῳ ναυτικὰ χρήματα, καὶ ταῦτ' ἀποστερεῖν. καὶ μὴν ἀποκτείναι γε πῶς ἂν γένοιντο πονηρότεροι αἰσθόμενοι, ἢ τὸν παιδεύσαντα τὰ τοιαῦτα, ἢ αὐτῶν τούτων τὸν παιδευομένων; ἐπεὶ οὖν δεινός ἐστι, καὶ πιστεύει τῷ λέγειν καὶ τῇ χιλίας δραχμὰς ἃς δέδωκε τῷ διδασκάλῳ, κελεύσατε αὐτὸν διδάξαι ὑμᾶς, ἵν' ὡς τὰ χρήματα οὐκ ἔλαβον παρ' ἡμῶν, ἵν' ὡς λαβόντες ἀποδέδωκασιν· ἢ ὅτι τὰς ναυτικὰς συγγραφὰς οὐ δεῖ κυρίας εἶναι, ἢ ὡς δεῖ ἄλλο τι χρήσασθαι τοῖς χρήμασιν, ἢ ἐφ' οἷς ἔλαβον καὶ τὴν συγγραφήν. τούτων ὅ, τι βούλεται, πεισάτω ὑμᾶς· καὶ ἐγὼ γε καὶ αὐτὸς συγχωρῶ σοφώτατον εἶναι τοῦτον, ἐὰν ὑμᾶς πείσῃ τοῖς περὶ τῶν συμβολαίων καὶ ἐμπορικῶν δικάζοντας. ἀλλ' οὐ οἶδ' ὅτι οὐδὲν αὐτῶν οἷός τ' εἶναι οὔτε διδάξαι, οὔτε πεῖσαι. χωρὶς δὲ τούτων φέρε πρὸς τῶν θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ τοὐναντίον συμβεβήκει, καὶ μὴ ὁ τούτου ἀδελφὸς ὁ τετελευτηκὼς ἐμοὶ ὀφείλε τὰ χρήματα· ἀλλ' ἐγὼ τοῦ τούτου τάλαντον, ἢ ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἢ πλέον, ἢ ἔλαττον. ἆρ' οἴεσθε λάκεμον τοῦτονὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ τοῖς αὐτοῖς λόγοις λέγειν, οἷς περ νυνὶ καταχέχρηται, ἢ φάσκειν αὐτὸν εἶναι κληρονόμον, καὶ ἀφι-

A genti creditoribus ex singrapha reddendi defuerit: exigere liceat creditoribus ab Apollodoro & Artemone: & omnia eorum bona tam terrestria quàm nautica vbique gentium vbi ea fuerint, pignori: perinde ac si iudicio victi iudicatum non soluissent, tã alteri vtri creditorum quàm vtrique. Sin non onerarint, decémque dies post caniculam* in Hellesponto manserint, atque exonerarint, vbi Athenien sibus pignora capere non licet: etiam inde reuersi Athenas, vsuras reddãt, anno superiore tabulis inscriptas. Sin quid naui grauius acciderit, in qua vehétur merces: pignora salua sint: quę superfuerint, cummunia sunto creditoribus: & in his rebus nihil plus valeat hac syngrapha.

TESTES.

Phormio Piræensis, Cephisodotus Bœotius,
Heliodorus Pitthensis.

Vtrúmne, Iudices, istos syngrapha mutuare nostra iubet, homini præsertim qué nos neq; nouimus, neque vidimus vnquam: an coemptas merces Athenas vehere, & nobis in conspectum offerre, & exhibere sine cõtrouersia? Enimuerò syngrapha nihil his quæ ea continentur, plus valere sinit: nec proferri vel legem, vel decretum, vel quicquam aliud in syngraphę præiudicium. At isti ab initio statim syngraphã hãc nihil curarunt: sed nostra pecunia sic vsi sunt, quasi fuissent ipsorum propria. Adeò isti sunt malefici sophistæ, & homines iniurij. Ego verò, Iouem optimũ max. testor, omnésque deos, nemini vnquam inuidi, aut maledixi, Iudices: si sophista esse vellet, ac nũmos Isocrati pendere. Insaniam enim, si quid horum curem Sed tamen ita me Iupiter amet, non decere censeo, vt homines superbi, & sapientiæ opinione tumidi, alienum appetant, aut eripiant, eloquentia freti. Hæc enim sunt improbi sophistæ, & malè mulctandi Lacritus autem iudicium hoc subiit, nõ iurè fretus, cum satis sciat quemadmodum in hoc mutuo se gesserint: sed se, pro eloquentia sua, in mala causa facilè orationem inuenturum, & eò vos quò ipse voluerit, traducturum opinatur. Hæc enim pollicetur, & se eloquentem esse iactitat, & argentum postulat, & discipulos colligit, his ipsis artibus eos eruditurũ se pollicens. Ac primùm fratres suos hoc doctrinæ genere instituit: quam vos sentitis improbam esse & iniustam, Iudices, vt in vestro mercatu pecuniam nauticam mutuentur, eáque defraudent, nec reddãt. Qui possint esse homines improbiores, vel magistro tali, vel talibus discipulis? Quoniam igitur disertus est, & eloquentia fretus, ac mille drachmis quas magistro dedit: iubete eum docere vos, aut eos pecuniam non accepisse à nobis: aut acceptam reddidisse: aut nauticas syngraphas ratas esse non oportere: aut in alium vsum conuertendas esse pecunias, quàm in eum, ad quem ex syngrapha acceperunt? Horum quodcũque voluerit, per uadeat vobis: tum egomet quoque assentiar, sapientissimum esse eum, si vobis fidem fecerit de contractibus mercatoriis iudicantibus. Sed satis scio non posse fieri, vt quicquam horum vel probet, vel persuadeat. Sed his omissis, agite per deos, Iudices, si contrarium accidisset, & non istius frater defunctus, pecuniam mihi debuisset, sed ego fratri eius talentum aut octoginta minas, aut plus minúsve, num putatis Lacritum eadem verba fuisse allaturum, quibus nunc abusus est: aut se hæredem esse negaturum, cedentem fratris bonis: & non

Lacriti criminatio ob eloquẽtiæ professionem.

acerbissimè à me exacturum, sicut exegit ab aliis, si A quis illi defuncto debuit, vel Phaselide, vel alibi vspiam? Quòd si nostrûm aliquis ab isto accusatus, exceptionem opponere esset ausus, de non danda ei actione: satis scio, fuisse eum indignaturum, & conquesturum apud vos, dictitantem, imiquè secum agi, & violari leges, si quis ei non dandam actionem in contractu mercatorio pronunciasset. Tibi igitur Lacrite iustum istud esse videtur: mihi verò quamobrem non erit? An nõ vniuersis nobis eædem leges scriptæ sunt, & idem ius de mercatoriis actionibus? Quemquámne ita vecordem esse, & omnes mortales vincere improbitate, vt persuadere vobis instituat, vt decernatis, non dãdam esse actionem in causa hac mercatoria, cùm vos nunc mercatorias causas disceptetis? Sed quid iubes, ô Lacrite? non satis esse censes nos fraudari pecunia, quam mutuauimus vobis? sed à vobis in vincula coniici multa insuper irrogata, ni soluerimus? Quid iniquius? quid indignius? quid vobis turpius fieri queat, Iudices, quàm eos qui in vestro mercatu pecuniam nauticã mutuarint, eáque defraudentur, à debitoribus & fraudatoribus in carcerem duci? Hæccine sunt Lacrite, quæ istis persuadebis? sed vbi ius adipiscendũ est, iudices, de mercatoriis contractibus? apud quem magistratum? aut quo tempore? apud vndecimuiros? At hi grassatores & fures & alios facinorosos capitis reos introducũt. An apud prætorem? At prætori orbarum, & pupillorum, * & parentum cura mãdata est. An, ita me amet Iupiter, apud regem sacrificulum? At neque gymnasiarchi sumus, neque reum quemquam facimus impietatis. An bellidux nos introducet? Siquidem agatur de patrocinio vel deserto, vel non recepto. Proin de restant nobis duces. At triremium præfectos hi curant, & introducunt in iudicium: mercatoriam verò causam nullam introduxerint. Ego verò mercator sum, & tu frater es hæres, & hæres vnius mercatoris, eius qui mercatorias à nobis pecunias accepit. In quo igitur causa hæc iudicio disceptanda est? doce Lacrite, modò æqui aliquid dicas, & quod sit legibus consentaneum. Sed nullius hominis tantum est ingenium, qui hisce de rebus æqui aliquid possit dicere. Neque verò his soium ego iniuriis à Lacrito afficior: sed præter fraudationem pecuniæ, etiam in extrema pericula venissem, quantum in isto quidem fuit: nisi mihi syngrapha succurrisset, testatáque esset me in pontum dedisse pecuniam, & rursus Athenas. Nostis enim profectò, Iudices, legem, quàm ea seuera sit, si quis Athenienssium alió quopiam quàm Athenas, frumentum vexerit, aut pecuniam mutuarit in alium mercatum quàm Athenienssium: quæ pœnæ de his constitutæ sint, quàm magnæ & graues? Atque adeò ipsam potius legem eis recita quò rem certius cognoscant.

Refutatio præscriptionis.

Periculum creatũ accusatori ab aduersariis & cõmunicatio causę cum iudicibus.

LEX.

Argentum autem non liceat vlli Athenienssium aut inquilinorum Athenis degẽtium, * quorũ hi sunt autores in nauem quæ frumẽtum Athenas vectura nõ sit: & cætera quę de singulis earum rerũ scripta sunt. Sin aliquis mutuarit eo nomine: & indicari, & describi licere argẽtum apud curatores, quemadmodũ de naue & frumẽto dictũ est, * pari ratione, & actio ei ne detur de argẽto, qp aliò quopiã elocarit, quàm Athenas: neq; magistratus vllus de eo referat. Ac lex quidem, Iudices, tam seuera est. At isti omniũ homi-

σαιτ' ἂν τ' ἀδελφὸν, ἢ οὐκ ἂν πάνυ πικρῶς εἰσαπαιτεῖν με, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων εἰσαπήτηκα, εἴ τῃς τι ὀφείλω τῷ τετελευτηκότι ὤφειλεν, ἢ ὃν φασὶ λιθ, ἢ ἄλλοθί που; ἢ εἴ γέ τις ἡμῶν φεύγων δίκην τοῦτο τοῦτο, ὃν ἐγραψάμην ἐτόλμησε γραφὴν ἀποφεύγειν, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὸ δίκαιον, εὖ οἶδ' ὅτι ἡγανάκτει ἂν ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐκετηλίαζε πρὸς ὑμᾶς, δεινὰ φάσκων πάσχειν καὶ παρανομεῖσθαι, εἰ μή τις αὐτῷ τὴν δίκην ψηφιεῖται εἰσαγώγιμον εἶναι, ἐμπορικὴν οὖσαν. ἔπειτα ὦ λάκριτε σοὶ μὲν τὸ δίκαιον δοκεῖ εἶναι· ἐμοὶ δὲ τί οὐκ ἐξαιρούχ ἅπασιν ἡμῖν οἱ αὐτὸν νόμοι γεγραμμένοι εἰσὶ, καὶ τὸ αὐτὸ δίκαιον περὶ τῶν ἐμπορικῶν δικῶν; ἀλλ' ὅπως ἐλευθερός τις ἐστὶ, καὶ παρ' ἄλλων ἅπαντας αὐθρώπους τῶν πυνθάνεσθαι ἔστι, ὡς ὅπως ἐστὶ πείθειν ὑμᾶς ψηφίσασθαι μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὸ ἐμπορικὸν δίκαιον ταυτηνὶ, δικαζόντων ὑμῶν νυνὶ τὰς ἐμπορικὰς δίκας. ἀλλὰ τί κελεύεις ὦ λάκριτε; μὴ ἱκανὸν εἶναι ἡμᾶς ὑποσχεῖσθαι, Β ἃ ἐδανείσαμεν χρήματα ὑμῖν. ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον φασὶ δεδοθῆναι ὑφ' ὑμῶν πεσόφορίας τὰ ὄπτιμα, ἐὰν μὴ ἀπίνωμεν· καὶ πῶς οὐκ ἂν δεινὸν εἴη, καὶ χεῖτλιον καὶ αἰσχρὸν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ οἱ δανείσαντες ἐν τῷ ἐμπορείῳ τῷ ἡμετέρῳ χρήματα ναυτικὰ, ἐν ὑποστρόμβοι τοῦτο τῷ δανεισαμένων ἐν ὑποστερέντων ἀπάγοντο εἰς τὸ δεσμωτήριον; ταῦτ' ἔστιν ἃ λάκριτε ἃ πείθει πείθεις; ἀλλὰ ποῦ χρὴ δίκαιον λαβεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, περὶ τῶν ἐμπορικῶν συμβολαίων; ἆρα ποία ἀρχὴ, ἢ ἐν πνυχείνῳ; ἆρα τοῖς ἑπτὰ δικασταῖς; ἀλλὰ τοιχωρύχοις, καὶ κλέπταις, καὶ τοῖς ἄλλοις κακούργοις τοῖς ὑπὸ θανάτῳ οὖσι εἰσάγουσιν. ἀλλὰ τῷ ἄρχοντι; πόκοιμαι ὑπομελῆ ἐφ' ὀρφανῶν καὶ τῶν τοκέων προστέτακται τῷ ἄρχοντι ὑπομελεῖσθαι. ἀλλὰ νὴ Δία τῷ βασιλεῖ; ἀλλ' οὐκ ἰσμὲν γυμνασιάρχοι, οὐδὲ ἀσεβείας ἀδένα γραφόμεθα. ἀλλ' ὁπολέμαρχος εἰσάξει; ὑποστασίου γε καὶ ἀποστασίου πόκοιμαι τὸ λοιπὸν ὄζειν οἱ στρατηγοί. ἀλλὰ τοῖς ξιμεράρχοις κατιστᾶσιν οὗτοι, εἰσάγοντες εἰς τὸ δικαστήριον· ἐμπορικὴ δὲ C δίκαιον οὐδεμίαν ἂν εἰσάγουσιν. * ἐγὼ δ' ἐμὲ ἐμπορεύεσθαι καὶ σὺ ἀδελφὸς καὶ κληρονόμος ἑνὸς τῷ ἐμπόρου, καὶ τὰ λαβόντος παρ' ἡμῶν τὰ ἐμπορικὰ χρήματα. ποῖ ἐν δίκῃ τούτῳ εἰσελθεῖν τινὶ δίκαιον; δίδαξον ὦ λάκριτε, μόνον δικαιόν τι λέγων, καὶ κατὰ τοὺς νόμους. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτω δεινὸς αὐθρωπος οὐδείς, ὅς τις ἂν περὶ τούτων τῶν πραγμάτων ἐρεῖ τι δίκαιον εἰπεῖν. οὐ τοίνυν ταῦτα μόνον, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δεινὰ ἐγὼ πάσχω ὑπὸ λακρίτου τοῦδε, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τὰ ὑποστερεῖσθαι τὰ χρήματα, καὶ εἰς τοὺς ἑξακοσίους κινδύνους ἀφικόμην ἂν τὸ τούτου μέρος, εἰ μή μοι ἡ συγγραφὴ ἐβοήθει ἡ πρὸς τούτους, ἣ ἐμαρτύρει, ὅτι εἰς ἓ πόντον ἔδωκα τὰ χρήματα, καὶ πάλιν ἀθλιάζε. ἴστε δὲ δήπου, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν νόμον ὡς χαλεπός ἐστιν, ἐάν τις ἀθηναίων ἀλλοσέ πῃ σιτηγήσῃ, ἢ ἀθλιάζε. ἢ χρήματα δανείσῃ εἰς ἄλλο τι ἐμπόριον, ἢ τὸ ἀθλιαίων· εἶτ' ζημίαι πρὸς τούτων εἰσὶν, ὡς μεγάλαι καὶ δειναί. μᾶλλον δ' αὐτὰ ἀναγνῶθι αὐτοῖς τὸν νόμον, ἵν' ἀκριβέστερον μάθωσι.

Νόμος.

Ἀργύριον δὲ μὴ ἐξεῖναι ἀθλιαίων, μηδὲ τῶν μετοίκων τῶν ἀθήνησι μετοικούντων μηδενὶ, ὧν οὗτοι κύριοί εἰσιν, εἰς ναῦν, ἢ τις ἂν μὴ μέλλει ἄξειν σῖτον ἀθλιάζε, καὶ τἆλλα τὰ γεγραμμένα πρὸς ἑκάστου αἰτῶν. ἐὰν δέ τις ἐνδῶ πρὸς ταῦτα· ἔξ) τῶν φάσιν καὶ τὴν ὑπογραφὴν τὸ ἀργυρίου πρὸς τοὺς ὑπομελητὰς, κατὰ πρὸς τῆς νεὼς καὶ τὸ σίτου εἰρηται καὶ ταὐτά. καὶ δίκη αὐτῷ μὴ ἔστω πρὸς τὸ ἀργυρίου, ὃ ἂν ἐνδῶ ἄλλοσέ πῃ, ἢ ἀθλιάζε, μηδὲ ἀρχὴ εἰσαγέτω πρὸς τούτου μηδεμία. ὁ μὲν νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὕτω χαλεπός ἐστιν. οὗτοι δ' οἱ μιαρώτατοι αὐθρώπων, ἁπάντων γεγραμ-

ἐγκεκαμμένον διαῤῥήδην ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀθλιάζειν πάλιν ἥκειν τὰ χρήματα, εἰς Χίον ἐπέτρεψαν κἀζ ἐθελῶν, ἃ ἐδανείσαντο ἀθλιότητον παῤ ἡμῶν δανειζομένου δὲ ἐν τῷ Πόντῳ τῷ ναυκλήρῳ τῷ Φασηλίτου ἕτερα χρήματα ὠδί πνος χίος ἀπεφαίνετο, οὐ φάσκοντος ἂν τὸ χρέος δώσειν, ἐὰν μὴ ταῦθ' ἥκειν λάβῃ πάντα ὅσα ἐν τῷ ναυκλήρου, καὶ ὀφειλόντων ταῦτα οἱ πρότερον δεδανεικότες, ἐπέτρεψαν ταῦτα ταῦθ' ἥκειν λαμβάνειν τὸν Χίον τὰ ἡμέτερα, καὶ κύριον γενέσθαι ἐκεῖνον ἁπάντων· καὶ οὕτω ἀπέπλευσαν εἰς τὸν Πόντον Φασηλίτου ναυκλήρου, καὶ μήτε τοῦ χίου τοῦ δεδανεικότος καὶ ὁρμίζονται ἐν φωκῶν λιμένι, εἰς ὃν τὸν ἡμέτερον ἐμπόριον οὐχ ὡρμίσαντο. καὶ νυνὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ ἀθήνηθεν δανεισθέντα χρήματα εἰς τὸν Πόντον, καὶ πάλιν εἰς τὸν πόντον ἀθλιάζειν εἰς χίον κατειλημμένα ὄντα τούτων. ὅπερ οὖν ἐν ἀρχῇ ὑπεθέμην τοῖς λόγοις, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀδικεῖσθε δεῖν ἥττον τῶν ὅλων ἡμῶν τὰ χρήματα. σκοπεῖτε δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, πῶς οὐκ ἀδικεῖσθε; ἐπειδάν τις τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων κρείττων ἐγχειρῇ εἶναι, καὶ τὰς συγγραφὰς τὰς ναυτικὰς ἀκύρους ποιῇ, καὶ καταλύῃ, καὶ τὰ χρήματα τὰ παῤ ἡμῶν εἰς χίον ἢ ὀλιγαρχικός· πῶς οὐκ ἀδικεῖ ὁ τοιοῦτος ἀνθρωπος καὶ ὑμᾶς; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τούτοις ὁ λόγος. τούτοις γὰρ ἔδωκα τὰ χρήματα τούτοις δὴ ἔγω πρὸς τὸν ναύκληρον ἐκεῖνον τὸν Φασηλίτην, τὸν πολίτην τὸν αὐτῶν, ᾧ φασὶ δανεῖσαι τὰ χρήματα ἀλλ' ἡμῶν ὠδί τὸν συγγραφῶ. οὐδὲν γὰρ ἡμεῖς ἴσμεν τίνα ὄντα τὰ πεπραγμένα τούτοις πρὸς τὸν πολίτην τὸν ἑαυτῶν, ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοί ἐισιν. ταῦτα ἡγούμεθα δίκαια εἶναι, καὶ ὑμῶν δεόμεθα, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθεῖν ἡμῖν τοῖς ἀδικουμένοις, καὶ κολάζειν τούς τε κακοτέχνους καὶ σοφιζομένους, ὥσπερ οὗτοι σοφίζονται. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιεῖτε, ὑμῖν τε αὐτοῖς τὰ συμφέροντα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι, καὶ ῥᾳθυμήσεσθε τοὺς πονηροὺς ἀνθρώπων τὰς πανουργίας ἁπάσας, ἃς ἔνιοι πανουργοῦσι πρὸς τὰ συμβόλαια τὰ ναυτικά.

num impuriſſimi, cum in ſyngrapha apertè ſcriptũ ſit, pecuniam Athenas reportandam: permiſerunt, pecuniam à nobis Athenis mutuò ſumptam in Chiũ vehi. Nam cùm Phaſelita nauicularius in Ponto à Chio quod ā homine pecuniam mutuaretur, Chius autem ſe daturum negaret, niſi omnia ſibi quæ naui cularius veheret, oppignerarentur, prioréſque credi tores in id conſentirent: conſenſerunt, vt noſtra Chio oppignerarentur, ſique vniuerſis potiretur. Itaque ſoluerunt è Ponto cum Phaſelita nauicul ario, & cum Chio creditore, & in forum põrtum appellunt, in noſtro autem mercatu non appulerunt. Et nunc, Iudices, Athenis mutuò datæ pecuniæ in Pontum, & rurſum è Ponto Athenas, in Chium ab iſtis deuectæ ſunt. Quod igitur orationis initio poſui, vobis etiam non minor quàm nobis creditoribus fit iniuria. Conſiderate modò, Iudices, an non violemini: cùm quis legibus veſtris ſtudet eſſe ſuperior, & ſyngraphas nauticas irritas facit & abrogat, à nobis accepta pecunia in Chium tranſmiſſa: nónne talis homo vos etiam violat? Ac mihi quidem cum iſtis res eſt (eis enim pecuniam dedi) ipſi verò cum Phaſelita illo nauicul ario agant, ciue ſuo, cui ſe credidiſſe pecuniam dicunt abſque noſtra autoritate contra ſyngraphã. Nos enim nihil omnino ſcimus quid ipſi egerint cum ciue ſuo: ipſi quidem id ſciũt. Hæc eſſe æqua putamus, vóſque oramus, Iudices, vt opitulemini nobis iniuriam paſſis: & puniatis malarum artium & deceptionum, qualibus iſti vtuntur, ſtudioſos. Quæ ſi feceritis: & vobis ipſis vtilia decernetis, & improbis hominibus omnes cauillationes eripietis: quibus nunc alqui contractus nauticos eludunt.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ ὑπὲρ φορμίωνος λόγου.

ΠΑσίων ὁ τραπεζίτης, τελευτῶν ὑὸ δύο παισὶν ἐξ ἀρχίππης, Ἀπολλοδώρῳ καὶ πασικλεῖ, Φορμίωνα οἰκέτην ἑαυτοῦ ἠλευθέρωκεν, τετυχηκότα ὑπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐλευθερίας, ὅτε ἔδοτον τὰ νεωτέρα τῶν παίδων πασικλέους καταλιπεῖν, καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν, παλλακὴν ἑαυτοῦ ἠλευθέρωσεν, ἔδοξεν ὀρθῶς ποιεῖν γυναῖκα. Ἀπολλόδωρος οὖν νέμεται πρὸς τὴν ἀδελφὴν τὴν πατρῴαν οὐσίαν, πλὴν τῆς τραπέζης καὶ τῶν ἀργυρίου παντὸς γάρ. πάντα δὲ Φορμίων ἐμεμίσθωτο, πλὴν τῆς πασίωνος εἰς ὠρισμένον χρόνον πινακίου μὲν ἐλάμβανε τὸ ἥμισυ τῆς μισθώσεως ἑκάτερος. ὕστερον δὲ καὶ αὐτὰ νέμουν. καὶ γίγνεται τὸ μὲν ἀργυρίου πλῆθος Ἀπολλοδώρου, πασικλέους δὲ ἡ τράπεζα. ἀποθανούσης δὲ καὶ τῆς μητρὸς ὕστερον, νεμόμενος καὶ τῆς ἐκείνης οὐσίαν, συνεκάλει τῷ Φορμίωνι, ὡς πολλὰ ἔχοντι ἑαυτοῦ χρήματα. καθίσαντες δ' ἐν ἑαυτοῖς διαιτηταὶ, ὥς φησι Φορμίων, Ἀπολλοδώρῳ προσήκοντες Νικίας, καὶ Δεινίας, καὶ Ἀνδρομένης, ἔπεισαν ἀποδόσθαι πρὸς Φορμίωνα. τὰ ἐγκλήματα, λαβόντα πεντακισχιλίας. ὁ μὲν οὖν Ἀπολλόδωρος μετὰ ταῦτα πάλιν εἴληχε δίκην Φορμίωνι ἀφορμῆς. ἀφορμὴν δὲ οἱ ἀττικοὶ καλοῦσιν, ὅταν τις ἐνδῷ τινὶ ἀργύριον ἢ Φορμίων ἀπογραφόμενος, νόμον παρεχόμενος, τὸν κελεύοντα, εἰ ὧν ἀπασῶν ἀφῆς τις καὶ ἀφεθῇ, μηκέτ' ἐξεῖναι δικάζεσθαι, ἅπερ ταῦτα ἦν τοι καὶ τῆς ἀθεσίας ὑπόθεσις, δείκνυσι, ὡς ἐκ εἴχεν ἡ τράπεζα χρήματα ἴδια τοῦ πασίωνος. τοῦτο δὲ πεποίηκεν, ἵνα ἡ ἀπογραφὴ μᾶλλον ἰσχύῃ, τῆς ἀθεσίας δεικνυομένης τῷ Ἀπολλοδώρῳ συβρᾶς.

ARGVMENTVM EXCEPTIONIS pro Phormione.

PAſio menſarius moriens, relictis duobus filiis ex Archippa ſuſceptis, Apollodoro & Paſicle: Phormionem ſeruum ſuum, qui prius tamen donatus libertate fuerat, tutorẽm filij natu minoris Paſiclis reliquit: eique matrem eorum, concubinam ſuam, dicta dote, vxorem dedit. Apollodorus igitur cum fratre patrimonium diuidit: menſa excepta & officina ſcutorum. Has enim cùm Phormio à Paſione ad certũ quoddam tempus conduxiſſet: interim locationis ſe miſſem vterque accipiebat: demum & has diuiduntur: ac officina quidem ſcutorum Apollodoro. Paſicli autem menſa datur. Sed pòſt, matre etiam defuncta: partitus & huius rem, Phormionem, vt qui multa quæ ſua eſſent, teneret, accuſat Apollodorus. Cum igitur arbitrium ſibi ſumpſiſſent, vt Phormio ait, Apollodori cognati Nicias & Dinias. & Andromenes: perſuaſerũt Apollodoro, vt acceptis quinque drachmarum millibus cum Phormione tranſigeret. Apollodorus autem pòſt rurſus Phormioni diem dixit ἀφορμῆς. ἀφορμὴν autem Attici dicunt, quod nos ἐνδήκω hoc eſt pecuniam ſeu ſortem menſæ. Phormio verò præſcribit, & legem adducit quæ iubet, quibus de rebus aliquis re tranſacta ſemel aliquem miſſum fecerit, nõ licere denuo iudicium adipiſci. Et tamen rectum etiam iudicium attingit Orator, oſtendendo, menſam non habuiſſe pecuniam peculiarem Paſionis. Quod eò fecit vt præſcriptio plus valeret, cùm rectam Apollodori actionem infirmam eſſe demonſtraret.

Ex τῷ πλουτάρχου δημοσθένους βίου.

Λέγεται καὶ τὸν Χαρίμοθεου τὸν στρατηγὸν λόγον, ὧν ἐγκαλῶν Ἀπολλόδωρος, εἶλε τὸν ἄνδρα τῷ ὀφλήματος, δημοσθένης γράψας

se Apollodoro: quemadmodum & orationes in Phormionem & Stephanum: ob quas non iniuria male audit. Nam & Phormio scriptam à Demosthene orationem in iudicium afferebat. In quo perinde faciebat, ac si ex eadem officina pugiones venderet aduersariis, quibus se mutuò confoderent.

DEMOSTHENIS
EXCEPTIO PRO PHORMIONE,
Hieronymo Vvolfio interprete.

Beneuolentiæ captatio à personis, & docilitas.

IMperitiam dicẽdi & virium imbecillitatem Phormionis, ipsi omnes videtis, Atheniẽses. Necesse autẽ habemus nos, eius familiares, quorũ cõscij sumus, quæque hoc narrante sæpe audiuimus, ea referre & exponere vobis: vt re cognita & rectè intellecta è nobis, quæ æqua & religiosa fuerint, decernatis. Exceptionẽ autẽ opposuimus, nõ actionis eludendæ, moræve interponẽdæ gratia: sed vt hic, vbi ostenderit, se nihil omnino deliquisse molestia tandem per vos constanter liberetur. Nam quę apud alios homines firma & rata sunt, extra vestram sententiam: ea Phormio præstitit omnia: & quanquã multa beneficia in Apollodorum contulit: omnia quæ relicta isti & commissa sibi fuerant, soluit, ritéque tradidit: & omnibus deinceps criminibus liberatus fuit: tamen vt videtis, postquam hunc iam ferre non potest Apollodorus, actione contra eum viginti talentorum instituta, calumniatur. Dabo autẽ operam, vt ab initio omnia quæ huic cum Pasione & Apollodoro negocia fuerunt, quàm potero paucissimis exponam: per quæ, satis scio, & istius calumnia palàm fiet: & accusatori non conuenire actionẽ, mox illis auditis cognoscetis. Ac primùm vobis pactio recitabitur, qua Pasio huic mensam locauit, & officinam scutorum. Cape pactionem & prouocationem, & testimonia hæc.

A

B

PACTIO. PROVOCATIO. TESTIMONIA.

C

Narratio de diuisione hereditatis, & trãsactione cũ Apollodoro.

Pactio igitur qua Pasio huic mensam & officinam scutorum, iam suum argenti negocium locauit, hæc est, Athenienses. Audiendum verò vobis & cognoscendum est, quo pacto vndecim talẽta Pasio ad mẽsam debuerit. Neq; enim compulsus inopia debuit, sed ex lucri cupiditate. Facultates. n. Pasionis* terrestres omnino viginti talẽtũm fuerũt, & prẽter eas argẽti sui mutuò dati amplius quinquaginta talenta. In his igitur quinquaginta talentis de mensæ depositis, vndecim talẽta quæstuosa erant. Hic eo mẽsæ quæstu conducto, cùm deposita acciperet, & videret, se nondum in ciuitatem à vobis ascitum, non posse exigere ea, quæ Pasio ad fundos & ædes mutuarat, ipsũ Pasionem habere debitorem maluit eius pecuniæ, quàm alios debitores, quibus pecuniam credebat. Et sic propter hæc inscriptum est in locationem, vndecim debere talenta Pasionem id quod etiam è testibus audiuistis. Quemadmodum igitur locatio facta sit: eum ipsum qui ad mensam sedet, testari audiuistis. Pòst hæc quum Pasio in morbum incidisset, considerate quale testamentum fecerit. Cape testamenti exemplum, & prouocationem hanc, & testimonia hæc eorum penes quos tabulæ sitæ sunt.

τῷ Ἀπολλοδώρῳ· καθάπερ ἡ τοῦ περὶ Φορμίωνα ἡ γέγραπται· ἐφ' οἷς εἰκότως ἠδύξησε. καὶ γὰρ ὁ Φορμίων, ἡγωνίζετο λόγῳ δημοσθένους περὶ τὸν Ἀπολλόδωρον, ἀτυχῶς καθάπερ ἐξ ἑνὸς μαχαιροπωλίου, τὰ κατ' ἀλλήλων ἐγχειρίδια πωλοῦντος αὐτὸς τοῖς ἀνδρίκοις.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΥΠΕΡ ΦΟΡμίωνος.

ΤΗΝ μὲν ἀπειρίαν τ λέγειν, καὶ ὡς ἀδύνατος ἔχει φορμίων· αὐτοὶ πάντες ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ἀνάγκη δ' ὄζι τοῖς ὁπιτηδείοις ἡμῖν, ἃ συνίσμεν πολλάκις τούτου διεξιόντος ἀκηκοότες, λέγειν καὶ διδάσκειν ὑμᾶς ἵν' εἰδότες καὶ μεμαθηκότες ὀρθῶς τὰ δίκαια παρ' ἡμῶν, ἃ ἂν ᾖ δίκαια καὶ εὔορκα, ταῦτα ψηφίσησθε. τὴν μὲν οὖν ὡμολογημένην ἐπιστάμεθα τῆς δίκης, οὐχ ἵνα ἐκκρούοντες χρόνους ἐμποιῶμεν· ἀλλ' ἵνα τ ὠφελήματον, ἐὰν ὀφείλῃ μηδ' ὁποσοῦν ἀδικοῦθ' ἑαυτ οὗτοσι, ἀπαλλαγὴ πρὸς αὐτῷ γίγοιτο παρ' ὑμῶν κυρία. ὅσα γὰρ ὡμολογημένα τοῖς ἄλλοις ὀξὺν αἰθερόπους ἰσχυρὰ καὶ βέβαια, ἀνόν τε παρ' ὑμῖν ἀγωνίσασθαι, ταῦτα πάντα πεποικὼς φορμίων οὗτοσι, καὶ πολλὰ μὲν δὴ πεποικὼς Ἀπολλόδωρον τουτονί, πάντα δ' ὅσων κύριος ἦν τούτου κατελείφθη διαλύσας, καὶ ὡμολογημένως δικαίως, καὶ πάντων ἀφειδὴς μὴ ταῦτα τῷ ἐγκλημάτων ὅμως, ὡς ὁρᾶτε, ἐπιδὴ φέρειν ἡμέρ τε τὸν οἷός τ' ὀξὺν, δίκλω τα λάντων εἴκοσι λυχνῶν αὐτῷ τούτῳ, συκοφαντεῖ. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἅπαντα τὰ πραχθέντα τούτῳ πρὸς πασίωνα καὶ Ἀπολλόδωρον, ὡς ἂν δυνατὸν ᾖ διὰ βραχυτάτων, εἰπεῖν πειράσομαι· ἐξ ὧν δ' οἶδ' ὅτι ἡ, τε τούτου συκοφαντία φανερὰ γενήσεται, καὶ ὡς οὐκ εἰσαγώγιμος ἡ δίκη, γνώσεσθε ἅμα ταῦτ' ἀκούσαντες. πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς συνθήκας, καθ' ἃς ἐμίσθωσε πασίων τὴν τράπεζαν τουτου, καὶ τὸ ἀπιδοπήγιον. καί μοι λάβε τὰς συνθήκας, καὶ τὴν πρόκλησιν, καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί.

Συνθῆκαι. Πρόκλησις. Μαρτυρίαι.

Αἱ μὲν οὖν συνθῆκαι, καθ' ἃς ἐμίσθωσιν ὁ πασίων τὴν τράπεζαν τούτῳ, καὶ τὸ ἀπιδοπήγιον ἤδη καθ' ἑαυτ ὄντι, αὗταί εἰσιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. δεῖ δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν, ἐπὶ τίνος ποτ' ὀφείλεται τὰ ἕνδεκα τάλαντα ὁ πασίων ὅπι τὴν τράπεζαν. οὐ γὰρ δι' ἀπορίαν ταῦτ' ὤφειλεν, ἀλλὰ δι' φιλεργίαν. ἦ μὲν γὰρ ἔσχυος ἦν οὐσία πασίωνι μάλιστα τάλάντων εἴκοσιν ἀργύριον δ' ἐν ταύτῃ δεδανεισμένον ἴδιον, πλέον ἢ πεντήκοντα τάλαντα. ἐν δὲ τοῖς πεντήκοντα τάλάντοις τούτοις ἀπὸ τῆς ἀπαγραφῆς τῶν τῆς τραπέζης ἕνδεκα τάλαντα ἐνεργὰ ἦν. μισθούμενος οὖν ὅδε τὴν ἐργασίαν ταύτην τὴν τῆς τραπέζης, καὶ τὰς ἀπαγραφὰς λαμβάνων, ὁρῶν ὅτι μή πω τῆς πολιτείας αὐτῷ παρ' ὑμῶν οὔσης, οὐχ οἷός τε ἔσοιτο εἰσπράττειν ὅσα πασίων ὅπι ἦ καὶ συνοικίαις δεδανεικὼς ἦν, εἵλετο μᾶλλον αὐτὴν τὸν πασίωνα χρήσιν ἔχειν τούτων τῶν χρημάτων, ἢ ἄλλοις χρήστας οἷς πρόσθεν ἦν καὶ οὕτω διὰ ταῦτα ἐγράφη εἰς τὴν μίσθωσιν πρόσοφείλων ὁ πασίων ἕνδεκα τάλαντα, ὥσπερ καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν. ὧν μὲν τοίνυν ἕνεκ' ἡ μίσθωσις ἐγίγνετο, μεμαρτύρηται ὑμῖν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὁπιτηδείου ὅπι τῇ τραπέζῃ. ὅπως δὲ νομίσῃς ὦ ἀρίστιππε τῶν πασίωνι μὴ ταῦτα, σκέψασθε ἃ λέγετο. λάβε τῆς διαθήκης τὸ ἀντίγραφον, καὶ τὴν πρόκλησιν ταυτηνὶ, καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί, παρ' οἷς αἱ διαθῆκαι κεῖνται.

Αντίγρα-

Ἀντίγραφον διαθήκης. Περίληψις.

Μαρτυρίαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ πασίων ἐτελεύτησε, ταῦτα διαθέμενος Φορμίων οὑτοσί, τὴν μὲν γυναῖκα λαμβάνει κατὰ διαθήκας, τὸν δὲ παῖδα ἐπιτρόπευεν. ἀφαιρούμενος δὲ τούτου, καὶ πολλὰ ἀπὸ κοινῶν τῶν χρημάτων ἀναλίσκειν οἰόμενον δεῖν λογιζόμενοι πρὸς ἑαυτοὺς οἱ διαθέμενοι, ὅτι, εἰ δεήσοι κατὰ τὰς διαθήκας, ὅσα ἂν δέοι ἀπὸ κοινῶν τῶν χρημάτων ἀναλῶσαι, τούτοις ἐξελόντας* ἀνατιμοιρεῖν τὰ λοιπὰ νέμειν, καὶ ὅπως μὲν ἕξει βέλτιον νείμασθαι τὰ ὄντα ἅπαντα παιδὸς ἐγνωσαν εἶναι νέμοντι τὴν ἄλλην οὐσίαν, πλὴν ὧν ἐμισθώσατο οὗτοσί. τούτων δὲ τῆς προσόδου τὴν ἡμίσειαν τούτῳ ἀποδίδοσαν. ἄχρι μὲν οὖν τούτου τοῦ χρόνου πῶς ἔνεστ' ἐγκαλεῖν αὐτῷ μισθώσεως; ἐγὼ γὰρ νῦν, ἀλλὰ τότ' οὐδεὶς ἔδει χαλεπὰ πρόσοντα φαίνεσθαι. καὶ μὲν οὐδὲ τὰς ὑπογεγραμμένας μισθώσεις ὡς οὐκ ἀπέλιφεν, ἐς εἰπεῖν αὐτῷ. οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐπειδὴ τὸν τρόπον, δοκιμασθέντος πασικλέους, ἀπηλλάττετο τῆς μισθώσεως ὅδε, ἀφῆκατ' ἂν αὐτὸν ἁπάντων τῶν ἐγκλημάτων· ἀλλὰ τότ' ἂν ὡς ἀργαχρῆμα ἀπῃτεῖτε, εἴ τι προσοφείλειν ὑμῖν. ὡς τοίνυν ταῦθ' ἁληθῆ λέγω, καὶ ἐπείμαλος ἔδει πρὸς τὸν ἀδελφὸν, παῖδα ὄντα, καὶ ἀφῆκαν τῆς μισθώσεως, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐγκλημάτων, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Εὐθὺς τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, ὡς ἀρεῖσαν τοῦτοι τῆς μισθώσεως, νέμοντα τὴν τράπεζαν καὶ τὸ ἀπομαγεῖον. καὶ λαβὼν αἵρεσιν ἀπολλόδωρος αἱρεῖ τὸ ἀπομαγεῖον ἀπὸ τῆς τραπέζης. καίτοι εἰ ἦν ἰδία τις ἀφορμὴ τούτῳ πρὸς τὴν τράπεζαν, πότερον ἂν εἵλετο τοῦτο μᾶλλον ἢ ἐκεῖνα; οὔτε γὰρ προσόδου ἦν πλείων, ἀλλ' ἐλάττων. τὸ μὲν γὰρ *διτάλαντον, ἢ ἑκατὸν μναῖς ἔφερεν. οὔτε τὸ κτῆμα ἴδιον, εἰ προσῆν χρήματα τῇ τραπέζῃ ἴδια· ἀλλ' οὐ προσῆν. διόπερ σωφρόνως εἵλετο τὸ ἀπομαγεῖον οὑτοσί. τὸ μὲν γὰρ κτῆμα ἀκίνδυνόν ἐστιν. ἡ δ' ἐργασία προσόδους ἔχουσα δικαίους ἀπὸ χρημάτων ἀλλοτρίων. πολλὰ δ' ἂν τις ἔχοι λέγειν, καὶ ἀποδείκνυσθαι σημεῖα, τοῦτον συκοφαντεῖν, ἐγκαλοῦντα Φορμίωνι. ἀλλ' οἶμαι μέγιστον μὲν ἁπάντων τεκμήριον εἶναι τοῦ μηδεμίαν λαβεῖν ἀφορμὴν εἰς ταύτην τὴν τράπεζαν, τὸ ἐν τῇ μισθώσει γεγράφθαι, προσοφείλοντα τὰ πάσιωνα ἐπὶ τῷ τραπέζαν, οὐ δεδωκότα ἀφορμὴν τούτῳ· δεύτερον δέ, τὸ, τοῦτον ἐν τῇ νομῇ μηδὲν ἐγκαλοῦντα φανερὸς εἶναι ὅτι μισθῶν ἑτέροις ταυτὰ ταύτα, τοῦ ἴσου ἀργυρίου φανησόμενα προσμεμισθωκὼς, οὐκ ἰδίαν ἀφορμήν. καίτοι εἰ ἦν ὁ πατὴρ παρέχων, ὑπὸ τοῦδε ἂν προσεγράφετο, οὐ νῦν προσῆκεν ἀλλοθεν πορίσαντα δεδωκέναι· ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐμισθωσεν ὕστερον ξένωνι, καὶ Εὐφραίῳ, καὶ εὐφρονι, καὶ καλλιστράτῳ, καὶ οὐ τούτοις παρέδωκεν ἰδίαν ἀφορμήν, ἀλλὰ τὰς οἰκείας καταθήκας, καὶ τὴν ἀπὸ τούτων ἐργασίαν αὐτῷ ἐμισθώσατο. λάβε μοι τὴν τούτων μαρτυρίαν, καὶ ὡς τὸ ἀπομαγεῖον εἵλετο.

Μαρτυρία.

Μεμαρτύρηκεν μὲν τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, ὅτοι καὶ τούτοις ἐμίσθωσαν, καὶ οὐ παρέδωκαν ἰδίαν ἀφορμὴν οὐδεμίαν, καὶ ἐλαυθέρους τ' ἀφεῖσαν, ὡς μεγάλα εὖ πεπονθότες, καὶ καὶ ἐδικάζοντο ὅτ' ἐκεῖνος τότε, οὔτε τούτῳ. ὃν μὲν τοίνυν χρόνον ἡ μήτηρ ἔζη, ἅπαντ' ἀκριβῶς εἰδυῖα ταῦτα, οὐδὲν ἔγκλημα πώποτε ἐποιήσατο πρὸς τοῦτον Φορμίωνα ἀπολλόδωρος. ὡς δ' ἐτελεύτησεν ἐκείνη, χιλίας ἐγκαλέσας ἀργυρίου δραχμὰς, πρὸς ἃς ἔδωκεν ἐκείνη δισχιλίας τοῖς τούτου παισίοις, καὶ χιτωνίσκον τινὰ, καὶ θεράπαιναν ἐσυκοφάντει· καὶ δὴ ἐν ταῦθ' οὗτοσὶ, ὧν νῦν ἐγκα-

A EXEMPLVM TESTAMENTI, PROVOCATIO. TESTIMONIA.

Cũ igitur Pasio obiisset, hoc testamento facto: Phormio vxorem eius ex testamento ducit: filium tuetur & curat. Sed isto rapiente, ac de communibus pecuniis multum esse consumendum putante, cum animis suis reputantes tutores, si ex testamento iis omnibus, quæ iste de communibus pecuniis insumpsisset* demptis, reliqua ex æquo diuidunda essent, nihil reliqui futurum: bona, quò puero consuleretur, diuidere statuerunt: ac cæteras quidem facultates, iis exceptis quæ hic conduxerat, partiuntur, eorúmque reddituum semissem isti reddiderunt. Iam ad hoc vsque tempus quî agere potest locationis? non enim nũc, sed tum statim queri & grauiter ferre debuit. Neq; illud etiam dicere potest, posteriora locationis precia se non accepisse. Nequaquam enim, postquam ad eum modum, cùm togam virilem sumpsisset Pasicles, hic locatione cederet, vos eum omni crimine liberasse tis: sed tum euestigiò exegissetis, si quid præterea vobis debuisset. Atque vt hæc verè à me dici constet, & istum cum fratre, puero etiamnum, diuisisse hæreditatem, eósque hunc & locatione, & omnibus aliis criminibus liberasse: cape hoc testimonium.

B

TESTIMONIVM.

Statim igitur, Athenienses, vt huic locationem remitterent, diuidunt mensam, & scutorum officinam: atque optione data, officinam mensæ præfert Apollodorus: quæ si quam priuatam pecuniam & sortem habuisset, cur illam quàm hanc maluisset? neque enim prouentus erat amplior, sed minor. Nam officina, talentum, mensa, centum minas pendebat: neque fuisset illius possessio* iucundior, si mensa pecuniam priuatam habuisset: sed non habuit. Quapropter iste prudenter officinam prætulit. nam ea possessio est extra periculum: quæstus autem mensarius, reditus habet periculosos de pecuniis alienis. Multa dici & ostẽdi signa possunt, per quę appareat, ab isto per calumniam accusari Phormionem: sed hoc ego maximè omnium argumento esse puto, hunc nullam pecuniam eo nomine accepisse, quòd in locatione scriptum est, debere etiam Pasionem ad mensam, non dedisse huic pecuniam. Deinde quòd istum nihil in hercisciunda familia quæstum esse constat. Postremò, quòd eum eadem hæc aliis locantem, tantidem locasse liquet, pecunia de suo nulla conducenti suppeditata. Quòd si ab hoc pecunia ei à patre data fraudaretur: ipsum* nunc conueniebat aliunde vspiam comparatam dedisse. Hæc vt à mẽ verè dici appareat, & postea Xenoni, Euphræo, Euphroni, & Callistrato locasse: & ne his quidem de suo quicquam suppeditasse: sed depositа, & quæstum inde redeuntem eos conduxisse: & istum officinam elegisse, vti constet: cape mihi horum testimonium.

C

TESTIMONIVM.

Et testibus igitur audiuistis, Athenienses, eos & his locasse, neq; de suo quicquã suppeditasse, eósq; manu misisse, quasi magnis affecti abeis essẽt beneficiis: neque in ius vocasse vel illos tũ, vel hũc. Ac dũ mater vixit, quæ omnia satis norat, nihil vnquam de Phormione questus est Apollodorus. Vt aũt illa obierat, triũ milliũ drachmarũ actione instituta, supra illas bis mille, quas ipsa istius liberis dederat, & tunicula

calumniabatur. Ac ne ibi quidem eorum quicquam de quibus nunc accusat, dixisse comperietur: sed re & vxoris suæ patri, & affini suo, & Lysino, & Andromeni permissa: cùm illi persuasissent Phormioni, vt dono daret illi tria millia, cum accessione: & amicũ habere istum, quàm propterea inimicus esse mallet: acceptis in vniuersum quinquies mille drachmis, cũ hunc omni crimine liberauerit, secundum in Mineruæ ædem ingressus rursum, vt videtis, litem mouet, omnibus querelis concinnatis, & criminibus ab omni superiore tempore coaceruatis: iis etiã (quod est omnium maximum) quę illi nunquam obiecerat. Vt igitur hæc à me verè dici constet, cape cognitionem in arce factam, & testimonium eorum qui adfuerunt, cùm Apollodorus pecuniam accipiẽs Phormionem omnibus criminibus liberaret.

COGNITIO. TESTIMONIVM.

Auditis cognitionem, Iudices, à Dinia factam, cuius iste filiam habet: & à Nicia, cui soror vxoris eius nupta est. His igitur acceptis, transactísque rebus omnibus: tanquam aut hi omnes mortui essent, aut verum in lucem proferri nõ posset: actione tot talentũ in instituta, in iudicium venire audet. Ac quæ Phormioni cum Apollodoro negocia intercesserunt, quæque facta sunt: ab initio audiuistis omnia, Athenienses. Arbitror autem Apollodorum, quòd æqui dicere nihil possit de actione sua, allaturum esse ea, quæ & apud arbitrum dixit: matri ab hoc persuasum, vt tabulas aboleret: quib. perditis, non habere se quo pacto eam rem oporteat liquidò coargui. De his igitur & hoc crimine, videte quæso quantis argumentis conuinci mendacij queat. Primùm, Athenienses, quisnã patrimonium diuideret, non acceptis tabulis, vide, quantum relictum esset, cognoscere? nemo sanè omnium. At duodeuiginti anni sunt cum diuisisti: neq; ostendere poteris, vnquam esse te conquestum de tabulis. Deinde, quis nõ, cùm Pasicles vir factus, gestæ tutelæ rationes reposceret, si per se criminari mat ẽ de abolitis tabulis non esset ausus, ei id indicasset, vt per eum res palàm fieret? Denique quibus è tabulis iudicia dictabas? Iste enim multis ciuium in ius vocatis, magnam pecuniam exegit, scribens in actionibus: damnum mihi dedit ille non reddendo argento quod debere eum pater mihi reliquit in tabulis. At si abolitæ fuerunt tabulæ: quibus è tabulis iudicia dictabas? sed hęc à me verè dici, tum è facta diuisione, tum è testimoniis audiuistis. Actionum autem illarum vobis testimonia recitabũtur. Cape testimonia.

Tabulas à matre Apollodori non esse abolitas.

TESTIMONIA.

In his igitur actionibus recepisse se paternas tabulas testatur. Neque enim se calumniatorem egisse profectò, aut ea postulasse in iudicio quæ non deberentur, fateatur. Quanquam aũt magna & multa indicia sunt, è quibus appareat, Phormionem omni vacare culpa: illud tamen omnium esse maximum arbitror, quòd Pasicles, Apollodori frater, eum neque in ius vocauit, neq; quicquam aliud ex iis quæ obiicit, queritur. Quis autẽ credat, eum nõ fecisse iniuriam illi, qui puer à patre esset relictus, & cuius facultates in sua manu haberet tutor institutus: Tibi aũt qui vir relictus es, quatuor & viginti natus annos, & si qua tibi facta fuisset iniuria, facilè vltrò statim, fecisse? nõ vera sunt hæc. Vt igitur hæc verè dici, ac nihil queri Pasiclem constet, cape illius testimoniũ.

Conclusio exceptionis repetitione argumentorũ.

TESTIMONIVM.

Quæ igitur in neganda actione vobis consideranda sunt, hæc de iis quæ diximus: in memoriã reuocate:

ἀληθῆ λέγω, καὶ ὁ πασικλῆς οὐδὲν ἐγκαλεῖ, λάβε μοι τὼ τούτου μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Α τοίνυν ὧδε τῷ μοι εἰσαγώγιμον εἶ τῷ δίκῃ δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ταῦθ' ἁπάντων ἀναμνησθῆτε ἐκ τῆς εἰρημένων ἡμεῖς

Α λεῖ, λέγων φανήσε῀ι. ὅτι ξένας ἦ τῷ τε ἑαυτῷ γυναικὸς παῖδι, καὶ τῷ συγκηδεστῇ τῷ ἑαυτῷ, καὶ λυσίνῳ, καὶ ἀνδρομένῃ, πεισάντων τούτων φορμίωνα τοῦτον δοῦναι δωρεὰν τὰς ἑξακισχιλίας, καὶ τὸ πρόσθεν, καὶ φίλον μᾶλλον ἔχειν αὐτὸν, ἢ δέκα ταῦτα ἐκβεβλῆ῀σθαι. λαβὼν τὸ σύμπαν πεντακισχιλίας, καὶ πάντων ἀφεὶς τὰ ἐγκλημάτων, τὸ δεύτερον εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἀθηνᾶς ἐλθὼν, πάλιν ὡς ὁρᾶτε, δικάζε῀σθαι, πάσας αἰτίας συμπλάσας, καὶ ἐγκλήματα ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου τοῦ πρόσθεν τούτου. *τοῦτο γὰρ ὄντι μέγιστον ἁπάντων, ἃ ἔγωγε πώποτ' ἠπόρησα. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὰ γνῶσιν τὰ ἐμοῦ μάρτυρα ἐν ἀκροπόλει, καὶ τὰ μαρτυρίαν τὰ ἐμοῦ μάρτυρα, ὅτ' ἀφῆκε τῷ ἐγκλημάτων ἁπάντων ἀπολλόδωρος, λαμβάνων τὸ τὸ ἀργύριον. Γνῶσις. Μαρτυρία.

Ἀκούετε τῆ γνώσεως, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἣν ἔγνω δινίας, ἣ τὴ θυγατέρα ἔχει, καὶ νικίας ὁ τὴ ἀδελφὴν τὴ τούτου γυναικὸς ἔχων. ταῦτα τοίνυν λαβὼν, καὶ ἀφεὶς ἁπάντων τῷ ἐγκλημάτων, ὥσπερ τῶν πάντων τεθνεώτων τούτων. τὴν τ' ἀληθείας οὐ γνῶσομένης φανερὰς, δίκην τοσούτων ταλάντων λαχὼν, τολμᾷ δικάζε῀σθαι. τὰ μὲν δὴ πεπραγμένα καὶ γεγενημένα φορμίωνι πρὸς ἀπολλόδωρον ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οἷμαι δ' ἀπολλόδωρον τοῦτονὶ οὐδὲν ἔχοντα δίκαιον εἰπεῖν πρὸς ὧν ἐγκαλεῖ ἅπερ δὲ τῷ διαπτῆ λέγειν ἐτόλμα, ταῦτ' ἐρεῖν ὡς τὰ γράμματ' ἡ μήτηρ ἠφάνικε, πεισθεῖσα ὑπὸ τούτου. καὶ τούτων ἀπολωλότων οὐκ ἔχει πίνα χρὴ ζόπον ταῦτ' ἐξελέγχειν ἀκριβῶς. πρὸς δὴ τούτων καὶ αὐτὸς ἡ αἰτίας, σκέψασθε κλίνη αἵτις ἔχοι τεκμήρια εἰπεῖν ὅτι ψεύδε῀ται. πρῶτον μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὶς αἰ ἐνείματο τὰ παῖδα, μὴ λαβὼν γράμματα, ἐξ ὧν ἠμελλεν εἴσεσθαι τὰ καταλειφθεῖσαν οὐσίαν; καὶ εἰς δήπου. καὶ τοι δύο δέοντα εἴκοσιν ἔτη ἐστὶν ἐξ ὅτου ἐνείμω, ἐκ οὐκ ἂν ἔχοις ὅτι δείξαι, ὡς ἐνεκάλεσας ποτε ὑπὲρ τῷ γραμμάτων. δεύτερον δ', τὶς οὐκ ἂν, ὑπὲρ τοσαύτης, πασικλῆς ἀνὴρ γεγονὼς, ἐνομίζετο τὸν λόγον τὸν ὑπὲρ ὁπῆς,

C εἰ δ' αὐτὸς τὰ γράμματα ὤνει τὴ μητέρα αἰτιᾶται διεφθαρκέναι τοῦτο ταῦτ' ἐβόησεν, ὅπως δι' ἐκείνου ταῦτα ἐλέγχθη. ἔτον δ' ἐκ ποίων γραμμάτων τὰς δίκας ἐλάγχανες; δῆλον γὰρ πολλοῖς τὸ πολιτῇ δίκας λαγχάνων, πολλὰ χρήματα εἰσπέπραχε῀ν, γράφων εἰς τὰ ἐγκλήματα ἔβλαψέ με ὁ δεῖνα οὐκ ἀποδιδοὺς ἐμοὶ τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ ὀφειλόντα αὐτῷ ἐν τοῖς γράμμασι. καίτοι εἰ ἠφάνιστο τὰ γράμματα, ἐκ ποίων γραμμάτων τὰς δίκας ἐλάγχανες; ἀλλὰ μὰ, ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τὴν μὲν μὰ οὐκ ἀκηκόατε, ἐγὼ δ' ἐνείματο, καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν. τῷ δὲ λήξεων τούτων, ἀναγνῶσέ μοι ὑμῖν τὰς μαρτυρίας. λάβε τὰς μαρτυρίας μοι. Μαρτυρία.

Οὐκοῦν ἐν ταύταις τῇ λήξεσιν ὡμολόγηκεν ἀπειληφέναι τὰ τῷ παῖδος γράμματα. οὐ δὴ συνοφαντεῖν γε, ἀφ' ὧν οὐκ ὤφειλον οὗτοι, δικάζε῀σθαι φήσειν ἂν. νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μεγάλων καὶ πολλῶν ὄντων, ἐξ ὧν ἔξεστιν ἐλε῀ῖν οὐκ ἀδικουῦτα φορμίωνα τοῦτονὶ, μέγιστον ἁπάντων εἶ῀ναι, ὅτι πασικλῆς, ἀφ' ἑλφὸς ὢν ἀπολλοδώρου τοῦδε, οὔτε δίκην εἴληχεν, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ὧν ἔξεστ' ἐγκαλεῖ. καίτοι τοσοῦτον δήπου τὸν μὴ παῖδα ὑπὸ τῷ παῖδος καταλειφθέντα, καὶ οὗ τῷ ὄντων κύριος ἦν, ὅπως ὁπότερος καταλελειμμένος, οὐκ ἂν ἠδίκει σε ἦ, * ὃς ἀνὴρ κατελείφθη τέτταρα καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονὼς, καὶ ὑφ' ἑαυτῷ ῥᾳδίως ἂν τὰ δίκαια ἐλάμβανες δύο, εἰ τι ἠδικοῦ. οὐκ ἔστι ταῦτα. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ὁ πασικλῆς οὐδὲν ἐγκαλεῖ, λάβε μοι τὼ τούτου μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Α τοίνυν ὧδε τῷ μοι εἰσαγώγιμον εἶ τῷ δίκῃ δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ταῦθ' ἁπάντων ἀναμνησθῆτε ἐκ τῆς εἰρημένων ἡμεῖς

ἡμεῖς γδ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, γεγνωσμένε μὲν διαλογισ- A
μοῦ, καὶ ἀφέσεως τῆς ἐκ τραπέζης, καὶ τοῦ ἀποστασίου τοῦ μι-
σθώσεως, γεγενημένης ἢ διαίτης, καὶ πάλιν ἀφέσεως πάν
των, οὐκ ἐόντων τῶν νόμων δίκας, ὧν ἄν τις ἀφῇ ἅπαξ, λαμ
βάνειν, συκοφαντοῦντος τούτου, καὶ ὡδὶ τοῖς νόμοις δι-
καζομένοις, παρεγραψάμεθα ὀρθῶς τῶν νόμων, μὴ εἰσαγώγιμον
εἶναι τὴν δίκην. ἵν' οἷσθ' εἰδῆτε ὑμεῖς τοῦτο τὸ φῆφον οἵσετε, τόν
τε νόμον ὑμῖν τοῦτον ἀναγνώσεται, καὶ τὰς μαρτυρίας ἐφεξῆς
τῶν παρόντων, ὅτ' ἠφίει τὰ μισθώσεως καὶ τῶν ἄλλων ἁπάν-
των ἐπιτρόπων Ἀπολλόδωρος Φορμίωνα· λάβε μοι τὰς
μαρτυρίας ταυτασὶ καὶ τὸν νόμον.

Μαρτυρίαι. Νόμος.

Ἀκούετε τοῦ νόμου λέγοντος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τά τε ἄλλα
ὧν μὴ ἔστι δίκας, καὶ ὅσα τις ἀφῆκεν, ἢ ἀπήλλαξεν· εἰκό-
τως. εἰ γάρ ὅτι δίκαιον, ὧν ἄν ἅπαξ ἡγήται δίκην, μηκέτ' B
ἐξεῖναι δικάζεσθαι· πολὺ τοῦ ἀφιέντων δικαιότερον μὴ εἶναι
δίκας· ὁ μὲν γὰρ ἐν ὑμῖν ἠτυχηκὼς, τάχα ἄν εἴποι, ὡς ἐξη-
πατήθημεν ὑμεῖς· ὁ δ' αὐτὸς φανερὸς καταγνοὺς ἢ ἀφεὶς ἢ
ἀπαλλάξας τὸν αὐτὸν αἰτίαν αἰτιασάμενος τὸν αὐτὸν
πάλιν εἰκότως δικάζοιτο ἂν δήμου δίκην. διόπερ τοῦτο ὁρῶ
τὸν ἐγγράψαντα ὁ τὸν νόμον θεὶς, ὧν μὴ ἔστι δίκας, ἢ ὅσα τις ἀ-
φῆκεν, ἢ ἀπήλλαξεν. ἃ τοίνυν γέγονεν ἀμφοτέρα· καὶ γὰρ ἀ-
φῆκε, καὶ ἀπήλλαξεν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται ὑ-
μῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. λάβε δέ μοι, καὶ τὸν τοῦ παραδείσου
νόμον. Νόμος.

Ὁ μὲν τοίνυν νόμος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σαφῶς οὑτοσὶ τὸν
χρόνον ὥρισεν. Ἀπολλόδωρος δ' ἔτεσι παρελήλυθότων
ἐπτὰ πλέον ἢ εἴκοσι, τὴν ἑαυτοῦ συκοφαντίαν ἀξιοῖ τοῦτ' πλεί-
ονος ὑμᾶς ποιήσασθαι τοῦ νόμου, καθ' οὓς ὀμωμοκότες δι-
καζεσθε. καίτοι πᾶσι μὲν τοῖς νόμοις προσέχειν εἰκὸς ἐστὶν
ὑμᾶς· οὐχ ἥκιστα δ' τούτῳ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. δοκεῖ γάρ
μοι καὶ ὁ σόλων, οὐδενὸς ἄλλου ἕνεκα θεῖναι αὐτοῦ ἢ τοῦ μὴ
συκοφαντεῖσθαι ὑμᾶς τοῖς μὲν ἀδικουμένοις ἱκανὰ τὰ C
πέντε ἔτη ἡγήσατο εἶναι διαρκέσαι καὶ δ' τοῦ ψευδομένων
τὸν χρόνον ὡρίσατο σαφέστατον ἔλεγχον ἔσεσθαι· καὶ ἅμα ἐπει
δὴ ἀδύνατον ἐγὼ ὁρῶ, τοῖς τε συμβαλόντας, καὶ τοῖς μάρ-
τυρας ἀεὶ ζητεῖν τὸν νόμον αὐτὶ τούτων ἔθηκεν, ὅπως μάρτυς
εἶη τοῖς δικάζουσι τοῖς ἐρημένοις. θαυμάζω τοίνυν ἔγωγε, ὦ ἄν
δρες δικασταί, τί ποτ' ἔστιν ὃ προσῆκεν αὐτὸν ὑπολαμβάνειν λέ-
γειν Ἀπολλόδωρος οὑτοσί. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ὑπέλαβεν, ὡς
ὑμεῖς, ἰδόντες ὀρῶντες εἰς χρήματα τοσαῦτα τὸν ἠδικημένον, ὀργι-
εῖσθ', ὅτι τὴν μητέρα ἐγημεν αὐτοῦ Φορμίων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ
τοῦτο, οὐδ' αὐτὸς λέληθεν, οὐδ' ὑμᾶς πολλοὺς, ὅτι σωκράτης
ὁ τραπεζίτης ἐκεῖνος, ὃν δὰ τῶν κυρίων ἀπαλλαγεὶς ὥσπερ
ὁ πύθων πατὴρ, ἔδωκε σατύρῳ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτοῦ
ποτε ζῶντος· ἑτέρου σωκλῆς τραπεζιτεύσας ἔδωκε τὴν
ἑαυτοῦ γυναῖκα τιμοδήμῳ τῷ νῦν ἔτ' ὄντι, καὶ ζῶντι, Φορ-
μίωνι ποτὲ ἑαυτοῦ. καὶ οὐ μόνον οἱ θάδε τοιοῦσιν οἱ πε-
ὶ τὰς ἐργασίας ταύτας ὄντες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· ἀλλ'
ὁ αἰγίνῃ ἔδωκε σρυμόδωρος ἑρμαίῳ τῷ ἑαυτοῦ οἰκέτῃ τὴν
γυναῖκα· καὶ τελοντησάσης ἐκείνης, ἔδωκε πάλιν τὴν θυ-
γατέρα τῷ ἑαυτοῦ, καὶ πολλοὺς ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν τοιού-
τους, ἐκόντας. ὑμῖν μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς χρῶσι
πολίταις οὐδὲν πλῆθος χρημάτων αὐτοῦ τοῦ χρῆσθαι καλ-
ὸν ὄζειν ἐλέσθαι. τοῖς δὲ τοῦτο μὲν δωρεὰν, ἢ παρ' ὑμῶν, ἢ
παρ' ἄλλων τινῶν λαβοῦσι, τὴν τύχην ἐξ ἀρχῆς, ἀπὸ τοῦ
χρήματος ἔσεσθαι καὶ ἕτερον πλεῖον κτήσασθαι, καὶ αὐτῷ τού-
των ἀξιωθεῖσι, ταῦτ' ἐξὶ φυλάττεσθαι. διόπερ πασίων ὁ πατὴρ ὁ σὸς, οὐ φοβούμενος, οὐδ' αὐτὸν ὑβρίζων, ἀλλ'
ὑμᾶς τοὺς ὑμετέρους, ἀλλὰ μᾶλλον ὀρθῶν σωτηρίαν τοῖς ἑαυτοῦ βουλόμενον, εἰ τὸν αἰτίαν ποιήσαιτο οἰκεῖον ὑμῖν ἔδωκε τοῦ ἑαυ-

Nos, Athenienses, putatis rationibus, transactáque locatione mensæ & officinæ, atque interposito arbitrio, & re denuò transacta, nec permittentibus legibus, earum rerum quas semel transegeris, iudiciũ adipisci: calumniante isto, & contra leges litem intendente, præscripsimus, non dandam ei esse actionem. Vt igitur sciatis qua de re sententiam laturi sitis: & lex hæc vobis legetur, & eorum deinde testimonia qui adfuerunt, cùm locationis & cæterorum criminum omnium Phormionem Apollodorus absolueret. Cape testimonia hæc, & legem.

TESTIMONIA. LEX.

Auditis edicere legem, Athenienses, tum cætera quorum actio non detur, tum eorum quæ quis remiserit, aut transegerit? meritò. Nam si iustum est, quib' de rebus semel iudicium factum fuerit, eas non licere denuò reuocare in ius: multò iustius est, de his quæ decisa sunt, non dare actionem: quòd, qui apud vos succubuit, dicere fortasse queat, vos fuisse deceptos. Qui verò se ipse palàm cõdẽnauit, qui missum fecit, qui transegit: quidnam de semetipso queri, aut quam causam afferre possit, cur iure denuò experiatur? nullam nimirum. Quamobrem legis huius autor, qua definitur, quarum rerum experiri non liceat, prima hæc scripsit: Quæ quis remisit, aut transegit: quæ vtraque ab isto facta sunt. nam & remisit, & transegit. Me autem vera dicere, testimoniis probatũ est. Cape & legem de præfinito tempore.

LEX.

Lex quidem, Athenienses, ita perspicuè finiuit tempus. Apollodorus autem annis elapsis amplius vigiti, pluris à vobis æstimari vult calumniam suã quàm leges, secundum quas iurati pronunciatis. Decet aũt vos cùm omnibus parêre legibus, tum huic in primis, quam Solõ, mea quidem opinione, haud aliam ob causam tulit, nisi vt ne vos deciperemini. Nam & si cui facta esset iniuria: satis esse putauit quinquennium ad exigendum: & mentientes, ipso tempore euidentissimè posse redargui. Simul etiam, posse quam non posse fieri videt, vt & contrahentes, & testes perpetuò viuant: in eorum locum hanc legem suffecit, vt his quæ dicta fuerunt, testis esset æquitatis. Mi- Refutatio conuiciorum Phormioni non vitio dandas esse nuptias heri vxoris: & aduersárij recrimination
ror equidem, Iudices, quænam ea sint quæ ad hæc respõdere instituet Apollodorus? Nõ enim id putat scilicet, vos qui eum nullis fraudatũ pecuniis videatis, ægrè laturos, quod matrem eius Phormio duxerit vxorem: neque enim hoc ignorat: neque vel eum præterit, vel plerosque vestrûm, Socratem, mensarium illũ, à dominis libertate donatum, vt istius patrem, dedisse Satyro vxorem suam, qui seruitutem aliquando apud ipsum seruisset. Alium* Soclem, qui argẽtariam faciebat, dedisse vxorem suam Timodemo: qui etiam nunc in viuis est, & eius aliquando seruus fuit. Neque verò id homines huic quæstui diditi, hîc dũtaxat faciũt, Athenienses: sed & in Aegina dedit Strymodorus Hermæo seruo suo vxorẽ, eáq; defũcta, rursus ei dedit filiã suã. Multi huius generis cõmemorari possent: meritò. Vobis n. Atheniẽses, qui natura ciues estis, nullas pecuniarũ copias præferre generi, honestum est. *qui aũt ciuitate vel à vobis, vel ab aliis quibusdam fortunæ beneficio sunt donati, &, propter quæstum argentarium, & ampliores possessiones, idem ius consecuti: ij hæc custodire debent. Quare Pasio pater tuus neque primus, neq; solus, neque vel in semetipsũ cõtumelioſus, vel in vos filios: sed nõ aliter suis reb. posse cõsuli prospiciens, nisi hũc necessariò vobis cõtũctum redderet, suam ei

vxorem,matrem vestram,despondit.Quòd si vtilita A
tem spectes:eum rectè sibi prospexisse deprehendes.
Sin habita aut existimationis,aut natalium ratione,
Phormionis affinitatem auersaris: vide ne ridiculũ
sit ea te dicere.Si quis enim te roget,quémnam pa-
trem tuum fuisse existimes:bonum virum, sat scio,
respondebis.Vtrum igitur & moribus,& rebus om
nibus Pasioni similiorem putas,té-ne an hunc?¡Ego
quidem satis scio,hunc.Qui igitur patri tuo similior
est:eum,si matrem tuam duxit,auersaris? Atqui &
dante & mandante patre tuo acta esse hæc,non modò
è testamento cernitur,Athenienses:sed & tu ipse fui
sti testis.Cum enim maternas facultates in partes di
uidi velles,& Phormio ex vxore liberos suscepissет:
tum fatebaris eam à patre legitimè traditam, & ra-
tum esse matrimonium. Nam si eam hic per iniuriã
raptam habuissет, datam à nemine:liberi hæredes
non fuissent.ad eos autem qui hæredes non essent,
portio nulla rei familiaris pertineret. Et hæc verè à
me dici liquet:cum sit ostensum,ab eo,quarta parte B
accepta,omni crimine Phormionem esse liberatum.
Quia verò nullam prorsus probabilem defensionem
habebat:impudentissimas afferre causas apud arbi-
trum audebat:quas vos, audiuisse in primis operæ-
precium fuerit:vnam omnino non factum esse testa
mentum:sed id totum adhuc nihil aliud esse quàm
figmentum & commentum:alteram,ea se gratia su
periori tempore concessisse omnia,neque in ius vo-
casse,quòd Phormio magnum pendere vectigal vo-
luerit,idque se pẽsurum pollicitus fuerit:quod post-
quam non facit, nunc demum ius meum, inquit,
persequor.Sed eum hæc vtraque,si dicet,falsò dictu
rum,& suis ipsius factis contraria,hinc æstimate. Si
testamentum negabit:qua ratione prærogatiua æta-
tis ædes ex testamento acceptas teneat,id eum roga
tote.nec enim illud dicet,ea testamenti esse rata,qui
bus,autore patre,melior sua sit conditio,cætera irri
ta.Cum verò huius se pollicitationibus deceptum es
se dicet:memineritis , nos vobis produxisse testes
eos, qui, quum huic iamdiu nihil cum isto rei esset
amplius,ab istis & mensam & officinam conduxe-
runt.Atqui tum,cùm eas illis locauit, ista euestigiò
dicta esse oportuit, propter quæ,re tum transacta,
nunc ei litem mouet.Ac vt me hæc verè dicere con
stet,& eum prærogatiua ætatis ædes ex testamento
accepisse,& hunc adeò non duxisse accusandum, vt
etiam laudarit,cape testimonium.

TESTIMONIVM.

Vt autem sciatis,Athenienses,quanta pecunia & ex
locationibus & ex ære alieno redacta,inopiam suã,
& totius patrimonij iacturam lamentetur:auscultа-
te paucis.Iste æris alieni simul talenta viginti rede-
git ex tabulis,quas pater eius reliquit: quorum di-
midio plus habet.multis enim partibus fratrem frau
dat. Elocationibus autem octo annorum,quibus
Phormio mensam habuit,octogenas minas,semissẽ
totius locationis.& hæc sunt decem talenta,& qua-
draginta minæ.decennium verò pòst, quo Xenoni,
Euphræo,Euphroni & Collistrato locauit, quotànis
talẽtũ.Iã prẽter hęc è domib⁹ initiò distributi patri-
monij,ꝙ ipse curabat,redit⁹ ampli⁹ tricenas minas.
Quòd si in summã redegeritis omnia,quę & è diui-
sione &redacto ære alieno,& ex locationib.accepit:
eũ amplius quadraginta talenta accepisse cõstabit:
exceptis iis,quæ hic ei donauit,&maternis opib. &
illis quatuor talẽtis cũ dimidio,& sexcentis drach-

γυναῖκα,μητέρα δ' ὑμετέραν τούτῳ.πρὸς μὲν οὖν τὰ
συμφέροντα ἐὰν ἐξετάζῃς,καλῶς αὐτὸν βεβουλευμένον
εὑρήσεις.εἰ δ' πρὸς δόξαν,ἢ γένος αἰσχύνη φορμίωνα κηδε
στὴν ὁρᾶτε μὴ γελοῖον ᾖ σὲ ταῦτα λέγειν,εἰ γάρ τις ἔροιτο σε,
πότερον τὴν ἡγῇ τ πατέρα τὸν σαυτοῦ εἶναι; χρηστὸν δ' οἶδ' ὅτι
φήσεις αὐ.πότερον οὖν οἴει μᾶλλον ἐοικέναι τ τρόπον,ἢ
πάντα τῷ πασίωνι,σαυτ',ἢ τ τοῦτον;ἐγὼ μὲν δ' οἶδ' ὅτι τ-
τον.εἶθ' ὃς ὢν ὁμοιότερος τῷ σῷ πατρί τοῦτονὶ τὴν μητέ-
ρα τ σὴν εἰ ἔγημεν,αἰσχύνῃ;ἀλλὰ μὴ ὅτι γε δόντος,ἢ ὁπο-
σηοῦν τος τ σοῦ πατρὸς ταῦτ' ἐπράχθη,οὐ μόνον ὑπὸ τῆς
διαθήκης ὅδ' ἐστὶν ἰδεῖν,ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτου ἀλλὰ σὺ μάρτυς
αὐτὸς γέγονας. ὅτε δὲ τὰ μὲν ἔρρωτο πρὸς μέσης αὐτῆς ἡ-
ξίους νέμεσθ',ὄντων παίδων σὺ τ γνησίων φορμίωνι τέ-
τῳ, τότε ὡμολόγεις κυρίας δόντος τοῦ πατρὸς τὰ σοῦ κρ
τοὺς νόμους αὐτ',ἐγγυᾶσθαι.εἰ δὲ αὐτὴν εἶχε λαβὼν ἀδίκως
ὅδε,μηδενὸς δόντος,ἀλλ' ἦσαν οἱ παῖδες κληρονόμοι τοῖς ἢ
μὴ κληρονόμοις οὐκ ἦν μετεσία τῷ ὄντων.ἀλλὰ μὴν ὅτι
ταῦτ' ἀληθῆ λέγω,μεμαρτύρηται,τὸ τέταρτον μέρος λα-
βεῖν,καὶ ἀφεῖναι τῷ ἐγκλημάτων ἁπάντων. κατ' ἀρχὴν τοί-
νυν,ὦ ἄνδρες ἀθλιωτατοι,δίκαιον οὐδὲν εἰπεῖν ἔχων αἰσχυ-
σάζοις λόγοις ἐπῆλθε λέγειν πρὸς διαιτητὴν,βέλτιον
πρᾶγμα ὁρῶν ἐν ὑμῖν.ἕνα μὲν,τὸ ὦ ἄνδρα
μὴ ἡγεῖσθαι διαθήκην,ἀλλ' ἔτ' εἶναι τ τὸ πλάσμα καὶ σκευ-
ώρημα ὅλον ἑτέρων ὄν,ἵνεκα τούτου πάντα ταῦτα συγχω-
ρεῖν τὸν πρὸς τ χρόνῳ,καὶ οὐχὶ δικάζεσθαι,ὅτι μέτριων αὐ-
τῷ ἠθέλε φέρειν φορμίων πολλῷ καὶ ὑπισχνεῖτο οἴσειν.ἐ-
πειδὴ δ' οὐ ποιεῖ ταῦτα,τηνικαῦτά φησι δικάζεσθαι. ὅπου δ'
ταῦτα ἀμφότερα ἐὰν λέγῃ,ψεύσεται,καὶ τοῖς ὑφ' ἑαυτ πρ-
πρεσβυτέροις ἐναντία ἐρεῖ,σκοπεῖτε δὴ τῷ δι.ὅταν τοίνυν
τ διαθήκην ἀρνῆται δὴ τίνος τρόπου πρεσβεῖα λαβὼν τὴν
συνοικίαν καὶ τ διαθήκην ἔχει,τοῦτο ἐρωτᾶτε αὐτ',οὐ δὲ
ἐκεῖνό γε ἐρεῖ ὡς ὅσα μὲν πλεονεκτεῖν.τὸν δ' ἔγραψεν ὁ
πατὴρ,κύρια ὄντι τ διαθήκης·τὰ δ' ἄλλα,ἄκυρα. ὅταν
C δ' ὑπὸ τῷ τούτῳ ὑποχέσεων ὑπαγωγὰς φῇ μεμνῆσθε ὅτι
μάρτυρας ὑμῖν,παρεχήμεθα,οἳ χρόνον πολλὸν,τὸν ἀπολ-
λαγμένον,μισθωταὶ τούτοις ἐγίγνοντο τ τραπέζης,καὶ τ ἀ-
ποδοχεῖον.καί τοι τόθ' ὁ πανίκα ἐμίσθωσε τούτοις,πρὸ
δ' εἰπεῖν ὠδαχρῆμα ἔχειν,εἰ ἀληθῆ λῷ,ἐφ' ὧν τότ'
ἀφεῖσιν τοῦτο δικάζεσθαι.ὡς δίκαιον ταῦτ' ἀληθῆ λέγω,
καὶ πρεσβεῖά τε τ συνοικίαν ἔλαβε καὶ τ διαθήκῃ,καὶ τῷ
ὃν οὐχ ὅπως ἐγκαλεῖν ὥρᾳ δεῖν,ἀλλ' ἐπαινεῖν,λάβε μαρτυ-
ρίαν. Μαρτυρία.
Ινα τοίνυν εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτατοι,ὅσα χρήματα ἔ-
χων ἀπὸ τῷ μισθώσεων,καὶ ἀπὸ τ χρεῶν,ὡς ἀπορῶν καὶ πάν-
τα ἀπολωλεκὼς οὑρήσεται.βραχέα ἡμῖν ἀκούσατε. ὅσα
δὲ ἀπὸ μὲν τῷ χρεῶν ὁμοῦ τάλαντα εἰκοσιν εἴσπραξεν
ἀπὸ τῷ γραμμάτων, ὧν ὁ πατὴρ κατέλιπε· καὶ πύπτων ἔ-
χει πλείω, ἢ τὰ ἡμίσεα· πολλῶν γὰρ τὰ μέρη τὸν ἀδελ-
φὸν ἀποφερεῖ·ἀπὸ δὲ τῷ μισθώσεων ὀκτὼ μὲν ἐτῶν,ἃ φορ-
μίων εἶχε τὴν τραπέζαν, ὀγδοήκοντα μνᾶς τὸ ἑνιαυτὸ
ἑκάστου,τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης μισθώσεως. καὶ ταῦτά ὅτι δέ-
κα τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶ. δέκα δ' ἐτῶν μετὰ
ταῦτα ὧν ἐμισθώσατο ὕστερον ξένωνι καὶ εὐφραίῳ καὶ
εὐφρονι καὶ καλλισράτῳ, τάλαντον τὸ ἑνιαυτὸ ἑκά-
στου. χωρὶς δὲ τούτων,ἀπὸ τῷ οἴκων τῆς ἐξ ἀρχῆς νεμε-
θείσης οὐσίας,ἧς αὐτὸς ἐπεμελεῖτο,τὰς πρόσοδος πλέ-
ον ἢ μνᾶς τριακοντα.ἐὰν δ' πάντα σωθῆναι,ὅσα ἐκεί-
νατο,ὅσα εἰσεπράξατο,ὅσα εἴληφε μίσθωσιν πλέον ἢ τετταράκοντα τάλαντα εἰλικρὼς φανήσε), χωρὶς ὧν ὅδ'
οὗ πεπόνκε,καὶ τῷ μητρῴων,καὶ ὧν ὑπὸ τῆς τραπέζης ἔχων ἀπεδίδωσι πέντε δ' ἡμιτάλαντον καὶ ἑξακοσίων δρα-
χμῶν

χυβρ. ἀλλὰ νὴ διὰ ταῦθ' ἡ πόλις εἴληφε; καὶ δεινὰ πέπον- A
θας πολλὰ καταλελειτουργηκώς; ἀλλ' ἃ μὲν σὺ κοινῶν
ἐλειτούργεις τῷ χρημάτων· σὺ γὰρ ὁ ἀδελφὸς ἀπλώσατε. ἃ
δ' ὕστερον, οὐκ ἔστιν ἄξια μὴ ὅτι δυοῖν ταλάντοιν προσοδε,
ἀλλ' οὐδὲ εἴκοσι μνῶν. μηδὲν ἂν τὴν πόλιν αἰτῶ, μηδ' ἃ σὺ
τῷ δήμων αἰσχρῶς καὶ κακῶς ἀπήλωκας, ὡς ἡ πόλις εἴληφε
λέγε. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τό, τε πλῆθος τῶν
χρημάτων ὧν εἴληφε, καὶ τὰς λειτουργίας ἃς λελειτούρ-
κεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν καθ' ἓν ἕκαστον τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ τὴν
μαρτυρίαν ταύτην, καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί.

Βιβλίον. Μαρτυρία. Μαρτυρία.

Τοσοῦτα μὲν δίνειν χρήματα εἰλήφως, καὶ χρέα πολλῶν
ταλάντων ἔτ' ἔχω, ὧν τὰ μὲν παρ' ἑκόντων, τάδ' ἐκ τῶν δι-
καίων εἰσπράττει, ἃ δ' μισθώσεως ἔξω δ' ἐξαιρέσεως καὶ τῆς
ἄλλης οὐσίας ἣν κατέλιπε παισὶν, ὠφείλετο ἐκείνῳ, καὶ
τοῦτ' παρειλήφασιν ἔξω· καὶ τοσαῦτα ἀπλωκὼς ὅσα ὑμεῖς
ἠκούσατε, οὐδ' πολλοστὸν μέρος τῶν προσόδων, μὴ ὅτι τῶν
ἀρχαίων εἰς τὰς λειτουργίας ὅμως ἀναζωνύσει, καὶ ἐξι- B
ρήσει, καὶ χορηγίας. ἐγὼ γ', ὡς μὲν ἐκ ἀληθῆ ταῦτ'
ἐρεῖ, ἐπίδειξα. οἶμαι μὲν δίνειν, κἂν εἰ πάντα ταῦτα ἀλη-
θῆ λέγοι, κάλλιον ἦν καὶ δικαιότερον, τόνδε ἀπὸ τῶν αὐτοῦ
λειτουργεῖν ὑμῖν, ἢ τούτῳ δόντας τὰ τούτου, μικρὰ τὰ πάν-
των μεταλαχόντας αὐτοῖς, τόνδε μὲν ἐν ταῖς ἐσχάταις ἐπι-
δίαις ὁρᾶν, τὸν δ' ὑβρίζοντα, καὶ εἰς ἅπερ εἰώθειν αἰσχύ-
νεσθαι. ἀλλὰ μὴν ἀφεί γε τῆς δυσπορίας ὡς ἐκ τῶν παι-
δὸς τὸ σοῦ κέκτηται, καὶ ὧν ἐφοβήθησαν ἔφησα, πόθεν τὰ
ὄντα κέκτηται Φορμίων, μόνῳ τῶν ὅλων ἀνθρώπων τοῦτον
οὐκ ἔστιν εἰ τὸν λόγον ἀφεῖναι παισὶν ὁ σὸς πατὴρ ἐκεί-
νῳ ἀφοσιῶσαι δύρῳ, οὐδὲ τὸ παιδὸς αὐτῷ ἀδελφιδοῦς· ἀλλὰ
ἀδελφοῖς αὐτοῦ κυρίοις αὐτοῦσιν καὶ ἀρχεστράτῳ ζητοῦσι, πρίεσθαι δοῖς,
ὅτι χρηστός ἐστι καὶ δίκαιος, ὅτι-
γοῦν ἐστὶ ἐν ἐμπορίῳ, καὶ χρήμασιν ἐργαζομένοις ἀν-
θρώποις, φιλεργὸν δόξαι καὶ χρηστὸν εἶναι τὸν αὐτὸν, θαυμα-
στὸν ἡλίκον. οὐ σοὶ ἐκείνῳ ταῦθ' οἱ κύριοι παρέδωκαν
ἀλλ' αὐτὸς ἔφυ χρηστός, οὔτε τῷ δὲ ὁ σὸς πατήρ. σὲ γὰρ ἂν, C
φαίη τις, τὰ δὲ χρηστὸν ἐποίησεν, εἰ μὴ ἐπ' ἐκείνῳ. εἰ δὲ
τοῦτο ἀγνοεῖς, ὅτι πίστις ἀφορμὴ πασῶν ὅτι μεγίστη πρὸς
χρημάτων κτῆσιν ἂν ἀγνοήσειας χωρὶς ὢν τούτων, πολ-
λὰ καὶ τῷ σῷ πατρὶ καὶ σοὶ καὶ ὅλως τοῖς ὑμετέροις
πράγμασι φορμίων γέγονε χρήσιμος. ἀλλ' οἶμαι τὰ ἁπλη
στίας καὶ τὸ σοῦ θράσους, τίς ἂν δύναιτο ἐρίσαι; καὶ δῆ-
τα θαυμάζω πῶς οὐ λογίζῃ πρὸς σεαυτὸν, ὅτι ἐστὶν ἀρχε-
στράτῳ τῷ πατρὶ τὸν πατέρα τὸν σὸν κτησαμένῳ υἱὸς ἐκ-
δὰδε ἀτίμαχος πρᾶγμα τῶν οὐ κατ' ἀξίαν, ὃς οὐ δικάζε-
ταί σοι, οὐδὲ φησι δεινὰ πάσχειν. εἰ σὺ μὲν χλανίδια φο-
ρεῖς, καὶ τῷ μὲν λέλουσαι, τῷ δ' ἔδωκας ἑταίραν, καὶ
ταῦτα γυναῖκα ἔχων ποιεῖς, & ζεῖς παῖδας ἀκολάστους
πρὸς ἡδονὴν & ζῇς ἀσελγῶς οὕτως, ὥστε καὶ τοὺς ἀπαντῶντας
αἰσθάνεσθαι· αὐτὸς δ' ἐκεῖνος πολλῶν ἐνδεὴς ὤζιν· οὐδὲ
τὸν φορμίωνα ἐκεῖνος ὁρᾷ. καίτοι εἰ κῇ τοῦτ' οἴει σοι πρό-
σκειν τῷ τούτου, ὅτι τὸ παιδὸς ποτε ἐκτήσατο τὸ σοῦ· ἐκ-
είνῳ προσήκει μᾶλλον ἢ σοί. ὁ γὰρ αὖ σὸς πατὴρ ἐκείνου
ἐκτήσατο, ὡς τε καὶ σὺ καὶ ἐσθ' ἐκείνου γίνεσθε ἐκ τοῦδε τοῦ
λόγου. σὺ δ' εἰς τοῦθ' ἥκεις ἀγνωμοσύνης, ὡς θ' ἃ προσή
κει σοι τοῖς λέγουσι ἐλθοῖς νομίζειν, ταῦτ' αὐτὸς ποιεῖς
ἀπάγχω ἐγὼ καὶ λέγειν· καὶ ὑβρίζεις μὲν σαυτὸν, καὶ
τοὺς γονέας τεθνεῶτας, προπηλακίζεις δὲ τὴν πόλιν·
καὶ ἃ τῆς τούτων φιλανθρωπίας ἀπολαύσας δύρετο ὁ
σὸς πατὴρ, καὶ μετὰ ταῦτα φορμίωνούτοσι, ταῦτα ἀπὸ τοῦ κοσμεῖν καὶ προσέλλειν, ἵνα καὶ τοῖς δοῖσιν ὡς δί-

mis, quę accepta de mēsa nō reddit. At hæc respub. in quiet, accepit, & iniquè mecū actum est, qui multa in rēpub. cōtulerī? Imò quę reipub. præstitisti, eade cō munipecunia tu & frater impēdistis: quæ verò deīde tantū abest vt duorum talentūm, vt ne viginti quidē minarum reditum æquent. Ne igitur reip. crimina re: nec quæ tu de patrimonio flagitiosè & malè per didisti, impensa esse dicito reipub. Vt autem sciatis, Athenienses, & multitudinem pecuniarum quas accepit, & munera quæ obiit, singulatim vobis hic libellus legetur, & pronocatio hęc, & hęc testimonia.

LIBELLVS. PROVOCATIO. TESTIMONIA.

Tātā igitur pecuniam cū acceperit, & nomina multorum talētūm adhuc habeat, quorum alia à volentib. exigit, alia iudicio extorquet, quę extra mēsæ locationem & cæteras opes à Pasione relictas, ei debē bantur, quæque nunc ad istos redierunt, cúmque tātillos sumptus fecerit, quātulos vos audiuistis ne minima quidem redituum parte nedū sorte ipsa in publica munera impensa: tamen gloriabitur, & institutiones triremium & ædilitates iactabit. Ego verò ea falsò dicturum, ostendi. Quæ si vera essent omnia, honestius tamē & iustius opinor fuerit, istum vobis de suo largiri, quàm vos huius opes isti tradere, vt ipsi paruis emolumentis ex omnib. perceptis, hūc extrema inopia conflictantem, istum insolenter se gerentem, & in ea quæ solet profundentem videaris. Iam de opibus, possidere hunc eas à patre tuo acceptas, & de eo quod te rogaturum dicebas, vnde rem habeat et Phormio: tibi soli minimè omnium mortalium ea causa adducenda est. Neq; enim Pasio pater tuus eas, vel labore partas, vel à parente relictas possedit: sed cum suis dominis, Antistheni & Archestrato, argentariam facientibus, industriam & probitatem suam probasset: fides ei est habita. Est autem in mercatu, & inter homines pecuniarum quæstū facientes, eundem industrium videri & probum esse, ingens miraculum. Neq; igitur illi has virtutes domini tradiderunt: sed ipse bonus natura fuit: neque huic tuus pater. Nam si quidem id penes ipsum fuisset: te potius quàm hunc probum reddidisset. Si verò hoc nescis, fidem occasionē esse rei faciendæ omniū maximam: nescis omnia. Sed his omissis, in multis & tuo patri, & tibi, vestris deniq; rebus vtilis Phormio fuit. sed tuam insatiabilem cupiditatem: quis aut explere, aut tuis satis facere moribus possit? Atque adeò miror quī fiat, vt non tecum reputes, esse Archestrato, qui tuum olim patrem possedit, filium hic Antimachum, alia fortuna quàm eius dignitas postulabat: qui tibi nō diem dicit, neque indignum esse clamitat, te multicia ferre, & aliam redemisse, aliam deducere meretricem, eáque te facere cùm vxorem habeas. & tres pueros pedissequos circumducere, itáque luxuriosè viuere, vt etiam obuij quique sentiant: severò ipsum magna egestate premi, quā ne Phormionem quidē premi videt. Quòd si ea de causa tibi huius rem familiarem vendicas, quòd ea tui patris olim fuerit: istud illum magis quàm te decuerit. Nā tuus pater illius fuit. proinde & tu & hic illius eritis ista quidem ratione. Tu verò in eam incidis amentiam, vt ea dicendi necessitatem ipse nobis imponas, quæ qui dicerent, pro hostibus habendi erant: nec teipsum duntaxat contumelia afficis: sed & parentes defunctos, & ciuitati insultas: & quæ horum humanitate patri tuo liberaliter tributa sunt, & postea Phormioni: ea cum ornanda & solicitè custodienda essent: vt & his qui dederunt,

Phormionem ob industriam & probitatē à Pasione locupletatum.

& vobis qui accepistis,quàm honestissima viderentur:in medium profers,exagitas,tantum non ostentas & exprobras, qualem te hominem fecerint Athenienses.Ita in eam insaniam venis (quid enim dicam aliud?)vt non sentias,nos nunc,dum postulamus,vt ne fraudi Phormioni sit,postquam manumissus est,si quando patris tui fuit,tuam causam agere: te verò,dum eum nunquam æquari tecum pateris,te metipsum oppugnare?Quicquid enim iuris in hunc tibi statueris:illud ipsum cõtra te præstò iis erit,qui patrem tuum initiò possederunt.Quod vt constet,illum etiam fuisse quorundam, ac deinde manumissum eodẽ modo,quo hic à vobis:cape hæc testimonia,vt appareat,Pasionem fuisse Archestrati.

TESTIMONIA.

Itáne eum qui ab initio vestram negociationem cõseruauit,& multis in rebus istius patri se vtilem præbuit,& tot in istum ipsum beneficia contulit, quot vos audiuistis: eum inquam tanta mulcta damnatũ, periniuriam esse putat exterminandum?neque enim quicquam aliud facere possis.Nam si bona hæc acutè intueberis,inuenies quorum sint:nisi hi,quod absit,decepti fuerint.Vides Archilochum Charidemi F.?olim habuit agrum.eundem nunc multi habent. possederat enim eum,multo obstrictus ære alieno. Sosinomum item,Timodemum,& cæteros mensarios:qui cum satis faciendum esset creditoribus bonis omnibus cesserunt.Tu verò nihil omnino considerandum putas,vt pater tuus, vir te multò & melior & prudentior,rebus omnib.consultum putarit: qui(pro deûm atque hominum fidem)tanto te præstantiorem hunc esse iudicauit,& vtiliorem tum tibi,tum sibi,tum negociis vestris,vt,quamuis tu vir esses,hunc,non te,semissis tutorem fecerit,vxoremque ei desponderit,& viuentem eum honorarit: iurè,Athenienses.Nam reliqui mensarij nihil delocatione pendentes,sed ipsi in rem suam quærẽtes,omnes perierunt.Hic verò de locatione pendens bina talenta & quadragenas minas,mensam vobis conseruauit.quorum ille beneficiorum memor & gratus fuit,tu nullam rationem habes,sed contra tesiamẽtum & execrationes in eodem à patre inscriptas exagitas,insectaris,calumniaris.ô vir optime:si te tamen ita nominari fas est.Non desines?neque intelliges,bonitatem magna pecunia esse potiorem? Tibi vera si dicis,tot acceptæ pecuniæ perierunt omnes, vt ais:at si modestus fuisses, nunquam eas consumpsisses.Ego verò,re ab omni parte considerata, mediusfidius nihil video,cur iudices à te persuaderi sibi sinant,vt hunc condemnent.Quid enim?an quòd recentibus adhuc iniuriis accusas?at annis & temporibus præteritis criminaris.An quod interiecto tempore in ocio te continuisti? sed quis ignorat quàm inquietus & turbulentus perpetuò fueris,non priuatis modò crimina intendendo his haud minora: sed & publicè quosdam calumniando,& in iudiciumad ducendo.Nónne Timomachum accusabas? nónne Callippum,eum qui nunc est in Sicilia? non rursus Menonem? non Autoclem?non Timotheum? non alios multos? Enimuero quæ ratio fuit, vt tu,qui Apollodorus esses, publica delicta (quorum quota portio ad te attinebat) vlcisci prius velles, quàm priuatas iniurias, de quibus nunc quereris, persequi? præsertim, si tibi credendum sit, tantas. Quid igitur illos accusabas,hunc omittebas? nulla nimirum tibi fiebat iniuria:sed nunc calumniatorem agis.Equidem arbitror omnium maximè ad rem facere,vt harũ rerũ testes adducantur.Eum.n.qui perpetuò calumniatur: quid nũc facere existimãdũ est?

Insectatio morum Apollodori, & Phormionis commendatio.

A σχημονέστατα ἐφαίνετο καὶ τοῖς λαβοῦσιν ὑμῖν· ἄγεις εἰς μέσον, ἐλέγχεις, δεικνύεις μονονοὺ, καὶ ὀνειδίζεις, οἷον ὄντα σε ἐποίησαν τὸ ἀθλιώτατον. εἶτα εἰς τοῦθ' ἥκεις μανίας, (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι) ὡς τε οὐκ αἰσθάνῃ, ὅτι νυνὶ ἡμεῖς μὲν ἀξιοῦντες, ἐπειδὴ περ ἀπηλλάγη φορμίων, μηδὲν ἐπὶ τούτῳ λόγον ἔχῃ. εἴποτε σοῦ πατὴρ ἐβούλετο, ὑφ' οὗ σὺ λέγῃ μὴ σὺ ἧττον ἴσου σοι ἡγεῖσθαι τοῦτον ἀξιῶν καὶ σαυτῷ λέγῃς. ἀγαθὸν αὖ σὺ δίκαιον σαυτῷ καὶ τούτου τάξῃς, τὰ αὐτὰ ταῦτα ἥξει καὶ σοῦ, φάσκοντος τὸν σὸν πατέρα ἐξ ἀρχῆς κτήσασθαι μόνον. ἀλλὰ μὲν ὅτι κἀκεῖνος ἦν τινῶν, εἶτ' ἀπηλλάγη τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ σοὶ ἀφ' ὑμῶν, λάβε μοι ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας, ὡς ἐβούλετο πασιῶν ἀρχεστράτου.

Μαρτυρίαι.

Εἶτα τὸν σώσαντα μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα, καὶ πολλὰ μὲν ἀργύρια χρήσιμον αὐτὸν τῷ παιδὶ τῷ τούτου, τοσαῦτα δ' αὐτὸν τοῦτον ἀγαθὰ εἰργασμένον, ὅσα ὑμεῖς ἀκηκόατε, τοῦτον οἴεται δεῖν ἑλὼν τηλικαυτὶ δίκῃ ἀδίκως ἐκβάλλειν; οὐ γὰρ ἄλλο γ' ἔχοις οὐδὲν αὖ ποιῆσαι. εἰς μὲν γὰρ τὰ ὄντα εἰ βλέπεις ἀκριβῶς ταῦτα, εὑρήσεις ὧν ὄντ', αὖ μή, ὃ μὴ ἐβούλετο, ἐξαπατηθῶσιν οὗτοι. ὁρᾷς δ' ἀργύριον τὸν χαριέστατον πότε εἶχεν ἀργόν· εἶτά γε νυνὶ πολλοί. πολλοῖς γὰρ ἐκεῖνος ὀφείλων αὐτὸν ἐκτήσατο. καὶ τὸν σωσίνομον, καὶ τὸν τιμόδημον, καὶ τοὺς ἄλλους ἁπαντας τραπεζίτας; ἐπειδὴ δ' ἐμέλλησεν ἐδέησεν οἷς ὤφειλον, ἐξέστησαν ἁπάντων τῶν ὄντων. σὺ δ' οὐδὲν οἴει δεῖν σκοπεῖν, οὐδ' ὧν ὁ πατήρ σου πολλῷ βελτίων ὤν, καὶ ἄμεινον φρονῶν, πρὸς ἅπαντα ἐβουλεύσατο· ὃς ὢν ζῇ καὶ θεοῖ, τοσούτῳ τοῦτον ἡγεῖτο σοῦ πλείονος ἄξιον εἶναι, καὶ σοὶ καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ὑμετέροις πράγμασιν, ὥς τε ἀνδρὸς ὄντος σου, ἧττον οὐ σὲ τῆς ἡμίσεων κατέλιπεν ἐπίτροπον, καὶ τἀνδρὸς γυναῖκα ἔδωκε, καὶ ζῶντα αὐτὸν ἐτίμα δικαίως, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τραπεζῖται μίσθωσιν οὐ φέροντες, ἀλλ' αὐτοὶ αὑτοῖς ἐργαζόμενοι, πάντες ἀπώλοντο. οὗτος δὲ μίσθωσιν φέρων δύο τάλαντα, καὶ τετταράκοντα μνᾶς, ὑμῖν ἔσωσε τὴν τράπεζαν. ἂν ἐκεῖνος μὲν χάριν εἶχε. σὺ δὲ οὐδένα ποιεῖς λόγον. ἀλλ' ἐναντία, τῇ δίκῃ, καὶ ταῖς ἐπ' ἐκείνης ἀραῖς γραφείσαις ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἐλαύνεις, διώκεις, συκοφαντεῖς ὦ βέλτιστε, εἰ οἷόν τέ σ' ἐστὶν εἰπεῖν. οὐ παύσῃ, καὶ γνώσῃ τοῦτ', ὅτι πολλῶν χρημάτων τὸ χρηστὸν εὐλυσιτελέστερον· σοὶ γοῦν, εἴπερ ἀληθῆ λέγεις χρήματα μὲν ἔσωσε, εἰληφότα πάντα ἀπολωλεν ὡς φῄς. εἰ δ' ἦσθα σπουδαῖος, οὐδέποτε αὐτὰ ἀνήλωσας. ἀλλ' ἔγωγε, μὰ τὸν Δία καὶ θεούς. παντάχῃ σκοπῶν οὐδὲν ὁρῶ δίκαιον; ἢ σοι πεισθέντες, τοιδὶ καταψηφίσαντο. τί γάρ; ὅτι πλησίον ὄντων τῶν ἀδικημάτων ἐγκαλεῖς; ἀλλ' ἔτεσι καὶ χρόνοις ὕστερον αἰτᾷ. ἀλλ' ὅτι τοῦτον ἀπράγμονα ἦσθα τὸν χρόνον; ἀλλὰ τίς οὐκ οἶδεν, ὅσα πράγματα πράττων οὐ πέπαυσαι, οὐ μόνοι ἰδίας δίκας διώκων οὐκ ἐλάττοις ταυτησί, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ συκοφαντῶν καὶ κρίνων πολλάς; οὐχὶ τιμομάχου κατηγόρεις; οὐ καλλίππου τοῦ νῦν ὄντος ἐν σικελίᾳ; οὐ πάλιν μνήμωνος; οὐκ αὐτοκλέους; οὐ τιμοθέου; οὐκ ἄλλων πολλῶν; καίτοι πῶς ἔχει λόγον, σὲ δ' ἀπολλόδωρον ὄντα, πρότερον τῶν κοινῶν, ὧν μέρος ἠδικοῦ, δίκην ἀξιοῦν λαμβάνειν, ἢ τῶν ἰδίων ὧν νυνὶ ἐγκαλεῖς; ἄλλως τε, καὶ πηλικούτων ὄντων ὡς σὺ φῄς. τί ποτ' οὖν ἐκείνων κατηγορῶν, τὸν δὲ εἶας; οὐκ ἠδικοῦ. ἀλλ' οἶμαι συκοφαντῆς νυνὶ ἡγοῦμαι δεῖνα, ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πάντων μάλιστ' εἰς τὸ πρᾶγμα ἦν, τούτων μάρτυρας παράσχεσθαι. τὸν γὰρ συκοφαντοῦντα ἀεί, τί νομίζειν χρὴ ποιεῖν νυνὶ καὶ

κὴ νὴ Δὴ ἔγωγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω πάνθ' ὅσα τῷ Φορμίωνός ἐστι σημεῖα, κὴ τοῦτου δικαιοσύνης, κὴ φιλανθρωπίας, καὶ ταῦτ' εἰς τὸ μέσον ἔξεστι ὑμῖν εἰπεῖν. ὁ μὲν γὰρ μέλλει πάντα ἀδικος, τάχ' ἄν τύχοι, καὶ τὸν μηδὲν ἠδικηκότα, πολλοὺς δ' εὖ πεποιηκὼς ἐκὼν εἰκότως ἄν τις αὐτῶν εἰκότως ἔξοπυ τοῦτον μόνον ἠδίκει τῶν πάντων; τούτων δὴ οὖν τῶν μαρτυριῶν ἀκούσαντες, γνώσεσθε τὸν ἑκατέρου ἔξοπον.

Μαρτυρίαν.

Ἆρ' οὖν δίκαιος οὗτος, σκοπεῖτε. λέγε.

Μαρτυρίαν.

Ἀναγνῶθι δὴ, κὴ ὅσα δημοσίᾳ χρήσιμος τῇ πόλει γέγονεν οὗτος.

Μαρτυρίαν.

Τοσαῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, Φορμίων χρήσιμος τῇ πόλει γεγονὼς, κὴ πολλοῖς ὑμῶν, κὴ ἰδίᾳ ἑνὶ ἑκάστῳ καὶ δημοσίᾳ κακὸν οὐδὲν εἰργασμένος, οὐδ' ἀδικῶν ἀπολλόδωρον τοῦτονί δεῖ) κὴ ἐπιβουλεύει, κὴ ἀξιοῖ σωθῆναι κὴ ἡμεῖς σωιζόμεθα οἱ δίκαιοι δὲ εἶναι ταῦθ' ἡμῖν δοκεῖ. ἐκεῖνο δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. τοσαῦτα γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χρήματ' ὑμῖν ἀναγράπτη παρασκευάσατο, ὅσα οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς κέκτηται. πίστις μὲν τοῖς Φορμίωνι πρὸς τοὺς εἰδότας, καὶ τοσούτων, καὶ πολλῷ πλειόνων χρημάτων ὄντι. δι' ἣν καὶ αὐτὸς αὑτῷ, κὴ ὑμῖν χρήσιμός ἐστιν. ἃ μὴ παρόντα, μηδ' ἐπιζητήσητε ἀναζήτει τὰ μαρτυρούντων αὐτῷ παρόντων· μηδ' ποιήσητε αἰσχρὸν παράδειγμα ὡς τὰ τοῦ ἐργαζομένων, κὴ μᾶλλον ἐθελόντων ζημιοῦν, τοῖς βουλευταῖς καὶ συκοφάνταις ὑπάρχει παρ' ὑμῖν λαβεῖν, πολὺ δὲ χρησιμώτερα ὑμῖν παρὰ τούτου ἔστιν. ὁρᾶτε δὲ αὐτοὶ, καὶ ἀκούετε τοῦ μαρτυρῶν, οἷον ἑαυτὸν τοῖς ἐνδεέσι παρέχει. καὶ τούτων οὐδὲν ἕνεκα τὰ λυσιτελοῦντος εἰς χρήματα πεπίνηκεν· ἀλλὰ φιλανθρωπίᾳ, κὴ ἔξοπου ἐπιεικείᾳ. ἄκουν ἄξιον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν τοιοῦτον ἄνδρα παρεῖναι τούτῳ· ἀδὲ πονηκαῦτα ἐλεεῖν, ὅτ' ἐδὲν ἔσται πλέον τούτῳ· ἀλλὰ νῦν ὅτε ὑμεῖς καθέσατε, σῶσαι. οὐ γὰρ ἐγωγε ὁρῶ καιρὸν ἐν τῷ αὖ καλλον βοηθήσαι τινι αὐτῷ. τὰ μὲν οὖν πολλὰ ὧν ἀπολλόδωρος ἐρεῖ, νομίζετ' εἶναι λόγον, κὴ συκοφαντίας. πειράσεται δ' αὖτ' ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ἢ ὡς ἐδίδετο ταῦθ' ὁ πατὴρ, ἢ ὡς ἔστι τις ἄλλη ἰάσωσις τοῦδε ὧν ἡμεῖς δείκνυμεν· ἢ ὡς ἐκ ἀφῆκεν αὐτῷ χαλεπὸς ὢν, τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων, ἃ ἐγὼ ὁ κηδεστὴς ὁ τούτου, καὶ οἶδ' αὐτὸς συνεχώρησεν· ἢ ὡς διδόασιν οἱ νόμοι δικάζεσθαι τοῦτο πραχθέντων, ἢ τῶν τοιούτων τι δείκνυσιν. ἐὰν δ' ἐπορῶν, αἰτίας, καὶ βλασφημίας λέγῃ κὴ κακουργῇ· μὴ παρασκέψητε τοῦτο, μηδ' ὑμᾶς ἡ τούτου πραγμάτη κὴ ἀναίδεια ἐξαπατήσῃ· ἀλλὰ φυλάττεσθε κὴ μέμνησθε ὅσα ὑμῖν ἀκηκόατε. καὶ ταῦτα ποιῆτε, αὐτοί τε σώσητε, καὶ τούτων δικαίως σώσητε, ἄξιον ὄντα νὴ τὸν κὴ τοὺς θεοὺς ἅπαντας, ἀκίνδυνον λαβὼν αὐτοῖς τὸν νόμον καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτί.

Νόμος. Μαρτυρίαν.

Οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς ἐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. ἐξέρα τὸ ὕδωρ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ψευδομαρτυριῶν πρώτου λόγου.

A Atque illud etiam ego sanè, Athenienses, existimo, quę indicia sunt morum Phormionis & iustitię eius & humanitatis, ea etiam è re esse vt vobis exponantur. Nam qui esset in omnes iniquus: fortassis, vt isti etiam iniuriam faceret, fieri potuisset. Qui verò nemini vllam iniuriam fecit, in multos vltro beneficia contulit: is qua tandem probabili ratione impulsus, istum solum ex omnib. violaret? His igitur testimoniis auditis, vtriusque ingenium cognoscetis.

TESTIMONIA.

Nosti etiam illa in Apollodorum de improbitate?

TESTIMONIA.

An verò iste huic similis sit, considerate. Recita.

TESTIMONIA.

Lege etiam quæ publicè hic in ciuitatem cõtulerit.

TESTIMONIA.

Phormio igitur, Iudices, tot & tãtis in rempub. multósque vestrũm collatis beneficiis, nemine vel publicè vel priuatim læso, nec iniurius in Apollodorum: precatur, supplicat & postulat se conseruari: & nos eius familiares eadem precamur à vobis. Illud verò vobis audiẽdũ est: lectũ est, hũc tãtã pecuniam suppeditasse vobis, quantam nec ipse, nec quisquam alius possidet. Fides tamen Phormioni apud notos est, & tantæ & multò maioris pecuniæ, per quam & ipse sibi prodest, & vobis. Quæ ne proieceritis, neque ab imperio isto homine euerti patiamini: neque fœdo exemplo sancite, licere petulantib. hominibus & calumniatoribus, opes eorum qui rem faciunt, & moderatè vitam instituunt, à vobis impetrare, Longè enim præstat, vobísque vtilius est, eas penes hũc esse. Videtis enim ipsi, & auditis è testibus, qualem se erga supplices præbeat, quorum nihil augendę pecunię studio fecit, sed humanitate, & animi facilitate. Non decet igitur, Athenienses, talem virum isti prædæ esse, ac tum demum vos eius misereri; cum ea misericordia nihil ei proderit. Nũc miseremini, dum eius salus in vestra manu est. Neque enim ego vllum tẽpus esse video, quo quis ei commodius opituletur. Verba autẽ multa, quib. Apollodorus vtetur, nugas esse & calumnias putatote. Iubete potius eum vobis demonstrare, aut nõ ita mãdasse patrem eius: aut esse aliam quampiam locationem, præter eam quam nos ostendimus: aut se nõ transegisse subducta ratione, omnia illa crimina, quæ cognouit & socer & affinis eius, isto ipso concedente: aut licere legib. res ita & actas reuocare in iudicium. tale igitur aliquid ostendat. Quæ cum non suppetent, si crimina & maledicta ingeret, & tergiuersabitur: ne ei parueritis, neque vos clamor eius & impudentia decipiat: sed cauete, eáq; memineritis, quæ è nobis audiuistis. Quæ si feceritis: cum officio religiosorum iudicum fungemini, tum hunc iurè conseruabitis dignum incolumitate, Iouem opt. max. testor, & deos vniuersos. Cape legem & testimonia, hæc eisque recita.

LEX. TESTIMONIA.

Nescio plura dicere quorsum attineat. Puto enim vos nihil ignorare eorum quę diximus. Eximе aquã.

Supplicatio, & repetitio argumentorum.

ARGVMENTVM PRIMÆ ORATIONIS in Stephanum testem.

CVm Apollodorus Phormionem accusaret, de mensæ pecunia, isque actioni exceptionem opponeret: Stephanus cum aliis, pro testimonio dixit: Phormionem conditionem tulisse Apollodoro, si negaret, exemplum esse

Ὅτε Ἀπολλόδωρος ἔκρινε Φορμίωνα, τῆς τραπέζης ἀφορμὴν ἐγκαλῶν, ὁ δὲ πρὸ δίκης παρεκρούσατο· στέφανος μετ' ἄλλων πολῶν ἐμαρτύρησε Φορμίωνι, ὡς ἆρα ὁ μὲν Φορμίων προεκαλεῖτο Ἀπολλόδωρον, εἰ μή φησιν αὐτῷ χάρακα ἔδοσθαι κατὰ δίκην πρὸ τῆς πα-

testamenti paterni quod haberet Phormio: se exhibiturum testamentum ipsius Pasionis apperiendum, quod haberet & exhiberet Amphias: Apollodorum autem apperire noluisse. Id verò fuisse exemplum testamenti Pasionis. Hoc testimonium dixit Stephanus cum suis. Cum autem Apollodorus contra Phormionem diceret eum id testamentum confinxisse, totám ue rem esse commenticiam iudicio victus Apollodorus, Stephanum de eo testimonio tanquam falso accusat.

A ἐὰς τὰ φορμίωνος, πασίωνος ψεδαχεῖν αἰδῖζαι τὰς διαθήκας αὐτοῦ, ἃς ἔχει ἡ παρέχεται ἀμφίας. ἀπολλόδωρος δ' αἰδίζειν οὐκ ἐθέλησεν· ἔστι δ' αὐτίγραφα τάδε τῆς διαθήκης τῆς πασίωνος. τοῦτ' ἐμαρτύρησαν οἱ παρεῖναι. ἡ δὲ ἀπολλοδώρου λῆξις τὸ φορμίωνος, ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ διαθήκας πέπαικε, καὶ τὸ ὅλον ψεῦδος καὶ σκώμμα ἐστίν. ἐπεὶ δὲ τοίνυν τοῦτ' ἐκεῖνο ἀπολλόδωρος, ὑπὲρ τῆς μαρτυρίας, ὡς ψευδοῦς οὔσης τοῦ στεφάνου δικάζεται.

DEMOSTHENIS IN STEPHANVM TESTEM ORATIO prior: Hieronymo Vvolfio interprete.

Captatio beneuolentiæ, docilitatis, & attentionis.

FAlso testimonio circumuentus, Iudices, & à Phormione iniuriis ac contumeliis affectus, adsum, ope vestra pœnas sumpturus de iis, qui earũ rerum causa mihi fuerunt. Rogo autè vos omnes, oro & obtestor: Primùm, vt me cum beneuolentia audiatis. Magnum enim calamitosis qualis ego sum, solatium est, queri posse iniurias: & à vobis impetrare, vt benignè audiantur. Deinde si affectus iniuria videbor, vt pro iure meo me iuuetis. Ostendam autem vobis, Stephanum & falsa esse testatum, & id turpis lucelli cupiditate inductum fecisse, & ipsum à sese accusari. Tanta est rei perspicuitas. Dabo autem operam, vt vobis quàm potero paucissimis narrem, quicquid egi cum Phormione. Quibus auditis, & illius improbitatem & istorum mendacia cognoscetis. Mihi, Iudices, magna pecunia relicta fuit à patre: quam cùm Phormio haberet: etiam vxorem matrem meam duxit: me ab sente, publicè vestra causa triremi præfecto. (quo autem pacto parum fortasse deceat filium de matre accuratè dicere.) Id ego reuersus postquam animaduerti, & rem vt gesta erat, vidi: etsi multum indignabar, & rem grauiter ferebam: priuato tamen eum accusare iudicio non potui (iudicium enim eo tempore indictum erat, vósque iudicia propter bellum differebatis) sed actionem contumeliæ publicam apud Sexuiros ei intendo. Intercedente autem mora, cum & actio eluderetur, & iudicia non exercerẽtur: mater ex illo liberos suscipit, & postea (dicetur enim ad vos, Iudices, omnis veritas) multa & blanda verba fiebant à matre, & deprecationes pro Phormione: multa etiam & modesta & humilia ab illo ipso. Vt autem, Athenienses, quò hæc paucis absoluam, nihil eorum quæ tum receperat, sibi faciendum putabat, néque pecuniis fraudare instituebat, quas mensæ habebat sortem: in ius eum vocare coactus sum. cum primùm potestas data fuit. Ille verò, cum intelligeret, omnia palàm fore. ac demonstratum iri, se omniũ hominũ in nos sceleratissimũ extitisse. id machinatur & instruit, vt Stephanus falso me testimonio opprimeret. Ac primum actioni, qua reus agebatur, Phormio exceptionem opponebat, non conuenire mihi actionem asserens. Deinde testes, me secũ trãsegisse, falsos producebat, & locationis cuiusdam commenticiæ, & testamenti nunquam facti. cum verò mihi priorem dicendi locum præripuisset: propterea quòd præscriptio erat, neq; recto iudicio cõgrediebarur: cáque legisset, & cætera, vt sibi expedire putabat, mentitus esset: ita commouit iudices, vt ne vocem quidem vllam nostram audire vellent. Dãnatus igitur etiam ad mulctam soluendam, ac ne respondendi quidem facultate impetrata, quem-

Narratio de actione sua in Phormionem, & condemnatione.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ α.

ΚΑταψευδομάρτυρηθεὶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ παθὼν ὑπὸ φορμίωνος ὑβριστικὰ καὶ οὐ δεινά, δίκην παρ' αὐτοῦ ἥκω λαβησόμενος παρ' ὑμῶν. δέομαι δὲ πάντων ὑμῶν, καὶ ἱκετεύω καὶ παρακαλῶ, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου (μέγα γὰρ τοῖς ἠτυχηκόσιν, ὥσπερ ἐγώ, διαθλιῶναι πρὸς ὧν πεπόνθασιν εἰ τύχοι, καὶ δυμενῶς ἐλόντων ὑμῶν ἀκροᾶσθαι τυχεῖν) εἶτ' ἐὰν ἀδικεῖσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ὅπως δ' εἴξω σ' ὑμῖν πιστὸν στέφανον οὐ μεμαρτυρηκότα ψευδῆ, οὐ δι' αἰσχροκέρδειαν τοῦτο πεποιηκότα, καὶ κατήγορον αὐτὸν αὑτῷ γιγνόμενον. τοσαύτη πρόδηλός ἐστι τοῦ πράγματος ἁπάντων. ἐξ ἀρχῆς δ' ὡς οἷός τε ὦ, διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν πειράσομαι τὰ πεπραγμένα μοι πρὸς φορμίωνα. ἐξ ὧν, ἀκούσαντες, τήν τ' ἐκείνου πονηρίαν, καὶ τοῦτο ὅτι τὰ ψευδῆ μεμαρτυρήκασι γνώσεσθε. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολλῶν χρημάτων ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέντων μοι, καὶ ταῦτα φορμίωνος ἔχοντος, καὶ ἐπιτρέψαντος τούτοις τὴν μητέρα γήμαντος τὴν ἐμήν, ἀποδημοῦντος ἐμοῦ, καὶ δημοσίᾳ ἐπιπεραχρωῦντος ὑμῖν (ὃν δ' ἕκαστον, οὐκ ἴσως καλὸν ἐστὶ πρὸς μηδὲν ἀπεικῶς εἰπεῖν) ἐπεὶ δὲ κατέπλευσα ἠθόμην, καὶ τὰ πεπραγμένα εἶδον, πολλὰ ἀγανακτήσας καὶ χαλεπῶς εἰκών, δίκην μὲν οὐχοἷός τ' ἦν ἰδίαν λαχεῖν (οὐ γὰρ ἦσαν, ἐν τῷ τότε καιρῷ δίκαι) ἀλλ' ἀνεβαλλόμεθα ὑμεῖς διὰ τὸν πόλεμον γραφὴν δὲ ὕβρεως γράφομαι. πρὸς τοὺς θεσμοθέτας αὐτόν. χρόνου δ' γιγνομένου, καὶ τῆς μὲν γραφῆς ἐπικρεμομένης. δικῶν δ' οὐκ οὐσῶν, γίγνονται παῖδες ἐκ τούτου τῇ μητρί. καὶ μετ' ταῦτα (εἰρήσεται γὰρ ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια, ὦ ἄνδρες δικασταί) πολλοὶ μὲν καὶ φιλόνθρωποι λόγοι ὑπὲρ τοῦ μητρὸς ἐγίγνοντο, καὶ δέησις ὑπὲρ φορμίωνος τοιαῦτ' ἐστί· πολλοὶ δ' καὶ μέτριοι καὶ ταπεινοὶ παρ' αὐτοῦ τούτου. ἵνα δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, συντέμω ταῦτα, ἐπειδὴ ποιεῖν τε, ἁδὲν ὤετο δεῖν, ὧν τότε ὡμολόγησε, καὶ τὰ χρήματα ἀποστερεῖν ἐπεχείρησεν, ἃ τραπέζης ἔχειν ἀφορμὴν δίκην λυσαγκάθην αὐτῷ λαχεῖν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξουσία ἐγένετο. γνοὺς δ' ἐξ ὧν ὅτι πάντα ἐξελεγχθήσεται, καὶ κάκιστος ἁπάντων ὑμῖν γεγονὼς ὀφθήσεται, μηχανᾶται καὶ κατασκευάζει ταῦτα, ἐφ' οἷς στέφανος οὑτοσὶ τὰ ψευδῆ μου κατεμαρτύρησε. καὶ πρῶτον μὲν παρεγράψατο τὴν δίκην, ἵν' ἐκφύγῃ φορμίων μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι. ἔπειτα μαρτυρεῖ ὡς ἀφῆκα αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων, παρέχετο ψευδεῖς, καὶ μισθώσεώς τινος ἐσκευωρημένης, καὶ διαθήκης οὐδὲ πώποτε γεγενημένης. πρεσβευόντων δέ μου, ὡς τε πρότερον λέγειν, διὰ τὸ πρὸς γραφὴν εἶναι, καὶ μὴ δύνασθαι εἰσιέναι, καὶ ταῦτ' ἀναγκαῖα, καὶ τἄλλα ὡς αὐτῷ συμφέρειν ἠξίουν ψευσάμενος· οὔτε διέφθειρε τοὺς δικαστὰς, ὥστε φωνὴν μηδ' ὑπονοῦν ἐθέλειν ἀκούειν ἡμῶν. πρὸς δὲ τοῦτοις ἐπιβουλίαν, καὶ οὐδὲ λόγου τυχεῖν ἀξιωθείς, ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις

εἴ τις πώποτε ἄλλος ἀνθρώπων, ἀπήλθον βαρέως, ὦ ἄνδρες Α
ἀθυμοῦμαι, & χαλεπῶς φέρων. λέγων δ' ἐμαυτῷ διδοὺς,
δείσκω, τοῖς δικάσασι μὲν τότε πολλὴν συγγνώμην ἔ-
σεσθαι (ἐγὼ γὰρ αὐτὸς, οὐκ ἂν οἶδ' ὅ, τι ἄλλο εἶχον ψηφίσα-
σθαι, τῶν πεπραγμένων μὲν μηδὲν εἰδὼς, τὰ δὲ μαρτυ-
ρούμενα ἀκούων) τούτοις δ' ἀξίους ὄντας ὀργῆς, οἳ τῶν τὰ
ψευδῆ μαρτυρεῖν αἴτιοι τούτων ἐγένοντο. περὶ μὲν δὴ τῶν
ἄλλων τῶν μεμαρτυρηκότων, ὅταν πρὸς ἐκείνους εἰσίω,
πειράσομαι. περὶ ὧν δ' οὗτοσι τέθνεως μεμαρτύρηκεν, ἤδη
πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. λάβε δ' αὐτῷ τὴν μαρ-
τυρίαν, καὶ ἀνάγνωθί μοι, ἵνα, ἐξ αὐτῆς ὅπερ δείκνυμι. λέ-
γε. σὺ δ' ἐπίσχες τὸ ὕδωρ.

Μαρτυρία.

Στέφανος Μενεκλέους, Ἀχαρνεὺς, Σκύθης ἁρματέως
κυδαθηναιεὺς μαρτυρεῖ παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ
πτίᾳ Ἀχαρνεῖ, ὅτε προὐκαλεῖτο Φορμίων Ἀπολλόδωρον. ἦ
μὲν φησιν αὐτίγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος τὸ Β
γραμματεῖον, ὃ ἐνέβαλετο Φορμίων εἰς τὸν ἐχῖνον, αἱ οἱ-
γον τὰς διαθήκας τὰς Πασίωνος, ἃς παρεῖχετο πρὸς
τὸν διαιτητὴν Ἀμφίας ὁ Κηφισοφῶντος κηδεστής. Ἀπολλό-
δωρον δ' οὐκ ἐθέλειν ἀνοίγειν. * εἶναι δὲ τὰ αὐτίγραφα τῶν
διαθηκῶν τῶν Πασίωνος. ἀκούσαντες μὲν τῆς μαρτυρίας,
ὦ ἄνδρες δικασταί. νομίζω δ' ὑμᾶς, εἰ καὶ μηδὲν τῶν ἄλ
λων αὐτοῖς ἐστί που, τοῦτό γε αὐτὸ θαυμάζειν, τὸν μὲν
ἀρχὴν τῆς μαρτυρίας εἶναι φάσκοντα, τέλος δὲ τελευτῶν
διαθήκην. οὐ μὲν ἀλλ' ἔγωγ' οἶμαι δεῖν, ἐπιδόντα τὸ τῶν
μεμαρτυρημένων ὥσπερ κεφάλαιόν ἐστιν, ὅπερ ἐξ ἀρ
χῆς ψεῦδος ὄν, τί ποιοῦντ' ἤδη καὶ περὶ τῶν τοιούτων ποιεῖσθαι
τοὺς λόγους. ἔστι δὴ μεμαρτυρημένον αὐτοῖς, προκαλεῖ-
σθαι Φορμίωνα, ἀνοίγειν τὰς διαθήκας, ἃς παρέχειν πρὸς
τὸν διαιτητὴν πίστιν, ἀμφίαν τοῦ κηφισοφῶντος κηδε-
στήν, ἐμὲ δ' οὐκ ἐθέλειν ἀνοίγειν. εἶτ' ἢ διαθήκη C
γέγραπται. ἐγὼ τοίνυν περὶ μὲν τοῦ προκαλεῖσθαί με ἢ
μὴ ταῦτα Φορμίωνα, οὐδὲν πω λέγω, οὐδὲ περὶ τοῦ τὰς
διαθήκας ἀληθεῖς, ἢ ψευδεῖς εἶναι· ἀλλ' αὐτίχ' ὑμᾶς περὶ
τούτων διδάξω. ἀλλ' ἃ μεμαρτύρηκασι μόνα με θέλειν τὸ
γραμματεῖον ἀνοίγειν, ὡδὶ δὴ σκοπεῖτε. τοῦ τίς ἂν εἵνεκεν
ἐβούλετ' ἀνοίγειν τὸ γραμματεῖον; ἵν' ἡ διαθήκη, νὴ Δία,
μὴ φανερὰ γένοιτο τοῖς δικασταῖς. εἰ μὲν τοίνυν μὴ περι-
μαρτύρομαι τῇ προκλήσει τῶν διαθηκῶν οὗτοι, λό-
γον εἶχέ τιν' ἂν τὸ φοβεῖσθαι ἐμὲ ἀνοίγειν τὸ γραμματεῖον.
περιμαρτυρομένων δὲ τούτων, καὶ τῶν δικαστῶν ὁμοίως
ἀκουσάντων. τί μοι μέρος τὸ μὴ ἐθέλειν; οὐδὲν δήπου. αὐτὸ γὰρ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἂν εἰ μη-
δὲν προκαλοῦντο ἔδει, λόγῳ δ' ἐχρῆν μόνον, καὶ
παρεῖχέ τις αὐτοῖς γραμματεῖον ὡς διαθήκων· ἐμὸν
ἦν τὸ προκαλεῖσθαι, καὶ ἀνοίγειν ταὐτὶ ἵν' εἰ μὲν ἄλλ'
ἄττα τῶν τούτων μεμαρτυρημένων ἦν ταὐτὶ γεγραμ
μένα, μαρτυρας δ' θεὶς τῶν προειρημένων πολλοὺς ποιη-
σάμενος, πιμπρᾶναι τοῦτο καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὡς κατα-
σκευάζουσιν, ἐγχωμίων. εἰ δ' ταῦτ' ἐνῆν, τὸν πλεῖστον
αὐτὴν ἠξίουν μαρτυρεῖν· ἐθελήσαντος μέν γε ὑπο-
θέσθαι ἐλάμβανον· εἰ δ' ἐφόβητο, πάλιν αὐτὸ τοῦθ' ἱκα-
νὸν πιμπρᾶναι ἦν μοι τὸ πεπλάσθαι τὸ πρᾶγμα. καὶ
δὴ καὶ συνέβαινεν ἐκείνως μὲν σφᾶ εἶναι πρὸς ὃν τὰ πράγματα ἐγίγνετό μοι· ὡς δ' ἔστι μεμαρτυρήκασι,
πρὸς πολλοί. ἔστιν οὖν ὅς τις ὑμῶν ταῦθ' εἵλετο; ἐγὼ μὲν οὐδένα ἠσθόμην. οὐ τοίνυν οὐδὲ κατ' ἄλλων πι-
στεύειν ἐστὶ δίκαιοι. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσοις μὲν πράσσειν ὀργὴ τῶν πραττομένων, ἢ λῆμμά τι κέρδος, ἢ
παροξυσμός, ἢ φιλονεικία, ταῦτα μὲν ἄλλος ἂν ἄλλως πράξειε, πρὸς τὸν αὐτὸν δ' ὅπερ ὅσοις ἂν τούτων μὲν μη-

admodum haud scio an cum vllo mortaliũ vnquam actum sit: abij, grauiter, ô Iudices, & iniquo animo ferens. Sed re cum animo meo cogitata, inueni, iis qui tum iudicarunt, omnino esse ignoscẽdum (Ego enim haud scio an quid aliud pronuntiare potuissem, si & rerum istarum omnium fuissem ignarus, & dicta testiũ audiuissem) sed eis succensendum esse, qui falsis testimoniis dicendis harum rerum causa fuerunt. Ac de aliis quidem testibus, cùm eos accusaro, tum dicã. De his autem quæ Stephanus pro testimonio dixit, iam edocere vos conabor. Sed cape ipsum testimonium, & lege mihi, vt eo ipso rem demonstrem. Tu autem aquam inhibe.

TESTIMONIVM.

Stephanus Meneclis F. Acharnensis, Scytha Harmatei F. Cydathenæensis, testantur se adfuisse apud arbitrum Tisiam, Acharnensem, cùm Phormio prouocaret Apollodorum: omnino exemplum esse testamenti Pasionis tabulas, quas coniecit Phormio in Echinum, & iussisse testamẽtum Pasionis aperiri: quod apud arbitrum exhibebat Amphion Cephisophontis affinis. Apollodorum autem id aperire noluisse. Fuisse autem exemplum testamenti Pasionis. Audiuistis testimonium, Iudices. Puto autem vos, tametsi nondum quicquam aliud sentiatis, illud ipsum certè demirari, testimonij principium esse prouocationem: finem autem, testamentum. Verùm ego oportere existimo, postquam id quod testimonij veluti caput est, mendacium esse demonstrauero: tum demum de tabulis à me verba fieri. Pro testimonio igitur dixerũt, obtulisse Phormionem testamentum aperiendum, quod exhibuerit apud Tisiam arbitrũ, Amphion Cephisophõtis affinis: me verò id aperire noluisse: & fuisse id testamentũ de quo ipsi dixerint, exemplũ illius. * Deinde testamentum scriptum est. Ego verò de iis conditionib. à Phormione mihi latis, aut nõ latis, nõdum dico quicquam, neq. de veritate etiam aut falsitate testamẽti quod iis de reb. statim vos docebo: sed illud, quod testati sunt, me tabulas aperire noluisse, sic considerate: quánam de causa quisquam recusset aperire tabulas? vt ne scilicet testamentum in conspectum iudicum veniret? quòd nisi isti cum prouocatione testamentum coniunxissent, detrectatio mea aperiẽdi, rationis aliquid habuisset. Cum verò vtrumque suo testimonio coniungant, & iudices æquè audiuissent quid mihi lucri afferebat detrectatio? nihil vtiq. Imò contrà potius, Athenienses, etsi minimè prouocassent illi, & sermone tantũ fuissent vsi, & obtulisset eis aliquis tabulas vt testamentũ: meum fuisset prouocare, & eas aperire: vt, si alia quædã quàm quæ isti testarentur, inscripta essent: testes è circumstantib. multos facerem: eóq argumento cætera quoq. eos cõfinxisse ostenderem. Sin ea inscripta fuissent: ab eo qui exhibuisset, postulassem, vt ipse testaretur. qui si voluisset: obnoxiũ eum habuissem. sin detrectasset: rursus id satis argumenti mihi fuisset, rem esse commẽtitiam. Quin etiam eo modo accidisset, vt mihi cum vno res esset: vt verò isti testãtur: cum multis. Estne vestrũm aliquis, qui hæc maluisset? equidem opinor esse neminem. Proinde nec de alio credere idẽ debetis. Etenim, Atheniẽses, quæ res per iracundiam fiunt, aut propter lucri alicuius perceptionem, aut animi impetu, aut æmulatione contentionis: eas res aliter geri ab aliis, prout ingenia & mores cuiusque ferunt, nihil prohibet. A quibus autem rebus hæc omnia

1 Nullam fuisse causam, cur aperire testamentũ noluerit Apollodorus.

remota sunt,& quũ ratio vtilitatis sedato animo ducitur:quis ita vecors est,vt omissis profuturis,ea deligeret quæ causæ victoriã læderẽt?Nã isti,quæ nec credibilia,nec probabilia sunt,ea sũt testificati de nobis. Neq.verò ex eo solũ,quod me tabulas aperire noluisse testes dixerunt,eorũ mendaciũ perspicitur:sed ex illo etiã,quod testimonio suo prouocationẽ cum testamento cõiungunt.Arbitror.n.scire omnes vos,quę res afferri ad vos nequeunt.earũ rerum inuentas esse prouocationes:veluti quæstiones haberi coram vobis nefas est: eius rei necesse est esse prouocationem.Item,si quid extra nostram regionem factum est vspiã: necesse est & eius esse rei prouocationẽ,* vt eò vel nauigetur,vel eatur,vbi facta est,aliarúmq.similiũ rerũ. Sed vbi res ipsas per sese conspectui vestro offerre licet: quid fuerit simplicius,quàm eas proferre in medium? Athenis obiit pater meus:factum arbitrium est in varia porticu:testati isti sunt, Amphionẽ exhibuisse tabulas apud arbitrũ.Quod si verum fuit:oportuit ipsas tabulas in Echinũ esse coniectas:& eum qui eas exhiberet,testari:vt è veritate & inspectione signorum,& iudices rem cognoscerent, & ego,si quis mihi faceret iniuriam,eius vlciscendi potestatem haberem. Nunc nemo vnus totam causam suscepit,neq.planè testimoniũ dixit,vt is faceret qui vera vellet dicere:sed quisque partem,vt cautus nimirum,propterea q.pœnas nõ daturus:alius,se habere tabulas quib' inscriptum sit, TESTAMENTVM PASIONIS: alius, se missum ab eo,id attulisse: verúmne autem an falsum sit,ignorare. alij prætextu prouocationis vsi,testamẽtum fuisse dixerunt : vt si maximè crederent, Iudices, patris mei fuisse testamentum,egóque causæ actione exclusus essem,& vindicta iniuriarum:isti tamen falsum dixisse testimonium deprehenderentur : quanquam ipsi diuersum sperarunt. Vt autem intelligatis hæc à me verè dici,cape mihi Cephisophontis testimonium.

2. Absurdè coniũgi prouocationem cum testamẽto.

TESTIMONIVM.

Cephisophon Cephalonis F.Aphidnæus testatur, sibi relictas esse à patre tabulas, quibus inscriptum esset,PASIONIS TESTAMENTVM.Atqui simplex fuisset,Iudices,vt qui hæc dixit,adderet : esse autem eas tabulas,quas ipse exhiberet : & * tabulas in Echinum coniiceret. Sed id quidem mendaciũ ira dignum putauit,& nos de se pœnas sumpturos arbitratus est:tabulas autem sibi relictas esse,dicere : id verò leue esse ac nihili. Cæterum illud ipsum est, quòd significet atque arguat, eos omnem rem confinxisse. Nam si testamento inscriptum fuisset, PASIONIS & PHORMIONIS:aut,actio cum Phormione,aut simile aliquid iure id illi asseruasset. at si,vt affirmat,inscriptum fuit, TESTAMENTVM PASIONIS:cur ego id non sustuli? cum quidem scirem,me in iudicium esse venturum:cum item scirem, siquidem tale fuit, commoditatibus meis fore contrarium?cùm hæres essem & illius, siquidem mei patris fuisset, & reliqui patrimonij æque.Quòd igitur testamentum & Phormioni exhibi tũ & Pasioni inscriptũ,& à nobis porrò neglectũ est: ex eo patet,& cõmenticiũ esse testamẽtum, & falsũ Cephisophõtis testimoniũ.Sed omitto Cephisophõtẽ.Neq; enim nec mihi cũ eo res est:neq; ille testatus est de iis quæ testamẽto cõtinẽtur,quicquã. Quin illud etiã spectate, Atheniẽses,quãto argumẽto sit, testes istos dixisse falsũ.Cũ enim is, qui se testamẽtũ

3 Testes scire non potuisse, cuiusmodi fuerit testamentum.

A δὲν,λογισμὸς δ' ἐφ' ἡσυχίας τὰ συνφέροντος· τίς ἂν τις ἄφοβος, ὅς τις αὐτὰ συνοίσωντα ἀφεὶς, ἐξ ὧν πάχιστ' ἐμελλεν ἀγωνιεῖσθαι, ταῦτ' ἐψεφίσατο; ἆρ' οὐκ εἰκότα οὐκ εὔλογα, οὐδ' ἂν ἐψεφίσατο οὐδείς, ταῖς δ' οὐ τοι μεμάρτυρήκασι θεοὶ ἡμῖν. οὐ τοίνυν μόνον ἐξ ὧν ἐμὲ μὴ ἐθέλειν τὰ γράμματεῖον ἀνοίγειν μεμάρτυρήκασι, γνοίη τις ἂν αὐτοῖς ὅτι ψεύδονται· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐφεξῆς ὁμοῦ σχεδὸν ἁπάντων μάρτυρεῖν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι ὅτε μὲν δυνατὸν ἐφεῖς ὑμᾶς ἀγαγεῖν ὅσι' ἦν πεφασμένα, τούτων ἐφεκλήσεις εὑρέσθαι· οἷον, βασανίζειν οὐκ ἐᾶν ἐναντίον ὑμῶν. ἀνάγκη τοίνυν ἐφεῖναι. οἷον, εἰ πέφακται καὶ γέγονεν ἔξω πύλης χώρας· ἀνάγκη καὶ τούτων ἐφεκλήσεις εἶναι, πρὶν ἢ βασίζειν οὐ τὸ ἐφεῦρεν ἐφεύρθη. καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, ὅπου δ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐφ' αὑτῶν ἔστιν ὑμῖν ἐμφανῆ ποιῆσαι ἢ ὡς ἁπλούστερον, ἢ ταῦτ' ἄγειν εἰς μέσον; ἀθλιώτατον μὲν οὖν

B ὁ πατὴρ ἐτελεύτησεν ὑμῖν· ἐξήνεγκε δ' ἡ διαιτα ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ· μεμάρτυρήκασι δ' οἵ τοι παρέχειν τὸ γραμματεῖον ἀμφίαν θεοὶ τὸν διαιτητήν. οὐκοῦν εἴπερ ἀληθὲς ἦν, ἐχρῆν αὐτὸ τὸ γραμματεῖον εἰς τὸν ἐχῖνον ἐμβαλεῖν, καὶ τὸν παρέχοντα μάρτυρεῖν· ἵν' ἐκ τῆς ἀληθείας καὶ τῶν σημείων ἰδεῖν, οἱ μὲν δικασταὶ τὸ πρᾶγμα ἔγνωσαν· ἐγὼ δ', εἴ τις ἠδίκει με, ὅπῃ τούτων * εἰκαιοῦτ' ἐξῆν μὴ οὐδεὶς ὅλον τὸ πρᾶγμα ἀπεδέξατο, οὐδὲ μεμάρτυρηκεν ἁπλῶς, ὡς ἄν τις ταληθῆ μάρτυρήσῃ· μέρος δ' ἕκαστος, ὡς δὴ σοφὸς, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ὁ δώσων δίκην, ὁ μὲν γραμματεῖον ἔχειν, ἐφ' ᾧ ὑπεγεγράφθαι, διαθήκην πασίωνος· ὁ δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τούτου, παρέχειν τοῦτο. εἰ δ' ἀληθὲς ἦν ψεῦδος, οὐδὲν εἰδέναι· οἱ δὲ τῇ πρεσβείᾳ χρησάμενοι πανδαπεταίσματι, διαθήκας ἐμάρτυρησαν· ὡς ἂν μάλιστ' οἱ δικασταὶ ταύτῃ τὴν διαθήκην * ὑπόσουσαν τὸ παρὸς εἶεν. ἐγὼ δ' * ἀπεκλείσθην τοῦ λόγου τυχεῖν, ὑφ' ὧν ἀδικοῦμαι· οὗτοι δὲ φορεσθέντα τὰ ψεύδη

C μεμάρτυρηκότες. καί τοι τό γ' ἐναντίον ὤφελον τούτου. ἵνα δ' εἰδῆτε ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τοῦτο τὸ κηφισοφῶντος μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Κηφισοφῶν κεφαλῆνος ἀφιδναῖος μαρτυρεῖ καταλειφθῆναι αὐτῷ τοῦτο τὸ παρὸς γραμματεῖον, ἐφ' ᾧ ὑπεγεγράφθαι, διαθήκην πασίωνος. οὐκοῦν ἐὰν ἀπλοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν ταῦτα μαρτυροῦντα πρεσμαρτυρῆσαι, εἰ τὸ γραμματεῖον ὃ αὐτὸς παρέχει, ἦν τοῦτο, ἢ τὸ γραμματεῖον ἐμβαλεῖν. ἀλλὰ τοῦτο μέν, οἶμαι, τὸ ψεῦδος ἦν ἡγεῖτο ὀργῆς ἄξιον, καὶ δίκην αὐτὴν ἡμᾶς παρ' αὐτοῦ λαβεῖν. γραμματεῖον δ' αὐτῷ καταλειφθῆναι μαρτυρῆσαι, φαῦλον μὲν οὐδέν. ἔστι δ' ἅττ' αὐτὸ τοῦτο δηλοῦν μοι κατηγορεῖν, ὅτι πᾶν τὸ πρᾶγμα κατεσκευασμένον. εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ διαθήκῃ, πασίωνος καὶ φορμίωνος, ἢ πρὸς φορμίωνα, ἢ τοιοῦτό τι. εἰκότως ἂν αὐτῷ ἐτήρει τοῦτο. εἰ δ' ὥσπερ μεμάρτυρηκεν, ἐπὶ τῷ, διαθήκην πασίωνος. πῶς οὐκ ἂν ἀπορήσαιμι αὐτῷ ἐγὼ, σωσιδίου μὲν ἐμαυτῷ μέλλοντι δικάζεσθαι. σωσιδίου δ' ὑπεναντία οὖσαν, εἰ περὶ ἐμοῦ τοιαύτη, τοῖς ἐμαυτῷ συμφέρουσι, κλητεύσομαι ἢ ὧν καὶ ταύτης, εἰ περ ἐμοῦ τοὐμοῦ παρὸς, κτῆμ' ἄλλων παρόντων ὁμοίως. οὐκοῦν τῷ παρέχοντι μὲν

φορμίωνι, γεγράφθαι ἢ πασίωνι, εἰάσθαι δ' ὑφ' ἡμῶν ἐξελεγχόμενα κατεσκευασμένη μοι ἡ διαθήκη, ψεύδη δ' ἡ τῆς κηφισοφῶντος μαρτυρία. ἀλλ' ἐὰν κηφισοφῶντα· οὔτε γὰρ νῦν μοι πρὸς ἐκεῖνον * ἐστιν, οὔτ' ἐμαρτύρησεν ἐκεῖνος θεοῖς τοῖς ἐν ταῖς διαθήκαις ἐναντίον οὐδέν. καί τοι καὶ τοῦτο σκοπεῖτε, ὅσον δεῖ τιμωρίου, ἄνδρες δικασταί, τοῖς τούτοις τὰ ψεύδη μεμαρτυρηκέναι. εἰ γὰρ ὁ μὲν αὐτὸς ἐχειν τὸ γραμματεῖον μαρτυρῶν, οὐκ

ἐ τὸ μὲν

ἐκώλυσεν αὐτὴν γράφα εἰ ἃ παρείχετο φορμίων τῷ παρ
αὐτῷ μαρτυρῆσαι οὔτοι δὲ οὔτε ἐξ ἀρχῆς ὡς παρῆσαν,
ἔχουσιν αὖ εἰπεῖν, οὔτε ἀνοιχθὲν εἶδον πρὸς τῷ διαιτητῇ
τὸ γραμματεῖον· ἀλλὰ κωλύειν μεμαρτυρήκασιν αὐτὸ μὴ ἐθέ
λειν ἐμὲ ἀνοίγειν ταῦτα, ὡς ἀπόγραφά ἐστιν ἐκείνων με-
μαρτυρηκότες· τίνων ἄλλων ἢ σφῶν αὐτῶν κατήγορι γε-
γόνασιν ὅτι ψεύδονται; ἔστι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,*
ὡς γέγραπταί τις ἀνεξετάσας τὴν μαρτυρίαν, γνοίη παν
τελῶς τοῦτο μεμηχανημένους αὐτοὺς, ὅπως δικαίως καὶ
ἀδίκως δόξῃ ταῦτα ὁ πατὴρ ἐμὸς διαθέσθαι. λάβε δ'
αὐτῷ τὴν μαρτυρίαν, καὶ λέγ' ὅπου χὼ οὗ αἱ σε κε-
λεύω, ἵν' ὡς αὐτῆς δείκνυσι. Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ πρίασθαι, ὅτε πρὸ-
καλεῖτο φορμίων Ἀπολλόδωρον, ἣν μὲν, φησιν, ἀπόγραφα
εἶναι τῆς διαθήκης τῆς πασίωνος. ὑπόμνησες. ἐνθυμεῖσθε ὅπως
διαθηκῶν γέγραπται τῆς πασίωνος. καίτοι ἐγὼ τοὺς
βουλομένους τἀληθῆ μαρτυρεῖν, εἰ τὰ μάλιστα ἐγίγνετο
ἡ πρόκλησις, ὡς οὐκ ἐγίγνετο, ἐκεῖνως μαρτυρεῖν. λέγε
τὴν μαρτυρίαν ἀπ' ἀρχῆς πάλιν.

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ πρίασθαι, μαρτυ-
ροῦμεν, παρῆμεν γὰρ δή. Λέγε. Ὅτε προὐκαλεῖτο φορμίων
Ἀπολλόδωρον. καὶ τοῦτο εἴπερ προὐκαλεῖτο ὀρθῶς ἂν ἐ-
μαρτύρει. ἦν μὲν, φησιν, ἀπόγραφα εἶναι τῆς διαθήκων, τῆς
πασίωνος. ἐγὼ δ' οὐδ' ἂν εἷς ἔπω πώποτε τοῦτ' ἐμαρτύ-
ρησεν, εἰμή τις καὶ πάλαι διατεθειμένῳ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ
ἀλλ' οὐθεὶς ἂν εἴποι τί δ' ἡμεῖς ἴστε μόνον.* εἰ τινές εἰσι
διαθῆκαι πασίωνος; καὶ γράφειν ἂν αὐτὴν ἠξίωσεν, ὥσπερ ἐν
ἀρχῇ τῆς προκλήσεως· ἦν μὲν φήμ' ἐγὼ ἀπόγραφα εἶναι
τῆς διαθήκων ὧν φησι φορμίων πασίωνα καταλιπεῖν· ἃ
τῆς πασίωνος. τοῦτο μὲν δὴ οὖν, εἰ διαθήκας μαρτυρεῖν,
ὅπερ ἐγὼ τούτοις βούλημα· ἐκεῖνο δ' φάσκειν φορμίωνα.
πλεῖστον δ' ἔπου κεχώρισται, τό, τ' εἶναι, καὶ τὸ ταύτην φάσκειν.
ἵνα τοίνυν εἰδῆτε ὑμᾶς ἡλίκων, καὶ ὅσων ἐγὼ τὸ κατασκεύα
σμα τῆς διαθήκης, μικρὰ ἀκούσατέ μου. ἐγὼ μὲν δή, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο πρᾶτον μὲν ὑμᾶς τὸ μὴ δοῦναι
ἔλαττον, ὧν διεφθάρκει ἐμοὶ μὲν δὲ καλὸν λέγειν, ὑμεῖς
δ' ἴστε· αὐτὰ ἐγὼ μὴ λέγω· ἔπειθ' ὑμᾶς τὸ κατασχεῖν ὅσα
ἐγὼ τοῦ ἡμετέρου πατρὸς χρήματα ἔλαβε τῇ μητρί· πρὸς δὲ
τούτοις ὑμᾶς τί καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἡμετέρους ἅπαντων κυ-
ρίους γεγενῆσθαι. ὅπου δ' ἔστι ταῦτα ἐχεῖ, τὰ διαθήκης αὐτῆς
ἀκούσαιτε γνώσεσθε. φανήσεται γὰρ πατρὸς * ὥσπερ υἱέων
χρήσιμος ἐοικυῖα διαθήκη, ἀλλὰ δούλου λελυμασμένου
τοὺς τοῦ δεσπότου, ὅπως μὴ δώσει δίκην σκοποῦντος, λέγε
δ' αὐτοῖς τὴν διαθήκην, αὐτὴν, ἐν οὔτοι πρὸ τ* πλή-
σεως μεμαρτυρήκασιν, ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθε ἃ λέγω.

Διαθήκη.

Τάδε διέθετο πασίων ἀγαθῇ τύχῃ. δίδωμι τὴν ἐμαυ-
τοῦ γυναῖκα ἀρχίππῃ φορμίωνι· καὶ προῖκα ὅτι-
δίδωμι ἀρχίππῃ, τάλαντον μὲν τὸ ἐκ πεπαρίθου, τά-
λαντον δ' τὸ αὐτόθεν, οἰκοικίαν ἑκατὸν μνῶν, θεραπ-
παίνας, καὶ τὰ χρυσία, καὶ τἄλλα ὅσα ἔξεστιν αὐτῇ εἰσφέρ-
ειν. ταῦτα ἀρχίππῃ δίδωμι. ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τὸ πλῆθος τῆς προικὸς, τάλαντον ἐκ
πεπαρίθου, τάλαντον αὐτόθεν, οἰκοικίαν ἑκατὸν μνῶν,
θεραπαίνας καὶ χρυσία * καὶ τἄλλ', ἃ φησιν ὅσα ἔξεστιν, αὐτῇ δίδωμι· τούτῳ τῷ γράμματι καὶ τῷ ζητῆσαί τι
τῶν καταλειφθέντων ἀποκλείων ἡμᾶς· φέρε δὴ * δεῖξαι τὴν μίσθωσιν ὑμῖν, καθ' ἣν ἐμισθώσατο τὴν τρα-
πεζαν ὁ πρὸς τοῦ πατρός ἐστι. καὶ γὰρ ἐκ ταύτης καὶ περ ἐσπουδασμένης, ὄψεσθε ὅτι πλάσμα * ὅλον
ἔστιν ἡ διαθήκη. δείξω δ' ἣν ἔστι παρέχετο μίσθωσιν οὐκ ἄλλην τινὰ, ἀλλ' ἣν προσγέγραπται ἐνδεκα τά-

A hibere ipsum affirmauit, dicere non ausus fuerit, ex ē plum id, quod Phormio exhiberet, eius esse scripti, quod ipse aseruaret: nec isti dicere quēāt, se vel ab initio interfuisse, vel apertas apud arbitrū vidisse tabulas: sed & ipsi affirmarint me aperire noluisse, cū eas exēplū esse illius testificati sint, aliósne, an verò semetipsos mēdacij coarguerūt? Ad hęc, Atheniēses, si quis testimoniū vti scriptum est, examinet: intelliger, id in vniuersum cos esse machinatos, vt quo iure, quáq pater meus id fecisse testamiētū videretur. Cape verò ipsum testimoniū, & recita, ibíque desinito, vbi te iusero: vt ex ipso rem demonstrem.

TESTIMONIVM.

Testantur se adfuisse apud arbitrū Tisiam, cum prouocaret Phormio Apollodorum: omnino affirmat exemplum esse testamenti Pasionis. Desine. Cogitate, scriptum esse testamēti Pasionis. Atqui oportebat eos, qui vera dicere vellent, si maximè facta esset prouocatio, sicut facta non est, illo modo dicere. Recita testimonium ab initio rursus.

TESTIMONIVM.

Testantur se adfuisse apud arbitrum Tisiam. Testamur: quippe qui adfuerimus.

RECITA.

Cùm Phormio prouocaret Apollodorum, & hoc, si prouocasset, rectè dicerent, omnino affimat exemplum fuisse testamenti Pasionis. Desine ibi. Nemo profectò iam testatus id esset, nisi quis etiā patri meo adfuisset testamentū faciēti, sed statim dixisset: quid verò nos scimus,* quódnā sit Pasionis testamentum? & sic scribendum censuisset, quemadmodū in principio prouocationis: Omnino affirmo ego exēplum esse testaměti eius, quod Phormio asserit Pasionem reliquisse: non, Pasionis. Hoc enim fuit testari, esse testamētū, quod istis fuit propositū: illud sic affirmare Phormionē. Plurimùm autem interest, & esse aliquid, & illum dixisse. Vt autē sciatis, quātas & quàm multas ad res pertinuerit confictio testaměti, paucis auscultate. Primùm id eò pertinebat, Athenienses, vt non pœnas daret corruptæ eius, quam nec me dicere decet. & vos tametsi ego non dixero, scitis. Deinde vt obtineret eam pecuniam, quæ patri meo apud matrē meam fuerat. postremò vt reliquis nostris bonis omnibus potiretur. Atque hæc ita se habere, etiā ipso temento, audito, cognoscetis. Apparebit enim non patris pro filiis scribentis simile testamento: sed serui corruptoris herilium facultatum: idque vt ne pœnas det, prospicientis. Recita verò eis testamentum, quod isti ante * citationem testati sunt. Vos autem considerate quid dicam. TESTAMENTVM.

Quid Phormio commēticio testamento perficere studuerit.

Hæc Pasio Acharnensis testatus est: Do meam vxorem Archippam Phormioni & dotē Archippæ addo talentū illud è Peparetho, item talentm ex eodem loco: ædes centum minarum: ancillas & aurum, & cætera quæ domi habet, ea vniuersa Archippæ largior. Audistis, Atheniēses, dotis magnitudinem? talentum è Peparetho, talentum eodem ex loco: ædes centum minarum, ancillas & aurum, & cætera, inquit, quæcunque ei domi sunt, ei largior. quo scripto nobis etiam inquirendi eorum aliquid quæ relicta sunt, facultatem eripit. Age verò & locationem vobis ostendam, ex qua iste mensam à patre conduxerat. Nam & ex ea, quāquā cōmēticia, videbitis, cōmētū esse totū testamētū. Ostēdā aūt eā locationē, quā iste exhibuit: nō aliā: in qua est adscriptū: patrē vndecim debe

Vel ex locatione apparere, testamentum esse cōmenticium.

re talenta isti ad depositа. Sunt autem ea opinor huiusmodi: domesticam pecuniam, vt matri testamento legatam in suam potestatem redegit: vt modò audiuistis: eam verò quæ in mensa erat, quam omnes norãt, quæque cælari non poterat, ostendendo, patrem nostrum obęratum esse: vt quæcunque habere conuincerętur, * ea se recepisse assereret. Vos autem eum, quòd genere sermonis insolentiore vtitur: barbarum fortassis & hominem simplicem putatis. Est verò barbarus, odio in eos, quos colere debebat: sed maleficiis & corruptela negociorum, nemine est inferior. Cape locationẽ, & lege: quam eodem modo per prouocationem iniecerunt.

LOCATIO MENSÆ.

His conditionibus locauit Pasio mẽsam Phormioni: vt pro locatione mensæ Phormio filiis Pasionis bina talenta & quadragenas minas quotannis soluat, * præter quotidianas impensas. Ne verò liceat seorsim argentariam facere Phormioni, nisi à liberis Pasionis id impetrarit. Debet autem Pasio ad mensam vndecim talenta ad depositа. Quam igitur pactionem exhibuit, ex qua conduxerit mensam, hæc est, Iudices. Auditis autem in ea legi, istum locationis nomine pendere debere, præter quotidianas impensas, bina talenta, & quadragenas minas quotannis. non licere autem ei argentariam seorsim facere, nisi nobis id persuaserit. Postremò verò adscriptum est: Debet autem Pasio vndecim talenta indepositа. Est verò quisquam qui ligni & loci. & tabellæ tantam sustineret locationem? Est verò quisquam, qui ei per quem mẽsa tantum æris alieni contraxisset, reliqua crederet? Si enim tot pecuniæ defuerunt: isto procuratore defuerunt. Scitis enim omnes, etiam cùm pater argentariã faceret, istum sedisse, & præfuisse mensæ. Quare in pistrino eum molere potius decuit, quàm reliquis potiri. Sed omitto hæc & alia, quæ de vndecim talentis dicere possem, vnde cognosceretur, patrem ea non debuisse, sed istum surripuisse. sed qua gratia legi, vt ostẽderem, testamentum esse falsum: id vobis redigam in memoriam. Scriptum est ibidem: non licere Phormioni argentariam facere nisi à vobis impetrarit. Hoc igitur scriptum indicat testamẽtũ penitus esse falsum. Quis enim mortaliũ, quæ iste faciendo argẽtariã quæsturus erat, ea, vt nobis filiis, nõ isti tribuerentur, cauisset: propterea; nõ licere isti facere argẽtariam scripsisset, ne à nobis se remoueret: quæ verò ipse parta intus reliquisset, ea vt iste caperet, confeciisset? Cui quæstum inuidisset, de quo aliquid impartiri, nulla turpitudo fuisset, ei vxorẽ dedisset? quo relinquere nullum maius dedecus potuisset, postquam vestro beneficio fuit ornatus. Tamen tanquã seruus domino daret, non contrà dominus seruo dotem adiecit, quãtã in vrbe neminẽ dedisse constat. Enimuerò cũ isto præclarè actũ fuisset, si nuptias dominæ fuisset nactus. patrẽ autẽ ne accepta quidẽ tãta pecunia, quãtã eum isti dedisse ferũt, probabile fuit hæc fuisse acturũ. Sed tamẽ quæ signis, quæ tẽporib⁹, quæ rebus ipsis falsa deprehẽdũtur: ea Stephanus testificari nõ dubitauit: post ea passim dictitat, testificatũ esse Nicoclẽ, se gessisse tutelã ex testamẽto: Pasiclẽ testificatũ esse, se sub tutela fuisse ex testamento. Ego verò iis ipsis argumentis ostendi puto, neq; illos, neq; hos vera testificatos esse. Qui .n. se gessisse tutelã ex testamẽto testatur: eum scire perspicuũ est, ex quali. Quid igitur vobis in mẽtẽ veniebat, vt in prouocatione testimo-

Partiti inter se mẽnacia testes.

λαντα ὁ πατὴρ ὀφείλων εἰς τὰς ἀδιαθήκας τούτω. ἔστι δ' οἶμαι ταῦτα τοιαῦτα· τὴν μὲν οἰκοι χρημάτων, ὡς ὅτι τῇ μητρὶ δοθέντων, ἀλλὰ τῆς διαθήκης αὐτὴ ἐπίστευσε κύριον, ὥσπερ ἀκηκόατε πρῶτον. τὴν δ' ὅτι τῆς τραπέζης ὄντων, ἃ πάντες ἴσασιν, καὶ λαβεῖν οὐκ ἰῶν, ἀλλὰ τὰ προσοφείλοντα ὑποφίλιππον τὸν πατέρα ἡμῶν· ὅσα ἐξηλέγχοιο ἔχων, * κακομισθὸς φαίη. ὑμεῖς δ' ἴσως αὐτὴν ὑπολήψεσθε, ὅτι σολοικίζει τῇ φωνῇ, βάρβαρον καὶ διὰ ταφέντον εἶναι. ἔστι δὲ βάρβαρος ὅτι τῷ μισεῖν οἷς αὐτὸς προσῆκε τιμᾶν, τῷ δὲ κακουργῆσαι καὶ διορύξαι πράγματα, οὐδενὸς λείπεται. λάβε δή μοι τοὺς μίσθωσιν, καὶ λέγε ἵν' ὁ αὐτὸν τρόπον διὰ προκλήσεως ἐνέβαλοντο.

Μίσθωσις τραπέζης.

Κατὰ τάδε ἐμίσθωσε Πασίων τὴν τράπεζαν Φορμίωνι, μίσθωσιν φέρειν Φορμίωνα τὴν τραπέζης τοῖς παισὶ τοῖς Πασίωνος, δύο τάλαντα καὶ πεντήκοντα μνᾶς τὸ ἐνιαυτὸν ἑκάστου, χωρὶς τῶν καθ' ἡμέραν διοικήσεως. μὴ ἐξεῖναι δὲ ξαπεζιτοῦσαν χωρὶς Φορμίωνι, ἐὰν μὴ πείσῃ τοὺς παῖδας τοὺς Πασίωνος. ὀφείλει δὲ Πασίων ὅτι τὴν τράπεζαν ἔνδεκα τάλαντα εἰς τὰς ἀδιαθήκας. ἃς ἐὰν τοίνυν παρέχητο συνθήκας, ὡς κεῖ ταύτας μισθωσάμενος τὴν τράπεζαν, αὗται εἰσὶν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀκούετε δ' ἐν ταύταις ἀπαγινωσκομένας, μίσθωσιν μὲν φέρειν τὸν, ἄλλο δὲ καθ' ἡμέραν διοικήσεως δύο τάλαντα καὶ πεντήκοντα μνᾶς τὸν ἐνιαυτὸν ἑκάστου· μὴ ἐξεῖναι δὲ ξαπεζιτοῦν αὐτῷ, ἐὰν μὴ ἡμᾶς πείσῃ. προσγέγραπται δὲ, τὸν ὀφείλοντα Πασίωνι ἔνδεκα τάλαντα εἰς τὰς ἀδιαθήκας. ἔστιν ἓν ὅς τις αὐτὴν ξύλα, καὶ τὴν χωρίον, καὶ τὰ γραμματεῖα τοσαύτην ὑπέμεινε μίσθωσιν; ἔστι δ' ὅς τις αὖ, δι' ὃν ὠφελήσῃ τοσαῦτα χρήματα ἢ ξαπατᾶται. τούτῳ τὰ λοιπὰ ἐπέτρεψεν; εἰ δὲ ἐνεδίδου τοσούτων χρημάτων, τοῦτο διοικοῦντος ἐνεδίδουν. ἴστε δὲ πάντες, ὅτ' ὢν ὁ πατὴρ ὅτι τὴν ξαπεζιτοῦσαν. τοῦτον καθήμενον καὶ διοικοῦντα ὅτι τὴν τράπεζαν. ὥστε εἰ τῷ μύλωνι προσῆκεν αὐτὴν μᾶλλον, ἢ τῷ λοιπῶν κύριον γενέσθαι. ἀλλ' ἐᾷ ταῦτα, καὶ τἆλλα ὅσ' ἂν ᾖ τὰ ἑκκαίδεκα τάλαντα ἔχοιμι εἰπεῖν, ὡς οὐκ ὀφείλεν ὁ πατὴρ, ἀλλ' ἔστιν ὑφῃρῆσθαι. ἀλλ' ἃ αἰσχύνην εἶναι, ταῦτα ἀναμνήσω. γέγραπται δὲ αὐτῷ, μὴ ἐξεῖναι ξαπεζιτοῦν φορμίωνι, ἐὰν μὴ ἡμᾶς πείσῃ. τοῦτο τοίνυν τὸ γράμμα δηλοῖ φανερῶς τὴν διαθήκην ἔσαν. τίς γὰρ ἀνθρώπων ἂν μὴ ἔμελλε ξαπεζιτοῦν ἔστιν ἐργάζεσθαι, ταῦθ' ὅπως ἡμῖν τοῖς αὐτοῦ παισὶν, ἀλλὰ μὴ τούτῳ γένηται, προυνοήθη; καὶ διὰ τοῦτο μὲν ἐξεῖναι τούτῳ ξαπεζιτοῦν ἔγραψεν, ἵνα μὴ ἀφίσηται ἀφ' ἡμῶν. ἃ δ' αὐτὸς εἰργασμένος οἶδεν κατέλιπε, ταῦθ' ὅπως ἔστιν λήψεται, παρεσκεύασε καὶ τῆς μὲν ἐργασίας ἐφθόνησεν, ἧς οὐδὲν ἄξιον ἦν μεταδοῦναι. τοῦ δ' ὠνήσασθαι ἔδοκεν οὐ μεῖζον οὐδὲν ἂν καταλιπεῖν ὀνειδος, τυχόν γε τῆς παρ' ὑμῶν δωρεᾶς. εἶτα ὥσπερ ἂν δοῦλος δεσπότῃ διδοὺς, ἀλλ' ὑπεναντίον εἴ περ ἐδίδου δεσπόσης οἰκέτῃ· προσιθεὶς προῖκα ὅσην οὐδεὶς πω ἐν τῇ πόλει φαίνεται; καί τοι τούτῳ μὲν αὐτὸ τὸ ἀγαπητὸν ἦν, τῆς δεσποίνης ἀξιωθῆναι· τὸν παῖδ' ἔτι λαμβάνοντα τοσαῦτα χρήματα, ὅσα φασὶ δεδόσθαι οὐ πολλῷ λογον ἦν προῖξαι ταῦτα. ἀλλ' ὅμως ἃ τοῖς εἰκόσι, τοῖς

χρόνοις, τοῖς πεπραγμένοις ἐξηλέγχεται φανερῶς, ταῦτα μαρτυρεῖν ἐκ ὤκνησεν οὗτοσὶ στέφανος, εἶτα λέγει προῖκα, ὡς ἐμαρτύρησε μὲν νικοκλῆς ὑπερόπτου καὶ τὴν διαθήκην· ἐμαρτύρησε δὲ πασικλῆς ὑπερόπτου καὶ τὴν διαθήκην. ἐγὼ δὲ αὐτὰ ταῦτ' οἶμαι πεπεῖσθαι ἐγὼ, τὰ μήτ' ἐκείνοις τἀληθῆ, μήτε τούτοις μεμαρτυρημένα δὲ ὑπερόπτου καὶ διαθήκας μάρτυρον, δῆλον ὅτι καθ' ὁποίας αὖ εἰσιν. τί σιω * μαθόντες ἐμαρτυρεῖτε ὑμεῖς

ὑμεῖς ἐν τῇ ἡλικίᾳ διαθήκας, ἀλλ' οὐκ ἐκείνας ἐᾴτε εἰ A nium diceretis de testamento? cur non illos potius
δὲ μὴ φήσουσιν εἰδέναι τὰ γεγραμμένα ἐν αὐταῖς dicere sinebatis? Nam si illi quæ in eo scripta fuerint,
πῶς ὑμᾶς οἴόντ' εἰδέναι, τοῖς μηδαμῇ μηδαμῶς τῶ scire se negabunt: quî vos ea scire potestis, quos ipsa
πράγματος ἐγγύς; τί ποτ' οὖν οἱ μὲν ἐκεῖνα, οἱ δ' ταῦτα negocia nusquam vel minima ex parte attigerunt?
ἐμαρτύρησαν; ὅπερ εἶπκα κἀγὼ πρότερον, διείλοντο τὰδι- Cur igitur alij testes, alia dixerunt? Quòd prius etiã
κήματα, καὶ ὑπεξοπεῦσαι μὲν κἀγὼ διαθήκην, οὐδὲν δι- dixi, partiti sunt inter se scelera, atque se tutelam ges
τὸν ἡγεῖτο μαρτυρεῖν ὁ μαρτυρῶν, * εἰδ' ὑπεξοπλυθῶαι sisse ex testamento qui dixit, nihil se graue dixisse o-
κἀγὼ διαθήκην, ἀφαιρῶν * ἑκατέροις τῷ μαρτυρεῖν τὰ ἐν pinatus est: neque is qui se sub tutela fuisse dicit ex
τῇ διαθήκῃ τοῦτο τοῦτον γεγραμμένα, * οὐκ καταλιπεῖν testamento: auferens vterque suo testimonio ea, quæ
τὸν πατέρα αὐτῷ ὑπογεγραμμένων γραμματεῖον διαθή- sunt ab isto scripta in testamento: alius reliquisse sibi
κην, * οὐδὲ τὰ τοιαῦτα. διαθήκας δὲ μαρτυρεῖν, ἐν patrem tabulas Testamentum inscriptas: alius eius
οἷς χρημάτων τοσούτων κλοπή, γυναικὸς διαφθορά, generis alia. Sed de testamento dicere testimonium,
γάμοι δεσποίνης, πράγματα αἰσχύνην καὶ ὄβριν τοσαύ- in quo est tantæ pecuniæ furtum, vxoris corruptela,
την ἔχοντα, οὐδεὶς ἤθελε, πλὴν οὗτοι, πρὸς ἡλικιῶν κατα- nuptiæ dominæ, res tanti flagitij, tantique dedecoris:
συκοφάντας· παρ' ὧν δίκαιον τὸν ὅλης τέχνης καὶ κακουρ- nemo voluit, nisi isti, qui prouocationem sunt com-
γίας δίκην λαβεῖν. ἵνα τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ menti: de quibus æquum est totius technæ & malefi-
μόνον ἐξ ὧν ἐγὼ κατηγορῶ καὶ ἐλέγχω, δῆλος ὑμῖν γέ- cij sumi pœnas. Ne autem, Athenienses, ex iis solum Exceptio-
νηται τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς οὑτοσὶ στέφανος· ἀλλὰ quæ ego accuso atque arguo, falsa dixisse testem Ste- ne Phor-
κἀξ ὧν πεποίηκεν ὁ ταῦτα λαχόμενος αὐτὸς. τὰ παραλειφ- phanum vobis constet: sed & ex illius factis qui eum mionis, di
θέντα ἐκείνῳ βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ὅπερ δ' εἶπον subornauit: quæ ille fecerit, volo vobis explicare. cta testiũ
ἀρχόμενος τοῦ λόγου, δείξω κατηγόρους γιγνομένους αὐ- Quod verò initio dixi orationis: ostendam eos à se- refutari.
τοὺς ἑαυτῶν. ἔφη δίκαιον ἐν ᾗ ταῦτα ἐμαρτυρήθη, παρεσκε- B metipsis accusari. Actioni meæ, in qua ista testimo-
ψάσθαι φορμίων πρὸς ἐμὲ μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι, ὡς ἀφέντος nia dicta sunt, exceptionem opposuit Phormio, de
ἐμοῦ τὰ ἐγκλήματα αὐτοῦ. τοίνυν, ἐγὼ μὲν οἶδα ψεῦ- non danda mihi actione: quòd ego secum controuer
δος ὄν, καὶ φήσω ὅταν εἰσίω πρὸς τοὺς ταῦτα μεμαρ- siam transegissem. Id autem ego mendacium esse
τυρηκότας· τούτῳ δ' οὐκ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν. εἰ τοίνυν scio: & coarguam, cum in eos testes egero, qui illa
ἀληθῆ πίστιν δώσει τὴν ἄφεσιν, ὅτῳ μάλιστ' ἂν οὖσαν dixerunt. Iste verò hoc dicere non potest. Quòd si ve-
φανείη τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς, καὶ καταισχυνθείη ram esse creditis transactionem: sic iste falsi testi-
διαθήκης μάρτυς γεγονώς. τίς δ' οὕτως ἄφρων, ὥστε ἄ- monij vel maximè conuincetur, & commenticij testa-
φεσιν μὲν ἐναντίον μαρτύρων ποιήσασθαι, τὴν βεβαίαν αὐτοῦ menti fuisse testis. Quis enim ita est amens, vt co-
τὴν ἀπαλλαγὴν εἶναι. τὰς δὲ συνθήκας, καὶ τὰς διαθήκας, ἃς ram testibus transigat, quò rata sibi sit transactio: pa-
τἄλλα, ἐφ' οἷς ἐποιεῖτο τὴν ἄφεσιν, σεσημασμένα ἐᾶσαι ctiones autem & testamenta & reliqua, de quibus
καθ' αὑτὸν κεῖσθαι; οὐκοῦν ἐναντία μὲν ἡ ξυγγραφὴ, πᾶ- transegit, obsignata contra se iacere sinat? Proinde
σι τοῖς μεμαρτυρημένοις· ἐναντία δ' ἡμῖν ἀνέγνων ὑμῖν ἀρ- C contraria est omnibus dictis testium exceptio: con-
τι, μάθωσιν, τῇδε τῇ διαθήκῃ. οὐδὲν δ' ἧττον πεπρασμένων, traria item, quam vobis modò recitaui locationem,
οὔτ' ἄλογον, οὔθ' ἁπλοῦν, οὔθ' ὁμολογούμενον αὐτὸ ἑαυ- testamento illi: nihil denique actum est, quod vel pro
τῷ φαίνεσθαι. ἐν δὲ τούτῳ ἧττον, πάντα πεπλασμένα καὶ babile, vel simplex, vel ipsum sibi consentaneum sit:
κατεσκευασμένα δοκεῖ. ὡς μὲν τοίνυν ὄντων ἀληθῆ τὰ sed hoc pacto commenticia & conficta ea esse omnia
μεμαρτυρημένα, οὔτ' αὐτὸν τοῦτον, οὔτ' ἄλλον ἐκεῖνον τούτου reperiuntur. Verum igitur esse testimonium, neque Non pro-
δεῖξαι διωκήσεσθαι νομίζω. ἀκούω δ' αὐτὸν τοιοῦτόν τι istum ipsum, neque alium eius patronum ostendere uocationis
παρεσκευάσθαι λέγειν, ὡς προκλήσεώς ὄντων ὑπωδύνους, posse existimo: sed talem quãdã defensionẽ esse medi tãtum, sed
οὐχὶ μαρτυρίας. καὶ δυοῖν αὐτῷ προσήκει δοῦναι λόγον, οὐ tatũ audio, se prouocationis esse reũ, nõ testimonij: & testimo
πάντων ἡμῶν γεγραμμένων, εἴ τε προὐκαλεῖτό με ταῦτα & ad duo sibi esse respõdendũ, nõ ad omnia capita ac nii reũ es
φορμίων, ἢ μὴ καὶ εἰ μὴ ἐδεχόμην ἐγώ. ταῦτα μὲν δὴ ἁ- cusationis: primùm, an conditionem eam Phormio se Stepha
πλοῦς αὐτὸς μεμαρτυρηκέναι φήσει. τὰ δ' ἄλλα σκεῖ- mihi tulerit, nécne? deinde, vtrum eam ego nõ accepe num.
νον προκαλεῖται. εἰ δ' ἔστιν ἢ μὴ ταῦτα, οὐδὲν αὐτῷ προ- rim? Ea enim se simpliciter pro testimonio affirmasse
σήκει πρὸς δὴ τὸν λόγον τοῦτον καὶ τὴν ἀναίδειαν, βέλ- dicet: cætera illum in prouocatione posuisse, quæ ve-
τιστόν ἐστι μικρὰ προειπεῖν ὑμῖν, ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπα- rá-ne an falsa sint, sua nihil interesse. Aduersus igitur
τηθέντες. πρῶτον μέν, ὅταν ἐγχειρῇ λέγειν τοῦτο, ὡς ἀφ- eam orationem & impudentiam, optimum est pau-
εὶς πάντων ὑπόδικός ἐστιν, ἐνθυμεῖσθε, ὅτι δίκαιος οὗτος cis vos prænioneri, ne decipiamini. Primùm igitur,
νόμος μαρτυρεῖν ἐν γεγραμμένῳ κελεύει, ἵνα μήτ' ἀφεῖναι cum dicere instituerit se non omnium esse reum co-
ἐξῇ, μήτε προσθεῖναι τοῖς γεγραμμένοις μηδέν. τότ' ἂν gitate, lege propterea cautum esse, vt testimonium
αὐτὸν ἔδει ταῦτ' ἀπαλείφειν κελεύειν, ἃ νῦν οὐ φησι με- tabulis inscriberetur: ne quicquam scriptis, vel addi,
μαρτυρηκέναι, οὐ νῦν ἐνόντων ἀναγιγνώσκειν. ἔπειτα καὶ τό- vel detrahi posset. Tum igitur ea deleri iubere de-
δε σκοπῆτε, εἰ ἐάσαιτ' ἄν, ἐναντίον ὑμῶν, ἐμὲ προσγρά- buit, quæ se nunc dixisse negat: non nunc, postquam
ψαι πλαβόντα τὸ γεγραμμένον; οὐ δή που. οὐκοῦν οὐδὲ τοῦτον ἀφαιρεῖν δεῖ τῶν γεγραμμένων ἐὰν προσήκει. τίς γὰρ insunt, impudenter mentiri. Deinde illud etiam per-
ἀλώσεταί ποτε ψευδομαρτυρίαν, εἰ μαρτυρήσει τὰ βουλε- pendite: nunquid me arreptâ tabellâ, quicquam ad-
θέντα; καὶ λόγον * ὃν βούλεται δώσει; ἀλλ' οὐχ οὕτω scribere pateremini? non vtique. Proinde nec isti, vt
ταῦτα, οὔθ' ὁ νόμος διείλεν, οὔθ' ὑμῖν ἀκούειν προσήκει· ἀλλ' ἐκεῖνο ἁπλοῦν καὶ δίκαιον. τί γέγραπται; τί με- deleat quicquam è scriptis, permittendum est. quis e-
μαρτύρηκας; ταῦθ' ὡς ἀληθῆ δείκνυε. καὶ γὰρ αὖ πάλιν γέγραφται ταῦτα ἀληθῆ μεμαρτύρηκα μαρτυρήσας nim vnquam falsi testimonij conuincetur: si & testa-
bitur quæ volet, & quorum libitum erit, rationem
reddet? sed non ita hæc vel distincta lege sunt, vel au-
dienda vobis: sed illud simplex & rectum est: quid
scriptum est? quid testatus es? hæc esse vera, ostende.
Nã lite ita contestatus es: vera sum testatus, testatus

ea quę sunt in tabula scripta:non,illud vel illud in tabula. Vt autem hæc ita se habere constet,cape ipsam litis contestationem.Recita.

CONTESTATIO LITIS.

Apollodorus,Pasionis F. Acharnensis, reum fecit Stephanum Meneclis F. Acharnensem,falsi testimonij:mulcta,talentum.Falsum in me testimonium dixit Stephanus,dicendis iis quæ in tabula scripta sunt. Verum dixi testimonium,dicendis iis quæ in tabula scripta sunt.Hæc ita ipse rescripsit, quæ vos meminisse debetis:neque plus habere fidei fraudulentis istius verbis,quæ nunc afferet, quàm legibus, & iis quæ ipse in litis contestatione posuit. Audio porrò eos,de iis etiam rebus, ob quas ab initio actionem institui, dicturos, & criminaturos, calumniam eam fuisse.Ego verò quo pacto locationem concinnarit, vt sortem mensæ obtineret:dixi, & recensui vobis. De cæteris verò non * potero simul dicere,& istorũ conuincere testimonium.Neque enim aquæ mihi satis est.Atque adeò ne vos quidem eos illis de rebus agentes iurè audituros,inde scietis,si cogitabitis vobiscum:neque nunc difficile esse, de quibus non accusatus sis,verba facere:neque falsis testimoniis recitatis,absolui.neutrum autem horum esse iustum quisquam dixerit:sed id potius, quod ego nunc postulo: idq;audite,& considerate.Ego peto, quæ mihi argumenta eripuerunt,quò minus ad probanda crimina dici possent:ea nunc vti ne quærant:sed quibus testimoniis eripuerunt,ea testimonia vti vera esse ostendant.Quòd si,còm causam egero:testimonia vt coarguam petent:ea verò quum persequor, de criminibus ab initio propositis dicere me iubebunt: neque iusta,neque vobis vtilia dicent.Iuratis enim, vos iis de rebus pronunciaturos,non quas reus postulet: sed de iis quæ in actione contineantur.Eam verò necesse est accusatoris oratione explicari: qua ego istum falsi testimonij reum feci.Ne igitur, hoc omisso, ea dicat,de quibus non fit iudicium:neque vos permittite,si forte iste frontem perfricuerit. Arbitror autẽ eum omni iusta defensione destitutum,etiam ad hoc venturũ: absurdè me facere, exceptione victum,qui testamenti testes persequar:quòd illius temporis iudices magis propter transactionis, quàm propter testamenti testes,Phormionem absoluerint.Ego verò, Athenienses,scire omnes vos existimo, solere vos rem gestam non minus spectare, quàm propter eam factas exceptiones.De reb.igitur ipsis isti falso in me testimonio dicto,mea de actione verba infirma reddiderunt. Sed his omissis ineptum est, cum omnes pro testimonio mentiti sint,quis eorum maximè nocuerit,declarare:& non potius singulos se vera dixisse ostendere.Neque enim si alium atrociora commisisse demonstrarit:eum absolui decet: sed si ipse vera se dixisse declararit. Propter quod igitur Stephanus exitio in primis dignus est,id ex me audite.Iniquum est,opprimere quenquam falso testimonio: sed multò iniquius, & grauius vindicandum,id si fiat in cognatos. Non enim scriptas tantummodò leges talis homo:sed ipsius etiam naturæ coniunctionem euertit:id quod istum fecisse ostẽdetur. Eius enim mater, soceri mei soror est.Proinde vxor mea ei est cõsobrina,& liberi eius & mei sunt sobrini. Nũquid putatis istũ,si quid propter inopiã cõtra officium faccre cognatas suas videret.id quod multi iam fecerunt, dote data eas elocaturum : qui ne eæ sua recuperarent,

Cauillationes ad uersariorũ extra causã de calumnia & exceptione, non esse audiẽdas.

A τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα· οὐ τὸ, καὶ τὸ, τῷ ἐν τῷ γραμματείῳ. ὅπου δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, λάβετ' αὐτὸν παραλαβὼν αὐτὰ μοι. λέγε. Αντιγραφή.

Απολλόδωρος πασίωνος ἀχαρνεὺς * στεφάνῳ μενεκλέους, ἀχαρνεῖ, ψευδομαρτυριῶν· τίμημα τάλαντον. τὰ ψευδῆ μου κατεμαρτύρησε στέφανος, μαρτυρήσας τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα· ταληθῆ ἐμαρτύρησα * τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα. ταῦτα οὕτως αὐτὸς αὐτογράφατο ἃ χρὴ μνημονεύειν ὑμᾶς, καὶ μὴ τοὺς ἐξ ἀπάτης νυνὶ λόγους ὑπὸ τούτου ῥηθησομένους πιστεύσαι ποιεῖσθε τοῦ νόμων κὴ τοῦ ὑπὸ τούτου γεγραμμένου εἰς τὴν αὐτογραφίαν. πυθάνομαι τοίνυν αὐτοὺς κὴ ἃ δεῖν ἦν λέγειν τῷ ἐξ ἀρχῆς δίκην, ἐρεῖν, & κατηγορήσειν, ὡς συγγράμματα ἰῶ. ἐγὼ δ' ὃν μὲν τρόπον ἐσκευωρήσατο τὴν μίσθωσιν, ὅπως τὴν ἀφορμὴν τὴν τραπέζης κατάσχῃ· εἶπον κὴ διεξῆλθον ὑμῖν· ὥσπερ ἢ τοῦ ἄλλων, οὐκ ἂν οἷός τ' ἰῶ λέγειν ἅμα κὴ τούτους ἐλέγχειν δεῖ τὰ μαρτυρίας. ἃ δ' ἱκανόν μοι B τὸ ὕδωρ ἐστίν. ὅπου δ' οὐδ' ὑμεῖς ἐθέλοιτ' ἂν εἰκότως ἀκούειν δεῖ τούτων αὐτῶν, ἐκεῖθεν εἰσιέναι, ἂν λοιπόν ἐστι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὅπου οὔτε νυνὶ ὀκνεῖν δεῖ οὐ μὴ κατηγόρηι λέγειν· οὔτε ψευδεῖς ἀναγνόντα μαρτυρίας ἀποφεύγειν· ἀλλ' ἐδ' ἕτερόν γε δίκαιον τούτων ἐδ' ἂν εἷς φήσειεν, ἀλλ' ὃ ἐγὼ παρακαλῶ νυνί. σκοπεῖτε ἀκούσαντες. ἐγὼ δ' ἀξιῶ, οὓς μὲν ἀφείλοντό με λέγειν δεῖ τὰ ἐγκλημάτων, οὓς παρῆκον ἰῶ ῥηθῆναι, μὴ ζητεῖν αὐτοὺς νυνί. ἃς δ' ἀφείλοντο μαρτυρίας, ὡς εἰσὶν ἀληθεῖς δεικνύναι. εἰ δ' ὅταν μὲν τὴν δίκην εἰσίω, τὰς μαρτυρίας μὲ δέλεγχειν ἀξιώσουσιν· ὅταν δ' ταύτας ἐπεξίω, δεῖ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐγκλημάτων λέγειν με κελεύσουσιν· ὥστε δίκαια, οὔτε ὑμῖν συμφέροντα ἐρεῖν. δικάσετε δ' ὁμωμοκότες ὑμεῖς. οὐ δεῖ ὧν αὐτὸς ὁ φεύγων ἀξιοῖ, ἀλλ' ὑφ' αὑτῷ ὧν αὐτὸς ἡ δίωξις ᾖ. ταύτην δ' ἀνάγκη, τὴν τοῦ διώκοντος λῆξιν δηλοῦσθαι, ἰῶ ἐγὼ τούτῳ ψευδομαρτυριῶν εἴληχα. μὰ δῆ τοῦτ' ἀφεὶς, δεῖ ὧν οὐκ ἀγωνίζεσθαι, λεγέτω· μὴ δ' ὑμεῖς ἐᾶτε, ἐὰν ἄρα δόξῃ αὐθαδίζεσθαι. οἶομαι τοίνυν αὐτὸν ἐδὲν οὐδαμῆ δίκαιον ἔχοντα λέγειν, ἥξειν καὶ ὅτι τοὺς ἄτοπον ποιῶ, δαγγράφω ἡ τὴν μύθων, τοὺς δικαστὰς μαρτυρήσαντας διώκων· καὶ τοὺς δικαστὰς τοὺς τότε φήσει, δίκαι τοὺς ἀφεῖναι μεμαρτυρηκότας, ὑποψήσασθαι μᾶλλον, ἢ δίκαι τοὺς δικαίως μαρτυρήσαντας. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, νομίζω πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι οὐχ ἧττον τὰ πεπραγμένα εἰώθασι σκοπεῖν, ἢ τὰς ὑπὸ πότου· δαγγράφας. δεῖ δὴ τὴν πραγμάτων αὐτὴν τὰ ψευδῆ καταμαρτυρήσαντες οὗτοι, μου ἀθενεῖς τοὺς δεῖ τῆς γραφῆς ἐποίησαν λόγους. χωρεῖς δ' τούτων, ἄπορον, πάντων τὰ ψευδῆ μαρτυρησάντων, τίς μάλιστα ἔβλαψεν ἀποφαίνειν· ἀλλ' οὐχ ὡς αὐτὸς ἕκαστος ἀληθῆ μεμαρτύρηκε, δεικνύναι. οὐ γὰρ, ἂν ἕτερος δείξῃ δεινότερα εἰργασμένον, ἀποφεύγει ἀυτῷ πεπρᾶχθαι· ἀλλ', ἂν αὐτὸς ὡς ἀληθῶς μεμαρτύρηκεν, ἀποφεύγει. ἐφ' ᾧ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μάλιστ' ἀπολωλέναι δίκαιός ἐστιν οὑτοσὶ στέφανος, τοῦτ' ἀκούσατέ μου· δῆλον μὲν γέ ἐστιν, εἰ & καθ' ὅτου τις ψευδῆ μαρτυρεῖ. πολλῷ δ' δῆλον ἐστὶν ἢ μείονος ὀργῆς ἄξιον, εἰ κὴ τὴν συγγραφὴν, οὐδὲ ζῆν νενομισμένους νόμοις ὁ βίου τοῦτος ἄθλιος, μόνον, ἀλλὰ & C τὰ τ' φύσεως οἰκεῖα ἀναιρεῖ. τοῦτο τοίνυν ὅπως δῆλον ποιήσει πεποιηκὼς ἐστίν. ἔστι δὲ ἡ τούτου μήτηρ & ὁ τ' ἐμῆς γυναικὸς πατὴρ, ἀδελφοί. ὥστε τὴν μὲν γυναῖκα τὴν ἐμὴν, ἀνεψιαὶ εἰσὶ) τούτῳ τοῖς δὲ παῖδας τοὺς ἐκείνης κὴ τοὺς ἐμοὺς, ἀνεψιαδοῦς. ἆρ' ἔν δοκεῖ ποτ' ἂν ὑμῖν εἶναι, εἴ τι δίκαιον εἶδε ποιούσας ὧν οὐ χρὴ, τὰς αὐτοῦ συγγυεῖς, ὑπὲρ ἧδη πολλοὶ πεποιήκασι, παρ' αὐτοῦ ποῖα δικαιοῦσθαι; ὃς γὰρ τὰ μὴδ' ἃ προσήκει κομίσασθαι ταύτας, τὰ

ψευδῆ

ψεύδη μαρτυρεῖν ἠθέλησε· καὶ ὅτι πλείονος ἐποιήσατο τὸν Φορμίωνος πλοῦτον, ἢ τὰς τῆς συγγενείας ἀναγκαίας; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν τὴν Δεινίου, καὶ ἀναγίνωσκε. καὶ κάλει Δεινίαν.

Μαρτυρία.

Δεινίας Θεομνήστου Ἀθμονεύς, μαρτυρεῖ, τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἀπολλοδώρῳ καὶ τοῖς νόμοις γυναῖκα ἐχεγγυῆσαι· καὶ μήτε πώποτε ψευσαμένους, μήτε ἀγνοήσαντας, ὅτι Ἀπολλόδωρος ἀφῆκε τὴν ἐγκλημάτων ἁπάντων Φορμίωνα. ὑμεῖς γὰρ ὁ Δεινίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτο, ὃς ἀνεψιὸς τῆς θυγατρός, καὶ τὴν θυγατέρα δῶν, καὶ ἐμοῦ τὰ κηδεστοῦ δεῖ τὴν συγγένειαν, καὶ δὴ τἀληθῆ μαρτυρεῖν ἐθέλει καὶ τὰ τοῦ, ἀλλ' οὐχ οὗτος στέφανος, ὃν ἔκτησε καθ' ἡμῶν τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν· οὐδ' εἰ μηδένα τὴν ἄλλων, τὴν αὐτοῦ μητέρα ἠρνεῖτο, τοῖς ἀπ' ἐκείνης οἰκείοις τῆς ἐσχάτης ἐνδείας αὐτὸς ἡγούμενος. ὃ τοίνυν ἔπαθον δεινότατον, καὶ ἐφ' ᾧ μάλιστα ἐξεπλάγην, ὅτ' ἠγωνιζόμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ὑμῖν εἰπεῖν βούλομαι. τὴν τε δὴ τούτου πονηρίαν ἐπὶ μᾶλλον ὑμεῖς ὄψεσθε, καὶ ἐγὼ τὴν ἐγκεκλημένων ἀπόνοιαν· ἐμοὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐπιμέλεσθαι ὑμᾶς, ὥσπερ ῥᾴων ἔσομαι. τὴν δὲ μαρτυρίαν ἣν ἀνέγνω ἐγώ, καὶ δι' ἧς μοι ὁ πλεῖστος ἔλεγχος, ταύτην οὐχ ὧδε ἐνοῦσαν ἐν τῷ ἐγκλήματι. τότε μὲν δὴ τῇ κακῇ πλημμελείᾳ, οὐδὲν ἄλλο εἶχον ποιήσαι, πλὴν ὑπολαβεῖν, τὴν ἀρχὴν ἠδικηκέναι με, καὶ τὸν ἔλεγχον κεκινηκέναι. νυνὶ δ' ἀφ' ὧν ὕστερόν τι πέπεισμαι πρὸς αὐτοῦ τῇ διαιτητῇ, στέφανον τοιοῦτον αὐτὴν ὑφηρημένον εὑρήσω πρὸς μαρτυρίαν τινά, ἵνα ἐξωρκώσαμι, ἀναγαγόντος ἐμοῦ· καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, πρῶτον μὲν ὑμῖν μαρτυρήσουσι τῇ τούτοις παρεῖναι οἱ ἰδόντες. ἐγὼ δὲ ἐξομοσίαν ἐβουλήθην αὐτοῖς ὀίομαι. ἐὰν δ' ἄρα τοῦτο ποιήσωσιν ὑπ' ἀναιδείας· πρόκλησιν ὑμῖν ἀναγνώσεται, ἐξ ἧς τούτοις τ' ὀμοῦμαι ἐπ' αὐτοφώρῳ λήψεσθε, καὶ τὸν ὑμέτερον ὑφηρημένον τὴν μαρτυρίαν εἰσεσθε. καὶ τοι ὅς τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀλλοτρίων κλέπτης ὑπέμεινεν ὀνομασθῆναι, τί ἂν ἡγεῖσθε ποιῆσαι τοῦτον * ἄλλο τι; λέγε μαρτυρίαν, εἶτα τὴν πρόκλησιν ταύτην.

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι φίλοι εἶναι καὶ ὁμοτράπεζοι Φορμίωνι, καὶ παρεῖναι πρὸς τῇ διαιτητῇ πίστει, ὅτε τὴν ἀπόφασις τῆς διαίτης Ἀπολλοδώρῳ πρὸς Φορμίωνα· καὶ εἰδέναι τὴν μαρτυρίαν ὑφηρημένον στέφανον, ἣν αἰτᾶται αὐτὸν Ἀπολλόδωρος ὑφηγέσθαι. ἣ μαρτυρεῖται, ἣ ἐξομόσασθε.

Ἐξομοσία.

Οὐκ ἄδηλον ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τοῦτο ἔμελλον ποιήσειν, * προθύμως ἐξομεῖσθαι. ἵνα τοίνυν ῥᾳδίως ἐξηγήσασθαι ὑπωρκηκότες, λάβε μοι ταύτην τὴν μαρτυρίαν, καὶ τὴν πρόκλησιν ἀναγίνωσκε.

Μαρτυρία. Πρόκλησις.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτε Ἀπολλόδωρος προὐκαλεῖτο στέφανον ἀποδοῦναι τὸν παῖδα τὸν ἀκόλουθον εἰς βάσανον περὶ τῆς ὑφαιρέσεως τοῦ γραμματείου, καὶ γράμματα οἷς ἐτοίμως γράφειν Ἀπολλόδωρος, καθ' ὅτι πέσαι ἡ βάσανος. ταῦτα δὴ προκαλουμένου Ἀπολλοδώρου, οὐκ ἐθέλησαι ἀποδοῦναι στέφανον, ἀλλὰ ὑποκρίνασθαι Ἀπολλοδώρῳ, δικάζεσθαι εἰβούλοιτο, εἴ τί φησιν ἀδικεῖσθαι ὑφ' ἑαυτοῦ. πρὸς οὖν τοιαύτης αἰτίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ περ ὅτις ἄλλος ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἐδίξατο τὴν βάσανον; οὐκοῦν τοῦ φεύγειν τὸν βάσανον, ὑφηρημένος ἔχει. ἆρ' οὖν ἂν ὑμῖν αἰσχυνθείη δοκῇ τὸν τοῦ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν δόξαν, ὁ τὸν τοῦ κλέπτης φεύγειν ἀπὸ φυγών; ἢ δεινόν τοῦ ὀκνῆσαι ἂν τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, ὃς ἃ μηδεὶς ἐκέλευσεν, ἐθέλοντης πονηρὸς ἦν, δικαίως τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτων ἁπάντων δοὺς ἂν δίκην, πολὺ

falsi testari voluit, & pluris fecit Phormionis diuitias, quàm cognationis necessitudinem? Sed vt hæc à me verè dici constet: cape Diniæ testimonium, & lege. Cita Diniam.

TESTIMONIVM.

Dinias Theomnesti F. Athmonensis, testatur se filiam suam Apollodoro legitimam vxorem dedisse: neque vnquam adfuisse, aut animaduertisse, Apollodorum de omnibus controuersiis cum Phormione trãsegisse. Esi-ne similis isti Dinias, Iudices, qui pro filia & filiæ liberis, & me genero, propter cognationem nec vera in istum testari vult? Sed non ita Stephanus, qui non dubitauit in nos mentiri pro testimonio: neque vt neminem alium, at matrem suam erubuit, dum cognatos maternos in extremam coniiceret paupertatem. Quod autem facinus indignissimum pertuli, & quod me in agenda causa vehementissimè commouit, Iudices, id vobis explicabo. Nam & istius improbitatem magis perspicietis: & ego deploratis apud vos plerisque iniuriis quasi onere quodam leuatus videbor. Testimonium quod me habere putabã, & quo causa mea maximè nitebatur, in echino non reperiebam. Tum igitur eo malo attonitus, nõ aliud habebam, quàm vt putarem magistratũ facta mihi iniuria echinum mouisse. nunc, vt postea comperi, apud ipsum arbitrum, Stephanum id sustulisse reperio: cum ego, * vt testi cuidam iusiurandum deferrem, surrexissem. Et hæc à me verè dici vt constet, primùm vobis testabuntur hi, qui istis adfuerunt, quiq; viderunt. Neque enim eos eiuraturos esse puto. Sin ea fuerint impudentia vt facturi sint: prouocatio vobis legetur, per quam & eorum periurium palàm deprehendetis: & istum surripuisse testimonium, æquè cognoscetis. At quisquis, Athenienses, alienorum furem appellari se non recusauit: à quo vobis abhorrere facinore videbitur. Recita testimonium, deinde prouocationem hanc.

TESTIMONIVM.

Testãtur se amicos & familiares esse Phormionis, & adfuisse apud arbitrum Tisiam, cùm arbitrium in causa Apollodori contra Phormionem fieret: sciréq; se, Stephanum surripuisse id testimonium, quod eum surripuisse queritur Apollodorus. Aut testamini, aut eiurate.

EIVRATIO.

Non obscurum fuit, Iudices, eos hoc facturos, cupi deq; eiuraturos. Vt igitur euestigiò periurij conuincantur: cape hoc testimonium, & prouocationem lege.

TESTIMONIVM. PROVOCATIO.

Testantur se adfuisse, cùm Apollodorus Stephanũ proucauit, vt puerum pedisequum in quæstionem daret de tabulæ subtractione: & paratum fuisse Apollodorum ad conscribendas quæstionis conditiones. Hæc autem postulante Apollodoro: noluisse Stephanum puerum tradere: sed respondisse, si quam sibi factam iniuriam quereretur, experiri licere iudicio. Quis igitur in tali crimine, Iudices, causa fretus, quæstionem non admisisset? Proinde fugiendo quæstionẽ furti huius cõuincitur. Eũ igitur falsi testimonij dicti moueri putatis infamia: qui nõ recusauit, quò minus fur existimaretur? Rogatus ab aliquo falsũ testimoniũ nõ dicet: qui iubẽte nemine vltrò fuit improbus? Quanquam igitur, Athenienses, horũ scelerum omniũ iurè pœnas daret: multò tamẽ iustius

Testimonium Apollodoro à Stephano surreptũ.

Digressio in vitam Stephani: quem exagitat, vt parasitũ fortunatorũ, deiectorẽ infeliciũ, sordidum & inhumanum in magnis opibus.

propter cætera ſupplicio à vobis afficeretur.idq; vita eius quam vixit,inſpecta conſiderate.Iſte, cùm Ariſtolochus menſarius ſecunda fortuna veheretur, pari greſſu cum illo incedebat,illi prorſus obnoxius:& hoc multi veſtrûm,qui hîc adeſtis,norunt.Poſtquam autem ille perijt,& fortunis euerſus eſt: diſſipatis eius opibus non minima ex parte ab iſto, & iſtius generis hominibus:eius filio, cui multum negocij faceſſebatur,nunquam adfuit,aut opem tulit.Sed Apolexis,Solon,& quiuis alij potius ei præſtò ſunt. Phormionem rurſus aſpexit,& ei ex Athenienſibus omnibus delecto,factus eſt familiaris: pro eo legatus Byzantium profectus eſt:cùm illi naues eius detinerẽt: cauſam egit aduerſus Chalcedonios: me palàm adeò falſo teſtimonio circumuenit. Qui igitur felicium aſſentator eſt,atq; eorumdem,mutata fortuna, prodi tor:cùm reliquorum ciuium multi boni viri ſint,cum nemine vel ex æquo agit,talibus autem vltrò ſe ſubiicit:qui,neque an cognatum aliquem iniuria ſit affecturus,neque an apud alios infamiam ſubiturus ſit illis factis cogitat,neque, niſi vt auariciam ſuam expleat,quicquam penſi habet:nónne is odio proſequẽdus eſt,vt totius humanæ naturæ hoſtis? Ego quidem æquum id eſſe cenſeo. Ea igitur ita probroſa,Athenienſes, eò vt munera publica detrectet, & ſuas facultates occultet, facere inſtituit, quò clandeſtinos per menſam quæſtus faciat,quò neque ædilitia, neq; naualia munera obeat, neque vllo in loco fungatur officio:idq; eum perfeciſſe,ex eo conſtat,quòd, cùm tantas habeat opes, vt filiæ centum minas doti dederit:nullum vel minimum munus eum vos obire vidiſtis. At quanto præclarius fuerit,liberalitatem & ſtudium in rempublicam ſuum oſtendere,cùm opus eſt: quàm adulationibus & falſis teſtimoniis dicendis eſſe deditum?Sed nihil eſt,quod iſte lucri cauſa non cupidè ſuſciperet.Enimuerò,Athenienſes, in opulentia improbis multò grauius iraſcendum eſt, quàm in paupertate. his enim rerum neceſſariarum penuria nonnihil apud æquos æſtimatores veniæ parit. Qui verò,vt iſte in re lauta vltrò ſunt improbi:nullam iuſtam excuſationem afferre poſſunt: ſed ſordibus & auaritia & petulantia, & ſuis conſpirationibus plus tribuendo quàm,legibus,eò adduci videntur. Vobis autem nihil horum prodeſt:illud vobis expedit, hominem inopem affectum iniuria, pœnas de diuite poſſe ſumere.Id quod tum fiet, ſi eos qui ex auaricia tam apertè ſunt improbi,punieritis. Neq; verò vultum iſtius,& inceſſum præter parietes, ad ſeueritatem compoſitum,modeſtiæ quiſquam eſſe argumenta,ſed potius inhumanitatis putare debet. Quiſquis enim,cui nullæ res aduerſæ acciderunt,cui neceſſaria non'deſunt,tame hoc habitu vitam agit:eum ego perſpexiſſe & meditatum eſſe ſecum iſud exiſtimo, ad eos qui ſimpliciter,&,vt natura fert,incedunt & hilares ſunt,accedere aliquem audere,& rogare & poſtulare aliquid, nihil veritum : à fictis aũt & toruis vel primo congreſſu abhorrere. Ille igitur habitus nihil aliud eſt,quàm tegumẽtũ morũ.nã ingenij feritatẽ & acerbitaté declarat.Argumẽto illud eſt:Nũ illi in tãta multitudine Atheniẽſiũ, quũ res tibi ſint lõgè quã pro merito tuo ſecũdiores: vnquã quicquã largitus es?nũ vlli quicquã cõtuliſti?nũ vlli beneficiſti?neminé proferre poteris. At fœnerando, & aliorum clades ac neceſſitates in tuis fortunis numerando patruum Niciam paternis ædibus eieciſti: ſocrui tuæ ea vnde viuebat, eripuiſti, Archedemi fi-

μᾶλλον ἂν εἰκότως ὀξὺ τἄλλα κολαζεῖν παρ' ὑμῖν σκοπεῖτε ἢ, τὸν βίον ὃν βεβίωκεν ἐξετάζοντες. ἔδοξε γὰρ λίκα συνέβαινεν δυτυχεῖν ἀεὶ σολέχων τὰ ζαπεζίτην, ἵνα βάτων ἐβάδιζεν, ὑσοπεπλωκὼς ἐκείνῳ, καὶ ταῦτα ἴσασι πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ὄντων ὑμῶν. ἐπειδὴ δ' ἀπώλετο ἐκεῖνος, καὶ τῶν ὄντων ἐξέσῃ, οὐχ ἥκιστα ὑσὸ τούτου καὶ τ τοιούτων διαφορηθεὶς τὰ μὲν ἡμῖν τὰ τούτου πολλὰ σεσυλημένα τῶν ὄντων, ὁ παρέσῃ σώσοντε, οὐδὲ ἐβοήθησεν· ἀλλ' ἀσπάλαξις καὶ σόλων, καὶ πάντες αὐθρωσοι μᾶλλον βοηθοῦσι. φορμίωνα δ' πάλιν ἑώρακε· καὶ τούτῳ γέγονεν οἰκεῖος, ἐξ ἀθλιωτάων ἁσάντων τὸν ἐκλεξάμενος, καὶ ὑσὲρ τούτου σρεσβεύτης μὲν ᾠχετο εἰς βυζάντιον πλέων, λίκα ἐκεῖνοι τὰ πλοῖα τούτου κατέχον· τὴν δ' δίκην ἔφευγε τὼ σρὸς καλχηδονίους· τὰ ψηφίσματά μου φανερῶς οὔσα καταμεμαρτύρηκεν, εἶθ' ὃς δυτυχούντων ὀξὺ κόλαξ, καὶ ἀτυχοῦσι τοῖς αὐτοῖς τούτων σρεσβύτης, καὶ τ μὲν ἄλλων σολιτῶν σολλῶν καὶ καλῶν κἀγαθῶν ὄντων μηδενὶ μηδ' ἐξ ἴσου χρῆν, τοῖς δ τοιούτοις ἐθέλοντὰς ὑσοπίσ ει καὶ μήτ' εἴ τινα τ οἰκείων ἀδικήσῃ, μήτ', εἰ φῦλα τοῖς ἄλλοις φαίλιν δόξαν ἔξει ταῦτα ποιῶν, μὴ ἄλλο μηδὲν σκοπεῖ, σλὴν ὅσσως σλέον ἕξει. τοῦτον οὐ μισεῖν ὡς κοινὸν ἐχθρὸν τῆς φύσεως ὅλης τῆς αὐθρωσίνης σροσήκῃ; ἐγὼ δ' οὐ φαίλιν. ταῦτα μὲν τοι τὰ τοσαύτην ἔχοντα αἰσχύλιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅσῃ τῷ τὴν σόλιν φυλάττῃ, καὶ τὰ ὄντα δικρύσσεσθαι, σροήρῃ σρατίδην, ἵνα ἐργασίας ἀσωνεῖς δι' τῆς ζαπέζης σοιῆται· καὶ μήτε χορηγῇ, μήτε ζυμμαρχῇ, μήτ' ἄλλο μηδὲν ὧν σροσήκει σοιῇ, καὶ κατείργασαι τοτὸ τεκμήριον ἔχων γὰρ οὐσίαν τοσαύτην, ὥστε ἑκάστην μνᾶς ὀσσδοῦναι τῇ θυγατρὶ, οὐδὲ λιτουργίαν ἐλήλυθας ὑφ' ὑμῶν λῃτουργῶν, οὐδὲ τὴν ζμαχίσην. καί τι σόσῳ κάλλιον φιλοσολυμύμενος ἐξετάζεις, καὶ σρεσθυμούμενος εἰς ἃ δεῖ τῇ σόλει, ἢ κολακεύοντα καὶ τὰ ψηφίσματα; ἀλλ' ὅτι τῷ κερδαίνειν σᾶν αὖ ἐθέλεις σοιῆσαι. καὶ μὰ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μᾶλλον ἄξιον ὀργίλως ἔχειν τοῖς μετ' ὑσοψείας σονηροῖς, ἢ τοῖς μετ' εὐδίας. τοῖς μὲν γὰρ ἡ τῆς χρείας ἀνάγκη φέρει τινὰ συγγνώμην τοῖς ἀνθρωσίνως λογιζομένοις· οἱ δ' ἐκ σερισσίας, ὥσσερ ἐσθ', σονηροὶ, οὐδεμίαν σρόφασιν δικαίαν ἔχειν αὖ εἰσεῖν· ἀλλ' αἰσχροκερδεία, καὶ σλεονεξία, καὶ ὕβρει. ἐσὶ τὰς ἑαυτῶν συσάσεις κυριωτέρας τῶν νόμων ἀξιοῦν εἶναι, ταῦτα φανήσονται σράττοντες. ὑμῖν δ' οὐδὲν τούτων συμφέρῃ· ἀλλὰ τὸν ἀδυνῆ τὸν τ σλουσίαν δίκην, αὖ ἀδικῇ, δικάζῃ λαβεῖν. ἴσως δ' τοῦτο, ἐὰν κολάζητε τοὺς φανερῶς οὕτως ἐξ ὑσοψείας σονηροὺς. οὐ σόλιν οὐδὲ ἃ σέσλασται, ῥᾳδίζει σοιεῖν τοὺς τοίχους ἐσκυθρωσακὼς, σωφρονισὴς εἰκότως αὖ τις ἡγήσαιτο εἶναι σημεῖα, ἀλλὰ μισανθρωσίας ἐγὼ δ' ὅς τις αὖ μηδενὸς συμβεβηκότος δεινοῦ, μηδὲ τῶν ἀναγκαίων σανίζων, ἐν ταύτῃ τῇ χέσῃ διάγῃ τὸν βίον, τοῦτον ἡγοῦμαι συνεωρακέναι καὶ λελογίσθαι σαρ' αὑτῷ, ὅτι τοῖς μὲν ἁσλῶς, ὡς σεφύκασι, βαδίζουσι, καὶ φαιδροῖς· καὶ σρόσῳθεν τις αὖ καὶ δεηθεῖν, ἢ ἐσαγγείλαι οὐδὲν οἰκνῶν τοῖς ζσενασμένοις, καὶ σκυθρωσοῖς οἰκήσει αὖ τις σρόσῳθεν σρᾳότερον. οὐδὲν οὖν ἄλλο ἢ σρόβλημα τὸ ζόσου τὸ χῆμα τοῦτ' ἐσί. καὶ τὸ τῆς διανοίας ἄγριον καὶ σικρὸν εἰλαυθα δηλοῖ. σημεῖον δ' τοσούτων γὰρ ὄντων τὸ σλῆθος τῶν ἀθλιωτάων, σρατίδου σολὺ βέλτιον, ἢ σὲ σρόσηκον ἦν, τῷ σόσσολε εἰσβιάζεσθαι; ἢ τίνι συμβέβληκας σω; ἢ τίνα δ' σεσοίηκας; οὐδένα αὖ εἰσεῖν ἔχοις· ἀλλὰ τοὐναντίον, καὶ τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς χρείας, δυτυχήματα σαυτῷ νομίζων, ἐξέβαλες μὲν τ σαυτοῦ θεῖον γυναῖα ἐκ τῶν σατρῴας οἰκίας· ἀφῆρησαι δ' τὸν τὼ σαυτοῦ σενθερὸν ταῦτα ἀφ' ὧν ἔζη· ἀοίκητον δ' τὸν ἀρχεδήμου σαῖδα, τὸ σαυτοῦ

μέρος

μέρος, πεποίηκας· οὐδεὶς ἦ πώποτε οὕτω πικρὰς, οὐδ' ὑφ' ἡμέρου εἰσέπραξεν, ὡς σὺ τοὺς ὀφείλοντας τοῖς πόνοις. εἶτα ὁρᾶτε ὅτι πάντων οὕτως ἄγριον καὶ μιαρὸν, τοῦτον ὑμεῖς ἠδικηκότα ἐπ' αὐτοφώρῳ λαβόντες οὐ μωρήσεσθε; ἆρα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ποιήσετε, καὶ οὐχὶ δίκημα. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ φορμίωνι τῷ βδελυρομόρῳ τουτονὶ, νεμεσῆσαι τοῖς πεπραγμένοις τῶν ἀναιδείαν τὸ ξύπου, καὶ τὴν ἀχαριστίαν ἰδόντας. οἶμαι γὰρ ἅπαντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι τὸν, ὡνίκ' ὤνιος ἦν, εἰ συνέβη μάγειρον, ἢ τινὸς ἄλλης τέχνης δημιουργὸν, πρίασθαι, τὴν τὸ δεσπότου τέχνην ἂν μαθὼν, πορρωτάτω τῆς νεὼ παρέντων ἦν ἀγαθῶν. ἐπεὶδὴ γὰρ ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος, ξαπίζιτης ὤν, ἐκτήσατ' αὐτὸν, Ⓒ γράμματα ἐπαίδευσε καὶ τὴν τέχνην ἐδίδαξε, καὶ χρημάτων ἐποίησε κύριον πολλῶν· δοῦλος ἡμῶν γέγονε, τὴν τύχην, ἣ ποτὲ ἡμᾶς ἀφίκετο, ἀρχὴν λαβὼν πάσης τῆς νεὼ παρούσης δωρεᾶς. οὐκοῦν δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοί. καὶ πέρα δεινοῦ, ὅτι ἐλλιπὼν μὲν ἀντὶ βαρβάρου ποιήσαντας, γνώριμον δ' ἀντ' ἀνδραπόδου, τοιοῦτον δ' ἀγαθὸν ἡγεμόνα, τούτοις φειδόμενος ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀπορίαις ὄντας, ἔχοντα καὶ πλουτοῦντα; καὶ εἰς τοῦθ' ἥκειν ἀναιδείας, ὥστε ἧς παρ' ἡμῖν τύχης μετέχει, ταύτης ἡμῖν μὴ θέλειν μεταδοῦναι; ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐκ ὠκνησε τὴν δεσποινιαν γῆμαι, καὶ ἃ τὰ καταχύσματα αὐτῷ κατέχει τοῦθ', ὡνίκα ἐωνήθη, ταύτην οἰκεῖν. οὐδὲ φερῖκα πέντε τάλαντα αὐτῷ γράψαι, χωρὶς ὧν, οὔσης τῆς μητρὸς κυρίας, ἔδωκ' ἐγκρατὴς γέγονε πολλῶν χρημάτων. τί δὲ αὐτὸν οἴεσθε εἰς τὰς διαθήκας ἐγγράψαι; καὶ τἆλλα ὅσα ὄντιν', ἀρχέπωλ δίδωμι. τὰς δ' ἡμετέρας θυγατέρας, μελλούσας δ' οὐδεμίαν ἀνεκδότους οὐδὲν γενέσθαι, φερῖκα. καὶ εἰ μὲν πένης ἦν ὁ ἀνὴρ, ἡμεῖς δ' ἀπορωτάτους ἐτυγχάνομεν, καὶ συνέβη τι παθεῖν. οἷα πολλὰ, ἐμοὶ, οἱ παῖδες ἂν οἱ τούτου τοῦ ἐμοῦ θυγατέρων * ἐδικάζοντο, οἱ τῶ δούλου τοῦ τῶ δεσπότου. θῆροι γάρ εἰσιν αὐταῖς, ὁκτὰ τὸν τὼ μητέρα τὼ ἐμὼ τῶν λαβεῖν, ἐπειδὴ ὁ ἀπόρους ἡμεῖς ἔχομεν. τὼ ικαῦτα οὐ συνεδώσω ταύτας· ἀλλὰ λέγε καὶ λογίζεται τὸ πλῆθος, ὧν ἐγὼ χρημάτων ἔχω. καὶ γὰρ τοῦτο ἀποπάτατον πάντων· ὧν ὡς ἀπεστέρηκεν ἡμᾶς χρημάτων, οὐδέ πω καὶ τὴμερον ἠθέλησεν ὑποχεῖν τὸν λόγον· ἀλλὰ μηδ' εἰσαγωγίμους εἶ τὰς δίκας ὠνόμασε φέιτα. ἃ γὰρ παρ' ὑμῶν ἐνεμάμην ἐγὼ, ταῦτα λογίζεται. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἂν τις ἴδει τοὺς οἰκέτας ὑπὸ τῶ δεσπότου ἐξεταζομένους· ἔστι δ' αὖ τοὐναντίον, δεσπότω ὁ δοῦλος ἐξετάζει, ὡς δῆτα πονηρὸν καὶ ἄσωτον ἐκ τούτων ὑπιδείξων. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τῆς μὲν ὄψεως τῇ φύσῃ, καὶ τῷ ταχέως βαδίζειν, καὶ λαλεῖν μέγα, οὐ πρὸς δυτυχῶς πεφυκότων ἐμαυτὸν κρίνω· ἐφ' οἷς δὲ οὐδὲν ὠφελούμενος λυπῶ τινας, ἧττον ἔχω πολλαχοῦ. τῷ μὲν τοι μέζιος κὴ πάσας τὰς εἰς ἐμαυτὸν δαπάνας ἔχω· πολὺ τούτῳ Ⓒ τοιούτων ἑτέρων δυτακτότερον ζῶν ἂν φαείλω. τὰ δ' εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὅσα εἰς ὑμᾶς, ὡς δύναμαι λαμπρότατα, καὶ ὡς ὑμεῖς σώσετε, ποιῶ. οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ', ὅτι τοῖς μὲν ἡδέως πολίταις ὑμῖν ἱκανόν ὄστι λειτουργεῖν, ὡς οἱ νόμοι προστάττουσι· τοὺς δὲ ποιητοὺς ἡμᾶς, ὡς ἀποδιδόντας χάριν, οὕτω προσήκει φαίνεσθαι λειτουργοῦντας· μὴ οὖν μοι ταῦτα ὀνείδιζε, ἐφ' οἷς ἐπαίνου τύχοιμ' ἂν δικαίως. ἀλλὰ τίνα, ὦ φορμίων, τῇ πολίτῃ ἑταιρεῖν, ὥσπερ σύ, μεμίσθωμαι; δεῖξον. τίνα τῆς πόλεως, ἧς αὐτὸς ἠξιώθης, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ παῤῥησίας ἀπεστέρηκα, ὥσπερ σὺ τοῦτον, ὃν κατήχθωσας; τίνος γυναῖκα διέφθαρκα, ὥσπερ σὺ πρὸς πολλαῖς ἄλλως ταύτῃ ἀπεστέρηκα, ὥσπερ σὺ τοῦτον, ὃν κατήχθωσας; τίνος γυναῖκα διέφθαρκα, ὥσπερ σὺ πρὸς πολλαῖς ἄλλως ταύτῃ, ἢ τὸ μνῆμα ᾠκοδόμησεν ὁ θεοῖς ἐχθρὸς ὤν, πλησίον τοῦ τῆς δεσποίνης, αἰσχυνόμενος πλέον ἢ τάλαντε δύο;

lium, quantum in te fuit, extorrem egisti: nemo vnquam tam acerbè vel iudicatum non soluentem tractauit, vt tu eos qui vsuram tibi debent. Quem igitur videtis omnibus in rebus ita ferum & impurum: eũ vos in ipso facinore & iniuria deprehensum non punietis? Indigna, Athenienses, & non æqua facietis. Etiam Phormionis, qui istum subornauit, facinora, odium & indignationem merentur: si præsertim eius impudentiam & ingratum animum spectetis. Arbitror enim scire omnes vos, cùm venalis esset, si eum à coquo, aut aliquo alio opifice emi contigisset: eum domini artem edoctum, à bonis istis futurum fuisse quàm remotissimum. Postquam autem eum pater noster, mensarius, emit, & literis erudiit, & artem docuit, eiusq; fidei magnam pecuniam credidit: felix factus est, fortunam, qua ad nos venit occasionem nactus omnis eius qua nunc fruitur felicitatis. Proinde indignum est, proh diuûm hominúmque fidem, & plus quàm indignum, eos, qui è Barbaro Græcum, è mancipio nobilem fecerunt, qui tot felicitatibus ornarunt, ab eo negligi, extrema inopia conflictantes, cùm rem habeat & diuitias: & ea esse impudentia, vt quã fortunam à nobis accepit, de ea impertiri nobis non audeat. At non dubitauit ducere dominam, & eam habere in matrimonio, quæ eum recens mancipium, tum cùm emptus fuit, initiarat: nec dotem sibi quinque talenta scribere, excepta quam mater habuit, quaq; ipse potitus est, magna pecunia. Quid enim eum putatis in testamentum inscripsisse? Et cætera quæ habet, Archippæ lego: nostras autem filias, quæ domi propter egestatem cœlibes consenescent, negligit. Quod si iste pauper esset, nos verò locupletes, & mihi, vt multa homini possunt, aliquid accidisset: iltius filij meas filias sibi dari postularent, seruo nati heriles, auunculi enim eis sunt propterea quòd matrem iste meam duxit. Postquam autem nos inopes sumus: non adiuuabit eas vt elocentur: sed recenset & computat, quãtum ego pecuniæ habeam. Nam quod omnium iniquissimum est: eius qua nos fraudauit pecuniæ, nullam in hunc vsque diem rationem reddere voluit: sed exceptiones opponit de non danda nobis actione. Quę autem è patrimonij partitione accepi, ea computat. Ac in cæteros quidem seruos à dominis inquiri videatis: iste cõtrà in dominũ seruus inquirit: ea re scilicet, improbũ & prodigũ esse me, ostẽsurus. Ego verò, Athenienses, quod ad faciei habitum, & celeritatem incessus, & magnitudinem vocis attinet: non in iis me numero, qui naturam propiciã habuerunt. Quibus enim rebus, sine mea vtilitate qui busdã sum molestus: ex mihi sæpenumerò incõmodant. Sed quod ad eos sumptus omnes attinet, qui ad meipsũ pertinẽt: multò frugalius isto, & aliis eiusdẽ gen eris, viuere me constabit. Quæ verò in répub. & in vosc õferẽda sunt: quàm splẽdissimè possum, & ita vt vos cõscij estis, administro. Neque enim hoc ignoro, vobis qui ciues nati estis, satis esse obire munera, vt leges iubẽt: nobis autẽ adscitis, & velut adoptatis, sic obeũda munera sũt, vt vobis referre gratiã videamur. Ne igitur ea ex probra, ppter quę laudẽ mereor. Sed quẽnã Phormio ciuiũ, vt tu, cõduxi ad libidinẽ? ostendito. Quẽ ciuitate, quæ tibi liberalitate populi cõtigit, & libertate ciuili spoliaui, vt tu eũ, quẽ probro affecisti? Cuius vxorẽ ego corrupi, vt tu præter alias multas, eã etiã, cui monumẽtũ iste diis inuisus, ppe dominę tumulũ extruxit, ãplius duob. talẽtis insũptis,

Insectatio Phormionis vt ingrati, flagitiosi, furis, superbi: & obiectorum sibi criminum diluitio.

neque animaduertit, ædificium illud tam magnificum, non sepulchri, sed iniuriæ, qua illa propter istũ, maritum affecerat, fore monimentum. Tamen istis facinoribus, & talibus petulantiæ tuæ testimoniis ostẽtatis, alterius vitã exagitare audes? interdiu tu modestus es: noctu autem ea designas quę capitalia sunt. Improbus iste, improbus est, Athenienses, iam inde ex eo tempore, quo ad templum Castoris & Pollucis væniit, & iniurius. cuius rei signum illud est, quòd, si iustus fuisset, pauper esset, administrata domini pecunia. Nunc, cum tam ingentem pecuniam in potestate habuerit, vt tantum inde clàm sit suffuratus, quantum nunc possidet: ea nõ debere, sed accepta ex patrimonio habere se existimat. Age per deos immortales, si vt furem arripuissem, in ipso furto deprehẽsum: facultatibus quas habes (si fieri possit) tibi impositis, atque ita à te postulassem. si negares eas te surripuisse, vti eo referres vnde accepisses: ad quẽ mnã eas referres? Neq. enim illas tuus tibi pater tradidit: nec reperisti: neq. iis alibi vsquã acceptis ad nos venisti. Barbarus n. emptus es. Et tu quẽ publicè interfectũ oportebat propter facinora: corpore cõseruato, & ciuitate, nostra pecunia tibi cõparata, & eò dignitatis euectus, vt liberos, qui dominorum tuorũ fratres essẽt, procreares: exceptionem opposuisti, nõ cõuenire nobis actionem in eam pecuniã, quam à te peterem? tu nobis conuiciatus es? tu in patrem nostrum inquisiuisti quis fuerit? Quæ quis est, Athenienses, qui æquo ferre animo potuisset? Ego n. tametsi me vobis õnib. aliis submissiore animo esse oportet, isto tamẽ esse elatiore oportere cẽseo: &, si illi ũ nemini cedere oporteret, mihi tamen eum cedere oporteret. Simus enim ita sanè nos, vt tu nos oratione tua fingis: seruitutem tute seruisti. Fortassis aũt & hoc corũ aliquis dixerit: fratrẽ meũ Pasiclẽ nihil de eo queri in his rebus. Ego verò, Athenienses, & à Pasicle deprecatus, ne ægrè ferat, & à vobis petita venia: si eò processerim iracundiæ, vt seruorũ meorum contumeliis irritatus, ea reticere nequeam, quę hactenus etiam aliis dicentibus audire me dissimulaui. * Eloquar, an taceam? Ego vterinum esse mihi fratrem Pasiclem existimo: germanus an sit, haud scio: atque adeò vereor, ne Pasicles delictorum Phormionis in nos principium fuerit. Cum enim seruo adsit, despecto fratre, & eos colat ac suspiciat, à quibus eum coli conueniebat: quam ea res iustã habet suspicionẽ? Auferigitur è medio Pasiclẽ, & tuus sanè filius potius quã dominꝰ nominetur: meus aũt aduersarius. hoc enim mauult, quàm frater esse. Ego verò eũ valere iubeo, & quos mihi pater tradidit adiutores & amicos, ad eos venio, ad vos, Iudices: oro, supplico & obtestor, ne patiamini, vt ego & filiæ, propter inopiã, meis seruis & illiꝰ assẽtatioribꝰ. deriſui simus. Meus vobis pater mille clypeos dedit, & sæpe vobis vtilem operam nauauit: & quinque triremibus vltrò donatis, & suis sumptibus completis, naualia munera obiit. Et hæc non eò commemoro, quòd vos nobis debere gratiam existimẽ (nos n. debemus vobis) sed ne per ignorantiam vestrã aliquid his indignũ mihi accidat. Quod ne vobis quidẽ honestũ fuerit. Cũ aũt multa mihi dicenda essẽt, de iniuriis, & cõtumeliis quib. sũ oneratus: tẽporis excludi me angustiis video. Vt igitur maximè vos omnes existimem cognituros summas, quibus nos affecti sumus, iniurias: dicã. Si secũ vnusquisq. vestrũ cogitet, quẽ domi famulũ reliquerit: ac deinde fingat, se ab eo talia perpessũesse, qualia nos ab isto. Neq. eum ego puto, si quidem ea, quæ nos passi sumus, ipse pertulisset, ferre potuisse, sed aut ipsum se interfecisse, aut fugisse, aut mortem sibi consciscere maluisse, quàm tot & tanta mala perferre. Ego verò, Athenienses, & ea, quæ ab isto passus sum, & quæ ab eo audiui, ita ferre, vt ea ferre debui, existimo. Quæ enim ab eo audiui, ea

οὐες, ἢ μάνης, ἢ τις ἕκαστος ἐκείνων, ὅστ' δὲ φορμίων· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα τὸ αὐτό. δοῦλοι μὲν ἐκεῖνοι. δοῦλος δ' ὅστ' ἦν, δεσπόται δ' ὑμεῖς· δεσπότης δ' ἐγὼ· ἐμοὶ τοίνυν ὑμῶν αὖ ἕκαστος δίκην ἀξιώσατε λαβεῖν ταύτην νομίζετε καὶ μοὶ προσήκειν νυνί. καὶ τὸν ἀφηρημένον τῶν μαρτυρήσαντα τὰ ψευδῆ, καὶ ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ ὑπὲρ τῶν ὅρκων οὓς ὀμωμοκότες δικάζετε, πιμωρήσασθε. καὶ παράδειγμα ποιήσασθε τοῖς ἄλλοις· μνημονεύοντες πάντα ὅσα ἀκηκόατε ἡμῶν. καὶ φυλάττοντες, ἐάν τινα πειρῶνται ὑμᾶς πρὸς ἕκαστον ἀπατᾶν, ἐὰν μὴ φαῖεν ἅπαντα μεμαρτυρηκέναι. τί οὖν ἐν τοῖς γραμματείοις γέγραπται; τί οὖν οὐ τότε ἀπηλείφου; τίς οὖν ἡ παραγραφή;* ἐὰν μεμαρτυρηκέναι τὸν μὲν ἐπιτροπεύσαι κατὰ διαθήκας. τὸν δ' ἐπιτροπεῦσαι, τίνα δ' ἔχειν· ποίας; ἐν αἷς τί γέγραπται; ταῦτ' ἐρώτα τε. ἃ γὰρ οὗτοι μεμαρτύρηκασιν, οὐδεὶς ἐκείνων προσεμαρτύρησεν· ἐὰν δ' ὀφείλωνται· τὸν πεπονθότα ἐλεεινότερον τῶν δεδωκότων δίκην ἡγεῖσθε. ταῦτα γὰρ αὖ ποιῆτε, ἐμοί τε βοηθήσετε, καὶ τούτοις τῆς ἄγαν κολακείας ἐπιθήσετε, καὶ αὐτοὶ τὰ δίκαια ἔσεσθε ἐψηφισμένοι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ΕΝ τούτῳ τῷ λόγῳ ὑπὸ τοῦ φεύγοντός τινα ἐπιτιμᾶται, καὶ ἕτερα προσεισάγεται, εἰ καὶ ψευδόμοι αἱ διαθῆκαι;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ Β'.

ΟΤΙ μὲν οὐκ ἀπορήσω ἔμελλε στέφανος ἐρεῖν, ἐπίσταμαι, ἀνδρες δικασταί. πανουργότατον γὰρ ὄντα, καὶ τοὺς γραφοῦντας, καὶ τοὺς συμβουλεύοντας ὑπὲρ Φορμίωνος πολλοὺς, ἅμα τε εἰκὸς ὄντα, τοὺς ἐγχειροῦντας τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, καὶ τὴν ἀπολογίαν εὐθέως ὑπὲρ αὐτῶν μελετᾶν. ὅπου γ' ἐν τοσούτῳ λόγῳ οὐδαμοῦ μάρτυρας παρέσχετο ὑμῖν, ὡς ἢ διαπεπραγμένῳ τῷ παιδὶ τῷ ἐμῷ παρεγένετό που αὐτὸς ταύτην τὴν διαθήκην, ὡς εἰδέναι ταῦτα ὅτι ἀπόγραφά ἐστιν ὧν ὁ πατήρ μου διέθετο· ἢ ἀνοίξας οἶδε τὸ γραμματεῖον, ὃ φασι διαθέμενον ἐκεῖνον καταλιπεῖν· ταῦτα συμμέμνησό μοι. ἀλλὰ μὴν ὅπου μεμαρτύρηκεν ἀπόγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν τῶν παιδίων καὶ τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα, τὰς διαθήκας μὴ ἔχων ὅπη δείξαι, μήθ' ὡς ὁ πατὴρ διέθετο ἡμῖν, μήθ' ὡς αὐτὸς οἶδε, βιαζόμενος αὐτὰς διαπεπραγμένῳ τῷ παιδί· πῶς οὐ δεινὸν ἂν εἴη ἐγγράφως τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκώς; εἰ τοίνυν φείσεταί τινος ἐν, καὶ μὴ μαρτυρίαν, οὐκ ἀληθῆ λέγῃ. ἅπαντα γὰρ ὅσα παρέχονται εἰς τὸ δικαστήριον, προσκαλούμενοι ἀλλήλους οἱ ἀντίδικοι· ἀλλὰ μαρτυρίας παρέχονται. οὐ γὰρ αὖ εἰδείητ' ὑμεῖς εἴτ' ὄντα ἀληθῆ, εἴτε ψευδῆ, ἅ φασιν ἕκαστοι, εἰμή τις καὶ τοὺς μάρτυρας παρέχοιτο. ὅταν δ' ἅπαξ ταῦτα, τούτοις πίστιν δοῦναι χρὴ δικαίοις οὖσι, ψηφιζόμενον ἐκ τῶν λεγομένων καὶ μαρτυρουμένων, ἃ ἂν ὑμῖν δοκῇ δίκαια εἶναι. βούλομαι τοίνυν καὶ τὴν μαρτυρίαν ἐξελέγξαι, ὅτι οὐ προσκλησίς ἐστι, καὶ ὡς ἔδει μαρτυρεῖν αὐτοὺς εἴ περ ἐγίγνετο ἡ προσκλησις, ἃς οὐκ ἐγίγνετο.

A enim id spectandum est, Syrus ne an Manes, aut quisnam sit eorum quilibet, iste aũt Phormio sit: res est eadem serui & isti sunt, seruus & iste fuit: vos aũt domini, dominus & ego fui. Quas igitur pœnas vnusquisq. vestrũm sumẽdas existimaret: eas & mihi nũc sumẽdas existimate: & eum, qui me falso testimonio spoliauit, ad cõseruãdas leges, & iusiurãdũ, quo adacti sedetis, vlciscimini, & exẽplũ in eo statuite cæteris: recordãtes eorũ omniũ quæ à nobis audiuistis, & cauẽtes, sicubi vos seducere instituerint: singulatim eis occurrentes, si se nõ omnia testatos esse dixerint: cur igitur in tabella scriptum est? cur igitur tum non delebas? quæ igitur illa est apud ptætores litis cõtestatio? Si ali⁹ se fuisse dixit sub tutela ex testamẽto, alius gessisse tutelam, alius habere testamẽtum, quale? in quo quid scriptum est? hæc quæritote. Nã quæ isti testati sũt, ea nemo è cæteris suo testimonio cõfirmauit. Sin lamẽtabuntur: eũ qui malũ accepit, miserabiliorẽ iis, qui pœnas daturi sũt, putatote. Quæ si facietis: & me
B iuuabitis: & nimiã istorum assẽtationẽ cohercebitis: & ipsi ea quæ iurisiurãdi religio postulat, decernetis.

ARGVMENTVM ORATIONIS IN Stephanum testem secundæ.

IN hac oratione, & quædam è superioribus firmius muniuntur, & alia noua inseruntur: vt, an & testamentum sit cõtra leges factum.

DEMOSTHENIS IN STEPHANVM TESTEM, ORATIO secunda, Hieronymo Vvolfio interprete.

Defensionẽ Stephani nihiladẽ facere.

NOn defuturam esse Stephano defensionem de testimonio, ac fore, vt verbis vos circumduceret, se non omnia in tabella perscripta dixisse, asserendo, vósq. decipiendo: & ipse ferè suspicabar, Iudices. Nam & vafer est: &
C qui Phormioni scriptas orationes & consilia suggerant, multi sunt: simul etiam probabile est, eos qui mentiri pro testimonio instituant: etiam mendaciorum defensionem statim meditari. Quòd autem in tam prolixa oratione, nusquam vobis testes produxit, se vsquam ipsum adfuisse patri meo id testamentum facienti: vt scire posset, exemplum eius testamẽti id esse, quod pater meus fecerit: aut apertas vidisse tabulas, quas pater pro testamento reliquerit: hæc quæso vos, vt vnà mecum memoriæ mandetis. Verũ, quando testatus est, exemplum esse testamenti Pasionis ea, quæ tabulis inscripta fuerint, cum ostendere non possit, vel testamentum fecisse patrem nostrum, vel se interfuisse, testamentum faciente patre, & vidisse: nónne apertè cõuincitur falsi testimonij? Quòd si prouocationẽ esse dicit, non testimoniũ: haud vera prædicat. Quicquid enim in iudicium afferunt in mutua prouocatione aduersarij: per testimoniũ afferũt. Neque n. vobis liquere posset, vera ne essent an falsa, quæ vtriq. dicerẽt: nisi quis etiã testes adhiberet. iis verò adhibitis, illis credẽtes, vt qui reddẽdis rationib. obnoxij sint: tũ ex his quę à reis, tũ ex his quæ à testib. dicũtur, ea statuitis & decernitis, quę vobis iusta esse videantur. Argumẽtis aũt ostendam & testimonium esse, non prouocationẽ: & quemadmodũ oportuisset testificari si facta fuisset ꝓuocatio, sicut facta nõ est.

Testatur se adfuisse apud arbitrum Tisiam, cũ prouocaret Phormio Apollodorũ, vt aperiret tabulas, quas exhibebat Amphias Cephisophontis affinis: Apollodorũ aũt eas aperire noluisse: si sic testificati essent, vera esse testificati viderentur. exemplum aũt esse testamẽti Pasionis, ea quæ tabulis, quas Phormio exhibuerit, inscripta fuerint, testari: cũ nec adfuerint ei testamentum facienti, neq. sciant, an testamentum fecerit: nónne vobis videtur manifestæ esse impudentiæ? At si dicit, se Phormione affirmante, credere ea vera esse: eiusdẽ viri est & credere illi ea affirmanti, & parêre, dicere iubenti testimonium. Leges aũt non ita loquuntur: sed quæ norit aliquis, & quib. gerẽdis interfuerit, ea testari iubẽt, atq. tabulis inscribere: vt nec adimere liceat quicquã, nec addere iis quæ scripta fuerint. Ré verò è viuente auditã, testari non sinunt, sed è defuncto.* De rebus item quibus interesse non potueris, & quæ peregrè gestæ sunt, dictũ aliena fide testimoniũ, inscribendum est tabulis: eadémque actione & ipsũ testimonium, & aliena fide dictum testimonium in iudicium adducendum est, simul, vt si in se receperit is qui dixit ipse testimonium, ille obnoxius sit falsi testimonij, sin in se non receperit: ij qui aliena fide testimoniũ dixerunt. Sed Stephanus cum neq. sciat an pater noster testamentum reliquerit: neq. vnquam adhibitus fuerit, cùm pater noster testamentum faceret, sed è Phormione audierit: rem auditam est testatus, eámque falsam, contra legem. Quæ vt vera esse constet, ipsa vobis lex recitabitur.

Non si affirmet Phormio esse verũ, qui in sua causa testis esse non possit.

LEX.

Rem auditam è mortuo testari liceat. testimonium item aliena fide dicere de re extra Atticã gesta, & cui interesse non potueris. Ostendam aũt vobis, eum etiã contra aliam legem esse testificatum, vt sciatis Phormionem, vt qui magnarum iniuriarum defensionem non haberet, prouocationis prætextu & specie esse vsum: reipsa verò ipsum sibi dixisse testimonium, subornatis iis tis, per quos & iudices decepti sunt, quasi illi vera testificarentur, & ego relicta à patre pecunia spoliatus, nec pœnas de factis mihi iniuriis possum sumere. Ipsum enim sibi esse testem, leges sinunt neminem, nec in publicis; nec in priuatis causis, nec in rationibus referendis. Phormio verò ipse sibi testis fuit, cum isti dicant, se ex illo audita testificatos esse hæc. Vt autem vos rem certò cognoscatis, ipsam mihi legem recita.

LEX.

Aduersarij necessariò alter alterius interrogatis respondeant, nó testificẽtur. Proinde considerate legem hanc, quæ falso testimonio obnoxios esse iubet: idq. ob illud ipsum, quod testificentur contra legem.

LEX.

Teneatur etiam falsi testimonij is, qui testificatus est, ob hoc ipsum quod contra legem testificatur: & is qui eum producit, eodem modo. Iam & è tabulis intelligi potest, in quibus scriptum est testimoniũ, eum hæc falsò esse testificatum. Nam & candidatæ sunt, & domi concinnatæ. Conuenit aũt iis, qui* res factas testificantur, confecta testimonia domo afferre. Eos verò qui de prouocationib. testificantur, cũ fortuitò astiterunt, ceratis inscribere testimonium: vt, si quid adscribere vel delere voluerint, facilè possint. Proinde hæc omnia ostendunt, eum falsa esse testificatum, & contra legem. Volo autem vobis & hoc ipsum ostendere, neq. vllum fecisse testamentum patrem nostrũ

A μάρτυρος οὖσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ ποίᾳ, ὅτε πρὸς καλεῖτο φορμίων Ἀπολλόδωρον αὐοίγειν τὸ γραμματεῖον ὃ παρεῖχεν * ἀμφίας ὁ κηφισοφῶντος κηδεστὴς Ἀπολλόδωρον δ' οὐκ ἐθέλειν αὐοίγειν. οὕτω μὲν ἂν μάρτυρος ὦσι, ἐδόκουν ἀληθῆ μαρτυρεῖν. αὐτὸ γραφὰς ἢ θέσθαι τῶν πασίωνος μαρτυρεῖν εἰ τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ, ἃ παρείκετο φορμίων, μήτε προσκαλούμενοι ἐκείνῳ ἀπαντεμένῳ μήτ' εἰδότας εἰ διέθετο· πῶς δὲ φερεπαναῖς ἀναισχυντία δοκεῖ ὑμῖν εἶναι; ἀλλὰ μὴν εἰ φησὶ φορμίωνος λέγοντος πίστευειν ταῦτ' ἀληθῆ εἶναι· τὸ αὐτὸ ἀνδρός ὅστις πίστευειν τε λέγοντι τούτῳ ταῦτα, καὶ κελεύοντι μαρτυρεῖν. οἱ δέ γε νόμοι, οὐ ταῦτα λέγουσιν. ἀλλ' αἰ εἰδῇ τις, ᾗ οἷς ἂν προσκαλῶνται παρατυγχάνοντες, ταῦτα μαρτυρεῖν κελεύουσιν, ἐν γραμματείῳ γεγραμμένα. ἵνα μήτ' ἀφελεῖν ἐξῇ μηδὲν, μήτε προσθεῖναι τοῖς γεγραμμένοις. ἀκολοῦ δ' οὐκ ἐόντος ζῶντος μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τεθνεῶτος. περὶ δὲ ἀδυνάτων Β ἐπιφορείων ἐπιμαρτυρίαν γεγραμμένῳ ἐν τῷ γεγραμμένῳ, ᾗ ὑπὸ τ' αὐτῆς ὑπολήψεως τοῦ τε μαρτυρίαν ᾗ ἐπιμαρτυρίαν ἀγωνίζεσθαι ἅμα· ἐὰν μὲν ἀναδέχηται ὁ ἐπιμαρτυρήσας, ἐκεῖνος ὑπόδικος ἦ τῆς ψευδομαρτυριῶν· ἐὰν δὲ μὴ ἀναδέχηται, οἱ ἐπιμαρτυρήσαντες τοῦ μαρτυρίαν. σέφανος τοίνυν οὐτοσὶ οὔτ' ἐιδὼς διαθήκας καταλιπόντα τὸν πατέρα ἡμῶν, οὔτε παραγενόμενος πώποτε διατιθεμένῳ τῷ πατρὶ ἡμῶν. ἀκούσας δὲ φορμίωνος, ἐμαρτύρησεν ἀκολοῦ, τὰ ψευδῆ τε Ϲ φράσαι τὸν νόμον. καὶ ταῦτ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, αὐτὸν ὑμῖν τὸν νόμον ἀναγνώσεται.

Νόμος.

Ἀκολοῦ εἰ μαρτυρεῖν τεθνεῶτος· ἐπιμαρτυρίαν δ' ὑπερορίᾳ Ϲ ἀδυνάτῳ. Ὡς τοίνυν καὶ παρ' ἑτέρου νόμου μεμαρτύρηκεν, ὑπιδεῖξαι ὑμῖν βούλομαι· ἵνα εἰδῆτε, ὅτι μεγάλων ἀδικημάτων οὐκ ἔχων καταφυγὴν ὁ φορμίων πρόφασιν λαβὼν λόγῳ τινὶ πρόκλησιν ἔργῳ αὐτὸς αὑτῷ μεμαρτύρηκε· πρόσκλησις τούτου, δι' ὧν οἱ μὲν δίκας αἰ ἐξεπατήθησαν, ὡς ἀληθῆ τούτων μαρτυρούντων. ἐγὼ δ' ἀπεστερήθην ὧν ὁ πατήρ μοι κατέλιπε χρημάτων, καὶ τὸ δίκην λαβεῖν περὶ ὧν ἀδικοῦμαι. μαρτυρεῖν γὰρ οἱ νόμοι οὐκ ἐάσουσιν αὐτὸν αὑτῷ, οὔτ' ὅτι ταῖς ἐγγραφαῖς, οὔτ' ὅτι ταῖς δίκαις, οὔτ' ἐν ταῖς διαιτήσεσιν. ὁ τοίνυν φορμίων αὐτὸς αὑτῷ μεμαρτύρηκεν. ὁπότε φασὶν οὗτοι ἀκούσαντες ἐκεῖνα ταῦτα μεμαρτυρηκέναι. ἵνα δ' εἰδῆτε ἀκριβῶς, αὐτὸν τὸν νόμον μοι ἀνάγνωθι.

Νόμος.

Τοῖν αὐτοδίκοιν ἐπαναγκες εἶναι ἀπολείπεσθαι ἀλλήλοις τὸ ἐρωτώμενον, μαρτυρεῖν ᾗ μή.* σκέψασθε τοίνυν τοῦτον τὸν νόμον, ὃς κελεύει αὐτοδίκοις εἶναι τῆς ψευδομαρτυριῶν, καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι μαρτυρεῖ φράσαι τὸν νόμον.

Νόμος.

Ἐγὼ δὲ καὶ αὐτόδικος τῆς ψευδομαρτυριῶν ὁ μαρτυρήσας, αὖτε τούτου, ὅτι μαρτυρεῖ φράσαι τὸν νόμον. καὶ ὁ προσβαλλόμενος ᾗ ταῦτα. ἔτι τοίνυν κἀκ τοῦ γεγραμμένου γνοίη τις, ἐν ᾧ ἡ μαρτυρία γέγραπται, ὅτι τὰ ψευδῆ μεμαρτύρηκε. λελυκωμῳδημένον τε γάρ ἐστι, καὶ οἴκοθεν κατεσκευασμένον, καὶ τοι τοὺς μὲν τὰ προσαγ-

μένα μαρτυρουῦντας προσήκει οἴκοθεν τὰς μαρτυρίας κατεσκευασμένας μαρτυρεῖν· τοὺς δὲ τὰς προκλήσεις μαρτυρουῦντας τοὺς ἀπὸ ταὐτομάτου * προσκλήτους, ᾗ ἐν μάλθῃ γεγραμμένης τινὶ μαρτυρίαν· ἵνα εἴ τι προσγράψαι ἢ ἀπαλεῖψαι βουληθῇ, ῥᾴδιον ᾖ. οὐκοῦν ᾗ μὲν ταῦτα πάντα ἐξήλεγκται τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκώς, καὶ τὸν νόμον. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ αὐτὸ τοῦτο ὑπιδεῖξαι, ὡς οὔτε διέθετο ὁ πατὴρ ἡμῶν διαθήκας ἐπιμέλειαν

οὐδ'

οὐθ' οἱ νόμοι ἐῶσιν. εἰ γάρ τις ἔροιτο ὑμᾶς καθ' ὁποίους νό- A
μους δεῖ πολιτεύεσθαι ἡμᾶς· δῆλον ὅτι ὑποκειναθ', αὖ,
κ) τοῖς κειμένοις. ἀλλὰ μὴν, οἵ γε νόμοι ἀπαγορεύουσι,
μηδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἕξεινα θεῖναι, ἂν μὴ τὸν αὐτὸν
ἐφ' ἅπασιν ἀθλιωτάτοις, οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος οὐ τοσοῦτος
αὐτοῖς νόμοις πολιτεύεσθαι ἡμᾶς κελεύει, κ) οὐκ ἄλλοις. ὁ δὲ
πατὴρ ἐτόλμησεν ὑπὸ δυσνικήτου ἄρχοντος. ὁ δὲ φορμίων
ἀθλιώτατος ἐλέσθαι, ὅτε νικοδήμου ἄρχοντος, δεκάτῳ ἔτει
ὕστερον, ἢ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπέθανε. πῶς οὖν, μὴ εἰδὼς
ὁ πατὴρ αὐτὸν ἀθλιώτατον ἐσόμενον, ἔδωκεν αὐτῷ ἑαυτῆ
γυναῖκα, καὶ προσεπλάκισε μὲν αὐτὴν ἡμᾶς, κατε-
φρόνησε δ' αὐτῆς δωρεᾶς ἧς παρ' ὑμῶν ἔλαβε, παρεῖδε
δ' αὖ καὶ τοὺς νόμους; πότερα δὲ κάλλιον ἦν αὐτῷ ζῶντι
ταῦτα, εἴπερ ἠβούλετο, ἢ ὑποθανόντα διαθήκας
καταλιπεῖν, αἷς οὐ κύριος ἦν; ἀλλὰ μὴν αὐτόν γε νόμων
ἀκούσαντες γνώσεσθε, ὡς οὐ κύριος ἦν διαθέσθαι. λέγε
τὸν νόμον.

Νόμος.

Οσοι * μὴ ἐπεποίηντο, ὥστε μήτε ἀπειπεῖν, μήτ' ἀπο-
δικάσασθαι, ὅτε σόλων εἰσήει τὴν ἀρχήν, τὰ ἑαυτῶν
διαθέσθαι ἔξεστι, ὅπως ἂν ἐθέλῃ, ἂν μὴ παῖδες ὦσι γνήσιοι
ἄῤῥενες, ἂν μὴ μανιῶν, ἢ γήρως, ἢ φαρμάκων, ἢ νόσου ἕ-
νεκεν, ἢ γυναικὶ πειθόμενος, * ὑπὸ τούτων τῶν ἀδυ-
νάτων, ἢ ὑπ' ἀνάγκης. ἢ ὑπὸ δεσμοῦ καταληφθείς.
Τοῦ μὲν νόμου τοίνυν ἀκηκόατε, ὃς οὐκ ἐᾷ διαθήκας
διαθέσθαι, ἐὰν παῖδες ὦσι γνήσιοι. οὗτοι δέ φασι ταῦτα
διαθέσθαι τὸν πατέρα. ὡς δ' παρεχόμενοι, οὐκ ἔχουσιν
ὅπως εἴξω. ἄξιον δὲ καὶ τοῦτο ἐνθυμηθῆναι, ὅτι ὅσοι μὲν ἐ-
πεποίηντο, ἀλλ' ἦσαν τετυχότες γνήσιοι, τούτοις ὁ νόμος
δίδωσιν, ἐὰν ἄπαιδες ὦσι, διαθέσθαι τὰ ἑαυτῶν. ὁ τοί-
νυν πατὴρ ἡμῶν ἐπεποίητο ὑπὸ τοῦ δήμου πολίτης. ὥστε
οὐδὲ κατὰ τοῦτο ἔξεστιν αὐτῷ διαθέσθαι διαθήκην· ἄλλως τε
καὶ ὅτι τῆς γυναικὸς, ἧς οὐτε κύριος ἦν τῶν νόμων
ἦν παῖδές τε ἦσαν αὐτῷ. σκέψασθε δή, καὶ διότι οὐδ' ἂν
ἅπας τις ᾖ, κύριός ἐστι τὰ αὐτοῦ διαθέσθαι, ἐὰν μὴ δῷ
φερνὴν. νοσοῦντα δὲ, ἢ φαρμακῶντα, ἢ γυναικὶ πειθό-
μενον, ἢ ὑπὸ γήρως, ἢ ὑπὸ μανιῶν, ἢ ὑπὸ ἀνάγκης τινὸς
καταληφθέντα, ἄκυρον κελεύουσιν εἶναι οἱ νόμοι. σκοπεῖτε
δὴ εἰ δοκοῦσιν ὑμῖν δι' φερνοῦτος ἀνδρὸς εἶναι, διαθήκας
εἶναι διαθέσθαι οὗτοι τὸν πατέρα μὴ φασὶν. ἄλλο δ'
οὐδὲν σκέψασθε, ἢ πρὸς τοὺς μίσθωσιν, εἰ δοκεῖ
ὑμῖν ἀκόλουθον εἶναι, * τῷ τοὺς τέχνας μὴ ἐξουσίαν
δόντι ἐν τῷ αὐτῷ ὑμῖν ἐργάζεσθαι, τούτῳ τοὺς γυναῖκα
δοῦναι τοῦ ἑαυτοῦ, καὶ τῶν παίδων ἐᾶσαι κοινωνὸν * αὐ-
τῷ γενέσθαι. καὶ μὴ θαυμάζετε, εἰ τἄλλα σκοπουμέ-
νους αὐτοὺς, τὰ ἐν τῇ μισθώσει, τοῦτο παρέλαθεν. ἴσως μὲν
γὰρ οὐδὲ προσεῖχον ἄλλῳ οὐδενὶ, ἢ τῷ τὰ χρήματα ἀπο-
στερῆσαι, καὶ τῷ προσοφείλοντα τὸν πατέρα ἐγγράψαι.
ἔπειτα οὐδὲ ἐδόκουν ἐμοὶ οὕτω δεινὸν ἔσεσθαι, ὥστε ταῦτα
ἀκριβῶς ἐξετάσαι. σκέψασθε τοίνυν καὶ τοὺς νόμους, παρ'
ὧν κελεύουσι τὰς ἐγγύας ποιεῖσθαι· ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ τού-
των, ὡς καταδικασθεὶς διαθήκης ψευδοῦς μάρτυς
γέγονε στέφανος οὗτος. λέγε.

Νόμος.

Ην ἂν ἐγγυήσῃ ὅτι δικαίοις διάῤῥητα εἶναι ὁ πατὴρ,
ἢ ἀδελφὸς ὁμοπάτωρ, ἢ πάππου ὁ θεὸς πατὴς, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους, ἐὰν δὲ μηδεὶς ᾖ τούτων,
ἐὰν μὲν ὑπάληκτός τις ᾖ, τὸν κύριον ἔχειν. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ, ὅτῳ ἂν ὑπόθηται, τοῦτον κύριον εἶναι. Οὗτος μὲν τοίνυν ὁ
νόμος οἷς ἐποίησε κυρίοις εἶναι, ἀκηκόατε. ὅτι δ' οὐδεὶς ὧν τούτων τῇ μητρὶ, οἱ ἀντίδικοί μοι αὐτοὶ μεμαρτυρή-
καασιν. εἰ γὰρ ὧν, παρεῖχον ἄν, ἢ μάρτυρας μὲν ψευδεῖς οἴεσθ' ἂν προσαγαγέσθαι, ἐκ διαθήκας ἐκ οὔσας, ἀδελφὸν δὲ,

neque leges id permittere. Si quis enim vos roget, qui bus legibus nobis in ciuitate viuendũ sit: receptis, sa tis scio, respondebitis. leges autem vetant, legem fer re de vno viro, nisi eadem feratur de vniuersis Athe nien sibus. hæc igitur lex iisdem viuere legibus nos iu bet, non alios aliis. Pater autẽ obiit Dysniceto prętore: Phormio Atheniẽsis factus est, Nicodemo prætore decimo pòst anno quàm pater noster obiit. Qui igi tur pater, ignorans eum fore Athenien sem: & vxorem ei suam dedisset, & nobis contumeliosè insultasset, & beneficium à vobis acceptum contempsisset, & leges etiam despexisset? Vtrum verò honestius ei fuisset, viuenti hæc facere, si voluisset: an defuncto testamentũ relinquere, cuius factionem nõ habebat? Sed ipsis legibus auditis, cognoscetis, eum condendi testamenti ius non habuisse,

Pasionem necfeciſſe teſtamentum: nec teſtamenti factionem habuiſſe: & quod ab eo factum dicatur, nõ videri sani esse hominis.

LEX.

Quicunque non asciti fuerant, vt neque renunciari eis, nec lege in eos agi liceret, cùm Solon magistratum iniret, eis sua legare suo arbitratu liceat: nisi libe B ros germanos mares habuerint: nisi quis fuerit furore percitus, aut senectute, aut veneficio, aut morbo præpeditus, aut à muliere impulsus, aut earum rerum aliqua, quæ legibus interdictæ sunt, aut necessitate, aut vinculis circumuentus. Legem audiuistis, quæ testamenta condere non sinit, si liberi sint germani. Isti verò cum dicant hæc testatum esse patrem: se interfuisse ostendere non possunt. Est & illud considerare operæprecium, qui non asciti fuerint, sed germani sint nati, illis largiri legem: si orbi sint, vt sua legent. At pater noster à populo ascitus fuit in ciuitatem. Quare ne ea quidẽ ratione licuit ei testamẽtũ cõdere, præsertim de muliere: cũ id neque liceret legibus, & liberi essent. Considerate porrò, quare, nec si quis orbus est, condendi testamenti potestatem habeat: Si, inquit, deliret, aut ægrotet, aut venenum biberit, aut mulieri obsecutus, aut senio, aut furore, aut aliqua necessitate sit circumuentus, ei potestatem leges negant. Iam expendite, an sani hominis id testamentum videatur, quod C isti patrẽ fecisse asserunt. Neq; verò id ad aliud exẽplum conferetis, quàm ad locationem: an vobis consentaneum esse videatur, cui artis vnà nobiscum exercendæ potestatem negarit, ei vxorem suam vti dederit, & socium suorum liberũm esse passus sit? Neq; miremini, si eos cætera callidè commentos, quæ in locatione sunt, hoc fefellit. Fortassis enim in aliud nihil intenti fuerunt, nisi vt pecunia nos fraudarent, & patrem vt obæratum inscriberent. Deinde me non ita fore acutum putabant, vt in hæc accuratè inquirerem. Considerate porrò à quibus leges desponderi mulieres iubeant, vt ex iis etiam commenticij testamenti falsum fuisse testem Stephanum intelligatis. Recita.

LEX.

Quam legitimè desponderit vxorem, vel pater, vel frater germanus, vel auus paternus: ex ea liberi germani sunto. Quòd si nemo horum fuerit: si orba est, is cuius est auctoritas, eam habeat: si non fuerit, in eius cui se permiserit, potestate esto. Hæc lex, quibus auctoritatẽ tribuat, audiuistis. Horũ verò neminẽ matri autorẽ fuisse: ipsi mihi aduersarij testimoniũ dixerũt. Nã si fuisset, exhibuisset. An verò falsos testes ab eis creditis subornatos, & testamẽta nõ facta: fratrẽ autẽ, Autoritas sponsaliũ.

aut auum, aut patrem, si licuisset, non fuisse produ- A ἢ πάππον, ἢ πατέρα οὐκ ἂν, εἰ περιῆν δυνατόν, ἐκ τῶν χρημάτων; ὁπότε τοίνυν μηδεὶς φαίνεται ζῶν τούτων· πότε ἀνάγκη ὑπάρξαι τῷ μητέρα ἡμῶν εἶναι. τῆς τοίνυν ὑπαρξάσης σκοπεῖτε τίνας κελεύουσιν οἱ νόμοι κυρίους εἶναι. λέγε τὸν νόμον.

cturos causa pecuniarum? Cum autem horum neminem superstitem fuisse constet: tum necesse est matrē nostram fuisse pupillā. Pupillam autem in cuius esse potestate leges iubeāt, cōsiderate. Recita legem.

LEX.

Quòd si quis è pupilla fuerit natus, vbi annum ætatis* decimumsextum compleuerit, pecunias teneat, & victum matri demetiatur. Proinde lex iubet, matrem in filiorum puberum esse potestate, eósque victum ei demetiri. Me autem constat & militasse, & triremem instruxisse vobis, cùm iste matrem meam in matrimonio haberet. Verùm vt appareat, me triremi præfectū adfuisse, patrem iam olim, cùm nuptias iste celebraret, obiisse: me ancillas ab eo postulasse ad quæstionem, iis ipsis de rebus, an eæ verę essent, & eum prouocasse: cape mihi testimonium.

Νόμος.

Καὶ ἐὰν ἐξ ὑπαρξάσης τις γένηται, καὶ ἅμα ἡβήσαντε ὑπάδελφε, κρατεῖν τῆς χρημάτων, τὸν ὄντα μετρεῖν τῇ μητρί. Οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος κελεύει τοὺς παῖδας ἡβήσαντας κυρίους τῆς μητρὸς εἶναι, τὸν ὄντα μετρεῖν τῇ μητρί· ἐγὼ δ' φαίνομαι στρατευόμενος καὶ ξυναρχῶν ὑμῖν, ὅτε ἐκείνη συῴκησε τῇ μητρί. ἀλλὰ μὲν ὅτι ἐγὼ μὲν ἀπεδήμουν ξυναρχῶν, τετελευτήκει δὲ ὁ πατὴρ πάλαι, ὅτε ἐγήμει, τὰς δὲ θεραπαίνας αὐτὸν ἐξήτουν, καὶ ἠξίουν περὶ αὐτῶν τούτων βασανίζεσθαι αὐτάς, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ ἐστί. καὶ ὃν παρεκαλούμην, λάβεσθε τῶν μαρτυρίων.

TESTIMONIVM.

Testantur se adfuisse, cum prouocaret Apollodorus Phormionem, ad quęstionem de ancillis habendam: Si negaret Phormio, se prius etiam matrem eius corrupisse, quàm Phormio aserat, se eam despōsam à Pasione duxisse. Hac autem ab Apollodoro prouocatione facta, noluit Phormio ancillas dare in quæstionem. Iam legem his de rebus latā legito, quæ sic habet: disceptationem fieri oportere de puellis pupillis omnibus, tam ciuibus quàm peregrinis, ac de ciuibus actionem dare oportere prætorem, & curare: de inquilinis autem Belliducē. ac sine disceptatione nē licere vel hæreditatē habere, vel pupillā.

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτε παρεκαλεῖτο Ἀπολλόδωρος Φορμίωνα, ὅτε ἠξίου ἀποδοῦναι Ἀπολλοδώρῳ Φορμίωνα τὰς θεραπαίνας εἰς βάσανον, εἰ μὴ φησι Φορμίων ἢ πρότερον διεφθαρκέναι τὴν μητέρα τὴν ἐμήν, ἣν οὗτος ἀποφαίνει Φορμίων γήμας, ἐγγυησάμενος αὐτὴν παρὰ τοῦ πατρός. Ταῦτα δὲ παρεκαλεῖτο Ἀπολλοδώρου οὐκ ἠθέλησε Φορμίων παραδοῦναι τὰς θεραπαίνας. τὸν τοίνυν νόμον ὃν περὶ τούτοις ἀνάγνωθι, ὃς κελεύει, ὑπὲρ δικασίμων εἶναι τῷ ἄρχοντι πάντων, καὶ ξένων καὶ ἀστῶν. ἐὰν μὲν τῷ πολίτῃ τὸν ἄρχοντα εἰσάγῃ καὶ ὑπομελέσθαι, περὶ οὗ τῷ μετοίκων τὸν πολέμαρχον· καὶ ἀτέλειαν μὴ ἐξεῖναι ἔχειν, μήτε κλήρου μή τε ὑπάρξεως.

LEX.

Si quis conspirauerit, aut adiutor fuerit corrūpēdæ Heliææ, aut alterius alicuius iudicij Athenis, ad corruptelā pecunia siue data, siue accepta, aut cœtū congregarit ad popularis status euersionem, aut aduocationis causa in iudiciis vel priuatis vel publicis pecuniā acceperit: earū rerū actio detur apud Sexuiros.

Νόμος.

Ἐάν τις συνίσηται, ἢ συνδεκάζῃ τῶν ἡλιαστῶν, ἢ τῷ δικαστηρίων τὴν ψῆφον ἀθλοῦντι, ἢ τῷ βουλῇ, ἢ δήμου εὐδοκίᾳ χρήματα δίδοις ἢ * δέχωμος, ἢ ἐταιρείαν συνίσῃ ὑπὲρ καταλύσῃ τὸν δῆμον, ἢ συνήγορος ὢν λαμβάνῃ τὰ χρήματα ὑπὲρ τῶν δικῶν τῶν ἰδίων ἢ δημοσίων, τούτων εἶναι τὰς γραφὰς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας.

Ἡλίας

Infectatio Stephani, & Phormionis.

Testantur se adfuisse, cum prouocaret Apollodorus Phormionem, ad quęstionem de ancillis habendam: Si negaret Phormio, se prius etiam matrem eius corrupisse, quàm Phormio aserat, se eam despōsam à Pasione duxisse. Hac autem ab Apollodoro prouocatione facta, noluit Phormio ancillas dare in quæstionem. Iam legem his de rebus latā legito, quæ sic habet: disceptationem fieri oportere de puellis pupillis omnibus, tam ciuibus quàm peregrinis, ac de ciuibus actionem dare oportere prætorem, & curare: de inquilinis autem Belliducē. ac sine disceptatione nē licere vel hæreditatē habere, vel pupillā.

LEX.

* Sortitio autem fiat de hæreditatibus & pupillis, singulis mensibus, excepto Maio. ea verò de qua disceptatio facta non est, hęreditas ne teneatur. Proinde ipsum, si ritè agere voluisset, agere in pupillam decuit, siue ex testamento id ei conueniebat, siue ratione propinquitatis: Si tanquam pro ciue, apud prętorem: si vt pro peregrina, apud Belliducem: actum, si quid æqui dicere potuisset: cōsētiētibus vobis, qui sortitò pro tribunali sedebatis, autoritate legū & iudicū obtinere, & nō ipsum sibi priuatas leges statuentē, agere quicquid libuisset. Consíderate hāc quoq. legē, quæ iubet testamētū, quod pater superstitib. germanis liberis fecerit, si filij ante pubertatē decesserint, ratum esse.

LEX.

Quicquid pater ingenuis filiis superstitibus, testamento iusserit, si obierint filij, priusquam biennium puberes fuerint, testamentum patris ratum esto. Proinde dum illi viuunt, irritum est testamentum, quod patrem isti reliquisse dicunt: & contra omnes leges Stephanus falsò testatus est, id exemplum esse testamenti Pasionis. Vnde n. tu nosti, & vbi adfuisti patri testamentum faciēti? Te quidem corruptorem testamentorum esse apparet, qui & falsa cupidè testeris, & vera testimonia suffureris, & iudicibus imponas, & per conspirationem litigantibus astipuleris. Leges autem & harum rerum dant publicas actiones. Recita mihi legem.

Infectatio Stephani, & Phormionis.

Νόμος.

Ὅτι ἂν γνησίων ὄντων υἱῶν ὁ πατὴρ διάθηται, ἐὰν ὑπεθάνωσιν οἱ υἱεῖς πρὶν ὅτι διετὲς ἥβᾶν, τὰ τοῦ παιδὸς διαθήκη κυρία εἶναι. Οὐκοῦν ὁπότε ζῶσιν, ἄκυρος μὲν ἡ διαθήκη ὅτιν, ὡς φασιν αὐτοὶ τὸν πατέρα καταλιπεῖν. ἀλλὰ πάντας δὲ τοὺς νόμους μεμαρτύρηκε στέφανος οὑτοσὶ τὰ ψευδῆ, ὡς ἀπέγραφά ὅτι ἡ διαθήκης ἡ πασίωνος. πῶς γὰρ σὺ οἶσθα; καὶ που παρεγένου διαπεμψάμενος παρὰ τοῦ παιδός; κακοτεχνῶν δὲ φαίνῃ περὶ τὰς διαθήκας, τὰ ψευδῆ μὲν αὐτὸς μαρτυρῶν ἑτοίμως, κλέπτων δὲ τὰς ἀληθεῖς μαρτυρίας, ἐξαπατῶν δὲ τοὺς δικαστάς, συνιστάμενος δ' ὅτι ἡ δίκης. οἱ δὲ νόμοι καὶ περὶ τούτου

Ἠδέως ἂν τοίνυν ὑμᾶς ἐροίμην ὅτι τούτοις ἅπασι κατὰ τοὺς νόμους ὀμωμοκότες δικάζετε; πότερα κατὰ τοὺς τῆς πόλεως, ἢ καθ' οὓς Φορμίων αὐτῷ νομοθετεῖ; ἐγὼ μὲν τοίνυν τούτους παρέχομαι ὑμῖν, καὶ ἐξελέγχω αὐτοὺς ἀμφοτέρους ἠδικηκότας. Φορμίωνα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀδικήσαντα ἡμᾶς, καὶ ἀποστερήσαντα τὰ χρήματα, ἃ ὁ πατὴρ ἡμῖν καταλέλοιπε, καὶ ἐμίσθωσε τούτῳ μετὰ τραπέζης, καὶ τοῦ ἐργαστηρίου. σκέψασθε δὲ καὶ τοῦτο εἰ μὴ ἠδικηκότα ἐν ἠδη τὸν νόμον. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τόδε ἐνθυμηθῆναι, ὅτι διαθήκας οὐδεὶς πώποτε ἀνέγραφε ποιήσασθαι. ἀλλὰ συγγραφὰς μέν, ἵνα εἰδῶσι καὶ μὴ ἐξαπατήσωσι. διαθηκῶν δ' οὐ. τούτου δ' ἕνεκα καταλείπουσιν οἱ διατιθέμενοι, ἵνα μηδεὶς εἰδῇ ἃ διέθεντο. πῶς τοίνυν ὑμεῖς ἴστε ὅτι ἀνέγραφέ ποτε τὴν διαθήκην τὴν παρὰ τοῦ, τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα; δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκείνῳ βοηθῆσαι μὲν ἐμοὶ, πεισθῆναι δὲ τοῖς ἐπίμοις οὖσι τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσιν, ὑπέρ τε ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ἐμοῦ, καὶ τοῦ δικαίου, καὶ τῶν νόμων.

A Perquàm igitur è vobis quærere velim de hisce omnibus, nunquid ciuitatis de legibus, an verò iis quas ipse Phormio sibi tulit, iurati ius dicatis? Ego quidé has vobis exhibeo, & ostendo eas ab vtroque esse violatas: & Phormionem ab initio nobis fecisse injuriã, & pecunia fraudasse, quam nobis pater reliquit, & illi locauit cum mensa & officina: Stephanum autẽ falsa esse testatum, & contra legem. Illud præterea, Iudices, considerare est operæprecium, neminem vnquam testamenti exemplum fecisse. In syngraphis quidem id fieri solet, ne per ignorationem in eas pecunt: testamentorum alia ratio est. Eam enim ob rem ea testatores relinquunt, vt nemo norit, quidnam constituerint. Quo pacto igitur vos scitis exemplum esse testamenti Pasionis, ea quæ in tabulis scripta fuerunt? Oro autem vos omnes, Iudices, & obtestor, vt & me iuuetis: & eos qui ita cupidè falsa testificantur, puniatis, tum vestra ipsorum, tum mea, tum iustitiæ: tum legum causa.

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ ΔΙΑΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ARGVMENTVM EXCEPTIONIS aduersus Pantænetum.

Πανταίνετος Διὶ τελεμάχου πρὸς ἐργαστήριον ἐν Μαρωνείᾳ μεταλλικὸν (τόπος δ' οὗτος τῆς Ἀττικῆς) ἢ μὴ τὸ ἐργαστήριον τεσσαράκοντα τὴν ἀριθμὸν οἰκέτας ὠνοῦμενος, δανείζεται Διὶ μὲν μνησικλέους τάλαντον, Φιλέτου δὲ καὶ Πλείστορος πέντε καὶ τεσσαράκοντα μνᾶς, καὶ αὐτῷ ὠνητὴς ἐγγέγραπται ὁ μνησικλῆς, καὶ τὰς ὠνὰς εἶχεν αὐτός. ὕστερον δ' ἅπαντα τοῦτον τὸν πανταίνετον, δ' ὀφειλὴς λαμβάνει δανεισὰς, πίν τε Διαγραφόμενον γνῶ νικόβουλον, καὶ ἄλλη τινὰ· ἦν τούτοις ὑποθήκην δίδωσι τὸ ἐργαστήριον, καὶ τὰ ἀνδράποδα. γραμματεῖον δ' οὐχ ὑποθήκης, ἀλλὰ πράσεως γράφεται. καὶ γίνεται πρᾶσις καὶ βεβαιωτὴς πρὸς δ' ὀφειλὴς δανεισὰς ὁ Φόρτερος δεδανεικὼς ὁ μνησικλῆς. ὁ τὰς ὠνὰς ἔχων. καὶ μισθοῦται τῷ πανταινέτῳ τά τε ἀνδράποδα καὶ τὸ ἐργαστήριον ἔρως καὶ ὁ νικόβουλος, ὡς διακόσια δραχμὰς γεγονότες ἀπὸ. τοσούτου δὲ μισθοῦται, ἕσον τὸ δάνειον τόκον ἐποίει, ἐδεδανείκεσαν μὲν γὰρ ἑκατὸν πέντε μνᾶς. εἰσῄσσε δὲ χ' μναῖ τόκον ἕνδεκα δραχμῶν. ἐκάτην οὖν καὶ πέντε δραχμὰς λαμβάνειν συνέθεντο. καὶ τοῦτο μὲν ἔργῳ, τόκος τῷ δὲ ὀνόματι, μίσθωσις. τούτων πραχθέντων ἀπῆν νικόβουλος ἀποδήμησε. περὶ δὲ τὴν οὐσίαν τὴν ἐκείνου ἀμφισβήτησις τάδε γίγνεται. ὁ Ἔρως ὁ κοινωνὸς τοῦ δανείσματος καὶ ὑποθήκης τοῦ πανταίνετον ὡς οὐδὲν τῶν συγκειμένων ἐθέλοντα ποιεῖς, ἐλαύνει ὅπως τὸ ἐργαστήριον * κατέσχεν αὐτός. καὶ δὴ ἀφύλακτον φυλακῆς οὖσι τῶν μετάλλων πανταινέτῳ κομιζόμενον, ὅπερ ἔμελλεν εἰς τὸ δημόσιον καταβήσεσθαι, ἀφείλετο τὸν κομίζοντα οἰκέτην βίᾳ. πρὸς καὶ ἁπλοῦν εἰς τὸ δημόσιον καταβῆναι, ὡς ἔφη, τῷ καταβολεῖ, ὁ πανταίνετος, τῆς μεταποιήσεως μεταδεδομένος, ὡς ἔοικεν, ἐκπεπτώκει. ὅπερ τούτοις καὶ δίκην ἔλαχε τῷ Ἔρωτι βλάβης, καὶ εἵλεν αὐτόν. ὡς δὲ ἐπαύσατο ἡ νικόβουλος ἐκ τῆς ἀποδημίας, καὶ δανείσεσθαι πολλοί τινες ἀνεφαίνοντο τοῦ πανταινέτου, μέτεσιν ἀγοούμενοι, λόγων πολλῶν λεγομένων, πίστεις συνέθεντο, ὥστε νικόβουλον μὲν καὶ Ἔρωτα ἀπολαμβάνοντας ἑκατὸν καὶ πέντε μνᾶς διαλῦσαι τὸ ἐργαστήριον, καὶ τῶν ἀνδραπόδων. τῶν τε δὲ τοῦ * ἐτέρους δανείσαντας ὠνεῖσθαι. πάλιν δὲ ἐκ ἐθελόντων τῶν δανειστῶν ὠνεῖσθαι τὰ κτήματα, εἰ μὴ παρόντες αὐτοὶ καὶ βεβαιωταὶ γίγνοιντο νικόβουλος καὶ Ἔρως. πρὸς δὲ ὁ νικόβουλος καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ πανταινέτου, κατὰ φησὶ, ἀξιοῦντος, οἱ μέτεσιν ἀνεδέξατο, πρὶν τὸν πανταινέτον ἄφεσιν αὐτῷ παρὰ τῶν ἐγκλήματος δοῦναι· ὁ δὲ πανταινέτος ἔδωκε μὲν τὴν ἄφεσιν, καὶ ἐκ μέρους τὰ κτήματα, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τοῦτο τὴν αὐτὴν, ὑπὲρ ἔργου, δίκην εἴληχε μεταλλικὴν ὀπτῆρα τῶν δίκην, ὡς δὴ τῶν τε τὰ μέταλλα ἐργαζομένων εἰς ὢν, καὶ περὶ μέταλλον ἠδικημένος. ἐκάλει δὲ πρὸς νικόβουλον καὶ Ἔρωτα τῆς τε χρημάτων ἀφαιρέσεως, τῶν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου νομιζομένων, καὶ περὶ τῆς τοῦ ἐργαστηρίου, καὶ τῶν ἀνδραπόδων μέθεσιν, παρὰ τοὺς συνθήκας ζεχθεισθείσης, καὶ μὴν τοι καὶ περὶ ἑτέρων πάντων· ὁ δὲ νικόβουλος Διαιτᾶται τὸν ἀγῶνα, καθ' ἕνα μὲν ἑκάστον νόμον τὸν κελεύοντα, περὶ ὧν αἱ ἄφεσις καὶ ἀπάλλαγή γίνηται, περὶ τούτων μηκέτι ἐξεῖναι δικάζεσθαι· καθ' ἕτερον δὲ ἑκάστον, ὃς διαρρήδην καὶ σαφῶς εἴρηκε,

B

C

ΑRGVMENTVM EXCEPTIONIS aduersus Pantænetum.

CVm Pantænetus à Telemarcho quodam officinam in Maronea metallicam (est autem is Atticæ locus) & cum officina triginta seruos emeret: mutuatur a Mnesicle talentum, a Philetо & Plistore quinque & quadraginta minas: atque emptor inscribitur Mnesicles, emptionémque ipse habet. Post, cùm argentum reposceretur: Pantænetus secundos sumit creditores, tum cum qui hanc exceptionem nunc opponit, Nicobulum. tum Euergum quendam: hisque oppignerat & officinam & mancipia: tabulásque non oppignerationis, sed venditionis conficit: fitque venditor & confirmator secundis creditoribus, prior creditor Mnesicles, qui emptionem habebat. Locant igitur Pantæneto mancipia, & officinam, Euergus ac Nicobulus, nimirum vt domini eius. facti. tanti autem locant, quantum vsuræ credita pecunia pariebat. Cum enim centum quinque minas mutuassent: debebat vsura in minam esse drachma. Conuenerat igitur inter eos, vt centum & quinque drachmas acciperent: & fuit hæc reipsa vsura, verbo locatio. His actis, Nicobulus peregrè abit, per cuius absentiam hæc fiunt Athenis. Euergus creditæ pecuniæ socius, Pantænetum pactis & conuentis non stare conquerens, aggreditur officinam & occupat: atque etiam obseruato argento, quod è fodinis Pantæneto afferebatur, quódque is in publicum collaturus erat, famulo id ferenti vi eripit. Quamobrem etiam duplicem in publicum, vt asserebat, pecuniæ numerum contulit Pantænetus, impeditus ab Euergo, quò minus ad præfinitam diem solueret: & actione in Euergum dati damni instituta vincit. Vt verò & Nicobulus peregrè domum redit, multique Pantæneti creditores prius ignorati existunt: multis verbis factis, conuenêre tandem, vt Nicobulus & Euergus, receptis centum & quinque minis, officina & mancipiis cederent, eáque alteri creditores emerent. Rursus autem nolentibus creditoribus emere possessiones, nisi venditores atque autores Nicobulus & Euergus ipsi fierent: parèt Nicobulus, ipso etiam, vt ait, Pantæneto petente. Sed non prius id pollicitus est, quàm a Pantæneto esset omni periculo liberatus. Pantænetus periculo eum liberat, possessiones venduntur. sed nihilominus, eandem huic quam & Euergo litem mouet, actione metallica inscripta: vt qui & ex iis vnus esset, qui metalla exercerent, & in metallis esset læsus. Atque etiam Nicobulum & de ereptione pecuniæ, quam seruus tulisset, & de officinæ mancipiorúmque venditione contra pacta & conuenta facta, atque adeò de aliis quibusdam accusat. Nicobulus aũt præscriptione vtitur, lege illa nitẽs, quæ vetat, amplius earũ rerũ agere, quæ actę & transactæ sint: altera, quæ verbis apertis & perspicuis definit,

quibus de rebus dandæ sint metallicæ actiones. Quum autem tale nihil Pantæneto acciderit: absurdè ait eum agere actione metallica. Quin & tertiam adducit legem, quæ distinguit, quæ causæ quibus in iudiciis disceptandæ sint, & à quibus magistratibus dandæ actiones. Pantenætum autem eam legem violasse, variis criminibus in vnam veluti massam conflatis, déque omnibus in metallico iudicio accusantem. Ac lege de transactione initiò est vsus, duabus reliquis in fine, ab exceptione & auspicatus, & desinens in eandem. In medio autem rectam defensionem collocauit: cuius id est maximum & firmissimum, Nicobulum tum peregrè abfuisse, cum Pantæneto illa acciderint, propter quæ & tunc Euergum, & nunc Nicobulum in ius vocarit.

A

DEMOSTHENIS EXCEPTIO ADVERSVS PANTÆNETUM, Hieronymo Vvolfio interprete

Cur præscriptione vtatur, exponit, cum aduersarii criminatione: seq. causæ bonitate fretum esse significat.

QVIA dederunt leges excipiendi potestatem, Iudices, iis de rebus quæ actæ transactæq. sunt: & hæc vtraque inter me & Pantænetum intercesserunt: præscripsi, vt modò audiuistis, non dandam esse ei actionem: non abstinendum hoc iure mihi ratus, neque committendum, vt, cum præter cætera omnia conuicero, istum & omni me periculo liberasse, & mecum transegisse, dicere posset, me non vera loqui: néve hoc argumento vteretur, si quid tale actum esset, fuisse me sibi præscripturum: sed * in hoc iudicio eadémque causa vobis vtrumque ostendendum, & isti à me nullam esse factam iniuriam, & ab eo mihi contra leges facessi negocium. Quòd si quid eorum accidisset Pantæneto, quæ nunc quæritur: illis statim temporibus in ius me vocasset, quibus inter nos contraxeramus: cum & * mẽstrua sint iudicia hęc, & vtrique domi fuerimus, & omnes homines, recentibus iniuriis magis, quàm mora interposita, indignari soleant. Sed postquam nulla affectus iniuria (vt & vos, satis scio, audita re, assensuri estis) successu Euergini iudicij elatus, calũniatur: reliquum est Iudices, vt apud vos ostensa innocentia mea & iis quæ dicam, testibus comprobatis, tueri me studeam. Petam autem à vobis omnibus rem æquam & modicam: vt meam exceptionem benignè audiatis, totumq. negocium diligenter attendatis. Nam cùm multa in vrbe iudicia facta sint: nullam vnquam actionem vel impudentius vel iniquius ab illo esse institutam sentietis, vt arbitror, ea, qua nunc iste instituta, in conspectum vestrum prodire non dubitauit. Dabo autem operam, vt rem vobis omnem ab initio, quàm fieri pauciſſimis poterit, explicem. Mutuauimus quinq; & centum minas, Iudices, Pantæneto, ego & Euergus, ad officinam in fodinis Maroneis, & ad triginta mancipia. Eius pecuniæ quadraginta quinque minæ, meæ fuerunt, talentum Euergi. Acciderat autem, vt iste deberet Mnesicli Collytensi talentum, Phileæ Eleusinio & Plistori quadraginta quinque minas. Venditor officinæ & mancipiorum nobis fit Mnesicles (is enim ea isti emerat à Thelemarcho, priore domino) ea verò conducit iste à nobis vsura illius argenti, quinque & centum drachmis in singulos menses. Conficimus tabulas, quibus & locatio & certum quoddam tempus, intra quod à nobis officinam ei redimere liceret, continebatur. His actis Februario mense, prætore Theophilo: ego statim in Pontum profectus sum:

Narratio de inconstantia aduersarii cõtractu, & transactione ob quam neganda sit actio aduersario.

B

C

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ.

ΔΕΔΩΚΟΤΩΝ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς νόμοις παραγράφας, ἐὰν ὧν αἴ τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας δικάζηται γεγραμμένων ἀμφοτέρων μοι τούτων πρὸς Πανταίνετον τετονί. παρεγραψάμην, ὡς ἠκούσατε ἀρτίως, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὸν δίκαιον· οὐκ εἰδὼς ὅλως δεῖν ἀφεῖσθαι τὰ δίκαια τούτων οὐδενὸς, ἐπιδὰν ὀφείλωσι λέγω πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀφειμένα τούτων ἐμαυτὸν καὶ ἀπηλλαγμένον, ἐγχειρεῖσθαι τούτῳ, μὴ φάσκειν ἀληθῆ με λέγειν, καὶ ποιεῖσθαι τεκμήριον, ὡς εἴπερ ἐπεφέρθη τι τοιοῦτον, παρεγραψάμην ἂν αὐτοῦ· ἀλλ' ὅτι ταύτης τῆς σκήψεως εἰσελθὼν, ἀμφοτεραυμὶ ὑπεδέξαμην, καὶ ὡς ὀφείλοντα ἀδίκημα τοῦτον, καὶ ὡς παραγραψάμενον τὸν νόμον μοι δικάζεται. εἰ μὴ οὖν ἐπεπόνθει τι τούτων Πανταίνετος, ὧν νυνὶ ἐγκαλεῖ κατ' ἐκείνους ἂν τις χρόνους ἐφαίνετό μοι δικαζόμενος δύο, οἷς τὸ συμβόλαιον ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους ἐγίγνετο· οὐσῶν μὲν ἐμοὶ ὧν τούτων, ὑπομνημονευόντων δ' ἀμφοτέρων, ἁπάντων δ' αὐθρώπων εἰωθότων παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα μᾶλλον, ἢ χρόνων ἐγγεγενημένων ἀγανακτεῖν· ἐπειδὴ δ' οὐδὲν μὲν ἠδικημένος (ὡς σὺ φὴς, καὶ ὑμεῖς δ' οἶδ' ὅτι φήσετε, ἐπειδὰν τὰ πεπραγμένα ἀκούσητε) πρὸς κακοδοξῆσαι δ' ἕτερον δίκαιον ἐπιτρεπόμενος, συκοφαντεῖ· ὑπόλοιπόν ἐστι παρ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅπως δείξαντα, ὡς οὐδὲν ὅπως ἀδικῶ, καὶ μάρτυρας ὧν ἂν λέγω παραχόμενον, πρᾶξαι σώζειν ἐμαυτόν. δεήσομαι δ' καὶ δίκαια καὶ μέτρια ὑμῶν ἁπάντων ἀκοῦσαί τε μου πρὸς ὧν παρεγραψάμην, διανοηθῆναι, καὶ προσέχειν ὅλῳ τῷ πράγματι τὸν νοῦν. πολλῶν δὲ δικῶν ἐν τῇ πόλει γεγενημένων, οὐδένα πω δίκην ἀνάδικον δεδεκάσμενον, οὔτε συκοφαντικώτεραν οἶμαι φανήσεσθαι δεδικασμένον, ἧς νυνὶ οὗτοσὶ λαχὼν εἰσῆγεν τετόλμηκεν. ἐξ ἀρχῆς δ' ὡς οἷός τε ὦ, σχεδὸν βραχυτάτων ἅπαντα πραχθέντα διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐδανείσαμεν πέντε καὶ ἑκατὸν μνᾶς ἐγὼ καὶ Εὔεργος, ὦ ἄνδρες δικασταί, παραγωγῇ τούτῳ ἐπ' ἐργασηρίῳ τινὶ ἐν τοῖς ἔργοις ἐν Μυρωνείᾳ, καὶ ξιάκοντα ἀνδραπόδοις. ὧν ἦν τὸ δανείσματος πεντεκαίδεκα μὲν καὶ πέντε μναῖ ἐμαί, τάλαντον δ' Εὐέργου. ἀνέβαινε δ' τὸν ὀφείλειν μηνισκλεῖ μὲν κολυτῆι, τάλαντον. φιλέᾳ δ' ᾗ Βουσινίῳ καὶ πλείοσι πέντε καὶ πεντεκαίδεκα μνᾶς. ταῦτα μὲν ἦν τὸ ἐργασηρίου καὶ ἀνδραπόδων αὐτὰ τοῦτο παρὰ τελεμάρχου, τὸ δεύτερον κεκτημένου· μισθοῦται δὲ ἔστι παρ' ἡμῶν τοῦ γιγνομένου τόκου τοῦ ἀργυρίου, πέντε καὶ ἑκατὸν δραχμῶν τοῦ μηνὸς ἑκάστου. καὶ πεθέμεθα συνθήκας, ἐν αἷς ἦν, τὸ μίσθωσις ἕως γεγραμμένη, καὶ λύσις παρ' ἡμῶν ἐν τινι ῥητῷ χρόνῳ. ταῦτα μὲν οὖν ὁ μνησικλῆς ἡμῖν γέγραπται. καὶ δὲ ἐώνητο ἐκεῖνος

ἔστ δ' ἐντάδε ἰὼν, ἡ Εὔεργος. τὰ μὲν δὴ πεπραγθέντα τέ- A
τοις πρὸς ἑαυτοὺς, ἕως ἀπεδήμουν ἐγὼ, οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰ-
πεῖν· οὔτε γὰρ ταυτὰ λέγουσιν, οὔτε ἀεὶ ταυτὰ οὔτ' ἐκεῖνος γε ἀλ-
λὰ τότε μὲν φησιν ὑπ' ἐκείνου βίᾳ ὁμολογῆσαι τὰς συν-
θήκας ἐν τῷ μισθώσεως· τότε δ' αὖτ' αἴτιον αὐτῷ πρὸς τὸ
δημόσιον ἡγεῖσθαι τὸν ἐγγραφῆς· τότε δ' ἄλλο ὅ,τι ἂν βούλη-
ται. ἐκεῖνος δ' ἁπλῶς, ἅτε τοῖς τόκοις ὑπολαμβάνων, ἅτε
τῶν ἄλλων τὰ ἐν τῇ συνθήκῃ ποιοῦντος οὐδὲν τούτου, ἐλθὼν
παρ' ἑκάστους τούτων λαβὼν ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ· μὴ δ' ταῦτα ἀ-
πελθόντα τὸν ἥκειν εἰς ἀμφισβητήσαντας ἀγωνεῖσθαι αὐτὸς
δ' οὐκ ἐπεξελθεῖν ἐκείνοις. τὸν δ' ἐγὼ κωλύειν ἔχω, ὅσα
περ ἐμισθώσατο, εἰ ποιῶ τὰ συγκείμενα. τούτων μὲν δὴ
τοιαῦτα ἀκούω λόγοις· ἐκεῖνο δ' οἶδα, ὅτι εἰ μὲν ἔστ' ἀλη
θῆ λέγειν· ἡ δεινὰ πέπονθεν ὥσπερ φησὶν ὑπὸ τοῦ Εὐέργου.
ἔχει δίκαιον ἧς ἐτιμήσατο· αὐτὸς γὰρ εἰσελθὼν αὐτὸν
ὡς ὑμᾶς. καὶ οὐ δήπου τῷ αὐτῷ σῶμά τε τῷ πεπτη- B
κότος δίκαιός ἐστι δίκαιον λαβεῖν, καὶ παρ' ἐμοῦ τὸ ὑπὲρ
ἐκείνου τιμωρεῖσθαι. εἰ δ' ὁ Εὔεργος ἀληθῆ λέγει. σεσυκοφάν-
τηται μὲν, ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος· ἐγὼ δ' οὐδ' ἕτερῳ τῷ αὐτῷ
φόβητρα εἰ δίκαιον, εἰκότως. ὡς οὖν ταῦτα πρῶτον ἀλη-
θῆ λέγω, τούτων τοὺς μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Ὅτι μὲν τοίνυν ἡ πατὴρ ἐμὸς ὑμῖν τῷ κτημάτων, ὥσπερ
ὡς ἀρχῆς αὐτὸς ἐώνητο, ἡ κεῖ τὰς συνθήκας ἐστὶ ἐμισθώ-
σατο ἡμέτερον· οὐ τὸ ἐργαστήριον ἡ τὰ ἀνδράποδα, ἡ ἔτε
παρ' ἐμοὶ ἐγὼ τοῖς μὴ ταῦτα πρὸς Εὔεργον τοῦτῳ πρᾶχ-
θεῖσιν, ἅτε ἐπεδήμουν ὅλως, ἔλαχέ τε δίκαιον ἐκείνῳ, καὶ
οὐδὲν ἡμῖν πώποτε ἐνεκάλεσεν, ἀκούετε τῷ μαρτύρων, ὦ ἄν-
δρες δικασταί. ἐπειδὴ τοίνυν ἀφικόμην, πρᾶγμα πάντα
ὑπολωλεκὼς ὅσα ἔχων ἐξέπλευσα, ἀκούσας, καὶ κατα-
λαβὼν τὸν μὲν ἀφεικότα, τὸ δ' Εὔεργον ἔχοντα καὶ κερ-
τομοῦντα ὧν ἐωνήμεθα· θαυμαστὸν ὡς ἐλυπήθην, ὁρῶν τὸ
πρᾶγμά μοι πρεσβεῖον εἰς ἄτοπον. ἢ γὰρ κοινωνεῖν ἔδει
τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ὀπωρινῶν τῷ Εὐέργῳ· ἢ χρῆσθαι αὐτὶ
τούτου τὸν Εὔεργον ἔχειν, καὶ πρὸς ἐκεῖνον πάλιν μίσθωσιν
γράφειν, καὶ συμβόλαιον ποιεῖσθαι. τούτων δ' οὐδ' ἕτερον
πρᾶγμα. ἀνδρῶν δ' ἔχων οἷς λέγω τούτοις, ἰδὼν τὸν
μνησικλέα τὰ πρᾶγμα τούτων ἡμῖν γεγραμμένον πρὸ-
σελθὼν ἐμεμφόμην αὐτῷ, λέγων, οἷον αἴθεσπον πρᾶγ-
μά μοι, καὶ τοὺς ἀμφισβητοῦντας, καὶ τί ταῦτ' ἔστιν ἐρω-
τῶν. ἀκούσας δ' ἐκεῖνος, τῷ μὲν ἀμφισβητοῦντων κα-
τεγέλα. συνελθεῖν δ' ἔφη τούτοις βέλεσθαι πρὸς ἡμᾶς,
καὶ συνάξειν ἡμᾶς, καὶ ὡδὶ πως ἔφη τούτῳ πάντα ποιεῖν τὰ
δίκαια ἐμοί, καὶ οἴεσθαι πεισεῖν. ὡς δ' ἀπήλθομεν, τὰ μὲν
πολλὰ τί δεῖ λέγειν; ἦκον δ' οἱ δεδανεικέναι φάσκοντες
τούτῳ δῆτα τῷ ἐργασηρίῳ καὶ τοῖς ἀνδραπόδοις, ἃ ἡμεῖς
ἐωνιάμεθα παρὰ μνησικλέους. καὶ οὐδὲν ἰῶ ἁπλοῦν οὐδ'
ὑμῖν τούτων. πάντα δ' ἐξελεγχόμενοι ψευδῆ λέγοντες,
καὶ τὰ μνησικλέους βεβαιοῦντος ἡμῖν, παρεκαλοῦν τὸ
πείθειν ἡμᾶς ὡς οὐ δεξομένους, ἢ νομίσαιεν πάντα τὰ
χρήματα παρ' αὐτῷ, καὶ ἀπελθεῖν, ἢ διαλῦσαι σφᾶς ὑπὲρ
ὧν ἐνεκάλουν· αἱρούμενοι, πολλῷ πλείονος ἄξια ἔχειν
ὧν ἐδεδώκειμεν χρημάτων. ἀκούσας δ' ἐγὼ, οὐδαμῇ πι-
θανόν, οὐδὲ βουλόμενος κομίσασθαι συνεχώρησα, καὶ τῷ
Εὐέργῳ ἔπεισα. ἐπειδὴ γὰρ ἔδει ἡμᾶς τὰ χρήματα λαμ-
βάνειν, καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς τοῦτο προῆλθε, καὶ ἔφησαν μὴ
ταῦτα δώσειν οἱ τότε ἐκεῖνα ἐπαγγειλάμενοι, εἰ μὴ πρᾶ-
τῆρες γενοίμεθ' ἡμεῖς τῶν κτημάτων αὐτοῖς, νοεῖν ἔχοντες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κατ' αὐτό γε τοῦτο. ἐὰν γὰρ ἡμᾶς
εἰς ἐσυκοφαντοῦμεθα ὑπὸ τούτου. ὡς οὖν καὶ ταῦτα ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι καὶ ταύτας τὰς μαρτυρίας.

iste & Euergus hîc fuerunt. Quicquid inter se egerint, me absente dicere non possum. Neque enim eadem dicunt: neque semper eadem, iste quidem. Alias enim asserit se ab illo contra pacta esse locatione vi euersum: aliàs, eum in causa fuisse, vt in publicũ ipse inscriberetur: aliàs quippiam aliud, quod libuit. Ille autem simpliciter, se, nec vsuris redditis, nec alia re vlla, quæ pactis contineretur, ab isto præstita, conuenisse eum, & ab eo volente, suum recepisse: pòst hæc autem, digressum istum redisse, adducentem quosdam qui controuersiam mouerent se illos non persecutum esse: neque istum prohibuisse, quò minus teneret quæ conduxerat, modò fidem seruaret. Ex his igitur ego tales orationes audio: sed illud scio, siue ille vera dicit, & iniuria affectus est, vt ait, ab Euergo: pœnas eum sumpsisse quantas voluit (vicit enim vobis iudicantibus) neque profectò æquũ esse, vt & ab autore iniuriæ pœnas sumat, & à me qui peregrè abfuerim: siue Euergus: hunc quidem circũscriptum esse per calumniam: me verò ne sic quidé eiusdem criminis iurè accusari. Vt igitur hæc primùm à me verè dici cõstet, horum testes ad vos producam.

TESTES.

Fuisse igitur & venditorem nobis possessionum, eũ qui ipse ab initio emerat: & ex pacto istum conduxisse nostram officinam & mancipia: & me iis quæ iste postea cum Euergo egit, neque interfuisse, neq; fuisse domi omnino: & illum in ius vocatum, & me nullius vnquam criminis ab isto reum esse factum: è testibus auditis, iudices. Reuersus igitur, amissis ferè, quæ mecum auexeram, omnibus: quum & audirem, istum deseruisse officinam, & Euergum habere, & tenere quæ emeramus, viderem: mirum in modum doluisse: vt qui eò me redactum cernerem, vt quò me verterem nescirem. Aut enim socium esse me oportebat Euergo quæstus & curationum: aut debitorem istius loco Euergum habere, & cum eo denuò cõscribere locationem, & contrahere: quorum mihi neutrum erat in animo. Hæc quæ dixi molestè ferens, conspicatus Mneiclem, qui earum rerum venditor nobis fuerat, cum eo expostulabam, quòd talem mihi hominem conciliasset: &, cur quidam controuersiam mouerent? quidnam id rei esset? interrogabam. Quibus ille auditis, deridebat eos qui hoc facerent. quos tamen congredi velle nobiscum, idque vt fieret se curaturum dicebat & moniturum istum, vt mihi præstaret æqua omnia & persuadendi spem habere. Vt congressi sumus, quid multis est opus? venerunt ij qui se isti mutuasse dicerent ad officinam & mãcipia, quæ à Mneiclè nos emeramus neque isti quicquam simplex aut æquum afferebant sed vbique mẽdacij conuincebantur. Mneiclè porrò *vẽditionem nobis confirmante, conditionem nobis ferunt, quã nos repudiaturos putabant vt aut pecunia omni à se recepta discederemus, aut ipsis dissolueremꝰ ea, quæ postularẽt causantes, nos habere quę longè maioris precij essent, quàm quantum nos dedissemus. Quibus ego auditis, statim, sine deliberatione promisi me recepturum, & Emergo persuasi, vt consentiret. Quum aũt pecunia nobis numeranda esset, & res eò processisset negarunt de cętero se daturos qui tunc illa promiserant, nisi nos eis possessionum venditores fieremus. in quo, Athenienses, sapiebant cum viderent quibus nos isti calumniis vexarent. Vt igitur & hęc vera esse constet: etiam hęc testimonia capito.

TESTIMONIA.

Cum autē res in eo consisteret,& pecuniam ij quos iste adduxerat,non numerarent:& nos quæ emisseremus,nō iniuria tenere videremur:supplicabat,obtestabatur,obsecrabat,vt venditores fieremus.Petente verò isto,& multum me obtestato,& nihil nō faciēte:id quoque concessi.Sed quia cum malicioſum esse videbam,Athenienses:& ab initio Mneſiclem apud nos accusasse : rursus cùm summus esset Euergi amicus,suscepisse cum eodē inimicitias:& primùm, cùm ego redissem,gratulari mihi aduentum,& gaudere conſpectu meo:vbi verò promissa præstanda erant,infensum mihi factum:omnibus denique tantisper esse amicum,dum aliquid occuparit , & quæ rogat,impetrata tulerit,pòst, inimicum fieri & aduersarium:volebam,cum,omisso contractu priore, pro isto venditor fierem,sic cum eo cōuenire,vt omni periculo,transacta re,liberarer.His concessis, iste me omnino missum fecit.Ego verò venditor,vt precabatur,factus sum possessionum:quemadmodū eas ipse à Mneſicle emeram.Receptis igitur meis,& nulla isti facta iniuria:ita me dij bene ament, etiamsi quid accidisset,nūquam foreputaui,vt me in ius vocaret.Res igitur de qua sententiam feretis, & propter quam calumnia vexatus,dandam esse ei actionem negaui,hæc est,Iudices.Adductis autem testibiis qui adfuerunt,cùm iste me absolueret ac liberaret:iam nunc non dandam esse actionem legibus,ostendam.Lege mihi hoc testiomnium.

TESTIMONIVM.

Lege mihi &emptorum testimonium:vt sciatis,isto iubente,me ea vendidisse iis,quibus iste iusserat.

TESTIMONIVM.

Neque verò hi solum testes nobis fuit,nos missos esse factos,& nunc calumnia peti:sed ipse etiam Pantænetus Cum enim Euergum accusaret,me omisso: tum ipse testabatur,nullam sibi de me querelam esse reliquam.Nec enim profectò,in pari crimine (si vtrumque ex æquo accusasset)alterum omisisset, alterum in ius vocasset.Leges autem de rebus iudicatis iterum adipisci iudicium non sinere.arbitror equidē vos,tametsi ego nihil dixero,intelligere . Sed tu nihilominus hanc quoque legem recita.

LEX.

Exceptioni rectam criminum depulsionem subiicit: eo maximè intens, quòd aduersariū absens lædere nō potuerit.

Auditis,Athenienses,legem apertè dicere,quibus de rebus aliquem missum feceris & transegeris,nō amplius dari actionem?ea verò vtraque isti nobiscum intercessisse,è testib. audiuistis.Est autem,cum nullis de rebus quæ legibus interdictæ sunt , in ius veniendum:tum de his minimè omnium. Nam quæ respublica egit:ea dici possint aut iniustè,aut non cōuenienter esse acta.De iudicum item sententiis dici potest:eos deceptos ita pronūciasse.Sic cæteris de reo. quæ sancitæ sunt legibus,singulatim aliqua ratio probabilis afferri queat.Quæ verò ipse sua voluntate transegit:de iis dicere nihil potest,neque culpare semetipsum,quamobrem iniustè fecerit.Iam qui *de alia re quapiā litigant : in iure ab aliis præfinito nō acquiescunt,Qui verò de iis quæ transegerit, denuò accusat,suo.Quamobrem isti hominum generi maximè irascēdum est. Me igitur ab eo missum esse factum,cùm vēditor mancipiorum factus sum,ostēdi:legibus autem,his de rebus non dari actiones, ex lege modo recitata audiuistis.Ne quis verò cogitet, Atheniēses,me quòd ipsam tueri causā nequeā, hanc

Μαρτυρίαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ πρᾶγμα ἐστὶν οὗτοσὶ δυοῖν μέρεσιν, καὶ τὰ μὲν χρήματα ἃ παρέσχετο οἷς ἐπήγαγεν οὗτος, ἡμεῖς δ' εἰκότως ἐφαινόμεθα ὧν ἐωνημέθα κρατεῖν. ἐκέτευεν, ἐδεῖτο, ἰκετεύει παρακαλῶν ἡμᾶς ἡγρεσθαι. ἀξιοῦντος δ' τούτου, καὶ πολλὰ δεηθέντος ἐμοῦ, καί τι ἐχὶ ποιήσαντος; ἢ τὸ ὑπόμνημα ὁρᾶτ' ὦ αὐτὸ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κακοήθη, ἢ τὸ μὲν ὅλον ἀρχῆς μνησικλέους κατηγορεῖν παρ' ἡμᾶς, πάλιν δὲ ὡς φίλος ἦν τὰ μάλιστα, διέργῳ τούτῳ παρεσκευακότα, ἢ τὸ μὲν παρὸν, ὡς ἐγὼ κατέπλευσα, ἄσμενον φάσκοντα ἑωρακέναι με. ἐπειδὴ δ' ἔδει τὰ δίκαια ποιεῖν ἐμοὶ, δυσκολαίνοντα, ἢ ἅπασι μέχρι τοῦ παρεῖναι ἢ τυχεῖν ὧν δέοιτο φίλον ὄντα, μὴ ταῦτα δ' ἐλθεῖν ἢ διάφορον γενόμενον; ἐξιοῦσι ἀπαλλαττόμενος, καὶ παρὼν ἐκπρὸ τοῦ γυμνασίου, πάντων ἀφεθεὶς τῶν ἐγκλημάτων ἢ ἀπαλλαγείς, οὕτω διαλυέσθαι. τούτων δὴ συγχωρηθέντων, ἔδει μὲν ἀφεῖναι ἁπάντων ἐμέ· ἐγὼ δ' ὅπως ἐξέσται, τῶν κτημάτων ἐγυόμην, καθάπερ αὐτὸς ἐφιάμην. ὁ δὲ μνησικλέους κομισάμενος τὰ ἑαυτοῦ, καὶ τοῦτον οὐδὲν ὁπουοῦν ἀδικῶν, καὶ θεοὺς θεούς, οὐδὲν ἂν εἰ τι ἠδύνατο, ὠφθῆναι δίκην μοι λαχεῖν πιτὲ τελοῦντι. τὰ μὲν δὴ γεγενημένα, καὶ ὅσ' ὦν οἴσετε τὴν ψῆφον. ἢ δὲ τῶν δίκαιον συκοφαντούμενος παρεῖχε φαίνεσθαι μὴ εἰσαγώγιμον ἑαυτὸν εἶναι, ταῦτ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὁ δὲ κόμων ἦν μάρτυρας οἱ παρῆσαν λύσιμα ἀφίεσθαι τοῦτο τούτῳ, καὶ ἀπαλλαττόμενος, ὡς οὐκ εἰσαγώγιμος ὢν τῶν νόμων ἔστιν ἡ δίκη μὴ ταῦτ' ἔστι δίκαιον. καί μοι λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Λέγε δή μοι τὴν τῶν ἐωνημένων μαρτυρίαν· ἵν' εἰδῆθ' ὅτι τούτῳ κελεύοντος αὐτὰ ἀπεδόμεθα, οἷς ἔδει ἀπέδοσε.

Μαρτυρία.

Οὐ τοίνυν μόνον ἡμῖν εἰσὶν οὗτοι μάρτυρες, ὡς ἀφείμεθα, ἢ νεῦν συκοφαντούμεθα, ἀλλὰ καὶ παντάπασιν αὐτός. ὅτε γὰρ λαγχάνων δίκην τῶν δίκαιον, εἴασεν ἐμέ τότ' ἐμμεῖναι ἔδει πρὸς ἐμὲ αὐτῷ μηδὲν ἔγκλημα ὑπολιπεῖν ἔτι. οὐδ' ἂν δήπου τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων παρόντων, ἀμφοῖν ἐμοῖν ἐγκαλῶν, τὸν μὲν εἴασε, τῷ δ' ἐδικάζετο. ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι πρὸς τῷ οὕτω πραχθέντων πάλιν λαγχάνειν, οἶμαι μὲν ὑμᾶς καὶ μηδὲν εἰπόντος ἐμοῦ γιγνώσκειν. ὅμως δ' λέγε αὐτοῖς καὶ τὸν νόμον τουτονί.

Νόμος.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦ νόμου λέγοντος ἁπάντων, ὧν ἂν ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ τις, μηκέτι τὰς δίκας εἶναι; καίμοι ὅτι γ' ἀμφότερ' ὀρθὴ πρόφασις ταῦτα τούτῳ πρὸς ὑμᾶς, ἠκούσατε τῶν μαρτύρων. ἁπάντων μὲν τοίνυν τῶν ἐν τοῖς νόμοις ἀπειρημένων οὐ προσήκει δικάζεσθαι. οὐχ ἥκιστα δὲ τούτων. ἃ μὲν γὰρ τὸ δημόσιον πέπρακεν, ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν, ὡς ἀδίκως οὐ προσήκοντα πέπρακε. καὶ ποῖ ἂν ἔγνω τὸ δικαστήριον, ἔστιν εἰπεῖν ὡς ἐξαπατηθὲν τοῦτ' ἐποίησε, καὶ ποῖ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῷ νόμῳ κειμένων, καθ' ἑκάστου γράφοιτ' ἂν τις εἰκότως λόγος. ἃ δ' αὐτὸς ἐπέδη καὶ ἀφῆκεν, ἐκ ἑνὶ δήπουθεν εἰπεῖν οὐδ' αὐτὸν αἰτάσασθαι, ὡς οὐ δικαίως ταῦτ' ἐποίησεν. οἱ μὲν οὖν ὧδέ τι τῶν ἄλλων τούτων δικαζόμενοι, τοῖς ὑφ' ἑτέρων δικαίοις ὡρισμένοις οὐκ ἐμμένουσιν. ὃ δ' ὧν αὐ ἀφῇ πάλιν λαγχάνων, τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ. διὸ πάντων μάλιστ' ἄξιον τούτοις χαλεπαίνειν. οὐκοῦν ὡς μὲν ἀφῆκέ με πάντων, ὅτε ἐγγυόμην τῶν αὐλαπόδων θεατήν, ἐπέδειξα. ὅτι δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι τούτων ἓν δίκας, ἀκηκόατε ἀρτίως ἀναγνωσκομένου τοῦ νόμου. ἵνα δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μή τις οἴηται τοῖς τῶν πραγμάτων αὐτῷ δικαίοις* ἀλισκόμενόν με δεῖ τοῦτο ἀποχωρεῖν, καὶ καθ' ἕκαστον ὧν ἔγκα-

ἐγκαλεῖ, βουλόμαι δεῖξαι αὐτὸν ψευδόμενον. λέγε αὐτὸ τὸ ἔγκλημα ὅμοι δικάζεται.

Εγκλημα.

Εβλαψε νικόβουλος ὅπως βουλεύσας ἐμοὶ, καὶ τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐμῇ, ἀφελέσθαι κελεύσας αὐτῷ τὸν ἀργύριον τὸ ἐμοῦ οἰκέτην, ὃ ἔφερε καταβολὴν τῇ πόλει τῶν μεταλλευομένων, ὃ ἐγὼ ἐπριάμην ἐννενήκοντα μνῶν. καὶ αἴτιος ἐμοὶ γεγένηται, ἐγγραφῆναι τὸ διπλοῦν τῷ δημοσίῳ.

Επιχες.

Ταυτὶ πάντα ἀνυπεύθυνος ἐγκέκληκεν ἐμοὶ, φεύγοντος δ' ἔργον εἰπασάμενος, τοῦτο δ' ἐστὶν εἶπε. μεμαρτύρηται μὲν δὴ καὶ ἐν ἀρχῇ μοι τοῦ λόγου πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἀπεδήμουν, ὅτε τούτοις αἱ πρὸς ἀλλήλους ἐγίγνοντο διαφοραί· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐγκλήματος τούτου δῆλόν ἐστιν. εὐδαίμονος γὰρ ὡς ἔγωγέ τι πεποίηκα τούτων ἔγραψεν· ἀλλ' ὑπογράψας, ἐβουλεύσατό με αὐτῷ καὶ τῇ οὐσίᾳ, πρόσταξαι φησὶ τῷ παιδὶ ταῦτα ποιεῖν, ψευδόμενος. πῶς γὰρ ἐγὼ προσέταξα, ὅτε ἐξέπλεον, τῷ γυμνασιαρχῶν ἐνταῦθ', οὐδ' ὁπόθεν B ἐπύθετο ἠδ' ἐνοεῖτο καὶ πόση μωρία, λέγοντα, ὡς ἐπιβούλου ἀπεώσατο, καὶ τὰ ἔγκαλα προσάξαι, οἰκέτῃ μὲ ταῦτα προστάξαι γεγραφέναι, ἃ οὐδὲ πλίτης πολίτην δύναται αὐ ποιῆσαι; τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἐκ ἔχων οἵμαι κατ' οὐδέν, ἄλλο τι ἢ δοκῶν ἐμοὶ, εἰς ἐμὲ τούτων αἰνεσιεῖν τι, συκοφαντῶν ἢ βουλόμενος, ὡς προσέταξα, ἐνέγραψεν. οὐδὲ γὰρ λόγος ἦν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐποίησεν. λέγε τὸ ἀκόλουθον.

Εγκλημα.

Καὶ ἐπειδὴ ὤφλον ἐγὼ τῷ δημοσίῳ, καταστήσας αὐτηγένην τὸν ἑαυτοῦ οἰκέτην εἰς τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμὸν, τὸ ἐπὶ θρασύλλου, κύριον τῷ ἐμῷ, ἀπαγορεύοντος ἐμοῦ.

Επιχες.

Πάλιν ταυτὶ πάντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐξελεγχθήσεται ψευδόμενος. γέγραφε γὰρ καταστῆναι μὲν ἐμὲ, ἀπαγορεύειν δ' αὐτόν. ταῦτα δ' οὐχ οἷόν τε τὰ μὴ παόντα. οὔτε γὰρ ἐγὼ καθίσαι, ὅ γε ὢν ἐν τῷ Πόντῳ, ἐτ' ἀπηγόρευσεν ἂν τῷ μὴ παόντι· πῶς γάρ; πῶς οὖν εἰς ἀνάγκην ἦλθε ταῦτ' οὕτω γράψαι; δοῦλος τότ' οἶμαι πλημμελῶν, ὧν δίκαιον δίκαιος, σωφρόνως ἔχων ἐμοὶ, καὶ γνώριμος ὤν, κατέσησε πρὸ οἰκέτην, οἰκοθεν λαβὼν παρ' ἐμοῦ φυλάττειν, ὡς αὐτὸν, εἰ μὴ οὗ ἔγραψε τἀληθὲς, γέλως ἂν ἦν. τί γάρ, εἰ κατέσησεν δοῦλος, ἔγωγ' ἀδικῶ; φεύγων δὲ τοῦτο, τοιαῦτ' ἠνάγκασται γράφειν. ἵν' ἡ πρὸς ἐμὲ αὐτῷ τὸ ἔγκλημα. λέγε τὰ ἑξῆς.

Εγκλημα.

Πείσας τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐμοὺς καθέζεσθαι εἰς τὸν κεγχρεῶνα ὅπου ἐλάβη τῇ ἐμῇ.

Επιχες.

Τουτὶ παντελῶς ἤδη καὶ αὐαισθὲς ἐστιν· οὐ μόνον ἐκ τῶν προκαλεῖσθαι τούτους ὥραδοῦναι, ἵνα τὸν ἐμὲ μὴ ἐθέλειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ πάντων δῆλόν ἐστι ψεῦδος ὄν. τίνος γὰρ ἕνεκ' ἔπειθον; ἵνα μὴ δι' αὐτοὺς κτήσωμαι; ἀλλ' αἱρέσεώς μοι δοθείσης ἢ ἔχειν, ἢ κτήσασθαι, ἢ κομίσασθαι τὰ ἐμαυτοῦ, εἱλόμην κομίσασθαι καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται. λέγε δ' ὁμοίως τὴν ἔφεσιν.

Εφεσις.

Ταύτην τοίνυν οὐχὶ δεξάμενος τὴν ἔφεσιν, ἀλλὰ φυγὼν, σκέψασθε οἷον οὕτως μὴ ταῦτ' ἐγκαλεῖ. λέγε τὸ ἐπόμενον.

Εγκλημα.

Καὶ κατεργασάμενος τοῦ ἀργυρείτου, οὗ οἱ ἐμοὶ οἰκέται ἠργάσαντο, καὶ ἔχων τὸ ἀργύριον τὸ ἐκ ταύτης τῆς ἀργυρείτιδος.

Επιχες. Πάλιν ταῦτα πῶς ἔνεστ' ἐμοὶ πεπεῖχθαι τῷ μὴ παόντι

confugere: singulatim etiam eius omnes criminationes ementitas esse ostendam. Recita ipsum crimen, cuius me reum facit.

CRIMEN.

Damnum dedit Nicobulus insidiatus mihi & facultatibus meis: quòd Antigenem seruum suum eripere seruo meo iussit argentum, quòd is ferebat, ærario numerandum de fodinis, quas ego emi nonaginta minis: & in causa fuit, vt mihi duplum inscriberetur in tabulas publicas.

DESINE.

Ista omnia quorum me nunc accusauit, prius Euergo obiecit, reúmque peregit. Testatum autem est orationis initio apud vos, me peregrè abfuisse, cùm inter istos cõtrouersiæ orirẽtur: sed idẽ tamẽ etiam è crimine perspicuum est. Nusquam enim me quicquam istorum fecisse scripsit: sed me sibi & suis facultatibus insidiatum, mandasse id seruo meo subscripsit: in quo mentitur. Quî enim ego mandare potui, qui, cum hinc soluerem, quidnam hic futurum esset, vtique ignorabam? Deinde quantę stultitię est, cùm me suæ, dignitati & saluti insidiatum dicat, eũdem scribere, seruo mandasse ea, quibus nec ciuis ciuem afficere queat? Quid illud igitur est? apparet eũ cùm nulla ratione posset propter peregrinationem, istorum in me quicquam transferre, & me calumniari vellet: meo iussu esse factum inscripsisse. Neque enim ni hoc fecisset, vllam causam habuisset. Lege quod sequitur.

ACCVSATIO.

Et postquam ego sum factus ærarius, collocato Antigene seruo suo in mea officina, ea quæ est ad Thrasyllum, mea illi tradit me vetante.

DESINE.

Rursus in his omnibus ab ipsa re mendacij conuincitur. Scripsit. n. me collocasse, se aũt vetuisse: quę fieri per absentem nequeunt. neque. n. ego collocabã, qui essem in Ponto: neque interdixit ille, non præsenti. Quî enim potui sset? Quæ res igitur eum coëgit hæc scribere? Euergus opinor, cùm ea committeret, quorũ pœnas dedit, homo mihi notus & familiaris, seruum aliquem domo mea accersitum, apud se, custodiendi gratia, collocauit. Si igitur verum scripsisset, ridiculum fuisset. Quæ enim mea culpa est, si Euergus constituit? Id fugiens, talia scribere coactus est, vt mecum agere iudicio posset. Lege cætera.

ACCVSATIO.

Et persuasit meis famulis, vt * in Cenchreone sederent supplices, in fraudem meam.

DESINE.

Hoc iam omnino impudens est. Non enim ex eo dũtaxat, quòd eos in quæstionẽ postulatos dare noluit: sed vndique perspicuum est, esse mẽdaciũ. Qua enim de causa eos pelliciebam? vt scilicet eos emerẽ? at optione mihi data, vel habẽdi, vel emẽdi, vel recipiẽdi meũ: recipere meum malui: & hæc per testes probata sunt. Sed recita tamen prouocationem.

PROVOCATIO.

Hac igitur prouocatione non accepta, sed repudiata, considerate quale statim post hæc crimen impingat. Lege quod sequitur.

ACCVSATIO.

Et consumpsit argenti massas, quas mei serui conficiebant, & argentum habet ex illis massis confectum.

DESINE.

Rursus ista fieri à me quî potuerunt non præsente?

& de quibus Euergum condemnasti? Recita ipsam accusationem ordine.

ACCVSATIO.

Et vendita officina mea & seruis, contra pacta mecum facta.

DESINE.

Hoc cætera omnia longè superat. Primùm cõtra pacta, inquit, mecum facta. ea verò quæ sunt? Locauimus vsuris solitis isti nostra nos, & aliud nihil. Venditor enim nobis Mnesicles factus erat, isto præsente, & iubente. Deinde nos aliis vendidimus iis conditionibus, quibus nos emeramus, non modò iubẽte adhuc isto, sed etiam supplicante. Nemo enim istum venditorem admittere voluit. Quorsum igitur hic locationis pacta? Quid hoc, homo futilissime, inscripsisti? Atque vt constet, nos, & te iubente, & quibus conditionibus emeramus ipsi, iisdem reuendidisse: recita testimonium.

TESTIMONIVM.

Atque adeò tu quoque testis es. Nã quæ nos centũ & quinq; minis emimus: ea tu postea trib. talẽtis, & bis mille sexcentis drachmis vendidisti. At quis omniũ, *nisi venditores habuisset, vnam tibi drachmam dedisset? Quæ vt verè à me dici cõstet: voca mihi testes.

TESTES.

Recepto igitur, quanti æstimarat, suarum rerum precio: méque tum ipse precatus, vt venditor fierem, cũ argentum contulissem: nunc à me duo talenta etiam postulat. Sed cætera crimina sũt multò grauiora. Recita reliquam accusationis partem.

ACCVSATIO.

Cõgeriem criminum præscriptione repellit.

Hic complura & atrocia simul mihi obiicit, vt verbera, vt contumeliam, vt violentiam, vt iniurias in orbas. Quorum singula peculiarem actionẽ habẽt: eámque nec apud magistratum eundem, nec iisdem sancita pœnis. Nam verberatio & violentia apud Quadragintauiros: contumelia apud Sexuiros: quæ verò in orbas committuntur, apud prætorem disceptanda sunt. Legibus autem licet, ea quoque crimina, quorum qui actionem det, nemo est, exceptione summouere. Recita eis hanc legem.

LEX.

Istud igitur, cum præter reliquam præscriptionem, opposita exceptione sustulerim, & sexuiri actionem non dent eorum criminum, quorum me accusat Pãtænetus: abolitum est, nec in *exceptione ineit: id verò quomodo, vos considerate. Mea enim, dum legẽ hanc proferre possum, non quicquam interest. *Neque enim notionem æqui & boni atque intelligentiam in vestris animis infixã reuellere poterit. Cape & metallicam legem. nam vel ex ea me ostensurum opinor, non dandam ei esse actionem & gratiam mihi haberi potius, quàm fieri calumniã oportere.

LEX.

Hæc lex perspicuè definit, quibus in rebus metallicę actiones dandæ sint. Proinde lex, si quis aliquẽ expulerit quæstu, & opus facere prohibuerit, eũ facit obnoxiũ. Ego verò istũ adeò non expuli, vt quibus ab alio priuabatur, ea restituerim, eáque tradiderim, & véditor eius rogatu sim factus. Næ, inquit: sed si quis aliter etiam in metallis vllum damnum dederit, earũ quoq; rerum dãtur actiones. Rectè sanè Pãtænete. Sed ea quę sunt? Si quis succenderit: si arma intulerit: si intra limites secuerit alienos. Hæc sunt cętera, quorũ vtiq; nihil à me in vos est cõmissum: nisi forte reposcẽtes ea, quæ liberaliter in te cõtulerãt, cũ armis venire putas. Quod si ita putas: in omnes qui sua tibi

καὶ ὠφειλῶν δύ' ἔργου κατεδικάσω; λέγε δ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα ἐφεξῆς.

Ἔγκλημα.

Καὶ ἀποδόμενος τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμὸν, καὶ τοὺς οἰκέτας ὧδε καὶ τὰς συνθήκας, αἷς ἔθετο πρὸς ἐμέ.

Ἐπίχες.

Τουτὶ πολὺ πάντ' ὑπερβέβληκε τἄλλα. πρῶτον μὲν δὴ ὧδε καὶ τὰς συνθήκας φησὶν, αἷς ἔθετο πρὸς ἐμέ. αὗται δ' εἰσί τινες; ἐμισθώσαμεν ἢ τί κύριον ἢ γνωμῶν τούτῳ τὰ ἡμέτερα ἡμεῖς, καὶ ἄλλο οὐδέν. πρᾶτον μὲν δὴ ὁ μνησικλῆς ἡμῖν ἐγένετο, τούτου παρόντος καὶ κελεύοντος. μετὰ ταῦτα τὸν αὐτὸν τοῦτον ἡμεῖς ἑτέροις ἀπεδόμεθα, ἐφ' οἷς περ αὐτοὶ ἐωνήμεθα, κ' μόνον κελεύοντος ἐπὶ τούτου, ἀλλὰ καὶ ἱκετεύοντος. οὐδεὶς δ' ἤθελε δέχεσθαι τὸν πρᾶτῆρα. τί οὖν αἱ τῆς μισθώσεως συνθῆκαι τούτῳ πρὸς ὧν φαυλότατ' ἀνθρώπων ἐγένοντο; ἀλλὰ μὴν ὅτι σοῦ κελεύοντος, κ' ἐφ' οἷς περ ἐωνήμεθα αὐτοὶ πάλιν ἀπεδόμεθα, λέγε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Μαρτυρεῖς τοίνυν σὺ. ἀλλ' ἡμεῖς πόσου καὶ ἐκεῖνα μισθοῦ ἐωνήμεθα, ταῦθ' ὕστερον ἑκατὸν ταλάντων καὶ δισχιλίων καὶ ἑξακοσίων ἀπέδου σύ. καί τοι, τίς αἰ καταπρᾶξ' μὴ θεατὴς ἔχων, σοὶ δραχμὴν ἔδωκε μίαν; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι κ' τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Ἔχων μὲν τοίνυν ἐπείδη τὴν αὐτὸς τιμὴν, ἀληθὲς δέ μου τότε χρέως θεατὴς, καθ' ὃ συνέβαλεν ἀργύριον, αὐτὸς δυοῖν ταλάντοιν θεὶς διακόσιαι. καὶ τἄλοιπα τῶν ἐγκλημάτων ἔτ' ὀλίγῳ δεινότερα. λέγε δή μοι τὸ λοιπὸν τοῦ ἐγκλήματος.

Ἔγκλημα.

Ἐνταυθοῖ πολλ' ἄττα καὶ δεινά μοι ἅμα ἐγκαλεῖ. κ' γὰρ αἰκίαν, καὶ ὕβριν κ' βιαίων, κ' θρασὺς κ' ἀναίσχυντος ἀδικημάτων. τούτων δ' εἰσὶν ἑκάστου χωρὶς αἱ δίκαι, κ' ὅτε πρὸς τὸν αὐτὸν ἀρχιλῦν, ὅθ' ὑπὲρ τιμημάτων τοῦ αὐτοῦ. ἀλλ' ἡ μὲν αἰκία καὶ τὰ τῆς βιαίων θεσμοθέταις· ὅσα δ' εἰς ὕβριν καὶ θρασύτητος, θεσμοθέτας· ὅσα δ' εἰς ἀναίσχυντα, θεσμοθέτας καὶ ἄρχοντα. οἱ γὰρ νόμοι καὶ τούτων δίδόασι τὰς παραγραφὰς ἀνθλογχάνειν, ὧδε ὧν οὐκ εἰσὶν εἰσαγωγεῖς. λέγε δ' αὐτοῖς τὸν τοῦ νόμον.

Νόμος.

Τοῦτο τοίνυν ἐμοῦ ὠδαγόρευμεν μὴν θεὸς τῇ ἄλλῃ παραγραφῇ, κ' ἐκ ὅλων εἰσαγωγέων τοῦ θεσμοθετῆν ὑπὲρ ὧν λαγχάνει πανταίνετος. ἐξαλήλιπται, κ' οὐ πρόσεστι τῇ γραφῇ. τὸ δ' ὅπως, ὑμεῖς σκοπεῖτε. ἐμοὶ μὲν γὰρ, ἕως ἂν ἐγὼ τὸν νόμον τὸν δεικνύω, ἐδ' ὁπουοῦν διαφέρει. οὐ γὰρ τὸ γνώσεσθαι κ' σωθήσεσθαι τὰ δίκαια ὑμῖν, ἐξαλεῖψαι δυνήσεται. λάβε δή μοι κ' τὸν μεταλλικὸν νόμον. καὶ γὰρ ὅτι τούτῳ δεῖξειν οἶμαι, ἐκ οὖσαν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην χάριτος τε ὧν μᾶλλον ἄξιος, ἢ τὰ συκοφαντεῖσθαι. λέγε.

Νόμος.

Οὗτος σαφῶς ὁ νόμος διείρηκεν, ὧν ἕνεκ' δίκας θεσπίσει μεταλλικάς. ἐὰν ὁ μὲν νόμος ἐάν τις ἐξείλλῃ τινὰ τῶν ἐργασίας, ὑπόδικον ποιεῖ. ἐγὼ δ' ἐκ ὅπως αὐτὸς ἐξείλλω τῶν, ἀλλ' ὧν ἄλλος ἀπεστέρῃ, τούτων ἐγκρατῆ κατέστησαν παρέδωκα. τί οὖν πρὸς τοῦτο δεινὸν ἐστὶ νόμιν. ναί φησιν. ἀλλὰ καὶν ἄλλο τις ἀδικῇ τι θεῖ τὰ μέταλλα, κ' τούτων εἰσὶ δίκαι· ὀρθῶς γ' ὦ παντάπασιν ἐστ. ἀλλὰ ταῦτα τί ὄφελος; ἀλλ' ὑμᾶς ἐμοί· πλὴν εἰ τὰς κομιζομένας ἃ προεῖντό σοι, μᾶλλον ὅπλων ἥκειν νομίζεις· εἰ γὰρ τοῦθ' ἥξει πρὸς ἅπαντας τοὺς θεσμοθέτας τὰ

μῆρας τὰ ἑαυτῆ, εἰσί σοι δίκαι μεταλλικαί. ἀλλ' οὐ δί- A
καιον. φέρε δέ, ὅς τις μέταλλον ἀπὸ τῆς πόλεως ὡρίσατο
τοῖς κοινοῖς παρελθὼν νόμοις, καὶ οἷς καὶ δίδοναι καὶ λαμ-
βάνειν πᾶσι προσήκει δίκας, ἐν ταῖς μεταλλικαῖς δικά-
σεσθαι; ἢ ἔχει δανείσασθαί τις ἀπό τε ἄλλου τινὸς καὶ
σιτίων πλησίον λάβῃ; καὶ κλοπὴν ἐγκαλῇ; καὶ προεισφο-
ρὰν μὴ κομίζοιτο; καὶ ὅλως ἄλλό τι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι:
ἀλλὰ τὰς μεταλλικὰς δίκας εἶναι τοῖς κοινωνοῦσι μετάλ-
λου, καὶ τοῖς ἑτέροις συνεξήσασιν εἰς τὰ τοῦ πλησίον, καὶ
ὅλως τοῖς ἐργαζομένοις τὰ μέταλλα, καὶ τοῖς ἐν τῷ νόμῳ
τὰ ποιοῦσι περὶ ὧν δανείσαιτο πανταχόθεν, καὶ ταῦτ' ἀσει-
λήπτου πλίνθου καὶ μόλις, οὐδὲ τούτου οὐκ εἰς δίκην με-
ταλλικὴν προσφθεγκτέον. οὐδὲ ἐγγύς. ὡς μὲν οὖν οὔτ'
ἀδίκημά τοῦτον οὐδέν, οὔτ' εἰσαγώγιμος ἐν τοῖς νόμων ἐστὶν
ἡ δίκη, ζαυτὸ ἂν τις σκοπῶν ῥᾳδίως γνοίη. οὐδὲν δίνυν δί-
καιον ἔχων οὐδὲ καθ' ἓν λέγειν ὧν ἐγκαλεῖ ἀλλὰ καὶ B
ψεύδη γεγραφὼς, εἰς τὸ ἔγκλημα, καὶ περὶ ὧν ἀφῆκε, δι-
καζόμενος, τὸ ἐξελθόντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸς ἐ-
πιδημῆσαι μέλλον εἰσπέναι τοὺς δίκας, ἤδη τῶν δικαστηρίων *
ἐπικεκυφότων, προσελθὼν, καὶ προεισήσας τοῖς μὲθ' ἑαυ-
τοῦ * τὸ ἐργαστήριον συνεσηκότας, πρόχυμα ποιεῖ πάνδει-
νον. ἀναγώσει μοι πρόκλησιν μακρὰν, ἀξιῶν, ὃν φησιν
οἰκέτην ταῦτα συνειδέναι, βασανίζεσθαι. κἂν μὲν ἡ ζαυτ'
ἀληθῆ, τοὺς δίκας ἀπήμονον ὄφλειν αὐτόν· ἐὰν δ' ψεύδηται
βασανιζοὺς μηνυτὴν ἀποφαίνων τῆς τιμῆς εἶναι τοῦ παι-
δός. λαβὼν δ' ἐγγυητὰς τούτων παρ' ἐμοῦ, καὶ σημήνα μέ-
νου τοὺς πρόκλησιν ἐμοῦ, οὐχ ὡς δίκαιον ὄν (πολλοῦ γὰρ δεῖ
δίκαιον ἐν οἰκέτου σώματι καὶ ψυχῇ, ἢ δοὺς ὠφληκέναι
τάλαντα, ἢ μηδὲν τὸν συκοφαντοῦντα ζημιοῦσθαι;) ἀλλ' ἐ-
γὼ πολλοῦ τοὺς δικαίου θεῖναι βουλόμενος, συνεχώρουν.
καὶ μετὰ ταῦτα * προσκαλεῖταί με τοὺς δίκας πάλιν, ἐπειδὴ
τάχιστα ἀνεῖλετο τὰς ἡδονὰς καταβολάς. ἔτος δύοιν δεῖν
δέοντος, οὐδεὶς οἷς αὐτὸς ὠφείλετο δικαίοις ἐμοῦ. ἐπειδὴ C
δ' ἥκομεν πρὸς τὴν βασανιστήν, αὐτὶ τοῦ τοὺς πρόκλη-
σιν αἰτίας δίξαι τὰ γεγραμμένα, καὶ μὴ ταῦτα πρᾶτ-
τειν ὅ, τι δόξαι (δῆλον γὰρ τὸν θόρυβον τότε, καὶ τὸ μέλλειν
καλεῖσθαι τοὺς δίκας τὸν ἕτερον) ἐγὼ προκαλοῦμαί σε τα-
δί· δέρμα φέρε τὸν δακτύλιον λαβὲ τίς δ' ἐγγυητής; πό-
σου; οὐδὲν οὔτ' ἀπήρκεσεν, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐποιησάμην τοιοῦ-
τον) αὐτὶ δὴ τοῦ ταὐτ' ἄτοπος ὥσπερ λέγω πρᾶττειν, ἕτερον
ἦκεν ἔχων πρόκλησιν, ἄξιον αὐτὸς βασανίζειν τ' ἀνθρώ-
πων, καὶ ὁπλαβόμενος εἵλκε. καὶ ἐγὼ ἐλιπεν οὐδὲν ἀσελγεί-
ας. καὶ ἐγὼ ἐνεθυμήθην, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἡλίκον ὄφλει
πλεονέκτημα * καταπεπλῆχθαι τὸν βίον. ἐγὼ δὲ ἐμαυτὸ ταῦ-
τα πάσχειν ἐδόκουν καταφρονούμενος, τοῦ ἁπλῶς, καὶ ὡς
πένητα ζῆν, καὶ δίκαιον δίδοναι παμμελέτη ταῦτ' ἀνεχό-
μενος. ὅπου δ' οὐδὲ λυσαγωγὸν καλόμενον παρ' ἡμῶν δίκαιον
ἐᾷ ἀντιπροκαλεῖσθαι, καὶ τὸν οἰκέτην παρεδίδουν, καὶ ὅπ
ταῦτ' ἀληθῆ λέγω. λέγε τὴν πρόκλησιν.

Πρόκλησις.

Φυγὼν μὲν τοίνυν ταῦτα, φυγὼν δ' ἃ τὸ πρῶτον αὐτὸς
προὐκαλέσατο, ἐγὼ γε ὅ, τι ποτ' ἐρεῖ πρὸς ὑμᾶς θαυ-
μάζω. ἵνα δ' εἰδῆτε ὑφ' ἃ φησι καὶ τὰ δεινὰ πεπονθέναι,
ἀκούσατε. ἔστος ὅζτις ὁ παντεπαίνετον ἐκβαλών. οὗτός ὅζτιν ὁ
πρώτων τῶν φίλων τῷ παντεπαινέτου, καὶ τῶν νόμων. ἃ γὰρ ἔ-
γραψ', ἐπεδήμουν, ἃδ' αὐτὸς ἐγκαλεῖ. βέλομαι δ' ὑμῖν καὶ
δι' ὧν ἴσις πρότερον δικαστὰς ἐξαπατήσας εἵλετ' ἄθερ-
μον, εἰπεῖν ἵν' εἰδῆτ' ὅτι καὶ νῦν οὐδὲν ἧττ' ἀναιδείας, οὔτε τῶ
ψεύδεσθαι προσδεόμενος. πρὸς ὃ τούτοις καὶ περὶ ὧν ἐμοὶ δικάζε-
σθαι νῦν, τοὺς αὐτοὺς ὅσους ἀπολογίας δώσειν. ὅπερ ἔλεγ

commodant, actiones tibi erunt metallicæ. Sed iniquum id est. Age verò, quisquis fodinam à republica emerit, num publicis ciuitatis legibus, quibus & dãdum iudicium est, & accipiendum omnibus, præteritis, actione metallica reos faciet aduersarios? Quid verò si quis aliquo mutuetur? quid si malè audiat? si vapulet? si furti crimine tur? * si primariũ tributũ non recipiat? si denique aliud quippiam? Equidem opinor, sed metallicas actiones esse inter fodinarũ socios, & hos qui in vicinorum fines irruperint: in sũma, inter eos qui metalla tractant, & eorum aliquid quod lege continetur, faciunt. In eum autem qui Pãtæneto pecuniam mutuarit, eandémque malignè ægrèque receperit: eius rei adeò nõ actionem esse metallicam, vt multum absit, respondendum est. Me igitur nullam omnino isti fecisse iniuriam, neque dari legibus actionem: hæc si quis considerarit, facile intelliget. Cum verò criminationum suarum ne vnam quidem iustam causam afferre possit: sed & falsa in accusationem inscripserit, & de rebus transactis accuset: superiori mense, Athenienses, cum in iudiciũ venturus essem, * facta iam sortitione iudiciorum, egressus, adductísque secum iis, * qui vnà cum ipso officinam cõstituerant, rem facit periniquam. Legit mihi prolixam prouocationem, seruum quem harũ rerum cõscium diceret, in quæstionẽ postulãs. quòd si ea vera essent: vt sibi mulctam, quam petiisset, soluerem. Sin falsa, vt quæsitor. Mercicles æstimaret, quãti esset seruus atq; acceptis à me vadibus, & prouocatione obsignata. nõ quod iustum esse (vbi enim iustum est, in serui corpore, & vita, aut duobus mulctari talentis, aut nullam statui pœnam calumniatori) sed quod ego magna cum æquitate superare volebam, eò concessi, & post hæc me denuò iudicio prouocat, cum primùm sponsam pecuniam sustulisset. Adeò statim apparebat, eum nec in eo iure, quod ipse definierat, acquiescere. Postquam autem ad quæsitorem venimus, cùm prouocatio aperienda esset, & monstrandum quid contineret, atque ex ea agenda quæ conuenerant (quia enim tumultus tum erat, & iudicium vocandum, ita fiebat: hanc tibi conditionem fero, accipio: cedò annulum, cape. Quis verò sponsor? hic: nullum neque exẽplum, neque quicquã tale feci) cum igitur, inquam, hæc ita vt dico agenda essent, venit, & aliam prouocationem affert, à se torquẽdum esse hominem asserens: eúmque prehensũ trahit, nec vllũ petulantiæ genus prætermittit. Ego igitur cogitaui, Iudices, quanta esset * prærogatiua nõ nimis se abiicere in vita. Ego enim ea me pati putabam, & contemni, eò quòd simpliciter, & vt natura mea fert, viverem: & magnas pœnas dare, si ea tolerarem. Vt igitur * ea quæ iusta putabam, me coactũ esse vicissim postulare, & puerũ tradidisse, & vt me verè hæc dicere constet: recita prouocationem.

Pronocatio Pantæneti, & sycophanticæ præstigiæ.

PROVOCATIO.

Detrectatis igitur his, detrectatis item iis quas ipse primùm tulerat cõditionibus: equidẽ, quidnã apud vos dicturus sit, demiror. Vt aũt illud etiã sciatis, à quo sibi factã iniuriã conqueratur, spectate: Hic est qui Pãtænetũ eiecit: Hic est ille, potẽtior amicis Pantæneti & legib. Neque.n. ego domi fui, nec ipse id obiicit. Volo aũt vobis & per quæ priorib. iudicib. deceptis Euergũ vicerit, dicere: vt sciatis eũ etiã nũc nihil impudẽtiæ, nihil mẽdacij prætermissurum: & præter hæc, etiam eãdem esse eorum defẽsionẽ, quorum me nũc accusat, reperiatis: id quod argumẽtum

euidentissimum est,illum tunc fuisse calumnia oppressum.Criminatus fuit,præter cætera omnia * eũ in agro ad puellas orbas.& matrẽ ipsius esse ingressum:& leges de orbis attulit in iudicium. Atqui ad prætorem,cui talium rerum curam leges mandant, & apud quẽ sõres periclitãtur,quid aut luẽdũ aut solueẽdũ sit,actionem aũt persecuto cũ nulla mulcta auxiliũ fertur: nõdũ vel hodie accessit,& neq; me neq; Euergum vt iniurios detulit:sed in iudicio talia cum proposuisset,duobus talentis mulctauit. Erat nimirũ prẽscienti crimen cuius accusaretur,veritate & equitate ostẽsa legibus facile absolui.Sed in actione metallica,& in iis rebus de quibus ne accusaretur,nihil metuebat,difficile erat,calumniam euestigiò propulsare.Iracundia aũt iudicum ab isto deceptorum, qua de re suffragia illis ferenda erant,eius illum condemnauit.Quis igitur illos decepit,iudices· eúmne dubitaturum vos decipere putatis?aut causa fretum ingressum esse,ac non eloquentia & suæ factionis testibus,impuro & execrando Procle magno illo: & Stratocle,omnium hominum * & disertissimo: & improbissimo:& impudentia sua, qui nihil conctetur aut erubescat,plorare ac lamentari?Atqui tãtum abest,vt sis aliqua misericordia dignus, vt propter fraudes & facinora sis omnium hominum odiosissimus:qui minas centum & quinque cũ deberes,eásque reddere nõ posses,eos qui te iunerunt,& in causa fuerunt,vt fidẽ seruares iis, qui tecum ab initio contraxerant:præterquam quòd in ipso cõtractu vilas,etiam ignominia notare studes. Cæteros quidẽ debitores videmus fortunis cedere:ei verò qui pecuniam tibi credidit,hoc accidit.& qui talentum mutuauit,duobus per calumniam est mulctatus.Ego verò qui qua draginta quinque minas mutuaui: in hoc iudicio duorũ talentũm periculo causam dico:& ad quæ nũquam plus centũ minis mutuari potuisti,quę tribus talentis vniuersa vendidisti,& bis mille drachmis:in iis quatuor talentũm scilicet iniuria es affectus à quodam,có que,si diis placet,seruo meo.Quis verò suis reb.ciuis seruo cederet?qui sue diceret, earum rerum,quarum ipse damnauit Euergũ,etiam famulũ meũ rationẽ reddereoportere?Sed his omissis, iste ipse talibus criminib⁹ eũ liberauit omnib.Neque.n.id nunc dicendum erat,neque in prouocationem scribẽdum,in qua quæstionem habere studebat:sed illi dictato iudicio, me dominum persequi cõueniebat.Nunc & mihi litem intendit,& illũ accusat:quæ legib.interdicta sunt.Quis enim vnquam actione contra dominum instituta,seruum tanquam sui iuris hominem,reum egerit? Quòd ti quis eum interrogarit:quæ tibi causa est contra Nicobulum?oderunt,inquit,Athenienses,fœneratos.Nicobulus autem inuidiosus est,& celeriter ambulat,& magnum sonat,& baculum gerit:ea verò , inquit,à me sunt omnia:hæc dicere non erubescit,neque eos qui audiunt intelligere putat,calumniatoris esse istam cogitationem,non eius cui facta sit iniuria. Egoverò iniuriarum qui mutuet puto esse neminem: & tamẽ quosdam meritò vobis inuisos esse,qui artem ex ea re fecerũ:apud quos nec veniæ,nec vlli rei locus est qui animos in hoc vnum intentos habent,vt plus accipiãt quàm dederunt.Cùm enim sæpe mutuum acceperim,non ipse solùm isti mutuum dederim:ne ipse quidẽ istos ignoro,aut amo:nec tamẽ, ita me dj amẽt,defraudo,aut calumnior.Qui verò quęstũ facit,vt ego,nauigãdo &pericula subeũdo,paruáq; pe-

Repetitio firmissimorum argumentorũ, cũ insectatione aduersarij,& morũ suorum defensione.

A χος ἀκριβέστατός ἐστιν ἐκεῖνος τότε τοῦτον συνοφαντῆσαι. ἔδοξε γὰρ ἡπάσατό γ' ἐκεῖνον πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις εἰσελθόντ' εἰς ἀγρὸν, ὡς αὐτὸν, ὅτι τὰς ὀρφανὰς εἰς ἐπικλήρους εἰσελθεῖν, καὶ τὴν μητέρα τὴν αὐτοῦ, * καὶ τοὺς νόμους ἥκειν ἐχων τοὺς περὶ ἐπικλήρων πρὸς τὸ δικαστήριον. καὶ πρὸς μὲν τὴν ἀρχοντα, ὃν τοῖς τοιούτων οἱ νόμοι κελεύουσιν ἐπιμελεῖσθαι καὶ παρ' ᾧ τὰ μὲν ἠδικηκὼς κίνδυνος ἔστι τὴν ζημίαν παθεῖν, ἣν ἔστιν ἂν, τὰ δ' ἐπεξιόντι μετ' οὐδεμιᾶς ζημίας ἡ βοήθεια, οὐδέ πω καὶ τήμερον ἐξήτασται· οὐδ' εἰσπεφεύγασιν ἐμὲ, οὔτε τὸ δίκαιον ὡς ἀδικοῦντας. ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ ταῦτα κατηγορεῖ, καὶ δυοῖν ταλάντοιν εἶλε δίκην. ἐγὼ δ' οἶμαι καὶ μὲν τοῖς νόμοις, πρέπειν δοκεῖ τὴν αἰτίαν, ἐφ' ἣ κίνηται, ῥᾴδιον τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια δηλῶσαι· ἔστι δὲ μεγάλη δίκη, περὶ ὧν οὐδεὶς ἤλπιζεν αὐτὸ κατηγορηθήσεσθαι, χαλεπὸν πρᾶγμα ἔχειν ἀπολύσασθαι τὸ δικαίως ἁλῶναι. ἡ δὲ ὀργὴ πρὸς τὴν ἐξαπατημένων ὑπὸ τοῦ δικάσαι, ἐφ' ᾧ τὴν ψῆφον εἶχον θεάματι, τούτοις πρὸς τὸν ἐμὲ τεθηρίωσαν καὶ τοῖς ἐκείνους ἐξαπατήσασι τοῖς δικασταῖς. ἆρ' οἰκήσαι ὑμᾶς ἐξαπατᾶν οἴεσθε; ἢ πεπεῖσθαι ἐναντία τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' οὐ τοῖς λόγοις, καὶ τοῖς συμφῶσι μᾶλλον ἑαυτὸν μάρτυσι, πρὸς τὰ ἀκριβῆ καὶ μαρτυρεῖσθαι τοῦτο, καὶ σκοπεῖν τοῦ μεγάλου τούτου, καὶ σκαιοτάτου παίδων αἱθεσφόρων, καὶ πονηροτάτου· καὶ τοῦ μηδὲν ὑποστελλόμενον, μηδ' αἰσχυνόμενον πλανήσαι, καὶ ἐπιορκῆσαι; καίτοι τοσοῦτόν γε δεῖν ἔλεόν τινες ἄξιον εἶναι ὥστε μισητὸς ἂν δικαιότατα αἱθεσφόρων ἁπάντων, ὃς ὧν πεπραγμένων ὀφείλων μνᾶς ἑκατὸν καὶ πέντε, καὶ ἐχθρὸς τοῖς τοῦτο συνδιαπραξαμένοις, καὶ ἐλεεινὸς ἀπόροις σοι τὰ τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς συμβαλοῦσιν ἐξ ἀρχῆς· χρεὼς ὢν τοῖς αὐτὰ τὰ συμβόλαια ἠδικηκὼς καὶ πεισόμενος ζητεῖς, καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις τοῖς δανειζομένοις δοίης ἂν ἐξισωθῆναι τῶν ὄντων· σοὶ δ' ὁ συμβεβληκὼς ἢ τὸ πένθος καὶ δανείσας τάλαντον δύο ὤφλησε συκοφαντηθείς· ἐγὼ δὲ τετρακόσια δανείσας μνᾶς δυοῖν ταλάντοιν ταυτηνὶ φεύγω δίκην καὶ ἐφ' οἷς δανείσαιμ' ἐπιπόθητ' ἐλυπήθης ἑκατὸν μνῶν πλέον, πεντεκαίδεκα δ' ἢ καὶπαῖς ἔτι ὢν ταλάντων καὶ χιλίων, εἰς ταῦτα, τετρακόσια ἐστιν. ἠδίκησαι τάλαντα ὑπὸ τοῦ, καὶ ταῦτα ὑπὸ οἰκέτου καὶ ἀλλ' ἐμοῦ. τίς δ' ἂν οἰκέτῃ προσχωρήσειε πλείστῳ ἑαυτοῦ; ἢ τίς ἂν φήσειεν ὢν δίκαιος λαχὼν ἥρπακεν αὐτὸς δέργον, τούτων δὲ τὸν ἐμὸν παῖδα ὑπ' ἐμοῦ ἐν πρεσβύτῃ κεκτῆσθαι δοκεῖς ἢ τούτων, αὐτὸς αὐτὸν ὅστις ἀφῆκε τοῦ πολίτου αἰτιῶν ἁπάντων. οὐδὲ νυνὶ ἔδει λέγειν, ἀλλ' εἰς τὸ πρόσωπον γράφειν, εἰ μὴ βασανίζειν ἐζήτει· ἀλλὰ λαχόντα ἐκείνῳ τὸ δίκαιον, τὸν κύριον διώκειν ἐμέ. νυνὶ δ' εἴληχε μὲν ἐμοί· κατηγορεῖ δ' ἐκείνου. ταῦτα δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι· πῶς δὲ πώποτε τοῦ δεσπότου λαχὼν, τὸ δούλου τὰ πράγματα ὡς κυρίᾳ κατηγορήσειε; ἐπειδὰν τοίνυν τὴν αὐτοκράτορ' ἀνῇ τί δίκαιον ἔχεις λέγειν πρὸς νικόβουλον; μισεῖσθαι ἐστον ἀθλιωτάτοις τοῖς δανείζουσι νικόβουλος δ' ὑπάρξαι δοκεῖ, καὶ ταχέως βαδίζει, καὶ μέγα φθέγγεται καὶ βακτηρίαν φορεῖ· ταῦτα δ' ἐστὶν ἅπαντα, φησὶ, πρὸς ἐμοῦ. καὶ ταῦτ' οὐκ αἰσχύνεται λέγων, οὐδὲ τοὺς ἀκούοντας οἴεται μανθάνειν, ὅτι συκοφαντοῦντός ἐστιν ὁ λογισμός. ἔδει, οὐκ ἀδικημένου. ἐγὼ δ' ἀδικεῖν μὲν οὐδένα τοῦ δανείζεσθαι ἀνθρώπους οἶμαι· μισεῖσθαι μέντοι καὶ τινας εἰκότως ἂν ὑφ' ὑμῶν, οἱ τέχνῃ τὸ πρᾶγμα πεποιημένοι, * μήτε συγγνώμης, μήτ' ἄλλου

B

C

μηδενός εἰσιν, ἀλλ' ἢ τοῦ πλείονος. δεῖ γὰρ τὸ δεδανεῖσθαι πολλάκις, μὴ μόνον αὐτὸς τούτῳ δανεῖσαι, οὐδὲ ἐγὼ τούτοις ἀγνοῶ, οὐδὲ φιλῶ· οὐ μέντοι γε δύσεργός μοι δίκαιος οὐδὲ συκοφαντεῖν. ὡς τις δὲ εἴργασται μέντ' ὥσπερ ἐγὼ

πλέων

πολέων, καὶ κινδυνωδῶν, δυπρούσας ὑμικρὸν ἐδάνεισε ταῦτα, καὶ χαρίσασθαι βουλόμενος, καὶ μὴ λαθεῖν δαπανήσας τὸν τοιοῦτον ἀργύριον. τί τις αὐτῶν εἰς ἐκείνους πιθήσει; εἰ μὴ τὸ λέγειν, ὡς ὃς αὖ σοι δανείσῃ; τοῦτον δημοσίᾳ μισεῖσθαι ποιήσει. λέγε δή μοι τὰς μαρτυρίας, τὰς ἐγὼ μὲν πρὸς τοὺς συμβάλλοντας ἀνθρώπους, καὶ πρὸς τοὺς δικαστὰς εἰμί.

Μαρτυρίαι.

Τοιοῦτος, ὦ πανταίνετε, ἐγὼ ὁ βαδίζων, καὶ τοιοῦτος σὺ ὁ ἀφέμας. ἀλλὰ μὲν δὴ γε τὰ ἐμοῦ βαδίσματος ἢ τῆς ἀμελέτου πάντ' ἐστὶ ταὐληθῆ πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ παῤῥησίας. ἐγὼ δὲ οὐχ ἑλάνθανον ἐμαυτὸν, οὐδ' ἀγνοῶ, ὅτι δύσφυκότων καὶ ταῦτα ὦν ἀνθρώπων, οὐδ' ὑπὲρ λυσιτελούντων ἐμαυτῷ. εἰ γὰρ ἐν οἷς οὐδὲν ὠφελοῦμαι πιὼν λυπῶ τινας, πῶς οὐκ ἀτυχῶ καὶ τοῦτο τὸ μέρος; ἀλλὰ τί χρὴ παθεῖν; ἀνὴρ δεῖται δανείσασθαι, ἀμφὶ ταῦτα δίκην φεύγει; μηδαμῶς. κακίαν γάρ μοι καὶ πονηρίαν οὐδεὶς ἔσται φερούσην οὐδεμίαν δείξει, οὐδ' ὑμῖν τοσούτων ὄντων οὐδεὶς σαφῶς. τἄλλα γ' ἑαυτοῦ ἕκαστος ἡμῶν ὅπως ἔτυχε, πέφυκεν οἶμαι, καὶ φύσει μάχεσθαι μὲν ἔχοντα, οὐκ εὐπετές ἐστιν· οὐ γὰρ ἂν ἀλλήλων διεφερόμεθ' οὐδέν. γνῶναι δ' ἰδιώτην ἕτερον καὶ ὑποπλῆξαι, ῥᾴδιον. ἀλλὰ τί τούτων ἐμοὶ πρὸς σὲ πανταίνετε; οὐδέν. πολλὰ καὶ δεινὰ πέπονθας; οὐκοῦν εἴληφας δίκην. οὐ παρ' ἐμοῦ γε· εὖ γὰρ ἴσθι οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ οὐ γὰρ ἂν ποτε ἀφῆκας. ἀλλ' ὅτ' ἐξέρχῃ πρωῒ τοῦ λαγχάνειν, εἴας με, οὐδὲ πρόσειπες ἠξίωσας ὑπομεῖναι τὸν γε δεινά σε καὶ μεγάλα εἰργασμένον. εἶτα καὶ πῶς ἂν ὁ μὴ παρὼν μηδ' ὑπαδικηθεὶς ἐγώ τί σε ἠδίκησα; εἰ τοίνυν ὡς οἷόν τε μέγιστ' ἠδικημένος δοίης τισὶ τῶν αὐτοῦ, καὶ ἐρεῖν ἅπαντα ταὐληθῆ περὶ τούτων νυνί· ἐκεῖνό γ' οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ὅτι πολλὰ συμβέβηκεν ἀδικεῖσθαί τισιν ἤδη μείζω τῇ εἰς χρήματα γινομένων ἀδικημάτων. καὶ γὰρ ἀκούσιοί φόνοι καὶ ὕβρεις εἰς ἀμφὶ δεῖ, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἄλλα γίνεται. ἀλλ' ὅμως ἁπάντων τούτων ὅρος καὶ λύσις τοῖς παθοῦσι τέθεικε, τὸ πεισθέντας ἀφεῖναι. καὶ τοῦτ' οὕτω τὸ δίκαιον ἐν πᾶσιν ἰσχύει, ὥστε, ἂν ἔλωσί τινες ἀκουσίᾳ φόνῳ καὶ σαφῶς ὀπαδείξας μὴ καθαρὸν, μηδ' αὐτὸ ἀναίσιμα καὶ ἀφῇ, οὐκέτ' ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν. οὐδὲ γὰρ, ἂν ὁ παθὼν αὐτὸς ἀφῇ τὸ φόνου, πρὶν τελευτῆσαι, τὸν δράσαντα, οὐδενὶ τῶν λοιπῶν συγγενῶν ἔξεστιν ἐπεξιέναι· ἀλλ' οἷς ἐκπέπτωκεν καὶ φεύγει, ἂν ἁλίσκωνται, καὶ τεθνάναι προστέτακται, τούτοις. ἂν ἀριθῶσιν ἅπαξ, ἁπάντων ἐκλύει τῶν δεινῶν τοῦτο τὸ ῥῆμα. εἰ δ' ὧδε μὲν ψυχῆς καὶ τῶν μεγίστων, οὕτως ἰσχύει καὶ μύριοι τὰ ἀφεῖναι ὧδε ὀλίγα χρημάτων, καὶ ἐλαττόνων ἐκλελημάτων, ἀκυρον ἔσται; μηδαμῶς. οὐ γὰρ εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ παρ' ὑμῖν τύχομαι, τοῦτ' ὀξὺ δεινότατον· ἀλλ' εἰ πρᾶγμα δίκαιον, ὡρισμένον ὂν παντὸς τοῦ χρόνου, νυνὶ καταλυθήσεται ἐφ' ἡμῖν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ

πρὸς ναυσίμαχον καὶ ξενοπείθην λόγου.

ΝΑυσίμαχος καὶ ξενοπείθης ἐπετροπεύθησαν ὑπὸ ἀρισταίχμου. ἐγγραφέντες δ' εἰς ἄνδρας ἔλαχον δίκῃ ὀπαδοῦσιν αὐτῷ. εἶτα διελύσαντο, λαβόντες τεσσαράκοντα ταλαντα, καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν τῆς ἡλικίας. καὶ ὁ μὲν τετελεύτηκε, καταλιπὼν παῖδας τέτταρας. τούτοις δ' ὕστερον συγχὼν ὁ ναυσίμαχος καὶ ξενοπείθης δικάζονται βλάβης, χρήματα ἀπαιτοῦντες ἐκ τῆς ὀπαδοῦσης. οἱ δ' ὠφλακότες, ἀφεῖναι τὸν νόμον, τὸν ἐκ θεῶν τα, φεύγουσι πρὸς ἡλιαστὰς, καὶ ἀπολλαγῆναι, πάλιν δικάζεσθαι.

A cunia parta, cam mutuat, cùm vt aliis gratificetur, tũ ne per incuriam nummos dilapidet: eum cur in illorum numero quisquam reponat? nisi illud forte dicas, cui tibi mutuarit: eum odio publico esse dignũ. Recita mihi testimonia, qualis in eos sim, qui mecũ contrahunt, opémque meam implorant.

TESTIMONIA.

Talis Pantenete sum ego, ille celeriter ambulans: & talis tu, qui pedẽtetim incedis: sed de meo tamẽ incessu, loquendique consuetudine, omnem apud vos liberè veritatem dicam, Athenienses. Haud me fanè præterit, neque ignoro, me Naturam habuisse parum propiciam in his rebus: neque eas expedire mihi. Nã si ea mihi odium pariunt, quib. agendis nullum fructum capio: nónne infelix in ea quidem parte sum? Sed quid agam? si illi mutuaro, propterea ne mulcta etiam soluẽda erit? Nequaquam verò. Malitiã enim in me & improbitatem esse, ne iste quidem ipse ostendet: neque è tãto vestrũm numero quisquam est vllius facinoris mihi conscius. In aliis autem rebus vnusquisque nostrũm talis est, vt fortunæ & naturæ visum fuit. Ac repugnare ingenio, facto profectò haud facile est: alioqui enim inter nos nihil interesset. alium verò quem videris, censere & reprehendere, procliue est. Sed quid tibi ptopter hæc rei mecum est Pantenete? nihil. Multa acerba es perpessus? proin de sumpsisti pœnas, non de me quidem, neque enim vlla tibi à me orta est iniuria. alioqui nunquam me præteriisses: neque missum me fecisses, cùm Euergũ accusare instituisses: neque petisses vt ego venditor esse dignarer, qui atrocia & magna in te cõmisissẽ. Deinde quo ego pacto, cum nec adessem, & peregrè abessem, vlla iniuria te affeci? Quòd si quis ei largiatur, summis eum affectum iniuriis, & nunc de iis verissima dicturum esse omnia: illud tamẽ opinor omnes fateamini, vsu venisse iã quibusdã, vt multas acciperẽt iniurias pecuniariis dãnis graviores. Nã & fortuitæ cædes fiũt, & ea violãtur quæ minimè conueniebat, & complura eius generis alia cõmittũtur. Sed tamen horum omnium terminus & satisfactio statuta est læsis hęc, vt re transacta & composita quiescãt: idque ius tantum in omnibus valet, vt si quis *fortuitæ cædis reũ peregerit, & palã ostẽderit, aliquẽ nõ esse purũ, pòst tamẽ placatus ei fuerit, missũq; fecerit eiusdem eiiciendi potestatẽ nõ habeat. Nam si ipse sauciatus, ante obitum, vulneris autorem missum fecerit: nulli cæterorum cognatorum cædis agere permissum est: sed quos eiici & exulare, & si conuincantur, occidi leges iubent: eos semel dimissos omnibus periculis verbũ hoc liberat. De vita igitur, summisq; rebus cũ agitur, tantum valet, ratáque manet transactio: in re pecuniaria, minoribúsque causis, nõ valebit? Nequaquam. Neq; enim, si ego meũ à vobis ius nõ cõsequar, id erit grauissimũ, illud graue erit, si res iusta, seruata ab omni æuo, nostra ætate abrogabitur.

Repetitio exceptionis.

ARGVMENTVM EXCEPTIONIS

Aduersus Nausimachum & Xenopithem.

NAusimachus & Xenopithes sub tutela fuerunt Aristęchmi: atque inscripti in album virorum, tutelæ cum eo egerunt: deinde transegerunt tribus talentis acceptis, eúmque periculo liberarunt. Ac is quidem obiit, quatuor liberis relictis, quos multo pòst Nausimachus & Xenopites dati damnati accusant, & pecuniam de tutela reposcunt. Hi verò actioni dandum esse locum negant: adducta lege, quæ de rebus actis & transactis denuò venire in iudicium vetat.

DE MOSTHENIS EXCEPTIO ADVERSVS NAVSIMACHVM & Xenopithem, Hieronymo Vvolfio interprete.

Aduersariorum & iniquitatē & callidi-tatem perstringit.

QVia leges potestatem præscribendi dederunt, Athenienses, iis de rebus, quæ, cùm actæ transactæque sint, in iudicium reuocantur: & vtraque hęc patri meo cum Nausimacho & Xenopithe, à quib. in ius vocati sumus intercesserunt: præscriptionem oppositimus, vt modò audistis, de non danda eis actione. Rogabo autē & æqua & modica vos omnes: primùm, vt me dicentem benignè audiatis. Deinde, si iniuria mihi fieri videbitur, si criminis nihil ad me attinentis esse reus: vti me, sicut æquum est, adiuuetis. Quam vos iudicij æstimationem audistis, triginta minæ sunt. Pecuniæ autem, cuius accusamur, talēta quatuor. Cùm. n. duo B sint, quaterna nobis iudicia dictarunt eiusdem pecuniæ vniuersa, ter mille drachmarum singula dati dāni: & nunc, cum triginta minarum inscriptio sit, de tanta pecunia in periculum venimus. Calumniam igitur istorum, quantísque insidiis nos inuaserint, ex ipsis rebus cognoscetis. In primis autem testimonia vobis recitabuntur, vt constet, eos missum fecisse patrem nostrum, quod ad tutelæ actionem attinebat. Nam hoc nomine nos præscripsimus, & actionem admittendam esse negauimus. Recita mihi hęc testimonia.

TESTIMONIA.

Eos igitur, Iudices, egisse tutelæ, & ab actione destitisse, pactámque pecuniam abstulisse: auditis è testimoniis. Non dare autem leges de rebus ita actis, denuò actionem, equidem arbitror vos scire omnes, etiamsi ego nihil ea de re dixero. Volo tamen vobis ipsam quoque legem recitare. Recita legem.

LEX.

Causarum quas aduersarij prætēdunt, refutatio.

Auditis, Iudices, legem perspicuè dicentem singula C quorum actio non detur? inter quæ illud etiam est æquè ratum ac cætera: quibus de rebus aliquem missum feceris & transegeris, non licere litigare. Cum igitur sic & coram multis testib. transactio facta sit, & apertè nos lex absoluat: eò impudentiæ progressi illi sunt, & audacię: vt quatuordecim annis pòst, quā patrem meum missum fecerunt, duobus & viginti, post litem motam: cùm noster parēs eodem, quo cū istis transegerat, anno sit mortuus: & tutores, qui post illius obitum nostra bona in sua potestate habuerūt, & mater ipsorum item obierit, quæ hæc omnia norat, & arbitri & testes plerique omnes: nostram imperitiam & necessariam rerum actarum ignorationem, sibi magno futuram commodo existimantes, iudicia nobis hæc dictarint: & orationem neque iustā, neq; æquā afferre audeāt. Dicūt se non vēdidisse patrimoniū ea pecunia, quā acceperint, neq; cessisse bonis: sed quęcūq; sibi relicta fuerint, debita, vasa, pecuniā deniq; ea sua fieri. Ego verò me audisse memini Xenopithē & Nausicratem suas opes oēs in ære alieno reliquisse: & possedisse manifestas, perquàm exiguas. Redacto aūt ære alieno, & vasis quibusdā vēditis, mācipiis etiā, prædia & ædes mercati sūt tutores. quę isti receperūt. Quòd si nulla fuisset prius, illis de rebus cōtrouersia, neq; malæ administrationis in iudicio disceptatū esset: alia ratio foret. Postquā verò

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΜΑΧΟΝ καὶ ξενοπίθω.

Α Εδικεῖσθον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ νόμῳ ὧδε γεγραφέναι, ὥστε ὧν αἱ τις ἀφεῖς καὶ ἀπαλλάξας, πάλιν δικάζηται γεγενημένων ἀμφοτέροιν τούτων τῷ πατρὶ τοῖς ναυσίμαχον καὶ ξενοπείθει, τοὺς εἰληχότας ἡμῖν· παρεγραψάμεθα, ὥσπερ ἠκούσατε ἀρτίως, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. δείσομαι δ' ὦ δίκαια μέγα μὲν ὑμῶν ἁπάντων, πρῶτον μὲν οὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου λέγοντος· ἔπειτ', ἐὰν ἀδίκως δοκῶ, ἢ καὶ μὴ προσήκοντος ἐγκλήματος φεύγειν δίκην, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ὁ μὲν γὰρ ὑμεῖς ὅτι τῇ δίκῃ τίμημα ἀκηκόατε, ξιάκοντά εἰσι μναῖ· ὧν ἓξ φεύγομεν χρημάτων, τέτταρα τάλαντα. ὄντες δ' οἱ δύο, τέτταρας εἰλήχασι δίκας ἡμῖν τῷ αὐτῷ χρημάτων, ἁπάσας, ξιχιλίων ἑκάστην, ἑλκούσης. ἡ νυνὶ προὶς ξιακοσίαις μναῖς ἔπεται τίμημα, ὑφ' τοσούτων χρημάτων εἰς ἀγῶνα καθέσταμεν. τὴν μὲν οὖν συκοφαντίαν τούτων, ἣν μάλ' ὅσης ἐπιβουλῆς ἐληλύθασιν ἐφ' ἡμᾶς, ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων εἴσεσθε. ἀναγνώσεται δὲ πρῶτον ὑμῖν τὰς μαρτυρίας, ὡς ἀφεῖσαν τὸν πατέρα ἡμῶν, ὧν οἱ κάλεσαν εἰς τὴν ἐπιτροπήν. καὶ διὰ τοῦτο καὶ παρεγραψάμεθα, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. καί μοι λέγε πρῶτον τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν δίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκας ἔλαχον ἐπίτροπῆς, καὶ ἀφεῖσαν ταύτας, καὶ τὰ συγγεγραμμένα χρήματα ἔχουσιν, ἀκούετε τῶν μαρτυριῶν. ὅτι δ' οὐκ εἰῶσιν οἱ νόμοι ὧδε τοῦτο πραχθέντων αὖθις δικάζεσθαι, νομίζω μὲν ὑμᾶς ἅπαντας εἰδέναι, κἂν μηδὲν εἴπω ὧδε αὐτῷ ἐγὼ βέλτιον δ' ὅμως τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνῶναι λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ νόμου σαφῶς λέγοντος ἐκάστων μὴ εἶναι δίκας, ὧν ἕνεκα ὁμολογίας τοῖς ἄλλοις κύριον, ὧδε ὧν αἱ τις ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ μὴ δικάζεσθαι· οὗτοι τοίνυν καὶ μετὰ πολλῶν μαρτύρων τὴν ἀφέσεως γεγενημένης, καὶ φανερῶς λύοντος ἡμᾶς τὸν νόμον, εἰς τοῦτο ἐληλύθασιν ἀναισχυντίας ὥστε μὴ τολμᾶν, ὥστε τεττάρων μὲν καὶ δέκα ἐτῶν γεγενημένων, ἀφ' οὗ τὸν πατέρα ἡμῶν ἀφεῖσαν· εἴκοσι δὲ καὶ δυοῖν, ἀφ' οὗ τυγχάνουσι γεγραμμένοι τετελευτηκότος δὲ τὸν πατρὸς τὸν ἡμετέρου. * καθ' ὃν αὐτοῖς ἐξῆν ἀπαλλαγαὶ καὶ τῷ ὀπιτρόποιν, οἳ μὴ τὸν ἐκείνου ζώντα τὸν ἡμέτερον ἐγκύκλιον κύριοι, καὶ τὸν ἑαυτῷ κηδεστὴν, ἢ τις ἅπαντα ταῦτα ἠδέι, καὶ διαιτητὴν καὶ μάρτυρον, * ἢ πάντων ἢ τῶν πλείστων, ὡς εἰπεῖν, καὶ τὸν ἀπειρίαν τινὰ ἡμετέραν, καὶ τὸν ἐξ ἀνάγκης ἄγνοιαν τῶν πεπραγμένων, ἔρμαιον νομίσαντες αὐτῷ, τὰς δίκας ἡμῖν ἔλαχον ταύτας, καὶ λόγον οὐδένα δίκαιον, ὅτ' ὀπεικεῖν τολμῶσι λέγειν. φασὶ γὰρ οὐκ ἀποδεδόσθαι τὰ παρόντα ὧν ἐνεμίζοντο χρημάτων, ἀλλ' ὑποξιῶσαι τῶν ὄντων ἀλλ' ὅσα αὐτοῖς κατελείφθη χρέα, καὶ σκεύη, καὶ ὅλως χρήματα, ταῦθ' αὑτῷ γίνεσθαι. ἐγὼ δ' οἶδ' ἀκούων ὅτι τὴν οὐσίαν ξενοπείθης, καὶ ναυσικράτης ἅπασαν χρέα κατέλιπον· καὶ φανερὰν ἐκέκτηντο μανέντινα. εἰσπραχθέντων δὲ τῶν χρεῶν, καί τινων σκευῶν πραθέντων, ἐπὶ δ' ἀνδραπόδων, τὰ χωρία καὶ τὰς συνοικίας ἐφρίαντο οἱ ὀπίτροποι, ἃ παρέλαβον οὗτοι. εἰ μὲν οὖν μηδὲν ἠμφισβητήθη ὧδε τούτων πρότερον, μηδ' ὡς ἐκ καλῶς διῳκημένων εἰς δίκην ἦλθεν ἄλλος αὖ ἐπὶ τοῦτ' λόγος· ἐπεὶ δὲ

παιδὶ δ' ὄλῳ τὴν ὀπτροπιῶ ἐγκαλέσαντες οὗτοι, καὶ δί- A
κας λαχόντες, χρήματ' ἐπράξαντο· ταῦτα πάντα ἀφεὶς
τότε. οὔτε γὰρ ἦτοι τοῦ ὀνόματος ἕνεκα τοῦ τῆς ὀπτροπῆς τὰς
δίκας ἐδίωκον, ἀλλὰ τῶν χρημάτων ἕνεκα· ἐκεῖνοι τοιοῦτο μα
ντα. ὅτι μὲν οὖν ὧν πρὸ τῆς ἀπαλλαγῆς εἰσέπραξε
χρεῶν ὁ πατὴρ, ἢ ὅλως ἔλαβε χρημάτων ἐκ τῆς ὀπτροπῆς,
οὐδενὸς εἰσὶ δίκαι τούτοις κατὰ τοὺς νόμους ἀπηλλαγμένοις δὴ
αὐτῆς τῆς νόμων καὶ τῆς ἀφέσεως, ἱκανῶς πάντας ἡγοῦμαι
ὑμᾶς μεμαθηκέναι. ὅτι δ' ὕστερον οὐκ ἔνι τὴν κομιδὴν γε-
νέσθαι τούτων τῶν χρημάτων (τοῦτο γὰρ πλάττεσθαι ἔστι, καὶ
φάσουσι τοῦτο) βούλομαι δεῖξαι. ἐγὼ μὲν γὰρ πατέρα οὐδ'
ἂν ἁπάντων λαβεῖν. τέτταρσι γάρ, ἢ τρισὶ μησὶν ὕστερον ἢ
ἀπελύσατο πρὸς τούτους, ἐτελεύτησεν. ὡς ἦ δὲ δημάρε-
τον ἢ καταλειφθέντα ἡμῖν ὀπίτροπον λαβεῖν οἷόν τε (καὶ
γὰρ τοῦτ' ἔγραψαν εἰς τὸ ἐγκλημα) κἀγὼ τοῦτο δείξω, μέγι-
στοι μὲν οὖν εἰσὶν αὐτοὶ ἡμῖν ἦτοι μάρτυρες. οὐδαμοῦ γὰρ
φανήσονται δίκαι εἰληχότες ζῶντι τῷ δημαρέτῳ. οὐ μὴν B
ἀλλὰ κἀγὼ τοῦτο μὲν οὐ τοῦτο σκοπῶ, αὐτὸ κἀκεῖνο θεωρῶν, ἰδοὺ
ἀμφοῖν οὐχὶ λαβόντα, ἀλλ' ἐξ ἑνὸς αὐτῷ λαβεῖν. ἰοὺ μὴν
γὰρ τὸ χρέος ἐν βοσπόρῳ· ἀφίκετο δ' ἐξ ἐκείνου ποτὲ εἰς τὸν τό-
πον τοῦτον ὁ δημάρετος. πῶς οὖν εἰσέπραξεν; ἔπεμψε νὴ
Δία ἔφασί τινες αὐτῷ τῶν κομισόμενοι; σκοπεῖτε δὴ τοῦτο οὕτως.
ὠφείλεν ἑρμώναξ στατῆρας ἑκατὸν ἐξ ἐκατὸν ναυσικράτους λα-
βών, τοῖς. τούτων ὀπίτροπος καὶ κηδεμὼν ἀρίσταιχμος
ἐγένετο ἐπὶ δέκα ἔτη. οὐκοῦν ἅτε τούτων ἀνδρῶν γε-
νομένων δ' ἐκ τοῦ διέλυσε χρήματα ὁ ἑρμώναξ, καὶ ἀπέ-
δωκεν ὅτ' ἦσαν παῖδες. οὐ γὰρ δίς γε ταῦτα κατεπίθει. ἔστι
οὖν οὕτως τις ἀνθρώπων ἄδικος, ὥστ' ἀπὸ τοῖς κυρίοις διενέ-
σατο, μὴ καταθεῖναι τοσοῦτον χρόνον· ταῦτα τῷ μὲν κυρίῳ
χρήματα ἐκὼν ἀποδοῦναι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι.
ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ὁ μὲν πατὴρ ἐτελεύτησεν
οὐθένος μὴ τὰς διαλύσεις, τῷ δημαρέτῳ δ' οὐδὲ πώποθ'
οὗτοι τῶν χρημάτων τούτων δίκαι ἔλαχον, οὐδ' ὅλως ἐξέ-
πλευσεν ἐκεῖνος, οὐδ' ἀπεδήμησεν ἐκεῖσε, λάβε τὰς μάρ- C
τυρίας.

Μαρτυρίαι.

Οτι μὲν τοίνυν οὔθ' ὁ πατὴρ μοι τιὼ ἄγεσιν τὰ χρήματα
εἰσέπραξεν, οὔτ' ἂν ἔδωκεν ἐκὼ οὐδεὶς εἴ τινα ἔπεμψεν ὁ
δημάρετος, οὔτ' ἂν ἔπλευσεν αὐτὸς, οὐδ' ἂν ἀπέστειλε ἐκεῖ-
σε· δῆλον ἐκ τῶν χρόνων ἐστὶ καὶ τῶν μαρτύρων ὑμῖν γέγονε. βού-
λομαι τοίνυν καὶ ὅλως ψευδομένους αὐτοὺς ὅλον τὸ πρᾶ-
γμα ἐπιδεῖξαι. ἦτοι γὰρ ἐγράφασιν εἰς ὃ νῦν ἔγκλημα διώ-
κουσιν ὀφείλειν ἡμᾶς τὸ ἀργύριον κομισαμένους τὸν παῖδος,
καὶ οὐδαμοῦ τοῦτο τὸ χρέος, ἐν τῷ λόγῳ τῷ ὀπι-
τροπῆς ὀφειλόμενον. καί μοι λέγε αὐτὸ τὸ ἔγκλημα λα-
βών.

Εγκλημα.

Ακούετε γεγραμμένον ἐν τῷ ἐγκλήματι οὐδαμοῦ τοῦ ἐμοὶ τὸ ἀργύριον τὸ χρέος ἐν τῷ λόγῳ τῆς ὀπιτρο-
πῆς. ὅτε τοίνυν ἐλάγχανον τῷ πατρὶ τὴν ὀπιτροπῆς, τα-
ῦτα πάντα ἐγράψαντο * τούτων. ὡς γὰρ οὐκ ἀποδόντι λόγον, καὶ
τοῦτ' ἐγκαλοῦντες φαίνονται. λέγε δ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, ὃ
τοῦτ' ἔλαχον τῷ πατρί.

Εγκλημα.

Εν ποίῳ δὴ λόγῳ νυνὶ ἐγκαλεῖτε ὡς παρέδωκεν, ὦ ξενο-
κλεῖδη καὶ ναυσίμαχε; ὅτε μὲν γὰρ ὡς οὐκ ἀποδίδοτι, δί-
κας ἐλαγχάνετε, καὶ χρήματ' ἐπράττεσθε, τότε δ' ὡς
οὐδαμοῦ δώσετε. εἰ δ' ἐπ' ἀμφότερα ἔσται συνο-
φαντεῖν ὑμῖν, καὶ τοτὲ μὲν τὰ μὴ ὀφειλόμενα χρήματα πράξεσθε, τοτὲ δ' ὡς οὐδαμοῦ δώσετε· ἐδὲν κωλύ-
σει τρίτον τι σκοπεῖν μοι ταῦτα ὅτε πάλιν δικάζεσθε. οἱ νόμοι δ' ἐ ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ' ἅπαξ περὶ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν

totam tutelam accusarũt, diéque dicta pecuniam exegerunt: ea omnia tum transacta sunt. Neque enim illi scilicet de nomine tutelæ tum agebant, sed de pecunia: neque illi nomẽ hoc emebant pecunia, cùm numerabant: sed crimina redimebant. Ac nulla quidem istis eius æris alieni, quod ante transactionem redegerat pater, aut eius denique pecuniæ quam è tutela acceperat, dari licere contra nos actionem, re transacta: ex ipsis legibus & trãsactione satis vos omnes cognouisse arbitror. Iam non posse fieri, vt ea pecunia deinceps recepta sit (hoc enim isti fingunt, decipiendi gratia) id ostendam. Patrem enim ne criminari quidem ausint, eam accepisse. Nam tribus quatuórve mensibus pòst, quàm cum istis transegerat, obiit. Neque vero Demaretum relictum nobis tutorem accipere potuisse (nam & hunc in accusatione posuerunt) id quoque ostendam. Ac maximi quidem nobis hi ipsi testes sunt. Nusquam enim eos viuenti Demareto mouisse litem apparebit. Sed tamen, si quis ipsam etiam rem spectet & consideret: videbit illum eam non modò non accepisse, sed nec accipere potuisse. Nam cùm ipsum debitum Bospori esset, quò Demaretus nunquam venit: quo pacto exegit? At Hercule misit, inquiet aliquis, qui exigeret? id verò ita considerate. Debuit Hermonax stateres centum, à Nauticrate acceptos. Istorum tutor & curator Aristæchmus fuit sedecim annos. *Neque verò, quàm istis adultis pecuniam, coràm ipse soluit Hermonax: eam reddidit, dum pueri essent: neque enim bis eãdem numerauit. Est verò quisquam mortalium ita ineptus, vt quæ ne redderet, ipsos dominos tandiu eluserit: ea illi qui dominus non esset, missis literis vltrò numeraret? Equidem nõ arbitror. Vt autem me vera dicere, & patrem statim post transactionem obiisse, & Demaretum nunquam ab istis de ea pecunia in ius vocatum esse, neque denique quóquam nauigasse, neque illuc profectum esse constet: cape hæc testimonia.

TESTIMONIA.

Proinde neque patrem post transactionem pecuniã redegisse, neque sponte quemquam fuisse daturum, si misisset illuc Demaretus, nec si ipse nauigasset, aut illuc peruenisset: vobis & temporibus, & testibus est declaratum. Atque adeò in vniuersum ostẽdam, eos totam rem ementiri. Isti in eam, qua nos modò reos agunt, accusationem inscripserunt, debere nos pecuniam, quam pater receperit, cùm id æs alienũ, in tutelæ rationibus, vtquod deberetur adhuc, tradidisset. Ipsam accusationem cape, & recita.

Accusationes aduersariorũ & inter se cõtrariæ & seræ.

ACCVSATIO.

Auditis in accusatione scriptum esse, cùm mihi Aristæchmus id æs alienum in tutelæ rationibus tradidisset? at cùm patrem tutelæ reum facerent, his contraria scripserunt. Apparet enim eos ei & hoc, vt nõdum relatis rationib. obiectasse. Recita ipsam actionem, quam tum patri intenderunt.

ACCVSATIO.

Qua igitur ratione tradidisse eã, nũc queri potestis Xenopithe & Nausimache? Cũ enim, vt qui non tradidisset, in ius vocabatis, & pecuniam postulabatis: nũc quasi tradiderit, accusatis. Quòd si vtramque in partem vobis calumniari licebit, & nunc propter, pecuniam non traditam vexabitis, nunc propter traditam accusabitis: nihil prohibebit, quò minus & tertium quippiam posthac excogitetis, de quo iterum actionem instituatis. Sed leges ista vetant: & semel

iisdem de rebus cum eodem agi iubent. Vt autem intelligatis, Athenienses, eis nō modò nūc iniuriā non fieri: sed & illos ipsos nobis cōtra oēs leges facessere negociū: eam quoque legem vobis recitabo, quæ apertè dicit, si quinquēnū preterierit, nec in iudicū venerint: cum pupillis agere nō licere earū rerū, quæ ad tutelā attineant. Etiam hæc lex vobis recitabitur.

LEX.

Auditis, Athenienses, legē palā dicere, nisi intra quinquennium egerint: pòst licere agere? Atqui egimus, inquient. Sed iidē & transegistis. Proinde vobis rursus actio danda nō est. Alioquin iniquū fuerit, cū lex pupillis primarum etiam iniuriarum extra quinquēnium actionē nō det in tutores, qui nō absoluti fūt: vos contra nos, illorum filios, iis de reb. quas ipsi trā-

Inuersio argumēti de magnitudine postulatæ pecuniæ: & trā-sactionis oppositio.

segistis, vigesimo nunc anno ius persequi. Audio aūt eos rerū ipsarū & legū iura declinaturos. dicturos autem, magnā sibi pecuniam relictam, eáque se fraudatos esse: & argumento vsuros magnitudine actionis, quā ab initio instituerint: & orbitatem deploraturos, & illam tutelæ rationē narraturos: eáque esse præsidia, quib. nitantur, quibúsque vos à se posse decipi sperent. Ego verò ex iudicij tum dictati magnitudine, maius nobis argumentum suppeditari puto, patrem tum calumnia petitū esse, quàm istis multis eos fraudatos esse. Nam qui octoginta sibi deberi talenta ostendere possit: tribus acceptis, nemo cū reo transegerit. Tantæ autem pecuniæ accusatus, tutelæ nomine, nemo est quin tribus talentis datis, periculum redimeret, propter eas prærogatiuas, quas, tum ipsi natura habebāt. Nā & pupilli, & adolescētes, & quales essent, ignoti erant. Quæ oēs aiunt apud vos optimis quibusque causis plus valere. Atque illud etiam me vobis ostensurum puto, vos eis de tutela dicentibus aliquid, aures præbere nō oportere. Si quis enim eis largiatur, affectos eos esse iniuriis quàm fieri potest maximis, deque his nūc omnia verè dicturos: illud vos opinor oēs fatemini, vsu venisse iā quibusdam, vt maioribus iniuriis, quàm pecuniariæ rationes esse queant, afficerētur. iā & fortuitæ cædes fūt, & ea violantur quæ nō oportet, & multa eius generis facinora cōmittuntur: sed tamen horū omnū terminus, & satisfactio læsis præfinita est hæc, si cū aduersario transegerint: & hoc ius tantum in omnib. valet, vt si quis aliquem fortuitæ cædis cōiicerit, & perspicuè demonstrarit, esse pollutum: & postea tamē placatus, eum missum fecerit: eiusdem eiiciūdi potestatem postea non habeat. Cū igitur, quādo de vita fūmisque reb. agitur, tātum transactio valeat, rarāque sit in ratione pecuniariā causisque minoribus nō valebit? Valebit profectò. Neque enim hoc grauissimum est, si ego ius meum à vobis non consequar: sed si iusta res ab omni æuo recepta, nunc abrogabitur. Non locarunt nostram domum, fortassè dicent. Non enim voluit patruus vester Xenopithes: sed cùm rem eam detulisset Nicidas, iudicibus persuasit, vt sibi eiās gubernandæ facultatem darent: & hoc sciunt omnes. multa vobis illi diripuerunt? proinde eam pœnam de eis sumpsistis, quam persuaderi vobis suistis: nec vtique denuò vobis de me pœna sumenda est. Vt ne verò ista putetis esse aliquid: & si hoc certè quidem iniquum est (quî enim esset æquum, ab iis qui cum autoribus transegerunt, rei ignaros accusari?) sed tamen ô Xenopithe & Naulimache, si magna vobis & admirabilia iura esse putatis, tribus talentis huc renumeratis, pergitote. A quibus verò, ne eos accusaretis, tantam

Tribus talentis redditis aduersarios accusare iubet: eorúmque trierarchias ac luxum perstringit, cū commendatione sui.

A αὐτὸν εἶ) τὰς δίκας. ἵνα δέ τινων εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἀδικοῦμ' ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν παῖδας ἡμῖν δικάζοντας τοῖς νόμοις βούλομαι καὶ τοῦτον ἡμῖν τὸν νόμον εἰπεῖν, ὃς μᾶς διαῤῥήδην λέγει, ἐὰν πέντε ἔτη παρέλθῃ καὶ μὴ δικάσωνται, μηκέτ' εἶ) τοῖς ὀρφανοῖς δίκην ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἐγκλημάτων. καὶ τοῦτον ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸν νόμον.

Νόμος.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ νόμου λέγοντος ἂν τις ἐὰν μὴ πέντε ἐτῶν δικάσωνται, μηκέτ' εἶ) δίκην ἐπιτρόπου ἐλάχιστον φαῖεν ἂν καὶ διελύσασθέ γε. ὥστ' οὐκ εἰσὶν αὗται ὑμῖν δίκαι. ἢ δεινὸν γ' ἂν εἴη, εἰ τῶν μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀδικημάτων οὐ δίδωσιν ἔξω πέντε ἐτῶν τοῖς ὀρφανοῖς ὁ νόμος, καὶ τῶν οὐκ ἀφειμένων ὑπὲρ ὅτου ὡσοῦν ἢ τοῦ ἐξ ἐκείνων ἡμᾶς ὡσεὶ ὧν αὐτοῖς ἀφείκατε εἰκοσαετῆ ποιεῖτε, δίκην τελέσαντ' ὑμεῖς. ἀκούω τοίνυν αὐτοῦ τὰ μὲν ὡσεὶ τῶν πεπραγμάτων αὐτῶν ἐκ τῶν νόμων δίκαια φάσκειν παρεσκευάσθαι λέγειν, ὡς πολλὰ χρήματα αὐτοῖς κατελείφθη, καὶ ταῦθ' ὑπερεφέροντα, καὶ τεκμήριον χρήσασθαι τούτῳ, τῷ μεγέθει τῶν δικῶν, ἃς ἐξ ἀρχῆς ἐλαχον καὶ τὴν ὀρφανίαν ὀδυρεῖσθαι, καὶ τὸν τῆς ἐπιτροπῆς λόγον διεξιέναι· καὶ ταῦτ' εἶ), οἷς πέπεισθε καὶ δι' ὧν ὑμᾶς ἐξαπατήσειν οἴονται. ἐγὼ δ' ὧν μὲν δικῶν τὸ μέγεθος ὧν τότε λεχθεισῶν μεῖζον ἡγοῦμαι τεκμήριον ἡμῖν, ὡς ἐσυκοφαντεῖτο ὁ πατήρ, εἶ), ἢ τούτοις ὡς πολλὰ ἀπεστερεῖτο. ὀγδοήκοντα μὲν γὰρ τάλαντ' ἔχων ἐξελέγχων, οὐδεὶς ἂν ἓξ λαβὼν ἀπηλλάγη. τοσούτων δ' χρημάτων φεύγων ἐπιτροπῆς, οὐδείς ἐστιν ὅς τις οὐκ ἂν ἔδωκε ἓξ τάλαντα, τὸν κίνδυνον ὠνούμενος, καὶ τὰ φύσει τότε τοῖς πλουσιωτάτοις ὑπάρχοντα. καὶ γὰρ ὀρφανοί, καὶ νέοι, καὶ ὁποῖοί τινες εἰσι, ἀγνῶτες ἦσαν. ταῦτα δ' πάντες φασὶ μεγάλων δικαίων παρ' ὑμῖν ἰσχύειν πλέον. ὅτι τοίνυν οὐδ' ἀναχωρεῖ ἂν αὐτῷ εἰκότως οὐδὲν ὡσεὶ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τοῦτ' οἶμαι δεῖξαι. εἰ γὰρ ὡς ὀλίγα μέμηνε δικῶν τις αὐτοῖς, καὶ ἐρεῖν ἅπαντα τἀληθῆ ὡσεὶ τούτων νυνί, ἐκεῖνό γ' οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι· ὅτι πολλὰ συμβέβηκεν ἠδικῆσθαί τισιν ἤδη μείζω τῷ εἰς χρήματα γεγωμένων ἀδικημάτων. καὶ γὰρ ἀκούσιοι φόνοι καὶ ὕβρεις εἰς ἃ μὴ δεῖ, καὶ πολλὰ τοιαῦτ' ἀδικήματα γίνεται. ἀλλ' ὅμως ἁπάντων τούτων ὅρος καὶ λύσις ἔστ' ἐκ παθοῦσι τέτακται, τὸ πεῖσαι τοὺς ἀδικοῦντας ἀφεῖναι. καὶ τὸ δ' οὕτω τὸ δίκαιον ἐν πᾶσιν ἰσχύει, ὥστ', ἂν ἐλάττω τις ἀκουσίου φόνου, καὶ σαφῶς ὀπιδείξας μὴ καθαρθῇ, μᾶλλ' ταῦτα αἰδέσηται καὶ ἀφῇ, κἀκεῖ' ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν. εἶδ' ὑβρεῖ μὲν ψυχῆς καὶ τῷ μεγίστων οὕτως ἰσχύει καὶ μᾶλλ' τὸ ἀφεῖναι ὑπὲρ ὧν χρημάτων καὶ ἐλαττόνων ἐγκλημάτων ἀνυπεύθυνος μηδαμῶς. οὐ γὰρ εἰ μὴ τῷ δικαίων ἐγὼ παρ' ὑμῖν τεύξομαι, τοῦτ' ἔστι δεινόν· ἀλλ' εἰ ἀφεῖμαι δίκαιον, ὡσεὶ μὲν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου νυνὶ καταλυθήσεσθαι. εὐκαιρίαν θᾶσσαν ἡμῖν τὸν οἶκον, ἴσως ἐροῦσιν. οὐ γὰρ ἐβούλεθ' ὁ θεὸς ὑμῖν ξενοπείθης. ἀλλὰ φεύγοντος νικήσου, τοὺς δικαστὰς ἔπεισεν ἅπασιν ὑμῖν ἐκεῖνος οὐκοῦν ἐμοῦ ἐπείθησθέ γε, τούτων δίκην παρ' αὐτῷ ἔχετε, καὶ οὐ δικαίως πάλιν δεῖ λαβεῖν ὑμᾶς παρ' ἐμοῦ. ἵνα δὲ μηδ' οἴησθέν εἶναί τι ταῦτα (ἔστι μὲν οὐκ ἴσον. πῶς γὰρ; ὡσεὶ τοὺς ὡσεὶ ξανθίας δεδιωκόσι μὲν οὐκ εἰδότων κατηγορεῖν)

B ὅμως μέντοι ὦ ξενοπείθη καὶ ναυσίμαχε, εἰ μεγάλα ὑμῖν καὶ θαυμαστὰ τὰ δίκαια ἦ) ταῦτα ὑπολαμβάνετε, ἀποδόντες τὰ ξία τάλαντα περίνετε. ὧν δὲ τὸ μὴ κατηγορῆσαι τοσαῦτα χρήματα ἐωφέλησεν, πρὶν αὐ ταῦτα

ταῦτα δοτε δῶτε, ὅτωπαν ἐστὲ δίκαιοι, καὶ μὴ κατηγορεῖν, καὶ ἔχειν, ἔρχεσθον γὰρ δὴ φεύγοντες τοῦτό γε. τάχα δ' ἴσως καὶ ἐμπαρασκευασμένοι ἐσοῦσι, καὶ τὰ ὄντα ὡς ἀπηλώκασιν εἰς ὑμᾶς. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ψεύσονται, καὶ τὰ πολλὰ ἀπολωλεκότες τὴν οὐσίαν αὐτῶν μικρὰ τῆς πόλεως μετειληφυῖαν, οὐ δικαίως δὲ χαριεῖσθαι ἀξιώσουσι κομίζεσθαι παρ' ὑμῶν, ἐάσω. ἀξιῶ δὲ καὶ αὐτὸς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἴ τοῖς λειτουργοῦσιν ἡμῖν ἅπασιν χάριν τινὰ ὑπάρχουσαν παρ' ὑμῶν. τίσι δ' μεγίστην; τοῖς, ὁ μὲν χρήσιμον τῇ πόλει τὸ πρᾶγμα ὄντ', ποιοῦσιν· ὃ δ' αἰσχρὸν ἂν ἅπαντες εἶναι φήσαιεν καὶ ὄνειδος, μὴ καταισχύνουσιν. οἱ μὲν τοίνυν τὰ σφέτερα αὐτῶν διαρθαρκότες, τὴν βλασφημίαν αὐτὴν τῆς χρείας τῇ πόλει καταλείπουσιν. οὐδεὶς δ' αὐτὸς αὑτὸν κατηγόρησε πώποτε· ἀλλ' ὡς ἡ πόλις τὰ ὄντα ἀφαιρεῖται, λέγει. οἱ δ' ὅσα μὲν πρᾶττετε ὑμεῖς, πιστεύοντες πρᾴως, τῇ πρὸς τὰ ἄλλα δὲ σωφροσύνῃ τὰ ὄντα σώζοντες, οὐ μόνον κεῖ τοῦτ' ἐκείνων πλεονεκτεῖν αὖ εἰκότως, ὅτι γεγόνασι χρήσιμοι κἀ ἔσονται· ἀλλ' ὅ, τι καὶ χωρὶς ὀνείδους ταῦτα παρ' αὐτῶν ὑμῖν γίγνεται. ἡμεῖς μὲν τοίνυν τοιοῦτοι εἰς ὑμᾶς φανούμεθα ὄντες. τούτους δ' ἐάσω, μὴ μὲ φῶσι κακῶς αὐτοὺς λέγειν. οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ καὶ δακρύειν καὶ ἐλεεινοὺς αὑτοὺς πειρῶντ' ποιεῖν. ἐγὼ δ' ἀξιῶ πρὸς ταῦτα ὑπολαμβάνειν ἅπαντας ὑμᾶς, ὅτι τὴν αἰσχρῶν ὄντ', μᾶλλον δ' οὐδὲ τὴν δικαίων τὰ ὄντα κατεδόντας, καὶ παρανοουμένους μὴ ἀεισυκοφάντους καὶ διωγμοῦ, καὶ τοιούτων ἀνθρώπων, καὶ κακῶς ἀπολωκέναι, τὰ δ' ἀλλότρια ὥστε λαβεῖν, δακρύειν νυνὶ καὶ κλαίειν. ἐκεῖνος ἐκλαίετ' ἂν οἷς ἐποιεῖτε, δικαίως. νῦν δ', οὐ δεῖ δακρύειν ἀλλ' ὡς οὐκ ἀδικούμενον δεικνύναι. ἢ ὡς εἰσὶν ὧν ἂν ἀφίκησθε αὖθις ὑμῖν δίκαι, ἢ ὡς τὰ λαγχάνειν ἐπὶ δίκαις ὄντ', τὸν νόμου πέντε ἔτη τοῖς πρόσθεν δεδωκότος. ταῦτα γάρ ἐστιν ὑφ' ὧν οὗτοι δικάζουσιν. ἐὰν δὲ μὴ δείξω τούτων ταῦτα δεικνύμενα, ὡς ἀδικοῦσιν τὴν ἡμεῖς ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δεησόμεθα, μὴ ἡμᾶς πρὸς τούτοις, μηδὲ τετάρτην οὐσίαν ἐπὶ δεκάτῃ ἕξεις ἑτέρας κακῶς διωκηκόσιν· ἃ παρ' ἑκόντων ἔλαβον τὸ δικαιότατον· ἃ ὑφ' ὑμῶν δικῶν εἰσεπράξαντο· ἣν πρόσθεν ἀφείλοντο αἰτίου, δίκην ἑλόντες· ἀλλ' ἡμᾶς τὰ ἡμέτερα, ὥσπερ ὅτι δίκαιον, ἐὰν ἔχειν· ἃ δ' ὑμῶν ὄντ' ἐν ὠφελείᾳ μείζονι παρ' ἡμῖν ὄντα, ἢ πρόσθε τούτοις. καὶ δικαιότερον δήπου τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ὄντ' ἔχειν, ἢ τούτους. καὶ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς εὖ εἰδέναι ταῦτ' ἀγνοεῖν τὴν εἰρημένων ἕξιν τὸ ὕδωρ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ὀνόματος λόγου.

ΜΑντίας εἷς τῶν πολιτευσαμένων ἀθήνησι, γήμας γυναῖκα κατὰ τοὺς νόμους, ἐκ ταύτης παῖδα ἐκτήσατο Φιλαίου δικαζόμενον. πέπεισται δέ τινι πλαγγόνι κατ' ἐρωτικὸν ὑπάνδρου μίαν, ἀττικῆ γυναικί. ταύτης δύο υἱεῖς ἀνδρωθέντες ἐδικάζοντο τῷ μανίᾳ. ἐὰν δὲ ἐλεύθερον πατέρα φάσκοντες. ὁ δ' ἀντέλεγεν. ἔπειτα ἀναλαμβάνει τοὺς παῖδας ἀναγκασθεὶς ὑπὸ ἰδίας πέπεισται, ὡς ἀπαιδίαν ἐποιήσατο. πέπυσται μὲν τὸν πλαγγόνα, ὁμόσαι δεῖ τὸν παῖδων, εἰ ἔντος εἰσὶν ἐξ αὐτῆς γνησίων· εἰ ὀμόσειεν, ἐκφέρειν τὸν ὅρκον. πέπυσται δὲ ἀπατηθεὶς ὡς οὐ δέξεται μὴν τὸν ὅρκον τῆς γυναικός. ὑφ' τούτου δὲ καὶ μισθὸν αὐτῷ συνεπράξατο, ὡς δὲ φησὶν ὁ τὸν λόγον, καὶ ὀμωμόκει ἢ πλαγγὼν αὐτῷ λάθρα, πεπειρώμενον τὸν ὅρκον μὴ δέξασθαι. πεπαλεσαμένου τοίνυν, λαβόντα τὰς συνθήκας, δέχεται τὸν ὅρκον. καὶ οὕτως μὲν ἀναγκάζεται τὸν παῖδας ἀναλαβεῖν, μὴ δὲ τοῦτο τετελεύτηκεν. ὁ τοίνυν ἐκ τῆς γόμῳ γαμηθείσης γυναικὸς

A pecuniam exegistis: priusquam eadem reddideritis, tacere vos æquum est: & non accusare pariter & tenere. Nam ea esset summa iniquitas. Fortassis autem & instructas à se triremes prædicabunt, & suas opes in voserogatas. Ego verò illud omittam mentituros esse eos, & cùm pleraque sua bona perdiderint, pauca rumque respublica partem cœperit: eos iniustam & indebitam gratiam à vobis repetituros. Nam & ipse postulo, Iudices, vt omnibus nobis, qui bene me remurde republica, gratia quædam à vobis habeatur. quibus verò maxima? illi nimirum, qui quicquid in ea re publicè prodest, faciũt. id verò quod turpe esse omnes dicant, & indecorum; non suscipiunt. Qui autem simul & publica munera obeunt, & suam rem familiarem perdunt: opprobrium reipublicæ beneficij loco relinquunt. Nemo enim ipse sese vnquam accusauit: sed publicè opes sibi ereptas esse dictitãt. Qui verò & quæ vos iubetis, omnia strenuè exequũtur: & sua cæteris in rebus frugalitate rem domesticam tuentur; non eo nomine duntaxat illis præferẽdi sunt, quod sese vtiles & præbuerunt, & præbebũt: sed quod etiam sine contumelia vobis ea præstant. Nos autem tales in vos extitisse constabit: istos verò missos faciam, ne sibi maledici querantur. Neq; mirabor, si & flere, & se miserabiles facere conabũtur. Ego verò aduersus ista, vos omnes sic existimare velim: turpe esse, ac potius iniustum, eos qui helluando & cum Aristocrate, Diogneto & eius generis hominibus debacchando, sua malè perdiderunt: nunc vt aliena rapiant. plorare & lamentari. Illa vobis deplorãda erant, quæ factitabatis. nunc verò lacrymandum non est: sed vos non transegisse ostendam, aut vobis rursus actionem esse earum rerum quas transegistis: aut adhuc esse iustum sortiri iudicium, cùm ex quinquennium præfinierit. Hæc enim sunt, de quibus iudicant. Si verò hæc ostendere non potuerunt, sicut non poterunt: nos, omnes vos precabimur; iudices, ne nos istis condonetis, néve quartum eis patrimonium detis, cùm alia tria malè administrarint: Vnum, quod à tutoribus cum bona gratia acceperũt: B alterum, quod propter actionem extorserunt: tertiũ, quod nuper eripuerunt Aesio, iudicio victo: sed nos, vt æquum est, nostra tenere patiamini. Quæ vobis etiam, dum penes nos fuerint, vtiliora erunt, quàm si penes istos sint: & iustius profectò est, nos nostra tenere, quàm istos. Non video, plura dicere quorsum attineat. Arbitror enim vos nihil eorum ignorare quæ diximus. Exime aquam.

ARGVMENTVM ORATIONIS AD-uersus Bœotum, de nomine.

MAntias vnus ex iis qui Athenis in magistratu fuerunt, è legitima vxore filium suscepit, eum qui nunc litigat. Cõsuetudinem autẽ habuerat cum quadam Plangone, amoris ductus illecebris Attica muliere. Huius duo filij adulti, Mãtia in ius vocãt, suũ esse patrẽ dictitãtes. Is verò negat. Dei agnoscit eos filios, sua ipsius prouocatione coactus & deceptus. Cum .n. Plangonẽ iurare de filiis iussisset, an reuera ex ipso esset nati, & pollicitus esset, si iurasset, se iusiurandum ratum habiturum: eo deceptus est, quòd mulierem nõ iuraturam putabat. Nã ea de causa, magnũ ei præmiũ promiserat: atque, vt is ait qui causam hãc dicit, clãi ei iurarat Plãgo. se delatũ iusiurandũ recusaturã. At illa, quũ is eam prouocatione lacesseret, violata pactione, iurat. sic ille filios agnoscere coactus, post moritur. Filius igitur legitimæ vxoris, alterum a-

C

adoptiuorum de nomine in ius vocat,asserens,eum Bœotum esse nominandum,sicut initiò fuerit nominatus,& non Mantitheum.Illud enim ei nomẽ à patre fuisse ab initio inditum. Prima fronte igitur,homo curiosus esse & amans litium videatur,qui de nomine rixetur:sed in oratione tamẽ argumẽta satis multa asseruntur,cur & publicè & priuatim incommoda sit nominis similitudo.

DEMOSTHENIS ORATIO ADVERSVS BOEOTVM de nomine,Hieronymo Vvolfio interprete.

Se necessariò hanc actionẽ instituisse.

NVLLA curiositate,rixandive studio testor deos,Iudices, actionem hanc contra Bœotum institui (quãuis non ignorarem,multos fore,quibus ineptum videretur,me propterea in ius aliquem vocare quòd eodem se nomine, quo ego me,appellandum censeret)sed quòd necessarium fuisset,ob ea quæ euentura erant,nisi id præcauissem,apud vos disceptare.Quòd si iste se alterius cuiusdam esse patris diceret:non meritò videri ineptus potuissem,qui curarem,quocunque isti se appellare nomine libuisset.Nunc in ius vocato patre meo,ascitóque sibi calumniatorum sodalitio, Mnesicle quem fortè nostis omnes & Menecle illo, qui Ninum ream peregit, & eius generis alius, eum accusauit:cùm filium eius esse se,à Pamphili filia,& iniquè secum agi diceret,qui patria spoliaretur. Pater autem(omnis dicetur veritas,Iudices)simul veritus venire in iudicium,ne quis,vt à versato in republica alibi vspiam offensus,ibi in se incursaret:simul deceptus à matre istius, quæ certam stipulata pecuniam,iurarat,se delato sibi iureiurando,ea de re non iuraturam,iisque factis,nullam inter ipsos amplius fore controuersiam,hac conditione iusiurandum ei defert.Quo illa accepto,non modò istum:sed vnà cũ eo etiam alterum,iurauit,è patre meo esse gentum. Quo facto,illi necesse fuit istos ad curiales introducere:neque vlla reliqua fuit excusatio:introduxit, adoptauit(vt quæ interfuerunt resecem) in album inscripsit Apaturiis,istum apud Curiales Bœotum, alterum autem Pamphilum.Ego verò Mantitheus inscriptus eram.Cum verò sic accidisset,vt pater, antequam in municipium ascripti essent,moreretur:iste ad municipes venit,& pro Bœoto se Mantitheum inscribit.Quod,quantum incommodet,primùm mihi,deinde vobis etiam:ego docebo,vbi eorum quæ dico,testes produxero.

TESTES.

Idem nomen in republ.quid incommodet.

Quem igitur admodum nos pater inscripserit,è testib.audiuistis.Me aũt,quod iste violãdũ ius sibi ducit,actionem hanc instituisse necessariò:id iam ostẽdam.Ego enim nõ profectò homo sũ adeò stupidus, aut incogitãs,vt cùm patrimonij quod omne fiebat meũ,postquã istos adoptarat pater, tertiam auferre partẽ cõcesserim,in eáque re acquiescã:de nomine litẽ intẽderẽ:nisi mutatio nominis & mihi magnam ignominiam pareret,ignauiæq; probrum:& idẽ istũ habere nomẽ,propter multa ferri nõ posset.Primùm enim,si publica priuatis anteferẽda sunt,quo nobis respublica mandabit modo,si quid erit obeundum? Num ita decernent tribules,vt de aliis?Proinde Mãtitheũ,Mantiæ filium Thoricium me decernẽt,si ædilem,aut gymnasiarchum,aut cõmoratorẽ,aut aliud quippiam reliquorum munerum, decreuerint. qua autem re discernetur,ménne an te decreuerint? Tu enim me dices:ego te,iam verò nos prætor vocat,aut

ΟΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ὀνόματος λόγος.

ΟΥ δημιᾷ φιλοτιμίᾳ μαρτύρομαι τοὺς θεούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν δίκην ἐλαχον ταυτηνὶ Βοιωτῷ· ἀλλ' ἡγοῦμαι ὅτι πολλοῖς ἄτοπον δόξει τὸ δίκην μοι λαγχάνειν, εἴ τις ἐμοὶ ταυτ' ὄνομα οἴεται δεῖν ἔχειν· ἀλλ' ἀναγκαῖον ἦν ἐν τῷ συμβησομένῳ, εἰ μὴ τοῦτο διωρθούμην, ἐν ἡμῖν πειθήνιον. εἰ μὲν οὖν ἑτέρου τινὸς ὄντος ἐφην παῖδός εἶναι, ἐμὴ τοὐμοῦ προέρχου ἂν εἰκότως ἐδόκουν εἶναι, φοβούμενος ὅτι βέλτιον καλεῖν αὐτὸς ἑαυτόν· νυνὶ δ' ἅπαντα δίκην τοῦ παιδὸς τοῦ ἐμοῦ, καὶ οὐχὶ ἑαυτῷ κατασκευάσας ἐργαστήριον συκοφαντῶ, μνησικλέα τε ὃν ἴσως γινώσκετε πάντες, καὶ μενεκλέα τὸν νῦν ἐλθόντα ξένον, καὶ τούτους τινάς, εἰ δικάζεσθ', ὡς ἐγὼ φάσκων, ὅτι τοῦ παμφίλου θυγατρὸς καὶ δικαίᾳ πόρνει, καὶ τοῦ παιδίου ὑποστρεπτός· ὁ πατὴρ δ' (πᾶσα γὰρ εἰρήσεται ἡ ἀλήθεια, ὦ ἄνδρες δικασταί) ἅμα μὲν φοβούμενος εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιέναι, μή τις, οἷον εἰκός, ὑμῶν πολίτου μοιχὸν ἑτέρου δὴ που λελυπημένος, εἶτα θοἰ ἀπαντήσειεν αὐτῷ ἅμα δὲ ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τοῦ τοῦτου μητρὸς ὀμοσάσης αὐτῷ, ἢ μὲν, ἐὰν ὅρκον αὐτῇ δῷ ὧδε τοῦτον, μὴ ὀμεῖσθαι· τούτων δὲ πραχθέντων μηδὲν ἐπ' ἐκείνοις αὐτοῖς· καὶ μεσεγγυησαμένης ἀργύριον ὅπερ ἦν ἡ δίδωσι τὸ ὅρκιον. ἣ δὲ δεξαμένη, οὐ μόνον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἕτερον, ὧδε τούτῳ, κατωμόσατο ὃν τοῦ παῖδος εἶναι τοῦ ἐμοῦ. ὡς δὲ τοῦτ' ἐπείσθην, εἰσῆλθον εἰς τοὺς φράτερας ὧν ἀνάγκη τοὺς τοὺς λόγους ἁπλοῦς ὑπολείπειν. εἰσήγαγον, ἐπείσαμεν, ἵνα τὸν μέσῳ σωτῆρι, ἐγγράφῃ τοῖς ἀπαλλοτρίοις τουτονὶ μὲν Βοιωτοῦ εἰς τοὺς φράτερας· τὸν δ' ἕτερον, πάμφιλον. μαντίθεος δ' ἐνεγράμμην ἐγώ. συμβάσης δὲ τῷ παιδὶ τοῦ τέλους τῆς, πρὶν τὰς εἰς τοὺς δημότας ἐγγραφὰς γενέσθαι, ἐλθὼν εἰς τοὺς δημότας ὅτου δὴ αὐτὸ Βοιωτοῦ μαντίθεον ἐνέγραψεν αὐτόν. τὸ δ' ὅσα βλάπτει ποιῶν, πρῶτον μὲν ἐμὲ, εἶτα καὶ ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω, ἐπειδὰν ὧν λέγω, ὦσθε μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Ον μὲν τοίνυν τρόπον ἡμᾶς ἐνέγραψεν ὁ πατὴρ, ἀκηκόατε τῶν μαρτύρων. ὅτι δ' ἐκ οἰομένου τούτου δεῖν ἐμβρίμειν τοῖς δικασταῖς, καὶ ἀναισχύντως ἔλαχον τὴν δίκην, τοῦτ' ἤδη δείξω. εἰ γὰρ οὔτε δίκης πώποτε σκαιὸς εἰμὶ ἀνθρωπος, οὐδ' ἀλόγιστος, ὥστε τῶν μὲν πατρῴων τὰ πάντα ἐμοὶ ἐγίγνετο, ἐπειδήπερ ἐποιήσατο τούτους ὁ πατὴρ, συγκεχωρηκέναι τὸ τρίτον νείμασθαι μέρος, καὶ στέργειν ὅπῃ τούτῳ ᾤοιτ' ὀνόματος ζυγομαχεῖν εἰ μή, τὸ μὲν ἡμᾶς μεταθέσθαι μεγάλῃ ἀπιμίᾳ ἔφερε καὶ ἀναισχυντίᾳ. τὸ δ' ταυτὸν ἔχειν τοῦτον ἡμῖν ὄνομα, δίχα πολλὰ ἀδυνάτου ἦν. πρῶτον μὲν γὰρ, εἰ δεῖ τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων εἰπεῖν πρότερον, τὴν ἡμῖν ἡ πόλις ὑπετάξει τρόπον, αὖ τι δεῖ ποιεῖν, ἢ οἱ συσσιτηταὶ δίκαιοι φυλέται τὸν αὐτὸν τρόπον ὅν περ καὶ τοὺς ἄλλους. γνοίη μαντίθεον μανικὸν θορίκιον οἱσουσί με, αὖ χορηγὸν, ἢ γυμνασίαρχον, ἢ ἑξιάτορα, ἢ ἄλλο τι τῶν ἄλλων φέρουσι. τῶν δῆλον οἰεῖ ἔσαι, πότερον σε φέρουσιν ἢ ἐμέ; σὺ μὲν γὰρ φήσεις ἐμέ· ἐγὼ δέ σε. καὶ δὴ καλεῖ μετὰ τοῦθ' ὁ ἄρχων, ἢ πρὸς

ᾠδὲς ὄν τινα αὖ ἢ ἡ δίκη, ἐχ ὑπακούομεν, ἃ λειτουργοῦμεν.
πότερος οὖν τὸν νόμων ἔσαι ζημίας ἔνοχος; τίνα δ' οἱ στρατηγοὶ ξύπον ἐγγράψουσιν, ἐὰν εἰς συμμορίαν ἐγγράφωσιν, ἢ ἐὰν ξυμπάρχον καθιστῶσιν, ἢ αὖ στρατεία τις ἦι; τὸν δῆλον ἔσαι, πότερος ἐὰν ὁ κατειλεγμένος ἢ ἄν ἄλλη τις ἀρχὴ καθιστῆ λειτουργεῖν· οἷον ἄρχων, βασιλεύς, ἀθλοθέτης; τί σημεῖον ἔσαι, πότερον καθιστᾶσι; ᾠδὲ παραγράφουσι νὴ Δία τὸν πλαίονος, ἐὰν σὲ ἐγγράψωσιν· ἐὰν δ' ἐμὲ, τῆς ἐμῆς μητρὸς τοὔνομα; ἢ τίς ἤκουσε πώ ποτε; ἢ ἔχ' ποῖον νόμον ᾠδὲ γράφεται· αὖ τὸ τὸ ᾠδέγραμμα, ἢ ἄλλο τι, πλὴν ὁ πατὴρ & ὁ δῆμος ὄντων ἀμφοῖν τῶν αὐτῶν, πολλὴ ταραχὴ συμβαίνει. φέρε· εἰ ὄ δὴ κεῖτης καλοῖτο μαντίθεος μαντίου θορίκιος, τί αὖ ποιοῦμεν; ἢ καδίζομεν αὖ ἀμφω; τῶν γὰρ ἔσαι δῆλον, πότερον σε κέκληκεν ἢ ἐμέ; ᾠδὲς δίος ἐὰν δ' ἀρχὴν λῶτινοῦ ἡ πόλις κληροῖ, οἷον βουλῆς, θετμοθέτης, τῶν ἄλλων, τῶν δῆλος ὁ λαχὼν ἡμῶν ἔσαι; πλὴν ἐμοὶ σημεῖον· ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῶν χαλκείῳ ᾠδεσται. & ὃ τῆθ' ὁπότερος ὄξιν οἱ πολλοὶ γνώσονται. ἐκεῖν σὺ μὲν σεαυτῷ ἐγὼ δ' ἐμαυτῷ φήσω τὸν εἰληχότα εἶ), λοιπὸν εἰς τὸ δικαστήριον ἡμᾶς εἰσιέναι. οὐκοῦν ἐρεῖ ἑκάστῳ τούτων δικαστήριον ἡμῖν ἡ πόλις καθιεῖ; ἢ τῷ μὲν κοινῷ ἢ ἴσως τὸν λαχόντ' ἄρχειν, ἵνα σεμνοσόμεθα· ἀλλήλοις δὲ πλουσοῦμεν, ἢ τῷ λόγῳ κρατήσας ἄρξει ἢ πότερ' αὖ βελτίους εἶη μεν, τῶν ὑπαρχουσῶν δυσκολιῶν ἀπαλλαττόμενοι, ἢ κοινὰς ἐχθρας & βλασφημίας ποιούμενοι; ἃς πᾶσα ἀνάγκη συμβαίνειν ὅταν ἀρχῆς, ἢ τινος ἄλλου ᾠδὲς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀμφισβητῶμεν. τί δ', αὖ ἄρα (δεῖ δ' ἅπαντα θ' ἡμᾶς ἐξετάσαι) ἕτερος ἡμῶν πείσας τὸν ἕτερον, ἐὰν λάχῃ, ᾠδὸν δοῦναι αὐτῷ τὴν ἀρχὴν, οὕτω κληροῦται; τὸ δυοῖν πρακτέον τὸν εἷα κληροῦσθαι, τί ἄλλο ὄξιν; εἶτ' ἐφ' ᾧ δὰ ἄλον ζημίαν ὁ νόμος λέγει, τῶδ' ἡμῖν ἀδεῶς ὀξέσαι ᾠδεῖν; τά γε οὐ δὲ αὖ αὐτὸ πεισαμεθ'; οἶδα κἀγώ, τὸ δοῦν κατ' ἐμὲ, ἀλλ' οὐδ' αἰσχύνη τοιαύτης ζημίας ἐνίοις ἔχειν καλὸν, ὀξὸν μέν. ἔσεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡ πόλις βλέπεται. ἐγὼ δ' ἰδίᾳ, τί θεάσασθε ἡλίκα· καὶ σκοπεῖτε αὖ τι δοκῶ λέγειν. πολὺ δὲ χαλεπώτερα ταῦτ' ὦν ἀκηκόατ' ὄξιν. ὁρᾶτε μὲν δὲ ἅπαντες αὐτὸν ζῶντα, ἕως μὲν ἔζη, μνησικλεῖ, καὶ ξοῖς πείθεσθαι ἐκείνου ἀνθρώποις· νυνὶ δ' ἑτέροις οὐδὲν ἐκείνου βελτίοσι, καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐξηλωκόσι, καὶ δεινὸν δοκεῖν εἶ) βουλόμενον, καὶ νὴ δία ἴσως ὄξιν. ἐὰν οὖν ᾠδεῖόντος τῶν χρόνου τῷ αὐτῷ τί ποιεῖν τούτοις ἐπιχειρῇ (ἔστι δ' ταῦτα γραφαί· φασί, σὺ δείξεις, ἀπαγωγαί) εἶτ' ὀλίγα τῶτων τινὶ (πολλὰ γὰρ ὄξι τὰν θορύβων· καὶ τοὺς πάνυ δεινοὺς ἑκάστοτε ὅταν πλεονάζωσιν, ὀλίγα δ' ὑμεῖς κοσμίους ποιεῖν) ἐὰν ὄφλῃ τῷ δημοσίῳ, τί μᾶλλον ὄξει ἐγγεγραμμένος ἔσαι ἐμοῦ; ὅτι νὴ δία εἴσονται πάντες πότερός ποτε ὤφλεν; καλῶς. ἐὰν δ' ὀλίγον γρύπτ' αὖ) χρόνος διέλθῃ, καὶ μὴ ἐπαθῇ τὸ ὄφλημα· τί μᾶλλον οἱ τούτου παῖδες ἔσονται τῶν ἐμῶν ἐγγεγραμμένοι, ὅταν τοὔνομα καὶ ὁ πατὴρ, καὶ ἡ φυλὴ, καὶ παῖζα ἢ ταυτά; τί δ' εἴ τις δίκην ὀξούλης αὐτῷ λαχὼν, μηδὲν ἐμοὶ φάσκῃ ᾠδὲς αὐτὸν εἶ); κυρίαν ἢ ποιησάμενος ἐγγεγράφθαι, τί μᾶλλον αὖ εἴη τῶτον ἢ ἐμὲ ἐγγεγραφώς; τί δῆτ' πνας εἰσφορὰς μὴ θείη; τί δ' εἴ τις ἄλλη ᾠδὲ τοιοῦτον γίγνοιτο, ἢ δίκη, ἢ δόξα ὅλως ἀηδής; τίς εἰσέλθοι ἂν πολλῶν, πότερός ποτε οὗτός ὄξι, δυοῖν μαντιθοῖν ταὐτὸ παῖδ' ὄντοιν; φέρε δ' εἰ δίκην ἀστραπᾶς φεύγοι, χορδοὶ δὲ ὅταν στρατεύεσθαι δέῃ; καὶ γὰρ νυνὶ ὅτε εἰς ταμιὰς παρῆλθον εἷς ἄλλοι, ἐνθάδε τοὺς χοὰς ἄγων ἀπελείφθη, καὶ τοῖς Διονυσίοις καταμείνας ἐχόρευον, ὡς ἅπαντες ἑωρᾶτε οἱ ὁπλομαχοῦντες. ἀπελθόντων δ' ἐξ Εὐβοίας τῶν στρατιωτῶν λειποταξίου

A alius apud quem causa est agenda: nõ præstò sumus, nõ obimus mandata munera: vter igitur legum pœnis tenebitur? Quo aũt pacto imperatores inscribet, si in classem inscribent, aut si triremi præfectũ cõsti tuẽt, aut si qua erit expeditio? quî cognoscetur, vter sit delectus? Quid si quis alius magistratus mãdarit munus publicũ, vt prætor, rex sacrificulus, prętecti ludorum: quæ nota erit, vtri mandarint? ascribẽt nimirũ, illum è Plãgone natũ, si te inscripserint: sin me, matris nomen adiicięt? Ecquis vnquã audiuit? aut qua lege talis appẽdix ascribetur, aut aliquid aliud, quàm pater & municipium? quę cum vtrinq; sint eadem: magna orietur perturbatio. Age verò, si iudex citetur Mãtitheus Mãtiæ F. Thoricius: quid agemus? an ambulabimus vterque? Quî enim dignoscetur, túne an ego sim citatus? Age verò, deum immortalem, si publicè de quocũq; magistratu fiet sortitio, vt de senatu, scruiratu, reliquis: quî discernetur vter noſtrũ sit creatus? nisi fortè nota vt æneo vasi, aut alteri cuipiã
B rei adiiciatur. ac ne ea quidẽ vtrius sit, vulgus agnoscet. Proinde ego me creatũ cõtẽdã: tu verò te. Reliquũ erit: vt nos in iudiciũ veniamus. Propter igitur singula huiꝰ generis ciuitas iudiciũ nobis cõuocabit? Ac eo quidẽ ꝙ par & æquũ est, vt is cuius sors exierit, magistratu fũgatur, fraudabimur: alter aũt alterũ verbis insectabimur: & is imperabit, qui fuerit oratione superior. Vtrum verò magis nobis expediet? hisce difficultatibus liberari? an mutuis odiis, aut maledictis nos inuicẽ prosequi? quæ omnino existere necesse est, cũ inter nos cõtetio de magistratu, aut simili re orietur. Quid verò, si fortè (nã omnia perquirẽda sunt) alteruter noſtrûm alteri persuaserit, vt ipse creatus alteri magistratũ tradat, atque ita sortiatur? Vnum duabus sortiri tabellis quid est aliud? Itáne quod legib. extremo supplicio mulctatur, id impunè licebit nobis? Omnino. At id nõ faciemus? Noui & ego, ꝙ ad me quidẽ attinet. Sed ne suspectos quidem aut reos fieri talis mulctæ aliquos, bonũ est, si cauere Priuatá
liceat. Esto, sed hæc publicè nocent. Mihi verò priua iusdẽnomi
tim quid incõmodãt? Spectate quantum, & cõsidera- nis incommoda.
C te an mihi causa esse videatur. Nam hæc lõgè iis quę audistis graviora sunt. Vidistis oẽs istum Menecle, dum is viueret, & illius gregalib. vti familiariter: nũc verò aliis nihil illo meliorib. & talia studio habere, & eloquentem videri velle· & est fortasse, ita me amet Iupiter, eloquens. Quòd si progressu tẽporis eadem facere instituerit, ea verò sunt accusationes, indicationes, delationes, abductiones, & in eorum aliquo (multi enim sunt humani casus: & exercitatissimos quosq; sæp , si nimis insolescere cœperint, vos cohercere scitis) publicè mulctatus fuerit: quî magis iste inscribetur quã ego? At sciẽt oẽs vter sit dãnatus? bene. Si verò (quod fortasse fiet) mora interceſſerit, & mulcta dissoluta non fuerit: quî magis istius liberi quàm mei inscripti erunt? Cum & nomẽ, & pater, & trib⁹, eadẽ erunt omnia. Quid si quis actione vnde vi contra eũ institutа, mihi nihil secum esse rei dixerit, sed eam ratam habitam inscripserit: qui magis istum quàm me inscripserit? Quid verò, si qua tributa nõ pepẽderit? quid siqua alia in nomen hoc actio instituatur, aut iudicium: aut rumor siniſter oriatur: quis sciet è populo, vter ille sit, cũ duo sint Mãtithei, patre eodẽ? Age verò, si desertæ militiæ accusetur si cũ militãdum esset, saltet? Etenim nũc, vbi alij Tamynas ꝓfecti sũt, iste Choas agẽs hîc re, mãsit Bacchanalib. ité remãsit & saltauit, vt videbatis oẽs q̃ aderatis. Regressis aũt ex Eubœa militib. vt ordinũ

desertor citatus est, egóque qui meæ tribus ordines ducebam, sum coactus contra nomen meum patriũ admittere actionem. Quòd si merces iudicibus numerata esset: introduxissent me, haud dubiè. Ea verò nisi consignatis iam arculis accidisset, etiã testes vobis produxissem. Esto, quid si peregrinitatis accusetur? multorum aũt odia suscipit: neque ignotum est, quo pacto eum pater adoptare sit coactus. Vos autẽ, cũ pater eũ nõ adoptaret, matrem eius verum dicere putabatis: vbi verò ita natus, ita turbulẽtus fuerit, rursum vobis aliquãdo videbitur ille dixisse verum. Quid verò, si se falli testimonij conuincẽdũ putans, propter locatas suis gregalibus operas, vadimonium deseruerit? Nunquid leue ducitis incommodum, Atheniẽses, totã exigere vitã in cõmunione existimationis & factorũ istius? An aũt ea quæ recẽsui vobis, frustra metuã, spectate. Iste iã aliquoties publicè accusatus est, Atheniẽses: quibus reb. ego prorsus insons, vnà in crimen vocor: & de eo magistratu, qué vos mihi decreueratis, contendit, multáque molesta nobis propter nomẽ acciderunt: quorum, vt sciatis, singulorum testes vobis producam.

TESTES.

Nomen Mantitheisibi à patre factum, nõ conuenire Bœotoà quo sibi facessita negocia querítur.

Videtis, Athenienses, quæ fiant, & huius negocij molestiã spectatis. Quòd si nulla ex hac re molestia oriretur, neque omnino fieri non posset, vt idem nomẽ haberemus. nũ æquum esset, vt iste partem mearum facultatum per adoptionem teneret, ad quam patrẽ adegit: ego autem nomine spoliarer, quod mihi volens & à nemine coactus idem imposuit? Equidem non existimo. Vt autem sciatis me à patre nõ modò apud curiales, sic, vt à testibus dictum est, inscriptũ esse: sed decima etiã facta, nomẽ hoc mihi inditum, cape & hoc testimonium.

TESTIMONIVM.

Auditis, Athenienses, nomen hoc mihi fuisse omni tempore: istum verò Bœotũ à patre, postquã coactus est, esse inscriptũ apud Curiales? Libenter aũt interrogarim eũ coram vobis, nisi obiisset pater, quidnã egisses apud populares? Nõ permisisses illi, vt te Bœotum inscriberet? At absurdum fuisset, ea de re iudicium adipisci, eámque rursus prohibere. Quòd si permisisses: eodẽ te modo inscripsisset apud populares, quo apud Curiales. Ferẽdum igitur est, ô dij immortales, vt eum suum esse patrem dicat: idémque irrita facere quæ is viuens egit, non dubitet? Apud arbitrum autem rem impudentissimam dicere fuit ausus, patrem pro se perinde vt pro me fecisse decimã, idque nomẽ ei indidisse: & testes quosdam produxit quorũ vti cõsuetudine patrem meum nemo vnquã vidit. Ego verò neminẽ vestrũm ignorare arbitror, neque decimam facturũ esse quenquam de filio, qué non iurè putet esse suum: neque si fecerit & dilexerit, vt filium diligi moris est, rursus fuisse ausurũ inficias ire. Neque. n. tametsi matri istorum iratus fuisset, istos prosecutus esset odio, quos quidem suos esse putasset. Multò. n. magis solent maritus & vxor ortas lites propter libcros cõponere: quàm propter eas iniurias, quibus alter alterum affecit, etiã cõmunes odisse liberos. Neq; verò ex his solũ perspici potest, mentiturũ esse istũ, si hæc dixerit: sed priusquam se nostrum esse cognatũ diceret, Hippothoõtiã frequẽtabat tribũ, vt in cœtũ puerorũ reciperetur. Quis verò vestrũm putat, matré misisse istum in eã tribũ? magnis sanè, vt ait, affectã à patre iniuriis, quæ quidem sciret, eum fecisse dicimã, & rursus ire inficias?

A προσεκλήθη. κἀγὼ τἀξιαρχῶν τ̃ φυλῆς ἐν ἀγοραζόμην κἀ τ̃ ὀνόματος τ̃ ἐμαυτ̃ παρ' ὁτου δ' ἔχεσθαι τ̃ λῆξιν. κἠ εἰ μισθὸς ἐπορίσθη τοῖς δικασηρίοις, εἰσῆγον ἄν με δῆλον ὅτι ταῦτα δ' εἰ μὴ σεσημασμένων ἤδη συνέβη τ̃ ἐκείνων, κἂν. μάρτυρας ὑμῖν παρεχόμην. ἔτεν. εἰ κἠ ξενίας προσκληθείη (πολλοῖς δ' προσεποιεῖτο) κἠ ὃν ἐνεγράσθη ζῶπον ὁ πατὴρ ποιήσασθαι αὐτ̃, ἐλέληθεν. ὑμεῖς δ' ὅτε μὲν τοῦτον ἠξίου ποιεῖτο ὁ πατὴρ, τὴν μητέρα ἀληθῆ λέγειν ἡγεῖσθε αὐτό. ἐπειδὰν δ' οὗτος γεγονὼς ᾖ ὀχληρὸς ἅπασιν, πάλιν ὑμῖν πρ̃ δόξει ἐκεῖνος ἀληθῆ λέγειν; τί δ' εἰ ψευδομαρτυριῶν ἁλώσεσθαι προσδοκῶν, ἐφ' οἷς ἐγαμίζει τούτοις τοῖς περὶ αὐτὸν, ἐρήμην ἐάσειε τελεσθῆναι τὴν δίκην; ἆρά γε μικρὰν ἡγεῖσθε βλάβην, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐν κοινωνίᾳ τ̃ ἅπαντα βίον τ̃ τούτου δόξης καὶ πρ̃ ἔργων ἔχειν; ὅπου τοίνυν οὐδ' ἃ διεξελήλυθα ὑμῖν μάτην φοβοῦμαι, θεωρήσατε. ἔστι γὰρ ἤδη κἠ γραφάς τινας, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πεπόνθημεν, ἐφ' αἷς οὐδὲν αἴτιος ὢν ἐγὼ σοὶ ξυμβάλλομαι. κἠ τῆς ἀρχῆς ἠμφισβήτει, ἣν ὑμεῖς με ἐπεχειροτονήσατε κἠ πολλὰ & δυσχερῆ διὰ τὸ ὄνομα συνέβηκεν ἡμῖν· ὧν ἵν' εἰδῆτε, ἑκάστων μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Ορᾶτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰ συμβαίνοντα, καὶ τ̃ ἀδικίαν τὴν ἐμ τ̃ πεπραγμένος θεωρεῖτε. εἰ τοίνυν μηδὲν ἀνδικεῖν ἦν ἐκ τούτων, μηδ' ὅλως ἀδικάζειν ταυτὸν ἔχειν ὄνομα ἡμῖν συνέβαινεν· οὐ δήπου τὸν μὲν δίκαιον τὰ μέσα τ̃ ἐμ̃ χρημάτων ἔχειν κἠ τὴν ποίησιν, ἣν ὁ πατὴρ αὐτὸν αἰαγκάσθεὶς ἐποιήσατο· ἐμὲ δ' ἀφαιρεθῆναι τοὔνομα, ὃ βουλόμενος, κἠ οὐδ' ὑφ' ἑνὸς βιασθεὶς ἔθετο. οὐκ ἔγωγε ἡγοῦμαι. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον εἰς τοὺς φράτορας ἦσαν, ὡς μεμαρτύρηται ὁ πατὴρ τὴν ἐγγραφὴν ἐποιήσατο, ἀλλὰ καὶ τὴν δεκάτην ἐμοὶ ποιῶν τοὔνομα τ̃το ἔθετο λάβετέ μοι & ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

C Ακούετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι ἐγὼ μὲν ἐκ τ̃ ὀνόματος τούτου πάντα τὸν χρόνον τοῦτον ἦ βοιωτὸν εἰς τοὺς φράτορας ἐμὲ καθ' ἑαυτὸν ἐνέγραψεν ὁ πατήρ. ἰδίως τοίνυν ἐροίμην ἂν αὐτ̃ ἐναντίων ὑμῶν, εἰ μὴ ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ· τί ἂν ἐποίεις πρὸς τοὺς δημότας; οὐκ ἂν εἰας σεαυτὸν ἐγγράφειν βοιωτόν; ἀλλ' ἄτοπον δίκαιον ἐμοὶ λαγχάνειν *τούτου κωλύειν δὲ πάλιν. καὶ μὲν δὴ, εἰ γ' εἰας αὐτ̃ ἐνέγραψεν ἂν σε εἰς τοὺς δημότας, ὅπερ εἰς τοὺς φράτορας. οὐκοῦν δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, φάσκειν μὲν ἐκεῖνον αὖτ̃ πατέρα εἶ), τολμᾶν δ' ἄκυρα ποιεῖν ἃ ἐκεῖνος ἔπραξε ζῶν. ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τἀληθῆ διαιτητὴ πρᾶγμα ἀναίδεστον λέγειν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτὸ δεκάτῳ ἐποίησεν ὥσπερ ἐμοῦ, καὶ τοὔνομα τ̃το ἔθετο αὐτῷ, καὶ μάρτυράς τινας παρείχετο, οἷς οὐδὲ πώποτε ὁ πατὴρ ὤφθη χρώμενος. ἐγὼ δ' οὐδένα ὑμῶν ἀγνοεῖν οἶμαι, ὅτι οὐτ' ἂν ἐποίησε δεκάτῳ οὐδεὶς παίδιον, μὴ νομίζων αὖτ̃ δικαίως εἶ), οὔτε ποιήσας κἠ στέρξας ὡς αὑτ̃ τις στέρξαι, πάλιν ἐξαρνος ἐτόλμησε γενέσθαι. οὐδὲ γὰρ εἴ τι τῇ μητρὶ πρὸς ὀργὴν ἦλθε τῇ τούτων, τούτοις γ' ἂν ἐμίσει, νομίζων ἑαυτ̃ εἶ). πολὺ γὰρ μᾶλλον εἰώθασιν ὧν αὐ αὐτοῖς δικαίως ἀνὴρ καὶ γυνὴ, διὰ τοὺς παῖδας διαλλάττεσθαι ἢ δι' ἃ ἂν ἀδικηθῶσιν ὑφ' αὑτ̃, τοὺς κοινοὺς παῖδας προτιμεῖν οὐ τοίνυν ἐπὶ τούτων ἐστὶν ἰδεῖν μόνον ὅτι φύσε) ταῦτ' ἂν λέγη· ἀλλὰ πρὶν ἡμέτερος φάσκειν συγχωρεῖ), εἰς ἱππο-

δοωντίδα ἐφοίτα φυλῆ, εἰς παῖδας χορεύσων. καί τοι τίς ἂν ὑμῶν οἴε) τ̃ μητέρα πέμψαι τ̃τον εἰς ταύτην τὴν φυλήν; δῆλα μὲν ὡς φησιν τ̃τὸ τ̃ παιδὸς πεπονθέναι, δεκάτην δ' εἰδέναι πεποιηκότα ἐκεῖνον, κἠ πάλιν ἐξαρνον ὄντας ἐγὼ

ἐγὼ μὲν οὐδένα οἶμαι. εἰς γὰρ τὴν Ἀκαμαντίδα ὁμοίως ἂν ἔξην σοι φοιτᾶν καὶ ἐφαίνετ' ἂν ἴσως ἀκόλουθος ἡ φυλὴ τῇ δήμῳ τοῦ ὀνόματος. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων μάρτυρας ὑμῖν τοὺς συμφοιτήτας, καὶ τοὺς εἰδότας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Οὕτω τοίνυν φανερῶς ὄντα τὸν αὐτὸν μητρὸς ὅρκον, καὶ τὴν ἁπλότητα ἐκείνην τοῦ ὅρκου δυθεῖαν, πατρὸς τετυχηκὼς, οὐκ ἐν Ἱπποθοωντίδος ἀλλ' ἐν Ἀκαμαντίδι φυλῇ γεγονὼς, οὐκ ἀγαπᾷ Βοιωτὸς τετοιοῦτος ἀλλὰ καὶ δίκας ἐμοὶ δύ' ἢ τρεῖς εἴληχεν ἀργυρίου. πρὸς αἷς καὶ προτερόν μου ἐσυκοφάντει. καίτοι πάντας εἶμαι τοῦθ' ὑμᾶς εἰδέναι, τίς ἰὼν χρηματιστὴς ὁ πατήρ. ἐγὼ δ' ἐάσω ταῦτα. ἀλλ' εἰ δίκαια ὁμώμοκεν ἢ μήτηρ ἢ τούτων ἐστὶ αὐτοφώρῳ συκοφάντην ὄντα δείκνυμι τὸν ἐμὸν πατέρα, ἑτέραν εἶχε γυναῖκα, ἧς ὑμεῖς ἐστε καὶ δι' οἰκίας ὤκει πῶς ἂν ἀργύριον τοιοῦτος ὢν καταλιπεῖν; καὶ ἀγνοῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Βοιωτὸς οὗτος δίκαιον μὲν οὐδὲν ἔξει λέγειν ἐρεῖ δὲ ὅτι ταῦθ' ἁπερ ἀεὶ λέγει, ὡς ἐπηρεάζεν ὁ πατὴρ αὐτῷ, πειθόμενος ὑπ' ἐμοῦ. ἀξιοῖ δ' οὗτος, ὡς δὴ ὑβριστὴς ὤν, τοιοῦτον ἔχειν τὸν τρόπον πρὸς πατρὸς παῖδα. πρὸς δὴ ταῦτα ἀκούσατε βέλτιον ὑμᾶς βραχέα. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτον ὅτε οὔπω συνῆγόν μοι, ὁρῶν ὥσπερ ἂν ἄλλον τινὰ, οὕτως νεώτερον ὄντα ἐμοῦ, καὶ συχνῶς, ὅσα ἐξ ὄψεως. οὐ μὴν ἠγούμην τούτῳ γε δύντες· ἀλλ' εἴ τις ἐρωτᾷ Βοιωτὸν τινὰ ὅτε ἐν Ἱπποθοωντίδι φυλῇ ἦξεν χορεύειν, οὔπω τὸν παῖδ' εἶναι φάσκων τὸν ἐμοῦ υἱόν· τί ταῦτ' ἐμοὶ δικαίως ἂν θείης ὁμοίως γὰρ μαντίθεον· οὐκ ἂν ἔχοι τό γε φάναι ὅτι ὑβριστὴς εἶ ἐμοῦ. ὃς γὰρ οὐδὲ τῆς φυλῆς τότε σοι πρόσηκεν οὐδὲ τῆς ἐμῆς· πῶς ἂν τὸν γε πάππον τὸν ἐμὸν ἡμφισβήτεις; ἔπι δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν τῷ ἐτῷ ἀριθμὸν οὐδεὶς οἶδεν ὑμῶν (ἐγὼ μὲν γὰρ ἐμοὶ πλείονα, ἴσως δ' ἐκείνῳ φησὶ) τὸν δὲ τὸ δικαίου λόγον ἅπαντες ἴστε. ἔστι δ' ὅστις; ἀφ' οὗ παῖδας ἐποιήσατο τούτους ὁ πατὴρ, ἀπὸ τούτου καὶ νομίζεσθαι. πρότερον τοίνυν ἐμὲ εἰς τοὺς δημότας ἐνέγραψε μαντίθεον, πρὶν εἰσαγαγεῖν τὸν εἰς τοὺς φράτορας. ὡς οὐ τῷ χρόνῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ δικαίῳ πρεσβεῖον ἔχοιμ' ἂν ἐγὼ τοὔνομα τοῦτο· εἰκότως. εἶεν· εἰ δέ σε ἔροιτό τις, εἰπέ μοι Βοιωτὲ, πόθεν νυνὶ ὢν ἀκαμαντίδι φυλῇ γέγονας καὶ τὸν δῆμον Θορίκιος καὶ υἱὸς μαντίου, καὶ τὸ μέρος τῆς ὑπ' ἐκείνου καταλειφθέντων ἔχεις; οὐδὲν ἂν ἄλλο ἔχοις εἰπεῖν, πλὴν ὅτι καὶ ἐμὲ ζῶν ἐποιήσατο μαντίας, τεκμήριον εἴ τις σε ἔροιτο, ἢ μαρτύριον ἔστι σοι τούτου; εἰς τοὺς φράτορας με εἰσήγαγε, φήσειας ἄν. τί οὖν σε ἐνέγραψεν ὄνομα; εἴ τις ἔροιτο, Βοιωτὸν ἂν εἴποις. τοῦτο γὰρ εἰσῆχθης, οὐκοῦν δεινὸν εἰ τῆς μὲν πόλεως καὶ τῆς ὑπ' ἐκείνου καταλειφθείσης δικαίως τοὔνομα τοῦτο μετέσχηκας, τοῦτο δ' ἀξιοῖς ἀφεὶς ἕτερον μεταθέσθαι σαυτῷ. φέρ' εἰ σε ὁ πατὴρ ἀξιώσειεν αἰτίας, ἢ μίσθωσιν ἐφ' οἷς σε αὐτὸς ἐποιήσατο ὀνόματος, ἢ πατὴρ ἄλλον σαυτῷ φάσκειν εἶναι· ἆρ' οὐκ ἂν μέτρια ἀξιοῦν δοκοίη; ταυτὶ τοίνυν ταῦτα ἐγώ σε ἀξιῶ, ἢ παῖδ' ἄλλου σαυτὸν ἀπογράψασθαι, ἢ τοὔνομα ἔχειν ὃ ἐκεῖνός σοι ἔδωκε· νὴ δί', ἀλλ' ὕβρεως ἐπηρεία τινὶ ἦν τοῦτο ἐτέθη ἴσως· ἀλλὰ πολλάκις μέν, ὅτε οὐκ ἐποιεῖτο ὁ πατὴρ τοὺς, ἔλεγον οὗτοι, ὡς ἐγὼ χείρους εἶην οἱ τῆς μητρὸς ἢ τούτου συγγενεῖς, τὴν τοῦ παῖδος τοῦ ἐμοῦ. ἔστι δ' ὁ Βοιωτὸς ἀδελφοῦ τοῦ τούτου μητρὸς ὄνομα. ἐπειδὴ δ' εἰσήγεν ὁ πατὴρ τούτοις ἰδιαζόμενος, ἐμοῦ προεισηλθόν μαντίθεος, οὕτω τὸν εἰσάγοντα Βοιωτὸν, τὸν ἀδελφὸν δ' αὐτοῦ πάμφιλον. ἐπεὶ σὺ δεῖξον ὅς τις ἀθηναίων ταυτὸν ὄνομα τοῖς αὐτοῦ παισὶν ἔθετο δυοῖν. καὶν δείξῃς;

A Ego certè puto neminem. Nam Acamanteam æquè tibi frequentare licuisset, visáque esset illa tribus cósentanea nominis impositioni. Vt igitur hæc à me verè dici cóstet, eorum vobis testes producam sodales eius, & rei gnaros.

TESTES.

Quũ igitur ita palàm propter matris suę iusiurandũ, & eius qui ei iusiurandum dederat, simplicitatem, patrem nactus sit, non in Hippothoontia, sed in Acamantia tribunatus: non contentus est hisce Bœotus, sed iudicia duo aut tria pecuniaria mihi dictauit, præter ea quibus me prius calũniatus fuerat. Quanquam aũt vos omnes scire arbitror quàm pecuniæ faciendæ studiosus pater meus fuerit: ego tamen id omittam. Sed si mater istorum verè iurauit: calũniatoré istum egisse in illis actionib. apertè ostendam. Nam si ita sumptuosus fuit, vt legitimo matrimonio ducta matre mea, aliã vxorẽ haberet, cuius vos estis, & binas familias aleret: quî potuit illis moribus pecuniã relinquere? Nõ ignoro aũt Atheniẽses, Bœo

B tũ nihil posse iusti afferre: sed ad ea vẽturũ, quę sub inde inculcat, patrem à me impulsum, hostili fuisse in se odio: séque postulare, vt natu maiorẽ, paterni a ui nomẽ. Ad quę refutanda, vos pauca audire præstat. Ego scio me istum, antequã cognatus mihi fieret, si ita vt alius quispiã ex aspectu iudicandus est, vidisse natu minorẽ, idq; multò, nõ tamẽ hoc nitor, ineptũ .n. fuerit, sed Bœotũ reget aliquis, cũ in Hippothoontię trib. cœtũ se ingereret, & nõdũ se mei patris dicere esse filium: quo idé mecũ nomẽ iure sibi adsciuerit? Quod si Mantitheo tibi nomẽ placebat: non propterea placuit, quòd esses me natu grãdior. Nã qui tũ ne tribum quidé meã ad te attinere putabas: quo pacto aũ tibi meũ vendicare potuisti? Præterea, vestrũ Atheniẽses numerũ annorũ nouit, nemo. Ego enim mihi, iste tibi plures esse dicet: sed rationẽ iusticię nostis omnes. Ea verò quæ est? Ex quo tẽpore pater istos adoptauit: ab eo etiam filios existimari. prius autem me apud municipes Mantitheum inscripsit, quã istũ ad Curiales introduceret. Quare nõ ætate tantũ,

C sed iure etiam ego nomẽ hoc prærogatiuæ loco meritò habuero. Quòd si quis te roget, Dic mihi Bœote, quî nunc in Acamantiã tribũ translatus es, & municipiũ Thoriciũ, & factus Mantiæ filius, & portionem relictæ ab illo hæreditatis habes? nihil aliud respondere queas, nisi hoc: & me, dum viueret, Mãtias adoptauit. Quod argumentum, si quis te roget, aut testimonium eius rei tibi est? ad Curiales me introduxit, dices. Quo igitur te nomine inscripsit, si quis roget, Bœoti respondebis. Eò enim introductus es. Iniquũ igitur est, te, qui ciuitate & relictis ab eo bonis propter istud nomen fruaris: eo repudiato, aliud tibi asciscere studere. Age, si pater vitę restitutus, aut eo te quo adoptauit nomine cõtẽtum esse, aut alium tibi patrem quærere iuberet: nónne æquum postulare videretur? Eadẽ igitur illa ego à te postulo, vt aut alterius esse patris te profitearis: aut id nomen retineas quod ille tibi dedit. At Hercule cõtumelia quadá & insectatione id tibi factũ est? Sed sæpe, cùm pater istos adoptare nollet, dicebã isti, matris suæ cognatos nihilò esse deteriores patris mei cognaris. Bœotus autem nomen est auũculo istius. Posteaquam igitur pater introducere istos cogebatur: cùm ego te Mãtithei nomine introductus esse: sic istum Bœoti fratré eius Pãphili nomine introducit. Tu verò ostẽde quẽquam Atheniẽsium, qui duobus suis filiis idem nomẽ imposuerit. Quod si ostẽderis:

Non si natu maior Bœotus, ideo etiam Mantitheus vocandus.

Bœoti nomen nõ esse contumeliosum: eiusdémq; à simultatib. dehortatio.

ego concedam,patrem istud tibi nomen per contemptũ indidisse.Quanquam si talis eras,vt adoptari te cogeres:quo aũt pacto ei placeres, non cogitares:ignoro,qualem oporteat esse germanum filium erga parentes.Quod si germanus non eras:non modò iure contemptus esses:sed etiam periisses. alioqui esset indignum,cùm leges de parentibus latæ,in filios à patre agnitos valeant:easdem in eos,qui inuitos ad se adoptandos cogunt,nõ valere.Sed ô molestissime Bœote,in primis ab omnib. quæ factitas desistito.Quod si omnino non vis:in eo saltem,obsecro te,obtemperato:Define tibi ipsi facessere negocium:define me calumniari:contentus esto ciuitate, opibus,patre inuentis.Nemo te hisce pellit.Ego certè non.Sed si,vt profiteris,frarer es:si & fratris fungêre officiis,cognatus esse videberis.Sin aũt insidiaris,litigas,inuides,maledicis:videberis in aliena incidisse,eisque sic vti,vt quæad te nihil attineant. Nã ego quidem,vt maximè te pater,cùm suus esses,non adoptaret,iniuriam tibi non facio.Nec enim me exquirere decet, qui sint illius filij:sed illum ostendere decuit,qui mihi pro fratribus habẽdi essent. Quo igitur tempore te nõ adoptarat:neque ego te ad me attinere putabam.Postquam auté adoptauit: & ego te agnosco.Quo signo?Patrimonij portionem habes post obitum patris, & in sacrorum & profanorum societatem venisti.Istis nemo te expellit.quid requiris?Si verò iniquè secum agi dixerit, si fleuerit & eiularit,méq;accusarit:verbis eius nolite credere.neque enim æquum est, cum nunc ea res non agatur: sed illud existimate,posse nihil ominus eum, si Bœotus vocetur,pœnas à me sumere. Quid igitur contendis?Ne feceris:ne ita studiosè nostras inimicitias expetieris. Neque enim ego tuas expeto.Nam etiã nunc,ne te hoc prætereat,me tuam agere causam potius profiteor quàm meam,dum id ago, ne idem vterque nomen habeamus.Vt enim nihil aliud, illud certè fieri necesse est,vt qui audierit,quærat, vtrum? si duo fuerint Mantithei Mantiæ filij.Proinde, cum te dicet,eũ inquiet,quẽ adoptare coactus est. Quid igitur hæc expetis?Cape duo ista testimonia,& recita vnde constabit,patrẽ mihi Mantithei,& isti Bœoti nomen imposuisse.

A ἐγὼ συγχωρήσω δ' ἐπήρειαί σοι τὸ τοιοῦτο μηδὲν τὸν πατέρα. καίτοι εἰ γε τοιοῦτος ἦσθα, ὥστε ποιήσασθαι μὲν σαυτὸν ἀναγκάζων, ὀφλὼν δ' ἀρέσεις ἐκείνῳ ὅπως μὴ σκοπεῖ. οὐκ οἶδα οἷον δεῖ τὸν εὐσεβοῦντα εἶναι πρὸς τοὺς γονέας. οὐκ ὢν ὤν, οὐκ ἐπηρεάζου δικαίως ἄν, ἀλλ' ὀλοίμην. ἢ δεινόν γ' ἂν εἴη, εἰ κἀμὲ μὲν τὸν ἐκ τῶν πατέρας αὐτῶν νομιζομένων παίδων, οἱ πρὸς τῶν γονέων ἰσχύουσι νόμοι κατὰ τοὺς αὐτοὺς εἰσβιαζομένων ἀκόλαστος εἶναι, ἀκυρωθήσονται. ἀλλ' ὦ κάλλιστε βοιωτὲ, μάλιστα μὲν ὧν παύσεις, πάντων παῦσαι· εἰ δ' ἄρα μὴ βούλει, ἐκεῖνά γε πρὸς Διὸς πείθου. παῦσαι μὲν σαυτὸν παρέχων πράγματα· παῦσαι δ' ἐμὲ συκοφαντῶν· ἀγάπα δ' ὅπου πόλις, οὐσία, πατὴρ γέγονεν. οὐδεὶς ἀπελαύνει σε ἀπὸ τούτων. οὔκουν ἔγωγε. ἀλλ' ἐὰν μὲν, ὥσπερ εἶ φὴς ἀδελφὸς, καὶ τὰ ἔργα ἀδελφοῦ ποιῇς, δόξεις εἶναι συγχωρῶν· ἐὰν δ' ὁπόταν βουλόμενος, δικάζῃ, φθονῇς, βλασφημῇς, δόξεις εἰς ἀλ-

B λότρια ἐμπεσεῖν, ὡς οὐ πρόσηκουσιν οὕτω χρῆσθαι. ἐπεὶ ἔγωγε οὐδ' εἰ τὰ μάλιστα ὁ πατὴρ ὄντα σεαυτὸν μὴ ἐποιεῖτο, οὐκ ἀδικῶ. οὐ γὰρ ἔμοιγε πρόσηκεν εἰδέναι, τίνες εἰσὶν ἡμέτεροι ἐκείνου· ἀλλ' ἐκείνῳ δεῖξαι τίνας μοι νομίσειεν ἐξ ἀδελφοῦς. ὃν μὲν γὰρ τίνιον οὐκ ἐποιεῖτο σε χρόνον, οὐδ' ἐγὼ προσήκειν ἡγούμην. ἐπεὶ δ' ἐποιήσατο· καγὼ νομίζω. τί τούτου σημεῖον; τὴν πατρῴων ἔχεις τὸ μέρος μετὰ τῶν τῷ πατρὶ τελευτήν· ἱερῶν ὁσίων μετέχεις· ἄπαγε σε οὐδεὶς ἀπὸ τούτων· τί βούλει; ἂν ᾖ φῇ δεινὰ πάσχειν, κλαίῃ, καὶ ὀδύρηται, καὶ κατηγορῇ ἐμοῦ· ἃ μὲν αὖ λέγῃ, μὴ πιστεύετε (οὐ γὰρ δίκαιον, μὴ πρὸς τούτων ὄντος τοῦ λόγου τῶν νεωΐ) ἐκεῖνο δ' ὑπολαμβάνετε, ὅτι οὐδὲν ἧττον δίκην λαμβάνειν βοιωτὸν κληθέντι. τί οὖν φιλονεικεῖς μικδαμῶς· μὴ ἔχε οὕτω πρὸς ἡμᾶς ἐθελέχθρως. οὐδὲ γὰρ ἔγωγε πρὸς σέ. ἐπεὶ καὶ νεωΐ (ἵνα μηδὲ τοῦτο λάθῃ σε) ἐκεῖνο σοῦ λέγω μᾶλλον ἀξιῶ, μὴ ταὐτὸν ἔχειν ὄνομα ἡμᾶς, ἢ ἐμαυτό. εἰ γὰρ μηδὲν ἄλλο, ἀπάγην τ' ἀκούσαιμ' ἂν ἐρέδαι, πότερον, δύ' αὖ ὦσι μαντίθεοι μαντίαι; οὐκοῦν ὧν ἰὼ αἰκάδη ποιήσασθε, σὲ ἐὰν λέγῃ, ἐρεῖ. τί οὖν ὄφελος τούτων; C ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν δύο ταυτασὶ μαρτυρίας, ὡς ἐμοὶ μαντίθεον, κἠ τούτῳ βοιωτὸν ὁ πατὴρ ὄνομα ἔθετο.

Ipsum Bœoti nomen agnouisse.

Hoc restare censeo, vobis vt ostẽdatur,Iu dices,vos nõ modò religioni vestrę cõsulturos,si ea quę ego dico decreueritis:sed istum ipsum etiam suopte iudicio Bœoti nomen,non Mantithei habere oportere. Nam cùm ego iudicium hoc dictassem Bœoto Mantiæ F.Thoricio:& statim respondit & calũniam iurauit:se esse Bœotum profitens:denique cum tergiuersari diutius non liceret,se absentem damnari ab arbitro passus,quid obsecro faciẽdiem vicissim mihi dicit;iudicium esse nullum,is qui se antè Bœotum nominarat. Atqui eum ab initio*contra Bœotum pronunciari iudicium,pati,(siquidem id nomen nihil ad ipsum attinebat)& non pòst diem vicissim dicere de nullo iudicio,oportebat.Qui igitur ipse Bœotum iurè esse se pronunciauit:quid à vobis iuratis iudicibus pronunciari postulabit?Vt autem hæc à me verè dici constet, cape resortitionem,& accusationem hanc.

Μαρτυρίαι.

Λοιπὸν ἡγοῦμαι τοῦθ' ὑμῖν ὅπως δεῖξαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὐ μόνον διορκήσετε ἂν ἃ ἐγὼ λέγω, ψηφισάμενοι, ἀλλὰ καὶ ὡς ὄντως αὐτὸν κατέγνω βοιωτὸν, ἀλλ' οὐ μαντίθεον· ὄνομα δικαίως ἂν ἔχειν. λαχόντος γὰρ ἐμοῦ τῷδε δίκην ταύτην βοιωτοῦ μαντίου θορικίῳ, ἐξ ἀρχῆς τ' ἀπέδικει, καὶ ὑπώμνυτο ὡς ἦν βοιωτός. καὶ τὸ τελευταῖον ἐπεὶ οὐκέτ' ἐνῆν αὐτῷ διαμαρτάνειν, ἐρήμην ἐάσας καταδικασθῆναι, πρὸς θεῶν τί ἐπίσταται; ἀπολαγχάνει μοι τῷδε μὴ οὖσαν, ὁπότερον ἑαυτὸν βοιωτὸν προσαγορεύσας. καὶ τοι ἐξ ἀρχῆς ἐδεῖ αὐτὸν ἐᾶν τελέσαντα τὴν δίκην κἠ βοιωτὸν, εἴπερ μηδὲν προσῆκεν αὐτῷ τοῦ ὀνόματος, ὕστερόν τε μὴ αὐτὸν φαίνεσθαι ὑπὸ τῷ ὀνόματι τούτῳ ἀπολαγχάνοντα τὴν μὴ οὖσαν. ὃς οὖν αὐτὸς αὑτὸν κατέγνω δικαίως εἶ βοιωτός; τί ὑμᾶς ἀξιώσει τοὺς ὁμωμοκότας ψηφίζεσθαι; ὡς ἦ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω· λάβε μοι τὴν ἀντίληξιν, καὶ τὸ ἔγκλημα τουτί.

Resortitio. Accvsatio

Quod si iste legẽ ostendere poterit,quæ filiis suorũ nominũ potestatẽ dat:id quod iste nunc dicit, rectè cõprobabitis.Sin lex,quam omnes nostis æquè mecum,in parentes autoritatem confert,nõ modò imponendi nominis,sed & rursus delẽdi, si voluerint,

Ἀντίληξις. Ἔγκλημα.

Εἰ μὲν τοίνυν ἔστ' ἔχει δεῖξαι νόμον, ὃς ποιεῖ κυρίους * ἢ τοὺς παῖδας τὸ ἑαυτοῦ ὀνόματος, ἃ λέγει νυνὶ οὗτος· ὀρθῶς ἂν ψηφίζοισθε. εἰ δ' ὁ μὲν νόμος, ἐν πάν-

τῃς δὴ ταῦθ', ὁμοίως ἐμοὶ, τοὺς γονέας ποιεῖ κυρίους ἃ μόνον θέσθαι τοιοῦμαι ἐξ ἀρχῆς; ἀλλὰ κἠ πάλιν ἐξαλεῖψαι, ἐὰν

ἐαὶ βούλωνται, καὶ ἀπομνύναι. ἐπέδειξα δ' ἐγὼ τὸν A
πατέρα ὃς κύριος ἦν ἐκ τοῦ νόμου, τούτῳ μὲν Βοιωτὸν,
ἐμοὶ δὲ μαντίθεον θέμενον· πῶς ὑμῖν ἔξεστιν ἄλλο τι πλὴν
ἃ ἐγὼ λέγω ψηφίσασθαι; ἀλλὰ μὴν ὧν γ' ἂν μὴ ὦσι νό-
μοι, * ἀλλὰ γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ δικάσητε ὀμωμοκό-
τες· εἰ μηδεὶς ἦν τοῦτων κείμενος. κἂν οὕτω δι-
καίως πρὸς ἐμοῦ τὴν ψῆφον ἐθέσθε. τίς γάρ ἐστιν ὑμῶν,
ὃς τοῖς αὑτοῦ ὄνομα τοῖς αὐτοῖς παισὶ τίθεται δυοῖν οὖ-
σι; πῶς δ' ὧ μή πω παῖδες εἰσί, θήσεται; οὐδεὶς δήπου.
οὐκοῦν ὁ δίκαιον τῇ γνώμῃ τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν παι-
σὶν ὑπειληφὼς εἶναι, τοῦτο καὶ τοῖς ὑμῶν ἐνόσιον γνώσει. ὥστε
καὶ κατὰ τὴν δικαιοτάτην γνώμην, καὶ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ
κατὰ τοὺς ὅρκους, * καὶ κατὰ τὴν τούτου φενσομολογίαν, ἐγὼ
μὲν δίκαια ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, δέομαι, καὶ δίκαια
ἀξιῶ. δεῖ δ' οὐ μόνον οὐ μέτρια, ἀλλ' οὐδ' εἰωθότα γί-
γνεσθαι.

B

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΒΟΙΩ-
τὸν ὑπὲρ φερνικὸς μηδώας λόγου.

ΚΑΙ δεῖ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ὁ λόγος εἴρηται, καὶ τὰ
μὲν ἄλλα παίντα ταυτά, ἡ πλαγγὼν, ὁ ὅρκος ἡ τῶν παίδων ἀνα-
γκαία κύρωσις. ἀποθανόντος δὲ τοῦ μαντίου, οἱ παῖδες, ὄντες
τρεῖς, μαντίθεος ὁ ἐκ τῆς νόμῳ γαμηθείσης, καὶ βοιωτὸς, καὶ πάμφιλος
οἱ ἐκ τῆς πλαγγόνος, ἐνεμοντο τὴν οὐσίαν. φάσκοντος δὲ τοῦ μαντιθέου
προῖκα ἑαυτῷ μητρῴαν ὀφείλεσθαι, βοιωτὸς καὶ πάμφιλος, καὶ αὐτοὶ
προικὸς ἠμφισβήτουν. ὡς καὶ τῆς πλαγγόνος εἰσενεγκαμένης εἰς τὸν
οἶκον τὰ μαντίθεως ἁπάντων. συνέδοξεν οὖν αὐτοῖς νείμασθαι παίντα
ἐξ ἴσης, πλὴν τῆς οἰκίας· ἵν' ὁποτέρᾳ αὐτῶν ἡ μήτηρ φανῇ προῖκα εἰσε-
νεγκαμένη, τούτοις ὑπὸ τῆς οἰκίας ἀποδοθῇ τὸ ἀργύριον καὶ πάλιν τῇ ἀν-
δραπόδων· ὅπως εἰ δεῖ τὸν βοιωτὸν ἐὰν ὀμόσῃ τι τῇ ἔνδων, ἔχωσιν
ἐλέγχον. μὴ παῖδα αὐτεπάγγελτον ἀγηλοῖς, ὁ μὲν μαντίθεος, ὑπὲρ τῆς
μητρῴας οὐσίας· ἐκεῖνοι, ὑπὲρ ἄλλων πλειόνων. καὶ ὁ διαιτητὴς μαντιθέου
μὲν ἀπεδικάσατο, βοιωτῷ δ' κατεδικάσατο ἐρήμῳ. λαγχάνει δ' μαντί-
θεος καὶ εἰς τὸ διαιτητήριον αὖθις πρὸς αὐτὸν δίκην, ἀπαιτῶν πρὸς προῖκα.

& abdicandi, egóque ostendi, patrem, cui lege potestas ea dabatur, isti Bœoti, mihi verò Mantithei fecisse nomen: quî vos potestis alia, quàm quæ ego dico, pronunciare? Præterea, quarum rerum nullæ extent leges, de iis vos ex æquo & bono suffragia laturos iuratis. Proinde, si nulla esset hac de re lata lex: etiam tum iurè pro me sententiam ferretis. Quis enim vestrûm est, qui duobus filiis, idem nomen imposuerit? Quis verò, cui nõdum liberi sunt, imponet? Nemo profectò. Quod igitur apud vos vestris liberis esse æquum statuitis, iidem etiam de nobis pronuncia re fuerit religiosum. Quare ex æquo & bono, ex legibus, è iureiurando, ex istius ipsius confessione: egò quidem æqua à vobis oro, & iusta peto: iste verò non solum non æqua, sed etiam inusitata.

ARGVMENTVM ORATIONIS AD-
uersus Bœotum, de dote
materna.

ETiam hæc & ab eodem, & contra eundem dicta est Oratio. Ac cætera quidem omnia sunt eadem: Plango, iusiurandum filiorum coacta adoptio. Defuncto autem Mantia, filij eius tres, Mantitheus è legitima vxore susceptus, & Bœotus ac Pamphilus Plangonis filij, hæreditatem diuiserunt. Asserente autem Mantitheo, dotem sibi maternam deberi: Bœotus ac Pamphilus, & ipsi de dote contendunt, quasi Plango etiam in Mantiæ familiam centum minas contulisset. Conuenit igitur inter eos, ex æquo omnia partienda esse, præter ædes: vt vtri parti mater attulisse dotem probaretur, ei de ædibus illa pecunia redderetur: & præter mancipia: vt Bœotus cum fratre, si quid domesticum requirerent quo coarguerent. Post hæc se mutuò accusant, Mantitheus illos de maternis facultatibus, illi hunc de aliis quibusdam rebus. Ac arbiter Mantitheum absoluit, Bœotum condemnat absentem. Quem eadem actione Mantitheus in iudicium vocat, dotem maternam repetens.

C

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ
ὑπὲρ φερνικὸς μηδώας
λόγος.

DEMOSHTENIS IN
BOEOTVM DE DOTE
materna Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΠΑΝΤΩΝ ἐστὶν ἀνιαρώτατον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅταν τις ὀνόματι μὲν ἀδελφὸς προσαγορεύηται τυγχάνῃ, τῷ δ' ἔργῳ ἐχθροὺς ἔχῃ τούτους, καὶ ἀναγκάζηται πολλὰ καὶ δεινὰ παθὼν ὑπ' αὐτῶν, εἰσιέναι εἰς δικαστήριον· ὃ νυνὶ ἐμοὶ συμβέβηκεν. οὐ γὰρ μόνον ἀτυχημά μοι ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο, διότι πλαγγὼν ἡ τούτων μήτηρ ἐξαπατήσασα τὸν πατέρα μου, καὶ ὑποποιήσασα φανε- ρῶς, ἠνάγκασεν αὐτὸν * ὑπομεῖναι τούτοις ποιήσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ δύο μέρη τῆς παρῴας ἀπεστερήθην, ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐξηλαμαι μὲν ἐκ τῆς παρῴας οἰκίας ὑ- πὸ τούτων, ἐν ᾗ καὶ ἐτράφην καὶ ἐβλάστησα, καὶ εἰς ἣν οὐχ' ὁ πατὴρ αὐτοῖς, ἀλλ' ἐγώ, τελευτήσαντος ἐκείνου παρε- δεξάμην. δυστυχοῦμαι δ' τὴν φερνὴν τὴν ἐμαυτοῦ μητρὸς, πρὸς ἣς νυνὶ δικάζομαι· αὐτὸς μὲν τούτοις δίκας, ὑφ' ὧν ἐνεκάλουν μὴ πάντων ἐδωκὼς, πλὴν εἴ πῃ νεῷ ἕνεκα τῆς δίκης ταύτης αὐτειλήφασί μοι συκοφαντοῦντες, ὡς ὑμῖν ἔσται καταφανές. ὧν δ' ὑπὲρ τούτων οὐ φέρομαι ἔτεσιν οὐδὲ δώδεκα ἀμελὴς τυχεῖν τοῦ μείζονος, ἀλλὰ νεῷ εἰς ὑμᾶς κα- ταπεφευγώς. δέομαι δὲ πάντων ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετ' εὐνοίας τε μου ἀκοῦσαι, καὶ ὅπως αἱ δίκαι-

Querela de fratris iniurijs.

diatis,&, si mecum iniquè actum putabitis, veniam A detis mea recuperare cupienti,ad filiæ præsertim elocationem. Accidit enim, vt propter patris preces decem & octo natus annos vxorem duxerim: proptereáque mihi filia sit iam nubilis. Proinde & me affectum iniuria, merito propter multa iuuabitis: & istis irascemini, qui, proh diuûm fidem, cum liceret eis,præstitis iis quæ æqua sunt, iudicio supersedere: non verentur vobis in memoriam reuocare, si quid aut pater noster non rectè fecit,aut ipsi in eum deliquerunt, méque secum litigare cogunt. Vt autem certò sciatis, eius rei causam me non esse,sed istos:rem omnem ab initio vobis,quàm potero breuissimè,explicabo. Mater mea,Iudices,filia fuit Poliarati Cholargensis,Menexeni,Bathylli & Periandri soror. Cum verò pater eam Cleomedonti Cleonis filio despõdisset & talentũ doté addidisset: primùm eius materi familiâs fuit. Natis aũt ei tribus filiabus,& vno filio Cleone, maritóq. postea defuncto:deserta familia & recepta dote rursus eã elocanti bus fratrib.Menexeno & Bathyllo (nã Periãder puer adhuc erat) & talẽtum addentibus,nupsit meo patri: egóq. natus eis sum, alius frater me iunior, qui puer obiit. Vt autem constet me hæc verè dicere,primùm testes producam.

Narratio de coniugio patris, & Plangonidarum coactaadoptatione, atq.importunitate.

TESTES.

Matrem igitur meam pater meus ita ductam vxorem, domi suæ habuit, méque & erudiit & dilexit: quemadmodum & vos omnes, vestros liberos diligitis. Cum matre autem istorum Plangone consuetudinem habuit, quocumque modo (neque enim hoc explicare meum est)neque tamen eò vsque cupiditati succubuit, vt eam vel mortua matre, in ædes ad se recipere dignatus fuerit, aut credere voluerit, istos ex se esse natos. reliquo igitur tempore isti ita viuebant, vt qui patris mei non essent: vt & vestrum plerique norunt. Posteaquam autem iste adoleuerat: officinam calumniatorum sibi adsciuit, quorũ dux erat Mnesicles, & Menecles ille, qui Ninum ream peregit:illisque patronis, patri meo diem C dixit,eius esse filium se asserens. Cum autem his de rebus sæpè conueniretur, & pater sibi nulla ratione persuasum iri diceret, istos ex se esse natos: tandem Plango, Iudices, (omnis enim apud vos dicetur veritas)cum Menecle patrem meum ex insidiis aggressa, iureiurando, quod maximum & sanctissimum apud omnes habetur, decepit: pollicite se triginta minis acceptis, filios fratribus suis adoptandos daturam. Quòd si à patre ad arbitrum vocaretur, vt iuuaret, filios ex ipso esse natos: se eam conditionem non accepturam. His enim ita factis, neque istos ciuitate priuandos, neque patri porrò molestos futuros, iureiurando à matre ipsorum non recepto. His concessis, quid vobis multa dicam? Vt enim ad arbitrum venit, neglectis pactis omnibus Plango, & conditionem accipit, & in Delphinio iurat aliud iusiurandum priori contrarium, vt & vestrûm plerique norunt. Res enim celebrata est.Sic pater meus propter suam prouocationem arbitrium ratum habere coactus,indignabatur,& rem grauiter ferebat. & quanquam in ædes ne sic quidem istos recipere dignabatur: ad curiales tamẽ introducere coactus,istum Bœotum inscripsit, alterum Pamphilum. Mihi verò statim persuasit,an-

μαι,λέγοντος κἀν ὑμῖν ἀγαθὰ δοκῶ πεποιθέναι,συγγνώμην ἔχειν μοι,ζητοῦντι κομίσασθαι τὰ μαυτ̃,ἄλλως τε, καὶ εἰς συγαζὸς ἐκδοσιν. συμέβη γάρ μοι ἀσθενέντος τ̃ παιδὸς ὀκτωκαιδεκάτη γῆμαι, ἢ ἀγὰ τοῦτό μοι ἔστι συγατέρα ἤδη ὥρᾳ μαν, ἃς ἐμοὶ μὲν δικαίως ἂν ἀδικημένῳ ἀγὰ πολλὰ βοηθήσαιτε, τούτοις δ' εἰκότως ἂν ἐρίζοιθε. οἵ πνες, ὦ γῆ καὶ θεοὶ,ἔξὸν αὐτοῖς τὰ δίκαια ποιήσαι, μὴ εἰσιέναι εἰς δικαστήριον ἐκ αἰσχύνου) μὲν ἀναμιμνήσκοιτες ὑμᾶς εἴ τι ὁ πατὴρ ἡμῶν μὴ ὀρθῶς διεπράξατο, ἢ οὗτοι ἐκεῖνον ἡμῶν αἰτιάζουσι δ' ἐμὲ δικάζεσθαι αὐτοῖς.ἵνα δ' ἀκριβῶς εἰδῆτε ὡς ἐγὼ τούτω ἄπορος οὐκ εἰμὶ,ἀλλ' οὗτοι, ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἂν ἐν βραχυτάτοις δυνώμαι,διηγήσομαι τὰ πραχθέντα. ἡ γὰ μήτηρ ἐμή, ὦ ἄνδρες δικασταί,θυγάτηρ μὲν ἦν Πολυαράτου τ̃ Χολαργέως,ἀδελφὴ δ' ἦν μὲν ἐξένη καὶ Βαθύλλου,Φ Περιάνδρου. ἐκδόντος δ' αὐτὴν τ̃ παῖδος Κλεομέδοντι τῷ Κλέωνος υἱεῖ, καὶ προῖκα τάλαντον ὀπιδόντος·τὸ μὲν πρῶτον τούτῳ συνώκει χρωμένων δ' αὐτῇ ξιῶν μὲν θυγατέρων, υἱᾶ δ' ἑνὸς Κλέωνος,καὶ μετ' ταῦτα τ̃ αὐδρὸς αὐτῇ τελευτήσαντος,ἀπολιποῦσα τὴν οἰκον, καὶ κομισαμένη τὴν προῖκα, πάλιν ἐκδόντων αὐτὴν τ̃ ἀδελφῶν μὲν ἐξένη καὶ Βαθύλλῳ(ὁ γὰ Περίανδρος ἔτι παῖς ἦν) καὶ τὸ τάλαντον ὀπιδόντων,συνώκησε τῷ ἐμῷ πατρί· καὶ γίγνομαι αὐτῆς ἐγώ τε, Φ ἄλλος ἀδελφὸς νεώτερος ἐμοῦ· ὃς ἔτι παῖς ὢν ἐτελεύτησεν.ὡς δ' ἀληθῆ λέγω Περὶ τούτων ὑμῖν,πρῶτον ὑμῖν μαρτυρας παρέξομαι. Μάρτυρες. Τὴν μὲν πάνυ μητέρα τὴν ἐμὴν οὕτως ὁ πατὴρ μου γήμας,εἶχε γυναῖκα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτ̃· ἐμέ τε ἐπαίδευε καὶ ἠγάπα, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς ἅπαντες, τοὺς ὑμετέρους παῖδας ἀγαπᾶτε.τῇ δὲ τούτων μητρὶ πλαγγόνι ἐπλησίασεν, ὅν τινα δή ποτ' οὖν ξόπον·οὐ γὰ ἐμὸν τοῦτό λέγειν ἐστίν.καὶ οὕτως οὐ πάνυ γε ἦν τοῦτό γ' ὀπιθυμίας κεκραμένος, ὥς γ' ἐξ ἐμῆς μητρὸς ἀποθανούσης, ἠξίωσεν αὐτὴν εἰς τ̃ οἰκίαν παρ' αὑτὸν εἰσδέχεσθαι,καὶ λέγειν, ὡς υἱεῖς εἰσὶν αὐτ̃,πλανᾶσθαι. ἀλλὰ τ̃ μὲν ἄλλον χρόνον οὗτοι διῆγον,ἀκόλουθοι τῷ πατρί. ὡς καὶ ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἴσασιν.ἐπειδὴ δ' οὗτοσὶ αὐξηθείς, καὶ μεθ' ἑαυτ̃ συγασκευασάμενος ἐργασήριον συκοφαντικὸν,ὧν ἡγεμὼν ἦν μνησικλῆς καὶ μνεκλῆς ἐκεῖνος,ὁ τὴν νῖνον ἔχων, μεθ' ὧν ἔδοξε δικάζεσθαί μου τῷ πατρὶ,φάσκων υἱὸς εἶναι ἐκείνου. συνόδων δ' γιγνομένων πολλαχοῦ τούτων,καὶ τ̃ παλαιὸς οὐκ ἂν φάσκοντος πεῖσαι ὡς οὗτοι γένοιντ' ἐξ αὐτοῦ,πεισθῆναι ἢ πλαγγόνι,ὦ ἄνδρες δικασταὶ (πάντα γὰ εἰρήσεται τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς) μ̃ τὸ μνεκλέους ἐνεδρεύσασα τ̃ πατέρα μου,καὶ ἐξαπατήσασα ὅρκῳ,ὃς μέγιστος δοκεῖ Φ δεινότατος εἶναι πᾶσιν ἀνθρώποις εἶναι),ὡμολόγησε,διακοσίας μνᾶς λαβοῦσα, τούτοις μὲν τοῖς αὐτ̃ ἀδελφοῖς εἰσποιήσειν υἱεῖς· αὐτὴ δ' ἂν πρὸς τὸν διαιτητὴν προκαλῆται αὐτὴν ὁ πατήρ μου ὀμόσαι,ἢ μὴν τοὺς παῖδας ἐξ αὐτοῦ γεγονέναι,μὴ δέξασθαι τὴν πρόκλησιν.τούτων γὰ γιγνομένων,ἅτε τούτους ὑποστρέψασθαι τ̃ πόλεως,τῷ τε πατρί μου οὐκέτι συνήσεσθαι αὐτοὺς πρόφασιν παρέχειν,τῆς μητρὸς αὐτῶν οὐ προσδεξαμένης τ̃ ὅρκον.συγχωρηθέντων δ' τούτων· τί ἂν ὑμῖν μακρολογοίμην; ὡς γὰ πρὸς τ̃ διαιτητὴν ἀπήντησε· λαβοῦσα ἅπαντα τὰ ὡμολογημένα ἢ πλαγγών, δίχεταί τε τὴν πρόκλησιν, Φ ὄμνυσιν ἐν τῷ δ' ἑφνίῳ ἄλλον ὅρκον ἐναντίον τῷ πρότερον,ὡς Φ ὑμῖν οἱ πολλοὶ ἴσασι.πρὶν δόντος.γὰ δὴ πρᾶξις ἐγένετο.καὶ οὕτως ὁ πατήρ μου δι' τὴν ἀπ' πρόκλησιν ἀναγκασθεὶς ἐμεῖναι τῇ διαίτῃ,ὅτι μὴ τοῖς γεγυμμένοις ἠναγκάσθη εἰσαγαγεῖν.καὶ τοῦτον μὲν ἔγραψε βοιωτὸν, τὸν δ' ἕτερον παμφίλων.ἐμὲ γ' οὐθὶς ἔπεισε πρὶν ὀκτωκαιδεκα-

δεκα

δεκα ἔτη γεγυμνωμένον τὴν οὐσίαν τοῦ πατρός, βιαλόμενος παῖδας ἐξ ἐμοῦ γνησίους ὀπτεῖν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, νομίζων δεῖν καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις οὕτω ξυμπονεῖν, καὶ τοῦτον ἐπιδεῖν ἐμὲ τοιούτοις ἐνοχλοῦντα παρεσκευασμένον, ἐμὲ τοιαῦτα ὑφαίνειν, ἅπαντα ποιοῦντα, ὅσα ἐκείνῳ χαριεῖται μέλλοιμι· ἐπειδὴ δὲ ἡμάρτητο τοῦ τρόπου τούτου, ἐκείνου μὲν τὸ θυγάτριόν μου ὀπτεῖν ἐθέλοντος, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἀρρωστήσας ἐτελεύτησεν. ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες δικασταί, ζῶντος μὲν τοῦ πατρὸς, οὐκ ὠμὸν ἔδοξεν εἶναι πρὸς τὸν ἐκείνου εἰσενεγκεῖν ἀμφισβητοῦντα· ἐπεὶ δὲ τεθνήκει, ἐνόμισα δεῖν ἐμοὶ πείθεσθαι τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις. καὶ ὅτε ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν εἰσῆλθον, ὡς ἐνεμόμεθα τὰ πατρῷα, ἀξιοῦντος ἐμοῦ ἀποδοῦναι τὴν μητρός μου προῖκα, αὐτὰ B ἐκέλευον. οὗτοι, καὶ ἔφασαν ὀφείλεσθαι καὶ τὴν αὐτοῦ μητρὸς τὴν ἑαυτοῦ προῖκα. συμβαλόντων δ' ἡμῶν τὰ πατρῷα, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀνειμάμεθα, τὴν δ' οἰκίαν, καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἀμφοτέρους τῇ μητρὶ, ἀφαιρέτους ἐποιησάμεθα, ἵν' ἢ ἐκ μὲν τῆς οἰκίας ὁποτέροις αὐτῶν ἡμῖν φαίνηται ὀφειλομένη ἡ προῖξ, οὗτοι αὐτὴν κομίσωνται. ἐκ δὲ τῶν πατρῴων καινῶν ὄντων, εἴ τι οὗτοι τῶν παρόντων ὀπτζητοῦσι, σκοπῶνται, καὶ βασανίζοντες αὐτοὺς, καὶ ἄλλῳ ἀεὶ ὅτῳ τρόπῳ βάλλωνται ζητεῖν. ὅτι δ' ἐγὼ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἐκ τούτων ὑμῖν τῶν μαρτυριῶν εἴσεσθε. Μαρτυρίαι.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν οὗτοι τὰ ἐμοὶ δίκας ἤγαγον ἐφ' ὧν ἐνεκάλουν, καὶ ἐγὼ τούτοις ἐφ' ᾧ φεύγοντος. ἐκ τούτου μὲν πρῶτον ἀπεγραφόμενοι σόλωνα ἐρχέα διαιτητὴν, τούτῳ ἐπέτρεψαμεν δικάσασθαι περὶ ὧν ἐνεκαλοῦμεν ἀλλήλοις. ὡς δ' οὐκ ἀπλῶς ταῦτ' οὗτοι, ἀλλ' ἐφυβρίζοντες, καὶ χρόνος διέβαινε συχνὸς τῷ μὲν σόλωνι σωφρόνως τοῦτο πράττοντι καὶ βουλομένῳ διαλῦσαι τοὺς βίους. οὗτοι δὲ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς λοιδορεῖσθαι μοι καὶ τὰς δίκας. ἐγὼ τούτῳ προσκαλεσάμενος αὐτὸν, καὶ ὀμοσάμενος ὀπὶ τὸ ἐγκλημα βοιωτόν· τοῦτο γὰρ αὐτῷ C ὁ πατὴρ ἔθετο τοὔνομα. ἐπεὶ μὲν οὖν ἐνεκάλουν μοι ἐδικάζοντο, παρόντος τούτου καὶ ἀντιδικοῦντος, καὶ οὐκ ἐχόντος ὅτι δείξαι οὐδὲν ἂν ἐνεκάλουν, ἀπεδίητησε μοι ὁ διαιτητής. ἐκ δὲ τούτου συνεισὼς αὐτῷ ἀδίκως μοι ἐγκαλεῖ, οὔτε ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, οὔτε νῦν ἐπὶ ἐκείνων εἴληχέ μοι δίκην οὐδεμίαν. ἀλλὰ πρὸς ἄλλων τινῶν λύσιν τοῖς ἐγκλήμασι τούτοις τὴν δίκην ταύτην οἰόμενος, ἐν ᾧ ἐγὼ τούτων ἐδίωκον τότε πρὸς τὸ φεύγοντος ὀπτεῖν ἀπομόσαντος ἢ τούτου ἐνταῦθα, καὶ ἐκ ἀπαντήσαντος πρὸς τὸν διαιτητὴν, ἐρήμου κατεδικήθη αὐτῷ. ἔστι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε ἰδιοδικεῖ τότε παρὸν, ὅτε ἔφη με καταδιαιτᾶσθαι τὴν δίκην αὐτῷ. οὐ γὰρ ἦν βοιωτὸν αὐτῷ ὄνομα, ἀλλὰ μαντίθεον. καὶ ὅτως ὀνόματι ἀμφισβητῶν, ἔγωγε τὴν μητρὸς ἀπεστέρει. ἀπορῶν δ' ἐγὼ τί ἀπεκρίνατο τῷ φεύγοντι, ὅτε πάλιν τὴν αὐτὴν δίκην λαχὼν αὐτῷ μαντιθέῳ σὺν δεκάτῳ ἔτει νῦν εἰς ὑμᾶς κατέφυγα. ὡς δ' ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τῶν τούτων μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἥκτε μήτηρ μου τάλαντον ἐπενεγκαμένη προῖκα, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῶν αὑτῆς, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσι, σωφρόνησε τῷ παρ' ἐμοῦ καὶ ὧν ἔδοτον ἐγὼ τούτοις εἰσενεγκεῖν εἰς τὴν οἰκίαν, τὰ παῖδε τεκοῦσα· καὶ ὅτι ἀπέφυγον αὐτὸς τὰς δίκας, ἃς μοι ἐνεκάλουν· ταῦτα μὲν πάντα καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν, καὶ ὅτι δίδεικται. ἴδοι δὴ λάβε καὶ τὴν θεσμικὸς νόμον τοῦτονί. Νόμος.

nos circiter octodecim nato, vt Euphemi filiam ducerem: quia liberos è me natos videre cupiebat. Ego verò, Iudices, existimans oportere, cùm prius, tũ verò illis eum iudicio vexantibus, & negotium facessentibus, me contrà eũ exhilarare, faciendis omnibus quæ gratia fore putaram: obtemperaui. Cum verò ego eo modo matrimonium contraxissem: ille visa filiola mea, non multis annis pòst ex valetudine moritur. Ego autem, Iudices, nec viuenti patri aduersandum esse ratus sum, eóque mortuo eos & in ædes recepi, & omnes facultates cum eis partitus sum, non vt cum fratribus (nam nec vestrũm plerosque latet, quo pacto isti nati sint) sed quòd existimabam, postquam pater deceptus esset, mihi vestris esse legibus obtemperandum. sic in ædes à me recepti, vt patrimonium diuidebamus, postulante me, vt matris meæ dos mihi redderetur: & ipsi vicissim accusabãt, asserentes & suæ matri tantundem dotis deberi. Sumus autem de eorum sententia, qui nobis aderant. cætera quidem omnia partiti: ædes autem & pueros, patris ministros, exemptos fecimus, vt ex ædibus vtris deberi dotem compertum esset, ij eam reciperent: de pueris autem communibus, si quid isti paternarum facultatum desiderarent, sciscitarentur, & quæstiones haberent: & alio quouis modo inquirerent. Quæ me verè dicere: ex his testimoniis intelligetis.

TESTIMONIA.

Post hæc isti me in ius vocabant propter ea quæ petebant, & ego eosdem propter dotem. Ac primùm Solone Erchiense arbitro designato, ei potestatem fecimus, mutuas lites nostras disceptandi. Vt autem isti se non sistebant, sed iudicium detrectabant, & multum temporis conterebatur: accidit vt Solon moreretur. Ibi me isti rursus de integro in ius vocant: ego item istum, citato eo, & Bœoti nomine in actionem inscripto. sic enim pater eum nominarat. Quibus igitur de rebus isti me accusabant, præsente isto & respondente: cum nihil eorum quæ accusabant, probare posset, absoluit me arbiter. Tum iste conscius se mihi per iniuriam intendere litem: neq. ad iudices appellauit, neque etiamnum iis de rebus vllum iudicium mihi dictauit: sed de aliis quibusdam: refutaturum se illis criminibus id iudicium existimans, quo ego tum eum de dote accusabam. Cum verò iste hîc esset, & ad arbitrium non veniret: absens ille quidem condemnatur: cæterum, Iudices, neque tum coràm respondet, & se arbitri sententia per me damnatum esse negat. (Neque enim sibi Bœotò, sed Mantitheo esse nomen) itaque de nomine contendens, reipsa me dote matris fraudat. Ego verò inops consilij, & quò me verterem nescienS, sic rursus eodem iudicio actione contra Mantitheum instituta, ad vos nunc anno vndecimo confugi. Quæ vt à me verè dici constet: legentur vobis harum rerum testimonia.

TESTIMONIA.

Matrem igitur meam, Iudices, talẽto allato, à fratribus suis elocatam, vt leges iubent, patri meo nupsisse: & à me istos in ædes receptos, defuncto patre: & me iis actionibus esse absolutum, quibus me accusarunt: hæc omnia è testibus audita & demonstrata sunt. Abi, cape legem istam de dote.

LEX.

Cum igitur lex ita se habeat arbitror istũ siue Bæo

tum,siue Mantitheum,seu quo alio nomine se appel A
lari gaudet,iustam quidem defensionem & veram,
Refutatio cauillationum Bœoti de dote materna. allaturum nullam:daturum autem esse operam, audacia sua & confidentia fretum, vt suas calamitates mihi imputet:id quod etiam priuatim facere consueuit. Ait,Pamphili facultatibus publicatis, qui pater fuit Plangonis,reliquam pecuniam patrem meũ accepisse è curia:& ita declarare studet, suam matrẽ dotem attulisse amplius centum minas. meam sine dote nupsisse asserit. Ea verò commemorat, Iudices, neque adducto vllo testimonio,neque ignarus se nugas agere: sed certò sciens, qui confiteretur se deliquisse,apud vos absolutum esse neminem: mentientem autem & effugia quæritantem iam aliquem impunè abiisse. Ne verò ab eo decipiamini, consultius mihi videtur pauca de ista re apud vos dicere. Vbi enim dixerit,matrem meam non attulisse dotem, suã verò attulisse: animaduertetis eum palàm mentiri. Primùm enim Pamphilus,pater matris eorum,quinque talentis ærario obstrictus, obiit: tantúmque ab B
fuit,vt quicquam eius liberis, descriptis illius opibus, & publicatis,superfuerit,vt nec debitum eius omne sit solutum:sed etiam nunc Pamphilus, vt ærarius, sit inscriptus. Quî potuit igitur fieri, vt pater meus è Pamphili opibus aliquid acceperit, quæ mulctam soluere ciuitati non potuerunt? Deinde cogitate,Iudices,si vel maximè superfuisset pecunia: quam isti dicunt: eam non meum patrem fuisse accepturum,sed Pamphili filios,Bœotum,Hedylum, & Euthidemum:qui cùm propter aliena capienda quiduis egerint(vt & nos omnes nostis)sua vtique patri meo non concessissent. Ac matrem istorum non attulisse dotem,sed istos mentiri: satis vos cognouisse existimo. Meam autem matrem attulisse:facile ostendam. Primùm enim Polyarati filia fuit,qui & à vobis colebatur,& magnas opes possidebat. Postea testatum vobis est,etiam sororem eius tantundem attulisse dotis,& Eryximacho affini Chabriæ nupsisse. Præterea constat, matrem meam nupsisse primùm Cleomedonti,cuius patrem Cleonem ferunt apud maiores vestros,suo ductu & auspiciis multos Lacedæmonios Pyli viuos cepisse,summáque inter ciues gloria floruisse. Quare nec eius filium eam indotatam ducere C
conueniebat:neque Menexenum & Bathyllum consentaneum est,qui & ipsi magnas opes haberent, & dotem Cleomedonte mortuo recepissent, ea sororem suam defraudasse:sed ipsos adiecisse aliquid, & patri collocasse,vt & ipsi apud vos & cæteri necessarij testati sũt. Sed his omissis cogitate, quãobrẽ pater, si mea mater desponsa non fuisset,neque dotẽ attulisset,istorum verò attulisset:istos suos negasset esse filios,me autem & agnouisset & instituisset? vt scilicet & mihi gratificãs,& matri meæ, istos ignominia afficeret? At ea quidẽ obierat, me puero relicto. Istorũ verò mater Plango, & ante & pòst, elegãti forma mulier,cum eo rem habebat. Quare multò credibilius erat, eum propter viuentem mulierem quam adamabat,defunctæ filium contemnere: quàm propter me & defunctam, filios è viuente muliere susceptos, cuius consuetudine vteretur, non agnoscere. Atqui eò iste venit audaciæ,vt aiat, patrem meum pro se decimam solenni conuiuio celebrasse: eáque de re Timocratis solùm & Promachi testimoniũ exhibuit: qui nec vlla cognatione patrẽ meũ

τ̃, ἢ μαντίθεον, ὅ, τί ποτ' ἄλλο χαίρῃ θορυβούμενος,
δικαίων μὲν ἀπολογίαν καὶ ἀληθινὴν οὐδεμίαν ἐξοίσειν
πεῖν· ὅτι χειρήσῃ δ' τῇ τόλμῃ, & τῇ θρασύτητι τῇ ἑαυτ
πιστεύοντα φεύξεσθαι τὰς αὑτ συμφορὰς εἰς ἐμέ, ἅπερ
καὶ ἰδίᾳ ποιεῖν εἰωθε· λέγων ὡς δημευθείσης τ παμφίλ
οὐσίας, ὃς ἦν πατὴρ τῆς Πλαγόνος, τὰ φερνιζόμενα χρή-
ματα ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἔλαβεν ἐκ τ Βυλδυτηρίς· καὶ οὐ πε
ἀποφαίνειν φειδόμενος τὴν μὲν αὑτ μητέρα ἐπενεγκα-
μένην φερνὴν πλέον, ἢ ἑκατ̃ μνᾶς, τὴν δ' ἐμὴν ἄφερνον
φάσκων σωσικηπσαι. ταῦτα δ' ἐξέσται, ὦ ἄνδρες δικα-
σαί, οὔτε μάρτυρίαν οὐδεμίαν συμβεβλημένος· οὐδὲ γὰρ τού-
των, οὔτ' ἀγνοῶν ὡς οὐδὲν ὑμᾶς λέγει· ἀλλ' ἀκριβῶς εἰ-
δώς, ὅτι ὁμολογῶν μὲν ἀδικεῖν ἐν ὑμῖν οὐδείς πω ἀπέ-
φυγε. ψεύδόμενος δ', & βδαγωγὰς λέγων, κἄδηλος δίκην
οὐ δέδωκεν. ἵνα δ' μὴ ἐξαπατηθ̃τε ὑπ' αὐτ, βραχὺν εἶ-
ναί μοι δοκεῖ βεβαίωσιν καὶ φέρε τοῦτο φῶς ὑμᾶς εἰπεῖν.
ἐὰν μὲν γὰρ λέγῃ. ὡς ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ οὐκ ἐπενέγκατο
φερνὴν, ἢ δ' τούτων ἐπωλεγκατο, ἐνθυμεῖσθ' ὅτι φα-
νερῶς ψεύδεται. πρῶτον μὲν γὰρ, πάμφιλος ὁ πατὴρ τῆς
τούτων μητρὸς, πέντε τάλαντα τῷ δημοσίῳ ὀφείλων ἐτε-
λεύτησε, καὶ τοσοῦτον ἐδέησε φειδυέσθαι τ τῆς ἐκείνου
παιδὸς, τῆς οὐσίας ἀπογραφείσης καὶ δημευθείσης, ὡς
οὐδὲ τὸ ὄφλημα πᾶς ὑπ' αὐτ̃ ἐκτίσαι· ἀλλ' ἔτι καὶ
νυῦ ὁ πάμφιλος ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἐγγέγραπ̃, πῶς
οὖ δ' οἷόν τε τὸν ἐμὸν πατέρα χρήματα λαβεῖν ἐκ τ παμ-
φίλου οὐσίας, ἢ οὐδ' αὐτὸ τὸ ὄφλημα τῇ πόλει ἐκπε-
ρᾶναι ἐβούλετο ἐκπῖσαι; ἔπειτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθ' ὅτι
εἰ τὰ μάλιστα φερεγγύητο τὰ χρήματα ταῦτα, ὥσπερ οὗτοί φασιν, οὐκ ἂν ὁ ἐμὸς πατὴρ αὐτὰ ἔλαβεν, ἀλλ' οἱ τ
παμφίλου υἱεῖς, βοιωτὸς καὶ ἤδυλος, καὶ δ' δύδημος· εἰ
οὐκ ἂν δήπου ὅτι μὲν τὰ τἀλλότρια λαμβάνειν ὁ, ποιῶ
ἐποίουν, ὡς καὶ ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε. τὰ δ' αὖθις τὸν ἐμὸν
πατέρα φερεγγύην κομισάμενος. ὅτι μὲν τοίνυν ἥ γε πύ-
των μήτηρ οὐκ ἐπενέγκατο φερνὴν, ἀλλ' οὗτοι τοῦτο
ψεύδονται· ἱκανὰς ὑμᾶς μεμαθηκέναι νομίζω. ὅτι δ' ἡ
ἐμὴ μήτηρ ἐπενέγκατο. ῥᾳδίως ἐγὼ δείξω. πρῶτον μὲν
γὰρ πολυαράτου θυγάτηρ ἦν, ὃς καὶ ὑφ' ὑμῶν ἐτιμᾶτο,
καὶ πολλὴν οὐσίαν ἐκέκτητο. ἔπειτα μεμαρτύρηται ὑ-
μῖν, ὡς καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτ̃ς τοσαύτην φερνὴν ἐπενεγκα-
μένη, ἐρυξιμάχῳ συνῴκησε, τῷ χαβρίου κηδεστ̃. πρὸς
δ' τούτοις φαίνεται ἡ μήτηρ μου τὸ πρῶτον ἐπιδοθεῖσα
κλομέδοντι. οὗ φασι τὸν πατέρα κλέωνα, τὸν ὑμετέρων
προπατόρων τὰ λακεδαιμόνιων πολλοὺς ἐν πό-
λῳ ζῶντας λαβόντα, μάλιστα πάντων ἐν τῇ πόλει δό-
κιμῆσαι. ὥστε οὔτε τὸν ἐκείνου προσῆκεν υἱὸν ἀφερ-
νον αὐτὸν γῆμαι, οὔτε μὴν ἔξενον καὶ βάθυλλον, εἰκὸς
δ' ἦν, αὐτοὺς τε οὐσίαν πολλὴν κεκτημένους καὶ πλουτί-
ζοντος τ̃ δυτήσαντος κομισαμένους τὴν φερνὴν ἀπο-
στερῆσαι τὴν ἀδελφὴν τὴν αὑτ̃. ἀλλὰ προσθέντας αὐ-
τοὺς ἐπιδοῦναι τῷ ἡμετέρῳ πάππῳ, καθάπερ & αὐτοὶ
φασὶ ὑμᾶς κ̃ οἱ ἄλλοι οἱ οἰκεῖοι μεμαρτυρήκασι. χρεὼς
δ' τούτων ἐνθυμηθ̃ναι. δι' τί ἂν ποτε ὁ πατὴρ, εἰ παρ' ἦ
μὲν ἐμὴ μήτηρ μὴ λῶ ἐγγυητὴ, μηδ' λῶ ἐλάγκατο φερ-
νὴν, ἢ δὲ τούτων λῶ ἐγκατο, τούτοις μὲν οὐκ ἔφη αὐτὰ
ὡς οὐ πίφασιν, ἐμοὶ χαριζόμενος, καὶ τῇ γε ἐμῇ μητρὶ
υἱεῖς εἶ· ἐμὲ δ' καὶ ἐποιεῖτο καὶ ἐπαίδευσεν; ὅτι νὴ δία
τούτοις ἠτίμαζεν, ἀλλ' ἐκείνην μὲν ἔτι παῖδα μικρὸν ἐμὲ καταλιποῦσα, αὐτὴ τὸν βίον ἐτελεύτησεν. ἢ δὲ τού-
των μήτηρ πλαγὼν καὶ φρενιτικὴ τὸν ὄψιν οὖσα, ἐπλησίαζεν αὐτῷ. ὥστε πολὺ μᾶλλον
εἰκὸς λῶ, αὐτ̃ δι' τὴν ζαλσαν γυναῖκα, ἣς ἐρῶν ἐτύγχανε, τ̃ τεθνεώσης υἱὸν ἀπαιτῆν, ἢ δι' ἐμὲ & τ̃ τεθνηκυῖαν
κῆδεν, τοιᾶς οὖσ τ̃ ζώσης κ̃ πλησιαζούσης αὐτῷ παῖδας μὴ ποιεῖσθ. καί τοι οὗτός γε εἰς τοῦτο τόλμης ἦκει, ὥστε φησὶ
τὸν πατέρα μου δεκάτην αὐτῷ ἐστιᾶσαι. & φέρε τούτου μόνον τμησώμεθα κ̃ φεύξεται· ἀποδέδεκ̃μήν-

τυείας, οὐ οὔτε χθὲς παρῆν οὐδείς μου τῶν παρὰ οὐδὲν, οὔτε φίλοι ἦσαν ἐκείνῳ. οὕτω δὴ φανερῶς τὰ ψεύδη μεμαρτυρήκασιν, ὥστε ὃν πάντων ὑμῶν εἰδότων οὗτοσὶ δίκην λαχὼν ἄκοντα ἠνάγκασε ποιήσασθαι αὐτὸν, τοῦτον οὗτοι, ὥσπερ κληπῆρες δύο μόνοι ὄντες, μαρτυροῦσι δεκάτῳ ὑπὲρ τούτου ἐστῆναι· οἷς τίς ἂν ὑμῶν πιστεύσειε; καὶ μὴν οὐδὲ εἰκὸς γε εἰπεῖν αὐτὸ ἐνδέχεται, ὡς μικρὸν μὲν ὄντα ἐποιεῖτο αὐτὸν ὁ πατήρ· μείζω δὲ χθὲς ὄμματος τῇ μητρὶ ὀργισθείς τι, τούτων, ὑπὲρ μαζὸν πολὺ δήπου μᾶλλον ἐμάνθανεν, ὧν αὐ ἑαυτοῖς δικαιοῦσθαι γυναῖκα ἀνὴρ, διαλλάττεσθαι δὲ τοῖς παῖσιν, ἢ διὰ τὰς πρὸς αὐτοὺς ὀργὰς τοῖς κοινοῖς παῖσι προσμισεῖν, ὡς ἐκεῖ μὲν ὀπτέον, ἐνταῦθα λέγειν, μὴ ὀπτέον αὐτῷ ἀναμνησθῆναι. ἐὰν δέ τις ἐρῇ τῶν δικῶν, ἃς ἀπεδικάσατό μου ὁ διαιτητὴς, καὶ φάσκῃ ὑπ' ἐμοῦ ἀδικεῖσθαι· πρῶτον μὲν μέμνησθε, ὅτι οὐκ ὀλίγος χρόνος ἐγένετο, ἐν ᾧ ἔδει παρεσκευάσθαι αὐτὸν, ἀλλ' ἔτι πολλὰ ἐπῆν εἰδέναι· ὅτι δ' ὀπτέον ἦν ἐκεῖνον ἀπελθεῖν ἐκ τοῦ δικαστηρίου, ἐμὲ δὲ μὴ τούτων ἀπελθεῖν, ἢ τοῦτον ὑπ' ἐμοῦ. ἔτι δὲ πάντες ὑμῖν οἱ πρὸς τὸν διαιτητὴν παρόντες μεμαρτυρήκασιν, ὡς ἔδει παρεῖναι αὐτὸν, ὅτε ἀπεδικάσατό μου ὁ διαιτητὴς, οὔτε ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐνέμεινέ τε τῇ διαίτῃ. καίτοι ἄτοπον δοκεῖ μοι εἶναι, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι ὅταν οἴωνται ἀδικεῖσθαι, καὶ τὰς πάνυ μικρὰς δίκας εἰς ὑμᾶς ἐφιᾶσιν. ἔδει δέ μοι πρὸς πρωτικὸς δίκῃ ταλαίπωρε λαχὼν, * τότε ὡς αὐτὸς φησιν ἀδίκως ἀποδιαιτηθεὶς, ἐνέμεινε. νῦν δ' ἀφεὶς μὲν γὰρ τὴν ἴσως δεῖν αὐθρωπος, καὶ οὐ φιλόνεικος ἐβουλόμην μήτ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι. νυνὶ δ' ὑμεῖς μὲν οὕτως ἐστὲ κοινοὶ καὶ φιλάνθρωποι, ὥστ', οὐδὲ τοῖς τῆς διακονταετίας φυγαδεῦσαι ἐκ τῆς πόλεως ἀξιώσαιτε. ἔδει δ' ἐμοὶ μὲν μυρεκλέους, τὸ σπάνιον τούτων ἀρχιτέκτονος ὀπτεύσαντας, καὶ ἐξ αὐτομολίας καὶ λοιδορείας πληγὰς σωφρονίσαι, ὅπου τεμὼν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ξαύματος εἰς ἄρειον πάγον με προὐκαλέσατο, ὡς φυγαδεύσων ἐκ τῆς πόλεως. καὶ εἰ μὴ δι' Εὐθύδικος ἰατρὸς, πρὸς ὃν οὗτοι τὸ πρῶτον ἦλθον, δεόμενοι ὀπτεμεῖν τὴν κεφαλὴν, αὐτὸς πρὸς ἅ ἐξ ἀρείου πάγου βουλὴν εἶπε τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν τοιαύτην αὐ δίκην ἔδει εἰληφέναι παρ' ἐμοῦ ἀδίκως ἀδικοῦντος, ἵν' ὑμεῖς μὴ καθ' ἡμέραν ἀκούητε, καὶ ἀναγνῶθί μοι τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Τοῦτον μὲν τοίνυν ὅτου μέγαν Θ φοβερὸν ἀγῶνά μοι οὐχ ὡς δίκης ὤν, ἀλλ' ὑπόβουλος καὶ κακοῦργος κατεσκεύασε. μῶν ἦν τοῦτο τὸ ὄνομα, οὗ ἔθετο ὁ πατὴρ αὐτῷ βοιωτὸν, ὥσπερ καὶ πρὸς ὑμᾶς μεμαρτύρηται, ἀφ' ἧς ἐκεῖνος ἐτελεύτησε; μανθάνειν αὐτὸν ἐγχρίψας εἰς τοὺς δημότας· Θ ἐπ' αὐτῷ ἐμοὶ παῖδος καὶ δήμου προσαφορίζομαι, οὐ μόνον τῇ δίκῃ ταύτῃ ἣν νῦν δικάζομαι, ἀλλὰ δίκην ἐποίησεν. ἀλλὰ καὶ χρὴ ποιήσαντάν μ' ἐμὲ ταξίαρχον, ἦγεν αὐτὸς εἰς τὸ δικαστήριον δοκιμασθησόμενος· δίκῃ τε ἐξούλης ὠφληκὼς ταύτῃ, οὐκ αὐτὸς ὠφληκέναι φησὶν, ἀλλ' ἐμέ. ὡς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, κακά μοι παρέσχων, ἠνάγκασέ μελετᾶν αὐτῷ δίκῃ περὶ τοῦ ὀνόματος· οὐχ ἵνα χρήματα παρ' αὐτοῦ λάβω, ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἀλλ' ἵν' ἐὰν ὑμῖν δοκῶ δεινὰ πάσχειν καὶ βλάπτεσθαι μεγάλα, οὗτοσὶ καλῶν βοιωτὸς * ὥσπερ ὁ πατὴρ αὐτῷ ἔθετο. ὅτι τοίνυν ἀληθῆ καὶ ταῦτα λέγω, λάβε μοι καὶ τὰς περὶ τούτων μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Πρὸς τούτοις τοίνυν Θ ὅτι ἐγὼ τραῦλός ἐμμι, Θ μεθ' ἁμαρτίας ξενολογήσας, ἄλλοθέν τε χρήματα δι' πορίσας, καὶ ἐπ

A attingunt, neque ille amici fuerunt: itáque manifestè falsa testati sunt, vt, quem vobis omnibus conscius, iste in ius vocatum, coegit ad se adoptandum: eum isti, tanquam qui duo soli viatores sint, testentur, pro hoc decimam celebrasse. quibus qui vestrûm credat? Iam nec illud ei licet dicere, se paruulum quidem à patre agnitum: grandiorem autem factum, ab eodé, matri ipsorum irato, repudiatum. Multò enim magis certà solent vxor & maritus orta iurgia, propter liberos deponere: quàm propter iras inter se, communes etiam liberos odisse. Proinde si hæc dicere instituerit: ne feratis eius impudentiam. Sin de causis dixerit, quarum me absoluit arbiter, séque à me impa-
Arbitria pro Mãtheo facta, & calumniæ Bœoũ, mutatioq. nominis.
ratum esse oppressum causabitur: primùm memineritis, non parum tempus fuisse, quo illum se parare oportuit, sed multos annos. Deinde eum fuisse actorem. quare multo probabilius erat, imo ab eo imparatum oppressum, quàm cũ à me. Ad hæc coram vobis omnes, qui apud arbitrum adfuêre, testati sunt, istum
B præsentem, cùm me arbiter absolueret, nec ad iudicium appellasse, & in arbitrio acquieuisse. Absurdum autem mihi videtur, cùm alij, qui iniuriã sibi fieri putant, etiam causas omnino mutas ad vos reuocent: istum actione talenti dotis aduersus me instituta, tũ, vt ipse ait, iniustè damnatum: arbitri sententiam ratam habuisse. At hercule homo quietus est, & nõ contentiosus? Vellem equidem, Iudices, eum esse talem. Nunc vos ita estis æqui & humani, vt nec triginta tyrannorum filios agere in exilium volueritis. Iste autem cum Menecle, omnium istarum rerum architecto, insidiis mihi collocatis, & propter iurgium & cõuicium* manibus consertis, capite suo infecto, ob vulnus in Areopagum me citauit, vt vrbe exterminaret. Quòd ni Euthydicus medicus, ad quem isti primùm venerant, rogantes vt caput incideret, ipse apud Areopagiticum senatum omnem veritatem dixisset: tale supplicium iste de me innocente sumpsisset, quale vos, ne de iis quidem qui summis vos iniuriis affecissent, sumeretis. Ne autem eum calumniari videar, lege mihi testimonia.

TESTIMONIA.

Hoc igitur tantum & tam formidabile discrimen iste contra me, non vt homo simplex, sed vt insidiator & maleficus instruxit. Deinde loco nominis, quod ei pater indiderat, Bœoti, vt & apud vos testatũ est, eo defuncto, Mantitheum se apud municipes inscripsit: & cùm ab eodem & patre & populo mecum appelletur, non solùm hanc causam quam nunc ago, fecit irritam: sed etiam, cùm vos me ordinibus præfecissetis, ipse in iudicium venit, vt approbaretur: cũq; eo iudicio vnde vi coniunctus esset: non se conuictum esse dicit, sed me. Vt autem summatim dicã, facessendis mihi negotiis, & malis mihi dandis, me coegit, in ius eum vocare de nomine: non vt pecuniã ab eo acciperem, Iudices: sed vt, si vos putaretis iniquè mecum agi, & me magnis damnis affici: iste Bœotus vocaretur, eo nomine quod ei pater imposuit. Vt igitur constet, me & hæc verè dicere: cape harum etiam rerum testimonia.

TESTIMONIA.

Ad hæc, quòd ego, cùm militarem, & cùm Aminia milites cõducerem, tum aliunde pecuniã coegi, tum

Actio Bœoti de trecentis stateribus Phocaicis, & rerum iudicatarũ sescissio.

Mitylenis ab hospite vestro Appollonide, & à reipub. nostræ amicis, trecentos stateres Phocaios acceptos, militibus expensos tuli: vt aliquid & vobis & illis vtile gereretur: de illis pecuniis me in ius vocat, quasi paternum debitum exegerim à ciuitate Mitylenæorum, Cammæ tyranno Mitylenes obsequens: qui & vobis publicè, & mihi priuatim est inimicus. Vt aũt cõstet patrẽ nostrũ, quod decreuerũt ei mun' Mitylenæi, statim ipsũ accepisse, neq. vllũ æs alienũ Mitylenis habuisse: vestrorũ amicorũ testimoniũ exhibebo. TESTIMONIVM.

Quanquam autem possem, Iudices, alia multa & grauia referre, quæ iste & in me, & in vestrũm quosdam commisit: tamen ea cogor ob dati mihi temporis breuitatem prætermittere. Existimo enim & per hæc satis esse ostẽsum, non eiusdem esse hominis; & mihi exilij struere periculum, & lites ordiri non necessarias: ad arbitrum autem venire imparatum. Proinde vbi de his dicere instituerit: vos opinor, eius orationem non probabitis. Sin dicet, se petente, vt omnium rerum arbitrium Cononi, Timothei filio, permitteretur, me consentire noluisse: cogitate, in animo ei esse vos decipere. Ego enim, quarum rerum controuersiæ nondum iudicio finitæ erant: eas paratus eram & Cononi, & alij arbitro æquo, cui iste vellet, committere. Quibus autem de rebus ter apud arbitrum conuentum erat, præsente isto, & aduersante: cùm arbiter & me absoluisset, & iste sententiam ratam habuisset: vt & apud vos testatum est: non committendum esse duxi, vt ea rescinderentur. Quis enim tandem transactionum exitus repertus esset: si & legitimè pronunciata rescidissem: & alteri arbitro iudicium earundem rerum detulissem? præsertim cũ satis scirem, tametsi aduersus alios æquum non esset arbitriis niti: cum isto tamen sic agi, omnium esse æquissimum. Nam si quis eũ peregrinitatis accuset, asserens, patrem iureiurando interposito negasse, istũ suum esse filium: alióne firmamento niti poterit, nisi eo: cum iurasset mater ipsorum, arbitri sententia dãnatum, coactum esse patrem nostrum, arbitrium ratum habere. Quid igitur fieri queat iniquius, quàm istum ipsum arbitri sententia ciuem vestrum esse factum, & mecum diuisisse patrimonium, & omnia quæ æqua sunt, esse consecutum: quibus autem ego causis, isto præsente & accusante, & iudicata rata habente, sum absolutus, eas irritæ vt fiant postulantem, æqua vobis videri dicere? quasi verò, cùm isti expedierit, rata oporteat esse arbitria: vbi commodum non fuerit, eius libidinem plus conueniat habere autoritatis, quàm ea quæ legibus vestris sunt decreta? qui quidem ita est insidiosus, vt & illius arbitrij conditionem mihi tulerit: non vt mihi satisfieret: sed vt, quemadmodum prius vndecim annos malis artibus me distulerat: sic etiam iis, quorum me arbiter absoluerat, rescissis, de integro calumniaretur, & iudicium hoc eluderet. Cuius rei argumentum euidentissimũ est, quod neque conditionem accepit, quam ego ei legitimè ferebam, & prius arbitrio per me ad Xenippum, quem iste arbitrum designabat, delato de controuersia nominis: iste illũ vetuit pronunciare. Hæc verè à me dici, è testimonio & prouocatione scietis.

TESTIMONIVM. PROVOCATIO.

Hac conditione repudiata cùm mihi struat insidias & iudiciũ quã diutissime eludere studeat, accusabit,

A μιτυλλώνης ὧδε τὰ ὑμέτερα φερόντα ἀπολλωνίδου, καὶ ὧδε τὴν φίλων τ' πόλεως λαβὼν ἑξακοσίους στατῆρας φωκαϊκοὺς, ἀνήλωσα εἰς τοὺς στρατιώτας, ἵνα τοῦτ' ἐξ ἐκείνων τις ὠφελοίη καὶ ὑμῖν καὶ ἐκείνοις συμφέρουσα· ἀξιοῖ τούτων μοι δικάζεται, ὡς πατρικὸν κεκομισμένῳ χρέος ὧδε τ' πόλεως τῆς μιτυλληναίων, καίμοι τὴν τυραννοῦντ' μιτυλλήνης ὑπηρετῶν, ὃ καὶ ὑμῖν κοινῇ καὶ ἐμοὶ ἰδίᾳ ἐχθρὸς ἐστιν. ὅτι δ' ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐψηφίσαντο αὐτῷ δωρεὰν οἱ μιτυληναῖοι, δῆθεν αὐτὸς ἐκόμισατο, καὶ ὡς οὐδὲν ὠφείλετο αὐτῷ χρέος ἐν μιτυλλήνῃ τῶν ὑμετέρων φίλων παρέξομαι μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Ἔχων τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἄλλα πολλὰ καὶ δεινὰ λέγειν, ἃ ἔστιν ἐν ἐμοὶ, καὶ εἰς ὑμᾶς ἐνίοις ἡμάρτηκεν· ἀναγκάζομαι διὰ τὸ ὀλίγον εἶναί μοι τὸ ὕδωρ, παραλιπεῖν. νομίζω γὰρ καὶ ἐκ τούτων ὑμῖν ἱκανὰς ἀποδεδεῖχθαι, ὡς οὐ τὰ αὐτὰ ἀνθρώπου ἐστὶν ἀγῶνα μὲν καὶ B φεύγης κατασκευάζειν, καὶ δίκας οὐδὲν φροντικούσας δικάζεσθαι. φοβοῦμαι δὲ τὸν διαιτητὴν ἀπαίτιον ἀποδόσθαι. ὥστε φοβοῦμαι* τούτων αὐτὸν ἀφορμὴν λέγειν· οὐκ οἶμαι ὑμᾶς ἀποδέξασθαι αὐτὸν, αὖ ἃ λέγει, ὡς ἀξιοῦντος αὐτὰ ἀποδέχεσθαι κόνωνι, τῷ προδόντι, φοβοῦμαι πάντων, * ἐγὼ οὐκ ἐθελήσω ἀποδέχεσθαι. ἐνθυμεῖσθε ἃς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς ἐπιχειρήσει. ἐγὼ γὰρ φοβοῦμαι μὴ ὧν αἱ δίκαι οὔπω τέλος εἶχον, ἕτοιμος ὢν ἀποδέχεσθαι καὶ ἀκόνωνι καὶ ἄλλῳ διαιτητῇ ἵστω, οἱῳοῦν ἔστι βούλοιτο φοβοῖ ἃ ὧν ἔχει πρὸς τὸν διαιτητὴν * ἀπαντήσαντες τούτῳ καὶ αἰτησικοῦντος, ὁ μὲν διαιτητὴς ἀπέγνω μου, ἔστι ἃ τοῖς γνωσθεῖσιν ἐμεμενεν, ὡς καὶ ὑμῖν μεμαρτύρηκ'. οὐκ ἂμοιγε δίκαιον εἶναι ταῦτα πάλιν ἀνάδικα γίνεσθαι. τί γὰρ ἂν ἐμοῦ πέρας ὑμῖν τὰ δεδικασμένα, εἰ τὰ κατὰ τοὺς νόμους διαιτηθέντα λύσας, ἑτέρῳ διαιτητῇ ἐπέτρεψε φοβοῖ τῷ αὐτῷ ἐγκλήματα; ἄλλως τε καὶ ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅτι εἰ καὶ φοβὸς τοὺς ἄλλους μὴ ὀφείλοις ὅτι τ' διαίτας ἰσχυρίζεσθαι, φοβὸς γε τοῦτον C ἁπάντων δικαιότατον ἐμοῦ οὕτω φοβοφέρεσθαι, φέρε δή, εἴ τις αὐτὸν ξενίας γράφοιτο, λέγων, ὡς δημοσθένης ὁ πατὴρ οὐκ ἔφη τοῦτον υἱὸν αὑτοῦ εἶναι. ἔδει ὅτῳ αἰ ἄλλῳ ἰσχυρίζοιτο φοβὸς ταῦτα, ἢ διότι τ' μητρὸς αὐτῷ ὁμοσάσης, καὶ τὸ διαιτητὸ καταγνόντος ἐμοῦ ἀκούσθη ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐμμεῖναι τῇ διαίτῃ; οὐκοῦν δεινὸν εἰ ἔστ' αὐτὸς κῆ γνώσιν διαιτητὸ ὑμέτερος πολίτης γεγυμνασμένος, καὶ φοβὸς ἐμὲ τὴν οὐσίαν νεμάμενος, καὶ τυχὸν τῶν μερίων ἁπάντων ἃς ἐγὼ δίκας τοῦτον ἀπέφυγον παρόντα, καὶ αὐτὸ δικοῦντα καὶ τοῖς γνωσθεῖσιν ἐμμείναντα, ταῦτα ἀνάδικος ἀξιῶν γενέσθαι, δίκαιόν τι δοκοίη λέγειν ὑμῖν; ὥσπερ· ὅταν μὲν τούτῳ συμφέρει, δέον κυρίας εἶναι τὰς διαίτας· ὅταν δ' μὴ συμφέρῃ; φοβοῦμαι τοῦτο γάμιλον κυριωτέραν γενέσθαι τῶν κῆ τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις γνωσθέντων. ὃς οὗτος ἐπίβουλός ἐστιν, ὥστε κῆ τὴν διαίταν ταύτην ἐπιχείρειν με φοβοῦκαλεῖτο· οὐχ ὅπως ἀπαλλαγῆ φοβός με, ἀλλ' ἵνα ὥσπερ καὶ φοβοῦντ' οὐδὲν ἔτι δίκαιον κακουργῶν, οὕτω κῆ τὰ νῦν ἐπιδιαιτηθέντα μου λύσας, ἐξ ἀρχῆς με συκοφαντῇ, καὶ τὴν δίκην ταύτην ἐπεξέρχῃ. πλεῖον δ' τούτου μέρος ἐστὶν ἢ τὸ φοβοκλησιν ἐδέχετο ἐμοὶ ἐγὼ κῆ τοὺς νόμους φοβὸς καλούμενον αὐτόν· φοβοῦντ' δέ τι ξυνίημι, οἱ ἔστ' * φοβὸς καλεῖτο διαιτητὴν, ἐπιξέναντός μου φοβὶ τῆς τε ὀνόματος δίκης, ἀπηγόρευσεν αὐτῷ μὴ διαιτᾶν. ὅτι δ' ἐγὼ καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἐκ τῆς μαρτυρίας, καὶ τῆς φοβοκλήσεως εἰσεσθε.

Μαρτυρία. Φοβόκλησις. Ταύτην τοίνυν τὴν φοβόκλησιν οὐ δέξομαι, ἀλλ' ἐνεδρεύων με καὶ τὴν δίκην ὅτι πλεῖστον χρόνον ἐκφεύξειν βουλόμενος, κατηγορήσ. ὡς ἐγὼ ταῦτα φάνομαι, οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν παρόν-

παῖδος λέγων, ὡς ἐκεῖνος ἐμοὶ χαιρζόμενος, πολλὰ τὸν ἠδίκησεν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, μάλιστα μὲν, ὥσπερ αὐτοί, οὐκ ἂν ἀξιώσαιτε τὰ κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τοῦ ὑμετέρων παίδων, οὕτω μὴ τούτῳ ἐπιτρέπετε περὶ τοῦ παῖδος βλασφημεῖν. κἀγὼ δ' ἂν εἰκὸς δεινὸν εἰ αὐτοὶ μὲν πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς ὀλιγαρχίας πολλοὺς τῷ πολιτῷ ἀκείτους ἀποκτείναντας διαλλαττόμενοι, ἐμμένετε τοῖς ὁμολογίαις, ὥσπερ χρὴ τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς ἄνδρας. τούτῳ δὲ πρὸς τὸν πατέρα ζῶντα διαλυθέντι, καὶ πολλὰ πρὸς τὸ δίκαιον πλεονεκτήσαντι νῦν μνησικακεῖν ἐπιτρέπετε καὶ κακῶς ἐκεῖνον λέγειν. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀλλὰ μάλιστα μὲν κωλύετ' αὐτὸν ταῦτα ποιεῖν· εἰ δ' ἄρα βιάζηται ὑμᾶς, καὶ λοιδορῇ, αὐτῷ ἐνθυμεῖσθ' ὅτι αὐτὸς αὑτῷ καταμαρτυρεῖ, καὶ ὀλιγωρεῖ ἐκείνου γεγονώς. οἱ μὲν γὰρ φύσει παῖδες ὄντες, κἂν πρὸς ζῶντας διενεχθῶσι τοῖς πατέρας, ἀλλ' οὖν τελευτήσαντάς γε αὐτοὺς ἐπαινοῦσιν· οἱ δ' ὑποβληθέντες μὲν ὑμεῖς, μηδὲν ὄντες ὄ γέγονεν ἐξ ἐκείνων, ῥᾳδίως μὲν αὐτοῖς διαφέρειν ζῶσιν. νῦν δὲν δὲ φερντίζουσι περὶ τεθνεώτων αὐτῶν βλασφημοῦντες. χρεὼν καὶ τούτων ἐνθυμεῖσθε, ὡς ἄτοπόν ἐστιν, εἰ ἐᾶτε τὸν πατέρα ὡς ἁμαρτόντα εἰς αὐτὸν λοιδορῆσαι, διὰ τὰ ἐκείνου ἁμαρτήματα υἱέτερος πολίτης γεγονημένος. κἀγὼ μὲν διὰ τὸν τούτων μητέρα τὰ δύο μέρη τῆς οὐσίας ἀδίκως ἀφῃρεθείς, ὅμως * ὑμᾶς αἰσχύνομαι λέγειν περὶ ἐκείνης τι φλαῦρον. ἐᾶτε δ' ὃν ἠδίκησεν αὐτὸν πατέρα ψεύσασθαι, τοῦτον οὐκ αἰσχύνεται ἐναντίον ὑμῶν ψέγων· ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἀναιδείας ἥκει, ὥστε τοὺς νόμους ἀπαγορεύοντας, μὴ τοῖς τῶν ἄλλων πατέρας κακῶς λέγειν τεθνεῶτας, τοῦτον ἐᾶτε οὐ φαῦλον υἱὸν εἶναι λοιδορῆσαι. ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἄλλος ἐβλασφήμει περὶ αὐτοῦ, ἀγανακτεῖν. οἶμαι δ' αὐτὸν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιφθονεῖν τῶν ἄλλων λοιδορῆσαι, κακῶς τε μὲ ἐπιχειρῆσαι λέγειν, καὶ διαβάλλειν πρεσβεύοντος, διεξιόντ' ὡς ἐγὼ μὲν γὰρ ἐξέφυγον καὶ ἐπαιδεύθην, ἃ ἔγημα ἐν τῇ πατρῴᾳ οἰκίᾳ. αὐτὸς δ' οὐδενὸς τούτων μετέσχεν. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθ', ὅτι ἐμὲ μὲν ἡ μήτηρ παῖδα καταλιποῦσα ἐτελεύτησεν· ὥστέ μοι ἱκανὸν ἦν ὑπὸ τοῦ τούτου πατρὸς καὶ ζῆν φεύγοντος, καὶ παιδεύεσθαι ἢ ὑπὸ τούτων μητρυιᾶν πλουσίων ζῆν φεύγοντα μὲν αὐτὸν τούτοις, καὶ θεραπαίνας συχνὰς, καὶ αὐτὴν πολυτελῶς ζῶσαν, καὶ εἰς ταῦτα τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν χορηγὸν αὐτῇ ὑπὸ τῆς ὀλιγωρίας ἐχόντα, καὶ πολλὰ δαπανῶν ἀναλίσκουσα, ἐκ ἴσα δήπου τὰ ἐκείνου οὐσίας ἐμοὶ ἀπέλωνεν, ὥστε πολὺ μᾶλλον προσήκει ἐμὲ τούτοις ἐγκαλεῖν, ἢ αὐτὸν ἐγκλήματ' ἔχειν ὑπὸ τούτων * πρὸς τοῖς ἄλλοις· ὃς εἴκοσι μὲν μνᾶς δανεσάμενος μετὰ τοῦ πατρὸς οὐδὲ βλέπεσθαι τοῦ ζημιοῦν τινα μετάλλων. ἐπειδὴ ὁ πατὴρ ἐτελεύτησε, τὰ μὲν μέταλλα * πρὸς τέτοις ἐνέμεινεν, τὸ δάνειον δ' αὐτὸς εἰσεπράξατο. ἑπτὰς χιλίας εἰς τὴν τοῦ πατρὸς ταφὴν οὐδὲ λυσιτελοῦντα δανεισάμενος, ἰδίᾳ ἐκ τέτρακα. ὡς δ' ἀληθῆ καὶ ταῦτα λέγω, ἐκ τούτων τῶν μαρτυριῶν εἰσεσθε.

Μαρτυρία. Τοσαῦτα πίνυν ἐμοῦ διαπεπραγμένου φανερῶς, οὕτω νεωστὶ χιλιάζων καὶ δεινοπαθῶν τὴν σεμνὴν μετὰ τῆς μητρὸς ἀπωσεῖται; ἀλλ' ὑμεῖς; ὦ ἄνδρες δικασταί, θεοὺς καὶ θεὰν. μὴ καταπλαγῆτε τοῦτον τῆς κραυγῆς τῆς τούτου. πολὺς γὰρ, πολὺς, καὶ τολμηρός ἐστιν ἀνθρωπος, καὶ οὕτω κακοῦργος, ὥστε τοὺς ὄντα μάρτυρας ἀναγκάζει, ταῦτα φάναι ὑμᾶς εἰδέναι, ὦ ἄνδρες δικασταί· ὁ πάντες ποιοῦσιν οἱ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντες. ὑμεῖς οὖν ἐάν τι τοιοῦτον τεχνάζηται, μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ, ἀλλ' ἐξελέγχετε. καὶ ὅταν μὴ ἔχας ὑμῖν εἰδῇ, μηδὲ τὸν πλησίον νομιζέτω εἰδέναι· ἀλλ' ἀξιούτω τοῦτον ἀποδεικνύναι σαφῶς ὑφ' ὧν αὐτὸς λέγει, καὶ μὴ ὑμᾶς φάσκοντα εἰδέναι ἐᾶν ὧν αὐτὸς οὐδὲν ἔξει εἰπεῖν δίκαιον, ἐᾶτε τούτων ἀποδιδράσκειν τὴν ἀλήθειαν. ἐπεὶ καὶ ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων ὑμῶν

A vt audio, non me solum, sed etiam patrem: ab eo se in meam gratiam multis affectum esse iniuriis, dictitans. Vos autem, Iudices, eò potissimum, quòd à vestris liberis malè audire nolletis, nec istum patri maledicere patiamini. Neque enim ferendum fuerit, cùm vos eis, qui in paucorum dominatu, multos ciues in dicta causa peremerant, reconciliati, pactis & conuentis stetis, sicut bonos viros decet: istum, qui cum patre viuente rem transegit, multísque rebus fuit per iniuriam superior, nunc veteres offensas renouare pati, eíque maledicere. Minimè verò, Athenienses: sed in primis vetate eum hęc facere. sin vobis vim faciet, eique conuiciabitur: cogitate, ipsum contra se dicere testimonium, se ex eo non esse natum. Qui enim natura filij sunt: etiamsi cum patribus viuentibus rixati fuerunt, at defunctos laudant. Qui autem cum pro filiis habeantur, ipso genere non sunt: vt facile in viuentes inuehuntur, sic nec defunctos proscindere maledictis erubescunt. Sed his omissis, cogitate quàm absurdum sit, istum patri, vt in se iniurio conuiciari, qui propter illius iniurias ciuis est vester factus? Ac ego quidem propter istorum matrem duabus patrimonij partibus spoliatus: tamen, vestri pudore, nihil mali de ea dicere ausim. At iste, quem sibi patrem fieri coegit, eum in conspectu vestro vituperare non veretur: eóque venit inscitiæ, vt, cùm leges interdicant: nec aliorum patribus maledicere defunctis, eum iste, cuius se filium esse perhibet, insectetur: quem conueniebat, si quis ei alius obtrectaret, indignari. Arbitror etiam fore, vt, cum aliis argumentis deficietur, mihi maledicere instituat, & me per stringere conetur, commemorãs, me & educatum & institutũ esse, & in paternis ędibus contraxisse matrimonium: sibi nihil horum contigisse. Vos autẽ cogitate, me à matre defuncta puerum relictum: vt mihi satis fuerit vsura detis tam ad victum quàm ad institutionem. In matrem autem istorum Plangonem, secum istos alentem, & ancillas complures, & ipsam sumptuosè viuentem, cum ad ea patrem meum amore captum, præbitorem haberet, & magnas impensas facere cogeret: non vtique tantillum de illius opibus, quantum in me, sumptuum esse factum. Quare multò magis isti à me accusandi erant, quàm ego ab istis. Nam præter cætera, viginti minas cum patre mutuatus à Blepæo mensario, ad emptionem quandam fodinarum: fodinas quidem post patris obitum partitus cum istis sum, mutuum autẽ ego reddere sum coactus. alias etiam mille drachmas in funus patris à Lysistrato Thoricio mutuatus, priuatim solui. Etiam hæc à me verè dici, ex hisce testimoniis, cognoscetis.

Responsio ad maledicta in patrem.

Mantitheï nihilo plus accepisse quã Bœotum.

TESTIMONIA.

Cũ ego igitur adeò manifestè tãto deteriore cõditione sim: iste nunc quiritando & indignando, me patris dote fraudabit? Sed vos, ô Iudices, per deos oro, ne istius percellamini clamoribus. Multiplex enim, multiplex & audax homo est, itáque maleficus, vt quæ testibus probare nõ possit: ea vos scire sit dicturus: quod omnes faciunt, qui nihil sani dicunt. Vos igitur, si quid tale machinabitur, ne permittite ei: sed resistite: & quod singuli non noueritis, nec vicinum quidem nosse putate: postulate, vt euidenter ipse ostendat ea quæ dicturus est: neque dicendo vos ea scire, de quibus ipse nihil æqui dicere poterit, rerũ veritatẽ defugiat. Nam & ego, Iudices, cũ vos omnes scia

Resistẽdũ impudentię Bœoti, nec falsis testibus habendã esse fidẽ.

tis,quemadmodum pater meus coactus istos adoptarit:nihilominus iure cum eis ago, & testes rationibus reddendis obnoxios produco.Neque verò par nobis est discrimen:sed mihi quidem,si vos nunc abistis decipiemini posthac, non licebit agere de dote:Istis verò,si dicunt,me arbitri sententia iniustè esse absolutum,& tum licuit ad vos appellare:& nunc denuò licebit,si voluerint, ius eis à me suum apud vos adipisci.Ego si me vos,quod absit, deseretis: non habebo vnde filiæ dotem annumerem:cuius cùm natura sim pater,si staturam eius videatis,non filiam esse meam, sed sororẽ arbitremini.Isti,si me iuueritis, nihil de suo soluent, sed de mea domo meum mihi reddent: quàm cum secreuerimus communiter omnes ad dotis solutionem:isti habitare in ea soli pergunt.Neque enim mihi commodum est, filiam habent nubilem,cum talibus habitare,qui non ipsi modò luxuriosè viuunt:sed & sui similes alios multos in ædes introducunt.neque etiam,ita me amet Iupiter, tutum esse mihi puto, commune cum hominibus isti iusmodi domicilium.Nam qui adeò palàm mihi per insidias periculum in Areopago crearũt:quo isti vobis aut veneficio,au alio eiusdem generis facinore abstinere velle videantur?Qui præter cætera(nam & hoc modò venit in memoriam) tam insigni esse cœperunt impudentia,vt & Critonis testimonium in iecerint,eum tertiam ædium partem à me emisse. Quod esse falsum,facilè intelligetis.Primùm enim, non ita frugaliter viuit Crito, vt ab alio ædes emat: sed ita sumptuosè & luxuriosè,vt præter sua,etiam aliena consumat.Deinde non isti nunc testimonium dicit:sed mihi in iudicio aduersatur. Quis enim vestrûm ignorat,testes esse eos,ad quos negocium,quo de lis est,nihil attinet:aduersarios autem,socios earũ rerum, propter quas ab aliquo accusantur? id quod Critoni accidit.Præterea cùm vos, Iudices, tot sitis, cum sit cæterorum Athenienſium tanta multitudo: alius quidem nemo se ei adfuisse testatur: Timocrates solus,tanquam à machina,testatur decimam celebrasse isti patrem meum,æqualis eius, qui nunc hoc iudicio reus agitur: séque planè omnia scire profitetur,quæ istis expediunt scilicet.testatur item nunc,se solum Critoni adfuisse,cùm ædes à me emeret: quòd quisnam vestrûm credat?præsertim cùm ego non de eo nunc agam, vtrũ ædes Crito emerit,nec ne:sed de dote,quam à matre mea allatam me recipere iubent leges.Proinde, quemadmodum vobis ego testimonijs multis & argumentis ostendi:matrem meam talentum dotis attulisse:id verò me de patrimonio non recepisse:& ædes in eam rem à nobis exemptas esse: sic & istum vobis ostendere iubete,aut me vera dicere,aut recipere dotem non oportere. De his enim nunc pronunciabitis.Si verò eorum de quibus accusatur nec testes fide dignos producere, neque vllum aliud argumentum poterit:sed alia verba iniiciet,decipiendi causa,& clamabit,&indignabitur,quæ à causa aliena sunt:per Iouem cæterosq; deos vos oro,nepatiamini: sed ius meũ mihi tribuatis propter ea omnia quæ dicta sunt:cogitantes, multò esse iustius,vt matris meæ dotem mihi ad elocationem filiæ meæ adicatis:quàm vt Plango & isti, præter cætera, etiam ædes ad dotem exemptas,nobis eripiant,contra omnem æquitatem.

A εἰδότων, οὐ ξύπον ἀναγκασθεὶς ὁ πατήρ μου ἐποιήσατο τούτοις,οὐδὲν ἧττον δικάζομαι νυνὶ αὐτοῖς,καὶ μάρτυρας ὑποδίκους παρέχημαι.καί τοι οὐκ ἴσος ὑμῖν ὁ ξὴν ὁ κίνδυνος.ἀλλ' ἐμοὶ μὲν, ἐὰν ὑμεῖς νυνὶ ὑπὲρ τούτων ἐξαπατηθῆτε,οὐκ ἐξέσται.ἔτι δικάσασθαι ξοῖ τὸ φερνικός· τούτοις δ' οἱ φασὶν ἀδίκως ἀποδιωχθῆναί με τῆ δίκης ξ τότε ἐξελῶν εἰς ὑμᾶς ἀφῆναι, ἢ νῦν ὀμόσαντ) πάλιν,ἐὰν βέλων), παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ὑμῖν τὸ δίκαιον.ἢ ἐγὼ μὲν,ἐὰν(ὃ μὴ γένοιτο) ὑμεῖς με ἐγκαταλίπητε,οὐκ ἔξω ὁπόθεν φερνίκα ἀποδῶ τῆ θυγατρὶ, ἧς τῆ μὲν φύσει πατήρ εἰμι.τῆ δ' ἡλικίαν αὐτὴ εἰ ἴσθε, οὐκ ἀθυγατέρα μι,ἀλλ' ἀδελφὴν εἶ) αὐτὴν νομίσατε. οὕτοι δ' ἂν ὑμεῖς μοι βοηθήσετε, ἀδ' ἐν τῶ ἰδίων ἀποστερεῖν, ἀλλ' ἐν τῆ οἰκίας τὰ ἐμὰ ἐμοὶ ἀποδώσειν, ἵν' ἐξελόμεθα μὲν κοινῆ πάντες εἰς τὴ ἔκτισιν τῆ φερνικῆς, οἰκοῦντες δ' αὐτὴν οὕτοι μόνοι δικαιοῦσιν. οὔτε γὰ ἀρμόττει μοι θυγατέρα ἐπίγαμον ἔχοντι οἰκεῖν μετ' ἐκείνου, οἳ οὐ μόνον αὐτοὶ ἀσελγῶς ζῶσιν,ἀλλὰ καὶ ὁμοίους αὐτοῖς ἑτέρους πολλοὺς εἰς τὴν οἰκίαν εἰσάγουσιν.οὔτε μὰ τὸ δι' ἀσφαλὲς εἶναί μοι νομίζω * ζῆν συνὼ τοιούτοις ἐν τῷ αὐτῷ δόμου γὰ οὕτω φανερῶς μοι ἐπιβουλεύσασιν εἰς ἄρειον πάγον ἀγῶνα καθεστηκότα, τίνος ἂν οὕτοι ἢ φαρμακείας ἢ ἄλλης κακουργίας ἐκείνης ὑμῖν ἀποχειροτονήσουσιν; γε πρὸς τοῖς ἄλλοις (ἀρχὴν γὰ τῶν ἀνεμνήσθην) εἰς τοσαύτην ὑπερβολὴν τόλμης ἐληλύθασιν,ὥστε καὶ κρίτωνος μαρτυρίαν ἐπενέβαλοντο,ὡς ἐώνηται τὸ ξίον μέρος παρ' ἐμοῦ τῆ οἰκίας, ἵν' ὅτι ψευδὴς ὄξι, ῥᾳδίως εἰσεσθε. πρᾶτον μὲν γὰ οὐκ ἔστι μεξίως ζῆν κρίτωνα,ὥστε παρ' ἑτέρου οἰκίαν ὠνεῖσθ· ἀλλ' οὔτε πολυτελὴς ἐν ἀσώτως, ὥστε πρὸς τοῖς αὐτῆ,καὶ τὰ τῆ ἄλλων προσαναλίσκειν. ἔπειτ' οὐ μαρτυρεῖ τούτῳ νυνί, ἀλλ' ἐμοὶ ἀπειλεῖ. τὶς γὰ ὑμῶν οἶδεν,ὅτι μάρτυρες μὲν εἰσιν οὗτοι οἷς μὴ μέτεστι τῆ πράγματος, πρὸς οὗ ἡ δίκη ὄξιν· ἀντίδικοι δ' οἱ κοινωνοῦντες τῆ πραγμάτων πρὸς ὧν αὐ δικάζηταί τις αὐτοῖς;ὃ κρίτωνι συμβέβηκεν. ἔτι δὲ τοσούτων ὑμῶν ὄντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῆ ἄλλων ἀθλιωτάτων πολλῶν,ἄλλος μὲν οὐδεὶς αὐτῆ προσῆλθε μεμαρτύρηκε· πρωκεάτης δὲ μόνος, ὥσπερ ὑπὸ μηχανῆς,μαρτυρεῖ μὲν δεκάτῳ ἐτιάσας τούτῳ τὸν ἐμὸν πατέρα, ἡλικιώτης ὢν τ νυνὶ φεύγοντος τ δίκῃ· φησὶ γὰ ἅπαντα ἁπλῶς εἰδέναι,ἃ δὴ τούτοις συμφέρ.μαρτυρεῖ δὲ νυνὶ μόνος κρίτων παρεῖναι,ὅτε παρ' ἐμοῦ,τῆ οἰκίαν ἐωνεῖτο. ὃ τίς ἂν ὑμῶν πιστεύσειν; ἄλλως τε, καὶ ὅτι οὐ περὶ τῆς οἰκίας, πότερα ἐώνη) κεῖται αὐτῆ ἢ μή, νυνὶ δικάζομαι· ἀλλὰ περὶ προικός,ἣν,ἐπειγομένης μήτρὸς, οἱ νόμοι κελεύουσιν ἐμὲ κομίζεσθαι,ὥστε καθάπερ ὑμῖν ἐγὼ ἐν μάρτυρείων πολλῶν καὶ τεκμηρίων ἐπέδειξα, ἐπειγομένῳ μὲν τῆ μητέρα μου τάλαντον φερνὴν, οὐ κομισάμενον δ' τοῦτ' ἐμὲ ἐκ τῆς παρῴας οὐσίας,ἐξαίρεσιν δ' ἡμῖν γενομένου * τε τῆ οἰκίας εἰς ταῦτα. οὕτω κελεύετε κἀγὼ τοῦτον ὑπὲρ ἐκείνου ὑμῖν,ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγω, ἢ ὡς οὐ προσήκει μοι κομίσασθαι τῆ φερνὴν, περὶ τούτων γὰ ὑμεῖς νυνὶ τῆ ψῆφον οἴσετε. ἐὰν δὲ μὴ ἔχων περὶ ὧν φεύγῃ τῆ δίκης,μήτε μάρτυρας ἀξιόχρεως παρέχεσθαι,μήτ' ἄλλο πρὸν μηδὲν,ἑτέροις παρεμβάλῃ λόγοις κακουργῶν,καὶ βοᾷ καὶ χετλιάζῃ μηδὲν πρὸς τὸ πρᾶγμα· πρὸς διὸς καὶ θεῶν μὴ ὑπερίδητε αὐτὸν ἀλλὰ βοηθεῖτέ μοι τὰ δίκαια, ἐξ ἁπάντων τῆ εἰρημένων εὐδιμούμενοι,ὅτι πολὺ δικαιότερόν ὄξιν τῆ τῆς ἐμῆς μήτρὸς φερνὴν τῆ ἐμῆ θυγατρὶ εἰς ἔκδοσιν ὑμᾶς ψηφίσασθαι, ἢ πλαγόνα καὶ τούτοις πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τῆ οἰκίαν τῆ εἰς τῆ φερνὴν ἐξαίρετον γενομένην ἀφῃρῆσθαι ἡμᾶς πρὸ πάντα τὰ δίκαια.

ΤΠΟ-

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΣΠΟΥΔΙΑΝ ὑὲρ φερνικοῦ λόγου.

Πολύευκτος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, δύο θυγατέρων πατὴρ γίνεται· ὧν τὴν μὲν νεωτέραν Λεωκράτει πρώτῳ δίδωσιν, εἶτα Σπουδίᾳ. τῷ δὲ πρεσβυτέραν δὲ τῇ πρὸς τὸν Σπουδίαν δικαζομένῳ. ὁ μὲν οὖν πολύευκτος ἔτελεύτησε, τὰς θυγατέρας καταλιπὼν τὸν κληρον ἐξ ἴσου. ὁ δὲ τὴν πρεσβυτέραν γήμας, φησὶ τεσσαράκοντα μνᾶς ὁμολογηθῆναι τὴν φερνὴν, οὐ μὴν ὅλως δοθῆναι, ἀλλὰ δέκα μνῶν ὑπολειφθεισῶν. ζητεῖ τε ὁμολογεῖν τὸν πολύευκτον ὀφείλειν αὐτάς. καὶ ὡς ἤμελλε τελευτᾶν, τὴν οἰκίαν τῆς ἀδελφῆς οὐσίας ἐξελεῖν, καὶ ταύτην εἰς τὸ χρέος δοῦναι. ὁ δὲ λεωκράτης ἀξιοῖ, καὶ ταύτην ἓν κοινὸν, ὥσπερ καὶ τἆλλα, καὶ τὸ μέγιστον τὴν ἀμφισβητημάτων τὴν ἐν τῷ λόγῳ, τοῦτο ὄζει. φερνὴν καλεῖ δὲ τῷ Σπουδίᾳ καὶ ἕτερα. * φησὶ γὰρ αὐτὸν καὶ τὸ πολυεύκτου καὶ τῆς πρεσβυτέρας ὀφείλοντα χρήματα, μὴ καταβαλεῖν εἰς τὸ μέσον, δίκην τοῦτο ποιεῖν. τὸ δὲ Σπουδίου κἀκεῖνο λέγοντος, ὡς αὐτὸς πεῖσαι μνᾶς πρῶτα εἴληφε μόλις μὲν ἐξεῖναι τῷ πολυεύκτῳ φησὶν, εἰ τῇ ἑτέρᾳ τὴν θυγατέρων ἠβούλετο πλείω πρῶτα δοῦναι, καὶ μὴ τὴν ἴσην ἀμφοτέραις. ἔπειτα δὲ ὅπως ἐκεῖνον, ὡς καὶ τοῦτο Σπουδίας ψεύδεται. τὰς μὲν γὰρ τεσσαράκοντα μνᾶς αὐτὸν ἐν ἀργύρῳ φησὶ λαβεῖν. τὰς δὲ δέκα ὡς ἱματίοις καὶ χρυσίοις, ἃ καὶ πλείονος ἢ δέκα μνῶν ἦν ἄξια.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΣΠΟΥΔΙΑΝ ὑὲρ φερνικοῦ λόγος.

ΑΔΕΛΦΑΣ ἔχομεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, γυναῖκας ἐγὼ καὶ Σπουδίας οὑτοσὶ, πολυεύκτου θυγατέρας. ἄπαιδος δ' ἐκείνου τελευτήσαντος ἀρρένων παίδων, ἀναγκάζομαι πρός τινι καὶ τὴν καταλειφθέντων δικάζεσθαι. καὶ εἰ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ πᾶσαν Σπουδίᾳ καὶ προθυμίαν ἐποιησάμην, βουλόμενος διαλυθῆναι, καὶ τοῖς φίλοις ὑπηρέτειν, ἐμαυτὸν αἰτιώμην, εἰ μᾶλλον ἠρέμουν δίκης καὶ πράγματ' ἔχειν, ἢ μικρὰ βλαπτωθεὶς ἀνέχεσθαι. νῦν δ', ὅσῳ πραότερον ἐγὼ καὶ φιλανθρωπότερον τούτῳ διῆγον, τοσούτῳ μᾶλλόν μου κατεφρόνησε. καὶ νῦν * κινδυνεύω μέν οὐχ ὁμοίως τούτῳ, πρὸς τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἔχειν· ἀλλ' ὅμως μέν ῥᾳδίως φέρει, πολλάκις εἰθισμένος ἐνταῦθ' εἰς ὑμᾶς * εἰσιέναι. ἐγὼ δ' αὐτὸ τοῦτο φοβοῦμαι, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν οὐ δυνηθῶ δηλῶσαι πρὸς τὴν πραγμάτων ὑμῖν, ὅμως δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, προσέχετε τὸν νοῦν. πολύευκτος γὰρ ὧν τις θεὰσιος, ὃν ἴσως οὐδεὶς ὑμῶν τινες ἀγνοοῦσιν. οὗτος ὁ πολύευκτος, ἐπειδὴ οὐκ ἦσαν αὐτῷ παῖδες ἄρρενες, ποιεῖται λεωκράτην τὸν ἀδελφὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικός. οὐσῶν δ' αὐτῷ δύο θυγατέρων ἐκ τῆς τοῦ λεωκράτους ἀδελφῆς, τὴν μὲν πρεσβυτέραν ἐμοὶ δίδωσι, καὶ τετταράκοντα μνᾶς προῖκα· τὴν δὲ νεωτέραν λεωκράτει. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, διαφορᾶς γενομένης πρὸς πολύευκτον πρὸς τὸν λεωκράτην, ἐφ' ἧς οὐκ οἶδ' ὅπως δεῖ λέγειν, ἀφῄρημαι ὁ πολύευκτος τὴν θυγατέρα, δίδωσι Σπουδίᾳ τούτῳ. μὴ δὴ ταῦτα ἠξιωκέναι τὸν λεωκράτην ὑμᾶς δίκαιόν ἐστι πολυεύκτῳ, καὶ τούτῳ Σπουδίᾳ, ἐφ' οἷς πάντων ἀναγκάζοντο εἰς λόγον καθίστασθαι, καὶ τὸ τριτάλαντον διελύσασθαι ἐφ' ᾧ * τεκομισάμενον τὴν λεωκράτην ἅπερ ἦν εἰς τὴν οἰκίαν εἰσενηνεγμένος *, μήτε κακόν τινα εἶναι πολυεύκτῳ, πρός τε τοὺς ἄλλους ἐγκλημάτων ἀπηλλάχθαι ἁπάντων. τίνος οὖν ἕνεκ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταῦτ' εἶπον; ὅτι τὴν προῖκα οὐ κομισάμενος ἅπασαν, ἀλλ' ὑπολελοιπὼς χιλίων δραχμῶν, καὶ ὁμολογηθεισῶν ὑπολαβεῖν, ὅταν πολύευκτος ἀποθάνῃ, ἕως μὲν ὁ λεωκράτης ἦν κληρονόμος τοῦ πολυεύκτου, πρὸς ἐκεῖνον ἦν μοι τὸ συμβόλαιον. ἐπειδὴ δ' ὁ λεωκράτης ἐξεκεχώρηκεί, ὅτε πολύευκτος μεθυσθεὶς ἔπεσε, τὴν οἰκίαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἣ οἰκίαν ταύτην ἀποτιμώμην πρὸς ταῖς δίκαις μναῖς, ἐξ ἧς ἐβουλόμην με τὰς μισθώσεις κομίζεσθαι Σπουδίας. πρῶτον μέν

ARGVMENTVM ORATIONIS CONTRA Spudiam pro dote.

POlyeuctus, vir Athenienſis, duarum filiarum pater, iunio rem Leocrati primùm dat deinde Spudiæ: maiorem, ei qui cum Spudia litigat. Ac Polyeuctus quidam moritur, filiabus relicta hæreditate ex æquo. Maioris autem maritus ait, quadraginta ſibi minas doti eſſe dictas: non tamen totam ſtatim eſſe numeratam, ſed decem minis minus. viuentemque faſſum eſſe Polyeuctum, ſe debere eas: & morituru, ædes reliquis bonis exemiſſe, easque ad debitum diſſoluendum dediſſe. Leocrates autem poſtulat, vt & hæ ſint communes, vt cætera omnia. Hæc potiſſima eſt controuerſia totius orationis. Criminatur etiam aliis de rebus Spudiam. Ait enim, eum* pecuniam, & propter Polyeuctum, & filiam natu maiorem debeat, non protuliſſe in medium: quod factum oportuiſſet. Cùm verò Spudias illud quoque dicat, ſe triginta minas doti accepiſſe: maximè quidem Polyeucto id facere licuiſſe dicit, ſi alteri filiarum maiorem dotem dare voluerit, & non parem vtrique. deinde oſtendit, etiam illud falsò aſſerere Spudiam, qui triginta minas in argento acceperit: decem verò in veſte & auro, quæ pluris etiam ſint quam decem minarum.

DEMOSTHENIS CONTRA SPVDIAM PRO DOTE Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

SOrores habemus vxores, ego & Spudias, Iudices, Polyeucti filias, qui cum virilis ſexus liberis orbus obierit: cogor cum iſto de relictis bonis litigare. Quòd niſi, Iudices, omne ſtudium & diligentiam adhibuiſſem, vt res tranſigeretur nec amicis rem permittere voluiſſem ipſe me accuſarem, ſi maluiſſem litibus & moleſtiis conflictari, quàm paruam iacturam ferre. Nunc quò ego mitius & humanius cum iſto agebam: eò magis ab eo contemnebar. neque ego profectò nunc ita vt iſte, erga hoc iudicium affectus ſum: qui quidem eam rem parui facit, ſæpe ſolitus in conſpectum veſtrum venire. Ego verò idipſum metuo, ne propter imperitiam vobis rem explicare nequeam. Sed tamen, Iudices, animaduertite. Polyeuctus quidam Triaſius fuit, quem fortaſſe nec veſtrûm aliqui ignorāt. Is Polyeuctus, cùm non haberet mares liberos, adoptat Leocratem, fratrem vxoris ſuæ. Cum verò duas ſuſcepiſſet filias, è ſorore Leocratis: natu maiorem mihi collocat, dictis quadraginta minis doti, minorem Leocrati. Quæ cum ita ſe haberent, orto inter Polyeuctum & Leocratem diſſidio (de quo neſcio quid dicam) ereptam ab eo filiam Spudiæ deſpondet. Eo facto cum indignaretur Leocrates, in ius vocato Polyeucto & Spudia: de rebus omnibus rationem reddere coguntur. Tandem ita tranſigunt, vt receptis iis Leocrates, quæ de ſuo in familiā attulerat, nec male vellet Polyeucto, & omne inter eos diſſidiū eſſet abolitū. Qua igitur de cauſa vobis hęc narraui, Iudices? quòd dote nō recepta omni, ſed mille drachmis deficiētibus, poſt Polyeucti obitū (ita enim conuenerat) reddēdis: quandiu Leocrates Polyeucti hęres fuit cū eo mihi res fuit. ſed cū ceſſiſſet Leocrates, & Polyeuctus periculosè decūberet: tūc, Iudices, ædes ob decē minas pignori mihi opponūtur: è quibus me locationis pēiū recipere vetat Spudias. Primū igitur

Se affinis iniquitate coactū ex periti iudicio.

vobis teſtes adducam, qui adfuerunt, cùm deſponderet mihi Polyeuctus filiam, quadraginta minis promiſſis: deinde mille drachmis minus recepiſſe me oſtendam. Præterea, Polyeuctum ſemper eſſe confeſſum, ſe debere mihi, & Leocratem prædem dediſſe, & morientem tandem pepigiſſe, ſe mihi libellos, mille drachmarum indices, propter dotem, ad ædes collocaturum. Voca mihi teſtes.

Enumeratio cõtrouerſiæ pecuniæ.

TESTES.

Hoc igitur vnum eſt, Iudices, eorum de quibus Spudiam accuſo. Ac de eo quidnam maius aut firmius ad vos afferrem quam legem, quæ planè dicit, quæ quis oppignerauerit, in ea non licere agere nec ipſi, nec hæredibus? nihilominus contra hoc ius venit Spudias diſceptaturus. Alterum, Iudices, eſt, duas minas teſtatus eſt Ariſtogenes poſtulaſſe Polyeuctum, quæ ſibi deberentur à Spudia, cum vſura. Id verò ſerui precium eſt, quem cùm iſte à Polyeucto emiſſet, precium neque illi ſoluit, neque nunc in commune protulit: octingentas porrò & mille drachmas, de quibus nec ego ſcio quid æqui poſſit dicere. Mutuatus enim fuit eam pecuniam à Polyeucti vxore: & tabulę extant, quas illa moriens reliquit. Teſtes autem ſunt mulieris fratres, qui rebus omnibus interfuerunt, & ſingulatim percontati ſunt, ne quid alter alteri negocij faceſſeremus. An non igitur, Iudices, iniquum & graue eſt, cũ eorum ego omniũ, quæ vel à Polyeucto viuẽte emerã, vel ab vxore eius habuerã & vſurã ſoluerim, & precium reddiderim, & nunc quæ debui omnia in commune proferam: iſtum nec leges curare veſtras, neque Polyeucti teſtamentum, neque relictas tabulas, neque rerum conſcios: ſed contra hæc omnia venire litigatum? Cape igitur primùm legem, quæ non ſinit rerum oppigneratarum agere in poſſeſſores. Deinde relictas tabulas, & teſtimonium Ariſtogenis. Recita.

LEX. LITERÆ. TESTIMONIVM.

Docebo vos etiam, Iudices, ſingulatim ea de quibus accuſo. Phialam acceptã à Polyeucti vxore, quã cum aureis ornamentis oppignerant, non protulêre, quamuis receptam, vt vobis Demophilus, cui oppignerata illa fuerant, teſtabitur: tabernaculũ præterea, quod habent. nam id quoque acceptum non proferunt: alia item quàm multa eius generis? Poſtremò, cùm vxor mea patri minã argenti ad Nemeſia contulerit, *plura etiam inſumpſerit: nec huius impenſæ partem ſuſtinere vult, ſed alia præcepta habet, aliorũ partes recipit: ea verò quæ ita manifeſtè debet, non reddit. Vt igitur neque hęc prætermittãtur: cape mihi eorum omnium teſtimonia.

TESTIMONIA.

Refutatio cauillatio nũ Spudię.

Fortaſſis autem, Iudices, contra hæc nihil dicet Spudias (neque enim poterit, quanquam eſt callidus) ſed Polyeuctum & eius vxorem criminabitur, eóſque dicet à me adductos, hęc omnia feciſſe in meã gratiã: atq. adeò ſe multis aliis affectũ damnis, mihi diẽ dixiſſe. Nam hæc & apud arbitrum dicere inſtituit. Ego verò, Iudices, primùm non æquam eſſe cenſeo talẽ defenſionem: neq. conuenire, ſi quis apertè cõuincitur, vt retortis criminibus accuſet, & calumnietur. Nã illa quidẽ (ſi qua ei fit iniuria) nimirũ vlciſcetur. horũ verò dabit pœnas. Quî enim ego nũc iſtorũ calũnias refutabo: iis omiſſis. de quib. vos pnũciabitis?

οὗ ὑμῖν μαρτυρας παρέξομαι, εἰς ἃ δεῖ βλέψαντας, ὅτ' ἐνεγύα μοι πολύευκτος τὴν θυγατέρα δὴ τετταράκοντα μνᾶς, ἔπειθ' ὡς ἧττον ἓ χιλίας ἐκομισάμην, ἔτι δ' ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ὀφείλειν ὡμολόγηκε πολύευκτος, καὶ τὸν λεωκράτην συνέστησε· καὶ τελευτῶν, διέθετο ὅρους ἐπισῆσαι χιλίων δραχμῶν ἐμοὶ τῆς φερνικὸς ἐπὶ τὴν οἰκίαν. καί μοι κάλει τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Ἐν μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτ' ἔστιν ὧν ἐγκαλῶ ἀσεβεία, κἀξ ἁπάντων τούτων τί ἂν ἔτι μεῖζον ἢ ἰσχυρότερον ἔχων εἰς ὑμᾶς κατέλθοι, ἢ τὸν νόμον, ὃς κἂν ἐᾷ διαρρήδην εἰς ἅπαντα ἀποτίμησιν εἶναι δίκας οὔτ' αὐτοῖς, οὔτε τοῖς κληρονόμοις· ἀλλ' ὅμως πρὸς τοῦτο τὸ δίκαιον ἥκει ἀσεβείας ἀμφισβητήσων, ἕτερον δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, δύο μὲν μνᾶς ἐμαρτύρησεν ἀριστογείτων ἐγκαλεῖν ἀποθνήσκοντα πολύευκτον ὀφειλομένας αὐτῷ παρὰ σπεύδια τὸν κύριον αὐτοῦ τοῦτο δ' ἔστιν οἰκέτης τιμὴν, ὃν ἐωνημένος ἦν παρὰ πολυεύκτου τὴν τιμὴν οὔτ' ἐκείνῳ δέδωκεν, οὔτε νῦν εἰς τὸ κοινὸν ἀνενήνοχεν· ὀκτακοσίας ἢ χιλίας, ἀφ' ὧν ἐγὼ οἶδα τί ποτ' ἔξεστι δίκαιον λέγειν. ἓν μὲν γὰρ τὸ ἀρχαῖον παρὰ τὴν πολυεύκτου δεδανεισμένῳ γυναικὸς χρήματα δ' ἔστιν ἃ κατέλιπεν ἀποθνήσκουσα ἐκείνη· μάρτυρες δ' οἱ τὴν γυναικὸς ἀδελφοὶ, παρόντες ἅπασι, καθ' ἕκαστον ἐπερωτῶντες, ἵνα μηδὲν δυσχερὲς ἡμῖν εἰς ἀλλήλους, ἀκοῦν δ' εἰκὸς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ σύμφορον, ἐμὲ μὲν ἁπάντων, ὧν ἡ παρὰ πολυεύκτου ζώντῳ ἐωνημένος, ἡ παρὰ τὴν γυναικὸς εἶχον αὐτὴ, καὶ τὸν τόκον ἀποδέναι, καὶ τὴν τιμὴν ἀποδεδωκέναι, καὶ νῦν ἅπερ ὤφλον πάντ' εἰς τὸ κοινὸν φέρειν· τοῦτον δ' μήτε τῶν νόμων τὸν ἡμέτερον φοντίζειν, μήθ' ὧν διέθετο πολύευκτος, μήτε τῶν καταλελειμμένων γραμμάτων, μήτε τὰ σωφρόνων, ἀλλὰ πρὸς ἅπαντα ταῦθ' ἥκειν ἀντιδικήσοντα. λάβε δή μοι πρῶτον μὲν τὸν νόμον, ὃς οὐκ ἐᾷ τὰ ἀποτιμηθέντων ἔτι δίκην εἶναι πρὸς τοὺς ἐχόντας· ἔπειτα τὰ γράμματα τὰ καταλειφθέντα, καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν ἀντιδικούσης λέγε.

Νόμος. Γράμματα. Μαρτυρία.

Βούλομαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν ἐγκαλῶ, καθ' ἕκαστον ὑμᾶς διδάξαι. φιάλην μὲν γὰρ λαβόντες παρὰ τῆς πολυεύκτου γυναικὸς, καὶ καταθέντες ἐνέχυρα μετὰ χρυσίων, οὐκ ἀντιλέγουσι, κεκομισμένοι ταύτην, ὡς ὑμῖν δημόφιλος ὁ θεμιστοκλέους μάρτυς ἐστὶν· ἐκπλεῖν δ' ἐμέλλομεν ἔχουσιν. οὐδὲ γὰρ ταύτην λαβόντες ἀναφέρουσιν· ἀλλὰ δὴ πόσα τοιαῦτα; τὸ δὲ τραπεζῶν εἰσενεγκοῦσης τῆς ἐμῆς γυναικὸς εἰς τὰ νεμέσια τῷ παιδὶ μικρὰ ἀργυρίου, καὶ* περιαλωσάσης, οὐδὲ ταύτης ἀξιοῖ συμβαλέσθαι τὸ μέρος· ἀλλ' ἅμα μὲν ἔχει περιλαβὼν, τὰ δὲ τὰ μέρη χρήματα μερίζεται. τὰ δ' οὕτω φανερῶς * οὐκ ἀποδίδωσιν. ἵνα τοίνυν μηδὲ ταῦτ' ἢ παραλειμμένα, λάβε μοι πάντων αὐτῶν τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ μὲν ταῦτα οὐδὲν ἂν τρέσαι περιαλωσάσης (οἶδα γὰρ ἔξεστι, καὶ παρὰ δύνασθαι ἂν) ἀπάσεται δ' πολύευκτον, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ φήσει ταῦτα παιδὸς ὑπ' ἐμοῦ πεφευγότας καταχαρίσασθαι. καὶ νὴ Δί' ἕτερα πολλὰ καὶ μεγάλα βλάπτεσθαι, καὶ δίκην εἰληχέναι μοι. ταῦτα γὰρ καὶ πρὸς τὴν διαμαρτυρίαν λέγειν ἐπιχειρήσει· ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν οὐκ ἠξίωσα δικαίαν εἶναι τὴν ἀπολογίαν τὴν τοιαύτην, οὐδὲ προσήκειν, ὅταν, τις φανερῶς ἐξελέγχηται μεταστρέφοντα τὰς αἰτίας ἐγκαλεῖν καὶ διαβάλλειν. ἀλλ' ἐκείνων μὲν, εἴπερ ἀδικεῖται, δῆλον ὅτι δίκην λήψεται· τούτων δὲ, δῶσ. πῶς γὰρ ἐγὼ νῦν ταῖς τούτων διαβολαῖς ἀντιδικοίην, ἀφεὶς ἃ ἐστὶν ὧν ὑμεῖς μέλλετε τὴν ψῆφον οἴσειν.

ἔπειτα

ἔπειτα θαυμάζω τί δή ποτε, εἴπερ ἀληθῆ καὶ δίκαια R εἶχεν ἐγκαλεῖν, βουλομένων ἡμᾶς τῶν φίλων διαλύειν, καὶ πολλῶν λόγων γιγνομένων, οὐχ οἷός τ' ἦν ἐμμένειν, οἷς ἐκεῖνοι γνοῖεν; καί τοι τίνες αἱ ἀμφίνοι ἢ τοῦτο ἢ τὰ τοῦ ἐμοῦ ἐξηλεγμένα τὰ μηδὲν ὄντα ἐξηλέγξαν, τῶν θαμὰ παρόντων ἅπασι τούτοις; τῶν εἰδότων οὐδὲν ἧττον ἢ ἐμοῦ τὰ γιγνόμενα; τῶν κοινῶν ἀμφοτέροις φίλων ὄντων; ἀλλὰ δῆλον ὅτι πρὸς τοῦτο ταῦτ' οὐκ ἐγίγνετο, φανερῶς ὑπ' αὐτῶν ἐξηγγελμένα, τοῦτον τὸν τρόπον λαβεῖν διάλυσιν. μὴ γὰρ εἴπητε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς εἰδόσιν ἅπαντα ταῦτα ταῦτα μοι * ὑπὸ κινδύνου αὐτοῖς καταστάντας ἐμοὶ μάρτυρεῖν, τότε δ' ὁμόσαντας ἄλλοτε γράφειν θεοῖς αὐτοῖς, οὐ μὰ ἀλλ' εἰ μὴ μηδὲν τοῦτον ὑπῆρχεν ἡμῖν, οὐδ' ὡς χαλεπὸν ἐστι γράφειν, θεοῖς αὐτοῖς ὁπότερα τἀληθῆ λέγεσι. θεοὶ μὲν γὰρ οἰκίας, εἴ φησιν ὑπ' ἐμοῦ πεφεύγασι πολύδικον θεραπεύειν τοὺς ὄρους σῆσαι τῶν χλίων· ἀλλ' οὐδὲ πω τοὺς μάρτυρας ἔπεισα, ὦ ἀναιδία, ψεύδεσθαι μοι B μαρτυρεῖν, τοὺς θαμὰ γιγνομένους ὅτ' ἐνεγύα μοι· τοῖς εἰδόσι τὰς διαίτων με κομισαμένων, τοὺς ἀκούοντας ὁμολογοῦντος ὀφείλειν ἐμοί, μὴ συσπάσαντος ἀποδοῦναι· τοὺς τὸ τέλος τῶν ἐπιτηδευμάτων, θαμὰ γιγνομένους. τοῦτοις γὰρ ἅπασιν ἐκπεπλαγεῖσθαι ταῦτ' ὑπῆρχεν· ἀλλὰ κινδυνεύειν τῷ ψευδομαρτυρίων, εἰ μηδὲν τῶν γιγνομένων μαρτυρεῖν, ἀφεῖμαι τοίνυν τοῦτ' ἤδη θεοῖς ἐκείνοις δὴ τί αἰ λέγοις; ἀκριβῶς γὰρ, ὅπως τετυχοὶ διδάξεις· εἰ μὴ, πάντες ὑμεῖς ἀπαυτῖτ' αὐτόν. ὅτε γὰρ πολύδικος διετίθετο ταῦτα παρ' ἐμοῦ μὴ ἡ τότε γυνὴ τῶν ἧττον ὅπως τὰς τοῦ παῖδος διαθήκας ἀπήγγελεν· ἄλλως τ' εἰ καὶ μηδὲν ἴσον εἶχεν, ἀλλ' ἐν ἅπασιν ἠλαττοῦτο, παρεκλήθη δ' αὐτὸς ἔσθ', ὥστε μηδὲ τοῦτ' εἰπεῖν λέγειν, ὡς λάθρα * καὶ διακρυφάμενοι τούτοις ἐποιούμην ταῦτα. θαλαλύμενος γὰρ, ἔφησεν αὐτὸς μὲν ἀσχολίαν ἄγειν, τὴν γυναῖκα δ' ἐξαρκεῖν τὴν αὐτοῦ παροῦσαν. τί ἔτι λοιπόν; ἀπαγγείλαντος δ' ἀεὶ τοῦ παιδὸς αὐτῷ θεοῖς ἀπάντων τούτων ἀκριβῶς, οὐδὲ ἐνταῦθ' οὐδένα φαίνεται λόγον ποιησάμενος· ἀλλ' βλβιωκὼς μὴ ταῦτα τὸ πολύδικον πλέον ἢ πέντε ἢ ἡμέρας, ἐτ' ἠναπάκτησεν εἰσιόντων, οὔτ' εἶπεν οὐδὲν, οὐδὲ ἦλθε παροῦσα ἐξ ἀρχῆς ἅπασι τούτοις. ὡς οὐκέτι πολύδικος αὐτὰ πειθεὶς ἐμοὶ κατεχαρίζετο ὡς ἔοικεν, ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοί. ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεμνημένοι σαφῶς, ἐὰν ἄρα τι θεοὶ ἐγχέρῃ νυνὶ διαβάλλειν, αἰτιάσθε. σκοπεῖτε δ' ἵν' εἰδῆτ' ἀκριβῶς, ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει, τῶν μαρτύρων ἀκούσατε. λέγε.

Μάρτυρες.

Οὐκοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν μὲν χλίων δραχμῶν ὡς δικαίως ἐστὶ θεοσοφειλομένων ἀπεπίεσέ μοι τὴν οἰκίαν * ὁ πολύδικος, αὐτὸς οὗτός μοι μαρτυρεῖ καὶ ἡ τότε γυνὴ, θεοὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μεμαρτυρηκόσι, συγχωρεῖτε τότε, ὅτε θεοὶ τὸν πολύδικον αὐτῷ πόντες, ὑπεβαίνοντα τοσαύτας ἡμέρας, οὔτε θεοὶ τὸν ἀεισυλλόγου, ἐπὶ ταχὺ ἤκουσαν. ἀλλὰ μὴν εἴγε δικαίως ἀπεπιέσθη μεμνημένοις τὸν νόμου, καὶ μοὶ τῶθ' ὑμῖν οὐκ ἔστιν ἀποψηφίσασθαι ἀσεβοῦν. σκέψασθε δὴ καὶ θεοὶ τὰ εἴκοσι μνῶν, ἃς οὐκ ἐπαναφέρω. καὶ γὰρ ἐνταυθοῖ πάλιν αὐτὸς ἔθηκε μέγιστος ἔσομαι μάρτυς, οὐ λόγῳ μὰ δία, ὥσπερ νυνὶ αἰτιάσεται, ἀλλ' ἔργῳ θεοὶ φανεῖ. τί ποιῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί; τοῦτο γὰρ ἤδη θεοδικᾶν, τοῦτ' μὲν γὰρ οὐδὲν τεκμήριόν ἐστιν·

& exempla accepimus,& rursus obsignatas apud Aristogenem deposuimus. Hoc igitur,hoc, iudices,per deos oro,cognoscite.Inerant enim duæ minæ seruiprecium,neque Polyeuctus solum moriens eas ab isto postularat:inerant & mille octingentæ drachmæ. His autem lectis,si ea nihil ad se attinebant, neque scriptura vera erat: quamobrem non statim indignabatur,& grauiter ferebat?cur autem ea rursus & ipse consignauit,quæ nihil sani continebant, neque verè scripta erant?Nam id quidem, qui non toti scripturæ assentirerur,faceret nemo.Enimuerò,Iudices,perabsurdum id erit profectò,si licebit istis ea quæ ipsi cõ probarunt,nunc negare:vobísque nullum id signum videbitur,quòd omnes homines ad ea crimina, quæ neque vera, neque iusta sunt,non obticescere, sed euestigiò litem mouere solemus.Quod qui non fecerint,si postea in iudicio aduersantur, improbi calumniatores habentur. Quæ quum Spudias nihilominus quàm ego intelligat,ac potius eò certius, quò sæpius huc ingreditur:contraria iis quæ egit omnibus,loqui non erubescit. Vos quidem sæpe vna fraude animaduersa,ea pro certissimo signo de tota accusatione estis vsi:Isti autem vsuenit,vt omnis eius oratio ipsa sese coarguat.Cape testimonium:vt appareat,& tum confessam esse tabularum signa istius vxorem,& nunc à Spudia obsignatas,asseruari.

TESTIMONIVM.

His ita palàm demonstratis, equidem nihil esse pluribus opus existimo. Nam cum & leges proferre possim, & testes eorum quæ dicta sunt omnium, & ipsius aduersarij confessionem: quorsum multis verbis opus est?Sed tamen,si de dote indignabitur,& sibi de mille drachmis iniuriam fieri dicet:mentietur. De his.n.contendit,cũ non minus,sed plus etiam acceperit:vt statim vobis declarabitur.Verùm si ista omnia reuera accidissent:non ideo esset vtique iustũ, me promissam dotem non accipere:si modò aliquid est in legibus subsidij:neque etiam Polyeuctum,si filiarum alteri minus, alteri plus dare voluit,dotis, nunc prohiberi.Tibi enim ipsi Spudia licuit non ducere vxorem:mille drachmis,vt mihi,non annumeratis.Sed tu nihilo minus habuisti,vt ego docebo. Primùm autem cape testimonium de sponsalium conditionibus.

Spudiam dotis tántúdé, aut plus etiá accepisse,

TESTIMONIVM.

* Quî igitur nihilominus ille habet,dicet aliquis, si istiusin quadraginta minis aurum,& vestis æstimata: mihi verò decem minæ seorsim additæ fuerunt?Hoc ipsum ergo dicam.Spudias,Iudices,à Leocrate mulierem,cum auro & veste,accepit,æstimatis Leocrati à Polyeucto pluris quàm mille drachmis. * Quæ verò mihi misit,præter dotem,quæq; habeo solùm : ea si quis cum his quæ isti sunt data,conferat,consimilia deprehẽdet: dẽptis iis quæ ob mille drachmas oppignerata sunt.Proinde iurè in quadraginta minis æstimabat ea,quæ Leocrati numerarat:quæq;datã mihi summam superabant. Ac mihi cape primùm descriptionem hanc,& eis nunc recita,quidnam vterq. nostrũm habeat.Deinde arbitrorum testimonium, vt sciant,eum pecuniam etiam longè maiorem habere,deq.ea Leocratem actionem instituisse:& arbitros in hanc sententiam pronunciasse.Recita.

DESCRIPTIO. TESTIMONIVM.

An non iste palàm habet quadraginta minas dotis iã

A ἀμφοτέροι παρόντες ἀνοίξαντες, ἀντίγραφά τ' ἐλάβομεν, κἀκεῖνα πάλιν κατασημηνάμενοι, παρ' ἀλλοτρίοις κατεθέμεθα. Τοῦτο δή ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μάθετε πρὸς θεῶν. ἐνῆσαν μὲν γὰρ αἱ δύο μναῖ, ἡ τιμὴ τῆς οἰκέτιδος· καὶ οὐ τοῦτο μόνον ὁ πολύευκτος, ἀποθνήσκων ἐγκεκλήκει· ἐνῆσαν δ' αἱ χίλιαι, καὶ ὀκτακόσιαι δραχμαί. ταῦτα δ' ἀναγνοὺς, εἰ μὲν μηδὲν αὐτῷ προσῆκε, μηδ' ἀληθῆ τὰ γεγραμμένα λέγει· τί δή ποτ' οὐδὲν οὐκ ἀθῶς ἠγανάκτει πρὸς αὐτόν; τί δ' συνεσημαίνετο πάλιν τὰ μηδὲν ὑμᾶς ἔχοντα, μηδ' ἀληθῆ γεγραμμένα, τὰ δ' οὐδ' ἂν εἷς δή που, μὴ πᾶσιν ὁμολογῶν τοῖς γεγραμμένοις, ποιήσειν· ἀλλὰ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτό γε δεινὸν δή που, εἰ πρὸς τὰ συγκεχωρημένα ὑπ' αὐτῆς τούτων, ἀξιώσαι καὶ ἀπλέγμ', & μηδὲν σημεῖον ὑμῖν ἔσται, διότι φαίνεται ἀληθῆ τὰ μὴτ' ἀληθῆ, μήτε δίκαια ἔγκλημά τῶν, ἀλλὰ σφόδρα ἔκδηλα ἀμφισβητοῦντα εἶναι. μὴ ποιήσαντες ἢ ταῦτα, ἀδύνατον ἀπολιπεῖν, πῶς περὶ συμφορᾶς δοκοῦσιν εἶναι. ταῦτα μὲν τοίνυν ἀπιστίας οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ γιγνώσκων, ἀλλ' οἶμαι & ἀκριβέστερον, ὅσῳ & πυκνότερον ἐπαυδοῖ παρέρχεται, πᾶσιν ἐναντία τοῖς πεπραγμένοις ἑαυτῇ, λέγων οὐκ ἀφυῶς. καί τοι πολλάκις ὑμεῖς ἐπὶ μόνου σκεύωρημα συνειδότες, πάντῳ κατ' ἐκεῖνα καὶ πρὸς ἄλλων τῶν ἐγκαλουμένων ἐχρήσασθε τεκμηρίῳ. τούτῳ δ' ἅπαντ' ὑφ' αὑτῆς συμβέβηκεν ἐξηλέγχθαι. καί μοι λάβετε τὴν μαρτυρίαν, ὡς * ὡμολογεῖτο πότε τὰ σημεῖα τῶν γεγραμμένων ὑπὸ τῆς τούτου γυναικὸς, καὶ πρὸς ὑπὸ αὐδίου κατασημανθέντα κεῖται.

Μαρτυρία.

Τούτων τοίνυν σαφῶς οὕτως ἀποδεδειγμένων, οὐδέν μοι δοκῶ πλείω λέγειν. ὁπότε δὲ & νόμους ἔχω προφέρεσθαι, καὶ μάρτυρας ἁπάντων τῶν εἰρημένων, καὶ τὴν ἀντίδικον αὐτὴν ὁμολογοῦντά μοι τί δεῖ μακρὰν ἔτι λόγων; ὅμως δ' ἂν ἄρα πρέπει τῆς ἀγανακτῆς, καὶ φάσκειν πλεονεκτεῖσθαι τ' χιλίας δραχμὰς ψεύσεσθαι. οὐδὲν γὰρ ἔχων ἔλαττον ἀμφισβητεῖ πρὸς αὐτὰς, ἀλλὰ πλεῖον, ὡς αὐτὴ ὑμῖν ἔσται φανερόν. οὐ μὲν ἀλλ' εἰ πάντα ταῦθ' ὡς ἀληθῶς συνέβη, ἀ δή που δίκαιον ἡμᾶς τοῦτο ὁμολογηθῆναι πρῶτα μὴ λαβεῖν, εἰ περ ὄφελός τι τῆς νόμων ἐστίν. οὐ δέ γε τ' πολύευκτον, εἰ τ' θυγατέρων ἐβούλετο τῇ μὲν ἑκάτῳ, τῇ δὲ πλείω προῖκ' ἐπιδοῦναι δίκαιον κωλυθῆναι νυνί. σοὶ δὲ αὐτῇ μὴ λαμβάνειν ἐξῆν, ὦ συνδία, μὴ προσαπομένῃ ὥσπερ ἐμοὶ τῆς χιλίας· ἀλλ' οὐδὲν ἧττον εἶχες ὡς ἐγὼ διδάξω. πρῶτον δ' ἐφ' οἷς ἐξέδοτο, * τούτων λάβετε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Πῶς οὖν * οὐδὲν ἧττον ἔχω, φήσ τις, εἰ τούτῳ μὲν ὀφείλω τετταράκοντα μνᾶς ἀπεπμάτο τὰ χρυσία & τὰ ἱμάτια τῆς χιλίων, ἐμοὶ δ' αἱ δέκα μναῖ χωρὶς προσαπέδοντο; τοῦτο δὴ νῦ μέλλω λέγειν. ὁ μὲν γὰρ δὴ αὐδίας, ὡς ἄνδρες δικασταί, φησὶ τ' λεοκράτης ἔχουσαι τὰ χρυσία, καὶ τὰ ἱμάτια, τ' γυναῖκ' ἔχειν, ὧν ὁ πολύευκτος * προσαπέπρισε τῷ λεωκράτῃ πλεῖον ἢ χιλίας. * ἐγὼ δ' ἅπερ ἔπεμψέ μοι χωρὶς τῆς προικὸς, ὅσ' ἔχω μόνον, πρὸς τὰ τούτῳ δοθέντα ἐν πόλλ' ἐστὶν, δύρησ φόβαπησία, χωρὶς τ εἰς τὰς χιλίας δοσπεμηθέντων. ὥσ' εἰκότως ἐν τ τετταράκοντα μνᾶς * ἀπεπμάτο ταῦθ' ἅπερ δοτετέικει τῷ λεωκράτει, καὶ πλείω τῆς ἐμοὶ δοθέντων ἐστίν. καί μοι λάβετε πρῶτον μὲν τ' ἀπογραφὴν ταυτηνί. καὶ λέγε αὐτοῖς νυνὶ, ἅπερ ἑκάτερος ἐμοῦ ἔχει. μετ' ἐκ ταύτα, τὴν τῆς διαιτητῶν μαρτυρίαν· ἵν' εἰδῶσιν, ὅτι καὶ πολλῷ πλείω χρήματ' ἔχει, καὶ φησὶ τούτων ὁ λεωκράτης ἐνεκάλει. & κατ' ταῦτα ἔγνωσαν οἱ διαιτηταί. λέγε Ἀπογραφή. Μαρτυρία. Ἀρ' οὖν οὐ φανερῶς δεῖ μὲν ἔχει τετταράκοντα μνᾶς

πάλιν

πάλαι τῷ φεῖκε; ἐγὼ μὲν τριάκοντα μνᾶς, καθάπερ οὗτος τὰς χιλίας, οὐ μόνον ὕστερον οὐκ ἐνομισάμην, ἀλλὰ καὶ νυνὶ κινδυνεύω φεὶ αὐτῷ ὡς ἀδίκως ἔχων. ὑμᾶ ταῦτα μέν τοι παρρησίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς φίλοις οὐκ ἐβούλετο ὁπηδέψας ἀπαλλαγῆναι τῷ φεὸς ἐμὲ ἐγκλημάτων, ὅτι συνέβαινεν αὐτῷ ταῦτα πάντ' ὀξηγγέλθαι. πᾶσι γὰρ τούτοις φαρεγενημένοις, καὶ σαφῶς εἰδότες, οὐκ ἐπέτρεπον ἂν αὐτῷ λέγειν ὅ, τι τύχοι παρ' ὑμῖν δ' οἴεται ψεύδομενος ἐμοῦ τἀληθῆ λέγοντος φειγήσεσθαι. καίτοι ὧν ἐγκαλῶ, ταῦθ' ὑμῖν ἀπόδειξα σαφῶς, ὡς οἷός τ' ἦν αὐτός. τοὺς δ' εἰδότας οὐ τοσοῦτον ἔφυγεν. οὐχ ἡγοῦμαι ἐνεῖναι φθόνον, μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδ' ὑμεῖς ὁπόταν ἐξαπατᾶν αὐτὸν ψεύδεσθαι, καὶ δεδιέναι μεμνημένοι τῶν εἰρημένων. ἴσως δὲ φαίη ὡς ἐγρύετο· πάλαι εἴ τι φαρῆν ἐγὼ φεῖς ὀλίγον ὕδωρ αἰτιώμενος λέγειν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΦΑΙΝΙΠΠΟΝ φεὶ ἀποστάσεως λόγου.

Ὁ μὲν λόγος οὐκ ἀναφέρεται φθός τινων εἰς τὸν δημοσθένην. ὑπόθεσιν δὲ ἔχει τοιαύτην. ἦν συνταγμα φθὸ τοῖς ἀθηναίοις τριακοσίων ἀνδρῶν, οἳ τὸν πλοῦτον ἐξειλεγμένων; οἷς ἀνέκειντο τὰς λειτουργίας ἀπὸ μείζονες. νόμος δὲ ἐδίδου τῷ πεπονηκότι τούτων τὸν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ συντάγματος. εἴ τινα ἑαυτῷ πλουσιώτερον ὁρμάζοντα ἐπιδείκνυε. ἦν δὲ μὴ ὁ φεσθεὶς ὁμολογεῖ πλουσιώτερος εἶναι, εἰς τοὺς τριακοσίους αὐτὸν κατέστατο. εἰ δ' ἀρνεῖτο, τῷ οὐσίαν ἀντιδόσαν. τοῦτο τίνων εἷς τῶν τριακοσίων πεπονηκέναι λέγων, καὶ εἶναι πένης, ὅτι φαίνεται ἐν κλύδι. ἦν τῆς οὐσίας εἰς ἀντίδοσιν ἥκουσι. φεὶ δὲ τούτων ἐγκαλεῖ τῷ φανίππῳ, ὡς οὐδὲ τῷ ὑποχαφῷ τῆς οὐσίας δεδωκότι τῶν φεσήκοντα χρόνον, ἀλλ' ὕστερον πολλῷ. τά τε σημεῖα τῶν οἰκημάτων ἀφηκότι, ὑφ' ὧν διαφορῆσαι τῶν ἔνδον τινά, ἦν φιλίως ὀφείλει πολλά, φεσπουδάκει.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΦΑΙΝΙΠΠΟΝ φεὶ ἀποστάσεως λόγος.

ΠΟΛΛΑ καὶ παντοῖα γίγνεται, ὦ ἄνδρες δικασταί, φρωτον μὲν ὑμῖν ἅπασιν, ἔπειτα καὶ Σόλωνι τῷ νομοθετήσαντι τὸν φεὶ τῶν ἀποστάσεων νόμον. εἰ μὴ γὰρ ἦν ἡμῖν σαφῶς διώρισε, τί φρῶτον δεῖ ποιεῖν τοὺς ἀποστατοῦντας, καὶ τί δεύτερον, καὶ τἆλλα δι' ἐφεξῆς, οὐκ οἶδ' ὅπως φεῖλθεν αὖ ἡ τετειχισμένη φανίππου τόλμα. ὅπου γὰρ καὶ νυνὶ ἅπαντα ταῦτα φεριόντος ὑμῖν τοῦ νόμου, ὅμως οὐδὲν φροντίσας τῶν ἐν αὐτῷ γεγραμμένων δικαίων· ἀπὸ μὲν τῶν τειῶν ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ὤμοσε, τὴν ἀποφασιν δοῦναί μοι τῆς οὐσίας τὴν αὐτὴν καὶ τὸν νόμον ἦν, εἰ μή τι ἐβούλετο, τῇ γε ἕκτῃ δοῦναι τὸ βουδρομιῶνος μηνός, ὃν δεηθείς μου ἔφθετο, καὶ ἐν ᾗ ὡμολόγησε δώσειν τὴν ἀποφασιν· οὐδὲ ἕτερα τούτων ἐποίησεν· ἀλλὰ καταφρονήσας ἀμφοτέρων καὶ ὑμῶν καὶ τοῦ νόμου, δευτέρῳ μηνὶ ἔδωκε, δυοῖν ἢ τρισὶν ἡμέραις φρότερον τῆς εἰς τὸ δικαστήριον εἰσόδου· τὸν δ' ἄλλον ἅπαντα ἐκποδὼν ὢν χρόνον. καὶ τὰ σημεῖα ἐᾶν τῶν οἰκημάτων, ἃ φαρεῖχε φανίππῳ, ὡς οὐδὲ τῷ ὑποχαφῷ τῆς οὐσίας δεδωκότι τὸν φεσήκοντα χρόνον, ἀλλ' ὕστερον πολλῷ. τά τε σημεῖα τῶν οἰκημάτων ἀφηκότι, ὑφ' ὧν διαφορῆσαι τῶν ἔνδον τινά, ἦν φιλίως ὀφείλει πολλά, φεσπουδάκει.

A pridem? Ego verò triginta minas, quemadmodum iste? mille verò drachmas postea non modò non accepi, sed & nunc de eis periclitor, quasi iniustè eas* petam. His itaque de causis, Iudices, studias, re amicis permissa, litem mecum transigere noluit, quòd ei usu veniebat, vt horum omnium conuinceretur. Cũ enim illi his omnibus interfuissent, & certò ea scirent: non ei permisissent quiduis dicere. Apud vos autem, se mentientem, me vera dicente, fore superiorem sperat. Ego verò quæ postulo, perpicuè vobis demonstraui, vt ipse potui. Rei gnaros autem iste fugit, quòd putaret eis fucum fieri non posse. Quare, Iudices, etiam vos ei potestatem mentiendi & calumniandi ne date, eorum quæ diximus memores. Nostis enim omnia vt gesta sunt præter quàm si quid ego præterij, ad exiguam aquam dicere coactus.

B

ARGVMENTVM ORATIONIS aduersus Phænippum de permutatione.

Hæc oratio nõ refertur à nonnullis ad Demosthenem argumentum autem tale habet. Erat classis apud Athenienses trecentorum virorum, in quam ditissimi quique legi soliti, onera grauiora sustinebant. Lex autem permittebat ei qui sumptus tolerare non posset, ea classe excedere, si quem se locupletiorem, vacantem ostẽdisset. Quòd si is qui designabatur, se ditiorẽ esse fatebatur: in trecentos alterius loco referebatur. Sin negabat, permutabant inter se facultates. Nunc igitur trecentorum vnus se exhaustum & pauperem esse conquerens, Phænippum inuadit. Quare ad opum permutationem veniunt. Accusat autem Phænippum, vt qui nec descriptionem rei familiaris legitimo tempore dederit, sed multò post: & signa ab ædibus abstulerit, vt quædam quæ intus fuerint, distraheret: & se cuidam multum falsò postulanti debere simulet.

C

DEMOSTHENIS ADVERSVS PHÆNIPPVM DE PERmutatione Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Iniquitatem aduersarii accusat, déq. suis incommodis queritur.

DIi benefaciant, Iudices, primùm vobis omnibus, deinde etiam Soloni, qui legem tulit de permutationibus. nisi enim is apertè nobis explicasset, quid primùm eos qui permutassent, facere oporteret, quid secundo loco, cæteraq. deinceps ordine: haud scio quò tandẽ progressa esset Phænippi audacia: quum nunc, etsi lex ea nobis edicit omnia: tamen iura in ea perscripta negligat. Nam cum intra triduum, ex quo iurarat, declarationem rei suæ familiaris mihi ex lege dare debuisset: aut, si tum nollet, sexto saltem mensis Sextilis die, quem precibus à me impetrarat, & ad quem promiserat se daturũ declarationẽ: neutrũ horum fecit, sed contemptis vtrisque, & vobis, & lege, altero mense dedit: biduo aut triduo ante iudicij ingressum: reliquo omni tempore delituit. Cũ item signa ædium quæ ego apposueram, relinquẽda essent: egressus in agrum aperuit: hordeum & reliqua extulit: quasi potestatem ei dedisset lex faciendi quicquid libitum, non quod iustum esset. Ego verò, Iudices, maximè optarim me florere opibus vt olim: & manere posse in trecentorum numero. Quoniam autem partim communis calamitatis cum iis,

qui è fodinis quæstum faciunt, fui particeps: partim magnis detrimentis affectus iacturam feci rei familiaris: & nunc denique me tria talenta reipublicæ numerare oportet: *talentum pro portione (fui enim & ipse, quod vtinam esset aliter fodinæ publicatæ particeps) vt in meum locum substituere coner eũ, qui non nunc modò est me locupletior, sed prius etiam fuit, & nullum vobis vnquam munus obiit, neque rei publicæ quicquam hactenus contulit, necesse est. Vos igitur omnes oro, Iudices, si ostendero, Phænippum & definita legibus iura violasse, & locupletiorem esse, quàm ego sum: vt & me iuuetis, & istum meo loco in trecentorum classem referatis. Propter hoc enim leges quotannis permutationes concedunt, quòd conseruatio perpetua rei familiaris, & incrementa paucis ciuibus permanere solent. Ab initio autem vobis omnia quæ in permutatione acciderunt, commemorabo. Mensis Quintilis die secundo, duces trecentis permutationes proposuerunt. In

Narratio de actis permutationis, & desertis à Phlippo vadimoniis.

eis ex lege Phænippum citaui. Eo igitur citato, & adhibitis quibusdam familiaribus & amicis Cithera iui in eius fundũ. Ac primum obij fundum eius, qui stadiorum erat amplius quadraginta circuitu circa: & ostendi, & testatus sum coram Phænippo, nullos fundo libellos affixos esse. Sin ipse id affirmaret: statim eum dicere iubebam, & ostendere: vt ne postea fundus ære alieno obstrictus esse pethiberetur. Deinde obsignaui domicilia, & meas ædes eum ingredi iussi. Postea quæsiui, vbi excussum frumentum esset. Erant enim ibi, Iudices, diuos diuasq; testor: duæ areæ, fermè iugeri amplitudine vtraque. Is verò respondit, frumentum partim venditum, partim intus esse repositum. Tandem in longum faciam, constitui custodes intus quosdam, atque mediusfidius etiam edixi, vt vetaret agasones materiam è fundo auehere. Nam præter cæteras Phænippi opes, Iudices, etiam hic amplus est ei reditus: sex asini per totum annum materiam ei vehunt: vnde iste in singulos dies amplius* drachmis percipit. Cum igitur eis interdixissem, ne materiam attingerent: & Phænippo denunciassem, vt ex præscripto leges ad sacra præstò esset: in vrbem redij. Primùm igitur eorum quæ dixi, testimonia vobis exhibebo. Deinde & de cæteris audietis omnem veritatem. Phænippum enim à primo die statim nihil iusti cogitasse reperietis. obsignaui domicilia permissu legis: iste aperuit: ac signum quidem sustulisse fatebatur: fores autem se aperuisse negabat: quasi verò aliam ob causam, quàm ad fores aperiendas, signa sustulisset? Deinde vetui ne materia eueheretur: iste quotidie euexit, eo die excepto, quo ego vetui. nullo ære alieno fundus obstrictus erat: nunc iste multum æris alieni profert. In summa, facit quod libet, non quod leges iubent. Recita testimonia, primùm de fodina, deinde & cætera.

TESTIMONIA.

Quibus igitur me Phænippus iniuriis à primo statim die afficere cœperit: audistis, Iudices, & à me, & à testibus. Quæ autem post facta sunt: ea non in me tantum, sed etiam in leges sunt commissa: quæ nobis omnibus magno studio sunt tuendæ. Cùm enim tertio Idus Sextilis iurasset, se rectè & verè suas opes declaraturum: & lex declarationem dari tertio post iusiurandum die apertè iubeat:

τοῖς ἐργαζομένοις ἐν τοῖς ἔργοις, τὰ μὲν καὶ μεγάλας πεπτωκὼς ζημίας, ἀπολώλεκα τὴν οὐσίαν καὶ τὸ παλαιὸν νυνὶ ἐμὲ δεῖ τῇ πόλει ἓξ τάλαντα καταβεῖναι, τάλαντον μὲν τὸν μερίδα (μετέσχον γὰρ ὡς μὴ πάνυ ὤφελον, κἀγὼ τῶν δημοσίων μετάλλων) ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰς τὴν ἐμὴν τάξιν πορισθῆναι καθιστάναι τὸν οὐ μόνον ἐμοῦ νυνὶ ὄντα πλουσιώτερον, ἀλλὰ καὶ πρότερον, καὶ οὐδὲ πώποτε οὐδὲν λελειτουργηκότα ὑμῖν, οὐδὲ ἐστρατευκότα τῇ πόλει. δίομαι οὖν ὑμῶν ἅπαντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ὑπὲρ ἐκείνου φάνιππον τουτονὶ ὁσιῶν τῶν θεῶν κόλαστὰ ἐν τοῖς νόμοις δίκαια, καὶ πλουσιώτερον οὐσίαν ἐμοῦ, βοηθῆσαί μοι· καὶ τοῦτον εἰς τοὺς ἑξακοσίους αὖτ' ἐμοῦ καταχῆσαι. ὑπὲρ τούτου γὰρ οἱ νόμοι καθ' ἕκαστον ἔτος ποιοῦσι τὰς ἀντιδόσεις ὅπως τὸ διδύτυχεῖν συνεχῶς τῇ οὐσίᾳ, οὐ πολλοῖς τῶν πολιτῶν ἀχαμψύξιν εἰδῇ. ἐξ ἀρχῆς δ' ὑμῖν ἅπαντα τὰ γεγραμμένα περὶ τὰς ἀντιδόσεις, διηγήσομαι. πρῶτον μὲν μεταλλικὸς νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῇ δυτέρᾳ ἱσταμένου, ἐποίησαν οἱ στρατηγοὶ τοῖς ἑξακοσίοις τὰς ἀντιδόσεις. ἐν ταύτῃ σκάλεται καὶ τὸν νόμον φάνιππον τουτονί. καλέσας γ', καὶ παραλαβὼν τῶν οἰκείων πάνυ φίλων, ἐπορευόμην κἀγὼ δεῦρ' εἰς τὴν ἐχαπαὶ αὐτῶ. καὶ πρῶτον μὲν * περιαγαγὼν τὴν ἐχαπαὶ αὐτῶ, πλέον ἢ σταδίων οὖσαν τετταράκοντα, κύκλῳ ἐδήλωσα καὶ διεμαρτυράμην ἐναντίον φανίππου, ὅτι οὐδεὶς ὅρος ἔστιν ἐπὶ τῇ ἐχαπᾷ. εἰ δέ φησιν, εἰπεῖν συμβουλεύων αὐτὸν ἤδη καὶ δεῖξαι, ὅπως μὴ ὕστερον ἐνταῦθα χρέος γεγόμενον ἀναφανήσοιτο ἐπὶ τῷ χωρίῳ. ἔπειτα παρεσημηνάμην τὰ οἰκήματα, καὶ τοῦτον εἰσέλθοντα εἰς τὰ μὴ βαδίζειν. μὴ γὰρ ταῦτα ἠρώμην, ὅπου ὁ σῖτος εἴη ὁ ἀπογεγραμμένος; ἦσαν γὰρ ἐπὶ τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς θεαῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, δύο ἄλως αὐτοῦ μικροῦ, πλέθρου ἑκατέρα. ὁ δ' ἀπεκείνατό μοι, ὅτι ὁ μὲν πεφαγμένος εἴη τὸ σῖτος, ὁ δ' ἄδυ ἀπεκείμενος. τέλος δ', ἵνα μὴ μακρολογῶ, κατασήσας φυλάττειν ἄνδρα, καὶ μὴ διὰ ἀπειπὼν κωλύσαι τοὺς ὀνηλάτας, μὴ ἐξάγειν τὸν ὕλλον ἐκ τῆς ἐχαπαῖς (περὶς γὰρ τῆ ἄλληι οὐσίᾳ τῇ φανίππου, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ὡς περὶ μεγάλης ἐστὶν αὐτῇ. ἐξ ὧν οἱ συναυτῇ ὑλαγωγοῦσι, καὶ λαμβάνει ἕκαστος πλέον * δραχμὰς τῆς ἡμέρας) τούτοις ἀπειπών, ὥσπερ λέγω, τῆς ὕλης μὴ ἅπτεσθαι, καὶ ἐπαγγείλας ὅτι τὰ ἱερὰ φανίππῳ καὶ τὸν νόμον ἀπανλᾶν, ᾠχόμην ἀπιὼν εἰς ἄστυ. πρῶτον μὲν οὖν τῇ εἰρημένῃ τὰς μαρτυρίας ὑμῖν παρέξομαι. ἔπειτα καὶ δεῖ τῇ ἄλλων ἀκούσεσθε πάσας τὰς ἀληθείας. τοιγαροῦν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ φάνιππον δρήσετε δύθις ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀρξάμενον τὸ μηδὲν δίκαιον ποιεῖν, παρεσημηνάμην τὰ οἰκήματα, τὸ νόμου μοι δεδωκότος. ἔστ' ἀνέωξε καὶ τὸ μὲν ἀφελεῖν τὸ σημεῖον ὡμολόγει. τὸ δὲ ἀνοῖξαι τὴν θύραν, οὐχ ὡμολόγει· ὥσπερ ἄλλου τινὸς ἕνεκα τὰ σημεῖα ἀφαιρουμένου, ἢ τὸ τὰς θύρας ἀνοῖξαι· ἔπειτα ἀπεῖπον τὸν ὕλλον μὴ ἐξάγειν. ἐξῆγον ἔστ' ἀπάσας τὰς ἡμέρας, πλὴν ἐκείνης, ἐν ᾗ ἐγὼ ἀπεῖπον. χρέος οὐδὲν ὅπου ὠφείλετο ἔστι τῇ ἐχαπᾷ· νυνὶ ἔστ' ἀποφαίνει πολλά. ἁπλῶς ποιεῖ, ὅ, τι ἂν βούληται, οὐχ ὅ, τι ἂν οἱ νόμοι κελεύωσι. λέγε τὰς μαρτυρίας, πρῶτον μὲν τὰς ὑπὲρ τὸ μεταλλου, ἔπειτα καὶ τὰς ἄλλας. Μαρτυρία.

Α μὲν τοίνυν δύθις τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μὴ τὰς ἀντιδόσεις ἤρξατό με φάνιππος ἀδικεῖν, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων. τὰ δὲ μὴ ταῦτα ψευδημαρτήσαντα οὐκ ἐτ' εἰς ἐμὲ μόνον ἁμαρτήσεται, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς νόμους, ὑφ' ὧν ὑμῖν ἅπασι συμβαστέον ἐστίν. ὑμόσας γὰρ τῇ ἑνδεκάτῃ τὸ βοηδρομιῶνος μηνὸς ὑποφαίνειν ὀρθῶς καὶ δικαίως τὴν οὐσίαν· τὸ νόμου δ' ἀγορεύοντος, ξίων ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ἂν ὀμόσῃ, διδόναι τῷ ὑποφασιν ἐδεῖ τὸ

ἐλθὼν μου, πρωϊαίτερον πρὸ τοῦ δικαστηρίου μετὰ πολυεύκτου τοῦ κειώτου καὶ τερεντίου, πρῶτον μὲν περὶ διαλύσεως συμβῆναι ἐμοὶ (πάντα γὰρ μοι τὰ δίκαια ποιήσειν) ἔπειτα τὴν ἀπόφασιν τῆς οὐσίας ἀναβαλέσθαι μὴ πολλὰς ἡμέρας. οὐ γὰρ ἀγνοεῖν μου τὰ πράγματα. ἡσυχάζοντι δ' ἐμοὶ καὶ μετρίου καὶ ἀπραγμόνως ἔχοντι πολίτου, μὴ δοκεῖν δεῖν κεφαλὴν εἰς τὸ δικαστήριον βαδίζειν, ἐπειδὴ (τί γὰρ δεῖ μακρολογεῖν) τὴν μὲν συνοδον ταύτην τὴν περὶ τῆς διαλύσεων, τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος τοῦ βοηδρομιῶνος μηνὸς, ὁμολογήσαντα ποιήσασθαι. τὴν δ' ἀπόφασιν τῆς οὐσίας, τῇ ἕκτῃ φθίνοντος τυχὸν ἢ τοὐμπαλιν παρ' ἐμοῦ φαίνιππος, οὐδὲ εἰς ἑτέραν τῶν ἡμερῶν ἀπέβαινεν. ἀλλ' αὖθ' οὗτος δύο νόμους ἥκει φέρων ὑμᾶς διαβιβρώσκων ἅπαντα μὲν, τὸν κύριον ὄντα ζῆν ἡμέρων, ἀφ' ἧς ἂν ὀμόσῃ, τὴν οὐσίαν ἀποφαίνειν. ἕτερον δ', τὸν κύριον ὄντα κυρίους εἶναι τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίας, αἳ ἂν ἐναντίον μαρτύρων ποιήσωνται. καί τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν, ὅτι ὁμοίως ἤ, τε ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένη ἡμέρα κυρία ἐστὶ, καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ αἰτησαμένου συγχωρηθεῖσα; πολλάκις γὰρ * θεσμά γε τοῖς νόμοις γεγραμμένης ἑξακοστῆς ἡμέρας, ἑτέραν ἡμῖν αὐτοῖς συγχωρήσαντες ἐθέμεθα, θεσμὰ δ' ἀρχὰς ἁπάσας, καὶ δίκας, καὶ κρίσεις ἀναβάλλονται τοῖς ἀπροδίκοις οἱ ἄρχοντες, συγχωρησάντων ἐκείνων ἀλλήλοις. ὥν εἴ τις ἄκυρον ἡγήσαιτο δεῖν εἶναι τὰ πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίαν. μισήσαι δ' ἂν αὐτὸν ὡς ὑπερβάλλοντα συκοφαντίᾳ. φαίνιππος τοίνυν ὥσπερ τὸν νόμον θεσπίζοντος μηδὲν ποιεῖν, ὧν ἂν ὁμολογήσῃ τις, ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀφ' ἧς ὡμολόγησεν ὅτι τὰς δίκας ἀπαντήσεσθαι, καὶ τὰ ὑπὸφασίν μοι τὰ αὐτοῦ δοῦναι, καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ λήψεσθαι, οὐδὲ πώποτ' ἀπέβαινεν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἐπειδὴ τοῦτον ἑώρων οὐ θεσπίζοντα μοι τὸν νοῦν, οὐδὲ τοῖς νόμοις, εἰς τὸ στρατήγιον ἔδωκα τὰ ὑπόφασιν. οὗτος δ' ὅπερ καὶ μικρῷ πρότερον εἶπον πρῶτον, ἔδωκέ μοι βιβλίον οὐδὲν, ἀλλ' ἃ βουλόμενος δοκεῖν μὲν δεδωκέναι τὰ ὑπόφασιν. μὴ ἔχειν δέ με τοῖς ἐν αὐτῷ γεγραμμένοις ὅ, τι χρήσομαι. χρὴ οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τοῖς ἰσχυροτέραν νομίζειν τῶν νόμων τὴν αὐτῶν βούλησιν εἶναι, πλέον τούτοις τοῦ δικαίου νέμειν (εἰ δὲ μή, πολλοὺς ποιήσεσθε τοὺς καταγελῶντας τῆς ἐν τοῖς νόμοις γεγραμμένων δικαίων) ἀλλ' ἐκείνοις βοηθεῖν οἵτινες αἱ τὴν τῶν νόμων φωνὴν ὑμετέραν εἶναι νομίζουσι. καὶ τὰ ὑμέτερα ταύτῃ, τοῖς εἰς τὸ δικαστήριον ἰοῦσι τῆς ἀδικημένων εἶναι νομίζωσι. μὴ τῆς ἀδικουμένων. λέγε τὰς ἁπλῶς εἰρημένας τὰς μαρτυρίας, καὶ τοὺς νόμους.

Μαρτυρίαι. Νόμοι.

Τοιαῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πεπονθὼς ἐγὼ ὑπὸ φαινίππου, ἀπογραφόμην πρὸς τοὺς στρατηγοὺς ταύτην τὴν ἀπογραφήν. λέγε.

Ἀπογραφή.

Πρὸς οὖν ἄλλως, πρὸς τῶν θεῶν καὶ δαιμόνων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅστις ἀνύειν ὑμῖν δεῖ φαίνιππον, σχολὴν ἄγοντα τοῖς ἀγνωσμένοις, ἢ ὃν περ ἔφην ἐγὼ νῦν ὅστις ἐκνύει; ἀλλ' ὅμως ἐμὲ ἀπεγράψατο φαίνιππος, μὴ δικαίως ἀποφαίνειν τὴν οὐσίαν. οὕτω τὸ πρὸς ἐμᾶς φιλοδοξεῖν τοῖς τοιούτοις ῥᾴδιόν ἐστιν· καὶ κατηγορεῖ τοῦ ὅρκου ὃν ὤμοσα πρὸ τῆς ἀποφάσεως. λέγων, ὅτι πλεῖν τῶν ἐν τοῖς ἔργοις. ὑπερχόμην ἀποφαίνειν τὴν ἄλλην οὐσίαν. ὥσπερ τοῖς νόμοις ὀμνύειν, τοῦτ' ἄξιον κατηγορίας ὄν. ὑμεῖς δ' ἴσως, ὦ ἄνδρες δικασταί· ὑμεῖς γὰρ ἔνθεσθε τὸν νόμον, ὃς διαῤῥήδην οὕτω λέγει. τοῖς αἰτιδιδύτας ἀλλήλοις, ὅταν ὁμόσωσι ἀποφαίνειν τὴν οὐσίαν. πρόσμενε δὴ καὶ τόνδε τὸν ὅρκον· ἀποφαίνω τὴν οὐσίαν τὴν ἐμαυτοῦ, ὀρθῶς καὶ δικαίως, πλεῖν δὲ τῶν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς ἀργυρείοις, ὅσα οἱ νόμοι ἀτελῆ πεποιήκασι. μᾶλλον δὲ λέγε τὸν νόμον αὐτόν. Μικρὸν μὲν

A conuenit me ante prætorium cum Polyeucto Crioense & Terentio, rogans, primùm vt transactionis causa secum congrederer (præstiturum e im mihi quæ æqua essent omnia) deinde, vt declarationem rei familiaris differrem in dies non multos. Neque enim ignotas sibi esse res meas. Ego verò qui & moderati & quieti esse ciuis, non statim præcipitem ruere in iudicium existimarem, concessi (quid enim multis est opus?) vt is congressus de transactionibus XXIII. Sextilis fieret. declaratio autem XXV. His à me Phænippus impetratis: neutro die præsto fuit: sed ad vos, non vnà, sed duabus legibus violatis, ingreditur: vna, quæ iubet triduò postquam iurauerit, rem familiarem declarare: altera, quæ ratas habet pactiones, testibus præsentibus factas. Atqui, Iudices, quis vestrûm ignorat, æquè ratam esse diem, tum legibus sancitam, tum ab aduersariis concessam? Nam cùm sæpe legibus trigesima dies præfinita sit: aliam inter nos pacti, apud magistratus omnes obtinuimus: & actiones & iudicia aduersariis prorogant nouemuiri, si ipsi inter se cõuenerint. Quorum si quis mutuam pactionem irritam esse oportere censet: is vobis odio prosequendus est, vt impudentissimus calumniator. Phænippus autem, perinde ac si lex iubeat nihil præstare quod receperis: ab eo die quo promisit, se & ad transactionem adfuturum, & declarationem suam daturum, & meam accepturum: nusquam se stitit. Ego, postquàm ab isto & me & leges contemni vidi: declarationem in prætorium attuli. Iste verò (quòd & paulò prius dixi) libellum mihi nullum dedit: videri quidem voluit, se mihi dedisse declarationem: sed sic, vt ego illis quæ inscripta essent, vti minimè possem. Nõ decet autem, iudices, iis* plus æquo tribuere, qui suã improbitatem legibus esse firmiorem censent. Alioqui efficietis, vt multi iura scripta legibus derideant. Illi quidem iuuandi sunt, qui legum vocem vestram

B

C

TESTIMONIA. LEGES.

Proinde talia perpessus à Phænippo, hanc descriptionem ad imperatores retuli. Recita.

DESCRIPTIO.

Quo igitur alio pacto, per deos & genios, ostendendum est, Iudices, teneri Phænippum his quæ lecta sunt, quàm quo ego pacto nunc ostendo? Sed tamen vicissim questus est Phænippus, me non rectè indicare rem familiarem (adeò facilè isti apud vos mentiuntur) & accusat iusiurandum, quod ante declarationem dedi: quòd exceptis iis, quæ in fodinis haberem, reliquas opes indicaturũ esse me, sũ pollicitus: quasi verò ad legum præscriptum iurare, id verò sit accusatione dignum. Vos autem nostis, Iudices (vos enim tu listis) legem, quæ prorsus ita loquitur: eos qui inter se permutent cum dato iureiurando suas opes indicarint, etiam hoc iurare debere: Declaro opes meas rectè & iustè, iis exceptis, quæ in argentifodinis sunt: quas leges immunes fecerunt. Sed legem potius ipsam recita. Verùm paululum quæso

Refutatio tergiuersationũ & sordium ac deliriorum Phinippi. cũ sua libertate contentio.

differ. Ego & prius obtuli Phænippo, & nunc, Iudices, ei dono do, & cedo cum reliquis bonis, etiam argentifodinis, si mihi solum fundum liberum tradiderit, vt fuit, cùm ego primùm in eum veni testibus adhibitis: & quantum ex ædibus frumenti & vini euexit, & cætera quæ sublatis signis à foribus abstulit, ea in eundem locum restituerit. & quid dicere & clamare pergis? multa ego prius ex argentifodinis, Phænippe, meopte corpore laborans, & quæritãs, collegi, fateor: nunc verò paucis exceptis, omnia perdidi. Tu verò è fundo tuo vendens hordeũ octodecim drachmis, & vinum duodecim drachmis, non abs re diues es, si frumenti medimnos feceris amplius mille, vini metretas amplius octingẽtas. Nũquid igitur eũdẽ nos ordinem tenere decet, cùm nunc alia in fortuna simus quã antea? Nequaquam. Non enim iustũ fuerit. succede & tu: esto ad paruum tempus in classe munera obeuntium, postquã cum metallicis malè agitur: vos autem agricolæ ditiores estis quàm oportebat. Satis enim diu duobus patrimoniis frueris, altero naturalis patris. Callipi, altero adoptiui Philostrati oratoris: neque his vnquam quicquam præstitisti. Ac meus quidem pater vtrique & mihi, & fratri, patrimonium reliquit quadraginta quinque minarum: vnde vitam sustentare haud facile est: tui verò patres tantam habuêre pecuniam, vt vterque tripodem dedicarit in Bacchanalium ædilitate victor. Neque verò inuideo. Debent enim à diuitibus iuuari ciues. Tu autem te ostende, vel vnum teruncium in rẽpublicã contulisse, qui duo munifica patrimonia susceperis. sed non ostendes, occultare enim & tergiuersari, & nihil non facere, ne quid hisce in vsum reipublicæ prestes, didicisti. ego verò demonstrabo, me pauculis à patre acceptis, multa insumpsisse. Sed primùm legem illam mihi legito, quę nõ sinit quicquam quod in fodinis est, declarare, & prouocationem, deinde testimonia: vt constet, Phænippum duas munificas familias hæreditate consecutum.

A οὗ ἐκεῖνόν φησιν. ἐγὼ γὰρ καὶ πρότερον προσκαλεσάμην Φαίνιππον, καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίδωμι αὐτῷ δωρεάν, καὶ ἀφίσταμαι μὴ τῆς ἄλλης οὐσίας, καὶ τῆς ἐν τοῖς ἔργοις· ἐὰν μοι τὴν ἐχάπαν μόνην ἐλεύθεραν ποιήσῃ, ὥσπερ λέγω· ὅτ' ἐγὼ τὸ πρῶτον ἦλθον εἰς αὐτὴν μὴ μάρτυρος· καὶ ὅσον ἐξῆλθον ἐκ τῆς οἰκημάτων σῖτον καὶ οἶνον, καὶ τἄλλα, ἀφελὼν ἐκ τῆς θυρῶν τὰ σημεῖα ταῦτα, πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ κατασήσῃ. καὶ τί λέγεις ἔτι, καὶ βοᾷς; πολλὰ ἐκ τῆς ἔργων τῆς ἀργυρείων ἐγὼ φαίνιππε πρότερον αὐτὸς τῷ ἐμαυτοῦ σώματι πονῶν, καὶ ἐργαζόμενος συνελεξάμην· ὁμολογῶ· νυνὶ δὲ πάλιν ὀλίγον, ἅπαντα ἀπολώλεκα. σὺ δὲ ἐκ τῆς ἐχάπας νυνὶ πωλῶν τὰς κειθὰς ὀκτωκαιδεκαδράχμους, καὶ τὸν οἶνον δωδεκάδραχμον, πλούτεις εἰκότως, ἐὰν εἰδὼς ποιῇς σίτου μὲν μεδίμνους πλεῖον ἢ χιλίους, οἴνου δὲ μετρητὰς ὑπὲρ ὀκτακοσίους. ἐπὶ οὗ τοίνυν τῷ αὐτῷ ἡμᾶς τάξιν ἔχειν δεῖ, μὴ τῆς αὐτῆς τύχης ἡμῖν ὑπαρχούσης νυνὶ τε κἀ πρότερον; μηδαμῶς. οὐ γὰρ δίκαιον. ἀλλὰ δέχεσθαι καὶ σύ, καὶ μεταλαβεῖν μικρὸν χρόνον τῆς λειτουργικῆς τάξεως· ἐπειδὴ οἱ μὲν ἐν τοῖς ἔργοις ἠτυχήκασιν, ὑμεῖς δ' οἱ γεωργοῦντες δυστρεῖτε μᾶλλον, ἢ προσῆκεν. ἱκανὸν γὰρ χρόνον δι' οὐσίας καρπούμενος ἀπελεύσῃ, τὴν μὲν τῆς φύσεως παχὺς καλλίπυγα, τοῦ δ' ἡσυχαίου φιλοστράτου τῆς ῥητορικῆς· καὶ οὐδὲν πώποτε τοιοῦτ' ἐπεποίηκας. καίτοι ὁ μὲν ἐμὸς πατὴρ πέντε καὶ τετταράκοντα μνᾶν ἑκατέρῳ ἐμοὶ καὶ τῷ ἀδελφοῦ τοῦ οὐσίαν κατέλιπεν, ἀφ' ἧς ζῆν ἐ ῥᾴδιόν ἐστιν. οἱ δὲ σοὶ πατέρες τοσούτων ἦσαν κύριοι χρημάτων, ὥστε ἑκατέρου τρίπους ἀνακεῖται, νικησάντων αὐτῷ Διονύσια χορηγούντων, καὶ οὐ φθονᾶν δεῖ δὲ τοῖς δυστυχοῦσι χρησίμους αὐτοὺς παρέχειν τοῖς πολίταις. σὺ τοίνυν δεῖξον χαλκοῦν ἓν μόνον εἰς τὴν πόλιν ἀναλωκώς, ὅταν δυοῖν λειτουργούσαιν οὐσίαιν παρέληφώς. ἀλλ' οὐ δείξεις. ὑποκρύπτεσθαι γὰρ καὶ σκιάζεσθαι. καὶ πάντα ποιεῖν, ἐξ ὧν μὴ λειτουργήσῃς τοιοῦτος μεμάθηκας. ἀλλ' ἐγὼ δείξω πολλὰ ἀναλωκώς, ὁ τὴν μικρὰν οὐσίαν παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρός. φαῦλον δέ μοι τὸν νόμον ἐκεῖνον ἀπαγορεύει, τὸν ἐκ ἑαυτὰ τῆς ἐν τοῖς ἔργοις οὐδὲν ὑποφαίνειν, καὶ τοῖς προκλησιν ἔπειτα τὰς μαρτυρίας· ὡς δ' οἰκεῖα λειτουργούντων οὕτω φαίνιππε κεκλήρωκεν.

B

Νόμος. Πρόκλησις. Μαρτυρία.

Ἓν μόνον αὖ τῆς ἔχει δεῖξαι τουτονὶ Φαίνιππον περιλοιπὸν ἐν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἱππορόφος ἀγαθός ἐστι, καὶ φιλότιμος, ἅτε νέος καὶ πλούσιος, καὶ ἰσχυρὸς ὤν. τί τούτου μέγα σημεῖον; ὑπὸ δόμος ἱππικὸν ἐστιν· καὶ αὐτὸ μισθοῦται ὑπὸ τῶν ἱππέων· καὶ αὐτὸ ἐκείνου ὄχημα αὐτῷ, πλουσίου ὄντος, ἐώνηται, ἵνα μὴ πεζῇ πορεύηται (τοσαύτης ξυφῆς μεσοῦσης οὕτως ἐστί) καὶ τὸ τὸ ὑπογεγραφέναι μοι τῆς ἱερείων καὶ τοῦ οἴνου τῆς ἐκ τῶν ἐχάπας γιγνομένων, οὐδὲ τὸ δέκατον μέρος ἄξιόν γε ἀφεῖναι νυνὶ αὐτὸν ὄντα, ἐπειδὴ χρήσιμός γε καὶ φιλότιμος, καὶ τῇ οὐσίᾳ, καὶ τῷ σώματι γέγονεν πολλοῦ γε δεῖ. καλῶν γὰρ κἀγαθῶν ὄντι δικαστῶν, τοῖς μὲν τῆς πολιτῆς εὐθυνοῦσι, ὅταν δυστυχῶσι, λειτουργοῦντας, καὶ ἐν τοῖς ἑξακοσίοις ὄντας, ἀπαλλαύειν, ὅταν τούτου δέωνται τυγχάνωσι τοῖς ἡγουμένοις ἀπολαύειν, ὅταν εἰς τὸ κοινόν τι δαπανήσωσιν, ἀλλ' εἰς τοὺς προεισφέροντας, καὶ μὴ ὀκνεῖν ῥαπτεῖν. λέγε πρῶτον μὲν τὴν μαρτυρίαν, ἔπειτα τὴν ὑπόφασιν αὐτῷ.

C

TESTIMONIVM. DECLARATIO.

Omitte ista. Etsi enim multa domo extulit Phœnippus resignatis ædificiis, quæ consignata fuerant: vt vobis à testibus explicatum est: & relictis quæ ei visa

Μαρτυρία. Ἀπόφασις. Ἐᾶ ταῦτα, καί τοι πολλὰ τῆς ἔνδοθεν ἐκφορήσας, ὦ ἄνδρες δικασταί, φαίνιππος, ἀνοίξας τὰ παρεσεσημασμένα τῆς οἰκημάτων ὡς ὑμῖν μεμαρτύρηται· καὶ καλιπὼν ὅσα ἔδοξεν

ἔδοξεν αὐτῷ, δ δευτέρῳ μὲν τῷ Ἀπόφασιν ἔδωκέ μοι τῆς οὐσίας· ἀλλ' ὅμως ἔα ταῦτα. λέγε σὺ τοῦτον, εἰ ὀφείλει τούτοις τάδε ὀφείλει.

Ἀπόφασις.

Ἐπίσχες, αὕτη ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡ ἀδελφοπάτωρ, ἡ τοῦ φιλοστράτου θυγάτηρ, μήτηρ δὲ τουτουί. ταύτῃ χρέος φησὶν ὀφείλεσθαι Φαίνιππον τῷ πατρὶ ἐμοῦ, ἣν οἱ νόμοι κύριον τοῦτον ποιοῦσι, ψεύδεσθαι μὲν, καὶ οὐ δικαίᾳ χρῆσθαι τῇ Ἀπόφασις. διὰ τί γὰρ ἐγὼ Φαίνιππε μένουσης μοι τῆς ἐμῆς μητρὸς ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ζώσης, καὶ προῖκα ἐπενεγκαμένης, οὐκ ἀπογράφω τῷ προῖκα χρέος αὐτῇ, οὐδὲ πείθω τοὺς δικαστάς, ἀλλ' ἐᾶν μετέχειν τῷ ἐμαυτοῦ τὴν μητέρα, αἵ τε Φαινίππου, αἵ τε τῷ ἐμαυτοῦ ἔχω οὐσίαν, ἐπὶ νόμοι ταῦτα κελεύουσιν ὧν βέβηκε, σὺ δὲ πάντα ποιεῖς παρὰ τοὺς νόμους. λέγε ἕτερον.

Ἀπόφασις.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, παμφίλῳ, φησὶ, καὶ φιλοκωμῳδουμένοις κοινῇ τάλαντον ἐκ τοῦ ὀφείλειν, καὶ ἀναντίδικη φλυᾶ τετρακισχιλίας, καὶ ἀδελφοῦ ἀναγνωσθείσῃ τέτταρας καὶ δέκα μνᾶς. διὰ τί οὖν Φαίνιππε, ὅτε μὲν ἐγὼ μάρτυρας ἔχων ἠρώτων σε, εἴ τι ὀφείλεις ὅτι τῇ ἐχάπᾳ, ἐκ σιγοῦσαν δεῖξαι ὅρον, εἶπον ἔφησθα, καὶ διεμαρτυρόμην, ὅπως μή μοι ὕστερον κατασκευασάμενοι δανεισταὶ φανήσονται, τότε μὲν οὐδὲν ἀπέφευγας τῷ χρεών. ἐπειδὴ δ' ὁ δευτέρῳ μὲν τῷ Ἀπόφασιν ἔδωκάς μοι, τῷ νόμῳ κελεύοντος ἐκ τριῶν ἡμερῶν, νυνὶ ἥκουσι δανεισταὶ, καὶ ὀφειλήματα πλέον ἢ ἐκ τριῶν ταλάντων; ὅτι ὦ βέβηκε οὐδὲν ἄλλο κατασκευάζεις, ἢ ὅσον πρὸ κοινῇ γέγονέ μοι πρὸς τῷ πόλιν ὄφλημα, τοσοῦτον καὶ σοὶ ἰδίᾳ νυνὶ εἶναι. ὅτι δ' οὐ Φαίνιππε ψεύδῃ, κἀκ ὑπωμοσίας ἥκεις πρὸς τοῦτο, ἤδη φανερὸς ἐγένξω. λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν τῷ τῷ αἰτησάντος καὶ δοῦ τοῖς μάρτυρίαν οἷς ἐπέστ' ἀπογέγραφεν ὀφείλειν αὐτὸν τετρακισχιλίας δραχμὰς ἐκ τοῦ δικαστηρίου, καὶ πάλαι ἀποδεδωκὼς ἂν ἦν, ἀλλὰ δίκῃ ὄφλων· λέγε.

Μαρτυρία.

Εἶτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τί ἔστι καταφανὲς ἐν ἅπασιν ἀδίκως πεποιημένον τῷ Ἀπόφασιν, καὶ μήτε τοὺς νόμους φεύγοντα μηδὲν, οἳ διορίζουσιν ἐν οἷς δεῖ τῷ Ἀπόφασιν πιεῖσθαι χρόνοις, μήτε τῆς ἰδίων ὁμολογίας ἃς ὁμοίως ὑπολαμβάνομεν ἰσχυρὰς χωρὶς ἢ ζῶντων, ἀνεφ χθαι τὰ σημεῖα τῆς οἰκημάτων, καὶ ἐκπεφορτικότα τὸν σῖτον, καὶ τὸν οἶνον ἐνδοθεν· πρὸς ἢ τούτοις, τῷ ὕλλῳ τὴν τεπημμένην πεφευγότα μὴ τῷ ἀντίδοσιν πλέον ἢ ἑξήκοντα μνῶν οὖσαν ἀξίαν, ἢ τὸ πάντων μέγιστον χρέα φαίδη καλεσπουδακότα τὴν ἀντιδόσεως εἵνεκα, τοῦτον δικαίως ψηφιεῖσθε πεποιῆσθαι τῷ Ἀπόφασιν; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. πῶς γὰρ τεταπεινωμένον δεήσει δημοτικὸν τὴν ὑμετέρας γνώμης; ὅταν οἱ πλούσιοι καὶ μηδὲν ὑμῖν πώποτε χρήσιμοι γεγενημένοι, πολλῷ καὶ σῖτον ἢ οἶνον ποιεῖσθαι, καὶ τοῦτον τελπασίας τιμῆς ἢ ποτέρου δεήσονται παρ' ὑμῶν; ὃ μηδαμῶς νυνὶ γένεσθω. ἀλλ' ὡς πρὸ καὶ κοινῇ πᾶσι βεβοηθήκατε τοῖς ἐν τοῖς ἔργοις ἐργαζομένοις, ὅτε καὶ ἰδίᾳ βοηθήσατέ μοι νυνὶ· καὶ γὰρ εἰ οἰκέτης ὑμῶν, μὴ πολίτης ἦν, ὅμως ἂν μου τῷ φιλεργίαν, καὶ τῷ εἰς ὑμᾶς δύοιαν, ἐσώσατ' ἂν με τῆς ἀναλωμάτων, καὶ δὴ τὸν δραπετεύοντα τῆς ἄλλων ἤλθετο· τὸν αὐτὸν τρόπον νυνὶ ἐπειδὰν Ἀποτίσω τὰ εἰα τάλαντ' ἃ ὤφλον, καὶ ἀναλάβω ἐμαυτὸν πάλιν ἀναπαύσαντες τῆς τεταλαιπωρηκότων ἕτερον, ἐπ' ἐμὲ ἔξελε. νυνὶ δ' ἄφελε, ἱκετεύω πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί· καὶ τὰ δίκαια εἰρηκὼς, δέομαι βοηθῆσαί μοι, καὶ μή με προῖκα θεῖναι τοῦ τούτων.

sunt, secundo mense mihi dedit declarationem rei familiaris: sed tamen omitte ista. Recita ab eo loco deinceps, vbi se his fundis pignori oppositis, debere profitentur. DECLARATIO.

Desine. Ista Aristonoe, Iudices, Philostrati filia est, istius mater. Ei se Phænippus dotem debere dicit, cuius eum leges dominum constituunt: in quo mentitur, & non iusta vtitur indicatione. Cur enim ego, Phænippe, cùm mater mea maneat in ædibus meis, & viuat, & dotem attulerit: dotem eius in ære alieno non recenseo, neque decipio iudices: sed mearum opum sino participem esse matrē: siue Phænippi, siue meas habeā facultates? Quia, bone vir, leges hæc iubent: tu autem contra leges ais omnia. Recita aliud.

DECLARATIO.

Auditis, Iudices? Pamphilo, inquit, & Philoleo Rhamnusiis communiter talentum ex fundo debeo, Aiacidæ Phlyensi quater mille drachmas, & Aristomeni Anagyrasio quatuordecim minas. Quamobbremigitur Phænippe, cum ego, testibus adductis, te interrogarem, nunquid deberes propter fundum, & iuberem ostendere libellos indices, si qui fortè adessent: & testes adhiberem, ne mihi postea ficticij credi tores existerent: tum nullum æs alienum declarasti? Postquam autem secundo mense mihi declarationem tradidisti, lege iubente id intra triduum fieri: nunc veniunt creditores, & æs alienum amplius trium talentorum? Quia nihil aliud struis, nisi vt quantum ego publicè ærario debeo: tantundem & tu priuatim debeas. Mentiri te autem, & cum periurio ad hos venire, te manifestè conuincam. Cape mihi scriba Aiacidæ & Theotelis testimonium: quibus iste se quater mille drachmas debere falsò inscripsit, atque olim reddidit, non vltrò, sed iudicio damnatus. Recita. TESTIMONIVM.

Eum ne, Iudices, qui ita palàm in omnibus iniustè fecit declarationem: qui neque legum vllam rationem habuit, quæ diffinierunt, intra quæ tempora declaratio facienda sit: neque priuatarum pactionum, quas æquè firmas existimamus: præterea, qui signa conclauium aperuit, & frumentum domo exportauit, & vinum atque insuper materiam* æstimatam post permutationem vendidit, quæ pluris quàm triginta minarum fuit: & quod omnium maximum, æs alienum commentus est permutationis gratia: eum iustè fecisse declarationem pronunciabitis? Minimè verò, Iudices. Quò enim vertere se debebit is, cui in sententia vestra præsidij nihil erit, si homines diuites & nunquam de vobis bene meriti, multum & frugum & vini percipientes, idq; triplo pluris & prius distrahentes, meliore fuerint apud vos conditione? quod minimè nunc fieri debet: sed quemadmodum publicè inuisis omnes eos, qui in fodinis laborant: sic & priuatim me iuuatote nunc. Etenim si seruus, non ciuis vester essem, visa industria mea & studio erga vos subleuassetis me sumptibus & aliquem alium fugitiuum comprehendissetis. Eodem modo vbi tria talenta soluero quæ debeo, & vires recuperaro: rursus subleuato calamitoso aliquo, ad me quoque venietis. Nunc verò me missum vt faciatis, omnes vos oro, Iudices: & cum æqua dixerim, precor vt me iuuetis, & ab istis * exagitari ne patiamini.

Peroratio per enumerationē, & cōmiseratio nem.

ARGVMENTVM ORATIONIS CONTRA Macartatum, de Hagniana hæreditate.

HAgnias & Eubulides consobrini fuerunt. Horum alter, Hagnias, obiit sine liberis. Eubulides autem filiam reliquit Philomacham, quæ agit in eam hæreditatem, vt genere proxima. cum ea litigant Glaucus quidam, & Glauco, non ratione propinquitatis, sed testamento freti: quod cum in iudicio adulterinum deprehensum esset, hæreditatem accipit Philomache. Theopompus venit in iudicium, assumptisque tum his ipsis qui causa ceciderant, tum præter hos Eupolemo, ad hæreditatis disceptationem arcessit Philomacham. Permittebat enim lex vnicuique in ius vocare victorem, & hæreditatis possessorem. Cum verò per fraudem concinnata esset actio, vt ait Sositheus: vincit Theopompus. ac is quidem obit, filio relicto Macartato. Philomachæ autem nascitur filius: eum nominat Eubulidem, & adoptandum dat patri suo Eubulidi, consobrino Hagniæ, qui reliquerat hæreditatem, eúmque adoptatum introducit ad Curiales Hagniæ & Eubulidis. quem Curiales, vt qui iure introduceretur, receperunt. His actis, puer ad disceptationem hæreditatis vocat Macartatum, Theopompi filium. orationem habet Sositheus, naturalis pueri pater.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΜΑκάρτατον περὶ ἀγνίου κλήρου λόγου.

Ἀγνίας καὶ Ἀβουλίδης ἦσαν ἀνεψιοί. τούτων ὁ ἀγνίας ἐτελεύτησεν ἄπαις. ὁ δὲ Ἀβουλίδης θυγατέρα κατέλιπε φιλομάχην, ἣ πις ἐπεδικάζετο τὸ κλῆρον τὸ ἀγνίου, ὡς οὖσα ἐγγυτάτω τῷ γένει. ἠμφισβήτουν δ' αὐτῇ γλαύκος πις καὶ γλαύκων, οὐκ ἀγχιστεῖς γένους, ἀλλὰ διαθήκας ἰσχυριζόμενοι. ὧν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ψευδῶν ἐλεγχθέντων, προσλαμβάνει τὸν κλῆρον ἡ φιλομάχη *. εἰσὶν δ' ὁ θεόπομπος αὐτοῖς τε τούτοις τοῦ ἠμφισβητήσεως καὶ πρὸς τούτοις Ἀπόλεμον, προσεκαλέσατο εἰς διαδικασίαν τὸ κλήρου τῷ φιλομάχῃ. ἐξῆν γὰρ ὁ νόμος καὶ τῷ βουλομένῳ προσκαλεῖσθαι τὸν νικήσαντα, καὶ ἔχοντα τὸν κλῆρον. κατασκαλαθείσης δὲ πρὸς ἀπάτῃ τῆς δίκης, ὡς φησι σωσίθεος, ἐνίκησεν ὁ θεόπομπος. κἀκεῖνος μὲν ἐτελεύτησεν, ὑὸν καταλιπὼν μακάρτατον, τὴν δὲ φιλομάχη γήμας πυῤῥος, ὃν ὠνόμασεν Ἀβουλίδην, καὶ εἰσεποίησεν υἱὸν Ἀβουλίδη τῷ ἑαυτῆς μὲν πατρί, ἀνεψιῷ δὲ ἀγνίου τοῦ τὸν κλῆρον καταλελοιπότος, εἰσποιήσασα δὲ εἰσήγαγεν εἰς τοὺς φράτορας τοὺς Ἀβουλίδου καὶ ἀγνίου, καὶ οἱ φράτορες ἐψηφίσαντο, ὡς δικαίως εἰσαγόμενον. τούτων δὲ πραχθέντων ὁ πυῤῥος εἰς διαδικασίαν τοῦ κλήρου προσκέκληται μακάρτατον, τὸν υἱὸν τοῦ θεοπόμπου. καὶ λέγει τὸν λόγον σωσίθεος, ὁ φύσει πατὴρ τοῦ παιδός.

DEMOSTHENIS ADVERSVS MACARTATVM DE Hagniana hæreditate Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Perstringit auersariorũ fallacias & violentiã, qui hæreditatem vxori suæ extorserint.

QVVM prius etiam controuersiæ nobis fuerint, Iudices, cum istis iisdem de Hagniana hæreditate: neque vllum isti modum statuant iniquitati & violentiæ: dum quouis modo ea quæ ad se nihil attinent, obtineant: necesse fortassis est, rem omnẽ ab initio repetere. Sic enim, Iudices, & vos facilius omnia quæ dicentur, intelligetis: & isti quales homines sunt, tales esse ostendentur. Apparebit enim, eos iam olim auspicatos, minimè adhuc à suis malis artibus recedere: vt qui existiment, sibi quicquid in mentem inciderit, perficiendum esse. Oramus igitur vos, Iudices, vt nostram orationem cum beneuolentia & attentè ad finem vsque audiatis. Dabo autem & ego operam, vt rem quàm fieri perspicuè poterit, vos edoceam. Pueri huius mater, Iudices, cùm genere proxima esset Hagniæ, *Polemonis filio, in Hagniæ hæreditatẽ egit secundũ leges vestras: nec eorũ, qui tum de ea hæreditate contenderunt, se genere esse propiorem, vel iurare quisquam ausus fuit. Constabat enim inter omnes, mulieris esse hæreditatem ratione propinquitatis. Sed Glaucus Exæi filius, & Glauco frater eius, & Theopompus Macartati pater: qui illis earum rerum omnium & autor & adiutor fuit, & pleraque testimonia dixit: venerunt, falso testamento concinnato: quod quidem testamentum cum ab eis oblatum esset, inuentum est falsum. Neque illi succubuerunt solum: sed & cum summa improbitatis opinione è iudicio abierunt. Theopompus autem, Macartati pater, tum præsens, proclamãte præcone, nũquis agere in hęreditatẽ Hagniæ, aut sacramẽto contẽdere vellet, siue genere, siue ex testamento: contendere sacramẽto non est ausus: sed ipse pronũciauit, ad se nulla ratione pertinere Hagniæ hæreditatem. Quã cũ mater pueri huius iudicio, victis aduersariis omnib. teneret: ita nefarij fuerunt isti, vt neque in legibus vestris, neque in sen-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΜΑΚΑΡΤΑτον περὶ τ̃ ἀγνίου κλήρου λόγ⊖.

ΠΕΙΔΗ͂ ⊂ θεότερον ἀγῶνες ἐγήγοντο ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους περὶ τ̃ κλήρου τ̃ ἀγνίου, ⊂ οὐδὲν παύονται παρανομοῦντες καὶ βιαζόμενοι, ὥστε ἐκ παντὸς τρόπου τὰ μὴ προσήκοντ' ἑαυτοῖς, ἔχειν· ἀνάγκη ἴσως ἐστὶ τὰ πραχθέντ' ἐξ ἀρχῆς διελθεῖν, ὑμεῖς τε γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ῥᾷον παρακολουθήσετε ἅπασι τοῖς λεγομένοις. ⊂ οὕτω δ' ἂν εὑρεθείησονται οἷοί εἰσιν ἄνθρωποι· ⊂ ὅτι πάλαι ἤδη ἀρξάμενοι οὐδὲν παύονται κακοτεχνοῦντες· ⊂ οἰόμενοι δεῖν διαφθαρῆναι ὅ, τι ἂν ἐπέλθῃ τούτοις. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνοίκως ἀκοῦσαί τῶν λεγομένων, καὶ παρακολουθεῖν, προσέχοντας τὸν νοῦν. πειράσομαι δὲ κἀγὼ διδάσκειν ὑμᾶς, ὡς ἂν οἷός τ' ὦ περὶ τῶν πεπραγμένων σαφέστατα. τουτουὶ γὰρ τὸ παιδὸς ἡ μήτηρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, γένει οὖσα ἐγγυτάτω ἀγνίᾳ * τοῦ ἐξοίου, ἐπεδικάσατο τ̃ κλήρου τ̃ ἀγνίου καὶ τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις. καὶ τῷ τότε ἀμφισβητησάντων αὐτῇ τ̃ κλήρου τουτοὶ, γένει μὲν ὡς ἐγγυτέρω τῆς ἐπ' αὐτῷ τῆς γυναικὸς, οὐδ' ἐπεχείρησεν οὐδ' αὐτομόσαι (ὡμολογεῖτο γὰρ ἅπαντα, τῆς γυναικὸς εἶ) ἡ κληρονομίαι καὶ τὴν ἀγχιστείαν) διαθήκας δὲ ψευδεῖς ἦκον κατασκευάσαντας γυναικός τε τοῦ ἐξοίου, καὶ γλαύκων ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ, καὶ θεόπομπος ὁ τουτουὶ πατὴρ μακαρτάτου, ὃς ἐκείνοις συγκατεσκεύαζεν ἅπαντα ταῦτα, καὶ ἐμαρτύρει τὰς πλείστας μαρτυρίας. αἱ δὲ διαθῆκαι, ἃς τότε παρέσχοντο, ἐξηλέγχθησαν ψευδεῖς οὖσαι. καὶ οὐ μόνον ἡττήθησαν, ἀλλὰ καὶ πονηρότατοι δόξαντες εἶ), ἀπηλάθησαν ὑπὸ τ̃ δικαστηρίου. ⊂ ὅτι δὴ μοὶ τότε θεόπομπος ὁ τυγχάνει πατὴρ μακαρτάτου, ⊂ τ̃ κήρυκος κηρύττοντος, εἴ τις ἀμφισβητεῖν ἢ διαγκαταβάλλειν βέλεται τ̃ κλήρου τ̃ ἀγνίου, ἢ καὶ γλύκος, ἢ καὶ διαθήκας, οὐκ ἐβούλετο διαγκαταβαλεῖν, ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτῷ ἐδίκασεν, ὅτι οὐδαμόθεν αὐτῷ προσῆκεν οὐδὲν τ̃ κλήρου τ̃ ἀγνίου. ἐχούσης δὲ τῆς μητρὸς τ̃ παιδὸς τουτουὶ τὸν κλῆρον, ἐπειδὴ ἐνίκησεν ἐν τῷ δικαστηρίᾳ ἅπαντας τοὺς ἀμφισβητήσαντας ἑαυτῇ· οὗτος εἰσὶ μαροὶ οὗτοι, καὶ οὐκ οἴονται δεῖν οὔτε τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις πείθεσθαι, οὔτε τοῖς

τοῖς γνωσθεῖσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀλλὰ πάντα ξόπον ἐ- A
πιχειρῆντες ἀφελέσθαι πάλιν τ γυναῖκα τ κλῆρον, ὃν ὑ-
μεῖς αὐτῇ ἐψηφίσασθε· ὥστε συνομόσαντες, κ συνθήκας
γράψαντες πρὸς ἀλλήλους, κ καταθέμενοι ὧδε μυστείῳ
ἀγνοοῦντι θεόπομπος ὁ τιτοῦ πατὴρ μακαρτάτου, κ γλαύ
κων, κ γλαῦκος ὁ ἡττηθεὶς τὸ πρότερον, & ἕτερόν τινα τ
ἑταιρείων τέταρτον προσλαβόντες, δι' πόλεμος ἦν αὐ-
τῷ ὄνομα· ἦτοι ἅπαντες κοινῇ βουλευσάμενοι πρου-
κάλεσαντο τ γυναῖκα πρὸς τ ἄρχοντα εἰς δικαστή-
ριον τ κλήρου τ ἀγνίου, φάσκοντες τ νόμον κελεύειν παρὰ
τ ἑταιρείων δικαστηρίου & ἔχοντος τ κλῆρον προσαλεῖσθαι,
ἐάν τις βούληται ἀμφισβητεῖν. & ἐπειδὴ ἦλθεν ὁ ἄρχων εἰς
τὸ δικαστήριον, & ἔδει ἀγωνίζεσθαι, τά τε ἄλλα ἦν αὐ-
τοῖς ἅπαντα παρεσκευασμένα εἰς τὸν ἀγῶνα, κ τὸ ὕδωρ
πρὸς ὃ ἔδει ἀγωνίζεσθαι. τετραπλάσιον ὑμῶν ἦν λαβόν. ἐξ ἀνάγ
κης γάρ ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῷ ἄρχοντι, ἀμφορέα ἑκά-
στῳ εἰς χέαι τῶν ἀμφισβητούντων, & ἓξ εἰς χοᾶς τῷ ὑστέρῳ B
λέγειν. ὥστε συνέβαινεν ἐμοὶ τῷ ὑπὲρ τ γυναικὸς ἀγωνιζο-
μένῳ, μὴ ὅπως τῶν ἡμίσεως κ τῶν ἄλλων, ὧν μοι προσῆ-
κεν, ἀπολαῦσαι τοῖς δικασταῖς ὡς ἐγὼ ἠβουλόμην. ἀλλ'
οὐδ' ἀπολογήσασθαί μοι ἐξεγένετο οὐδὲ πολλοστὸν μέ-
ρος, ὧν κατεψεύδοντο ἡμῶν. πέμπτον γὰρ μέρος ἦν τῶν ὑ-
δάτων. καὶ τὸ σόφισμα ἦν τοῦτο, αὐτοὶ μὲν ἑαυτοῖς συνα-
γωνίζεσθαι, καὶ ὁμολογεῖν ἅπαντα, ἃ ἡμῶν ἦν λέγειν τὰ
οὐδέποτε γενόμενα. καὶ τὸν τὸν ξόπον βουλευσάν-
των καὶ συναγωνιζομένων ἀλλήλοις ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δί-
καιον τεττάρων τεθέντων κ τὸν νόμον εἰκότως, οἶμαι, οἱ
δικασταὶ ἐξηπατήθησαν, κ ἐστασίασαν ἀλλήλοις. κ πα
ρακρουσθέντες ὑπὸ τ θεσμοθέτης, ἐψηφίζοντο, ὅτῳ τύχοι
ἕκαστος κ αἱ ψῆφοι ὀλίγας πάνυ ἐγένοντο πλείους, ἢ ἕξ εἰσίν,
ἢ τέτταρσιν ἐν τῷ θεοπόμπου δίκῃ, ἢ ἐν τῷ τ γυναικός.
καὶ τότε ἰδὼν ταῦτα ἐγὼ τὰ πραχθέντα, ὦ ἄνδρες δικα-
ται. ἐπειδὴ δ' οὗτοι ὁ παῖς ἐγένετο, & ἐδόκει καιρὸς εἶ-
ναι, οὐκ ὀρθῶς ἐγὼ τοῖς γνοῦσιν, ἀλλ' ἡγεμών τις εἰκὸς ἦν C
παιδεῦσαι τοὺς τότε δικάζοντας, εἰσῆγον εἰς τοὺς φράτορας
τοὺς τοῦ* ἀγνίου δίκαιον τ παῖδα τιτοῦ ἐπὶ τ ὑγιαζό-
ντος ὄντα τ ἐκείνου, ἵνα μὴ ἐξερημωθῇ ὁ οἶκος, ἐκεῖνος γάρ,
ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ δίκαιος, ὁ τῷ ἀγνίᾳ γνοὺς ὢν ἐγγυ
τάτω, μάλιστα μὲν δ' ἔχρῆν τοῖς θεοῖς ὑὸν αὐτῷ γνέσθαι, ὡ-
σπερ κ ἡ θυγάτηρ ἡ τιτοῦ μήτηρ τοῦ παιδὸς αὐτῷ. ἐγένε
το. ἐπειδὴ δ' οὐ τούτου ἀπέτυχε, & οὐκ ἐγένετο ἄρρην παῖς
αὐτῷ οὐδὲ εἷς. μὴ ταῦτ' ἤδη ἐπιτρέπειν ὅπως ἐπὶ τῆς
θυγατρὸς εἰσποιηθῇ αὐτῷ υἱὸς εἰς τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ, κ
τὸν ἀγνίου, & εἰς τοὺς φράτορας εἰσαχθῇ τοὺς ἐκείνου. ἡγοῦ-
μενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ τῷ ὑπολοίπων τοῦτον εἶ
ναι αὐτῷ οἰκειότατον· & ὅπως ἂν μάλιστα τ οἶκον τὸν ἑαυτοῦ
σῴζοιτο, & μὴ ἂν ἐξερημωθείη. καὶ ἐγὼ ταῦτα ὑπη-
ρέτησ' αὐτῷ, ὁ τιμοῦ δίκαιον θυγατέρα ἔχων, ὅτι δικα-
ιότατος ὡς ἐγνώσθη ὢν ἐγγυτάτω. καὶ εἰσήγαγον τ παῖδα
τιτοῦ εἰς τοὺς ἀγνίου κ δίκαιον φράτορας, μεθ' ὧν καὶ
ξόπομπος ὁ τιτοῦ πατὴρ μακαρτάτου, ἕως ἔζη, ἐφρα-
τρίαζε, κ αὐτὸς ἔτι. κ οἱ φράτορες, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἱ
τοῦτου μακαρτάτου, οἱ ἀρίστα εἰδότες περὶ τοῦ γένους, ὁ-
ρῶντες, αὐτ μὲν τοῦτον οὐκ ἐθέλοντα κινδυνεύειν, ἐπὶ ἀ-
παρχὴν τὸ ἱερεῖον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ εἰ μὴ προσηκόντος, εἰσή
γετο ὁ παῖς ἔτι σοι, αὐτοὺς δ' ἀξιοῦντα ὑπορκεῖν. λαβόντες τ ψῆφον, καλυμμένων τ ἱερείων, ἀπὸ βωμοῦ φέροντες τοῦ
διὸς τοῦ φρατρίου, παρόντος τοῦτου μακαρτάτου, ἐψηφίσαντο τὰ δίκαια, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς κ προσηκόν
τως, τ παῖδα τοῦτον εἰσάγεσθαι δίκαιον ἢ υἱὸν εἰς τ οἶκον τοῦ ἀγνίου. ψηφισαμένων δ' ταῦτα τ φρατέρων τιτοῦ
μακαρτάτου. υἱὸς ὢν δίκαιου ὁ παῖς ἔτι σοι,* προσεκαλέσατο μακάρτατον τοῦ κλήρου τῶ ἀγνίου εἰς δικασταί,

tentiis iudicum acquiescendum sibi esse putarint: sed quo iure qua iniuria mulieri rursus eripere hæreditatem, quam ei vos addixeratis, instituerint. Itaque coniuratione facta, & fœdere inter se icto, eóque apud Medeum Hagnusium depositò: Theopompus Macartati pater, & Glauco, & Glaucus prius victus: alio quodam familiarium quarto adhibito (Eupolemus ei nomen erat) hi omnes communiter insidiati, citarunt mulierem ad prætorem, ad disceptationem Hagnianæ hæreditatis: lege freti, quæ iuberet eum qui adiisset hæreditatem, & teneret, citari: si quis in eandem agere vellet. Hos vbi prætor in iudicium duxit, & causa agenda fuit: tum alia eis omnia præparata fuerunt ac iudicium: tum aquæ ad quam disceptandum erat, quadruplo plus nobis acceperunt. Necesse enim, Iudices, habebat prætor amphoram vnicuique accusatorum infundere: & tres choas posteriori orationi. Proinde fiebat, vt ego, mulieris defensor, non modò de genere & cæteris quæ dicenda erant, iudicibus meo arbitratu narrare non B
possem: sed ne minimam quidem mendaciorum, quæ in nos cõgesserant, partem refutare. quintam enim aquæ partem habebam. Atque id artificium illud fuit, vt ipsi inter se colluderent, ac mutuas traderẽt operas, omniáque confiterentur: de nobis autem ea dicerent, quæ numquam facta sunt. Cùm igitur ad eum modum insidias struxissent, & coniunctis viribus nos oppugnarẽt, discis*quatuor ex lege positis: iudices, quod equidem non miror, decepti, inter sese dissenserunt, atque illis artificiis seducti, id pronunciarunt, quod vnicuique in buccam venerat: calculíque paucis omnino plures, vel tribus, vel quatuor, in Theopompi disco, quàm in mulieris, sunt inuenti. Ac tum hæc acta fuerunt, Iudices. Post eaquam autem hoc puero nato tempus esse videbatur: ego nõ iratus ob ea quæ acciderant, sed humanum quiddam accidisse ratus illius temporis iudicibus: introduxi ad Curiales Eubulidæ Eubulidem puerum hunc, eius filia natum: vt ne eius familia desolaretur. Is enim Eubulides, Iudices, Hagniæ genere proximus, in primis C
quidem exoptabat à diis, sibi nasci filium, quemadmodum ei & filia, pueri huius mater, nata erat. Cum aut eo voto frustratus, mares liberos nullos omnino suscepisset: iam secundo loco cupiebat, è filia sibi adoprari filium, in suam & Hagniæ familiam, & ad suos Curiales introduci: quòd existimabat, Iudices, è reliquis hunc sibi esse coniunctissimum, & sic suam familiam rectissimè conseruari, & ab interitu vindicari. In quo ego ei obsecutus vt qui Eubulidæ filiam haberem, iudicio adeptus, tanquam genere proximus: introduxi puerum hunc ad Hagniæ & Eubulidis Curiales: in quorum & Theopompus, dum vixit, Macartati pater, curia fuit, atque iste ipse. Curiales porrò Macartati, optimè gnari generis, quum viderent, istum quidem ipsum fugitare periculum, neque victimam ab ara abducere, quasi puer hic non legitimè introduceretur, postulare autem vt ipsi peierarent: calculis, de ara Curialis Iouis, dum sacra arderent: desumptis, præsente Macartato, id quod iustum erat, decreuerunt, Iudices, rectè & conuenienter puerum hunc Eubulidę filium in Hagnię familiam introduci. Quibus per Curiales Macartati decretis, hic puer vt filius Eubulidis, citauit Macartatum de Hagnię hęreditate, in iudicium,

Puero in Hagnię familiã adoptato, actio in Macartatũ instituta.

& diem dixit apud prætorem, autore adscripto fratre suo. Mihi enim, Iudices, porrò non licebat autorem fieri, qui puerum in Eubulidæ familiam adoptassem: Atque ea citatio facta est à puero hoc ex eadem lege, qua freti & isti matrem huius, quæ prius iudicio vicerat, & hæreditatem Hagniæ tenebat, accessierant. Recita mihi legem, qua actio in eum datur, qui hæreditatem tenet.

LEX.

Sin de adita contendat hæreditate, aut pupilla: citet eum qui hæreditatem tenet ad prætorem, quemadmodum fit in aliis causis. sacramento autem contendat petitor. Sin sine citatione petierit: imperfecta erit petitio hæreditatis. Sin is qui hæreditatem adiit, superstes non fuerit, arcessat simili ratione eum, cui præfinitum tempus nondum est terminatum: * disceptatio autem apud prætorem esto ea ratione, qua is egit, qui hæreditatem tenet. Legem quidem audiuisti. Iustam autem rem à vobis petam, Iudices: si ostendero, Theopompo patre Macartati, genere esse Hagniæ propiorem Eubulidem puerum hunc, & Philomachen quæ est mater pueri, Eubulidæ filia: neque tantùm esse genere proximos: sed in vniuersum, ne vllum quidem esse hominem in familia Hagniæ alium, quàm matrem pueri huius: & ipsum hunc puerum: hæc si ostendero, quæso vt nobis opem feratis. Ac primùm quidem decreueram, Iudices, in tabula descriptos omnes agnatos & gentiles Hagniæ, sic vobis ostendere singulos. sed quia eam non exæquo spectare posse omnes iudices, remotius præsertim sedentes, videbantur. necessarium fortassis. est, oratione docere vos, quæ res communis est omnibus. Conabimur autem & nos, quàm facere breuissimè poterimus, explicare genus Hagniæ. Buselus, fuit Exæi filius. is quinque filios suscepit, Hagniam, Eubulidem, Stratium, Habronem, & Cleocritum. hi omnes Buseli filij, viri facti sunt: inter quos omnes Buselus facultates suas rectè & iustè, vt conueniebat, distribuit. Partiti facultates, vxorem quisque duxit, vt leges vestræ iubent: & filij nati sunt eis omnibus & nepotes: factæque sunt ex vnica Buseli, quinque familiæ: & seorsim quisque habitauit, suam quisque domum habuit, & sobolem procreauit. De tribus igitur fratribus, Buseli filiis, eorúmque posteris, Iudices, quid ego vobis negotium facessam, & mihi ipsi, de singulis memorãdo? Cum. n. in eodem sint genere cũ Theopõpo, & ões æquè Hagniã attingãt, cui° est hæreditas: nullus eorum neque prius vnquã, neq. nũc molestus nobis fuit, aut litẽ mouit: neq. vel de hæreditate Hagniæ, vel de muliere pupilla, quã ego habeo, in iudicio nobiscũ cõtẽdit: sed existimarũt, nihil prorsus ad se attinere quicquid esset Hagniæ. Superuacaneũ igitur mihi esse videtur quicquã de his dicere: nisi quatenus attingendum erit. De Theopompo autem Macartati patre, & ipso Macartato, de his est mihi necessariò dicendum. Res autẽ. Iudices, paucis expediri potest. Vt paulo antè audiuistis, Buselo quinq. filios fuisse natos: horũ vnus fuit Stratius, à quo Macartatus oriũdus est: & alter Hagnias, àquo puer hic originẽ ducit. Natus aũt est filius Hagniæ Polemo, & filia Philomache, soror Polemonis germana & vterina. Stratio, Hagnię fratre, nati, sũt Phanostrate & Charis

Series generis, ius propinquitatis nomẽ pueri Theopõpi mẽdacium, & victoria Philomaches

καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἄρχοντα, κύριον ὑπῆρχε φάμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἑαυτοῦ. ἐμοὶ γὰρ οὐκέτι ὄντ' ἐμοῦ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κύριον ὑπῆρχε φάσθαι, εἰ μὴ ἐποιησάμην τὸν παῖδα εἰς τὸν οἶκον τὸν Βουσελίδου. καὶ ἡ πρόσκλησις ἐγίγνετο τῷ παιδὶ τούτῳ κατὰ τὸν νόμον, καθ' ὃν περ καὶ οὗτοι προσεκαλέσαντο τοῦτον τὸν μητέρα, τοῦ νενικηκέναι πρότερον ἐν τῇ δικαστηρίᾳ, καὶ ἔχουσαν τὸν κλῆρον τοῦ ἀγνίου. καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον καθ' ὃν ἡ πρόσκλησις ἐστὶ τῷ ἔχοντος τὸν κλῆρον. Νόμος.

Ἐὰν δ' ὑπὲρ δικασμοῦ ἀμφισβητῇ τὸ κλήρου, ἢ τοῦ ὑπὲρ κλήρου,* προκαλείσθω τὸν ὑπὲρ δικασμοῦ πρὸς τὸν ἄρχοντα, καθάπερ ὑπὲρ τῶν ἄλλων δικῶν· ἐὰν δὲ καταβολὰς δ' εἶναι τῷ ἀμφισβητοῦντι. ἐὰν δὲ μὴ * προκαλεσάμενος ὑπὲρ δικάσῃ, ἀτελὴς ἔστω ἡ ὑπὲρ δικασία τοῦ κλήρου. ἐὰν δὲ μὴ ζῇ ὁ ὑπὲρ δικασάμενος τὸ κλήρου προσκαλείσθω καὶ ταυτὰ, ᾧπερ ἡ προθεσμία μή πω ἐξήκει, ἢ δ' ἀμφισβήτησιν εἶναι * τῷ ἄρχοντι, καθότι ἐπεδικάσατο, οὗ ἂν ἔχῃ τὰ χρήματα. τὸ μὲν νόμου ἀκηκόατε. δίκαια δ' ὑμᾶς δικάζειν δίκαια, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐὰν δὲ ὑπὲρ δείξω, θεοπόμπου τοῦ πάππου τοῦ μακαρτάτου ὄντας ἀγνίᾳ ἐγγυτέρω Βουσελίδην τὸν παῖδα τουτονὶ, καὶ φιλομάχην, ἣ ἔστι μήτηρ τῷ παιδὶ, Βουσελίδου θυγάτηρ, καὶ οὐ μόνον ἐγγυτάτω ὄντας, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἅπαν ἓξ ὄντα ἀδένα ἄνθρωπον ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἀγνίᾳ ἄλλον, ἢ τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς τουτὶ καὶ αὐτὴ τοῦτον τὸν παῖδα. ταῦτ' ἐὰν ὑπὲρ δείξω, δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθῆσαί μοι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον διενοήθην, ὦ ἄνδρες δικασταί, γράψας ἐν πίνακι ἅπαντας τοὺς συγγενεῖς τοὺς ἀγνίου, ἕως ὑπὲρ δείκνυμι ὑμῖν καθ' ἕκαστον. ἐπεὶ δ' ἐδόκει οὐκ ἐξ ἴσου ἂν τοῖς δικασταῖς, ἀλλ' οἱ πόρρω καθήμενοι ἀπολείπεσθαι. ἀναλαβὼν ὅτι τῷ λόγῳ διδάσκειν ὑμᾶς. τοῦτο γὰρ ἅπασι κοινόν ἐστι. πρεσβεύομαι γὰρ ἡμεῖς, ὡς ἂν μάλιστα δυνώμεθα, δι' βραχυτάτων ὑπομνῆσαι πρὸς τοὺς γράφους τοὺς ἀγνίου. βούλομαι γὰρ ὃν ἕξοιον, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτῳ ἐγγύονται πέντε υἱεῖς, ἀγνίας, καὶ Βουλίδης, καὶ στράτος, καὶ ἄβρων, καὶ κλεόκριτος. καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ τοῦ βουσέλου υἱεῖς ἄνδρες ἐγγύοντο, καὶ διένειμεν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν ὁ πατὴρ βούσελος ἅπασι, καλῶς καὶ δικαίως. ὥσπερ προσῆκε. νόμιμοι δὲ τὴν οὐσίαν, γυναῖκα ἕκαστος αὐτῶν ἔγημεν καὶ τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις· καὶ παῖδες ἐγγύοντο αὐτοῖς ἅπασι, καὶ παίδων παῖδες. καὶ ἐγένοντο πέντε οἶκοι ἐκ τοῦ βουσέλου οἴκου, σφῶν ὄντος καὶ χωρὶς ἕκαστος ᾤκει, τὴν ἑαυτοῦ ἔχων, καὶ ἐκγόνους ἑαυτοῦ ποιούμενος. πρὶν μὲν οὖν τὴν ἡλικίαν ἀφικέσθαι τὴν τοῦ βουσέλου υἱέων, καὶ τὴν ἐκγόνων τὴν τούτοις γεγονότων, τί ἂν ἐγὼ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πράγματα παρέχοιμι, ἢ ἐμαυτῷ, ἐξηγούμενος πρὸς ἕκαστον; ὄντες γὰρ ἐν ταυτῷ γένει θεοπόμπῳ, καὶ πρόσοικοι ὁμοίως τῷ ἀγνίᾳ, οὗ ἐστὶν ὁ κλῆρος, οὐδεὶς αὐτῶν οὔτε πρότερον πώποτε, οὔτε νῦν ἠμφισβήτησεν ὑμῖν οὔτ' ἐνεκάλεσεν, οὔτε τοῦ ἀγνίου, οὔτε τῆς γυναικὸς τῆς ὑπὲρ κλήρου, ἣν ἐγὼ ἔχω, ὑπὲρ δικασάμενος, ἡγούμενοι οὐδὲ ὁπωστιοῦν προσήκειν ἑαυτοῖς οὐδὲν τῷ ἀγνίου. πρέσβυν δίμοι δοκεῖ ἔστ' λέγειν τι πρὸς τούτων, πλὴν ὅσα ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ὑπομνησθῆναι. πρὸς γὰρ θεοπόμπου τοῦ πάππου τοῦ μακαρτάτου, καὶ πατρὸς τουτονὶ μακαρτάτου, πρὸς τούτων μοι ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης λέγειν. ἔστι δὲ βραχὺς ὁ λόγος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥσπερ γὰρ ὀλίγον πρότερον ἀκηκόατε, ὅτι τῷ βουσέλῳ πέντε υἱεῖς ἐγγύοντο, τούτων εἷς μὲν στράτος ὁ τοῦδε πρότερον μακαρτάτου, καὶ ἕτερος ἀγνίας ὁ τουτουὶ πρότερον τοῦ παιδός. ἐγγυᾶτο γὰρ ὁ ἀγνίᾳ πολέμωνι καὶ θυγάτηρ φιλομάχῃ ἀδελφὴ τοῦ πολέμωνος ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία τοῦ· ἔστι στράτου ἐγγύοντο τοῦ ἀδελφοῦ τῷ

τῦ ἀγνίου, φανοστράτη καὶ χαρίδημος, ὁ τούτου πάππος μακαρτάτου. ἐρωτῶ δὴ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πότερος οἰκειότερός ἐστι καὶ προσήκει μᾶλλον τῷ ἀγνίᾳ, ὅστις ὁ πολέμωνος καὶ θυγάτηρ ἡ φιλομάχη, ἢ χαρίδημος ὁ υἱὸς στράτης, ἀδελφιδοῦς δ' ἀγνίου; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τὸν υἱὸν καὶ τὴν θυγατέρα οἰκειότατον εἶναι ἑκάστῳ ἡμῶν μᾶλλον, ἢ τὸν ἀδελφιδοῦν. καὶ οὐ μόνον παρ' ἡμῖν τοῦτο νενόμισται, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασι καὶ ἕλλησι καὶ βαρβάροις. ἐπειδὴ τοίνυν ταῦθ', ὁμολογούμενα, ῥᾳδίως ἤδη τοῖς ἄλλοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρακολουθήσετε, καὶ αἰσθήσεσθε τοῦτο, ὅτι εἰσὶ βίαιοι καὶ ἀσυγγνώμονες ἄνθρωποι. τοῦ πολέμωνος γάρ, τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀγνίου, ἐγένετο υἱὸς ἀγνίας τοῦ πάππου τοῦ ἑαυτοῦ, ὀνόματι ἔχων τὸ ἀγνίου. καὶ ἔστι μὲν ἅπαις ἐτελεύτησεν ὁ ἀγνίας ὁ ὕστερος. ἡ φιλομάχης δ' ἡ ἀδελφὴ τῆς πολέμωνος. τῇ φιλάγρῳ, ᾧ ἔδωκεν αὐτὴν ὁ ἀδελφὸς πολέμων, ἀνεψιᾷ ὄντι ἑαυτοῦ (ὁ γὰρ φίλαγρος, ἀδελφὸς μὲν βουλίδου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἀγνίου) τοῦ δὴ φιλάγρου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ πολέμωνος ἐγένετο υἱὸς βούλιδης, ὁ πάππος δὲ μητρὸς τουτουὶ τοῦ παιδός. καὶ οὗτοι μὲν υἱεῖς ἐγένοντο πολέμωνι, καὶ τῇ ἀδελφῇ τῇ πολέμωνος φιλομάχῃ. τῇ δὲ χαριδήμου ἐγένετο υἱὸς στράτιος θεόπομπος, ὁ τουτουὶ πατὴρ μακαρτάτου. πάλιν δὴ ἐρωτῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πότερος ὁ οἰκειότερός ἐστι, καὶ προσήκει μᾶλλον ἀγνίᾳ τῷ πρώτῳ ἐκείνῳ, ὁ πολέμωνος υἱὸς ἀγνίας καὶ βούλιδης ὁ φιλομάχης υἱὸς καὶ φιλάγρου, ἢ θεόπομπος ὁ χαριδήμου υἱός, στράτου δὲ υἱὸς; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ καὶ ὁ υἱὸς οἰκειότατός ἐστι καὶ ἡ θυγάτηρ, πάλιν ὁ υἱὸς καὶ ὁ ἐκ τῆς θυγατρὸς υἱός, οὗτοι οἰκειότεροί εἰσι μᾶλλον, ἢ ὁ τοῦ ἀδελφιδοῦ υἱός, καὶ ὁ ἐξ ἑτέρου ὢν οἶκου. τῷ μὲν οὖν θεοπόμπῳ ἐγένετο υἱὸς μακάρτατος οὗτοσί· τῷ δὲ βουλίδῃ τῷ τῆς φιλομάχης υἱεῖ, ἀνεψιᾷ δ' ἀγνίου ὄντι, θεὸς παῖδός * βουλίδου ἀνεψιοῦ παῖς ὢν ἀγνίᾳ θεὸς παῖδός ἐστι ὁ παῖς. ἐπειδὴ ἡ φιλομάχη ἡ μήτηρ ἡ βουλίδου, καὶ ὁ πολέμων ὁ πατὴρ ὁ ἀγνίου, ἀδελφοὶ ἦσαν ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι. τῷ δὲ γε μακαρτάτῳ τῷ δὶ, τῷ υἱεῖ τῷ θεοπόμπου, ἂν ἐγένετο ἔκγονον, ὅ, τι ὄντι ἐν τῷ οἴκῳ τῷ τούτου καὶ τῷ στράτου. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, τῷ μὲν παιδὶ τούτῳ ἔστιν ὄνομα τὸ ἐν τῷ νόμῳ εἰρημένον, καὶ μεθ' ὧν ὁ νόμος κελεύει τὴν ἀγχιστείαν ἔχειν. ἀνεψιοῦ γὰρ ἀγνίου παῖς ὄντι. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ βούλιδης ἀνεψιὸς ἦν ἀγνίᾳ, οὗτος ὁ πλήρης. ὁ δέ γε θεόπομπος ὁ τουτουὶ πατὴρ μακαρτάτου, ἂν αὖ εἶχεν ὄνομα θάτερ αὐτῷ τῷ ἐν τῷ νόμῳ εἰρημένων οὐδέν. ἐξ ἑτέρου γὰρ οἴκου ἦν τοῦ στράτου. οὐ προσήκει δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδέν ἀπόγονον τὸν κλῆρον ἔχειν, τὸν ἀγνίου, ἐξ ἑτέρου οἴκου ὄντα, ἕως ἂν τις λείπηται τῶν γνησίων ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἀγνίου, ἐνδέχεται ἐκβάλλειν βίᾳ. ὅπερ οὗτοι δεδράκασιν· γὰρ ἀπωτέρω ὄντες, καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ. τοῦτο γάρ ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ᾧ παρεκελεύσατο θεόπομπος ὁ τουτουὶ πατὴρ μακαρτάτου. τίνες οὖν εἰσὶ λοιποὶ οἱ ἔτι τῶν ὄντες ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἀγνίου; φιλομάχη τε ἡ ἐμὴ γυνὴ, βούλιδου θυγάτηρ οὖσα. τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ ἀγνίου, καὶ οὗτοι ὁ παῖς, ὁ εἰσποιηθεὶς υἱὸς εἰς τὸν οἶκον τὸν βουλίδου καὶ ἀγνίου. θεόπομπος δ' ὁ τουτουὶ πατὴρ μακαρτάτου, οὐκ ὢν τοῦ οἴκου τοῦ ἀγνίου ἐψεύσατο πρὸς τοὺς δικάσας ἐπομόσας ψεῦδος· καὶ τε τῆς φιλομάχης τῆς τοῦ πολέμωνος ἀδελφῆς, πιθανὸς δ' ἀγνίου, ὅτι οὐκ εἴη τῷ πολέμωνι τῷ τοῦ ἀγνίου υἱεῖ ὁμοπατρία καὶ ὁμομήτρια ἀδελφή· καὶ πάλιν πρὸς τοιούτους τοῦ αὐτοῦ οἴκου εἶναι ἀγνίᾳ, οὐδὲ πώποτε γνώριμος. ταῦτα δὲ πάντ' ἀδεῶς ἔλεγεν ὁ θεόπομπος, μάρτυρα μὲν οὐδένα παρασχόμενος, ὅστις ἔμελλεν ὑπὲρ δίκαιος ἡμῖν ἔσεσθαι. συνομολογοῦντας δ' αὐτῷ ἔχων τοὺς κοινωνοὺς οἳ ἦσαν ἀλλήλοις συναγωνισταί. καὶ δὴ ἅπαντα ἐπράττετο κοινῇ, ὅπως ἀφέλωνται τὴν γυναῖκα, τὴν τουτουὶ μητέρα τοῦ παιδός,

A demus Macartati auus. E vobis igitur quæro, Iudices, vter coniunctior sit & propior Hagniæ? is Polemo filius, & filia Philomache: an Charidemus Stratij filius, Hagniæ ex fratre nepos? Ego quidem certè opinor, filium & filiam vnicuique nostrûm longè coniũctiorem esse, quàm fratris sororísve filium. Neque apud nos solum: sed etiam apud cæteros tum Græcos tum Barbaros hoc receptum est. Quod cũ in confesso sit: facilè iam cætera intelligetis: & istos homines esse violentos & proteruos, sentietis. Polemonis enim Hagnię filij, filius fuit Hagnias, eodem cum auo suo Hagnia nomine: & is quidem posterior Hagnias sine liberis decessit. Philomache autem, sororis Polemonis, & Philagri, cui dedit eam frater Polemo, quippe patrueli suo (Philager enim * filius fuit Eubulidæ, fratris Hagniæ) Philagri igitur, patruelis Polemonis, filius fuit Eubulides, maternus huius pueri. Et hi liberi fuerunt Polemoni, & sororis Polemonis Philomachæ. E Charidemo aũt natus est Stratij filio, Theopõpus, pater Macartati. Denuò igitur quæro, Iudices, vter coniũctior sit & propior Hagniæ primo illi: Polemonis filius Hagnias, & Eubulides, Philomachę filius, & Philagri: an Theopompus Charidemi filius, Stratij nepos? Ego existimo, Iudices, si quidem & filius multò coniunctior est, & filia: rursus è filio, & è filia natum filium, hos esse coniunctiores, quàm nepotis è fratre filium, & eum qui est ex alia familia. Ac Theopompo filius Macartatus. Eubulidæ autem Philomachę filio, * qui respectu patris Philagri, Hagniæ patruelis fuit, puer hic natus est, Hagniæ coniunctus, vt filius patruelis fratris: quoniam Philomache, mater Eubulidæ, & Polemo pater Hagnię fratres fuerunt, germani & vterini. Macartato autem, filio Theopompi, nihil genitum est, quòd si in familia huius & Stratij. Quæ cum ita sint: puero huic nomen est ex eorum numero, quę legibus iubentur, & quatenus lex propinquitatem extendi iubet. consobrini enim Hagnię filius est. Pater enim eius Eubulides, cõsobrinus fuit Hagnię, cuius est hęreditas. At Theopompus, pater Macartati, nullum ei nomen lege sancitum imponere potuisset. ex alia enim fuit Stratiana familia. Neque verò conuenit, Iudices, vt quisquam mortalium, qui sit ex alia familia, Hagnię hæreditatem habeat dum aliquis superfuerit in Hagniana familia natus: aut vi quemquam inde eiiciat: id quod isti agunt, cũ sint & genere remotiores, & nõ in eadẽ familia. Hoc enim illud est, iudices, quo Theopompus Macartati pater, fucum iudicibus fecit. Quinam igitur restant, qui adhuc sint in Hagnię familia? Philomache vxor mea, Eubulidæ autem filia, patruelis Hagnię: & hic puer introductus filius in familiam Eubulidęam & Hagnianam, Theopompus autẽ Macartati pater, cùm ex Hagnię familia non esset, ingenti mendacio decepit iudices, & de Philomacha Polemonis sorore, amita Hagnię, quam negaret esse Polemonis, Hagnię filij germanam & vterinam sororem: & rursus cùm iactaret, se esse Hagnię gẽtilẽ, qui nunquã fuit. Hęc verò Theopõpus securè omnia dicebat: nullo quidem teste adhibito, qui nobis in iudicio rationem redderet: sed quòd assẽsores habebat socios, qui mutuas tradebant operas, atque adeò communi consilio agebant omnia, vt eriperẽt à muliere, huius pueri matre

hæreditatem,quam ei vos decreueratis. Volo igitur, Iudices,eorum quæ dixi apud vos teſtimonia proferre,vt conſtet,primùm euiciſſe hæreditatem Hagniæ, Eubulidæ filiam,Philomacham, genere proximam: pòſt de cęteris omnibus.Lege teſtimonium.

TESTIMONIVM.

Teſtantur ſe affuiſſe apud arbitrum. Nicophemo prætore cum euicerit Philomache,Eubulidæ filia,hęreditatem Hagniæ,contra omnes qui ei controuerſiam faciebant.Ac euiciſſe Philomacham, Eubulidæ filiam,hæreditatem Hagniæ,audiſtis Iudices. Euicit autem,nullo improbo conatu,aut coniuratione: ſed cum nos quàm fieri iuſtiſſimè poteſt,oſtendiſſemus, eam eſſe genere proximam Hagniæ, cuius eſt hæreditas:quippe quæ ſit patruelis filia, & è familia Hagniæ. Si Macartatus igitur dixerit, patrem ſuum Theopompum euiciſſe hæreditatem hanc:vos ei Iudices reſpondete,mulierem,eandem euiciſſe hęreditatem,prius etiã quã Theopompũ Macartati patrem: & iuſtè euiciſſe mulierem,vt quæ eſſet è familia Hagniæ,Eubulidę filia,patruelis Hagnię:Theopompum autem non euiciſſe,ſed decepiſſe : vt qui ex Hagnię familia omnino nõ eſſet.Hęc vos ei,Iudices, reſpondete:atque illud etiam,puerum hunc Eubulidem,Eubulidę filium,Hagniæ, cuius eſt hęreditas, patrueli genitum,nec à Theopompo,Macartati patre, neque ab vllo mortalium vnquam eſſe victum:& nunc controuerſiam & iudicium eſſe de hæreditate Hagniæ, huic Eubulidæ filio & Macartato iſti,ſilio Theopõpi: quorũ vter ęquiora dicere,& legib.magis conſentanea videbitur:ei nimirum vos,Iudices, aſſentiemini. Lege reliqua teſtimonia:primùm, Philomachã, Hagniæ amitam,ſororem fuiſſe germanam & vterinam Polemonis Hagniæ patris.Deinde cætera omnia recitabuntur de genere.

TESTIMONIVM.

Teſtantur ſe populares eſſe Philagri,Eubulidæ patris & Polemonis Hagniæ patris,& ſcire , Philomacham Eubulidæ matrem,habitam ſororem eſſe Polemonis,patris Hagniæ,germanam & vterinam:neque ex vllo vnquam audiuiſſe,fuiſſe fratrem aliquem Polemoni Hagniæ filio.

ALIVD.

Teſtantur,Oenantham, matrem aui ſui Stratonidæ,* Polemonis patris,Hagniæ,patruelem ſororem fuiſſe:ſęq.audiſſe è patre ſuo,Polemoni patri Hagnię nullum vnquã fuiſſe fratrẽ:ſed ſororem fuiſſe Philomacham,germanam & vterinam,matrem Eubulidæ, patris Philomaches,quæ Soſitheo nupſit.

ALIVD.

Teſtatur ſe cognatum eſse & Curialem,& populare m Hagniæ & Eubulidæ:& audiſſe de patre ſuo , & cæteris cognatis,nullum fuiſse fratrem Polemoni Hagniæ patri:ſed ſororem germanam & vterinam Philomacham matrem Eubulidæ patris Philomachæ, quæ Soſitheo nupſit.

ALIVD.

Teſtatur auum ſuum eſse Archilochum , ab eóq. ſe adoptatum eſse,cognato Polemonis, patris Hagniæ:& audiſſe de Archilocho & cæteris cognatis, nullum vnquam fuiſſe fratrem Polemoni patri Ha-

A τὸν κλῆρον, ὃν αὐτῇ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε. βούλομαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ ὧν εἶπκα πρὸς ὑμᾶς, μάρτυρας παραχέσθαι πρῶτον μέν, ὡς ἐνίκησε τὸ κλῆρον τὸ ἀγνίου ἡ Εὐβουλίδου θυγάτηρ φιλομάχη, γνήσιος οὖσα ἐγγυτάτω, ἐπίκληρος περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων. ἀνάγνωσκε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ, ὅτε νικοφήμου ἄρχοντος, ὅτι ἐνίκησε φιλομάχη ἡ Εὐβουλίδου θυγάτηρ, τὸ κλήρου τὸ ἀγνίου τοὺς ἀμφισβητοῦντας αὐτῇ πάντας. ὅτι μὲν ἐνίκησε φιλομάχη, ἡ Εὐβουλίδου θυγάτηρ τὸ κλήρου τὸ ἀγνίου, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ οὐκ ἐνίκησεν οὐδεμιᾷ βιαιοσύνῃ ἀδίκῳ, οὐδὲ συνωμοσίᾳ. ἀλλ' ὡς οἷόν τε δικαιότατα ὅπως δεῖξαι τὸν πατέρα, ὅτι ἡγεῖτο ἐγγυτάτω εἶναι ἀγνίᾳ, οὗ ὄντος ὁ κλῆρος, ἀνεψιοῦ παῖς οὖσα πρὸς πατρός, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ οὖσα τῷ ἀγνίου. ἐπειδὰν οὖν λέγῃ μακάρτατος, ὅτι ἐνίκησεν ὁ πατὴρ αὐτῆς Θεόπομπος τὸ κλήρου τούτου. ἀποβάλλεται αὐτῇ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι καὶ ἡ γυνὴ ἐνίκησε πρότερον ἢ Θεόπομπος ὁ τουτὶ πατήρ. καὶ ὅτι δικαίως ἐνίκησεν ἡ γυνή, ἐν τῷ οἴκῳ οὖσα τοῦ ἀγνίου, Εὐβουλίδου θυγάτηρ οὖσα, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ ἀγνίου. ὁ γὰρ Θεόπομπος ὅτε ἐνίκησεν, ἀλλὰ παρεκρούσατο, οὐκ ὢν ἐν τῷ οἴκῳ τὸ παράπαν τοῦ ἀγνίου. τοῦτα αὐτῷ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί,

* ἀποβάλλεται. καὶ ὅτι τὸν παῖδα τουτονὶ Εὐβουλίδου, τὸν Εὐβουλίδου υἱὸν, ἀγνίου δ' οὗ ὄντος ὁ κλῆρος ἀνεψιοῦ παῖδα πρὸς πατρός, ὅτι Θεόπομπος ὁ μακαρτάτου πατὴρ, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐνίκησε. καὶ δ' ἔστιν ὁ ἀγὼν καὶ ἡ δικαδικασία περὶ τοῦ κλήρου τοῦ ἀγνίου τῇ Εὐβουλίδῃ υἱεῖ τούτῳ, καὶ μακαρτάτῳ τούτῳ τῷ Θεοπόμπου υἱεῖ. καὶ ὁπότερος τούτων δικαιότερα λέγειν δόξει, καὶ τοῖς νόμοις μᾶλλον, δῆλον ὅτι τούτῳ ὑμεῖς οἱ δικασταὶ προσθήσεσθε. ἀνάγνωσκε τὰς μαρτυρίας τὰς ὑπολοίπους. πρῶτον μὲν ὅτι ἡ φιλομάχη ἡ τοῦ ἀγνίου θεῖα, ἀδελφὴ μὲν Εὐμοπαλείδου καὶ ὁμομητρία τῷ πολέμωνι τῷ ἀγνίου πατεί. ἐπίδειξα τὰς ἄλλας ἁπάσας ἀναγνώσεται περὶ τοῦ γένους.

C Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι δημόται εἶναι φιλάγρῳ τῷ Εὐβουλίδου πατρὶ καὶ πολέμωνι τῷ πατρὶ τοῦ ἀγνίου. καὶ εἰδέναι φιλομάχην τὴν μητέρα τὴν Εὐβουλίδου, νομιζομένην ἀδελφὴν εἶναι πολέμωνος τοῦ πατρὸς τοῦ ἀγνίου ὁμοπατρίαν καὶ ὁμομητρίαν, καὶ μηδένὸς πώποτ' ἀκοῦσαι, ὡς γένοιτο * ἀδελφὸς πολέμωνι τῷ ἀγνίου.

Αλλη.

Μαρτυροῦσιν οἰναίθην τὴν μητέρα τοῦ πάππου τοῦ ἑαυτῆς στρατονίδου ἀνεψιὰν εἶναι τὸν πατρὸς τοῦ πολέμωνι τῷ πατρὶ τοῦ ἀγνίου, καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτῆς, ὅτι πολέμωνι ἀδελφὸς οὐδεὶς γένοιτο πώποτε τῷ πατρὶ τῷ ἀγνίου. ἀδελφὴ δὲ φιλομάχη ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία, ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου τοῦ πατρὸς τῆς φιλομάχης τῆς σωσιθέου γυναικός.

Αλλη.

Μαρτυρεῖ συγγενὴς εἶναι καὶ θεάτωρ, ἐξ δημότης ἀζηνίᾳ καὶ Εὐβουλίδῃ, καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτῆς, καὶ τῆς ἄλλων συγγενῶν, ὅτι ἀδελφὸς οὐδεὶς ἐγένετο τῷ πολέμωνι τῷ πατρὶ ἀγνίου. ἀδελφὴ δὲ ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία φιλομάχη ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου, τοῦ πατρὸς φιλομάχης, τῆς σωσιθέου γυναικός.

Αλλη.

Μαρτυρεῖ πάππον εἶναι ἑαυτοῦ ἀρχέλοχον, καὶ ποιήσασθαι ἑαυτὸν υἱὸν, καὶ εἶναι αὐτὸν συγγενῆ πολέμωνι τῷ πατρὶ τοῦ ἀγνίου. καὶ ἀκούειν ἀρχέλοχου, καὶ τῆς ἄλλων συγγενῶν, ὅτι ἀδελφὸς οὐδεὶς πώποτ' ἐγένετο πολέμωνι τῷ πατρὶ

παῖδι τῦ ἀγνίου· ἀδελφὴ δ' ὁμοπάτριος καὶ ὁμομήτριος, φιλομάχη, ἡ μήτηρ ἦν Βουλίδου, τῦ παιδὸς τῆς φιλομάχης, τῆς σωσιθέου γυναικός.

Αλλη.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τῆς ἑαυτῦ γυναικὸς καλλίστρατον, ἀνεψιὸν εἶ) ὂν παιδαδέλφων πολέμωνι τῷ παιδὶ τῦ ἀγνίου, καὶ χαρείδημῳ τῷ παιδὶ τῷ θεοπόμπου. τ̃ ἣ μητέρα τὴν ἑαυτῦ ἀνεψιοῦ παῖδα εἶ) πολέμωνι· ἣν λέγει τὴν μητέρα τὴν αὐτὸ θεὸς αὐτὸν πολλάκις, ὅτι φιλομάχη ἡ μήτηρ ἦν Βουλίδου, ἀδελφὴ δὲ πολέμωνος τῦ παιδὸς τῦ ἀγνίου ὁμοπάτριος καὶ ὁμομήτριος. καὶ ὅτι ἀδελφὸς οὐδεὶς πώποτε ἐγένοιτο πολέμωνι τῷ παιδὶ τῷ ἀγνίᾳ. τὸ δεύτερον. ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτε σωώμοσαν ἀλλήλοις οὗτοι, καὶ συγκείμενοι ἠγωνίζοντο, πολλοὶ ὄντες, θεὸς τὸν γυναῖκα. ἡμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὔτε μάρτυρας ἐγράψαμθ θεὶ τῷ ὁμολογουμένων, οὔτε μάρτυρας * θεκαλεσάμεθα· ἀλλ' ᾠόμεθα, ταῦτά γε ἀδεῶς ὑπάρχειν ἡμῖν. οὗτοι δ' τά τε ἄλλα πολλὰ καὶ ἀναίσχυντα παρεσκευάσαντο εἰς τὸν ἀγῶνα. καὶ ἔμελεν αὐτοῖς ὡς δεινὸς πλὴν τῦ ἐξαπατῆσαι ἐν τῷ τότε παρόντι καιρῷ τοὺς δικασὰς, οἵτινες * κατεχεῶντος, ὡς τῷ πολέμωνι τῷ παιδὶ τῦ ἀγνίᾳ ὠδάπαν οὐδεμία ἦν ἀδελφὴ ὁμοπάτριος, καὶ ὁμομήτριος. οὕτως ἦσαν ἀναίσχυντοι ἢ βδελυροὶ, τηλικοῦτον θέαμα ὠδὰ κεκρυόμενοι τοὺς δικασὰς, καὶ οὕτω θεἰφανῶς καὶ ἐπιτέδαζον, ἐπ' ἠγωνίζοντο θεὶ τούτου μάλιστα. ἡμεῖς δέ γε νυνὶ μάρτυρας ὑμῖν τοσούτους παρεχόμεθα θεὶ τ̃ πολέμωνος ἀδελφῆς, τ̃ Διδύδος δ' ἀγνίᾳ. πύτῳ δ' ὁ βελόμενος μάρτυρησάτω, ἢ ὡς οὐκ ἦσαν ἀδελφοὶ ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι πολέμων καὶ φιλομάχη· ἢ ὅτι οὐκ ἦν ὁ μὲν πολέμων υἱὸς ἦ φιλομάχη ἀδελφῆ ἀγνίᾳ τῷ βυσέλου υἱέως· ἢ ὅτι ὁ ὢν πολέμων ἐκ ἦν πατὴρ ἀγνίᾳ ἅ ἐστιν ὁ κληρος· οὐδ' ἢ ἀδελφὴ ἦ πολέμωνος φιλομάχη τηδὶς, ἢ ὡς ὁ δὲ βελίδης οὐκ ἦν φιλομάκης υἱὸς, ἀδὲ φιλάγρε τῷ ἀνεψιᾷ ἀγνίᾳ· ἢ ἐκεῖνο, ὅτι δ' βελίδα τῷ ἀνεψιοῦ τῷ ἀγνίου οὐκ ἔστι θυγάτηρ φιλομάχη ἢ νυνὶ ἔτι οὖσα· οὐδὲ υἱὸς οὗτοσὶ ὁ παῖς εἰσποιητὸς κ) τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους εἰς τὸν δ' βελίδου οἶκον· ἢ ὡς ὁ θεόπομπος ὁ τ τ τ πατὴρ μακαρτάτου, ἐκ τῷ οἴκου ἦν τῷ ἀγνίᾳ. τούτων ὅ, τι βούλεταί τις μαρτυρησάτω ἀυτῷ. ἀλλ' δ' οἶδ' ὅτι οὐδεὶς ἔτω τολμηρὸς ἔσῳ, οὐδ' ὅτου νενοημένος ἄνθρωπος. ὡς ἔ καταφανὲς ὑμῖν ἔσῳ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι τὸ θεὸ πρᾶγμα ἀναισχυντοῦντες θεἰεῖχόντο, δίκαιον δ' οὐδὲν ἦν ἔργον, ἀναγνῶσκε τὰς μαρτυρίας, ὅσαι εἰσὶν ἔτι ὑπόλοιποι.

Πατὴρ, ἢ υἱός, { πολέμων, ἀγνίας } Ἀδελφοὶ { καὶ φιλομάχη, καὶ δ' βουλίδης, } μήτηρ. ἢ υἱός.

Μαρτυρία.

Μαρτυρεῖ συγγενὴς εἶ) πολέμωνι τῷ ἀγνίᾳ παιδὶ. ἢ ἀκούειν τῷ παιδὸς τ̃ ἑαυτῦ, ἀνεψιοῦ εἶ) ὂν παιδαδέλφων πολέμωνι φίλαγρόν τε τὸν δ' βελίδου πατέρα, καὶ φιλοστράτῳ τῷ στρατίου θυγατέρα, καὶ * καλλίστρατον τὸν πατέρα τῆς σωσιθέου * γυναικὸς, καὶ δ' κτήμονα τ̃ βασιλδσαντα καὶ χαρείδημον τὸν πατέρα τὸν θεοπόμπου καὶ στρατοκλέους· καὶ εἶ) τοῖς * τούτου υἱέσι, ἢ ἀγνίᾳ, ἐν τῷ αὐτῷ ἤθει δ' βελίδῃ κ) τ̃ πατέρα τ̃ ἑαυτῦ, φίλαγρον κ) ἢ τῷ μητέρα τῷ ἑαυτῦ φιλομάχῃ, νομιζόμενον ἀνεψιὸν εἶ) δ' βουλίδῃ ἀγνίᾳ * θεὸς παῖδος ἐγενόντα ἀγνίᾳ τῆς θεὸς παῖδός.

Αλλη.

Μαρτυροῦσι συγγενεῖς εἶ) πολέμωνι τῷ παιδὶ τῷ ἀγνίου, καὶ φιλάγρῳ τῷ πατεί τῷ δ' βουλίδου, καὶ δικτήμονι τῷ βασιλδσαντι· ἢ εἰδέναι δικτήμονα ἀδελφὸν ὄντα ὁμοπάτριον φιλάγρῳ τῷ παιδὶ τῷ δ' βελίδου·

Agniæ: sed sororem fuisse germanam & vterinam Philomacham, matrem Eubulidæ, patris Philomaches, Sosithei vxoris.

ALIVD.

Testatur patrem suæ vxoris Callistratum fratrem patruelem fuisse Polemonis patris Hagniæ, & Charidemi patris Theopompi: matrem verò suam *sobrinam esse Polemonis: quæ sæpe ad se dixerit, Philomacham, matrem Eubulidæ, sororem fuisse Polemonis, patris Hagniæ, germanam & vterinam: neque vllum vnquam fuisse fratrem Polemoni, Hagniæ patri. Prio re actione, Iudices, cum coniurassent isti inter se, coniunctisq. copiis multi vnam mulierem oppugnarent: nos, Iudices, neque testimonia scripsimus de rebus confessis, neque testes citauimus: sed putauimus, hæc nobis in tuto esse collocata, isti autem & alia multa impudenter ad iudicium compararant: neque quicquam aliud, eo quidem tempore, curabant, quàm, vt iudices in præsentia fallerent, cùm quidem hoc mendacio abuterentur: Polemoni Hagniæ patri omnino nullam fuisse sororem germanam & vterinam. Adeò erant impudentes & vecordes, vt tanta in re deciperent iudices, itáque manifestè: & in hoc, magno studio summáque contentione incumbebant. Nos autem vobis nunc tot testes adduximus de sorore Polemonis, Hagniæ amita. Isti verò testetur qui volet, aut non fuisse fratres germanos, & vterinos, Polemonem & Philomacham: aut non fuisse Polemonem filium, Philomacham autem filiam Hagniæ, Buseli filij: aut Polemonem non fuisse patrem Hagniæ, huius est hereditas: neque sororem Polemonis Philomacham, eiusdem amitam: aut Eubulidem non fuisse Philomachæ filium, & Philagri patruelis Hagniæ: aut illud, Eubulidæ patruelis Hagniæ filiam non esse, quæ adhuc superstes est, Philomacham: neque puerum hunc legibus vestris adoptatum in Eubulidæ familiam: aut Theopompum Macartati patrem, ex familia fuisse Hagniæ: horum quicquid libitum erit, testetur aliquis. sed satis scio neminem ita audacem futurum, aut deploratæ fidei hominem. Vt autem perspicuum vobis sit, Iudices, eos prius per calumniam fuisse superiores, neque quicquam æqui attulisse: lege testimonia quæ adhuc sunt reliqua.

Opponit sua testimonia Theopompi testimoniis,

Pater & filius { Polemon / Hagnias } fratres patrueles { & Philomache & Eubulides } Mater & filius.

TESTIMONIA.

Testatur se cognatum esse Polemoni Hagniæ patri, & audisse è patre suo, fratres fuisse patrueles Polemonis, Philagrum Eubulidæ patrem, & Phanostratam Stratij filiam, & Callistratum, patrem matris Sosithei, & Euctemonem, eum qui regno functus est, & Charidemum patrem Theopompi, & Stratoclis: & esse cum huius filiis & Hagnia in eodem genere Eubulidem, à patre suo Philagro. Sin mater eius Philomacha spectatur: Eubulidem Hagniæ patruelem existimari: ex amita ortum Hagniæ.

ALIVD.

Testantur se cognatos esse Polemoni patri Hagniæ, & Philagro patri Eubulidæ, & Euctemoni regno fúcto: & scire Euctemonẽ fuisse fratrẽ Philagri patris Eubulidæ:

eodem patre natum, & cùm Eubulidæ disceptatio eſset de hæreditate Hagniæ inſtituta, adhuc ſuperſtitem fuiſse Euctemonem, fratrem patruelem Polemonis, patris Hagniæ: neque contendiſse Euctemonem cum Eubulide de hæreditate Hagniæ: neque tum alium quenquam ratione propinquitatis.

ALIVD.

Teſtantur patrem ſuum Stratonem, cognatum fuiſſe Polemoni, patri Hagniæ, & Charidemo patri Theopompi, & Philagro patri Eubulidæ: & audiſſe è patre ſuo, Philagrum duxiſſe vxorem primam Philomacham, ſororem Polemonis patris Hagniæ, eodem & patre & matre ortam: & natum eſse Philagro è Philomacha Eubulidem: defuncta Philomacha, vxorem aliam duxiſſe Philagrum Teleſippam: & natum eſſe Meneſtheum fratrem Eubulidæ, patre quidem eodē, ſed matre non eadem: & cùm Eubulides hæreditatem Hagniæ petiiſſet ratione generis: eandem neque Meneſtheum petiiſſe, neque Euctemonem fratrem Philagri: neque alium quenquam ratione generis conten diſſe tum cum Eubulide.

ALIVD.

Teſtatur patrem ſuum Archimachum cognatum fuiſſe Polemoni patri Hagniæ, & Charidemo patri Theopompi, & Philagro patri Eubulidæ: ſeq; è patre ſuo audiſſe, Philagrum duxiſſe vxorem primam Philomacham, ſororem Polemonis, eodem patre & matre ortam: ac natum eſse è Philomacha Eubulidem. Philomacha autem defuncta, aliam duxiſſe vxorem Philagrum, Teleſippam: & natum eſse Philagro è Teleſippa Meneſtheum, fratrem Eubulidæ, patre quidē eodem, ſed matre non eadem. Qui Eubulides cùm hæreditatem Hagniæ, ratione generis, peteret: neque Meneſtheum tum feciſse Eubulidæ controuerſiam de hæreditate: nec Euctemonem fratrem Philagri: nec alium quenquam ratione generis.

ALIVD.

Teſtatur auum ſuum maternum Calliſtratum fratrem fuiſſe Euctemonis, regno functi, & Philagri Eubulidæ patris. Eos autem patrueles fuiſſe Polemonis, patris Hagniæ, & Charidemi, patris Theopōpi: ſeq; audiſſe è matre ſua, fratrem non fuiſſe Polemoni patri Hagniæ: ſororem fuiſſe, natam eodem & patre & matre, Philomachā. Eam Philomchā nupſiſſe Philagro, & ex eis eſse natum Eubulidem, patrem Philomachæ, Soſithei vxoris. Hæc teſtimonia recitāda neceſsariò fuere, Iudices, vt ne idem nobis accideret, quod prius, cùm imparati oppreſſi ſumus. Multò autem euidentius etiam contra ſe teſtimonium dicet Macartatus: patri ſuo Theopompo nihil omnino deberi ex Hagniæ hæreditate: cum ſit remotior genere Theopompus: atque adeò nec ex eadem familia prorſus. Si quis enim ſciſcitetur, Iudices, Iſte quis eſt, qui cum puero hoc de Hagniæ hęreditate litigat? ſatis vos ſcio reſponſuros, Macartatum: quo patre genitus? Theopompo. qua matre? Apolexide filia * Proſpaltij, ſorore Macartati Proſpaltij. Theopompus cuius fuit patris? Charidemi. Charidemus cuius? Stratij. Stratius cuius? Buſeli. Hæc eſt, Iudices, Stratij familia, vnius Buſeli filiorum: & poſteri Stratij ſunt hi quos audiuiſtis: neque his vllum vſquam nomen eſt eorum qui ſunt ex Hagniana familia, ac ne conſimile quidem.

Collatio genealgię Macartati & Eubulidę pueri.

A καὶ ὁπότε ἡ ἐπιδικασία ἦν τῆ κλήσει τῆ ἀγνίου εὐβουλίδη, παρεσκευάσατο ἔτι ζῶν εὐκτήμονα ἐκ παραδήφων, ἀδελφὸν ὄντα πολέμωνι τῷ περὶ ἀγνίου, καὶ μὴ ἀμφισβητῆσαι εὐκτήμονα εὐβουλίδη τῆ κλήσει τῆ ἀγνίου, μηδ' ἄλλον μηδένα κύριον γενόμενον τότε.

Αλλη.

Μαρτυροῦσι τὸν πατέρα τὸν ἑαυτῆς στράτωνα, συγγενῆ εἶναι πολέμωνι, τῷ παρὰ τῷ ἀγνίου, καὶ χαιρήμονι, τῷ παρὰ τῷ θεοπόμπου, καὶ φιλάγρῳ τῷ παρὰ τῷ εὐβουλίδου· καὶ ἀκούειν τὴν ἑαυτῆς μητέρα, ὅτι φίλαγρος λάβοι γυναῖκα πρώτην μὲν φιλομάχην, ἀδελφὴν πολέμωνος, τὴν παρὰ τῷ ἀγνίου, ὁμοπατρίαν καὶ ὁμομητρίαν, καὶ γενέσθαι φιλάγρῳ ἐκ μὲν φιλομάχης εὐβουλίδην· ἀποθανούσης δὲ φιλομάχης, ἑτέραν λαβεῖν γυναῖκα φίλαγρον τελεσίππην· καὶ γενέσθαι ὁμοπάτριον μὲν ἀδελφὸν εὐβουλίδη μνησθέα, ὁμομήτριον δὲ μή. καὶ εὐβουλίδου ἀμφισβητήσαντος τῆ κλήσει τῆ ἀγνίου καὶ γενομένου,
B μνησθέα μὴ ἀμφισβητῆσαι τῆ κλήσει τῆ ἀγνίου, μηδ' εὐκτήμονα τὸν ἀδελφὸν τὸν φιλάγρου, μηδ' ἄλλον μηδένα κύριον γενόμενον πρὸς εὐβουλίδην τότε.

Αλλη.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτῆς ἀρχέμαχον συγγενῆ εἶναι πολέμωνι τῷ παρὰ τῷ ἀγνίου, καὶ χαιρήμωνι τῷ παρὰ τῷ θεοπόμπου, καὶ φιλάγρῳ τῷ παρὰ τῷ εὐβουλίδου· καὶ ἀκούειν τῆς παρὰ ἑαυτῆς, ὅτι φίλαγρος λάβοι γυναῖκα πρώτην μὲν φιλομάχην, ἀδελφὴν πολέμωνος τῆς παρὰ τῷ ἀγνίου, ὁμοπατρίαν, καὶ ὁμομητρίαν, καὶ γενέσθαι ἐκ μὲν φιλομάχης εὐβουλίδην. ἀποθανούσης δὲ φιλομάχης, ἑτέραν λαβεῖν γυναῖκα φίλαγρον πελεσίππην. καὶ γενέσθαι φιλάγρῳ ἐκ πελεσίππης μνησθέα, ὁμοπάτριον μὲν ἀδελφὸν εὐβουλίδη, ὁμομήτριον δὲ μή· ἀμφισβητήσαντος δὲ τῆς ἀγνίου κλήσεως μνησθέα
C μὴ ἀμφισβητῆσαι τῆς κλήσεως, μηδ' εὐκτήμονα τὸν ἀδελφὸν φιλάγρου, μηδ' ἄλλον μηδένα κύριον γενόμενον πρὸς εὐβουλίδην τότε.

Αλλη.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτῆς μητρὸς καλλίστρατον ἀδελφὸν εἶναι εὐκτήμονι τῷ βασιλεύσαντι, καὶ φιλάγρῳ τῷ παρὰ τῷ εὐβουλίδου, ἀνεψιοὺς δὲ εἶναι τούτοις πολέμωνι τῷ παρὰ τῷ ἀγνίου, καὶ χαιρήμωνι τῷ παρὰ τῷ θεοπόμπου· καὶ ἀκούειν τῆς μητρὸς τῆς ἑαυτῆς, ὅτι ἀδελφὸς οὐ γένοιτο πολέμωνι τῷ παρὰ ἀγνίου, ἀδελφὴ δὲ γένοιτο ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία φιλομάχη· καὶ ταύτην λάβοι τὴν φιλομάχην φίλαγρος. καὶ γένοιτο ἐξ αὐτῆς εὐβουλίδης ὁ πατὴρ ὁ φιλομάχης. τῆς σωσιθέου γυναικός. Αναγκαίαν μὲν τὰς μαρτυρίας ταύτας ἐξ ἀνάγκης ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἵνα μὴ τὸ αὐτὸ πάθοιμεν, ὅπερ τὸ πρότερον, ἀφυλάκτους ληφθέντες ὑπὸ τούτων· πολὺ δὲ σαφέστερον ἐπ' αὐτὸς ἑαυτὸν μακάρτατος οὑτοσὶ καταμαρτυρήσει, ὅτι οὔτε θεοπόμπῳ τῷ παρὰ τῷ ἑαυτῆς προσήκει οὐδενὸς κληρονομεῖν τῶν ἀγνίου, γένους ὄντος τοῦ θεοπόμπου, καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἴκου τὸ παράπαν. εἰ γάρ τις αὐτὸν εἰρήσεται, ὦ ἄνδρες δικασταί, τίς ἐστιν ὁ ἀμφισβητῶν τῷ παιδὶ τούτῳ τῆς κλήσεως τοῦ ἀγνίου; εὖ οἶδ' ὅτι ἀποκρινεῖται αὐτὸς μακάρτατος. τίνος ὢν παῖς; θεοπόμπου. μητρὸς δὲ τίνος; ἀπολλοδώρας, θυγατρὸς * προσπαλτίου, ἀδελφῆς δὲ μακαρτάτου προσπαλτίου. ὁ δὲ θεόπομπος τίνος ἦν * παῖς; χαιρήμου. χαιρήμης τίνος; στρατίου. ὁ δὲ στράτιος τίνος; βουσέλου. οὑτοσὶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐστὶν ὁ στρατίου οἰκος, υἱὸς τῆς βουσέλου θυγατρὸς καὶ ἐκγονοι οὗτοί εἰσι στρατίου, οὓς ὑμεῖς ἀκηκόατε· καὶ ἐνταῦθα οὐδαμοῦ ὄζιν ἐδὲν ὄνομα τῆς ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἀγνίου· ἀλλ' οὐδὲ προσπλήσιον

πάλιν

πάλιν δὴ αὐτὸν τοῦτον τὶς ὢν ἀμφισ- A Rursus igitur sciscitor puerum hunc, quisnam ipse
βητεῖ μακαρτάτῳ τοῦ κλήρου τοῦ ἀγνίου, οὐκ ἂν ἔχοι, sit, qui cum Macartato de Hagniæ hæreditate con-
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἄλλ' ἢ ὅτι Εὐβουλίδης ὁ παῖς, tendat? Nihil prorsus aliud respondere queat puer,
ἢ Εὐβουλίδης τίνος ὢν παλεί; Εὐβουλίδου τοῦ ἀγνίου quàm se esse Eubulidem. quo patre natus? Eubu-
ἀνεψιοῦ. μητρὸς δὲ τίνος; Φιλομάχης ἢ ἰδίᾳ ἀγνία ἀνεψιοῦ lide, Hagniæ patrueli. qua matre? Philomacha
παῖς πρὸς παλεός. ὁ Εὐβουλίδης δὲ τίνος ἰδίᾳ παλεός; Φι- ex Hagniæ patrueli fratre nata. Eubulides cuius fuit
λάγρου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ ἀγνίου. μητρὸς δὲ τίνος; Φιλομά- patris? Philagri, patrui Hagniæ. Cuius matris? Philo-
χης τῆς θειδοῦς τοῦ ἀγνίου. ὁ δὲ ἀγνίας τίνος ἰδίᾳ υἱός; Πο- machæ, amitæ Hagniæ. Hagnias porrò cuius fuit fi-
λέμωνος. ὁ δὲ Πολέμων τίνος; ἀγνίου· ὁ δὲ ἀγνίας τίνος; lius? Polemonis. Polemo cuius? Hagniæ. Hagnias cu-
Βουσέλου. οὗτοσὶ ἕτερός ἐστιν οἶκος ἀγνίου, σφῶν τῶν βουσέ- ius? Buseli. Hæc altera est familia Hagniæ, vnius fi-
λου υἱέων καὶ εἰλῶθ' ἑκάτερον τὸ αὐτὸ ὄνομα τῶν ἐν liorum Buseli: & hic nequaquam inest idem nomen,
τῷ τρίτῳ οἴκῳ ὄντων ἐκγόνων, ἀλλ' ἑκάτερος ἑαυτοῦ quod est in familia posterorum Stratij, ac ne consi-
ἀλλ' αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ πορεύονται ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἀγνίου, τὰ mile quidem: sed ipsi per se in Hagniæ familia pro- Lex hereis
ὀνόματα παρ' ἀλλήλων ἀναλαμβάνοντες. παντάχῃ δὲ undę familię, &
(πάντα τρόπον ἐξελέγχον) ἐξ ἑτέρου οἴκου, καὶ ἀπω- grediuntur, nomina à se inuicem accipientes. Vnde- onera cognatorũ.
τέρω ἥκοντες, καὶ οὐ προσῆκον αὐτοῖς κληρονομεῖν libet igitur & modis omnibus alterius esse familiæ
οὐδενὸς τοῦ ἀγνίου. οἷς γὰρ ὁ νομοθέτης δίδωσι τοῦ ἀγ- conuincuntur, generéque remotiores: neque quic-
χιστείας, καὶ τοῦ κλήρου. τούτοις ἀναγνώσεται ὑ- quam eis ex Hagniæ hæreditate deberi. Quibus enim
μῖν τὸν νόμον. Νόμος. legislator propinquitatem det, & hęreditatem: hæ vo-
bis leges recitabuntur.

LEX.

Ος τις ἀδιαθέτωρος ἀποθάνῃ, ἐὰν μὲν παῖδας κατα- B Quisquis intestatus moritur, si quidem liberos mu-
λίπῃ θηλείας, * σὺν ταύτῃσι ἐὰν μὲν ᾖ, τούσδε κυρίους liebris sexus reliquerit: filij cum hisce: sin minus, hi
εἶεν τῶν χρημάτων. ἐὰν δ' ἀδελφοὶ ὦσιν ὁμοπάτορες, καὶ bona possidento. Sin fratres fuerint germani, & si li-
ἐὰν παῖδες ἐξ ἀδελφῶν γνήσιοι, τοῦτο τὸ παλεὸς μοῖραν beri è fratribus legitimi: patris partem sortiuntur.
λαγχάνειν. ἐὰν δὲ μὴ ἀδελφοὶ ὦσιν, ἢ ἀδελφῶν παῖδες, Sin fratres non fuerint, aut fratrum liberi ex eis: eâ-
ἐξ αὐτῶν καὶ ταὐτὰ λαγχάνειν· κρατεῖν δὲ τοὺς ἄῤῥενας dem ratione sortiuntur. Præferuntur autem mares,
καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀῤῥένων, ἐὰν ἐκ τῶν αὐτῶν ὦσι, καὶ ἐὰν ἡβῶσι & à maribus propagati, si ex iisdem fuerint, & si ge-
ἀπωτέρω. ἐὰν δὲ μὴ ὦσι πρὸς πατρὸς μέχρι ἀνεψιάδων, nere remotiores, *Si verò non fuerint à patre vsque
παίδων, * τοῖς πρὸς μητρὸς τὸν ἀνδρὸς καὶ ταὐτὰ κυ- ad sobrinorum liberos, ij qui sunt à matre viri, pari
ρίους εἶεν. ἐὰν δὲ μηδ' ἑτέρωθεν * ᾖ ἐντὸς τούτων τὸν ratione potestatem habento. Sin ex neutra parte in
πρὸς πατρὸς ἐγγυτάτω κύριον εἶεν. νόθῳ δὲ μηδὲ νόθῃ tra hos fuerint: à patre proximus obtineto. Spurio
μὴ εἶεν ἀγχιστεύειν, μήτε ἱερῶν, μήθ' ὁσίων * ἀπ' Εὐκλείδου autem, aut spuriæ, ius ne esto propinquitatis, neque
ἀρχόντος. διαῤῥήδην λέγει ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, C item sacrorum, neque publicorum, ab Euclide præ-
οἷς δεῖ τὴν κληρονομίαν εἶεν. οὐ μὰ Δί' οὐ Θεοπόμπῳ, οὐδὲ tore. Apertè dicit lex, Iudices, quibus adeunda sit hæ
μακαρτάτῳ τῷ Θεοπόμπου υἱεῖ, τοῖς μηδὲ προσβάσιν ἔ- reditas: non ita me Deus amet, Theopompo, aut Ma
στιν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἀγνίου. ἀλλὰ τίνι δίδωσι; τοῖς ἐκγό- cartato Theopompi filio, qui prorsus in Hagniæ fa-
νοις τοῖς ἀγνίου, τοῖς οὖσιν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἀγνίου ἐκείνου. milia non sunt. sed cui? Posteris Hagniæ: qui sunt in
ταῦτα καὶ ὁ νόμος λέγει, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει. ἃ τοί- familia Hagniæ illius. Hæc & lex loquitur, & ius ita habet. Neque verò Iudices, cùm hæc legislator co
νυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταῦτα μὲν ἔδωκεν ὁ νομοθέτης gnatis dederit, alia multa omnino nõ mandauit, quę
τοῖς προσήκουσιν, ἕτερα δὲ προσέταξε πολλὰ πάνυ ἐν cognatis necessariò facienda sunt: sed plurima sunt,
τῷ νόμῳ, ἃ δεῖ ποιεῖν τοὺς προσήκοντας ἐπάναγκες· ἀλ- quæ lex facere iubet cognatos: neque vllum effugiũ
λὰ πάνυ πολλά ἐστιν, ἃ προστάττει ποιεῖν τοῖς προσήκου- relinquit, quò minus ea facere sit necesse. Quin ip-
σι, & προφασιν οὐδεμίαν δίδωσιν· ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης δεῖ sam legem primùm recita.
ποιεῖν. μᾶλλον δὲ λέγε αὐτὸν τὸν νόμον τὸν πρῶτον.

LEX.

Νόμος. Τῶν ἐπικλήρων, ὅσαι * θητικὸν τελοῦσιν, ἐὰν Pupillarum, aliquam, quæ in proletariorum ordi-
μὴ βούληται ἔχειν ὁ ἐγγύτατα ἡβῶν, ἐκδιδότω ἐπιδί- ne sunt, si habere noluerit genere proximus, dote da
δοικος, ὁ μὲν πεντακοσιομέδιμνος πεντακοσίας δραχμὰς, ta elocato: Patricius quingentis drachmis: eques tre-
ὁ δ' ἱππεὺς ἑξακοσίας, ὁ δὲ * ζευγίτης ἑκατὸν πεντήκον- centis: semieques cẽtũ quinquaginta, præter ea quæ
τα πρὸς τοῖς αὑτῆς. ἐὰν δὲ πλείους ὦσιν ἐν τῷ αὐτῷ ἡβῶν ipsa habet. Si verò plures fuerint in eadem familia,
τῇ ἐπικλήρῳ πρὸς μέρος ἐπιδιδόναι ἕκαστον. ἐὰν δὲ pro portione quisque pupillæ conferat. Quòd si mu-
αἱ γυναῖκες πλείους ὦσι· μὴ ἐπάναγκες ἔστω πλέον ἢ lieres plures fuerint: ne necesse sit cognato plus vnà
μίαν ἐκδοῦναι τῷ ἐν ἡβῶντι. ἀλλὰ τὸν ἐγγύτατα δεῖ ἐκ- elocare: sed proximus aut elocato, aut ipse ducito.
διδόναι, ἢ αὐτὸν ἔχειν. ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃ ὁ ἐγγυτάτω γέ- Quòd nisi genere proximus eam vel elocarit, vel du
νους ἢ μὴ ἐκδῷ, ὁ ἄρχων ἐπαναγκάζετω, ἢ αὐτὸν ἔχειν, xerit: prætor eum cogat aut elocare, aut ipsum du-
ἢ ἐκδοῦναι. ἐὰν δὲ μὴ ἐπαναγκάσῃ ὁ ἄρχων, ὀφειλέ- cere. Quòd ni prætor coegerit: debeat mille dra-
τω χιλίας δραχμὰς, ἱερὰς τῇ θεῷ· ἀποτραφέτω δὲ τῶν chmas sacras Iunoni. Citet aũt eum qui detrectarit,
μὴ ποιούντων ταῦτα ὁ βουλόμενος πρὸς τὸν ἄρχοντα. ἃ μὲν λέγει ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκούε- quiuis ad prætorem. Quid lex dicat, Iudices, auditis.
τε. ὅτι δὲ τῆς ἐπικλήρου ἔδει ἐπιδικάζεσθαι φιλομάχης, τῆς τουτουὶ μητρὸς, τοῦ παιδὸς, ἀγνίᾳ δὲ ἀνεψιοῦ Cum autem de pupilla disceptandum esset Philoma-
παιδὸς οὔσης πρὸς πατρὸς, ἐγὼ μὲν ἦκον. φοβούμενος τὸν νόμον, καὶ ἐπιδικαζόμενος ἡβῶν ἐγγυτάτω. Θεό- cha, huius pueri matre, nata ex patrueli Hagniæ: ego
πομπος δὲ ὁ μακαρτάτου πατὴρ οὐδὲ προσῆλθε τὸ παράπαν, οὐδ' ἠμφισβήτησε, διὰ τὸ μηδ' ὁπωσοῦν αὐτῷ veni legem metuens, & eam mihi vendicaui, cum
esset genere proximus. Theopompus autem Macar
tati pater prorsus non accessit: neque cõtrouersiam

mouit,quòd nihil ad ipſum attineret:idque cum eſſet cãdem ætate.Quàm abſurdum autem eſſe putatis,Iudices,cùm Theopompus de pupilla quæ fuit Hagniæ patrueli nata,cum nemine vnquam litigarit:vt poſtulet Hagniæ ſibi hæreditatem tribui contra omnes leges?Quid iſtis hominibus fieri queat impudẽtius,aut ſceleratius?Recita etiam cæteras leges.

LEX.

Homicida in foro poſtuletur ab iis qui ſunt intra conſobrinitatem & à conſobrinis:vnà perſequantur eundem & conſobrinorum liberi, & generi, & ſoceri,& ſobrini,& curiales.Sin cum eo redeundum in gratiam fuerit,ſi pater ſuperſtes erit,aut frater,aut filij: aut omnium,aut eius qui prohibet, valebit autoritas.Sin horum nemo erit,& cædem inuitus fecerit,idq; quinquaginta & vnus Ephetæ pronunciarint: inuitum feciſſe cædẽ,*intromittantur Curiales,ſi volent,decem. Ab his autem quinquaginta & vnus ex optimatibus deligantur:& qui prius cædem fecerunt, hac ſanctione teneantur.Qui verò in municipiis deſiderantur,quos nemo ſuſtulerit: eos indicet tribunus cognatis,vt tollant & ſepeliant:& populus eo die luſtretur,quo die ſinguli deſiderati fuerint. Denũcie tur autem de ſeruis domino:de ingenuis,iis qui in bonis ſunt.Sin mortuo bona non erunt: mortui cognatis denuncietur. Quòd ſi poſt tribuni denuntiationem cognati non ſuſtulerint:tribunus tollendum cadauer locet,& ſepeliendum,& luſtrandum eo die populum,quàm minimo poterit.Sin non locarit:debeto mille drachmas ærario.Quicquid autem impenderit, duplum à debentibus exigito.Quod niſi fecerit: ipſe debeto popularibus.qui autem locationes lucorum Mineruæ & cęterorum Deorum & Heroum non red diderint: infames & ipſi ſunto, & eorum hæredes, donec ſoluerint.Hæc omnia quæ leges iubent facere cognatos,nos iubent, & facere cogunt, Iudices : cum Macartato autem nihil loquuntur, neque cum Theopompo patre eius. Neque enim in familia Hagniæ ſunt in vniuerſum. Quo pacto igitur iſtis quicquam mandarent?Ac iſte quidem ad refutandas leges & teſtimonia quæ nos exhibuimus,iuſti nihil afferre poteſt:ſed indignatur,& iniquè ſecum agi dictitat, qui patre mortuo reus fiat.Illud autem,Iudices,non conſiderat,patrem ſuum hominem fuiſſe mortalem: & cum aliis multis obiiſſe,& ſenioribus,& iunioribus. Etſi autem Theopompus obiit, leges non obierunt , neque ius obiit , neque iudices , pronunciandi autoritate præditi. Agitur autem in hoc iudicio,& in hac diſceptatione,non vter prior aut poſterior obierit : ſed vtrum conueniat nẽc ne , expelli ex domo Hagniana patrueles & patruelium liberos Hagniæ,ab iis qui ſunt è Stratij familia,& ei non ita conIuncti,vt Hagniæ hæreditatem adire poſſint,ſed genere remotiores?De hoc igitur controuerſia eſt. Sed & ex hac lege certius etiam cognoſcetis,Iudices,quãtum Solon ſtudium habeat domeſticorum:neque relicta duntaxat eis bona det,ſed etiam difficilia quæque cognatis mandet.Recita legem.

LEX.

Defunctum intus proponunto ſuo arbitratu: cadauer autem poſtridie quàm proposuerint,ante Solis ex ortum efferunto. Viri , cum effertur funus, antece-

A θεσσήκοντ'. Ταῦτ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ ὢν τῇ αὐτῇ. καί τοι πῶς οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἄτοπον ἦν, εἰ μὲν ὁπωσοῦν ἦν ἐγγυτέρω, ἢ ἐμοὶ ἀγνία ἀνεψιοῦ παῖς θεῖος πατρός, ταύτης μὲν μηδενὶ πώποτ' ἀμφισβητῆσαι θεόπομπον, τὸν δὲ κλῆρον τὸν ἀγνίου ἀξιοῦν ἔχειν παρὰ τοὺς νόμους ἅπαντας; τούτων γένοιτ' ἂν ἀθεσπότεροι ἀναιδεστέροι καὶ μιαρώτεροι ἀνάγνωσθε καὶ τοὺς ἑτέρους νόμους.

Νόμος.

* Πρόσθεῖν τῷ πλείονι ἐν ἀγορᾷ * ἐντὸς ἀνεψιότητος καὶ * ἀνεψιᾶν. συνδιώκειν δὲ καὶ ἀνεψιῶν παῖδας καὶ γαμβροὺς, καὶ * ἀνεψιοὺς καὶ πενθεροὺς, καὶ ἀνεψιαδοῦς, καὶ φράτορας. ἐὰν δὲ μὴ δέωνται δίκης. ἐὰν μὲν πατὴρ ἢ ἀδελφὸς, ἢ υἱεῖς, πάντας, ἢ τὸν κωλύοντα κρατεῖν. ἐὰν δὲ τούτων μηδεὶς ᾖ, κτείνῃ δ' ἄκων, γνῶσι δ' οἱ πεντήκοντα καὶ * εἴκοσιν οἱ ἐφέται ἄκοντα κτείναι, ἐσέστωσαν οἱ φράτορες, ἐὰν θέλωσι, δέκα * τούτοις δὲ οἱ πεντήκοντα, καὶ * B εἰς ἀρίστινδην αἱρεόντων· καὶ οἱ φεύγοντες κτείναντες ἐν τῷδε τῷ δεσμῷ ἐνεχέσθων. τοὺς δ' ἀποφυγόντας ἐν τοῖς δήμοις, οὓς ἂν μηδεὶς ἀναιρῇ, ἐπαγγελλέτω ὁ δήμαρχος τοῖς φεύγουσιν ἀναιρεῖν καὶ θάπτειν, καὶ καθαίρειν τὸν δῆμον, τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἂν ἀποχωρῶσιν ἕκαστοι αὐτῶν. ἐπαγγέλλειν δὲ φεύγοντι μὲν τῶν δούλων τῷ δεσπότῃ, φεύγοντι δὲ τῶν ἐλευθέρων τοῖς τὰ χρήματ' ἔχουσιν. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ χρήματα τῷ ἀποθανόντι. τοῖς φεύγουσι τὸν ἀποθανόντος ἐπαγγέλλειν· ἐὰν δὲ τὸν δημάρχου ἐπαγγείλαντος μὴ ἀναιρῶνται οἱ φεύγοντες, ὁ μὲν δήμαρχος ἀποτιμάσθω ἀνελεῖν καὶ καταθάψαι καὶ καθᾶραι τὸν δῆμον ἀθημερόν, ὅπως ἂν δύνῃ, ὀλιγίστου. ἐὰν δὲ μὴ ἀποτιμᾶται, ὀφειλέτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ. ὅτου δ' ἂν ἀναλώσῃ, διπλάσιον πραξάτω παρὰ τοῦ ὀφειλόντος. ἐὰν δὲ μὴ πράξῃ, αὐτὸς ὀφειλέτω τοῖς δημόταις, τοῖς δὲ μὴ ἀποδιδόντας τὰς μιαιφόνους τῷ τεμένει, τῷ δὲ θεοῦ, ἢ ἄλλων θεῶν, καὶ τῷ ἐπωνύμων, ἀτίμους εἶναι καὶ αὐτοὺς, καὶ C κληρονόμους τοὺς τούτων, ἕως ἂν ἀποδῶσι. ταῦτα πάντ' ὅσα οἱ νόμοι προστάττουσι ποιεῖν τοὺς φεύγοντας, ἡμῖν προστάττουσι καὶ ἀναγκάζουσι ποιεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μακαρτάτῳ ὄντι τούτῳ οὐδὲν ὀφελοῦντα, οὐδὲ θεοπόμπῳ τῷ παιδὶ τῷ τούτου. οὐδὲ γὰρ εἰσὶν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἀγνίου τὸ παράπαν· πῶς οὖν ἂν τούτοις προστάττοιεν; ἀλλ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡμῖν μὲν τοῖς νόμοις καὶ τὰς μαρτυρίας, ἃς ἡμεῖς παρεχόμεθα· δίκαιον μὲν οὐδὲν ὅπωσοῦν ἔχει λέγειν. ἀγανακτεῖ δ' οὖν καὶ δεινά φησι πάσχειν, ὅτι τοῦ παιδὸς τετελευτηκότος ἀγωνίζεται. ἐκεῖνο δ' οὐκ ἐνθυμεῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί, μακάρτατος, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἄνθρωπος ἦν θνητὸς καὶ τετελεύτηκε μετ' ἄλλων πολλῶν, καὶ νεωτέρων, καὶ πρεσβυτέρων· ἀλλ' εἰ θεόπομπος τετελεύτηκεν ὁ τουτουΐ πατὴρ, οἱ νόμοι οὐ τετελεύτηκασιν, οὐδὲ τὸ δίκαιον τετελεύτηκεν, οὐδ' οἱ δικασταὶ οἱ τὴν ψῆφον ἐνέγνες. ἔστι δ' οὗτοι ἀεὶ καὶ ἡ δικαιοσύνη, οὐκ εἴ τις ἕτερος ἑτέρου πρότερος ἢ ὕστερον τετελεύτηκεν, ἀλλ'* εἰ μὴ προσῆκεν ἐξελαθῆναι ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἀγνίου * ἀνεψιοὺς ὄντας, καὶ ἀνεψιᾶν παῖδας ἀγνίᾳ προσὸς παῖδος, τοῦ τῷ ἐκ τοῦ σταμνίου οἴκου, καὶ μηδὲν προσηκόντων, ὥστε κληρονομεῖν τῷ ἀγνίου, ἀλλὰ γένει ἀπωτέρω ὄντων; ᾧ δεῖ τούτου ζῶντι ὃς ἦν ὁ ἀγών. ἔτι ὃ σαφέστερον γνώσεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τοῦ ὃ τῶ νόμου, ὅτι σόλων ὁ νομοθέτης ἀπουδάζει ᾧ δεῖ ζῆν οἰκείους καὶ οὐ μόνον διδόναι τὰ καταλιφθέντα, ἀλλὰ καὶ προστάγματα ποιεῖται τὰ δυσχερῆ ἅπαντα τοῖς προσήκουσι. λέγε τὸν νόμον. Νόμος. Τὸν ἀποθανόντα προθεῖναι, εἴδον, ὅπως ἂν βούληται. ἐκφέρειν δὲ τὸν ἀποθανόντα τῇ ὑστεραίᾳ ἢ ἂν προθῶνται, πρὶν ἥλιον ἐξέχειν. βαδίζειν δὲ τοὺς ἄνδρας πρόσθεν, ὅταν ἐκφέρωνται,

φέρειν), τὰς ὃ γυναῖκας ὅπισθεν, γυναῖκα δὲ μὴ ἐξεῖναι εἰσιέναι εἰς τὰ τοῦ ἀποθανόντος, μηδ' ἀκολουθεῖν ἀποθανόντι, ὅταν εἰς τὰ σήματα ἄγῃ), ἐντὸς ἐξήκοντ' ἐτῶν γεγονυῖαν, πλὴν ὅσαι ἐντὸς ἀνεψιαδῶν εἰσί. μηδ' εἰς τὰ τοῦ ἀποθανόντος εἰσιέναι, ἐπειδὰν ἐξενεχθῇ ὁ νέκυς, γυναῖκα μηδεμίαν, πλὴν ὅσαι ἐντὸς ἀνεψιαδῶν εἰσίν. οὐκ ἐᾶ εἰσιέναι, ἢ ἂν ᾖ ὁ τετελευτηκὼς, ἀδελφίδην γυναῖκα ἄλλην, ἢ τὰς θεσπικούσας μέχρι ἀνεψιότητος, ἢ θεὸς τὸ μνῆμα ἀκολουθεῖν τὰς αὐτὰς ταύτας. φιλομάχη τοίνυν, ἡ Πολέμωνος ἀδελφή, τοῦ παιδὸς τοῦ ἀγνίου, οὐκ ἀνεψιὰ ἦν ἀγνίᾳ, ἀλλὰ θυγάτηρ. ἀδελφὴ γὰρ ἦν Πολέμωνος τοῦ παιδὸς ἀγνίου· Εὐβουλίδης δ' ὁ υἱὸς ταύτης τῆς γυναικὸς, ἀνεψιὸς ἦν θεοῖς πατρὸς ἀγνίᾳ οὗ ἔστιν ὁ κλῆρος. τοῦ δ' Εὐβουλίδου ἦν θυγάτηρ, ἡ τυτθὶ τοῦ παιδὸς μήτηρ. ταύτας κελεύει τὰς θεσπικάσας, καὶ παρεῖναι τῇ θεοθέσῃ τοῦ τετελευτηκότος, καὶ ὅτι τὸ μνῆμα ἀκολουθεῖν, ἢ τῷ μακαρτάτου μητέρα, οὐδὲ τὴν θεοπόμπου γυναῖκα. οὐδ' ἐθεσπίκεσαν ἀγνίᾳ αὖ), ἀλλ' ἦσαν ἐξ ἑτέρας φυλῆς ἀκαμαντίδος, ἢ ἐξ ἑτέρου δήμου θεσπαλιόθεν,* ἕως τὸ ἐνθάπαι οὐδ' ἠξίουν ὅτε ἦν τετελευτηκὼς ὁ ἀγνίας. ἀθαναίχωτον δὴ οὗτοι κατασκευάζουσι θέαγμα, ὡς ἀρα δεῖ ἡμᾶς, καὶ τὰς γυναῖκας τὰς ἡμετέρας τῷ μὲν σώματος τοῦ ἀγνίου, ὅτε ἐτελευτήκει, κληρονόμους εἶναι, καὶ ποιεῖν ἅπαντα τὰ νομιζόμενα, ὡς θεσπίκοντας, καὶ γήρει ὄντας ἐγγυτάτω. τὸν δὲ κλῆρον οἴεσθε δεῖν ἔχειν τὴν ἀγνίου τοῦ τετελευτηκότος μακάρτατον ἐκ τοῦ στρατιῶτου ὄντα οἴκου, καὶ ἐκ τῆς ἀποληξίδος * τοῦ Θοαπαλτίου θυγατρὸς, μακαρτάτου δ' ἀδελφῆς, ἀλλ' οὔτε δίκαιον, οὔθ' ὅσιον τοῦτ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀλλ' ἀγωνοθέτει δήμοι τὰ ἐκ τῆς μαλείας τῆς ἐκ Δελφῶν κομισθείσης τοῦ θεοῦ, ἵν' ἀμάθωσι, ὅτι ταὐτὰ λέγει, ὥσπερ τῷ θεσπικόντων, τοῖς νόμοις τοῖς τοῦ Σόλωνος. Μαντεία.

Ἀγαθῇ τύχῃ, ἐπερωτᾷ ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ὅτῳ τὰ σημεῖα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ γιγνόμενα, ὁ, τι καὶ δρῶσιν Ἀθηναῖοι, ἢ ὅτῳ θεῷ θύουσιν, ἢ δυσχεραίνοις εἰπεῖν ὅτι τὸ ἄμεινον ἀπὸ τοῦ σημείου; συμφέρει Ἀθηναίοις περὶ τοῦ σημείου τοῦ ἐν τῷ ἀέρι γιγνομένου θύοντας, καλλιερεῖν Διὶ ὑπάτῳ, Ἀθηνᾷ ὑπάτῃ, Ἡρακλεῖ, Ἀπόλλωνι σωτῆρι, καὶ Ἀποπέμπτῃ ἀμφικτυόνεσι, περὶ τύχας ἀγαθᾶς, Ἀπόλλωνι Ἀγυιεῖ, Λητοῖ, Ἀρτέμιδι, καὶ τὰς ἀγυιὰς κνισᾶν, καὶ κεκτῆσθαι ἑστιάδι καὶ χοροὺς, καὶ στεφανηφορεῖν * καὶ πάτεια θεοῖς ὀλυμπίοις καὶ ὀλυμπίᾳς, πάντασι καὶ πάσαις, δεξιὰς καὶ ἀριστερὰς αἰὲὶ σπονδὰς μνασιθωρεῖν, κατὰ πάτρια ἥρωι ἀρχηγέτᾳ, οὗ ἐπώνυμοι ἐσμὲν Θύδη, καὶ δωρεῖσθαι, * καὶ τὰ πάτεια τοῖς ἀποθνῃσκομένοις ἐνικνούμενα ἀμεραγέλειν τοῖς προσήκουσι * καὶ τὰ ἀγηθέα. ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ταὐτὰ λέγει ὅ, τε Σόλων ἐν τοῖς νόμοις, καὶ ὁ θεὸς ἐν τῇ μαντείᾳ, κελεύων τοῖς καθιερωμένοις * ποιεῖν τοὺς θεσπίκοντας ἐν τῇ καθηκούσῃ ἡμέρᾳ. ἀλλὰ τούτων οὐδὲν ἐμέλησε τῷ θεοπόμπῳ. οὐδὲ τῷ μακαρτάτῳ τούτῳ. ἀλλὰ τοῦ μόνου, τὰ μὴ θεσπίκοντα ἑαυτοῖς, ἔχειν, καὶ ἐγκαλεῖν, ὅτι πολὺν χρόνον ἐχόντων ἑαυτοῖ τὸν κλῆρον, νυνὶ ἀγωνίζονται. ἐγὼ δὲ φημὶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, θεσπίκειν, τὸν τἀλλότρια ἀδίκως ἔχοντα οὐκ ἐγκαλεῖν, εἰ πλείω χρόνον εἶχεν· ἀλλὰ χαίρειν εἰδέναι μὴ ἡμῖν, ἀλλὰ τῇ τύχῃ, ὅτι πολλαὶ καὶ αἰαγκαῖαι διατριβαὶ ἐγίγνοντο ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, ὥστε νυνὶ θεῖ τούτων ἡμῖν ἀγωνίζεσθαι. ὅτοι μὲν οὖ τοιοῦτοι εἰσὶν ἄνθρωποι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μέλει αὐτοῖς οὐδὲν, ὅτε τοῦ οἴκου ἐξηρημωμένου τοῦ ἀγνίου, ὅτε τἄλλων ἔστα ἀδανομῶσιν· εἰ πῇ γε, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί (τὰ μὲν ἄλλα τί αὐτοῖς λέγοι τις θεῖ τούτων; πολλὰ γὰρ ἂν λέγοι) ἐν δὲ μιαρώτατον καὶ ἀδανομώτατον δέδρακε θεσπιζόμενοι εἰσὶ καὶ μάλιστ' εἰδέναι μὲν, ὅτι οὐδὲν αὐ-

dunto: mulieres ponè sequuntor. Mulieri autem nefas esto in bona defuncti ingredi, itémque sequi cadauer, cum in monumenta ducitur, annis sexaginta minori: iis exceptis quæ intra sobrinas sunt: nec in bona defuncti ingrediatur, postquam elatum cadauer fuerit, mulier vlla: iis exceptis quæ intra sobrinas sunt. Nō sinit ingredi, quo in loco cadauer fuerit, vllā aliam mulierem, nisi cognatas vsque ad sobrinitatem: & ad sepulchrum vsque comitari easdem sinit. Iam Philomacha, Polemonis soror, patris Hagnię non consobrina fuit Hagnię, sed amita. Soror enim fuit Polemonis, patris Hagniæ. Eubulides autem filius eius mulieris, frater patruelis fuit Hagniæ, cuius est hæreditas. Eubulidæ porrò filia fuit, huius pueri mater. Cognatas hasce iubet & adesse propositioni defuncti, & ad sepulchrum comitari non Macartati matrem, neque Theopompi vxorem. neque enim cognatæ istæ sunt Hagniæ, sed fuerunt ex alia tribu Acamantia, & ex alio municipio Prospaltio: adeò vti prorsus non animaduerterint, defunctum esse Hagniam. Rem igitur isti supra modum impudentem moliuntur, si in ea opinione sunt, oportuisse nos & mulieres nostras, cadaueris Hagniæ, cū obiisset, hæredes esse, & persoluere omnia iusta, vt cognatos & genere proximos: hęreditatem autem tenere Macartatum qui est è familia Stratij, & ex Apolexide * Prospaltij filia, Macartati sorore. Sed hoc neque iustum, neque fas est, Iudices. Lege mihi illa ex oraculo Apollinis Delphico: vt intelligatis, eum eadem dicere de cognatis; quæ legibus Solonis continentur.

ORACVLVM.

Quod felix faustúmque sit, quærit populus Athenienſis de ostento quod in cœlo apparuit: quidnam agendum sit Athenienſibus, aut cui deo sacrificandum, aut vota nuncupanda, vt faustus sit ostenti euentus? Prodest Athenienſibus de ostento quod in cœlo apparuit, sacrificando litare Ioui summo, Mineruæ summæ, Herculi, Apollini seruatori, & * mittere ad Amphictyonas, de fortuna bona: Apollini Compitalitio, Latonę, Dianę, & compita suffire, & crateras statuere, & saltare, & coronas gestare patrio ritu, diis deabúsque Olympiis omnibus dextris sinistrisque sublatis, meminisse munificentiæ: patrio ritu heroi principi, à quo cognominati estis, sacra facere, & munera offerre, & * parentalia defunctis præstari statis diebus à cognatis, secundum instituta. Auditis, Iudices, eadem loqui Solonem in legibus quæ deum in oraculo, iubentem, vt defunctis cognati statis diebus inferias dent? At nihil horum curæ fuit Theopompo, aut Macartato: sed illud duntaxat, vt ea tenerent, quæ ad eos non pertinerent: & queruntur, sibi nunc moueri controuersiam de hęreditate, quam longo tempore tenuerunt. Ego verò sic existimo, conuenire Iudices, vt is, qui aliena iniustè tenuit, non queratur, se ea diutius tenuisse: sed gratiam habeat, non nobis, sed fortunæ, quòd multæ & necessariæ dilationes interim inciderunt, vt nunc demum de eis nobiscum certent. Isti autē tales homines sunt, Iudices, vt nihil curent, neque familiam Hagniæ desolatam, neque cætera in quibus leges violant: qui quidem, proh diuūm hominúmque fidem (reliqua narrare quorsum attineret? multa enim dici queant) vnum maximè & nefarium, & legibus cōtrariū facinus perpetra-

Criminatio impietatis & auaritiæ aduersariorū, & commendatio sui, & pueri.

runt:quo potissimùm ostenderunt,sibi nihil aliud esse curæ,nisi pecuniam.Nam cùm primùm Theopõpus nobiscum de hæreditate Hagniæ disceptaret, eo nodo quem audistis:statim declarauit existimare se, aliena se occupare.Quod enim maximi erat præcij in prædiis Hagniæ,& maximæ admirationi erat vicinis & aliis hominibus oleæ:eas effoderunt,& extirparũt amplius mille stirpes, quæ magnã olei copiã afferebant:eas isti extirpatas vendiderunt,& immensam argenti copiam receperunt.eáque fecerunt isti, cùm actioni obnoxia esset hæreditas Hagniæ, ex ea lege, qua isti freti, matrem huius accusarant.Vt autem me vera dicere appeat,& istos extirpasse oleas constet, ex iis prædiis quæ Hagnias reliquit:horum testes vobis producemus vicinos,& ex cæteris quos accersiuimus,cum testificaremur. Recita testimonium.

TESTIMONIVM.

Testantur se secutos,accersitos à Sositheo ad Araphena in Hagniæ agros, cùm Theopompus Hagniæ hæreditatem creuisset: & sibi ostendisse Sositheum oleas dum extirparentur ex Hagniæ agro.Quòd si,Iudices,solùm in defunctum iniurij fuissent: grauiter peccassent,sed non adeò.nunc istæ iniuriæ & contumeliæ ad totam rempublicam pertinent: idq; ita esse,lege audita,cognoscetis.Recita legem.

LEX.

Si quis oleam Athenis effoderit (nisi ad templum Athenienſium publicum aut municipale requiratur) in suos vsus * vsque ad binas oleas quotannis (nisi ad funus iisdem vtendum sit)centenas de singulis oleis drachmas ærario debeto,atque eius mulctæ decimæ Mineruæ sunto: debeto & homini priuato, à quo reus peractus fuerit,centenas drachmas in singulas oleas.*Actio autem harum rerum apud eos magistratus instituatur,quarum quinque iudices sunt:& actor sportulas ponat suæ partis.Qui autem condemnatus fuerit:eum prætores inscribunto,apud quos iudiciũ fiet exactoribus de eo quod in ærarium redit: quæstoribus Mineruæ, de eo quod deæ consecratum est. Quod ni inscripserint:ipsi debento. Lex quidem hæc firma est.illud autem cogitate ipsi vobiscum,Iudices: quidnam putetis nos perpessos esse superiore tempore ab istis,istorúmque petulantia, qui tantam vestram vrbem contempserunt, & leges vestras ? & quod apertè legibus interdictum est,adeò contumeliosè prædia deuastarunt,quæ reliquit Hagnias? Lex autem vetat vel in proprio patrimonio ista fieri.Multum scilicet isti curãt, an legibus vestris obtemperẽt, aut Hagniæ familia desoletur? Ego verò de meipso pauca dicam apud vos,Iudices:atque ostendam,aliter quam istis,curæ mihi fuisse Hagnianam familiam,vt ne interiret.Nã & ipse sum Buselini generis. Habronis enim Buseli filij neptem è filia,duxit Callistratus Eubulidæ filius,Buseli nepos:& ex Habronis nepte, & Callistrato,nepote Habronis, nata est mater nostra.Ego verò matrem huius, iudicio euictam duxi: natíque mihi filij sunt quatuor,vna filia.His nomina imposui, Iudices, hæc: natu maximo Sosiæ, patris mei: vt æquum est;& natu maximo id nomen restitui.proximè ab hoc nato, nomen feci Eubulidæ, quod nomen fuit patri matris pueri huius. Ei qui hunc sequitur , Menesthei nomen imposui:

A τοῖς μέλει, πλὴν τῷ πλεονεκτεῖν.καὶ γὰρ ἔφθη ὁ Θεόπομπος τὴν ἐπιδικασίαν ἡμῖν ποιησάμενος τοῦ κλήρου τοῦ ἀγνίου, τὸν ξόπον τοῦτον, ὃν ὑμεῖς ἀκηκόατε.Ἐδείξατε, ὅτι τὰ οὐδὲν προσήκοντ' ἑαυτῷ ἔχων ἐνόμιζεν· ὃς δὲ πλείους ἀξίου ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ ἀγνίου, καὶ ἐθαυμάζετο μάλιστα, καὶ ὑπὸ τοῦ πρόχωρον, καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, αἱ γῆαι.ταύτας ἐξώρυττον, καὶ ἐξεφόρτιζον, πλέον ἢ χίλια,ς γέγραπται, οὐδὲν γῆαιον πολὺ ἐμίετο. ταύτας οὗτοι ἀπέδοντο, ἐκφορτισάμενοι, καὶ ἀργύριον ἐκ τούτου πολὺ

B λαβόν.καὶ ταῦτ' ἐποίουν οὗτοι,ὀφείλοντος τοῦ κλήρου, τοῦ ἀγνίου καὶ τὸν νόμον,καθ' ὃν περ οὗτοι τὴν τετταρακοντέτη προσεκαλέσαντο. ὅτι ὃ ταυτ' ἀληθῆ λέγω, ἐξεφορτίσαν οὗτοι τὰς γῆαις ἐκ τοῦ χωρίου,ὃν ἀγνίας κατέλιπε , μάρτυρας ὑμῖν τούτων παρεξόμεθα τοὺς τὰ πρόχωρα, καὶ τοῦ ἄλλων οἷς παρεκαλέσαμεθα,ὅτι ἐμάρτυρόμεθα.λέγε τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσιν ἀκολουθῆσαι ἀφαφιάδῃ, ὀφείλοντες ὑπὸ σωσιθέου,εἰς τοὺς ἀγνίου ἀγροὺς,ἐπειδὴ Θεόπομπος ἐπεδικάσατο τοῦ κλήρου τοῦ ἀγνίου,καὶ ὑπεδεικνυέτην αὐτοῖς σωσίθεον, τὰς γῆαις φρεμιζομένας ἐκ τοῦ ἀγνίου ἀγροῦ. εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν τεθνεῶτα μόνον ὤφειλον ταῦτα διαφευξάμενοι. δεινὰ μὲν ἐποίουν, ἧττον δέ. νῦν δὲ καὶ εἰς ὅλην τὴν πόλιν ταυτὶ ὑβρίκασι καὶ ὠδαυνομήκασιν. γνώσεσθε δ', ἐπειδὰν τοῦ νόμου ἀκούσητε. ἀναγίγνωσκε τὸν νόμον.

Νόμος.

Ἐάν τις γῆαιαν ἀθλώσησιν ἐξορύττῃ(ἐὰν μὲν εἰς ἱερὸν ἀθηναίων δημόσιον ἢ δημοτικὸν ᾖ) ἑαυτοῦ χρῆσθαι μέχρι δυοῖν γῆαιαν τοῦ ἐναυτὸν ἑκάστου,ἢ ὅτῳ ἀποθανόντα δέη χρήσασθαι. ὀφειλέτω ἑκατὸν δραχμὰς τῷ δημοσίῳ τῆς γῆαις ἑκάστης· τὸ δὲ ὀφειλόμενον τοῦτο τῆς θεοῦ ἔστω.ὀφλέτω δὲ καὶ ἰδιώτῃ τῷ ἐπεξιόντι ἑκατὸν δραχμὰς καθ' ἑκάστην γῆαιαν.τὰς δὲ δίκας εἶναι περὶ τούτων πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταί εἰσι. φρυλαρχεία δὲ πιθέτω ὁ δικάσας τὸν αὐτὸν μέρους. ὅτου δ' ἂν καταγνωσθῇ, ἐγγραφόντων οἱ ἄρχοντες πρὸς οὓς ἂν ᾖ ἡ δίκη τοῖς πρακτῆρσι τοῦ δημοσίου γίνεται, * τοῖς ταμίαις τῆς θεοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ἐγγράφωσιν, αὐτοὶ ὀφειλόντων. ὁ μὲν νόμος οὕτως ἰσχυρός. ἐκεῖνο δ' ἐνθυμεῖσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πότ' οἴεσθε ἡμᾶς πάσχειν ἐν τῷ παρῳχημένῳ χρόνῳ ὑπὸ τούτων, καὶ ὑπὸ τῆς ὕβρεως τῆς τούτων, ὅσου ὑμῶν πόλεως τηλικαυτησὶ, καταφρονήσαντες, τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων; καὶ ἃ ῥᾳδίως ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι μὴ ποιεῖν, οὕτως καταφρονητικῶς ἠκίσαντο τὰ χωρία ἃ κατέλιπεν ἀγνίας ; ὁ γὰρ νόμος ἀπαγορεύει, μηδὲν ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ χωρίου τοῦ παρ' ἄλλου ταῦτα ποιεῖν· πολύ γε αὐτοὺς μέλει,ἢ τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις πείθεσθε,ἢ ὅπως μὴ ἐξερημωθῇ ὁ οἶκος ὁ ἀγνίου;ἐγὼ, δ' ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλομαι πρῶτ' ἐμαυτὸν εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς ὀλίγα βραχέα, καὶ ὑπενθέσθαι, ὅτι οὐχ ὁμοίως τούτοις, ὑπεμέλειαν ἐποιησάμην τοῦ οἴκου τοῦ ἀγνίου,ὅπως μὴ ἐξερημωθήσεται.καὶ αὐτὸς γάρ εἰμι τοῦ γλώττης τοῦ βουσέλου.ἄδελφος γὰρ τοῦ βουσέλου ἦν ἐξ ἀγχιστείας καλλίστρατος,εὐβουλίδου μὲν υἱὸς ὢν βουσέλου δ' υἱδοῦς. ἐκ τῆς ἀδελφῆς δυναξίδης καλλιστράτου τοῦ ἀδελφιδοῦ τοῦ ἀδελφοῦ

C ἐγήμετο ἡ μήτηρ ἡ ἡμετέρα. ἐγὼ δ' ἐπεδικασάμην τοῦ τούτου μητρός.καὶ ἐγένοντό μοι ἐξ ἐμοῦ μὲν τέτταρες, δυοῖν δὲ μία.τὰ δ' ὀνόματα ἐθέμην τούτοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῷ μὲν πρεσβυτάτῳ τοῦ πάππου τοῦ ἐμαυτοῦ ὄνομα σωσίαν, ὥσπερ καὶ δίκαιόν ἐστι,καὶ ἀπέδωκα τῷ πρεσβυτάτῳ τοῦτο τὸ ὄνομα·τῷ δὲ μετὰ τὸν πρεσβύτατον γεγονότι, ξύτῳ ἐθέμην δ' ἐβουλίδην, ὅπερ καὶ ὄνομα τῷ πάππῳ τῷ τῆς μητρὸς τοῦ παιδὸς ξύτου. τῷ δὲ μετὰ τοῦτο γεγενημένῳ ἐθέμην.

καὶ

καὶ γὰρ ὁ μνησθεὶς οἰκεῖος ἦν τῆς ἐμῆς γυναικὸς τῷ πατρὶ καὶ νεωτάτῳ ἐθέμην ὄνομα καλλίστρατον, ὃ ἦν ὄνομα τῷ πατρὶ τῆς ἐμῆς μητρός. ἔπειτ' οὖν πρὸς τούτοις καὶ τὴν θυγατέρα ἔδωκα οὐδαμόσε ἔξω, ἀλλὰ τῷ ἀδελφιδῷ τῷ ἐμαυτοῦ, ὅπως, ἐὰν ὑγιάνωσι καὶ οἱ ἐκ τούτων ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ὄντες ἀγνία. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον τὸν ζῆλον διώκησα, ὅπως ἂν μάλιστα διασώζωνται οἱ οἶκοι οἱ ἀπὸ τοῦ βουσελίδου. τυτυσὶ δ' ἐξετάσωμεν πάλιν, καὶ πρῶτον μὲν τὸν νόμον τουτονὶ ἀναγνῶθι. Νόμος.

Ὁ ἄρχων ἐπιμελείσθω τῆς ὀρφανοῦ, καὶ τῆς ἐπικλήρου, καὶ τῆς οἴκων τῶν ἐξερημουμένων, καὶ τῆς γυναικῶν, ὅσαι μένουσιν ἐν τοῖς οἴκοις τῆς ἀνδρῶν τῆς τεθνηκότων, φάσκουσαι κυεῖν, ζώντων ἐπιμελείσθω. κἂν μὲν ἐάτω ὑβρίζειν, ἢ ποιεῖν τί παρὰ νόμον, κύριος δ' ἔστω ἐπιβάλλειν κῆ τὸ τέλος. ἐὰν δὲ μείζονος ζημίας δοκῇ ἄξιος εἶναι, προσκαλεσάσθω πρεσβεύσασθαι, καὶ πέμπτα, καὶ πέμπτα ἐπιγραψάσθω ὅ, τι ἂν δοκῇ αὐτῷ, εἰσαγάγετω εἰς τὴν ἡλιαίαν. ἐὰν δ' ἄλλα, πράττω ἡ ἡλιαία πρὸς τὸ ἀδίκημα ὅ, τι χρὴ αὐτὸν παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. πῶς ἂν οὖν μᾶλλον ἐξερημώσαιεν αἱ θυγατροποιοὶ οἶκον, ἢ εἴ τινες τοὺς γνησίους ὄντας ἐγγυτάτω ἀγνία, τούτους ἐξαίροιεν, ἐξ ἑτέρου οἴκου ὄντες τοῦ στρατίου; καὶ πάλιν, εἰ τὸν μὲν κλῆρον ἀξιοῖ ἔχειν τὸν ἀγνίου, ὡς γνησίου θυγατέρων, τὸ δ' ὄνομα ὅτου ἂν τοῦ ἀγνίου οἴκου, ἀλλ' οὐδ' ἐκ τοῦ στρατοῦ ἔστι τοῦ ἑαυτοῦ θυγατρὸς ἀλλ' οὐδ' ἐκ τῶν ἄλλων ἀπογόνων τοῦ βουσελίου, τοσούτων γιγνομένων, ἑνὸς ἔχει τὸ ὄνομα. ἀλλὰ πόθεν δή ὅτι τὸ ὄνομα ὁ μακάρτατος; ἐκ τῆς πρὸς μητρός. εἰσεποιήθη γὰρ εἰς τὸν οἶκον τὸν μακαρτάτου, τοῦ πρωταλπίου, ἀδελφιδοῦς ὢν μητρὸς τῆς τούτου, ἣ ἔχει καὶ ἐκεῖνον τὸν οἶκον. ἔστιν ὑβριστής. ὥστε γιγνομένῳ αὐτῷ υἱέως, τὸν μὲν εἰσαγαγεῖν εἰς τὸν οἶκον τὸν ἀγνίου υἱὸν τῷ ἀγνίᾳ ἐπιλάθεσθ'. καὶ ταῦτ' ἔχων τὸν κλῆρον τὸν ἀγνίου, καὶ φάσκων πρὸς ἀνδρὸς αὐτῷ προσήκειν τοῦτον ἢ τὸν υἱὸν τὸν γιγνόμενος, τῷ μακαρτάτῳ εἰσεποίησε, τῷ πρὸς μητρὸς εἰς τοὺς πρωταλπίους· τὸν δ' ἀγνίου οἶκον εἴασεν ἔρημον εἶναι τοῦ τούτου μέρους. φησὶ δὲ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ θεόπομπον προσήκειν ἀγνίᾳ. ὁ δὲ νόμος κελεύει ὁ τοῦ σόλωνος, κρατεῖν τοὺς ἄρρενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων. ἔστι δ' ὅτωσὶ ῥᾳδίως καταφρόνησε καὶ τῶν νόμων καὶ τοῦ ἀγνίου, καὶ εἰσεποίησε τὸν υἱὸν εἰς τὸν οἶκον τὸν πρὸς μητρός. πῶς ἂν γένοιντο τούτων αἴθροπι μᾶλλον ἢ βιαιότεροι; οὐ τοίνυν ταῦτα μόνον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ καὶ μνήματος ὅτου κοινοῦ ἅπασι τοῖς ἀπὸ τοῦ βουσελίου γιγνομένοις, καὶ καλεῖται τὸ μνῆμα βουσελιδῶν, πολὺς τόπος πρόβεβλημένος, ὥσπερ οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον. ἐν τούτῳ τῷ μνήματι, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, οἱ ἀπὸ τοῦ βουσέλου γιγνόμενοι, κεῖνται, καὶ ὁ ἀγνίας καὶ δύβουλίδης, καὶ ὁ πολέμων, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες τοσοῦτοι ὄντες, συγγενεῖς οἱ ἀπὸ τοῦ βουσέλου· ἅπαντες οὗτοι κοινωνοῦσι τοῦ μνήματος τούτου. ὁ δὲ τουτουὶ πατὴρ μακαρτάτου, καὶ ὁ τούτου, πάππος, οὐ κεκοινωνήκασι τοῦ μνήματος τούτου, ἀλλ' αὐτοῖς ἰδίᾳ ἐποίησαντο μνῆμα ἄποθεν τοῦ βουσελιδῶν μνήματος. δοκοῦσιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσήκειν τῷ οἴκῳ τῷ ἀγνίου; πολλοῦ ἔχειν ἁπάντων τὰ μὴ προσήκοντα; εἰ δ' ἐξερημωθήσεται καὶ ἀνώνυμος ἔσται οἶκος ὁ ἀγνίου καὶ ὁ δύβουλίδου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ ἀγνίου, ἐὰν δὲ κἂν τοὐλάχιστον πώποτ' αὐτοῖς ἐμέλησεν. ἐγὼ, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθῶ μὲν ὡς οἷός τ' εἰμὶ, μάλιστα μὲν τοῖς τετελευτηκόσιν ἐκείνοις. ἐὰν πάνυ δὲ ὀλίγοι ὦσι τοῦ ἀγνίου, ἐὰν δὲ μηδεὶς ἐκ τοῦ γένους ἐκείνου ἐπιβιῷ

introductus ad Curiales, non meos sed Eubulidæ, Hagniæ,& Macartati:& cum introduceretur, cæteri Curiales clàm suffragia ferebant. Macartatus autem aperto suffragio decernebat, rectè introduci filium Eubulidæ puerum hunc,cùm victimam tangere nollet,aut ab ara abducere,séque reddendæ rationi reddere obnoxium: sed & parte carnium à puero hoc accepta ,vt & alij Curiales, abiit.Existimate igitur, Iudices,puerũ hunc ante vos iacere supplicem pro defunctis Hagnia & Eubulide.& cæteris ab Hagnia oriũdis :atque illos ipsos vobis supplicare,Iudices,ne sua familia extinguatur ab immanibus istis belluis: quæ cum sint è Stratiana familia, & Hagniana fuerunt nunquam:neque permittatis istis tenere aliena: sed ea restituere cogatis in Hagnianam familiam, cognatis Hagniæ.Ego igitur & illis opitulor defunctis, & legibus hisce de rebus latis.Vos autem oro, Iudices,obsero & obtestor,ne vel puero huic insultari patiamini ab istis,vel maiores eius magis etiam despici:qui nunc contempti erunt,si istis obtinuerint quæ volunt.sed leges tuemini,& defunctos curate,ne eorum familia extinguatur. Quæ si feceritis: & quæ æqua sunt,& pro vestra fide,& vobis ipsis vtilia decernetis.

ARGVMENTVM ORATIONIS ADuersus Leocharem de hæreditate.

ARchiada sine liberis defuncto,Leocrates hæreditatem cepit,quòd & cognatus eius esset, & se ab Archiada adoptatum esse diceret:ac ad tempus eam ipse tenuit. Deinde filio suo Leostrato, suo Archiadæ adoptato, familia cedit,& in suam rèdit, quasi ea res lege liceret. Idem fecit etiam Leostratus : & pro se in Archiadæ familia relicto filio nomine Leocrate ipse in sui naturalis patris familiam rediit. Postremus igitur hic Leocrates Archiadæ adoptatus, orbus decessit:cuius hæreditatem adiit Aristodemus, asserens , se genere proximum esse Archiadæ,cuius ab iuitio illa fuerit: & propter illum Leocrati postremo adoptiuorum. Leochares autem defuncti frater de hæreditate contendens,in primis ille quidem adoptione nititur , vt filius Leocratis adoptiuus: sed tamen etiam se Archiadæ cognatum esse asserit. Is verò qui Aristodemum defendit, generis propinquitatem Aristodemo dare hæreditatem:adoptionem autem commenticiam esse affirmat. Neque enim viuens,inquit, Leocrates sibi Leocharem adoptauit,vt leges præcipiunt : sed sub eius obitum, vt nos bonis fraudaremur,contra leges facta est adoptio. Orationem habet Aristodemi filius.

DEMOSTHENIS ADVERSVS LEOCHAREM DE hæreditate Oratio,Hieronymo Vvolfio interprete.

Commendatio sui, cũ insectatione mẽdacii aduersariorum.

GVLPA Leocharis fit,Iudices, vt & ipse in ius vocetur,& ego adolescens apud vos verba faciam:quòd eas hæreditates capere studet,quæ nihil ad ipsum attinent,& propter eas falsò apud prætorẽ testificatus est.Nobis enim necessefuit,cũ lex genere proximis propinquitatis ius tribuat,vt Archiadæ cognatis, qui ab initio hęreditatem reliquit: cauere , ne eius familia extingueretur : vel hæreditas ad eos deuolueretur , ad quos

φεράτορας , οὐκ εἰς τοὺς ἐμοὺς, ἀλλ' εἰς τοὺς Εὐβουλίδου, καὶ ἀγνίου, καὶ μακαρτάτου τουτουΐ. καὶ ὅτε εἰσήγετο, οἱ μὲν ἄλλοι φεράτορες κρύβδην ἔφερον τὴν ψῆφον. οὗτος δ' ὁ μακάρτατος φανερᾷ τῇ ψήφῳ ἐψηφίσατο. ὀρθῶς εἰσάγειν Εὐβουλίδῃ τὸν παῖδα τουτονί, οὐκ ἐθέλησας ἅψασθαι τῆς ἱερείου, οὐδ' ἀπαγαγεῖν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, ὑποδύθιον αὐτὸν ποιήσας· ἀλλὰ καὶ τὴν μερίδα τὴν πρεῶν ὧν ἔχετο λαβὼν ἔδωκε τῷ παιδὶ τούτῳ, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι φεράτορες. νομίζετε δὴ τὸν παῖδα τοῦτον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκετείαν ὑμῖν φοιτᾶν δεῖν τῶν πεπλουτηκότων, ἁγίου καὶ Εὐβουλίδου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀπὸ τῆς ἀγνίου, καὶ ἱκετεύειν αὐτοὺς ὑμᾶς τοὺς δικαστάς, ὅπως μὴ ἐξερημωθήσεται αὐτῶν ὁ οἶκος ὑπὸ τῶν μαρτύρων τούτων ἐπείων, οἵ εἰσιν ἐκ τῆς στρατιᾶς οἴκου, ἐκ τῆς ἀγνίου οὐδὲ πώποτ' ἐγένοντο. μηδ' ὁπωσοῦν φέψητε τούτοις ἔχειν τὰ μὴ προσήκοντα, ἀλλ' ἀποδοῦναι ἀναγκάζετε εἰς τὸν ἀγνίου οἶκον τοῖς προσήκουσι τοῖς ἁγίου. ἐγὼ μὲν οὖν ἐκείνοις τε βοηθῶ τοῖς τετελευτηκόσι, καὶ τοῖς νόμοις, τοῖς περὶ τούτων κειμένοις. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω, καὶ ἀντιβολῶ, μὴ περιΐδητε, μήτε τὸν παῖδα τοῦτον ὑβριζόμενον ὑπὸ τούτων, μήτε τοὺς προγόνους τούτου ἔτι μᾶλλον καταφρονουμένους, οἳ νῦν καταπεφρόνηνται, ἐὰν διαφεύξωνται οὗτοι ἃ βούλονται. ἀλλὰ τοῖς τε νόμοις βοηθεῖτε, καὶ τῶν τετελευτηκότων ἐπιμελεῖσθε, ὅπως μὴ ἐξερημωθῇ αὐτῶν ὁ οἶκος. καὶ ταῦτα ποιοῦντες, τά τε δίκαια ψηφιεῖσθε, καὶ τὰ βέλτιστα, καὶ τὰ ὑμῖν αὐτοῖς συμφέροντα.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΛΕΩχάρην περὶ τοῦ κλήρου λόγου.

ΑΡχιάδου τελευτήσαντος ἄπαιδος, λεωκράτης κατέσχε τὸν κλῆρον, συγχρώμενος τε ὢν αὐτῷ, καὶ εἰσποιήσασθαι λέγων ὑπὸ ἀρχιάδου. καὶ μέχρι μὲν τινος αὐτὸς καὶ εἶχεν. ἔπειτα τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ λεώστρατον εἰσποιήσας αὖθ' αὑτῷ τῷ ἀρχιάδῃ, ἐξίστατο τῆς οἰκίας, καὶ εἰς τὸν οἰκεῖον ἀνεχώρησεν, ὡς ἄδειαν δεδωκότος * τούτῳ τῷ τρόπῳ. ἐπέστησε δὲ * τότε ὁ λεώστρατος, καὶ αὖθ' αὐτὸς καταλιπὼν ἐν τῇ οἰκίᾳ τὸν ἀρχιάδου παῖδα λεωκράτην καλούμενον, ἐπανῆλθεν αὐτὸς εἰς τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ φύσει πατρός. ὁ μὲν δὴ λεωκράτης, ὁ τελευτήσας εἰσποιηθεὶς τῷ ἀρχιάδῃ, τέθνηκεν ἄπαις. παρεσκεύασται δὲ τῷ κλήρῳ ἀμφισβητήσεις, λέγων ἐγγυτάτω γένους εἶναι τῷ ἀρχιάδῃ, ὅπερ ἦν ὁ κλήρος ἐξ ἀρχῆς, καὶ δι' ἐκεῖνον, τῷ λεωκράτει, τῷ τελευτήσαντι τῷ εἰσποιηθέντι. λεωχάρης δ' ὁ ἀδελφὸς τοῦ τεθνηκότος ἀμφισβητεῖ τοῦ κλήρου, τὸ μὲν ὅλον ἰσχυρίζόμενος ποιήσειν, ὡς ἰδίου ποιητὸς ὢν τοῦ λεωκράτους. φάσκων δ' εἶναι καὶ συγγενὴς ἀρχιάδου. ὁ δὲ ὑπὲρ ἀνεψιοδήμου. λέγων, ὅτι δι' ἐκεῖνον τὸν μὲν τῶν γένους ἀγχιστείαν ἀριστοδήμῳ δεδόσθαι τὸν κλῆρον, τὸν δὲ ποιήσει * παραπλησίαν οὖσαν· οὐ γὰρ ζῶν φησὶν ὁ λεωκράτης ἐποιήσατο παῖδα τὸν λεωχάρητα, καθάπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, ἀλλὰ μετὰ τὸν ἐκείνου τελευτήσαντα, ἐπ' ὀλέσρησει τῆς οὐσίας δῆθεν τῶν νόμων ἢ εἰσποίησις γίνεται. λέγει δὲ τὸν λόγον ὁ τοῦ ἀριστοδήμου υἱός.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΣ ΛΕΩΧΑΡΗΝ περὶ κλήρου λόγος.

ΑΙΤΙΟΣ μὲν δὴ λεωχάρης οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ δ' αὐτὸν κρίνεσθαι, καὶ ἐμὲ νεώτερον ὄντα λέγειν ἐν ὑμῖν, ἀξιῶν κληρονομεῖν ὧν ὁ προσῆκεν αὐτῷ, ὑπὸ τούτων ψευδῆ διαμαρτυρίαν πρὸς τὸν ἄρχοντα ποιησάμενος. ὑμῖν μὲν γὰρ ἀναγκαῖον ἴσως, τοῦ νόμου τὰς ἀγχιστείας ἐγγυτάτω γένους ἀποδιδόντος, οὖσιν οἰκείοις ἀρχιάδου, τοῦ δ' ἐξ ἀρχῆς καταλιπόντος τὸν κλῆρον, μήτε τὸν οἶκον ἐξερημωθέντα τὸν ἐκείνου προῖδεῖν, μητε τὰ οὐσίας ἑτέρους κληρονομήσαντας, οἷς οὐδ' ὁπωσοῦ προσήκει.

οἰκει. οὗτοσὶ ὃ οὔτε γῆν τὸν τετελευτηκότος υἱὸς ὢν, ἔτ' εἰσποιητὸς κ᾽ τοῖς νόμοις, ὡς ἐγὼ δείξω, διαμεμαρτύρηκεν οὕτω τὰ ψεύδη πρὸς πενέτας, ἀφαιρούμενος ἡμᾶς τὴν κληρονομίαν. δέομαι δ᾽ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθῆσαι τοῖς δικαίοις καὶ ἐμοί, ἐὰν λέγωμεν τὰ δίκαια· καὶ μὴ προϊδεῖν πένητας ἀνθρώπους καὶ ἀδυνάτους, καταστασιασθέντας ὑπὸ πλουτάρχου ἀδίκου. ἡμεῖς μὲν γὰρ ταῖς ἀληθείαις πιστεύοντες εἰσῆλθομεν, καὶ ἀπορήσαντες, ἂν τις ἡμᾶς ἐᾷ τῶν νόμων τυγχάνειν· ἔστι γὰρ πολλοῖς καὶ τοῖς ἀναλώμασιν ἰσχυριζόμενοι διαβεβλήκασιν. εἰκότως, οἶμαι. ἐκ γὰρ τ᾽ ἀλλοτρίων ῥᾳδίως ἀναλίσκουσιν, ὥστε καὶ τοὺς συνεπομένους ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ τοὺς μάρτυρας τὰ ψεύδη πολλοὺς πεποιῆσθαι. ὁ γὰρ πατὴρ ἐμὸς, εἰρήσεται γάρ,* ἅμα τ᾽ πενίας, ὡς ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε, καὶ τὴν ἰδιώτης ἦν φανερὰς ἔχων τὰς μαρτυρίας, ἀγωνίζεται. διαβεβλῆσθαι γὰρ ἐν πειραιεῖ κηρύττων. τοῦτο δ᾽ οὐκ οὐ μόνον ἀπορίας ἀνθρωπίνης τεκμήριον, ἀλλὰ καὶ ἀσχολίας τῆς ὅτι τὸ πρᾶγμα βούλεσθαι. ἀνάγκη γὰρ * ἡμέρας ἐν τῇ ἀγορᾷ τὸν τοιοῦτον. ἃ δεῖ λογιζομένους ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι εἰ μὴ τῷ δικαίῳ ὀφείλομεν, οὐκ ἂν πολὺν εἰσήλθομεν εἰς ὑμᾶς. νῦν μὲν οὖν τοιοῦτον, ὃ προσῆκεν τὸν λόγον σαφέστερον ἀκούσεσθε. ὑπὲρ αὐτῆς γὰρ τῆς διαμαρτυρίας καὶ τοῦ ἀγῶνος ἤδη νομίζω δεῖν διδάσκειν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκ τῆς μαρτυρίας αὐτῆς λεωχάρης ἔμελλεν ἀπολογούμενος δείξειν ὡς ὄντι υἱὸς γνήσιῳ ἀρχιάδου· οὐδὲν ἂν ἔδει πολλῶν λόγων, οὐδ᾽ ἄλλοθεν ἡμᾶς ἐξετάζειν τὸ γένος τὸ ἡμέτερον. ἐπειδὴ γὰρ τἀμὰ διαμεμαρτυρημένα ἕτερον ἔχει, ὁ δὲ πόλις τὸν λόγον τοῦτοισὶν ἔσῳ, ὡς εἰσεποιήθησαν, καὶ κ᾽ τὼ ἀγχιστείαν γνήσιοι ὄντες, δικαίως ἂν τῆς οὐσίας κληρονομεῖν· ἀναγκαῖον, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ ταῦτα μικρὰ ἄνωθεν τὰ πρὸ τοῦ γένους ὑμῖν διεξελθεῖν. ἐὰν γὰρ τοῦτο σαφὲς μάθητε, οὐ μὴ προσκρουσθῆτε ὑπ᾽ αὐτῆς τοῦ λόγου. ἔστι γὰρ ὁ μὲν ἀγὼν οὑτοσὶ κλήρου διαδικασία. ἀμφισβητεῖται ὑμῖν πρὸς μὲν ἡμᾶς, κ᾽ γένους ἡ ἀγχιστεία· πρὸς δὲ τούτων, κ᾽ ποίησιν. ὁμολογοῦμεν δ᾽ ἐναντίον ὑμῖν, διὰ τοὺς ποιήσεις κυρίας εἶναι. ὅσαι ἂν κ᾽ τοῖς νόμοις δικαίως γένωνται. ὥστε ταύτας τὰς ὑποθέσεις μεμνημένοι, ἂν δείξωσιν ὑμῖν διδόντας τοῖς νόμοις αὐτοῖς ἃ διαμεμαρτυρήκασι, ψηφίσασθε αὐτοῖς τὸν κλῆρον, καὶ ἐὰν μὲν ἐν τοῖς νόμων μὴ ὑπάρχῃ, δίκαια δ᾽ καὶ φιλάνθρωπα φαίνωνται λέγοντες* δ᾽ ὅμως συγχωρεῖσθε μοι. ἵνα δ᾽ εἰδῆτε ὅτι κ᾽ γένους ἐγγύτατα ὄντες, οὐ μόνον τούτῳ* ἰσχυριζόμεθα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι· πρῶτον μὲν ὑμᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ γένους διδάξομεν, ὅθεν ὄντες ὁ κλῆρος. νομίζω γὰρ, ἂν τούτῳ τοῦ μέρει τοῦ ἀγῶνος σαφῶς πρακολουθήσητε· καὶ τοῦ ἄλλων ὑμᾶς οὐδενὸς ἀπολειφθήσεσθαι. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, γίνονται δύο συμάχω τῷ ὀρθωνίδῃ ὑμεῖς ζῆτε, μειδυλλίδης, καὶ ἀρχιάδης, καὶ ἀρχιάδης· καὶ θυγάτηρ, ἧς ὄνομα ἦν ἀρχεδίκη. πλουτήσαντος δ᾽ τοῦ πατρὸς αὐτοῖς, τὼ μὲν ἀρχεδίκῃ ἐκδίδασι λεωστράτῳ ἐλευσινίῳ. αὐτὸς δ᾽ ζηλοῦντα ὄντα, ὁ μὲν ἀρχιάδης ζηλοτυπῶν ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν μηθύμνῃ. ὁ δὲ μειδυλίδης οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον γαμεῖ μνησιμάχῃ λυσίππου τὸ κείσεως θυγατέρα. καὶ γίγνεται αὐτῷ θυγάτηρ, ἧς ὄνομα κλειτομάχη. ἵν᾽ ἠβουλήθη μὲν ἐκεῖνος ἀγαμῶ τῷ ἀδελφῷ ὄντι δοῦναι τὴν θυγατέρα· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀρχιάδης οὐ ἔφη προαιρεῖσθαι γαμεῖν, ἀλλὰ καὶ τὼ οὐσίαν ἀπέμπων ἀδελφῷ ὄντι τῷ ἑαυτοῦ ἐκδοῦναι

Ac generis quidem nostri propinquitas, in quo est A hæreditas, sic ferè habet, Iudices. Archiadæ enim nos à viris sumus genere proximi: & quoniã eius hæreditatem hac lege postulamus, neque genus eius extingui patimur, apud prætorem in hæreditatem egimus. Isti autem, qui bona per iniuriam detinent, nunc contestati suntin vniuersum quidem adoptione nitentes, sed & cognatos esse se dictitantes: sed de ea adoptione quo pacto se habeat, perspicuè vos postea docebimus. De genere autem, non esse eos propinquiores nobis, id vobis cognoscendum est. Vnum igitur in confesso est, inter hæredes potiores esse mares, & maribus progenitos. Simpliciter enim à virili stirpe proximis, si liberi nulli sunt, lex hæreditates restituit. Hi verò nos sumus. Sine liberis enim decessisse Archiadem constat. Ei autem nos à virili, atque adeò etiam à muliebri stirpe iidem nos proximi sumus. Midylides enim frater fuit Archiadæ. Midylidæ autem filia, mei patris mater. Proinde Archiades, cuius hæreditatem vendicamus nunc, mei patris matri patruus fuit: à viris cognatione orta, nõ ea à mulieribus. Leostratus autem iste & remotior est genere, & à muliebri stirpe, Archiæ coniunctus. Leocratis enim auia paterna, soror fuit Archiadæ illius, & Midylidę: à quibus nos oriundi, hæreditatem postulamus. Primùm igitur, Iudices, genus nostrum ita se habere, vti dicimus, vt appareat, testimonia vobis legẽtur. Deinde lex ipsa, quæ & familiis, & à virili stirpe proximis, hæreditates tribuit. Capita enim controuersiæ, & ea de quibus iurati pronunciabitis, hæc ferè sunt. Voca mihi testes huc, & legem recita.

καὶ ἡ μὲν τοῦ γένους ἀγχιστεία τοῦ ἡμετέρου ἐν ᾧ ἐστὶν ὁ κλῆρος, σχεδὸν οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀρχιάδῃ δὲ πρὸς ἀνδρῶν ἡμεῖς ἐσμὲν γένει ἐγγυτάτω. καὶ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀξιοῦντες τὰ ἐκείνου οὐσίας κληρονομεῖν, καὶ τὸ γένος μὴ προϊέσθαι ἐξερημωθὲν, ἥκομεν πρὸς τὸν ἄρχοντα τὸν κλήρου. οὗτοι δ' ἔχοντες οὐ δικαίως τὰ χρήματα, διαμαρτυρήσασι νυνὶ, τὸ μὲν ὅλον ἰσχυριζόμενοι πιθανῶς, φάσκοντες δὲ καὶ συγγενεῖς εἶναι. πρὸς οὖν ταύτης τῆς εἰσποιήσεως ὃν τρόπον ἔχει, σαφῶς ὕστερον ὑμᾶς διδάξομεν. πρὸς δὲ τοὺς γένους, ὡς οὐκ εἰσὶν ἡμῶν ἐγγυτέρω, τοῦτο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. τὸ μὲν οὖν ὁμολογεῖται, τὸ κρατεῖν τῷ κληρονόμων τοὺς ἄρρενας, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων ἁπλῶς πρὸς τοὺς ἐγγυτάτω πρὸς ἄνδρων, ὅταν μὴ παῖδες ὦσιν, ὁ νόμος ταῖς κληρονομίας ἀποδίδωσιν. οὗτοι δ' ἐσμὲν ἡμεῖς. ἅπαντες μὲν γὰρ ὁ ἀρχιάδης ὁμολογεῖται τετελευτηκέναι. οὗτος δὲ πρὸς ἀνδρῶν ἡμεῖς ἐσμὲν ἐγγυτάτω, πρὸς δὲ, καὶ ἐκ γυναικῶν οἱ αὐτοὶ οὗτοι. ὁ μὲν μειδυλίδης ἀδελφὸς ἦν τοῦ ἀρχιάδου. τοῦ δὲ μειδυλίδου θυγάτηρ, ἡ τῷ ἐμοῦ πατρὸς μήτηρ· ὥστε γίγνεται ἀρχιάδης ἡμῶν οὐ τὸ κλήρου τοῦτο δικαίαν ποιούμενα νυνὶ, θεῖος τῇ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς μητρὶ ἐκ πατρὸς ὤν, πρὸς ἀνδρῶν ἔχων τοῦτο συγγένειαν ταύτην, καὶ οὐ πρὸς γυναικῶν. λεώστρατος δ' οὗτοι τε ἀπωτέρω ἐστὶ, καὶ πρὸς γυναικῶν εἰκείας ἀρχιάδῃ. ἡ δὲ τοῦ λεωκράτους μήτηρ τουτουὶ τοῦ πατρὸς ἀδελφὴ ἦν τοῦ ἀρχιάδου ἐκείνου, καὶ τοῦ μειδυλίδου, ἀφ' ὧν ἡμεῖς ὄντες ἀξιοῦμεν τῆς κληρονομίας τυγχάν. φαῦλον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ γένος ἡμῶν ὅπως οὗτος ἔχει, ὥσπερ καὶ λέγομεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας. ἔπειτα μετὰ ταῦτα τὸν νόμον αὐτὸν, τοῖς τε γένεσι καὶ τοῖς ἐγγυτάτω πρὸς ἀνδρῶν τὰς κληρονομίας ἀποδιδόντα. τὰ δὲ κεφάλαια τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐφ' ὧν ὀμωμοκότες οἴσετε τὴν ψῆφον, σχεδόν τοι ταῦτ' ἐστί. καὶ μοι κάλει τοὺς τε μάρτυρας δοῦναι, καὶ τὸν νόμον ἀναγνῶναι.

TESTES. LEX.

Quæ igitur ad genus, & istorum & nostrum, attinent, sic habent, Iudices. Proinde qui ipsis testimoniis ostenderunt, se esse genere propiores, hæreditatẽ percipere debent, neq contestati desperatio potior esse institutis vestris. Nam si adoptione nitũtur, nos ea vti facta sit ostendemus. Cùm autem filius adoptiuus, orbus vtique obierit, & familia illius vsque ad nostram actionem deserta fuerit: an non & genere proximos hæreditatem recuperare, & vos non ad decipiendum optimè instructis, sed affectis iniuriâ ciuibus opem ferre par est? Nam si in nostra potestate esset, ostenso genere, & ipsa contestatione, descendere, eorúmque nihil quæ diximus, plura verba requireret: vobis diutius molesti non essemus. Postquam autem isti legib. nõ nitũtur: sed eo, quòd superioribus temporibus rerum aliquid antè occuparunt & interceperunt, & in bona inuaserũt, his argumentis vtentes, se adisse hęreditatem dicent: necessarium sanè est etiam de his dicere, atque ostendendum, istos omnium hominum esse violentissimos. Nam ab initio, Iudices, elocant sororem suam Midylides & Archiades Leostrato Eleusinio. Pòst è filia illius elocatę, sororis illorum, nascitur Leocrates, pater Leostrati. Cõsiderate, vt vnus de multis in Archiadæ cognationẽ iste pertineat, de quo cõtestatus est? Quæ cũ ita se haberẽt, Archiades matrimoniũ nõ cõtrahit. Midylides autem frater eius, auus istius, vxorem ducit: & quia nõdũ patrimoniũ partiti erãt, sed vterque habebat quantũ satis esset, Midylides in vrbe permanet,

Μάρτυρες. Νόμος.

Τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τὸ γένος τό, τε τούτων καὶ τὸ ἡμέτερον, οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὥστε τοὺς ὁπηδοῦντας ἐξ αὐτῆς τῆς μαρτυρίας ὡς εἰσὶ γένει ἐγγυτέρω, προσήκει κληρονομεῖν, καὶ μὴ δι' ἃ τοὺς δι' ἀμφισβητήσαντας ἀπόροιαν κρείττω τῆς ὑμετέρων νομίμων γενέσθαι. καὶ γὰρ εἰ τῇ ποιήσει ἰσχυρίζονται, ἵν' ὡς ἐλάχιστα ἡμεῖς δείξωμεν. τετελευτηκότος γὰρ τοῦ εἰσποιηθέντος δήπου παιδὸς, καὶ τὸ οἶκου μέχρι τῆς ἡμετέρας λήξεως ἐξερημωθέντος· πῶς οὐ προσήκει τοῖς ἐγγυτάτω γένει ὄντας, τούτοις τὴν κληρονομίαν κομίσασθαι; καὶ ὑμᾶς μὴ τοῖς δυναμένοις ἀεί τι ὠφελεῖν βοηθεῖν; εἰ μὲν γὰρ ἐφ' ἡμῖν ἦν, ὥστε δ' εἶναι τὰ πρὸς τὸ γένος καὶ τῆς διαμαρτυρίας αὐτῆς καταβιῶναι, καὶ μηδενὸς ἐπὶ πλείονος λόγου προσδεῖσθαι χρεών τι τῆς εἰρημένων· οὐκ ἂν ἴσως χρῆν πλείω. ἐπειδὴ δ' οὗτοι τοῖς μὲν νόμοις οὐκ ἰσχυρίζονται, τῷ δ' προσειληφέναι τὴν διαμαρτυρίαν ἐκ τοῦ ἀνωθεν χρόνου, καὶ τὸ ἐμβεβαιοῦσθαι εἰς τὴν οὐσίαν, τούτοις τεκμηρίοις χρώμενοι φήσουσι κληρονομεῖν. ἀναγκαῖον ἴσως ὅσι καὶ πρὸς τούτων εἰπεῖν, καὶ δεῖξαι, τούτους πάντων ἀνθρώπων βιαιοτάτους ὄντας. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκδιδόασι τῷ ἀδελφῷ τῷ ἑαυτῶν ὁ μειδυλίδης, καὶ ὁ ἀρχιάδης λεωστράτῳ ἐλευσινίῳ μὲν ὄντι ταῦτα δὲ θυγατρὸς τῆς ἐκδοθείσης ἀδελφῆς ταύτης αὐτῷ, γίγνεται λεωκράτης ὁ πατὴρ λεωστράτου τουτουί. σκέψασθε ὡς πολλοστὸς εἰς τὴν τοῦ ἀρχιάδου συγγένειαν προσήκων, πρὸς οὐ τῷ διαμαρτυρίαν πεποιῆται. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ὁ μὲν ἀρχιάδης οὐκ ἐγάμει, ὁ δὲ μειδυλίδης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. πάππος ὢν τουτουί, ἔγημε. οὐδέ που τὴν οὐσίαν ἐνέμοντο, ἀλλ' ἑκάτερος ἔχων τὰ ἱκανὰ, ὁ μὲν μειδυλίδης ἐν τῷ ἄστει διῴκει. ὁ δὲ ἀρχιάδης

ἀρχιάδης ἐν σαλαμῖνι ᾤκει. οὐ πολλῷ ὕστερον, ἀποδημίας τινὸς εἰς ἀττικὴν συμβάσης τῷ μειδυλίδῃ, τοῦ πάππου τῷ τε παιδὸς, ἠρρώστησεν ὁ ἀρχιάδης, καὶ τελευτᾷ τὸν βίον, ἀπόντος τοῦ μειδυλίδου, ἄγαμος ὤν. τὸ τοῦτου σημεῖον; λουτροφόρος ἐφέστηκεν ἐπὶ τῷ τοῦ ἀρχιάδου τάφῳ. ἐν ᾧ τούτῳ τῷ καιρῷ ἔχων τιὼ τῆς συγγενείας τῆς πρὸς γυναικὸς πρόφασιν, λεωκράτης ὁ τοῦτου πατὴρ λεωστράτου, εἰσποιεῖ αὐτὸν υἱὸν τῷ ἀρχιάδῃ, καὶ ἐπεβάτευσεν οὗτος εἰς τὴν οὐσίαν, ὡς ὑπ' ἐκείνου ζῶντος ἔτι, εἰσποιηθείς. ἀφικόμενος ὁ μειδυλίδης, ἠγανάκτει τε τῷ γεγονυίᾳ, καὶ οἷος ἦν ἐπιξιέναι τῷ λεωκράτει. προθύμων ὁ τῶν οἰκείων, καὶ δεομένων, ἐὰν ἐκ τῶν οἰκῳ εἶ) τὸν λεωκράτιον, υἱὸν εἰσποιητὸν τῷ ἀρχιάδῃ· συνεχώρησεν ὁ μειδυλίδης, οὐχ ἡττηθεὶς ἐν δικαστηρίῳ, ἀλλὰ τὸ μὲν ὅλον ὑπὸ τούτων ἀπατηθείς. ἔπειτα μέν τοι καὶ τοῖς οἰκείοις πρόθυμος. καὶ ὁ μειδυλίδης ταῦτα πρᾶξας τελευτᾷ τὸν βίον. ὁ δὲ λεωκράτης εἶχε τὴν τοῦ ἀρχιάδου οὐσίαν, καὶ ἐπληθυνόμει πολλὰ ἔτη, ὡς αἰ ἐκείνου υἱὸς ποιητός. ἡμεῖς δὲ ὥλῳ τὸ τὸ μειδυλίδην ταῦτα συγχωρῆσαι, ἡσυχίαν εἴχομεν. χρόνῳ δ' ὕστερον οὐ πολλῷ· ὅτε δὲ μὴ ταῦτα λόγοις ἤδη σφόδρα τὸν νοῦν προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὁ δὲ λεωκράτης ὁ εἰσποιητὸς γνόμενος τῷ ἀρχιάδῃ, ἐγκαταλιπὼν τοῦτονὶ λεώστρατον ἐν τῷ οἰκῳ υἱὸν γνήσιον, ἐπανῆλθεν αὐτὸς εἰς τοὺς ἐλευσινίους, ὅθεν ἦν τὸ ἐξ ἀρχῆς. καὶ οὐδεὶ' ἐνταῦθα οὐδέπω ἡμεῖς οὐδὲν τῶν προσηκόντων περὶ τῶν κλήρου ἐμνώμεν, ἀλλ' ἐνόμιζομεν ὅτι τῷ αὐτῷ. πάλιν τοίνυν λεώστρατος οὗτος οὑτοσὶ εἰσποιητὸς ὢν υἱὸς, καὶ ἐγκαταλιφθεὶς ἐν τῷ τοῦ ἀρχιάδου οἴκῳ ἐπανέρχεται, ὥσπερ ὁ πατὴρ αὐτῷ, ὅτι τοὺς ἐλευσινίους, ἐγκαταλιπὼν υἱὸν γνήσιον, καὶ δίκαι ἔχιδν σωμάτων κυρίαν τὴν ἐξ ἀρχῆς ποίησιν ὥλῳ τοῖς νόμοις καταστήσας. πῶς δὲ οὐ ὥλῳ τοῖς νόμοις; ὅποτ' εἰσποιητὸς αὐτὸς ὢν εἰσποιητοῖς υἱοῖς ἐγκαταλιπὼν ἐπανῆει; καὶ τί τὸ ἐξαπέλεκε ποιῶν μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. καὶ ὅλῳ τούτου τοῦ τρόπου τὴν κληρονομίαν ἡμῶν ἀποστερήσαν οἴονται. ἐνεργαζόμενοι μὲν καὶ ἐμπαιδοξοφούμενοι τῇ τοῦ ἀρχιάδου οὐσίᾳ ἐπανιόντες ὅθι τὴν παρ' ἐκείνου οὐσίαν ὀνεῖδεν ἀεί. κἀκείνῳ μὲν ἀκέραιον φυλάττοντες, ταύτην δ' ἀπαλίσκοντες· ἀλλ' ὅμως τούτων τοιούτων ὄντων, ὅπερ εἶπον, ἡμεῖς ὑπεμείναμεν ἅπαντα. μέχρι τίνος; ἕως ὁ λεωστράτης ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀρχιάδου ἐγκαταλειφθεὶς υἱὸς, τετελεύτηκεν ἅπας, τούτου ὃ ἅπαντος τετυχηκότος, ἀξιοῦμεν ἡμεῖς οἱ γνῶσει ἐγγυτάτω ὄντες ἀρχιάδῃ, κληρονομεῖν τῆς οὐσίας, καὶ μὴ τῷ τετελευτηκότι τῷ αὐτῷ εἰσποιητῷ ὄντι υἱὸν εἰσποιεῖν ἐπ' ἀποστερήσει τῶν ἡμετέρων. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ζῶν ἐποιήσατο, καὶ περ ὄντος ὥλῳ τὸν νόμον τοῦ ἔρχου, οὐκ ἂν ἠγανάκτουμεν. ἐπειδὴ δ' οὔτε γνῶσει ἦν αὐτῷ υἱὸς οὐδεὶς, οὔτ' ἐποιήσατο ζῶν, ὁ δὲ νόμος τοῖς ἐγγύτατα γνῶσις τὰς κληρονομίας ἀποδίδωσι. πῶς οὐ δίκαιον ἐσμὲν ἡμεῖς τούτων μὴ ἀποστερηθῆναι καὶ ἀμφοτέρωθεν γὰρ τῷ ἀρχιάδῃ, οὗ μὲν ἡ οὐσία τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἐγγύτατοί ἐσμεν, καὶ τῷ εἰσποιητῷ λεωκράτει. τὸ μὲν γὰρ ὁ πατὴρ ἐπαιελυθεὶς εἰς τοὺς ἐλευσινίους, οὐκέτι τιὼ καὶ ὅλῳ οἰκειότητα ἔσχεν αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ, ὥσπερ οἷς μὲν ἐν τῷ γνῶσει, τιὼ ἀναγκαιοτάτιο συγγένειαν ἐγγύτατοί ἐσμεν, ὄντες αἰεμιαδοῖ ἐκείνῳ· ὡς εἰ μὲν βούλει, τοῦ ἀρχιάδου συγγνῶσει ὄντες ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν. εἰ δὲ βούλει, τοῦ λεωκράτους. τετελευτηκότος γὰρ ἅπαντος αὐτοῦ, οὐδεὶς ὑμῶν γνῶσει ἐγγυτέρω ὄντι. καὶ ὅλῳ μὲν σε ὦ λεώστρατε ὁ οἶκος ἐξερήμωται. τῆς γὰρ οὐσίας ἕνεκα τιὼ οἰκειότητα τῷ ἀνδρὶ τῷ ποιησαμένῳ διετήρεις. ἕως μὲν γε τελευτήσαντος τούτου οὐδεὶς ἠμφισβήτει τοῦ κλήρου, οὐδένα εἰσεποίεις τῷ ἀρχιάδῃ υἱόν. ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς συγγνῶσει ὄντες ἤκομεν εἰς τὸ μέσον, τιὼ κἀκεῖνα εἰσποιεῖς, ἵνα τιὼ οὐσίαν κατάσχῃς·

A Archiades Salamine habitat. Non multo autem pòst, cùm Midylides auus patris mei extra Atticam peregrè fortè abiisset, in morbũ incidit Archiades & mortem obit, absente Midylide, homo cœlebs. Quod eius rei signum est? Puer situlam ferens est Archiadæ sepulchro impositus. Eo tempore, cognationis à mulieribus ortæ prætextu, Leocrates Leostrati, pater se adoptat filium Archiadæ, & sic in bona inuadit, tanquam ab eo viuente adhuc, adoptatus. Reuersus Midylides, & id factum indignè ferebat, & iudicio Leocratem persequi statuerat: sed suadentibus cognatis: & precantibus, vt in familia Leocratem adoptiuum Archiadæ filium esse pateretur: concessit Midylides, non iudicio victus, sed omnino ab istis circumuentus, deinde sanè etiam domesticis obsecutus. Ac Midylides his actis mortem obit. Leocrates autem Archiadæ bona tenet, & hereditatem percipit multos annos, vt eius adoptiuus filius. Nos verò, quod ea Midylides concesserat, quieuimus. Non multo autem pòst (quæ deinceps dicentur, diligenter attendite, Iudices) Leocrates adoptatus Archiadæ, relicto in ea familia Leostrato filio legitimo, ipse redit in Eleusinios, vnde erat oriundus. Ac ne tum quidem nos quicquam earum rerum, quæ ad hereditatem attinent, mouimus: sed quę acta erant, rata habuimus. Rursus autem Leostratus ipse, qui adoptiuus esset filius, & relictus in Archiadæ familia, reuertitur ad Eleusinios: vt & pater suus, relicto in ea familia germano filio, per tres personas primitiua adoptione contra leges confirmata. Quî enim cum legibus consentiat, cùm ipse filius adoptiuus, filiis adoptiuis relictis, in suam familiam sit reuersus? Idque ad hunc vsque diem facere non destitit, eóque pacto se nos hęreditate fraudaturos putant, quęstum faciendo, & liberorum instar victum ex Archiadę bonis petendo. atque inde semper in paternam familiam redeundo, ac eam quidem sartam tectam conseruando, illam autem consumendo? Sed tamen quamuis ista ita fierent, nos quod dixi, tolerauimus omnia. Quò vsque? donec Leocrates in Archiadæ familia relictus filius, orbus decessit. Quo fine liberis defuncto, petimus, vt nobis genere proximis Archiadæ, relicta eius bona tribuantur: & non defuncto, qui fuit adoptiuus, filius in fraudem nostram adoptetur. Quod si ipse viuens fecisset: quanquam id factum contra leges esset: non repugnassemus. sed quia neque natura fuit ei filius vllus, neque vllum viuens ille adoptauit, lex autem hereditates genere proximis tribuit: nónne vtraque ratione æquum est, nos bonis non fraudari? Nam & Archiadę, cuius fuêre bona ab initio, genere proximi sumus, & adoptiuo Leocrati. Illius.n.pater ad Eleusinios reuersus, necessitudinem illam ex lege ipse sibi præcîdit. Nos verò, in quorum erat familia, arctissimam cognationem retinuimus, cum essemus eius sobrini. Proinde si vis, vt Archiadę cognati hereditatem petimus: si vis, vt Leocratis: qui cũ sine liberis decesserit, nemo est ei quã nos genere proprior: & quantũ in te quidé fuit, extincta est, Leostrate, familia. Propter bona n. coniunctionem eorum virorum qui te adoptarant, tuebaris. Quoad n. eo defuncto, hæreditatem nemo petebat: nullum Archianæ filiũ adoptabas. Postquam aũt nos eius cognati in mediũ venimus, tũ adoptas, vt bona retineas:

Adoptiuis aliis in pristinam familiam reuersis: & postremo sine liberis & intestato mortuo: Aristodemus agit in hereditatem

cum nihil esse dicas Archiadæ, à quo sis adoptatus, A contestaris contra nos: & genus nostrum, quod in confesso est, expellis. Quòd si nihil est, in ædibus: quid tibi decedit, si nos nihil illud ex hæreditate percipimus? Sed enim eius impudentia & auaritia talis est, Iudices, vt existimet, oportere se in Eleusiniis paterna bona regressum obtinere: & eorum etiam quæ per adoptionem occupauit, cùm non sit filius familiàs, potiri. Atque hęc omnia facilè perficit: qui cùm de alieno contra nos, homines pauperes & inopes largiatur, faciléque omnia conficiat, multò est superior. Quapropter vos etiam opitulari oportere arbitror hominibus nihil iniqui petentibus, sed eo contentis, si quis nos legum frui præsidiis patiatur. Quid enim agendum nobis est, Iudices, adoptione per tres peruagata, & postremò in Archiadæ familia relicta? qui cum sine liberis decesserit: nónne tandem aliquando nostrum recuperabimus. hoc igitur iurè freti ad prætorem eos citabimus. Leochares autem ita confidenter falsum contestatus, oportere nos existimat, contra omnes leges fraudari hereditate. Primùm igitur, vt constet, illa de adoptionibus & gene B re istorum verè nos dixisse, & puerum cum situla Archiadę monumento esse impositum: hæc vobis testimonia recitabimus. Dein & cęteta perpiscuè vos edocebimus, vt istos falsæ contestationis conuincamus. Cape testimonia quæ dico.

καὶ φὴς μὲν οὐδὲν εἶ τῷ ἀρχιάδῃ, πρὸς ὃν εἰσεπεπήδησ. διαμάρτυρες ὦ πρὸς ἡμᾶς, τὸ ὁμολογούμενον χρὴ σὲ λαμάνων. εἰ γὰρ μηδέν ἐστιν ἐν τῷ οἴκῳ, τί σοι μέτεστιν, ἢ μηδενὸς ὑμῶν κληρονομήσαντων; ἀλλὰ γὰρ ἡ ἀναίδεια καὶ ἡ πλεονεξία τοιαύτη ἐστὶν αὐτῷ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥστ' ἠξιῶσθαι δεῖν ἐν Ἐλευσινίοις τὴν πατρῴαν οὐσίαν ἐπανιέναι ἐφ' ἃ τ' εἰσεποιήθη, μὴ ὄντος ἐν τῷ οἴκῳ υἱοῦ, καὶ τούτων πλείους γενέσθαι. καὶ ταῦτα πάντα ῥᾳδίως διοικεῖ. πρὸς γὰρ ἀνθρώποις ἡμᾶς, πένητας καὶ ἀδυνάτους, ἐχων ἀναλίσκειν ἐκ τῶν ἀλλοτρίων, πολὺ ῥᾴδιος. διόπερ οἶμαι καὶ ὑμᾶς δεῖν βοηθεῖν τοῖς μὴ πλεονεκτοῦσι μηδὲ βουλομένοις, ἀλλὰ ἀγαπῶσιν, εἴ τις ἡμᾶς τῶν νόμων ἐᾷ τυγχάνειν. τί γὰρ δεῖ ποιεῖν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀφελομένης τῆς ποιήσεως ἐρημίαν, καὶ τοῦ τετελευτηκότος ἐγκαταλειφθέντος, τούτου ἄπαιδος τετελευτηκότος; μὴ κομίσασθαι τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν χρόνῳ ποτέ; τοῦτο τοίνυν ἔχοντες τὸ δίκαιον, ἐλαχόμην τοῦ κλήρου πρὸς τὸν ἄρχοντα. οὕτω δ' ὁ Λεωχάρης προπετῶς διαμαρτυρήσας τὰ ψευδῆ οἴεται δεῖν πάντας τοὺς νόμους ὑποστρῶσαι ἡμᾶς τῆς κληρονομίας. πρῶτον μὲν οὖν ὅτι τά τε πρὸς τὰς ποιήσεις καὶ τὸ ἦθος τούτων ἀληθῆ εἰρήκαμεν, καὶ * ἐλευθερόφρονες ἐφέσπετον ὅτι τῷ τὸ ἀρχιάδου μνήματι, ταύτας ὑμῖν τὰς μαρτυρίας βουλόμεθ' ἀναγνῶναι· ἔπειτ' ἤδη καὶ τὰ λοιπὰ σαφῶς διδάξομεν ὑμᾶς, ὡς ἐξηλέγξαι τούτους τὰ ψευδῆ διαμαρτυρηκότας. καί μοι λάβε τὰς μαρτυρίας, ἃς λέγω.

Leostrati callidæ machinationes, & alterius filii in Archiadæ familiam, lite pendente, adoptatio.

Proinde rei ratio & simplex ius hereditatis ita se habet, Iudices: & eorum quę inde ab initio acta sunt, ipsa capita ferè omnia audistis. Quæ autem post actionem de hereditate institutam fecerint, & quo pacto nos tractarent: dictu necessarium existimo. In hereditatis enim iudiciis tam iniquè cum nemine arbitror esse actum quàm nobiscum. Defuncto enim Leocrate, & funere ei facto, nobis in possessionem euntibus, propterea quòd vir ille & cœlebs & orbus decessisset: eduxit nos Leostratus, sua esse asserens. Ac quòd nos defuncto iusta persoluere prohibuit, cùm ipse pater illius esset, excusationem fortassis habet: quanquam iniquum erat: id facinus. Ei enim qui natura pater est, curationé mandari funeris par est. Deinde tamen etiam necessariis nobis: quorum, ratione adoptionis, cognatus erat defunctus. Postquam autè iusta persoluta fuerunt, qua lege ostendet, se, deserta familia, nos genere proximos deiecisse bonis? eo scilicet, quòd defuncti pater erat? atqui reuersus erat in paternam familiam: neque eius patrimonij, in quo reliquerat filium, dominus. Quòd ni ita est, quæ legum est vtilitas? Facta igitur deiectione, vt plurima omittamus, actionem apud prætorem de hæreditate instituimus: cùm neque natura, vt dixi, vllus esset defuncto filius, neq adoptio facta legibus. Post hæc Lestratus sacramento certat, afferens se illius Archiadę: esse filiũ: neque cogitans, vel se rediisse in Eleusinios vel adoptiuos nõ ipsos à semetipsis, sed ab adoptantibus constitui. Verùm illud opinor omnino in animũ induxerat suũ, oportere se, quo iure quáq. iniuria appetere aliena. Ac primùm in Otrynẽsiũ cõcionalẽ tabulã se inscribere, cũ esset Eleusinius conabatur: id que procurabat: Deinde priusquam in Otry ẽses relatus esset, particeps esse studebat communiũ rerũ. Tantũ designare facinus, impellẽte auaritia, instituit.

Μαρτυρίαι.

Ὁ μὲν τοίνυν τὸ πρᾶγματος λόγος, καὶ τὸ ἁπλοῦν δίκαιον πρὸς τὴν κληρονομίας, οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί. τὰ δ' ἔμπροσθεν ἐξ ἀρχῆς, αὐτὰ τὰ κεφάλαια πρῶτον διακηκόατε. ἃ δ' ἐγὼ νῦν τὸ κλήρῳ λῆξιν πεποιῆσθαι, καὶ ὃν τρόπον ἡμῖν κεχρημένοι εἰσὶν, ἀναγκαῖον νομίζω εἰπεῖν. οἶμαι γὰρ πρὸς κλήρου ἀγῶνας μηδένας ἄλλους προσγενομένους τοιαῦτα οἷα ἡμᾶς. ἐπειδὴ γὰρ ἐπλούτησεν ὁ Λεωκράτης, καὶ ἡ ταφὴ ἐγένετο αὐτῷ, πορευομένων ἡμῶν εἰς τὰ κτήματα διὰ τὸ ἄπαιδές τε τ' ἄνδρα καὶ ἄγαμον τετελευτηκέναι, ἐξῆγεν ὁ Λεώστρατος οὗτοσι, φάσκων αὐτὸς εἶ· καὶ * τὸ μὲν ποιεῖν τί τῷ νομιζομένων, κωλύσειν ἡμᾶς τῷ τετελευτηκότι πατὴρ ὢν αὐτὸς ἐκείνου, * ὡς ἔχει λόγον, καὶ περ ὄντος τοῦ νόμου τὸ ἔργου. τῷ γὰρ φύσει ὄντι πατρὶ τῆς ταφῆς τιμὴ ἐπιμέλεια προσδίδοται εἰκός ἐστιν. ἔπειτα μέντοι καὶ τοῖς οἰκείοις ἡμῶν, ὧν ἐγὼ συγγενὴς καὶ τὰ ποίησιν ὁ τετελευτηκώς. ἐπεὶ ἃ τὰ νομιζόμενα ἐχρῆτο, καὶ ποῖον νόμον φανεῖ, ἐρήμου ὄντος τοῦ οἴκου τοὺς ἐγγυτάτω γένους ἡμᾶς ἐξαγαγὼν ἐκ τῆς οὐσίας, ὅτι μὴ δία παλὴρ ἐγὼ τὸ τετελευτηκότος; ἀπελθὼν γε εἰς τὸ πατρῷον οἶκον, καὶ ἐκεῖθεν τὴν οὐσίαν ἐφ' ἣ ἐγκατελείφθη τὸν νεκρὸν ὢν. εἰ δὲ μή, τί τῷ νόμων ὄφελος; γενομένης οὖν τῆς ἐξαγωγῆς, (ἵνα τὰ πλεῖστα προσδιαλείπω) ἤλθομεν πρὸς τὸν ἄρχοντα τὸ κλήρου, ἔτι γόνῳ ὥσπερ εἶπον, κἀνὸς ὄντος τῷ τετελευτηκότι, οὔτ' ἐκποιητὸν γεγονημένου καὶ τοὺς νόμους. μὴ γὰρ ταῦτα λεώστρατος οὑτοσὶ προκατεβάλλει, ὡς υἱὸς ἀρχιάδου ἐκείνου, οὐκ ἐπλογισάμενος, οὐδ' ὅτι ἐπαισελήλυθεν εἰς τοὺς ἐλευσινίους, οὐδ' ὅτι οἱ εἰσποιητοὶ αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν εἰσποιουμένων καθίστανται. ἀλλὰ γὰρ, οἶμαι, ἁπλοῦν τί διελογίσατο, δεῖν αὐτὸν καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως ἀμφισβητεῖν τῶν ἀλλοτρίων. καὶ πρῶτον μὲν ἐλθὼν, οἷός τ' ἦν εἰς τὸν ὀρφανῶν πίνακα τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἐγγράφειν αὐτὸν, ἐλευσίνιον ὄντα, καὶ τοῦτο διώκειτο. ἔπειτα, πεῖν ἐγγραφῆναι καὶ αὐτῷ ληξιαρχικὰ γράμματα, τῶν τῶν ὀρφανῶν, μετέχειν τῶν κοινῶν πολιτικαὶ τιμῶν προσποιούμενος δικαίως δικαιοῦν ἕνεκα πλεονεξίας. ἀφ' ὧν ἐμε-

C

ἀφθόμενοι δ' ὑμεῖς, μάρτυρον ἐναντίον ἐκωλύσαμεν
τὸ γιγνόμενος, καὶ ὠφίμθα, δεῖν κεκθίῶαι πρῶτον * μὲν τῶι
κληρονομίαν παρ' ὑμῖν, πρὶν ὅπι τὸ ὄνομά τινα τὸ τοῦ ἀρ-
χιάδου εἰσποιηθῶαι. κωλυθεὶς δ' καὶ ἐξιὼν εἰς τὸν
τοῦ πίνακι, καὶ ἐν τῆι τῶν ἀρχόντων ἀγορᾶι ὅπου ἦσαν πολλοὶ
ἐναντίον· ἔφετο δεῖν μηδὲν αὐτὸν βιάζεσθαι, * καὶ κρείττων
τῶν πρασκευαῖς τοῦ ὑμετέρων νόμων γενέσθαι· τί τούτου
τεκμήριον; συναγαγών τινας τοῦ ὀρυνέων ὀλίγους, καὶ τὸν
δήμαρχον, πείθει, ἐπειδὰν ἀνοιχθῆι τὸ γραμματεῖον, ἐγ-
γράψαι αὐτόν. καὶ μὴ ταῦτα ἦν παναθηναίων ὄντων τῶν
μεγάλων τῆι δραχμῆι τὸ θεωρικόν· καὶ ἐπειδὴ οἱ
ἄλλοι δημόται λάμβανον, ἠξίου καὶ αὐτῶι δίδοσθαι, καὶ ἐγ-
γραφῆναι εἰς τὸ γραμματεῖον ὅπι τὸ τοῦ ἀρχιάδου ὄνομα.
διαμαρτυρομένων δ' ἡμῶν, καὶ τῶν ἄλλων δῆλον φασκόν-
των εἶναι τὸ γιγνόμενος. ἀπῆλθεν οὔτ' ἐγγραφείς, οὔτε τὸ
θεωρικὸν λαβών. τὴν δὲ δίκην τὸ ψήφισμα τὸ ὑμέτερον
ἀξιοῦντα τὸ θεωρικὸν λαμβάνειν, πρὶν ἐγγραφῆναι εἰς
τοὺς ὀρυνεῖς, ἔνθα ἐξ ἑτέρου δήμου τῶν οὐκ οἶσθ' ὅτου κλή-
ρου δοθὲν τοῖς νόμοις ἀμφισβητεῖν; ἢ τὸν μὲν τῆς τοῦ δι-
καστηρίου γνώσεως οὕτως ἀδίκοις πλεονεξίας διοικοῦν-
τος, τὸν πῶς εἰκὸς τῶι πράγματι πιστεύειν; ὃ δὲ τὸ
θεωρικὸν ἀδίκως ἀξιώσας λαμβάνειν, καὶ δεῖ τοῦ κλή-
ρου τῆι αὐτῆι δραχμῆι δηλονότι κέκρικεν νυνί. ἀλλὰ μὴν
καὶ τὸν ἄρχοντά γε ὑπάτησε, δίκαι καταβάλλων, καὶ
ἡμᾶς ἀπεγράψατο, ὀρυνθοὺς εἶναι ἐν ἐλευσινίοις δημοδόκοις. ἐπειδὴ τοίνυν ὅπι τούτων πάντων ἀπετύγχανε,
τὴν παρθενούσας ἀρχαιρεσίας ταύτας, πρασκευασάμενος πάντας τοὺς δημότας τοὺς ἐκ τοῦ ἀστεως εἰσποιεῖ ἐγγράφεσθαι ποιητὰς
ὑὸς τῶι ἀρχιάδηι. αὐτῶν δ' ἡμῶν, καὶ ἀξιούντων,
ἐπειδὰν τὸ κλήρου ἡ δικαστικὰ χρόνος, τοιγαροῦν τὰ
τοὺς δημότας τοὺς ψῆφον φέρειν, πρότερον δὲ μὴ τοῦτο
μὲν ἐποίησαν οὐ δι' αὐτούς, ἀλλὰ διὰ τοὺς νόμους δει-
νὸν γὰρ ἐδόκει εἶναι, τὸν πρὸ καταβεβλημότα τοῦ κλήρου,
εἰσποιεῖν αὐτόν, ἔτι τῶν πραγμάτων ἀκρίτων ὄντων. ὁ δὲ
μὴ ταῦτα διοικεῖται λεώστρατος οὑτοσὶ τοῦτο πάντων
δριμύτατόν ἐστιν. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ἀπετύγχανε τῆς ἐγγρα-
φῆναι, εἰσποιεῖ λεωχάρει τὸν αὑτοῦ υἱὸν ἀρχιάδηι πρὸ
πάντας τοὺς νόμους, πρὶν τοῦ δήμου τοῦ δοκιμασίαν γε-
νέσθαι. οὐδ' εἰσηγμένος δ' εἰς τοὺς φράτορας πω τοῦ ἀρ-
χιάδου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνεγράφη, τοιγαροῦν πείσας ἕνα
τῶν φρατόρων ἐνέγραψεν εἰς τὸ φρατρικὸν γραμμα-
τεῖον. καὶ μὴ τοῦτα τῆι διαμαρτυρίαι πρὸς τὸν ἄρχον-
τα τὸν ἀπογράφειν, ὡς υἱὸν ὄντα γνήσιον τοῦ τιμοθέ-
που ἐπὶ πολλαῖς τῶν ψήφοις ἐγγραφέντα. καὶ συμ-
βαίνει ἀμφοτέρους αὐτοὺς τῆς κληρονομίας ἀμφισβητεῖν.
ὅτι γὰρ λεώστρατος οὑτοσὶ πρὸ καταβάλετο τοῦ κλήρου,
ὡς υἱὸς γνήσιος ἀρχιάδηι, ὅτι λεωχάρης οὑτοσὶ διαμε-
μαρτύρηκεν ὡς υἱὸς ἂν γνήσιος τοῦ αὐτοῦ παιδός. οὐδέτε-
ρος δ' αὐτῶν ζῶντι, ἀλλὰ τιμοθεοτικὸν εἰσποιεῖ αὐτόν.
ἡμεῖς δὲ ὠφίμθα δεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ περὶ τού-
του τοῦ ἀγῶνος ὑμεῖς τῶι ψῆφον ἰσοψηφεί, τοιγαροῦν
ἐκ τοῦ χρόνος ἐγγυτάτω ἡμῖν εἰσποιῆν υἱὸν τοῦ τετελευ-
τηκότος, ὅπως αἱ οἶκος μὴ ἐξερημωθῆι. πρῶτον μὲν, ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς ἐλευσινίους ἐκ τοῦ
ὀρυνέως λεώστρατος οὑτοσὶ, καταλιπὼν υἱὸν τῶι ἀρχιά-
δηι γνήσιον, καὶ ὅπι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔτι πρότερον τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐποιήκει, καὶ ὡς ὁ καταλειφθεὶς ἅπας τετελεύτη-
κε, καὶ ὡς ὁ νῦν διαμεμαρτυρηκὼς πρότερον εἰς τοὺς δημότας, ἢ εἰς τοὺς φράτορας ἐνεγράφη, τούτων ὑμῖν τὰς τοῦ
φρατόρων, καὶ τὰς τοῦ δημοτῶν μαρτυρίας ἀναγνώσεται, καὶ τῶν ἄλλων τοῦ εἰρημένων, ὧν οὔπω ἐποιήκασιν ἅ-
πάντων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας, καθ' ἕν' ἕκαστον παρέξομαι. καί μοι κάλει τοὺς μάρτυρας δεῦρο.

A Quo nos animaduerso, factum id testibus adhibitis prohibuimus: postulantes, vt hæreditate prius apud vos, disceptaretur, quàm ad Archiadæ nomen quisquam adoptaretur. Prohibitus autem, & iniuriarum, & ad tabulam, & in foro magistratuum conuictus coram multis: nihil vi agendum censuit, cùm se vestris legibus calliditate & opibus fore superiorem speraret. Eius res argumentum quodnam est? Conuocatis paucis Otrynensibus & tribuno plebis persuadet, cùm album apertum fuerit, vt inscribatur. Ac postea venit, in magnis Panathæneis, sub distributionem, ad theatralem pecuniam: cúmque alij populares acciperent, petebat vt & sibi daretur, vtque in album nomine Archiadæ inscriberetur. Cùm verò nos testificaremur, & non ferēdum id esse alij dicerent, abiit: nec inscriptus, nec theatrali accepta pecunia. Eum igitur qui contra decretum vestrum theatralem pecuniam postulat, priusquam in Otrynenses inscribatur, si alterius municipij sit: non putatis hæreditatem contra leges petiturum? Est verò credibile, qui tam iniquas prærogatiuas ad explendam auaritiam suam ante iudicij cognitionem molitur, eum causa niti? Nam qui pecuniam theatralem iniquè postulauit: is de hæreditate nimirum eodem est animo. Quin prætorem etiam actione ex sponso decepit, & contra rescripsit, Otrynensem esse se, in Eleusinio municipio habitantem. Cum autem nihil ei horum succederet: proximis hisce comitiis, subornatis quibusdam popularium, postulauit se inscribi, vt adoptiuum Archiadæ filium. Nobis autem aduersantibus, & postulantibus, vt post factam de hæreditate disceptationem, suffragia ferrent, prius autem non: in eo paruerunt. non propter semetipsos, sed propter leges. Non ferendum enim esse videbatur, vt qui ex sponso in hæreditatem ageret, sese adoptaret, re nondum diiudicata. Quod autem post hæc instruxit Leostratus, id est omnium grauissimum. Nam cum inscriptio ei negaretur, adoptat
C Archiadæ Leocharem filium contra omnes leges, ante factam populi approbationem. Qui cùm nondum introductus esset ad Curiales Archiadæ, sed duntaxat inscriptus: persuasi vni Curialium, vt eum inscriberet in Curialium album: ac deinceps in contestatione apud prætorem, eum describit, vt qui filius defuncti legitimus esset multos annos, qui heri & nudiustertius inscriptus fuerat. Ita fit, vt vterque sibi hæreditatem vendicet. Nam & Leostratus sacramento de hæreditate contendit, vt legitimus Archiadæ filius & Leochares contestatus est, se filium esse legitimum eiusdem patris: cùm neuter viuenti illi, sed vterque defuncto, se adoptet. Nos verò, Iudices, æquum putauimus, postquam vos hanc causam cognoscetis, tum demum è genere proximis defuncto filium adoptari, ne intereat eius familia. Primùm igitur, Iudices, ex Otrynensibus Leostratum in Eleusinios rediisse, relicto Archiadæ filio legitimo, & patrem eius id ipsum fecisse prius: & illum qui relictus in familia fuerat, orbum decessisse: & eũ qui nũc cõtestatatus est, prius in populares quàm in Curiales esse inscriptũ, vti constet: iis de rebus vobis & Curialium & municipum testimonia recitabuntur: de cęteris item, & iis quæ nos ab istis facta memorauimus, ōnibus, vobis testimonia singulatim exhibebo. Proinde mihi testes accersito huc.

TESTES.

Μαρτυρες.

Transitio ad coarguendam contestationem.

Rem igitur omnem audistis, Iudices, & ea quæ ab initio in hac hæreditate facta sunt, & quæ pòst euenerunt, vt primùm nos agere instituimus. Reliquum est, vt & de contestatione ipsa dicamus, & de legibus, quarum autoritate hæreditatem postulamus: & vt, dum aqua suppetit, & quoad sine vestra molestia fieri poterit, ostendamus, ea quæ ab istis dicentur, neque iusta esse, neque vera. Ac primùm contestationem vobis scriba recitabit, quæ attentè audienda erit. de ea enim nunc pronunciabitur.

Τῶν μὲν τοίνυν πραγμάτων ἁπάντων, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς γεγενημένων πρὸς τὸν κλήρον τοῦτον, καὶ τῆς ὑστέρον συμβάντων, ἐπειδὴ τάχιστα τὴν λῆξιν ἡμεῖς ἐποιησάμεθα. λοιπὸν δή, ὅτι πρός τε τὰς διαμαρτυρίας αὐτῆς εἰπεῖν, καὶ πρὸς τοὺς νόμους καθ' οὓς ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν. ἔτι δ', ἐὰν ἐγχωρῇ τὸ ὕδωρ, καὶ μὴ μέλλωμεν ὑμῖν ἐνοχλεῖν, ἐξηγήσασθαι τὰ ὑπὸ τούτων ῥηθησόμενα, ὅτι οὔτε δίκαια, οὔτε ἀληθῆ ἐστί. δεῖ δὲ πρῶτον μὲν τὴν διαμαρτυρίαν ἀναγνῶναι, ἵνα σφόδρα τὸν νοῦν αὐτῆς προσέχητε. πρὸς δὲ ταύτης ἡ ψῆφος οἰδήσεται μοι.

Διαμαρτυρία. Οὐκοῦν δῆπου διεμαρτύρηκεν ἅπασι τοῖς ἀκηκόασιν, μὴ δικαίως εἶναι τὸν κλῆρον τὸν ἀρχιάδου, ὄντων αὐτῷ παίδων γνησίων κυρίως καὶ τὸν δεσμὸν ἐξετάσωμεν τοίνυν εἰ ἔστιν, ἢ τὰ ψευδῆ διεμαρτύρηκεν οὗτοσί. ὁ μὲν ἀρχιάδης ἐκεῖνος οὗ δέ ἐστιν ὁ κλῆρος, ἐποιήσατο υἱὸν τὸν τοῦ διαμαρτυρικότος υἱὸν πάππων. ἐκεῖνος δὲ καταλιπὼν υἱὸν γνήσιον, τὸν τούτου πατέρα λεώστρατον, ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς ἠβυσινίους. καὶ δὴ ταῦτα αὐτὸς οὑτοσὶ λεώστρατος πάλιν καταλιπὼν υἱόν, ὡχετο ἀπηλθὼν εἰς τὸν πατρῷον οἶκον. ὁ δὲ ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τούτου, ἠβυλίδης ἁπάντων τῶν εἰσποιηθέντων, τετελεύτηκεν ἅπας. ὥστε γίγνεται ἔρημος ὁ οἶκος. καὶ ἐπανῆλυθεν ἡ κληρονομία πάλιν εἰς τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγγυτάτω γένους ὄντας. πῶς αὖ οὗτοι εἶπαν καὶ τίνων μαρτυρίαν ὑμῖν ἔπεμψαν πρὸς ἀρχιάδην, ᾧ οἱ μὲν εἰσποιηθέντος ὁμολογοῦσι ἐπανῆλυθέναι. ὁ δὲ ἐγκαταλιφθεὶς τελευταῖος ἁπάντων τετελεύτηκεν; οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν οἶκον ἐρημωθῆναι. ἐπειδὴ δ' ἔρημος οἶκος, οὐκ ἂν εἶπαν ὑμῖν ἔτι ἐκείνῳ γνήσιοι. ἀδικοῦσι τοίνυν διαμεμαρτύρηκε τοῖς οὐκ ὄντας εἶναι. καὶ γράφειν ἐν τῇ διαμαρτυρίᾳ, ὄντων παίδων, ἃ φάσκων αὐτὸν εἶναι. ἀλλὰ μὴν γνησίων γε, ὅταν λέγῃ καὶ κυρίως κατὰ τὸν δεσμόν, ἀδιαφορεῖ πρὸς τοὺς νόμους. τὸ μὲν γὰρ γνήσιόν ἐστιν, ὅταν ἢ ἐνῷ γεγονώς. καὶ ὁ νόμος ταῦτα μαρτυρεῖ λέγων. ἐὰν αὖ ἐγγυήσῃ πατήρ, ἢ ἀδελφὸς, ἢ πάππος, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους. τὸ δὲ κυρίως, καὶ τῆς ποιήσεως ὀνομοθέτης ἔλαβεν, ὑπολαμβάνων, δεῖν, ὅταν τις ὢν ἅπασι κύριος τῷ ἑαυτοῦ, ποιήσηται υἱόν, ταῦτα κύρια εἶναι. ἆρ' οὖν τοίνυν, ἐνῷ μὲν οὐδένα φησὶν ἀρχιάδης γεγενῆσθαι υἱόν. διαμεμαρτύρηται δὲ γνησίων ὄντων, ἐναντίαν τῷ ψεύγματι τὴν διαμαρτυρίαν ποιησάμενος. ποιητὸς δὲ ὁμολογῶν εἶναι, φάνεται οὐκ εἰσποιητὸς; ὑπὸ τοῦ τετελευτηκότος αὖτε ὥστε πῶς ἔτι σοι κύρια ταῦτ' ἂν εἴη κατὰ τὸν νόμον; ὅτι νὴ δία ἐγγέγραπται ἀρχιάδης υἱός; ὑπό γε τουτωνὶ τῶν ψεύδους βιαστῶν, ἤδη τῆς τοῦ κλήρου διαδικασίας ἐνεστηκυίας. οὐ δὴ δίκαιόν ἐστιν ἐν τεκμηρίου μέρει ποιεῖσθαι τὰ δικήματα. καὶ τοῦτο ἐκεῖνο πῶς οὐ δεινόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι μὲν τὸ λόγου αὐτίκα μάλα φάσκειν ποιητὸν εἶναι, ἐν ᾧ τῇ διαμαρτυρίᾳ, τοῦτο μὴ τολμῆσαι γράψαι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν ταύτῃ διαμεμαρτυρημένα εἶναι. ὡς ἐμοῦ γόνῳ γεγονότος· τὰ δ' αὐτίκα μάλα ῥηθησόμενα ὡς εἰσποιητῷ. εἰ δὲ τὴν ὁμολογίαν ἐναντίαν τῇ διαμαρτυρίᾳ ποιήσονται· πῶς οὐχὶ τὸν λόγον ἀνάγκη, ἢ τὴν διαμαρτυρίαν ψευδῆ εἶναι; εἰκότως δ' οὐ φθονήσεται-

CONTESTATIO.

Contestatus igitur iste est, ita sanè sicut audiuistis, in Archiadę hęreditatem agi non posse, cũ ei sint naturales liberi, firma autoritate,* ex instituto. Quæramus igitur, sint-ne ei liberi, an iste falsum contestatus sit? Archiades ille, cuius est hæreditas, adoptauit istius qui nunc contestatus est, auum: is verò legitimo filio relicto, patre istius, Leostrato, ad Eleusinios rediit. Post hæc ipse Leostratus itidem relicto filio, in paternam familiam rediit. ille verò ab eo postremus relictus omnium adoptatorum, sine liberis decessit. Proinde familia deserta, rediit hæreditas rursus ad eos qui ab initio genere proximi fuerunt. Quo pacto igitur, quod istius contestatione affirmatur, filij aliqui Archiadæ reliqui esse posscnt? cum & adoptiui eius se regressos esse fateantur: & is qui postremus in familia relictus est, orbus decesserit? Proinde necesse est, familiam esse desertam: quæ deserta cum sit, liberi superesse nequeunt. Iste igitur contestatus est, eos qui non sunt, esse: & in contestatione scripsit, cum sint liberi, qui vnum se esse asserit. At cum dicit naturales, firma autoritate, ex instituto: impostura facit contra legem. Nam illud est esse naturalem, si quis femine satus fuerit. & hoc testatur lex his verbis: Quam desponderit pater, aut frater, aut auus, ex ea naturales ac legitimi liberi sunto. Verbum porrò, rata autoritate, legislator de adoptionibus vsurpauit: quòd existimabat, si quis orbus, suorum bonorum dominus, filium adoptarit, ratum id esse. Iste verò natura nullum Archiadæ filium esse ait, sed contestatus est, cum sint naturales, contestatione facta rei contraria: qui cùm se adoptiuum esse profiteatur: ab ipso defuncto, vt constat, non est adoptatus. Proinde quo pacto tibi ista porrò rata erunt ex instituto? Propterea nimirum, quòd inscriptus est Archiadæ filius? ab istis scilicet nuper vi facta cùm lis de hæreditate iam contestata esset. non est profectò iustum, iniuriam argumenti loco adducere. Nam illud, Iudices, ferri quî potest, eum qui nunc incunctanter dicat se adoptiuum esse, in contestatione id scribere meminisse ausum? sed scriptũ cõtestatione ita esse, vt de filio naturali: ea quæ mox dicentur, vt de adoptiuo? Quòd si defensionem attulerint cõtestationi contrariam: aliter fieri quî potest, quin aut contestatio falsa sit, aut defensio? Nec abs re adoptionem in contestatione non posuerunt. Adscribendum enim eis fuisset, à quo essent adoptati. Ille autem eos non adoptauit: sed ipsi sese adoptantes, nos hæreditate spoliant. Iam vt pergamus ad alia, quî non absurdum simul & iniquum est, quum sacramento contenderit de hæreditate apud prætorem, quasi esset Archiadæ filius Otrynensis, Leostratus iste Eleusinius: aliud esse contestatum, vt ipsi cernitis,

Τῶν μὲν τοίνυν πραγμάτων ἁπάντων, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς γεγενημένων πρὸς τὸν κλήρον τοῦτον, καὶ τῆς ὑστέρον συμβάντων, ἐπειδὴ τάχιστα τὴν λῆξιν ἡμεῖς ἐποιησάμεθα. λοιπὸν δή, ὅτι πρός τε τὰς διαμαρτυρίας αὐτῆς εἰπεῖν, καὶ πρὸς τοὺς νόμους καθ' οὓς ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν. ἔτι δ', ἐὰν ἐγχωρῇ τὸ ὕδωρ, καὶ μὴ μέλλωμεν ὑμῖν ἐνοχλεῖν, ἐξηγήσασθαι τὰ ὑπὸ τούτων ῥηθησόμενα, ὅτι οὔτε δίκαια, οὔτε ἀληθῆ ἐστί. δεῖ δὲ πρῶτον μὲν τὴν διαμαρτυρίαν ἀναγνῶναι, ἵνα σφόδρα τὸν νοῦν αὐτῆς προσέχητε. πρὸς δὲ ταύτης ἡ ψῆφος οἰδήσεται μοι.

CONTESTATIO.

Διαμαρτυρία. Οὐκοῦν δῆπου διεμαρτύρηκεν ἅπασι τοῖς ἀκηκόασιν, μὴ δικαίως εἶναι τὸν κλῆρον τὸν ἀρχιάδου, ὄντων αὐτῷ παίδων γνησίων κυρίως καὶ τὸν δεσμόν. ἐξετάσωμεν τοίνυν εἰ ἔστιν, ἢ τὰ ψευδῆ διεμαρτύρηκεν οὗτοσί. ὁ μὲν ἀρχιάδης ἐκεῖνος οὗ δέ ἐστιν ὁ κλῆρος, ἐποιήσατο υἱὸν τὸν τοῦ διαμαρτυρικότος υἱὸν πάππων. ἐκεῖνος δὲ καταλιπὼν υἱὸν γνήσιον, τὸν τούτου πατέρα λεώστρατον, ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς ἠβυσινίους. καὶ δὴ ταῦτα αὐτὸς οὑτοσὶ λεώστρατος πάλιν καταλιπὼν υἱόν, ὡχετο ἀπηλθὼν εἰς τὸν πατρῷον οἶκον. ὁ δὲ ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τούτου, ἠβυλίδης ἁπάντων τῶν εἰσποιηθέντων, τετελεύτηκεν ἅπας. ὥστε γίγνεται ἔρημος ὁ οἶκος. καὶ ἐπανῆλυθεν ἡ κληρονομία πάλιν εἰς τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγγυτάτω γένους ὄντας. πῶς αὖ οὗτοι εἶπαν καὶ τίνων μαρτυρίαν ὑμῖν ἔπεμψαν πρὸς ἀρχιάδην, ᾧ οἱ μὲν εἰσποιηθέντος ὁμολογοῦσι ἐπανῆλυθέναι. ὁ δὲ ἐγκαταλιφθεὶς τελευταῖος ἁπάντων τετελεύτηκεν; οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν οἶκον ἐρημωθῆναι. ἐπειδὴ δ' ἔρημος οἶκος, οὐκ ἂν εἶπαν ὑμῖν ἔτι ἐκείνῳ γνήσιοι. ἀδικοῦσι τοίνυν διαμεμαρτύρηκε τοῖς οὐκ ὄντας εἶναι. καὶ γράφειν ἐν τῇ διαμαρτυρίᾳ, ὄντων παίδων, ἃ φάσκων αὐτὸν εἶναι. ἀλλὰ μὴν γνησίων γε, ὅταν λέγῃ καὶ κυρίως κατὰ τὸν δεσμόν, ἀδιαφορεῖ πρὸς τοὺς νόμους. τὸ μὲν γὰρ γνήσιόν ἐστιν, ὅταν ἢ ἐνῷ γεγονώς. καὶ ὁ νόμος ταῦτα μαρτυρεῖ λέγων. ἐὰν αὖ ἐγγυήσῃ πατήρ, ἢ ἀδελφὸς, ἢ πάππος, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους. τὸ δὲ κυρίως, καὶ τῆς ποιήσεως ὀνομοθέτης ἔλαβεν, ὑπολαμβάνων, δεῖν, ὅταν τις ὢν ἅπασι κύριος τῷ ἑαυτοῦ, ποιήσηται υἱόν, ταῦτα κύρια εἶναι. ἆρ' οὖν τοίνυν, ἐνῷ μὲν οὐδένα φησὶν ἀρχιάδης γεγενῆσθαι υἱόν. διαμεμαρτύρηται δὲ γνησίων ὄντων, ἐναντίαν τῷ ψεύγματι τὴν διαμαρτυρίαν ποιησάμενος. ποιητὸς δὲ ὁμολογῶν εἶναι, φάνεται οὐκ εἰσποιητός; ὑπὸ τοῦ τετελευτηκότος αὖτε ὥστε πῶς ἔτι σοι κύρια ταῦτ' ἂν εἴη κατὰ τὸν νόμον; ὅτι νὴ δία ἐγγέγραπται ἀρχιάδης υἱός; ὑπό γε τουτωνὶ τῶν ψεύδους βιαστῶν, ἤδη τῆς τοῦ κλήρου διαδικασίας ἐνεστηκυίας. οὐ δὴ δίκαιόν ἐστιν ἐν τεκμηρίου μέρει ποιεῖσθαι τὰ δικήματα. καὶ τοῦτο ἐκεῖνο πῶς οὐ δεινόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι μὲν τὸ λόγου αὐτίκα μάλα φάσκειν ποιητὸν εἶναι, ἐν ᾧ τῇ διαμαρτυρίᾳ, τοῦτο μὴ τολμῆσαι γράψαι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν ταύτῃ διαμεμαρτυρημένα εἶναι. ὡς ἐμοῦ γόνῳ γεγονότος· τὰ δ' αὐτίκα μάλα ῥηθησόμενα ὡς εἰσποιητῷ. εἰ δὲ τὴν ὁμολογίαν ἐναντίαν τῇ διαμαρτυρίᾳ ποιήσονται· πῶς οὐχὶ τὸν λόγον ἀνάγκη, ἢ τὴν διαμαρτυρίαν ψευδῆ εἶναι; εἰκότως δ' οὐ φθονήσεται-

firma autoritate, ex instituto.

φατο τὴν ποίησιν τῇ διαμαρτυρίᾳ. ἔδει γὰρ ἐγγράψαι αὐτοὺς εἰσποιησαμένου τὸν δεῖνα· ὃ δ' οὐκ εἰσεποιήσατο, ἀλλ' ἑαυτοὺς εἰσποιοῦντες ἀποστεροῦσιν ἡμᾶς τῆς κληρονομίας. τὸ μετὰ ταῦτα τοίνυν, πῶς οὐκ ἄτοπον καὶ δεινόν ἐστιν ἅμα, ὦ ἀνδρες δικασταί, τὸν μὲν ἀρχιάδου λεώστρατον τουτονὶ, τὸν ἐλευσίνιον τὸν ὀξυνέως διαμεμαρτυρηκέναι δ' ἕτερον ὡς αὐτὸν ὁρᾶτε, φάσκον-

φάσκοντα καὶ τοῦτον ἀρχιάδου υἱὸν εἶναι; καὶ ποτέρῳ πεσεῖν ἡμῖν ὡς ἀληθῆ λέγοντι; αὐτὸ γὰρ τοῦτο τεκμήριον οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι, τὴν ψευδῆ τιὼ διαμαρτυρίαν γεγενῆσθαι, τὸ δεῖ τὰ ἀπὸ θεάματος μὴ τὸν αὐτὸν * δεῖ τὰ αὐτὰ ἀμφισβητεῖν. εἰκότως δ', τε γάρ, οἶμαι, λεώστρατ' οὐτοσὶ θᾶττον κατέβαλλε τὸν κλῆρον πρὸς ἡμᾶς, οὔπω διαμεμαρτυρηκὼς, * νυνὶ ἐγγέγραπται ὡς δημότης εἶναι. ὥστε πάντων αὖ δεινότατα πάθοιμεν, εἰ τῇ ὑστέρᾳ τῆς πρώτης μαρτυρίᾳ διαμαρτυρίᾳ πιστεύσετε ὑμεῖς. ἀλλὰ μὴν καὶ πρεσβύτερός γε αὐτοῦ διαμεμαρτύρηκεν. ὁ γὰρ μήπω ὢν τῆς οἰκίας τῆς ἀρχιάδου ὤν, ὅθ' ἡ λῆξις αὐτὴ τοῦ κλήρου ἐλήγετο· πῶς ἂν εἰδείη τί τούτων; ἔπειτ' εἰ μὴ αὐτὸν διαμεμαρτύρηκεν· εἶχεν ἂν λόγον αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. ἀδίκως μὴν γὰρ ἂν ἐνέγραψεν, οὐδ' ἐν ἧττον ὑμῶν τοῦτο τιμῶ ἡλικίαν λέγοντος. νυνὶ δ' γνησίους υἱοὺς γέγραφε τῆς ἀρχιάδου ἐκείνῳ εἶναι, τόν τε αὐτοῦ πατέρα δηλονότι, καὶ αὐτὸν κἀμοὶ τιὼ ὄζ ἀρχῆς ποίησιν, οὐκ ὀπλογισάμενος ὅτι ἐπανηλυθότες ἦσαν. οὐκοῦν ἀνάγκη πρεσβυτέρας πρᾶξεις αὐτὸν, καὶ μὴ τὰς ἐφ' ἑαυτοῦ γεγενημένας διαμεμαρτυρηκέναι. εἶθ' ὑμεῖς τῷ τοῦτο τετολμηκότι πιστεύετε, ὡς ἀληθῆ λέγοντι νῦν δίκαι, ἀλλ' ἀκηκοὼς ἢ αὐτοῦ παρόντος διαμεμαρτύρηκεν; ὃ δὲ γενόμενος ἀκολουθῆσαι τῷ * τοιαῦτα πεπονθότων κωλύει διαμαρτυρεῖν, ζῶντος τοῦ παρόντος, τὰ ὑπ' ἐκείνου πραχθέντα ἐπεὶ κἀκεῖνο· διὰ τί ποτε λεώστρατος οὐτοσί. οὐχ αὐτὸν, ἀλλὰ τοῦτον, ἐνεγράψατο τῇ διαμαρτυρίᾳ; τὰ γὰρ πρεσβύτερα τῆς πρώτης μαρτυρίας, τὸν πρεσβύτερον ἐδεῖ διαμαρτυρεῖν. ὅπου νὴ Δί' ἄν εἴποι, τοῦτον γὰρ εἰσποίημα υἱὸν τῷ ἀρχιάδῃ, οὐκοῦν σε τὸν εἰσποιοῦντα, καὶ κατασκευάζοντα τὰ πράγματα, καὶ λόγον ἔδει διδόναι, γνώμονα ὑπεύθυνον ὧν πεποίηκας, πολλή γε ἀνάγκη. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔφυγε; τῇ διαμαρτυρίᾳ δὲ τοῦτον, οὐδ' ἐν εἰδότα, ἐπεγράψω. ὥστε φανερὸν ὑμῖν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ διαμαρτυρούμενα μὴ εἶναι ἀληθῆ· καὶ παρ' αὐτοῖς γε τούτοις ὁμολογεῖται. καὶ μὲν καὶ κεῖνο δίκαιόν ἐστι. μὴ λέγοντος αὐτίκα μάλ' ἀκούειν λεωστράτου τουτουΐ, ὑφ' ὧν γε διαμαρτυρῆσαι οὐκ ἐπώλμησεν. ὡς δὲ καὶ τῶν ἀγώνων ἀδικώτατοι καὶ πλείστης ὀργῆς ἄξιοι τοῖς ἀγωνιζομένοις αἱ διαμαρτυρίαι εἰσὶ, μάλιστ' ἄν τις ἐκεῖθεν καταμάθοι. πρῶτον μὲν γὰρ, οὐκ ἀναγκαίως ἔχουσιν ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ἐκ περιττοῦ καὶ βουλήσεως τοῦ διαμαρτυρουμένου γίγνονται. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ἑτέρου ἀμφισβητουμένων μή ἐστιν ἄλλον ὅπου δίκην λαβεῖν ἢ διαμαρτυρήσαντα· ἴσως ἀναγκαῖον τὸ διαμαρτυρεῖν. εἰ δ' καὶ ἄνευ διαμαρτυρίας πρὸς ἅπασι τοῖς συνεδρίοις ἔστι λόγου μὴ ὑποφερομένου· πῶς οὐ περιττείας καὶ τῆς μεγίστης ὑπονοίας σημεῖον τὸ διαμαρτυρεῖν ἐστίν; οὐ γὰρ ὁ νομοθέτης ἀναγκαῖον αὐτὸ ἐποίησε τοῖς αὐτοδίκοις. ἀλλ, ἂν βούλωνται διαμαρτυρεῖν, ἔδωκεν, ὥσπερ δίκαιον ποιοῦμεν τῷ ζῶντι ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν, πῶς ποτ' ἐχοιμεν πρὸς τὸ περιττῶς τι φάσκειν. ἔπι τοίνυν * ὅπου τὸ τῇ διαμαρτυρουμένων μέσως, οὔτε δικασταὶ ἂν, οὔτε ἀγῶνες ἐγίγνοντο. κωλύει γὰρ πάντα ταῦτα τὸ τῇ διαμαρτυρεῖν. ὅπου δὲ καὶ ἀποκλεῖσαι εἰσαγωγῆς ἅπασι τῆς εἰς τὸ δικαστήριον, κατά γε τοῦτο τοῦ διαμαρτυρουμένου βούλησιν. διόπερ οἶμαι δεῖν κοινοὺς ἐθέσαι τοὺς τοιούτους ἀθρόους ὑπολαμβάνειν πᾶσι τοῖς πράγμασιν εἶναι, καὶ μηδ' ποτε * τυγχάνειν αὐτοὺς ἀγωνιζομένους παρ' ὑμῖν. πρεσβύτερος γὰρ ἕκαστος αὐτῷ τὸν ἐπὶ τοῦ διαμαρτυρῆσαι κίνδυνον, οὐκ ἀναγκασθεὶς εἰσέρχεται. ὅτι μὲν οὖν ἡ διαμαρτυρία ψευδής ἐστι, καὶ ἐκ * τῆς γεγραμμένων, καὶ ἐκ τῆς εἰρημένων λόγων, σχεδὸν ἀπελθὼς μεμαθήκατε. ὅπερ καὶ οἱ νόμοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡμῖν τοῦτο κληρονομίαν ἀποδιδόασι, τοῦτ' ὑμᾶς ἐγὼ βραχέων βούλομαι διδάξαι, οὐχ ὡς οὐ μεμαθηκότας, καὶ ἐν τοῖς ἐν

dicendo, & alterum istum esse Archiadæ filium? Vtri vestrûm, vt vera dicenti, fides est habenda? Idipsũ enim argumentum, non minimum est, falsam fuisse contestationem: quòd eâdem de re, non idem contro uersiam facit. Neque iniuria. Nam cùm Leostratus sacramento nobiscum de hæreditate contenderet: nondum contestatus fuerat: nunc inscriptus est, vt mu niceps. Quare omnium hominum infelicissimi erimus, si contestationi post rem factæ fidem habituri estis. Quin antiquiora seipso contestatus est. Is enim qui in Archiadæ familia nondum fuit, cùm actio hæc de hæreditatate institueretur: qui horum aliquid scire potest? Deinde si iniustè de semetipso contestatus esset: rationem haberet ipsa res: iniustè quidem scripsisset: sed nihilominus pro eo, qui pro ætate loquere tur. Nunc germanos liberos Archiadæ illius scripsit esse, patrem suum nimirum & se, ratione primæ adoptionis: non recordatus, sese reuersos esse in natiuam familiam. Proinde necesse est, antiquiores eum res, neque suis temporibus factas esse contestatum. Et vos ei qui hoc ausus est, creditis vt vera dicenti? At Hercule de re è suo patre audita contestatus est? Atqui lex vetat *ea quæ è viuente audita sint, pro testimonio dicere: quæ è defuncto, ea sinit. Nam illud etiam cogitate, cur tandem Leostratus non sese, sed istum inscripserit contestationi? Nam de rebus antiquioribus, natu maiorem contestari oportebat. Quod si maximè dixerit, Hunc filium Archiadæ adoptaui: proinde te gestorem & autorem rerum, earundem etiam rationem reddere oportebat: & quæ egeras, tuo egisse periculo, omnino certè necesse est: Sed & hoc fugisti, & contestationi istum rerum omnium ignarum inscripsisti. Proinde perspicuum vobis est, Iudices, cõtestationem non esse veram: idque isti ipsi confiten tur. Quin & illud iustum est, non pati Leostratũ mox dicere, quæ non fuit ausus inferere contestationi. Neque verò vllum esse actionis iniquius genus, & propter quod magis irascendum sit, iis qui illo vtuntur, quàm contestationes, inde potissimum cognoscetur. Primùm necessariæ non sunt vt cæteræ: sed à consilio & voluntate contestantis oriuntur. Nam si controuersia non aliter explicari posset, nisi contestareris: fortasse cõtestari necesse esset. Sin etiã sine cõtestatione in omnibus conciliabulis agendæ causæ potestas nónne temeritatis & summæ desperationis argumentum est contestatio? Neque enim eam legislator necessariam fecit aduersariis: sed si contestari voluerint, concessit, veluti periclitans ingenia & mores singulorum, quantoperè nobis libeat temerè aliquid agere. Præterea quantum in contestantibus est, neque curiæ essent, neque iudicia fierent. Id enim contestationum ingenium est, vt eæ hæc omnia prohibeant, & singula excludant, quò minus in iudicium veniant, quantum quidem est in voluntate contestantis. Quapropter existimo illud hominum genus pro communibus hostibus omnium esse rerum habendum, neque eos vnquam apud vos disceptare. Vltrò enim quisque contestandi periculum, non coactus subit. Ac falsam esse contestationem, tum è scriptis, tum è dictis orationibus, certò ferè cognouistis. Iam illud etiam, legibus nobis hæreditatem tribui, paucis vos edocebo: non quin id ex iis quæ initio diximus, intellexeritis, sed vt instructiores sitis, ad isto-

In διαμαρτυρίας & legum expositio, cum commonitione de adoptionum licentia.

rum mendacia iustis rationibus repudianda. In vniuersum igitur Archiadæ sumus, cuius est hæreditas, genere virili proximi & adoptio, quàm ille fecit, irrita est: quoniam cæteri in paternam familiam reuersi sunt: is verò qui relictus fuerat, sine liberis decessit. Quæ cum ita sint, postulamus hæreditatem, nulla bona Leostrato erepturi (nam isti sua habent) sed ea recuperaturi, quæ ab Archiade relicta, legib. ad nos redierunt. Lex enim iubet potiores haberi mares, & maribus prognatos: qui nos sumus. Neque verò ei fuerunt: qui verò sunt, ij nos sumus. Dęinde profectò non est æquum, vt adoptiuus filius alios adoptiuos introducat: sed vt eos relinquat qui in familia nascuntur: quæ res si defecerit, vt cognatis hæreditates restituantur. Hæc enim Leges iubent. Quî enim non quisque vestrûm propinquitate & iure generis excludetur, si adoptiuis ista licentia concedetur? Videtis enim assentationibus plurimos delinitos, & dissensionibus cognatorum sæpe alienatos, filios adoptare. Quòd si adoptato, contra legem quemuis adoptare licuerit: nunquam familiis hæreditates restituentur. Quòd vt præcaueret legislator, vetuit, ne, qui ipse adoptatus esset, filium adoptaret. Qua ratione iste definiit? Cum inquit, naturali filio relicto in familia, reuertatur: apertè sanè significat, non esse adoptandum. Fieri enim non potest, vt naturalem quisquam filium relinquat, nisi quem ipse procrearit. Tu autem Leostrate, postulas, defuncto illi in nostram familiam adoptato adoptiuum in hæreditatem introducere: quasi tuas possessiones, & non genere proximo tradendas, inuaderes. Nos verò, Iudices, si defunctus aliquem adoptasset, quanquam lege non sinente, pateremur: aut, si testamentum reliquisset, id quoque ratum haberemus. Nam ab initio tales perpetuò fuimus, vt istis bona occupantibus non aduersaremur, & pro sua libidine retrorsum abeuntibus. Postquam autem nunc tandè & ab istis ipsis & à legibus res in lucè prolata & conuicta est: & hæreditatem nobis tribuendam censemus Archiadæ: & penes nos esse, filij adoptationem, qui prius adoptati nō sumus: non penes istos. Si quidè iurè opinor legislator, vt & calamitates cognatorum, & elocationes mulierum, genere proximis mandauit: sic & hæreditatates, & bonorum perceptionem, iisdem restituit. Quod verò est omnium maximum, vobisq. notissimum. Solonis lex nec testamentum facere adoptiuum, nec legare ea quæ sunt in familia, cum adoptatur, sinit. Iurè omnino. Nā autoritate legum adoptato in alienas opes, non sic vt de priuatis rebus est statuendum: sed ex præscripto legum, singula ita vt perscripta sunt facienda, Sicut lex ait: Qui non adoptati fuerant, cùm Solon magistratum iniret, eis testamenti faciēdi suo arbitratu, ius esto. adoptatis verò testamenti factio ne esto: sed aut viuentes relicto naturali filio, in familiam redeunto vel defuncti, hæreditatem primis cognatis adoptatoris restituunto.

A ἀρχῇ εἰρημένους, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον πρὸς τὴν τούτων ψυδολογίαν τὰ δίκαια μνημονεύητε. τὸ μὲν γὰρ σύνολον, ὦ ἄνδρες ἀρχιάδη, οὐ δῆλόν ἐστιν ὁ κλῆρος οὗτος πρὸς αὐδρῶν ἦν γένους ἐγγυτάτω, καὶ τῆς ποιήσεως ἧν ἐκεῖνος ἐποιήσατο, τῷ μὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πατρῷον οἶκον, τὸ δ' ἐγκαταλειφθέντος ἄπαιδος τελευτήσαντος, τούτων δ' ὄντων ἐχόντων, ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν, οὐδεμίαν οὐσίαν λεωστράτου ἀφῃρημένοι (οὗτοι μὲν γὰρ τὰς ἑαυτῶν ἔχουσι) τῆς ὑπ' ἀρχιάδου ἢ καταλειφθείσης, καὶ οὓς ἐκ τῶν νόμων ἡμετέρας. ὁ γὰρ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, κελεύει κρατεῖν τοὺς ἄρρενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων. ἔστι δ' ἡμεῖς ἐσμέν. οὐκ ἦσαν τούτῳ παῖδες ἐκείνῳ. οἱ δ' ὄντες, ἡμεῖς ἐσμέν. ἔπειτα οὐ δίκαιον δήπου, τὸ ποιητὸν υἱὸν ποιητοῖς ἑτέροις εἰσάγειν· ἀλλ' ἐγκαταλείπειν μὲν γιγνομένους, ὅταν ᾖ τεθνηκώς, τοῖς γένεσιν ἀποδιδόναι τὰς κληρονομίας. ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι κελεύουσιν. ἐπεὶ πῶς οὐκ ἀνοίκειον; εἷς ἕκαστος ὑμῶν τῆς κατ' οἰκείας, ὅταν τοῖς ποιητοῖς ἡ ἄδεια αὕτη δοθῇ. ὁρᾶτε γὰρ ὅτι τὰ κολακείας οἱ πλεῖστοι ψυχαγωγούμενοι, καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους διαφοράς πολλάκις φιλονεικοῦντες, ποιητοὺς υἱεῖς ποιοῦνται. εἰ δ' ἔστι τῷ εἰσποιηθέντι παρὰ τὸν νόμον εἰσποιεῖν ὃν ἂν βούληται, οὐδέποτε τοῖς γένεσιν αἱ κληρονομίαι δοθήσονται. ἃ καὶ πρόνοιδεις ὁ νομοθέτης, ἀπεῖπε τῷ ποιητῷ αὐτῷ ὄντι, ποιητὸν υἱὸν μὴ ποιεῖσθαι, τίνα χρόνον διορίσας πρὸ τούτων; ὅταν εἰπῇ, υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπόντα, ἐπανιέναι. δηλοῖ δήπου φανερὰς, ὅτι οὐ δεῖ ποιεῖσθαι. ἀδύνατον γάρ ἐστιν υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπεῖν, ἐὰν μὴ γόνῳ γεγονὼς ἦ τινι. σὺ τοίνυν, ὦ λεώστρατε, ἀξιοῖς τῷ τελευτηκότι εἰσποιητῷ εἰς τὸ ἡμέτερον γένος ὄντι, ποιητὸν εἰς τὸν κλῆρον εἰσαγαγεῖν, ἅπερ δεῖ τὰ σαυτοῦ κτήματα, καὶ οὐκ εἰς τὰ κατὰ νόμον τῷ πεποιηκότι δοθησόμενα βαδίζων. ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικα-

B ἀγχοτείας, ὅταν τοῖς ποιητοῖς ἡ ἄδεια αὕτη δοθῇ. ὁρᾶτε γὰρ ὅτι τὰ κολακείας οἱ πλεῖστοι ψυχαγωγούμενοι, καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους διαφοράς πολλάκις φιλονεικοῦντες, ποιητοὺς υἱεῖς ποιοῦνται. εἰ δ' ἔστι τῷ εἰσποιηθέντι παρὰ τὸν νόμον εἰσποιεῖν ὃν ἂν βούληται, οὐδέποτε τοῖς γένεσιν αἱ κληρονομίαι δοθήσονται. ἃ καὶ προνοήσας ὁ νομοθέτης, ἀπεῖπε τῷ ποιητῷ αὐτῷ ὄντι, ποιητὸν υἱὸν μὴ ποιεῖσθαι, τίνα χρόνον διορίσας πρὸ τούτων; ὅταν εἰπῇ, υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπόντα, ἐπανιέναι. δηλοῖ δήπου φανερὰς, ὅτι οὐ δεῖ ποιεῖσθαι. ἀδύνατον γάρ ἐστιν υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπεῖν, ἐὰν μὴ γόνῳ γεγονὼς ἦ τινι. σὺ τοίνυν, ὦ λεώστρατε, ἀξιοῖς τῷ τελευτηκότι εἰσποιητῷ εἰς τὸ ἡμέτερον γένος ὄντι, ποιητὸν εἰς τὸν κλῆρον εἰσαγαγεῖν, ἅπερ δεῖ τὰ σαυτοῦ κτήματα, καὶ οὐκ εἰς τὰ κατὰ νόμον τῷ πεποιηκότι δοθησόμενα βαδίζων. ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικα-

C σταί, εἰ μὲν ὁ τελευτηκὼς, ἐποιήσατό τινα καὶ περὶ οὗ δίδοντος τοῦ νόμου, συνεχωροῦμεν ἂν αὐτῷ· ἢ εἰ διαθήκας καταλελοίπει, καὶ ταύτας ἂν ἐνεμείναμεν, ἐπεὶ καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς τοιοῦτοι ὄντες διετελοῦμεν, οὐκ ἐναντούμενοι τούτοις ἔχουσι τὴν οὐσίαν, καὶ ἐπανιοῦσιν ἄνω, καθ' ὃν δήποτε ἔσχον ἐβούλοντο. ἐπεὶ ὃ νυνί ποτε ὑπὸ τούτων αὐτῷ καὶ ὑπὸ τῶν νόμων τὸ πρᾶγμα ἐξῄλεγκται, καὶ οἰόμεθα δεῖν κληρονομεῖν τῆς ἀρχιάδου· καὶ παρ' ἡμῶν ἔστι τὸν υἱὸν τὸν εἰσποιούμενον, τῷ μὴ πεποιημένῳ πρότερον, μὴ παρὰ τούτων. δικαίως γὰρ ὁ νομοθέτης, οἶμαι, ὥσπερ καὶ τὰς ἀτυχίας τῶν οἰκείων καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν γυναικῶν, τοῖς ἐγγύτατα γένους προσήκουσι προσέταξε, οὕτω καὶ τὰς κληρονομίας καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν μετουσίαν τοῖς αὐτοῖς ἀπέδωκε. τὸ γὰρ αὐτῶν μέγιστον καὶ γνωριμώτατον ὑμῖν. ὁ γὰρ τοῦ σόλωνος νόμος οὐδὲ δίδωσι τὸν ποιητὸν ἐᾶν τὰ ἐν τῷ οἴκῳ, ὅταν ποιηθῇ, εἰκότως οἶμαι. τὸ γὰρ κατὰ νόμον εἰσποιηθέντι δῆτα τὰ ἑτέρου, οὐχ ὅπως ὡς περὶ τῶν ἰδίων κτημάτων βουλευτέον ἐστίν. ἀλλὰ τοῖς νόμοις ἀκολούθως περὶ ἑκάστου τῶν γεγραμμένων, ὡς ὁ νόμος λέγει. ὅσοι μὲν ἐπεποίηντο, φησίν, ὅτε σόλων εἰσῆει εἰς τὴν ἀρχήν, ἐξεῖναι αὐτοῖς διαθέσθαι ὅπως ἂν ἐθέλωσι τοῖς ἂν ποιήσωσιν, οὐκ ἐξὸν διαθέσθαι. ἀλλὰ ζῶντες ἐγκαταλιπόντας υἱὸν γνήσιον ἐπανιέναι, ἢ τετελευτηκότας

τὰς ἀποδιδόναι τὴν κληρονομίαν τοῖς ἐξ ἀρχῆς οἰκείοις οὖσι τοῦ ποιησαμένου.

ARGVMEMTVM ORATIONIS IN Euergum & Mnesibulum testes.

Athenienſibus classem ad bellum properè instruentibus. armamenta triremium præfectis decerant. Itaq. decretum scribitur, vt instrumenta naualia, quampri-

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΕΥΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΜΝΗσιβούλου ψευδομαρτυριῶν λόγου.

Ἐπειρῶντο ἀθηναῖοι εἰς στρατείαν ναυτικὴν, ἐνέδει σκεῦη τεσσαράκοντα. ἡ χειροτονία ψήφισμα, καὶ πάχης εἰσπράξειν τοὺς ὀφείλοντας σκεῦη τεσσαράκοντα τῇ πόλει. οὗτοι δὲ ἦσαν τῶν τετ-

πεπεισμένοι πᾶς ἄνθρωπος μᾶλλον οὐδὲν ἀνθρώποις εἰσπράξειν ἐτάχθη. ὁ δὲ νῦν τὸν λόγον λέγων, Θεόφημον καὶ Δημοχάρη. ἀγνωμονοῦσι δ' αὐτοῖς δίκην ἔλαχε καὶ εἴλε. καὶ ὁμὲν Δημοχάρης, ἀπεδίδωκεν. ὁ δὲ Θεόφημος ἐπὶ μὲν δὴ τοῦτῳ οὐδὲν ἦν. ἐψηφισαμένης δὲ τῆς βουλῆς ὅτῳ τις ἂν δικάσηται πρότερον τοῦ ὀφείλοντας εἰσπράξειν· ἦκεν ὅτι τὴν οἰκίαν τὴν Θεοφήμου ἔστιν ἃ δικαζόμενος. ἐκ δὲ ἀμφοῖν ἀγῶσι ἐνέτειναν * καὶ αἰκίας, καὶ κατ' ἀλλήλων δίκας ἀπελύεσκον. ἐκβάντες φάσκον τὸν ἕτερον αἰσχύνην καὶ πληγῶν. τοῦτο δὲ λῆν ἡ αἰκία. εἰσιόντες οὖν εἰσελθὼν ὁ Θεόφημος μὲν, παρέσχετο μάρτυρας δύο, καὶ μνησίβουλον· τὸν μὲν ἀδελφὸν ἔντα ἑαυτοῦ, τὸν δὲ κηδεστήν. οἱ δὲ ἐμαρτύρησαν, ὅτι Θεόφημος μὲν ἐβούλετο δοῦναι τὴν ἀνθρωπον εἰς βάσανον τὴν παροῦσαν τῇ μάχῃ, ἐφ' ᾗ ἐπὶ βασανιζομένῃ, πότερος πρῶτος τὴν πληγὴν· ταῦτα δὲ Θεόφημος τῷ Θεοφήμῳ, καὶ ἀποδιδόντος, τὴν θεράπαιναν οὐκ ἐδέξαντο. τέλος οἱ μὲν δικασταὶ τῇ μαρτυρίᾳ πεισθέντες ὑπὲρ Θεοφήμου τὴν ψῆφον ἔθεντο. ὁ δὲ ἡττηθεὶς τοῖς μάρτυσιν ὡς ἐψευσμένοις δικάζεται.

A mum ab iis,qui deberent reipublicæ,exigerentur,ij verò quidam eorum erant,qui triremibus præfuerant. Alius igitur ab aliis ea vasa repetere iussus est.is verò qui nunc habet orationem,à Theophemo & Demochare.Qui cum insolentius se gererent,eos in ius vocatos,reos peregit.ac Democharen quidem reddit,sed Theophemus adhuc effugia quæritat.Facto autem à senatu decreto,vt quo quisque modo posset,debita exigeret:ædes Theophemi,is qui nunc litigat,inuadit.ortóque iurgio,& inter se verberant,& in ius mutuò vocant: vterque asserens alterum intulisse manus.quæ actio αἰκία,hoc est, verberatio dicebatur.Prior igitur ingressus Theophemus, testes produxit, Euergum & Mnesibulum,alterum fratrem suum, alterum affinem,ij verò testificati sunt, Theophemum voluisse mulierem,quæ pugnæ interfuerat,dare in quæstionem, vt in tormentis confiteretur,vter prior manus intulisset.Quod cùm offerret Theophemus,ancillámque traditurus esset, illum admittere noluisse. Tandem, iudices,fide testibus habita, pro Theophemo pronunciarunt.Is iautem qui victus est,testes falsi testimonij accusat.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΕΥΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΜΝΗΣΙΒΟΥΛΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ, ΛΟΓΟΣ.

DEMOSTHENIS IN

EVERGVM ET MNESIBVlum testes,Oratio,Hieronymo Vvolfio interprete.

B

ΚΑΛΩΣ μοι δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἔχειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ λοιπὸν ἀγῶνα δοῦναι διδόντες τὰς δίκας τῆς ψευδομαρτυρίων· ἵνα εἴ τις μάρτυρας τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας ὠφληκὼς, ἢ φοβηθεὶς ἢ μαρτυρίας, ἢ τὸν νόμον μαρτυρηθείσας, ἐξεπάτησε τοὺς δικαστὰς μηδὲν αὐτῷ πλέον ἔχοντας. ἀλλ' ὅπως ἡ μὲν ὀφλὼν ταῖς μαρτυρίαις ὁ ἀδικηθεὶς, καὶ εἰσιὼν ὡς ὑμᾶς, καὶ ὀφλεῖν δεῖ τῷ φεύγοντι τοὺς μάρτυρας τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότας, ὠφλήκατε τούτων δίκην λάβῃ, καὶ τὸν φοβούμενον, τοῦτο δίκαιον ἔχῃ τῆς κακοτεχνίας· καὶ δι' ἃ τοῦτο μὲν διώκοντι ῥᾴστην ἐποίησαν τὰ ὀφειλόμενα, ἐὰν ἡττηθῇ, ἵνα μὴ δι' τὸ πλῆθος δοκῇ ἐπιέναι διώκειν τοὺς μάρτυρας τῆς ψευδομαρτυρίων ὁ ἀδικούμενος· τῷ δὲ φεύγοντι μεγάλας ἐπέθηκαν τιμωρίας, ἐὰν ἅλῳ καὶ δοκῇ ὑμῖν τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκέναι. καὶ δικαίως, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὑμεῖς γὰρ εἰς τοὺς μάρτυρας βλέψαντες, καὶ πεισθέντες, οἷς ἂν οὗτοι μαρτυρήσωσι, ψηφίζεσθε. ἵνα οὖν μήθ' ὑμεῖς ἐξαπατᾶσθε, μήθ' οἱ εἰσιόντες εἰς ὑμᾶς ἀδικῶνται, δι' ταῦτα αὐτοῖς ὑποδίκοις ἐποίησεν ὁ νομοθέτης· δέομαι δ' ὑμῶν κἀμοὶ μετ' εὐνοίας μοῦ ἀκροάσασθαι περὶ τοῦ πράγματος ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα. ἵνα ἐκ τούτων εἰδῆτε, ὅσα ἐγώ τε ἠδικήθην, καὶ ἐξηπατήθησαν οἱ δικασταὶ, καὶ οὗτοι τὰ ψευδῆ ἐμαρτύρησαν. μάλιστα μὲν οὖν αὐτὸ ἠβουλόμην μὴ ἔχειν τὰ πράγματα. εἰδὼς ὅτι ἀναγκάζοί τις, πρὸς τούτοις ἡδὺ ὄζυν εἰσιέναι, οἳ μὲν ἀγωνιστὲς εἰσιν ὑμῖν. νυνὶ δὲ πλείων μοι λόγος ἔσται ἐξηγέσθαι τὸν τρόπον αὐτῷ, ἢ τὰ μαρτυρίαν ψευδῆ οὖσαν. πρὶν μὲν γὰρ μαρτυρίας ὅτι ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν, αὐτοί μοι δοκοῦσιν ἔργῳ ἐξελέγχειν αὐτὼ καὶ οὐκ ἄλλοις με * δεῖ μάρτυρας παρασχέσθαι, ἢ αὐτοὺς τούτους. ἐξὸν γὰρ νυνὶ αὐτοῖς ἀπαλλάξθαι πράγματον, καὶ μὴ κινδυνεύειν εἰσιόντας εἰς ὑμᾶς, ἔργῳ βεβαιώσοντας, ὡς ἀληθῆ ὄζυν ἢ μαρτυρία, οὐκ ἠθέλησαν παραδοῦναι τὼ αἰθέσπον, ὃν μεμαρτυρήκασι παρακαλέσαντα πρὸς τὴν διαθήκην τῷ πυθοδώρῳ ἐκ κηδῶν παραδιδόναι ἕτοιμον εἶναι Θεόφημον. ἠξίουν δ' ἐγὼ παραλαμβάνειν, ὡς οἱ μάρτυρες ὑμῖν οἱ τότε παραγενόμενοι ἐμαρτύρησαν ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ νυνὶ ὄμνυσι· καὶ Θεόφημος αὐτοῖς ὡς ἀληθῆ μεμαρτυρηκόσιν, οὐκ ἐπεσκήψατο, οὐδ' ἐπεξέρχεται τὴν ψευδομαρτυρίαν. χρὴν οὖν τί καὶ αὐτοί μοι ὁμολογοῦσιν ἐν τῇ μαρτυρίᾳ, ἐθέλειν με παραλαμβάνειν τὸν αἰθέσπον, Θεόφημον ἃ ἀναβάλλεσθαι κελεύειν, ἐμὲ δ' οὐκ ἐθέλειν·

PRÆCLARÆ mihi esse leges videntur, Iudices, quæ post iudicia, falsi testimonij actionem largiuntur: vt, si quis testibus mendacibus productis, aut prouocationibus non factis, aut testimoniis contra legem dictis, iudices deceperit: nihil ea re proficiat: is autem, cui facta est iniuria,testimoniis reprehensis,quum apud vos ostenderit, testes de re dixisse falsum,tum ab eis pœnas expetat: tum illius à quo producti sunt,malas artes vlciscatur: propterea q. minorem accusatori,si succubuerit,mulctam statuerunt: ne pœnæ magnitudine deterreatur læsus,à persequendis testibus.Reo autem magnas pœnas constituerunt, si conuictus fuerit,& vobis pro testimonio mentitus esse videatur:id q.meritò,iudices. Vos enim testes intuiti, & eorum testimoniis freti, pronunciatis. Ne igitur & vos decipiamini,& qui ad vos ingrediuntur,iniuriis afficiantur:propterea eos obnoxios reddidit legislator. Oro autem & ego,vt vos me cum beneuolentia audiatis,rem omnem ab initio explicantem:vt inde intelligatis,quàm multis & ego sim affectus iniuriis,& vt iudices decepti fuerint, & vt isti falsa testificati sint. Etsi autem maximè vellem non facessi mihi negocium:attamẽ si cui quieto esse non licet,illud iucundum est,cum iis litigare qui vobis ignoti nõ sunt.Nunc lõgior à me sumetur oratio, moribus eorum ostẽdendis,quàm testimonij falsitate reuincẽda.Nam id quidem esse falsum,ipsi mihi ostẽdere vidẽtur:neq; ego necesse habeo testes alios,quàm illos ipsos producere.Nam qua eis ratione liceret liberari negociis, nec in vestro iudicio periclitari, & reipsa testimonij veritatem confirmare,mulierẽ tradere noluerunt: quam in quæstionem dare voluisse Theophemum,apud arbitrũ Pythodorum Cedensem testificati sunt:& quam ego me recepturum sum professus:vt testes,qui tũ adfuere,vobis in iudicio testificati sunt,& nunc etiam testificabuntur: quos Theophemus ipse,vt vera testificatos,neque accusauit,neque falsi testimonij reos egit,Atque adeò ipsi ferè in testimonio cõfitẽtur,voluisse me admittere mulierẽ, Theophemũ autẽ differre iussisse:id q.me detrectasse.

Collaudatio legisde testimoniis,& audientię petitio.

Ancillam in quęstionem non traditã,& duos suspectos testes adhibitos, arguere testimonii falsitatẽ.

Quam verò & ego admittere volui, & Theophemus obtulit(vt isti aiunt) cuius tamẽ corpus nemo adesse vidit,neque tunc apud arbitrum , neque in iudicio pòst,neque alibi vsquam traditum:eam testificati isti sunt,tradere voluisse Theophemum,& obtulisse.Iudices autem opinati sunt,verum esse id testimonium: me verò recusare, quò minus è muliere perquireretur de verberatione,vter nostrûm prior per iniuriam alteri manus attulisset.*Nunquid ergo aliter fieri potest, quin falsa isti testificati sint?qui ne nunc quidem audent corpus mulieris tradere (id quod obtulisse Theophemum dixerunt,eíque testificati sunt) & testimonij veritatem ipso facto confirmare , & testes molestia periculóque liberare,tradito ancillæ corpore,vt exquiratur à muliere de verberatione, quo ego iudicio Theophemum persequor (quoniam eam tum non exhibuit)& argumentum ex iis,quibus tum Theophemus dicendis,decepit Iudices,sumatur.Aiebat enim in causa verberationis,testes qui adfuerant, & testabantur ea quæ facta fuerant,in tabula ex lege, falsos esse,& à me subornatos:mulierem verò quæ adfuisset,vera dicturam:,nõ tabella testificando, sed firmissimo testimonio tormentis , vter prior per iniuriam manus alteri intulisset.Quibus verò tum verbis abutendo,& testes producendo , iudices decepit : ea nunc falsa esse deprehenduntur.Corpus enim mulieris tradere non audet:sed mauult fratrem & affinem falsi testimonij iudicio conflictari, mauult eosdem vobis commenticiis verbis & deprecationibus,si possint,deceptis;absolui,quàm muliere tradita , ita vt æquum est,omni periculo liberari. Nam ego quidem sæpe illum prouocaui,muliere postulata : quam & tum,& post iudicium admittere volui,cùm mulctam eis soluerem : in eo item iudicio quo Theophemum verberationis accusabam, & in inquisitione falsi testimonij.Verùm isti, his omnibus repudiatis, quam mulierem mihi esse traditam affirmarunt , eam re ipsa,mihi nunquam tradiderunt.Satis enim videbant, fore palàm,si ea torqueretur,se non à me affectos esse,sed me affeciisse iniuriis.Quæ vt à me verè dici constet,testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Mihi igitur sæpe prouocanti,& postulanti mulierem,deditam esse à nemine:è testibus audiuistis.Nũc etiam signa proferam,è quibus cognoscetis,istos falsa esse testificatos. Nam si vera essent ea, quæ Theophemum isti obtulisse dicunt,& corpus mulieris tradidisse:non duos modò testes fecisset,affinem & fratrem,qui vera testarentur:sed & alios multos. Arbitrium enim in Heliæa factum est.nam qui Oeneiæ & Erechteiæ tribui arbitrantur.ibi sedent. In talibus autem prouocationibus cùm aliquis hominem adductũ tradit:multi circumsistunt,auscultantes quid dicatur. Quare testes eis non defuissent:si testimonium ex vlla parte verum esset.In eodem porrò,Iudices testimonio dixerunt,me differre noluisse.Theophemum autem id iussisse,vt mihi mulierem traderet. Ego verò id non esse verum,vos docebo. Si enim ego id à Theophemo postulassem,quod isti ei testificati sunt, petens vt mulierem mihi traderet:iurè ad eum mihi modum respondisset, differre iubens arbitrium,

A ἰῶ δ' ἐγὼ μὴν ἠξίωσα παραλαμβάνειν, Θεόφημος δ' ὁ
Θεοῦ καλέσατο παραδοῦναι ὡς οὔτοί φασι τὸ σῶμα
ἀδεὶς οἶδε παρὸν οὐδὲ τότε πρὸς τῇ διαιτητῇ, ὅτε πρὸς
τῇ δικαστηρίῳ ὕστερον, οὔτ' ἄλλοθι οὐδαμοῦ παραδι-
δόμενον. ἐμαρτύρησαν οἱ μάρτυρες ἔτοι, ὡς ἐθέλοι παρα-
δοῦναι Θεόφημος, καὶ προκλῆσιν προκαλοῖτο. ὠμήθησαν
δ' οἱ δικασταὶ ἀληθῆ εἶναι τὰ μαρτύρια· φεύγων δέ μου
ἔλεγον ἐκ τῆς αἰθούσης τὴν αἰκίας, ὁπότερος ἡμῶν πρῶ-
τος χεῖρας ἀδίκων. * τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ αἰκία. πῶς οὖν οὐκ
ἀναλκῆ ἐστὶ τοὺτοις τοὶς μάρτυρας τὰ ψευδῆ μεμαρ-
τυρηκέναι; οἳ γε οὐδὲ νῦν πω τολμῶσι τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώ-
που παραδοῦναι, καίτοι ἔφασαν προκαλέσασθαι τὸν Θεό-
φημον, καὶ ἐμαρτύρησαν αὐτῷ καὶ τὴν ὑμῶ μαρτυρίαν ἔρρω
βεβαιοῦσθαι ὡς ἀληθής ἐστι, καὶ τοὶς μάρτυρας ἀπολλά-
χθαι τοῦ ἀγῶνος, παραδόντος τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τῷ
δ' ἀνθρώπον πρὸς τῆς αἰκίας βασανίζεσθαι, ἐφ' ᾗ ἐγὼ δικά-
B κω δίκη τὸν Θεόφημον, ἐπειδὴ τότε οὐ παρέσχε· καὶ τὸν
ἔλεγχον ἐξ ὧνὁ Θεόφημος ἔλεγε τότε, ἐξαπατῆν τοὺς δι-
καστάς, ἐκ τούτων γίγνεσθαι. ἔφην δὲ ἐν τῇ δίκῃ τῆς αἰκίας
τοὶς μὲν μάρτυρας τοὺς παραγενομένους, καὶ μαρτυρῆ-
σαντας τὰ γεγενημένα ἐν γραμματείῳ καὶ τὸν νόμον, ψευδεῖς
εἶναι, καὶ ὑπ' ἐμοῦ παρεσκευασμένους· τῷ δ' ἀνθρώπον
τῷ παραγενομένῳ ἐρεῖν τἀληθῆ, οὐκ ἐκ γραμματείου
μαρτυροῦσαν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰσχυροτάτης μαρτυρίας βασα-
νιζομένῳ, ὁπότερος ἦρξε χειρῶν ἀδίκων. ἃ δὴ τῷ λόγῳ
τότε καταγρώμενος, καὶ μάρτυρας παρεχόμενος τότων,
ἐξηπάτα τοὺς δικαστάς, νυνὶ ἐξελέγχει ψευδῆ ὄντα. τὸ
γὰρ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, οὐ θέλει παραδοῦναι, ἀλλὰ
μᾶλλον φεύγει τὸν ἀδελφὸν καὶ τὸν κηδεστὴν ψευδο-
μαρτυρίων ἀγωνίζεσθαι, ἢ παραδοῦναι τὸ σῶμα τοῦ ἀν-
θρώπου, καὶ δικαίως ἀπολλάχθαι, καὶ μὲν δὴ λόγων καὶ
δεήσεως, ἐὰν δύωνται, ἐξαπατήσαντες ὑμᾶς, ἀποφύ-
C γῃ, πολλάκις ἐμοῦ προκαλεσαμένου καὶ ἐξαιτήσαντος τοῦ
ἀνθρώπον, καὶ τότε ἀξιοῦντος παραλαμβάνειν, καὶ μετὰ δί-
κην, καὶ ὅτε ἐξῆν αὐτοῖς, καὶ ἐφ' ᾗ ἐγὼ δίκη τοῦ Θεόφημον
δικάζω τῆς αἰκίας, καὶ ὅτι τῇ ἀπαγείσῃ τῆς ψευδομαρτυ-
ρίων. καὶ τούτων οὐ * προσποιούμενον, ἀλλὰ λόγῳ μὲν
μαρτυροῦντων τὰ ψευδῆ, ἔργῳ δ' οὐ παραδιδόντων τὸν
ἄνθρωπον. δοῦ γὰρ ἤθελεσαν, ὅτι βασανιζομένης αὐτῆς ἐξε-
λεγχθήσονται ἀδικοῦντες, οὐκ ἀδικούμενοι. ὡς δ' ταῦτα
ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν τοίνυν πολλάκις προκαλεσαμένου καὶ ἀξιοῦν-
τος παραλαβεῖν, τὸν ἄνθρωπον, οὐδεὶς παρεδίδου, μεμαρ-
τύρηται ὑμῖν. ἵνα δὲ μὴ ἐκ τεκμηρίων εἰδῆτε, ὅτι ψευδῆ με-
μαρτυρήκασι, δηλώσω ὑμῖν. οὗτοι γάρ, εἰ περ ἀληθῆ λὼ, ἃ
φασι προκαλεσαμένου τὸν Θεόφημον, καὶ παραδιδόναι τὸ
σῶμα τῆς ἀνθρώπου, οὐκ ἂν δήπου δύο μόνοις μάρτυ-
σιν ἐποίησαντο, κηδεστὴ καὶ ἀδελφὸν τἀληθῆ μαρ-
τυροῦντας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις ἂν πολλοῖς. ἢ μὴν γε δια-
τὰν ἐν τῇ ἡλιαίᾳ λὼ. οἱ γὰρ τῷ οἰνηίδα καὶ τῷ ἐρεχθη-
δα διαιτῶντες, ἐπαῦσθα κάθηνται. πῶς δὲ τοιούτων
προκλήσεων, ὅταν τις τὸ σῶμα παραδιδῶ κομίσας.
πολλοὶ * προῖσανται, ἐπακούοντες τῶν λεγομένων. ὥστε
οὐκ ἂν ἠπόρησαν μαρτύρων, εἰ περ καὶ ὁπωστιοῦν ἀληθῆς
λὼ ἡ μαρτυρία. μεμαρτυρήκασι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῇ αὐτῇ μαρτυρίᾳ, ὡς ἐγὼ οὐκ ἐθέλοιμι ἀναβα-
λέσθαι· ὁ δὲ Θεόφημος κελεύοι, ἵνα μοι παραδοίη τῷ ἀνθρώπον. ὡς δ' οὐκ ἀληθὲς τοῦτ' ἔστιν, ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω.
εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ τὸν Θεόφημον προυκαλούμην ταύτῃ τῷ προκλήσει, λὼ μεμαρτυρήκασιν αὐτῷ, ἀξιῶν αὐτὸν,
τὸν ἄνθρωπον παραδοῦναι, εἰκότως ἂν μοι τούτοις τοὶς λόγοις ἀπεκρίνατο, ἀναβαλέσθαι κελεύων τὴν δίαιταν,

εἰς

εἰς τὴν ὑστέραν συνόδον· ἵνα κομίσῃ τὴν ἄνθρωπον, καὶ A
ἔδωκά μοι. νυνὶ καὶ σεαυτὸν * μεμαρτύρηκας, ὦ Θεόφημε, ἐθέλειν ἔδωκέναι τὴν ἄνθρωπον, καὶ ἐμὲ μὴ ἐθέλειν ἔδωκέναι. πῶς οὖν κύριος μὲν ὢν οὐ τῆς ἀνθρώπου, μέλλων δὲ προκαλεῖσθαι ταύτῃ τὴν προκλησιν, ἣν μεμαρτύρηκάσι σοι, καταφεύγων εἰς τὴν ἄνθρωπον, μέλλων δὲ προκαλεῖσθαι περὶ τοῦ δικαίου, ἄλλου δέ σοι ὄντος μάρτυρος, ὡς ἐπλήγης ὑπ' ἐμοῦ, ἄρχοντος χρῆσθαι ἀδίκων· οὐκ ἤνεις ἔχων τὴν ἄνθρωπον πρὸς τὸν διαιτητήν, καὶ παραδίδους τὸ σῶμα παρούσης τῆς ἀνθρώπου, κύριός γε ὢν αὐτῆς; ἀλλὰ τὴν μὲν προκλησιν φὴς προκαλέσασθαι, τὴν δ' ἄνθρωπον οὐδεὶς εἶδε. * δι' ἧς ἐξαπάτησας τοὺς δικαστὰς ψευδέσι μάρτυρας παρασχόμενος, ὡς ἐθέλων ἔδωκέναι. ἐπεὶ δὴ τοίνυν σοι τότε οὐ παρῆν ἡ ἄνθρωπος, ἀλλὰ πρότερον ἐσημαίνθησαν οἱ ἐχῖνοι, ὕστερόν ἐστιν ὅπου ἦγαγες τὴν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀγοράν, ἢ εἰς B
τὸ δικαστήριον; εἰ δὲ μὴ τότε σοι παρῆν, ὕστερον δήπου ἔδει ἔδωκέναι, καὶ μάρτυρας ποιεῖσθαι ὡς ἐθέλεις ἐν τῇ ἀνθρώπῳ τὸν ἔλεγχον λαμβάνειν, καθάπερ προὐκαλέσω, προκλήσεως τε ἐμβεβλημένης σοι καὶ μαρτυρίας, ὡς ἤθελες ἔδωκέναι τὴν ἄνθρωπον. μέλλων τοίνυν εἰσιέναι τὴν δίκην, ἔστιν ὅπου τὴν ἄνθρωπον εἰσήγαγες πρὸς τὸ δικαστήριον; καί τοι ἔδει αὐτόν, εἴπερ ἀληθῆ ἦν ἃ φασιν αὐτὸν προκαλεῖσθαι κληρουμένων τῶν δικαστηρίων, κομίσαντα τὴν ἄνθρωπον, λαβόντα τὸν κήρυκα, κηδεύειν ἐμέ, εἰ βούλοιμι βασανίζειν καὶ μάρτυρας τοὺς δικαστὰς εἰσιόντας ποιεῖσθαι, ὡς ἕτοιμός ὢν ἔδωκέναι. νυνὶ δὲ λέγω ἐξαπατήσας καὶ ψευδεῖς μαρτυρίας παρασχόμενος, ἐδέ πω καὶ νῦν τολμᾷ ἔδωκέναι τὴν ἄνθρωπον, πολλάκις ἐμοῦ προκαλεσαμένου καὶ ἐξαιτήσαντος, ὡς οἱ μάρτυρες ὑμῖν οἱ παρόντες μεμαρτύρηκασι. καὶ μοι ἀνάγνωθι πάλιν τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν δίκην διηγήσασθαι, ὅθεν ἐγένετό μοι πρὸς Θεόφημον, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι C
οὐ μόνον ἐμοῦ ἀδίκως κατεδικάσατο, τοὺς δικαστὰς ἐξαπατήσας· ἀλλὰ καὶ τὴν βουλὴν ἅπασαν τῶν πεντακοσίων τῇ αὐτῇ ψήφῳ καὶ ἄκυρα μὲν ἐποίησε τὰ δικαστήρια τὰ ὑμέτερα ἄκυρα δὲ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς νόμους ἀπίστους ἅπασι τοῖς ἀρχαῖς κατέστησεν ὑμῖν. καὶ τὰ γράμματα τὰ ἐν τῇ στήλῃ ὃν τρόπον, ἐγὼ ὑμᾶς πρῶτον ἅπαντας διδάξω. ἐμοὶ δὲ πρὸς Θεόφημον συμβόλαιον μὲν οὐδὲν πώποτε πρότερον ἐγένετο, οὔτε φιλία, οὔτε ἔρως, οὔτε πώποτε ἄσχετος ἐπιθυμία τινὸς πλεονεκτήματος, οὔτε παροξυνόμενον ὑπό τινος ἡδονῆς πονηρᾶς, ἤθελεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τούτου. ψηφισμάτων δ' ὑμετέρων δήμου τε καὶ βουλῆς, καὶ νόμου ὑπὸ τάξαντος, εἰσπράξασθαι τοῦτον, ὀφείλοντα τῇ πόλει σκεύη ἐπιταρχικά· διὸ δὴ ἐγὼ ὑμῖν διηγήσομαι. ἔτυχεν σκευοφόρων ἐπιτηδείων * καὶ βοηθείας ἀποστελλομένη ἐξ ἀστυ τάχους. σκεύη. οὗν ἐν τῷ νεωρίῳ οὐκ ὑπῆρχε ταῖς ναυσίν· ἀλλ' ἔχοντες οἱ ὀφείλοντες οὐκ ἀπεδίδοσαν. πρὸς τούτους, οὐδὲ ἐν τῷ πράγει ὄντα ἄφθονα ὀθόνια καὶ συμπία καὶ χοινία, οἷς κατασκευάζεται ἐπῆρεις, ὥστε φριάσαι. χρᾴφει οὖν χαρέδημος τὸ ψήφισμα τοῦτο, ἵνα εἰσπραχθῇ τὰ σκεύη ταῖς ναυσὶ, καὶ σφᾶ χρήσηται τῇ πόλει. καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα. Τούτου τοίνυν τοῦ ψηφίσματος γεγενημένου ἡμῖν * ἀρχὴ ἐπεκλήρωσε, καὶ παρέδωκε τοῖς ὀφείλουσι τὰ σκεύη τῇ πόλει. οἱ δὲ τῶν νεωρίων ἐπιμεληταὶ τοῖς ἐπὶ ἀρχοις τοῖς ἐκπλέουσι τότε, καὶ τοῖς ἐπιμελητὰς τοῖς ἐν ταῖς συμμορίαις. ὁ δὲ νόμος ὁ τοῦ Περικλέους ἐκώλυε, καὶ ἐπετίμα τοῖς ὀφείλουσι παραλαβεῖν τὰ σκεύη, καθ' ὅταν αἱ συμμορίαι συνεστάθησαν. ἐκεῖνος δὲ τούτοις, ἕτερον

vsque in alterum conuentum, vt adduceret mulierem, mihique traderet. Nunc testatus es Theopheme, te tradere voluisse mulierem, me verò eam recipere noluisse. Quî fit igitur, vt tu ancillæ dominus, qui eam conditionem mihi laturus eras, quam isti tibi testificati sunt, cum ad mulierem confugeres, & me de iure prouocaturus, nullum alium testem haberes, quo probares te à me esse verberatum, per iniuriam tibi manus afferente: muliere adducta ad arbitrum non veneris, & corpus mulieris præsentis tradideris, qui quidem dominus eius esses? Obtulisse quidem te dicis: mulierem verò nemo vidit: eáque re iudices decepisti: falsos testes producendo, qui dicerent, te eam tradere voluisse. Posteaquam autem tibi mulier tum non præstò fuit, sed prius echini obsignati fuerunt, éstne quò illam vel in forum, vel iudicium vsquam perduxeris? Si enim ea tum non abfuit: pòst vtique tradenda fuit, & testes faciendi, te voluisse rem è muliere certò cognosci, quemadmodum prouocaras: cùm & prouocationem inieceris, & testimonium quo continebatur, te tradere mulierem voluisse. Iam, causam acturus, vsquámne mulierem introduxisti in prætorium? Atqui oportebat eum, si vera essent, quæ eum obtulisse dicunt, in sortitione iudiciorum, adducta muliere, adhibitóque præcone, iubere me si quæstionem habere de ea vellem, & iudices ingredientes testes facere, si eam velle tradere. Nunc foco verbis facto, falsis testimoniis productis: ne nunc quidem audet tradere mulierem, sæpenumero à me prouocatus & postulatus: vt vobis testes, qui interfuere, dixerunt. Recita mihi denuò testimonia.

TESTIMONIA.

Narratio de armamentorũ exactione: vnde controuersia cum Theophemo sit orta.

Enarrabo autem vobis, Iudices, vnde mihi controuersia cum Theophemo sit orta: vt sciatis, non me solum iniquo per eum iudicio circumuentum, deceptis iudicibus, sed & senatum quingentorum, eadem sententia esse condemnatum, atque autoritate ereptam iudicij vestris fidem esse abrogatam, & litteris in pilas relatis. Quo autem pacto, id ego vos singulatim edocebo. Mihi cum Theophemo, dum vixi, prius nihil vnquam commercij fuit, nulla commessatio, nullus amor, aut compotatio, vt vel iniuria aliqua irritatus, vel voluptate aliqua impulsus, eius ædes inuaderem. Sed decretis vestris, populo, senatu & lege mandantibus, exegi ab eo naualia instrumenta, quæ reiplicæ debebat. Quamobrem autem id factũ sit: ego vobis narrabo. Accidit vt triremes hinc soluerẽt, auxiliáq. celeriter mitterentur, armamẽta aũt in nauali deessent nauib. eáq. cũ haberẽt ij qui debebãt, nõ redderẽt. Ad hæc nec in Piræeo erat copia linteorum, stuppæ, & rudentũ, quibus rebus nauis instruitur, vt emi possent. Chæredemus igitur hoc senatusconsultum scribit, vt armamenta nauium exigerentur, & sarta tecta redderentur reipublicæ. Recita mihi decretum.

DECRETVM.

*Hoc decretũ magistratus iussit: & eos qui vasa rei publicæ deberẽt, naualium curatoribus tradidit: naualium curatores, tritemium præfectis, iis qui tũ abituri erant, & curatoribus classium. Lex verò Periandri cogebat & iubebat nos, eos qui armamenta deberent, recipere qua lege classes designatæ erant. Ad hęc alio plebiscito cogebamur pro sua quisq. por-

tione à singulis ea quæ deberent, exigere. Accidit autem, vt ego & trierarchus & classis curator essem, & Demochares Pæaniãsis in mea classe cum Theophemo, cuius in trierarchia collega fuerat, armamenta reipublicæ deberet. Quos vtrosque cum in pila inscriptos, vt reipublicæ obstrictos magistratus à priore magistratu accepissem: nobis, eosdem tradidit, vt & lex, & decreta mandabant. Eos igitur mihi necesse fuit accipere. Nam cùm superioribus temporibus multas triremes vobis instruxerim: nunquã è nauali armamenta sumpsi: sed ipse priuatim, quoties opus fuit, comparaui: vt cum republica mihi quàm minimum negocij esset. Tum verò & decretis & legibus accipere cogebar. Vt autem hæc à me verè dici constet: & testes horum vobis, & decretum, & legem exhibebo. Deinde magistratum ipsum, qui & eam mihi prouinciam tradidit, & nos in iudicium introduxit. Deinde classis eius consortes, cuius ego curator & præfectus fui. Lege.

LEX. DECRETVM. TESTIMONIA.

Mihi igitur omnino necesse fuisse, suscipere eos, qui reipub. debebant: & è lege auditis & è decretis. Me etiam accepisse illos à magistratu: is qui eos mihi tradidit, testificatus est. Proinde par est, Iudices, vt vos ab initio consideretis: primùm, egóne iniurius fuerim, qui cogebar vasa exigere à Theophemo: an Theophemus, qui armamenta reipublicæ longo tempore debita, non reddebat? Quod si singula spectabitis: & Theophemum in omnibus iniurium fuisse, & hæc non à me solùm verbis explicata, sed & senatus, & iudicij suffragio decreta esse reperietis. Cum enim eum à magistratu accepissem: accessi, & primum vasa postulaui. Quo facto, cùm ille nihil redderet, mihique postea prope Mercurialem statuam, quæ ad portulam est, occurrisset, eum ad classis præfectos, & ad naualium curatores, qui tum disceptationes de armamentis in iudicium introducebant, citaui. Vt autem me vera dicere constet: horum vobis testes viatores producam.

TESTES.

Eum igitur à me fuisse citatũ, viatores testificati sunt: atque etiam in iudicium esse introductum, classis præfectorũ, & magistratus testimonium ostendit.

TESTIMONIVM.

Quem igitur mihi negotia facessiturum putabã, Democharem Pæanien sem: is, priusquam in iudiciũ introduceretur, sanè molestus fuit, postquã verò introductus & damnatus fuit, reddidit suam armamẽtorum partem. Quem verò nunquam eò improbitatis venturum putabam, vt armamentis fraudare remp. auderet: is, eò vsque contentionibus & vexationibus processit. Nam cũ adesset ad prætoriũ, dũ introduceretur: nusquam quicquam contradixit in iudicio: neq. cuiquam litem mouit: neq. quenquam alium habere vasa asseruit: neq. ea se reddere oportere negauit: sed contra se ferri sententiã passus est. Verùm è prætorio degressus, nihilo magis reddidit, sed si se subduxisset, donec ego cũ nauibus abissẽ: & se in præsẽtia quietũ fore putauit, & morã intercessurã, & me, quæ ipse debebat armamenta, coactũ iri huc reuersũ reipu. reddere, aut successori, qui è classe nauem eam sortiretur. Quid n. contra illũ dicere potuissem, decretis & legibus ostendentem, debere me armaméta exhibere? Theophemus aũt interiecta mora, si postulassẽ, dicturus fuit, se reddidisse: & his

Consilium Theophemi in differendi solutione.

ψήφισμα δήμου* ἰὼ ἀναγκάζειν τοὺς μέλλοντας ἡμῖν διδόναι τῆι ὀφειλόντων ἕκαστον εἰσπράξαι. ἔτυχον δὴ ἐγὼ μὲν ξυνεπαρχῶν καὶ ὑπομελητὴς ὢν τῆς συμμορείας· δημοχάρης δ' ὁ παιανιεὺς ἐν τῆι συμμορείᾳ ὤν, καὶ ὀφείλων τῆι πόλει σκεῦη μετὰ θεοφήμου τουτουὶ συνεπίαρχος ἦν ὁμόμορος. γεγραμμένους οὖν αὐτοὺς ἀμφοτέρους ἐν τῆι στήλῃ, ὀφείλοντας τὰ σκεύη τῆι πόλει ἡ ἀρχὴ παραλαβοῦσα παρ' ἐμοῦ τῆς προτέρας ἀρχῆς, ἡμῖν παρέδωκε κατά τε τὸν νόμον, καὶ τὰ ψηφίσματα. ἐξ ἀνάγκης οὖν ἰὼ μοι παραλαμβάνειν, ἐπεὶ ἐν τῶι ἔμπροσθεν χρόνωι πολλὰς ξυναρχίας τριηραρχικὰς ὑμῖν, οὐδὲν πώποτε ἔλαβον σκεῦη ἐκ τοῦ νεωρίου· ἀλλ' αὐτὸς ἰδίᾳ παρεσκευάσμαι ὁπότε δέοι, ἵνα ὡς βέλτιστα πράγματα ἔχοιμι πρὸς τὴν πόλιν· τότε δ' ἐκ τε τῶν ψηφισμάτων καὶ τὸν νόμον ἰὼ ἀναγκάζομαι παραλαμβάνειν. ὡς δ' ταῦτ' ἀληθῆ λέγω τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι, τό, τε ψήφισμα καὶ τὸν νόμον· ἔπειτα τῶι ἀρχῶι αὐτῶι τ' παραδοῦσαν κ' εἰσαγαγοῦσαν εἰς τὸ δικαστήριον. εἶτα τοὺς ἐκ τ' συμμορείας, ἧς ἰὼ ὑπομελητὴς καὶ ξυνέαρχος· καί μοι ἀνάγνωθι.

Νόμος. Ψήφισμα. Μαρτυρία.

Ὡς μὲν τοίνυν πολλήμοι ἀνάγκη ἰὼ παραλαβεῖν τοὺς ὀφείλοντας τῆι πόλει, τά τε νόμου ἀκούειν καὶ τῶν ψηφισμάτων. ὡς δ' καὶ παρέλαβον παρὰ τ' ἀρχῆς ὁ παραδοὺς ὑμῖν μεμαρτύρηκε. σκέψασθε δὲ ὑμᾶς εἰκός ἐστιν ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ πρᾶγμα· πότερον ἐγὼ ἠδίκουν, ὁ ἀναγκαζόμενος εἰσπράξαι τ' θεόφημον, ἢ θεόφημος ὃς ὀφείλων τῆι πόλει τὰ σκεύη, πολὺν χρόνον οὐκ ἀπεδίδου; ἐὰν γὰρ καθ' ἕκαστον σκοπῆτε εὑρήσετε τὸν θεόφημον ἅπαντα ἀδικοῦντα καὶ ταῦτα οὐχ ὑπ' ἐμοῦ μόνον νῦν ἐρημούμενα, ἀλλὰ κ' ὑπὸ τ' βουλῆς κ' τοῦ δικαστηρίου ψήφῳ κεκελευσμένα. ἐπειδὴ γὰρ παρέλαβον αὐτὸν ἐκ τῆς ἀρχῆς, πρῶτον μὲν ἀπῄτουν τὰ σκεύη. πρῶτον μὲν ἀπῄτουν τὰ σκεύη. ὡς δ' τοῦτο εἰπόντος οὐκ ἀπεδίδου, ὕστερον αὖτ' πρὸς τύχων πρὸς τὸν ἑρμοῦν, τὸν πρὸς τῆι πυλίδι, προσκαλεσάμενον πρός τε τοὺς ἀποστόλεας καὶ πρὸς τοὺς τ' νεωρίων ὑπομελητάς. οὗτοι δὲ εἰσῆλθον τότε τὰς δικαιώσεις εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς τῆι σκιᾶι. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω. πότερον ὑμῖν μάρτυρας τοὺς κληθέντας παρέξομαι.

Μάρτυρες. Οὗτοι μὲν τοίνυν προσεκλήθησαν ὑπ' ἐμοῦ, οἱ κλήτορες μεμαρτυρήκασιν. ὡς δ' εἰσῆλθον εἰς τὸ δικαστήριον, λάβετέ μοι τὴν μαρτυρίαν τ' ἀποστόλεων, καὶ τ' ἀρχῆς.

Μαρτυρία. Ὧν μὲν τοίνυν ὤμην προφάσεις παρέξειν μοι δημοχάρην τ' παιανιέα, πρὶν μὲν εἰσελθεῖν εἰς τὸ δικαστήριον, λῷδιός τε ἦν καὶ ἁπλοῦς· ἐπειδὴ δ' εἰσῆλθε καὶ ἐάλω, ἀπέδωκε τὸ καθ' ἑαυτὸν μέρος τῆι σκιᾶι. ὅτι δ' οὐκ ἀφῃρεῖτο εἰς τοσοῦτον πονηρίας ἐλθεῖν, ὥστε ζημιῶσαι δήποτε τὴν πόλιν ἀποστερήσας τὰ σκεύη· εἰς τοσοῦτο δικῶν καὶ γραμμάτων προσέβαινε· καὶ παρὸν μὲν πρὸς τῶι δικαστηρίῳ ὅτε εἰσήιειν, οὐδαμοῦ λωτιδίκησεν, οὐδὲ ἀπεγράψατο δίκην οὐδενί, ἢ τινά φησιν ἕτερον ἔχειν τὰ σκεύη, καὶ μὴ προσήκειν αὐτῶι ἀποδοῦναι. ἀλλ' εἴασε καθ' ἑαυτὸ ψῆφον ἐπαχθῆναι. ἐπειδὴ δὴ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ δικαστηρίου, οὐδὲν μᾶλλον ἀπέδιδου· ἀλλ' ὡς ἐν ὑπὸ τῶι παρόντι αὐτὸς ἐκποδὼν ἠθέλησεν ἡσυχίαν ἔχειν, ἕως ἐγὼ τε ἐκπλεύσω, καὶ αἱ νῆες, καὶ χρόνος ἐγγένηται, καὶ ἐμὲ, ἃ ἔδει ὠφεῖλε σκεύη, τῆι πόλει ἀναγκασθῆναι ἀποδοῦναι, ἥκοντα ἐνθάδε, ἢ τῶι δικαίῳ, ὃς ἂν ἦιδη ἐκ τῆς συμμορείας ὑπὸ τῶν ναυῶν. τί δὲ ἂν καὶ ἀπέλεγον αὐτῶι, ψηφίσματα, καὶ νόμους παρεχομένῳ ὡς πρόσθεν ἐμὲ εἰσπράξαι τὰ σκεύη. ὁ δὲ θεόφημος, χρόνου ἐγγεγενημένου, ὁπότε αὐτὸν ἥκων ἀπαιτοίην, ἐμέλλε φήσειν ἀποδεδωκέναι, καὶ τούτοις τεκμηρίοις

εἰοις κατα χρήσεως, ὡς ἀποδώσοντα τῷ κηρῷ, καὶ τῇ A signis redditionis abusurus, temporibus & necessitate: neque me vel stultum, vel sibi vnquam amicum fuisse, vt vllam intercedere moram, quum & triremẽ reipublicæ instruerem, & classis essem curator, & talia decreta facta essent, & lex lata de exigendo, sua causa passus essem. Hoc consilio Theophemus, tum quidem armamenta non reddebat, sed se subduxerat: post autem, fraudaturum putabat. Ad hæc ad iusiurandum cõfugiens, facile peieraturus fuit: id quod & aliis fecit. Mira.n.eius auaritia est, & rapacitas in cõtractib. vt ego vobis reipsa demonstrabo. Cũ enim hæc armamenta deberet reipublicæ Theophemus: ea verbo ad Aphareum referebat: quẽ re in ius non vocabat: quod satis sciebat se mendacij conuictum iri, si in iudiciũ venisset. Aphareus enim * ostendebat, eum æstimasse armamenta, & cùm triremis præfecturam subiret precium recepisse, nunc autem ea se Demochari tradidisse dicit, & pueros Democharis in iudicio exagitat, illo mortuo: quem, dum viueret, in ius nõ vocauit Theophemus, me armamenta ab eo postulante: sed moræ interponendæ causam quæritans, armamentis fraudare rempublicam instituit. Vt autem vera medicere constet testimonia vobis legentur.

TESTIMONIA.

Hæc cùm ego omnia cogitarem, & audirem ex iis, quibus cum Theophemo res fuerat, quo esset in controuersi is ingenio, & armamenta ab eo non reciperem: accessi ad classis præfectos, ad senatum, ad populum, conquerens non reddere mihi armamẽta Theophemum, quæ iudicio victus deberet: accedebant & alij triremium præfecti ad senatum, qui à debentibus armamenta non accipiebant. Multis itaque verbis factis, senatus nobis decreto respondet, quod vobis recitabitur: vt, quocunque modo possemus, exigeremus.

DECRETVM.

Facto hoc decreto in senatu, quod à nemine violatarum legum accusatum est, sed ratum mansit: aggressus Euergum Theophemi fratrem, cùm Theophemum videre non possem, allato decreto, primùm repetij armamenta, iussiq. hoc Theophemo renunciare. Deinde interiectis diebus aliquot, vt armamenta non reddebat, sed me deridebat: testibus adhibitis, ex eo quærebam vtrum partitus esset cum fratre, an verò communes facultates haberẽt? Respondente Euergo, partitum esse, ac seorsim habitare Theophemum, se verò manere apud patrem: scisciatus, vbi habitaret, accepto à magistratu ministro, ad ædes Theophemi accessi. Quo domi non inuento, iussi mulierem, quæ fores pulsanti responderat, accersere eum vbicunque esset: eam, quam isti testificati sunt, obtulisse Theophemum, & in quæstionem dare voluisse: ego verò ab eis obtinere non possũ, vt vos veritatẽ audiatis, vter prior per iniuriã alteri manus attulerit. Vt autẽ venit Theophemus accersitus à muliere, postulo ab eo descriptionẽ armamentorum: me iam in eo esse, vt soluerẽ, ostenso ei senatusconsulto. Quæ dicẽte me, cũ nihil redderet, sed minitaretur, & conuicia diceret: iubeo puerum vocare, si quos ciuiũ videret prætereuntes, de via, vt mihi testes eorum essent quæ dicerentur, denuoq; postulo à Theophemo, vt vel ipse me ad classis præfectos sequeretur, & ad senatũ. (Quòd si se debere quicquã negaret: illis id persuaderet, qui debitores traderẽt, & nos ad exigẽdũ cogerẽt) vel armamẽta redderet. alioqui me pignora capturũ, iussu & legũ

Pugna in capiendis pignoribus & Theophemi dãnatio.

ἐν τῇ βουλῇ, καὶ οὐδενὸς γραφομένου παρανόμων, ἀλλὰ κυρίου ὄντος πρεσελθὼν διέργῳ τούτῳ, τὸν ἀδελφὸν τὸν Θεοφήμου, ἐπειδὴ τὸν Θεόφημον οὐχ οἷός τε ἦν ἰδεῖν. ἔχων τὸ ψήφισμα, πρῶτον μὲν ἀπήτησα τὰ σκεύη, καὶ ἐκέλευσα αὐτὸν φέρειν τῷ Θεοφήμῳ. ἔπειτα διαλιπὼν ἡμέρας τινάς, ὡς οὐκ ἀπεδίδου τὰ σκεύη, ἀλλ' ἐγλωΐζετό με· παραλαβὼν μάρτυρας, ἐβάδιζον αὐτὸν, πότερα μεμερισμένος εἴη πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ἢ κοινὴ οὐσία εἴη αὐτοῖς; ἐπικεκλημένου δέ μοι διέργου, ὅτι νενεμημένος εἴη. καὶ χωρεῖς οἰκοῖν ὁ Θεόφημος, αὐτὸς ἔφη παρ' ἐμέ. ὁ παῖς πυθόμενος οὗ ᾤκει ὁ Θεόφημος, λαβὼν παρά τῆς ἀρχῆς ὑπηρέτην, ἦλθον ὅτι τὴν οἰκίαν τοῦ Θεοφήμου. καταλαβὼν ἔνδον αὐτὴν ἐκ κύνδον οὖσαν, ἐκέλευσα τὸν ἄνθρωπον ὑπακοῦσαι μοι, μεταδοῦναι αὐτὸν ὅπου εἴη. τοιγαροῦν μαρτύρησιν οὗτοι προκαλέσασθαι τὸν Θεόφημον παρόντων, ἐγὼ δὲ ἐξαίφνης οὐδυνάμην παραλαβεῖν, ἵν' ὑμεῖς τὴν ἀλήθειαν πύθησθε, ὁπότερος ἦρξε χειρῶν ἀδίκων. ὡς δὲ ἀφικνεῖτο ὁ Θεόφημος, μεταδούσης αὐτὸν τῆς ἀνεψιᾶς, ἀπήτουν αὐτὸν τὸ ἀργύραμμα τῆς σκευῆς, λέγων ὅτι ἤδη * πρὸς ἀναγωγὴς εἰμι, καὶ ἐδείκνυον τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς. ὡς δὲ ταῦτά μου λέγοντος οὐκ ἀπεδίδου, ἀλλὰ ἠπείλει ὅτι ξυοισθρεῖτο. ἐκέλευσα τὸν παῖδα καλέσαι, εἴ τινας ἴδοι τῶν πολιτῶν παριόντας ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἵνα μάρτυρές μοι εἶεν ὧν λεγομένων. καὶ ἠξίουν πάλιν τὸν Θεόφημον ἢ αὐτὸν ἀκολουθεῖν πρὸς τοὺς ἀποστολέας, καὶ τῷ βουλεύ· καὶ εἰ μή φησιν ὀφείλειν, ἐκείνοις πείθεσθαι τοὺς παραδιδόντας τοὺς ὀφείλοντας, καὶ ἀναγκάζοντας εἰσπράττειν, ἢ ἀποδιδόναι τὰ σκεύη. εἰ δὲ μή, ἐνέχυρα ἔφην λήψεσθαι, κατά τε τοὺς νόμους, καὶ τὰ ψη-

& decretorum. Cùm verò ipse nihil æqui præstar e vellet: ducebam mulierem illam in ianua stantem, quæ eum accersierat. Quam cùm Theophemus mihi eriperet: tum ego muliere omissa, in ædes ingredior. Aperta enim erat ianua, cum exisset Theophemus & regressurus esset. Audieram enim, eum non habere vxorem. Ingresso autem mihi colaphum impingit in os, Theophemus. Ego verò testatus eos qui aderant, me defendo. An autem vera dicam, & prior per iniuriam Theophemus mihi manus attulerit: non alio argumento cognoscendum esse reor, quàm è muliere, quam testes dixerunt Theophemum voluisse tradere. * Eo testimonio nitens, prior ingressus, non excipiente me, neque iudicium differente, quòd prius etiam eæ res in alio iudicio mihi nocuerant: decepit iudices, dicendo, quos ego produxissem testes, eos mentiri: mulierem autem quæstionibus habitis vera dicturam. Quibus autem verbis tum abutebantur: iis contraria facere nunc non dubitant. Mulierem enim sæpe iam postulatam, extorquere non possum, vt è testibus audiuistis. Quoniam igitur illi mulierem non tradunt, quam semetipsos obtulisse dicunt, ego producam testes, qui me priorem verberatũ viderũt à Theophemo. Ea verò verberatio est, si quis prior per iniuriam alteri manus attulerit, ei præsertim qui legis & decretorum vestrorum autoritate ea quæ debentur exigit. Lege mihi decreta, & testimonia. DECRETA. TESTIMONIA.

Cum autem erepta mihi essent pignora à Theophemo, & ego verberibus affectus: progressus in senatum verbera ostendi, & quæ perpessus essem narraui, idque exigendis reip. armamentis. At senatus ob ea quæ mihi acciderant, indignatus, cũ me vt affectus essem, vidisset, eámq. contumeliam, non mihi, sed sibi ipsi, & populo decreti autor i, & legi, quæ exigere armamenta cogeret, factam existimaret: mihi mandauit, vt eum maiestatis accusarem: & Curiones ei dictare iudicium intra biduum, vt iniurio, & naualem expeditionem impedienti, iussit: propterea q̃ & armamenta non redderet, & pignora eripuisset, & me qui exigerem & reipub. inseruirem, verberibus affecisset. Facto igitur de Theophemo iudicio in senatu, ea actione, qua ego eũ detulerã, & vtriq. data dicendi potestate, occultè seorsim decernẽtibus senatoribus: dãnatus est in curia, & iniustè fecisse visus. cum aũt iam in eo senatus esset, vt decerneret, vtrũ eum iudicio traderet, an quingẽtis drachmis mulctaret, quantæ mulctæ infligendæ ex lege potestatẽ habebant: orantibus istis omnib. & supplicãtibus, & quẽ non deprecatorem subornãtibus, & descriptionẽ armamentorum reddẽtibus statim in senatu, & de verberibus se arbitrum sumpturos dicentibus, quẽ iuberem Atheniẽsium cõcessi, vt Theophemo lis viginti quinq. drachmis æstimaretur. Quæ vt verè à me dicta constet, tũ vos rogo, qui prætore Agathocle in senatum itastis, vt assidentibus dicatis: tũ quoscũq. ex illis senatorib. ego reperire potui, testes vobis producam.

TESTIMONIA.

Ego igitur, Iudices, adeò æquus in istos fui quãquã decretum publicari facultates iubebat, non eius modò qui armamẽta publica non redderet: sed eius qui priuata sua venderet. Tali tum armamentorum in vrbe penuria laborabatur. Lege mihi decretum.

A φίσματα. οὐδενὸς θέλοντος αὐτῷ τὰ δικαίων ποιεῖν, ἦλθον τὴν αἴθουσαν, ἐσηκήκειν ὅτι τῇ θύρᾳ, τὴν μέλλουσαν αὐτόν. Ὁ Θεόφημός με ἀφῃρεῖτο, Ὁ ἐγὼ τὴν μὲν αἴθουσαν ἀφῆκα· εἰς ἣν τὴν οἰκίαν εἰσῆλθον, ἵνα ἐνέχυρόν τι λάβοιμι τῆς συκῆς. ἔτυχε δὲ ἡ θύρα ἀνεῳγμένη, ὡς ἐξῆλθεν ὁ Θεόφημος, Ὁ ἐπῄει εἰσιόντι μοι. Ὁ ἐπεπύσμην αὐτὸν ἐκ εἰς γαμετὴν εἰσιόντος δέ μου, παίει πρῶτος ὁ Θεόφημος τὸ στόμα. Ὁ ἐγὼ ὀπισθαρτυρησάμενος τοὺς παρόντας, ἠμυνάμην. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, Ὁ ἦρξε χειρῶν ἀδίκων ὁ Θεόφημος· οὐκ ἄλλοθεν οἷμαι δεῖν τὸν ἔλεγχον γενέσθαι, ἢ ἐκ τῆς αἰθούσης, ἣν μεμαρτύρηκασιν οὗτοι οἱ μάρτυρες, ὡς ἦλθε Θεόφημος ἀποδώσων.* ταύτῃ δὲ τῇ μαρτυρίᾳ, πρότερος εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, οὐ προαγορεύσαντος ἐμοῦ, οὐδὲ ὑπομνυμένου ὅτι τὸ μὴ πρότερόν πω ἐφ' ἑτέρᾳ δίκῃ ταῦτά με βλάψαι· ἐξηπάτησε τοὺς δικαστάς, λέγων, οὓς μὲν ἐγὼ παρεχόμενος μάρτυρας, ψεύδεσθαι μαρτυρεῖν. τὸν δ' αἴθουσαν ἐρῶν B τὰς ἀληθείας βασανιζομένην. οἷς δ' τότε κατεχρῶντο λόγοις, νυνὶ αὐτοῖς ἐξελέγχοντες ὑπεναντία ποιοῦσιν. τὸν δὲ αἴθουσαν οὐ δυνάμενοι προσλαβεῖν πολλάκις ἐξαιτήσας, ὡς μεμαρτύρηκεν ὑμῖν. ἐπειδὴ τοίνυν τὴν αἴθουσαν ἐκ προσδίδασιν, ἵνα αὐτοὶ ἔφασαν προκαλέσασθαι βάλλομαι ὑμῖν κατὰ τοὺς μάρτυρας προσχέειν, οἳ εἶδόν με πρότερον πληγέντα ὑπὸ Θεοφήμου (ἡ δ' αἰκία, τοῦτ' ἔστιν, ἐξ ἂν ἀρξῃ πρότερος χειρῶν ἀδίκων) ἀλλὰς τε, Ὁ κατὰ τὸν νόμον, κατὰ τὰ ψηφίσματα τὰ ὑμέτερα διαιρεῖσθαι καὶ μοι ἀναγνῶναι τὰ ψηφίσματα, καὶ τὰς μαρτυρίας.

Ψηφίσματα. Μαρτυρίαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἀφῃρέθην τὰ ἐνέχυρα ὑπὸ τοῦ Θεοφήμου, κατὰ σιωπὴν, βουλόμενος εἰς τὴν βουλὴν τάς τε πληγὰς ἔνδειξαι, κατὰ ἃ πεπονθὼς εἴην, κατὰ ὅτι διαιρεῖσθαι τὴν πόλιν τὰ συκᾶ· ἀναγκαῖον ἦν τὴν βουλὴν, ἐφ' οἷς ἐγὼ ἐπεπόνθειν, κατὰ ἰδεῖν μὲ ὡς διακείμενον, Ὁ ἡγήσασθαι μὴ ὑβρίσθαι, ὦ ἄνδρες, ἐμὲ, ἀλλ' ἑαυτὴν, κατὰ τὸ δῆμον τὸ ψηφισάμενον, Ὁ τὸν νόμον τὸν ἀναγκάσαντα διαιρεῖσθαι τὰ συκᾶ, ἐκβάλειν εἰσαγγέλλειν με, κατὰ τοὺς πρυτάνεις προσγράφειν αὐτῷ τὴν κρίσιν ὅτι δύο ὑμέρας, ὡς ἀδικοῦντι Ὁ διακωλύοντι τὸν ἀπόστολον, διότι τὰ συκᾶ οὐκ ἀπεδίδου, κατὰ τὰ ἐνέχυρα ἀφείλετο, Ὁ ἐμὲ σιωπῶντα τὸν εἰσαγγέλλοντα Ὁ ὑπερτοῦντα τῇ πόλει. βουλομένης τοίνυν τὴν κρίσεως τοῦ Θεοφήμου ἐν τῇ βουλῇ, κατὰ τὴν εἰσαγγελίαν, ἵνα ἐγὼ εἰσῆλθον, καὶ ἀποδοθέντος λόγου, ἑκατέρῳ κατὰ κρύβδην ἰδίᾳ ψηφισαμένων τὴν βουλὴν, ἑάλω ἐν τῇ βουλευτηρίῳ κατὰ ἔδοξεν ἀδικεῖν. καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ δικαστηρίῳ ἔμελλε βουλὴ, πότερα δικασηρίῳ προσοίσειν, ἢ ζημιώσειν τὴν πεντακοσίας, ὅσου ἵνα κυρία κατὰ τὸν νόμον· δεομένων τούτων ἁπάντων καὶ ἱκετευόντων, καὶ ἵνα οὐ προσεπιτίμων, καὶ τὸ διάγραμμα τῆς συκῆς ἀποδιδόντων, ἀνθ' ὧν ἐν τῇ βουλῇ, καὶ πρὸς τὴν πληγὰν φασκόντων ἐπιδεῖσθαι, ᾧ ἐὰν κελεύσω ἀθλιωτάτων, συνεχώρησα, ὥστε τῷ Θεοφήμῳ πέντε καὶ εἴκοσι δραχμῶν προσεπιτιθῶναι. καὶ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, ὑμῶν τε δέομαι ὅσοι ἐβούλευον ἐπ' Ἀγαθοκλέους ἄρχοντος φράζειν τοῖς παρακαθημένοις· καὶ ὅσους ἐδυνάμην ἐγὼ ἐξελθεῖν τῆς τότε βουλεύοντων, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

Μαρτυρίαι.

Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅπως ἐπιεικὴς ἐγνώμην παρὸς τούτους, καί τοι τό γε ψήφισμα δημοσίαν τὴν ἐσίαν ἐκβάλειν ἦν), οὐ μόνον ὃς ἂν ἔχων σκᾶν μὴ ἀποδιδῷ τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ὃς ἂν ἰδίᾳ κτισάμενος μὴ πολῇ. Τοιαύτη δὲ ἡ ἀπορία οὖσα συνέβαινε τότε ἐν τῇ πόλει σπανίζειν. καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Καταπλύσας τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὐδενὶ ἐθέλει ἐπιτρέπειν ὁ Θεόφημος περὶ τῆς πληγῶν, ὧν ἔγραψε τότε ὑπ' αὐτοῦ· προσεκαλεσάμην αὐτὸν, καὶ ἔλεγον αὐτῷ δίκην αἰτίας, αὐτὸς προσκαλεσάμενός με καὶ ἐπειτα, ἐπειδὴ ἔμελλον τοῖς δίκαις ἐπιψηφίζειν ἡ ἀποφαίνεσθαι τῆς δίκης. ὁ μὲν Θεόφημος παρεγράφετο καὶ ὑπέμενε· ἐγὼ δ' ἐπιστεύων ἐμαυτῷ μηδὲν ἀδικεῖν, εἶμι σὺν εἰς ὑμᾶς. ἐξαπατήσας δ' ἐκεῖνος ταύτῃ τῇ μαρτυρίᾳ, ᾗ ἄλλος μὲν οὐδεὶς μεμαρτύρηκεν· ὁ δ' ἀδελφὸς καὶ ὁ κηδεστὴς, ὡς ἐθέλοι τὴν αὐθεφσπον ἐξαδοῦναι, καὶ προσποιούμενος ἄκακος εἶναι, ἐξηπάτησε τοὺς δικαστάς. δέομαι δ' ὑμῶν νῦν δικαίων δίκην, ἅμα μὲν δικάσαι περὶ τῆς μαρτυρίας, πότερα ψευδὴς ἔστιν ἢ ἀληθὴς, ἅμα δ' ἐξ ἀρχῆς σκέψασθε. ἐγὼ μὲν τοίνυν εἰς ἀνδρὸς κατέφυγε τότε δίκαμα, ἐκ πάντων οἰόμενος δεῖν τὸν ἔλεγχον γενέσθαι, ἐκ τῆς αὐθεφσπου βασανιζομένης, ὁπότερος ἦρξε χειρῶν ἀδίκων· τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ αἰτία. ἐπεὶ μάρτυρας γε τούτου τοῦ ψευδομαρτυριῶν, ὅτι ἐμαρτύρησαν ἐθέλειν ἐξαδοῦναι τὸν Θεόφημον τὴν αὐθεφσπον, ἐδάμην τὸ σῶμα ἐξαδόντος, οὔτε τότε πρὸς τῇ διαιτητῇ, οὔτε ὕστερον, πολλάκις ἐμὲ ἐξαιτήσαντος. διπλοῦν ἔν αὐτοῖς ἔδει δοῦναι δίκην, ὅτι τε ἐξηπάτησαν τοὺς δικαστὰς, ψευδεῖς μαρτυρίας ἐξαγορεύοντες κηδεστοῦ καὶ ἀδελφοῦ, καὶ ὅτι ἐμὲ ἠδίκησαν λειτουργοῦντα μὲν ὑμῖν προθύμως, ποιοῦντα δὲ τὰ προστατόμενα, ὑπηρετοῦντα δὲ τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ψηφίσμασι τοῖς ὑμετέροις. ὡς δ' οὐκ ἐγὼ μόνος παρέβαον ἐξαδὲ τῆς ἀρχῆς τὸν εἰσπεσόντα, σκοπεῖν ὀφείλοντα τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τῶν ξυναρχόντων ἕτεροις εἰσπεσόντα οἷς παρέλαβον, ἀναγνώτω μοι αὐτῶν τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Βούλομαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἃ πέπονθα ὑπ' αὐτοῦ, διηγήσασθαι ὑμῖν. ἐπειδὴ γὰρ ὤφλεν αὐτοῖς ἡ δίκην, ἐφ' οἷς μάρτυρας τούτοις δικάζω τὰ ψεύδη μεμαρτυρηκότας· προσελθὼν τῷ Θεοφήμῳ, μέλλουσης μοι ἤδη ἐξήκειν τῆς ὑποσπονδίας, ἐδεήθην αὐτοῦ δοῦναί μοι ὀλίγον χρόνον. λέγων τὰς ἀληθείας, ὅτι πεποιημένου τὸ ἀργύριον, ὃ ἤμελλον αὐτῷ ἐκτίνειν, συμβέβηκέ μοι ξενικὰ, καὶ ἀποστέλλειν δεῖ τάχους δεῖ τὴν ξύρην, καὶ ὁ στρατηγὸς ἀλκιμος ἀνάγκας κελεύει τὴν ναῦν. τὸ οὖν ἀργύριον, τὸ πεποιημένον τῷ Θεοφήμῳ ἀποδοῦναι, ἐνταῦθα καταξρησάμην. ἐδεόμην δ' αὐτοῦ ἀναβαλέσθαι τὴν ὑποσπονδίαν, ἕως αὖ τὴν ναῦν ἀποστείλω. ὁ μὲν ῥᾳδίως μοι καὶ ἀκάκως ἀπεκρίνετο· οὐδὲν κωλύει, ἔφη, ἀλλ' ἐπειδὰν τὴν ναῦν ἀποστείλῃς, πάρεισε καὶ ἐμοί. ἀποκειμένου δέ μοι ταῦτα τὰ Θεοφήμου, καὶ ἀναβαλλομένου τὴν ὑποσπονδίαν, καὶ μάλιστά μου πεῖσαι δεομένου, τῆτε ὑπακοῆς τῷ ψευδομαρτυρίων, καὶ τοῦ μὴ ἐθέλειν αὐτὸν ἀποδοῦναι τὸν ἀνθρωπον, ὡς οὐδὲν ἂν νεωτερίσοντα περὶ τἀμὰ, ἐγὼ μὲν τὴν ξύρην ἀποστέλλω, οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον πορίσας τὸ ἀργύριον, προσελθὼν αὐτῷ, κελεύοντι δὴ τὴν ξάπεζαν ἀκολουθοῦντα, κομίζεσθαι τὴν καταδίκην. ὡς ὃ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώτω τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ὁ δὲ Θεόφημος αὐτὸ τοῦτο τὴν καταδίκην ἀπολαβεῖν, ἀκολουθήσας δὴ τὴν ξάπεζαν· ᾔδειν μου τὰ πρόβατα λαμβάνει ποιμαινόμενα πεντήκοντα* μαλακὰ, καὶ τὸν ποιμένα μετ' αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἀκόλουθα τῇ ποίμνῃ· ἔπειτα παῖδα ἀλάκονον ὑδρίαν χαλκῆν ἀποφέροντα ἀλλοτρίαν ἡμιμνᾶ πολλοῦ ἀξίαν. καὶ ταῦτα ἔχουσιν οὐκ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐπεισελθόντες εἰς τὸ χωρίον (γεωργῶ

A

DECRETVM.

Reuersus, Iudices, vt nemini rem permittere Theophemus voluit: eum in ius vocatum verberatio nis accusaui. Cum verò & ipse mihi vicissim diem dixisset, & arbitri iudicia haberent: quum de causa pronunciandum esset, Theophemus excipiebat & differebat. Ego verò fretus innocentia mea ad vos in grediebar. Ille autem, prolato testimonio, quod nemo alius dixerat, nisi frater eius & affinis, qui affirmabant, voluisse eum tradere mulierem: simplicitate simulata decepit, iudices. Rem autem iustam à vobis precor, vt simul & de testimonio pronuncietis, verúmne an falsum sit, simul etiam rem ipsam de integro consideretis. Ac ego quidem ad quæ iura tum ille confugit, ex iis nunc de veritate causæ statuendum esse censeo, habenda de muliere quæstione, vter prior per iniuriam alteri manus attulerit (ea enim est verberatio) & testes propterea falsi testimonij reos ago, quòd testificati sunt, Theophemum tradere voluisse mulierem: cùm corpus illius nusquam tradere ret, neque primum apud arbitrum, neque postea sæpe à me postulatum. Duplex igitur eis pœna luenda esset: tum quòd Iudices deceperunt, falsis testimoniis exhibitis, affinis & fratris: tum quòd mihi iniuriam fecerunt vobis sedulò inseruienti, & mandata exequenti, & legibus ac decretis vestris obtemperanti. Et vt constet non me solum accepisse hoc munus à republica, vt ab isto armamenta quæ deberet, reposcerem, sed & alios trierarchos ab aliis, quos in mandatis acceperant, exegisse: lege mihi eorum testimonia.

Aceusatoris condēnatio, & Theophemi violentia in diripienda illius supellectile.

B

TESTIMONIA.

Narrabo vobis etiam, Iudices, quo pacto ab eis tractatus sim. Eo iudicio victus ab illo, propter quod testes istos falsi testimonij reos ago, conuēni Theophemum, cùm iam præfiniti mihi temporis finis instaret: precatúsque sum, vt mihi paruam moram largiretur. dicebam (id quod verum erat) conquisitis nummis, quos ei numeraturus fuissem, accidisse, vt mihi triremis instruenda, & festinanter mittenda esset: quòd Alcimus imperator nauim soluere iuberet. Me igitur pecunia in eum vsum coacta, vt Theophemo numeraretur, eò esse abusum. Rogabam, vt terminum proferret eò vsque, dum nauem ablegasse. Is verò mihi expeditè & simpliciter respondet: Nihil vetat, inquit: sed vbi nauem ablegaueris, satisfacito & mihi. Quæ cùm mihi Theophemus respondisset, die prorogato: egóque maximè fretus essem cùm testium reuictione, tum ipsius tradendæ mulieris recusatione. (Neque verò noua illum aduersus me iniisse consilia putabam) triremi ablegata, pecunia non multis diebus pòst corrogata, conueni hominem, me ad mensam sequi iussi, vt mulctam reciperet. hæc vt verè à me dici constet, testimonia vobis recitabuntur.

C

TESTIMONIA.

Theophemus autem adeò non secutus est ad mensam, aut mulctā recepit: vt quinquaginta meas oues molles, dum pascerentur, & opilionem vnà cum eis, & quicquid ad gregem pertinet, abripuerit. Deinde puerum ministrum, hydriam æream reportantem, ac cōmodato acceptā, magni precij. neque hæc eis abstulisse fuit satis: sed & in prædiū ingressi (agros autem

colo ad circum equestrem,ibique habito à prima adolescentia)primùm in famulos impetum fecerunt. Vt verò illi diffugerunt,atque alius aliò se proripuit: ingressi ædes,& deiecta ianua,quæ in hortum fert,Euergus, frater Theophemi,& Mnesibulus affinis eius:à quibus nullo eram iudicio victus: quibus non fas fuit quicquam meum attingere: ingressi ad vxorem meam & liberos, quicquid instrumenti mihi fuit reliquum in ædibus,abstulerunt. putabant enim se non modò tantillam,sed longè instructiorem suppellectilem domi meæ reperturos. verùm propter obita munera,& tributa,& vestri studium, alia oppignerata,alia diuendita erant: quæ verò adhuc restabant,iis abreptis omnibus,abierunt.Præterea, Iudices, vxor mea cum liberis in aula prandebat, & quædam cum ipsa,quæ nutrix mea fuerat,magno natu mulier,beneuola & fida, libertate donata à patre meo.nupserat autem adepta libertatem: maritóque mortuo,quòd & vetula erat,& à quo aleretur neminem habebat,ipsa ad me redierat.Ea igitur ad egestatem redacta, quæ & nutrix & educatrix mea fuerat, nullo modo mihi negligenda fuit.Simul etiam quia trierarchus eram abiturus & vxor mea, sibi talem à me custodem ædium relinqui gaudebat.Cum autem in aula prandrent,atque isti,illis subitò oppressis,irruerent,& vasa diriperent:aliæ quidem ancillæ (in turri enim erant, vbi diuersantur) clamore audito, turrim ocludunt:atq.illuc ingressi nō sunt,sed è cæteris conclauibus vasa exportarunt. Vetante autem vxore,ne ea tangerent,& dicente, ob dotem sibi esse oppignerata: &,oues eos habere quinquaginta,& opilionem,maioris precij quàm quanti essem damnatus(vicinus enim quidam eis id nunciarat,pulsata ianua)præterea argẽtum eis dicebat in mensa esse positum (id enim ex me audierat)Quòd si expectaueritis,inquit,aut vestrûm aliquis maritum meum accersierit,statim acceptis nummis,abibitis. Vasa autem relinquite,& nihil meum auferte:præsertim cùm habeatis quanti mulcta est.Hæc dicente vxore, tantum abfuit vt desisterent,vt & nutricem, (quæ cymbium sibi appositum,è quo potabat,intra sinum abdiderat, ne isti auferrent,postquam eos intus esse vidit) re animaduersa,sic tractarint inter eripiendum cymbiũ, Theophemus & Euergus,frater eius, vt & brachia & manus mulieris sanguine suffunderentur,dum retorquentur,dumq; vexatur ab istis,poculum eripientibus:& notas vnguium in collo,dum ei iugulum comprimunt,& liuidum pectus haberet.eóq. improbitatis venerunt,vt anum& obtorto collo trahere,& verberare non destiterint,donec ei poculum è sinu eripuissent.Famuli autem vicinorum,audito clamore, quum meas ædes diripi viderent,alij è suis tectis vocabãt ptætereuntes: alij etiam in aliam viam egressi, &Hagnophilum prætereuntem conspicati,iusserunt accedere.Hagnophilus autem à famulo Anthemionis accersitus,qui mihi vicinus est, accessit, ac in ædes quidem ingressus non est (id enim absente domino nefas putabat) sed in Anthemionis prædio stans,vidit & supellectilẽ efferri,& Euergũ ac Theophemũ è meis ædibus egredi.Neq.verò,Iudices,abreptis dũtaxat vasis meis,abierũt:sed & filiũ pro seruo abduxerunt:donec vnus è vicinis Hermogenes, obuiam eis factus, filium esse meum dixit. Hæc vt à me verè dicti constet,testimonia vobis legentur.

Nutrix malè mulctata à Theophemo,& interfecta.

ὃ πρὸς τὰ ἱπποδρόμω, ὃ οἰκῶ ἐν ταῦθα ἐκ μεσημβρίου) πρᾶτον μὲν ὅτι τοὺς οἰκέτας ἦξαν. ὡς ὃ οὗτοι διαφθείρουσιν αὐτούς, καὶ ἄλλος ἄλλη ἀπεχώρησεν· ἦλθόν τες εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ καταβαλόντες τὴν θύραν, τὴν εἰς τὸν κῆπον φέρουσαν, διέρρηξέ τε οὗτοσὶ ὁ ἀδελφὸς ὁ Θεοφήμου, ⊂ μνησίβουλος ὁ κηδεστὴς αὐτοῦ, οἷς ἐδεμίαν δίκην ὠφλίκλων, καὶ δι' ἃ φεύγων αὐτοῖς ἄπειμι τῆς ἐμῆς οὐδενός· εἰσῆλθόν τες δὴ τὴν γυναῖκα μου ⊂ τὰ παιδία, ἐξεφόρησαν ὅπα ἔτι τἄλλα μοι ἦν σκεύη ἐν τῇ οἰκίᾳ. ὄντο μὲν γὰρ, ὡ ἀνδρες δικασταί, μέγα λήψεσθαι, ἀλλὰ πολλῷ πλείω τ' παρῆσάν μοι τότε κατασκευὴ τῆς οἰκίας καταλήψεσθαι. ἀλλ' ἐπὶ τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν εἰσφορὰν, καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας τὰ μὲν ἐνέχυρα κεῖτ' αὐτοῖς, τὰ δὲ πέπρακτ'. ὅσα δ' ἦν ἔτι τἄλλα, ταῦτα λαβόντες, ᾤχοντο. πρὸς δὲ τούτοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐτύγχανε μὲν ἡ γυνή μου μετὰ παιδῶν ἀρίστων σα ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ μετ' αὐτῆς πάνυ τις ἐμὴ γεγλυκυμένη, πρεσβυτέρα αὐθρωπος, δοῦναι μὲν πιστὴ, καὶ ἀφιλόμισθος ἥδιστα τὰ παρ' ἐμοῦ. σωφρόνησε δ' ἀνδρὶ, ἐπειδὴ ἀφείθη, ἐλεύθερα. ὡς δ' ἔδει ἀπελθεῖν, καὶ αὕτη γραῦς ἦν, ⊂ οὐκ ἦν αὐτὴν ὁ θρέψων, ἐπανῆκεν αὐτὴ ὡς ἐμέ. ἀναγκαῖον δ' ἦν μὴ προϊδεῖν· ἐνδεεῖς ὄντας, μηδὲ πάνυ θλιβομένους καὶ παιδαγωγόν· ἅμα δὲ καὶ ξυναρχῶν ἐξέπλεον. ὥστε καὶ τῇ γυναικὶ βελτίω ἦν ταύτην οἰκουρὸν μετ' αὐτῆς με καταλιπεῖν. ἀκούσαντες δ' ἐν τῇ αὐλῇ, ὡς ἐπῳδήσουσιν ἤτοι, καὶ καταλαμβάνουσιν αὐτὰς, καὶ ἥρπαζον τὰ σκεύη. αἱ μὲν ἄλλαι θεράπαιναι (ἐν τῷ πύργῳ γὰρ ἦσαν, οὗπερ διαιτῶμαι) ὡς ἤκουσαν τὴς κεκυγῆς κλείουσα τὸν πύργον, καὶ ἐνταῦθα μένουσαι ἐκ εἰσῆλθον· τὰ δ' ἐκ τῆς ἄλλης οἰκίας ἐξέφερον σκεύη, ἀπαγορεύουσης τῆς γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι αὐτῶν, καὶ λοιδόρους, ὑπ' αὐτῆς ἦν, ἐν τῇ θεοινὶ * τετιμημένα, ⊂ ὅπερ τὰ φερόμενα ἐχέτην πεντήκοντα, ⊂ τὸν ποιμένα πλείονος ἄξια, ἢ καταδικάσασθαι (ἀπήγξατο γάρ τις αὐτὸν τῶν γειτόνων κόψας τὸν θύραν) ἔπι ὃ ἔφη τὸ ἀργύριον αὐτοῖς κεῖσθαι ἔτι· ὅπη τὴν ξαπίνης (ἐκεκόφει γὰρ ἐμοῦ κἀν θεμένητε, ἔφη, μετάλθῃ τις ὑμῶν αὐτὸν ἔχοντες ἅπαντα τὸ ἀργύριον ἤδη. τὰ δὲ σκεύη, ἐάτε, καὶ μηδὲν τῶν ἐμῶν φέρετε, ἄλλως τε κἀ ἔχοντες ἄξια τῆς καταδίκης. ταῦτα δὲ λεγούσης τ' γυναικὸς, οὐχ ὅπως ἐπέσχον, ἀλλὰ κἀ τῆς πάνυ τὸ κυμβίον λαβούσης Θεόφημος ὁ κηδεστὴς αὐτῇ δίκ ἔπαιε, κἀ ἐνθεμένης εἰς τὸν κόλπον, ἵνα μὴ οὗτοι λάβοιεν, ἐπῳδὴ εἶδεν ἔνδον ὄντας αὐτοῦ. καταδήσαντες αὐτὴ ἔτω δι' ἔδεσαν ἀφαιρούμενοι τὸ κυμβίον, Θεόφημος κἀ Εὔεργος, ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτοι· ὥστε ὕφαιμοι μὲν οἱ βραχίονες ⊂ οἱ καρποὶ τ' χεῖρ ὑπὸ τῶν, ἀφαιρουμένων τὸ κυμβίον. ἀμυχὰς δ' ἐν τῷ ξαπίνης ἔχει αἰρομένη, πολιὸν δ' τὸ σῆθος. εἰς τοῦτο δ' ἦλθον πονηρίας, ὥστε, ἕως ἀφείλοντο τὸ κυμβίον ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆ, οὐκ ἐπαύσαντο ἄγχοντες κἀ τύπτοντες τὴν γραῦν. ἀκούσαντες δ' οἱ θεράποντες τῆς γειτόνων τ' κεκυγῆς, ⊂ δείσαντες τὴν οἰκίαν πορθουμένην τ' ἐμήν· οἱ μὲν διὰ τ' τειχῶν τ' ἑαυτῶν ἐκάλουν τοὺς παρεόντας, οἱ δὲ ⊂ εἰς τ' ἑτέραν ὁδὸν ἐλθόντες, κἀ ἰδόντες ἀγνόφιλον παρόντα, ἐκέλευσαν διαγενέσθαι. παρελθὼν δ' ὁ ἀγνόφιλος παρελθεῖς ὑπὸ τοῦ θεράποντος τοῦ Ἀνθεμίωνος, ὃς ὄτι μοι γείτων, εἰς μὲν τὴν οἰκίαν οὐκ εἰσῆλθεν (οὐ γὰρ ἦγεῖτο δίκαιον εἶ), μὴ παρόντος γε τοῦ κυρίου) ἐν δὲ τῷ τοῦ Ἀνθεμίωνος χωρίῳ ὢν, ἑώρα τά τε σκεύη ἐκφερόμενα, καὶ Εὔεργον καὶ Θεόφημον ἐξιόντας ἐκ τ' ἐμῆς οἰκίας. οὐ μόνον τοίνυν, ὦ ἀνδρες δικασταί, λαβόντες μου τὰ σκεύη ᾤχοντο· ἀλλὰ κἀ τὸν υἱὸν ἦγον ὡς οἰκέτ' ἐως τῆς γειτόνων ἀπαντήσας αὐτοῖς ἐρωτήσας, εἶπεν ὅτι υἱός μου εἴη. ὡς δ' ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυ-

Μαρτυρίαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν μὴ ἀπηγγέλθη εἰς πειραιᾶ τὰ γεγενημένα ὑπὸ τῆς γλαύκωνος. ἐλθὼν εἰς ἀγρὸν, τούτοις μὲν οὐκ ἐνέτυχον. ἰδὼν δὲ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας ἐκπεφορημένα, καὶ τὴν γραῦν ὡς ἔκειτο, καὶ ἀκούσας τῆς γυναικὸς τὰ γεγενημένα· περισχὼν τῇ ὑστεραίᾳ ἔωθεν ἐν τῇ πόλει, μάρτυρας ἔχων, ἐκέλευον αὐτὸν πρῶτον μὲν τὴν καταδίκην ἀπολαμβάνειν, καὶ ἀκολουθεῖν ὅπῃ τὴν ἔμπεζαν· ἔπειτα, τὴν αἰθέσπον θεραπεύειν ἕως συνέκοψαν, καὶ ἰατρὸν εἰσάγειν ὃν αὐτοὶ βούλοιντο. ταῦτα ἐμοῦ λέγοντος καὶ διαμαρτυρομένου, κακά με πολλὰ εἰπόντες, ὁ μὲν θεόφημος ἠκολούθει μόλις, διαξιβας ἐμποιεῖν, καὶ φάσκων βύλεσθαι καὶ αὐτὸς τινας παραλαβεῖν μάρτυρας. ταῦτα δ' ἔλεγε, τεχνάζων χρόνον ἐγγενέσθαι. ὁ δ' ἕρμος ἅτοσι δύσι ἐκ τῆς πόλεως μετ' ἐμοῦ ἐπέσπετο ἐμοῦ αὐτῷ ἐλθόντος εἰς ἀγρὸν, τὰ ὑπόλοιπα σκεύη, εἴ τινα ἐν τῇ περιραίᾳ ἐν τῷ πύργῳ ἦν, καὶ ἐκ ἔτυχεν ἔξω ὄντα· ἐπειδὴ δ' ἐγὼ ἦλθον, διὰ τὴν χρείαν κατηνέχθη, ἐκβαλὼν τὴν θύραν, ἣν περ καὶ τῇ περιραίᾳ ἐξέβαλε, κακῶς ἐρήμην, ᾤχετό μου λαβὼν τὰ σκεύη· ᾧ ἔστε δίκην ὠφλήκειν, ἔστε συμβόλαιον ἦν μοι πρὸς αὐτὸν οὐδέν. ἐκπίνοντος δέ μου τῷ θεοφήμῳ ᾧ ὠφλήκειν τὴν δίκην, ἐπειδὴ ἐξέπιον πολλῶν παρόντων μαρτύρων χιλίας μὲν καὶ ἑκατὸν δραχμὰς, καὶ ξεῖς καὶ δύο ὀβολὼ τὴν ἐπωβελίαν, ξιακοντα δ' τὰ φρυτανεῖα (τῆς γὰρ ἄλλων οὐδὲν αὐτῷ ὑπομείων ὤφλον) λαβὸν τοίνυν παρ' ἐμοῦ ὅπῃ τῇ ξαπέζῃ χιλίας ξιακοσίας * δεκαξεῖς δ' ὀβολὰ τὸ σύμπαν κεφάλαιον, ἀπαιτοῦντος μου τά τε πρόβατα καὶ τὰ ἀνδράποδα καὶ τὰ σκεύη ἃ ὑπῆκά μου, οὐκ ἔφη ἀποδώσειν μοι, εἰ μή τις αὐτὸν ἀφήσει καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τοὺς μάρτυρας τῆς ψευδομαρτυρίων. ταῦτα δ' ὑπακούειν αὐτῷ, μάρτυρας μὲν ἐποιησάμην τῆς ἀποκρίσεως τοὺς παρόντας, τὴν δὲ δίκην ἐξέπεσα· ἀφῆμερον δ', ἐκ ὧμόν, δεῖν ἐμαυτὸν εἶναι. τὸν δὲ εὑρόντα οὐδὲν ἠδέως εἰσβεβηλυθότα μου εἰς τὴν οἰκίαν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀλλ' αὐτίκα ἡ δίκη ἐξετέθη. καὶ εἶχεν ὁ θεόφημος τά τε πρόβατα, καὶ τὰ ἀνδράποδα, καὶ τὰ σκεύη τὰ τῇ περιραίᾳ ἐνεχθέντα· καὶ ἀγγέλου ἦλθέ μοι τις λιθοκόπος τὸ πλησίον μνῆμα ἐξεργαζόμενος, ὅτι πάλιν οἴχεται εὔεργος, τὰ ὑπόλοιπά μου σκεύη ἐκφορήσας ἐκ τῆς οἰκίας· πρὸς ὃν οὐδέν μοι πρᾶγμα ἦν. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, καὶ ὅτι τῇ μὲν περιραίᾳ εἰλήφεσαν μου τὰ ἐνέχυρα, καὶ πάλιν αὐθημερὸν εἰσεληλύθησαν εἰς τὴν οἰκίαν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐξέπεσον τὴν δίκην, καὶ ἐνομίσατο τὸ ἀργύριον παρ' ἐμοῦ (καί τοι πῶς ἂν εἰ μὴ πεπεισμένων τε ἦν καὶ ἐπηγγέλκειν αὐτοῖς, εὐθὺς ἂν ἀπέλαβον;) τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ἐφθὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπαγγειλαντός μου αὐτῷ θεραπεύειν τὴν αἰθέσπον, ἕως συνέκοψαν, καὶ ἰατρὸν εἰσάγειν, οὐκ ἐφρόντιζον· ἐγὼ αὐτὸς εἰσήγαγον ἰατρὸν, ᾧ πολλὰ ἔτη ἐχρώμην, ὃς ἐθεράπευεν αὐτὴν ἀρρωστοῦσαν· κἠπειδὴ εἶδα ὡς εἶχεν, ἀγαγὼν μάρτυρας· ἀκούσας τε ἰατροῦ, ὅτι ἀσθενοίη, καὶ οὐδὲν αὐτὸν εἴη ἡ αἰθέσπος πάλιν ἑτέρους μάρτυρας παραλαβών; τήν τε οἰκίαν, ἐπειδὴ ἐτελεύτησεν, ἦλθον ὡς τοὺς ἐξηγητὰς, ἵνα εἰδείην ὅ, τι με χρὴ ποιεῖν περὶ τούτων, καὶ διηγησάμην αὐτοῖς ἅπαντα τὰ γεγενημένα, τήν τε ἄφιξιν τὴν τούτων, καὶ τὴν οἰκίαν, ἐτελεύτησεν ἡ τίτθη. ὡς ὂ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

A

TESTIMONIA.

Vt autem ea quæ acciderant, in Piræum mihi à vicinis nunciata sunt, profectus in agrum, eos non deprehendo: sed cum vidissem, quicquid in ædibus habuissem, exportatum, & anum, vt erat affecta, & ab vxore audissem quæ facta essent: Theophemum postridiè mane conueni in vrbe, testibus adductis: eúmque primum iussi mulctam recipere, & sequi ad mensam. Deinde curare mulierem, quam lacerassent: & medicum introducere quem ipsi vellent. Hæc me dicente, & testificante: multis conuiciis mihi dictis, Theophemus quidem egrè sequebatur, tergiuersans, & dictitans, se quoque testes aliquos adhibiturum (id verò dicebat dolo, vt mora intercederet.) Euergus autem statim ex vrbe cum aliis sui similibus in agrũ egressus, reliquum instrumentum, si qua fortè pridiè in turri reliqua, & non prolata, postquam verò ego veneram, propter necessitatem deprompta fuerant: amota ianua, quam & pridie collabefecerat, malè stante, abrepta mea suppellectile, abiit is, à quo neq; iudicio victus eram, & cum quo nihil mihi commercij intercesserat. Satisfaciente autem me Theophemo, cui debueram mulctam: cum soluissem multis testibus præsentibus, mille centum & tres drachmas, & duos obolos, pœnam, & triginta, sportulas (nam cæterarum mulctarum nullam mihi irrogarat) acceptis igitur à me in mensa, mille trecentis triginta tribus drachmis, duobus obolis, vniuersa summa: quum ego reposcerem oues, mancipia & vasa quæ mihi eri puerat: redditurum se negauit, nisi quis & se & socios suos omni crimine, testes falsi testimonij actione liberaret. Quæ cùm ille respondisset, statim eos qui aderant: testes feci responsionis, & iudicatum solui, neque dilatorem oportere esse me putaui: Euergum eo die ingressum fuisse in ædes meas ignorans. Enimuerò cùm iudicatum soluissem, Theophemus non modò oues, & mancipia: sed & suppellectilia, quæ pridie superfuerant, occupat. Ac lapicida quidam, qui propinquum monumentum expoliebat, denuò abire Euergum, reliquo instrumento ex ædibus meis exB portato, cum quo nihil mihi negocij fuit, nunciat. Quæ vt me verè dicere, & eos pridiè mea pignora cepisse, & rursus eodem die in ædes ingressos fuisse, me verò postridiè soluisse iudicatum, & pecuniam eis numerasse constet (qui enim, nisi & coactũ fuisset, & eis à me denunciatum, statim recepissent?) harum rerum testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Cum autem, posteaquam eis denunciaram, Iudices, vt anum, quam malè mulctarant, adductis medicis curarent, rem neglexerunt: ego ipse medicum, quo multos annos fueram vsus, qui eam ægrotantem curaret, accersiui: eíque vt illa affecta esset, testibus adductis ostendi. E quo cum audissem, grauiter eam laborare, ac deplorata esse valetudine: rursus aliis testibus adhibitis, eis ostendi vt affecta esset: & istis denunciaui, vt eam curarent. Sexto autem die postquam isti in ædes ingressi fuerant, obiit nutrix mea. Quæ vt vera esse constet, testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Ea defuncta, iureconsultos adij, vt cognoscerem, quid ea mihi de re faciẽdũ esset, & eis omnẽ rẽ gestã exposui, aduẽtum istorum & beneuolẽtiam mulieris,

Respõsũ iurecõsul torũ, & ritus expiãdæ cædis.

& vt eam in ædibus habuissem, & vt propter cymbium retentum obiisset. His iureconsulti auditis, me interrogarunt, vtrúmne mihi de iure duntaxat responderi, an etiam consilium dari vellem? Me respondente, vtrumque: Proinde tibi & de iure, inquiunt, respondebimus, & vtilia consulemus. Primùm, vt in efferendo funere hastam adhibeas, & ad sepulchrum proclames, si quis ei sit cognatus. Deinde vt sepulchrum ad triduum custodias. Hæc tibi suademus, quando ipse non adfuisti, sed vxor duntaxat & liberi tui, aliique testes tibi non sunt: vt neminem nominatim cites, sed fontes & interfectores. Deinde ad regẽ ne deferas, neque enim id lege tibi licet: cum è tua familia non fuerit ea mulier, neque ancilla: si ita est vt tu dicis. Leges autem cognatis & dominis actionem dant. Proinde si ad Palladium iuraris ipse, vxor, liberi, & vos, familiámque vestram deuoueritis: multi & peius de te existimabunt, &, si illi absoluentur, peierasse te putabunt sin reos peregeris: inuidia te onerabis. Tu verò facta & pro te, & pro familia expiatione, quàm æquissimo animo ferto calamitatem. alibi auté, sicubi voles, iniuriam vlciscteris. His ego ex iurecõsultis auditis, & inspectis Draconis legibus in pila, cum amicis deliberabã, quidnã esset agendum. Qui cum suaderent, vt & ea quæ ad expiationem ædium pertinerent, & cætera facerem quæ iureconsulti mihi respondissent: ita feci. iis verò de rebus, quæ mihi porrò legibus non licebant, quieui. Iubet enim lex, Iudices, vt cognati cædes persequantur, vsque ad sobrinos: & in iureiurando cauetur, debere, si vel seruus sit interfectus, hos eosdem cædem persequi. Mihi verò neque genere quicquam coniuncta erat mulier, nisi quatenus nutrix mea fuerat, neque etiam ancilla. manumissa enim à patre meo fuerat, & seorsim habitarat, & maritum habuerat. Mentíri autem apud vos, & ipse * loco filij & vxoris iurare, non ausus essem: ne tum quidem, si certò scissem me istos peracturum esse reos. Neque enim eos tantum odi, quantum meipsum diligo. Ne autem verba mea duntaxat audiatis, ipsa vobis lex recitabitur.

LEX.

Callíditas Theophemi ad eludendã falsi testimonij actionem.

Etsi autem vos è multis signis deprehendere puto, falsum esse testimonium: id tamen ex eorum factis, vel in primis animaduertitur. Isti putabant, Iudices, me, si multa mihi pignora abstulissent, cupidè liberaturum testes falsi testimonij actione, vt pignora recuperarem: Cúmque eum rogarem, vt diem mihi prorogaret: libens accepit, vt si constituto tempore non soluissem, plurima ex ædibus meis exportaret: propterea q; ingenuè & promptè concessit, vt fides suis haberetur, nec insidiæ patefierent. Nec enim aliter fieri posse existimabat, vt testes actione falsi testimonij liberarentur, quàm si me decepisset, & à me ad dictam diem mulcta non soluta, quàm plurima asportasset. Non enim se tantillum inuenturum putarat, quantum abstulerunt: sed longè plura. ac reliquo tempore expectauit, tanquam celeriter ei pecuniam redditurus esem: vt sub ipsam falsi testimonij actionem pignora caperet. Postquã autem ei parui, & mulctam attuli: eam non recepit: sed egressus, suppellectilia mea, seruos, & oues abstulit. Colo autẽ ad circũ equestrẽ: vt eũ procul ire necesse non fuerit. Hæc verè à me dici, magno vobis illud argumẽto sit, quòd postridie, quàm pignora ceperat, mulctã accepit (enimuero, nisi iã antea collectã habuissẽ, quî statim numerare mille trecẽtas triginta tres

καὶ τὴν δύνοιαν τῆς αἰθερόπου, καὶ ὡς εἶχον αὐτὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ, & ὡς δεῖ τὸ κυμβίον οὐκ ἀφιεῖσα τελοῦντόσγεν. ἀκούσαντες δέ μου οἱ ἐξηγηταὶ ταῦτα, ἠρώτων με, πότερον ἐξηγήσοιντ' αἰμοι μόνον, ἢ καὶ συμβιβοῦσιν; ὅτοκ' ἀναμίμνησκόμενοι δέ μου αὐτοῖς, ἀμφότερα εἶπόν μοι. ἔστι ἡμεῖς ζώνυσοι τὰ μὲν νόμιμα ἐξηγησόμεθα. τὰ δὲ σύμφορα παραινέσομεν· πρῶτον μὲν ἐπανελκεῖν δόρυ ὅπῃ τῇ ἐκφορᾷ, καὶ περαγορεύειν ὅπῃ τοῖς μνήμασι, εἴ τις περσήκων ὅτι τῆς αἰθερόπου. ἔπειτα τὸ μνῆμα φυλάττειν ὅπῃ ξεῖς ἡμέρας· ταῦτά σοι συμβιβοῦμεν· ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν οὐ παρεγένου. ἡ δὲ γυνὴ καὶ τὰ παιδία. ἄλλοι δέ σοι μάρτυρες οὐκ εἰσίν. ὀνόματι μὲν οὐδενὶ μὴ περαγορεύειν, τοῖς δὲ πράσι δὲ καὶ κτείνασιν εἶτα πρὸς τὸν βασιλέα μὴ λαγχάνειν. οὐ γὰρ ἐν τῷ νόμῳ ἔστι σοι· οὐ γὰρ ὅστιν ἐν γένει σοι ἡ αἰθερόπος, οὐδὲ θεράπαινα, ἐξ ὧν σὺ λέγεις. οἱ δὲ νόμοι τὰ τῶν κυρίων τοῖς δίωξιν ἔδωκαν. ὡς εἰ δυνατὴ ὅπῃ πολλαδίῳ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὰ παιδία, & καταράσεσθε αὐτῇς & τῇ οἰκίᾳ. χείρων τε δόξεις πολλοῖς εἶναι· κἂν μὲν ὑποφύγῃς, ὑπωρκηκέναι· ἐὰν δὲ ἁλῷς, ἀδοκήσῃ. ἀλλ' ἐᾶν σαυτὸν καὶ τῆς οἰκίας ἀφοσιωσάμενος, ὡς ῥᾷστα τῇ συμφορᾷ φέρειν. ἄλλη δ', εἴ τι βούλει, πυνθάνου. ταῦτα ἀκούσας ἐγὼ τοῖς ἐξηγηταῖς, καὶ τοῖς νόμοις ὑπισχνούμενος πείθεσθαι, ἀναστὰς ἐκ τῆς εὐνῆς, ἐβουλόμην μὲν τοῖς φίλοις, ὃ, τι χρή με ποιεῖν. συμβουλευόντων δέ μοι ταῦτα, ἃ μὲν ἐᾶν τῆς οἰκίας ἀφοσιῶσαι μοι, καὶ ἃ ἐξηγήσαντό μοι οἱ ἐξηγηταί, ἐποίησα. ἃ δ' ἐκ τῶν νόμων οὐκέτι μοι ἀφοσιῶσαι, ἠσυχίαν εἶχον. κελεύει γὰρ ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς προσήκουσιν ἐπεξιέναι μέχρις ἀνεψιαδῶν· καὶ ἐν τῷ ὅρκῳ διορίζειν, ὅτι προσήκον ὅστι, κἂν οἰκέτης ᾖ, τούτων τὰς ὑπισχνήσεις εἶναι. ἐμοὶ δ' οὔτε γένει προσῆκεν ἡ αἰθερόπος οὐδεὶς, εἰ μὴ ὅσον τύχοι τις ἐν γειομένῃ, οὐδὲ θεράπαινά γε· ἀφεῖτο γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἤδη θεά, καὶ χωρὶς ᾤκει, καὶ ἄνδρα εἶχε. φύσαντες δ' οἱ προς ὑμᾶς καὶ διομόσαντες αὐτὸς τὸν υἱόν, καὶ τὴν γυναῖκα, οὐκ ἀπέλιπον, οὐδ' ἂν εἰ δοῦ ἤδεσαν ὅτι αἱρήσομαι αὐτούς. οὐ γὰρ οὕτω τούτοις μισῶ, ὡς ἐμαυτὸν φιλῶ. ἵνα δὲ μὴ λόγῳ μόνον ἀκούσητέ μου, αὐτὸν ὑμῖν τὸν νόμον ἀναγνώσει.

Νόμος.

Νόμος. Πολλαχόθεν μὲν οὖν οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταφανῆ ὑμῖν τὴν μαρτυρίαν εἶναι, ὡς ψευδὴς ὅστιν· οὐχ ἥκιστα δ' ἐκ τῶν προγεγραμμένων αὐτοῖς ῥᾴδιον γνῶναι. οὗτοι γὰρ ὤφοντο, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐμὲ, εἰ πολλὰ μου λάβοιεν ἐνέχυρα, ἄσμενον ἀφήσειν με τοὺς μάρτυρας τῆς ψευδομαρτυρίων, ὥστε δι' ὀλίγων μὲν ἐνέχυρα. καὶ ἐπειδὴ ἐδεήθην αὐτοὺς ἀναβαλέσθαι μου τὴν ἐμφάνειαν, ἄσμενος ἤκουσεν ἵνα ἐμφανὴς αὐτῷ γένοιμαι, καὶ ἐκφορήσαντό μου ὡς πλεῖστα. καὶ δὴ τοῦτο ἀνάγκης καὶ ταχύ μοι ὡμολόγησεν, ἵνα πιθανὸς γένωμαι, καὶ μὴ καταφανὴς διαβουλεύων· ἠρούμην δ' οὐκ ἂν αὐτὸς δι' ἄλλου τρόπου τοὺς μάρτυρας ἀφεθῆναι τῆς ψευδομαρτυρίων, ἢ δεῖ τὸ ἐξαπατῆσαι, καὶ λαβεῖν με ἐμφανῆ, καὶ ἐκφορήσασθαι ὡς πλεῖστα. οὐ γὰρ ὅσα ἔχουσί μου, ᾠήθη λήψεσθαι, ἀλλὰ πολλῷ πλείω. καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀνέμενεν, ὡς δὴ ταχέων με ποιούμενος αὐτῷ τὸ ἀργύριον· βουλόμενος ὑπ' αὐτοῖς τοῖς ἀγῶσιν τῆς ψευδομαρτυρίων τιμωρεῖσθαι μου ποιήσασθαι ἐμφανῆ· δὲ ἐμφανῆ ἐμοὶ κομίσασθαι τιμῶν, ἐλθόντων μου τὰ τε σκεύη καὶ τοὺς οἰκέτας, καὶ τὰ πρόβατα ἔλαβεν, αἰτὶ τοῦ ἀπολαβεῖν. γεωργῶ δὲ πρὸς τῷ ἱπποδρόμῳ, ὥστε οὐ πόρρω ἔδει αὐτὸν ἐλθεῖν. ὅπι δ' ἀληθῆ λέγω, μέγα τεκμήριον ὑμῖν ἔστω. τῇ ὑστεραίᾳ γὰρ ἐκομίσατο τὸ ἀργύριον τῆς δίκης, ἃ τὰ ἐνέχυρα ἔλαβε. καὶ τοι πῶς ἄν, εἰ μὴ * πεπεισμένος ἦν, εὐθὺς ἀπέλαβε τὸ ἀργύριον, χιλίας ξιακοσίας * δεκαξεὶς δ' ὀβο-

λοὺς ἢ τὰ ἐνέχυρά μοι οὐκ ἀπεδίδου, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἔχει ὡς ὑφημέρου ὄντος. ὅτι δ' οὐκ ἰῷ αὐτῷ ὑφημέρως, ἀναγνωθί μοι τὸν νόμον καὶ τὴν μαρτυρίαν, ὃς κελεύει κύρια εἶναι, ὅτι ἂν ἕτερος ἑτέρῳ ὁμολογήσῃ, ὥστε οὐκ ἔτι ἰῷ αὐτῷ δόξαι ὑφημέρως.

Νόμος. Μαρτυρία.

Ὡς μὲν τοίνυν ὡμολόγησέ μοι, καὶ ἀνεβάλετο τὴν ὑφημερίαν, μεμαρτύρηται ὑμῖν. ὡς δὲ ἐξηράρχουν, ὁ συνέδριον μοι μεμαρτύρηκε. καὶ ὡς ἡ ναῦς ἡ στρατηγὶς κατεσκευάσθη ἀλκιμάχῳ. ὡς δ' οὐκέτι ἰῷ αὐτῷ δῆπου ὑφημέρως, ἀναβαλλομένῳ μοι, ἔτι δὴ καὶ ἐκτίνειν.* ἀλλὰ δεινὴ γε πλεονεξία τοῦ ζῆν, ὦ ἄνδρες δικασταί, * περὶ τὸ πλεῖον ἢ τὸ ἔλαττον. καὶ οὖν ἠδέσαν, ὅτι εἰ μὲν τὴν αὐθεφοπωλίδα δώσουσιν, ἐξελεγχθήσονται ψευδῆ ἐγκαλέσαντες. εἰ δὲ μὴ δώσουσιν, ἰῷ ἐμαρτύρησαν ὡς * δοῦσ' ἤθελε δώσειν. ψευδομαρτυρίων ἁλώσονται. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις ἄρα τῶν τότε δικαζόντων τυγχάνει ὢν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τοῖς αὐτοῖς χρήσασθαι ἔθεσιν οἷς περ καὶ τότ' ἦν· εἰ μὲν ἡ μαρτυρία πίστη ὑμῖν ἔδοξεν εἶναι, καὶ ἐγὼ φεύγειν τὸν ἔλεγχον, τὸν ἐπὶ τῆς αὐθεφοπωλίδος ἐξελεγχομένων αὐτῶν ψευδῆ μεμαρτυρηκότων, ἃ οὐ δεδικασμένων τὴν αὐθεφοπωλίδα βεβαιῶσαί μοι. εἰ δέ μοι* ὠργίσθητε, ὅτι ἐνεχυράσατον ἦλθον ὅπου τὴν οἰκίαν τὴν θεοφήμου, καὶ τούτοις νῦν ὀργισθῆναι, ὅτι ὅπου τὴν ἐμὴν ἦλθον. ἐγὼ μὲν τοῦτο νόμων καὶ ψηφισμάτων ἀναγκαζόμενος, φεισάμενος ἐφοβούμην μήτε ὅπου τὴν πατέρα τὸν τούτου εἰσελθεῖν, μήτε ὅπου τὴν μητέρα, μήτε τῶν τοῦ ἀδελφοῦ λαβεῖν μηδέν, ἀλλ' οὗ αὐτὸς ᾤκει ὁ Θεόφημος. καὶ ἐπειδὴ κατέλαβον αὐτὸν ἔνδον, οὐχ ἁρπάσας ὠχόμην οὐδέν, ἀλλὰ μετελθεῖν ἐκέλευσα αὐτόν· καὶ παρόντος, οὐκ ἀπόντος, τὴν ἐνεχυρασίαν ἐπεπράμην. καὶ ἁμαρτύρομαι ἀφῆκα, καὶ ἀπῆλθον ὅπου ἐβουλόμην τοῖς κυρίοις· ἢ εἰσαγγελίας καὶ ἑλὼν ἐν τῇ βουλῇ ὑποχρίου ἠγησάμην τὰ μὲν σκεύη ἀπολαβεῖν ἁπλᾶ, περὶ ᾗ δὲ πληγῶν ὅπως ἔφαγε, τῷ ᾗ τιμήματι συγχωρῆσαι. ὥστε ἐγὼ μὲν, οὕτω σφόδρα περὶ τούτοις ἰῷ· οὗτοι δ' οὕτως ἀσελγεῖς, ἢ βδελυροί, ὡς ὅπου τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία ἐλθεῖν, ἔχοντες μὲν τὰ σκεύη καὶ τοὺς οἰκέτας πλείονος ἄξια ἢ κατεδικάσαντο· ἀναλλόμενοι δὲ τὴν ὑφημερίαν, ἐπαγγελλόντος δέ μου κομίζεσθαι αὐτοῖς τὴν δίκην, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, τά τε σκεύη ἐκφορῆσαι, τὴν τε πίτθην συγκόψαι γραῖαν γυναῖκα ἕνεκα κυμβίου, καὶ ταῦτα πάντα ἐπ' ἔχειν, καὶ μὴ ἀποδιδόναι, ἐκτετικότος ἐμοῦ τὴν δίκην χιλίας διακοσίας δεκάδος εἷς δὺ ὀβολώ. εἰ δέ τις ἀγνοήσας αὐτοῖς τότε, ἀκάκους ἡγήσατο καὶ ἀθεμίστους εἶναι βούλομαι ἡμῖν περὶ αὐτῶν τὰς μαρτυρίας ἀναγνῶναι, ἃς μεμαρτυρήκασί μοι οἱ ὑπὲρ τούτων ἠδικημένοι (λόγῳ μὲν γὰρ δυνήσασθαι, οὐκ ἂν ἱκανόν μοι γένοιτο τὸ ὕδωρ)· ἵν' ἐπὶ τέτταν ἁπάντων σκεψάμενοι τῶν τε λεχθέντων καὶ τῶν μαρτυρουμένων, ὁσίαν καὶ δικαίαν ὑμῖν αὐτῶν τιθῆσθε τὴν ψῆφον. λέγε τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΟΛΥΜΠΟΔΩΡΟΥ ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Πρὸς ἰλλῷ ἔχει πεῖραν πραγμάτων ὁ λόγος. κόνων γάρ τις, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἅπας τελευτᾷ, ὡς ὅπλοκον τοῖς οἰκείοις γράφει τὸν κλῆρον. καλλίστρατος μὲν οὖν, ὁ τὸν λόγον τοῦτον λέγων, ὅλον τὸν κλῆρον τοῦτον ἑαυτῷ προσήκειν φησίν. ἐγγυτάτω δὲ κατὰ γράφον αὐτὸς ἦν τῷ κόνωνι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τάχ' ἂν καὶ ψεύδοιτο, καὶ λόγῳ κατασχοῖτο ψιλῷ, ὀλυμπιόδωρος δὲ πρὸς

drachmas, duos obolos, potuissem?) & pignora mihi non reddidit: sed etiamnum ea tenet, vt eius qui ad diem dictam non soluerim. Vt autem constet me ad dictam soluisse diem: recita mihi testimonium & legem, quæ iubet, ea rata esse, quæ alius cum alio pepigerit. Proinde nihil vtique de me iam queri potuit.

LEX. TESTIMONIVM.

Eum igitur concessisse, & distulisse diem è testibus audiuistis: me autem instruxisse triremem: & quidē eam, qua imperator Alcimach⁹ veheretur, collega in præfectura meus, est testificatus. Proinde nihil à me petere potuit propter dilatam solutionem, præsertim cum vellem soluere: Sed ingens est hominis auaricia atque cupiditas*, tam minoribus quàm maioribus in rebus: probè item sciebant, si mulierem tradidisset, palàm fore, me falsò ab eis esse accusatū. Sin non tradidissent, quam eum tradere voluisse testificati fuerant: fore vt falsi testimonij conuincerētur. Oro autem vos, Iudices, si quis eorum fortè qui tum ius dixerunt, hic adest, vt iisdem vtamini institutis, quibus tum quoque: ac si testimonium tum fide dignum visum est: si me fugisse, quò minus veritas cognosceretur ex muliere, putastis: cum nunc isti falsum dixisse testimonium conuincantur, & mulierē tradere recusent, vt me iuuetis. Quòd si mihi irati fuistis, quòd pignora capturus ad ædes Theophemi accessi: vt & istis nunc irascamini, quòd meas ædes inuaserunt. Atque ego legibus & decretis coactus, tamen caui, ne vel ad patrem istius ingrederer, vel ad matrem, vel quicquam quod fratris eius esset, auferrem: sed eò veni, vbi ipse Theophem⁹ habitabat. quem cùm domi non reperissem, nihil ex ædibus eripui, sed accersi iussi, & præsente eo, non absente, pignora cepi. quæ cùm mihi eriperentur, amisi: & ad senatum, legitimúmque magistratum abij: eóque delato & damnato in senatu, satis esse duxi armamenta simpla recipere: de verberibus autem sumpsi arbitrum, & mulctam ratam habui. Ac ego quidem adeò me lenem in istos præbui: isti verò ita petulantes & importuni fuerunt, vt vxorem & liberos opprimerent, cum quidem oues & famulos abstulissēt: quæ pluris erant, quàm quanti me condemnarant. Cùm porrò diem dictam distulissent, egóque promisissem, me vt è testibus audistis, mulctam eis soluturum: in ædes ingressi sunt, & supellectilia exportarunt, & nutricem senem mulierem, propter cymbium excarnificarunt. Quæ omnia etiamnum tenēt, & nondum restituunt, solutis à me mille trecentis triginta tribus drachmis, duobus obolis. Si quis autem eos tū ignorauit. ac simplices homines & quietos esse putauit: testimonia vobis de eis quæ testificati mihi ij sunt, quos isti iniuriis affecerunt, recitabo. Namad ea enarranda, aqua mihi defutura esset: vt his omnibus, quæ & à me & à testib. dicta sunt, consideratis, ita pronuncietis, vt vestra fides & iurisiurandi religio postulat. Recita testimonia.

Peroratio & collatio modestiæ suæ cū importunitate Theophemi.

TESTIMONIA.

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Olympiodorum dati damni.

Magnam rerum & casuum varietatem continet hæc oratio. Conon, vir quidam Athenien sis, orbus decedit: de hæreditate inter eius cognatos oritur controuersia. Callistratus, qui causam hanc agit totam eam hæreditatem ad se pertinere dicit, qui sit genere Cononi proximus. Sed in eo fortasse mentitur, & nudis verbis abutitur. O-

lympiodorus autem, in quem hæc habetur oratio, & ipse ab initio hæreditatem petiit, affinitate cum Calliſtrato coniunctus. ſororem enim Olympiodori Calliſtratus in matrimonio habuit. Viſum igitur eis fuit, non litigare inter ſe: ſed ex æquo partiri defuncti facultates, quæ in aperto & in confeſſo eſſent: communiter item occultas quære, & communiter agere omnia: Cum ſe de hæreditate controuerſiam habituros ſuſpicarentur. Ea de re pactionem confecerunt, apud Androclidem quendam communem amicum, depoſitam. Seruum porro Cononis Moſchionem, qui fidelis omnino ei fuiſſe putabatur, Olympiodorus capit, & in calumniam adductũ de mille drachmis Cononi ſurreptis, cum Calliſtrato torquet. Quam pecuniam vt ſeruus habere ſe confeſſus eſt: eam quoque cum Calliſtrato ex æquo partitur, vt conuenerat. Sed cum plus etiam nummorum habere hominem putaret: non iam adhibito Calliſtrato, minas ab illo ſeptuaginta ſolus extorquet. Circa hoc tempus cùm alij in hæreditatem Cononis agunt, tum frater Calliſtrati Callippus, eodem patre natus. Communiter itaque de litibus deliberantes Olympiodorus & Calliſtratus, paciſcuntur, vt Olympiodorus totã hæreditatem, Calliſtratus ſemiſſem petat. Athenienſibus autem Acarnaniam profectis cum exercitu, abit & Olympiodorus: erat enim in catalogo. Cùm verò ſtata dies adeſſet: iudices vt quibus perſuaſum eſſet, militiam abſentiæ, falſo prætexi: actionem eius ſuſtulerunt. Quapropter ſe Calliſtratus & ipſe ait actionẽ in ſemiſſem hæreditatis ex pacto omiſiſſe, quod omnia communiter fieri iuberet. Vt autem è bello redit Olympiodorus, iterato iudicio aduerſus victores vtitur, & ipſe, & Calliſtratus: id quod lege permiſſum erat. De hæreditate igitur, quemadmodum initiò, diſceptant: hic de ſemiſſe, ille de aſſe. Priorem autem dicendi locum nactus Olympiodorus, euincit hæreditatem. Victoria porrò & tota hæreditate potius, pacta non ſeruat ab initio facta, neque ſemiſſem dat Calliſtrato. Is verò, & ſeptuaginta minarum à Moſchione exortarum ſemiſſem. & totius hæreditatis ab eo repoſcit pactis nitens, & aſſerens, ſe, etiam in poſtremo iudicio colluſiſſe cum Olympiodoro, & ei conceſſiſſe, vt & quæ vellet diceret, & falſos teſtes ſubornaret. Quòd niſi communiter & ex pacto inter ſe litigaſſent: facile ſe illum fuiſſe contuicturum: neque permiſſurum, vt Olympiodorus in iudicio victoria potiretur.

A

B

DEMOSTHENIS
IN OLYMPIODORVM DATI damni Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

C

Acquisitaẽ ſuam commendat, cũ aduerſarij eriminatione.

NEceſſarium fortaſſis eſt, Iudices, vt qui verſari in foro neque ſolté, neq; poſſunt, in iudicium veniant, ſi ab aliquo iniuriis afficiuntur: ab his præſertim, à quibus eos violari minimè conueniebat. id quod mihi etiã nũc vſu venit. Quanquam enim, Iudices, litigare cum Olympiodoro affine meo (eius enim ſororem in matrimonio habeo) non volo: magnis tamen eius in iuriis cogor. Quòd ſi nulla iniuria laceſſitus, Iudices, ſed per calumniam & mendacium eum accuſarem: aut controuerſiam meis & Olympiodori familiaribus permittere noluiſſem, aut vllam aliam æquitatem detrectaſſem: mihi credite, vehementer erubeſcerem, & me hominem eſſe improbum exiſtimarem. Nunc neque paruis detrimentis ab Olympiodoro acceptis, neque ſequeſtrum vllum fugiens, neque etiam, Iouem Optimum Maximum teſtor, vltrò, ſed quàm inuitiſſimus, coactus ab iſto ſum, hoc ſubire iudicium. Quare vos omnes in primis rogo, Iudices, vt noſtrũm vtroque audito, & ipſi cenſura rei ſuſcepta: nos reconciliatos dimittatis,

ὃν ἡ δίκη. καὶ αὐτὸς ἠμφισβήτησεν ἐξ ἀρχῆς τὸ κλήρου. ἦν δὲ οἰκίδιον ὅ, τε ὀλυμπόδωρος, καὶ ὁ καλλίστρατος· ἀδελφιδοῦν γὰρ ὀλυμποδώρου καλλίστρατος εἶχε γυναῖκα. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς μὴ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ νείμασθαι μὲν * ἐξ ἴσης πᾶν οὐσίαν τὸ τελευτήσαντος, ὅσα φανερά τε ἦν, καὶ ὁμολογημένη· κοινῇ δὲ ζητεῖν τὰ ἀφανῆ, καὶ κοινῇ πρᾶξαι δεῖ τούτων πάντα· πρόσθεσθαι γὰρ ἤξειν τινὰς ἀμφισβητοῦντας αὐτοῖς τὸ κλήρου. δεῖ τούτου καὶ συνθήκας ἔγραψαν, καὶ κατέθεντο παρ' ἀνδροκλείδῃ, φίλῳ τινὶ κοινῷ. οἰκέτης δὲ ἦν κόναγος μοχίων, παύ πιστος ἐκείνῳ νομισθείς. τοῦτον ὀλυμπόδωρος λαμβάνει, καὶ διαβληθέντα χιλίας ὑφῃρῆσθαι τὸ κόναγος δραχμὰς, βασανίζει μὲ καλλιστράτου. καὶ ὡς ὡμολόγησεν ὁ οἰκέτης τὸ ἀργύριον, ῥᾳμένται καὶ τοῦτο πρὸς τὸ καλλίστρατον κατὰ ταὐτὰ συνθήκας ἐξ ἴσης. ὁ πονηρὸς δὲ καὶ πλείονας ἔχειν ἀργυρίου τὸ ἄνθρωπον, οὐκέτι ἐβασανίζων τὸ καλλίστρατον, αὐτὸς βασανίζει, καὶ μνᾶς ἑβδομήκοντα λαμβάνει μόνος. πρὸς δὲ τοῦτον τὸ κοινὸν ἀμφισβητοῦσι τὸ κλήρου κόναγος, καὶ ἄλλοι, καὶ ὁ ἀδελφὸς ὁ καλλιστράτου καλλιππος, ὁμοπάτριος ὤν. βουλόμενοι δὲ κοινῇ πρὸς τὴν ἀγῶνα ὀλυμπόδωρος καὶ καλλίστρατος, συνέθεντο, ὁ μὲν ὀλυμπόδωρος ἀμφισβητῶν ὅλου τὸ κλήρου, ὁ δὲ καλλίστρατος τὸ ἡμικλήριον. στρατευομένων δὲ ἀκαρνανίαν, ὥρχετο καὶ ὀλυμπόδωρος. λύει δὲ πρὸ ἐκ τὸ καταλόγου. τῆς δὲ κυρίας ἐνστάσης, οἱ δικασταὶ προφασιν τὴν στρατείαν ἔχοντες, ἀνεῖλον αὐτῷ τὴν διαδικασίαν. διὸ φησὶ καλλίστρατος καὶ αὐτὸς ἐκλείπειν τὴν τὸ ἡμικλήριον δίκην, τῶν συνθηκῶν ἐμμένων, ἐπειδὴ κοινῇ πάντα πρᾶξαι ἐκέλευον. ὡς δὲ ἐπανῆλθεν ἀπὸ στρατείας ὀλυμπόδωρος, παλινδικίᾳ χρῆται πρὸς νενικηκότας, καὶ αὐτὸς καὶ ὁ καλλίστρατος δεδωκότος τοῦτο τὸ νόμου. καὶ ἀμφισβητοῦσι τὸ κλήρου καθάπερ ἐξ ἀρχῆς· ὁ μὲν τὸ ἡμίσεως, ὁ δὲ τὸ ὅλου. πρότερος δὲ λέγων ὀλυμπόδωρος, νικᾷ τὸ κλῆρον. νικήσας δὲ, καὶ λαβὼν ὅλον, καὶ ἐμμένει τῶν συνθηκῶν, ἃς ἐξ ἀρχῆς ἐποιήσατο· οὐδὲ δίδωσι τὰ ἥμισυ τῷ καλλιστράτῳ. ὁ δὲ αὖτ' ἀπαιτεῖ, καὶ τὴν ἑβδομήκοντα μνῶν τὴν φησὶ τὸ μοχίωνος τὸ ἥμισυ, καὶ τῆς ὅλης οὐσίας, τῶν συνθηκῶν ἰσχυριζόμενος, καὶ λέγων καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ δίκῃ συναγωνίσασθαι τῷ ὀλυμποδώρῳ, καὶ συγχωρηκέναι καὶ τοῦ λόγου εἰπεῖν οὓς ἐβούλετο, καὶ μαρτύρας προσκρούσασθαι ψευδεῖς· ὡς εἰ μὴ κοινῇ, καὶ συνθέμενοι πρὸς ἀλλήλους ἠγωνίζοντο, ῥᾳδίως ἂν ἐξελέξαι, καὶ ἐᾶσαι τὸν ὀλυμπόδωρον νικῆσαι τῇ δίκῃ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ βλαβῆς λόγος.

ΑΝαγκαῖον ἴσως ὄζιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τοὺς μὴ εἰωθότας, μηδὲ δυναμένους εἰσιέναι εἰς δικαστήριον, ἐπειδάν τινος ἀδικῶνται, ἄλλως τε, καὶ ὑφ' ὧν ἧκεν ἀδικεῖσθαι προσήκει· οἷον καὶ ἐμοὶ νυνὶ συμβαίνει. οὐ βουλόμενος γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀγωνίζεσθαι πρὸς ὀλυμπόδωρον, οἰκεῖον ὄντα, καὶ ἀδελφιδοῦν τούτου ἔχων, ἠνάγκασμαι ὑπὸ τὸ μεγάλ' ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τούτου. εἰ μὲν οὖν μὴ ἀδικούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀλλὰ ψευδῆ τινα ἐγκαλῶν ὀλυμποδώρῳ, τοῦτόν τι ἐποίουν, ἢ τοῖς ὀπτηδείοις τοῖς ἐμοῖς καὶ ὀλυμποδώρου μὴ ἐθέλων ὀπτεύειν, ἢ ἄλλου τινὸς τῶν δικαίων ἀφιστάμενος· οἶδ' ἴστε ὅτι πάνυ ἂν ἠχθόμην, καὶ ἐνόμιζον ἂν ἐμαυτὸν φαῦλον εἶναι ἄνθρωπον. νυνὶ δ' οὔτε μικρὰ ἐλαττούμενος ὑπὸ ὀλυμποδώρου, οὔτε διαλλακτὴν οὐδένα φεύγων, οὔτ' αὖ, μὰ τὸν Δία τὸν μέγιστον, ἑκών, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα ἄκων ἠνάγκασμαι ὑπὸ τούτου ἀγωνίζεσθαι ταύτῃ τῇ δίκῃ. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀκούσαντας ἀμφοτέρων ἡμῶν, καὶ αὐτοὺς δοκιμασάντας τὰ πράγματος γιγνόμενος, μάλιστα μὲν διαλλάξαντας ἀποπέμψαι, καὶ

καὶ οὐσεχέτας ἡμῖν ἀμφοτέροις ἡμᾶς γενέσθαι. ἐὰν δ' ἀ- A
φ' ἃ μὴ δύνησθε τούτου, ἐκ τῶν ὑπολοίπων τῶν τὰ
δίκαια λέγοντι, τούτῳ τιθῆτε ὑμᾶς ψῆφον φέρεσθαι.
πρῶτον μὲν οὖν μαρτυρίας ἀναγνώσεται, ὅτι οὐκ ἐγὼ αὐ-
τὸς εἰμι τῷ εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιέναι, ἀλλ' αὐτὸς οὗτος
λέγει τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μέτρια καὶ πρέποντα
προσκαλούμενον ὀλυμπιόδωρον, μεμαρτύρηται ὑπὸ τῶν
παρόντων. οὐκ ἐθέλοντος δὲ τούτου οὐδ' ὁπῶν ποιεῖν
τῶν δικαίων· ἀναγκαῖον ὅστι πρὸς ὑμᾶς λέγειν περὶ ὧν ἀ-
δικοῦμαι ὑπὸ ὀλυμπιοδώρου. ἔστι δὴ βραχὺς ὁ λόγος. ἦν
γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κώνων ἀλαιεὺς οἰκεῖος ἡμέτερος.
οὗτος ὁ κώνων ἐτελεύτησεν ἅπαις, ὀλίγον παντὸς χρόνον ἀρ-
ρωστήσας. ἐγὼ δὲ πολλὰ ἔτη, καὶ λίαν πρεσβύτερος ὢν ἐτε-
λεύτα. καὶ ἐγὼ, ὡς ἠθέλομεν, ὅπως οὐχ οἷός τε ἔσται προσγε-
νέσθαι· μετεπεμψάμην τοῦτον ὀλυμπιόδωρον, ὅπως αὐτὰ πα- B
ρῇ, καὶ συνεπιμελῆται μοὶ ἡμῖν ἁπάντων ὧν προσῆκε. καὶ
ὀλυμπιόδωρος οὗτος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἦλθεν ὡς
ἐμέ, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ, ἐμοὶ δὲ γυναῖκα, μοὶ ἡ-
μῖν ἅπαντα διῴκει. ὄντων δ' ἡμῖν περὶ ταύτην τὴν προ-
μαπείαν, ἐξαίφνης λόγον μοι προσφέρει ὀλυμπιόδωρος
οὗτος, ὅτι καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ προσήκουσα εἴη τῷ κώνωνι τῷ
τετελευτηκότι, καὶ ὅτι δίκαιον εἴη καὶ αὐτὸν τὸ μέρος λα-
βεῖν ἁπάντων ὧν ὁ κώνων κατέλιπε. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, σωφρόνως ὅτι ἐψεύδετο, καὶ αἰσχυντεῖν ἐπεχείρει.
ὅτι οὐδεὶς μοὶ ἄλλος τῷ κώνωνι ἦν ἐγγυτέρω ἐμοῦ· τὸ
μὲν πρῶτον, ὡς οἷόν τ' μάλιστα ὠργισθην, καὶ ἠναντιώσα
ὅτι τῇ αἰσχυντίᾳ τοῦ λόγου· ἔπειτα δ' ἐλογισάμην πρὸς
ἐμαυτὸν, ὅπου κἂν καιρῷ ὀργιζοίμην· καὶ τούτῳ ἀπεκρι-
νάμην, ὅτι ἐν μὲν τῷ παρόντι προσήκει θάπτειν τὸν τετ-
ελευτηκότα, καὶ τἆλλα ποιεῖν τὰ νομιζόμενα· ἐπειδὰν δὲ
τούτων ἁπάντων ὑπομεληθῶμεν, τότ' ὑμῖν αὐτοῖς διαλε-
ξόμεθα. καὶ αὐτὸς, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσωμολόγησε C
ταῦτα, καὶ καλῶς μ' ἔφη λέγειν. ἐπειδὴ δ' ἀπηλλάγημεν,
καὶ ἐπεσκεψάμην ἅπαντα τὰ νομιζόμενα, καθ' ἡσυχίαν ἤδη
ᾠδη καλέσαντες ἅπαντας τοὺς οἰκείους, διελεγόμεθα ἡμῖν
αὐτοῖς περὶ ὧν ἔδει ἡμᾶς ἑαυτῷ ἕν. ὅσα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διῳκήθημεν, περὶ τού-
των διαλεγόμενοι, τί ἂν ἐγὼ ταῦτα διηγοῦμαι ὑμῖν
πράγματα παρέχων, ἢ ἵνα μοι τῷ συνοχλοίη; τὸ δὲ τέλος
ὃ ἐγένετο, τοῦτο ὑμᾶς ἀναγκαῖον ἔχει ἀκοῦσαι, αὐτὸς γὰρ
ἐγὼ ἐδίκασα τούτῳ, καὶ αὐτὸς ἐμοὶ, τὰ ἡμίσεα ἑκάτερον ἡ-
μῶν λαβεῖν, ὧν κατέλιπε κώνων, καὶ μηδεμίαν ἀνδίαν εἶ-
ναι περαιτέρω· καὶ προσειλόμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἑκὼν μει-
ζοδοῦναι τοῦτο μᾶλλον, ἢ εἰς δικαστήριον εἰσιὼν κινδυ-
νεύειν πρὸς οἰκεῖον ὄντα τὸν, καὶ εἰπεῖν τι ἀνδρὸς, ἀδελφὸν
ὄντα τῆς ἐμῆς γυναικὸς, καὶ θεῖον τῶν ἐμῶν παίδων, καὶ ὑπὸ τού-
του ἀκοῦσαί τι αἰσχρὸν ἢ δεινόν. ταῦτα πάντα ἐνθυμούμενος,
συνεχώρησα αὐτῷ. καὶ μὴν ταῦτα συνθήκας ἐγράψαμεν
πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ ἁπάντων. καὶ ὅρκοις ἰσχυροῖς ὠμό-
σαμεν ἀλλήλοις, ἢ μὲν τὰ ὑπάρχοντα φανερὰ ὄντα κα-
λῶς καὶ δικαίως διαιρήσεσθαι. καὶ μηδ' ὁποῦν πλεονεκ-
τήσειν τὸν ἕτερον τοῦ ἑτέρου, ὧν κατέλιπε κώνων. καὶ τἆλλα
πάντα κοινῇ ζητήσειν καὶ πράξειν μετ' ἀλλήλων βουλεύ-
μενοι, ὅ,τι ἂν ἀεὶ δέῃ. ὑπενοοῦμεν γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί,
ἔσεσθαί τινας ἀμφισβητήσοντας τῆς τοῦ κώνωνος καὶ ἑτέρους,
οἷον καὶ ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ὁμοπάτριος μὲν, ὁμομήτριος δ' οὔ, ὃς ἀπεδήμει· καὶ εἴ δή τις ἄλλος ἠβούλετ' ἀμφισβητεῖν,
οὐκ ἐᾶν ἡμῖν κωλύειν· οἱ γὰρ νόμοι κελεύουσι τὸν βουλόμενον ἀμφισβητεῖν. ταῦτα δὴ πάντα προνοούμενοι, ἐγρά-

& de vtroque noſtrûm bene mereamini. Sin id conſequi non potueritis: vt de cætero ei qui cauſam meliorem habet, ſuffragemini. Ac primùm teſtimonia recitabuntur, vnde apparebit per me non eſſe factũ, vt in iudicium veniretur, ſed per iſtum ipſum. Recita teſtimonia.

TESTIMONIA.

Narratio de hæreditatis Cononiæ diuiſione, & pactione facta cum Olympiodoro: à quo ſs minis ſit fraudatus.

Me igitur, Iudices, & æquas & conuenientes Olympiodoro tuliſſe conditiones: teſtificati ij ſunt, qui interfuerunt. Quum verò ille prorſus æqui nihil admittere voluerit: neceſſe eſt apud vos exponere, qui bus afficiar ab Olympiodoro iniuriis. Breuis autem ea erit oratio. Conon Halæenſis cognatus noſter fuit, Iudices. Is Conon ſine liberis deceſſit, cum omnino paruo tempore decubuiſſet, grandis natu cum moreretur. Ego cùm eum non poſſe euadere ſentirem, accerſiui Olympiodorum, vt adeſſet, vnàque nobiſcum curaret, quæ decerent omnia. Olympiodor⁹ igitur, Iudices, vt ad me venit, & ad ſororem ſuam, vxorem meam, vnà nobiſcum omnia curat. Dum verò nos hac cura occupamur, ex improuiſo ad me verba facit Olympiodorus, matrem quoque ſuam cognatam eſſe Cononi defuncto: æquum igitur eſſe, vt in partem veniret omnium bonorũ, quæ Conon reliquiſſet. Ego verò, Iudices, qui ſcirem eum mentiri, & perfricare frontem inſtituiſſe, quòd nemo alius Cononi genere propior eſſet, quàm ego: primùm quàm potui grauiſſimè ſum commotus & indignatus, ob impudentiam orationis. Deinde mecum ipſe reputans, me non tempeſtiuè iraſci, reſpondeo, defunctum ſepeliendum in præſentia, & alia iuſta ei perſoluenda eſſe. Quæ vbi omnia curata eſſent: tum inter nos velle diſceptare. Ipſe, Iudices, conceſſit hæc, rectè me dicere aſſenſus. Poſtquam autem iuſtis omnibus perſolutis reuerſi ſumus: * accerſitis omnibus cognatis, inter nos iam tranquillis animis de iſtius poſtulatione diſſeruimus. Iis verò, Iudices, quæ inter nos de controuerſiis noſtris egimus, commemorandis, quid aut vobis negocium faceſſam, aut meipſum defatigem? finem autem qui conſecutus eſt, vos audire neceſſe eſt. Ego iſti iudex fui, & iſte mihi: vt vterque noſtrum ſemiſſem acciperet eorum, quæ Conon reliquiſſet, neque vllum deinceps eſſet inter nos diſſidium. Nam malui, Iudices, vtrò iſti impertiri potius, quàm experiri iudicio cum eo, affine meo, & moleſti aliquid dicere in eum, fratrem vxoris meæ, & auunculum meorum liberûm, & ab iſto audire conuicium aliquod. His omnibus conſideratis, ceſſi ei. Poſtea pacta conſcripſimus inter nos omnibus de rebus, & ſanctum iuſiurandum alter alteri dedimus: nos omnino, quæ bona manifeſta eſſent, iuſtè diuiſuros, & neutrum meliori fore conditione, quàm alterum, in iis quæ Conon reliquiſſet: & cætera omnia communiter quæſituros & exacturos: inter nos deliberantes, quid quouis tempore facto eſſet opus. Suſpicabamur enim, Iudices, venturos etiam alios qui de Cononis hæreditate litigaturi eſſent: vt & fratrem meum, eodem patre illum quidem, ſed matre non eadem natum, qui peregrè aberat. Quòd ſi quis alius controuerſiam nobis facere vellet, nos prohibere non poſſe: cùm leges cuiuis dent petendi poteſtatem. Hæc igitur omnia prouidentes,

pacta conscripsimus,& fidē mutuò dedimus,vt neutri nostrūm vel volenti,vel inuito liceret quicquam seorsim agere:sed vt de commun consilio & sententia agere mus omnia. Et harum rerum testes fecimus primùm deos,quorum numē alter alteri iurauimus, & cognatos nostros:deinde Androclidem Acharnē sem,apud quem pacta deposuimus.Legam igiturvobis,Iudices,legem, qua pacta conscripsimus inter nos,& testimonium eius qui pacta habet.Recita legem primùm.

LEX.

Lege & Androclidæ testimonium.

TESTIMONIVM.

Postquam fidem mutuò dedim⁹,pactione apud Androclidem repositа:duas ego partes feci, Iudices. ac altera pars erat,ædes in quibus habitarat ipse Conō & mancipia qui saccos texebant:altera pars,erant aliæ ædes & mancipia seplasiarij.Si quid autem pecuniæ manifestæ Conon aut in mensa Heraclidæ reliquerat:id omne ferè insumptum fuit in sepulturam, & cætera funebria, & ædificationem monumenti. Ego igitur factis duabus hisce partibus, optionem Olympiodoro dedi,vtram vellet eligendi: atque is elegit seplasiarios,& ędes:ego verò accepi saccorum textores,& ædes alteras. Et hæc sunt quæ vterque nostrūm habuit.In parte autem Olympiodori,vnus fuit è seplasiariis,quem sibi fidissimum esse putabat Conon.Nomen homini est Moschio.Is famulus norat cùm cætera ferè Cononis omnia,tum vbi repositum argentum esset,quod domi habuerat Conon. Ac latuerat sanè Cononem prouectæ ætatis hominem,& qui fidem illi haberet, illum feruum Moschionem pecuniam suffurari. Primùm igitur ei sustulerat mille drachmas,seorsim positas à reliquis nūmis.Deinde alias septuaginta minas. & hæc eius facinora Conon haud animaduerterat: idque argentum omne homo in suapte potestate habebat. Non multò autem pòst,Athenienses,quàm nos bona diuiseramus,orta est suspicio quædam de illo homine, res que animaduerti cœpit. Ex ea suspicione visum mihi fuit & Olympiodoro,quæstionem esse de homine habendam. Tum homo,Iudices ipse de se indiciū fecit,priusquam torqueretur,se mille drachmas Cononi surripuisse,& apud se esse dixit,quicquid consumptum non esset. De maiore autem pecuniæ numero,tum omnino tacuit: & drachmas circiter sexcentas reddidit.Huius pecuniæ, vt pro data mutuò fide,& ex pactis apud Androclidem sitis, vt & iustum & æquum erat, semissem ego accepi,semissem Olympiodorus. Non multò post, ex ea suspicione de seruo & pecunia reddita,vinxit hominem & torsit ipse solus, nobis non accersitis: cum iurasset, communiter se quæsiturum & acturum esse mecum omnia. Tum homo contentis fidiculis confessus est, se & septuaginta minas habere,Cononi surrepras quam pecuniam omnem Olympiodoro restituit. Ego verò, Iudices, hac de re audita, istum mihi semissem,sicut prius etiam de mille drachmis fecerat,redditurum putabam. Ac principio non

A ϕαμὲν τὰς συνθήκας, καὶ ὅρκους ὠμόσαμεν, ὅπως μήτ' ἐκόντι, μήτε ἀκοντὶ μηδετέρῳ ἐξουσία ἡμῶν γένηται, μηδ' ὁποτερῳοῦν ἰδίᾳ πράξαι, ἀλλὰ κοινῇ βουλευόμενοι μεθ' ἡμῶν αὐτῶν, ἅπαντα πράττωμεν. καὶ μάρτυρας ἐποιησάμεθα περὶ τούτων, πρῶτον μὲν τοὺς θεούς, εἰς οὓς ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, καὶ τοὺς οἰκείους τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν. ἔπειτ' ἀνδροκλείδην ἀχαρνέα, παρ' ᾧ κατεθέμεθα τὰς συνθήκας. βούλεσθαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν τοῦ νόμον ἀναγνῶναι, καθ' ὃν τὰς συνθήκας ἐγράψαμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, καὶ μαρτυρίαν τὴν ἔχουσαν τὰς συνθήκας. λέγε τὸν νόμον πρῶτον.

Νόμος.

Ἀναγίγνωσκε δὴ καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀνδροκλείδου.

Μαρτυρία.

Ἐπειδὴ ἡμῖν ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, καὶ αἱ συνθῆκαι ἦσαν κείμεναι πρὸς τῷ Ἀνδροκλείδῃ· διεῖλον ἐγὼ δύο μερίδας, B ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ ἡ μὲν ἑτέρα ἦν μερὶς ἡ οἰκία, ἐν ᾗ ᾤκει αὐτὸς ὁ κόνων, καὶ ταμιεῖα ἐν οἷς σακκοφαίνας. ἡ δὲ ἑτέρα ἦν μερὶς οἰκία ἑτέρα, καὶ ταμιεῖα ἐν οἷς φαρμακοπῶλαι. ἀργύριον ἦν εἴ τι κατέλιπεν ὁ κόνων φανερὸν ὅτι τῇ τραπέζῃ τῇ Ἡρακλείδου, τοῦτο ἅπαν σχεδόν τι ἀπηλώθησέ τε τῷ ταφῷ, καὶ τἄλλα τὰ νομιζόμενα, καὶ εἰς τὴν οἰκοδομίαν τοῦ μνήματος. δηλῶν δὲ ἐγὼ τὰς δύο ταύτας μερίδας, ἔδωκα αἵρεσιν τούτῳ ὁλυμπιοδώρῳ, ὁπότεραν βούλεται τὴν μερίδων λαβεῖν· καὶ ἔδει εἵλετο τοῖς φαρμακοπώλαις, καὶ τὴν οἰκίαν. ἐγὼ δ' ἔλαβον τοὺς σακκοφαίνας, καὶ τὴν ἑτέραν καὶ ταὐτά ἐστιν, ἃ ἑκάτερος ἡμῶν εἶχεν. ἐν ᾗ τῇ μερίδι τῇ τοῦ ὁλυμπιοδώρου ἦν εἰς τὴν φαρμακοπώλιδων, ὃν μάλιστα ἐνόμιζε πιστὸν ἑαυτῷ εἶναι ὁ κόνων ἄνομα ᾧ τῷ ἀνθρώπῳ ὄφις μοχλίων. ἔστι ὁ οἰκέτης σχεδόν τι ἤδει τά τε ἄλλα τὰ κόνωνος ἅπαντα, καὶ δὴ καὶ τὸ ἀργύριον οὗ ἦν τὰ ἔνδον κείμενον τῷ κόνωνι. καὶ δὴ ἔλαθε τὸν κόνωνα, φοιτῶντά τε ὄντα, καὶ πεπιστευκότα αὐτῷ, ὑφαιρούμενος τὸ ἀργύριον ἔστιν ὁ οἰκέτης ὁ μοχλίων. καὶ πρῶτον μὲν ὑφῃρεῖτο αὐτοῦ χιλίας δραχμὰς χωρὶς πεντακοσίας τοῦ ἀλλοῦ ἀργυρίου. ἔπειτα ἑτέρας ἑβδομήκοντα μνᾶς, καὶ ταῦτα πιὼν ἐλάνθανε τὸν κόνωνα. καὶ τὸ ἀργύριον τοῦτο ἅπαν εἶχεν αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ ὁ ἀνθρωπος. ἐν πολλῷ γὰρ χρόνῳ ὕστερον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡνίκ' ἡμεῖς διελόμεθα τὰς μερίδας, ὑποψία τις ἐγίγνετο, καὶ αἴσθησις πρὸς τὸν ἀνθρωπον ἦν. ἐκ δὲ ταύτης τῆς ὑποψίας ἐδόκει ἐμοὶ καὶ τούτῳ ὁλυμπιοδώρῳ βασανίζειν τὸν ἄνθρωπον. καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὦ ἄνδρες δικασταί, αὐτὸς αὑτὸν κατεῖπε, πρὶν βασανίζεσθαι, ὅτι χιλίας δραχμὰς ὑφείλετο τοῦ κόνωνος· καὶ ἔφη εἰδέναι παρ' ἑαυτῷ, ὅσον μὴ ἀπολωλυμένον. πρὸς δὲ τοῖς πλείοσιν ἀργυρίοις, οὐδαμοῦ εἶπεν ἐν τῷ τότε χρόνῳ· καὶ ἀποδίδωσι πρὸς ἑξακοσίας πνὰς δραχμάς. καὶ τούτου τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἀπέδωκεν ὁ ἄνθρωπος, καλῶς καὶ δικαίως κατὰ τοὺς ὅρκους, οὓς ὠμόσαμεν ἡμεῖς καὶ κατὰ τὰς συνθήκας τὰς κειμένας πρὸς τῷ Ἀνδροκλείδῃ, τὸ μὲν ἥμισυ ἐγὼ ἔλαβον, πρὸς ἥμισυ οὗτοσὶ ὁλυμπιόδωρος. μὴ γὰρ ταῦτ' οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, ἐν ταύτης τῆς ὑποψίας τῆς πρὸς τὸν οἰκέτην πρὸς τὸ ἀργυρίου οὗ ἀπέδωκεν, ἔδησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐβασάνισεν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ· ἡμᾶς δὲ οὐ παρεκάλεσεν, ὁμωμοκὼς κοινῇ ζητήσειν καὶ πράξειν μετ' ἐμοῦ πάντα. καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταπονούμενος ὑπὸ τῆς βασάνου, πρῶτον μὲν ὡμολόγησε, καὶ τὰς ἑβδομήκοντα μνᾶς εἰληφέναι, κόνωνος ὑφελόμενος· καὶ ἀποδίδωσιν ἅπαν τὸ ἀργύριον τοῦτο ὁλυμπιοδώρῳ τούτῳ. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐπυθόμην πρὸς τῆς βασάνου τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὅτι ἀποδέδωκεν εἰς τὸ ἀργύριον· ἐνόμιζόν μοι ἀποδώσειν τοῦτον τὸ ἥμισυ τοῦ ἀργυρίου, ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον ἀπὸ τῶν χιλίων δραχμῶν ἀποδέδωκε. καὶ

Ϛ δὐδὺς μὴν, ἐ πάνυ τι λωώχλουν τούτῳ, ἡ γοὐμην αὐτὸν τὲ γνώσεσθ᾽ ἢ διοικήσειν καὶ ἐμοὶ ἢ ἑαυτῷ, ὅπως ἑκάτερος ἡμῶν ἕξει τὰ δίκαια, ἢ τοὶς ὅρκοις ἢ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὶς ᾠδὶ τὲ ἰσομοιρεῖν * ἁπάντων, ἐὰν κόνων λῷ καταλελοιπὼς. ἐπειδὴ δ᾽ ἐνδιέτριβε, καὶ οὐδὲν ἐποίει, διελεγόμην τούτῳ ὀλυμπιοδώρῳ, ἢ ἠξίουν ἀπολαμβάνειν τὸ ἐμαυτῦ μέρος τ᾽ ἀργυρίου. οὗτοσι δ᾽ ὀλυμπιόδωρος ἀεί τι προὐφασίζετο, καὶ ἀναβολὰς ἐποιεῖτο. ἢ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἕτεροί τινες ἔλαχον τὲ κλήρου τὲ κόνωνος, καὶ ὁ κάλλιππος ἐπεδήμησεν ἐκ τῆς ἀποδημίας, ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ὁ ὁμοπάτριος. καὶ δοῦλ᾽ ἔλαχεν δοῦλος τὲ * ἡμικλήρου. καὶ τούτῳ ὀλυμπιοδώρῳ προφάσεις αὖτη ἐγίγνετο, πρὸς τὸ μὴ ἀποδιδόναι μοι τὸ ἀργύριον. ἐπειδὴ πολλοὶ ἦσαν οἱ ἀμφισβητοῦντες. καὶ ἔφη χρῆναι με προμνᾶσθαι, ἕως ἂν οἱ ἀγῶνες γένωνται. καὶ ἐμοὶ ἀνάγκη λῦ ταῦτα συγχωρεῖν, καὶ συνεχώρησα. μὴ γὰρ ταῦτα ἐγὼ καὶ οὗτοσι ὀλυμπιόδωρος ἐβουλεύομεθα κοινῇ, ὥσπερ καὶ νῦν σαμβ, ὁπόθεν τινὰ τρόπον ἄρισα καὶ ἀσφαλέστατα προσοισόμεθα πρὸς τοὺς ἀμφισβητοῦντας. ἢ ἔδοξεν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτον μὲν ὀλυμπιόδωρον τ᾽ κλήρου ὅλου ἀμφισβητεῖν, ἐμὲ δὲ τ᾽ ἡμικλήρου. ἐπειδὴ καὶ κάλλιππος ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς τ᾽ ἡμικλήρου μόνον ἠμρισβήτει. ἢ ἐπειδὴ αἱ ἐπεδείκνυσαν πρὸς τὰρχοντα πᾶσαι αἱ ἀμφισβητήσεις, καὶ ἔδει ἀγωνίζεσθαι ἐν τῷ δικαστηρίῳ· ἀπορᾴομεν ἡμῖν τὸ πρᾶγμα πρὸς τὸ ἤδη ἀγωνίζεσθαι ἐγὼ καὶ ὀλυμπιόδωρος οὗτοσι, διὰ τὸ ὀξὺ φρονεῖν ὑπεπεπωκέναι ἡμῶν πολλοὺς τοὺς ἀμφισβητοῦντας. ἐν δὲ τῷ ὑπαρχόντων ἐσκοπεῖτο μὴν κοινῇ, εἴ πως ἀναβολὴν γένοιτο ἐν τῷ παρόντι, ὡς τε πρᾶγμα σκοπεῖσθαι ἡμᾶς καθ᾽ ἡσυχίαν πρὸς τὸν ἀγῶνα. καὶ κατὰ τύχην τινὰ καὶ δαίμονα ὑμεῖς ἐπείσθητε ὑπὸ τοῦ ῥητόρων, εἰς ἀκαρνανίαν στρατῶτας ἐκπέμπειν, καὶ ἔδει καὶ τοῦτον ὀλυμπιόδωρον στρατεύεσθαι, καὶ ὤχετο μετὰ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν. καὶ συνεβέβηκεν, ὡς ὡόμεθα ἡμεῖς αὖτη ἡ καλλίστη ἀναβολὴ, δημοσία τούτου ἀποδημοῦντος, καὶ στρατιωτῶν· ἐπειδὴ δὲ ἐκάλει ὁ ἄρχων εἰς τὸ δικαστήριον ἅπαντας τοὺς ἀμφισβητοῦντας καὶ τὸν νόμον ὑπωμοσάμεθα ἡμεῖς τοῦτον ὀλυμπιόδωρον δημοσία ἀπῶναι στρατιωτῶν. ἀποδεόντος δὲ τούτου, ἀνθυπωμόσαντο οἱ ἀντίδικοι, καὶ λαβόντες ὀλυμπιόδωρον τοῦτον, ὕστερον ἡμῶν λέγοντες, ἔπεισαν τοὺς δικαστὰς ψηφίσασθαι, τῆς δίκης ἕνεκα ἀπεῖναι τούτου, καὶ οὐ δημοσία. ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν δικαστῶν, διέγραψεν ὁ ἄρχων * πυθόδωρος κατὰ τὸν νόμον τὸν τούτου ὀλυμπιοδώρου ἀμφισβήτησιν. διαγεγραφείσης δὲ ταύτης, ἐξ ἀνάγκης ἐμοὶ λῦ ἐλλιπεῖν τὸν τ᾽ ἡμικλήρου ἀμφισβήτησιν. ἡμῶν μὲν οὖν τούτων, ἐπεδίκασεν ὁ ἄρχων τοῖς αὐτοδίκοις τοῖς ἡμετέροις τὸν κλῆρον τὸν κόνωνος. ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι αὐτὸν λῦσαι καλὸν ποιεῖν. ἐπειδὴ δ᾽ ἐπεδικάσαντο, ᾠδὺς εἰς περσίαν ἐλθόντες, παρελάμβανον πάντ᾽ ὅσα ἡμῶν ἦν ἑκάτερος, νεμόμενος ἐν τῇ μεσογαίᾳ. κἀγὼ μὲν ἀπεδημοῦν αὐτὸς παρέδωκα. ἀνάγκη γὰρ λῦ πείθεσθαι τοῖς νόμοις. τὰ δὲ ὀλυμπιοδώρου ἀποδημοῦντος τούτου, ἅπαντα ὅσ᾽ ἦν τοῦτον λαβόντες, πλὴν τ᾽ ἀργυρίου, οὗ ἔσχεν αὐτὸς αὐτὸς τὲ ἀνθρώπου τ᾽ οἰκέτου, ὃν ἐβασάνισεν· οὐ γὰρ ἔσχον ὅπου λαμβάνοιντο τ᾽ ἀργυρίου· καὶ τὰ μὲν πραχθέντα ταῦτ᾽ λῶ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ τῇ ὀλυμπιοδώρου· καὶ τῆς κοινωνίας τῆς πρὸς τοῦτον ταῦτ᾽ ἐγὼ ἀπέλαυσα. ἐπειδὴ δ᾽ ἐπεδήμησεν ἔσχεν, καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται· ἠγανάκτει ὀλυμπιόδωρος οὗτοσι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι τοῖς συμβεβηκόσι, καὶ ἡγεῖτο δεινὰ πεπονθέναι. ἐπειδὴ δ᾽ μετὰ ταῦτα ἐλθόντες ἀγανακτῶν ἐσκοπεῖτο πάλιν καὶ ἐβουλεύομεθα κοινῇ ἐγὼ καὶ ὀλυμπιόδωρος οὗτοσι, ὅν τινα τρόπον

A valde sanè ei instabam, existimans fore, vt ipse de re statueret, ac sibi mihique ita prospiceret, vt vtrique suum ius redderetur ex iureiurando, & pactis inter nos factis de æquali distributione eorum omnium quæ Conon reliquisset. Cùm verò moras interponeret, nihilque præstaret: Olympiodorum alloquor, & meam mihi reddi partem postulo. Is autem semper prætexere aliquid, & moras nectere. Interim & alij quidam in Cononis hæreditatem agunt, & Callippus frater meus germanus peregrè domum reuersus statim semissem hæreditatis petit. Quæ tum Olympiodoro causa fuit pecuniæ mihi non reddendæ: quòd multi essent, qui nobis controuersiam facerent. Me igitur expectare oportere dicebat, donec iudicia facta essent. Mihi verò necesse erat ea concedere: concessi. Post hæc mihi & Olympiodoro communiter, vt iurauerāmus, deliberantibus, qua ratione optimè tutissiméque aduersariis occurri posset, visum est, Iudices, Olympiodorum totam sibi hæreditatem vendicare, me verò mihi semissem oportere, quandoquidem & Callippus frater meus semissem duntaxat postularet. Postquam igitur apud Prætorem omnibus controuersiis perquisitis, iam in iudicio contendendum erat: prorsus imparati eramus ad causam statim dicendam, ego & Olympiodorus, propterea quòd multi aduersarij subitò nos oppresserant. Quantum autem res ferebant, communiter deliberabamus, si qua in præsentia mora produci rebus posset: vt nos per otium ad iudicium pararemus. Inter hæc vos, forte fortuna & diuino quodam fato, impulsi ab oratoribus, decreuistis exercitum in Acarnaniam mittendum: oportebat igitur inter cæteros etiam Olympiodorum militare. Obtulerat ergo sese pulcherrima, vt putabamus, dilationis occasio, publicè isto absente & militante. Cum verò prætor iussu legis omnes aduersarios in forum citaret: iurauimus nos, Olympiodorum publicè abesse militantem. Quo iureiurando de isto dato, vicissim iurarunt aduersarij, & Olympiodorum calumniando, cum post nos dicerent, iudicibus persuaserunt, vt decernerent, eius iudicij causa abesse istum, non publico nomine. Quod cùm iudices decreuissent: prætor Pythodorus Olympiodori postulationem, ex lege, aboleuit. Qua abolita, mihi quoque necesse fuit, desistere ab instituta in semissem hæreditatis actione. His factis, prætor aduersariis nostris, Cononis hæreditatem addixit. Sic enim facere legibus cogebatur. Qua euicta iudicio mox in Piræum egressi acceperunt omnia quæ vterque nostrûm pro sua portione habuerat. Atque ego cùm domi essem, meam ipse tradidi. necesse enim erat parêre legibus. Olympiodori verò absentis abstulerunt omnia, præter pecuniam à seruo extortam. Neque enim illi habebant, vnde illam recuperarent. Hæc in absentia Olympiodori gesta sunt, & hos ego ex eius societate fructus cepi. Reuersus ab expeditione vnà cum aliis Olympiodorus, Iudices, grauiter & iniquo animo ea quæ gesta erant, patiebatur, & iniquè secum agi querebatur. Cum autem iam expleuisset atque effudisset indignationem suam: denuò quærebamus, communitérque deliberabamus ego & Olympiodorus, quo pacto amissa recuperaremus.

Olympiodorus totā hæreditate iudicio recuperata eadem Callistrato non seruat.

Tum nobis consultantibus visum est, vt eos qui hæ- A reditatem sibi vendicarant iudicio arcesseremus ex lege: atque eo rerum statu esse tutissimum, ne ipsi vnà & coniunctis viribus cùm aduersariis experiremur, sed vterque seorsim: atque vt Olympiodorus totam hereditatem postularet, vt prius etiam, & pro se ageret: ego verò semissem, cùm frater etiam meus Callippus semissem duntaxat peteret: vt si Olympiodorus vinceret, ego è fœdere & iureiurando, rursus ab isto partem acciperem: sin fortè succumberet, ac aliud pronunciarent Iudices, vt iste æquam à me partem reciperet, quemadmodum & iureiurando & pactione obstricti eramus. Hoc inito consilio, & vt tutissimo probato, tum à me, tum ab Olympiodoro: citati sunt omnes ex lege qui Cononis bona obtinebant. Recita mihi legem, ex qua citatio facta est.

LEX.

Ex hac lege, Iudices, citatio facta est, & actiones institutæ, prout Olympiodoro visum fuit. Postea prætor in omnes aduersarios inquisiuit: eáque inquisi- B tione peracta, eosdem in iudicium introduxit. Cùm autem Olympiodorus primus ageret, & quicquid erat libitum diceret, & testimonia proferret, prout ei consultum videbatur: ego, Iudices, tacitus sedebam in altero subsellio. Ad hunc modum instructa & comparata actione, iste facilè vicit. Quo victore, votorum omnium facti compotes in iudicio sumus: recuperatis ab isto iis, quæ aduersarij à nobis abstulerant. Quæ cùm omnia vnà cum pecunia, quàm à seruo extorserat teneret: nihil prorsus æqui præstare mihi voluit: sed ipse habet omnia: quamuis & fidem dederit, & se ex æquo mecum omnino diuisurum pepigerit. Quę pacta etiamnum apud Andocidem sita sunt: qui apud vos ipse testimonium dixit. Sed & de cæteris quæ dixi omnibus testimonia proferam: ac primùm de illo, quod ab initio gestum est, cùm ego & iste nostrorum iudicio & sententia partiti fuimus ex æquo, quicquid manifestarum facultatum Conon reliquisset. Primùm hoc cape testimonium: deinde omnia legito.

TESTIMONIVM.

Cape & prouocationem, qua eum prouocaui de nummis, quos ab homine illo per quæstiones extorserat,

PROVOCATIO.

Lege & alterum testimonium, quo declaratur, aduersarios nostros, cùm hæreditatem obtinuissent, abstulisse omnia quæ nos habueramus: præter pecuniam, quam Olympiodorus ab homine illo per quæstiones extorserat.

TESTIMONIVM.

Quemadmodum igitur manifestas Cononis facultates, ego & Olympiodorus diuiserimus: ex oratione nostra, & è testimoniis audiuistis. illud item cognouistis, istum pecuniam ab homine illo, seruum dico accepisse: & aduersarios quęcumque nos tenueramus occupasse: donec iste rursus vicit in iudicio. Quid verò prętextat, cur mihi nihil reddere, neque æqui quicquam præstare velit: his nunc ittendite animos, Iudices: ne vos statim decipiant oratores, quos iste contra me subornauit. Nunquam sanè iste sibi in

τέτων τὰ πάλιν κομιώμεθα. καὶ ἐδόκει ἡμῖν βελτιομένοις, πρόσκαλεῖσθαι τοὺς ὑπ' ἐμοῦ δικασθέντας καὶ τὸν νόμον. καὶ ὅπως ὑπάρχοντων ἀσφαλέσταται ἔσονται, μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἡμᾶς ἀμφοτέροις τὸν κίνδυνον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀμφισβητοῦντας, ἀλλὰ χωρὶς ἑκάτερον καὶ τὸν μὲν ὀλυμπιόδωρον ὅλου τοῦ κλήρου λαχεῖν, ὥσπερ τὸ πρότερον, καὶ ἀγωνίζεσθαι καθ' αὑτόν, ἐμὲ δὲ τὸ ἡμικλήριόν· ἐπειδὴ καὶ καλλίππου ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς τὸ ἡμικλήριον μόνον ἠμφισβήτει· ὅπως, ἐὰν μὲν οὗτος ὀλυμπιόδωρος ὑπερτύχῃ τοῦ ἀγῶνος, ἐγὼ καὶ τὰς συνθήκας καὶ τοῖς ὅρκοις πάλιν τὸ μέρος λάβοιμι ὧνπερ καὶ τούτου· ἐὰν δ' ἀρ' ὑποτύχῃ καὶ τἆλλα ψηφίσωνται οἱ δικασταί, ἔξεστι παρ' ἐμοῦ τὰ μέρη καλῶς καὶ δικαίως ὑπολαμβάνοι, ὥσπερ ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, καὶ συνεθέμεθα. ἐπειδὴ ταῦτ' ἐβουλόμεθα, καὶ ἐδόκει ἀσφαλέσταται εἶναι καὶ ἐμοὶ, καὶ ὀλυμπιοδώρῳ· * προσεκλήθησαν ἅπαντες οἱ ἔχοντες τι τῶν κύνωνος καὶ τὸν νόμον, καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον. καθ' ὃν ἡ πρόσκλησις ἐγένετο.

Νόμος.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡ πρόσκλησις ἐγένετο, καὶ τὰς ἀμφισβητήσεις αἰτησάμεθα, ὃν τρόπον τούτῳ ἐδόκει ὀλυμπιοδώρῳ. ἐμὲ μὲν ταῦθ' ὁ ἄρχων ἀνέκρινε πᾶσιν ἡμῖν τοῖς ἀμφισβητοῦσι. καὶ ἀνακείνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ὅσοι ὀλυμπιόδωρος ἠγωνίζετο πρῶτος, καὶ ἔλεγεν, ἐνεβούσατο, καὶ μαρτυρίας παρεῖχετο, αἷς ἐδόκει τούτῳ. κἀγὼ, ὦ ἄνδρες δικασταί, σιωπῇ ἐκαθήμην ὅτι τὸ ἕτερον βήματος. ἐπὶ δὲ τοῦτον καθισθέντος ἀγῶνος, εἰ ἵκνησεν οὕτοσὶ ῥᾳδίως. νικήσας δὲ καὶ διαψηφισάμενος ἅπαντα ὅσα ἐβουλήθημεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ λαβὼν ὧνπερ καὶ τοὺς ὑπ' ἐμοῦ δικασαμένους πρότερον ὅσα ἦσαν ἐκεῖνοι παρ' ἡμῶν εἰληφότες. ταῦτα δὴ πάντ' ἔχων, καὶ τὸ ἀργύριον, ὃ ἔλαβε ὧνπερ καὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ βασανισθέντος, οὐδὲ ποιεῖ ἠθέλησε τῷ δικαίῳ πρός με πιθέσθαι. ἀλλ' ἔχει αὐτὸς ἅπαντα ὁμωμοκὼς, καὶ συνθήκας πρός με ποιησάμενος ἣν μέν σοι ἰσομοιρήσειν· καὶ αἳ συνθῆκαι καὶ αὗται ἐπὶ τοῖς νεκύσι κεῖνται ὧνπερ καὶ τοῦ ἀνδροκλείδου, καὶ μεμαρτύρηκεν αὐτὸς πρὸς ὑμᾶς. βέλομαι δὲ καὶ τὰς ἄλλων ἁπάντων, ὧν εἴρηκα, μαρτυρίας ὑμῖν ἀναγνῶναι· πρῶτον μὲν τὸ ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἐγὼ καὶ οὗτοσὶ ἡμῖν αὐτοῖς δικάσαντες ἐνειμάμεθα τὸ ἴσον ἑκάτερος τῆς φανερᾶς οὐσίας ἧς κύνων κατέλιπε. καί μοι λάβε ταύτην τὴν μαρτυρίαν πρῶτον· ἔπειτα τὰς ἄλλας ἁπάσας ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία.

Λάβε μοι καὶ τὴν πρόκλησιν, ἣν προεκαλεσάμην αὐτὸν περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἔλαβε ὧνπερ καὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ βασανισθέντος.

Πρόκλησις.

Ἀνάγνωθι δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν, ὅτι, ἐπειδὴ ἐπεδικάσαντο οἱ ἀντίδικοι ἡμῖν, ἅπαντα παρέλαβον ὅσα ἡμεῖς εἴχομεν, πλὴν τοῦ χρημάτων ὧν εἶχεν ὀλυμπιόδωρος παρὰ τοῦ βασανισθέντος ἀνθρώπου.

Μαρτυρία.

Ὃν μὲν τρόπον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ ἀρχῆς διενειμάμεθα τὴν κύνωνος οὐσίαν τὴν φανερὰν ἐγὼ καὶ ὀλυμπιόδωρος, καὶ λέγω ἀκηκόατε, καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν, καὶ ὡς ἔδει ἔλαβε τὸ ἀργύριον ὧνπερ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ σπέρματος, καὶ ὅτι οἱ ὑπ' ἐμοῦ δικασάμενοι ἔλαβον ὅσα ἡμεῖς * εἰσεχόμεθα, ἕως πάλιν ἔδει νικῆσαι ἐν τῷ δικαστηρίῳ. ἃ δὲ λέγων οὐκ ἀποδίδωσί μοι, οὐδ' ἐθέλει τῷ δικαίῳ οὐδ' ὁπωσοῦν ποιεῖν, τούτοις ἤδη προσέχετε τὸν νοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἵνα μὴ αὖ πάλιν ἐξαπατήσωσιν ὑμᾶς οἱ ῥήτορες, οὓς οὗτοσὶ παρεσκεύασεν ἐπ' ἐμέ. λέγε μοι οὗτος ἀδε

ποτε

πότε ταῦτα, ἀλλ' ὅ, τι αὐτύχῃ αἰεί. καὶ θαυμάσιον, ὅσα φάσεις ἀτόπους τινὰς, καὶ ὑποψίας καὶ αἰτίας ψευδεῖς ὑποφέρει, καὶ θαυμάσιον τὸ ὅλον, ἀδικός ἐστιν ἄνθρωπος. πλεῖστοι δ' αὐτοῦ ἀκηκόασι λέγοντος, οἱ μὲν, ὅτι τὸ ἀργύριον ἔλαβε τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ ἀνθρώπου. ἐπειδὰν δ' ὅτι ἐξελέγχηται, πάλιν λέγει, ὅτι παρὰ τοῦ ἑαυτοῦ* ἀνθρώπου ἔχει τὸ ἀργύριον, καὶ οὐ μεταδώσει ἐμοὶ οὔτε τοῦ ἀργυρίου, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδενὸς ὧν κατέλιπε κύων. ἐπειδὰν δέ τις αὐτὸν τῶν βοηθησάντων τοῦ τούτου καὶ τῶν ἐμῶν ἐρωτᾷ, δι' ἃ ποιοῦν ἀποδώσει, ὁμωμοκὼς ἰσομοιρήσειν, καὶ τῶν σωθησῶν ἔτι καὶ νῦν κειμένων· φησὶ παραβεβηκέναι με τὰς συνθήκας, καὶ δεινὰ πεπονθέναι ὑπ' ἐμοῦ· καὶ διατελέσαι μέντοι ὑπεναντία καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα ἑαυτῷ. καὶ ἃ μὲν πρόφασίζεται, ταῦτ' ἔστιν. ἃ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἔστι λέγει, ὑπόνοιαι πλασταί εἰσι, καὶ πρόφασεις, καὶ ἄδικοι πονηρίαι, ὅπως τῶν ἀποστερῆσαι ἃ προσήκει αὐτὸν ἀποδοῦναι ἐμοί. ἃ δ' ἐγὼ ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς* ὅτι ἔστι ψεύδεται, ταῦτα πάντ' ὑπόνοια μὲν οὐδεμία ἔσται φανερῶς· ἐγὼ δ' ὅπως δείξω τοῦτου τοῦτου ἀναισχυντίαν, τεκμήρια λέγων ἀληθινὰ, καὶ πᾶσι γνώριμα, καὶ μάρτυρας παρέξομαι πρὸς ἅπαντα. πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, λέγω, ὅτι ἔστι ἐξ ἀρχῆς τοῦτο τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἐμοῖς, τοῖς εἰδόσιν ἀκριβῶς ἅπαντα ταῦτα τὰ πράγματα ὡς ἔχει, καὶ παρακολουθοῦσιν ἐξ ἀρχῆς, οὐκ ἠθέλησεν ὅπως ἐψεύσατο. ἀκριβῶς γὰρ ἤδει ὅτι οὐδὲν ἂν ἔδει χρῆμα ὑπ' αὐτοῦ ἐξελεγχθήσεται, ἐὰν ψεύδηται. νυνὶ δ' ἴσως ἡγεῖται ψεύδομενος ἂν ὑμῶν λήσειν* πάλιν λέγω, ὅτι οὐκ ἀκόλουθόν ἐστιν, ὑπεναντία μὲν πρᾶττειν σοι ὦ Ὀλυμπιόδωρε ἐμὲ, κοινῇ δ' ἀναλίσκειν μετ' σοῦ, εἰς ὅ, τι ἂν αἰεὶ δέῃ οὐδ' ἐκλιπεῖν τὸν ἀμυσιβάτησιν αὐτὸν ἐόντα, ὅτε ἀπεδήμεις σὺ ἐπειδὴ καὶ ἡ σὴ διεχάρη, δόξαντός σου ἕνεκα τῆς δίκης* ἀσφαλῆ, καὶ οὐ δημοσίᾳ. ἐξὸν γὰρ ἐμοὶ γε τὰ ἡμίκλειον ὑπεδικάσασθαι ἐμαυτῷ. οὐδεὶς γάρ μοι ἂν θεράπων ἀντέλεγεν, ἀλλὰ συνεχώρουν ἂν τοῖς ἀπαιδικοι. ἀλλὰ ταῦτα ποιήσας, λύθυς ἂν λῦ ὑπωρκηκώς. ὥρμουν γὰρ καὶ συνθέμενον πρὸς σὲ κοινῇ πρᾶξαι ἅπαν, ὅ, τι ἂν δοκῇ ἐμοὶ καὶ σοὶ βουλομένοις βέλτιστον εἶναι. ὡς τε ὑπάρχουσι βέλτιστοί εἰσιν αἱ πρόφασεις καὶ αἱ αἰτίαι, δι' ἃς οὐδέν μοι θέλεις ποιῆσαι τῶν δικαίων. ἔτι πρὸς τούτοις ἦλθε ἂν μοι δεῦρο ἔφασκεν σοι ὀλυμπιόδωρε ἐν τῷ τελευταίῳ ἀγῶνι τοῦ πρὸ τοῦ κλήρου, ἢ ἃ ἔλεγες πρὸς τοὺς δικαστὰς εἰκῇ οὕτω λέγειν, ἢ πρὸ ὧν τὰς μαρτυρίας παρέχου, εἰκῇ οὕτως ἂν ὤμοσχέσθαι, εἰ μὴ μετὰ τοῦ κοινῇ συνηγωνιζόμην· ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τά τε ἄλλα ἐλέγχου ἃ ἐβούλετο ἐν τοῦ δικαστηρίῳ. καὶ* κατεχρήσατο πρὸς τοὺς δικαστὰς, ὅτι ἐγὼ τὴν οἰκίαν λῦ ἔλαβον ἐν τῇ μερίδι τῇ ἐμαυτοῦ, μεμισθωμένος εἶλω παρ' αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀργύριον ὃ ἔλαβον τὸ ἥμισυ, τὸ ἀπὸ τῶν χιλίων δραχμῶν τῶν παρὰ τοῦ οἰκέτου, ὅτι ἐδανεισάμην παρ' αὐτοῦ. καὶ οὐ μόνον ἔλεγε ταῦτα, ἀλλὰ καὶ μάρτυρίας παρείχετο περὶ τούτου. κἀγὼ οὐδ' ὁτιοῦν ἀντέλεγον τούτοις οὐδ' ἠκουσέ μου φωνὴν οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὅτι ἔστι ἠγωνιζόμην, οὔτε μικρὸν, οὔτε μεγάλου. ἀλλὰ σωσωμολόγουν ἀληθῆ εἶ πάντ' ὅσα ἔστι ἐβούλετο λέγειν. κοινῇ γὰρ ἠγωνιζόμην μετ' σοῦ, ὥσπερ ἔδοξεν ἐμοὶ καὶ σοί. ἐπεὶ μὴ ὄντα ταῦτα ἀληθῆ ἃ ἐγὼ λέγω, δι' τί οὐκ ἐπεσκηψάμην ἐγὼ τότε τοῖς μάρτυσι τοῖς ταῦτα μαρτυροῦσιν, ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχον πολλοῦ; ἢ δι' τί σὺ ὀλυμπιόδωρε, οὐδέποτέ μοι ἔλαχες ἐνοικίου δίκην τῆς οἰκίας ἧς ἔφασκες μισθῶσαί μοι; ὡς σαυτῷ οὖσαν; καὶ ἐπ' ἀργυρίῳ οὗ ἔλεγες πρὸς τοὺς δικαστὰς ὅτι ἐδάνεισάς μοι, τούτων ἐδὲν ἐποίησας.

A verbis constat: sed semper quicquid in mentem inciderit, dicit: atque passim causas absurdas nescio quas: & suspiciones ac criminationes falsas contra me comminiscitur: & in tota re homo iniurius est. Plurimi enim audierunt, cùm se illam ab homine pecuniam accepisse negaret. Quod cùm reuincitur: ait se à suo seruo habere pecuniã: neque mihi vel de illa, vel de relictis à Cononе bonis quicquam impertiri velle. Si quis autem eum familiarium & suorum, & meorum rogat, quamobrem redditurus non sit: cùm iurarit se ex æquo mecum diuisurum, & pacta etiam nũc in medio sint: pacta esse violata ait à me: se magnis à me iniuriis affectum: neq; me vnquam aduersari sibi tum dicendo, tum agendo destitisse. Ac prætextus quidem illius hi sunt. Quæ autem dicit, Iudices, nihil nisi commentitiæ sunt suspiciones & causæ, & iniustæ improbitates: ad fraudanda ea quæ mihi reddenda sunt, comparatæ. In iis verò quæ ego aduersus istius mendacia dicam omnibus,
B suspicio nulla erit. Eius enim impudentiam apertè demõstrabo: proferẽdis signis veris, & nemini ignotis, & testib. de omnib. reb. producẽdis. Primũ igitur, Iudices, aio, eum cognatis & familiaribus suis, & meis, rerum omnium, vt ea sese habeant probè, gnaris, quiq; ab initio semper interfuerunt, arbitrium propterea differre noluisse, quòd certò sciret, se statim eueſtigiò ab eis fore coarguendum, si quid mentiretur. nunc fortasse putat, se apud vos mentiẽtem non deprehensum iri. Rursus dico, non esse consentaneum, me tibi Olympiodore aduersatum esse, & communiter vnà tecum sumptus fecisse quoties necesse fuit: atque vltrò ab actione destitisse te absente, cùm & tua sublata esset, propterea quòd eius abesse iudicij causa, non publico nomine videreris. Licebat enim mihi in insequentis hæreditatis agere: neque mortalium quisquam aduersabatur: & ipsi id aduersarij concedebant. Sed eo facto,
C statim peieraſſem. Iuraram enim & pepigeram tecum, nos omnia communi consilio acturos, quæcunque mihi & tibi consultantibus optima facta viderentur. Proinde plusquam nugatoriæ sunt cauillationes, & causæ, propter quas te nihil æqui mihi præstiturum profiteris. Nunquid etiam existimas, me permissurum tibi fuisse, Olympiodore, in postremo de hæreditate iudicio, aut ea quę apud iudices dicebas, ita temerè diceres: aut quarum rerum testimonia proferebas, vt ita temerè proferres, nisi collusissẽ tecum, & à te stetissem? Nam iste, Iudices, cùm alia quæ bona ei erant, atque commoda dicebat: tum illo etiam abusus est, me domum, quam pro mea portione acceperam, à se cõduxisse, & mille drachmarum, semissem de seruili pecunia, à se fuisse mutuatum: neque hoc solum dicebat, sed iis de rebus testimonia proferebat. Quorum ego nihil refelli: neque ex me quisquam mortalium vocem audiuit isto causam agente, vel paruam vel magnam: sed vera esse omnia, quæcunque isti dicere libitum fuerat sum fassus. Coniunctam enim tecum causam habebam, prout mihi & tibi visum fuerat. Quòd si ea, quæ dico, vera non sunt: cur ego testes, qui tum illa dixerant, non coargui? cur me non commoui? aut quãobrem tu Olympiodore, nunquam me in ius vocasti de censu ædium, quas te mihi, vt tuas, locasse profitebaris? aut de nummis quos apud iudices, te mihi dedisse mutuò dicebas? Horum fecisti nihil,

II. Pacta & conuenta non esse rescissa.

Quo pacto igitur quisquam euidentius mendacij cõ A uincetur,& ipse pugnare secum,& ea causari quæ nũ quam facta sunt,ostendetur? Quòd verò est omnium maximum,Iudices,quóque cognoscetis quàm iniustus & auarus homo sit:decuit,si quid eorum quæ dicit,verum esset,prius illum ista dixisse,& ante factũ iudicium ostendisse,iudicum animos periclitantem quidnam pronunciaturi essent:multísque testibus adhibitis,petere,vt pactio apud Androclidem sita tolleretur,vt quam ego violarem, qui ei aduersarer: & tanquam pactione inter me & se sublata,Androclidæ à quo ea asseruatur,denunciare,sibi iam nihil esse rei cum illa. Hęc facta esse oportuit,Iudices,si quid eorum quæ dicit,verum esset:oportuit & solum accessisse ad Androclidem,ac testificari: & cum testibus multis,vt multos haberet conscios. Eum verò nihil vnquam horum feciſſe,ipsius Androclidæ, apud quem pactio sita est,testimonio intelligetis. Lege testimonium.

ὥστε πῶς ἂν μᾶλλον αὐθάδους ἐξελέγχοιτο ψευδόμενος, καὶ ὑπεναντία λέγων αὐτὸς αὑτῷ, καὶ αἰσχυνόμενος τὰ ὑπὸ πάντων μεγίστου ὄντος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς γνώσεσθε τοῦτον ὅτι ἄδικός ἐστι καὶ πλεονέκτης ἀνθρώπος. ἐγὼ μὲν αὐτῷ, εἴ τι ἀληθὲς ἦν ὧν λέγει, φορτικὸν τοῦτο λέγειν, καὶ ὅτι δεικνύειν πρὶν τὸν ἀγῶνα γενέσθαι, καὶ δίκαιον πειρᾶσθαι τοὺς δικαστάς, ὅτι γνώσονται. καὶ πολλαχοῦ γε πόλεις μάρτυρας, ἀξιοῦν αἱρεῖσθαι τὰς συνθήκας παρὰ τοῦ ἀνδροκλείδου, ὡς διαβαίνοντος ἐμοῦ, καὶ ταῦτα φεύγοντος ἑαυτῷ, καὶ οὐκέτι κυρίων οὐσῶν τῶν συνθηκῶν ἐμοὶ, καὶ τούτῳ, καὶ τῷ ἀνδροκλείδῃ τῷ ἔχοντι τὰς συνθήκας διαμαρτύρασθαι, ὅτι αὐτῷ οὐδέν ἐστιν ἔτι φορτικὸν τὰς συνθήκας ταύτας. ταῦτ' ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί (εἰ περὶ ἐμοῦ ἀληθὲς, ὧν λέγει) καὶ μόνον φορτικὸν τῷ ἀνδροκλείδῃ διαμαρτύρασθαι, καὶ μὴ μάρτυρας πολλῶν, ἵν' αὐτῷ πολλοὶ ἦσαν οἱ συνειδότες ὅτι ὁ τοῦτον οὐδὲν πώποτ' ἐπίσησεν, αὐτὸς ὑμῖν τὸν ἀνδροκλείδου, παρ' ᾧ εἰσὶν αἱ συνθῆκαι κείμεναι, μαρτυρίαν ἀναγνώσεται, λέγε τὴν μαρτυρίαν. B

Μαρτυρία.

TESTIMONIVM.

Iam aliud eius facinus,Iudices considerate. Ego istũ prouocaui,& petij,vt me ad Androclidem sequeretur,apud quem pactio sita esset:quò eam communiter exscriptam denuò obsignaremus,& exempla in Echinum coniiceremus,vt ne vlla esset suspicio: sed vt vos rebus omnib. ita vt rectum & æquum est,auditis,id decerneretis,quod vobis iustissimum videretur. Hoc me prouocante,nihil horum facere voluit: sed in illud studuit, vt ne vos è communibus literis pactionem audire possetis. Hanc prouocationem esse à me factam vti constet:eorum testimonium vobis recitabitur,coram quibus ipsa prouocatio facta est. Lege testimonium.

Ἕτερον δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, σκέψασθε, ὃ διαπράττεται. ἐγὼ μὲν γὰρ τοῦτον προὐκαλεσάμην, καὶ ἠξίουσα ἀκολουθῆσαι ὡς ἀνδροκλείδην, παρ' ᾧ κεῖνται αἱ συνθῆκαι, καὶ κοινῇ συγγραψαμένους ἡμᾶς τὰς συνθήκας πάλιν σημήνασθαι· τὰ δ' ἀντίγραφα ἐμβαλέσθαι εἰς τὸν ἐχῖνον, ὅπως ἂν μηδεμία ὑποψία ᾖ· ἀλλ' ὑμεῖς ἅπαντα καλῶς καὶ δικαίως ἀκούσαντες, γνῶτε ὅ, τι ἂν ὑμῖν δικαιότατον δοκῇ εἶναι. ταῦτα δέ μου προκαλουμένου, καὶ ἠξιοῦντος τοῦτον οὐδὲν ποιῆσαι· ἀλλ' οὕτω πεφιλοσόφηκεν, ὥστε μὴ εἶναι ὑμᾶς ἀκοῦσαι τῶν συνθηκῶν, καὶ τῶν κοινῶν γραμμάτων. καὶ ὅπ ταῦτα προὐκαλούμην τοῦτον, μαρτυρίαν ὑμῖν ἀναγνώσεται, ἂν ἐναντίον προὐκαλούμην. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Olympiodorus à me retrice reductus ad insaniam.

Qua ratione magis ostendi posset, hominem nihil æqui præstare mihi,habere in animo:sed putare, se C iis me fraudaturum,quæ me recepisse oportuit: qui quidem prætextus afferat,& criminationes confingat: Pactionem autem,quam violasse me dicit,à vobis audiri oportere non opinetur? Ego verò tum coram iis testibus qui aderant,eum prouocaui,& nunc etiam coram vobis iudicibus rursus prouoco,& peto,vt is permittat,vt ego permitto,aperiri hìc in iudicio pactionem,& recitari vobis & rursus obsignari coram vobis. Androclides autem hic adest. Ego enim ei denunciaui,vt adesset,pactione secum huc allata: & permitto,Iudices,* vt ea vel in mea,vel in ipsius oratione,siue in priore,siue in posteriore, aperiatur. nihil enim mea interest: sed vos audire volo pactionem,& iusiurandum quod mutuò dedimus,ego & Olympiodorus. Quod si concedit: fiat ita & vos audite,si isti videbitur. Sin hoc facere noluerit: nónne iam palàm erit,eum omnium hominum esse impudentissimum? neque vllum eius verbũ porrò quicquã apud vos autoritatis habere oportere? Sed quid magnopere cõtẽdo? Neque enim ipse ignorat,mihi à se fieri iniuriã: fieri & diis immortalib. quorũ numẽ iurauit & peierauit. Emotæ mentis est, Iudices, & desipit. Inuitus equidem facio,atque erubesco dicere apud vos,id quod dicturus sum: sed cogor eloqui,vt vos pronunciandi autoritate præditi, omnib. auditis,de nobis id quod optimum factu videbitur, statuatis. Eorum verò quæ dicam,iste autor est, qui apud cognatos his de rebus mecũ trãsigere nõ vult,

Πῶς ἂν οὖν μᾶλλον καταφανὴς γένοιτο αὐθάδους, ὅτι δικαίως μὲν δεῖ σὺν βέλτιον πρός με πράττειν· δικαστὴν δ' εἶναι ἃ προσήκει ἐμοὶ λαβεῖν, προστάττοντα λέγων, καὶ ἐπιλήμαθ' ἑαυτῶν; τὰς δὲ συνθήκας αἷς φησί με παραβεβηκέναι, καὶ φανῆναι δεῖν ὑμᾶς ἀκοῦσαι; ἐγὼ μὲν πρῶτον μὲν ἐναντίων τοῦ μαρτύρου, τοῦ διαβεβλημένου, προὐκαλεσάμην αὖθις· καὶ οὐκ ἐναντίων τοῦ δικαστοῦ πάλιν προκαλοῦμαι. καὶ οὐκ ἀξιῶ συγχωρεῖν αὐτῷ, ἀλλ' ἐγὼ συγχωρῶ, ἀναγνῶναι τὰς συνθήκας ἐν ταυτοῖ τὸ δικαστηρίου, καὶ ἀκοῦσαι ὑμᾶς, καὶ πάλιν σημήνασθαι ἐναντίον ὑμῶν· ἀνδροκλείδης δ' οὐτοσὶ πάρεστιν· ἐγὼ μὲν αὐτῷ ἐπέστειλα ἥκειν ἔχοντι τὰς συνθήκας. καὶ συγχωρῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, * ἐν τῷ τούτῳ λόγῳ, ἢ ἐν τῷ προτέρῳ, ἢ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀναγνῶναι. οὐδὲν γάρ μοι διαφέρει. ὑμᾶς δ' ἐγὼ βούλομαι ἀκοῦσαι τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους, οὓς ὠμόσαμεν ἀλλήλοις ἐγὼ καὶ Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσί. καὶ εἰ μὲν συγχωρεῖ, ἐγὼ ταῦτα, καὶ ὑμεῖς ἀκούετε, ἐπειδὰν τούτῳ δοκῇ. ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλῃ ταῦτα ποιεῖν, * οὐκ ἤδη καταφανὴς ἔσται, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἀναιδεστάτου ἐστὶν ἀνθρώπων ἁπάντων; καὶ δικαίως οὐδ' ἂν ὁπουοῦν ὑποδέξαισθε τούτου ὡς ὑμᾶς λέγοντος. ἀλλὰ τί ταῦτα ἀποδιάζω; οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀγνοεῖ ταῦτα ἐστί, ὅτι ἀδικεῖ μὲν ἐμὲ, ἀδικεῖ δὲ τοὺς θεούς, οὓς ὤμοτε καὶ ὑπορκεῖ· ἀλλὰ διέφθαρται, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ διαφερόντως. ἀνιῶμαι μὲν οὖν καὶ αἰσχύνομαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷς μέλλω λέγειν πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' ἀνάγκης δέ μοί ἐστιν εἰπεῖν, ὅπως ἂν ὑμεῖς οἱ τὴν ἡμέραν ἔχοντες ἀκούσαντες ἅπαντα βουλεύσησθε, ὅ, τι ἂν ὑμῖν δοκῇ βέλτιστον εἶναι πρὸς ἡμᾶς. ὧν δὲ μέλλω λέγειν, δεῖται αἰτίας ὅσης, οὐκ ἐθέλων ἐν τοῖς οἰκείοις πρὸς τούτων πρός με διαλύσασθαι. ἀλλ'

ἀλλ' ἀναιχυν. Ὀλυμπιόδωρος γὰρ ἔζεσι, ὦ ἄνδρες δικα-
καὶ γυναῖκα μὴ ἀξιοῖ κῆ ζιὰ νόμους τοὺς ὑμετέρους ἔ ἔ
πώποτ' ἐγημεν, οὐδ' εἰσὶν αὐτῷ παῖδες, οὐδ' ἐγένοντο. ἐζημέ-
εσαν ἢ λυσιτέλους ἔνδον ἔχει. Ϲ αὕτη ἔστιν ἡ λυμαινομένη
ἅπαντας ἡμᾶς, καὶ ποιοῦσα τοῦτον περαιτέρω μαίνεσθαι.
πῶς γὰρ οὐ μαίνεται; ὅς τις οἶε) δεῖν, ἃ μὴ ὡμολόγησε κῆ
συνέθετο ἑκὼν ποιεῖν πρὸς ἑκόντα, καὶ ὤμοσε, τούτων μὴ μηδ'
ὁποσοῦποιεῖν· καὶ ταῦτ' ἐμοῦ παρουσιάζοντος οὐχ ὑπὲρ ἐ-
μαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τούτου ἀδελφῆς ὁμοπα-
τρίας κῆ ὁμομητρίας, ἣ ἐμοὶ συνοικεῖ κῆ ὑπὲρ τῆς τούτου ἀ-
δελφιδῆς, θυγατρὸς ἣ ἐμῆς. αὗται γάρ εἰσιν αἱ ἀδικού-
μεναι, οὐχ ἧττον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον· πῶς γὰρ οὐκ ἀδι
κοῦσ), ἢ πῶς ἃ δεινὰ πάσχουσιν, ἐπειδὰν ὁρῶσι τὴν μὲν
τούτου ἑταίραν περαιτέρω καλῶς ἐχοῦσαν, κῆ χρυσία πολ
λὰ ἔχουσαν, κῆ ἱμάτια καλὰ, κῆ ὀξύδους λαμπρὰς ἐξιοῦ-
σαν, κῆ ὑβρίζουσαν ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ, αὕτῃ ἢ καταδεεστέ-
ρως ἀεὶ ταῦτ' ἔχουσιν ἅπαντα; πῶς οὐκ εἰκὸς μᾶλλον
ἐπὶ ἀδικοῦντας ἢ ἐγὼ; ὅθεν ἢ πῶς ἃ καταφανῶς μαίνεται
κῆ ἀδιαφορεῖ, τοιαῦτα πρὸς αὐτὸν βελτιόμενος; ἵνα ἢ μὴ
φάσκῃ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι διαβολῆ ταῦτα λέγω μὲ,
ἢ ἀγὼν ἕνεκα τούτου, μαρτυρίαν ὑμῖν ἀναγνώσεται τῷ
τούτου οἰκείων καὶ ἐμοῦ.

Μαρτυρία.

Ὀλυμπιόδωρος μὲν οὖν τοιοῦτός ἐστιν ἄνθρωπος, ἃ μό-
νον ἄδικος, ἀλλὰ Ϲ μελαγχολᾶν δοκῶν ἅπασι τοῖς οἰκεί-
οις κῆ τοῖς γνωρίμοις, τῇ προαιρέσει τοῦ βίου. κῆ ὅπερ σόλων
ὁ νομοθέτης λέγει, παράφρονα, ὡς οὐδεὶς πώποτε παρε-
φρόνησεν ἀνθρώπων, γυναικὶ πεπραμένος πόρνῃ. καὶ ἄκυρά
γε ταῦτα πάντα ἐνομοθέτησεν ἦ ὁ σόλων, ὅ, τι ἄν τις γυ-
ναικὶ πεπραμένος φρένας ἢ, ἄλλως τε κῆ τοιαύτῃ. ἐμοὶ μὲν
οὖν τούτων καλῶς ὁ νομοθέτης ἐπεμελήθη, ἐγὼ δ' ὑμῶν
δέομαι Ϲ οὐ μόνον ἐγὼ, ἀλλὰ Ϲ ἡ ἐμὴ γυνὴ, ὀλυμπιοδώ-
ρου ἢ τούτου ἀδελφὴ, κῆ ἡ θυγάτηρ ἡ ἐμὴ, ὀλυμπιοδώρου
ἢ τούτου ἀδελφιδῆ, ἱκετεύομεν ὑμᾶς κῆ ἀντιβολοῦμεν, ὦ
ἄνδρες δικασταὶ, ἅπαντες ὑμεῖς (νομίσατε γὰρ ἐκείνας ἐν-
θάδε παρεῖναι) μάλιστα μὲν τοίνυν ὀλυμπιόδωρον πεί-
σατε μὴ ἀδικεῖν ἡμᾶς· ἐὰν δ' ἄρα μὴ θέλῃ πείθεσθαι, ὑ-
μᾶς μεμνημένους ἁπάντων τῶν εἰρημένων ψηφίζεσθαι, ὅ, τι
ἂν ἡμῖν δοκῇ βέλτιστον κῆ δικαιότατον εἶ). καὶ ταῦτα ποι-
οῦντες, τά τε δίκαια γνώσεσθε, καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῖν
ἅπασιν, οὐχ ἥκιστα ἢ ὀλυμπιοδώρῳ αὐτῷ τούτῳ.

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟ-
θεον λόγου.

Τιμόθεον τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα ἔνδοξον κῆ κρατήσαντα τῆ πό-
λεως, Ἀπολλόδωρος ἀπαιτεῖ χρέα, λέγων ὅτι πασιωνι φίλῳ
χρώμενος ὁ τιμόθεος, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ χρήματα. κῆ ὀφείλων
ἐν τῇς πραπεζιτικοῖς λόγοις ἐγγέγραπται τὰ μὲν δὴ πάντα ὀφλήμα-
τα πέπαρα καταριθμεῖται. ἐφ' ἑκάστου ἢ κῆ τοῦ χρόνου καὶ τῆς αἰτίας,
δι' ἃς ἐδανείσατο τιμόθεος, ἀκριβῶς εἴρηκε. κῆ τὰς μὲν πλείστας ἀπο-
δείξεις ἐκ τῆς καλουμένων ἀτέχνων πίστεων παρέχηται, μαρτυριῶν κῆ
ὁμολογιῶν· πίστεις ἢ καὶ ἐντέχνους ἀπὸ τῆς εἰκότων. κῆ Ἀπολλόδωρος τιμόθεον εἶναί φησι τὸν δανεισάμενον, κῆ τοῖς ἀπὸ τιμοθέου συναθεῖσι
διδόναι τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς πραπέζης· ὁ ἢ οὐχ ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐκείνοις ὀφείλειν λέγει.

A sed impudenter negat. Olympiodorus, Iudices, mulierem ciuem legibus vestris nunquam duxit: ac ei liberi neque sunt, neque nati fuerũt: sed scortum domi redemptum habet. Illud est quod nos omnes exagitet, & istum ad maiorem insaniam impellat. An verò non insanit is, qui quæ promisit & pepigit volens cum volente, & iureiurando confirmauit, eorũ nihil quicquam præstandum censet? me præsertim non de meipso duntaxat solicito: sed & de istius sorore germana & vterina, quàm ego in matrimonio habeo: & de istius nepte, mea filiola. Hæ quibus non minor fit quàm mihi iniuria: sed maior enimi sunt, etiam. Nónne autem iniuria eis fit, & iniquè cum eis agitur, cùm videant istius meretricem vltrà quàm sat est & decet, multùm habere auri, & vestem splendidam, & splendidè atque insolenter prodire in publicum, & de nostro superbire: se verò in his rebus omnibus esse tenuiores? nónne illis maior fit quàm mihi iniuria? Nónne verò iste apertè insanit & delirat, qui ita in semetipsum consulat? B Ne verò dicat, Iudices, per calumniam hęc à me dici, huius iudicij causa: testimonium vobis recitabitur cognatorum istius, & meorum.

TESTIMONIVM.

Olympiodorus igitur talis homo est, non modò iniurius: sed qui etiam insanire videatur omnibus cognatis & familiaribus eo vitæ instituto: &, quod Solon etiam legislator dixit, ita deliraus, vt nemo vnquam mortalium delirauit, qui mulieri meretrici pararet. Atque ea omnia irrita esse constituit idem Solõ quæ quis mulieri parens agat, præsertim tali. & hæc prò bè curauit legislator. Ego verò nos oro, neque ego solùm, sed & vxor mea, Olympiodori soror, & filia mea, Olympiodori neptis, supplicamus vobis & obtestamur, Iudices, omnes vos (putate enim illas adesse) in primis vt Olympiodoro persuadeatis, ne iniuria nos afficiat. Sin parêre vobis noluerit: vti vos memores eorum quæ diximus omnium, id statuatis, C quod vobis videbitur optimum & iustissimum esse. Quæ si feceritis: & iusta decernetis, & vtilia nobis omnibus, in primis autem ipsi Olympiodoro.

ARGVMENTVM ORATIONIS
contra Timotheum.

A Timotheo Athenienſi, viro claro, & imperatoria dignitate prædito, Apollodorus æs alienum repetit: dicens, Pasionis vsum amicitia Timotheum, ab eo pecuniam accepisse, & debitorem in mensariis rationibus esse inscriptum. Debita autem omnino quatuor numerantur: atque in singulis & tempora, & causæ, quare mutuatus sit Timotheus, accuratè exponuntur, & pleraque argumenta ex iis quæ nulla arte constare dicuntur probationibus, vt testimoniis, vt prouocationib. depromuntur. quædam etiam ex artificiosis, vt coniecturis. Atque Apollodorus Timotheum esse ait, qui mutuatus sit: & iis quos Timotheus commendarit, datum esse argentum à mensa. Ille verò non se, sed illos debere dicit.

DEMOSTHENIS ADVERSVS TIMOTHEVM DE Æ-re alieno Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Perstringit ingratũ aduersarij animũ, per occupationem: & debitaordine exponit.

NEmini vestrûm incredibile sit Iudices, Timotheum, vt qui patri meo pecuniam debeat, reum fieri nunc à me in hoc iudicio. Nam si vobis in memoriã reuocaro, & tẽpus quo cõtractus factus est, & ea quæ illi eo tẽpore acciderunt, & quanta ille tum penuria cõflicta tus fuerit: patrem meum optimi viri officio functũ erga Timotheum profectò existimabitis: istum verò non modò ingratum esse, verùm etiam iniustissimum omniũ mortalũ, qui, cùm & à patre quæ voluit omnia cõsecutus sit, & in magna egestate ac maximis vitæ periculis pecunias de mensa acceperit: non modò gratiam non referat: sed eo etiam, quod datum ei est, me fraudet. Quòd si iste impegisset: patri quoque pecunia periisset. Neq; enim ad pignus, neque præsentib. testibus dederat. Sin euasisset: in isthus potestate futurũ erat, cõparata pecunia an nobis satisfaceret. Sed tamen, Iudices, obsequi Timotheo rogãti & penuria laboranti pater meus, quàm pecuniariis rationib. cõsulere, maluit. Putabat enim Iudices, pater meus, si Timotheus illa pericula euaderet, & redisset à Rege: locupletiore isto facto quã tum erat, nõ modò sua se recepturum: sed si quid aliud etiã à Timotheo petisset, impetraturũ. posteaquã verò nõ ita vt ille putabat, euẽnit: sed quæ in beneficij loco accepit Timotheus à mẽsa, rogato patre meo: ea inimicè & per iudicium illo mortuo, si conuincatur, reddenda esse censet: sin vobis persuadere, nos pecuniis fraudãdos: necessariũ mihi videtur esse vt ab initio vobis omnia cõmemorẽ, & quæ debentur, & quam ad rẽ pecunia singulatim sit vsus, & tẽpora quibus cõtractus factus est. Neque verò nos ea certò scire quisquã vestrûm miretur. Mensarij enim cõmẽtarios cõficere solent tũ earũ pecuniarũ quas ipsi dant, & quẽ in vsum: tum earum quæ apud ipsos deponuntur: vt sibi nota sint expensa & accepta in rationibus referendis. Socratide prætore mense Martio altera nauigatione profecturus Timotheus, & iã soluturus è Piræeo, cùm ampliore pecunia indigeret, accessit ad patrem meum in portu, & mutuare iussit drachmas mille trecẽtas quinquaginta vnam, duos obolos. (Tantum enim sibi opus esse aiebat) & dare Antimacho, quæstori suo, qui tum istius omnia curabat, atque is quidem qui pecuniam à patre meo mutuaretur, Timotheus erat, quique iuberet Antimacho quæstori suo dari. Qui verò illam de mensa à Phormione acciperet, Autonomus: qui omni tempore Antimacho scriptitabat. Data igitur ea pecunia debitorem inscripsit, eum qui mutuare iusserat, Timotheum: in commentarium etiam retulit, cui dare iusserat, Antimachum: & quem Antimachus miserat ad mensam, vt eandem acciperet, Antonomum mille trecentas drachmas, quinquaginta vnam, & duos obolos. Primum igitur debitum, quod hinc soluens, secundùm imperator, accepit, tantum fuit. Cum verò vestro suffragio improbaretur, quòd Peloponnesum classe non obiisset, & ad causam apud populum dicendam vocaretur, maximo crimine reus: & eum

§. Debitũ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΥΠΕΡ χρέους λόγος.

Μηδενὶ ὑμῶν ἄπιστον ηγηέσθω, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ τιμόθεος ὀφείλων ἀργύριον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, φεύγει νυνὶ ὑπ' ἐμοῦ τοῦτο ὦ δικαίω· ἀλλ' ἐπειδὰν ὑμῖν ἀναμνήσω τόν τε καιρὸν ἐν ᾧ τὸ συμβόλαιον ἐγηέγετο, καὶ τὰ συμβαίνοντα τούτῳ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, καὶ εἰς ὅσην ἀπορίαν ἔστη κατέση, τότ' ἡγήσεσθε τὸν μὲν πατέρα τὸν ἐμὸν βέλτιστον ηγηέσθαι τιμόθεον. τοῦτον δ', οὐ μόνον ἀχάριστον ἔφη, ἀλλὰ καὶ ἀδικώτατον πάντων ἀνθρώπων· ὃς γε τυχὼν ὧν παρ' ἐμοῦ ὅσων ἐδεήθη, καὶ λαβὼν ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὤν, καὶ κινδυνεύοις τοῖς μεγίστοις καθεστηκὼς περὶ τὴν ψυχήν, οὐ μόνον οὐκ ἀπέδωκε χάριν, ἀλλὰ καὶ τὸ δοθὲν ἀποστερεῖ με. καί τοι σφαλεὶς μὲν τούτου ἀπώλλυτο, καὶ τοῦ παρὰ τοῦ ἐμοῦ τὸ συμβόλαιον· οὔτε γὰρ ἐπ' ἐνεχύρῳ, οὔτε μὴ μαρτύρων ἔδωκεσωθέντος δ', ὅτι τούτῳ ἐγίνετο ὁπότε βούλοιτο, ἀπορήσας ἡμῖν ἀποδοῦναι. ἀλλ' ὅμως, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρὸς πλείονος ἐποιήσατο ὁ πατὴρ εὐεργεσίαν χρημάτων μᾶλλον, ἢ τιμοθέῳ ὑπηρετῆσαι, ὧν ἐδεήθη αὐτοῦ, ἐν ἀπορίᾳ ὄντι. ᾤετο μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὁ πατὴρ, εἰ σωθείη τιμόθεος τότε ἐξ ἐκείνων τῶν κινδύνων, καὶ ἀφίκοιτο εἰκαδε παρὰ βασιλέως, ὑπερφορὰν ηγηήσεσθαι τούτου ἢ ὡς τότε διήκειτο, ἐὰν μόνον τὰ ἑαυτοῦ κομίσασθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων δεῖσθαι πρὸς τιμόθεον πρᾶξαι, ὑπάρξειν αὐτῷ. ἐπειδὴ δ' ἐχ ὡς ἐκεῖνος ᾠήθη συμβέβηκεν, ἀλλὰ ἃ μὴ χάριτος ἔλαβε τιμόθεος ἀπὸ τῆς τραπέζης, δεηθεὶς τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ταῦτα δι' ἐχθρας καὶ δίκης, τετελευτηκότος ἐκείνου, ὀφλεληθεὶς μὲν ὡς ὀφείλει, οἴεται δεῖν ἀποδοῦναι· καὶ καὶ δικαίωτατα ὑμᾶς πεῖσαι ὡς οὐκ ὀφείλει, ἐξαπατήσας τῷ λόγῳ ἀποστερῆσαι ὑμᾶς τοῦ χρημάτων· ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ εἶναι ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα διηγήσασθαι ὑμῖν τά τε ὀφειλόμενα, καὶ εἰς ὅ, τι ἕκαστον αὐτοῦ κατεχρήσατο, καὶ ἐν οἷς χρόνοις ἐν οἷς τὸ συμβόλαιον ἐγηέγετο. θαυμάσῃ δ' μηδεὶς ὑμῶν εἰ ἀκριβῶς ἴσμεν. οἱ γὰρ τραπεζῖται εἰώθασιν ὑπομνήματα γράφεσθαι ὧν τε δίδόασι χρημάτων, καὶ εἰς ὅ, τι, καὶ ὧν αὖ πάλιν πάλιν λαμβάνουσι, ἵν' ᾖ αὐτοῖς γνώσιμα· τά τε ληφθέντα, καὶ τὰ ἀποδόντα πρὸς τοὺς λογισμούς. ὅθεν σκοπεῖσθαι δὲ ἄρχοντος μοι μυστηρίων μέλλων ἐκπλεῖν τὸν ὕστερον ἔπλευ πλεῖν τιμόθεος οὗτοσί, πρὸς ἀναγωγὴν ἤδη ὢν ἐν τῷ πειραιεῖ, πρόσδεηθεὶς ἀργυρίου, προσελθὼν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἐν τῷ λιμένι, ἐκέλευσεν αὐτὸν χρῆσαι χιλίας διακοσίας πεντήκοντα δραχμὰς μίαν, δυ' ὀβολώ. τοσούτου δέον ἔφη προσδεῖσθαι, καὶ δύναμαι ἐκέλευσεν αὐτὸν μάχῃ τῷ ταμίᾳ τῷ ἑαυτοῦ, ὃς τούτῳ διώκει τότε πάντα. καὶ ὁ μὲν δανειστὴς τὸ ἀργύριον ᾤετο τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, τιμόθεος δ', καὶ κελεύσας δοῦναι αὐτὸν μάχῃ τῷ ταμίᾳ τῷ ἑαυτοῦ. ὁ δὲ λαβὼν τὸ ἀργύριον ἐκ τῆς τραπέζης ᾤχετο φορμίωνος, αὐτόνομος, ὥσπερ αὐτὸν μάχῃ διετέλει χρώμενος τὰ ἅπαντα χρόνον. δοθέντος δ' τοίνυν τοῦ ἀργυρίου τούτου, ἐγράψατο μὲν ὀφειλόντα τὸν κελεύσαντα χρῆσαι τιμόθεον. ὑπόμνημα δ' ἐγράψατο ᾧ τε ἔδοσαν κελεύσαντα δοῦναι αὐτὸν μάχῃ, καὶ ὃν αὐτὸν μαχος συνέπεμψεν ὅθεν τὴν τράπεζαν, ληψόμενον τὸ ἀργύριον, τὸν αὐτόνομον, τὰς χιλίας διακοσίας δραχμὰς καὶ πεντήκοντα καὶ μίαν, καὶ δύο ὀβολώ. τὸ μὲν τοίνυν πρῶτον χρέος ὃ ἐκπλέων ἔλαβε, στρατηγῶν τὸ ὕστερον, τοσοῦτον ὤφειλεν, ἐπειδὴ δ' ἀπηχιεσγονήθη μὲν ὑφ' ὑμῶν στρατηγὸς δὲ τὸ μὴ πρόσπλεῦσαι πελοπόννησον, ὅθεν κρίσει ἦν παρεδέδοτο εἰς τὸν δῆμον, αἰτίας τῆς μεγίστης τυχὼν, ἐφεισήκει δ', αὖτε

αὐτῷ καλλίστρατος καὶ ἰφικράτης, τῷ τε φρονήσει, καὶ τῷ δεινότητι δυνάμενοι. ἅπερ ὑμᾶς διέθεσαν ὑμᾶς κατηγοροῦντες τούτου, αὐτοί τε καὶ οἱ συναγορεύοντες αὐτοῖς, ὥσ' ἀντίμαχον μὲν, ταμίαν ὄντα, καὶ πιστότατα διακείμενον τούτῳ, κρίναντες ἐν τῷ δήμῳ, ἀπεκτείνατε, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ἅπασαν ἐδημεύσατε· καὶ τὸν ἀξιοῦντα μὲν τοὺς δεομένους καὶ οἰκείων αὐτοῦ ἁπάντων, ἐπὶ δ' ἀλκέτην καὶ Ἰάσονος, συμμάχων ὄντων ὑμῖν, μόλις μὲν ἐπείσθητε ἀφεῖναι, στρατηγοῦντα δ' αὐτὸν ἐπαύσατε. ἐν τοιαύταις δ' ὢν διαβολαῖς, καὶ ἀπορίᾳ χρημάτων πολλῇ· ἡ μὲν γὰρ οὐσία ὑπόχρεως ἦν ἅπασα, καὶ ὅροι αὐτῆς ἔστασαν, καὶ ἄλλοι ἐπῆγον. ὁ μὲν γὰρ ἐν πεδίῳ ἀγρὸς ἀποτίμημα τῷ παιδὶ Εὐμηλίδου καθῆκεν ἑξήκοντα τριηράρχοις τοῖς συνεκπλεύσασιν αὐτῷ, ἐπὶ τὰ μνᾶς ἑκάστῳ ἡ ἄλλη οὐσία ὑπῆκτο, ἃς ἔδει αὐτὸν στρατηγῶν, αὐτοὺς ἀναγκάσαι τοῖς ναύταις ἔρανον διανεῖμαι. ἐπειδὴ δ' ἀποχειροτονηθεὶς ἐν ᾧ ἀπήγετο λόγῳ, ἐλογίσατο ἐν τῷ στρατωτικῶν χρημάτων αὐτὸν δεδωκὼς εἰς τὰς ναῦς, τὰς ἐπὶ μνᾶς ταύτας, τότε φοβούμενος μὴ καταμαρτυρήσωσιν αὐτῷ οἱ τριήραρχοι, καὶ ἐξελέγχῃ ψευδόμενος, δανείσασθαι μὲν ἰδίᾳ παρ' ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἐπὶ μνᾶς, καὶ ὑποτιθέναι αὐτοῖς τὴν οὐσίαν, ἃς ἐκεῖνοι αὐτοὺς ἀποστερεῖ, καὶ τοὺς ὄχλους ἀφιέναι κελεύσαι. παντάχοθεν δ' ἀπορούμενος καὶ ἐν ἀγῶνι τῷ μεγίστῳ καθεστηκὼς ὡς εἰπεῖν τοῦ σώματος, ἅμα τὸ συμβεβηκέναι τῇ πόλει τοιαῦτα πράγματα, ἀμύνασθαι μὲν τὸ στράτευμα καταλελυθὸς ἐν Καλαυρίᾳ, πολιορκεῖσθαι δὲ ὑπὸ Πελοποννησίων συμμάχοις ὑπὸ Λακεδαιμονίων, κατηγορούντων δ' αὐτὸν ἐξ αὐτῆς τῆς παρούσης ἀτυχίας ἰφικράτους καὶ καλλιστράτου. ἐπὶ δὲ τῇ ἀφικνουμένων ἀπὸ τοῦ στράτευματος, ἀπαγγελλόντων ἐν τῷ δήμῳ τὴν παροῦσαν ἔνδειαν καὶ ἀπορίαν. τὰ δὲ καὶ δι' ὀλίγων ἑκάστου πυθόμενος μᾶλλον ἢ τῶν οἰκείων καὶ ἀπιόντων ὡς διήκειτο, ὧν ἀκούοντες ὑμεῖς ἐν τῷ δήμῳ, τότε ἀναμνήσθητε πῶς ἕκαστος ἡμῶν αὐτοῦ τὸν γνώμονα εἶχεν. οὐ γὰρ ἀγνοεῖτε τὰ λεγόμενα. μέλλων τινὰ καταπλεῖν ἀπὸ τῶν κίων, ἐν Καλαυρίᾳ δανείζεται χιλίας δραχμὰς ὧδε παρὰ Ἀντιφάνους τοῦ λαμπρέως, ὃς ἐπέπλει ταμίας φιλίππου τοῦ ναυκλήρου· ἵνα διαδοὺς τοῖς βοιωτίοις τριηράρχοις, καὶ ὠθισμῶσιν, ἕως ἂν αὐτὸς ἥκοις ᾖ πλοῦς. καὶ μὴ καθαλυθεισῶν πρότερον τῶν βοιωτίων τριηρῶν, καὶ δι' ἀπελθόντων πρότερον τῶν στρατωτῶν, μᾶλλον αὐτὸν ὀργίζεσθε ὑμεῖς. οἱ μὲν γὰρ πολῖται ἠνείχοντο κακοπαθοῦντες, καὶ παρέμενον. οἱ δὲ βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν ὧδε μενεῖν, εἰ μή τις αὐτοῖς τὸν καθ' ἡμέραν ἔρανον διδοίη. τότε οὖν ἀναγκαζόμενος δανείζεται τὰς χιλίας δραχμὰς ὧδε τοῦ Ἀντιφάνους, ὃς ἐπέπλει ταμιεύων φιλίππου τοῦ ναυκλήρου, καὶ δίδωσι τῷ βοιωτῷ ἄρχοντι τῶν νεῶν. ἐπειδὴ δ' ἀφίκετο δεῦρο, ἀπήτουν αὐτὸν ὅ, τε φίλιππος καὶ Ἀντιφάνης τὰς χιλίας δραχμὰς, ἃς ἐδανείσατο ἐν Καλαυρίᾳ· καὶ ἠναπείθουν, ὅπως οὐ ταχὺ ἀπελάμβανον. φοβούμενος δ' ἔδοξε τοῖς ἐχθροῖς τοῖς ἑαυτοῦ, μὴ πύθοιντο, ὅτι ἃς ἐν τῷ λόγῳ ἀπολωλέκει χιλίας δραχμὰς, δεδωκὼς εἰς τὰς βοιωτίας ναῦς ἐκ τῶν στρατωτικῶν χρημάτων, ταύτας φιλίππου δανείσας ἀποστερεῖται, καὶ ἅμα δεδιὼς τὸν φίλιππον, μὴ καταμαρτυρήσῃ αὐτοῦ ἐν τῷ ἀγῶνι, προσελθὼν τῷ παιδὶ τῷ ἐμῷ ἐδεήθη ἀπαλλάξαι τὸν φίλιππον, καὶ λῆσαι αὐτῷ τὰς χιλίας δραχμὰς, ἵν' ἀποδιδοῖ φιλίππῳ. ὁρᾶτε δὲ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τό, τε μέγεθος τοῦ ἀγῶνος, ἠλίκον ἦν τοῦτο, καὶ ὡς ἠπορεῖτο ἔστ' ἂν ἐλεῶν αὐτὸν, προσαγαγὼν πρὸς τὴν τράπεζαν, ἐκέλευσεν ἀποδοῦναι χιλίας δραχμὰς φιλίππῳ τὸν φορμίωνα τὸν ὑπὲρ καθημένον ὑπὸ τῆς τραπέζης, καὶ γράψαι ὀφείλοντα πρόσθεν. ἢ ταῦτ' ὀπὶ ἀληθῆ ὄψει, ἢ δόντα τὸ ἀργύριον φορμίωνα ὑμῖν μάρτυρα παρέξομαι.

A Calliſtratus atque Iphicrates, viri & rebus geſtis & eloquentia præſtantes oppugnarent: illi, vos, & ipſi, & eorum aduocati accuſando commouerunt, vt Antimachum quæſtorem eius & intimum, facto pro concione iudicio, occideretis, bonis etiã eius publicatis: ipſum verò iſtum deprecantibus familiaribus, & cognatis eius omnibus, ſupérq. Alceta & Iaſone, ſociis veſtris, vix abſoluereris: ſed tamen imperium ei abrogaretis. Talibus igitur criminibus tanta inopia vrgebatur. Nam & facultates eius omnes obæratæ erant: & libellis appoſitis ab aliis tenebantur. Ager enim in planicie pignori oppoſitus erat Eumelidę filio: & ſexaginta trierarchis, qui cum eò nauigarant, ſeptenis minis in ſingulos, quas eos iſte ad alendos nautas dilargiri coegerat, oppignerata erant reliquæ eius opes. Quia verò populi ſuffragiis reiectus, ſeptenas illas minas in rationibus referendis, expenſas tulerat nautis de militari pecunia; tum veritus ne in ſe præfecti triremium teſtimonium dicerent, atque ipſe mendacij conuinceretur: mutuò ſumit à ſingulis ſeptenas illas minas, oppignerata eis re ſua familiari, quibus nunc eos, reuulſis libellis, fraudat. Vndique igitur circumuentus, & in periculo vitæ maximo conſtitutus erat, propterea quòd talia reipublicæ tempora inciderãt, vt & exercitus Calaurianus, propter ſtipendia non ſoluta, dilaberetur, & ſocij Peloponnẽſes à Lacedæmoniis obſiderentur. Iam Iphicrates & Calliſtratus iſtum, vt autore ii eorum malorum, criminabantur: ad hęc qui ab exercitu veniebant, in concionem nuncia bant vrgentem penuriam & difficultates: partim etiam per literas quiſque certior fiebat à cognatis & familiaribus quomodo cum eis ageretur. Quæ dum vos publicè audiretis: recordamini quo pacto in eũ affecti fueritis. nec enim ignoratis ea quæ dico. Cùm igitur ad iudicium huc venturus eſſet: in Calauria mille drachmas ab Antiphane Lamprẽſi, qui eò appellebat, quæſtor Philippi nauicularij, mutuatur, quas diſtribueret inter Bœotios trierarchos, quò expectarent, dum iudicium de ſe factum eſſet: néve Bœotiis triremibus abductis, & militibus prius dilapſis, ſibi vos grauiùs iraſceremini. Ciues enim mala perferebant æquis animis, & perdurabant. Bœoti autem negabant ſe manſuros, niſi quotidiana daretur alimonia. Tum igitur coactus eas mille drachmas ab Antiphane, qui appellebat quæſtor Philippi nauicularij, mutuò ſumit, & Bœotio nauium duci dat. Vt autem huc venerat, tam Philippus quàm Antiphanes eas mille drachmas, quas ei mutuarant in Calauria, ab eo repoſcebant, moram ægrè ferentes. Iſte verò inimicos ſuos metuens, ne reſciſcerent, quas mille drachmas in referendis rationibus, de militari pecunia Bœotiis nauibus expenſas tuliſſet, Philippum creditorem fraudari. ſimul etiam Phillippum veritus, ne in ſe teſtimonium diceret in iudicio: patrem meum adit, vt Philippum abſoluat, ſibíque illas mille drachmas mutuetur orat, quas Philippo redderet. Pater meus cùm videret, & quanto in diſcrimine verſaretur iſte, & quanta pecunia laboraret, ſimul etiam miſertus eius, adducto eo ad menſam, Phormionem qui ad menſam ſedebat, mille drachmas Philippo numerare iuſſit, & debitorem Timotheũ inſcribere. Hæc verè à me dici vt conſtet, Phormionem vobis teſtem, qui pecuniã dedit, adducam,

2. Debitũ

vbi,& de alio contractu vobis disseruero: vt eodem testimonio, vniuerso ære alieno cognito, videatis me vera loqui. Vocabo vobis etiam Antiphanē, qui mille illas drachmas Calaurianas isti credidit: quiq; adfuit, cùm Philippus hìc à patre meo nummos reciperet. Quo minus enim eius testimoninm apud arbitrum proferrem, eius fallacia factum est: qui se quouis mihi tempore, qua de causa pronunciādum esset, testimonium dicturum polliceretur. Cùm aūt arbitrium fieret: domo accersitus (non enim se stiterat) testimonium deseruit, vt isti gratificaretur. Ego verò cùm numerassem cōtra eum destituti testimonij nomine drachmam, vt lege iubetur: arbiter sententiam damnatoriam non tulit: sed abiit absoluto isto, cum iam vespera esset. Nunc in Antiphanē dati damni peculiarem actionem instituì: quod mihi nec testimonium dixit, neque secundū legē eiurauit: & postulo, vt ascendat, & iuratus coram vobis dicat: primùm, an in Calauria Timotheo mille drachmas mutuarit. Deinde an Philippus eadem hìc à patre meo receperit? atque adeò parum abfuit, quin iste ipse apud arbitrū confiteretur, reddidisse patrē meū Philippo mille drachmas. Sed eas tamen nō sibi mutuò fuisse datas aiebat, sed Bœotio nauarcho, qui pro iis æs oppigneratsset. In quo eū nō dixisse verum, sed cùm ipse mutuatus sit, fraudare: ego vos docebo, vbi & reliquum æs alienum singulatim vobis exposuero. Nam cùm Alcetas & Iason ad istum Septembri mense, Astio prætore, ad iudicium illud, ei patrocinaturi venissent, & in eius ædes in Piræeo, quæ sunt in Equidomitorio sub crepusculū ferè, diuertissent: neque ipse eos excipere pro dignitate posset: misso ad patrem meum Aschrione pedisse quo suo, petere iussit stragula, vestem, phialas argenteas duas, & minā argenti mutuam. Pater verò meus cum ex Aeschrione, eius famulo, audisset, & qui venissent & quē ad vsum peterentur, & qua de causa illi venissent: accommodat, & minam argēti quam petebat, mutuat. Post crimine liberatus, magna iam pecuniæ inopia laborabat, cùm ad domesticos vsus, tum ad publica tributa. Quod quia pater meus videbat, non statim ab ipso repetere argentum audebat. Neque enim vel istum, si rem haberet, fraudaturum: vel, si non haberet, se ob ea redacturum putabat. Posteaquam autem Alcetas & Iason recesserant: stragula quidem & vestes retulit Aeschrion, istus pedissequus: phialas duas non retulit, quas tum petierat, cum & stragula, & minam argenti mutuatus esset, Alceta atque Iasone apud ipsum diuersantibus. Profecturus porrò ad Regem Persarum, cum perfecisset vt abire sibi liceret, eique exercitum ducturus in bello Aegyptiaco: vt ne rationes reddere cogeretur hic, néve de gesto hic imperio accusaretur: patrem meum ad Paralium accersitum, cùm ob prius in se collata beneficia collaudabat, & rogabat (commendato Philonda, viro genere Megarensi, inquilino Athenien si: isti autem fideli, & eo tempore inseruienti) si venisset è Macedonia Philondas (quem iste patri meo commendabat) aduectis lignis quæ data sibi ab Amynta essent, vt naulum lignorum suppeditaret, & ea ligna ad ædes suas in Piræeo vehi pateretur: sua enim esse ligna. Vnáque cū petitione orationem habebat, cū qua facta eius nūc haud consentiunt. Aiebat enim, tametsi non impetrabat ferret quæ peteret, se non ægrè laturum,

ἐπειδὰν ἡ τοῦ ἄλλου συμβολαίου διηγήσωμαι ὑμῖν· ἵνα τῇ αὐτῇ μαρτυρίᾳ τοῦ ὅλου τὰ χρέους ἀκούσαντες, εἰδῆτε ὅτι ἀληθῆ λέγω. καλῶ δ' ὑμῖν καὶ τὸν Ἀντιφάνη τὸν δανείσαντα τὸ ἀργύριον τοῦτο τοὺς χιλίας δραχμὰς ἐν Καλαυρίᾳ, καὶ παρόντα ὅτε ἀπέλαβε Φίλιππος τὸ ἀργύριον τοῦτο παρὰ τοῦ ἐμοῦ πατρός. τοῦτον μὲν δὴ μαρτυρίαν μὲν τοῦ διαιτητοῦ, παρεκρούσατο, φάσκων ἀεὶ μαρτυρήσειν μοι εἰς τὴν κυρίαν ἀπόφασιν. ἐπειδὴ δ' ἦν δίκαια ταῦτ', ὑποπλησθεὶς ὑπὸ τῶν οἰκείων (ἦν γὰρ τοῦτ' φανερὸς) ἔλιπε τὴν μαρτυρίαν, πεισθεὶς τούτοις. πρὸς δέ με αὐτοῦ τὴν δραχμὴν τὴν λειπομαρτυρίου τὴν νόμον ὁ διαιτητὴς οὐ κατεδέησε· ἀλλ' ἀπιὼν ᾤχετο ὑποδιαιτήσας τοῦτον τὸν δίκαιον, ἐσπέρας ἤδη οὔσης. νυνὶ δὴ τοῦτ' Ἀντιφάνει εἴληχα βλάβης ἰδίαν δίκην, ὅτι μοι οὔτ' ἐμαρτύρησεν, οὔτ' ὀμόσαντος κατὰ τὸν νόμον ἠξίωσε αὐτὸν ἀναβάντα εἰπεῖν, ὅσαν τὸν ὑμῶν, δεκαδράχμον, πρῶτον μὲν εἰ ἐδάνεισεν ἐν Καλαυρίᾳ πρόσθεν χιλίας δραχμὰς, δεύτερον δ' εἰ πρᾶξε Φίλιππος ἀπέλαβεν ἐν Θήβαις τὸ ἀργύριον. χρὴ δὲ μὲν οὖν ἡμᾶς αὐτὸς ἔστιν ὁμολογῆσαι πρὸς τοῦτον διαιτητὴν, ὑποδοῦναι τοῦτον φιλίππῳ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν τὰς χιλίας δραχμάς. οὐ μὴν τοί γ' ἑαυτῷ φησὶ δανεῖσαι, ἀλλὰ τῷ Βοιωτίῳ ναυάρχῳ Ὑποδοῦναι αὐτὸν φησὶ τοῦτο τὸ ἀργύριον χαλκοῦν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ ἔλεγχθ', ἀλλ' ὡπὸς δανίσαμβος ἀπέστρεφεν, ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω, ἐπειδὰν ἡ πρῶτον ἄλλων ὧν ὀφείλει καθ' ἕκαστον ὑμῖν διηγήσωμαι. ἀφικομένου γὰρ Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος, ὡς τοῦτον, ἐν τῷ μεμακτηριῶνι μηνὶ, ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος, ὅτι τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ὑποδησόμενον αὐτῷ, ἡ καταγομένων εἰς τὴν οἰκίαν, τὴν ἐν πειραιεῖ, τοῦ ἐν τῇ ἱπποδαμείᾳ, ἑσπέρας ἤδη οὔσης, ὑποξύμβος ὑποδέξασθαι αὐτοὺς, πέμψας ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν αἰτήσοντα, τὸν ἀπόλουθον τὸν αὐτοῦ, ἐκέλευσεν αἰτήσασθαι στρώματα, καὶ ἱμάτια, καὶ φιάλας ἀργυρᾶς δύο, καὶ μναῖν ἀργυρίου δανείσασθαι. ἀκούσας δὲ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς Ἀλκέτου τὸν ἀκόλουθον τοῦτον, τούς τε ἀφιγμένους, καὶ τὴν χρείαν εἰς ἣν ἠτεῖτο, ἐφ' ἅτ' ἦλθον, ἔχρησεν, καὶ τὴν μναῖν τὸ ἀργυρίου, ὃν ἐδανείζετο, ἐδάνεισεν. ἀπολελυμένου δ' οὖν τούτου ἐξ οἰκίας, πολλὴ σὺν ἐβαρύνετο αὐτῷ μὴ ταῦτα χρημάτων ἀπορία, εἰς τὰς ἰδίας χρείας, καὶ εἰς τὰς δημοσίας εἰσφοράς. ἅτε οὖν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς, οὐκ ἐτόλμα τοῦτον δύθυς ἀπαιτεῖν τὸ ἀργύριον. ἅτε γὰρ αὖ τοῦτον δυπορήσαντ' ἤγειτο ἀδικεῖσαι αὐτὸν· ἅτ' ἂν αὐτὸς ὑποροῦντα τοῦτον ἔχειν, ὁπόθεν εἰ ἀπαιτήσειεν. ἐπειδὴ τοίνυν ἀπῆλθον, ὅ, τε Ἀλκέτας καὶ Ἰάσων, τὰ μὲν στρώματα καὶ τὰ ἱμάτια πάλιν ἀπέπεμψεν ἀργείων, ὁ ἀκόλουθος ὁ τούτου· τὰς δὲ φιάλας τὰς δύο οὐκ ἀπέδωκεν, ἃς ἠτήσατο, ὅτε περ καὶ τὰ στρώματα, καὶ τὴν μναῖν τοῦ ἀργυρίου ἐδανείσατο, ἀφικομένων ὡς τοῦτον Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος. μέλλων τοίνυν ὑποδημεῖν ὡς βασιλέα, καὶ διαπεραξόμενος ἐκπλεῦσαι, ὡς βασιλεῖ στρατηγήσων τὸν ἐπ' Αἴγυπτον πόλεμον, ἵνα μὴ δῶ λόγον ἐνθάδε, καὶ δίθυρος ἦ ἐνθάδε στρατηγίας, μεταπεμψάμενος τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν εἰς τὸ Φιλώνιον, τήν τε παρυπερημένων εἰς αὐτὸν ἐπήνει, καὶ ἐδεῖτο αὐτοῦ, συσχόντας Φιλώνδαν, ἀνδρα τὸ μὲν γένος μεγαρέα, μετοικοῦντα δ' Ἀθήνησι, πιστῶς ἦ τούτῳ διακείμενον, καὶ ὑπηρετοῦντα ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐπειδὰν ἀφίκηται εἰς Μακεδονίας ὁ Φιλώνδας, ὃν συνίσῃ ὄντ' τῷ παρὰ τοῦ ἐμοῦ, ἄγων ξύλα, τὰ δοθέντα τούτῳ ὑπὸ Ἀμύντου, τὸ ναῦλον τῶν ξύλων ἀποδόσθαι καὶ ἔασαι τὰ ξύλα ἀνακομίσαι εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ τὴν ἐν πειραιεῖ· αὐτοῦ γὰρ εἶ) τὰ ξύλα· ἅμα τε τῇ θεήσει εἶπε λόγον, ᾧ οὐκ ἀπόλουθα ποιεῖ τὰ ἔργα νῦν. ἔφη γὰρ κἂν μὴ τύχῃ, ὢν ἐν ἐκείνῳ τῷ παρόντι, οὐκ ὀργισθήσεσθαι, ὥσπερ

A

B

C

ɛ. Debitū.

ɛ. Naulū.

ὥσπερ ἂν ἄλλος τις ἀποτυχών· ἀλλ' ὧν αὐτῷ δεηθέντι ὑ-
πηρέτησε, τούτων, ἂν πότ' δύνηται, χάριν ἀποδώσειν. ἀκούσας
δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ταῦτα, ἥσθη τε τοῖς λόγοις καὶ ἐπῄνησε τού-
των, ὧν μέμνητο αὐτοῦ παιδιὰν, καὶ ὅσα αὐτῷ ἐδέδοτο, ὑπέσχετο
ποιήσειν. καὶ ἅμα μὲν μετὰ ταῦτα τὰ ἀναγκαῖα ἐπριεῖτο ὡς τοὺς
στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Φιλώνδας, ᾧ συνέσπετο
τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ἐπειδὴ ἀνῆκται ἄγων τὰ ξύλα, τὸ
ναῦλον ἀπαιτεῖν, εἰς τὴν Μακεδονίαν τὴν παρεία ἐποιεῖτο.
καὶ οὗτοι οἱ χρόνοι ἦσαν περὶ θαργηλιῶνα μῆνα ἐπ' ἄρχοντος
Αἰσχίνου. τῷ δ' ὑστέρῳ ἔτει ἀφ' οὗ μὲν Φιλώνδου ἐπὶ τὴν
Μακεδονίας ἄγοντος τὰ ξύλα, ἀποδημοῦντος τούτου πα-
ρὰ βασιλεῖ, περιτελοῦντος τὴν παρ' αὐτοῦ τιμὴν, καὶ κελεύον
τος τὸν ναῦλον τῶν ξύλων ἀπαιτεῖν, ἵνα ἀφαλύσῃ τὸν ναύ-
κληρον, καθάπερ ἔοικε δεδόχθαι ὅτε ἐξέπλει, τῷ πατρὶ, καὶ
σωέσηται τὸν Φιλώνδαν· περιαγαγὼν περὶ τὴν τράπεζαν
ὁ πατὴρ, ἀπέλυσε δοῦναι τὸν Φορμίωνα τὸν ναῦλον τῶν
ξύλων, χιλίας ἑπτακοσίας πεντήκοντα. ἠρίθμησε τὸ ἀργύ-
ριον Φορμίων, καὶ ἐγράψατο μοὶ ὀφείλοντα τιμόθεον. ἔοικε
γὰρ ὁ δεηθεὶς τὸν πατέρα ἀπαιτεῖν τὸν ναῦλον τῶν ξύλων·
καὶ τούτῳ ὑπομνήματα ἀπεγράψατο ὧν τήν τε χρείαν
εἰς ὃν ἐλήφθη τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λαβόντος. καὶ
ἔοικε ὁ χρόνος οὗ ἀλκισθένους ἄρχοντος, ὁ ὕστερος ἐνιαυτὸς
ἂν ἔοικε ἀπήγετο ὡς βασιλέα. ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον, καὶ
τιμοθένης ὁ ἀγυιαλεὺς ἀφικνεῖτο, καὶ ἐμπορίαν ἰδίαν ἀπο-
δημήσας. ἐπιτήδειος ὢν ὢν Φορμίωνι καὶ κοινωνὸς ὁ τιμοθέ-
της, ὅτ' ἐξέπλει, δίδωσιν ἀποθεῖναι τῷ Φορμίωνι μετ' ἄλ-
λων χρημάτων καὶ φιάλας* λυκουργείους δύο. ἀπὸ τύχης δ'
ὁ παῖς ταύτας τὰς φιάλας, οὐκ εἰδὼς ὅπ ἀλλότρια ἦσαν,
δίδωσι τῷ αἰχρίωνι, τῷ ἀκολούθῳ τῷ τούτου, ὅτ' ἐπέμ-
φθη ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ὑπὸ τούτῳ, καὶ ἠτεῖτο τὰ σκώ-
ματα, καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου,
ὃ ἐδανείσατο, ἀφικομένων ὡς τὸν ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος.
ἀπαιτούντος δὲ τὸν τιμοθένους τὰς φιάλας τὸν Φορμίωνα, ἐ-
πιδημήκει ἀποδημοῦντος τιμοθέου παρὰ βασιλεῖ, τίθησι
αὐτὸν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τιμὴν ἀπολαβεῖν τῶν φιαλῶν ὅσον ἦ-
γον αἱ φιάλαι, ἑξακοσίας ἑξήκοντα ἑπτά. καὶ τῷ μὲν τιμο-
θένει τὴν τιμὴν ἀπέδωκε τῶν φιαλῶν· τοῦτον δ' ἐγράψατο
αὐτῷ ὀφείλοντα πρὸς τὸ ἄλλο χρέος, ὃ ἔοικε αὐτῷ ὠφλεν,
ὃ ἀπέσπασε τῷ τιμοθένει τῶν φιαλῶν. καὶ ταῦτα πάλιν, ὅπ
ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.
πρῶτον μὲν τῶν δόντων τὸ ἀργύριον οἷς ἔοικε συνέλυσεν
ἀπὸ τῆς τραπέζης, καὶ ἀπωμοσάμην πότε ἕκαστα τοῦ ἀπο-
λαβόντος τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν.

Μαρτυρίαν.

Ὅπ μὲν οὖν ἐγὼ ψεύδομαι πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν εἶπον, τὰς
μαρτυριῶν ἀναγνωσκομένων ἀκηκόατε. ὅπ δέ μοι καὶ αὐ-
τὸς ἔοικε ὁμολογῶ, τὰ ξύλα κομισθέντα ὑπὸ Φιλώνδου
εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ ἀνακομισθῆναι ἢ ἐν πειραιεῖ, τού-
των ὑμῖν ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ὡς μὲν οὖν ἐγὼ τούτων ὧν τὰ ξύλα, ἃ ἤγαγον ὁ Φιλών-
δας, αὐτός μοι μεμαρτύρηκεν· ὁμολογεῖ γὰρ αὐτὰ πρὸς
τῇ διαιτητῇ ἀνακομισθῆναι εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ ἢ
ἐν πειραιεῖ, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν ὑπὸ τῆς ἀκουόντων. ἔπι
δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων πειράσομαι ὑμᾶς ἐγὼ διδάξαι, ὅπ
ἀληθῆ λέγω. οἶεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν πατέρα τὸν
ἐμὸν, εἰ μὴ τιμοθέου ἦν τὰ ξύλα, καὶ ἐδεήθη ἂν αὐ-
τοῦ, συσπάσας τὸν Φιλώνδαν, ὅτε ἀνήγετο ὡς τοὺς στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως, ἀποδέχειν τὸν ναῦλον, ἢ ἐᾶσαι ἂν ποτε ὑπο-
κειμένων αὐτῷ τῶν ξύλων τοῦ ναύλου, ἀνακομίσαι τὸν Φιλώνδαν τὰ ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος; ἀλλ' οὐκ ἂν ἀποδέχεσθαι

A vt alius faceret, impos voti factus: sed pro iis quę si-
bi petenti concessisset, si quando posset, gratiam re-
laturum. Ea oratione pater delectatus, & istum lau-
dauit, quòd acceptorum beneficiorum meminisset:
& quicquid petiisset, facturum se promisit. Post hæc
soluit iste, ad duces regis profecturus. Philondas au-
tem, quem patri iste meo commendarat, ad naulum
soluendum, si lignis aduectis aduenisset, in Macedo
niam iter facit. Hæc tempora fuerunt circa men-
sem Aprilem, Astio prætore. Anno sequente, re-
uersus Philondas, è Macedonia lignis aduectis, dum
iste apud Regem Persarum peregrè abesset, ad pa-
trem meum accedit: naulum lignorum præbêre, vt
nauicularo satis fieret iubet, quemadmodũ iste pa-
trem abiturus rogarat, & Philondam commẽdarat.
Eo pater ad mensam adducto, Phormionem nau-
lum lignorum mille septagintas quinquaginta dra-
chmas iubet soluere: numerat pecuniam Phormio,
debitorem Timotheum inscribit. Is enim rogarat
B patrem, vt naulum lignorum præberet: cuius rei fa- 5. Debitũ
cti sunt commentarij. Inscripsit enim & vsum, in
quem accepta fuerat pecunia, & nomen eius qui ac-
cepisset: & hoc factum est, Alcisthene prætore, alte-
ro anno quàm iste ad Regem abierat. Sub idem por
rò tempus, & Timosthenes Aegialensis venit, priua-
tæ negociationis causa huc profectus. Qui cùm esset
familiaris Phormioni, & socius, soluens hinc, seruan
das Phormioni cum alia pecunia dederat et iã phia-
las Lycij operis duas. Fortè fortuna autem puer eas
ipsas phialas, ignarus esse alienas, Aschrioni famulo
istius dederat, cùm is ad patrem meum missus esset
ab isto, stragula, vestes & phialas petitum, & mi-
mam argenti, quam mutuatus erat, cum ad eum Al-
ceras & Iason venissẽt. Repetente autem Timosthe-
ne phialas à Phormione, cum rediisset, absente Timo
theo apud regem: agit cum eo pater meus, vt pręcium
phialarum reciperet, quantum phialæ penderent,
drachmas ducentas triginta septem: ac Timostheni
C precium reddit phialarum: istum verò ad reliquum
æs alienum, quod iste debebat, eius etiam pecuniæ
quam Timostheni pro phialis numerarat, debitorẽ
inscribit. Quæ omnia verè à me dici vt constet, testi-
monia vobis recitabuntur, primùm eorum qui pecu
niam iis dederunt quibus iste iusserat, à mensa, qui-
que tum ad mensam sederunt: deinde eius qui pre-
cium phialarum recepit.

TESTIMONIA.

Me igitur ea quæ ad vos dixi, non dixisse falsò, ex re-
citatione testimoniorum audiuistis. Istum porrò ip-
sum apud me confessum ligna aduecta à Philonida
in ædes suas in Piræeo esse perlatas, vt appareat eius
rei testimonium vobis legetur.

TESTIMONIVM.

Istius igitur fuisse ligna, quæ Philonidas vexit, & ipse Argumẽta de naulo
mihi testificatus est. Fatebatur enim apud arbitrum,
ea in suas ædes in Piræeo esse deportata, vt vobis te
stificati ij sunt qui audierãt. Etiam argumentis docere
re vos conabor, ea quæ dico vera esse. Putatis enim,
Iudices, patrem meũ, nisi Timothei fuissent ligna, &
iste eũ rogasset, cõmendato Philõda, cũ ad duces re-
gis solueret: soluturum fuisse naulum? aut permissu-
rum vnquam, cùm ei pro naulo ligna oppignerata es
sent, vt ea Philondas è portu asportaret: ac nõ potius

seruum aliquem adhibiturum qui custodiret,& pre A
cium reciperet venditorum lignorum,donec sibi sa
tisfactum esset,si Philonidæ fuissent,& causa nego-
ciationis aduecta?Iam cui vestrûm verisimile fit,ni
si iussisset iste soluere naulum lignorum, quæ ab A-
mynta ei data fuerant,creditum fuisse Philondæ,
& passurum vt è portu in ædes istius illa veheret?aut
quî fieri potest,vt Philondas negociationis causa li-
gna vexerit,vt iste inquit:cùm ipse reuersus, illis li-
gnis ad suam ædificationem fuerit abusus?Illud etiã
considerate,multos ciues,& bonos viros isti familia
res,eius negocia curasse,absente apud Regem Timo
theo,quorũ nullus pro testimonio dicere ausus fuit
vel non accepisse Philondam naulum à mensa, vel
acceptum reddidisse , vel etiam ipsorum aliquem
naulum dissoluisse de lignis quæ Philondas vexit,da
tis isti ab Amynta.Pluris enim faciunt existimatio-
nem & fidem suam,quàm vt falsis testimoniis dicẽ-
dis Timotheo gratificentur.Neque tamen se verum
etiam testimonium in eum dicturos esse propter fa-
miliaritatem eius,affirmarunt.Cum igitur nemo fa- B
miliarium testificari ausus fuerit, & procuratorum
eius,dum apud regem absuit,vel non accepisse nau-
lum lignorum Philondam à mensa,vel ipsorum ali
quem dissoluisse:an non existimare debetis me vera
loqui?Ac ne illud quidem dicere audebit,alium quẽ
quam dissoluisse naulum de lignis quæ vexit Philon
das,quàm patrem meum.Sin verbis abutetur: postu-
late,vt testimonium eius exhibeat, qui naulum so-
luerit de lignis.In confesso enim est,ipsum abfuisse
apud regem:Philondam autem,quem propter ligna
miserat,& patri meo commendarat,inuenisse mor-
tuum,cum à rege reuersus esset.Necesse igitur est,a-
liorum cognatorum aut familiarium aliquem, qui-
bus abiturus,curam rerum suarum mandarat,scire,
vnde comparato naulo lignorum Philondas, naui-
culario satisfecerit:si se cum patri commendasse, &
accepisse Philõdam à patre meo naulum lignorum
negat.Nullius ergo testimonium proferre potes fa-
miliarium tuorum,de non accepto,te absente , nau-
lo lignorum de mensa:sed alterutrum necesse est, te C
aut nullo vti familiarium,neque fidem habere vlli
tuorum : aut cum satis scias, Philondam accepisse
naulum lignorum à patre meo , quemadmodum eũ
commendaras,cum hinc solueres,existimare, nobis
si possis,fraudandis , tuis rationibus & compendio
per iniuriam consulendum.Ego verò,Iudices, præ-
ter testimonium quod vobis exhibui,eorum qui se
iis dedisse argentum,quibus iste iussit, dicunt , qui-
que ad mensam tum sederunt: etiam iusiurandum
pollicitus sum Timotheo,quod legetur vobis.

IVSIVRANDVM.

Neque verò,Iudices,in scriptis solùm pater mihi de
bita reliquit,sed decumbens etiam dixit,quid sibi de
beretur singulatim,& à quo,& quem in vsum acce
pti essent nummi.Hæc à me verè dici vt appareat, le
ge mihi fratris testimonium.

TESTIMONIVM.

Ac Timotheum eam pecuniam quam ab eo postu-
lo,patri meo debuisse:cámque meæ portionis fuis-
se:& frater testificatus est,& Phormio,qui illam nu-
merauit:& ego iusiurandum ei dare volui. Quum
verò iste apud arbitrum prouocasset, & afferri ta-
bulas à mensa iuberet,& exemplum postularet,mis-

σήσαντά τινα τ̃ οἰκετ̃ῶν φυλάττειν, κ̀ τ̃ τιμὴν λαμβάνειν
τ̃ πωλουμένων ξύλων, ἕως ἀπομισάλο τὰ ἑαυτ̃, εἰ περ φι-
λόνδου ἦν τὰ ξύλα, καὶ ἐμπορίας ἕνεκ' ἦλθεν ἐπεὶ τί φεύ-
γοις τίνι ὑμῶν εἰκὸς δοκεῖ εἶ), μὴ κελεύσαντός τοῦ τὸ πα
ραχεῖν τὸν ναῦλον τ̃ ξύλων τ̃ δοθέντων τούτῳ ὑπὸ ἀ-
μύντε, πιστεῦσαι τ̃ πατέρα τ̃ ἐμὸν φιλόνδα, ἢ ἐᾶσαι ἀπο
κομίσαι τὰ ξύλα ὁπ τ̃ λιμ̃ένος εἰς τ̃ οἰκίαν τὴν τούτου; ἢ
πῶς οἷόν τ' ὄζι τ̃ μὲν φιλόνδαν ἐμπορίας ἕνεκα ἀγαγεῖν
τὰ ξύλα, ὡς ἄτός φησι, καταχρήσασθ' ἂν τούτου ἥκοντ' εἰς τ̃
οἰκοδομίαν τ̃ αὑτ̃ τοῖς ξύλοις τούτοις; σκέψασθε δ' καὶ ἐκεῖ-
νο, ὅτι πολλοὶ δὴ κ' χρηστοὶ τ̃ πολιτ̃ῶν, οἰκεῖοι ὄντες τούτῳ,
ἐπεμελοῦντο τ̃ τούτε ὑποδημένος ὡς βασιλεῖ πρω
θέν. ὧν οὐδεὶς τετόλμηκε μάρτυρῆσαι τούτῳ, ἢ ὡς ἐκ ἔλα-
βεν ὁ φιλόνδας τὸν ναῦλον τ̃ ξύλων ὑπὸ τ̃ ξαπέζης, ἢ ὡς
λαβὼν ἀπέδωκεν. *οὐδ' αὖ ὡς αὐτ̃ τις διέλυσε τὸν ναῦ-
λον τῶν τ̃ ξύλων ὧν ἠγαγ̃ ὁ φιλόνδας δοθέντων τούτῳ
παρ' ἀμύντου. ἠρώτ̃ν δ' ἂν πλείονος αὐτ̃ς καὶ κα-
λοῦ καὶ ἀγαθοῦ δοκεῖν εἶ) μᾶλλον, ἢ τιμωθέντα χαρίσασθαι, τὰ ψευ-
δῆ μάρτυρήσαντ̃ς. ἀ μὴν καί τοι ἔγ̃ τούτε γ' ἔφασαν καταμάρ-
τυρῆσαι ἂν ταληθ̃. οἰκεῖον δ' αὐτ̃ς ἦ) ὅπως τοίνυν μὴ ἐκ
τετόλμηκε τ̃ οἰκείων τούτῳ μαρτυρῆσαι, κ̀ ὑπομενόμέ-
νων τὴν τούτου, ὅτε ἀπεδήμει ὑπὸ ὡς βασιλεῖ, ἢ ὡς οὐκ
ἐλαβεν ὁ φιλόνδας τὸν ναῦλον τ̃ ξύλων ὑπὸ τ̃ ξαπέζης,
ἢ ὡς αὐτ̃ τις διέλυσεν· πῶς οὐκ εἰκός ὄζιν ὑμᾶς ἠρεῖσθαί
με τ' ἀληθ̃ λέγειν; καὶ μὴν ἀσ̃ ἐκεῖνό γε τιμήσει, ὡς
ἄλλος τις διέλυσε τὸν ναῦλον τ̃ τ̃ ξύλων, ὧν ἠγαγ̃ ὁ
φιλόνδας, ἢ ὁ πατὴρ ὁ ἐμός. ἐαν̀ γ̃ καταχρῆται τ̃ λόγῳ,
ἀξιᾶτε αὐτὸν κ̀ τ̃ μαρτυρίαν ὑπὲρ τ̃ ὑποδόν-
τος τὸν ναῦλον τ̃ τ̃ ξύλων. αὐτὸς μὲν γὰρ, ὁμολογεῖ μὴ
ὑποδεδῆσθαι ὡς βασιλεῖ, τ̃ γ̃ φιλόνδαν, οὐ ἔπεμψεν ὑπὲ
τὰ ξύλα, κ̀ σωιέσησε τ̃ παῖδα τ̃ ἐμ̃, τεθνηκότα κατέ-
λαβεν, ἥκων ὡς βασιλέως, αἰτησόμενον δὴ τ̃ ἄλλων οἰ-
κείων κ̀ ὅπ τι δεῖον, οἷς κατέλιπεν, ὑποδήσειν μέλλων,
σωεπιμελεῖσθαι τ̃ ἑαυτ̃, εἰ δέοιτ πι ὑπὸ τὸν ναῦλον τ̃
ξύλων παρίσας ὁ φιλόνδας τ̃ ναυκλήρῳ διέλυσεν. ἃ μὴ
φησι τ̃ πατέρα τ̃ ἐμὸν συῆναι αὐτῷ, μὴ λαβεῖν τὸν φι-
λόνδαν ὡς τ̃ παῖδος τ̃ ἐμοῦ τὸν ναῦλον τ̃ ξύλων,
μαρτυρίαν τοίνυν οὐδενὸς ἔχοις ὡς ἀφεῖσθαι τ̃ οἰκείων
τ̃ σαυτ̃, ὡς ἀκ εἰλήφθη σοῦ ὑποδημένος τὸν ναῦλον τ̃
ξύλων ὑπὸ τ̃ τραπέζης· ἀλλὰ δυοῖν θάτερον, ἢ οὐδεὶ χρῆ
τ̃ οἰκείων, οἷ πιστεύεις τ̃ σαυτ̃ οὐδενί, ἢ εἰδὼς ἀκριβῶς
τ̃ φιλόνδαν λαβόντα τὸν ναῦλον τ̃ ξύλων ὡς τ̃ παῖδος
τ̃ ἐμοῦ, ὥσπερ αὐτὸν σωέσησας, ὅτε ἐξέπλεις. οἴει δεῖν
ὑποστερήσας ἡμᾶς, αὖ δωρεὰν, πλεονεκτεῖν. ἐγὼ τοίνυν,
ἄνδρες δικασταὶ, σὺς τῇ μαρτυρίᾳ, ὡ παρέχημι ὑμῖν,
μαρτυρῶ ταῖς τοὺς δούλας τὸ ἀργύριον, οἷς δεῖ ἐκέλευ-
σε, κ̀ καθημένους ὑπὸ τῇ ξαπέζῃ τότε, κ̀ πίνειν ἠθέλησε
τιμοθέῳ ὑπηδῶναι, ὡ αἰσχρῶς εἶναι ὑμῖν.

Ορκος.

Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, γράψας μοι ὁ πατὴρ κατέ-
λιπε τὰ χρέα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔλεγχον ἀρρώστων, ὅ, τι ὀφεί-
λοιτο αὐτῷ ἕκαστον, κ̀ παρ' ὧ, καὶ εἰς ὅ, τι εἰλήφθη τὸ ἀργύ-
ριον, κ̀ τῷ ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ. καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθ̃ λέγω,
ἀναγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν τ̃ ἀδελφοῦ.

Μαρτυρία.

Ος μὲν τοίνυν κατελείφθη ὀφείλων τιμόθεος ἡμῶν τὸ
ἀργύριον ὑπὲρ τ̃ πατρὸς, οὗ δικάζομαι αὐτῷ, καὶ γίνεται ἐμὸν μέρος ὅ, τε ἀδελφός μοι μεμαρτύρηκε, καὶ Φορμίων ὁ δοὺς τὸ ἀργύριον, καὶ ἐγὼ τούτων πίστιν ἠθέλησα ὑπηδῆναι· σὺ καλέσαι μοῦ ἕ τούτου σὺ τῷ διαιτη-
τῇ, καὶ κελεύοντος ἀναγνῶναι τὰ γράμματα ὑπὸ τῆς τραπέζης, καὶ αὐτίγραφα αὐτοῦτος, πέμψαντος Φορμί-

κρίσιν

κρίδλω δὴ τλὼ ξάπεζαν τῷ τε φορμικείδῃ ἐξενέγκας, ἃ ἐδωκα ζητεῖν τὰ γράμματα, & ἀναγράφεσθαι ἃ ἔδει ὠφλε. καὶ ὡς ὡμολόγᾳ λαβεῖν ἔδει τὰ ἀντίγραφα, αἰ ἀγωθί μοι τλὼ μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Πρὸς τοίνυν τὸν ἀχαριστίλω κομίσαντός με τὰ γράμματα, παρῆν ὁ φορμίων καὶ ὁ εὐφραῖος οἱ ἔδντες τὸ ἀργύριον, οἷς ἐκέλευεν ἔδει, ἐξήλεγχον αὐτὸν ἐν οἷς τε χρόνοις ἔκαστον ἐδανείσατο, καὶ εἰς ὅ, τι ἔλαβε ἀργύριον, καὶ εἰς ἃ κατεχήσατο. ὁ ἦ, τὰς μὲν χιλίας καὶ ἑξακοσίας καὶ πεντήκοντα καὶ μίαν καὶ δύο ὀβολὼ, ἃς πρῶτας ἐδανείσατο, τῇ μεινὸς μινὸς, μέλλων ἐκπλεῖν ὅτι στρατήγου ἄρχοντος. αἷ καὶ ἐκέλευσε δοῦναι αὐτῷ τῷ ταμίᾳ τῷ αὑτοῦ, ἰδίᾳ ἔφη δανεῖσαι τὸν πατέρα αὐτῷ τῷ ἐμῷ, καὶ οὐκ αὐτὸς λαβεῖν. καὶ ὡς μὲν ἀληθῆ λέγᾳ, ἐδένα μάρτυρα παρέχηται. λόγῳ ἦ καταχεῖται, ἵνα μὴ αὐτὸς δοκῇ ἀποστερεῖν, ἀλλ' αὐτῷ δανείσασθαι. καί τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, μέγα ὑμῖν ἐγὼ τεκμήριον, ὅτι οὐκ αὐτῷ ἐδάνισεν ὁ πατὴρ τοῦτο τὸ ἀργύριον, ἀλλὰ τιμοθέῳ, ὡς ἀναγωγὼν ὄντι. πότερα γὰρ ἂν οἴεσθε ῥᾷον εἶ τῷ παρεῖ, δημοσθενῶν τῷ αὐτῷ, ἐπισκήψασθαι ἐν τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐκείνου ὀφειλόμενον αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀργύριον, εἰ περ αὐτῷ ἐδάνεισεν, ἢ ἀναμένειν ὁπότε ἀφ' τούτε κομιεῖσθαι ἔμελλεν ἀπορήσαντος, ὃς οὐ πολλὰς ἐλπίδας σωτηρίας ὡς αὐτῷ εἶχεν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ; καὶ μὲν ἐπισκηψάμενός γε, οὔτ' ἂν ἀφ' ἑαυτοῦ καταβολῆς ἠπόρησεν, οὔτ' ἂν ἠπιστήθη ὑφ' ὑμῶν. πάντες γὰρ ἴστε τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, οὐ τῷ δημοσίων ἀδίκως ὀπιθυμοῦντα· ἀλλὰ τῷ αὐτοῦ ὑμῖν, ὅτ' ἐπελεύσατε, ὡς θᾶττον ἀναλίσκοντα. εἶτα καὶ ὀπιθεδίου ὄντος αὐτῷ καλλισράτου, ὥσπερ ἐδήμοσε τὰ ἀντιφάνους ἐν καλαυρίᾳ, ἵνα ἡδέως ἔχοιεν τοῖς βοιωτίοις ἐμφάρχοις, μέλλων καταπλεῖν ὅπι τλὼ κείων, αἷς & ἀπέδωκε φιλίππῳ τῷ ναυκλήρῳ, ἐνθάδε λαβὼν παρὰ τὸ πατρὸς τὸ ἐμοῦ, τὸν βοιώπιον ναύαρχόν φησι δανείσασθαι, καὶ ὑποθεῖναι τούτου τὸ ἀργυρείου τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ χαλκόν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγᾳ, μέγα ὑμῖν ἐγὼ τεκμήριον. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν καλαυρίᾳ ἔδει φαίνεται δανεισάμενος τὰς χιλίας δραχμὰς καὶ οὐχ ὁ βοιώπιος ναύαρχος. ἔπειτ' ἀπαγγῆλ ὁ φίλιππος ἐνθάδε τὸν τὰς χιλίας δραχμὰς, καὶ οὐ τὸν βοιώπιον ναύαρχον· καὶ ἀποδοὺς ἔδει, ἀλλ' οὐχ ὁ βοιώπιος ναύαρχος. πρόσθεν γὰρ τῷ μὲν βοιωτίῳ ἄρχοντι ὡς ἀπὸ τούτου τλὼ τριφλὼ τλὼ ἐν ταῖς ναυσὶ ἀφαλαμβάνειν. ἐκ γὰρ τῶν κοινῶν συντάξεων, ἡ μισθοφορία ἦν τῷ στρατεύμασι, τὰ δὲ χρήματα σὺ ἅπαντα ἐξέλεξας ἐκ τῶν συμμάχων· καὶ σὲ ἔδει αὐτὰ λόγον ἀποδοῦναι. εἶτα καταλυθεισῶν τῶν βοιωτίων νεῶν, καὶ ἀπελθόντων τῶν στρατιωτῶν· τῷ μὲν βοιωτίῳ ναυάρχῳ οὐδεὶς κίνδυνος ὑπὲρ ἀθηναίων ἦν, οὐδ' ἐν ἀγῶνι καθεισμένου οὐδενί· σὺ δ' ἐν τῷ μεγίστῳ. πρόφοβος δ' ὤν, ἵνα σοι μεγάλην ὑπακοὴν ἀπολογίας ἔσεσθαι, ἐὰν πρόσθεν αἱ βοιώτιαι ζημίαι, ἕως ἂν σοι ἡ κρίσις γένηται. ἔπειτα καὶ ἐκ τίνος φιλίας αὖ ποτ' ἐδάνεισεν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τῷ βοιωτίῳ ναυάρχῳ τὰς χιλίας δραχμὰς, ὃν οὐκ ἐγίνωσκεν; ἀλλὰ δὲ ὑποδέσθαι φησὶν αὐτὸν χαλκόν. ὁπόσον τινὰ, καὶ ποδαπὸν, καὶ πόθεν γιγνόμενον τὸν χαλκὸν τοῦτον τῷ βοιωτίῳ ναυάρχῳ; πότερα κατ' ἐμπορείαν ἀφθέντα, ἢ ἀπ' αἰχμαλώτων γιγνόμενον; εἶτα τίνες ἦσαν οἱ ἐνεγκόντες τὸν χαλκὸν ὡς τὸν πατέρα τὸν

so Phrasicride ad mensam: iis prolatis, Phrasicridę & quærenda & exscribenda dedi ea quæ iste deberet. Confessum autem fuisse, se exemplum accepisse, vt constet: lege mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

Refutatio effugiorũ Timothei Antimacho nõ mutuò datam esse pecuniam.

Allatis igitur à me literis ad arbitrum, Phormio & Euphræus, qui pecuniam quibus iste iusserat, curarant, præsentes, conuincebant eum, & quibus singula temporibus mutuatus esset, & quem ad vsum accepisset, & quas ad res abusus esset. Iste verò mille trecentas quinquaginta vnam, & duos obolos, quæ primùm mutuatus fuit mense Martio, oram soluturus, Socratide prætore, quæque Antimacho quæstori suo dari iusserat: priuatim mutuasse dicebat patrem meum Antimacho, non se accepisse. Ac vera quidem se dicere, nullo teste ostendit: sed verbis abutitur, vt ne ipse fraudare, sed Antimachus mutuatus esse videatur. Ego verò, Iudices, magnũ vobis argumentum dicam, vnde appareat, non Antimacho mutuatum esse patrem illam pecuniam: sed Timotheo iamiam soluturo. Vtrum enim facilius futurum putatis patri, publicatis Antimachi bonis, asserere sibi ab eo deberi, si Antimacho mutuasset: an expectare, dum eandem ab isto locupletato recipere ret: qui ipse illo tempore spem de salute sua perexiguam habebat? Enimuero si postulasset, non defuisset vnde ex sponso ageret, neque ei fides fuisset à vobis abrogata. Scitis enim omnes, patrem meum publica non iniustè concupisse: sed de suo vobis, quoties iuberetis, alacriter erogasse. Deinde familiaris ei fuit Callistratus, qui Antimachi bona publicauit: neque ei aduersatus esset. Quid sibi voluisset igitur pater, vt Timotheum potius debitorem nobis inscriptum relinqueret, nisi is debuisset: quàm vt è publicatis Antimachi bonis postularet, atque reciperet? De mille autem drachmis quas mutuò sumpsit ab Antiphane in Calauria, vt inter Bœotios trierarchos distribueret, huc venturus ad iudicium: quas etiam reddidit Philippo nauicularo, hîc acceptas à patre meo: Bœotium nauarchum ait fuisse mutuatum, & pro ea pecunia patri meo æs oppigneratum. Eũ autem non verum dicere magno vobis argumento demonstrabo. Primùm constat, istum in Calauria esse mutuatum illas mille drachmas, & non Bœotium nauarchum. Deinde Philippum hîc ab isto repetiisse mille drachmas, & non à Bœotio nauarcho: & reddidisse istum, non Bœotium nauarchum. Par enim erat, Bœotium præfectum ab isto alimoniam in naues accipere. De communibus enim tributis exercitui stipendia soluebantur. Pecuniam verò tu omnem à sociis redegeras, & tibi ipsi rationes referendæ erant. Iam Bœotiis nauibus reuersis, & militibus dilapsis, Bœotio præfecto nihil ab Atheniensibus periculi fuisset, neque is vllum in iudicium vocatus fuisset. Tibi verò ingens discrimen inferebatur: qui metu æstuans, in Bœotiarum triremium permansione, donec iudicium de te fieret, collocabas. Deinde quamnam ob amicitiam pater Bœotio nauarcho mille drachmas mutuasset, quem non norat? At oppigneratum eum ait æs. quantum tandem, aut cuiusmodi, aut vnde allatum illud æs Bœotio nauarcho? vtrum ex negociatione, an à captiuis acceptum? Iam qui fuere, qui æs attulerunt ad patrem

De Antiphani redditis mille drachmis.

meum? vtrum mercenarij, an serui? aut quis nostrorum seruitiorum id accepit? Oportuit enim si serui attulissent, eos qui attulissent dedere: sin mercenarij, eum è nostro famulicio, qui accepisset æs, & expendisset, exposcere. Neque enim profectò vel is qui oppignerabat, absque pondere traditurus, vel pater meus ipse id vel gestaturus vel ponderaturus fuit, sed famuli ei fuerunt, qui mutuò datæ pecuniæ pignora acciperent. Demiror ego etiam, quamnam ob causam Bœotius nauarchus æs illud patri meo oppigneraturus fuisset, cùm Philippo mille drachmas deberet? Vtrum quòd Philippus inuitus facturus erat, vt vsuram acciperet, si nummos in tuto collocasset, & ad pignus? an quòd pecunia Philippo non fuit? Proinde quid erat cur Bœotius ille nauarchus à patre meo mutuum oraret, quod Philippo redderet potius, quàm huic ipsi æs oppigneraret? Sed neque æs oppigneratum fuit, Iudices, neque mutuatus est Bœotius nauarchus mille drachmas à patre meo, sed Timotheus magna egestate pressus: quem verò in vsum conuerterit argentum, dixi vobis. Tantum autem abest, vt gratiam referat pro credita & accepta à patre meo pecunia: vt sorte etiam, si possit, fraudandum censeat. De phialis porrò, & argenti mina quam à patre meo est mutuatus, pedisequo suo Aeschrione ad patrem meum noctu misso: cum apud arbitrum rogabam, an adhuc seruus esset suus Aeschrio? & vt ex cute illius veritas exculperetur, postulabam. qui cum respondisset, eum esse liberum: à postulatione destiti: testimonium autem petij vt proferret Aeschrionis, tanquam liberi. Sed iste neque testimonium exhibuit, neque Aeschrionem pro seruo tradidit, quò veritas ex eius corpore exquireretur. metuebat scilicet si eius testimonium vt liberi exhibuisset, ne ego falsi testimonij Aeschrione conuicto, se ob malas artes, vt lege permissum est, accusarem. Sin eundem in quæstionem dedisset, ne veritatem eloqueretur. Atqui honestum ei fuisset, si reliquæ pecuniæ acceptæ producere testes potuisset, illud saltem pecuniæ acceptæ producere testes potuisset, illud saltem per Aeschrionem probare, non acceptas fuisse phialas aut minam argenti, neque missum fuisse illum ad patrem meum: atque eo argumento probare vobis, me etiam reliqua, de quibus accusem, ementiri: quando is, quem dicam eius famulum, phialas & argenti minam accepisse: is, quæstionibus habitis, non accepisse comperiatur. Quòd si firmum isti fuisset argumentum apud vos deditio Aeschrionis quem ab isto missum fuisse affirmo, & accepisse phialas à patre meo, & argenti minam esse mutuatum: idem & mihi sit argumentum apud vos, veræ accusationis meæ conscium istum, tradere Aeschrionem non audere. Defensionis autem loco illud afferet, in mensariis rationibus Alcisthene prætore scriptum esse, se in naulum lignorum accepisse & precium phialarum, quas Timotheni pater prosto soluit: cum eo tempore non domi, sed apud Regem Persarũ fuerit. De hoc igitur perspicuè vos docebo: vt certò sciatis quo pacto se habeant mẽsariæ literæ. Nam iste mense Aprili Astio prætore, profecturus ad regem, commendauit Philondã patri meo Sequenti anno, Alcisthene prætore, Philõdas, ligna vehés è Macedonia, reuersus, naulũ lignorũ accepit

Duæ phialæ & argẽti mina.

Naulũ Macedonicũ, & tẽporũ cõsiliatio.

A ἐμόν; πότερα μισθωτοὶ, ἢ οἰκέται; ἢ τίς ὁ λαβὼν τὸν οἰκετικὸν τὸν ἡμέτερον; χρῆν γὰρ αὐτὸν, εἰ μὴ οἰκέτης ἦν, τινὰ πέμψαντας λαβεῖν. εἰ δὲ μισθωτοὶ, τὸ ἴσον δέκαμον ἢ ἔποκτον τὸ χαλκοῦν τὸ οἰκεῖον τὸ ἡμέτερον, ἕτερον ἀξιοῦν. ἐγὼ δὲ δήπου καὶ τοῦ σταθμοῦ ἔμελλον, καὶ ὁ ὑποθεὶς τὸ χαλκοῦν λαβὼν ἔδωσεν· καὶ οὗ ὁ πατὴρ ἐμέλλεν αὐτὸς, εἴτε οἶδεν τὸ χαλκοῦν, εἴτε σήσεται· ἀλλ' οἰκέται ἦσαν αὐτῷ, οἷς τὰ ἐνέχυρα τῷ δανεισμένῳ παρελάμβανον. θαυμάζω δ' ἔγωγε μή τινος ἂν ποτε εἵνεκα ὑποθεῖτο τὸν χαλκοῦν τῷ παιδὶ τῷ ἐμῷ ὁ Βοιώτιος ναύαρχος, ὀφείλων φιλίππῳ χιλίας δραχμάς. πότερον ὡς φίλιππος ἐκ αὖ ἡδέως τόκον ἐλάμβανεν, εἰ πῃ ἀσφαλῶς αὐτῷ ἦν τὸ ἀργύριον δεδανεισμένον μὴ ἐπ' ἐνεχύρῳ; ἢ ὡς ἐκ ἦν τῷ φιλίππῳ ἀργύριον; ὥστε τί ἔδει τὸν παῖδα τὸν ἐμὲ δεηθῆναι δανεῖσαι τὰς χιλίας δραχμὰς τὸν Βοιώτιον ναύαρχον, μὴ ἀποδοῦναι φιλίππῳ μᾶλλον, ἢ ἐκ τὸν χαλκοῦν ὑποθεῖναι τῷ φιλίππῳ; ἀλλ' οὔθ' ὁ χαλκοῦς ὑπετέθη, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔθ' ὁ Βοιώτιος

B ναύαρχος ἐδανείσατο τὰς χιλίας δραχμὰς παρὰ τοῦ παιδὸς τοῦ ἐμοῦ· ἀλλὰ πρόθεσις οὗτοσὶ ἦν ἐν ἀπορίᾳ ὢν πολλῆς τὸ χρείαν εἰς ἑαυτὸν κατεχρήσατο τῷ ἀργυρίῳ, εἰρήνην ὑμῖν ἄγοντι καὶ τὸ χαίρειν ἀποδοῦναι ὧν ὅτις δύναιτ' ἂν ἐλάβετο παρὰ τοῦ παιδὸς τοῦ ἐμοῦ, οἴεσθαι δεῖν καὶ τὰ ἀρχαῖα, ἐὰν δύνηται, ἀποσπᾶν. παρὰ μὲν τοίνυν τῶν φιαλῶν καὶ τῆς μνᾶς τὸ ἀργυρίου, ἣν ἐδανείσατο παρὰ τοῦ παιδὸς, πέμψας τὸν ἀκόλουθον τοῦτο αἰσχίωνα, τῆς νυκτὸς, ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ἠρώτων αὐτὸν εἰ ἔστι τῷ δεσπότῃ, εἰ ἔτι δοῦλος εἴη ὁ αἰσχίων αὐτῷ, καὶ ἠξίουν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ δέρματι ἔλεγχον δοῦναι. ἐπεκελεύομεν δέ μοι τούτου, ὅπ ἐλεύθερος εἴη· τὸ μὲν δεσπότου ἔπεχον. μαρτυρίαν δ' αὐτὸν ἠξίουν ἐμβαλέσθαι αἰσχίωνος ὡς ἐλεύθερου ὄντος. ὁ δέ, ἔτε μαρτυρίαν παρέσχετο, ἔθ' ὡς δοῦλον τὸν αἰσχίωνα παρέδωκε, ἐκ τοῦ σώματος τὸν ἔλεγχον ἠξίου ἡγεῖσθαι· φοβούμενος, μὴ μὲν μαρτυρίαν παράσχηται, ὡς ἐλεύθερου ὄντος· μὴ ὑπόπτην ἐμαυτῷ ἐγὼ αὐτῷ τῷ ψευδομαρτυρίων, καὶ ὀλέξας τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότα αἰσχίωνα, ὑπὸ τὸν δὲ τῷ κακοτεχνιῶν ἦλθον εἰμὶ καὶ τὸν νόμον. εἶθ' αὖ βασανίζειν παρέδωκε, μὴ τὰς ἀληθείας κατείποι ὁ αἰσχίων. καὶ τοι καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ τῷ ἄλλων ἡμαρτάνετο τὸ ἀργυρίου μάρτυρας μὴ εἶχε παράσχεσθαι, τοῦτό γ' ἐξελέγξαι ἐκ τοῦ αἰσχίωνος, ὡς οὐκ ἐλήφθησαν αἱ φιάλαι. οὐδὲ ἡ μνᾶ τὸ ἀργυρίου, οὐδὲ ἐπέμφθη ὁ αἰσχίων ὑπὸ τούτου ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμόν· καὶ τεκμηρίῳ τούτῳ κατεχρήσαντο πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἐγὼ καὶ τἆλλα ψεύδομαι πρὸς ὧν ἐγκαλῶ αὐτῷ· ὅτου γε, ὃν φημι λαβεῖν, οἰκέτην ὄντα τούτου, τὰς φιάλας, καὶ τὴν μνᾶν τὸ ἀργυρίου, οὗτος βασανιζόμενος οὐ φάνεται λαβών. εἰ τοίνυν τοῦτο ἰσχυρὸν ἦν αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς τεκμήριον, ὅτι ἐξεδίδου τὸν αἰσχίωνα, ὃν πεμφθῆναί φημι ὑπὸ τούτου καὶ λαβεῖν τὰς φιάλας παρὰ τοῦ παιδὸς τοῦ ἐμοῦ, καὶ τὴν μνᾶν τὸ ἀργυρίου δανείσασθαι. κἀμοὶ ἠκούσθω τεκμήριον πρὸς ὑμᾶς, ὅτι σωφρόνως με ἀληθῆ ἐλέγχειν τα, οὐ τολμᾷ τὸν αἰσχίωνα παραδοῦναι. ἀπολογίαν τοίνυν ποιήσεται, ὅτι ἐν τοῖς γράμμασι τοῖς ξαπεζιτικοῖς ἐπ' ἀλκιβιάδου ἄρχοντος ἐν γεγραμμένος, τὸ, τε ναῦλον τῶν ξύλων εἰληφὼς, καὶ τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν, ὧν ἀπέπεσε τιμοθέου ὑπὲρ τούτου ὁ πατὴρ καὶ ὅτι αὐτὸς ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ οὐκ ἀπεδήμει. ἀλλὰ παρὰ βασιλεῖ ἦν. παρὰ δὲ τούτε σαφῶς ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι, ἵν' ἀκριβῶς εἰδῆτε, ὃν τρόπον ἔχει τὰ γράμματα τὰ ἀπὸ τῆς τραπέζης. ἔστι μὲν γὰρ ἐν μὲν τῷ θαργηλιῶνι μηνὶ ἐπ' ἀσείου ἄρχοντος μέλλων ἀπάγεσθαι ὡς βασιλέα· σωσίπολιν τὸν φιλώνδεω τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ· τὸ δ' ὑστέρου ἐνιαυτὸν ὅτι ἀλκιβιάδου ἄρχοντος, ἀφικνεῖται ὁ φιλώνδας, ἄγων τὰ ξύλα ἐκ μακεδονίας,

κεδονίας, & ἔλαβε τῆς ξύλων τὸ ναῦλον παρὰ τοῦ παρὸς τοῦ ἐμοῦ, ἀποδημοῦντος τότε παρὰ βασιλεῖ. ἐπράξαντο οὖν ὅτε ἐδίδοσαν τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς ἐξαπάτης ὀφείλοντα τῶτον, ἀλλ' οὐχ ὅτε σωτέσησε τοῦ φιλώνδαν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἀποδημοῦντι. ὅτε μὲν γὰρ σωτέσησεν, ἀδέπω τὰ ξύλα ἦκεν, ἀλλ' ἔμελλεν ἐπ' αὐτὰ ὁ φιλώνδας τοῦ πορείαν ποιεῖσθαι. ὅπ σὺ ἦκε τὰ ξύλα ἄγων, ἔθος μὲν ἀπεδήμει· ὁ δὲ φιλώνδας ἔλαβε τὸ ναῦλον τοῦ ξύλων, καθάπερ ἔθος ἐκέλευσε, καὶ ἀνεκομίσθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐν πειραιεῖ τοῦτο τὰ ξύλα. ὅπ δὲ ἐκ ὑπερῶν ἔθος ἐξέπλει ἐνθένδε, ἴστε μὲν καὶ αὐτοί, ὅσοις αὐτοῦ ἡ οὐσία ἀφωρισμένη ἦν, οἷς νυνὶ ἀποστερεῖ. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐγὼ ἀνεχύρων ὠφειλέ τισι τῷ πολίτῃ ἐκ ἔχων ὑποθεῖναι τὰ ἄξια, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Περὶ δὲ τῶν φιαλῶν, ἃς ἠτήσατο μὲν ἐν τῷ μαιμακτηριῶνι μηνὶ αἰσχρίωνος ὁ ἀκόλουθος τούτου ἐπ' ἀστείου ἄρχοντος ἀποδημοῦντος τούτου, ὅτε ὑπεδέξατο ἀλκέτην καὶ ἰάσονα γεγραμμένων δὲ τούτῳ τιμὴν ὀφείλοντος τούτου ἐπ' ἀλκισθένους ἄρχοντος, τέως μὲν ὤετο αὐτὸν ἀποίσειν τὰς φιάλας ἃς ἠτήσατο ὁ πατήρ. ἐπειδὴ δ' ἔθος μὲν ἀπῆλθε, τὰς δὲ φιάλας ἐκ ἀπενήνοχε, ἀφ' ἧσαν αἱ φιάλαι τοῦ τιμοθένους κείμεναι παρὰ τῷ φορμίωνι, ἤδεσαν δὲ ἀπήτει τὰς φιάλας· τότε μὲν ἀπέπεσε τοῦ τιμοθέου τῆς φιαλῶν τιμὴν ἐγράψατο δὲ ὁ πατὴρ αὐτῷ τοῦτον ὀφείλοντα πρὸς τὸ ἄλλο χρέος. ὡς δ' αὖ ταύτην τὴν ἀπολογίαν κατέλειπεν, ὅπ ἐκ ἐπεδήμει ἐν τοῖς χρόνοις, ἐν οἷς ἐγράψατο τοῦ τιμοθέου τῆς φιαλῶν ὀφείλων. ὑποβάλλετε αὐτῷ, ὅτι ἔλαβες μὲν ἀποδημοῦντος. ἐπειδὴ δ' ἐκ ἀπέφερες, ἀπεδήμεις δέ, οὐκ ἦσαν δ' αἱ φιάλαι αἷς ὁ θέμιμος ἀπήτει, ἐγράφης τὴν τιμὴν αὐτῷ ὀφείλων, ἢ ἀπεπίθη τῆς φιαλῶν. ἀλλὰ νὴ δία φήσει ἴσως, ἔδει τὸν πατέρα τοῦ ἐμὸν ἀπαιτεῖν αὐτὸν τὰς φιάλας; ἀλλ' ἐώρα σὲ ὡς ἠπορεῖ· καὶ οὐκ ἐμὲ μὲν τὰ ἄλλα χρέα σοι ἀπῄτει, καὶ ἐμοὶ μὲν ἐπίστευε, καὶ ἠγεῖτο, ἐπειδὰν ἔλθῃς, ἀποληψεσθαι παρὰ σοῦ ἃ ὀφείλεις, σὲ δὲ ὑποπτεύων, οὐκ ἠξίου τὰς φιάλας σοι ἀποστῆσαι ἐμέλλες καὶ ὑπέσχετο μὲν δεδεμένου σου τὸν ναῦλον τοῦ ξύλων παραχώσειν, ὅτε ἀπῆρου ὡς βασιλέα· ἕνεκα δὲ τῆς φιαλῶν, δυοῖν σώων, ἀποστῆσαι σοι ἔμελλες; καὶ τὸ μὲν ἄλλος χρέος σε οὐκ ἀπῄτει ὑποδεδεμένον ὀρθῶν τὰς φιάλας ἔμελλες; βούλομαι ὑμῖν, καὶ περὶ τῆς παρακλήσεως τοῦ ὅρκου εἰπεῖν, ἵνα ἐγώ τε τούτων παρακαλεσάμενος, καὶ ἔθος ἐμέ. ἐμβαλλομένου γάρ μου ὅρκον εἰς τὸν ἔχινον· ἠξίου καὶ αὐτὸς ἔθος ὀμόσας ἀπηλλάχθαι. ἐγὼ δ' εἰ μὲν μὴ φανερῶς αὐτὸν ᾔδειν πολλοῖς καὶ μεγάλοις ὅρκοις ὑποκρινόμενον καὶ πολλοὺς καὶ ἰδιώτας ἐξαπατῶντα, οὐκ ἂν αὐτῷ τόνδε τὸν ὅρκον. νυνὶ δέ μοι δοκεῖ μαρτύρων μὲν ὄντων ἐμοί, ὡς ἔλαβον τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης, οἷς ἔθος ἐκέλευσε δοῦναι, πειρασθαι ἂν τινος εἰκότος δεινὸν εἶναι τὸν ὅρκον δοῦναι τούτῳ· ὃς οὐχ ὅπως ἐπορκήσει, ἀλλ' οὐδὲ τῆς ἐκείνου αὐτῆς, ἕνεκα τοῦ πλεονεκτήματος, ἐπέσχηται. τὰ μὲν οὖν καθ' ἕκαστα, πολλ' ἂν εἴη λέγειν, ὧν ὑπώρκηκεν οὐ τοῦ ῥᾳδίως. οἷς δὲ πεφανέσθαι καὶ ὑμεῖς αὐτῷ πάντες σύμεστε, ὅρκοις ὑπωμοκότι, τούτοις ἀναμνήσω ὑμᾶς. ἴστε γὰρ τοῦτον ἐν τῷ δήμῳ ὀμόσαντα, καὶ ἐπισκαμμένον αὐτῷ ὄλεθρον, εἰ μὴ γράψαιτο ἰφικράτην ξενίας, καὶ καταδουλούμενον τὴν οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ. ὀμόσας δὲ ταῦτα καὶ ὑποχόμενος ἐν τῷ δήμῳ, οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, ἕνεκα τοῦ συμφέροντος αὐτῷ, ἐδωκε τῷ γείτονι τῷ ἐκείνου τὴν θυγατέρα. ὃς οὐδ' ὑμᾶς ἠξίωσεν ἐξαπατῆσαι, ὑποχόμενος, νόμων ὄντων, ἐάν τις τὸν δῆμον ὑποσχόμενος ἐξαπατήσῃ, εἰσαγγελίαν εἶναι αὐτῷ, οὔτε τοὺς θεοὺς ὀμόσας, καὶ ἐπισκαμμένος αὐτῷ,

A à patre meo, isto apud Regem absente. Cùm igitur à mensa pecuniã darent, istum debitorem inscripserunt non cùm præsens adhuc patri meo Philondam commendasset. Quando enim commendarat, ligna nondum aderant: sed propterea Philondas iter susceperus erat. Qui cum aduectis lignis rediret: iste peregrè abfuit. Philondas autem accepit naulum lignorum, quemadmodum iste iusserat, & in istius ædes in Piræeo ligna vecta sunt. Istum autem non pecuniosum hinc profectum esse, & vos ipsi quibus eius opes oppigneratæ fuerunt, scitis, quos nunc defraudat. Vt autem cognoscatis, eum etiã sine pignoribus debuisse quibusdam ciuibus, cùm nihil haberet oppigneranduin, quod alicuius momenti esset: lege mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

De phialis autem, quas Septembri mense, Aeschrio pedissequus istius, & Astio prætore petiit, cùm iste domi esset, & hospitio Alcetam & Iasonem excepisset: isti vt debitori precium inscriptum est, Alcisthene prætore, ea de causa, quòd interea relaturum eum quas petierat, putauit pater. Postquam autem iste discesserat, phialis nõ relatis, neque phialæ Timosthenis apud Phormionem sitæ erant, atque is aduenies eas repetebat: tum & precium phialarum Timosthenis persoluit, & debitorem istum ad reliquum æs alienum inscripsit. Quare si hac defensione abutetur, se non fuisse domi temporibus illis, cùm sibi precium phialarum expensum latum sit, sic ei respondete: Accepisti eas, cum adesses. Postquam verò non referebas (peregrè enim aberas) phialæ autem quas creditor repetebat, non aderant: inscriptus es eius precij debitor, quod pro phialis est solutum. At hercule, fortasse dicat, debuisse patrem à se repetere phialas? Sed te videbat inopiã premi: & cùm de cætero ære alieno fidem tibi haberet, & putaret se id à te reuerso & locupletato, recepturum, de phialis tibi diffisus esset scilicet? quum precans te, cum ad Regẽ profic scereris, se naulum lignorum soluturum polliceretur: de phialis duabus, fidem tibi non habuisset? cùm reliquum debitum à te non reposceret, respectu inopiæ tuæ, phialas repoposcisset? Iam verò vobis etiam delato iureiurando dicam: quod & isti & ego pollicitus sum, & iste mihi. Me enim iusiurandum in echinum coniiciente: postulabat & ipse dato iureiurando se liberari. Ego verò nisi certò scissem, eum & ciuitatibus & hominibus priuatis, & sæpe & magnis in rebus datam fefellisse fidem: detulissem ei sanè id iusiurandum. Nunc, cùm testes mihi sint, accepisse argentum à mensa eos, quibus iste id dari iusserat, prætereáque illustria argumenta: non committẽdum videbatur, vt ei iusiurandum deferrem, qui iurisiurandi religione qui moueretur, quũ nec ab aris ipsis præ auaricia manus abstinuerit? Ac multa singulatim referri possent, quib. in rebus temerè peierarit Quæ verò eius periuria & euidentissima, & vobis etiam non ignota sunt, ea vobis in memoriam redigã. Meministis istũ pro cõcione iurasse, & imprecatũ sibi internecionẽ, nisi Iphicratem peregrinitatis accusaret: & suas facultates cõsecrasse. Quæ cũ iurasset, & pro cõcione promisisset, nõ lõgo tẽpore pòst, priuatæ vtilitatis causa suam filiam illius filio despõdit. Qui igitur neq; vos veritus est pollicitando decipere, cũ leges eũ qui id fecerit, publicè capitis accusari iubeant: neq; deos immortales, quorũ inuocato numine diris caput suũ deuouit quo minꝰ peieraret,

Prouocationes, & perfidiæ Timothei criminatio

reformidauit: ei me noluisse deferre iusiurandum, éstne vitio vertendum? Neque etiam diu est, cùm rursus pro concione iurauit, sibi non satis esse facultatum ad sustentationem senectutis, cùm tantas opes possideat. Adò inexplebili & sordido est ingenio. Ego verò è vobis quærere velim, nunquid irascamini mensariis, qui conturbant? Si igitur illis iure irascimini, vt qui vos iniuria afficiãt: nónne æquum est, vt iis qui vos nihil lædunt, opitulemini? Atqui propter tales homines mensæ conturbantur, qui quum in egestate mutuentur, & propter autoritatẽ fidem haberi sibi postulent: locupletati non reddũt, sed fraudant. Quarum igitur rerum testes vobis producere potui, ij mihi testimonium dixerunt. Præterea etiam argumentis vobis ostendi, Timotheum debere patri meo. Vos igitur oro, vt me iuuetis ad ea redigenda, quæ pater mihi reliquit.

ARGVMENTVM ORATIONIS

Aduersus Polyclem, de sumptibus, finito naualis præfecturæ tempore, factis.

Apollodorus Pasionis filius, cum in præfectura nauali præfinitum tempus strenuè præclaréque se gessisset: in eâdem alio non paruo tempore perstitit, successore Polycle non statim ad nauem profecto. Qui postquã venerat, cùm nauem non statim suscepisset, sed simulasset, se collegam suum naualem expectare, atque interim Apollodorus naui præfuisset: sumptus eo tempore à se factos a Polycle postulat.

DEMOSTHENIS
ADVERSVS POLYCLEM ORATIO, de sumptibus finito naualis præfecturæ tempore factis, Hieronymo Vvolfio interprete.

Attentio à re, & ùocilitas.

TAlium controuersiarum, Iudices, eos etiam qui controuersiam cognituri sunt, vel in primis rationem habere decet. Neque enim, mea & Polyclis priuata duntaxat hæc causa est, sed & communis ciuitatis. Quarum enim rerum vt priuatæ sũt actiones, sic damna publica: eas nónne conuenit auditas à vobis rectè diiudicari? Nã si propter dissẽsionem de quopiam alio contractu, Polyclem in vestrum iudicium adduxissem: mea res & Polyclis ageretur. Nunc de nauali successione verba fiunt, & sumptibus, spacio quinque mensium, & sex dierum, finito præfecturæ tempore, factis: & de legibus, vtrum eæ ratæ sint nécne? Necessarium autem mihi esse videtur, ab initio rem omnem apud vos exponere. Quare per deos vos oro, Iudices, ne me putetis nugas agere, si prolixius narrauero sumptus, & acta, quàm & tempestiuè singula, & reipub. vtiliter administrata sint. Quòd si quis mentiri me potest ostendere, surgat, atque in mea aqua coarguat, quicquid me falsò apud vos dicere putarit. Sin vera erunt, & nemo mihi, nisi iste contradicet: rem iustam peto à vobis omnibus quicunque militastis, atque illic affuistis: tum vt ipsi recordemini; tum vt vestris assessoribus narretis studium meum: & ea quæ reipublicæ illis temporibus acciderunt, & rerum difficultates: quò inde cognoscatis, qualis ego sim in iussis vestris exequẽdis. Qui autem domi manssistis, tacitè me vt audiatis, apud

A ἐδεισεν οὐς ὀμόρκησε· πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ἐμὲ τούτῳ μὴ ἐθέλειν ὅρκον δοῦναι; πρὸ τίνων πολὺς χρόνος ἐστίν, ὅτε ἐν τῷ δήμῳ πάλιν διωμόσατο, μὴ ἔχειν αὐτῷ ἐφόδια τοῦ γήρως ἱκανὰ, τοσαύτων οὐσιῶν κεκτημένος· οὔτως ἄπληστος καὶ αἰσχροκερδὴς ὁ τρόπος αὐτοῦ ἐστιν. εἶδέναι δ' ἔμοιγε πυθοίμην ὑμᾶς, εἰ ὀργίζεσθε τοῖς ἀναισχυντοῦσι μᾶλλον τοῦ ταράττοντος; ἐγὼ μὲν οἶδ' ὅτι ἐκείνοις ὀργίζοισθε δικαίως, ὅτι ἀδικοῦσιν ὑμᾶς· πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ὑμᾶς ἐκπλεῖν τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσι; καὶ μὴν ἐγὼ δίκαι τούτοις τοῖς ἀνδρας αἰσχίω λαμβάνω ἀναισχυντοῦντας, ὅταν δανείζωνται, καὶ οἷον δεῖν δίκαιόν τε δίδωσι τοῖς δεομένοις. δυσπορήσαντες γὰρ οὐ μὴ ἀποδιδῶσιν, ἀλλ' ἀποστερῶσιν. ὅσων μὲν τίνων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἠδυνάμην ὑμῖν μάρτυρας παρασχέσθαι μεμαρτυρηκασί μοι. ἔτι δ' οὐκ ἐν τεκμηρίοις δεδήλωκα ὑμῖν, ὡς ὀφείλει πρόθεσις ταρύγειον τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. δέομαι ἐν ὑμῶν συνεξαιρεῖσθαί μοι τοὺς ὀφείλοντας, ἃ μοι ὁ πατὴρ κατέλιπεν.

B

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ὑπερπεντηκονταετοῦς χρόνου.

Ἀπολλόδωρος ὁ Πασίωνος, τεταμιεύσας Φιλοπάμμονος χρόνον, ἐπετεταμίευσεν ἕτερον οὐκ ὀλίγον, τοῦ δήμου τοῦ πολυκλέους μὴ ἐλθόντος παραχρῆμα ὅτι τὸν ναῦν· τούτου δ' ἐτέλουν, ὑποβαλόντος αὐτοῦ ἀσθένειαν, ἀλλὰ πλησιάσαντος παραμένειν τοῦ σωτεταμιεύοντος. τοσούτου δὲ χρόνου ὑπερπεντηκοντούτου, ἀξιοῖ κομίσασθαι τὰ ἀναλώματα παρὰ πολυκλέους ἀπολλόδωρος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ὑπερπεντηκονταετοῦς χρόνου λόγος.

C Οἷς τοιούτοις τῶν ἀγώνων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τοῖς διαγνωσομένοις, προσήκει μάλιστα προσέχειν τὸν νοῦν. οὐ γὰρ ἐμοὶ καὶ πολυκλέους ἰδίος ἐστὶν ὁ ἀγὼν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κοινός. ὧν γὰρ τὰ μὲν ἐγκλήματα ἴδια ἐστίν, αἱ δὲ βλάβαι κοιναί· πῶς οὐχὶ σαφῶς τούτων εἰκὸς ἐστιν ἀκούσαντας ὑμᾶς ὀρθῶς διαγνῶναι; εἰ μὲν γὰρ περὶ ἄλλου τινὸς συμβολαίου ἐγὼ διαφερόμενος προσῆλθον εἰς ὑμᾶς, ἐμοὶ ἂν ἦν καὶ πολυκλέους ὁ ἀγών. νυνὶ δὲ, περὶ διαδοχῆς νεώς ἐστιν ὁ λόγος, καὶ ὑπερπεντηκοντούτου πέντε μηνῶν καὶ ἓξ ἡμερῶν ἀπλῶς μόνον· καὶ περὶ τῶν νόμων, πότερα κύριοι εἰσὶν, ἢ οὔς; ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ εἶναι, ἅπαντα ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι πρὸς ὑμᾶς· καὶ πρὸς θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δέομαι ὑμῶν, μή με κωλύσητε ἀδολεσχεῖν, ἐὰν διὰ μακροτέρων διηγῶμαι τά τε ἀναλώματα καὶ τὰς προφάσεις, ὡς ἐν καιρῷ τε ἕκαστα καὶ χρήσιμα τῇ πόλει ἐδοκιμάσθησαν. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει με ὑπόδειξαι ὡς ψεύδομαι· ἀναστὰς ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι ἐξελεγξάτω, ὅ τι ἂν μὴ φῶ με ἀληθῆ λέγειν πρὸς ὑμᾶς. εἰ δ' ἔστιν ἀληθῆ, καὶ μηδεὶς ἂν μοι ἀντίπτοι ἄλλος ἢ ἑαυτῷ, δέομαι ὑμῶν ἁπάντων δικαίαν δέησιν· ὅσοι μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐστὲ, καὶ παρῆτε ἐκεῖ, αὐτοί τε ἀναμνήσθητε, καὶ τοῖς ξυνακαθημένοις φράζετε τιμωρεῖσθαί τε ἐμοὶ προθυμίαν, καὶ τὰ συμβάντα ἐν τῷ τότε καιρῷ τῇ πόλει πράγματα, καὶ τὰς ἀπορίας· ἵνα ἐκ τούτων εἰδῆτε, ὁποῖός τίς εἰμι πρὸς ἃ ἂν προτάξητε ὑμεῖς. ὅσοι δ' αὖτε ἐπεδημεῖτε, σπουδῆς μου ἀκούσαντες διηγουμένου ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς

κὴ ὅτι τούτων ἑκάστων οἷς αὖ λέγω, ζεύς τε νόμεις παρεχόμενός, κὴ τὰ ψηφίσματα τά τε τ βελῆς, κὴ τὸ δήμυ, & ζεὺς μάρτυρας. ἐβδόμη γὸ φθίνοντος μετ' ἀφτιῶνος μηνός, ὅτε μόλωνος ἀρχοντος, ἐκκλησίας γενομένης, κὴ εἰσαγελθόντων ὑμῶν πολλῶν & μεγάλων πραγμάτων, ἐψηφίσασθε ταῖς ναυσὶ καθέλκειν τοῖς ἐμπάρχοις, ὧν καὶ ἐγὼ ἦν. & τὸν μὲν κατ' ἐμὲ τ συμβεβηκότα τῇ πόλει τότε, οὐκ ἐμὲ δεῖ διεξιέναι, ἀλλ' αὐτοῖς ὑμᾶς ἀναμνησθῆναι, ὅτι τῆνος μὲν καταληφθεῖσα ὑπ' ἀλεξάνδρου ἐξέπεσε πραπόδιστη· μιλτιάδης δ' ἀφικόμενος ἀπὸ κότυος, κὴ πρέσβεις ἐπεπόμφει περὶ συμμαχίας, βοηθεῖν κελεύων, καὶ τ χερρόνησον διαδιδοὺς· πρόξενοί τε ὄντες, σύμμαχοι ὄντες, ἱκέτευον ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ βοηθῆσαι αὐτοῖς· λέγοντες, ὅτι ὑπὸ κυζικηνῶν κατέχονται τῷ πολέμῳ, κὴ γῇ κὴ θαλάττῃ, & μὴ περὶ δεῖν ἀπολωλύσι· ἐπὶ δὲ τῷ ἐμπόρων κὴ τ ναυκλήρων περὶ ἐκπλοῦ ὄντων ἐν τ πόντε, κὴ βυζαντίων, καὶ χαλκηδονίων, κὴ κυζικηνῶν καταγόντων τὰ πλοῖα, ἕνεκα τ ἰδίας χρείας τ σίτου & ὁρώντες ἐν τῷ πειραιεῖ τὸν σῖτον ὀπτημώλυμον, κὴ οὐκ ὄντα ἄρθονον ὡνεῖσθαι, ὧν ἀκούοντες ὑμεῖς τοῦτ' ἐν τῷ δήμῳ αὐτῷ, κὴ συναγορεύοντων αὐτοῖς, ἐψηφίσασθε, τάς τε ναῦς καθέλκειν τοῖς ἐμπάρχοις, κὴ παρακομίζειν ὅτι τάχιστα, κὴ τοῖς βελτίστοις καὶ τοῖς δημάρχοις καταλόγους ποιεῖσθαι τῷ δημοτῷ, καὶ ὑποφέρειν ναῦς, κὴ δεκάτοις τ ὑποστολον ποιεῖσθαι, κὴ βοηθεῖν ὅπασαχῆ, καὶ ἐπῄνησε τὸ ἀριστοφῶντος ψήφισμα τοῦτο.

Ψήφισμα.

Τοῦ μὲν ψηφίσματος τοίνυν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐγὼ δ' ἐπειδὴ μοι ἐκ ἦλθον οἱ ναῦται, οἱ καταλεχθέντες ὑπὸ τῷ δημοτῷ, ἀλλ' ἦ ὀλίγοι, καὶ οὗτοι ἀδυνατοι· τούτοις μὲν ἀφῆκα ὑποθεὶς ἔκ τ οὐσίαν τ ἐμαυτ δανεισάμενος ἀργύριον, πεφ τος ἐπληρφσάμην τὴν ναῦν, μισθωσάμενος ναῦτας ὡς οἷόν τ' ἦν ἀρίστους, δωρεὰς κὴ τροφὰς δοὺς ἑκάστῳ αὐτῷ μεγάλας. ἐπὶ δὲ σκεύεσιν ἱδίοις τ ναῦν ἅπασαν κατεσκεύασα· κὴ τῷ δημοσίων ἔλαβον οὐδὲν· καὶ κόσμῳ ὡς οἷόν τ' ἦν, κάλλιστα, κὴ διαφερπέσατα τῷ ἐμπάρχων. ὑπηρεσίαν τοίνυν, ἦν ἐδωκάμην κεφαλίδην ἐμισθωσάμην. οὐ μόνον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ κὴ τὴν ἐμπαρχίαν ἀνήλισκον τότε, οὔτε πολυτελὴ ὄντα, ἀλλὰ & τῷ χρημάτων, ὧν εἰς τ ἔκπλουν ἐψηφίσασθε εἰσενεχθῆναι. μέσος οὐκ ἐλάχιστον ἐγὼ ὑμῖν παρεσχόμην δόξαν γὸ ὑμῖν ὑπὲρ τῷ δημοτῷ τοὺς βελτίστους ἀπενεγκεῖν τοὺς παρεισδύοντας τῷ τε δημοτῷ καὶ τῷ ἐγκεκτημένων, παρεσκεύασμαι τοῦτο μου τοὔνομα ἐν ἑπτὰ φυλαῖς δήμοις, δεῖ τὸ φανερὰν εἶναί μοι τὴν οὐσίαν. καὶ τούτων ἐγὼ οὐδεμίαν παράφασιν ποιησάμενος, οὔτε ὅτι ἐμπάρχω καὶ οὐκ ἂν δυναίμην δύο λειτουργίας λειτουργεῖν, οὐδὲ οἱ νόμοι ἐῶσιν, ἔδωκα τὰς παρεισφορὰς παρ' ἐμοῦ· κὴ οὐκ εἰσεπαξάμην διὰ τὸ τοῦτ' μὲν ὑπὸ δημεῖν ὑπὲρ ὑμῶν τ ἐμπαρχῶν. ὕστερον δ' καταπλύσας, καταλαβεῖν, τὰ μὲν δύπορα ὑφ' ἑτέρων παρεξειλεγμένα· τὰ δ' ἄπορα, ὑπόλοιπα. καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω πρὸς ὑμᾶς, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας, τῷ τε τὰ γραπτικὰ τότε εἰσπραττόντων, καὶ τῷ ἀποστολέων, & τοὺς μισθοὺς οὓς ταῖς ὑπηρεσίαις & τοῖς ὀπτάταις κὴ μισθὸν ἐδίδουν πρὸς τῷ γραπτῶν σιτηρέσιον μόνον λαμβανόντων, πλὴν δυοῖν μισθοῖν μόνον μισθὸν ἐν πέντε μησὶ καὶ ἐνιαυτῷ· καὶ τοὺς ναύτας τοὺς μισθωθέντας, καὶ ὅσον ἕκαστος ἔλαβεν ἀργύριον· ἵν' ἐκ τούτων εἰδῆτε τὸν ἐμὸν σπουδὴν ἐν τοῖς ἔργοις, καὶ ὅτι οὐ πρὸς τὸν ἐμὸν ἐπιμέλειαν ἐγένετο τὸ μὴ ἐκπλεῦσαι τὴν ναῦν, ἀλλὰ τὸν χρόνον ἐξῆλθε τῆς ἐμπαρχίας.

Μαρτυρίαι.

sos omnia commemorantem, atque in iis quæ dicã omnibus & senatusconsulta, & plebiscita proferentem, & testimonia. XXIIII. die Quintilis mensis, Melone prætore, concione conuocata, cùm multæ magnæque res nunciatæ vobis essent, decreuistis, naues à trierarchis in portum trahendas: quorum è numero & ego fui. Ac quæ tum reipublicæ tempora fuerint, id non mihi narrandum, sed vobis ipsis recordandum est: & Tenum ab Alexandro, fuisse occupatam ac direptam, & Miltocythem à Coty defecisse, missis legatis auxilia postulantem, & Chersonesum restituentem: & Proconnesios socios nostros, imploraſſe pro concione opem nostram, cùm se à Cyzicenis terra marique bello premi dicerent rogarentque, ne se perituros alioqui negligeremus: mercatores item ac nauicularios è Ponto soluturos, Byzantiis, Chalcedoniis, & Cyzicenis, propter frumenti penuriam naues exceptantibus, & vidisse vos in Piræeo frumẽti preciũ crescere, nec magnã copiã venalẽ reperiri. Quæ cùm vos ex iis tũ pro concione audiretis, & patronis eorum: trierarchos naues protrahere, ad vallum peruehere, & à senatoribus ac tribunis plebis delectus haberi municipum, nautas designari, classem quàm primùm ablegari, & singula in loca mitti auxilia iussistis. Atque id Aristophontis decretum vicit.

Narratio historica de expeditione Athenensium: & trierarchiæ suæ commendatio.

DECRETVM.

Decretum audiuistis, Iudices. Ego verò cùm mihi nauæ, à municipibus delecti, nõ nisi pauci, iique imbecilles veniſſent: eos quidem missos feci, & oppigneratis meis opibus, pecuniam mutuatus primus implem nauem, conductis nautis quàm fieri poterat lectissimis, muneribus & congiariis datis singulis eorum magnis. Præterea propriis armamentis totam nauem instruxi, neque è publico quicquam accepi, & quàm potui pulcherrimè & splendidissimè inter trierarchos exornaui. Remigium igitur quod potui, præstantissimum conduxi. Neque verò Iudices in trire mi tum instruenda solùm tantos sumptus feci: sed etiam pecuniæ, quam ad educendam classem conferri iussistis, non minimam partem vobis obtuli. Cùm enim visum esset vobis ad municipum vtilitatem, vt referrent senatores eos, qui principes collaturi essent, tam inter municipes, quàm inter eos qui in municipiis prædia haberent: relatum fuit nomen meum in tribus municipiis, propterea quòd manifestæ erant meæ facultates. Neque ego in his quicquam causatus sum, vel me triremem instruere, vel bina onera simul sustinere non posse, vel legib. id interdictum esse: sed prima tributa primus pependi, neque redegi. Nam & tum trierarchus reipublicæ causa peregrè aberam: & pòst reuersus, bona nomina iam ab aliis exacta, mala, reliqua deprehendi. Hæc vt verè à me dici constet, testimonia vobis legentur, & eorum qui tum stipendia exegerunt & præfectorum classis. Cognoscetis enim, me stipendia remigibus & militibus, singulis mensibus dedisse, à ducibus commeatu duntaxat accepto: excepto duorum mensium stipendio, toto anno & quinque mensibus: & nautas à me conductos, & quantum pecuniæ singuli acceperint: vnde & meum studium, & quamobrem iste à me nauem finito trierarchiæ meæ tempore accipere noluerit, perspicietis.

TESTIMONIA.

Me igitur nihil falsi dixisse apud vos, Iudic. è recitatis

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ ψεύδομαι πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν εἶπον,

teſtimoniis audiſtis ea porrò quæ dicã vera eſſe, om A nes mihi aſſentiemini. Triremis deſtructionem eſſe conſtat primùm, ſi quis ſtipendium non ſoluat: deinde, ſi quis interea in Piræeum redierit. Nam & maxima fit deſertio: & nautæ qui remanent, nolunt rurſum conſcendere, niſi eis alia pecunia detur ad rẽ familiarem conſtituendam. quæ cum vtraque mihi vſu venerint, Iudices: pluris mihi trierarchia cõſtitit. Etenim nulla mercede à duce accepta octo menſib. huc appuli, legatos vehens, propterea quòd mea nauis optimè inſtructa erat: & hinc cum rurſus à populo mihi mãdatum eſſet, vt Menonem ducem in Helleſpontum, Autoclis, cui abrogatum erat imperium, loco veherem: celeriter ſolui, & in eorum nautarũ, qui me reliquerant locum cõduxi alios, donis & auctoramẽtis magnis datis. Veteribus autem nautis qui remanſerunt, aliquid largitus ſum, quod domi reliquerint ad conſtituendam rem familiarem, præter id quod prius acceperant: non ignorans, quid cui que in præſentia eſſet opus. Cum autem ipſe ita egerem, vt ita me amet Iupiter, & Apollo, nemo veſtrũ credat, qui non verè cognitum ſtatum rerum mearũ habet, & fundum Thraſilocho atque Archeneo oppigneraſſem, triginta minis ab eis mutuò ſumptis, atque inter nautas diſtributis: ſolui, profectúſque ſum, vt ne quid eorum quæ mandauerat s, populus (quod in me quidem eſſet) deſideraret. Quibus reb. populus auditis, me & collaudauit, & ad cœnam in curiã inuitauit. Hęc verò à me dici, lecto teſtimonio & plebiſcito cognoſcetis.

TESTIMONIVM. PLEBISCITVM.

Poſtquam autem in Helleſpontum venimus cũ trierarchiæ meæ tẽpus exiſſet, & ſtipendia non niſi duorum menſium militibus ſoluta eſſent: atque alius imperator Timomachus adeſſet, iſque nullos nauium ſucceſſores adduceret: multi è meis, abiectis animis, naue relicta abierunt: alij in Aſiam militatum, alij in Thaſiorum & Maronitarum naues, magnis adducti ſtipendiis, magnáque pecunia prius accepta: quia & meos loculos exhauſtos, & rempublicam eſſe negligentẽ, & ſocios inopes, & duces infidos, atq; multorum oratione decepti eſſent, & trierarchiæ tempus iã exire, neq; domũ parari reditũ, neq; ſucceſſorẽ venire ad nauẽ, à quo aliquid opis ſperari aut impetrari poſſet, videbãt. Quo enim ſtudioſius & melius nauem bonis remigibus cõpleram: eò me plures quàm vllum alium præfectum deſeruerunt. Nam cæteris, vt nihil aliud, ſaltem qui è delectibus venerãt ad nauem, remanſerunt: reditum in patriam ſibi reſeruantes, ſi eos dux miſſos feciſſet. Mei verò nautæ freti ſuo robore & agendarum nauium peritiâ, quo in loco plurimùm accepturi erant, eò ſe contulerunt: exiſtimantes, præſentes copias plus valere impendente metu, ſi quando à me deprehenſi eſſent. Cum igitur in eo loco res meę eſſent, & ſimul dux Timomachus mihi mandaſſet, vt ad Templum nauigarem, perducendi frumẽti gratia, nec ſtipendium ſolueret, ac inſuper nunciatum eſſet, Byzantios & Chalcedonios rurſus exceptare nauigia, & adigere ad frumentum exonerãdum: mutuatus ego à Charidemo Anaphlyſtio quindecim * minas fœnore: ſeptingentas drachmas ad octauas vſuras à Nicippo nauicularío, nauali contractu accepi, qui Seſti erat, ea conditione, ſi nauis incolumis Athenas rediiſſet, vt ei & ſortem & vſuras redderem. miſſóque Euctemone,

ὦ ἄνδρες δικασταί, τ̃ μαρτυριῶν ἀναγνωσκομένων ἀκηκόατε. ἔτι δ' ὧν μέλλω λέγειν, ἅπαντές μοι ὁμολογήσετε ὅτι ἀληθῆ ἐστι. ξυήεσις γὰρ ὁμολογεῖ) καταλῦσις εἶναι, ἐὰν μὴ μισθὸν τις δίδῳ· δεύτερα δ', ἐὰν εἰς τ̃ πειραιᾶ μεταξὺ καταπλεύσῃ. ἀπολειψίς τε γὰρ πλείστη γίγνεται· οἵ τε ὠνούμενοι τὴν ναῦν οὐκ ἐθέλουσι πάλιν ἐμβαίνειν, ἐὰν μή τις αὐτοῖς ἕτερον ἀργύριον δίδῳ, ὥστε τὰ οἰκεῖα διοικήσασθαι. ἃ ἐμοὶ ἀμφότερα συνέβη, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥστε πολυτελέστερον μοι γενέσθαι τ̃ ξυμμαχίαν. κ) γὰρ μισθὸν οὐδένα λαβὼν ἀπῆρα τ̃ στρατιᾶς, ὀκτὼ μησὶν, κατεπλεύσας, τοὺς πρέσβεις ἄγων, ἅμα τὸ ἄριστά μοι πλεῖν τὴν ναῦν· κ) ὑστέρῳ χρόνῳ πάλιν, προσεληλύθει μοι ὑπὸ τ̃ δήμου μίσθωσιν τ̃ στρατηγὸν ἄγειν εἰς ἑλλήσποντον, ἀντὶ αὐτοκλέους ἀποχειροτονηθέντος, ὠχόμην ἀναγόμενος δι' τάχους. κ) ἀντὶ τ̃ ἀπολιπόντων μὲν ναῦν, ἑτέρους ἐμισθωσάμην ναύτας, δωρεὰς καὶ προσόδους αὐτοῖς δίδους μεγάλας· τοῖς δ' ἀπομείνασι τ̃ ἀρχαίων ναυτῶν ἔδωκά τι εἰς δίοικησιν τ̃ οἰκείων καταλιπεῖν, ἐπεὶ ἀπῆρτο πλέον εἶχον, οὐκ ἀγνοῶν τ̃ παροῦσαν χρείαν ὡς ἀναγκαίαν ἐκάστῳ. δανεισάμενος δὲ αὐτὸς, ὡς μοι τ̃ δία κ) τὸν ἀπόλλω, ἐδεῖς ἂν ὑμῶν πεύσεσθαι, ὅς τις μὴ ἀληθῶς παρηκολούθηκε τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν· ὥστε εἴ τὸ χρήσιμον θεατὴς ἦν κ) ἀρχαιρέσιον, κ) δανεισάμενος χιλίας μνᾶς παρ' αὐτ̃, κ) δόσεις τοῖς ναύταις. ὠχόμην ἀναγόμενος, ἵνα μηδὲν ἐλλείπῃ τ̃ δήμῳ, ὧν προσετάξατε, κατ' ἐμέ· κ) ὁ δῆμος ἀκούσας ταῦτα ἐπῄνεσέ τ' ἐμὲ κ) δὴ δεῖπνον εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐκάλεσε. κ) ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἔστων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν, καὶ τὸ ψήφισμα τὸ τ̃ δήμου.

Μαρτυρία. Ψήφισμα.

Ἐπειδὴ τοίνυν εἰς ἑλλήσποντον ἤλθομεν, κ) ὁ χρόνος ἐξεληλύθει μοι τ̃ ξυμμαχίας, κ) μισθὸς οὐκ ἀπεδόθη τοῖς στρατιώταις, ἀλλ' ἢ δυοῖν μησοῖν, ἕτερός τε στρατηγὸς τιμόθεος ἦκε, κ) ὅσοι δανεισάμενοι ἔπλεον, ἀπαιτοῦντες ἀργύριον πολὺ προλαβόντες· καὶ τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ ἐξεπεπλωκότα ἤδη ὁρῶντες· τὰ δ' τ̃ πόλεως, ἀμελῆ· τὰ δ' τ̃ συμμάχων, ἄπορα· τὰ δ' τ̃ στρατηγῶν, ἄπιστα, κ) ὑστέρῳ πολλῶν αὖ τ̃ λόγῳ ἐξηπατημένοι κ) τ̃ χρόνου ἐξικόντα τ' ξυμμαχίας· κ) τ̃ πλοῦ οὐκ ὀλίγα οἰκάδε, ἐδέησε δεῖν ἑκόντος ὅπῃ τὴν ναῦν, παρ' ἃ αὖ τις ἠξίωσεν ὠφεληθῆναι. ὅσῳ δὲ φιλοπυθμένως ἀμείνων ἐπληρωσάμην τὴν ναῦν ἐγὼ ἀγαθῷ· τοσούτῳ μοι πλείστη ἀπόλειψις ἐγένετο τ̃ ἄλλων ξυμμάχων. τοῖς μὲν δὴ ἄλλοις εἰ μή τι ἄλλο, οἵ γ' οἴκαδε καταλόγου ἐλθόντες ὅπῃ τὴν ναῦν. παρέμενον, περιέντες τ' οἰκάδε σωτηρίαν, ὁπότε αὐτοὺς ἀφήσει ὁ στρατηγός· οἱ δ' ἐμοὶ ναῦται πιστεύοντες αὐτοῖς ὅπῃ τ̃ δυνάσθαι ἐλαύνειν, ὁπῃ ἐμέλλομεν ἀργύριον πλεῖστον πάλιν λήψεσθαι, ἐνταῦθα ἀπῄεσαν, ἡγούμενοι τὴν σὺν τ̃ παρόντι δυσπορίαν κρείττω εἶ) αὐτοῖς τ̃ μέλλοντος φόβου, εἴ ποτε λήψεσθαι σαν ὑστερον ἐμοῦ. τοιούτων τοίνυν μοι γενομένων συβεβηκότων, κ) τὲ στρατηγοῦ ἅμα, τιμοθέου προσάξαντος πλεῖν ἐφ' ἱερὸν, ὅπῃ τὴν δυνάμεως τὸ σῖτον, μισθὸν οὐ διδόντος· εἰσαγγελθὲν δὲ, ὅτι βυζάντιοι καὶ καλχηδόνιοι πάλιν κατάγουσι τὰ πλοῖα, καὶ ἀναγκάζουσι τὸν σῖτον ἐξαιρεῖσθαι· δανεισάμενος ἐγὼ ἀργύριον παρὰ χαρεδήμου μὲν τ̃ αἰγαλυσίου πεντεκαίδεκα δραχμὰς ὅπῃ τόκον, ἑπτακοσίας δὲ δραχμὰς παρὰ νικίππου τ̃ ναυκλήρου, ναυτικὸν ἀπειλήμμην, ὃς ἔτυχεν ὢν ἐν σησῷ, ἐπ' ὀγδοον. σωθέντος δὲ τ̃ πλοίου ἀπολύσας ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ τοὺς τόκους. κ) πέμψας δύκτι μοι

μονα τὸν πεντηκόνταρχον εἰς λάμψακον, δοὺς αὐτῷ ἀργύ-
ειον, & γράμματα πρὸς τοὺς ξένους τοὺς πατρός τε ἐμοῦ, καὶ ἐ-
λθοῦσά μοι αὐτὸ ναῦλας μισθώσασθαι, ὡς ἂν δύνωμαι ἀρίστους.
αὐτὸς δ' ὑπομείνας ἐν σηστῷ, τοῖς ἄλλοις μείνασι τῶν ἀρχαίων
ταυτὶ ἔδωκα ὁπόσον εἶχον, ἐπειδή μοι ὁ χρόνος ἐξῆκε τῆς
τεμπαρχίας, καὶ ἑτέροις ναῦλας ἐντελομίσθους πρὸς τὰ λα-
βόν, ἐν ὅσῳ ὁ στρατηγὸς τὸν ἀνάπλουν τὸν ἐφ' ἑαυτῷ παρεσκευ-
άζετο. ἐπειδὴ δὲ ὁ τε δυκτήμων ἥκειν ἐκ τοῦ λαμψάκου, ἄ-
γων πλοῖα ναῦλας, οὓς ἐμισθώσατο, καὶ ὁ στρατηγὸς παρῆγγει-
λεν ἀγεσθαι· τρὶς μὲν δυκτήμονι ἀσθενήσαντι ἐξαίφνης συ-
νέβη, & πάνυ πονηρῶς διετέθη. τούτῳ μὲν οὖν ἀποδοὺς τὸν
μισθὸν, καὶ ἐφόδια πρὸς ἃ ἐδεήθη ἀπέπεμψα οἴκαδε. αὐτὸς δὲ
πεντηκόνταρχον ἕτερον λαβὼν, ἀπῄειν ὡς τὰ ἄλλα πλοῖα τοῦ σί-
του. καὶ ἐπεὶ πλείμενα πάντα καὶ τεσσαράκοντα
ἡμέρας, ἕως ὁ ἔκπλους τῶν πλοίων τῶν μὴ ἀρκτῶν ἐν τῷ
πόντῳ ἐγίνετο. ἀφικόμενος δὲ εἰς σηστὸν, ἐγὼ μὲν ᾠόμην οἴ-
καδε κατάπλους εἶναί τε χρόνῳ μοι ἐξήκοντος, καὶ ὅπ-
τεμπαρχῆσαι ἤδη μοι δυοῖν μηνοῖν, καὶ διαδόχου οὐχ
ἥκοντος ὅπως τὰ ναυῶν. ὁ δὲ στρατηγὸς πρόμαχος, ἀφικομέ-
νων ὡς αὐτὸν πρεσβέων μαιφονειτῶν, καὶ δεομένων, αὐτοῖς τὰ
πλοῖα ἀπαπέμψαι τὰ σιτηγά· προσέταξεν ἡμῖν τοῖς
τεμπαρχοις αὐαδεισαμένοις τὰ πλοῖα ἔλκειν εἰς μαιφο-
νειαν, πλοῦν καὶ πλοῦν καὶ πέλαγος. καὶ ταῦτα ὑμῖν διὰ
ταῦτα ἅπαντα διηγησάμην ἐξ ἀρχῆς, ἵνα εἰδῆτε ὅσα ἀ-
νηλωκως αὐτὸς, καὶ ἡλίκης μοι ζημιωμένου τὰ λειτουργίας,
ὕστερον ὅσα ἀναλώματα ὑπὲρ τούτου ἀνήλωσα ὅπως ἐμ-
βαρχῶν, οὐχ ἥκοντος τούτου ὅπως τοῦ ναυῶ· καὶ κινδυνους
ὅσους ἐκινδύνευσα αὐτὸς πρός τε χειμῶνας, καὶ πρὸς
πολεμίους. μὴ γὰρ τὰ ἄλλα τοιαῦτα τῶν πλοίων τῶν εἰς μα-
φορειαν, καὶ τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς θάσον· ἀφικόμενος παρέπεμπτε
πάλιν ὁ πρόμαχος μὴ τῶν θασίων εἰς τὴν στρύμην σῖτον καὶ
πελτασὰς, ὡς βαλησόμενος αὐτὸς τὸ χωρίον. βαλόντα-
ξαμένων δὲ τῶν μαιφονειτῶν ἡμῖν τὴν ναυσὶν ὑπὲρ τοῦ χωρίου
τούτου καὶ μελλόντων ναυμαχήσειν, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπειρη-
κότων, πλὴν πολλῶν πεπλυκότων, καὶ πλοῖα ἑλκόντων ἐκ
θάσου εἰς στρύμην, ἐπὶ δὲ χειμῶνος ὄντος, καὶ χαλεπῆς ἀλιμένου,
καὶ ἐνδεῶν ἀναγκαίων, καὶ δεδιότων, πολεμίας καὶ χώ-
ρας οὔσης, καὶ περικαθημένων κύκλῳ τὸ τεῖχος, καὶ ξένων
μισθοφόρων καὶ βαρβάρων περισκόπων· ἀναγκαῖον δοκῶ εἶναι
ἀγυρᾶσαι τὰ νύκτα μετεώρους, ἀσίτους, καὶ ἀ-
γρύπνους φυλατομένους, μὴ τὰ νυκτὸς ἡμῖν ἐπιθωνται αἱ
μαιφονειτῶν τριήρεις. ἐπεὶ δὲ συνέβη τὰ νυκτὸς, ὥρᾳ ἔτους,
ὕδωρ καὶ βροντὰς & ἄνεμον μέγαν γενέσθαι (ὑπὸ αὐτὰς γὰρ
πλειάδων δύσεις οἱ χρόνοι οὗτοι ἦσαν) ἐξ ὧν τίνα ἂν οἴεσθε,
ἄνδρες δικασταὶ, τοὺς στρατιώτας ἀθυμίαν ἐμπεσεῖν; πό-
σῳ δέ μοι μᾶλλον ταῦτα ἀπόλειψιν γενέσθαι; πάλιν τῶν ἀρ-
χαίων ναυτῶν ταλαιπωρουμένων μὲν πολλὰ, ὠφελουμέ-
νων δὲ βραχέα, ὅσα ἐγὼ διωκαίμην ἑκάστῳ δανειζόμε-
νος ἑπτακόσια, πρὸς ᾧ πρότερον εἶχον παρ' ἐμοῦ. ἐπεὶ ὁ
γε στρατηγὸς οὔτε τὰ ἐν ἡμέραν αὐτοῖς τροφὴν ἐμαρκῆ ἐ-
δίδου· καὶ ἤδη ζεῖς μιᾶς ὅπτεμπορόχλει τό μοι, καὶ ἐ-
δεῖτο ὅπως ἥκειν ὅπι τὰ ναυῶ· ἀλλ' ἐμισθούμην ναῦλας αὐτὶ
τῶν ἀπολιπόντων, δανειζόμενος ἀργύριον. μόνῳ τοίνυν τού-
τῳ τῶν ἄλλων διαδόχων οὐκ ἔστι πρόφασις ὑπολειπομέ-
νῳ, διὸ οὐ πάλαι ἥκειν ὅπι τὰ ναυῶ. ὁ γὰρ δυκτήμων, ὁ πεντη
κόνταρχος, ὡς ἐκ τῶν ἑλλησπόντου ἀπεσάλη οἴκαδε ἀσθενή-
σας, ἐπειδὴ κατέπλευσε, καὶ ἤκουσε τὸν ἐμοὶ διάδοχον καθεστηκότα, εἰ δὲ τὸν τε χρόνον ἐξήκοντά μοι τῆς τεμ-
παρχίας, καὶ ἤδη ὅπτεμπαρχοῦντά με, ὡς ἐλάβων δεινίαν τὸν κηδεστὴν τὸν ἐμὸν, προσέρχεται αὐτῷ ἐν τῷ δεί-
πνῳ· καὶ ἐπέλευεν αὐτὸν ὡς τάχιστα ὅπι τὰ ναυῶ ὅπως πλεῖν, ὡς τὰ ἀναλώματα πολλῶν ὄντων καθ' ἑκάστην ἡμέραν,

A semicenturione Lampsacum, pecunia & literis ad hospites patris mei datis: iussi mihi nautas conducere, quàm posset robustissimos. Ipse autem Sesti moratus, veteribus nautis, qui remanserant, dedi quantum potui, postquam mihi præfecturæ tempus exibat: & alios nautas integri stipendij accepi, interea dum dux nauigationem ad Templum apparabat. Cùm autem Euctemon Lampsaco reuersus, nautas quos conduxerat adduxisset, ac dux classicum canere iussisset: vt solueremus: accidit vt Euctemon repentè in morbum, eúmque grauissimum incideret. Eum igitur, reddito stipendio, & addito viatico domum remisi, atque ipse alio semicenturione creato, solui ad frumentum peruehendum, ibíque moratus sum quinque & quadraginta dies, donec naues è Ponto post arcturum soluerent. Cum aût Sestum peruenissem: ego me domum iam rediturum putabam, cùm nõ modò tempus mihi iã exactum esset, sed & duo menses ad præfecturam nauale accessissent, & successor ad nauem nõ veniret. Dux autem Timomachus, cùm eum legati Maronitani conuenissent, ac rogassent, vt frumentarias suas naues tueretur: nobis triremium præfectis mandat, vt eas naues ad triremes alligatas Maroneam pertraheremus, cursu & longo, & spacioso in mari. Hæc vobis omnia propter ea exposui ab initio, vt sciatis, quantos ipse sumptus fecerim, & quantum propter rempub. onus sustinuerim, quantúmque postea pro isto insumpserim, finito præfecturæ tempore, cum ad nauem non veniret: & quanta ipse pericula subierim tum tempestatum, tũ hostium. Polt enim perducta Maroneam nauigia, cù n Thasum peruenissemus: eò profectus Timomachus, rursus perducebat cum Thasiis Strymen frumẽtum & scutatos, vt ipse locum illũ occupaturus. Cùm verò Maronitæ classe instructa nobiscum de eo loco dimicaturi essent: & milites longa nauigatione fatigati, naues Thaso Strymen traherent, & hiems esset, & locus portum non haberet, nec excendere & cœnare in hostili agro liceret, ac murum vndique & mercenarij milites & barbari finitimi circumsidebant: necesse fuit in ancoris in alto fluctuare noctem illam incœnatos & insommes, & excubias habere, ne Maronitarum triremes noctu, ex insidiis impetum in nos facerent. Præterea fiebat noctu, propter anni tempus, vt pluuiæ & tonitrua & ventus magnus oriretur. Hæc enim sub ipsum Pleiadum occasum facta sunt. Quas ob res in quam animi ægritudinem non incidisse milites existimatis? quàm multos à me postea aufugisse rursus veterum nautarum? cùm & magnas ærumnas tolerarent, & operæprecia parua facerent, quantum scilicet ego eis ad illa quæ prius à me abstulerant, mutuare poterã. Nam dux, ne id quidem quod ad quotidianam alimoniam pertineret, suppeditabat, & iam tres menses legitimo præfecturæ tempori adieceram: & cùm iste nondum ad nauẽ veniret, ego in desertorum locum nautas cõducebã, mutuò sumpta pecunia. Soli autem isti è cæteris successoribus nulla relinquitur excusatio, cur non multo antè ad nauem venerit. Euctemon enim semicenturio, vt ex Hellesponto propter morbum domũ est missus, cum primùm appulit, & audiit, istum mihi successorem datum, cum sciret iam & exisse tempus præfecturæ meæ, & me iam vltra terminum abesse: adhibito Dinia socero meo, eum in Digmate conuẽnit, & quàm primum ad nauem abire iussit: impensas enim in dies singulos magnas fieri;

Excusatio prolixioris narrationis & Polyclis accusatio.

præter commeatum, qui à duce in nauem daretur. A Ac singulatim ei commemorauit,quæ mercedes remigio & militibus in singulos menses numerarentur,quæ nautis,quos ipse Lampsaci conduxisset,quę iis qui in desertorum locum inscendissent: præterea que quid veterum nautarum singulis rogatus addidissem,postquam mihi præfecturæ naualis dies exisset,& cætera,quæ in nauem quotidie impenderentur:quæ non ignorabat. Per eum enim, dum semicenturionem ageret,& emebantur & expendebantur omnia.De armamentis porrò, me priuatim ea habere,& è publico nihil accepisse retulit. Eam igitur,inquit,inito rationem,vt aut ab eo illa impetres, aut armamenta priuata hinc afferas. Arbitror autem ei facile tecum conuenturum. Illic enim pecuniam debet,quam dissoluere volet de precio armamentorum.His iste ex Euctemone & Dinia socero meo audiuistis,ad ea quæ ei dixerant,nihil respondit,sed cũ risu dixisse fertur,Modò mus picem gustat:* facetus enim esse voluit. Quum autẽ Euctemonis & Dinię verbis nihil moueretur,postea rursus eum conue- B niunt Pythodorus Acharnensis & Apollodorus Leuconẽsis,familiares mei atque amici,& ad nauem abire iubent, vt successorem:& de armamentis ei narrant, me priuatim habere omnia, publicum nihil. Quòd si illis vti voles,relinque,inquiunt, pecuniam hîc,neque periculo maris committite, illuc vehendo:idque ea de causa faciebant,vt mihi redimerent prædium,redditis Archeneo & Thrasylocho triginta minis.De armamentorum autem attritione voluerunt ei literas dare,& ipsi spondere pro me: fore vt eâdem mecum conditione transigeret,qua & reliqui triremium præfecti cum successoribus.Hęc à me verè dici vt constet,testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Polyclis & Apollodori concertationes,

Multis autem me vobis argumentis ostensurum puto, Polyclem neque tunc in animo habuisse nauem à me accipere:neque postquam à vobis & decreto vestro coactus est ad nauem abire,cum eò venisset, C voluisse mihi in trierarchia succedere. Nam Thasũ vbi venit,me iam quartum mensem,vltra terminũ, præfecturam gerente:ego testibus adhibitis quàm potui plurimis,tum ciuium tum militum,tum remigum,eum Thasi in foro conuenio:& nauem à me accipere iubeo vt successorem,& reliqui temporis mihi sumptus restituere.rationem autem cum eo putare volui de singulis,dum mihi factorum sumptuum testes adessent,nautæ,milites,& remigium,vt si quid inficiaretur,eum statim conuincerem. Tam enim accuratè à me inscripta erant omnia,vt nõ modò sumptus essent annotati,sed etiã vbi essent facti,& quos in vsus,& precium,& quanti quicque esset,& cuiate nomisma,& quanti pecunia mutaretur:vt certò posse conuincere successorem,si quid me sibi falsò imputare duceret. Præterea fide etiam data,sumptus ei computare volui. Me autem id postulante, respõdit,se nihil curare quicquid dicerem.Interea minister à duce missus,mihi mandat,vt soluam:non isti successori,cuius munus id erat. Eius autem rei causã,in progressu orationis vos edocebo.Tũ igitur mihi visum fuit soluere,& nauigare quò iuberet.Postquam autem rursus Thasum appuli, Strymen pertractis, quò dux mandarat, nauigiis, nautis,& militibus & remigibus in naui manere iussis, ipse

ὅσα πρὸς τῷ ναυάρχῳ στρατηγοῦ σιτηρέσιον εἰς τὴν ναῦν διδομένων, αὐτὸς ἐπώλησατο, καθ' ἕκαστον αὐτῷ δεξιῶν, τοῖς τε μισθοῖς τὰς τῆ ὑπηρεσίᾳ, καὶ τοῖς ὑπηβάταις καὶ μισθῶν διδομένους, τοῖς τε ναύταις, οἷς αὐτὸς ἐκ τῶν λαμψάκου ἐμισθώσατο, καὶ τοῖς ὕστερον ἐμπεβᾶσιν, αἴτινα τῷ ἀπολιπόντων. ἔτι δ' ὁποῖ τῷ ἀρχαίων ναυτῶν ἑκάστῳ προσέθηκα δεηθέντι, ἐπειδή μοι ὁ χρόνος ἐξῆκε τῆς ἐμπαρχίας, καὶ τἆλλα ὅσα ἐν τοῖς τὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀναλισκόμενα εἰς τὴν ναῦν, καὶ ἀπείρως ἔχων. ἐξῆν γὰρ ἐκείνου πεντηκοντάρχοντος, καὶ ἠργαζόμην, καὶ ἀνελίσκετο. καὶ πρὸς τῷ σκευῶν ἔφραζεν αὐτῷ, ὅτι ἰδίᾳ ἔχοιμι, καὶ δημόσιον οὐδέν. ὡς οὐκ ἔφη πείσειν ἐκεῖνον δύσκωφος, ἢ σκύπι ἔχων σαυτῷ ἀναπλεῖ. οἶμαι δέ σοι ἔφη αὐτὸν οὐδὲν διοίσεσθαι. ὀφείλει γὰρ ἀργύριον ἐκεῖ, ὃ ἐξαλοῦσαι βουλήσεται ἐκ τῆς πιπῦς τῷ σκευῶν. ἀκούσας ὁ Εὐκτήμονος, καὶ τὰ τοῦ τε Εὐκτήμονος, καὶ τὰ Δεινίου, τοῦ κηδεστοῦ τὰ ἐμοῦ. πρὸς μὲν ὧν ἔλεγον αὐτῷ, οὐδὲν αὐτῶν ἀπεκρίνετο. γελάσαντα δ' ἔφασαν αὐτὸν εἰπεῖν, ἀρτι μὴς πίτης ἐστὶ ταῦ. ἐβούλετο γὰρ ἀθλιώτερος εἶναι. ἐπειδὴ τοίνυν τὰ Εὐκτήμονος καὶ τὰ Δεινίου ἀκούσας οὐδὲν ἐφρόντιζε, πάλιν αὐτῷ προσέρχονται ὕστερον, πυθόδωρός τε ἀχαρνεύς, καὶ ἀπολλόδωρος λευκονοεύς, ὅτι πίστει οἱ ἐμοὶ καὶ φίλοι καὶ συνέλθοιεν αὐτὸν ὅπῃ τε τὴν ναῦν ἀπέναι, ὡς δεδόκτο αὐτῷ, καὶ πρὸς τῷ σκευῶν ἔφραζον αὐτῷ, ὅτι ἰδίᾳ ἔχοιμι ἅπαντα, καὶ δημόσιον οὐδέν. εἰ μὲν οὖν ἐκείνοις ἐθέλοι χρῆσθαι, καταλιπεῖν ἔφασαν ἀργύριον αὐτῷ, καὶ μὴ δεδοκιμάσθαι ἐκεῖσε ἄχρι οὗ μοὶ λύσωνται τὸ χωρίον, ἀποδόντες ἀρχενέῳ καὶ θρασυλόχῳ τριάκοντα μνᾶς. πρὸς μὲν δὴ ταῦτ' ἐκέλευον τὰς σκευὰς ἤθελον αὐτῷ γράμματα γράφειν, καὶ ἐγγυᾶσθαι αὐτοὶ γίγνεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ· ἢ μισθοῦ ἔσεσθαι αὐτῷ, ὅτι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις τριηράρχοις πρὸς τοὺς δεδέχοις ἡμᾶς οὗτος ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν αἰσθήσεσθαι τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ἐκ πολλῶν μὲν τοίνυν τεκμηρίων οἶμαι ὑμῖν δεδεῖχθαι πολυκλέα, ὅτι οὔτε αὐτόθεν διενοεῖτο προσλαμβάνειν παρ' ἐμοῦ τὴν ναῦν, οὔτε ἐπειδὴ ὑφ' ὑμῶν καὶ τὸ ψηφίσματος τοῦ ὑμετέρου λῦσαι κάθοδον ἦλθε τὴν ναῦν ἀπέναι, ἐλθὼν ἠθέλησέ μοι δεξάσθαι αὐτήν. ἔστι γὰρ, ἐπειδὴ ἀφίκετο εἰς Θάσον, ἤδη με τέταρτον μῆνα ὑπερῆν ἀρχοντος τοῦ Καλλιβίου· ἐγὼ μάρτυρας τῷ τε πολίτῃ ὡς ἐδυνάμην πλείστους, καὶ τοὺς ὑπηβάτας, καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, προσέρχομαι αὐτῷ ἐν Θάσῳ, ἐν τῇ ἀγορᾷ. ἐκέλευον αὐτῷ τήν τε ναῦν προσλαμβάνειν παρ' ἐμοῦ, ὡς δεδόκτο ὄντα, καὶ τὸ ὑπὲρ τῆς ἐμπαρχημένου χρόνου ἀποδιδόναι μοι τὰ ἀναλώματα. λογίσασθαι δὲ ἤθελον αὐτῷ καθ' ἕκαστον, ἕως μοι μάρτυρες παρῆσαν τῷ ἀπλωμένων οἵ τε ναῦται, καὶ οἱ ὑπηβάται, καὶ ἡ ὑπηρεσία, ἵνα εἴ τι ἀπλέοι, δι' ὧν ἐξελέγχοιμι. οὔτε γάρ μοι ἀκεραίως ἐλέγχεσθαι, ὡς οὐ μόνον αὐτά μοι τὰ ἀναλώματα ἐγέγραπτο, ἀλλὰ καὶ ὅποι ἀπλώθη, καὶ ὅ, τι ποιούμενον, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ὁπόσου. τίς οὖν, καὶ νόμισμα ποδαπὸν, καὶ ἐκ ποίας καταλλαγῆς τῷ ἀργυρίῳ, ἵνα εἴη ἀκεραίως ἐξελέγξαι με τῷ ἐναντίῳ, εἴ τι ἠδίκει ψευδῶς αὐτῷ λογίζεσθαι; ἔτι δὲ καὶ πᾶσιν αὐτῷ ὑπῆρξε θέλουσι λογίσασθαι τὰ ἀπλωθέντα. προσκαλουμένου δέ μου ταῦτα, ἀπεκρίνατό μοι, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μέλει ὧν λέγοιμι. ἐν ᾧ τούτῳ ὑπηρέτης ἦκεν ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ, ἐμοὶ παρήγγελεν ἀπάγεσθαι, ἐς τούτῳ τῷ ἐναντίῳ, ἕως ἂν λειτουργία ἄλλη ἐγίγνετο. τούτου ἕνεκα τοίνυν ἐγὼ ὑμᾶς, προϊόντος τοῦ λόγου, διδάξω. τότε μὲν οὖν μοι ἐδόκει ἀπάγεσθαι, καὶ πλεῖν οἷ ἐκέλευεν. ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσα πάλιν εἰς Θάσον, ἑλκύσας τὰ πλοῖα εἰς στρυμόνα, οἷ προσέταξεν ὁ στρατηγὸς, κελεύσας τὰς ναῦς ἐν τῇ

ἐν τῇ νηὶ μένειν, καὶ τοὺς ὑπηβάτας, καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, ἐκβαὶς αὐτὸς περβοῦμαι ὑπὸ τὴν οἰκίαν, ἣ κατήγετο τριήραρχος ὁ στρατηγός, βουλόμενος κἀκείνῳ ἐναντίον ποιῆσαι τὴν ναῦν παραλαμβάνειν οὗτος ἐπιτρέπει τούτῳ πλήρη καταλαμβάνω οὖν ἐγὼ τὸν οἰκεῖ, καὶ τοῖς ἐπάρχοις, καὶ τοῖς διαδόχοις, καὶ ἄλλοις πολίταις. καὶ εἰσελθὼν δίδωμι λόγους πρὸς αὐτὸν ἐποιούμην, καὶ ἠξίουν αὐτὸν τὴν ναῦν μοι παραλαμβάνειν, καὶ τὸν ὑπὲρ ἐπάρχων μου χρόνον ὑπολογίζεσθαι μοι τὰ ἀναλώματα· καὶ πρῶτον μὲν ἐπυνθανόμην αὐτοῦ, πότερα παραλήψεται, εἰ ἴδοι σκεύη ἔχων, ἢ καὶ ὑπὲρ τὴν ναῦν; ταῦτα δέ μου προσκαλουμένου αὐτὸν, ἐρώτα με, διὰ σκεύη τε ἰδιωτικὰ μόνος ἔχομι τῶν τριαρχῶν, καὶ πότερα ἡ πόλις οὐκ εἰδείη τινὰς δεομένους σκεύη παρέχειν ταῖς ναυσὶν, ὥστε αὐτὴ μὴ παρέχειν; ἐγὼ δὲ τοῦτον, ἔφην, ὑφ' ὑπηκόοις πλέω τοῖς ἄλλοις, ὥστε καὶ τὰ σκεύη ἰδιωτικὰ ἔχειν, καὶ πόσον χρυσόπασον μόνος τῶν ἐπάρχων; τίς ἂν οὖν δύναιο, ἔφη, τὴν σὴν μανίαν καὶ πολυτέλειαν ὑπομένειν, διαφθαρμένον πλήρωμα, καὶ εἰωθὸς ἀργύριον πολὺ προλαμβάνειν, καὶ ἀτελείας ἄγειν τῶν νομιζομένων ἐν τῇ νηὶ λειτουργιῶν, καὶ λοῦσθαι ἐν βαλανείῳ; ξυφῶντας ὑπηβάτας καὶ ὑπηρεσίαν ὑπὸ μισθοῦ πολλοῦ καὶ ἀντελοῦς; κακῶν δ' ἔφη διδάσκαλος γέγονας ἐν τῷ στρατεύματι καὶ αἴτιος εἰ μέσος τι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπάρχοις ποιητέρους εἶναι τοὺς στρατιώτας, ζητοῦντας ταῦτα τοῖς παρὰ σοί. ἐδει γὰρ σε ταῦτα ποιεῖν τοῖς ἄλλοις τριάρχοις. λέγοντος δ' αὐτοῦ τὰ ταῦτα, ἀπεκρινάμην αὐτῷ, ὅτι σκεύη μὲν ἀρκεῖ ἐστί μοι, εἰ μὲν βούλει, ταῦτα παράλαβε· εἰ δὲ μή, σκεύη σαυτῷ πρόσκτησαι· δεῖ γὰρ τῷ ναυτῇ, καὶ τὸν ὑπηρεσίας, εἰ φῂς ὑπ' ἐμοῦ αὐτοῖς διαφθαρῆναι, παραλαβὼν τὴν τριήρη, αὐτὸς ἑαυτῷ κατάσκευάσαι καὶ ναύτας καὶ ὑπηρεσίαν, οἵτινες μηδὲν λαβόντες συμπλεύσονται. τὴν δὲ ναῦν παραλήψει· ἐγὼ γὰρ ἔτι μοι προσήκει τριαρχεῖν. ὅτε δὲ χρόνος ἐξήκει μοι τῆς τριαρχίας, ἐπιτρέψω ἐκ τεττάρας μηνῶν. λέγοντος δέ μου ταῦτα, ἀποκρίνεταί μοι, ὅτι ὁ συντριήραρχος αὐτῷ, ὃν ἦκεν ὑπὲρ τὴν ναῦν ἔκοιν παραλήψεται μόνος τὴν τριήρη. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω ταῦτα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ ἀπεκρίναντό μοι τὰ πρότερον, ὅτι ἐδέν αὐτῷ μέλοι ὧν λέγοιμι. ἐν δὲ τῇ οἰκίᾳ, ἔ ὁ τιμόμαχος κατήγετο. ὅτι μόνος ἐπαραλήψεται τὴν ναῦν τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἔτε ἐβούλετ' ἤθελέ μοι τὸν ναῦν παραδέχεσθαι, οὔτε ἀναλώματα ἀπέδιδε τὸ ὑπὲρ τριαρχικὸν χρόνου, ὅτε στρατηγὸς ἐπέστατε μοι ἀναγέσθαι· προσελθὼν αὐτῷ ἐν θάσῳ, ἐν τῷ λιμένι, ἐναντίον τοῦ στρατηγοῦ, πλήρεις οὔσης τῆς τριήρους, ἀξιῶ μὲν οὐκ ἐμοὶ, ἀλλὰ πλεονεκτήματα τούτου, ἀναγκαῖα δέ μοι ἐκ τῶν παρόντων εἰπεῖν· ἐπειδὴ σὺ φῂς, ὦ πολύκλεις, τὸν συντριήραρχον ἔχ' ἦκεν, τὸν μὲν ὑπὲρ τετραμήνου χρόνου, ἐγὼ ἐκεῖνον παρέξομαι τὰ ἀναλώματα, ἀποδώσομαι τοῦ τεττάρων μηνῶν. σὺ δ' ἀπόλαβὼν τὴν ναῦν, παρεῖν μὲν τοῦ ὑπὲρ σεαυτὸν χρόνον τριαρχήσων τὰς ἐξ μηνῶν ἔπειτα ἐὰν μέν σοι ἔλθῃ ἐν τούτῳ ὁ συντριήραρχος, ἐκείνῳ ἀπόδος λειτουργήσας. ἐὰν δὲ μή, ἐδὲν δεινὸν πείσῃ, δύο μηνῶν ὑπὲρ τριαρχήσας. ἢ ἐγὼ μὲν ὁ τὸν τε ὑπὲρ ἐμαυτὸν χρόνον καὶ τὸν σοῦ τριάρχου λειτουργήσας καὶ τὸν ὑπὲρ σεαυτὸν χρόνον ἀπολαβὼν τὴν ναῦν κακῶς, ἐπὶ τριαρχήσας ὑπὲρ ὑμῶν· σὺ δ' οὐδὲν ἀπλῶς οὐκ ἀξιοῖς, ἐδὲ τὸν ὑπὲρ σεαυτὸν χρόνον ἀπολαβὼν τὴν ναῦν λειτουργήσας ἐδὲ τὰ ἀναλώματα ἀποδοῦναι; λέγοντος δέ μου ταῦτα, ἀπεκρίνατό μοι, ὅτι μύθους λέγοιμι. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐμβαίνειν με ἐκέλευεν εἰς τὴν ναῦν, καὶ ἀναγεσθαι μετ' αὐτοῦ. ὡς οὖν ταῦτα ἀπεκρίνατο, ἀνάγνωθί μοι τὰς μαρτυρίας.

exscendi,& in ædes abij,vbi Timomachus dux diuersabatur: volens etiam coram illo nauem tradere Polycli plenam. Deprehendo igitur & istum illic,& triremium præfectos & successores, & alios quosdam ciues: & rectà ingressus, coram duce verba ad eum facio, & peto vt nauem à me accipiat, & sumptus reliqui temporis mihi persoluat: déque armamentis interrogo, vtrum ea susceptus esset, an propriis secum allatis, ad nauem veniret? Quæ cùm ab eo postularem, rogabat me, cur ego solus è trierarchis, priuata armamenta haberem? &, vtrum ciuitas ignoraret, posse quosdam armamenta præbere nauibus, ne ipsa ea præberet? An tibi, inquit, præter cæteros ita libet profundere per ludibrium diuitias, vt & armamenta priuata habeas, & aurata armamenta solus è trierarchis? Quis igitur, inquit, posset tuam insaniam, tuásque profusiones tolerare? comitatum corruptum, & multum pecuniæ ante tempus capere & immunem à receptis nauium muneribus, & lauare in balneis solitum? & cùm milites tum remiges ob magnum & integrum stipendium luxu diffluentes? Malorum, inquit, doctor extitisti in exercitu, & autor es ex aliqua parte, vt & reliqui trierarchi militibus improbioribus vtantur, eadem quæ tuis tu largiris, requirentibus. Decuisset te cæterorum frugalitatem imitari. Hæc eo dicente, Ego propterea, inquam, è nauali non accepi armamenta, quòd ipse ea perdidisti. Sed si vis, hæc accipito: sin minus, armamenta ipse tibi compara. Quod autem ad nautas attinet, & milites, ac remiges, si eos à me corruptos esse dicis, acceptà triremi, ipse tibi & nautas, & milites, & remiges cura, qui gratis te comitentur. nauem autem accipe: neque enim me triremi præesse decet amplius. Nam & præfecturæ meæ tempus præteriit, & ego iam quatuor menses vltrà, id onus sustinui. Hæc me dicente, Mihi collega, inquit, meus non venit ad nauem: non igitur solus triremẽ accipiam. Hæc verè à me dici apud vos, & cum in foro prius mihi respondisse, se mea verba nihil curare, & in ædibus, vbi Timomachus diuersabatur, se solùm nauem non esse accepturum, vti constet, harum rerum vobis testimonia legentur.

TESTIMONIA.

Post hæc, Iudices, cum nec in naue mihi succedere vellet, neque sumptus reliqui temporis redderet, & me dux soluere iuberet: aggressus cum Thasi in portu coram duce, plena iam triremi: sic cum eo ago, nõ quòd æquum esset (erat enim iste meliore conditione) sed quia pro re nata sic agere necesse mihi erat: Postquam tu ais, Polycles, collegam tuum non venire: impensas reliqui temporis, quatuor mensium, si potero, ab eo exigam. Tu verò accepta naui, primùm tuum tempus sex menses, obito: deinde si interea venerit collega tuus, eam obito tuo munere, illi tradito. Sin minùs, nihil intolerabile tibi accidet, etsi duos menses adieceris. An cùm ego & meum tempus, & collegæ obierim, & pro vobis etiam exacto tempore publicum munus sustinuerim: tu qui nullos fecisti sumptus, grauaris, susceptà naui vel tuum obire tempus, aut impensas mihi restituere? Hæc me dicente, fabulas me narrare aiebat. Dux autem nauim conscendere iubebat, & secum soluere: Ac vt eum hæc respondisse constet, lege mihi testimoniũ.

TESTIMONIVM.

Dicam vobis etiam signum euidens, vt sciatis insignem mihi factam esse iniuriam. Nam Hagniæ & Praxicli sub idem tempus dati successores sunt, Mnesilochus Perithædes, & Phrasicrides Anaphlystius. Phrasicride autem ad nauem non profecto, Mnesilochus Thasum venit, & ab Hagnia triremem suscepit, & impensas reliqui temporis soluit Hagniæ, quas pro eis rogatus fecerat, & armamenta conduxit ab Hagnia, & ipse triremi præfuit. Deinde, *qui à Phrasicride missi erant: ij & impensarum partem reddiderunt Mnesilocho. & deinceps, sumptus quos nauis requirebat, vnà sustinuerunt. Horum mihi lege testimonium.

TESTIMONIVM.

Querela de Timomachi ducis iniquitate, Callistratum exulem vehi iubẽtis.

Fortassis igitur causam requiritis, Iudices, cur dux tum istum susciperе nauem non coegerit, qui successor ad eam venisset cùm leges id tam seuerè præcipian? Huius ergo rei causam perspicuè vos edocebo. Timomachus, Iudices, triremi voluit ad omnia bene instructa vti. Sciebat autem istum triremi acceptа, malè suum munus obiturum: neque vel impensas facturum, vel militibus ac remigibus meis vsurum. Neque enim quisquàm apud eum mansisset. Præterea si eum, non data pecunia nauigare iussisset nõ ita vt me, soliturum, sed molestum sibi futurum. Ad hæc mutuatus ab eo erat triginta minas, ea conditione, ne eum nauem accipere cogeret. Qua autem de causa mihi maximè iratus fuerit, méque insectatus sit, nec vnquam mihi vel vnà de re dicendi potestatem fecerit: perspicuè vobis explicabo: vt sciatis, me non fecisse pluris illo tempore vel otium meũ vel illius potentiam, quàm populum Atheniensem, & leges: sed æquo tulisse animo & factorum iniuriã, & contumeliam verborum, quæ mihi multo erant grauiora impensis. Vt enim Thasi classis morabatur à Methona vrbe Macedoniæ nauicula venit Thasũ, quæ hominem vehebat, & literas à Callistrato ad Timomachum: quibus perebat (vt ego postea resciui) si bi triremem expeditissimam mitti, quò ad eum veniret. Postridiè, cum prima luce minister aderat, qui me nautas in nauem vocare iuberet. Qua cùm plena esset, conscensa Callippus Philonis F. Aexonensis, gubernatori indicat, versus Macedoniam esse nauigandum. Postquam autem ad oppidum quoddam in oppositа continente, Thasiorum mercatum venimus, & egressi ac pransi sumus: ad me accedit nautarum vnus Callicles Epitrephis F. Thriasius, mecum de re quæ mea interesset collocuturus. Cùm dicere iussissem, se mihi gratiam relaturum ait, quantũ posset, quòd sibi in egestate succurrissem. Túne, inquit, hæc nauigatio, scis qua de causa, quóve suscipiatur? Cùm respondissem, me nescire: ego, inquit, tibi dicã. Te verò, audita re, prudens inire consilium oportebit. Vecturus es hominem exulem, quem Athenienses bis capitis damnarunt, Callistratum, Methona Thasum Timomachum genetum, vt ego, inquit, è Callippi pueris audiui. Tu igitur, si sapis, neminẽ exulem nauem conscendere sines. est enim legibus interdictum. Quibus ego è Callicle auditis, accedo ad Callippum, eúmque rogo, quorsum nauiget, quáque de causa? Eo verò me deridente, & ea comminante, quæ nec ipsi ignoratis (neque enim non experti estis Callippi ingenium) ei dico: Audio te nauigare ad Callistratum adducendũ. Ego verò neminẽ e-

Μαρτυρία.

Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τεκμήριόν τι εἰπεῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι πεῖραν ἀδικημα. ἀγνία γὰρ καὶ θεαξικλεῖ ὕστερον τοῦτο τὸν αὐτὸν χρόνον κατέστησαν δημόσιοι μνησίλοχός τε ὁ Περιθοίδης καὶ φρασικρίδης ὁ Ἀναφλύστιος, ἐκ ἀρικομβύε καὶ τὸ φρασικρίδου ὅπλα τῶν ναυῶν, ὁ μνησίλοχος ἐλθὼν εἰς Θάσον, παρέλαβέ τε παρὰ τοῦ ἀγνίου τὴν ζημίαν, καὶ τὸ ὅπλα τε ἀπέδωκε τῷ ἀγνίᾳ, τὸν χρόνον ὃν ἐπανήλωσεν ὑπὲρ αὐτοῦ ὅσον ἐπείσε, καὶ τὰ σκεύη παρὰ τοῦ ἀγνίου ἐμισθώσατο, καὶ αὐτὸς ἐτριηράρχει. ὕστερον δὲ παρὰ τοῦ φρασικρίδου ἐλθόντος, τῷ τε ἀπλωμάτων τὸ μέρος ἀπέδοσαν τῷ μνησιλόχῳ, καὶ τὴν λοιπὴν χρόνου, ὅσα ἐδεῖτο εἰς τὴν ναῦν, συναπήλισκον. καί μοι τοῦτον ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἴσως οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποθεῖτε ἀκοῦσαι διὰ τί ποτε ὁ στρατηγὸς ἐκ ἠνάγκαζε τὸν παραλαμβάνειν τὴν ναῦν, δέδοκται ἦκον ἐπ' αὐτὸν, τὴν νόμων ὄντως ἰσχυρῶν ὄντων, ὧδε δὴ τούτων βούλομαι ὑμᾶς σαφῶς διδάξαι τὸ αἴτιον. τιμόμαχος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς μὲν ἐβούλετο οὐ κατεσκευασμένη τῇ ζημίᾳ πρὸς ἅπαντα χρῆσθαι. ἠδέει οὖν ὅπως μὴ παραλαβὼν αὐτὴν, κακῶς ἤμελλε τὴν ἀρχὴν ἄρξειν· ὅτε γὰρ τῇ ζημίᾳ ἀρχήματι, οὔτε τοῖς ὁπλίταις καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ χρήσιμος ἐδόκει αὐτῷ παραμένειν. ἐπὶ δὴ πρὸς τούτοις, ὁπότε μὴ δίδοις ἀργύριον πρεσβεύεσθαι πλεῖν, ἐκ ἤμελλεν αὐτῷ ἀναξιόλογα ὠνήσεσθαι, ἀλλὰ πρόγματα παρέξειν. πρὸς δὴ τούτῳ, δανείζει παρ' αὐτὸν διακοσίας μνᾶς, ὥστε μὴ ἀναγκάσαι παραλαβεῖν τὴν ναῦν· ἐξ ὧν δέ μοι μάλιστα ὀργισθεὶς ἐπηρέαζε, καὶ οὐδὲν λόγον ἐμέτοτε ἐδίδου, οὐδὲ πρεσβείας ἔνος βούλομαι ὑμῖν σαφῶς διηγήσασθαι, ἵνα εἰδῆτε, ἐπ' οὐ πρεσβεύων ἐποιούμην, οὔτε τὼν ἐμαυτοῦ ῥᾳδιούργησα ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ὥστε τὴν ἐκείνου ὀργὴν, οὔτε τὴν δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν νόμων· ἀλλὰ διεγνώμην καὶ ἐγὼ ἀδικούμενος, καὶ λόγῳ πρέσπληκτιζόμενος ἀπλλαῖς μοι βαρύτερα ἢ τὴν ἀναλωμάτων. ὡς γὰρ ἐν θάσῳ ἀφῖξαι τῶν ναυτικῶν ἐγίγνοντο, ἀφικνεῖτο ἐκ μεθώνης τῆς μακεδονίας ὑπηρέτης εἰς θάσον, ἄγων ἄνδρα καὶ ὀλισσολαὰς ὀνόματι καλλισράτου ὡς τιμόμαχον, ἐν αἷς ἐμοὶ (ὡς ὕστερον ἐγὼ ταῦτα ἐπυθόμην) ἀποπέμψαι αὐτὸν τριήρη τὼν ἄριστα πλέουσαν, ἵνα ἀφίκηται ὡς αὐτόν. δύο δὲ ἦν τῇ ὑστεραίᾳ, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ὁ ὑπηρέτης ἐλθὼν, ἐκέλευέ με καλεῖν εἰς τὴν ναῦν τοὺς ναύτας· ἐπεὶ δὲ πλήρης ἐμοὶ, ἀναβαίνει καλλιπτος ὁ φίλωνος, ὁ ἐξωνοῦς, καὶ φράζει πρὸς τὸν κυβερνήτην, τὸν ὅτι μακεδονίας πλεῖν πλεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμεθα εἰς χωρίον τι ἐν τῇ κατ' αἰτικρὺ ἠπείρῳ, θασίων ἐμπόριον, καὶ ἐκβάντες ἠριστοποιούμεθα· προσέρχεταί μοι γὰρ ὁ καλλικλῆς ὁπλοφοὺς, θριάσιος, λέγων, ὅτι βούλοιτό μοι διαλεχθῆναί τι ἐμόν. κελεύσαντος δέ μου, λέγει, ὅτι βούλοιτό μοι χάριν ἀποδοῦναι καθ' ὅ, τι δύναιτ' ἂν αὐτῷ ἀπορηθέντι ἐδωκα. σὺ δὲ, ἔφη, τὸν πλοῦν τὸν εἰδὼς ἐφ' ὅ, τι πλεῖς, ἢ τοῦ ἀποκρινομένου δ' αὐτοῦ ἐμοῦ, ὅτι σὺκ εἰδείην· ἀλλ' ἐγώ σοι ἔφη, ἐρῶ· δεῖ γάρ σε ἀκούσαντα ὀρθῶς βουλεύσασθαι. μέλλεις γὰρ, ἔφη, ἄγειν ἄνδρα φυγάδα, οὗ ἀθηναῖοι θάνατον δὶς κατεψηφίσαντο, καλλίστρατον ἐκ μεθώνης εἰς θάσον ὡς τιμόμαχον τὸν κηδεστὴν, ὡς ἐγὼ, ἔφη, πέπυσμαι τῶν παίδων τῶν καλλίππου. σὺ οὖν, ἐὰν σωφρονῇς, μηδένα τῶν φυγόντων ἐάσεις εἰς τὴν ναῦν ἀναβαίνειν. οὐ γὰρ ἐῶσιν οἱ νόμοι. ἀκούσας δ' ἐγὼ ταῦτα τοῦ καλλικλέους, προσέρχομαι τῷ καλλίππῳ, καὶ ἐροντῶ αὐτὸν, ὅποι τε τὸν πλοῦν ποιεῖται, καὶ ὅτι τινὰ δέδοκται δρᾶν ἐμὲ, καὶ ἀπειλήσαντος δ' αὐτοῦ με, καὶ ἀπειλήσαντος, ἃ μὲν δ' αὐτὸς ὑμεῖς ἀγνοήσαντε (καὶ γὰρ τὸ βούπου τὸ καλλίππου ἐκ ἀπείρως ἔχετε) λέγω αὐτῷ, ὅτι ἀκούω σε πλεῖν ὅτι καλλίστρατον. ἐγὼ δὲν τὴν φυγόντων ἐάσεις εἰς τὴν ναῦν ἀναβαίνειν. οὐ

να ἄξω, οὐδὲ πλεύσομαι ἐπ' αὐτόν. οἱ γὰρ νόμοι οὐκ ἐῶσιν
ὑποδέχεσθαι τὸν φεύγοντων οὐδένα, ἢ ἐν ταῖς αὐταῖς κελεύ-
ουσιν ἐνέχεσθαι τὸν ὑποδεχόμενον τοὺς φεύγοντας. ἀπόπλευ-
σόν μοι οὖν πάλιν ὡς τὸν στρατηγὸν εἰς Θάσον. καὶ ἐπειδὴ
ἐνέβησαν οἱ ναῦται, λέγω τῷ κυβερνήτῃ ἀποπλεῖν εἰς τὴν
Θάσον. ἀντιπλέοντος δὲ τοῦ καλλίππου, καὶ κελεύοντος πλεῖν
εἰς τὴν μακεδονίαν οἱ προστάξαντος τοῦ στρατηγοῦ ἀποκίνε-
ται αὐτῷ ποσείδιππος ὁ κυβερνήτης, ὅτι ξυνάρχος τε ἐ-
γώ τῆς νεὼς εἰμι καὶ ὑπεύθυνος, καὶ τὸν μισθὸν παρ' ἐμοῦ
λαμβάνοι πλεύσοιτο οὖν οἷ ἐγὼ κελεύω εἰς Θάσον ὡς τὸν
στρατηγόν. ἀριστοκλέους δὲ τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν Θάσον,
μεταπέμπεταί με ὁ τιμόμαχος. κἀκεῖνος ἔξω τείχους.
φοβούμενος δὴ ἐγὼ μὴ δικασθείς ὑπὸ τοῦ καλ-
λίππου, αὐτὸς μὲν οὐκ ὑπακούω· ἀλλὰ λέγω τῷ ὑπηρέ-
τῃ, ὅτι εἴ τι βούλεταί μοι δικαίζεσθαι, ἐν τῇ ἀγορᾷ ἔσο-
μαι. τὸν δὲ παῖδα συμπέμπω αὐτῷ, ἵν' εἴ τι μοι φοβοῖτο,
ἀκούσας ἀπαγγείλαι μοι. δικάζομαι δὲ ταύτας τὰς αἰτίας,
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἃς εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, ὁ τιμόμαχος οὐκ
ἠνάγκαζε συλλαμβάνειν τὸν τὴν ναῦν. ἔτι δὲ καὶ
βουλόμενος αὐτὸς χρῆσθαι τῇ νηΐ, ὡς ἄριστα πλεύσῃ. τὴν
μὲν δὴ θρασυλόχου τοῦ ἀναγυρασίου ξυμφορὰν, ἐφ' ἧς αὐ-
τὸς ἔπλει, τὸν θρασύλοχον πείθει τῷ καλλίππῳ μισθῶ-
σαι τὴν τριηραρχίαν, ἵνα αὐτοκράτωρ ὢν ὁ κάλλιππος τῆς
νεὼς, ἀφέλοιτο τὸν καλλίστρατον. αὐτὸς δὲ ἀναβὰς ὅπη τὴν
ἐμὴν ναῦν ἀφεῖπλει παντάχῃ, ἕως ἀφίκετο εἰς ἑλλή-
σποντον. ἐπειδὴ δὲ οὐκέτι χρεία ἦν αὐτῷ τριηρέων, ἐμβιβά-
σας μοι λυκῖνον τὸν παλληνέα ἀρχοντα εἰς τὴν ναῦν, καὶ
προσάξας αὐτῷ καθημέραν ἀργύριον δεῖ ἐν τοῖς ναύ-
ταις δοῦναι τὸν μισθὸν, ἐκέλευσεν ἀφεῖναι με οἴκαδε. ἐπειδὴ δὲ τοῖνυν κατα-
πλεύσαντες οἴκαδε, ἡμῶν ἐν τενέδῳ, καὶ οὔτε ὁ λυκῖνος ᾧ προ-
στάξειν ὁ τιμόμαχος, ἐδίδου τοῖς ναύταις σιτηρέσιον (οὐ
γὰρ ἔφη ἔχειν, ἀλλ' ἐκ μιτυλήνης λήψεσθαι) οὔτε στρατῷ
εἶχον οὐδενὸς αὐτοὺς ἀπεπέμψαντο, ἄσιτοι ἂν οὐκ ἂν ἠδύναν-
το ἐλαύνειν· πάλιν ἀπαλλαβὼν ἐγὼ μάρτυρας τῶν πολι-
τῶν, προσελθὼν πολυκλεῖ τούτῳ ἐν τενέδῳ, ἐκέλευον
αὐτὸν τὴν τε ναῦν ἀπαλλαγῆναι ὡς δεδοκότα, καὶ
τὸ ὑπηρεσιακὸν ὑποδοῦναι τὸ χρέος οὗ ἐπανήλωσα
ὑπὲρ τούτου ὑπηρετῶν, ἵνα μὴ πρόφασις αὐτῷ γένοι
τοῦ ὑπολογίας πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἐγὼ δι' ἃ οὐκ ἤθελον
αὐτῷ παραδοῦναι τὴν ναῦν, φιλοτιμούμενος ἵνα κα-
ταπλούσαμι οἴκαδε ὑπὸ νεὼς οὖ πλουσίας, καὶ ἐνδει-
ξαίμην ὑμῖν τὰ ἀναλώματα. οὐκ ἐθέλοντος δ' αὐτοῦ παρα-
λαμβάνειν, τὴν μὲν ναῦν ἀργύριον αἰτοῦμαι παρ', ἵν' ἀργυ-
ρώσωνται τὰ ὑπάρχοντα· πάλιν αὖτις πρόσειμι, μάρ-
τυρας ἔχων, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, ἢ ἀναπλεύσειν ἔχων ἀργύ-
ριον ὡς δικαίως ἐξόμενός μοι τὴν ναῦν, ἢ ὅ τι ἀποκρινοῖτο δ'
αὖτε ὅτι ἔχων ἀργύριον ἥκοι, ἐκέλευον αὐτόν μοι δανεί-
σαι ὑποθέμενον τὰ σκεύη τῆς νεώς, ἵνα ἔχοιμι δικαιοῦσθαι
τοῖς ναύταις, καὶ κατακομίσαι τὴν ναῦν, ἐπειδὴ οὐ βούλε-
ται παραλαβεῖν δικαίως ὤν. δεομένου δέ μου ταῦτα, ἀ-
πηνείνατό μοι, ὅτι οὐδὲ ἀκαρῆ δανείσοι. ἐγὼ μὲν οὖν
ἀπὸ ξένων τενεδίων τὸ παῖδος κλεανάκτος καὶ ἐπη-
γετου ἐδανεισάμην, καὶ ἔδωκα τοῖς ναύταις τὸ σιτηρέ-
σιον. δίκαζομαι δὲ τὸ πασίωνος ἕνεκα, καὶ ἐκεῖνον ἐπεξενῶσθαι πολ-
λοῖς, καὶ πιστωθῆναι ἐν τῇ ἑλλάδι, οὐκ ἀπόρεων ὅτου
δανεισάσθαι ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς λέγω, πρότερον ὑμῖν τὰς μαρτυρίας παρέξομαι.

Μαρτυρίαι. Ὅσων μὲν τοίνυν ὑμῖν ἐδυνάμην τὰς μαρτυρίας παρασχέσθαι παρακλητῶν, ὡς παρεδίδουν τὴν
ναῦν πολυκλεῖ πολλάκις. ὅτε γε οὐκ ἤθελε παραλαβεῖν, αὐτὸς ἐγνωμεν ὑμῖν. ἔτι γε ἐκ τεκμηρίων ἱκανῶν δεδήλωκα
ὑμῖν, διότι οὐκ ἤθελε παραλαβεῖν τὴν ναῦν. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τὸν νόμον ἀναγνωσθῆναι τὸν περὶ τῶν δικαζόντων, ἵνα

xulem veham, neque ad eum nauigabo. Leges enim A
non sinunt susceperе vllum exulem: aut eodem crimine teneri iubent eum qui susceperit, quo ipsos exules. Reuertar igitur cum naue ad ducem. Cùm conscendissent nautæ, gubernatorem iubeo redire Thasum. Refragante Callippo, & iubente nauigare in Macedoniam, quò dux iussisset: respondet ei Posidippus gubernator, me & præfectum esse triremi, & rationibus reddendis obnoxium, & se mercedem à me accipere. nauigaturum igitur Thasum ad ducem, quò ego iussissem. Postridie cùm Thasum redissemus, accersit me Timomachus in suum diuersorium, quod erat extra mœnia. Ego verò ne vincirer, timens in calumniam adductus à Callippo, ipse non pareo. sed ministro dico, si quid mecum agere vellet, me in foro futurum: & puerum cùm eo mitto, vt si quid ille imperaret, mihi renunciaret. Propter has causas, quas dixi vobis, Timomachus non coegit istum accipere nauem, prætereaque ipse naui
B vti voluit optimè instructa. Nam Thrasylocho Anagyrasio, cuius ipse triremi vehebatur, persuadet, vt Callippo præfecturam locet, quò Callippus naue potitus, suo arbitratu Callistratum circumueheret. Ipse, mea naui conscensa, quouis obnauigat, donec in Hellespontum peruenisset. Cùm autem ei triremibus iam non esset opus, Lycino Pallenense duce in meam nauem, collocato, qui pecuniam quotidie nautis daret, abire domum me iubet. In eo itinere, Tenedi cum essemus, cum neque Lycinus, cui Timomachus id mandarat, nautis stipendium solueret: quòd se nummos non habere, sed Mitylenis acceptum esse diceret, neque militibus esset vnde commeatum emerent, & ieiuni remos agere nõ possent: rursus ego ciuibus testibus adhibitis, Polyclem Tenedi aggressus, & nauem accipere vt successorem & mihi reddere sumptus à me finito præfecturæ tẽpore factos iubeo: ne speciem defensionis haberet apud vos, me propterea nauem sibi dare noluisse, vt per ambitionem naue bene instructa domum redirem, & apud vos sumptus ostentarem. Quam cum nec ipse accipere vellet, & nautæ nummos ad emenda necessaria postularent: rursus ad eum accedo testibus adhibitis, eúmque rogo, num nauim abducturus esset, & num pecuniam haberet, & à me accepturus esset nauem, necne? Respondẽte illo, se aduenisse cum pecunia mutuari mihi, oppigneratis armamentis iussi: vt distribuerem pecuniã inter nautas, nauémque domum reducerem: quando eam ipse, quanquam successor, nollet accipere. Hæc orante, respondit, se ne teruncium quidem mutuaturũ. Ego igitur ab hospitibus Tenediis patris mei, Cleanacte & Eperato mutuatus, nautis stipendium solui. Quia enim Pasionis eram filius, cui & hospitium cum multis esset, & fides in Græcia haberetur: non deerant, qui mihi petenti mutuarent. Hæc vt à me verè dici constet, testimonia vobis exhibebo.

Tertia cõtra certatio cũ Polycle.

TESTIMONIA.

Criminatur aduersarii contumaciã: suã industriã commendat, iniecta commiseratione: causãmq; cum rep. communicat.

Quorum igitur testimonia vobis exhibere potuimus: qui adfuerunt, cũ sæpe nauẽ Polycli tradere volui, is verò accipere noluit: ea vobis legimus. Præterea satis multis etiam argumentis vobis ostendi, tum id recusasse. Curabo etiam, legem de successoribus vobis legendam: vt sciatis, quãtis mulctis pro-
C

positis,si quis nauim præfinito tempore non acceperit,iste non me solum,sed & vos & leges despexerit:ac, quantum in ipso quidem fuit, & reipublicæ, & sociorum conatus omnes fuisse irritos,intelligatis.neque enim ad nauim venit,vt lege iubebatur:neque, cùm venisset,eam accipere voluit.Ego verò & meum,& collegæ mei tempus, vobis obij:& cùm præfecturæ meæ tempus exisset, mandante mihi duce,vt ad Templum nauigarem:perduxi populo frumentum,vt copiam venalem haberetis:& quantũ in me esset nihil desideraretis:& quascũq; alias ad res dux vel me, vel mea triremi vti voluit,præstò fui::non sumptibus modò faciendis, sed & corpore periculũ adeũdo,vnáq; nauigãdo:cùm in eo tũ statu res meę domesticę essent,quo vos audito, fore putem,vt nostri misericordiâ moueamini.Mater enim mea ægrotabat, & moribunda erat, me absente:vt rem meam familiarem exhaustam,non nisi parum adiuuare posset. Vt enim sexto die post acceptum nuncium,veneram:illa me intuita & allocuta, efflauit animam: cùm bona sua iam in potestate non haberet, vt mihi quantum vellet,largiretur.Nam sæpe prius etiam me accersierat, precata vt ipse venirem,si cum triremi non liceret. Vxor porrò,quam ego facio maximi,longo tempore,absente me,decubuit:liberi parui,res familiaris obærata. Tantum autem abfuit vt agri quicquam ferrent, vt eo anno putei etiam aqua deficerentur, quod nostis omnes, nec olera in horto crescerent. Creditores autem anno exacto,*prædium inuasuri erant,nisi eis creditæ pecuniæ, vt syngraphæ iubebant,redderentur. Quæ cùm & nunciis,& domesticorum literis cognoscerem,quo me fuisse animo putatis,aut quantum fudisse lacrymarum, partim præsentes difficultates reputãtem,partim videre desiderantem liberos,vxorem, & matrem, quam viuentem inuenturum,spem tenuem habebam. quibus quid est homini dulcius?aut quid est cur his orbatus quicquam velit viuere?Quanquam aũt ita me cum agebatur,non pluris tamen feci res meas priuatas quàm vestras:sed oportere censui me nec pecuniariis sumptibus,nec detrimentis rei familiaris, nec morbo vxoris & matris succumbere : ne quis criminaretur me vel ordines deseruisse , vel triremen meam nulli fuisse vsui Reipublicæ.Pro quibus omnibus, hanc à vobis repeto gratiam , vt, quemadmodum ego , pro meo loco atque officio me vobis obsequentem atque vtilem præbui : sic vos quoque nunc mei rationem habeatis: vtque omnium eorum quæ dixi vobis , & testimoniorum quæ produxi,& decrementorum memores , tum mihi affecto iniuriis succurratis , tum vos ipsos vlciscamini , tum quæ pro isto insumpsi restituatis. Nam quis alioqui suum erga vos studium declarabit:si neque bonis,& dicto audientibus referre gratiam , neque improbis & vestri contemptoribus pœnas irrogare videamini?Legetur autem vobis & lex,& sumptus,finito præfecturæ tempore,pro isto à me facti singulatim , & nauis desertores , quantum quisque nummorum,cùm fugam caperent, abstulerit,& quò se contulerit : vt cognoscatis,me neque nunc apud vos mentiri quicquam,neque etiam superiore tempore.Ego enim sic existimo , & tempus definitum legibus sine querela vestra obeundum: & contemptores tum vestri, tum legum , quibus obtẽperare nolũt,à me apud vos iniuriarũ cõuictos, esse vlciscendos.Neque verò,mihi credite mea causa magis quàm vestra , Polyclem vlcisci studeo:

A

B

C

εἰδῆτε,ἡλίκων τῆ͂ς ὀπτιμίων ὄντων,ἐάν τις μὴ δικαίως τιλῶ ναυῶ,ἐν τῷ χρόνῳ τῷ εἰρημένῳ,κατεφρόνησεν οὐκ ἐμοῦ μόνον,ἀλλὰ καὶ ὑμῶν,καὶ τῶν νόμων καὶ δικῆ μὲν τοῦτον, ἅπαντα τῇ πόλει ἀσφαλέστερα γέγονε,καὶ τοῖς συμμαχίοις (ὅτε γὰρ ἀφίκετο ὅτι τιλῶ ναυῶ καὶ τὸν νόμον,οὔτ' ἐπειδὴ ἦλθεν,ἠθέλησε δικαίως δέξασθαι)ἐγὼ δ' καὶ τὸν ναὸν ἐμαυτῶ ὑμῖν χρόνον,καὶ τὸν ναὸν τῶ σωτῆρι φέρων ἐλειτούργησα· καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθέ μοι ὁ χρόνος τῆς ἐμπαρχίας,ἔσεσάτοντός μοι τῶ στρατηγοῦ πλεῖν ἐφ' ἱερὸν, παρέπεμψα τῷ δήμῳ τὸν σῖτον,ἵν' ἔχητε ἄφθονον ὠνεῖσθαι,καὶ μηδὲν ὑμῶν κατ' ἐμὲ ἐλλείπηται· καὶ ἄλλα ὅσα ἦ ἐμοὶ,ἢ τῇ τεμένει ἐβουλήθη ὁ στρατηγὸς χρῆσθαι,παρέχου αὐτῷ,οὐ μόνον δ' οὐσίαν ἀναλίσκων, καὶ τῷ σώματι κινδυνεύων συμπλέων.τῆ͂ς οἰκείων μοι πραγμάτων τοιούτων συμβεβηκότων ἐν τῷ τότε καιρῷ· ὥστε ὑμᾶς ἂν ἀκούσαντας,ἡμᾶς ἐλεῆσαι.ἡ μὴν γε μήτηρ ἔκαμνε,καὶ ὀπιθάνατος ἦν,ἐμὲ ἀποδημοῦντος, ὥστε μὴ δυνάσθαι ἂν ἔτι αὐτὴν βοηθῆσαι τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν ἁπλουμένοις,ἀλλ' ἡ θεὸς ἐκπαίουσ δ' ἦκεν ἐτύγχανον· καὶ σπεύσαι ἰδοῦσά με,καὶ προσποῦσα,τιλῶ ψυχῶ ἀφῆκεν,οὐκέτ' τῆ͂ς οὐσίων κυρία,οὖσα,ὥστε δοῦναι ὅσα ἐβούλετό μοι. πολλάκις δ' καὶ πρότερον μετεπέμπετό με,ἀφικέσθαι δεομένη αὐτόν, εἰ μὴ τῇ τεμένει οἷόν τ' εἴη.ἡ δ' γυνὴ,ἣν ἐγὼ πρεπλείσην ποιοῦμαι,ἀδένως διέκειτο πολιὺ χρόνον ἐν τῇ ἐμῇ ἀποδημίᾳ. τὰ δ' παιδία μικρὰ,ἡ δ' οὐσία ὑπόχρεως·ἡ δ' γῆ οὐκ ὅπως τινὰ καρπὸν ἰῶφελεν,ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐν φρέατι τῆ͂ς ἐμαυτῶ,ὡς πάντες ἴστε,ἐν τῆ͂ς φρεάτων ἐπέλιπεν, ὥστε μηδὲ λάχανον γεύεσθαι ἐν τῇ κήπῳ. οἱ δὲ δανεισταὶ δὲ ἦκον ὅτι τοὺς τόκους,ἐπειδὴ ἐμαυτὸς ἐξῆλθεν, εἰ μή τις ἀποδοίη αὐτοῖς κῆ τὰς συγγραφάς.ὧν ἀκούοντά με καὶ φοβῆ τῆ͂ς ἀφικνουμένων λόγῳ,τὰ δ' καὶ δι' ὀπτολῶν φοβῆ τῆ͂ς οἰκείων,πνά με οἴεσθε ψυχῶ ἔχειν. ἡ πόσα δάκρυα ἀφίναν,τὰ μὲν ἐκλογιζόμενον ὡς τῆ͂ς παρόντων, τὰ δὲ καὶ ποθοῦσα ἰδεῖν παιδία,καὶ γυναῖκα,καὶ μητέρα, ἣν ἐγὼ οὐ πολλὰς ἐλπίδας εἶχον ζῶσαν καταλήψεσθαι; ὧν τί ἡδιόν ἐστιν ἀνθρώπῳ;ἢ τίνος ἄνευ ἂν τις δύναιτο, πονηρὸς ἢ σπουδαῖος,ζῆν;τοιούτων τοίνυν συμβεβηκότων μοι τῆ͂ς πραγμάτων, οὐ δὴ πλείονος ἐποιησάμην τὰ ἐμαυτῶ ἴδια, ἢ τὰ ὑμέτερα· ἀλλ' ἡγούμην δεῖν καὶ χρημάτων ἀναλισκομένων,πρεῖτ' ἂν ἔτ),Ⓒ τῆ͂ς οἴκοι ἀμελουμένων, καὶ γυναικὸς καὶ μητρὸς νοσούσης,ὥστε μήτ' τιλῶ τάξιν ἀπάσασθαί μέ τινα λιπεῖν,μήτε τιλῶ ξυμφέρει τῇ πόλῃ ἄχρηστον γενέσθαι· ἀνθ' ὧν ἁπάντων νυῶ ὑμῆ͂ δέομαι , ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν σύντακτον καὶ χρήσιμον ἐμαυτὸν παρέχον,οὕτω Ⓒ ὑμᾶς νυῶ δεῖ ἐμοῦ σωτηρίαν πτῆσαι μόνου, καὶ ἀναμνησθέντας ἁπάντων ὧν τε διηγησάμην πρὸς ὑμᾶς,τῆ͂ς τε μαρτυρίων ὧν παρεχόμην,καὶ τῆ͂ς ψηφισμάτων,βοηθῆσαι μὲν ἐμοὶ ἀδίκου μόνῳ,τιμωρήσασθαι δ' ὑμῆ͂,εἴ τι σφᾶς ἢ τὰ ὑμῆ͂ τούτου ἁπλωμένα.ἢ τίς ἐθελήσει φιλοτιμεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, ὅταν ὁρᾶσι μήτε τοῖς χρηστοῖς καὶ δικαίοις χάριν οὖσαν, μήτε τοῖς πονηροῖς καὶ ἀκοσμοῦσι τιμωρίαν παρ' ὑμῆ͂;ἀναγνώσεσθ') δ' καὶ τὸν νόμον ὑμῖν καὶ τὰ ἀναλώματα τῆ͂ χρόνῳ,οὗ ἐπεσ πρέσχησα,ὑπὲρ τε καθ' ἕκαστον,καὶ τοὺς λιπόνεως,ὅσον ἕκαστος ἔχων ἀργύριον ἀπέδρα, καὶ ὅπου· ἵνα εἰδῆτε,ὅτι οὔτε νυῶ πρὸς ὑμᾶς ψεῦδος ἐδὲν λέγω,οὔτε ἐν τῇ πρόσθεν χρόνῳ· ἡδοῦμαί τε δεῖν τὸν ὑπὲρ τῆ͂ νόμων χρόνον ὡρισμένων ἀμέμπτως ὑμῖν λειτουργεῖν.ζοὶς δ' καταφρονοῦσι καὶ ὑμῆ͂ καὶ τῆ͂ νόμων, καὶ μὴ ἐθέλουσι πείθεσθαι τοῖς νόμοις,ἐξελέγξας ἐν ὑμῖν ἀδικοῦντας,τιμωρήσασθαι.δῆ δ' ἴστε,ὅπου πρὸς τῆ͂ ἐμῆ͂ ἰδίων μᾶλλον τιμωρήσεσθε πολυπλέα,ἢ ὑπὲρ ὑμῆ͂ αὐτῆ͂,οὐδὲ

τῆς, οὐδὲ πρὸς τὴν παρελθοῦσαν ξυμμαχίαν πιστεύσετε μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν μελλόντων πρόνοιαν. ὥστε μήτε τοὺς λειτουργοῦντας ἀθυμεῖν, μήτε τοὺς ὑστέρους καταφρονεῖν τῆς νόμων· ἀλλ' ἀπιέναι ὅπου τὰς ναῦς, ὅταν κατασταθῶσιν. ἃ προσήκει ὑμᾶς ἐνθυμηθέντας ὀρθῶς καὶ δικαίως διαγνῶναι πρὸς πάντων. ἡδέως δ' ἂν ὑμῶν πυθοίμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, τίν' ἂν ποτε γνώμην περὶ ἐμοῦ εἴχετε, εἰ τῶ τε χρόνου ἐξῆκοντος, καὶ τούτου μὴ ἥκοντος ὅπως τὴν ναῦν, μὴ ἐπεξεπεφάρκησα, κελεύσαντος τοῦ στρατηγοῦ, ἀλλὰ πλέων ὠχόμην; ἆρ' οὐκ ἂν ὠργίζεσθέ μοι, καὶ ἠγείσθε ἂν ἀδικεῖν με; εἰ τοίνυν ἂν ἐμοὶ τότε ὠργίζεσθε ὅτι οὐκ ἐπεξεπεφάρκησα, πῶς οὐχὶ νῦν προσήκει ὑμᾶς τοῦτον εἰκότως ἐξαιρεῖσθαί μοι τὰ ἀναλώματα, ἃ ἐγὼ ὑπὲρ τούτου ἀνήλωσα τοῦ οὐ δικαδεξάμενον τὴν ναῦν; ὅτι δ' οὐκ ἐμοὶ μόνῳ οὐ διεδέξατο τὴν ναῦν, ἀλλὰ καὶ πρότερον Εὐριπίδῃ συνῆρχος ὤν, καὶ συνθήκων οἵων αὐτοῖς τοῖς ἐξ ἡπείρας ἐκπλεῦσαι πρότερον πλεῖν, ἐπειδὴ Εὐριπίδης ἐξέπλευσε, καὶ ὁ χρόνος ἐξῆκεν, οὐ διεδέξατο τὴν ναῦν αὐτῷ, ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΗΣ ξυμμαρχίας λόγου.

Πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων καταπεπιεσμένων τοῦ Ἀθηναίων δήμου πειρᾶσι πληρῶσαι, καὶ τῆς κατὰ θάλατταν ὑπεκπεσούσης δυνάμεως, χρήσιμα ψηφίσματα, τῆς τεσσαράκοντα, τὸν μὲν πρῶτον τῶν ἄλλων τῶν ναῦν κατέχοντα πεπληρωμένην στέφανον λαβεῖν. τὸν δὲ πρῶτον ἔνης καὶ νέας, ἢ πῶς ἔστιν ἡ τελευταία τῶν μισθώσεως; προσορμισάντα τὴν ναῦν ὅπου τὸ χῶμα, δεδέσθαι· τὸ χῶμα δὲ νῦν ἐποίησαν ἐν τῷ λιμένι, προβεβλημένον προσορμίσεως ἕνεκα, καὶ ἀγορᾶς τῆς ναυτικῆς. Ἀπολλόδωρος οὖν ὁ πατρέων, πρῶτος τὴν ναῦν προσορμίσας, ἔλαβε τὸν στέφανον. * προβεδείσης δὲ πάλιν δοκιμασίας, ὅς τις κάλλιστα παρεσκεύασατο τὴν τριήρη, στεφανῶσαι καὶ τοῦτον· αὖ ποιεῖται καὶ * τοῦτον τὸν στεφάνου ὁ Ἀπολλόδωρος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΗΣ ξυμμαρχίας λόγος.

Εἰ μὲν ὅτῳ πλεῖσοι συνεῖποιεν, ὦ βουλὴ τὸ ψήφισμα ἐκέλευε δοῦναι τὸν στέφανον, κἂν ἀνόητος ἦν, εἰ λαβεῖν αὐτὸ ἠξίουν, κηφισοδότου μόνου μοι συνειρηκότος, τὸν Ἀπόλλωνα. νεὼς ὑπὸ τοῦ προτέρου κατασκευάσαντι τῇ ξυμμαχίᾳ, τῇ ταμίαν προσέταξεν ὁ δῆμος δοῦναι· πεποίηκα ὑπὲρ τούτων ἐγώ. διὸ φημὶ δεῖν αὐτὸς στεφανοῦσθαι. θαυμάζω δὲ τούτων, ὅτι τῆς ξυμμαχίας ἀμελήσαντες, τοῖς ῥήτορας παρεσκεύασαν. καὶ δοκοῦσί μοι πάντες δημοσθενικέναι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ νομίζειν οὐχὶ τοῖς ποιοῦσιν ἃ δεῖ χάριν ὑμᾶς ἔχειν, ἀλλὰ τοῖς φάσκουσιν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐγνωκότες, ὃν περ ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς. καὶ κατ' αὐτὸ δὴ τοῦτο δικαίως ἂν ἔχοιτ' ἀνοϊκώτερος ἐμοί. φαίνομαι γὰρ βελτίους ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, ἢ οὗτοι. ἐχέλω μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαιον ἐμοί, τοὺς τὸν στέφανον αἰρουμένους δεῖν παρ' ὑμῶν λαβεῖν, αὐτοὺς ἀξίους ὄντας ἐπιδεικνύναι τούτου, μὴ ἐμὲ κακῶς λέγειν. ἐπειδὴ δὲ τούτου παρέντες, ἐκεῖνο ποιοῦσιν, ὅπως δείξω ψευδομένους ἀμφότερα αὐτοὺς, ἅ τε αὐτοὶς ἐνεγκωμίασαν, καὶ ὅσα εἰς ἡμᾶς ἐβλασφήμησαν ἐξ αὐτῆς τῆς πεπραγμένων ἑκατέρων. ψήφισμα γὰρ ὑμῶν ποιησαμένων, ὃς ἂν μὲν πρὸ τῆς ἔνης καὶ νέας ὅπου χῶμα τῶν ναῦν προσορμίσῃ, δῶσιν καὶ δικαστηρίῳ παραδοῦναι, καὶ ταῦτα κυρω-

A neque tam superiorum temporum trierarchos curæ vobis esse velim, quàm prospiri futuris: vt neque hi qui munera obeunt, animos despondeant: neque successores, leges contemnant: sed ad naues abeant, cùm fuerint designati. Quæ vobis cogitanda sunt, vt rectè & verè de rebus omnibus iudicetis. Perquàm autem è vobis quærere velim, Iudices, quo in me animo futuri essetis, si finito meo tempore, illóque ad nauem non veniente, naui diutius, iubente imperatore, non præfuissem, sed discessissem? nónne irati mihi fuissetis, méque delinquere putassetis? Quòd si tum irati mihi fuissetis, quòd naui diutius non præfuissé: nón ne conuenit, vt nunc ab isto sumptus mihi exigatis, quos pro eo feci, qui nauem à me non accepit? Neq; vere mihi solũ nõ successisse, sed prius etiam cũ Euripidis collega esset, atque inter ipsos conuenisset, vt sex vterque menses nauigaret: cùm Euripides abiisset, ac tempus elapsum esset, nauem eum non accepisse, hoc audito testimonio cognoscetis.

B

TESTIMONIVM.

ARGVMENTVM ORATIONIS DE Corona præfecturæ naualis.

MVltis & magnis rebus, Athenienses, vigentibus, ad triremes complendas, & marini imperij curam suscipiendam decretum fit, vt qui primus è triremium præfectis nauem istructam haberet, coronam acciperet. Qui autem ante pridie calendarum, hoc est, postremũ diem mensis, nauem ad vallũ nõ perduxisset, vinciretur. Fuit aũt id vallũ structura portui proposita, vt & naues commodius appelli possent, & nautæ ibi forum haberent. Apollodorus igitur, qui nauem primus eò perduxerat, coronam accepit. Cùm autem rursus probatio proposita esset, vt is etiam qui nauem pulcherrimè instruxisset, coronaretur: * eam quoque coronam Apollodorus sibivendicat.

C

DEMOSTHENIS DE CORONA PRÆFECTVRÆ Naualis Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

SI ei qui plurimos defensores habet, patres conscripti, senatusconsulto corona daretur: væcors sanè essem, qui eam peterem, cùm vnus Cephisodotus mihi sit patrocinatus, istis complures. Nũc, iussit populus quęstorẽ ei coronam dare, qui triremẽ primus instruxerit: id quod ego feci, propterèaque me cẽseo coronãdum. Demiror autem istos, qui triremi neglecta, oratores subornarunt: mihíque illi videntur omnino à re aberrare, atque existimare, vos non iis qui officio fungantur, habere gratiam, sed iis qui de eo glorientur. In quo non ita vt ego, de vobis existimant. atque ob eam ipsam rem æquum fuerit vos mihi fauere magis. Ego enim vos meliores viros iudico, quàm isti. Aequum aũt esset, Athenienses, & iustum, vt ij qui coronam à vobis tribui sibi volunt, ea se dignos esse ostenderẽt, nõ mihi malediceret. Quod quando isti illo prætermisso faciũt, ostẽdã eos in vtroq; mẽtiri, tũ in semetipsis cõmendandis, tum in nobis infectandis, proferẽdo resà nostrũm vtrisque gestas. Decreto à vobis facto, quisquis ante pridie calẽdarum nauẽ ad vallũ non protraxisset, vt vinctus iudicio traderetur, & Sibi benè merito, nõ ignauis & ambitiosis, coronã dandam.

confirmato : ego protraxi,& eam ob rem corona sum à vobis donatus. Isti autem non protraxerunt:proinde vinciri debuerunt.An non igitur rem absurdissimam facietis,si eos qui tali mulcta se obligarunt,coronabitis?Armamenta porrò quæ publicè præbenda sunt triremium præfectis , ego priuatis sumptib. comparaui,nec è publico accepi quicquã. Isti autem vestris vsi sunt,& de suo in ea nihil eroga runt. Ac ne illud quidem dicere possint, se ante me conatos esse. Priusquam enim isti triremem vel attingerent,mea completa fuit:quam compleri vos omnes vidistis.præterea remigium comparaui præstantissimum,pecuniæ maxima vi erogata. Isti autem,si nostro deterius habuissent, non esset mirandum. Nunc prorsus nullum conduxerunt, qui de impensarũ magnitudine contendunt.Enimuero quî æquum est,eos,quum illa posterius refarserint, nunc quasi primi instruxissent,corona ornari?Equidem existimo in ea sententia esse vos,vt me vel tacentem iustissimè coronandum censeatis. Solis autem istis ne verba quidem esse de corona facienda, id iam ostendam. Vnde id maxime perspicitur? ex ipsis istorum factis. Inita enim ratione,qua præfectura naualis minimo constaret , eam locarunt. Quid est autem iniquius,quàm fugisse sumptus: eos verò honores,qui propter illos decernuntur, haberi sibi postulare?& quo minus nauis protracta sit,conductorem culpare:eorum verò quæ probè administrata sunt,à vobis gratiam flagitare?Neque verò ex his dũtaxat vobis ius spectandum est:ex iis etiã quæ ipsi prius feceritis,cùm quidam eodem se quo isti modo gessissẽt.Cũ.n.nauali ab Alexãdro prælio victi estis,tũc iis trierarchiis qui trierarchias locarãt,eã cladem potissimùm acceptam referentes: eos in iudicium curastis adducendos,cum hoc præiudicio,prodidisse eos naues,& ordinem deseruisse:cùm Aristophon accusaret,vos iudicaretis. Quòd ni minor vestra fuisset iracundia illorum delicto:nihil obstitisset,quò minus occiderentur.Cùm autem isti sciant, se in eodem esse cum illis delicto & crimine:suppli cium apud vos meritum non exhorrescunt:sed concionantur in alios,séque coronari iubent.Atqui conciderate , quæ vobis constitisse vestri consilij ratio videri possit,si ob eandem causam alios penè damnasse capitis,alios coronis donasse videamini? Neq; verò eò duntaxat facto peccabitis:sed tum etiam si potestate data,talia facinora non plectetis. Non enim cùm vestras opes perire siuistis , tum grauiter est ferendum :sed dum res vestræ saluæ sunt , dum eos qui præsunt , propter sordes , non eam illarum suscipere curam perspicitis,quam oportebat.Neque quisquam vestrũm hanc orationem , vt acerbam, grauiter ferat:sed iis irascatur,qui culpã in se admiserunt.Propter illos enim hoc fit. Miror autem ego,

Locatio trierarchiæ, quantum reipublicæ incommodet.

cùm nautas desertores,quorum tricenas quisq; drachmas duntaxat accipit,isti & vinciant , & puniant: cur trierarchos qui classem deserunt,quorum tricenæ minæ pro primo ingressu maris numerantur,vos non eodem modo tractetis? Itáne si pauper aliquis inopia coactus peccarit,extremis supplicijs afficietur:sin diues propter sordes eadem commiserit, veniam consequetur? Vbi aũt æqualitas illa:& popularе imperium apparebit:si vos ad hunc modũ ista gubernabitis?Iã illud etiam absurdũ mihi videtur,cùm is qui cõtra leges aliquid dixerit,si cõuincitur,tertia

σάντων;ἐγὼ μὲν προὐθυμήσατο.καὶ στέφανον διὰ ταῦτα παρ' ὑμῶν ἔλαβεν.οὗτοι δ' οὐ καθεῖλκυσαν· ὡς ἔνοχοι δεσμοῦ γεγόνασι.πῶς οὖν οὐκ ἀτοπώτατον· αὐ διαφεύξασθαι ἔργον,εἰ τοὺς καθ' ἑαυτὸν ἐάσαντας τίμημα τοιοῦτον ἐπαχθῆναι, τούτοις στεφανώσαντες ὑμεῖς φανοῖσθε; τὰ σκεύη τοίνυν ὅσα δεῖ παρέχειν τὴν πόλιν τοῖς ξυμμάχοις, ἐγὼ μὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἀνήλωσα, καὶ τῶν δημοσίων ἔλαβον οὐδέν.οὗτοι δ' ὑμετέροις κέχρηνται, καὶ τῶν σφετέρων οὐδὲν εἰς ταῦτα προσεῖνται.καὶ μὴν οὐδ' ἂν ἐκεῖνό γ' ἔχοιεν εἰπεῖν, ὡς ἂν ἐπειρῶντο ἐμοῦ πρότεροι,πρὶν δὴ ἦλθαμόνον τῆς ξυμμορίας τούτοις,ἐπεπλήρωτο τὸ μοι,καὶ πάντες ἐωρᾶτ' ὑμεῖς ἀναπληρουμένῳ τὴν ναῦν.ἔπ τοίνυν ὑπηρεσίαν τὴν κατάστασιν ἔλαβον πολλῷ πλεῖσον ἀργύριον δούς.οὗτοι δ' εἰ μὲν εἶχον χρήματα ἴδια, οὐδὲν ἂν ὧν δεινὸν νυνὶ δ' οὐδ' ὁποιανοῦν μεμίσθωνται,πρὶν πλείονος ἂν πλέοντες.καίτοι πῶς εἰσὶ δίκαιοι, ταῦτα μὲν ὑστερον ἐξαναπληρεῖν, νυνὶ δ' ὡς πρῶτοι διδασκαλίαν τὸν στέφανον λαβεῖν;ἦ δοῦναι τοίνυν,ὅτι μὲν δικαίως' ἂν στεφανώσαιτε ἐμέ,καὶ μηδὲν εἰπόντος ἐμοῦ γνώσεσθε ὑμᾶς·ὅτι δ' οὐ μόνοις τούτοις πρέπει στέφανον λόγος,τοῦτ' ὀπίσω δείξαι βούλομαι. πόθεν οὖν τοῦτο μάλιστα ἔσται δῆλον;ἀφ' ὧν αὐτοὶ πεποιήκασι. σκεψάμενοι γὰρ τὸν ἐξ ἐλαχίστου ξυμπράττειν βουλόμενον μεμισθωκαὶ τὴν λειτουργίαν. καίτοι πῶς οὐκ ἄδικον, τὸν μὲν ἀναλωμάτων ἀφεσιν αἰτεῖν,τὸν δ' ὑπομένοντα δι' ἐκεῖνα πρὸς ἀξιοῦν αὐτοῖς μετεῖναι; καὶ τὸ μὲν μὴ προθυμεῖσθαι τὴν ναῦν τότε,τὸν μεμισθωμένον αἰτιᾶσθαι;τὸν δὲ καλῶς διακονουμένων ναῦν αὐτοῖς κελεύειν χάριν ὑμᾶς ἔχειν; δεῖ τοίνυν ὑμᾶς μὴ μόνον ἐκ τούτων σκοπεῖν τὸ δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ πρότερον πεποιήκατε ταῦτα πρὸς ἀλλήλους διαφερόμενον τούτοις.ὅτε γὰρ τῇ ναυμαχίᾳ τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐνικήθητε,τότε τὴν ξυμπαρχὸν τοὺς μεμισθωκότας τὰς συμπαρχίας αἰτιώτατος τὸ λεγόμενον νομίζοντες, παρεδώκατε εἰς τὸ δικαστήριον, καταχειροτονήσαντες προδεδωκέναι τὰς ναῦς, καὶ λελοιπέναι τὴν τάξιν· καίτοι κατηγόρει μὲν Ἀριστοφῶν,ἐδικάζετε δ' ὑμεῖς.εἰ δὲ μὴ μετριωτέραν ἔσχετε τὴν ὀργὴν τῆς ἐκείνων πικρίας, οὐδὲν ἂν αὐτοὺς ἐκώλυε τεθνάναι. ταῦτα τοίνυν εἰδότες οὗτοι παραγράφεσθε αὐτοῖς καὶ ἐκείνοις, οἷς οὐκ ὀφείλουσιν ἐν ὑμῖν ὑπὲρ ὧν προσήκει παθεῖν αὐτοὺς, ἀλλὰ δικαιοῦσι κατ' ἄλλων, καὶ στεφάνους κελεύουσιν αὐτοῖς.καίτοι σκέψασθε,τίν' ἂν ποτε δόξαι τε βουλεῦσαι ξύμπαν εἰ δέξαι τὴν αὐτὴν προφάσιν,τοὺς μὲν θανάτου κρίναντες,τοὺς δὲ στεφανώσαντες φανείητε; καὶ μὴν οὐ μόνον εἰ τὰ τοιαῦτα ποιοῦντες,ἔχοντες.ἃ δὲ ἐπεισὰν ἐάσητέ τι τῶν ὑμετέρων ἀπολέσθαι, τότε χρὴ χαλεπαίνειν· ἀλλ' ἐγὼ τὰ μὲν ὑμέτερά ὅτι σῶα, καὶ δοκεῖτε τοὺς ἐφεσηκότας δι' αἰσχροκέρδειαν,οὐ προσήκεσθαι φρόνησιν δεῖ σωτηρίας αὐτῶν ποιουμένους. καὶ μηδεὶς ὑμῶν ὀπτιμήσῃ τῷ λόγῳ, πικρὸν εἶ νομίσας, ἀλλὰ τοῖς τὸ ἔργον αὐτὸ πεποιηκόσι. δεῖ γὰρ τοὺς τοιούτους,τοῦτό ὅτι.θαυμάζω δ' ἔγωγε, τί δήποτε τῶν μὲν ναυτῶν τοὺς ἀπολειπομένους, ὧν ἑκάστου δραχμὰς ἕκαστος ἔχει μόνας,μέχρι τοῦ κολάζουσιν ἕως τῶν δ' ξυμπαρχὸν τοὺς μὴ συμπλέοντας, ὧν τριάκοντα μνᾶς εἰς ὀπτάβιον εἴληφεν ἕκαστος,ἃ ταὐτὰ ποιεῖθ' ὑμεῖς; ἀλλ' ἐὰν μὲν πάνυ τις ὢν δι' ἔνδειαν ἀμελήσῃ, τοῖς ἐσχάτοις ὀπτιμίοις ἐνέξεται. ἐὰν δ' πλούσιος ὢν δι' ἀργοκέρδειαν ταὐτὰ ποιήσῃ, συγγνώμης τεύξεται.καὶ πού τὸ πάντας ἔχειν ἴσον καὶ δημοκρατικῶς φαίνεται τῶν τε τέρπον ἡμῶν ταῦτα βεβουλευόντων; ἔπ τοίνυν ἐμοί γε δοκεῖ κἀκεῖνο ἀλόγως ἔχειν,τὸ μὲν εἰπόντά τι μὴ κατὰ τοὺς νόμους, ἐὰν ἁλῷ τὸ τέτ-

τὸ ζῆν μέρος ἢ πιῶδαι τῷ σώματος· τοὺς ἢ μὴ λόγον ἀλλ' ἔργον παρανόμων πεποιηκότας, μηδεμίαν δοῦναι δίκην. ἢ μὴν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες ἂν ὑμεῖς φήσαιτε, τὸ πρὸς τὰ τοιαῦτα πρᾴως ἔχειν, * πρᾳδιδάσκειν ἑτέρους ἀδίκους εἶναι. βούλομαι τοίνυν, ἐπειδὴ περ παρῆλθον, καὶ τὰ συμβαίνοντα ὑπὸ τῆς τοιούτων ὑμῖν διεξελθεῖν. ἐὰν γάρ τις μισθωσάμενος τριηραρχίαν ἐκπλεύσῃ, πάντας αὐθαιρέτους ἄγει καὶ φέρει τὰς μὲν ὠφελείας ἰδίᾳ καρπούμενος, τὰς ἢ δίκας τούτων ὁ τυχὼν δίδωσιν ὑμῖν. ἔστι μέντοι ὑμῖν οὐδαμοῦ ὅστις αὐτὸν κηρυκείου βαδίσαι, δίκην τῶν ὑπὸ τούτων ἀνοσιουργιῶν καὶ σύλας κατεσκευασμένας. ὥστε τῇ γ' ἀληθείᾳ σκοπῶν αὖ τις, δύοιτο τὰς τοιαύτας ζημίας οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καθ' ὑμῶν ἐκπεπλευκώς. τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως τριήραρχον, οὐκ ὀπὸ τῶν κοινῶν ἀφοσιοῦσθαι χρὴ πλουτίσειν, ἀλλὰ ὀπὸ τῶν ἰδίων τὰ τῆς πόλεως ἐπανορθώσειν, εἴ περ ἔσται τι τῶν δεόντων ὑμῖν. τῶν ἢ τἀναντία ἕκαστος ἐγνωκὼς ἐκπλεῖ. μὴ γάρ τοι * τὰ B αὐτὰ ἔργα ἀμαρτήματα ταῖς ὑμετέραις βλάβαις ἐπανορθοῦται· καὶ τούτων οὐδέν ἐστιν ἄλογον. δεδώκατε γὰρ τοῖς βουλομένοις ἀδικεῖν, ἂν μὲν λάθωσιν, ἔχειν, ἂν δὲ ληφθῶσι, συγγνώμης τυχεῖν. τοῖς οὖν ἠμελημένοις δέξης, ἄδεια ποιεῖν ὅ, τι ἂν βέλωνται γένοιτο. τῶν μὲν τοίνυν ἰδιωτῶν τίς μὴ τὸ παθεῖν μανθάνει τας, ἀνεπισκέπτους ὀνομάζομεν ὑμᾶς δὲ οἵ τινες οὐδὲ πεπονθότες πολλάκις ἤδη φυλάττεσθε, τί τις καλέσας ἄν; ἄξιον τοίνυν καὶ τῶν συνειρηκότων εἰπεῖν. ἔστιν γὰρ ἡμῶν τινὲς ἐξουσίαν ἔχοντες φίσαι καὶ ποιεῖν ὅ, τι βούλονται, καὶ λέγειν παρ' ὑμῖν. ὥστε τῶν τε συκοφαντούντων μὴ ἀφισοφῶντος, καὶ πειρᾶν ὅπως τοῖς μεμισθωκόσι τὰς τριηραρχίας, νῦν κελεύουσί τινες τούτοις στεφανῶσαι· καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐξελέγχουσιν αὐτοὺς, ἢ τότ' ἐκείνους ἀδίκως συκοφαντοῦντες, ἢ νῦν τοῖς δ' ὅτι μισθῷ συνηγορεῖτε, καὶ χαρίσασθαι κελεύουσιν ὑμᾶς, ὥσπερ τῶν δωρεάς, ἀλλ' ἃ τοῖς νικητηρίων τῶν λόγων ὄντων, ἢ καὶ χάριν * παθεῖν δεῖ τῶν τοιούτων τοῖς ἀμελοῦσιν ὑμῶν ἀλλ' ἃ δεῖ τῶν βελτόνων, τοῖς ὑπηρετοῦσιν ἃ δεῖ, χαρίζεσθαι προσῆκον. ἔπειθ' οὕτως ὀλιγωροῦσι τοῦ δοκεῖν ὑπεικεῖς εἶναι, καὶ παντελῶς τἄλλα πράγματα πρὸς τὸ λαβεῖν νομίζουσιν, ὥστ' ἐ μόνον τοῖς πρότερον ῥηθεῖσιν ὑφ' αὑτῶν ἐναντία τολμῶσι δημηγορεῖν, ἀλλὰ καὶ νῦν οὐ ταυτὰ λέγουσιν ἑαυτοῖς, οἵ τινες τοὺς μὲν ναύτας φασὶ δεῖν οἰκείους εἶναι τῆς ζημίας τὸν στέφανον· τῶν ἢ ζημιοῦχον τοὺς ἠλευθερωκότας αὐτοὺς ὑπὸ τῆς λειτουργίας, τούτοις στεφανῶσαι κελεύουσι. καὶ φασὶ μὲν οὐδένα τούτων πρότερον ἀδικεῖσθαι, κελεύουσι ἢ κοινῇ στεφανοῦν ἡμᾶς, τὸ ψήφισμα ζοῦ ταῦτα λέγοντος. ἐγὼ ἢ τοῦτου δέομαι τοῦτο συγχωρεῖν, ὅσου περ καὶ μεμισθωκέναι τὴν τριαρχίαν. οὔτε γὰρ τοῦθ' ὑπομείναιμ' ἄν, οὔτ' ἐκεῖν ἐποίησα. προποιοῦνται μὲν τοίνυν ὑπὲρ τοῦ δικαίου συνηγορεῖν· παυδάζουσι ἢ μᾶλλον ἢ προῖκ' ἄν τις ὑμῶν πρότερον, ὥσπερ ἄξια τοῦ μισθοῦ ποιῆσαι προσῆκον ἑαυτοῖς· ἀλλ' οὐ γώμην ὑπερφυάσθαι εἶθ' ὥσπερ οὐχὶ πολιτείας κοινῆς μετέχοντες, καὶ δίκης ταῦτα τοῦ βουλομένου λέγειν ἄξιον· ἀλλ' ἱερωσύνην ἰδίαν αὐτοί τινα ταύτην ἔχοντες, ἐὰν ὑπέρ τοῦ δικαίων ἐν ὑμῖν τις εἴπῃ, δεινὰ πάσχουσιν, καὶ θεσμοὺς εἶναί φασι· καὶ εἰς τοσοῦτον ἀναισθησίας προήκουσιν, ὡς οἴονται * τοῦ ἅπαξ εἰρηκότων ἂν καλέσωσιν ἀναιδῆ, σφᾶς αὐτοὺς πάντα τὸν βίον καλοῖς κἀγαθοῖς νομίζεσθαι. καὶ τοι δίκην μὲν τὰς τούτων δημηγορείας πολλὴ χρεὼ ἔχει· δίκην δὲ τοὺς οἰομένους δεῖν τὰ δίκαια ἀνταλέγειν, πάντ' ἀπόλωλε. τούτους τοίνυν

capitis parte mulcteturillos qui contra leges nō dixerunt, sed fecerunt, nullas dare pœnas? Atqui, Athenienses, omnes vos fateamini, lenitate ista cæteros ad iniuriam faciendam incitari. Sed quandoquidem prodij, ea vos etiam quæ hinc oriuntur, edocebo. Si quis, conducta trierarchia, hinc soluit, omnes homines spoliat, & deprædatur: & cùm emolumenta priuatim percipiat, pœnas illorum facinorum quilibet vestrûm dat, solisque vobis nusquam sine caduceo ire licet, propter institutas illorum culpa, & corporum, & bonorum vestrorum comprehensiones. Quare si quis rem verè consideret: eas triremes non pro vobis, sed contra vos esse missas inueniet. Qui enim pro republica militat: eum non sperare oportet, se de publico locupletatum iri: sed de priuata re subuenturum esse reipublicæ: si modò res vestræ erigendæ sunt. isti verò omnes in contraria sententia hinc soluunt. Proinde ea delicta quæ ab illorum moribus proficiscuntur vestris damnis corriguntur. Neque verò horum quicquam sit temerè. Dedistis enim hominibus improbis eam licentiam, vt si rapinas texerint, iis fruantur. Sin deprehensi fuerint, veniam impetrent. Proinde iis qui honestate non ducuntur, faciendi quiduis, est concessa impunitas. Ac priuatos quidem homines, qui damno accepto sapiunt, inconsideratos nominamus. Vos autem qui ne acceptis quidem malis sapitis, quo nomine quis appellet? Reliquum est, vt de aduocatis etiam dicamus. Sic enim quidam sibi omnem quiduis & dicendi & agendi licentiam sumūt, vt qui aliquando cum Aristophōte accusarunt, & in uecti sunt in eos qui trierarchias locarant, eorum nō nulli nunc istos coronari iubeant, atque omnino ipsi nunc sese coarguant, vt qui aut tunc illos per iniuriam calumniati fuerint, aut nunc hisce mercedis causa patrocinentur. Gratificari vos iubent, quasi donationes nunc agantur, non victoriæ præmia: aut etiam quasi gratiam inire debeatis huiusmodi rebus apud eos qui vos negligunt: non iis qui officio funguntur, à bonis viris, gratia sit referenda. Deinde vsque adeò existimationis suæ nullam rationem habent, & præ accipiendi studio cætera omnia cōtemnunt: vt non modò priora sua verba refellere nunc hisce concionibus audeant: sed ne nunc quidem ipsi sibi constent: qui cùm nautas triremis esse oportere dicant proprios coronam accepturæ: eos triremium præfectos, qui se ab eo munere alienarunt, nunc coronari iubeant. Neque verò vllum istorum priorem instructum fuisse dicunt: sed iubent, nos communiter omnes coronari: cum non sit ea decreti sententia. Tantum autem abest vt ista ego concedam: quantum abfui vt trierarchiam locarim. neque enim illud feram, neque hoc feci. Simulant sanè se iustitiæ & æquitati patrocinari: sed vehementiùs contendunt, quàm vestrûm aliquis gratuitò faceret: perinde ac si mercedem mereri, non sententias dicere eis conueniat. Deinde non tanquam in communi ciuitate versentur, propterea; cuiuis dicere liceat: sed tanquam id ipsi veluti priuatum sacerdotium obtineant: si quis causam suam apud vos agit, quiritantur, eúmque audacem esse clamitant: atque in eum stuporem veniunt, vt putent, si quem, qui semel apud vos verba fecerit, impudentem vocarint, fore vt ipsi in omni vita boni viri existimentur. Enimuero, & propter istorum conciones multa deteriora sunt: & per eos qui iustitiam oppugnare non dubitant, cuncta perierunt. I-

In æmulorum mercenarios aduocatos.

ſis igitur patronis aſcitis, cum ſciant tãtam in prom
ptu eſſe maledicendi eis materiam, ſi quos conuiciũ
facere iuuet: tamen in contentionem deſcendere, &
alicui maledicere non dubitant ij, quos impunitate
contentos eſſe oportebat. Atqui vt iſti audaces ſint
& iniurij: nemo magis in cauſa eſt quàm voſmetipſi.
Ab oratoribus enim, quos ſcitis eſſe mercede condu
ctos, ſciſcitamini, quales quique exiſtimandi ſint: nõ
ipſi iudicium facitis. Quid eſt autem abſurdius,
quàm cùm eos ipſos improbiſſimos ciuium exiſti-
metis: illos qui ab iſtis laudantur, bonos viros habe-
re? Proinde illi omnia ſuo arbitratu agunt, & rem-
publicam tantum non ſub præconem ſubiiciunt, &
coronare quem ipſis viſum fuerit, & non coronare
iubent: & ſuam autoritatem plus valere volũt, quàm
decreta veſtra. Ego verò vos moneo, Iudices, ne ſtu-
dium & liberalitatem eorum qui ſumptus facere vo
lunt, oratorum auariciæ condonetis. Alioqui doce-
bitis omnes, à vobis mandata munera quàm viliſſi-
mè adminiſtrare: & quàm maximi conducere, qui
pro ipſis apud vos impudenter mentiantur.

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Callippum.

LYcon quidam Heracleota genere, Paſionis vtebatur
menſa. Is in Africam nauigaturus nummos reliquit,
eóſque, vt Paſio viuens dicebat, vt Apollodorus nunc dicit,
Cephiſiadæ reddi iuſſit. Callippus autem eos ſibi donatos
eſſe aſſerit, vt & amico, & omnium Heracleotarum procura
tori. Mortuo Lycone, pecunia Cephiſiadæ reducta eſt,
Callippus dati damni actione inſtituta, perſuadet Paſioni,
vt rem Lyſithidæ arbitrio permittat. Is Paſione viuente,
nihil pronunciat. Eo mortuo rurſus Apollodorum in ius
vocat eãdem dere Callippus: rurſúsque petit, vt Lyſithidem
arbitrum ſumat. Apollodorus arbitrũ admittit: ſed ad magi-
ſtratum de Lyſithide refert, vt is iuratus pronuncier: quò
minus arbitrium Callippo condonet. Lyſithides autem iniu-
ratus pronunciat, damnato reo. Quare Apollodorus ab ar-
bitro ad iudicium appellat.

DEMOSTHENIS ADVERSVS CALLIPPVM ORATIO, Hieronymo Vvolfio interprete.

Aduerſarium perſtringit, & vt hæc controuerſia cõflata ſit exponit.

NOn eſt res vlla moleſtior, Iudices, quàm cùm vir autoritate præditus & eloquens mentiri audet, ac teſtibus abundat. Tum enim reis neceſſe eſt, non de re tantùm dicere, ſed de ipſo etiam aduerſario: propter exiſtimationem ei fidem non eſſe habendam. Nam ſi hunc morem re cepteriis, vt eloquentibus & autoritate præditis plus credatis, quàm imbecillioribus: is mos in veſtram ipſorum perniciem cedet: Oro igitur vos, vt ſi quod vnquam negocium ipſum per ſe diiudicaſtis, animis in neutram partem propenſi, nec reorum, nec aceuſatorum, ſed ipſam iuſtitiam intuentes: vt nunc etiam ita pronuncietis. Rem autem ab initio vobis narrabo. Lycon Heracleota, Iudices, is de quo etiam iſte loquitur, menſa patris mei vtebatur, vt & alij mercatores: hoſpes Ariſtonoi Decelenſis, & Archebiadæ Lamprenſis, homo prudens. Is nauigaturus in Libyam, rationibus cum patre meo ſubductis coram Archebiade &

A τοὺς σωτῆρας αὐτοῖς παρεσκευάσαμεν, καὶ τοσαῦτ
την βλασφημίαν εἰδότες ὅσαν καθ' αὑτὴν τοῖς βουλομέ
νοις τι λέγειν φαῦλον, ὅμως εἰς λόγον ἠξίωσαν καθεστῆναι
& κακῶς τιν' ἐτόλμησαν εἰπεῖν, οἷς ἀγαπητὸν ἦ μὴ πά-
σχουσι κακῶς αὐτοῖς. τὸ τοίνυν τοὺς τοιούτους ἀδίκους εἶ & θερ
σεῖς, οὐδένες ὑμῶν εἰσὶν αἰτιώτεροι. πῶς δὲ τοῦτ' ἔστιν λεχθέν
των ἴστε δῆλον μισθοῦ τοῦτο περάτοντας, πυνθάνεσθε, ποῖόν τι
ἕκαστον δεῖ νομίζειν, ἐκ αὐτοὶ θεωρεῖτε. καίτοι πῶς οὐκ ἄ-
τοπον τοῖς μὲν αὐτοὺς πονηροτάτους τῶ πολιτῶ νομίζον
τες δι' ὑπὸ τούτων ἐπαινεμένους χρηστοὺς ἡγεῖσθε· ἐκ γάρ
τοι πάντα δι' αὐτῶ ποιοῦνται, ἐκ μονονυχὶ ὑπὸ κήρυκος
πωλοῦσι τὰ κοινὰ, ἐκ στεφανοῦν ὃν αὐτοῖς δοκῆ. ἐκ μὴ στε-
φανοῦν κελεύουσι, κυριωτέροις αὐτοὺς τῶ ὑμετέρων δο-
γμάτων καθιστάντες. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πα
ραινῶ, μὴ ποιεῖν τὴν τῶ ἀναλίσκειν ἐθελόντων φιλοτιμίαν
ὑπὲρ τῆ τῶ λεχθέντων πλεονεξίας· εἰ δ' μή, διδάξετε πάντας
τὰ μὲν ὑφ' ὑμῶν στεφανούμενα, ὡς δυτελέστατα διοικεῖν·
τοὺς δ' ὑπὲρ τούτων ἀναιδῶς εἰς ὑμᾶς ψευδομένους, ὡς
πλείστου μισθοῦσθαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΛΙΠΠΟΝ ΛΟΓΟΥ.

ΛΥκων τις τοῦ ἡρακλεώτης, τῆ τραπέζη ἐχρῆτο πα-
τρὶ τῆ ἐμῆ. ὁρμῶν δὲ μέλλων ἐκπλεῖν εἰς λιβύην, καταλιπὼν ἀργύριον
παρὰ πασίωνι. ὡς μὲν πασίων ζῶν ἔλεγε, καὶ ἀπολλόδωρος
λέγει νῦν, ἐντειλάμενον ἀποδοῦναι κηφισιάδη. ὡς δ' καλλιππός φη-
σιν, ἐσωτῆ χαρισαμένου, φίλῳ τε ὄντι, καὶ προξένῳ τῆ πάντων ἡρα-
κλεωτῶν. ἀποθανόντος δὲ τοῦ λύκωνος, τὸ ἀργύριον ἀπαιτοῦσι κηφι-
σιάδη. καλλιππος δ', ὡς φησιν ἀπολλόδωρος, ἐπισὰν πείσῃ τὸν πα-
σίωνα βλάβης αὐτῶ δίκῃ ζημιοῦν, τῶ λυσιθείδη τὸ φᾶγμα ἐπι-
τρέψαντος πεισθέντος δὲ τοῦ πασίωνος καὶ ζῶντος οὐδὲν ἀπέφυσατο. ἀποθανόντος
δὲ ἐκείνου, αὖθις ἀπολλόδωρος λαγχάνει δίκῃ τὸ ἀργύριον καλλιπ-
που. καὶ ἠξίου πάλιν ὁπιτρέψαι τῶ λυσιθείδη. ὁ δ' ἀπολλόδωρος, τὸν
μὲν διαιτητὴν ἐδέξατο. πρὸς δὲ τὴν ἀρχὴν τῶν λόγων λυσιθείδου ἀ-
πηύξατο, ἵν' ὡς φησιν, ὀμόσας δικάσῃ, καὶ μὴ χαρὶς ὅρκου διαιτᾶ τὸ
καλλίππου χαρίσηται. ὁ δ' λυσιθείδης ὀμόσας ἀπεφύσατο, καὶ κατε-
δίκασε τὴν δίκην. διόπερ ἔφευγε δεῦρο ὁ ἀπολλόδωρος, εἰς τὸ δικαστή-
ριον εἰσερχεται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΠΠΟΝ ΛΟΓΟΣ.

ΟΥΚ ὄζι χαλεπώτερον οὐδὲν, ὦ ἄνδρες
δικασταὶ, ἢ ὅταν ἀνθρωπος δόξαν ἔχων,
καὶ δυνάμενος εἰπεῖν, τολμᾶ ψεύδε-
σθαι, καὶ μάρτυρον εὑπορῇ. ἀναίσχυντον γὰρ
δὴ ὄζι τῶ ψεύγοντι, μηκέτ' ἐπὶ τῶ πρά-
γματος μόνον λέγειν· ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ λέγοντος, ὡς
οὐκ εἰκὸς αὐτῶ δι' τὴν δόξαν τῆς ζῆν. εἰ δὲ ἔθος κατα-
στήσετε, τοῖς δυναμένοις εἰπεῖν, καὶ δόξαν ἔχουσι μᾶλλον
πιστεύειν, ἢ τοῖς ἀδυνατωτέροις· ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς ἔσεσθε τὸ
ἔθος τοῦτο κατεσκευακότες. δέομαι ἓν ὑμῶν, εἴ πέρ τι καὶ
ἄλλο πώποτε πρᾶγμα αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐδικάσατε, μηδὲ
μὲν ἑτέρων τὴν γνώμην ἡγούμενοι, μήτε μὴν τῶν δικανό-
των, μήτε μὴν τῶ φεύγοντος, ἀλλὰ τὸ δίκαιον σκεψάμενοι
οὕτω καὶ νῦν δι' ἀγωνᾶσθε. ἐξ ἀρχῆς δ' ὑμῖν διηγήσομαι. λύ-
κων γὰρ ὁ ἡρακλεώτης, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἦν μὲν οὐκ ἐμὸς ξένος, ἀλλ' ἦν μὲν τῶ πατρὸς ἐμοῦ ξένος μάλιστα μὲν οὖν ἐν ἀρίστοις ἐν τῶ ἀλλοδαπῶν ἐμπορεύεσθαι· ἀνὴρ γὰρ ἦν ἀγαθὸς τὰ μὲν ἄλλα, καὶ ἀρχεβιάδη τῶ λαμπρεῖ, αὐθρωπος δὲ σώφρων. ἐπειδὴ ἐκπλεῖν ἤμελλεν εἰς τὴν λιβύην, ἀλογισάμενος πρὸς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ἐναντίον ἀρχεβιάδου καὶ
φερασίου

φασίν· ωφοσέταξε τὸ ἀργύριον ὃ κατέλιπεν (ἦν δὲ τοῦτο
σκηφίδεκα μναῖ καὶ τετταράκοντα δραχμαὶ) ὡς ἐγὼ ὑμῖν
πάνυ ἀκριβῶς ὅπι δείξω, κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι λέγων,
ὅπι κοινωνὸς αὐτῷ εἴη ὁ κηφισιάδης οὗτος, οἰκήτωρ μὲν ὢν
ἐν σκύρῳ, ἐν δὲ τῷ παρόντι ἐφ' ἑτέρᾳ ἀποδημίᾳ ἐμπορίᾳ.
δεῖξαι δ' αὐτῷ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, καὶ συσπάσαι τὰ ἀρχε-
ῖα καὶ τῇ φασίᾳ ωφοσέταξεν, ἐπειδὴ ἥκοι ἐκ τῆς ἀπο
δημίας, εἰώθασι δὲ πάντες οἱ ξαπεζῖται, ὅταν τις ἀργύ-
ριον παρῇ ἰδιώτης, ἀποδοῦναι τῷ ωφοσατίθη, ωφῶτον μὲν
ὄνομα τοῦ ὧμα χάρειν, καὶ τὸ κεφάλαιον τὸ ἀργυρίου, ἔπει
τα ωροσγράφειν τῷ δεῖνι ἀποδοῦναι δεῖ, καὶ ἐὰν μὲν γινώ-
σκωσι τὸν ὄφειλοντα τὸν αὐθεφοπον ᾧ ἐὰν δέῃ ἀποδοῦναι· τοσοῦ-
τον μόνον ποιεῖν, γράψαι ᾧ δεῖ ἀποδοῦναι· ἐὰν δὲ μὴ γινώ-
σκωσι καὶ τοῦτο τοῦτο ωφοσωνόμασε, ὃς ἂν μέλ-
λῃ συσπᾶν, καὶ δείκνυσι τὸν αὐθεφοπον, ὃν ἂν δέῃ νομίσασθαι
τὸ ἀργύριον. τύχῃ δὲ συμβάσης τοιαύτης τῷ λύκωνι τού-
των, ὥστε δύο ἐκπλέοντα αὐτὸν, ωδὶ τὸν ἀρχολικὸν κόλπον,
ἀπὸ λιμερίδων νεῶν, τά τε χρήματα καταχθώσας εἰς ἄργος,
καὶ αὐτὸν τοξευθέντα ἀποθανεῖν ἔρχεται ὅπι τὴν ξαπεζαν
κάλλιππος οὐδενὶ δύο, ἐρωτῶν λύκωνι ἡρακλεώτῃ εἰ
γινώσκοιεν· ἀποκεναμένου δὲ φορμίωνος τουτουὶ ὅτι
γινώσκοιεν· ἄρα καὶ ἐχρῆτο ὑμῖν, ἔφη, ὁ φορμίων; ἀλλὰ
ωοῦ πέφασας; ωοῦ τί; ἔφη, ἐγώ σοι ἐρῶ· ἐκεῖνος μὲν τε-
τελεύτηκεν, ἐγὼ δὲ ωροξενῶν τυγχάνω τῷ ἡρακλεωτῶν.
ἀξιῶ δέ σε δεῖξαί μοι τὰ γράμματα, ἵν' εἰδῶ εἴ τι κατα-
λέλοιπεν ἀργύριον· ἐξ ἀνάγκης γάρ μοι ὀφείλειν ἁπάντων ἡ-
ρακλεωτῶν ὅπι μελλεῖ θαν. ἀκούσας δ' αὐτὸς ὁ φορμίων, ὦ
ἄνδρες δικασταί, ἔδειξεν δύο τὼ ωροξενήματα. δείξαντος
δὲ αὐτοῦ τὸ γράμματεῖον, ἀναγνοὺς αὐτὸς καὶ ἄλλος εἷς,
καὶ ἰδὼν γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, λύκωνα ἡρακλεώτην χι-
λίας ἑξακοσίας τετταράκοντα κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι
δεῖ. ἀρχεβιάδης λαμπρεὺς δείκνυσι τὸν κηφισιάδην. ὤχετο
ἀπιὼν σιωπῇ, καὶ πλέον ἢ πέντε μηνῶν οὐδένα λόγον ἐ-
ποιήσατο. ὅπι δὲ μνησθείης ὁ τὸν κηφισιάδου μὴ ταῦτα, καὶ
ωφοσελθόντος ωρὸς τὴν τράπεζαν, καὶ ἀπαιτοῦντος τὰ
χρήματα παρόντος ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀρχεβιάδου καὶ τῶν
φασίᾳ, οἷς ὁ λύκων τῷ παῖδι συνέσπασε καὶ ἐκέλευσε τὸν
κηφισιάδην δεῖξαι ὃς εἴη, ἐπειδὴ ἦλθοι· παρόντων καὶ ἄλ-
λων· ἐξαριθμήσας αὐτῷ τὰς σκηφίδεκα μνᾶς καὶ τεττα-
ράκοντα δραχμὰς, ἀπέδωκε φορμίωνι τούτοι. ὡς δ' ἀληθῆ
λέγω, τοῦτον ἁπάντων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας ἀναγνώσεται.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν ἀληθῆ ἅπαντα εἶπον ωρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δι-
καστοί, τῶν μαρτυριῶν ἀκηκόατε. ωφοσελθὼν δὲ συγχω-
ρήσω ὕστερον ωρὸς τὸν πατέρα κάλλιππον οὐδενὶ ἐν ἄστει,
κρύπτειν αὐτὸν, εἰ ἤδη ὅπι δεδημοσίωται εἴη ὁ κηφισιάδης, ὅτι
ἐπηγγελμένον εἴη ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, τὸ ἐκ τοῦ τοῦ
λύκωνος τοῦ ἡρακλεώτου καταλειφθέν; ἀποκειναμένου τοῦ
παιδὸς, ὅτι οἱοίδε μὲν, εἰ μήν τι βέλτιστο εἰς πειραιᾶ καταβῆ-
ναι, τῶν ἀκρίβειαν εἴσιτο· οἶσθά τοι, ἔφη, ὅ, τι ἔστιν, ὦ πα-
τέρ, ὅ σε ἐρωτῶ; καὶ μὰ τὴν δία καὶ τὸν ἀπόλλω, οὐ τὴν δή-
μητρα, οὐκ ἔγωμαι ωρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἀλλὰ τοῦ
παιδὸς ἤκουον, διηγήσομαι ὑμῖν. ἔξεισί σοι ἔφη, ἐμέ τε
δεῦ πέμψαι καὶ σεαυτὸν μηδὲν βλαβῆναι. ωροξενῶν μὲν γὰρ
τυγχάνω τῷ ἡρακλεωτῶν· βούλοιο δ' ἂν, ὡς οἶμαι ἐγὼ,
ἐμὲ μᾶλλον τὸ ἀργύριον λαβεῖν, ἢ τὸν μέτοικον ἄνθρωπον, καὶ ἐν σκύρῳ κατοικοῦντα, καὶ οὐδενὸς ἄξιον· συμβέ-
βηκε δ' τοιοῦτόν τι. ὁ λύκων τυγχάνει ὢν καὶ ἄπαις, καὶ κληρονόμον οὐδένα οἴκοι καταλιπών, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι·
ωρὸς δὲ τούτῳ, ἐπειδὴ εἰς ἄργος κατῆχθη τεθνηκὼς, τῷ ωροξένῳ τῷ ἡρακλεωτῶν τῷ ἀργείῳ τὰ χρήματα δέ-
δωκεν, ἃ κατῆχθη μετ' αὐτοῦ. οἷος σοὶ εἰμὶ καὶ ἐγὼ τὰ ἐνθάδε· ἐμὲ δὲ αὐτὸς ἀξιοῖ λαμβάνειν· ἡγοῦμαι δὲ δίκαιος

A Phrasio: pecuniam, quam relinquebat; ei mandat (fuit autem ea sedecim minæ, & quadraginta drachmæ, vt ego vobis quàm accuratissimè ostendam) Cephisiadæ reddendam: qui socius suus esset, ac Scyri habitaret, sed in præsentia propter aliam negociationem abesset. Mandat etiam Archebiadæ & Phrasio, vt eum patri meo monstrarent, & commendarét, cùm peregrè rediisset. Solent autem omnes mercatores, si quis homo *priuatus pecuniam deponit, quã alicui reddi iubet, scribere primùm nomen depositoris, & pecuniæ summam: deinde adscribere, cui reddenda sit. Quòd si faciem norunt hominis cui ea reddenda est: id tantum faciunt, vt scribant cui sit reddenda. Sin ignorant: insuper eius etiam nomen adiiciunt, qui commendaturus est, & ostensurus hominem, cui pecunia est numeranda. Cùm verò Lycon ea fortuna vsus esset, vt statim post abitum, circa sinum Argolicum, & merces eius à piraticis nauibus
B exceptæ, Argos veherentur, & ipse sagitta ictus occideret: Callippus statim ad mensam venit, rogitans, Lyconem Heracleotam an nossent? Respondente Phormione, se nosse, Nunquid vobis etiam vsus est? Ita, inquit, Phormio. Sed cur interrogas? Cur? Ego, inquit, tibi dicam. Ille obiit, ego verò procurator sũ Heracleotarum omnium. Peto autem, vt mihi ostendas tabulas, vt sciam nunquid nummorum reliquerit. Necesse enim mihi est omnium Heracleotarum curam habere. Quo audito, Iudices, Phormio statim eueltigiò ostendit. Ostensa tabula, solus ipse eam legit, & nemo alius: cúmque vidisset in ea scriptum, Lycon Heracleota M. D C. XL. Cephisiadæ reddendus: Archebiades Lamprensis ostendet Cephisiadem: tacitus abiit, & amplius quinque mensibus nullum verbum fecit. Cùm autem Cephisiades aduenisset, atque ad mensam accideret, & pecuniam postularet, & Archebiades ac Phrasius adessẽt, quos Lycon patri commendarat, & Cephisiadem, cùm venisset, patri ostendere iusserat, quinam esset: præsentibus etiam aliis, annumeratas ei sedecim minas &
C quadraginta drachmas, reddit Pormio. Hæc verè à me dici vt appareat, harum rerum omnium testimonia vobis legentur.

TESTIMONIA.

Me verè omnia dixisse apud vos, Iudices, è testimoniis audiuistis. Congressus autem lõgo tempore pòst cùm patre meo Callippus in vrbe, rogat, num iam aduenisset Cephisiades, cui inscripta esset pecunia reddenda *à Lycone Heracleota relicta? Respondente patre, opinari se: sed si in Piræum descendere vellet, certum sciturum. Nosti igitur, inquit, Pasio, quid te rogẽ? (atque ita me dij deáque omnes amẽt, non mentiar quicquam apud vos, Iudices, sed quę à patre audiui, narrabo vobis) Licet tibi esse in me beneficũ sine vllo tuo detrimento. Sum procurator Heracleotarum. Malis autem, vt opinor ego, me accipere pecuniam, quàm inquilinum hominem, Scyri habitantem, & nihili. Tale autem quiddam accidit. Lycon & orbus est, & nullum hæredem domi reliquit, vt ego audio. Prętera, vt Argos perductus est vulneratur, procuratori Heracleotarũ Argiuo, pecuniã secũ allatã dedit. In ea sũ igitur & ego sententia, vt quę hic reliquit, mihi reddi oportere cẽseam: idque ęquum esse

arbitror. Tu igitur,si fortè illam nondum recepit, A dic me eam mihi vēdicare,vbi venerit Cephisiades. Sin recepit:testibus adductis petiisse, vt in medium proferretur,vel pecunia,vel is qui eā redegisset:& si quid velit auferre,id procuratori mihi esse erepturū. Quod cùm dixisset:Ego,inquit pater,Callipe,gratificari tibi cupio(insanirem enim, nisi cuperem) sic tamen,ne vel existimatio mea minuatur, vel ex ista re mihi quicquā periculi sit:ac dicere ista ad Archebiadem & * Aristonoum,atque adeò ad ipsum Cephisiadē,mea nihil interest. Verùm si oratione mea non mouebuntur,vt ista faciant:tute iam cum eis agito. Securus,inquit iste,esto Pasio. Si volueris tu, coges eos hæc facere. Quæ igitur iste cum patre meo, pater autem cum Archebiade & Cephisiade, istius rogatu,& in istius gratiam disseruit,hæc sunt è quibus hæc actio paulatim conflata est. Quæ me de patre audiuisse,isti sanctissimum dare iusiurandum volui. Iste autem,qui sibi fidem à vobis haberi postulat, vt vera dicenti,triennio interiecto,ex quo pater primùm cum Archebiade,& aliis Cephisiadæ familiaribus B egerat,iique responderant,se Callippi verbis nihil moueri:quum animaduertit iam infirmum esse patrem,& ægrè in vrbem ascendere,& ab oculo destitui:actionem contra eum instituit,non ita me dijament,de pecunia,sed de damno sibi ab eo dato,qui illam Cephisiadæ reddidisset,ab Heracleota Lycone relicta:cùm se absque ipso non redditurum promisisset. Iudicium adeptus,apud arbitrum actionem fustulit, & ab eo postulauit,vt rem deferret ad Lysithidem,Isocratis & Apharei sodalem,patris mei familiarem. Quod cùm pater fecisset:quandiu is vixit, quanquam isti familiaris esset,Lysithides non quicquam erga nos delinquere ausus fuit. Et tamen quidā istius familiares ita sunt impudentes,vt testificari ausi fuerint,Callippum patri meo iusiurādum detulisse,sed patrem apud Lysithidem iurare noluisse: séque vobis persuasuros autument,Lysithidem Callippi familiarem,non commissurum fuisse,vt patrē meum statim condemnaret,si is ipse sibi fieri iudex noluisset. Me autem vera loqui,istos mentiri,primū vobis hoc ipsum argumento sit,quòd futurum fuisset,vt eum Lysithides condemnaret,& ego nunc iudicio vnde vi,non pecuniario reus essem. Quod vt cōstet,ego vobis eos qui subinde in congressibus cū isto,patri adfuerunt, apud Lysithidem factis, testes producam.

Accusationis confictio,& controuersia Lysithidæ permissa.

TESTES.

Eum igitur,quasi tum patri meo iusiurandum detulerit,nunc in eum defunctum facilè mentiri & familiares suos,falsum in me testimoniū facilè dicturos, producere:tum ex argumentis,tum ex hoc testimonio facilè à vobis intelligetur. Me autem pro patre iusiurandum ei dare voluisse,quemadmodū lex iubet,si quis defunctum accusans,cum hærede agat:nō videri mihi vel promisisse patrem, se isti redditurū pecuniam à Lycone relictam,vel commendatum istum patri à Lycone:Phormionē item affirmasse, rationē se metipsum cū Lycone subduxisse,& in mandatis accepisse,vt Cephisiadæ pecuniā redderet sibi ab Archebiade demōstrato:& cū Callippus primū ad mensā Lyconē obiisse dixisset,& ipse literas videre vellet,nūqd nūmorū hospes reliquisset,eas ostēdisse

εἶ) ἔχειν. σὺ οὖν εἰ ἄρα μὴ ἀπείληφε, λέγε ὅπι ἐγὼ ἀμφισ-
βητῶ, αὖ ἆρα ἐλθὴ ὁ κηφισιάδης· εἰ δ' ἄρα ἀπείληφε, λέ-
γε ὅτι ἐγὼ μάρτυρας ἔχων, ἠξίουν ἐμφανῆ καταστῆσαι τὰ
χρήματα, ἢ τὸ κεκομισμένον· ἢ εἴ τι με βούλε) ἀφελέσθαι
ξένιον ὄντα, ἀφαιρεθῆναι. ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς εἴρητο, ἐγὼ, ἔ-
φη ὁ πατὴρ, ὦ κάλλιππε χαρίζεσθαι μὲν σοὶ βούλομαι· ἧ δὲ
αὖ ἢ μαινοίμην, εἰ μή· ἕτοιμός μέν τοι ὅπως αὖ αὐτός τε δό-
ξω μὴ χείρων εἶ), ἢ σὺ τὸ πρᾶγμάτος μὴν ζημιώσομαι.
εἰπεῖν μὲν ἔν μοι ταῦτα πρὸς τὸ ἀρχεβιάδην ἢ τὸ ἀρισ-
τον, ἢ πρὸς αὐτὸν ὃν τὸν κηφισιάδην, οὐδὲν διαφέρει· αὐτὸ μέν
τοι μὴ θέλωσι ταῦτα ποιεῖν εἰπόντος ἐμοῦ· αὐτὸς ἤδη σκέ-
λεγου αὐτοῖς. ἀμέλει, ἔφη, ἔσται, ὦ πάσιων, ἐὰν βούλει σύ, ἀ-
ναγκάσῃς αὐτοὺς ταῦτα ποιῆσαι, ἃ μὲν ἔν διειλέχθη, ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ἔστιν μὲν τῷ πατρί. ἐκεῖνος ἢ τῷ ἀρχεβιά-
δῃ, ἢ τῷ κηφισιάδῃ, τούτοις δεηθείς, ἢ τούτῳ χαρι-
σάμενος, ταῦτά ἐστιν, ἐξ ὧν κἀμοὶ μικρὸν ἢ δίκη αὕτη πέπλα-
σται. ὧν ἐγὼ ἤθελον τούτῳ ταύτην * ἤ τις εἰη μεγίστη πίστις,
δοῦναι, ἢ μὲν ἐγὼ τὸ παρὸς ἀκούειν. ἔστι δ' ὁ ἀξιῶν ὑμᾶς
ὑμῶν πίστιν δύεσθαι, ὡς ἀληθῆ λέγων, ξένια ἔτι ἀγαλλόμενον, ἐπει-
δὴ τὸ πρῶτον ἀγαλεχθείς τε παρὸς τῷ ἀρχεβιάδῃ καὶ
τοῖς ἄλλοις τοῖς κηφισιάδου ἑταιρικοῖς, καὶ ἔφασαν κα-
λλίππῳ μενεῖν ἔτι νεῖν· ἢ δ' ἦν οἷς λέγε ἐπειδὴ δ' ἤδετο ἀ-
δυνάτως ἔτι ἔχοντα τὸν πατέρα, καὶ μόγις εἰς ἄστυ ἀναβά
ντα, καὶ τὸ ὀφθαλμὸν αὐτὸ πεπονθότα· λαβὼν αὐτὸ δί-
κην, ἃ μὰ δι' ἐχθραν ὥσπερ νεῦν ἀργυρίου, ἀλλὰ βλάβης ἐγκα-
λέσας, βλάπτειν ἑαυτὸν ἀποδιδόντα κηφισιάδῃ τὸ ἀργύ-
ριον, ὃ κατέλιπε λύκων ὁ ἡρακλεώτης παρ' αὐτῷ, αἰδε
αὐτὸ ὁμολογήσαντα μὴ ἀποδώσειν. λαχὼν δ', ὡς ἐμοὶ μὲν
τὸ διαιτητὴν αἱρεῖσθαι τὸ γραμματεῖον προὐκαλέσατο δ'
αὐτὸν ὅπῃ ἐν ἄστει λυσιθείδῃ, ἢ μὲν ἰσοκράτει καὶ ἀφαρέως
ἑταίρῳ, γνωρίμῳ δ' ἢ παρὸς. ὅπῃ ἐν ἄστει δ' ἢ παρὸς, ὃν
μὲν χρόνον ἔζη ὁ πατὴρ, ὅμως καίπερ οἰκείως ἔχων τοῖς
ὁ λυσιθείδης οὐκ ἐτόλμα οὐδὲν εἰς ἡμᾶς ἁμαρτάνειν,
καί τοι οὕτω πονηρός ἀναίσχυντός ἐστι τὸν οἰκείων ἢ τυχόν,
ὥστε ἐτόλμησαν μαρτυρῆσαι, ὡς ὁ μὲν κάλλιππος ὅρκον
τῷ παρὸς δοίη, ὁ δ' πατὴρ οὐκ ἐθέλοι ὀμόσαι· ὧνδρα τὸν λυσι-
θείδην, καὶ οἷον) ὑμᾶς πείσειν, ὡς ὁ λυσιθείδης, οἰκεῖος μὲν
ὢν τῷ καλλίππῳ, διαιτῆ δ' ἢ τὸ δίκαιον, ἀπέχειν ἂν μὴ οὐκ
ἄθεος τὸ παρὸς καταδιαιτῆσαι, δι' αὐτὸ γε ἑαυτῷ μὴ
θέλοντος δικασοῦ ψευδῆ τὸ παρὸς. ὡς δ' ἐγὼ μὲν ἀληθῆ
λέγω, οἶδα καὶ ψεύδομαι· πρῶτον μὲν αὐτὸ ὑμῖν ἢ τὸ ψευ-
δῆ τεκμήριον, ὅτι κατεγνώκει ἂν αὐτὸ ὁ λυσιθείδης, καὶ
ὅτι ἐγὼ ἐξούλης ἂν ἔφυγον νεῦν, ἀλλ' οὐκ ἀργυρίου δίκην.
πρὸς δὲ τούτῳ ἐγὼ ὑμῖν τοὺς παρόντας ἑκάστοτε τῷ παρὸς
ἐν ταῖς συνόδοις ἢ πρὸς τοῦτον, ἃ μὲν τῷ λυσιθείδῃ
ἐγίγνετο, μάρτυρας παρέξομαι. Μάρτυρες. Οτι μὲν οὖν
ὡς πρόκαλεσαμένου εἰς ὅρκον ἢ πατέρα τότε, νῦν ἐκεί-
νου τετελευτηκότος καταψεύδεται, ἐκ τοῦ ῥᾴδιον τὰ
ψευδῆ μαρτυροῦντας τοῖς οἰκείοις τοῖς ἑαυτοῦ παρέχεται·
ἔκ τε τοῦ τεκμηρίου, καὶ ὅτι ἢ μαρτυρίας ταύτης ῥᾴδιον ὑ-
μῖν εἰδέναι. ὅτι δ' ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἠθέλησα αὐτῷ πί-
στιν δοῦναι, νῦν περ ὁ νόμος κελεύει, ἐάν τις τεθνεῶτι ὀφει-
λῶν, δικάζηται τῷ κληρονόμῳ· μὴ δοκεῖν μοι μήτε ὁ-
μολογῆσαι τὸν πατέρα τούτῳ ἀποδώσειν τὸ ἀργύριον, ὃ
κατέλιπε λύκων, μήτε συναθλῆσαι αὐτὸν τῷ παρὸς ὑπὲρ τῆ
λύκωνος, * ἢ φορμίων, ἢ μὲν ἀναλογίσασθαί τε ἐναντίον
ἀρχεβιάδου τῷ λύκωνι αὐτὸς, ἢ πρασχθῆναι αὐτῷ, κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον τῆ ἢ κηφισιάδῃ δεῖ-
ξαι αὐτῷ τὸν ἀρχεβιάδην. ὅτε κάλλιππος πρόσηλθε τὸ πρῶτον πρὸς τὴν ξάπεζαν, λέγων, ὅτι τετελευτηκὼς
εἴη λύκων, καὶ αὐτὸς ἀξιοίη τὰ γράμματα ἰδεῖν. ἢ τι καταλελοιπὼς εἴη ὁ ξένος ἀργύριον, ἢ μὲν δείξαντος ἑαυτοῦ,
δώσειν

φίθεις αὐτῷ, τὰ χρέμματα ἰδόντα αὐτὸν τῷ κηφισιάδῃ γεγραμμένον ὅστε δοῦναι, σιωπῇ οἰχεσθαι ἀπόντα, οὐδὲν οὔτε ἀμφισβητήσοντα, οὔτ' ἀπειπόντ' αὐτὸν ὧδε τὸ ἀργύριον· τούτων ὑμῖν τάς τε μαρτυρίας ἀμφοτέρας, καὶ τὸν νόμον ἀναγνώσεται.

Μαρτυρία. Νόμος.

Φέρε δὴ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἀπ' ἐχρῆτο λύκων τῷ καλλίππῳ, ὅτι δίκαιος. οἶμαι γὰρ τί μοι καὶ τοῦτο εἰς ὠφέλειαν τοῦτ' εἰ, τὸ φάσκοντος αὐτῷ δωρεὰν δοθῆναι τὸ ἀργύριον τοῦτο ὧδε τὸν λύκωνος. ἐκεῖνος γὰρ τετταράκοντα μνᾶς ἔκδοσιν ἐκδοὺς εἰς θορίκιον μεγακλείδῃ τῷ ἐλευσινίῳ, καὶ θρασύλλῳ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, μεταδόξαν αὐτοῖς μὴ ἐκεῖσε πλεῖν, μηδὲ κινδυνεύειν ἐγκαλέσας τὸ μεγακλείδῃ ὧδε τὸν τόκον, ὡς ἐξαπατηθεὶς διεφέρετο καὶ ἐδικάζετο, βελόμενος τὴν ἔκδοσιν κομίσασθαι. συχνῆς δὲ πόνου θεραπείας ὧδε τοσοῦτον χρήματα γενομένης, τὸν μὲν καλλίππων ὁ λύκων ἐδεήθη πώποτε παρακαλέσαι τὸν ἀρχεβιάδην ἐπὶ τοὺς ἀρχεβιάδου φίλους· ἐπὶ ὁ δὲ καλλάξας αὐτοῖς ἀρχεβιάδης ἦν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν αὐτὸν τὸν μεγακλείδην μάρτυρα παρέξομαι.

Μαρτυρία.

Οὐπω μὲν οἰκείως χρώμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ λύκων τῷ καλλίππῳ, ὥστε μήτε παρακαλεῖν αὐτὸν ὅτι τὰ αὐτοῦ πράγματα, μήτε κατάγεσθαι ὡς τοῦτον μηδὲ πώποτε. καὶ αὐτό γε τοῦτο μόνον οὐ τετολμήκασιν οἱ οἰκεῖοι τούτου μάρτυρῆσαι, ὡς κατήγετο ὧδε· ἀλλὰ τούτῳ ἐκεῖνος οὐκ εἰδότες, ὅτι δεδιβασάκει ἐκ τοῦ οἰκείου ὁ ἔλεγχος ἤδη ἐσοιτο, εἴ τι τοιοῦτο ψεύσαιντο. βέλομαι δὴ ὑμῖν καὶ τακμήριον πρὸς τὴν τηλικοῦτον, ὦ δῆλον ὑμῖν ἔσται ὡς ἔγωγε οἶμαι, ὅτι πάντα πρὸς ὑμᾶς ἐψεύσατο. τῷ γὰρ λύκωνι, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ περὶ πατρίδος μὲν καὶ τέκνων, καὶ οἰκείως εἶχεν, ὥσπερ φησίν, ἐβούλετο δὲ δωρεὰν δοῦναι αὐτῷ, εἰ τι πάσχοι τὸ ἀργύριον· πότερον καλλίων ἦν αὐτῷ παρὰ τῷ καλλίππῳ καταλιπεῖν τὸ ἀργύριον, ἢ μᾶλλον αὐτῷ ὀρθῶς καὶ δικαίως ἀπολιφθέντα ὧδε φίλου γε ὄντος αὐτῷ καὶ ξένου. εἰ δέ τι πάθοι, αὐτίκρυς ἔσεσθαι δεδωκὼς ὥσπερ καὶ ἐβούλετο, ἢ ὅπως τῇ ἐσπέρᾳ καταλιπεῖν ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι ἐκεῖνο καὶ δικαιότερον καὶ μεγαλοφρονέστερον εἶ. οὐ τοίνυν φαίνεται τούτων οὐδέν πώποτε. ὥστε μὴ ταῦτα ὑμῖν τεκμήρια ἔστω· ἀλλὰ τῷ κηφισιάδῃ μὴ χρᾶλας καὶ θεοσάξας ἀποδοῦναι. ἔτι τοίνυν καὶ τοδὶ σκέψασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι καλλίππους μὲν ἡμῖν πολίτης ἡμέτερος, καὶ οὐκ ἀδυνάτως οὐδ' ἕτερα ποιῆσαι, οὔτε κακῶς, οὔτε δυ' ὁ κηφισιάδης, καὶ μέτοικος καὶ οὐδὲν δυνάμενος. ὥστε μοι δοκεῖ καὶ ὧδε τὸ δίκαιον τῷ κηφισιάδῃ μᾶλλον τὴν πατέρα, ἢ τούτῳ τὰ δίκαια ποιῆσαι. ἀλλὰ νὴ δία ἴσως ἂν εἴποι, ἐνέρδανέ πη δία ὁ πατὴρ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου· διὸ ἐκείνῳ μᾶλλον προσεπήθετο τῷ γνώμῃ, ἢ τούτῳ· εἶτα πρῶτον μὲν τὸ δυνησόμενον δικάσασθαι ἢ λήμματος κακὸν ποιῆσαι, δῆλον· ἔπειτα ἐνταῦθα μὲν αἰσχροκερδὴς ἦν, εἰς δὲ τὰς εἰσφορὰς, καὶ λειτουργίας καὶ δωρεὰς τῇ πόλει οὐχ ἥκιστα ἐν τοῖς ξένων οὐδενὶ δῆλον, κάλλιππον ὄν; καὶ δοκεῖ ὡς φησὶν, ἀκριβῶς μὲν αὐτὸν ὄντα, καὶ ἐδὲν ψευσομένῳ, αὐτὸν ὅρκον ἐδίδου, ὡς ὧδε πονηρὸν ὄν καὶ ἀπαλείφοντος ὑπὸ τοῦ παρακαταθηκῶν νικᾶν δικαίως; κἀκεῖνος οὔτ' ὀμόσαι θέλων ὡς οὗτός φησιν, οὔτ' ἀποδιδοὺς, οὐκ ἂν ὀφλὼν εἰκότως, ταῦτα πιστὰ, ὦ ἄνδρες δικασταί; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδενὶ οἶομαι. καὶ ὁ ἀρχεβιάδης εἰς τοῦτο φαυλότητος ἥκει, ὥστε τὸ καλλίππου δημόσιον ὄντος αὐτῷ, καὶ πολιτευομένου, καὶ οὐκ ἰδιώτου ὄντος, καταμαρτυρῆ-

A quibus iste inspectis, cum vidisset, scriptum esse vt Cephisiadæ redderetur, tacitum abiisse, nullam neque controuersiam mouentem, neque quicquam interdicentem de pecunia, vt constet: harum rerum testimonia vtraque & lex recitabuntur.

TESTIMONIVM. LEX.

Vobis porrò ostendam, Iudices, Lyconem Callippo non esse vsum. Arbitror enim id quoque contra istius insolentiam mihi aliquid commodaturum, pecuniam illam à Lycone sibi dono datam esse asserentis. Is enim quadraginta minis nauticæ pecuniæ in Thraciam Megaclidi Eleusinio & Thrasyllo fratri eius mutuo datis, cum eò nauigandi consilium illi mutassent, & periculum adire nollent: conquestus de Megaclide nescio quid propter vsuras, vt deceptus, discordabat cum eo, & litigabat, mutuum recepturus. Cum autem de tanta pecunia multùm & sæpe laboraretur: Callippum sibi Lycon nunquam vsquam aduocauit, sed Archebiadem, & Archebiadæ amicos: & qui eos in cõcordiam redegit, Archebiades fuit. Ac me vera dicere vt constet, vobis ipsũ Megaclidem testem producam.

Conjectura. Lycon non vinci familiaritate Callippi nihil ei legasse.

TESTIMONIVM.

Adeò familiariter, Iudices, Lycon Callippo est vsus, vt eum neque ad res suas accerseret, neque apud eũ vnquam diuerteret, atque istud solum familiares istius testificari ausi non fuerunt, diuersatum apud istum esse illum: satis gnari, se statim per seruorum quæstiones conuictum iri, si quid tale mentirentur. Dicam autem vobis etiam argumentum tantùm, vt ex eo, mea quidem opinione, perspecturi sitis, istum mentitum esse omnia. Lyconi, Iudices, etiamsi istum quoque complecteretur, & familiaris eius esset, vt iste asserit, eique si quid sibi accidisset, nummos dono dare vellet, nunquid eos commodius fuisset, recta apud Callippum relinquere, quos incolumis reuersus rectè & iustè recepturus esset ab eo, vt & amici & procuratore suo: sin quid ipsi accidisset, statim ei datos maluisset, quàm in mensa relinquere? Ego quidem illud & iustius & magnificentius existimo. Iam eum nihil horum feciisse constat, (proinde & hæc vobis argumenta sint) sed Cephisiadæ & inscripsisse, & reddi iussisse. Illud etiam considerate, Iudices, Callippum fuisse ciuem nostrum, iis pollentem opibus, vt vtrunque & malè & bene facere posset: Cephisiadem autem & inquilinum, & inopẽ. Quare pater minimè contra ius & æquum illi fauere, quàm isti præstare quod æquum esset, maluisset. At hercule dicet fortasse, patrem meum priuatim aliquid de argento emolumenti percepisse, propterea que animo in illum quàm in se fuisse propensiore? Itáne verò primùm à quo duplo maiore quàm id lucellum esset, affici damno posset, ei faciebat iniuriam? Deinde in eo sordidus, & turpis lucri cupidus erat: in tributis, & muneribus publicis, & largitionibus non item? cùm hospiti nemini faceret iniuriam, Callippo faceret? cùm ei, vt ait, iusiurandum detulerit tanquam bono viro, & nullum dicturo mendacium: nunc tanquam de improbo & posita internertente verba facit? Nónne verò cum nec iurare vellet, vt iste dicit, neque pecuniam redderet, statim damnatus esset? Cui verisimilia fiant ista, Iudices? Ego quidem nemini opinor. Itáne Archebiades eò venit improbitatis, vt in Callippum & popularem suum, & in republica versantem, & non priuatum hominem, testimoniũ dicati

Pasioni nihil fuisse lucri è Lyconis pecunia.

& nos verum loqui asserat, istum autem mentiri? præsertim cum sciat, si iste falsi testimonij reum facere, & nihil aliud nisi sacramento adigere voluerit, necesse sibi fore id dare iusiurandum quod iste iusserit. Deinde vt Cephisiades nummos habeat, homo inquilinus, aut Phormio: quem iste aliquid de summa deleuisse dicit: vobis persuadebitur, peieraturũ Archebiadem? Minimè id quidem consentaneum est, Iudices. Neque enim vllius improbitatis cõdemnandus est vel Archebiades, vel parens noster. Multis enim experimentis edocti estis, eum laudis & gloriæ fuisse appetentiorem, quàm vt aliquid improbum & flagitiosum studio sibi haberet: neque erga Callippum ita affectum, vt eum vlla per contemptũ iniuria affecisset. neque enim tam tenues eius opes mihi esse videntur, vt facilè contemni possit: qui tãtum valet, vt anno superiore hac actione contra me instituta, cum à me postulasset, vt arbitrium Lysithidæ deferrem: ego, quanquam contemptus ab eo, in ea re mihi rectè cõsuluerim. Ex legum enim præscripto arbitrium detuli, & retuli ad magistratum. Iste verò arbitro legum autoritate designato persuasit, vt iniuratus arbitraretur: me testificãte, vt ex præscripto legum iuratus pronunciaret. Id autem Callippus in eo spectauit, vt apud vos dicere posset, etiam Lysithidem, virum bonum & honestum de causa pronunciasse. Lysithides enim, Iudices, dum pater viuebat, & sine iureiurando, & cum iureiurando illum fortasse non offendisset, quem magni faciebat. Me verò, sine iureiurando parui faciebat. Cùm iureiurando autem fortasse non offendisset, suapte causa. Quapropter iniuratus pronunciauit. Hæc etiam verè à me dici, è testibus qui interfuerunt, cognoscetis.

καὶ φησὶν ἡμᾶς μὴ ἀληθῆ λέγειν, ἕτερον δ' ψεύδεσθαι; καὶ ταῦτα εἰδὼς, ὅτι ἂν ἐθέλῃ ὀμόσαι αὐτῷ τῷ ψευδομαρτυρίων, καὶ ἄλλο μηδὲν ποιῆσαι ἢ ἐξορκῶσαι· ἀνάγκη αὐτῷ ἔσται πίστιν ὀμόσαι, ἣν ἂν κελεύῃ ἐθέλειν. ἔπειτα ἵνα ὁ κηφισιάδης ἔχῃ τὸ ἀργύριον, αἰθέρριος μέτοικος, ἢ φορμίων, ὃν φησιν ἀπολιφέναι τί ἐθέλειν τὸ ἀργυρίου, πιθήσεσθε ὑμεῖς ὡς ὀμόσειεν ὁ ἀρχεβιάδης; ἐκ ἔγε τοῦ εἰκότος, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὐ γὰρ ἄξιον ἔστε ἀρχεβιάδου κακίαν ἀδημίαν καταγνῶναι, οὔτε τὸ παρ' ὑμετέρου. πολλαὶ γὰρ αὐτὸν φιλοτιμοῦνται μᾶλλον ἔντα, ἢ κακόν τι ἢ αἰσχρὸν ὀπηδοῦντα· καὶ πρὸς κάλλιππον οὕτως ἔχοντα, ὥστε καταφρονῆσαι τὰ τούτου ἀδικῆσαι ἄν τι αὐτόν. ἐγὼ δὲ οὔτε μοι δοκεῖ δυνατὸν εἶναι, ὡς δίκαιος ἐστὶν. ὃς οὕτως ἐρρωμένος ἐστὶν, ὥστε περιεῖναι μοι λέγων τὴν δίκην ταύτην ἢ πρὸς καλέσαντος, τῷ λυσιθείδῃ ὀμόσαι ἐμοῦ δ' ἁμαρτόντος καὶ παρὰ παρόντος ὑπ' αὐτοῦ, τοῦτό γε ὀρθῶς ἐβουλεύσατο. καὶ τοῖς νόμοις γὰρ ἐπόμενος, καὶ ἁπλῶς καὶ πρὸς τὴν ἀρχήν. ἔστι δ' τὸν καὶ τοῖς νόμοις ἀπενεχθέντα διαιτητὴν ἕπεσθαι αὐτῷ μόνον διαιτῆσαι ἐμοῦ ἁμαρτόντος καὶ τοῖς νόμοις ὁμόσαντα διαιτᾶν· ἵνα αὐτῷ ἢ πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ὅτι ὁ λυσιθείδης αὐτὸν καλὸς κἀγαθὸς ἐγένετο πρὸς αὐτόν. λυσιθείδης γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἕως μὲν ὁ πατὴρ ἔζη, καὶ ἄνευ ὅρκου καὶ μετ' ὅρκου ἴσως ἂν οὐκ ἠδίκησεν ἐκεῖνον. ἐμέλε γὰρ αὐτῷ ἐκείνου· ἐμοὶ δ' οὐδὲν μετ' ὅρκου, οὐδὲν αὐτῷ ἐμέλε μετ' ὅρκου δ' ἴσως ἂν οὐκ ἠδίκησε διὰ τὸ αὐτὸ ἴδιον. διόπερ ἀνώμοτος ἀπερρήνατο. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς παρόντας μάρτυρας παρέξομαι.

Testes.

Μάρτυρες.

TESTES.

Quid igitur contra & leges, & æquitatem perficere Callippus possit, Iudices, è testimonio auditis. Oro autem vos & mea & patris causa, vti memineritis, me vobis omnium eorum quæ dixi, & testes, & argumenta, & leges & probationes exhibuisse: & ostendisse, istum, cum ei liceret, si quid iuris in eam pecuniam haberet, à Cephisiade petere, qui se & recepisse illã, & habere fatetur (præsertim satisfactione à nobis nihilominus accepta) non tamen petere, quamuis sciat non penes nos esse nummos: méq; absoluatis. Quod si feceritis: primùm iustè ex legum autoritate pronunciabitis: deinde vt & vestra & patris mei dignitas postulat. Nam ego vobis omnes meas fortunas cedere mallem, quàm per iniuriam & calumniam quicquam dependere.

Ὅτι μὲν οὖν καὶ παρὰ τοῖς νόμοις καὶ παρὰ τὸ δίκαιον δύναται διαφεύγειν κάλλιππος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τῆς μαρτυρίας ἀκηκόατε. δέομαι δ' ὑμῶν, αὐτός τε ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς, ἀναμνησθέντας ὅτι πάντων μὲν ὑμῖν, καὶ μαρτύρας, καὶ τεκμήρια, καὶ νόμους, καὶ πίστεις παρεχόμενον, ὧν εἵρηκα· τούτῳ δ' ὅτι δείκνυμι, ὅτι ὀφείλει, εἴ περ τι αὐτῷ προσῆκε τοῦ ἀργυρίου, ὅτι τὸν κηφισιάδην βαδίζειν, τὸν ὁμολογοῦντα κεκομίσθαι καὶ ἔχειν τὸ ἀργύριον, καὶ ταῦτα μηδὲν ἧττον τὰ πιστὰ παρ' ἡμῶν λαβόντα, οὐκ ἔρχεται, εἰδὼς ὅτι οὐκ ἔστι παρ' ἡμῖν τὸ ἀργύριον· δέομαι δὴ ὑμῶν δικαιῶσαί μου. καὶ ταῦτα ποιοῦντες, πρῶτον μὲν τὰ δίκαια καὶ τοῖς νόμοις ἕσεσθε ἐψηφισμένοι· ἔπειτα ἄξια μὲν ὑμῶν αὐτῶν, ἄξια δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. ὡς ἐγὼ ὑμᾶς ἂν δεξαίμην ἅπαντα τὰ ἐμαυτοῦ λαβεῖν μᾶλλον, ἢ ἀδίκως τι συκοφαντεῖσθαι ὑπό του.

Testes.

Μάρτυρες.

ARGVMENTVM ORATIONIS

Aduersus Nicostratum, de Arethusij mancipiis.

Apollodorus Arethusium falsæ renunciationis reum fecit, & peregit. Qui cùm talentum ærario deberet, idque soluere nõ posset, propterea æque bona eius publicata essent: describit Apollodorus seruos, vt qui Arethusij essent. Hos Nicostratus vt suos, & ad illum nihil attinẽtes sibi vendicat. Quia verò causa odiosa est: commemorat orator quanta perpessus ab Arethusio sit Apollodorus: vt non malignitate naturæ, sed propter vltionem iniuriarum hæc agere videatur.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΡΕΘΟΥΣΙΟΥ ΑΝΔΡΑΠΟΔΩΝ ΛΟΓΟΥ.

Ἀπολλόδωρος χαράμβου φυδοκλητίας ἀρεθούσιον εἴλεν, ὀφειλόντος γὰρ τῇ πόλει, καὶ ἀποδοῦναι μὴ δυναμένου, καὶ δίκης τούτου εἰς τὰ δημόσια ἐπιγραφομένης αὐτῷ τῆς οὐσίας, ἐπιγράφει ὁ ἀπολλόδωρος οἰκέτας, ὡς ὄντας ἀρεθουσίου· νικόστρατος δὲ ἀντποιεῖται ὡς ἰδίων, καὶ ἐκείνῳ προσηκόντων οὐδέν. ἐπὶ δὲ τοῦτο μοχθηρὸν δίκης τόπος ἐστὶν πλέκω. πέπτωκεν ἀπολλόδωρος υἱὸς ἀρεθουσίου· ἵνα δοκῇ μὴ φύσει πονηρὸς ὢν ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ ἀμυνόμενος τὸν ἀδικοῦντα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΝ, ὡς αἰδραποδῶν ἀπογραφῆς ἀφεθουσίου λόγος.

DEMOSTHENIS ADVERSVS NICOSTRATVM, de descriptione mancipiorum Arethusij Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Ὅτι μὲν οὐ συκοφαντῶν, ἀλλ' ἀδικούμενος καὶ ὑβριζόμενος ταῦτα τοιοῦτον, καὶ οἰόμενος δεῖν τιμωρεῖσθαι, τὴν ἀπογραφὴν ἐποιησάμην, μέγιστον ὑμῖν ἔστω τεκμήριον, ὦ ἄνδρες δικασταί, τό τε μέγεθος τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ ἀπέγραψα. οὐδ' ἂν πω συκοφαντεῖν γε βουλόμενος, ἀπέγραψα αὐτῶν ἡμιμναίων ἄξια οὐδ' ἑξάποδα, ὡς αὐτὸς ὁ ἀμφισβητῶν τεττίγιον αὐτά. σκιμποὺς δ' οὐδεὶς τετρώβολον ἂν ὠνήσαιτο, καὶ τὸ μηδέποτ' αὖθις μηδένα ὑπὲρ ἐμαυτοῦ γράψασθαι. οὐδ' ἄπορος ὢν, οὐδ' ἄφιλος, ὥστε οὐκ ἂν εὑρεῖν τὸν ἀπογράψοντα. ἀλλὰ τῷ ἐν ἀνθρώποις ἁπάντων ἡγησάμενος δεινότατον εἶναι, ἀδικεῖσθαι μὲν αὐτὸς, ἕτερον δὲ μὴ ὑπὲρ ἐμοῦ ἀδικούμενον τοιοῦτο παρέχειν. καὶ εἴ τι τούτοις τοῦτο τεκμήριον, ὅποτε ἐγὼ λέγομαι τὰ ἔχθεα πρὸς ὑμᾶς, ὡς ψεύδομαι. ἐγὼ γὰρ αὖ ποτε ἕτερον ἀπογράψω, εἰ περ αὐτὸς ἠδικούμην. ἔχω μὲν ταῦτα, ἀπέγραψα. ἀπογράψας δὲ, ἐὰν ἀποδῶ τὰ ἑξάποδα ἀργυρίου ὄντα, ἅπερ ἐγέγραπτο εἶναι. τὰ μὲν ἓξ μέρη ἃ ἐκ τῶν νόμων τῷ ἰδιώτῃ τῷ ἀπογράψαντι γίγνεται, τῇ πόλει ἀφίημι· αὐτῷ δέ μοι τετιμωρῆσθαι ἀρκεῖ μόνον. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐμοὶ ἱκανὸν τὸ ὕδωρ διηπιάσας πρὸς ὑμᾶς, τὰ ἐξ ἀρχῆς, ὅσα ἀγαθὰ πεπονθότες ὑπ' ἐμοῦ, οἷά με εἰργασμένοι εἰσὶν οὐδ' οἴδ' ὅτι ὑμεῖς τ' ἂν μοι ἐπὶ μᾶλλον συγγνώμην εἴχετε τοῦ ὀργίζεσθαι αὐτοῖς, τούτους τ' ἀναισχυντοτάτους ἀνθρώπων ἡγήσαισθε εἶναι. νῦν δ' οὐ διπλάσιόν μοι τούτου ὕδωρ ἱκανὸν ἦν τοῦτο. τὰ μὲν γὰρ μέγιστα καὶ φανερὰ τῶν ἀδικημάτων, καὶ ὁπόθεν ἡ ἀποστροφὴ αὐτῇ γέγονε, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς. τὰ δὲ πολλὰ ἐάσω. νικόστρατος γὰρ οὑτοσὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, γείτων μοι ὢν ἐν ἀγρῷ, καὶ ἡλικιώτης, γνωρίμως μοι εἶχε καὶ πάλαι· ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησεν ὁ πατὴρ, καὶ ἐγὼ ἐν ἀγρῷ κατῴκουν, οὗ πρὸ τοῦ οἰκῶν, καὶ μᾶλλον ἀλλήλοις ἤδη ἐχρώμεθα, ὡς τὸ εἰκὸς τοὺς γείτονας εἶναι καὶ ἡλικιώτας. χρόνῳ δὲ προβαίνοντος, καὶ πάνυ οἰκείως διεκείμεθα, καὶ ἐγώ τε οὕτως οἰκείως διεκείμην πρὸς τοῦτον, ὥστε καὶ δείνος πώποτε ὢν ἐδεήθη ἂν ἐμοῦ ἀπέτυχεν. ὅτου τε αὖ ἐμοὶ μὴ ἄχρηστος ἦν πρὸς τὸ ἐπιμεληθῆναι καὶ διοικῆσαι. καὶ ὁπότε ἐγὼ ἀποδημοίην, ἢ δημοσίᾳ τριηραρχῶν, ἢ ἰδίᾳ κατ' ἄλλό τι, κύριον τοῦτον ἐν ἀγρῷ τῶν ἁπάντων κατέλιπον· συμβαίνει δή μοι τριηραρχίαν πρὸς πελοποννησον. ἐνταῦθεν δὴ εἰς σικελίαν ἔδει τοὺς πρέσβεις ἀφῆγμαι, οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτόνησεν. ἡ οἰκία ἀναχωρεῖ δι' ἀπορίαν· ἐμίσθωτο δή μοι. ὑπεστέλλετο δὴ αὐτῷ, ὅτι αὐτὸς μὲν ἀπῆμαι καὶ οὐχ οἷός τ' εἰμὶ οἰκεῖν· δεῖ δὲ ἀοικεῖσθαι ἵνα μὴ καταλύσω τοὺς πρέσβεις. τοῦτο δὴ πρόσχημα ἦν ὅτι μελεῖσθαί τε τὴν οἰκίαν, καὶ διοικεῖν, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἐμὲ πρόσθεν χρόνῳ. ἐν δὴ τῇ ἐμῇ ἀποδημίᾳ ἀποδιδράσκουσιν αὐτοῦ οἰκέται τρεῖς ἐξ ἀργυρωνητῶν τούτων, οἱ μὲν δύο ὧν ἐγὼ ἔδωκα αὐτῷ, ὁ δὲ εἷς, ὧν αὐτὸς ἐκτήσατο. διώκων οὖν ἀλίσκεται τοῦτον ὁ εἷς, καὶ κατέβη εἰς αἴγιναν, καὶ ἐκεῖ ἐπράθη. ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσα ἐγὼ τριηραρχῶν, προσέρχεταί μοι δεινὸν ὁ ἀδελφὸς τούτου, λέγων τἀμοῦ τε τούτου συμφορὰν, αὐτός τε ὅτι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων οὐ πεπορισμένος εἴη ὅπῃ τὸν πέμποντος τούτου αὐτῷ ὁπισοῖτο, καὶ ἅμα λέγων πρὸς ἡμᾶς, ὡς ἀκούοι αὐτὸ δεινῶς δεδρακέναι. ἀκούσας δ' ἐγὼ ταῦτα, καὶ σωφρονισθεὶς ὅτι τῇ ἀτυχίᾳ τῇ τούτου, δοὺς ἐφόδιον αὐτῷ τριακοσίας δραχμάς. ἀφικόμενος δ' οὗτος, καὶ ἐλθὼν ὡς ἐμὲ, πρῶτον μὲν ἠσπάζετο καὶ ἐπῄνει, ὅτι παρέχοι τὰ ἐφόδια τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ

Me nullo calumniandi studio, sed per istos iniuriis & contumeliis affectũ, & vlciscendos eos esse existimantẽ, descriptionem hanc instituisse: illud maximo vobis argumento sit, Iudices, quòd & parua est, & per meipsũ facta descriptio. Neque enim, si calumniari voluissem, mancipia quatuor minarum cum dimidia descripsissem, quanti ea æstimauit ipse aduersarius: quum ipse & de mille drachmis, & de eo ne * quis vnquam mihi subscribat, pericliter. Neque etiam vsque adeò vel inops, vel amicorum præsidiis destitutus sum, vt qui ea describeret, neminem inuenire potuissem. Sed quia nihil in rebus humanis omnib. intolerabilius esse existimabam, quàm, cum mihi fieret iniuria, alium iniuriis affecto mihi nomẽ suũ commodare: & istos ex eo causæ aliquid habere, si ego nostras inimicitias vobis narrarem, mendacijme arguendi (neque enim vnquam alium fuisse ea descripturum, si facta mihi esset iniuria) propter hęc descripsi. Cùm verò descripserim, si ostendero mancipia esse Arethusij, cui inscripta sunt: dodrantem, qui homini priuato, à quo descripta ea sunt, tribuitur, reipub. condono, ipsa vltione contentus. Quòd si mihi satis aquæ esset ad narrandum vobis ab initio, quid bus ab iniecti beneficiis, quomodo mecũ egerint: satis scio, vos iracundię meæ magis veniam daturos, & istos omnium hominum improbissimos esse iudicaturos. Nunc nec duplum aquæ mihi sufficeret. Maxima igitur & illustria facinora & causam huius descriptionis, vobis explicabo, vulgaribus omissis. Nicostratus vicinus in agro, & æqualis meus, mihi vel olim notus fuit. Defuncto autem patre, cùm ego in agrum concessissem, vbi etiam nunc habito: aucta est nostra familiaritas, vt inter vicinos, & æquales. Temporis autem progressu, mutuò nos arctissimè complexi sumus. Nam & ego istum feci tanti, vt nullius vnquam voti impotem è me dimiserim: & iste mihi ad curam & administrationem rerum mearum non inutilis fuit: & cùm ego peregrè abibã siue publicè triremi præfectus, siue priuatim alia de causa istius fidei quæ in agro habebã omnia mandaui. Accidit autem, vt cum triremi ad Peloponnesum accedendum, atque inde in Siciliam legati vehendi essent, quos populus creauerat. Proinde cum subitò soluissem: isti me discessisse scripsi, neq; posse reuerti domum, vt ne legatis in mora essem: mandauíque vt rem familiarem curaret, & administraret, vt & superiori tempore fecisset. In mea verò peregrinatione, aufugiunt illi mancipia tria ex agro, duo quæ ego ei dederam: vnum quod ipse compararat. Quę̃ persequitur: capitur à triremi, & in Aeginam abductus venditur. Vr autem ego è præfectura nauali redierã: cõuenit me Dino, frater istius, & casum eius cõmemorans, se ab eo per literas accersitum, eò nõ profectũ esse ait propter viatici penuriam: simul etiã referẽs, audire se quàm malè iste tractaretur. Quibus ego auditis, vicẽ eius misertus: Dinonẽ fratrẽ statim ad cũ mitto in viaticũ, datis trecentis drachmis. Reuersus iste, me cõuenit, ac primùm & amplectitur, & laudat, qui suo fratri viaticum præbuissem: & Aduersãriorũ grauissimus in iuriis se exacerbatũ esse queritur: quas ordine rẽcẽsẽt.

suam fortunam miseratur: simul etiã cognatos suos incusans, méque cum lacrymis rogans, vt se iuuaré quemadmodum superiori quoque tempore me verum esset amicum expertus: & quia se viginti sex minis esse redemptum indicabat, plorans atque eiulans, ad eam summam me confere sibi iubebat aliquid. Quæ cùm ego audirem, misertus eius sum. & quia malè affectum videbam, (nam vulcera in tibiis sub compedibus orta quorum cicatrices adhuc habet, &, si vobis ostendere iusseritis, nolet, mihi demonstrarat) respondi, me & superiori tempore eius amicum ex animo fuisse, & nunc in calamitate opitulaturum: & trecentas drachmas, quas fratri ad eum proficiscẽti mutuasse, condonare, & mille drachmas ei redimendo gratuitò collaturum. Neque verò hoc ei verbis promittebam, re verò ipsa non præstabam: sed quoniam præsentem pecuniam non habebam, propterea quod malè mihi cum Phormione conueniebat, per quem relictis mihi à patre facultatibus spoliabar: delatis ad Theoclem, qui tum argentariã factitabat, poculis & aurea corona, quæ ex patrimonio habebam, iussi isti dare mille drachmas. Atque hoc gratis argentum ei dedi, & dedisse fateor. Diebus non multis pòst me conuenit, ac plorans dicit, hospites qui sibi pecuniam, qua redimeretur, mutuassent, reliquum argentũ repetere: in syngraphis autem contineri, vt aut intra diem trigesimũ redderet, aut duplum deberet: neque prædium illud mihi vicinum velle quenquam vel emere, vel pignori accipere: quòd frater Arethusius, mancipiorũ, quę nũc descripta sunt, dominus, non pateretur quenquam id vel emere, vel pignori accipere, tanquam in eo sibi pecunia debeatur. Tu igitur, inquit, id mihi suppedita quod deest, antequam triginta dies prætereat, & ne id quod dedi, mille drachmæ pereat, & ipse in seruitutem abducar. Collectas autem, inquit, vbi collegero, & hospitibus satisfecero: tibi reddã quicquid mutuaris. scis autem, inquit, leges etiam iubere, vt captus ei per quem ab hostibus redemptus est, nisi precium restituerit, addicatur. Hæc ex eo cum audirem, & non mentiri putarem: respondi, vt homo adolescens & familiaris, qui nullam iniuriam metueret: & antehac syncerus tibi amicus fui, Nicostrate, & in aduersis rebus, quantum potui, te iuui. Quoniam autem totam summam in præsentia nancisci non potes, neque ipse præsentem pecuniam habes: de possessionibus meis tibi cõcedo, vt quancũque voles pro eo quod tibi deest, oppigneres vt hospitibus satisfacias: & nummis meis in annum sine fœnore vtaris. Verùm vbi pecuniam de collectis redegeris: fac id quod polliceris, meam mihi possessionem vt redimas. His iste auditis, méque collaudato, ita me quam primùm agere iubebat, priusquam præteriterent dies, intra quos se precium numerare oportere dixerat. Aedes igitur Arcesanti Pambotadæ sedecim minis oppignero, quem iste mihi conciliarat, octonis obolis in minas in mẽses singulos mutuanti. Accepta autem pecunia tantum aberat, vt mihi pro collatis in se beneficiis gratiæ aliquid referret: vt statim per insidias ea fraudare me institueret, & inimicitias mecum exerceret: quò ego inops consilij, vt adolescens & rerum imperitus, nummos à se non repeterem, quibus ædes oppigneratæ erant, sed condonarem. Ac primùm quidem cum aduersariis mihi insidiatur, & fidem eis dat. deinde cùm mihi negocia facesserentur: & meas rationes, quarum gnarus erat, prodit, * & exscribit publico

A ὠδύρετο τλιὼ αὐτὲ συμφορᾶν. κὴ κατηφοῦν ἅμα τ' ἑαυτὲ οἰκείων, ἐδεῖτό μου βοηθῆσαι αὐτῷ, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ λιὼ ὢν αὐτ' ἀληθινὸς φίλος· κὴ κλαίων ἅμα κὴ λέγων, ὅτι ἓξ καὶ εἴκοσι μνῶν λελυμένος εἴη, εἰσυνεγκεῖν αὐτῷ τι ἐπέλθοι με εἰς τὰ λύτρα. ταῦτα ἐγὼ ἀκούων, & ἐλεήσας τοῦτον, καὶ ἅμα ὁρῶν κακῶς διακείμενον, κὴ ὅτι δεικνύοι τὰ ἕλκη ἐν ταῖς κνήμαις, ὑπὸ τῶν δεσμῶν, ὧν ἔτι οὐλὰς ἔχει, καὶ ἐὰν κελεύσητε αὐτὸν δεῖξαι, οὐ μὴ ἐθελήσῃ· ἀπεκρινάμην αὐτῷ, ὅτι καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ λιὼ αὐτῷ φίλος ἀληθινὸς, καὶ νυῦ ἐν τῇ συμφορᾷ βοηθήσαιμι αὐτῷ· καὶ τὰς τε ἑξακοσίας ἃς τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔδωκα ἐφόδιον, ὅτε ἐπορεύετο ὅθι τῆτεν, ἀφείλω αὐτῷ· χιλίας τε δραχμὰς ἔρανον αὐτῷ εἰς τὰ λύτρα εἰσοί σοιμι. κὴ τῆτο οὐ λόγῳ μὴν ὑπεχόμην, ἔργῳ δὲ οὐκ ἐπίστευσα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ δύπορέσιω ἀργυρίου, διὰ τὸ διαφόρως ἔχειν τῷ φορμίωνι, κὴ ὑποσερεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὴν οὐσίαν· λιὼ μοι ὁ πατὴρ κατέλιπε· νομίσας ὡς θεοκλέα τότε ζαπεζιτεύοντα, σκεπώματα καὶ στέραν χρυσῆν, ἃ παρ' ἐμοὶ ἐν τῇ παρῴκῳ ὄντα ἐτύγχανεν, ἐκέλευσα δοῦναι τούτῳ χιλίας δραχμάς. καὶ ταῦτα ἔδωκα δωρεὰν αὐτῷ τὸ ἀργύριον, καὶ ὁμολογῶ δεδωκέναι· ἡμέραις δ' οὐ πολλαῖς ὕστερον, προσελθών μοι κλαίων ἔλεγεν, ὅτι οἱ ξένοι ἀπαιτοῖεν αὐτὸν οἱ δανείσαντες τὰ λύτρα, τὸ λοιπὸν ἀργύριον· καὶ ἐν ταῖς συγγραφαῖς εἴη ζιακονθ' ἡμερῶν αὐτὸν ἀποδοῦναι, ἢ διπλάσιον ὀφείλειν· καὶ ὅτι τὸ χωρίον τὸ ἐκ γειτόνων μοι τοῦτο βούλοιτο οὔτε πρίασθαι, οὔτε πίθεσθαι. ὁ γὰρ ἀδελφὸς ὁ ἀρεθούσιος, οὗ τὰ δεάπεδ' ὄξι ταῦτα, ἐνιαυτῷ ὑπογέγραπται, ἐάν τε ἐώσῃ οὔτε ὠνεῖσθαι, οὔτε πίθεσθαι, ὡς ἐνοφειλομένου αὐτῷ ἀργυρίου. σὺ οὖν μοι, ἔφη, πόρισον τὸ ἐλλεῖπον τὸ ἀργυρίου, πρὶν τὰς ζιακονθ' ἡμέρας παρελθεῖν, ἵνα μὴ ᾧ τε ὑποδέδωκα, ἔφη, τὰς χιλίας δραχμὰς ἀπόλητε, καὶ αὐτὸς ἀγώγιμος γένωμαι. συλλέξας δ', ἔφη, τὸν ἔρανον, ἐπειδὰν ζοις ξένοις ἀπαλλάξω, σοὶ ἀποδώσω, ὃ ἄν μοι χρήσῃς. οἶδα δ', ἔφη, ὅτι καὶ οἱ νόμοι κελεύουσι τὸν λυσαμένου ἐκ τῶν πολεμίων εἶ τὸν λυθέντα, ἐὰν μὴ ἀποδιδῷ τὰ λύτρα. ἀκούων δὲ αὐτὲ ταῦτα, καὶ δοκῶν οὐ ψεύδεσθαι, ἀπεκρινάμην αὐτῷ ἃ περ ἂν νέος τε αἰδέσιμος καὶ οἰκείως χεφόμενος, οὐκ ἂν νομίσας ἀδικηθῆναι· ὅτι ὦ νικόστρατε καὶ ἐν τοῦ περὶ τούτου σοι χρόνῳ φίλος λιὼ ἀληθινὸς, καὶ ἐν ταῖς συμφοραῖς σου καθ' ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην βεβοήθηκα· ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ παρόντι οὐ δύνασαι ποιεῖσαι ἅπαντα τὰ χρήματα, ἀργύριον μὲν ἐμοὶ οὐ πάρεστι, καί ἔχω οὐδ' αὐτός. τῆν δὲ κτημάτων σοι τῆν ἐμῆν κίχρημι, ὁ, τι βούλῃ, θέντα τὰ ὅπλοίπου ἀργυρίου ὅσον ἐνδεῖσοι, σὺ αὐτὴν ἀπόκως χρῆσθαι τῷ ἀργυρίῳ, καὶ ἀποδοῦναι τοῖς ξένοις. συλλέξας δὲ ἔρανον, ὥσπερ αὐτὸς φῂς, λῦσαι μοι ἀκούσας δ' ἔσῆτ ταῦτα, καὶ ἐπαινέσας με, ἐκέλευσε τὴν ζαχέως ποιῆσαι, πρὶν ἐξήκειν τὰς ἡμέρας ἐν αἷς ἔφη δεῖν τὰ λύτρα καταθεῖναι. πίθημι οὖν τλιὼ σωοικίαν ἐκκαίδεκα μνῶν ἀρκέσοντι παμβωτάδῃ ὃν αὐτὸς ἔσῆτ προξένησεν, ὅτι ὀκτὼ ὀβολοῖς τλιὼ μναῦν δανείσαντι τ' μιὼς ἑκάστου. λαβὼν δὲ τὸ ἀργύριον, οὐχ ὅπως χάριν τινά μοι ἀποδίδωσιν ὧν δὺ ἔπαθεν· ἀλλ' δὺσὶν ἐπιβουλεύει μοι ἵν' ἀποστερήσειε τὸ ἀργύριον, καὶ εἰς ἔχθραν καταστήσ, καὶ ἀπορεῖμαι ἐγὼ τοῖς πράγμασι νέος ὢν ὅ, τι χρησαμένου, καὶ ἄπειρος πραγμάτων, ὅπως μὴ εἰσπράττοιμι

B

C

αὐτὴν τἀργύριον, οὗ ἡ σωοικία ἐτέθη, ἀλλ' ἀφείλω αὐτῷ. πρῶτον μὲν οὖν ὅτι βουλεύει μοι μὴ τὴν ἀπιδικαν, κὴ πίστιν αὐτοῖς δίδωσιν ἔπειτα ἀγώνων μοι συνεστηκότων πρὸς αὐτοὺς, τούς τε λόγους ἐπιφέρει μου εἰδὼς, κὴ ἐπιχει-

φε

φειπεῖν δημοσίῳ ἀποκληρον ἐξ ἐμφανῶν κατασάσεως ἑξακοσίας καὶ δέκα δραχμὰς, δίκῃ λυκίδου τοῦ μυλωθροῦ ποιησάμενος τὸν δίκην κλητῆρα ὃν κατ' ἐμοῦ τὸν τε ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ τὸν ἀρεθούσιον τοῦτον ὑπηρέτην, ὃς πρὸ ὀλίγου τὰ ἀνδράποδα ταῦτα, καὶ ἄλλον τινὰ καὶ παρεσκευάζοντο, εἰ ἀνακεινοίμην καὶ τῷ οἰκείων, τῷ ἀδικουμένων με τὰς δίκας, ἃς εἰλήχειν αὐτοῖς, ἐνδεικνύναι με, καὶ ἐμβάλλειν εἰς τὸ δεσμωτήριον. ἐπὶ τούτοις, ὁ ἀρεθούσιος ἀποστολὴν με δέκα δραχμῶν δίκην καταδικασάμενος, ὡς ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, κλητῆρας ὑπηρεφάμενος. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν βίᾳ τὰ σκεύη πάντα ἐξεφόρησε πλεῖον ἢ εἴκοσι μνῶν ἄξια, καὶ οὐδὲ ὁπόσων κατέλιπεν. ὅτε ἔμ' ἡμωρεῖτο ὥρμουν δεῖν, μὴ ἐκτίσας τῷ δημοσίῳ τὸ ὄφλημα, ἐπειδὴ ἐπυθόμην τὸν ὑπηρέτην τὸν κλητῆρα τὸν ὁμολογοῦντα πεκλῆσθαι ἀρεθούσιον τὸν ψευδοκλητίας καὶ τὸν νόμον ἐλθὼν εἰς τὸ χωρίον τῆς νυκτὸς, ὅσα ἐνῆν φυτὰ ἀκεραδρύων ἡμιαῖα ἐμβεβλημένα. μὴ τὰς ἀνασπάδας ἐξέκοψε, καὶ φυλακτήρια ἐλαιῶν περιεῖχεν κατέκλασεν οὕτω δεινῶς, ὡς οὐδ' αἱ πολέμιοι δύνασθαι ἂν. θορὸς δ' τούτοις, μὴ ἡμέραν παιδάριον ἀπὸν εἰσπεμψαντες, ἵνα τὸ γείτονές τε εἶεν, καὶ ὅμορον τὸ χωρίον, ἐκέλευον τὴν ῥοδωνιὰν θλασάνουσαν ἐκπλεῖν· ἵν' εἰ καταληφθὼν αὐτὸν ἐγὼ δήσαιμι, ἢ πατάξαιμι ὡς δοῦλον ὄντα, γραφὴν μέ γράψαιντο ὕβρεως. ὡς δ' τούτου διήμαρτον, κἀγὼ μάρτυρας μὲν ὧν ἔπαρχον ἐποιήμην αὐτοὺς δ' ἀδὲν ἐζημίωτανον εἰς αὐτοὺς· ἐν ταύτῃ ἤδη μοι ἐπεβούλευσι τὸ μείζω ἐπιβουλὴν· ἀνακεκριμένου δὲ ἤδη με κατ' αὐτὸ τοῦτο τοῦ ψευδοκλητίας γραφὴν, καὶ μέλλοντος εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, τηρήσας με ἀπόντα ἐκ περαιώσεως ὀψέ, περὶ τὰς λιθοτομίας πύργος τις πίπτει, καὶ ἁρπάζει μέσον, καὶ ὠθεῖ με εἰς τὰς λιθοτομίας, εἰ μή τινες θεασάμενοι, βοῶντός μου ἀκούσαντες, παρεγένοντο, καὶ ἐβοήθησαν. ἡμέρας δ' οὐ πολλῷ ὕστερον εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, θορὸς ἡμέραν ὁλομελῆ ἡμῶν, καὶ ἐξελέγξας αὐτὸ τὰ ψευδῆ κεκλητευκότα, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἴρηκα, ἠδικηκότα, ἑάλων. καὶ ἐν τῇ τιμήσει, βουλομένων τῶν δικαστῶν θανάτου τιμῆσαι αὐτόν, ἐδεήθην μὲν ἐγὼ τῶν δικαστῶν μηδὲν * δι' ἐμοῦ τοιοῦτον θορεῖν, ἀλλὰ συγχωρῆσαι ὅσου περ αὐτὸς ἐπράξατο τἀργυρίου· οὐχ ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ὁ ἀρεθούσιος (ἄξια δὲ αὐτῷ θανάτου εἴργασο εἰς ἐμέ) ἀλλ' ἵνα ἐγὼ παύσιος ὢν καὶ τὸ ψήφισμα πολίτης, μηδένα ἀθλιωτέρων ἀπεργάσωνται εἶναι. ὡς δ' ἀληθῆ εἴρηκα θορὸς ὑμᾶς, τούτων ὑμῖν πάντων τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Ἀμὲν οὖν τοίνυν ἀδικούμενος ὑπ' αὐτοῦ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὴν ἀπογραφὴν ἐποιησάμην, δεδήλωκα ὑμῖν. ὡς δ' ἴσαν ἀρεθουσίᾳ τὰ ἀνδράποδα ταῦτα, καὶ οὖσα ἐν τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐκείνου ἃ ἀπέγραψα, ὅπως δείξω ὑμῖν. τὴν μὲν γὰρ κέρδωνα ἐκ μικροῦ παιδαρίου ἐξεθρέψατο. καὶ ὡς ἦν ἀρεθουσίᾳ, τούτων ὑμῖν τοὺς εἰδότας μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Παῖδας τοίνυν εἰργάσατο ποτοτε, ὡς τοὺς μισθοὺς ἀρεθούσιος ἐκομίζετο τῶν αὐτοῦ, καὶ δίκας ἐλάμβανε καὶ ἐδίδου, ὁπότε καλόν τι ἐργάσαιτο, ὡς δεατότης ὤν, τούτων ὑμῖν τοὺς εἰδότας μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Τὸν δὲ μάνλιν, δανείσας ἀργύριον ἀρχεπόλιδι, τῷ πειραιεῖ, ἐπειδὴ ἐχοῖς τ' ὦν αὐτὸ ἀποδοῦναι ὁ ἀρχέπολις, ὅτε τὸν τόκον, οὔτε τὸ ἀρχαῖον ἅπαν, ἐνέπεμψεν αὐτῷ. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

A exortem mulctam ex euidentium constitutione, sexcentas & decem drachmas: Lycida* Mylothri F. causam agente. Viatorem autem contra me, fratrem suum Arethusium inscribit, cuius hæc mancipia sũt & alium quendam. Ita enim se parabant, vt, si causas, quarum iudicia eram adeptus, agere instituissem cõtra domesticos, à quibus iniuriis afficiebar, me deferrent, & in carcerem coniicerent. Præterea me in ius non vocatum, decem* drachmis mulctauit Arethusius, vt ærarium, viatoribus inscriptis: & ingressus in ædes meas, vasa omnia vi exportauit, quæ viginti minarum precium superabant, neque quicquam reliquit. Cum autem, cognitis insidiis mulctam soluissem, ac pœnas sumendas ducerem: viatorem, qui se mihi renunciasse dicebat, Arethusium falsæ renunciationis, ex lege postulabam. Is autem noctu ingressus in agrum meum, quotquot erant surculi arboribus generosi inserti, & arbusculas execuit: & plantaria olearum obiens, ita miserè confregit, vt nec ab hostibus vastarentur. Ad hæc etiam interdiu puerulo ciue intromisso, cùm & vicini essent, & prædium contiguum haberent, rosetum germinãs eum euellere iusserunt: vt, si eum deprehensum ego vel vincirem vel verberarem, iniuriarum actionem contra me instituerent. Quo consilio cum frustrarentur, & ego facinorum illorum testes facerem: ipse autem nihil erga eos delinquerem: tum verò maximas insidias mihi comparant. Quum enim falsæ renunciationis in eum actionem iam instituissem & in iudicium ingressurus essem: obseruato me ex Piræeo digrediente serò, circa lapicidinas & pugnis petit, & medium arripit: neque in lapicidinas deiecisset, nisi quidam viatores, audito clamore meo, suppetias venissent. Diebus non multis pòst, ingressus in iudicũ ad diem præfinitam, & eo falsæ citationis conuicto: hominem cùm aliorum scelerum quæ exposui, reũ peregi: tum in irroganda mulcta, cùm eum iudices capitis damnaturi essent, precatus eos ego sum, ne tale quid mea causa facerent, sed vt talentum, quanti ipsi litem æstimabant, admitterent: non vt ne Arethusi' occideretur (mortem enim suis in me scelebribus commeruerat) sed ne ego Pasionis filius, & ex decreto ciuis, quenquam Athenienſem occiderem. Hæc omnia verè à me dici, ex testibus audietis.

Confirmatio: Mancipia esse Arethusij.

TESTES.

Quibus igitur iniuriis ab eis affectus, Iudices, descriptionem fecerim, exposui vobis. Esse autem Arethusij mancipia ista, & in eius facultatibus esse quæ ego descripsi. vobis demonstrabo. Cerdonem enim ab incunabulis educauit: atque eum fuisse Arethusij vt constet, eos qui norunt testes vobis producam.

TESTES.

Apud quoscunque porrò fecit opus, mercedes accepisse Arethusium, & ius tum dedisse, tum accepisse, si quid deliquisset, vt herum: earum rerum gnaros vobis testes exhibebo.

TESTES.

Manem autem, mutua pecunia Archepolidi Pirẽ ensi data, cùm Archepolis neque vsuram neque sortem omnem reddere posset, in æstimationem accepit, & vt vera me dicere appareat, horum vobis testes producam.

TESTES.

Præterea ex his quoq; cognoscetis, Arethusij esse ho-

mines istos: quoties vel pomaria redemerunt, vel A messem demetendam conduxerunt, vel aliquod aliud rusticum opus conficiendum susceperunt: Arethusius pro eis & emit,& conduxit. Quæ vera esse, & ipsa ex testibus audietis.

ὅτι εἰσὶν ἀρεθουσίου οἱ ἄνθρωποι. ὁπότε γὰρ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἢ ὀπώραν πριάμενοι, ἢ θέρος μισθωσάμενοι ἀποτρίσαι ἢ ἄλλό τι τῶν περὶ γεωργίαν ἔργων ἀναιρούμενοι, ἀρεθουσίου ὠνούμενος καὶ μισθούμενος ἦν παρ' αὐτῶν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

TESTES.

Occupatio de prouocatione.

Quantum igitur testimoniis ostendere potui, Arethusij esse mancipia ista: ea vobis explicaui. Dicam autem etiam de prouocatione, qua & isti me, & ego istos prouocaui. Isti, cùm prima* recognitio fieret, profitebantur se paratos esse, ipsi mihi mancipia in quæstionem dare: eo consilio, vt id sibi quoddam testimonium esset. Ego verò eis coram testibus respõdi, me paratum esse ire cum eis ad senatum, & accipere cum eo vel cum XI. viris. Nam si priuato iudicio cum eis agerem, aut ipsi ea mihi traderent: me accepturum fuisse. nunc, reipub. esse & mancipia, & B descriptionem. Quæstiones igitur publicè habẽdas esse. Neque enim decere putabam à me homine priuato publicos seruos torqueri. neque enim quæstiones in mea potestate erant: neque committendum, vt de iis quæ isti dixerãt, ego statuerem, arbitrabar: sed vel à magistratu, vel à delictis à senatu scribi oportere, & obsignatas quæstiones, quicquid homines dixissent, iudicibus offerri: vt illi auditis, quod vobis videretur, decerneretis. Nam si homines priuatim à me torti essent: illi omnibus contradixissẽt. Sin publicè: nos tacuissemus: magistratus autem delicti à senatu, quoad eis visum esset, quæstiones habuissent. Quæ cùm ego vellem: isti se magistratui seruos tradituros negabãt, neque in senatum sequi me volebant. Vt igitur hæc à me verè dici constet: voca mihi horum testes.

Ὅσας μὲν τοίνυν μαρτυρίας παρεσχόμην εἶχον ὑμῖν. ὡς ἔστιν ἀρεθουσίου τὰ ἀνδράποδα, δεδήλωκα ὑμῖν. βούλομαι δὲ καὶ περὶ τῆς προκλήσεως εἰπεῖν, ἵνα εἴ τί με προὐκαλέσαντο, κἀγὼ τούτοις. οὗτοι μὲν γάρ με προὐκαλέσαντο, ὅτ' ἦν προφανὴς ἀναγνωσις ἕτοιμοι ἦσαν παραδιδόναι ἐμοὶ αὐτῷ τὰ ἀνδράποδα βασανίσαι. βουλόμενοι μαρτυρίαν τινὰ αὐτοῖς ταύτην γενέσθαι. ἐγὼ δ' ἀπεκινδύνευον αὐτοῖς ἐναντίον μάρτυσιν, ὅτι ἕτοιμός εἰμι ἰέναι εἰς τὸ βουλεῖον μετ' αὐτῶν, καὶ παραλαμβάνειν μετ' ἐκείνης, ἢ μεθ' ἑνδεκα. λέγων, ὅτι εἰ μὲν ἰδίαν δίκην ἐδικαζόμην αὐτοῖς ἐμοὶ ἐξεδίδοσαν, παρελάμβανον ἂν· νυνὶ δ' ἡ πόλεως εἴη τὰ ἀνδράποδα καὶ ἡ ἀπογραφή. δεῖν οὖν δημοσίᾳ βασανίζεσθαι. ἡγούμην γὰρ ἐ προσήκειν ἐμοὶ, ἰδιώτῃ ὄντι, τοῖς δημοσίοις βασανίζειν. οὔτε γὰρ τοῦ βασάνου κύριος ἐγιγνόμην, ὅτε καλῶς ἔχειν τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐμὲ κέλευεν, ἡγούμην· ἡγούμην τε δεῖν τὴν ἀρχὴν, ἢ τοῖς ἠρημένοις ὑπὸ τῆς βουλῆς γράφεσθαι, καὶ κατασημηνάμενος τὰς βασάνους ὅ, τι εἴποιεν οἱ ἄνθρωποι παρέχειν εἰς τὸ δικαστήριον· ἵνα ἀκούσαντες ἐκ τούτων ψηφίσωνται, ὁπότερον τι ὑμῖν ἐδόκει. ἰδίᾳ μὲν γὰρ βασανιζομένων τῶν ἀνθρώπων ὑπ' ἐμοῦ, αὐτελέγκτου ἂν ἅπαντα ὑπὸ τούτων· εἰ δὲ δημοσίᾳ, ἢ μεῖς μὲν ἂν ἐσιωπῶμεν· οἱ δ' ἄρχοντες οἱ ἠρημένοι ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐβασάνιζον ἂν μέχρι ἃ αὐτοῖς ἐδόκει. ταῦτα δέ μου ἐθέλοντος, ἐκ ἂν ἔφασαν παραδοῦναι τὴν ἀρχὴν οὐδ' εἰς τὸ βουλεῖον ἤθελον ἀκολουθεῖν· ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας τούτων.

Μάρτυρες.

TESTES.

Tergiuersationes Arethusij in soluenda mulcta.

Etsi autem multis modis impudentes mihi videntur, qui ea quæ vestra sunt, sibi vendicent: tamen qui sint è legibus vestris, vel in primis apparebit. Isti, cũ iudices capitis damnaturi essent Arethusium, precabantur eos, vt pecuniariam mulctam infligerent, & me, vt permitte rem: se vnà soluturos pollicebãtur. Tantum autem abest, vt præstent quæ spoponderunt: vt vestra etiam sibi vendicent. Atqui leges iubent eius opes publicari, qui sponsionem pro re aliqua publica fecerit, nec soluerit. Proinde, tametsi istorum essent mancipia: tamen ea publicari oportebat: si qua modò est legum authoritas. Ac priusquã fieret ærarius Arethusius: in confesso erat, eum fratrum esse locupletissimum. Postquam autem leges iubent illius fortunas vobis tradi: tum pauper existit Arethusius: atque alia sibi mater vendicat, alia fratres. Decuit autem eos (si iustè vobiscum agere vellent) declaratis omnibus illius facultatibus: siquis ea quæ sua essent, descripsisset, ea sibi vendicare. Si igitur cogitabitis, nunquam defore qui vestra sibi vendicent (aut enim pupillos aut pupillas suborna-C bunt; & vestram misericordiam implorabunt: aut senectutem & inopiam, & matris alimoniam commemorantes & deplorantes, per quæ vos facillimè posse decipi putant, mulcta etiam rempublicã fraudare studebunt.)his igitur inquam neglectis omnibus, si eos condemnabitis, vestro eritis fũcti officio.

Κατὰ πολλὰ μὲν οὖν ἐμοί γε δοκοῦσιν ἀναίσχυντοι, ἀμφισβητοῦντες τῶν ὑμετέρων. καίτοι ἔστιν ἃ ὑμῶν αὐτοὺς ὑπεδείξω ἐκ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων. οὗτοι γὰρ ὅτε οἱ δικασταὶ ἐβούλοντο θανάτου τιμῆσαι τὸν ἀρεθουσίου, ἐδέοντο τοῦ δικασθῆναι χρημάτων τιμῆσαι, καὶ ἐμοῦ, συλλιπαροῦντες καὶ ὁμολογοῦντες αὐτοὶ συνεκτίσειν. τοσούτου δὴ δέουσιν ἐκτίνειν, καθὰ ἐνεγυήσαντο, ὥστε καὶ τῶν ὑμετέρων ἀμφισβητεῖσι, καί τοι οἵ γε νόμοι κελεύουσι τὴν οὐσίαν δημοσίαν εἶναι, ὃς ἂν ἐγγυησάμενός τι τῶν τῆς πόλεως, μὴ ἀποδῷ τῷ ἐγγύᾳ. ὥστε καὶ εἰ τούτων ἦν τὰ ἀνδράποδα, προσῆκεν αὐτὰ δημόσια εἶναι, εἴ περ τι τῶν νόμων ὄφελος. καὶ φρὴν μὲν ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ ὁ ἀρεθούσιος, ὁμολογεῖτο τῶν ἀδελφῶν δ' ἀπορφάτους εἶναι· ἐπειδὴ γὰρ οἱ νόμοι κελεύουσι τἀκείνου ὑμέτερα εἶναι, τίνι καὶ τρόπῳ φανεῖται ὁ ἀρεθούσιος· καὶ τῷ μὲν ἡ μήτηρ ἀμφισβητεῖ, τῷ δ' οἱ ἀδελφοί. χρῆν δ' αὐτοὺς εἴ περ ἐβούλοντο δικαίως προσφέρεσθαι πρὸς ὑμᾶς, ἀποδείξαντας ἅπασαν τὴν οὐσίαν τοῦ ἐκείνου, τὰ τούτων αὐτῶν εἰ τις ἀπέγραψεν, ἀμφισβητεῖν. ἐὰν μὲν οὖν ἐνθυμηθῆτε, ὅτι ἀδέποτε ἔσται ἀπορία τῶν ἀμφισβητησόντων ὑμῖν τοῦ ὑμετέρου· ἢ δὲ ὀρφανοὺς ἢ ἀπόπληκτον καταστήσαντες ἀξιώσουσιν ἐλεεῖσθαι ὑφ' ὑμῶν· ἢ γῆρας καὶ ἀπορίας καὶ ἔνδειαν λέγοντες καὶ ὀδυρόμενοι καὶ ἱκετεύοντες πείσουσιν ὑμᾶς περιόψεσθαι, καὶ ἀποστερήσειν τὴν πόλιν τοῦ ὀφλήματος. ἐὰν οὖν ταῦτα παρελθόντες πάντα, καταψηφίσησθε, ὀρθῶς βουλεύσεσθε.

ΥΠΟ-

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΟΝΩνος αἰκίας λόγου.

Ἀρίστων ἀθλιῶ δικάζεται κόνωνι αἰκίας, λέγων ὑπ' αὐτοῦ καὶ τὸ παιδὸς αὐτοῦ τετυπῆσθαι, καὶ μάρτυρας τούτου παρέχεται. ὁ δὲ κόνων ἀρνεῖται τὰ πρόγματα, καὶ μάρτυρας αὐτὸς παρέχεται, οἷς ὁ δημοσθένης οὐ φησι πιστεύειν. βεβιωκέναι γὰρ φαύλως, καὶ ἐπιόρκως ἔχειν πρὸς τὸ ψεύδεσθαι.

ARGVMENTVM ACTIONIS INiuriarum contra Cononem, ob verbera.

ARisto Athenienſis Cononem verberationis accuſat: ſe ab eo & eius filio verberibus affectum eſſe conquerens, & eius facti teſtes producens. Conō factum negat, & viciſſim teſtes producit: quibus Demoſthenes fidem habendā eſſe negat, quòd & improbè vixerint, & expeditè mentiri ſoleant.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΚΟΝΩΝΟΣ ΑΙκίας λόγος.

DEMOSTHENIS CONTRA CONONEM ACTIONIS Iniuriarum ob verba, Hieronymo Vvolfio interprete.

Modeſtiā ſuam commēdat, cū cōqueſtione iniuriarū, quas ordine cōmemorat.

ΥΒριζόμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ παθὼν ὑπὸ κόνωνος τοιοῦτοι τοιαῦτα, ὥστε πολλοῦ χρόνου πάνυ μήτε τοῖς οἰκείοις, μήτε τῶν ἰατρῶν μηδένα οἰηθῆναι προσδοκᾶν ὠφελήσεσθαί με ὑγιαίνοντα καὶ σωθέντα ἀπροσδοκήτως, ἔλαχον αὐτῷ τὴν δίκην τῆς αἰκίας ταυτηνί. πάντων δὲ τῶν οἰκείων καὶ τῶν φίλων, οἷς συνεβούλευόμην ἐνοχόν με φασκόντων αὐτὸν εἶναι τῶν προαγμένων εἰς, καὶ τῇ τῶν λωποδυτῶν ἀπαγωγῇ, καὶ ταῖς τῆς ὕβρεως γραφαῖς, συμβουλευόντων δέ μοι καὶ διαπειρωμένων, μὴ μείζω προσλαμβάνοντα, ἢ δυνήσομαι φέρειν, ἐπάγεσθαι, μηδ' ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν, ἣν ἔχων ἐπετράπην εἶναι, καλουμένας φαίνεσθαι, οὕτως ἐποίησα· καὶ δι' ἐκείνους ἰδίαν ἔλαχον δίκην, ἣν δι' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, θανάτου κρίνας οὗτοί. καὶ τοῦτον συγγνώμην ἔξετε δι' οἵαν ὀργὴν πάντες, ἐπειδὰν ἀπὸ τούτου ἀκούσητε. δεινῆς γὰρ οὔσης τῆς τότε συμβάσης ὕβρεως, οὐκ ἐλάττων ἡ μετὰ ταῦτα ἀσέλγεια τούτου. ἀξιῶ δὲ καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν, πρῶτον μὲν δυσκόλως ἀκοῦσαί μου, περὶ ὧν πέπονθα λέγοντος. εἶτ', ἐὰν ἡδικῆσθαι καὶ προσήκειν δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ἐξ ἀρχῆς δ' ὡς πέπρακται ἕκαστα, διηγήσομαι ὑμῖν, ὡς αὐτὸς τε ᾧ δεῖ βραχύτατον. ἐξῆλθον ἐκ τούτου τοῦ δεσμωτηρίου, εἰς πάνακτον, φυλακὰς ἡμῖν προφασίσης. ἐσκεύωσαν οὖν οἱ ἡμέτεροι κόνωνος τούτου ἐγγύς ἡμῖν, ὡς οὐκ ἂν ἐβουλόμην. ἤρξατο δ' ἐξ ἀρχῆς ἐλθεῖν, καὶ τὰ πρόσφορα σκεύη ἐκεῖθεν ἡμῖν σωθῆναι, ἐξ ὧν ἀκούσεσθε. ἐπιὸν ἑκάστοτε οὗτοι τὴν ἡμέραν ἐποίουν· ἐπειδὴ τάχιστα ἀνεπήδησεν, ὅλην. καὶ τοῦτο ἕως περ ἦμεν ἐν τῇ φυλακῇ, διετέλουν ποιοῦντες. ἡμεῖς δ' ὥσπερ οἰκίαν δὲ εἰώθαμεν, οὕτω δὴ καὶ ἔξω. ἐν οἷς δεῖ προσέχειν τοῖς ἄλλοις ὥραν συμβαίνοι, ταύτην αὐτὴν ἐπαρώνουν οὗτοι, τὰ μὲν πολλὰ εἰς τοὺς παῖδας ἡμῶν τοὺς ἀκολούθους τελευτῶντες δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτούς. φύσαντες γὰρ καπνίζειν αὐτοῖς ὀφθαλμούς τοὺς παῖδας, ἢ κακῶς λέγειν, ὅ, τι τύχοιεν, ἔτυπτον, καὶ τὰς ἀρύβαλλας κατέσπων, καὶ προσεύχεσθαι καὶ ἀσελγείας καὶ ὕβρεως οὐδ' ὁπωσοῦν ἀπέλειπον. ὁρῶντες δὲ ἡμεῖς ταῦτα, καὶ λυπούμενοι, τὸ μὲν πρῶτον ἀπεπεμψάμεθα, ὡς δ' ἐχλεύαζον ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐπαύοντο· τῷ στρατηγῷ τὸ πρᾶγμα εἰπόντες, κοινῇ πάντες οἱ σύσσιτοι προσελθόντες, οὐκ ἐγὼ τῶν ἄλλων ἔξω. λοιδορηθέντες δ' αὐτοῖς ἐκείνου, καὶ κακίσαντες αὐτούς, οὐ μόνον πρὶν ὧν εἰς ἡμᾶς ἠσέλγαινον, ἀλλὰ καὶ πρὶν ὅλως ἐποίουν ἐν τῇ στρατοπέδῳ. τοσούτου ἐδέησαν παύσασθαι ἢ αἰσχυνθῆναι, ὥς' ἐπειδὴ τάχιστα σωφρονίσθησαν, δύθ' ὡς ἡμᾶς εἰσεπήδησαν ταύτῃ τῇ ἑσπέρᾳ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, κακῶς ἔλεγον· τελευτῶντες δ', καὶ πληγὰς ἐνέτεινον ἐμοί·

QVVM essem contumeliis affectus, & sic tractatus à Cononе, Iudices, vt longo tẽpore neque domestici mei, neque medicorum quisquam me euasurum putarent: recuperata valetudine, & præter opinionem conseruatus, eum hoc crimine pulsationis postulaui. Cū enim omnes cognati & amici, quos consului, eum, illis facinoribus, & vt furem in carcerem abripi, & publicè contumeliæ posse accusari dicerent: mihi autem suaderent & monerent, ne grauiora quàm ferre possem, susciperem: neve supra ętatem, qua essem affectus iniuriis, actionem instituerem: sic feci, deq; illorum sententia priuatum iudicium sum adeptus: quanquam cupidissimè istum rei capitalis reum fecissem. Atque huic acerbitati meæ, vos omnes, audita iniuriis quæ mihi factæ sunt, veniam esse daturos, satis scio. Quanquam enim magna esset, quam tū perpessus eram, contumelia: non minor tamen pòst fuit istius improbitas. Peto autem & rogo vos pariter omnes, primùm, vt me de iniuriis conquerẽtem benignè audiatis: deinde, si contra iura & leges tractatus esse videbor, vt me in meo iure adiuuetis. Exponam autem vobis ab initio rem omnem ordine, vti gesta est, quàm potero paucissimis. Ab hinc triẽnium, custodia nobis denunciata, Panactum sum egressus. Habuerunt autem Cononis filij, tabernacula prope nos: quòd vtinam factum non esset. Primæ enim inimicitiæ & offensæ, inde nobis ortæ sunt, sicut audietis. Potabant isti quotidie, cum primùm prandi essent, totos dies: idque dum in prælidio fuimus facere non destiterunt. Nos verò, vt hîc soliti eramus, ita foris quoque degebamus. Qua igitur hora cœnam alij parare solent, ea isti iam bacchabantur, plerunque in pueros nostros pedissequos, tandem etiam in nosmetipsos. Illos enim, dum cibum coquerent, fumo aut conuiciis, quicquid eis in buccam veniebat, molestos sibi esse, cum dicerent: & matulis petebant, & permingebant, neque vllum petulantiæ genus aut contumeliæ prætermittebant. Quæ nos cum videremus, & ægrè ferremus: primùm dissimulauimus. Vt autem nos subsannabant, neque desinebant: duci rem indicauimus, cúmque communiter omnes contubernales conuenimus, non ego seorsim ab aliis. Qui cùm eos obiurgasset, & eorum vecordiam accusasset: nō ob ea solùm, de quibus nos questi eramus: sed propter omnia eorum in exercitu edita facinora: tantum abfuit vt desinerent, aut erubescerent: vt, cum primùm tenebræ factæ essent, statim in nos eodem die vesperi impetum fecerint. ac primùm maledixerunt, tādem verberibus etiam me affecerunt:

& tantum clamorem & tumultum circa tentorium excitarunt, vt & dux & centuriones venirent, & alio rum militum quidam, qui obstiterunt, ne quid in nos grauius consulerent, aut à nobis paterentur, ea debachatione irritatis. Re hactenus pr gressa, vt huc rediimus, iræ, vt heri solet inter nos & inimicitiæ sanè fuerunt: non tamen ego vel in ius eos propterea vocandos, vel vllam rationem habendam eorum quæ acciderant, putabam. sed illud omnino decreueram, cauere, ac dare operam, ne posthac in similes homines inciderem. Exhibito igitur in primis de his quæ dixi testimonio, postea, quæ ab isto sim perpessus, ostendam: vt sciatis, eum, cui prima delicta castiganda fuissent, ipsum priorem multò atrociora commisisse.

TESTIMONIA.

Quæ igitur prorsus negligenda esse duxi, hæc sunt. Non multò autem pòst, deambulante me pro more meo vesperi in foro, cum Phanostrato Cephisiense, quodam æqualium: præterit Ctesias, filius istius, ebrius circa Leocorium, prope Pythodori ædes. Conspicatus autem nos, clamore sublato, secúmque murmurans more hominis ebrij, vt non intelligeremus quid loqueretur, præteriit, Meliten versus alcendēs. Potarant autem ibi (sic enim postea accepimus) apud Pamphilum fullonem, Conon, Theotimus quidam, Archebiades, Spintharus Eubuli Filius, Theogenes Andromenis Filius, multi alij. Quibus Ctesias concitatis, in forum venit. Sic autem accidit, nobis à Proserpinæ fano reuertentibus, & deambulantibus vt rursum prope ipsum Leocorium essemus, & in istos incideremus. Vt autem congressi sumus, vnus eorum, quidam homo ignotus, in Phanostratum irruit, eúmque detinet. Conon autem, & filius eius, & Andromenis filius, in me facto impetu, primùm me exuunt. Deinde supplantatum & prostratum in cœnum, sic tractarunt insultando, & contumeliosè vexando, vt labrum discinderent, & oculos occluderent, & tam malè affectum relinquerent, vt neque surgere, neque loqui possem. Iacens autem, multa ex aceiba audiebam: ac cætera quidem conuicia sunt, quorum quædam apud vos nominare erubescerem. Quod verò insolentiæ Cononis lignum & argumēto est, ductu eius & auspiciis facta esse omnia id vobis dicam. Cantabat enim, gallos victores imitans. Alij autem iubebant eum, alarum vice, latera cubitis plangere. Posthæc ego à prætereuntibus ablatus sum nudus: isti abierunt, velle mea rapta. Vt autem ad fores veni, clamor & strepitus matris & ancillarū ortus est: vnde me in balneum ægrè perlatum & ablutum, medicis ostenderunt. Hæc vti vera esse constet, testes vobis producam.

TESTES.

Accidit autem, Iudices, vt & Euxitheus hic Chollides, nobis cognatus, & Midias alicunde à cœna cum illo rediens, mihi obuiam facti, cum iam prope ædes essemus, & in balneum ferrer, sequerentur, & medicum adducentibus adessent. Eram autem adeò infirmus, vt, ne procul à balneo domum auferrer, iis qui aderant, videretur, me ad Midiam illa nocte esse ferendum: itáque fecerunt. Cape igitur & horum testimonia, vt videatis multos esse conscios,

καὶ τοσαύτῳ κραυγῇ καὶ θορύβῳ χρῆσθαι τὴν σκηνὴν ἐποίησαν, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς ταξιάρχους ἐλθεῖν, καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν τινας, οἳ περ ἐκώλυσαν μηδὲν ἡμᾶς ἀνήκεστον παθεῖν, μηδ' αὐτοὺς ποιῆσαι παροινοῦντας διὰ τοῦτον. τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὸ θέατρον ἐλθόντος, ὡς δεῦρο ἐπανῆλθομεν, ἐμοὶ μὲν οἷον εἰκὸς, ἅτε τούτων ὀργὴ καὶ ἔχθρα πρὸς ἀλλήλους καὶ βίοις ἄμεινον ἔζων ἐγὼ νομίζειν δεῖν οὔτε δίκην λαχεῖν αὐτοῖς, οὔτε λόγον ποιεῖσθαι τῶν συμβάντων οὐδένα· ἀλλ' ἁπλῶς ἐκεῖνο ἐγνώκειν, τὸ λοιπὸν δύλαβεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι, μὴ πλησιάζειν τοῖς ζιέστοις. πρῶτον μὲν οὖν τούτων ὧν εἴρηκα, βούλομαι τὰς μάρτυρίας ὑμῖν ἀναγνόμενος μὴ ταῦτα οἷα ὑπ' αὐτοῦ τούτου πέποιθα. ὅπως δείξω ἵνα εἰδῆτε, ὅτι ὧν πρόσθεν τοῖς τὸ πρῶτον ἁμαρτηθεῖσιν ὀργὴν εἶχον αὐτὸς πρότερος πολλῷ δεινότερα εἴργασται.

Μαρτυρίαι.

Ὧν μὲν τοίνυν οὐδένα ᾠόμην δεῖν λόγον ποιήσασθαι, ταῦτά ἐστι. χρόνῳ δ' ὕστερον οὐ πολλῷ πρεσβύτας, ὥσπερ εἰώθειν, ἐσπέρας ἐν ἀγορᾷ μου μετὰ Φανοστράτου τοῦ κηφισιέως, τοῦ ἧλικιωτοῦ τινος, παρέρχεται κτησίας ὁ υἱὸς ὁ τούτου μεθύων καὶ τὸ λεωκόριον, ἐγγὺς τοῦ πυθοδώρου. καταδὼν δ' ἡμᾶς, καὶ κραυγάσας, καὶ διαλεχθεὶς τι πρὸς αὐτὸν οὕτως ὡς ἂν μεθύων, ὥστε μὴ μαθεῖν ὅ, τι λέγοι, παρῆλθεν πρὸς μελίτῃ ἄνω. ἔπειτα δ' ἀφ' ἑσπέρας ταῦτα (ταῦτα γὰρ ὕστερον ἐπυθόμεθα) Φανίᾳ παμφίλῳ τῷ κραφεῖ, κόνων οὗτοσί, θεόπομπος, ἀρχεβιάδης, σπίνθαρος ὁ βούβουλου, θεογένης ὁ ἀνδρομένους, πολλοί τινες, οἷς ἐξανασήσας ὁ κτησίας ἐπορεύετο εἰς τὴν ἀγυιάν. καὶ ἡμῖν συμβαίνει ἀναστρέφουσιν ὑπὸ τὸ φερρέφαττον, καὶ προπατοῦσι πάλιν κατ' αὐτό πως τὸ λεωκόριον εἶναι· καὶ τούτοις προσπεσεῖν μοι. ὡς δ' ἀνεμίχθημεν, εἷς μὲν αὐτῶν ἀγνώς τις τῷ φανοστράτῳ προσπίπτει, καὶ κατέχει ἐκεῖνον. κόνων δ' οὗτοσὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀνδρομένους υἱὸς, ἐμοὶ προσιόντες, τὸ μὲν πρῶτον ὠθεῖσθαι ἐᾶν ἐδόκουν· ἔπειτα ὑποσκελίσαντες καὶ ῥάξαντες εἰς τὸν βόρβορον, οὕτω διέθηκαν ἐναλλόμενοι καὶ ὑβρίζοντες, ὥστε τὸ μὲν χεῖλος διακόψαι, τοῖς ὀφθαλμοῖς συκλεῖσαι. οὕτω κακῶς ἔχοντα καταλιπεῖν, ὥστε μήτε ἀναστῆναι, μήτε φθέγξασθαι δυνασθαι. κείμενος δ' αὐτοῦ ἤκουον πολλὰ καὶ δεινὰ λεγόντων. καὶ τὰ μὲν ἄλλα, βλασφημίαν ἔχει τινά, καὶ ὀνομάζειν οὐκ ἠθέλησα· αἰσχρὸν γὰρ ἐν ὑμῖν ἔνια ἃ καὶ τῆς ὕβρεως ὅτι σφόδρα τεκμήριον, καὶ τεκμήριον τὸ πᾶν τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τούτου γεγονέναι, τοῦθ' ὑμῖν ἐρῶ. ἤδη δὲ καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας μιμούμενος τοὺς νενικηκότας, οἱ καὶ πτερυγίζειν τοῖς ἀγωνισταῖς αὐτὸ κέλευον, αὐτὸ πτερύγων τὰς πλευράς. καὶ μὴ ταῦτα ἐγὼ μὲν ἀπομισθώσειν ὑπὸ τοῦ Φανοστράτου γυμνὸς ἔδει δ' ἀχρεῖον ἱμάτιον λαβόντες μετ' ὀλίγον ἦλθον, καὶ γυνὴ καὶ θεραπαινίδων ὡς μάλιστα τὸ εἰς βαλανεῖον ἐνεγκόντες με, καὶ περιπλύναντες, ἔδειξαν τοῖς ἰατροῖς. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Σιωπᾶτε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ δεῦρο τοῦτον τὸν χολλίδην, ὃν δ' ἡμῖν σωτῆρ, καὶ μειδίαν ὑπὸ δείπνου ποθὲν μετὰ τούτου ἀπόντας, περιτυχεῖν πλησίον ὄντι μοι τῆς οἰκίας ἤδη, καὶ εἰς τὸ βαλανεῖον φερομένῳ παρακολουθῆσαι, καὶ ἰατρὸν ἄγουσι παρῆσαν. οὕτω δ' εἶχον ἀθενῶς, ὥσθ' ἵνα μὴ μακρὰν φερόμενον οἴκαδε ἐκ τοῦ βαλανείου, ἐδόκει τοῖς παροῦσιν ὡς τὴν μειδίαν ἐκείνῳ τῷ ἑταίρᾳ νομίσαι μα. καὶ ἐποίησαν οὕτω. λάβε οὖν καὶ τὰς τούτων μαρτυρίας, ἵν' ἐν

δικ-

δῆθ' ὅπ πολλοὶ σωίσασιν ὡς ὑπὸ τούτων ὑβρίσθην.

Μαρτυρία.

Λάβε ἡ τοῦτο τὸ ἰατροῦ μαρτυρίαν.

Μαρτυρίαν.

Τότε μὲν δὴ οὖν ἀθρόα τὰ ἐκ τῆς πληγῶν ὧν ἔλαβον ἡ τῆς ὕβρεως, οὕτω διετέθην, ὡς ἀκούετε, καὶ μεμάρτυρηται ἅπασι πάντων ὑμῖν τῶν δυθὺς ἰδόντων. μετὰ ταῦτα, τῶν μὲν οἰδημάτων, τῶν ἐν τῷ προσώπῳ, καὶ τῶν ἑλκῶν ἤδη ἔφη φοβεῖσθαι λίαν ὁ ἰατρός. πυρετοὶ δὲ παρηκολούθουν μοι συνεχεῖς, καὶ ἀλγήματα ὅλου μὲν τοῦ σώματος, πάνυ σφοδρὰ καὶ δεινά· μάλιστα δὲ τῆς πλευρᾶς ἧς ἔτυχον, καὶ τῆς στέρνων ἀπεκκλείσμου. καὶ ὡς μὲν ὁ ἰατρὸς ἔφη, εἰ μὴ κάθαρσις αἵματος αὐτομάτη μοι πάνυ πολλὴ συνέβη, προῆλθε τἀμὰ ὅπη, ἡ δὲ ἀποροῦμένῳ ἤδη, κἂν ἔμπυος γιγνόμενος διεφθάρην. νυνὶ δὲ τοῦτ' ἔσωσε τὸ αἷμα δοκεῖν. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ παρηκολούθησέ μοι τοιαύτη νόσος, ἐξ ἧς εἰς τύχαιον ἦλθον, ἐξ ὧν ὑπὸ τούτου ἔλαβον πληγῶν, λέγε τοῦτο τὸ ἰατροῦ μαρτυρίαν, B καὶ τὴν τῶν ὀπισκοπούντων. Μαρτυρίαν.

Οπ μὲν δὴ οὐ μετρίας καὶ φαύλας λαβὼν πληγὰς, ἀλλ' εἰς πᾶν ἐλθὼν δεινὸν τὸ ὑβρεῖν καὶ τὴν ἀσέλγειαν τὴν τούτων, πολὺ τῆς προσηκούσης ἐλάττω δίκην εἴληχα, νομίζω δίκην ὑμῖν γεγονέναι. οἶομαι δ' ὑμᾶς ἐνίοις θαυμάζειν, τί ποτέ ἐστιν ἃ πρὸς ταῦτα τολμήσει, κόνων λέγειν. βούλομαι δὴ προειπεῖν ὑμῖν ἐγὼ ἃ πέπυσμαι λέγειν αὐτὸν παρεσκευάσθαι, ὑπὸ τῆς ὕβρεως καὶ τῆς πεπραγμένων τὸ πρᾶγμ' ἀπαγαγόντα εἰς γέλωτα, καὶ σκώμματα ἐμβαλεῖν περιόντα· καὶ ἐρεῖν ὡς εἰσὶ ἐν τῇ πόλει πολλοὶ κακῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν υἱεῖς, οἳ παίζοντες οἷα αὖθις τοὶ νέοι, σφίσιν αὐτοῖς ἐπωνυμίας πεποίληται, καὶ καλοῦσι τὸν μὲν ἰθυφάλλους, τοὺς δ' αὐλοκόλπους. ἐρῶσι δ' ἐκ τούτων ἑταιρῶν τινες. καὶ δὴ καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ ἑνὶ τούτων ἑνὶ καὶ πολλάκις φασὶ ἑαλῶναι, καὶ εἰληφέναι, καὶ δεδωκέναι πληγάς. καὶ ταῦτ' εἰ νέων αὐθαδῶν ἡμᾶς δεῖ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς, παιδίνοις μὲν καὶ ὑβρισταῖς καταδυσάσει, ἀγωνόμονας δὲ καὶ πικροὺς. ἐγὼ δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, χαλεπῶς ἐφ' οἷς πέπονθα, ἐλλογῶ, οὐχ ἥττον τοῦτ' ἀγανακτήσαιμι ἄν, καὶ ὑβριστὴν νομίσαιμι, εἰ οἷόν τ' εἴη τοῦτ', εἰ ταῦτ' ἀληθῆ δόξειε κόνων οὗτοσὶ λέγειν ὡς ἡμῶν ἡ τοσαύτη τις ἄγνοια παρ' ὑμῖν ὄζει, ὡς ὁποῖός τις αὖ ἕκαστος ἦν φῇ, ἢ ὁ πλησίον αὐτὸν αἰτιάσηται, τοιοῦτος νομισθήσεται· τὸ δὲ καθ' ἡμέραν βίου καὶ τῆς ὅλης διατριβῆς δυμάτων, μηδ' ὁποῦν ἔσται τοῖς μετρίοις ὄφελος. ἡμεῖς γὰρ οὔτε παρηνωμένοι, οὐδ' ὑβρίζοντες ὑπ' ἀδενὸς αὐθαδῶν ἐωράμεθα, οὔτ' ἄγνωμον ἀδὲν ἠρύμεθα ποιεῖν, εἰ δεῖ ὧν ἠδικήμεθα, ἀξιοῦμεν κεῖσθαι τοῖς νόμοις δίκην λαμβάνειν. ἰθυφάλλοις δὲ καὶ αὐλοκόλπους συγχωρεῖσθαι τοῖς υἱέσι τοῖς τούτου. ἐγὼ γε δύσκολα τοῖς θεοῖς, εἰς κόνωνα καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς τούτου, καὶ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἀπαντᾶν ἐπεύχομαι. εὔτοι γὰρ εἰσὶν οἱ τελοῦντες ἀλλήλοις τὰ ἰθυφάλλω, καὶ τοιαῦτα ποιοῦντες, ἀπολλὴν αἰσχύνην ἔχει καὶ λέγειν, μὴ ὅτι γε δὴ ποιεῖν * αὐθαδόποις μετρίοις. ἀλλὰ τί ταῦτα ἐμοί; θαυμάζω γὰρ ἔγωγε, εἴ τις ὅτι φέρασις παρ' ὑμῖν, ἢ σκῆψις εὑρημένη, δι' ἣν, αὖ ὑβρίζων τις ἀζημίωτος καὶ ἀδύτος ἔσται. οἱ μὲν γὰρ νόμοι πολὺ τἀναντία, καὶ τὰς ἀναγκαίας προφάσεις ὅπως μὴ μείζους γίγνωνται, προείδοντο, οἷον, ἀνάγκη γάρ μοι καὶ ζητεῖν ταῦτα, καὶ σκοπεῖσθαι, * δι' ἃ τοῦτο γέγονεν· εἰσὶ κατηγορίας δίκαι· φασὶ τοίνυν ταύτας δεῖ τοῦτο γίγνεσθαι, ἵνα μὴ λοιδορούμενοι, τύπτειν ἀλλήλους προάγωνται. πάλιν

A quibus iniuriis ab iſtis ſim affectus.

TESTIMONIVM.

Cape & medici teſtimonium.

TESTIMONIA.

Tunc igitur ſtatim plagæ quas acceperam,& contumelia eò me redegerunt,quemadmodum auditis,& omnes ij,qui me ſtatim viderãt,teſtificati ſunt. Poſt autem de tuberibus & hulceribus in facie,ſe non adeò ſolicitum eſſe dicebat medicus. Febres autem me continuæ ſequebantur,& cruciatus totius corporis per quàm & vehementes & atroces:in primis verò laterum atque imi ventris: neque cibum capere poteram:&,vt medicus quidem affirmabat,niſi mihi doloribus afflicto & iam deſperato,purgatio ſanguinis vltrò copioſa ſuperueniſſet,me ſanioſum factum,fuiſſe periturum.nunc is ſanguis receſſu mihi ſuo ſaluti fuit. Hæc igitur verè à me dici,& talem morbum mihi ſubortum,qui me in extremum periculum coniecit,ex iis quas ab iſto acceperam plagis,vti conſtet:medici teſtimonium, & eorum qui me viſerunt,recita.

TESTIMONIA.

Me igitur non mediocribus & leuibus plagis acceptis,ſed in extremum diſcrimen adductum per iſtorum contumeliam & proteruitatem,actionem multo quàm conueniebat inſtituiſſe leuiorem: perſpicuum vobis arbitror eſſe factum. Veſtrûm autem mirari quoſdam exiſtimo,quid tandẽ illud ſit, quod Conon ad hæc dicere ſit auſurus. In primis igitur dicam vobis ea,per quæ eum audio, re à contumelia & iis quæ facta ſunt abducta, operam daturum, vt eam in locum ludúmque conuertat: &, multos eſſe in vrbe honeſtorum virorum filios,qui ludibrij cauſa,vt homines adoleſcentes,varia ſibi mutuò cognomina fecerint:quique alios Priapos,alios helluones vocent:quorum nonnulli meretriculas adament.ex eorum numero ſuum quoque filium eſſe,& ſæpe obſcortum & dediſſe & accepiſſe plagas.& hæc eſſe adoleſcentum:nos verò fratres omnes tum ebrioſos & proteruos,tum moroſos & acerbos eſſe dicturum Ego verò,ludices,cùm accepta mala grauiter feram nihilo æquiore animo paterer: neque (ſi dicere liceat) minore me affectum eſſe contumelia putaremi ſi Conon iſta verè in nos dicere viderẽtur: eáque veſtra ignorantia eſſet,vt vnumquenque talem, qualis aut ipſe prædicatione ſua,aut aliorum criminatione perhiberetur,exiſtimaretis:neque vlla modeſtis hominibus quotidianæ vitæ & ſtudiorum eſſet vtilitas. Neque enim noſtra vel ebrietas,vel proteruitas ab vllo mortalium eſt conſpecta:neque nos moroſè facere putamus,ſi factas nobis iniurias iurè vlciſci ſtudeamus. Priaporum autem & helluonum cognomina iſtius filiis non inuidemus:atque ego deos precor,vt in Cononis filios & hæc & huius generis omnia vertantur. Iſti enim ſunt,qui ſe Priapo initient, & ea agant,quæ ne dici quidem ſine magno pudore queunt: tantum abeſt, vt ab homine modeſto fieri debeant. Sed quid iſta ad me? Ego verò mirabor,ſi vlla cauſa aut excuſatio talis inuenietur,vt aliquis & factæ contumeliæ & pulſationis conuictus,non det pœnas. Leges enim longè contrà,ne vel neceſſariæ cauſę plures inciderent,prouiderunt. Veluti (neceſſe enim habeo & hæc quærere & ſcitari) * ſunt conuicij actiones. eas igitur dari propterea dicunt, vt ne conuiciis incenſus, alius alium verberare inſtituat. Rurſus pulſationis

Rem non eſſe ioculariam, nec ſe talia meritum,& Cononis cauillationibus leges oppo nendas.

C

actiones sunt. eas etiam audio propterea dari , ne quisquam,si sit imbecillior,lapide aut simili aliquo telo se defendat:sed vindictam legum expectet. Sūt & vulneris actiones,ne quibus vulneratis cędes fiāt. Conuicium , quod minimum est,ante postremum & atrocissimum,ea de causa prouisum est opinor, ne cædes fieret:néve paulatim à conuiciis ad verbera,à verberibus ad vulnera , à vulneribus ad cædes procederetur. Et horum cuiusque legibus definita sunt supplicia:ne ea cuiusuis iracundia aut arbitratu iudicarentur. Et hæc quidem constituta sunt legibus. At si Conon dixerit:Priapi sumus nos quidē congregati,& amatores,& quos nobis visum est verberamus & iugulamus:vos eos cum risu absoluetis? non sanè opinor. Neque enim vestrūm cuiquam ridere libuisset, si præsens adfuisset , cum traherer & exuerer,& contumeliis afficerer & sanus egressus, domum reportarer : & mater mea pòst exiliret:& tant⁹ esset apud nos clamor & luctus mulierū,perinde ac si quis obiisset:adeò vt & vicinorum quidā ad nos mitterent,qui percontarentur,quid nobis accidisset. Nullo certè mod o,Iudices,decet,cuiquam vlla de causa facultatem & licentiam dari à vobis,impunè pro libidine sua grassandi. Sin vlli venia danda est:iis qui propter ætatem aut adolescentiam tale quid agunt,ea confugia reseruanda sunt: atque his ipsis non ad impunitatem,sed ad legitimæ pœnæ mitigationem. Qui autem quingenario maior , hominibus iunioribus adest:iisque filiis:eos autem adeò non deterret , aut prohibet, vt ipse dux & author & omnium væcordissimus sit : quo iste digno factis suis supplicio afficietur? equidem si interficiatur,nondum iustas dedisse pœnas existimo. Etenim si nihil ipse commisisset:sed,si eo astante Ctesias filius eius,ea quæ nunc fecit, designasset: eum iusto odio prosequeremini. Si enim sic educasset filios suos,vt in conspectu eius committere ea præsertim, quorum nonnulla capite sancita sunt , neque timerent,neque erubescerent:quam pœnam non meruisse existimatis? Ego enim inde colligo,ne istum quidem suum coluisse patrem. Nam si eum ipse coluisset ac metuisset: idem & ab istis sibi tribui postularet. Cape legem de contumelia,& alteram de grassatoribus. Istos enim in harum vtramque commisisse videbitis.

Exaggeratio ab ætate Cononis, & ab exemplo.

LEX.

His legibus vtrisque Conon suis istis factis tenetur. Nam & cōtumeliā fecit,& vestibus spoliauit. Quas si in vlciscendis istis vsurpare noluimus:& nos homines quieti modestíque videri debemus, & iste æquè improbus. Quod si quid mihi accidisset:cædis& grauissimarum pœnarum esset reus. Brauroniæ certè sacerdotis,patrem,qui,vt in confesso fuit,ipse interfectum non attigerat:sed interfectorum cohortatus fuerat vt cæderet:eiecit in exilium senatus ex Areopago. meritò. Si enim ij qui adsunt,adeò non prohibent eos,qui vel per ebrietatem , vel ex iracundia, vel alia quapiam de causa peccare instituunt, vt ipsi etiam incitent : nulla spes salutis superest ei,qui in homines petulātes inciderit:sed tādiu eorū ferenda proteruitas erit,dum ipsi defatigentur. Id quod mihi accidit. Iam quid , cùm arbitrium fieret , egerint,vobis explicabo. Nam vel inde istorum petulantiam perspicietis. Noctis enim penè intempestæ captato tempore neque testimonia legere neque ex-

Arbitrium intempestiuū à Cononе inter posítum, & ficta pro nocatio.

A αἰκίας εἰσί· καὶ ταύτας ἀκέω δι' τοῦτο εἶ) τὰς δίκας, ἵνα μηδεὶς, ὅταν ἤτ[ι]ον ᾖ, λίθῳ, ἢ τῷ τοιούτων ἀμυνόμενος μηδενὶ, ἀλλὰ τῳ ὑπὸ τοῦ νόμου δίκῃ ἀπαμυνῃ, ᾖ μάλιστος πάλιν εἰσὶ γράφαι, τοῦ μὴ πεῖσωσι μόνον τινῶν φόνοις γίγνεσθαι. τὸ φαυλότατον οἶμαι τὸ τῆς ὑβρίσεως ἐπὶ τελευταίου καὶ δεινοτάτου προελθόντας, τοῦ μὴ φόνον γίγνεσθαι μηδὲ κῆ μικρὸν ὑπάρχεσθαι, ὑπὸ μὲν ὑβρίσεως εἰς πληγάς, ὑπὸ δὲ πληγῶν εἰς ἕλκωμα, ὑπὸ δὲ ἕλκωμάτων εἰς θάνατον· ἀλλ' ὑπὸ τοῖς νόμοις εἶ) τούτων ἑκάστου τῳ δίκῃ· μὴ τῆς τοῦ προσυχόντος ὀργῆ, μηδὲ βουλήσεται ταῦτα κινεῖσθαι, εἰ δ' ὑπὸ μὲν τοῖς νόμοις ὄντως ἀν δι' εἰ τοι κόνων, ἰθύφαλλοί τινες ἐσμὲν ἡμεῖς σωηγμένοι, ᾧ ἐρῶντες, οἷς αὖ ἡμῖν δέξη, παύσασθε κῆ ἄγχεσθε εἶτα γελάσαντες ὑμεῖς ἀφήσετε; ἐκ οἶμαί γε· οὐ γὰρ ἂν γέλως ὑμᾶς ἔλαβεν οὐδένα, εἰ παρὼν ἐτύγχανεν, ἴσως δ' εἰλκόμην ᾧ ἐξεδυόμην, καὶ ὑβριζόμην, κῆ ὑμῶν ἐξελθὼν φοράδην ἦλθον οἴκαδε, ἐξεπεπηδήκει ἂν μοι ταῦθ' ἡ μήτηρ, κῆ κραυγὴ κῆ βοὴ τῆς γυναικῶν τοσαύτη παρ' ἡμῖν ἴσως ὡς περαίνει τε. Ἐνεῶτός τινος· ὥστε τῆς B ἡτόνων τινὰς πέμψαι πρὸς ἡμᾶς, ἐρησομένους ὅ, τι ἔστι τὸ συμβεβηκός. ὅλως, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκαιον μὲν οὐδενὶ δίκαιον σκῆψιν ἀδημίαν τοιαύτην οὐδὲ ἄδειαν ὑπάρχειν παρ' ὑμῖν, δι' ἣν ὑβρίζειν ἐξέσται· εἰ δ' ἄρα ὀξὺ τοῖς δ' ἡλικίαν, ἢ νεότητα τούτων τι πρόσεστιν, τούτοις ἀποκεῖσθαι πρόσκειται τὰς τοιαύτας καταφυγάς. κῆ ἐπίνοιος οὐκ εἰς τὸ μὴ δοιῶσι δίκην, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς προσκόπος ἐλάττω. ὅς τις ἂν ἐπὶ μὲν ὅτι πλειόνων, ἢ πεντήκοντα, παρὼν ἂν νεωτέροις ἀνθρώποις κῆ τούτοις ὑῆσιν, ἠχ ὅπως ἀπέτρεψεν ἢ διεκώλυσεν, ἀλλ' αὐτὸς ἡγεμὼν καὶ πρῶτος κῆ πάντων ὀλεθρωδέστατος γενήσεται· τίνα αὖ χρὴ ἀξίαν τῆς πρόσθεν μῶν ὑπάρχοι δίκην; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶμαι. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν αὐτὸς εἴργασο πρὸς πρεσβυτέρων, ἀλλ' εἰ παρεσκήνοτος τούτου κτησίας ὁ υἱὸς τούτου ταῦθ' ἃ περ νεωὶ πεποιηκὼς ἐφαίνετο· τοῦτον ἐμισεῖτ' ἂν δικαίως. εἰ γὰρ ἄτε τοῖς ἑαυτοῦ πρόσηκεν παῖδας, ὡς σεαυτὸν ἐξαμαρτάνοντας ἑαυτοῦ κῆ ταῦτα ἐφ' ὧν σοὶ θάνατος ἡ ζημία κεῖται μήτε φοβεῖσθε, μήτε αἰσχύνεσθαι· τί τοῦτον ἂν ἂν εἰκότως παιδεῖν οἴεσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι ταῦτ' ἐῖ) σημεῖα τοῦ μὴ τοῦτον τὸν ἑαυτοῦ πατέρα αἰσχύνεσθαι, εἰ γὰρ σφεῖνον αὐτὸς ἐτίμα κῆ ἐσέβετο, κἂν τοῖς αὐτὸν ἠξίου. λάβε δή μοι καὶ τοὺς νόμους τῆς ὕβρεως, καὶ τὴν προῖ τῆς λωποδυτῆς· καὶ γὰρ τούτοις ἀμφοτέρους ἐνόχους τούτους ὄψεσθε. λέγε.

Νόμος.

Τούτοις τοῖς νόμοις ἀμφοτέρους ἐν τῷ προσαγμένων ἔνοχος κόνων ὄζιν οὗτοσί. καὶ γὰρ ὕβριζε, καὶ ἐλωποδύτει. εἰ δὲ μὴ κατὰ τούτους προσειλόμεθ' ἡμεῖς δίκην λαμβάνειν. ἡμεῖς μὲν ἀπράγμονες καὶ μέτριοι φανούμεθ' ἂν εἰκότως, ἔσῃ δὲ ὁμοίως πονηρός. καὶ μοὶ εἴ τι θεῖν τί μοι σωτέβη, φόνου καὶ τῆς δεινοτάτων ἂν ἐῶ τοῦδικος. τὸν γ' οὖν τῆς βραυρονόθεν ἱερείας πατέρα, ὁμολογουμένως οὐχ ἁμάρτυρον τὸ τελευτήσαι, ὅτι τῷ πατάξαντι τύπτειν παρεκελεύσατο, ἐξέβαλεν αὐτὸν ἡ βουλὴ ἡ ἐξ ἀρείου πάγου, δικαίως· εἰ γὰρ οἱ παρόντες αὐτὸ τὸ κωλύειν τοὺς ἢ δι' οἶνον, ἢ δι' ὀργὴν, ἢ τὶν' ἄλλην αἰτίαν ἐξαμαρτάνειν ὑπηρετοῦντας, αὐτοὶ παροξύνουσιν· ἐδεμί' ὄζιν ἐλπὶς σωτηρίας τῷ προπίπτοντι τοῖς ἀσελγαίνουσιν. ἀλλ' ἕως ἂν ἀπέπωσιν, ὑβρίζεσθαι

ἐθέλοντες, οὔτε αὐτὸ ἡρέφα διδόναι· τῷ τε παιδίων ἡμῖν
καθ' ἕνα οὗτοι πρὸς τὸν δωμὸν ἄγοντες καὶ ἐξορκίζον-
τες, καὶ γράφοντες μαρτυρίας, οὐδὲν πρὸς τὸ πρᾶγμα·
ἀλλ' ὡς ἐξαίφας εἴη παιδίον αὐτῷ τοῦτο, καὶ πεπονθέναι
τὰ μὲν ἄλλα μὴ τοῖς θεοῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐχθρὸς ὄστις
τις οὐκ ἐπιτιμᾷ τῷ παιδίων, μὴ ἐμίσει· τελευτῶντες δ', καὶ
αὐτοὶ οὗτοι ἑαυτοῖς. ἐπειδὴ δ' οὐ πότε ἀπεῖπον, καὶ συνε-
πλήσθησαν ταῦτα ποιοῦντες, προκαλοῦνται, ὅπως δια-
κρούσει, καὶ τῷ μὴ σημανθῆναι τοῖς ἐμοῖς ἐθέλειν, συν-
δοῦναι δὲ τῷ πλησίον παῖδας, οἱ ὁμοῦ γράψαντες. καὶ
νῦν οἶμαι δεῖ τοῦτ' ἔσεσθαι τοῖς πολλοῖς τῷ λόγων αὐ-
τοῖς. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν πάντας ὑμᾶς σκοπεῖν, ὅπως ἔσ-
ται, εἰ τὸ ψεύσεσθαι τιὼ βάσανον ἕνεκα προκαλοῦσθε, καὶ
ὑπόδικον τῷ δικαίῳ τούτῳ, οὐκ αὖ ἤδη τῆς διαίτης ἀπο-
φαινομένης νυκτὸς, ὑδρίας ὑπολοίπου σκήψεως οὔσης
προύκαλοῦντο. ἀλλὰ πρῶτον μὲν πρὸ τοῦ τ' δίκιω λε-
χθῆναι, μύκια ἀθηνῶν ἐγὼ κατεκείμην, καὶ οὐκ εἰδὼς εἰ
δεήσοιμι, πρὸς ἅπαντας τοὺς εἰσιόντας τοῦτον ἀπέ-
φαινον, τὸν πρῶτον πατάξαντα καὶ τὰ πλεῖστα ὧν ὑβρίσ-
μην, παρεσεσιωπῶν. τότ' αὖ δὴ θεὸς ἦκεν ἔχων μάρτυ-
ρας πολλοὺς ὅπι τιὼ οἰκίαν· τότ' αὖ τοὺς οἰκέτας παρεδί-
δου· καὶ τῷ ἐξ ἀρείου πάγου πινὰς παρεκάλει. εἰ γὰρ ἀπέ-
θανον, παρ' ἐκείνοις ἂν ἦν ἡ δίκη. εἰ δ' ἄρα ἠγνόησε ταῦ-
τα, ᾧ τοῦτο τὸ δικαίωμα ἔχων ὡς νῦν φησί, παρεσκεύασα-
το ὑπὲρ τηλικούτου κινδύνου· ἐπειδή γε ἀνεσκηκὼς ἤδη
προσκαλεσάμενον αὐτὸν, ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ πρὸς
τῷ δικαστῇ ὀλιγαδίοις ἐφάνη τ' ἄν, ὧν οὐδὲν πέπρακ-
ται τούτῳ. ὅπι δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ δικαιούσεως ἕνεκα ἡ
πρόκλησις ἦν, λέγε ταύτιω τιὼ μαρτυρίαν, ἵνα γὰρ ἐκ
τούτου φανερόν.

Μαρτυρία.

Περὶ μὲν τοίνυν * τοῦ βασάνου ταῦτα μέμνησθε. τὸ ὠφέλειν δ'
νίκα προκαλεῖται καὶ ὧν ἕνεκα ἐκκρούων ταῦτα ἐποίει τοὺς
χρόνους τοὺς πρώτους * ἐν οἷς ἐδάμη τοῦτο βουληθεὶς τὸ δί-
καιον αὐτῷ ψεύδεσθαι φαίνε), οὐδὲ προκαλεσάμενος, οὐδ'
ἀξιώσας. ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ταῦτα ἐλέγχε), ἃ περ
παρ' ὑμῶν, πρὸς τῷ δικαστῇ, καὶ φανερὸς ἐδείκνυτο πᾶσιν
ὢν ἔνοχος τοῖς ἐγκεκλημένοις ἐμβάλλε) μαρτυρίαν ψευ-
δῆ καὶ διαγράφεται μάρτυρας αἰθερσίους, οὓς οὐδ' ὑμᾶς
ἀγνοήσειν οἶομαι, ἐὰν ἀκούσητε. Μαρτυρία.

Διότιμος διοτίμου ἰκαριεύς, ἀρχεβιάδης δημοτελοῖς ἀ-
λαιεύς, χαιρήτιος χαιρίλλου πιτθεύς, μαρτυροῦσιν ἀ-
πιέναι ὑπὸ δείπνου παρὰ κόνωνος, καὶ προσελθεῖν ἐν ἀγο-
ρᾷ μαχομένοις ἀρίστωνι καὶ τῷ υἱεῖ τῷ κόνωνος, καὶ μὴ πα-
τάξαι κόνωνα καὶ ἀρίστωνα, ὡς ὑμᾶς δίκης πεῖσόντας,
τὸ δ' ἀληθὲς ὑβρίσοντας· ὅπι πρῶτον μὲν ἐδέποτ'
αὖ οὐδ' ὁ λυσίστρατος, οὐδ' ὁ πασέας, οὐδ' ὁ νικήρατος,
οὐδ' ὁ διόδωρος, οἳ διαῤῥήδην μεμαρτυρήκασιν ὁρᾶν
ὑπὸ κόνωνος τυπτόμενον ἐμέ, καὶ δοιμάπον σπεύδομενον,
καὶ τἄλλα ὅσα ἔπαθον ὑβριζόμενον· ἀγνῶτες ὄντες καὶ
ὑπὸ τοιούτου ψευδομένοι τῷ πράγματι, τὰ ψευ-
δῆ μαρτυρεῖν ἠθέλησαν, εἰ μὴ ταῦτ' ἐώρων πεπον θό-
τα, ἔφευ' αὐτὸς ἐγὼ οὐδέποτ' ἂν μὴ παθὼν ὑπὸ τούτου
τοιαῦτα φεύγειν τοῖς καὶ πρὸς τῷ αὐτῷ τούτων ὁμολογου-
μένοις τύπτειν ἐμὲ πρὸς τὸν οὐδ' ἁψάμενον * πρώτου,
εἰκότως προσελόμην. τί γὰρ ἂν * ἦν δίκαιον; ἀλλ' ὑφ' οὗ τε
πρώτου ἐπλήγην, καὶ μάλιστ' ὑβρίσθην * τοῦτον καὶ
δικάζομαι καὶ μισῶ, καὶ ἐπεξέρχομαι. καὶ τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ πάντα, * οὕτως ἔχειν ἀληθῆ καὶ φαίνεται. τούτῳ
δὲ μὴ πρόσχρωμαι τούτους μάρτυρας, ἵν' ὅπου λόγος ᾖ δεῖς· ἀλλ' ἠλιθιότης πρόσχημα ὑπῆρχε σοι·

A empla dare voluerunt? atque eorum qui nobis aderant singulos ad aram adduxerunt, & iurarunt, & testimonia scripserunt, nihil ad rem attinentia, sed huius generis. Ex meretrice sibi natum eum puerum, & perpessum esse hæc & hæc. Quæ medius fidius, Iudices, nemo qui aderat, non & vituperabat, & ægrè ferebat. Denique isti etiam ipsi inuiti fiebant. Tandem iam defatigati & satiati istis ineptiis, profitentur eludendi causa, & eò, ne echini signarentur, dedere velle se seruos, scriptis eorum nominibus: & nũc opinor, hac de re plurima verba facturi sunt. Ego verò vobis omnibus illud considerandum censeo, istos, si propterea prouocassent, vt quæstiones haberentur, & eo iure freti fuissent: non cum iam arbiter ferret sententiam, noctu, cum nulla causa reliqua esset, fuisse prouocaturos. Sed primùm, ante actionem institutam, dum ego ægrotus decumbebam, & ignarus an euasurus essem, apud omnes qui me visebant, profitebar, istum primùm verberasse, & plurimarũ
B contumeliarum, quas perpessus fueram, authorem esse: tum statim multis testibus adhibitis, ad ædes venire debuit: tum seruos tradere, tum aliquos ex Areopago accersere. Si enim obiissem: apud illos causa agenda fuisset. Quod si illud ignorauit, & hoc iure fretus, vt nunc dicet, se ad tantum periculum non parauit: saltem postquam surrexeram, eúmque iam accusabam in primo congressu apud arbitrum, tradidisset: quorum iste nihil fecit. Vt autem me vera dicere, atque eludendi gratia compãratam fuisse prouocationem constet: recita hoc testimonium, ex quo id erit perspicuum.

TESTIMONIVM.

Testium Cononiorũ & collegii nebulonum exagitatio.

C Ac quod ad quæstiones attinet, memineritis & horæ qua prouocauit, & quibus de causis id fecerit: vt prima tempora eluderet, quibus illud ius eum nusquam voluisse procedere, constat, neque vel prouocasse, vel postulasse. Quæ cùm omnia coarguerentur apud arbitrum, quemadmodum & apud vos: aperte que ostenderetur, eum teneri criminibus: omnibus interponit falsum testimonium, & testes inscribit: quos nec vobis ignotos fore censeo, postquam audieritis. Recita mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

Diotim* Diotimi F. Icariensis: Archebiades Demotelis F. Alæensis: Chæretius Charimenis F. Pitthensis, testificantur se abiisse à cœna cum Cononе, & accessisse in foro ad Aristonem & filium Cononis pugnantes, & non conseruisse manus Cononem & Aristonem. Quasi verò continuò crediturí essetis, & veritatem haud consideraturi: primùm neque Lysistratũ, neq; Paseã, neq; Niceratũ, neq; Diodorũ, qui palàm testificati sũt se vidisse me à Cononе verberari, & vestib. exui, & cæteris quas perpessus sũ cõtumeliis affici homines ignotos, quíq; fortuitò rei interuenerũt, vnquã fuisse cõmissuros, vt falsa testificarẽtur: nisi me, ita mulctatũ vidissent. Deinde cui fit verisimile, me nisi ab isto fuisse hoc modo læsus, omissis iis à quib. ipsi me verberatũ esse cõfitẽtur, contra eũ qui nec attigisset, venire primùm instituisse? Cur enim? quáve de causa? Nõ ita est: sed eũ à quo primũ verberatus sũ, maximísque cõtumeliis affectus & accuso, & odi, & persequor. Ac quæ ego dico, vti re ipsa vera sũt omnia: ita etiam esse vera videntur. Isté autem, nisi testes istos produxisset, quod diceret non haberet: sed euestigio tacitus damnari potuisset

* οὕτως ἔχειν ἀληθῆ καὶ φαίνεται. τούτῳ

Cùm autem eius combibones sint,& multorum talium facinorum socij,haud ab re falsum in eius gratiam testimonium dixerunt.Quòd si res eò redierit vt,si qui semel frontem perfricuerint,& apertè falsa testificari ausi fuerint:nulla futura sit veritatis vtilitas:indigna res erit.At hercule non sunt tales?Imò norunt vestrûm,vt opinor,multi & Diotimum, & Archebiadē,& Chæretium,incanum illum:qui cum interdiu frontem corrugent,& Laconum imitatores videri velint,& lacernas induant, & simplis soleis vtantur:postquam congregati sunt,& inter sese coiere,nullum sceleris & flagitiis genus permittunt quorum hæc splendida & magnifica verba sunt, An non aliis alij mutua testimonia dicemus ? An non hæc sodalium & amicorum officia sunt?Quid verò graue contra te afferet?vapulare quidam eum se vidisse dicent?nos verò,te prorsus non attigisse eum, testificabimur.spoliatum esse vestib'?id illos fecisse priores,nos affirmabimus.consutum esse labrum? nos caput nobis,aut aliud quippiam esse comminutum dicemus.Ego verò medicos testes exhibeo : id quod illi non habent.Exceptis enim iis,quæ ipsi inter se conferunt, nullius testis contra nos copiam B sunt habituri. Quanta verò eorum sit,& qualis ad omne facinus audacia,equidem ita me dij ament, dicere nequeo.Vt autem sciatis qualia facinora passim designent:recita hæc testimonia. Tu verò siste aquam.

TESTIMONIA.

Cum igitur parietes perfodiant,& in obuios grassentur:num dubitaturi vobis videtur,mutuum in tabellula perscribere testimonium?num à tanto & tali odio,& improbitate,& impudentia,& contumelia alieni?hæc ego certè in eorum factis ineſſe puto omnia.Ersi autem his alia grauiora designarunt,nos tamen exquirere non possumus omnes eos, qui affecti sunt iniuriis. Quam autem impudentissimam eius orationem fore audio: de ea vos præmoneri ei præstat. Aiunt eum liberis suis adductis , in eorum capita iuraturum , & imprecationibus diris & atrocibus eos deuoturum : & talib.vt eas quidam qui audierat,porrenti loco nobis retulerit. Insuperabilia sunt, Iudices, talis audaciæ C commenta.Nam optimus quisque & minimè ipse mendax,talibus præstigiis facilimè decipitur. Sed tamen tantisper sustinendus est assensus,dum vita & mores considerentur.Istius autem in huiusmodi rebus leuitatem,ego vobis exponam, qui necessariò perquisiui. Audio, Iudices, Canchium quendam à vobis interfectum, & Aristocratem cui oculi sunt eruti,& alios similes,& Cononem, in adolescentia socios fuisse,& Triballos cognominatos. Eos & Hecatæ comesse cœnas, * & auiculas lustrales è cœtib.theatrū ingressuris vndiq; collegisse, & cōiuuia celebrasse,& facilius cū iurasse,tū peierasse, quā quiduis aliud fecisse.Nō igitur Cononi iuranti, his morib.est habēda fides.Neq;multis verbis est opus. *Nā qui vel secūdū leges sancti iuraret nihil:is certè per liberos)quod inusitatū est)iurare nō cūctabitur.At bonus quidē vir etiā legitimū iusiurādū dat inuitus.Potius aūt quā istò descēderet, quiduis mallet perpeti.Si autem iurare omnino necesse est: is qui ita iurat. vt receptum est, plus fidei meretur eo qui liberos deuouet, & per ignem iurat. Ego verò Conon,cui propter omnia plus est habēdum fidei quā tibi , iusiurandum hoc dare volui , non vt impunè ferrem delicta,cùm nihil tale factitē,qualia tu: sed propter veritatem,& me contumeliis afficerer,* nō

Portentosum Cononi, iusiurādum accusator alio dato refutat:iudices in reū concitat, séq; commendat.

πῆ.συμπόται δ' ὄντες τούτου,καὶ πολλῶν τοιούτων ἔργων κοινωνοί,εἰκότως τὰ ψεύδη μεμαρτυρήκασιν. εἰ δ' ἔστι τὸ τεκμήριον τοιοῦτον,ἐὰν ἅπαξ ἀπαναισχυντήσωσί τινες, καὶ φανερῶς τὰ ψεύδη τολμήσωσι μαρτυρεῖν, οὐδὲν ὄφελος· πάνδεινον ἔσται τεκμήριον. ἀλλὰ νὴ Δία οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι ἀλλ' ἴσασιν ὑμᾶς,ὡς ἐγὼ νομίζω , πολλοὶ καὶ τὸν Διότιμον καὶ τὸν Ἀρχεβιάδην,καὶ τὸν Χαιρέτιον, τὸν ὀπιπόλιον τουτονί,οἳ μεθ' ἡμέραν μὲν ἐσκυθρωπάκασι καὶ λακωνίζειν φασί,καὶ τρίβωνας ἔχουσι,καὶ ἁπλᾶς ὑποδέδενται· ἐπειδὰν δὲ συλλεγῶσι καὶ μετ' ἀλλήλων γένωνται, κακῶν καὶ αἰσχρῶν οὐδὲν ἐλλείπουσι. καὶ ταῦτα τὰ λαμπρὰ καὶ νεανικὰ αὐτοῦ ἐστιν· οὐδὲ ἡμεῖς μαρτυρήσομεν ἀλλήλοις;οὐδὲ ταῦθ' ἑταίρων ἐστὶ καὶ φίλων; τί δὲ καὶ δεινόν ἐστιν,ἂν παρέξεται κύν' σοῦ;τυπτόμενον φασί τινες ὁρᾶν; ἡμεῖς δὲ μηδ' ἅψασθαι τοῦ σώματον μαρτυρήσομεν. ἀναδύεσθαι δοιμάτιον;τοῦτ' ἐκείνοις πρότερον πεπιστεύμεθ' ἡμεῖς μαρτυρήσομεν.τὸ χεῖλος ἐρράφθαι;τί παραλέγει δὲ σε ἡμεῖς,ἢ ἕτερόν τι κατεαγέναι φήσομεν.ἀλλὰ καὶ μάρτυρας ἀξιοῦς παρέξομαι,τοῦτ' οὐκ ἔστιν,ὦ ἄνδρες δικασταί,οὐδὲ τούτοις.ὅσα γὰρ μὴ δι' αὐτοῦ,οὐδενὸς μάρτυρες καλῶ ἡμᾶς δυπορήσουσιν. ἢ δι' ἀπ' αὐτοῦ ἑτοιμότης, οὐδὲ δι' εἰπεῖν μὰ τοὺς θεοὺς δυναίμην , ὅσοι καὶοἷα πρὸς τὸ ποιεῖν ὁτιοῦν ὑπάρχει.ἵνα δ' εἰδῆτε, οἷα κἀν ἀμφιθεατὶ ὄμνυοι περιέρχονται , λέγε αὐτοῖς ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας, σὺ δὲ ὕδωρ.

Μαρτυρίαι.

Τοίχους τοίνυν διορύττοντες,καὶ παίοντες τοὺς ἀπαντῶντας , ἆρ' ἂν ὑμῖν ὀκνῆσαι δοκοῦσιν ἐν γραμματείῳ τὰ ψεύδη μαρτυρεῖν ἀλλήλοις; * οὐ κεκοινωνηκότες τοσούτης καὶ τοιαύτης φιλαπεχθημοσύνης, καὶ πονηρίας,καὶ ἀναιδείας, καὶ ὕβρεως ; πάντα γὰρ ταῦτα ἐμοί γε ἐν τοῖς ὑπὸ τούτων πεπονθόσιν εἶναι δοκεῖ. καίτοι τούτων ἕτερ' ἐστὶ πρεσβύτερα καὶ τούτοις δεινότερα· ἀλλ' ἡμεῖς οὐχ οἷοί τε ἐσμὲν ἅπαντα ὑμῖν ἐξευρεῖν τοῖς ἠδικημένοις. ὁ τοίνυν παίων αἰσχιστον μέλλειν αὐτὸν ἀκούω ποιεῖν , βέλτιον νομίζω προειπεῖν ὑμῖν εἶναι,φασὶ γὰρ ὠδάκτησάμενον τοὺς παῖδας αὐτὸν,καὶ τούτων ὀμεῖσθαι.καὶ ἀραί τινας δεινὰς καὶ χαλεπὰς ἐπᾴδεσθαι,καὶ τοιαύτας,οἵας ἀκηκοώς γέ τις θαυμάσας ἀπήγγελεν ἡμῖν.ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί,αὐτοπόσαλα μὲν τὰ τοιαῦτα τολμήματα.οἶμαι γὰρ,οἶμαι,βέλτιστοι καὶ ἥκιστ' ἂν* αὐτοί τε ψευσάμενοι,μάλιστα ὑπὸ τῶν τοιούτων ἐξαπατῆσθαι.οὐ μέλει δὲ πρὸς τὸν βίον καὶ τὸν τρόπον ἀποβλέποντας πίστιν τούτοις τοὺς τοιαῦτα ὀλιγωρίαν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ· πέπυσμαι γὰρ ἐξ ἀναίσης.ἀκούω γάρ,ὦ ἄνδρες δικασταί , κακοήθη τέτνα,ὃς παρ' ὑμῖν ἀπέθανε,καὶ ἀριστοφάνη τοῖς ὀφθαλμοῖς διεφθαρμένον, καὶ τοιούτους ἑτέρους, καὶ κόνωπα πυτονῆ,ἑταίρους εἶναι,μειράκια ὄντας , καὶ ξιβαλλοὺς ἐπωνυμίαν ἔχειν· τούτοις τά τε ἑκαταῖα κατεσθίειν,καὶ τὰς ὄρνιθας τὰς ὀπὸ τῶν χωρῶν,αἷς καθαίρουσιν,ὅταν εἰσιέναι μέλλωσι, συλλέγοντας ἑκάστοτε,σιωπᾶν δεῖπνεῖν ἀλλήλοις,καὶ ῥᾷον ὀμνύναι καὶ ὀμνύειν,ἢ ὁπῆν.εἰ δὲ κόνων ὁ τοῦτος πίστις ὅστις ὀμνύων· οὐ γὰρ πολλοῦ δεῖ· ἀλλ' ὁ μηδ' ὄρνιθον μηδὲν ἀδικήσας ὀμόσας.καὶ γὰρ ἂν μὴ παίδων ὧν μὴ νομίζεται,μηδ' ἂν* μελλήσας,ἀλλὰ καὶ ὁπῆν παιδὸν πρότερον. εἰ δ' ἀναγκαῖον ὀμνύων ὡς νόμιμον,ἀξιοπιστότερος καὶ παίδων ὀμνύοντος,καὶ δικαιότερον πυός.ἐγὼ τοίνυν ὁ δικαιότερόν σε πιστεύσας ἂν καὶ πάντα,ὦ κόνων,ἠθέλησα* ταυτί,οὐχ ὑπὲρ μὴ δοῦναί μ' δίκην ὧν ἠδίκηκα,καὶ ὁπῆν ποιῶν ὥσπερ σύ.ἀλλ' ὑπὲρ τ' ἀληθείας,καὶ ὑπὲρ μὴ προσυβρισθῆναι,ὡς ὁ κατηγορη-

πορκησόμενος τὸ ψεῦγμα. λέγε τὴν ψεύκλησιν.

Πεύκλησις.

Ταῦτ' ἐγὼ καὶ τότε ἠθέλησα ὀμόσαι. καὶ νῦν ὀμνύω τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς ἅπαντας καὶ πάσας, ὑμῶν ἕνεκα, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῆς ψηφου ἧς ἐσπουδάκατε, ἢ μὴν παθὼν τοῦτο κόνως ταῦτα, ὧν δικάζομαι, Κ λαβὼν πληγὰς, καὶ τὸ χεῖλος διακοπεὶς οὕτως, ὥστε καὶ ῥαφῆναι, καὶ ὑβριαθεὶς, τὴν δίκην διώκειν. καὶ εἰ μὴν ὀμοῦμαι, πολλά μοι ἀγαθὰ γένοιτο, καὶ μηδέποτ' αὖθις τοιοῦτο μηδὲν πάθοιμι. εἰ δ' ὀμοῦμαι, ὀλώλης ἀπολοίμην αὐτός τε, καὶ εἴ τι μοι ὄντιν' ἢ μέλλει ἔσεσθαι. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὀμοῦμαι οὐδ' ἂν κόνων δικάσαιτ' ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πάνθ' ὅσα ὀρθῶς δικαια ὀμόσαντος ἐμοῦ καὶ πίστιν ποιησαμένου ὑμῖν, ὥσπερ αὐτὸς ἕκαστος παθὼν, τὴν πεποίησθε ἐμίσει, ἵνως ἂν ἐμοὶ ποιήσ κόνωνα τοῦτον τὴν ὀργὴν ἔχειν· καὶ μὴ νομίζειν ἴδιον τῆς τοιούτων μηδέν, ὃ κἂν ἄλλῳ τυχὸν συμβαίη· ἀλλ' ἐφ' ὅτου ποτ' ἂν συμβῇ, βοηθεῖν, Κ τὰ δίκαια ἀποδιδόναι, καὶ μισεῖν τοὺς ψευδῆ μὲν τῶν ἀμφ' τημάτων θαρσοῦντας καὶ προπετεῖς· ἐν ᾗ τῷ δίκῃ ὑπέχειν αἰσχύνας καὶ πονηρεύ, καὶ μήτε δόξης, μήτε ἔθους, μήτ' ἄλλου μηδενὸς φροντίζοντας πρὸς τὸ μὴ δοῦναι δίκην. ἀλλὰ δεήσε) κόνων, καὶ κλαύσεται. σκοπεῖτε δὴ πότερός ἐστιν ἐλεεινότερος, ὁ πεπονθὼς οἷα ἐγὼ πέπονθα ὑπὸ τούτου, εἰ ψευδοβουλευθεὶς ἀπεμι καὶ δίκης μὴ τυχὼν, ἢ κόνων εἰ δώσει δίκην; πότερον δ' ὑμῶν ἑκάστῳ συμφέρει; ὀξέως τύπτειν καὶ ὑβρίζειν, ἢ μή; ἐγὼ μὲν οἶομαι μή. οὐκουν ἂν μὲν ἀρῆτε, ἔσον) πολλοὶ, ἐὰν ὀλίγα κολάζητε, ἐλάττους. πολλ' ἂν εἰ πεῖν ἔχοιμι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ ὡς ἡμεῖς χρήσιμοι, Κ ὁ πατὴρ ἕως ἔζη, καὶ ἐπεραιρώντες, Κ στρατόμενοι, καὶ τὸ ψευσατόμενον ποιοῦντες· καὶ ὡς οὐδὲν ἧττον, οὔτε τῆς τούτε οὐδείς. ἀλλ' οὔτε τὸ ὕδωρ ἱκανὸν, οὔτε νῦν ψεὶ τούτων ὁ λόγος ἐστίν. εἰ δὲ δὴ ὁμολογουμένως ἐπὶ τούτων καὶ ἀχρηστότεροις καὶ πονηροτέροις ὑμῖν εἶ) σωέβαινεν, οὐ τυπτητέοι, οὐδὲ ὑβριστέοι δῆπου ἐσμέν. οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι δ' ὑμᾶς μηδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ ψεὶ χωρίου λόγου.

ΚΑλλικλῆς, ψεὸς ὃν ὁ λόγος, καὶ ὁ πρὸς δίκλω ὑπ' ἐκείνου φεύγων, γείτονες ἦσαν ἐν χωρίῳ, ὁδῷ μέσῃ διειργόμενοι. συνομβρίας δ' συμβάσης, εἰς τὸ καλλικλέους χωρίον ὕδωρ ἐμπεσὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ, κατελυμήνατο. ὅπ τούτῳ διώκει βλάβης τὸν γείτονα. ἔφη γὰρ ἐν τῷ τισίου χωρίῳ χαράδραν, εἰς ἣν ἀποδοχὴν τοῦ ὕδατος Κ, ἐκ τῆς ὁδοῦ, ποιηθεῖσαν, ὑπ' ἐποικοδομήσας νῦν, αἰτίαν ἑαυτῷ βλάβης γενέσθαι, ὁ δ' τισίου παῖς, ψεῦστον μὲν παλαιὸν, καὶ οὐ δι' ἑαυτοῦ τὸ ἕτερον δείκνυσι ζῶντ Κ· ὑπὲρ δὲ καὶ τοῦ καλλικλέους παῖδός, ἐποικοδομηθῆναι πρὸς χαράδραν φησὶν ἀπὸ τ τισίου. ἔπειτα συνίστησιν. ὡς οὐδὲ χαράδρα τίς τὸ χωρίον ἐστί. διαφέρει δὲ καὶ πρὸς συμβάσαν τῷ καλλικλεῖ βλάβην, ὡς μικρὰν, καὶ οὐκ ἀξίαν τηλικούτης δίκης. καὶ τὸ ὅλον ἀδικεῖσθαι μὲν οὐδὲν φησι τὸν καλλικλέα, ὀφθυμεῖν δὲ τὴν χωρίων ἑαυτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο συκοφαντίας μηχανᾶσθαι πάσας.

A vt periurio causam vincerem. Recita protiocationem.

PROVOCATIO.

Hæc ego & tum iurare volui, & nunc iuro per deos deásque omnes, vestra causa & coronæ circumstantis: me omnino à Cononе perpessum ea quæ conqueror, & accepisse plagas, & discissum mihi labrum, ita vt consuendum fuerit: & contumeliis affectum, hoc iudicio illum accusare. Quòd si sanctè iuro: multa mihi bona eueniant: neque in posterum quicquam tali accidat. Sin peiero: funditus peream & ipse, & si quid mihi aut est, aut futurum est. Sed non peiero: etsi Cononi illa rumperentur. A vobis igitur peto, Iudices, quòniam vobis quæ æqua sunt, omnia exposui, & iureiurando firmaui: vt, quemadmodum vnusquisque vestrûm in simili causa eum à quo læsus esset, odisset: ita & propter me Cononi irascamini, neque quicquam horum priuatum putetis, quod B cuiuis accidere potest: sed cuicunque acciderit, eum iuuatote, & quod iustum est tribuitote, & infensi estote hominibus ante facinora confidentibus, & temerariis, in defensione facinorum impudentibus & & improbis: qui neque existimationis, neque morum, neque vllius rei rationem habent: modò impunè abeant. At supplicabit & lamentabitur Conon. Spectate verò, vter sit miserabilior: ís-neque ita est mulctatus: vt ego mulctatus ab isto sum, insuper cũ infamia & inultus recessero: an Conon, si pœnas dederit? Vtrum verò vestrûm cuique prodest? vt verberare & insultare licear, an contrarium? Equidem cõtrarium arbitror. At si absolueritis, multi homines proterui erunt: si punieritis, pauciores. Multa commemorare possem, Iudices, quàm vtilem operam & nos nauemus, & pater, dum vixit, nauarit, tum triremibus instruendis, tum militando, tum imperatis faciendis: quàm & iste & sui nihil. Sed nec aquæ satis est: neque nunc hoc agitur. Quod si nos istis & inutiliores & improbiores essemus: non tamen C propterea vel verberandi, vel afficiendi contumeliis essemus. Non video, plura dicere quorsum attineat: puto enim vos nihil eorum ignorare quæ diximus.

ARGVMENTVM ORATIONIS aduersus Calliclem, de prædio.

CAllicles, aduersus quem inscribitur oratio, & is qui ab eo fuerat accusatus, prædia vicina habuerunt, quæ viz interiecta dirimebantur. Hymbre autẽ ingenti orto, aqua de via in prædium Calliclis illapsa, damnum ei dedit. Quapropter is cum vicino damni dati agit. Ait enim, in Tisiæ prædio fossam, ad aquam de via illabentem excipiendam, fuisse factam. Quæ nunc obstructa, sibi damni causa fuerit. Tisiæ verò filius primùm ostendit, vetus id esse opus, & non à se factũ. Eam enim fossam, etiam viuente patre Calliclis, à Tisia fuisse obstructam. Deinde asserit, non esse fossam eum locum. Extenuat etiam damnum Callicli datum, vt paruum & non tanta lite dignum. Atque omnino vllam ei factam esse negat iniuriam: sed prædium suum appeti à Callicle dicit, eáque de causa omnes calumnias adhiberi.

DEMOSTHENIS CONTRA CALLICLEM DE fundo Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Perstringit aduersarium, & præscriptione longi temporis nititur.

Nihil profectò molestius est, Atheniēses, quàm in vicinum improbum & auarum incidere: id quod mihi nunc vsuuenit. Callicles enim prædia mea lesiderans ita obstinatè me calumniari pergit, vt primùm consobrinũ suum subornarit, qui ea sibi vendicaret. Palàm autem conuictus, refutato per me eorum commento: rursus in duabus me causis arbitri sententia condemnauit absentem: altera ipse mille drachmis: altera fratre Callicrate impulso. Precor autem vos omnes, vt me audiatis, & diligenter attendatis: nõ quòd ipse dicendi sim peritus: sed vt vos ex ipsis rebus cognoscatis, mihi palàm iniuriam fieri. Vna autem mihi cõtra omnia istorum verba defensio est, quòd prædium illud pater meus maceria sepsit, prius fermè quàm ego natus sum, & viuente adhuc Callipide patre istorum, & vicino, qui rem certius norat quàm isti, & Callicle iã adulto, atque Athenis versante. Annis autem illis omnibus nemo venit qui vel accusaret, vel quereretur (quanquam haud dubiè tum etiam sæpe imbres fuerunt) vel prohiberet omnino, si quem pater sepiendo nostro prædio lædebat: imò nec vetuit, nec testificatus est quisquam, cùm pater meus annos amplius quindecim superstes fuerit, neque his pauciores pater istorum Callipides. Atqui Callicles, licuit vobis tum profectò, cùm fossam obstrui videretis, venire, statimque indignari, & dicere ad patrem. Tisia cur istud facis? obstruis fossam? iam aqua in nostrum prædium irruit: vt si desistere noluisset, ac tale aliquid accidisset, testibus iis qui tum adfuissent vti licuisset. Ac mediusfidius, te ostendere oportuit omnibus hominibus esse fossam: vt non verbis tantum, vt nunc, sed reipsa patrem iniuriæ conuinceres. Horum autem nihil quisquam vestrûm vnquam præstare voluit. neque enim absentem, vt me nunc, damnassetis: neque calumniis vestris quicquam profecissetis. Sed si tum testem adduxissetis, eoque præsente reclamassetis: ille, vt qui rem compertam haberet, horum singulis ita vti sunt, declaratis, facilè mercenarios testes refutasset. Vos autem me, nimirum hominem hac ætate, & rerum imperitum, omnes contempsistis. Verùm ego contra istos omnes, Athenienses, ipsorum facta, quæ firmissima testimonia sunt, exhibebo. Cur enim nemo eorum vel testificatus, vel conquestus est? imò, cur nullum vnquam verbum fecerunt? cur satis habuerunt eas iniurias, quibus afficerentur, negligere? Ad istorum igitur accusationem refutandam, vel hæc satis esse multa arbitror. Vt autem sciatis, Atheniēses, de aliis etiam, patrem nec sepiendo fundo quicquam peccasse, & istos omnia falsò in nos dixisse: dilucidius vos edocere conabor. Fundum nostrum esse proprium, isti etiam confitentur. Quod cum ita sit, Atheniēses, inspecto fundo potissimùm cerneretis, calũniã mihi fieri. Quamobrē etiã ego arbitris æquis rem permittere volui: non isti, vt nunc dicere audent. Perspicuũ aũt & hoc statim vobis erit omni

Narratio & descriptio fũdi, quem aduersarius fossam esse falsò dicat

Ὀρθ κ ἰῶ ἄρα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χαλεπώτερον οὐδὲν, ἢ γείτονος πονηροῦ καὶ πλεονέκτου τυχεῖν, ὅπερ ἐμοὶ νυνὶ συμβέβηκεν. ὑπονυμήσας γὰρ τὸ χωρίον μου καλλικλῆς, οὗτος* διατέθεικέ με συκοφαντῶν, ὥστε πρῶτον μὲν τὸν ἀνεψιὸν τὸν ἐαυτῆ κατεσκεύασεν ἀμφισβητεῖν μοι τοῦ χωρίου, ἀξιελεγχθεὶς ὑ φανερῶς κὴ πρὸ ἐμοῦ μου τῆς τούτων σκαιωρίας· πάλιν δύο δικας ἐρήμους μου κατεδικάσατο· τὴν μὲν αὐτὸς χιλίων δραχμῶν, τὴν δ τὸν ἀδελφὸν τουτονὶ πείσας καλλικράτην. δέομαι δὴ πάντων ὑμῶν ἀκοῦσαί μου, κὴ προσέχειν τὸν νοῦν, οὐχ ὡς αὐτὸς δεινὸς ῥήτωρ εἰπεῖν, ἀλλ' ἵν' ὑμεῖς ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων καταμάθητε, ὅτι φανερῶς συκοφαντοῦμαι. ἐν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς ἅπαντας τοὺς τούτων λόγους* ὑπάρχει μοι δίκαιον. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο πρῶτον ᾠκοδόμησεν ὁ πατήρ, μικρὸν δεῖν, πρὶν ἐμὲ γενέσθαι· ζῶντος μὲν ἐπὶ καλλιππίδου, τοῦ τούτων πατρός, καὶ γειτνιῶντος (ὃ ἀκριβέστερον ἦν εἰδέναι τοῦτον) ὄντος δὲ καλλικλέους οὐδενὸς ἦν, κὴ ὑπομνύντος ἀθηναίων. ἐν ᾧ τοίνυν τοῖς ἔτεσιν ἅπασιν ἐν οἷς ἐγὼ καλῶν ἐδεήθη πώποτ' ἦλθεν, ἐνταῦθα μεμφόμενος. καί τοι δῆλον ὅτι κὴ τὸν ὕδατος πολλάκις ἐγένετο. καὶ ἔτ' ἐκώλυσεν ἐξ ἀρχῆς, εἴπερ ἠδίκει τινὰ τῶν οἰκοδομημάτων ὁ πατὴρ τὸ ἥμισυ τοῦ χωρίου· ἀλλ' οὐδ' ἀπηγόρδυσεν, οὐδὲ διεμαρτύρατο; πλέον μὲν ἢ πεντεκαίδεκα ἔτη τὸν παῖδα ὑπομείνασιν, οὐκ ἐλάττω δ' ἢ τοῦτον πατρὸς καλλιππίδου. καί τοι, ὦ καλλίκλεις, ἐξῆν δήπου τοῦθ' ὑμῖν, ὁρῶσιν οἰκοδομουμένῳ τὸν χαράδραν. ἐλθεῖν δ' οὐδὲς ἀνανακτῆν, κὴ λέγειν πρὸς τὸν πατέρα· εἶτα πῶς, τί ταῦτα ποιεῖς; οἰκοδομεῖς τὸν χαράδραν; εἶτ' ἐμπεσεῖται τὸ ὕδωρ εἰς τὸ χωρίον τὸ ἡμέτερον; ἵν', εἰ μὴ ἐβούλετο παύσασθαι, μηδὲν ὑμῖν δυσχερὲς πρὸς ἀλλήλους ᾖ. εἰ δ' ὠλιγώρησε, κὴ συνέβη τι τοιοῦτον; μάρτυσιν ἔχειν τοῖς τότε πραγμένοις χρήσασθαι. κὴ νῦν δ' ὑπόδειξαί σε ἔδει πᾶσιν αὐτοῖς χαράδραν ἐσαν· ἵνα μὴ λέγω μόνον, ὥσπερ νυνὶ, ἀλλ' ἔργῳ, τὸν πατέρ' ἀδικοῦντα ἀπέφαινες. τούτων δ' οὐδὲν πώποτ' ἐδεῖς ποιεῖν ἠξίωσεν. οὐ γὰρ αὖ, ὅτ' ἐρήμην, ὥσπερ ἐμὲ νυνὶ, κατεδικάσασθε, ἔτι πλέον αὖ ἦν ὑμῖν συκοφαντῆσιν οὐδέν. ἀλλ' εἰώθειτε πότε μάρτυρα, καὶ ἐπεμαρτύρασθε; νυνὶ ἀπέφαινεν αὖ ἐκεῖνον, εἰδὼς ἀκριβῶς, ὅπως εἶχεν ἕκαστα τούτων,* καὶ τοὺς ῥᾳδίως τούτοις μαρτυροῦντας ἐξήλεγχεν. αὐθρώπη δ' οἰμαι τηλικούτου, καὶ ἀπείρου τῶν πραγμάτων, ἅπαντες καταφρονηκατέ μου. ἀλλ' ἐγὼ πρὸς ἅπαντας τούτους, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰς αὐτῶν πρόξεις ἰσχυροτάτας μαρτυρίας παρέξομαι. ὅστε τί γὰρ οὐδεὶς οὔτ' ἐπεμαρτύρατο, οὔτ' ἐνεκάλεσεν, ἀλλ' οὐδ' ἐμέμψατο πώποτε; ἀλλ' ἐξήρκει ταῦτα αὐτοῖς ἀδικουμένοις πρόφασις; ἐγὼ τοίνυν ἱκανὰ μὲν ἡγοῦμαι κὴ ταῦτ' εἶν πρὸς τ* τούτων ἀπολογίαν. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κὴ πρὸς τ ἄλλων, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠδίκει πρόσοικοδομῶν τὸ χωρίον, σοί τε κατεφυσμένοι πάντ' εἰσὶν ἡμῶν, ἔτι σαφέστερον ὑμῖν πειράσομαι διδάσκειν. τὸ μὲν γὰρ χωρίον ὁμολογεῖ κὴ παρ' αὐτῶν τούτων ἡμέτερον εἶναι. τούτου δ' ὑπάρχοντος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μάλιστα μὲν ἡ δεῖ ἂν ἰδόντες τὸ χωρίον, ὅτι συκοφαντοῦμαι διὸ κὴ τοῖς εἰδόσιν ὅπως ἔστιν ἐθελήσω ἐγὼ τοῖς ἴσοις ἀεὶ ἔχειν, καθάπερ νυνὶ λέγειν ἐπιχειρῶσι. δῆλον δ' ὑμῖν κὴ τοῦτ' αὐτίκ' ἔσαι πᾶσιν. ἀλλὰ πρόσεχε, ὦ ἄνδρες

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς Διὸς ἢ θεῶν, τὸν νοῦν. τί γὰρ χω- A
ρίε, τοῦτ' ἐμοῦ, καὶ τὸ τούτων, τὸ μέσον ὁδός ἐστιν. ὅρους δὲ
περιχώσας κύκλῳ τοῖς χωρίοις, τὸ καταῤῥέον ὕδωρ τῇ μὲν
εἰς τὴν ὁδὸν, τῇ δ' εἰς τὰ χωρία συμβαίνει φέρεσθαι. καὶ δὴ καὶ
τοῦτ' ἐπιστόμιον ἐγίγνετο εἰς τοὐμὸν ὁδὸν, ἢ μὲν αὐ δύοδε ἦ, φέρε-
σθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἢ δ' αὖ ἐκεῖσε, τί, τοῦτο καὶ ἦν τοῦτ' εἰς
χωρία ὑφαίρεσιν ἀναγκαίαν ἤδη. καὶ δὴ καὶ τοῦτο τὸ χω-
ρίον, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐξυμβήσεται ἐπομβρίας συμβάσης τὸ
ὕδωρ ἐμβαλεῖν. ἀμεληθὲν γάρ, οὕπω τοῦ πατρὸς ἐχοντος αὐτὸ,
ἀλλ' ἀνθρώπου δυσχεραίνοντος ὅλως τοῖς τόποις, καὶ
μᾶλλον ἀγροίκου, δίς καὶ ἐξ ἐμβαλὸν τὸ ὕδωρ, τά τε χωρία
ἐλυμήνατο, καὶ μᾶλλον ὡδοποίει. διὸ δὴ ταῦθ' ὁ πατὴρ
ὁρῶν, ὡς ἐγὼ τοῖς εἰδόταν ἀκούω, καὶ τοῖς γιτόνων ὀπτεμόν-
των ἅμα. Καδιζοῖτων δηλαδὴ τὸ χωρίον, τὴν αἰτίαμ πρε-
σκοδόμησε ταύτην. καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, παρέ-
ξομαι μὲν καὶ μάρτυρας ὑμῖν τοὺς εἰδότας· πολὺ γὰρ, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, τοῖς μάρτυσιν ἰσχυρότερα τεκμήρια. καλ-
λικλῆς μὲν γὰρ φησι τὴν χαράδραν ὑποικοδομήσαντα
βλάπτειν ἐμὲ αὐτόν. ἐγὼ δ' ὑποδείκνυμι χωρίον ὃν ἔχω, ἀλλ' B
οὐ χαράδραν. εἰ μὲν οὖν μὴ συνεχωρεῖτο ἢ μέτεστιν ἴδιον
εἶναι τὰχ' ἂν τοῦτο ἠδικοῦμεν, εἴ τι τοῖς δημοσίων ᾠκοδομη-
μένοις. νυνὶ δ' ἔστε τοῦτο ἀμφισβητεῖται, ἐξὸν τοῖς χωρίοις
δένδρα πεφυτευμένα, ἄμπελοι καὶ συκαῖ. καίτοι τίς ἂν
χαράδρα ταῦτ' ἂν φυτεύειν ἀξιώσειεν; οὐδείς γε. πῶς δὲ
πάλιν τοῖς αὐτοῖς θεμελίοις θάττον ἢ δι' ἔτους οἶμαι ταῦτα
τοῖν ἀμφοτέροιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, συμβέβηκε. καὶ γὰρ τὰ
δένδρα πεφυτευμένα θᾶττον, ἢ τὸν πατέρα μοι οἰκοδο-
μῆσαι τὴν αἰτίασιν καὶ τὰ μνήματα παλαιὰ, καὶ πρὶν
ἡμᾶς κτήσασθαι τὸ χωρίον γεγενημένα ὀξύ. καίτοι τίνων
ὑπαρχόντων, τίς ἂν ἔτι λόγος ἰσχυρότερος γένοιτο, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι; τὰ γὰρ ἔργα φανερῶς ἐξελέγχει. καί μοι λάβε
νυνὶ πάσας ἤδη τὰς μαρτυρίας, καὶ λέγε.

Μαρτυρίαι.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς μαρτυρίας; ἆρ' ὑμῖν δο-
κοῦσι διαῤῥήδην μαρτυρεῖν; Ⓒ τὸ χωρίον ἦν δένδρων με-
στὸν, καὶ μνήματα ἔχειν τινὰ, καὶ τἆλλα ἅπερ καὶ τοῖς ἄλ-
λοις χωρίοις συμβέβηκε· καὶ πάλιν, ὅτι ᾠκοδομήθη τὸ
χωρίον, ζῶντος μὲν ἔτι τοῦ τούτων πατρὸς, οὐκ ἀμφισβη-
τούμενον δὲ οὔτε τούτων, οὔτ' ἄλλου τῶν γειτόνων οὐδε-
νός· ἄξιον ἦ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ ἐκεῖ τῶν ἄλλων, ὧν εἴρηκε καλλικλῆς, ἀκοῦσαι καὶ σκέψασθαι. ἐκεῖνον μὲν, εἴ
τις ὑμῶν ἑώρακεν, ἢ ἀκήκοε πώποτε παρ' ὁδὸν χαράδραν
οὖσαν; οἶμαι γὰρ ἐν ἁπάσῃ τῇ χώρᾳ μηδεμίαν εἶναι. τὸ γὰρ ἕ-
νεκα ὁδοῦ τῆς δημοσίας ἐμβαλεῖν φέ-
ρουσαν τούτῳ δῆτα τῷ ἰδίων χωρίων χαράδραν ἐποίησέ
τις; ἐπεὶ τίς ἂν ὑμῶν εἴ τ' ἐν ἀγρῷ, νὴ Δί', εἴτ' ἄστει, τὸ
δῆτα τῆς ὁδοῦ ὕδωρ ῥέον εἰς τὸ χωρίον, ἢ τοῦ οἰκίαν δέ-
ξαιτ' ἂν αὐτῷ; ἀλλ' οὐκ ἂν τοιοῦτον, κἂν βιάσηταί
ποτε, ἀποφεύγειν ἅπαντες καὶ παροικοδομεῖν εἰώθασιν
ἐμβρύσσειν τοίνυν ἄξιόν με ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸ ὕδωρ εἰς δεξά-
μενον εἰς τὸ ἐμαυτοῦ χωρίον, ὅταν τὸ τούτου πλημμύρῃ
χωρίον, πάλιν εἰς τοὐμὸν ὁδὸν ἐξάγειν. οὐκοῦν πάλιν ὁ μετὰ
ταῦτα μοι γεωργῶν τῶν γειτόνων ἐγκαλεῖ. τὸ γὰρ ὕδωρ
τοῦτου δίκαιον, δῆλον ὅτι κἀκείνοις ὑπάρξει πᾶσι λέ-
γειν. ἀλλὰ μοὺ, εἴ γε εἰς τοὐμὸν ὁδὸν ἐκνήσω τὸ ὕδωρ ἐξά-
γειν· ἵνα σου σφόδρα θαῤῥῶν εἰς τὸ πλησίον χωρίον ἀ-
φείλω ἄν. ὅτου γὰρ νυνὶ ἀπιμήτοις φύγω δίκας, διότι τὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ ῥέον ὕδωρ εἰς τοῦτου χωρίον εἰσέπεσε· τί
πείσομαι, πρὸς Διὸς ὑπὸ τῶν, ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ ἐμοῦ τοῦ ὕδατος ἐκπεσόντος, βλαπτόμενον; ὅτου γὰρ μήτ' εἰς τοὐμὸν
ὁδὸν, μήτ' εἰς τὰ χωρία ἀφεῖναί μοι τὸ ὕδωρ ἔξεστι δεξαμενῷ τι λοιπὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρὸς θεῶν; οὐ γὰρ

bus attendite modò, per deos vos oro, animum. Via A
inter meum & istorum fundum interest. Cum autē
mons vndequaque prædia cingat: fit vt aquā defluēs
partim in viam, partim in prædia feratur: eáque, si
quando in viam irruerit, qua exitum habet, deor-
sum per viam fertur: qua autem aliquid obsistit, ibi
eam exaggeratam in fundos redundare necesse est.
Atque adeò in hunc fundum, Iudices, facta inunda-
tione, contigit aquam irruere, sed neglectum, patre
meo nondum tenente: sed homine cui loca hæc om
nino displicebant, & magis vrbano. Atque inunda-
tio bis aut ter fundos vastauit, ac potius eos vt viam
complanauit. Quod pater cùm videret, vt ego ex
iis qui norunt, audio: ac vicini & depascerent, & i-
ter per fundum facerent, hac materia circundedit.
Hæc vt vera esse vobis constet, cùm testes eos pro-
ducam qui rem norunt, tum argumenta testibus
multò firmiora. Callicles ait, me, obstructo alueo,
damnum sibi dedisse: ego verò fundum eum esse,
non alueum, ostendam. Quod ni concederetur, nos-
trum esse proprium: in eum: in eo fortasse peccare-
mus, quòd locum publicum extrueremus. nunc ne-
que de eo litigant, & fundus consitus est arboribus,
vitibus & ficis. Quis verò eas in alueo inserere velit?
nemo profectò. Quis autem in eo loco maiores
suos sepeliret? ne id quidem quisquam faceret, opi-
nor. Atqui. Athenienses, vtraque hæc contigerunt.
Nam & arbores plantatæ fuerunt, priusquam pater
meus sepē circundaret: & monumenta vetera, pri us
etiam quàm nos agrum emissemus, facta. Quæ fir-
mior, Athenienses, afferri probatio queat? Res enim
ipsæ omnem controuersiam tollunt. Cape iam testi-
monia, & recita.

TESTIMONIA.

Auditis, Athenienses testimonia? Nónne vobis
C apertè affirmare videntur, & fundum arboribus es-
se refertum, & habere monumenta quædam, & cæ-
tera quæ in aliis fundis esse solent? atque iterum, sep-
tum fuisse fundum, viuente adhuc patre istorum,
non aduersantibus vel istis, vel vllo vicinorum? O-
peræprecium autem est, Athenienses, etiam cætera
quæ Callicles dixit, audire atque considerate. Pri-
mùm an vestrûm quisquam vel viderit, vel audierit
vnquam iuxta viam esse alueum? Equidem arbi-
tror in hac tota regione esse nullum. Quamobrem
enim quisquam aquæ per publicam viam impetu
abiturę alueū pet suum fundū feciſſet? Deinde quis,
quæso, vestrûm siue in agro, siue in vrbe per viam
fluentem aquam in fundum suum aut ædes recipe-
ret? Non contrà potius omnes, si quando violenter
ingruet, excludere, atque obstruere solemus? Iste
verò postulat, vt aquam de via in meum fundum
recipiam: & cùm ea ad istius fundum accesserit,
vt rursus in viam deriuem. Proinde quisquis post
istum, fundum habet, rursus me accusabit. eandem
enim profectò, quam iste, & ille, causam omnes af-
ferre poterunt. Atqui si in viam educere aquam du-
bitabo, confidenter scilicet eam in vicinum fun-
dum emittam. Quum enim nunc multæ constitu-
tæ legibus à me petantur, quòd aqua de via in istius
fundum irruit? quid quæso mihi facient illi, qui-
bus aqua è fundo meo iecta, nocitura est? Quan-
do autē aquam exceptam, nec in viā, nec in agros e-
mittere licebit: quid reliquū erit, Iudices nec enim

vtique me coget etiam Callicles eam ebibere. Hæc ego cum feram, & multa alia peracerba: tantum abest vt pœnas de eis sumam, vt bene mecum agi putarem, si non insuper mulctarer. Nam si, Iudices, alueus esset, qui olim aquam excepisset, eámque ego non exciperem: fortasse peccarem: quemadmodum in aliis quibusdam vicinis prædiis sunt aluei, de quibus constat, quibus aquam primus quisque excipit, quemadmodum torrentes qui ex ędibus educuntur: ab illis porrò eandem alij similiter excipiunt. hanc verò neq; mihi dat, nec à me accipit quisquam. Qui igitur alueus esse potest? Aqua autem, quæ irrupit, sæpe nimirum nocuit multis, *etiam cautis: nocuit nunc isti etiam. Quod autem omnium iniquissimũ est: Callicles cum aqua in suum fundum irrupit, ingentibus saxis eum obstruxit: quod autem pater, cũ idem suo fundo accidisset, septum fecit: quasi in eo peccasset, mihi dati damni actionem impegit. Quod si omnes quibus aqua istâc defluens, nocet, me accusabunt: etiamsi fortunæ meæ multiplicentur, non omnibus potero satisfacere. Tantò autem isti sunt aliis iniquiores, vt nullo damno affecti, vt ego vobis statim ostendam, cum aliis multa & magna damna data sint, soli ipsi mihi negotium facessere ausint: etsi quibusuis id potius facessere licuisset. Nam isti, vt maximè aliquid eis acciderit, ipsi sua culpa læsi, me calumniantur: illi autem vt nihil aliud, at nullum tale crimen habent. Sed ne rerum ordine pertubato, simul dicam omnia: cape mihi vicinorum testimonia.

Nihil damni datũ aduersarij.

TESTIMONIA.

Nónne indignum est, Iudices, cùm hi tantis damnis factis, neque vllus alius ex iis quibus aduersa acciderunt, quicquam queratur, sed æquo animo fortunam ferant: istum calumniari? quem ipsum deliquisse primum, quòd foràs educta maceria viam angustiorem fecit, vt arbores quæ in via fuerant, amplecteretur: deinde, quòd eluuie in viam proiecta viam exaggerauit & coarctauit: è testimoniis statim euidentius cognoscetis. Iam eos nihil perdidisse, nullúmque fecisse damnum, quod alicuius momenti sit, & tamen tantam contra me actionem instituisse: mox ostendere conabor. Cùm mea mater istorum matre familiariter vteretur, priusquam isti me calumniari cœpissent, & altera ad alteram accederet, vt fieri solet: cùm ambæ & ruri habitarent, & inter se vicinæ essent, & inter viros etiam, dum viuebant, familiaritas intercederet: cùm igitur mea mater ad istorum matrem veniisset, atque illa calamitatem deploraret: nos verè audiuimus omnia, Iudices. Quòd si dico quæ de matre audiui: sic mihi multa bona eueniant: sin mentior: contraria horum. Ea igitur se omnino vidisse, & ex istorum matre audiuisse dicebat, hordei commaduisse, quos ipsa siccari vidisset, tres medimnos, farinæ circiter semimedimnum: olei auectam esse amphoram, eam dixisse, neque tamen ei quicquam accidisse. Tantas isti clades acceperunt, Iudices, pro quibus mille drachmarum mulctam legum autoritate à me petunt. Neque enim *si parietinæ veteri domicilium imposuit: id mihi quoque imputandum est: quod neque corruit, neque quicquam grauius passum est. Quare si faterer, me eis omnium malorum autorem esse: tamen quæ cõmaduerint, hæc fuerunt.

A ἐκπιεῖν γε δῆπου με καλλικλῆς αὐτὸ ἀναγκάσει. ταῦτα τοίνυν ἐγὼ πάσχων ὑπὸ τούτων, καὶ πολλὰ ἕτερα καὶ δεινά, μὴ ὅπι δίκην λαβεῖν, ἀλλὰ μὴ προσοφείλειν ἀγανακτῶ μὲν. εἰ μὲν γὰρ λύδ, ὦ ἄνδρες δικασταί, χαράδρα πάλαι ὑπορρεομένη τάχα ἂν ἠδίκουν· ἐγὼ μὴ δεχόμενος, ὥσπερ αἱ ἀπὸ θατέρ' ἄττα τῆς χωρίων εἰσὶν ὁμαλογούμεναι χαράδραι. καὶ ταύτας δέχονται μὲν οἱ πρῶτοι, καθάπερ ὑπὸ τῆς οἰκιῶν χειμάῤῥοις· ὧν δὲ τούτων δ' ἕτεροι παραλαμβάουσιν ὡσαύτως. ταύτην δ' οὔτε παραδίδωσιν οὐδείς, οὔτε παρ' ἐμοῦ παραλαμβάνει, πῶς οὖν ἂν εἴη τοῦτο χαράδρα; τὸ δ' εἰσπεσὸν ὕδωρ ἔβλαψε μὲν οἶμαι πολλάκις ἤδη πολλοὺς* φυλαξαμένους ἔβλαψε δ' νεῦ καὶ τουτονί. ὁ καὶ πάντων δεινότατον· εἰ καλλικλῆς μὲν εἰς τὸ χωρίον ἐμπεσόντος τοῦ ὕδατος, ἀμαξιαίοις λίθοις προσκομίσας ἀποκαδομεῖ τὸ δ' παρὸς ὅτι τοῦτο παθόντος τοῦ χωρίου προσκοδόμησεν, ὡς ἀδικουμένος ἐμοὶ βλάβης εἴληχε δίκην. καίτοι εἰ ὅσοι B κακῶς πεπόνθασιν ὑπὸ τοῦ ὑδάτων τοῦ ταύτη ῥεόντων ἐμοὶ λήξονται δίκας· οὐδὲ πολλαπλάσια γιγνόμενα τὰ ὄντα ἐξαρκέσειεν ἂν μοι. τοσοῦτον τοίνυν διαφέρουσιν οὗτοι τοῦ ἄλλων, ὥστε πεπονθότες μὲν οὐδὲν (ὡς αὐτίκα ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ὑπιδείξω) πολλῶν δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα βεβλαμμένων, μόνοι δικάζεσθαι τετολμήκασιν οἱ τοί μοι. καίτοι πᾶσι μᾶλλον ἐνεχώρει τοῦτο ποιεῖν. οὗτοι μὲν γὰρ εἰ καί τι πεπόνθασιν, αὐτοὶ δι' αὑτοὺς βεβλαμμένοι συκοφαντοῦσιν· ἐκεῖνοι γὰρ εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, τοιαύτην γ' οὐδεμίαν αἰτίαν ἔχουσιν. ἀλλ' ἵνα μὴ πάντα ἅμα συνταράξας λέγω, λάβε μοι τὰς τοῦ γείτονος μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Οὐκοῦν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτοις μηδὲν ἐγκαλεῖν μοι τοσαῦτα βεβλαμμένοις, μηδ' ἄλλον μηδένα τοῦ ἠτυχηκότων, ἀλλὰ τοῦ τύχου τοῦ τουτονὶ ὄντος συκοφαντεῖν; ὃν ὅτι μὲν αὐτὸς ἐξεπόρθησε, φανερὸν μὲν τοῦ ὁδὸν γενοτέραν ποιήσας ἐξαγαγὼν ἔξω τοῦ αἱμασιάν, ἵνα τὸ δένδρα τῆς ὁδοῦ, ποιήσειεν εἴσω· ἔπειτα ὃ τ' χλοῦν ἐμβαλὼν εἰς τοῦ ὁδὸν, ἐξ ὧν ὑψηλοτέραν τοῦ ὁδὸν καὶ γενοτέραν πεποιῆκας συμβέβηκεν. ὅτι τοῦ μαρτυρῶν αὐτίκα εἰσεσθε σαφέστερον. ὅτι δ' οὐδὲν ἀπολωλεκὼς, οὐδὲ καταβεβλαμμένος ἄξιον λόγου, τηλικαύτην μοι δίκην εἴληχε τεθ' ὑμᾶς ἤδη πειράσομαι διδάσκειν. τῆς γὰρ μητρὸς τῆς ἐμῆς, χρωμένης τῇ τούτων μητρὶ, πρὶν τούτους ἐπιχειρῆσαί με συκοφαντεῖν, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀφικνουμένων οἷον εἰκὸς, ἅμα μὲν οἰκουσῶν ἀμφοτέρων ἐν ἀγρῷ καὶ γιτνιωσῶν, ἅμα δ' τοῦ ἀνδρῶν χρωμένων ἀλλήλοις, ἕως ἔζων· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐμῆς μητρὸς ὡς τὴν τούτων, καὶ διαθρυπτομένης ἐκείνης τὰ συμβάντα, ἡ δικνυούσης· οὕτως ἐπυθόμεθα πάντα ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ εἰ λέγω μὴν ἅπερ ἤκουσα τῆς μητρὸς, οὕτω μοι πολλὰ ἀγαθὰ γένοιτο. εἰ δὲ ψεύδομαι, τἀναντία τούτων ἢ μὴν ὁρᾶν, καὶ τῆς τούτων μητρὸς ἀκούειν ἔρημ· κειθῶν μὴν βρεχθῶσαι καὶ ξηραινομένους ἰδεῖν αὐτοῦ μηδὲ ζεῖς μεδίμνους· ἀλδύρων δ' ὡς ἡμιμέδιμνον· ἐλαίου δ' ἀποκλινθῆναι μὴν κεράμιον φάσκειν· οὐ μὴν τοῦ πεπονθέναι γε οὐδέν. τοσαῦτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ συμβάντα τοῦ τούτοις. ἀνθ' ὧν ἐγὼ χιλίων δραχμῶν δίκην ἀτίμητον φεύγω. οὐ γὰρ δὴ εἰ τεῖχόν γε παλαιὸν ἐπῳκοδόμησεν, ἐμοὶ κἠ τοῦτο λογιστέον ὄζιν, ὃ μήτε ἔπεσε, μήτ' ἄλλο μηδὲν δεινὸν ἔπαθεν. ὡς' εἰ συνεχώρουν αὐτοῖς ἁπάντων αἴτιος εἶ τοῦ συμβεβηκότων, τά γε βρεχθέντα ταῦτ' ἦν ὁπότε

ὁπότε γ' μήτε ἐξ ἀρχῆς ὁ πατὴρ ἠδίκει τὸ χωρίον ᾠκοδομημένος, ἔξοι πώποτε ἐνεκάλεσαν, τοσούτῳ χρόνῳ διελθόντος, οἵ τ' ἄλλοι πολλὰ κἀδικηκότες, μήν μᾶλλον ἐγκαλοῦσιν ἐμοί· πάντες τε ὑμεῖς τὸ ἐκ τῶν οἰκιῶν καὶ τὸ ἐκ τῶν χωρίων ὕδωρ εἰς τὴν ὁδὸν ἐξάγειν εἰώθατε, ἀλλ' οὐ μὰ δί' εἴσω τὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ δέχεσθαι· τί δεῖ πλείω λέγειν; ἵνα γὰρ ἐκ τούτων ἄδηλον, ὅτι φανερῶς συκοφαντοῦμαι, ἵστ' ἀδικῶν ἄδειν, οὔτε βεβλαμμένων ἃ φασιν. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι κἀγὼ εἰς τὴν ὁδὸν χλοῦδον ἐμβεβλήκασι, καὶ τὰ αἱμάσιαν ᾠήσαντες στενοτέραν τὴν ὁδὸν πεποιήκασιν, ἔτι δ' ὡς ὅρκον ἐδίδουν ἐγὼ τῇ τούτων μητρὶ, κἀγὼ ἐμαυτοῦ τὸν αὐτὸν ὁμόσαι παρεκαλούμην, λάβε μοι τὰς τε μαρτυρίας, καὶ τὴν πρόκλησιν.

Μαρτυρία. Πρόκλησις.

Εἶτα τούτων ἀναισχυντότεροι γένοιτ' ἂν ἄνθρωποι, ἢ ὠμότεροι συκοφαντοῦντες; οἵ τινες αὐτοὶ τὰ αἱμάσιαν φροάγοντες καὶ τὴν ὁδὸν ἀνακεχωκότες, ἑτέροις βλάβης δικάζονται, καὶ ταύτην χιλίων δραχμῶν ἀτιμητον. οἵ γ' κἀν πεντήκοντα δραχμῶν τὸ ὠδήφαισαν ἅπαντα ἀπολωλέκασι. καίτοι σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πόσοις ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐν τοῖς ἀγροῖς βεβλάφθαι συμβέβηκε· τὰ μὲν ἐν Ἐλευσῖνι, τὰ δ' ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις. ἀλλ' οὐ δήπου τούτων, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, ὧν ἑκάστου τὴν γῆν τόνον ἕκαστος ἀξιώσει τὰς βλάβας κομίζεσθαι. κἀγὼ μὲν οὖν φέρω παρεσκεύασμαι ἀγανακτεῖν, τῆς ὁδοῦ στενοτέρας γεγενημένης καὶ μετεωροτέρας, ἢν συγγένωμαι· τούτοις δὲ τοσοῦτον ἐξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὥστε τοῖς ἠδικημένοις ἐγκαλεῖν. καί τοι ὦ καλλίκλεις, εἰ καὶ ὑμῖν ἐξῆν τὸ ὑμέτερον αὐτοῖς χωρίον, ἢν ἡμῖν δίκαιον τὸ ἡμέτερον ἐξελεῖν. εἰ δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἠδίκει ἐξοικοδομοῦσ' ὑμᾶς, ἦν νυνὶ ὑμεῖς ἀδικεῖτε ἐμὲ πεοικοδομηθέντος· ἦν δῆλον ὅτι μεγάλοις λίθοις ἐποικοδομηθέντος, πάλιν τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ἐμὸν ἥξει χωρίον. εἶθ' ὅταν τύχῃ, καταβαλεῖ τὰ αἱμάσιαν ἀφορμὴν οὐδεμίαν, ἀλλ' οὐδὲν μᾶλλον ἐγκαλῶ τούτοις ἐγὼ δικαίως. ἀλλὰ σέσωμαι τὸν τύχῃ, καὶ ταμαυτοῦ φυλάττειν πειράσομαι· κἀγὼ τὸν φάτλονα μὴ τὰ ἑαυτοῦ σῶφρονεῖν ἡγοῦμαι. δικαζόμενον δέ μοι, πονηρότατόν τ' εἶναι, καὶ διεφθαρμένον ὑπὸ νόσου νομίζω. μὴ θαυμάζετε δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν τούτου προθυμίαν μηδ' εἰ τὰ ψεύδη κατηγορεῖν νῦν τετόλμηκε· καὶ γὰρ τὸ πρότερον πείσας τὸν ἀνεψιὸν ἀμφισβητεῖν μοι τοῦ χωρίου συνθήκας οὐ γνησιωτάτας ἀπήνεγκε· καὶ νῦν αὐτὸς ἐρήμου μου καταδεδικηκότος, τοιαύτην ἑτέραν δίκην, κάλλαρον ὑπαγαγόμενος τῷ ἐμῷ δούλων. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις κακοῖς, καὶ τοῦτο δύσκωφον ἀφίσμα καλλάρῳ τῷ αὐτῷ δίκην δικάζονται. καί τοι τῆς αἰτοικέτης τοῦ τοῦ δεσπότου χωρίον ᾠκοδομήσεσεν αὖ, μὴ προσάξαντος τοῦ δεσπότου· καλλάρῳ δὲ ἔτι ἐγκαλεῖν οὐδὲν ἔχοντες, ὑπὲρ ὧν ὁ πατὴρ πλέον ἢ πεντεκαίδεκα ἔτη φεύξας ἐπεβίω, δικάζονται. κἂν μὲν ἐγὼ τῶν χωρίων ἀποστῶ, τούτοις ἀποδόμενος, ἢ πρὸς ἕτερα χωρία ἀλλαξάμενος· οὐδὲν ἀδικεῖ κάλλαρος. αὖ δ' ἐγὼ μὴ βούλομαι ταμαυτοῦ τούτοις προέσθαι πάντα τὰ ἐπίκτητα ὑπὸ καλλάρου πάσχουσιν οὗτοι. καὶ ζητοῦσι καὶ διαιτητὴν, ὅς πως αὐτοῖς τὰ χωρία προσπαταγώσεται; ἢ φλαδύσεις τοιαύτας, ἐξ ὧν τὰ χωρία ἕξουσιν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῖς ὑπεβουλεύοντας καὶ συκοφαντοῦντας δεῖ πλέον ἔχειν· οὐδὲν ἂν ὄφελος εἴη τῷ εἰρηκέναι. εἰ δ' ὑμεῖς τοῖς μὲν τοιούτοις μισεῖτε, τὰ δὲ δίκαια ψηφίζεσθε, μήτ' ἀπολωλεκότος καλλικλέους μηδὲν, μήτ' ἠδικημένου, μήθ' ὑπὸ καλλάρου, μήθ' ὑπὸ τοῦ παιδός· οὐκ οἶδ' ὅπι δεῖ πλείω λέγειν. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι καὶ πρότερον ὑπεβουλεύων μου τοῖς χωρίοις τὸν ἀνέψιον κατεσκεύασε, καὶ νυνὶ τῷ ἑτέραν αὐτὸς κατεδικάσατο κάλ-

A Cùm autem pater nec ab initio, cùm fundum muniret, eis iniuriam fecerit, nec isti vnquam quæsti sint tanto tempore interiecto: & alij multis & magnis affecti damnis, nihilò plus me accusent, vósque omnes aquam ex ædibus & fundis in vias educere soleatis: non ita me amet Iupiter, eam quæ in via est, intrò admittere: quorsum plura dicenda sunt? Neque enim ex his obscurum est, mihi manifestè calumniã fieri: quum neque iniuriam illis faciam, neque cum eis tam malè actum sit vt dicunt. Vt autem sciatis, eos & eluuiem in viam proiecisse, & sepe circundu- Translatio culpę inaduersarium.
cta viam angustiorem effecisse, & me istorum matri iusiurandum detulisse, & à mea postulasse vt idem iusiurandum daret: cape mihi hæc testimonia, & prouocationem.

TESTIMONIA. PROVOCATIO.

Quid istis hominibus fieri possit impudentius? quæ calumnia manifestior? qui quũ ipsi sepem produxerint, & viam exaggerarint: alios dati dãni accusant, & mille drachmas dari sibi ex legibus omnino postulant, quorũ vniuersa iactura non est quinquaginta drachmarũ? Atqui considerate, Iudices, quàm multorum agris ab aqua damnum datum sit: partim Eleusine, partim aliis in locis. Neque tamen, ô dij immortales, eorum quisque damnum è vicinis pensari sibi postulat. Ac ego quidem, quem indignari oportebat, propter viam & angustiorem & altiorem factam, quiesco. Istis autem ea licentia datur, si ita fit, vt affectos iniuriis etiam calũnientur. Atqui Callicles, si vobis munire licet vestrũ fundũ: nobis vtique nostrum quoque licuit. Sin pater meus muniẽdo, vobis iniuriã fecit: & vos nũc mihi facitis iniuriã sic muniendo. Cũ e. veiter fũ lus magnis saxis munitus sit: satis apparet, aquam rursus in meum fundũ venturam: pòst, si ita ceciderit, inopinatò murũ prostraturam. Sed ego propter hoc eos nihilo magis accuso: sed fortunam boni consulo, & vt mea tuear, operã dabo. Nam & istũ, qui sua sepiat, sapere: quòd Insectatio morũ Callicl is.
aũt mihi litem mouet, & improbissimum, & mentis errore affectum esse existimo. Ne verò miremini, Iudices, istius improbitatem, neque in impingẽdo falso crimine audaciam. Nam prius etiam, cùm consobrino suo persuasisset, vt mihi litem moueret de fundo, pactiones commenticias protulit: & nunc ipse me alio iudicio absentem condemnauit arbitri sententia, Callari nomine, qui vnus est è seruis meis. Nam præter alia scelera, etiam hoc commentum excogitarunt: Callarum eiusdem criminis reum agũt. Quis autem seruus iniussu domini agrum septo circundaret? Cum autem quod Callaro obiiciant, nihil aliud habeant: propter id septum, quo facto pater annos amplius quindecim vixit, eum in ius vocant. Quòd si ego prædiis his cesserò, aut venditis, aut cũ alijs prædiis permutatis: nihil iniusti facit Callarus. Sin istis condonare mea nolo: summis à Callaro iniuriis afficiuntur: atque etiam arbitrum quæritant, qui eis fundum adiudicet, & tales transactiones, per quas fundos obtineant. Et quidem, Iudices, si insidiatores & calũniatores meliore cõditione sunt: nihil proderũt ea quæ diximus. sin vos & tales oderitis, & iusta decernetis, cùm Callicles nec perdiderit quicquã, nec vlla sit affectus iniuria vel à Callaro, vel à patre, nõ video quorsũ attineat plura dicere. Vt autem sciatis, eum prius etiam meis fundis insidiantem, consobrinum suum subornasse, & nunc altero hoc iudicio Callarum arbitri sententia con-

demnasse: vt mihi insultet, quòd eum hominem magnifacio, & Callaro etiam dixisse diem: harum omnium rerum testimonia vobis recitabuntur.

TESTIMONIA.

Ne igitur per deos oro, Iudices, me istis hominibus condonetis infontem. Neque enim mulcta me tantopere solicitat (quanquam ea grauis est omnib. quibus sunt tenuiores) quantum illud, quòd me ita exagitant & calumniantur, vt exterminaturi esse municipio videantur. Vt autem apparet, nos nullam facere iniuriam: parati fuimus & arbitros sumere rei gnaros, æquos homines, ac neutris addictos, & legitimũ dare iusiurandum. Nec enim alia firmiora nos exhibituros vobis argumenta putauimus, qui ipsi iurati essetis. Cape & prouocationem, & quæ adhuc reliqua sunt testimonia.

PROVOCATIO. TESTIMONIA.

ARGVMENTVM ACTIONIS contra Dionysodorum dati damni.

B

DArius & Pamphilus Dionysodoro mutuant ter mille drachmas, vt in AEgyptum nauiget, atque inde rursus Athenas, pignori accepta naue. Perscribunt etiam in pactione vsuras quas deberet, Athenas reuerso Dionysodoro, recipiendas Dionysodorus rediens ex AEgypto, Rhodum appulsa naue illic merces exposuit, propterea (vt ipse quidem ait) quòd nauis rupta & putris esset: vt autem Darius quòd audisset, laxatam Athenis annonam. Nauem enim esse integram, & adhuc etiam nauigare ait. Creditores igitur accusant Dionysodorum violatæ pactionis, quòd pignus, hoc est, naué non palàm exhibuerit: & ab eo repetunt promissas vsuras integras. Is verò recusat omnes reddere.

DEMOSTHENIS CONTRA DIONYSODORVM

Dati damni actio,, Hieronymo Vvolfio interprete.

Beneuolentiæ captatio à persona iudicũ, & aduersarii crimination.

SOcius ego sum, Iudices, & particeps mutuò datæ pecuniæ. Vsuenit autẽ nobis qui per mare negociari decreuimus, & nostram pecuniam aliis credimus, vt illud certò sciamus debitorem in rebus omnibus esse meliore quàm nos conditione. Is enim accepta pecunia manifesta & certa, in tabellula duobus teruncijs empta, & libellulo admodum exiguo confessionem relinquit, qua se quæ æqua sint, facturum testatur. Nos autem non pollicemur daturos: sed mutuanti statim damus pecuniam. Qua igitur eam re freti, quo confici pignore, amittimus? Vobis Iudices, & legibus vestris, quæ iubent, quę alter alteri vltrò promiserit, ea rata esse. Cæterùm mihi neque legum, neque syngraphæ vllius vlla videtur esse vtilitas, nisi is qui pecuniam accipit, vir omnino sit bonus: quique aut vos metuat, aut eum quicum contraxit, vereatur. Quorum neutrum est in Dionysodoro: qui eò venit audaciæ, vt, cum à nobis ad nauem ter mille drachmas, ea conditione sit mutuatus, vt nauem Athenas reduceret, cúmque superioris anni æstate nostrum nobis reddendum fuisset: nauem Rhodũ appulerit, atq; illic exoneratas merces cõtra & tabulas vẽdiderit, & leges vestras: Rhodóq; rursus in Aegyptũ miserit nauem, atq; inde Rhodum: nobis verò qui Athenis ei pecuniã credidimus, ne nũc quidẽ vel pecuniam reddat, vel pignus exhibeat: sed

A λάβοῦ ταυτηνὶ τὴν δίκην, ἐπηρεάζων ἐμοὶ, διότι τὴν αἰθεσαπον ὠφελεῖ πολλοῦ ποιοῦμαι, καὶ καλλαΐῳ πάλιν εἴληχεν ἑτέραν· ἁπάντων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Μὴ οὖν θεὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, φθόνδέ με τούτοις μηδὲν ἀδικοῦντα. οὐ γὰρ τῆς ζημίας τοσοῦτόν* μοι μέλει (καίτοι χαλεπὸν ὂν πᾶσι τοῖς* μικρὰν οὐσίαν ἔχουσιν) ἀλλ' ἐνβάλλουσιν ὅλως ἐκ τῆς δήμου με ἐλαύνοντες, & συκοφαντοῦντες. ὅτι δ' ἐκ ἀδικοῦμαι μηδὲν, ἕτοιμοι μὲν ἐσμὲν ὀμνύναι τοῖς εἰδόσιν ἴσως καὶ κοινοῖς. ἕτοιμοι δ' ὀμνύναι τὸν νόμιμον ὅρκον. ταῦτα γὰρ ᾠόμεθα ἰσχυρότερα παρέχεσθαι τοῖς αὐτοῖς ὑμῖν ὀμωμοκόσι. καί μοι λάβετε τὴν τε φθόκλησιν, καὶ τὰς ἄλλοίπους ἑτέρας μαρτυρίας.

Φθόκλησις. Μαρτυρίαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΥ βλάβης λόγου.

ΔΑρεῖος καὶ παμφίλος Διονυσοδώρῳ δανείζουσι τριακόσιας δραχμὰς, ὅπως πλεύσας αὐτὸν εἰς αἴγυπτον, κἀκεῖθεν αὖθις ἀθήναζε. καὶ λαμβάνουσι μὲν ὑποθήκην τὴν ναῦν, διομολογοῦνται δ' καὶ τόκους ὅσους ὤφειλον ἀθήναζε κατα πλεύσαντες ὁ Διονυσοδώρου κομίσασθαι. Διονυσόδωρος δὲ ἀναπλεύσας εἰς τὴν αἴγυπτον, τῷ ῥήτορι φθόνῳ τὸν νόμον ἐξέθετο. ὡς μὲν αὐτὸς φησι, διὰ τὸ ῥαγῆναι τὴν ναῦν, καὶ ἔτι σαθράν. ὡς δὲ Δαρεῖος λέγει, διὰ τὸ πυθέσθαι τὸν σῖτον ἀθήνησιν δύωνον ὄντα. τὴν δὲ ναῦν σῶαν ὑπάρχειν φησὶ, καὶ πλεῖν ἔτι καὶ νῦν. οἱ μὲν οὖν δανείσαντες κατηγοροῦσι τοῦ Διονυσοδώρου, ὡς βεβιασμένου τὴν συγγραφήν· * διότι τὴν ὑποθήκην. τοιγαροῦν τὴν ναῦν οὐ παρέσχεν ἐμφανῆ· καὶ ἅπασιν αὐτοῖς ὁμολογηθέντας τόκους τελείους. ὁ δὲ, οὐ πάντας ἀποδίδοναι βούλεται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΥ βλάβης λόγος.

C

ΚΙνωνός εἰμι τοῦ δανείσματος, ὦ ἄνδρες δικασταί. συμβαίνει δ' ἡμῖν τοῖς κατ' θαλάτταν τὴν ἐργασίαν προκεκριμένοις, καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτοῖς ἐγχειρίζουσιν ἑτέροις, ἐκεῖνο μὲν σαφῶς εἰδέναι, ὅτι ὁ δανειζόμενος ἐν παντὶ προέχει ἡμῶν. λαβὼν γὰρ ἀργύριον φανερὸν καὶ ὁμολογούμενον· ἐν γραμματιδίῳ δυοῖν χαλκοῖν ὠνημένῳ, καὶ βιβλιδίῳ μικρῷ πάνυ, τὴν ὁμολογίαν καταλέλοιπε τὸ ποιήσειν τὰ δίκαια. ἡμεῖς δ' ἐφάμεθα δώσειν· ἀλλ' οὐθὲν τῷ δανειζομένῳ δίδομεν τὸ ἀργύριον. τῷ οὖν* ποτε πιστεύοντες, καὶ τί λαβόντες τὸ βέβαιον, προΐεμεθα, ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις, οἳ κελεύουσιν ὅσα, ἄν τις ἑκὼν ἕτερος ἑτέρῳ ὁμολογήσῃ, ταῦτα κύρια εἶναι. ἀλλά μοι δοκεῖ ὅτε τῷ νόμων, οὔτε συγγραφῆς οὐδεμίας ὄφελος εἶναι οὐδὲν, ἀλλ' ὁ λαμβάνων τὰ χρήματα μὴ πάνυ δίκαιος ἦ τὸν τρόπον· καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ ὑμᾶς λεδιὼς, ἢ τὸν συμβαλόντα αἰσχυνόμενος. ὧν οὐδέτερον πρόσεστι Διονυσοδώρῳ τούτῳ· ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥκει τόλμης, ὥστε δανεισάμενος παρ' ἡμῶν ὀκτὼ τῇ νηὶ χιλίας δραχμὰς, ἐφ' ᾧ τε τὴν ναῦν καταπλεῖν ἀθήναζε, καὶ δεῦρο ἡμᾶς ἐν τῇ πέρυσιν ὥρᾳ κεκομίσθαι τὰ χρήματα τὰ μὲν ναῦν εἰς ῥόδον κατεκόμισε, καὶ τὸν τόκον ἐπεῖσε ἀφελόμενος, ἀπέδοτο ὧνπερ τὴν συγγραφὴν καὶ τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις. ἐκ δὲ ῥόδου πάλιν ἀπέστειλε τὴν ναῦν ὡς αἴγυπτον, κἀκεῖθεν εἰς ῥόδον· ὑμῖν δὲ τοῖς ἀθηναίοις δανείσασιν, ἀδέπω καὶ νῦν ἔστι τὰ χρήματα ἀποδίδωσιν, ἔτε τὸ ἐνέχυρον καθίστησιν εἰς τὸ ἐμφανές· ἀλλὰ δοῦ-

τεον

τερον ἔτος τουτὶ καρπούμενος τὰ ἡμέτερα, καὶ ἔχων τό, τε A δάνειον καὶ τ' ἐργασίαν, καὶ τὴν ναῦν τ' ὑποκειμένην ἡμῖν, οὐδὲν ἧττον εἰσελήλυθε πρὸς ὑμᾶς· δηλονότι ὡς ζημιώσων ἡμᾶς τῇ ἐπιβελείᾳ, καὶ καταθησόμενος εἰς τὸ οἴκημα πρὸς τῷ ἀποστερεῖν τὰ χρήματα. ὑμῶν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁμοίως ἁπάντων δεόμεθα, καὶ ἱκετεύομεν βοηθῆσαι ἡμῖν, ἐὰν δοκῶμεν ἀδικεῖσθαι. τὸ δ' ἀρχὴν τῶν συμβολαίων διεξελθεῖν πρῶτον βέλτιον· οὕτω γὰρ καὶ ὑμεῖς ῥᾳστα κολουθήσετε. Διονυσόδωρος γὰρ οὗτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ παρμενίσκος, πρεσβευσάμενοι πρὸς ἡμᾶς πέρυσι τῶν μεταγωγίων μισθὸς, ἔλεγον ὅτι βέλοιντο δανείσασθαι ἐπὶ τῇ νηΐ, ἐφ' ᾧ τε πλεῦσαι εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ῥόδον, εἰς Ἀθήνας, διομολογησάμενοι τοῖς τόκοις εἰς ἑκάτερον τῶν ἐμπορίων τούτων. ἀποκειναμένων δ' ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐκ ἂν δανείσαιμεν εἰς ἕτερον ἐμπόριον οὐδέν, ἀλλ' εἰς Ἀθήνας· οὕτω πρόσοιτο- B λογοῦσι πλεύσεσθαι δεῦρο. καὶ ὅτι ταύταις τ' ὁμολογίαις δανείζονται παρ' ὑμῶν ὅτι τῇ νηὶ χιλίας δραχμὰς ἀμφοτερόπλους, καὶ συγγραφὴν ἐγράψαντο ὑπὲρ τούτων. ἐν μὲν οὖν τ' συνθήκαις δανεὶς ἐγράφη Πάμφιλος ὅτοσί. ἐγὼ δ' ἔξωθεν μετεῖχον αὐτοῖς τ' δανείσματος. καὶ πρῶτον μὲν ὑμῖν ἀναγνώσεται αὐτὴν τὴν συγγραφήν.

Συγγραφή.

Κατὰ ταύτην τὴν συγγραφὴν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, λαβόντες παρ' ἡμῶν τὰ χρήματα Διονυσόδωρός τε οὑτοσὶ καὶ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ παρμενίσκος, ἀπέστελλον τ' ναυῦν εἰς τ' Αἴγυπτον ἐνθένδε. ὁ μὲν παρμενίσκος ἐπέπλει ὅπη τ' νεώς. οὗτοσὶ δ' αὐτοῦ κατέμενεν ἡσυχῇ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἵνα μὴ τοῦτ' ἀγνοῆτε, ὑπηρέτης καὶ συνεργὸς πάντες ὄντες κλεομένους τ' ἐν τῇ Αἰγύπτῳ τῷ ἀρξάντος· ὃς ἐξ οὗ τὴν ἀρχὴν παρέλαβεν, οὐκ ὀλίγα κακὰ εἰργάσατο τὴν πόλιν τὴν ὑμετέραν, μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, παλιγκαπηλεύων, καὶ συωνὰς τὰς τιμὰς τοῦ σίτου, καὶ αὐτὸς ἔστοι με τ' αὐτοῦ. οἱ μὲν γὰρ αὐτοῦ ἀπέστελλον ἐκ τ' Αἰγύπτου τὰ χρήματα. οἱ δ' ἐπέπλεον τ' ἐμπορίαις· οἱ δ' ἐνθάδε μένοντες, διεπράττοντο τὰ ἀποστελλόμενα. εἶτα πρὸς τὰς καθεστηκυίας τιμὰς, ἔπεμπον γράμματα οἱ ὅπη δημοῦντες τοῖς ἀποδημοῦσιν, ἵνα ἐὰν μὲν παρ' ἡμῖν τίμιος ᾖ ὁ σῖτος, δεῦρο αὐτὸν κομίσωσιν· ἐὰν δ' εὐωνότερος ᾖ, εἰς ἄλλο τι καταπλεύσωσιν ἐμπόριον. ὅθεν περ οὐχ ἥκιστα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, συωνεμήθη τὰ πρὸς τ' σῖτον ἐκ τ' τοιούτων ὑποστολῶν καὶ συνεργιῶν. ὅτε μὲν οὖν ἐνθένδε ἀπέστελλον ἕτοι τ' ναυῦν, ὑπερκώς ἔντιμον κατέλιπον τ' σῖτον· διὸ καὶ ὑπέμειναν ἐν τῇ συγγραφῇ γράψαντες εἰς Ἀθήνας πλεῖν, εἰς δ' ἄλλο μηδὲν ἐμπόριον. μὴ ὄν ταῦτ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐπεὶ δὴ ὁ σικελικὸς κατάπλοις ἐγένετο, καὶ αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ἐπ' ἔλαττον ἐβάδιζον, καὶ ἡ ναῦς ἡ τούτων ἀνῆκτο εἰς Αἴγυπτον· δόξαν ἀποστέλλει τινὰ εἰς τ' ῥόδον, ἀπαγγελοῦντα τῷ παρμενίσκῳ, τὸ κοινωνῷ τἀνθένδε καθεστηκότα· ἀναγκαῖον ἐν τῇ εἴη προσέχειν εἰς ῥόδον. πρὸς δ' οὐ λαβὼν παρμενίσκος ὁ τούτου κοινωνὸς τὰ γράμματα τὰ ὧδε τούτου ἀποσταλέντα, καὶ πυθόμενος τὰς τιμὰς τὰς ἐνθάδε τοῦ σίτου καθεστηκυίας· ἐξαιρεῖται τὸπον ἐν τῇ ῥόδῳ, κἀκεῖ ἀποδίδοτο. καταφρονήσας μὲν γραφῆς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τῶν ὀμωμοσῶν, ἃ συνεγράψαντο αὐτοὶ οἵτοι καθ' αὑτοῦ, ἐάν τι ψεύδωνται καταφρονήσας τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων· οἳ κελεύουσι τοὺς ναυκλήρους καὶ τοὺς ἐπιβάτας πλεῖν εἰς ὅ, τι ἂν σωθῶν τὸ ἐμπόριον· εἰ δὲ μή, τ' μεγίστας ζημίας ἔδει ἐνέχεις. καὶ ἡμεῖς ἐπειδὴ τάχιστα ἐπυθόμεθα τὸ γεγονὸς, ὥσπερ πληγέντες τῷ φρονήματι, προσημεν τούτῳ τῷ ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης ἐπιβουλῆς, ἀγανακτοῦντες ὡς εἰκὸς, καὶ ἐγκαλοῦντες ὅτι φαρμάκοις ἡμῶν διαφθείραντος ἐν ταῖς συνθήκαις, ὃ-

quamuis annum iam alterum nostro fruens, tū mutuum, tum quæstum, tum nauem nobis oppignerata habeat: nihilominus in conspectum vestrū prodierit, nobis pœnam temerè litigantium nimirum irrogaturus, & in domiciliū plebis coniecturus, fraudasse non contentus. Oramus igitur, Athenienses, & obtestamur vos pariter omnes, vt nos iuuetis, si afflci videmur iniuriis. Principium aūt contractus primùm vobis explicabo. sic enim vos quoque causam rectissimè intelligetis. Dionysodorus, Atheniēses & socius eius Parmeniscus, conuenere nos anno superiore, mēse. Quintili: séque mutuari velle ad nauem dixerunt, iis conditionibus, vt in Aegyptum nauigarent: & ex Aegypto Rhodum, aut Athenas: stipulati, se vsuras in alterutro horum mercatuum soluturos. Nobis aūt respondentibus, Iudices, nos haudquaquā in alium mercatum quàm Athenas mutuaturos: sic pollicentur se huc nauigaturos, atque his pactis mutuantur à nobis ad nauem ter mille drachmas vltrò citróque: & ea de re syngrapham conscripserunt. In pacto igitur creditor inscriptus est Pamphilus. Ego verò extra syngrapham particeps cum eo creditę pecuniæ fui. In primis autem vobis syngrapha ipsa recitabitur.

Narratio, de frumento contra syngraphā Rhodi exonerato: & de aduersarij tergiuersationibus.

SYNGRAPHA.

Ex hac syngrapha, Iudices, acceptis à nobis pecuniis, Dionysodorus & socius eius Parmeniscus, nauem hinc in Aegyptum miserunt. Ac Parmeniscus in naue est vectus, ille hîc remansit. Fuerunt enim, Iudices, ne hoc ignoretis, ministri & adiutores Cleomenis illius, qui in Aegypto imperauit: qui, ex quo principatum suscepit, non paucis malis affecit rempublicam vestram, ac potius reliquos etiam Græcos emēdo & renēdendo, & precio frumēti statuendo, cùm ipse per se, tum isti cum eo. Nā eorum alij merces ex Aegypto mittebant: alij ad negociationem adnauigabant: alij hîc manebant, allatas merces distracturi. Deinde pro constituto precio literas mittebāt ijqui hîc erant: vt si apud nos carum esset frumentum, huc veherent: sin vilius esset factum, ad alium mercatum appellerent. Vnde annonę precium nō parum auctū est, per tales literas & mutuas operas. Cùm igitur hinc mitterent nauem: satis carum frumentum reliquerunt. Quamobrem etiam in syngrapham inscribere non recusarunt, se Athenas nauigaturos, & in nullum alium mercatum. Pòst, cùm Siculienses naues appulissent, & frumenti precia paulatim minuerentur, & nauis istorum in Aegyptum peruenisset: statim iste quendam Rhodum mittit, ad Parmeniscum socium, qui ei nostratis annonæ rationem explicaret, satis enim sciebat, nauem necessariò Rhodi appulsuram. Vt finiam, acceptis ab isto Parmeniscus literis, & stato hic frumenti precio cognito: frumentum Rhodi exonerat, ibique distrahit, neglecta & scriptura, Iudices, & mulctis quas ipsi in se statuerant, si quid violassent: neglectis item legibus vestris, quæ iubent nauicularios & vectores, in eum appellere mercatum, de quo inter ipsos conuenerit. Sin aliter fecerint, maximis teneri pœnis. Nos cum primum id sacrum audiuimus, ea re perculsi, istum totarum insidiarum architectum conueninus, indignantes, vt par est, & conquerentes, nos, cum in pactione verbis apertis pepigissemus, ne nauis vsquam aliò quàm Athenas appelle-

ret,eáque conditione pecuniam crediderimus:ab eo in suspicionem adductos apud eos,qui nos criminari vellent,& dicere,nos quoque fuisse socios frumenti Rhodum vecti:grauiter ferentes,quòd nauem in nostrum mercatũ,vt pacti essent,non perduxissent. Cum autem de syngrapha & de iure disputando nihil proficeremus:saltem mutuum & vsuras, ab initio promissas,reddi nobis postulauimus. Ille autem ita insolenter nobiscum egit,vt vsuras in syngrapha scriptas se daturum negaret.Si autem vultis,inquit, accipere partem emensæ nauigationis, dabo vobis vsuras Rhodum vsque,plures non dabo.Sic ipse sibi leges sanciebat:non in syngrapha perscriptis conditionibus parebat.Vt verò nos nihil istorum concessuros diximus,reputantes,si id faceremus, visum iri & nos Rhodum vexisse frumentum:magis etiam instabat iste,multísque testibus adhibitis, accedebat, se paratum esse dicens ad reddendam & sortem, & vsuras Rhodum vsque:non quòd in animo haberet quicquam reddere:sed quòd existimabat,nos pecuniam non accepturos,ad vitandam suspicionem.idque res ipsa declarauit.Postquam enim, Athenienses,vestrorum ciuium quidam,qui forte fortuna interuenerant,nobis suadebant,vt quod daretur acciperemus,de controuersiis in iudicium veniremus,vsuras autem Rhodias non admitteremus,donec iudicium fieret:nos illa concedebamus,non ignari,Iudices,quid ex syngrapha nobis deberetur:sed existimãtes,damni aliquid faciendum,& cõcedendũ esse ne lites sequi videremur.Sed iste,vt nos ad rem accedere vidit:Tollite igitur,inquit,syngraphamꝝ:nos, nihil minus facturos,respondemus:sed quod ad nũmos attineret,quod redderet, antiquaturos coram mensario syngraphamꝝ.vniuersam autem non antiquaturos, antequam de controuersiis discepratum esset.quo enim iure,quo controuersiæ firmamento niteremur,siue ad arbitrum siue ad iudicem ventũ esset,syngrapha sublata,in qua fundamenta nostri iuris sita essent?Hæc nobis dicentibus Athenienses, & à Dionysodoro petentibus ne syngraphamꝝ commoueret,nec irritam faceret,quam & ipsi ratam habuissent,& confirmassent:sed tantum pecuniæ quãtum ipse obtulisset,redderet:de controuersiis autem paratos esse nos,siue vni,siue pluribus ipse vellet in mercatu iudicium permittere:recusauit Dionysodorus omnia.& cùm syngraphamꝝ totam non aboleremus,vt ipse mãdabat:secundum iam annum nostra habet,& pecuniis vtitur:&,quod est omnium grauissimum,Iudices,ipse ab aliis nauales vsuras exigit de nostra pecunia,quam non Athenis mutuauit,nec Athenas,sed Rhodum & in Aegyptum.Nobis verò qui in vestrum mercatum mutuauimus, nihil æqui præstandum censet.Hæc vt à me verè dici constet: recitabimus vobis prouocationem, qua hæc ab eo postulauimus.

PROVOCATIO.

Ad hãc modũ,Iudices,cùm Dionysodorũ sæpe prouocassemus,& per cõplures dies prouocationẽ proposuissemus:simplices nos penitus ait esse homines, si putaremus vsq; adeò se incõsideratũ esse,vt ad arbitrũ iremꝰcum in aperto esset,se condemnatũ iri ad soluendam pecuniamꝰcùm sibi nũmos ferenti,venire in iudicium liceret.Deinde si vos deludere posset abiturum cùm aliena pecunia:sin minus, tum de-

Πρόκλησις. Ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, προκαλεσαμένων ἡμῶν Διονυσόδωρον τοῦτονὶ πολλάκις, κἀπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀκηκοότων τὴν πρόκλησιν· δύσθεις ἔφη παντελῶς εἶ) ἡμᾶς, εἰ λαμβάνομεν αὐτ' ἅττα παντελῶς ἀλογίστως ἔχειν, ὥσθ' ὅπη βαδίζειν, προδήλως ὄντος ὅτι καταγνώσεσθ') αὐτὸν ἀποστήσαι τὰ χρήματα· ἔξὸν αὖτῳ ὅπη τὸ δικαστήριον ἥκει φέροντα τἀργύριον. εἶτα ἐὰν μὲν δίκην ὑμᾶς προφύσαι,

A πως ἂν ναῦς μισθαμοῦ καταπλεύσειε), ἀλλ' ἢ εἰς ἀθλώσας· καὶ ὅτι ὅλη ταύτας τὰς ὁμολογίας δανεισάντων τὸ ἀργύριον, ἡμᾶς μὲν ὑποψία καταλέλοιπε τοῖς ἐκλογιζομένοις αἰτιᾶσθαι, καὶ λέγειν ὡς ἄρα καὶ ἡμεῖς κεκοινωνήκαμεν τῆς στησίας τὰ εἰς τὸ ῥόδον, αὐτοὶ δ' ἐδέησαν μᾶλλον τὸ ναυτικὸν ἡκουσι καταγομίζοντες εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον εἰς ὃ συνεχρήσαντο. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἐπεραίνομεν ὑπὲρ τῶν συγγραφῆς, μὴ τῶν δικαίων ἀφαιρούμενοι· ἀλλὰ τό γε δίκαιον, καὶ τοὺς τόκους ἠξιοῦμεν ἀπολαβεῖν τοὺς ἐξ ἀρχῆς ὁμολογηθέντας· ἔδοξε δ' οὕτως ὑβριστικῶς ἐχρήσατο ἡμῖν, ὥστε τοὺς μὲν τόκους, τοὺς ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένους, οὐκ ἔφη, δώσειν εἰ ὃ βούλεσθε, ἔφη, κομίζεσθαι τὸ σῶς μέσης τῆς πλοῦ τῆς πεπλουσμένου, δώσω ὑμῖν φησὶ τοὺς εἰς ῥόδον τόκους, πλείους δ' οὐκ ἂν δοίην, αὐτὸς αὑτῷ νομοθετῶν, καὶ οὐχὶ τοῖς ἐν τῇ συγγραφῇ δικαίοις πειθόμενος. ὡς δ' ἡμεῖς οὐκ ἂν ἐφαμεν συγχωρῆσαι οὐδὲν τούτων, λογιζόμενοι, ὅτι ὁπότε τοῦτο φοβοῖμεν, ὁμολογοῦμεν καὶ αὐτοὶ εἰς
B ῥόδον στησιγενέναι· ἔτι μᾶλλον ἐπότευεν ἔδοξε· καὶ μάρτυρας πολλοὺς παραλαβών, φησίν, ἑτοίμους εἶ) ἀποδιδόναι τὸ δανειον καὶ τοὺς τόκους τοὺς εἰς ῥόδον· οὐδὲν μᾶλλον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀποδοῦναι διανοούμενος, ἀλλ' ἡμᾶς ὑπολαμβάνων οὐκ ἂν ἐθελῆσαι ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύριον, διὰ τὰς ὑπούσας αἰτίας ἐδήλωσε δ' αὐτὸ τὸ ἔργον. ἐπειδὴ γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῆς ὑμετέρας πολιτῶν παραγενόμενοι ἀπὸ ταυρομενίου, συνεβούλευον ἡμῖν τὸ μὲν δίδομενον λαμβάνειν, περὶ δ' τῶν ἀπλεονομένων κρίνεσθαι, τοῖς δ' εἰς ῥόδον τόκοις μὴ καθομολογεῖν, ἕως ἂν κελεύωμεν· ἡμεῖς μὲν ταῦτα συνεχωρήσαμεν, οὐκ ἀγνοοῦντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ ὀφεῖλον τῆς συγγραφῆς δίκαιον. ἀλλ' ἠβουλόμεθα δεῖν ἐλαττοῦσθαί τι καὶ συνεχωρεῖν, ὥστε μὴ δοκεῖν φιλόδικοι εἶ). ἔδοξε δ' ὡς ἑώρα ἡμᾶς ὁμόσε πορευομένους, καιρεῖσθε, φησί, τοίνυν τὸ συγγραφεῖον· ἡμεῖς ἀναμενοῦμεν οὐδέν γε μᾶλλον, ἢ ὁπουοῦν· ἀλλὰ καὶ νῦν τἀργύριον, ὃ ἂν ἀποδῶς, ὁμολογήσομεν εἰ αὐτὸν τὸ ἔκτισμα
C ἄκυρον ποιεῖν τὸ συγγραφεῖον. τὸ μὲν τοι σῶστον οὐκ ἂν ἀνελοίμεθα, ἕως ἂν περὶ τῶν ἀπλεονομένων κριθῶμεν· πῶς γὰρ ἔχοντες δίκαιον, ἢ τί τὸ ἰσχυρόν, ἂν ἀδικήσωμεν, ἐάν τε πρὸς διαιτητὴν, ἐάν τε εἰς δικαστήριον δέῃ βαδίζειν, ἀπελόμενοι τὴν συγγραφὴν, ἐν ᾗ τὴν ὑπὲρ τῶν δικαίων βοήθειαν ἔχομεν; ταῦτα ἃ ἡμῖν λεγόντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἀξιοῦσιν διανυσόδωρον τουτονὶ τὸν μὲν συγγραφεῖον μὴ κινεῖν, μηδ' ἄκυρον ποιεῖν, τὸ ὁμολογεμένον δ' ὑπ' αὐτῷ τούτων κυρίαν εἶ), τῆς δ' ἀργυρίου ὅσα μὲν αὐτὸς ὁμολογεῖ ἀποδοῦναι ἡμῖν, περὶ δ' τῆς ἀπλεονομένων ὡς ἐτοίμων ὄντων κελεῦναι, εἴ τε βέλοι. Τὸ ἐφ' ἑνί, εἴ τε καὶ πλείοσι τῆς ἐν τῷ ἐμπορίῳ· οὐκ ἔφη φοβοῦσθαι διανυσόδωρος τούτων οὐδενί· ἀλλ' ὅτι τὴν συγγραφὴν ὅλως οὐκ ἀνηρούμεθα, ἀποδιδόντες ἃ ἔδοξ' ἐπέταττεν, ἔχει δ' ὕστερον ἔτος τὰ ἡμέτερα, καὶ χρῆται τοῖς χρήμασι. καὶ ὃ πάντων ὄντι δεινότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι αὐτὸς μὲν ἔδοξ' παρ' ἑτέρου εἰσπράττει ναυτικοὺς τόκους ἀπὸ τῆς ἡμετέρων χρημάτων ἐκ ἀθλώσεως δανείσας, εἰς δ' εἰς ἀθλώσας, ἀλλ' εἰς ῥόδον, καὶ ἀγυπλεν. ἡμῖν δὲ τοῖς δανείσασιν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, οὐκ οἴεσθ') δεῖν τῆς δικαίων ἐδὲν ποιεῖν. ὅτι ὃ ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὴν πρόκλησιν, ἣν ὑπὲρ τούτων προκαλεσάμεθ' αὐτόν.

σαθῆ, ἀπέναι τἀλλότρια ἔχοντα. εἰ δ' μὴ, τὴν ναῦν τὰ χρήματα. ὡς αὔθρωπος οὐ τῷ δικαίῳ πιστεύων, ἀλλὰ δοκιμάσας ὑμᾶς λαμβάνειν βελόμενος. τὰ μὲν τοίνυν πεπραγμένα Διονυσοδώρῳ ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί. οἶμαι δ' ὑμᾶς ἀκούοντας θαυμάζειν τὸ τόλμαν αὐτὸν πάλαι, καὶ πρῶτον, ποτὲ πίστιν ἐσελήλυθε δοῦναι; πῶς γὰρ οὐ βλέπειν, εἴ τις αὔθρωπος δανεισάμενος χρήματα ἐπὶ τῇ ἀθλίᾳ ταύτῃ συγγραφῇ δοκιμάζοι γραφάμενος ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν τὴν ναῦν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, εἰ μὴ, δώσοντα διπλάσια τὰ χρήματα, μήτε τῷ ναυκλήρῳ καταπερόμενον εἰς τὸν πειραιᾶ, μήτε τὰ χρήματ' ἀποδιδόντι τοῖς δανείσασι; τὸν τε σῖτον ἐξελόμενος ἐν ῥόδῳ ἀπέδοτο καὶ ταῦτα δοκιμασάμενος, οὐκ ἂν ἥντινα τολμᾷ βλέπειν εἰς τὰ ὑμέτερα πρόσωπα, ἃ δὴ λέγω πρὸς ταῦτα ἀκούσατε. φησὶ γὰρ τὸν ναυκλήρον πλεῦσαν ἐξ αἰγύπτου ῥαγῆναι καὶ δεῖν ταῦτ' ἀναλισκόμενα προσοφείλειν εἰς τὸν ῥόδον, καὶ ἐκεῖ ἐξελεῖν τὸν σῖτον· καὶ τούτου τεκμήριον λέγει, ὡς ἄρα ἐκ ῥόδου μεταβάντα τὸ πλοῖα, καὶ δεῦρο δοκεῖλαι τὸν χρημάτων ἕνια. ἓν μὲν τοίνυν ἐστὶν αὐτῷ μέρος τῆς ἀπολογίας. δεύτερον δ' ἐκεῖνο φησὶ γὰρ ἑτέρους τινὰς δανεισὰς συνεχωρηκέναι αὐτῷ τοὺς τόκους τοὺς εἰς ῥόδον· δεινὸν ἄν, εἰ ἡμεῖς μὴ συγχωρήσομεν ταυτὰ ἐκείνοις. εἶτον πρὸς τούτοις, τὴν συγγραφὴν κελεύειν φησὶν αὐτὸν σωθέντα τὸν νεὼς ἀποδοῦναι τὰ χρήματα τῷ ναυκλήρῳ εἰς τὸν πειραιᾶ. πρὸς ἕκαστον δὴ τούτων ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἃ λέγομεν δικαια. πρῶτον μὲν τὸ ῥαγῆναι τὸν ναῦν ὅταν λέγῃ, πάσιν οἶμαι φανερὸν ἔσεσθαι ὅτι ψεύδεται. εἰ γὰρ τοῦτο συνέβη παθεῖν τῇ νηΐ, οὔτ' ἂν εἰς τὸν ῥόδον ἐσώθη, οὔτ' ἂν ὕστερον πλοῖα ὠνεῖτο. νῦν δὲ φανερὸν ἐστὶν εἰς τὸν ῥόδον σωθεῖσα, καὶ πάλιν ἐκεῖθεν ἀποσταλεῖσα εἰς αἴγυπτον· καὶ ἔτι καὶ νεὼ πλέουσα παντὸς χρόνου, πλὴν ὀλίγων εἰς ἀθλίους, καίτοι πῶς οὐκ ἄξιον. ὅταν μὲν εἰς τὸ ἀθηναίων ἐμπόριον δεύσῃ καταίγῃ, τὴν ναῦν ῥαγῆναι φάσκειν· ὅταν δ' εἰς ῥόδον τὸν σῖτον ἐξελέσθαι, τὴν καῦλα ἢ πλοῖμον ὄσαν φανερὰν τὴν αὐτὴν ναῦν. δεῖ τί οὖν φησὶν ἐμισθωσάμην ἑτέρα πλοῖα, καὶ μετεξελόμην τὸν γόμον, καὶ δεῦρο ἀποστειλαι; ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ἐν ᾧ ἁπάντων ἀγαθῶν οὐδὲν ἦν ὠφέλιμος, ἐν τούτῳ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ. ἀλλ' οἱ ἔμποροι τὰ ἑαυτῶν χρήματ' ἀπέστελλον οἶμαι δεῦρο ἐν ἑτέροις πλοίοις ἐξ ἀνάγκης· ἐπειδὴ πρόσηκε τοῖς πλέουσιν, ἂν μὴ σοὶ αὐτοὶ ἦσαν κύριοι. αὐτοὶ γάρ, οὐ ταῦτ' ἀπέστελλον πάντα δεῦρο, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τίνων αἱ τιμαὶ ἐπετέταντο. ἐπεὶ τί δήποτε μισθούμενοι ἕτερα πλοῖα, ὡς φατ', οὐχ ἅπαντα τὰ γόμοι τὰ νεὼς μετενέθεθε, ἀλλὰ τὸν σῖτον αὐτὸς ἐν τῇ ῥόδῳ κατέλιπετο; ὅπου, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν μὲν σωθέντα φέρειν αὐτοῖς ἐκεῖσε πωλεῖν (τὰς γὰρ τιμὰς ἐν ἅδε ἀνεκέραιον ἦσαν) τὰ δ' ἄλλα ἀγώγιμα ὡς ἡμᾶς ἀπέστελλον; ἀφ' ὧν κερδανεῖν ἤλπιζον. ὥστε τὴν μίσθωσιν τῶν πλοίων ὅταν λέγῃς, καὶ τὴν ῥαγῆναι τὴν ναῦν τεκμήριον λέγεις, ἀλλὰ τὴν συμφέρουσαν ὑμῖν. πρῶτον μὲν ἐν τούτων ἱκανά μοι τὰ εἰρημένα. δεῖ δὴ δανεισάντων, οἷς φασι συγκεχωρηκέναι λαβεῖν παρ' αὐτοῦ εἰς ῥόδον τόκους, ἔστι μὲν ἐν τοῖς ἡμᾶς τοῦτο. εἰ γάρ τις ὑμῖν ἀφῆκέ τι τῶν αὑτοῦ, ἐὰν ἀδικεῖταί ὁ πείσας, ἢ ὁ πείσας. ἀλλ' ἡμεῖς οὐδὲν ἀφήκαμέν σοι ἐὰν, ὅτι συγκεχωρήκαμεν τῷ πλοῖ τῷ εἰς ῥόδον, ἐὰν ἔστιν ἡμῖν κυριώτερον οὐδὲν τῆς συγγραφῆς. αὕτη δὴ τί λέγει; καὶ πῦ πρόσταττει τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι; ἀθλιώτατον εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξ αἰγύπτου εἰς ἀθλίους. εἰ δὲ μὴ, δώσοντα διπλάσια τὰ χρήματα. ταῦτ' εἰ μὲν πεποίηκας, ἀδίκει· εἰ δὲ μὴ πεποίηκας μηδὲ καταπεκόμικας τὸν ναῦν ἀθλίαζε, πρόσηκει σε ζημιοῦσθαι τῷ διπλασίῳ τῷ ἐκ τῆς συγγραφῆς. τοῦτο δὲ τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλος οὐδείς, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σαυτῷ ὡρίσας. δεῖξον οὖν τοῖς δικασταῖς δυοῖν θάτερον· ἢ τὸν συγγραφὸν, ὡς οὐκ ἔστιν ὑμῖν κυρία, ἢ ὡς οὐκ εἰ δίκαιος πάντα τὰ κατ' ταύτην πράττειν. εἰ δέ τινες ἀφήκασί τί σοι;

A mum soluturum: vt homo non iure fretus, sed vestri periculũ facturus. Quæ igitur à Dionysodoro facta sunt, audiuistis. Iudices: quæ dum auditis, iamdudũ vos mirari arbitror hominis audaciam: quáve re fretus, huc sit ingressus, cogitate. Non enim audacia est si quis ex mercatu Atheniensium pecuniam mutuatus, in syngraphã apertis verbis inscripsit, se nauẽ in vestrum mercatum reducturum: quod nisi fecerit duplum soluturum: eum, cùm nauem nec in Piræo appulerit, neque pecuniam creditoribus restituerit, & frumentum Rhodi exoneratum vendiderit: his tamen facinoribus audere vestros vultus atque ora intueri? Quid aũt ad hæc respõdeat, queso audite. Nauem ex Aegypto redeuntem ruptam esse dicit: eáq; se de causa coactũ, Rhodum appellere, atque ibi frumentum exonerare. Eius rei argumentũ illud esse dicit, quòd Rhodi nauigia conduxerit, & mercium partẽ huc miserit. Hæc defẽsionis illius vna pars est. Altera illa. ait, cæteros creditores concessisse sibi vsuras Rhodũ vsq; iniquũ igitur fore, si nos eadem quę illi, cõcedere nolimus. Tertia. iubere syngraphã, cõseruata naue, reddi pecuniã: nauẽ aũt in Piræũ perduci nõ potuisse. Vos igitur, Iudices, nostras cõtra horũ singula rationes audite. Primùm q̃ ruptã esse nauẽ dicit, liquere omnib. arbitror, eũ mẽtiri. Nã si id. naui accidisset: ne Rhodũ quidẽ incolumis peruenisset, neque postea nauigationi fuisset idonea. Nunc eã Rhodũ peruenisse cõstat, & rursus inde missã in Ægyptũ: & nũc etiã quouis nauigare, præterquã Athenas. Nonne vero absurdũ est, cũ in Atheniẽsiũ mercatum perducẽda sit nauis, dicere, fractam esse: quũ a t Rhodi frumẽtũ exonerãdũ, eãdẽ nauem nauigationi existere opportunã? Cur igitur, inquit, alia nauigia cõduxi, & merces trãslatas huc misi? quòd, Atheniẽses. nec ipse, nec eius socius, merces omnes in sua potestate habeat: sed vectores suas res in aliis nauigiis necessariò nimirũ huc mittebãt, cùm isti nauigationem interrũperent. Quarum aũt rerũ isti erant domini, eas verò non omnes huc miserunt: sed eas demum elegerunt, quarum precia creuerant. Alioqui, cùm alias, vt dicitis, naues conduceretis: cur non omnes merces in eas transtulistis: sed frumentum Rhodi reliquistis? quoniam, Iudices, eis expediebat illud ibi distrahere. Precia enim hic laxata esse audierãt: cæteras verò sarcinas huc miserunt, vnde lucrum sperabãt. Cùm igitur de conductione nauium loqueris, nullam ruptæ nauis, sed vestri compendij nonnullum argumentum affers. Ac de his quidem hæc dixisse sufficiat. Quod autem creditores assensisse dicit, se vsuras Rhodias accepturos: id nihil ad nos. Si quis enim de suo vobis condonauit aliquid: nulla fit iniuria vel condonanti, vel accipienti. Sed nos neque tibi quicquam condonauimus, neque cõsensimus in Rhodiam nauigationem, neque quicquam plus apud nos valet quàm syngrapha. Ea verò quid ait? aut quòd nauigationem suscipi iubet? Athenis in Aegyptum, & ex Aegypto Athenas. Quod nisi fiat, duplum solui iubet. Hæc si feci sti, nullam iniuriam facis. Si non feci sti, neque nauẽ Athenas reduxisti · ea te pœna mulctari decet, quæ in syngrapha continetur. Id enim ius non quisquã alius, sed tute tibi descripsisti. Alterutrum igitur ostende iudicibus: aut vos syngraphã ratam non habere: aut non esse æquum, vt ex eius præscripto geras omnia. Quòd si qui tibi aliquid remiserunt,

Refutatio defensionũ Dionysodori: ac I. Nauem non fuisse ruptam.

II. Nõ quid alij priuati emolumenti causa fecerint: sed quid fieri syngrapha iubeat. spectandum.

& Rhodias vsuras concesserunt, quocunq; tandem pacto adducti:propterea̓ne tu nullam nobis iniuriã facis, violata syngrapha qui nauem Rhodum perduxeris? Non equidem opinor. Neque enim hi nunc de aliorũ condonationibus, sed de pactionibus tuis nobiscum factis ius dicunt. Nam vsurarum remissionem, si qua modò, vt isti dicunt, facta est, cum vtilitate creditorum esse factam, vobis omnibus perspicuũ est. Nam qui ex Aegypto istis pecuniam Athenas vsque duntaxat mutuarant, vt Rhodum venerũt & isti nauem eò appulerunt: eorum nihil opinor interfuit solutis vsuris, & Rhodi recepto mutuo, rursus id negociandi causa conferre in Aegyptum. Imò id multò magis profuit, quàm huc appellere. Illuc enim breuis est & expedita nauigatio, & bis aut ter eis negociari licuit eodẽ argento. Quòd si huc redissent: hybernandum fuisset hîc, & nauigatio verna expectanda. Proinde illi creditores non modò nihil remiserunt: sed lucrum etiam fecerunt. Nos autem, vt de vsuris taceamus, ne sortem quidem recuperare possumus. Ne igitur auscultetis isti vos decipienti, & transactiones cum reliquis creditoribus huc cõferenti: sed ad syngraphã eum reuocate, & ad ea iura quæ in syngrapha continentur. Nã illud mihi amplius edocendi estis, quo iste potissimum nititur, asserens, conseruata naue, reddendum esse mutuum: nos quoque contendere, sic esse faciendum. Lubet autem ex teipso quærere, vtrum de naue vt perdita, an verò vt de incolumi differas? Nam si nauis corrupta est atque interiit: quid de vsuris contendis: & petis, vt vsuras Rhodienses accipiamus? quum nec vsuras, nec sortem nos recipere conueniat. Sin incolumis est nauis, & non interiit: cur nobis pecuniã non reddis, quam in syngrapha promisisti? Vnde igitur certissimè cognoscetis, Athenienses, nauem esse conseruatam? Maximè ex eo ipso, quod ea in nauigatione est: neque minus tamẽ ex ipsis istorũ verbis. Postulant enim à nobis, vt sortem recipiamus, & partẽ quãdã vsurarũ, vt quę, cùm euaserit, non tamẽ omnẽ cursum absoluerit. Spectate autẽ Atheniẽses, nósne, an isti, syngraphæ iure vtantur, qui neque in constitutum mercatum nauigarunt, sed Rhodũ, & in Aegyptum: & conseruata naue, non perdita, se remissionẽ vsurarum inuenturos sperant, syngrapha violata: cũ ipsi ex nauigatione frumentaria Rhodiensi magnos quæstus fecerint, nostrámque pecuniam alterum iã annum teneant & exerceant. Nouum autem & inusitatum quiddam isti moliuntur. Nam cũ sortem pecuniæ mutuæ, nobis vt seruata naue, restituã: vsuris fraudandos censent tanquam perdita. syngrapha verò nõ aliud dicit de vsuris, aliud de sorte mutui: sed cõmunia iura de his vtrisque sunt, & eadem reposcendi potestas. Recita mihi denuò syngraphã.

SYNGRAPHA.

Athenis in Aegyptum, & ex Aegypto Athenas. Auditis Athenienses: Athenis, inquit, in Aegyptum, & ex Aegypto Athenas. Dic reliqua.

SYNGRAPHA.

Incolumi reuersa naue in Piræeum, Iudices, facilis omnino ratio vobis est. huius causæ diiudicandæ: neque multis verbis est opus. Nauem enim fuisse cõseruatam, & esse incolumẽ, etiam isti ipsi cõfitentur. Alioqui neque fortẽ redderẽt, nec vsurarum partem vllã. At nõ perducta est in Piræeũ? eo ipso nos creditores iniuriã dicim' fieri nobis: & vos accusam', ꝙ in

A ἢ συνεχωρήκασι τοὺς εἰς ῥόδον τόκους, ὅτῳ δήποτ' ἔσπευσθέντες· ἆρα ταῦτα οὐδὲν ἀδικεῖς ἡμᾶς, οὐδ' ὃς συγγράψας εἰς ῥόδον καταγαγὼν τὴν ναῦν; οὐκ οἶμαί γε. οὐδὲ τὰ ὑφ' ἑτέρων συγκεχωρημένα δικάζουσιν ἔδοι νῦν, ἀλλὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πρὸς ἡμᾶς συγγεγραμμένα. ἐπεὶ ὅπερ γε καὶ τὸ μὴ τὴν ἄφεσιν τῶν τόκων, εἰ ἄρα γέγονεν ὡς ἔδοι λέγουσι, μὴ συμφέρειν τοῖς τὴν δανειστῶν γεγονέναι, πᾶσιν ἡμῖν φανερόν ἐστιν. οἱ γὰρ ἐκ τῆς Αἰγύπτου δανείσαντες τούτοις ἑτεροπλοῦν ταχὺν εἰς ἀθλίους. ὡς ἀφίκοντο εἰς τὴν ῥόδον, καὶ τὴν ναῦν ἐπρίαντο ἔτοι κατεκόμισαν, οὐδέν οἶμαι διέφερεν αὐτοῖς ἀφῃρημένοις τὴν τόκων, ἢ νομισαμένοις τὸ δάνειον ἐν τῇ ῥόδῳ, πάλιν ἐνεργὸν ποιεῖν εἰς τὴν Αἰγυπτον· ἀλλ' ἐλυσιτέλει πολλῷ μᾶλλον τοῦτο, ἢ δεῦρο ἐπαναπλεῖν. ἐκεῖσε μὲν γε ἀκαριαῖος ὁ πλοῦς, ἢ δὶς ἢ ἐξ ἐνιαυτῷ χειμάζειν ἔδει καὶ ἀφειμένην τὴν ὡραίαν. ὡς ἐκεῖνοι μὲν οὐ

B δανεισταὶ προσκεκερδήκασι, καὶ οὐκ ἀφήκασι τούτοις οὐδέν. ἡμῖν δ' ἐχ ὅπως τοὺς τόκους ὁ λόγος ἐστίν, ἀλλ' οὐδὲ ταρχαῖα ἀπολαβεῖν δυνάμεθα. μὴ ἂν ἀποδέχεσθε τούτῳ φενακίζοντος ὑμᾶς, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους δανειστὰς πεπραγμένα προβαλλόντος· ἀλλ' ὅπερ τῷ συγγραφῶ αὐτῷ ἀξιοῦτε αὐτὸ, καὶ τὰ ὑπ' ἐκείνου συγγραφῆς δίκαια. ἔτι δὲ ἐμοί γε λοιπὸν δίδαξαι ὑμᾶς τοῦτο, καὶ ᾧ ἔοικεν ἰσχυρίζεσθαι τῷ αὐτῷ τούτῳ, φάσκοντα τὴν συγγραφὴν κελεύειν, σωθείσης τῆς νεὼς ἀποδιδόναι τὸ δάνειον. καὶ ἡμεῖς ταῦτα οὕτω φαμὲν δεῖν ἔχειν. ἥδεως δ' ἂν πυθοίμην αὐτοῦ, πότερον ὡς διεφθαρμένης τῆς νεὼς ἀλλέγῃ, ἢ ὡς σεσωσμένης; εἰ μὲν γὰρ διέφθαρται ἡ ναῦς καὶ ἀπόλωλε, τί πρὸς τοὺς τόκους διαφέρει, καὶ ἀξιοῖς ἡμᾶς νομίζειν τοὺς εἰς ῥόδον τόκους οὔτε γὰρ τοὺς τόκους, ὅτε ταρχαῖα προσῆκεν ἡμᾶς ἀπολαβεῖν. εἰ γὰρ ὅλη ἡ ναῦς σῴα, καὶ μὴ διέφθαρται, διὰ τί ἡμῖν οὐκ ἀποδίδως τὰ χρήματα ἃ συνεχράψω; πόθεν ἂν ἀκεβέστατ' ἂν μάθοιτε, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, ὅτι σέσωται ἡ ναῦς; μάλιστα μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔτι τῶν ναυῶν ἐν τῷ πλοῦ ἐχ ἧττον ἢ ὦ ἐξ ὧν αὐτοὶ ἔτοι λέγουσιν. ἀξιοῦσι γὰρ ἡμᾶς τά τε ἀρχαῖα ἀπολαβεῖν, ὦ μέρος τι τῶν τόκων, ὡς σεσωσμένης μὲν τῆς νεὼς, οὐ πεπλευκυίας ἢ πάντα τὸ πλοῦν. σκοπεῖτε ἢ, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, πότερον ἡμεῖς ταῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς δικαίοις χρώμεθα, ἢ οὗτοι οἱ οὔτε εἰς τὸ συγκείμενον ἐμπόδιον πεπλεύκασιν, ἀλλ' εἰς ῥόδον καὶ αἰγυπτον. σωθείσης τε τ νεὼς, καὶ οὐ διεφθαρμένης, ἄφεσιν οἴονται δεῖν διρίσκεσθαι τῶν τόκων ὧν συνεγράψατο· καὶ αὐτοὶ μὲν πολλὰ χρήματ' εἰργασμένοι ὧν τ' ἐστιν ἴσαν τε εἰς ῥόδον, τὰ δ' ἡμέτερα χρήματ' ἔχοντες, καὶ καρπούμενοι δεύτερον ἔτος τουτί. κομιδῇ δ' ὀλίγου τῶν γιγνομένων. τὸ μὲν γὰρ δάνειον τὸ ἀρχαῖον ἀποδιδόασιν ἡμῖν, ὡς σεσωσμένης τῆς νεώς· τοὺς τόκους δ' ἀποστερῆσαι οἷόν τ' εἶναι, ὡς διεφθαρμένης. καί τοι ἡ συγγραφὴ οὐχ ἕτερα μὲν λέγει τοῦ τόκων, ἕτερα δὲ τοῦ τε ἀρχαίου δανείσματος· ἀλλὰ κοινὰ τὰ δίκαια ταῦτα τοῦ ἀμφοῖν ὄντ', καὶ ἡ πρᾶξις ἡ αὐτή. ἀναγνῶθι δέ μοι πάλιν τὴν συγγραφήν.

Συγγραφή.

Ἀθλιώτατον εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξ αἰγύπτου ἀθλιάζειν. ἀκούετε, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, ἀθλιώτατον φησὶν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξ αἰγύπτου ἀθλιάζειν. λέγε τὰ λοιπά. Συγγραφή. Σωθείσης δὲ τῆς νεὼς εἰς τὸν πειραιᾶ. ἄνδρες δικασταὶ, πάνυ ἁπλοῦ

ὄντ' ἐγκωμιάζειν ὑμῖν ἔοικε ταυτησὶ τῆς δίκης, καὶ οὐδὲν δεῖ λόγων πολλῶν. ἡ γὰρ ναῦς ὅτι μὲν σέσωσται, καὶ ἔστι σῶα, καὶ παρ' αὐτοῦ τούτου ὁμολογεῖται. οὐ γὰρ ἂν ἀπεδίδοσαν τό, τε ἀρχαῖον δάνειον, καὶ τῶν τόκων μέρος τι. οὐ κατανεκόμισαν δ' εἰς τὸν πειραιᾶ; δῆλον τοῦτο ἡμεῖς μὲν οἱ δανείσαντες ἀδικεῖσθαι φαμὲν, καὶ ἔοικε τούτῳ δικαζόμεθα, ὅτι οὐ

κατέπλευ-

κατέπλευσεν εἰς τὸ συγκείμενον ἐμπόριον. Διονυσόδωρος δ' ἔφησιν ἀδικεῖν δι' αὐτό τοῦτο. ἐγὼ δεῖν ἀποδοῦναι πάντας τοὺς τόκους, ἐπειδὴ ἡ ναῦς οὐ κατέπλευσεν εἰς τὸ πειραιᾶ. ἡ συγγραφή, τί λέγει; ἐμὲ τὸ δι' ἃ ταῦθ' ἃ σὺ λέγεις ὠμόσαμεν; ἀλλ' ἐὰν μὴ ἀποδιδῷς τὸ δάνειον καὶ τοὺς τόκους, ἢ μὴ ὠφελήσῃς τὰ ὑποκείμενα. ἐμφανῆ δ' αὐτὸν παρέχειν, ἢ ἄλλό τι ὠφελεῖ τὸ συγγραφεῖον ποιῆς, ἀποτίνειν κελεύει σε διπλάσια τὰ χρήματα. καί μοι λέγε αὐτὸ τοῦτο τὸ τῆς συγγραφῆς.

Συγγραφή.

Ἐὰν δὲ μὴ ὠφελήσωσιν ἐμφανῆ τὰ ὑποκείμενα, καὶ αὐτὸν παρασχωσί τι ὠφελεῖ τὸ συγγραφεῖον, ἀποδιδότωσαν διπλάσια τὰ χρήματα. ἔστιν οὗ ὅπου παρέσχηκας ἐμφανῆ τὸν ναῦν, ἀφ' οὗ τὰ χρήματα ἔλαβες παρ' ἡμῶν, ὁμολογῶν σῶαν εἶναι αὐτὸς; ἢ καταπέπλευκας ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου εἰς τὸ ἀθηναίων ἐμπόριον τὸ συγγραφῆς δραχμὴν λεγούσης εἰς τὸν πειραιᾶ καταγῆναι τὸν ναῦν, καὶ ἐμφανῆ παρέχειν τοῖς δανείσασι; καὶ γὰρ τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, θεάσασθε τὸν ὑποβολιμαῖον. ἐρράγη ἡ ναῦς, ὥς φησιν ἐκεῖνος, καὶ δεῖ τοῦτο εἰς ῥόδον καταπλαγῆναι αὐτόν; οὐκοῦν τὸ μὴ τοῦτο ἐπεσκυάσθη, καὶ πλοῖόν ἐγκύετο. δεῖ τί οὖν ὦ βέλτιστε, εἰς ῥόδον τὸν αἰγύπτιον τἄλλα ἐμπόρια ἀπέστελλες αὐτὸν, ἀθήνας δ' οὐκ ἀπέστελλες οὐδέπω καὶ νῦν ἡμᾶς τοὺς δανείσαντας, οἷς ἡ συγγραφὴ κελεύει σε ἀνέπαφον καὶ ἐμφανῆ τῷ ναῷ παρέχειν; καὶ ταῦτ' ἀξιοῦντες ἡμεῖς, καὶ πολλάκις παρακαλέσαντες σε πολλάκις; ἀλλ' ὕβρεως ἀνδρεῖος εἶ, μᾶλλον δ' ἀναίσχυντος, ὥστε οὐ τῆς συγγραφῆς ὀφείλων ἡμῖν διπλάσια τὰ χρήματα, οὐκ οἴει δεῖν οὐδὲ τοῖς τόκοις, ἀλλὰ τοῖς νομιζομένοις ἀποδοῦναι; ἀλλὰ τοῖς εἰς ῥόδον πεφυκόσι λαβεῖν, ὥσπερ τὸ σὸν πρόσταγμα τῆς συγγραφῆς δίκαιον κωλυόντων ἡμᾶς ἐνθένδε. καὶ τολμᾷς λέγειν, ὅτι ἐσώθη ἡ ναῦς εἰς τὸν πειραιᾶ, ἐφ' ᾧ δικαίως ἂν ἀποθάνοις τοῦτο ποιῶν δικαστῶν. δεῖ τίνα γὰρ ἄλλον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡ σέσωται ἡ ναῦς εἰς τὸν πειραιᾶ; πότερον δι' ἡμᾶς τοὺς δεῖ δανείσαντας εἰς αἴγυπτον, καὶ εἰς ἀθήνας, ἢ δεῖ τοῦτον καὶ τὸν κοινωνὸν αὐτοῦ; οἱ ὅτι ταύταις τῇ ὁμολογίαις δανείσαμεν, ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν ἀθήναζε, εἰς ῥόδον κατήγαγον τὸν ναῦν; ὅτι δ' ἑκόντες καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ταῦτ' ἐποιήσαμεν, δῆλον οὐκ ὀλίγοις. εἰ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀκούσιον τὸ συμβὰν ἐγένετο, καὶ ἡ ναῦς ἐῤῥάγη· τὸ μὴ τοῦτ' ἐπειδὴ ἐπεσκύασαν τὴν ναῦν, οὐκ ἂν εἰς ἕτερα δήπου ἐμπόρια ἐμίσθουν αὐτὴν, ἀλλ' ὡς ἡμᾶς ἀπέστελλον ἐπανορθούμενοι τὸ ἀκούσιον σύμπτωμα. νῦν δ' οὐχ ὅπως ἐπιδιορθώσαντο, ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀδικήμασι πολλῷ μείζω προσεξημαρτήκασι· καὶ ὥσπερ ὅτι καταγέλωτα αὑτοὺς ἀδικοῦντες εἰσελήλυθασιν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς ἐσόμενον, ἐὰν καταψηφίσησθε αὐτῶν, τἀρχαῖα μόνον ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς τόκους ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ ὅπῃ ἔπεσε τούτοις ὕπος ἔχουσι, μηδ' ὅτι δυοῖν ἀγκύραιν ὁρμεῖν αὐτοὺς ἐάσατε, ὡς, ἂν μὴ καλῶς διορθώσωσι, τὰ ἀλλότρια ἐξόντας· ἐὰν δὲ μὴ δύνωνται ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς αὐτὰ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδώσοντας· ἀλλὰ τοῖς ὀπτιμίοις ζημιῶτε τοὺς ἐκ τῆς συγγραφῆς. καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη αὐτοῖς μὲν τούτοις διπλασίαν καθ' ἑαυτὸν τὴν ζημίαν ἀναλαβεῖν, ἐάν τι ὠφελαίνωσι τῷ ἐν τῇ συγγραφῇ, ὑμᾶς δὲ ἧττον πιστοτέρως ἔχειν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ταῦτ' οὐκ ἦττον ἡμῶν ὠδικημένους. τὰ μὲν οὖν περὶ τοῦ πράγματος δίκαια βοαχέα ἐστὶ καὶ δυμνημόνευτα. ἐδανείσαμεν Διονυσοδώρῳ τούτῳ καὶ τῷ κοινωνῷ αὐτοῦ Ϛ΄ χιλίας δραχμὰς ἀθηνῶνδεν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξ αἰγύπτου ἀθήναζε· οὐκ ἀπειλήφαμεν τὰ χρήματα, οὐδὲ τοὺς τόκους, ἀλλ' ἔχουσι τὰ ἡμέτερα, καὶ χρῶνται δεύτερον ἔτος. οὐ καταπεκομίκασι τὸν ναῦν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, οὐδέπω καὶ νῦν, οὐδ' ἡμῖν παρεχήκασιν ἐμφανῆ· ἡ δὲ συγγραφὴ

A constitutum mercatum non appulerit. Dionysodorus autem se peccare negat, propter hoc ipsum. Neque enim reddendas esse vsuras omnes, cùm nauis in Piræum non appulerit. Quid autem syngrapha dicit? non, ita me amet Iupiter, eadem quæ tu Dionysodore: sed nisi reddideris sortem & vsuras, aut si quid aliud contra syngraphã commiseris: duplã soluere pecuniam te iubet. Age hoc ipsum mihi syngraphæ caput recita.

SYNGRAPHA.

Nisi autem manifesta exhibuerint pignora, & libera, aut si quid contra syngraphã commiserint, pecuniam duplam reddunto. Est-ne vbi nauem nobis manifestam exhibueris, ex quo pecuniam à nobis accepisti? cùm ipse confitearis, eam esse incolumem? an ex eo tempore in Athenienſium mercatum appulisti, cùm syngrapha perspicuis verbis dicat nauẽ esse in Piræum perducendam, & manifestò exhibendam creditoribus? Nam & hoc spectate Athenienses, quàm sit mirificum. Rupta est nauis, vt iste
B ait propterea que Rhodum eam nauem deduxit. Proinde pòst resarta est, & ad nauigationem reparata. Cur igitur eá, ô vir optime, in Aegyptum, cæteróſque mercatus mittebas: Athenas autem nondum misisti, ne nunc quidem, ad nos creditores, quibus eam syngrapha te iubet manifestam & liberã exhibere? præsertim nobis id petentib. & à te sæpe postulantibus? Sed tu ita fortis es, vel potius impudens, vt cũ è syngrapha pecuniam nobis duplam debeas, nec legitimas vsuras reddẽdas existimes: Rhodias nos recipere iubeas, perinde ac si mandati tui maior quàm syngraphæ sit autoritas: ac dicere audeas, nauem in Piræum non perductam esse incolumem. quod ob factum iurè perimeris à iudicibus. Per quem .n. ſtetit, quò minus nauis in Piræum incolumis perduceretur? nũ per nos, qui apertè mutuauimus in Aegyptum & Athenas? an verò per istum eiúsq; socium? qui his conditionibus mutuati vt Athenas redirent,
C Rhodum nauem appulerunt? idque fecisse eos de industria, nulla necessitate cõpulsos, multis signis colligitur. Nam si casus ille reuera fuit fortuitus, & nauis rupta fuit: pòst, cùm eam instaurassent, non vtiq; in alios mercatus elocassent, sed ad nos misissent, ad corrigendum euentum non voluntarium. Nunc tãtũ abest vt casum illum correxerint, vt ad primas iniurias delicta longè grauiora adiecerint, & tanquam per derisũ contra nos in iudiciũ venerint: quasi in ipsorum potestate futurũ sit. si eos damnaueritis, sortem dũtaxat reddere & vsuras. Vos igitur, Athenienses, ne istam eis licentiam detis: neque permittatis, vt duabus velut ancoris nitantur: vt, si vicerint, pecuniã alienam detineãt: sin vos decipere nõ possint, eadem tantùm reddant, quæ debẽt: sed mulctas eis irrogate, quæ syngrapha continentur. Nam cùm ipsi duplã sibi mulctam dixerint, si quid in syngrapha perscriptum violarint: iniquum fuerit, vos in eos esse leniores, præsertim vobis non leniore quam nobis facta iniuria. Iura igitur causę breuia sunt, & facile memoria queunt cõprehendi. Mutuauimus Dionysodoro & socio eius ter mille drachmas Athenis in Aegyptum, & ex Aegypto Athenas: non recepimus neque sortem, neque vsuras: sed illi nostra tenent, iisque vtũtur alterum iam annum: nõ perduxerũt nauem in vestrum mercatum, nõdum, ne nunc quidem, neque nobis eam manifestò exhibuerunt: cùm syngrapha

III. Nauẽ de industria non missam Athenas: & peroratio enumeratione constans, qua etiam causa cum rep. communicatur

iubeat,nisi manifestò nauem exhibuerint, duplam soluere pecuniam:eámque vel singulis nobis,vel vtrique redigere licere. His firmamentis freti ad vos ingressi sumus, ac nostra per vos recuperare studemus,quoniam ab istis id impetrare non possumus. Et hæc nostra est oratio. Isti autem, se quidem esse mutuatos confitentur,& non reddidisse. de eo autem litigant,non oportere se pendere vsuras in syngrapha perscriptas:sed Rhodienses, quæ nec in syngrapha insunt,nec à nobis sunt concessæ. Quod si in Rhodiorum foro litigaremus:melior esset istorum fortasse cõditio, quòd ad eos frumentum vexissent, & in eorum mercatum appulissent. Nunc cum ad Athenienses ingressi simus, & syngrapha mercatum vestrum designarit:postulamus,ne nobis minus tribuatur quàm iis,qui & vos & nos iniuriis affecerũt. Præterea nec illud vos lateat, Athenienses,in hoc vno iudicio de toto mercatu legem sancire vos:multósque assistere qui in mari negociari decreuere,vósque intueri,quid de hac causa pronunciaturi sitis. Nam si vos syngraphas & pactiones mutuas firmas esse oportere statuetis, neque earum violatoribus quicquam veniæ dabitis:alacrius qui in mercatu mutuant,officio suo fungentur:atque ex ea re augebitur mercatus vester. Sin nauicularijs licebit conscripta syngrapha de nauigando Athenis,deinde nauem in alios mercatus appellere, quòd ruptam esse dicent,& tales causas comminiscentur,qualibus Dionysodorus vtitur, & vsuras diuidere pro eo cursu quem se nauigasse dicent,non pro syngrapha: nihil obstabit,quo minus omnes contractus dissipentur. Quis enim suũ abiicere volet,si viderit syngraphas esse irritas:tales autem orationes & causas iniuriorum hominum,æquitati prævalere? Absit hoc,Iudices. Id enim neque multitudini vestræ conducit,neque iis qui quæstum facere instituerunt,quíque vtilissimi sunt tum vniuersè vobis omnibus,tum seorsim cuilibet qui eorum operam requirit. Quapropter eorum vobis habenda ratio est. Ac ego quidem quæ potui,dixi. Peto autem,vt & amicorum aliquis mihi patrocinetur, Ascende Demosthenes.

A κελοῦει,ἐὰν μὴ παρέχωσιν ἐμφανῆ τ' ναῦν, ἀποτίειν αὐτοὺς διπλάσια τὰ χρήματα,ἢ ἂ θεᾶξιν ἔχ' κ' ἀξ' ἑνὸς κ' ἐξ ἀμφοῖν. ταῦτ' ἔχοντες τὰ δίκαια εἰσελκύσαμεν θορυβοῦμας,ἀξιοῦντες τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀπολαβεῖν δι' ὑμῶν, ἐπειδὴ παρ' αὐτῶν τούτων οὐ δυνάμεθα. ὁ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν λόγος,ἁπλοῦς ὤν ἐστι,καὶ δίκαιος ἅμα· ὁμολογοῦσι, κ' μὴ ἀποδεδωκέναι. διαφέρονται δ' ὡς οὐ δεῖ τελεῖν αὐτοὺς τοὺς τόκους τοὺς ἐν τῇ συγγραφῇ,ἀλλὰ τοὺς εἰς ῥόδον, οἷς ὕστερον συνεγράψαντο,οὔτ' ἔπεισαν ἡμᾶς. εἰ μὲν ἦν,ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι,ἐν τῷ ῥοδίων δικαστηρίῳ διεκεινόμεθα, ἴσως ἂν ἐπλεονέκτουν ἔτι ἡμῶν σεσιτηγηκότες πρὸς αὐτοὺς,κ' καταπεπλυκότες τῇ νηὶ εἰς τὸ ἐκείνων ἐμπόριον. νυνὶ δ' εἰς ἀθλιωτάτους εἰσεληλυθότες,καὶ συγγραψάμενοι εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον,ἐκ ἀξιοῦμεν ἐλαττωθῆναι τοῦ τ' ἡμῶν κ' ὑμᾶς κ' ἡμᾶς ἠδικηκότων. χωρὶς δ' τούτων,ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι,μὴ ἀγνοεῖτε ὅτι νυνὶ μίαν δίκην δικάζον-
B τες,νομοθετεῖτε ἅπασι τοῖς ἐμπορίοις· κ' παρεσταλμένοι πολλοὶ τ' κ' θάλατταν ἐργάζεσθαι πρὸς ὑμῶν θεωμένων,ὑμᾶς θεωροῦντες,πῶς τὸ πρᾶγμα τοῦτο κρίνετε. εἰ μὲν δὲ ὑμεῖς τὰς συγγραφὰς,κ' τὰς ὁμολογίας τὰς πρὸς ἀλλήλους γιγνομένας ἰσχυρὰς οἰήσεσθε δεῖν εἶν',κ' τοῖς παραβαίνουσιν αὐτὰς μηδεμίαν συγγνώμην ἕξετε· ἑτοιμότερον πρήσουσι τὰ ἑαυτῶν,οἱ ὅπου τ' ἐμπορίου δανείζοντες· ὅταν δὲ τοὐναντίον αὐξηθήσεται ὑμῖν τὸ ἐμπόριον. εἰ μὲν γὰρ ἐξέσται τοῖς ναυκλήροις συγγραφὴν γραφομένοις,ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν εἰς ἀθλιώτας,ἔπειτα κατάγειν τ' ναῦν εἰς ἑτέραν ἐμπόρεια,φάσκοντας ῥᾳδίαν,καὶ τοιαύτας πρόφασις ποιζομένους οἵας περ διονυσόδωρος ἔτοσι χρῆ,κ' τοὺς τόκους μείζεν πρὸς τὸν πλοῦν,ὃν ἂν φήσωσι πεπλυκέναι,καὶ μὴ πρὸς τ' συγγραφὴν· οὐδὲν κωλύσει ἅπαντα τὰ συμβόλαια διαλυέσθαι. τίς γὰρ ἐθελήσει τὰ ἑαυτοῦ προέσθαι,ὅταν ὁρᾷ τὰς μὲν συγγραφὰς ἀκύρους,ἰσχύοντας δ' τοὺς τοιούτους λό-
C γους,καὶ τὰς αἰτίας τῷ ἠδικηκότων ἐμπροσθεν οὔσας τοῦ δικαίου; μηδαμῶς,ὦ ἄνδρες δικασταί. οὔτε γὰρ τοῦ πλήθους τῷ ὑμετέρῳ συμφέρει ταῦτα,οἵ τε τοῖς ἐργάζεσθαι προῃρημένοις,οἵπερ χρησιμώτατοί εἰσι,κ' κοινῇ πᾶσιν ὑμῖν,καὶ ἰδίᾳ τῷ ἐντυγχάνοντι. διόπερ δεῖ ὑμᾶς αὐτῷ ὅπως μέλειαν ποιεῖσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν ὅσα περ οἷός τ' ἦν,εἴρηκα· ἀξιῶ δὲ καὶ τῷ φίλων μοι τινὰ σωσειπεῖν. δεῦρο Δημόσθενες.

TOMI IIII. ET VLTIMI FINIS.

DEMOSTHENICI OPERIS GRAECOLATINI TOMVS V

Vlpiani rhetoris præfatio, & enarrationes XVIII. præcipuarum Demosthenis orationum, Græcolatinæ.

Vita Demosthenis & Aeschinis à variis descripta autoribus, eodem interprete.

DEMOSTHENIS
OPERIS QUALE
COLLATINI
TOMUS V

HIERONYMI VVOL-
FII OETINGENSIS AD CANDIDVM LECTOREM IN VLPIANI CONVERSIO-
nem Præfatio.

EN, candide lector, alteram promiſſi laboris partem, Vlpiani rhetoris X & VIII orationum Demoſthenis enarrationem, citius etiam quàm ſum pollicitus: opus minus fortaſſe lectu iucundum, ſed ſtudioſis adoleſcentibus, vt mihi perſuadeo, non inutile futurum. Quæ etiam cauſa fuit, vt moleſtiſſimum laborem hunc capere non ſim grauatus, & ſummum deuorare tædium: quod quantum fuerit, ij demum intelligent, qui mendas Græci codicis, in ſingulis ferè paginis infinitas, obſeruarint. Adhæc, ipſa commentariorum natura eſt talis, vt modica voluptatis illecebra laborem & defatigationem leuent interpretis, tametſi emendatiſſimi eſſent: & vt lectorem requirant, difficultatibus aliquibus intelligendi ipſius autoris conflictantem. Quæ res vna fere facit, vt quæ per ſe vtilia ſunt, non modò citra faſtidium, ſed magna etiam cum auiditate legantur. Etſi autem non dubito, eſſe plurima tum grammatica, tum oratoria, quæ ſtudioſus lector explicari ſibi diligentius & copioſius, atque etiam dilucidius optet: non tamen abiiciendi videntur ij libri, qui cùm multa vtilia contineant, quædam etiam ſuperuacanea admiſcent, quædam neceſſaria prætereunt. De quibus incommodis ego quoque in omni commentariorum genere mecum ſæpiſſimè queror: & tamen cum cogito, ſi mihi in eodem argumento verſandum eſſet, me quoque præſtiturum, fortaſſe non quod vellem, ſed quod poſſem: veniam do, & boni conſulo ea, quibus illi tradere meliora non potuerunt. Quanquam in hoc noſtro enarratore iniuria temporum, & quorundam temeritas, qui in alienis libris vel mutilandis, vel augendis, vel ex diuerſorum ſcriptis, variis quaſi centonibus ſarciendis, omnem licentiam ſibi ſumunt, maximam ſuſtinere culpæ partem videtur. Sed in hoc, ſuo quiſque iudicio fruatur. Me quidem Vlpianum legiſſe non pœnituit, propter & hiſtorias non nullas indicatas, & vocabula expoſita, & artificium multis in locis eruditè, niſi fallor, explicatum. In conuertendo quidem magnos labores, & non paruas moleſtias cum cœperim, neſcio tamen an fecerim operæprecium: non quòd ipſos commentarios aſpernandos ducam (de quibus quid ſentiam, expoſui) ſed quod in iis tanta eſt difficultas interpreti, vt ſuperari nulla ratione poſſe videatur. Pri-

mùm enim exemplar ita deprauatum eſt, tum confuſione diſtinctionum,& verbis Demoſthenis ab Vlpiani explicatione nulla nota aut interuallo ſeparatis:tum aut immutatis,aus additis,aut repetitis,aut omiſſis vocabulis,interdum etiam totis ſententijs,vt affirmare non dubitem, me nullum vel in Græca vel in Latina lingua codicem vidiſſe peius tractatum.Deinde ἐξηγήσεις, quas enarrationes interpretari licet,videntur orationem requirere perpetuam, cuius hîc alicubi veſtigia quædam apparent:vt exiſtimem,vbi verba Demoſthenis ſeorſim ponuntur,ibi ab aliquo librorum corruptore,& importunè ſtudioſo breuitatis, Vlpiani verba complura eſſe reſecta,vt ſcholiorum faciem, non ἐξηγήσεων præ ſe ferant,atque aſſuta aliena. In connectendis quidem aliorum verbis magna eſt Græcorum felicitas, præter cætera vel in his duabus particulis, τὸ & δὲ, quibus ceu Delphico gladio vtuntur : cùm eadem Latino ſermone ſine longis & moleſtis ambagibus explicari nulla ratione poſſint.Huc accedit vocabulorum maxima & copia & varietas, & longè alia quàm Latinorum ratio: cuius generis ſunt,vt è multis pauca delibem,κεφάλαιον,τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους,σημεῖα, εἰκότα, τεκμήρια, ἀντιπίπτον,ἀντίθεσις,ἀναθυποφορά,σύγκρισις,ἀντεξέτασις,προδιάθεσις,ἀντιπροδιάστασις,ἔνστασις, ἀντίστασις,κατάστασις,προκατάστασις,ἔκφρασις,διασκευή,διατύπωσις,ὑποσιώπησις,ὑπερσιώπησις,ἀναίρεσις,ὑπόστασις,ἀναζωπυρή,προεισοπή,πυκνότης,ποσότης,μέγεθος,εἴσοδος,εἰσβολή,εἰσαγωγή,προκατασκευή,προδιαπαρά,προδιόρθωσις,συνδρομή,προεισδρομή,συγχώρησις,σύστασις,ὑποχείρημα,ὑπόδειξις, ἔλεγχος,ἐνθύμημα, νόημα, ἔννοια, & alia complura. nec enim omnia recenſere inſtitui.Iam quid facias in illis adiectiuis,ἠθικὸν,παθητικὸν,προαγματικὸν, προκαταστατικὸν,συνεκτικὸν,ἀντιστατικὸν,ὑπολογικὸν,προοιμιακὸν ἀπροσδιόριστον,atque id genus aliis,quæ quomodo explicentur, niſi aut impropriè, aut barbarè, aut longis verborum ambagibus, equidem non reperio:vt nihil dicam, ea præcepta artium, quæ ſequutus eſt Vlpianus, ita abhorrere ab ea & Græcorum & Latinorum doctrina,quos hodie in ſcholis plerique ſequuntur, vt ſæpè difficile ſit diuinare quid ſibi velit. Hæc & huius generis alia incommoda cum attentius perpenderem, parum abfuit,quin totum Vlpianum deſererem,ipſius Demoſthenis conuerſione contentus. Sed quum aliorum complurium editos in Demoſthenem commentarios, qui ſæpe in hoc opere citantur:cuiuſmodi ſunt Apſinis Genethlij, Aeſculapij, Alexandri, Diocori, Zenonis, Aſpaſij,& aliorum,è quibus multa in Vlpianum tranſlata eſſe ſuſpicor: & ipſe Vlpianus quarta Philippica,τάλλ', inquit,ἐν τούτοις ἀσαφῆ διδασκουσιν οἱ ἐξηγηταὶ, & in oratione de fœdere Alexandreo:οὐκ ἔστιν ἄδηλον,inquit, τοῖς φιλομαθέσιν, ἐξ ὧν ἀνεγνώκασιν ὑπομνημάτων.eos igitur omnes commentarios cum tempus aboleuerit, & huic vni tamdiu pepercerit(etſi enim quis fuerit hic Vlpianus, quibúſve temporibus vixerit,non conſtat: tamen eum ante aliquot ſecula vixiſſe probabile eſt) cogitabam, in eo vel genium,vel vtilitatis aliquid ineſſe oportere:atque ipſe, vt dixi,memineram,me ab eo admonitum, non pauca Demoſthenis loca & intellexiſſe rectius,& diligentius perueſtigaſſe.Quare non committendum arbitrabar, vt Græcarum literarum rudes ea vtilitate penitus fraudarentur. In animo igitur erat, præteritis alijs, quæ plus verborum & obſcuritatis quàm eruditionis haberent,vtiliſſima quæque ex eo decerpta inſerere meis Annotationibus,quas in totum Demoſthenem iampridem inſtitui, & quarta ex parte propemodum abſolui:abſoluturus etiam cætera,niſi fortunæ iniquitas certam ac tranquillam ſedem,& neceſſarium ad tantum opus,propter quod plurimi tum Græci, tum Latini ſcriptores euoluendi erunt,ocium negaret.Sed ab hoc inſtituto duæ me rationes depulerunt:vna,quòd iniuria fieri videbatur Vlpiano, ſi eius opus iam antè mutilum,magis etiam truncaretur. Quod enim ego in meis operibus &

conuer-

conuersionibus iniquissimo animo ferrem (& quis ita lenis aut socors est, quin sua scripta temerariis aliorum manibus attrectari & compilari ægrè patiatur?) ab eo religiosè mihi abstinendum in aliorum etiam locubrationibus arbitrabar. Altera, quod quæ ego superuacanea censuissem, alius fortasse cum primis opportuna sibi & commoda iudicasset. Quot enim capita, tot sententiæ, & suam quisque opinionem putat esse optimã: & quam paulò antè probauit, pòst ipse repudiat: vt mihi cum Luciano exclamare subinde libeat.

ὑδὲν ὃν αὐξώποισι δυσκελαδὸν ὄζι νόημα
ἀλλ' ὃ σὺ θαυμάζεις, τῶδ' ἑτέροισι γέλως.

Etsi enim illam Academicorum ἀκαταληψίαν non probo: infinitæ tamen doctorum & sapientum (vt perhiberi se volunt) cum ab aliis, tum à semetipsis dissensiones: etiam cum nihil dant ambitioni aut æmulationi: cum simplicis veritatis rationem habere se dicunt: me vehementer mouent, vt multis in rebus agendum & pronunciandum esse cautius existimem. Proinde ne studiosi Latini sermonis in hoc opere deteriore conditione essent, quàm Græcis literis eruditi, conuertendas etiam has Vlpiani enarrationes suscepi: non alia re magis fretus, quàm candore & humanitate æqui lectoris (quis enim iis difficultatibus, quas suprà expossui, circumuento, veniam non daret, nisi à communi etiam sensu alienus?) & assiduitate diligentiæ, ac in doctrinæ studiis, quibus me iniquum Saturni sidus exiguo cum fructu & voluptate alligauit, tolerantia molestiarum & laborum. Codicem igitur Græcum, vbi id mihi citra temeritatem, atque adeò verè posse facere videbar, partim verbis Demosthenis, ad quæ tota explicatio referenda est, diligenter inspectis, partim sagacibus coniecturis adhibitis, locis plus bis mille correxi, neque ferè pauciora incorrecta præterij, & suspecta atque obscura mihi, omnia stellulis signaui. Et sic primæ difficultati mederi sum conatus. De ipso autem artificij oratorij & Vlpianicæ doctrinæ genere, pro sua quisque persuasione vel probet, vel improbet, quod videbitur. modò illud meminerit, eum vsitatam suis temporibus rationem, quæ multis ingeniosis & eruditis hominibus placeret, secutum, obstitisse atque inuidisse nemini, qui doctius aut explicatius aliquid afferre vellet in medium. Sed hoc ad verborum interpretem eatenus duntaxat attinet, vt ne ocio (quo ego certè minimè abundo) abusus esse videatur: cætera ipsi autori præstanda sunt, siue is bene siue malè scripserit ac docuerit. Illud autem facere non dubitaui, vt alicubi perpetuam Vlpiani orationem, breuitatis seruandæ & molestiæ vitandæ causa, siue vllo autoris detrimento, intersecarem, & verba Demosthenis parentheseos signo clauderem. Veluti cum Vlpianus habet, ἐν δὲ τῷ, οὐχ ἓνὶ δέδωκε τρόπῳ, σοφίζεται ὁ ῥήτωρ: ego sic feci. *Non vno modo dedit.*) Hic captiosè agit orator. Alioqui si ἐν δὲ τῷ, voluissem exprimere, dicendum fuisset. In his autem verbis, *Non vno modo dedit*: captiosè agit orator, quod neque dilucidius est, & prolixius, & tale, vt si paucis in versibus sæpius repetatur, fastidio lectorem enecet. Nemo igitur opinor hoc factum reprehendet, præsertim cum ita tractatus sit Vlpianus, vt ab enarrationibus ad annotationes, tanquam ab equis ad asinos, deuolutus esse videatur. In artis autem vocabulis, quoniam Latinis partim prorsus carebam,

partim satis propria non habebam: aut Græca ipsa reliqui: aut Latinam interpretationem, non quam volui, sed quam potui, quámque festinatio & mea & typographi passa est, adieci. Oporino enim, acerrimi iudicij viro, certis de causis, quas nec ipse improbaui, non visum est Vlpianum seorsim esse edendum: sed quoniam tam maturè ad calcem peruenissem, interpretem cum autore suo coniungendum. Maximè autem illud eum ad editionem impulit pene præproperam: quòd me longinquum iter adornare intelligebat: in quo (apud exteras præsertim nationes) homo valetudinarius leui aliquo casu ita prosterni potest, vt nunquam resurgat. Maluit igitur Vlpianum qualemcunque edere, quàm tot mihi labores omnino perire, quorum fortasse lectoribus etiam aliquis vsus esse posset. Nam si spacium ac tempus detur, multa quæ mihi quoque obscura nunc sunt, declarare posse videor. Quod quia non negligentia mea, sed fortunę culpa, mepilę instar huc atque illuc iactantis, prętermissum est, veniam meretur. Et alioqui totum hoc Opus omnino tale est, vt cum Ouidio dicendum sit,

En veniam pro laude peto: laudatus abundè,
Non fastiditus si tibi lector ero.

Vale. Basileę. Cal. Martij. Anno M. D. L.

ΟΥΛΠΙΑΝΟΥ

ΟΥΛΠΙΑΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ
ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥΣ
καὶ φιλιππικοὺς λόγους.

VLPIANI RHETORIS PRAE-
FATIO IN DEMOSTHENIS
OLYNTHIACAS ET PHILIPPI-

cas orationes, Hieronymo Vvolfio Oetingensi interprete.

Demosthenem Thucydideas conciones esse imitatum.

Λείσιων δοκοῦσιν ὁμοιότητα σώζειν οἱ φιλιππικοὶ λόγοι, πρὸς τὰς θουκυδίδε δημηγορίας. ἐγὼ δὲ μόνον τὰ κεφάλαια ἴδοι τις ἂν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις συμπεπλεγμένα ὥσπερ ἐν ἐκείναις, καὶ τὰς ἀντιθέσεις. οὐ τοσαῦτα μεταχειρισμένας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν νοημάτων ὡσαύτως πεφασμένα. αὐτίκα τῶν ὀλυνθιακῶν ὁ πρῶτος, οὐ πρὸς μίαν, ἀλλὰ καὶ πλείους ἔοικε τὸ ζῆλον. ἔστι δ' ὅτε, καὶ ἕνα μόνον λόγον πρὸς μίαν ὅλην πραγματείαν δημηγορίαν, ἀλλὰ καὶ κεφάλαιον πρὸς ὅλον κεφάλαιον· καὶ κεφαλαίου μέρος πρὸς μέρος. πολλάκις δὲ καὶ πρὸς μέρη πλειόνων δημηγοριῶν κεφάλαιον ἕν. τό, τε σωζόμενον τῶν λόγων, ὅμοιον οὐδὲν ἧττον τοῦ ὄρους. καὶ τὸ ἀναγκαῖον δὲ πλεῖστον, ὥσπερ ἐκεῖνος χρῆσθαι φιλεῖ. ἔστι δ' ὅτε καὶ τὰς ὑποθέσεις, οὐκ ἴσως τοῖς πρόσθεν τῶν οἷς συνίστασθαι βέλτιον, φανερῶς ἐνδείκνυται ποιούμενος, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὥσπερ ὁ θουκυδίδης. ζηλωτὴς δὲ καὶ ὁ λέσβιος καὶ ὁ κερκυραῖος, ὁ μὲν πρὸς ἀθηναίους καταφεύγων πρὸς συμμαχίαν· ὁ δὲ ἀφιστάμενος πρὸς λακεδαιμονίους οὐκ ἐπὶ συμμαχίαν τοσοῦτον δοκοῦσι ποιεῖσθαι λόγον, ὅσον ἐπὶ συμφέροντος τῶν ἀκροωμένων. καὶ ὁ δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς τοὺς ὀλυνθιακοὺς μεταχειριζόμενος, οὐκ ὡς ὑπὲρ ὀλυνθίων πολεμίζων προσποιεῖται λέγειν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἀκροωμένων τοῦ καὶ συμφέροντος τῷ ἀθηναίων. ἐν τοῖς μεταχείρισιν φαίνεται ὁ δημοσθένης ἐν τοῖς δύο δημηγοριῶν ὡς ἔφην, εἰς ταὐτὸν τὴν ὀλυνθιακὴν μὴ στήσας. προσεκτικώτερος γὰρ ὁ ἀκροατὴς γίνεται, ὅταν ὡς ὑπὲρ οἰκείων ἀκούῃ καὶ τῶν αὐτῷ συμφερόντων συμβουλεύηται. ταύτῃ μὲν οὖν συγχύσεως πλείστην ὁ λόγος ἔχει πρὸς ἐκείνας τὰς δημηγορίας καὶ τὴν μεταχείρισιν. οὔτε γὰρ τοσοῦτον κερκυραῖοι, οὔτε οἱ λέσβιοι δοκοῦσι ποιεῖσθαι τὸν λόγον ὑπὲρ τοῦ οἰκείου συμφέροντος, ὅσον ὑπὲρ τῶν τῷ ἀκροωμένων. ὅτε μὲν ὁ δημοσθένης συνιστάμενος, ὡς ὑπὲρ ὀλυνθίων τὸν λόγον βούλεται ποιεῖσθαι δοκεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κοινῇ συμφέροντος, καὶ τοῦ μέλλοντος συνοίσειν τῇ πόλει. καὶ μὲν, καὶ τὸν τοῦ πρόσθεν τῷ κεφαλαίων γεγυμνασμένον εὑρήσεις καὶ ζῆλον τῆς κοινθίων δημηγορίας. καὶ ἐν ἐκείνῃ βουλόμενος ὁ θουκυδίδης παροξῦναι τὸν ἀκροατὴν, οὐ τὸν δυνάμεων αὔξει τῷ ἀθηναίων, ἀλλὰ τὴν προαίρεσιν αὐτῷ διαβάλλει, καὶ τὴν γνώμην, καὶ τὴν κακοήθειαν, μᾶλλον ἧς ἐν τοῖς ἕλλησι πολιτεύον. καὶ δημοσθένης ὁ τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιῶν, πανταχοῦ τὴν φιλοτιμίαν τῶν πραγμάτων· οὔτε τὴν δυνάμεσιν, οὔτε συνίλω θρυλλεῖ τὴν φιλίππου, καὶ τὸ ἀπροσδιόνυσος καὶ ἀπαμβάνειν τῷ πραγμάτων· οὔτε τὴν δυνάμεσιν, οὔτε τῇ ῥώμῃ τοσοῦτος μέγεθος. ὥστε τὸ κεφάλαιον τῷ κεφαλαίῳ πολλαχοῦ διαπλήσιον ἐστί. καὶ μὲν, καὶ τὸ δὴ τὴν καὶ παροξύνειν, θουκυδίδειον, καὶ τὸν αὐτὸν δημηγορίας. ἔοικε δὲ πολλὴν ὁμοιότητα καὶ πρὸς δημηγορίας ὁμοιοκὸς ὁ λόγος,

Magna esse videtur Philippicarum orationũ & concionũ Thucydidis similitudo. Nec. n. capita dũtaxat in his orationib. vt in illis, implicata videas & obiectiones seu oppositiones hic tractatas: sed multas etiã sẽtẽtias inde sumptas, & copiosius hic explicatas. Ac prima statim Olynthiaca non vnã aliquã illarũ, sed plures æmulatur. Est etiã cum nõ vnam quãpiam cõcionem effingit, sed caput ex toto capite, partem capitis ex parte. Sæpe etia ex partib. plurium cõcionum, caput vnũ cõcinit. Est & breuitas orationũ eadẽ. Quin & necessitas crebrò inculcatur, qua ille vti solet. Sepe etiã præ se fert, se non earũ personarũ quib. patrocinatur, sed ipsorum auditorum causam agere, quemadmodum Thucydides. Proinde & Lesbius & Corcyræus, hic ad Athenienses petendæ gratia societatis confugiẽs: Ille deficiens ad Lacedæmonios, nõ tã de se laborare viderivolũt, quàm de vtilitate audientium. Sic etiam Demosthenes prima Olynthiaca tractanda, sẽ nõ vt Olynthiorũ studiosum verba facere fingit, sed ipsorũ auditorum & Atheniẽsium defendere vtilitatem. Ac tractationem apparet Demosthenẽ, è duabus illis, quas dixi, cõcionib. in hãc Olynthiacã trãstulisse. Attẽtior enim sit auditor, cũ suã rem agi, suísque consuli commodis existimat. Quãtum igitur ad artificium attinet, magna est huius orationis & concionum illarum similitudo. Neque enim vel Corcyræi vel Lesbij tam de sua, quàm de audiẽtium vtilitate disputant: neque Demosthenes Olynthios, quibus patrocinatur, defendere videri vult, sed publicã vtilitatem, & id quod è republica futurum sit. Atq; etiam ordinem capitum deprehẽdes institutum ad imitationem concionis Corinthiorum: in qua & ipsa, Thucydides cum excitare vellet auditorem, nõ potentiam exaggerat Atheniensium, sed criminatur institutum & animum & calliditatem, qua in Republica Græcorum administranda vtantur. Demosthenes item illud idem factitans, passim rerum gerendarum cupiditatẽ Philippi inculcat, ac tempestiuam & seriam negociorum susceptionem, neque copiis eius, neque viribus multum tribuens: vt hoc caput illi capiti multis modis respondeat. Quin & ab occasione exhortari, Thucydideum est, eiusdémque concionis. Admodum similis etiam, est hæc oratio concionibus Homericis, quas libro Iliados secundo

Comparatio Demosthenicarũ cum Homericis orationibus.

Vlysses & Nestor ad Achæos habent: alter obiurgans, quòd bellum non fortiter vrgeant, & monens, vt beneuolentia deorum vtantur: alter in memoriam reuocans iusiurādum, & fidem Atridis datam vt & hic: Nunc, inquit, vltrò id accidit, quod omnes iactabant, Olynthios ad hostile Philippi odium cō citandos: commonefaciens, eos Olynthiis auxilia promisisse, & quàm turpe sit, quod promiserint, non præstare. Vt autem quidam in illis concionibus diuinas promissiones adducit, & signa & auguria, & deos Græci exercitus esse præsides asserit: sic idem facit in hac oratione Demosthenes, occasiones illas & opportunitates in memoriam reuocans, quas dij sæpe ciuitati præbuerint. veluti cum ait: Ac mea quidem opinione, Athenienses, si quis ea quæ nobis diuinitus obtigerunt, rectè æstimet.

Proinde oratio hæc partim castigat & increpat, partim monet ac docet, partim hortatur: ad Homeri & Thucydidis factam concionum imitationem. Cùm autem ei tria aduersentur, & hanc causam impediant: vnum, bellum non esse domesticum (quid enim ad Athenienses bellum Olynthiacum attinet?) alterum, nec pecuniam quæ militibus detur, in promptu esse: tertium, magnam esse Philippi potentiam: hęc vtraque strenuè oppugnat, primum autem illud prorsus etiam tollit. Ac non alienum esse bellum, sed domesticum, & ad vrbem attinere, bifariam ostendit. Vnum & primum est, id quo impellente natura, vincuntur omnes, honoris studium, & principatus. Ostendit enim, bellum pro Olynthiis gerendum, autoritatis eius & principatus, quem olim inter Græcos tenuerint, recuperandi fore principium. Nam penes eos futuram summam rerum in Græcia, si res hasce susceperint. Atque id his verbis pronunciat: Hæc certè occasio tantùm non edita voce loquitur, rerum vobis illarum ipsis curam suscipiendam esse, si modò salus earum curæ vobis sit. Nam cum oratio & adhortatio magna & ampla sit, adhortationem occasioni attribuit: Hæc est occasio, inquit, illa, quæ vos vocat & excitat ad recuperationem & conseruationem rerum illarum, si salutem earum curatis: hoc est, si ciuitati curæ est præesse Græcis: hæc est illa occasio, quę principatum ciuitati restituat. Altero porrò argumento, quod necessitatem continet, iam terrorem etiam audiētibus incutit, asserens, Philippum in Atticam penetraturum, ni Olynthij conseruentur: vt iam metu compulsi rem strenuè gerant. Est autem vtraque probatio Thucydidis, sumpta è Corinthiorum, vt dixi, concione. Nam & ad Græcorum principatum suscipiendum Lacedæmonios hortatur Corinthius, idémque perterrefacit, ostendendo, Athenienses rectà in Peloponnesum inuasuros: quam rectè necessitatem esse dixeris. Atque hæc hactenus, per quæ ostendit, bellum ad ciuitatem attinere. Disputationem verò illam de pecuniis per obiectionem tractat, & probat satis multas in promptu esse, modò legem ab Eubulo latam tollere velint. In quo solertiam eius, & singulare artificium miraberis. Cùm enim eam orationem molestissimam sciret esse auditoribus, nec sine summa persuaderi posse difficultate: necessitatem maiorem aliam eis ob oculos ponit. Ait enim, pendere tributum oportere vnumquemque non modò diuitum, sed prorsus omnium: vt tributum de suo ne sit conferendum, veriti, legem abrogare malint, quæ parum eis afferre lucelli videatur.

Tria incōmoda Demosthenis.

1. Bellū Olynthiacū ad rēpub. pertinere.

II. Nō deesse pecuniam reipublicæ.

A ἀῤ ὀδυσσεὺς ἢ νέστωρ ἐν τῇ δευτέρᾳ ῥαψῳδίᾳ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς ποιοῦνται. ὁ μὲν ὀπτιμᾶν ὅτι οὐκ αἰτίαν ποιοῦνται τῆς στρατιᾶς τῶν θεῶν δυνάμεις· ὁ δ', ὑπομιμνήσκων ὅρκων καὶ συνθηκῶν * ὧν ἀξείδησαν. ὥσπερ ℭ ϲϲϵϵ. Νυνὶ γὰρ ὁ πάντες ἐθρύλλουν, ὡς ὀλυνθίοις συμπολεμοῦσιν δεῖ φιλίππῳ, ὑπομιμνήσκων ὡς ἐπηγγείλαντο ὀλυνθίοις βοήθειαν, ℭ ὅπως τὸ ὠφελεῖν τὰς ὑποχέσεις, αἰσχρόν. ἐν οἷς δέ τις ἐκείνων τῆς δημηγορίων ὑπομιμνήσκει τῆς ὠφελᾶ τῆς θεῶν ὑποχέσεων, καὶ τῆς συμβόλων ℭ τῆς οἰωνισμάτων, ἐν τούτοις ὅτι θεοὶ τὸ ἑλλήνικοῦ τραῦτ' ἐπέδου στρατεύσασθαι σωτήριον· τό τοι καὶ δημοσθένης πεπίστευκεν ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ· ὑπομιμνήσκων τῆς καιρῶν ἐκείνων καὶ τῆς στρατειῶν ὧν παρέχον πολλάκις οἱ θεοὶ τῇ πόλει. οἷον, καί μοι δοκεῖ τις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δίκαιος λογισὴς τ' ὠφελᾶ τ' θεῶν ὑμῖν ὑπαρξάντων καταστὰς, λέγων. ὥστε, πῆ μὲν νεθετικὸν καὶ ὀπτιμιστικὸν, πῆ δ' ὑποθετικὸν, πῆ δ' προτρεπτικὸν εἶ) τοῦτον τὸν λόγον, πρὸς τὰς ὁμιλίας καὶ δευκυδίδου δημηγορίας μεμιμημένον. ξιῶν δ' ὄντων τῆς αἰτησαμένων αὐτῶ καὶ λυπούντων πρὸς τ' παρεῦσαν ὑπόθεσιν, ἑνὸς μὲν, τὸ μὴ οἰκεῖον εἶ) τὸν πόλεμον (τί γὰρ προσήκει τῇ πόλει τῆς ἀθλιωτάτων ὁ πρὸς ὀλυνθίους πόλεμος;) δεύτερα δ', τ' μὴ χρήματα ὑπάρχειν προχειρα τοῖς στρατιώταις· ξίτου δ', τὸ ἰσχυρὸν εἶ) τὸν φίλιππον· πρὸς ἑκάτερον ἐῤῥωμένως αἰτίαση, τὸ δ', αἰτήσεως. τὸ μὲν μὴ ἀλλότριον εἶ) τὸν πόλεμον, ἀλλὰ οἰκεῖον καὶ προσήκον τῇ πόλει, δηλοῦσιν δείκνυσιν. ἐξ ἑνὸς μὲν καὶ προτου, οὗ καὶ πεφύκασιν ἅπαντες ἐπιτάττειν, τῆς φιλοτιμίας λέγω καὶ τῆς ἡγεμονίας. δείκνυσι γὰρ τὸν ὑπὲρ ὀλυνθίων ἐσόμενον πόλεμον, ἀρχὴν ὄντα προστασίας ἑλληνικῆς καὶ ἡγεμονίας. ὧν ἔσχον πάλαι· καὶ γὰρ αὖ αὖθις ἡγεῖσθαι πάλιν βεβούλευνται τὰ ἑλληνικά, εἰ τοί τινες ἀνέπλεόν το τῆς στρατιᾶς. καὶ ταῦτα φησὶν ἐν οἷς λέγει. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς μονονουχὶ λέγει B φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι τῆς στρατιᾶς ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς αὐτὴν πλεῖον, εἴπερ ὦν σωτηρίας αὐτῆς φροντίζετε. ἐπειδὴ γὰρ ὁ λόγος καὶ ἡ προθεσμία μέγεθος ἔχει, προσέθηκε τῷ καιρῷ τὴν προθεσμίαν. οὗτός ἐστιν ὁ καιρὸς ἐκεῖνος λέγων, ὁ καλῶν ὑμᾶς καὶ διεγείρων ὅτι τὴν ἀνάκτησιν, καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς στρατιᾶς ἐκείνων, εἰ φροντίζετε τῆς αὐτῆς σωτηρίας. τουτέστιν εἰ μέλει τῇ πόλει τ' προϊσάναι τῆς ἑλλήνων. οὗτός ἐστιν ὁ καιρὸς ὁ διδοὺς πάλιν τ' ἡγεμονίαν τῇ πόλει. ἐξ ἑτέρου δ' ὁ προέχει τὸ ἀναγκαῖον, δι' οὗ καὶ φόβον ἤδη τις ἀκούουσιν ἐργάζεται, συνιεὶς ἐξηκοντα ἂν ὅτι τὴν ἀττικὴν φίλιππον, εἰμὴ ὀλυνθίους σώζοιτο. ὥστε αὐτοὺς φοβεμένους λοιπὸν, τῆς προξένων ἐῤῥωμένως ἀντέχεσθαι. ἑκάτερα δ' τῆς δεσποτείας δευκυδίδου, ℭ εἰλπίδας ἐκ τῆς κοινωνίων ὡς ἔφην δημηγορίας. καὶ γὰρ ὅτι προστασίαν τῆς ἑλλήνων προφὰς τοὺς λακεδαιμονίους ὁ κοινώνιος. καὶ φοβεῖ δ' πάλιν οἷς δείκνυσιν, ὁδῶ βαδίζοντας ὅτι τὴν πελοπόννησον ἀθηναίους. ὁ καλῶς ἄν τις εἴποι τὸ ἀναγκαῖον εἶ). καὶ ταῦτα μὲν, πρὸς τ' οἰκεῖον εἶ) τῇ πόλει τὸν πόλεμον. τὸν δ' περὶ τῆς χρημάτων λόγον ἐγύμνασεν ἐξ ἀντιθέσεως, συνιεὶς ὑπάρχειν ἱκανὰ τῇ πόλει, εἰ βούλοιντο λῦσαι τὸν νόμον ὃν εἰβουλος ἔθηκεν. ἐν ᾧ καὶ θαυμάσειεν ἄν τις αὐτὸ τ' μεταχείρησιν, καὶ τὸ ὑπερβάλλον τ' δεινότητος. εἰδὼς γὰρ δυχερέσταλον εἶ) τ' λόγον τοῖς ἀκούσι, καὶ ἐκ αὖ ἡδέως προσιεμένους· ἀλλὰ

ἀνάγκην αὐτοῖς ἐφίησι μείζονα. φησὶ γὰρ δεῖν εἰσφέρειν ἕκαστον, οὐ τῆς πλουσίων μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντων ἁπλῶς· ἵν' ὀλιγωθούμενοι τὴν ἐκ τῆς οἰκείων εἰσφορὰν, ἕλωνται τὸν νόμον ἐξαλεῖψαι δι' ὃν δοκοῦσι μικρὰ κερδαίνειν. καὶ

ἡ ἔστι τοῦτο τὸ μέρος τῶν ἐκκλησιῶν μέρους τῶν δυνατῶν τῆς
A ἀθηναίων. καὶ ὃν τρόπον ἐν ταῖς καταστάσαις τὸ φοβη-
θῆναι αὐτοῖς τὸν πόλεμον, μετέστησε τὸν φόβον ἐπ' αὐτούς,
ἵνα μὴ ὡς περὶ ὀλυνθίων, ἀλλ' ὑπὲρ αὑτῶν βουλεύωνται;
τοῦτον τὸν τρόπον κἀντεῦθα παρέστησεν αὐτοῖς φροντίδα
μὴ δεῖν τοῦ λαμβάνειν ἐκ τῆς κοινῶν, ἀλλ' ὅπως οἴ-
σουσιν ἐκ τῆς οἰκείων, ἵνα δυοῖν αἱρέσεων προκειμένων,
τοῦ μὴ λαμβάνειν μικρὰ, καὶ τοῦ πρὸς τὴν χρείαν εἰσ-
φέρειν αὖ δέῃ, πολλὰ, ἕλωνται τῆς ἐλαττόνων δοσάντες
τὰ οἰκεῖα περιδαίνειν. καὶ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ τὸν περὶ τῆς δι-
πλῆς παρασκευῆς λόγον ὑπὲρ τούτου πεποιῆσθαι, οὐχ ἵνα
δύο δυνάμεις ὄντος ὑπεροφείλωσι τὴν μὲν, ὅπου τὴν
μακεδονίαν, τὴν δὲ, ὅπου τὴν ὄλυνθον· ἀλλ' ἵνα φοβηθέν
τες τὴν ὑπὲρ βολὴν τῆς ἀναλωμάτων, εἰ ἀνάγκη γένοι-
το ἐκ τῆς οἰκείων εἰσφέρειν, πάσῃ γνώμῃ καὶ παντὶ τρόπῳ
τῆς θεωρικῶν ὑποφῶσι. τρίτον ὅτιν ἐν ἐπὶ τῆς λυπούντων
πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. τοῦτο δὲ ὅτι τοῦ φιλίππου τὸ δυνα-
τόν. τοῦτο τοίνυν διέλυσε δουκυδιδείῳ μεταχειρήσει. κα-
B θάπερ ἐκεῖνος ἐν ταῖς σικελικαῖς δημηγορίαις, ἡ ἰσοκρά-
της ἐν τῷ παναθηναϊκῷ. μὴ ἔχων γὰρ ἀρνεῖσθαι ὅπο φίλιπ
πος δυνάμιν ἔχει, καὶ μέρος αὐτὴν διελὼν, καὶ κατα-
κερματίσας πρὸς μέρος, ἀσθενέστερον τῷ λόγῳ κατέστη-
σε, τοῖς ἐφεστηκόσι μὲν, σκαιοὺς τὰς γνώμας δεικνὺς τοῖς
ὑ, ὅτι βούλως ἀσκεπεμένους· τοῖς δὲ, ἀσθενεῖς ὑπαρχόντας
φύσει. ὅπερ ἐκεῖνος ἐποίησεν ὅτι τῆς βασιλέως δυνά-
μεως. οὐ μὴν ὁμοίας εἰσαγωγαῖς ἐχρήσατο ὅτι τῆς
ἐκῶν τούτων, ἅπερ ἔφαμεν αὐτικεῖσθαι αὐτῷ πρὸς τὴν
ὑπόθεσιν, οὐδὲ καὶ αὐτοδέσεις ἁπλᾶς· ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶ-
τον, δι' οὗ κατασκευάζει οἰκεῖον εἶ) τὸν πόλεμον, ὡς πρὸ
τοῦ μὲν οὐ προελθόντος καὶ προσκεχωρηκυῖῶν ἤδη τ
ποσοῦτῶν, λελησθότος τῆς αὐτοδέσεως καὶ ἀνυποπτως μνή-
μην πεποίηται. μετὰ δὲ τὸ πολλοὺς ὑποδείξεις ποιήσασθ
τὸ δεῖν τῆς προφάσεων ἀντέχεσθαι, ἐπήγαγε· νυνὶ δὲ ὁ
πάντες ἐθρύλλουν ὡς ὀλυνθίοις συμπολεμῶσαι δεῖ, ὃ
δοκεῖ ὥσπερ αὐαίρεσιν ἐργάζεσθαι τῆς αὐτοδέσεως. πῶς δὲ
αὐ τολμήσειεν ἀλλόφυλον ἐπιφάσειν εἶ) τὸν πόλεμον, ὃν
οὕτω πολλοῖς κατασκευάζειν ἠρεμοῦντ; σωφρόνως δὲ
αὐτῷ τοῦτ ποιεῖν, μὴ πεῖν μὴ τὰς ἀρχὰς, ἐκ δὲ τ τέλους
ἄρχεσθαι, ἐν οἷς σωαρπάζειν βούλεται τοὺς ἀκούοντας, ὡς
ὑπὸ ὁμολογουμένων. οὐ γὰρ ὡ ὅμοιον δύθις μάχεσθαι
πρὸς ἀμφισβητούμενον, ἢ ὡς ὑπὸ ὁμολογουμένων προ-
τρέπειν. ἄλλως τε, ἢ τὸ ἀναγκαίως δεικνύντος τὸν ἐσόμενον
κίνδυνον εἰ ῥαθυμήσαμεν. τοῦτο μὲν οὖν ὅτι τὸ πρῶτον
μέρος τῆς κεφαλαίων. τὸ δ' δεύτερον, ὅπερ ἔχει τὸν περὶ
τῆς χρημάτων λόγον, ὅτι αὐτοδέσεως εἰσήγαγε. περὶ δὲ
χρημάτων πόθεν λέγων, ἀλλὰ πόθεν ἔξομεν χρήματα; ὃ
ἢ αὐτῷ χαλεπώτατον εἶ) δοκῶν, μὴ κατασκευῆς προσι-
μακῆς εἰσήγαγε, προτεραπεύσας ἑαυτῷ τ ἀπεραντίαν
ἢ προσεπαγγελλόμενος καθορθώσειν αὐτοῖς ἅπαντα,
εἰ μόνον πειθεῖεν αὐτῷ. τὸ δ' ὅτιν, ὅτι αὐτοδέσεως φανε-
ρὸς, ἢ λαμπρῶς εἰσηγμένης. ἔστι τοίνυν τὰ ἀνωτάτω κε-
φάλαια τ λόγου, δύο τὸ συμφέρον, καὶ δυνατόν. κατα-
σκευάζει δ' ἁπὰ μὲν τὸ συμφέροντος, τὸ μήτε ἀλλότριον
εἶ) τὸν πόλεμον, μήτε ὑπὲρ μικρῶν. τῷ μὲν γὰρ δοκεῖν, ὅτι
θράκης ἔσται· τῇ δ' ἀληθείᾳ, ὑπὲρ αὐτῆς ἀτιμίας, ὑπὲρ αὐτ
ἀθηναίων, ὑπὲρ δόξης, ὑπὲρ φιλοτιμίας. τοῦτο δ' ποικίλως
κατεσκεύασεν, οὐ μόνον ἐκ τῆς ἐνδόξων καὶ προσηκόντων,
ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀντικειμένων, δεικνὺς ὅσῃ αἰσχύνῃ καὶ ὅσον ὄνειδος προσέσται τῇ πόλει, εἰ προϊδοῦσα τοῦτον τὸν
πόλεμον, ὑπὲρ τῆς οἰκείων, καὶ ὑπὲρ τῆς χώρας αὐτῆς κινδυνεύσειεν. εἶτα, καὶ ἐκ τοῦ ζήλου τοῦ πρὸς τὸν πολέμιον;

Et hæc pars facultatis Athenienſium partem contitinet. Quemadmodum igitur in eo confirmando, quòd bellum ad ipſos attineat, metum ad ipſos tranſtulit, vt non tanquam de Olynthiis, ſed tanquam de ſemetipſis deliberarent: eundem ad modum & hic ſolicitudinem eis iniicit, ne non modò è publico nihil accipiendum, ſed etiam è priuato ſit aliquid erogandum: aut optione duarum rerum propoſita, vel pauca non accipiendi, vel pro tempore, multa, ſi ſit opus, conferendi: publicis omiſſis priuata retinere, atque in lucro deputare malint. Ac, Duplex in mea quidem opinione, duplicis inſtructionis structio. mentionem fecit, non quòd reuera dimitti vellet exercitus, alterum in Macedoniam, alterum III. ad Olynthum: ſed vt magnitudine ſumptuum per Potentiã territi, ſi neceſſe foret de priuato conferre: toto Philippinõ animo & quouis pacto pecuniam theatralem miſ- pertimescẽ ſam facerent. Vnum adhuc reſtat, ordine tertium, dam. quod ei in hac cauſa incommodet: ea verò eſt potẽtia Philippi: quod incõmodũ Thucidideo artificio repellit, vt ille in Siculis cõcionibus, & Iſocrates in Panegyrico. Quia enim negare non poteſt potentiam Philippi: eam membratim diuulſam, atque in particulas minutiſſimas conciſam, oratione facit minorem: atque oſtendit, præfectos vecordes eſſe, cæteram turbam ei partim inſidiari, partim ſuapte natura eſſe imbecillem. Id quod ille facit in Ordo Demosthenicus. potentia Perſarum regis eleuanda. Non tamen ſimili ordine vſus eſt in tribus hiſce, quibus cauſam hanc impediri diximus: neque ſingulis obiectionibus occurrit, ſed primum ponit illud, quo I. probat, domeſticum eſſe bellum, tanquam præcipuum, quo progreſſo, & iam excitatis atque adiunctis ſtudiis, diſſimulanter obiectionis, & abſque ſuſpicione, mentionem facit. Cùm enim ſæpe probaſſet, rerum eſſe curam ſuſcipiendam, ſubiecit: Nunc enim quod omnes iactabant, Olynthios concitandos eſſe in Philippum: eo veluti tollere videtur obiectionem. Quis enim iam C alienum dicat id bellum, quod ipſi concitare ſæpe Calliditas. inſtituerint? Eſt autem hoc ei familiare, vt occultatis initiis, à fine ordiatur, ſi quibus in rebus tanquam confeſſis, extorquere aſſenſum ſtudet auditoribus. Nam alia res eſt, ſtatim pugnare aduerſus aliquid controuerſum: alia, hortari, vt in rebus manifeſtis: præſertim cum neceſſitas oſtendat impendens periculum, ſi ſocordes fuerint. Et hæc prima pars eſt capitum. Alteram verò partem, quæ II. diſputationem de pecunia continet, per obiectionem proponit, cum de pecuniæ facultate loquens, ait: Sed vnde pecuniæ ſuppetent? quam quæſtionem, quod ei difficilima videbatur, cum approbatione in exordiis vſitata propoſuit, antè conciliato ſibi auditore: atque etiam pollicens, feliciter eis ſucceſſura omnia, modò parent. Tertia per obiectionem apertè ſplendidéque adducitur. Summa igitur III. Præcipua capita orationis. orationis capita duo ſunt, vtilitas & facultas. Per vtilitatem autem probat, nec alienum eſſe bellum, nec Vtilitas. parui momenti. Nam tametſi videatur in Thracia fore: reuera tamen ad Atticam, ad ipſos Athenienſes, ad gloriã, ad honoré eorũ pertinere. Idque variè oſtendit, non ſolum probabilibus & hortatoriis rationibus, ſed etiã contrariis, docẽdo, quãtũ dedecus, & quãtũ probrũ ad rẽpublicã rediturum ſit, ſi hoc bello neglecto, de ſuis opib. ſuáq; ditione dimicare cogãtur. Deinde etiam ab æmulatione aduerſus hoſtẽ:

q m turpe sit, illum propter industriam esse vbi- A
que superiorem: Athenienses autem, qui præser-
tim & deos & fortunam adiutricem habeant, nihil
vel semetipsis vel deorum immortalium fauore di-
gnum gerere. Atque hæc vtilitatis sunt. Facultas au-
tem in vtranque partem tractatur. Inquirit enim tā
q ę sint domesticæ vires, quàm quæ hostium. Sed
domesticæ cuiusmodi esse queant, & vnde pecunia
suppetat cum nimirum de legionibus constet, con-
stet item, de equitibus, & satis magnæ sint cùm A-
thenienſium copiæ, tum verò Olynthiorum: de his
tanquam confessis, omissa est disputatio. Philippi
autem potentiam refutat, atque ostendit, ruinosam
Orationis dispositio. eam esse, propter multas & magnas causas, quæ sin-
Prior exordij pars. gulatim explicantur. Necesse autem est, vt à capite
repetentes, diuidamus orationem, & ostendamus,
quæ sit eius dispositio & collocatio. In priore igitur
exordio perspicuum est, eum illud de pecuniis, vnde
munerandæ sint militibus, constituere. quod facere
solet ad auditorem in suam sententiam pertrahen-
dum, secunda priora primis collocando. Tanquam B
enim in confesso sit, pro eis geri bellum, sic de pecu-
nia verba facit: quanquam prius ostendendum fuis-
set, domesti ú mne an alienum esset bellum? Sed ipse
hoc pro confesso arripens, à secundis orditur. quod
idem & in oratione pro Corona fecit. Antequam e-
Oratio de Corona. nim probasset, se ne an Ctesiphontem causam dice-
re oporteret: hoc tanquam indubitatum arripit, ac
petit ab auditoribus, vt sibi permittant, quo ipse ve-
lit ordine contexere orationem, Posterior autem
pars eiusdem exordij occultè innuit, eum confidere
Altera exordij pars. suis rationibus, neque meliora quenquam esse pro-
laturum. Nam illa omnium oratorum prouocatio,
confidentis est, & freti suo inuento: quo in primis
repellit illas de pecuniis aduersarias rationes. Nam
tota illa sententia prouocationis oratorum, ad dis-
putationē de pecuniis refertur. Ita prius exord ū si-
mul & vtilitatis est, & facultatis: cum prior sente n-
tia necessitatem pecuniarum innuat: altera prouo-
cet, si quis meliorem commeatus rationem queat o-
stendere. Sed secundum exordium, declarat illud qui C
dem vtilitatem. (nam à glorioso sumptum est, &
sententiam de principatu continet, eos Græcorum
esse patronos oportere, & vendicare principatum,
atque recuperare, quem dudum amiserint) nihilo mi
nus tamen etiam partem facultatis complectitur. I-
taque pro natura capitum, mixtum vtrumque fuerit
exordium: quandoquidem & capitum mixta est na-
tura. Iam ea quæ sequuntur ab hoc loco. Sunt igitur
quæ mihi videantur, hæc: accessum ad facultatem cō
tinent. Priusquam enim vtilitatem apertè probet, ac
demonstret, domesticum esse bellum: inserit oratio
nem de facultate, vt velut in confessis suasio conclu-
datur. Nec enim, vtrum opitulari expediat, nec ne,
prima ei quæstio est, sicut natura suapte esset: sed il-
lud, vtrum vrbanis copiis an peregrino milite sit v-
tendum? & in vniuersum, hoc artificium ostendit, in
vrgentibus & magni momenti rebus, semper vi
attrahendum auditorem, nec de his, quæ potestate
prima sunt, quæstionem faciendam, sed de secundis
sæpe: quasi confessa illa sint, hæc dubitationem ad-
huc admittant. Neque tamen vel ipsum principale
sine confirmatione relinquit: sed cum iam occupas-
set auditorem, & probatum esse argumentum vide-
ret: tum etiam de his quæ tametsi natura præcedunt,
collocatione tamen secunda sunt, suadere instituit,

ὡς αἰσχρὸν, ἐκεῖνον μὲν διὰ φιλοπονίαν ἅπαντα καταρθῶν,
ἀθλιωτάτοις ὄν, καὶ ταῦτα τοῖς θεοὺς ἔχοντας καὶ τὴν τύχην
συναιρομένην, μηδὲν ἄξιον μήθ' ἑαυτοῦ, μήτε τοῦ κρειτ-
τόνων διαπεπραγμένους. ταῦτα μὲν τὸ συμφέρον ζητεῖ. τὸ δὲ
δυνατὸν, ἐφ' ἑκάτερα τὴν ἐργασίαν ἔχει. καὶ γὰρ τὸ οἰ-
κεῖον ἀξιοῖ, καὶ τὸ τοῦ πολεμίου. ἀλλὰ τὸ μὲν οἰκεῖον,
ὡς ἂν ὑπάρξειε, καὶ ὁπόθεν τὰ χρήματα, δηλονότι ὁμολογου-
μένων μὲν ὁπλιτῶν, ὁμολογουμένων δ' ἱππέων, αὐτάρ-
κους δ' οὔσης τῆς ἀθηναίων, καὶ αὖ τῆς ὁλυνθίων δυνά-
μεως. διόπερ καὶ ὁ περὶ τούτων ὡς ὁμολογουμένων παρεί
ληπται λόγος. τὸ δὲ τοῦ φιλίππου ἔλυσε δυνατὸν, ἀποδείξας
σαθρὸν ὑπάρχον διὰ πολλὰς καὶ μεγάλας αἰτίας, αἷς σημαί
νων δ' διὰ τοῦ καθ' ἕκαστον. ἀναγκαῖον δέ ἐστιν ἀναλαβόντα
διελέσθαι τὸν λόγον, καὶ δεῖξαι ὃν τρόπον αὐτῷ πεφυκὸς
ἐν μὲν τῷ πρώτερῳ προοιμίῳ, δηλός ἐστι, καὶ τὸ καὶ τὰ
χρήματα διοικήσομεν ὅθεν ἔξεσιν οἱ στρατιῶται. καὶ εἰωθε
τοῦτο ποιεῖν τοῦ συναρπάζειν τὸν ἀκροατὴν, τὰ δεύτερα πρὸ τῶν
πρωτευόντων εἰσάγων. ὡς γὰρ ὁμολογουμένου τοῦ ὅτι ὑπὲρ αὐ
τῆς ἔσται ὁ πόλεμος, οὕτω τοῦ περὶ τῶν χρημάτων ποιεῖται
λόγον. καίτοι τε πρότερον ἀποδεικνύναι ἔδει, πότερον πο-
τὲ οἰκεῖος αὐτοῖς ὁ πόλεμος, πότερον ἀλλοτρίως. ὁ δ', τοῦ ὅλου
ὁμολογουμένου συναρπάσας, ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἄρχεται.
τοῦτο δ' πεπίστευκε καὶ ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου λόγῳ. μηδέ πω γὰρ
συσκήπτας πότερον αὐτὸν, ἢ κλησιφῶντα ἀπολογήσασθαι δεῖ,
συναρπάσας τοῦτο, ὡς ὁμολογούμενον, ἀξιοῖ τοὺς ἀκούοντας
ὅπῃ ἐπαινέσαιτο καθ' ἣν βούλεται τάξιν προάγειν τὸν λό-
γον. τὸ δ' δεύτερον μέρος τοῦ αὐτοῦ προοιμίου, λείπεσθαι
ἔοικε τὴν ἔνδειξιν τοῦ πεποιθέναι τοῖς λογισμοῖς, καὶ ὅτι οὐ-
δεὶς βέλτιονα εἰσηνέγκαιτ' ἂν γὰρ εἰς ἅπαντας τοὺς ῥήτο-
ρας προκλῆσις, θαῤῥοῦντός ἐστι καὶ πεποιθότος τῷ σκέμ
ματι, δι' οὗ προαπτύεται τοὺς περὶ τῶν χρημάτων αἰτι-
αιουμένους λόγους. ἅπασα γὰρ ἡ ἔννοια ἡ περὶ τοῦ προκλή-
σεως τοῦ ῥητόρων, ὅτι τὴν περὶ τῶν χρημάτων λόγον ἔχει
τὴν ἀναφοράν. ὥστε τὸ μὲν πρότερον προοίμιον, τοῦ συμ-
φέροντος ἅμα καὶ τοῦ δυνατοῦ ἔνδειξιν μὲν προτέρας οὐσίας,
ἐμφανίζουσης τὴν τῶν χρημάτων χρείαν. τὸ δὲ δεύτερον,
ἀντιπροκαλουμένης, ὧν τις ἔχοι λέγειν βέλτιονα πόρον. τὸ
δὲ δεύτερον προοίμιον, ἐνδεικτικὸν μὲν τοῦ συμφέροντος.
(ἀπὸ γὰρ τοῦ εὐδόξου εἴληπται, καὶ ἔχει τὴν περὶ τῆς ἡγεμο-
νίας ἔννοιαν, ὅτι τῶν ἑλλήνων αὐτοῖς προσατεῖν δεῖ· καὶ αὖ
πάλιν λαμβάνεσθαι τῆς ἡγεμονίας, μὴ ἀνακτᾶσθαι πάλιν, προα-
πολωλυῖαν) ἐνδεικτικὸν δ' οὐδὲν ἧττον, καὶ τοῦ δυνατοῦ αὖ
εἴη μέρους. οὐκοῦν πρὸς τὴν φύσιν τῶν κεφαλαίων, ἑκάτε-
ρον αὖ εἶναι τῶν προοιμίων μικτὸν, ἐπεὶ καὶ μικτὴ τῶν κεφα-
λαίων ἡ φύσις. τὰ δ' ἑπόμενα, λοιπὸν εἰσβολὴν εἰς τὸ δυ-
νατὸν ἔχει· ἔστι δὲ τὰ ὑπὸ ἐμοὶ δοκοῦντα· λαβόντα δ' ἐπιδεῖν
τὴν ἀρχήν. πρὸ γὰρ τοῦ τὸ συμφέρον φανερῶς κατασκε-
υάσαι, καὶ ἀποδεῖξαι τὸν πόλεμον ὄντα οἰκεῖον, προὐπέ-
βαλε τὸν περὶ τοῦ δυνατοῦ λόγον. ἵν' ὥσπερ ἐφ' ὁμολο-
γουμένοις, τὸ τῆς συμβουλῆς συμπεράνηται. οὐ γὰρ εἰ
συμφέρει βοηθεῖν ἢ μή, ἢ περὶ τοῦτο ζήτησίς ἐστιν, ὥσπερ οὖν
κατὰ φύσιν ἢν· ἀλλὰ περὶ τοῦ, πότερον πολιτικῇ δυνάμει
χρηστέον, ἢ ξενικοῖς στρατεύμασι· καὶ δέδωκε καθόλου μέ-
θοδον, συναρπάζειν ἀεὶ τὸν ἀκροατὴν ἐν τοῖς κατεπείγου-
σι, καὶ μὴ περὶ τοῦ πρώτου δυνάμει ποιεῖσθαι τὴν ζήτη-
σιν, ἀλλὰ περὶ τοῦ δευτέρου πολλάκις, ὡς τοῦ μὲν, ὁμολο
γουμένου, τοῦ δ' ἀμφισβητήσιμον ὄντος δεχομένων ἔτι. οὐ μὴν
ἀπολείπεται τοῦ κατασκευάζειν καὶ αὐτὸ τὸ προηγούμενον· ἀλλ' ὅταν προκαταλάβῃ τὸν ἀκροατὴν, καὶ* ἀναδε-
δειγμένων τὸν ὑπόθεσιν ἤδη, τότε καὶ περὶ τοῦ τῇ μὲν φύσει προηγουμένων, τῇ δὲ τάξει δευτέρων πείθειν ἐπιχειρεῖ;
οὐχ

ἐχ οὗτος διδάσκων μᾶλλόν τι, ὡς αἰτιώμενος ἢ νεανιεύεται καὶ ὅλως τοιαύτας μεταχειρίσεσι κατ' αὐτῶν ἀεὶ χρώμενος. ὅπερ καὶ ταῦθ' ὑπολαμβάνω πεποιηκέναι. ἐνίσταται γὰρ οὗτος ἀφορμῆς τοῖς ἀκούουσι. ἐπειδὴ γὰρ δέδοικε μὴ ξενικῶν πάλιν ἡ πόλις χρήσηται, καὶ ὅτι τινα σωτηρίαν ὑπομένουσιν ἀναμιβίαν δράμῃ, διὰ τοῦτ' ἀπολώλεσαν καὶ οἱ σύμμαχοι ὑποτέμνεται τοῦτο εἰπόντα, ἀξιῶν βουλεύεσθαι πέμπειν ἐκ τῆς πόλεως. εἶτα τούτου τὸ μέρος ἀπαλλαγείς, ὅτι σωτῆρα δοῦναι φησιβείαν πάντων πρὸς ὀλυνθίους, καὶ συμμαχίαν αὐτοῖς ἅπασι Ἑλλησι. καὶ ἄξιον ὅπως μνησθῆναι παρ' ὅλον τὸν λόγον, τὴν φοβερὰν ἡμῖν ἐξηγησάμενος, εἰπόντων ἁπάντων φρασβείαν· ἀλλὰ τοὐναντίον αὐτὸς φαίνεται φρασβείαν ἀξιῶν ἐκπέμπειν· καὶ τοῦτο διὰ τοῦτ' ἀποδιδοὺς ὅτι τοῦτ' ἀναγκαῖον ἤδη φρασβεύεσθαι, τὴν δυνάμεθα τὸ φίλιππον ἐξαπατῆσαι, καὶ δυνατόν τι τὸ φοβερὸν πάντων, σκιαμάχημα. οἰηθείη μέν οὖν τις, τοῦτο τὸ συμφέρον εἶναι, τὸ δεῖν φρασβείαν ἐκπέμπειν. ὅπου γὰρ συμφέρει φρασβεύσαι καταισχύνει. καὶ οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις λέγων ἐκπεπυθέναι τοῦ εἰσαγαγόντα τὸ συμφέρον, ὡς φοβερὸν τοῦ ἀπόθεσιν, ἢ μὴ μικρὸν δειχθήσεται. εἰ μέν τοι γε αἰτίαν σύμπασαν καὶ καταισχύνην, τὸ δυνατὸν ἂν εἴεν. ποιεῖ γὰρ τοῦτο καὶ θουκυδίδης, συμπλέκων πανταχοῦ τὰ κεφάλαια. καὶ τοῦτο δύνησεις ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ. τὰς γὰρ αὐτὰς ἐννοίας καὶ τὸ συμφέρον τοῖς καὶ τὸ δυνατὸν εἶπεν ἂν εἶναι. θαυμάσαι δ' ἄξιον τὸ δεινὸν τοῦτο, ὅτι φόβον τινὰ θαυμάσιον ἐνεποίησε τοῖς ἀκούουσι, τὸ ἔφην δι' ἐμοῦ τὸ μακεδόνας καὶ οὐ τὸ ῥώμην, μᾶλλον δὲ μὴ κατασκευάζειν αὐτοῖς ἀπαλλαγὴν τοῦ τὰς πράξεις ἐκ τοῦ ὑποβολῆς τὴν φόβων· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ προφέρεσθαι κινεῖν ὅπως τὸ δεινὸν ζηλῶν. εἶτα διὰ ὧν φοβεῖ, διὰ τούτων καὶ καταμυθεῖται πάλιν, δυσφώρατον ἀποδεικνὺς τὸν τρόπον τὸ μακεδόνος καὶ ταύτῃ μὴ ἂν ἐπὶ ταῖς ἀπάταις ἀλωσόμενον τὸ ὀλυνθίων. ὃ ποιεῖ καὶ θουκυδίδης ἐν τῇ κορινθίων δημηγορίᾳ. ἐν οἷς γὰρ ὑπέμνᾳ, ἐν τούτοις ἐπαινεῖ πάλιν, καὶ καταμίγνυσι ταῖς μέμψεσι τὸ ἐγκώμιον· καὶ φοβεῖ καὶ προτρέπει, καὶ ἐπαινεῖ, καὶ μέμφεται, διὰ τὴν ἐναντίον τοῦ δημηγορίαν προτάσεων. εἰ ὥσπερ ἀπαλλαγεὶς τὴν ἐκ τοῦ φιλίππου φόβων, εἰς τοὺς αὐτοὺς πάλιν ἐπανέρχεται. συμφέρει γὰρ μὴ ταχέως ἀπαλλάξαι τὸν ἀκροατὴν τὴν φόβων. ταῦτα δὲ ποιεῖ συνεχῶς καὶ ὁ κορίνθιος πρὸς τὸν λακεδαιμόνιον. φοβούσης δὲ αὐτὸν καὶ τῆς τὴν ἀκροατὴν ῥᾳθυμίας, παντὸς τὸ καιρὸν προβάλλεται, ὥσπερ ὀξὺ τύπος τὸ δυνατὸν προσεπιλύσας μηδεμίαν αὐτοῖς ἄφεσιν ἀναδιδοὺς, μὴ δὲ ῥᾳστώνης καιρόν. καὶ τὸν αὐτὸν ἔφην ἀξιῶν τὴν πρᾶγμάτων προστατεῖν, ὃν περ ὁρᾷσι καὶ τὸν φίλιππον, τὴν αὐτὴν κατ' ἀρχὴν ὁρμῶν. ἅμα τὴν συμφέροντα λέγω καὶ τὸ δυνατόν. ταῦτα γὰρ ἅπαντα, ὄντα τὸ συμφέροντος, ἀναδιδοὺς ἢ τὸν ὅτι τὸ δυνατόν. οὐδαμοῦ δὲ ἐν τούτοις ἀνεῖναι τὸν ἀπόθεσιν· ἵνα εἰώθασι θρυλλεῖν ἅπαντες· ἀλλ' ἄπιστοι γεγόνασι τοῦ τὸν πόλιν ὀλυνθίοις. ὅτε γὰρ καταισχύνει, ὅτι οὐ δεδύνηται πρὸς τὸ φίλιππον; οὐδὲ προσήκοντα τοῖς παρὰ ἐκείνου λόγοις, οὔτε τὸ ὅτι πιστοὶ ἔσονται σωτῆρσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶπεν ἵνα πείσῃ φρασβείαν, καὶ ἐξήρε τὸ φιλίππου φόβον καὶ τοῦ ἐκείνου παντοδυναμίαν ὑπερβαλόσε, μὴ τοῖς συμμάχοις αὐτὸ δεδοικέναι τοῦτοις τοῖς φόβοις, καὶ δεινὸν τοῦ ἄλλως σοφιστὴν εὐσύμβουλον φίλιππον, εἰ μόνον οἱ φρέσβεις οἱ ἀθηναίων παραγένοιντο, καὶ ἐπαγγείλαιεν τὸ βοηθεῖαν· εἰκότως πρὸς σύσασιν ἔχει τοῖς λόγοις ἐκ ἀποδεδειγμένος ἐκεῖ τὴν ὀλυνθίων, ἀλλὰ σωτῆρας μὲν ἀλωσομένοις τὸ τὸ μακεδόνος ἀπάτας. ὅπερ πεποίηκε καὶ ὁ κερκυραῖος, παρ' ἀθηναίοις δημηγορῶν, ἐν οἷς φησιν, ὅτι οἱ αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν,

non tam quidem docens, quàm vel reprehendens, vel monens: eos denique vbique tractans, quod & hic fecit. Satim autem initiò sese obiectioni opponit. Quia enim veretur, ne conducticio exercitu rursus vtatur ciuitas, & aliquod vsitatum effugium quærat, per quod & socij perierant: obiectionem resecat, vrbanum auxilium mitti iubens. Postea hac parte absoluta, statim subiungit, legationem ad Olynthios mittendam, & societatem eis esse promittendam. Estque in toto argumento notatu dignum, cum ferè omnes, qui ante nos Demosthenem enarrarunt, * de legatione verba fecerint: contrà eum stà tuere, mittendam esse legationem: & rationem, propter quam legati mittendi iam necessariò sint, subiicere, quòd Philippum fallere, atque aliquid de rebus subtrahere posse, profitetur. Ac opinetur sanè quispiam, ad vtilitatem pertinere hoc de legatis mittendis. Confirmat enim, expedire vt legati mittantur. neque errarit aliquis si dixerit, ab hoc loco adduci vtilitatem, tanquam aduersus obiectionem, quę paulo pòst proferenda sit. Causæ tamen omnes & confirmationes, facultatis erunt. Quod ipsum & Thucydides facit, qui capita vbique implicat, idque inuenies in hac oratione. Eadem enim sententias & vtilitatis & facultatis esse dicis. Admiratione autem digna est eius solertia, qui terrorem quendam admirabilem incutiat audientibus, commemorandis moribus Macedonis, non viribus: quorum alterum efficit, ne magnitudine terrorum de rebus desperent: alterum eos excitat & commouet ad idem institutum æmulandum. Deinde quibus terret, per ea ipsa rursũ consolatur: facile deprehendi posse ostendens ingenium Macedonis, propterea q; iam nõ facilè fraudibus circumuentũ iri Olynthium: id quod & Thucydides facit in concione Corinthiorum. Quibus enim rationibus reprehendit, iisdem rursus probat, & increpationibus commendationem miscet, & terret & hortatur, & laudat & obiurgat, contrariis rebus concionem pertexendo. Deinde quodammodo digressus à Philippi terroribus, rursus ad eosdem redit. Prodest enim auditorem non celeriter metu liberari. Quæ eadem & Corinthius continenter facit aduersus Lacedæmonium. Cum autem eum etiam auditorũ ignauia solicitet: vbique occasionem incolcat, qui locus facultatis, adhortationem habet: nullã eis remissionem concedens, aut ignauiæ causam: & vt eodem modo rebus intenti sint, quo Philippũ res suas tractare videant, postulans. Cum vtilitatem nomino, facultatem etiã volo intelligi. Hæc enim omnia cum vtilitatis sint, nihilo minus etiam sunt facultatis. Nusquam verò in his illam obiectionẽ video, quàm iactare omnes solent. At Oynthij fidẽ Reipublicæ nostræ non seruarunt? Neque enim confirmat eos bellũ aduersus Philippum non deposituros, nec illius verbis creditu ros, aut fideles futuros esse probat: sed postquam dixit, mittendam esse legationem & terrorem à Philippo impendentem exaggerauit, eiúsque calliditatem suspectam fecit, ne socios eorum corrũperet: repulso hoc metu, & ostenso, irritafore Philippi aucupia, si modò legati Athenienſium aduenerint, & promiserint auxiliũ: meritò ad cõmẽdationem vtitur his verbis, non quò excuset Olynthios, sed vt probet, eos Macedonis imposturis non cessuros. Id q; & Corcyræus apud Atheniẽses cõcionẽ habens, fecit: Cũ iidem, inquit, nobis hostes sint,

Terrẽdi ratio conditio.

Ignauia occasio opponitur.

Constãtiæ Olynthiorũ cur fauãtio.

quod est certissimum fidei pignus, atque hi nō imbecilles, sed iis præditi viribus, vt eis à quibus deserti fuerint, incommodare possint. Nam quæ ille Corcyræum pro se dicentem fecit, hæc ipse Demosthenes pro Olynthiis dicit. asserens, nihil amplius Philippi calliditatem valituram, vbi legatos respub. miserit. Quo pacto igitur hæc ad obiectionem, At perfidi sunt Olynthij. pertinerent, eam quam enarratores sibi fingunt!

Quæ cum ita se habere intelligatis.) Hactenus absoluta parte quadam vtilitatis, in qua causam, ob quam legatos mittere conueniat, exposuit: & non deceptum iri Olynthios, neque posse Philippum factum cum eis fœdus imminuere, si modò ciuitas rerum curam susceperit, legatósque miserit, confirmauit: in quibus minus vtilitas, facultas magis explicata est: deinceps ad aliam partem eiusdem capitis transit, vtilitatie inquam, implicans nihilominus hic etiam facultatem. Sed vt in superioribus facultas abundauit, atque illic principem locum tenuit: sic in sequentibus vtilitas potior est ac prior, facultas posterior.

Nunc enim quod omnes iactabant.) Hæc refutatio est obiectionis illius: Atqui bellum nihil ad nos attinet. quam non posuit, propter id præceptum, quod suprà tradidimus, vt ne videatur de rebus dubiis pugnare: & quòd anteuertit auditorem, & ostendit, non fore vt seducantur socij, vt modò non optasse vt bellum incideret, ac bellum id ad se attinere confessi esse videantur. Confirmat & ea sententia quæ sequitur, eandem refutationem: quod etiã Eubœensibus, tametsi alienis, opé tulerint.

Nam si cum Eubœensibus defensis rediremus.) Etiam in his vtilitas antecedit. Increpat enim eorum ignauiam, & negligentiam incessit. Sequitur autem per subintellectionem, etiam facultas. Vbi enim eos auxilium & salutem tulisse dicit Eubœensibus, haud obscurè ciuitatis etiam potentiam ostendit. Operæpretium autem est, exemplum etiam admirari. Cum enim & Eubœenses videantur deseruisse societatem, & tamen sint defensi: propriè & hoc exemplo est vsus. Quin illa etiam & vtilitatis fuerint. & iustitiæ simul & facultatis, vbi eos accusat, quòd affectos iniuriis hactenus non iuuerint, cum eorum principatum expetant Græci, cum accersantur à Pydnæis, cum Potidæatæ semetipsos & vrbem, eorum fidei committant. Vbi verò eos ipsos auxisse Philippi opes asserit sua ignauia: simul terret, simul etiam consolatur. Amplificando enim percellit: & dicendo, eum per ipsorum ignauiam factum esse magnum, rursus id molitur, vt de timore nonnihil remittant, cum in ipsorum potestate futurum sit, eundem rursus deiicere. Et sic facere Thucydidem liquet in concione Corinthiorum. In his verò vti-

Diuinæ beneuolentiæ ostensio.

litas præcedit, cætera sequuntur. Diuinam autem beneuolentiam, cuius mentionem facit, per ea comprobat, quæ non exspectasses. Dum enim Thracum calamitates, & Græcarum in Thracia ciuitatum, à diuina beneuolentia esse ortas dicit: potentiam vrbis per ea asserit: vt simul & vtilitas & facultas implicitæ sint. Et hactenus confirmando progressus est, ciuitatem, cum in eius potestate fuisset principatum recuperare, oscitasse: ac vel nunc, quando pridem factum non sit, recuperandum. Per quod ostendit, ad eos pertinere bellum, siquidem in eo principatus agatur. Quæ hinc sequuntur, necessitatem continent, & ab his verbis incipiunt.

A ὅπερ σαφέστατα πίστις ἐστὶ οὗτοι γὰρ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἑκουσίως τοὺς μεταστάντας βλάψαι. ἃ δὲ ἐκεῖνος πεποίηκε τὴν κερκυραίων λέγοντα ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ταῦτα αὐτὸς ὁ δημοσθένης ὑπὲρ ὀλυνθίων λέγει· σωτὴρ, μὴ ἀφ' ἑτέρου τὸ φιλίππου πανουργίαν ἰσχύσαν, φρισθοῦσα μὴ τῆς πόλεως. πῶς ἂν οὖν εἴη ταῦτα οὐ ἀπιθάνως, ἀλλ' ὅτι ἄπιστοι ὀλυνθίοις, ἵν' ἐὰν τοῖς οἱ ἐξηπατημένοι πλάττονται; Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότες.) Πληροῦσας ἄχρι τούτου μέρος τῆς συμφέροντος, ἐν ᾧ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν δεῖ φρισθοῦσθαι, φράζηκε, καὶ σωτέρισε τὸ μὴ ἐξαπατᾶσθαι τοὺς ὀλυνθίους, μηδ' ἀδυνήσεσθαι φίλιππον ῥᾳδίως παῦσαί ποτε περὶ ἐκείνους ἀπονοούμενον, εἰ μόνον αὐτὸ ἐθέλοι περιμένειν ἡ πόλις, καὶ τοῖς πρέσβεις πέμψειεν· ἐν οἷς ἐλάττων μὲν τὸ συμφέρον, πλέον δὲ τὸ δυνατὸν ἐξεργάσεται· ἐντεῦθεν μεταβαίνει ἐπ' ἄλλό τι μέρος τῆς αὐτῆς κεφαλαίας, λέγω δὲ συμ-

B φέροντος, συμπλέκων μὲν οὐδὲν ἧττον κἀνταῦθα τὸ δυνατόν. ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς προειρημένοις τὸ δυνατὸν ἐπλεόναζε, καὶ αὐτὲ μᾶλλον προηγούμενον, ἔδοσι καὶ ἐν τοῖς ἑφεξῆς, τὸ μὲν συμφέρον μᾶλλον προηγεῖται, τὸ δυνατὸν δ' ἕπεται. Νεωὶ γὰρ οἱ πάντες ἐθρύλλουν.) αὕτη ἐστὶν ἡ λύσις τῆς ἀπιθάνου, ὅτι, ἀλλ' οὐκ οἰκεῖος ἡμῖν ὁ πόλεμος. διὸ οὐκ ἐᾶσεν, ἀλλὰ προείπομεν ἐν θεωρήματι, ἵνα μὴ δοκῶν ἢ περὶ ἀμφισβητουμένων μάχεσθαι. ἀλλ' ὅτι προύλαβε τὸν ἀκροατὴν, καὶ ἔδειξε μὴ ἀπατηθησόμενον τὸν σύμμαχον, ἵνα φαίνωνται μόνον καὶ δόξαμεν συμβιῶναι τὸν πόλεμον, ὅτι τε οἰκεῖος αὐτοῖς ἐστὶν ὁμολογούμενος. βεβαίοις δὲ καὶ δι' ἑτέρας ἐνοίας τὴν αὐτὴν λύσιν. καὶ γὰρ δύνασθαι οὐκ οἰκείοις οὖσιν οὐδὲ συμμάχοις, βεβοηθήκασιν. Εἰ γὰρ ὅτ' ἠκμὴν δύνασθαι βεβοηθηκότες.) Κἂν τούτοις τὸ μὲν συμφέρον προηγεῖται, μέμφεται γὰρ αὐτοῖς ῥαθυμήσασι, καὶ καθάπτεται ἡμελημένων. ἕπεται δὲ δι' ὑπονοίας καὶ τὸ δυνατόν. ὅταν γὰρ λέγῃ αὐτὲς βεβοηθηκέναι τοῖς εὐβοεῦσι καὶ σεσωκέναι; δῆλόν ἐστι

C καὶ τὸ δυνατὸν τὸ τῆς πόλεως συνιέναι. ἄξιον δὲ καὶ τὸ παράδειγμα θαυμάσαι. ἐπειδὴ γὰρ δοκοῦσι καὶ εὐβοεῖς δεσπάντες τῆς συμμαχίας, τετυχηκέναι βοηθείας· οἰκείῳ καὶ τούτῳ κέχρηται τῷ παραδείγματι. καὶ μὲν καὶ ἐκεῖνα αὖ εἴη τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ δικαίου ἅμα καὶ τοῦ δυνατοῦ, ἐν οἷς αἰτιᾶται αὐτοὺς, μὴ βοηθήσαντας τοῖς ἀδικηθεῖσι πρότερον, καὶ ὅτι μεταποιοῦνται τὴν ἡγεμονίας αὐτῶν οἱ ἕλληνες, ὅταν καλῶσι πρὸς ἑαυτοὺς πυθόμενοι, ὅταν ποτὲ δοκῶσιν ἑαυτοῖς καὶ τὴν πόλιν. ἐν οἷς δέ φησιν, αὐτοὺς μὴ ξυνέχειν τῇ ῥαθυμίᾳ τὸ φίλιππον· ὁμοῦ μὲν φοβεῖ· ὁμοῦ δὲ καὶ παραμυθεῖται. αὔξων μὲν γὰρ, καταπλήττει· φάσκων δὲ δεῖν τὴν αὐτῶν ῥαθυμίαν ψεγεῖν μέγαν· πάλιν τε δεῖσι ἐφιέναι παρασκευάζει. ἐπ' αὐτοῖς γὰρ καὶ τὸ καταλύσαι ἔσται· ὅσας καὶ ὁ θουκυδίδης φαίνεται ποιῶν ἐν τῇ δημηγορίᾳ τῇ κορινθίων. ἐν ᾧ τούτοις, τὸ συμφέρον προηγεῖται, τὰ δὲ ἄλλ' ἕπεται. μεμνημένος ὅτι καὶ παρὰ θεῶν δυνάμεις, σωτέρισεν αὐτοὺς ἐξ ὧν οὐκ ἂν τις ἤλπισε. τὰς γὰρ θρᾳκῶν συμφορὰς καὶ τῶν ἐν θρᾴκῃ ἑλλενίδων πόλεων, καὶ παρὰ θεῶν δυνάμεις ἀφορμηθεῖσαν λέγων, τὸ δυνατὸν τοῦ τῆς πόλεως δι' αὐτῶν σωτέρισεν, ὡς ὁμοῦ καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δυνατὸν περιλέξαι. ἄχρι μὲν τούτου προῆλθε καταπλήττων, ὡς, ἐξὸν τῇ πόλει τοῦ ἡγεμονίαν ἀναλαβεῖν, ἐῤῥᾳθύμησε. καὶ ὅπνου γοῦν εἰ καὶ μὴ πάλαι, ἀνακτήσασθαι αὐτοῖς δεῖ. ἐξ ὧν σωτέρισι καὶ τὸ, οἰκεῖον εἶναι τὸν πόλεμον, εἴπερ περὶ ἡγεμονίας. τὰ δ' ἐντεῦθεν τὸ ἀναγκαῖον ἔχει, καὶ τοῖς εἰσβολαῖς εἰληφέναι δοκεῖ.

ει γ

εἰ δ' προσπόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτοις τοὺς ἀν-
θρώπους. φοβεῖ γὰρ καὶ δείκνυσιν οὐκ εἰς μακρὰν τῇ
σικείων κινδυνεύοντας. καὶ ὅπ ὁδῷ προέισιν ὁ φίλιπ-
πος. ὥσπερ καὶ Θουκυδίδης πεποίηκεν ἐν τῇ δημηγορίᾳ
τῇ κορινθίων. καὶ ἴσμεν οἵᾳ ὁδῷ χωροῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι
ὅπι τοὺς πέλας. οὕτω καὶ φίλιππος, τὸ πρῶτον ἀμφίπολιν
λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδνας, καὶ Θρᾴκην, εἶτ παίονας, ὅπι
τοὺς Ἀθηναίους ἥξει. οὐχ ὡς πρὸς αἰτίαν σιν. ἀπαντήσας,
ὡς αἴ τις οἰθείη τις, ὑποκρούων καὶ τί αἰ ἡμεῖς βλαβείημεν,
ὀλιγωθίων ἐαλωκότων; ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς ἐνησπάμενος οἰ-
κεῖον κατασκευὴν τὸν πόλεμον, ἑκατέρωθεν αὐτὸς κατε-
σκεύασεν, ἀπό τε τῆς ἡγεμονίας ἧς μετεποιεῖτο πρὸ-
σπεσεῖν τῇ πόλει, καὶ ἀπὸ τοῦ τὸν πόλεμον οὐκ εἰς μακρὰν
ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικήν, εἰ μὴ βοηθήσαιεν τοῖς ἐπ λειπο-
μένοις τῶν Ἑλλήνων ὅπι τῆς Θρᾴκης. οὗ δὴ καὶ τὴν σύ-
στασιν ποιησόμενος, καθ' ὑπόνοιαν παρίστησι τὰ συμβησό-
μενα τῇ πόλει δεινά, εἰ γένοιτο πόλεμος πρὸς τῇ χώρᾳ,
εὐ λέγων μὲν κατ' εἶδος, οὐδ' ἐπεξιών, ζωῆς ὑπονοίαις
μείζοσι φοβῶν. τέλος δὲ ὁπηδεὶς τούτῳ τῷ μέρει τοῦ λό-
γου, ἐν ᾧ τὸ συμφέρον ὁμοῦ καὶ τὸ δυνατὸν πέπλεκται,
πρῶτ μὲν προτρεπόμενος τοῦ δυνατοῦ, ἐπομένου τοῦ συμ-
φέροντος, πρῶ τὴν εὐπορίας τῆς τούτων τάξεως ἐχούσης, καὶ
προηγουμένου πάλιν αὖτε τοῦ συμφέροντος, δευτερεύον-
τος τοῦ δυνατοῦ, καὶ τοῦ λόγου πάντος πεποικιλμένου,
συμβολῇ καὶ προβοπῇ, ἀεὶ τῶν ὑπνοιῶν διαδεχομένων
ἀλλήλας προοιμιάζεται λοιπὸν πρὸς τὸ δυνατὸν πάλιν
τῆς πόλεως. τὸ μὲν ὅπιπιμάνισος φήσαι τίς αἰ ῥᾴδιος;
ἀρχὴν τοῦ προοιμίου ποιησάμενος. τὸ δὲ δυνατὸν, τέτμη-
κε δίχα· εἰς τε τὸν ζόπον τῆς διαθέσεως, καὶ εἰς τὸ τῶν
χρημάτων πόρον. ἔστ δ' ἰὼ αὖτε χαλεπὸς λόγος, καὶ
διὰ τοῦτο προοιμίῳ κέχρηται. ἐπεὶ διήπερ οὐκ ἰὼ αὐτὸς ὑ-
δὲ μὴ παῤῥησίας, οὐδ' ὀκνηρῶς ἐπ' αὐτ ἐλθεῖν, μὴ προ
θεραπεύσαντα, καὶ προδιοικησάμενον. σκοπὸν ἔχων μίαν
δυάμιν σκῆψαι ὅπι τ ὀλυνθον, δύο δυνάμεις ἀξιοῖ
ὑφίζεσθαι; μάλιστα μὲν ἵνα τ ἑτέραν αὐτῷ δυνηθῇ κα-
θορᾶσαι. εἰ ὡδε δὲ μείζονα καὶ πλείονα ὧν ἔβλε) καθορ-
ᾶσαι, ἀεὶ προτείνειν, ἵνα τ ἀνάγκης αὐτὸς ἐπαρτηθείσης,
ἔλαττ) τὰ ἐλάττω. εἶθ' ἵνα © φοβήσας τῷ μεγέθει τ πα-
ρασκευῆς, φοβήσῃ καὶ τῷ τῆς εἰσφορᾶς μεγέθει, καὶ ταύτῃ
καταναγκάσῃ τ θεωρικῶν ἀποσῆναι. ὅτι δ' ἔν ἐ προκει)
αὐτῷ· τὰ δύο δυνάμεις, ἐδὲ τὰς δύο προθασπιδας ἀπο-
στέλλαι, φανερὸν ὅτι τ μήτε πολλὰ τινα κινῆσαι λόγον, σύ-
στασιν ποιεῖσθαι, τ δεῖν σκῆπτεσθαι ἑκατέραν, καὶ τ τα-
χέως ὅπι τὸν λόγον τῷ χρημάτων δραμεῖν. ἄξιον δ' ὑπο-
μνησθῆναι, ὅτι οὐδὲ εἰσηγεῖσθαι βούλεται τῷ λόγῳ τῷ
περὶ τῶν χρημάτων διὰ τὸ δυσχερές. ἀλλ' αὖθις μεταβαί-
νει πάλιν, ὅπι τὸν τῶν εἰσφορῶν, ἵνα μὴ φαίνη) ὅπι πεύ-
ων τὴν πρὸς βούλομαι λέγειν, ἀλλὰ τῇ χρείᾳ τῶν πρα-
γμάτων ἑπόμενος. πῇ μὲν ἀξιῶν τῶν θεωρικῶν διῖσαι δι,
πῇ δ' ὅπο τῶν οἰκείων εἰσφέρειν, καὶ οὐ τοῖς πλουσίοις πόνον,
ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄπορος. πιεῖ δ' τ τὸ διεπίπτησες. οὐκ ἐξηγεί-
ται μὲν τὸ πρὸς τῷ θεωρικῶν λόγῳ, διὰ τὸ αἰσχύνης οὖ
μᾶλλον οὐδὲ ἀφίστασθαι διὰ τὸ μὴ ἀλλαχόθεν ἐξ) πόρον. τ δὲ
πρὸς τῆς εἰσφορᾶς ποιεῖται λόγον, ἐκ ὧν τος τ τὸν ἔχων τὸν
σκοπὸν, ἵνα εἰσενέγκωσιν, ἀλλ' ἵνα διὰ τῆς εἰσφορᾶς κα-
ταναγκάσῃ τῷ θεωρικῶν ἀνιεῖναι.

λέγουσι δ' καὶ ἄλλοις τινὰς ἄλλοι πόροις, ὧν ἔλεγε.)

A Sin ô Athenienses, etiam hos homines deseremus? Terret enim, & ostendit, eos non ita multo pòst de suis opibus in periculo futuros; Philippúmque ordine progredi, quemadmodum & Thucidides fecit in concione Corinthiorum: Ac nouimus qua viâ finitimos aggrediantur Athenienses: sic etiam Philippus, primùm Amphipoli capta, deinde Pydna & Pæonibus, Athenienses inuadet, non tanquam obiectioni responderit, vt aliquis existimet, qui per speciem refellendi accipiat: Et quid nobis incommodabit Olynthiorum excidium? Sed cum initiò instituisset ostendere, ad eos pertinere bellum: denique id confirmat, argumento ducto & à principatu qui sit reipublicæ vendicandus, & ab eo, quòd bellum non multo pòst in Atticam venturum sit, nisi opem tulerint Græcis, qui adhuc in Thracia sint reliqui. Idque probaturus, obscurè innuit, quas clades ciuitas acceptura sit, si bellum in ipsam Atticam penetrarit: non quidem id speciatim atque prolixè explicans, sed tacitis cogitationibus magis terrens. Hac orationis parte finita, in qua vtilitas simul & facultas implexæ sunt, aliàs præcedente facultate, sequente vtilitate, aliàs contrario in his modo & ordine, ac rursus præcedente ipsa vtilitate, sequente facultate, & oratione omni modo varjata, suasione & adhortatione, sententiis semper sese consequentibus: tandem rursus de facultate vtbis præfatur ab hoc initio: Ac reprehendere quidem dixerit aliquis, facilè & cuiusuis esse: exordium id auspicatus. Facultatem autem bifariam partitur, tum in rationem instructionis, tum in pecuniæ copiam: quæ ratio, quia ei erat ardua, exordio est, vsus, quando ad eam non poterat apertè ac liberè, & expeditè accedere, nisi prius captata beneuolentia, & præparatis auditoribus. Cũ verò ei propositum sit impetrare, vt vnus exercitus Olynthum mittatur: duos decerni iubet, eò potissimum, vt alterum duntaxat possit obtinere. Solet enim semper maiora & plura, quàm obtinere cupiat, postulare: vt ipsa necessitate impendente, minora deligant atque suscipiant. Deinde vt territos magnitudine instructionis, terreat & magnitudine tributi, eáque ratione adigat ad theatralem pecuniam relinquendam. Non autem ei esse propositam, vt binę copię mittantur, perspicuum est, tum ex eo, quòd nec prolixè id agitat, nec confirmat, vt trasq; esse mittendas: tum quòd celeriter ad rationẽ pecuniæ transcurrit. Est præterea notatu dignum, quòd orationi de pecuniis non immoratur propter difficultatem illam, sed statim rursus ad tributa transit: vt non de industria Eubulo aduersari, sed rerum necessitatem sequi videatur: alibi suadens, vt theatralem pecuniã relinquant, alibi vt de suo cõferant, neque diuites solum, sed etiam inopes. Idque consultò facit. Non enim orationi de theatrali pecunia immoratur, ne offendat auditores: neque tamen etiam eandem præterit, quòd aliunde non suppetit commeatus. Tributi autem meminit, non quod reuera id velit, vt tributum pendant, sed vt eos illa re cogat pecuniam theatralem relinquere.

Facultatis diuisio.

Binę copię

Ratio pecuniæ.

Dicũt & alios cõmeatus alij, quorũ eligite.) Est quidẽ anthypophora, sed procatasceue referri debet tãquã refutatio ad exordij sententiam, vt cõparatione cõmeatus hic vtilior appareat. Propter hoc enim initiò dixit; neminẽ qui dicere velit, esse prohibẽdum,

vt sua sursio de pecunia melior esse videretur. Sed in Olynthiaca tertia copiosiorem, quàm quæ in hac est, refutationem posuit.

Considerandum autem ac reputandum est, res) His Philippi potentiam impugnat. Prius autem refutationem posuit, quàm obiectionem, eámque subiecit statim, progressus per inficiationem. Ac admiratione digna est & hæc tractatio. Non enim dixit, Non formidabilis est Philippus: sed, Non decenter & bene se habent res Philippi. Cuius potentiam de struit, ea in partes quatuor comminuta: in tempus, quo turbetur: in Thessalos socios eius, ad defectionem spectantes: in pecuniæ penuriam, propter quam non habiturus sit conducticium militem: in subditos eius, Illyrios & Pæones, libertatis appetentes, vt & in partitione orationis diximus: perfectiore huius capitis tractatione ad integram reseruata causam.

Quamobrem sæpe videtur, tueri bona quàm parare, esse difficilius.) Hoc de incogitantibus, & præter meritum fortunam propiciam habentibus dicit, Proinde si quis exagitare velit hoc dictum, defensionem habet. In secunda autem generalius idem dictũ est, atque asseuerantius. sed hoc loco tantum ad incogitantes pertinet, ac ne id quidem absolutè. Nam vocabula, Sæpe, &, Videtur, indicant non esse necesse vt id omnino fiat, sed fieri interdum.

Facultas in peroratione.

Oportet igitur vos, Athenienses, illas eius difficultates.) Hic conclusionem aggreditur, quam æquè in duas partes diuidit, in facultatem & vtilitatem. Nam & conclusiones à summis capitibus sumuntur. Ac facultatem quidem ab occasione confirmat, à legatione Athenien sium ad Græcos, & ad eos socios, qui Philippum suspectum habeant: ab expeditione ipsorum & militia: ab absurdo, quod est ab animo Philippi sumptum, quónam modo is se gessisset tali oblata occasione: è dedecore euentuum qui sequi possint. Vtilitatem autem bifariam est partitus, in com

Vtilitas.

parationem duorum bellorum, tum Thracensis, tũ Attici: & quid facturi sint Macedoniæ, societate ini ta cum Olynthiis: quæ item ipsi toleraturi essent, bello huc translato, si nulli forent qui prohiberent, neque Phocenses, neque Thebani: illi propter imbecillitatem, hi propter simultatem. Non enim existimanda est obiectio, sententia illa sumpta ab animo Philippi, vt Zeno stultè putauit: sed sententia illa necessitatem in peroratione concludit. Postquam enim suprà docuit, interesse Athenien sium hoc bellum, per secundum illud, quòd venturus in Atticam sit Philippus, Olyntho capta: meritò etiam hic inter concludendum, eorundem meminit. Chalcidica enim gente deleta, & duabus & triginta vrbibus captis: qui tandem illi obsistent? Ea verò, quæ ipsi Athenienses, bello ad ipsius Atticæ fines translato, passuri essent, amplificaturus: bifariam diuidit, in ea quæ bellum antecedunt, & in ipsum bellum: quid toleraturi sint agricolæ, quid ipsi agri, sumente inde Athenien sium exercitu ad commeatum necessaria: & quæ facturi sint hostes in agris. cùm necessitate compulsi, tum proteruitate impulsi: asserens, Atticæ duplex imminere bellum, alterum à domesticis, alterum ab hostibus. Quibus absolutis, postulat, vt quæuis ætas, & quoduis hominum genus, & pauperes, & diuites & oratores bellum in Thraciam repellant: ostendens non parua lucra ex eo consecutura, nec parum interfore, id fieri. Est autem & tractatio & varietas consideratu digna.

A ἵνα ἡ εἰσήγησις αὐτῷ ἡ περὶ τῶν χρημάτων βέλτιον ἐχυσα φαίνηται. τέθεικε δὲ καὶ ἐν τῷ τρίτῳ πλείονα τῆς ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ λύσιν.

ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματα.) ἐντεῦθεν πρὸς τὸ δυνατὸν τὸ φιλίππου ἴσα δὲ. προτέθεικε δὲ τὴν λύσιν τῆς ἀνθυποθέσεως, ἵνα ἐπισημήνασθαι, διὰ τί προελθὼν ἐξ αἱρέσεως. θαυμάσαι δὲ ἄξιον καὶ ταύτης τὴν μεταχείρισιν. ἐρεῖ γὰρ εἶπεν φοβερὸς φίλιππος, ἀλλ' εἶπεν, οὐκ εὐπρεπῶς, καὶ καλῶς ἔχει τὰ φιλίππου πράγματα. ἵνα δὲ λύσῃ καταχερματίσας τὴν φιλίππου δύναμιν εἰς τέσσαρα· εἰς τὴν χώραν δ' ὧν παράγει. εἰς θετταλούς, τοὺς αὐτῷ συμμάχους, δοκοῦντας ἔχειν εἰς ἀπορίαν χρημάτων δι' ἣν οὐχ ἕξει ξένους· εἰς δὲ τοὺς ὑπηκόους ἰλλυριοὺς καὶ παίονας, ὑπομνήσας ἐλευθερίας, ὥσπερ καὶ ἀγωνιῶντας τὸν λόγον εἰ πομψὴν τὴν ἀντελεύθερον ἐργασίαν τοῦ κεφαλαίου, πρὸς ὁλόκληρον φυλάξας ὑπόθεσιν.

B Διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τὰ ἀγαθὰ, τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι.) τὸ τὸ ὑπὲρ τῶν ἀποντων καὶ πρὸς ἀξίαν δυτυχούντων εἶπεν. ὡς γε εἴ τις αὐτῷ συμπρούειν ἐθέλοι πρὸς τὸ εἰρημένον, ἐν τῷ δευτέρῳ καθολικώτερον εἰρηται καὶ ἀποφατικώτερον. τὸ γὰρ ἐν τούτῳ, καὶ τῶν ἀποντων μόνον. καὶ τὸ καὶ ἀπολύτως. τὸ γὰρ πολλάκις, καὶ τὸ δοκεῖ, οὐχ ὅτι πάντως δεῖ τοῦτο συμβαίνειν, ἀλλὰ ἔστιν ὅτε.

δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὴν ἀκμαιότητα τοῦ καιροῦ.) ἐντεῦθεν τὴν ἐπιλόγων ἄπειται· οὗ ὁμοίως εἰς δύο μέρη διήρηκεν, εἰς τὸ δυνατὸν, καὶ τὸ συμφέρον. καὶ γὰρ οἱ ἐπίλογοι ἀπὸ τῶν τελικῶν κεφαλαίων λαμβάνονται. καὶ τὸ μὲν δυνατὸν, ἀπὸ τοῦ καιροῦ καταισκευάζει. ἀπὸ προσδοκίας τῶν ἀθηναίων τῆς πρὸς ἕλληνας καὶ πρὸς οὓς ὑποπλους ἀρκεμμύους συμμάχους τοῦ μακεδόνος ἀπὸ στρατιᾶς αὐτοῦ καὶ ἐξόδου· ἀπὸ τοῦ ἀτόπου, ὅπερ ἔξιν ἀπὸ γνώμης πῶς ἂν φίλιππος δικτεθη τοιούτῳ καιρῷ ἀδαπεπωκότος; ἀπὸ τῆς αἰσχύνης τῶν ἐκβάντων αὖ. τὸ γὰρ συμφέρον δίχα διήρηκεν, εἰς σύγκρισιν δύο πολέμων. τοῦ, τε ὑπὲρ θράκης καὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀττικῆς. καὶ τί ποιήσουσι τὴν μακεδονίαν συμμαχοῦντες ὀλυνθίοις. τίνα δὲ αὐτοὶ πείσαιντο κωμῳδεῖσθαι δεῦρο τοῦ πολέμου μηδένων ὄντων τοῦ κωλύοντων, μὴ φωκέων, μὴ θηβαίων· τὴν μὲν, διὰ ἀδένειαν, τὴν δὲ, διὰ δυσμένειαν. οὐ γὰρ ὑπολαμβάνειν αὐτίδοσιν δεῖ τὴν ἔννοιαν τὴν ἀπὸ γνώμης τοῦ φιλίππου, ὥσπερ ὁ ζηνων δύηθως ὑπειλήφει, ἀλλ' ἔστιν ἡ ἔννοια ὁπλογραφία τοῦ ἀναγκαίου. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν κατεσκεύασε προσπέσειν τῇ πόλει τὸν πόλεμον, δίχα τοῦ δευτέρου αὖ ἐλθεῖν τὸν φίλιππον λαβόντες τὴν ὀλυνθον, εἰκότως καὶ ταῦτα ὁπλογραφοῦμεν τὴν αὐτὴν ἐμνήσθη. χαλκιδικοῦ γὰρ ἀπολωλότος γένους, καὶ δύο καὶ ἑβδομήκοντα πόλεων ἠρημένων, τίνες ἔσονται λοιπὸν ἐμπροσθεν; ἃ δὲ αὐτοὶ πείσονται οἱ ἀθηναῖοι γεωμένου πρὸς αὐτοῖς τοῖς ὁρίοις τῆς ἀττικῆς τοῦ πολέμου, βουλόμενος αὔξησαι, δίχα διήρηκεν· εἰς τε τὰ πρὸ τοῦ πολέμου, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον. τίνα ὑπομένουσιν οἱ γεωργοῦντες, τίνα δὲ καὶ ἡ χώρα, χερσεύοντος κατ' ἀπάτιλιν τοῦ στρατοπέδου τῶν ἀθηναίων πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀναγκαίων. τίνα δ' ἐργάσονται οἱ πολέμιοι καὶ ἀναγκαίως καὶ ὑβρίζοντες καὶ δηοῦντες τὴν χώραν· ὡς διπλοῦν προεῖσθαι τῇ ἀττικῇ πόλεμον. τὸν μὲν πρὸ τῶν οἰκείων, τοῦτον δ' ἐν τῷ πολεμίων. ὧν ἀπαλλαγείς, ἀξιοῖ πᾶσαν ἡλικίαν, καὶ πᾶν ἔθνος καὶ δυπόρους, καὶ ἀπόρους, καὶ ῥήτορας, ἀπωθεῖσθαι ὅτι τὸν θράκιον τὸν πόλεμον. δεικνὺ οὐ μικρὰ τὰ κέρδη οὐδὲ τὰ ἀφέροντα ἐσόμενα πᾶσιν, εἰ τοῦτο γένοιτο. ἄξιον δὲ καὶ τὴν μεταχείρισιν θεωρεῖν καὶ τὴν ποικιλίαν.

C πῶς ἂν φίλιππος δικτεθη τοιούτῳ καιρῷ ἀδαπεπωκότος; ἀπὸ τῆς αἰσχύνης τῶν ἐκβάντων αὖ. τὸ γὰρ συμφέρον δίχα διήρηκεν, εἰς σύγκρισιν δύο πολέμων. τοῦ, τε ὑπὲρ θράκης καὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀττικῆς. καὶ τί ποιήσουσι τὴν μακεδονίαν συμμαχοῦντες ὀλυνθίοις. τίνα δὲ αὐτοὶ πείσαιντο κωμῳδεῖσθαι δεῦρο τοῦ πολέμου μηδένων ὄντων τοῦ κωλύοντων, μὴ φωκέων, μὴ θηβαίων· τὴν μὲν, διὰ ἀδένειαν, τὴν δὲ, διὰ δυσμένειαν. οὐ γὰρ ὑπολαμβάνειν αὐτίδοσιν δεῖ τὴν ἔννοιαν τὴν ἀπὸ γνώμης τοῦ φιλίππου, ὥσπερ ὁ ζηνων δύηθως ὑπειλήφει, ἀλλ' ἔστιν ἡ ἔννοια ὁπλογραφία τοῦ ἀναγκαίου. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν κατεσκεύασε προσπέσειν τῇ πόλει τὸν πόλεμον, δίχα τοῦ δευτέρου αὖ ἐλθεῖν τὸν φίλιππον λαβόντες τὴν ὀλυνθον, εἰκότως καὶ ταῦτα ὁπλογραφοῦμεν τὴν αὐτὴν ἐμνήσθη. χαλκιδικοῦ γὰρ ἀπολωλότος γένους, καὶ δύο καὶ ἑβδομήκοντα πόλεων ἠρημένων, τίνες ἔσονται λοιπὸν ἐμπροσθεν; ἃ δὲ αὐτοὶ πείσονται οἱ ἀθηναῖοι γεωμένου πρὸς αὐτοῖς τοῖς ὁρίοις τῆς ἀττικῆς τοῦ πολέμου, βουλόμενος αὔξησαι, δίχα διήρηκεν· εἰς τε τὰ πρὸ τοῦ πολέμου, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον. τίνα ὑπομένουσιν οἱ γεωργοῦντες, τίνα δὲ καὶ ἡ χώρα, χερσεύοντος κατ' ἀπάτιλιν τοῦ στρατοπέδου τῶν ἀθηναίων πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀναγκαίων. τίνα δ' ἐργάσονται οἱ πολέμιοι καὶ ἀναγκαίως καὶ ὑβρίζοντες καὶ δηοῦντες τὴν χώραν· ὡς διπλοῦν προεῖσθαι τῇ ἀττικῇ πόλεμον. τὸν μὲν πρὸ τῶν οἰκείων, τοῦτον δ' ἐν τῷ πολεμίων. ὧν ἀπαλλαγείς, ἀξιοῖ πᾶσαν ἡλικίαν, καὶ πᾶν ἔθνος καὶ δυπόρους, καὶ ἀπόρους, καὶ ῥήτορας, ἀπωθεῖσθαι ὅτι τὸν θράκιον τὸν πόλεμον. δεικνὺ οὐ μικρὰ τὰ κέρδη οὐδὲ τὰ ἀφέροντα ἐσόμενα πᾶσιν, εἰ τοῦτο γένοιτο. ἄξιον δὲ καὶ τὴν μεταχείρισιν θεωρεῖν καὶ τὴν ποικιλίαν.

προη-

προοιμίου μὲν δὴ ὅ τῆς συμβουλῆς λογισμός, ἔπεται δὲ ἡ τῆς προτροπῆς δύναμις. ὥστε καὶ τοῦτο τὸ εἶδος πεπλέχθαι τῷ λόγῳ. ἐπειδὴ περὶ μὲν συμβουλὴ, λόγος ἐστὶν ὑποθετικὸς τοῦ προτρέψασθαι. ἡ δὲ προτροπὴ, λόγος προτρέπων ἐφ' ὁμολογουμένας τὰς πράξεις ἀναγκαίας ἢ, λόγος ὑποθετικὸς καὶ προτρεπτικὸς τὸ ἔργου τῆς προτάξεως.

A Præcedit enim ſuaſionis ratio, adhortationis ſtatim ſequitur. Hoc modo igitur implexa eſt oratio. Nam ſuaſio, eſt oratio quæ docet eſſe aliquid agendum: adhortatio, oratio impellens adres confeſſas ſuſpiciendas. Admonitio, eſt oratio quæ & eſſe agendum aliquid docet, & modum actionum complectitur. Suaſio. Adhortatio Admonitio.

Τέλος τῆς προλεγομένων.

PRÆFATIONIS FINIS.

ΟΥΛΠΙΑΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΝ
ΠΡΩΤΟΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
λόγον ἐξήγησις.

VLPIANI RHETORIS
PRIMAE DEMOSTHENIS
ORATIONIS OLYNTHIACÆ
enarratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΑΝΤΙ ΠΟΛΛΩΝ Β

ἀλλ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω) ἐκπλαγίου ἔπαινος τοῦ ἀκροατοῦ, χρησοῦ ὑποκειμένου πράγματος. καὶ ἔστι πρῶτος τόπος τοῦ ἐξ ὑποληψεως. πολλῶν ἐλέσθαι.) ἠθικὸν ὁμοῦ καὶ πραγματικὸν τὸ προοίμιον. τὸ μὲν γὰρ ἐν τῇ λέξει μέτριον καὶ ὑπεικὲς ἦθος ἔχον, εὔνουν ποιεῖ τὸν ἀκροατὴν, καὶ * ἠθικὸν ἀπεργάζεται τὸν λόγον. ἡ δὲ λύσις τοῦ ἀντιπίπτοντων, καὶ ἡ ἀπερματικὴ τῶν κεφαλαίων ἐπαγωγὴ, πραγματικὸν ποιεῖ τὸ προοίμιον. ἴδιον γὰρ μάλιστα δημοσθένους καὶ θουκυδίδου, μὴ μόνον ἀπὸ τῶν συναγωνιζομένων αὐτοῖς κεφαλαίων ποιεῖσθαι τὰ παρόμματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑφορμοῦντα δύνασθαι ἐν ἀρχῇ θεραπεύειν, τὰ χαλεπῶς σφόδρα καὶ δεινῶς. ἀναιρεθέντων γὰρ τῶν ἀντιπιπτόντων καὶ τῶν ὑφορμούντων ἐν τῇ γνώμῃ τῶν ἀκροατῶν, τὸ λοιπὸν, τὰ μηδεμίαν ἀντίῤῥησιν ὑπιδεχόμενα. τὸ μὲν οὖν προοίμιον πλέκεται ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου καὶ τοῦ ὠφελιμωτάτου. καὶ γὰρ ὁ σύμπας λόγος, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ προσήκει. λυποῦσι γὰρ ἴσως αὐτὸν τὸν κοινὸν τὰ χρήματα τὰ θεωρικά. διὸ καὶ ἐναρχῆ λελησθότως κατασκευάζεται τὰς ἀκροάσεις καταφρονεῖν χρημάτων. μὴ ἐκβολῆς δὲ ἐχρήσατο τοῖς νοήμασι, οὐχ ἁπλῶς χρημάτων εἰπὼν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν·

RBITRORVOS, Athenienſes, magnæ pecuniæ prælaturos.) Obliqua laus auditorum, quum honeſta de re agatur: & primus locus eſt eorum qui ex opinione ducũtur. Magnę prȩlaturos.) Modeſtum ſimul & efficax exordium eſt. Nam verborum moderatio & æquitas benevolum facit auditorem, & gratiam conciliat orationi. Obiectionum autem refutatio, & ſparſim inſerta capita, exordium faciunt actuoſum. Nam Demoſthenis & Thucydidis maximè proprium eſt exordia ducere non modò à capitibus quibus iuuantur: ſed & ea quæ obſtant, ſtatim in principio amoliri, per quàm artificiosè & callidè. Sublatis enim contrariis, & his quæ auditorum animos velut irretitos tenebant, expeditis: ea quæ reſtant eiuſmodi ſunt, vt contra nihil dici poſſit. Exordium igitur implicitum eſt è capitibus vtilitatis & facultatis, vnde etiam tota oratio propagatur. Sed quia pecunia theatralis eum ſollicitum habebat: initiò ſenſim præparat auditores ad pecuniã contemnendam. quam ſententiam grandius elocutus, eſt dũ nõ ſimpliciter ait Pecunię, ſed & Magnę. Demoſthenis & Thucydidis anteoccupationes.

Nam si vestra consuetudo fert, magnam pecuniam aspernari: quanto magis spernetis paruam? dixit autem, Arbitror, non Persuasum habeo: quod illud verecundum cum sit, efficit vt assentiatur auditor: hoc, quoniam affirmationem includit, magis eundem ad repugnandum incitat. Aliter:

Vtilitas pecunia potior.

Arbitror vos.) Sententia est: Si quis vobis offerat pecuniam simul & vtilitatem: statim hanc potius quàm illam, quamuis magnam arripueretis. Quæritur autem, quo consilio statim hac sententia sit vsus qua pecuniam cum vtilitate comparet? Respondemus, cùm suspectus esset, quasi corruptus largitionibus ab Olynthiis, eorum defensionem suscepisset: voluisse per hoc eam suspicionem amouere, cùm diceret, præponendam pecuniæ vtilitatem. sed hæc interpretatio commenticia est. Nec enim dixit. Ego præpono vtilitatem pecuniæ: sed, vos id confido facere. Alij dicunt, quia creditum sit, eum à rege Persarum pecuniam accipere, & ipsa priori similis est expositio. Alij, quia paulo pòst de tributis cum eis sit acturus, ideò hæc eũ dixisse, vt initiò confirmet eorũ animos ad illam molestiam contemnendam. Sed verior causa est hæc: quoniam pecuniam militarem, quàm habebant Athenienses, nuper theatralem fecerant: vt singuli, ciues binis inde obolis ad spectandum acceptis: alterum ad emendum victum retinerent: alterum possent architecto theatri pendere (nec enim tunc theatrum habebant è lapidibus constructum) quum postea Demosthenes vellet eam in stipendia militum conuerti, instante iam bello Philippico & vereretur, ne statim initio Athenienses offenderentur, si binis illis obolis eos defraudaret: id initiò apertè illis dicendum non censet, sed ipsis coniiciendum relinquit, cum dicit vtilitatem esse pecuniæ præferendam. Neque simpliciter dixit pecuniæ, sed & magnæ. Constat autem, si propter vtilitatem, magnam pecuniam contempturi sint, multo minus eos iacturam binorum obolorum propter vtilitatem ægrè laturos. Præterea sciendum

Pericles.

est, publicam illam pecuniam à Pericle primùm thea talem esse factam, propter huiusmodi causam: Quia in magna frequentia spectatorum, tum ciues, tum hospites seditiosè de locis contendebant: magistratus Athenienſium ad eas rixas prohibẽdas, venalia loca fecerunt. Pòst, diuitibus loca ementibus: ad captandum plebis & pauperum fauorem, vt & ipsis esset vnde loca emerent, decretum fecit, vt reditus ciuitatis omnibus ciuibus ad spectacula præberentur. Deinde Apollodoro quodam eandem in stipendia militum denuo conuertere aggresso: Eubulus, vnus è magistratibus, captator auræ popularis, magis sibi deuincire plebis animos studens, lata lege capitalem in eum pœnam statuit, qui theatralem pecuniam facere militarem institueret. Quapropter quoties in Philippicis eius pecuniæ meminit Demosthenes, suadet tantum, non etiam de scripto pronunciat) quod periculosum erat) legem eam esse abrogandam. Non tamen persuasit vt abrogarent, nisi fortè id ipsi postea bello coacti fecerint.

Apollodorus. Eubulus.

Demosthenes.

Vos prælaturos arbitror,) Verbum Vos, magnam vim habet. quasi diceret. Vos quos non cepit opulentia Persica, non Lacedæmonij magna pollicitantes. Verbum autem νομίζω (vt iam in Socraticis dictum re) & δοκεῖν atque alia eiusdem generis, nõ semper in re dubia vsurpant veteres, sed sæpe etiam de re vera. Sic igitur hic etiam, Arbitror, pro iudicio & credo.

A εἰ δὲ πολλῶν χρημάτων συνήθως ὑμῖν καταφρονεῖν, πολλῷ μᾶλλον τῷ ὀλίγων. νομίζω ἔφη, καὶ πέπεισμαι, ὅτι τὸ μὲν, ἀδικὸν ὄν, εἰς συγκατάθεσιν ἄγει ἧκιστα τὸ δ' ἀποφαίνειν ἔχον, φιλόνεικον αὐτὸν μᾶλλον καθίστησιν. ἄλλως. αἱρεῖ πολλῶν.) ὁ νοῦς, εἴ τις ὑμῖν προέτεινε χρήματά τε καὶ τὸ συμφέρον, δῆθεν αἱρήσασθε αὐτὸ πολλῶν χρημάτων τὸ συμφέρον. ζητεῖ δέ τις, τί βουλόμενος δείξας, τῇ διανοίᾳ ταύτῃ δῆθεν ἐχρήσατο τῇ συγκειμένῃ τὰ χρήματα πρὸς τὸ συμφέρον: καὶ λέγομεν, ἐπειδὴ ὑπενοεῖτο ὡς διὰ τὸ λαβεῖν χρήματα δῶρα τῷ Ὀλυνθίων, λέγειν ἐλόμενος ἐπ' αὐτῷ, ἠθέλησε διὰ τούτου λῦσαι τὴν ὑποψίαν, διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι πρακτέον τῶν χρημάτων τὸ συμφέρον. αὕτη δὲ στοχασμὸν δύναται ἡ ἐξήγησις. εἰ δὲ εἶπεν, ὅτι ἐγὼ προκρίνω τῶν χρημάτων τὸ συμφέρον, ἀλλ' ὑμᾶς τοῦτο πιστεύω ποιεῖν. ἄλλοι δέ φασιν, ἐπειδὴ προῆλθε καὶ εἰσφορὰν αὐτοῖς μέλλει μὴ μικρὰν διαλέγεσθαι, τούτων δὲ τὸ λυπηρὸν ἐκλόμενος αὐτοῖς διδημοτέρεις ἐν τῇ ἀρχῇ κατεργάσασθαι, τοῦτ' ἔφησεν. ἢ δὲ ἀληθεστέρα αἰτία δύναται αὕτη. ἐπειδὴ χρήματα ἔχει τὰ στρατιωτικὰ οἱ ἀθλοθέται, ἕνεκα τοῦ καὶ θεωρεῖν, ὥστε λαμβάνειν ἐν τῷ θεωρεῖν ἕκαστον τὸ ἐν τῇ πόλει δύο ὀβολοὺς, ἵνα τὸ μὲν ἕνα κατάσχῃ εἰς ἰδίαν χρῆσιν, τὸ δὲ ἄλλον παρέχειν ἔχωσι τῷ ἀρχιτέκτονι τὸ θεάτρου. οὐδὲ γὰρ εἶχον τότε θέατρον ἐκ λίθων κατεσκευασμένον. εἶτα ἐκλόμενον ὁ δημοσθένης ταῦτα μεταβαλεῖν εἰς στρατιωτικὰ, ἐπειδὴ πρῶτον κατέλαβεν ὁ πόλεμος ὁ πρὸς φίλιππον, καὶ δύλαβούμενος δῆθεν ἐν τῇ ἀρχῇ λυπῆσαι τοῖς ἀθηναίοις, εἴγε ἔμελλεν αὐτοῖς ἀποστερεῖν τῶν δύο τούτων ὀβολῶν. τέως μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦτο λέγειν φανερῶς ἀναβάλλεται. τοῦτο δὲ αὐτοῖς ὑπονοεῖν παρέχει, διὰ τὸ εἰπεῖν, ὅτι προκρίτεον ἐστὶ τὸ συμφέρον τῶν χρημάτων. καὶ οὐκ εἶπεν ἁπλῶς χρημάτων, ἀλλὰ καὶ πολλῶν, δῆλον ὅτι εἰ πολλῶν χρημάτων μέλλουσι καταφρονεῖν διὰ τὸ συμφέρον; πόσῳ γε μᾶλλον ἂν αἰσθάνοιντο ὑφαιρεῖν δύο ὀβολῶν ἕνεκα τοῦ λυσιτελοῦντος; ἰστέον δὲ ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα τὰ δημόσια, θεωρικὰ ἐποίησεν ἐξ ἀρχῆς ὁ περικλῆς, δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἐπειδὴ πολλῶν θεωμένων καὶ στασιαζόντων διὰ τὸν τόπον καὶ ξένων καὶ πολιτῶν, καὶ λοιπὸν τῆς πλουσίων ἀρεσκομένων τοῖς τόποις, βουλόμενος ἀρέσαι τῷ δήμῳ καὶ τοῖς πένησιν, ἵνα ἔχωσι καὶ αὐτοὶ πόθεν ὠνεῖσθαι τόπους. ἔρανε τὰ προσοδευόμενα χρήματα τῇ πόλει, χρυσέαν παῖσι θεωρικὰ τοῖς πολίταις. εἶτα ἐπιχειρήσαντός ποτε ἀπολλοδώρου πάλιν αὐτὰ ποιῆσαι στρατιωτικὰ βουλόμενος δύβουλος ὁ πολιτευόμενος, δημαγωγὸς ὤν, πλείονα δύναται ἅπαξ ἅπασαν τὴν δήμου πρὸς ἑαυτὸν, ἔγραψε νόμον, τὸν κελεύοντα θανάτῳ ζημιοῦσθαι, εἴ τις ἐπιχειροίη μεταποιεῖν τὰ θεωρικὰ στρατιωτικά. διὸ ὀστάκις ἐν τοῖς φιλιππικοῖς μέμνηται αὐτὸν ὁ δημοσθένης, συμβαλλόμενον μόνον ὥστε αὐτὸν λυθῆναι, οὐ μὴν τοι ἐξ ἀφανοῦς λέγει, ὅπερ ἴσως ἐπικίνδυνον. ὅμως καὶ ἔπεισεν αὐτοῖς λῦσαι, εἰ μὴ ὕστερον αὖθις αὖ ἀναγκάζομενοι τῷ πολέμῳ, τὰς πεποιήκασιν. ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω.) ἐμφασιν ἔχει πολλὴν ἡ λέξις τὸ ὑμᾶς, ὡσανεὶ ἔλεγεν ὑμᾶς, οἷς οὐκ ἐῆλε πλῆτος ὁ περσικὸς, οὐ λακεδαιμόνιοι μεγάλα ὑπισχνούμενοι. τὸ δὲ νομίζω, ὡς ἤδη ἐν τοῖς σωκρατικοῖς εἴρηται, καὶ τὸ δοκεῖν, καὶ τὰ τοιαῦτα, οὐ πάντως ὅτι ἀμφιβόλου τάττουσιν οἱ παλαιοὶ, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὅτι τῆς ἀληθοῦς ἐστιν. ὅπως δὲν τὸ νομίζω καὶ ἐνταῦθα αὐτὶ τοῦ κρίνω καὶ πιστεύω.

ὅτι

ὅτι τοίνυν τῷθ' ὕπως ἔχει.) ἡ κατασκευὴ τοῦ προοιμίου ἐκ τῶν ἀποσιώπησιν. ὑ γὰρ ἐρρήθη. Μεταλαβὼν γὰρ ἐφ' ἑτέραν ἔννοιαν, τὴν πρώτην ἀφεὶς ἀκατάσκευον. αἴτιον δ' τούτου, τὸ τῆς προτάσεως εὔδοξον. ἔχει γὰρ δὴ πρὸς τῆς κοινῆς ἐννοίας ὁμολογούμενον, ὅτι προτιμῶσιν ἄνθρωποι τὸ συμφέρον χρημάτων. εὔδοξοι δ' εἰσὶ προτάσεις, ὧν ὁ πειθοῦς τὸν ἀποδεῖξιν ὁ ἀκροατὴς. ℂ λαμβάνει ταύτην ἀπὸ τῆς δόξης ἢ τῶν ἄλλων, ἢ ἀπὸ τῆς κοινῆς ἐννοίας. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀπὸ τῶν νόμων. τοῦ βουλομένων συμβουλεύειν.) πάντας προτρέπεται λέγειν, ἵνα διὰ τούτου καὶ τὸ φθόνον φύγῃ, ὡς μὴ βουλόμενος λέγειν μόνος, ℂ ἵνα, εἰ τῳ αὐτὸ συμβουλεύειν προθοιτο, κρείττων ἁπάντων τὰ συμβούλων ἀποδείχθῃ.

ἀλλὰ καὶ τὰ ὑμετέρας τύχης.) ἐπιδεῖ μέλλει δυσκατηγόρητον καλεῖν τὸν φίλιππον διὰ τὸ εἰ δυστυχῆ; προσποιεῖται ἐνταῦθα ἀφελῶς, δυστυχίαν ἀθηναίοις μαρτυρεῖν ἵνα ἐκεῖνος εὐμενὴς ᾖ, ἔχῃ αὐτοὺς προεισθισμένους ἀκούειν, ὅπως καὶ αὐτοὶ δύνανται προάξαι τὰ δέοντα.

πολλὰ τοῦ δεόντων.) δέοντα καλοῦμεν, ὑ τὰ συμφέροντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πρέποντα. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς.) ἀκόλουθον τῷ προτέρῳ προοιμίῳ τὸ δεύτερον. ἐκεῖ δὲ προκαλεσάμενος τοὺς βουλομένους συμβουλεύειν; νῦν δὲ παρουσίας τὸν καιρὸν σύμβουλον ἠγαγεν, ὥσπερ ἐνδεικνύμενος, ὅτι τί μὲν ἐροῦσιν οἱ ῥήτορες ἄδηλον, ὁ μέν τοι καιρὸς τοῦτ' ἢ τοῦτο γνώμην ἀποφανεῖται. ℂ ἔστιν ὥσπερ ἐκ προσωποποιΐας ὁ λόγος. διενήνοχε δὲ τῶν ἄλλα τῆς ποιητικῆς; ὅτι ἐκεῖνοι μὲν αὐτὸν τὸν καιρὸν ποιοῦσι φθεγγόμενον ἢ τι ἕτερον, οἷς ἁ μέτεστι φωνῆς. ὁ μέν τοι ῥήτωρ τοῦ ἐκείνου φωνῇ ὑποκρίνεται, τὸ πιθανὸν τῷ λόγῳ κατασκευάζων.

ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς.) ἀντὶ τοῦ ὑμῖν τοῖς ἀθηναίοις αὐτοῖς, ἁπλούστερον. καὶ ἀπροσδιόριστον δεῖ τὴν ἐκ ὀλύνθου, προαγμάτων.

ἡμεῖς δ' ἐκ οἶδ' ὅν τινα.) τὸ ἐπαχθὲς βουλόμενος φεύγειν, καὶ ἑαυτὸν κατέμιξεν τῷ ἐγκλήματι, ἡμεῖς εἰπὼν, καὶ ἐχ ὑμεῖς. τοῦτο δ' τὸ σχῆμα λέγεται ὑποσιώπησις, ὅταν μέλλῃ τις ὀπφέρειν βαρύτητα καὶ ἀηδίαν ἐχόμενον, μὴ βούλῃται δι' αὐτὸ τὸ ἐπαχθὲς αὐτὸ λέγειν, ἀλλὰ δι' αἰνιγμάτων σημαίνει. ℂ γὰρ ἐνταῦθα βουλόμενος λέγειν, ὅτι ὁ μὲν καιρὸς πάντα ποιεῖ, παροξύνων ἡμᾶς ὅπως τὴν σωτηρίαν τῶν προαγμάτων. ἡμεῖς δ' ῥᾳθυμοῦμεν. ℂ ἀφορᾶς ἔχομεν αὐτοῖς, ἀλλὰ θέας τε ℂ ξυφῶν σχολάζομεν ὑπεσιώπησε μὲν τοῦτο διὰ τὸ δυσχερές; ἐπήγαγε δὲ, ἐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ὀπφερὲς δ' τῆς ὑποσιωπήσεως; ὅτι ἐκείνη μὲν παντελῶς ὑποσιωπᾷ πρᾶγμα, ὥσπερ τὸ, ἃ βούλομαι δυσχερές ἐστιν οὐδέν, ἀρχόμενος τοῦ λόγου. ἡ δ' ὑποσιώπησις, αἰνίττεταί τι ὡς ἐνταῦθα. εἰ δὲ οὖν τοῦτο τὸ κῶλον συμπέρασμα τοῦ προοιμίου, κατασκευῆς οὔσης τοῦ, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν προτίθετε.

ἔστι δ' τάχ' ἐμοὶ δοκοῦντα.) γνώμης ὑπόφασις. ὅτι δ' ἐντεῦθεν ἀρχὴ ℂ εἰσβολὴ τοῦ συμφέροντος.

ἤ τις ταῦτ' ἐρεῖ.) ὅτι μέλλουσιν οἱ ἀθηναῖοι βοηθεῖν καὶ βοηθήσαι ὑμῖν, καὶ διὰ τὴν παρουσίας ἀναμνήσει) αὐτοὺς καὶ μὴ χώραν σχῇ ὁ φίλιππος ἀπατῆσαι αὐτούς, ἀπὸ ἐσχύρου τοῦ βοηθείας ὑπαρχούσης αὐτοῖς ἐκεῖσε τὴν προσβολάς. ξέφηνε καὶ ἀναπαύσει.) τὸ βέβαιον τῶν ὀλυνθίων ἐπήλωσεν, ὅτι καὶ μὴ βουλομένους αὐτοὺς, ξέφηται καὶ τῶν εἰς τοὺς βωμοὺς καὶ βίᾳ ὑποσωμένων. ἢ ὡς ὅτι μέγας

A Quod cum ita sit.)Ratio exordij non exprimitur, sed recitetur. Transit enim ad alium sensum, priore sine confirmatione relicto: huius rei causa est propositionis autoritas. Communis enim sensus hoc probat pluris facere homines vtilitatem quàm pecuniam. Autoritatem autem habent propositiones eæ, quarum probationem auditor non requirit, sed eandem ab opinione Græcorum aut sensu communi sumit, interdum etiam à legibus. εὔδοξοι. ἔννοιαι.

Eos qui consilium dare volunt.)Hortatur omnes ad dicendum, cùm vt hoc pacto inuidiam fugiat, vt qui non solus audiri velit: tum vt, si suum consilium fuerit præ aliis probatum, ipse reliquis suasorib. antecellere omnibus intelligatur.

Sed & vestræ fortunæ.) Cum potentem Philippum vocaturus sit propter felicitatē: simpliciter præ se fert, Athenienses felices iudicare: vt, vbi illuc peruenerit eos habeat iam antè ad audiendum assuefactos, quòd & ipsi agere possint quæ debeant.

B Multa oportuna dictu.) δέοντα vocamus non solùm conducibilia, sed etiam decora.

Hoc certè tempus. Consentaneum priori exordio est secundum. Illic enim cū prouocauerit eos qui cōsilium dare velint: nunc ex superuacaneo occasionē consultricem introducit, quasi innueret: Quid oratores dicturi sint, incertum est: sed occasio hanc sententiam dicit. Habet autem hæc oratio prosopopœiæ formam: sed differt ab illa qua poëtæ vtuntur. προσωποποιΐα. ποιητικὴ καὶ ῥητορικὴ.

Nam illi, ipsi occasioni, vel alicui rei alteri, cui sermonis facultas negata est, orationem attribuunt: orator autem illius voce fungitur, vt sit oratio probabilis Vobis inetipsis.)Hoc est, vobis Athenienſibus ipsis suscipienda & tuenda est causa Olynthiorum.

Nos verò nescio quomodo.) Ad declinandam inuidiam, seipsum quoque crimini immiscuit, Nos, inquiens, & non, Vos. Dicitur aūt hæc figura ὑποσιώπησις subticentia, si quis adiuncturus aliquid asperum & affine conuicio, id declinandi odij causa dicere non vult, sed per ambages quasdam obscurius indicat. Etenim cum hic dicere velit, occasionem omnia facere, hortantem nos ad curam rerum suscipiendam: vos verò segnes ac socordes esse, & neglectis rebus necessarijs, spectaculis atque delicijs deditos: id quidem virandæ causa offensionis subticet, sed subiicit, Nescio quónam mihi videtur modo erga illos esse affecti. Differt autem ὑποσιώπησις τῆς ἀποσιωπήσεως, hoc est, subticentia à reticentia, quòd hæc quidem rem prorsus obticet, cuiusmodi illud est, Nolo autem quicquam dicere omninò sum, initio orationis meæ. at Subticentia sub obscurè aliquid indicat, vt hoc loco fit. Ac membrum quidem hoc, conclusio exordij fuerit: cum illa confirmatio sit, Siquidem de salute vestra soliciti estis. ὑποσιώπησις. ὑποσιώπησις.

Sunt autem quę mihi quidem videantur,) Sententiæ dictio. Est autem hoc loco principium & ingressus vtilitatis.

Qui hæc dicant. Videlicet, venturos Athenienses, opemque illis laturos. Qui item sua præsentia eos conf lentur, & caueant, ne locus Philippo detur, eos decipiendi, cum præsentem illam legationem veluti pro pignore mittendi auxilij habituri sint.

Auertat & auellat.)Constantiam Olynthiorum indicat, quòd etiam inuitos eos auertere atque auellere queat. Est autem sumptum hoc verbum ab ijs qui ad aras confugientes, inde abstrahuntur. Aut loquitur tanquam de membro aliquo corporis: vt ostendat coniunctionem Olynthiorum. ἀναπαύσει). εἰλημμένη ἡ λέξις ἀπὸ τῶν καταφυγόντων εἰς τοὺς βωμοὺς καὶ βίᾳ ἀποσπωμένων. ἢ ὡς ὅτι μέγας

Particula Aliquid,hic pro Multum ponitur:quemad A modum illud quoque Copias aliquis possidentes,id est magnas.

Etiam vobis vtilissimum.) Hæc figura παρὰ προσδοκίαν,præter expectationem nominatur,cùm eadem res & terribilis & conducibilis esse dicitur.

Aduersatur.)Illud ipsum, inquit, quod Philippus oppugnatu superatúque difficilis est,obsistit,quò minus eius amici fiant Olynthij.Deinde causã subiicit.

Se nunc non gloria.) Videlicet non id nunc tantũ agitur,ne à Philippo vincantur,sed vt ne pulsi patria, sub corona veneant:hoc est,ne in seruitutem ab eo redigantur.

Et in vniuersum suspecta res liberis ciuitatibus.) Postquam singularia exempla recensuit, eadem vniuersali sententia veluti obsignat.

Si dititionem finitimam habeant.)Nam ipsa loci vicinitas veluti parere crimina & querelas solet.

Et cætera quæ conuenit omnia.) Quasi diceret, ea quæ de maioribus me morari solent:fuisse illis in mo B re positum,vt periclitantes conseruarent.

Et vt ipsi exeuntes.)Vult ipsos Athenienses descẽdere in aciem, neque fidem habere conducticio militi, Hæc verò callidè dicit,vt si qua clades accepta fuerit,hæc sibi defensio relinquatur, suis consilijs non plenè esse obtemperatum.

Nec enim quod omnes iactabatis.) Primum vniuersali vocabulo,Omnes,adducit eos vt suæ voluntati assentiantur.Deinde cum dicit, Iactabatis,pœnitentię prætextum & excusationem tollit. Neque enim occultè,neque secretò quicquam horum dicebamus,sed omnes clamoribus,& cum tumultu conabamur Olynthios hostes reddere Philippo. Hæc enim verbi ἐθρυλλοῦμεν vis est.

Non igitur negligenda.) Postquam animum Olynthiorum commendauit, & eos firmos fore socios ostendit:amplificat eam rem,tanquam fortunæ benignitate Athenienssib.obiectam,& tẽporis quãdam felicitatem vocat.Nam περιπεπλωκότα,id est, oblatam,seu quæ incidit,rerum fortuitarum est,& prę ter expectationem obuenientium.Nam si,cum rediremus,Eubœẽsibus.)Studet eos excitare. Proinde in memoriã præterira eis redigit, in quibus neglectarũ occasionũ pœnas dederunt. Teneretis Aphipolim. Hoc vocabulũ velut indignationẽ & deplorationem continet,quòd ex sola socordia tum Amphipolim amiserint.Et rursus cum Pydnam, Potidæam.) Celeriter & sine coniunctionibus oppida commemorauit,veritus ne magnum efficeret Philippum: reliqua verò noluit,vt ne populo terrorem incuteret. Vni primo.)Velut obiectionem soluit: vt ne dicat Atheniensis,quî potui tam multis vno tempore ferre auxilia?Infert, si vni saltẽ primo alacriter auxiliati esse mus.alterum non attigisset.Nunc vteremur Philippo.)Hoc significat Philippi humilitatem. nam verbum vtendi, de eo dicimus, quem nostro arbitratu tractare nobis licet,qui nobis ad voluntatem nostrã paratus est.Futura autẽ vltrò.) Veluti depingit,atq. oculis subiicit nobis hic ignauorum hominum & socordium ingenia αὐτόματα) fortè fortuna,vltrò, sine opera nostra.

Auximus,ô Athenienses.)Per hoc indicare vult,penes eos esse, vt etiam nunc cum diligentia deiiciant & debellent:quemadmodum per socordiam eũ reddere magnum potuerint.Quæ illa est? hæc Olyn-

τὸ δ' ἐνταῦθα, αὐτὴ τῇ μεγάλα κεῖται. ὥσπερ τὸ δυνάμει τινὰ κεκτημένος. τὸ τινὰ δή, αὐτὴ τῇ μεγάλῳ.

καὶ βέβαιον ὑμῖν. τοῦτο τὸ χρῆμα λέγει) ὥστε προσδοκίαν, ὅταν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ φοβερὸν καὶ συμφέρον εἴη.

ἐναντίως ἔχει.) αὐτό φησι τὸ δύσμαχον αὐτῷ καὶ δυσπαταγώνιστον ἐναντοῦται, πρὸς τὸ χρῆσθαι αὐτῷ τοὺς ὀλυνθίους φίλους. εἶτα ἐπάγει τὴν αἰτίαν.

ὅτι νῦν οὐ πρὸς δόξης.) οἷον οὐ πρὸς τὸ ἡττηθῆναι μόνον αὐτοὺς ὥστε φιλίππου, ἀλλ' ὥσθ' τὸ μὴ ἐκβαλεῖν ἐκεῖθεν καὶ ἀνδραποδίσασθαι, ὃ δῆτα, δούλους ποιῆσαι.

καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι τὰς πολιτείας.) εἰκὸς τὰ μεγάλα πρόσταλείγματα, τῇ καθολικῇ τῆς γνώμης ταῦτα ὑποφεύγεται.

κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσιν.) αὐτὸ γὰρ τὸ πλησιάζον τῷ τόπου ὥσπερ εἰώθεν τὰ ἐγκλήματα πίπτειν.

καὶ ταῦτ' ἂ προσήκει πάντα.) ὥσπερ ἀεί γέγε, τὰ πρὸς τὴν προγόνων δικαιώματα; ὅτι ἔδοξε ἔχειν ἐκεῖνοι σώζειν τοὺς κινδυνεύοντας.

καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας.) αὐτοὺς ἐξιόντας, τοὺς ἀθλιωτάτους, καὶ μὴ ξενικῇ δυνάμει πιστεύειν. ταῦτα δέ φησι πρὸς νικῶς, ἵνα εἰ συμβῇ ἡττηθῆναι, ἔχῃ ἀπολογίαν τὸ ἐλλεῖψαί τινα ὧν συνεβούλευσεν.

νυνὶ γὰρ ὁ πάντες ἐθρυλλεῖτε.) πρῶτον μὲν τῇ φιλικωτάτῃ πάντας εἰς συγκατάθεσιν ἀγαγεῖν, ὧν αὐτὸς βέλεται. δεύτερον δέ, ἐθρυλλεῖτε εἶπεν, τὴν τῆς μετανοίας πρόφασιν αἴρηκεν. οὐ γὰρ κρύφα οὐδὲ ἐν ἀπορρήτῳ πρὸς τούτων ἐλέγομεν, ἀλλὰ πάντες βοῇ καὶ θορύβῳ χρώμενοι, τοὺς ὀλυνθίους ἐπιουσιάζομεν ἐχθρούς κατασκευάσαι τῷ φιλίππῳ. τοῦτο γὰρ τὸ ἐθρυλλοῦμεν δυνάται.

οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον.)συσκήσας τὴν γνώμην τῶν ὀλυνθίων, καὶ βεβαίους συμμάχους ἀποδείξας; ἕρμαιον ποιεῖται τὴν ἀθλιωτάτων τὸ πρᾶγμα, καὶ καιροῦ τινος δυτυχίαν καλεῖ. τὸ γὰρ περιπεπλωκότα, τῶν τυχαίων ὅτι καὶ τῶν ἐξ ἀπροσδοκήτου συμβαινόντων.

εἰ γὰρ ὅθ' ἥκομεν δώδοσι.)παροξύνει βουλόμενος, ἀναμιμνήσκει τῶν παρελθόντων, ἐν οἷς ἐζημιώσησαν μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς.

εἶχετ' ἂν ἀμφίπολιν.) χρετλιάζοντος ὥσπερ, καὶ ὀδυρομένου τῷ ῥήματι, ὅτι δὴ ῥᾳθυμίαν μόνην ποτὲ ἀμφίπολιν ἀπώλεσαν.

καὶ πάλιν ἰδίκα πύδνα, ποτίδαια.)ἐν τάχει καὶ αὖθις σωθέσμου κατέλεξε τὰ χωρία, δεδιὼς μὴ μέγαν κατασήσῃ τὸν φίλιππον. τὰ δὲ λοιπὰ λέγειν παρῆτήσατο, δῆτα τὸ μὴ φοβῆσαι τὸν δῆμον.

σὺ τῷ πρώτῳ.) ὥσπερ αἰτιᾶται λύει; ἵνα μὴ εἴπῃ ὁ ἀθλιώτατος; καὶ πῶς ἡδυνάμην τοσούτοις ἐν τῷ αὐτῷ βοηθῆσαι; ἐπάγει ὡς ὅτι εἰ σὺ μόνῳ τῷ πρώτῳ προθύμως ἐβοηθήσαμεν, οὐκ ἂν τὸ δευτέρου ἥμαρτον.

νυνὶ δὲ ἐχρώμεθα τῷ φιλίππῳ.) τοῦτο σημαντικόν ὅτι τῆς φιλίππου ταπεινότητος. καθ' ὧν γὰρ ἐξουσιάζειν ἐβουλόμεθα ὅτι βουλόμεθα πράττειν, καὶ τούτων τὸ χρῆσθαι λέγομεν; ὅτι τὰ δοκοῦντα ἡμῖν ὑπουργοῦσιν.

τὰ δὲ μέλλοντα.) ὥσπερ ὑπογράφει καὶ χαρακτηρίζει ἡμῖν ἐνταῦθα τὴν ἀργῶν τε καὶ ῥᾳθύμων τὴν φύσιν.

αὐτόματα.)αἰτιᾶται τὸ ὑπὸ τύχης τινός.

ἠυξήσαμεν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτοι.)βάλε) δῆτα τούτου δεῖξαι, ὅτι ἐπ' αὐτοῖς ὄντες καὶ νυνὶ, αὐτὸν καθελεῖν δῆτα τῆς ἀσθενῆς, ὥσπερ ἐν αὐτοῖς ἐγένετο τὸ ποιῆσαι αὐτὸν μέγαν δῆτα τῆς ῥᾳθυμίας. τίς ἐστί; ὁ τὴν ὀλυν-

διων.)

θίων.) πνὲς τὸ τίς, κατ' ἐρώτησιν. τὸ ἢ ἐᾶτ', καὶ ὑπόκει- A
σιν. ἄλλοι ἢ τὸ τίς, ἐγκλιτικῶς λαμβάνουσι.

λογισής.) λογίζω λέγει; οἱονεὶ κειτλώ, ἵνα κείνῃ τὰ ῥᾳδὰ τῆ θεῶν αὐτοῖς ὑπεργμία. περὶ δὲ ὁμία δὰ τῆς αὐτῆ ἀμελείας.

ἀποξιψώμθα.) οἱονεὶ, ἐκκαθάρομθ καὶ ἀποπλυώμθ. ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς κηλίδος τῆς γινομένης ἀκαθαρσίας περὶ τλὼ ἐσθῆτα.

φασάτω τὶς ἐμοί.) πάλιν τὸ ἀξιόπιστον φέρνημα περῶν, εἶπεν ἐμοί, οἷον, τῷ φιλοπόλιδι.

ὅποι βούλεται.) δ' ἥμως εἶπε τὰς ἀθλίας, τῇ ὑποσιωπήσῃ πάλιν χρησάμθ.

τὸ πρᾶτον ἀμφίπολιν λαβών. μὴ ταῦτα.) τὸ μὴ ταῦτα, καὶ εἶτα, καὶ αὖθις, καὶ πάλιν, καὶ τὰ τοιαῦτα μόρια, βραδυπῆτα δείκνυσι. μιμεῖται γὰρ ἀεὶ τλὼ τῆ πρᾶγμάτων φύσιν, καὶ διὰ τῆς λέξεως ὁ ῥήτωρ. καὶ βουληθεὶς ὑπιόπτα δεῖξαι καὶ ἀσθενείαν οὖσαν ἐν τοῖς φιλίππου πράγμασιν ὕπιον καὶ τὸν λόγον ἐποίησε τῇ πρᾶ μορίων πρᾶθήκῃ. τὸ μὲν γὰρ αὔξοντος τλὼ φιλίππου δυνάμιν ὧδε οὕτω πρᾴδειν, ἀμφίπολιν, πύδναν, ποτίδαιαν, μθώνλω, ἰλλυριούς, θράκλω. ἡ γὰρ συνέχεια τ ὀνομάτων ἀκμὴν ἐκούσα, τλὼ ῥοθολλὼ τῆς δυνάμεως δείκνυσιν, ὥσπερ οὐκ ἀρκοῦντος τ χρόνου πρὸς τὰς τῆ πόλεων ἁλώσεις. τὸ δ' ὑπιάζοντος, τὸ πραγματεύεσθαι ὡς ἐν ἰσορροπίᾳ τὸν λόγον. ὥστε καὶ ἡ δοκοῦσα τὸ λόγου κακία, χρείαν τινὰ κατορθοῦσα, θαυμαστὸν δείκνυσι τὸν ῥήτορα. τ γὰρ ἧκον ἀκριβεία τὸ ὑπογνῶναι τὸν καιρόν, ἐν ᾧ τοῦτο πρᾶξαι ποιεῖν.

εἶτα θετταλίας ἐπέβη.) τὸ ἐπέβη καὶ ὑπαβαίνω ὡς καὶ τὸ ἀντίῤῥοπον, πρὸς γενικήν; τὸ δὲ ἐπεμβαίνω καὶ ὑπαβατεύω, πρὸς δοτικήν.

πάλιν ῥαΐσας.) οὐ τὸ ὑγιάσας σημαίνει, ἀλλ' ὥσπερ κουφότερον ἔχων ἐκ τῆ νοσήματος; ἵνα τλὼ πολιτείαν δείξῃ τῆ μακεδόνος, καὶ τὸ μηδένα καιρὸν ἐθέλειν ἡ- C
συχάζειν. ἰλλυριοὺς, καὶ παίονας.) ἔθνη βάρβαρα πρὸς μακεδονίαν· ἵνα δείξῃ, ὅτι οὐδὲ βαρβάρων ἐφείσατο βαρβάρου ὤν.

καὶ πρὸς ἀρύμβαν.) ἔστι βασιλεὺς λῶ μολοσσῶν, ὀλυμπιάδος τῆς τῆ φιλίππου γυναικὸς θείου φησὶ ὄντα αὐτῆ συγγενῆ φείδεσθαι). διὰ τὸ βούλεσθαι πάντων κρατεῖν ὁ φίλιππος. εἰζονῆς εἰς τὸ, τί οὖν ἂν τις εἴποι; ὅπι φέρουσι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν. τί ἔν ἂν τις εἴποι.) τὸ σχῆμα ἀνθυποφορά. διαφέρει δὲ ἀνθυποφορὰ, ἀπὸ θέσεως, καὶ ἀντιπίπτοντος. ἀντιπίπτον μὲν γὰρ ἔστιν, ὅταν οἶδεν ὡς ὅπ μέλλῃ αὐτῷ τι ἀντιπρᾶσσειν ὡς ἄτοπόν τι λέγοντι, καὶ ἐπανορθώσηται ἑαυτὸν ἀπροσποιήτως, καὶ ὥσπερ λελησθότος. ἀνθυποφορὰ δ', ὅταν μέρος μὲν ὥσπερ καταδέχῃ τῆ λεγομένου ὁ ἀνταγωνιστὴς, ἀμφιβάλλει δὲ περὶ τὸ λοιπόν. ὡς εἰπάτω τις, ὥσπερ τινὸς λέγοντος ὅτι καλὰς μὲν λέγεις. ταῦτα γὰρ ἔχει φίλιππος, ἀκαίρως δ'. οὐδὲ γὰρ ἐπιλθὼν καταλέγειν ἡμῖν τὰ τ φιλίππου πράγματα, ἀλλὰ τί δεῖ ποιῆσαι περὶ ὅλων τοσούτων; ἐπάγει, ὅτι καὶ ταῦτα χρήσιμά ἐστι πρὸς τλὼ παροῦσαν ὑπόθεσιν. ἀντίθεσις δὲ, ὅταν ἀπό τινος κεφαλαίου ὁρμᾶται, οἷον ἀπὸ δικαίου, ἢ συμφέροντος, ἢ τινος τῆ τοιούτων. ἵνα δὲ μὴ πρόσκορῆ τὸν λόγον ἐργάζηται, ἀποτάδλω λέγων, ἐπάγει τινὰ ἡδύνλω διὰ τῆς πλάσεως τῆ προσώπου τῆ ἀντιλέγοντος; καὶ ἵνα ὥσπερ ἀπαιτούμθος καὶ ἀναγκαζομθος παρ' ἄλλου, καὶ οὐκ ἀφ' ἑαυτῆ ὑπιφέρειν δοκῇ τλὼ ὑπόμνησιν. πρὸς θεῶν τίς οὕτως δύθης.) ἀντὶ προσώπου, πρᾶγμα ἔφασκεν. οὐ γὰρ

thiotum.)Quidam τὸ τὶς, vt sit interrogantis. τὸ ἔᾶτ' vt sit respondentis. Alij τὸ τὶς enclitice accipiunt, pro Quædam.

Ratiocinator.)Ratiocinatorem dicit veluti iudicé, vt iudicet diuinitus eis oblatas commoditates, ipsorum socordia neglectas: Exteramus.) Veluti expurgemus & eluamus: translatum est à macula, qua vestis aliqua polluitur.

Dicat mihi aliquis.)Rursus fide dignum animum præ se ferens, dixit, Mihi: veluti amanti reipublicæ.

Quocunque vult.) Sic verecundè Athenas intelligit, subticentia denuò vsus.

Primùm Amphipoli capta, deinde.) Particulæ Deinde, & Postea, Rursus, & Denuò, atq; eius generis aliæ, tarditatem notant. Imitatur enim semper etiam per vocabula, naturam rerum, hic orator. Cùm igitur significare vellet tardos progressus, atque infirmas esse Philippi opes: tardam etiam orationem fecit, talibus particulis adiectis. Nam cum qui Philippi potentiam exaggerare vellet, sic efferre deceret: Amphipolim, Pydnam, Potidæam. Methonem, Illyrios, Thraciam cepit. Nam frequentatio nominum vehementiam habet, potentiæque magnitudinem ostendit, perinde ac si tempus ad vrbium expurgationes non sufficeret. Eius verò qui extenuat, est, orationem ita vt in historijs fit, extendere. Quare id quod inter orationis vitia habetur, si tempestiuè atque vtiliter assumatur, admirabilem ostendit oratorem. Summæ enim & perfectæ artis est intelligere, quo tempore id fieri conueniat. Deinde Thessaliam inuasit.) ἐπέβη, καὶ ὑπαβαίνω, accessit, & accedo: ité τὸ ἀντίῤῥοπον contrarium, vel æquiparans, cum genitiuo. ὑπαβαίνω autē καὶ ὑπαβατεύω insulto & aggredior, cum datiuo. Recreatus nonnihil ex morbo.) Minus est quam si dixisset, Pristina valetudine recuperata. Significat enim tantùm leuationem quandam morbi: vt indicet naturam & consuetudinem Macedonis, qui nullam temporis partem elabi sibi patiatur.

Asyndeta & polysyndeta.

Illyrios & Pæonas.) Gentes Barbaræ sunt, Macedoniæ finitimæ: vt ostendat, eum, quanquam Barbarum, tamen nec Barbaris parcere.

Et aduersus Arymbam.) Hic rex fuit Mossolorum. Olympiadis Philippi vxoris patruus. Ait autem, tanta esse cupiditate imperandi omnibus, Philippum, vt nec à cognatis abstineat. Quidam: Quid igitur, dixerit aliquis: puncto signant posteà subiiciunt: Hæc nobis dicis. Quid igitur, dicat aliquis. Figura est anthypophora. Interest aut aliquid inter anthipophorā, antithesin, & antipipton. nam antipipton, id est contrà cadens est, quando scit occursum sibi iri, tanquam ab surdum aliquid dicenti, & seipsum emendat dissimulanter, & veluti clanculū. Anthipophora, obiectio verò, quando vnam partem orationis quodammodo probat auditor, de reliqua verò ambigit, vt hic: perinde ac si quis diceret, Verè tu quidem ista dicis (habet enim hæc Philippus) sed intempestiuè. Neque.n. prodiisti, vt nobis Philippi res gestas cōmemorares: sed vt ostēderes, de Olyntho quid fieri oporteat, subiicit etiā hæc ad argumenta hoc esse cōducibilia. Antithesis, oppositio verò est, cū ab aliquo capite producitur: veluti à iusto, aut vtili, aut eius generis alio. Ne verò oratio rectà producta, in fastidium auditorum incurrat: voluptate quadam eam condit, aduersarij persona introducta, in quod id etiam spectat, vt veluti prouocatus ab alio, coactusque, non sua sponte reprehensionem subiungere videatur.

ἀντιπίπτον. ἀνθυποφορά. ἀντίθεσις.

Quis vestrûm, Deum immortalem, adeò socors est.) Personæ loco rem posuit. non enim

dixit Hostes contra nos venient:sed, Bellum. Est autem hoc etiam Thucididi familiare, tum vt res pro personis,tum rursus vt personas pro rebus ponat. Nã huiusmodi vocum immutationes ; nouitatis quandã speciem orationi conciliant. Artificiosè autem hoc interrogauit,vt vnusquisque cauens,ne ipse se stoliditatis condemnet,in sententiam oratoris,tanquam vera dicentis,concedat.

τῶν ἀρχαίων.) Videlicet pignoribus. nam ἀρχαῖα Demosthenes pignora & hypothecas sæpe nominat. Quidam verò hunc locum non de mutuantibus,sed de fœnerantibus exponunt, dicentes, passiua sæpe actiuorum loco vsurpare Athenienses,& vocare ἀρχαῖα ipsam sortem.Cum enim vsuras,inquiunt,soluere ne queant, tandem obærati aufugiunt. Sic creditores & sortis & vsurarum iacturam faciunt.

Magno.) Scilicet fœnore : vt fœnus intelligamus, ignauiam & socordiam:sortem,ipsam rempublicam.

Omissis & delicatis animis fuisse. Non simpliciter negligentib.(nec.n.hæc vocabuli ἐῤῥᾳθυμηκότες vis est) sed potius remissionẽ & studiũ voluptatũ significat.

In necessitatem veniamus.)Familiare est oratori, tum rerum molestarum communione se quoque cõplecti,tum bonarum fructum reipublicæ in vniuersum transscribere,idq; magnam vim habet ad conciliandam ei auditorum beneuolentiam.

, Ac reprehendere quidem.)Breue exordium è loco tum facultatis,tum vtilitatis ductum. Nam cum ad aliud caput transeat,non omnino peculiare & seiũctum à superioribus:exordium sumpsit,ne hiulca videretur oratio:sed inde auspicatus est, vbi dicere desierat,nempe in capite vtilitatis.Ipsum verò argumẽtum & inductionem à facultate sumpsit. Quapropter etiam exordium adhibuit. Differunt autem exordia capitum,ab ipsarum orationum principijs: quòd hęc toti orationi viam muniunt,& vim eorum quæ dicẽda sunt, sparsim continent:illa verò his solis medentur,quæ ipsum caput lædunt.Exordium autem ab obiectione duci,nihil noui est.quia enim in media oratione collocatur,ideo quiddam habet certamini comparatum.Sed sciendum est , obiurgationem loco vtilitatis conuenire.Obiurgationem verò dixit,non cõuicium.Nam cõuiciari cuiuis in promptu est: sed ὀπτιμᾶν obiurgare,quod est monitoris,& eius qui de re vtili,cum honore auditorum disserit,nõ cuiusuis est, sed eius duntaxat,qui audientium spectat vtiltatem.

Ac obiurgare quidem.)Obiectio à iusto,huiusmodi:At iniquè facis,Demosthenes, qui tantum obiurges nos,quod cuiusuis hominis est,non consultoris, hoc est oratoris .Sciendum verò,eum non statim adiecisse refutationem:sed posterius,interposito& explicato eo quod verebatur,vt per id in primis tanquã corrigeret consilium quod daturus erat. Affirmo igitur bifariam.)Rationem auxiliorum explicat,quæ ad caput facultatis refertur.Quicquid enim de occasionibus & rei conficiendæ rationibus disseritur , id omne ad facultatis locum pertinet.In his enim ostenditur,quomodo possint aduersarij superari.Quia verò sit Athenienses ingenti socordiæ esse mancipatos bina eis auxilia proponit,vt saltem vnum mittant.

Si hoc pertulerit,Olynthum expugnabit.)Proprium est vocabulum:ὑπομεῖναι,id est sustinere, enim dicit, pro καρτερεῖν,id est tolerare, cùm videmus domestica nostra afflicta παρασήσεται idem est quod χειρώσεται subiget. Distingui autem hic debet, vt sit,

A εἶπεν ψεύσονται οἱ πολέμιοι καθ' ἡμῶν,ἀλλ' ὁ πόλεμος. συνήθες ἦ τοῦτο ⸀ δουκυδίδῃ ποιεῖν,καὶ μεταλαμβάνειν , ἢ αὐτὶ προσώπου πράγματα, ἢ πρόσωπα πάλιν αὐτὶ πραγμάτων. αἱ γὰρ τοιαῦται τῶν λέξεων ἐναλλαγαί,καινοπρεπῆ τὸν λόγον παρέχουσι. τεχνικῶς ⸀ τοῦτο ἠρώτησεν,ἵνα ἕκαστος φεύγων τὸ καταψηφίσασθαι αὐτοῦ ἄϊσιαν, συνομολογήσῃ τῷ ῥήτορι ὡς ἀληθῆ λέγοντι.

ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι τῶν ἀρχαίων.) εἴτοι τῶν ἐνεχύρων. ἀρχαῖα γὰρ τὰ ἐνέχυρα καὶ τὰς ὑποθήκας ἐν πολλοῖς ὁ δημοσθένης εἴρηκε. τινὲς ⸀ ἐξηγοῦνται αὐτὸ οὐκ ὀρθῶς τῶν δανειζομένων, ἀλλ' ὅτι τῶν δανειζόντων;λέγοντες,πολλάκις τοῖς παθητικοῖς αὐτὶ ἐνεργητικῶν χρῆσθαι τοὺς ἀθηναίους.καὶ λέγουσιν ἀρχαῖα αὐτὰ τὰ κεφάλαια.μὴ δυνάμενοι γάρ φησιν ἀποδοῦναι πολλοὺς τόκους , ὕστερον οἱ χρεωστοῦντες φεύγουσι; ⸀ οὕτως οἱ δανεισταὶ μὴ τῶν τόκων καὶ τὰ κεφάλαια ἀπολλύουσιν. ἀντὶ ὅτι πολλῷ.)αὐτὶ τοῦ ὅτι πολλῷ τόκῳ. ἵνα τόκον λάβωμεν,τ' ἀρχαῖα, ⸀ ῥαθυμίαν.κεφάλαιον ⸂ἦ⸃,αὐτῷ τῷ πόλιν.

B ἐῤῥαθυμηκότες. οὐκ ἁπλῶς ἠμελημένοι,οὐ γὰρ τοῦτο σημαίνει ἡ λέξις, ἀλλὰ μᾶλλον τῷ ἀνεῖσιν ⸀ τῷ ἐν ἡδονῇ διαγωγῷ.

εἰς ἀνάγκην ἥξουσιν.) συνήθως τῷ ῥήτορι τῶν μὲν λυπηρῶν ⸀ αὐτὸν μετέχοντα δεικνύναι, τῶν ⸂ἦ⸃ ἀγαθῶν τῷ πεῖραν ὁλόκληρον ἅπαν ἐμεῖναι τῇ πόλει, ⸀ δύναται τοῦτο πολλαχοῦ αὐτῷ καθὰ τῶν ἀκρατῶν κακοπαθεῖν τῷ εὔνοιαν.

τὸ μὲν οὖν ὀπτιμᾶν.)μικρὸν τὸ προοίμιον , ἐκ τοῦ δυνατοῦ, ⸀ συμφέροντος. μετιὼν γὰρ ἐφ' ἕτερον κεφάλαιον, οὐ παντελῶς ἰδιάζον; τὸ προοίμιον ἔλαβεν,ἵνα μὴ καθάπερ ἐρμισυφῶν ⸀ ὁ λόγος φαίνηται,τῷ μὲν ἀρχῷ πεπνισμένος, ἐξ ἧς λέγων ἐπάσατο , λέγω δὴ , τὸ συμφέροντος.τὸ ⸂ἦ⸃ ἐνθύμησαι,καὶ τ' ἐπαγωγῷ , ἐκ τοῦ δυνατοῦ διὸ καὶ τὸ προοίμιον ἔλαβε. διαφέρει ⸂ἦ⸃ τὰ τῶν κεφαλαίων προοίμια , τῶν ἐν αὐταῖς τ' ἀρχαῖς;ὅτι ἐκεῖνα μὲν πρὸς παντὶ λόγῳ χώραν δίδωσι,καὶ σπερματικῶς ἔχει τ' δύναμιν,τῶν διόλου λέγεσθαι μελλόντων.τὰ ⸂ἦ⸃ τῶν κεφαλαίων, αὐτὰ μόνα θεραπεύει τὰ λυποῦντα τὸ κεφάλαιον.τὸ ⸂ἦ⸃ ὥσπερ ἐξ αἰτιάσεως εἰλῆφθαι τὸ προοίμιον,καὶ δοκεῖ δόξον.τὸ γὰρ ἐν μέσῳ λόγῳ κεῖσθαι,πεπίστευκέ τι ⸀ ἐναντίωνον ἔχειν. ἰστέον ⸂ἦ⸃ ὅτι ἡ ὀπτίμησις, πρὸ συμφέροντος προσήκει. ὀπτίμησιν ⸂ἦ⸃ αὐτὸ εἶπεν, ἀλλ' οὐ λοιδορίαν.τὸ μὲν γὰρ ὑβρίζειν, παντὶ ῥᾴδιον· τὸ ⸂ἦ⸃ ὀπτιμᾶν,ὅπερ ὅτι νουθετοῦντος, καὶ λυσιτελοῦντος ὅτι πρὸς τῶν ἀκουόντων λέγοντος , οὐ παντός ὅτιν, ἀλλὰ μόνου τοῦ σκοποῦντος τὸ λυσιτελὲς τῶν ἀκουόντων.

ἄλλως.τὸ μὲν οὖν ὀπτιμᾶν.) αἰτιάσεως ὄντος τ' δικάζοντος, ἀλλ' ὡς δίκαια ποιεῖς,ὦ δημόσθενες,μόνον ὀπτιμᾷς ἡμῖν,ὅπερ παντὸς ἀνθρώπου ὅτι, καὶ μὴ τοι συμβουλεύοντος,ὅπερ ὅτι ῥήτορος. ἰστέον ⸂ἦ⸃ ὅτι οὐκ ἀθῶς ἐπῆγαγε, τ' λύσιν,ἀλλ' ὕστερον, ἐν μέσῳ θεὶς, ⸀ εἰπὼν,ὅπερ ἐφοβεῖτο;ἵνα δηλονότι τούτῳ ὥσπερ προδιορθώσηται τῷ μέλλουσαν συμβουλίαν. φημὶ δὲ διχῶς.τὸν ζόφον τῆς βοηθείας εἰσηγεῖται. ἔστι ⸂ἦ⸃ ⸀ δεῖ τὸ δυνατὸν κεφαλαίου. πᾶσα γὰρ καιρῶν τε καὶ ζόφων ἐξέτασις, ὅτι τὸ δυνατὸν ἔχει τῷ διαφοράν. ἐν τούτοις γὰρ δείκνυται , πῶς ἔνεστι κεπῆσαι τ' αἰτιάλων.ἐπεισὶ δὲ οἷδε τοὺς ἀθηναίους πολλῇ δεδουλωμένους ῥᾳθυμίᾳ, προλέγει αὐτοῖς δύο βοηθείας,ἵνα κἂν τὴν μίαν ποιήσωσιν. ὑπομείνας τοῦτο,ὅλως θρασήσεται.) οἰκεία ἡ λέξις. ὑπομεῖναι γὰρ λέγει αἰτὶ τοῦ καρτερεῖν , ὅταν ἴδωμεν τὰ οἰκεῖα πάσχοντα. τὸ δὲ θρασήσεται, χειρώσεται. σκεπτέον δὲ ἐνταῦθα.

ὦ ἢ, ὑπομεῖναι καὶ ἐάσαι τὴν πατρίδα αὖθις κακῶς πάσχουσαν, ὡς ἀσθενοῦσι ἐν τοσούτῳ ὀλυνθον. καὶ δ' ἐλθὼν εἰς τὴν μακεδονίαν, ὡς λαβὼν τοὺς ὀλυνθίους ἐφ' ἡμᾶς συμμαχίαν, ἀμυνεῖται ἡμᾶς ἐκεῖσε.

ῥᾳδίως τῷ χρόνῳ.) ὅρα πῶς ἐν τῷ ἄνω πόλεις εἰπὼν ὅτι δυσχερῶς αὐτὰς ἐλάμβανεν, ὅτι τῆς ὀλυνθου εἶπε τὸ δυσχερές, ἀλλὰ τὸ εἰπεῖν τῷ χρόνῳ ῥᾳδίως, τὸ δυνατὸν ὀλυνθίοις θεραπεῦσαι δύναμιν.

δεῖ δ' χρημάτων πόρου.) μετέρχεται ὅτι τὸ δυνατὸν περάλαιον. μεῖζον δ' τὸ εἰς δύο, εἰς τε χρημάτων δύπειρίαν, καὶ αἰσθησιν δύναμιν.

ὡς βούλεσθε λαμβάνετε.) πάλιν ὑποσιωπήσῃ ἐχρήσατο, αἰτῆσαι εἰπεῖν, εἰς τὰς θέας δὲ πανηγύρεις αὐτὰ λαμβάνετε.

ἀποδώσετε.) καλῶς εἶπε τὸ ἀποδώσετε, οὐχὶ δώσετε. ἀποδίδωσι γάρ τις τὸ ἀλλότριον ἐκείνῳ, οὗ οἶδεν ὂν τὸ θέαμα. ὥστε τῶν τά φησιν οὐκ ἔστιν ὑμέτερα, ἀλλὰ τῆς στρατιωτικῆς οἰκεῖα. ἐνδεῖται πόρου.) ἐνδεῖσθαι μὲν ὅτι τὸ παντελῶς μὴ ἔχειν· θρασυδεῖσθαι δ', τὸ ἔχειν μὲν μέσως, ἔτι δ' δεῖσθαι πρὸς τὸ τέλειον. φησὶν οὖν ὅτι εἰ μὴ ἀποδώσετε τὰ χρήματα, οὐ μέλλετε θρασυδεῖσθαι ἀλλὰ τὸ ἀρκούντως ἔχειν. εἰ μή, θρασυδεῖσθε εἶτα ἐπειδὴ ἔμφασίν τινα ἔχει ὡς ἔστι καὶ ἄλλα ἐκτὸς τῆς θεωρικῶν, ἃ λαμβάνοιτες, ὀλίγων προσδέονται, ἐπήγαγε τὸ, μᾶλλον δ' παντὸς ἐνδεῖ τοῦ πόρου. ὡς εἰ μὴ ἀποδῶτε τὰ θεωρικά, παντελῶς ἀπορήσομεν.

πῇ δὲν αὖ τις εἴποι.) ἀνθυποφορὰ πάλιν. σὺ φησὶ γράφῃς τὰ θεωρικὰ εἰς στρατιωτικά; εἶτα λύει, ὅτι συμβουλεύω μὲν, οὐ γράφω δ', τὸ κίνδυνον εἰδὼς, καὶ τὸ δεδοῦλον νόμον μὴ ἀγνοῶν. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡδοῦμαι.) ἐγὼ μὲν φησιν, εἰς τοὺς στρατώτας δεῖν ἀναλωθῆναί φημι. ὑμεῖς δ' εἰς τὰς ἑορτὰς λαμβάνετε. κατασκευασθῆναι. ὡς παντελῶς ἀπαλλοτριωθέντος τοῦ στρατιωτικοῦ ταῦτα τοῖς ἀθλιωτάτοις, κατασκευασθῆναι εἶπεν, ὡς ὅτι κτημάτων παντελῶς διαφθαρέντων. ἀπὸ τοῦ ποιου μέρους δ', εἶπε τὸ ποιοῦν.

ἔτι λοιπόν.) οὐδὲν ἔτι φησὶν ὑπολείπεται ἐὰν μὴ βούλεσθε τὰ χρήματα τοῖς στρατιώταις ἀποδοῦναι, ἢ εἰσφέρειν ὑμᾶς ἀπὸ τῶν ἰδίων οὐσιῶν. οὐχ ὁρίζει δ' τὸ ποσὸν τὰ, ἵνα μὴ λυπηρὸς δόξῃ, ἀλλὰ τοῦ καιροῦ τῷ ἀνάγκῃ ἐπίσπευδον ὁρίζουσαν. δεῖ δὲ χρημάτων.) ὡς εἰ ἔλεγε, εἴτε πολλῶν εἴτε ὀλίγων δεῖσθε, οὐκ ἐμὸν εἰπεῖν, ἀλλὰ τῆς χρείας. τὸ δ' οἶδα ὅτι πάντως χρήσεσθε.

οὐδὲν ὄφελος.) εἴποι ἄν τις, τί οὖν καὶ ἐν τῷ εὔχεσθαι δεόμεθα χρημάτων, ἢ ἐν τῷ σωφρονεῖν; λέγομεν δ' ὅτι πρὸς τὸ προκείμενον εἶπεν, ἤτοι τὸ πόλεμον. ἀεὶ γὰρ ὁ πόλεμος χρημάτων δεῖται.

ἅτε γὰρ ὡς δοκεῖ.) οὐχ ὕστως αὐτῷ ἔχει τὰ θεάματα ὑπερεπῶς, οὐδὲ ὥς τις νομίζει καλλίστα. ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι.) πλεονάσας τὸ ἓν μέρος τοῦ δυνατοῦ, τουτέστι τὸ τῆς πόλεως, ἐντεῦθεν ὅτι τὸ ἕτερον μέρος ὑπῆλθε τοῦ δυνατοῦ τὸ τοῦ μακεδόνος, μὴ ἔχων γὰρ δεῖξαι, τοὺς ἀθλιωτάτους δυνατοὺς καὶ πολλὰ ἀπώλεσαν, τεχνικῶς ἐκ τοῦ ἐναντίου πειρᾶται κατασκευάσαι, ὅτι δύναται τοῦ φιλίππου δύναμιν καθαιρεῖν. κἄτα διέψευσαι. μὴ εἶτα διέψευσαι τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς προσδοκίας. ἰδοὺ γὰρ πολεμοῦσιν αὐτῷ καὶ προσδοκίαι. εἶτα τὰ τῶν θετταλῶν.) ἐκ εἶπεν οἱ θετταλοὶ, ἀλλὰ τὰ θετταλῶν πεφεύγματα. ἵνα λέγῃ τὴν ἀπιστίαν, καὶ δηλώσῃ. ὅτι ἀεὶ συζώσιν αὐτῇ.

καὶ γὰρ παγασάς.) ἡ ἱστορία οὕτως. ἀλεύας ἀπόγονός τις τοῦ ἡρακλέους, θετταλὸς, ἐτυράννησε θετταλῶν.

A Tolerabit,& sinet patriam suam affligi, atque interim Olynthum subiget: pòst facilè in Macedoniam profectus,auctus Olynthiorum societate, & viribus, illic nos vlciscetur.

Superabit tempore.) Vide vt suprà dixerit,eam vrbes facile cepisse? de Olyntho autem difficultatem significat.cum,Superabit,inquit,tempore:itáque conatur ostendere potentiam Olynthiorum.

De pecuniæ verò ratione.)Transit ad caput facultatis,eámque bifariam diuidit,in pecuniæ copiam,& vim militum.Vt vultis,accipitis.)Iterum vsus est subticentia,cum dicere vellet,eam ad spectacula accipitis.Reddetis.) Bene dixit,Reddetis:non, Dabitis. Redditur enim alienum illi, cuius rem esse constat. Proinde hæc,inquit,non vestra est, sed propria militum.

Nulla satis est pecunia.)Deesse quidem significat, prorsus non habere: sed non satis esse, cum partem habeas,requirere aliquid amplius ad perfectionẽ.Ait igitur:siquidem pecuniam restituetis,nihil nobis deerit,sed satis habebitis:sin minus,deerit.Deinde quoniam emphasin habet illud,Esse etiam aliam pecuniã extra theatralem,qua accepta,paucis indigeant: subiecit,Imò nulla pecunia satis est.Proinde nisi theatralem in veterem locum restitueritis,summa penuria laborabimus. B

Quid igitur,dixerit, aliquis.)Rursus anthypophora est:Tu,inquit,scribis,theatralem pecuniã in stipendia militum conuertendam?Deinde refutat: suadeo id quidem,sed non scribo, periculi gnarus, & legis Eubuli non ignarus.

Ego enim censeo.) Ego quidem,inquit, eam in milites erogandam dico,vos verò eandem in feriis absumitis.Instaurari.)Perinde ac si penitus abalienata esset ab Athenienſibus res militaris,dixit, Instaurari: tanquam de possessionibus funditus euersis.In eo verò quod efficiendum est,causam efficientem vult intelligi.

Adhuc reliquum.) Nihil amplius,inquit,restat,si militibus pecuniam restituere nolueritis, nisi vt ipsi tributum pendatis de vestris opibus. Summam verò C non definit,ne sit molestus:sed in tempus & necessitatem definitionem illam reiicit.

Opus omnino est pecunia.)Quasi diceret,magnáne an parua indigeatis,definire non est meũ,sed necessitatis,hoc verò scio,vos pecunia omnino indigere. Nihil potest confici.) Dixerit aliquis, Nunquid etiam pecunia opus est in optando,aut temperantiæ officijs faciendis?Re spondemus,eum ad hoc negocium respexisse,bellum videlicet,semper enim bellum pecuniam flagitat. Neq; enim vt videtur.) Non tam præclarè se res eius habent:neq;, vt existimari queat,optimo in loco sunt.Operęprecium est considerare.)Absoluta vna parte facultatis, ea quæ est reipublicæ:iam nunc ad alteram facultatis partem,nempe Macedonis, accedit. Cum enim ostendere non posset,Athenienses,multis amissis,esse potentes:artificiosè contrarium probare conatur,posse eos Philippi potentiam euertere.Et postea frustratus est.)Scilicet,spe & expectatione sua. Ecce enim bellum cum eo gerunt,contrà quàm putarat.

Deinde res Thessalorum.)Non dixit,Thessali,sed, Res Thessalorum, vt eorum perfidiam exprimeret: atque indicaret,eos illa perpetuò & familiariter vti. Etenim Pagasas.)Historia sic habet:Aleuas quidã ex Herculis familia Thessalus, tyrannide in Thessalia potitus est.

Deinde huius etiam liberi. Quam cum Theſſali nec ferre poſſent, & quò ſe verterent, neſcirent: Philippum aſciuerunt in auxilium. Is cum veniſſet, Aleuadas tyrannide deiecit. Ob quod beneficium gratum ſuum animum declaraturi, vſumfructum Pagaſarum, portoriorum item ac mercatuum vectigalia illi conceſſeruut. Perfidi autem exiſtimati ſũt, vel propter Teſſalum Iaſonem, quem Medeæ fregiſſe fidem conſtat: vel, quòd bello Peloponneſiaco, cum vtraque acies iam in procinctu ſtaret, ab Athenienſibus ad Lacedæmonios defecerunt, vt refert Thucidides. Magneſia verò regio fuit Teſſalię finitima, ac Teſſalicæ ditionis: atq. etiam vrbs eiuſdẽ nominis. Quam, cũ ab eis defeciſſet, Phillippus in Teſſalorum gratiam ſubegit, ac poſtea caſtellum in ipſa vrbe Magnetum extruxit, vt ne ſecundò etiam deficerent: ſed reuera id ſpectauit, vt inde facilius Teſſalos oppugnaret. Qui cum id animaduerterent, prohibuerunt eum à munitione. Enimuerò Pæonem.) Poſtquam oſtendit eius infirmitatem à Græcis, idem efficere vult & à Barbaris, atque ipſo vocabulo vires eius extenuat. nõ enim dixit pluraliter, Pæones & Illytios: ſed ſingulari numero, Pęonem & Illytium. Etenim inſueti ſunt ad nutum parẽre.) Obſeruandum eſt hoc verbum. Non enim dixit. Parẽre, ſolum: ſed, Ad nutũ parẽre: quod eſt, omnino eſſe obnoxios, vt etiam ſerui exiſtimentur. At Philippus, inquit, homo ſuperbus eſt, & importunus. Nam ſucceſſus.) Quia, inquit, homines præter meritum felices, fortunæ proſperitatem, ob ingenij nequitiam, tueri non poſſunt: occaſionem prouerbio dederunt, quo dicitur, difficilius eſſe tueri parta, quam parare, id quod verum non eſt. Oportet igitur vos Athenienſes.) Abſoluta inueſtigatione facultatis, probatóque, Philippum ab omni parte ruinoſum eſſe: ad exhortationem tranſit. Differt autem exhortatio à ſuaſione, quod in ſuaſionib⁹ etiam idipſum bonum quod ſuademus, controuerſum eſt: & ratio qua parandæ ſunt vtilitates, contradictionem admittit. In exhortationibus verò, cùm ipſum bonum, tum adipiſcendi modus eſt manifeſtus. Sciendum autem, horum generum argumenta inter ſeſe miſceri, & ſuaſoria in exhortetionibus, & contrà in conſiliis hortatoria vſurpari. Eſt autem cauſæ genus ex eo cenſendum, quod in argumento dominatur. συμφέρεσθαι τὰ πράγματα: vna adiutare res.) Dicendum fuit τοῖς πράγμασι opem ferre rebus. Sed illud At cum eſt, & aduerbium. Vnà cum, eam vim habet, quaſi dixiſſet, Vnà cum fortuna res gerendæ ſunt, illis in locis vbi eſt neceſſe. Cõtinuatio hæc vnimembris eſt, extenſa, verborum traiectione figurata: figura verò eſt Obiurgatio.

Mittendis legatis quò oportet.) Legati, inquit, mittendi ſunt ad eos, qui Philippum ignorant, vt doceantur, illi non eſſe fidendum. Ad eos verò qui cum ſciant, tamen formidant, vt nuncietur, vos eſſe in armis, vtque eum formidare deſinant.

Si Philippo offerretur contra nos talis occaſio.) Si tales, inquit: ei contingerent multæ commoditates, quales nunc nobis. Atque iterum, ſi quod bellum finitimum haberemus, quemadmodum ipſe nũc Olynthium bellum vicinum habet.

Itáne nihil pudet.) Obſcurus eſſe videtur hic locus. non enim cõſtat, vtris oporteat tribuere, τὰ ταῦτα ποιῆσαι id eſt hæc facere. Athenienſibúſne an Philippo?

εἶτα καὶ οἱ τούτου παῖδες. μὴ φέρουσιν οὖν τὴν τυραννίδα οἱ Θετταλοὶ, καὶ ἀποροῦντες τί δεῖ ποιεῖν, μετεπέμψαντο εἰς συμμαχίαν τὸν Φίλιππον. εἶτα ὕστερον ἐκεῖνος ἐξέβαλε τοὺς ἀλευάδας ἐκ τῆς τυραννίδος καὶ ἔλαβε τούτου χάριν αὐτῷ ὁμολογοῦντες οἱ Θετταλοὶ, δεδώκασιν αὐτῷ νέμεσθαι παγασὰς, καὶ τὰ χρήματα τὰ ἐκ τῶν λιμένων καὶ τῆς ἀγορᾶς. ἄπιστοι οὖν Θετταλοὶ ἐνομίσθησαν, ἢ διὰ τὸ τὸν Ἰάσονα, Θετταλὸν ὄντα, ἄπιστον φθῆναι τῇ μήδειαν, ἢ ὅτι ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ, ἐν αὐτῇ τῇ διατάξει ἀπὸ Ἀθηναίων πρὸς λακεδαιμονίους μετετάξαντο, ὡς φησιν ὁ θουκυδίδης. ἡ δὲ μαγνησία, χώρα τις ἐστὶ πλησίον Θετταλίας, ὑπήκοος αὐτοῖς. ἔστι δὲ καὶ πόλις ὁμώνυμος αὐτῇ. χαλεπῶς οὖν τοῖς Θετταλοῖς ὁ φίλιππος, ταύτην αὐτοῖς καταδουλώσατο ἀπελάσας αὐτούς. μὴ δὲ ταῦτα φρονεῖον ὠκοδόμησεν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τὸ μαγνητῶν, ἵνα μὴ καὶ δι' ἕτερον ἀποστῶσι. τὸ δὲ ἀληθὲς, κατ' αὐτοὺς Θετταλοὶ. οἱ γὰρ γνόντες τοῦτο αὐτὸ, ἐκώλυσαν αὐτὸν τειχίζειν.

ἀλλὰ μὴν τόν γε παίονα.) δείξας ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου ἀπὸ τῶν ἑλλήνων, βουλεῖται, καὶ ἀπὸ τῶν βαρβάρων τὸ ὅμοιον ἐργάσασθαι. καὶ δι' αὐτῆς δὲ τῆς λέξεως ὑπτέλισε τὴν δύναμιν. οὐ γὰρ εἶπε πληθυντικῶς, ἀλλ' ἑνικῶς, παίονα καὶ τὸν ἰλλυριόν.

καὶ γὰρ ἀήθεις τὸ κατακούειν.) δεῖ προσέχειν τῇ λέξει, οὐ γὰρ εἶπεν ἀκούειν μόνον, ἀλλὰ κατακούειν. ὅ ὅτι πάνυ ὑπακούειν ὥστε καὶ δούλους νομίζεσθαι. ὁ δὲ φίλιππός φησιν ὑβρεισὴς καὶ ἐπαχθής. τὸ γὰρ δυσφόρητον.)

ἐπεισὶ φησιν οἱ παρ' ἀξίαν δυτυχοῦντες, οὐ δύνασθαι φυλάξαι τὴν δυτυχίαν διὰ τὸ πονηρὸν τῆς τῆς γνώμης, δεδώκασιν ἀφορμὴν τῷ λέγειν, ὅτι δυσχερὲς ὄντι τὸ φυλάξαι μᾶλλον, ἤπερ κτήσασθαι. ὅπερ οὐκ ἔστιν ἀληθές.

δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) πληροῦσας τὴν ἐξέτασιν τῶν δυνατῶν, καὶ σαθρὸν ἀποδείξας τὸν φίλιππον παντάχόθεν, εἰς προτροπὴν μετῆλθε. διενύοχε δὲ προτροπὴ συμβουλῆς. ὅτι ἐν μὲν ταῖς συμβουλαῖς, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἅμα οὗ συμβουλεύομεν, ἀμφισβήτησιν ἔχει. καὶ ὁ ῥήτωρ δι' οὗ ἂν πειθήνιοι θα τῇ, χρησίμων, ἀπόρρησιν ὑποδέχεται. ἐν δὲ ταῖς προτροπαῖς, καὶ τὸ ἀγαθὸν πρόδηλον, καὶ ὁ ῥήτωρ. δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι ὑπιπλέκεται τοῖς εἴδεσι τούτοις τὰ ἀλλήλων. καὶ συμβουλευτικὰ ἐν προτροπαῖς, καὶ τοὐναντίον ἐν συμβουλαῖς προτρεπτικά. ἐν δὲ τῷ πλεονάζοντι ἐν τῇ ὑποθέσει χρὴ τὸ εἶδος τοῦτο γνωρίζειν.

συμφέρεσθαι τὰ πράγματα.) ἔδει μὲν εἰπεῖν συμφέρεσθαι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἀττικῶς εἶπεν. ἢ ὑπὸ συνθέσεως, ὡς εἰ ἔλεγε συν τῇ τύχῃ ἀγωνίζεσθαι ἐφ' ἃ δεῖ χωρία, μονόκωλος κοινοτενὴς προοδος ἐν ὑφαντῷ χρήματι θεῖσα. τὸ χρῆμα ἢ ὑπόθεσις.

καὶ προσβουλευομένους ἐφ' ἃ δεῖ.) προσβουλεύεσθαί φησιν, ὅτι τοὺς ἀγνοοῦντας τὸν φίλιππον ἵνα διδάξωσιν αὐτοὺς μὴ πιστεύειν αὐτῷ. ὅτι ἢ τῷ εἰδότων μὲν, φοβουμένων ἢ τὸ ἀγγέλλεσθαι ὑμᾶς, ὅτι τραλλιάνετε, ἵνα παρεξωσθῶσιν εἰς τὸ μηκέτι δεδιέναι αὐτόν.

εἰ φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρόν.) ἐὰν τοιαῦτα φησιν αὐτῷ προσηλύοιντο πολλαὶ δύποριαι, οἷαι νῦν ἡμῖν. καὶ πάλιν, εἰ πόλεμόν τινα χοίνιμον ὅμορον, ὡς αὐτὸς νῦν ἔχει τὸν τῇ ὀλύνθῳ γειτνιάζοντα. εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε.) ἀσαφὲς ἔδοξεν εἶναι τὸ χωρίον. ἄδηλον γὰρ πότερον χρὴ προσνεῖμαι τὸ ταῦτα ποιῆσαι, πότερον τοῖς ἀθηναίοις, ἢ τῷ φιλίππῳ; δοκεῖ

δοκεῖ γὰρ ἑκατέρων ἁρμόζειν. χρὴ οὖν ὅπη τοιούτων ἀσαφῶν, καὶ ἐπαμφοτερίζειν δοκούντων, ἐκ τῶν τέλους ὅτι τῷ ἀρχῷ αἰσχύν. λυθήσεται γὰρ οὕτως ἡ ἀσάφεια. οἷον, ὅτι τῶ παρόντι δοῦναι κάτεσθαι ἀρξάμενοι λέγῃ, οὐ τολμήσετε καλεῖν ἕκαστα ποιῆσαι ἃ πάσθε αὖ εἰ δύναιτο ἐκεῖνος; τὸ γὰρ πρότερον ἐπ' ἀμφοτέρων λέγεσθαι δοκοῦ, νῦν ἐφάνη πρὸς τὴν ἀθηναίων εἰρημένον.

ἔπ τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ὥσπερ ἦ τὸ συμφέρον εἰς δύο τέμνεσθαι φαμεν, εἴς τε αὐτὸ τὸ συμφέρον καὶ τὸ ἀναγκαῖον; οὕτω καὶ τὸ δυνατὸν, εἴς τε αὐτὸ τὸ δυνατὸν ἁπλῶς, καὶ τὸ ῥᾴδιον, καὶ εἰς τὸ ἀναγκαῖον. ὅπερ ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ νυνὶ ἐξετάζεσθαι φαμεν. δίδωσι γὰρ τοῖς ἀθηναίοις αἱρεσιν, ποῦ χρὴ πολεμεῖν; καὶ τὸν μὲν ἐν μακεδονίᾳ πόλεμον, δύσκολον δείκνυσι. τὸν δ' ὅπη τῆς ἀττικῆς, χαλεπὸν καὶ φοβερόν.

ἀλλ' ὦ τᾶν, οὐχὶ βουλήσεται.) αὐθυποφορὰ σοχαστική, ἣν λύει ἐκ τεκμηρίων. τὸ δὲ ὦ τᾶν, δύο μέρη λόγου εἰσίν. ὃ μὲν ἐτᾶν. ὅ ἐστιν, ὦ ἑταῖρε. εἰ ἃ νῦν αἴσιαν ὀφλισκάνων, φησίν, ὅμως ἐπαλαλεῖ, ὅτι ἔρχομαι ὅπη τιμὴ ἀττικῆ; ἆρα ἐὰν δωνηθῇ ταῦτα ποιῆσαι, οὐ φεύξει; ζητητέον δὲ, πῶς ἐν τοῖς αὖτω δεινὸν αὐτὸν καλέσας καὶ εἰδότα χρήσασθαι φεύγμασιν, ἐν ταῦθα μωρὸν ὄπα καλεῖς; λέγομεν, ὅτι ὑπὸ πολλῆς ὅπη θυμίας τῆ βούλεσθαι αὐτὸν ὅπη τῷ ἀττικῷ ζῆθεῖν, ποιεῖ αὐτὸν μὲν δύναμον ἑαυτῆ καταχεῖν, ἀλλὰ τῷ ὅπη θυμίαν ἐπλέοντα.

οὐ δὲ λόγου φροσδεῖν ἡγοῦμαι.) οὐ δεῖ γάρ φησι τὰ ὁμολογούμενα κατασπουάζειν. καὶ δύο κακῶν φρεκειμένων, κακὸς γὰρ ὁ πόλεμος, αἱρεῖται τὸ ἧττον.

ἔξω γίγνεσθαι.) οὐχ ἁπλῶς ἔξω τῆς πόλεως, ἀλλ' ἔξω τῆς χώρας, ἐν τῇ μακεδονίᾳ. τὸ δὲ γεωργοῦντας, οὐκ ἁπλῶς τοὺς σκάπτοντας τῷ γῷ, ἀλλὰ καὶ τοὺς κεκτημένους ἀγρούς.

τὸν φρότου πόλεμον.) τὸν φρὸ ἀμφίπολιν φησὶν, εἰς ὃν χίλια διακόσια τάλαντα ἀνηλώθη.

πάντα δὴ ταῦτα.) ἐκ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου τοὺς ὁπλίτας εἴληφε. δεῖ γὰρ ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς ἀεὶ καὶ τῆς συνεκτικῆς, τὰς ἀνακεφαλαιώσεις καὶ τοὺς ὁπλίτας λαμβάνειν.

videtur enim vtrisque conuenire. In his igitur obscuris & ambiguis, à fine ad initium est ascendendum, sic enim luceſcet obscuritas, velut in præsentia, infrà statim auspicatus dic. Non audebitis data occasione ea facere, quæ pateremini, si ille posset? Nam quod prius vtroque posse referri videbatur, nunc de Athenienſibus dictum esse constat.

Præterea Athenienses.) Quemadmodum locum vtilitatis bifariã secari dicimus, in ipsam vtilitatem & necessitatem: sic & facultatem, in ipsam facultatem simpliciter, & facilitatem & necessitatem, quam hoc loco tractari dicimus. nam optionem dat Athenienſibus, bellum vbi sit gerendum. Ac id quidem in Macedonia expeditum: sin maneat in Attica, graue & formidabile facit.

At heus tu, minimè volet.) Anthypophora coniecturalis, quam soluit signis: sed τὸ ἔταν duæ sunt partes orationis, & significant, O sodalis. Si, inquit, quæ nunc cum stultitiæ reprehensione tamen eloquitur, se in Atticam irrupturum: Num eius rei data sibi potestate, prætermittet? Quærendum autem est, cum eum supra hominem callidum, & in rebus gerendis acrem nominarit, qui nunc stolidum appellet? Respondemus, præ vehementi cupiditate impressionis in Atticam faciendæ, fingi eum talem, qui moderari sibi nequeat, quin prodat animi sui desiderium.

Nihil opus esse verbis existimo.) Non enim, inquit, confirmanda sunt manifesta: & cum bina mala proponuntur (malum enim est bellum) minus eligitur. (Extra esse.) Non simpliciter extra vrbem, sed extra ditionem, in Macedonia. Agricolas autem vocat, non modò terræ fossores, sed eos etiam qui prædia & fundos possident.

In prius bellum.) Amphipolitanum innuit, in quod mille ducenta talenta insumpta sunt.

Omnia igitur hæc.) A capite vtilitatis conclusiones petit. sumendæ enim sunt semper ex firmis, & ijs quæ causam continent, enumerationes atque conclusiones.

Florentem ætatem.) Iuniores. ætas enim per excellentiam de adolescentibus dicitur, quod ea ætate agere omnia possumus. Bona verò sint omniumgratia.) Votum addit consilio: Vtinam, inquit, bona sint, & bene procedant per omnes, per diuites, adolescentes, oratores.

τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ.) τοὺς νεωτέρους. ἡλικίᾳ γὰρ ἐξαιρέτως, ὅπη τῆς νεωτέρου. ἐν αὐτῇ γὰρ πάντα φρᾴττειν δυνάμεθα. χρησὰ δὲ εἴη, παντὸς σπένα.) δύχλῳ φρησίθησι τῇ συμβουλῇ. οἷον, εἴθε γλύοιτό φησι χρησὰ, καὶ φρεβαίη καλῶς δὴ πάντας, οἷον, δὴ τοὺς πλουσίους, τοὺς νέους, τοὺς ῥήτορας.

ENARRATIO IN Ο-ΑΕΙΣ ΤΟΝ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

LYNTHIACAM SECVNDAM Demosthenis orationem, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΕΠΙ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) δεύτερος τόπος τῆς ἐξ ὑποδιαιρέσεως προοιμίων, ἐξ ἀορίστου ὢν προσλήψεως τὸ σχῆμα τοῦ λόγου. εἰρηκὼς γὰρ τὸ ὅτι πολλῶν ἀόριστον, ἐπήγαγεν ὡρισμένον τὸ περὶ τῶν Ὀλυνθίων. ὅμοιον τούτῳ, τὸ εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον τοῦ Θεολόγου προοιμίον.* τοῖς γὰρ προσώποις καὶ περὶ τῶν πραγμάτων ἴδια παρακολουθοῦσιν ὑπολήψεις.

ὅτι πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν.) ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦδε τοῦ λόγου, καὶ τὰ κεφάλαια, παραπλήσια τῷ πρώτῳ. διενήνοχε δὲ κατ' ἐκεῖνο μόνον, ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ζητεῖται, εἰ χρὴ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις ἢ οὔ· ἐν τούτῳ, τὸ μὲν βοηθεῖν ἤδη δέδεικται. τῷ γὰρ ῥώμην, ὀκνοῦσι τὸ μακεδόνας καὶ τὴν ἰσχύν· δι' ἣν μάλιστα καὶ τὴν δημηγορίαν ταύτην ὁ ῥήτωρ πεποίηται. ὥστε πλεονάζον μὲν ἐν τῷ λόγῳ κεφάλαιον εἶναι τὸ δυνατόν. τῶν γὰρ κεφαλαίων, τὰ μὲν ἐξ αὐτῆς ἀνακύπτει τῆς τάξεως, οὐκ ὄντα πρόδηλον γνώμῃ τοῖς ἀκροατῆς, οὐδὲ ἐπιζητούμενα παρὰ τῆς ἐξαρχῆς. ἔνια δὲ διὰ τὸ καὶ περὶ τῆς εἰσόδου ζητεῖται παρὰ τῆς ἀκροατῆς, πρὸς ἃ δεῖ τὸν ῥήτορα τῷ ἀπάντων διὰ τὸ προοιμίων ποιεῖσθαι. ὃ δὴ καὶ πεποίηται ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ. τὸν γὰρ δυνάμεως τὸ μακεδόνος φοβοῦσιν τοὺς Ἀθηναίους, ἐκ τῆς πρώτης ὑποβολῆς ἀναιρεῖν πειρᾶται τὸν φόβον, ἀντιτάσσων τὴν τῶν φιλίππου ῥώμην τῷ τῶν διὰ συμμαχίαν. δεῖ γὰρ τοῖς ἰσχυροῖς τὴν ἀντίπαλον, ἰσχυροτέραν τὰ παρ' ἡμῶν ἀντιπαθέναι. δείκνυται δ' ὧν ὁ δύτερος ἔσται λόγος, ἐν τῷδε. ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ περὶ τῆς τῶν διῶν δυνάμεως ὑποδείξεις ποιησάμενος, ἐνταῦθα ὡς ὡμολογημένον ἔλαβεν. ἰστέον δ' ὅτι φησὶ καὶ ὁ φιλόχορος, ὅτι ξεῖς βοήθειαι ἐπέμφθησαν, καθ' ἕκαστον λόγον μιᾶς πεμπομένης, ὡς τῆς πρώτης μὴ οὔσης ἱκανῆς. κεφάλαιον δὲ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ, ὅτι πολὺ τὸ συμφέρον, ἐπ' ὀλίγον δὲ τὸ δυνατόν· ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐναντίον, πολὺ μὲν τὸ δυνατόν, ὀλίγον δὲ τὸ συμφέρον. καὶ χώραν ἔμοιγε.) εἰ γὰρ καὶ εἰχόν φησι δύναμιν, ἐζήτουν αὐτῷ πολεμεῖν, ἀλλ' οὐκ ἠδυνάμην, εἴγε πόρρωθεν ἥκουσι αὐτοί. ὅρα δὲ πῶς, ἀπὸ θεῶν ἀρξάμενος, δυτέραν ἔταξε τὴν τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίαν.

δαιμονία τινὶ καὶ θεία.) ὁ μὲν δεινότατος φιλονεικεῖ πρὸς τὸν ἀντιλέγοντα. διὸ καὶ τῷ συμπεράσματι χρῆται, καθάπερ δείκνυσι, ὅτι φανερῶς ἐξήλεγξε. ῥήτωρ δὲ ἐν συλλογίζοιτο, φιλονεικότερον καθίστησι τὸν ἀκροατήν, ἐν οὐκ οὐ ἄγωγον πρὸς πειθώ. διὸ καὶ τοῖς λεγομένοις ἐνθυμήμασι χρώμεθα, ἐν οἷς τὰς δύο προτάσεις εἰπόντες, τὸ συμπέρασμα σιωπῶμεν, ἐκείνῳ καταλείποντες αὐτὸ προσενθυμεῖσθαι. βούλεται γάρ τι καὶ οἰκοθεν εἰς τὴν τῶν πραγμάτων εὕρεσιν ὁ ἀκροατὴς συμβαλέσθαι. νεῦσαι γὰρ καιρίως ὁ ῥήτωρ ἐχρήσατο τῷ συμπεράσματι. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ κατασκευὴ τῆς προτάσεως ἐξ πολλῶν γενομένη, ἀνάγκην ἐνεποίησεν αὐτῷ, τὸ προτεθὲν εἰς ἀπόδειξιν, ἐξ τοῦ συμπεράσματος ἀναμῆσαι. δεύτερον δὲ, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀγῶσιν, εἰκότως τὸ συμπέρασμα σιωπῶμεν. πολλῶν γὰρ ἤδη καὶ προειρημένων καὶ μελλόντων λέγεσθαι, ῥᾳδίως ὁ ἀκροατὴς δύρισκει τὸ σιωπηθὲν ἀπὸ τοῦ ῥήτορος. ἐν δὲ προοιμίῳ μηδενὸς ἔτι ῥηθέντος, οὐκ ἔχει πόθεν αὐτῷ προνοήσαι τὸ λεῖπον. οὐδὲν δὲ διαφέρει τὸ δαιμόνιον τοῦ θείου παρὰ τοῖς ῥήτορσιν, ἀλλ' ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό.

KON ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

LYNTHIACAM SECVNDAM Demosthenis orationem, Hieronymo Vvolfio interprete.

CVM multis in rebus Athenienſes, perſpici mihi poſſe videtur.) Secũdus locus exordiorũ, quæ ex ſubdiuiſione ducũtur. Orationis autem figura ſũpta eſt ex indefinitæ rei adiunctione. Cum enim dixerit. In multis, quod indefinitum eſt: ſubiunxit definitum, illud de Olynthiis. Simile huic eſt Theologi principium in laudatione diui Baſilij.* Perſonis enim, etiam ante res peculiares comitantur opiniones.

Cum multis in rebus perſpici.) Argumentum quidẽ huius orationis, & capita, infinita ſũt primæ. Hoc autem ſolùm intereſt, quòd in prima quæritur, ſitne ferendum auxilium Olymthiis: in hac, iuuandos eſſe conſtat, ſed vires Macedonis atque potentiam perhorreſcunt. quapropter etiam Orator concionem hanc potiſſimùm habuit. Caput igitur orationis facultas maximè eſt. Emergunt autem capita partim ex ipſo ordine, cum initio non ſint auditoribus, neque ſtatim requirantur: quædam verò auditores mox & ante ingreſſum poſtulant. Illis igitur Oratorem ſtatim in exordiis occurrere oportet, id quod hic etiam factum eſt. Cum enim potentia Macedonis terrorem incuteret Athenienſibus, primo impetu eum terrorem propulſare conatur, Phillippi potentiæ beneuolentiam opémque deorum opponens. Sunt enim contra vires aduerſariorum maiora noſtra præſidia producenda. Secundam verò eſſe hanc orationem, hinc apparet, quòd in prima deorum beneuolentiam probatam, hic tanquam confeſſam aſſumpſit. Sciendum autem, etiam Philochoro autore, terna eſſe miſſa auxilia, ſingula ſingulis orationibus habitis, cum primum non eſſet ſatis. Primæ caput potiſſimum eſt, vtilitas: facultas breuiter perſtringitur. Hic contra fit, de facultate multa, de vtilitate pauca dicuntur. Et regionem finitimam.) Tametſi, inquit, & viribus inſtructi, & inferendi belli cupidi eſſent: id tamen procul ab eo diſſitis eis, facere non liceret. Obſeruabis autem, vt à diis auſpicatus, ſecundo loco ſocietatem Olynthiorum collocarit.

Admirabili cuidam, & diuino.) Dialecticus, quia cum aduerſario contendit, etiam concluſione vtitur, vt oſtendat, ſe palàm viciſſe. Orator verò, ſi concludere velit, excitat audiorem ad repugnandum, atque efficit, vt ad perſuadendum difficiliorem ſe præbeat. eáque de cauſa enthymematis, quæ vocantur, vtimur: in quibus, duabus propoſitionibus poſitis, concluſionem reticemus, illius eam cogitationi relinquentes. Vult enim etiam domo aliquid ad rerum inuentionem auditor afferre ſecum. Nunc verò Orator neceſſariò concluſione eſt vſus. Primùm enim confirmatio propoſitionis producta longius, neceſſitatem ei impoſuit, per concluſionem id, quod probandum fuerat, in memoriam reuocandi. Deinde cum in confirmando & conflictionibus verſamur: haud iniuria concluſionem diſſimulamus. Nam cum multa & antè dicta ſint, & adhuc dicenda reſtent: auditor facilè inuenit illud, quod reticuit Orator. Sed in exordio, dum nondum quicquam eſt dictum: non habet vnde quod deeſt, compleat. Δαιμόνιον autem nihil differt à θείῳ apud Oratores, ſed vtrunque per conduplicationem pro eodem ſumitur.

δεῖ τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) τοῦτ' ἔστι τὸ συμπέρασμα τῆς προοιμίου. δείξας γὰρ τοῖς θεοῖς σύνους, καὶ τοῖς συμμάχους βεβαίους, καὶ τὸ δυνατὸν τῆς Ἀθηναίων αὐξήσας, καιρὸν ἔσχεν ὑποπτεύσαι χρήσασθαι, καί φησιν ὅπως μὴ περιόψεσθε γιγνόμενα τῆς ὑπαρχόντων καὶ δεδωρημένων ἡμῖν παρὰ τῆς τύχης, καὶ δόξωμεν αὐτοὶ κατ' αὐτῆς τὰ χείρισα βουλεύεσθαι.

τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) τὸ μὲν πρῶτον προοίμιον ἀπὸ ὑποχειρημάτων τῆς δυνατῆς ληφθέν, σκοπὸν εἶχεν ἀπὸ τῆς προνοίας τῆς θεῶν τὸ δυνατὸν τῆς Ἀθηναίων αὐξῆσαι. τὸ δὲ δεύτερον περὶ τῆς Φιλίππου δυνατῆς τὸ τὴν ὑπεροψίαν ἔχει καθαίρεσιν ἔχον τῆς δυνάμεως, ὅσην ἔξεστιν ἐν προοιμίοις ἐργάσασθαι. οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι.) καὶ μὴν τὸ ἀληθὲς, οὐ βούλεται αὐτὸ δηλοῦν τὴν δυνάμιν, ἵνα μὴ φοβήσῃ τοὺς Ἀθηναίους. ὑποπτεύετο γὰρ συμμάχοις ἔχειν πολλοὺς. περιποιεῖται δὲ τὴν δόξαν παρρησίαν, ἵνα φησὶ, μὴ φιλοτιμίαν ἐκείνῳ περιποιήσω δι' ὧν αὐξω αὐτόν. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὁ φείλ.) ἔξικνεῖται δὲ ἡ ἀπόδοσις. ὧν οὖν ἐκεῖνος μέν.) ὧν οὖν ἠυξήκασιν οὗτοι Φίλιππον, οὗτοι οἱ προδόται, καὶ ἔδει αὐτὸν μὲν Φίλιππον χάριν αὐτοῖς ὁμολογεῖν; ἡμᾶς δ', δίκην αὐτοὺς εἰσπράττεσθαι; ὧν περὶ τούτων φησὶν οὐκ δίκαιόν μοι τὸ λέγειν νῦν δοκεῖ. οὐ γὰρ περὶ τούτων εἰσῆλθον κατηγορίαν ἐνήσασθαι, ἀλλὰ συμβουλεύσων περὶ ὁλυνθίων.

τὸ μὲν οὖν δύσορκον.) ἔστι μὲν οὖν ἓν τοῦτο προοίμιον; οὐ μὴν τοῖς αὐτοῖς δυνάμιν ἔχον τοῖς προειρημένοις. ἐκεῖνα μὲν γάρ ἐστιν ὅλης τῆς ὑποθέσεως. τὸ μὲν γὰρ πρότερον περὶ τῆς δυνατῆς τῆς Ἀθηναίων· τὸ δὲ δυνατὸν Φιλίππου. τὸ δὲ δυνατὸν κεφάλαιον, ὅλον συνέχει τὸν λόγον. τοῦτο δὲ μερικόν ἐστι τὸ προοίμιον, καταπολεμοῦν ἔχον τῆς ἔγκλησα. ἐπειδὴ γὰρ μέλλει τοῖς ἀδικίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἐξετάζειν τῆς μακεδόνος, αἰτίαν δοκοῦσι δίδωσιν, ἐν τῷ προοιμίῳ προλαβὼν, δι' ἣν μέλλῃ τοῦτο ποιεῖν. ἄλλως. ἰσέον ὅτι τὸ δεύτερον καὶ ξίτον προοίμιον, εἰς καθαίρεσιν Φιλίππου ἔβαδεν; ἀλλ' ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ, ἀπὸ τῆς ῥώμης αὐτὸν καθεῖλεν. ἐν τῷ ξίτῳ δὲ, ἀπὸ τῆς γνώμης καὶ τῷ κρείττους ἔχειν πολεμίους. ἐν δὲ τῷ ἀπὸ ὑποχειρήματος ἤτοι τῷ δυνατῷ, ἀμφότερα. ἐπειδὴ φοβερὸς ὁ Φίλιππος δοκῶν καὶ δυνατὸς, ἐφόβει τοὺς Ἀθηναίους. καὶ ἡ πᾶσα σύστασις τοῦ λόγου, ὅτι τὸ δυνατὸν κεφάλαιον ἀνάγεται..

καὶ βραχέως λόγου.) ἐπειδὴ τὰ πάντα ὅσα εἶπε καὶ ἔφραξε Φίλιππος ἐπαλλήλως εἰπεῖν, ταύτην ἐδίδου μακρολογίας, πολεμία δὲ αὕτη τοῖς ἀκροατάς, τῷ σωπῶμεν τῶν λόγων παρεμυθήσατο.

ὅτι πάντα διεξῆλυθεν.) εἰ γὰρ οὐκ ἔτι προσθήκην αὐτῷ λαμβάνει τὰ πράγματα; μένειν δὲ ὅτι τὸν αὐτὸν οὐκ οἷόν τε τὰ ἀνθρώπινα; δηλονότι πρὸς καθαίρεσιν ἥκῃ λοιπὸν αὐτῷ τὰ τῆς δυνάμεως. πάντα διεξῆλυθεν. ἀτὰρ, οὐδεμίαν ἔτι δυείσει μηχανήν. πάσας γὰρ δήλας καὶ πάντες αὐτὸν ἔγνωσαν.

ἐγὼ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ἐντεῦθεν εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἐνέβαλε τὸ δυνατὸν, ἀπὸ λύσεως ἀρξάμενος. ἡ γὰρ ἀντίθεσίς ἐστιν, ἀλλὰ φοβερὸς ὁ Φίλιππος. ἵνα φανερῶς μὴ θεὶς, ἐπάγῃ τὰς λύσεις. ὅταν μὲν γὰρ πρὸς τὸν ἀντίδικον ἔχωμεν ἀναγκαίως μέλλοντα χρῆσθαι τοῖς ἀντιθέσεσι, κἂν ἡμεῖς μὴ λέγωμεν; τότε δεῖ φανερῶς παθεῖν τὰς ἀντιθέσεις. ὅταν δὲ αὐτὸς καθέζηται παρ' ἑαυτῷ τὸν ἀντίδικον ἔχων ὁ ἀκροατής; τότε χρὴ λύειν καὶ μὴ πιθέντας, ὅπερ καὶ νῦν γέγονεν. εἰσελήλυθε γὰρ αὐτὸς ὁ δῆμος προφήμιον τὸν

Illud igitur iã prouidendũ nobis est, Athenienses.) Hæc est exordij conclusio. nam ostensa deorum beneuolentia, sociorumque firmitate, & viribus Athenensium amplificatis: occasionem habuit obiurgatio ne vtendi. Prouidendum igitur, inquit: est, ne proiiciamus, ea, quæ diuinitus oblata nobis ac donata sunt, & ipsi in nos pessimè consulere videamur.

Ac Philippi quidem vires recensere, Athenienses.) Primùm exordium ab argumentis facultatis sumptum, propositum hoc habuit, vt à benignitate deorum, potentiam Athenensium exaggeraret. Alterum in potentiam Philippi inquirit, eamque destruere studet, quoad eius in exordiis fieri potest.

Non consultum esse existimo.) Reuera quidem potentiam eius, quòd multos habere socios putabatur, commemorare noluit, vt ne terrorem Athenensibus incuteret, simulat autem se id propterea omittere, ne gloriam Philippi in illustriori collocare loco, atque amplificare videatur.

Pro quibus igitur ille debet.) Trimembris est periodus, habens vnam protasin bimembrem, & vnam apodosin.

Quorum igitur ille quidem.) Quibus igitur rebus proditores isti Philippi opes auxerint, de quibus Philippum decuisset gratias eis agere: vobis verò sumendum de eisdem supplicium esset: illis de rebus, inquit, hoc loco dicere, intempestiuum videtur. nec enim ad illos accusandos, sed ad dandum de Olynthijs consilium prodij.

Ac periurum quidem.) Tertium hoc exordium est, sed non ea vi præditum, qua superiora. nam illa ad totum argumentum pertinent, prius, de facultate Athenensium: posterius, de facultate Philippi. Facultatis autem caput totam continet orationem. hoc verò exordium partis est, & proxima confirmat. Cum enim iniurias & perfidiam exquirere Macedonis instituerit: rationem in exordio per occupationem reddit, quamobrem id facturus sit.

Aliter.) Sciendum, secundum & tertium exordium ad euertendum Philippum adhiberi: in secũdo vires eius extenuari: in tertio, ingenium perstringi, atque indicari, eum potentiores habere aduersarios. Ex eodem autem argumento, videlicet facultatis, sumpta sunt vtraque: Quia Philippus, qui formidabilis & potens putabatur, terrebat Athenienses. Proinde totius orationis constitutio ad facultatem refertur.

Et breui oratione.) Postquam videbatur prolixa instituta esse oratio, si omnia & dicta & facta Philippi recensere vellet, prolixitas aũt inuisa est auditoribus: huic incommodo breuitate orationis medicatus est.

Eum percurrisse omnia.) Si res eius incrementa capere nequeunt, & humana, vt in eodem loco persistant, fieri nequit: nullum dubium est, quin iam eius potentiæ ruina immineat. Omnia percurrit.) id est, nullam amplius machinam reperit. omnes enim eas absumpsit, & omnes eum iam norunt.

Ego enim, Athenienses.) Hinc iam ad ipsum caput facultatis accedit, à refutatione auspicatus Obiectio enim est: Sed formidabilis Philippus. Cui, quanquam apertè non positæ, refutationes adiicit. Cum enim aduersarium habemus, obiectionibus necessariò vsurum, siue nos dicamus, siue reticeamus: tum palàm obiectiones ponendæ sunt. Cum verò auditor sedet, obiectionem apud se habens: tum soluenda est, etiamsi posita non fuerit. Id quod nunc quoque factum est. Accesserat enim ipse populus,

Philippi metu perculsus. Quare superuacaneum fuit eam ponere, propter quam deliberaturi conuenerãt. Nunc dum rem diligenter.) Transiectio sic ordinanda est: Nunc verò ingenio nostram stulticiam hoc id est, per hoc) pellexisse Philippum, perinde ac si redemisset nostram stulticiam & potuisse nos decipere, propterea quòd pollicebatur se nobis Amphipolim traditurum. Promittebat enim se eã daturum Athenienses, si Olynthios in amicitiam & societatem non reciperet. Quibus verbis adducti Athenienses, eos tum repulerunt, atque pòst, amicitiam cum eis constituerunt. Deinde videns Philippus sibi non satis esse virium ad Olynthios oppugnandos, quòd eos Athenienses non planè deseruissent: donata Potidæa, ab Athenienstum amicitia eos remouit. Ait enim, & hos ab eo deceptos. Obseruabis autem, cum dixerit, Atheniénses esse deceptos, & Olynthios, priore loco Athenienses posuisse: vt venia daretur Olynthiis secundo loco deceptis, post sapientissimos Athenienses.

Quod iactabatur.) Idem iactabatur apud nos, arcanum verò erat Græcis. B

Nostram quidem simplicitatem.) Non dixit, Vestram. Et quia est odiosum, seipsum inseruit crimini. aiunt autem εὐήθειαν non semper significare stulticiam, sed interdum lenitatem, æquitatem & simplicitatem: in qua notione hoc loco accipienda est.

Repellebant quidam.) Cum dicendum esset, Vos repulistis: tota enim ciuitas id fecerat ipse culpam in oratores transmouet. Significanter autem dixit, Hinc: quasi diceret ab Athenienstibus, tanquam ab ara misericordiæ, vbi Herculidæ conseruati sunt, isti supplices repulerunt.

Et quod iactabatur aliquãdo.) Pydna, vt ferunt, Macedoniæ oppidum fuit, Potidæa Thraciæ. ac Pydna quem parunt Philippo, Potidæa verò Athenienstibus. Accidit autem aliquando, vt Potidæa ad Philippum, ad Athenienses Pydna deficeret. Vtrique autem, tam Athenienses quàm Philippus, sua desiderabant, hoc igitur dicebat Philippus, quod iactaretur & desideraretur, se clàm perfecturum. quamobrem verò clàm? C vt ne vtrique, tam Potidæatæ quàm Pydnæi, re cognita sibi cauerent. Theopompus autem ait, de Pydna & Philippo solùm hoc esse intelligendum, vt daret ipse Athenienstibus Amphipolin, & Pydnam suam vrbem ab eisdem reciperet. Clàm verò, vt ne præmoniti Pydnæi, qui Philippi imperium detrectabant, sibi cauerent.

Thessalos verò nũc postremò.) Non iniuria Thessalos postremò circumuenit, vt, qui deceptu faciles essent, nec tum Athenienstum, tum Olynthiorum circumuentione prudentiores fierent.

Quem non deceperit.) Quoniam imperatorium videtur, decipere hostes: propterea mutauit, ac dixit, eorum qui ipso vti sunt: quòd Philippus non hostes, sed amicos decipiat. Id verò perfidiæ est euidens argumentum. sumptum autem est verbum. φενακίζειν ἀπὸ τῆς φενάκης quod significat appositiciam à comã, quæ fit imposituræ gratia. studet enim eum ornatum accersere, quo natura caret.

Vt igitur per hæc altè ascendit.) Quemadmodum, inquit per ignorationem factus est magnus: sic eum per cognitionem rursus deiici decet.

Imò verò vobis ostendat.) Hæc correctio dicitur. Nam si me, inquit, indignum putat qui cognoscam:

φίλιππον. ὥστε ἀδεῶς τὸν λῷστον τινὰ, δι' ὃν σκέψόμενοι συνῆλθον. νυῦ δὲ θεωρῶν.) τὸ ἀσφαλὲς οὕτω; νυῦ δὲ δείσκω τὸν φίλιππον τὴν ὑμετέραν δι' ἀφέλειαν τούτῳ προσαγόμενον, ὅ ὅτι, διὰ τούτου ὥσπερ ὠνησάμενον τὴν ὑμετέραν ἀφέλειαν καὶ δι' ὧν ἠθέλησε ἡμᾶς ἀπατήσαι, διὰ τὸ ὑπισχνεῖσθαι ἡμῖν παραδώσειν τὴν ἀμφίπολιν. ὑπισχνεῖτο γὰρ σώσειν αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ προσδέξαιντο τοὺς Ὀλυνθίους εἰς φιλίαν, καὶ συμμαχίαν δοῖεν αὐτοῖς. ἐξ ὧν πεισθέντες ἀθλιώτατοι, τοὺς ἀπήλασαν τότε. πάλιν δὲ εἶχον πρὸς αὐτὸν φιλίαν. εἶτα ὁρῶν ὁ φίλιππος ὅτι ἀσθενεῖ πρὸς Ὀλυνθίους μαχόμενος, διὰ τὸ μὴ καθαρῶς δοκεῖν αὐτῇ τοὺς ἀθλιωτάτους, χαρισάμενος αὐτοῖς τὴν ποτίδαιαν, ἀπέπεμψεν ἀθλιωτάτων. φησὶ γὰρ ὅτι καὶ τούτοις ἠπάτησεν. δεῖ δὲ πῶς, εἰπὼν ἀθλιωτάτους ἠπατῆσθαι Ὀλυνθίους τοὺς Ἀθηναίους προέταξεν, ἵνα συγγνώμην ἔχωσιν * Ὀλυνθίοι δεύτεροι ἀπατώμενοι μὴ ἀθλιωτάτους τοὺς σοφωτάτους.

τὸ θρυλλούμενον.) τὸ αὐτὸ δὲ θρυλλούμενον μὴ παρ' ἡμῖν, ἀπόρρητον δὲ μᾶλλον τοῖς Ἕλλησιν ὄν.

τὴν μὲν ὑμετέραν εὐήθειαν.) οὐκ εἶπεν ὑμετέραν, διὰ τὸ ἐπαχθὲς καὶ ἑαυτὸν συναπολλύον τῷ ἐγκλήματι. φασὶ δέ, ὅτι μὴ πάντοτε ἀφέλειαν ἡ εὐήθεια σημαίνει, ἀλλ' ἔστιν ὅτε πραότητα καὶ ἐπιείκειαν καὶ τὸ ἁπλοῦν. ὅπερ καὶ νυῦν βούλεται σημαίνειν. ἀπήλαυνόν τινες.

δέον εἰπεῖν, ἀπηλαύνετε ὑμεῖς. ἡ γὰρ πόλις πᾶσα μία ἡ τοῦτο ποιήσασα. ὁ δὲ, εἰς τοὺς ῥήτορας ἀποδεῖται τὸ ἔγκλημα. σκαιωτικῶς δὲ εἶπεν ἐνθένδε, οἷον, ἀπὸ τῆς ἀθλιωτάτων ἀπὸ τοῦ χωρίου ὥσπερ τοῦ ᾅδου, ὅθεν ἐκκλεῖσθαι ἐσώθησαν, ἀπήλαυνον οὗτοι τοὺς ἱκέτας.

καὶ τὸ θρυλλούμενον πόλε.) λέγουσιν ὅτι πύδνα χωρίον μακεδονίας, ποτίδαια δὲ τῆς θράκης. καὶ ἡ μὲν πύδνα, ὑπήκοος μία φιλίππῳ· ἡ δὲ ποτίδαια, τοῖς ἀθηναίοις. ἐβούλετο δὲ πόλε τὴν μὲν ποτίδαιαν, ἀπὸς ἴδιαν πρὸς φίλιππον. τὴν δὲ πύδναν, πρὸς τοὺς ἀθλιωτάτους. ἑκάτεροι δὲ, οἱ, τε ἀθλιωτάτοι καὶ ὁ φίλιππος, τὴν ἰδίαν ἐπιθύμουν. τοῦτο οὖν ἔλεγεν ὁ φίλιππος, ὅτι τὸ θρυλλούμενον τοῦτο ἐπιθύμουν ἐν ἀπορρήτῳ κατασκευάσω. διὰ τί δ' ἐν ἀπορρήτῳ, ἵνα μὴ ἑκάτεροι μαθόντες, φυλάξωνται, οἵ τε ποτιδαιᾶται καὶ οἱ πυδναῖοι. θεόπομπος δέ φησιν ὅτι περὶ πύδνης μόνον καὶ φιλίππου, ἵνα δῶν αὐτὸς μὲν ἀθλιωτάτοις ἀμφίπολιν, δέξηται δ' παρ' αὐτοῦ τὴν πύδναν αὐτὸ οὖσαν. καὶ τὸ ἀπόρρητον δ', ἵνα μὴ μαθόντες οἱ πυδναῖοι φυλάξωνται. οὐ γὰρ ἐβούλοντο εὖ ποιεῖν τὸν φίλιππον.

θετταλοὶς δὲ νυῦν τὰ τελευταῖα.) εἰκότως θετταλοὶς τελευταίοις ἠπάτησεν, ὡς δυσχερεῖς ὄντας, καὶ μὴ δι' ὠφελείας ἀπὸ τῶν ἀθλιωτάτων καὶ ὀλυνθίων ἀπατηθῆναι σωφρονισθέντας.

ὃν τινα οὐ περφενάκικεν.) ἐπειδὴ στρατηγικὸν εὖ δοκεῖ τὸ φεναικίζειν τοὺς πολεμίους, διὰ τοῦτο ἐγκαλλωπισάμενον εἰπὼν, τὴν αὐτὸν ἐξαπατήσαντα, ὅτι φίλιππος οὐ τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τοὺς φίλους ἀπατᾷ. τοῦτο γὰρ ἀπιστίας τεκμήριον. εἰρηται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς φενάκης τῆς περιθετικῆς κόμης, ἣ τις σπάνει ἀπάτης γίνεται. περιποιεῖται γὰρ περιθεῖναί κόσμον ὅπερ οὐ κέκτηται.

ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἦρθη μέγας. ὥσπερ φησὶ καὶ διὰ τῆς ἀγνοίας γέγονε μέγας, οὕτως ὀφείλει διὰ τῆς γνώσεως καθαιρεθῆναι πάλιν.

μᾶλλον δ' ὑμῖν δείξατε.) τοῦτο λέγεται ἐπανόρθωσις. εἰ ἐμὲ γάρ φησιν ἀνάξιον νομίζει τοῦ μαθεῖν ὑμᾶς

ὑμῖν δειξάτω. τὸ γοῦν ἀμφίβολον ἔφυγε. τὸ δὲ ὁμολογούμενον, εἴρηκεν. ἀμφίβολον μὲν γὰρ τό; λεγέτω μοι ὅπ οὐκ ἔστιν ἀσθενής. τὸ δ' ὁμολογούμενον, ὅτι οἱ ἐξαπατηθέντες οὐ πιστεύουσι.

καὶ μὴν εἴπερ ὑμῖν.) καὶ τοῦτο ἀντίθεσίς ἐστιν ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ, δι' ὧν μὲν ἀντιφορᾶς ἔχουσα. ἡ γὰρ ἀντιφορὰ, οὐχ ὁλόκληρός ἐστιν ἀντίθεσις, ἀλλὰ μέρος ἀντιθέσεως, τὸ μὲν δεχόμενον, τὸ δ' ἐνισταμένον. οἷόν ἐστι καὶ τὸ νῦν. τῆς γὰρ πρώτης ἀντιθέσεως οὔσης ὅτι φοβεροὺς ὁ φίλιππος, καὶ τοῦ δικαίου λελυμένης; ἡ ἀντιφορὰ πρὸς μὲν τὸ δίκαιον οὐκ ἐνίσταται, μέρος δ' ἔχει τοῦ δυνατοῦ; ὅτι εἰ καὶ φίλιππος ἄδικος καὶ ἄπορκος, ἀλλ' ὅμως βία κατέξει τὰ πράγματα.

οἴεται δ' βία κατέξειν. ὃ ἐστι διὰ τὸ κατέχειν αὐτὸν τοὺς καιρίους τόπους κατ' αὐτήν, οἷον φρούρια καὶ λιμένας, ἵνα κἂν θελήσωσιν ὑποχωρῆσαι, μὴ δυνήσονται.

ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας.) ἀπὸ τοῦ δικαίου πάλιν ἐπιστάτου τὸν λύσιν. εἰ γὰρ ἐκ πλεονεξίας ἴσχυεν, οὐκ εὖνους ἔχει τοὺς ἀδικηθέντας.

ἡ πρώτη πρόφασις.) ἀπιστότατον ἔλυσεν. οὐκοῦν δεήσει μάχης καὶ κινδύνων ἵνα κρατήσωμεν. ὁ γ', ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα εἰπών, τὸ ῥᾴδιον τῆς καθαιρέσεως ἔδειξεν. τοῦτο γὰρ μάλιστα τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου τιμιώτατον μέρος.

ἀνεχαίτισεν.) ἀνέστρεψεν. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὑποζυγίων. ἃ διὰ τὸ μὴ ῥᾳδίως δύνασθαι φέρειν τὸν ζυγὸν, πολλάκις ἀναζέπει αὐτόν. πάνυ δὲ ὁ λόγος ἁρμόζει καὶ ὅτι τῶν ὑπὸ φιλίππου δεδουλωμένων, εἰγε καὶ ἡ δουλεία ἔοικε ζυγῷ. καὶ τὸ βούλεσθαι τοὺς δούλους ὑποστῆναι, διὰ τὸ μηκέτι φέρειν ὑπερβολὴν ἀδικοῦντα καὶ ὑπερορκοῦντα. τῇ δ' συνεχείᾳ τῶν ὀνομάτων, δείκνυσιν αὐτὸν καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις πολέμιον. ἵνα τὸ μὲν ἀδικοῦντα, λάβωμεν ὅτι ἀνθρώπων; τὸ δ' ὑπορκοῦντα ὅτι θεῶν; τὸ δ' ψευδόμενον, ἐπ' ἀμφοτέρων.

φωρᾶται.) τουτέστιν, ἁλίσκεται. ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ φωρὸς, ὅ ἐστι τοῦ λῃστοῦ. φὼρ γὰρ ὁ λῃστής. ὅθεν καὶ ἐπαυτοφώρῳ.

καταῤῥεῖ.) ὅ ἐστι διαφθείρεται. ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τοίχου τινὸς παλαιοῦ, ὅταν ὑπὸ τῆς παλαιότητος καὶ τοῦ χρόνου, αὐτὸς ὑπ' ἑαυτοῦ διαβιβρώσκηται καὶ ἀπαλίσκηται.

καὶ σφόδρα γε ἰσθένησεν.) τῷ διαγμῷ καὶ ἁπτῖσι χρηστικῷ, καὶ τὸ ἰσθένησεν, προσκαίρως καὶ ἀβεβαίως ἔδειξε τὴν δύναμιν τοῦ μακεδόνος. καὶ γὰρ τὰ ἄθη, προσκαιρα καὶ οὐ πολυχρόνια.

τὰ κάτωθεν ἰσχυρότερα εἶ) δεῖ.) τινὲς ὑπολαμβάνοντες τοῦ ῥήτορος ἐνταῦθα, λέγοντες, ὅτι κάτω ἔδει εἰπεῖν, καὶ οὐ κάτωθεν. ἀλλ' ἠγνόησαν τὸ ἀκόλουθον. κάτωθεν γὰρ εἶπεν, ἐπειδὴ κάτωθεν ὑπὸ θεμελίων ὅλη τὰ αὖθις οἰκοδομεῖται ὁ οἶκος. ὁμοίως δὲ καὶ νεὼς ὑπὸ τῆς τρόπιδος.

φημὶ δ' δεῖν ἡμᾶς.) πεπλήρωκεν ἄρχεσθαι, τὸν θεῖον τοῦ δικαίου λόγον. καὶ δείξας φιλίππῳ μὲν δυσμενεῖς τοὺς θεοὺς, ὑμῖν δ' τῷ δήμῳ, πάλιν ὅλη τὴν θεοπλὴν ἐχώρησεν. ἀεὶ γὰρ τοῖς ἐνθυμήμασι, καὶ ταῖς ὑποδείξεσιν ἐπάγει τὰς θεοπάς.

κάλλιστα καὶ τάχα.) καλῶς συνέζευξε τὰ δύο. ἐκάτερον γὰρ χρηστὸν τοῦ ἑτέρου, βλάβην ἐργάζεται.

φρισθείαν πέμπειν.) ἀπὸ κοινοῦ τὸ φημί. ἢ τοῖς μὲν διδάξει.) εἰς δύο γὰρ μερίζει τοὺς ἀκούοντας.

A vobis ostendat. Ambiguum itaque fugit, sed confessum dixit. Controuersum enim est illud, Dicat mihi, eum non esse infirmum: sed hoc, Deceptos ei fidem non habere: confessum.

Quòd si quis vestrûm.) Et hæc antithesis id est, obiectio est facultatis, vi anthypophoræ prædita. Nam antipophora non integra est antithesis, sed antitheseos pars, quæ alterum admittit, alterum repellit: id quod nunc quoque fit. Nam cum prima fuerit antithesis Philippũ esse formidabilem, eáque à iusto refutata sit: antipophora locum à iusto quidem non oppugnat, sed partem habet facultatis: tametsi Philippus & iniustus & perfidus est, vi tamen res tuebitur.

Putat autem vi fore vt tueatur.) Hoc est, propterea quòd loca ad eos oppugnandos opportuna tenet: vt sunt castella, portus: vt deficere, tametsi velint, non possint.

Cum enim beneuolentia.) A iusto rursum obiectionem refutauit. Nam si per iniuriam imperium est adeptus: non beneuolos habet oppressos.

B Prima quæque occasio.) Obiectionem soluit: pugnandum igitur, & pericula necessariò adeunda erunt, vt vincamus? ipse verò cum ait. Prima quæque occasio, & paruum erratum: quàm facilè debellari possit, ostendit. Est autem locus à facili, preciosissima pars in capite facultatis.

ἀνεχαίτισεν retraxit.) reflexit. Translatio sumpta est à iumentis, quæ quia diu ferre iugum nequeunt, id sæpe euertunt. Optimè autem conuenit in eos oratio, quos Philippus subegit, cum etiam seruitus iugo similis videatur: & serui desciscere cupiant, quòd eius grassationes & periuria diutius ferre nequeunt. Frequentatione verborum autem eum & dijs & hominibus esse inuisum ostendit, vt Grassantem, ad homines referatur: Peierantem, ad deos: Mentientem, ad vtrosque.

C φωρᾶται deprehẽduntur.) Redarguuntur. Translatum est ἀπὸ τοῦ φωρὸς hoc est, à fure seu prædone φὼρ enim est fur & prædo. Vnde etiam ἐπαυτοφώρῳ, in re præsenti in ipso furto.

καταῤῥεῖ, defluunt.) Hoc est, corrumpuntur, pereunt. Translatum à veteri pariete aliquo, cum vetustate & diuturnitate tẽporis ipse à se pereditur, & consumitur. Et fieri sanè potest. vt.) Dubitatione, & spei & florendi verbo. temporariam & intestabilem ostendit potentiam Macedonis. Nam & flores temporarij sunt, & non diuturni.

Infimas partes firmissimas.) Quidam reprehendunt oratorem hîc, dicentes κάτω, non κάτωθεν, fuisse dicendum, sed isti non animaduerterunt, id quod cõsequitur. κάτωθεν enim dixit, quod ab imis, hoc est, à fundamentis extruitur domus: similiter nauis etiam à carina.

Itaque censeo à nobis.) Hactenus absoluit orationem de iusto. Cúmque probarit, deos vt Phillippo infensos, sic populo placatos esse: ad exhortationem venit. Semper enim argumentis & probationibus exhortationes subiungit.

Pulcherrimè & celerrimè.) Bene coniunxit hæc duo. Nam vtrunque destitutum altero, minus præclarum est.

Legationem mittendam.) Pendet à verbo φημί.

Quæ alios doceat.) Bifariã enim diuidit Thessalos

in eos qui Philippum ignorent, & alios, qui eum quamuis norint, metuant. Pro dignitate ciuitatis.) Bona cautione vsus est. Poterant enim sæpe quidem mittere, sed paucos. Quare addidit, Pro dignitate ciuitatis.

Tanto magis diffidunt.) Quia, inquit, facilè & promptè pollicemur, ac nihil præstamus: meritò nobis omnes diffidunt.

Si modò quisquã nobis fidem adhibere debeat.) Vsque adeò, inquit, omnes diffidunt nobis nihil agentibus: vt, tametsi viderint nos agere, mirer, si tum etiam credere poterunt, nos agere. Domestici imperij.) Hoc est, ipsius Macedonici, non externi sociorum, iam enim de hoc dixit. Omnino enim Macedonica.) Nam contra Olynthios bellum gerentibus Athenien sibus, adiutor fuit Perdiccas Philippi frater, cum Macedonibus. Obscurè igitur hoc dicit: quam potentiam tum additamenti vice numerabamus, societate nobiscum coniunctam: ea nunc de principatu nobiscum contendit.

Sub Timotheo.) Hic imperator fuit Athenien sium, filius Cononis imperatoris, initio, si quisquam alius, valde felix. Nam proditum est, ad quodcumque bellum mitteretur, in eo victoria potitum esse. Vnde pictores eum cum reti pinxere dormientem, vt ferunt, & addidere mulierem, Fortunæ nomine adscripto, ei assistentem, quæ casses & alia venationum instrumenta gestaret. Quo figmento innuebant, fortunam pro eo facere omnia, ipso nihil laborante. Hæc molestè ferens, se nunquam fortunæ beneficio, sed sua virtute vicisse diceret: postea tanquam si eius dicti arrogantis pœnas exigeret numen non amplius vicit.

Thessalis laborantibus.) Laborantibus. ait, animis. quòd eorum alij popularem statum desiderabant: alij, vt tyranni Aleuadæ, & eorum amici, tyrãnidem. Tyrannicam domum.) Familiam Aleuadarum dicit.

Vel paruam potentiam.) Quia per superiora visus est quandam potentiæ opinionem cõciliare Macedonibus: id commune esse, ostendere vult: & cum vniuersale sit extenuare. Coniunctio κἂν, saltem, significat hîc electionem minoris, si maiore frustrari contingat. Non enim sunt duæ partes, sed vna.

Infirmiorem etiam.) Quæritur, quomodo infirmiorem, ac non multò magis firmam reddat exercitationibus & disciplina militari? Respondemus infirmitatem illam, de qua loquitur, non ad corpora pertinere, sed ad animos, quod oderint eum propter ea quæ ipse faciat, vt subiicit: aut, quòd perpetuis ærumnis confecti, infirmiores fiant.

Neq; enim putetis Ath.) Cum timiditatis accusare non possit, in Philippi animum inquirit, & Macedonum affectionem. Cum autem eorum consilia inter se contraria esse pronunciet: eos non consentire probat.

Et instituit agendo.) Et instituit agendo & periclitãdo, pati quicquid acciderit: post hęc distinguendũ, & pronuntiandũ est: Atq. instituit gerẽdis rebus atq; periculis adeundis, nullum casum recusare. & hanc opinionem, vt ea perfecisse dicatur, quæ nullus alius Macedoniæ rex, vitæ securitati anteponit.

Afflicti autem semper expeditionibus.) Id quod è militia euenit: rerum bellicarum peritiam, dico, vt quæ metu augeat, omisit: in voluntates autem inqui-

A εἰς ἀγνοῶντας τὸν φίλιππον, καὶ εἰδότας μὲν, δεδιότας δέ.

ἀξίως τῆς πόλεως.) καλῶς ἐπησφαλίσατο. οὐδὲ ὠάτο γὰρ πολλάκις μὲν πέμψαι, ὀλίγους δέ. διὸ προσέθηκεν, ἀξίως τῆς πόλεως.

τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσιν.) ἐπειδὴ φησὶν ὑπερόγκως καὶ ἐπίκως ὑπαχνούμεθα, οὐ ποιοῦμεν ἄν, εἰκότως ἅπαντες ἡμῖν ἀπιστοῦσιν.

εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν.) οὕτω φησὶν ἅπαντες ἀπιστοῦσιν ἡμῖν, μηδὲν ποιοῦσιν; ὅπ κἂν δεάσωνται ἡμᾶς ποιοῦντας, θαυμάζω, εἰ καὶ τότε ἡμῖν πιστεύσουσιν ὅτι ποιοῦμεν.

τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς.) ὅ ὄζιν αὐτῆς τῆς μακεδονικῆς, οὐ τῆς ἔξω τῆς συμμάχων. ἤδη γὰρ πρὸ τούτου εἶπεν.

ὅλως μὲν γὰρ ἡ μακεδονική.) πρὸς γὰρ ὁλυνθίους πολεμοῦσιν ἀθηναῖοις συνεμάχησε περδίκκας ὁ ἀδελφὸς φιλίππου μετὰ τῶν μακεδόνων. λελησθότως οὖν λέγει, ὅτι ἡ δύναμις ἰσχὺν εἶχεν μὲν τότε μὲν, ὥσπερ ἐν προθήκης μέρει, πρὸς συμμαχίαν, νυνὶ δὲ ἡμῖν πρὸς τὸ πρωτεῖον φιλονεικεῖ.

ὅπ τιμοθέου.) ἦν στρατηγὸς ἰῶν ἀθηναίων, ἧς μὲν κόνων μὲν τὸ στρατηγεῖν, δυτυχὴς δὲ σφόδρα ἐξ ἀρχῆς νομιζόμενος, εἴπερ τις ἄλλος. λέγεται γὰρ πρὸς αὐτὸ, ὡς ἐν οἰῳδήποτε πολέμῳ ἐπέμπετο, ἐνίκα. ὅθεν καὶ τοὺς ζωγράφους, ἰδίκα αὐτὸν ἐγραφον, γράφειν αὐτὸν καθεύδοντα, γυναῖκα δὲ συγγράφειν, ὑπογράφοντες αὐτῇ τὸ τῆς τύχης ὄνομα, πλησίον αὐτοῦ ἱσταμένῳ, καὶ βασάζουσαν δίκτυα καὶ ἄλλα θηρευτικὰ ὄργανα, δηλοῦντες διὰ τούτου, ὅτι ἡ τύχη πάντα ποιεῖ, αὐτοῦ πονοῦντος μηδέν. ὡς δὲ ὅτι τούτοις βαρέως ἰῶντο, μηδέποτε νενικηκέναι διὰ τῆς τύχης, ἀλλὰ δι' ἑαυτὸν λέγων; ὕστερον ὥσπερ τὸ δαιμονίου αὐτῷ νεμεσήσαντος ὅτι τῇ ἀλαζονείᾳ τοῦ ῥήματος, οὐκ ἔτι νενίκηκε.

θετταλοῖς νοσοῦσι.) νοσοῦσι λέγει τὰς γνώμας ὅτι οἱ μὲν αὐτῆς, ἐβούλοντο δημοκρατεῖσθαι; οἱ δὲ, πρὸς τοὺς τυράννους, τοὺς ἀλευάδας, καὶ οἱ φίλοι αὐτῆς τυραννεῖσθαι.

τυραννικὴν οἰκίαν.) τὸ γὰρ λέγει τῶν ἀλευάδων.

κἂν μικρὰν δύναμιν.) ἐπειδὴ δέ τῶν αἰωτέρων ἐδόξεν ὥσπερ τινα ὑποψίαν δυνάμεως παρέχειν τοῖς μακεδονίοις, βούλεται κοινὸν αὐτὸ δεῖξαι καὶ δέ τοῦ καθολικοῦ βαστάσαι. ὁ δὲ κἂν, σημαίνει συγχωροῦντα αἵρεσιν τοῦ βάττονος ἐν ὑποτυχῇ τοῦ μείζονος. οὐ γὰρ εἰσὶ δύο μέρη, ἀλλ' εἷς. ἔτ' ὅπισθαλεσέρων.) ζητεῖται πῶς ἀθηνεῖς, ἀλλ' οὐχὶ μᾶλλον ἰσχυρὸν ποιεῖ δέ τὸ γυμνάζεσθαι συνεκμανθάνειν τὰ πολεμικά. καὶ φαμὲν ὅτι ἀθηνεσέρων οὐ λέγει τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ; διότι μισοῦσιν αὐτὸν δι' ἅπερ αὐτὸς ποιεῖ, ὡς ὑπέρειν, ἢ ὅτι τῇ συνεχεῖ ζιβῇ κατακοπόμενοι, ἀσθενέστεροι γίνονται.

μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ἐπειδὴ δειλίαν οὐκ ἔχει κατηγορῆσαι, τῷ γνώμῃ ἐξετάζει τὸ φιλίππου, καὶ τῷ χέσιν τῶν μακεδόνων, καὶ τὰς περαιρέσεις αὐτῆς εὐανδρίας ὑποφίας, οὐχ ὁμονοοῦντας ἀλλήλοις δείκνυσι.

καὶ περήρπαγε πρώτων.) καὶ περήρπαγε πρώτων καὶ κινδυνεύων παθεῖν ὅτι ἂν συμβῇ. εἶτα δεξιξάμενος, περιεγκεῖν, τὸ ἠρημένον ἀπὸ τὸ ζῆν ἀσφαλῶς, δόξαν κτήσασθαι τοῦ τὰ αὐτὰ δεδραπεξάσθαι, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος μακεδόνων βασιλεύς. κοπτόμενοι δ' ἀεὶ ταῖς στρατείαις.) τὸ μὲν συμβαῖνον ἐν τῆς στρατείας, λέγω δὲ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πολεμίων, ὡς πρὸς φόβον σωτηρίου, ἀφῆκε. τῷ γνώμῃ δέ κτησ-

θεν, ὅπ λιποῦσ᾽ταῖς σωνεχέσι πολέμοις. καὶ τὴν αἰτίαν προσέθηκεν; οὐ συγχωρούμενοι γεωργεῖν, οὔτε τοῖς ἰδίοις προσέχειν. εἶτ᾽ ἐπειδὴ καὶ πρὸς τοῦτο ἀντέπιπτεν, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ πολέμου κερδαίνουσι, λάφυρα καὶ ἀνδράποδα, καὶ τὰ τοιαῦτα λαμβάνοντες; καὶ τούτων ἄμοιρον ἀπέφαινε τὸ κέρδος; οὐ δυναμένων αὐτοῖς διαπορεῖσθαι ὅσα αὖ ποιήσουσιν; ἀλλὰ προσθήκην ἀναλωμάτων ἔχειν διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι ζημιοῦν αὐτὰ, καὶ μὴ δυνασθαι πωλεῖν, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορείων, καὶ μηδενὸς ἐμπορευομένου διὰ τὸν πόλεμον. καὶ προσέθηκεν, οὕτως ὅπως αὖ δυνήσονται, ἐνδεικνύμενος, ὅτι οὐ διὰ ὅπλοις κρατοῦντες, ἀλλ᾽ ἁρπάζοντες καὶ λῃζόμενοι κερδαίνουσιν.

διαθέσθαι.) πωλῆσαι. ἡ λέξις καὶ παρ᾽ ἰσοκράτει ἐν τῷ Βουσίριδι, ὅταν λέγῃ τὴν διάθεσιν.

οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες.) ὅσα πῶς καταμικρὸν τὸ ἀθηναίους ἀποδείκνυσι τὸ φιλίππου. πρῶτον εἰπὼν, ὅτι μισοῦσιν αὐτὸν οἱ σύμμαχοι ἕλληνές τε καὶ βάρβαροι B καὶ μελετῶσιν ἀπόστασιν. εἶτα καὶ αὐτοὶ οἱ μακεδόνες οἱ πολῖται αὐτοῦ. εἶτα, ἵνα μή τις εἴποι, ἀλλ᾽ εἰ καὶ ὅτοι ὅτως ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ξενικά τινα στρατεύματα δύνοῦνται ἔχειν; βούλεται δεῖξαι, ὅτι καὶ οἱ τοι δόξαν μὲν τινα ἔχουσι, καὶ ὑπόνοιαν πολεμικὴν, οὐ μὲν τοι ὄντιν᾽ ἀληθῆ, ἐξ ὧν ὀπωφέρει.

πεζαιτέροι.) πολλαὶ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις. οἱ μὲν γὰρ αὐτὸ λέγουσιν ὄνομα στρατεύματος οὕτω λεγόμενον. οἱ δ᾽ ὅτι τινὲς ἦσαν παρ᾽ αὐτοῖς στρατιῶται, τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχοντες, τὸν δ᾽ ἕτερον ὡπλισμένον. διὸ φασὶ καὶ πεζαιτέρους αὐτοὺς καλεῖσθαι, παρὰ τὸ τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχειν. πέζα γὰρ τὸ κατώτατον τοῦ ποδός. ὅθεν καὶ τὸ πεζεύειν τὸ χαμαὶ βαδίζειν. οἱ C δέ φασι, τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν πεζῶν ὧν εἶχε ξένων, ἑταίρους καὶ φίλους γνωμίους αὐτῷ, οἱονεί τινας ἐκλελεγμένους διὰ τὸ ἀνδρεῖον, ἵνα φυλάττωσιν αὐτόν. ἢ δὲ γραφὴ διάφορος, παρὰ τὴν διάφορον ἐξήγησιν.

οὐδένων.) φασὶν οἱ τεχνικοὶ τῶν γραμματικῶν, ὅτι οὐ κυρίως κέκλιται ἡ διπλῆ τοῦ οὐδεὶς οὐδενός.

φιλοτιμίᾳ πάντας.) αὐτὴ τοῦ διὰ φιλοτιμίαν, ἵν᾽ αὐτὸς βούλεται κεκτῆσθαι. τί οὖν οὐκ ἐπαινετὸς, καθ᾽ ὃ δόξης ὀρέγεται; εἰ μὲν συμφέρου ὀρέγεται; ἐπαινετὸς ἂν εἴη. νυνὶ δὲ τῷ πλεονάζοντι, εἰς κενοδοξίαν * ὥσπερ λέγομεν ἐκπίπτει. ἑκάστῃ γὰρ ἀρετῇ δύο κακίαι παρέπονται, κατ᾽ ἔνδειαν καὶ πλεονασμόν.

ἢ δικαίως ἄλλως.) οἷον ἀπὸ φύσεως. ἵνα δείξῃ, ὅτι ἀπὸ διδαχῆς οὐκ ἔστι φῦναι μακεδόσι γενέσθαι σώφρονα. ζῷα δὲ σημαίνει φησὶ τοῖς παλαιοῖς τὸ ἄλλως. οἷον τὸ κατ᾽ ἄλλον τρόπον, ἢ τὸ κατὰ φύσιν, ὡς ἐνταῦθα, ἢ τὸ μάτην. πλατωνικῶς δὲ κέχρηται δόξῃ. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος, ἔπειδὰν τὰς ἀρετὰς ἀλλήλαις, ὥστε τὸν ὄντα σώφρονα, καὶ δίκαιον εἶναι, καὶ φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον.

ἓν καθ᾽ ἡμέραν ἀκρασίαν.) οὐχ ἁπλῶς εἴρηται τοῦτο. ἀλλ᾽ ἵνα μήτις νομίσῃ ὡς τύραννον αὐτὸν ξυφᾶν, καὶ σπάνιον ἡμέρας καί τινας ἐπ᾽ ἀρίστου καλεῖν; διὰ τὸ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ταῦτα ποιεῖν, διέβαλεν αὐτὸν ὡς μέθυσον καὶ τὸν τοῦ βίου ἔχοντα. κορδακισμοῖς.) κορδακισμός ἐστιν εἶδος ὀρχήσεως αἰσχρᾶς καὶ ἀσχήμονος. τῶν γὰρ ὀρχήσεων. ἡ μὲν ἐστι πολεμικὴ, ὡς ἡ πυρρίχη. ἡ δὲ γελαστικὴ, ἡ χαρᾶς) ἐν θεάτροις καὶ πότοις. παρεωραῶντας.) ἐπὶ μὲν τοῦ ἀνδρείων τὸ ἐκβάλλειν.

A siuit, eos molestè ferre continua bella: causámq; adiecit, quòd agros colere prohibeantur, & suam rē familiarem curare. Deinde cum & contra hoc obiici posset, Atqui lucrum è bello faciunt, cum & manubias & mancipia & eius generis alia accipiant: etiam illud esse lucrum inutile ostēdit, quod quæ nacti sint, distrahere nequeant: sed sumptibus augeantur alendis illis, quæ vendere, clausis emporiis, neminéque mercaturam propter bellum exercente, nequeant. & addit. Sic vt possunt: ostendens, eos non armis vincere, sed rapinis & prædationibus rem facere.

διαθέσθαι, disponere.) Vendere. Verbum hoc extat etiam apud Isocratem in Busiride, cum τὴν διάθεσιν, dispositionem, id est, venditionem, seu distractionem nominat.

Qui autem cum eo versantur.) vide vt paulatim in firmitatem Philippi ostendat. Primùm dixit, eum in uisum esse sociis, tum Græcis, tum Barbaris, eósque ad defectionem spectare. Deinde, ipsis etiam Macedonibus, ciuibus suis. Postea ne quis dicat, Etiam si isti sic animati sunt, at conducticios habet quosdam B exercitus bene cupientes: ostendere vult, etiam illos haberi quidem & existimari egregios bellatores, sed rem aliter se habere: idque per sequentia demonstrat.

πεζαιτέροι, pedites.) Huius vocabuli multæ feruntur explicatioues. Nam hi dicunt, id esse nomen exercitus, qui sic nominetur: illi, quosdam fuisse apud eum milites, altero pede nudos, armatos altero. quanobrem eos πεζαιτέρους vocari dicunt, quòd alterum pedem nudum haberent, πέζα enim est infima pars, id est planta pedis. vnde etiam πεζεύειν, humi ambulare, id est, pedibus iter facere. Alij dicunt, eos quos è turba peregrinorum militum haberet in sodalidatem & amicitiam receptos, veluti selectos quosdam propter fortitudinem, ad custodiam corporis, sic nominari. Variat autem scriptura pro explicationis varietate. C

Nullis.) Grammaticæ artis scriptores negant propriè inflexum esse οὐδενὸς οὐδενός.

Ambitione omnes.) Id est, Per, vel propter ambitionem. vult enim suam esse laudem. Nónne igitur laudandus est, cum gloriam expectat? Siquidem in ea re modum seruaret: laudandus esse nunc, quia modum excedit; in vanitatem, vt dicimus, incidit. Singulas enim virtutes bina vitia comitantur: quorum alterum in eo quod parum, alterum in eo quod nimium est, cernitur.

Aut iustus alioqui.) Veluti, à natura. Vt indicet institutione apud Macedones temperantem fieri posse neminem. ἄλλως autem apud veteres tria significat: aut alio modo: aut natura, vt hîc: aut frustra. Platonicam autem opinionem secutus est. Ait enim is, conse qui sese virtutes mutuò: vt qui temperans est idem sit & iustus, & prudens, & fortis.

Quotidianam intemperātiam.) Nec hoc simpliciter dictum: sed ne quis putet, eum vt tyrannum, luxuriosè viuere, ac certis diebus, & certos quosdam ad prandium vocare, perstringit eum, vt qui singulis illa diebus faciat, vt ebriosum & huic vitæ rationi deditum.

κορδακισμοῖς.) Cordacismus est genus saltationis ob scœnæ & indecorę. Nam alia saltatio est militaris, vt Phyrrice: alia ridicula, qua vtūtur in theatris & compotationibus.

Despectum esse:) De fortibus, Eiiciendis

de his. Decipiendi verbo est vsus. quod contemni significat. Causa verò est, in fortes, inuidia: in temperantes, odium.

Latrones & adulatores.) Latrones, hoc est, rapaces quosdam milites. Deinde quia latronum vocabulum quandam fortitudinis significationem habet, siquidem hostes spoliant: vt id deprimeret, adulatores subiecit. Summissis enim animis sunt adulatores.

Constat autem hæc esse vera.) Hæc ad fidem ei qui nunciauit conciliandam pertinent. Ipsos quodammodo Athenienses citat testes ob ea quæ norunt.

Calliam istum publicum.) Obseruandum, cum pluraliter dixerit, quos omnes repellebant, vnum subiecisse atque ex vno multitudinis petiisse testimonium. Publicum verò dicit, quia seruos quosdam habebant Athenienses è captiuis ad publica ministeria delectos: eos literas docebant, & in bellis cum quæstoribus & ducibus ablegabant, vt tabulas expensi conficerent. neque in eo imprudenter fecerunt: sed eò, quia illos vt seruos verberare licebat, vt exquirere veritatem possent. Nefas enim habebatur Athenis, ingenuos verberare. Quòd si verò verberibus seruorum, dux aut quæstor mendacij conuincebatur: tanquam serui deinceps & ipsi malè accipiebantur.

Imitatores ridiculorum.) Appendix necessariò est addita. non enim quæuis imitatio ridicula est, cum quædam etiam grauis & seria habeatur. Nam tragœdia est imitatio morum & perturbationum regiarũ. Est & comœdia imitatio. & * graues Mimi habentur Sophronis. & Turpium cantionum, appositi. sunt enim & probatarum cantionum poëtæ.

Atqui hæc tametsi parua exist.) Nequis dicat: Ecquid verò ista eius potentiæ nocent? infert, ea specimen esse infelicitatis eius, vt qui deos iratos habeat. Consentaneum enim est, à mimis etiam numina salibus incessi. Sed opinor nunc quidem obscurat.) Obiici poterat. Quî fit igitur, vt sua retineat, & potentiam tueatur, si infelix est? respondet igitur, quia nũc felix est. Sin cladem aliquam acceperit: statim hæc omnia deprehendentur. Deinde vt denuò terreat, felicem nominando: statim infert: Non diuturna erit eius felicitas, si vos voletis. Quare, si verum dicendum est, vestra socordia fouet illius felicitatem.

Si & dij voluerint.) Ad res enim gerendas opus est & Fortunæ fauore, & virorum industria.

Siue ruptum, siue luxatum.) ῥῆγμα, vasis alicuius ruptionem nominant medici, vt venæ aut arteriæ: σπέμμα articuli elisionem. aut ῥῆγμα nerui distensionem: σπέμμα ossis emotionem.

Quod si quis vestrûm, Athenienses.) Absolutis prioribus facultatis partibus, transit ad tertiam de fortuna. Primã autem & vniuersalem obiectionem, Philippum esse formidabilem, refutat, ostendendo non esse formidabilem, cum per iniuriam sit potens factus. alteram & singularem, Fore vt vi tueatur imperium, reiicit, ostendendo, eum tueri non posse imperium, cum & ciuibus, & socijs & peregrinis militib. sit inuisus: præsertim, quòd & ipse sit helluo. & homo perditus. Tertia & postrema obiectio est: Sed fortunatus est Philippus. Proinde tametsi adiutores in bellis non ita beneuolos habet, fortunæ tamen beneficio fit voti compos. Duæ igitur posteriores, partes sunt primæ vniuersalis. Prudentis ille quidem hominis.) Extendit obiectionem, & eum à quo affertur, laudat. Eius rei quæ causa est? τὰ φεύγματα. ἔδειξεν οὖν ὅτι οὐ καθέξει, μισοῦντων αὐτὸν, καὶ ὑπηκόων, καὶ συμμάχων, καὶ ξενίων. ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ὢν μθυσὴς, καὶ ἀσθμής. ἢ ὃ ξίτη καὶ τθυταία, ἀλλ' δυτυχὴς ὁ φίλιππος. ὥστε κἂν μὴ σφόδρα ἔχῃ δύνοις τοὺς συναγωνιζομένους, καταρθοῖ διὰ τῆς τύχης. ὥστε εἰ τὰς δύο τὰς τθυταίας, μέρη τῆ φρονήσεως καθολικῆς. σώφρονος μὲν ἀνθρώπου.) ἐμίκωνε τὴν ἀπόφασιν, ὃ τὸν φρονιμίσαντα αὐτὸν ἐπῄνεσε. τίς οὖν ἡ φάσις; εἰώθην

ὅτι ὃ τούτων τὸ παρεωρᾶσθαι εἶπεν, οἱονεὶ καταφρονεῖσθαι. καὶ ὅτι μὲν τῆ ἀνδρείων, τὸν φθόνον αἴτιον ὅτι δὲ τῆ σωφρόνων τὸ μῖσος.

λῃστὰς καὶ κόλακας.) λῃστὰς οἱονεὶ ἁρπαγὰς τινὰς στρατιώτας, εἶτα ἐπειδὴ ἔμφασιν ἔχει τινὰ ἰσχύος τὸ τῆ λῃστῶν, εἶπε λῃστεύουσι τοὺς πολεμίους, ἐπαγαγὼν τούτῳ τὸ κόλακας· ἐταπείνωσεν αὐτό. ταπεινοὶ γὰρ τὸ φρόνημα οἱ κόλακες.

δῆλον δ' ὅτι τοῦτ' ἐστί.) ταῦτα εἰς πίστιν τῆ ἀπαγγελίας, αὐτοῖς γὰρ ὥσπερ βούλεται μάρτυρας ἀθηναίους ποιήσασθαι ἐξ ὧν ἴσασι.

καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον. ἰστέον ὅτι πληθυντικῶς εἶπεν οὓς πάντες ἀπήλαυνον, ἵνα ἐπάγῃ, ἐφ' ἑνὸς τὸ πλῆθος τῆς μαρτυρίας δεξάμενος. δημόσιον δέ φησιν, ἐπειδὴ δούλοις εἶχον δημοσίοις οἱ ἀθηναῖοι χρῆσθαι ἀγχιμαλώτοις ποιησάμενοι, καὶ ἐδίδασκον τούτους γράμματα, καὶ ἐξέπεμπον αὐτοὺς ἐν τοῖς πολέμοις μετὰ τῆ ταμιοῦ καὶ τῆ στρατηγῶν, ἵνα ἀπογράφοιτο τὰ ἀναλισκόμενα. οὐκ ἀκαίρως ὃ τοῦτο ἐποίουν, ἀλλ' ἵνα δι' αὐτῆ δυνάσθαι τούτοις τύπτειν ὡς δούλους, ἔχωσι μανθάνειν τὸ ἀληθές. αἰσχρὸν γὰρ ἐνομίζετο τοῖς ἀθηναίοις ἐλευθέροις τύπτειν. εἰ δὲ διὰ τῆ πληγῶν τῆ δούλων, ἠλέγχθη ὁ στρατηγὸς καὶ ὁ ταμίας ψευδόμενος, ὡς δοῦλοι λοιπὸν καὶ αὐτοὶ κακῶς ἔπασχον.

μίμοις γελοίων.) ἀναγκαῖον τὸ τῆς θεσθήκης. οὐ γὰρ ἅπασα γὰρ μίμησις γελοῖα, τυγχάνει, ἀλλ' ἔστι καὶ σπουδαία. ἡ γὰρ τραγῳδία, μίμησίς ἐστιν ἠθῶν καὶ παθῶν βαπλικῶν· καὶ ἡ κωμῳδία μίμησις, καὶ οἱ μῖμοι σώφρων, σπουδαῖοι. καὶ αἰσχρῶν ἁμαρτῶν θεσπέθηκεν. εἰσὶ γὰρ καὶ ἀγαθῶν ἁμαρτῶν ποιηταί.

καὶ τοι ταῦτα εἰ καὶ μικρά.) ἵνα μή τις εἴποι, καὶ τὰ ταῦτα αὖτε λυμαίνεται τὴν δύναμιν; ἐπάγῃ ὅτι δίγμα ἐστὶν αὖτε τῆς κακοδαιμονίας, ὡς ὅτι ἔχει μιαιφόντας τοὺς θεούς. εἰκὸς γὰρ τοὺς μίμους καὶ εἰς τοὺς κρείττονας ἐποσκώπτειν.

ἀλλ' οἶμαι νῦν μὲν ὑποσκοπτεῖ.) ἀντέπιπτεν αὐτῆ. καὶ πῶς οὖν αὐτὸς αὐτέχει, καὶ σώζει τὴν δύναμιν, εἰ κακοδαίμων ἐστίν; ἐπάγῃ ὅτι τέως νῦν δυτυχεῖ. ἐὰν δὲ ὑπείπῃ τινὶ ἀτυχία, δῆθεν ταῦτα πάντα ἐλεγχθήσεται. εἶτα, ἵνα μὴ πάλιν φοβήσῃ, δυτυχῆ λέγων, δύθυς ἐπάγῃ, οὐκ εἰς μακρὰν * δυτυχήσῃ, ἂν ὑμεῖς βούλησθε. ὥστε εἰ δεῖ ταλήθες εἰπεῖν, χρηγία τῆς ἐκείνου δυτυχίας, ἡ ὑμετέρα ῥαθυμία γίνεται.

ἂν οἵτε θεοὶ θέλωσι.) χρήζουσι γὰρ αἱ πράξεις, καὶ δυτυχίας. καὶ καταρθωμάτων ἀνδρῶν.

κἄν ῥῆγμα. κἄν σπέμμα.) ῥῆγμα μὲν οἱ ἰατροί φασιν, ἀγγείου τινὸς ῥῆξιν. οἷον, φλεβός, ἢ ἀρτηρίας. σπέμμα δ', ἀρθρου καθάβασιν. ἢ ῥῆγμα μὲν, νεύρου * διάσασιν· σπέμμα δ', ὀστέου μετάσασιν.

εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες.) πληρώσας τὰ πρῶτα μέρη τῆ δυνατῆ, μεταβέβηκεν ὅπη τὸ ξίτον τὸ πρὸς τῆς τύχης. ἔστι γὰρ ἡ μὲν πρώτη καὶ καθολικὴ ἀπόθεσις· φοβερὸς φίλιππος· ἔδειξεν οὖν ὅτι οὐ φοβερὸς ὡς ἀδικίας ἡνιχωλός. ἡ δὲ δευτέρα καὶ μερικὴ, ὅτι βία καθέξει

ἐνθεν ὁ δημοσθένης ἐνθα αὖ ἀπορῆ λύσεως πρὸς αὐτὸ- A Solet Demosthenes, quando refutationem obiectionis in promptu non habet, eam non nudam ponere, sed paulatim dilatare, donec latenter tale aliquid apposuerit, ex quo refutationis occasionem arripiat: id quod hic quoque fecit. Fuit enim obiectio, Fortunatus est Philippus: quam cum refutare non posset, paulatim extendit, eò vsque, dum eam ab ipsa Philippi fortuna, ad communem hominum fortunam traducat.

τιμώειν, ἕως αὖ λάθῃ τοιοῦτόν τι προσθεὶς, ἐξ οὗ λήψε-
τὸν ἀφορμὴν τῆς λύσεως, ὃ δὴ καὶ ταῦθα πεποίηκεν.
λῶ γὰρ μὲν αὐτόθεσις, δύτυχὴς ὁ φίλιππος. οὐκ ἔχων ὃ
λῦσαι τούτῳ, κατ' ὀλίγον πλατυώων ἀπὸ τῆς φιλίπ-
που τύχης αὐτῆς, ὅπη τῷ κοινῷ τῶν ἀνθρώπων μετέ-
στησεν.

πολὺ γὰρ πλείους.) ὥσπερ ἀπὸ πλατωνικῆς ὁρμώμενος ἀρχῆς, ἐνταῦθα φιλοσοφεῖ, λέγων τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ
τύχης ἀκολουθεῖν. οὐκ ἔνι δ' αὐτὰ ἀρχοῦν(τα.) διττὴ
ἐστιν ἡ ἐξήγησις, ἢ γὰρ καθολικήν ἐστιν, οἷον, οὐκ ἔνι δ'
ἀνδ' ἢ τὸ ἂν συνάδεσμος ἀντὶ τοῦ δή. εἶτα τὸν ἀρχοῦντα
καθολικῶς. ἤ, οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

ὑπὲρ τῶν ἑλλωνικῶν, δικαίων.) τὸν πόλεμον λέγει τὸν
ὑπὲρ τῶν θηβαίων, ὅτε λακεδαιμόνιοι τὴν καδμείαν κα-
τέλαβον. ἐν γὰρ τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ ὁρῶντες οἱ
λακεδαιμόνιοι τοὺς ἕλλωνας ἀδικουμένους ὑπὸ τῶν ἀθη- B
ναίων, ὑπέσχοντο αὐτοῖς εὐδαιμονίαν, εἰ μετὰς ἄγειν πρὸς
αὐτούς. καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ, ἠδυνήθησαν αὐτοὺς ἀπο-
στῆσαι. ὡς οὖν κατορθώσαντες τὸν πόλεμον, ὕστερον καὶ
αὐτοὶ χειρόνως ἠδίκουν τοὺς ἕλλωνας. ἀγανακτήσαντες
ὑπὲρ τούτων οἱ ἀθηναῖοι, ἐξηνέγκαν ὑπὲρ τῶν ἀδικου-
μένων πόλεμον πρὸς λακεδαιμονίους. ἐκ τούτου ἐκ-
λήθη ὁ πόλεμος, ὁ ὑπὲρ τῶν ἑλλωνικῶν δικαίων.

καὶ πολλὰ ἰδία.) ἵνα λαμβάνοντες χρήματα οὗτοι λα-
κεδαιμονίων, συγχωρήσωσιν αὐτοῖς ἀδικεῖν ἀδεῶς τοὺς
ἕλλωνας. καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ
ἔθνη, καὶ καθ' ὅλην. ἀπατωμένων ἀλλήλους.) τοῦτο εἰς χάρι-
τα ἵνα ᾖ μὴ δοκῇ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ χάριτος, τῷ κοι-
νῷ καλύπτει τὴν ὑποψίαν. μεταπεμπόμενοι οἱ γὰρ τοὺς
στρατηγοὺς, εἰς κρίσιν καθίσασαν.

πάλιν ἐλπίζόντων.) οἱ στρατηγοὶ κενούμενοι ἀπορυγεῖν
βουλόμενοι, πάλιν αὐτοῖς ἐπηγέλλοντο τὰς ἢ καὶ τάσδε
τὰς νήσους αὐτοῖς προσκτήσασθαι, καὶ τὰ δεκατριῶσθαι.

ἀγνωμόνας ἔχετε.) ἀγνώμονας λέγει τοὺς ἀποροῦντας,
καὶ στέρησιν τῆς γνώμης. οὐχ ὥσπερ νῦν ἀγνώμονας κα-
λοῦμεν τοὺς μὴ ἀποδιδόντας τὰ χρέα. ἡμῶν τὰς ἀ-
μοιβάς.

νῦν δὲ ὅτι μὲν φυλάξωμεν.) ἀντὶ πάππον ἔφυσεν. ὅτι
ξενικοῖς χρησόμεθα στρατοπέδοις. ὁ δὲ, τί φησὶν; εἰ μὲν εἰ-
χομεν τι φυλάξαι, καλῶς τοὺς ξένους ἐπέμπομεν. ὅπερ τ-
τοῦδ' ἀπέστελλον τοὺς ξένους. εἰ δὲ κτήσασθαι δεῖ προ-
σθήν ὅτι τὸν δῆμον εἶ) δεῖ τὸν στρατεύομενον.

φημὶ δὴ δεῖν.) ἐντεῦθεν ὅτι τοῖς ὁπλίταις μετ-
ηλθεν, ἐν χήμασι κεφαλαιώσεως τῶν εἰσ-
βολῶν ποιησάμενος. * τινὲς δέ φασιν. ἕως ὧδε
πληρώσαντα τὸ δίκαιον, ὅπερ τὸ συμφέρον μετέρ-
χεσθαι.

τὰς προφάσεις δὲ ἀφέλειν.) οἱ γὰρ στρατηγοὶ, προ-
φάσεις ἐποιοῦντο τῆς ἀπολογίας τὸ μὴ λαμβάνειν χρή-
ματα.

καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα.) ἐλλείμματα. δι' αὐτὰ
καλεῖ τὰ χρήματα. ὀλίγα γάρ φησιν εἰς μισθὸν διδόντες
τοῖς στρατιώταις, τὰ ὑπόλοιπα τοῦ τριόβολου μισθοῦ, εἰς θεω-
ρίαν κατέχετε.

Nos mutuò culpantibus.) Ad Charetem hoc attinet. Quem ne defendere videatur, vniuersali oratione suspicionem tegit. duces enim accersebantur, & rei fiebant. Rursus sperantibus.) Duces rei facti, vt C absoluerentur, rursus promittebant se has & illas insulas Atticæ ditioni adiecturos, & nescio quę strenuè confecturos. Incogitantes estis) ἀγνώμονας dicit incogitantes, quasi priuatos cogitatione. non vt nunc ἀγνώμονας vocamus eos, qui debita, id est, vicem non reddunt, hoc est, ingratos.

Nunc verò quod quidem tueamur.) Obiectionẽ soluit, Conducticijs vtemur exercitibus: ipse verò, quid ait? Siquidem haberemus, inquit, quod tuendũ non esset incommodum conducticios mittere. nam in eum vsum conducticios ablegabant. Sin quid parandũ est: perspicuum populũ oportere militare.

Affirmo igitur oportere.) Nunc iam ad peroratio nem trãsit, ad quam per formam enumerationis acce dit. Quidam verò aiunt hactenus absoluto facultatis loco, eum ad vtilitatis locum transire.

Prætextus eripere.) Duces defensionis loco afferebant non dari sibi pecuniam.

ἐλλείμματα. Id est, defectus, vocat ipsam pecuniam. Pauca enim, inquit, militibus stipẽdij nomine datis: cætera quæ integræ mercedi desunt, ad spectacula ipsi retinetis. Non enim potest acerbè.) Pro, iustè; Nam ius acerbum iniustis videtur.

Priuata verò inueniant.) Priuata bella dicit, quæ ipsi gerunt iniussu ciuitatis. Alludit fortassis ad Charetẽ. Cùm verò data dicẽdi potestate.) Si dixerint se non accepta pecunia, non posse propugnare pro rep. Proinde hic etiam de theatrali pecunia agit.

οὐ γάρ ἐστι πικρῶς.) ἀντὶ τοῦ δικαίως. πικρὸν γὰρ τοῖς ἀδικοῦσι τὸ δίκαιον καταφαίνεται.

ἰδίοις δ' ὑφίεσθαι.) ἰδίους λέγει, οὓς αὐτοὶ ποιοῦνται ἐκτὸς τῆς πόλεως. ἀγνίζεται δὲ ἴσως εἰς χάριτα.

ὅταν δὲ δόντες λόγον.) ὅτι χρήματα μὴ λαμβάνοντες. οὐ δυνάμεθα ὑπὲρ τῆς πόλεως πολεμεῖν. οὐκοῦν καὶ ἐν-
ταῦθα φεύγει τὴν θεωρικῶν.

συμμορεῖαι classes A thenienſium.

Prius enim Athen.) Cum decem eſſent tribus apud Athenienſes,& vrbs ipſa velut in decurias diſtributa:neceſſe habuit vnaquæque tribus ex omnib. deſignare in ea viros ditiores cæteris, centũ viginti, qui pro defenſione reipub.publica munera obirent. Deinde hi centũ viginti ſe in binas partes diuidebãt,vt ſexaginta eſſent ex eis ditiſſimi, reliqui ſexaginta minus diuites.Id verò faciebãt,ne de improuiſo,vrgente bello,fortè accideret, vt minus diuites, preſentes nũmos nõ haberẽt.Nã ditiores & pro eis, &ante eos tributũ pẽdebãt:& quã ſic expẽderãt,poſtea per ociũ recipiebãt.Nominabatur autẽ ſexagenorũ ille ordo ſymmorio,hoc eſt, cœtus ſeu claſſis, eo quòd tribus pars eſſet.

Proinde cum decem tribus eſſent, & ſingulæ centenos vicenos diſignarent:fiebat,vt vniuerſi qui publica munera obirent,mille ducenti eſſent.Diuidebant porrò eos decem cœtus in bis ſexcentos viros:& rurſus harum duarum partium quanque in duas partes, hoc eſt,in trecentos è quinque cœtibus delectos. Hi verò erant trecenti locupletiſſimi & primi, qui & præ cæteris tributa pendebant, & eos habebant in omnibus rebus dicto audientes.Proinde efficitur, vt duæ partes ſint omnium.Siquidem * vtrinque erant velut agglutinati alterius partis trecentis locupletioribus.Habebant autem ſinguli quadrantes, & peculiarem ducem,& peculiarem oratorem.Nihilomin9 tamẽ ſecundarum & oratores,& duces, prioribus cedebant.Olim igitur,inquit,ſe diuidebant in ſymmorias,ob maiorem ſolicitudinem,vt pecuniæ tempeſtiuè penderentur:nunc verò non ob aliud in ſymmorias diuidimini,niſi propter adminiſtrationem reipublicę hoc eſt,propter factiones.Reprehendit igitur eos,quòd olim ,cum propter tributa ſymmorias facerent,& rerum gerendarum tempus adeſſet,principatum teneri ſciebant à ditioribus: ſecundo loco eſſe duces,qui rem bene gererent:tertio oratores,qui tantum verba facerent. Nunc verò cum tempus ſit concionandi & dicendi,principatum tenere non diuites ,ſed oratores:& ſuffragatores eſſe primos trecentos,qui laudent ea quæ à ſuis oratoribus dicta fuerint,reliquos vtriſque eſſe attributos.

συμμορεῖαι *nec opes aliæ ſuppeditarint: theatrali pecunia cedent.

Alijs cogi.) Poſtquam ſuprà dixit, Affirmo igitur opus eſſe pecunia:ne dicant pauperes,Proinde conferent diuites: occupat & eos defendit.Quò vſq; tandem,inquit,Triremes inſtruent & conferent , & omnia inſument?Nam ſi eis ſpem omnem, quam in diuitib.habebant,præciderit:*aut alias opes quærent, aut theatrali cedent.Ac omnino ſolet Demoſthenes patrocinari diuitibus. Intelligit enim neruos eſſe locupletes.

Dico igitur in ſumma.)Propterea opus ei fuit ſecunda capitum enumeratione,cum dixerit,omnibus tributum eſſe conferendum,vt in eam neceſſitatem adducti,theatralem pecuniam miſſam facerent.

ENARRATIO IN OLYNTHIACAM TERTIAM

Demoſthenis orationem,Hieronymo Vvolfio interprete.

NON eadem ſtatuere poſſum,Athenienſes.) Exordium, vt in rebus arduis , ab obiurgatione ductum eſt,vel ab admirabili.Eſt enim admirabile, cũ res verbis non reſpondent,Vel , à comparatione.

πρότερον μὲν γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) δέκα οὐσῶν φυλῶν πᾶσα τοῖς ἀθηναίοις, καὶ εἰς δέκα ὥσπερ μεμερισμένης τῆς πόλεως, ἀνάγκη ἦν ὥσπερ ἑκάστη φυλὴ ἀπὸ πάσης προβάλλεσθαι τοὺς πλουσιωτέρους αὐτῆς, ἑκατὸν εἴκοσι ἄνδρας τοὺς λῃτουργοῦντας ὑπὲρ αὐτῆς τῇ πόλει. εἶτα οἱ ἑκατὸν εἴκοσι οὗτοι, ἐμερίζοντο ἑαυτοὺς εἰς δύο μερίδας. ἵνα ἐξήκοντα αὐτῶν ἄνδρες ἔσωνται οἱ πάνυ πλούσιοι. οἱ δ' ἄλλοι ἑξήκοντα, ἧττον πλούσιοι. ἐποίουν δὲ τοῦτο, ἵνα μὴ ἐάν ἀξαίφνης πόλεμος αὐτοῖς ἐπιστῇ, καὶ τύχῃ πρὸς τὸ παρὸν μὴ ἔχειν χρήματα τοῖς ἧττον πλουσίοις. εἰσέφερον δὲ οἱ πλουσιώτεροι ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ προετέλουν, καὶ ἐδέχοντο ταύτας τὰς χρείας καὶ σχολήν. ἦγετο δὲ τὸ σύστημα αὐτῆς τῆς ἑξήκοντα, συμμορεία, οἱονεὶ πᾶσά τὸ μέρος εἴη τῆς φυλῆς δέκα οὖσῶν φυλῶν καὶ ἑκάστης προβαλλομένης ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι, συνέβη τοῖς πάντας εἶναι λειτουργοὺς χιλίους διακοσίους. ἐμερίζον οὖν αὐτοὺς ἀπὸ ἑξακοσίων ἀνδρῶν. ἔστιν ἀπὸ δέκα συμμορειῶν. πάλιν δὲ ἑκατέραν τῆς δύο μερίδων τούτων, ἔτεμνον εἰς δύο. ὅ ἐστιν, εἰς διακοσίους μὲν ἄνδρας, καὶ πέντε δὲ συμμορείας. οὗτοι δ' ἦσαν οἱ διακόσιοι οἱ πάνυ πλούσιοι οἱ πρῶτοι, οἵ πιες προεισέφερον τῆς ἄλλων τε καὶ εἶχον αὐτοὺς ὑπακούοντας εἰς πάντα, ὥστε συμβαίνειν εἰς δύο μερίδας εἶναι τοὺς πάντας. εἶτε * οἱ τῆς ἑκατέρωθεν ἦσαν ὥσπερ λύχνοι τοῖς ἑκατέρωθεν διακοσίοις, τοῖς πλουσιωτέροις. εἶχε δὲ ἑκάστη μερὶς τῆς πρασέρον, καὶ ἴδιον στρατηγὸν, καὶ ἴδιον ῥήτορα. ὅμως δὲ πάλιν τῆς δευτέρου, καὶ οἱ ῥήτορες, καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπῆκον ταῖς προτέραις. τότε οὖν φησὶν ἐμερίζον ἑαυτοὺς, διὰ πλείονα ἀσφάλειαν τὰ δίκαιος εἰσφέρεσθαι τὰ χρήματα, καὶ συμμορίας. νῦν δὲ δι' οὐδὲν ἄλλο μερίζεται εἰς συμμορίας, ἢ διὰ τὸ πολιτεύεσθαι, ὅ ἐστι διὰ τὸ στασιάζειν. μέμφεται οὖν αὐτοῖς ὅτι φρώλως, λοιπὸν διὰ τὸ εἰσφέρειν ἐποιοῦντο τὰς συμμορίας καὶ καιρὸς ἦν πραγμάτων, ἡγεμόνας ἤδεσαν τοὺς πλουσιωτέρους. δευτέρους δὲ τοὺς στρατηγοὺς, τοὺς κατορθοῦντας. ξίτους δὲ, τοὺς ῥήτορας τοὺς μόνον λέγοντας. νῦν δ' ἐπειδὴ καιρὸς ἐστι τὰ στασιάζειν καὶ τὸ λέγειν, ἡγεμόνες εἰσὶν οὐχ οἱ πλέοντες, ἀλλ' οἱ ῥήτορες. καὶ βοηθησόμενοι εἰσὶν οἱ φρῶτοι διακόσιοι, ἐπαινοῦντες τὰ ὑπὸ τῆς ἰδίων ῥητόρων λεγόμενα. οἱ δ' ἄλλοι προσυνεμυημένοι ἑκατέρωθεν.

τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι.) ἐπειδὴ εἶπεν αὐτοτέλεσφημὶ δεῖν χρημάτων, ἵνα μὴ εἴπωσιν οἱ πένητες, ἐκοῦν εἰσίουσιν οἱ πλούσιοι, προλαβὼν ὑπὲρ αὐτῆς ποιεῖται τὸν λόγον. ὅπως μέχρι πότε οἱ πλέοντες ξυνεφαρμόσουσι καὶ εἰσίουσι τὰ αὐτὰ δαπανήσουσιν; ἐὰν δὲ αὐτοὺς ἀποκόψῃ ἀπὸ τῶν πλεόντων, ὑπόδικα μηδεμίαν ἔχοντες, ἢ ἄλλως ἀπορίαν εὑρήσουσιν, ἢ ἀποστήσονται τῆς θεωρικῶν. καὶ ὅλως σώνιθες τῇ δημοσιᾷ τοῖς πλησίοις συνίσασιν. γινώσκει δὲ ὅτι τὰ νεώρια τῆς πόλεως εἰσὶν οἱ πλέοντες.

λέγω δὴ κεφάλαιον.) διὰ τοῦτο ἐδείχθη δευτέρας ἀνακεφαλαιώσεως, εἰπὼν, ὅτι χρὴ πάντας εἰσφέρειν, ἵνα τῆς ἀνάγκης ταύτης ἀφεισάσης, ἐκτήσωνται τῆς θεωρικῶν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

Ουκ ἐξ αὐτὰ παρίσταμαί μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ὡς τῶν πραγμάτων χαλεπῶν ὄντων, ἐξ ὑπερβατοῦ τὸ προοίμιον εἴληπται, ἢ ἐκ τοῦ παραδόξου. παράδοξον δὲ γίνεται, ὅταν τοῖς λόγοις ἡ συνέχῃ τὰ πράγματα.

(ἀπὸ συγκρίσεως, συγ-

συγκρίνων γὰρ δείκνυσι τοὺς λόγους ἐναντίως ἔχοντας τοῖς πράγμασιν.

οὐχὶ ταυτί.) παθητικὸν τὸ προοίμιον, καὶ μεστὸν ἀξιώματος. ἐν ᾧ γὰρ ἐπαιρόμενον τὸ δῆμον καὶ μέγα φρονοῦντα ὅτι τῇ νίκῃ, συστέλλει, καὶ πρὸς φόβον καθίστησιν· ἀφ' ἑτέρας πάθους εἰς ἕτερον ἄγει τὸ ἀκροατήν. ἐν ᾧ δ' ἀλλάττει τὸν λαὸν ἀθηναίων· τὸ τῶν περικλέους ἀξίωμα δείκνυσι. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἀθυμοῦντα μὲν τὸν δῆμον ἐπὶ τοὺς ἰδίους ἀναγαγεῖν, καὶ μεστὸν ἐλπίδων ἀποφῆναι· θαῤῥοῦντα δ' αὖθις εἰς φόβον περιῆγε. ξυμερὴς δ' ὁ λόγος. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον εἶδος δοκοῦσι καὶ τὸ μάλιστα συνέχον, καὶ περὶ οὗ νῦν ἡ σκέψις ὁ προηγούμενον κέκληται, εἰ χρὴ μεταστῆναι τὴν δύναμιν εἰς μακεδονίαν; ἢ καὶ χώραν ἐᾶσαι μένειν τοῖς ὀλυνθίοις βοηθήσουσαν; τὸ δ' δεύτερον, εἰ χρὴ λῦσαι τοὺς νόμους τοὺς θεωρικούς; τὸ δ' ἕτερον ὁπλιτικόν ἐστι, καθαρμὸν ἔχει τῆς πολιτείας τὴν νῦν δημαγωγούντων. τούτων δὲ τὴν μερῶν ἕκαστον, ὥσπερ ἔπτωκεν οἰκείῳ κεφαλαίῳ. τὸ μὲν γὰρ πρότερον, τὸ συμφέροντος εἶδος δοκεῖ. τὸ δὲ δεύτερον ὅτι τὸ νομίμου. ἐλπὶς δὲ εἰς καταστολὴν τοῦ δικαίου. καὶ γὰρ κεφάλαιον κεφαλαίῳ ἀποδείκνυται. τὸ δὲ ἕτερον ὅτι τὸ δικαίου. λέγω δὲ τὸ τῆς καθαρμοῦ τὴν νῦν πολιτευομένων, καὶ τῆς δυσνομίας τὴν ὅτι τὴν πρὸ αὐτῶν πολιτευσαμένων. πᾶσα γὰρ συμβουλὴ περὶ πίστεως προσπονοῦσα, ἔπαινον ἢ ψόγον δηλοῦσα, εἰς τὸ δίκαιον ἔχει τινὰ ἀναφοράν. καὶ τὸ μὲν συμφέρον δίκαιον τέτυκται. εἰς τε τὸ ἀναγκαῖον, ἐλθοῦσα γὰρ φίλιππος εἰς τινὰ ἀττικὴν δεδραπέτευκεν τὴν ὀλυνθίων. καὶ εἰς τὸ ἀδοξον, πάντες γὰρ ἴσασιν ἕλληνες, ὅτι τοῖς ὀλυνθίοις ἐπηγγείλαντο βοηθῆσαι, εἰ πολεμήσαιεν πρὸς φίλιππον, καὶ τὸ ψεῦδος φανερὸν, τὴν ἀδοξίαν. ζητήσειε δ' ἄν τις τί δήποτε κωλύων μεθίσανται τινὰ δύναμιν, οὐδεμίαν πεποίηται μνήμην, οὐδὲ φαῦλον δείκνυσι τὸ μεταγαγεῖν εἰς μακεδονίαν τοὺς στρατιώτας; ῥητέον οὐδὲν πλείους εἰσὶ ξύμποροι καθ' οὓς ἀνάγκη ἔξεσιν. ἢ γὰρ πρὸς αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς μαχόμεθα τοὺς ἀναγόντων, δεικνύντες, αὐτοὺς σαθροὺς ὄντας· ἢ ἑτέραν εἰσηγούμεθα γνώμην, δι' ἣν μετέρας τὰς ἐκείνων ἀναιροῦντες· ἢ τὸ συμφέρον τὸ μὲν ἐκείνων ἐλέγχομεν, αὐτοὶ δὲ συμβουλεύομεν ἑτέραν εἰσηγούμεθα. ἐνταῦθα δοκεῖ νῦν ὁ ῥήτωρ φρονήματι χαύνους, τῆς μὲν ἐκείνων γνώμης οὐδεμίαν πεποίηται γνώμην, τὴν δ' αὐτῷ δοκοῦσαν εἰσηγεῖται, καὶ ταύτην ἐργάζεται. τὰ δὲ πράγματα.) προοίμιον ἐστὶ τῆς ἀναγκαίου. λαμβάνεται δὲ ἐξ ὑπολήψεως τῶν πραγμάτων φαύλων ὄντων. ἰκανόν. αὐτάρκεις, ὡσεὶ ἔλεγε, κἂν τοῦτο δυνηθῆτε πεῖσαι, καλῶς ὑμῖν ἔχει πρὸς τὴν παροῦσαν δύναμιν.

προλαβεῖν.) ὥσπερ ὅτι δρομέων εἶπεν ἐπειγομένων δεῖ τάχους προαρπάσαι τὸ ἄθλον, κείμενον ἐν μέσῳ· ἵνα ἄθλον μὲν νοήσωμεν, τὴν ὀλυνθον δρομέα δὲ, φίλιππον τὸν ἀθλοφόρους. εἰς τοῦτο προήκοντα.) οὐκ εἶπεν οὕτως ἔχοντα, ἀλλ' εἰς τοῦτο προήκοντα, δι' ἃς ἐν τῇ λέξει τάσεως τὸν χρόνον δηλοῖ τὸν αὐτὸν τῶν κακῶν.

ὥστε ὅπως μὴ πεισώμεθα.) μεγάλῳ θάρσει, μέγαν φόβητρον ἀπέθηκε, σφόδρα τεχνικῶς ποιῶν. τὰ δὲ μεγάλα πάθη, μείζοσι πάθεσι λύειν προσήκει. οὐδὲν ἂν ἄλλο μοι δοκοῦσιν.) ὥσπερ αἰνίττόμενος, ἀλλὰ νῦν μὲν οὐκ ἔχω φιλίππισμὸν αὐτοῖς ὀνειδίζειν. τὸ δὲ ἑξῆς οὕτω. εἰ δὲ μὴ ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ῥήτορες, ἢ ἁμαρτάνειν. εἶτα ἐν τῷ μέσῳ καταστολάζει, πῶς; τὴν ὑπόθεσιν ὑμῖν παραστάντες καὶ συμβουλεύοντες, περὶ ἧς καὶ ὑμεῖς βουλεύεσθε, βουλεύονται δὲ νῦν περὶ τοῦ πρεσβεύσασθαι φίλιππον;

comparando enim ostendit, verba rebus esse contraria.

Non eadem.) Vehemens exordium, & plenum grauitatis. Dum enim elatũ populum, & victoria superbientem reprimit, & in metum coniicit: ab vno affectu in alium traducit auditorem. Dum verò mutat animum Athenienſium, Periclis autoritatem ipſis factis repreſentat. Nam is quoque populum cõſternatum conſolari, in ſpem optimam erigere poterat: contrà, ferocientem iniecto metu cohercebat. Eſt autem tripertita oratio. Nam quod primum videtur, cauſánique maximè continet, atque id de quo in præſentia deliberatur, quod præcipuum ſeu principale dicitur, eſt, vtrum copiæ traducendæ ſint in Macedoniam: an verò eodem in loco ad iuuandos Olynthios relinquendæ? Alterum, an theatrales leges abrogandæ ſint. Poſtremum, quod in epilogo tractatur, reprehenſionem habet adminiſtrationis eorum magiſtratuum qui populum eo tempore gubernabant. Harum partium ſingulæ peculiari capite continentur. Prima enim vtilitatis eſſe videtur. Secunda legitimi eſt, atque ad probationem facultatis aſcita. Etenim caput capite probatur. Tertia verò iuſti. illam aũt dico, qua magiſtratus illius temporis reprehenduntur, & maiorũ adminiſtratio celebratur. Omnis enim ſuaſio, quæ circa perſonam verſatur, laudatione aut vituperatione conſtans, ad iuſtitiæ caput refertur. Ac vtilitas quidem bifariam ſecta eſt in neceſſitatem: inuadet enim Atticam Philippus, ſubactis Olynthiis. & in ignominiam: ſciunt enim Græci omnes, auxilia pollicitos eſſe nos Olynthiis, ſi cum Philippo bellum gererent. Eſt autem ignominioſum, in mendacio palàm deprehendi. Quæri autem poteſt, cúrnam, cum in Macedoniam traduci vetet exercitum, nullam eius rei mentionem fecerit neque oſtenderit, eò traduci copias ſine incommodis haud poſſe? Reſpondendum eſt, plures eſſe rationes, per quas aduerſari liceat. Aut enim ipſas aduerſariorum rationes oppugnamus, oſtendendo, futiles eas eſſe: aut alterius alicuius rationis auctores ſumus, quæ eam quæ illorum eſt, euertimus: aut id quod illi expedire contendunt, refutamus, atque ipſi aliud conſilium proponimus. Hic igitur orator, animosè ſanè, illorum decreti mentionem nullam facit: ſed id quod ſibi viſum eſt, in medium affert & tractat. Res autem.) Exordium à neceſſario. Ducitur autem ab opinione rerum quæ* malæ ſunt. Satis.) Abundè. quaſi diceret. Quod ſi perficere poteritis, præclarè vobiſcum agetur pro iſtis copiis. Anteuertamus.) Tã quam de curſoribus locutus eſt, ſummo ſtudio feſtinantibus, vt præmium in medio poſitum præripiãt. Intelligendum eſt autem, præmium eſſe Olynthum Philippum & Athenienſes, curſores.

Eò progredi.) Non dixit, ſic habere ſe, ſed, Eò progredi: verbi mora oſtendens, cunctationem cauſam eſſe malorum.

Prius feramus infortunium.) Magnæ confidentiæ magnum metum opponit, idque artificioſiſſimè fit. Vehementes enim affectus vehementioribus ſunt ſoluendi.

Nihil igitur aliud videntur.) Quaſi innueret, Nunc eis Philippi ſtudium obiicere non poſſum. Id verò quod ſequitur, ſic eſt accipiendum: Nihil igitur aliud mihi videntur, qui talia dicunt oratores, quàm errare. Deinde in medio confirmat, quomodo? Qui cum id argumentum vobis afferant, & ſuadeant, de quo & vos deliberatis: conſultant nunc de vlciſcendo Philippo.

id verò non proprium & verum argumentū eſt (ver A
ba:Qui cum vobis afferant:ad vtrunque membrum pertinent)quod eſt,vt primùm deliberemus de conſeruandis Olynthiis.Eſt autem hæc veluti prolixior exordij concluſio.

Quàm quòd argumentum prorſus.)Admodū violenter populum ſui conſilij ſociū facit,cum ait,quibus de rebus ipſe conſilium daturus ſit, de his ipſis populum ad deliberandum conueniſſe.

Ego verò aliquando.)Ad hunc modum ſententiā expolit,vult autem ea tempora intelligi,quibus Amphipolim,Potidæam,& Thraciæ imperium tenuerunt.

Quorum ſalus vbi in tuto.)Negare Olynthios abeis eſſe defenſos,impudentiæ fuerit.id verò deſtruxit,dicendo,non in tuto.Quare neceſſe eſt,vt ibidem relinquatur exercitus.

Et ratione qua.)Etiam in modo vlciſcendi errare oratores,oſtendit. Ait enim,tum fore vt liceat de modo deliberare.Innuit autem,mari Philippum eſſe inuadendum,& claudenda emporia:id quod ipſe B
poſtea in quarta oratione Philippica ſuaſit.

Antequam autem principium.) Conſentanea eſt primæ propoſitioni concluſio. Cum enim hactenus increpauerit oratores, quòd alia pro aliis conſuluerint: nunc ait, fruſtra de fine deliberari.Principium quidem ſociorum incolumitatem, finem verò Philippi euerſionem eſſe docens.ſed concluſio, quæ ſententioſa eſt, illuſtrem exordio ſedem præbet.Nam in principiis exordiorum ſententioſa cauenda ſunt, quæ & ſterilem & antiquariam orationem eſſe indicant. at ſententioſa in fine, obſignant ſingulares ratiocinationes appendice vniuerſali.

Hæc quidem occaſio.)Secundum exordium.Cum enim in primo ſuam ſententiam ſparſim expoſuerit,milites non eſſe transferendos:eíque præcipuam orationis partem attribuerit:in ſecundo rurſus,duas reliquas partes complexus eſt.

Sed illud dubito.) Alteram partem ex eo quod eſt de theatrali pecunia,mouit.oſtendit autem ſe ſci C
re malorum remedium,& eloqui non audere.Dubito quónam modo.Hoc multas habet ſignificationes aperténe,an contrà ſubdolè, liberè an diſſimulanter?Non dicit autem,Dubito quid dicēdum ſit:ſed, Quomodo poſſim*impunè ſuadere. Sciendum autem eſt,eum ſine confirmatione poſuiſſe exordium vt pro confeſſo ſumeret, Negocia magnam curam poſtulare.

Perſuaſum enim habeo.)Hoc eſt,tum ex his quæ ipſe ſuadeo,tum ex illis quæ alij dicunt.Concedit enim,etiam alios oratores interdum cōducibilia ſuadere,ne ſi omnia ſibi tribuat,arrogans videatur.

Peto autem à vobis.)ἀξιῶ æquum eſſe puto.nec enim reperitur apud Atticos,niſi rarò,ἀξιῶ pro ἀξιῶ καλῶ id eſt,hortor,vel oro.

Videtis enim.)Hinc tertia pars exiſtit, increpatio nimirum huius temporis magiſtratuum.

Neceſſarium autem exiſtimo.; Tranſit hinc ad eadem capita,éſtque ipſa vtilitas ea pars quæ in quæſtionem venit,& principatum tenet: vtrum Olynthi manere debeat exercitus, an tranſire in Macedoniam?

Meminiſtis Athenienſes.; Perſuaſurus Athenienſibus, exercitum non eſſe loco mouendum probatione-ab exemplo vtitur: quæ vna plus valet cæteris omnibus ad fidem faciendam. Quare I-

ἀλλ' οὐχὶ τὼν ἔσαν ἀληθῆ ὑπόθεσιν. κῆ κοινοῦ τὸ παρεισάντες ὑμῖν, ἢ τῆς ὄξι τὸ βουλεύσαθαι, ὅπως ἂν σῴζων σώσωμεν τοῖς ὀλυνθίοις. ἔστι δ' ὥσπερ συμπέρασμα τῶ προοιμίω ἀφ' πλειόνων. ἢ τὼν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βουλεύεσθαι.) βιαίως σφόδρα τὸ δῆμον κοινωνὸν τῆς ἑαυτῶ γνώμης ἐποίησεν· ὑπὲρ ὧν αὐτὸς μέλλει συμβουλεύειν, περὶ τούτων εἰσεληλυθέναι φήσας βουλεύσομενον τὸ δῆμον.

ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ποτε.) ἔπι τὼν αὐτὼν ἔννοιαν ἀξιοῖ λέγεσθαι. δηλοῖ δ' τοὺς καιροὺς ἐν οἷς ἀμφίπολιν εἶχον, κῆ ποτίδαιαν, κῆ τὰ ὄπι θράκης.

ἐαὶ γὰρ τῶτο βεβαίως.) τὸ μὲν λέγειν ὡς οὐκ ἔσωσαν ὀλυνθίους, αἰσχρὼν, καθεῖλε δὲ αὐτὸ φήσας ὅτι, οὐ βεβαίως. ὥστε ἀνάγκη μένειν κατοχέαν τὼν δύναμιν.

καὶ περὶ τῦ πόρον.) καὶ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς τιμωρείας ἁμαρτάνοντας δείκνυσι τοὺς ῥήτορας. φησὶ γὰρ τότε ἀξιέσαι τὸν δῆμον σκοπεῖν. αἰνίττεται δὲ ὅτι κατὰ θάλατταν ἐπελθεῖν δεῖ τῷ φιλίππῳ, καὶ κλεῖσαι τὰ ἐμπόρια, ὅπερ αὐτὸς ὕστερον ἐν τῷ τετάρτῳ συνεβούλευσε.

πρὶν δ' τὼν ἀρχῶν.) ἀκολουθον τῇ ἐξ ἀρχῆς θεσπίσει τὸ συμπέρασμα. τότε γὰρ τοὺς ῥήτορας μεμφόμενος, ὅτι ἕτερα αὐτὸ ἑτέρων συμβουλεύουσι· νῦν φησὶ μάτοιον εἶ) περὶ τὸ τέλους σκοπεῖν· ἀρχῶν μὲν τὸ τῆ συμμάχων σωτηρίαν· τέλος δ', τὼν φιλίππου καταστροφῶν εἶ) διάσκων. τὸ δ' συμπέρασμα γνωμικὸν ὂν, σεμνῶν τὼν βάσιν τῷ προοιμίῳ πεποίηκε. δεῖ γὰρ ἐν μὲν ταῖς ἀρχαῖς τῆ προοιμίων, τὰ γνωμικὰ φυλάττεσθαι. κῆ ἄτοπον καὶ ἀρχαιόζοπιν τὸν λόγον δεικνύει. τὸ δὲ ὅτι τέλει γνωμικὸν, ὅπισφεραίζεται τοὺς ἐν μέρει λογισμοὺς, τῆ καθόλου προθήκη.

ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός.) δεύτερον προοίμιον. σκήπτεσθαι γὰρ ἐν τῷ προτρῳ προοιμίῳ σπερματικῶς τὼν ἑαυτῶ γνώμων, ὅτι δεῖ τοὺς στρατιώτας καταχόρεαν μένειν· καὶ τὸ προηγούμενον τῶ λόγου μέρος αὐτῷ κατανέμας, ἐν τῷ δευτέρῳ πάλιν, τὰ λειπόμενα δύο μέρη προείληφεν.

ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ.) τὸ δεύτερον μέρος ἐν τῶ περὶ τῶ θεωρικῶν ἐκίνησε. δείκνυσι γὰρ ὅτι τὼν λύσιν τῆ κακῶν εἰδὼς, ὀκνεῖ ἀποφαίνεσθαι. τὸ γὰρ ἀπορῶ τίνα ζόπον· πολλὰς ἔχει σημασίας, πότερον φανερῶς, ἢ τοιωυτίον ἐξ ἀπάτης· πότερον μετὰ παῤῥησίας, ἢ ὑφειμένως; οὐκ εἶπε γὰρ ἀπορῶ τί δεῖ λέγειν, ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι κολάσεως ἐκτὸς πεῖσαι. ἰσέον γὰρ ὅτι ἀκατασκεύαστον εἶπε τὸ προοίμιον, ἵνα ὡς ὁμολογούμενον λάβοι, τὸ, ὅτι πολλῆς φρονήσεως δεῖται τὰ πράγματα.

πέπεισμαι γάρ.) τουτέστιν, ἐξ ὧν αὐτός τε συμβουλεύω κῆ ἐξ ὧν ἕτεροι λέγουσι. δίδωσι γὰρ καὶ τῆ ἄλλων ῥητόρων ἐνίοις λέγειν ποτὲ τὰ χρήσιμα, ἵνα μὴ πάντα εἰς αὐτὸν ἀνάγων φορτικὸς εἶ) δοκῆ.

ἀξιῶ δ' ὑμᾶς.) ἀντὶ τῦ ἄξιον νομίζω. οὐ γὰρ διρίσκεται ὠδὰ τοῖς ἀττικοῖς, εἰμὴ ἀπαρίως τὸ ἀξιῶ ὅτι τῦ ὠδὰ καλῶ.

ὁρᾶτε γάρ.) ἐντεῦθεν αὖτε τὸ τρίτον μέρος ἡγνᾶται τὸ τῆς ὑπομνήσεως τῆ νεῶν πολιτευομένων.

ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω.) μετελήλυθεν ἐνταῦθα, εἰς τὰ αὐτὰ κεφάλαια. κῆ ἔστιν αὐτὸ τὸ συμφέρον ἐξεταζόμενον, κῆ τὸ προηγούμενον μέρος, πότερον χρὴ μένειν ἐν μέμνησθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) πεῖσαι βουλόμενος τοὺς ἀθηναίους ἔασαι κῆ χώραν τῦ δυνάμιν, ὠδὰ δεικτικὴ πίστει κέχρηται. πιθανωτέρα γὰρ πασῶν τῶν πίστεων ἡ τοιύτη. διὸ

διὸ καὶ ἰσοκράτης μὲν πιθανώτερος εἶναι δοκεῖ, ῥᾳδίως τοῖς παραδείγμασι. δημοσθένης δ' βίαιος ὑπείληπται τοῖς ἐνθυμήμασι· καὶ νῦν μὲν παραδείγμασιν, αὖθις δ' ἐντέχνῳ πίστει χρώμενος.

μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριών.) χειμέριος ἐστὶν ὁ μὲν ὀλίγου δείκνυσιν, ὅτι, καίτοι χειμῶνος ὄντος, πλεῖν ἐψηφίσασθε, τοσαύτη περὶ ὑμῖν περὶ τὴν βοήθειαν ἐσπέρηται.

μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα.) ὡς μεγάλην εἶπε, ἵνα ἐμφανὴς αὐτῶν ἡ πολλὴ σπουδή. νόμου γὰρ κελεύοντος μεγάλα ἀθηναίοις μέχρι τετταράκοντα ἐτῶν στρατεύεσθαι, ἀρξαμένους ἀπὸ ὀκτωκαιδέκα, καὶ μέχρι μέν τινων τῶν εἴκοσι παῖδας ὄντας τὸ περιπολεῖν τὰ περὶ τὴν πόλιν φρούρια· εἰς ἐκπορίους δὲ πολέμους ἀπὸ ἐτῶν εἴκοσιν· αὐτοὺς τότε, καὶ οὓς οὐκ ἐκέλευεν ὁ νόμος στρατεύεσθαι, πολεμεῖν ἐψηφίσαντο διὰ τὴν πολλὴν σπουδήν, ὡς εἴρηται.

κενὰς.) κενὰς ἀθηναίων. ὁ δ' ὅτι ξένους αὐτὶ ἀθηναίων ἐχούσας.

φίλιππος ἀσθενῶν.) ὅτι κινδυνωδῶς ἀσθενῆσαί φησι φίλιππον, ὅτε τὴν μεθώνην ἐπολιόρκει, ἀστὸς τινὸς στρατιώτου τοῦ μεθωναίου ἀπὸ τοῦ τείχους ὅτι γράψαντος τῷ δόρατι·

ἀσὶν φιλίππῳ θανάσιμον ὅτι πέμπει βέλος.

εἶτα πέπλωκεν, καὶ κατὰ τύχην τινὰ ὀπτυχόντος τοῦ ὀφθαλμοῦ. λέγεται δ' ὅτι καὶ φίλιππος ἀντέγραψε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀπεκόπησεν, ὅμως οὐκ ἐπέτυχεν αὐτός.

ἀσθενεῖ φίλιππος μὲν λάβῃ, κερμίσεται.

μὲν δὴ ἔστιν ὁ καιρὸς αὐτός.) ἀκούσαντες φησὶ νοσεῖν τὸν φίλιππον, ἀξιοῦντες τὴν βοήθειαν. καὶ τόθ' μάλιστα ὅτι πάντες καιρὸς βοηθεῖν ἐκείνοις μέν, ἐν ᾧ κακῶς διέκειτο φίλιππος. εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν.) ἐπηγγείλατο μὲν εἰς ὕστερον παῤῥησίᾳ χρήσασθαι. οὐδὲν γὰρ ἧττον καὶ νῦν ὅτι πιμᾷ, σκώπτων εἰς κεφάλαια καὶ ῥᾳθυμίαν τὴν δῆμον. οὐ μὴν ἀλλὰ κέκρυπται τὰ τῆς ὅτι πιμήσεως σφόδρα τεχνικῶς. ὅταν μὲν γὰρ πείθειν τι βουλώμεθα τοὺς ἀκούοντας, κἂν ὅτι πιμᾷν ἔχωμεν, ἐγκεκρύφθαι δεῖ τὴν παῤῥησίαν, ἵνα μὴ χαλεπήναντες φιλονεικότερον ἡμῖν ἔχωσιν. ὅταν δὲ τοῦτο μόνον βουλώμεθα ποιεῖν, δι' ὃ τὸ σωφρονίζειν ὅτι θυμοῦντες τότε φανερώτερον τῇ παῤῥησίᾳ χρησόμεθα.

οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι.) τὴν αἰτίαν ὥσπερ βούλεται ἡμῖν εἰπεῖν, δι' ἣν ἐχρήσατο τῷ διηγήματι τούτῳ. πῶς γὰρ δυνατὸν μεταποιθῶμεν τὰ ἤδη γεγενημένα; καὶ γὰρ οἱ φιλόσοφοί φασιν, ὡς ὅτι πάντα δυνατὸν τὸ θεῖον ποιῆσαι χωρὶς ἑνός, τοῦ ἄλλως ποιῆσαι τὰ ἤδη γεγενημένα.

τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ἐρώτησιν περιῆλθεν, οὐκ ἐπήνεγκε τὴν ἀπόκρισιν, βοηθήσομεν, εἶθ' ὕστερα τὰ ἑξῆς. εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει. ὁ δὲ τὴν ἀπόκρισιν ὀξέως, ἐνέφηνεν αὐτὴν διὰ τοῦ δευτέρου. εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε. ἐκ τούτου δείκνυται τίς ἦν ἡ ἀπόκρισις, ὅτι δεῖ βοηθῆσαι.

παντὶ σθένει.) παντοίᾳ βοηθείᾳ. οἷον, ναυτικῇ, ὁπλιτικῇ, καὶ διὰ τῶν ἄλλων. ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς.) καλῶς ἐχρήσατο τῇ λέξει. ἐγγὺς γὰρ οὔσης τῆς μακεδονίας, ὅτι περιῆν ὥσπερ ἔμελλεν αὐτοῦ τὰ ἀτυχήματα, ποτὲ ἀτυχήσοι ἵνα ποτὲ αὐτῷ δικαίως ὅτι ἦτε.

χωρὶς γὰρ δ' ὠφελείας.) καὶ ἐκ δ' ἀδοξίας, καὶ ἐκ τ' κινδυνώδους τὸ συμφέρον συνέσησεν ἵν' οἱ μὲν σώφρονες καὶ γνώμαι τ' αἰσχύλου δείσαντες· οἱ δὲ πολλοὶ καὶ δημοῦ), τὸν φόβον, τὸν ἐκ τοῦ μέλλοντος κινδύνου, βοηθήσωσι τοῖς ὀλυνθίοις. ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν.) ἐνταῦθα τὸ σφοδρὸν ἐρώμενον κεφάλαιον πεπλήρωκε. τοῦτο, τὸ συμφέρον. εἰς ὃ τὸ δυνατὸν μεταβέβηκεν, ὃ παρεμπίπτοντος ἔχει χώραν.

A Quare Isocrates plausibilior videtur, quòd exemplis abundat: Demosthenes verò violentus esse creditur propter argumenta: nunc quidem exemplis, mox artificiosa probatione vtens.

Mensis quidem fuit * September.) Hybernus est hic mensis: quo hoc ostendit, quamuis hiems esset, nauigandum esse decreuistis: tanta estis in auxilio ferendo alacritate vsi.

Vsque ad quintum & quadragesimum.) Hoc tanquam admirabile dixit, vt ostenderet ingens eorum studium. Nam cum lex Athenis iuberet ad quadragesimum vsque annũ militare, à decimo octauo auspicatos: ac ad vigesimum quidem vsque, dum pueri essent, vrbana & suburbana castella custodire: & à vigesimo demum anno ad externa bella proficisci: ipsi tum eos etiam, quos lex militare non iubet, belligerare iusserunt, propter ingens, vt dictum est, studium.

Vacuas.) Vacuas Athenienſibus, quod est, in quibus peregrini loco Athenienſium erant.

B Philippus ægrotare.) Periculosè Philippum ægrotasse memorant. Cũ enim in oppugnatione Methones, Aster quidam Methonæus miles in muro hastili inscripsisset, Aster Philippo letiferum telum iacit: eo coniecto, forte fortuna eius oculum tetigit. Ferunt autem Philippum contrà inscripsisse telo, & quanquam id coniecerit, aberrasse tamẽ: Aget in crucem, captum Philippus Asterem.

O facetos & ociosos bellatores

Erat autem ea occasio ipsa.) Audito, inquit, ægrotare Philippum, opem ferre destitistis. Atqui tũ maximè opportunum tempus erat eos iuuãdi, dum malè cum Philippo agebatur.

Si enim tunc illuc auxilia misissemus. Promisit quidem se deinceps liberè verba facturum: sed nihilominus tamen nunc etiam obiurgat, & populi leuitatem atque socordiam deridet. sed tamen occultata est perquàm artificiosè, obiurgatio. Cum enim aliquid persuadere volumus auditoribus, etsi obiurgandi causa non deest, dissimulanda tamen est libertas, ne irritati pertinacius nobis aduersentur. Cum verò id solum propositum habemus, vt eos obiurgando emendemus, tum appertius vti libertate conuenit.

C Mutari nequeunt.) Causam quodammodo nobis explicare vult, cur ea commemoratione sit vsus. Nam quî fieri potest, facta quæ sunt, infecta vt fiãt? Cum etiam Philosophi dicant, omnia posse à numine confici, vno excepto, vt mutet ea quæ iam facta sunt.

Quo igitur pacto ea vtemur, Athenienses.) Quæstione proposita, responsionem non subiecit, Opitu labimur, sic deinceps reliqua, Nisi enim opem feretis omnib. viribus: sed responsione omissa, eam per id quod sequitur, subindicauit, Nisi enim opem feretis. Ex quo apparet, quæ responsio fuerit, nempe, Opem esse ferendam.

Omnibus viribus.) Auxiliis omnis generis, veluti classe, legionibus, & reliquis. Velut in statione esse ad eius occasiones.) Bene vsus est verbo ἐφορμεῖν. Cũ enim finitima esset Macedonia, aucupatura erat eius clades: vt cum aduersa fortuna vteretur, tũ eum per occasionem inuaderet. Præter enim eam quam capere mus.) Et ab ignominia, & à periculo vtilitatem probat, vt prudentes & generosi, ignominiæ metu: vulgus & plebeij, impendentis periculi terrore Olynthiis opitulentur.

Sed opé quidẽ esse ferẽdã.) Hic principale caput absoluit, hoc est, vtilitatẽ, & ad facultatem digreditur.

quæ obiter incidentis locum obtinet. Vtilitatem enim ostendenti,cur succurrendum esset Olynthiis, occurrebatur,Qui poterimus sine pecunia?factus igitur est ingressus ad facultatem,obiectione contra vtilitatem.Nam cum probatum fuerit,eos etiã pecuniæ copiam habere:tum confirmata erit vtilitas, opem ferendam esse sociis.

Ne igitur, Athenienses.)Quia,cum auditor expectaret se de bello auditurum,ipse de legumlatoribus dicturus erat:propterea in primis delinit multitudinem.Nam prudentes id non absurdum,sed omnino necessarium putabant.Audax autem facinus est, iubere legumlatores creari,quasi oppressa esset Respublica,aut ad paucorum potentiam res spectarent. Ideo præmunitione vsus est,propter absurdam consilij & autoritatis speciem.Quod igitur à populo dicendum erat: Tu legumlatores constitui iubes?an verò leges nõ habemus?præcidit his verbis: Per eos verò legem rogate nullam:sed eas quæ vobis in præsentia nocent,abrogate.

Legumlatores constituite.) Legislator apud eos vocabatur,& qui legẽ nouã rogabat:& is,qui quę ratæ essent,diiudicabat,ne quæ fortè inter se contrariæ reperirentur:id quod Sexuiris,quos Thesmothetas vocant,curandum erat.

Alię perturbatores disciplinę.)Quid interest inter ἀτακτοῦντας, λειποτακτοῦντας, & ἀστρατεύτους ἀφ' ἑτάστου dicitur is,qui nondum in catalogum militum est inscriptus, ἄτακτος, qui,cum inscriptus sit,expeditionibus quibus debuisset,non interfuit. λειποτάκτης verò, qui in prælio & castris ordinem & commilitones deseruit.Leges autem fuere,quæ iuberent quosdã immunes esse à militia,vt pompam Bacchanalibus ornarent.Aediles igitur,emerendi fauoris causa, natu minimos,eósque maximè qui nomina militiæ dederant,suo arbitratu eligebant.Sed Demosthenes in catalogum inscriptos militare iubet,& ex ætate inutili deligi saltatores.

Postquam verò hæc sustuleritis.)Studet decretum impetrare à populo,quò legem illam accusare sine periculo possit.

Qui ea scribat.)Captione vsus est,vt populo assensum extorqueret.Nam cum diuites duntaxat expedire iudicarent, vt theatralis pecunia tolleretur : ipse omnes apposuit,quasi populus etiam idem cuperet.

Præsertim cum hoc solum.)Obiectionem soluit, ne quis dicat:Cur igitur dubitas tu reipublicæ amator,pro patria oppetere, vt Codrus, & quidam alij? respondet, illos quoddam habuisse solatium,quod cum vtilitate reipub.perirent.

Ego verò, si nunc, inquit, occubuero, non tantum iuuabo neminem, sed & nocebo: liberè sententiam dicturis suggestum formidabilius effecturos.

Sed priusquam hæc cõparata fuerint.)Obiectionẽ remouet,Legem nihil verearis.occurrit igitur ancipiti conclusione: Si legibus,inquit,violatis,pœnas non dedere:id quidem tyrannicum fuerit. Sin adire discrimen est necesse:nónne demens ero,qui me in certum periculum coniiciam?

Ac ne illud quidem.)Obiectionem corrigit:Nihil metuas Demosthenes,si legem sustuleris.Decretum enim facimus de ea tollenda.Quid igitur,inquit, si & decreueritis, & nihil deinde quod ad rem pertineat,feceritis?veluti,si ad eam tollendam non conueneritis,aut,congressi non sustuleritis: quę futura est decreti vtilitas?

Neque vos multa decernentes.) Obscurus locus. quod verò dicit,sic est accipiendum: Non eguissetis multis decretis, per quæ aut parum aut nihil conficeretis.Satis enim fuisset,vnum decretum fecisse ad Philippum debellandum.

A δεικνύοντος γὰρ αὐτὸ τὸ συμφέρον, ὅτι βοηθεῖν δεῖ τοῖς Ὀλυνθίοις, ἀντέπεσε· καὶ πῶς δυνησόμεθα, χρήματα μὴ ἔχοντες; καὶ γέγονεν ἡ εἴσοδος τῷ δυνατῷ, ἀπόθεσις ἄρας τὸ συμφέρον. ἐὰν γὰρ ἀποδειχθῇ ὅτι καὶ χρημάτων ὑπερβολὴ κατεσκεύασε τὸ συμφέρον, ὅτι δεῖ βοηθεῖν τοῖς συμμάχοις. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) ἐπειδὴ τῷ ἀκροατῇ προσδοκῶντος ἀκούειν περὶ πολέμων, αὐτὸς περὶ νομοθετῶν μέλλει λέγειν, διὰ τοῦτο προδιατείνει τοὺς πολλούς. οἱ γὰρ σωφρονοῦντες, οὐχ ἡγήσονται αὐτὸ παράδοξον, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀναγκαῖον. τολμηρὸν γὰρ τὸ κελεύειν καθιστάναι νομοθέτας, ὡς λελυμένης τῆς δημοκρατίας, ἢ μελλούσης ὀλιγαρχίας γίγνεσθαι. διὰ τοῦτο τῇ προδιορθώσει κέχρηται, διὰ τὸ δοκοῦν ἄτοπον τῆς εἰσηγήσεως. τὸ γὰρ μέλλον ῥᾳθῦναι παρὰ τὸ δῆμον, ὅτι σὺ κελεύεις νομοθέτας καθίσασθαι; οὐδὲ γὰρ ἔγραψε νόμον, ἀνακόπτει λέγων· ἐν ᾧ τούτοις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα, ἀλλὰ ζητεῖς εἰς τὸ παρὸν ἐλαττοῦντας ὑμᾶς, λύσατε.

B νομοθέτας καθίσατε.) νομοθέτης ἐλέγετο παρ' αὐτοῖς, καὶ ὁ νόμον καινὸν εἰσφέρων, καὶ πάλιν ὁ κείνων τοὺς κυρίους, μή πως ἐναντίοι τινὲς ἀλλήλοις ἔλαθον ὄντες. τὸ δὲ τὸ ἔργον ἐπὶ τῆς θεσμοθετῆς. οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας) τίνι διαφέρουσιν οἱ ἀτακτοῦντες τῆς λειποταχτούντων, ἢ τῆς ἀστρατεύτων; ἀστράτευτος μέν ἐστιν, ὁ μηδέποτε ἐγγραφεὶς εἰς τὸν κατάλογον τῆς στρατιωτῆς. ἄτακτος δέ, ὁ ἐγγραφεὶς μέν, μὴ ἐξιὼν δὲ εἰς τὰς ὀφειλούσας αὐτῷ στρατείας. λειποτάκτης δέ, ὁ καὶ τῷ μάχῃ καὶ τῷ στρατοπέδου τάξιν καὶ τοὺς συναποστάσας ἐγκαταλιπών. νόμοι δὲ ἦσαν κελεύοντες ἀφιέσθαί τινας τῶν στρατείας, ὥστε πομπεύειν εἰς τὰ Διονύσια. καὶ χάριν οὖν τῷ ἑαυτῷ, οἱ χορηγοὶ τοὺς νεωτάτους καὶ τοὺς ἐπὶ τῷ καταλόγῳ μάλιστα ἐπελέγοντο. ὁ δὲ Δημοσθένης, τοὺς μὲν ἐπὶ τῷ καταλόγου στρατεύεσθαι ἔφη, ἐκ δὲ τῶν ἀχρήστου ἡλικίας, γίνεσθαι τοὺς χορευτάς. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε.) βούλεται ψήφισμα λαβεῖν παρὰ τοῦ δήμου,

C τὸ παρέχον τὴν ἄδειαν τοῦ κατηγορεῖν τοῦ νόμου.

τί οὖν ταῦτα τὸν γράψαντα.) σοφίσματι κέχρηται συναρπάζειν τὸν δῆμον. τῷ γὰρ πλεόνων μόνον συμφέρον ἡγεμένων λυθῆναι τὰ θεωρικά, αὐτὸς πάντας προσέθηκεν. ὡς ἡγοῦ τοῦ δήμου τοῦτο ἀσχολάζοντος. ἄλλως τε καὶ τούτῳ μόνου.) ἀνυπόπτου λύει. ἵνα μή τις εἴποι, τί οὖν ὀκνεῖς σὺ ὦ φίλος πόλις ὑπὲρ τοῦ πατρίδος ἀποθανεῖν ὡς ὁ Κόδρος καί τινες ἄλλοι, ἐπάγῃ ὅτι ἐκεῖνοι μὲν εἶχον ὥσπερ παραμυθίαν τὸ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ χρησιμεύειν τοῖς πράγμασιν. ἐγὼ δὲ ἐὰν ἀποθάνω νεκρός, οὐ μόνον οὐκ ὀφελήσω, ἀλλὰ καὶ βλάψω, φοβερώτερον καθιστὰς τὸ βῆμα τοῖς βουλομένοις παρρησιάζεσθαι. πρὶν ἢ ταῦτα δύξει πίσαι.) ἀνυπόπτου ἕλυσε, τοῦ νόμον μηδὲν διαβληθείς. ἀπολώτησεν οὖν διημαρτες. εἰ μὲν οὐ δώσω δίκην, λύσας τοὺς νόμους· τυραννικὸν τὸ τοιοῦτον. εἰ δὲ ἀνάγκη κινδυνεύειν· πῶς οὐκ ἀνόητος ἔσομαι εἰς πρόδηλον κακὸν ἐμαυτὸν ἐμβάλλων; οὐ μᾶλλον ἐκεῖνο ὑμᾶς.) ἀνυπόπτου ἐπανορθοῦται. μηδὲν φοβηθείς ὦ Δημόσθενες, τὸν νόμον λύσας. ψήφισμα γὰρ ποιοῦμεν ὥστε λυθῆναι. τί οὖν φησὶν, ἂν ψηφίσησθε μὲν μηδὲν ἧττον πρᾶξητε τοῦ ἐφεξῆς, οἷον, ἐὰν μὴ συνέλθητε ὥστε λῦσαι· ἢ συνελθόντες μὴ λύσητε, τί τὸ κέρδος τοῦ ψηφίσματος; οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι.) ἀσαφὲς τὸ χωρίον· ὃ ἔστι λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ ἂν ἐδεήθητε πολλῶν ψηφισμάτων, καὶ ἐπράξατ' ἂν ἐξ αὐτοῦ ἢ μικρὰ ἢ οὐδέν. ἐξήρκει γὰρ ἓν ψήφισμα καταγωνίσασθαι τὸν Φίλιππον.

τὸ γὰρ πεφάτθαι τὸ λέγειν.) τόπον ἀριστοτελικὸν ἐξ ἀνω- A
μασεν ἐνθύμασεν. ἔστι δὲ ὁ τόπος, τὸ αἴτιον τινὶ τοῦ εἶναι, τοῦτον
ἐστὶν αἴτια δὲ τὰ ἔργα τῶν λόγων, πρότερα ἄρα ἔσται. καὶ
πάλιν, οὗ ἂν ἕνεκά τι πεφάτθηται, τοῦτο κρεῖττόν ἐστι.

τίνα γὰρ χρόνον.) καὶ τοῦτο τῆς δυνατῆς μέρεσις ἐστί. πᾶσα
γὰρ πρᾶξις καιρὸν καὶ χρόνον ὀξύβασις εἰς τὸ δυνατὸν ἔχει
τὴν ἀναφοράν.

ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα;) κῆ ἐρώτησιν. οὐχ ἡδέα φησὶ τὰ
παρ' ἐμοῦ λεγόμενα, ὅτι συμβουλεύω τὰ θεωρικὰ χρήμα-
θαι στρατιωτικά; οὐκ ἐγώ φησιν αἴτιος τούτων, ἀλλ' ἡ φύ-
σις τῶν πραγμάτων, ὅτι οὐ δύναμαι εἰσαγαγεῖν, καὶ τὰ
ἡδέα καὶ τὰ ὠφέλιμα.

πλὴν εἰ δέον δύξαθαι.) πλὴν εἰμὴ ἀρά φησιν, ἐν τού-
τῳ ἁμαρτῶ, ἐν ᾧ οὐκ δύχομαι ἑκάτερα ὑμῖν προσχρή-
θαι, καὶ τὰ ἡδέα, καὶ τὰ ὠφέλιμα.

δύξαθαι μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) τί ζητεῖτε φησὶ
παρὰ τοῦ συμβούλου; δύχλῳ ὡς ἔοικεν ἀπαγτεῖται τοῦτο. οὐ B
γὰρ μόνον ῥᾴδιόν ἐστι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἡδύ. δέχεται γάρ τις,
ὅτι καὶ βούλεται. τὸ δὲ δέον προσέθηκε, σωζ ἔχων ταῖς
γνώμαις τῶν φιλοσόφων. εἰσὶ γὰρ αὐτῶν οἵ φασι, μὴ δεῖν δύ-
χεσθαι πρὸς τῶν ἐρ' ἡμῖν, ἢ καὶ ἴσως ἀνωφελὲς τὸ τῆς δύ-
χῆς ἠρύμβυος.

εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει τὰ θεωρικά.) οὐκ ἔστιν ἀντίθεσις· ἀλλ-
ὰ νόημα λοιπὸν ἐλλεῖον τῆς ἀναβολῆς τὸν δῆμον. ἵνα γὰρ μὴ
μέλλοντας πόρους ὅτι ζητῶσιν, ἐπειγόντων τῶν πραγμά-
των· δι' τοῦτο εἶπεν, ὅτι θαυμάζω εἴ τις δύπορῆσαι τῶν
ὑπόντων πρὸς ἃ δεῖ δυνήσεται. οἱ γὰρ μέλλοντες πόροι,
δεῖ πιοῦσι πρὸς τὰ παρόντα. αἱ γὰρ νεῶ πράξεις, μὲ μέλ
λοντας πόρους ἀπαγτῶσιν. καὶ μισθὸν ἕξετε.) μείζονα χρη-
μάτων αὐτοῖς δύπορίαν ὑπονοήσεται. ὁ γὰρ μισθὸς καθημε-
ρινὴ δόσις ἐστὶ χρημάτων. τὰ δὲ θεωρικὰ, τῆ ἱερομηνίας
ἐλάμβανον. οὗτοι σωφρόνων, οὐδὲ ἡγεμονικῶν.) σωφρόνων,
ἀντὶ τοῦ συνετῶν. ἡγεμονικὸν δ', δύχλων. ἐλεύθερον, οὐχὶ ἰ-
σχυρῶν.

οὐδὲ ὅτι μὲν κορινθίοις.) ὑπὸ κοινοῦ τὸ οὐδαμῶς σω- C
φρόνων ἐστὶν, οὐ δ' ἡγεμονικῶν. ὅτι μὲν κορινθίοις καὶ μεγα-
ρεῦσι δίκαιον ἐλλήνας ὄντας στρατεύεσθαι, ὅτι δὲ φίλιππον,
τὸν βάρβαρον ὄντα, μή. αἰ δ' αἰτίαι αἱ κατὰ μεγαρέων καὶ κορι-
θίων, αὗται. οἱ μεγαρεῖς, τὴν ὀργάδα παρετέμνον. οἱ δὲ κο-
ρίνθιοι συνεμάχουν τοῖς μεγαρεῦσι. καὶ διὰ τοῦτο, εἰς πό-
λεμον ἀθηναίοις κατέστησαν. ὀργὰς δὲ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα,
ἢ διὰ τὰ ὄργια τῶν θεῶν, ἢ διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι καὶ ὀργᾶν
ἐν αὐτῇ.

ἀλλὰ δικαίου πολίτου.) ἐντεῦθεν μεταβέβηκεν ὅτι τὸ
ξίπον τοῦ λόγου μέρος, ὅπλογικὸν μὲν εἶναι δοκοῦν, ἔχον δὲ
καταδρομὴν τοῦ, τὸν νόμου τὸν περὶ τῶν θεωρικῶν, καὶ τοῦ δέν-
τος αὐτόν. πέπλωκε δὲ ἀκολούθως τοῦτο τὸ μέρος. εἰ γὰρ δι'
ἃ χρήματα διέφθαρ) τὰ πράγματα τῆ πόλεως, αἴτιος δὲ
τούτων ὁ νόμος· ἄξιον ἦν καταδραμεῖν αὐτὸ τε, καὶ τὸν δέν-
τος αὐτόν. ἡ δὲ καταδρομὴ γέγονεν κῆ αἰτιάσεσιν τῶν νεῶ
πολλοδομῶν, καὶ τῶν προγόνων. καὶ κείνοις μὲν ἑαυτὸν ἀ-
πήκασε· τούτων δὲ καθήψατο, καὶ διὰ τόδεν ἑαυτὸν συνέσησεν.
ὧν τε τούτοις ὑμεῖς), καὶ τοῖς παλαιοῖς ἐζήλωκε τῶν
ἤθει, καὶ τῶν ζόπῳ τῆς πολιτείας, οὐ τοῖς καθορθώμασιν.

καὶ τοι σκέψασθε.) εἰς ταύτην τὴν δύξέτασιν ἐγώ πεσεν, ὧν
διέλειεν εἰς ζία. πῶς μὲν ἐπολίτδυντο πρὸς τοὺς ἕλληνας,
πῶς; δὲ πρὸς τὴν πόλιν; πῶς δὲ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἰδία;

ὑπήκουεν δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν.) οἱ μὲν περδίκκαν εἶναί
φασι τὴν ἐπικλησίαν τοῖς φόροις ἀθηναίοις· οἱ δὲ, φίλιππόν τινα

Nam cum facta dictis.) Locum Aristotelicum in hac sententia tractauit. Is verò locus est talis: Quod alicui rei causa est vt sit, id primum est: Causæ autem sunt facta dictorum: Priora igitur erunt. Ac iterum: Cuius gratia aliquid fit, id potius est. Quod enim tẽpus.) Et hoc ad partem facultatis pertinet. Omnis enim de occasione & tempore disputatio, ad facultatem referenda est.

Sed hæc iucunda non sunt?) Interrogatiuè. Non iucunda, inquit, est mea oratio, quòd suadeo, vt theatrales pecuniæ fiant militares? Non ego, inquit, in culpa sum, sed natura harum rerum, quæ non sinit, iucunda simul suadere & salutaria. Nisi cum vota facienda essent.) Nisi fortè in hoc, inquit, delinquo, quòd vota non facio, vt vobis vtraque contingant, & iucunda & salutaria.

Nam vota quidem facere.) Quid, inquit, à consiliario postulatis? optandum istuc est, vt apparet. Est enim non modo facile, sed etiam suaue. Optare enim licet, quicquid vel libitũ fuerit. Addidit verò τὸ δέον, id est, cum oporteat, vt cum sententiis Philosophorum congrueret: quorum sunt qui dicant: Non exoptanda esse ea, quæ in nostra potestate sint: aut fortassis, irrita esse vota, indicare voluit.

Si quis verò possit theatralem.) Non est obiectio, sed sententia, qua cauet, ne populus diu moretur. Ne enim multo pòst pecuniam quærant, cum negocia vehementer vrgeant: propterea dixit, se mirari, si cui copia esse possit eorum quæ absunt, ad ea quæ necessaria sunt. Nam futuri commeatus, nihil faciunt ad præsentia negocia. Quæ negocia non quærendã, sed quæsitam pecuniam postulant.

Etiam mercedem habebitis.) Maiorem pecuniæ copiam eis proponit. Merces enim pecunia est, quæ quotidie numeratur theatralem verò tantum in solennibus festis accipiebant.

Non certè prudẽtium aut generosorum.) σωφρόνων, pro prudentium, γενναίων, pro nobilium, ingeniorum *non pro fortium.

Neque cum contra Corinthios.) Repetendum est: Nequaquam prudentium aut generosorum est, Megarensibus quidem & Corinthiis, hoc est, Græcis, inferre bellum: Philippo autem, qui est Barbarus, nõ item. Hæ autem belli aduersus Megarenses & Corinthios susceptæ causæ fuerunt: Cum Megarenses consecratæ terræ partem, quam ὀργάδα vocant, sibi vendicarent, eósque Corinthij iuuarent: ab Atheniẽsib. bello petiti sunt. ὀργὰς autem regio vocabatur, vel propter ὄργια, id est festa deorum: vel quòd ignaua iaceret, & vltrò in ea herbæ nascerentur. Sed boni ciuis. Hinc ad tertiam orationis partem trãsit, quæ quidem epilogica videtur: sed tamen & legem de theatrali pecunia exagitat, & eiusdem autorem. Apto autem ordine collocata est hæc pars. si enim propter pecuniam Respublica detrimenta cepit, eorúmque detrimentorum causa lex fuit: decuit tã ipsam, quàm autorem eius, reprehendi. Facta est autem reprehensio per comparationem illius temporis magistratuũ cum veteribus: quorum his se similem facit, in illos verò inuehitur: seque bifariam commendat: cùm quòd illos non imitetur: tum quòd alteris, non quidem rebus præclarè gestis, sed more & consuetudine gerendæ Reipublicæ similem se esse studeat.

Atqui considerate.) Ad hanc disputationem accedit, quam trifariam diuisit: quemadmodum se gesserint erga Græcos: quomodo erga Rempublicam: quę priuata eorum vita fuerit.

Dicto autem audiens erat istam regionem qui.) Alij Perdiccam fuisse dicunt, qui Atheniensibus tributa penderet: alij Philippum quendam

:vnum ex huius Philippi maioribus.

Soli verò mortalium.) Quia qui aliis inuident, maledictis illorum gloriam destruunt. Illorum verò celebritatem extinguere, aut obscurare nemo potuit.

Proinde nemini posterorum.)Non de ædificiis loquitur, aut de donariis: nam hæc superari fortasse possunt.sed exaggerat donaria propter res gestas,ob quas dedicata sunt.Nam Xerxis sella,& Mardonij acinaces,altera è Salaminia,alter è Platæensi victoria sunt dedicati.Quibus facinoribus nemo quicquam reperit excellentius.Quomodo vobis à commodis.) Figura ironia est.Habet autem ironia quædam statim orationeadiunctum argumentum, vnde appareat esse ironiam,id quod modò fit à Demosthene: alia rebus ipsis : cuius generis Platonicæ illæ sunt, cum se nihil scire simulat Socrates,& ab alio velle discere profitetur:nec multò pòst,rebus ipsis refutationem adiicit:qua ostendit, se ab initio simulasse. Sed quantum omnes videtis.) Per contentionem disputat de Eubuli administratione, eam item cum rebus Græcis & priuatis & ciuilibus comparando. Quos verò in bello.) In bello sociali defecerunt ab eis Chij,Rhodij,Byzantij,& alij quidam. Bello igitur suscepto,alios recuperarunt,alios subigere non potuerunt.Deinde pacem ea conditione fecerunt,vt socij omnes liberi essent. Hoc igitur vult, cum ait, Eos etiam quos bello parauimus, pace amisimus. At vt talis pax fieret, in causa, inquit, fuit Eubulus, sua illa rerum administratione. Sed heus tu.) Obiectionem soluit, recensendis Eubuli rebus gestis.

Propugnacula.)Hoc Eubulus studio habuit,vt propugnacula candidis tectoriis induceret.

λήρους nugas.)Alij dicunt enm fontes seu aquæ ductus innuere, ἀπὸ τοῦ λίαν ῥεῖν à valde fluendo.alij,nugaces res.Nam inde etiam Aristophanes, à deliranDo compositionem fecit,cum quendam exagitandi gratia nominat,κεχνοχυτεολήραιον,id est,Saturniis ollis delirantem.

Quorum alij è mendicis.) Demadem, Eubulum, Phrynonem,Philocratem,& alios eiusdem generis innuit.

Publicis ædificiis.)Non illis quæ à Pericle & eiusdem ætatis viris extructa fuerunt,sed quos isti ciuitati apparauerant,fontibus & nugis Fortassis autem de donariis loquitur.Hisce verò dictis,populum in oratores concitat.Inuidum enim est mortalium ingenium.

Quæ igitur causa est omnium?) Explicatio causarum,qua eos ad faciendum officium exhortatur.Nã cum dicit,illos quod ipsi militarint,fuisse felices:ad eorum æmulationem eos excitat.

Eneruati.)Neruis spoliati.Neruos autem & vires reipublicæ, socios vocat. Sed quia dura est translatio, subiungit, ἀπεῤῥημένοι , mutilati: quæ translatio & ipsa sumpta est à parte corporis, vt in verso dicendi genere, ex quo est τὸ ἐκνενδεισμένοι perseueraret.

Aut bucculas.) Scribitur etiam βοΐδια. id enim festum, missis à Charete manubiis,actum fuit: sed βοΐδια diminutiuũ est,cõtractum Atticorũ more.

Et quod est omnium viro indignissimum.) Scribitur etiam ἀνδρειότατον fortissimum , vt ironicè accipiatur.Cuius rei quidam ignari, scripturam nũc receptam fecerunt.Insuper debetis gratiam. Hoc dixit, quod prædæ gratia Charetem coronasse dicuntur.

A τὸ φιλίππου φρόνημα. μόνοι δ' ἀνθρώπων,)ὅτι οἱ μὲν τοῖς ἄλλοις φθονοῦντες, καθαιροῦσιν αὐτῶν τὴν δόξαν διὰ τὸ λοιδορεῖν. τῶν δ' ἐκείνων δυνάμεως, οὐδεὶς ἀφανίσαι δεδύνηται. ὥστε μηδενὶ τῶν ὑπαρχόντων.) οὐ περὶ τῶν οἰκοδομημάτων λέγει, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀναθημάτων. καὶ γὰρ ταῦτα τῶν εἰσὶν ἴσως ὑπερβολαί. ἀλλ' αὔξει τὰ ἀναθήματα διὰ τὰς πράξεις ἐξ ὧν ἀνετέθησαν. ὁ γὰρ ξέρξου δίφρος, καὶ ὁ ἀκινάκης μαρδονίου , ὁ μὲν, ἐκ σαλαμῖνος· ὁ δ', ἐκ πλατειῶν ἀνετέθησαν. τούτων δὲ τῶν κατορθωμάτων, οὐδεὶς ἐξεῦρεν ὑπερβολήν. πῶς ὑμῖν ἀπὸ τῶν χρημάτων.) εἰρωνεία τὸ ῥῆμα. τὸ δὲ εἰρωνείας ἡ μὲν, δύθις ἐπαγόμενον ἔχει τὸν ἔλεγχον διὰ τὸ λόγου, ὥστε δείκνυσθαι ὅτι εἰρωνεία ὄντι. ὅπερ ὅτι νῦν πρὸς τὸν δημοσθένη. ἡ δὲ, διὰ τῶν πραγμάτων, ὅπερ ὅτι πρὸς τὸν πλάτωνα. εἰρωνεύεται γὰρ ὅτι οὐδὲν οἶδα, καὶ πρὸς σοῦ δέομαι μαθεῖν, ἐπάγει μετὰ
B πολύ, τὸ διὰ τῶν πραγμάτων ἔλεγχον, δι' οὗ δείκνυσιν ὅτι ἐξ ἀρχῆς εἰρωνεία ἦν. ἀλλ' ὅσοι ἅπαντες ὁρᾶτε.) ἀντεξετάζει τὴν πολιτείαν τὴν περὶ τὸ βουλεύειν ὁμοίως ἀπὸ τῶν ξίων, τῶν τε ἑλληνικῶν, καὶ τῶν ἰδίων, καὶ τῶν πολιτικῶν.

οἷς δ' ἐν τῷ πολέμῳ.) καὶ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀπέσησαν αὐτῶν χῖοι, καὶ ῥόδιοι, καὶ βυζάντιοι, καὶ ἕτερόι τινες πολεμιῶτες οὐ πρὸς αὐτοὺς, τοὺς μὲν, ἐκτήσαντο· τοὺς δ', οὐκ ἠδυνήθησαν. εἶτα εἰρήνην ἐποιήσαντο ; ὥστε πάντας αὐτονόμους εἶναι τοῖς συμμάχοις. τοῦτο οὖν φησὶν ὅτι καὶ οἷς προσπολεμοῦμεν τῷ πολέμῳ, καὶ τούτοις διὰ τὴν εἰρήνην ἀπολωλέκαμεν. τὸ δὲ τοιαύτην γενέσθαι τὴν εἰρήνην αἴτιος βούλεται οὐ τὰ οἰκοδομήματα.

ἀλλ' ὦ τῶν.)αἰνίττεται πῶς φερὼν λύει διὰ τὸ τὰ πολιτεύματα βουλεύειν.

ἐπάλξεις.) ταῦτα νῦν τὰ βουλεύματα πολιτεύματα, τὸ ποιῆσαι τὰς ἐπάλξεις λευκοχρίστους.

λήρους.) οἱ μὲν φασι τοὺς κρουνοὺς λέγειν διὰ τὸ λίαν ῥεῖν. οἱ δὲ τὰ λήρου ἄξια πράγματα. ὅπου δὲ καὶ ὁ ἀριστοφάνης, διὰ τὸ ληρεῖν ἐποίησε τινὰ σκώπτειν θέλων τινὰ ὑβρίσαι, ἐν τῷ κεχνοχυτολήραιον.
C

ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν.)αἰνίττεται τοὺς περὶ τὸν δημάδην, βούλωνα, φρυνώνα, φιλοκράτην, καὶ εἴ τινες ἕτεροι.

τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων.)οὐ τῶν ὑπὸ περικλέους κἀκείνων τῶν ἀνδρῶν γενομένων· ἀλλ' ὧν οὗτοι τῇ πόλει κατεσκεύασαν κρηνῶν, καὶ λήρων. ἴσως δὲ τῶν ἀναθημάτων λέγει. ἐν δὲ τῷ λέγειν τοῦτο, παρεξαίνει αὐτοὺς καὶ τῶν ῥητόρων. φύσει γὰρ φθονεροὶ, τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος.

τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον;)αἰτίας προβάθεσις δι' ἣν προτρέπεται ποιεῖν αὐτοὺς τὰ δέοντα. διὰ γὰρ τὸ λέγειν ὅτι διὰ τὴν εὐδαιμονίαν ἠτυχήσαμεν, εἰς ζῆλον αὐτοὺς τούτων καθίστησιν.

ἐκνενδυεισμένοι.)τὴν νεῦρον ἀφῃρημένοι. νεῦρα γὰρ καὶ δυνάμεις τῆς πόλεως καλεῖ τοὺς συμμάχους. ἐπειδὴ δὲ βραχεῖα ἡ μεταφορὰ, ἐπήγαγε τὸ περιῃρημένοι. ἀπὸ μεταφορᾶς καὶ τοῦτο μέρους σώματος εἶπεν, ἐμμένων τῇ ἕξει τοῦ ἐκνενδυεισμένοι.

ἢ βοΐδια.)γράφεται καὶ βοηδρόμια. καὶ γάρ φασιν ὅτε ἔπεμψε τὴν λείαν ὁ χάρης, βοηδρόμια λέγουσι. τὸ γὰρ βοΐδια, ὑποκοριστικόν ἐστιν ἐν συναιρέσει ἀττικῇ ἔθει.

καὶ τὸ πάντων ἀνανδρότατον.) γράφεται καὶ ἀνδρειότατον. ἵν' ᾖ κατὰ εἰρωνείαν. οἵ τινες ἀγνοήσαντες, τὴν νῦν φερομένην γραφὴν, ἐποίησαν. τὸ δὲ προσοφείλετε χάριν εἶπεν, ἐπειδή φασιν, ὅτι ἐστεφάνωσαν ὑπὸ τῆς λείας τὸν χάρητα.

καθίερ-

καθάρξαντες.)ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων. διὸ καὶ τὸ πιθανὸν δύουσιν, καὶ τὸ χειρήθεις ἐπήγαγον.

ταῦτα μὲν τοιῦν δημήγορα.) ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι. σοφιστικῶς ὁ ῥήτωρ τὸν κίνδυνον βουλόμενος φυγεῖν, τοῦτό φησιν. ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νυνί.) ἐπειδὴ τὸ ἐν τῇ συμπεράσει κακῶς λεγόμενον, οὐ χρῆται· τῷ ὅτι καὶ νυνὶ ἀντὶ τούτου κέχρηται. δηλοῖ δὲ τὸ λέγειν ὅτι θαυμάζω ὑμᾶς ὅτι καὶν νῦν νυνὶ δεδώκατέ μοι παῤῥησίαν, σοφίζεται αὐτοὺς τοῦτο ποιεῖν.

καὶ ταῖς θεωρικαῖς.) τουτέστι, τοῖς θεωρικοῖς.

ἀφορμὰς δέ.) ταῖς προφάσεσι.

δηλῶν τὸ ἴσως εἰπεῖν.) ὡς ἂν ἐπανορθώσει τὸν διαλογισμὸν τὸν πρὸς σφᾶς ὑπέρλυσε. ἃ τοῖς ἀδυνοῦσιν.) οἰκείως τῇ ὑποβολῇ ἐχρήσατο, δεικνὺς ὅτι νοσοῦσιν ἄνοιαν.

οὐκοῦν.) ἐπειδὴ ἡ μισθοφορὰ τοῖς ἀθλιωτάτοις ἐφύβριστο (οἰκετῶν γάρ) ἐχρήσατο τῇ αἰτιοφορᾷ ταύτῃ, δι' ἧς λύει καὶ ἀποκρύπτει τὸ ἀπρεπές. ἐπειδὴ δὲ οἶδεν ὅτι οὐκ ἂν πείσειεν αὐτοὺς ἀποστῆναι τῆς θεωρικῶν· βούλεται αὐτοῖς μόνοις ἀρκεῖσθαι· καὶ * μὴ ἐὰν δικάζωσιν ἢ συμβουλεύωσιν, ἢ ἐστρατεύωνται, λαμβάνειν μισθόν.

ἔξεστιν ἀργὸν ἡσυχάν.) πάνυ καλῶς τοῦ ἡσυχίαν προέταξε. ῥᾳθύμων γὰρ φθέγγεται. εἶτα ἵνα μὴ μεμνημένος τὸ ὀνόματος τοῦ πολέμου ἐπαχθὴς ὀφθῇ, οὐκ ὠνόμασεν, ἀλλ' εἶπεν, οἷα καὶ τὰ νῦν ὑπάρχει.

ἀπὸ τῆς αὐτῆς τούτων.) τουτέστιν, ἵνα μὴ πρὸς τοῖς θεωρικοῖς λαμβάνῃ μισθὸν στρατιωτικόν.

ὥσπερ ὀρθὸν δίκαιον.) καὶ γὰρ οὐ νόμιμον τὸ ὑπὲρ τῆς ἐναγχομένης τοῖς πολίταις ἀγωνίζεσθαι.

πλὴν μικρῶν.) ἐπειδὴ συνεβούλευσεν αὐτοῖς μὴ λαμβάνειν μισθὸν στρατιωτικὸν, μηδὲ συμβουλευτικὸν, μηδὲ δικαστικὸν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τοῖς θεωρικοῖς. δηλῶν τὸ εἰπεῖν μικρῶν, διχρεῖς τὸ καταφρονεῖν αὐτοὺς τούτου πρὸς σκυλάζει. τῆς τάξεως.) τάξιν ἀρετῆς καλεῖ, μὴ * τὸ ἡγεμονεύειν τῆς ἑλλάδος. ἀλλ', ὥσπερ εἰώθεσαν, τὸ δι' ἑαυτῆς εἰς τοὺς πολέμους ἐξιέναι.

κεφάλαιον εἰρηκα.) ἵνα μή τινες καταγνῶσιν αὐτοῦ ὡς παραλείψαντος τινὰς συμβουλίας, ἢ ῥαθυμήσασιν ὡς ἅπαντ' ἀκούσαντες, προσέθηκε τὸ κεφάλαιον. σωφρονίσειν.] πάλιν ἐνταῦθα δηλῶν τὸ αὐτοῖς τοῦ αἱρεσιν ἀποδιδόναι, τὴν περὶ τῶν θεωρικῶν κρίσιν ἀποφυγών.

Inclusos.) Translatum à brutis animantibus: quamobrem etiam: Curant, & mansuetos faciunt: subiicit.

Hæc per Cererem.) Hinc incipit peroratio. Dicit autem hæc orator fugiēdi periculi causa, cum præparatione quadam.

Ego verò nunc etiam.) Quia id * quod ferè vsurpari solet, malè dicitur, eo non vtitur, & eius vice πρὸ ὀλίγου καὶ νυνὶ vsus est. Cum verò dicit, Miror vel nunc vos fecisse mihi dicendi liberè potestatem: hortatur eos vt id faciant.

Et copia.) Hoc est, pecunia theatrali.

ἀφορμὰς.) Id est, προφάσεσι, occasionibus, prætextibus, causis.

Fortasse.) Tanquam per correctionem, dubitare se de illis subindicat.

Quæ ægrotantibus.) Hac parabola commodè vsus est, ostendens, eos stulticiæ morbo laborare.

Igitur.) Quoniam mercedis acceptio contumeliosa videbatur Athenienſibus (seruorum enim est) obiectione est vsus, qua soluit & tegit turpitudinem. Quia verò scit, eis persuaderi non posse, vt theatralem pecuniam missam faciant, * vult eos illa sola esse contentos: neque siue ius in foro, siue in senatu sententiam dicant, aut foris militent, mercedem accipere.

Licet agere ocium.) Omnino præclarè ocium prio re loco posuit. nā de ignauis differit. Deinde ne bello nominato molestus videretur, id subticuit: ac dixit, Quale etiam nunc est.

Ab his iisdem.) Hoc est, ne ad theatrales mercedē accipiant militarem.

Quemadmodum iustum est. Nec enim legibus est contrarium, pro patrio solo militare.

Præter parua. Quoniam suasit eis, ne vel militarē, vel senatoriam, vel iudiciariam mercedem accipiat, sed theatralibus contenti sint: dicendo, parua, facit vt ea non grauatè aspernentur.

Ordine.) Ordinem seu stationem virtutis nominat, * Græciæ principatum, atque illud, quòd olim suis corporibus militare solebant.

Ferè dixi.) Ne aliqui culparent, eum consilia quædam omisisse, néve socordes essent, quasi omnia audiuissent, Ferè, apposuit.

Profuturum.) Rursus etiam hic data ipsis optione iudicium de theatrali pecunia effugit.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΠΡΩΤΟΝ Δημοσθένους λόγον ἐξήγησις.

ENARRATIO PRIMÆ IN PHILIPPVM DEMOSTHEnis orationis, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΕΙ μὲν περὶ καινοῦ τινὸς πράγματος προυτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν.) ἀπολογεῖται μὲν ἐν τῷ προοιμίῳ περὶ τοῦ προαρπάσαι τὴν τάξιν τῶν γερόντων. ἴσον δὲ ὅτι συλλογισμῷ τοῦτο λύει. ὥσπερ ἔλεγεν, οἶδα μὲν ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστι πρότερον λέγειν τοὺς γέροντας, ἀλλὰ τοῦτό γ' ὅταν ἡ ἡ βουλὴ περὶ καινοῦ τινος πράγματος· νυνὶ δ' οὐ περὶ καινοῦ πράγματος. περὶ γὰρ Φιλίππου βουλεύομεθα, ὥστε ἤδη πολλάκις εἰπόντων τῶν γερόντων περὶ τούτων· οὐ παραχαράττω τὸν νόμον. ἢ οὕτω μὲν ἔδει συλλογίσασθαι. ἡ δ' ἀλήθεια ἔχει, ὡς εἴ τε παλαιὸν ἦν τὸ πρᾶγμα, εἴ τε καινόν, ἔδει τοὺς γέροντας λέγειν πρώτους. ἐπειδὴ δὲ νυνὶ πάνυ τε θορύβωνται οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ τὴν ἀπόλειαν τῶν ἑξακοσίων δύο πόλεων τῶν Χαλκιδικῶν, καὶ διὰ τὴν πολλὴν αὔξησιν τοῦ Φιλίππου· διὰ τοῦτο προαρπάσαι τὴν τάξιν ἐπεχείρησεν.

SI de noua quapiā re instituta esset deliberatio.) Excusat se in exordio de prærepto senibus dicēdi loco. Sciendum autem est, eum id crimen ratiocinatione soluere, quasi dicat: noui equidem necesse esse, vt senes primi dicant: sed tum, cum de nouo quopiam negocio deliberatur. Nunc verò nulla noua de re, sed Philippo agitur. Proinde cum senes iam hisce de rebus sæpe dixerint: legi fraudem non facio. Et ad hunc sanè modum ipse ratiocinatur. Sed res ita se habuit: siue negocium vetus esset, siue nouum: senibus primo loco sententia dicenda erat. Quia verò tum Athenienses valde turbati erant, propter iacturam duarum & triginta Chalcidicarum vrbium: & ob magnos Philippi successus & incremēta propterea primum dicēdi locum occupare studuit.

προυτίθετο.)Pro προβάλλετο propositum esset.quidā pro προεγράφετο,id est,scripto significatum esset, acceperunt,quòd tabellas quasdam conscribere solerent olim,quib. res de qua consultaretur,& propter quam indicta esset concio,contineretur:eásque ante concionem proponerent,vt cognoscerent omnes, qua de re indicta esset concio. A

Dicendum esset.)Subdistinguendum est hic, vt sic accipiatur:Si noua quapiam de re dicēdū esset:repressissem me,& expectassem,donec senes isti sententiam dixissent:ac tum ipse etiam quæ sentio,dicere conatus essem.Sciendum autem est,eum Isocratico exordio esse vsum,eo quòd in Archidamo habetur.Nam ibi quoque id argumentum tractatur, quare adolescens senes anteuertat.

Eorum qui solent.)Senes intelligit. Vide autē vt eos clanculum perstrinxerit,dicendo,Eorum qui solent:vt significet, eos tantum habere consuetudinē primo loco dlcendi,non tamē etiam vtilia suadere. B

Si quid mihi placuisset.)Partitione & suppartitione hic est vsus.Cum enim cōiunctionē μὲν posuerit, δὲ nō statim subiecit,sed aliud μέν. Est enim μερισμὸς καὶ ὑπομερισμός,cū binis μὲν μὲν positis,necesse est bina δὲ δὲ subiungere.id quod hic etiam reperitur.Vide autem,vt rursus cum autoritate dixerit,Mihi placuisset:quod est,bono consiliario bonum consilium.Figura hæc apud poetam extat.χαῖρ᾽ ἀχιλλεῦ,δαιτὸς μὲν ἐίσης οὐκ ὀφείλεις,ἀλλὰ μᾶλλον ἐν κλισίῃ Salue Achille, conuiuio quidem æquali non caremus,siue quidem in tētorio.

Sæpe dixerunt.)Iterum eos ingeniosè perstringit, dicendo,Sæpe quidem verba fecerunt,sed nihil profecerunt.Quærunt autē,cū suasorij generis propria sit adhortatio & dehortatio,minimè verò in accusādo versetur : quo pacto hæc oratio inscripta sit, tota suasoria,cum in Philippū inuehatur?Respondemus,tria causarum genera sæpe inter se miscerī , & aliud alij præbere materiā,vt hoc loco. Cum enim probare vellet,populādā esse Macedoniā :materia vsus est insectatione Philippi. Sciēdū est in cęteris orationib. materiā fuisse Olynthiorū obsidionē (nā ea dicēdi copiā oratori suppeditabat)cōtinēs verò& firmamētū , Atheniēsiū potētiā. Sed hic materia est Macedo,cōtinēs verò Atheniēses. Quamobrē etiā diuersā à superiorib.inscriptionē sortita est.Orationis argumēta & capita tria sunt,vt remp.fortiter defēdāt,vt ipsi militēt,vt pecunię subsidia excogitent, vnde militib.stipēdia numerētur. Recitatione autē Philippi epistolę,nihil aliud agit,nisi vt eos exacuat & rēp.defēdēdā esse doceat.Exordiū nō à re, sed à persona ducitur.Nā cū ipse ante seniores surrexisset & id quidam ægrè ferrent:ei incommodo medetur. Verbo , Me repressissem , significat, se tunc quoque vix sibi temperaturum fuisse , quo minus de bono publico diceret.Translatio sumpta est ab equis , qui currendi cupidi,cohibentur.Figurā alij vocāt, dupli cē partitionē,alij partitionē & suppartitionē. nā cū prius bina μὲν μὲν posuisset,bina δὲ δὲ subiūxit.Cōiunctiones aūt sępe nō ordine redduntur,sed ita vt postrema pars primę respōdeat.Nā in capite de cōprehēsione dicit Hermogenes,eius formæ approbatiō nē prioré esse propositione.Nā,Si de noua quadā re dicēdū esset:& cætera, est approbatio. Posteaquam verò de quib.sæpe,&c.est.propositio. Propositio enim est in hanc sententiā,etiā natu minori primo dicenti locum esse dandum. eius verò approbatio: quòd ij qui consulere soleant , hoc est,seniores

προυτίθετο.)αὐτὴ τὲ προεβάλλετο.τινὲς δ᾽,αὐτὴ τὲ προεγράφετο.ἐπειδὴ περ σανίδας τινὰς ἐνέγραφον, τὸ πεῖσμα ἐχούσας πρὸς ἃ ἡ σκέψις, καὶ πρὸς οὓς συμελημύθασι.καὶ προετίθεσαν τῆς ἐκκλησίας , ἵνα γνῶσι πάντες πρὸς τίνος ὄξιν ἡ ἐκκλησία. λέγω.)δεῖ ὑποσίξαι ἐν τούτῳ,ἵν᾽ ἦ οὕτως. εἰ μὲν πρὸς καινοῦ τίνος πεῖγματος λέγων προετίθετο,ὄπιχρὸν καὶ ἀναμείνας , ἕως οὗτοι εἴπωσιν οἱ γέροντες,τότε καὶ αὐτὸς ἐπιτρέψω ἃ γνώσκω λέγειν. ἰστέον δὲ ὅτι τῷ ἰσοκρατικῷ προοιμίῳ ἐχρήσατο , τῷ ἐν τῷ ἀρχιδάμῳ.κἀκεῖ γὰρ τὸ ὄπιχρήμα ὄξιν,ὅτι νέος ὢν,προλαμβάνει τοὺς γέροντας. τῷ εἰωθότων.)θέλει εἰπεῖν τῷ γερόντων.ὅσα ὃ πῶς λελησθότος αὐτοὺς διέβαλε δίκαιόν τε εἰπεῖν,τὸ εἰωθότων,ἵνα δηλώσῃ,ὅτι μόνον ἔθος ἔχουσι λέγειν πρῶτοι,οὐ μὴν καὶ χρήσιμόν τι συμβουλεύουσιν. εἰ μὴ ἤρεσκε τί μοι.)τῷ μερισμῷ & ὑπομερισμῷ σχήματι κέχρηται ἐνταῦθα.εἰπὼν γὰρ τὸν μὲν αἴνω σωφρόνως, οὐκ ἐπήνεγκε δεύτερον τὸν ὃ.ἀλλὰ ἄλλον μέν.ἔστι γὰρ ὁ μερισμὸς κὴ ὑπομερισμός,ὅταν εἰπὼν δύο μὲν ἀναγκαίως ἔχει πρὸς τὰ δύο μέν, ἀποδοῦναι δύο δέ.ὅπερ ὄξι κὴ ἐνταῦθα εὑρεῖν.ὅσα δὲ πάλιν ἀξιοπίστως εἶπε,τὸ ἤρεσκέ μοι,ὁ ὄξι τῷ ἀγαθῷ συμβούλῳ,ἀγαθὴ συμβουλευθεῖσα βουλή.τὸ δὲ σχῆμα τὸ τοῦτο ὄξι,ὥσπερ τῷ ποιητῇ.χαῖρ᾽ ἀχιλεῦ, δαιτὸς μὲν ἴσης,οὐκ ὄπιθ᾽ ὑείης,ἢ μὲν ἐν κλισίῃ.

πολλάκις εἰρήκασι.)πάλιν αὐτοὺς δίχως διαβάλλει διὰ τὲ εἰπεῖν πολλάκις μὲν εἰρήκασιν, οὐδὲν δ᾽ ἰώσασιν. ζητῶσι δ᾽,εἰ τὲ συμβουλευτικοῦ ἴδιον ἡ προτροπή τε καὶ ἀποτροπή,οὐ μὴ ὅλως δ᾽ κατηγορεῖ πῶς ἐνταῦθα ὑπογράπτει,ὅλως συμβουλευτικός,ὧν κὴ φιλίππου καὶ φαμέν,ὅτι πολλάκις τὰ ξία εἴδη τῆς ῥητορικῆς ὑπομίγνυται , αὐτὰ ὕλης ἀλλήλοις καθισάμενα, ὥσπερ ἐνταῦθα. βουλόμενος γὰρ κατασκευάσαι, ὅτι δεῖ τὸν μακεδονίαν κακῶσαι ὕλην ἐχρήσατο τῇ κὴ φιλίππου καταδρομῇ.ἰστέον ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις λόγοις, ὕλην ὧν ἡ τῷ ὀλυνθίων πολιορκία.αὕτη γὰρ δυσπορίας ἐν τῷ λέγειν αἰτία τῷ ῥήτορι καθίσταται.* σωτέχον δ᾽,ἡ τῷ ἀθηναίων δυνάμις.ἐνταῦθα δ᾽ ὕλη μὲν ὁ μακεδών,σωτέχον δὲ,οἱ ἀθηναῖοι. διὰ τὲτο καὶ ἑτέρας ὑπογραφῆς ὡς πρὸς τοὺς προλαβόντας ἔτυχε.τὰ δ᾽ τ᾽ λόγου ἐνθυμήματα καὶ κεφάλαια, ζία εἰσὶ,τὸ ἐῤῥωμένως ἀπλαμβάνεσθαι τῷ πεῖγμάτων τὸ αὐτοὺς στρατεύεσθαι τὸ πόρρω χρημάτων ὑπονοεῖν, ὅθεν τὸ στηρέσιον τοῖς στρατευομένοις χωρήσεται διὰ δ᾽ τὲ ἀναγινώσκειν τὸν φιλίππου ὑπισχνεῖται,οὐδὲν ἕτερον * ἢ παροξύνει,κὴ ἀνάπλαμβάνεσθαι δεῖν τῷ πεῖγμάτων,διδάσκῃ τὸ δ᾽ προοίμιον,οὐκ ἀπὸ τ᾽ πεῖγματος, ἀλλ᾽ ἀπὸ τ᾽ προσώπου.αἰτιᾶται γὰρ αὐτὸ πρὸ τῷ πρεσβυτέρων ἐνδεχέσθαι τινές,ὃ δὴ καὶ θεραπεύει.διὰ γὰρ τὲ ὑπισχνεῖται,ἔδειξεν, ὡς καὶ τότε μόλις εἶχε κατερῆσαι,μὴ νῦν τῷ συμφερόντων πρῶτος εἰπεῖν , ὑπὸ μεταφορᾶς τῷ προθυμουμένων ἵππων δραμεῖν καὶ ἐπεχομένων. τὸ σχῆμα οἱ μὲν καλοῦσι διπλοῦν μερισμόν.οἱ δ᾽,μερισμὸν τε , καὶ ὑπομερισμόν.εἰρηκὼς γὰρ πρότερον δύο μὲν,ἐπήγαγε δύο δὲ.ὑπιφέρουσι δ᾽ αὐτοὺς πολλάκις οὐ κατ᾽ τάξιν,ἀλλὰ πρὸς τὸ πρᾶτον τὸ τελοῦ ζαῖον* ὅθεν ἐν τῷ πρὶ τῆς πρὸβολῆς λέγω ἑρμηνῆς,τῆς ἰδέας τὸν καταζκευὸν , πρωτέρων κ᾽ προτάσεως.τὸ γὰρ,εἰ μὲν πρὸς καινοῦ τίνος πεῖγμάτος προυτίθετο λέγων,καὶ τὰ λοιπὰ,ἔστιν ἡ κατασκευή. τὸ δὲ,ἐπειδὴ πρὸς ὧν πολλάκις,καὶ τὰ λοιπὰ,ἔστιν ἡ πρὸζαsις. πρότασις γάρ ὄξιν ὅτι δεῖ καὶ νεωτέρου ὄντος, πρώτου λέγοντος αἰνέσθαι. ἡ δὲ ταύτης καταζκευή, ὅτι

ὅπ μηδὲν τῶν λεόντων οἱ εἰωθότες, ἤτοι οἱ ῥᾳσθύτεροι εἰρήκασιν. ὁ δ' σοφιστὴς ἀσκληπιὸς, κατασκευὴν εἶναι λέγει ἀπὸ προτάσεως. ὁ δ' ἰσοκράτης ἐν τῷ τὸν ἀρχιδάμου, τὴν προτασιν προέτλω ποιήσας, ἐπιλύεται τὴν κατασκευήν. οἷον, ἴσως τινὲς ὑμῶν θαυμάζουσιν ὅτι τὸν ἄλλον χρόνον ἐμμεμψιμοιρῶς τοῖς τῆς πόλεως * νόμοις, ὡς οὐκ οἶδ' εἴτις ἄλλος τῶν ἡλικιωτῶν, τοσαύτην πεποίημαι τὴν μεταβολὴν, καὶ τὰ ἐξῆς. τοῦτο ἡ πρότασις. ἡ δὲ κατασκευή· ἐγὼ δεῖ μοί τις τῶν εἰθισμένων ἐν ὑμῖν ἀγορεύειν, ἀξίως ἂν τῆς πόλεως εἰρηκὼς, * πολλοῦ ἂν ἡ συχίαν ἦγον.

οἷον αὖ.) σφόδρα μοι αὐτὸ εἶπε πάνυ φασκων οἷον ἂν ὑμεῖς βούλησθε. τουτέστιν μετ' ἀρχίας νικήσας. ὑπόδειγμα. πρὸς τὸ οὐδὲν ὑμῖν ὅτι φοβερόν. χρωμένοις.) ἐὰν δ' ἐν τοῖς τὸ σ, πρὸς τὸ ἵνα εἰδῆτε χρώμενοι, καὶ τὴν νῦν ὕβριν.) μᾶλλον μοὶ ὅτε ἔλεγε πρὸ λακεδαιμονίων, ῥώμην εἶναι τὴν ἐνταῦθα δ' ἐπειδὴ θέλει ταπεινοῦν τὴν μακεδόνα, ὕβριν εἶπε. πάνυ δ' τοῦτο ἔχθιστον τοῖς ἀθηναίοις. καὶ γὰρ ἐλευθερίας ἐραστὰι καθεστήκεισαν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ὅσας οἶδεν ὁ ῥήτωρ ἰσχυρὰς αἰτιάσεις, πρῶτον τούτων λέγει τὰς λύσεις. εἶθ' οὕτω σαφεῖς ἀποδείξας αὐτὰς, φανερῶς προβάλλει). ὥσπερ οὖν καὶ ἐνταῦθα. τὴν δ' αἰτίασιν, τὴν παρεῖσαν * εἰς δύο κατασκευάζει ἔκτε τὴν * τούτου δυνάμεως, καὶ * ἀπὸ τῆς οἰκείας ἀσθενείας τῶν ἀθηναίων. εἶτα ἐπειδὴ εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐδόκει λελύσθαι ἡ αἰτίασις, ὅλως ἔτι σφοδρὰ ἦν· τὴν μὲν ἀρχὴν σιωπῇ ἔχει τῷ αἰτιᾶσθαι. δεῖ γὰρ τὴν ῥᾳθυμίαν δόξαι τὸ μὴ δοκεῖν αἰσχύνη. καὶ τοῖς * φανερῶς ἀληθέσι πολέμιον, ὅπου τῶν τοιούτων τὴν μὲν ἀρχὴν ἀνεδόκιμον. τελευταῖον δ', καὶ ὡς τῆς σωφροσύνης ὑπολογείας. δυσπολέμητον.) δυσπολέμητον εἶπε καὶ οὐχὶ ἀκαταγώνιστον. ὁ μὲν γὰρ ἀκαταγώνιστος, οὐδέποτε ἥττηται. ὁ δὲ δυσπολέμητος, δυσχερῶς μὲν, ὅμως δὲ καταγωνίζεται. ὅπερ ἐνταῦθα θέλων ὑποφῆναι, παρέθετο. κύκλῳ.) τινὲς φασιν ὅπ ἐπειδὴ ἀκτή ἐστιν ὁ τόπος, διὰ τοῦτο εἶπεν. οἱ δὲ, ὅτι ἐπειδὴ ἐν κύκλῳ αὐτὰ ἐκεῖντο. ὑπολειχίσματα.) ὑπολείχισμα, τόπος ὑψηλὸς, ὃν προκαταλαβόντες πολέμιοι τειχίσαι, διὰ τὸ ἐντεῦθεν αὐτοῖς ὁρμωμένοις ὑπόθεσιν τοῖς ἐχθροῖς καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν. οἰκείως πρὸς ζῆλον τῶν ἀθηναίων, ἐπαινεῖ τὴν μακεδόνα. οἷδε γὰρ ἐν καιρῷ ἐπαινεῖν καὶ τὸν πολέμιον. ὅτι ταῦτα μὲν ἔστιν ἅπαντα τὰ χωρία, ἆθλα τοῦ πολέμου, κείμενα ἐν μέσῳ.) ἐκ μεταφορᾶς τοῦ κειμένου τοῖς παλαίουσιν ἆθλα ἐν μέσῳ. ἔπαθλα δ' οὐχ εὕρηται, εἰμὴ ἅπαξ παρ' εὐριπίδῃ. καὶ τοῖς ἐθέλουσιν.) ὅρα ὅτι δι' ἐκείνου τοῦ ῥητοῦ φησὶν αὐτὸν πρεσβεύειν τὰς πόλεις, διὰ τοῦ βούλεσθαι) αὐτοὺς προσέχειν τοῖς πράγμασι. τὰ μὲν ὡς ἂν ἑλών τις.) ἐπειδὴ τὸ κατέστραπται φοβερόν ἐστιν, ἐπήγαγε ταπεινώσεως χάριν, ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ. καὶ δὲ συμμαχεῖν μὴ προσέχειν.) ἐπειδὴ ἐλύπει τοὺς ἀθηναίους τὸ τοῦ φιλίππου ἔχειν συμμάχους μὴ φίλους, διὰ τοῦ καθολικῆς γνώμης τοῦτο ἐθεράπευσε. πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν.) ἴσθι ὅτι εἰρωνεία ἐστὶν ἐναντίον τοῦ ἀλαζονείας ἀλαζονεύεσθαι μὲν γὰρ, τὸ πλείονα ἐπαγγέλλεσθαι δύνασθαι ποιεῖν ἢ περ δύναται. εἰρωνεία δὲ, τὸ λέγειν ἐλάττονα μὲν δύνασθαι ποιεῖν. αὐτὸς μὲν ἕκαστος.) ἴδιον γὰρ μὴ τοῦτο τοῦ ῥαθυμούντων. αὐθὶς θέλη.) εἰς οὐρανὸν τὰς ἐλπίδας αὖ ἔπεμψεν. ἵνα ἐκ τοῦ ἴσως ταῦτα ποιησόντων, μὴ ἀποβαίη τὰ συμφέροντα, ἔχῃ ἀπολογίαν· τούτου χάριν ἐντεῦθεν ἤδη τοῦ * διοικῆσαι τὸ θεῖον προσέθηκεν. οἱ δὲ, διὰ τὸ φιλόθεον τὸ οἰκεῖον ἦθος παρασῆσαι. μισεῖ τις ἐκεῖνον). μισεῖ μὲν ὁ ἤδη πεπονθὼς κακῶς

A nihil dixerint, quod ad rem pertineat. Æsculapius autem sophista confirmationem ait esse sine propositione. Sed Isocrates in Archidami oratione, primo loco propositione posita, confirmationem subiecit, hoc modo: Fortassè quidam vestrûm mirantur, me, qui reliquo tempore legibus nostræ ciuitatis ita, vt haud scio an quisquam meorum æqualium, paruerim, vsque adeò esse mutatum: & cætera. Hæc propositio est, sequitur confirmatio: Ego verò, si quis eorum qui apud vos verba facere solent, pro rei publicæ dignitate disseruisset: omnino quieuissem.

Quale vos) Hoc verecundè & vrbanè, & citra offensam dixit omnino, dicendo. Quale vos vultis: hoc est, cum ignauia vincere. Exemplis.) Si χρωμένοις vtentibus: referendum est ad illud, Nihil vobis metuendum est. Sin χρώμενοι vtentes. sine s legitur, ad illud, Vt sciatis vtentes. Ista illius insolentia.) Suprà de Lacedæmoniis loquens, Robur: hic Macedonem deprimere volens, Insolentiam dixit. id quod erat inuisissimum Athenienſibus libertatis perpetuis amatoribus.

B Si quis verò vestrûm.) Quascunque obiectiones scit orator esse firmas, earum refutationes primùm recitat: deinde earum futilitate ostensa, palàm proponit, quemadmodum nũc hic etiam. Obiectionem autem hanc bifariam confirmat, tum à potentia Philippi, tum verò in primis à domestica infirmitate Athenienſium. Deinde quia, vt maximè refutata videretur obiectio, prorsus adhuc vehemens erat: initiò assentitur aduersario. Nam oratorem oportet, ne impudens videatur, & manifestæ veritatis inimicus, in huiusmodi locis principium concedere, ac tũ demum etiam concessionem infirmare.

Difficilem superatu.) δυσπολέμητον dixit, & non ἀκαταγώνιστον: id est, inexpugnabilem. Nam inexpugnabilis nunquam expugnatur sed δυσπολέμητον & difficulter ille quidem, sed vincitur tamen: id quod hoc verbo innuere voluit, κύκλῳ, circumcirca.) Quidam eum, quia littus, sit hic locus, propterea sic dixisse putant. alij, quod oppida illa velut in circulo posita sint. Arce.) ὑπολείχισμα locus excelsus est, quem hostes occupatum munire solent, vt ex eo progressi hostes inuadant. Rectè igitur propter industriam laudat Macedonem, vt Athenienses ad æmulationem prouocet. Scit enim Demosthenes, etiam hostem tempestiuè laudare.

C Esse quidem vniuersa loca hęc, prędia belli, sita in medio.) Translatio sumpta à prædio, quòd pugilib. in medio ponitur. Vox ἔπαθλα non nisi semel reperitur apud Euripidem. Et volentibus.) Vide vt dicat Philippum ea ratione cepisse vrbes illas, qua ipse velit Athenienses rebus gerendis animum intendere.

Alia vt aliquis capta.) Quia verbum Euertit, terribile est, subiecit extenuationis gratia, Vt aliquis bello capta habeat. Etenim socij esse & adhærere.) Quia molestæ erant Athenienſibus sociorum amicorũm que copiæ, quas Phillippus habebat, ei incommodo per generalem sententiam est medicatus. Omni omissa dissimulatione.) Sciendum (εἰρονείᾳ) dissimulationi (ἀλαζονείαν) arrogantiam esse contrariam. Nã arrogãtiæ est, profiteri te plura præstare posse, quàm possis: dissimulationis, negare te minora posse facere. Si quisq; vestrûm se nihil.) Nam & hoc est omissi animi proprium. Si Deus volet) Spẽ sursum in cœlum misit, vt, si fortè, tametsi illa fecissent, res nõ optimè caderet, defensionem haberet: eáq; gratia hic iam Dei gubernationem apposuit. Alij dicunt, eum numinis amore, suos mores commendare voluisse.

Odit aliquis eum.) Odit, qui iã malè acceptus est: metuit, qui nondũ est passus quicquam, sed malũ expectat;

inuidet,cum videat eum ciuitates ita euertere.

Et omnia quæcunque.Hæc figura vocatur καθαίρεσις,deſtructio.*Per hæc enim facile potiſſimúmque detrimentum capitur. Vniuerſali igitur ſententia orationem confirmauit.Trepidant.) Submiſſe ſeſe gerunt.Nec enim is qui odit,noſtræ ſocordiæ culpa ei nocet:nec qui in metu eſt,aliud quippiam cogitare poteſt,cum ſit periculoſum:nec qui inuidet,reſiſtere:viribus enim deſtituitur.Qui nec optionem.) Hoc eſt,propter Macedonis inſolentiam ne agere quidem poteſtis quæ vultis:ſed bellũ gerere neceſſe habetis,& per hoc neceſſitatem oſtendit. Neceſſarium autem eſt , ſine quo viui non poteſt. Et verba ſuperba.) Ne recitandis Macedonis verbis malè ominari videatur : ea gratia illa prætermiſit.

περισυμβάλλεται. inſuper circumplectitur.) Aiunt,cum ciuitates in circulo ſitæ fuerint,quas Philippus ceperit , propterea eum ſic eſſe locutum. alij tranſlatum eſſe à venatoribus volunt , qui vndequaque vias omnes , omniáque effugia caſſibus obſepiant , vt ne per ea feræ elabantur. Et rurſus , περισυνάγεται , obambulat , ordine circundat, velut indagine cingit,ſubiecit:quo verbo figura iuuatur.

Et ſedentes.)Quia dictum illud terret,ait Philippũ vt qui ſuffragatricem poſſideat ſocordiam Athemenſium,ea omnia perficere.

Quando igitur,Athen.) Tranſitus etiam hic fit ad locum à neceſſario. Oſtendit enim hæc neceſſariò eſſe facienda. Tractatur autem increpatione:quapropter etiam ſecundum πότε,quando,voce grauiore effertur.Deſcribit autem hic mores ſocordium , étſq; ſermocinatio.Deinde interrogationi reſponſionem non reddit,ſed ipſe præiracundia,pro eo qui interrogatus fuerat ſcilicet.loquitur.Poſtquam aliqua neceſſitas.)certo quodam geſtu legendum.Cum ſcilicet aliqua neceſſitas.Nihil enim liberis Athenienſibus ea ignominia grauius eſſe poteſt , quàm ſi eos qui Perſam Græcia expulerunt,Pella oriũdus homo bello Athenienſes ſuperet.

Mortuus eſt Philippus.) Etiam hinc argumento ſumpto dicunt,hanc primam eſſe orationem. Nam Philippi valetudo anteceſſit Olynthi obſidionem. ſed nos dicimus,abſurdum non eſſe,vt hoc exempli vice ponat , tametſi id ea tempora præceſſerit, cum videlicet illi quæ fieri optabant , vulgò iactarent.

Celeriter vos.) Deſidia,inquit, multos gignere Philippos poteſt.Nam dum nos negligentes ſumus celeriter alius etiam Philippus exiſtet.Alij verò quidam curioſi propter Alexandrum aiunt eum hoc dicere.Dictum hoc κατ' ὑπόθεσιν,per fictionem,eſt accipiendum.

Scitote vos,ſi prope.) Nam & rege recens defuncto , & populis (vt fieri ſolet) diſſentientibus: ipſi ſeſe quibuſdam eorum adiungentes , alteris ſuperiores eſſe,& regem ſibi coniunctum conſtituere poſſent.

Faciẽdũ igitur eſſe officiũ.)Hinc ad alterã facultatis partẽ trãſit.Eã .n.dupliciter ſecuit,cum in hoc,Si Philippum imitabimur , vincere poterimus:(id quod iam abſolutum eſt) tum in copiarum multitudinem & pecuniariam rationem , quam nunc explicabit. Interiicit autem neceſſitatem , ac in ratione copiarum diſſerit, vtrum ex delectibus ciuium,an peregrinorũ eæ ſint cõſcribẽdę.

Et quã primum.)Verbum hoc appoſuit,quòd paruum auxilium eſſe ferendum ſuaſurus eſt,vt feſtinationem excuſationis loco retineat.

A δέδιε ἦ,ὁ μηδέ πω ὑπομείνας, περισδοκῶν ἦ φθονεῖ δέ, ὁ ὁρῶν αὐτὸν οὕτως τὰς πόλεις καταστρεφόμενον. καὶ ἅπαντ' ὅσα.) τοῦτο τὸ χῆμα καλεῖται καθαίρεσις. ☾ γὰρ δι' τούτου, ὅθεν ῥᾳδίως καὶ μάλιστα ἡ βλάβη περιγίνεται, πρὸ καθόλου τὸν λόγον ὑπισχνεῖται. κατέπηχεν.) ταπεινώται. οὔτε γὰρ ὁ μισῶν βλάπτει διὰ τὸ ἡμᾶς ῥᾳθυμεῖν· οὔτε ὁ δεδιὼς ἕτερόν τι φρονῆσαι δύναται (ὕπισφαλὲς γάρ) οὔτε ὁ βασκαίνων. αἰτησιῶται. ἀδύνατον γάρ.

ὃς, οὐδ' αἱρεσιν.) τουτέστι διὰ τοῦτο ὕβρεις τῷ μακεδόνος, οὐδὲ δυνατὸν καθεστήκατε πράττειν ἃ βούλεσθε· ἀλλὰ ☾ ἐξ ἀνάγκης ἔχετε πολεμῆσαι. διὰ τοῦτον, τὸν ἀναγκαῖον πόλεμον. ἀναλκαῖον δὲ ὅτιν ἔ χρεὶς ζῶν ἐ δυναῖ.

καὶ λόγοις ὑπερηφανίοις.) ἵνα μὴ λέγων τὰ ῥήματα τῷ μακεδόνος, κακὸς οἰωνὸς δόξῃ. τοῦτου χάριν παρέδραμεν αὐτά.

περισυμβάλλεται.)φασὶν ἐπειδὴ κυκλοτερῶς ἐκειναὶ πόλεις, ἃς παρέλαβεν ὁ φίλιππος, τοῦτου χάριν εἰπεῖν οὕτως. ἄλλοι ἦ, ἀπὸ μεταφορᾶς τῆ κυνηγετικῆ· οἱ πανες κύκλω κῆ πάσας τὰς ὁδοὺς, καὶ πάσας τὰς ὑπεξόδους, τὰς ἀρκυς περιβάλλουσιν, ὑπὲρ τὸ μὴ διαφυγεῖν τὰ θηρία ὀλεῖθεν. καὶ τὸ περιδιαιτᾶται πάλιν ἐπάγαγε. ὅθεν κῆ ἄμεινον τὸ χῆμα. καὶ καθημένους.) ἐπειδὴ φοβεῖ τὸ λεχθὲν, φησὶν ὡς ὑπακουσῦσαν τινὰ ἢ μετέραν ῥαιτώλιν κτησάμενος, τοῦτο διαπράττεται φίλιππος. πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. μεταβασις καὶ ἐνταῦθα ὅπ τὸ ἀναγκαῖον. δείκνυσιν γὰρ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ταῦτα ποιητέον. ἐστὶ ἦ κῆ ἐπιτίμησιν. διὸ κῆ τὸ δεύτερον πότ', βαρυτέρᾳ τῇ φωνῇ προφέρει). ἔοπον ἦ διαφέρει ἐνταῦθα τ' ῥαθυμούντων. ἔστι ἦ τὸ χῆμα διαλογικόν. εἶτα τῇ ἐροτήσει τινὰ *ὑποκείσιν οὐκ ἀποδίδωσιν· ἀλλ' ὑπὸ τῆς ὀργῆς αὐτὸς αἰτεῖ τ' δῆθεν ἠρωτημένου φθέγγεται. ἐπειδάν.) ὡς ἐν ἤδει ἀναγνωστέον τὸ, ἐπειδὰν νὴ Δία ἀνάγκη. οὐδὲν γὰρ χαλεπώτερον αἰχμῆς ζῶς ἐλευθέρως καθέστηκεν ἀθηναίοις, ζῶς τὸν πέρσεων ὑπὸ τῆς ἑλλάδος διώξασιν ἢ μακεδὼν ἀνὴρ.

C ὢν πέλλης ὁρμώμενος ἄθεφπος ἀθηναίοις καταπολεμεῖ. τέθνηκε φίλιππος.) ἐντεῦθεν ὁρμώμενοί φασιν, ὅτι πρῶτος ἐστὶν ὁ λόγος. καὶ γὰρ ἡ ἀσθένεια φιλίππου, πρὸ τῆς πολιορκίας ὀλυνθου. ἀλλὰ φαμὲν ὅτι οὐκ ἀπεικὸς αὐτὸν τοιοῦτον θεῖναι ὡς ἂν παράδειγμα καὶ ἐν τοῖς χρόνοις πρεσβύτερον. ἐκεῖνοι γὰρ, ἅτε ταῦτα θέλοντες γενέσθαι ἐθρύλλουν. ταχέως ὑμεῖς.) ἢ ῥαιτώνη φησὶ, πολλοὺς τίκτειν φιλίππους δύναται. καὶ γὰρ παρ' ἡμῖν οὔσης τῆς ἀμελείας, ταχέως γενήσεται καὶ ἕτερος φίλιππος. ἄλλοι δέ τινες πρεσβύτερως φασὶ, διὰ τὸν ἀλέξανδρον αὐτὸν τοῦτο λέγειν, κατ' ὑπόθεσιν τὸ λεγόμενον.

ἴσθ' ὅτι πλησίον.) τὸ τε γὰρ βασιλέως νεωστὶ τετελευτηκότος, καὶ τῶν ὑπηκόων, ὡς εἰκὸς ἦν, διχονοούντων, αὐτοὶ προσεθέμενοι ἑνίοις ἐξ αὐτῶν ἠδύναντο τὸ ἕτερον προσεγενέσθη, καὶ οἰκεῖον βασιλέα καταστῆσαι.

ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα.) ἐντεῦθεν μέτεισιν ὅπῃ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δυνατοῦ. εἰς δύο γὰρ τοῦτο ἕτεμεν, εἰς τε τὸ, ὅτι ἂν λάβωμεν τινὰ αὐτὸν γνώμην φιλίππου, δυνάμεθα νικῆσαι, ὃ ἤδη κῆ ἐξειργάσατο· κῆ εἰς τὸ ποσὸν τ' δυνάμεως, κῆ τ' ἔοπον τ' πόρου, ὃν νυνὶ ἐρεῖ. διὰ μέσου ἦ εἶπε τὸ ἀναγκαῖον. τὸν δὲ ἔοπον τῆς παρασκευῆς πόθεν ἐν πολιτῶν, ἢ ξένων αὐτῇ γίνεται.

καὶ τάχους.) κῆ τὸ τάχος προσέθηκεν, ἐπειδὴ μικρὸν μέλλει λέγειν βοήθειαν ποιεῖσθαι ἵνα τὸ τάχος, πρὸς ἀπολογίαν ἔχῃ.

δεινθεὶς

δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) προθεραπεία κέ- A
χρηται, ἐπειδὴ οἶδεν αὐτοὺς ἡδέως τὰ μέγιστα ψηφιζομέ-
νους, μηδὲν ὂν ἄξιον ποιοῦντας τῆς δεδογμένων. θέλει δὲ
αὐτοὺς ἐκείνῳ τιὼ βοήθειαν πέμψαι, ὡὖ δυνατόν.) τούτου
χάριν ταύτην κέχρηται. καινὴν παρασκευήν.) ὡς προ-
τὴν τῆς ἀθηναίων δόκησιν. καὶ γὰρ αὐτοὶ πολλὴν ἤθελον.
ὁ δὲ δημοσθένης εἰδὼς πῶς ἔχει τὰ πράγματα, ὀλίγην.
ὅτι γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τὴν μέσην εἰπόντες.) δηλονότι, ἡμῖν ἐξ-
ελθεῖν. μάλιστα εἰς δὲν λέγουσιν· οὐδὲ χρήσιμοί εἰσι σύμ-
βουλοι· ἀλλ' ἐκεῖνος ἄριστος σύμβουλος, ὃς ἂν παρασκευὴν
ἐξεύρῃ, ἐφ' ᾧ πόρον, δι' οὗ ἂν ἀβλαβὴς ἔσται ἡ δυνάμις.
ἕως ἂν ἃ δεῖ καλυσώμεθα.) πάνυ καλῶς, ἵνα μὴ δόξῃ νεμε-
σητόν τι ποιεῖν, προτίθησιν τὸ νικήσωμεν, προτάττει τὸ
λῦσαι τὸν πόλεμον. εἶτα δεῖ τὸ κακοσύμβουλον εἶπε πει-
θόντες. οὕτω γὰρ οὐκ ἔτι τὸν λοιπόν.) νικήσαντες, ἢ φυλάτ-
τοντες τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. μὴ κωλύων.) ἀντὶ τοῦ τοῖς
βουλομένοις δημηγορῆσαι, μὴ ἐνόχλησε παρεμποδών. τι-
νὲς δέ φασιν, ὅτι ἐξ ἀληθείας ὁ ῥήτωρ βούλεται τὰς δύο B
ἡμέρας παρασκευὰς ἄμεινον ἢ λέγειν ὅτι ἐπειδὴ εἶπε μό-
νον, τιὼ ἑτέραν παρασκευήν, ἐλύπει τοὺς ἀθηναίους. καὶ
γὰρ ἡδέως τὰ μεγάλα ἐψηφίζοντο· τούτου χάριν προσέ-
θηκε καὶ ταύτην. ἀμέλει παρακαπὸν ταύτην μὴ ὑπο-
σιάπητε φθεῖ ἢ τῆς ἑτέρας πολιὼ τὸν λόγον ἐποιήσατο.
καὶ πλοῖα.) τὰ φέροντα τὰ ὁπλιτικά φησιν.
εἰς πύλας.) πύλαι ἦσαν τῆς ἑλλάδος, μεταξὺ τοῦ, τε παρ
ναασσοῦ καὶ τῆς θαλάττης, ποδῶν εἰκοσιπέντε τὸ πλάτος.
αἱ πύλαι ἐκαλοῦντο καὶ θερμοπύλαι, διὰ τὸ θερμὰ ἐκεῖσε
λουτρὰ τιὼ ἀθηνᾶ δοῦναι μετὰ τοὺς ἄθλους τὰ Ἡρακλεῖ
κειμηλίου. ταύτην ἐπειράθη καταβραμεῖν ὁ φίλιππος,
ὢν ἐν θετταλίᾳ. μαθόντες δ' ἀθηναῖοι καὶ προεπλεύσαντες
τὸν τόπον, ἀπεώσαντο αὐτόν. καὶ πρότερόν ποτε.) ὅτι τὸ ἐν
ἁλιάρτῳ, πρὸ ἓξ ἐτῶν ἐγένετο τὸ ὃ ἐν εὐβοίᾳ, πρὸ ἓξ ἐτῶν,
ὅτι καὶ ὁ ῥήτωρ ἐξ ἱστορίας. ἢ ὅτε πρὸ πολλῶν ἐτῶν γέγο-
νεν ἢ ἐν ἁλιάρτῳ μάχη· ὅθεν εἶπε καὶ τὰ τελευταῖα. τε C
λευταῖα μὲν, ὡς πρὸς ταύτας τὰς στρατείας. πρόσθεν δὲ,
ὡς πρὸς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐλέγετο ὁ λόγος.

Precatus à vobis.) προπραπεία, conciliatione vsus est, non ignarus videlicet, eos cum maxima libenter decernant: nihil decretis dignum administrare. Vult autem eos id mittere auxilium quod possunt: propterea quæ hac ratione vsus est.

Nouum apparatum.) Respicit ad Athenienſium opinionem. Etenim ipsi magnum volebant: sed Demosthenes, cum sciret quo in loco res esset, exiguũ.

Qui celeriter & hodie iubent, rectissimè consulunt.) Non qui nos statim egredi iubent, optimi cõsiliarij sunt: sed is optimus consiliarius fuerit, qui apparatum inuenerit, & commeatum, per quem copiæ conseruentur.

Dum aut bellum deponamus.) Omnino præclarè ne inuidiosum quiddã iubere videatur, si priore loco posuisset, Vincamus: præposuit, Bellum deponamus. Deinde propter mala consilia adiicit, Persuadeatur nobis.

Sic enim non iam deinceps.) Victores, aut cauentes hostium aggressionem. Non prohibens.) Id est, concionari volentibus non obsistens. Quidam dicunt, oratorem velle reuera duplicem fieri apparatum rectius aũt dicitur, si dixisset alterum apparatum duntaxat, eum fuisse molestum futurum Athenienſibus, magna libenter decernentibus. Propterea & hunc adiecisse. Eandem in progressu orationis hunc subticuit, ac de altero multa verba fecit.

Et naues.) Quæ commeatum vehant, & actuarias naues. Ad Pylas.) Portæ Græciæ fuerunt intra Parnassum & mare viginti quinque pedum spatio, quæ & Thermopylæ vocantur, propterea quòd ibi Minerua Herculi calidas balneas dẽ dit, post certamina defatigato. Eà incursionem facere Philippus cum in Thessalia esset, conabatur: sed Athenienses eum, re cognita, classe missa repulerunt.

Et olim aliquando.) Nam res ad Haliartum ante sexennium gesta fuerat: in Eubœa, ante triennium: quo etiam tempore noster orator triremem instruxit: aut cum ante multos annos prælium ad Haliartum commissum est, vnde dixit, Et postremò. Postremò quidem, collatione ad has expeditiones facta: dudum verò, respectu eius temporis, quo oratio habebatur.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

Καὶ σπουδαῖα νομίζων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, περὶ ὧν
βουλεύεσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει.) ἠγνοήκασιν οἱ
πρὸ ἡμῶν ἐξηγησάμενοι, καὶ διελόντες τὸν δέκατον λό-
γον· ὅτι πρός τινα ἐξαίφνης ἀπαγγελίαν, ἥκουσαν ἐκ τῆς
θρᾴκης, δυσχερῆ, ποιεῖται ὁ δημοσθένης τὸν λόγον. ἔθεν αὖ-
τῷ καὶ πρὸς ἀπουδὴν, δι' ἃ τιὼ χρείαν ἔτι παρεῖναι, τότε
ἐκτεφώνηται ὁ λόγος. καὶ τοῦτο αἴτιον γέγονε, τὸ μὴ σκε-
ψάμενον ἴδιον σκέμμα ὅπῃ τῇ ὑποθέσει ταύτῃ, τότε πα-
ρελθεῖν· τῆς καιρῶν μὴ ἐνδιδόντων αἰτῆς. δῆλος γάρ ἐστι
φίλιππος ἐπαμυνῶν καρδιανοῖς, διοπείθους αὐτοῖς ὄπλα
τε δι' ὁ τῆς μεταξὺ τόπων μέμνη), ὡς ἀμφισβητουμένων
ἐν τῷ ἑβδόμῳ. εἰρήνης ὄν ἐν τῷ ὀγδόῳ. ἀλλ' εἰ δεῖ τεκμαί-
ρεσθαι ἐκ τοῦ ὕπατος ἧς ἔπεμψε πρὸς ὑμᾶς· ἀμύνεσθαι
φησὶ τοὺς ἐν χερρονήσῳ. κοινότητος δὲ οὔσης πολλῆς ἐν
τοῖς πράγμασιν, τῷ πρὸς φίλιππον γίνεσθαι τὸν λόγον,
ἀδικουμένοις, καὶ πεπαιδευμένοις τιὼ εἰρωνείαν· ἐξ ἑτοί-
μου μὲν τὰ πολλὰ, ἐκ τῆς ἤδη εἰρημένων λόγων λαμβάνει·
ἐμοὶ δ' ἐν τοῖς παροῦσιν ὡς οἰκειότατα αὐτὰ ἁρμόζει.

QVARTÆ IN PHILIPPVM ORATIONIS DEMOSTHENIS enarratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

CVm & grauia existimẽ, Athenienses, ea de quibus deliberatis, & necessaria reipub.) Qui decimam orationem ante nos exposuere ac diuisere, ignorarunt, hanc orationem à Demosthene ad quendam subitum, parúmq. secundum nuncium, allatũ è Thracia, fuisse habitam. Quamobrem etiam festinanter, ob vrgentem tum necessitatem, eam pronunciauit. Idq; in causa fuit quò minus peculiarem de hoc argumento rationem meditatus prodiret, temporis angustijs exclusus. Apparet enim Philippum suppetias venisse Cardianis, Diopithe eos aggresso. Quapropter* interiectorũ locorũ tãquã dubiorũ in septima meminit, & in octaua dixit, Sed si cõiectura capiẽda est ex ea epistola, quã ad vos misit, se vlturũ eos ait, qui in Chersoneso sũt. Cũ aũt res se multũ cognatæ sint, & aduersus Philippũ pace violata grassãtem instituta hæc est oratio: pleraq. ex orationibus prius habitis velut è penu promit, & tamẽ negocijs de quibus nunc agitur, quàm aptissimè accõmodat.

Vnde autem constat Philippum opem tulisse Cardianis,& cæteris Thraciæ locis vexandis omnibus, molestum esse populo? Ex ipsius oratoris verbis. Nã statim initio hoc innuit,cum sic ait:Siquid noui motus nuncietur.&, Ac improbitatis & rapacitatis qui dem tantus est numerus,quantum auditis.Ac rursus in media ferè oratione adiicit:Priusquam,vt nunc,ipsæ res adfuerint.Quæ omnia indicio sunt,nunciatũ esse aliquid.Cardianis autem opem tulisse, verbum Opitulatur,declarat.Nam hæc omnia perspicuè ostendunt argumentum .Dicunt aũt,*Alexãder,Diocorus,& celebris ille Zeno,caput vtilitatis tantùm tractatum esse in hac oratione. Qui quidẽ ignorasse omnino capitum etiam naturam videntur.Continet enim facultatem quoque oratio,eámque duplicẽ.Legitimũ itẽ & iustũ habet:vt ipsa quidẽ diuisio,& dispositio vbi explicata fuerit,ostẽdet.Demostheni aũt propositũ est,tueri & amplificare Diopithis copias: cum ipsum ei tempus maximam liberè dicendi potestatem daret:sic tamẽ vt fastidiũ interim caueat, ne videatur gratiæ causa verba facere. Studet etiam excitare populum.metuit enim ne ad pacificationes & legationes iis de reb.mittẽdas se conuertat.& impetrare studet,*vt ipsi de bello decretũ scribãt. Auditorib.etiã persuadere conatur,vt legatos ad Medũ mittãt,de pecuniis,& regis Persarũ sibi beneuolẽtiã adiũgãt.Iã q̃ ad Diopithẽ attinet,vt imperatoris exercitus retineatur,& ne ipse Demosthenes decretũ de bello scribere cogatur:magna vi & solertia opponit pacis violationem,& iusiurandũ nõ seruatũ.Quibus probatis,occasioné nactus est,& suadendi & cogendi auditores,vt & retineant,& augeãt Diopithis exercitum:& quod à se postuletur, superuacaneum esse ostendit.Nam si Philippum violasse pacem cõstat:quo iure ipse cogi posset ad scribendum de bello decretum,nisi qui id iubent,occasionem ipsius calumniandi quæritarent?Ac duo quidem capita ad hunc tractauit modum.De legatione autem, (nam eis pecuniam interim à Rege comparare vult) vrbis inopiam exponit. Oportere enim eam, quæ nunc præstò sit, pecuniam distribui populo,& erogari de more in spectacula, & non auferri quæ è publico dentur : neque etiam à diuitibus extorquenda tributa, qui calumniis premantur, & publicatione bonorum per iniuriam vexentur. Quibus cum auditorum voluptate commemoratis (nec enim quicquam ita vendicabant,vt publicę pecunię fructus)occasionem nactus est eis suadendi, à rege pecuniam esse petendam:quòd non aliunde ciuitati sumptus necessarij suppetant.Vniuersum igitur institutum,& consilium & propositum oratoris hoc est,quod ante nos cum nemo (quod ego quidem sciam) sciret,opinati sunt,quæstionem de theatrali pecunia,vt ab hoc argumẽto alienã,incidisse. Quod ita se habere non apparet,nec apparebit vnquam Expedit autem denuò diuisionem & dispositionẽ,qua vsus est orator,explicari:vt eius ordinẽ & collocationem admiremur.Quin ante partitionem operæprecium fuerit,etiam elocutionem,qua est vsus,admirari.Ea siquidem est alicubi splendida,alicubi acris, alicubi tracta leniter. Ac dicendi genus actuosum multis in locis præ se fert:sed hæc genera sæpe inter se esse coniungit,vtpote necessitate eum adigente, & vsum eorum ad multa applicante.*Talis autem est eius dispositio & ordo: legum* violationem statim in exordio per occupat: ionem innuit his verbis:

A πόθεν δέ ἐστι φίλιππος καταφανῶς καρδιανοῖς βεβοηθηκέναι, καὶ τἆλλα πρὸς τὴν θρᾴκην λυμαινόμενος ἅπαντα, λυπεῖν τὸν δῆμον; ἐξ ὧν ὁ ῥήτωρ φησίν. δῆλος γὰρ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦτο ὅπερ μαίνεται, λέγων, εἴ τι προσηγγελθήσεται νεώτερον. καὶ ἡ μὲν ἐν ἀσελγεία καὶ ἡ πλεονεξία, τοσαύτη τὸ πλῆθός ἐστιν, ὅσον ἀκούετε. καὶ μεσοῦντος ἤδη πάλιν τοῦ λόγου. πρόσθησι πρὶν αὖ, ὥσπερ νυνί, αὐτὰ παρῇ τὰ πράγματα. ταῦτα μὲν ἐστιν ἅπαντα, δηλωτικὰ τοῦ ἀπηγγέλθαι τί. τὸ δ' ὅπως βοηθεῖ καρδιανοῖς, ἐβοήθει. ταῦτα γὰρ ἅπαντα δηλωτικὰ σαφῶς τῆς ὑποθέσεως. φασὶ δέ τινες αὐτοὶ, ἀλέξανδρος, καὶ διορκος, καὶ ζήνων ὁ πολυθρύλλητος, τὸ συμφέρον κεφάλαιον μόνον ἐξειργάσθαι καὶ τὸν λόγον. δοκοῦσι δὲ σφόδρα ἠγνοηκέναι καὶ τὸ κεφαλαίων τὴν φύσιν. ἔχει γὰρ καὶ τὸ δυνατὸν ὁ λόγος, καὶ τοῦτο διπλοῦν. ἔχει δὲ καὶ τὸ νόμιμον, καὶ τὸ δίκαιον, ὡς αὐτή γε ἡ διαίρεσις καὶ
B ἡ τάξις ῥηθεῖσα, δείξει. σκοπὸς δὲ δημοσθένει, συγκεῖσθαι καὶ αὐξῆσαι τὴν διοπείθους δύναμιν, τὸ κατὰ πλείστων παῤῥησίαν ἐνδιδόντος. μὴ μήτοι γε τὸ φυλάττεσθαι, τὸ φοβοῦσθαι, ἵνα μὴ δοκῇ χαίρειν λέγειν. σκοπὸς δέ, καὶ παροξύνων τὸν δῆμον. δείκνυσι γὰρ μὴ ξένων δεῖσθαι στρατιωτῶν καὶ προσόδων τοῦτον. τυγχάνει δὲ παρόντα τὰ χρήματα αὐτοῖς τοῦ πολέμου ψήφισμα. σκοπὸς δὲ καὶ πεῖσαι τοὺς ἀκούοντας, προσβοῦσθαι πρὸς μηδὲν τοῦ χρημάτων, καὶ προσλαβεῖν τὴν βασιλέως δύναμιν. καὶ πρὸς μὲν οὖν τὰ κατὰ διοπείθη, ὥστε συμμένειν τῷ στρατηγῷ τὴν δύναμιν, καὶ πρὸς τὸ μὴ δεῖν αὐτὸν δημοσθένην ἀναγκασθῆναι χρήματα τοῦ πολέμου ψήφισμα. αἰτήσαντα ἀγωνιστικώτατα δὲ εἰρήνης τυχεῖν, κατὰ ὅρκους συγκεχυμένους. ὧν δηλονότι ἐνεστώτων, καιρὸν εἰ λάβοι καταναγκάσαι τοὺς ἀκούοντας, σωθῆναι, καὶ αὔξειν τὴν διοπείθους δύναμιν. καὶ τὸ καθ' ἑαυτόν, τοῦτον ἀπέρχεσθαι ἄν. εἰ γὰρ φανερὸς ὁ φίλιππος τοῦ βεβηκὼς τὴν εἰρήνην. πῶς δίκαιός ἐστιν αὐτὸς ἀναγκασθῆναι χρή
C ναι τοῦ πολέμου ψήφισμα; πλὴν εἰ μὴ βέλοιντο τοῦ φάσιν ζητεῖν συκοφαντίας πρὸς αὐτὸν οἱ ταῦτα λέγοντες. καὶ τὰ μὲν δύο, τέτον διῳκήσατο τὸν τρόπον. τοῦ γὰρ προσβεῖαι, χρήματα γὰρ αὐτοῖς τέως παρὰ ἐκείνου συμπράσσεσθαι βέλει), τὴν ἔνδειαν σωίσησι τὴν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει. χρῶν γὰρ τὰ νῦν ὄντα χρήματα, διαδίδοσθαι τῷ δήμῳ, καὶ καταναλίσκεσθαι, ὡς ἔθος, εἰς τὰς θεωρίας, καὶ μὴ ἀφαιρεῖσθαι τὰ ἐκ τοῦ δημοσίου διδόμενα· μηδεμιᾶ δὲ πρὸ πλησίον γίγνεσθαι τοῖς πόροις, συκοφαντουμένων τε, καὶ δημευομένων ἀδίκως. ὧν ῥηθέντων τοῖς ἀκούουσι τέως ἡδονὴν (οὐδενὸς γὰρ οὕτω μετεποιοῦντο ὡς τὸ νέμεσθαι τὰ κοινὰ) καμὲ εἴληφε συμβουλεῦσαι αὐτοῖς αἰτεῖν τοῦ βασιλέως χρήματα· ὡς οὐκ ἂν ἀλλαχόθεν ὑπαρχούσης δυπορίας τῇ πόλει. ἡ μὲν οὖν σύμπασα διοίκησις, καὶ ἔννοια, καὶ σκοπὸς, οὗτός ἐστι περὶ ῥήσεως. ὃν τινα τρόπον τέως ἐμοῦ ἀδηνὸς εἰδότος, ὅσον ἐμέλε εἰδέναι· ὡρήθησαν ἐμπεπλωκέναι τὸ τοῦ τῶν θεωρικῶν ζήτημα τοῦ παρούσης ὑποθέσεως ἀλλότριον. τὸ γὰρ ἔχειν πέρμειν, οὔτε φανήσεταί ποτε καλὸν γὰρ ἀναλαβόντας εἰπεῖν τὴν τάξιν, καὶ τὴν διαίρεσιν ἣ κέχρηται ὁ ῥήτωρ· ἵνα τὴν διοίκησιν αὖτε καὶ τὴν οἰκονομίαν θαυμάσωμεν. ἄξιον γὰρ καὶ τοῦ διαιρέσεως, καὶ τὴν ἀγγελίαν θαυμάσαι ἣ κέχρηται. καὶ γάρ ἐστι πῇ μὲν λαμπρὰ, πῇ δὲ παθητική, πῇ δὲ ἠθικῶς πεφῦκεν. καὶ τὸ μὲν σχηματικὸν, ὅτι δέδεικε πολλαχοῦ. σωιάπτει δὲ τὰς ἰδέας ταύτας πολλάκις ἀλλήλαις, ἅτε τῆς χρείας καταναγκαζούσης αὐτὸν, καὶ προσαγούσης ὅτι πολλὰ τῷ ῥήσιν. ἔχει δὲ ὅπως αὐτῷ τὰ τῆς ῥήσεως καὶ τάξεως. τὸ μὲν ἀνόμοιον δύσις ἐν τῷ προοιμίῳ καὶ προλήψει ἐμφανίζει λέγων.

οὐκ

οὐκ ὀλίγων ἢ ὀντων ἁμαρτημάτων, οὐδὲ σὺν μικρῷ χρόνου συνειλεγμένων, ἐξ ὧν φαύλως ταῦτ' ἔχει. λέγομεν δὲ δεῖν ἐκ τῆς κεφαλαίων τὰ πρὸ τοῦ λαμβάνειν. καὶ μέγεθος ἢ πρόθεσιν τῇ ὑποθέσει ἀναγκαίως ἵνα μᾶλλον συμπείσῃ καὶ καταναλώσῃ τὸν ἀκροατὴν πρὸς δέξασθαι τὴν παραίνεσιν. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως πειθοίη καταλύουσα τῆς γνώμης, μὴ δόξαντες, ὅτι μεγάλη ὄντως ἡ ὑπόθεσις, καὶ ἀκουσθῆς ἀξία περὶ ἧς ὁ λόγος. τὸ δ' ἀκουσθῆναι ῥηθὲν, τὸ, τε δεῖν θᾶττον ἐπαμῦναι, καὶ ἀπράκτου μεγάλης ἄξιοῦν, ἅτε τῆς οἰκείας χώρας αὐτῷ πολεμουμένης, σημαίνει. καὶ τὸ ἀναγκαῖα δέ, ὅπου ῥᾳθυμητέον, ὡς ἔθος. οὐ γὰρ περὶ ἀλλοτρίων, ἀλλὰ περὶ οἰκείων ἡμῖν ὁ φόβος. καὶ ὅθεν οὐκ ὀλίγαι οὐδὲ μικραὶ προσοδοι τῇ πόλει. καὶ δοκοῦσα ἡ ὑπόθεσις κοινῶς ἔχειν, ἰδιωτάτη περίεστι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πρώτου. περὶ δὲ τῆς ὑποθέσεως τοῦ δευτέρου, τὸ αὐτὸ νόμιζον ἁπάντων βεβασανισμένον ὁμοίως, καὶ φανερώτερον ἐκείνου. λέγω. ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια, καὶ πλεονεξία ἡ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φίλιππος χρῆται, καθέστηκε φανερὰ, καὶ πρόδηλος, ὡς καὶ ὑμεῖς ἀκούετε. καὶ ὅτι οὐ δεῖ διαῤῥεῖν, καὶ ἐπαναπαύεσθαι τοῖς τοῦ ῥητόρος λόγοις, ὡς δυναμένοις παῦσαι. ἡ γὰρ εἰ μηδ' ἀφ' ἑνός.) ἄχρι μὲν τούτου, προελήλυθεν ἡ ἔννοια τοῦ δευτέρου προοιμίου. δοκεῖ δέ μοι βαθύτατα, καὶ δεινότατα πρᾶγμα περιαιρεῖν ὑπόνοιαν ἤδη, τοῦ μὴ αὐτοῖς ὑπονοῆσαι, ὅτι οἷόν τε ὅτι δι' ἀπραξίας καταπαῦσαι τὸ φίλιππον τὰ τοιαῦτα πράττοντα. ὅθεν καὶ ἐδείθη τῆς τοιαύτης ἐννοίας. ὅπου λόγων, ἀλλὰ ἔργων δεῖ. καὶ πεποίηκεν ἡμῖν τοῦτο ὑπόνοιαν ταύτῃ ἔτι φανερωτέραν, δι' ὧν μὴ τὰ προοίμια εἴρηται. ἄπρακτον οὐδένες τοῦ πρὸ ἡμῶν καταδεῖν ἠδυνήθησαν. πῶς οὖν ἄρξεται δυθὺς μὴ τὸ προοίμιον τὸ δευτέρου; καὶ τίνας ποιεῖται λόγους εἰς τοῦτο συντείνοντας, εἰς τὸ μὴ δεῖν πρεσβείας χρῆσθαι, μὴ ὄν παῤῥεῖν ὅτι ῥητορος λόγος δυνατὸν πεῖσαι φίλιππον πρὸς τὴν παύσεως τοῦ ἀδικημάτων, ἄξιον καταδεῖν. ἡμεῖς οὐδαμῶς πώποτε ὅπου περὶ τοῦ δικαίων εἰπεῖν ἐδέησεν ἠττήθη μὲν, οὐδὲ ἀδικεῖν ἐδόξαμεν.) ἐπειδὴ γὰρ ἀληθέλια γέγονεν ὅτι φίλιππος ἀδικεῖ, καὶ ἐπαμύει καρδίαν οἷς εἰκότως ὑπενόησεν, ὅτι ἐν δέχεται, αὐτοὺς ὄντας φύσει ῥᾳθύμους, ὅτι τινα πρεσβείαν ἐψεύσθαι. ταύτῃ τοίνυν τοῦ ὑπόνοιαν αἱρεῖ τὸ ἀδυνάτου κεφαλαίῳ, συνιστὰς ἀδύνατον ἐν λόγων ὄντα ἔχειν τὴν πλεονεξίαν φιλίππου, καὶ τούτου τὰ δύο μέρη ἐξεργάσασθαι κατ' αὐτέξετασιν. οἷον τί μὲν δυνατὸν λόγοις τῷ ἢ ἔργα ἰσχύει; ἢ ὅτι ἀθλιωτάτοι μὲν χρώμενοι λόγοις, οὐδὲν ἑαυτοῖς ὠφέλησαι, οὐδὲ ἐκείνους ὧν τοῖς λόγοις λέγουσιν· οἱ προδόται ἢ οἱ τὰ ἐκείνου διοικοῦντες, τῇ δυνάμει τοῦ φιλίππου χρώμενοι, κατορθοῦσι μόνοι καὶ δυνανται ἅπαντα. οὕτω μὲν οὖν τὸ πρῶτον μέρος τοῦ λόγου, προελήλυθεν, ἔχον τὸ ἀδυνάτον κατ' αὐτέξέτασιν. ἐν ᾧ ὅπου δείκνυσιν, ἀδυνάτους ἔχοντας τοῖς λόγοις ταῦτα κατορθοῦν, ἃ κατορθοῦσι τοῖς ἔργοις πράττει. διώκηκε μὲν οὖν δι' ἃ τότε τοῦ μέρους, τεία· ἓν μὲν ὃ καὶ μέγιστόν ὄστι, τὸ μὴ δεῖν ἐννοεῖν πρεσβείαν. δύο ἢ ὅπι τούτῳ πάλιν· ἓν μὲν, ὅτι οὐ δεῖ αὐτοῖς καταναγκάσθῶσι χρᾶσθαι· ἕτερον ἢ, προκατασκευῆς δύναμιν ἔχον, ὅτι ἐὰν αὐτοὶ μὴ θέλωσι πράττειν· ὅπι τίσιν ἀκούουσι; μεθ' ὃ δὴ καὶ τὸ συμφέρον ἐξεργάσασθαι ὑπὸ ταύτης τοῦ λέξεως. εἶτ' οἶμαι. δεῖ γὰρ ὡς ἐγὼ κείνω τἀληθῆ λέγω, οὕτω διαβεβλήμεθα. ἐντεῦθεν γὰρ τῷ ἔκβασιν ἐξετάζει τί ὑποβέβηκεν ἀθλιωτάτοις, ἀεὶ θαῤῥοῦσι τοῖς λόγοις. εἶτα διαβεβλημένος μὴ νῦν ὁμοίως ῥᾳθυμήσουσι πάντα ἀπηγγελμένα ἐν φαύλῳ ποιήσουσιν· ὑπομνήσκει τόπων ὑπολωλότων διὰ ῥᾳθυμίαν καὶ ὑπερφίαν καὶ ἀμέλειαν,

A Cum non pauca peccata sint, neque paruo collecta tempore, per quæ negocia hæc sint afflicta. Nam asserimus, è capitibus sumenda esse exordia. Magnitudinem etiam causæ addit necessariò: vt magis persuadeat & cogat auditorem, vt admonitionem admittat. Nec enim aliter adduci posset ad sententiam perfectè audiendam, nisi in eam opinionem adduceretur, vt sentiret, magnam esse rem, & cura dignam de qua agatur. Verbum autem σπουδαῖα; tum celerius est se opitulandum, tum magno studio in eam rem incumbendum, quasi Atticus ager infestaretur, significat. Præterea verbum ἀναγκαῖα non indulgendum ignauiæ, vt soleant. Nam non alienas, sed domesticas opes esse in periculo, eámq; prouinciã, vnde nec pauci nec parui reditus accedãt reipub. Quãquam aũt extractatio communis videtur: eam tamen esse propriissimam constat. Hæc de priore. Iam de tractatione posterioris, illud ipsum *legitimum esse perinde violatum, & euidentius indicat, dicendo: Improbitas & rapacitas, qua in omnes homines Philippus vtitur, manifesta est & euidens, vt & vos auditis: nec esse confidendum aut acquiescendum in oratorum verbis, tanquam ij rem in integrum restituere possint.

B Etenim si nulla re alia.) Hactenus progressa est secundi exordij sententia. Videtur autem mihi artificiosissimè & ingenio sissimè initio remouere suspicionem, ne suspicari incipiant, Philippi conatus sola posse legatione reprimi. Vnde tali ei sententiã fuit opus: requiri non tantùm verba, sed etiam facta: Et hanc suspicionem nobis dilucidiorem etiam fecit per hoc, quòd post exordia tractata est: quod & ipsum ante nos perspicere nulli potuerunt. Quomodo autem auspicetur statim post secundum exordium, & quæ verba faciat eo pertinentia, cur legatione vtendum non sit, neque sperandum, oratoris verbis persuaderi posse Philippo, vt iniuriis oneraře Athenienses desinat: operæprecium est considerare.

C Nos minimè vnquam, vbi de iure disputandum fuit, neque victi, neq; iniustè feciss e visi sumus. Post allatum enim nuncium de Philippi iniuriis, & misso Cardianis auxilio, prudenter cogitauit, posse fieri, vt Athenienses, natura socordes, ad aliquam legationem conuerterentur. Eam igitur opinionem capite ab impossibili tollit, probans fieri non posse, vt Philippi rapacitas verbis cohibeatur. & duas huius rei partes tractauit per contentionem, veluti, quid possint orationes, quid facta valeant: & Athenienses verbis vtentes, suis commodis non consulere, neque illos pro quibus verba faciant, iuuari: sed proditores, Philippi commoda procurantes, solos florêre successib. & posse omnia. Sic igitur prima pars orationis progreditur, impossibile continens, comparatione tractatum: quo ostendit, non eas esse vires orationis, vt ea ritè conficiat, quorum natura sit, vt re gerenda rectè conficiantur. Ac per hanc partim efficere tria instituit. vnum, quod vel maximum est, non esse de legatione cogitandum. ac rursus duo post hoc alterum, se non esse cogendum vt scribat: alterum, quod præmunitionis vim habet: Si ipsi nihil agere velint, quamobrem tandem audiant? Post quod sanè vtilitatem etiam tractauit, ab his verbis auspicat*: Postea opinor (vera enim, vt ego iudico, dicenda sunt) in id crimen venimus. Iam euentum examinat, quid Athenienses sua illa perpetua fiducia verborum cõsequuti sint. Deinde metuens, ne nunc etiam æquè omissis animis essent, & ea nũciata quę erant, leuiora ducerent: commonefacit eos locorum quæ per socordiam & despectum & negligentiam perierunt,

Ea igitur metuens, enumerat, quàm multis olim etiam contemptis, quàm multis sint spoliati. idque dicit ab hac dictione auspicatus, Videtis Serrium & Doriscum: hæc enim primum neglecta sunt post factam pacem: hæc perdidere Thraciam & Cersobleptem, & reliqua. Hæc igitur vtraque iam perfecit, tũ legationibus non esse vtendum, tum Philippum imitandum, factis magis quàm verbis negocia conficiẽtem: ac tertium, non esse tanquam paruum aliquid negligendum, id quod modò acciderit ac nunciatũ sit: cum soleant neque in paruas, neque contemnendas clades incidere, dum ea subinde contemnant, quæ capiantur. Eôdem hoc etiam pertinet, nõ indulgendum socordiæ, neque putandum, legatione Philippum reprimi posse. & aliud quiddam, quod ipse innuit his verbis: Sed vt hoc vobis ostendã, nõ prius temperaturum ab omnibus hominibus lædẽdis, omnibúsque sibi subiiciendis, nisi quis eum prohibuerit. Alij ipsum caput à iusto petitum, alij ad reuincẽdam eorum ignauiam id esse adsumptum dicunt. Constat autem rectè dici, referri hoc ad inutile. Ac prima orationis pars hucusque pertinet, totúmque epicherema sumptum est à facultate, confirmatum ab vtili, cur neque legatio sit mittenda, neque nunciata quæ sint, ociosè contemnenda: & dare eos iubet operam, vt factis magis quàm verbis Philippi conatus prohibeant. Hoc etiam caput ignorarunt, qui ante nos meditationes & diuisiones in hanc orationem ediderunt: post hæc legitimum introducit, eodem consilio vsus quo etiam in octaua. Quin simili etiam elocutione & doctrina vtitur.

Sunt autem quidam, qui priusquam quid de rebus dicatur audierint, interrogare soleant, quid sit faciẽdum.) Hic accedit ad legitimum per obiectionem. Est autem callidè tractata obiectio per præteritionẽ deest enim in hoc. Quid igitur est faciendum? illud, Cum pax sit? Reticuit autem hanc partem tanquam firmam, eámque per refutationẽ subindicauit. Quomodo autem eam refutauit, & vnde venanda est occupatio? Ex verbis eius, cum dicit ac subiicit, Primũ hoc apud vos certò statuere debetis, Philippum cũ nostra vrbe bellum gerere, pacémq; violasse. Nam hæc subiicit, cum obiectio talis non sit, cum pax sit: sed vt auditorum assensum eliciat de pace violata, propterea interrogatione callidiore est vsus, quasi parati essent auditores ad officium faciendum. Proinde non aliud eos statuere iubet, quàm pacem esse violatã: id quod ad occultá obiectionis partem pertinet. Tale etiam est consilium eius in oratione pro Diopithe. Iam verò illud in primis struit per caput legitimum, retinendas esse Diopithis copias: propter hoc enim etiam antè interrogauit figuratè, & cum gestu: Quid igitur est faciendum? vt, cum pax interiecto tempore sit violata, inferat, retinendas esse Diopithis copias. Huc enim omne eius studiũ incumbit. Interim verò etiam quasdam suspiciones soluit, & è tractatione emergentes obiectiones curat. Probat aũt legitimum primùm bifariã: vno modo, nõ posse fieri, quin libertatẽ & Rempub. aduersantẽ tyrãnidi velit abrogatam Philippus: gnarus, non aliter cõstare posse suũ regnũ, nisi Respub. destruatur: altero, quòd apud nullos alios tam immensas opes reperiat, quàm apud Atheniẽses. Eum igitur necessariò propter eas quoque bellũ gerere cũ Republica. Vtraque aũt argumẽta pertinent ad necessitatem: sed necessitas à sententia & consequentibus petitur. Deinde quoniam ei tractanti necessitatem,

A ἃ δὴ φοβούμενος καταριθμεῖται, ὅσων καὶ πρότερον ὑπερειδόντες, ὅσα ἀπεστέρωται. καὶ λέγει ἢ ἀπὸ τῆς λέξεως ταύτης ἀρξάμενος. ὁρᾶτε στέρησιν καὶ ἀφαίρεσιν.) ταῦτα γὰρ πρῶτον ὠλιγωρήθη μὲν τῷ εἰρήνῃ. ταῦτα ἀπώλεσεν Θράκην καὶ περιβλέπεται καὶ ὅσα ἑξῆς. οὐκοῦν ταῦτα ἀμφότερα ἤδη διώκηται· τὸ μήτ' δεῖν πρεσβείας χρήσασθαι· καὶ δεῖν μισῆσαι φίλιππον, ἔργοις μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ πράγματα χειρούμενον· καὶ τὸ τρίτον τὸ μὴ δεῖν ὑπερδεῖν ὡς μικροῦ τινος ὄντος, τὸ νυνὶ συμβεβηκότος καὶ ἀπηγγελμένου. ἐπεὶπερ εἰώθασιν οὐ μικρᾶς ζημίαις οὐδὲ φαύλαις ἐληλάσθαι πρὸς ἐπιπίπτειν, ὑπερορῶντες ἑκάστοτε τῶν ἀλισκομένων. εἰς ἓν δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο συντείνει, τὸ μὴ δεῖν ῥᾳθυμεῖν, μηδ' οἴεσθαι δεῖν πρεσβείας παύσασθαι τὸ φίλιππον. καὶ ἄλλό τι, ὅπερ αὐτὸς ὕστερον μαίνεται, εἰπών. ἀλλ' ἵνα τοῦθ' ὑμῖν δείξω ὅτι οὐ ζήσεται πάντας μὲν

B ἀνθρώπους ἀδίκων πάντα δὲ ὑφ' αὑτὸν ποιούμενος φίλιππος, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει. οἱ μὲν οὖν αὐτὸ δίκαιον εἶναι κεφάλαιον, οἱ δὲ θεὸς ἔλεγχον εἰληφθαι τὸ ῥᾳθυμίας αὐτῷ δῆλον δ' ὅτι ὀρθῶς εἴρηται τῷ ἀσυμφόρως ἔχειν). τὸ μὲν οὖν πρῶτον μέρος τοῦ λόγου προελήλυθεν ἄχρι τούτου, ὅτι μὲν οὐ δυνατὸν πᾶν ὑπόχειρα θεῖναι, καταστήσαντα ἢ τῷ συμφέροντι πρεῖττον μὴ τε δεῖν πρεσβείαν πέμπειν, μή τε ἀμελεῖν τῶν ἀπαγγελθέντων. ἔργοις τε* προσθέσθαι κωλύσαι μᾶλλον, ἢ λόγοις. τοῦτο δὲ τὸ κεφάλαιον ὑπώπτευσαν ὁμοίως, οἱ πρὸ ἡμῶν εἰς τὸν λόγον θεωρίας καὶ διαιρέσεις συγγράψαντες. μὴ ταῦτα τὸν νόμιμον εἰσάγαγε τῷ αὐτῷ θεωρήματι χρησάμενος ᾧπερ κἀν τῇ ὀδῷ. Ὁ τοιαύτη ἢ ἑρμηνεία, κἀ διδασκαλία χρῆται.

εἰσὶ δέ τινες οἳ πρὶν ἀκούσαι τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγους, οὐθὲν εἰώθασιν ἐρωτᾶν, τί χρὴ ποιεῖν;) ἐντεῦθεν μὲν ὅτιν εἰσβολὴ τὸ νομίμου κεῖσθαι ἀπόθεσιν. σεσῶφισται δὲ ἡ ἀπόθεσις αὐτῷ κεῖσθαι ἀφαλείψειν. ἐλλείπει γὰρ, τὸ τί οὖν χρὴ ποιεῖν; εἰρήνης οὔσης; ἐσιώπησε δὲ τοῦτο τὸ μέρος ὡς

C ἰσχυρόν. ἐνεφάνισε δὲ αὐτὸ ἀπὸ τῆς λύσεως. πῶς γὰρ ἔλυσε; καὶ πόθεν χρὴ ἀπηυδᾶσαι τῷ ἀπόθεσιν; ἐξ ὧν εἶπεν ἐπαγαγὼν, πρῶτον δ' ὑμᾶς τοῦτο παρ' ἡμῶν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει φίλιππος πολεμεῖ, καὶ τῷ εἰρήνῃ λέλυκε. ταῦτα γὰρ ἐπήνεγκε, μὴ τοιαύτης οὔσης τῆς ἀποθέσεως· ὅτι εἰρήνη ὄστιν, ἀλλ' ἵνα λάβῃ τοὺς ἀπεργατὰς συμμολογουμένους, ὅτι βεβαίως ἡ εἰρήνη· διὰ τοῦτο τῇ ἐρωτήσει σοφιστικωτέρᾳ κέχρηται, ὡς ἂν εἰθισμένων ὄντων τῶν ἀπεργατῶν ποιεῖν τὰ δέοντα. καίτοι γε, οὐκ ἄλλο τι κελεύει γνῶναι αὐτοὺς, ἢ τὸ βεβαιοῦσθαι τῷ εἰρήνῃ, ὅπερ ὄστι πρὸς τὸ κεκρυμμένον μέρος τῆς ἀποθέσεως. τοιοῦτον δέ ὄστιν αὐτῷ θεώρημα, κἀν τῇ ὑπὲρ Διοπείθους λόγῳ. ἤδη δὲ προδιοικεῖται διὰ τοῦ νομίμου κεφαλαίου, τὸ δεῖν σωίζειν τὴν Διοπείθους δύναμιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ πεποίηται ὁ χήματι· τί οὖν χρὴ ποιεῖν; ἵνα εἰρήνης οὔσης διὰ μέσου βεβαιώσεως, ἐπενέγκῃ, πρὸς τὸ τί χρὴ ποιεῖν; ὅτι δεῖ σωίζειν τοῦ Διοπείθους δύναμιν. πρὸς τοῦτο γάρ ὄστιν αὐτῷ ἡ σύμπασα σπουδή. ἐν ᾧ τῷ μεταξὺ, καί τινας ὑπονοίας λύει, καὶ ἐκ τῆς ἐργασίας ἀνακυπτούσας ὑποφορὰς θεραπεύει. σωίζεσθαι ᾧ τὸ νόμιμον πρῶτον μὲν ἐν δυσὶν· ἐξ ἑνὸς μὲν, ὅτι ἀναγκαίως τῷ ἀπεστραμμένῳ ἐλευθερίαν καὶ πολιτείαν τυραννίδι βούλεται καταλύσαι εἰ δὲ μὴ ἄλλως συσταθείη τῷ βασιλείαν, εἰ μὴ καθαιρεθείη ἡ πολιτεία· ἐξ ἑτέρου δὲ, ὅτι παρ' οὐδένα δυέσκει τοσούτων ἀγαθῶν ὑπερβολὴ, ὅσῳ παρ' ἀθλιωτέροις,

ὥστε ἀναγκαίως καὶ διὰ ταῦτα πολεμεῖν τῇ πόλει. ἀμφότερα δὲ τὰ ὑπερηφάνισε, τὸ ἀναγκαῖον. τὸ δὲ ἀναγκαῖον, ἀπὸ

ἀπὸ τῆς γνώμης καὶ τ̃ ἀκολούθου. εἶτ' ἐπειδήπερ ἐργα-
ζομένῳ αὐτῷ τὸ ἀναγκαῖον, ἐξ ἧς συμβαίνει μισεῖσθαι τὴν
πόλιν τὸ τοῦ φιλίππου, καὶ λέγοντι, ὅτι καταφθύξονται ὑπ'
ἐμοῦ οἱ βιαίως μῦθοι, αὐτέπεσεν ἰδίως πρὸς τοῦτ' ἐκ
τῆς ἐργασίας· ὅτι καὶ τίς αἱρεῖτο δουλείαν ἀντὶ δουλείας
ἀλλάξασθαι, καὶ μὴ πόλεμον τοῖς ἅπαξ ὑπάρξασιν; ἔλυ-
σεν εἰπών, ἐγὼ δ' ὑμεῖς οὐκ αὐτοῖς πλέον κτῆσαι, καὶ κατα-
σχεῖν ἀρχὴν δι' περυκότες. οὐ τοῦτο γάρ ἐστιν ἀντίθεσις,
ἀλλ' ἀντιπίπτον ἀπὸ τῆς προτέρας ἐννοίας. εἶτα πάλιν ἐ-
πανέλαβε τοῖς ἔννοιαν, καὶ ἀνήγαγε εἰς ἑτέραν ἀρχήν, εἰ-
πών, πρῶτον μὲν δεῖ, δεῖ ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τ̃ πολιτείας
καὶ τ̃ δημοκρατίας, ἀδύνατον ὄν εἶναι φίλον ἐκεῖνον. ἐπεὶ δὲ ἰ-
κανὸς ὁ περὶ τ̃ εἰρήνης λόγος, ἀναγκαίως πρὸς αὐτὸν
συνεχῶς ἀγωνίζεται. τουτέστιν, ὅτι οὐ δεῖ καλεῖσθαι τ̃ τ̃
εἰρήνης ὀνόματι φύσει δὲ εἶναι πόλεμον φίλιππον. αἰνί-
ττεται δ' ὅτι παύτῃ πάλιν τοῖς ἀρχῇ· πρῶτον μὲν, ὡς
ἔφην, ἵνα δικαίως πρὸς αὐτοὺς ἀγωνίσηται· εἶτα, ἐπειδὴ
ἔσχε καὶ δευτέρα λύσις χρήσασθαι, πρὸς ἀντεξέτα-
σιν τ̃ ὑπαρχόντων ἀθλιωτάτοις ἀγαθῶν, καὶ τ̃ ὅτι θρᾴ
κης φαύλων καὶ μικρῶν καὶ ὀλίγων πάλιν σμικρολογήσε
ται τοῖς αἰτήσεσιν. μιᾷ μὲν, ὅτι ἀναγκαίως πολεμεῖ τῇ δημο-
κρατίᾳ, καὶ πολιτείᾳ ἀντικειμένῃ τῇ τυραννίδι, ταύτῃ τῇ
λύσει ἐχρήσατο πρὸς τοῖς ἑτέραν θέσιν τ̃ αἰτήσεως.
τῇ δὲ δευτέρᾳ λύσει τῇ πρεισχύσῃ τοῖς αἰτεξέτασιν, νῦν
μέλλει κεχρῆσθαι πρὸς τοῖς δευτέραν αἴτησιν. ἐκ τέ-
του ζητῶ τὸ νομίμου κεφαλαίου λελυμένον μᾶλλον τ̃
δικαίῳ, αὐτέπεσεν ἀναγκαίως πάλιν ἀντίθεσις ἀπὸ τ̃ νο-
μίμου· οὐκοῦν εἰ πέπεισμαι βεβαιῶσθαι τοῖς εἰρήνην
δημοσθένες; χρήσιμον πρὸς πολέμου ψήφισμα; ταύτῃ ἔ-
λυσεν ἐκστάσει, ἥτις ἔνστασίς ἐστιν ἀπὸ τοῦ δικαίου. οὐ γὰρ
δίκαιόν φησιν ἀδικεῖσθαι ὑφ' ἡμῶν, τὸν προκεκμηκότα ὑμῖν
τὰ βέλτιστα συμβουλεύσαντα. εἶτα ἐκ προδιαστήματος πο-
ρίζεται λύσιν· ὅτι οὐδὲ ἄλλοτέ ποτε οὐδενὸς χράψαντος
φίλιππος ἀδικεῖ, καὶ πρῶτα, καὶ δευτέρα, καὶ ἕκατα, καὶ
νυνὶ δὲ καρδιανοῖς βοηθεῖ. ὁμοῦ γὰρ καὶ ὑποσημαινόμενος
τοῖς αἰτίαν δίδωσιν ὁ λόγος· ὅταν δὲ ἀπαγγέλλεται φίλιππος
καρδιανοῖς βοηθῶν· δῆλον ὅτι ὁ δῆμος τετάρακται. εἶ-
τα τρίτη λύσις; ὅτι ὑμεῖς ἐχειροτονήσατε τὸν πόλεμον, ὅ-
τι οὐ ζοῦ χρόνου τὸν διοπείθη ἀπεστείλατε, κατεχειρο-
τονήκατε πόλεμον. ὥστε πρεῖττον πρὶ τ̃ ἐγνωσμένων
χρῆσθαι εἶτα ὥσπερ ἀπαλλαγεὶς τ̃ λύσεων, ὑποπλογί-
ζεται, ὡς ὁπόθεμος ὢν δεῖ ξένον πολεμεῖν. ἔθος γὰρ αὐτῷ
πλεονάκις κεφάλαιον, καὶ ἐν μέσοις λόγοις ὑποπλογίζε-
σθαι. λέγει γὰρ δεῖν ἀμυνάσθαι, ὅταν ἀρχήν τις ἐκεῖνος· πρό-
τοιούμενος ὑποθετικοῦ λοιπὸν ἄπλεθος λόγου, ὑπὸ ξέ-
νου. οὐκ ἔστι δὲ ἀρχέσθαι πολέμου τὸν ἀμυνόμενον. ἵνα
φαίνηται λύων τοῖς εἰρήνην ὁ φίλιππος, οὐχ ἡ πόλις. ὁ-
μοίως δὲ καὶ ταῦθα τ̃ πρεσβευτικοῦ ἄπλεθος δοκεῖ. οἵδε
δὲ ἐν ὑποπλόοις αἰνεῖν τὰ τ̃ συνεκλικῶν, καὶ συναγωνι
ζομένων. φοβεῖ δ' οὖν ἐδὲν ἧττον καὶ ταῦθα τὸ χράψαι
καὶ ὑποσημαίνεται τ̃ ὑποθέσιν, δι' ἣν ὁ λόγος ἐρρέθη. εἰ-
πὼν δὲ τοῖς ἀμυνομένοις ἤδη χρήματα, καὶ τὰ ἄλλα ὅ-
σων δέονται διδόντες· ἐσήμαινεν, ὅτι ἔφοδος γέγονε φιλίπ
που, καὶ ἀμυνέσθαι αὐτὸν διοπείθης. ὑπὸ γὰρ τ̃ προξενικῆς
ταύτης τὸ δεῖν εἰσφέρειν, καὶ κατασκευάζεσθαι στράτευμα,
καὶ ξένους ταχείας· δῆλός ἐστι μεταβαὶς ὅτι τινα ἑτερο-
λογίαν ὑπὸ τ̃ συμφέροντος, ὁ τοῖς αἰσχρῶς καὶ ταῦθα προσχρώμενος, δεικνὺς ὅσῳ αἰσχύνῃ καὶ γέλωτα
ῥᾳθυμήσαντες. εἶτα ὑπὸ τ̃ κρίσεως τὸ πολεμίου φιλίππου, ὅτι ἐκεῖνος οὐδὲν ἄλλο π ἂν δύξαιτο ποιεῖν τοῖς πόλιν,

A ex qua contingat inuisam esse Philippo Rempub. & asserenti, fore vt omnes vi subacti, ad Athenienses cõfugiant: occurrebatur propriè ad illud ex ipsa tractatione, Quisnã seruitutẽ seruitute cõmutare velit, ac non semel receptã æquo ferre animo? id refutat, hoc modo: Estis enim vos natura non appositi ad violentiam, dominatúmque obtinẽdum. Nec enim hæc est antithesis, sed antipipton, ortum à priore sẽtentia. Postea sententiam eãdem repetiit, & ad aliud principium reduxit, dicendo: Primum igitur hostem existimandum est Reipub. & popularis status irreconciliabilem esse illum. Cum enim firma sit illa de pace ratio, necessariò eã continenter oppugnat: hoc est, non esse pacis vocabulo nominandam contendit, natura enim hostem esse Philippum. Reduxit autem rem denuò ad hoc principium: primùm, vt dixi, vt eam strenuè oppugnaret: deinde, quia etiam alia

B potuit vti refutatione, quæ comparationem suppeditauit copiarum & opum, quibus florerent Athenienses, & Thracicæ miseriæ, & exiguitatis & vtilitatis: rursus innouauit obiectionem, vna quidem ratione, Philippum necessariò populari statui esse infestum, & Reipublicæ, quæ tyrannidi aduersetur. atque hac refutatione vsus est ad aliam occupationem ponendam. altera autem refutatione, quæ comparationem continet, nunc vsurus est ad alteram obiectionem. Ex hoc igitur legitimi capite refutato magis per locum à iusto, necessariò occurrit rursus obiectio à legitimo: Si omnino persuasum habes pacem esse violatam, Demosthenes, scribe de bello decretum. hanc soluit instantia, quæ sumitur à iusto. Non enim iustum est, inquit, eum à vobis affici iniuria, qui vobis vtilissima suadere instituit. Deinde ab exemplo petit refutationem: Philippum, cùm alàs nemo vnquam bellum decreuisset, grassatum esse: idque primo & secundo & tertio: & nunc Cardianis opem ferre. in quo simul etiam causam notat, ob quam hæc habeatur oratio. Nam cum nunciatum sit Philippum opem ferre Cardianis: satis apparet populum fuisse perturbatum. Sequitur tertia refutatio:

C Vos decreuistis bellum. Ex quo enim tempore Diopithem ablegastis: bellum decreuistis. Quare superuacaneum est, de his quę decreta sunt, scribere. Deinde velut omissis refutationibus concludit, gerendíque belli rationem proponit. Est aũt ei in more positum, aliquo capite absoluto, etiam in media oratione concludere. Asserit autem, vlciscendum esse illũ, si vim inferat. Simulans se deinceps sub conditione instituere orationem à modo. Non potest enim inferre bellum, qui bellum propulsat: vt putetur Philippus violare pacem, non ciuitas. Similiter etiam hic attingere videtur negociale genus. Scit enim etiam in cõclusionibus eorum aliquid quę causam continent, conficere, & pugnare. Nihilominus autem recusat etiam hic facere decretum, & argumentum notat propter quòd habetur oratio. Cum enim aiat, vim propulsantibus iam pecuniam, & cætera quibus indigent, dantes: indicauit, impętum fecisse Philippum, eíque Diopithem resistere. Ab hac autem adhortatione de tributo conferendo, & parando exercitu, & celeribus triremibus, euidens est, eum transire ad quandam aliam * orationem, ab vtili, & locum à turpi etiam hic adhibere: cùm ostendat, in quantum dedecus & derisionem inciderint ob socordiam. Deinde à iudicio hostis Philippi, qui Rẽpub. nihil facere aliud optaret.

Absoluto autem epilogo, auspicatur facultatis locum relata ad principium antiquius oratione, sumpto ab his verbis initio: Nihil rerum omnium ab initio instituistis, aut comparastis rectè. Quòd si tractationi capitis huius, facultatis dico, vtilitas comitatur, & in ter cætera verba intelligitur: id non est mirandum, cum solitum ei sit capita implicare. Accedere autem eam partem magis ad facultatem, è sequentibus apparet. Statim enim soluit etiam obiectionem, non eã quidem apertè positam, sed per refutationes significatam: Atqui poterimus subsidiario milite vtentes illum prohibere. Postquam enim paulo antè in fine refutatæ obiectionis, quæ à legitimo ducitur, & asserit, illum scribere oportere de bello decretum: adhortatione quadam epilogica fuit vsus, iubens cõparari exercitum, tum grauis armaturæ milites, tum equites, tum triremes: propterea etiam anticipauit in ipso aditu refutationem, & nunc item apertiùs eandem propulsat, dicendo: Non fieri potest vt subsidiario milite vtentes, vnquam quicquam tempestiuè conficiatis. atque alias etiam suspiciones soluit, ne in causa esse videatur, vti pecunia temerè dilapidetur: cum quæstores esse creandos, & rationes à ducibus exigendas esse ait. Post hæc rursus in facultate currebat: At difficilia & ardua suades Demosthenes. Eam verò facultatis esse asserimus, propterea quòd negociorum & laborum meminit. Negocium enim rem ferè factu non esse facilem significat. non tamè remotum est etiam ab vtilitatis participatione: idque palam ostendunt refutationes. Est aũt ea occupatio: Si quis verò putat, hæc & sumptus magni, & laborum multorum, & negocij esse: is rectè omnino putat. Et hanc soluit vtilitate, ostenditque operosiora & difficiliora euentura: nisi paruos hosce & paucos labores velint sustinere. Quin & aliam soluit obiectionis partem, quam hic non posuit ita apertè, vt in oratione pro Diopithe: sed ea de causa occuluit, quòd nec speciosa, nec probabilis esset, quæ ea de re haberetur oratio, nec fieri posset. Quis enim pro alienis dimicare velit, & sumptus facere? & tamen refutationes, quæ factorum necessitates secũ afferunt, & propositionem temperant, meritò loquendi libertatem dant suasori. Vsus est igitur Thucydidea solutione, qua Lesbius ille vtitur: Videri quidem interesse aliorum, sed reuera nostram rem agi. & euidens est solutio. Nam si deorum aliquis sponsor nobis esset, nam hominum quidem nemo. Et rursus in progressu orationis ait: Sin præscimus omnes, quo pluribus eum potiri siuerimus: eò nos grauiorem & potentiorem hostem habituros esse: in his occurrebat à tractatione vtilitatis, obiectio quædam necessariis rursus. Sed quando necessitas ingruerit, & Philippus venerit, tu inquis. Nam hoc probabatur: Si omnib. subactis nos inuaserit, tunc vim eius propulsabimus: nõ tamen eã ita apertè posuit, sed pro aduẽtu & irruptione dixit, Si necesse fuerit. Nam necessitas communis esse potest & aggressionis hostilis, & præsentis status. Vt igitur ei daretur occasio maior ad exhortandum, sic obiectionem tractauit: Absoluta vtilitate quam opposuit ad soluendam obiectionem, iam præfatur de altera parte facultatis. Nam deinceps ei propositum est, de legatione ad regem Persarum mittenda differere. Dudum aũt viam sibi muniit ad hoc persuadendũ. Ex quo enim cœpit eis consulere, & differere de tributo conferendo, comparandóque exercitu, & classe & equitatu, & quæ sunt eius generis aliis: satis apparebant eum ad pecuniæ contributionem accedere, atque aliud per aliud veluti eminus conficere.

A πληφόσας τ̃ ὑπόλοιπον, ἀρξάμενος τ̃ δυνατ̃, αἰνετικὸν ὂν ἐπ' ἀρχὴν ἀρχαιοτέραν τ̃ λόγου, ἀπὸ τ̃ λέξεως ταύτης τ̃ ἀρχὴν ποιησάμενος. Οὐδὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ̃ πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς ἐνεστήσασθε ἐπὶ διακατεσκεύασθε ὀρθῶς. εἰ ἦν καὶ συμπεροφέρτει τῇ ἐργασίᾳ τ̃ κεφαλαίᾳ τ̃του λέγω τὸ δυνατοῦ τὸ συμφέρον, καὶ συνοῖεν τοῖς λεγομένοις, οὐδὲν θαυμαστόν. συνήθης γὰρ αὐτῷ τὰ κεφάλαια πλέκειν. ὅπερ ἦ τῷ δυνατῷ μᾶλλον προσηκόντως δῆλον ἐκ τ̃ ἐχομένων. διὸ γὰρ ἔλυσε καὶ ἀνυποφοράτους διὰ μὲν αὐτ̃ ἐκ τ̃ φανερ̃. δηλώσας ἦ ἐκ τ̃ λύσεων· ἀλλὰ δυνησόμεθα βοηθείαις χρώμενοι κωλύειν ἐκεῖνον. ἐπειδὴ γὰρ προῆκτο ἐκπήσατο ἐκ τ̃ τέλει τ̃ λύσεως, τ̃ τε νομίμου ἀνατάσεως, τ̃ λεγούσης, δεῖν αὐτ̃ χρήφου πρὸ πολέμου ψήφισμα· προέσπη τινὶ ὁπλομαχῇ, λέγων δεῖν κατασκευάζεσθαι στράτευμα, καὶ ὁπλίτας, καὶ ἱππέας, καὶ ἐμπορεῖς· διὰ τοῦτο καὶ προσέλαβεν ἐκ τ̃ εἰσβολῆς τ̃ λύσιν. καὶ νῦν ὁμοίως φανερώτερον πρὸς τ̃ αὐτίλεω ἀπομάχεται, λέγων. οὐκ ἔνεστι βοηθείαις χρωμένους. δέον τί ποτε προσέταξε ἄλλας ἦ ὑπονοίας ἔλυσε μὴ διαφθείρειν τὰ χρήματα, μὴ μάτην ἀναλωθῇ· δι' ὧν εἶπε, δεῖν ταμίας καθίστασθαι, καὶ λόγοις λαμβάνειν παρὰ τ̃ στρατηγῶν. μὴ ταῦτα πάλιν ἀπὸ τ̃ δυνατ̃ ἀντέπεσεν ἀντίθεσις· ἀλλὰ χαλεπὰ καὶ ἐργώδη λέγεις δημόσθενες. εἰ ἦ αὐτίλεω τὸ δυνατὸν φαμὲν διὰ τὸ προσταττειν εἶπεν, καὶ πόνους. ὀρθὸν γὰρ τὸ μὴ ῥᾴδιον εἶ τὸ προσταττόμενον σημαίνει. οὐ μὲν ἀπηλλάχθαι τ̃ μετέχειν τ̃ συμφέροντος. καὶ τοῦτο δείκνυ σαφῶς ἐκ τ̃ λύσεων· καὶ ἔστιν ἡ ἀντίθεσις. Εἰ δὲ τῷ δοκεῖ ταῦτα καὶ διαπόνησις πολλῆς, καὶ πόνων πολλῶν καὶ προσταττειν εἶ, καὶ μᾶλλ' ὀρθῶς δοκεῖ. καὶ ταύτην ἔλυσε τῷ συμφέροντι, δείξας ἐρῶν δέουσα, καὶ χαλεπώτερα τὰ συμβησόμενα, εἰ μὴ τοῖς μικρὰς τάξεις, καὶ τὰς ὀλίγους ἐθελήσαιεν ὑπομεῖναι πόνους. καὶ ἄλλο δή τι μέρος λύει τ̃ αὐτ̃ ἀντιθέσεως, ὅπερ ἐ τέθεικεν ἐκ τ̃ προφανοῦς, ὥσπερ ἐν τῷ διοπείθους. ἔκρυψε γὰρ, διότι ἐκ λῶν δὲ πρέσπος, καὶ πιθανὸς, οὐ δυνατὸς, ὁ περὶ τούτου λόγος. τίς γὰρ ἀλλοτρίων ἕλοιτο κινδυνεύειν καὶ διαπανᾶν; αἱ μὲν τοι γε λύσεις ἔχουσι μὲν αὐτῷ τὸ ἀναγκαῖον τῷ ἔργων, καὶ προσηνοῦσι τοῖς πράττουσιν, εἰκότως τοῖς παῤῥησίαν τῷ συμβούλῳ παρέχουσιν. ἐχρήσατο γοῦν θουκυδίδῃ λύσει, ἥπερ ὁ λέσβιος χρώμενος φαίνεται. ὅτι τῷ μὲν δοκεῖν, ὑπὲρ ἄλλων· τῇ ἦ ἀληθείᾳ ὑπὲρ ἡμῶν τὰ ἡμέτερα. καὶ ἡ λύσις εὐαρμός. Εἰ μὲν γάρ ὅτι τίς ἐγγυητὴς θεῶν ἡμῖν, ἐ γὰρ ἀνθρώπων γε εὐδείς. Καὶ πάλιν προϊὼν ὁ λόγος φησί. Εἰ ἦ πρόσπολλοὶ ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον ἡμῶν κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ· ὅθ' τούτοις ἀντέπεσεν ὑπὸ τ̃ ἐρασίας τὸ συμφέροντος ὑπόνοιά τις τ̃ μὴ ἀναγκαίᾳ πάλιν· ἀλλ' ὅταν ἀνάγκη γένηται, καὶ ἔλθοι φίλιππος, σὺ φής; τοῦτο γὰρ κατασκευάζετο. ὅτι καὶ γὰρ ἐὰν πάντας λάβῃ, ἐφ' ἡμᾶς ἥξει· τότε αὐτὸν ἀμυνούμεθα. ἐ μέντοι οὕτως αὐτίλεω ἔθηκε προφανῶς· ἀλλ' ἀντὶ τ̃ ἀφίξεως καὶ τ̃ ἐλθεῖν, εἶπεν, ὅταν ἀναγκαῖον ᾖ. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον δ μίαται κοινὸν εἶ, καὶ τ̃ ἐφόδου, καὶ τ̃ νικᾶν καθεστηκότων· ἵν' οὗ ἀφορμὴ ᾖ μᾶλλον προσβάλλειν ἔτι τ̃ αἰτήσεσιν μετεχειρήσατο. πληροφορεῖς ἦ τὸ συμφέρον, ὃ αἰτησάμενος εἰς λύσιν τ̃ αἰτήσεως προοιμιάζεται λοιπὸν γὰρ τὰ ἄλλα μέρη τ̃ δυνατοῦ. σκοπεῖ γὰρ αὐτῷ λοιπὸν ἐντεῦθεν διαλεχθῆναι πρὸς τ̃ περὶ βασιλέα πρεσβείας. πάλαι ἦ προδιακήσατο ἑαυτῷ τὴν πρὸς τούτου πειθώ. ἀφ' οὗ γὰρ ἤρξατο συμβουλεύειν αὐτοῖς, καὶ διαλέγεσθαι πρὸς τὸ δεῖν εἰσφέρειν καὶ καταστεκευάζεσθαι στράτευμα, καὶ ξενικὰς καὶ ἱππέας, καὶ ὅσα τοιαῦτα. δῆλος ἦν ὅτι τ̃ τ̃ χρημάτων εἰσφορὰν, καὶ ἑτέρου δ' ἑτέρα προσαίνυται ἀλλ'

B

C

ἀλλ' ἐκεῖ μὲν τῷ δοκεῖν ἁπλούστερον συνεβούλευεν αὐτοῖς A
πρᾶσσειν. πρὸς παρασκευάζῃ γὰρ ἕκαστον ἑαυτῷ
τὰ ἀναγκαῖα τῷ πρᾶγμα αὐτοῖς αὐτὸς ἦν πρὸς βα-
σιλέα πρεσβείας. τί γὰρ ἦν ὑπόλοιπον ποιεῖν τοῖς ἀπαλ κα-
ζομένοις μὲν παρέχειν, μὴ ἔχουσιν δ', ἢ πείθεσθαι τῷ συμ-
βουλεύοντι πόρον ἄλυτον, καὶ ἀζήμιον τοῖς πολίταις; ἐπιδεῖ-
κνυσι μοίρας ἐρρητόρευσεν ἐκ τοῦ λέξεως ταύτης τὴν ἀρχὴν
λων ποιησάμενος. Τὸ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρὸς πρακτέος. Αὕτη μὲν ὅλη ἡ
ἐκβολὴ τοῦ λόγου πρὸς τῆς πρεσβείας. ῥητορεύει δὲ πρὸ τοῦ
πρᾶγμα, αὐτὸ μόνος, ὅτι μὴ βέλτιον ἀκοῦσαι πρὸ ὧν αὐ
λέγει. πρὸς καταλαμβάνων ἑαυτὸν τοὺς ἀκροατὰς, καὶ ἀπαλ κά-
ζων πρὸς ἀρχεῖν, οἷς αὐτὸς συμβουλεύει. εἶτα Ⓒ πρὸς τέ
πλεξε τούτῳ, ὅτι δεῖ προπαρασκευάζεσθαι αὐτοῖς. ἵνα αὐτὸ
σοντες, ὅτι καὶ πῶς δυνατὸν προπαρασκευάζεσθαι, μὴ ὑπάρχόν-
των χρημάτων; διὰ χρόνος ὁ πρὸς τὰ βασιλέως εἰσηγγέλθαι λό-
γος. Ⓒ τῇ βελτιόνι ὡς καταγνοῦν, πλείονα τύπτων ἐγκλήτα B
τὴν ῥητορείαν τὰ πρᾶγμα τούτου κεφαλαίου. τὸ δεῖσθαι
τος δ' ἐνεκεν ἀπὸ χρημάτων ταῦτα. λῆξιν ἢ γνῶσιν τοῦ πρᾶ
σιμον εἰ τοῦτον τὸν λέξιν. τοῦτ' ἤδη πᾶσαν ὑπόθεσιν
κατηγορίαν. εἶτα προπαρασκευὴ μὴ τοῦ χρήματα. Ὑμεῖς
τοίνυν ὅτ' ἀκούσῃ πρὶν αὖ, ὥσπερ νυνὶ, αὐτὰ παρὼν τὰ πρᾶ
γματα. ὅτε βελτίονος πρὸς ἀδένος εἰώθατε ἐφ' ἡσυχίας.
Ταῦτα γὰρ ὅτι προδιοικεῖται Ⓒ προκατασκευάζον-
τος. δεῖν αὐτὸν λέγοντος, Ⓒ συμβουλεύοντος πρὸς τῆς
πρεσβείας τῆς πρὸς τὸν μῆδον. τὸ καταπλήττειν ὃ αὐτοὺς
ἀπροσωρέτους ἔχοντας πρᾶσσειν, τῆς αὐτὸν ἔχειν
ῥητορείας. ὅσῳ γὰρ αὖ δείξῃ μᾶλλον μήτε πρᾶσσειν
ζομένους μήτε πράττειν ἐθέλοντας. τοσούτῳ τὴν αἰτίαν τὸ-
των φανερωτέραν κατασκευάζῃ. λέγω δ', τὴν τῶν χρημάτων
ἕνδειαν ἵν' ὁ πρὸς βασιλέως ἀκόλουθος λόγος, τὴν ἀρχὴν ἐν
τοῦθεν λάβῃ. ἢ δ' ἐκβολὴ αὐτῆς τῆς εἰσηγήσεως, μὴ τῶν
προκατασκευήν. ὃ δὴ λοιπόν ἐστι, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, * δέ
φοβοῦμαι δ', καὶ νῦν. τὸ ἐρῶ. εἶτα αὐτὸς ἑαυτῷ τὴν αἰτίαθεσιν
φανερῶς συνομολογεῖ. ἵνα ὁ λόγος δὲ πρόσωπον ἀρχὴν, Ⓒ
εἰσβολὴν προσήκουσαν λάβῃ. τίς δ' ἦν ἡ συνομολογία; ἐδένος τὴν
πάντων ἕτοιμος ὡς χρημάτων δεῖται πολὺ πρὸς τὰ νῦν ὄντα
όντα πράγματα. ὃ δὲ αὐτέθηκεν αὐτῷ ὁ ἀκροατής. τὸ Ⓒ
προλαβὼν ὡμολόγησεν αὐτός. ἐνδείκνυσι δὲ καὶ τὴν αἰτίαν
κην, Ⓒ τὴν χρείαν. καὶ πρὸς τὸν μελλόντων ἐκφοβεῖ, ἵνα αὐτὸς καὶ
μείζων γένηται, καὶ ἐκπλαγεὶς τῷ μεγέθει τὸ τότε ὄντων, καὶ
τῇ προσδοκίᾳ τὸν μελλόντων ὁ ἀκροατής. ἐν ταύτῃ ἔσαν
μόνῳ καταδέξῃ τὴν παρρησίαν. φημὶ γὰρ τὴν πρὸς
βασιλέα πρεσβείαν. εἶτα καὶ ἐπιδήπερ ἔμελλεν αὐτὸν
πεῖν αὐτῷ, πρὸς τὸν τὸν λόγον αὐτίθεσις ὅτο τὸ δυνα-
τὸν. ἀλλ' ἀδύνατόν ἐστιν ὑπόπως ἔχοντα πρὸς ἡμᾶς τὸν
βασιλέα πιθῆναι. πρὸς ταύτην ἴσα δ' ἀρχῆς, λέγων.
ὅπ' ἐπαρ ἡμῶν ταῦτα ἀκούσῃ βασιλεὺς πρῶτον. ἀλλὰ
μάλιστα μὲν παρὰ τὸ σατραπῶν. εἶτα ὃ καὶ παρὰ * ταμίου
τὸ δυνάσθαι. ὃν νῦν * ἀπάσασαν ἐποιήσατο, ἀρχόντα ἀταρ-
νέως. μαθὼν αὐτὸ συμπεφάτθαι φιλίππῳ καὶ τῆς βασι-
λέως ἀρχῆς ὥστε τὴν ἡμετέραν πρεσβείαν καιρὸν λοιπὸν
ἔχειν ἀκοῦν τὸ αἰτίαθεσιν διὰ τούτου φαίνεται λύων, καὶ συμ-
σας, ὅτι δυνατὸν πιθῆναι τὸ βασιλέα. πιθήσεται δὲ τοῖς λε-
γομένοις τὸ συμφέροντος. φαίνεται δὲ δημοσθένης ἐπὶ τὸ συμφέρον αὐτὸ κατασκευάζων. ἀλλὰ τὸ δυνατὸν διὰ τὸ συμ-
φέροντος λογισμοῦ. δυνήσεται γὰρ φησιν ἡμῖν πιθῆναι βασιλεὺς δεδιδαγμένος τὰ συμφέροντα, καὶ παρ' ὑμῶν ἀκού-
σῃ ταῦτα, τεθνεκὼς ἐκ τοῦ φανεροῦ τὴν αἰτίαθεσιν, λέγων. Καὶ τὴν ἀβουλίαν ὑπόδεσθε, δι' ἣν πολλάκις ἠλαττώθη-
τε. Ⓒ δὴ βάρβαρος καὶ κοινὸς πᾶσιν ἐχθρὸς, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. Καὶ ἡ λύσις. οὐκ ἔστι πρὸς ἡμᾶς
πόλεμος. συνεταλαίπωρησε γάρ ποτε τῇ πόλει τὰ πράγματα, τοῖς δι' κόνων ναυμαχίαν λέγων.

Sed illic simplicius videtur suasisse eis, vt se pararent: ac nihilominus tamen id molitur, vt parêre necesse habeant, mittenda ad regem legatione. Quid enim eis erat reliquum, cum & præbere pecuniam cogerétur, & nullam haberent, nisi ei parerent, qui cõmeatum inexhaustum sine vllis ciuium impẽlis aut damnis demonstraret? Hinc similiter oratorio artificio est vsus, ab his verbis accessu facto tali: Nam in rebus huiusce modi socordia. & hic quidem acceditur ad orationem de legatione. In exordio autem arte vtitur, conquerens eos audire nolle, quibus de rebus dicat: vt animos auditorum occupet, & cogat obtemperare suis consiliis. Deinde adiungit, eos parare se debere, vt si occurreret, quî parare nos possumus, à pecuniis imparati? expeditè inferretur illa de Persarum Rege oratio. Ac si quis animum intendat, plura his reposita sunt in artificio * exordij: sed ad specimen exhibendum, & hæc protulisse satis habui. Terminatur autem exordium his verbis: Id demum summa dignum est reprehensione. Deinde posthæc præparatione vtitur: At vos nec audire priusquam, vt nunc, adfuerint res, neque cõsultare de vllo negocio soletis cum tranquillitate. Nam hæc sunt præstruentis & viam sibi munientis ad illud: Audiendum eum esse, qui dicat & autor sit, vt legatio mittatur ad Medum. Quòd verò perterrefacit eos, de apparatu nihil cogitantes: eiusdem artificij est. Nam quò magis ostendit eos nec parare se, & torpere ignauia: eò causam eius rei confirmat euidentius, pecuniæ penuriam dico: vt sequens de rege oratio hinc initium capiat. Accessus autem ad ipsam suasionem, sequitur præparationem: Quod igitur reliquum est, ac iamdudum factũ oportuit, sed nunc etiã locum habet, id dicã. Postea ipse sibi de obiectione apertè assentitur, vt oratio plausibile principiũ & accessum cõueniens fortiatur. Quæ igitur ea est assensio? Nihil perinde opus est Reip. vt pecunia, ad vrgentia negotia. Quod enim ei oppositum auditor: id assumit & confitetur ipse, tum necessitatem, tum inopiam demonstrando: & de futuris terrorem incutit, vt necessitas C fiat vrgentior, & perculsus magnitudine rerum, tam vrgentium necessitate, quàm impendentium expectatione: consolationem, quæ sola relinquitur, admittat, legationem inquam ad regem. Mox quia futurũ erat, vt ei orationi occurreretur à facultate, Sed fieri nequit, vt regi, qui nos suspectos habeat, persuadeatur: hoc oppugnat initio, hoc modo: Non è nobis hæc audiet rex primùm, sed tum, ac potissimum è satrapis, tum verò etiam ex Hermia Eunucho, quem Atarneo præfectum reuocauit: cognito, eum cũ Philippo, Persico regno insidiari. Quare quod superest, occasio nostræ legationi datur. Per hoc igitur obiectionem soluit, & probat persuaderi posse regi: persuasum autem iri rationibus vtilitatis. Apparet autem Demosthenem non ipsam vtilitatem confirmare: sed facultatem rationibus vtilitatis. Poterit enim regi persuaderi à nobis, si edoctus fuerit, & audierit è vobis, quàm id in rem suam sit. Post hæc apertè posuit occupationem, cum dicit: Et simplicitatem deponendam, propter quam sæpe vobiscum peius actum est: Atqui barbarus est, & communis omnium hostis, & reliqua eius generis omnia: Solutio est, non est nobis hostis. erexit enim aliquando Rempub. nostram. Loquitur autem de nauali Cononis prælio.

Absoluta disputatione de rege, qua de facultate & pecunia agitur, necessariò subiunxit & aptè disputationem de Republica: prætextu nimirum & occasione ex illo tumultu arrepta, vt suspicionem illam tollat: Sed sufficiet nobis pecunia ciuitatis, vt Reipub. nihil sit opus largitione regia: & vt Reipub. subsidijs absq; ptis nemini ciuiũ petitio à rege improbãda videatur. Sed qui ante nos artificiũ inuestigarunt, prorsus hoc non animaduerterunt. Ad euertendam igitur obiectionem ipse autor est, plebi theatralis pecuniæ non eripiendæ, siue Eubulo mortuo, cum quo erat ei æmulatio & cõtentio de theatrali pecunia: siue vt suũ obtineat institutum, & vndiq; concludat & euincat, vt ratio de mittẽdis ad regem legatis comprobetur. Bipartita est autem illa de Repub. oratio. Quia enim duplices erant reditus: alij è iudiciis, publicatis locupletum bonis, alij aliunde, vt è portorijs, ex argenti fodinis, à sociis, & quia ipse diuitib. placere, & pauperes sibi conciliare studebat, vt de mittẽdis ad regẽ legatis vtriq; assentirentur: propterea disputat, de concordia & publica vtilitate haberi orationem: cũ hortetur vt neque locupletes iniuriis posthac afficiãtur à iudicibus publicatione bonorum, neque potẽtiores in tenues vociferentur, eos pecuniam militarẽ in spectaculis consumere. Quòd si commeatus illi & reditus cessabunt, qui à diuitibus extorquebantur, & publica vectigalia populo distribuentur: quid deinceps erit reipub. præsidij, excepta spe regia? Propterea sic hæc otationis pars ab eo est tractata. Quæ verò in his obscura sunt, commentarij explicabunt. Postquam igitur admonitionẽ hãc absoluit, &, vt ostendimus, artificiosè persecutus est. transiit ad quintam orationis partem, hinc exorsus: Quæ igitur ab vtraq. parte præstanda & dicendo explicanda esse videantur, hæc ferè sunt. in quo gradum fecit hunc, qui supradictorum sententiam non concluſit, sed à partitone sentẽtiæ rursus orditur & progreditur. Caput autem quod confirmatur, est vtilitas, ductum ab obiectione: quam etsi non posuit. in pugna tamen ostendit. & quintam hanc partem bifariam diuidit: Alterum enim membrum refutationem obiectionis continet, alterum inuehitur in oratores. Quæ igitur obiectio è iam dictis commota est? postquam multa verba de legatione ad regem fecit, contra emergebat: Cui tandem vsui nobis esse tanta pecunia poterit? quam ad rem auxilio regis egebimus? Hanc igitur obiectionem increpatione refutans, ostendit, eos esse oportere Græcorum principes & defensores, & in eum dignitatis restitui locum, quem patres & maiores eorum tenuerunt: atque ita indicat, qui futurus sit pecuniæ vsus. Quòd enim hisce negociis inuoluti sint, quòd hisce turbis agitẽtur: intermissionem imperij & Græciæ principatus asserit esse causam. Per hæc igitur significat, se in refutatione obiectionis elaborare, dum declarat, vbi vtilis eis pecunia sit futura. Philippum item, dum ipsi Græcis præesse nolint, summam rerum arripuisse, vnde beatus & magnus extiterit. Quæ omnia pertinent ad probãdum, quàm necessariæ sint futuræ, & vtiles regiæ largitiones. Altera pars, qua in oratores inuehitur, huiusmodi est. Valde metuit cõtrarię in Rep. factionis aduersationes cũq; sciret fore vt resisterẽt: mouet* ante cõcionẽ, hãc partẽ, & inuectiuã aduersus eos trifariam diuidit:

A πληρώσας ὁ τὸν περὶ τῆ βασιλέως λόγον, ὃς ἵνα περὶ συναυξ ἢ χρημάτων; ὅπως ὑφ᾽ ἑν αἰσχύνης, ἢ ἀκολούθως τ περὶ τ πολιτείας λόγον. φησὶν ὅθεν ἢ ἀφορμὴν λαβὼν δι᾽ ὀλίγων τ καθεστῶσαν νυνὶ ταραχὴν, ἵνα αἰτήσῃ τ ὑπόνοιαν ἀφέλῃ ταύτην· ἀλλ᾽ ἀρκέσῃ ἡμῖν τὰ τ πόλεως χρήματα, ὥστε μὴ δεῖσθαι τ πόλιν τ δόσεως, τ τοῦ βασιλέως. Ἵνα τ ἐν τῇ πόλει ἀφορμῆς αἰσθησόμενος, ἅπασι τοῖς πολίταις ἡ τοῦ βασιλέως αἴτησις δόλιος φαίνῃ. ἀλλ᾽ οἱ περὶ ἡμῶν λέγοντες οὐκ εἰσὶν τ τὸ καθάπαξ. βουλόμενος τὸν αἰτεῖν τῶν αἰτίσεων, αὐτὸς εἰσηγεῖται δεῖν, μὴ δεῖν ἀφαιρεῖσθαι τὰ θεωρικὰ τοὺς δημότας. εἴτε δι᾽ εὐβούλου τεταλαιπωρικότος, περὶ ὃν εἶχε φιλονείκως περὶ τ θεωρικῶν. εἴ τε τ σκοπὸν τ ἑαυτ συμπεραίνων. ἵνα παντα χόθεν συλλείσῃ, κ καταναλίσκῃ καταδήλως τ
B περὶ τ θρησκείας τ πρὸς βασιλέα λόγον. δημερὴς δέ ἐστιν ὁ περὶ τ πολιτείας λόγος. ἐπειδὴ γὰρ διχόθεν ἦσαν πόροι. οἱ μὲν, ἐκ τῆ δικαστηρίων, δημευομένων τῆ δι᾽ πέρων. οἱ δ᾽ ἐξ ἄλλων ἀφορμῆ καὶ περιόδων, λιμένων κ ἔργων ἀργυρείων. καὶ συμμάχων. βουλόμενος, πλουσίοις τὸ ἀρέσασθαι, καὶ πενήτας οἰκειώσασθαι ἵνα συμφώνους λάβῃ, περὶ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα πρεσβείας. διὰ τοῦτο διαλέγεται ὅθεν, περὶ ὁμονοίας αὐτοῖς εἰ τὸν λόγον, καὶ τὸ συμφέροντος. πλουσίους, μήτε τοὺς κεκτημένους τὰς οὐσίας ἀδικείσθαι ὑπὸ τῆ δικαζόντων δημευομένους οὐ κτ λόγον· μὴ ὂ τοὺς καταδεεῖς καταβοᾶσθαι πρὸς τῆ δυνατῆ, ὡς διανεμομένους εἰς τὰς θεωρίας τὰ στρατιωτικά. ἐὰν ὂ τῆ πόρων τούτων κτ τῆ περιόδων παύσωνται, τῆ πρὸς τῆ δι᾽ πόρων. τὰ ὂ τ πόλεως αἰσθάνωνται εἰς τοὺς δήμους. τίς ἔσται λοιπὸν ἔτι ἀφορμὴ τῇ πόλει, πλὴν τ εἰς βασιλέα ὑπόδος; διὰ ταῦτα ὅπως αὖ τὸ
C μέρος ἐῤῥητορεύθη τοῦτο τῶ λόγου. τὰ δ᾽ ἐν τούτοις ἀσαφῆ, οἱ ἐξηγηταὶ σαφήσουσι. πληρώσας τοίνυν τ περὶ τούτων σαφήνεσιν, καὶ ῥητορεύσας, ὡς ἐδείκνυμεν. μεταβὴ λοιπὸν ὅπῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶ λόγου ἐπιθύνεται ἀρξάμενος. Ὡς μὲν οὖν εἴποι τίς ἄν, ἃ παρ᾽ ἑκατέρων εἴη δεῖ ταῦτ᾽ ἴσως ὀρθόν. Βάσιν μὲν ἡ συμπέρασμα τ θεωρημένων, τὸν δίκαιον ταύτην ποιούμενος. καταρχόμενος ὂ ἐκ τῶ μερισμοῦ πάλιν τ * ἐννοίας τῆ ἑξῆς. ἔστι ὂ τὸ νυνὶ κατασκευαζόμενον κεφάλαιον τὸ συμφέρον, ἐξ αἰτιάσεως. ἵν᾽ οὖν εἴπωμεν μέν. ἐνδεικνύμενος ὂ διὰ τ μάχης. εἰς δύο ὂ μερίζει τοῦτο τὸ πέμπτον μέρος. εἰς τὸ μὲν, ὃ περιέχει τὴν λύσιν τ αἰτιάσεως. εἰς ἕτερον ὂ, τὸ κτ τοὺς ῥήτορας. τίς οὖν ἡ αἰτίασις, ὑπὸ τῆ εἰρημένων κεκίνηται; ἐπειδὴ πολλοί τινα λόγον περὶ τῆς πρὸς βασιλέα πρεσβείας πεποίηται. αἰτέπεσεν ἐκ τούτου. καὶ τί ἂν ἡμᾶς ὠφελήσῃ τὰ τοσαῦτα χρήματα. καὶ εἰς τίνα χρείαν δαπανήσεται τῶ βασιλέως, λύων τοίνυν ταύτην τὴν αἰτίασιν, ἐξ ὑπαπιήσεως δείκνυται, ὅτι χρὴ * περιγίνεσθαι τῆ ἐλλιπῶν, καὶ τὸν αὐτὸν τάξιν, ἀναλαβεῖν, ὃν περ εἶχον οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ πρόγονοι. τὸν χρείαν ἐνδεικνύμενος, εἰς ὃν δαπανήσονται τῆ χρημάτων. τὸ γὰρ μὴ ἄρχειν, φησὶν αἰτίαν εἶναι τ παρόντων πραγμάτων, καὶ τῆς ταραχῆς, καὶ τὸ μὴ πρεσβεύειν αὐτοὺς τῆ ἑλλήνων. οὐκοῦν διὰ τούτων σωίσιν, ὅτι τὸν λύσιν τῆς αἰτιάσεως ἐξεργάζεται. ἐνδεικνύμενος, ποῖ χρήσιμα γενήσεται αὐτοῖς τὰ χρήματα, καὶ ὅτι διὰ τὸ μὴ πρεσβεύειν αὐτοὺς τῆ ἑλλήνων, παρῆλθεν ὅπῃ τὰ πρόγονα φίλιππος, ὅθεν δύναμιν καὶ μέγας, ἅπερ ὄντι ταῦτα συνεπικὰ τ χρησιμωτάτης χρείας τ τοῦ βασιλέως δωρεᾶν. τὸ ὂ ἕτερον μέρος, ὃ ὄντι πρὸς τοὺς ῥήτορας, τοιοῦτον ὄντι· δέδοικε σφόδρα τ τοῦ τῆ ἀπολλυομένων ἀπλοῖαν, καὶ εἰδὼς τὸν αἰτίσασιν, κινεῖ μὲν * περὶ τ δημηγορίας τόδε τὸ μέρος, τόνδε πρὸς αὐτοὺς λόγον, ἔῖχα δηλήσεν.

εἰς

εἰς ἓν μὲν δὴ οὖν, μέμφεται ὅτι κωλύουσιν ἀεὶ τὸ πρὸς φίλιππον πόλεμον; εἰς ἕτερον δ', ὅτι διαβάλλουσι τὸν δημοσθένη, ὡς πολεμοποιόν; εἰς τρίτον δ' ὅτι μὴ συγχωροῦσι τῇ βασιλεῖ τὴν πόλιν διεργεῖν; δεικνύμενος ὡς ὅσα αὐτοὶ ποιοῦσι καὶ λέγουσι, λύοντες τὸ πρὸς βασιλέα πρεσβείαν, καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς φίλιππον; χαίρειν καὶ μιᾷ κωλύουσιν. ἐπεὶ πόθεν ἄλλοθεν ἤυξηται; εἶτα ὑποτροφὴν λαβὼν ἅμυλος πρὸς ἕνα τινὰ τὴν πρώτην ἀφ' ἧς ἤρξατο, διαλέγεται, δι' ἑνὸς ἀνδρὸς πρὸς ἅπαντας τὸν σκοπὸν τοῦ λόγου γυμνὸν καὶ φανερὸν καθιστὰς τοῖς ἀκούουσιν. ἐπειδὴ γὰρ οἱ ὑποβέποντες αὐτοῖς πέμπειν πρὸς βασιλέα, καὶ πολεμεῖν φιλίππῳ, δῆλοί εἰσιν ὅτι χαίρειν συμβουλεύοντες, τὸ ἀξίωμα καθαιροῦντες τῆς πόλεως; διὰ τοῦτο φοβούμενος τοῦτο τοῦ παρ' ἐκείνων ἀπλοῦν, ἠρώτησε τὸν ἀφ' ἑσπέρου; διὰ τί αὐτὸς μὲν φιλοτιμίας μεταποιεῖται; μὴ συγχωρεῖ δὲ τῇ πόλει τοῦ δόξαν τοῦ τῆς προγόνων διαφυλάττειν; καὶ κληρονομεῖν τῆς εὐκλείας; καὶ διαδέχεσθαι τὰς τῆς ἔργων λαμπρότητας; ὁ μὲν οὖν σκοπὸς, οὗτός ἐστιν. εἶπε μὲν δὲ ὅπως μεταπεμψάμενος μὴ πείσειν τοῦ λύσιν τῆς ἀπιθέσεως, ὅτι που ἦν τὸ χρειώδες τῷ βασιλέως; καὶ ὅτι ἀναγκαία ἡ πρὸς ἐκεῖνον φιλία ἐστὶν ὑπὲρ τοῦ ἄλλοις ἅπασιν ἕλλησιν δυνοϊκῶς * διαλέγεσθαι, ἡμῶν δ' ἀπεχθάνεσθαι βασιλεῖ. καὶ ἀνάγκην μεγίστην ἔσχε (καὶ πίστιν πεποίηται) διὰ τὸ δεῖξαι, ἐν οἵᾳ ταραχῇ κατέστηκε τὰ τῶν ἑλλήνων; ὡς εἰ χρείαν τῇ πόλει τῆς παρ' ἐκείνου ὑπακοῆς, διὰ τὰ καθεστηκότα. ἵν' βουλόμενοι πιστώσασθαι, ἤυξησε τοῦ ταραχὴν τοῦ ἑλληνικὴν, εἶτα ὑπὸ τούτου μεταβίβασε τὸν λόγον, πρὸς τοὺς ὑπὲρ χαίρειν πολιτευομένους. διαιρεῖ δὲ δίχα καὶ τὴν ῥητόρων ποιότητα, καὶ ἀπιθέσεως κεκίνηκε πρὸς διαβολὴν τῆς ποιότητος αὐτῶν διαφοράς; ἐνδεικνύμενος δι' αὐτῶν, οἷα εἰώθασι λέγειν; καὶ ὅτι συνήθες αὐτοῖς, κωλύειν τὴν πρᾶξιν τὴν πόλιν; φοβούμενος μὴ πρεῖ τὰ πρεσβείας τὰ πρὸς βασιλέα, αὐτεῖπωσι; καὶ τοῖς λόγοις αὐτὰ ὑποτεμνόμενος, ἢ ἀπίστους αὐτοῖς καθιστὰς, ὡς διὰ φίλιππον ἅπαντα πολιτευομένους πρὸς χάριν. ἔθηκεν οὖν ἀπίθεσιν πρώτην τινοῦσαν εἰς αὐτοὺς τοῦ ὑπὸ τοῦ συμφέροντος, ὅτι εἰώθασι μὲν λέγειν, ὡς ἀγαθὸν ἡ εἰρήνη; καὶ τὸ ζῆν δυνάμιν μεγάλην, ὡς χαλεπόν; διὰ δὲ τῆς δύο μερῶν τούτων τὰ ἀπιθέσεως, ἐνδεικνυμένος, ὅτι ἡ τὴν εἰρήνην ἄγειν δεῖν φασὶ, καὶ οὔτε πρὸς φίλιππον πολεμεῖν, οὔτε πρὸς βασιλέα πέμπειν. μὴ γὰρ εἰς χρείαν χρημάτων, μὴ δὲ τοῦ ζῆν δυνάμιν. οὔτε πλέον τι ὂν τῇ παρούσῃ ἀπιθέσει; λύσε τῇ τῆς λόγων τῆς ἐκ τῆς ἄλλων ὑποθέσεων μεταγωγῇ. μετήγαγε μὲν γὰρ ταῦτα ὑπὸ τοῦ ὑπὲρ διοπείθους λόγου. πλέον δέ τι αὐτῆς ἡ ἴδιον μᾶλλον ἐπὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως ἐξεργάζεται. τοῦτο δὲ ὅτι τὸ βούλεσθαι τοὺς ῥήτορας κωλύειν τοῦ πρὸς βασιλέα πρεσβείαν. ἧς ἡ λύσις μεταληπτική; ὅτι εἰ καὶ χαλεπὰ ταῦτα; χαλεπώτερα πεισόμεθα, εἰ ταῦτα μὴ ἐθέλοιμεν ποιεῖν. καὶ ἕτερον ἀπέθηκεν, ὅτι πολεμοποιὸς δημοσθένης. ἵν', ὅτι μὲν εἰπεῖν ὑπὸ τοῦ νομίμου, ἔστι γ' εἰπεῖν ὑπὸ τοῦ συμφέροντος, ᾖσεν, εἰπών; καὶ πρὸς τοῦ τὲ μὲ εἰπεῖν, πολλὰ φίλιππος εἴληφε τοῦ πόλεως; ἢ νῦν εἰς καρδίαν πέπομφε βοήθειαν; ἐνδεικνύμενος κἀνταῦθα τοῦ αἰτίαν τοῦ ὑποθέσεως, (καὶ ὅτι ἀπήγθηται αὐτοῖς φίλιππος πεπομφέναι βοήθειαν καρδιανοῖς. καὶ ζήτει ἀπίθεσιν; Ἀλλ' οὐ προηγόρευκεν ὁ φίλιππος ἡμῖν τὸν πόλεμον; ἵν' ᾖσε συνήθως; Οὐδὲ γὰρ φεραίοις, οὐδὲ ὀλυνθίοις, οὐδὲ ἐρετριεῦσιν, οὐδὲ ἄλλοις πώποτε οὐδέπω προεῖπεν. εἶτα τῷ ἀναγκαίῳ κέχρηται. ἐν διαφοραῖς αὐτὸς συνισάς. ὅτι οὐ πρεῖ τῆς ἴσων αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ὁ κίνδυνος,

quorum capitum vnum est, eos semper bellum contra Philippum prohibere: alterum, eos Demosthenē vt belli concitatorem calumniari: tertium, eos regi Persarum de Repub. bene merendi facultatem adimere ostendens, quicquid & faciant & dicant, impedienda legatione regia, & bello Philippico, id eos gratię merendiſq causa facere. Nam vnde aliàs auctę sunt opes eorum? Deinde ad vnum quendam è proditoribus Aristodemum conuersus, acriter aduersus eum disputat, per vnum hominem, quæ sit sua de omnibus sententia, palàm auditoribus ostendēs. Cum enim constet, eos qui dehortentur à mittēda ad regē legatione, & bello Philippo inferendo, id assentandi studio facere, & auctoritatem Reipublicæ destruere: propterea, metuens illorum aduersationes, interrogat Aristodemum, quamobrem, cum ipse honoris studio ducatur, maiorum tueri gloriam Rempublicā vetet, & celebritatis illius hæreditatem cernere, & facinorum splendorum imitari? Propositum igitur eius hoc est. Dicamus autem quo pacto sit tractatum. Post refutationem obiectionis subiunxit, quàm vtilis sit rex, & necessariam eius esse amicitiam ostendit, si quidem Græcis cæteris omnibus bene cupiat, solis Athenienſibus sit infestus: & demonstrando, quanta sit Græciæ perturbatio, maximam necessitatē proponit, fidémque facit, opus esse Reipublicæ illius auxilio propter tēporum rationem. Cuius necessitatis probandæ causa, tumultus Græcorum amplificat. Deinde ab eo transfert orationem ad populi assentatores magistratus, & bifariam etiam oratorum qualitatem diuidit, & obiectiones mouet ad insectationē qualitatis eorum varias, per quas ostendat, quæ dicere, & vt Reipublicæ actiones impedire soleant, metuens ne legationi ad Regem mittendæ aduersentur. Orationes igitur illorum succidit, & fidem illis derogat, vt qui propter Philippum publicè populo assententur. Posuit igitur obiectionem primam, tendentem in eos, ab vtilitate sumptam, solere eos dicere: Quàm bona res sit pax: magnum alere exercitū quàm sit molestum. Ostēdit præterea per duas partes huius obiectionis, eos dicere, pacem esse seruandam, neque cum Philippo gerendum bellum, nec ad regem mittē dam legationem: (neque enim pecuniis esse opus) neque alendum exercitum. Sic aliquanto vberior est hæc obiectio, quam refutauit rationibus ex aliis orationibus huc adscitis. Sumptę enim sunt ex oratione pro Diopithe. Sed aliquanto amplius quiddam & magis proprium in hac causa tractat. Id verò est, oratores obstare, nec regem legati mittantur. Eius solutio translatiua est, hoc modo: Tametsi molesta hæc sunt, molestiora perferenda erunt, si hæc facere nolemus. Etiam aliam opponit, Belli concitator est Demosthenes: quàm, siue à legitimo, siue ab vtili sumpta esse dicatur, soluit his verbis: Ac priusquam ego ad Rempublicam accessi, multa nostræ ciuitati erepta Philippus tenuit, & nunc Cardiā auxilia misit. Indicat enim & hic argumēti causam, & ostendit nunciatum esse eis, Philippum Cardianis misisse suppetias, tertia obiectione addita: At nō indixit nobis Philippus bellum. quā suo more soluit: Nec enim Phereis, nec Olynthiis, nec Eretriēsibus, nec vllis aliis vnquā indixit. Postea loco à necessario est vsus, per differētiā, indicās, nō iisdem de rebus eos cum cęteris, periclitari,

vt illam etiam suspicionem tollat,si qui sint ocioſi,& seruitutem æquo animo ferant:non esse eis de seruitute dimicandum,sed de extrema internecione & euersione omnino,& excidio.Hactenus vehementiora illa aduersus assentatores magistratus, ab eo sunt tractata.Deincepsper digressionem iterum in oratores largitionibus corruptos inuehitur: eorum culpa fieri,quo minus Philippus Reipublicæ benefaciat:idque,cum de Olynthijs,Thebanis & Thessalis sit benemeritus: vt anteuertēs,his criminationib.aduersariam opinionem excludat , quam eos veritus est esse agitaturos,& propter quam hæc omnia dicere necesse habuit.& hanc,vt dixi,perspicuam facit interrogationibus,quibus Aristodemum reuincit. Ea verò omnia tendunt ad obiectionis refutationem.Cum enim obiici posset, Quamobrem tandem & in quem vsum regi supplices erimus ? in oratores inuehitur, asserens hanc eorum esse consuetudinem,vt ea dicāt, quibus Respublica in rebus gerendis impediatur. Hæc enim pro Philippo dicere consueuerant. Quod ni ita est,quamobrem,inquit,ipsi non quiescunt,sed Reipublicæ suadent , ne Græciæ imperet,cum ea Reipublicæ necessitas incumbat , vt communis gentis curā suscipiat:oratoribus nihil necesse sit. sed planè superuacaneum studere ambitioni.

ORATIONIS DEMOSTHENICÆ AD PHIlippi epistolam enarratio,Hieronymo Vvolfio interprete.

PHILIPPVM Athenienses non fecisse pacem vobiscum,sed distulisse bellum.)Selybriam vrbem Thraciæ Philippus oppugnabat:Quo tempore quum Athenienses aduehendi frumenti causa nauigia misissent:Philippus ea capit , non frumentandi causa, sed ad iuuandos Selybrianos missa esse suspicans :& literas ad Athenienses scribit, quibus, eos Selybrianis opem ferre,fœdere non comprehensis,violatæq; pacis ab eis esse profectum initium,queritur,&,se omnibus viribus eos vlturum esse minitatur.His literis lectis,Demosthenes apertè hortatur ad bellum, cuius ipse Philippus tesseram dederit,& signum extulerit. Est autem exhortationi castrēsi quàm concioni similior:& tria capita continet,iustum,vtile,facultatem. Ac iustum quidē assumit ad facultatis confirmationem:sed facultas noua ratione est tractata,& actuosiore modo implicata.Non enim seorsim de ciuitate,seorsim de Philippo dixit,sed in idem conduxit & copulauit vtrasque facultatis partes:& tali arte in hoc vsus est,atque vberius & ornatius aliquid adinuenit,quàm in secunda Olynthiaca , vsúmque nobis vtriusque rationis dedit.illic enim erat vtrunque, & oratio de vno quoque simpliciter seperata:hic verò dūplex est genus,eodem modo implexis duabus facultatibus, in quo soluit anthypophoram & antithesin , confirmationem & probationem à tractatione tanquam à confessis sumpsit,nimirum Philippum violasse pacem.Alteram à facultate,qua probat minimè abhorrendum esse à bello.Post exordium autem ad tractationē legitimi capitis accessit , id quod sanè adhibet ad probationem facultatis coniecturaliter ab his verbis : Primùm enim consentaneum est, deos maximos nobis esse socios & adiutores.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

ΟΤΙ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φίλιππος οὐκ ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην πρὸς ὑμᾶς; ἀλλ' ἀνέβαλλετο τὸν πόλεμον.) σηλυβρίαν ἐπολιόρκει φίλιππος, πόλιν τῆς Θρᾴκης. ἀθηναῖοι δὲ ἀπέστειλαν ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ σιτηγήσοντα αὐτοῖς πλοῖα; καὶ ὑποψίας φίλιππος μὴ ὅπως σιτηγίᾳ πεπομφότας τὰ πλοῖα, ἀλλ' ὅπως συμμαχίᾳ σηλυβριανοῖς; ἔγραψε ταῦτα τὰ πλοῖα, καὶ ἔγραφεν ἀθηναίοις ὄπισθεν σηλυβριανοῖς, οὐ συμπεπλεγμένοις τὰς συνθήκας, καὶ παρ' αὐτοῖς εἶναι τὸ λελύσθαι τὴν εἰρήνην, ἀπειλών τε ἀμυνεῖσθαι αὐτοὺς παντὶ σθένει. ταύτης τῆς ὑπογραφῆς ἀναγνωσθείσης; ὁ δημοσθένης προέστη φανερὸς ὅτι τὸν πόλεμον, ὡς τοῦ φιλίππου δεδωκότος τὸ σύνθημα. ἔοικε δὲ προφάσει μέν τινι ὅτι στρατοπέδου λεγομένῃ μᾶλλον, ἢ δημηγορείᾳ. καὶ προέχει κεφάλαια ξία; τό δίκαιον, τὸ συμφέρον, τὸ δυνατόν, καὶ λαμβάνει τὸ μὲν δίκαιον, εἰς κατασκευὴν τοῦ δυνατοῦ; τὸ δὲ δυνατόν, καινοτέρᾳ μεθόδῳ μετακεχειρισμένῃ, καὶ ἀγωνιστικωτέρῳ ζόφῳ συμπεπλεγμένῃ. οὐ γὰρ ἰδίᾳ μὲν τῆς πόλεως εἰρηκεν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ φιλίππου; ἀλλ' εἰς ταυτὸν ἤνεγκε καὶ σωτήριον ἄμφω τὰ μέρη τοῦ δυνατοῦ, καὶ τοιαύτῃ μεθόδῳ τοῦτο κέχρηται. τοῦτο δὲ πότερον πῶς, ἢ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ὀλυνθιακῶν προσεξευρὼν, καὶ δείξας χρῆσιν ἀμφοτέρων τῶν μεθόδων. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἦν ἑκάτερον, καὶ λόγος τοῦ ἑκάστου κεχωρισμένῳ ἁπλῶς. ἐνταῦθα δὲ διπλοῦν τὸ εἶδος, καὶ τὸ αὐτὸ συμπεπλεγμένῳ τῷ δύο δυνατῷ, καὶ λέλυκεν ἐν αὐτῷ ἀηδυποφορᾶν, καὶ αἰτίᾳσιν; τὴν μὲν ἀπὸ τῆς ἐργασίας κατασκευὴν καὶ ἀπόδειξιν, ὡς ἐξ ὁμολογουμένων * εἰλημμένῳ, ὡς τοῦ βοηθητικοῦς τὴν εἰρήνην φιλίππου; ἐπέραν δὲ τοῦ δυνατοῦ, κατασκευάζοντι, ὡς χρὴ ὑπάρχειν τὸν πόλεμον, ἐισέβαλε δὲ μὴ τὸ προοίμιον, εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ νομίμου κεφαλαίου. ὃ δὴ καὶ λαμβάνει πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ δυνατοῦ, ἀπὸ τῆς λέξεως σχηματικῶς. πρᾶγμα μὲν γὰρ εἰκός, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς μεγίστους ἡμῖν ὑπάρχειν συμμάχους καὶ βοηθοὺς.

τοῦτο ᾗ ὑπάρχει κατασκευὴ τῆ δυνατῆ ἀπὸ τ νομίμου
λαμβάνουσα τὴν σύστασιν. ὥς τε τὸ μὲν δυνατὸν ἔστι τὸ
κατασκευαζόμενοι; ἡ δὲ τῆ νομίμου, τὰς ἀποδείξεις
αὐτῆ συμπεραίνεσθαι. νόμιμον δέ ἐστι τὸ ἔγγραφον δί-
καιον. σκεπτέον δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὁπότεραι αὐταὶ ἀποδεί-
ξεις εἰσὶ πολλαχοῦ, τῆ τε δυνατῆ φιλίππου, καὶ τῆ τῶν
ἀθλιαίων; πῆ μὲν μεμιγμέναι, πῆ δὲ κεχωρισμέναι.
ἡ πρώτη γοῦν ἔννοια διπλῆ, καὶ τὴν καθαίρεσιν παει-
ζώτα τῆ φιλίππου δυνατῆ, καὶ τὴν αὔξησιν τῆ τῶν
ἀθλιαίων δυνατῆ. ἡ δὲ δευτέρα ἔννοια ἧς ἡ ἀρχὴ,
ἐπειθ' εἷς πρότερον ἠυξήθη φοβερίζων ἀεί τινας, καὶ
μεγάλα ἐπαγγελλόμενος διεργετήσειν, μέχρι τοῦ ἅπαν-
τας ὑφορᾶσθαι καὶ δυσβουλῆσθαι πρὸς αὐτόν; μᾶλλον
μὲν ἔχει τὴν ἀποδειξιν τῆς καθαιρέσεως τοῦ δυνατοῦ
τοῦ μακεδόνος; συνθεωρεῖται δὲ καὶ τὸ δυνατὸν τῶν
ἀθλιαίων. ἡ δὲ ζῆτη ἔννοια; ἐπὶ τοίνυν, οὐχὶ τουτέστι
συμβουλὴν, οἱ κατὰ τὴν ἀσίαν σατράπαι; τῶν δυοῖν ὄντων ἀπο-
δεικτική. πλέον μὲν ἔχουσα τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦ δυνα-
τοῦ τῶν ἀθλιαίων; συνθεωρουμένη δὲ καὶ τὴν τοῦ
φιλίππου καθαίρεσιν. ἡ δὲ τετάρτη ἔννοια; πρὸς τοίνυν
τούτοις τηλικούτοις ὄσιν οὐκ ἐρῶ μέν. εἰλημμένοις καὶ αὐτὴ
ἀπὸ τοῦ ἀδίκου πρὸς τὴν αὐτῆ κατασκευὴν τῆς καθαι-
ρέσεως φιλίππου, καὶ συστάσεως τῆς τῶν ἀθλιαίων ῥώ-
μης. ἡ δὲ πέμπτη ἔννοια; πολλάκις δ' εἰσῆκα λογιζόμε-
νος; ὁρωμένους καθαιρετικὴν τοῦ δυνατοῦ φιλίππου,
ἢ πρὸς τῆς οἰκείας ἀρχῆς αὐτῆ, ὑφ' ἧς τὸ θεώρημα ἡμῖν
εἴρηται ἐν τῷ δευτέρῳ; δι' ἣν αἰτίαν εἰρήκειν αὐτὴν ἐν
μὲν πρώτῃ μέρει ῥοπὴν ἔχειν. αὐτὴν ᾗ καθ' αὑτὴν
ἀσθενῆ. τοῦτο γὰρ τεκμήριον τῆς ἀσθενείας αὐτῆς ἐστὶν, αὐ-
τὸ τὸ μὴ πολλῶν μὲν, τολμᾷν, καταμόνας ᾗ, μὴ τολμᾷν
σφαλῆναι. πρὸς τ τὸ αὐτέπεσεν ἀπὸ τῆς εἰρωνείας αὐ-
τῆ. ἀλλ' εἰκὸς χαίροντας μακεδόνας τοῖς γινομένοις,
προθύμως συμπράττειν φιλίππῳ; τοῦτο ἔλυσεν εἰπών;
μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, τοῖς αὐτοῖς χαίρειν φί-
λιππόν τε καὶ τοὺς ἀρχομένους; ἔστι δ' ἡ πρὸς τῆ ἡγεμόνων
τ ξένων, ἐ αὐτὴ καθαιρετικὴ τοῦ δυνατοῦ τ φιλίπ-
που. εἶτα ἐπειδὴ περ ἔνδοξον ἔννοιαν εἶπε, καὶ δι'
οὗτο ῥᾳδὸν ἀπίθανον ἐκ τῆ πρὸς τῆ ξένων λόγῳ; ὅτι
τὰ μάλιστα σκορακίζονται; αὐτὸς ἑαυτοῦ ἐνῆψάβετο, καὶ
ἤλεγχε τῆς ἔνδοξου ἐννοίας. ἦυσε γοῦν δι' ὅτου εἰπών;
καὶ τούτοις δὴ αὖ ἓν δὲ φοβοῦμαι ἀπισήσας; ἐπάγει δι'
ὃ ἔξεις τὴν αἰτίαν. πρὸς ταῦτα τοίνυν ἅπαντα τὰ πρόσ-
ρημα πρὸ τοῦ δυνατοῦ, ἀνθυποφορά τις αὐτέπεσε;
πῶς οὖν, εἴπερ ὄντα τοιαῦτα, πιστὸς ἤδη πολὺ χρόνον
αὐτῆ ἔνδεμνύουσιν, ἐκ τῶν εἰρημένων ἁπάντων, πρὸς
καθαίρεσιν ἠθροίσθη τις αὐτῆ δόξα ἀπιθανότητος; ὅτι εἰ
ταῦτα ἦν ἀληθῆ, πάντως ἂν ἀπέστησαν. αὐτὸς δὲ καὶ
ταύτῃ ἦυσεν, εἰπών; ὅτι τὸ κατορθοῦν αὐτὸν βλασκοῖεν
πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἄλλη τις ἀνθυπόθεσις πρὸς τὸ δυνατὸν
αὐτέπεσεν. ἐπειδὴ γὰρ πάντα τὰ μέρη τῆς δυνάμεως κα-
θεῖλεν; ἠρείπετο γ τὸ ἀπὸ τῆς τύχης; ἐξ ἀνθυπόθεσεως τοῦτ'
ἦυσεν; εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, τὸν φίλιππον
ὁρᾷ δυτυχοῦντα, φοβερὸν εἶ καὶ δυσπολέμητον
νομίζει. πρὸς δὲ τοῦτο καὶ διὰ τοῦτο ἐγύμνασε καὶ
οὐ καθεῖλεν, ἐπειδὴ πλεῖστα αὐτῆ συμβάλλεται.
πρὸς κατασκευὴν γὰρ τοῦ δυνατοῦ τῶν ἀθλιαίων ἔχει.
καὶ ἡ κατασκευὴ δὲ τῆς ἀνθυπόθεσεως οὐκ ἔστιν αὐξητικὴ τοῦ δυνατοῦ τοῦ φιλίππου; ἀλλ' αὐτῆς τ δυνά-
μεως τῆς τύχης ὄντων αὐξητικὴ, καὶ τῆς πρὸς τοῦ δαιμονίου ῥοπῆς. διὰ τοῦτο δὲ τὴν τύχην ἤυξησε, καὶ τὴν παρ'
ἐκείνης ῥοπὴν; ἵνα μᾶλλον τὸ τ ἀθηναίων δυνατὸν αὔξησιν λάβῃ, ὅσῳ γὰρ ἂν αὐξηθῇ τὰ τῆς τύχης, καὶ ὅσῳ ἂν ἀπο-
δειχθῇ μὴ τῶν ἀθλιαίων ἡ τύχη; τοσούτῳ μᾶλλον καὶ τὸ τῶν ἀθλιαίων δυνατὸν ἰσχυρότερον φανεῖται.

A Ea verò est confirmatio facultatis, & à legitimo con
stituitur. Facultas igitur est quæ probatur: eius verò
probationes per legitimum conficiuntur. Legiti-
mum verò est ius scriptum. Quin illud etiam obser-
uato dignum est, easdem probationes esse multis in
locis alibi mixtas, alibi separatas. Primum quidem
sententia duplex est, cùm potentiæ Philippi destru-
ctionem, tum Athenienſium facultatis amplificatio-
nem continens. Secunda sententia, cuius initium est,
Deinde quibus rebus dudum eius opes auctæ sunt,
semper aliquos decipientis & magna pollicitati: vs-
que ad, Omnes eum suspectum habent & accusant:
magis illa quidem probationem continet destructæ
Macedonicæ potentiæ: vnà tamen consideratur etiã
facultas Athenienſium. Tertia verò sententia, Præte-
rea non parum præsidij est in Asianis satrapis: duas
facultates probat, ac facultatem Athenienſium ma-
gis confirmat: sed & Philippi destructio vnà consi-
derat̃r. Quarta sententia, Præter igitur hæc quæ tan
B ta sunt, illud quidem non dicam: sumpta & ipsa est
ab iniusto, ad eandem destructionis Philippi confir-
mationem & constitutionem potentiæ Athenien-
sium pertinens. Quinta sententia, Sæpe inuenio co-
gitans: seorsim destruit Philippi potentiam, déque
domestico eius agit imperio. Cuius quod sit artifi-
cium, & qua de causa asserat, eam additamenti vice
aliquid momenti habere, ipsam per se infirmam, in
secunda Olynthiaca diximus. Nam illud ipsum im-
becillitatis signum est, eam cum multis quidem con
iunctam audere, solam verò suscipere bellum non
audere. Aduersus hoc è tractatione ei occur-
rebat. Sed consentaneum est, Macedones lætos illis
rebus, strenuè & alacriter iuuare Philippum: hoc sol
uit dicendo. Neque verò putetis Athenienses eisdem
gaudere etiam subditos. Sexta de ducibus peregri-
norum militum, quæ & ipsa Philippi potentiam de-
primit. Præterea quoniam sententiam admirabilem
C protulit, propterea quæ parum probabilem, cum pe-
regrinos ignominiosissimè tractari contendit: ipse
se corripuit, & animadvertit, se absurdam senten-
tiam protulisse, eámque statim soluit, dicens, Et his
nemo vnquam vir prudens fidem abrogabit: & in se-
quentibus causam subiicit. Contra hæc autem quæ
de facultate suprà dicta sunt, obiectio quædam emer
gebat: Quî igitur, ista vera si sunt, longum iam tem-
pus fideliter apud eum perseuerant? Nam ex omnib.
quæ dicta sunt ad destruendum, absurditatis quædã
ei collecta est opinio: si ea vera essent, haud dubiè
fuisse defecturos. ipse verò hanc etiam soluit, dicen-
do, successib. eius tegi huiusmodi omnia. Alia item
obiectio contra facultatem emergit. Postquam e-
nim omnes facultatis partes destruxit, eáque reliqua
erat quæ ad fortunam attinet: ex obiectione sumpsit
quod sequitur: Si quis autem vestrûm Athen. Philip-
pum videns fortunatum, formidabilem esse & expu-
gnatu difficilem putat. Aduersus hoc propterea veli-
tatus est, nec id destruxit, quòd plurimum ipsi confe
rebat. Nam præparationem continet ad probandam
Atheniẽsium facultatem. Ac confirmatio obiectio-
nis, non Philippi potentiã extollit, sed ipsam fortu-
næ vim & momẽtum quod ea affert, amplificat. Pro-
terea verò fortunã extulit, & eius vim, vt Atheniẽsiũ
potentia magis exaggeraretur. Nam quo fortuna
magis extolletur, & fauere Athenienſibus ostende-
tur: eo etiã vires Athenienſiũ firmiores videbuntur.

Verùm contra hanc quoque de fortuna disputationem, qua ostenditur Athenienſem vrbem feliciorem esse, obiectio ingruit. Quamobrem igitur ille superiore bello successus maiores habuit quàm nos. Hãc soluit * ab vtili, socordia accusanda & ingenti ignauia: & à dissolutione quàm præ se ferant, dum in re cunctentur, & sedeant, & decernant, & scisciteantur. Deinde idem detorsit ad turpitudinem & ignominiã, quæ pars est vtilitatis: aut si quis mauult inutilitatis. Ecquid fieret tãdem magis nouum, quàm quòd homo Macedo contemnit Athenienses, & audet literas mittere tales, quales audiuistis paulo ante? Deinde redit ad facultatem, ac primam obiectionis refutationem repetit & rationem reddit, quamobrem ille floreat: respublica verò minimè. & in oratores inuehitur, ostendens, per hos fieri, vt & illi omnia prosperrimè succedant, & Respublica nulla ex parte res eius conuellat, & seditionibus implicet. Pòst, absolutis obiectionis recusationibus quas ex vtili sumpsit, & facultate: veritus, ne rursus ad pacem expetendam cursitarent Athenienſ. & legationibus conuulsa resarcire studerent illam quoque cogitationem præcidit his verbis: Quæ, Athenienses, infigenda sunt animis, & cogitandum, ne in potestate quidem esse nostra, pacem seruare velimus nécne. Iam enim ille & indixit bellum, & re ipsa intulit. hæc enim ad illam cogitationem propulsandam pertinent, Fortasse nõdum violata est pax, & hæ suspiciones amoueri possunt. Rursus autem facultatem attingit, cum ait, nullis parcendum opibus esse, neque publicis neque priuatis. Deinde aliam post hæc epilogicam tollit obiectionem, Atqui per conducticios eum vlcisci poterimus. Hanc quanquam non posuit, soluit, dicens. Nec enim vestrũm quisquam putet, per quos afflicta est Resp. per eosdem posse in integrum eam restitui. & aliud in quo obiectionem indicauit: Neque existimetis, si pristinæ vestræ socordiæ indulgeatis, alios pro vestris fortunis strenuè dimicaturos. per hoc enim innuit obiectionem illam: Atqui per peregrinos milites, eius iniurias prohibere poterimus; quam per anticipationem soluit, & pronuntiatione adiutam, denuò nihilominus soluit: & annectit epilogos à turpi ductis argumentis, à iudicio maiorum, ab hostis iudicio, à qualitate vrbis, à magnitudine facinorum, & rerum gestarum à maioribus: quæ sanè ad glorio sum pertinere possunt. Et hæc quidem ab vtili ad epilogum. Nam turpis, & glorioſi locus, & dedecori & honesti, proprius vtilitati est habendus. Deinde à facultate rursus concludit, oportere omnes parare se ad bellum, & Græcos concitari non verbis, sed factis. Sed quia obiiciebatur, Atqui sæpe eos exhortati, nihil profecimus: soluit & hoc, asserens ipsos esse in causa, qui legatos mittãt, & frustra verba faciãt, cum nullum administratæ rei specimen exhibeant: solere autem omnes factis magis quàm verbis moueri, eorum præsertim qui verba sæpe dederint.

A καὶ πρὸς τοῦτον οὖν τὸν περὶ τῆς τύχης λόγον ἐν ᾧ ἀποδείκνυται, ὅτι ἡ Ἀθηναίων πόλις δι' εὐτυχεστέρα, ἀντέπεσεν αὐθυποφορᾷ; τί ποτ' οὖν ἐρεῖν ἐν τῷ πεντηκοστῷ πολέμῳ πλέον κατόρθωσεν ἡμῶν; ταύτῃ ἔλυσε * τὸ συμφέρον τε, τῆς ῥᾳθυμίας κατηγορῶν, καὶ ἀδείας ἀργίας καὶ ἐν λύσεως, ἵν' ὑποδείκνυται, ἐν τοῖς πρόσθεν, μέλλοντες, καὶ καθ' ἡμῶν καὶ φιλοτιμούμενοι καὶ φυσιούμενοι. εἶτα ἐξέφατο δεῖν τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ ἄδικον μέρος τοῦ συμφέροντος, εἰ δὲ βούλει τὸ ἀσύμφορον. καὶ τοι τί ἰσχύοιτ' ἂν ἰσώτερον, ἢ μακεδὼν ἀνὴρ καθ' ἑαυτὸν ἀθηναίων. καὶ πολλοῖς ὕστερον πέμπειν τοιούτους, οἵας ἠκούσατε μικρῷ πρότερον. εἶτα ἐπάνεισιν δεῖ τὸ δυνατὸν) πάλιν πρὸς τοῦτο τὸ πρώτιστον λύσιν τῆς ἀποροθυμίας, καὶ τοῦ αἰτίαν ὑποδίδωσι, δι' ὃ ἐκεῖνον μὲν κατορθοῖ), ἡ πόλις δὲ οὐδαμοῦ. καὶ πόθεν ποιεῖται τὴν ῥητόρων, ὑποδεικνύμενον, ὅτι διὰ τούτους ἐκεῖνον κατορθοῖ, ἡ πόλις δὲ οὐδεὶς τὴν ἐκείνου θεαμάτων σπουδάζειν παρασκευάζει. εἶτα πληρώσας τὰς λύσεις τῆς αἰθυποφορίας, ἃς εἴληφεν ἐκ τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ δυνατοῦ, καὶ διλαβηδὸν μὴ πάλιν δεῖ τοῦ εἰρήνου δράμωσιν ἀθηναῖοι, καὶ πρεσβείας πρεσβεύσοντες διαλύσωσι τὰ παρακεκινημένα, ὑπετέμετο ἐκ ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ, εἰπών; ὧν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι χρὴ λαβόντας ἐννοίαν, καὶ λογισαμένους, ὅτι οὐ διὰ ἡμῖν ὅτι τὸ φάσκειν ἄγαν εἰρήνην. ἤδη γὰρ καὶ ἐκεῖνος πρεσπεπόρδυκεν ὁ φίλιππος τὸν πόλεμον καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχε; ταῦτα γάρ ἐστιν ἀπομαχομένου πρὸς ἐκείνου τὴν ἐννοίαν; ὅπῃ σως οὐδέ πω λέλυται ἡ εἰρήνη; καὶ δυνατόν ἐστι διαλύσαι τὰς ὑποψίας ταύτας. ἐπήγαγε δὲ πάλιν τὸ δυνατὸν, εἰπών, μηδενὸς μὲν φείδεσθαι μήτε τῶν δημοσίων, μήτε τῶν ἰδίων. εἶτα ἑτέραν πάλιν δεῖ τούτοις ὁπλογικὴν ὑπόνοιαν ἀπήρκει; ἀλλὰ δυνησόμεθα διὰ τῶν ξένων αὐτὸν ἀμυνέσθαι; ταύτῃ μὴ θεὶς, ἔλυσεν εἰπών; μὴ γὰρ ὑπολάβῃ τις ὑμῶν. διὰ ὧν ἐχρῆτο τὰ φεύγματα χείρω τῆς πόλεως, διὰ τούτων αὐτὰ πάλιν ἀναλήψεσθαι. καὶ ἕτερον ἐν ᾧ τῷ αὐτίθεσιν ἐπεσημήνατο; μηδὲ νομίσητε ῥᾳθυμούντων ὑμῶν ὥσπερ πρότερον, ἑτέρους ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων ἀγωνιεῖσθαι προθύμως. τὸ τι γάρ ἐστιν ἐνδεικτικὸν τῆς αὐτιθέσεως; ὅτι ἀλλὰ δυνησόμεθα διὰ τῶν ξένων ἀδικοῦντα αὐτὸν κωλύσαι; διὰ ἐκ προλήψεως ἔλυσε, καὶ ὑπισχνούμενον πάλιν οὐδὲν ἧττον λύει; καὶ σωφάπει τοὺς ὁπλίτους ἀπὸ τῶν αἰχμῶν ὁπλιτικῶν; ἀπὸ τῆς τῶν προγόνων κρίσεως; ἀπὸ τῆς τῶ πολεμίω κρίσεως; ἀπὸ τῆς ποιότητος τῆς πόλεως; ἀπὸ τ μεγέθους τ ἔργων, καὶ τ κατορθωμάτων τ προγονικῶν; ἅπερ αὖ εἰπ τ ἐνδόξου. καὶ ταῦτα μὲν ἀπὸ τ συμφέροντος εἰς τὸν ὁπλίτην. ἀπὸ τ αἰχμοῦ καὶ τ εὐδόξου καὶ τ πρέποντας τόπος καὶ τ καλοῦ, ἴδιον αὖ εἰπ τ

B

C

συμφέροντος. εἶτα ἀπὸ τ δυνατ πάλιν ὁπλογίζεται, χρῆναι πάντας παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τὸν πόλεμον; παρακαλεῖν δὲ τοὺς ἕλληνας μὴ λόγοις, ἀλλ' ἔργοις. εἶτ' ἐπειδὴ περ αὐτέπαινε, ἀλλὰ πολλάκις παρακαλέσαντες οὐκ ἐπείσαμεν; ἔλυσε καὶ τ τοιοῦτον, εἰπών, αὐτοὺς αἰτίους εἶναι, πρεσβευομένους μὲν, καὶ τἀλλως λέγοντας; δεικνύντας δὲ πράξεως μηδὲν ἔργον. εἰωθέναι δὲ ἅπαντας τοῖς ἔργοις μᾶλλον, ἢ τοῖς λόγοις πείθεσθαι; καὶ μάλιστα τῆς ἐξηπατημένων λόγοις πολλάκις.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΝ, ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

A ENARRATIO SVASORIÆ DEMOSTHENIS ORAtionis de Republica ordinanda, Hieronymo Vvolfio interprete.

Περὶ μὲν τῦ παρόντος ἀργυρίου, καὶ ὧν ἕνεκα τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) ὁ περὶ συντάξεως λόγος, οὐκ ἔχει μὲν σαφῆ τὸν χρόνον. εἰκάσαι δ' ἄν τις αὐτὸν εἰρῆσθαι πρὸ τῦ φιλιππικῶν, ἀφεστηκότων μὲν ἤδη τῶν συμμάχων, ῥᾳδίων δὲ ὀλιγαρχουμένων. ὥστε ὅποι συντάττουσιν αὐτοῖς τοῖς φιλιππικοῖς, ἠγνοηκασι παντελῶς, ὅπου τὸ φιλιππικὸν δεῖ προηγμένεσθαι. ἔοικε δέ τις δημάρχου νεωστὶ κεκινηκέναι γνώμην, τὰ θραττικὰ θεωρικὰ χρήματα, μᾶλλον ἢ τὸν ὅπλα παρασκευάζειν; σωζέχων δὲ ταῖς διανομαῖς, εἰσηγεῖται δεῖν τοῦτο ἐκκλησίαν γενέσθαι, καὶ ἐν ἐκείνῃ κυρῶσαι, ἅπερ ἀξιοῖ καὶ αὐτός. ἀξιοῖ δὲ προσεθισθῆναι τῶν B λαμβάνειν τάξιν τὸ θεάτειν τινὰ τὰ δέοντα. οὐκ ἔστι δὴ τοῦτο περιειμένη συμβουλὴ νῦν ἐντελής, ἀλλ' εἰσήγησις μόνη καὶ προτροπὴ σὺν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ τοῦτο τάξειν κυρώσουσιν. ἀξιοῖ δὲ καὶ τοὺς καιροὺς διαλαμβάνεσθαι, τόν τε τοῦ πολέμου, καὶ τὸν τῆς εἰρήνης. καὶ τὰ κεφάλαια δὲ περὶ ὧν αὐτοὺς δεῖ βουλεύεσθαι, προτίθησι τοῦτο καὶ προαναφωνεῖ. τὸ δὲ σύμπαν ἐστὶν, ὥστε δεῖ πάντας μὲν λαμβάνειν αὐτούς, λαμβάνοντας δὲ ὡς ἕφη μηδενὸς τῶν θεωρικῶν ἀμελεῖν ὅπου καιρὸς εἴη. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔχει αὐτοῦ παῦσαι, κεφάλαιόν λοιπὸν δοῦναι τῆς γνώμης περὶ τοῦ λαμβάνειν; ἦλθε λοιπὸν ἐφ' ἑτέραν ὁδὸν, δι' ἧς προσέθηκε καὶ αὐτὸς τοῦ ἑαυτοῦ γνώμου, τὸ δεῖν θεάτειν, δι' αὐτῆς εἰσηγούμενος. καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις, καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ λόγου, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. οὔτε δὲ περὶ πολέμου προκειται συμβουλὴ, οὐδὲ περὶ τοῦ δεῖν ἄνευ εἰρήνην πάνυ. ἀλλ' ἔστιν ὡς ἔφην εἰσήγησις ἀξιοῦντος προσθῆναι. τῇ κεκραγμένῃ γνώμῃ περὶ τοῦ λαμβάνειν τὸ θεάτειν τὰ δέοντα, χρωμένη ἀφορμῇ ταύτῃ ᾗδε τῆς πόλεως δύσβουλον μικρὰ δεδωκότος, καὶ πρὸς χρόνον ῥητὸν τῆς παννυχίδος; αὐτὸς καὶ διαπαντὸς δίδωσι, καὶ πλείονα; εἰ μόνον ἐθέλοιεν διὰ τοῦτο λαμβάνειν, ἵνα καὶ τὰ δέοντα θεάτοιεν. τὸ δὲ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ λόγου, εἰ μὴ ἐντελῆ τὴν ἐργασίαν εἶχε τοῦ πῶς χρὴ λαμβάνειν πεζοὺς καὶ ἱππέας καὶ ξενικούς; C * πότε, καὶ πῶς δεῖ συντετάχθαι ἀπεφήναντο ἄν τις εἰκότως, θαῤῥῶν εἰπεῖν τοῦ δυνατοῦ. ἐπεὶ δὲ οὐ περὶ τούτων νυνὶ ὁ λόγος ἐστί; ἀλλ' ἁπλῆ τις εἰσήγησις περὶ τοῦ καταδέξασθαι λόγον περὶ τούτων, καὶ προθεῖναι γνώμην τῇ βουλομένῳ; εἰκότως ἄν τις ἀποφαίνοιτο, τοῦ συμφέροντος εἶναι. ὅθεν δὴ τὸ συμφέρον ἀποφαντικῶς φαμὲν τὸν λόγον ἔχειν καὶ τὸ πρῶτον κεφάλαιον; εἰσηγουμένου τοῦ ῥήτορος, συμφέρον εἶναι περὶ τῆς θεωρικῆς βουλεύεσθαι. ὡς περιεκτικὸν μὲν εἶναι τὸ συμφέρον, περιεχόμενον δὲ, τὸ δυνατόν. πάντες γὰρ οἱ τοῦ δυνατοῦ λόγοι, καὶ πᾶσαι αἱ ἀποδείξεις, ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἔχουσι τὰς κατασκευάς. ἀρκτέον δὲ λέγειν αἰῶθεν. τὸ τοίνυν προοίμιον ἐῤῥητόρευται αὐτῷ καὶ τὸν ξένον τοῦ ἄστεως μεγαλοπολίτου, καὶ περὶ τῆς ἐν Χερρονήσῳ τραπῶσι. ἐν γὰρ ἐκείνοις προσθήκαις θατέρῳ μέρει; προσποιεῖται μηδετέρῳ συναγορεύειν, ἀλλ' ἀεὶ τὸ μέσον ζητεῖν. τὸ δὲ δοκεῖ τὸ τῆς πόλεως συμφέρον. εἰ γὰρ μήτε τοῖς δε, μήτε ἐκείνοις συναγορεύειν θέλει; δῆλον ὅτι τοιοῦτόν τι

Non assentitur autem simpliciter, sed vnà etiam probat, id esse è republica. Quotquot enim alterutrum defendunt, ipsius partis vtilitatem spectantes: hi omnino videntur id quod reipublicæ conducibile est, negligere. Id quod & in hoc & in illis perficit. Huius generis illud est, quod ab eo in Æschinem, in falsæ legationis oratione dicitur, deliberante republica, vtrũ in Amphictyonas Philippus esset referendus: Æschinem nulla ratione habita, quid Reipublicæ commodaret aut incommodaret, sic patrocinatum esse Macedoni, vt eum laudaret, aut etiam perterrefaceret audientes potius, quàm vt iure niteretur, & hoc solum ius prætexeret, absurdum esse, cum illum omnes alij probassent, solos Athenienses resistere.

Demosthenes autem in eodem argumenti genere versatus, nihil prorsus dicit de Philippo vel honestũ vel turpe, aut tale aliquid, quale Æschines: sed considerata Reipublicæ vtilitate, probat, non expedire, B Græcorum sententiis aduersari. Quòd si igitur hic etiam probatis tenuiorum sententijs verba faceret: iurè aliquis eum ab illis omnino stare assereret. Sed quia de illorum compendijs tacet, & è Republica esse dicit, vt qui pecuniam accipiunt, etiam aliquas vtiles operas nauent: iurè longè abesse ab eo videtur, vt pecunias distribuentibus patrocinetur: sed tantùm de vtilitate publica laborare est censendus. Quæ cum dicat, assentiri diuitibus non videtur. Nam illi de priuatis compendijs aut dispendijs velitabantur. Ipse verò neglectis illorum rationibus, se vtilia Reipub. suasurum pollicetur. Quia verò sciebat, eam orationem sibi esse periculosam & lubricam, quod auditores eiusmodi rationem non facile admitterent: perhumaniter suadet, ac censet, indicendam ea de re esse cõcionem, vt & dicat, & dum dicit, non dicere videatur. Quatenus enim non pronunciat: longè ab offensione abest. quatenus non tacuit: eatenus admonuit. Absoluto autem exordio, summam suasionis vniuersè dixit, hinc auspicatus. Ego verò dico oportere (ne C verò quisquam propter ea quæ dicam, obturbet) & est hic aditus ad vtilitatis caput, cui statim occurrebat: Quamobrem tandem consultabimus? de apparatu belli & tributo? Vt igitur cum scrupulũ tolleret: statim causam posuit, his verbis: Vt, Athenienses, spẽ bonæ fortunæ in vobis ipsis habeatis, & non quid ille, ne scio quis, agat, scisciteminí: hoc est, vt militantes bonorum participes sitis. Confirmationes à facultate ducuntur: non tamen ipsa facultas caput est, sed vtilitas, nostra quidem sententia. Nam de facultate esse deliberandum, id eis subiicit. Hoc igitur consilium vtilitatis est. id verò quod de eo, quo de nunc iudicant, instituetur, facultatis. Deinde suspicionem statim aliam tollit: Atqui satis erunt copiæ peregrini militis. contra quam euidenter infert, Ipsi militare debetis & de eo nemini concedere. Et pòst adijcit, oportere copias ciuitatis domesticas, instructas esse, causámque statim subiungit, quamobrem vrbanus exercitus sit necessarius: Vt abundetis opibus, inquit, & officio fungamini. Deinde secuturas, si ipsi militent, vtilitates commemorat. Postea denuò bifariam diuidit causam & necessitatatẽ, his verbis: Primùm in duces, ne hi socijs vexatis, apud nos accusentur. Alterum est, Vt ipsi Græcis imperetis, inquit. Nec enim posse fieri, vt ipsi principatum sibi vindicent, & domesticos exercitus nequaquam mittant.

οὐχ ἁπλᾶς δὲ προσίθεται, ἀλλὰ μὴ τῷ ὑποδεικνῦσαι τοῦτο λυσιτελοῦν τῇ πόλει καὶ χρήσιμον. ὅσοι μὲν γὰρ θατέρῳ συνίστανται. αὐτὰ τὰ μέρεσι τὸ λυσιτελὲς ζητοῦντες; οὗτοι παντελῶς δοκοῦσιν ἀμελεῖν τοῦ κοινῇ συμφέροντος. ὅπερ ἐν τούτῳ καὶ ἐν ἐκείνοις διαφεσπίζομενος φαίνεται. τοιοῦτον ὄζει τὸ λεγόμενον παρ' αὐτὸ κατ' αἰχίνου ἐν τῇ πρεσβείᾳ τῆς παραπρεσβείας λέγειν ὅτι βουλδομένης τῆς πόλεως πρᾶξαι τι, πότερον δεῖ φιλιππον ἀμφικτύονα ἐγγράφειν, ἢ μὴ; ὁ μὲν αἰχίνης οὐδὲν τῷ συμφέροντων οὐδὲ τῷ βλεπόντων τὴν πόλιν σκοπούμενος, οὕτω σιωπηρεῖ τῷ μακεδόνι; δηλονότι ἐγκωμιάζων, ἢ καὶ φοβῶν τοὺς ἀκούοντας, ἢ τι δίκαιον προσλέγων; ὅτι ἄτοπον τῷ ἄλλων ἄξιον αὐτὸν νομιζόντων, ὑμᾶς μόνους αἰδεῖσθαι. ὁ δὲ δημοσθένης, εἰς τοῦ αὐτοῦ ὑποθέσιν ἑαυτὸν καθεὶς, τὸ μὲν εἰπεῖν τι πρὸς φιλίππου καλὸν, ἢ αἰσχρὸν, ἢ τι τοιοῦτον οἷον αἰσχίνης, παντελῶς ἀπέχει; αὐτὸ δὲ τὸ τῆς πόλεως συμφέρον σκοπούμενος, ἀπέδειξεν, ὡς ἀλυσιτελὲς ἐναντιοῦται τῇ τῶν ἑλλήνων γνώμῃ. εἰ μὲν δὴ καὶ ταῦτα τὰς γνώμας τὰς τῶν ἄλλων ἀποδεξάμενος, ἐποιεῖτο τὸν λόγον εἰκότως ἂν τις αὐτὸν ἔφη. ἐκείνων μερίδος ἀπελειφθῆναι ἔδει. ἐπεφθὴ δὲ τὸ μὲν καθ' ἑκείνους σιωπᾷ; φησὶ δὲ συμφέρειν τῇ πόλει, τὸ τοὺς λαμβάνοντας καὶ ποιεῖν τι τῶν δεόντων; εἰκότως ἂν δοκῇ τὸ μὲν χαρίζεσθαι τοῖς διαπεμομένοις καθεσπκέναι πόρρω τοῦ δὲ τῇ πόλει λυσιτελοῦντος, αὐτέχεθι. καὶ ταῦτα λέγων, τοῖς ἀποδοχεῖς οὐ ταῦτα λέγειν δοκεῖ. οἱ μὲν γὰρ ἴδιον συμφέρον, ἢ βλάβος ἐγκαλοῦσι; ὁ δὲ τὸ κατ' ἑκείνους παρεὶς, τὸ τῇ πόλει συμφέρον εἰσηγεῖσθαι κατηγγέλθη. εἰδὼς δὲ, ἑαυτῷ τὸν λόγον ὀπικίνδυνον ὄντα καὶ σφαλερὸν, τὸ τοὺς ἀκούοντας μὴ ῥᾳδίως ὑποδέχεσθαι ταύτῃ τῇ γνώμῃ; πῶς εἰσηγεῖ); ἀξιοῖ ἐκκλησίαν ἀποδοῦναι περὶ τούτου; ἵνα καὶ λέγῃ, ἃ λέγων δοκῇ μὴ λέγειν. ἢ μὴν οὐκ ἀποφαίνεται; πέρρω καθέσηκε τὸ προσκρούειν. ἢ ἃ οὐ σεσίγηκε, ταύτῃ παρῆνεσεν. ἀπαλλαγεὶς δὲ τὸ προοιμίου τὸν σκοπὸν ἀθρόως εἶπε τῆς εἰσηγήσεως ἐντεῦθεν ἀρξάμενος. ἐγὼ δὲ φημὶ δεῖν (καί μοι μὴ θορυβήσητε ἐφ' οἷς μέλλω λέγειν.) καὶ ἔστι τοῦτο τὸ συμφέροντος κεφαλαίου ὑπόβολή. εἶτα αὖ τέτρεσεν οὐθὺς τῇ ὑποβολῇ καὶ τίνος εἵνεκα βουλδοσόμεθα προῖκα ῥᾳδιοσκδυῆς πολέμου καὶ συντάξεως; ἵν' οὖν τὸ λυποῦν ἀφαλύσῃ, ἀπέδωκε τὴν αἰτίαν οὐθὺς εἰπών; ἵνα, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὰ ἀγαθῶν τὰς ὑπάρξας δι' ὑμᾶς αὐτῶν ἔχητε; καὶ μὴ τὸν δεῖνα φωνήσητε τί προσήκει; αὖτη τὲ, ἵνα στρατευόμενοι τῶν ἀγαθῶν μεταλαμβάνητε. καὶ αἱ κατασκδυαὶ μὲν ὑπὸ τε δυνατὸς οὐκοῦν τὸ δυνατὸν ὄζει κεφάλαιον, ἀλλ' ἔστι τὸ συμφέρον ὡς φαμὲν. ὅπερ δὲ χρὴ προῖκα τὸ δυνατὸν βουλδύσασθαι, τοῦτο αὐτοῖς ὑποτίθεται. ὡς τοῖς μὲν πενομένοις ὑποθήκην, τὸ συμφέροντος ἐστί); τὸ δὲ ῥᾳθυμοῦσιν προῖκα τούτων ὧν κέκτηνται, τὸ δυνατόν. εἶτα ὑπόνοιαν δ' οὐθὲν ἄλλην ἀναιρεῖ, ὅτι ἀλλ' ἀρκέσει τὸ ἐξεῖναι δυνάμις. ἐπαλαγὼν προὸς αὖτὸ τηλαυγῶς, στρατδεύεσθαι δ' ἑαυτοὺς, καὶ μηδὲν τούτου προσδεῖσθαι. ℭ ἕτερον, ὅτι δεῖ τὸ δύναμιν τὸ πόλεως οἰκείαν εἶναι κατεσκευασμένην. καὶ τὸ αἰτίαν δ' οὐθὲν προσίθησι, δι' ὃ αὐτὸ ἀναγκαῖον, εἶναι τὸ πόλεως τὸ δύναμιν; ἵνα δ' ἀπορῆτε φησι, ℭ τὰ δέοντα ποιῆτε. εἶτα καταλέγει τὰ συμφέροντα, ὅσα συμβαίνει στρατευομένων αὐτῶν. εἶτα πάλιν διαιρεῖ δι' ἃ τὸ αἰτίαν καὶ τὸ ἀπάλειψιν, πρῶτον μὲν, εἰς τοὺς στρατηγοὺς, εἰπὼν, ἵνα μὴ κακῶς ποιῶσι τοὺς συμμάχους, μὴ γὰρ αὐτοὶ παρ' ἡμῶν κείνων). εἰς ἕτερον γὰρ ἵνα τῶν ἑλλήνων ἀρχητε φησιν. οὐ γὰρ οἷόν τε εἶναι, τῆς μὲν ἡγεμονίας ἀπροιεῖσθαι; μηδαμῶς δὲ δυνάμιν οἰκείαν ἐκπέμψειν. εἶθ' ἵνα

εἶτ' ἵνα λείξῃ ὅτι πολλὰ ἄτοπα ᾠδὲ τῷ ἀπουσίαν
αὐτῶν συμβαίνει; τὰς συμφορὰς καταριθμεῖται τῶν δὴ
τῆς Ἀσίας ἑλλήνων, μιτυληναίων, καὶ ῥοδίων, καὶ ὅτι
αἰσχρὸν αὐτοῖς προσεῖναι. εἶτα ἐπεισάγει περ ἐμνημό-
νευσε ῥοδίων; ἦρα ἐν αὐτοῖς ἐστιν ἐναντίον ἐκ τῆς ἐργασίας; ἀλλ'
ἐβοήθησε ἡμῖν ῥόδιοι φανήσονται. εἰ μὲν οὖν πρὸς ὅλον
τὸ κεφάλαιον, ἢ πρὸς τὸ πλεῖον μέρος, οὕτως ἀντιπί-
πτει; ἀλλ' οὐδὲν ὑμῖν προσήκει προΐστασθαι τῶν δὴ τ
Ἀσίας ἑλλήνων. λελυπήκασι γὰρ ὑμᾶς ἀποστάντες. ἀντί-
θησις αὖ ἐκ τοῦ ἀπὸ τοῦ συμφέροντος, πρὸς ἅπαν ἀνθίστα-
μενον τὸ κεφάλαιον. ἐπεισὶν ἢ εἰδικῶς περὶ ῥοδίων εἴρη-
ται; ἀνταίτιον αὐτὸ χρὴ νομίζειν εἶναι. σκοπὸς γὰρ αὐτῷ, καὶ
πᾶς ῥοδίους ἤδη θεραπεύειν. διόπερ προαναφωνεῖ ὃ προ-
διοικεῖται τὸν λόγον. ὅτι δ' οὖν οὐκ ἔστιν ἀνάπαυσις, δῆλον
αὐτίκα. οὐδὲ ἐπέμεινε τῇ λύσει, ἀναδραμὼν δι' ὧν πάλι
ἐστὶ τὸν περὶ συντάξεως λόγον. δοκοῦσι δὲ μάλιστα
ὑπὸ ῥοδίων ἀδικεῖσθαι. ἰσχυσάντων κατὰ θάλατταν, καὶ
πείσαντων τοὺς ἄλλους ὑποστῆναι συμμάχους. μετ' ἐκεί-
νων τὴν ἐπήχησιν, ὅτι διῃρέθη καὶ περὶ τούτων πολλάκις
πρὸς ὅπερ ἔοικεν ἀνατρέπειν ὑπόνοιά τις ἐκ τοῦ ἀσυμφό-
ρου; ὑπὸ συλλυπεῖ γὰρ ἡ συμβούλευσις; καὶ διατίθετο οὐ
πάνυ σφόδρα. ὅθεν καὶ ἐπήχησε δυσχεράντων; Ὁ δὴ μοι
πλείστην ἀθυμίαν ἀπάντων παρέσχηκεν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς
καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. Ὅτι πολλῶν καὶ μεγάλων καὶ κα-
λῶν ὄντων ὧν συμβουλεύω, τῆς μὲν ἄλλων οὐδενὸς οὐ-
δεὶς μέμνηται; τῶν δυοῖν δ' ὀβολοῖν πάντες; ἀγνιτόμε-
νος, ὅτι πρὸς τὸ αὐτὸ συμβουλεύω δυσχεραίνουσι, μᾶλ-
λον δ' οὐδὲ ἐθέλουσι μεμνῆσθαι, λαμβάνει μὲν ἑκατοντα-
κότας, φέρειν δέ τι τῶν ἀναγκαίων οὐ προαιροῦνται.
εἶτα συγκρίνει τῷ ἑαυτῷ συμβουλεύω ὡς ἐν συμφέρον-
τι κεφαλαίῳ πρὸς τὸ τῆς δημοσίων ἀπὸ τῆς διανομῆς
κέρδος; ὁμοῦ μὲν καλῶ ἀμύθητον προστιθεὶς τῷ λό-
γῳ; ὁμοῦ δ' αὔξων ἐκ τῆς συγκρίσεως τῷ εἰσηγήσει.
πάρεστι δ' ἐκ τῶν λεγομένων οὐδὲν ἧττον ἀθρῆσαι, ὅτι
πρὸς ἀνατρέποντα ἀπήντηκε τὸν λόγον; ὅτι ἀρκέσει τὸ
λαμβάνειν μόνον; σὺ δ' ἐργώδη καὶ ἀσύμφορα συμβου-
λεύεις. μετ' αὐτὸ ἄλλῳ ἐοικοῖαν ἀνήρηκε τοιαύτῳ.
ἀλλ' ὅταν ἀνάγκη τούτων καὶ χρεία γένοιτο, τότε πρὸ
ᾠδασκάλης βουλευσόμεθα. ταύτῃ οὐκ ἔθηκε μὲν, ἔγρα-
ψε δὲ ἐπενεγκών; Ἐὰν μὲν ὑμεῖς νῦν πειθῆτε τούτων
καιρὸν εἶναι νομίσαιτες; ὅταν αὐτῷ εἰς χρείαν ἔλθητε, ἕτοι-
μα ὑπάρξει. ἐὰν δ' ἀκαιρείαν ἡγησάμενοι παρίδητε,
ὅταν δέῃ χρῆσθαι, τότε ἀναγκασθήσεσθε. Ἄχρι μὲν τού-
του πεπλήρωται αὐτῷ τὸ κεφάλαιον τῆς εἰσηγή-
σεως, ὃ δὴ τὸ συμφέροντος συμπεραίνεται. εἰσβάλλει
δὲ λοιπὸν εἰς δίκαιον, σύγκρισιν ἔχον τῷ ἑαυτῷ πολι-
τεύματον, καὶ τῷ ἀπειθουμένων αὐτῷ ὡς ἐν παρε-
κβάσει. βουλόμενος δὲ αὐτῆς συσῆσαι, ὅτι ἄδικα συμ-
βουλεύεται. καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ κατ' ἰσιδίου λόγῳ βουλό-
μενος αὔξησαι τὴν κατηγορίαν τὴν κατ' μηδὲν δίκαιολογῆς,
πλείονας ἀπήλωκε λόγους ἐν τῇ παρεκβάσει ἢ τοῖς ἀγω-
νιστοῖς. ἔστι δ' ἐνταῦθα, βουλόμενος συσῆσαι τὴν εἰσή-
γησιν, δίκαιαλλῇ τὰς τῶν ἄλλων ῥητόρων πολιτείας ὡς πο-
νηράς. καὶ δίχα διαιρεῖ τὸν περὶ ἐκείνων λόγον; εἰς μὲν,
ὅτι περὶ μικρὰ καὶ φαῦλα δίκαιλοῦσι σπουδάζοντες; εἰς
ἕτερον δὲ, ὅτι πεπείκασι τὴν πόλιν, νομίζειν ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῷ σωτηρίαν τ δημοκρατίας εἶναι, οὗτοι δ' ἦσαν
οἱ τοῖς δήμοις ὑποβολεύοντες, τὰς κρίσεις αὐτῶν δημευέας ᾠδασκαλάζοντες. τούτων δ' ἁπάντων κατηγορήσας,
ὡς κακῶς πολιτευομένων, συνίστησι τὴν ἑαυτοῦ πολιτείαν; καὶ περὶ οἷα καὶ τίνα ἐαυτὸν δέδωκεν αὐτὸς; ὅτι περὶ μεγάλων
ἀκούειν συνεθίζει τὸν δῆμον. συνίστησι δὲ τούτων, ὅτι μόνος καὶ μάλιστα πολιτευόμενος αὐτὸς τυγχάνεις

A Deinde, vt ostendat, per eorum absentiam multa indigna accidere, miserias Asianorum Græcorum enumerat, Mitylenæorum & Rhodiorum: & necesse eis esse, vt imperent, docet. Postea, quia Rhodiorum fecit mentionem, obiectionem à tractatione sumpsit. At inimicos nobis esse Rhodios constat. Quod si aduersus totum caput, aut maximam eius partem sic obiecisset: Atqui non est nostri officij patrocinari Asianis Græcis: læserunt enim nos defectione sua: obiectio fuisset ab vtilitate, toti se opponens capiti. sed quia seorsim de Rhodijs est dictum, antipipton existimandum est. Propositum autem ei est, etiam Rhodios asserere in libertatem. Quapropter iam antè denunciat & præparat illam orationem. Ac non esse antithesim, statim apparebit. Neque enim refutationi immoratur, sed mox ad ordinandæ reipublicæ rationem recurrit. Constabat autem eos potissimũ à Rhodiis esse afflictos, qui potentes in mari fuerant, cæterósque socios ad defectionem impulerant.
B Post hæc subijcit se hisce de rebus etiam, sæpe disseruisse: cõtra quod suspicio quædam erat, occursuram ipsam inutilitatem: Non expedit ista suasio, quare nõ obtemperabimus. Vnde etiam cum stomacho & quasi dolenter subiungit, id quod mihi trepidationẽ omnium maximam iniecit, dicam vobis, nec dissimulabo: cum mea consilia multa & magna & præclara extent: è reliquis nemo vllius meminit, sed duorum obolorum omnes: quo innuit, grauiter eos ferre consilium suum, ac potius nolle meminisse: vt accipiendi auidos, ita de officio faciendo minimè cogitantes. Postea suum consilium, vt in capite vtilitatis, cum eo lucello comparat, quod è distributione publicæ pecuniæ percipiatur, qua re, cùm ineffabilẽ addit ornatum orationi tum ea contentione, suasionem amplificat. Nihilominus tamen perspici potest, eum ad obiectiones orationem direxisse: Satis erit accipere tantùm, tu verò operosa & inutilia suades.
C Deinceps aliam suspicionẽ tollit huiusmodi: At vbi necesse & operæprecium fuerit, tum de apparatu cõsultabimus: hanc etsi non ponit, soluit tamen, subijciendo: Siquidem vobis persuaderi queat, vt nunc esse harum rerum tempus putetis: cum eæ vobis necessariæ fuerint ad manum & in promptu erunt. sin nũc intempestiuum esse putabitis: cùm apparatu vtendũ esse, tum demum parare vos cogemini. Hactenus igitur caput suasionis est absolutum, quod per vtilitatem conficitur. Iam ad iustum accedit, quo sua consilia & acta cum consilijs & actis aduersariorum cõparat, veluti per digressionem, per quam ostendere vult, se optima suadere. Nã vt in oratione Midiana, dum exaggerandę accusationis studio Midiam crimi natur, plura verba in digressione, quàm in causæ approbatione consumit: sic in hoc etiam loco, vt suam suasionem commendet, aliorum oratorum in repub. gerenda rationes tanquam improbas reprehendit, eorumq. insectationẽ bifariã diuidit. Vnũ est, eos in paruis rebus & minutis esse occupatos: alterũ, persuasisse eos ciuitati, popularis status conseruationem in iudicijs esse positã. Iiverò eius generis erãt, vt locupletiorib. insidiarẽtur, ac operã darẽt, vt illorum opes publicarentur. Quib. omnib. accusatus, vt reip. perniciosis, sua cõsilia, & acta in rep. cõmendat, in quib. & quali bus rebus versetur cõmemorans, & à se consuefieri populũ ostẽdit, vt magnis de rebus audiat. Per quę intelligi vult, se solũ & potissimũ esse reipub. curatorem.

Sic fortassis ad Eubulum perstringendum respicit, A seq; cum illo comparat, suámque rempublicam longo interuallo præstare innuit: nec cum Eubulo duntaxat, sed cum omnibus ijs qui factionem illius sequebãtur. Deinde causam etiam subiicit, quamobrẽ illi suo, ipse non eodem modo rempub. administret. Quæ commendatio qualitatis fuerit, quæ ex iusto spectatur. Quare præ se fert indignationem & dolorem, quòd pernicioſa Eubuli ſententia valuerit, publica ingrauato populo dilargiés, qui sic magis ad ſocordiam inuitetur. Vnde etiam altera instituitur contentio veteris reipub. quã boni viri, cuiusmodi sit ipse, desiderent: & modò receptæ in quam assentatores in præsentia vrbem impulerint. Non ab re autem plurima de his verba facit. Quia.n. videt rẽpublicã innouari, rectè plurima de rep. differit, partim laudãs partim reprehẽdẽs, ac tantùm non Periclem imitãs. Primus enim ille stipendium ordinauit, populóq. militanti dedit: id quod & ipse dare vult, & prouocat, vt ea agant quæ debeant. Duæ igitur sunt in digressione maximæ cõparationes: prior, suæ & aduersariorũ administrationis: posterior, totius præsentis reipub. cũ vetere. Hanc verò bifariam diuidit, tum in nunc receptos ducũ honores, tum in eos qui quondã eisdem haberi solerent. Quin alteram reip. formam vniuersã, & ipsam trifariam diuidit: in ciuium cõmunitatem, in res vrbanas, in priuatam vitam magistratuum. Totam igitur, vt diximus, maiorum rempublicam in contentionem adducit, ac primam partem eodem modo tractat, quo in oratione contra Aristocratem. Hæc verò pars annexa est disputationi de oratoribus. ostendit enim quàm illi moderatè duces sui temporis honorarint, & quo pacto horum temporum magistratus eosdem honorent, qui, quòd ipsi ciues non militẽt, nullũ terminum modúmve seruent, sed semper adiiciant aliquid. At si populus ipse militaret: haud vtiq; tantis præmijs & admiratione duces affectuum. Post hæc ad alteram eiusdẽ partẽ accedit, cõparans præsentem vniuersã cum vetere vniuersa. Diuidit autẽ rempub. in tria, vt in Olynthiaca terria est factum: in rationem Græcorum, quo pacto maiores eis præfuerint, quo pacto hi præsint: in vrbanam administrationem, quo pacto illi ædificijs, tẽplorúmq. substructionib. eam exornarint, hi fonticulos & nugas struant: in tertium, quod vitæ magistratuum cõtinet inquisitionem, quàm illi in priuata vita moderati & ciuiles, in ædibus, quæ plebeiotũ domibus similes essent, habitarint: quã hi magnificas, & nonnullas quæ publicis ædificia superent, extruãt, causámque subiicit, quòd illi ærario pepercerint: hi rẽpub. depeculentur. per quæ sibi laudem cõparat: vt qui melius quã illi, reipub. præsit, & sẽper publicũ bonum non priuata emolumenta spectet. Deinde his omissis enumerationẽ instituit, à glorioso: decorũ esse Atheniẽsibus, vt imperent: à turpi, turpe esse Atheniẽsibus, si amicos & socios destituant: à necessario, non fieri posse, cũ Græcis præfuerint, vt eum ordinẽ deserãt: à contrario, nos in causa, inquit, sumus, vt vel probi vel improbi sint magistratus, cum eos ad assentandũ assuefaciamus. Vt verò breuiter dicam, tripartita est hæc de ordinanda republica oratio, prima partiũ sectione. Ac vna quidem eius pars est continens vtilitatis, in qua facultatem ostendit firmandæ ciuitatis.

τάχα πρὸς τὸν βέβουλον ἀλλὰ τούτων ἀπάντων ὑπεναντίως ἔχει τῇ τοῦ βουλομένου; ἢ τῇ αὐτῇ πολιτείαν πρὸς τὴν ἐκείνου συγκρίνων. καὶ δεικνὺς πολλῷ τῷ μέσῳ διαφέρουσαν τὴν ἑαυτοῦ. καὶ οὐ πρὸς τὸν βέβουλον μόνον; ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντας ὅσοι τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ πολιτείαν αἱροῦνται. εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν προσίθησι, δι' ἣν ἐκεῖνοι μὲν τὸν τρόπον, αὐτὸς δὲ καὶ τὸν αὐτὸν πολιτεύεται. ταῦτα δ' ἂν εἴη. Σύγκρισις ποιότητος ἢ θεωρεῖται πρὸς τὸ δίκαιον. διὸ προσποιεῖται ταῦτα λέγειν χαλεπαίνων, καὶ ἀχθόμενος, ὅπ νενίκηκεν ἀλυσιτελὴς βέβουλου γνώμη, διδοῦσα τὰ κοινὰ τῷ δήμῳ σχολάζοντι, καὶ εἰς ῥαθυμίαν ἐκκαλουμένη μᾶλλον. ὅθεν καὶ ἡ αἴτιξ ἑτέρα γίνεται τῆς τῶν πρόσθεν πολιτείας, ἣν διώκησαν ἄνδρες ἀγαθοὶ, οἵ τε αὐτὸς, καὶ τῆς τῶν καθεστηκείας; εἰς οἷα οἱ διημαρτηκότες ὅτι τὸ παρὸν τοῦ πρόσθεν ἠγήσαντο τὴν πόλιν. εἰκότως δὲ πλεῖστος ὁ περὶ τούτων λόγος. ἐπειδὴ γὰρ ὁρᾷ τὴν πολιτείαν καινοτομουμένην; εἰκότως πλείστα περὶ τῆς πολιτείας διαλέγεται; τῇ μὲν, ἐπαινῶν, τῇ δὲ μεμφόμενος, μονονουχὶ τὸν περικλέα μιμούμενος. πρῶτος γὰρ ἐκεῖνος ἔταξε μισθοφορὰν, καὶ ἔδωκε τῷ δήμῳ στρατευομένῳ. καὶ αὐτὸς δὲ βούλεται διδόναι. καὶ παρακαλεῖται παύεσθαι ἃ δεῖ. δύο τοίνυν εἰσὶν ἐν τῇ παρεκβάσει μέγισται συγκρίσεις; μία μὲν τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας πρὸς τὴν τῶν πολιτευομένων; ἑτέρα δὲ, τῆς ὅλης πολιτείας τῆς νεῦν πρὸς τὴν πάλαι. ταύτην δὲ δίχα διαιρεῖ; εἴς τε τὰς νεῦν καθεστηκυίας τιμὰς τῶν στρατηγῶν, καὶ εἰς τὰς τῶν πρότερον. καὶ τὸ ἄλλο εἶδος τῆς πολιτείας ἅπαν καὶ αὐτὸ εἰς ξία διῄρηκε. εἰς τὸ κοινὸν τῆς πόλεως; εἰς τὰ κῦ τὴν πόλιν; εἰς τὸ ἴδιον τῶν δημαγωγῶν. πᾶσαν τοίνυν ὡς εἴπομεν τὴν πολιτείαν ἀντιξετάζει τὴν τῶν προγόνων. καὶ τὴν μὲν τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπερ ἐν τῷ κῦ ἀριστοκράτους. τὸ δὲ τὸ μέρος ἔχεται τοῦ περὶ τὴν ῥητόρων λόγου. δείκνυσι. διὸ ὅπως ἐκείνας μὲν συμμέτρως ἐτίμων τοὺς τότε στρατηγούς; ὅπως δὲ οἱ νεῦν πολιτευόμενοι τοὺς νεὶ στρατηγούς; ὅτι μὲν πράττεται ἡ πόλις οὐδένα ὅρον ἐν δὲ μέρει ὁρίζοντες; ἢ ὑπερβολὰς προσιθέντες. εἰ ἢ ὁ δῆμος ἐπράττετο; οὔκουν εὔπορος ὑπερβαλλόντως τοὺς στρατηγοῦντας ἐθαύμαζε. μὴ ταῦτα δὴ τὸ δεύτερον μέρος τῆς αὐτῆς ἐρχεται, συγκρίνων τὴν παροῦσαν σύμπασαν τῇ παλαιᾷ συμπάσῃ. διαιρεῖται δὲ τὴν πολιτείαν εἰς ξία καθάπερ ἐν τῷ ξίτῳ τῶν ὁλωθιακῶν. εἰς τὸ κῦ τοὺς ἕλληνας, ὅπως μὲν αὐτῶν προεστήκησαν οἱ πρόγονοι, ὅπως δὲ οἱ νεῦν. εἰς τὸ κῦ τὴν πόλιν, ὅπως ἐκεῖνοι μὲν οἰκοδομήμασι καὶ ἱερῶν κατασκευαῖς αὐτὴν ἐκόσμησαν. οἱ δὲ νεῦν. κρύπας καὶ λήρους κατασκευάζουσιν. εἰς ξίτον, ὃ προέχει τοῦ βίου τῶν πολιτευομένων ἐξέτασιν. ὅπως μὲν ἐν τοῖς ἰδίοις ἐκεῖνος μέζοι, καὶ πολιτικοὶ, τὰς οἰκίας ὁμοίας τοῖς ἄστεσι κατεσκευασμένοι; ὅπως δὲ οἱ νεῦν μεγαλοπρεπεῖς, καὶ ὑπερβαλλούσας τινὰς τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων. καὶ τὴν αἰτίαν προσίθησι; ὅτι οἱ μὲν ἐφείδοντο τῶν κοινῶν; οἱ ἢ τὰ τῆς πόλεως νοσφίζουσι; δῆλα τούτων ἔπαινον ἑαυτῷ κατασκευάζων, ὡς ἂν ἐκείνων πολιτευόμενος, ἀεὶ τὸ κοινῇ συμφέρον, οὐ τὸ ἰδίᾳ κερδαίνειν ὁρῶν. εἶτα τούτων ἀπαλλαττόμενος, ἀνακεφαλαιοῦται ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου, ὅτι πρέπον ἀθηναίοις ἄρχειν. ἀπὸ τοῦ αἰδέσιμου, ὅτι αἰδέσιμον προσέσθαι τοῖς ἀθηναίοις τοῖς φίλοις, καὶ τοῖς συμμάχοις. ἀπὸ τοῦ ἀναγκαίου, ὅπως οὐχ οἷόν τε προεστηκότας τῶν ἑλλήνων, ἀναχωρεῖν τῆς τάξεως. ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, ὅτι ἡμεῖς τοῦ καλοῦ καὶ πονηροῦ ἐσμεν τοὺς πολιτευομένους αἴτιοι, λέγων αὐτοῖς τὸ προὸς ἡδονὴν συνεθίζοντες. ὡς δὲ σωτόμως εἰπεῖν, τελευτᾷ, ὁ περὶ συντάξεως λόγος, κῦ τὸν πρώτου τῶν μερῶν τομὸν, καὶ σύμεν αὐτοῦ μέρος ὄντι, περιεκτικὸν τοῦ συμφέροντος.

ἐν ᾧ

ἐν ᾧ ποιεῖ) ἢ εἰσήγησιν περὶ ἧς δύναμιν κατασκευάσαι ἢ πολλὰ ἐν τούτῳ, τὸ μὲν συμφέρον φαύλῳ εἶναι τὸ ἀφελοῦν μόνον ἢ, τὸ δ' ἰσχυρὸν δύτερον μέρος ὂν καὶ τὸ λόγου, παρέκβασις τὸ δίκαιον ἀποδεικνύουσα ἐν ᾧ μέμψις ἐστὶ κατηγορία τῶν κακῶς πολιτευομένων ῥητόρων; ὅπου συνεζεύξαν τὴν πόλιν ἀρχεῖν, καὶ μὴ τὰ δέοντα φράττειν, ἀλλὰ ξένοις ὑπηρέτειν, καὶ στρατηγοῖς ὀλίγοις τῆς ἀφελημάτων τὰ αὐταρκέστατα καὶ δίκαια φερόντων τῇ ἑλλήνων τὴν πόλιν κωλύουσιν. ἐν ᾧ καὶ αὐτεξέτασις τῆς ἐμαυτοῦ πολιτείας πρὸς τὴν ἐκείνων εἰσήγησιν ἃ καὶ κατασκευαστικὰ τυγχάνει τοῦ δεῖν ἀποθνῄσκειν οἷς αὐτὸς εἰσηγεῖ), ἀλλὰ μὴ οἷς αὐτοὶ λέγουσι τὸ ζῆν μόνον τὸ λόγου, δύτερα παρέκβασις ἀποδεικτικὴ τοῦ συμφέροντος. ἐν ᾧ τῆς παρούσης πολιτείας αὐτεξέτασιν πρὸς τὴν παλαιὰν ποιεῖται; ἀποδεικνὺς πολλῷ διαφέρουσαν τὴν ἀρχαίαν τῆς νῦν καθεστηκυίας, καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος καλῶς ἔχει λέγειν, ἀποδεικτικὸν εἶναι τοῦ κεφαλαίου τῆς εἰσηγήσεως. τὸ δὲ δύτερον, παρέκβασιν. καὶ τὸ ζῆν δὲ καὶ αὐτὸ, παρέκβασιν μὲν εἶναι, διαφέρουσαν δὲ τῆς πρώτης. ὥστε δύο παρεκβάσεις ἔχειν τὸν λόγον. μίαν μὲν ἀποδεικτικὴν τῆς αὐτεξετάσεως τῆς αὐτοδημαγωγούντων, αὐτὰ τὰ λέγω δημοσθενικούς, καὶ τῆς ἀρχαίας πολιτείας, ἀποδεικνύουσαν ὡς διήρηκε. τὰ πεπραγμένα δὲ τοῦ λόγου ἀνακεφαλαίωσιν ἔχει συντετμημένην, εἰς ἃ δεῖ βλέποντα διαιροῦντες τὸν λόγον, κατατέμνομεν, τὰ ὑποχειρήματα, καταριθμούμενοι, καὶ ὑποδεικνύντες, ὅθεν τοῦ τόπου ἐλπίδας ἕκαστον.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους ὑμῶν.) Ὁ δὲ τοῦ συμβουλὴν λόγος δηλον ἔχει τὴν ὑπόθεσιν. πέπυσται γὰρ ὁ δῆμος Περσικὰ παρασκευάζεσθαι βασιλέα νῦν ὅτι τοῖς Ἕλλησι, καὶ μέλλει ὁπόταν ὅσον οὐδέπω. διὸ καὶ παρόξυνε καὶ προπαντᾶν ἀπορεῖ τοῖς Λυδίαν κατέχειν, καὶ τὸν πολέμου καταρχειν ἤδη. δημοσθενικὸς ὁ σκοπὸς, εἰ μὲν ἔχει κωλύσαι καὶ τὴν ὁρμὴν ὑποστρέψαι. δεδοικὼς δὲ τὸν δῆμον τοῖς ὁπλίταις (χαλεπὸν γὰρ ἐν αἰθίσσοντι ζέοντι) καὶ φανερῶς ὑποξεῖπεν, καὶ συνεχέσι δοκῶν τῇ γνώμῃ, χαλύει. πῶς δὴ τὸ ποιεῖ; προσάπτει διαβολὰς, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἕλλησιν μὴ ὑπιχθρεῖν; ἵνα τοῖς μὲν συμβουλεύειν διαβολὰς, δοκῇ συνεχέναι; τοῖς δὲ αὐτοῖς τὸ ἐλλείπειν μὴ κινεῖσθαι, λαμπρὰς ὑποβάλλειν. ὡς τε τῇ τοῦ ἀφελοῦντος μεθόδου μετέχειν πῶς τὸν λόγον. καὶ σχήματος τοιοῦτόν ἐστιν εἶδος καὶ διαβολὴ συκοφαντίαν, ἐν τῇ κατ' ἀρχίδαμον δημηγορίᾳ τῇ πρώτῃ. καὶ γὰρ κἀκεῖνος δοκῶν ὅτι τὸν πόλεμον προσήκειν, οὐδὲν ἧττον καὶ αἰθίσσεται. τοιοῦτον δὲ εἶδος διαβολὴ τοῖς νεωτέροις οὐκ αἰτιᾶσθαι δοκεῖ, διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ δεινότητος, τῇ τοῦ παλαιοῦ μὴ ὑποπίπτειν μισοῦσι. δύο γὰρ σχήματα διαδιδώκασιν ἡμῖν κρυπτὰ λόγων, δημοσθένης καὶ θουκυδίδης (οὐ τοι γὰρ ὅτι δεινότητι τῶν ἄλλων διαφέρουσιν) σὺ μὲν τοῦτο, ὃ προειρήκαμεν. ἐν ᾧ δοκῶν τις συνεχέναι, κωλύει. καὶ ἔστι προσποιούμενος δυσχερέσαζειν. δέδωκε δὲ ἰδίᾳ θουκυδίδης καὶ ἕτερον, ὃ αὐτοκρατές ἐστιν ὑπὸ τοῦ ἐναντίου. οἷον τὸ ἐν τῇ δημηγορίᾳ τῇ πρώτῃ ἀλλων διαφέρουσιν. καὶ τὸ

Hîc verò videtur assentiri,& tamen animos auditorum ad curam apparatus & iustitiæ studium trãsfert, & dehortationem arte per huiusmodi moram & lenitatem & diligentiam perficit.Tali orationis genere constat & Archidami,vt dixi,concio. Vsus autem est partium tali distributione.Vnum fecit exordium, quod nullam similitudinem habet cum exordio Thucydidis(vt quidam ante nos opinati sunt) sed paucula tantaxat propositiones similes: confirmationes verò non similes,nec easdem. Proinde permultum tota sententia distat à sententia,& dispositio hæc ab illa dispositione. Laudat autem Demosthenes non res gestas,sed virtutes:vt obscurè moneat auditores, prudenti consilio illos omnia prosperè confecisse,& eos adducat,vt tutius ante rem deliberent.Caput vtilitatis statim ponitur, hoc principio: Ego existimo communem hostem esse omnium Græcorum regẽ Persarum.Propositio sumitur à iusto: Iniurius est in Græcos rex.Hoc verò est suffragari eorum sententiæ, qui populum concitant.

Non propterea tamen.)Paulatim vtilitatem confirmat facultate & iusto,vel inutile potius impossibili. Solẽt aũt etiã contrariis nominib.sine discrimine in his vti artifices,'& inutile'nominare vtile, & iniustũ id,quod est iustũ.&sic in cęteris.Redeamus igitur ad diuisionem:non consultum est,inquit, vt vos primi rẽ suspiciatis,eò quòd viribus destituemini: & quod Græci magis ad illum inclinant animis,quàm ad vos. atque adeò ne à iusto quidem abstinet in confirmatione vtilitatis. Vult enim bellum iusta de causa suspici (id verò est legitimum)nec violari ab eis primis finit fœdus.non tamen huic pertractando immoratur:quòd secuturum dedecus veretur. Suspicatus enim esset aliquis.eum regi gratificantem, ostendere conari,ictum fœdus cum Græcis,eum non rupisse.Inhęret autem facultati magis, & tamen nihilominus iustum per eam etiam significat:Vtile quidem,vt dixi,per hæc omnia absoluens.Nam illud, Si perspicuũ fiet & euidens, Regem insidiari Græcis, tum se nobiscum & coniungent, & consentient: innuit, nec rupisse fœdus regem,neque velle Græcos auxiliari Athenienſibus.Quorum illud de fœdere, ad iustum & legitimum pertinet:hoc de societate, facultatis est. Addit & contrarium,Cum illo coniuncti Græci nos oppugnabunt,si nos inimicitias auspicabimur.Pendet autem tota res à coniectura. Nec enim pronunciat,reuera regem insidiari Græcis:sed quia id persuasum est populo,& populus è vestigio se parare non potest, sub conditione & ipse id approbat,dicens, si modò inuadere decretum est regi Græcos:dubitatione cupiditatem molliens, & iracundiam medio sermonis genere sedans.In quo etiam in Græcorum inquirit animos,qui non credant.Regem bellum esse Græciæ illaturum.Ac ita quidem ipsum vtile tractatum est,vt à possibili & iusto sumat omnes confirmationes.proinde principale est vtile:in eo verò iustum & possibile continentur.Absolutis autem suis probationibus ascisit ad caput,obiectionem vtilitatis,cognatam capiti,quam tractauit,non vt obiectionem, sed vt oratorum obiurgationem. Quid verò ait ? Ferocibus autem illis & bellum acriter vrgentibus, hoc dico : hæc est obiectio.

A ἐντεῦθεν ἤ συνέχειν δοκῶν, μεταβάλλει τὴν διάνοιαν τῶν ἀκροατῶν ὅτι φιλαπόλιδες φρόνιμοι. καὶ ὅτι μέλειαν τῶν δικαίων καὶ μιθόδωτὴν ὑποζοπὴν διὰ τοιαύτης μελλήσεως καὶ ἤθους ἐπιμελείας ἐργάζεται. οἷον ὅτι τὸ εἶδος τοῦ λόγου ὡς ἔφην,καὶ τοῦ τῆς ἀρχαδίας ἐγκωμίου δημηγορίας. κέχρηται ἤ διαιρέσει μεσῶν τοιαύτη.ἐν μὲν πεποίηται φροίμιον,οὐδεμίαν ὁμοιότητα ἔχον πρὸς τὸ τοῦ θουκυδίδου φροίμιον,ὡς τῶν πρὸ ἐμοῦ τινὲς ᾠήθησαν.ὀλίγας δέ τινας φρασέσεις ὁμοίας μόνας. κατασκευὰς ἤ οὐχ ὁμοίας,οὐδὲ ταὶς αὐταῖς.ὡς τε παίυ πολὺ διεζεῦναι τὴν ὅλην ἔννοιαν τῆς ἐποιίας, καὶ τὴν διοίκησιν ἐκείνης τῆς διοικήσεως. ἐπαινεῖ ἤ δημοσθένης οὐ τὰς φράξεις, ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς, ἀμνιτόωρ τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι δι' εὐβουλίας ἐκεῖνοι πάντα κατώρθωσαν, καὶ ἐνάγων τοὺς ἀκούοντας,ἀσφαλέστερον βουλεύσασθαι φρὸ τῶν ἔργων.τὸ κεφάλαιον δὲ θὺς ὅτι τὸ συμφέρον, ἔχον ταύτην τὴν ἀρχήν. Ἐγὼ νομίζω κοινὸν
B ἐχθρὸν ἁπάντων τῶν ἑλλήνων εἶ βασιλέα. Ἡ δὲ φράσις ὑπὸ τὸ δικαίου. ὅτι ἄδικος ὅτι τοὺς ἕλληνας βασιλεύς. τοῦτο δὲ ὅτι συμβαίνοντος δῆθεν τῇ γνώμῃ τῶν παρεξιόντων.

Οὐ μὴν διὰ ταῦτα.) καὶ βραχὺ τὸ συμφέρον καταskευάζει, τῷ δυνατῷ καὶ τῷ δικαίῳ.μᾶλλον ἤ τὸ ἀσύμφορον τῷ ἀδυνάτῳ. εἰώθασι ἤ ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ὀνόμασιν ἀδιαφόροις ὅτι τούτων χρῆσθαι οἱ τεχνικοί.καὶ τὸ ἀσύμφορον συμφέρον ὀνομάζειν, καὶ τὸ ἄδικον, δίκαιον ὁμοίως ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ἐπανῄθωιλν οὖν ὅτι τὴν διαίρεσιν.ἐ συμφέρῃ φρώτους ὑμᾶς ὅτι θεῖναι τοῖς φεάγμασι, διὰ τὸ μὴ ἔχειν δυνάμιν, καὶ διὰ τὸ τοὺς ἕλληνας φρὸς ἐκεῖνον μᾶλλον βλέπειν, ἢ φρὸς ἡμᾶς.οὐκ ἀπίχει ἤ οὐδὲ τὸ δικαίου ἐν τῇ κατασκευῇ τὸ συμφέροντος. ἀξιοῖ γὰρ τὸν πόλεμον δίκαιον γενέσθαι. τοῦτο δέ ὅτι τὸ νόμιμον. ἐ τὸ μὴ δεῖν ὑπολαμβάνειν αὐτοὺς φρότους τὰς συνθήκας.οὐ μὴν ἐπεξέρχεται τούτῳ σφόδρα, διὰ τὸ δύλαβεῖσθαι τὴν συμβησομένην ἀρχαίαν. ἐπειδὴ γὰρ αὖ τις, αὐτὸν χαριζόμενον βασιλεῖ, φρόφασιν δικαίαν μὴ ὑπολαβεῖν τὰς φρὸς τοὺς ἕλληνας γεγενημένας αὐτῷ συνθήκας, ἐνδέχεται ἤ τῷ δυνατῷ μᾶλλον,οὐδὲν ἧττον ἐμφαίζων, μὴν διὰ τοῦτο τὸ δίκαιον. τὸ μήτοι γε συμφέρον,ὡς ἔφην,διὰ τούτων ἁπάντων περαίνει. τὸ γάρ, εἰ γνήσιοι ἐναργές τι καὶ σαφὲς, ὡς βασιλεὺς βούλεται τοῖς ἕλλησι; τότε καὶ συμμαχήσουσι,καὶ ἐμνονήσουσι;δεῖγμα τὸ μήτε ὑπολαβεῖν τὰς συνθήκας τὸν βασιλέα, μήτε τοὺς ἕλληνας ἂν ἐθελῆσαι τοῖς ἀθηναίοις συνεπαμύνειν. ὧν τὸ μὴν ὅτι φρὸς τὰς συνθήκας, τὸ δίκαιον ἔχει,καὶ τὸ νόμιμον.τὸ ἤ καὶ τὸ συμμαχήσειν ὅτι τὸ δυνατόν.καὶ ὅτι τοὐναντίον,πολεμήσουσιν ἡμῖν μετ' ἐκείνου οἱ ἕλληνες,εἰ φρόσπεχθησόμεθα ἡμεῖς. καὶ τὸ σύμπαν ἤ σχετικῶς.οὐ γὰρ ὑποφαινέτωόντος βεβουλεῦσθαι τὸν βασιλέα τοῖς ἕλλησιν, ἀλλ' ἐπειδὴ πέπεισται ὁ δῆμος, καὶ αὐτικρὺς ὑπολαμβάζεται οὐ δυνάται;καὶ ὑπόθεσιν καὶ αὐτὸς ὑπολαμβάνει, λέγων,εἰ ἄρα εἴληφεν διήγησιν τοῖς ἕλλησι βασιλεύς; τῷ δισταμφὶ τὴν φροθυμίαν φραύνων,καὶ καταπαύων τὴν ὀργὴν τῇ μεσότητι.ἐν ᾧ καὶ τὴν τῶν ἑλλήνων ἐξετάζει γνώμην, ἣν ἔχουσι, μὴ πιστεύοντες βασιλέα φρᾶξαι ὅτι τὴν ἑλλάδα. οὕτω μὴν οὖν διώκηται αὐτῷ τὸ συμφέρον ὑπὸ τὸ δυνατὸν, καὶ τὸ δικαίου,πάσας ἔχον τὰς κατασκευάς; ὡς φροηγούμενον μὲν εἶ τὸ συμφέρον,ἐπομφερόμενον ἤ τὸ δίκαιον ἐ τὸ δυνατόν.πέρας δ' ὑπιθεὶς τὴν οἰκείαις πίστεσι, λαμβάνει φρὸς τὸ κεφάλαιον τὴν αἴτησιν τῶν συμφερόντων, ὁμοχρῶν τῷ κεφαλαίῳ μιθοδούσας αὐτῷ, οὐχ ὡς αἴτησιν, ἀλλ' ὡς ὑπόμνησιν φρὸς τοὺς ῥήτορας. τί δέ φησι; Τοῖς δὲ θρασυνομένοις καὶ σφόδρα πόλεμον κελεύουσιν, ἐκεῖνο λέγω. αὕτη ὅτιν ἡ αἴτησις.

βελόμενος

βουλόμενος ἢ μὴ παρασκευάσειν αὐτὸν ποιῆσαι μηδ' ἐχειν αὐτὴν δυνατὴν εἶναι, διαβάλλει αὐτὸν ἐν τῇ * θέσει, καὶ πρὸς τοὺς ῥήτορας τὸν λόγον ποιεῖται, ὡς ναῦν θεραπεύοντας, τότε δ' ἐν τοῖς κινδύνοις ἀποδειλιῶντας; πρὸ μὲν δοκεῖν, πρὸς τοὺς ῥήτορας λέγων; τῇ δ' ἀληθείᾳ, πρὸς τὸν ἀκέραιον αὐτὸν ἀντιτίθεμαι; ὅπου οὐ δεῖ θεραπεύεσθαι, ἵνα μὴ μεταγνῶσιν ἐν τοῖς ἔργοις ὠφελούμενοι. εἶτα ἑτέρᾳ λύσει κέχρηται τῇ ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ. μείζων ἡ τὸ δυνατὸν εἰς τὸ χαλεπὸν ὅτι δυσχερὲς, ἐν τοῖς ἐκείνου τόποις πολεμεῖν, τοσαύτας, καὶ χρημάτων πλῆθος καὶ ὁπλίσεως τόπους κεκτημένου, τό, τε ῥᾴδιον, ὅτι δύσκολος ἡμῖν ὁ πρὸς ἐκεῖνον ἔσται πόλεμος, εἰ ἐκεῖνος ἐπέλθοι τῶν ἑλλήνων κοινῇ συναγωνιζομένων. εἶτα τῷ συμφέροντι πάλιν, ὅτι διὰ ταῦτα τοίνυν θαρραλεωτέρους ἀπελέσθαι τὸν πρὸς ἐκεῖνον πόλεμον, ἀλλὰ θαρσυνόμεθα. πάλιν ἐκ τῆς ἐργασίας ἀντέστησε πρὸς τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι ἀλλ' ἐὰν θαρσυνώμεθα, οὐδὲν ἧττον δόξομεν αἱρεῖσθαι πόλεμον. ἐξ οὗ σωθήσεται τὸ δεινὸν, εἰ δεῖ συστρατεύεσθαι τοῖς ἕλλησι. τοῦτο τὸ ἀνυπόπτωτον οὐκ ἔθηκεν ἐν τοῖς φανεροῖς, ἵνα δὲ φανερῶς, εἰπών. εἰ μὴ οἷόν τε ἑτέρους τινὰς ὧδε δυνάμεως, ὥστε τοῖς βαρβάροις οἷόν τε εἶναι ἀμύνασθαι ἕτερος δέ τις ὥστε τοῖς ἕλλησι; εἰκότως ἂν ἴσως φανείη περὶ ἐκείνου ἐγνωκότα ἀντιτασσόμενοι. τουτέστιν, εἰ θαρσυνόμεθα ἡμεῖς, οὐκ ἤδη δῆλον ἔσται, ὅτι πρὸς βασιλέα τὸν θαρσυνόμενον συγκεκροτοῦμεν, ὡς τοῦ δόξειν ἄρχειν πολέμου. εἶτα ὅπη τοῖς ἐξῆς ἀντίθησιν τοῖς ὑπὸ τοῦ συμφέροντος, ἄλλο μέρος ἐνταῦθα λύων. * τοῦτο δέ ὅτι, καὶ ναῦν μὲν συγκαλοῦμεν τοῖς ἕλλησι, ἐπιδώσειν ἄρχεται λύειν. τοῦτο δὲ τὸ μέρος τῆς ἀντιθέσεως μὴ θεὶς, ἀνακαλύπτει τῇ λύσει. τί γὰρ φησί. καὶ ναῦν μὲν συγκαλεῖτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς ἕλλησας. ἐὰν δὲ ἃ κελεύουσιν οὗτοι μὴ ποιεῖτε, τουτέστιν ἀν' ἀρχὴ τῆς ἡγεμονίας ὑμῖν ἀμφισβητῶσιν, ὡς κοινοῦ τοῦ πολέμου τυγχάνοντος; πῶς πρόσδεξεσθε τὴν ἀμφισβήτησιν εἶτα ἑτέρᾳ λύσει τῇ ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος. ὅτι ἐπειδὰν αὐτὸς ὑπῇ βασιλεύς, εἶθ' ἑκόντες αὐτοὶ προθυμήσονται, καὶ ἀπὸ τῆς δυνάμεως τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅς τις ὁρῶν ὑμᾶς μείζω δυνάμιν ἔχοντας, οὐ μᾶλλον ὑμῖν ἀξιώσει τάττεσθαι. εἰ μὲν δὴ τοῦτο μέρος τοῦ λόγου παλαιόν τι, ὠφελεκτικὸν τοῦ συμφέροντος. οὗ τὸ μὲν ἔστι προοίμιον. τὸ δὲ δεύτερον, προηγεῖται μὲν γὰρ ἀρχῆς διηθημένους γνώμη, * αὐτὸς δὲ ὡς οἰκείαν εἰσηγεῖται, φάσκων ἀσύμφορον, κατεπείγουσαν ἀπὸ τοῦ πολέμου. πέρας δὲ τούτοις ὑπέθηκε τοῖς μέρεσι τοῦ συμφέροντος, ὃ πολλὴν μίξιν ἔχει καὶ κοινωνίαν. τὸ μὲν πρὸς τὴν ἀντίθεσιν, πρὸς τὸ δυνατὸν καὶ ἀσφαλὲς τὸ ὑπὲρ μέσον τῆς ἀντιθέσεως; μεταβαίνει λοιπὸν ἐπ' αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ δυνατὸν, κατασκευὴν ἔχοντες θαρσαλέαν τῆς πόλεως. προοιμιάζεται δὲ πρὸ τοῦ κεφαλαίου, ἐνδεικνύμενος τὴν ἀκεραιοσύνην καὶ τὴν χρείαν μᾶλλον ὅσης ἐργασίας καὶ πόνων ἄξιον; ἵνα προξένηται δι' αὐτῶν προοιμιακῶν τούτων τὸν ἀκεραίως προσδέξασθαι, ὡς κάλλιστα καὶ ἐντελέστατα τὸν λόγον ἀξιόρημνον. καὶ ἔστιν ἀρχὴ τοῦ προοιμίου; Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ταῦτά τε καὶ τὰ θαρραλεώτερα τούτοις; τῆς μὲν ὑπολοιπῆς τοῦ προοιμίου συμπέρασμα τῶν προειρημένων ἐχούσης; ἀρχὴν δὲ τῶν μελλόντων. λήγει δὲ εἰς ταὐτὸν τὴν σύνοιαν. Οἶμαι δὲ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς, αὐτὸν αὖ ὑμῖν ἀρέσκειν ψηφίζεσθαι. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τοῦ προοιμίου προκατασκευὴν κέχρηται πρὸς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, ἐπειδὴ γὰρ οἵδε χαλεπὰ συμβουλεύουσιν, καὶ τοῖς δυνάμεσι δεῖ τὰς εἰσφορὰς, καὶ τοῖς ξυνάρχοις δεῖ τὴν λειτουργίαν; προθυμον τὸν ἀκεραίως πρὸς τὰς πράξεις,

A Quia verò nolebat eam efficere acrem, & augere viribus: criminatur * eam in thesi, & aduersus oratores orationem instituit, vt qui nunc quidem sint feroces, tum verò in periculis metu debilitentur. ac videri quidem vult pertinere hæc ad oratores: sed tamen obscurè auditores tangit, & monet, non esse ferociē dum: vt ne eos rem aggressos conatuum pœniteat,. Deinde alia refutatione vtitur, à facultate sumpta. Diuidit autem facultatem in difficultatem gerendi in illius ditione belli, qui tantam classem, tantam pecuniæ vim, & opportuna bello gerendo loca teneat: in facile, expeditam fore belli gerendi rationem, si nos ille inuaserit, Græcis nos communi ope iuuantibus. Postea rursus ab vtili argumentatur: Propterea, inquit, vos moneo, ne bellum priores cum eo suscipiatis, sed vos paretis. Sed in tractatione huius epicherematis iterum obiici poterat: At si nos parauerimus, nihilominus bellandi cupidi videbimur. Vnde colligitur graue illud, Vtrum expeditionis socij Græci esse debeant? Hanc obiectionem apertè non posuit, sed
B apertè soluit, his verbis: Quòd si alia esset eius exercitus ratio, quo Barbari vlciscendi sunt, alia quo Græci: fortasse haud ab re nos illi aduersari, celare non possemus. hoc est, Si nos parabimus: non statim apparebit, apparatum illum ad infestandum Barbarum pertinere. Quare non videbimini? auspicati bellum. Hinc ad sequentem obiectionem ab vtili accedit, aliam partē ibi soluens. Ea verò est, Ac nunc quidem si conuocamus Græcos. Hinc incipit refutare. Quàm partem obiectionis cum non posuerit, refutatione aperit. Quid verò ait? Nunc ad vos conuocatis Græcos: si verò quæ iubent non faciatis: hoc est, si de principatu vobiscum contendent, quòd commune sit bellum: quomodo admittetis contentionem? mox alia refutatio à tempore sumitur: Vbi ipse rex, inquit præstò fuerit, vltrò ipsi strenuam operam nauabunt. Et à viribus vrbis, Nemo erit, si viderit vos maxima præditos esse potentia, quin vobiscū coniunctum sese velit. Ac vna quidem hæc orationis pars, continens vtilitatis, absoluta est; cuius altera principalis est, altera secundaria. Principalis enim est
C * primordio sententia Demosthenis quam ipse pro sua introducit: inutilem esse eam asserens, quæ ad bellum hortetur. Absolutis igitur his vtilitatis partibus, * multam mistionem habet, & communionem, id quod obiectionem antecedit, cum facultate & iusto: id verò quod eandem sequitur, cum facultate, quæ est exposita ad euersionem obiectionis: demum rectà ad ipsam facultatem accedit, quæ confirmationē habet vrbani apparatus. Præfatur autē ante id caput, vt ostē dat exquisitam diligentiam, quantáque industria, & quantis laboribus, id quod ex vsu futurum sit, inuenerit, vt per hęc exordij verba hortetur auditorem ad probandam orationem, tanquam pulcherrimè & perfectissimè inuentam. Est autem exordij principiū: Ego igitur, Atheniēses, & hæc & cōsimilia his: Cū quidem accessus ad exordium conclusionem superiorū contineat, & principium sequentium. Loquitur autem in hanc sententiam. Ego verò arbitror eam à vobis, si audita placuerit, decernendam esse. Post exordij finem præparatione ad ipsum caput est vsus: vt, quia sciebat se difficila suasurum, tum diuitibus propter tributa, tum trierarchis propter publicum munus, auditorem & promptum ad res gerendas,

& beneuolum ad orationem audiendam ſibi faceret. Ac præparationis initium eſt, Primũ igitur in apparatu eſt Athenienſes: finis verò, Vnuſquiſque verò ſeorſim per ſe nihil facturus, ſed proximum aliquem facturum ſperans, nihil vnquam vobis confectum eſt. Accedit autem ad ipſum caput ab his verbis: Quod ſi vos ita fueritis affecti & concitati, mille & ducentos. Diſputationem verò de apparatu ſummatim tripartitã facit. Primùm trierarchos, & facultates eorum & triremes. Deinde facultates omnium eorum, qui in vrbe habitant, à qua ſuppeditari ſumptus debent. Poſtremò locum, & naualia, quæ triremibus paranda ſint. Diuidit autem horum ſingula in naues centum duntaxat, ſi leuius ſit bellum: vt triremem præbeant duodeni viri. nam duodecies centum ſunt mille & ducenta. Sin bellum paulo grauius fiat, & mediocri cum apparatu ingruat rex: ducentas præbeant triremes mille ducenti trierarchæ: vt ſeni viri ſingulas triremes inſtruant, & grauius onus ſuſtinere ſit neceſſe. Sin multo maiore apparatu ſit opus reipublicę, & rex robore maiori veniat inſtructus: quaternos viros ſingulas triremes præbere oportere. Quater enim treccenta, mille ſunt & ducenta. His verò trierarchiam obeundam, vt quaterni vnam triremen reipublicæ præbeant. Ac diſputatio quidem de trierarchis & nauibus ita ſe habet. Facultates autẽ mille ducentorum trierarchorum ſexies mille talentis æſtimat, eaque ſexies mille talenta in centum partes diuidit, per ſe xagena talenta. ſexagies enim centum ſũt ſex millia: vt ſi bellũ fiat leuius, duodeni vnã nauẽ inſtruãt qui facultates poſſideãt ſexaginta talẽtorũ: ſin grauiꝰ paulò fiat, vt ſeni viri triremẽ præbeãt qui tricenũm talẽtũm facultates poſſideant: ſin grauiſſimum, vt quaterni viri trierarchi ſint vnius nauis, facultates poſſidentes viginti talentũm. Ac oratio de trierarchis & opibus eorũ & triremibus hîc finitur. Earũ verò implendarum rationẽ in hunc diſtribuit modum. Decem Athenarum ſunt tribus. triremes igitur tricenas vnicuique tribui aſſignat. Nam decies trigenta ſunt trecenta. Diuidit autem triginta haſce triremes ſimul trifariam denario numero, & tribum in ternas partes: & poſtulat vt tertia tribus pars, hoc eſt triens, compleat decem triremes, ad bellicos vſus. Præterea ſuadet vt triginta naualia tributim extruãtur in Piræeo, vt ſingulæ denæ naues in ſingulis naualibus conſeruari poſſint. Reſtat vt dicendum ſit de tertia parte apparatus, quæ eſt exactio & ſtipendium militum. quam exactionem numerari oporteat ab omnibus, qui opes in vrbe habeant. Recuſat autem ea de re nunc diſputare, & ſuadet, ne quid de ea moueatur, donec reuera immineat bellũ illud regium. Non enim expedire vt nunc inquiratur, ne locupletes ſuã pecuniam diſſimulent. Hæc ſunt quæ de potentia vrbis diſſeruit. Rationem tamen illam de pecunia ſumpſit ab obiectione: cum & auditor commeatum expeditum & paratum quæreret: & orator caput ex obiectione peteret: Et vnde vobis pecunia ſuppetitura ſit quæritis? &, palàm dic qui ſit commeatus? Ipſe verò ſolui ita vt diximus, iubens modò non quęri, ſed in poſterum differri eius rei conſiderationem. Tum enim pecuniam præſtò futuram, cum rex venerit. His epicherema adiecit: Si has copias inſtruxerimus,

A καὶ δύνοιμι, πρὸς τὸν λόγον, ἑαυτῷ κατασκευάζει. καὶ ἔστι μὲν ἀρχὴ τῆς παρασκευῆς; Ἐστι τοίνυν πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; Πέρας δὲ; αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐδὲν ποιήσων; τὸν δὲ πλησίον προσδοκῶντα; οὐδὲν πώποτε ὑμῖν ἐγκύρησε. Εἰσβάλλει τοίνυν εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἐκ ταύτης τῆς λέξεως, ἐὰν οὖν ἡμῶν οὕτω, καὶ παροξυνθῶν; Τοὺς ἑξακοσίους, καὶ χιλίους. διαιρεῖ τοίνυν τὸν τῆς παρασκευῆς λόγον κεφαλαιωδῶς εἰς ἕξα; πρῶτον μὲν, εἰς ξυμμορίτας καὶ τῶν οὐσίαν αὐτῶν, καὶ τὰς ξυμμορίας. εἶτα καὶ εἰς τὴν οὐσίαν πάντων τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν, ἀφ' ἧς δεῖ τὰ ἀναλώματα γίνεσθαι. ξίτον δὲ, εἰς τὸν τόπον καὶ τοὺς νεωσοίκους, οἷς δεῖ κατασκευασθῆναι τὰς ξυμμορίας. διαιρεῖ δὲ τούτων ἕκαστον εἰς ναῦς ἑκατὸν μόνας, εἰ κουφότερος εἴη ὁ πόλεμος. καὶ τὴν ξυμμορίαν παρεχέτωσαν δυοκαίδεκα ἄν- B δρες, δωδεκάκις δὲ ἑκατὸν, χίλια καὶ ἑξακόσια. εἰ δ' ὀλίγῳ βαρύτερος ὁ πόλεμος γένοιτο, & μέσως ἔχων παρασκευῆς ἥκει ὁ Βασιλεύς; ἑξακοσίας παρεχέτωσαν ξυμμορίας οἱ χίλιοι καὶ ἑξακόσιοι ξυμμορῖται; ὡς παρέχειν ἓξ ἄνδρας τὴν ξυμμορίαν; καὶ ὑπομένειν ἀνάγκη βαρύτερον τὸ λειτούργημα. εἰ δὲ πολλῷ πλείων & παρασκευὴ τῇ πόλει γένοιτο χρεία, καὶ βασιλεὺς ἔλθοι πλείονι ῥώμῃ παρεσκευασμένος; τοὺς τέτταρας ἄνδρας παρέχειν δεῖ φησὶ μίαν ναῦν. τετρακὶς δὲ ξιακόσια, χίλια καὶ ἑξακόσια. τούτους δὲ ξυμμορίτας εἶναι, παρέχοντας τῇ πόλει ξυμμορίαν τοὺς τέτταρας. καὶ ὁ μὲν λόγος ὁ περὶ τῶν ξυμμορῶν καὶ τῶν νεῶν, οὗτός ἐστι. τὴν δὲ οὐσίαν τῶν χιλίων ἑξακοσίων ξυμμορῶν τετιμῆσθαι τάλαντον ἑξακισχιλίων. τὰ τοίνυν ἑξακισχίλια τάλαντα, διαιρεῖ εἰς ἑκατὸν μέρη, καὶ ἑξήκοντα τάλαντα. ἑξηκοντάκις δὲ ἑκατὸν, ἑξακισχίλια; ἵνα ἐὰν μὲν κουφότερος ὁ πόλεμος γένηται; δώδεκα εἰσφέρωσιν αἱ ξυμμορῖαι δώδεκα εἰς μίαν ναῦν, οὐσίαν κεκτημένοι τάλαντων ἑξήκοντα. εἰ δὲ βαρύτερος ὀλίγῳ; γένοιντο ξυμμορῖται ἓξ ἄνδρες, οὐσίαν κεκτημένοι ξιακόσια τάλαντα. εἰ δὲ βαρύτατος; τέτταρες ἄνδρες τὴν μιᾶς νεὼς, οὐσίαν κεκτημένοι τάλαντα εἴκοσι. καὶ ὁ μὲν τῆς ξυμμορῶν, καὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς καὶ ξυμμορῶν λόγος, ἐνταῦθα τὸ πέρας εἴληφε. τὸν δὲ περὶ τῆς πληρωμάτων τούτων τούτων, διεῖλε τὸν ξόπον τῆδε τον. δέκα τῆς ἀθηναίων εἰσὶ φυλαί. ξυμμορίας τοίνυν ξιακόσια, ἑκάστη τεσσάρακοντα φυλῇ. δεκάκις δὲ ξιακόσια, ξιακόσια. διαιρεῖ δὲ τὰς ξιακόσια ταύτας ξυμμορίας ὁμοῦ ξίχα καὶ δέκα. καὶ τῶν φυλῶν εἰς μέρη ξία. καὶ ἄξιοῖ τὸ ξίτον μέρος τῆς φυλῆς, τουτέστι τῶν ξιτίων, πληροῦν τὰς δέκα ξυμμορίας εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας. ἔτι δ' εἰσηγεῖται ξιακόσια νεοσοίκους καὶ φυλῶν ἑκάστῃ κατασκευασθῆναι ἐν τῷ πειραιεῖ, ὡς διὰ τοῦτο τῶν μίαν ναῦν ἐν ἑκάστῳ νεωσοίκῳ σώζεσθαι. λοιπόν ἐστιν εἰπεῖν περὶ τοῦ ξίτου μέρους τῆς παρασκευῆς. τοῦτο δέ ἐστιν ἡ εἰσφορά, καὶ ὁ μισθὸς τῶν στρατευομένων. ὧν πᾶσα εἰσφορὰν δεῖ γένεσθαι παρὰ πάντων τῶν κεκτημένων οὐσίας καὶ τὴν πόλιν. τὸν τοίνυν περὶ τούτου λόγον ἐποιήσατο νῦν, καὶ ἄξιοῖ μὴ γυμνάζειν περὶ τούτου μηδέν, ἕως ἂν ὄντος ἐνῇ ὁ βασιλέως πόλεμος. μηδὲ συμφέρειν νῦν ζητεῖν, ἵνα οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες μὴ ἀρνήσωνται. ταῦτα μὲν οὖν ἐστὶν ἃ περὶ τοῦ δυναμένου τοῦ τῆς πόλεως διήλεκται. εἴληφε μέν τι τὸν περὶ τῶν χρημάτων λόγον ἐξ ἀποθέσεως, ζητοῦντος τοῦ ἀκροατοῦ τὴν ἀπορίαν ἐκ τοῦ ῥήματος; λαμβάνοντός τε τοῦ ῥήτορος ἐξ ἀποθέσεως τὸ κεφάλαιον. μὴ πόθεν ὑμῖν ἔσται τὰ χρήματα φατέ. καὶ λέγε φανερῶς τὸν πόρον· ὁ δ' ὕστερον ὡς ἔφαμεν, ἀξιῶν μὴ νῦν ζητεῖν, εἰς δὲ τὸν μέλλοντα χρόνον ἀποτίθεται τὴν περὶ τούτων ἐπίσκεψιν. τότε γὰρ ἔσεσθαι τὸν πόρον, ἐπειδὰν ἥκῃ βασιλεύς. εἶτα ἐπήνεγκεν ἐπιχείρημα ἐπὶ τοῦτο. ὅτι εἰ ταύτην τὴν δύναμιν παρασκευασόμεθα, μᾶλλον

μᾶλλον αὐτὸν ἀμυνούμθα, ἢ οἱ πατέρες. διότι ἡμεῖς μὲν τριῶν πεντήκοντα ξιακοσίας ξυήρεις μόνοι. τὸ δὲ παλαιὸν, ξιακοσίας πάντες οἱ ἕλλωνες καὶ οὕτω πεπληρώκει τὸν λόγον πάντα τὸν ὠφελὶ τὸ δυνατὸν τῆς πόλεως. ἐντελῆ δὲ τὴν ἐργασίαν τῶ πεφαλαίου πθεὶς, οὐ μόνον τὸ δυνατὸν ἐξετάζει τῆς πόλεως. ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτπείμενον. μεταβαίνει τοίνυν ὅτι τὸ τῶ βασιλέως δυνατόν. τοῦτο δὲ κ) αὐτίθεσιν λαμβάνει. ἀλλὰ χρήματά φησιν ἐπάξειν βασιλεύς. πολλὰ γὰρ ὠφελιβέβληται. τοῦτο τέως μέν ἐστι φαῦλον αὐτὸ πθεὶς. δεῖ γὰρ αὐτῆ ὠφορεθῆναι, τίνος ἕνεκα φοβοῦ) τὰ βασιλέως χρήματα. τέως δ' ἐμέλισεν, ἵνα δύπτης αὐτῷ ὠφὸς τὸν λύσιν γένηται. λύει τοίνυν αὐτὸ ἐκ συγκρίσεως, εἰπών. Τὸ μὲν ἐκείνου ῥᾳδίως ἀναλωθήσεσθαι, καὶ μηδαμόθεν ἔξειν ὁπλοφορίαν. ἀθηναίους δὲ, ἐκ τῆς χώρας κ) μέρος λαμβανούσας. μηδέποτε τῆ αἰαγκαίων ὑπορήσειν. καὶ τοῦτο εἶ) τὸ μέγιστον, τὸ κρατοῦντας τῆς οἰκείας χώρας, καὶ τὰς ἀφορμὰς ἐκ ταύτης λαμβάνοντας αὐτῷ πολεμεῖν. Ετέραν τοίνυν αὐτίθεσιν ἔλαβεν, ἀκόλουθον τῆ ὠφοειρημένῃ. μᾶλλον δὲ μέρος ἔλαβε τῆς ὠφὸ αὐτῆς. ἀλλὰ δι' ὃ μὴ πολὺ μισθοφορικὸν ἐκ τῆ ἑλλωνικῶν, χρήματα ἔχων βασιλεὺς ἀθρόοις; δίχα γ' ταύτῳ διαρεῖ. καὶ τὸ μὲν ὠφὸ τὸν μέρος ἦυσεν ὡς ἤδη δέδεικται. τὸ δὲ δεύτερον, ἐνθεῦθεν ἀρχεται. καὶ μὲν οὐδ' ὅ πνες δεδίασι. λύει δὲ μεταληπτικός. εἰ μὲν ᾧ ἑτέρως τραπέσθοιτο βασιλεύς. ὑπακοῦσαι αὐτοὺς τῆ ἑλλωίων μισθοφόρους. εἰ δ' ὅτι τῷ ἑλλάδα. οὐκ ὑπακοῦσαι. εἶτα ἑτέρα μεταλήψει, ὑπὸ τῆς τῶ βασιλέως γνώμης, ὅτι οὐδὲ ἐκείνῳ συμφέρει, δῆτα τῆ ξένων κρατῆσαι. ὠφελησάζει γὰρ αὐτοὺς καταφρονεῖν τῆς αὐτῷ δυνάμεως. ἔπιτα αὐτίθεσιν ἔλαβεν ἐκ τῶ αὐτῷ δυνατῶ, καὶ τῆ συμβησομένων αὐτοῖς πλεονεκτημάτων, εἰ ἀναμείναιεν αὐτὸν εἰς τῷ ἑλλάδα ἐλθεῖν. ἔστι οὖν ἡ ἔπιτα, ἀλλὰ δεῖ μὴ ἥκοι δεῦρο τῶ βασιλέως ἡγουμένου, τῆς ἐκείνου γνώμης, ταύτῳ ἦυσεν ἐκτάσῃ, εἰπών. μὴ αὖ ἐθελῆσαι ἥκοις μετ' ἐκείνου ἡγήσαι. καὶ μεταλήψει, ἀλλὰ μᾶλλον αὖ δόξαιεν τοῖς θεοῖς καλῶς ἡγεῖσθαι ὁμολογήσαντες ὑπὲρ ὧν πρότερον ἥμαρτον, ἢ πάλιν ἐναντιῶσαι ταῖς πρότεραις αἰτίαις καὶ δευτέραις ἁμαρτίαις. ἔπιτα λύσις. εἰ γὰρ καὶ ἥκοιμεν μετ' ἐκείνου ἡγούμενοι. ἀλλ' οὖν γε οἱ τῆ ἥκοντες ἐλθεῖν μὴ τῆ ἑλλώων ἔσονται. εἶτα ὅπως ἐρεῖ μὲν καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι, καὶ τῷ δυνατῷ. δίκαιον μὲν ὅτι οὐ δεῖ πρότερος καταρχειν. δυνατὸν, ὅτι ὠφελήσομεν τὸ πρόσθεν ἥκοντας λέγει, ἢ ὠφελῶν, ἢ τὸ μισθοφόρων. συμφέρον δ' ὅτι οὐ χρὴ πράττειν ὑπαγθείας τὸν πόλεμον ἐκφέρειν. μετέβη λοιπὸν ὅτι τῷ τῆ ἑλλώων ποιότητα. ἀλλὰ δέος μὴ καταπλαγέντες οἱ ἕλλωνες τῷ πολέμῳ, ἐναγόντος βασιλέως, πρόσθεν) τῷ ἑλλάδα. ταύτῳ ἦυσεν ἐκτάσῃ. ἔπιτα καταπαύσασι μεταληπτικῶς. ὅτι, ἕως μὲν αὐτὸν κοινὸν ἐχθρὸν ἐνόμιζον, πολλῶν ἀγαθῶν ἐναντίον κύριοι. ἀφ' οὗ δὲ φίλον αὐτὸν ὠφήσαν, πάντα πεπόνθασι τὰ αἴσχιστα. τὸ οὐκοῦν καλὸν μὲν αὐτοὺς φάναι τις ἄν, αὐτῷ ἔοικεν ἐξ ἀκολουθίας τῷ αὐτίθεσιν. ἔπιτα μὴ θεὸς αὐτῷ, ἦυσεν εἰπών. μὴ νῦν καλῶμεν ὅτε οὐκ ὑπακούσονται. μὴ νῦν πολεμῶμεν, ὅτε ἐ δυνησόμθα. εἶτα ὅτι σωῦ φέρει κ) ἕτερον μέρος τ συμφέροντος, ὅτι ὑπὲρ ἡμῶν, τὸ τὸν βασιλέα στρατεῦσαι δεῦρο. οὕτω γὰρ ἂν διαλλαγεῖεν ἀλλήλοις οἱ ἕλλωνες, ὅτι τούτοις ἐπήγαγε τοὺς ὅπλοις, αἰσχρὰ φαλθίσουν ἔχοντας. πρῶτον μὲν ἀπὸ τ δίκαιου. μὴ ὠφελοῦμεν τοὺς ἑαυτῷ ὅρκους, μὴ συγχέωμεν συνθήκας πρότερος, κ) δεῖν ἀμυνεσθαι βασιλέα ὅπόντα, ἀλλὰ μὴ στρατεύεσθαι ὅτι τῷ ἐκείνου χώραν. πρὸς τῆς ὠφελησάσης, ὅπως ἂν ὠφεληθῆς ἦυσεν ἔργῳ, μᾶλλον ἢ λόγῳ ζητεῖν. ὅπως ἀξία ἦς τὰ ἔργα τῆ προγονικῆς ἀρέτης.

A fortius eum vlciſcemur, quàm noſtri patres: quia nos ſoli nunc trecentas triremes poſſidemus: olim ducentas tantum vniuerſi Græci. Abſoluit omnem orationem de potẽtia vrbis: poſitáque integra capitis tractatione, non ſolùm vires vrbis conſiderat, ſed etiam aduerſarij. Proinde tranſit ad regis potentiam, eámque obiectionis ſpecie ſumit. At pecuniam inquit, adducet rex, cuius copiis circumfluit. Hic interim primam eius partem ponit. Adiiciẽdum enim ei eſt, quamobrem pecuniam regis metuant. Eam verò interim diuiſit, vt facilis ad ſoluendum fieret: ſoluit autem eam per comparationem, his verbis: Illius pecuniam facile conſumptum iri, nec aliunde ſubſidiũ habiturum. Athenienſes verò qui è ſuo agro per vices accipiant, nunquam rebus neceſſarijs carituros. & hoc eſſe maximum, quòd ſuam ditionem teneant, & commeatus inde accipientes cum eo bellaturi ſint. Aliam item obiectionem mouet priori conſequentẽ, vel partem potius præcedentis: Sed verendum eſt, ne rex pecunijs abundans, magnum peditatũ, multósq; B milites è Græcia mercenarios contrahat. Bifariam autem hanc diuidit. Ac primam partem refutat, vt iã oſtenſum eſt. Secundam hinc orditur, ſoluitque per tranſlationem: Siquidem alios oppugnaret rex, Græcorum mercenarios illi fortaſſe præſtò futuros: ſin Græciam minimè quidem id facturos. Addit & aliam tranſlationem ab animo regis, ne illi quidem expedire, vt per conducticios victoria potiatur: quòd ita ſuã potentiam apud eos contemptam redderet. Tertiam obiectionem ſumpſit ex eius potentia, & euenturis ei commoditatibus, ſi non expectarent dum Græciam inuaderet. Eſt igitur tertia: Sed metuendum, ne rege huc aduentante, cum eo conſpirent? Hanc ſoluit per inſtantiam his verbis, Minimè ſe Thebanos cum eo coniuncturos dijs potius, occaſio ſibi vt detur excuſandi, delicta ſuperiora, quã vt priora crimina nouis vituperationibus cumulent. Tertia refutatio hæc eſt, Si Thebani cum eo facient: Thebanorum hoſtes ſe cum Græcis certè coniungent. Tandem & iuſto & C vtili & poſſibili obſignat: iuſto, non oportere priores laceſſere: poſſibili, eos fore ſuperiores Thebanis, & Argiuis, & mercenariis: vtili, eos adduci non debere, vt primi bellum inferant. Tranſit tandem ad Græcorum qualitatem: At metuendum eſt, ne pericu li Græci regis aggreſſione, Græciam deſtituant. Hanc ſoluit per inſtantiam, deinde confirmat tranſlatione. Dum eum communem hoſtem iudicarint, magna potentia & felicitate eos floruiſſe: cum primùm verò ſibi amicum crediderint, extrema quæque eſſe perpeſſos.* Proinde vocare eos aliquis dixerit.) Hanc è conſequenti ſumpſit obiectionem. Deinde non poſi tam ſoluit his verbis, Ne vocemus eos nunc, cum nõ obtemperabunt: ne nunc belligeremus, cum non poterimus. Pòſt & aliam partem vtilitatis ſubiicit. Ẽ re noſtra eſt vt rex huc irrumpat, ſic enim reconciliabuntur inter ſe Græci. Mox addit epilogos, qui enumerationem capitum continent: primum à iuſto, ne ſuum iuſiurandum violent: ne ipſi priores fœdus rũpant, debere eos vſciſci regem vim facientem: in eius finibus bello infeſtare non debere. De apparatu, vt reipſa magis quàm verbis parati ſint: vt eorum facinora rebus maiorum geſtis reſpondeant:

ne verbis freti sint,sed ipsa re sese parent, vt sint in tuto.Quę sententia valde affinis est illi,quæ in exordio ponitur:& sic absoluit orationem.

ENARRATIO ORATIONIS DEMOSTHENIS pro libertate Rhodiorum, Hieronymo Vvolfio interprete.

ARbitror oportere vos, Athenienses, tantis de rebus deliberantes, dare liberè dicendi potestatem vnicuique consulentium.) Qui insulas & maritimam oram incolebant Byzantium vsque socij fuerant olim Athenienſium. Sed cum spe libertatis desciuissent:bellum gessere cum Athenienſibus:eósque belli moram pertæsos coegerunt pacem facere secum,sic vt liberi & sui iuris essent.Post hæc Artemisia de regis Persarum sententia, Rhodiorum diuites adiuuante,potentes opprimunt populum,& Rhodiæ vrbis imperium locupletes occupant. Confugit igitur populus ad vrbem Athenienſium libertatis restitutionem petens. Demosthenes censet opem ferendam populo Rhodiorum.Si quisquam autem alius Athenienſibus bello sociali molestus fuerat, & cęteros ad defectionem impulerat: id crimen in populo Rhodiorum cum primis hærere constabat. Quapropter Athenarum vrbs eis præter cæteros irata erat,vt præcipuis defectionis autoribus. Proinde ab omni parte suasori difficilis est oratio,defendẽti homines, qui & defecerant,& multis vrbem cladibus affecerãt. Neque verò hoc solum concionatori obstat : sed & regis Persarum metus.Nec enim leue , neque tutum esse videbatur,Regis per locupletes insula penè potiti suspicere inimicitias. Nam ad illum res pertinebant. Aduersus igitur horum vtrumque firmissima duo opposuit:Rhodiorum perfidiæ magnanimitaté ciuitatis,& Græcis qui afficiantur iniuriis,opitulandi consuetudinem,& illustrem gloriam quę inde ad rẽ publicam reditura sit,omnibus Græcis ad eam , hoc si fecerint,respecturis.Aduersus regis metum, & iustum & facultatem opposuit,& tertio loco vtilitatẽ. Ac facultatem,quòd rege aduersis rebus conflictante, & superato,nec Artemisia Rhodiorum dominos adiutura sit,nec ipse rex:Iustum,quòd rex curam suscepturus non sit hominum nihil ad se pertinentium: quòd & Græci sint Rhodij,& ad regis imperio separati.

Vtile homines eos non negligendos, etiamsi rex, Rhodiorum curam susceperit. Id enim si fieret, argumento fore,eum non modò Rhodiis , sed etiam Græcis omnibus velle imperare.Sic igitur orationẽ diuisit,& hæc negociorum natura est.Quo autem pacto horũ singula disposuerit, quóve modo tractarit, ab initio est explicandum,& ab exordio auspicandũ.

Arbitror oportere vos.)Quàm parum argumento fidat,per ipsam aggressionem ostendit. Nam cum liberè defendere non auderet homines, qui & multis & magnis iniuriis affecisse populum videbantur, per eam sententiam quæ statim sequitur , occupat auditorem: & id elicere studet,vt fateatur,se consiliis obtemperaturum .Exordium igitur his duabus sententijs constat,vt & dicentem ferant , & persuaderi sibi sinant, vt orationem reipsa exequantur. Secundi exordij est captatio beneuolentiæ , cum ait,

A μὴ τοῖς λόγοις πιστεύειν, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ἀσφαλῶς βουλεύεσθαι. αὕτη δὲ ἡ ἔννοια πλείστων ἔχει συγχύσεων πρὸς τὴν ἐν τῷ προοιμίῳ. ὅπῃ τούτοις κατατρέφει τὸν λόγον.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, δημοσθένους λόγον, ἐξήγησις.

ΟΙμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους, διδόναι παρρησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. Συνεμάχουν ἀθηναίοις ποτὲ οἱ νησιῶται, καὶ οἱ τὴν ῥόδον οἰκοῦντες ἄχρι τοῦ βυζαντίου. εἶτ' ἀποστάντες εἰς ἐλευθερίαν, ἐπολέμησαν ἀθηναίοις. καὶ μηκυνομένου τοῦ πολέμου, ἠναγκάσθησαν εἰς συνθήκας ἐλθεῖν πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀθηναῖοι, ὡς τὰ αὐτονόμους εἶ) καὶ ἐλευθέρους. καὶ μὴ ταῦτα βασιλέως γνώμῃ βοηθούσης ἀρτεμισίας τοῖς κὴ τὴν ῥόδον δυνάμεσι, ὑπετίθεντα τῷ δήμῳ, οἱ δυνατοί. καὶ ἄρχουσι τῆς ῥοδίων πόλεως, οἱ τὰς οὐσίας κεκτημένοι. κατέφευγον οὖν ὁ δῆμος ὅπῃ τὴν ἀθηναίων πόλιν, ἀξιῶν ἐλευθερίας τυχεῖν. δημοσθένης ἠ βοηθεῖν ἔγνω τῷ δήμῳ ῥοδίων. εἰ δέ τις ἄλλος ἀθηναίοις ἐλύπησεν ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ, κὴ τὴν ἀπόστασιν εἰργάσατο, μᾶλλον πέφυκεν ὁ τῶν ῥοδίων δῆμος. διόπερ πρὸς αὐτοὺς ἔοικε χαλεπαίνειν ἐξαιρέτως ἡ πόλις. μάλιστα γὰρ αὐτοὶ τυγχάνουσι τὴν ἀπόστασιν εἰργασμένοι. κὴ πάντα πάνυ χαλεπὸς ὁ λόγος τῷ συμβούλῳ, λέγοντι ὡς ἀθρόων ἀφεστηκότων, καὶ λελυπηκότων πολλὰ τὴν πόλιν. κὴ οὐ τοῦτο μόνον λυπεῖ τὸν δημηγόρον. ἀλλὰ κὴ ὁ τῶν βασιλέως φόβος. δοκεῖ γὰρ οὐ μικρὸν οὐδὲ ἀκίνδυνον εἶ) τὸ προσκρούειν βασιλεῖ, χαλεπὸν κατειληφότι τὴν ἠῶνα

B

C δι' ἣν ἡ διάπορος. εἰς γὰρ ἐκεῖνον ἀνήκει τὰ πράγματα. πρὸς τοίνυν ἑκάτερον τούτων, ἀντέθηκεν ἰσχυρότατα δύο. πρὸς μὲν τὴν τῶν ῥοδίων ἀπιστίαν, τὴν μεγαλοφροσύνην τῆς πόλεως, καὶ τὸ σύνηθες εἶ) βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις τῶν ἑλλήνων. λέγων τὰ συμβησόμενα, πρὸς δὲ δόξαν τῇ πόλει. καὶ ὅτι πάντες εἰς αὐτοὺς ἀποβλέψουσιν, εἰ τοῦτο ποιήσει. πρὸς δὲ τὸν φόβον τὸ βασιλέως φόβον, καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ δυνατὸν ἀντέθηκε, κὴ ξύμφορον τὸ συμφέρον. δυνατὸν μὲν, ὅτι κακῶς πράττοντος τοῦ βασιλέως δεῖ τὴν ἀγχίνοιαν, καὶ ἡ τῶν ἀρτεμισία βοηθήσῃ τοῖς ὀλιγαρχοῦσι ῥοδίων, ἅτε αὐτὸς ὁ βασιλεύς. δίκαιον δ' ὅτι οὐκ ἂν μεταπείσαιτο βασιλεὺς, τῶν μὴ πρεσβευόντων αὐτῷ. ἕλληνές τε γὰρ εἰσὶ ῥόδιοι, καὶ οὐ μεμιασμένοι εἰς τὴν βασιλέως ἀρχήν. ξ τὸ ξύμφορον, ὅτι οὐδὲ θεμιτὸν ἐᾶν δέκα κὰ μεταποιῆται ὁ βασιλεὺς τῶν ῥοδίων. συμβολοι γὰρ ὄντι τὸ γιγνόμενον, τὸ μὴ μόνον ῥοδίων ὅπως θυμεῖν ἐκεῖνον. ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἑλλήνων. οὕτω μὲν οὖν διήρηκε τὸν λόγον, καὶ τὰ πράγματα τούτῳ ἔχει τὴν φύσιν. ὅπως δὲ ἕκαστον τούτων διώκηκε, καὶ ὃν τρόπον μετεχειρήσατο, ἀρκτέον λέγειν ἀνωθεν, πρεσβύτερον τὴν ἀρχὴν ποιησαμένους οἶμαι δεῖν ὑμᾶς τὴν διάληψιν ἣν ἔχει πρὸς τὴν ὑπόστασιν, δι' ἧς ὑπολήψεως ἐνδείκνυται. οὐ γὰρ ἔχων παρρησίαν εἰπεῖν ἀνδρῶν δοκούντων πολλὰ καὶ μεγάλα ἠδικηκέναι τὸν δῆμον. διὰ τῆς ἐξῆς ἐννοίας τὸ προοιμίου, προσλαμβάνει τὸν ἀκροατὴν, καὶ βούλεται λαβεῖν ὁμολογούμενα, ὅτι ποιήσῃ τὰ συμβουλευόμενα ἐξ αὐτοῦ διοικεῖσθαι διὰ τῆς δυοῖν ἐννοιοῖν, τό, τε ἀναγκαίως λέγοντος, καὶ τὸ πειθοῖνας τοῖς λεγομένοις ἅμα καὶ σῴζειν. τὸ δ' ὑστέρου προοιμίου ὑπόληψίς ἐστι τὸ δύνειν, ἐν ᾧ λέγ

Νομίζω.

Νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ τοὺς δι' ἐκεῖνα A
αὐτὸ ὑβρεν ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ πάλαι ὁ θαυμασιώτατος ἐπιδεῖξαι. ἵνα γὰρ μὴ δοκῇ χάριν λέγειν ὑπὲρ Ῥοδίων κατηγόρησεν αὐτῶν, καὶ κατέδραμεν, οὐχ ὡς παροξυνῶν βουλόμενος· ἀλλ' εἰς δύνοιαν τὸν ἀκροατὴν ἐκκαλέσασθαι· καὶ γὰρ ἐπῆρεν αὐτὸν, καὶ τὸ φρόνημα μετεώρισεν. ἐγκώμιον θαυμαστὸν Ἀθηναίων τῇ κατ' Ῥοδίων διαβολῇ ἐν τῷ προοιμίῳ συμπλέξας. συνέσηκε δὲ καὶ δεύτερον προοίμιον ἐκ δυοῖν ἐννοιῶν. ὧν τὸ μὲν πρότερον εἰρήκαμεν· τὸν δὲ δεύτερον φαμὲν πρὸς κατασκευὴν ἔχειν τῆς κεφαλαίου. τὸν γὰρ δυνάμιν ὑπομαίνεται τῆς μελλόντων ῥηθήσεσθαι, τὸν δόξαν καὶ τὸν εὐκλειαν λέγων, ὧν ἔξουσι διὰ τῆς πράξεως ταύτης, ἀπολογησάμενοι πρὸς τοὺς διαβάλλειν αὐτοὺς εἰωθότας. ταῦτα μὲν ἐν τοῖς προοιμίοις ἀνώκηται. ἀρχὴ δὲ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου ἡ πᾶσαν τὸ μὲν γὰρ ἡμᾶς ὑπεβάλλειν αὐτοῖς χίους, καὶ βυζαντίους, καὶ B
Ῥοδίους· κατεσκεύασται δὲ τῷ δικαίῳ ἤτοι ἀδίκῳ τῷ συμφέροντι· οὕτω πως· ἀδικουμένων καὶ πλεονεκτουμένων δόξαν ἐσχήκαμεν. διόπερ καὶ ἀπέστησαν ἡμῶν οἱ σύμμαχοι. ταῦτα μὲν οὖν τὸ ἀδίκως. εἶθ' ἵνα μὴ δοκῇ κατηγορεῖν τῆς πόλεως, αὐτὸς αἰτίαν ἔσχε τοῦ βλασφημίαν ὅτι μαύσωλον· ἵνα καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀπολογῆται, ὡς ψευδῶς διαβαλλομένης, καὶ ὑπὲρ τῶν Ῥοδίων ἡπατημένων. ὃ δὲ ταῦτα πλασάμενος, καὶ πείσας ὅτι ἐκεῖνος λέγει. εἶθ' οὕτω τὸ δίκαιον προτείνας, ἦλθεν ὅτι τὸ συμφέρον, ὅπερ ἐν ἡ πρόταξις συμφέρον ὑμῖν ἀπολύσασθαι τὰς καθ' ὑμῶν διαβολάς, ὡς τοῖς ἔργοις. ἴσασι δὲ ὅτι νομίσαντες ἀδικεῖσθαι οἱ σύμμαχοι, ἀπέστησαν. νυνὶ δ' ἐπειδὴ ἄτοπος ἐν, λέγει ἀπὸ τοῦ συμφέροντος τὸν κατασκευὸν ἔχοντος ἀπὸ τοῦ δικαίου, καὶ καταφέρει εἰς τὸ ἔνδοξον. λέγει δὲ τοῦτο· ὅτι τὸν καθ' ὑμῶν διαβολὸν νυνὶ καιρὸς διαλῦσαι καὶ δεῖξαι, μὴ ὄντας ποτὲ τοῖς βοηθοῦσιν τοιούτοις συμμάχοις, καὶ κοινωνοῦσι τὸν δύδοξίαν φρόνιμον δόξιν ὑπάρχοντας τοιούτων ἔργων τῇ πόλει. αὕτη μὲν οὖν δόξιν ἡ εἰσήγησις, ἣν πεπίστευκε δημοσθένης. πρὸς δὲ ταύτην ἀντέπεσεν αἰτίασις ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου· ἀλλὰ δεδοίκαμεν βασιλέα. ταύτην ἔλυσεν ὁμοίως πῶς ἐκ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου τοῦ δυνατοῦ, καὶ προτόν γε ἀπὸ τοῦ μαχομένου, καὶ τὸ θέσιν αὐτοῦ δύδυς· ὁ τοῦ αὐτοῦ δόξι λόγων, τῇ πόλει συμβαλλόμενον βοηθεῖν αἰγυπτίοις, ἀφεστηκόσι τοῦ βασιλέως, καὶ φοβεῖσθαι βασιλέα ὑπὲρ Ῥοδίων. καὶ ἡ προσθήκη τοῦ αἰτίας, ὅτι οἱ μὲν ἕλληνές εἰσιν· οἱ δὲ εἰσὶν ἐν τῇ ἀρχῇ ἐκείνου μεμερισμένοι. δευτέρα λύσις τὸ, ὑπὲρ μὲν τοῦ οἰκείων, πολεμήσειν αὐ βασιλεῖ. ὑπὲρ δὲ τῶν ἑλλήνων οὐκ αἰ. ζίτη λύσις, εἰ μὲν ὑπείκετε ἀδικούμενοι καὶ ὠδε χωρεῖτε ὧν ἀδικεῖσθε ἐς ἕλληνας βασιλέας· οὐκ ἐπαινῶ τὸ γνώμιον· ἀλλὰ πᾶν ὅπερ ὑπομένειν, μὴ δὲ νυνὶ οἰκείτε. εἶτα ἐν ὠδε δείγματος. Ὅτε γάμων ἐλευθερώσαντος πομοθέα, κατειλημμένον ὑπὸ κωροθέμιδος, ὃν κατέσησε πραίπης ὑπὸ βασιλέως ὑπαρχος, οὐκ ἠγανάκτησε βασιλεύς. Ἄλλη αἰτίασις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δυνατοῦ· ἀλλ' ἀρτεμισία ὑμῖν ἐναντιωθήσεται. ἀρτεμισία μαυσώλου μὲν γέγονεν ἀδελφὴ καὶ γαμετή. καρίας δὲ ἐβασίλευε. φιλίαν δὲ ἐσπάσατο βασιλεῖ διὰ τὸ οἰκεῖον συμφέρον, αὐτὴ θεραπεύσασα καὶ ἀρχουσα μὲν τῶν οἰκείων· ἀδὲν ἧττον φυλαττομένη βασιλεῖ προσκρῦσαι. ἔστι δ' ὅτε αὐτῷ συλλαμβανομένη. λείπει δὲ τῇ αἰτιάσει κατασκευή· ἔδει γὰρ τὴν αἰτίαν προθεῖναι, δι' ἣν αὐ ἀρτεμισία ὑ συγχωρήσει. ἀλλ' ἵνα μὴ χαλεπωτέρα γένηται πρὸς τὴν λύσιν, διατίθεται τὴν κατασκευὴν ὡδὶ λιπών, τὸν μὲν πρόσθεν ἔθηκε μόνον. τὴν δὲ κατασκευὴν τοῖς λύσεσι συμπλέξας, ἀσθενεστέραν ἐποίησε. λύει δὲ τῷ δυνατῷ καὶ τῷ συμφέροντι·

Exiſtimo vos gratiam debere diis, quòd ij qui non ita olim ſuapte impulſi petulantia vos oppugnauerunt. Et admirabili artificio tractatur. Ne enim gratiæ cauſa Rhodios defendere videretur: accuſat & inſectatur eos, non vt ad odium concitet auditorem, ſed vt beneuolentiam eius eliciat. Etenim & effert eum, & eius animos tollit in altum, laudatione admirabili Athenienſium, accuſationi Rhodiorum implexa in exordio. Conſtat autem ſecundum etiam exordium duabus ſententiis, quarum alteram * expoſuimus, alteram præparationem capitis continere aſſerimus. Indicat enim vim eorum quæ diſcenda ſunt, dum gloriam & celebritatem nominat, quam per id factum conſecuturi ſint, factis facturi illis qui eos calumniari ſoleant. Et hæc in exordiis ſunt tractata. Capitis autem ab vtili, principium hoc eſt, Conqueſti enim ſunt Chij, Byzantij & Rhodij, nos ſibi inſidiari: confirmatum autem eſt iuſto, ſiue iniuſto vtile, hoc ferè modo: Iniurij & rapaces exiſtimati ſumus, quamobrem etiam ſocij à nobis defecerunt: & hæc iniuſti ſunt. Deinde ne vrbem ac cuſare videatur, ipſe conuicium ad Mauſolum retulit, vt & ciuitatem defendat tanquam falſo accuſatam, & Rhodios tanquam deceptos. Is enim fuit qui talia ſtruxerat, & ad defectionem eos ſolicitauerat. Poſtea ſic iuſtum prætendens ad vtile peruenit, quæ propoſitio eſt: Vtile vobis, inquit eſt, rebus ipſis calumnias contra vos obortas refutare. Scitis enim ſocios, quòd ſe iniuria affici putarent, deſciuiſſe. Nunc verò quia * id abſurdum erat argumentatur ab vtili, quod confirmationem à iuſto habet, & deſinit in glorioſum. Sic autem ait: Nunc occaſio eſt diluendarum calumniarum, & oſtendit, non eſſe improbos eos, qui talibus ſociis auxilientur. Eſt & recuperare gloriam operæprecium tantis rebus geſtis à republica. Et hæc eſt ſuaſio Demoſthenis, cui occurrebatur à capite facultatis, At metuimus regem. Quod ſoluit per facultatem, argumentum eiuſdem generis, & ab eo quod in aduerſariorũ aſſertione pugnabat ſtatim, Non eorundem eſt, inquit, ſuadere Reipubl. vt Ægyptiis opituletur, qui à Rege defecerunt, & in defenſione Rhodiorum regem formidare. Cauſa etiam additur: Hi Græci ſunt, illi eius imperio continentur. Altera refutatio eſt: Pro ſua ditione Rex bellum fortaſſe geret: pro ditione verò Græcorum non item. Tertia refutatio eſt, Siquidem æquo animo fertis iniurias, & clades, quib. Græcos afficit, diſſimulatis, animos veſtros nõ laudo, ſin quiduis malletis perpeti: ne nunc quidem ceſſatote, &c. Deinde ab exẽplo: Cum, inquit, Samum Timotheus liberaſſet, à Cyprothemide, quem Tigranes regis præfectus cõſtituerat, occupatam, Rex non ægrè tulit. Alia obiectio ab eius facultate, At Artemiſia vobis aduerſabitur? Fuit autem Artemiſia Mauſoli & ſoror & coniunx, & Cariæ regina, amicitiámque regis Perſarum expetebat, quem priuatæ cauſa vtilitatis colebat. ac ſuis illa quidem populis imperabat, nihilominus tamen curabat, ne regem offenderet, interdum etiam adiuuabat. Obiectioni autem deeſt confirmatio. Cauſa enim fuiſſet adiicienda, propter quam Artemiſia non conceſſura eſſet. Sed ea ne difficilior fieret ad ſoluendum, confirmatione omiſſa propoſitionem ſolam poſuit: & confirmationem refutationibus implexam infirmiorem fecit. Soluit autem eã facultate & vtilitate.

Ac facultate quidem, per partitionem: Si quidē prospera fortuna vtatur rex in Ægypto, adiutricem futura. Sin aduersa: non adiuturam. Nec enim ita esse demonstrem, vt Rhodum tanquam arcem, contra suū imperium muniri sinat. Sin opem ferat: id facturam leuiter, & non magnis viribus: sed vt hoc atque illud videatur fecisse Regis causa, & sic à facultate sumptam obiectionem posuit. Ex alia parte ab vtilitate coniecturaliter, * An regem adiutura sit, equidem nescio: sed illud è Republica esse puto, vt sciatur, vtrum Rhodios sibi vendicet necne. Nam eam insulam si vendicat, omnes proculdubio Græcos sibi vendicat. Hactenus quidem his decertauit cōtra obiectiones ab vtili. De cætero autem ad id venit quod est tractatu difficilius, nempe quod ab ipsa qualitate Rhodiorum petitam accusationem continet, quòd defecerunt. Ac quæri possit, quamobrem tandem, cum propositum sit, de quo potissimum omnis quæstio est, vtrum iuuandi sint hi, qui Rempublicam læserunt: priore loco ipsum vtilitatis caput collocarit, secundo facultatem? Pòst, B vtrum opem laturus sit Rex & Artemisia? Euidens est autem artificium. Cum enim persona sit infamis, & merita hominum prædicari non possint, qui in magnum crimen adducti sunt: meritò auditorem occupatum vtili, tum necessario, hoc est metu Regis: vt & vtilitate adducatur propter gloriam, & necessariò percellatur. Nam si Græcis Rex insidiatur: odium eos in præsentia dissimulaturos & propter suam vtilitatem opem laturos, credibile est. Quòd si vtilitatem expetunt & metu ac periculis liberari cupiunt: propter hæc maximè necessaria opitulari volent illis etiam, à quibus sunt offensi. Ac quamobrem capitum collocationem immutari, audiuisti. Diuidit aūt ipsum iusticiæ caput non paruo aliquo nec vulgari artificio, neque dispositione cuiuis obuia vtitur. Nam subinde Rhodios accusat, fidei sibi conciliandæ gratia, quòd ad persuadendum plurimū iuuabat, in his rebus ad gratiam loqui. Grata autem erat auditoribus accusatio Rhodiorum, Quorum vtique mentionem fecit minus honorificam: vt simul ostenderet, se neque ad gratiam, neque ex beneuolentia quicquam dicere: & vt auditores sibi conciliaret, partim quòd oderit eos qui ciuitatem oderunt: partim quòd non Rhodios, sed ipsam vtilitatem & veterem Reipub. gloriam defendat. Ac propemodum putes, eum suadere, vt bellum Rhodiis inferatur. Tantam iracundiam præ se fert aduersus eorum iniurias. Sed in hoc ipso posita est admirabilitas Demosthenicæ facundiæ, quòd per ea ipsa, quibus in Rhodios inuehitur, populo persuadet: dumque accusare videtur, mitigat, atque intermiscet, eos à semetipsis & accusatos esse & condemnatos, cum reip. postliminio sese subiiciant. Hæc igitur & similia in hoc capite solerter tractata sunt. Sed obiectio à iusto, specie recriminationis est inducta: Atqui his indigni sunt Rhodij, postquam ab vrbe defecerunt. Nō tamen apertè est posita, sed ab eruditis ex ipsis refutationib. perspicitur. Neque verò his quæ dixi tantum artificiis est vsus: sed præter superiora nobis etiam aliud præceptum tradidit: Multo antè refutandam, quàm ponendam esse obiectionem. Id quod facere solet, cum obiectiones sunt difficiles, & tractatione indigent artificiosa. Hinc autem incipit refutatio.

Quod si per semetipsos tenerent vrbem, qui nunc in ea sunt Rhodij tum eos ascisendo vobis non putarem, tametsi vobis omnia pollicerentur.

A κὴ τῷ μὴν δύνατῷ, κὴ μέσιμόν. εἰ μὴν δὲ φοβεῖται βασιλεὺς κατ' αἴγυπτον, βοηθήσει εἰσὶ ἀτυχεῖ· οὐ βοηθήσ(ει). μὴ γὰρ οὕτως ἐστὶν ἀνόητος, ὥστε τὴν νῆσον ὥσπερ ἔπιτείχισμα ὠχυρωσθυάσαι τῆς ἰδίας ἀρχῆς. εἰ ὁ βοηθήσει· φαύλως κὴ οὐ πολλῇ τῇ ῥώμῃ· ἀλλ' ἄρα τὸ δοκεῖν δρᾶ βασιλέα, τὸ, κὴ τό. κὴ οὕτως ἀπὸ τὸ δυνατὸ τὴν αἵρεσιν ἔθηκεν. ἀπὸ ἢ τὸ συμφέροντος· ἐνθένδι τεχνικῶς. οὐκ οἶδα μὴν εἰ βοηθήσει βασιλεῖ. συμφέρον δ' οὖν εἶναι τῇ πόλει γνῶναι, πότερον αἰ πποιεῖ ὁ ῥόδιον, ἢ οὔ· εἰ γὲ αἰπποιεῖται τῆς νήσου· δηλονότι κὴ πάντων τῶν ἑλλήνων. τέως μὲν τοῖς δηλοῦσι φεῦγε τὰς ἀπὸ τ συμφέροντος αἰτιάσεις. λοιπὸν ἢ ὅτι τὸ δυσμεταχείριστον ἐλέλυται, τὸ ἀπ' αὐτῆς τῆς πιότητος τῶν ῥοδίων κατηγορίαν φέρον, ὅτι ἀπέστησαν. κὴ ζητήσειεν αἴ τις, τί δήποτε, ὄντος τοῦ φερομένου ☾ φεῦ οὗ μάλιστά ἐστιν ἡ σύμπασα ζήτησις, εἰ δεῖ βοηθῆσαι τοῖς ἀδικήσασι τ πόλιν· ἔδοξε αὐτὸ τὸ συμφέροντος κεφάλαιον φερέτω, κὴ δεύτερον τὸ δυνατόν· εἶτα εἰ βοηθήσει βασιλεὺς κὴ ἡ ἀρτεμισία, τὸ ἢ θεώρημα φανερόν. ἐπειδὴ γὰρ ἄδοξον τὸ φερόσωπον, κὴ παῤῥησιάζεσθαι ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν οὐ δυνάτας πολλῶ ἐχόντων δυσβολῶ· εἰκότος τὸν ἀκεσατὼ φερκαταλαμβάνει, κὴ τῷ συμφέροντι κὴ τῷ ἀναγκαίῳ. τουτέστι, τὸ φόβῳ τῷ φερὶ βασιλέως· ἵνα τῷ μὲν συμφέροντι, ἐπαχθεῖν, δρᾷ τῶ δόκλειαν· τῷ ἢ καταπλαγεῖν, τῷ ἀναγκαίῳ. ἐὰν γὲ βουλοδῆ τοῖς ἕλλησι βασιλεύς· ὑπερθήσεσθαι μὲν εἰκὸς αὐτοῖς τὸ μνησικακῆσαι τὰ νεῶ· βοηθήσειν ἢ δρᾷ τὸ ἑαυτῷ χρήσιμον· τὸ τε συμφέροντος ὀρεγομένους, καὶ φόβων κὴ κινδύνων, ἀπαλλακτικῶς ἐχούσης· αἱρήσεσθαι ἢ καὶ τοῖς λελυπηκόσι βοηθεῖν, δρᾷ τὰ ἀναγκαιότατα ταῦτα. δι' ὧ μὲν οὖν αἰτίαν ἐπήλλαξε τῶ θέσιν τῷ κεφαλαίων, ἀκήκοας. δραιρεῖ ἢ αὐτὸ τὸ δίκαιον κεφάλαιον, οὐ μικρᾷ πι κὴ φαύλῃ ῥητορείᾳ, οὐδὲ τῇ τυχούσῃ οἰκονομίᾳ κέχρηται. κατηγορεῖ μὲν γὲ συχνῶς τῷ ἀνδρῶν, ἀξιοπιστίας ἕνεκα. πάνυ γὲ συνελόβετο φερὸς πειθὼ τὸ φερὸς ἡδονὴν ἐν τούτοις δραλέγεσθαι. δι' ἡδονῆς ἢ αὐτοῖς ὅτι τὰ κακῶς ἀκούειν ῥοδίους. μέμνησαι ἢ ῥοδίων δῆθεν κακῶς, ἐνδεικνύμενος, ἅμα τὸ μή τε φερὸς χάριν. μή τε δι' δύνοιαν λέγῃ, κὴ ἵνα τοῖς ἀκεραζοῖς ἀρέσκηται· νεῦ μὲν μισῶν τοὺς μεμισηκότας τὴν πόλιν· νεῦ ἢ ὅπ οὐχ ὑπὲρ ῥοδίων πιεῖται τὸν λόγον· ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὸ τὸ συμφέροντος, κὴ τῆς ὑπαρχούσης δόξης τῇ πόλει. μικροῦ κὴ οἰθείς τις αἰ αὐτὸν συμβουλδύειν ἐρατεύειν ὅτι ῥοδίους, τοσοῦτον θυμὸν ἐνδείκνυται φερὸς τοὺς ἠδικηκόζας. ἀλλ' αὐτό γε τὸ, τὸ θαυμαστὸν τῆς ῥητορείας ἐστὶν, ὅτι δι' ὧν κατέχει ῥοδίων, δρᾷ τούτων πείθει τὸν δῆμον· κὴ δι' ὧν κατηγορεῖν δοκεῖ, φεύνει καταμιγνὶς, τὸ αὐτοὺς ἑαυτῷ κατεγνωκέναι, κὴ κατηγόρους ἑαυτῷ γεγονότας, τῷ πάλιν ὑποπίπτειν τῇ πόλει. ταῦτα μὲν οὖν κὴ τὰ τοιαῦτα κὴ τὸ κεφάλαιον ἐρητόρδυσεν. ἡ δὲ αὐτόθεσις, ἀπὸ τὸ δικαίου αὐτεγκλημάτικῶς εἰσῆλθεν. ἀλλ' ἄξιοι τούτων οἱ ῥόδιοι, τῆς πόλεως ἀποσάντες. οὐ μὴν τέθειται φερφανῶς· γίνεται δὲ φανερὰ τοῖς ἀκροωμένοις ἀπ' αὐτῷ τῷ λύσεως. κὴ οὐ ταῦτα μόνον ἐρητόρδυσεν ἅπερ εἶπον· ἀλλὰ κὴ ἄλλο φερὸς τοῖς εἰρημένοις θεώρημα φερσέθηκε φερὶ πολλοῦ λύειν, φρὶν θεῖναι. ὅπερ εἰώθε ποιεῖν, ὅταν χαλεπαὶ ὦσιν αἱ αὐτόθεσεις, κὴ μεταχειρήσεως δέωνται τεχνικῆς, κὴ ἔστιν ἡ ἀρχὴ τῆς λύσεως ἐνθεν οὐ μὴν οὐδὲ αὖ εἰ δι' αὐτῷ εἶχον τ πόλιν οἱ νεῦ ὄντες ἐν αὐτῇ τῇ ῥόδοι παρῆσαν αὖ ὑμῖν τάδε ἐλέδζ, κὰδ' εἰ πάνθ' ὑπῆρχεθ' ὑμῖν ποιήσθ' ἄξιον ἢ θαυμάσαι κὴ τ μεταχείρισιν ἰῶ ποιεῖ), κὴ τ λύσιν.

C

τῆς

τῆς δὲ ἀιτιάσεως λεγούσης· ἀξίους εἶ) ῥοδίους πάντα πάσχειν ἃ πεπόνθασιν· σωζ ἔχων τῷ ἀξίους αὐτοὺς εἶ)· ἀπ᾽ ἐξ ὧν ἠδικήκασι τὴν πόλιν, τοῦτο κατασκεύακεν· ἵνα μὴ ἀνάντιον τὸν λόγον ἑαυτῷ ποιήσηται· ἀλλ᾽ ἐξ ὧν αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους διετέθησαν, ἐξαβάλλει τὸν ἔρωτα. καί τοι ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν, ἐξ ὧν διετέθησαν πρὸς τὸν ἀθηναίων δῆμον. ὁ δ᾽ ἵνα μείζω ἐξαβολὴν ἐργάσηται· μετήνεγκε τὴν κατηγορίαν ὅλη ἐπὶ τοὺς ὀλίγους. ἀπὸ γὰρ τούτων, χαρακτηρίζει τὸ ὅλον ῥοδίων ἦθος. ἔχει τοίνυν θεωρήμασι πέντε· ἐνὶ μὲν, καθ᾽ ὃ δοκεῖ σωζ ἔχειν δίκην τῇ κατηγορίᾳ· ἑτέρῳ δ᾽, καθ᾽ ὃ μετεβίβασε τὴν κατηγορίαν ἀπὸ τοῦ δήμου εἰς τὴν πόλιν γεγυμνάσθαι ὅτι τὰ ἠγνόημένα ῥοδίοις αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους. καὶ τρίτῳ, ὅτι τὴν κατηγορίαν ἀπὸ τοῦ δήμου μετήνεγκεν ὅτι τοὺς ὀλίγους· ὥσπερ ὁ θουκυδίδης ἀπὸ τοῦ δήμου ἀθηναίων εἰς τοὺς ὀλίγους. εἶτα φανερῶς ἀναίνεται τὴν πρὸς ῥοδίους οἰκειότητα, φάσκων μήτε ἰδίᾳ ξένος, μήτε δημοσίᾳ πρόξενος εἶ) τοῦ ἀνδρῶν ἵνα κἀντεῦθεν χώραν παῤῥησίας ἑαυτῷ πορίσηται). πῶς δὲ αὖ ἐπιτρέψειεν πρὸς χάριν λέγειν τὸν μηδεμίαν ἔχοντα οἰκειότητα, λείπεται δὴ τὸ κοινοῦ συμφέροντος εἵνεκα ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. μὴ ταῦτα ὑπεβάλλει τῇ συνηγορίᾳ ῥοδίων, ἀρκοῦσαν τιμωρίαν παρ᾽ αὐτοῦ γεγυμνῆσθαι φάσκων, τοῦ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἀπολωλεκέναι· κουφίζων ταύτῃ τῆς κατ᾽ αὐτοῦ ὀργῆς τὸν ἀκρατῆν, καὶ ὑποπιμπλῶν αὐτὸν τοῦ θυμοῦ ὡς δοκεῖν κόσμον ἔχειν, ἀφ᾽ ὧν ἤδη πεπόνθασι ῥόδιοι. οὐδεὶς γὰρ ἂν ἔτι χαλεπαίνοι, ἀδ᾽ εἰ τυγχάνει τῇ γνώμῃ ὁμότατος, μὴ ἐλεῶν τοὺς πολλὰς μείζας συμφορὰς πεπονθότας. μάλιστα δ᾽ ὁ τοῦ ἀθηναίων δῆμος πεφυκὼς πρὸς εὐεργεσίαν, καὶ εἰωθὼς τοὺς ἠδικηκότας σώζειν. δι᾽ ἃ δὴ τούτων πάντων, τὴν παῤῥησίαν ὡς ἔρρωται, ἑαυτῷ προῳκήσατο, ἀρξάμενος ἐξ αὐτῆς εἰσηγήσεως ὥσπερ ἀρχὴν ἑτέραν πρὸς τὸν λόγου ποιούμενος. δι᾽ ἣν τὴν δέησιν τὴν ἀπὸ τοῦ νικήσας, οὕτω κατέβραμε ῥοδίων· καὶ πάλιν ἀνέλαβε τῇ λύσει, ὅπως κατ᾽ ἀνάγκην; τῇ ἀπὸ θέσει καὶ ἡ ὑποψία ἡ κατὰ τοῦ ῥήτορος σωθείσῃ. οὐκ ἐδύνατο οὖν ἀξιοῦν συγγνώμην ῥοδίοις γενέσθαι πρὶν ἀπολύσασθαι τὰς ὑποψίας. δι᾽ ἣν τὸ κινηθείσης τῆς ἀπὸ θέσεως τὸ καθ᾽ ἑαυτὸ διέλυσεν. εἶτα μηδενὸς λυμαινομένου τὴν δόξαν, ὅτι τὴν λύσιν παῤῥῶν ἦλθε ἡ ἀπὸ θέσεως. φησὶ δὴ χρῆναι πειρᾶσθαι σώζειν τοὺς ἄνδρας· * δι᾽ ἃ μηκύνειν καθελὼν τὴν δύναμιν τῆς ἀπὸ θέσεως· ὅτι ἀλλ᾽ ἄξιοι ῥόδιοι, καὶ ὅτι δεῖ μνησικακεῖν αὐτοῖς. καὶ ἔστι δι᾽ ἃ μάχης ὁ λόγος αὐτῷ. καὶ πρὸς τὴν ἀπόθεσιν ἔχει τὴν ἀναφοράν. ὁμολογία γάρ ἐστιν αὐτικρὺς καὶ λαμπρὰ ταῦτα ῥοδίων πατηγόρων ὡς τε συγγνωμονικὴν εἶ) τὴν λύσιν· καὶ δι᾽ ἀορίστων ὑ πολαμβάνειν βεβαίοις τὴν συγγνώμην. ὅτι γὰρ πολλὰ καὶ πολλάκις ἐξηπατήθη ὁ τοῦ ἀθηναίων δῆμος ὑπέμνησε. τὸ τοίνυν εἶδος τῆς συγγνώμης κῆ σωζρομῶν. σωζ ἔχων γὰρ τῷ κατ᾽ ἀξίαν ταῦτα πεπονθέναι ῥοδίους, αἰτεῖ τοὺς πατηγόρους συγγνώμην· ὑπὸ τὴν λύσιν ἐργαζόμενος, καὶ τοῦ συνομολογεῖν· καὶ τὸ συγγνώμην αἰτεῖν. ἄχρι μὲν οὖ τούτου πεφυκέναι αὐτῷ τὸ πρῶτον μέρος τῆς λύσεως. μεταβέβηκε δ᾽ ἐπ᾽ ἄλλο εἶδος λύσεως, ὅπερ ὅτι μικτὸν, ἔκτε τοῦ συμφέροντος, καὶ τοῦ δικαίου· ἐν ᾧ φησὶν εἶ) διττὰ πολεμίων εἶδη. ἓν μὲν γὰρ τὴν δικαίων πρὸς τὰς δημοκρατίας. ἕτερον δ᾽, πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας, δι᾽ ἕτερον μὲν οὐδέν. δι᾽ αὐτὸ δ᾽ τοῦτο, ὅτι ὀλιγαρχίαι εἰσὶ, καὶ ἐναντία τοῦ δημοκρατίαις πολιτεύουσι· ἐνάγων τὴν ἀπεχθειαν καὶ δι᾽ τούτων, εἰ καὶ μὴ βέλτιστοι ῥόδιοι

A Admiratione aũt digna est & tractatio eius qua vtitur,& refutatio.Cũ enim obiectio dicat,dignos esse Rhodios malis quibus afficiantur omnibus: assentiens dignos eos esse,non eis iniurias quibus rempub. affecerunt,attulit ad probandum,vt ne parum inter se sua consentiret oratio:sed è mutuis & intestinis eorum grassationibus, mores eorum criminatur. Quanquam autem ordo postulabat,vt de eorum animis erga populum Athenienſem loqueretur: ipse tamen,*augendæ causa criminationis, accusationé ad locupletes transtulit.Nam his propositis, mores Rhodiorum vniuersos depingit.Tribus igitur artificiis est vsus:vno,quatenus accusationi assentiri videtur:altero,dum ea quæ Rhodij cõtra rempub. Athenienſem commiserant,transfert ad intestina illorum mala:tertio, in quo criminationem à plebe in locupletes transtulit,quemadmodum Thucydides à populo Athenienſium in paucos. Deinde palàm inficiatur coniunctionem cum Rhodiis, asserens,se neque priuatim hospitem , neque publicè
B procuratorem esse illorum:vt inde etiam libertatis locum sibi muniat. Quis enim iam suspicetur , eum loqui ad gratiam,cui nulla cum illis familiaritas intercedat?Reliquum igitur est,vt publici boni causa verba faciat Post hæc ad Rhodiorum defensionem accedit,satis eos graues dedisse pœnas dicens,amissa libertate:qua ratione iracundiam auditoris contra eos leuat,& eius animum explet,vt is sibi videatur miseriis Rhodiorum iam satiatus. Nemo enim iam irascitur,nec si crudelissimo sit ingenio,misericordiáve non tangitur eorum,qui multas & maximas calamitates pertulerunt. Omnium verò minimè populus Athenienſium,natus ad beneficentiam & solitus eos conseruare à quibus est iniuriis affectus.Per hæc igitur omnia ad liberè dicendum, vt diximus,viam sibi præparauit.Auspicatur autẽ suasionem sic,quasi aliud quoddam principium orationis sumeret.Quia verò per id obiectionem mouit; sic inuectus est in Rhodios, * rursúmque illam repetiit per refutationem:quòd necessarium esset obiectioni,& suspicio de oratore vnà oriretur. Quare non prius petere veniam Rhodiis potuit, quàm soluisset suspiciones. Propterea mota obiectione, id quod contra se esset,dissoluit.Deinde cum suæ nihil
C obstaret autoritati,ad refutationẽ obiectionis magno animo accessit,his verbis: Aio igitur, dandam esse operam,vt homines hi conseruentur:destructis illius obiectionis viribus:indignos scilicet esse beneficio Rhodios,& non condonandas esse illis iniurias. Contentione autem constat hęc oratio , & ad obiectionem refertur. Omnino enim defensio est , eáque illustris Rhodiorum,qui decepti sint. Quare deprecatione constat refutatio,& ipsa deprecatio indefinitis exemplis roboratur. Nam in multis reb.& sæpe deceptum esse populum Athenienſem,admonet. Genus igitur deprecationis è concessione sumptum est. Assensus enim, meritò illa Rhodiis accidisse:deceptis veniam precatur, bifariã comparata refutatione,tum confitendo,tum deprecando.Et huc vsque producta est ab eo prima pars refutationis. Tranlit autem ad aliud refutationis genus , quod mistum est,tum ex vtili , tum ex iusto: quo asserit duo esse hostium genera , vnum propter iusticiam aduersus Democratias : alterum aduersus Oligarchias , non quidem ob aliud quicquam , sed ob hoc ipsum , quod Oligarchiæ sint, & contrariam Democratiis rationem sequantur. Quo ipso adducit auditores , vt tametsi Rhodiis

optitulari nolint:tamen æmulatione & odio Oligarchiarum impellantur ad destruendam Rhodiorum Oligarchiam.Quanquam autem mixtum est refutationis genus,tamen inclinat ad vtilitatem,& magis est huius partis.Deinceps necessario est vsus ad refutationé,per id quod dicere auditorem asserit:Miror autem,si nemo vestrûm putat, cum paucorum dominatu regantur Chij & Lesbij, & nunc Rhodij & omnes homines.Natura enim est & consuetudo Demosthenis,non vno aliquo argumẽti genere persuadere , neque vna autoritate adducere auditorem , sed variis & omnigenis : modò perterrefaciendo , modò suadendo , modò officiis humanitatis propositis, modò ius postulando. Neque ex vno aliquo genere vtilitatis , aut cuiusuis propositi capitis suadet:sed ex omnibus eiusdem partibus,quibus constare caput potest,ac multis variisque aggressionibus,tametsi sententiæ inter sese differant.Vides enim vt,iis, pro quibus intercedit, tanquam deceptis , culpæ condonationem petat: quod nec Athenienses,cum decepti fuere,pœnas de derint.*Quòd verò ius pro Rhodiis affertur , idem in omnes valere,qui sût affecti iniuria vsitatum est. Terret temeritate & obscuritate futuræ sortis: mouet odium à communi iudicio contra Oligarchiæ apperentes.Sed quorsum attinet enumerare cætera, cum eruditi ex ipsius orationis contextu petere omnia possint?Incutit etiam alium terrorem,quo asserit incertam esse fortunam,& debere felices opitulari calamitosis:quòd fieri possit,vt ipsi in similem calamitatem incidant.Deinde ab exemplo à minori: Olim in rebus,inquit,aduersis,& paucorum dominatu,oppresso populo succurrerunt Argiui:& absurdũm videbitur vinci ab Argiuis in hac actione. & latenter adiungit solutionem conuenientem,& obiectionem à rege sumptam,quam initiò posuit : Et quæ de rege timemus.Perspicuum enim est,eum sic instituisse refutationes,vt & ad hanc & ad illam essent accommodatæ. Quæ,si fuisset eis abusus in principio:ad hanc obiectionem nihil ei profuissent. Ad solam enim illam satis fuissent,ob interuallum inter se discrepantes.Reseruauit autem eas ad hoc tempus,vt & ad hanc obiectionem,& ad iam antè refutatam paratas haberet.Quod enim ex æquo refutatum est,vires suas ad omnia præcedentia admittit. Post hæc rursus ingruit obiectio à iusto , quam cur non posuerit,facile est inuestigatu. Veritus est fortassis eius vim.Cum verò auditorem haberet omnino conscium,silentio sustulit aliquid de eius viribꝰ. Multum enim ad destruendum valet,etiam non meminisse rerum absurdarum,aut terribilium atq; atrocium.Est autem ei familiare , difficillimas obiectiones in perorationũ principiis ponere,vt & loco & regione eas atterat,& diminuat. Quid igitur fecit?Obiectionem quidem dissimulauit. Sed palàm pro obiectione criminationem oratorumposuit,his verbis,Sunt autem quidam Athen.peritissimi ad defendendum ius aliorum apud vos.quod sit autem illud ius,& qui alij defendantur,non declarauit. Sed nec refutatio nobis euidentẽ,vt dixi,facit obiectionẽ.Est.n.refutatio,Quãobrẽ nõ*abstineãt à subigẽda Co & Rhodo?Quare ex his nemo facile cõiicere potest,qd ea verba sibi velĩt.Sed mihi quidé innuere velle videtur fœdus,ꝙ inter se fecerãt Greci omnes, ne quis cui bellũ inferret,sed vt omnes pacẽ seruarẽt& quiescerẽt:vt obiectio sit eiusmodi:Sed videbimur iniustè facere,& primi violare pacta,illatobello.

A βοηθεῖν τῷ γε ζηλοτύπως ἔχειν πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας πρόφασιν. καλύσει τὸν τῶν ῥοδίων ὀλιγαρχίαν μικτὸν ὂν τὸ εἶδος τῆς λύσεως, ὅμως ῥέπει πρὸς τὸ συμφέρον, καὶ μᾶλλόν ἐστι τούτου τὸ μέρος. μὴ ταῦτα τῷ ἀναγκαίῳ κέχρηται πρὸς λύσιν, δι' οὗ φησί. θαυμάζω δὲ εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἤκουσεν, ὡς ὀλιγαρχουμένων καὶ Λεσβίων, καὶ νῦν ῥοδίων, καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων. πέφυκε γὰρ ὁ Δημοσθένης οὐκ ἀφ' ἑνός τινος ὁπτικοῦ μαίος πείθειν, οὐδὲ ἐκ μιᾶς δόξης τὴν ἀκροατὴν ἐπάγεσθαι, ἀλλ' ἐκ ποικίλων καὶ παντοδαπῶν· νυνὶ μὲν, φοβῶν· νυνὶ δὲ, πείθων· νυνὶ δὲ ἐλαύνων εἰς φιλανθρωπίαν· νυνὶ δὲ τὸ δίκαιον ἀπαγγέλλων. καὶ οὐκ ἐξ ἑνός τινος εἰδοὺς συμφέροντος, ἢ ὁτουδήποτε προκειμένου κεφαλαίου πείθειν· ἀλλ' ἐκ πάντων ἁπτόμενος τῶν μερῶν, ἐξ ὧν αἱ συστῶσι τὸ κεφάλαιον, καὶ πολλαῖς καὶ ποικίλαις ὁπτικαῖς, καὶ διεστώσαις τυγχάνουσιν ἀλλήλων αἱ ἔννοιαι. ὁρᾷς γὰρ ὅτι καθ' ὧν συγγνώμην ἤτησεν, ὡς ἀπατηθεῖσι, ἠξίωσε μὴ δοῦναι δίκην. οὐδὲ γὰρ ἀθλιωτάτους

B δεδωκέναι, εἰ ἠπατήθησαν· ἀπήντηκε δὲ καὶ ῥοδίων, εἰ καὶ μὴ δίκαιον, συνήθεις δ' ὅμως ὑμῖν, φιλανθρωπίαν ὁπωσδήποτε ἐνδείκνυσθαι καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων. ἐφάνησε δὲ καὶ τῷ ἀδήλῳ τὸ μέλλοντος· ἐκίνησε μίσος ἐπὶ τὴν κοινῆς κρίσεως τὴν καὶ τῶν ὀλιγαρχεῖν αἱρουμένων. τί δεῖ τὰ λοιπὰ καταριθμῆσαι; ἔξεστι τοῖς ὁπωσηποτοῦν ἐπὶ τῶν κειμένων λαμβάνειν ἅπαντα κέχρηται. ἄλλῳ φόβῳ δ' οὗ φησὶν ἀδήλου ὄντος τοῦ μέλλουσαν τύχην. καὶ δεῖν τοὺς δυτυχοῦντας ἐπαμύνειν τοῖς ἠτυχηκόσι, προσδοκῶντας προσπεσεῖσθαι παραπλησία τῇ τύχῃ. εἶτα ἐπὶ παραδείγματος ἀπὸ τοῦ ἐλαττόνος ὅτι ἀτυχήσαντί ποτε τῷ δήμῳ καὶ ὀλιγαρχηθέντι, βοηθήσαν ἀργεῖοι. καὶ ἄτοπον δοκεῖν ἀργείων ἐλαττοῦσθαι καὶ ταὐτὸν τοῦτο τῷ προφάσει· καὶ σωσάπτει λελυθότως λύσιν ἁρμόττουσαν καὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτίθεσιν λυθέντα καὶ ἀρχάς, ὅτι φοβούμεθα βασιλέα. δῆλον γὰρ ὅτι τὰς λύσεις ἐταμιεύσατο· ἵνα καὶ πρὸς ταύτῃ καὶ πρὸς ἐκείνῃ

C αὐτῷ χρήσιμοι ὦσιν. ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ αὐταῖς καταχρησάμενος, οὐκ ἂν ἔσχε χρησίμας πρὸς τὴν νῦν αὐτίθεσιν πρὸς μόνην γὰρ ἐκείνην ἦρκεσαν ἀνομοιωθείσης τοῦ διαστήματος. φυλάξας δ' αὐτὰς τῷ παρόντι καιρῷ καὶ πρὸς ταύτῃ τῇ αὐτίθεσιν οἰκείας ἔφει, ἢ ἐκ πρὸς τὴν δὴ προλυθεῖσαν οἰκειότητα ἔχει. τὸ γὰρ ἐξίσου λυθὲν, πρὸς ἅπαντα τὰ προηγούμενα πᾶσαν ἀναπέμπει τὴν δυνάμιν. μὴ ταῦτα αὐτέπεσεν πάλιν αὐτίθεσις ὑπὸ τοῦ δικαίου. ἣν δὲ τί οὐ τέθεικε, ῥᾴδιον θηρεῦσαι· φοβηθεὶς μὴ ἴσως αὐτῆς τὴν δυνάμιν, ἔχων δ' πάντως τὸν ἀκροατὴν σωσειδότα τῇ δ σωτῇ ἀφεῖλέ τι ἰσχύος αὐτῆς. πολὺ γὰρ συμβάλλεται πρὸς καθαίρεσιν, καὶ τὸ μὴ μεμνῆσθαι τοῦ ἀπόπου, ἢ φοβεροῦ, ἢ δεινοῦ. συνήθες δ' αὐτῷ καὶ τὰς δυσχερεστάτας τοῦ αὐτιθέσεων καταρχὰς τῶν ὅπλων πιθάνας, ἵνα καὶ τῷ πόπῳ καὶ τῇ χώρᾳ θεραύῃ, καὶ μείωσιν ἐργάζηται. πῶς οὖν πεποίηκε; τὸν μὲν αὐτίθεσιν ἔκρυψεν. αὐτὴ δ' τῆς αὐτιθέσεως τὴν διαβολὴν τὴν τοῦ ῥητόρων ἔθηκεν, εἰπών· Εἰσὶ δέ τινες, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, παρ' ὑμῖν δεινοπαθοῦσι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς. Τίνα δέ ἐστι τὰ δίκαια, ἢ ὑπὲρ τινων ἄλλων, ἃ κατέσησεν ἡμῖν φανερά. ἀλλὰ οὐδεμία λύσις ὡς ἔφην, ἐναργὴ ποιεῖ τὸν αὐτίθεσιν. ἔστι γὰρ ἡ λύσις, δῆλον οὐκ ἀπέχονται τοῦ καταδουλοῦσθαι κἀν κῷ ῥόδου. ὥστε ἐκ τούτων μηδενὸς ὀξέως λαβεῖν δύνασθαι τὸ λεγόμενον. ἀλλ' ἐμοί γε δοκεῖ βούλεσθαι σημαίνειν τὰς

συνθήκας αἷς ἐποιήσαντο πρὸς ἀλλήλους οἱ ἕλληνες ἅπαντες μηδένα ὁπλοφορεῖν ὅπλα· ἅπαντας δ' εἰρήνην ἄγειν καὶ ἡσυχίαν· ὡς τὴν αὐτίθεσιν εἶναι τοιαύτην· ἀλλὰ δόξομεν ἀδικεῖν, καὶ παραβαίνειν πρῶτοι τὰς συνθήκας, ὅπλα ποιοῦντες.

ὅθεν

ὅθεν δὴ καὶ λύων φησί, μάλιστα μὲν δίκαιον εἶναι τῆς ἁπάντων σωτηρίας ἡμᾶς προσάγειν. εἰ δ' ἦν καὶ ἄδικον τὸ γιγνόμενον, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ ἀδικεῖν ὅπλα θυμοῦσιν ἅπαντες, καὶ ἡμεῖς ταῖς ἐκείνων γνώμαις ἀκολουθοῦντες ἀδικῶμεν. Ἡ μὲν αἴτησις, οὕτως ἂν ἐκ τούτων γνωσθείη. ἔστι δ' ἡ μεταχείρησις βίαιος καὶ θουκυδίδειος, ἐκ τῆς κλέωνος δημηγορίας εἰλημμένη. οἷον γὰρ ἐκείνῳ πρὸς μιτυληναίων τὸ δόγμα· τοιοῦτον καὶ τὸ δημοσθένους ἐνθάδε. ἄξιοί γε καινὸς, εἰ μὲν δίκαια εἶπε ἡ ἀρχὴ, δικαίως κολάζεσθαι τοὺς μιτυληναίους. εἰ δ' ἄδικος ἀδίκως. χρὴ γὰρ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοὺς πολιτεύεσθαι. οὕτως ἤδη καὶ ὁ δημοσθένης ἐνθάδε φαίνεται, ἀξιῶν μὲν μάλιστα καὶ τὸ δίκαιον ἐλευθεροῦν τοὺς ῥοδίους. εἰ δέ τις ἆρά γε καὶ λέγει ἀδικον εἶναι, εἰρήνης οὔσης, ὅπλα κινεῖν· ἀλλ' οὐ γε οὐκ ἄτοπον, πάντων ἀδικεῖν αἰεὶ ἐθυμένων· νυνὶ μὲν βυζαντίων· αὖθις δ' ἀρτεμισίας, καὶ μαυσώλου, καὶ σχεδὸν ἁπάντων. ἔχει οὐ μόνοις τούτοις λέλυκε τὴν αἰτίαν, ἀλλὰ καὶ τῇ συμβάσει. ἵνα καὶ τιμώμεθα ἔτι μείζονος. πρὸς γὰρ τὰς δυνάμεις εἰώθασιν ὑποτέμνειν τὰ δίκαια συμφέροντος εἰ αὐθρωποι. οὐκέτι δ' ἂν ὑποπτεύσειε σύμπασαν τὴν αἰτίαν ἑτέρως ἔχειν. οὐδὲ ὑπὸ βασιλέως τὸ πρόσωπον ταράξειεν, ὡς ἄν τις ὑπολάβοι τάχα γὰρ αὖ τις αὐτὸν ὑπονοήσειε λέγειν· ἀλλ' οὐ δεῖ βασιλεῖ προσκρούειν· ἵνα ἢ τῇ κατ' ἀρχὰς ὁμοίαν πάλιν ἀνοῶμεν· ἢ δεῖ τὴν ὅπλοθηκην. τὸ γὰρ παράδειγμα τὸ κατ' ἀρτεμισίαν, οὐ συμφωνεῖ τῇ προτάσει. εἰ γὰρ εἰρήνει ἡ αἰτίησις· ἀλλ' οὐ δεῖ προσκρούειν βασιλεῖ τί ἐβούλετο λέγειν, τί οὖν ἀρτεμισία καταλαμβάνει κῶν, καὶ ῥόδον. ἢ τις φαίνεται χάρις, τῇ πρὸς βασιλέα καταλαμβάνουσα. ὥστε αἰσχρὸν ὅπλα τὸν εἰρημένην αἰτίησιν, τὸν πρὸς τὴν συνθήκων. σωτηρίας τοίνυν τὸ συμφέρον, λέλυκεν αἰτίησιν. πεισθεὶς δ' αὐτὸ καὶ ἐκ παραδείγματος, δεινὸς, ὅσον μὲν εἶχον δυνάμεων ἐπὶ τοσοῦτον προσήγοντο τὴν ἑλλήνων, αὐτοὶ νικήσαντες βασιλέα, καὶ τὸν ἀρχὸν ὁρίζοντες ἐκείνου· οἷον ὁ βασιλεὺς νενικηκὼς ὕστερον ἕλληνας, ὡς σωίσασθαι πανταχόθεν, δεῖν δυνάμεων ἀθροίζειν, εἰ φιλοτιμίας ὀρέγοιντο. ἔστιν οὖν λύσις τῆς συμφέροντος, ἀπὸ τῆς αἰτίησεως, καταδυναζομένη τὴν δυνατὸν. ὅτι γὰρ συμφέρει δυνάμεων ὑπάρχειν τῇ πόλει καταδυάζων, μὴ ταῦτα ἄρχεται τὴν ὅπλόγων. Εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώτερον ὑμῖν εἶναι προσέχειν τὰ δέοντα. Ταύτῃ τὸν ἀρχὴν αὐτὸν ποιησάμενος, ἐν οἷς πολλὰ καταδρομὰν τὸν δωροδόκων καὶ τὸν τὰ παντία πολιτευομένων αὐτῷ πεποίηται. καὶ κέχρηται ἀναγκαίως τῇ διαφορᾷ, διὰ τὸ μὴ πάντας αὐτοὺς συνέχειν τὴν εἰσηγήσει. καὶ τοῦτο ἄδηλον ὂν ἐκ τῆς αἰτίησεως εἶληφε. διὸ καὶ βουλόμενος τοὺς ἐκείνων κωλῦσαι λόγους εἰκότως κέχρηται τῇ διαβολῇ. μὴ ταῦτα ἐπενεγκὼν τὸ ἔνδοξον, καὶ ὅπλογισάμενος, * καὶ ἐξ ἐκείνου τὸν δημηγορίαν κατέπαυσεν.

A Vnde etiam in refutatione dicit: Maximè quidem esse iustum, vt Athenienses salutem omnium defendant. Quòd si vel iniustum id esset: at postquam omnes, ad iniurias faciendas sunt propensi, etiam nos illorum secuti cupiditates, iniustè faciamus Obiectio igitur ex his cognosci queat. Est autem tractatio violenta & Thucydidea, è Cleonis concione sumpta. Nam quale ille de Mitylenæis consilium habet: tale est & Demosthenicum hoc. Nam & ille censet, siquidem iustum sit imperium, iustè puniendos esse Mitylenæos: sin iniustum, iniustè. Spectandam enim esse eis vtilitatem in Republica gerenda. Sic iam quoque Demosthenes facere hoc loco videtur, censens, maximè quidem quia sit iustum, in libertatem asserendos Rhodios. Sin fortè aliquis dicat iniustum esse, tempore pacis mouere arma: saltem non ita id graue ducendum, cum omnes grassari instituant: modò Byzantij, mox Artemisia & Mausolus, denique ferè omnes. Neque verò his solum obiectionem soluit, sed & ab euentu: Vt & maioribus, inquit, honoribus afficiamur. B Nam prout quique potentia valent, sic eis homines vtiliter iusta præstare solent. Neque verò diutius suspiceris, aliter se habere totam obiectionem, aut de persona regis agi, vt aliquis putare queat. Fortassis enim suspicabitur aliquis, cum dicere, Atqui Rex non offendendus est: vt eam aut illi quæ in principio posita est, aut quæ in epilogo repetitur, similem putemus. Nam Artemisiæ exemplum cum propositione hac non consentit. Si enim verba essent obiectionis, At non offendendus est rex: quid voluisset dicere? Quamobrem igitur Artemisia Con occupat & Rhodum, quas insulas in gratiam Regis occupare videtur? Proinde referenda esset ad commemoratam obiectionem de fœdere. Addicta igitur vtilitate, soluit obiectionem. Fidem autem eius rei facit etiam per exemplum ostendens, quantam potentiam habuerint, cum præessent Græcis, ipsis victores regis, & terminos C eius imperio statuentes: quantam etiam rex, victis postea Græcis. Sic vndique confirmatur, contrahendas eis esse copias, si honoris & gloriæ cupiditate ducantur. Est igitur hæc refutatio sumpta ab vtili, atque ab obiectione, confirmata per facultatem. Confirmando enim, vrbem paratam esse oportere ab exercitu, deinceps concludere incipit, Mihi verò non sine causa videtur difficilius esse vobis fungi officio: Hic facto per orationis initio, in quo vehementer insectatur largitionibus corruptos, & aduersantes sibi oratores: ac necessariò vtitur eo quod adiicit, quòd, eius autoritati non omnes assentiebãtur. & hoc quod obscurum est, ex obiectione sumpsit. Quamobrem cum vellet eorum orationes prohibere, haud ab re, criminatione est vsus. Postilæ adiecto glorioso & enumeratione, sic orationem terminauit.

DEMOSTHENICÆA ORATIONIS PRO MEGALOPOLITIS ENARRATIO, HIERONYMO VVOLFIO INTERPRETE.

VTrique mihi errare videntur, Athenienſes.) Athenienſes ad Mantineam inuerunt Lacedæmonios: qui poſt id bellum, quum inducias haberent cum eis, Megalopolim ab Arcadibus, ſociis eo tempore Thebanorum, ad ſe infeſtandos conditarum oppugnãt. Arcades, occupatis Thebanis Phocico bello: ad Athenienſes confugiunt, ſocietatem expetentes. Veniunt & à Lacedæmoniis legati, poſtulantes, ſe vt ſocios iuuari potius. Deliberatur. Difficilis igitur eſt oratori hæc oratio. Nam & his, qui paulo antè hoſtes fuerant, patrocinari & Lacedæmoniis ſociis aduerſari, non eſt expeditum: cũ ſit admodum graue repellere ſocios, & admittere hoſtes. Præterquam enim quòd res abſurda eſt, maximam reipublicæ infamiam quoque parit. Bifariam etiam ei eſſe periculoſum videtur, & conſeruare hoſtium Thebanorum ſocios, & inſuper ſocios Lacedæmonios alienare, quibus paulo pòſt ad bellum Thebanum de Oropo indigebunt. Sed tamen viam inuenit, qua nec Lacedæmonios offendere videatur & Arcades conciliet, & Thebanorum opes non augeat, conſeruandis illorum ſociis. Etenim & hoc vnum quiddã ex difficilimis eſt, quod videtur Thebanorum ſocios ſua ſuaſione augere. Quo pacto igitur horum quæque facit? Deſtruit Lacedæmonios, deſtruit Thebanos, dum nec illos creſcere ſinit, & Thebanorum ſocietatem Athenas tranſfert. Ne verò gratificari Arcadibus videatur, orationem ſuam ita temperat, vt nuſquam propendeat ad Megalopolitas: nec illorum ſpectet commodum, cum odio Lacedæmoniorum: neque etiam accuſat Spartanos: ſed tanquam alienæ perſonæ propoſitæ ſint, tam Lacedæmoniorum quàm Arcadicæ ciuitatis: minimè quidem id facit, vt pro alterutris ſocietatem poſtulantibus, verba facere videatur, ſed vtilitatem & commodum Reipublicæ intuetur, ſolita tractatione vtens. Tali enim ratione vſus eſt etiam in Philippica quinta, & in oratione de Cherſoneſo, dum ſemper bonum publicum venatur, non priuatam cuiuſquam vtilitatem, propter quem oratio inſtituitur, ſpectat. Primum igitur caput eſt in hac oratione, vtilitas. Sumit autem confirmationes à facultate, aſſerens, eſſe è Republica, vt Lacedæmonij & Thebani ſint infirmi. Cuius rei nunc detur occaſio, ſi & in Bœotia ſint vrbes inſtaurandæ, & Lacedæmoniis poteſtas augendarum virium adimatur. Ac illud quidem de inſtauratione Bœotiæ hic præpoſuit, probabilitérque implicuit, & confertim aduerſus cogitationem, quæ moleſta erat auditoribus oppoſuit: At augebuntur Thebanorum opes, conſeruatis Arcadibus. ſed illo in propoſitione relicto: & Arcadum probatione ad occaſionem reſeruata, eam paulo pòſt probabit, cum aduerſus ipſam obiectionem decertabit: & ſolam partem de Lacedæmoniis probauit, non expedire vt illis detur creſcẽdi locus: idque probat à pari per inuerſionem. Cum enim ſententia eſſet, At firmabuntur Thebani, quod non expedit: ſubiecit ex pari inuerſionem. Ne Lacedæmonios quidem creſcere expedit.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

ΑΜΦΟΤΕΡΟΙ μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) Ἀθηναῖοι συνεμάχησαν Λακεδαιμονίοις ἐν Μαντινείᾳ. κἀπειδὴ ἡ μεγάλης πόλεως μετὰ τὸν πόλεμον, ἐπὶ τῇ ἀρκάσιν, συμμαχοῦντων τότε Θηβαίοις, ὥστε ὁρμητήριον εἶναι καὶ τῆς Λακεδαιμονίων· Λακεδαιμόνιοι, τῆς ἐπικηρυκείας αὐτοῖς ὑπαρχούσης πρὸς Ἀθηναίους, στρατεύουσιν ἐπὶ μεγάλην πόλιν. Ἀρκάδες ἦ ἀφορμὴν Θηβαίων ἐπὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον· καταφεύγουσιν ἐπ' Ἀθηναίους, ἀξιοῦντες συμμαχεῖν. κἄστιν ἡ κατὰ Λακεδαιμονίων πρεσβεῖς, ἀξιοῦντες μᾶλλον αὐτοῖς, ὡς συμμάχοις, προσέσθαι. μὴ βελτίονται. χαλεπὸς τοίνυν ὁ λόγος τῷ ῥήτορι. τό, τε γὰρ συνεπεῖν τοῖς πρὸ βραχέος πολεμήσασι, καὶ τὸ ἐναντιωθῆναι τοῖς οὖσι συμμάχοις Λακεδαιμονίοις, οὐκ ἔστι τῷ δυσχερῶν. βαρὺ γὰρ καὶ δεινὸν, τοὺς μὲν συμμάχους ἀπελαύνειν, τοὺς δὲ πολεμίους προσίεσθαι. χωλὸς γὰρ τὸ, ὅτι τὸ πρᾶγμα ὑπάρχει ἄτοπον, καὶ ἀλλοτριοῖ φέρει μείζω τὴν πόλιν· ἔτι μὴ ὑποκίνδυνον δοκεῖ, τό, τε σώζειν τοὺς τῶν πολεμίων Θηβαίων συμμάχους· καὶ ἐκ τούτου προσκρούειν Λακεδαιμονίοις συμμάχοις οὖσιν· ὧν μὴ μικρὸν χρήσουσιν εἰς τὸν ὕστερον πρὸς Θηβαίους πόλεμον. ἀλλ' ὅμως εὗρηκε τοιοῦτο ῥῆμα καθ' ὃ καὶ Λακεδαιμονίοις οὐ δοκεῖ προσκρούειν· καὶ Ἀρκάδας προσάγεται, καὶ Θηβαίους οὐκ αὔξει, σώζων τὴν αὐτῶν συμμαχίαν. ἡ γὰρ καὶ τοῦτο ἓν τῶν δυσχερεστάτων ὅτι, τὸ δοκεῖν συναύξειν τοὺς Θηβαίων συμμάχους. πῶς οὖν ἕκαστον τούτων πεποίηκε; καθαιρεῖ Λακεδαιμονίους, καθαιρεῖ Θηβαίους· τοὺς μὲν, μὴ συγχωρῶν αὐξάνεσθαι Θηβαίων ἢ τὴν συμμαχίαν καθίσας εἰς τὴν πόλιν, ἵνα ἢ μὴ δοκῇ χαρίζεσθαι τοῖς Ἀρκάσιν, οὐκ ἐνδείκνυται τῷ λόγῳ χαριζόμενος μεγαλοπολίταις, ἀλλὰ τὸ ἐκείνων συμφέρον μίσει ζητεῖν τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους. ἐᾷ κατηγορεῖ πάλιν· παραπαίειν ἀλλ' ὡς προκειμένων ἀλλοτρίων προσώπων τῷ τε Λακεδαιμονίων καὶ τῷ Ἀρκάδων τὸ πόλεως· ἀμελήσας τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν αὐτοῦτον τὸ συμμαχίαν δοκεῖν ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, τὸ τῇ πόλει συμφέρον καὶ λυσιτελὲς σκοπεῖν· εἰωθυῖα τῇ μεταχειρίσει χρώμενος. εἶπε γὰρ τοιαῦτα καὶ τῷ πέμπτῳ τῷ φιλιππικῶν, καὶ τῷ ὑπὲρ τῶν ἐν χερρονήσῳ, σκοπούμενος ἀεὶ τὸ κοινῇ συμφέρον, οὐχὶ τὸ ἰδίᾳ ἑκάστῳ, δι' ὃν ὁ λόγος, σκοπούμενος. πρῶτον τοίνυν ὀρθὸν κεφάλαιον ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ, τὸ συμφέρον. λαμβάνει ἦ τὰς κατασκευὰς ἐκ τῆς δυνατῆς. φησὶ γὰρ συμφέρον εἶναι τῇ πόλει, Λακεδαιμονίους, καὶ Θηβαίους ἀσθενεῖς ὑπάρχειν. νῦν ἦ καιρὸν εἶναι τούτου, καταδιαίτησις μὲν τῆς βοιωτίας, μὴ συγχωρηθέντων ἦ ἰσχυρῶν γενέσθαι τῷ Λακεδαιμονίων. οὕτω τὰς κατασκευὰς τὸ συμφέροντος ἀπὸ τῆς δυνατῆς κεκόμικεν. ἀλλὰ τὸ μὲν περὶ τὸ κατοικισμοῦ τῆς βοιωτίας, εἰ θάδε προύθηκε καὶ συνέπλεξε δεῖ πιθανότητος, προσκείμενος ἀθεώρητον αὐτὸ, πρὸς τὴν λυποῦσαν αὐτοὺς ἔννοιαν· ὅτι ἀλλ' αὐξηθήσονται Θηβαῖοι, σταθέντων τῷ ἀρκάδων. καταλιπὼν ἦ αὐτὸ ἐν προτάσει, καὶ τὸ περὶ τῷ ἀρκάδων ἀπόδειξιν εἰς καιρὸν ταμιευσάμενος, μετὰ μικρὸν ἀποδείξει, ὅταν πρὸς αὐτὴν τὸ αὐτὴν θεσιν ἀγωνίζηται, καὶ τὸ μὴ λακεδαιμονίους ἀπόδειξε μόνον, ὡς οὐ συμφέρει συγχωρεῖσθαι ηὐξῆσθαι μεγάλους. κατασκευάζει ἦ τοῦτο τῷ ἐξισάζοντι καὶ ἀντιστροφήν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἔννοια ἰσχυρὰ, ἀλλ' ἰσχυροὶ ηὐξήσονται Θηβαῖοι· τοῦτο ἦ οὐ συμφέρει· ἐπήγαγε ἐκ τοῦ ἐξισάζοντος τὸ ἀντίστροφον. οὐδὲ γὰρ Λακεδαιμονίοις αὐξηθῆναι συμφέρει. τὸ ἦ

τὸ δὲ χρῆμα τὸ κεφ αἵρεσιν, ὥσπερ πλήσιον τῷ καταρχὰς A
ἐν τῷ πρὸς λεπτίνην μὴ τιμὴ τοῦτο φεύδου· οὐ γὰρ
ἐκεῖνο γέ ἐστιν εἰπεῖν. ὡς τὸ αὐτὸν ἔξον, ὃν περ τοὺς ἔχοντας
ἀφείλετο τὴν δωρεάν, ἀναξίους ἐνόμιζεν· οὕτω γὰρ τὸν δῆμον
ἀνάξιον ἡγεῖται, κύριον εἶ τὴν δοῦναι τὰ ἑαυτῆ, ἐὰν τῷ βέ
λτιστα. ταῦτα γὰρ πάντα μάχεται πρὸς τὰ ὑπὸ Θηβαίων
ἀπόδεσιν. τὸ γὰρ ὀρχομενίους ἐν Θεσπιεῦσι, καὶ πλαταιεῦσιν οἰκι-
σταῖς ἀθεσεῖς ἐγχωρῆσαι τοῖς Θηβαίοις, τῆς ἀποδέσεως
ἔστι λύσις. οὐ γὰρ ἐκεῖνο γέ ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι πλουτεῖν ἔχει τὸ
κεφάλαιον, τιμὴ τυγχάνουσιν, ἀλλ' οὐ πάσης δεινότητος ἀ-
πάλλειον. δεῖ γὰρ τῷ αὐτῷ, καὶ καθαιρεῖν τὴν τῶν Θηβαίων δύ-
ναμιν, καὶ τὸ μὴ αὐξηθῆναι λακεδαιμονίους σωτήριον.
ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν δώσομεν.

Δεινὸν γὰρ πρὸς οὓς ἐν μαντινείᾳ παρεστήμεθα ποιεῖσθαι
συμμαχίαν.) ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ταύτῃ ἔλαβε τὴν ἀντί-
θεσιν, τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ ἄτοπον δεικνῦσαν. ἐπὶ τούτων γὰρ ἐ- B
πιχειρεῖται. ἔστιν ἡ ἀντίθεσις δίμερής. ἓν μὲν γὰρ αὐτῆς μέ-
ρος ἐν δείκνυται τὸ αἰσχρὸν ὅσον ἔσται, εἰ τοῦτοις βοηθήσου-
σιν οἷς ἐπολέμουν. τὸ γὰρ ἕτερον μέρος τὸ ἄδικον, εἰ λακε-
δαιμόνιοι πολεμήσουσιν εἰσγε μὴ φανερὸν ἐγένετο συμμέ-
χοντο. ταύτης μὲν τὸ πρῶτον μέρος ἔλυσε καὶ σωφρονεῖν, μὲν ὅτι καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ τὸ αἰσχρόν. καὶ μετάλη-
ψεται γὰρ, οὐ γὰρ μηδὲν ἀδικουμένων ἀλλὰ τῷ μὴ ποιεῖν τὰ
δίκαια βουλομένων, τοιοῦτον εἶναι τὸ αἰσχρόν. ἐσιώπησε γὰρ τὸ
ἐπόμενον τούτῳ, δεῖ τὸ πρῶτον εἶναι τὸ ἀκόλουθον. ἔστι τὸ
γὰρ, Εἰ γὰρ καὶ ἀδικοῦσι λακεδαιμόνιοι, οὐκ ἂν αἰσχρὸν εἴη
τοῦτό γε ἴδιον. Τοῦτο μὲν ἓν ἔρρωται τὸ πρῶτον μέρος. μετα
βαίνει γὰρ ὅτι τὸ ἕτερον, λύει αὐτὸ τῷ δικαίῳ, ἢ συμφέρον τι
δικαίῳ, ὅτι ἀδικοῦσι λακεδαιμόνιοι, καθ' ὑπόθεσιν· εἰ γὰρ
μόνον ἠδίκουν, ἄτοπον μὲν· ὅμως δ' οὐκ ἂν ἔδει συγχω-
ρεῖν. ἢ ἄλλως δικαίῳ. εἰ δὲ στρατεύονται ὅτι μεσσηνίοις
ἀναγκαῖον βοηθεῖν μεσσηνίοις δεῖ τοὺς ὅρκους, οὓς ἐποιη-
σάμεθα. μὴ τοῦτο τῷ συμφέροντι. οὐδὲ αὐξηθῶσι τῇ πό- C
λει συμφέρει λακεδαιμονίοις. εἶτα ἀπὸ τοῦ συμφέροντος
φρόνησις. πῶς ἔσται πρεπῶδες ἀρχὴν βοηθείας, πό-
τερον ἢ παθοῦσι τινῶν, ἢ ὅταν εἰς τὴν μεσσηνίων ἐμβάλω-
σι; πότε μὲν γὰρ δόξομεν δι' ἀνάγκην καὶ φόβον ποιεῖν.
τινῶν γὰρ, δεῖ τὸ δίκαιον. καὶ οὔπω δέδωκέ σοι θεώρημα καμ-
νὸν ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ· μὴ μόνον πρωτεύματα συμπλέ-
κειν κεφάλαια δίκαιον καὶ συμφέρον, ἢ δυνατὸν καὶ δί-
καιον, ἢ συμφέρον καὶ δυνατόν· ἀλλὰ καὶ τὰ δευτερεύον-
τα, ὥσπερ ὅτι τῆς λύσεως πεπτώκε ταύτης. καὶ γὰρ καὶ τῷ
δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι λέλυκε. δεῖται δὲ τῷ πρώ-
τῳ προσθήκης τὸ δευτέρου μέρους ἐλαβεν ἡ ἀντίθεσις. ἐπειδὴ
γὰρ πρότερον μὲν δύσλυτον ἦν τὸ κατὰ τὸν αἰσχύ-
νην, ὅταν βοηθῶσιν οἷς ἐπολέμουν· τὸ δὲ δεύτερον μέ-
ρος, ἀφορμὴν παρέχε διαβολῆς τὸ πρόσωπον λα-
κεδαιμονίων· ἐδεήθη οὖν τῆς προσθήκης, ἵνα δι' αὐτῆς
δοκῇ πρὸς πᾶσαν μάχεσθαι τὴν ἀντίθεσιν τὴν ἀπὸ τοῦ
συμφέροντος· ἀλλ' οὐ λυσιτελεῖ ἄλλοις μᾶλλον προσθέ
σθαι ἢ λακεδαιμονίοις· ἵνα δι' αὐτῶν σωθήσωσιν ὑ-
μῖν τὴν πόλιν· ἵν' τινα προσέθηκε τῇ ἀντιθέσει, ἵν' δύ-
ναιτο λύσειν.

εἰ δ' ἐχθροὺς λακεδαιμονίους ποιησόμεθα· οὐχ ἕξομεν
ἡμῖν συμμαχήσοντας.) δίμερὴς ἐστὶν ἡ ἀντίθεσις. τὸ
μὲν γὰρ ἓν μέρος, τὸ πρῶτον δεῖ ἡμᾶς κομίσασθαι· τὸ δὲ ἕτε-
ρον, εἰ τοὺς σωναναστήσοντας ἐχθροὺς ποιησόμεθα τίνας ἕξο
μεν συμμάχους. τὸ τοίνυν πρότερον μέρος, ἔλυσε καὶ σωφρονεῖν· τὸ δὲ ὅτι λακεδαιμονίους ἐχθροὺς ἕξομεν, εἰ τοὺς
ἀρχάδας προσποιησόμεθα· μεγαλοπλικῶς, οὐ τὸν ἔξον ὑμῖν συμβούλευσα· οὐδὲ ταῦτα ὑμῖν προύλεγον.

Hæc verò forma refutationis, haud absimilis illi est, quæ in oratione aduersus Leptinem post primam periodum ponitur. Nec enim illud dici potest, quēadmodum immunes suo dono spoliauit, eò quòd eos indignos duceret: sic etiam populum indignum duxisse, in cuius potestate esset, donare sua cui vellet. Hæc verò pugnauit omnia aduersus obiectionem de Thebanis. Nam Orchomeni Platæarum & Tespiarum instauratione imminui Thebanorum vires, obiectionis illius est refutatio. Illud enim dici non potest, caput hoc implexionem habere vulgarem, ac non omni artificio refertam. Per eadē enim & Thebanorum potentiam destruit, & non fore vt Laconum opes augeantur, probat.

At hæc ita esse mediusfidius largiemur: sed perabsurdum fuerit, contra quos ad Mantineam in acie stetimus, cum his facere societatem.) Hanc obiectionem sumit ab vtili, quæ turpitudinem & absurditatem ostenderet. Ex his enim petitur, & bipertita est. Nam vna eius pars quantum dedecus secuturū sit eos iuuent quos oppugnarint: altera pars absurditatem, si Lacedæmonios oppugnare velint, quorum paulo antè socij fuerint, ostendit. Huius priorem partem, etsi soluit concessione (nam & ipse fatetur turpitudinem) translatione tamen vtitur: non penes eos qui nihil iniusti agant, sed penes illos demum qui nihil iusti agere velint, esse turpitudinem, tacet autem id quod huic consequens erat, propterea quòd per se conspiciebatur. Quod huiusmodi fuerit: Sin etiam iniurij sunt Lacedæmonij, minimè turpe erit id quod agetur. & hoc ad priorem partem. Translatus autem ad alteram, soluit eam iusto, aut inutili. Iusto. Iniurij sunt Lacedæmonij: per fictionem: Si tantùm iniurij forent: esset id quidem absurdum, & tamen haud concedendum: & alio iusto, Sin Messenam oppugnabunt, necesse erit opem ferri Messeniis propter datum iusiurandum. Post hoc vtili: Neque est ex vtilitate Reipub. crescere Lacedæmonios. Deinde ab vtili decoro: Vtrum erit decentius ferendæ opis initium, hoc ne præsens, an cū in Messeniam irruperint? Tum enim propter verecundiam & metum facere videbimur, nunc propter iusticiam. Et sic nouam tibi in hac oratione præceptionem dedit, non tantùm principalia capita esse implicanda, vt iustum & vtile, & possibile & iustum aut vtile & possibile: sed & secundaria, vt in hac refutatione fecit. Nam & iusto & vtili soluit. Propter ea verò appendicem secundariæ partis adiecit obiectioni, quòd prius ignominia refutari non poterat, si iuuarent eos quibus cum bellum gessissent: altera verò pars insectationem suppeditabat personæ Lacedæmoniorum. Opus igitur ea fuit appendice, qua contra vniuersam niti obiectionem vtilitatis videretur: quæ est, At præstat iuuare Lacedæmonios potius, quàm alios: vt per illos Oropus reipublicæ cōseruetur: quam obiectioni adiecit, vt refutationibus abundaret.

Sin Lacedæmoniorum inimicitias temerè suscipiemus: non habebimus qui nos in bello iuuent.) Bipertita est & hæc obiectio. Altera pars, Oropum recuperare nos oportet: altera, si eos qui eius rei adiutores erunt, alienabimus: quos habituri sumus socios? Priorem igitur partem concessione soluit. Illam autem, Lacedæmonios hostes habituri sumus, si Arcades recipiemus: translatione. Non eo modo vobis consului, neque vobis prius ista dixi ego,

sed ill , qui dum suadent, vt Lacedæmoniis coniungamini,& Peloponnenses ad vos venientes repellatis,id machinantur , vt à vobis repudiati , de cætero ad Thebanos sese conferant.Sumitur autem refutatio à iusto.Sequitur alia refutatio,Ne vos quidē eos iuuissetis,si antè dixissent vobis , se recuperata salute fore iniurios.Item tertia refutatio , Tametsi molestè ferunt Lacedæmonij,æquius tamen est , eos pro acceptis beneficiis gratias agere,quàm nunc succēsere , quòd ab inferendis iniuriis prohibētur.Absoluto vtili transit ad iustum,quod ei obstabat. quapropter etiam ex obiectione id sumit,éstque tripertitum,aliud erga rempublicam,aliud in Lacedæmonios,aliud aduersum Arcadas. Sed prima obiectio à iusto occurrebat,accusans qualitatem vrbis , Sed perfida videbitur nostra ciuitas,vt quæ se aliàs cum Lacedæmoniis,alias cum Arcadibus coniungat. Similis autem hæc est antè positæ obiectioni verùm vt illic turpitudo,quæ ad vtilitatem pertinet,exquirebatur:ita hoc loco iustum tractatur.Sunt igitur eædem obiectionum sententiæ,sed non ex iisdem locis sumptæ sunt:cum altera ducatur ab vtili,à iusto altera.Nam pro diuersitate tractationis, etiam vim suā mutat oratio.Soluit autem per euersionem,quæ vicina est trāslationi.Deinde ab exemplo:etiam Thebanos à ciuitate esse conseruatos: & nunc Arcades eodem modo conseruari.Aliam item obiectionem commouet à iusti parte altera,quæ est in Lacedæmonios,sed pollicentur Lacedæmonij se recuperaturos quæ iusta sint omnibus:Eleis Triphyliam*ab Arcadibus,Phliasiis Tricaranum ab Arcadibus occupatum ,nobis verò Oropum quo Thebani potiuntur, & hæc cognata est illi obiectioni de Oropo exortæ: sed illa sumpta erat ab vtili,hæc verò à iusto,quam soluit ab vtili: Lacedæmonios in priuatum suum cōmodum intentos,ista agere,vt Messenam possint inuadere:coniunctum tamen hoc cum iusto est. Nam cum animus sit iniustus,iniusta est etiam actio.Nullo igitur iure queri poterunt de iis,à quibus non iuuabuntur.Deinde rursus à iusto:hæc simulatè & dolosè prætexi à Lacedæmoniis, vt Messenam opprimant.Hactenus vnam partem obiectionis soluit.Altera de Oropo pars ita se habet:Esse quidem æquum vt ad Oropum recuperandum sint adiutores Lacedæmonij,sin minus iuuent:alios non defuturos, quicunque iusticiæ rationem habeant. Sequitur fictio, præstabilius esse, si omnino aliter fieri nequeat amitti Oropum,quàm Peloponnenses à Lacedæmoniis subigi. Tertia obiectio à iusto, sumpta est ab Arcadum qualitate,quæ tertia iusti pars fuit:At multis nos Arcades in Thebanorum gratiam iniuriis affecerunt.Hoc soluit vtili,primùm ab Athenienſium moribus:alienum esse ab eorum humanitate,vt sint memores iniuriarum.Deinde per inuersionem matore cum vehementia. Si tum, inquit, nos afflixerunt isti:qui eos denuò repellere volunt,nobis male facere instituunt. Nam quo Arcades in Thebanos officiosiores fuere: eò magis reprehendendi sunt, qui eos recipi vetuerunt,cum se prius ad nos cōtulissent.Præterea cogemur societatem iniri cum Thebanis,si Messenam inuaserint Lacedæmonij.Præstat igitur nos socios Thebanorum tueri , quàm ipsis Thebanis fieri supplices.Postea Laconicarum iniuriarum eos commonefacit,quò probet & significet

A ἀλλ' οἱ βουλόμενοι λαθεῖν, ἀξιοῦντες βοηθεῖν λακεδαιμονίοις, καὶ διωθήσασθαι πελοποννησίους ἥκοντας παρ' ἡμᾶς, λοιπὸν ὅτι θηβαίοις ἦκον, ὅτι μὴ προσδεξάμεθα αὐτούς. ἡ ὦ λύσις ἀπὸ τ̃ δικαίου. εἶτα ἑτέρα λύσις, ὅτι καὶ αὐ ὑμεῖς αὐτοῖς ἐβοηθήσατε εἰ προὐλεγον ὑμῖν ὅτι σωθέντες ἀδικήσουσιν. καὶ ἔτι λύσις, ὅτι εἰ καὶ αἰνῶν ᵑ λακεδαιμόνιοι, δίκαιοι χάριν εἰσὶ γινώσκειν μᾶλλον ἐφ' οἷς δ' ἔπαθον ἢ νῦν χαλεπαίνειν, ὅτι κωλύονται ἀδικεῖν. πληροφορέντος τ̃ συμφέροντος, μετέβη ὅτι τὸ δίκαιον ὡς ἀπεικὸς μᾶλλον αὐτῷ. διόπερ καὶ ἐξ αὐτοσχεδίου αὐτὸ λαμβάνει, καὶ ἔστι ξυμμερές· τὸ μὲν γὰρ πρὸς τὴν πόλιν· τὸ δ' πρὸς λακεδαιμονίους· τὸ δ' πρὸς ἀρκάδας. προτίθησιν αὐτεπάγγελτον αὐτόθεσιν ἀπὸ τ̃ δικαίου, κατηγορεῖσα τ̃ ποιότητος τῆς πόλεως· ἀλλ' ἄπιστος ἐᾷ δόξει ἡ πόλις, νῦν μὲν λακεδαιμονίοις, αὖθις δ' ἀρκάσι προστιθεμένη· ὁμοία δ' ἔστιν αὕτη τῇ προτεθείσῃ αὐτοθέσει· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν τὸ αἰσχρὸν ἐξητάζετο ὅπερ ὄντι τ̃ συμφέροντος· ἐνταῦθα δὲ ὄντι τὸ δίκαιον. ὥστε αἱ αὐταὶ ἔννοιαι τ̃ αὐτοθέσεων, ἀλλά γε οὐκ ἐκ τ̃ ὁμοίων ἐλήφθησαν, εἰ ἄλλη μὲν ὅτι τὸ συμφέροντος, ἄλλη δ' τὸ δικαίου. ὧδε δὲ τὴν ποιὰν μεταχείρισιν καὶ ὁλόγους τὴν διάμαν μεταλαμβάνει. ἔλυσε δ' κατὰ ἀναξοστὴν. ἐγγὺς δὲ ἡ ἀναξοστὴ τ̃ μεταλήψεως. εἶτα ἐκ τ̃δε τ̃δε εἴσματος, ὅτι καὶ θηβαίους ἔσωσεν ἡ πόλις, καὶ νῦν ὄντι ἀρκάδας τὸν αὐτὸν τρόπον διαιτώζουσα· ἄλλην αὐτοθέσιν ἀπὸ τὸ δικαίου μέρους τὸ δευτέρου κεκίνηκεν, ὅπερ ὄντι πρὸς λακεδαιμονίους. ἀλλ' ἐπαγγέλλονται λακεδαιμόνιοι τὰ δίκαια σώσειν ἅπασιν ἡλείοις μὲν, τὴν τριφυλίαν τ̃δε ἀρκάδων, φλιασίοις δ', τὸ τρικάρανον ἀπὸ ἀρκάδων ἐχόμενον. ἡμῖν δὲ τὸν ὠρωπὸν, ἀπὸ θηβαίων διὰ κρατούμενον. καὶ αὖτη συνήθειαν ἔχει πρὸς τὴν πρὸ ὠρωποῦ κινηθεῖσαν ἀντίθεσιν. ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἀπὸ τ̃ συμφέροντος εἰλήπτο, ἡ δ' ἀπὸ τ̃ δικαίου. καὶ λύει ταύτην τῷ συμφέροντι μὲν, ὅτι ἰδιόν τι διοικούμενοι κέρδος, τοῦτα λακεδαιμόνιοι πράττουσιν, ἵνα ὡς ὅτι μεσσηνίων ἔθλωσιν. ἔχεται δ' οὐ ὁμως καὶ τ̃ δικαίου τοῦτο. εἰ γὰρ ἡ γνώμη ἄδικος, τὸ πρᾶγμα ἀδικον οὔκουν ἔχοιεν μέμφεσθαι τοῖς μὴ βοηθοῦσιν αὐτοῖς. εἶτα πάλιν δικαίῳ, ὅτι ἐν ὑποκρίσει ᾗ ἀπάτη ταῦτα ᾤοντο λακεδαιμονίων, λέγεται, ἵνα τὴν μεσσήνην καταδουλώσωνται. ἄρχεις οὖν τούτων τὸ ἓν μέρος τῆς αὐτοθέσεως λέλυκε. τὸ δ' κ' τὸν ὠρωπὸν δεύτερον μέρος, ἔστιν οὗτος· ὅτι δίκαιοι μὲν εἰσὶ κ' ὑπὲρ ὠρωποῦ βοηθεῖν λακεδαιμόνιοι. εἰ δ' μὴ βοηθοῖεν, ἕτεροι βοηθήσουσιν, ὅσοι τ̃ δικαίων φροντίζουσιν. εἶτα καθ' ὑποθέσιν, ὅτι αἱρετώτερον ὠρωπὸν ἀπολέσθαι μᾶλλον, εἰ δέοι, ἢ ὑπὸ λακεδαιμονίοις γενέσθαι τὴν πελοπόννησον ἐᾶν. ἔτι αὐτοθέσις ἀπὸ τ̃ δικαίου εἰλημμένη, ἐκ τ̃ς τ̃ ἀρκάδων ποιότητος. τοῦτο δ' ἐν τῷ τρίτον τοῦ δικαίου μέρος. Αλλὰ πολλὰ ἡμᾶς ἠδίκησαν ἀρκάδες χάριτι τ̃ πρὸς θηβαίους. Τοῦτο τὸ μέρος ἔλυσε πρὸ συμφέροντι. πρῶτον μὲν ἀπὸ τ̃ ἀτόπου, εἰπὼν, ἄτοπον ἐᾷ μιμεῖσθαι κακεῖν. εἶτα ἐκ τ̃δε τ̃δε ἀγωνιστικώτερον, ὅτι εἰ τότε ἡμᾶς κακῶς ἐποίουν, νῦν οἱ πάλιν αὐτοῖς ἀπελαύνειν προῃρημένοι, κακῶς ποιεῖν ἡμᾶς ἐπιχειροῦσι. καὶ ὧδε ὅσῳ ἀσυδαιμότεροι πρὸς αὐτοὺς ἐγένοντο, τοσούτῳ δικαιότεροι μεμφῆναι ἐπιδέχεσθαι, οἱ τῇ πόλει μὴ

B

C

συγχωρήσαντες, αὐτοὺς καταδέξασθαι, ὅτε ἐφ' ἡμᾶς ἦκον πρότερον. εἶτα ὅτι καὶ ἀναγκασθησόμεθα, εἰ ἔλθοιεν ὅτι μεσσηνίων λακεδαιμόνιοι, ἡγεῖσθαι θηβαίων σύμμαχοι. ὥστε αἱρετώτερον τοῖς συμμάχοις θηβαίων σῴζειν, ἢ αὐτῇ δεῖσθαι θηβαίων. εἶτα τ̃δε ἀδικημάτων τ̃δε λακεδαιμονίων ὑπομιμνήσκων, καὶ κατασκευάζων, τὸ μὴ

τὸ μὴ συμφέρειν ἐᾶσαι Λακεδαιμονίοις ἰσχυρὰ κατα-
σῆ-
ναι, θέλει δηλῶσαι. πεπληρωμένου τοίνυν τοῦ μέρους τοῦ δι-
καίου, ἀπὸ τοῦ δικαίου λοιπὸν αὐτέπεσεν αὐτοῖς ἔνστασις· ὅτι μὲν τὸ
συμφέρον ἀναφέρεσθαι δυναμένην τὰς ὠφελείας, ἀπὸ
τοῦ δυναστοῦ λαμβάνουσα· ἀλλ' ἰσχυροὺς ποιήσομεν τοὺς Θη-
βαίους. αὕτη ἐξισάζει ἡ αὐτίθεσις. δυνάται γὰρ καὶ ὧδε
δημοσθένους ἀποτείνεσθαι. ἀλλ' ἰσχυροὺς ποιήσομεν τοὺς
Λακεδαιμονίους. διὰ τοῦτο τοίνυν οὐκ ἐθήκε μὴν τὴν αὐτί-
θεσιν ἐξισάζουσαν. ἐθήκε δὲ τὴν λύσιν, εἰπών· Εἰσὶ γὰρ Θηβαί-
οις παντοῖοι αὖθις τοῦ Λακεδαιμονίοις ἰσχυροῖς καθιστάναι·
τετέσθαι, ἔξεστιν ἀμφοτέροις αὐτοῖς ὠφεληθῆναι. ἡ δὲ τέθεικεν ἀρ-
χόμενος τοῦ τετάρτου κεφαλαίου τοῦ ὅλου. ἐντελέσατο δὲ
γυμνάζει. ὧδε δὲ τοῦτο αὐτέπεσεν ὑπὸ τῆς ἐργασίας. τί οὖν,
ἐὰν μὴ συγχωρῶσιν ὑμῖν Θηβαῖοι κατοικίζειν Θεσπιὰς καὶ
Πλαταιὰς, καὶ ὀχυρωθὲν, ὦ κορῶνειαν; τοῦτο τὸ αὐτεπίπεδον
λύων ἐπήγαγεν· ὅτι, κἂν μὴ βούλωνται τοῦ τὰ δίκαια ποι
εῖν Θηβαῖοι κατοικίζειν Θεσπιὰς, ἀλλ' οὖν γε αἰσχυνόμε-
νοι συγχωρήσουσιν. Εἶτα συμβουλεύει λοιδορεῖν, καὶ δέ- B
δοικεν φήμην εἰς τοὺς ἕλληνας, ὅτι κατοικίσουσι τὰς ἐν
Βοιωτίᾳ πόλεις, ἵνα μὴ Λακεδαιμόνιοι μεγαλοπολίταις
ἐπιβουλεύωσιν. Ἐαὶ γὰρ ὄψονται Θηβαῖοι τοῖς ἀδικουμένοις
ἅπασιν ὑμᾶς ἀεὶ βοηθοῦντας, κατοικιζομένων
τοῦ πόλεων. Θαυμάζω δ' ἐνίων.) ἄλλως ἔθηκεν αὐτίθε-
σιν ἀπὸ τοῦ δικαίου, μάλα θαυμαστῶς ῥᾳδιουργήσας, ὡς ἀγα-
πῶντος τοῦ ἀκροατοῦ, εἰ μόνον ἀποσταῖεν τοῦ Θηβαίων τῆς συμ-
μαχίας, καὶ καταδεχόμενοι βοηθεῖν εἰ τὰς πύλας ἀνέλοιεν.
Εἰ δὲ λύσις ἦν, ἐπὶ θαυμαστοτέρᾳ γνώσκων γὰρ ὅπως ἔχουσι
γνώμης οἱ ἀρκάδες, ἀποστοιεῖν) ἀγνοεῖν ἵνα μὴ δοκῇ συ-
ναγορεύειν. καὶ ἀξιόπιστος ἡ ἀποστοίησις. τί γὰρ φησίν; ἐὰν
μὴ καθέλωσι δῆλοί εἰσι τὰ ἄδικα θέλοντες. ἵνα δὲ τέ-
τοιον καταχυρωμένου τοῦ ἀκροατοῦ, δημοσθένης κρατήσῃ τὸ βέ
λτιμα. οὐδὲ γὰρ ἄλλως ἐτόλμησαν ἀρκάδες αἰτήσαι τὴν
συμμαχίαν, μὴ ἀποστάντες λακωσθῶς δοκοῦντα θηβαί-
ων. αὐτὸ δ' οὗ ὅπι τοῦ λόγου τὸν ἐξ ἀρχῆς. Ἀλλ' εἰ C
ἀρτίως ἡγοῦνται μεθ' ἡμῶν οἱ ἄνδρες δίκαιοι καθεῖναι
τὰς πύλας εἰσὶν οὐκ ἀφ' ἕξουσιν αἰσχρόπλοις τὰς πρὸς Θη-
βαίους συνθήκας. Προσέθηκε δὲ τὸ κῦ τὰς πύλας, τοῦ αὐτί-
θεσιν ἑαυτῷ ποιοῦμενος. φησὶ γὰρ μὴ ὑπάρχειν πύλας. εἶ-
τα ἠθικῶς· ὡς ἂν δικαίως ἀξιωμένου τοῦ ἀκροατοῦ τοῦ λόγου, καὶ
δεῖ τοῦτο λοιπὸν ὄντος, ὥστε βεβαίως αὐτῷ ἡγεῖσθαι συμ-
μάχους ἀρκάδας· ἀξιοπίστως καὶ ἠθικῶς δηλέγεται· ἵνα
δοκῇ τὸ συμφέρον ὂν πρὸς τὰ πόλεως ζητεῖν. ἐπαμφοτερίζει
δὲ τῇ γνώμῃ, καὶ ἐνδοιαστικῶς δηλέγει), ὡς ἀγνοῶν δῆθεν
τὴν τῶν ἀρκάδων γνώμην, καίτοι μὴ ἀγνοῶν. τί γὰρ φησίν; εἰ
μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν θελήσειεν λακεδαιμόνιοι καὶ εἰρή-
νην ἄγειν· μὴ ποιώμεθα πόλεμον. εἰ δὲ ἀρκάδες τὰς πύλας
μὴ ἀνέλοιντο· δῆλοί εἰσιν ἀδικοῦντες. εἶτα πέρας τοῦ αὐτι-
στρόφου τινὶ νοήματι, αὐτίθεσιν αὐτὸ ποιήσας ὁπλογικὴν,
ἀλλὰ φοβεροὶ λακεδαιμόνιοι ἔσον), τοὺς ἀρκάδας προσ-
ληφότες. τάχα δὲ κῆ ἐξεπίτηδες πάλιν ἔθηκε μὴ τοῦ λόγου τοῦ
δεῖ τῆς πυλῶν· ἵνα αὐτὴ ἑαυτῇ λύουσα φαίνεται. πῶς γὰρ
ἂν ἐπιθεῖεν Θηβαίοις ἰσχυροὶ ἡγήσεσθαι τοῦ πυλῶν καθηρη
μένων, καὶ ἀπηλλαγμένων τῆς ἀρκάδων τὰ ἐκείνων συμμα
χίας; ὡς τὴν μὲν πρώτην λύσιν, ὅτι τοῦ ἐξισάζοντος ἑαυ-
τὴν ἦν, ἀπὸ τοῦ δυναστοῦ· τῇ φύσιν μᾶλλον, ἢ λογισμόν·
ὃ πολλῷ πιθανοτέραν πεποίηκε τὴν λύσιν. εἶτα λοιπὸν ταῖς
ἐπιβάσεσι κέχρηται, ὅτι συμφέρει προσδέξασθαι· ἵνα μὴ δι' αὐτῆς μεγαλοπολίτας σωθέντες, προσχωρήσωσι θη-
βαίοις. καὶ ἵνα εἰ σωθεῖεν ὑπὸ τοῦ φωκικοῦ πολέμου θηβαῖοι, ἀσθενέστεροι ὦσι, τῆς συμμαχίας αὐτῆς προσκεκο-
μισμένης τῇ πόλει.

A non expedire, vt nimis crescere sinantur Lacedæmonij. Completa demum iusti parte, à iusto tãdem occurrebat obiectio, quę ad vtile quidem referri potest, sed confirmationes à facultate sumit: At confirmabimus Thebanos. hæc obiectio communis est: potest enim & à Demosthene opponi: At confirmabimus Lacedæmonios. propter hoc igitur communẽ obiectionem non posuit, refutationẽ posuit his verbis: Deprimi enim possint Thebani, etiamsi Lacedæmonios non exaggeremus. hoc est, licet neutrorũ opes augere. & quod posuit dum quartũ caput auspicaretur, hoc est, idque perfectissimè tractauit. Inter hoc è tractatione occurrebat: Quid igitur, si non permiserint vobis Thebani vt Thespias, Plataeas, Orchomenum, & Coroneam instauretis? hanc obiectiõnem soluens subiecit: Tametsi Thebani non iusticiæ causa volent instaurare Thespias: saltem verecundia retardati non prohibebunt. Deinde suadet, verba esse facienda, & rumorem in Græcia esse spargendum, Athenienses Bœotias vrbes instauraturos, B vt ne Lacedæmonij Megalopolitis insidientur. Nam si Thebani viderint, vos omnibus oppressis perpetuò ferre opem: vrbium instaurationi minimè refragabuntur.

Dicunt autem qui æquissima dicere videtur.) Aliã ponit obiectionem à iusto, mirabili artificio tractatam, tanquam acquiescat auditor, si modò à societate Thebanorum recedant Megalopolitæ, & se opẽ eis laturum polliceatur, si pilas sustulerint. ac refutatio multò est admirabilior. Cum enim non ignorarent, vt animæ essent Arcades: se ignorare simulat, neque patrocinari videatur: & fide digna est illa simulatio. Quid enim ait? Nisi pilas sustulerint, cõstabit eos iniqua velle: vt dũ his auditor occupatus est, Demosthenes voti compos fiat. Quia petere societatem Arcades ausi alioqui non fuissent, nisi à Thebanis palàm deficere constituissent. Sed ad institutã primam orationẽ redeamus: At si viri illi se nobiscũ contungere volunt, æquum est, vt pilas, quib. fœdus cum Thebanis initum, inscriptũ habent, deiiciant. C Illud autẽ de pilis apposuit, vt obiectionem nanciscereturAit enim, non erectas esse pilas. Postea modestè, tanquam si comprobasset orationem auditor, & in eo iam esset, vt cõstãter Atheniẽsium socij fierent Arcades, cum auctoritate disserit, vt omnino bonum publicum spectare videatur. Sẽtẽtia verò eius velut in æquilibrio est posita: & dubitãter disserit, quasi ignoret scilicet, qui sint Arcadũ animi, quãquã non ignorat. Si enim, inquit, facere quæ æqua sunt, pacémque seruare volent Lacedæmonij: bellum nõ suscipiemus. Sin Arcades bellum fecerint, constabit eos iniustè agere. Deinde vsus est alternante sentẽtia, quam fecit obiectionem in peroratione: Sed formidabiles erunt Thebani, aucti Arcadum societate: fortassis autem eam de industria repetit post orationem de pilis, vt ipsa se refutare videretur. Quis enim adhuc putet, auctum iri Thebanorum potẽtiã, pilis sublatis, & Arcadibus ab illorũ societate remotis? Prior igitur refutatio à pari est, hęc autẽ à facultate, natura magis quàm cõsilio, id quod lõgè plausibiliorem fecit refutationem. Quod superest, euentis est vsus, expedire vt recipiantur, vt ne suopte Marte conseruati Megalopolitę, cum Thebanis se cõiũgãt: & vt, si è Phocensi bello euaserint incolumes Thebani, sint infirmiores, cum eorum socij ad ciuitatẽ Athenienſem se contulerint.

IN ORATIONEM DE- A ΕΙΣ ΤΟΝ ΥΠΕΡ

MOSTHENIS DE FOEDERE

ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝ-

Alexandræo enarratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

δρον συνθήκων, δημοσθένους λόγων ἐξήγησις.

MAgnam approbationem, Athenienſes, merentur, qui iuſiurandum & fœdus ſeruari iubent.) Non obſcurum eſt ſtudioſis, è commentariis quos legerunt, orationem de fœdere Alexandræo videri adulterinam, & à Demoſthene iudicari alienam, vt & ſeptimam Philippicam, quam pro Haloneſo quidam inſcribuntur. Nã hæ vtrę que Hegeſippo, cognomine Crobylo, Timarchi præcipuo amico, adſcribuntur. Suſpectam autem faciunt orationem primũm inſertæ orationes tractæ & hiſtoricę, cuiuſmodi & apud Herodotum ſententiæ ſunt: cum ciuilem orationem acrimonia & celeritas & acumen deceant: in hac verò extenſa pleráq; ſint. Deinde nec ſpiritus videtur eſſe Demoſthenicus, ſed infirmus, remiſſus & imperfectus. Quin dictionem etiam non iniuria reprehẽdunt. Nam νεοπλούτε, & πυραννίζοντος, & πυραννδοντ@-, & βδελυρδόσεται, & huius generis alia, non ſunt familiaria Demoſthenì, & ipſe genius orationis non habet puram libertatem Demoſthenicam, neque obiurgationem, aut ingenuitatem illam ad reuincendum inſtructam. Tota denique oratio inuolucris tecta eſt, longè Demoſthenis libertate inferior. Nam & liberè dici, & non liberè dicit: hortatur ad bellum, & belli tamen autor eſſe dubitat: animo inter metum & fiduciam attento: nec vt Demoſthenes liber, nec vt Demoſthenes tergiuerſans. Velle quidem ſe oſtendit, ſed tanquam lingua obſepta metu fœderis, ſubdubitat. Niſi quis illa ipſa fortè vel in primis Demoſthenici artificij eſſe dicat. Cum enim tyrannus, in quem habebatur oratio, formidaretur, animíque Græcorum cõcidiſſent, & Athenienſes vix vel in ſeruos imperium tenerent: meritò hac via vſus, è re nata vim & vehementiam cohibet: & cum liberè dicendi opportunitate careat, tamen liberè dicit, & arte timorem vincit, & ab ipſa oratione libertatem petit, quam à viribus non habebat. Nam & in poſtremis Philippicis, quanquam non tot pericula impendebant, tamen vbi de bello agitur, cautus eſt, neque temerè ipſe pronunciat, aut ſuadet, eſſe bellum ſuſcipiendum: ſed petit, vt cum rebus ipſis deliberent, vtrum illa opera belli an pacis ſint iudicanda. Tali via etiam in hac oratione vti videtur. Quod igitur ad tractationem, & omnino ad genium attinet, non reiicienda videatur. Sin dictionem in ea reprehenderis: neque Platonem, neque Comicos, neque rerum geſtarum ſcriptores omni carẽre crimine inuenias. Quin & hoc dicendum eſt, vſitatũ eſſe Atticis & nomina fingere, & ad ſubiecta negocia receptis vocabulis vti: cuius generis apud Menandrũ & Ariſtophanẽ, qui atticiſmo par Platoni habetur, multa reperiuntur. Quòd ſi quis etiam tractum dicendi genus obiiciat: iurè is quidem reprehendere videbitur: ſed tamẽ reſpõderi poſſet, propter tẽpus & feſtinationem id accidiſſe. Nã id ſenectuti & orationis languori non eſſe imputandũ, ex oratione de Corona conſtat, quæ multo eſt hac cõcione poſterior. Quæ quidẽ initio ſuſcepti ab Alexãdro imperij eſt habita, cũ illa dicta fuerit, eodẽ vel in India, vel apud Perſas bellũ gerẽte.

Ἄξιον ὑπὸ δέχεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σφόδρα τ᾽ ὅρκοις καὶ τ᾽ συνθήκαις ἀγαπελθομένων ἐμμένειν.) καὶ ἔστιν ἀδηλον τοῖς φιλομαθέσιν ἐξ ὧν ἀναγινώσκουσιν ὑπομνημάτων, ὅτι νοθεύεται ὁ περὶ τῆς περὶς ἀλέξανδρον συνθήκων, καὶ νενόμισται εἶναι τὸ δημοσθένους ἀλλότριος, ὡσαυτως καὶ ὁ ἕβδομος τῆς φιλιππικῶν, ὃν ὑπὲρ ἁλονήσου τινὲς ὑπογράφουσιν. ἀμφοτέρους γὰρ τούτους* ὑπογράφουσιν εἰς ἡγήσιππον τὸν* κρόβυλον ὑπικληθέντα, πατρὸς ὄντα ἀγαθοῦ φίλου. ἐπάγουσι δ᾽ ἐγκλήματα τῷ λόγῳ, πρῶτον μὲν αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν λόγων ὑπτίαι καὶ ἰσοεικεῖ· εἶτα καὶ αἱ παρὰ πρόθεσιν. ἔπειτα, ὅτι ἀρέσκει τὸ πολιτικοῦ λόγου γοργότης καὶ ξαχότης, καὶ τὰ τμητικά· ἐν τούτῳ δὲ πολὺ τὸ ἀναβεβλημένον. εἶτα οὐδὲ τὸ πνεῦμα φαμὲν εἶναι δημοσθενικόν, ἀλλ᾽ ἀσθενεῖς καὶ ἄτονον καὶ ἀτελές. μεμφονται καὶ τῇ λέξει δικαίως· τὸ γὰρ νεοπλούτου καὶ τυραννίζοντος, καὶ τυραννδύοντος, καὶ βδελυρδύσεται καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐ σωφρονοῦντα δημοσθένει. τό, τε ἦθος τοῦ λόγου τὴν παῤῥησίαν οὐκ ἔχει καθαρὸν τὴν δημοσθενικὴν, οὐδὲ τὴν ὀλίψιν ἐκείνην, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐλεγκτικήν. ὅλον γὰρ τὸ εἶδος τοῦ λόγου, ἡδὺν ὑπὸ καλύμματι κεῖται, πολὺ τῆς δημοσθένους παῤῥησίας ὑποδεέστερον. παῤῥησιάζεται γὰρ καὶ οὐ παῤῥησιάζεται. πολεμεῖν μὲν γὰρ καλεῖ φῶς πόλεμον, καὶ δέδοικε τὸν ὑπὲρ τούτου λόγον, καὶ μέσον φόβου καὶ θάρσους, οὔτε ὡς ὁ δημοσθένης παῤῥησιαζόμενος, οὔτε ὡς δημοσθένης ὀκνῶν. ἐνδείκνυται μὲν γὰρ τὸ βουλεσθαι. ὥσπερ δὲ τὴν γλῶτταν ἐκπεφραγμένος ὑπὸ τοῦ δέους τῶν συνθηκῶν, ὑποκνεῖ. πλὴν εἰ μή τις αὐτὰ ταῦτα λέγει τῆς ἐκείνου δεινότητος ἄπικρος ἔσται. ἐπεὶ γὰρ ὁ πύεαννος πρὸς ὃν ἔστιν ὁ λόγος, φοβερὸς καὶ τὸ τῆς ἐλλιώνης πέπωκε φάρμακον· ἀθλιώτατοι γὰρ ἦρχον* μὴ ὄντες δούλων οἷοι εἰκότως ταύτῃ τῇ μεθόδῳ κεχρῆται, καὶ βιάζεται πρὸς τὴν χρείαν τὴν δυνάμιν. παῤῥησίας γὰρ μὴ ἔχων καιρὸν, ὅμως παῤῥησιάζεται, καὶ νικᾷ τῇ τέχνῃ τὸν φόβον. καὶ λαμβάνει πρόφασιν τοῦ λόγου τὴν παῤῥησίαν, μὴ ἔχων αὐτὴν ἐκ τῆς δυνάμεως. καὶ γὰρ ἐν τοῖς τελοῦσι τὸ φιλιππικὸν, καίπερ οὐ τοσούτων φόβων ἐπιπτημένων, ὅμως ὅτι πρὸς τὸν τοῦ πολέμου λόγον δύναται, οὐ προπετὴς αὐτὸς δοκοφαντόμενος, οὐδὲ εἰσηγούμενος ὡς δέον πολεμεῖν, ἀλλ᾽ ἀξιῶν ἐκ τῶν προγεγραμμένων σκοπεῖν, εἴτε χρὴ τὰ τοιαῦτα νομίζειν εἰρήνης ἔργα εἶναι εἴτε πολέμου. καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ τοιαύτῃ μεθόδῳ χρώμενος φαίνεται. ὥστε καὶ μὴ τὸ μεταχειρίσας καὶ τὸ ὅλον ἦθος, οὐκ ἄν τις αὐτὸν ἐκβάλλοι· καὶ ὃ τί λέξειν, εἴ τις αὐτῷ καταμέμφοιτο, οὐκ ἂν ἔχοι τις οὐδὲ τὸ πλάτωνα οὐδὲ τοὺς κωμικοὺς, οὐδὲ τὰς συγγραφέας ἀεπιλήπτους. μᾶλλον δὲ χρὴ λέγειν, ὅτι καὶ ὀνόματα ποιεῖν συνήθη ἀττικοῖς, καὶ χρῆσθαι πρὸς τὰς ὑποκειμένας ὕλας τοῖς κειμενικοῖς ὀνόμασιν, οἷα πολλὰ φιλομαθοῦσιν ἀνδρῶν καὶ ἀειτοφάνει, καὶ τῷ ὑπερηνεμένῳ συνατικίζειν τῷ πλάτωνι. εἰ δὲ καὶ τὰς* οἰκιστικὰς προφέροι τις ἂν, δόξειε μὲν ἂν εἰκότως εἰκαλεῖν. εἰ μὴ δ᾽ ἄν τις ὅμως, φαῦλα τ᾽ καιρὸν καὶ τὴν ταχύτητα τοῦτο συμβιῶναι. ὅτι γὰρ οὐ δέχεται, οἱ δὲ δι᾽ ἀτονίαν λόγον τοῦτο συμβέβηκεν· δῆλον ἐν τῷ περὶ στεφάνου λόγου, ὃς πολὺ μεταχειρέστερός ἐστι ταύτης τῆς δημηγορίας. ὁ μὲν γὰρ εἴρηται, ἐν ἀρχῇ τῆς περὶ ἀλέξανδρον καταστάσεως· ὁ δὲ περὶ τοῦ στεφάνου λόγος, ἀλεξάνδρου ὄντος ἐν ἰνδοῖς, ἢ ἐν πέρσαις·

ἐπ

ἔστι δ' οὖν ὁ λόγος πραγματικῆς στάσεως. κεφάλαιον τὸ νόμιμον. τὸ γὰρ ῥητὸν δείκνυσι παραβεβασμένον. τὸ δέ ἐστιν, αἱ πρὸς τοὺς ἕλληνας ἀλεξάνδρῳ συνθῆκαι δοκεῖ ἢ ὁ λόγος εἶναι ἐν σχήματι, καὶ ἐκ τοῦ σχήματος. ἢ μὲν γὰρ ἀξιοῖ τὰ συνθήκας ἐμμένειν, καὶ μηδὲν παραβαίνειν τῶν * γεγραμμένων, * σώζειν βούλεται, καὶ πόλεμον κινεῖ καὶ τῆς ἡσυχίας. τοῦτο ἢ ἴδιόν ὅστι, τῆς καὶ τὸ ἐναντίον ἐσχηματισμένων, τὰ ἐναντία κατασκευάζειν οἷς δοκοῦσι λέγειν. ὅπερ δεῖ καὶ τὸν λόγον τὸ δὲ σωζόμενον φανερὰ ἢ ἢ αὖ πάλιν ἐκ τοῦ φανεροῦ πολλάκις ἀμυνέσθαι συμβουλεύει, διαφυγεῖν τὸ σχῆμα. βέλτιον οὖν λέγειν ἠθικῶς αὐτῷ προσῆχθαι, ὅσα δοκεῖ λέγεσθαι καὶ σχῆμα. τοῦτο ἢ πέντε δεῖ τὸ τοῦ πράγματος ὀφελεῖν. οὐ γὰρ δίδωσιν αὐτῇ τῇ ὑποθέσει σύμμετρον παῤῥησίαν ἡ τοῦ δήμου κατάπληξις, καὶ τὸν ἀλέξανδρον μεγάλα δυνάσθαι, καὶ τὸ καταπεπλῆχθαι τοὺς ἕλληνας. ὅθεν καὶ ὁ λόγος φοβερὸς καὶ παῤῥησίας ἄμοιρος. ἐπειδὴ ἢ εἶχε πολλοὺς τοὺς ἀντιλέγοντας· εἰκότως πρὸς αὐτοὺς τὸ προοίμιον πεπίπτωκε, ἅμα μὲν ἠθικῶς, ἅμα ἢ πληκτικῶς. τὸ ἢ ἐξῆς· εἰ δή τις ἐροτήσειεν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτῳ πίνι ἂν μάλιστα ἀγανακτήσητε; εἰπεῖτ' ἂν οἶμαι πάντες, εἴπερ αἰαγκάζει ἀρχὴ ὅστι τοῦ νομίμου κεφαλαίου, σωιστάντος λελύσθαι τὰς συνθήκας. χρὴ ἢ εἰδέναι, ὅτι πολλάκις μὲ αὐτὰ τὰ προηγούμενα κεφάλαια ἐστὶ ἀπὸ τοῦ λέγοντος, προσταγωνιστικῶς εἰσάγεσθαι, ὡς πρὸς αὐτόθεσιν, ὅταν ὁ ἀκροατὴς διακείμενος ἑτέρως τυγχάνει. αὐτίκα χρῶ τῷ ἀκροατῇ καὶ ταῦτα νομίζοντος ἔ), κυρίους τὰς συνθήκας· * αὐτίκα ἀγωνιστικῶς εἰσάγει τὸ κεφάλαιον ἐκ τοῦ διαβλήματος. * καὶ ἐπειδὴ μηδὲν εἶχεν εἰπεῖν ἀθηναίοις ἔ) πρὸς μεσσηνίους, ἀποκρίνοιτ' ἄν, ὅτι συνῄδεσ ὅστι τοῖς ἀδικουμένοις ἐλθοῦσι ἀεὶ τῇ πόλει. εἰ τοίνυν τοῦτο πρῶτον τὸ κεφάλαιον αὐτιπίπτον ἔλυσε καὶ αὐτόθεσιν· αὐτιπίπτον μὲν, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν ταῦτα γέγονεν, ὥστε οὐ χαλεπαίνειν δεῖ. διόπερ ἔλυσεν εἰπών. οὐ δεῖ εἴπῃς ὑμᾶς βιάζοιτο, ἀγανακτεῖν· εἰ ἢ ἕτερόθι που, μὴ χαλεπαίνετε ὁμοίως. τῷ ἢ αὐτόθεσιν κατὰ διάνοιαν ἔλαβε. τὸ γὰρ ῥητὸν, μὴ δίνα τυραννεῖν τῆς πόλεων. εἰ ἢ δὴ καὶ διάνοιαν εἰσῆκται, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἡγεῖσθαι τὰς συνθήκας ἐτυράννουν οἱ φιλιάδου παῖδες μεσσηνίων· ταύτῳ ἔλυσεν ἐκ τοῦ διαβλήματος καὶ τὸ μαχόμενον. πῶς οὖ κατελύοντο οἱ ἐκ λέσβου τύραννοι διὰ αὐτίασιν ἐρέσου. καὶ ταῦτα πρὸ τῆς συνθηκῶν τυραννοῦντες; μάχεται γὰρ τὸ καταλύειν τῇ καθιστάναι. εἶτα ἀλλήλοις τῇ ἐπορίᾳ. * ὅτι γέγραπται αὐτονόμους καὶ ἐλευθέρους εἶ) τοὺς ἕλληνας δεύτερον κεφάλαιον τῆς ἐγκλημάτων ἐπάγεται τῷ μακεδόνι, τὸ καταλελυκέναι τὸν δῆμον τῆς πελληναίων, ἀχαικῆς πόλεως, μιᾶς τῆς ἐν πελοποννήσῳ· χαίρωνα ἢ τὸν παλαισιλω, τύραννον ἐγκατεστῆσαι. πρὸς ἢ τοῦτο αὐτόθεσιν μὲν φέρουσαν εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τέθεικεν ὠφελίμαν· ἁπλῶς δὲ ὥσπερ κοινωνοῦσαν. * ἀλλ' ἐμμένομεν ταῖς συνθήκαις· οὔτε ἀναξέπυσάν τι τῶν ἐγκλημάτος, οὔτε εἰς αὐτὸ φέρουσαν, λύων ἔστιν, καταδρομὴ κέχρηται καὶ τῆς ῥητόρων, οὐ μικρᾶ. κέχρηται δὲ ἑκατέρων καταδρομῇ τῆς τε συνεδρευόντων, καὶ τῆς τεταγμένων ὅπως τὴ φυλακὴ τῆς κοινῆς εἰρήνης, ὥσπερ δεόντων τὰ γινόμενα. ζήτον ἐγκλημά ὅστιν, ὅτι τῆς συνθηκῶν * ἐχουσῶν, μὴ ἐξεῖναι φυγάδας ὁρμήσαντας ὅπλα ὁπιφέρειν ὅτι πολέμῳ, πόλει μηδεμιᾷ τῶν μετεχουσῶν τῆς εἰρήνης· ἀλέξανδρος τὸν παῤῥοζίβιον εἰς σικυῶνα κατήγαγε. πρὸς τοῦτο ὁμοίως ἀδεμίαν ἀπὸ τοφορὰν, οὐδὲ αὐτίσασιν ὠμόμοσεν, ἢ τῷ αὐτῷ ὁμοίως, ὅτι ἀγανακτήσουσιν οἱ ἕλληνες, καὶ δόξομεν αἴτιοι γίγνεσθαι τοῦ λύεσθαι τὰς συνθήκας. τέταρτον ὅτι τούτοις ἔγκλημά ὅστιν, ὅτι πρὸς τὰς συνθήκας, ἅπαντα τὰ ἐν τῷ πόντῳ πλοῖα κατήσαγον οἱ μακεδόνες εἰς τένεδον

A Oratio est negocialis status. Caput est legitimum. Ostendit enim conuenta esse violata, hoc est, fœdus Alexandri cum Græcis factum. Videtur autem oratio & figurata esse, & non esse figurata. Quà enim postulat, vt fœdus seruetur, neque quicquam in pactis violetur: tueri vult fœdus, & bellum concitat * illa ipsa lenitate. Id verò proprium est earum, quæ per contrarium sunt figuratæ, vt contraria his quæ dicere videantur probent: id quod in hac seruari oratione videtur. Rursus cum palàm ad defensionem hortatur: ab hac figura est aliena. Præstat igitur dicere, leniter ab eo tractata esse, quæcunque dici figuratè videantur, îdque fieri propter negocij periculum. Non enim conuenientem ipsi argumento libertatem dat populi consternatio, & Alexandri magna potentia, & trepidatio Græcarum. Vnde etiam oratio formidolosa est, & libertatis expers. Quia verò multos habebat qui contradicerent: non ab re ad eos direxit exordium, partim leniter, partim acriter. Quod autem sequitur: Si quis igitur rogauerit, quā rem iniquissimis animis pateremini? Si quis cogeret: principium est legitimi capitis, probantis fœdus esse ruptum Sciendum autem, sæpè & ipsa principalia capita ab ipso oratore, vt in prima velut acie certent aduersus obiectionem, introduci, cum auditor aliter sentit. Quòd igitur auditor etiam hic putat, fœdus seruandum esse: statim acriter caput induxit ab exemplo. & quia nullam aliam Athenienſium coniunctionem cum Messeniis proferre poterat, id tantum dicit: Athenienſium esse perpetuam consuetudinem, oppressis libertatem restituere. Si igitur hoc est primum caput: antipipton soluit & antithesin. Antipipton quidem, Sed non apud nos hæc gesta sunt. Quare graviter ferri non debent. quamobrem id soluit his verbis: Si quis vos cogeret, indignari: si alibi vsptam, non succensere vos perinde. Antithesin verò ex sententia sumpsit. Scriptum enim est: Nemo dominetur rebus publicis. Quæ tametsi per sententiam tractata est, At ante fœdus Phliadæ liberi Messenæ dominati sunt: eam tamen soluit exemplo per repugnantiam: Cur igitur Lesbij tyranni expulsi sunt Antissa & Ereso, idque cum ante fœdus imperarint? Nam inter se pugnant, pellere & constituere. Deinde inter se inopia, * cum scriptum sit, sui iuris & liberos esse Græcos oportere. Alterum caput criminum obiicit Macedoni, quòd Pellenæ popularem statum abrogarit: quæ vna sit ex Achaicis vrbibus in Peloponneso: & Chæronem palæstritam ei tyrannum imposuerit. Aduersus hoc autem, obiectionem, quæ ad rem ipsam pertineat, nullā posuit, sed simpliciter tāquā cōmunicātē, At fœdus seruamus: neq; criminis partē aliquā euertētem, neq; ad id tendētē. In refutando autem insectatione oratorum vsus est non parua. Vsus est & insectatione vtrorumque, tam assessorum, quàm eorum qui custodiæ communis pacis præpositi sunt, vt qui ad ea quæ fiunt, connivent. Tertium est, cum fœdere contineatur, ne liceat exulibus, arreptis armis vllam fœderatam vrbem invadere: Alexander lanistam Sicyonem restituit. Contra hoc æquè nullam anthypophoram aut antistasin attulit, nisi eandem similiter, Græcos ægrè esse laturos, & Athenienses autores visum iri violati fœderis, Quartum post hæc crimen est, Macedones contra fœdus omnes naues Ponticas in Tenedum perductas,

non dimisisse prius, quàm centum nauium classem instruendam Athenienses decreuerint, eíque Menestheum ducem prefecerint. Quòd igitur centum naues decreuerunt Athenienses, id potentiæ indicium est. Aduersus crimen aũt antistasin attulit, At modũ fecit iniuriæ: & aliam antistasin, At infirma nostra vrbs est. Ac priorem quidem soluit translatione: * Non desierunt iniuriam facere, & iniuriam fecerũt, alteram verò ex repugnanti: Quomodo inuictã vrbem esse dicemus, si ij quos fœdus seruare iubemus, nos contemnunt? Nec enim consentaneum est, hàc vrbis imbecillitatem accusare, hàc eam opitulari iubere. vt quæ iusticiam tueri possit. Quintum crimẽ his absolutis, sequitur, appellere fuisse ausos Macedones Et hoc oppositum ex magnitudine, quasi diceret, Quid verò illud est: Vnà enim triremi appulerunt, & hoc esse delictum nemo dixerit. Hanc soluit à modo, factum id esse tentandi gratia: & eos paulatim irrepere velle, vrbémque assuefacere, vt appulsiones toleret. Est & alia refutatio: Qui tum illa naue sit vectus, eum nautica ligna petiisse, ad fabricanda minuta nauigia, quæ ei facere concesserint, & triremem sanè ædificasset. In quo & antipipton per infitiationem introduxit: Nec enim quisquam dixerit, copiam lignorum esse in Attica, penuriam in Macedonia: vnde ea quilibet minimo precio emere possunt. Deinde in Athenienstumesse manu ne tolerẽt, & scriptum fœderis exhibet, quo continetur, Si cõmunis pacis velint esse participes: tanquam scripto & fœdere concedente, si quis velit, nequaquam Alexandrum sequi. Hoc scriptum, bellum etiam minitari potest fœdus rumpere volẽtibus. Ille verò id ad suam vtilitatem arripuit, & multis admonuit gloriæ maiorum multis officij Demũ pollicetur, se, si permittant, decretum de bello suscipiendo facturum.

A ἢ οὐ πρότερον ἀφεῖσαν πρὶν ἑκατὸν ναῦς πληρῶσαι ἐψηφίσαντο, καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐταῖς ἐτάξαντο μνεσθέα. τὸ μὲν οὖν ἑκατὸν ναῦς ψηφίσασθαι ἀθηναίους, ἔνδειξιν ἔχει τῆς δυνάμεως. πρὸς δὲ τὸ ἔγκλημα* ἀντίστασιν ἐνόμισεν. ἀλλ' ἐπαύσαντο τοῦ ἀδικήματος. καὶ δευτέραν ἀντίστασιν, ἀλλ' ἀθηναίη ἡ πόλις. τὸ μὲν οὖν πρώτην, ἔλυσε μεταληπτικῶς. οὐκ ἐπαύσαντο γὰρ ἤδη ἀδικοῦντες καὶ ἐκ τοῦ ἀδίκου. τὸ δὲ δευτέραν ἐπὶ τὸ μαχόμενον· ὅτι, πῶς οἷόν τε τὴν πόλιν εἶναι φάμεν, εἰ οἱ κελεύοντες τὰ σωθήκας ἐμμένειν, καταφρονοῦσιν; οὐ γὰρ ἀπόλυθόν ἐστι, τῇ μὲν, ἀθηναίαν τὰ πόλεως κατηγορεῖν· τῇ δ', βοηθεῖν ἀξιοῦν, ὡς δυνατὴν διαφυλάττειν τὰ δίκαια. ὅπερ τούτοις πέμπτον ἔγκλημά ἐστιν, ὅτι εἰσπλεῦσαι ἐτόλμησαν μακεδόνες, καὶ τοῦτο αὐτὸ ἔθηκεν ἐπὶ τῆς πιθανότητος, ὡς, τί δὴ τὸ γεγονός; μιᾶς γὰρ ξύλης εἰσέπλευσαν, καὶ τοῦτο οὐκ ἂν εἴποι τις ἔγκλημα. ταύτῃ ἔλυσεν ἀπὸ τοῦ ἔμπορον· ὅτι ἀπόπειρα τὸ γινόμενον, καὶ ὠφελήσεις καὶ μικρὸν, καὶ ἔθος, τὸ τὴν πόλιν αἰρεῖσθαι τοὺς εἰσπλοῦς. καὶ ἑτέρα λύσις, τὸν τότε ὅτι τὸ νεὼς εἰσπλεῦσαι ζητοῦσα, ξύλα ναυπηγήσιμα αὐτοῖν, εἰς κατασκευὴν μικρῶν πλοίων, ἃ σωσχωσήσαμεν αὐτῷ ποιεῖν. καὶ ξύλων ἂν ἐναυπηγήσατο. ἐν ᾧ καὶ ἀντιπίπτον καὶ αἵρεσιν εἰσήγαγον. οὐ γὰρ δὴ φήσειέ τις ἂν ἀφθονίαν ξύλων εἶναι ἐν τῇ ἀττικῇ· ἀπορίαν δὲ μακεδονίαν· ὅθεν ἔξεστι δυτελέστατα τοῖς βουλομένοις ὠνεῖσθαι. εἶτ' ὅτι ἐφ' ἡμῖν δεῖ μὴ αἱρεῖσθαι καὶ τῆς σωθηκῶν τὸ ῥητὸν παρέχει, ἐν ᾧ γέγραπται· ἂν βουλώμεθα τῆς κοινῆς εἰρήνης μετέχειν ὡς τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ σωθηκῶν ὀμόσασιν, εἰ βούλοιτό τις μηδαμῶς ἀλεξάνδρῳ* ἀκολουθεῖν. τοῦτο τὸ ῥητὸν δυνάμεως καὶ πόλεμον ἀπειλεῖν τοῖς σωζομένοις ἐθέλουσιν. ὁ δὲ πρὸς τὸ χρήσιμον τὸ οἰκεῖον λαβὼν, πολλὰ μὲν ὑπέμνησε τῆς προγόνων δόξης· πολλὰ δὲ τοῦ ῥήτορος. εἶτα κατεπαγγέλλεται γράψαι εἰ ὁπωσοῦν ἔποιεν, ψήφισμα πρὸς πολέμου.

B

C

ENARRATIONES SECVNDI TOMI, ET PRIMVM orationis de Corona.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΗ. μοθένους λόγον ἐξήγησις.

PRimum Athenienses deos deásque.) Potest fortasse aliquis simul & reipublicam diligere, & priuatim odisse aliquos: vt sensus ad Timarchum referatur, cui fuit infestus Æschines.

Tanta mihi tribuatur. Vide vt non plus postulet: sed suam, vt satis magnam, tribui sibi optet.

Deinde quod est.) * Idem est cum partitione. Nuda est autem necessariò propositio. quoniam ea quæ confessa & aperta esse ducimus: confirmatione non egent. Ipsa autem sententia, magis conciliat iudices. Apparet enim eum non sui duntaxat rationem habere: sed illos etiam æquè curare. Vestrámq; religionem & gloriam.) Religionem, id est, iusiurandũ: gloriam, omnium hominum iudicium & sermones.

Ne aduersarium in consilium.) Contentio adiuncta, verborum absurditati vim affert. Aduersarius enim hostis, consiliarius amicitia coniunctus est. Illud autem intelligit quod Æschines dixerat: Ctesiphontem accuso: quid te ingeris Demosthenes? ne sinite eum in iudicium prospectare. Quòd si ei dicendi copiam datis: eo vtatur orationis ordine, quem ego institui. Etsi autem ego multis in hoc discrimine.) Etiam hoc secundum exordium beneuolentiam conciliat.: tractatio autem diuersa est. Prius enim plenum est auctoritatis:

Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς δύχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσῳ δύνοιαν ἔχων ἐγὼ δυγχάνω, τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν.) τάχα δ' ἂν δύναταί τις ὑμᾶς μὲν τιμᾶν πόλιν φιλεῖν, μισεῖν δ' ἰδίᾳ τινάς, ὡς ὅπερ ἥμαρτον τὸν νεῶν ἀναφέρεσθαι, ᾧ ἐπολέμησεν ἀρχίνης.

τοσαύτην ὑπάρξαι μοι.) ὅρα ὅπως οὐ τὸ πλεῖον ἀπαιτεῖ. ἀλλ' ὡς ἀρκοῦσαν τιμᾶν ἰδίαν δύχεται λαβεῖν.

ἔπειδ' ὅπερ ὅρκι.) * τὸ αὐτὸ ὅρκι τοῦ καὶ μερισμός. ἀκατάσκευος δ' ἀναγκαίως ἡ πρόθεσις. ἐπειδὴ, ἅπερ ὁμολογούμενα καὶ φανερά· ἡγούμεθα οὐ δεῖσθαι κατασκευῆς. ὁ δὲ νοῦς ἐπάγεται τοὺς δικασὰς πλέον εἰς οἰκειότητα. φαίνεται γὰρ οὐχ ἑαυτῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τιμᾶν ἴσα πρόνοιαν ποιούμενος. καὶ τῆς ὑμετέρας δυσεβείας τε καὶ δόξης.) δυσεβείας μὲν, τοῦ ὅρκων· δόξης δὲ, τῆς εἰς πάντας ἀνθρώπους. μὴ τ' ἀντίδικον σύμβουλον.) * θέσις ἐγχωρεῖ μερίμνη. τὸ ἄτοπον τοῦ ὀνόματον διάζεται. ὁ μὲν γὰρ ἀντίδικος, πολέμιος. ὁ δὲ σύμβουλος, πρόσφιλής. εἴρηκε δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ὁ ἀρχίνης ἔλεγε, κτησιφῶντος κατηγορῶ· τί σαυτὸν ἐμβάλλει εἰς μέσον δημόσθενες; μὴ ἐᾶτε αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον παρακύψαι. ἐὰν δ' ἄρα ἐπιτρέπητε αὐτῷ

δοκεῖ γὰρ διδόναι πλεῖον ἢ αἰτεῖν ἐν ἐκείνῳ. ἐν τούτῳ δή, καὶ ὡς δεόμενος ἐκ ταπεινώσεως ἐργάζεται. τὸ δὲ ἐλαττῶσαι, κατὰ πρόσωπον οὐ κατὰ τὸν ὑπόθεσιν τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν.) αὐτὴ δέ, τὸ κεφαίου, χρησίμως τὴν εὔνοιαν εἰρηκεν, ὡς χρήζων αὐτῆς. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν, οὐ βούλομαι δὲ δυχερὲς εἰπεῖν.) τὸ σχῆμα ἀποσιώπησις. τὸ μὲν, ἵνα μὴ δύσφημα λέγῃ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου. τὸ δὲ, ἵνα ὑπόνοιαν πλείονα τοῦ ἀκεραίου παρεμβάλλῃ σιωπήσας τὴν ῥῆσιν.

ἔξεστι δ' ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖν.) ἢ ὅτι πλοῦτον ἔχει πολὺν, καὶ φιλίππου ὄντος καὶ ἀλεξάνδρου, καὶ ἐν πάνυ φοβεῖται κἂν ἡ κτηθῇ, δύναται δὲ, ὥστε δοῦναι ῥᾳδίως τὰς χιλίας· ἢ ὅτι ἔστιν ἴσον, τὸν μὲν ἐκ περιουσίας κατηγορῆσαι μὴ νικῆσαι (ἀξιῶ δὲ αὐτῷ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν) κἀμὲ κατ' ἀνάγκην ἀπολογεῖσθαι. οὐ γὰρ ἔξεστί μοι σιωπᾶν. τινὲς δὲ τὸ ἐκ περιουσίας, ἐκ περιττοῦ, ἁπλῶς ἡρμήνευσαν· περιττὸν γάρ φησιν ἐμοῦ μάτην καθάπτεσθαι καὶ κατηγορεῖν.

ἕτερον δ' ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις.) ὑπομιμνήσκει τοὺς δικαστὰς, τὴν κοινότητα τῶν πάθους τῶν συγγνώμην μηνεύων. κἂν ἐμὲ δύλωσούμενος τοῦτο.) εἰς σκέψιν ἀπορρῶν ἄγει τὸ πρᾶγμα· καὶ μόνον οὐ λέγει τί ποιήσουμεν; εἰ ἀνάγκη ἀπολογεῖσθαι, φύγω τὸ λέγειν περὶ ἐμαυτοῦ. ἠδικῶμαι γὰρ οὐκ εἶπεν, ἐπαινεῖν ἐμαυτὸν, ἀλλὰ λέγειν ἁπλῶς. τί τὸ συμβαῖνον, ἀλώσομαι τῇ σιωπῇ· καὶ δόξει μὴ ἐψεῦσθαι κτησιφῶν· ἐγὼ δ' οὐκ ἔξω δι' ὅπερ τιμηθήσομαι λέγειν.

καὶ πεπολίτευμαι βαδίζων.) τινὲς ἐμέμψαντο ὡς ξοπικῶς ἐν προοιμίοις οὐ καλῶς κειμένῳ τὸν λέξιν. ἀλλ' ἔστε ἐν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ ὄξιν, ἀλλ' ἐν τοῖς τελευταίοις τοῦ δευτέρου, ὅτε ἀποξενόμενος καὶ ἀπόκειτος, οἷα αἰχμὴς ἐχρήσατο ἐν τῷ προοιμίῳ, διδασκαλικὸν εἰπὼν καὶ διάταξιν, ἀλλὰ προσεχὴς καὶ μᾶλλον ἁρμόττουσα. εἰ δὲ δὴ οἶμος ἡ ὁδὸς ὅτι, καὶ τὸ προοίμιον ὡς ὁδὸς τοῦ παντὸς λόγου, οὕτω κέχρηται· οὐκ ἀλλόξιον ὡς πρὸς ὁδὸν τὸ βαδίζειν. οἶμαι δὲ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) τὸ ξένον προοίμιον ἐργαζόμενος, πάντας τῆς αὐτοῦ γνώμης χρῆσθαι διδασκαλίζει· ἵνα ἕκαστος μὴ ὡς ἀπόπτως δοκῇ. συνετῶς δὲ οὐ πάνυ χωρίζει τὸν κτησιφῶντα· ἀλλὰ τὸ ἴσον τοῦ ἀγῶνος πρὸς αὐτὸν μερίζεται.

ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων.) κρᾶσις ἀξιώματος καὶ οἴκτου γεγένηται. τὸ μὲν ἀξιῶ, τὸ δίκαιον νομίζω, ὑπολάβοι αὐτῆς· τὸ δὲ δέομαι, σαφῶς τὸ ἱκετεύω δηλοῖ. ὥστε δεῖ μὲν τοῦ ἀξιῶ, φυλάττει τὸ φρόνημα· δεῖ δὲ τοῦ δέομαι, ἐπιρρώει τὸν ἔλεον.

ἀπολογουμένου.) τί οὖν ὅτι οὐ καλῶς * σὺ κρίνεις τὸ δίκαιον; ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν.) οἷς οὐδεὶς ἂν μαχέσαιτο, καὶ αἰτείποι ὅτι διεσφάλησαν. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν νόμων, τῇ προσηνείᾳ τοῦ σόλωνος τοῦ πεισικότος, αὔξει καὶ προσβάλλει τοῖς νόμοις.

οὐκ ἀπίστων ὑμῖν ὡς γ' ἐμοὶ φαίνεται.) ἀρρήτῳ τέχνῃ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς, εἰς τὸ ἑαυτοῦ δοκοῦν μετεβίβασεν. ἃ γὰρ ἀπίστων φησὶν ὑμῖν, ἀλλ' ὡς δεδιὼς μὴ ὑποπτήσητε προκαταχεθέντες ταῖς τοῦ κατηγόρου διαβολαῖς. οὐκ ἐνιτοῦ φθάνοντι παρελθεῖν.) προσφυῶς εἶπε τὸ παρελθεῖν ὡς ὅπὶ δρομέων λαβών. ἃ γὰρ ὁ προδραμὼν καὶ φθάσας, νικᾷ δίκαιος, ἀλλ' ὁ δεύτερος ἐπελθὼν, καὶ παρελθεῖν δυνάμενος. εἰη δ' ἂν οὗτος ὁ φεύγων. μέλλων δὲ τοῦ, τε ἰδίου βίου παιτός.) προοιμιακὸν ξυνόημα εἰς τοὺς ἀγῶνας ἐμβάλλον· ἀλλ' οὐ σαφῶς προοίμιον, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου. τὸ γὰρ μέλλον, δηλοῖ ὅπ χειρήσοντα, καὶ εἰσιόντα εἰς τοὺς ἀγῶνας. προοίμια γὰρ τέσσαρα ἔστι, ἀδιάφορον. κἂν μανῶσιν οἱ λέγοντες. ὡς ἔοικε λόγον δεδόναι τήμερον.) χλευάζει πάλιν ὅπ τὴν ἐπιπρεπείαν τοῦ ἀγῶνος.

A adeò vt in eo plus dare quàm petere videatur: hoc autem vt supplex & humilis tractat. Verbum, Sum inferior: referendum est ad *personam, non ad causam. Vestra frustrari beneuolentia.) Coronæ loco vtiliter beneuolentiâ dixit, vt qua indigeat. Nam vt mihi, sed nolo quicquam.) Figura est ἀποσιώπησις, reticentia, partim ne orationis initio dicat ominosa: partim vt auditori suppressis verbis maiorem suspicionem ingerat. Sicuti superuacaneũ est me accusare.) ἐκ περισσοῦ, ex abundantia, vel quòd magnas diuitias habet, à Philippo & Alexandro datas: & parum curat, etiamsi vincatur. Abũdat enim opibus, vt mille drachmas facilè possit soluere: vel, non idem est, istum ex libidine accusantem non vincere (licuisset enim ei ocium agere) & me necessariò causam dicere. Neque enim mihi tacere licet. Quidam enim τὸ ἐκ περισσοῦ, ex superuacuo, simpliciter interpretati sunt: Superuacuum, inquit, est, me frustra B incessere, & accusare. Alterũ quòd mortalibus omnibus natura est insitum.) Consolatur iudices, communitati affectus veniam ambiens. Cuius rei ego metu.) Dubitando rem disceptandam proponit, & tantum non dicit, quid faciemus? si necessitate circumuentus fugero de me ipso dicere (modestissimè enim, non dixit laudare meipsum, sed dicere simpliciter) quid eueniet? silentio damnabor, & mentitus esse videbitur Ctesipho: ego verò, cur honorem haberi mihi postulem, ostendere non potero. Ad acta mea in republica narranda accessero.) Quidam hoc verbum reprehenderunt, quod tropus in exordiis ineptè ponatur. sed nec in primo exordio est, verùm in extremo secundo: nec peregrinus & durus tropus, quali Æschines vsus est in exordio: instructionem dicendo, & aciem: sed vicinior & conuenientior. Nam cum οἶμος viam significet, & proœmium quasi aditus sit totius orationis: quum ita vocabulo sit vsus, verbum Accedere, vt ad viam comparatum, non est alienum. Vos opinor iudices.) C Tertio exordio tractando in suam sententiam trahere omnes studet: vt singuli stultitiæ opinionem fugiant. Prudenter autem non omnino segregat Ctesiphontem: sed causam ex æquo cum eo partitur. Peto, & oro vos omnes.) Autoritatem & misericordiam temperauit. Nam ἀξιῶ pro iustum censeo, possit accipi. δέομαι autem perspicuè significat supplico. Quare verbum ἀξιῶ, magnitudinem animi retinet: per verbum δέομαι, misericordiam venatur. Crimina refutantem.) *Cur igitur id quod iustum est, non bene comparas? Vt iubent leges.) Cum quibus nemo pugnauerit, aut negauerit esse rectas. Facta autem mentione legum, eas amplificat & ornat, Solone autore nominato. Non quòd vobis diffideret, vt mihi quidem videtur.) Ineffabili arte id quod verum videbatur, ad suum arbitrium transtulit. Non enim quòd vobis diffideret, inquit: sed tanquam metuens ne peieraretis, occupati accusatoris calumniis, Reo anteuertere non licere.) Accommodatè verbo Anteuertendi hic est vsus. neque enim qui prior cucurrit, & locum occupauit, meritò vincit: sed qui posterior fuit, & anteuertere potuisset. is autem est reus. Cum autem & priuatæ.) Exordio similis sententia, confirmationi annexa: nec tamen omnino exordium, vt & figura orationis indicat. Verbum enim Reddenda sit, indicat eum, qui ad argumentationem & confirmationem sit accessurus. Quatuor enim exordia esse nequeunt, tametsi insanirent oratores. Vt apparet.) Iterum queritur de petulantia accusatoris.

Illud enim, Vt apparet, perinde est ac si diceret, nescio quomodo necessitate hac, vt videtis, sum circũuentus. Sciendum autem, eum in primo exordio petere, vt sibi potestas detur suo arbitratu causę dicendæ: hîc autem rogare, vt omnia acta in repub. exponere liceat. Atque illud etiam est in eo mirãdum (nã & hoc mihi venit in mentẽ) quòd ipse omnib. iudicib. & toti ciuitati beneuolentiã à diis tribui precatur: sibi verò ab eis in hanc tantùm causam beneuolentiam petit. Quòd si ea solum quæ in accusatione perscripsit. Hîc inserit exceptiones, & de accusatione queritur: idque est à modo sumptum. Reprehendit enim actionis modum, quòd non contentus id exagitasse, de quo quæstio fuerat: plura insuper verba de aliis rebus, & extra causam fecerit.

Quòd igitur ad conuicia & priuatæ.) Ipsa verba indicant, eorum quæ dicta sunt imbecillitatem. Cõuicia enim, & criminationes vocat. Quin & verbum βλασφημεῖν, * est plenũ autoritatis. Propemodũ enim diis se æquauit. Blasphemia enim fit in præstantiores hoc est, in deos. Illud aũt ad priuata pertinet: Scythã esse, & malis ortum natalibus, & vita flagitiosa. sed id apertè recusat dicere: sic enim vbique solet, obiecta sibi crimina non apertè indicare.

Existimatis.) Id quod firmius est, secundo loco dixit. Alterum enim ambiguum est, alterum & confessum & certũ. In multis olim factis iudiciis.) Valde acutè, tanquam non propter vilitatem vexetur: sed tãquam inuidiosè versetur in republica, sic hoc dixit. Sed acta in republica.) Priuata fugit, propter eam quam diximus causam. Quæ autem publicè ab eo gesta sunt, propter quæ celebratur, ea vult eloqui Verbum autem Expendam, mirabilem habet dignitatem. Iudicis enim munus præ se fert.

Si his audire placuerit.) Atqui omnes libenter hæc audiunt. sed ita loquitur, vt qui hortetur eos, vt imperent affectui. Simul etiam denuò captat auditorum beneuolentiam, dum se illorum voluntati obsecuturum polli etur. Ac crimina quidem.) In his verbis multum est obscuritatis. * Nam sententia non sequitur ea quæ posita sunt. Sũt autem duarum propositionum obiectiones, deinde refutationes duæ ordine sequuntur. Sic igitur considera. Ac crimina quidem multa sunt: ecce vna propositio, cui sic occurritur: Non potest respublica scilicet satis magnas pœnas sumere. vt sententia sit talis: Multa quidem obiecit, & maxima scelera, de quibus pœnæ sumi pro merito propter magnitudinem non possunt. Et hoc quidem sic. Sumamus & alteram propositionem, quæ est, Huius autem iudicij consilium: & cõiunge cum ea secundum argumẽtum, quod est: Neque enim adimenda est potestas conueniẽdi populi: vt perspicua fiat hoc modo: Consilium & natura huius causæ, hominis est inuidi, & improbi, & obtrectatoris.

Si delatione ad senatum.) Hic apertius ostendit obiectiones, tum à modo, tum à tempore petitas.

Quanta modò tragicè vociferabatur.) Aut propter exaggerationem rerum, vt dignæ tragœdia viderentur: vel quia perstringit artem eius, fuerat enim histrio.

Histrionem agit.) Aut de arte eum cauillatur etiã nunc: aut, simulat se accusare, cum id reuera nõ agat. Postea sequitur demonstratio: Me quidem accusat, in ius autem vocat Ctesiphontem hunc.

Ac omnia quidem crimina.) Concludit omnes exceptiones, & nunc ad iusti caput accedit.

A Τοιοῦτο γάρ ὅστι τὸ ὡς ἔοικεν. οὐκ οἶδα ὅπως εἰς τὸν αὐτὸν ταύτην ὡς ὁρᾶτε καταπέπλεισμαι. Ἰσέον δ' ὡς ἐμοὶ τῷ πεφυκότι πεποιμένῳ ἁπαντῆσαι δοθῆναι αὐτῷ ἀδείαν ἀπολογεῖσθαι, ὡς βούλεται. ἐν ταὐτῷ δ', ἐπὰν ὅλης τῆς πολιτείας αὐτὸν καλεῖ· κἀκεῖνο δ' θαυμάσαι ἄξιον τὸ ῥήτορος. ἐπῆλθε γάρ μοι καὶ τοῦτο, ὅτι αὐτὸς μὲν πᾶσι τοῖς δικασταῖς, καὶ πάσῃ τῇ πόλει, δοθῆναι φησὶ τῆς θεῶν εὐνοίας τὴν αὐτοῦ· ἃ παρ' αὐτῆς εἰς μόνον τὸν ἀγῶνα αἰτεῖ τὴν εὔνοιαν. εἰ μὲν οὖν ὧδε ὧν ἐδίωκε μόνον.) ἐντεῦθεν εἰσάγει τὰ διαβεβλημένα, τὴν ἀρχὴν αἰτιώμενος. καὶ ἔστιν ἀπὸ τοῦ ἤθους τοῦτο. μέμφεται γὰρ τὴν κατηγορίας τὸν ἦθος, ὅτι περὶ οὐκ ἔσησεν ἀλλὰ τῆς προβλήματος τὸν μέμψιν. ἀλλὰ πρὸς πλείονα λόγον ὧδε τὴν ἄλλων καὶ τὴν ἐκτὸς ἐποιήσατο.

ὧδε μὲν δὴ τὴν ἰδίων.) δηλοῦσι μὲν καὶ αἱ λέξεις τὴν εἰρημένων τὸν ἀσθένειαν. λοιδορίας γὰρ καὶ αἰτίασεις ἐκάλεσε. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ βλασφημεῖν ἀξιωματικόν. ἔστι γὰρ αὐτὴν τὴν θείων ἐποίησεν ἀρχῆς. βλασφημοῦσι γὰρ εἰς τοὺς κρείττονας· τὸ δ' ὧδε τὴν ἰδίων· ὅτι σκύθης καὶ δυσχρὴς, καὶ τὸν βίον ἀσελγὴς ὠνομασται λέγει. οὕτω γὰρ φιλεῖ πανταχοῦ μὴ διαῤῥήδην τὰς καθ' αὑτὸ διαβολὰς μιμεῖσθαι.

B ὑπειλήφατε.) τὸ ὀχυρώτερον ἐπήγαγε δεύτερον. τὸ μὲν γὰρ, ἀμφίβολον· τὸ δ', ὁμολογούμενόν τε καὶ βέβαιον.

ὅτι πολλῶν ἀγώνων τὴν πρώτην.) δεινὸς ἄρα, ἐχ ὡς διὰ φαυλότητα κεινόμενος, ἀλλ' ὡς ὄντως δόνως πολιτευόμενος, οὕτω τοῦτο εἴρηκεν. ἀλλ' ὡσπερ μὲν τὴν πεπολιτευμένων.) φεύγει μὲν τὰ ἴδια δι' ἃ αἰτιᾶται· ἐπομένου τὰ δὲ εἰς τὸ κοινὸν αὐτῷ πεπραγμένα· ἔνθα δοκιμεῖ, βούλεται ἐξετάσαι. τὸ δ' ἐξετάσω, θαυμασίως ἔχει τὸν ἀξίαν. δικαστοῦ γὰρ ὑποκρίνεται τάξιν. αἱ βουλόμενοις ἢ τυχοῦσι.) καὶ οἱ πάντες τούτων ἡδέως ἀκούουσιν. ἀλλ' ὡς προτρεπόμενος αὐτοὺς ὑπακοῦσαι τὸ πάθος· ἅμα δ' καὶ θεραπεῦ) πάλιν τὴν καθημένων τὸν εὔνοιαν· ἢ τὴν ἐκείνων γνώμην ἀκολουθεῖν ἐπαγγέλλεται. τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα.) ἐν τούτοις τοῖς ῥητοῖς, ἀσάφειά ὅστι πολλή, ἐπειδὴ πρὸς ἀκολουθεῖ ὁ νοῦς τοῖς κειμένοις. εἰσὶν οὖν δύο προτάσεων θέσεις, εἶτα αἱ δύο λύσεις ἑξῆς. ὅρα τοίνυν ὅπως. τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα πολλά. ἰδοὺ μία πρόθεσις. ἡ δ' πρὸς ταύτην ἀπάντησις, τὴν μέν τοι κατηγορειῶν καὶ τὴν αἰτιῶν τὴν εἰρημένων, ἵνα ληφθῇ ὁ νοῦς τοιοῦτος. πολλὰ μὲν κατηγόρησε καὶ μέγιστα κακά. τούτων δ' δίκην λαβεῖν δι' τὸ μέγεθος οὐχ οἷόν τε. καὶ τοῦτο μὲν οὕτως. λάβωμεν δ' καὶ τὴν ἑτέραν πρόθεσιν. ἔστι δὲ, τὸν παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις αὕτη. καὶ συμφέρον αὐτῇ τὸ δ' ὑπὲρ ἐπιχείρημα, ὅ ὅστιν, οὐ δὲ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῇ δήμῳ, ἵνα ληφθῇ τὸ σαφὲς οὕτως. ἡ προαίρεσις καὶ ἡ φύσις τοῦ ἀγῶνος, ἀνδρὸς φθονεροῦ τυγχάνει, καὶ πονηροῦ καὶ βασκάνου. εἰ μὲν εἰσαγγελίας.) ἐνταῦθα φανερώτερον ἔδειξε τὰ διαβεβλημένα, τό, τε ἀπὸ τοῦ ἤθους, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ χρόνου. ἡλίκα νυῦ ἐξαγωδεῖ.) ἡ δι' τὸν ὄγκον, ἢ προσέθει τοῖς πεφαγμένοις ὡς ἀξία τραγῳδίας φαίνεσθαι· ἡ ὅτι διαβάλλει τὴν τέχνην αὐτός. ὧν δὲ ὑποκείτης. ὑποκρίνεται.) ἡ δι' τὴν τέχνην σκώπτει καὶ νυῦ, ἢ ὑποκρίνεται εἰς κατηγορεῖν, ταῖς ἀληθείαις οὐκ ὤν. εἶτα ἡ ἀπόδειξις, κατηγορεῖ μὲν ἐμοῦ, κρίνει δὲ τουτονὶ κτησιφῶντα. πάντα μὲν τοίνυν τὰ κατηγορημένα.) συνεπέραν ὅλα τὰ διαβεβλημένα. καὶ λοιπὸν ὅτι τὸ δίκαιον κεφάλαιον χωρεῖ.

βούλε-

βούλομαι ἢ καθ' ἕν.) διῤῥωῦτός ὄζιν ἄγαν τὸ βούλεσθαι, καὶ κῆ μέρος ἐξετάζειν τὰ πράγματα. A

τὸ δὲ φωκικοῦ συστάντος) κῆ τό τινες ὠήθησαν εἶ) κατάστασιν. τῷ διηγηματικῷ τόπῳ δεδιαθέντες, ἀλλ' ἡ μὲν κατάστασις, οὐκ ἔχε χώραν, ἵνα μὴ καταναλώσωμεν τὰς πράξεις ἐν ἀσθενεῖ ψιλῇ, χρήζοντες ἐν τοῖς ἀγῶσιν αὐτῇ. ἔπειτα ἡ κατάστασις τέτο ἦν, ὡς ὠήθησαν; τί χάριν πρὸ τῆς διαγραφικῶν οὐκ ἐτίθετο, τί τὸ ἀπαγορεύσης τῆς τάξεως; ἔστι οὖν τὸ δίκαιον περάλαιον, διηγηματικῶς εἰσημένον, λύον μεγαληγορικῶς τὰ ἐγκλήματα. αὐξει δ' ὁ δημοσθένης καὶ χρήσιμον ἕτερον. δείκνυσι γὰρ ὅτι οὐκ ἔστι φιλοπόλεμος. εἶτε καὶ πρὸς τῆς αὐτῆς πολιτείας σωτηρίαν τοῖς Ἕλλησι πόλεμοι.

καὶ περὶ δίκαια ποιουμένους ὁρῶντες.) ἵνα μὴ δοκῇ κοινωνεῖν τῇ ἱεροσυλίᾳ ἡ πόλις, εἰ πέν ἀλλὰ δίκαια· ὅτι δικαίρεν ὤοντο δεῖν τοῖς θηβαίοις. καὶ ἡ αἰτία τῇ φύσει τῆς ἀθηναίων ἀκόλουθος, ὅτι πόλιν ἑλλωίδα ἓ σεμνὴν, πανωλεθρίᾳ διαθείρειν ἐπιτρύζαζον, ἀμεξία τὴν νίκην ὑβρίσαντες. τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα.) ἦλθεν ὅθι τὸ αἰτιᾶσθαι λεῖν, τὴν αἰτίαν ἀποστεισάμενος. καὶ μὴν εἰ τὸ κωλύσαι τὴν τῶν ἑλλήνων.) δεῖν εἰπεῖν τῆς συμμάχων, ἁπάντων ὁμοῦ τῶν ἑλλήνων ἐμνημόνευσεν. ἀπίθανον τί αἰσχίνου τὸν λόγον ποιῶν. οὔτε γὰρ εὐσεβείας ἦν.) προσκεκρουκὸς τότε, παρέχειν ἀληθείας ὑπόνοιαν. συμβάλλεται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ χρόνος, πολὺς παρελθών. εἰς τὸ δυνάσθαι κακουργεῖν. εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα.) δύο τὰ ἅμα, χώραν ἔχει σοφίσασθαι ὄντος γὰρ, εἰ καὶ αὐτοὶς πρὸς φίλιππον εἰρήνην ἐπιτήδευτο, καὶ τοῖς ἕλλησιν ἠρέθιζον, καλοῦντες εἰς πόλεμον, ἐπονηρεύσαντο.

πολὺ καὶ βελτίους μετεπέπεσθε.) ἄλλο ἐπιχείρημα ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων. οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης.) τὸ ὁμολογούμενον πρῶτον θεὶς, ᾧ οὐκ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἐπὶ λοιπὸν ἐκ τούτου πιστούμενος τὸ ἀμφίβολον.

τοῖς ἐπικαίροις τῶν τόπων.) αὔξει τὰ χωρία ἐκ τῆς μεγέθει, ἀλλὰ τῇ θέσει· εὐκαίρων γὰρ δεῖται, ὥστε ἐκεῖθεν κὴ ἀμύνασθαι τοὺς πολεμίους, κὴ πρόσοδους χρημάτων πρεποιεῖν. προσάγειν τοῖς πρέσβεις ὑμῖν δεῖν.) τί φιλίππου τοὺς πρέσβεις, ἐλθόντας εἰς τὴν ἀττικὴν; πρόσαγειν ἐκέλευσεν ὁ ῥήτωρ τῷ δήμῳ. τὸ τὸ αἰσχίνης εἰς φιλίππου σμὸν ἐγκέκληκε, τὴν πρὸς τοὺς πρέσβεις πρόσοδον διηρθρωμένος. ὁ δὲ χλευάζει τοὺς ὅτι τούτῳ ἤκουσε, ἵν' ὑμῖν διαλεχθῶσιν οὐκ ἔδει προσάγειν;

ἀλλ' ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν.) δύο γὰρ ὄντων πρέσβεων, δύο ἦσαν οἱ ὀβολοί. οὕτως δύτελὲς ἦν ὃ αἰτιᾶται. ὁ δὲ αἰσχίνης, τὴν προαίρεσιν ἐγκαλεῖ, οὐ τὸ ἀνάλωμα.

οὐ τῷ φιλίππῳ ζητοῦντος.) πολλὴν ἀγρυπνίαν αὐτῷ μαρτυρεῖ ἡ λέξις. ὅτι διατελεῖ ζητῶν ὅπως αὖ δύσει τὰ τῇ πατρίδι συμφέροντα. βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρίσβεις. φροντίσαντες ὧν αὐτὸς εἶπεν. ὡς ὀδυρόμενος δὲ λέγει, ὅτι οὐκ εἰσὶ χρηστοὶ χρηστοὶ δ' εἶ) ὀφείλοντες.

κλέμμα μὲν φιλίππου.) προδιαμυθεῖται τὰς συμφορὰς κλέμμα λέγων, ἀλλ' ὡς κατόρθωμα. ἓ τότ' κὴ νῦν ἀεί) δικαίως τὴν ἐν τῇ γνώμῃ μάχην, οὐ τὸν ὑπὸ τῶν ὅπλων πόλεμον, προσεθήκεν οἰκειῶν τὸ διαφέρεσθαι.

πάλιν ὠνείται παρ' αὐτῶν.) τὸ δύκολον καὶ τὸ συνήθες ὑποβάλλει τῆς διωρθωσίας, σκόπει δὲ τὸ λόγου τὴν ἀσφάλειαν. ὅτι νίκης μὲν πρὸς προσθήκας ἦν ἡ μνήμη, τὸ ὠνεῖται παρ' αὐτῶν, εἶπεν, ὡς οὐκ ὢν αὐτὸς πρεσβευτής, ὅτε δὲ κακὸν οὐδὲν ἦν, συνῆψεν ἑαυτὸν εἰπὼν, ὅπως μὴ ἀπέλθωμεν ἐκ μακεδονίας.

Volo autem singulatim.) Admodum animosi est, verbum Volo, &, Res singulatim excutere.

Phocensi bello conflato.) Et hanc quidam putarunt esse constitutionem, loco narrationis inscati. sed constitutio quidem locum non habet, vt ne consumamus res in expositione nuda, quibus in confirmatione indigemus. Deinde si constitutio adesset, vt opinati sunt, qua gratia non ante exceptiones ponebatur, cum id ordo postularet? Est igitur hoc iusti caput, specie narrationis allatum, quo per translationem crimina dissoluit. Atque obiter aliam etiam vtilitatem adipiscitur, dum se belli non esse amantem ostendit: cum etiam, priusquam ipse ad rempublicam accesserat, bella extiterint apud Græcos.

Quamuis eos non agere iusta videretis.) Ne videatur affinis esse sacrilegio Respublica, dixit, Non iusta: quia insultandum Thebanis censuerunt. & crimen hoc ingenio Atheniensium est consentaneum, quòd Thebani vrbem Græcam & illustrem ad internecionem delere voluerunt, vsi victoria immoderatius. Illorum autem scelera.) Venit ad recriminandum, refutato crimine.

Atqui si prohibere Græcorum.) Cum dicendum esset, nonnullorum: omnium Græcorum mentionem simul fecit, ad fidem Æschinis orationi abrogandam.

Neque enim legatio fuit.) Aduerbium Tunc, additum, præbuit veritatis suspicionem: & spacium quoque temporis ei adiumento est, vt possit fraude agere.

Nam si vos simul.) Per aduerbium Simul locũ habet cauillandi. Verè enim, si pro se pacem cum Philippo pepigissent & reliquos Græcos ad bellum concitassent, iniquè fecissent.

Nam quod sum tandem accersissetis.) Aliud argumentum à natura rerum. Neque primæ pacis.) Id quod in confesso est, & de quo ei ratio reddenda nõ est, primùm posito, postea fidem ex eo nactus, pomit ambiguum. Opportuna loca.) Amplificat oppida non à magnitudine, sed à situ. Oportunis enim est opus, vt ex eis & hostes vlciscì, & copiam pecuniæ nanciscì liceat. Adduci legatos Athenas, oportere) Philippi legatos profectos in Atticam, adduci iussit orator ad populum. Id Æschines, vt Philippi studiũ exagitat, quàm fuerit de legatis solicitus, exponendo. Hic autem deridet, an ij, qui propterea venerant, vt cum populo colloquerentur, non fuerint adducendi? Sed duobus obolis.) Cum enim duo essent legati, duo fuissent oboli numerandi: adeò vile est quod criminatur. Æschines autem institutum accusat, non impensam. Non id quærente quod Philippo.) Magnam eius vigilantiam ostendit hoc verbum, vt qui non destiterit quærere, quo pacto patre commodis consuleret.

Parum curantes boni legati.) Curantes ea quę ipse dixerat. Loquitur autem hæc, vt deplorans, eos non esse bonos, boni esse cum deberent.

Furtum quidem Philippi.) Consolatur, calamitates, furtum, non rectè factum nominando.

Et tunc & nunc & semper.) Cum ostendat pugnã in animo, non bellum quod armis geritur, appositè adiecit verbum Dissenture. Rursus emit ab eis.) Facilitatem & consuetudinem corruptelarum subiicit. Obseruabis autem quàm cauta sit oratio. Nam cum de proditione sit mentio, Emit ab eis, dixit, quasi ipse non esset legatus. Cum verò nihil mali est, seipsum adiungit, his verbis, Ne è Macedonia recedamus.

Nihil extra accusationem.) Quod ipse propter A suam vtilitatem facturus est, id impingit Æschini, eum in causa esse dicens, cur totius senatusconsulti mentionem faciat: per quod factum est, vt occasionem haberet adipiscendæ victoriæ.

Et quocunque missus eram.) Commemorauit & in Philippicis quæ fecerit in Peloponneso, & apud Argiuos, & Messenios, habendis concionibus. Deinde amplificat morbos ciuitatum: & ostendit vnde factum sit, ne votorum compos fieret.

Adulatores & diis inuisi.) Obscurè monere vult orator, fugiendam esse proditionem, calamitoso eius exitu enarrando. Et odit & diffidit) Bonus est ordo verborum. Nam & odit & damnat ex eo, quod sunt in patriam impij. Cum autem oderit, diffidit etiam. Nemo enim ei quem odit, postea fidem habet. Quē verò perfidum & hostem aliquis existimat, ei non desinit insultare.

Et plurimum istis aduersetur.) Virum reipublicæ amantem, etiam proditoribus esse vtilem constat.

Is nobis Æschines.) Vt caput proditorum Æschi B nem nominat: & in eum inuehens, omnes complecti se putat.

Olim periisse.) Est enim interitus proditorum, ignauia, & negata corruptelarum occasio. propter malum omen autem in eos conuertit interitū. Cōsequens enim erat ita dicere: Nam quantum invobis fuit, respublica olim periisset.

Plus satis esse dictum.) Anteuertit iudicium in crepationem. Scit enim importunam veteris memoriæ explicationem, sedenti pro tribunali esse molestam.

Vtrum vobis Athenienses.) Quidam dixerunt oratorem vltrò & de industria μιδωτ@ barbarè pronunciasse inter interrogandum: ac deinde ab aliquo reprehensum, emendante & clamante suo iam tono μιδωτός. postea Demosthenem correctionem pro responso & confirmatione amplexum. Alij dicunt, Menandrum Comicum, amicum eius, sedentem in numero iudicum, respondisse in eius gratiam: cuius vocem vnius, vt vniuersorum acceperit. Quidam, verò putarunt, cum ipse interrogasset, disseruisse iudices, quid sibi vellet, & quid faciendum esset: atque eum illa quæstione anticipata, responsum dedisse. Volo autem iam de ipsa accusatione.) Bifariam partitus est iustum, cuius altera pars in refutatione iniuriarum continetur, vbi recriminatur aduersarium altera in assertione beneficiorum, & rerum gestarum.

Quæ quidem accusat. Principium hoc est alterius partis iusti, vt dixi. Ego verò ex his ipsis.) Dum sequor aduersarium, inde constat me amare veritatē. Diligenter autem attendenda sunt hæc quæ dicuntur, ne inter se esse contraria putemus.

Nam cum in proœmio indignabundus dixerit, non adhibendum esse in consilium aduersarium de se audiendo, & nunc accusationem sequatur (ita enim profitetur) nonne ipse pugnare secum videatur? Sciendum igitur est, Æschinem, cum primùm actionem in Ctesiphontem institueret, criminationem vitæ & rerum gestarum Demosthenis, præposuisse: sed cum orationem accusationis extrueret, capita immutasse, collatione, prout ei expedire videbatur, transposita. Orator igitur accusationem se imitaturū pollicetur (expedit enim ei res gestas præponere) sed excogitatam in orarione tractationem refugit, vt sibi nocentem. Quare nihil esse contrarium apparebit.

σαν αὐτόν. ὥς τε οὐδὲν ἐναντίον ἀναφανήσεται.

μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς.) ὁ ποιεῖν αὐτὸς δέῃ τὸ χρήσιμον βούλεται· τοῦτο τοίνυν δείκνυσι τῇ αἰσχίνῃ, ὅτι αὐτὸς μοι αἴτιος γεγένηται τοῦ μεμνῆσθαι τῆς ὅλων, καὶ τοῦ προβουλεύματος δι' ὧν εἶχεν ἀφορμὴν νικῆσαι τὴν γραφήν.

καὶ ὅποι παραθείλω.) εἶπε καὶ τοῖς φιλιππικοῖς οὕτω ποίησεν ἔν τε πελοποννήσῳ καὶ τοῖς ἀργείοις, καὶ μεσσηνίοις δημηγορῶν. εἶτα αὔξει τὰς ἐν ταῖς πόλεσι νόσους, δείκνυς, πόθεν αὐτῷ τὸ μὴ κατορθῶσαι συμβέβηκεν.

κόλακες καὶ θεοῖς ἐχθροί.) λελῃθότας ὁ ῥήτωρ βούλεται, φόβῃ τὴν προδοσίαν, τὸ πέρας αὐτῆς ἐλεεινὸν ἐξηγούμενος.

καὶ μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ.) καλῶς ἡ τάξις ἔχει τῶν λέξεων. μισεῖ γὰρ καταγνούς, ἀφ' ὧν κακοὶ περὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐλήλυθε. μισήσας δ', εἶτα ἀπιστεῖ. οὐδεὶς γὰρ μισεῖ, εἶτα πιστεύει τῷ μισουμένῳ. ὃν δ' ἀπιστον καὶ ἐχθρὸν ἡγεῖταί τις, ὑβρίζων οὐ παύεται. καὶ πλεῖστα ἀνιπλέγων τούτοις.) ἀρέσκεται καὶ τῷ προδότῃ διεργέτης ὁ φιλόπολις.

δοκεῖ ἡμῖν αἰσχίνη.) ὡς κεφάλαιον τῷ προδότῃ, τὸν αἰσχίνην ὠνόμακε· καὶ πρὸς αὐτὸν ἀποτεινόμενος, οἷός) φησὶ πάντας πεφοβῆσθαι.

πάλαι αἱ ἀπωλωλεκέναι.) ἔστι γὰρ διαφορὰ προδότῃ ἡ ἀρχία, καὶ τὸ μὴ ἔχειν πεῖσαι δωροδοκίας. δεῖ τὸ δύσφημον δ', εἰς αὐτοὺς ἔτρεψε τὴν ἀπώλειαν. ἐπεὶ τοίνυν ἀπόλωλεν ἐκεῖνος, ἐπεί, ὅσον ἦκεν εἰς ὑμᾶς, πάλαι αἱ ἡ πόλις διέφθαρτο. πλείω γὰρ ἱκανῶν εἰρῆσθαι.) φθάνει τῷ δικαστῶν τὴν ὑποψίαν. οἶδε γὰρ ὡς ἡ τῶν παλαιῶν ἀκαιρος μνήμη, λυπεῖν καθήμενον.

πότερον ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) τινὲς εἰρήκασιν ὅτι ἐκὼν ἐν τῷ ἐρωτᾶν ὁ ῥήτωρ ἐβαρβάρισεν ὀξυπτώσεις, μίδωτος λέγων· εἶτα ἐπανελάβετό τις αὐτοῦ, ὡς διορθούμενος, καὶ ἐβόησε, τῷ ἰδίῳ τόνῳ μιδωτός. εἶτα τὴν διόρθωσιν ὑποκρισιν καὶ βεβαίωσιν εἰρηκεν. οἱ δὲ φασιν ὡς μόναδρος ὁ κωμικὸς, φίλος ὢν αὐτοῦ, καὶ ὢν ἐν τοῖς δικασταῖς, C ἀπεκρίνατο χαριζόμενος. καὶ τὸ ἑνὸς τὴν φωνὴν ὡς τῶν πάντων ἐδέξατο. ἔνιοι δ' ὑπέλαβον, ὡς ἐρωτήσαντος αὐτοῦ, οἱ δικασταὶ διελέχθησαν, τί βούλεται δεῖν, καὶ τί ποιεῖν δεῖ καὶ ταύτην αὐτῷ τὴν ζήτησιν προλαβών, ἐποίησε τὴν ὑπόκρισιν.

βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐτῆς.) διττῶς διαιρεῖ τὸ δίκαιον. καὶ τὸ μὲν, ἐν τῇ ἀναιρέσει τῶν ἀδικημάτων, ὅ ἐστιν ἔνθα αὐτὸς καλεῖ τὸν ἀντιδίκῳ, τὸ δ' λοιπὸν, ἐν τῇ θέσει τῶν διεργετημάτων καὶ τῶν πράξεων.

ἃ μὲν διώκει.) ἀρχή ἐστιν αὕτη τοῦ ἑτέρου μέρους τοῦ δικαίου, ὡς ἔφαμεν. ἐγὼ δ' ἃ μὲν αὐτὸς τούτων.) δι' ὧν ἔπεισε τὸν ἀντιδίκῳ, δῆλός εἰμι τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶν. φευκτέον δ' ἀεὶ βῶς τοῖς λεγομένοις, ἵνα μὴ ἐναντίωμά τι περιπέσωμεν. εἰ γὰρ ἐν τῷ προοιμίῳ δυσκεραίνων ἔφη, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἀκούειν· νυνὶ δ' ἕτερα τῇ γραφῇ (τοῦτο γὰρ ἐπαγγέλλεται) πῶς οὐκ ἂν δόξειεν αὐτὸς αὑτῷ φέρεσθαι; Ἰσέναιος ὡς ὁ αἰσχίνης, ἰδίᾳ ἃ ἀρχῆς τὴν κτησιφῶντος παρεῖχε γραφὴν, τὴν διαβολὴν τοῦ βίου, καὶ τῆς πολιτείας τοῦ δημοσθένους προὐτάξεν. ὅτε μὲν τοι τὸν λόγον κατηγορίας ᾠκοδόμησεν, ἐνήλλαξε τὰ κεφάλαια, πρὸς τὸ δοκοῦν αὐτῷ χρήσιμον, μεταθεὶς τὴν διοίκησιν. ὁ τοίνυν ῥήτωρ κτ μὲν τὴν γραφὴν ζηλοῖ ἐπαγγέλλεται. λυσιτελεῖ γὰρ αὐτῷ προτάξαι τὴν πολιτείαν. δ' ὑποφθὰς δὲ τὴν ὑπονοηθεῖσαν ἐν τῷ λόγῳ μέθοδον, ὡς βλάπου-

καὶ

καὶ οὐδὲν ἑκὼν παραλείψω.) ἵνα κἂν ἄλλως ποιήσῃ. A
χὴ ὑποφυγὼν, τὼ ἀγνοίαν, ἢ λησθῶ ἢ τι τῶν τοιούτων.
ὅ, τι ἂν δυώμαι ἀγαθόν.) * προδιδίζων τοὺς δικα-
στὰς, περὶ μὲν τῶν συμβάντων μὴ πάνυ αὐτὸ τὴν γνώμην
ἐγκαλεῖν. ἃ δὲ μὴ δυνάμεώς ἐστιν ἀνθρωπίνης. ταῦτα
τῇ τύχῃ λογίζεσθαι. ἔτι μὲν τοι καὶ τοὺς νόμους.) ὁ μη-
δένα ἔχων νόμον σκόπει πόσους ἔχει. ὁμολογεῖ δὲ καὶ
δεικνύειν ἐπαγγέλλεται.

καί με μηδεὶς ὑπολάβῃ.) προδιαπτύει τὸ ἄτοπον.
ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ, τί λέγεις ἡμῖν ἐν ἑλλάδι πράξεις γε-
γραμμένας, ὅπως πωλήσεται ὅτι τὸν ὅλον μου βίον, καὶ πᾶ-
σαν τὼ πολιτείαν μεμιμημένον, αὐτὸς γέγονεν ἀπὸ
κείνων ποιήσασθαι μνήμην. ἃς τε οὐκ ἀποπλανᾶν καὶ
ὑποχωρίζων τὸν λόγον, ταῦτα διέξειμι.

προῦλαβε καὶ κατέχε φίλιππον.) μονονουχὶ μέμ-
φεται τὼ τύχῃ, ἐφ' οἷς βραδύτερον πεπολίτευται. διὰ B
τοῦτο γὰρ κατέχε τὰ πλεῖστ' ὁ φίλιππος, οὔπω δημοθέ-
νην βλέπων ἐπὶ τοῦ βήματος. Επὶ ταῦτα ἐπείγει. ὥσ-
περ πνὸς δαίμονος ὑπεισιόντα λέγει, τῆς αὐτοῦ κηδεμο-
νίας τὼ παρουσίαν.

πότερον αὐτῷ ἐχρῆν.) κατ' ἐρώτησιν τὸ χῆμα. διαῤ-
ρεῖ γὰρ τὸ φθόνημα ἀφεῖσαν. ἔστι φθόνημα μὲν, τὸ ὑπὸ τῶν
ἔργων. ἡ δὲ ἀξία τῆς τύχης. Δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς.) τῇ
οἰκείᾳ κείσῃ, τὸ ἀπρεπὲς ἐμφαίνει τοῦ πράγματος.

καὶ πλείω σώματα καὶ χρήματα.) προλύει καὶ νυῦ
ὁ ῥήτωρ ἐσωμρίλιον ἀπόθεσιν. ἐν ᾗ προὶ θηβαίων καὶ βοι-
βοέων ὁ αἰσχίνης διαλεγόμενος, τοῦτο ἐγκαλεῖ, ὅτι πολ-
λὰ πεποίηκε δαπανῆσαι τὼ πόλιν.

προδιαχωρῆσαι φιλίππου.) τὸ οἰκεῖον κτῆμα ἡ λέξις
σημαίνει. ὑποδίδωσι μὲν γάρ τις, τὸ ἀλλότριον. προδιαχω-
ρεῖ δὲ, τῶν ἰδίων. καὶ τοῦ φιλίππου δὲ μὴ βαρύτητος εἴ-
ρηται. πόθεν γὰρ εἰπέ μοι προδιαχωρεῖς; ὁ μοφύλων; στέργω τὼ
τύχῃ λακεδαιμονίοις; οὐκ αἰσχύνῃ. ἀλλὰ δὲ ὑπείκεις
μοι μακεδόνα δεσπότην. οὐ φέρω τὼ συμφορά. ἀρ- C
νοῦμαι τὸν ἐκ πέλλης ἡγούμενον.

λοιπὸν τοίνυν ἐᾷ καὶ ἀναγκαῖον.) ἱκανὸς ἐκ τῶν προ-
ειρημένων συνῆγαγον, ὡς ἀναγκαῖον τὸν ὄντα ἀθλιώτατον
ἁπάντων τῆς ῥᾳδιουργίας τῶν ἑλλήνων ἀπολύσασθαι.

τότ' ἐποιεῖτε μὲν ὑμεῖς.) εἰ δὲ ἀναγκαῖον, καλῶς
ἐποιεῖτε καὶ ὑμεῖς αὐτὰ, κἀγὼ συνεβούλευον. ἀπήλλαξε
μοί τι τὼ τάξιν. ἐᾷ γὰρ φαῦλον μὲν τὸ γράφειν. δεύ-
τερον δὲ, τὸ πειθόντας ποιεῖν, ἵνα δόξῃ ἑπεσθαι αὐτοῖς
καὶ τῶν φρονήματι τῶν κοινῶν. ὧ λέγων δικαίως, ὅ, τι ἂν
βουληθῇς.) εἰ γὰρ ἀληθὲς ἡ ψευδὲς οὐ μέλεισι.

δεύτερον καὶ ἀεισοφάντος.) δαιμονία τῶν προσπ-
ταισμάτων ἡ θέσις. προηγεῖται μὲν γὰρ ὁ δεύτερος, ὁ φίλος
ἐν τῷ μακεδόνος νομιθείς. διαδέχεται δὲ ἀεισοφάν-
της πολλάκις μὲν κεισθείς, οὐδέποτε δὲ καταγνω-
σθείς. ἕβδομος δὲ ὁ διοπείθης, ὁ προὶ τὼ θράκλω λυπή-
σας τὸν φίλιππον. προὶ οὗ ἀγωνίζεται ἐν τοῖς φιλιππι-
κοῖς ὁ ῥήτωρ. διὰ τοῦτο τελευταῖον ἐμνημόνευσεν, πᾶ-
σιν ὑποτέμνων ὑπόνοιαν. προειρήκασμαι. μὲν ἐγὼ.)
ἐντεῦθεν ὅτι τῶν ἡμαρτημένων πρῶτον ἑαυτὸν εἴρηκε.
καὶ τι ἐν τοῖς αὖθις ἐναλλάξας, ὡς ἔφθω. τὸ δὲ προειρ-
ῆσθαι, προτέτακται καὶ οὐκ ἀναγκαίως παρήνεσά τε ἐγὼ,
καὶ ἡ πόλις ἡ πειθθεῖσα, μάτην ἐπείθη. εἶτα συναγα-
γὼν τὼ πόλιν, καὶ σωσάσας τῶν ἁμαρτήματα. πάλιν αὐτὴν ῥᾳδιουργοῖς προὶς δύνοιαν ἤγαγεν. καὶ ἑαυτῷ προπέθη-
κεν ἅπαν τὸ πλημμέλημα.

εἰ δὲ ἔδει τούτων κωλυτὼ.) ὕστερον.) ἐφύλαξε τὸ δίκαιον πολλὰς πρότερον τὰς ἀτοπίας ὑποστρώσας.

And nihil volens prætermittam.) Vt tametsi aliter fecerit, ad ignorationem, aut oblivionem, aut simile aliquid possit confugere. Quicquid potui boni.) Iam ante assuefacit iudices, ne eventus omnes ipsius consiliis tribuant: sed vt ea quæ vires humanas excedunt, fortunæ imputent.

Prætereaque & leges.) Qui nullam habet legem, vide quàm multas habeat? profitetur quidem, & se ostensurum pollicetur. Neque me quisquam putet.) Absurditati medetur in primis. Nequis enim dicat, quid nobis res in Græcia gestas commemoras? significat, aduersarium, reprehensa tota eius vita, & actis in Republica, in causa esse, cur earum quoque rerum mentionem fecerit. Proinde non aberrandi, inquit, & orationis diuellendę causa, hæc recenseo. Occupauit & obtinuit Philippus.) Tantum non queritur de fortuna, & tardiore suo ad Rempublicam accessu: propterea Philippus plurima obtinuerit, quòd Demosthenem in suggestu nondum viderit.

Ad hęc astiti.) Cuiusdam quasi numinis interuentum esse dicit, procurationis suæ præsentiam.

Vtrum eam oportebat.) Interrogatio. Confidit enim animis. Animi quidem à factis oriuntur, dignitas autem à fortuna.

Nihil enim fieri potest indignius.) Suo iudicio declarat quàm res detestanda sit.

Plus & hominum, & pecuniæ.) Nunc etiam antè soluit orator imminentem obiectionem, in qua de Thebanis & Eubœensibus differens Æschines, illud accusat, causam eum fuisse Reipublicæ magnorum sumptuum. Concedere Philippo.) Propriam possessionem verbum significat. Redditur enim alienum, conceditur verò proprium.

Philippo.) Hoc cum indignatione dicitur. Cui enim, dic mihi, concedis? gentili? non recuso fortunã Lacedæmonis? non molestè fero. Sin mihi Macedonem præficis dominum, non tolero eam calamitatẽ: non agnosco ducem Pella oriundum.

Reliquum igitur fuit, & necessarium.) His quæ supra dicta sunt, satis probauit. necesse habuisse Athenienses Græcorum libertatem defendere.

Id vos quidem faciebatis.) Quòd si necesse fuit: rectè & vos faciebatis, & ego consulebam. Sed ordinem immutauit (prius enim fuit decernere, posterius parére & exequi) vt videatur sequi eos, & eorum magnanimitatem.

O qui expeditè loqueris quicquid libuit.) Vtrum enim vera sint, an falsa, non curas.

Eubuli & Aristophontis.) Diuina collocatio nominum. Præcedit enim Eubulus, & is qui amicus Macedonis fuerat habitus: succedit Aristophon, vir, vt sæpe accusatus, ita nunquam condemnatus. Tertius est Diopithes, qui Philippo circum Thraciam multum molestus fuerat, cuius causam agit in Philippicis orator. Quapropter postremò eius mentionem fecit, ad omnem suspicionem præcidendam.

Inanem ego laborem cepi.) Hic in delictis primùm se posuit, quanquam mutato in superioribus vt dixi, ordine. Sensus autem hic est: ex superuacuo, & non necessariò, tum ego suasi: tum Respublica quę mihi paruit, frustra paruit. Deinde cum Rempublicã comprehendisset, & cum delicto coniunxisset, rursus eam liberando ad beneuolentiam trahit, & omnem sibi culpam tribuit. Sin oportebat esse qui illa prohiberet.) Iustum ad finem reseruauit, multis prius absurditatibus coaceruatis.

Eubulus decretum fecit.) Iterum præponit Eubulum; vt ostendat insignes fecisse Philippum iniurias, adeò vt eius insidias vel Eubulus deprehenderet: pòst, aliorum meminit. Ego verò nihil de his.) Bene, De his, ne omnino se à decernendo excludat.

Atqui magnam pecuniam.) Confirmatio eorum quæ dicta sunt, & exaggeratio, vt neque supina sit oratio, & acta sua splendidiora faciat aspernatione largitionum.

Tibi autem fuerunt amici.) Hinc igitur apparet, te patriæ fuisse inimicum.

Non autem factum est horum quicquam.) Non autem corruptus sum ego largitionibus: vt aptè subiungat, O qui me incessis, & dictitas tacere accipientem, clamitare largientem. Pòst, inuersione ostendit propria illorum qui muneribus corrumpuntur, clamitare eos accepta pecunia, & defendere præbitorē (id quod faciat Æschines) desituros autem esse nunquam aliter, nisi supplicio coherceantur.

Et proclamata in theatro.) Nemine fortasse intercedente, aut accusante, valuit decretum Aristonici. Alij dicunt, cum peregrina eis corona missa esset ab eis qui conseruati fuerant, decretum fecisse Aristonicum, permissu etiam populi, proclamandam eam esse in theatro. Quapropter ait: Cum igitur me corona ornassetis, & secundum hoc mihi præconium sit decretum: quasi etiam alius ante Aristonicum idem decreuisset. Id quod commenticium esse videtur. (Nā si habuisset, recitasset) & simpliciter iactari: neque tamen secundum decretum de Ctesiphontæo est intelligēdū. Paulo post enim dicet etiam de aliis sibi decretis ornamētis tū ab Hyperide, tū à Demomele. Est verò quisquā vestrū qui sciat.) A præterito confitmat præsens tempus. Nam de hac corona dixit Æschines, eam magnæ ignominiæ futuram esse reipublicæ, si eum qui, vt nihil habeat boni, ita plurimū dederit mali, honorarit. Quod quia incertum est, ab his quæ præcesserunt, & iam facta sunt, fidem petit. Si enim ex illis ortam esse ignominiam scit: idem etiam nunc expectet. Etenim paulo probabilius fuit, tum existere potius, cùm res adhuc recentes essent: quo tempore accuratius de eis iudicari solet.

Itaque ad ea vsque tempora.) Sic ratiocinatur: Si igitur, inquit, nullum suscepit dedecus respublica ex honore mihi decreto ab Aristonico: demonstratum & extra controuersiam est, vniuersum quod id decretum antecessit, vitæ meæ tempus, omni vacasse crimine: & palàm est, me glorioſè gessisse Rempublicam, rerúmque testimonium est euidentius.

Primùm petebat belli societatem.) Amplificat per occasionem Byzantios, quoniam eos cum Atheniensibus coniuncturus est: Supplex factus est Byzantijs Philippus propter necessitatem: sperans se sine sumptu & armis voti futurum compotem.

Id quod verum erat.) Interponit se tanquam iudicem inter Byzantios & Philippum: post causæ cognitionem, pro Byzantiis vt victoribus pronuncians. Iurè autem eos defendit, quoniam prius propter defectionem Athenienses offenderant.

Non iam rogabo.) Hic non amplius adducit interrogationem, metuens, nequis dicat, non oportuisse. Offensi enim eis erant vt desertoribus: quia sæpe diximus, nisi omnino confidat orator, neminem nisi quod ipse velit, esse responsurum, hac figura non vti. Hîc autē ambiguū pro confesso auertendo sumpsit.

A Δίβουλος ἔγραψε.) πάλιν φεοτάττει τὸν δίβουλον, ἵνα δείξῃ φανερῶς ἀδικοῦντα τὸν φίλιππον ὡς κατανοῆσαι αὐτοῦ τὰς ἐπιβουλὰς καὶ τὸν δίβουλον. καὶ ἐξῆς μνημονεύει τῆς ἄλλων λοιπόν. ἐγὼ δ' οὐδὲν φεὶ τούτων.) καλῶς τὸ φεὶ τούτων. ἵνα μὴ φαίνῃ ἑαυτὸν ἀλλοξιώσῃ τὸ γράφειν. καὶ μέντοι ὅτι πολλὰ μὲν ἂν γένηται. καταισχύνῃ τῆς εἰρημένων καὶ αὔξησις. ἵνα μή τι ὑπὸ τοῦ λόγος γίγνηται, καὶ ποιήσῃ τινὰ πολιτείαν στερεοτέραν ἐκ τῆς τῆς χρημάτων καταφρονήσεως. σοὶ δ' ἦσαν φίλοι.) ὡς τ' ἐφαίνης κῆ τοῦτο τῇ θρεψαμένῃ πολίμου.

οὐ τοίνυν ἐφεάφθη τούτων οὐδενός. οὐ τοίνυν διεφθάρην ὑπὸ χρημάτων ἐγώ. ἵνα ἀκολούθως ἐπαγάγῃ, ὦ βλασφημῶν φεὶ ἐμοῦ, καὶ λέγων ὡς σιωπῶ μὲν λαβών, βοᾷ δ' ἀπαλώσας. εἶτα φεριφοπῇ δείκνυσι τὰ ἴδια τῆς δωροδοκούντων, ὡς βοᾷ μὲν ἔχοντες καὶ σωαγωνίζονται τῷ δεδωκότι. τοῦτο δὲ αἰσχύνης ποιεῖ. φανόντας δὲ οὐδὲ πῖε ἄλλως, εἰ μή τις κολάσῃ. καὶ ἀφηθέντος ἐν
B τῷ θεάτρῳ.) ἴσως οὐδενὸς ἐπισημηναμένου οὐδὲ γραψαμένου, ἐλάθε κυρωθὲν τὸ ἀριστονίκου τὸ ψήφισμα. οἱ δέ φασιν, ὅτι, ξενικοῦ στεφάνου πεμφθέντος αὐτῷ, ἐξὸν τῆς σεσωσμένων, ἔγραψεν ἀριστόνικος, ἐπιτρέψαι καὶ τὸν δῆμον ἀναγορεύσαι αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ. διὸ καὶ λέγει. στεφανώσαντων τοίνυν ἐμέ, καὶ δυτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γνωσθέντος, ὡς καὶ ἑτέρου φεὶ ἀριστονίκου τὸ αὐτὸ γράψαντος. ἔοικε δὲ τοῦτο σόφισμα εἶ. εἰ γὰρ εἶχεν, αἰεί γ' ἂν. ἀλλ' ἐρρίπται ἁπλῶς. οὐ μὴν οὐδὲ λιπεῖν τὸ δεύτερον κήρυγμα τὸ ὑπὸ κτησιφῶντος. μὴ μικρὸν γὰρ ἐρεῖ καὶ φεὶ ἄλλων αὖτῷ γραφεισῶν δωρεῶν, ὑπό τε ὑπερίδου καὶ δημομέλους.

ἔστιν οὖν ὅς τις ὑμῶν οἶδεν.) ἀπὸ τοῦ παρῳηλυθότος
C κατασκευάζει τὸ νῦν. ὅτι γὰρ τῷ νῦν στεφάνου εἶπεν ὁ αἰσχίνης ὀφλήσῃ πολλὰ αἰσχύλα ἡ πόλις, εἰ τὸν οὐδὲν ἔχοντα χρηστὸν, πάμπολλα δὲ ἠμφῤτηκότα τιμήσῃ. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἄδηλον, ἀπὸ τῆς φθασάντων καὶ ἤδη γνωσθέντων, λαμβάνει τινὰ πίστιν. εἰ γὰρ εἰδὼς ἐπ' ἐκείνων τινὰ αἰσχύλα συμβαίνειν, ἐλπίζοι καὶ νῦν. καὶ γάρ πως εἰκὸς μᾶλλον τότε γνώσεσθαι, ὅτε καὶ νεώτερα ὑπῆρχε τὰ φεάγματα, καὶ ἡ βάσανος ὑπ' αὐτῆς ἀκριβεστέρα πῶς γίγνεται.

οὐκοῦν μέχρι μὲν τῆς χρόνων ἐκείνων.) συλλογίζεται οὕτως. εἰ τοίνυν φησὶν οὐδὲν ἐπηκολούθησεν ὀνείδος τῇ πόλει ἐκ τῆς χειροτονηθείσης τιμῆς ὑπὸ τοῦ αἰσχίνου. δέδεικται καὶ ὁμολόγηται ὡς ἅπας ὁ φεὶ τοῦ ψηφίσματος τοῦ βίου μου χρόνος, πάσης ἐξβολῆς ἐκαθάρθη, καὶ φανερὸς εὐδοξία πεπολίτευμαι, καὶ ἡ μαρτυρία τῆς ἔργων σαφεστέρα.

τὸ μὲν φρόνιμον ἠξίου συμπολεμεῖν.) αὔξει κῆ κατ' ἐκεῖνο τοὺς βυζαντίους, ἐπειδὴ μέλλει σωσαπεῖν αὐτοὺς τοῖς ἀθηναίοις. ἱκέτης γέγονε τῆς βυζαντίων δεῖται τινὸς χρείαν ὁ φίλιππος. ἀλλὰ δαπάνης καὶ ὅπλων αὐτὸς φεοσδοκήσας τὸ σπουδαζόμενον.

λέγοντες ἀληθῆ.) ὡς δικαίως μέσος τῆς βυζαντίων καὶ τοῦ φιλίππου γέγονε, μὴ τινὰ ἀμφισβήτησιν δίδοις τοῖς βυζαντίοις ὡς νικῶσι τινὰ ψῆφον. σωαγωνίζεται δ' εἰκότως αὐτοῖς, ἐπειδὴ φεοσέκρουσαν τοῖς ἀθηναίοις ὑποσπόνδοις φεότερον.

οὐκέτ' ἐρωτήσω.) ἐνταῦθα οὐκέτ' ἐπάγει τινὰ ἐρώτησιν, φοβούμενος μή τις εἴπῃ ὅτι οὐκ ἐχεῖν. λελύπηνται γὰρ εἰς αὐτοὺς ὡς ὑποσπόνδους. πολλάκις γὰρ εἴπομεν, ὅτι εἰ μὴ πάνυ θαρσεῖ ὁ ῥήτωρ, ὡς οὐκ ἀποκεινεῖται τις εἰ μὴ ὃ βούλεται, οὐ χρῆται τῷ σχήματι. ἐνταῦθα δὲ τὸ ἀμφίβολον ὡς ὁμολογούμενον φθάσας εἶπεν.

ὑμῶν

ὑμεῖς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) δικαίως ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι εἶπε, καὶ οὐχὶ ὦ δικασταί, καί τοι πρὸς τοὺς δικασὰς διαλεγόμενος. ἔδει τε γὰρ τῆς ἀξίας καὶ φιλανθρωπίας ἐν τοῖς δικασταῖς τῶν ἀθηναίων, εἰς τὸ σωθῆναι τοὺς κινδυνεύοντας. εἶτα ἐπειδὴ τὸ ὑμεῖς, ἔμφασιν ἔχει τῆς καθημένων, πρὸς οὓς ὁ λόγος. ἀξιοπίστως ἅμα καὶ σωφρόνως ἐν αὐτοῖς εἴη) τῷ ὅλῳ πόλιν διϊχνεύεται. τῆς νῦν εἰρήνης.) τῆς ὑπὸ ἀλεξάνδρου φησὶ γὰρ οὐκ ἔστι μᾶλλον εἰρήνη, ἀλλὰ δουλία. ἐπῃείσατο γὰρ ἡ αὐτὸς πρὸς αὐτοὺς αὐτονόμους εἶναι) ἢ ἀφορολογήτους. ὅμως μήτοι ὑπακούειν αὐτῷ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ἵνα.) ἵνα τινα εἰρήνην πρῶτον μὲν συγχωρήσωσι ἀλεξάνδρῳ πολεμῆσαι δικὰς μελλούσας ὑπάδειν. ὑπίζησι γὰρ ἐπανήξοντα τὸν ἀλέξανδρον ἐκ τῆς περσῶν, μεγάλα αὐτοῖς χαρίζεσθαι ὡς πρόδοτας. ἡ προαίρεσις ἡ ἐμὴ καὶ ἡ πόλις.) ὥσθ' ὅπως παντάχῃ τὴν προαίρεσιν καὶ τὴν ἐγχείρησιν ἐνδείξῃ αὐτοῖς, ἀλλ' οὐ τὸ τέλος σκοπεῖν. ἐπιδὴ τοῦτο ἄγαν ὀλίγοι τὴν τύχην βούλεται, ὡς οὐκ ὢν ὑπόθυμος. σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα.) ἴσως ἡ δικαστὴν πρὸς τοὺς στρατηγούς.

ἵνα τοίνυν, καὶ τὰς βλασφημίας.) ἐπειδὴ δυσυχοῦντας αἰθέσπους διέβαλλεν, πρόλυσας ἱκανῶς δικὰ τῶν προῃρημένων τὸ αἰτίαθεσιν ὁ ῥήτωρ ἔθηκε νῦν φανερῶς.

συκοφαντίας ὕστας.) οὐ μόνον τὰ ἐν ψευδέσι. λέγει γὰρ συκοφάντης οὐχ ὁ ψευδόμενος μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ πολυπραγμονῶν τὰ μὴ προσήκοντα, καὶ λέγων πονηρά.

καὶ τοῦτ' ἐν βραχέσι.) δικὰ τὸ ὀλιγωρεῖν τοῦ ἀκροωμένου, ψυχαγωγεῖν βούλει) δικὰ σχημάτων σεμνῶν, καὶ κατορθωμάτων λαμπρῶν. καὶ τὸ καθ' αὑτὸν ὑπολύσασθαι, καὶ δεῖξαι ὡς δικὰ τὸ ἔθος ἡ πόλις, οὐ δι' ἐμὲ βεβούληκε. καὶ γὰρ ὀφείλει καὶ ἕκαστος ἰδίᾳ, καὶ ἡ πόλις ὅλη, τὰ λοιπὰ πράττειν εἰς ζῆλον τῶν παλαιοτέρων. ὑμεῖς τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) καί τοι παλαιότερα τῶν νῦν ὄντα λεγόμενα, ἀλλὰ δῆλον ὡς πρὸς μίαν πόλιν δικαλέγεται. διὸ καὶ εἶπεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ ὄχλος ὅλον δηλῶν. οὐ ναῦς οὐ τείχη.) ὑπογυμνοῖ αὐτίκα πάσης θρασυδειᾶς καὶ δυνάμεως, ἵνα πλέον δυσωπήσῃ τὸν κατήγορον. εἰ γὰρ ὅτε μηδεμίαν ἐκέκτητο δύναμιν, ἀντεῖχεν πρὸς τὴν τοσαύτην δύναμιν, φιλανθρωπίας ἕνεκεν. πῶς ὅτε οὐκ ἀσθενὴς ἦν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ὁπλισμένος καὶ δυνατή, προδώσουσι τοὺς ἕλληνας ἐμέλλεν;

ὑ πολλαῖς ὀ.) ἵνα μὴ ὡς ἀοξηθείσης τῆς δυνάμεως λοιπὸν ἡττῶσι τὸ θαῦμα. αὕτη δέ ὅτιν ἡ μεγάλη μάχη ὀνομαζομένη. καὶ ἡττήθησαν ἀθηναῖον. ἀλλὰ προσδίκει τοῖς ἀκροατὰς ὅτι καὶ ποτε τῶν ἥττων ἐσέρξατε ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων πολεμήσαντες. ἐξαρκεῖ ὀ τὸ ἐξήλθετε. τῶν τότε ἀθηναίων πολλὰ ἂν ἐχόντων.) νῦν ὅτε δεῖ τὸ μὴ δεῖν μνησικακεῖν ἐμνημόνευσεν, εἶπε τοῖς τότε ἀθηναίοις. καί τοι γε τοῖς νῦν αὐτὸς ὡς εἰπὼν λογισάμενος. ἀλλ' ὑπὲρ δόξης καὶ πίστης.) ἵνα μὴ δοκῶσιν, ὡς ἰσοῦντες ἀμυνόμενοι λακεδαιμονίους, ὄντας ἐχθρὰς, πατρῴαν πόλεμον. τὸ ὀ ἤθελον, οἷον ὑ δημοσθένους αὐτοῖς ἐρεθίζοντος. οὐ λόγος φησὶν ἐξῆγεν ἡμέτερος, ἀλλὰ ἡ φύσις ἐκίνει πρὸς τὴν πρόταξιν. εἶτα ὅπερ εἶναι καὶ βεβαιοῖ, τῶν πατέρων τὴν γνώμην ὑποδεχόμενος, καὶ τοῖς κοινοῖς λογισμοῖς κυροῖ τὸ πολίτευμα. ὥστε δοκεῖν μὴ πρὸς τοὺς ἀθηναίους δημηγορεῖν, ἅπασι δὲ συμβουλεύειν ἀνθρώποις τὰ χρήσιμα.

ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτόν.) φασὶ τὸν ὀρνέων οἶκον οὕτω καλεῖσθαι πρὸς ἀττικοῖς. λέγει οὖν ὅτι κἂν μεταβάλλῃ τὴν διάνοιαν, κἂν ὄρνις εἶναι νομίζηται, ὑποδυνεῖται πάντως καὶ μὴ δεικνὺς ἑαυτὸν, ἀλλ' οὕτω κρυπτόμενος.

A Vos ô Athenienſes.) Oportunè dixit Athenienſes: & non, Iudices: quanquam cum iudicibus differens. Opus enim ei hic erat autoritate & humanitate Athenienſium, ad periclitantes conſeruandos. Deinde, quoniam pronomen Vos, eos innuit qui ſedent, apud quos habetur oratio: credibiliter ſimul, & prudenter, in eis eſſe totam ciuitatem affirmat. Hac pace.) Sub Alexandro. Ait, non pacem eſſe magis quàm ſeruitutem. Pepigerat enim is quoque cum eis, vt liberi eſſent, & immunes, & tamen ei nihilominus terra marique parérent.

Quam.) Quam pacem tuentur, neque ſinunt bellum inferri Alexandro, ſpe adducti rerum futurarū. Sperant enim reuerſum Alexandrum à bello Perſico, magna eis munera daturum, vt proditoribus.

Inſtitutum meum & gerendæ ratio reipublicæ.) Obſerua vt eos paſſim inſtitutum & conatum, non exitum ſpectare conſuefaciat, quem in fortunam B transferre ſtudet, quæ ſibi præſtanda non ſit.

Conſiliarium dico & oratorem.) Diſtinctio hæc fortaſſe ſit propter imperatores.

Vt autem & maledicta.) Quia calamitoſos homines calumniatus fuerat Æſchines: obiectionem quā per ſuperiora ſatis refutauit, nunc apertè ponit orator. Eſſe calumnias, non modò quia falſæ.) Calumniator enim dicitur non is tantum qui mentitur, ſed & is qui ea curat, quæ ad ſe nihil attinent, & qui improbè loquitur.

Eáque paucis.) Auditorem minus attentum allicere ſtudet grauibus exemplis, & illuſtribus factis, & ſe purgare, atque oſtendere, non ſuo impulſu, ſed pro more ſuo ciuitatem auxilia miſiſſe. Oportere enim & ſingulos priuatim, & totam ciuitatem, cætera agere ad veterum imitationem.

Vos igitur Athenienſes.) Atqui ante hanc ætatem geſta ſunt ea quæ dicit. ſed conſtat eum vt cum vna ciuitate differere. quapropter etiā dixit, O Athenienſes: vt totam gentem ſignificaret.

Non naues, non mœnia.) Detrahit vrbi omnem inſtructionem & copias, vt magis vrat aduerſarium. Sic enim, cum nullam haberet potentiam, tantis ſe viribus oppoſuit, humanitate adducta: quî potuiſſet Græcos iam non infirma, ſed & valde illuſtris & potens, deſtituere?

Non multis autem.) Ne exaggerata potentia, poſt admirationem minuat. Hæc autem ea pugna eſt, quæ Magna nominatur, qua victi ſunt Athenienſes. Verùm antè conſuefacit auditores, eos aliquando etiam cladem boni conſuluiſſe, bello de vindicādis iniuriis ſuſcepto. Satis autem eſt verbum, Egreſſi eſtis.

Cum illius ætatis Athenienſes multa haberent.) Nunc facta deponendi odij mentione, dixit, illius ætatis Athenienſes: quamuis præſentibus, vt diximus, id imputarit. Sed pro gloria & honore.) Ne videantur ex odio vlturi Lacedæmonios hoſtes, ſuſcepiſſe bellum. Verbum autem, Voluerunt, perinde eſt ac ſi diceret, non inſtigante Demoſthene: non oratio, inquit, impellebat noſtra, ſed natura eos incitabat ſua ad dimicandum. Deinde id probat & fulcit, patrum conſilium approbando: & communibus rationibus confirmat eorum in Republica inſtitutum: vt non modò apud Athenienſes habere concionem, ſed omnibus etiam mortalibus ſuadere vtilia videatur.

Etſi ſe quis in corte.) οἰκίσκον aiunt cortem vocari apud Atticos. Dicit igitur, etſi mutarit vitæ rationem, etſi gallina eſſe putetur, morietur omnino tametſi lucem fugerit. itaque ſe occultarit.

Aggredi quidem omnia semper.) Iterum conatum laudat, exitum autem non recipit. Bonam obiicientes.) Tanquam aggerem.

Hæc natu maiores inter vos.) Quid ais? Maiores olim, inquit, & è vobis qui viuitis, natu maiores, sententiam hanc constanter tenuerunt, qui & Lacedæmoniis periclitantibus pepercerunt, quum eos ij qui ad Leuctra vicerant, delere conarétur. Hanc igitur legē promulgastis, in rebus quidem secundis irascendum esse hostibus, in aduersis autem succurrendum.

Nec quæ à Themisone.) Themiso & Theodorus Eubœenses Oropum oppidum Athenienſium, situm inter Atticam & Bœotiam, ceperunt. Quod cum bello repetituri essent Athenienses: visum est iudicio potius experiri. Antequam autem iudicium fieret, Thebani dixerunt, se id oppidum acceptum custodituros: & vt acceperant, neutris reddiderunt, donec Philippus pòst pace facta cum Athenienſibus, in Macedoniam recedens, rursus donauit Athenienſibus acceptum à Thebanis. Nullam iniuriam.) Rursus legē sancit, & pulcherrimè philosophatur. fuerit .n. ab omni ratione alienū eos violare, qui fidē habuissent.

Quid iubere debui? Autoritatem consiliarij verbo iubendi declarat. Cum eius quodammodo res ageretur.) Hoc est, cum videremur auxiliari aliis, interim reipublicæ commodis consulebatur, societaté inquā cum Byzantiis initam. quæ prodesse videbatur Byzantiis, sed & rempublicam iuuabat propter frumēti importationem. Volo autem redire.) Quia hæc quę dicta sunt reprehensione non carent, admiscere festinat bonarum rerum mentionem, vt per laudes querimoniam reprimat. Cum enim videre, Athenienses, classem vestram. Vide hominis soliciti animum. Dilabi autem idem est, quod paulatim ad nihilum redactum iri. Legem tuli.) Neque enim nudis verbis parebant diuites. Deinde quia verbum, Cogere, suspectum erat: statim subiecit, Vt officio fungerentur. Qui enim coniuncti sunt nobiscum, vel inuiti adigendi sunt, vt ea præstarent quæ deceant. Orationem autem de diuitibus tractauit molliter, cōmutatione nominum, necessitate in vtilitatem cōuersa. Age profer & præclaram recensionem.) Cū gestu & ironia. autorem enim recensionis imitatur. Num parum vobis opem tulissem pauperibus? Non simpliciter pauperibus, sed iis qui sunt inter vos pauperes. Non eo igitur duntaxat quòd non præuaricatus sum. (Repetit exaggerationem, & adiungit, Non eo duntaxat glorior, quòd ab actione non destiti; sed ob idetiā, quòd ipsa lex comprobata est experientia. Impostura enim est, eam perferre legem, quæ sit inutilis. Vnde probationem à rebus sumptam suppetias vocat, & ea quæ sequuntur subiicit per negationem: non in Munychia sedit, quod erat indiciū, trierarchum esse supplicem: non vinctum viderunt magistratus illi Athenienſium, qui præfecti classium vocabantur. Non in Munychia.) Munychium locus est, circa Piræum: ibi téplum est Dianę Munychię quò fugiebāt, si quibus trierarchis fiebat iniuria, siue nautis, siue aliis quorum in Pireæo delectus agitur. Munychium aūt dictum est, vt ait Diodorus, Hellanici verba referēs: Cum Thraces aliquando contra Orchomenum Minyæum, Bœotię vrbem, susceptа expeditione, ciues eiecissent, atque illi extorres Athenas venissent, rege Munycho: is copiam eis fecit incolendi loci, qui est circa Munychiam, qui ita cognominatus ab eis, in regis honorem. I rāstuli.) Verbū significat tolerantiā.

Inuidum & acerbum & malicioſum.) Perstringit Aeschinem, propter coronæ inuidiam.

ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεί.) πάλιν τὴν ἐπιχείρησιν ἐπαινεῖ, τὸ δὲ πέρας οὐκ ἀποδέχεται. τὴν ἀγαθὴν περιβαλλομένους.) ὥσπερ περίβολον. ταῦθ' ὑμῖν οἱ πρεσβύτατοι.) τί λέγω τοὺς πάλαι γεγονότας φησὶ καὶ ὑμῖν οἱ ζῶντες πρεσβύτεροι, ταύτην ἔσχουν τὴν γνώμην. οἳ καὶ τῆς λακεδαιμονίων κινδυνευόντων ἐφείσαντο, λύκοι οἱ κρατήσαντες αὐτῆς ἐν λύκοις ὀφθείρειν αὐτοὺς ἐπούδαζον, οὐκοῦν ἐντεῦθεν ἐξωγκατενόμουν ὡς δυνχοῦσι μὲν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐχθροῖς, ἐπανιόσι δὲ ἐπαμύνειν δίκη. οὐδὲ ὧν ὑπὸ θεμίστονος.) θεμίσων τε καὶ θεόδωρος δύοεῖς, ὀπιθέρμοι ὠρωπῷ, χωρίον ἀθηναίων, κειμένῳ μεταξὺ τῆς ἀττικῆς καὶ βοιωτίας, ἔχαον αὐτό. ὡς δὲ ἀθηναῖοι ἔμελλον πολεμεῖν. ἔδοξε δίκη μᾶλλον κείνεσθαι. τὸν δὲ μέχρι τῆς κείσεως χρόνον θηβαῖοι ἔφασαν αὐτοὶ λαβόντες φυλάξειν τὸ χωρίον. ὡς ἔχαον, οὐκ ἐτέροις ἀπέδοσαν, μέχρις οὗ ὁ φίλιππος ὕστερον, ἀπεν δόμος ἀθηναίοις ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ὅτι μακεδονίαν, ἐχαρίσατο αὐτοῖς τοῖς ἀθηναίοις, ὑπὸ θηβαίων λαβών. μηδὲν ὧν ἠδικῆσθαι.) νεμεσητεῖ πάλιν ὁ ῥήτωρ τὰ κάλλιστα φιλοσοφῶν. οὐκ ἔχει λόγον ἀδικεῖν τοὺς πεισθέντας. τί ἔμελλον κελεύσειν.) τὸ ἀξίωμα τοῦ συμβούλου, ὡς τὸ κελεύειν ἐδήλωσεν. ὥσπερ αὖ τῆς ζόπον τινὰ τῆς βουλῆς οὔσης. οἷον, ἐν οἷς ἐδοκοῦμεν ἄλλοις βοηθεῖν, καὶ τὸ λυσιτελὲς λυόμενα τῆς πόλεως ἦν. λέγω τὸ συμμαχεῖν βυζαντίοις. ἐδόκει γὰρ φαινομένῳ βυζαντίους ὠφελεῖν. ὠφελεῖ γὰρ τὴν πόλιν διὰ τὴν σιτοπομπίαν. βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν.) τοῖς εἰρηνικοῖς ὑπαγτίοις ἔσιν, ἀναμίξας πάλιν τὸν μνήμην τῆς ἀμαθῶν ἐπείγει), ἵνα σείλῃ διὰ τῆς ἐπαίνων τὴν μέμψιν. ὁρᾶτε γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὸ ναυτικὸν ὑμῶν.) ὅρα τὸ φορτίζοντος τὴν διαίσιαν, τὸ καταλυόμενοι δὲ, τὸ κατὰ μικρὸν ἀφανίζεσθαι μέλλον. ἔθηκα νόμον.) οὐ γὰρ ἐπείθοντο ψιλοῖς λόγοις οἱ πλούσιοι, εἶτα ἐπειδὴ τὸ ἀναγκάζειν ὑποπτον ἦν, ἐπήγαγε δὲ θὺς τὸ δίκημα ποιῆν. δεῖ γὰρ ἀκρίτας ἐμβάλλειν εἰς τὰ καθήκοντα τοὺς οἰκείους. ἀνεπαχθὴς ἦ τ κῆ τῆς πλουσίων μετεχειρίσατο λόγον, μεζαλήψει τῆς ὀνομάτων τὴν ἀναγκὴν εἰς τὸ χρήσιμον μεταλλάξας. φέρε δὴ κ τ καλὸν καταλογον.) ἐν ἤθει καὶ ἐν εἰρωνείᾳ, τὸν γράψαντα γὰ πῶς καταλέγει, ἐμιμήσατο. ἀρὰ μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν.) οὐχ ἁπλῶς πένησιν, ἀλλὰ κῆ ὑμῖν. ἐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι.) ἀνακεφαλαιοῦ τὴν αὔξησιν. πεφυσιθεὶς, οὐ κῆ τ τὸ μόνον αὐχῶ, ὅτι μὴ πεφύδωκα τὴν γραφήν. ἀλλ' ὅτι κὴ αὐτὸς ὁ νόμος ἐπηνέθη τῇ πείρᾳ. ἔτι γὰ ἅπαν, νικᾶν ὡρ, εἶ) ἦ ἀσύμφορον. ὅθεν τὴν ὑπὸ τῆς πεζομάχων ὑπόδοξιν εἰς συμμαχίαν καλῶν, τὰ ἐξῆς ἐπάγει κῆ ἀναίρεσιν. ἐν ἐν μυνυχίᾳ ἐκαθέζετο. σημαίνει δ' ὅτι ἐπέτης ἦν ὁ ξιπέαρχος. ἐ δεσμώτην ἐῶσον οἱ ἀρχῆς ἔτοι οἱ τῆς ἀθηναίων οἱ ὑποζολεῖς καλούμενοι. ἐν ἐν μυνυχίᾳ.) μυνύχιον τόπος πλησίον τ πφραιᾶ. ἐνθα ὄζιν ἱερὸν μυνυχίας ἀρτέμιδος. κἀκεῖ ἔφυγον, οἵπινες τῆς ξιπεαρχῶν ἠδικήθησαν, ἢ ναυῒ), ἢ τινες τῆς ἐξεταζομένων ἐν πφραιεῖ. ἐκλήθη ἦ μυνύχιον, ὡς φησιν ὁ διόδωρος, ἀπὸ φερομένων τὰ ἥλαικε, λέγων, ὡς ὅτι θρᾳκές ποτε στρατεύσαντες κῆ τ οἰκούντων ὁρχομενὸν τὸν μινυᾶον τ βοιωτίας, ἐξέβαλλον αὐτοὺς ἐκεῖθεν. οἱ δὲ ἐξελασθέντες, ἦλθον εἰς ἀθήνας ὑπὸ μουνύχου βασιλέως, ὁ δὲ ἐπέζεψεν αὐτοῖς οἰκῆσαι τὸν τόπον τὸν πλησίον τῷ μουνυχίᾳ. ὅσις ἐπωνομάθη παρ' αὐτῶ πλὴν τῷ βασιλέως. μετεωίεγκαν.) ἤλεξε δηλοῖ τὸν αἰεξίκακον. βάσκανον ἦ ἐ πικρὸν καὶ κακόηθες.) ὑποτείνεται πρὸς τ αἰσχίνην δηλ φθόνον τ σφαι-

ῆρῦμαι

ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπόν.)ὅτι κ᾽ νόμον ἐν θεάτρῳ γρυέσθαι τὸ κήρυγμα εἴρηκε.Ϛ ὅπως οὐχ ὑπόθυνον ἔγραψέ με στεφανῶσαι. ἔγεται μὲν γὰρ ὅτι τὸ δίκαιον κ᾽ τ᾽ ἐξέτασιν τ᾽ πολλείας εἰς δύο διχῶν, καὶ μέσον τάξας τὸ νόμιμον, ἔτι πεποίηκε τὴν διοίκησιν. ϖρὸ τ᾽ ϖρογεγραμμένων νόμων.)παρ᾽ οἷς παρέγραψε τὸ ψήφισμα, σημαίνων ὅτι ϖρὸ τούτοις τοῖς νόμοις ἐγράφη τὸ ψήφισμα. ἐπήνεσεν αὐτόν φησιν ἡ βουλή.) αὐτὸ τὸ εἰπεῖν ὁ κτησιφῶν, ὑποσημαίνων τῷ βουλῇ, ὡς ἐπαινέσασαν ἤδη, ἵνα φαίνῃ ἡ βουλὴς, ὁ κτησιφῶντος κατηγορῶν. ὁ ϖρὸ τούτων γε ἀδείς.) μὴ κατηγόρῳ φησὶν ἀδίκως, μηδὲ συκοφαίτῃ τῷ εἰρωνίῳ.ὁ γὰρ ἔφη, ὡς σὺ λέγῃς, ἐν οἷς εἰμι ὑπόθυνος, ἐπήνεσεν, ἀλλὰ διὰ ἅπερ ἐπέδωκα.διόπερ κ᾽ δυκαίως ἐπήνεγκε τὸ, ὦ συκοφαῖτα. ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἤδη φησι.) τοῦτο μὲν εἰ σωπᾷ ὁ τῷ αὖ τῷ ϖρεῖ τ᾽ θεωρικῶν, ἅμα τ᾽ δύο ἀρχὰς αὖτ᾽, ἡ αὐτόθεσις ἐνοχον ὄντα ἐδείκνυε,λέγουσα ὅτι κ᾽ ταυτ᾽ κ᾽ τοῖς θεωρικοῖς ὑπεύθυνον εἶναι κ᾽ τῇ ὀπισθοδομῇ τ᾽ τείχους ἔγραψε τιμηθῆναι,ἰσχυρὰ ὡς ἐφαίνετο σφόδρα. Ϛ ϖρὸς τ᾽ αἵρεσιν ἠπορεῖμεν. νυνὶ δ᾽ τὸ ἰσχυρὸν ὀλιγαπλάξας.τὸ ϖρὸς τῷ θεωρικῶν,κ᾽ τῷ τύχῃ τ᾽ ἁπάντων ὑποκλέψας,ὡς ὂν ϖρὸς οὐσίας εἰσάγῃ λῆρον εὑρίσκει ϖρὸς τούτων τ᾽ αἰσχύνην,Ϛ λέγοντας,τειχοποιὸς ἦσθα, ὅπου μάλιστα ἡ ϖροσταθοῦσα λύσις ἀκόλουθος ἦν.ἐν οἷς ἔγεγραπται ἀλλ᾽ εὖ ἐν οἷς ἐπέδωκα.διὸ Ϛ φιλοτιμεῖ) διορίζόμενος.ϖρῶτον μὲν ναυσικλῆς.)ἑτέρᾳ τις ἐπαλωγὴ τ᾽ ἀκροάσεως.ὡς γὰρ τ᾽ αἰσχύνη λέγοντος ὅπου οὐκ ἔξεστι τ᾽ ὄντα ἐν ἀρχῇ φιλοτιμεῖσθαι τὰ ἑαυτοῦ καὶ χαρίζεσθαι, οὕτως ἐπάγῃ τὰ ϖροσήκοντα.εἰκὸς δ᾽ ἰῶ μὴ τὸ δοῦναι τὰς δυθυίας,στεφανωθῆναι αὐτοὺς,ἀλλ᾽ ἀορίστως ϖεφηκέναι.

εἶθ᾽ ἕξῆς νεοπτόλεμος.) οἰκειότερον τοῦτο ϖρὸς αὐτὸν τὸ ϖροσήκον.καὶ γάρ τοι καὶ τελευταῖόν ἐστιν.

σχετλιον γὰρ αὖ εἶη τοῦτό γε.) μὴ τῷ ὑπόδειξιν,δικαίως σχετλιάζει τοῖς κοινοῖς λογισμοῖς λοιπὸν χρώμενος.ἐπειδὴ ἀρχὴν τινὰ ἀρχικὴν.ἀξιοῖς ἐμὲ δοῦλον ποιεῖν. ὡς οὐ δίον τοῖς ἐμοῖς χρῆσθαι ὡς βούλομαι. καὶ οὐχ ἁπλῶς διδόναι τὰ ἑαυτοῦ εἰπὼν ἀπηλλάγη,ἀλλὰ δεδόναι τῇ ϖόλει ϖροσέθηκεν. ὀνόματι τῆς ταξίδος τῷ ἀποκαταποσωσάμενος. ἐπέδωκα, ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα.) ἐλέγχει αὐτὸν ὡς ἀγνώμονα καὶ ψευδόμενον. οὐκοῦν οὐδ᾽ ἐγὼ δύθυίας ἀπαιτεῖσθαι δίκαιός εἰμι, ὧν ἐχαρισάμην, ἀλλὰ τιμᾶσθαι. φυλάττεσθαι γὰρ δεῖ ϖάντων ϖροσήκει τὸ αὐτὸ δίκαιον. ϖοῖον τοῦτο ; ἄκουε κ᾽ μάνθανε. ἐπέδωκα, ἐπαινοῦμαι τῆς δοσεως χάριν. ἦρξά τινα ἀρχήν;εἶτα δέον εἰπεῖν ὡς δεῖ τὸ ϖροτέρου,δίδωμι τὰς δύθυίας τούτων, ἐναλλαξε τὸν χρόνον.καὶ δίδωκα δύθυίας ἐκείνων. ὡς τινας ὑπολαβεῖν εἰκὸς ἦν, ὡς μεταξὺ τῆς γραφῆς ὑποτεθείσης, ϖρὶν ἐλθεῖν εἰς τὸ δικαστήριον,φοβηθεὶς,παρέσχε τὰς δύθυίας τούτων.διὰ τ᾽ το κ᾽ ϖαίτεταί τινας ὥσϖερ αἰθυϖοφορᾶς ϖαρ᾽ αἰσχίνῃ. Νὴ δι᾽ ἀλλ᾽ ἀδίκως ἦρξα. Καὶ τῷ λύσιν δ᾽ θέως κατ᾽ ὀπτικὴν εἰσάγῃ. καὶ τί ϖροδότης ἐχθρὸν τῆς ϖόλεως τῇ σωτῆς; ϖῶς τ᾽ δημοσθένης ἐφείσω ϖολιτευσαμένου τὰ λῴστα; τίς εἶδέ σε τ᾽ λογιστῶν τ᾽ ϖονηρίαν ϖεμφόμενον.

ἃ δὲ φησιν ἡ βουλὴ δεῖν.) ϖάλιν ἐνέμεινε τῷ θεωρήματι, αὐτὸ τὸ κτησιφῶντος ϖεταλαβὼν τῷ βουλῇ. ἐνθυμεῖται δὲ ϖάνυ χαρίεντως, ἐλέγχων ὡς ἀχάριστον ὁμοῦ καὶ ἀνόητον. οἷον, εἴ μού τις δίδωσι τὰ ἑαυτοῦ, λαμβάνειν τῷ βουλῇ οὐκ ἐκώλυσας. εἰ δὲ θέλῃ τὸν δεδωκότα ἀμείψασθαι. ϖῶς φάνομεν καλεῖς τὸ γιγνόμενον. καινὸς ἀναφαίνῃ νομοθέτης.

A Abitror igitur esse reliquum.)Ex lege præconium in theatro fieri dixit:&,se,non obnoxium referendis rationibus,corona donari decreto iussum. Diximus iustum & inquisitionem rerum gestarum bifariam ab eo esse distributam, & legitimum in medio esse collocatum,& hunc ordinem ab eo institutum.Contra quas factum sit decretum.) Cum annotarit cõtra eas leges decretum esse factum. Laudauit eũ,inquit, senatus.) Sic à senatu potius quàm à Ctesiphonte se laudatum esse significat,vt videatur Aeschines senatum,non Ctesiphontem accusare. De his quidem nullus.)Neque inquit,accusa iniustè, neque calumniare pacem. Neque enim, quod tu falso asseris, ijs de rebus,quarum referendæ mihi rationes sunt, me laudauit:sed propter ea quæ sum largitus. quamobrem etiam tempestiuè subiecit, O calumniator. At & muris reficiendis curator,inquit,fuisti.) Hoc si coniunctũ esset cum superiori de theatrali pecunia: duobus magistratibus eum simul esse obnoxium,obiectio ostendisset,asserens,decreto iuberi:vt simul & B curationem mœnium, & pecuniæ theatralis obnoxius coronetur.firma omnino esset,deque eius refutatione æstuaremus.Nunc id quod firmum erat, illud de theatrali pecunia,elusit,& celeritate fraudem suffuratus,inducit Aeschinem,tanquam superuacaneè de his rebus nugantem & dicentem, Murorum instaurator fuisti:vbi potissimum antegressa solutio apta fuit, cum diceret, Sed propter ea quæ largitus sum.Quamobrem etiam in illa distinctione ambitiosè versatur.Primùm Nausicles.Alia quædam auscultationis illecebra.Tanquam enim Aeschines diceret,non licere fungenti magistratu liberalitatem exercere & largiri de suo,sic adducit exempla. Verisimile autem est eos relatis rationibus corona fuisse donatos. sed ipse indefinitè profert.

Deinde iste Neoptolemus.)Hoc exemplum ei magis quadrat,quapropter etiam extremum est.

Iniquum enim id esset.)Post demonstrationem,nõ absurdè quiritatur, communibus rationibus iam vtens:Quia magistratu fungor, me in seruitutem redigere studet quasi meis meo arbitratu vti nõ liceat. C Neque contentus dicere, Sua largiri:addit etiam, Reipublicæ, patriæ nomine absurditatem amplificans.

Largitus sum,propterea laudor.) Redarguit eum vt ingratum & mentientem.proinde inquit æquum esse nego,vt ratio reposcatur à me eorum quæ donaui,sed vt honos mihi habeatur. Idem enim ius in omnes valere debet, Id cuiusmodi est ? Audi & disce: largitus sum,laudor propter largitionem. gessi magistratum aliquem ? Iam cum dicendum esset, vt in priore,De eo rationem refero : immutat tempus, &, Retuli,inquit,de eo rationem : vt quidam hinc conijciant,interim dum actio à prærore postulata esset, priusquam in iudicium ventum esset, eum ex metu rationes retulisse. Quamobrem etiam quasdam Æschineas obiectiones comminiscitur: At hercule iniustè gessi magistratum? & solutionem per increpationem adducit,Cur verò silentio tuo Reipublicæ proditor extitisti ? Cur pepercisti Demostheni pessimè Republica administrata?quis te censorum vidit meam improbitatem reprehendere? Quæ autem Senatus ait oportere.) Iterum perseuerat in suo artificio,vt Ctesiphontis loco Senatum collocet.Intra arguendum autem eum omnino festiuè taxat,vt ingratum simul & amentem:veluti,Si quis sua largitur,nõ obstitisti quo minus Senatus acciperet.Sin lagito gratiam referre studet,id fieri contra leges vociferaris.

Nouus existis legislator, qui accipere laudes, reddere reprehendas. Rursus attendendum est, verbum Referre vel Reddere quàm sit tempestiuè dictum, vt appareat Senatum æs alienum soluere.

Ac quod ad theatrum attinet.) Iam transit & ad alterum legitimum, quod est de præconio, & vide quo pacto inferatur: Iam de præconio si quis consideret, eum æquè calumniatorem atque inuidum esse deprehendet. Nam infinitos.) Infinitos dicendo, verum dicit de multis. Multi enim sæpe coronati sunt, sed hospites, volent e ciuitate. quod dum occultat, impostura sibi ocasionem parat.

Audis Aeschine legem.) Quia cum alijs conferenda est, addit, perspicuã esse legem, vt inquisitionis ac curationem furripiat auditori. Videntur autem verba propter defectum obscura esse. Sic igitur explicãda sunt: Lex inquit, apertè sic ait: Nemo in theatro proclametur, præter eos quos populus elegerit, & quibus id senatus decreuerit.

Eos verò proclamet.) Scilicet præco, quos populus elegerit, & senatus. Sciendum autem est, legem de hospitibus ita constituisse, vt diximus.

Quid igitur ô miser.) Miseratur inimicum, & eum crimini obnoxium reddit. Desine verò, infelicissime, pugnare cum veritate: miseret me tui legem oppugnantis: reiice morbum: vtilis est in huiusmodi malis helleborus: accipe herbæ remedium: reiice ex animo infirmitatem.

Tanquam statuam locasses.) Aeschines non concedens nostrum oratorem esse popularem, magistratũ. tanquam fingens, dixit, oportere esse nobilem, honestis ortum natalibus, & bene educatum, & institutum liberaliter, curam agere patriæ: & eius generis alia. Deinde post eã enumerationem, collocato è regione Demosthene, cum nihil in eo tale reperisset, quiritatur, & indignatur. Perstringit igitur oppositione rei similis illam sententiam. Iam enim si quis, inquit, à fabro sibi sculpi statuam postulet, & similes figuras, cum eo pactus quales esse oporteat, vbi deinde venerit, nec in statuæ fictione ea inesse viderit, quæ scripto continentur, iurè ægrè ferat, & in artificem voci feretur.

Nihilo me minus.) Obserua, cum prodest, eum Aeschini tribuere parem prudentiam: & sic illum euertere.

Vtrum te quis Aeschine.) Conuicia tractaturus, iudicum sibi beneuolentiam præparat, hostem esse ciuitatis ostendendo, non suum, Aeschinẽ: vt ita quicquid ei maledixerit, libenter audiant, vt cum hostis communis petitur. Oratio talis est: Qui fit, meus hostis cum sis (id enim interrogatus fateberis) vt me nusquam à te accusatum esse constet, non in rationibus referendis, non publici criminis rerum factũ, non aliis denique vllis iudiciis? Quare è silentio tuo perspicitur, te non esse Demosthenis inimicum: præsertim cum me insontem & integrum esse constet.

Vide ne horum sis inimicus.) Verbum Vide bene ponitur. Non enim ipse vult pronunciare: sed rerum natura, inquit, fateri te cogit. miror autem calliditatem eius, quòd prius cùm exaggeratio fuit vtilis, totius ciuitatis hostem esse Aeschinem ostẽdit. vbi autem tota periodus expleta est: non iam ciuitatem dicit, sed hos, iudices intelligens, ne horum sis inimicus. eorum enim beneuolentia nunc indigebat, vt ita & suffragia mereatur, & bellum concitet aduersario.

A τὸ μὲν λαβεῖν ἐπαινῶ. τὸ δ' ἀποδοῦναι μεμφόμεθα. σκεπτέον πάλιν τὸ ἀποδοῦναι ὡς δικαίως εἰρημένον. ἵνα φαίνηται χρέα ἀποπληροῦσα ἡ βουλή.

καὶ μοὶ δοκεῖ τὸ γε ἐν θεάτρῳ.) μεταβαίνει λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἕτερον νόμιμον τὸ περὶ τὸ κηρύγματος. καὶ βλέπε τίνι εἰσαγωγικῶς ὅπως ἔχει. καὶ μοι δοκεῖ τὸ κηρύγματος εἰ σκοπείη τις, ὁμοίως συκοφαντίαν δ' ἂν καὶ βάσκανον.

τὸ μὲν μυριάκις μυρίους.) πολλούς, ἀληθεύων πρὸς ἀόριστον. πολλοὶ γὰρ πολλάκις ἐστεφανώθησαν, ἀλλὰ τῆς ξενίας, βουληθείσης τῆς πόλεως. ὅπερ ἀποκρύπτων, δύπερον τινὰ ἀπάτην ἐργάζεται.

ἀκούεις αἰσχίνη τὸ νόμου.) ἐπεὶ καλῶς ἔχει χρεία προσῆκεν, τὸ σαφὲς ἔχειν τὸν νόμον, ὑφαρπάζων τὸν ἀκριβῆ τῆς ἐξετάσεως τινὰ ἀκρίβειαν. δοκεῖ γὰρ ῥητὸν καὶ τὸ ἐλλεῖπον ἀσάφειαν ποιεῖν. δύκεινητέον οὖν οὕτως. ὁ νόμος φησὶ λέγε σαφῶς, μηδεὶς ἐν τῷ θεάτρῳ κηρυττέσθω, πλὴν ἐκείνων, οὓς ἂν ὁ δῆμος ἕληται, καὶ ἡ βουλὴ ψηφίσωνται.

τούτοις δ' ἀναγορδύετο.) ὁ κῆρυξ δηλονότι, οὓς ἂν ὁ δῆμος ἕληται, καὶ ἡ βουλή. ἰσέον δ', ὅτι περὶ τῆς ξενίας ὁ ὁ νόμος ταῦτα διείρηκεν, ὡς εἴπομεν. τί οὖν ὦ παλαίπωρε.) οἰκτείρει τὸν ἐχθρὸν, ὑποδύθωνον ποιῶν τῷ ἐγκλήματι. φαῦσι δὲ δυσχέσατε τῇ ἀληθείᾳ μαχόμενος. ᾔεσθε πολεμοῦντα τῷ νόμῳ. ἀπαλλάσσου τῆς νόσου. χρήσιμος ἐν τοῖς τοιούτοις κακοῖς ὁ ἑλλέβορος. δίχου τὸ πρᾶς τ' θεραπείαν. ῥίψον ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸ ἀῤῥώστημα.

ὥσπερ ἀνδριάντα ἐπιδεδωκώς.) ὁ αἰσχίνης οὐ συγχωρῶν εἶ) τὸν ῥήτορα δημοτικὸν, ἔφασκεν ὥσπερ πλάστου τὸν δημαγωγὸν, ὡς ὀφείλει δύχλυνὴς εἶ), καὶ σεμνόν σεμνῶν, καὶ τεθραφθαι καλῶς. καὶ πεπαιδεῦσθαι ἐλευθέρως, καὶ κηδεσθαι τῆς πατρίδος, καὶ τὰ τοιαῦτα. εἶτα μὴ τινὰ ἀπαρίθμησιν τούτων ἀπιθεὶς τὰ κῆ τὸν δημοσθένην, καὶ μηδὲν τοιοῦτον δύρῶν σεσοὺ αὐτῷ, χειτλιάζει καὶ ἀγωνιᾷ. ἁμαύρει οὖν τῇ ὡδὶ θέσει τὸ ὁμοίου τὸν λογισμόν. ἤδη γὰρ τίς φησιν εἰ δημιουργὸν ἀξιοῖ πλάσαι ἀνδριάντα καὶ τὰ ὅμοια σχήματα οἷα δεῖ ἔχειν πρὸς αὐτὸν ποιασάμενος, ἐπειδὰν μὴ τοῦτα ᾖθὼν μὴ εὕρῃ ἐνόντα ἐν τῷ πλάσματι τὰ ἀνδριάντος τὰ ἐν τῇ γραφῇ, εἰκότως δυχεραίνει καὶ καταβοᾷ τὰ τεχνίτου.

οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ.) ὁλιτήρει ὅτι ἐν οἷς ὠφελεῖ, δίδωσιν αἰσχίνῃ τὸ ἴσον εἰς σωτῆσιν, καὶ οὕτω πειθῶ.

πότερόν ὄστιν αἰσχίνη.) μέλλων τὰς λοιδορίας ἐργάσασθαι, προσδοποιεῖ ἑαυτῷ τινὰ ὡδὶ τῷ καθημένων εὐμένειαν. ἐχθρὸν ἀποφαίνων τῆς πόλεως οὐχ ἑαυτὸν τὸν αἰσχίνην. ἵν' οὕτως, ὅπερ αὖ εἶπον, βλασφημῶν αὐτὸν, ῥᾳδίως ἀκούσωσιν ὡς ἐχθροῦ κοινοῦ βαλλομένου. ὁ οὖν λόγος τοιοῦτος. πῶς ἐμὸς ὢν ἐχθρὸς (τοῦτο γὰρ αὖ ὁμολογήσας ἐρωτηθεὶς οὐδαμοῦ φαύλῃ γεγονώς μου κατήγορος; οὐκ ἐν εὐθύναις, οὐκ ἐν γραφαῖς, οὐκ ἐν ἄλλαις κρίσεσιν ἁπλῶς; ὡς εἶ) δῆλον ἀφ' οὗ σεσιώπηκας, ὡς οὐκ εἰ τῷ δημοσθένει πολέμιος. ἄλλως τε, ἰδίᾳ καθαρὸς ἐγὼ καὶ ἀμεμπτος ἐφάνην.

ὅρα μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ᾖς.) τὸ ὅρα καλῶς. οὐ θέλει γὰρ αὐτὸς ὑποφῆναθαι. ἀλλ' ἡ τῶν πραγμάτων ἀναγκάζει σε φύσις φησὶν ὁμολογεῖν. θαυμάζω δὲ τινὰ δεινότητα, ὅτι πρώην ὅτε τῆς αὐξήσεως χρεία λιῖ, ὅλης τῆς πόλεως ἀπέδειξεν ἐχθρὸν τὸν αἰσχίνην. ὅτε δὲ σωτηρίου ἡ πᾶσα ἡ βουλὴ, οὐκ ἔτι λέγει τινὰ πόλιν, ἀλλὰ τούτων, τοὺς δικαστὰς λέγων. μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ᾖς, αὐτῷ γὰρ ἔδετο νικῶ τῆς εὐνοίας. ἵνα θηρεύσῃ μὲν τινὰ ψῆφον οὗτος, ἐναίρῃ δὲ τῷ ἀντιδίκῳ τὸν πόλεμον. διὸ

διὸ καὶ θαῤῥῶν δύθις ἐπάγει. ἐπεὶ δὴ τοίνυν ἡμῖν δύσεβὴς καὶ δίκαια ψῆφος.) κινήσας αὐτάρκως εἰς δυσμένειαν τοὺς ἀκούοντας, ὅπισημαίνει) ὡς νενικηκώς. δεῖ δ' εἰκαὶ γὰρ φησὶν ἡ δύσεβὴς & δικαία ψῆφος ἅπασι. τὸ μὲν οἰκεῖον & φανερῶς εἰπὼν, ὡς αὐτὸς ὀφείλοι τὴν ψῆφον λαβεῖν. ὑπαγνιτλόμυος ὢν ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ὑποδείξεως τὸ τοῦ. ἔστι δὲ αὖπαν μέχρι τούτου, τὸ μέρος τῆς δικαίας, τὸ δὲ τῶν εὐεργετημάτων, ᾧ καὶ τὸ νόμιμον συνῆψεν, ἀδεκὲς ὑπάρχον, ὡς ἔφαμεν. φυλάττει δὲ μὴ τὰς λοιδορίας τῇ μνήμῃ τὸ ἄλλο τὸ κεφαλαίου μέρος. ἐν ᾧ τὸν ἐν χειροτονίᾳ κακῶν μεμνημένων, αἱρεῖ τὰ ἐγκλήματα.

δεῖ δέ με ὡς ἔοικεν.) δύο συγγνώμας ἔθηκεν. ἐν μὲν τῷ δεῖ με, τὴν ἀνάγκην δηλῶν. ἐν ᾧ τὸ φιλολοίδορον, ὅπ ἀμφ' ἡδονῆς ἐνδυφᾷ τοῖς αἰσχίνου κακοῖς, ὑπὸ ξενομένης τῆς φύσεως τὸ πρᾶγμα. ἀλλὰ μὴ ὡς σπερμολόγος.) τινὲς φασιν οὕτω καλεῖσθαι τὸν κολοιὸν, ὡς ἀλλοτρίοις πτεροῖς περιπεποιημένον. καὶ δὴ καὶ ὁ αἰσχίνης οὐδὲν ἴδιον ἔχει. τοῖς δὲ τῶν ἄλλων λόγοις περιπεποίηται, αὐτὸς ἀπαίδευτος ὤν. ἢ σπερμολόγος, ἀσεβὴς, ὑπὸ τῶν βωμῶν συλλέγων τὰ ὑπιπτεύοντα ὑπὸ τῶν ἄλλων. τάχα δ' καὶ πένης, ὁ τὰ ὑποπίπτοντα ὑπὸ τῶν βαστάζόντων ἀναλαμβάνων. ἢ βραχὺ τὰ ὑπὸ τῶν συλλέγων καὶ οὕτω ξενόμενος. ὄλεθρος γραμματεύς. ἢ ὀλέθρου ἄξιος. ἢ ὁ πολλοῖς περιστὰς ὄλεθρον, τῷ μεταβάλλειν τὰ γράμματα ἐν τῷ ἀναγινώσκειν. ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα ὦ γῆ καὶ ἥλιε.) ἔοικε γὰρ τραγικὰ εἶναι) ταῦτα. καὶ ἅμα εἰς τέλος ὑποσκώπτει Σωκρατικὴν παιδείαν ὑπικαλούμενον. ὁ γὰρ αἰσχίνης δυσχεραίνων εἰ δημοσθένης ὀφθείη στεφανούμενος, καὶ ταῦτα ἐφθέγγετο. οὐκ ὑποφῶν ὤν, ὅ, περὶ σοῦ. ἐγκωμιαστικοῦ νοήματος ἐπῆλθετο. ἐπεὶ καὶ ὁ φόρος τῆς ἐγκωμιαστικῶν· χοίνικας παχείας.) εἰπὼν δουλεύειν αὐτὸν, τὰ ἐπόμβια τοῖς φαύλοις τῆς δούλου ἐπήγαγε, τὰς πέδας λέγων. τοῦτο γὰρ καλεῖ χοίνικας, τὸ τροχύλον δηλῶν. τὸν καλὸν ἀνδριάντα.) μικρὸς γὰρ λίαν ὁ αἰσχίνης τὸ σῶμα. ἀλλ' ὡς ὁ ξιφεφύλης. οὐκ ἁπλῶς. αὐλητὴς. ἦσαν γὰρ ἐπίσημοι, ἀλλ' ἐν ξιφίοι αὐλῶν, ἄμουσον ῥυθμόν. ξιταγωνιστὴν ἄκρον.) καὶ τοῦτο κατὰ τὸ ἦθος. ἔστι γὰρ ἀμαθέστατον. ὀκνῶ μὴ σοὶ σοῦ.) δύο αἰνεῖ. καὶ τὸ δοκεῖν εἶναι) σώφρων, καὶ τὸ φεύγειν τὰς λοιδορίας κἂν ὦσιν ἀληθεῖς. οὐ γὰρ ὧν ἔτυχεν λέγει.) τὸ παρὰ προσδοκίαν καλούμενον. ἐπειδὴ παρὰ προσδόκιμον οἱ ἀκροαταὶ τὸ ῥητὸν ἐπήγαγε. μὴ σοὶ ὧν λέγω ὅτι τις ἀμφισβήτησις.) ὑποδείκνυσιν ἐν τούτοις ὅτι οὐχ ὡς ἐχθρὸς ἀκριβολογεῖται, πάντα ἐξετάζων ἃ ἦν ἄμεινον, ἀλλὰ πλεῖστα & παρεμπέπτεται. διηγεῖται γὰ τὰ σαφέστερα, καὶ ἀκριβέστερα. διὸ καὶ ἀκολούθως ἐπήγαγε. τὸν ὑποφηφισθέντα.) ἔδοξε γὰρ ὁ αἰσχίνης, ἀθλίως ἐδόκει εἶναι) τὸ πρέπον. γινομένων δὲ τῶν καλουμένων διαψηφίσεων, ὅ ὅτιν ἐξετάσεων ἐν τοῖς δήμοις, ὡς ἔθος, εἰ ἄρα φύσει ἀθλιώτης ὤν. οὐκ ὢν ἐνέγραψεν ἑαυτὸν, ἐκ προδήλου τινὸς, εἰς τοὺς ἀστοὺς. ἀπεψηφίσθη δὲ καὶ ἀπεδοκιμάσθη ὡς οὐκ ὢν ἀστὸς καὶ ἐκβέβληται. λυπηθεὶς δ' ᾤχετο πρὸς τὸν φίλιππον. & ὑπέσχετο αὐτῷ, λάθρᾳ τῆς ἀττικῆς ἐπιβαὶς, ἐμφρήσειν τοῖς ἀττικῆς τὰ νεώρια. κεκρυμμένον ἐν πειραιεῖ.) τὰ εἰκότα εἴρηκεν ὡς πεῖσαι δυνάμενα, ὅ, τε γὰρ τόπος τὰ πειραϊκὰ ὑποπτον, καὶ ὁ τρόπος. κεκρυμμένον γὰρ εἰπὼν, εἰς πίστιν ἄγει τὸ λεγόμενον.

ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δίκαια ποιᾶν.) μιμεῖται τὸν αἰσχίνην τοῖς λόγοις. τὸ πιθανὸν αὐτοῖς εἰς ἀπάτην δίδοις. ὃ ἔστι ὅπως ὀνομάζῃ τὴν πολιτείαν ἐν φιλανθρωπίας γνωρίζουσαν.

A Quapropter etiam mox confidenter addit.

Poſtquã aũt religioſum & iuſtũ ſuffragiũ.) Audito rib. ad iuſtũ odiũ cõcitatis: quaſi parta victoria exultat oratio. Nã oſtẽsũ eſt, inquit, religiosũ & iuſtũ ſuffragiũ omnib. & id quidẽ quod erat propriũ, non apertè dixit, ſibi tribuendum eſſe ſuffragium: ſed ex demonſtratione rerum id obſcurè innuit. Hactenus autem ab eo pars iuſti, quã de beneficiis agit, producitur, cui etiam legitimum adiũxit, quod, vt diximus, infirmum eſt: & poſt conuicia reliquam capitis partem, in qua cladis ad Chæroneam acceptæ criminationes refellit, memoria cuſtodit.

Oportet me autem, vt apparet.) Duas veniæ cauſas ponit. Nam & verbo, Oportet me, neceſſitatẽ ſignificat. nomine autem, Conuiciorum amantem, ſe nulla cum voluptate malis Æſchinis inſultare, naturaab ea re abhorrentem.

Sed non vt vitilitigator.) σπερμολόγον vocari quidã B aiunt monedulam, quòd alienas plumas mutuata ſit. Ita & Æſchines nihil habet propriũ, ſed aliorũ verba mutuatur, cum ipſe indoctus ſit. aut σπερμολόγος impius, ea colligens quæ in aras imponunt alij. Fortaſſis etiam pauper, qui quæ geſtantibus excidunt, excipit, paulatim ſpicas colligens, & ita victitans.

Scriba perditus. ὄλεθρος, vel interitu dignus, vel qui multis cauſa fuit interitus, mutandis literis inter recitandum. Tanquam in Tragœdia vociferantem, ô Tellus ô Sol.) Videntur enim Tragica eſſe hæc: & ſimul etiam artem eius inceſcit, Intelligentiam & diſciplinam inuocantis, Æſchines enim grauiter ferens, ſi Demoſthenes corona ornatus conſpiceretur, etiam hæc protulerat. Etſi autem nõ deeſt quid de te oporteat.) Sentẽtiam demõſtratiui generis arripuit. Nam & vituperatio ad demoſtratiuum genus pertinet. Compedes craſſas.) Cum eum ſeruiſſe ſeruitutẽ dixerit, ea quæ ſeruis improbis accidere ſolent, ſubiecit compedibus narrandis, quas ad oſtendendam rotunditatem earum χοίνικας, id eſt modios ſiue modulos appellat. Bellum homuncionem.) Paruæ enim ſtaturæ fuit Æſchines. Sed vt tibicen nauticus.) Non ſimpliciter tibicen) erant enim quidam celebres) ſed C qui in triremi quiddam inconditum fiſtulat.

Summum tertianum actorem.) Et hoc ad mores hominis refertur. Significat enim indoctiſſimum.

Vereor ne de te.) Duo conficit, & vt modeſtus eſſe videatur, & vitare conuicia, tametſi vera fuerint.

Neque enim eorum fuit, quibus contigit.) Figura, quæ præter expectationem vocatur. Nam aliud quàm expectabant auditores, ſubiecit. Ac de quibus eſt aliqua controuerſia.) His oſtendit ſe non vt hoſtem ſcrupuloſius inquirere in omnia eius delicta: ſed plurima etiam tranſilire. Narrat autem apertiora & certiora, quapropter aptè ſubiecit: Reiectum.) Is enim Antipho prius Atheniẽſis habebatur. Cum autem recenſiones & inquiſitiones in municipiis de more fierent, vtrum aliquis cum natura non eſſet Atheniẽſis, ſtudiis quorũdam adiutus ſe in ciuium album falſo inſcripſiſſet: repudiatus & improbatus eſt, vt qui ciuis non eſſet, & eiectus. Quod grauiter ferens, ad Philippum ſe contulit, & promiſit, ſe clàm in Atticam ingreſſum, Athenienſium naualia incenſurum. Latitantem in Piræeo.) Probabilia dicit, vt apta ad perſuadendum. Nam & Piræei locus ſuſpectus eſt, & modus: quia latitaſſe eum dicit, fidem facit ſuſcepti facinoris. Me in libera ciuitate.) Imitatur verba Aeſchinis, probabilitatem eis ad impoſturam tribuens. Vide enim vt nominet rempub. humanitate inſignem,

& calamitosos dicēdo ciues, moliatur dimissionem? Rursus aūt Æschines populo clàm inimicum facit, qui eū ciuem nominet, qui nō sit ciuis. Et ædes inuadens.) Magnā oratori laudē parit ea pro cōmuni vtilitate vigilantia, vt se ipse nemine vel sciēte vel iubēte, inquirat nocēdi cupidos. Quidā illud, Effecit vt sine decreto dimitteretur: cū eo coniungunt quod sequitur. decepto.n. populo persuasit, vt celeriter dimitteretur: vt ne tempus daretur ad cauendum. Totum igitur ex vtroque. * Quòdni senatus Areopagiticus.) Cōiungit se vrbanè cum honestissimo ordine, & pari cum eo frui gloria studet. Quem enim Demosthenes deprehendit, Aeschines absoluit, eum senatus indagauit & recuperauit. Non opportunè acciderat.) Exprobrat quodammodo populo sub persona senatus. Humanum enim est quædam ignorare. Illud autem Non opportunè, eiusmodi est: non ignorare oportuit ab oratore edoctos: &, cum beneuolum haberetis concionatorem, insidias non intellexistis. Conscius insidiatori fuit proditor, & vos præstigiis delusit. Et comprehensum.) Vndique peruestigatum, præda non amissa. Per fugam autem suspicionem probat. Neque enim tam properè fugisset, nisi sontem se esse scisset. Reduxit ad vos.) Specta verbi solertiam. Postquam eum dixit è concione adiutore Æschine, fugisse, propriè dixit, Reduxit: in eundem locum, denuò eum statit senatus, vnde prius euaserat, incolumis. Quare cum id sciret senatus Areopagiticus.) Adiungit etiam aliud factum senatus, quòd opportunè contrà Æschinem narratur: & hinc etiam cernere est diuinum eius ingenium. Ne enim illud de Antiphonte in gratiam Demosthenis factum videretur: introducit senatum ipsum per se, non ab oratore impulsum, damnantem, & latam contra Æschinem sententiam vtrinque confirmat. Idque ab altari petens suffragium.) Diluit ea quæ obiici poterant, ne quis ex odio id à senatu factum esse dicat. Ab altari autem, siue quòd acceptos inde calculos ita ferebat, siue quod inter sacrificandum manibus aræ impositis manum*plenam in calculos transtulit. aut Ab ara, pro,* Post aram. Proinde cum iste.) Cum singulorum testimoniorum fidem attulerit, iam enthymemate vtitur. Cōstructio autem periculosa est, & solœcismo non dissimilis à quibusdam existimata. Sic autem tractanda est, vt eam mutemus quidē, sed extrinsecus nihil prorsus inferciamus: Proinde cum iste dicturus esset; alteri nimirum mandauit orationem, & eum Senatus repulit. à qua re? à patrocinio. Tanquam dedecore affecturus rempublicam.) Inuertit orator verba, de industria opinor, ad Philippi absurdum consilium indicandum. Primùm enim coarguendus est homo facinorosus, deinde probro afficiendus. Et multus flueret contra nos.) Considera & hic quanta sit ingenij in oratore nostro magnitudo, vt, cū admirari videatur Pythonem, vt quidā putant, neq. scientiam ei neque prudentiam tribuat, sed profluēs quiddam & loquax, omnino superuacaneū; quæ nulla veræ artis signa sunt, sed eloquentiæ, vt ita dicam, simulacra potius. Quapropter eū etiam audacē appellando perstringit. Et ciuitatis defensionem non deserui.) Quoniam dixit, Non cessi, nec amotus sum. & quia cogitare potuisset aliquis, eū vt æmulū oratorē oratori inuidere: ideo prudentissimè transfert causam ad id quod est probabilius, ciuitatis se non deseruisse defensionem dicens. Cætera desiderantur.

A καὶ τοὺς ἠτυχηκότας λέγων τῷ πολίτῃ, μηχανᾶται τῷ ἀφεσιν, ποιεῖ ἢ λελυθότος πάλιν πολέμιον τῷ δήμῳ τὸν αἰσχίνην· εἰ γε ὁ μὲν, οὐκ ὄντα, πολίτην ἐκάλει.

καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίξων.) πολὺν ἔπαινον φέρει τῷ ῥήτορι. ἅπας γὰρ τὸ κοινοῦ συμφέροντος ἀγρυπνεῖ, ὡς καὶ μηδενὸς εἰδότος καὶ ὑπεξέλοντος, αὐτὸν ὑπεζητεῖν τοὺς βλάπτοντας. πῶς ἢ ἐξῆς σωπᾶσαν τὸ αὐδιψήφισματος ἀφελοῦσαν ἐποίησεν, ἀπατήσας δὲ τὸν δῆμον, ἔπεισεν ἀφελοῦσαν τὸν αἴθροπον ὀξέως, ὡς μὴ ἢ καὶ ἐν ἐγχρυσέᾳ τῷ ψηφίσματος * ὅλον πίνειν ὀξος ἀυφεῖν.

καὶ εἰ μὴ ἡ βελὴ ἦ ὀξ ἀρείᾳ πάγου.) σωάπτει ἑαυτὸν δεξαπέλως σεμνοτάτῳ βελευτηρίῳ, καὶ καιροῦ θαμετ' ἐκείνης πρεσβύτατον τῷ δόξαν. ὃν γὰρ δεμῷ δημοσθένης, ἀπέλυσε ἢ αἰσχίνης, ἐπεζήτησεν ἡ βελὴ καὶ ἀίσωσεν. ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκεῖαν.) ὀνειδίζει ζόπον τινὰ τῷ δήμῳ διὰ τῶ προσώπου τῆς βουλῆς. ἐστι μὲν γὰρ ὡς αἰθρώπους ἀγνοεῖν. τὸ ἢ ἐν ἀ δέοντι, τοιοῦτόν ὄξιν. οὐκ ἀγνοεῖν ἔδει, διδαχθέντας ὑπὸ τῶ ῥήτορος, καὶ δίκην ἔχοντες δημηγόρον, τὸν ὑπαβελιὼ οὐ σωπᾶν ἔδει. σωπήσατο τῷ συμβούλῳ ὁ προδότης, καὶ ὑμᾶς ἐξαπάτησεν.

καὶ συλλαβοῦσα.) παντελῶς ἀγρύσασα, τὸν θήραν οὐκ ἀπολέσασα. κατασπεύάζει δὲ διὰ τῆς φυγῆς τὸν ὑπόνοιαν. οὐ γὰρ ἂν ὕτω σπουδαίως ἔφυγεν, εἰ μὴ σωπᾶδει ὡς ὑπόδυνος ὢν. ἐπανάγαγεν ὡς ὑμᾶς.) θέασαι τῆς λέξεως τὸν ἀκρίβειαν, ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διὰ αἰσχίνου πεφυγέναι, κυρίως εἶπε τὸ ἐπανήγαγεν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, αὖθις κατέσησεν αὐτὸν, * ἡ βελὴ, ὀξ οὗ σέσεσαι πρότερον.

B τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦτα ἡ βελὴ ἡ ὀξ ἀρείᾳ πάγου.) συνάπτει καὶ ἕτερον πολίτευμα τῆς βελῆς, δικαίως κατ' αἰσχίνου λεγόμενον. καὶ ἔστι καὶ τοῦθα τῷ δαμωνίαν αὐτῷ κατοπτεύσας φύσιν. ἵνα γὰρ μὴ δόξῃ χάριτι δημοσθένους γεγονέναι τὸ τὸ αὐτοφώτος, εἰσάγει τῷ βελιὼ αὐτῷ καθ' αὐτῷ ἀλλ' ἐκ τῶ ῥήτορος κατανιώσκουσαν. καὶ ποιεῖ κῆ τῆς πονηρίας αἰσχίνου τὸν ψῆφον τῆς βελῆς ὀξ ἀμφοτέρων βεβαίαν. C ταῦτα ἀπὸ τὸ βωμοῦ φέρουσα. αἰαιρεῖ τὰ ὑφορμοῦντα. ἵνα μὴ δυσμένειαί τις μάρτυρήσῃ τῇ βελῇ. τὸ ἢ ἀπὸ τ βωμοῦ, ἤτοι ὅτι ἐκεῖθεν λαμβάνουσα τὰς ψήφους ἔτος ἐδίδου. ἢ ὅτι τὰς χεῖρας ἀπιθεῖσα τῷ βωμῷ θύουσα, μετέθηκεν ἀπὸ τὰς ψήφους τὸν χεῖρα * γέμουσαν. ἢ ἀπὸ τὸ βωμοῦ, μᾶλλον τὸν βωμόν. ἐκὲν ὅτε τότε μέλλοντος.) δοὺς ἑκάστης μάρτυρίας τὸν πίσιν, χῆται λοιπὸν ἐνθυμίματι. ἡ δὲ σώταξις ἐπικίνδυνος. C σολοικοφανὴς ποιν ἐνομίσθη. μεταχειρισέον ἢ αὐτὸν ἔτος. ἀμείβοντες μὲν, οὐδὲν ἧττον φθάραν ἔξωθεν ἐπισάγοντες. ἐκὲν ὅτε τοίπυ μέλλοντος λέγειν, προσέταξεν ἑτέρῳ δηλοῖ ὁπ λέγειν. κῆ ἀπήλασεν αὐτ' ἡ βελή. πίνος; τῆς συνδικίας. ὡς ἐν αἰσχίνη ποιήσων τὸν πόλιν.) ἐνήλλαξεν ὁ ῥήτωρ ἐξεπίτηδες εἰμαι τὰ ῥήματα, τὸν ἀποπίαν τῆς φιλίππου γνώμης δηλῶν. ἐπεὶ φανερόν τις ἦν ἔχειν ὀφείλῃ τ' ἀδικοῦντα, εἶτα καταιχύνειν. C πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμᾶς.) σκόπει καὶ ταῦθα τὸ μέγεθος τῆς μεγαλονοίας τ' ῥήτορος. ὅπ κῆ δοκῶν, ὡς οἴονταί πινες θαυμάζειν τ' πύθωνα, οὐδὲ ὅπ σὺν αὐτῷ, οὐ ἢ σωῆσιν ἐμαρτύρησεν. ἀλλὰ τὸ ροσδὲς C λέγον, ἁπλῶς προειπόν. ἅπερ οὐ τέχνης ἀληθοῦς γίνεται σύμβολα. ῥητορικῆς ἢ ὡς εἰπεῖν εἴδωλα μᾶλλον. διὸ C θεσσωῆ αὐτ' εἰπὼν διέβαλεν. κῆ τὰ τῆς πόλεως οὐχὶ προῦδωκα δίκαια.) ἐπειδὴ εἶπεν οὐκ εἶξα, οὐδ' ὑπεχώρησα, καὶ ἔμελλέ τις, τὸν αἰτίτεχνον ἐννοεῖν, ὑπονοεῖν, ὡς ἄρα ῥήτωρ ἐβάσηνε. διὸ καὶ σοφώτατα μετάγει τῷ ὠπίαν προῖς τὸ δῆμόσιον, τὰ δίκαια τῆς πόλεως οὐ προύδωκα, φήσας.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

Ὅσην μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σπουδὴν ποιεῖται τουτονὶ τὸν ἀγῶνα ὁ συκοφάντης, ἐκ τοῦ προοιμίου μάλιστα γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς πεπυσμένους. συνηγορικὸν γὰρ δὴ τοῦτο τὸ προοίμιον, ἐκ διαβολῆς τοῦ τε ἀντιδίκου καὶ τοῦ συνηγόρου ἀμφοῖν, τοῦ μὲν Εὐβούλου καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀεὶ γὰρ ὁ Εὔβουλος ἐπολέμει τῷ Δημοσθένει, ἐκ τῆς αἰτίας τῆς περὶ Ἁρπάλου, ὡς ἔγωμοσε τοῦ μείδιου. τοῦ δὲ συνηγόρου ἀμφοῖν τοῦ τε ἄλλων ἀμφὶ συνηγόρων. τὸ γὰρ ἐπιφανεῖς ἄνδρας, κατασκευὴ ἔστι τοῦ πράγματος. δεῖ γὰρ τὸν ῥήτορα, μὴ μόνον τῇ καινομυθίᾳ ὑποδέσεων συμφορᾶν. ἀλλὰ καὶ τὰ λυποῦντα πρὸ τῆς ὑποθέσεως. ἐπεὶ τοίνυν ἑώρα συνεστηκότας οὐκ ὀλίγους περὶ τὸν αἰσχίνην, καὶ Εὔβουλον, ἄνδρα τῶν δοκιμωτάτων ὄντα. πρὸς τοῦτοις ὑποτεινόμενος, διδάσκει τοὺς ἀκούοντας πείθεσθαι τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ὅρκοις μᾶλλον, ἢ τοῖς συνηγόροις. φυλακτέον γὰρ ἐν προοιμίοις ἐστὶ αὐτῷ τὴν ὀνομάτων ποιεῖσθαι τὰς διαβολάς. οὐ γὰρ ῥητορικόν, ἀρχόμενον πολλοῖς προσκρούειν. αἰτεῖ γὰρ πολλὰ δι' αὐτῆς τῆς ἐννοίας. καὶ γὰρ διαβάλλει τὸν αἰσχίνην, ὡς μὴ ὑποθαρροῦντα ὑπὸ τοῖς δικασταῖς, ἐκ τοῦ καταφεύγειν. ὑπὸ τοὺς βοηθοῦντας. καὶ πλήττει τοὺς περὶ τὸν Εὔβουλον, ὡς κοινωνοῦντας, καὶ ὑποπτους ποιεῖ τοῖς δικάζουσι τοὺς συνεστηκότας. ἐπὶ γε μὴν αἰτίᾳ καὶ τὸ ἰσχύειν τοῖς δικασταῖς αὐτὸς οὐ γὰρ ἂν οὕτω πολλοὶ συνῆλθον ὑπὲρ ταύτην τὴν δίκην, εἰ μὴ τὸν ἥττονα ἐδεδίεσαν. ἔπειτα κρείττους ὑποφαίνει καὶ ἰσχυροτέρους τοὺς δικάζοντας τῆς περὶ πλουσίων δυνάμεως. ἐπ' αὐτοῖς γὰρ εἶναι, ἰσχυροὺς ποιεῖν τοὺς πλουσίους καὶ μή. τοῦτο δὲ χρήσιμον αὐτῷ, πρὸς τὸ παρακαλύπτειν θαρρεῖν τοὺς δικαστάς. τὸ δὲ ἁπλῶς, αὐτὴ τὴ προοιμίου. ἐνοχλοῦντας δὲ λέγει, οὐχ ὁρῶ, ἀρρωστοῦντας τῇ δικαίᾳ, ἀλλὰ ὄχλησιν καὶ ἀδικίαν ὑποκαλῶν τὴν παράκλησιν. ἵνα δ' εἴπῃ, ὡς αὐτοὶ τὰς δεήσεις ὡς ἀδίκους οὐ προσεδέξαντο. δεήσομαι δὲ πάντων.) τὸ δεήσομαι, ἔστι συμπέρασμα τῆς προτάσεως. τὸ δὲ ἄνδρα, τὸν Εὔβουλον λέγει. οὐκ ὀνομάζει δὲ αὐτὸν φανερῶς, ἀπαραίτητόν τινα ὄντα ὅπως ὠφεληθῇ τὸ ἀμφί, τὸ δὲ αἰσχίνην πῶς βλάπτῃ. τῆς παρακλήσεως.) ἤτοι τῆς ἐκ παρακλήσεως γιγνόντων συνηγορήσαι, ἀλλ' οὐ τοῦ δικαίου ἕνεκα.

δεήσομαι δέ.) οὗτοι μὲν παρενοχλοῦσιν. ἐγὼ δὲ ἱκετεύω. πάντων οὖν δεῖ τυχεῖν; οὐκ ἄλλων, ἀλλὰ καὶ τοῖς μὴ δικαίοις δίκαιόν ἐστιν ὑπάρχειν. τὸ δὲ μήτ' ἄνδρα πιεῖσθαι, πρὸς τὸν Εὔβουλον ὑποτείνεται, πολέμιον ὄντα αὐτῷ. οὗ καὶ τῇ τοῦ μειδίου πεποίηται μνήμην. σφοδρὸν δὲ καὶ ὀργιζόμενον ὁ ῥήτωρ. κρύπτει γὰρ ἐν προοιμίοις τὸν προσηγορίαν, τῇ τέχνῃ πειθόμενον.

Η τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὅρκον. τὸ μὲν, ἐνδέχεται. τὸ δὲ, φοβοῦ. τῆς δὲ ἰδίων πλεονεξιῶν.) κερδῶν καὶ δυνασειῶν, ὅταν δόξωσιν αὐτοὺς προϊσάμενοι τῆς κοινομένων καὶ σώζοντας, προξενοῦσιν αὐτοῖς κερδῶν ἀφορμάς.

ἀξίωμα κωλύητε.) ἀλλὰ μὴ φοβεῖσθε, ἐφ' ὑμῖν γάρ ἐστι τὸ κωλύσαι, τῆς νόμων παρεχόντων τὴν ἄδειαν. τὴν ἀλαζονείαν δέ.) ἀλαζονία ἐστὶ τὸ ἀεὶ προτείνασθαι λόγον, καὶ λέγειν, τίς ὑμᾶς κατηγορεῖ; τοῦτο δὲ ποιοῦσι, σαφῶς εἰδότες ὅτι ὁσάκις κρίνονται καθ' ἑαυτοὺς, τοσαυτάκις καὶ θαυμάζονται. φησὶ δὲ ὁ ἡμέτερος, ὅτι πεποίηται ἡ λέξις τῆς ῥήτορι τὸ ἀειλογίας. παρὰ τοῦτο γὰρ διαρρήδην παρ' ἄλλῳ. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους.) ἐνταῦθα δέ ἐστι τὸ δεύτερον προοίμιον ἐκ διαβολῆς εἰλημμένον καὶ αὐτό, ὡς τὸ πρῶτον, ὡς ἐπαρρεῖ τοῖς δικασταῖς. ὅλη δὲ ἡ ὑπόθεσις, καὶ συμπλοκὴν προσῆλθεν.

AENARRATIO DEMOSTENICÆ ORATIONIS De falsa legatione, Hieronymo Vvolfio interprete.

QVanta in hoc iudicio, Atheniēses, contētione.) Concitatum est exordium, quo statim tum aduersarium, tum patronos aduersarij, vt Eubulum & eius familiares, perstringit. Semper enim Eubulus infestus fuit Demostheni propter crimen illud Aristarchi, vt ex oratione Midiana cognouimus.

Contentione.) Aeschines, & alij eius aduocati.

Qui modò videritis. Approbatio est propositionis.) Oratori autem nō causa duntaxat, de qua fit iudiciū. intuenda est, sed ea etiam, quæ ante causam molesta sunt. Cum igitur videret conspirasse non paucos Aeschinis & Eubuli, viri celebris, familiares: in eos directa oratione auditores docet, parendum esse legib. & iuriiurando, magis quam aduocatis. Cauendum autem est in exordiis, ne qui nominatim taxentur. neque. n. oratoriū est, orationis initio multos lacessere. Efficit autem multa per eandem sententiam. Nā & Aeschinem perstringit, vt qui ad patronos ideo cō fugiat, quòd in æquitate causæ nihil habeat præsidij: & Eubulum cum gregalibus verberat, vt eidem crimini affines: & factionem suspectam iudicib. facit: prætereáque innuit, se firmam habere causam. Neq; enim adeò multi ad hoc iudicium conuenissent, nisi metuerent ne crimen probaretur. Deinde ostendit. potiores & robustiores esse iudices potentia locupletum: quòd penes eos sit, diuites siue confirmare, siue infirmare. Idque ei prodest ad animum iudicibus addendum. ἀφ.) Paulo antè ἐνοχλοῦντας.) Importunitatem & iniuriam nominat aduocationem, vt ostendat à iudicibus repudiatas esse deprecationes.

Petam autem à vobis omnibus.) Clausula est propositionis. Virum.) Eubulum intelligit, neque tamen eum apertè nominat: sed æquitatē & iusiurandū aduocatis opponit: vt suā causā iuuet, Aeschinis aliquo modo lædat. Aduocatorū.) Videlicet eorū qui precibus adducti, ad patrocinandum adsunt, non iusticiæ gratia. Peto autē.) Isti se importunè ingerūt, ego verò supplico. Quid igitur petis? non alia, quàm quæ concedenda sunt etiam non rogantibus. Neque virū pluris.) In Eubulum hoc dirigitur. Demosthenis inimicum, cuius & in Midiana fecit mentionē. Sapit aūt orator etiam in iracūdia, dum in exordijs appellationem occulit: in quo arti paret. Quàm æquitatem & iusiurandum.) Vt illa mouet, ita hoc terret. ἰδίων πλεονεξιῶν.) Priuati emolumenti & potentatus cum ciues, eos vident patrocinantes reis, eósque conseruantes. lucrorum occasiones inueniunt: quas patrocinando & conseruandis reis captant. Ad quæ prohibenda.) Et non ad metuenda. Penes vos enim est prohibere, legibus metum vobis adimentibus. Ad respondēdum semper paratos esse video.) ἀειλογία est, semper offerre rationem, & dicere, Quis nos accusat? idque faciunt, quia sciunt, se, quoties absoluantur, totiès etiam in admiratione esse. Ait autem Genethlius, nomen ἀειλογία factum esse ab oratore. Vix enim apud alium reperiri. Ac alios quidem.) Hic initium est secundi exordij, quod & ipsum reprehensione constat, vt primum etiam aduersarium non fretum esse æquitate. Totam autem causam coniunctè tractat.

Nam & accuſat,& defendit:& huiuſmodi etiam exordium ſumpſit, quod ad horum vtrunque trahitur. Solius autem huius oratoris eſt,& Thucydidis, & Platonis,& his ſimilium,eâdem ſententia multa perficere.Continet hoc & translationis refutationem, Quis ipſe rationes nondum retuliſti, cur aliũ accuſas?Is autem ſe retuliſſe ſignificat, & denuò de iiſdé relaturum eſſe denunciat.Qui ad rempublicã.) Quia enim nullius ſceleris ſibi conſcij ſunt,ſemper volũt, nec recuſant reddere rationem. Ea enim ἀειλογία eſt. Cum autem odioſum eſſet de ſemetipſo dicere,ſubiicit vniuersè,Ac alios quidem: & autoritatem ſibi conciliat, tantum non clamitans, quis rationes repoſcere inſtituit ? Imitare per deos Æſchine meam prouocationem:aut alioqui ſic in genere loquitur,vt oſtendat,alios omnes factos eſſe meliores inſtitutis Athenienſium,& quotidiana diſciplina. Iſtum autẽ Æſchinem ſolum,nec poſt tot orationes * & actiones in alios,eſſe emẽdatum:atque ita & ciues laudat, & per collationem ſummopere vituperat & crimi- B natur reum. Priuſquam enim ad vos ingrederetur.) Prius enim ratio reddenda fuiſſet,quàm Timarchus accuſandus.nunc ad vos ingredi dedignatus, & intueri iudices non ſuſtinens,hominem ignominia notauit. Bene etiam verbo προτεινομένους, offerentes, vſus eſt,vt ipſi ſua freti innocentia,eos qui volunt,hortẽtur.

Alterum ſuſtulit.) Siue quòd ignominioſus eſt factus.(Ii autem,quia publicis negociis omnibus excluduntur,parum à mortuis diſtant :) ſiue, vt quidam aiunt,quòd ſe ſuſpendit,pudore ignominiæ,ac tędio.

Alijs obambulans minitatur.)Conſequens erat vt diceret,mihi minitatur.Sed quia turpe id erat,indefinitè dixit:& innuit,etiam alios fuiſſe accuſaturos,niſi timerent.φειῶν)Quaſi in eo vno ſit occupatus,& ſolicitè inquirat,nunquis accuſaturus ſit ? veluti , quis mihi minatur accuſationem ? quis conſcius eſt delictorum,quæ in legatione admiſerim ? Celebrat etiã alioqui ſe orator per hæc , quòd cum alij metu ab ac- C cuſando deterreantur,idem ſibi non accidat.

Et vobis perniciosiſſimam. Qui enim tollit & mutum reddit accuſatorem: locum iudicis tollit , ſi nemo amplius iudicio experitur.Ac me quidem probaturum,multa iſtum & grauia.) Tertium exordium translatione,quæ à tempore ſumitur , conſtans:

Conſtructio autem huiuſmodi eſt : Quod autem metuo,quanquam me puto oſtenſurum,hoc eſt,quãquam fretus ſum probationibus , vt antè dixit : hoc dicam,inquit,apud vos,& non diſſimulabo.Cur autẽ dixit Metuo?quia veluti reprehenſurus erat iudices, qui negocia parum curarent,& tandem obliuiſcerentur.Etſi igitur,inquit,hoc metuo: non diſſimulabo tamen metu veſtri.Scribitur enim & ὑποκρύψομαι.Notãdum autem quæ Æſchinis fuiſſet,& rei exceptio : eã artificij excellentia Demoſthenẽ præripuiſſe ne animaduerſam vſurparet.Semper autem contrarium eius quod facere inſtituit,confirmare ſolet.Ipſe enim cum ſuum aliquod commodum parat, & Aeſchinis calumnias præuidet:vereri ſe dicit iudicum obliuionem:vt qui ſæpe à veritate aberrent ob temporis ſpacium & obliuionem:vt & quæ ipſe proponit, credãtur:& quæ dicturus eſt Aeſchines,ſuſpecta fiant.

Quid autem etiam in hac perſuaſione. ὑπειληφώς, perſuaſum habens ponitur pro πεπεισμένον,Cum confidã, quo verbo cauet arrogantiam.

Non minus Athenienſes. Quaſi dicat. Non minus valet tempus , quàm natura rerum.

καὶ γὰρ κατηγορεῖ ⁊ ἀπολογεῖται. τοιοῦτον αὐτῷ καὶ τὸ προοίμιον εἴληπται. καὶ γὰρ ἐπ' ἀμφότερα ἔοικε). μόνος τούτου τοῦ ῥήτορος καὶ θουκυδίδου ⁊ πλάτωνος ⁊ τῶν ὁμοίων τούτοις, ἔστι τῆς αὐτῆς ἐννοίας πολλὰ κατορθῶν. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο μεταληπτικοῦ λύσιν. αὐτὸς μὲν δεδωκὼς δύθυνας, πῶς ἑτέρου κατηγορεῖς; ὁ ἦ, ὅτι δέδωκε σημαίνει, καὶ ὅτι πάλιν φησὶ τὴν αὐτὴν δίδοναι βούλεται προκηρύττει.

ὅσοι πρὸς τὰ κοινά.) τὴν γὰρ μηδὲν ἑαυτοῖς συνειδέναι κακὸν, ἀεὶ θέλουσι, καὶ ὑπομένουσι δοῦναι λόγον. ἔστι γὰρ ὅτε ἀειλογία. ἐπειδὴ ἦ ἐπαχθὲς ἴσως τὸ περὶ ἑαυτοῦ λέγειν, καθολικῶς ἐπήγαγε. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους. ⁊ ἀξιόπιστον ἑαυτὸν ποιεῖ, μόνους γὰρ βοᾶν, τίς τὰς δύθυνας λαμβάνειν προήρηται; μίμησαί μου πρὸς θεὸν ἀρχὴν τῆς προκλήσεως, ἢ καὶ ἄλλως καθολικῶς λεκτέον τὸν λόγον. ἵνα δείξῃ πῶς μὲν ἄλλους πάντας βεβιωθότας τοῖς τῶν ἀθύνων παραδόμασι, καὶ τὰς ὁσημέραι διδαχάς. τοιγαροῦν ἦ μόνον αἰτίαν μὴ μὴ τοσούτους λόγους, καὶ φράξεις τοσαύτας * τὰς εἰς ἄλλους, βεβιωθυίας. καὶ πόθεν ἐπανεῖ καὶ τοὺς πολίτας. καὶ ἐκ τοιαύτης μείστως ψέγει καὶ διαβάλλει τὸν κατηγορούμενον. πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς. ἐδόκει μοὶ γὰρ πρῶτον διαλεχθῆναι δύθυνας, εἶθ' οὕτως τὴν ἀρχὴν κατηγορεῖν. νυνὶ ⁊ ἐκ ἀξιώσας εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν, οὐδὲ θεάσασθαι τοὺς δικαστὰς αὐτοκράτορας ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον. εὖ ⁊ καὶ τὸ προτεινόμενον εἶπεν, ἵν' αὐτοὶ θαρροῦντες τοὺς βουλομένους προξενῶσι. τὸν μὲν ἀνῆρηκεν.) ὅτι ἄτιμος γέγονεν. οὗτοι ⁊ τὴν μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν ἐγγὺς τῶν τεθνηκότων εἰσίν. ἢ ὡς τινές φασιν, ἐπειδὴ ἀπήξατο, τὴν ἀρχὴν λοιπὸν ἐνεγκών. τοῖς ⁊ ἀπειλεῖ φειῶν.) ἵν' μὲν ἀκόλουθον εἰπεῖν. ἐμοὶ δ' ἀπειλεῖ. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀρχὸν ἴσως, ἀορίστως εἶπεν. δείκνυσι δὲ ὅτι καὶ ἄλλοι ἦλθον αὐτὸν τὴν κατηγορίαν, εἰμὴ ἐφοβοῦντο. τὸ ⁊ φειῶν, οἷον ἔργον τοῦτο πεθόμενος, καὶ πολυπραγμονῶν, μήτις ἄρα κατηγορήσῃ. οἷον. τίς ἄρα ἀπειλεῖ μοι γραφὴν, τίς μοι συνοίσεν ἐν τῇ πρεσβείᾳ τὰ σφάλματα; σεμνύεται δὲ καὶ ἄλλως ὁ ῥήτωρ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, εἰ τὴν ἄλλων φοβουμένων, καὶ οὐ κατηγορούντων, αὐτὸς τοῦτο οὐ πάσχει. καὶ ἀσυμφορώτατον ὑμῖν.) ὁ γὰρ αἱρῶν ἦ ὅπως μὴ ὀμίζων τὸν κατήγορον, τὸν τόπον αἱρεῖ τοῦ δικάζοντος, εἰ μηδεὶς ἔτι δικάζεται. τὸ μὲν οὖν ἐξεγκεῖν πολλὰ ⁊ δυνά.) ἦτον προοίμιον μεταληπτικὸν ἐκ τοῦ χρόνου. ἔστι ⁊ ἡ σύνταξις οὕτως. ὅπερ ⁊ φοβοῦμαι καὶ περιφανῶς ἐξεγκεῖν, ὅ ὅτι ταῦτα ὅτι ⁊ ἀποδείξεσιν, ὅπερ προεῖπε, τοῦτο φησὶ φησὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. διὰ τί ⁊ εἶπε φοβοῦμαι; ἐπειδὴ ἔμελλεν ὥσπερ ἐγκαλεῖν τοῖς δικασταῖς μὴ σφόδρα προσέχοντας τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ὑπολαμβανομένους τῷ χρόνῳ. καὶ περ οὖν φησι φοβούμενος τοῦτο, οὐκ ἀποκρύψομαί φησι τῷ φόβῳ τῷ πρὸς ὑμᾶς. * γράφεται ⁊ ⁊ ἀποδέχομαι. σημειωτέον ⁊, ὡς ὅπερ ὧδ' ἀρχίνου καὶ τὸ φοβούμενος παραγραφικὸν, τοῦτο δὲ ὑποβολῶ τέχνης ὁ δημοσθένης προήρπασεν, ἵνα μὴ εὑρηχρήσατο αὐτῷ ὁ αἰσχίνης. ἀεὶ ⁊ τὸ ἐναντίον οὗ βούλεται ποιεῖν κατασκευάζειν εἰώθει. αὐτὸς γὰρ μέλλων τι τῷ καθ' ἑαυτὸν διοικεῖσθαι, καὶ προεξόμενος τὰς παρ' αἰσχίνου διαβολάς. δεδοικέναι φησὶ τῷ δικαζόντων τῷ λήθῃ, ὡς αἱ τῆς ἀληθείας πολλάκις διαμαρτόντων αὐτῷ, διὰ χρόνου πλῆθος καὶ λήθην. ἵνα ἃ μὲν προπέθησι πιστωθῇ. ἃ δ' αἰσχίνης ἐρεῖ, ὑποπτα γίνηται. ὃ δὲ καὶ περιφανῶς.) ἔστι μὲν ἀπὸ τοῦ πιστεύων. σκόλασε δὲ τῇ λέξει τὸ ὑπερήφανον τὸ δὲ οὐχ ἧττον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οἱονεὶ οὐχ ἧττον ἰσχύει καὶ ἐς ἢ προαγμάτων φύσις. ἢ οὕτως. οὐ μᾶλλον.

υ μᾶλλον ἐξελέγχονται τοῖς πεφάγμασιν οἱ ἀδικοῦντες ἢ τοῖς κατηγοροῦσι, ὅταν ὀλίγῳ πρὸ φάτοις κρίνωνται.

λήθῃ γ' ἢ σιωπήσειαν.) δύο γὰρ ταῦτα ὁ χρόνος ποιεῖ. ἢ γὰρ ἐπιλανθανόμεθα, ἢ συνεθισθέντες ὡς καλὰ ἀγαπῶμεν.

ὡς δ' ἐμοὶ δοκοῦσ' ἔγ.) συμπέρασμά ἐστι τὸ προοιμίου.

ὡς γὰρ ὁμολογουμένῳ λαβὼν τῷ πρώτασιν, εἰ εἶπε κατασκευῇ, εὐθὺς ἂν εἰσβάλλῃ εἰς τὴν προκατασκευὴν ὁπερ τοῦ, εἰ σκέψασθε παρ' ὑμῖν, εἰπεῖν. τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα δίπτωσιν ἔχει τὴν δύναμιν, ὅπερ φαίνεται γὰρ τὰ προειρημένα δεῖσθαι τοῦ προοιμίου, καὶ τῶν μελλόντων κατάρχειν. ἅπερ ἔργον ἤδη λοιπὸν προκατασκευῆς. ἔχει δὲ τοιαύτην ἡ προκατασκευὴ δύναμιν, ὥστε τινὰ τῶν λυπούντων πρὸς τῷ ὑπόθεσιν διορθοῦσθαι. ἔστι δὴ ἡ χρεία αὐτῆς, ἧς ἕνεκα τῆς ῥήτορσιν ὅλης τετήδηται αὕτη. ἥτοι γὰρ τὴν ὑπόθεσιν ἅπασαν ὁ ῥήτωρ συμπεπλεγμένῳ ὁρᾷ, καὶ πολλῶν πραγμάτων ἐπεκτικῶν, καὶ δυσδιάκριτον, διὰ τοῦτο δεῖ τὴν προκατασκευῆς, ἵνα τὴν σύγχυσιν ἅπασαν διαλύσῃ. καὶ εἰς πεφάλαια τὴν ὑπόθεσιν ἀπάντων, ὥσπερ πρός τινας κανόνας ὑποβλέποντας, ἕτοιμος ἀπαντᾶν παρ' αὐτὰ τὰς ὑποδείξεις, καὶ πρὸς ταῦτα τὰ κεφάλαια ἴσασθαι, ἢ πρὸς τὸ ὅλον ἀγῶνα τοὺς δικάζοντας ἐναντίως ἔχοντας ὁρᾷ, καὶ δεῖ) προδιορθώσασθαι τὴν γνώμην αὐτῶν, ὡς ἐν τῷ κῷ μηδὲν πεποίηκεν. ἢ μέρος τι τῆς ὑποθέσεως ὁρῶν δεόμενον μεθόδου τινὸς, πέχρη) τῇ προκατασκευῇ, καθάπερ ἐν τῷ κῷ ἀειτοκεάτοις λόγῳ. εἰ σκέψασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς.) προκατασκευὴ διακείνουσα τὰ ἐν τῇ ὑποθέσῃ ζητούμενα. πρῶτον μὲν τοίνυν ὧν ἀπηγγειλε.) οὐκ ἐν μὲν τῇ τάξει πρῶτον τὸ ἀπαγγεῖλαι, ἀλλὰ τὸ ἰσχυρότερον, καὶ τὸ σημεῖον προέθηκεν, ἐφ' ᾧ μάλιστα κρίνεται ὁ αἰσχίνης. ἐλάβετο οὖν εὐθὺς τοῦ μεγίστου τῆς κατηγορίας. τοῦτο δ' ἦν ἔστις αὐτῷ τῆς ὑποθέσεως ὅλης. ἐπειδὴ γὰρ οὔτε ἐν γραμμάτων, οὔτε ἐν ψηφισμάτων, οὔτε ἐξ ἄλλων ὑποδείξεων ἔχει τὸν ἔλεγχον. εἰκότως ἐχώρησεν ὅτι τοῖς αἰσχίνου λόγοις. καὶ τούτων καθάπερ ὡς περί τινος ἀρχῆς καὶ κρηπίδος, καὶ πρὸς τούτοις ὑποβλέπων, τῷ ὅλῳ κατηγορίαν, ποιεῖται. ἔστι τοίνυν τὸ ὧν ἀπήγγειλε διπλοῦν, καὶ τούτου τὸ ἐγκλήματος ἔχει δύο τεκμήρια. ἓν μὲν, ὅτι ἀπήγγειλεν ὑπολείσθαι θηβαίους. ἕτερον δ', ὅτι ὑπέσχετο σωθήσεσθαι φωκέας. καὶ ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, καὶ αὐτὸς προεἰὼν ἔδειξεν. ἰδίαν τε γὰρ ἑκατέρῳ τούτων ὑποδέδωκεν ἐργασίαν. καὶ διττὰ τούτοις ἀντέθηκεν ὑπομνήματα, ὡς ἐπ' αὐτῷ τῷ ῥητῷ ὑπιδείξομεν. δεύτερον δ' ὧν ἔπταισεν.) ὑμᾶς δηλονότι, εἰπὼν ταῦτα, δι' ὧν ἀπώλετο τὰ πράγματα. ἢ τούτοις πρὸς οἷς ἐπέμφθη. ἢ ὅτι, ἵνα ἐβουλεύετο ἡ πόλις περὶ τοῦ πῶς χρὴ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ἔπεισεν αὐτὸ φωκέων ποιήσασθαι, καὶ χωρὶς τῶν ἄλλων ἑλλήνων. καὶ ἵνα λέγειν ἐβούλετο δημοσθένης, ἔπταισε μὴ ἀκοῦσαι τῶν δημοσθένους λόγων τὸν δῆμον. ὅτι τούτοις ἔπεισε μήτε στρατεύσασθαι ὑπὲρ φωκέων, μήτε ψηφίσασθαί τι ἄξιον ὑπὲρ τοῦ αὐτῶν σωτηρίας. καὶ δὲ μὴν ἀπιστεῖν τῷ φιλίππου. ταῦτα πάντα γὰρ συμπεριλαβεῖν μοι ἐν ταύτῃ βεβαίοις ῥήμασιν. ὅτι ὧν τῆς ἐργασίας ἔδεξεν ἐξ ὄντα μεγάλου ὀλίγα, πλείστας αὐτοῖς καὶ ἰσχυροτάτας ἀποδοὺς ἐργασίας. ὁμοῦ τε διὰ τούτων διαχεάφει τοὺς αἰσχίνου λόγους, οἷς ποιήσεται πρὸς τῆς εἰρήνης, αἰτιώμενος δημοσθένη, ὡς εἰσηγησάμενον τῷ εἰρήνῃ. τοῦτο δὲ τὸ μέρος δέδοικε δημοσθένης. λύει δὲ οὐδὲν ἧττον διὰ τοῦ δευτέρου τὸ ἰσχυρότατον αἰσχίνου χεάμα, καὶ τὸ μεταληπτικὸν ἅμα. ἔστι γὰρ αἰσχίνου δυναμένου καὶ φύσιν ἀναχωρεῖν ὅτι τῷ ἀπάτῃ ἢ ὑπὸ φιλίππου ἠπάτηται, καὶ λέγειν ὀξέως καὶ ἀπαγγεῖλαι, ἅπερ ἀκήκοεν. ἐπενεγκὼν, ἂν ἔπταισε, διὰ ἑνὸς ῥήματος, ἀμφότερα ταῦτα ἀνῄρηκε

A vel sic Nõ magis cõuincũtur rebus facinorosi, quàm téporibus: si recentibus etiamnũ delictis accusentur.

Obliuionem aliquam, aut consuetudinem.) Duo enim hæc tempus facit, vt aut obliscamur, aut tãquã in bonis acquiescamus.

Vt mihi quidem videamini.) Conclusio est exordij. Sumpta enim propositione pro confessa non addit approbationẽ: sed statim accedit ad præparationem, dicendo: Si vobiscum cogitetis: hæc autem sententia duplicem habet vim. Nam & antè dicta in exordio concludit: & secutura auspicatur. Accedit aũt nunc iam ad præparationem, quę eam vim habet, vt quædam quæ causæ incommodant, corrigat. Est autem eius vsus, & id cuius gratia oratores eã frequẽtant, hoc: Aut enim quia videt orator, causam esse coniunctam, & multas res continere, & perplexam: propterea præparatione eget, vt omnem confusionem tollat: &, causa in capita redacta, efficiat, vt auditores, tanquam in regulas quasdam intuentes, sic ab ipso probationes requirant, & in iis capitibus consistant: aut, cum iudicibus totam causam inuisam esse videt, & necesse habet conciliare eorũ animos, vt in Midiana fecit: aut, cum videt partẽ causæ aliquã indigere arte aliqua, præparatione vtitur, vt in oratione Aristocratea.

Si vobiscum ipsi cogitetis.) Præparatio hæc discernit ea quæ in causa quæruntur. Ac primùm eorum quæ renunciauit.) Non fuit ordine primùm renuntiare: sed quod firmius est, & signum, præposuit, de quo Æschines maximè accusatur. Statim autem arripit maximum signum: vnde totam causam ipse propagat. Nam cum crimen neque tabulis, neque decretis, neque aliis argumentis probare possit: haud ab re ad Æschinis dicta se conuertit: & ea inuadit, tãquam principium quoddam & fundamentum: & ad ea per totam accusationem respicit. Est autem illud: Quæ renunciauit: duplex, & eius criminis duo signa habet: vnum, quòd nunciauit, Thebanos esse perituros: alterum, quòd pollicitus est, fore vt Phocenses conseruarentur. Et hæc ita esse, progressu orationis ipse ostendit: cum peculiarem horum vnicuique tractationem adhibuerit: & gemina his opposuerit argumẽta: vt in ipsis verbis ostendemus. Secundo loco eorum quæ persuasit.) Siue vobis, quippe cum ea dixerit per quæ res perierunt: siue iis ad quos missus fuit: siue quòd, cum ciuitas deliberaret de ratione faciẽdæ pacis, autor fuit eius sine Phocensibus, & absque aliis Græcis faciẽdæ: & cum Demosthenes dicere vellet, populo persuasit, ne orationem illius audiret. Post hæc persuasit, ne expeditio moueretur pro Phocensibus: néve è reipublicæ dignitate quicquam pro salute eorum decerneretur: néve etiam Philippo diffideretur, nam hæc quidem omnia paucis verbis hic est complexus. In tractando autem ostendit, ea non esse parua, neque contemnenda: cum plurimis ea & firmissimis argumentis roborarit: simúlque per hæc ad nihilũ & redigit verba Æschinis, quę de pace facturus est: culpando Demosthenem, vt suasorem pacis: quam partem Demostenes vt formidat: ita refutat nihilhominus per secũdam partem, firmissimum Æschinis colorem, & translationem simul. Nam cum Æschines, vt fert natura, se recipere posset ad fraudẽ, qua seductus à Philippo fuerit, & dicendi renuncian díque facultatem ea quæ audierit: subiiciendo. Eorum quæ persuasit: vtraque hæc sustulit.

Tertio autem eorum quæ vos ei mandastis, A
postea temporum.) Hæc si per se iudicentur, crimina erunt. nunc quoniam ad aliud probandum assumuntur, signa fiunt. Hæc autem ei mandarant: primùm vt iusiurandum exigeret à sociis: Thessalos autem dicit: deinde vt à Philippo impetraret, vt Amphipolim reipublicæ restitueret. Nam cum ex senatusconsl. & scriptis mandatis hæc ei obiicere non posset: indefinito verbo est vsus, dicendo. Quæ mandastis ei.) Nam verbum Mandastis, indefinitè positum, scriptóne an sine scripto: materiam ei præbet ad omnia crimina. Mandatorũ. n. alia scripto cõstant. alia nõ cõstãt. Scripto, illa de iureiurãdo: nõ scripto, Amphipolitana & Phocensia: in quo & sibi maturè cauet orator. Nam cum Aeschines deridendi gratia dicat: eum recitantem exordium pro Amphipoli, excidisse: hinc iam crimen refutat, & largitur: Aeschinem decuisse orationem habere, non se: siquidem id ei respublica mandauerit. Iurè autem mandasse illi: cum is solus deprehenderit, Philippum Græcis insidiari: & solus hortatus sit populum, & Græcos ad ea suscipienda, quæ tali rerum statui essent consentanea. Ac firmissima quidem accusationis pars verba sunt Aeschinis: quæ bifariam diuidit, in orationem & suasionẽ. Quanquam enim idem esse videatur oratio & suasio (nam interim dum dicimus, suademus etiam) tamen, quia oratio renunciationem complecti potest, suasio autem consilium: propterea hanc vt speciem, illam vt genus sumpsit. Hanc autem partem sequuntur & cæteræ, nam si ipse renunciauit, si ipse decepit: eius sanè erunt cætera etiam delicta. Sed obseruabis, eorum quæ sunt antè posita, quædam esse Aeschinis peculiaria, reliqua legatorum. Peculiaria, quæ & renunciauit & suasit: illud autem, Quæ mandastis commune cum legatis ei crimen fieri cum posset, in ipsum retulit Aeschinem. Eum enim consentaneum esse omnes feciſſe iniurias, qui id sibi assumpserit, vt pro omnibus loqueretur & mentiretur.

Post hæc temporum.) Quibus fecit, ne vos Phocenses iuuaretis, moratus tantisper, dum intra Pylas Philippus esset. Quod & ipsum commune videtur esse crimen cum legatis. Sed siquidem priore positum loco esset, fuisset omnium. Cum autem sit post alia collocatum, sit Aeschinis proprium: Quæ igitur illa sũt tempora? Primùm videlicet ea quæ consumpsit, instruente se Philippo contra Phocenses. Deinde, quòd serò tandem à Philippo digressus, qui ferè iam Pylas occuparat, spacium populo non dedit, missis nauibus Pylas claudendi. Præterea illa in quibus tempora confert, quæ in priore legatione consumpsit cum iis quæ in posteriore, atque signum corruptelæ ex ipso tempore petit. Si quis autem putat, eum in mentione temporum, de Thracia dicere: non rectè putat (neque enim * tempus est Thracia) sed accepisse eũ munera, signum est celeritas & tarditas. Post hæc autem omnia, vtrum incorruptè.) Bene subiecit, Incorruptè, cæteris omnibus, tanquam firmissimum. semper enim in extremis locantur firma, minora & infirma in medio.

Nam ad singula superiora respondere potest aliquid, veluti in renunciatione, Deceptus sum à Philippo in suasione. Ex ignorantia vobis ita suasi, vera esse putãs promissa illius. In temporibus: Inuitus, sũmorat⁹ vel ꝓpter morbũ, vel ꝓpter aliud aliquid. De corruptelis aũt nihil iã habet ꝙ dicat. Aliter. Hoc postremo loco positũ sustulit Aeschinis oẽ defẽsionẽ.

Εἶτον ἢ ὧν πρεσβεύσαλε αὐτῷ. εἶτα τ̃ χρόνων.) ταῦτα αὐτὰ καθ' αὑτὰ κεινομένα, ἐκλήματ' ἂν εἴη νυῦ ἢ πρὸς ἀπόδειξιν ἑτέρου τῶν ἁλαμβανομένων, τεκμήρια γίγνεῖ. πρεσβεύσαι ἢ αὐτῷ ταῦτα, πρῶτον μὲν λαβεῖν τοὺς ὅρκους παρὰ τ̃ συμμάχων, λέγλ ἢ Θετταλῶν· εἶτα πρεσβεύσαι αὐτῷ πεῖσαι φίλιππον, ἀμφίπολιν ἀποδοῦναι τῇ πόλι. ἐπειδὴ γὰρ ἐκ ψηφισμάτων ἢ πρεσβευμάτων ἐγλεάφων οὐκ ἔχλ ταῦτ' ἐγκαλεῖν. ἀορίστως ἐχρήσαλο τοῖς ῥήμασι, εἰπὼν, ὧν πρεσβεύσαλε αὐτῷ. τὸ γὰρ πρεσβεύσαλε ἀπροσδιορίστως τιθὲν, πότερον ἐγλεάφως ἢ ἄγραφα δίδωσιν αὐτῷ χρηνίαν ἐφ' ἅπαντα τὰ ἐγκλήμαλα. τῶν γὰρ πρεσβευμάτων, ἃ μὲν ἐστιν ἐγλεαφα, ἃ ἢ ἄγραφα. ἐγγεαφα μὲν, τὰ περὶ τῶν ὅρκων. ἄγραφα ἢ τὰ περὶ τ̃ ἀμφιπόλεως καὶ τ̃ φωκέων. ἐν ᾧ Ⓒ τῷ καθ' ἑαυτ̃ πρεσδιορθοῖ ὁ ῥήτωρ. ἐπειδὴ γὰρ αἰσχίνης ἀποσκώπλων φησὶ, λέγοντα αὐτὸν πρεσβείμιον εἶναι τ̃ ἀμφιπόλεως, ἐκπεσεῖν, ἐντεῦθεν ἤδη διωθεῖ) τὸ ἔγκλημα, καὶ δίδωσιν, αἰσχίνῃ πρεσβεύειν λέγλν οὐχ ἑαυτῷ, εἴπερ αὐτῷ ἡ πόλις πρεσβεῦξεν. εἰκότως ἢ πρεσβεύσαι τούτῳ. μόνος γὰρ ἐφώρασε φίλιππον δωροδοκοῦνλα τοῖς Ἕλλησι. καὶ μόνος παρεκάλεσ̃ δῆμον καὶ τοὺς Ἕλληνας δηῖ τ̃ ἀκολουθοῦν τάξιν τῇ πρεσβεύσαι. ἐστι μὲν ἓν ἰσχυρότατον μέρος πρὸς τὴν κατηγορίαν. ἐν δὲ αἰσχίνου λόγοις, οἷς διῆλε δίκα, εἷς τὸ τὸ εἰπεῖν καὶ πεῖσαι (καί τοι γε σὺ πρᾶγμα δοκεῖς, τὸ εἰπεῖν Ⓒ πεῖσαι, ἅμα γὰρ τῷ λέγλν Ⓒ πείθλ τὸς) ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μὲν λέγλν ἀπαγγελίαν πρεῖχεν δωρεάν), τὸ ἢ πείθλν συμβουλήν. δῆλ τοῦτο τὸ μὲν ὡς εἶδος, τὸ ἢ, ὡς γένος εἴληφεν. ἔπειλ ἢ τούτῳ τῷ μέρει καὶ τὰ λοιπά. εἰ γὰρ αὐτὸς ἀπήγγειλεν, αὐτὸς ἠπάτησεν. αὐτῷ ἆρα καὶ εἴη καὶ τὰ λοιπὰ ἁμάρτηματα. ὅσα ἢ ὅτι τῇ πρεσβευμένων τὰ μὲν ἴδια αἰσχίνου. τὰ δὲ λοιπὰ κοινὰ τῆς πρέσβεων ἴδια μὲν ἅ, τὰ ἀπήγγειλεν, ἅ, τὰ ἔπεισε, τὸ ἢ ὧν πρεσβεύσαλε αὐτῷ, κοινὸν γένος δυνάμενον καὶ τῆς πρέσβεων ἔγκλημα, ἐπ' αὐτ̃ αἰσχίνην τὸν αἰσχίνην. ἦν γὰρ εἰκὸς τὰ πάντα ἠδικηκέναι, τὸν ἡγούμενον ὑπὲρ ἁπάντων καὶ εἰπεῖν καὶ ψεύσασθαι. μὴ ταῦτα τῇ χρόνων. καθ' οὓς ἐποίησεν ὑμᾶς μὴ βοηθῆσαι φωκεῦσι, μελλήσας ἕως ἂν εἴσω πυλῶν γένῃ φίλιππος. δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο κοινὸν εἶ) ἔγκλημα τῆς πρέσβεων. ἀλλὰ πρεσταχθὲν μὲν, ἐγένετο ἂν τ̃ πάντων. ὑπὸ ταχθὲν ἢ τοῖς ἄλλοις, ἴδιον αἰσχίνου γίγνεται. τίνες τοίνυν εἰσὶν οἱ χρόνοι; ἤγουν πρῶτον ἐκεῖνοι οὓς ἀνάλωσε πρεσβευόμενος φιλίππου ὅτε φωκέας. εἶθ' ὅτι ὀψὲ πάλε φιλίππου χωρεισθείς, καταλαβόντος σχεδὸν ἤδη τὰς πύλας, οὐκ ἐνέδωκε τῷ δήμῳ πρεπλεύσαντι κλεῖσαι τὰς πύλας. πρὸς τούτοις ἐν οἷς ἀντεξετάζει οἷς ἀνάλωσε χρόνους ὅτε τ̃ πρεσβείας πρεσβείας, Ⓒ οἷς ὅτε ἡ δόλου πρεσβείας. τεκμήριον τὸν χρόνον λαμβάνων τ̃ διαβολ̃ κίας. εἰ δέ τις οἴεῖ) τῆς χρόνων μεμνημένον αὐτὸν, τὸν Θρᾴκιον λέγλν. οὐκ ὀρθῶς ὑπονοεῖ. (οὐ γὰρ χρόνος ἐστὶν ἡ Θρᾴκη) ἀλλ' ὅτι δῶρα εἴληφεν, τεκμήριον ἡ ταχύτης, καὶ ἡ βραδύτης· ἐφ' ἅπασι ἢ τούτοις εἰ ἀδωροδοκήτως.) καλῶς ἐπήγαγε τὸ ἀδωροδοκήτως μ̃ τὰ ἄλλα ὅλα, ὡς ἰσχυρότερον. ἀεὶ γὰρ ἐν τοῖς ἄκρως τὰ τέλεια τὰ ἰσχυρά. τὰ δὲ ἡττονα καὶ ἀσθενῆ, ἐν τῷ μέσῳ. ἐπειδὴ πρὸς ἕκαστον τῆς πρεσβειρημένων ἔστι τὶς αὐτῷ ἀπολογία. οἷον, ὅτι τ̃ ἀπαγγελίας, ὅτι ἠπατήθλν ὑπὸ φιλίππου ὅτι τὸ πεῖσαι, ὅτι ἀγνοῶν, οὕτως ὑμᾶς ἔπεισεν, ὡς νομίζων τὰ παρ' ἐκείνου εἶ) ἀληθῆ. πρὸς τῆς χρόνων, ὅτι ἄκων ἐβράδυνα, ἢ δι' ἀσθένειαν, ἢ δι' ἄλλό τι. ὅτι δὲ τὸ δωροδοκεῖν οὐδὲν ἔχει ἔπι εἰπεῖν. ἄλλως. πλούταγον ταχθὲν τοῦτο, αἰρήκειν αἰσχίνου πᾶσαν ἀπολογίαν. ὥστε

ὥστε μὴ δοκῶν ἀγωνίζεσθαι, ἀπο δείκνυσιν. εἰ γὰρ ἀπήγγειλε τὰ ψευδῆ, καὶ ἔπεισε καὶ παρῆλθε, καὶ τῶν πεπραγμένων. πεποίηκεν ἃ ἐγὼ φημί, καὶ τοῖς χρόνοις ἀπήλασεν. ἐγὼ μὲν ἴσως ἀπολογίαν, εἰ μὴ φανῇ δωροδόκος, ὀφθεὶς ἂν σύνοχος τῇ μιαρίᾳ. ἀδεμίαν ἔξει τῆς ἐγκλημάτων ἀπολογίαν, ἵνα καὶ τὰ κοινὰ ἴδῃ γρύη). εἰ γὰρ ἅπαντων εἷς τὰ ἐγκλήματα, μόνος ἂν εἴληφε δῶρα. καὶ τὸ τοὺς ἄλλους ἡμαρτηκέναι καθέστηκεν αἴτιος. ἔστιν οὖν ἓξ μερὴς ἡ πεπραγματευμένη. ἓν τὰλλα μὲν ἔστιν ὡς ἐν γλύφει καὶ πάντων πρέσβεων. τὸ δὲ ἕτερον μέρος τῆς πεπραγματευμένης, ἴδιόν ἐστιν αἰσχίνου.

πάντα ταῦτα πέπραγται.) δεινότατα πάνυ. οὐ γὰρ εἶπεν εἰρηνῆ, ἀλλὰ πέπραγε). οὐκ ἐδίζων αὐτοὺς ἔργα νομίζειν τὰ ῥήματα. ἔστιν. ἦλθε δὲ χρόνων διαπίστων ἂν τις ἐκὼν καθυφῇ. διὰ μὲν δὴ τὸ ἑκὼν, τὸ χρῆμα ἀναιρεῖ. διὰ δὲ τὸ καθυφῇ, τιὼ δωροδοκίαν αἰνύει. ὅθεν ἐπήνεγκε καὶ πεπραῶ. δῶρα καὶ μισθοὺς εἰληφότα.) οὐκ ἐζύξε τοῖς δώροις τὸν μισθὸν, ἐπονείδιστον ὄνομα. πρὸς δὲ τῇ ποιότητι τῶν φιλοκερδῶν, τιὼ διαφθορὰν τῆς γνώμης πιστούμενος. ἐμὲ μὲν φαῦλον ἡγεῖσθε.) πικρεία γὰρ αὐτάρκης τῶν ἀθλιωτάτων σύμβουλον καὶ πρεσβευτὴν φαῦλον παρ' ἀθηναίοις νομίζεσθαι. πολλὰ δ' καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων. πολλὰ καὶ δεινὰ, ἀνίστηται ἴσως τιὼ ἐν μακεδονίᾳ μέθῃ. καὶ τιὼ γυναῖκα, τιὼ ὁλωθίαν αἰχμάλωτον, καὶ τιὼ αἰσχρὰν παρθενίαν. καὶ τὰ κατὰ θρᾴκην. ἔφη δ', ὅπ τὸ ἦθος αἰσχίνου, καὶ ἡ πεπειλημμένη δόξα, καὶ ἡ πεῖλημις, ταράττει τὸν ῥήτορα. ἐπειδὴ γὰρ ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶλε τὸν τίμαρχον, δ' δοκιμεῖν ὅτι σωφρονεῖν ἔδοκει, πόρρωθεν καταπαγέλλεται τὸ ἦθος καὶ τῆς ὑποκρίσεως τὸν ἔλεγχον. τὸ δὲ ἐξ ὧν οὐκ ἔστιν ὃς ἂν οὐκ εἰκότως μισήσειν αὐτόν.) σημαντικόν ἐστιν, ὅτι παρ' ἡμῖν οἱ φαυλότατοι τὸν βίον αἰσχίνου. μισήσουσιν. αἰνίττεται δὲ ὡς εἶπον τιὼ ἐν μακεδονίᾳ μέθῃ, καὶ τὰ ἑξῆς.

μνημονεύοντας ὑμῶν.) ἐπιδεῖ μαρτυρίαν ἤδη καὶ παρὰ ἀκουόντων, ἵνα καὶ τιὼ κατάσασιν μόνον, οὐκ ἀγώνα ἐργάσηται. καὶ τὸ ἐπενεχθὲν πίστηται, ὅτι τοῖς ἑαυτῷ πεπραγμένοις καὶ διημαρτημένοις ἐν ἀρχῇ, μάλιστα ὀχλήσεται δῶρα ἔχων. διὸ χρόθεν δὲ ὁ ἔλεγχος, καὶ παρὰ τῆς ἀκροατῆς, καὶ παρὰ τὸ φθόνου. λέγω δ' ἃ πάντα ἐν τῷ πεπραγματικῷ τὰ μέρη τῆς κατασάσεως, φοβηθεὶς τῆς λόγων τὸν ὄχλον· ἀλλ' ἐπαγγέλλεται μὲν περὶ τῆς δωροδοκίας εἰπεῖν· στιγᾷ δὲ τὸ κατ' φωκέας, ὡς ἐπόμενον καὶ ἀκόλουθον.

ἔστι τοίνυν ὁ πρῶτος ἔδε ἀθλιωτάτων.) αὕτη ἐστὶν ἡ κατάσασις. διώκηται δὲ σοφώτατα, ἵνα δι' ὧν ὡς φεύγειν καὶ περὶ τῆς ἄλλων αἰσθόμενον εἰσάγῃ, διὰ τὸ τὸ ἀεὶ λῆ τὸ ὅτι οὐκ ἠπάτηται. διμερὴς δ' ἐστὶν ἡ κατάσασις, ὥσπερ καὶ ἡ ὑπόθεσις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος αὐτῆς περιεκτικόν τῆς δωροδοκίας ἐστί· καὶ λαμβάνει πέρας τοῦτο τὸ μέρος ἐνταῦθα· καὶ ταῦθ' ὁ χειλιώτατος καὶ αἰσχίστης ἔδε ἐπάλμα λέγων, ἐφεστηκότων τῆς πρέσβεων καὶ ἀκουόντων, οἷς ὑπὸ τῆς ἑλλήνων ὑμεῖς μεπεπέμφατε, ὑπὸ τούτου πεισθέντες, ὅτ' οὔπω πεπρακὼς αὐτὸν ἴσθ'. τὸ δὲ δεύτερον μέρος ἐστὶ, περιεκτικὸν τῆς κατ' φωκέας ἐγκλήματος, οὗ ἡ ἀρχή. ὃν μὲν οὖν τρόπον, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτοι, χειροτονησάντων ὑμῶν τοὺς ὅρκους αὐτὸν πάλιν. ὁρᾶς ὅπως ἡ μετάβασις σαφὴς πάνυ καὶ πρόδηλος; πρῶτον μὲν εἰσαχθεῖσα ἐν τοῖς πεπραγμένοις εἶδει. ἔπειτ' ὅτι καταπαγέλλεται πραγμάτων ἑτέρων ἀπόδειξιν. ἔστι καὶ ἕτερον μέρος τῆς κατασάσεως, ἐν ᾧ τὰς αἰτίας ἀποδίδωσι τῆς πεπραγμένων, οὗ ἡ ἀρχή. τὸ, χάριν δὴ ταῦτα πρῶτον ὑπέμνησα;

Itaque cum pugnare non videatur, probat. Nam si falsa renunciauit, & per fallaciam persuasit, & eorum quæ habuit in mandatis, nihil omnino fecit, & tempus cõsumpsit: habet fortassis excusationẽ, nisi corruptus esse ostendatur. Sin eum mercede conductum esse constabit, nullam habiturus est scelerũ defensionem: adeò vt & communia delicta, eius peculiaria fiant. Nam vt delicta sint omnium, si ille solus accepit munera: in causa fuit, vt etiam cæteri delinquerẽt. Est igitur tripartita præparatio. ac cætera quidẽ fũt tãquã in genere contra omnes dicta legatos. tertia verò præparationis pars, peculiaris est Æschinis.

Omnia hæc acta sunt.) Omnino artificiosissimè neque enim ait, Dicta sunt, sed, Facta sunt: quo consuefacit eos, vt dicta pro factis habeant. Esto Temporum quare? quòd, si quis vltrò condonarit.) Per verbum Vltrò, colorem tollit. per Condonarit, corruptelam ostendit: vnde subiecit Et prodiderit.

Muneribus & mercede accepta.) Coniunxit, cum muneribus, mercedem, contumeliosum nomen. præterea q. Philocratis etiam qualitate, corruptelam animi probat. Me quidem putare improbum.) Satis enim magna pœna est, Athenienſium consiliarium & legatum improbum haberi apud Athenienses.

Etsi autem multa & atrocia possim obiicere.) Innuit fortassis ebrietatẽ in Macedonia, & mulierem Olynthiam captiuam, & fœdam proteruitatem, & ea quæ facta sunt in Thracia. Hoc autem eò fortasse dicit. quòd mores Æschinis, & anticipata opinio atque existimatio turbat oratorem. Posteaquam enim, ex qua die Timarchum damnarat, florere modestiæ laude videbatur: multò ante pollicetur, se mores eius & simulationem detecturum.

Ob quæ nemo est quin eũ iurè oderit.) Hoc vult: apud vos etiam æquissimi, Æschinis cognita vita, eũ odio prosequentur. Innuit autem vt dixi, ebrietatem in Macedonia, & ea quæ sequuntur.

Vestrûm qui meminerunt.) Venatur testimoniũ iam ab audientibus, vt propositio tantũ non in confirmationem conuertatur. idq. quod obiecit, credatur: eum suis factis, & habitis initio concionibus potissimum cõuictum iri acceptorum munerum. Petitur autem probatio bifariam, tum ab auditoribus, tũ à reo. neque tamen in aditu propositionis partes omnes recitat, veritus ne molesta esset prolixitas orationis: sed pollicetur quidem se de corruptela dicturum, verùm tacet: atque illud de Phocensibus, tanquam coniunctum & consequens, subiicit. Primus igitur iste est Athenienſium.) Hæc est constitutio prudentissimè instituta: vt, dum eum prudentem & præcæteris sagacem facit: per hoc excusationem illam adimat: & eum non esse deceptum, ostendat. Bipertita autem propositio est, sicut & causa. ac prima pars eius corruptelam continet, & hic terminatur: Atque hæc improbissimus & impudens iste audebat dicere, astantibus legatis, & audientibus, quos vos è Græcia accersiueratis, isto suasore, cum se nondum vendidisset, Secunda pars Phocense crimen complectitur, cuius initium est: Quo igitur pacto Athenienses, cum vos eum ad exigendum iusiurandum denuò legasseti. Vides enim vt transitio perspicua prorsus & manifesta sit, primùm introducta in exhordij formã. Deinde quia promittit rerum aliarum probationem. Est & tertia pars constitutionis, in qua causas refert eorum quæ antea dicta sunt, cuius principium est: Qua igitur gratia horum in primis commonefeci?

Quia verò partitionem orationis explicare instituimus, nihilque prohibet breuiter tanquam semente iacienda instruere lectores: * rhetori semper artificium est spectandum. Cum igitur verisimile non esset, Philippum homini plebeio dare munera, sed ei qui videretur in legatione præstare cæteris: & quia fieri non poterat, vt is Phocenses proderet, qui non inter omnes posset plurimum: neque etiam persuaderi vllo modo poterat auditoribus, ex omnibus legatis solum fuisse Æschinem proditorem: hæc cum sciret, in constitutionis initio statim, id quod impedimento est, amolitur. Dando enim Æschini primas in republica partes, & tantùm non Periclis autoritatem adiungendo, eius potentiam exaggerat: vt vel necessariò Philippus eum colere videretur, quem principem videret esse legationis, totámque causam probabilem facit. Illud autem est maximè omnium admirabile, quòd ipsum Æschinem accusatorem facit eorum qui munera accipiant, & testem: corrumpi eos à Philippo qui in Macedoniam veniant. Post hæc & tertium: non latuisse eum Philippi consilium, quale esset de republica & de Græcia: vt & illum colorem per hoc palàm tolleret. Neque enim consentaneum erat, ignorari Philippi animum ab eo, qui olim Philippi mores accusarat.

In idem. Hoc colorem continet. * Neque enim qui sensisset primus Philippum insidiari Græcis, & Phocensibus * iam insidiari, & corrumpere quosdã in Arcadia. Vt iam consentaneum videatur, legationis principem ab eo esse corruptum.

Et Ischandro adducto.) Et Æschinis orationes probat hoc testimonium: nec à scommate abhorret, cùm histrionem habeat suffragatorem.

Ingressus in Senatum, ingressus in concionem.) Vide quantam eius testetur beneuolentiam & studium? obtundebat, inquit, omnes, dicendo, videre se Philippi iniurias. Verbo autem ἦκων Veniens, exitum & discessum etiam significat, etsi non apertè dicit. Hieronymum autem nominat, proditorem quendam Arcadum, qui ei aduersatus sit in Arcadia de bello Philippo inferendo, discipulum Isocratis.

Non priuatas lædunt. Ipsum facit, quantum in proditione mali sit, definientem.

Et Cteſiphontis.) Non est hic è numero legatorũ: sed cum alia de causa missus in Macedoniam, ex Philippo audiuisset, eum pacem velle facere, sic renunciauit.

Fit legatorum vnus hic.) Mutatio temporis. Ponitur enim pro, Factus est. similis illi apud Thucydidẽ, Laudant eum qui legi assenserat: pro, laudarunt.

Congressus autem post hæc mecum.) Ab Aduersario sumit existimationis suæ & instituti testimonium. Apparet enim Æschinem cum nemine legatorum de conseruatione rerum disseruisse, nisi cum solo oratore. Ita priuata eius laus non est odiosa, cum non ab ipso referatur, sed aduersarij testimonium habeat.

Et vt nefarium:) Magna, inquit, populi væcordia, si sciebant proditorem esse Philocratem. Philocratem autem vtrique fuisse inimicum, testatur Aeschines. Cur igitur citatus ad dicendum * Philocrati testimonium tacet Aeschines? & quæ illa societas est ingentis erga Philocratem beneuolentiæ? Cur tantæ ei curæ est Philocrates? Quem verò alium producemus testem, hostem eius esse Demosthenẽ, cum id perpiscuè & apertè testetur Aeschines?

A ἐπειδὴ δὲ διαίρεσιν εἰπεῖν τ̃ λόγου προυθέμεθα. κωλύει
ὁ ἀδὴν δὲ βεβαίων ὡς περὶ ἀπέρματα καταβαλλο-
μένους ἐφοδεύσαι τοὺς ἐντυγχάνοντας. δεῖ τῆς δ' εἰνότητος
παντα χοῦ τὸ ῥήτορος σοφίζεσθαι. ἐπεὶ τοίνυν οὐκ εἰκὸς
ἦν τὸν φίλιππον δῶρα δοῦναι ἀνδρὶ τ̃ πρώτου, ἀλ-
λὰ τ̃ δοκοῦντα τ̃ ἄλλων κρ̃τεῖν τῇ πρεσβείᾳ κρατεῖν.
καὶ ἐπεὶδὴ οὐκ οἷόν τε ἦν προδοῦναι φωκέας, τὸν μὴ πάν-
των δωροδόκον μάλιστα, ὅτε μὲν οἷόν τε ἦν πεῖσαι
τοὺς ἀκούοντας, ὅτι πάντων τ̃ πρέσβεων μόνος ἦν ἀρχί-
νης προδότης. ἀναγκαίως εἰδὼς τοῦτο, δῆθεν ἐν ἀρχῇ τῆς
καταστάσεως διαφωνεῖ τὸ ὑποκείμενον. τὰ πρῶτα γὰρ
ἀρχίνη δίδους τῆς πολιτείας, καὶ μονονουχὶ προκλέους
ἀξίωμα προτιθεὶς, τῷ δυνάμιν αὔξει, καὶ τ̃ προσώπῳ μέγιστον ἀξίωμα προτίθησιν. ἵνα καὶ ἀναγκαίως
φίλιππος φαίνηται τοῦτον θεραπεύων, ὃν μάλιστα κρα-
τοῦντα τ̃ πρεσβείας ἑώρα. κ̃ τ̃ παντὶ ἀγῶνι προδια-
σοβάζῃ τῷ πιθανότητα. τὸ γ̃ θαυμασιώτατον ἐκεῖνό
B ἐστιν, ὅτι αὐτὸν ἀρχίνου παρέχει τ̃ δωροδόκων κατήγο-
ρον, κ̃ μάρτυρα τ̃ διαφθείρεσθαι ὑπὸ φιλίππου τοὺς εἰς
μακεδονίαν ἀφικνουμένους. δῆλον τοίνυν ἐστίν, ὅτι ἐ διε-
λάνθανεν αὐτὸν ἡ τῆ φιλίππου προαίρεσις, οἷά τε ὢν πει-
θῶ τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἕλληνας. ἵνα καὶ τὸ χρ̃μα φαίνη-
ται διὰ τούτων λύων. οὐ γὰρ ὢν εἰκὸς ἀγνοῆσαι τῆ φι-
λίππου τοῦ γνώμην τὸν πάλαι ποτὲ κατηγορουντα τῆ
φιλίππου τ̃ τρόπων. εἰς τὸ αὐτό. τοῦτο προέχει τὸ τῆ
χρ̃ματος. ὁ γὰρ ἀεδόμενος προδότης φιλίππου βουλο-
λεύοντα τοῖς ἕλλησι. καὶ φωκεῦσιν ἥδει βουλεύοντα,
κ̃ διαφθείροντά τινας τ̃ ἐν ἀρκαδίᾳ; ἵνα δ' ἀκολου-
θίας τὸν προεστηκότα τῆς πρεσβείας φαίνηται διαφ-
θείρων.

κ̃ ἔχων ἴσχυρον.)* παρέχει μὲν τοῖς ἀρχίνου λόγοις
ἡ μ̃ρτυρία. οὐκ ἀπήλλακται δ' κ̃ σκώμματος. ὑπο-
κειτὰι γὰρ ἔχειν τὸν συναγωνιζόμενον. προσποιῶν μὲν τῇ
βουλῇ, προσποιῶν δ' τ̃ δήμῳ.) θεώρησον πόσην αὐτῷ μ̃ρ-
τυρεῖ τὰ δύνοιαν κ̃ ἀσθένειν; παρὼν γὰρ πᾶσιν, ὁρᾶν
φάσκων ἀδικοῦντα τὸν φίλιππον. διὰ δ' τὸ ἥκων, τὰ
ἐξοδον κ̃ τὸ ἀπ̃γγεῖλαι ἐδήλωσεν, εἰ καὶ μὴ εἴρηκε φανε-
ρῶς, τὸν δ' ἱεροφάντην, προδότην πνὰ λέγει τ̃ ἀρκάδων,
ἐναντιούμενον αὐτῷ ἐν ἀρκαδίᾳ περὶ τὸ πολέμου τὸ
πρὸς φίλιππον, μαθητὰ ἡδόμενον ἰσοκράτους. οὐχὶ
τὰς ἰδίας ἀδικοῦσιν. αὖ ποιεῖ τὸ μέγεθος τὸ κακοῦ τὸ
κ̃ τὴν προδοσίαν ὀείζοντα. κ̃ κτησιφῶντος.) ἐκ ἔστιν
ὅστ̃ εἰς τ̃ πρεσβυτ̃, ἀλλ' ἑτέρας ἕνεκα προφάσεως
ὑποταλεὶς εἰς τὰ μακεδονίαν, καὶ ὡδὰ τὸ φιλίππου
ἀκηκοὼς, ὡς βούλεται πεῖσαι δ̃, ὅπως ἀπήγγειλε. γίνε-
τ̃ πρέσβεων ὅστ̃.) ὡδὰ χρόνον ἀναλλαγή. ἔστι γὰρ ἀπὸ
τ̃ ἐλήνετο ὅμοιον τ̃ τε θεκυδίδου. ἐπαινοῦσι τὸν προ-
θέντα τῷ νόμῳ, ἀπὸ τὸ ἐπῄνεσαν. προσῆν τοίνυν
ἐμοὶ μὴ ταῦτα.) ὡδὰ τὸ ἀπιδίκου λαμβάνει δ' οἰκείας
δόξης κ̃ προαιρέσεως μ̃ρτυρίαν. οὐδένι γὰρ πρέσ-
βεων πρὸ σωτηρίας πραγμάτων ἀρχίνης φάνεται δια-
λεγόμενος, εἰ μὴ μόνον τῷ ῥήτορι. ὥστε τὸν οἰκεῖον ἔπαι-
νον αἰσχυθῆ ψεύδ̃, μὴ παρ' αὐτὰ λεγόμενον, ἀλλὰ πα-
ρὰ τὸ ἀπιδίκου μ̃ρτυρούμενον. κ̃ ὅπως τὸν μιαρ̃ν.)
αἰσχρά φησι τὸ δήμου πολλὴ, εἰδέναι ὡς προδότης ὢν
ὁ φιλοκράτης. ὅτι δὲ ἀμφοτέροις ἐχθρὸς ὁ φιλοκρά-
της, ἀρχίνης μ̃ρτυρεῖ. πῶς οὖν καλούμενος ὅτι τὰ μ̃ρτυρίαν φιλοκράτους ἀρχίνης σιγᾷ. καὶ τίς ἡ κοινω-
νία τῆς πολλῆς εὐνοίας ὑπὲρ φιλοκράτους αὖ; πῶς δὲ πολλὰ ὑπὲρ αὐτὰ ποιεῖται προθυμίαν; τίνα δὲ ἄλ-
λον παρεχόμεθα μάρτυρα τὸ πολεμεῖν αὐτῷ δημοσθένη, σαφῶς καὶ διαῤῥήδην μ̃ρτυροῦντος ἀρχίνου;

αἰσχρὰ

ἄλοια οὖν ὡς εἴρηται τῷ δήμου πολλῇ, εἴγε εἰδότες ὡς προδότης φιλοκράτης, ἐψηφίσαντο αὐτόν. ἔστι δὲ οὐ τοιοῦτον. ἀλλ' ἐπιδεὴς χρεία πολλάκις ἐν τῇ πρεσβείας ἰταμωτέρου καὶ παῤῥησιαστικοῦ, ἵνα μὴ τὰ δίκαια διὰ τὴν δεδιότα πρόνοιαν τῆς πόλεως. ἐοίκει οὖν τοιοῦτος ὁ φιλοκράτης. ἕνεκεν τούτου εἵλοντο αὐτόν. ὡς οὖν δὲ χρὴ ὄντα εἰς τὸ μεταπιθανῶν καὶ διαφθαρῶν, εἶπε τὸ φυλάξωμεν. διὰ τοῦτο γὰρ μικρὸν καὶ ἀναιδῶς ἐκάλεσεν, οὐ προδότην. δεδοκεῖς τὸ καὶ μέγιστος.) τὸ μὲν, οὐ σωτηρίας. πῶς οὖν ἀρετῆς τῆς εἰρηνικῶν. ὡς ὅτε τῆς προγόνων ὑμᾶς.) ὁ μὲν αἰσχίνης περὶ τῆς φανλοτέρου ἔφη, οὓς καὶ ζηλοῦν ἐκάλυσεν. ὁ δὲ τῆς κοινῆς, τὸν λόγον ἐξάχωσε σοφίζεται γὰρ ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ. ὁ μὲν γὰρ αἰσχίνης τὸ ἀκμαιότερον τῶν μειζόνων τινὰς τῆς προγόνων ἔγε φυλάττεσθαι. αἰνιττόμενος τοὺς ἐν σικελίᾳ μόνους. οὐ γὰρ ἔγε περὶ πάντων τῆς προγόνων. ὁ δὲ ῥήτωρ, τῇ καθολικῇ ὀνόματι τῆς προγόνων διαβάλλῃ τὸν λόγον. νόμον τε, φησίν.) ἰδοὺ καὶ νομοθέτην αὐτὸν ἀποφαίνῃ, πανταχόθεν αὔξων τιμὴ φρόνησιν. μιμεῖσθαι τῆς ἑλλήνων.) ὡς δεινὸν τῇ πόλῃ τιμὴ ἀπεδοσίαν μιμήσασθαι, καὶ μισθοῦ βοηθῆσαι τοῖς ἕλλησιν. ἀλλ' ἐπιδὴ πάλιν ἥκομεν.) τὸ εἶδος τοῦ λόγου περιβλητικὸν τιμὴ μέθοδον. τὸ γοῦν ἀναιρεῖν τὰ πράγματα καὶ τὰ δύτερα πρῶτα λέγειν, εἶτα ἐπεμβάλλειν τὰ πρῶτα, περιβολῆς ἴδιον. καὶ προσδοκηθέντων.)* ὑπὲρ τῆς πρὸς νεοπτόλεμον λέγῃ καὶ ἀειτόδημον. καὶ τούτων ἕτερα. τιμὴ θράκιμ λέγῃ. προσήκειμεν.) πρῶτον γὰρ ἔδει εἰσελθεῖν ἐν τῇ βουλῇ, εἶτα ἐν τῷ δήμῳ. κατηγόρησα τούτων.) οὐ λέγῃ περὶ πάντων τῆς πρέσβεων, ἀλλὰ περὶ τῆς αἰτίων. τὸ γὰρ βελτιστεῖον μεσόν.) τιμὴ ὄπτιμίαν αἰνίττεται τῷ μαθεῖν. οὐ γὰρ ἀνέμενεν τιμὴ ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθος, ἀλλ' ἀνεμίχθησαν οἱ ἰδιῶται τοῖς βουλευταῖς. πειρᾶσθε συνδιαμνημονεύειν.) αἰσχυνθέντας γὰρ ἕκαστος τῆς ἀκουόντων μόνος ὑπολειφθεῖσα τῆς μνήμης. ἔφη γὰρ ἥκειν πεπεικώς.) καλῶς εἶπε πεπεικώς, οὐκ ἀκηκοὼς ὡς διὰ φιλίππου ἁπλῶς, ἀλλὰ πεπεικὼς φίλιππον. ἵνα μὴ ὡς ἐξαπατηθεὶς φαίνηται. προδιαλύει γὰρ καὶ οὕτω τὸ χρῆμα. πῶς γὰρ ὁ πότε πείσας, ἠπάτη); καὶ περὶ τῶν ἐν ἀμφικτυόσιν.) ὡς τὸ ζητῆσαι καὶ μαθεῖν τίνες ἐσύλησαν τὸ ἱερὸν τὰ χρήματα; ἔμελε γὰρ τοῖς ἀμφικτύοσι τούτου. φωκέων γὰρ καὶ θηβαίων πολεμούντων πρὸς ἑαυτοὺς διὰ τιμὴ παραστασίαν γιμῶν. οἱ θηβαῖοι μᾶλλον ἱερεσύλησαν τὸ ἐν δελφοῖς ἱερὸν, ὅπερ οἱ φωκεῖς. εἰ καὶ φωκεῖς κῇ τὸ ἀληθὲς τοῦτο πεποιήκασι. φασὶ γάρ φησιν ἐπιχείρησαν οἱ θηβαῖοι τοῦτο ποιῆσαι, καὶ οὐδὲν ἧττον ἠσεβήκασιν οἱ βουλευτικότες τῆς τοῖς χρὸ διαφεραξάντων. ὡς ὅπερ μὴ μικρὸν λόγον μακρόν. δυοῖν. ἢ ζιδὺ ἡμερῶν. τὸ τάχος τῆς ἐπαγγελίας τιμὴ ἀπάτιμ ἐπηύξησεν.

διδάσκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη.) ὅρα ὅπως πάλιν προδιοικεῖται τιμὴ λύσιν. ὁ γὰρ διδάσκων οὐ φανερίζεται. καὶ τὸ αὐτὸς δὲ, τιμὴ ἐξοχιμὴ δηλοῖ τῆς δρέσεως. οὐκ ἂν οὖν ὁ τοιοῦτος ἀπατηθείη.

ὑπεκκεκρυφέναι.) ὅταν πόλις ἔχῃ προς τινα δυσμένειαν, ὑπόψιαν καὶ κρύπτει μισθὸν καὶ χρήματα τῷ φονεύσαντι. ἄλλο δέ ἐστιν ὑπεκκρυκεία, καὶ ἄλλο ὑπεκκήρυξις. ὑπεκκρυκεία μὲν, ἡ φιλία, ὑπεκκήρυξις δ', ὅταν πόλις ὡς ἔφημεν, ἐχθρὸν ἔχουσά τινα, ὑπεβουλεύοντα αὐτῇ, ἐβούλοιτο αὐτὸν ἀνελεῖν, χρήματα κηρύττει δοῦναι τῷ ἀνελόντι αὐτόν. πολλάκις δὲ καὶ ὑπὸ ἰδιωτῶν τοῦτο ἐγίνετο. ὦ ἄνδρες πρέσβεις.) τοῦτο ὥσπερ ἠθοποιία ἐστὶν, ὡς ἐκ τῶν δυοέων λεγόντων πρὸς τὸν αἰσχίνην, καὶ τοις

A ignorantia igitur populi magna fuit, vt dictum est, si gnari proditorem esse Philocratem, tamen ei legationem decreuerunt. Res verò non ita se habet: sed quòd in legationibus sæpe opus est audacioribus & liberioribus, ne propter lenitatem de iure ciuitatis concedant, & talis Philocrates habebatur: ideò eum elegerunt. Dixit igitur, Caueamus eum, vt qui facile deduci à sententia & corrumpi possit. propter hoc enim impurum & impudentem vocauit, non proditorem.

Et pauca & modesta.) Illud ad veritatem, hoc ad virtutem orationis pertinet. Neque maiorum vos.) Æschines de nequioribus loquitur, quos etiam imitari vetuit. at hic communitate orationem exasperauit. sophistam enim hic agit orator. Nam Æschines quorundam è maioribus intempestiuam imitationē cauendam esse monebat, eos duntaxat qui Siciliam inuaserant, innuens. Neque enim dixit de omnibus maioribus. orator autem vniuersali nomine maiorū, perstringit eius orationem. Et legem laturum.) Ecce & legislatorem eum esse ostendit, vndique augenda eius prudentia. Nemini Græcorum.) Monebat vrbē, vt suam acceptionem munerum imitaretur, & præmij causa iuuaret Græcos. Sed postquam redimus.) Forma orationis comprehēsione tractata est. Nam quòd negocia conuertuntur, & secunda priore loco dicūtur, & priora deinde inferuntur, id est comprehensionis proprium. Et expectabātur.) De actis cum Neoptolemo dicit, & Aristodemo). Et post hæc alia. Thraciam dicit. Accessimus.) Primùm enim veniendum erat in Senatum, pòst in concionem. Accusaui istos.) Non loquitur de omnibus legatis, sed de sontibus.

B Curia enim referta.) Desiderium cognoscendi innuit. neque enim concionem expectarunt, vt moris erat, sed homines priuari se immiscuerunt Senatorib.

Mecum date operam vt memineritis.) Pudebit enim vnumquemque audientium, se solum destitui memoria.

C Aiebat enim adesse se ac persuasisse.) Bene dixit, persuasisse: non audiuisse à Philippo simpliciter, sed persuasisse Philippo, ne deceptus esse videatur. Nam hic etiā colorem antè tollit. quī enim is deceptus est, qui tum persuasit? Et de Amphictyonicis.) Vt quæreretur & cognosceretur, quinam tēpli pecuniam cōpilassent. Id enim Amphictyonibus curæ erat. Cum enim Thebani & Phocenses bellum inter se gererēt, propter agrum ad flumen situm: Thebani magis spoliarunt templum Delphicum quàm Phocenses: quāquam & Phocenses verè id fecerunt. Primùm, inquit, instituerunt id facere Thebani: & nihilominus sacrilegio se obligarunt, qui consiliū eius re ceperūt, quā ij qui manibus perpetrarūt, vt paulo pòst prolixa oratione declarat. Biduo aut triduo.) Celeritas promissionis impostaram auxit. Se enim docuisse inquit.) Videt rursus refutationem antè comparet. Ei enim qui docet, non fit fucus. & verbum, Se, excellentiam inuentionis declarat. Non igitur talis homo decipi queat. Proscripsisse.) Si qua ciuitas inimicum habet, proclamat voce præconis, præmium & pecuniam ei, qui illum occiderit. Aliud autem est ὑπεκκρυκεία, & aliud ὑπεκκήρυξις. Nam ὑπεκκρυκεία notat amicitiam. ὑπεκκήρυξις, cùm vrbs, quæ, vt, diximus, hostem habet aliquem & insidiatorem, quē sublatum vellet è medio, proclamat, se pecuniam daturam interfectori: sæpe autem hoc & in hominibus priuatis fiebat.

O legati.) Hæc tanquam Ethopœia est, quasi Eubœenses ad Æschinem, cæteróque lega-

tos dicerent. Quo pacto autem legati in Eubœa deprehensi sunt.respondebimus,eos in reditu Athenas, Eubœa transisse.neque enim per Bœotiam itei habebant,propter intercedentes eis cum Thebanis inimicitias.* Recesserant autem Eubœenses ab Atheniensib.post ætatẽ Thucydidis, vsq. ad præsentia tẽpora.

Descendit magna cum grauitate.) Perstringit occultè populum,quòd ingẽs sit impostorum autoritas.

Vociferabantur,explodebant me.)Æschine vociferante,Philocrate insultante,populi animis ante occupatis,quid erit Demosthenis loci? Ita me dij amabunt, accidisse non miror.) Reconciliat populum post obiurgationem. Qua gratia?) Absoluta narratione, iam accedit ad primum coniecturæ caput, quod est exceptionis, idque sumit à tempore, veluti: Quamobrem tum non aduersatus es? Volo sanè.)Absoluta exceptione,iam ad alterum caput accedit coniecturæ,qua petitur vt argumenta proferantur.

Aliter.)Concluſa constitutione, iam auspicatur ea quæ dicuntur ab initio vsque ad finem: quorum hoc est principium Postquam autem moto crimine,magnitudo est ostensa: omissis necessariò iis quæ prius ceperat, obiectionem, quæ ei obstabat, criminari studet.Ea verò quæ est?Quæ sumitur à facultate Æschinis:At Æschinis ex vires non sunt, neque ea potentia,vt vrbes duas & viginti numero possit prodere.Cur verò,cum sit causa coniecturalis,rem probari non postulauit?Respondemus,esse instituti & consilij coniecturam,fieri autem non potest,cum manifestum est,res à quibus actæ sint, & constat de eo qui fecit,vt probatio petatur Hic enim de voluntate dũtaxat quæritur, & signa examinantur: probationes autem non petimus, quia nemo nouit alterius animum,volens ne an inuitus & deceptus verba illa fecerit.Ac voluntas quidem paulatim ostenditur, copiosior autem inquisitio,ad colorem reseruatur. Facultatem quæ nocet,personæque qualitatem superat, immiscuit* positioni eorum quæ sunt ab initio ad finem,vt crimina faceret probabilia.

Nemo autem vestrûm debet.) Voluntas quidem moderatè implicatur,ab his verbis:Deinde si is,vt iste conductus ab hostibus decipere vos & circumuenire voluisset,non minores quàm iste clades inuexisset:potentiam tamen qualitatis auxit,dicẽdo,Vos ei autoritatem tribuistis:& tempora post ea subiecit, quæ facultatis pars sunt. Cur autem de voluntate nunc parcissimè loquitur? Dicimus id artificiosè ab eo fieri, quòd eam reseruare vult ad secundam coniecturam.secunda enim coniectura incidit in orationem per obiectionem: veluti,Et quî facere istuc voluissem?Sciendum,autem verbo Voluissem, eum voluntatem declarare. Cum enim de facultate antè dixisset, voluntatem subiunxit.

Quemcunque enim vos.)Licet Æschine & humiliorem & imbecilliorem.

Atque is.) Coniunxit cum facultate voluntatem, vt eam societate hac confirmaret.

Neque enim si vilibus.)Hęc est pars obiectionis, Vilis est & vulgaris homo,& nõ honoratus & splẽdidus Æschines:reum de industria deprimens. Neque verò ipse per se illum contẽpsit (quod ipsi cõtrarium esset)sed orationem sumpsit ab iis qui in ea erant opinione.Est autẽ obscurus etiã hic locus.Quid igitur dicere vult hoc in loco?Phocẽses,si vili visi essetis ministro & legato nõ illũ respexissent,sed vrbẽ.

A ἄλλους πρέσβεις. καὶ πῶς δύ' ἠσαν αὐτοὶ οἱ πρέσβεις ἐν τῇ δ' Εὐβοίᾳ ; λέγομεν ὅτι δι' αὐτῆς παρῆλθον, ἐπανερχόμενοι ὅτι τὰς ἀθλίας. οὐ γὰρ ἠδύναντο διὰ τῆς Βοιωτίας ἐπανελθεῖν, διά τινα ἔχθραν ἣν εἶχον πρὸς τοὺς Θηβαίους. ἦσαν δ' οἱ Εὐβοεῖς ἀθλιωτάτων ὑποστάντες, ἐπὶ τῆς ὑστέρων θουκυδίδου, μέχρι τοῦ νῦν χρόνου. κατεβλήθη μάλα σεμνῶς. πλύτιει λῆμνος τὸν δῆμον, ὅτι εὐφρόσυνοι εἰσὶν οἱ φενακίζοντες. ἐβόων, ἀξέκαυόν με.) ἀρχίνου βοώντος, φιλοκράτους παρεμπηδῶντος, πρὸς κατεπλημμένου τοῦ δήμου, ποῦ δημοσθένης ὤφθη ; καὶ τοῖς θεοῖς εἰκός τι παθεῖν.) θεραπεύει τὸν δῆμον μὲν τὴν ὑπόμνησιν. τοῦ χάριν.)πληρώσας τὸν διήγησιν, εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ὅτι τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ σοχασμοῦ, ὅπερ ἐστὶ τὸ προδραφικόν. λαμβάνει δ' αὐτὸ ἀπὸ τοῦ χρόνου. οἷον, καὶ διὰ τί μὴ τότε αἰτέλεγες ; βέλομαι δή.) πληρώσας τὸ προδραφικὸν, εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ὅτι τὸ δεύτερον κεφάλαιον τοῦ σοχασμοῦ, ὅπερ ἐστὶν ἡ τοῦ ἐγκλήματος ἀπάντησις. ἄλλως. συμπεράνας τὴν κατάστασιν, ἀρχὴ) ἐντεῦθεν τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὧν ἐστὶ τὸ προοίμιον. ἐπειδὴ δ' κινηθέντος τοῦ ἐγκλήματος ἐδείχθη τὸ μέγεθος, ἀφέμενος ἀναγκαίως ὧν προήρξατο, τὴν λυποῦσαν αὐτὸν αἰτίαν διαβάλλειν προῆλθε). ἔστι δ' αὕτη τίς ; ἡ ἀπὸ τῆς ἀρχίνου δυνάμεως. ἀλλ' οὐκ ἱκανὸς ὠρχίνης, ὥστε δ' τοσαύτην ἔχει δύναμιν, ὥστε εἴκοσι δύο πόλεων προδοῦναι κατάλογον. τί δὴ πότε σοχασικῆς οὔσης τῆς ὑποθέσεως ἐλέγχων ἀπαιτήσαι οὐ κέχρηται ; καὶ λέγομεν ὅτι γνώμης ἐστὶ σοχασμός. οὐκ οἷόν τε δ' προδήλων ὄντων τῶν πραγμάτων ὑφ' ὧν πέπρακται, καὶ καταφανοῦς ὄντος τοῦ πεποιηκότος, ἔλεγχων ἀπαίτησις γενέσθαι. ἐνταῦθα γὰρ τῆς βουλήσεως μόνης ἐξέτασις καὶ τῆς τεκμηρίων. ἔλεγχος δ' ἂν ἀπαιτοῦμεν, ὅτι μὴ τινὸς ἑτέρου γνώμῃ οἵδε τις ἐκὼν, ἢ ἄκων, καὶ ἐξηπατημένῳ τοὺς λόγους εἴρηκε. καὶ ἡ βούλησις δ' ἡρέμα μὲν δηλοῦται. φυλάττεται δ' ἡ πλείων ἐξέτασις ἐν τῷ χρώματι. τινὶ δ' δυνάμεων βλάπτουσαν καὶ

C ὑπερβαίνουσαν τὴν ποιότητα, κατέμιξε τῇ θέσει τῆς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, πιθανὰ ποιῶν τὰ ἐγκλήματα. δεῖ δὲ μηδένα ὑμῶν.) ἡ μὲν βούλησις, μέχρι τοῦ μέσου συμπλέκεται ἐν τούτου. εἶθ' ὅτως ὥσπερ οὖτ' ἐβελήθη μιαίνωσας αὐτὸν τοῖς ἐχθροῖς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς καὶ φενακίζειν, τῆς ἴσων αἴτιος ἐμοὶ κακῶν, ὅσων περ καὶ οὗτ. τὴν δὲ δύναμιν ἤυξησε τῆς ποιότητος, εἰπὼν ὅτι ὑμεῖς κατεχήσαλεύετον, καὶ τοὺς καιροὺς συνῆψεν ὅτι τότοις, μέρος τῆς δυνάμεως ὄντας, διά τί ἐπ' ἔλαττον χρῆ) νῦν τῇ βελήσῃ ; λέγομεν ὅτι τεχνικῶς τοῦτο ποιεῖ. βέλεται γὰρ αὐτὸν τηρῆσαι ἐν τῷ δευτέρῳ σοχασμῷ. δευτέρως γὰρ ἐμπίπτῃ μεταξὺ τοῦ λόγου ἐξ αἰτιάσεως. οἷον, καὶ πόθεν δηλονότι ταῦτα ἠβουλόμην ποιεῖν ; ἰσέον ὅ, διὰ τὸ εἰπεῖν ἐβουλήθη, ἐσήμανε τινὶ βούλησιν. τινὶ δὲ δυνάμιν προεῖπον, ἐπήγαγε τινὶ βούλησιν. ὅτι οὐ πᾶν αἱ ὑμεῖς.) εἰ καὶ τοῦ αἰχίνου ταπεινότερόν τε καὶ ἥττω. εἶθ' οὗτ.) σωιέζουσε τῇ δυνάμει τινὶ βέλησιν, κρατύνων αὐτινὶ τὴν κοινωνίαν. ὑγὰρ εἰ φαύλοις.)τοῦτο μὲν ἐστὶ μέρος αἰτιάσεως. ὅτι φαῦλος, καὶ τοῦ τυχόντος, καὶ ὑβριστοῦ, καὶ τοῦ λαμπρᾶν αἰχίνης. οὐκοῦν ἐξεπίπτεις φαυλίζων. ὑγὰρ παρ' ἑαυτοῦ φαυλίζων) ἐναντίον γὰρ ἵν) ἀλλὰ πρὸς τῆς ἐχόντων ταύτην τινὶ ὑπόληψιν λαμβάνω τὸν μόγον. ἔστι δ' καὶ τῆς ἀσαφῶν τὸ χρεῖον. τί οὖν βούλεται λέγειν ἐν τούτῳ ; ὅτι οἱ φωκεῖς, εἰ φαύλῳ ἐχρήσαθε ἡγεμόνῳ καὶ πρεσβευτῇ, οὐ πρὸς ἐκεῖνον εἶδον, ἀλλὰ πρὸς τὴν πόλιν. τί δέ ;

τὴ γὰρ ἡ πόλις ἀξιοῦται παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἐπ' αὐτοὺς ἀ-
ναφέρεται. αὐτὴ δ', οὐκ ἠξίωσαν ὀλιγωρῆσαι τῆς αἰχίνε λό-
γων· ἀλλ' ἐπεὶ δον πρὸς τὸ τῆς πόλεως πρόσωπον ἀξίω-
μα, καὶ τούτοις πιστεύσαντες ἀπώλοντο. ἵνα δ' ἡ δύναμις ἰ-
σχυρὰ γένηται, προσέθηκε καὶ τοὺς ἄλλους πρέσβεις, καὶ
διηκείνησεν ὅτι τινὶ κατηγορεῖ, προθεὶς καὶ εἰπών, εἰ δ'
ὅτι τῆς φωκέων σωτηρίας ὅτι τῷ πρεσβείαν ἦκε, ταῦθ'
ἅπαντ' ἀπώλεσαν οὗτοι. καὶ προσέθηκε πάλιν τῷ βού-
λεσιν, εἰπών. καὶ διέφθειραν ἑκόντες. τὸ δέ γε ἰσχυρότερον
μέρος τῆς βουλήσεως, τῷ αἰτίαν, οὐ λέγει. τούτου δὲ τὸ
κεφαλαίου τὸ μέγιστον μέρος ἐστὶν ἡ αἰτία. ᾧ ἐν τῷ δευ-
τέρῳ σχασμῷ διεφύλαξεν. ὃς δέ μοι τὸ προβούλευ-
μα.) εἰσβάλλει ὅτι τῷ τὸν ἐλέγχον ἀπαίτησιν, πληρώ-
σας τῷ δυνάμει. προβούλευμα δ' λέγει, τὸ ἀκοῦσαι
τῷ βουλῇ περὶ τῶν, δημοσθένους κατηγορήσαντος τοῦ αἰ-
σχίνου, καὶ τῶν ἄλλων πρέσβεων, ὅτι παρεπρέσβευσαν, καὶ
κατεψηφίσαντο αὐτῶν ὡς ἀδικησάντων, καὶ γράψαι τὴ
ψήφισμα ἕνα αὐτῶν τῶν βελευτῶν, ὥστε μὴ κληθῆναι εἰς
τὸ πρυτανεῖον ὅτι δεῖπνον. δεῖ γὰρ οἱ πρέσβεις ἐπανερχό-
μενοι, ἐκάλουν ὅτι δεῖπνον ἔθει τινὶ τιμῆς χάριν. τοῦτο
δ' προφέρει εἰς ἔλεγχον αὐτῶν τῆς προδοσίας· ὅτι ὡς προ-
δοτῶν κατεγνωσμένοι, οὐκ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς δεῖπνον. ἄλ-
λως. μετέβη πάλιν ἐντεῦθεν ὅτι τὸ κεφάλαιον, οὗπερ ὧν
ἐξαρχῆς τὸ προοίμιον, λέγω δ' ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους
ἀρχεται δ' ἐκ μεγαληγορικοῦ. νυνὶ ἡμῖν λέγε δὲ προ-
δοσίας, ἐξὸν περὶ τῶν πραγμάτων εἰπεῖν καὶ σῶσαι; ὁ
δ', ὅτι οὐκ ἐσήγησε σωτήρια, παρεχόμενος τὸ προβούλευ
μα. ἓν γὰρ σημεῖον τῆς αὐτοῦ λόγων, ὅπερ* ἐψηφίσαιο πρὸς
τὰς ἐπαγγελίας τοῦ ῥήτορος. πληρώσας δ' ἀπὸ τῆς προση
κούσης ἐξεργασίας τὸν* ζόπον· μεταβέβηκεν ἐπ' αὐτὰ τὰ
ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καθαιρῶν ὑπὸ τῶν χρόνων αἰτιώ-
μενος. ἁπάντων γὰρ τὸν αἰσχίνην, ὡς ἐξεπίτηδες ὑποκλεί-
σαντα τῶν καιρὸν τὴν πόλιν, ὥστε μηδ' εἰσελθεῖν σπουδὴν
ποιεῖν τῶν πρεσβευμένων, τὸ φιλίππου κατειληφότος τὰς πύ-
λας. ἅμα τε γὰρ ἤκουσε, καὶ ἐκεῖνος παρῆν. δῆλον οὖν ὡς
ὑπολωλέκει τῆς βοηθείας ὁ χρόνος, ἐν ᾧ κλεῖσαι τὰς πύλας
οἷόν τε ἦν τῷ δήμῳ. εἶτ' ἐπειδὴ αὐτεπίπλευ, οὐ μὴν ἐτέ-
ρως βοηθεῖν, ἢ προειπόντας φωνεῖν, ἀσφαλέστερόν τι
ποιεῖ αὐτῶν βουλεύσασθαι· ἔλυσε δύο λύσεσι· μιᾷ μὲν, ὅτι
οὐδεὶς αἰτίαν τῷ δήμῳ τὸ προβούλευμα· ἢ γὰρ ὁ δῆ-
μος ἐβουλεύσατο. ἑτέρᾳ δ', ὅτι εἰ μὴ βουλεύσαιτο ὁ δῆμος
οἷός τε ἦν, ἐξηπάτησεν αὐτὸν αἰσχίνης, ἐλπίσι μὴ ὑποκέσε-
σιν. ἐν ᾧ καὶ εἰσάγει τὰ ἰσχυρότατα τῶν τεκμηρίων, λέγων
τοῖς αἰσχίνου λόγοις. Οὔτε εἰς τὸ πρυτανεῖον.) Ενεδέχετο
ὑστερηθῆναι τὴν κλῆσιν, ἕως αὖ γνῶ ἡ βουλὴ τὸν ἀπρέ-
βειαν· ἢ ἔτι οὔπω ἐν τῷ δήμῳ ἀπεπρέσβευσαν. ὁ δ' τὸν
ὑστερῆσιν εἰς τὸ μὴ γνῶναι μηδ' ἔσεσθαι παραλαμβάνει.
Οὐ θάνατον κατεχειροτόνησαν.) Ενήλαξε τὸν χρόνον.
δῆλον δὲ ὡς ἐκλήθη πρότερον. εἶτ' ὕστερον κατηγω-
νίσατο ἀπρέπη. Εἰ μὴ τοίνυν ταυτά.) Λύει τοῦτο διημ-
άτῳ σχήματι· ὅτι, εἰ μὴ πάντες οἱ πρέσβεις ταυτὰ ἐ-
πρεσβεύομεν· ὅ ἐστιν, εἰ πάντες ἐψευδόμεθα προδό). δικαί-
ως ἂν πάντες οὐκ ἐκλήθημεν. εἰ δ' οἱ μὲν ἦμεν τὰ δίκαια
ἐπρεσβευκότες· οἱ δ', παρεπρέσβευσαν· δικὴ τοῖς παραπρεσβεύ-
σασι σωιέβη καὶ τοῖς ἄλλοις μὴ κληθῆναι. Η μὲν ἔν γε
λὴ ταῦτα.) Εντεῦθεν ἀρχὴ τῆς σημείων· ὅπερ κεφάλαιον
καλεῖται τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. Αναστὰς δ' εὐθὺς ἐδημηγόρει.) Δύο ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους θεὶς, τότε χρό-
νον, καὶ τοὺς λόγους αἰσχίνου, ἀναιρήσω. χρῶμαι ἐπιζητῶ. ἑκάτερα γὰρ τ' ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀποδοτέον χρῶμαι

A Quid enim? vrbis autoritas, qua valet apud alios, in illos confertur: hoc est, noluerunt parui pendere oratione Æschinis, sed suspexerũt. Quid? vrbis personã & dignitatẽ & his confisi perierũt. Vt aũt facultas firma fieret, addidit & cæteros legatos: distinctéque posuit, cur accuset, adiungendo & dicendo, Quatenus Phocensium salus penes legatos fuit, eatenus isti omnia perdiderunt, & rursus adiecit voluntatem his verbis: Et sustulerunt data opera. Causam autem quæ voluntatis pars firmior est, nõ dicit. huius enim capitis maxima pars est causa, quam ad secundã conlecturam reseruauit.

Da verò mihi senatusconsultum.) Facultate absoluta, accedit ad postulationem argumentorum. Senatus autem consultum id dicit,* quòd senatus, antequam accusaret Æschinem & reliquos legatos Demosthenes, audierat, ementitos esse legationem, & eos vt sontes condemnarat: & quidam in senatu etiam decretum fecerat, ne in Prytaneum ad cœnam vocarentur. Semper enim legati reuersi vocabantur
B ad cœnam, consuetudine quadam, honoris gratia: id quod obiicit in argumentum proditionis eorum, senatum eos loco proditorum damnatos, ad cœnam non vocasse. Aliter. Transit rursus hinc ad id caput, * cuius initiò fuit exordium, circumstantias dico. Orditur autem à translatione: Nunc nobis dicis de proditione, cum antequam res fierent, dicere, éasq; tueri licuisset? Ipse autem se tacuisse probat proferendo senatusconsulto. Signum enim esse orationum suarum decretum, factum aduersus pollicitationes oris. Absoluto autem per conuenientem expolitionem hoc loco, transit ad ea ipsa, quæ sunt argumentatio vsque ad finem, prorsus à temporib. exorsus. Accusat enim Æschinem, vt eum qui de industria Rempublicam excluserit occasionibus, vt nec spacium datum sit deliberandi de propositis negociis, Pylis à Philippo occupatis. Simul enim & res audita, inquit, est, & ille adfuit. Satis igitur apparet, auxilij ferendi tempus reipublicæ periisse, quo populus Pylas claudere potuisset. Postea quia obiiciebatur: At non aliter licuit iuuare Phocenses, nisi dicendo, vt salutis & securitatis suæ rationem haberent: soluit id duabus refutationibus. Vna, neminem legisse populo senatusconsultum. Alioqui enim consilium inituru fuisse populum. Altera, etiamsi populus capere consilium potuisset, deceptum tamen eum esse ab Aeschine, spe & pollicitationib⁹. in quo etiam profert firmissima signa, recitando verba Aeschinis. Neque in Prytaneum.) Fieri poterat, vt vocatio differretur, donec senatus rem certò cognosceret: vel eò quòd legationem nondum pro concione retulerant. Ipse autem dilationem eò trahit, quasi nec vocati sint, nec vocandi. Quem populus occidi iussit.) Inuertit tempus. Nimirum enim prius vocatus fuit, & postea sublatus è medio. Quod si eadem.) Soluit hæc, figura dilemmatis. Nam si legati omnes eadem egimus, hoc est, si omnes proditores fuimus: iurè omnes vocati non sumus. sin alij rectè fecimus, alij legationem perperam obierunt: improborum legatorum culpa factum est, vt nec cæteri vocarentur. Ac Senatus quidem hęc.) Hic orditur signa, quod caput vocatur, ab initio ad finem. Iste autem surrexit & concionatus est. Duas circumstantias cum posuerit, tum tempus, tum orationes Aeschinis: necessariò etiam colorem subiecit. Vnicuique enim signo & circumstantiæ, addendus est color.

Et post hæc recitabantur Philippi literæ.)Hic color ad tempora pertinet,quibus Philippus Pylas occupauit.Atque eius rei fuit iste autor.Refutatio statim sequitur:iste scripsit literas relictis nobis. quasi diceret,auulsus à nobis. Sed verbis illius,videlicet Aeschinis occurrit,sic dicendo:Philippus non decepit,sed Aeschines.

Alenses cum Pharsaliis.)Iam cognouimus è Philippicis,duo ista Thessaliæ oppida inter se dissensisse:cũ Pharsalus amica esset Philippo, Alus Atheniẽsibus.Philippus autem ea conturbabat. Aliquanto fuisse mitiores.)Τινὸς,aliquo,autquouis homine.Aut aliquò dicit,pro longè.Lõgè enim abest,vt quisquã pari humanitate reperiatur.

Quas iste scripsit,relictis nobis.)Relictis nobis,ne videatur fuisse particeps actorum.Iste scripsit:ne in Philippum culpam transferat.In vrbes:vt socias significet,à quibus exigendum iusiurandum fuit.Non fortefortunã:vt ostendat scelus,partitos esse insidias Æschinem & Philippum.

Recita eis literas.) Admirabilissimum hoc est, quòd quibus literis vti potuisset Æschines ad defensionem: eas ad accusationem Demosthenes adhibet.Est enim ei in more positum,aduersariorũ præsidia eloquentiæ vi,sua facere.

Auditis Athenienses.Post recitationem literarum veluti confirmando perceptam ex iis vtilitatem,rursus dicit,De Phocensibus autem,aut Thebanis, aut aliis,quæ vobis iste renunciauit, ne hilum quidem. Iste igitur,non Philippus decepit. Hoc enim illud est,quod spectat.Cum autem interim ea quæ obstabant,reiecerit,& literas Æschinis esse potius, quàm Philippi, probarit: denuò ad Aeschinis orationem reuertitur.A firmissimis enim non recedit,& præceptum tradit:Immorandum esse locis necessariis.Nisi Thespiæ & Platææ.)Rursus hic signis & circumstantiis adiunxit Thebanos non vniuerse effundendo omnia,sed particulatim subinde addendo, vt & refutationes consentaneæ,& oratio perspicua fieret.Vt primùm igitur ad mentionem Thebanorum venit, rursus colorem quæsiuit, vt & in prioribus. Dixit enim , Thebanos etiam statim daturos esse pœnas.Vbi igitur pœnæ?Audierunt,inquit, Thebani,propterea que sibi cauerunt',& Philippus Thebas euertere nõ potuit.Si igitur eò prohibitus est, quòd illi præsenserant:quis effutiit?an non iste?Habet autem color,refutationem etiam coloris statim additam,& in his translationem aptè quæsiuit, Cur tacuisti,cum respublica falleretur? Ad quam obiectionẽ refutandam,in memoriam eis reuocat suum progressum,& quid sibi,concionari cum vellet,accidit.Deinde quia non habebat testimonium suarum orationum:tanquam in poemate,ethopœias confinxit,habet enim magnificentiam orationis à Platone & capit id quod vtile est,ex alternis colloquiis, nouam formam & plausibilem inducendo. Neque enim sine probatione reliquit id quod dixit : sed fictionis inuentioni probationem addidit. Magis enim afficimur orationibus confirmatis, quàm simpliciter enunciatis.At ea quidem si audienda.) Firmissima obiectionis refutatio , veluti:sed audita re Thebani cauerunt,eáque gratia non perierunt: postea soluit eam,figura dilemmatis vsus:Philippus aut verè id facturus fuit,aut non. Quod si facturus non fuit,sed tu fraudem structas:non ab re nugabaris ista,decipiendo nos.Sin eò prohibitus est, quia consilium eius animaduersum fuit: quare non tacuisti,

Καὶ μεταταῦτα ἀνεγινώσκετο ἡ ὑποθήκη ἡ τοῦ φιλίππου. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ χεῶμα τὸ ἀπὸ τῆς χεόνου ἐν οἷς ὁ φίλιππος κατέσχε τὰς πύλας. καὶ τούτου γέγονεν ἐκεῖνος αἴτιος.εἶτα ἡ λύσις δύθύς. ἔστι ἔγραψε τῷ ὑποθήκῃ, ὑπολειφθεὶς ἡμῶν,οἱονεὶ χωεισθείς. ποεὸς ὃ τοὺς ἐκείνου λόγους,τ' αἰσχίνου δηλαδὴ,ἀπάντησεν ἔτι λέγων φίλιππος οὐκ ἐξηπάθησεν,ἀλλ' αἰσχίνης. Τοὺς ἀλεῖς ποεὸς τοὺς φαρσαλίους.)Ηδη ἔγνωμεν ἐν τοῖς φιλιππικοῖς,ὅτι αἱ δύο πόλεις αὗται τῆς θετταλίας , ἐστασίαζον ποεὸς ἑαυτάς·ἡ μὲν φάρσαλος,φίλη οὖσα τ' φιλίππου· ἡ δ' ἄλος τῆ' ἀθηναίων·φίλιππος δ' αὐτοὺς συνετάεαττε. Πεοστέεοις γενέσθαι τινός.)Η παντὸς ἀνθεώπου βούλεται τὸ τινός, ἢ τίνος λέγε.* πόεῤῥω δ' οὖσιν ὡς δαπλήσιον εἰς φιλανθεωπίαν. Ην ἔστ' ἔγεαψεν ὑπολειφθεὶς ἡμῶν.) Τὸ μὲν ὑπολειφθεὶς ἡμῶν,ἵνα μὴ δόξῃ κοινωνεῖν τῆ' ποαχθέντων.τὸ δ' ἔστ' ἔγεαψεν,ἵνα μὴ ὅτι φίλιππον ἀγῃ τιν αἰτίαν.ὅτι τὰς πόλεις δ',ἵνα τὰς συμμαχικὰς δηλοῖ, αἷς καὶ ὅεκους ἔδει.οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου δ',ἵνα δείξῃ τῷ κακουεγίαν, ὅτι ἐμεείσαιτο τῷ ὑποθεκλεῖ αἰσχίνῃ καὶ φίλιππος.

Λέγε αὐτοῖς τ' ὑποτολή.)Τὸ θαυμασότατον τ' τό ὅτι, ὅτι ἡ πεο αὖ αἰσχίνης ἐχεήσατο ποεὸς ἀπολογίαν ὑποτολῆ, ταύτῃ ἔλαβε ποεὸς κατηγοείαν δημοσθένης.συνήθες γὰ αὐτῷ τὰ ἰσχυεὰ τῆ' αὐτιδίκων,δι' ἰσχὺν δεινότητος, αὐτὰ ποιεῖσθαι. ἀκούετε,ὦ ἄνδρες.) Μετὰ τῷ ἀπάγωσιν τῆς ὑποτολῆς, ὥσπεο ὑπεβεβαιούμενος τῷ ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν,πάλιν λέγε. Πεεὶ δ' φωκέων, ἢ θηβαίων, ἢ τ' ἄλλων ὧν ἔστ' ἀπῆγλε ποεὸς ὑμᾶς οὐδὲ ἑνός. Οὗτος, οὐκ ἄεα φίλιππος ἐξηπάτηκε. τοῦτο γάε ἐστιν ὃ ποοεοᾶται. λύσας δ' ἐν ταῖ μεταξὺ τὰ λυπτικώτατα,καὶ συνήσας τῷ ὑποτολῷ αἰσχίνου μᾶλλον,ἢ φιλίππου ἦ·πάλιν ὅτι τοὺς αἰσχίνου λόγους ἐπανῆκεν,οὐκ ἀναχωεῶν τῆ' ἰσχυοτάτων· θεώρημα ὡς δαδιδοὺς,ἐν δαλείβειν τοῖς ἀναγκαίοις.

Εἰ μὴ θεσπιαῖ,καὶ πλαταιαῖ.) Πάλιν ἐνταῦθα ποοσέθηκε τοῖς ἀπ' ἀεχῆς ἄχει τέλοις θηβαίοις· οὐκ ἀθεόως ἐπχέας ἅπαντα.κ' ὁ μέεος ἀεὶ ποοτίθησιν,ἵνα κἀ αἱ λύσεις ἀκόλυθοι,κἀ οἱ λόγοι σαφεῖς ᾖώνται. δύθυς γοῦν ὅτι τῷ μνήμῃ θηβαίων ἐλθὼν, πάλιν τὸ χεῶμα ἐζήτησεν,ὥσπεο καὶ ὅτι τῆ' ποοτέεων.ἔφη δὲ κἀ τὸ θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δώσειν δίκην.ποῦ δίνυν ἡ δίκη·ἠκεῦσαν οἱ θηβαῖοι φησὶ καὶ δι' τοῦτο ἐφυλάξαντο.κἀ φίλιππος οὐκ ἔχεν ἀνελεῖν τὰς θήβας.εἰ δίνυν ὡδὶ τὸ ποοαιθέθαι κεκώλυται· τίς ὁ ἐπιλαλήσας; οὐχ ἕξει; ἔχει δὲ τὸ χεῶμα,καὶ τῷ λύσιν δύθύς τῶ χεῶμαζος. ὅτι τούτοις ἀκολούθως ζητήσας τ' μεταληπτικόν· πῶς οὐ ἐσιώπησας,ἀπατεμένης τῆς πόλεως; κἀ ποεὸς τοῦτο ἀπαντᾷ, ὑπομιμνήσκει τῆς ἑαυτῶ παεῴδου,καὶ ὧν ἔπαθεν λέγειν βουλόμενος.εἶτ' ἐπειδὴ πεο οὐκ εἶχε μάετυείαν τῆ' λόγων· ὡς ἐν ποιήματι ἠθοποιίας συνέπλασεν. ἔχει δὲ καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆ' λόγων ἐκ τῶ πλάτωνος· ⸂λαμβάνει τὸ χεήσιμον ἐκ τῆ' διαλόγων τῆ' ἀμοιβαίων,εἶδος καινὸν κἀ πιθανὸν εἰσάγων.οὐδὲ γὰ ἀκατάσκευον ἀφῆκεν ὅ, τι εἴεηκεν· ἀλλ' ὅτι τῇ τῆς πλάσεως εὑέσει, τῷ πίστιν παεέσχετο.μᾶλλον γὰ ἐνδιατιθέμθα ποεὸς τοὺς ἐγκατασκεύους λόγους,ἢ τοὺς ἁπλούστεοον εἰεημένους.

Καίτοι ταῦτα εἰ μὴ ἀκέσαι.) Λύσις ἰσχυοτάτη αἰτιάσεως.οἷον,ἀλλ' ἀκέσαντες οἱ θηβαῖοι ἐφυλάξαντο· καὶ δι' αὐτὸ οὐ διεφθάεησαν· εἶτα λύει αὖτ', δι' ἀμφιβολίας χεησάμενος χήματι· ἢ γὰ ἔμελλε κ' τὸ ἀληθὲς ταῦτα ποιεῖν ὁ φίλιππος,ἢ ὄ.εἰ μὲν γὰ οὐκ ἔμελλε ποιήσειν,ἀλλὰ συνηπάτα ἐικότως ἐφυλάττες ταῦτα,ἀπατᾶτ' ἡμᾶς, εἰ δὲ ὡς ὅτι ἐβούλησε). εἰ δὲ τὸ ποοαιθέθαι κεκώλυ), δι' τί μὴ ἐσιώ

εἰ μὴ γὰρ ἐγίνωσκες, ὅτι ἐὰν ἀκούσωσιν οἱ Θηβαῖοι, οὐ δυνήσονται φυλάξασθαι, ὡς ὄντες ἀσθενεῖς· τί οὖν μὴ διεφθάρησαν; εἰ δ' ἐγίνωσκες, ὅτι, ἐὰν προακούσασιν, ἰσχυροί εἰσι καὶ φυλάξονται· τί ἐφλυάρεις;

Διὰ ταῦτ' ἐπαθύετο.) Ὑφαίνετο. κατεσκεύαζετο, ἢ ἐπεισεφυλλοῦτο. ἐκ τοῦ ἀπαθῆ, καὶ πολλὴ κόρις ἐμβάλλειν τῇ ἐσθῆτι, ὡς ἔχοντι τὴν χρῆσιν ὑπὸ τῆς ἀφελείας ἐν ταῖς νεφέλαις. ὦ γύναι, λίαν ἀπαθής.

Ὑπὸ τούτων.) ὅτι ὑπὸ φιλίππου καὶ ἀλχίνου. σιωπᾶν.) τοῦτο γὰρ ἔδει τὸν φίλιππον σιωπᾶν. καὶ μὴ προσδεῖναι τῇ εἰρήνῃ τὸ, πλὴν φωκέων καὶ ἁλέων, εἴπερ ἔμελλεν αὐτοῖς σώσας, καὶ μὴ τῷ ἐκπαγῆναι ἀφεῖναι καταστρέψασθαι.

Τραχέως δ' ὑμῖν.) Ἐδόκει γὰρ ἀπόχρασθαι τὰ ἀγαθὰ τῇ πόλει τῷ μὴ προσδοκᾶν. Μὴ νῦν ὑπολαμβάνων.(Οὐ νῦν ὀφείλεις ἐκβιῶναί τ' δοκεῖν κεκοινωνηκέναι ἡμῖν τῆς πρεσβείας· ἀλλὰ τότε ἀφίστασο, καὶ μὴ προσποίησαι κοινωνεῖν ἡμῖν, ὅταν ταῦτα γένηται, καὶ ἡμεῖς μέλλωμεν στεφανοῦσθαι δι' ἃ ταῦτα. Οὗτος μὲν γὰρ ὕδωρ.) Ἐπειδὴ ἡμέρᾳ ζοφερᾷ καὶ ποτῷ χρῶνται οἱ ἄνθρωποι, ὕδατι δὲ τὰ θηρία μόνῳ εἰς πόσιν· σκώπτων αὐτὸν εἰς θηριώδη βίον ὁ φιλοκράτης, ταῦτα ἐλεγεν. ἄγε δὴ αὐτοῖς εἰς ὑπόμνησιν τὸ σκώμματος, ἵν' ὅπως παράσχῃς τῷ γελοίῳ τὴν δικαστῶν τὰς κρίσεις, συμμάχῳ τῷ πάθει πρὸς τὸν πειθὼ καταχήσωσιν. θαυμαστὴ δὲ καὶ τῆς ὑβρεως ἡ προσποίησις. ἐκ γὰρ τῆς τὸ ἐλευθέρου κρίσεως τὸ βίου τὸν ἐγκράτειαν ἐσέμνυνε καὶ πρὸς τὰς μιαρίας ἐγκλήματα ἀπελογεῖτο). ὁ γὰρ ὕδωρ πίνων, πῶς ἀπρεπὲς κέρδος ἐπόθει.

σκέψασθε δὴ τὸ ψήφισμα.) Ταῦτα αἰτίαν καὶ πίστιν περιέχει, τὸ δι' τοὺς ἀλχίνου λόγους ἰσχύσαι τὸ φιλοκράτους ψήφισμα. εἰ γὰρ ἅμα τ' εἶπεν ἀλχίνης, ἅμα τε φιλοκράτης ἔγραψεν· εἶτα αὖ τὸ ψήφισμα προαιρετικὸν τοῦ ἀλχίνου λόγων. ὅτι μὲν οὖν καὶ τοῦτο τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, δῆλον. ὅτι δ' ἐλυπεῖ τὸν ῥήτορα, γνοίη τις ἄν, ἐν θυμηθείς, ὅτι ῥᾴδιον ἀλχίνῃ μεταστατικῷ χρωμένῳ εἰς τὴν ἀπολογίαν, μετενεγκεῖν ὅτι τὸν φιλοκράτους τὸ ἔγκλημα. ἐρεῖ γὰρ ὡς ὁ γράψας τὸ ψήφισμα, καὶ τὸ φίλιππον ἐπαινέσας, αἴτιος γέγονε τοῦ μὴ τὴν πόλιν ψηφίσασθαί τι χρηστὸν ὑπὲρ τῶν φωκέων. τοῦτο οὖν δυλαβηθεὶς ὁ ῥήτωρ, δεινότητι κέχρηται, πρῶτον μὲν ἀπὸ δεικνὺς εἶναι ταυτὸν ἀλχίνου τὴν δημηγορίαν καὶ τὸ ψήφισμα τὸ φιλοκράτους. ἔπειτα, ὅτι οὐκ ἂν παρεδέξατο τὸ τοῦ φιλοκράτους γράμμα ἡ πόλις, μὴ τῶν ὑποσχέσεων τούτων προειρημένων. ὅπερ γὰρ ὅτι τῆς ὑποψίας εἵπετο, τοῦτο καὶ ταῦτα ἐποίησεν, τὸ ἰσχυρὸν τ' αἰτιᾶσθαι, συναγωνιστὴν ἑαυτῷ πεποίηκεν. εἶτα πάλιν ἐντεῦθεν φοβηθεὶς τὸ παρ' ἀλχίνου χρῶμα (ἠδύνατο γὰρ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ ψηφίσματι μαρτυρίαν λαβεῖν, ὅτι φίλιππος ἦν ὁ ὑποσχόμενος) εἶπεν εἰπών. ἀλλ' οὐδὲν ἐκεῖνος ἐπηγγέλλετο· ἀλλ' ὅδε ἦν ὁ λέγων ταῦτα καὶ ὑποσχόμενος. εἶτα ἐπιβεβαιῶν, ὅτι ἀλχίνου μᾶλλον, ἢ φιλοκράτους τὸ ψήφισμα· πάλιν ἐπάγει λέγων. πρὸς δὲ τοῖς αὐτοῖς τούτου λόγοις ὡρμημένους ὑμᾶς λαβὼν ὁ φιλοκράτης, ἐγράφει τοῦτο εἰς τὸ ψήφισμα. διορίζεται γὰρ ἐν τούτοις, καταστὰς εἰ τῆς τοῦ ψηφίσματος ἀπάτης, τοῖς ἀλχίνου λόγοις.

Μόνον οὐκ ὀπίσω.) Ἐδει πληθωτικῶς εἰπεῖν τὰς χεῖρας, ἵνα ᾖ ὅλη πάντων. ὡρμηκότας ὑμᾶς λαβών.) ἀλόγως αὐτοῦ πεισθέντας καὶ προχωρήσαντας. φρονίμως δὲ ἐπάγει τὴν αἰτίαν ὅτι τὸν ἀλχίνου. οὐκ ἂν γὰρ δύρέφησιν ἀπατῆσαι ὁ φιλοκράτης, εἰ μὴ τοῦ ἀπατεῶνος ἀλχίνης προκατεσκεύασεν.

A Nam si sciebas Thebanos, nisi audissent, cauere non posse, vt infirmos: cur non perierunt? Sin intelligebas, si audissent antè, firmos esse, & cauere posse: cur effutiebas? Propterea delicias faciebas. σπαθᾶν hoc est, texebat, instruebat, aut deliciabatur. à verbo ἐσπάθατο, quod est multum subtegminis vesti inserere: cuius vsum habemus apud Aristophanem in Nubibus: O mulier, inquit, nimis luxurias.

Ab istis.) à Philippo & Æschine. Tacere.) Id enim non tacendum erat Philippo, & non addendum paci, Phocensibus & Alensibus exceptis: si eos conseruaturus erat, & non propterea quod fœdere non continerentur, euersurus. Vobis autem aspere.) Videbatur enim deprecari bona Reipublicæ, quòd ea se non expectare diceret. Non nunc.) Non nunc, inquit, debes à te amouere opinionem, quò minus socius ascribaris nostræ legationi: non nunc præ te feras, te non socium esse nobis. Sed tum cum hæc fient, & nos propterea coronis donabimur.

B Nam iste aquam.) Quoniam miti cibo & potu homines vtuntur, feræ autem aquam duntaxat bibunt: Philocrates ad perstringendam belluinam eius vitam, ista dicebat. Reuocat autem eis scomma in memoriam, vt disturbatis ridiculo iudicium sententiis, affectu illo adiutore ad persuadendum abutatur. Admirabilis est & contumeliæ simulatio. Hostis enim iudicio, vitæ suæ modestiam celebrauit: quod idem valet etiam contra corruptelæ crimina. Qui enim aquam bibit, quo pacto fœdum lucrum appetat?

Considerate igitur senatusconsultum.) Hæc causam continent, & fidem faciunt, propter orationem Æschinis, decretum Philocratis valuisse. Si enim simul & Æschines dicebat, & Philocrates scribebat: decretum, Æschinis vtique illam orationem continebat. Et hoc quoque è signorum & circumstantiarum esse numero, patet. Idem autem incommodare oratori, ex eo intelliges, si cogitabis, facile esse Æschini (μεταστατικῷ) trãslatione ad defensionem vtẽti, transferre crimen in Philocratẽ. dicet enim, Decreti autorem & Philippi laudatorem in causa fuisse, ne quid quod è re Phocensiũ esset, à ciuitate decerneretur. Hoc igitur veritus orator, artificio vsus est, primùm idẽ esse ostẽdẽdo, & Æschinis concionẽ & Philocratis decretum. Deinde non accepturam fuisse ciuitatem scriptum Philocratis, nisi pollicitationes illæ antè recitatæ fuissent. Nam quod de literis diximus, idem etiam hic facit, & aduersarij) præsidium in suum auxilium assumit. Postea, denuò hic veritus Æschinis colorem (poterat enim ex iis quę in decreto scripta sunt, petere testimonium, Philippum pollicitũ fuisse) dixit, Sed nihil ille polliceba-

C tur. Verùm iste fuit qui pro eo diceret & polliceretur. Deinde vt confirmet, Æschinis esse potius, quàm Philocratis decretum, iterum subiicit, dicendo: Philocrates autem, cum vos ad istius verba inclinatos deprehẽdisset, hoc in decretum inscribit. Hoc modo enim confirmat, impostura decreti, verbis Æschinis fuisse comprobatam.

Tantum non retrò.) Pro τὼ χεῖρε, ambas manus pluraliter dicẽdum fuit, τὰς χεῖρας, manus: vt de omnibus intelligeretur.

Vos inclinatos nactus.) temerè ei assensos & astipulatos. Prudenter autem culpam in Aeschinem transmouet. Neque enim, inquit, decipiendi locum inuenisset Philocrates, nisi fraudem Aeschines antè concinnasset.

Illequidem pollicebatur.) Dixerit aliquis, eum sibi non constare, dicendo: At nihil pollicebatur. Respondemus, hanc refutationem esse contrarij, vt cum dicit, nihil pollicebatur, intelligamus definitè: cum dicit, eum esse pollicitum, indefinitè. Contra eos qui obtinebantur.) Non dixit apertè Phocenses: neque enim tulissent Athenienses, sed indefinitè loquendo, clàm fraudem instruxit.

Placidissimè omnium.) Hoc, aiunt, artificiosè inuenit. Tradidit enim eos hostibus placidè, communi nomine vsus Amphictyonum.

Atque adeò nec conuocare.) Hæc de iis quæ sunt prætermissa, restant. Estque & ipsa pars signorum & circumstantiarum. Proxenus autem dux erat Athenienſium, & versabatur circa Pylas, transitum Philippi obseruans.

Quin & literas.) Rursus & hæc alia est translatio. Amouens enim à se crimina Æschines, alia in Philocratem cõferet, alia in Rempublicam. Quid enim dicet? Vos in causa fuistis, vt Phocenses caperentur: qui cum à Philippo vocaremini, non praestò fuc- B ris. Proindè refutatio statim, & continuò subiicitur, Non vt exiretis.

πώμαλα.) Verbum hoc coniunctè legitur, vt quidam aiunt, * à Siculis illic exultantibus allatum. *Idem autem valet quod, nullo modo, minimè gentium. Quin & aliam refutationem subiicit, eâdem translatione: Ne se defenderet, néve resisteret Phocenses, spe nostri auxilij freti. Recitat & literas Macedonis, quibus vti potuisset Æschines, vt eius omnia præsidia sibi circundet, & eius defensiones vndique labefactet. Et Proxenum quem.) Tertiam affert refutationem, certamini magis comparatam. Argumentum autem sumitur à cõtrario. Si Philippus syncero vos animo accersebat: quid decebat aliud quã fussragari, vt & vos expeditionem susciperetis: & decernere, vt Proxenus, quem in iis locis esse sciebant, statim opitularetur? Verùm non consulebant hæc neque decernebant. Norant igitur, quo animo Philippus ea scripsisset. Proinde Phocenses.) Quarta translatio: Sed Phocenses in causa fuerunt, qui Philippum intra Pylas cum exercitu receperunt. Verum occupat obiectionem refutatione. Quid autem ait? Cum audirent Phocenses decretum, & pollicitationes istius & promissa: fidem habuerunt Macedoni. Nam ante quidem eas orationes, erant ibi qui diffiderent Philippo, & saperent. Cæterum cum putarẽt, populum non deceptũ esse à legatis, coacti sunt credere. Quinetiam nec imparati ad bellum & obsidionem fuerunt Phocenses: quasi Aeschines imbecillitatem Phocensium causetur, & dicat, propterea coactos esse eos paulatim sese submittere. Necesse enim fuit ei qui culpam in Phocenses transferret, explicare etiam rationes quibus capti sint: siue deceptos esse eos, siue vim propulsare non potuisse.

Vt autem certò sciatis.) Hoc opinati sunt quidam superioris ætatis interpretes, loco testium productionis esse positum. Nos verò fieri posse negamus, vt in coniectura voluntatis producãtur testes, *nisi facta fateantur ij qui fecerunt. Sed genus probationũ hoc est, quo ostendit Æschinem fuisse in causa vt Phocẽses perirent. Ait enim, Vt autẽ sciatis, nõ esse per vos neque per ipsos factum, neq; per Philippi impostu- ras, vt Phocẽses perirẽt: tẽpora vobis supputabo. Nã ex temporibus vult concludere probationem, vt tẽporis tarditas, & id quod quasi momentum dicitur, probet illud, per Æschinem perisse Phocenses.

Ἐκεῖνος γε ἐπηγγέλλετο.) Εἴποι αὖ τις ὅτι ἐναντιοῦται ἑαυτῷ, λέγων, ἀλλ' οὐδὲν ἐπηγγέλλετο· καὶ λέγομεν, ὅτι αὐτὴ λύσις ἐστὶ τοῦ ἐναντίου· ἵνα ὅταν λέγῃ τὸ οὐδὲν ὑπεχνεῖτο, νοήσωμεν ὡς ἐσιγμένως. ὅταν δὲ λέγῃ, ὅτι ὑπεχνεῖτο· νοήσωμεν ἀορίστως. Ἐπὶ τοὺς δικαιολύοντας.) Οὐκ εἶπε φανερῶς τοῖς φωκεῦσι· οὐ γὰρ ἀπιστοῦντες ἀθλιώτατοι. ἀλλὰ τῷ ἀορίστῳ ἐλαθε τὸν κακουργίαν ἐργασάμενος.

Εὐφημότατ' ἀπέφηνεν.) Τοῦτό φασι τεχνικῶς εἰρῆσθαι· παρέδωκε γὰρ τοῖς ἐλθοῦσιν αὐτῷ εὐφήμως, καὶ τῷ ὀνόματι χρησάμενος τῷ ἀμφικτυόνων. Ἀλλ' οὐδὲ συγκαλέσαι.) Ταῦτα ἀπὸ τῆς παρειμένων λοιπόν. ἔστι γὰρ καὶ αὐτὸ μέρος τῆς ἀπὸ ἀρχῆς ἄχει τέλοις. ὁ γὰρ ξένος στρατηγὸς ὢν ἀθλιωτάτων. διέβαινε γὰρ τὰς πύλας, ὅπου τηροῦν τὸ φιλίππου πάρεδρον. Καί τοι καὶ ὀπισολάς.) Πάλιν ἕτερον ἦν τοῦτο μεταστατικόν, διωθούμενος γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ τὰς αἰτίας αἰσχίνης, τὰς μὲν, ὅτι φιλοκράτει αἰσθήσει· τὰς δὲ τῇ πόλει· τί γὰρ ἐρεῖ· ὑμεῖς αἴτιοι γεγόνατε τῆς φωκέων ἁλώσεως. πληθέντες μὲν ὑπὸ φιλίππου, ταῖς δὲ ὀπισολαῖς μὴ ὑπακούσαντες. ἡ λύσις τοίνυν διττὴ, καὶ συνεχὴς, τὸ οὐχ ἵνα ἐξέλθητε. πώμαλα.) ὄνομα δέ ἐστιν ὑφ' ἓν αἰσχυνοσκόμενον· ὡς μὲν τινές φασι, σικελῶν κομισάντων, τῷ ἐκεῖθεν φυγάδων. ἰσοδυναμεῖ δὲ τῷ κατ' οὐδένα τρόπον κῆ τῷ οὐδόλως. κῆ ἀλλίω δὲ λύσιν ἐπήγαγε τῷ αὐτῷ μεταστατικῷ. ἵνα μὴ ἀμύσοιντο, μηδ' ἀντέχοιεν οἱ φωκεῖς, ὅπ ταῖς παρ' ὑμῶν ἐπανέχοντες ἐλπίσιν. αἰσχυνόσκει δὲ τὰς ὀπισολὰς τοῦ μακεδόνος, ἃς οἷόν τε ἦν χρήσασθαι αἰσχίνῃ· ἵνα τὰ ἰσχυρὰ παύσαιτο, ὠφέλητο, καὶ τὰς ἀποδείξεις αὐτοῦ σαθρὰς ἐργάζηται.

Καὶ τὸ ξένον ὄν.) Ξένιον ἐπιλύσηκε λύσιν ἀγωνιστικωτέραν. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐπιχείρημα. εἰ φίλιππος ἐκάλει καθαρᾷ τῇ γνώμῃ· τί ἄλλο ἔδοσκεν, ἢ σωθῆναι ὅπως ἐξέλθητε ὑμεῖς, μὴ τὸ ξένον, ὃν ἔδει τοὺς τόπους ἦλθον ὄντα, γράφειν δύσεως βοηθεῖν· ἀλλὰ μᾶλλον ἐβούλοντο τοῦτο, ἐδὲ ἔγραφον. ἦλθον ἀρα ἃ φρονῶν ταῦτ' ἔγραψεν ὁ φίλιππος. Οἱ μὲν τίνων φωκεῖς.) τέταρτον μεταστατικόν· ἀλλ' οἱ φωκεῖς αἴτιοι γεγόνασιν, εἰσὶ πολλῶν δεξάμενοι φίλιππον σωτῇ δυνάμει. ἔσελαμβάνει γὰρ τὴν ἀπόδοσιν τῇ λύσῃ. τί δὲ φησι; πυθόμενοι φωκεῖς τὸ ψήφισμα, καὶ τὴν ἀπαγγελίαν τούτου, καὶ τὰς ὑποσχέσεις, ἐθάρρησαν τῷ μακεδόνι. ἐπεὶ ἔσε γε τούτων τῷ λόγων ἦσαν οἱ ἀπιστοῦντες αὐτόθι τῷ φιλίππῳ καὶ νεῦ ἔροντες. ἀλλὰ νομίσαντες μὴ ἀπατηθῶμεν τὸν δῆμον ὑπὸ τῶν ῥητόρων, ἵνα γὰ καθῆσαν πιστεῦσαι. οὐ μὲν ἐδὲ ἀπαρασκευοι ἔσε πόλεμον καὶ πολιορκίαν ἦσαν φωκεῖς, ὡς αἰσχίνης τὴν ἀθένειαν αἰτιώμενος φωκέων, καὶ λέγοντος, ὅτι ταῦτ' ἀναγκαθῶμεν αὐτοῖς ὑποκατακλίνεσθαι· αἰ ἀνάγκη γὰρ ἦν τὸν μεθιστάντα ὅτι φωκέας τῷ αἰτίαν, εἰπεῖν τοῖς τρόποις δι' οἷς ἐάλωσαν. ἢ γὰρ ὅτι ὀξυπαθήσαν, ἢ ὅτι ἀμυναθῆναι οὐκ ἠδυνήθησαν. ἵνα ᾖ εἰδῆτε σαφῶς.) τέτο μὲν ὠήθησάν τινες τῷ ἔσε ἡμῶν, αἰτὶ τῆς τῶν μαρτύρων κεῖσθαι προσαγωγῆς. ἡμεῖς δὲ εἰρήκαμεν, ὅτι οὐχ οἷόν τε ἐν τῷ ὑπὸ γνώμης σοφισμῷ μάρτυρας παρέχεσθαι, μὴ ὁμολογημένων τῷ πραγμάτων ὑφ' ὧν πέπρακται· ἀλλ' εἶδος ἐλέγχων τὸ τοιόνδε ἐστὶ καὶ ἀπόδειξις, τὸ δι' ἃ τὸν αἰσχίνου φωκέας ἀπολωλέναι λέγ. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι οὐ δι' ὑμᾶς, οὐδὲ δι' αὐτοὺς, οὐδὲ δι' φίλιππον ἠπατηκότα, φωκεῖς ἀπολώλασι. τοὺς χρόνους ὑμῖν λογιοῦμαι. ἐπὶ τῷ χρόνων γὰρ βούλεται συλλογίσασθαι τῷ ἀπόδειξιν· ἵν' ἡ τὸ χρόνου βραδυτὴς, καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ἀκαρὲς, σύσασιν ἐργάσηται τὸ δι' ὃν αἰσχίνου ἀπολωλέναι φωκέας. εἰ γὰρ

εἰ γὰρ πρὸ τῆς εἰρήνης ἐσώζοντο, καὶ μετὰ τὴν εἰρήνην ἐπαγγελλομένου καὶ ὑποσχομένου τὴν σωτηρίαν αἰσχίνου, ἐξ ἧς ἡμέρας γέγονασιν ἐξ οὗ περ φωκεῖς ἐπύθοντο. εἶτα συμθεμένων πρὸς φίλιππον, ἀλώσεις γέγονε· πῶς οὐκ δῆλον, δι' αἰσχίνην ἀπολωλέναι. μὴ γὰρ δὴ λογιζώμεθα μηδὲ τὰς πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς οἱ φωκεῖς ἐπύθοντο. λέγει γὰρ αὐτοὺς ἐγνωκέναι μετὰ τὰς πέντε ἡμέρας. δύο γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ μόνας τῆς ἐπαγγελίας γεγενῆσθαι καὶ τῆς ἁλώσεως. πάλιν αἰσχίνου μεγαληγορήσαντος καὶ λέγειν, ὅτι αὐτοῖ πιστεύσαντες τῷ φιλίππῳ, τέτον τὸν τρόπον ἀπειστάμενοι, ἀπώλοντο· ἕτεραν ἐπάγει ἀπόδειξιν, μεθ' ὕβρεως ἀλλόσης δυνάτητος. ἐκ προσδοκίας γὰρ τὸ αὐτὸ πάλιν εἰς πυλαῖον λαμβάνει. τὸ γὰρ μὴ ἀπολέσθαι τὰς πόλεις ἐκ πολιορκίας, ἀλλ' ἐκ συμβάσεως καὶ σπονδῶν σημεῖον ἔφη λέγειν τὸ πιστεύσαντας αὐτοὺς τοῖς λόγοις αἰσχίνου, τὰς πύλας προσδέξασθαι. Ἦκε γὰρ δέρκυλλος.) ὁ πεμφθεὶς ἀπαντῆσαι τοῖς φιλίππου τὰς ὑποσχέσεις, ὃς ἤκουσεν ἐν χαλκίδι τὰ συμβαίνοντα φωκεῦσιν. Αὐτὸ συμβαίνει.) Ἀντὶ τοῦ ἀκριβῶς συμβαίνει πέμπτῃ ἔφη εἰς λῦσιν ἐπέσχετο καὶ ἀπώλοντο. Ἰστέον γὰρ ὅτι ἀριθμοῦσιν οἱ ἀθηναῖοι ἕως τῆς δωδεκάτης ὡς ἡμεῖς. ὡς ἔχομεν τῷ χρῆσιν ἐν τῷ κατὰ τιμοκράτους. ἐν οἷς λέγει, ἐνδέκατον, δωδέκατον, τὸν νόμον εἰσήνεγκε τῆς κρονίων. εἶτα λοιπὸν οὐκ ἐπ' ὁμοίως ἡμῖν, ἀλλὰ κατὰ προσθήκην ἀριθμοῦσιν. οἷον οὕτως. ἕκτη δεκάτη, τετάρτη δεκάτη· ὅτι τὰ πλείονα προστιθέντες τὰ ἥττονα, ἕως ἁπλῶς τὴν εἰκάδος. εἶτα ἐκ τῆς προφητῆς καὶ εἰκάδος ἐξ ὑποφορᾶς λέγοντες τῷ προφήτῃ, καὶ τὴν δευτέραν εἰκάδα ὑστέραν δεκάτην. καὶ τῷ δευτέραν εἰκάδα, ἐνάτην. καὶ τὴν τρίτην ἑνάδα, ὀγδόην. καὶ ὁμοίως οὕτως ἕως τῆς τριακάδος. ἐπειδὴ ὡς ἔγνωμεν, καὶ σελήνην ἀριθμοῦσιν ἀθηναῖοι. καὶ ἐκ τῆς εἰκοστῆς προφήτης τὰ πλείστα αὐτῆς φῶτα μειούμενα φαίνεται, τὸ γὰρ τρίτη δὴ δεκάτη τὰς ἄλλας ἕως εἰκάδος, ἀτελικῇ συνηθείᾳ λέγουσιν. ἃς γὰρ εἰπομεν λέγεσθαι ἐξ ὑποφορᾶς, ταύτας καὶ φθινούσας καλοῦσι μετὰ τὴν προθεσμίαν τὴν ἡμέραν ἑκάστην ἀπὸ προφήτης ἀρξαμένους. οἷον, προφήτη φθίνοντος, δευτέρα φθίνοντος, καὶ ἀκολούθως ἀεὶ χρώμενοι τῇ προθεσμίᾳ· ἐπειδὴ ὡς εἰπομεν φθίνει, ὥσπερ καὶ φθείρεσθαι δοκεῖ τὰ φῶτα. τὴν δὲ τριακάδα καλοῦσιν ἕνην τε καὶ νέαν.

Ἐπὶ τοίνυν τὸ μηδεμίαν.) Ἄχρι τούτων αὐτῷ προεκεχώρηκεν ἡ ἀπόδειξις τῆς κατ' φωκέας κεφαλαίου, καὶ τὰς οἰκείας πίστεις παρέσχετο· αἰσχίνου δηλαδὴ τὰ ὑφορμούμενα τῆς ἑαυτοῦ πίστεσιν· ἵνα πανταχόθεν τὸ πιθανὸν ὁ λόγος συνεφαίσηται. ἐντεῦθεν δὴ ἀφίσταται τῆς τοῦ ἐγκλήματος ἀποδείξεως· χωρεῖ δὴ ὅπη τὰς ἀπὸ τῆς ποιότητος ἀντιθέσεις· ὡς αἰσχίνου μηδὲν ἔχοντος εἰπεῖν ἰσχυρὸν, ἀποσῆσαι ἂν τοὺς ἀθηναίους ἀπουσάζοντος τῆς ὀργῆς, καὶ προσύνοντος τοὺς ἀκούοντας, καὶ ἀξιοῦντος μὴ ὀργίζεσθαι ταῖς φωκέων· Μὴ γὰρ συμμάχοις εἶχεν· Βούλεται ὁ δημοσθένης, ἐκ τῆς ἀντιθέσεως πλείονα τὸν παροξυσμὸν ἐργάσασθαι. καὶ προλαμβάνει τὴν ἀντίθεσιν καὶ τὴν λήθην ἐργάζεται. ὁμοῦ δὲ καὶ ὁπλῆς ὁδὸς ὅτι τὸ γινόμενον. ἴδιον δὲ τῆς ὁπλόης αὔξησις. αὐξανόμενοι γάρ, ἢ ἀπὸ ποιότητος προσώτων, ἢ ἀπὸ ποιότητος πραγμάτων. ὁ μὲν οὖν αἰσχίνης, καθαιρεῖ τὴν ποιότητα. ἀλλ' οὐκ ἦσαν σύμμαχοι, καὶ πολλὰ τὴν πόλιν ἠδίκησαν. ὁ δὲ, προλαμβάνων τὰς ἀντιθέσεις, σωίζησι δὲ τῆς λύσεως τὴν ποιότητα· σύμμαχοι τῆς πόλεως οἱ φωκεῖς καὶ διέρχεται τὸ δήμου· Φέρε δή μοι τὸν συμμαχίαν τὴν τῶν φωκέων, λέγον.

Nam si ante pacem fuerunt incolumes, & post pacem, & triduum interceſſit, ex quo Phocenſes audiuerunt Aeſchinem promittentem & pollicentem, & pòst pactione cum Philippo facta, captiuitas accidit: nonne ſatis conſtat, eos Æſchinis culpa periiſſe? Nam illos quinque dies, quibus Phocenſes rem audiuere, non ſupputabimus. Ait enim, eos cognouiſſe id poſt quinque dies: ſed biduum duntaxat inter promiſſionem & captiuitatem interceſſiſſe. Rurſus cum Aeſchines vti eodem argumento poſſet, & dicere, eos habita Philippo fide, & icto ad eum modum fœdere, periſſe: aliam probationem ſubiicit, cũ inſigni arte. Per inuerſionem enim idem mutat in contrarium: Quòd enim oppida non obſidione perierint, ſed pactis & conuentis: id ſignum eſſe ait, eos Æſchinis verbis fretos, fidem datam accepiſſe. Venit autem Dercyllus.) Qui miſſus erat ad exigendas à Philippo pollicitationes, & Chalcide audierat, quomodo cum Phocenſibus eſſet actum.

Ipſum euenit.) Hoc eſt, Euenit exquiſitè quintum eſſe diem, quo & fœdus fecerunt, & perierunt. Scien dum autem eſt, numerare Athenienſes vſq; ad duodecim, vt nos cuius rei vſum habemus in oratione Timocratea, cum ait, Vndecimo, duodecimo legem tulit Saturnaliorum. Deinceps non iam vt nos, ſed cum additione numerant, exempli gratia: tertius poſt decimum, quartus poſt decimum, & vlterius, numero minore ad maiorem adiecto, donec ad ipſũ vicenarium perueniatur. Deinde à primo & viceſimo vice verſa dicunt, * primum & ſecundum vicenarium, poſteriorem decadem: & ſecundum vicenarium, & nonum, & tertium vicenarium, octauum, atque ita porrò vſque ad tricenarium. Quoniam vt cognouimus, ad lunæ curſum numerant Athenienſes, cuius à viceſimo primo lumen plurimùm minutum apparet. Illud autem, Tertius poſt decimum, & reliqua vſque viginti, Attica conſuetudine dicunt. Quos verò vntuerſa proferri diximus, eos etiam deficientes vocant, adiecto die quolibet, à primo auſpicati: veluti, primus deficiẽtis, ſecundus deficientis, & ſimili additamento vtuntur. Quoniam, vt dixi, tanquam deficere ac perire lumen videtur. Trigeſimum autem vocant ἕνην καὶ νέαν veterem & nouam.

Præterea quod omnino nullam.) Hactenus progreſſus eſt probatione capitis illius de Phocenſibus & peculiaria protulit argumenta, ſublatis nimirum iis quæ ſuis argumentis aduerſabantur, vt vndique oratio probabilitatem colligeret. Hic autem recedit à criminis probationibus & venit ad qualitatis obiectiones, perinde ac ſi Aeſchines nihil afferre firmi poſſit, ſed Athenienſes ab iracundia abducere ſtudeat, & placet auditores, & oret ne iraſcantur de Phocenſibus, qui eorum ſocij non fuerint: Demoſthenes autem per eam ipſam obiectionem, maiorem vult excitare iracundiam, & anteuertit obiectioni, * eámque extenuat. Simul etiam concluſio hic cõtinetur. Propria eſt autem concluſionum amplificatio. Amplificamus autem vel à perſonarum, vel à rerum qualitate. Aeſchines igitur qualitatem deſtruit: Atqui non erant ſocij, & multas reipublicæ iniurias fecerant. Sed hic anteuertens obiectionibus, qualitatem per refutationes commendat. Socij noſtræ, inquit, reipub. fuerunt Phocenſes & de populo ſunt bene meriti. Ac proferri ſibi iubet fœdus Phocenſium.

Neque enim illum ignorabant.) Ne dicat, At cur illi auscultabant Phocenses? Ostendit eum Phocensibus fuisse notum, & non fuisse fidem illi habituros, si absque legatione fuisset. Neque enim Athenienses, sed Æschines cladis fuit autor.

Vt verò cum eis actum sit.) Ne videatur assentiri aduersarij verbis, ciuitatis partem examinat. Deinde quia id dictum ei non vtile fuit, Cur igitur non opem tulimus sociis? ne videatur accusare ciuitatē, translato statim crimine cum tractatione dixit: propter istum qui ferre opem vetuit.

Horum Athenienses.) Dinosi vtens, amplificat cladem. mouet etiam metum ab hostibus, vt vndique iracundia concitetur, à qualitate, à temporibus, ab hostium amplificatione. Sequitur & aliud dinoseos genus, Etiam incolumi vrbe Athenienſium, Græcorum vrbes periere & per quos? per Athenienſium legatos, vt ira bifariam concitetur: quòd & vrbe incolumi, & per eius quæ seruare debebat, legatos perierint. Illud etiam accedit cum primis exquisitum: Cui præesse Græcis est patrium, vt tametsi iniustè cō B stet fecisse Phocenses, tamen vrbi patrium videatur seruare etiam delinquentes.

Et non admittere vt tale quicquam fiat.) Hoc magnā emphasim absurditatis continet. Maledicta enim in rempublicam per hoc amplificat, Aeschinem causas iis dedisse, qui populum accusare velint: iam populum ad infligendam mulctam quasi incitans. Vnum enim genus est negligendi talia, si autor malorum non puniatur.

Iam qua ratione.) Diuidit cladem in dinosin & diatyposin. Per ipsum enim modum & formam cladis, ob oculos ponit calamitatem. Diatyposi autem propositum est accurate tractare singula: & vt partitio perspicua fiat, exordio est vsus, quod luctum & lamentationem moueat audientibus. Aerumnosos enim nominando, fortunam miseratur.

Spectaculum acerbum, ô Athenienses.) Διασκευή, Distinctio est quædam epilogica, mala Phocensiaex parte exaggerans. Incipit autem à terroribus, vt imago & exemplū sint præterita futurorum: vtque nō miserentur Phocenses duntaxat, sed & reliquis Græcis metuant. Figura autem est diatyposis, cum velut effingit, & ob oculos ponit res oratione. Differt autē diatyposis ab ecphrasi, quod diatyposis ad mouēdum affectum aliquem adhibetur, ecphrasis autem quasi narratio est.

Cum enim proficiscemur Delphos.) Demonstrat simul, & probat ea quæ dicuntur. Vnde nosti? Proficiscebamur Delphos: & ea quæ dicuntur, via confirmat.

Necesse erat.) Tanquam ægrè ferens se fuisse calamitatum Græciæ spectatorem, orditur à genere. Amplificationes enim fiunt à generibus & speciebus.

Aedificia euersa.) Transit ad species Singularia enim faciunt acriorem orationem, eáque re gaudet diatyposis. Aedificiis euersis, inquit, perierunt incolæ. Continet etiam proteruitatis hostium significationem. Euersio enim superuacaneum genus est calamitatis.

Mœnia prostrata.) Per ædificia miserationem, per mœnia metum auxit.

Regionem iuuētute desolatam.) Duplex affectus, Hic enim & misericordia & metus coniunguntur. Qui enim sublati sunt? viri ætate florentes. Ab inanimatis ad animata transfert cladem.

Ὑπὸ τῶν ἀψύχων μεθίησι τὸ πάθος ὅλη τὰ ἔμψυχα.

A Οὐχ ὃ ἐκεῖνόν τε ἠγνόουν.) Ἵνα μὴ λέγωσι, διὰ τί δὲ αὐτῷ ἐπείθοντο οἱ φωκεῖς; δείκνυσιν, ὅτι ἠδέσαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἂν ἐθάῤῥησαν αὐτῷ εἰ μὴ διὰ τοῦτο. ἃ δὲ οἱ ἀθηναῖοι, ἀλλ' οἱ τῶδε τὸ αἰσχίνην τῶν πάθους αἴτιοι. Ων δ' ἕτυχον.) Ἵνα μὴ δοκῇ συνεχέχειν τοῖς τὸ αἰσχίνου λόγοις, τὸ τῶν πόλεως μέρος ἐξήτασεν. εἶτ' ἐπειδὴ πρὸ ἐναντίον φέρεις τὴν χρείαν αὐτῷ γέγονε τὸ ῥηθέν· πῶς οὖν οὐκ ἐβοηθήσαμεν τοῖς συμμάχοις; ἵνα μὴ δοκοῖμι κατηγορεῖν τῶν πόλεως, μετασήσας δ' ὧδε ἅμα τῇ ἐργασίᾳ τὸ ἔγκλημα. εἶπε δὲ τοῦτον τὸ βοηθῆσαι κωλύσαντα. Τούτων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) Τῇ δεινώσει χρώμενος, αὔξει τὸ πάθος. κινεῖ δὲ καὶ φόβου. ἀπὸ τῶν πολεμίων· ἵνα πανταχόθεν ὀργὴ συλλέγηται· ἀπὸ τῆς πυστότητος· ἀπὸ τῶν χρόνων· ἀπὸ τῆς τῶν πολεμίων αὐξήσεως. εἶτα καὶ ἄλλο δεινώσεως εἶδος· ὅτι καὶ οὐσῶν τῶν ἀθλιωτάτων πόλεως, αἱ τῶν ἑλλήνων πόλεις ἀπόλλυσι. καὶ διὰ τί; διὰ τοὺς ἀθλιωτάτων πρέσβεις· ἵνα δηλόσῃ τὸ ὀργὴν χρήσαι· καὶ ὅτι σωζομένης τῶν πόλεως, καὶ ὅτι μὴ σώζειν ἔδει, ταύτης οἱ πρέσβεις ἀπόλλυσι. καὶ ἡ ἀκρίβεια ὅτι ἡ πρεσβεύσαι τῶν ἑλλήνων πάσχουσιν· ἵνα καὶ ἀδικικοῖς ὀφθῶσιν οἱ φωκεῖς, δοκῇ πάσχειν τῇ πόλει τὸ σώζειν καὶ τοὺς ἀδικουμένους. Καὶ μηδὲν τοιοῦτον προσδοκᾶν γινόμενον.) Τοῦτο πολλῷ ἔχει τὸ ἔμφασιν τῆς ἀτοπίας. τὸ γὰρ τῶν πόλεως δὲ βλασφημίαν αὔξει διὰ τοῦτο· ὅτι δίδωκε λαβὰς αἰσχίνης τοῖς βουλομένοις κατηγορεῖν τοῦ δήμου. ὥσπερ ἤδη παρῳχυώνων ὅτι τιμωρίαν τοῖς δικάζουσας. ἐν δὲ εἶδος τὸ προσδοκᾶν τὰ τοιαῦτα, τὸ μὴ τιμωρήσασθαι τὸν αἴτιον. Ου μὴν τοίνυν ξόπον.) Ἐμέρισε τὸ πάθος, εἰς τε τὸ δεινῶσαι, καὶ τὴν διατύπωσιν. ἐξ αὐτῶν τὸ εἴδους καὶ τῶν ξόπου τὸ πάθος, ὑπ' ὄψιν ἀγαγὼν τῶν λόγων τὰς συμφοράς. βούλεται δὲ ἡ διατύπωσις. τὰ καθ' ἕκαστον προεργάζεσθαι· καὶ ἵνα ὁ μερισμὸς κατάδηλος γένηται, προοιμιάσασθαι κέχρηται, γόον καὶ θρῆνον ἐμποιοῦντι τοῖς ἀκούουσι. ταλαιπώρεις γὰρ ὀνομάσας, τὴν τύχην ὠδύρατο.

Θέαμα δεινὸν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) Διασκευή τις ὅπλογική, ἐκ μέρους τὰ κῶν φωκέας αὔξουσα πάθη. ἀπὸ τῶν φόβων δὲ ἄρχεται· ἵνα εἰκὼν καὶ ὑπόδειγμα γένηται τὸ γεγονὸς τῶν μέλλοντος· ἢ μὴ μόνον ὀδύρηται φωκέας· ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἑλλήνων δεδίωσι. διατύπωσις δὲ τὸ σχῆμα· ὅταν ὥσπερ διατυποῖ καὶ εἰς ὄψιν ἄγῃ τὰ πεπραγμένα διὰ τῶν λόγων. διαφέρει δὲ ἡ διατύπωσις, τῆς ἐκφράσεως· τῷ τὴ μὲν διατύπωσιν, διὰ πάθος τι λέγεσθαι· τὴν δὲ ἔκφρασιν, ὥσπερ ἐν διηγήματι εἶναι. Οτε γὰρ ἐπορευόμεθα εἰς δελφούς.) Ἀπόδειξις ἅμα, καὶ πίστις τοῖς λεγομένοις γέγονε. πόθεν γινώσκεις; ὅτε ἐπορευόμεθα εἰς δελφούς. καὶ τὰ λεγόμενα ἡ ὁδὸς πιστοῦται. Ἐξ αἰσχίνης ὧν.) Ὥσπερ δυσχεραίνων ὅτι θυατὴς γέγονεν ἑλλήνικῶν συμφορῶν, ἀπὸ τοῦ γένους ἄρχεται. αἱ γὰρ αὐξήσεις, ἀπὸ τῶν γενῶν, καὶ ἀπὸ τῶν εἰδῶν γίνονται. Οἰκίας κατεσκαμμένας.) Μεταβέβηκεν ὅλη τὰ εἴδη. τὰ γὰρ καθ' ἕκαστον, ἐμψυχότερον τὸν λόγον ἐργάζεται. καὶ χαίρει τούτῳ ἡ διατύπωσις. τῶν οἰκιῶν φησὶ κατεσκαμμένων, ἀπολωλασιν, οἱ ἔνοικοι. ἔχει δὲ καὶ τῆς ὕβρεως τῶν πολεμίων ἔμφασιν. ἡ γὰρ κατασκαφὴ, ὠφελιμώτερον εἶδος τῆς συμφορᾶς.

Τείχη ὠφεληκυῖα.) Διὰ μὲν τῶν οἰκιῶν, τὸν γόον ηὔξησε, διὰ δὲ τῶν τειχῶν, τὸν φόβον. χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ.) Διπλοῦν τὸ πάθος. ἐνταῦθα γὰρ ὁμοῦ καὶ φόβος καὶ ἔλεος. τίνες γὰρ οἱ ἀνηρημένοι; οἱ ἀνδρες οἱ ὅλη τῆς ἡλικίας.

Γυναια ἢ καὶ παιδάρια.) Ἀχρηστα πρὸς τὸ πόλεμον. A
οὐκ ἀφῆκε μάρτυρα τῆς ἀπὸ τῆς χώρας οὐδένα, ὃ συμφορὰν σωσαύξων. ὄντος ἢ ἀσθενοῦς φύσει τοῦ γυναικείου φύλου, ἔτι καὶ τῷ ὑποκοριστικῷ ὀνόματι, γύναια, ἀσθενέστερον ἀπέδειξεν. οὐδὲ παῖδας ἡβῶντας εἶπεν, ἵνα κἂν παραμυθία τοῖς μήτ' ἄσιν ᾖ γένηται· ἀλλὰ παιδάρια. Καὶ πρεσβύτης ἀνθρώπους οἰκτρούς.) Πρεσβύτης μὲν γὰρ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν δεῖται τοῦ συμμαχήσοντος. νεῶν δὲ καὶ οἰκτρότης συμπροσοῦσα, ὠδυνηρίαν ἐδίδωκε. πῶς μὲν οὖν ἐν τούτοις τὸ φωνέων πάθος εἰργάσατο, καὶ ὅπως ἔμψυχος ἕκαστον τῆς ἡλικιῶν ἐπεξελήλυθεν· ἔξεστι μὲν ὑπὸ τῆς εἰρημένων σωιδεῖν· ἔξεστι δὲ μιμουμένοις καὶ ἑτέρα πλείω προσθεῖναι. ὀξυτέρως μέν τοι ὁ Δημοσθένης ἐν τούτοις τοὺς τολμήσαντας εἰπεῖν, ὅτι οὐκ ἱκανός ἐστιν ἐλεεινολογῆσαι σφᾶς. ἐπεὶ δὲ παροξυσμὸς καὶ τὸ τολμήσαντος ἔδει· ὁ δὲ παροξυσμὸς μᾶλλον ἐκκαλεῖται φόβον ἐμποιῆσαι καὶ ἔλαιον, ἅπερ συνεκέρασεν, ἐξ ἀμφοτέρων τοῦ οἰκείαν ἐργασίαν ἀποδιδοὺς καὶ τοῦ προσήκουσαν ἑκάστῳ μέρει. B

Ἀλλὰ μεῖον ὅτι τοῦ ἐναντίον.) Μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καταστησάντες ἰσχυρῶς οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς Ἀθηναίοις, προὔθεντο ψῆφον περὶ τῶν Ἀθηναίων τοῖς ἰδίοις συμμάχοις. ὥστε ἀποκρίνασθαι ἕκαστον, τί βούλεται παθεῖν τοὺς Ἀθηναίους. εἶτα Φωκαιτῶν τις Θηβαῖος ἐψηφίσατο. τοῦ μὲν πόλιν αὐτῶν καταστραφῆναι· τοῦ δὲ χώραν μηλόβοτον γενέσθαι· ἵν' ἐκεῖ νέμωνται τὰ τῶν βοῶν τῶν προβάτων. οἱ δὲ φωκεῖς ὄντες καὶ αὐτοὶ τότε ὑπὸ τοῖς Λακεδαιμονίοις, αὐτέλεξαν, συμβουλεύοντες, μὴ ἐτεροφθαλμοῦν τὴν ἑλλάδα ποιῆσαι. αἰνιττόμενοι δύο ὀφθαλμοὺς εἶ) τῆς ἑλλάδος, τοῦ τε Ἀθηναίων πόλιν, καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οὕτω πεισθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ κατέσκαψαν λοιπὸν τοῦ πόλιν.

Ἀλλὰ μεῖον ὅτι τὴν ἐναντίαν.) Αὐτοὶ γὰρ ὑμῖν αὐτέφησαν, προκειμένης σκέψεως τί δεῖ παθεῖν; Δημονικῶν Θηβαίων μηλόβοτον ποιῆσαι τοῦ Ἀττικοῦ. ἐνταῦθα C σωίσησι καὶ πότε διεργέτησαν, ὅτε οὐκ ἦσαν σύμμαχοι. ἵνα εἰ καὶ μὴ νεῶν ἦσαν σύμμαχοι, φανῶσιν ἄξιοι τῆς ἴσου βοηθείας. περὶ ἀλώσεως γὰρ πόλεως κινδυνευούσης τῇ πόλει, σωέσησαν, ἐναντιουμένων μὲν Θηβαίων, παρόντων δὲ Λακεδαιμονίων. οὕτω δὲ καὶ αὐτοῖς, τῆς αὐτῆς βοηθείας παρ' ἡμῶν τετυχηκέναι. τὸ δὲ τοῦ ἐναντίαν πότε Θηβαίοις, προδοῦσι; χαλεπωτέραν τοῦ ὀργοῦ εἰργάσατο. εἰ αὐτοὶ μὲν Θηβαίοις ὑπὲρ Ἀθηναίων διεμάχησαν; νεῶν δὲ τοῖς προδόσας ἔτι μωρήθησαν. ἔστιν οὖν ἔτι καὶ ταῦτα τῆς ὀπλόγων.

Τμεῖς ἔγωγε ἀκούω.) Τμέτερος λόγος ὃν Δημοσθένης ἐπλάσατο, τηλικούτων οὐσῶν αὐτῷ τῆς διαφορῶν. πολὺ γὰρ ὑμῖν κἀκείνου τὸ μέσον· καὶ μεγάλη τις ἡ πρὸς αὐτὸν ἡμῖν ἡ διαφορά.

Τῆς ἐλευθεροτάτης πόλεως.) Οἱ κύριοί εἰσι τοῦ πράττειν ὃ βούλονται· οὐχ ὥσπερ ἐκεῖνοι δεσπότῃ διακονοῦμενοι. λέγε τοῦ ἀρχήν.) Δείκνυσιν ὅτι οὐδενὸς τῶν ἀληθινῶν καταψηφιοῦνται, ἀλλ' αἰδρὸς φαύλου καὶ τῶν πόντων ἑνὸς, ὃν ὑπογραμματεύοντα ἀναγνώσκειν τοῦ ἀρχὴν ποιεῖ. διὸ ὧν δέ φησι μηδὲν λανθάνειν τῶν πραττομένων τοὺς θεοὺς, φόβον ἐφίησιν αὐτοῖς τὸν πρὸς τῶν κρειττόνων.

Μάλιστα ἢ Ἀθηναίοις.) Βέλτιστα ἢ λεληθότως δόγματα αὐσαν εἰ ἀθανῦ πλατωνικά· ὅτι περὶ ὧν δυνάμεθα πράξαι καὶ ἐφ' ἡμῖν ἔστι· δεῖ ἀφέντας ἡμᾶς τὸ πράττειν, σχολάζειν ἔ δυχαῖς· ἐν οἷς δ' ἐ δυνάμεθα, δεῖ δύχεσθαι, οἷον δύτυχεῖν.

Sed mulierculæ & pueri.) Inutiles ad bellum. Nō præteriit testem è regione vllum, vt calamitatē augeret. Cum autem sexus muliebris natura sit imbecillus, muliercularum nomine diminutiuo, imbecillitatem etiam ostendit. Neque pueros pubescentes dixit, vt vel solatio essent matribus.

Et senes, homines miserabiles.) Senex enim ipse per se indiget adiutore. Nūc postquam miseria etiā accessit, consolationi locus non relinquitur. Ac quo pacto in his Phocēsium casum tractauit, & quàm ex presse singula quæ acciderunt, percensuerit: tum ex his cognosci potest, tum in imitando plura possunt adiici. Redarguit quidem Demosthenes his verbis eos, qui dicere ausi fuerunt, eum in mouenda miseratione non valere. Sed quia concitandi erant in facinorosum iudices, & ira maximè concitat: magis metus fuit & terror incutiendus, quàm misericordia mouenda: quæ coniunxit, vtrique parti propria & conuenienti tractatione attributa.

Atqui contrarium.) Post Peloponnesiacum bellum insigni victoria superatis Athenien sibus, Lacedæmonij consultationem suis sociis de Athenien sibus proposuerunt, vt quisque responderet, qua pœna vellet Athenienses affici. Tum Euanthus quidam Thebanus, & vrbem eorum esse euertendam, & agrum in ouium pascua conuertendum censuit, vt ibi Bœotorum greges pascerentur. Phocenses autem, qui & ipsi tum Lacedæmoniis parebant, refragati sunt: censentes, non esse alterum Græciæ oculum eruendum. Innuentes, duos esse Græciæ oculos, Athenien sium vrbem, & Lacedæmoniorum. Sic persuasum fuit Lacedæmoniis, ne eam euerterent.

Atqui contrarium.) Hi enim pro nobis contenderunt, deliberatione proposita, quid luendum esset monentibus Thebanis, Atticam in ouium pascua conuertendam. Hic adducit etiam, quando bene meriti fuerint? Cum nondum essent socij: vt ostendat, etiamsi non fuissent socij, fuisse tamen dignos pari auxilio, quòd periclitanti aliquando reipublicæ suffragati sint, cum & Thebani aduersarentur, & Lacedæmonij adessent. Decuit igitur eis idem ab Athenien sibus ferri auxilium. Addito, autem, Contrarium Thebanis: grauiorem mouet iracundiam, cum ipsi Thebanis propter Athenienses aduersati fuerint: nunc eos propter proditores esse mulctatos. Pertinent igitur hæc etiam ad perorationem.

E' vobis ego sanè audio.) Vestra est oratio, quam finxit Demosthenes, * cum tot sint eius differentiæ Multum enim inter vos & illum interest: magnum quoddam est inter vos & eum discrimen.

Liberrimæ vrbis.) Quibus agere suo arbitratu licet quæ volunt: qui non vt illi, domino inseruiunt.

Recita execrationem.) Ostendit, eos neminem ex Alcmęonidis esse damnaturos: sed hominem vilem, & vnum ex media plebe. Quapropter eum, dum scriba ageret, recitantem execrationem facit. Cū verò ait, nihil eorum quæ agantur, latere deos, metum eis iniicit numinis.

Potissimum verò Athenien sibus.) Vult hic clam asserere decreta Platonica. Quæ agere sit in nostra potestate situm, in iis non esse nobis, omissis actionibus, precibus vacandum. Cum autem nobis vires desint, tum demum esse optandum: ex quo genere sunt, successus,

valetudo. Sciēdū,eū absolutis signis & circūstātiis,ad ipsius Æschinis transire obiectiones. Primum enim ostendit sua signa,quib.accusabat. Pòst & ea quæ inficiatur aduersarius,vult refutare. Neque enim nostra duntaxat probanda:sed & aduersariorum argumenta propulsanda sunt. Accedit igitur ad ipsius Æschinis obiectiones,quæ tres in vniuersum sunt: veluti de Lacedæmoniis, de Phocensibus, de Hegesippo. Ac illa quidem de Lacedæmoniis & Hegesippo,transl ationē:quæ de Phocensibus agit,recriminatione constet. Eò autem impudentiæ.) Cum hic perorationes partium finiant, adducit obiectiones contra signa & circumstantias. Ac illa quidem translatiuā est,cum causas in Lacedæmonios & Hegesippum transfert. Ait enim indignabundus, non factā esse Phocensibus iniuriam. Eámque ponit excellenti & ineffabili arte. Per hoc enim Aeschines crimē agnoscebat. Qui enim pronunciat,fuisse dignos Phocenses quibus id accideret:in confessione odij, suas redarguit insidias. sed orator Hegesippus non videbatur facere cum Phocensibus. Is concitauit Philippum,& causa fuit excidij eorum. Positis autem multis simul & diuersis obiectionibus,vnam cōtra omnes refutationem interim à tempore ductam adiecit. Deinde recriminationi & consuetudinem & vtilitatem opposuit. Nemini autem mirum videatur, in media esse oratione conclusionem. Nam cùm aliis veterum,tum verò nostro oratori vsitata est ratio,vt absoluto non solum crimine,sed etiam capite,concludant:neque concludant solum, sed & insequentia præfentur, vt multa sint orationum & exordia,& conclusiones multę in singulis capitum partibus. ac perorationes extremæ,totius causæ particulares autem singulorum sunt capitum. Absolutis igitur hic demonstrationibus de Phocensibus qui Æschinis culpa perierint, necessariò post proditionem & captiuitatem, exaggerauit casus illos. Cum verò exaggerationes dico,perorationem dico. Quia verò hic asseruerat Æschines, meritò perisse Phocenses: meritò obiectioni vt occurreret orator, dixit:

Iam eò impudentiæ & audaciæ vēturum esse audio.) Impudentis enim est, in iisdem rebus ipsum sibi contradicere audere: cum olim pollicitus esset, se Philippo persuasurum, vt conseruaret Phocēses: & reuersus dixisset,fore vt conseruarentur: nunc affirmare dignos eos esse excidio.

Primùm cum Lacedæmonij.) Venerant Lacedæmonij maxima cum spe, redditum iri suæ metropoli,Dorien sibus,inquam,fanum,quorum antiquitus fuerat. Sed & hos decepit Philippus. Nam cum intellexissent, eum parare se ad euertendam Phocicam gentem,meritò eum declinarūt. Meminit autem Hegesippi propterea, quòd is Philippo legatos de pace mittente,primus sententiam dixit, & refragatus est. Phocenses autem accusat propterea, quòd quo tempore Athenien sium fœderati erant,missum ab Athenien sibus eis Proxenum ad opem ferēdam, non receperunt, suspicati ad vrbium euersionem id pertinere. Hinc improbos appellat Phocenses: impios autem, quòd post Proxenum repulsum, cum Athenienses pro more celebraturi essent Initia, Phocenses ne eas quidem initiorum libationes receperunt. Vnde eos etiam nominauit impios.

Sed hæc omnia trāsgressus.) Iam è lōginquo tollit colorē. Neq. enim consentaneū fuisset,eum qui docuisset & persuasisset,à discipulo & persuaso decipi.

ὑγιαίνειν. Ισέον ὃ ὅτι πληρώσας τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὅτι τὰς ἀντιθέσεις αὐτὸς τῷ αἰσχίνῃ μετέρχεται. πρῶτον μὲν ἐδείξε τὰ σημεῖα τὰ αὐτοῖς οἷς ἐκατηγόρει. εἶτα καὶ τὰ ἀπολελυμένα ἐκεῖνος τῷ ἀντιδίκῳ θέλει λῦσαι. οὐ γὰρ δεῖ μόνον τὰ ἴδια συμπεράνας ἀλλὰ καὶ ἐκβάλλειν τὰ τοῦ ἀντιδίκου. χωρεῖ οὖν ὅτι τὰς ἀντιθέσεις αὐτὸς τῷ αἰσχίνῃ, ὁμοῦ ζεῖς οὔσας· οἷον περὶ λακεδαιμονίων καὶ φωκέων, καὶ περὶ ἡγησίππου. καὶ τὰ μὲν λακεδαιμονίων καὶ ἡγησίππου, μεταστατικὰς οὔσας, τὰ δὲ φωκέων, ἀντεγκληματικήν.

Εἰς τοίνυν τὴν ἀναιδείας.) Εντεῦθεν τὴν διπλόην τῶν μερικῶν πεπαυμένων, εἰσάγει τὰς ἀντιθέσεις πρὸς τὰς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· καὶ ἔστιν ἡ μὲν, μεταστατική, ὅταν ἄλλῃ ὅτι λακεδαιμονίους καὶ ἡγήσιππον τὰς αἰτίας· ἡ δὲ, ἀντεγκληματική. μέμφεται γὰρ τοῖς φωκεῦσιν ἀξίως παθεῖν. τὸ δὲ τοιαύτῃ πίθησιν, ὑποβαλλούσῃ καὶ ἁρπάτῳ τέχνῃ. κατεδέχετο γὰρ ὁ αἰσχίνης διὰ τούτου τὸ ἔγκλημα. ὁ γὰρ ἀξίους πρᾶγμά φησι παθεῖν τοὺς φωκέας· ἐν τῇ μέσῃ ὁμολογίᾳ, τὸ ὑποβουλίῳ ἐλέγχει. ὁ δὲ ῥήτωρ ἡγήσιππος ἐκ ἐδόκει τὰ φωκέων φρονεῖν· ὃς πρεσβείας τὸ φιλίππου, αἴτιος ἐγένετο τὸ ἀπολέσθαι αὐτούς. πολλὰς δὲ ὁμοῦ καὶ διαφόρους ἀντιθέσεις τεθεικὼς, μίαν καὶ πασῶν λύσιν τέως ἀπὸ τοῦ χρόνου προσήγαγε. εἶτα πρὸς τὸ ἀντεγκληματικὸν τό, τε ἔθος καὶ τὸ συμφέρον ἀντέθηκεν. δοκεῖτε δὲ μηδενὶ θαυμαστὸν εἶναι, καὶ ὁπλόον ἐν μέσῳ λόγῳ τυγχάνειν. μέθοδος γὰρ τοῖς παλαιοῖς καὶ μάλιστά γε τοῦ ῥήτορος, πλὴν ἐφ' ἑνὸς μὴ μόνον ἔγκλημα, ἀλλὰ καὶ κεφάλαιον, διπλογίζεσθαι· καὶ οὐκ διπλογίζεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ προοιμιάζεσθαι πρὸς τὸ δευτερεῦσαι· ὡς πολλὰ μὲν ἔχειν προοίμια τοῦ λόγου, πολλοὺς δὲ καὶ διπλόους καθ' ἕκαστον μέρος τῶν κεφαλαίων. καὶ οἱ διπλόοι δὲ, οἱ μὲν τελειοῦσι πάσης αἰτίας τῆς ὑποθέσεως· οἱ δὲ κατὰ μέρος, ἑκάστου τῶν κεφαλαίων πληρώσας τοίνυν ἐντεῦθα τὰς ἀποδείξεις τὰ διὰ τοῦ αἰσχίνου ὑπολωλέναι φωκέας· ἀναγκαίως μὲν τῆς προδοσίας, καὶ τῷ ἀλώσιν, ἤυξησε τὰ συμβεβηκότα. ὅταν δὲ τῷ αὔξησιν εἴπω, τοὺς διπλόους λέγω. καταδυάσαντος οὖν ἐνταῦθα τοῦ αἰσχίνου ὅτι ἄξιοι ἦσαν ἀπολέσθαι φωκεῖς· ἀπολούθως πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἀπαντήσας ὁ ῥήτωρ εἶπεν· εἰς τί τοίνυν ἀναιδείας καὶ τόλμης αὐτὸν ἤξεν ἀκμῆς. ἀναιδὴς γὰρ, τολμῶν ὅτι τῷ αὐτῷ ἀντιλέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ, πάλαι ὑποχόμενος πείσειν τὸν φίλιππον σώσειν φωκέας· καὶ μὴ τῷ ἐπαινοῦντι εἰπών, ὅτι σωθήσονται, νυνὶ φησιν ἀξίους αὐτοὺς εἶναι τῆς ἀλώσεως. Πρῶτον μὲν λακεδαιμονίων.) Αφίκοντο λακεδαιμόνιοι πλείστας ἐλπίδας ἔχοντες, ἀποδοθήσεσθαι τῇ ἑαυτῶν μητροπόλει, δωριεῦσι λέγω, τὸ ἱερόν. τούτων γὰρ ἦν τὸ ἀρχαῖον. ἀλλὰ καὶ τούτοις ἐξηπάτησε φίλιππος. γνόντες δὲ αὐτὸν ἐν ὑποψίᾳ τῆς ἁλώσεως, ἐκπότου ἐξέκλιναν. ἡγησίππου δὲ μέμνηται, διότι φιλίππῳ πρεσβεύομένῳ περὶ εἰρήνης, ὁ πρῶτος εἰπὼν καὶ διακωλύσας ἡγήσιππος ἦν φωκέων ὃ κατηγόρει, διότι καὶ τὸν χρόνον ἐναπομένοι τοῖς ἀθηναίοις ἦσαν, ἀπέστειλαν πρὸς ξένον αὐτοῖς βοηθήσοντα οἱ ἀθηναῖοι· οἱ δὲ οὐ προσεδέξαντο, κατάλυσιν τῆς πόλεως ὑποπτεύσαντες. ἐντεῦθεν πονηρὸς φωκέας ἐκάλεσεν. ἀσεβεῖς δὲ, ὅτι μὴ τὸν πρόξενον μὴ δέξασθαι, μελλόντων ἀθηναίων ὀπτελεῖν τὰ μυστήρια καὶ τὸ σύνηθες, τὰς μυστηριώδεις σπονδὰς οὐκ ἐδέξαντο οὐδὲ ταύτας φωκεῖς. ὅθεν αὐτοὺς καὶ ἀσεβεῖς ὠνόμασεν. Αλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπορβάς.) Πόρρωθεν ἤδη περαίνει τὸ ῥηθέν. οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς τὸν διδάξαντα καὶ πείσαντα τοῦτον, ὑπὸ τοῦ διδασκομένου καὶ πεισθέντος ἐξαπατᾶσθαι.

Βρια-

Βοιωτίαν οἰκίζειν.) Οὐ λέγῃ τὴν πᾶσαν, ἀλλὰ πόλεις A
αὐτῆς ἃς κατέσκαψαν οἱ Θηβαῖοι μὴ βουλομένας αὐτοῖς
ὑπακούειν· φημὶ δὲ Θεσπιὰς καὶ Πλαταιάς. κατέσκαψαν
δ' αὐτὰς, ἰσχύσαντες μετὰ τὰ ἐν Λεύκτροις. Πέντε γὰρ γεγό-
νασιν.) Τὰ ὀνόματα τῶν πραγμάτων ἡμέρας σημαίνουσιν.
Μὴ οὖν ὅτι Λακεδαιμονίους.) Κατηγορεῖ γὰρ Φωκέων
ὡς ἠπατημένων, φωκεῖς πονηροὶ, φωκεῖς ἀσεβεῖς.* εἶτα δὲ
καὶ ἐξηπατήθησαν ὑπὸ Φιλίππου. Ἂν δ' εἶπεν αὖ τις Φω-
κέων.) Τὸ ἀντιστατικόν ὅτι κεφάλαιον* τῆς ἀντιστάσεως. ἔστι
δὲ καὶ ἐνθύμημα ἀντιστατικόν. διαφέρει δ', ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀν-
τιστάσει, ἐξ αὐτοῦ ἀδικήματός ὅτι τὸ εὐεργέτημα· ἐν δὲ τῷ
ἐνθυμήματι, ἄλλο τὸ ἀδίκημα, καὶ ἕτερον τὸ εὐεργέτημα.
Ἀλλως. Ἀντιστατικὸν τὸ συμφέρον ἐπεισαγω-
γὰ, ἀφ' ὧν ἠδίκησε. σωθέντας δέ πως τῇ αὐτοκλημα-
τικῇ, ὡς ἔχουσα πρὸς αὐτὸν συγγνώμην. ἐν οἷς γὰρ λέγει
ὅτι καλῶς καὶ ἀξίως ἀπολώλασιν οἱ φωκεῖς, ἐπάγει ὅτι
καὶ ἄλλα ἔχομεν αὐτὶ τῶν ἀπολωλότων χωρία σωζόμενα.
Ἀλλως. Πρῶτον μὲν τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὡς ἐν ἀρχῇ B
ἐξέθετο ὧν ἀπήγγελλε. Δεύτερον δ', ὧν ἔπεισεν. οὐκοῦν τὸ
ἔπεισεν φαίνεται ζημιῶδες· ἓν μὲν, ὅτι ἔπεισε τὴν πόλιν μὴ
βοηθεῖν φωκεῦσιν, εἰπὼν, σωθήσεσθαι φωκέας καὶ δὴ φιλίπ-
που. Δεύτερον, ὅτι ἔπεισε καὶ Θηβαίων, ὡς ἀπολέσνται Θη-
βαῖοι ζῶσιν, ἔπεισεν· μᾶλλον ἐποιεῖτο τὴν εἰρήνην, φωκέας
μὲν ἐξαλεῖφαι τῷ ψηφίσματος, πιστεῦσαι δὲ ἐπαγγελλο-
μένῳ αὐτὴν πείσειν τὸν Φίλιππον. οὐκοῦν καὶ τοῦτο τὸ ὅτι,
παραῦσαι αὐτὴ πίθεσις. πῶς ἔπεισας τὴν πόλιν αὖθις φωκέων
τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι; ὃ γὰρ βούλεται εἰπεῖν, τοιοῦτόν ἐστιν
κρυπτόμενον μὲν ὑπὸ τοῦ ῥητορος δοκεῖ τὸ χρήσιμον, δεικνύ-
μενον δ', οὐκ ἐναργείας· εἰ μὴ τὴν εἰρήνην ἐποιησάμεθα
ὥσπερ ἠξίου Φίλιππος, αὖθις φωκέων οὐδὲν ἂν ἐκώλυσεν
ὅπη θρᾴκης ὄντα λαβεῖν τὴν Χερρόνησον· νῦν δὲ τοῦτο αἰτίαν
γέγονεν οὕτω ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ὡς ἐβούλετο Φί-
λιππος. διότι ἐδεδοίκειμεν ὑπὲρ Χερρονήσου. ἐπειδὴ δὲ ἡ C
αἰτίασις μία ἐστὶν ἐκ τῆς * ἀντιθετικῶν· ἀντιστατικὴ γάρ
ἐστι ζητοῦμεν πόθεν πέπλωκεν, οὐκοῦν τὸ μὲν ἔγκλημά ἐ-
στιν ὅτι προδέδωκας τοὺς φωκέας. αἱ δ' ἀποδείξεις τούτου
ποικίλαι, καὶ πολλὰ τεκμήρια. ἓν τοίνυν ἐστὶ τὰ τεκμήρια
τῆς προδοσίας, ὅτι βουλευομένης τῆς πόλεως πῶς χρὴ
ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, παρελθὼν αἰσχίνης, ἀνέπεισεν,
ἀνὰ φωκέων ποιήσασθαι. ὁ μὲν οὖν Δημοσθένης τὸ προ-
ιδέσθαι, ὡς τεκμήριον. ὁ δ' αἰσχίνης ὅτι τὴν χρείαν μεθι-
σὰς, τῷ συμφέροντι κέχρηται. ἐρεῖ γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως
πεῖσαι φίλιππον δέξασθαι, εἰς αὖθις τῆς πόλεως ὅρκους
μὴ τῶν φωκέων ἐξηρημένων. εἰ δ' μὴ ἐβουλήμεθα ἐξελεῖν
τοὺς φωκέας, πολεμοῦμεν ἂν ὁ φίλιππος τῇ πόλει, τὴν χερ-
ρόνησον ἐλαβεν. * κηδόμενος οὖν τὰ τὴν τῇ πόλει σώζε-
σθαι, παρῄνεσα τῷ δήμῳ πάλιν φωκέων ποιήσασθαι τὴν
εἰρήνην. ἐπεὶ τοίνυν τεκμήριον μὲν τῆς προδοσίας τὸ πεῖ-
σαι τὴν πόλιν ἐξελεῖν τῶν ὅρκων φωκέας· ἀναγκαίως ἀπαν-
τᾷ πρὸς τοῦτο αἰσχίνης, τὴν αἰτίαν λέγῃ δι' ἣν κατηναγ-
κάσθη τοῦτο ποιῆσαι. ἔστιν οὖν ἡ αἰτία ἀντιστική. ἣν μὲν ἂν
δυχερὴς ἡ λύσις τῷ ῥήτορι τῆς ἀντιθέσεως· δοκεῖ γὰρ ὡς
ἀληθῶς ἔχεσθαι τῆς ἀληθείας, ὅτι δεδοικότες πρὸ τῆς χερ-
ρονήσου τότε, τὴν εἰρήνην ἐδέξαντο. ἵνα δ' ἐκεῖνα μὴ συν-
φραμὼν ταῖς ἀληθείαις ὁ δικαστὴς, ἀποδέξηται τοὺς αἰσχί-
νου λόγους· προλαβὼν ὁ Δημοσθένης, συγχεῖ καὶ ταράττει
τὸν λόγον· ἀσάφειαν ἐντεῦθεν ταῖς ἀπολογίαις κατα-
σκευάζων. λέγῃ γὰρ συγκεκαμμένως, ὡς ἂν αἰσχίνης λέγοι τὸς
πανοῦργος τὴν πόλιν τὰς σωθήκας, πεποιῆσθαι ὠνούμενον τὴν σωτηρίαν τῆς χερρονήσου, τῇ τῶν φωκέων ἁλώσει·

A Bœotiam instaurare.) Non ait totam, sed oppida eius quæ Thebani euerterant, cum eis parêre nollent. Dico autem Thespias & Platæas. Euertérant autem ea, auctis post Leuctricam pugnam viribus.

Quinque enim fuerunt.) Nomina * rerum dies vocat. * Ne igitur quod & Lacedæmonij.) Accusat enim Phocenses, vt deceptos: Phocenses improbi sunt, Phocenses impij sunt, pòst & decepti sunt à Philippo. * Quod si pro Phocensibus.) Antistaticon, est caput antistaseos. Est autem & Enthymema antistaticum. Sed hoc interest; quod in antistasi, ex ipsa iniuria colligitur * beneficium. In Enthymemate autẽ aliud est factnus, & aliud beneficium.

Aliter. Si igitur.) Antistatica, vtilitatem subiiciẽs à facinoribus quæ commisit. Coniuncta autem est aliquo modo cum recriminatione, vt illi cognata. Dum enim dicit, Rectè & meritò periisse Phocenses, subiicit: Habemus & alia loca pro perditis salua. Aliter. Primùm fuit signorum & circũstantiarum, vt iniitio exposuerit ea quæ renũciauit. Secundũ eorum quæ persuasit. Itaque illud, Persuasit, videtur esse tripertitũ. Vna pars est, quòd persuasit Reipublicæ, non ferendũ esse auxilium Phocensibus, cum dixisset conseruatum iri Phocenses à Philippo: secundum, quod persuasit de Thebanis, perituros esse Thebanos: tertium, quòd persuasit in pace faciendà: Phocenses delẽdos esse è decreto, & sibi credendũ, qui polliceretur se persuasurum esse Philippo. Ad hoc igitur pertinet præsens obiectio: Quomodo persuasisti Reipub. vt pacem sine Phocensibus faceret? Quod verò dicere vult, eiusmodi est, vt ab oratore quidem occultetur propter vtilitatem, sed ex tractatione appareat: Nisi pacem fecissemus, vt petebat Philippus, sine Phocẽsibus, nihil ei obstitisset, quo minus in Thracia cum esset, Chersonesi potiretur: propterea què necesse fuit sic facere pacem, vt volebat Philippus, quod Chersoneso metuebamus: Quia verò antithesis vna est ex antitheticis (est enim antistatica) quærimus ea vnde orta sit? Crimen igitur est, Prodidisti Phocẽses. demonstrationes autẽ eius variæ sunt, & multa signa. Vnum autem è signis est proditionis, quòd deliberante ciuitate, pax quomodo facienda esset, progressus Æschines persuasit, sine Phocensibus esse faciendam. Ac Demosthenes quidem id profert vt signum. Æschines autem in necessitatem conferens, vtilitate vtitur. Ait enim: Aliter Philippo persuaderi non potuit, vt acciperet iusiurandum, nisi Phocenses exciperentur. Nisi enim voluissemus excipere Phocenses, Philippus bellum cum Republica gerens, Chersonesum cepisset. Cum igitur studerem illam tueri Reipublicę: autor populo fui, vt pacem faceret sine Phocensibus. Itaque cum consilium illud datum Reipublicæ, de excipiendis à iureiurando Phocensibus, argumentum proditionis esset: necessariò occurrit Æschines ei obiectioni, & causam narrat, cur id facere sit coactus. Est igitur ea causa antistatica. Ac refutatio quidé obiectionis difficilis fuit oratori. Videtur enim omnino niti veritate: cùm de Chersoneso tum solliciti essent, pacem eos accepisse. Ne igitur iudex, veritate motus, excusationem Æschinis admittat, Demosthenes anteuertens confundit & turbat orationem, eáque ratione defensioni caliginem offundere nititur. Ait enim concitatè, quasi Æschines diceret, Rempublicam callidè fecisse fœdus, Chersonesi salutem captiuitate Phocensium redimentem,

vt turpitudine firmitatem destruat.

Et ex defensione probrum.) Hostis igitur est Æschines,& dum legatum agit,& dum loquitur.

Priusquam horum aliquid Reipublicæ.) Saluis Phocēsibus, & tutissimè Chersonesum tenebamus: & nunc eisdem perditis,ne tueri quidem eam facile poterimus. Deinde nunc etiam in maiori.) Hoc ait propter obiectionem, quæ dicit: Habetis Chersonesum pro Phocensibus. Eámque soluit dicendo primum: Atqui tenebamus eam iam saluis Phocensibus. Deinde: Ne nunc quidem Chersonesum tutò tenemus. Periculum enim est,ne & ipsa pereat,Phocensibus perditis. At tum.) Cum, inquit, incolumes in ea * fuerunt Phocenses. Deinde Chersonesum his Phocicis vrbibus.* Quæ igitur fuit huius prærogatiua?) Quid igitur nobis prodest Chersonesi incolumitas, cum iam Philippo eam inuadere volenti,metus ex ea sit demptus?

Præterea etiam tale aliquid.) Obiectio translatiua à persona. Differt autē à præscriptione (quanquam in eo conuenire videntur, quòd vtraque iudicium recusat) quod præscriptio penitus iudicium reiicit, nō esse de iis rebus omnino causam dicendā. Translatio autem non omnino iudicium reiicit, sed trāsfert,id aliter decuisse fieri. sicut & hic à persona Demosthenis transfert iudicium,& ait: Non tu me accusare debes,sed Phocenses,quibus mala data sunt. Aliter. Alia translatiua obiectio,pērsonam inuadēs per prę̄scriptionem. Non enim dixit,Curiosus es tu: sed,Cur tu,& non Phocenses? Vtiliter, multísque de causis hac dictione vsus est,primùm vt Æschinis testes calūniaretur. Deinde,vt verbis Æschinis crimen confirmaretur. Nam cum videret aduersario in ea re non parum esse præsidij, quod Phocenses produceret testes, qui negarent se propter Æschinem periisse, coactus est tāquam per correctionem hac vti obiectione, ad euertenda eius firmamenta. Est autem translatiua,& sic tractata, non tanquam excipiat Æschines, sed tanquam cum Demosthene Phocenses etiam postulet: vt & ipse sua voce accusatorem videatur admittere nostrum oratorem. In refutatione autem digna est admiratione methodus oratoris. Ne enim videatur cum Æschinis testibus * colloqui: clam reiicit testes, quos Æschines producit. Nam cum Æschines produxisset testes Phocenses, qui dicerēt, se nullam malorum partem Æschini acceptam referre: necessariò Demosthenes trāslationem ad suum vsum inuenit, vt illius testes reiicere, & si moueatur ab Æschine oratio, eam quoque translatione soluere videatur.

Neque enim ego dedissem.) Obiectionis refutatio, Cur tu non dedisti? satis mihi fuerunt vel solæ res clamātes. Quin aliam etiam ignominiam repudiat. Cum .n. Æschines dicat, Conduxit Olynthios aliquos, vt falsum in me testimoniū dicāt: per Phocenses eam suspicionem reiicit. Rationes Athenis.) * Vt non sit vnaquæque oratio, si quis Athenis rationes refert. alij mutarunt,vt in figura,casus,genitiuo accusatiui loco accepto.& ἀθυνῶν,rationum,dixerunt. παρῃρημμένοι spoliati, pro ἀφῃρημμένοι est positū, & ad superiora refertur constructio. Cur me,inquit, accusat Demosthenes,Phocēsium autem nullus? suprà dixit, * quòd in referendis rationib. non adfuerunt. sed quia Demostheni adsunt, etiā testimoniū dicūt in Æschinem. Iam seorsim.) Hic ordo seruatur,refutationi antistaticę obiectionis cōsentaneus.

ἵνα τοῦ αἰσχίνου τὸ ἰσχυρὸν ἀνῄρηται.

Καὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας ὄνειδος.) Πολέμιος τοίνυν αἰσχίνης καὶ ὠρισβούων ὄξι, καὶ* φθεγγόμενος.

Περὶ τούτων τι τῆς πόλεως.) καὶ μάλιστα μὲν καὶ σωζομένων φωκέων εἴχομεν ἀσφαλῶς τὴν χερρόνησον. εἶτα εἰ δὲ ἔχειν αὐτὴν νυνὶ ἀπολομένων φωκέων ῥᾳδίως συνήσεσθε. Εἶτα καὶ νυνὶ ἐν μείζονι.) Τοῦτο εἶπε δι᾽ ἃ τὴν ἀντιθεσιν τὸ λέγουσαν, ὅτι ἔχετε τὴν χερρόνησον ἀντὶ φωκέων· καὶ πρῶτον μὲν ἔλυσε λέγων, ὅτι καὶ φωκέων ἔχομεν χερρόνησον. εἴχομεν γὰρ αὐτὴ καὶ ἤδη σωζομένων· εἶτα καὶ ὅτι νυνὶ οὐδὲ τὴν χερρόνησον ἔχομεν ἀσφαλῶς. κινδυνεύσει γὰρ ἐκ αὐτὴ ἀπολέσθαι, ἀπολωλυμένων φωκέων. Ἡ τότε.) Ὅτε φησὶν ἐσώζοντο οἱ φωκεῖς εἰς αὐτήν.* εἶτα τὴν χερρόνησον τούτων τῶν φωκικῶν πόλεων. Τίς οὖν ἔστιν ταύτου ἐξουσία.) Τί οὖν χρησιμεύει ἡμῖν ἡ χερρονήσου ὑγίεια, B ἀφῃρέθησαν οἱ φόβοι ἐξ αὐτῆς τοῦ φιλίππου βουλομένου αὐτὴν ἀδικῆσαι. Ἐπὶ δίνων καὶ τοιούτων τ.) Ἀντίθεσις μεταληπτικὴ ἀπὸ προσώπε. διαφέρει δὲ ὁ μεταγραφῆς, ἐν τοῦ δοκεῖν ἑκατέρας ἐκβάλλειν τὰς κρίσεις. καὶ ὁ μὲν παραγραφὴ παντελῶς ἐκβάλλει τὴν κρίσιν, ὅτι οὐ δεῖ περὶ αὐτοῦ ἀγωνίζεσθαι. ἡ δὲ μεταληπτική, οὐ πάντως ἐκβάλλει τὴν κρίσιν, ἀλλὰ μεταλαμβάνει, ὅτι ἄλλως ἔδοξε αὐτὴ γράφεσθαι. ὥσπερ ἐν ταύτῃ, ἐκ προσώπου δημοσθένης μεταλαμβάνει τὴν κρίσιν. καὶ λέγει, ὅτι οὐ σύ μου ὀφείλεις κατηγορεῖν, ἀλλ᾽ οἱ φωκεῖς οἱ πεπονθότες. Ἄλλως. Ἄλλη μεταληπτικὴ ἀντίθεσις, τὸ πρόσωπον λαμβάνουσα καὶ παραγραφῶ. οὐ γὰρ εἶπε πρῶτον εἰ σύ, τί σὺ ἀλλὰ μὴ φωκεῖς· χρησίμως δὲ πολλὰς αἰτίας, ταύτῃ τῇ ἀντιθέσει λέγηται· πρῶτον μὲν, ἵνα τοὺς αἰσχίνην μάρτυρας διαβάλλῃ· ἔπειτα, ἵνα τοῖς λόγοις αἰσχίνου βεβαιωθῇ τὸ ἔγκλημα. ἰδὼν γὰρ οὐ μικρὰν ῥοπὴν γενομένην τοῦ ἀντιδίκου ἐν τῇ παρεκβάσει μάρτυρας φωκεῖς, ἀρνουμένους δι᾽ ἃ τὴν αἰσχίνην ἀπολωλέναι· ἵνα γὰρ ἀθῇ ὥσπερ ἐκ διορθώσεως ταύτῃ χρήσαιτο τῇ ἀντιθέσει πρὸς ἀναίρεσιν τοῦ ἰσχυροῦ ἐκείνου. ἔστι δὲ μεταληπτική. μεμεθόδευται δὲ οὐχ ὡς γεγραφομένου αἰσχίνου, ἀλλ᾽ ὡς μὴ τοὺς δημοσθένους ἀπαντῶντος ἐν τοῖς φωκέαις; ἵνα καὶ αὐτὸς τῇ οἰκείᾳ φωνῇ κατήγορον φαίνηται γεγραφέναι τὸν ῥήτορα. κατὰ δὲ τὴν λύσιν, ἄξιον θαυμάσαι τὸν ῥήτορα τῆς μεθόδου. ὅπως μὴ δοκῶν πρὸς τοὺς αἰσχίνου μάρτυρας διαλέγεσθαι, λελησθότως ἐκβάλλει τοὺς μάρτυρας, οὓς αἰσχίνης παρέσχε. ἐπειδὴ γὰρ αἰσχίνης παρέσχετο μάρτυρας φωκεῖς, οἱ φασι μηδενὸς τοῦ κακῶν αἴτιον γεγενῆσθαι αὐτοῖς τὸν αἰσχίνην· ἀναγκαίως ὁ δημοσθένης τὸ μεταληπτικὸν πρὸς τὴν οἰκείαν χρείαν ἐξεῦρεν. ἵνα τοὺς ἐκείνου μάρτυρας ἐκβάλλειν δοκῇ, ἢ εἰ κινοῖτο λόγος παρὰ αἰσχίνου, μεταληπτικῶς φαίνοιτο καὶ τοῦτον λύων.

Οὐ γὰρ ἂν ἐγὼ ἂν ἔδωκα.) Ἀντιπίπτοντος λύσις. διὰ τί σὺ μὴ δέδωκας; ἀρκεῖ μοι ☾ μόνα βοῶν τὰ τεθνηκότα. καὶ ἄλλως ἂν ἀδοξίαν διωθεῖται. τὸν γὰρ αἰσχίνου λέγοντος, ἐμισθώσαντό τινας τοῦ ὀλυνθίων ὥστε μου, καταμάρτυρεῖν, ὑπὸ τοῦ φωκέων ἐκβάλλει τὴν ὑπόνοιαν.

Τὰς ἀθλώσιν δίθυας.) Ὥστε μὴ εἶ ἐκάστῳ τὸν λόγον, εἰ τις ἀθλώσιν δίθυας δίδωσιν. οἱ ἂν, ἐπήλαξαν ὡς ἐν σχήματι τὰς πλώσας, ἀμυκλῶ αὐτῇ αἰτιατικῆς εἰληφότες, ἢ δίθυων εἰπόντες. τὸ ἂν παρῃρημμένοι, ἀντὶ τοῦ ἀφῃρημένοι. ἢ ἂν συντάξις πρὸς τὸ ἄνω· ὅτι, διὰ τί δημοσθένης με κατηγορεῖ. φωκέων ἂν οὐδείς; ἐν τοῖς ἄνω ἔλεγεν· ὅτι πάρεισι μὲν ἐν ταῖς ἀθλώσαις. ἀλλ᾽ οὐκ ὅτι τοῦ συνηγορῆσαι τοῦ δημοσθένει, ἢ καταμαρτυρῆσαι τοῦ αἰσχίνου.

Καὶ μὰ ὅτι χρείς.) Ἐνταῦθα ἀκολουθία σώζεται πρὸς τὴν λύσιν τῆς ἀντιστατικῆς ἀντιθέσεως· τῆς

τῆς γὰρ λύσεως λεγούσης, μὴ τῷ εἰρήνῃ γενέσθαι τὴν ἄλωσιν· ἀκολούθως ἐζήτησεν ὁ Αἰσχίνης· εἰ τοίνυν ἐγὼ τοὺς φωκέας προὐδέδωκα, ὡς σὺ φῂς· τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐλθόντες αὐτοὶ κατηγοροῦσιν; ἡ μὲν τοι ἀντίθεσις αἰσχρὰ τοῦτο ἐβούλετο λέγειν, ὅτι χρησιμώτερον ἡ χερρόνησος φωκέων τῇ πόλει. οὐκοῦν πρὸς τοῦτο ἀπαντῶν ὁ Δημοσθένης, δείκνυσι τοιοῦτον, ὅτι χρησιμώτεροι φωκεῖς ἦσαν μᾶλλον τῇ πόλει. εἶτα ἐπειδὴ περ αὐτὸς εἶπεν, ὅτι ἀσθενεῖς ἦσαν φωκεῖς, ἐκ τῆς θέσεως, καὶ τοῦ τόπου, ἡνίκα τότε συνεβαίνετο πολέμων, αὔξει τῷ δυνάμει. λέγει δὲ αὐτὸς· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμᾶς, ὅτι τῶν φωκέων πολεμούντων, καὶ τῶν ἀντιπάλων ἐχόντων πύλας φωκέας, ὥστε ὑπὸ θηβαίων ἄδεια ὑπῆρχεν ὑμῖν, καὶ τὸ μηδέποτε ἐλθεῖν αὖ εἰς πελοπόννησον, μηδ' εἰς τὴν ἀττικὴν φίλιππον, οὕτω χρησιμώτεροι φωκεῖς ἦσαν σωζόμενοι χερρονήσου τῇ πόλει. μὴ γὰρ ἔχων ἐκ τῆς δυνάμεως τῶν φωκέων συνῆσθα τὴν ὠφέλειαν· μὴ μὲν ἐκ τῆς προαιρέσεως ἐκ τῆς φύσεως τῆς τόπων καὶ τῆς συμβεβηκότων, τῇ ὠφέλειαν ἤυξησε. καὶ πρὸς σύσταιν τούτου τοῦ μέρους, ὅτι μεγάλα ὠφέλησε τὴν πόλιν σωζόμενοι· παρέχεται δύο ψηφίσματα, τό τε διοφάντου, καθ' ὃ ἔδοξεν αὐτοῖς θύειν τοῖς θεοῖς, εἴρξασι φιλίππου τὴν διὰ τὰς πύλας ὁδὸν τὸ πρότερον· καὶ τὸ καλλισθένους, καθ' ὃ μὴ τὴν ἄλωσιν ἐσπουδαζούσων ἐκ τῆς χώρας.

Καὶ μεγάλοι κίνδυνοι περιεστᾶσιν.) Λογισμὸν λοιπὸν τοῦ συμφέροντος, φοβεῖ τοὺς ἀθλιωτάτους, αὔξων τὰ φωκέων, καὶ δεινὸς τὴν ὑπὸ τῶν ἐκείνων σωτηρίαν ἀσφάλειαν. ἧς ἀπολωλώς, συναπολεῖται καὶ τὰ ἐκείνων σώματα. ὅσα γὰρ ὅπου καὶ ὑπὸ γῆς καὶ ὑπὸ θαλάττης μάρτυρεῖ τὴν ἀττικὴν ὑπ' ἐκείνων πεφυλάχθαι τῇ θέσει. Καὶ μεγάλα μὲν ἡ πρότερα βοήθεια.) Ἃς μέμνηται ἐν τοῖς φιλιππικοῖς. καὶ τὰ πελυτιῶν ἐκ πύλας.

Τὸ τε διοφάντου καὶ τὸ τοῦ καλλισθένους. (Οὗτος ὁ διόφαντος τῶν συμμάχων ἐκπεσόντων, καὶ ἀπελαθέντος ἐκ τῆς φωκίδος φιλίππου, ἔγραψε χαιρησίοις θυσίας θύειν τοῖς θεοῖς. τὸ δὲ τοῦ καλλισθένους, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἐαλωκότων φωκέων καὶ φόβου καταχόντος πολλοῦ, κελεύει συλλογεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, καὶ ὑπὲρ α ἔξω μένειν· ὡς τῶν πολεμίων ὄντων, καὶ τὰ ἡφαίστεια εἴσω τῆς πόλεως τελεῖν. ἃ δέον ἦν ἔξω τείχους ἄγειν.

Πρὸς πορθμόν.) Πάλιν ὑπὸ θαλάττης καὶ ὑπὸ γῆς ὁ φόβος. πορθμὸς μὲν γὰρ τῆς εὐβοίας αὕτη ἡ νῆσος· τὰ δὲ μέγαρα, ἐν ἠπείρῳ. Οἶδα πάνυ ὅτι.) Ἐστι μὲν καὶ αὕτη ἡ αἰτίασις πρός τι τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. ἔχεται δὲ τῶν πρότερον ἐπιφορὰν γὰρ καὶ αὕτη τοῦ αὐτοῦ μέρους ἐστὶν αὐτισταστική. ἀκούω ἔχει διαφορὰν τὴν πρὸς ἐκεῖνο τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ὅτι αὐτὸς ἔπεισας τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, ἵνα φαίνηται ὑποκινοῦντος αἰσχίνης, ὅτι ἔπεισα, βέλτιόνα τῆς πολέμων τὴν εἰρήνην ἡγούμενος. αὐξει δὲ κἀν ταύτῃ τὴν αἰτίασιν πολλὰ καὶ οὐ μικρά· πρῶτον μὲν, ὅτι τὸ ἑαυτοῦ πρᾶγμα μέγα, μετατίθησιν ὅτι τὸν αἴτιον. δοκεῖ γὰρ συμβουλεύσαι καὶ αὐτὸς πρὸς τοῦτο δεῖν ἡγεῖσθαι τὴν εἰρήνην. οὐκοῦν ἵνα φαίνηται αὐτὸς αἰσχίνης αἰτιασάμενος τὸ κακὸν τὴν εἰρήνην, οὕτως εἰσῆξε, τὴν αἰτιάσει χαίρων. διόπερ ἄξιον ἄγασθαι τῆς δεινότητος, ὅτι, ὥσπερ ὧν αὐτὸς ἔμελλεν ἐγκλήματα ἀπολογεῖσθαι ταῦτα ἤδη πεποίηκεν ἐγκλήματα τῆς ἀπολογίας αἰσχίνου. εἰ γὰρ ὁ αὐτίδικος ἐγκώμια τῆς εἰρήνης ἐρεῖ· πῶς αὖ ἔτι τοῦτο τὴν εἰρήνην πείσαντος ἡγεῖσθαι κατηγορήσει. καὶ ἡ ἀπόκρισις ἡ, ἀκόλουθος τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. ναί φησιν. οὐδὲν γὰρ ἄτοπον, συμβουλεύειν, εἰρήνην ἄγειν· ἐπειδὴ πολλῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀνθρώποις ἡ εἰρήνη αἰτία καθίσταται·

A Nam cum refutatio dicat, post pacem accidisse captiuitatē, aptè quęsiuit Aeschines: Si igitur ego Phocenses prodidi, vt tu ais, qua de causa non huc profecti ipsi accusant? Verùm obiectio Aeschinis hanc vim habet: Vtilior est Chersonesus Reipublicæ nostræ, quàm Phocenses. Ei occurrens Demosthenes, contrarium ostendit, Phocenses potius vtiliores fuisse Reipublicæ. Deinde quia obiiciebatur, Imbecilles fuerunt Phocenses: è situ, & loco, & tum gestis bellis, exaggerat eorum potentiam. Planè autem dicit: Quis autem vestrûm ignorat, Phocensi bello, quia Pylas in potestate habuerunt Phocenses, nec à Thebanis nobis fuisse periculi aliquid: nec metuendum, ne vel in Peloponnesum, vel in Atticam veniret Philippus: sic Phocensium incolumitas potior fuit reipublicæ, quàm Chersonesus. Nam cum à potentia, Phocensium vtilitatem commendare non posset, neque etiam à voluntatibus: à situ locorum & euentuum auxit vtilitatem profuisse Reipublicæ incolumes, profert duo decreta: alterum antiquius
B Diophanti, quo visum est eis, sacra facienda esse diis qui Philippum aditu Pylarum prohibuissent: alterum Callisthenis, ex quo post captiuitatē Phocensium, ex agro supellectilem in vrbem conuexerint.

Et magna pericula circundederunt.) Iam reputatione vtilitatis, terret Athenienses, amplificando Phocenses, & ostendendo, illis saluis quàm in tuto fuerint: qui cum perierint, vnà peritura etiam ea quę ab illis custodiebantur. Vide enim vt & à terra & à mari, si u loci, Atticam ab illis fuisse custoditam testet. 1.

Ac inane prius quidem auxilium.) Cuius meminit in Philippicis, his verbis: Et postremò nuper in Pylas.

Diophanti & Callisthenis.) Hic Diophantus sociis conseruatis, & repulso à Phocide Philippo, scripsit ob rem bene gestam sacra esse faciēda Diis. Callisthenes autem contrà, qui captis Phocensibus, ma-
C gna orta trepidatione, supellectilem iussit ex agris in vrbem conuehere, & neminem manere foris, tāquam hostes ingruerent, propterea quę sacra Herculana intra vrbem facienda fuerunt, quæ alioqui extra mœnia fieri moris erat.

Ad Porthmum.) Rursus & à terra & à mari est metus. Porthmus enim Euboææ est. Euboea autē est insula: Megara in terra continente sita.

Scio autem.) Est & hæc obiectio ad signum quoddam & circumstantiam, sed cum priore etiamnum cohærens. Ferè enim & ipsa eiusdem generis est antistatica. Refertur igitur ad signum & circumstantiā. Ipse suasor fuisti pacis: vt videatur respondere Aeschines, Suasor fui, quia pacem præstare bellis putabam. conficit autē hac obiectione multa, eáque non parua primùm suum factum in aduersarium confert. putabatur enim & ipse dedisse de pace facienda consilium. proinde tanquam ipse Aeschines, in se recipiat factam pacem, sic obiectionem affert atque vsurpat. Quapropter admiratione dignum est artificium, quòd quæ ipsi crimina excusanda fuissent, ea iam fecit encomia defensionis Æschineæ. Nam si aduersarius laudes pacis recitat, quis iam faciendę pacis autorem actusset? Ac responsio consentanea est signis & circumstantiis. Sanè, inquit, nihil enim absurdi est suadere pacem seruandam esse, cum è pace multa mortales commoda capiant.

Adeò autem non euertit obiectionem, id quod est contradicentis proprium, vt etiam approbet. Quid enim, inquit, quòd isti acceptis muneribus, rem natura pulchram malè perdiderunt? vt pax quidem nō accusetur, ea verò quæ in concilianda pace acta sunt crimina fiāt. Vnde autem constat, Demosthenem timere crimen illud pacis? In oratione de Corona id declarauit. Primam enim obiectionem, & primum crimen, id posuit, quòd pax facta fuerit, cum ipse neget eam se fecisse. Proinde nec primæ pacis principem, neque autorem esse me apparebit: ac bene addit, Primę. Nam decretum protulerat Demosthenis Æschines, quo apertè de pace agebatur propterea tacitis posterioribus, ad principium pergit, atque id ad Aristodemum & Neoptolemum refert.

Propter quam aut ipsis, aut potentioribus.) Aut enim sibi bona quærunt in colenda societate, aut se præstantioribus & potentioribus, cum quibus se cō iungunt propter necessitatem.

Denique Athenienses.) Hæc eò dicit, ne commētum in se retorqueatur: & quia metuit disputationē de pace, recurrit ad bellum atque id quod quæritur, eo quod quæritur obumbrat. Nam in multitudine rerum nō facile deprehenditur, quam rem quis metuat. Cum autem multa sanè proposuerit, in eo ipso desinit, quod est firmissimum, his verbis: Repellite igitur, repellite eum ab oratione de pace. Et quoniā videtur decretum de pace fecisse: ad id excusandum aliàs per translationem, in Neoptolemum & Aristodemum culpam confert: aliàs vrbem complectitur: aliàs articulo necessitatis pro excusatione vtitur, his verbis, Reduxerunt igitur eos qui facturi essent ad legationem. Atque hinc digrediens, quando eum etiam legatos à Philippo missos, ad senatum adduxisse constat: hac parte tractata, quam luculentè in oratione de Corona defendit, ad colorem denique transit. Quare autem non etiam hic ita crimen pacis refellit, vt in oratione de Corona? Quia cum hic priores in dicendo partes habeat, & quæ è re ipsius sunt, ea suo arbitratu disponere possit: ita partem hanc tractat, vt vsus postulat. In oratione autem de Corona, qua reus fuit, cum in eum crimen apertissimè ferretur: coactus fuit ex professo pacem excusare.

Præterquam quòd est facta ignominiosè.) Non separabatur ignominia, sed erat in rebus.

Ac turpiter quidem.) Cum signa multa essent, vt diximus in argumento: nullo horum perinde vt promissis & pollicitationib. niti iam hic necessariò fuit reliquum: *ipsúmque signum prætexit, quo conatur obiectionem, quam contra ipsum posuit, refutare. Non tamen ita posuit apertè, vt obiectionis speciē habeat, sed refutatione afferenda colorem subindicauit. Tanquam enim Aeschines posset dicere, se vel ex insciti a, vel ex simplicitate, vel ex ignoratione morum Philippi ea dixisse: sic & ipse assentiri se dicit, si ea videantur sic ex insciti a, vel simplicitate, vel quauis ignorantia facta. Non enim simpliciter admittit Æschinis excusationem, sed id solum quærit, vt crimen per res ostendatur. Quid autem ait? Si ista ex insciti a, aut simplicitate, aut alia quacunque ignoratione ab isto facta sunt: orationum loco res requirens, è quibus ductæ probationes firmæ sunt & rursus paulùm progressus, *eādem solutionem inducit.

A οὐκ ἀναξέπει ἢ τὼ αἰτήθεσιν, ἅπερ οἰκεῖον τὲ αἰτιλέγοντος, ἀλλὰ καὶ καταδέχεται. τί γάρ φησιν; ὅτι δῶρα λαμβάνοντες οὗτοι, τὸ καλὸν τὸ πρᾶγμα φύσει, κακῶς διέθηκαν· ἵνα ἡ μὲν εἰρήνη μὴ κατηγορῆται, τὰ δ' ἐν τῇ εἰρήνῃ πραχθέντα ποιῆται ἐγκλήματα. καὶ πόθεν δῆλον ὅτι τὸ ἔγκλημα τὸ περὶ τῆς εἰρήνης Δημοσθένης δέδοικεν; ἐν τῷ περὶ στεφάνου διὰ λόγῳ. τὼ γὰρ τούτῳ αἰτήθεσιν, καὶ τὸ πρῶτον ἔγκλημα, τὸ τὼ εἰρήνην ψεύσασθαι, ἔθηκεν, ἀρνούμενος αὐτὸς μὴ πεποιηκέναι. οὐκοῦν οὐδὲ ἡ ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης ἡγεμὼν οὐδ' αἴτιος ἐγὼ φαίνομαι, καλῶς πραχθείς. τὸ ἐξ ἀρχῆς. ἐπειδὴ γὰρ ψήφισμα παρέχετο Δημοσθένους αἰσχίνης, Δημοσθένει περὶ τῆς εἰρήνης λέγοντος, Δημόσθενες τὰ δ' ὕστερα σιωπήσας, ὅτι τὼ ἀρχὴν ἴσται, ἀναφέρων ὅτι τὸν Ἀριστόδημον καὶ Νεοπτόλεμον αἴτιον τὼ. Διὰ ὧν, ἢ αὐτοῖς ἢ τοῖς κρείττοσιν.) Ἡ γὰρ ἑαυτοὺς περιποιοῦσι συμμαχοῦντες τὰ ἀγαθὰ ἢ τοῖς κρείττοσιν αὐτῶν καὶ δυνατωτέροις, οἷς καὶ σωζόμενοι Δι' τὼ χρείαν.

B

Ὅλως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) Ἵνα μὴ τὸ σόφισμα αὐτῶν κατάφωρον γένηται καὶ δεδοικὼς τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης λόγους, ἀνέδραμεν ὅτι τὸν πόλεμον, τὸ ζητούμενον τῷ ζητουμένῳ συσκιάζων. ἐν γὰρ τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων, οὐκ ἂν τις ῥᾳδίως φωράσειεν, ἃ μὴ βούλεται· καὶ δέδοικεν. ἀμέλει γοῦν πολλὰ προτείνας, εἰς αὐτὸ τὸ ἰσχυρότερον κατέληξεν, εἰπών. εἴρητε οὖν εἴρητε αὐτὴν τῆς εἰρήνης λόγων. ἐπειδὴ ἦ δοκεῖ γεγράφθαι ψήφισμα περὶ τῆς εἰρήνης, ἀπολογούμενος ἐπὶ τούτου, ποτὲ μὲν μεταστατικῶς ὅτι τοῖς περὶ νεοπτόλεμον καὶ ἀριστόδημον τὼ αἰτίαν φέρει, ποτὲ δ' ὑμᾶς συμβουλαμβάνει τὼ πόλιν, ποτὲ δὲ τὴν ἐκ τῆς ἀνάγκης χρείαν προβάλλεται. εἰπών, ἦν γὰρ ἄρα τις προσομόσαι· πάλιν ὅτι τὼ φρούρειαν κατανοῦντα μεθίστας, ἐπειδήπερ αὐτὸς φαίνεται καὶ τοὺς περὶ φιλίππου φρούρεις ἥκοντας τῇ βουλῇ προσάγων, καὶ ὅλως τοῦτο τὸ μέρος διοικησάμενος, ἐπὶ οὗ λαμπρῶς ἐν τῷ περὶ στεφάνου ἀπολελόγηται, μεταβίβηκεν ὅτι τὸ χρῆμα. Δι' τί ἦ κἀνταῦθα οὐχ ὁμοίως ἀπολογεῖται περὶ τῆς εἰρήνης, ὥσπερ ἐν τῷ περὶ τὸ στεφάνου ὅτι ἐνταῦθα μὲν αὐτὸς ἔχων προτολογίαν, καὶ δυνάμενος ὡς ἐβούλετο τὰ συμφέροντα διοικήσασθαι, πρὸς τὴν χρείαν μεθάδυσεν. ἐν ᾧ τῷ περὶ στεφάνου κατηγορούμενος, καὶ τὴν αἰτίας λαμπρῶς ἐπ' αὐτὸν φερομένης, ἰδιάζεται Δι' τῆς εἰρήνης Δημόσθενες ποιήσασθαι τὼ ἀπολογίαν.

C

Ἐξὸν τὸ ἀδόξως γενέσθαι.) ὅτι οὐκ ἐχωρίζετο ἡ ἀδοξία ἀλλ' ὑπῆρχεν ἐν τοῖς πράγμασιν.

Ὅτι μὲν τοίνυν αἰσχρῶς.) Πολλῶν ὄντων τεκμηρίων ὡς ἔφαμεν κατὰ τὼ ὑπόθεσιν, οὐδενί τούτων οὕτως, ὡς τοῖς ἐπαγγελίαις καὶ ταῖς ὑποσχέσι διϊσχυρίζεσθαι, αἰσχρὸν ἰδεῖν. ἐνταῦθα τοίνυν, αὐτό τε τὸ τεκμήριον προτείνει, καὶ τὼ ἀντίθεσιν τὼ πρὸς αὐτὸ θεὶς, λύειν πειρᾶται. οὐ μὴν τὰθεικεν οὕτως ἐν τῷ προφανοῖς, ὡς ἐν ἀντιθέσεως εἴδει ἀλλὰ τὼ λύσιν εἰσάγων, τὸ χρῆμα ἐνέφηνεν. ὡς γὰρ αἰσχίνου δυναμένου λέγειν, ὅτι ἢ ἴσι δι' ἀβελτηρίαν, ἢ δι' ἀνηθείαν, ἢ δι' ἄγνοιαν τῶ φιλίππου ξένου τηρίαν, ἢ δι' ἀνηθείαν, ἢ δι' ἄγνοιαν τῶ φιλίππου ξένου ταῦτα εἴρηκεν· οὕτω καὶ αὐτὸς σωζόμενος φησίν· ἐαὶ ταῦθ' οὕτως ὑπὸ ἀβελτηρίας φανῇ πεπραγμένα. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἀποδέχεται τὸν παρ' αἰσχίνου λόγον, ἀλλὰ τὼ Δι' τῶν πραγμάτων μόνον ὅπι δεῖξιν ὅπι ζητεῖ. τί γάρ φησιν· εἰ ταῦτ' ἐστὸ ἀβελτηρίας, ἢ δι' ἀνηθείαν, ἢ δι' ἄλλω ἄγνοιαν ἰώτινοῶν τούτῳ πέπραχται, αἰτὶ τῶν λόγων τὰς πράξεις ὅπι ζητῶ, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις εἰσὶν ἰσχυραί. καὶ πάλιν ὀλίγον προελθών, εἰς τὼ αὐτὴν λύσιν ἐπανάγει. ἀλλ'

ἀλλ' ὑμεῖς ἄφετε αἰσχίνῃ τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ ὑπερβάλλοντα εἰ δι' ἀπλότητα, ἢ δι' ἄλλην ἄγνοιαν ἐλυμαίνετο φανῇ. Ὥστε εἰ ταῦθ' ὑπὸ ἀβελτηρίας.) Ἐπὶ τὸ χεῖρον τρέπεται λοιπόν, ὅ ὅτι πρὸς τὰ σημεῖα τὰ αἰσχίνου. ἃ ὅτιν ἐν οἷς ἀπήγγελε. πρὸ δὲ τῆς ἀρχῆς ἀβελτηρίαν βάλλει ὡς ἔθος, σαθρότερα οὕτω πιθῶν. Οὐ γὰρ ἂν ἐξαρκέσειεν.) Οἷον λέγει φωκεῦσι τοῦτο ἄγνοιαν, καὶ σῆσον τὰς συμφοράς. ὁμολογεῖ τὴν ἀβελτηρίαν. Ἂν μὲν δι' ἀβελτηρίαν.) Ἕως ὧδε ἐπληρώσατο τὸν συλλογισμόν. νῦν αὖ ἕτερον ἀπὸ τοῦδε τοῦ δευτέρου. δείξας γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ, ὅτι ἀπώλεσε φωκέας, νῦν διελθὼν ἕως τοῦ χρώματος, ἐμπίπτουσιν ἄλλου ζητήματος, ὅτι διὰ δῶρα ταῦτα ἐποίησεν.

Ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα.) Ὁρᾷς ὅπως ἀπὸ τοῦ χρώματος δεύτερον ἀναφαίνεται ζήτημα τὸ περὶ τῆς δωροδοκίας; ὁ μὲν γὰρ ἐρεῖ, ὡς ἠπάτηται, ἡμεῖς δ' ἀποδεικνύομεν ὡς ἑκὼν εἶρηκεν, ἀπατῆσαι διὰ τὴν μισθαρνίαν ἑλόμενος.

Ὡς δίκαιος ἔσται μεθ' ὑμῶν.) Ὁ νοῦς ἐστιν οὗτος, σκοπεῖτε μεθ' ὑμῶν, ὡς δίκαιος ἔσται ὁ ἔλεγχος. ἐὰν δὲ ἡ μεθ' ὑμῶν, μένει ὡς ἔχει τὸ ῥητόν, ἵνα ἦ, ὁ ἔλεγχος δίκαιος ἔσται μεθ' ὑμῶν. καὶ ὑμεῖς γὰρ δίκαιοι. εἰντεῦθεν δὲ προσπλέκει καὶ τὸν δεύτερον συλλογισμόν· ἐὰν δῶρα μὲν λαβὼν φανῇ, φανήσεται οὐδαμῶς ἐξαπατημένος. ἂν μέν τοι διὰ πονηρίαν ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα, καὶ τοῦτ' ἐξελεγχθῇ σαφῶς ὑπ' αὐτῆς τῆς πραγμάτων. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔχει μάρτυρας οὐδ' αὐτὸς ὁμολογεῖσθαι τῆς δωροδοκίας· ἀξιοῖ διὰ τῶν πραγμάτων ἐξελέγχειν· ὡς ἠπατήθη, εἰντεῦθεν δὲ ὅτι τὰς ὑπὸ δείξεις χωρεῖ λοιπόν, καὶ τὰς λύσεις τὰ μηδαμῶς αἰσχίνῃ ἐξηπατῆσθαι. λέγομεν γὰρ πολλάκις, ὅτι πᾶν χρῶμα ἐν τῷ τὰ ἀκολούθου ἁπαντήσεως λύει). εἰ ἐξηπατήθη, ἀναγκαῖον ἦν αὐτὸν μισεῖν τὸν ἐξηπατηκότα. ἀλλὰ μισεῖ τὸν φίλιππον, οὐκ ἄρα ἐξηπατήθη. ἁμαρτεῖ δὲ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, εἰς αἰτίας διπλᾶς. εἰ μὲν γὰρ αἰσχίνῃ πιστεύσας τῷ φιλίππου ζόπῳ, ὅτι φωκέας σωσει, ἢ διαῤῥήδην ἀκούσας τοῦ φιλίππου λέγοντος. εἰ μὲν ὅτι ἐκεῖνός σε ἐξηπάτησε· δικαίως ὑπὸ σοῦ μισεῖται. εἰ δ' αὐτὸς ἐξηπατήθης, πιστεύσας τῷ φιλίππου ζόπῳ· καὶ τοῦτο εἰ πολεμεῖν δίκαιος. οὐ γὰρ ἐφαίνετοιοῦτος οἷον καὶ ἦλπισας. οὐκοῦν δι' ἀμφότερα ταῦτα δίκαιος ἅπαντα μισεῖν. ἀλλ' οὐδεὶς ἀκήκοεν οὐδὲ λόγῳ μισοῦντά σε φίλιππον, ἐπεὶ δὲ διὰ τῶν ἔργων τοῦτο ἀπέδειξας. τοιοῦτον δ' ἦν καὶ ὑπὲρ ἐκείνου λέγῃς. πῶς οὖν ἐξηπατήθης, καὶ δι' ἡμέρας λαβὼν τοὺς φωκέας τοῖς λόγοις; Ἄξιον δὲ ζητῆσαι πρὸς ὧν ἑρμογλύφης ἐτεχνολόγησε πρὸς τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. ἐὰν μὲν ἐν λόγοις ἢ καὶ ῥητὸν καὶ διάνοιαν λύεται. ἐὰν δ' ἐν πάθεσι συγγνωμονικῶς. ἐὰν δ' ἐν ἔργοις. θετικῶς. δύασθαι δ' ἀπὸ τῶν ἐν λόγοις ὄντων οὐχ ὑμεῖς ὄν τὸ θεώρημα. ῥητὸν μὲν γάρ ἐστι τὸ αἰσχίνου, ὅτι σωθήσονται οἱ φωκεῖς. τοῦτο γὰρ ἦν ὑπέσχετο. λύσις δὲ, εἰ καὶ διάνοιαν ἦν, ὅταν αὖ εἴπῃ· σωθήσονται φωκεῖς. πῶς; ἐξελθούσης τῆς πόλεως, καὶ ψηφιζομένης τὰ χρηστὰ ὑπὲρ τῶν φωκέων. αἱ γὰρ λύσεις τοῦ ῥητοῦ καὶ προσθήκαι τοῦ ἐμπίπτοντος γίνονται, οἷ, ὡς ἐπ' ἐκείνου ξένον μὴ ἀναβαίνειν ὅπη τὸ τεῖχος. τί τό ἐστι τὸ ῥητόν. ἢ ἡ λύσις ὀλίγον τι προσθεῖσα τῷ ῥητῷ, ποιεῖ τὴν διάνοιαν. ξένον μὴ ἀναβαίνειν, λέγει τὸν κατασκοπήσοντα, τὸν ὅπῃ βλάβη τῆς πόλεως προσαθροῦντα, καὶ προεργαζόμενον. οὐ μὴν τὸν ὅπῃ σωτηρία ἀναβαίνοντα λέγει. ὁρᾷς ὅτι τῷ ῥητῷ, ὡς λείποντι προσθεῖσ, λύειν τὸ ῥητὸν δοκεῖ; ὅπῃ σοφὰ σπεῦσ πάλιν ζητήματος ἐκείνου;

Sed vos remittite Æschini atrocia ista & immensa, si ex simplicitate aut alia ignoratione eum perperam egisse constabit.

Proinde si hæc ex insciti.) Iam ad potiorem colorem venit, qui adhibetur contra signa Æschinis, quæ sunt in iis quę renunciauit. Quæ antequam ponat, calumniatur, vt moris est, quo ruinosa magis efficiat. Neque enim satis esset.) Quasi dicat, Narra Phocensibus tuam ignorantiam, & compesce calamitates: confitere simplicitatem.

At si ex improbitate.) Hactenus absoluit primam coniecturam: iam alteram orditur. Cum enim in prima ostenderit, eum perdidisse Phocenses, & progressus fuerit vsque ad colorem: alia quęstio incidit, an propter munera id fecerit?

Argento accepto & muneribus.) Vides vt è colore altera emergat quæstio de corruptela? Nam ipse ait se deceptum esse: nos autem ostendimus, eum volentem dixisse, acceptáque mercede decipere voluisse. Quàm iusta futura sit, vobiscum.) Hic sensus est, Cogitate vobiscũ, quàm æqua futura sit probatio. Si verò fuerit, Quàm iusta sit futura vobiscũ: ita verba manento, vt sunt, Probatio iusta erit vobiscum. Nam & vos iusti estis. Attexit autem his & alteram cõiecturam: Si cum accepisse munera constabit, perspicuum erit nequaquam deceptum esse. Verùm si ex improbitate argento accepto & muneribus, idque ipsis actis palàm coarguetur. Quia enim nec ipse testes corruptelæ producere potest, postulat ipsis actis probari, eum esse deceptũ. Hinc iam ad probationes venit, & ad refutationes, Æschinem nequaquam esse deceptum. Sæpe autem repetimus, omnem colorem petitione consequentis solui: Si deceptus esset, eum necesse fuerit impostorem odisse: At non odit Philippum: Non igitur est deceptus. Diuidit autem signa & circumstantiat in geminas causas: Dixisti Æschine vel fretus Philippi ingenio, fore vt conseruaret Phocenses, vel apertè eum dicentem audiuisti. Quòd si ille te decepit: meritò tibi est inuisus. Sin ipse deceptus, es, fretus Philippi igenio: etiam sic par est te illi esse hostem. Non enim talem se præbuit, qualem speraſti. Quare propter hæc vtraque inuisus tibi esse debuit. Sed nemo audiuit vllum vel odiosum ex te verbum in Philippum, eò quòd reipsa eum non odisti. Quin contrà, defendis eum. Quî igitur deceptus es? Nonne verò accepta pecunia, verba illa protulisti? Est autem operæprecium audire ea, quæ Hermogenes in arte dicendi tractauit, de iis quæ ab initio ad finem dicuntur: Si in verbis, inquit, fuerint: ex scripto & sententia soluentur: sin in affectionibus vehementioribus: deprecatione: sin in factis: * infinita quæstione. Inueniemus autem præceptum hoc in eo quod ad verba attinet, haud esse sanum. Verba enim Aeschinis sunt, Conseruabuntur Phocenses. Id enim erat quod promiserat. Refutatio autem, si à sententia penderet, sic dixisset: Conseruabuntur Phocenses? Quomodo? si Respublica nostra expeditionem susceperit: si quid pro Phocensium salute decreuerit. Refutationes enim scripti fiũt, addito eo quod incidit: vt in illo, Hospes murum ne conscendat, hoc scriptum est. Refutatio autem, cum paulum quiddam scripto adiecerit, sententiam facit, dicendo: hospiti non ascendendum esse: intelligendum esse exploratorem, eum qui in Reipublicæ fraudem circũspiciat: & curiosè perueſtiget: non eum, qui salutis causa id faciat. Vides vt scriptum mutilum, cum ei aliquid adiicitur, solui videatur? Rursus in illa coniecturali quæstione, Confidite populares, propediem

θαρσεῖτε ὦ δημόται· οὐκ εἰς μακρὰν λυθήσεσθε

* Euertemini

* ſoluemini:hoc eſt ſcriptum,& videtur præceptũ conſeruari:adiectio enim paruo additamentõ, videtur ſolui ſcriptum.Hic autem in oratione in Æſchinem, non ſeruari præceptum hoc videmus , ſed eſt hic color translationis ſimul & deprecationis. Ait enim ſe deceptum à Philippo , illa dixiſſe. Proinde ſi culpam in Philippum transfert translatio eſt. Sin veniam petit, vt deceptus, fit deprecatio.Non igitur citra diligentem inquiſitionem accipienda ſunt artium præcepta,tanquam leges, ſed ad multas & varias traducenda cauſas. Quæ ſi quadrare videris:tum iis confidere licebit,& vti.Sin paucis quidem quadrarint,& non omnibus: manifeſtũ erit,ea non eſſe ſana.Neque enim in figmento illo de hoſpite conſtabit præceptum. * Diues & pauper contrariæ factionis in Republica.In conuiuio iurauit diues,ſe regnaturum: viciſſim iurauit pauper, ſe tyrannum occiſurum.Inuentus eſt mortuus nõ ſpoliatus pauper,à conuiuio recedens: cædis accuſatur diues.Quale enim eſt primum ſignum? Iurauit ſe regnaturum diues.Hoc igitur eſt in ſcripto ſitum.Refutatio hic non ex ſententia ſumitur,ſed ex deprecatione:per ebrietatem enim ſe dixiſſe ait. Quomodo igitur dicemus,veram ferre legem magiſtrum artis? Ne verò inconſideratum hoc putetur:dico ſignorũ & circumſtantiarum, atque eorum quæ in verbis poſita ſunt, partim ſic dici & eſſe talia, vt nullo egeant additamento:alia ſic, vt ad duas vias feratur enarratio.Quibus enim aliquid addi poteſt tanquam deficiens, ea ſoluuntur per ſententiam.Quæ autem perfectam habẽt ſententiam,ea vel translatione,vel deprecatione ſoluuntur. Ad deprecationem autem pertinent & amor & ignorantia,& ſimplicitas,& inſcitia,& quæ ſunt eius generis.Venia enim ab animi perturbationibus notatur.Sed quia ſæpe obiectiones tũm deprecatoriæ,tum translatiuæ,inſertæ eidẽ quæſtioni inueniuntur:è priore quæſtio eſt ſignanda.Nam ſi deprecatio fuerit prior , deprecatoria fit quæſtio:ſin tranſlatio,translatiua.Siquidem, cum infortunam conferat cladem in oratione de Corona Demoſthenes:per translationem ſe defendit. Neq; enim poteſt fortuna,Hermogene autore,iudicio poſtulari.Hic autem ignorantia ad refutationem ſignorum adhibita,quum ſe ignoraſſe ait Philippi ingenium:deprecatione ſoluit. * Nam ſi verè ignoraſti, aut deceptus es:venia tibi dabitur. Quia etiam iracundiam in Midiana,cum ſit animi perturbatio,deprecatione ſoluit:Siquidem ex iracundia fecit iſta Midias,&c.Sed redeamus ad propoſitum. Refutatio igitur coloris,voluntatem introducit,& quo pacto? Siquidem ex improbitate, argento & munerib. acceptis,& rurſus ordine : Quare non circumuentus, nec deceptus,ſed locata opera ſua, & argento accepto,hæc ille dixit & prodidit. Diximus autem orationis initio,auſpicatum eum eſſe à voluntate,in capite de facultate:ſed maximam tractationis partem ad ſecundam coniecturam reſeruaſſe.Volũtas enim inter duas coniecturas interceſſit,quæ & coloré ſoluit,& alteram coniecturam introducit. Eam porrò ſumit à cauſa,his verbis:eum locata ſua opera,& accepto argento,illi prodidiſſe.Cauſa enim hic quæritur,quamobrem voluerit Æſchines fallere populũ? Maximum autem in voluntate eſt cauſa. Vbique enim in examinanda voluntate cauſa eſt inquirẽda.

A τὸ ὃτι τὸ ῥητὸν,καὶ δοκεῖ τὸ θεώρημα σώζεσθαι. προσθήκη γὰρ βραχέία τινὸς,δοκεῖ λύεσθαι τὸ ῥητόν. ἐνταῦθα δὲ ὅτι τῶ κατ' αἰσχίνου λόγου, σωζόμενον οὐχ ὑρίσκομεν τὸ θεώρημα.ἀλλ' ἔστιν ἐνταῦθα τὸ χρῶμα μεταστατικὸν μοῦ ☾ συγγνωμονικόν. ἐξαπατηθεὶς γὰρ ὑπὸ φιλίππου λέγει ταῦτα εἰρηκέναι.οὐκοῦν εἰ μὲν ὅτι τ' φιλίππου μεθύσησι,μεταστατικόν.εἰ δ' ἀξιοῖ,ὡς ἠπατημένος, συγγνώμης τυχεῖν συγγνωμονικὸν γίνεται. δεῖ τοίνυν μὴ ἀνεξετάστως ὡδὶ δέχεσθαι τὰ ἐν ταῖς τέχναις, ὥσπερ νενομοθετημένα,ἀλλ' ὅτι πολλὰς καὶ διαφόρους ἀγχινοήτους. κἂν ὑρὴς ἐφαρμόττον τὸ θεώρημα· τότε θαῤῥεῖν καὶ χρῆσθαι.ἐὰν δ' ὀλίγοις μὲν ἐφαρμόττῃ,μὴ πᾶσι δὲ δῆλον ὅτι φανήσεται οὐκ ἔχον ὑγιῶς. καὶ δὲ οὐδ' ὅτι τ' πλάσματος τὸ ξένιν φανήσεται τὸ θεώρημα.πένης καὶ πλούσιος ἐλθόντε τὰ πολιτικά.ἐν συμποσίῳ ὤμοσεν ὁ πλούσιος τυραννῆσειν.ἀντώμοσεν ὁ πένης τυραννοκτονήσειν. B ὑρὴς νεκρὸς ἀσύλλυτος ὁ πένης,ἀναχωρῶν ἀπὸ τ δείπνου, ☾ κρίνεται φόνου ὁ πλούσιος. ποῖον γάρ ὅτι τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἄχει τέλους;ὤμοσε τυραννῆσειν ὁ πλούσιος.οὐκοῦν τῶ τὸ ἐν ῥητῷ κεῖται.ἡ λύσις ἐνταῦθα οὐκ ἐν δόμοις,ἀλλὰ συγγνωμονικὴ γίνεται. δεῖ γὰρ μέθην εἰρηκέναι φησί. πῶς οὖν λέξομεν ἀληθῆ νομοθετεῖν τὸν τεχνικόν; ἵνα δὲ μὴ ἀπροσκέπτως τοῦτο ὑπολημθῇ,λέγω ὅτι τῷ ἀπ' ἀρχῆς ἄχει τέλους ὅσα ἐν λόγοις ὄσι,τὰ μὲν οὕτως εἰρηται. καὶ ἔστιν ὡς μηδεμιᾶς δεῖσθαι προσθήκης. τὰ δ' οὕτως εἴρηται, ὥστε ὅτι δύο ὁδοὺς φέρεσθαι τὴν ἐξήγησιν. οἷς μὲν γὰρ οἷόν τε ὄσι προσθεῖναι ὡς ἐλλεῖπον,δόξαν λύεται. ἃ δὲ ἀπηρτισμένως ἔχῃ τὴν δόξαν,ταῦτα ἢ μεταστατικῶς, ἢ συγγνωμονικῶς λυθήσονται· τῷ δ' συγγνωμονικῶν ὄσι καὶ ὁ ἐως,καὶ ἡ ἄγνοια,καὶ ἡ εὐήθεια,καὶ ἡ ἀβελτηρία,καὶ ὅσα τοιαῦτα ὄσι τοιοῦτον.ἡ γὰρ συγγνώμη,ἀπὸ τ παθῶν χαρακτηρίζεται τ τῆς ψυχῆς.ἐπειδὴ δ' πολλάκις αἱ αἰτήσεις C μιγνύμεναι εὑρίσκονται αἱ αἰτήσεις ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιτιμητικὴ,καὶ συγγνωμονικὴ καὶ μεταστατικὴ· ἀπὸ τῆς φορᾶς δεῖ χαρακτηρίζειν τὸ ζήτημα. ἐὰν μὲν γὰρ ἡ συγγνωμονικὴ φορᾶ συγγνωμονικὸν ποιεῖ τὸ ζήτημα. ἐὰν δὲ ἡ μεταστατικὴ μεταστατικόν. ἐπεί γε εἰς τύχην μεταφέρει ὁ δημοσθένης ἐν τῷ φορᾶ στεφάνου τὸ πλάσμα,μεταστατικῶς ἀπολογεῖται.καὶ οὐ δύναται ὑποδύεσθαι γνώμην ἡ τύχη,ὡς φησιν ὁ ἑρμογένης.ἐνταῦθα δ' τινὲς ἄγνοιαν ὡς λύσιν λαβὸν τῷ ἀπ' ἀρχῆς ἄχει τέλους,ἠγνόησα γάρ φησι τὸν φιλίππου ἦθος,συγγνωμονικῶς λύει.εἰ μὲν ὅτι πάντως ἠγνόησας,ἢ ἐξηπατήθης,συγγνώμης ἀξιωθήσῃ.ἐπεὶ καὶ τινὲς ὀργὴν ἐν τῷ κγ μεσίου πάθους οὖσαν τῷ φορᾶ τινὲς ψυχῆς, συγγνωμονικῶς ἔλυσεν. εἰ μὲν δι' ὀργὴν ταῦτα πεπίπτει μεσίας καὶ ἐξῆς. ἐπανελθωμὲν δ' ὅπου τὸ προκείμενον. οὐκοῦν ἡ λύσις τὸ χρώματος εἰσάγει τὴν βούλησιν. καὶ τίνα ἦθος; αὖ μὲν τοι δῆλα πονηρίαν ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα. καὶ πάλιν ἐφεξῆς. διὸτι οὐ ῥᾳδιουργεῖς,οὐδὲ ἐξαπατηθεὶς,ἀλλὰ μισθώσας αὐτὸν καὶ λαβὼν ἀργύριον,ταῦτα εἶπε καὶ προὔδωκεν ἐκεῖνος.ἐλέγομεν δ' ἀρχόμενοι τὸ λόγου,ὅτι ἤρξατο μὲν κὴ τῆς βουλήσεως ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷ φορᾶ δυνάμεως. τὴν δ' πλείονα ἐργασίαν ἐτήρησεν ἐν τῷ δευτέρῳ σχασμῷ.ἡ γὰρ βούλησις γέγονε μεταξὺ τ δύο σχασμῶν,λύσαν μὲν τὸ χρῶμα,εἰσάγουσα δ' τὸν δεύτερον σχασμόν.εἰσάγῃ δ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς αἰτίας,εἰπὼν,ὅτι μισθώσας αὐτὸν καὶ λαβὼν ἀργύριον,προὔδωκεν ἐκεῖνον.ἡ γὰρ αἰτία ἐνταῦθα ζητεῖται.ἦλθε τί αὐ αἰσχίνης ἐβουλήθη τὸν δῆμον ἐξαπατῆσαι.τὸ δὲ μέγιστον τῆς ἐν βουλήσει,ἔστιν ἡ αἰτία. δεῖ γὰρ παντὸς βούλησιν ἐξετάζοντα, τὴν αἰτίαν ζητεῖν. ὡς αὖ

ὡς αἰ ἐξέλης τὴν αἰτίαν τ᾽ βουλήσεως, ἄχρηστον ἢ αἰω-
φελῆ ποιήσῃς τὴν βούλησιν. δι᾽ ἣν αἰτίαν ἠβουλήθη προ-
δοῦναι, δι᾽ ἣν αἰτίαν ἠβουλήθη ἐξαπατῆσαι, ἵνα ἀργύ-
ριον λάβῃς φησὶν, εἶτ᾽ ἐπειδὴ αὐτέπιπλεν ὁ τ᾽ ἐργασίας, ἃ
γέγονε καιρὸς ὡς τε μυηθῆναι φιλίππου, δικαίως ἔλυ-
σεν εἰπών· καὶ μὴν ἦκον πρέσβεις ἔναγχος, ἀμφικτύονα
ψηφίσασθαι. ὅτε τοσοῦτον ἀπέχθες αὐτεπιπλεῖν, ὡς τε συνα-
γωνίσασθαι προθείλου. ἄχρι μὲν οὖν τούτου ἔστι τὰ τ᾽ βου-
λήσεως, κοινά τε ὄντα τῆς λύσεως τὸ χρώματος, καὶ εἰσα-
γωγικὰ τοῦ περὶ τῆς δώρων ζητήματος. Επισημήνασθαι δ᾽ ἄ-
ξιον ὃ περὶ τὴν ἐμπίπτοντων εἰώθασιν αἱ τέχναι λέγειν. λέ-
γουσι γὰρ, ὅτι τὸ χρῶμα ποιεῖ τὸ δεύτερον ζήτημα. αὐτὸ
γὰρ τὸ χρῶμα οὐδὲν ἄλλό ἐστιν, ἢ τὸ εἰσαγόμενον ζήτημα.
ἐνταῦθα ὃ δύρισκε) ἄλλο μὲν τὸ χρῶμα, ἄλλο δ᾽ τὸ ἀ-
γωνιζόμενον ζήτημα. χρῶμα μὲν γάρ ἐστιν, ὅτι ἐξαπατη
θεὶς ὑπὸ τ᾽ φιλίππου, ταῦτα εἴρηκα. ἢ δ᾽ λύσις, ὅτι οὐκ ἐ-
ξαπατηθεὶς ταῦτα εἴρηκας. εἰ γὰρ ἐξηπατήθης, καὶ ἐμίση-
σας αὖ φίλιππον. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἐμίσησας, οὐκ ἄρα ἐξηπα-
τήθης. δῶρα δ᾽ λαβὼν εἴρηκας. ἢ αὕτη δύρισκεῖαι ἡ αἰτία
δι᾽ ἣν ἐξηπάτησας. ἡ αἰτία οὖν γέγονεν ἐνταῦθα ὁ δεύ-
τερος σοφισμός, εἰ δῶρα εἴληφα, φῶβός μ᾽ μάρτυρας ὧν
δημόσθενες. ἢ γέγονε) ἐνταῦθα ἐμπίπτον ζήτημα. εἰ δ᾽ μὴ
σωφρονεῖ τ᾽ νῦν τεχνικὸς ὁ τ᾽ ῥητορικὸς λόγος· οὐ τὰς τέχνας
δεῖ κυριωτέρας ἡγεῖσθαι τ᾽ δημοσθένους λόγων. τοὺς γὰρ
ἀρχετύπους, νομοθέτας ὑπολαμβάνειν δεῖ, ἃ τοὺς παρ᾽ αὐ-
τ᾽ μικρὰ λαμβάνοντας. δεῖ οὖν ὅπῃ τ᾽ ῥήτορα καταφύ-
γῃ. ἢ γὰρ ἐν τῷ τ᾽ ἀσώτου παραβλήματι, καθολικῶς ἐρ-
μηνεύσῃς ἡμῖν ἀποφαίνεσθαι, μὴ οἷόν τε ἁπλοῦν εἶ) σοφι-
σμὸν ἀπὸ πραγμάτων, ἀπείρις ἰσοκράτους ἡμῖν, ἐν τῷ
πρὸς δύθυνον τἀναντία νενομοθετηκότος.

Δυοῖν θατέρων.) Οἱ εἰρηνικοὶ λόγοι φησὶ φῶβός σοῦ ἐν
τ᾽ ἐπαγγελίας, δι᾽ ἕτερον τ᾽ δύο πάντως ἐλέχθησαν. ἢ γὰρ
φανερῶς εἰπόντος τὸ φιλίππου, σώσω φωκέας, καὶ ἀπολῶ
θηβαίους, ἀκούσας ἢ πιστεύσας, ἀπήγγελας· ἢ πρᾶον αὖτ
φιλάνθρωπον ἐν τοῖς ἄλλοις ἰδὼν, ἤλπισας, ἢ ταῦτα
ποιήσειν αὐτὸν, ἢ θαρσήσας ὑπέσχου. οὐκοῦν ἀξιοῦ ἀμφοτέ-
ρων ἀτυχῶν, μισεῖν ὀφείλεις τὸν φίλιππον· ὅτι οὔτε τοὺς
λόγους οὓς εἶπεν ἐβεβαίωσεν· οὔτε τὰς ἐλπίδας ἃς ἔσχες ἐ-
πλήρωσεν. ἀλλὰ μὲν φαίνῃ ἢ ἐπαινῶν αὐτὸν ἢ θαυμά-
ζων· ἢ οὐ δυνάσαι εἰπεῖν ὡς ἠπάτησαι. Αλλὰ πάντες
ἀθλιώτατοι προτερον κατηγοροῦσι φιλίππου.) Ινα μὴ εἴπῃ
τις, ἀλλὰ καιρὸς οὐκ ἦν τοῦ κατηγορεῖν. Εμοὶ μὲν χρή-
σασθαι.) Τῶν ἰσωτῶν δηλοῖ τὴν ἁρμονίαν. τὸ γὰρ ἠθικὸν
οὐκ ἐθέλει τὴν τῆς λέξεως ῥυθμίαν ἐνδύεσθαι.

προσεξυδραπόδισαι.) οὐ γὰρ μόνον φάσκει μὴ γεγε-
νῆσθαι ἃ ὑπέσχετο, ἀλλὰ ἢ προδήκας ἐπεισάγει κακῶν.
ὅτι μὲν θηβαίων εἰπὼν τὸ μείζους, ἢ προσῆκε πεποίηκεν·
ὅτι δ᾽ φωκέων, ὅτι πανολεθρίᾳ διεφθάρησαν· ὅτι δ᾽ θε-
σπιέων, ὅτι οὐ μόνον οὐ συνωκίσθησαν· ἀλλὰ ἢ ὀρχομενὸν
καὶ κορώνειαν ὅτι προσαπώλεσεν.

ἐνδεικνύμενος τοῖς πρέσβεσι.) ὅλως ἀπηγμένων τὴν
προαίρεσιν ἐκ τ᾽ λόγων.

ἔπ τοίνυν εἰ μὲν μηδένα) εἰσβάλλει εἰς τ᾽ τ᾽ ἐλέγχων
ἀπαίτησιν. βέλεται δ᾽ εἰπεῖν, ὅτι, εἰ μὴ διὰ τὰ πεφάγματα
καθ᾽ μῶν τυραννοῦσα αὐτὸ, βασάνους καὶ τὰ τοιαῦτα. τὸ δὲ
χρυσίον ὅπερ εἴληφεν ἐκ μακεδονίας ἀπὸ φιλίππου αὐτὸς
πλλαττεν εἰς αὐτὰς τὰς ἀθήνας. ἄλλως. ἔπ τοίνυν.) μὴ τ᾽ τ᾽
ἐλέγχων ἀπαίτησιν χωρεῖ τὸ δευτέρου ζητήματος. ὡς δ᾽ αἰσχίνου τοὺς μάρτυρας ἀπαιτήσαντος, οὕτως ἀπιώτησαν·

A Quod si à volũtate causã sustuleris: inutilé & superuacaneam reddes volũtatẽ. Qua de causa volui ꝓdere? qua de causa volui fallere? Vt argẽtũ acciperes, inquit. Deinde quia ex tractatione occurrebat: nõ fuit occasiovt Philippi* fieret mẽtio: tẽpestiuè soluit his verbis: Atqui veniebãt nuper legati, Philippo Amphictyoniam esse decernendam postulantes. Tantũ autem abfuit vt ei aduersarere, vt etiã patrocinari institueris. Et hactenus agitur de voluntate, quę tractatio communis est, & refutationi coloris, & quæstionem de muneribus introducit. Est autem notatu dignum id quod in arte de incidentibus dici solet, effici colore secundam quæstionem, cum ipse color nihil aliud sit, quàm quęstio quę introducitur. Hic autem alius etiam color reperitur, & quæstio alia de qua certatur. Color enim est, Deceptus à Philippo hæc dixi: Solutio, Non deceptus ista dixisti: nã si deceptus esses, odisses Philippum. Non autem odisti, non igitur es deceptus, sed acceptis muneribus dixisti: & hæc causa esse reperitur, cur deceperis.
B Causa igitur hic fuit secunda coniectura: Si accepi munera, produc testes ò Demosthenes. * & sit hîc incidens quęstio. Quòd si cum iis præceptis quę nũc habentur, non consentit nostri oratoris oratio: non maior habenda est præceptionum, quàm Demosthenicarum orationum autoritas. Primi enim inuentores habendi sunt legumlatores, non ij qui paucula ab eis acceperunt. Ad oratorem igitur confugiendum est. Nam & in illa de prodigo quæstione, generaliter nobis pronunciat Hermogenes, non posse fieri, vt simplex coniectura sit sine* rebus, cum nobis Isocrates contrariam in oratione Euthynea legem tulerit. Alterutrum.) Verba tua quæ in pollicitationibus locutus es, ob alterutrum, inquit, omnino dicta sunt. Aut enim Philippum apertè dicentem, Seruabo Phocenses, & perdam Thebanos: quum audiuisses & credidisses, renunciasti: aut, cum mitem eum & humanum in aliis rebus vidisses: speraste, eum & hæc facturum, eáque re fretus promisisti. Frustratus igitur, vtraque de causa odisse Philippũ debes, quòd
C neque verba quæ dixit, præstitit: neque spem, quam habuisti, ratam fecit. Atqui palàm eum & laudas, & miraris. Quare dicere non potes, te ab eo deceptum esse.

Sed omnes prius Athenienses accusant Philippum.) Ne diceret aliquis, sed tempus non erat accusandi.

Me quidem tractate.) Æqualium dissoluit harmoniam.* Nam remissiores affectus dictionis concinnitatem subire nolunt.

Insuper etiam direpta.) Non enim tantum negat facta esse quæ promiserit, sed cumulum etiam malorũ adiicit, de Thebanis, dicendo, Maiores eos fecit, quã conueniebat: de Phocensibus, eos funditus euersos, ac Tespias & Platæas adeò non instauratas à Philippo, vt etiam Orchomenum & Coroneam perdiderit. Demonstrans legatis.) Omne suum consiliũ verbis prodens.

Præterea si neminem.) Aggreditur ad postulationem argumentorum. Hoc autem dicit, Nisi res testimonium in eum dicerent: quęstiones & eius generis alia circumspicere esset reliquum.

Aurum.) Macedonicum quod accepit à Philippo, commutauit Atticis nummulis, vt iis vti Athenis ipsis posset. Aliter:

Præterea si neminem.) Ad argumentorum postulationem accedit alterius quæstionis. Tanquam autem Æschines testes postulasset, ita respondit,

Si neminem quicquam habere possemus ostendere aliqui famulorum torquendi essent. Testium commendationem hinc orditur, eā dico quæ est de muneribus. & quærimus, quamobrem hic, cum ab vnā coniectura transiturus esset ad aliam, neque concluserit, neque principio sit vsus (id quod alioqui facere solet) in alterius quæstionis initio, sed ita vtramque coniunxerit, vt ingressus non facilè discerni posse videatur, quanquam hoc facere soleat? Respondemus, vbi res à rebus sunt diuisæ, ibi eum & concludere, & exordiri. Vbi autem aliqua coniunctio est, & non est causa simplex: ibi complicare & capita & res. Quod ipsum etiam ostendit, non simplicem esse coniecturam præsentem orationem, vt quidam putarunt. Nam cum ea quæ incidit, ad demonstrationem prioris adhibeatur: propterea non tempestiuū esse duxit diuidere cuiusque probationem, sed contrà potius priora cum posterioribus coniungenda. Nam quod incidens coniectura adducitur, id argumento est, eum de industria fefellisse. Fit autem incidens, eo quòd perfectam tractationem ostendit è B colore exoriri: sed non omnino ipse color sit secunda quæstio. Est autem consuetudo Demosthenis, & ante obiectiones ponere refutationem, & post obiectiones. Vide enim vt recta sit solutio postulationis argumentorum. Sic enim occurrit, quasi Æschines testes posceret: Siquidem neminem legatorū quicquam accepisse ostendere possemus, essent aliqui ex famulis torquendi. Neque enim tum quæstiones haberi de liberis licuit, sed vel de seruis publicis, vel de famulis priuatorum. Quòd si ostenditur Philocratē accepisse, huius verò amicus est Æschines: ergo accepit & cum Philocrate Æschines. Cum enim coniecturalis & hæc ipsa quæstio fieret, si Philocrates accepit & Æschines: immoratur huic parti, vt probet ex summa amicitia & magna coniunctione, Æschinem accepisse. propterea & contraria in contentionem adducit. Non solum enim à familiaritate, sed ex eo etiam, quòd, cum se ea suspicione liberare potuisset attestando, non prodiit, neque id fecit: quanquam orator eum citaret. Ait igitur: Neq; verò pro C diit Æschines, neque se ostendit. Itaque circumstantiis & signis probat, quę ducuntur à factis & prætermissis. Ac illud quidem à factis sumptum est, eum sē per esse cum Philocrate. A prætermissis autem, quòd citatus se non stiterit. Postea cum & hoc commune esset (neque enim alius quisquam testimonium in Philocratem dixerat) aliis dat veniam, Æschinem autem à crimine non absoluit, his verbis: Ac cæterorum quidem cuique causa est, isti verò horum nihil.) In hac parte etiam apertè mentionem Phrynonis facit, eadémque arte vtrunque conficit, tum ne legatos aliquos offendat, tum vt eos conciliet.* Siquidem enim offenderit, commouebit eos, & ad dicenda conuicia adducet, & per id probabit se criminis eorum non fuisse socium. Sin cōciliarit, habebit eos paratos ad dicendum in Æschinem testimonium, id quod per totam secundam cōiecturam struit. Perseuerat autem in oratione cōtra Philocratem, quòd per plura argumentorum genera corruptelam probare studet.

Ad illum autem venit.) Coniunxit se cum Philocrate, & partium illius fuit.

Non placere sibi.) Simplicitate verbi allicit legatos ad dicendum testimonium. Nihil enim magnū & admirabile est illud, Non placet mihi.

εἰ μηδένα μηδένα εἶχομεν δεῖξαι τῶν οἰκετῶν ἔδει βασανίσαι τινάς. τῆς τῶν μαρτύρων συστάσεως, ὁπόθεν ἀρξάμενος, τῆς περὶ τῶν δώρων λέγω. καὶ ζητοῦμεν, τί δήποτ' ἐνταῦθα, μέλλων μεταβαίνειν ἀπὸ κεφαλαίου ἐφ' ἕτερον κεφάλαιον, οὔτε ἐπελογίσατο, οὔτε προοιμίῳ κατεχρήσατο, ἀρχόμενος δευτέρου ζητήματος· ἀλλὰ συνῆψεν οὕτως, ὥστε δυσδιάκριτον δοκεῖν εἶναι τὴν εἴσοδον, καὶ τοὺς εἰωθότας τοῦτο ποιεῖν; Καὶ φαμέν, ὅτι ἔνθα μὲν δήρηται τὰ πεφαγμένα ἀπὸ τῶν πεφαγμάτων, ἐκεῖ καὶ ἐπιλογίζεται καὶ προοιμιάζεται. ἔνθα δὲ συμπλοκή τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἔστιν ἁπλῆ ὑπόθεσις· ἐκεῖ συμπλέκει καὶ τὰ κεφάλαια καὶ τὰ πεφάγματα, ὃ δὴ καὶ δείκνυσι μὴ ἁπλοῦν ὂν τὸ κεφάλαιον τὰ παρόντα λόγον, ὡς τινες ᾠήθησαν. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἐμπίπλων, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ πρότερου λαμβάνεται· διὰ τοῦτο οὐχ ἡγήσατο καιρὸν εἶναι διελεῖν τὴν ἑκάστου ἀπόδειξιν. τοὐναντίον δὲ καὶ συνάψαι τῷ δευτέρῳ τὰ πρότερα. ἡ γὰρ ἐπαγωγὴ τοῦ ἐμπίπλοντος, ἀπόδειξις γέγονε τοῦ ἑκόντα αὐτὸν ἐξαπατῆσαι. γίνεται δὲ ἐμπίπλον, διότι καὶ τελείαν ἐργασίαν ἐπεδείξατο ἀπὸ τοῦ χρώματος αὐ ἀφύεσθαι. ἀλλ' οὐ πάντως αὐτὸ τὸ χρῶμα γίνεται δευτέρου ζήτημα. ἔθος δὲ τοῖς δημοσθένει, καὶ πρὸ τῶν ἀντιθέσεων πιθανὰ λύσιν, καὶ μετὰ τὰς ἀντιθέσεις. ὅρα γὰρ πῶς αὐτάρκης λύσις ἐστὶ τῆς τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεως. ὡς γὰρ αἰσχίνου ζητοῦντος μάρτυρας ἀπαγαγεῖν τοὺς, ἀπολωλύτικεν· εἰ μὲν μηδένα μηδὲν ἔχοντα εἰδέναι δεῖξαι τῶν πρεσβέων εἰληφότα, τινὰς τῶν οἰκετῶν ἔδει βασανίζειν. οὐ γὰρ ἄξιον ἐλεύθερον βασανίζεσθαι τότε, ἀλλ' ἢ δούλους τῆς πόλεως, ἢ οἰκέτας ἰδιωτῶν. εἰ δὲ δείκνυται φιλοκράτης εἰληφὼς, τούτου δὲ φίλος αἰσχίνης· εἴληφεν ἄρα καὶ μετὰ φιλοκράτους αἰσχίνης. ἐπεισῆγε καὶ αὐτὸ τοῦτο συλλογισμὸν ἐγίνετο ζήτημα, εἰ ληφότος φιλοκράτους καὶ αἰσχίνης εἴληφεν· ἐνδιατείνεται τῷ μέρει τούτῳ, σπουδὰς ἐκ τῆς πρὸς φιλίας καὶ τῆς πολλῆς οἰκειότητος, εἰληφέναι τὸν αἰσχίνην. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐξετάζει. οὐ μόνον γὰρ ἀπὸ τῆς οἰκειότητος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ, ἐξὸν διαμαρτυρόμενον τῆς τοιαύτης ὑποψίας αὐτὸν ἀπολύσασθαι, οὐκ ἐποίησε τοῦτο παρελθών, καί τοι καλοῦντος αὐτὸν τοῦ ῥήτορος. λέγει γοῦν, οὐ τοίνυν παρῆλθεν αἰσχίνης οὐδ' ἔδειξεν αὐτόν. ἵν' ἀπ' ἀρχῆς ἄχει τέλους γίνηται τὰ ἀπὸ τῶν πεφαγμένων, καὶ ἀπὸ τῶν παρειμένων, ὅπη σώζειν ἀεὶ τὸν φιλοκράτει.

καὶ τοῦτο μὲν ἀπὸ τῶν πεφαγμένων.) ἀπὸ γὰρ τῶν παρειμένων, ὅτι καλούμενος οὐχ ὑπήκουεν. εἶτ' ἐπεισῆ καὶ τοῦτο κοινὸν λῦ, οὐδὲ γὰρ ἄλλος οὐδεὶς καταμαρτύρησε φιλοκράτους. τοῖς μὲν ἄλλοις συγγνώμην ἔχει αἰσχίνης δὲ οὐκ ἀφίησι τὸ ἐγκλήματος, λέγων, καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἑκάστῳ ἔστι τις πρόφασις· τούτῳ γὰρ, οὐδεν τοῦτον.) ἐν τούτῳ τῷ μέρει καὶ φανερῶς ἐμνημόνευσε φρυνώνος· ἀμφότερα διὰ τὸ αὐτὸ θεωρήματος διοικούμενος. καὶ τὸ μὴ προσκρούσαι τισι τῶν πρέσβεων. καὶ τὸ ἐπαγαγέσθαι. ἐὰν μὲν γὰρ προσκρούσῃς· παροξυνεῖ καὶ πράξεται εἰς λοιδορίαν. καὶ διὰ τούτου συσήσει, μὴ κοινωνῆσαι τῆς δωροδοκίας αὐτοῖς. ἐὰν δὲ ἐπαγάγηται, ἕξει καταμαρτυρῆσαι αἰσχίνου, ὅπερ γε τούτῳ διὰ παντὸς διοικεῖται τὸ δευτέρου συστάσεως. ὑπομένει δὲ τῷ κατὰ φιλοκράτους λόγῳ, βουλόμενος καὶ πλείονα εἶδη τῶν ὑπηχειρημάτων, καὶ τοῖς σύστασιν ἐργάσασθαι τὴν δωροδοκίας.

πρὸς δ' ἐκεῖνον ἐλθών.) προχωρήσας δὲ τῷ φιλοκράτει καὶ μετ' αὐτὸν γενόμενος. μηδὲ ἀρέσκειν αὐτῷ.) διελεάζει πρὸς τὸ μαρτυρῆσαι τοῖς πρέσβεις, ἁπλούστερον εἰπών. ἐδεῖν γὰρ μέγα καὶ ἄδηλον λέγειν ὡς οὐκ ἀρέσκει μοι.

ἀφίημι

ἀφίημι ἐγώ γε.) ὅσα τῷ ἀξιώματος τὸ μέγεθος, εἴγε αὐτὸς αὐτὴ τῆς πόλεως ἀποφαίνεται. τῷ δὲ κηδεστὴς ὢν ἐκεῖ. πολλὴ καὶ δριμύτης καὶ σωφροσύνη. δι' ὧν μὲν γὰρ ἀπολογεῖ, καθάπαξ ἐγ. τῷ ὃ κρύπτην τὸ αἰσχύνην, σωφρονεῖ. γαμβρὸν αὐτὸν δι' ὀφθαλμῶν ἀποκαλῶν τὸν φίλιππον δεῖ τὸ ἡδὺ. ἀλλ' ἀφιεὶς τὸν ἀφίησιν.) ἕτοιμος ἀεὶ ἐθέλει καὶ φιλίππου λέγειν, ὥστε ζημίαν ἡγεῖται τὸ μὴ συνηγορεῖν αὐτῷ. καὶν γὰρ ὑμεῖς ἀφῆτε αὐτὸν, αὐθάδυνος εἶ φάσκοντες, μὴ πολιτεύου, ἀπαλλάττου. οὐκ ἀφίσταται ὑμῶν. ταῦτ' ἐγὼ βοᾷ. μικροῦ ὃ κὴ φωνὴν τοῖς πράγμασι προσέθηκεν, ἐμψυχον τὸν λόγον ποιῶν. καὶ τὸ συνεχῶς δὲ, τὸ πλῆθος τῶν ἀποδείξεων ἐμφαίνει. Ⓒ τίς μου καταμάρτυρεῖ φησίν.) ἐν βαρύτητι κεῖται οὕτως. ὡς τῆς ἀποδείξεως ἦ, τῆς τῶν πραγμάτων, ἰσχυούσης εἰληφότα, ἐν ἤθει τιθεὶ πίθησιν εἰσήγαγε. καὶ τούτων οὕτω δεικνυμένων φησὶ, τολμᾷ λέγειν, καὶ τίς μου καταμάρτυρεῖ δῶρα λαβεῖν; ἡ λύσις δὲ κὴ αὐτῆς ἐστὶν τῶν πραγμάτων Ⓒ ῥημάτων, ἵνα τούτων ἀξιοπιστότερα; δῆλον δὲ ὅτι τὰ πράγματα.

τὸ γὰρ ὅτι τὸ λαμπρόν.) ἢ ὅτι τοῦτο ὡς μέγα κὴ λαμπρὸν αἰσχίνης προτείνει, ἢ ὅτι τὸ φανερός σε πλέον ἦ ἕλεγχον, τοῦτ' ἔστιν. ἀπόκεινται δὲ δύο.) ἢ πρὸς τὰ αὐτοτέρω ἔχει τιθεὶ ἀναφορὰν τοῦτο. ἢ ὅτι τῶν ἄλλων πρέσβεων ἐχόντων πρόφασιν, σὺ οὐδεμίαν ἔχεις τοῦ μὴ ὑπακοῦσαι. ἐπεὶ ἀπόκεινται, δι' τί οὐχ ὑπήκουσας καλούμενος; τὸ ἢ ἀνασὰς, ἐπειδὴ εἰς τὸ ἕτερον βῆμα ἦκεν ὁμόσε σπαθίζετο, ἕως ἂν πληρώσῃ τὸν λόγον ὅπη τοῦ ἑτέρου βήματος ὁ κατήγορος. ἢ πρὸς τὸ νῦν ἀπόκεινται εἰρημένον, ἀπόκεινται ὅπου τὰ πράγματά εἰσι τῶν μαρτύρων πιστότερα; ὃς γὰρ ἀγῶνας καινούς.) ὡδὶ δόξος ὁ κὴ πιμάρχου ἀγών. ἐπειδὴ χρόνον γεγενημένος ἀπὸ λοιπὸν, πρὸ τῆς ἐταιρήσεως κατηγόρησε, ἐάσας τιθεὶ νέαν ἡλικίαν τὸ ὑποπτον. αἰῶ δ' εἰπὼν τίνος εἵνεκα καλούμενος. ὅτε σωφρόνης τιθεὶ εἶναι δοκῶν ἐποιεῖτο, οὐχ ὑπήκουσας, ἐπὶ δὲ ἧπερ αὐτεπιτρέπεν, οὐ γὰρ ἐσκέμμαι, οὐδ' ἑτοίμως ἔχω λέγειν. τιθεὶ αἰτίαν ἐξεῖλεν εἰπών. Ος γὰρ ἀγῶνας καινοὺς ὥσπερ δράματα, καὶ τοῦτα ἀμαρτυρα, πρὸς δραματοδιδάσκαλον τιθεὶ ἡμέραν αἱρεῖς διώκων. τὸ ὃ ὥσπερ δράματα.) δοκεῖ τιθεὶ εἶπεν. οἱονεὶ πλάσματα, εἰσάγοντα καὶ κεῖ ὥσπερ ὅπη τῆς σκηνῆς καινὰ δράματα. τὸ δὲ καὶ τύπους ἐμμάρτυρος, ἔμφασιν ἔχει τοῦ μηδεμίαν ἀπόδειξιν ἀκριβῆ φέροντος, τίμιον καταδικάσαντας. χρήσιμον ὃ καὶ πρὸς τιθεὶ παροῦσαν ὑπόθεσιν. οὐδὲ γὰρ αὐτὸς παρέχεται μάρτυρας. ἵνα τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ παραβληθὲν, τιθεὶ ἴσιον ἀξίαν φέρῃ τοῖς ἀκούουσι λάβῃ. τὸ ὃ πρὸς δραματοδιδάσκαλον τὴν ἡμέραν, φησὶν, ὅτι τινὲς τῶν ἀγώνων διὰ τὸ μέγεθος, λαμβάνουσιν ὅρον τὴν ἡμέραν, κὴ ὕδωρ τὸ ἐξαρκοῦν. αἱρεῖς ὃ, ὁ διώκων κὴ ὁ κατηγορῶν. πολλῶν τοίνυν Ⓒ δεινῶν ὄντων.) ἄλλο ἀπ' ἀρχῆς ἄρχει τέλους. κὴ τοῦ ἐκ τῶν προειλημμένων. ἁμαρτάνῃ δέ τι πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἡγούμενος, ἐκ ὑπισχνούμενος τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἡ πρεσβεία γέγονε. γίγνεται γὰρ αὕτη ζήτη πρεσβεία πρὸς φίλιππον, ὅντα ἐν φωκεῦσιν ἤδη. συνίησι δὲ καὶ τούτου τὸν τε ἔλεγχον τῆς δωροδοκίας, Ⓒ τὸ παρημμένον αὐτό. δι' ὃ γὰρ αἰτίαν οὐκ ἐφώρασε τοὺς αἰσχίνου λόγους μετὰ τιθεὶ ἔξοδον, συνίησιν ἐκ τοῦ τὰ αἰσχίνου καταμεῖναι δεῦρο.

ἐξωμοσάμην δ' ἐγώ.) σοφώτατα πρόσκειται τὸ δ' ἐγώ. ἐπειδὴ γὰρ κὴ αἰσχίνης ἐξωμόσατο. τὸ μὲν αὐτὸ δείκνυσιν δίλογος ἡμόμενον. τὸν δὲ αἰσχίνου μετὰ τὸ στέρξαι, κακούργως ἀρνησάμενον. δηλοῖ δὲ ἅμα καὶ τιθεὶ δύνοιαν. ὡς γὰρ φιλόπολίν με ἠναγκάσατε.

A Missum equidem facio.) Vide autoritatis magnitudinem, cum ipse loco ciuitatis pronunciet. At finis illi fuit illic.) Multũ acerbitatis habet, & modestiæ. Nam & excusando infectatur: & dum cælat dedecus, modestus est, generum eius ciuiliter nominãs Philippum, propter filium. Nec cum vos missum eum facitis, vos missos facit.) Adeò in Philippum dicere non vult, vt ei non patrocinari, fraudi sibi esse putet. Nã tametsi vos eum absolueritis, dicentes, Periculo te liberamus, ne rempublicam gerito, discedito: non recedit à vobis. Hæc nónne clamitant?) Parum abest quin vocem etiam rebus adiungat, vt viuam reddat orationem & verbum Continenter, copiam probationum ostendit. Et quis dicit in me, inquit, testimonium?) Cum stomacho sic est positũ. Tanquam autem probatio, rebus ipsis acceptorum munerum eũ coarguat, sic obiectionem cum gestu introducit. Quæ cum ita ostẽdantur, inquit, audet dicere: Et quis me accepisse munera testatur? Refutatio autem rerum, & verborum contentione constat. Vltra horum fide sunt digniora? Res nimirum.

Hoc enim est illustre.) Siue quòd hoc Aeschines vt magnum & illustre profert, siue quòd illud palàm à te factum rem probat euidentius. Respondeverò.) Aut ad superiora refertur hoc: aut, cum, inquit, alij legati causam habeant, tu nullam habes cur non pareas. Nam respondet: Curnõ paruisti cum citarere?

Surgito.) Quia reus in altero subsellio sedebat, dũ in altero subsellio accusator suam orationem absolueret: aut, respondet ad id quod nunc dictum est. Respondet, an non res sint testibus fideliores?

Qui enim noua iudicia.) Inusitata enim fuit Timarchi accusatio, quòd eum, cum iam penè consenuisset, impudicitiæ reũ fecit, omissa iuuenili ætate, in quam suspicio cadebat. Cum autem suprà dixerit, Quamobrem citatus quũ Hyperides ad senatum referret, non paruisti? atq. obiiceretur, Non enim meditatus eram, neq. promptus ad dicendum: causam sustulit his verbis: Qui enim causas nouas tanquam fabulas, eásq. sine testibus, ad constitutam diẽ accusator obtines. Tanquam fabulas.) Veluti figmenta. Hoc propterea dixit, quòd histrio fuerat Æschines. Introducũtur enim ibi quoque in scena nouæ fabulæ. Eásque sine testibus.) Significat Timarchum ab eo reum peractum, nulla iusta probatione adhibita: idque ad hoc etiam iudicium est vtile. Neque. n. ipse testes producit, vt simile simili collatum, parem apud auditores obtineat autoritatem. Ad præfinitam diem.) Quia quibusdam causis propter magnitudinem, dies terminus præfinitur, & aquę quantum satis est.

Obtines.) Accusator & actor.

Cum autem multa sint & grauia.) Aliud signum, & ipsum à rebus gestis. Peccat autem nõnihil in hac parte tractanda, quòd tempus quo est obita legatio, non vrget. Est enim hæc tertia legatio ad Philippum, cum is in Phocide iam esset, atque per hoc probat tũ euidentiam corruptelæ, tum id ipsum quod est prætermissum. Quam enim ob causam non deprehenderit orationes Æschinis post exitum ex eo probat, quod Aeschines illic manserit.

Eiuraui statim.) Sapientissimè adiectum est, Statim. Cum enim & Aeschines eiurasset, suum quidem factum probabile esse ostendit: sed Aeschinem cum prius consensisset, malitiosè detrectasse. Ostendit autem simul & beneuolentiam. Nam me vt bonum ciuem populus coegit.

Differunt autem ἐξωμοσία & ὑπωμοσία. Nam ἐξωμοσία est, cum aliquid omnino negatur cum iureiurando: sed ὑπωμοσία est dilatio cum iureiurando, si quis iurat, se nunc quidem hoc facere non posse, facturum autem id esse pòst. διωμοσία est ea quæ fit in iudiciis, cum iurat & accusator & reus, quæ eadem & ἀντωμοσία dicitur.

Ne concio indiceretur.) Ternæ singulis mensibus statæ conciones habebantur, sed σύγκλητος nõ definita erat. Vocata est autem concio σύγκλητος quòd in legitimis & consuetis vltrò populus concurrebat. Cum verò ex necessitate aliqua habebatur, quidam circũibant, & conuocabant. Et negocia Philippum effugerent.) Nimirum ne non euerteret Phocenses. Illud autem vide, vt nos hic docuerit, etiam tertia legatione missa ab Athenienſibus, adhuc incolumes fuisse Phocenses. Neque enim frumentum erat.) Alij de Macedonia intelligunt, alij de Phocide. Deinde quia probabile erat, fore aliquos qui cogitarent, Atqui aliunde inuehet: refutandi gratia dicit, Neque frumẽtum inuehi poterat ἤρει. Capiebat & subigebat, fitque ab αἴρω verbo circumflexo.

Quid ais?) Venusta fictio personæ contradicentis, quasi Athenienses ad ipsum se conuertant. Sed manendum fuit. Hoc sub persona Demosthenis.

Quî igitur.) per interrogationẽ. Sic enim ait orator, Quid igitur?* quòd manere necesse fuit; & finẽ habuit conductio? nónne sponsore Aeschine & promissore, inquit, Phocenses perierunt?

Vobis concionem habentibus.) Nimirum cum deliberarent, siue de nauali, siue de re aliqua alia. Hic autem illud obseruabis, quod iam antè cognouimus, eos non in Pnyce duntaxat habuisse conciones, sed sæpe in Pyræeo, & in aliis locis, & domum vbicumque conueniebant, is locus concio vocabatur: non quòd loca conciones dicerentur, sed quòd populus ibi coueniret: quòd ibi conciones haberent. Pnyx autem vocabatur, eò quòd populus πυκνῶς, id est, crebrò congrederetur.

Quia talis tumultus.) Hîc apposuit eam quæ probabilis dicitur, defensionem: Atqui si conscius mihi fuissem corruptelæ, nõ ita palàm abiissem, vt efficerẽ, vti deprehẽdi possem. Refutatio: Sed adeò insanus es, & totus in lucro & corruptela, vt his omnibus sublatis & despectis, abieris.

Sublatis autem his.) Quibus? ægrotatione, Thebanorum metu. Quia principiò dixerat, se tam inuisum fuisse Thebanis, vt & pecunia interfectori promissa proscriberent, & cætera. Est autem videre operę preciũ, qualis sit color signorum. Eiurauit Aeschines, alius creatus est, ipse proficiscitur post eiurationem. Quid igitur dicet ad hæc? non deletam fuisse creationẽ: nec absurdum fuisse, vt creatus cũ esset postquam melius habuit, iret ad Philippũ. Orator autem, antequam, inquit, alius electus esset, eundum fuit, non postquam periisse Phocenses audieras.

Et talis rei.) Patrius mos fuit, mittere Apollini in ludis Pythiis spectatores, & sexuiros, vt maior esset sacrificij dignitas.

Quæ Thebani & Philippus faciebant.) Thebanis Philippos adiunctis per hostes significat, atrocia Philippum etiam optasse. Vide autem, vt quod impunè licebat, excipi conuiuio, & libare: legatis vt testificarentur persuaserit: coronam autem gestasse contra patriam, id quod erat consequens, etiamsi non dixissent legati, cõfirmauerit? Et inuitationes.) Id quòd fieri solet in conuiuiis, vt alij aliis pocula propinẽt. sæpe

ἐξωμοσία ἢ διαφέρει ὑπωμοσίας. ἐξωμοσία μὲν γάρ ἐστιν ἡ παντελὴς ἀρνησις μεθ' ὅρκου. ὑπωμοσία ἢ ἐνορκος ἀναβολή, ὅταν ὀμνύῃ τις, ὅτι νυνὶ μὲν οὐ δύναμαι ποιῆσαι τόδε. ὕστερον ἢ αὐτὸ ποιήσω. διωμοσία ἢ, ἡ γινομένη ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ὅταν ὀμνύῃ καὶ ὁ κατήγορος καὶ ὁ φεύγων. αὕτη ἢ καὶ ἀντωμοσία λέγεται. μὴ σύγκλητος ἐκκλησίαν ᾖ γένηται.) ἓξ ἐκκλησίαι τῇ μιᾷ ἐγίνοντο ὠρισμέναι. ἡ ἢ σύγκλητος οὐχ ὡρισμένη. σύγκλητος ἢ ἐκκλησία ἐκλήθη, ἐπειδὴ ἐν μὲν τοῖς νομίμοις καὶ συνήθεσιν, ἀφ' ἑαυτῆς ὁ δῆμος συνέρχεται. ὅταν ἢ ἐξ ἀνάγκης τινὸς σύλλογος γένηται, συγκαλοῦσι τινὲς ὠφελοῦντες. καὶ τὰ φεύγοντα ἐκφύγῃ τὸν φίλιππον.) οἷον, τὸ κατασκάψαι φωκέας. ὅθεν ἢ πῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν ἐνταῦθα, ὅτι καὶ τῆς ζητήσεως προσθείσης αὐτῷ ἀθλιώτερον, ἔτι ἐσώζοντο οἱ φωκεῖς. οὔτε γὰρ σῖτος ἦν.) οἱ μὲν, ὠφελεῖ τῆς μακεδονίας ἔφασαν. οἱ ἢ, ὠφελεῖ τῆς φωκίδος, εἶτα ἐπειδὴ εἰκὸς ἦν τινας ἐννοεῖν ὅτι ἀλλ' ἔξωθεν ἐπεισάξει, λύων φησὶν. οὐθ' ἡ σιτοπομπεία δυνατή. τὸ ἢ ἤρει, αἴτη τῇ βάμβακι καὶ ἐχομένη. ἔστι ἢ ὡς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος ὠνιαμένου. τί λέγεις;) πλάσις χαριεντίσασθαι τὸ προσώπου ἀντιλέγοντος. ἔστι ἢ ὅτε προφὴ πρὸς αὐτὸν, ὡς ἐπὶ τῆς ἀθλιωτέρων. τὸ ἢ ἔδει ἢ μένειν, ὡς ἐπὶ τοῦ δημοσθένους. τὸ ἢ πῶς οὖν, κατ' ἐρώτησιν. τοῦτο γὰρ φησὶν ὁ ῥήτωρ. πόθεν ὅτι χρεία ἦν βαδιστέα, καὶ τέλος ἔστω τὸ μίσθωμα, ἃ μεσεγγυήσαντος αἰσχίνου, καὶ ὁμολογήσαντος φασὶν ἔπαθον φωκεῖς. ὑμῖν ἐκκλησιάζουσι.) δηλονότι, σκοπούντων αὐτῶν ἢ περὶ τοῦ νεωρίου, ἢ περὶ ἄλλου τινός. πόθεν ἢ τήρησον ἢ ἐκ τούτου, ὅτι, ὡς ἤδη ἐγνωμεν, οὐ μόνον ἐν πνυκὶ ἐκκλησίαζον, ἀλλὰ πολλάκις ἐν πειραιεῖ, καὶ ἐν ἄλλοις τόποις. καὶ λοιπὸν ὅπου συνῆγοντο ἐκκλησίαι ἐκαλεῖτο. οὐχ ὅτι οἱ τόποι ἐκκλησίαι ἐκαλοῦντο, ἀλλὰ ὅτε συνήγετο ὁ δῆμος πρὸς τὸ αὐτοὺς ἐκεῖσε ἐκκλησιάσαι. ἡ ἢ πνὺξ ἐκαλεῖτο, ὅπου τε πυκνῶς ἐκεῖ τὸν δῆμον πλησιάζειν. ἐπειδὴ τοιαύτη ταραχή.) συνῆψεν ἐντεῦθεν τῷ λεγομένῳ πανταχοῦ. ὅπαλλομαι καὶ μικρὸν εἰ συνῆδειν ἐμαυτῷ δεδωροδοκηκότι, οὐκ ἂν οὕτω προφανῶς ἀπῆειν, ὡς τε κατάφωρον ἐμαυτὸν κατασῆσαι. ἡ λύσις. ἀλλ' οὕτως ἔκφρων εἶ, καὶ ὥλως πρὸς τῷ λήμματι καὶ τῷ δωροδοκήματι, ὡς τε ταῦτα πάντα ἀνήγων καὶ παιδιὰν, ὤχου. ἀνήγων ἢ ταῦτα.) ποῖα; τὸ ἀῤῥωστῆσαι, τὸ φοβεῖσθαι θηβαίους. ὅτι γὰρ ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅτι ἔτως αὐτὸν ἐμίσησαν οἱ θηβαῖοι, ὥστε καὶ χρήματα κατ' αὐτοῦ ἐπεκήρυξαν, καὶ τἆλλα. ἄξιον ἢ ἰδεῖν ποῖον ὄζει τὸ χρῶμα τῆς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. ἀξιωμάσατο αἰσχίνης. ἔτερος ἐχειροτονήθη. αὐτὸς παρὰ ἐῆ μετὰ τιμῆς πρεσβείαν. τί τοίνυν ἐρεῖ πρὸς ταῦτα; ὅτι οὐκ ἀξιολήπτου ἡ χειροτονία, καὶ ἄτοπον ἦν. χειροτονηθέντα, ἐπὶ μᾶλλον ἔσχον, βαδίζειν ὤφελε τὸ φίλιππον. ὁ ἢ ῥήτωρ, ἐς αὖθις ἔτερος ἀπὸ σῆς χειροτονηθείη. ἔδει σε βαδίζειν τότε. οὐχ ὅτε φωκεῖς ἀπολωλότας ἐπύθου. τοιούτου τὸ πρᾶγματος.) ἔδος ἦν πάλαι, πέμπειν τῷ ἀπόλλωνι ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν πυθίων τοὺς θεωροὺς, καὶ τοὺς θεσμοθέτας, ἵνα μεῖζον ᾖ τὸ ἀξίωμα τῆς θυσίας. ἃ θηβαῖοι καὶ φίλιππος ἔθυον.) θηβαίους προθεὶς τῷ φιλίππῳ, δείλωνα δέ τῷ ἐλθόντι, ὅτι δεινὰ καὶ ὁ φίλιππος ἦν χρῆστο. ὅρα ἢ ὅπως ὁ μὲν ἦν ἀνδάθιον, τὸ ἑστιᾶσθαι καὶ πίνειν δέ, τοὺς πρέσβεις ἐπέστε μαρτυρήσαι. τὸ ἢ ἐστεφανῶσθαι καὶ παῖδος, ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ ἀκολούθου, καὶ μὴ εἰπόντων τῶν πρέσβεων, κατεσκεύασεν.

φιλοτησίας.) ἅπερ φιλεῖ γίγνεσθαι ἐν τοῖς συμποσίοις, τὸ δεξιοῦσθαι ἀλλήλους τοῖς ποτηρίοις (πολλάκις δὲ

δὲ φασι ταῦτα τὰ ποτήρια χαρίζεσθαι τῷ βασιλέα, οἷς προπίνοι, χρυσᾶ ὄντα. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ προπίνειν) ταῦτα ἦ πάλιν ὡς ἐγκλήματα καὶ σημεῖα προδοσίας πεποίηκ). τὸ ἦ ψήφισμα ὑπέρ τινος ἐψηφίσατο τῷ πολίτῃ, ὅτε ἐξωμόσατο ὁ αἰσχίνης ἀρρωστεῖν. οὐκοῦν ᾤχετο μὲν ἀπὸ τοῦ νόμου.) ἐγὼ ταῦθ' ὑπολογίζομαι λοιπόν, καὶ σωιαγωνίζομαι ποιεῖται τὴν ἐξιλεωμάτων, πληροῦσας τὸ δεύτερον ζητήμα. σύνηθες γὰρ αὐτῷ τοῦτο ποιεῖν, μετὰς ἀποδείξεις ὑπολογίζεσθαι. ἔστι ἦ τοῦ δευτέρου ζητήματος τὰ κεφάλαια ταῦτα. τῷ μὲν γὰρ παρειμένων, οὐ φανερὸν οὐδὲ πώποτ' ἐμνήσθης τοῦ φιλίππου κακῶς. ἐπῳδὴ περ σαυτὸν ἀπειπόμενος δ' ἀνοῖς ἐώρας. μετ' τὼ ἐπαγγελίαν οὐκ ἐμνησικάκησας. ἀπὸ δὲ τῷ παρεσαγμένων, ὅτι πύθων ἀφικόμενος, καὶ πίνων ἑτέρων πρέσβεων, εἶτα ἀξιούντων φίλιππον ἀμφικτυόνα ψηφίσασθαι. πάντων ἀντιλεγόντων, μόνος συνεῖπε. τὸ γὰρμα συνῆπται τούτοις, οὓς περ οὐκ ἐμνήσθημεν πρότερον, νυνὶ ἦ προσθήσαμεν. ὅτι πόλεμον διέλαβηθεὶς, συνεῖπον τοῖς πρέσβεσι. θαυμάσαι ἦ δεῖ τὸν ῥήτορα τῆς δεινότητος, ὅτι οὐχ ὡς γρᾶμμα εἰσήγαγεν, ἀλλὰ συγκεχυσικῶς παρεξεύαι μᾶλλον, ἢ συνῆσαι τὼ ὑπολογίαν αὐτὰ προσαγορεύομεν. ἔπειτ' ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὅτι φιλοκράτης δωροδόκος ἦν ὡμολόγηται. εἰκὸς ἦ φιλοκράτῃ συνεῖναι. τέταρτον, ὅτι εἰσαγγείλαντος ὑπερίδου φιλοκράτην, καλοῦντός μου διαῤῥήδην τοὺς βουλομένους διαμαρτύρασθαι ὅτι μὴ κεκοινωνήκασιν, οὐ παρῆλθεν αἰσχίνης. τάχα τοίνυν.) αὐτίθεσις ὑπολογική. χρησίμως ἦ ταύτῃ ἔπλασεν ὁ ῥήτωρ, ἵνα δείξῃ φίλιππον μέγαν, διὰ τὸ λέγειν ὅτι μέλλομεν αὐτὸν κινῆσαι εἰς ὀργήν, ἐὰν τὸν φίλον αὐτὰ τιμωρησώμεθα; ἵνα διὰ τούτου κινήσῃ τοὺς δικαστὰς, πρὸς τὸ αἱρεῖσθαι μᾶλλον τιμωρήσασθαι τὸν αἰσχίνην. ἄλλως.

τάχα τοίνυν.) ἀπὸ τοῦ συμφέροντός ἐστιν ἡ αὐτίθεσις, ζητοῦντον εἰ λυσιτελήσῃ καταψηφίσασθαι; ἀλλ' ἐπῳδὴ περ οἱ ὑπόλογοι ἐκ τῆς τελικῶν κεφαλαίων λαμβάνονται, διὰ τοῦτο. πολλάκις ἐκ τούτων ὑπολογισμοί τινες ἐμπίπτουσιν αὐτιθέσεις, ἐν στοχασμῷ καὶ ἐν ὁρῳ. ἤδη δέ που καὶ ἐν ἑτέραις στάσεσιν. ἡ ἦ ὑπόσκεψις λοιπὸν περὶ τῆς τιμωρίας. ἀμέλει γοῦν.) οὐχ ὡς παρ' αἰσχίνου ταύτῃ εἰσήγαγεν, ἀλλ' ὡς διὰ τῆς σωτηρίων, εἰπών, τάχα τοίνυν τις τοιοῦτος ἥξει λόγος διὰ τούτων. δηλονότι τῆς σωθεισῶν καὶ σωτηρουμένων αἰσχίνη. ἡ λύσις ἦ κατασκάσασιν. περιτέρων ἦ τὼ λύσιν τῆς αὐτιθέσεως ἐξειργάσατο, ἔπειτα τῆς αἰσχίνου λόγων, καὶ διαδειγμάτων. τὸ μὲν, τῆς κατὰ βασιλέα καὶ τιμαρέαν μνηθείς. τὸ δὲ, τῆς κλεισθένους καὶ τοὺς πρέσβεις οἰκεῖα ἦ ἀμφω τὰ διαδείγματα. τὸ μὲν γὰρ περιτέρων, διαβάλλει τὸν αἰσχίνην, ὅμοιον ὑποφαίνων τιμαρέα τέτον. τὸ ἦ, ἔπαινον περιέχει τὸ ῥήτορος, δι' εἰκόνος τῆς κατὰ φίλωνα. ἃ γὰρ αὖ εἴποι τις περὶ τὸ φίλωνος, ταῦθ' ὁ δημοσθένης λέγων, ἑαυτὸν ὑποσεμνύεν βούλεται. ἐν σχήματι γὰρ τὸν μὲν αὐτίδικον διαβάλλει. ἑαυτὸν δὲ σωίζησι. πιστοῦται δὲ καὶ τὸ προκείμενον, ὅτι διέργε. πάσι αὖ τὼ πόλιν τῆς ἀθλοθετῶν φίλιππος, μὴ ὄντων τῆς δωροδόκων. ἵνα δὲ ἐκ τῆς λύσεως ἀκολούθως ὑπὸ τὼ ἐξῆς αὐτίθεσιν ἔλθῃ, πάλιν καὶ καιρὸν ἐμνημόνευσε τῆς τε οἰκείων εἰσηγήσεων, ἃς ἐποιήσατο βουλευομένης τ πόλεως, περὶ τ ποίαν χρὴ ποιῆσαι τὼ εἰρήνην, καὶ τῆς αἰσχίνου λόγων, οὐκ εἶπε τότε ἐναντιούμενος. πάλιν γὰρ ἀνέδραμεν, ὑπὸ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, δεικνὺς, ποῖα λέγων καὶ οἷα πολιτευόμενος αἰσχίνης, οἷον αἴτιος γέγονε τῇ πατρίδι. πρὸ τοίνυν πεποίηκε; καὶ κατοικτῶτος ἐμοῦ τὼ περιτέραν ἡμέραν, καὶ πεπεικότος ὑμᾶς τὸ τῆς συμμάχων δόγμα κυρῶσαι.

A etiam ea ipsa pocula donasse regem, quibus propinarat, ex auro facta ferunt: hoc enim erat propinare. Atque hæc rursus crimina & signa proditionis facit.

Decretum.) Id quod ciuium quidam fecit, cum iureiurando dato, Æschines valetudinem excusauit.

Abiit igitur cōtra legem.) Hic iam cōcludit, & crimina colligit, absoluta secunda quæstione. Vsitatū enim ei est, facere vt post confirmationem concludat. Sunt autem secundæ quæstionis capita hæc. omissorum vnum primum: Nunquam Philippi malè meministi, cum te in pericula incidisse videres: post pollicitationē, non es illi offensus, A factis: Cum Pytho venisse, atque alij quidam legati, & postularēt, vt Philippus Amphictyo decerneretur, refragantibus omnibus solus suffragatus est. Is color cohæret cum hoc: cuius mentionem prius non fecimus. nunc autē addemus: Bellum veritus, suffragatus sum legatis. Admiranda est autem oratoris calliditas, quòd non vt colorem introduxit, sed concitatè: & inflammare magis quàm defensionem probare instituit. Tertiū signum, quod Philocrates accepisse se fatetur. at iste Philocrate familiariter vtebatur. Quartum, cū Hyperides Philocratem detulisset, & ego apertè citaré eos qui testificari vellent, se socios ei non fuisse: non prodiit Æschines.

B

Fortassis autem.) Obiectio epilogica, quam vtiliter finxit orator, vt ostenderet Philippum esse magnum, dicendo, Commouebimus cum ad iram, si amicum eius puniemus: vt per hoc moueat iudices, vt Aeschinem punire malint. Aliter.

Fortassis autem.) Ab vtili sumitur obiectio, cum quæritur, vtrum expediat eum condemnare? Sed quia conclusiones à summis capitibus sumuntur, propterea sæpe ex his epilogicæ quædam incidunt obiectiones, in coniectura & in finitione: iam verò & alicubi in aliis statibus. Nunc autem de supplicio agitur.

Fermè igitur.) Non tanquam ab Aeschine hanc introducit, sed tanquam ab aduocatis ortam, his verbis: Fortassis autem & talis afferetur ab istis oratio:

C videlicet à factione & patronis Aeschinis. Refutatur autem per antiparastasim. Ac prius expoliit refutationem, quàm obiectionem, tum ex Aeschinis verbis, tum exemplis, partim regis & Timagoræ facta mentione, partim Thebanorum & legatorum. Coniuncta sunt. a. exempla vtraque. Nam priore perstringitur Aeschines, & Timagoræ similis esse ostenditur: alterum laudationem continet oratoris, sub imagine Philonis: Quæ enim quidam * de oratore dixit, iis Demosthenes dicendis seipsum celebrare vult. Figuratè enim tum aduersarium perstringit, tum seipsum commendat. Astruit & propositum illud, benefacturum fuisse Philippum reipublicæ Atheniensium, nisi essent qui acciperent munera. Vt autem ex refutatione aptè veniret ad sequentem obiectionē, rursus per occasionem meminit suorum consiliorū quæ dederit, republica deliberante, quibus de rebus facienda esset pax, & de Aeschinis verbis, eum * non dixisse sententiam, cum tum aduersaretur. Iterum enim *recurrit à signis, & ostēdit, quibus dicendis, & quibus agendis Aeschines quò patriā perduxerit. Vbi igitur fecit? Cum ego primo essē die superior, & vobis persuasissem, vt sociorū decretūconfirmaretis:

Iſte poſtridie vos impulit, vt in Philocratis ſententiam iretis: ſic crimẽ ſimul à Philocrate in hunc trãsfert ſimul ſequenti obiectionis locum præbet, ſimul etiam commonefacit, ſe non tacuiſſe. Cum enim in his dixerit, qualia decreta populo comprobanda perſuaſerit, deliberanti de pacis faciendæ ratione, cum duces bellum malè adminiſtraſſent, & referat, quibus verbis Aeſchines Athenienſium: neceſſariò ad obiectionem venit, in qua fieri potuiſſe negat, vt pax ita fieret quemadmodum poſtulet Demoſthenes, & propter aduerſarij teſtimonium inter optimos ipſe refertur. Nam ſi is poſtulabat, vt pax optima fieret, & palam dicit Aeſchines teſtimonium, qui ei fuit refragatus: laudem ſibi per hoc teſtimonium cõciliat ampliſſimam, & Aeſchinem probro afficit haud vulgari. Sunt igitur tres obiectionis partes. Nam alia continet laudem oratoris: alia confeſſionem, poſtulaſſe Aeſchinem, vt fieret pax: alia, duces malè adminiſtraſſe bellum. Eius autem refutatio ſumitur à corruptela, vnde etiam ſecundo loco pòſt ſecundam obiecturam collocata eſt.

A ἔστ εἰς τὴν ὑστεραίαν, τὴν φιλοκράτους γνώμην ἐλέσθαι ἔπεισεν. ὁμοῦ μὲν ἀπὸ φιλοκράτους μεταφέρων ὅτι τὸν τὸ ἔγκλημα. ὁμοῦ δὲ καὶ ὑπομιμνήσκων, ὅτι οὐκ ἐσιώπησεν, ὁμοῦ δὲ, καὶ δίδους χώραν τῇ ἐξῆς αἰτιάσει. εἰπὼν γὰρ ἂν ἐν τούτοις ποῖα ἔπεισεν αἰσχίνης τὸν δῆμον ψηφίσασθαι, βουλόμενον φεύγειν, πῶς χρὴ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, κακῶς τῷ πολέμῳ τῷ στρατηγῶν κεχρημένων. λέγων, οἵους μὲν εἶπεν φίλων λόγους ὑπὲρ τῶν Θηβαίων πόλεως, οἵους ὁ αἰσχίνης ὑπὲρ τῶν ἀθλιωτάτων. ἀναγκαίως ὅτι τὴν αἴτησιν ἦλθεν. ἐν ᾗ φησὶ, μὴ ἐξὸν δυνατὸν οὕτω ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ὡς δημοσθένης ἠξίου. καὶ δέχεται τὴν μαρτυρίαν τὴν αἰτησίου τῆς βλητίστων αὐτὸς νομίζεται. εἰ γὰρ ὁ μὲν ἠξίου βλητίστην γενέσθαι τὴν εἰρήνην ἢ μαρτυρῶν* αἰσχίνη φαίνεται, αἰσχίνης δ' ἰδιαιτοῦτο, ἔπαινον μὲν ἑαυτῷ δέχεται τῆς μαρτυρίας καθίστησιν ἰσχυρότατον. αἰσχίνῃ δ' οὐ τὸν τυχόντα φειδάπτει λόγον. ἔστιν οὖν ξία μέρη τῆς αἰτιάσεως. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἔχει ἔπαινον τῷ ῥήτορος, τὸ δὲ, ὁμολογίαν, ὅτι αἰσχίνης ἠξίου τὴν εἰρήνην γενέσθαι. ξίτη, δὲ, ὅτι οἱ στρατηγοὶ κακῶς ἐχρῶντο τῷ πολέμῳ. ἡ λύσις ἦ αὐτῆς, ἀπὸ τῆς διαφθορᾶς. ἔθεν καὶ δευτέρα, μετὰ τὸν δεύτερον στοχασμὸν τέτακται. ὁ μὲν, ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθεν.) οὕτω τινὲς. ἦλθέ τις δεηθεὶς αὐτοῦ. ὁ δὲ εἰπὼν οὐκ ἀκριβείας ἀκοῦσαι. ὡς ἔφασαν πολλά.) οὐκ ἀνέχεται φειδομένου καὶ διαφθορᾶς δεηθεὶς οἰκείῳ χρῆσθαι προσώπῳ. ἀλλ' ὡς παρ' ἑτέρων ἀκούσας λέγει. οἱ τῶν Θηβαίων πρέσβεις.) βαρέως ἀναγνωστέον. οἱ τὸν μῆδον ὑποδεξάμενοι. καὶ ὥφθη δεῦμα καμόντων.) Θηβαῖοι μὲν ἀπικίζοντες, ἀθλιωταὶ δὲ τὰ Θηβαίων φρονήσαντες.

Ligna, frumenta.) Ea habere Philocratem ſciebant omnes. ſed cum antè patrocinium probarit, vi oſtendere conatur, eum illarum etiam rerum eſſe ſocium.

B

Eam non fuiſſe bonam, neque qualem volebant.) Tranſlatiua obiectio, in duces culpam conferens. Facit autem eum confitentem, pacem eſſe malam: vt ſoluamus ob eius corruptelam factam eſſe malam, non per duces quos criminetur.

Vtrum ex alia.) Vt quæ vicit.

Aut hac.) Vt quæ ſuccubuit.

Iam illud etiam.) Secundum argumentum eódem pertinens. Studet autem per ſecunda probare, neque victoriam neque cladem in cauſa fuiſſe, vt Philippus malefaceret, ſed proditionem legatorum. Ait enim, Etiamſi ita cecidiſſet, vt bello vinceremur|, ſicut etiam Thebani à Phocenſibus: nihil obſtitiſſet, quò minus auctæ eſſent opes reipublicæ, niſi Philippi opes auctæ eſſent. Bello enim vincebantur Thebani à Phocenſibus: Philippus autem cum Thebanis victis coniunctus, propter orationes legatorum erexit fortunam Thebanorum. Receperant ſuos.) Obſeſſos & circumuentos ſuorum quoſdam in oppido quodam conſeruarunt Phocenſes, & eripuerunt. Hedylæum autem locus, aut mons eſt Bœotiæ.

Malorum autem Ilias.) A Troianis malis ſumptũ prouerbium, in eos dicitur, qui acerbiſſima quæque patiuntur. Genethlius aſſerit caſum eſſe mutatum, & fuiſſe dicendum Iliadis mala.

At hercule ſocios.) Eadẽ eſt obiectio cũ ſuperiore.

C

πλάσις. ἔδει γὰρ εἰπεῖν ἰλιάδος κακά. ἀλλὰ νῦν διὰ τοὺς συμμάχους.) ἡ αὐτή ἐστιν αἰτίαθεσις τῇ προκειμένῃ. τῷ γὰρ

τῶ ζθ ψηφίσαθαι τὼ εἰρηνίω κακῶ, καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτοι, καὶ οἱ σύμμαχοι φωκεῖς, ἀπειρηκότες τῷ πολέμῳ. ωεφηγκται δὲ μετ' εὐφωνείας ὡς εἰ ῥᾳθυμῶ, ἀλλ' ὅμως φανεροὺς οὕτως ἡττηθέντων Θηβαίων, τολμᾷ λέγειν αἰσχίνης, ὅπ ἀπειρηκασι φωκεῖς τῷ πολέμῳ. καὶ ὅτως ἡ αἰτίωσις ὀφθὲ τὼ τ' τάξεως δι' κηρίαν ἑαυτὼ λύει. ὅπ γὸ ταῦθ' οὕτω.) τῶτο πλείστων ἀκολουθίαν ἔχει ωεὸς τὼ αἰτίωσιν. ἐωειδὴ γὸ βουλομένης τῆς πόλεως ωερὶ τῶ ποίαν δεῖ ψηφίσαθαι τὼ εἰρηνίω, καὶ ὅτι τάχιν, ὁ δημοσθένης ἐγκαλεῖ τῷ αἰσχίνῃ, ὡς παρῳθόντι καὶ πείσαντι αὐθὶ φωκέων ποιήσαθαι. καὶ πάλιν αἰσχίνης ἐγκαλεῖ τῷ δημοσθένει, ὡς πείσαντι αὐθὶ κερσοβλέπτου ποιήσαθαι. ἀποδείξας δὲ ἐν ταῖς ωροκειμέναις λύσεσιν, ὅτι οὐ δι' τὸ ἡττᾶθαι τὼ πόλιν ἠνάγκασε τοιαύτω ποιήσαθαι τὼ εἰρηνίω αἰσχίνης. ἀπολογεῖται πάλιν ἐντεῦθεν, ὡς οὐ δι' αὐτὸν ἀπώλετο κερσοβλέπτης, ψεύσαντα, μὴ ἀναμεῖναι τοὺς παρ' ἐκείνου συνέδρους. ἀλλὰ δι' αἰσχίνω, βραδύναντα, καὶ μὴ ἀφίκοντα εἰς τοὺς τόπους, ἔνθα ἐπύθετο ἔτι φίλιππον. ὡς καὶ δημοσθένης ἐγερράρει, ὡς ἔτι τὼ αἰτίωσιν αὐτογνωμοσύνω. οὐ μόνον ἐπέτρεψε ὑμᾶς αἰσχίνης τὼ εἰρηνίω αὐθὶ φωκέων ποιήσαθαι. ἀλλὰ καὶ σὺ ἐώωεισας ἡμᾶς, ὦ δημόσθενες, αὐθὶ κερσοβλέπτου ποιήσαθαι. αἰτίαι καλοῦσιν ἓν ἀλλήλοις ωερὶ ὧν ἐώωεισαν, ὁ μὲν δημοσθένης, αἰσχίνην, ὅτι αὐθὶ φωκέων. ὁ δ' αἰσχίνης πάλιν τῷ ῥήτορι, ὅτι αὐθὶ τῶ κερσοβλέπτου. διὰ τῶτο συσήσας ὁ δημοσθένης ὅτι οὐ καλῶς αὐθὶ φωκέων, συνίησιν ἐντεῦθεν ὅτι καλῶς αὐθὶ κερσοβλέπτου, ὅτι τῶ τότε παρόντος καιροῦ. ῥᾴδιον γὸ λῦσαι τὸν κερσοβλέπτην, πλεύσαντας ὅτι τὼ θρᾴκιω πρέσβεις. ἔθος δὲ τῷ δημοσθένει τὰ χαλεπώτατα, καὶ ἃ δέδοικε ωερλύσαι, μὴ ταῦτα ἐπάγειν πολλάκις αὐτὰ τὰ λυποῦντα, τουτέστι, τὰς αἰτίας τῷ ἀπιδίκων ωεστάσεις. ωερῖούσης οὖν τῆς ἐργασίας, τῶτο ἐπήγαγεν. ἐνθένδε τοίνυν αὐτοὶς ἐξήγαγον.) ὡς αὐθὶ δῶν σῶσαι τὸν κερσοβλέπτην. τούτων δὲ βραδυνόντων καὶ μὴ θελόντων, ἵνα αὐτὸν ωροδῶσι. καὶ πάλιν ἑξῆς.

καὶ μὲν ὅπ τὸν φίλιππον ἐν ἑλλησπόντῳ κατελάβομεν.) ἐνταῦθα γάρ ὅτιν ἐνδεικνυμένου ποιήσαθαι ταχεῖαν τὼ εἰρήνω ὅτι τῷ σώζεσθαι κερσοβλέπτην. καὶ ἡ μάρτυρία δὲ τῶ δικαίου αὐτὸ τῶτο σωίσησι. διὰ γὸ τὸν βραδυτῆτα τῆς ωρέσβεων, ἔφη ωεὸς δικαίω ὁ φίλιππος, ἀγνοῆσαι τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης, καὶ διὰ τῶτο χειροήσαθαι τὸν κερσοβλέπτην. ὡς τε τῶτο τὸ μέρος λύσιν ωροέχει τῆς κ' δημοσθένους ἐγκλημάτων. ℂ αἰτίγκλημα κατ' αἰσχίνου, ὡς ἑκόντος ωεφευγότος τὸν κερσοβλέπτην. ωροφθάνων δὲ τοιῶτο τῶ κερσοβλέπτου, καὶ τὼ ωερὶ ἀυτῶ μήνω, τὼ θρᾴκιω αὐτ' ἐκείνου ωροβάλλεται. τῷ μείζονι τὸ ἔλαττον συμωεριλαμβάνων, καὶ πλείω κ' μείζω ἐγκαλῶν ἢ ἐγκαλεῖται. φανερωτέραν ἢ ἐποίησε καὶ ἐναργεστέραν τὼ χρῆσιν τῶ θεωρήματος εἰπὼν ἑφεξῆς.

ἠξίουν ὑμᾶς ἐγὼ καὶ τούτοις ᾖγον, πλεῖν τὼ ταχίστω ἐφ' ἑλλησπόντω.) ἡ γὸ ταχυτὴς κ' ἡ σπουδὴ, ἔμφασιν ἔχει τῆς δημοσθένους κηδεμονίας. κ' τῶ σπουδεῖν αὐτὸν σῶσαι τὸν κερσοβλέπτην. ἵνα ωροδῷ τὸν μέλλοντα καὶ τὸν βραδύνοντα ἡ ωροδοσία ζημήτω. καὶ ἐπ τῷ ὑπολοίπων.) τῷ θρᾳκῶν λέγει. οὕτως * οἶδεν οὐκ ἐγκλήματα ωεφευγούμενα, ἀλλ' ὡς ὑπόλοιπα ὑποδείξεων.

κ' μὴ ωεῖσθε μηδ' ἐάσαι.) δείκνυσιν ὅτι ἃ ωροδὸς τὸ μὴ ἀναμεῖναι τοὺς κερσοβλέπτην συνέδρους, ὑπόλωλεν ὁ κερσοβλέπτης, ἀλλὰ διὰ τὴν τούτω βραδυτῆτα. ὡς τε ἡ ωροδοσία ἐνταῦθα πέφηνεν. εἶτα ἐωειδὴ περ αὐτὸ πεπόηκεν.

A Vt enim pax mala fieret, in causa fuerunt & duces, & socij Phocenses, fatigati bello. Tractata est autem per ironiam, quasi diceret, Sed tamen adeò palàm victis Thebanis, audet dicere Æschines, Phocēses bello fuisse fatigatos. & sic obiectio propter ordinis opportunitatem ipsa se soluit.

Nam hæc ita) Hoc aptissimè sequitur obiectionē. Cum enim de eo Respublica deliberaret, qualis pax facienda esset, & quibus conditionibus, accusat Aeschinem Demosthenes, cum progressum, fuisse autorem, vt ea sine Phocensibus fieret. Vicissim Aeschines Demosthenem accusat, qui autor fuerit, vti pax sine Cersoblepte fieret. Cum autem in superioribus refutationibus ostenderit, Rempublicam non eò quòd bello vinceretur, ab Aeschine coactam esse talem facere pacem: rursus hic defendit, non sua culpa periisse Cersobleptem, quòd dixerit, nō expectandos esse eius assessores: sed Aeschinem qui moratus fuerit, & non in ea loca properarit, vbi Philippum esse B audierat, vt Demosthenes scripserat. Obiectio igitur recriminatione constat: non modo suasit nobis Aeschines pacem sine Phocensibus esse faciendam: sed & tu suasisti Demosthenes, sine Cersoblepte esse faciendam. Recriminatur igitur alter alterum de consiliis: Demosthenes Æschinem, quòd sine Phocensibus: Æschines oratorem, quòd sine Cersoblepte. Quare cum probasset Demosthenes, non bene sine Phocensibus: hic iam probat, bene * sine Cersoblepte, pro ratione temporum. Facile enim fuisse legatis, omisso Cersoblepte, nauigare in Thraciam. Est autem consuetudo Demosthenis, vbi difficilima prius, & ea quæ formidat, soluit, pòst subiicere sæpe ea ipsa, quę molesta sunt, hoc est, aduersariorum propositiones. Progressa igitur tractatione hoc subiecit:

Hinc igitur eos eduxi.) Tanquam festinans seruare Cersoblepten.

Istis verò morantibus & nolentibus.) Vt eum proderent. * Et rursus deinde: C

At fuisse nos Philippum in Hellespontо deprensuros.) Hæc enim eius verba sunt, qui innuit celeriter faciendam esse pacem, ad seruandum Cersoblepten. Quin & Euclidis testimonium, illud ipsum confirmat. Ob tarditatem enim legatorum dixit ad Euclidem Philippus, se ignorasse tempus pacis, & propterea subegisse Cersoblepten. Quare pars hæc confutationem continet obiectorum Demosthenis criminū, & recriminationem Æschinis, qui vltrò proiecerit Cersoblepten. Sed cum Cersoblepteæ nomen refugiat, & eius mentionem, Thraciam illius loco ponit, & maiori id quod minus est comprehendit & plura maioraque obiicit, quàm obiecta refutat. Dilucidiorem autem fecit & acriorem præcepti vsum, cum postea dixerit:

Autor ego vobis eram, & iubebam nauigare quàm primùm in Hellespontum.) Celebritas enim & festinatio indicat Demosthenes solicitudinem, & studiū conseruandi Cersoblepteæ, vt proditio cunctanti & moras nectenti accepta referatur.

Et ex iis quæ restabant.) Thracibus dicit. Ita scit, non esse crimina principalia, sed tanquā residua confirmationibus.

Et non proiicere, neque sinere.) Ostendit nō propter non expectatos Cersoblepteæ legatos, sed propter Aeschinis tarditatem periisse Cersoblepte. Itaque proditio ibi apparuit. Deinde quia obiiciebatur.

Sed obscurum fuit, an ea Philippus nondum occupasset: partitus est refutationem, & bifariam extulit. Ac tametsi occupasset, non tamen occuparat omnia atque illa ipsa quæ occuparat, vtique reddidisset præsentibus nobis, & cæteris pepercisset, aut ni ita fecisset, iusiurandum ab eo non accepissemus: & omnes cauti fuissemus iis cognitis, ne de Phocensibus deciperemur, & per sequentia probat, facile recipi potuisse Cersobleptem, saluis Phocensibus.

Interiecto tempore.) Inter pacem & iusiurandum.

Intẽdere.) Minari. προσαπειλῆσαι.) Prius absumpta esse, *vorhin verbraucht*. Ducem autem Proxenum intelligit, ne prætexant metum aut periculum.

Congressi cum Proxeno sumus.) Ne dicat, Scripsisti tu quidem sumendam esse nobis à Proxeno triremem, sed non potuimus eum inuenire, propterea subiicit: Circùm profecti sunt, per anfractus quosdã, non recta via. Pella autem patria Philippi vocata est, à boue pellei, hoc est, cinerei coloris. vel à pelis, hoc est, lapidibus, Macedonum lingua, nomine imposito.

Muros.) In Thracia nimirum, loca & castella. Cõsiderabis autem eum supra dixisse, proficiscebantur, seipsum crimini eximendo: post autem & seipsum immiscuit, cum id esset, propter necessitatem, criminis expers. Tres & viginti dies.) Refutationem continet obiectionis. Cum enim posset Æschines obiicere, At non facile fuit breuissimo tempore ad Philippum venire: dupliciter soluit. Maximè, inquit, nauigandum fuit. Quòd si nauigare voluissetis, satis fuisset temporis, vt etiam terra profecti, ad Philippum conueniissetis.

Interea Doriscum.) Ostendit qua de causa perierit Cersobleptes & Thracia: ac alia crimina in Philippum confert, alia in legatos.

Me crebrò multa dicente. (Ne semel obiter dixisse videatur, apposuit, Semper, & publicè, & apertè dicente, tanquam potuerit conseruari Cersobleptes. Variæ autem conciones, & consilia,* & fictiones, & susceptæ legatorum inimicitiæ indicio sunt, quàm & bene cupiat Reipub. orator, & quam insidientur illi. C

Qui verò illis refragaretur.) Hoc dixit, ne fieret crimen omnino commune, sed priuatum. Idque iamdudum etiam efficere studuit in argumentorum postulatione, cum diceret: maximum id esse signum corruptelæ Æschinis, quòd, cum liceret ei, dicto in Philocratem testimonio, suspicione liberari: neque prodire, neque quicquam Philocrati contrarium dicere voluerit. Hic similiter eodem signo vsus est & de cæteris legatio, inducendo illos & cohortando ad dicendum in Aeschinem testimonium.

Qui verò sint horum participes.) Magnum est artificium. Nam cum ipse accusetur, tantũ abest vt vllã cõtra se ansã suppeditet, vt etiã iisdẽ de reb. accuset. sed ipsum verbũ, Nefarios homines, indicat patriæ amatorẽ. Nonne. n. maxemè sũt, impij, qui eã terrã prodũt, in qua Solem viderunt primùm? At verò eo tempore Pellæ sedebãt, Philippũ expectãtes. Vult aũt. per ea quæ sequũtur, exaggerare facinus, & cõfirmare corruptelã: siquidẽ in reditu iusiurãdũ exegerũt, & nõ in ipsa Macedonia, neque in medio exercitũ, neque in fano: sed in caupona, & clàm, in reditu. Etsi aũt apparet, eũ dare operam, vt inflãmet ad iracundiã iudices:

A ἀλλ' ἄδηλον, εἰ μήπω τοῦτα κατειλήφει φίλιππος. ἐμέρισε τὴν λύσιν, ταῦτα εἶπων δίχα. ἀλλ' εἰ μὲν προσῆλθεν, ἀλλ' οὐ πάντα. καὶ αὐτὰ δὲ πάντα ἃ προειλήφει, πάντως ἂν ἀπέδωκε παρόντων ἡμῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἐφείσατο ἄν. ἢ εἰ μὴ ταῦτα πεποιήκει. οὐκ ἂν ὡρκίζομεν αὐτόν. καὶ πάντες ἂν ἐφυλαξάμεθα, ταῦτα εἰδότες, ἐξαπατηθῆναι περὶ φωκέων. καὶ κατασκεύάζει δι' ἧς ἑξῆς, ὅτι καὶ ῥᾴδιον ἦν ἀνακομίσασθαι περσοβλέπτην, φωκέων σωζομένων.

ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ.) τῆς εἰρήνης καὶ τῶν ὅρκων.

ἀπατείναθαι.) ἀπειλῆσαι.

διὰ τὸ προσαπειλῆσθαι.) διδασκαλικῶς. τὸν στρατηγὸν ἢ πρόξενον λέγει. ἵνα μὴ προφασίζωνται φόβον ἢ κίνδυνον. συνεμίξαμεν τῷ προξένῳ.) ἵνα μὴ εἴπῃ, σὺ μόνος ἔγραψας λαβεῖν πλοῖα τὸν προξένου ἡμᾶς ζητήσαντα. οὐκ ἠδυνήθημεν ἢ δύρειν αὐτὸν, διὰ τοῦτο ἐπάγει. ἐπορεύοντο κύκλῳ καμπάς τινας, καὶ οὐκ ὀρθὴν ποιούμενοι πέλλην ἢ πάροδος φιλίππου ἐκλήθη, διὰ τὸ ὑπὸ βοὸς δύρῆσθαι τὴν πρόσοψιν πέλλης τὸ χρῶμα, ὅ ὅτι περυθρὸς καὶ τὴν μακεδόνων φωνήν, ἢ πλοῖα τοὺς πέλας τοὺς λίθους καὶ τὴν μακεδόνων φωνήν.

τὰ δὴ τείχη.) ἐν θράκῃ δηλονότι χωρία καὶ φρούρια· σκόπει ἢ ὅτι ἄνω μὲν ἐπορεύοντο εἶπεν, ἑαυτὸν τῆς ἐγκλήματος ὑπεξαίρων. ὕστερον δὲ καὶ ἑαυτὸν συγκατέμιξεν. ὃ ἵνα διὰ τὴν ἀνάγκην ἀσθενῶν.

ξεῖς καὶ εἴκοσιν ἡμέρας.) λύσιν προσέχει τῷ ἀνυπόπτους. ἐπειδὴ γὰρ ἠδυνάτο ἀχίνης ἀνθυποφέρειν, ἀλλ' οὐκ ἦν ῥᾴδιον ἐν βαχίσῃ χρόνῳ ὡς τὸν φίλιππον ἐλθεῖν. λύει δὲ τῷ λόγῳ, ὅτι μάλιστα μὲν ἔδει πλεῖν. εἰ δὲ ἆρα μὴ ἐβούλεσθε. ἱκανὸς ἦν ὁ χρόνος ὡς τε καὶ ἡμᾶς πορευθέντας συμμίξαι φιλίππῳ.

ἐν ᾧ τούτῳ δορίσκον.) ἔδει εἶχε δι' ἣν αἰτίαν ἀπώλετο περσοβλέπτης καὶ θράκη, καὶ τὰ μὲν τῶν ἐγκλημάτων, ὅτι φίλιππον μετῴκησε. τὰ δ', εἰς τοὺς πρέσβεις.

πολλὰ λέγοντος ἐμοῦ.) ἵνα μὴ πρὸς ἀφοσίωσιν ἅπαξ εἰρηνέναι δοκῇ, προσέθηκε τὸ ἀεί. κοινῇ τε καὶ φανερῶς λέγοντος. ὡς ἐνδεχομένου. καὶ σωθῆναι τὸν περσοβλέπτην. αἱ δὲ ποικίλαι δημηγορίαι, καὶ συμβουλαὶ, καὶ ψηφίσεις, καὶ πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀπόχθειαι, σύνδειξιν προσέχουσι τῆς τε δύνοίας τῶν ῥήτορος, καὶ τῆς ὅπως συλλῆς ἐκείνων. ὃ δὲ τούτοις ἀπλέγων.) τοῦτο εἶπεν, ἵνα μὴ δόξητε πάντα πάντελῶς κοινὸν, ἀλλ' ἴδιον. τοῦτο μὲν οὖν καὶ πάλαι προδιωκήσατο ἐν τῇ τῶν ἐγκλημάτων ἀπαριθμήσει, εἰπὼν, μέγιστον εἶ) τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς δωροδοκίας τοῦ ἀνδρός, τὸ ἐξὸν αὐτῷ καταμάρτυρήσαντα φιλοκράτους, ἀπηλλάχθαι δ' ὑποψίας. μήτε παρρησιάσασθαι, μήτε εἰπεῖν ἐναντίον φιλοκράτει μηδέν. ἐνταῦθα ἢ ὁμοίως τῷ αὐτῷ κατακέχρηται καὶ ὅτι τῶν ἄλλων πρέσβεων, ἐνάντιον αὐτοὺς ἢ ἐξεπόμπων ὅτι τὰ μάρτυρεῖν τὰ κατ' ἀνδρός.

οἵ τινες δ' οἱ τούτων μετέχοντες.) πολλὴ γε ἡ δεινότης. ἐγκαλούμενος γὰρ τοσοῦτον ἀπέχει καθ' ἑαυτὸν δωρεὰν λαβεῖν, ὥς τε καὶ πρὸς τῶν αὐτῶν ἐγκαλῶν φαίνεται. τὸ δὲ ἀσεβέστατοι· ἀθεμίτους, ἢ λέξις αὕτη δηλοῖ τὸν φιλόπολιν. πῶς γὰρ οὐκ ἀσεβέστατοι, προδιδόντες τὰ γλίσχρου, ἐν ᾗ πρῶτον εἶδον τὸν ἥλιον;

ἀλλὰ νὴ Δί' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ.) ἐν τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ ἐπάθλωτο ἐν πέλλῃ, τὸν φίλιππον ἀναμένοντες. δεινῶς δὲ ἢ ἐβουλήθη διὰ τῆς ἑξῆς τὸ ἀδίκημα, καὶ σύσσωμον δωρεὰν τῷ δωροδοκήματι. ὅπου γὰρ ἐφαντιόντες τοῖς ὅρκοις βαβον καὶ οὐκ, ἐπ' αὐτῇ δ μακεδονίας, οὐδ' ἐν μέσῳ τῆς στρατοπέδων, οὐδ' ἐν ἱερᾷ, ἀλλ' ἐν φαντοδοκείῳ καὶ κρύβδην, καὶ τὴν ἐπάνοδον. καὶ δῆλον ὅτι διαπαθῶν ὀργιλώτερον βούλεται τοὺς δικάζοντας ὅμως.

ὅμως δ' ἐδεῖν ἦν τι τὸν καθ' ἑαυτὸν ἀπολύσασθαι. ἵνα A
μὴ εἴπωσιν ὅτι ἐκ ἐνῆν ἱερὸν, αὐτεξήτασε τοὺς τόπους.
ὅτι καὶ ἱεροῦ ὠνδακμόνου, ἐν πανδοκείῳ, οἱ ὅρκοι ἐγένοντο, ἐν βεβήλῳ τόπῳ, καὶ φαύλῳ. καὶ ταῦτα ἱεροῦ πλησίον
ὄντος διοσκουρείου. καὶ διὰ τοῦτο καὶ μάρτυρας τοὺς θεασαμένους τὸν τόπον ὅπη καλεῖται. παρενέβαλε δὲ τὰ καὶ τοὺς ὅρκους ἐκ ἀκολούθως. ἀλλ' ἵνα σημεῖον σημείῳ καὶ τοῦτο γένηται. ἦ μὲν γὰρ βεβαιότης, σημεῖόν ἐστι τῆς δωροδοκίας,
καὶ τὸ ἐκόντος ὠνδασθῶναι τῷ θράκῃ. ἡ δὲ καὶ τοὺς
ὅρκους μνήμη, δείξασα μήτ' ἐν καιρῷ γεγονῶς, μήτ' ἐν
τόπῳ εὐσεβοῦντα. πιστοῦται τὸ σημεῖον τῆς δωροδοκίας.

ὅτε δὲ δεῦρο ἦλθε τὸ στράτευμα.) βούλεται μὲν εἰς φωνὴν εἰπεῖν, ἐπειδὴ ἄνω κατεσκεύασεν, ὡς τεῖχος καὶ
ἀσφάλεια τῶν ἀθλιωτάτων ἦσαν οἱ φωκεῖς σωζόμενοι.
διὰ δὲ τὸ ἀπολέσθαι ἐκεῖνα, ἀνεώγη αὐτῷ καὶ ὅπη τῷ
ἀττικῷ ὁδός. εἶτα τῷ ὅπη σοὶ δοκῶ, τῷ δὲ φιλίππῳ.) ὧν
ἀγνώκεν ἐν τῷ δεῖ σεφανῶ. ὅπου εἶπεν, ἐγὼ ταῦτα πε-
ποίηκα, ἀκόντων ἀθλιωτάτων. τὸ δὲ γε ψήφισμα τὸ φιλο- B
κράτους, ὃ ἔγραψεν, ἑκατέρους ἔχειν ἃ ἔχουσι. τὸ δὲ τὸ
μὴν, εἶθα διωρθώσαντο, ἕκαστον ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ.

καὶ μὴν ὅτι τὸν φίλιππον.) ὑπομένει τὰς ὑποδείξεσι. τὸ δὲ ἔγκλημα πανταχοῦ χαλεπὸν διὰ πάντων σωισάς, ὅτι οὐδὲ αὐτὸν ἀπώλετο κερσοβλέπτης.

λέγε δὴ καὶ τῶν ἑτέραν μαρτυρίαν.) ἀκούσασα ἡ πόλις ἀπολωλεκέναι τὸν κερσοβλέπτην. ἀπέστειλεν ὕστερον
δεκαεπτὰ, αἰτιασόμενον φίλιππον, διὰ τὰ ἐν θράκῃ γενόμενα. ὁ δ', ἀπεκρίνατο μηδὲν ἠμαρτηκέναι. ὀφὲ γὰρ ποτε
συντυχεῖν τοῖς πρέσβεσι. καὶ πρὸ τῶν ὅρκων λαβεῖν αὐτά. σκόπει δ' καὶ τὰς λέξεις καὶ ὅπη πορεῖ, πῶς μὲν ὅπη
τοῖς ἀξιοθαύμαστοις τὸ ἀπηρέμα λέγει. πῶς δ' ὅπη τοῖς μεμπτοῖς ἦλθον εἰς ὠρεὸν οὗτοι, πόρρω ἑαυτὸν ποιῶν. καὶ τὸ
οὐκ ἀπέμειναν τὸν κήρυκα, καὶ τὰ τοιαῦτα ὅπη πορεῖ.

ὅπου τοίνυν οὐδεὶς ἀρνησίς ἐστιν.) ἀπολογησάμενος ὑπὲρ
ἑαυτοῦ, καὶ συσκιάσας, ὅπου δὲ αὐτὸν ἀπώλετο κερσοβλέπτης ἐντεῦθεν ἄρχεται, τῆς ὑποδείξεως, τῆς κατ' αἰσχίνου, C
σωισάς, δι' αὐτὸν ἀπολωλεκέναι τῷ θρᾴκῃ.

σκέψασθε τί φησὶ τῶν ἕκαστος.) δικαίως βούλεται φιλοτιμίαν ἑαυτοῦ * φορεῖσθαι, ἢ τῷ ἀργυρίαν καὶ τὴν
σπουδὴν αὐτοῦ δηλοῖ. οἷον, πλανᾶται πολίτης ἐμός; ποῦ
δυσχεῖς τις αὐτόχθων αἰχμάλωτος; φορσένειμε ὑπὸ τοὺς
αἰχμαλώτους τούτῳ τῷ μέρει, ἵνα αἱρέσιν ἐργάσηται
τῆς ὑπονοίας. τίς γὰρ ἂν εἵλετο ὠνεῖσθαι τῶν πολεμίων λαβεῖν, τῷ οὐσίαν ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, καὶ τῆς πόλεως
φορέμενος; ἀλλὰ καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς μνήμης τῶν ξενίων, δεινότητος ἀπλέως. ἃ γὰρ ὡς ἄπιστον κατασκευάζων εἰσήγαγεν. ἀλλ' ὡς ὁμολογουμένῳ κατεχρήσατο,
ξένια αὐτοῖς ἐδίδου φίλιππος ὡς φησιν. ἐμέλησε δὲ τοῖς
ἄγχιστα τῆς δωροδοκίας καὶ τούτῳ τῷ μέρει, ἵνα τὰ
καθ' ἑαυτὸν ὑποβάλητε. ἐπειδὴ γὰρ ἀναγκαῖον ἦν τὸν
ἰόντα φορδεδωκότα κερσοβλέπτην, ὅπη χρήσαιτο αὐτὸν φορδεδωκέναι. ἀναγκαίως ἐνταῦθα ἐζήτησε, τίς
ἐστιν ὃς χρήματα εἴληφεν; ὁ γὰρ μὴ ξένια νόμος φορὰ
φιλίππου λαβεῖν, ἀλλὰ μισήσας καὶ ὑποστραφείς, καὶ τοῖς
ἄλλοις ἀπειπὼν μὴ λαβεῖν, δῆλός ἐστι μὴ φορδούς. πῶς δὲ
ἂν ἐβουλήθη φορδοῦναι, μέλλων κερδαίνειν μηδέν; ὁ δὲ
γε λαβὼν κρύβδην ὠνεῖται φορὰ φιλίππου τὰς δωρεάς. δῆλός
ἐστι φορέμενος αὐτῷ τῷ θρᾴκῃ. ἔστι γὰ πεποίηκεν αἰσχίνης. δι' αἰσχίνου ἄρα, καὶ κερσοβλέπτης ἀπώλετο.

διεκωδώνιζεν ἅπαντας.) ἐδοκίμαζεν, ἐπείραζεν. ὑπὸ μεταφορᾶς τῶν κώδωνος, * οὓς φορειάζουσιν νύκτωρ οἱ
φύλακες, ὑποπορευόμενοι. εἰ ἐγρηγόρασιν οἱ φορὶ τὰς πύλας φυλάττοντες.

nihilominus tamẽ ſe quoq; purgat. Ne verò diceret nõ adfuiſſe ꝙdẽ cõparat inter ſe loca: quãuis, inquit, in propinquo eſſet tẽplo, iuſiurãdũ in caupona datum eſt, loco profano & contempto, idque cum ædes Caſtoris & Pollucis vicina eſſet. Quapropter etiam teſtes eos aduocat, qui locum viderint. Adiicit autem iuſiurandum, * non quòd ordo poſtulet, ſed vt ſigni ſignum id quoque fieret. Nam tarditas ſignum eſt corruptelæ & vltrò deditæ Thraciæ. Iuriſiurandi autem mentio, qua oſtenditur, neque vno tempore eſſe datum, neque conuenienti loco: ſignũ corruptelæ cõfirmat.

Quum huc iam exercitus.) In Phocenſes, dicere vult. Quando ſuprà confirmauit, murum & ſecuritatem Athenienſium fuiſſe Phocenſes, dum eſſent incolumes: ſed quia illi perierint, apertam Philippo eſſe viam in Atticam.

Deinde literas Philippi.) Quas legit in oratione de Corona, vbi dixit, Ego feci hæc inuitis Athenienſibus. Decretum Philocratis.) In quo ſcripſit, vtriſque tenenda eſſe quæ teneant.

Plebiſcitum.) In quo correxerunt, vnicuique ſua eſſe tenenda.

Atqui Philippum.) Pergit in confirmatione. Nam crimen ab omni parte graue cum ſit, per omnia probat, non ſua culpa periiſſe Cerſobleptem.

Age, recita etiam alterum teſtimoniũ.) Cum ciuitas audiſſet periiſſe Cerſobleptem, poſtea miſit Euclidem, qui Philippum accuſaret ob ea quæ facta eſſent in Thracia. Is verò reſpondit, ſe nihil deliquiſſe. Serò enim tandem congreſſum eſſe cum legatis, & ante datum iuſiurandum illa occupaſſe. Intueberis autem & obſeruabis verba, vt in iis quę extra periculum erant, dixerit, Diſceſſimus: vt verò in iis quæ reprehendi poterant, Oreum venerunt iſti, longè ſe ipſum remouens. Item illud, Non expectarunt caduceatorem: hæc & ſimilia obſeruabis.

Neque verò poſſe negari.) Cum ſeipſum defenderit, & probarit, non ſua culpa periiſſe Cerſobleptem: hinc crimina quæ obiicit Æſchini, confirmare incipit, probátque per eum periiſſe Thraciam. Conſiderate quid agãt ſinguli.) Tempeſtiuè vult ſuam liberalitatem declarare, quæ vigilantiam & ſtudium ſuum indicet, quaſi dicat: vbi errat ciuis meus? vbi ærumnã tolerat indigena captiuus? Attribuit autem captiuos huic parti, vt ſuſpicionem tolleret. Quis enim vellet ab hoſtibus accipere munera, qui ſuas ipſe opes ciuibus & reipublicæ impendit? Sed & munerum hoſpitalium mentio facta hoc loco, plena eſt artificij. Neque enim ſic eorum meminit, tanquã incredibile aliquid confirmaret, ſed iis pro confeſſis eſt abuſus. Xenia verò eis dedit Philippus, inquit. Partitur autem argumenta corruptelæ hoc etiam loco, vt ea quæ ad ſe attinerent, auerteret. Cum enim neceſſe eſſet, eum qui Cerſobleptem vltrò prodidiſſet, propter pecuniã prodidiſſe: neceſſariò quæſiuit hic, quis ſit qui pecuniam acceperit? Qui enim xenia noluit accipere à Philippo, ſed ea odit & auerſatus eſt, & alios accipere vetuit: eum non prodidiſſe conſtat. Cur enim prodere voluiſſet, nullo emolumento propoſito? Sed qui clàm accepit munera à Philippo: eũ perſpicuum eſt Thraciam illi condonaſſe. Id quod fecit Aeſchines. Per Aeſchinẽ igitur Cerſobleptes periit.

Διεκωδώνιζεν Probabat, tẽtabat. Tranſlatũ eſt à tintinabulo, quod noctu circumferunt cuſtodes, exploraturi an excubitores portarum vigilent.

Vt autem frustrabatur.)Hic suam voluntatem cõmendat in Cersobleptæ negocio: vtrum probabilius fuerit prodere ? eúmne qui suas opes pro captiuis effuderit?an qui clàm à Philippo xenia acceperit?

Ἀνήθως accepturum.)Id est, simplicius, quasi ea non significarent corruptelam.

Age verò & quæ ipse.) Duo hîc probat, tum se nõ fuisse corruptum, tum solum ex legatis esse amãtem reipublicæ. Cum enim crimen ad omnes pertineret (omnes enim videbantur tempus triuisse in Macedonia) æqualitatem distinctione soluit: Isti quidem inane ocium agebant, ego verò ex vsu captiuorum moram trahebam.

Diffidentes, vt mihi videtur.) Magnum ostendit sumptum, adeò vt & captiui non posse fieri putarẽt, vt gratis dimitterentur. Verbũ, ἐδανείζοντο fœnore petebant, contumeliosum esse videtur. sed cum augere sumptum vellet, dixit, se & vsuram & sortem condonasse.

Quibus ipse mutuaram argentum.)Cũ vsura malè audiret, initio quidem eius rei commonefecit: sed commodo verbo Mutuaram, vitat offensionem.

Et donauit calamitosis.) Computat sortem cum vsuris, vt conduplicata videatur sua liberalitas.

Cùm cæteri à Philippo.) Innuit * omnes fuisse dimissurum, ni anteuertisset, & promisisset, se eos soluturum, & daturum pro viribus. Omisisse se ait data sibi à Philippo nomine xeniorum.

Dono dedi.)Quæ donaram captiuis.

Graue igitur mentiri.)Mihi quidem gaaue est, vel parum mentiri. Æschines autem præsente tota ciuitate mentitus est. Si graue est mentiri apud paucos, idque calamitosos: grauius est apud totum populum, eúmque Athenien sem. Soluit autem obiectionem, ne quis dicat: At potuisti etiam secundam legationẽ eiurare, ne abires cum legatis, sed priuatim? subiicit igitur, sed non erat mihi tutum priuatim abire, & oberrare illic, non habenti legatorum securitatem.

Priuatim eiurata.) Non est ocio sum, sed refertur ad Æschinis legationem, vel potius profectionem & errationem cum Philippo.

ἐξώλης.) Extorris patria.

πρόωνος.)Obiens ante fatum.

παράλληλα.) Si conferantur & comparentur inter se.

Et generosus iste.)Magnitudine criminum Thracẽse illud crimen diluit. Nam qui supra dignitatem & præter expectationem aliquem accusat, qui * minus deliquit: ei propter magnitudinem fidem abrogare solent auditores. Abrogaturum promisisse.) Et hoc absurdum est propter magnitudinem criminũ. Quis enim credat totum Athenien sem populum prodi posse ab vno homine Macedoni?

Quo d ea reprehendi.) Hæc refutatio est. Qui enim corruptos vellet reprehendere, eum ab omni corruptela esse alienum oportebat. Additur & alia refutio, Veritus ne vnà perirem obiter. Quis enim eos proderet, cum quibus vnà periturus esset?

Dercyllus autem eum.)Ne vt hostis loqui videatur, alij tribuit orationem. Atque etiam nocturnum tempus suspicionem mouet. Neque verò nunc hæc de Thracia dicit, ne veluti priuatum fiat crimen, quod vult ad totam pertinere corruptelam. Cum enim Æschines Demosthenem accusasset proditi Cersobleptæ: propterea reseruauit corruptelæ probationem, ad hanc quoque partem.

ὡς δ' ἀπετύγχανεν. ἐνταῦθα τῷ ἑαυτῆ βούλησιν καταισθάζει,* ὡς δὴ τῆ κερσοβλέπτου· πῶς εἰκὸς ἦν αὐτὸν μᾶλλον δωροδοκῆσαι; τὸν τῷ οὐσίαν προέμενον ὑπὲρ τῆς αἰχμαλώτων; ἢ τὸν λάθρα χρήματα φιλίππου ξένια λαβόντα; δυνήσεσθαι λήψεσθαι) ἁπλούστερον λαβεῖν ὡς οὐ δηλοῦσα δωροδοκίαν. φέρε δὴ καὶ ὅσα αὐτός.) δυοῖν ἔσιν ἐν τούτῳ σύστασις, τῆ τε αὐτὸν μὴ δωροδόκον γεγονέναι, καὶ τῆ μόνον τῆς πρέσβεων εἶναι φιλόπολιν. ἐπειδὴ γὰρ τὸ ἔγκλημα εἰς ἅπαντας δήκει (ἅπαντες γὰρ ἐδόκουν δεδεξιῶσθαι καὶ τῷ μακεδονίαν) τῆ διαφορᾶ τὸ ὀξύτατον λύει. οὗτοι μὲν τῷ ἄλλως δῆμον. ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῆς αἰχμαλώτων τῷ διαβεβλῆσθαι αὐήλισκον. ἀπορουῦτας ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.) μεγάλῳ ὑποφαίνει τῷ δαπάνῃ, ὡς καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ἀδωάτον νομίσας, προῖκα τῷ ἄφεσιν γενέσθαι. τὸ γὰρ ἐδανείζοντο, δοκεῖ μὴ ὑβριστικὸν εἶναι). αὐξῆσαι δὲ τῷ δαπάνῃ βουλόμενος, εἶπεν ὅτι καὶ τὸν τόκον ἀφῆκα καὶ κεφάλαιον. οἷς αὐτὸς ἐχρήσατ' ἀργύριον.) ἐπειδὴ ἐκανίζετο, ὁ τόκος, ὑπέμνησε μὲν οἷς ἀρχῆς, χρησαμένῳ ὀνόματι τῷ ἔχρησεν, ἐκφοβῆσαι τὸ ἄτοπον.

καὶ δωρεὰν ἔδωκα τοῖς αἰχμαλώτοις.) συλλογίζεται τὸ κεφάλαιον μὴ τῆς τόκων. ἵνα φανῇ ταύτῃ τὸ τῆς φιλοτιμίας διπλάσιον. τῆς ἄλλων ὑπὸ τῆ φιλίππου.) αἰνίττεται ὅτι πάντας ἀφῆκεν, εἰ μὴ προλαβὼν ὑπέσχετο αὐτοὺς λύσασθαι, καὶ δώσειν εἰς δωρεάν. ἀφῆκε δὲ λέγει τὰ δοθέντα παρὰ φιλίππου αὐτῷ εἰς λόγον ξενίων. τὸ δὲ δέδωκα δωρεάν, ἀντὶ ἐχαρίσατο τοῖς αἰχμαλώτοις.

δεινὸν οὖν ψεύσασθαι.) ἐμοὶ μὲν δεινὸν δοκῆ ὀλίγον ψεύσασθαι. αἰσχίνης ἦ, παρούσης ὅλης τῆς πόλεως ἐψεύσατο. εἰ δὲ δεινὸν πρὸς ὀλίγους ψεύσασθαι, καὶ ταῦτα δυσχεραίνοντας. δεινότερον πρὸς ὅλον δῆμον, καὶ ταῦτα τῆς αἰθεραίων. ἀντιπίπτον γ λύει, ἵνα μή τις εἴπῃ. ἀλλ' ἡδύνω καὶ ἐν τῆ δευτέρᾳ πρεσβείᾳ, ἐξομόσασθαι, ὡς τε μὴ ἀπελθεῖν μὴ πρέσβεων, ἀλλ' ἰδίᾳ. ἐπάγει οὖν, ἀλλ' οὐκ ἦν μοι ἀσφαλὲς τὸ ἰδίᾳ ἀπελθεῖν, καὶ πλανᾶσθαι ἐκεῖσε, μὴ ἔχοντι τὸ ἀσφαλὲς τὸ ἐκ τῆς πρέσβεων.

ἰδίᾳ ἐξομοσάμενον.) οὐκ ἔσιν ἀργόν, ἀλλ' ἔχει τῷ ἀναφορὰν πρὸς τῷ αἰσχίνου πρεσβείαν. μᾶλλον γ* πορείαν καὶ πλάνῃ περὶ τὸν φίλιππον. ἐξώλης γ λέγεται ὁ ἀπολούμενος ἐκ τῆς πατρίδος. προώλης δὲ ὁ πρὸ τῆς εἱμαρμένης τελευτῆς. τὸ γ παράλληλα, ἀντὶ τοῦ παραπεφυκότα παρ' ἀλλήλοις καὶ συγκεκινόμενα.

εἶθ' ὁ γενναῖος οὗτος.) τῆ ὑπερβολῆ τῆς ἐγκλημάτων, τὸ κῆ θρᾴκιον ἔγκλημα λύει. ὅταν γὰρ παρά τῷ ἀξίαν καὶ τῷ ὑπόνοιαν μείζονά τις ἐγκαλεῖ τοῦ γεγονότος ἡμαρτηκότι. τὸ τηνικαῦτα δῆλα τῷ ὑπερβολῆ, ἀπιστεῖν εἰώθασιν οἱ ἀκούοντες. καταλύσῃ ἐπιχειρεῖν.) καὶ τοῦτο ἀπίθανον ἀπὸ τοῦ μεγέθους τῆς ἐγκλημάτων. τίς γὰρ ἂν τις δύσῃεν, ὅλον τῆς ἀθυμάων τὸν δῆμον καταπροδοθῆναι ὑφ' ἑνὸς ἀνδρὸς τοῦ μακεδόνι.

ὅπ ταὐτ' ἐπέπληττον.) τοῦτο ἡ λύσις. τὸν γὰρ ὑπιπλήττοντα τοῖς δωροδόκοις, τοῦτον ἔδει τἀναντία ποιεῖν. καὶ ἄλλη δὲ λύσις, δεδιὼς μὴ συμπροδαπόλωμαι. τίς γὰρ ἂν προδοίη τούτοις μεθ' ὧν σωθαπόλοιτο;

δερκύλλῳ δ' αὐτόν.) ἵνα μὴ δοκῇ ὡς ἐληθὲς λέγειν, ἄλλῳ πειθησι. καὶ ὁ καιρὸς δὲ τῆς νυκτὸς ὑποψίαν ἐργάζεται. οὐκέτι γὰρ περὶ τῆς θρᾴκης ταῦτα λέγει, ἵνα μὴ ὥσπερ ἴδιον γένηται τὸ ἔγκλημα, ἀλλὰ τῆς ὅλης δωροδοκίας. ἐπειδὴ γὰρ ἐνεκάλεσε τῷ δημοσθένει, προδεδωκέναι τὸν κερσοβλέπτου. διὰ τοῦτο ἐφύλαξε τὰς ὑποδείξεις τῆς δωροδοκίας κἂν τούτῳ τῷ μέρει.

καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω.) πῶς κατηγορῶν μάρτυ- A
ρεῖν ἐπαγγέλλεται; ἢ δῆλον ὡς ἐν ἄλλοις ⸂ ἃ μὲν ἐν οἷς ἐγγράφει. ἔστι γὰρ τὸ ἐγγεγράφως καταμάρτυρεῖν, μᾶλλον ἐπικίνδυνον. ἐπεὶ ἦν ἄτοπον ἦν τὲ αὐτὲ κατηγορεῖν καὶ μάρτυρεῖν. ἔδωκεν ἡμῖν μεθόδους, ἀναθεὶς, καὶ εἰπὼν, καὶ συγγεγραμμένους. ὁ γὰρ τὴν συγγεγραφὴν μάρτυρον, ἑαυτὸν ὑπεύθυνον κατηγορίᾳ καθίστησιν. ἔπειθ' ὅτι δὲ δύνας ἁπαξ, οὐδὲν ἀναγκάζει ξέσαι, εἰ βούλεται μάρτυρεῖν συγγεγραμμένους. ἔπειτα καὶ δι' ἄλλο τι χρήσιμον τοῦτο πεποίηκεν. ἵνα ⸂ τοὺς ἄλλους ἀναγκάζῃ ταὐτὰ ποιῆσαι, ἑαυτὲ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις παρασχών. καὶ ἀναδιδοὺς ἐκείνοις τὴν μαρτυρίαν, ἃ οὐκ ἐᾷ νῦν ἀναγέτφνε. κατηγορεῖ μὲν γὰρ, ἀναδοσίας φωκέων ⸂ ἀναδοκίας ἐνταῦθα. ὅτι νύκτα ⸂ ἡμέραν ἔμεινε παρὰ φιλίππου αὐτοῖς. πολλὴ γὰρ διαφορὰ μαρτυρίας καὶ κατηγορίας. ὁ μὲν γὰρ μάρτυς, αὐτὸ τοῦτο παρῆν εἰσιὼν ἐμαρτύρησε, ⸂ ἃ μὴν ὑπόδικος. ὁ μέντοι γε μαρτυρίαν συγγεγραμμένος, ἐδίδου ἑαυτὲ ὑπεύθυνον τοῖς καταμαρτυρηθεῖσι ⸂ B
εἰς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον. Περιδὼν δὲ τὴν τῶν πρέσβεων ἀποθέσθαι, χρησίμως ἔδοξε τοῦτο μαρτυρίαν αὐτοὺς καλεῖν. ἢ γὰρ μαρτυρήσαντες παρέξουσιν ὃ βούλεται. ἢ ἐναντία λόγοι δείξουσιν ὡς ἃ ταυτὰ ἐκείνῳ ἐπρέσβευσαν. τοῦτο δέ ἐστιν ὃ μάλιστα συνῆσαι βούλεται. οἷς μὲν τοίνυν.) κληθέντες οἱ πρέσβεις, οὐκ ἠθέλησαν μαρτυρεῖν. διὸ χαλεπαίνων ταῦτα λέγει. κινηθείσης δὲ καὶ τῆς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀποθέσεως καθ' ἃ ἔδοξεν αἰσχίνης πεπρᾶχέναι τὸν δῆμον αὖθις φωκέων ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, αὐτετάθη ἑτέρα αὐτάθεσις αὐτεγκλημάτική. ⸂ καὶ σὺ δὲ πότερα ἔπρασας, ὦ δημόσθενες, καταναγκάσας τὴν πόλιν ποιήσασθαι θᾶττον τὰς σωθήκας, πρὶν ἀφικέσθαι τοὺς παρὰ περσοβλέπτου συνέδρους. καὶ τοῦτον τὸν ξόπον αὐτὸς ἀπολώλεκας περσοβλέπτην. καὶ τοῦτο τοίνυν διὰ ταῦτα ἠναγκάσθη ὁ δημοσθένης, μὴ μόνον τὸ κοινὸν φωκέων συνῆσαι, παρόσον γεγονὸς, ἀλλὰ καὶ ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ αὐτῦ ὡς μὴ ἀπολωλεκότος τὸν περσοβλέπτην. ⸂ αὐτὸν καλέσαι αἰσχίνη ἐν τῇ αὐτῆς ἀκολουθίας, παρόν τε αὐτῷ περσοβλέπτην, καὶ αὐτὸν τὸν θράκης. παραχρῆμα συνιστάς. ἀπὸ δώρων αὐτὸν ⸂ τὰς εἰσηγήσεις, καὶ τὰς βεβαιότητας πεποιημένας τῆς χρόνων. ὡς μὴ ζήτημα τοῦτο ἦ), ἀλλ' ἀπόδειξιν καὶ σύστασιν τῆς δωροδοκίας. ὅπου δὲ δὴ πώποτε οὔτ' εἰπεῖν αἰσχίνης, ἔτε εἰσηγήσατο, αὖθι τὲ λαβεῖν χρήματα. ἀλλ' ἀπὸ δώρων τὰς εἰσηγήσεις ποιεῖσθαι. συλλογίσασθαι δὲ βούλομαι τὰ κατηγορημένα.) ἀνακεφαλαίωσιν ποιεῖται τῆς εἰρημένων, πολλῶν ὄντων, ἵνα μὴ ἀπιλάθωνται. αὐτὸς γὰρ ἀπισημαίνεται καὶ δι' ἀπλόων ταῦτα. ἤυξησε δὲ, ἵνα μᾶλλον τοὺς ἀκούοντας εἰς ὀργὴν ἐκκαλέσηται. αὐτίκα γοῦν οὐκ ἀποδείξεις, ἀλλὰ αὐξήσεις πεποίηται. αἱ δὲ αὐξήσεις, πάθους εἰσὶ κινητικαί. ἡγησάμενος συναρπάζειν ἐκ τούτων τοὺς ἀκούοντας, καὶ παραγαγεῖν εἰς ὀργήν.

οὐ γὰρ μόνον φωκέας.) ἐντεῦθέν τινες συγκατασκευαζόμενον ἀπεφήναντο εἶναι τὸν λόγον οὐκ ὀρθῶς. οὐ γὰρ ἐξ ἀρχῆς, οὐδ' ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῦτο ποιήσας φαίνεται. ἀλλ' ὕστερον ὡς ἐν ἀπλόοις αὔξων τινὶ δωροδοκίαν, ἔστι γὰρ ἐμπίπλον. τινὲς γὰρ ᾠήθησαν συγκατασκευαζόμενον, ἀλλὰ τὸ ὥσπερ δύο ἐγκλήματα εἶναι, τὰ περὶ θράκην ⸂ τὰ κατὰ φωκέας. ἡμεῖς γὰρ λέγομεν ὅτι ἐκ ἀπὸ ἑνὸς ῥήματος δεῖ παρακατιρεῖσθαι πᾶσαν κρίσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς πλειόνων. εἰ γὰρ ὡς συγκατασκευαζόμενος, ἀλλά τί μὴ ἔταξε τὰ κατὰ θράκην, μήτε ἐν τῇ διηγήσει, μήτε ἐν τοῖς ἀγῶσι; λέγομεν γοῦν, ὅτι εἰς σημεῖον μόνον τῆς περσοβλέπτου ἀναδόσεως λέγει τὰ κατὰ θράκην, ὥσπερ καὶ ἄλλων σημείων ἐμνήσθη.

Et hæc à me verè dici.) Quî fit, vt cum accuſet, ſe teſtimonium dicturum promittat?* An conſtat, in aliis id fieri, & non in iis quæ inſcribit? Eſt autē ſcripto teſtificari periculoſius. Quoniam igitur abſurdum erat, eundem & accuſare & dicere teſtimonium: præcepta nobis dat, & viam præſcribit, addendo, Et verbis & ſcriptis. Qui enim de ſcripto teſtimonium dicit, ſeipſum obnoxium reddit accuſationi. Deinde cum rationes referri poſtulet, non inuſitatum eſt, ſi de ſcripto vult dicere teſtimonium. Quin & propter aliam vtilitatem id facit, vt & alios hortetur ad idem faciendum, ſuo exemplo propoſito, & dicendi teſtimonij viam illis muniendo, non iis de rebus quas nunc propoſuit. Accuſat enim proditionis Phocenſium hîc, & corruptelæ, quòd noctem & diem apud Philippum manſerit Æſchines. Magnum autem diſcrimen eſt teſtis & teſtimonij. Nam teſtis coràm ingreſſus, teſtimonium dicebat, & non erat obnoxius. Qui autem teſtimonium conſcripſerat: ſeipſum obnoxium faciebat ei, in quem dictum erat teſtimonium, etiam erat in poſterum tempus.

Deinde cæterorum legatorum.) Cum proſpiceret legatorum offenſionem, vtiliter eos dicendum teſtimonium citat. Aut enim ea dicent quæ ipſe volet: aut aduerſando oſtendent, ſe in legatione non idem egiſſe quod ipſe egerit. idq; eſt quod potiſſimum probare contendit.

Quibus igitur.) Citati legati noluerunt dicere teſtimonium. Quare dolenter hæc dicit. Quia verò è ſignis commota erat obiectio, quatenus Æſchines populo perſuaſiſſe videbatur, vt ſine Phocenſibus faceret pacem: oppoſita eſt alia obiectio recriminans: Atqui tu Demoſthenes grauiora ſuaſiſti, qui rempublicam adegeris, vt pacem facere properaret, priuſquam Cerſobleptæ aſſeſſores adeſſent: & eo pacto ipſe perdidiſti Cerſobleptem. Propterea igitur coactus eſt Demoſthenes, non modò Phocenſium probare proditionem: ſed ſe quoque defendere, ne perdidiſſe Cerſobleptem videretur, & recriminari Æſchinem eodem ordine, tum de Cerſoblpte, tum de ipſa Thracia. Vndique igitur probat eum propter accepta munera & ſuaſiſſe, & triuiſſe tempus. Proinde non hæc quæſtio eſt, ſed oſtenſio & probatio corruptelæ, nunquam neque dixiſſe Æſchinem, neque ſuaſiſſe quicquam non accepta pecunia, ſed propter munera ſuadere ſolitum.

In ſummam igitur, accuſationem redigam.) Capita prolixæ orationis enumerat, ne auditoribus excidant. Atque ea in peroratione annotat atque amplificat ideo, vt maiorem iracundiam concitet, eáque de cauſa non ſtatim probationes, ſed amplificationes affert. Amplificationes autem affectum mouent. Exiſtimat igitur ſe hac ratione impulſurum auditores, & commoturum ad iracundiam.

Non enim Phocenſes tantum.) Hîc quidam ſimul confirmari duplicem orationem dicunt: in quo falluntur, cum id eum nec initio nec in confirmatione feciſſe conſtet: ſed pòſt, vt in peroratione, corruptelam exaggeret. Et hæc pars obiter incidit, quam geminam confirmationem quidam putarunt, quod duo quodammodo crimina ſunt, Thracéſia illa, & Phocenſia. Nos verò ſtatuimus non ex vno verbo metiēdum eſſe totū ſtatum, ſed ex plurib. Quod ſi gemina cōfirmatio eſt: cur Thracenſia illa neq; in narratione, neq. in confirmatione poſuit? Aſſerimus igitur, eum Thracenſia illa tantùm in ſignum proditionis commemorare, ſicut aliorum etiam ſignorum meminit.

Atqui nullius eorum.) Post excidium Thraciæ & Phocensium, decreto eum iusserunt dimittere Cersobleptem, & cedere Amphictyonia. Proinde dicit, Atqui nullius horum. neque enim antè subegisset Cersobleptem Philippus, si nauigare voluisset Æschines. Conseruati enim essent Phocenses, neque vrbem nostram contempsisset Philippus. Indignabitur autem.) Obiectio, absoluta defensione constans. Licuit, inquit, verba facere, & renunciatio non est obnoxia referendis rationibus. sed refutatur per affirmationem: omnino fuisse verborum reddendam rationem. Est autem vnum è signis prioris quæstionis atque ipsa absolutio cum stomacho adhibita. Indignabitur.) Significat tyrannum, qui rationem reddere non sustineat. Bene autem hoc post signa omnia positum est, vt nulla ex parte præsidij quicquam habeat ad defensionem. Cõuictus est, se suasisse eadem quæ Philocrates suasit: prohibuisse, ne in concilium Græci admitterentur: autorem fuisse ciuitati, vt sine Phocensibus pacem faceret, non permisisse vt de iure vlla mẽtio fieret: de Amphipoli dico, & Thracia decepisse vos à legatione regressum: dixisse apud populum, conseruatum iri Phocenses: at perierunt. perituros Thebanos: at sunt incolumes. Qui igitur eò confugere poterit, licere verba facere? Et hõc, cũ fuerit præconibus.) γράμμα est scriptum, quod affigitur ante concionẽ, vt deliberetur, siue de mittendis legatis: siue, legatis reuersis, ad cognoscendum quid dicant. Vulgi inopię.) Pauperum rationibus. Est enim eis concedendum, vt rem familiarem curent.

Sed est quædam expedita ratio.) Obiectio epilogica, & consentanea priori. Altera enim ait, condemnationem Æschinis principium fore inimicitiarum: hæc, non dari Philippo benefaciendi potestatem. Ac illa quidem dicebat, initium fore inimicitiarum Philippi: hæc autem apto ordine, eum ne benefacturũ quidem esse (neque enim fieri potest, vt inimicissimus de hostibus bene mereatur) illud de pace dictũ fuit, hoc ad beneficẽtiam pertinet. In posterũ, aiunt, non benefacturus est populo, si legatos condemnauerimus. sed refutatio sumitur ex arte carentibus probationibus. Profert enim varias epistolas, in quibus cum plurima sæpe promisisset, nihil eum in rempublicã contulisse constet. Sed epistolas vobis recitabo.) In quibus se benefacturum pollicitus, tandem nihil præstitit. Frigidum illud nomen.) Arrogantia refertum scilicet (frigidos enim appellamus arrogantes) dum sursum deorsúmque clamitat, se benefacturum Athenienses.

Ad fastidium vsq. præterisse.) Fraudis satietas nos cepit. aut, vt quidam, ψυχὴν pro vili.

Vsque ad fastidium.) Prouerbiale.

Vsque adeò igitur turpia.) Exordium & aditus digressionis. Cũ autem à sua persona sit auspicatus, tueri conatur suam existimationem: in quo philosophico more magis agit quàm oratorio. Oratori enim expedit, * ea quæ incidunt, quærere: philosopho, rationẽ habere in tota vita suæ existimationis & autoritatis. Occasionẽ igitur sũpsit è verbis Aeschinis. Demosthenici. n. artificij est, nõ à sua persona auspicari vel vituperationis refutationẽ, vel suarũ laudum approbationẽ: sed vi quadã & necessitate videri eò duci. Sic igitur defẽdere se cogitur, tanquã Aeschines cõtumelioſè de ipso sit locutus. Deinde commodè transit à suis moribus ad comparationem morum Aeschinis, & proprius digressionis locus in cõtẽtione cõsumitur, vt propè similis sit parti illi orationis de Corona.

καὶ τοι τούτων οὐδενός.) μὴ τὴν ἀπώλειαν τῆς Θράκης καὶ τῶν φωκέων, ἐψηφίσαντο, ἀναγκάζοντες αὐτὸν ἀφεῖναι τὸν κερσοβλέπτην, καὶ τῆς ἀμφικτυονίας ἀποστῆναι, διὸ λέγει. καί τοι τούτων οὐδενὸς ἀν. ὁ γὰρ ἀν ἔφθη χερσὶ μὴν κερσοβλέπτην ὁ φίλιππος, εἰ πλεῖν ἤθελεν αἰχίνης. ἐσώζοντο γὰρ ἀν φωκεῖς, & ἀνατρέφει τῆς πόλεως ὁ φίλιππος. ἀναναικτήσῃ τοίνυν.) ἀπληκτική ἡ ἀπόθεσις. ἀξιοῖ γὰρ λέγειν φησὶ, μὴ τὸ ἀπαγγέλλειν ἀνόδυνον. λύει δὲ καὶ αἱρεσιν, ὅτι πάντως λόγον δεῖ παρέχειν διθυίας. ἔστι δὲ τῶν σημείων τὰ προτέρου ζητήματος. τὸ δὲ ἀπληκτικὸν εἰσῆκται βαρέως. τὸ δὲ ἀναναικτήσῃ, σημαίνει τὸν τύραννον, μὴ ἀνεχόμενον δύ δύνας διδόναι καλῶς ἢ ἐφ' ἅπασι τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄρχει τέλως τεθειται. ἵνα μηδαμόθεν ἔχῃ πρὸς τὴν ἀπολογίαν ἐπικουρίαν ἐάλωκεν εἰσηγούμενος ταῦτα τῷ φιλοκράτει. κωλύσας τοὺς ἕλληνας κοινωνῆσαι τῶν συνεδρίων. πείσας τὴν πόλιν αὖθις φωκέων ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην μὴ συγχωρήσας τε, πρὸς τῷ δικαίων, μηδένα λόγον ποιῆσαι, πρὸς τῆς ἀμφιπόλεως λέγω καὶ τῆς Θράκης. ἐξεπάτησεν ἀπελθὼν ἐκ τῆς πρεσβείας πρὸς τὸν δῆμον. ἔφη σωθήσεσθαι φωκέας, καὶ ἀπολώλασιν. ἀπολεῖσθαι θηβαίους, καὶ σώζονται. πῶς οὖν δυνήσεται καταφεύγειν ὅπη τὸ ἐξεναι λέγειν.

κἀν τῷθ' ὅταν ἡ κήρυξι.) γράμμα ὅτι τὸ προτεθὲν μόνον τῆς ἐκκλησίας, ὡς τε βουλεύσασθαι, ἢ περὶ τῶν πέμψαι πρέσβεις, ἢ πρέσβεων ἥκόντων, μαθεῖν, ὅ, τι λέγουσι. τῇ τῶν πολλῶν ἀδυναμίᾳ.) τῇ τῶν πενήτων διοικήσαι. δεῖ γὰρ ἐνδυῶν αὐτοῖς ἵνα τὰ οἴκοι διοικήσωνται. ἔστι τοίνυν τις προχείρος λόγος. ἀπόθεσις ὅπλογικὴ καὶ ἀκόλουθος τῇ προτέρᾳ. ἡ μὲν γὰρ, ἀρχὴν ἔθρεψας λέγει γίνεσθαι. ἡ δὲ νυνῶν, ὅτι οὐκ, ἐάσειν δεῖ ποιεῖν τὸν φίλιππον. & ἐκείνη μὲν ἔγκλημα, ὅτι ἀρχὴν ἐμήσεται τῆς πρὸς φίλιππον ἔχθρας. ἐντεῦθεν δὲ ἀκολούθως, ὅτι οὐδὲ δύ ἐργετήσῃ. ὁ γὰρ οἷόν τε τὸν ἔχθιστον δύ ἐργέτην γενέσθαι, τῶν πολεμίων. ἐκεῖνο πρὸς τῆς εἰρήνης ἐστὶν, ἐνταῦθα πρὸς τῇ δύ ἐργεσίας. καὶ ὅτι οὐκ δεῖ ποιῆσαι τὸ λοιπὸν τὸν δῆμον, εἰ καὶ ψηφιούμεθα τῶν πρεσβέων. ἡ δὲ λύσις, ἐξ ἀτόπων πίστεων. παρέχεται γὰρ διαφόρους ὑπόνοιας, ἐν αἷς πλεῖστα πολλάκις ὑποχόμενον. οὐδέν τι τὴν πόλιν ποιήσας φαίνηται.

τὰς δ' ὑποσχὰς ὑμῖν ἀναγνώσομαι.) ἐν αἷς δ' ποιεῖν ἐπαγγειλάμενος, οὐδὲν ἐμαχήσατο εἰς πέρας.

ὅτι τὸ ψυχρὸν τοῦτο ὄνομα.) ἤτοι. ἀλαζονείας γένον. ψυχροὶ γὰρ τοὺς ἀλαζόνας λέγουσιν. ἐν οἷς ἄνω καὶ κάτω βοᾷ δύ ἐργετῆσαι τοὺς ἀθλιωτάτους. παρῳήλυθεν, ἄχρι κόσου ἀπαγγ. σκορέσθημεν τῆς ἀπάτης. ἢ, ὡς τινες, ψυχρὸν τὸ δ' τελὲς, καὶ παροιμιάδες, τὸ ἄχρι κόσου.

οὕτω τοίνυν ἀχρεά.) προοίμιον καὶ εἰσβολὴ τῆς παρεκβάσεως. ἀπὸ γὰρ τῶν οἰκείων ἠθῶν ἀρξάμενος, πειρᾶται τὴν οἰκείαν σώζειν ὑπόληψιν, φιλοσόφου μᾶλλον πρᾶγμα, ἢ ῥήτορος ἀπεργασάμενος. τὸ μὲν γὰρ ῥήτορος συμφέρον ἐστὶ, τὸ τὰ ἐμπίπτοντα ζητεῖν. τοῦ δὲ φιλοσόφου, φροντίζειν τῆς εἰς ἅπαντα τὸν βίον ὑπολήψεώς τε καὶ δόξης. εἴληφεν οὖν τὴν πρόφασιν ἀπὸ τῆς αἰχίνου λογῶν. δημοσθενικῆς γὰρ τοῦτο μεθόδου, τὸ μὴ ἀπὸ τῶν οἰκείων προσώπου εἰσάγειν ἢ φόρτου ἀναίρεσιν, ἢ οἰκείων ἐπαίνων σύστασιν. ἀλλὰ κατά τινα αἰσχίνου ἀγκίλωσιν καὶ χρείαν. ὡς οὖν αἰσχίνου βλασφήμους πρὸς αὐτὸ πεποιημένους λόγους, ἅπερ ἀναγκάζεται τῶν ἐν τῷ σεφανῷ μέρει.

ζεται τὴν ἀπολογίαν ποιεῖσθαι. εἶτ' δύ αφόρμως μέτεισιν ἀπὸ τοῦ οἰκείου ἤθους, ὅπως τὴν αὐτοῦ ἔτασιν τοῦ ἤθους αἰσχίνου. καὶ γίνεται τὸ ἴδιον τῆς παρεκβάσεως, καὶ τὴν * αὐτοπαρέξετασιν. ὡς ἐν προοιμίου τάξει τὸν σεφανῷ μέρει.

ἐπεὶ

ἐκεῖ μὲν γὰρ βίον ὅλον ὅλῳ αὐτέξέτασε βίῳ. ἑκατέρου τὴν ἀπὸ τῆς πρεσβείας ὑπάρχουσαν ἐπόλημψιν ἑκατέρους. τίς μὲν ὢν δημοσθένης τοῖς ἀνθρώποις δημοτικὸς εἶναι δοκεῖ. τίς δ' αἰσχίνης ὑπείληπται. ☾ ὅτι δημοτικὸς καὶ σώφρων τὸν βίον, ☾ ὅτι ἀκόλουθον ἦθος παρέχει τῇ πολιτείᾳ. ☾ ὅτι καὶ φιλαπεχθήμων, καὶ πρὸς φίλους * ἀβέλτερος, καὶ πρὸς ἄλλας κὴ ξαπέζαν ἀσελγής. ὁ γὰρ, ὅτι πρὸς τὴν πόλιν ἄδικος, ὅτι ἀκόλαστος. ὅτι δὲ σώφρων. καὶ γὰρ οἷόν τε τὸν πρὸς ταῦτα ἀκόλαστον, δημαγωγίαν πιᾶν. ἐγὼ γὰρ οἶδ' ὅτι πάντες.) ἵνα δὲ δείγματων. ἡ λύσις. εἰσπήδια.) φησὶ γὰρ εἰσιούσης τῆς βουλῆς, ὁ τὰς θυσίας ποιούμενος.

συμπαρεσβευκὼς τέτταρα ἔτη.) τῷ μήκει τοῦ χρόνου τὴν ἀπολογίαν ἐπέτεινεν. οὐκ ἠρκεῖτο τετταράκοντα ἐτῶν συνήθειαν. ἐπεὶ δὲ εἶλεν ὅλωσθον.) ὑπέμνησε πάντας καὶ συμφορᾶς τοὺς ἀκούοντας. ἀλγοῦσι γὰρ ὅτι τοῖς ὀλωσθίοις, ὡς μόνοις ἂν κωλύσασι φίλιππον δεῖν ὅτι τὴν ἑλλάδα. ὀλύμπια ἐποίει.) ἐκ τῆς πανηγύρεως, τὸ πάθος δεῖν ἀκουόντων ἐπὶ μᾶλλον ηὔξησε. αἱ γὰρ δυσφορίαι τῶν πολεμίων, λυποῦσι τοὺς κατωρθωκότας. ὁ μὲν ἕν, παυσάμενον εἰσήγαγεν ὅτι νίκη καὶ συμφορᾷ τὰ βλάπτων. ἡ δὲ πόλις πλησίστα τοῖς συμβεβηκόσιν, ἔστενε τὰς συμφορᾶς. τὰ ὀλύμπια δ', ὡρῶντος ἀρχέλαος ἐν δίῳ τῆς μακεδονίας κατέδειξεν. ἦγετο δ' ἐπ' ἐννέα, ὥς φασιν, ἡμέρας ἰσαρίθμους τοῖς μούσαις. συνέζευξε δὲ τὰ κατ' αὐτὸν ὅλωσθον. ἵνα δοκῇ παρηυξῆσθαι τῇ τῶν ἑλλήνων ἀλώσει, καὶ συνεορτάζει ☾ ὁ αἰσχίνης. οἷον, ἐγὼ μὲν ἐθρήνουν, φίλιππος δὲ ἑτέρᾳ μὲν ἀρχῇ παρηύξησεν. εἰς δὲ τὴν θυσίαν ταύτην.) ἐκ δευτέρου ηὔξησε τὰ συμβεβηκότα. ☾ δὲ τοῖς θεοῖς ἔθυεν, καὶ παρηύξησε συνεκορτεῖτο. τεχνίτας δὲ, τοὺς ὑποκριτὰς ἔστι καλεῖ κωμικούς τε καὶ τραγικούς. τὸ δὲ τοῖς ἔθεσι ἐμφασιν, ἵνα φθείσῃ τῷ σατύρῳ, ἔδοξε δικὴ τῆς διανοίας τοῦ λόγου. τὸ δὲ σιγᾶν καὶ μὴ φθέγγεσθαι, σημεῖον τοῦ πένθους καὶ ἀνιᾶσθαι τοῖς συμβεβηκόσι γινέται. τί δὴ μόνος οὐδὲν ἐπαγγέλλεται.) τὸ μὲν ἐπαγγέλλεσθαι αἰτεῖν σημαίνει ὅπερ ἦν ἔθος τῷ φιλίππῳ δικαφθείρειν ἐν συμποσίῳ, σωίζεσθαι, καὶ τὴν ἐγκράτειαν ἐπαινεῖ τοῦ σιωπῶντος. μικροψυχίαν δ' ὠνόμασε, τὴν περὶ τὰ χρήματα φειδώ. ἡ δὲ πλάσις σύμπασι τὸ ἦθος ἐμφανίζει, ὅπως χρημάτων κρείττων ὁ σάτυρος, καὶ ταῦτα τεχνίτης ὤν, καὶ συνήθειαν ἔχων τοῦ λαμβάνειν. καὶ ἡ πολλὴ δ' ὠδοφάλησις, καὶ ὁ μὴ τοῦ δίους λόγος, καὶ τὸ μὴ ὀλιγωρεῖν δύθυς τῆς αἰτήσεως. μέγεθος γὰρ ἐμφανίζει τῆς αἰτήσεως. δύνοιαν δὲ τοῦ αἰτοῦντος. δέδοικε δ' μὴ δικαίαν.) δι' ὧν δὲ λαβεῖν δοκεῖ φησὶ ποιεῖται, πλέον εἰς τὸ δοῦναι παροξύνει τὸν φίλιππον. καί τι καὶ νεανιδωδέστερον τοιοῦτον.) τὸ ἀλαζονικὸν αὐτοῦ καὶ αὐθάδες δικαβάλλει. ἐμφαίνει δὲ βαθέως, ὅτι καὶ φωκέας εἰ ἐξήτησε φίλιππον αἰσχίνης, οὐκ ἂν ἀπέτυχεν. αἰσχάλωτοι γεγόνασιν.) οὐδὲν ἁμαρτήσασαι, δ' ἀλλοδίας μετεσχήκασι τύχης. βούλομαι δέ σε ἀκοῦσαι.) ἵνα μὴ ἄλλό τι ὑποπτεύσῃ ὁ φίλιππος, δίδάσκει αὐτὸν τοῦ αἰτίαν. τοῦ μὴ ἀνάξιόν τι παθεῖν.) ὥσαν γάμου ἐχούσας, μὴ δικὰ τοῦ ἀποδείαν τῆς ἀναγκαίων πορνεύσωσι. τοσοῦτον κέρδος.) τὸ ἴδιον τῆς δυσμενείας τῆς ἐν τῇ κωμῳδίᾳ προσέθηκεν ὑ ῥήτωρ.

ὡς τε φίλιππον παθεῖν.) τὰς αὐθροφόνας ἐκάλεσε τύχας, καὶ πέπονθέ τι αὐθροφόνον. καί τοι τῆς ἀποκτειναντων.) ὅσον δύναμεως αἰτησις ἰσχύει, δεδήλωκε, δι' ὧν ἐπλάθετο τοῦς περὶ τὸν ἀδελφὸν δύνοίας ὁ φίλιππος. ἐξετάσωμεν δή.) εἰ εὐνοια δικαίαν τοῦ δόξαν. δικαίᾳ γὰρ τε, κληθέντες γὰρ οὗτοι.) δηλοῖ ὅτι αὐτὸς ἐκέκλη-

A Nam illic totam vitam cum tota vita contulit: hic opinionem quam vterque ex legatione consecutus est. Quis Demosthenes apud homines esse videatur? quis Æschines habeatur? Demosthenem & in vita modestum, & iis præditum moribus, qui consentanei sunt populari imperio: non esse cupidum simultatum, simplicem erga amicos, non in conuictores & contubernales impium. At illū iniurium in rempublicam, immodestum, non temperantem. Neque enim fieri potest, vt qui est in iis rebus immodestus, iustarum actionum sit studiosus. Ego verò scio omnes.) Refutatio fit per exempla. εἰσπήδια initia, auspicia) Senatu enim ineunte, præcedit is qui rem diuinam facit.

Quadriennium legatione vnà obita.) Prolixitate temporis defensionem exaggerat: non veritus est quatuor annorum consuetudinem.

Postquam enim cepit Olynthios.) Commonefacit mali & calamitatis auditores. Dolent enim vicem Olynthiorum, vt eorum qui soli prohibere potuissēt Philippum, ne inuaderet Græciam.

Olympia celebrabat.) Mentione celebritatis affectum audientium magis etiam auxit. Nam res secundæ hostium molestę sunt victis. Ille igitur triumphales epulas instituit, ob victoriā & calamitatem Græcorū. respublica verò icta illo euentu, gemuit calamitates. Olympia verò primus Archelaus Dij Macedoniæ oppido instituit, eáque nouem diebus, vt aiunt, agebantur, ad numerum Musarum. Adiunxit autem Olynthi excidium, vt videatur de Græcię captiuitate triūphasse, & interfuisse festiuitati, etiam Æschines: quasi diceret, Ego quidem lamentabar: sed Philippus festum cum Æschine agebat.

Ad id autem sacrificium.) Iterum amplificat euētum. Nam & diis sacrificabat, & celebritas comparabatur. Artifices.) Sic vocat histriones tum comicos tum tragicos. Significationem autem morum quos, Satyro tribuit, ostendit per sententiam orationis. Nam tacere, & non loqui, signum est gemitus & doloris de iis quæ acciderunt.

Cur solus ipse nihil postularet.) ἐπαγγέλλεσθαι hîc petere significat. Probat autem Philippo morem fuisse corrumpendi homines in conuiuio, & continentiam tacentis laudat. Pusillitatem verò nominat pecuniæ parsimoniam. sed vniuersum figmentum ostendit mores Satyri, pecuniæ contemptoris, idque cum esset artifex, & accipere assuetus. Præterea prolixitas petitionis, & trepida oratio, & quòd non statim ad petendum accurrit, magnitudinem petitionis ostendunt, & petentis beneuolentiam.

Vereri se ne frustretur.) Quò se magis vereri ostēdit, eò Philippum magis ad dandum incitat.

Ac tale aliquid iactasset.) Eius arrogantiā & pertinaciam perstringit. & obscurè significat, etiam Æschinem si pro Phocensibus intercessisset, fuisse impetraturum. Captæ sunt.) Cum nihil ipsæ peccarint, alienæ fortunæ pertulerunt societatem.

Volo autem te audire.) Ne quid aliud suspicaretur Philippus, causam eum edocet.

Ne quid indignum patiantur.) Cum nubiles sint, ne propter rerum necessariarum inopiam meretrices fiant. Tantum plausum.) Verbum proprium successum in Comœdiis, apposuit orator.

Vt Philippus moueretur.) Humanæ sortis misereretur. Quamuis ex interfectoribus.) Quantum tempestiua petitio valeat, ostendit: quum Philippus fraternæ beneuolentiæ sit oblitus. Examinemus igitur.) Per ironiam exagitat * opinionem.

Vocati autem isti.) Significat se non vocatum esse.

Sciebat enim,inquit,me non facturum. Non veni.)Maius aliquid innuit,se etiam vocatum non abiisse.Illud etiam addit, Tyranni seruum discernere potuisse benevolos & malevolos reipublicæ, cum Æschinem & Phrynonem & Philocratem vocarit. Ita sciebat similes ad conuiuium adiungere.

Filium Phædimi.)A patre notat filium, commonefacit & oblatarum reipublicæ calamitatum:& cœnasse eos apud filium eius,qui populari statui nocuit. Consentaneum enim erat,libidinosè educatum, eius generis instituere conuiuia, quæ à modestia essent aliena. ἄχοντο,abierunt.) Hoc verbum incitatam eorum cupiditatem indicat:tantum non auolarunt, tãtum non præsentia sua inuitationem anteuerterunt.

Ego verò nõ iui.)subindicat,se vocatum non abiisse:sed ita tamen ambiguè profert, vt non esse vocatum,liceat intelligere. Nam illud vocati isti,se nõ ex contemptu non esse vocatum, ostendit, sed notum fuisse suum in triginta tyrãnos odium,& eorum liberos qui reipublicæ nocuissent. Poltquam ad pocula venerunt.)Cum desiissent edere,potabant duntaxat, neque mirũ erat eos inebriari & insanire,sed venire à cœna ad potandi libidinem,satis est ad accusandum, legatum & oratorem. Coarguit etiam opinionem de eius temperantia excitatam ostendẽdo eius inebrietate intemperantiam. Introducit quandam.) Vt ingressus mulieris opportuno tempore fiat,eam ad potantes & ebrios introducit, atque ostendit similitudinem conuiuiorum.Philippus enim capta Olyntho conuiuium celebrabat.Xenophron conuiuium apparabat propter spolia & captiuos Olynthiorum.

Ingenuam & modestam.)His verbis suos mores & quam habebat de Olynthiis opinionem,ostendit.

Ingenuam & modestam.)Etiam post captiuitatem non mutauit fortuna mores, non peruertit seruitus ingenium. Captiuæ autem mulieris meminit,vt cõcitet audientes:& vt Æschinis existimationem dejiciat,intemperantiam & petulantiam eius exagitat.vt autem probabilis videatur oratio,narrationem forma ferè poëtica,& cum euidentia exponit.

Sic bibere modestè,& edere.) Oportebat esse aliquem qui enunciaret,vt fides orationi conciliaretur: & vt is qui enunciarat testimonium haberet, illius petulantiæ se non fuisse socium.

Cogebant.) Ad asseuerandam pertinet mulieris modestiam. & addendo, Modestè, probabilitatem conciliat verbis.Non enim dissimile veri erat, eam cum cogeretur,modestè vnà edisse, & nullam sibi factum iri iniuriam putasse.

Vt narrabat Iatrocles.)Eo enim die me ne conuenire quidem potuit,propterea quòd ad vesperam vsque conuiuium durauit.Me.)Indicat suum rectum propositum.Neque enim ei narrasset,nisi scisset, eũ ægrè laturum.Vt autem res procedebat(Nõ vniuersè exposuit petulantiam.Neque enim probabile, neque oratorium fuisset,statim importunè rem aggredi,& summum ardorem ostendere.* vt naturæ necessitas etiam coarguat eorum institutum. Neque enim dissimile veri erat, apud tyrannum captiuã mulierem fuisse contumeliosè habitam.Sciendum autẽ, hoc loco surrexisse iudices, & destituisse oratorem, dum diceret:Eubulo patrocinante Aeschini,& odio prosequente oratorem,& sic locuto ad iudices, Hæc flagitia commemorantem auditis Demosthenem? τὴν ἀκολασίαν. οὐ γὰρ πιθανὸν οὐδὲ ῥητορικὸν ὦ δικασταὶ δοκεῖν τοὺς * ἀπιτάνως ὑπβαλεῖν τῷ πράγματι, καὶ τῆς ἀκμῆς ἡγεῖσθαι τὸν ἔλεγχον. ἵνα ἡ ἀνάγκη τὴν φύσιν ἐξήγαγε καὶ τὴν πρᾶξιν. οὐ γὰρ ὦ ἀπεικὸς ἦν ἐν τοιούτῳ συμποσίῳ καὶ τοιούτοις ἀνδράσιν ὑβρεως γυναῖκα αἰχμάλωτον ἡγεῖσθαι.

ἴσως ἂν ὅτι ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ ἀνέστησαν οἱ δικασταὶ καὶ εἶασαν τὸν ῥήτορα λέγοντα· ἢ δ' ἐβούλου συμπεριπατοῦντα μὴ τῷ αἰσχύνῃ, μισοῦντος ἂν τὸν ῥήτορα, εἰπόντος αὐτοῖς, τοιούτων αἰσχρῶν αὐτὸν ἀναθέντος λέγοντος δημοσθένους;

ἤδει γὰρ ὅτι οὐ παραγενήσομαι. ἀλλ' ἦν τὸ, οὐκ ἐπορεύθην, μεῖζον αἰνιττόμενος, ὡς καὶ κληθεὶς οὐκ ἀπῆλθον. δηλοῖ δ' ὅτι ὁ τοῦ τυράννου πᾶς οὐκ ἠγνόησε διακρίνων τοὺς βουλομένους καὶ βούλους τῇ πόλει. καλεῖ γὰρ αἰσχίνην, καὶ φιλοκράτην καὶ φρυώνα. οὗτος ἦδει τοὺς ὁμοίους συγκεκροτεῖν εἰς συμπόσιον.

τὸν υἱὸν τοῦ φαιδίμου.) ἀπὸ τοῦ παιδὸς χαρακτηρίζει τὸν πατέρα. ὑπέμνησε δὲ καὶ τῆς συμβεβηκότων τῇ πόλει δεινῶν. καὶ ὅτι ἐδείπνουν ἅμα τῷ παιδὶ τοῦ λυμηναμένου τότε τὴν δημοκρατίαν. εἰκὸς γὰρ ἦν, τεθραμμένον ἐν ὕβρει, τοιαῦτα συγκροτεῖν συμπόσια γεγυμνωμένα τοῦ σώφρονος. καὶ, τὸ ᾤχοντο, πλείστην ἐμφαίνει τὴν ἡδονήν. μόνον οὐκ ἦσαν ὑποπτεροι, φθάσαντες τῇ παρουσίᾳ τὴν κλῆσιν.

ἐγὼ δ' οὐκ ἐπορεύθην.) ἔμφασιν μὲν ἔχει τοῦ αὐτὸν μὲν κληθέντα μὴ ἀπελθεῖν. ἔχει δὲ καὶ μεσότητα τοῦ μὴ κληθῆναι. τὸ γὰρ κληθέντες οὗτοι, ὅτι οὐ δικαίως καταφρόνησιν οὐκ ἐκλήθη αὐτὸς, δείκνυσιν. ἀλλ' ὅτι ἐγινώσκετο μισῶν τοὺς ἑξήκοντα καὶ τοὺς τῶν λυπησάντων παῖδας τὴν πόλιν.

ἐπειδὴ δ' ἦκον εἰς τὸ πίνειν.) σωσαίνουσι τὸ ἐθίδην, ἔπινον μόνον. καὶ εἰκότως ἐμέθυσκοντο καὶ παρῴνουν. τὸ δὲ μὴ δεῖπνον ἦκεν εἰς * φιλοσοφίαν, ἱκανὸν εἰς κατηγορίαν ἀνδρὸς σωφρονοῦντος καὶ ῥήτορος. τὴν δοκοῦσαν. ἢ σωφρονοῦντα ἐξήγγειλε, δεικνὺς ἀκρατῆ ὄντα μέθην.

εἰσάγει τινά.) ἵνα ἡ εἴσοδος τῆς γυναικὸς καιρὸν τὸν πρέποντα λάβῃ, πίνουσιν αὐτῆς καὶ μεθύουσιν εἰσάγει. δείκνυσι δὲ συγκρότειαν τοῦ συμποσίου. ὅτι μὲν ὁ φίλιππος μετ' ὀλιγοστὸν ἀλοῦσαν ἤγαγε συμπόσιον· ὁ δὲ ξενόφρων, συνεκρότει συμπόσιον ὃν τοῖς λαφύροις καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις τῆς ὀλυνθίων. ἡδυπάθειαν δὲ καὶ σώφρονα εἰπὼν, τὸ οἰκεῖον ἦθος καὶ ὃν εἶχεν ὑπόληψιν ὄντα ὀλυνθίων ὑπεσημαίνεται. ἡδυπάθειαν δὲ καὶ σώφρονα ἡγούμενος, καὶ μὴ τοῦ ἅλωσιν οὐ διέφθειρεν ἡ τύχη τὸν τρόπον. ἐκ ἤμειψεν ἡ δουλεία τοῦ γνώμου. ἵνα δὲ παρῃξώῃ τοὺς ἀκούοντας, τῆς αἰχμαλώτου γυναικὸς ἐμνημόνευσεν. ἵνα δὲ ἀφῇ ταῦτα τοῦ αἰσχίνου δόξαν, τοῦ ἀκρασίαν καὶ ἀκολασίαν διεκωμῴδησεν. ἵνα δὲ πιθανότητα ὁ λόγος λάβῃ, ὡς ἐν ποιήσεως εἶδει σωέπλασε τὸ δίηγημα, ἐναρμόττων τῷ λόγῳ διδούς.

οὕτωσὶ πίνειν ἡσυχῇ καὶ ξώγλυ.) ἔδει τινὰ εἰσαγγέλλοντα, ἵνα καὶ ὁ λόγος τοῦ πίσιν λάβῃ, καὶ ὁ εἰσαγγέλλων μάρτυρίαν ἔχῃ, τῆς ἀκολασίας μὴ κοινωνεῖν. τὸ δὲ ἰωάγκαζον, βεβαιοῦντός ἐστι τῆς γυναικὸς τοῦ σωφρονοῦντος. καὶ ἡσυχῇ σωφθεὶς, πιθανότητα εἰργάσατο. οὐ γὰρ ἰῶ ἀπεικὸς ἀναγκαζομένῳ, * εἰθ' ὁρῶσαν ἡσυχῇ κοινωνεῖν ξαπίνης, μηδὲν οἰομένῳ ἀδικήσεσθαι.

ὡς διηγεῖτο ἰατροκλῆς ἐμοὶ τῇ ὑστεραίᾳ.) αὐτῇ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ οὐδὲ συντυχεῖν μοι δεδώκασι. διὰ τὸ μέχρι τῆς ἑσπέρας κατοχικέναι τὸ συμπόσιον. τὸ ᾧ ἐμοὶ, ἔμφασιν ἔχει τῆς ἀπ' ὀρθῆς σωφρονίστεως. οὐ γὰρ ἂν αὐτῷ διηγεῖτο, εἰ μὴ ἤδει ὅτι ἀγανακτῆσαι ἔμελλεν.

ὡς δὲ σωφρονεῖ τὸ σῶγμα.) οὐκ ἀθρόως ἐξήγγελε τοῦ λαβεῖν καιρόν. ἐκ ἤμειψεν ἡ δουλεία τοῦ γνώμου. ἵνα δὲ παρῃξώῃ τοὺς ἀκούοντας, τῆς αἰχμαλώτου γυναικὸς ἐμνημόνευσεν. ἵνα δὲ ἀφῇ ταῦτα τοῦ αἰσχίνου δόξαν, τοῦ ἀκρασίαν καὶ ἀκολασίαν διεκωμῴδησεν. ἵνα δὲ πιθανότητα ὁ λόγος λάβῃ, ὡς ἐν ποιήσεως εἶδει σωέπλασε τὸ δίηγημα, ἐναρμόττων τῷ λόγῳ διδούς.

ῥητῆρα

ῥυτῆρα δὲ μάστιγα.) κυρίως ὁ λέγεται ῥυτὴρ ὁ χαλινὸς, ὥσθ' ἁπλῶς τὸ, ῥύεσθαι καὶ ἕλκεσθαι ὑπὸ τοῦ ἱππέως. καί τι καὶ ἀδεῖαν ἐπῳδὸν.) μίμησις ἀκριβὴς τοῦ ἀκρατῶς ἐχόντων. σφοδροτέρων) ὥδ' ἔστι. μουσικοί. τῆς ὀξύτητος ἀπὸ ἀσθενείας καὶ τὸ ᾄδειν κελεύειν καὶ τὸ καταπλήττεσθαι. ἀδημονούσης τῆς ἀνθρώπου. ἔδει εἰπεῖν, βοώσης καὶ ὑπὸ καμνομένης τοῖς βοηθήσουσι, οὐκ ἀδημονούσης. ἀλλὰ τῆς φύσεως τὴν ἀδρότητα διὰ τῆς λέξεως ἐνέφηνεν. οὕτως οἶδεν οἰκείοις χρῆσθαι, ὀνόμασι, σημαίνουσι τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασι τὰς φύσεις.

Οὔτε ἐθελούσης.) ἵνα τὸ μὴ θέλειν τὴν γνώμης ἔργον ᾖ. τὸ δὲ μὴ ὑβρισμένης, τὴν ἀγωγῆς καὶ τοῦ βίου. οὐδὲ γὰρ ἦν τὸ τοιοῦτον. ὕβρεως τὸ πρᾶγμα ἔφασαν.) ὅλως μὲν δὴ μεταβάλλειν εἰς δωροδοκίαν, φιλοκερδὴς σωφρονοῦντα. ὅτε δὲ εἰς ἀκολασίαν καὶ ἀκρασίαν. τότε φρενῶν, διὰ τοῦ πρὸς τὸν υἱὸν πρᾶξιν. οὐ γὰρ ἦν ἀπεικὸς, τὸν πρόσθεν τοῦ ὤφειλε τοῖς παισὶ, τοῦτον εἰς γυναῖκα ἀλλοτρίαν ὑβρίζειν. καὶ οὐκ ἀνεκτὸν ἦν) τοῖς θεοῖς ἐχθρῶν.) ἐνταῦθα λαμπρῶς, ἵν' ἔχουσι δυσμένειαν πρὸς τὴν δημοκρατίαν, ἐξήλεγξεν. ταῦτα γάρ φησι τῆς πικρίας, ἵν' ἔχουσι πρὸς τὸν δῆμον, ἔστι τεκμήρια. τὸ δὲ ξυφᾶν, οἷον ἐν ἐξουσίᾳ ἦν) τοῦ πράττειν ὅ, τι βούλεται.

Καὶ κάλει παῖδα.) μιμεῖται ὥσπερ ἐν δράματι τὸν ξόπον ἐξεστηκότων ἀνδρῶν μέθῃ, καὶ ἔρωτι πεπληγότων.

εἰπούσης τι καὶ δακρυσάσης.) καλῶς εἰσήγαγε τὰ ὑπ' ἐκείνης ῥηθέντα. ἵνα ὁ ἀκρατὴς οἵνταν πρεσβεύσαν αὐτὸν ὑπὲρ τῶν ἀθλιωτάτων πόλιν, τὸ τί γὰρ εἰπεῖν, ἔμφασιν ἔχει, ὅτι ὑπὲρ τοιαύτην ἀνέδραμε ταῖς ἐλπίσιν, ὑπολογισάσα, καὶ ταῦτα φάσκουσα πρὸς τοὺς ἀθλιωτάτους ὑποκρίνεσθαι; ἆρα μὴ ἐν σκύθαις εἰμὶ, οὗτοι τῆς φιλανθρωποτάτης πρέσβεις πόλεως; καὶ τὸ ἐδάκρυσε δ', ὅπερ ἐξ ὧν ἤλπισεν ἐλεεῖσθαι, ὥσθ' ὑβρίζετο.

Διερρήξας τὸν χιτωνίσκον.) καὶ τὸ ἄγριον καὶ τὸ αἰσχρὸν σημαίνει τῆς γνώμης. ἐγύμνου γὰρ τὸ σῶμα διότι πρὸς ἡδονὴν ἦδε γινόμενον τοῖς θεωμένοις. ξαίνει καὶ τὸ νάτου πολλάς.) τὸ ἄμεζον τοῦ πληγῶν, τὴν πρὸς τὴν πόλιν βεβαιοῖ δυσμένειαν. ἔξω δ' αὐτὸ οὖσα.) ἐμβρύπρωτος ἡ γυναικὸς τὴν σωφροσύνην. ἐὰν γὰρ καταφύγῃ ὅπου τὸν συνδόμενον ἡ ἀσχημίας. οἷδε γὰρ πάντως αὐτὸν ὅπου τοῖς γινομένοις ἀνδιζόμενον. ὅθεν αὐτὸν ὑπέθετο καὶ δημοσιούμενον αὐτῷ τῇ ὑστεραίᾳ τὰ γινόμενα. ἢ καὶ πρόφασιν ἢ ἀναξέπει τινὰ ζάπεζαν. τοῦτο ἢ ὡς πρὸς τὸ ὑπ' αἰσχίνου εἰρημένον καὶ τοῦ ῥήτορος. ποῦ δ' ἄλες, ποῦ ζάπεζαι; ἰδοὺ γὰρ ἃ αἰτᾶται αὐτὸς πεποίηκε. καὶ γὰρ ἡ παροινία.) καλῶς ὠνόμασεν ὅτι τοιούτοις ἔργοις, καθάρματον αἰσχίνην * αὐτῷ γάρ ἐστι κάθαρμα τὸ καθαιρόμενον, καὶ ὃ ἂν ὑποσείσαιτό τις. ἵνα δὲ μὴ μικρὸν ἡγήσωνται οἱ ἀκούοντες τὸ γινόμενον. ἤυξησεν αὐτὸ τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ θετταλοῦ καὶ τῶν ἀρκάδων, * γένεσιν ἑλληνικοῖς καὶ αὐτοκειμένοις τῇ πόλει. λυπεῖ γὰρ τοὺς ἀκούοντας ὅταν τὰ παρ' αὐτοῖς συμβαίνοντα ἡδονὴν καὶ γέλωτα καταπαύζει τοῖς ἐναντίοις. ἐχθροὶ γὰρ ἦ ἀρκάδες καὶ θετταλοί. καὶ διόφαντος ἐν ὑμῖν.) οὐκ ἐπὶ δημοσθένους μόνης κατηγορίας φαίνεται δεινὸν τὸ γεγονός. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ διοφάντου καταβοήσεως. ὅπερ μοί τοι γε τοῦ βίου εἵνεκα τοῦ αἰσχίνου καὶ τῆς ὑπολήψεως ἐῤῥέθη σύμπαντα, δῆλον ἐπὶ τοῦ ἐπαγομένων. τί γάρ φησιν; καὶ τοιαῦτα συνειδὼς αὐτῷ πεπραγμένα. καὶ ἐξῆς οὕτως. * ἆρα ἐφάνετο ὁ δημοσθένης ἀνιώμενος ὅτι τῇ ὑπολήψει καὶ τῇ δόξῃ, ἧς ἐτύγχανε πρὸ τὴν ἀξίαν, αἰσχίνου. αἰσθοῖτο γὰρ τὸ φρόνημα τοῦ ἐλευθέρου, οἱ παρ' ἀξίαν δὲ πεφθονοῦντες, καὶ ὅτι μὲν τυρεῖ τοῦ θεωρήματι καὶ ἰσχνόστης

ῥυτῆρα, flagellum.) Propriè autem ῥυτὴρ frenum dicitur, eo quòd teneatur & trahatur ab aurigis. Atque aliquid etiam cantare iubebant.) Imitatio diligẽs intemperantium hominum. Videri enim volunt etiam Musici. Est autẽ eiusdẽ proteruitatis, iubere canere, *& recumbere. Aestuante autem muliere.) Dicendum erat, clamante & auxilium implorante, non æstuante: sed naturæ imbecillitatem per vocabulum hoc ostendit. Ita scit vti propriis verbis, subiectarũ rerum naturam declarantibus.

Et nolẽte.) Vt nolle ingenij sit, nescire educationis & vitæ, non enim his rebus educata fuerat.

Contumeliam id esse dicebant.) Cum corruptelæ exagitandæ sunt, adiungitur Philocrates. Cum petulantia & intemperãtia, Phrynon, propter factum illud de filio. Neq. enim incredibile erat, eum qui filium prostituisset, petulanter tractasse alienam mulierem. Nec ferendum esse vt diis inuisa.) Hic clarè coarguit, quanto libertatem odio prosequantur. Hæc enim, inquit, acerbi in populum odij sunt argumẽta. Fastidire.) Quasi dicat: potestatem habere agẽdi quicquid libeat.

Et voca puerum.) Imitatur, tanquam in fabula, homines, qui propter ebrietatem non sint apud se, & amore attoniti. Cum dixisset aliquid & lacrymasset.) Probè affert ea quæ pro ipsa dicta sunt, vt putet auditor eam doloris vehementia percitam, inuocare vrbẽ Athenienſium. Nam aliquid dicere significationem habet, eam spe inductam recurrisse ad Athenienses, cum eiulatu dicentem, Hæc apud Athenienses sustineo? nunquid apud Scythas sum? isti legati sunt vrbis humanissimæ? Lacrymauit.) Quod apud quos se misericordiam inuenturam sperarat, ab iis vexaretur. Direpta tunica.) Et ferociam & turpitudinem ingenij significat. Nudabat enim corpus, eò quòd voluptati id esse sciebat spectantibus.

Tergo multas plagas infligit.) Immodicæ plagæ confirmant odium in vrbem Olynthiorum.

Cum autem extra se esset.) Testificatus est de modestia mulieris. Neque enim confugisset ad eum, quẽ illa petulantia delectaret. Omnino enim scit Iatrocles illud factum laudi sibi ducere. Vnde facit postridie ea quæ facta sunt referentem: neque verò de industria subuertit mensam. Hoc verò quoddammodo refertur ad illud quod ab Aeschine in oratorẽ dictum est, Vbi sal? vbi mensa? Ecce enim ea quæ culpat, ipse fecit.

Etenim vinolentia.) Rectè nominat propter talia facta κάθαρμα, id est, sordes, Aeschinem. Significat enim ei κάθαρμα, id quod repurgatur, & quod excuti solet. Ne verò auditores id quod fiebat, parui ducant, exaggerat testimonio Thessalorũ & Arcadum, Græcarum nationum, & reipublicæ aduersantium. Molesta sunt autem auditoribus, ea quæ apud ipsos fiunt, quum voluptati & risui sunt aduersariis. hostes enim erant & Arcades, & Thessali.

Et Diophantus apud vos.) Non ob solam accusationem Demosthenis videtur indignum esse facinus, sed ex Diophanti etiam vociferatione. Verùm propter vitam Aeschinis & existimationem illa dicta esse omnia, constat ex iis quæ sequuntur. quid enim ait? Et talium sibi conscius facinorum. *& postea sic, Nonne constabat Demosthenem dolere de existimatione & gloria, quam præter dignitatem cõsequebatur Aeschines? Offẽdũt. n. animos, indignorũ res secundæ: & hanc sententiã comprobat Isocrates

in Panegyrico, dum censet, inuidendum esse Barbaris, qui præter dignitatẽ magnum imperiũ teneãt.

Et puerum adhuc in cœtibus.) Inserta ætate, crimẽ subindicat. Videntur autem ea sacra, initia esse plebeia & vulgaria, & non admodum veneranda.

Et binis aut ternis drachmis.) Interdum enim scribæ accepta pecuniola aliter legebant, ad vtilitatẽ eorum qui conduxerant, leges & decreta.

In alienis ædilitatibus.) Minimum abest ab insania, nudis verbis bono ciui obiicere corruptelam.

Audio enim eũ.) Hactenus absoluit eã partem qua accusatur Æschines. Ab hoc loco autem ea quoque defendere vult, de quibus est ab Aeschine accusatus. Rectè autẽ fecit, qui ea in peroratione collocarit, & non in confirmatione. Nam alioqui visus esset seipsũ accusare.

λογισάς.) Hi vocabantur, qui referendis rationibus obnoxios ad populum adducebant. Erat enim quidã & logistarum magistratus.

Omnium quæ accuso.) Excessu, dicendo Omniũ, indicat absurditatem & mendacium eius. B

Verùm me quis accusat.) Non enim si Demosthenes fuit particeps, natura rerum mutata est.

Nam ego si hæc.) Primùm concedit, atque instantia vtitur, fretus enim est sua innocentia.

Me igitur non fuisse socium.) Hic incipit instãtia.

Cum eum non sinebatis ire legatum.) Volentem enim eum in tertia ire legatione, quam excusatione morbi recusarat, non siuerunt egredi.

Sed & ciuitas probibebat, & ego accusabar.) Verba hæc indignationem præ se ferunt, fortassis autem ab arte & actione proficiscuntur.

Quæ vel heri emptum.) Homo non præmeditatus, nõ antè institutus, sed heri è Barbaria huc ꝓfectus.

Aut particeps.) Parte mecum accepta, vt interim fateatur se accepisse Æschines.

Cum testes haberet.) Eos qui audiebant, tanquam si multis testibus præsentibus diceret.

Et reserat perridicula.) Ego non recusabam redde- C re rationes, sed ipse prohibebat.

Si quis apud eum homines de eo bene meritos.) Apertè de Philippo bene meritum esse dicit Aeschinẽ, rei exaggerandæ causa: sed se de Republica: non itẽ, vitandæ inuidiæ causa. quanquam sententia par aliquid postulat. Nec si malum ego.) Cũ antè posuerit pulchrum & magnum, subiecit φαῦλον, quod significat malum & vile.

Iam illud etiam considerate.) Absoluta sua sentẽtia, concludit à moribus iudicantium, & ab eo instituto, quod habeant in præsentia: & quid de iis iudicaturi sint Græci, si hanci causam malè iudicarint. Sed quia existimatio Aeschinis non mala, neque obscura erat in vrbe, ex quo Timarchum accusarat: Demosthenes ad eam opinionem amouendam, & ad ostendendum, vitam cum existimatione non consentire: duo conuiuia finxit, & simile simili comparauit. locus enim idem conuiuij, Macedonia ponitur. Sunt & personæ similes. tragicus enim histrio est Æschines: histrio est & Satyrus. In vtroque etiam est bibẽdi studium, & * iudicium de rei venereæ incontinẽtia & ebrietate. Proinde Satyrus virgines nubiles petit, ob temperantiam non victus à forma, sed tuens pudicitiam puellarum. At orator Athenienſis, mulierem quæ virum habet nactus, à forma vincebatur, & in ebrietate incalescebat. & quia narratio suspecta erat, locum fabulæ assignauit ædes vnius è numero triginta tyrannorum. Oportebat enim apud hominẽ luxuriosum institui conuiuium. & vt oratio probabilis videretur, compotatio cœna instituitur: τῷ συγκεφαλαίῳ συμπόσιον. καὶ ἵνα ὁ λόγος τὴν πειθὼ περιλάβῃ, πότος μὴ τὸ δεῖπνον συνίσταται. καὶ

A ἐν τῷ πανηγυρικῷ, τοῖς βαρβάροις ἀξιοῦν φθονεῖν παρὰ τὴν ἀξίαν πολλῶν κυρίοις καθεστηκόσι. καὶ παῖδα ὄντα ἐν θιάσοις.) ἀναμίξας τὴν ἡλικίαν, τῷ διαβολῷ ὑπέφηνε. δοκεῖ δ' ταῦτα εἶ) μυστήρια δημοτελῆ καὶ κοινά, καὶ οὐ πάνυ σεμνά. καὶ δυοῖν καὶ ζιῶν δραχμῶν.) ἐνίοτε δὲ λαμβάνοντες οἱ γραμματεῖς ἀργυρίδιον, ἐτέρως ἀνεγίνωσκον πρὸς τὸ χρήσιμον τῷ μισθωσαμένῳ, τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα. ἐν κορηγίοις ἀλλοζίοις.) ἐγυτάτῳ μανίας καὶ ψιλῷ λόγῳ δωροδοκίας ὀνειδίζειν τῷ φιλοπόλιδι. ἀκούω δὲ αὐτάν.) ἕως ὧδε, ἐπλήρωσεν τὸ πρῶτον κατηγορίας αἰσχίνου. ἐντεῦθεν ὁ βουλεύ- C σων ἑαυτὸν ἀπολογήσασθαι. εἰς ἃ αὖτε κατηγόρησεν αἰσχίνης. καλῶς ὁ ἐποίησεν, ὅτι ἐν τοῖς ὁπλόοις ἔταξε ταῦτα, καὶ οὐκ ἐν τοῖς ἀγῶσιν. ἦ δὲ αὖ ἐδόκει ἑαυτὸν κατηγορεῖν. λογισταὶ ὁ ἐκαλοῦντο, οἱ εἰσάγοντες ἐν τῷ δήμῳ τοὺς ὑπευθύνους. ἀρχὴ δὲ ἦν καὶ αὕτη τῆς λογιστῶν.

πάντων ὧν κατηγορῶ.) τῇ ὑποβολῇ δηλοῖ πάντων εἶναι, ἐμφαίνει τὸ ἄτοπον, καὶ ὅτι ψεύδεται. ἐμοῦ μὲν τοι τῆς κατηγορεῖ.) οὐ δὲ εἰ δημοσθένης μετέχειν. ἔμφυτον ἡ φύσις τὰ πράγματα. ἐγὼ μὲν δὲ εἰ ταῦτα.) συνῳδέχει πρῶτον, τῇ αὐτοπεποιθήσει χρώμενος. παῤῥεῖ δὲ αὖτε τῇ ποιότητι. οὐκοῦν ὡς οὐ κεκοινώνηκα.) ἐντεῦθεν ἡ σύστασις. ὅτ' αὐτὸν ἠκ εἰᾶτε πρεσβεύειν.) βουλόμενον δὲ αὐτὸν ὅπως τὸν ζίτλιον ἐξυθεῖν πρεσβείαν, ἵν' ὡς νοσῶν παρητήσατο. ἠκ εἴων ἐξυθεῖν. ἀλλ' ἐκώλυε μὲν ἡ πόλις, * κατηγορούμενον δ' ἐγὼ, καὶ ἔστι μὲν ὡς δυσχεραίνοντος τὰ ῥήματα. ἴσως ὁ δηλοῖ τὸν τέχνιον καὶ τὸ ἀσκεῖσιν. ἃ καὶν ἐγθὲς ἐωνημένος. ἃ προμελετήσας, ἀδὲ προπαρασκευάσας. ἀλλὰ ἐγθὲς ἐκ βαρβάρων ἥκων. ἢ μετφληφώς.) τὸ μέρος μετ' ἐμοῦ λαβών, ἵνα τέως ὁμολογήσῃ εἰληφέναι ὁ αἰσχίνης. ἔχων μάρτυρας τοὺς ἀκούοντας.) οἷον ὅτι μάρτυρον λέγων πολλῶν. ☾ τὸ πρᾶγμα ἰῶ ἀπρεπέστατον.) ἐγὼ μὲν ἠκ ἔφευγον τὰς δίκας, αὐτὸς ὁ ἐκώλυεν. εἰ παρ' ἐκείνῳ τοις ἐπ' ἐκείνῳ τῆς δυσεργείας.) φανερὸς μὲν δυσεργέτιν φιλίππῳ τὸν αἰσχίνην εἶρηκε, βαρὺ τὸ πρᾶγμα ποιῶν. ἑαυτὸν ὁ τῆς πόλεως ἀκέπι, δηλαδὴ τὸ φορτικόν. καί τοι τοῦ νοήματος ἴσον ἀπαῤῥῆντος. μηδ' εἰ φαῦλον ἐγώ.) πρὸς τὸ καλὸν καὶ μέγα, φαῦλον ἐπήγαγεν. ὃ δηλοῖ καὶ τὸ κακὸν καὶ τὸ δύσχρες. ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκοπεῖτε.) πληρώσας τὴν οἰκείαν γνώμην, ἀπὸ τοῦ ποιότητος τῶν δικαζόντων ὅπη λογίζεται, καὶ ἃς ἔχουσι προαιρέσεως ὅπη τοῦ παρόντος. καὶ ἵνα δόξωσι πρὸς αὐτῶν ἔξουσιν οἱ ἕλληνες, εἰ κακῶς κείνοιεν τὰ παρόντα ἀγῶνα. ἔχοντος δὲ ὑπόληψιν καὶ τὴν πόλιν αἰσχύνειν φαύλῳ, καὶ ἄδοξον, ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ πίμπρον ἔκεινε ταύτῃ τὴν δόξαν ἀποθεῖσθαι δημοσθένης βουλόμενος, ☾ δεῖξαι, τὸ βίον ἐ συμφωνοῦντα τῇ δόξῃ. ὑπέθετο δύο συμπόσια, ὅμοιον ὁμοίῳ ὡδαπιεῖς. τόπος μὲν γὰρ ὁ αὐτὸς τῷ συμποσίῳ ὑποκεῖ) ἡ μακεδονία. τὰ δὲ πρόσωπα ὅμοια. ὑποκειτὴς γὰρ ξαγωδίας αἰσχίνης. ὑποκειτὴς δὲ καὶ ὁ σάτυρος. * φιλοποσία ἐν ἀμφοτέροις, ☾ * κρίσις τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκρασίας ☾ μέθης. ἀκὼν ὁ μὲν σάτυρος παρθένους ὁρᾶν ἐχούσας γάμου, αὐτοῦ δὲ σωφροσύνην, οὐκ ἠττημένην τῶν ὥρας, ἀλλὰ σώζων τὴν κόρης τὰς ὥρας. ὁ δὲ ῥήτωρ ὁ ἀθηναῖος, γυναῖκα συνοικοῦσαν ἀνδρὶ λαβὼν, ἠττᾶτο τῆς ὄψεως, καὶ μεθύων διεφθαρμένο. καὶ ἐπειδὴ τὸ λεγόμενον ὑπόπλουν ἦν. δέδωκε τῷ δράματι τόπον τὴν τυραννικὴν ξενίαν, τῶν τριάκοντα. ἔδει γὰρ ὡδαὶ ἀνδρὶ ἀσώ-

κὴ ὁ μὲν, τὰς θυγατέρας τ̃ λυπήσαντος τ̃ φίλιππον, σώζειν αἱρεῖται. τ̃ῷ γὰρ ἀπεκτονότων τ̃ ἀδελφὸν τὸ φιλίππου ἀλέξανδρον, εἷς ἦν Ἀπολλοφάνης. ὁ δ', τ̃ συμμάχων τ̃ τοῖς ἀθλιωτάτοις Ὀλυνθίων, γυναῖκα κὴ αἰχμάλωτον ὕβρισε. καὶ ἦν ἔλεος ἰδεῖν, ταύτην ἡνίζετο. συνεσπασάσθε με.) συνῆγόσητε. συγκατενέγκητε. νυνὶ δ' ἀνάπεπτωκότες. ἥτε.) οἷον ὕπτιοι καὶ νυσταζοντες, ἀλλ' οὐκ ὀρθοὶ καὶ νήφοντες. νυνὶ λέγειν ἐξάγομαι.) μανίας γὰρ ἐνέπλησαν με οἱ δυσεβεῖς οὗτοι, ὥς τε καὶ ἃ κρύπτειν ἐκεῖνον, ἀναγκαδιῶναι βοᾶν. κὴ ἀνδρὶ ἐμοὶ κὴ τούτῳ γένοιτο.) ἵνα μὴ ἀντιπίπτῃ. τί οὖν εἰ τὴν φιλίαν ἦσθα κακὸς τ̃ῷ αὐτὸν φανεῖς; φησίν. ἀφ' οὗ τ̃ῷ φίλιππον ἀφίκται, καὶ τὰ φιλίππου φρονεῖ. κἂν ἡ τύχη συνάψῃ με αὐτῷ, καὶ ἀναγκασθῇ που συντυχεῖν, κὴ τ̃ῷ εἰσιὼν ἀμυνέσθαι, θᾶττον ἀποπηδῶν. μὴ δ' ἀχίνου τ̃ῷ εἰέρχεται.) ἵνα μήτις ὑπολάβῃ, ὅτι ἀγροῖος ὢν καὶ σκαιὸς τὸν τρόπον, δι' ἃ τοῦτό σε ἀποφεύγει. ἐπάγει, ὅτι μετ' ἀχίνου τ̃ῷ εἰέρχεται πᾶσαν τὴν πόλιν.

τινὲς γε οὐδένα βουλόμενοι.) ἢ διὰ τὸ φθονεῖν τοῖς ἔσθ' ἁγαθοῖς, ἢ διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι εἶναί τινα μέγαν ἐν τῇ πόλει. ἀθλιώτατον ἐπρέσβευσάν τινες.) σκόπει τὴν μέθοδον, ὅτι πλειόνων ὄντων πρέσβεων, τοὺς μὲν ἄλλους ἀφῆκεν. τοὺς δὲ τρεῖς τοὺς ἀδιαφορωτάτους δὴ κακίᾳ, ὠνόμασεν ἑαυτὸν μόνον ὡς δύνασθαι ἀπιθανότατον.

πρὶν εἰς ἄνδρας ἐγγράψαι.) τὴν ὑποψίαν αἰσχρὰν ποιεῖ, ἡ ἡλικία.

τοῦτον μὲν τοίνυν οὐκ ἔκρινεν ἀχίνης.) ἀμυνέσθαι τ̃ φρυνώνα τ̃ καταμαρτυρήσεως, ᾧ καιρὸν ἔχει τὸ πικρὸν τοῦ λόγου μ̃ τ̃ γεγυμνασμένου κὴ δημοσίους ὕβρεις. ἐφ' οἷς γὰρ παρῳδήσαντες, αὐτὴ τὴν καταμαρτυρεῖν ἀχίνου, αὐτὸν ὕβρισαν, διὰ τούτοις παροξυνθεὶς, ἤγχει τὸν βίον. εἶτα σωίσησιν, ὅτι οὐδὲ σώφρων ἀχίνης. προσδέδωκέ φησι τῷ ὦραν τ̃ παιδὸς φιλίππῳ φρυνῶν. πῶ τοίνυν ὁ σωφρονιστὴς ἀχίνης, καί τοι γε διὰ παιδὶ μειρακιῷ δίκην ᾧ λῶ κατηγορεῖν προσδοθέντι τυράννῳ, ὃς ἀνδρὸς πρεσβύτου κατηγόρησεν. ἐκπεφυγότος ἤδη τ̃ῷ μήκει τῆς ἡλικίας τὸ ἔγκλημα.

εἰ δή τις ὢν ἐφ' ἡλικίας.) ἀπολογεῖται δ' αμφιόνως ὑπὲρ πμάρχου, ᾗττον ἀυτ̃ῷ κακὸν μαρτυρήσας. καὶ ὅτι τούτου τ̃ μείζονος καὶ χαλεποτέρου μᾶλλον ἀπαλλάξας ἐγκλήματος. ἰταμώτερον δὲ εἰπὼν αὐτὸν πεζῇ δ τ̃ῷ * μ̃ ταῦτα βίῳ, σωέδραμε τ̃ῷ θράσῃ, καὶ ἀπήλλαξεν αὐτὸν ἑκατέρωθεν τῆς ἀχίνης. τόντε ἰταμὸν βίον εἰπὼν, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀσωρεπείας δόξαν. ἐντεῦθεν γὰρ κἀκεῖνῳ φυάγ τὴν ῥᾳθυμίαν τῆς ὀλιγωρίας. οὐκ ἐκ τ̃ῷ ἔργων, οὐδ' ἐκ τ̃ῷ βεβιωμένων. κανόνα γὰρ ἡμῖν δίδωσιν ὁ ῥήτωρ, ὅτι ἐν ταῖς ὑπὲρ τ̃ῷ φαυλοτάτων ἀπολογίαις, ἀφέναι δεῖ τι μικρὸν καὶ δέξασθαι, δι' οὗ τὸ μεῖζον ἀποσώμεθα. καὶ γὰρ πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος, οὐ τὸ πᾶν ἐκβαλλόντων ἡμῶν, ἀλλ' ὑπὲ τῆς πορνείας δεχομένων τὴν ἰταμότητα. φέρε δὴ καὶ περὶ τῆς ἐσιάσεως.) ἐντεῦθεν λαμπρὰς * εἰσήει εἰς τὴν ὑπὲρ ἑαυτ̃ῷ ῥωμένην ἀπολογίαν, ἔστι δ' τὸ μὲν ἔγκλημα κ̃ τ̃ ῥήτορος, ὅτι δωροδόκος. αἱ δὲ ἀπόδειξεις δισσαί. μία μὲν, ὅτι αὐτὸς ἔγραψε τὸ ψήφισμα περὶ ἐσιάσεως τῆς ἐν φρυτανείῳ περὶ τ̃ῷ πρέσβεων. * οὕτως συνοικονόμει τῆς πρεσβείας ᾧ τ̃ῷ θεατιζομένων. ἐπέρα δ', ὅτι αὐτὸς εἰσίασε τοὺς πρῶτα φιλίππου πρέσβεις. καὶ θέαν τὸν ἀρχιτέκτονα νεῖμαι αὐτοῖς προσέταξεν. καὶ φοινικίδας ὑπεστόρεσε, καὶ οἰκοῖς ζεύγεσιν ἐξέπεμψε μέχρις δυείπου, καὶ τῆς χαλκίδ ᾧ. περὶ μὲν οὖν τῆς ἐσιάσεως τ̃ῷ πρεσβείας τ̃ῷ, ἔστιν οὕτως εἰπεῖν τὴν διάνοιαν αἰσχύνου.

A ac alter filias eius qui molestus Philippo fuerat, seruare instituit. (Fuerat enim è numero interfectorum Alexandri fratris Philippi Apollophanes) alter mulierem Olynthiam ex socia ciuitate Athenienſium, eamq; captiuam, contumelia affecit: & cuius miserendum fuit, eam verberauit.

συνεσπασάσθε με.) Vnà pertrahatis, vobiscum abripiatis. Nunc relapsi sitis.) Hoc est, supini & oscitabundi, non erecti & sobrij.

Nunc impellor ad dicendum.) Ad furorem enim impij isti me compulerunt, vt etiam quę tacere decreueram, clamitare cogar.

Nulla mihi cum eo simultas fuit. (Ne obiiciatur, Quid igitur? Túne soluisti amicitiam, non seruata illi fide? ait: ex quo ad Philippum venit, & cum Philippo facit: etiamsi me fortuna cum illo coniunxerit etsi alicubi congredi mecum cogitur:* circumstantia loci me vlciscitur, & celeriter resilit.

B Cum Aeschine autem obambulat.) Nequis obiiciat, eò te fugit quòd est agrestibus moribus & stultus: subiicit, Cum Aeschine totam vrbem circuit.

Eos qui neminem volunt.) Vel quia bonis viris inuident, vel qui neminem in Republica magnum esse volunt. Athenis legati quidam missi sunt.) Considera artificium: Cum plures sint legati, alios missos fecit, tres autem notissimæ improbitatis nominauit, & seipsum solum tanquam beneuolum opposuit.

Ante sumptam virilem togam.) Suspicionem turpem facit ætas.

Ac eum quidem non accusauit Aeschines.) Vlciscitur Phrynonem de dicto in se testimonio, & locum habet acerbitas post factam Demosthenis contumeliam. Quòd enim progressi, dictóque in eum testimonio ei insult arũt: ea re commotus vitam eorũ incessit. postea probat, ne temperãtem quidem esse Aeschinem: prostituit filium, inquit, Philippo Phrynon. Vbi est censor Aeschines? Atqui æquum erat, vt accusaret illum, propter puerum adolescentulum, tyranno proditum, qui hominem senem accusarat qui iam ætatis longitudine crimen illud effugerat.

C Siquis autem ætate integra.) Admirabiliter Timarchum defendit, dum minus ei malum tribuit, atque per id maiore & grauiore crimine liberat. Cum enim dicat, eum postea vixisse liberius: concessit audaciam, & eum vtrinque dedecore liberauit: dum & vitam liberiorem nominat, & venustatis gratiam. hic enim & illi extitisse calumniæ originem, non à factis, neque è vita. Regulam enim dat orator, in improborum defensionibus, paulum quiddam esse relinquendum, & accipiendum id, per quod maius repudiemus. Probabilis enim est oratio, non si totum reiicimus, sed si pro impudicitia vitam liberiorem recipimus.

Age verò etiam de inuitatione.) Hic clarè accedit ad sui defensionem. Crimini autem oratori largitionum corruptela datur: cuius rei probationes sunt geminæ.* vna, eum ipsum fecisse decretum de legatis in curiam inuitandis: sic particeps fuit legationis & rerum quæ gerebantur. altera, eum ipsum apud se cõuiuio excepisse Philippi legatos, & architecto mandasse, vt spectãdi locũ ei daret: & purpurã substrauisse & bigis multorũ deduxisse, vsque ad Euripũ & Chalcidé. De inuitatione igitur legatorũ sic efferri potest Aeschinis sẽtẽtia: Si illi acceperũt munera, satis cõstat idẽ fecisse & Demosthenẽ laudatorẽ q; si ipse nõ accepit, nec illi. De Philippico aũt negocio:

si Philippus dat iis à quibus colebantur,* illius etiam legatis dandum fuit. Priori igitur obiectionis parti, colorem opponit,& eam à tempore soluit, his verbis: Antequam constaret eos proditores esse,scriptũ fuisse à se decretum.secundę,de exceptis Philippi legatis, per concessionem occurrit, translatione vsus: Excepi eos vestra causa vt ostenderem,nos præstare Macedonibus in omnibus,in iis etiam quę apud illos beata iudicantur: quo deridet eos,si felicitatem coniuiiis metiantur.sed neque bigas multorum, neque puluinaria theatri, neque vllam præterea rem vel obiter attingit: veritus,ne per ea firmiorem obiectionem redderet.sed ea conatur omnia soluere splendoris & beatitatis verbo. Quibus enim in rebus eos iactare & ostentare se viderat,ea omnia parua esse ostendit,præ sua magnificentia & apparatu.

Fortassis autem frater.) Reiectio aduocatorum, vt fieri solet in epilogis. Verbo autem,Fortasse,callidè vsus est,quasi diceret,ne fratres quidem ei audere patrocinari,propter facinorum euidentiam.Sed quia imperator vnus fratum Æschinis fuit, & illustris in Republica:omisso imperio,priorem vitam exagitat, gloriam qua florent, tollit, proferendis natalium & rerum aliarum sordibus.Deinde coniungit illum qui functus vt communem trium conditionem æquet. Quia enim solent iudices propter & maiorum imagines & genus,reis condonare suffragia:extenuat veterem fortunam, & in omnem familiam Æschinis inquirit.Nobis autem præceptum dat,qua ratione ea quæ maxima putentur apud omnes,vt parua & vilia, sint perstringenda.Nam cum Philocrates pictor esset Zeuxidi,Apelli aut Euphranori similis,aut alicui è celeberrimis:ad deprimendam eius artem, pictorẽ alabastrothecarum & tympanorum fuisse dicit, à maiori ad minus deiiciens artificium,& eleuans propter vtilitatem.Illos,Æschinem & Atrometum notarios nominat.Deinde cum videret auditorum obstare sibi qualitatem(vniuersi enim, aut certè pleriq; pauperes erant,& opifices)id incommodum sustulit, dicendo: Neque verò hæc illius improbitatis sunt, sed nec imperio digna.Ac ne qua esset dignitatis apud auditores reuerentia,humilem eum fecit,vt gratias agere oporteret propter dignitatem. & perinde hic facit,vt in oratione Midiana.Ne enim ibi Midias se propter dignitates efferret:probat eum agere gratias reipublicæ oportere de dignitatibus. Adiicit autem,supplicio eum dignum esse, qui præter dignitatem,sit dignitatem consecutus.cum & dignitatem ipsam & populi tantam liberalitatem probris afficiat.

Scimus autem te alabastrothecas.)Vascula ansis carentia & læuia, ciltas & thecas. pingebantur autem ad alliciendos emptores. Neque verò plæclarum cũ nominat pictorem,sed vilissimum:erant enim etiam admirabiliores pictores.

¶Quæ enim tu statuisti iura.)Cum Timarchi iudiciũ ad probandam corruptelam adhibeat. iure defendit hominem:& id agit,vt is ignominia liberetur. Nam si hoc semper facit, & ciuitati singulatim suadet,

A εἰ μὴ ἠδωροδόκησαν, δῆλον ὅτι ⸀ Δημοσθένης ὁ ἐπαγγέλτης. εἰ δὲ μὴ αὐτὸς, οὐδὲ ἐκεῖνον. πρὸς δὲ τῷ κῆ φίλιππον, ὅτι εἰ ἐδίδου φίλιππος τοῖς πρέσβεσιν αὐτὸν, καὶ τοῖς ἐκείνου πρέσβεσιν ἔδει δοῦναι. πρὸς μὲν οὖν τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἀπολογίας, χρῆμα ἀπέδωκε, λύων ἀπὸ τοῦ χρόνου, εἰπών. πρὸς τὸ φανερὸς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι προδότας, γέγραπται αὐτῷ τὸ ψήφισμα. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι ἐξένισα τοὺς φιλίππου πρέσβεις, κῆ συνδρομὴν ἀπελύπησεν εὐπρεπεστάτῃ χρησάμενος. ἐὰν ὑμῖν ἐξένισα, ἐνδείκνυμαι, ὅτι καὶ ἐν πᾶσι πλεονεκτῶμι, καὶ ἐν ταῖς παρ' αὐτοῖς νομιζομέναις δι-
B δαιμονίαις τοὺς μακεδόνας. καταγελᾷ, εἰ ἐν τοῖς συμποσίοις ἐξίζονται τῇ δυδαιμονίᾳ. οὔτε δὲ τῷ ὀρεικῶν ζώων, οὔτε τῷ ἐν τῷ θεάτρῳ στρωμάτων, οὐδ' ἄλλου οὐδενὸς ἐπεμνήσθη. φοβηθεὶς ὀχυροτέραν δι' αὐτὸν τὴν ἀπόθεσιν ἀπεργάσασθαι. ἔδοξε δὲ λύειν σύμπαντα ταῦτα συλλαβὼν τῇ τῆς λαμπρότητος καὶ τῇ τῆς δυδαιμονίας ὀνόματι. ἐφ' οἷς γὰρ εἶδεν αὐτοὺς σεμνυομένους καὶ μεγαλαυχουμένους, ταῦτα ἀπέφηνε πάντα μικρὰ, διὰ τῆς οἰκείας μεγαλοπρεπείας καὶ ὧν παρεῖχετο.

Ἴσως τοίνυν ἀδυφός.) ἐκβολὴ τῆς συνηγόρου ὡς ἐν τοῖς ἁπλόοις. ἐν δὲ ταῖς λέξεσιν ἐκακούργησεν, ἴσως, εἰπών, ὡς καὶ τὴν ἀδυφὰν αἰχμωμένων αὐτῷ βοηθῆσαι διὰ τὴν ἀφιλοπατρίαν τῆς ἀδικημάτων ἐπείσθη δὲ στρατηγὸς εἰς τὴν ἀδυφὰν αἰχίνου γέγονε, καὶ λαμπρός ἐστιν ἐν τῇ πόλει, τῆς στρατηγίας ἀφέμενος, καὶ τὸν ἔμπροσθεν δι' ἀσύλας βίον, τὴν δύκλειαν ἣν ἔχουσιν αἱ ῥητορικὴ τῇ ⸀ ὀνειδῶν τῆς ὑπὸ τ' γλώττης, ⸀ τ' ἄλλης αἰχμῆς ὡδηγήσῃ. εἶτα σωπᾶτε τ' μὴ στρατηγήσαντα τῆς στρατηγήσαντος. ἵνα τὴν κοινὴν ποιότητα τῆς ζωῆς λάβῃ. ἐπεὶ δὲ
C γὰρ εἰώθασιν οἱ δικάζοντες πολλάκις, καὶ διὰ τ' δύπαρξιν δας εἶ) κῆ διὰ τὸ γλῶς, καταχαρίζεσθαι τοῖς κεκμηκόσι τὰς ψήφους. ἐξεφώλισε τ' παλαιὰν τύχην, ἐξετάσας τ' ἄλλην οἰκίαν αἰχίνου. ἔδοκε δὲ ἡμῖν θεώρημα τὸ τὰ μέγιστα πᾶσι νομιζόμενα, ὡς μικρὰ καὶ φαῦλα διαβάλλειν. ἐπεὶ γὰρ ὁ φιλοχάρης ζωγράφος ἦν, κῆ ζωγραφῶν, ἢ ἀπελλῆν, ἢ δυφράνορα, ἢ τινὰ τῆς ἐνδοξοτάτων. καθελεῖν βουλόμενος αὐτὸ τὴν τέχνην, ἀλαβαστροθηκῶν καὶ τυμπάνων γραφέα καθεσκεύαζε φησὶν, ἀπὸ τοῦ μείζονος ὅτι τὸ ἔλαττον καταβάλλων τὸ ὄπτικὸν δυμα, καὶ διαφθείρων τὴν ταπεινότητα. τούτους δὲ ὑπογραμματέας. ἀφόβητον λέγει καὶ τὸν αἰχίνην. εἶτα ἐπεὶ δὴ περ εἶδεν αὐτοπρεσβεύουσαν αὐτῷ τὴν τῆς ἀκουόντων ποιότητα (πέντε γὰρ καὶ χειροτόνητοι σύμπαντες, ἢ οἱ πλείους) ἀφῆρηκεν, εἰπών. καὶ οὐδεμιᾶς κακίας ταῦτα. ἀλλ' οὐδὲ στρατηγίας ἄξια. καὶ ἵνα μὴ τὸ ἀξίωματος ἀδρὸς τις τοῖς ἀκούουσι γένηται. ταπεινὸν κατέστησεν αὐτόν. εἰς τὸ δεῖν μᾶλλον χαίρειν ὁμολογεῖν ὅτι τῷ ἀξιώματι. ὁμοίον τι ποιῶν τοῖς ἐν τῷ κῆ μειδίου. καὶ γὰρ ἵνα μὴ δυσωπήσηται κεῖ τοῖς ἀξιώμασιν ὁ μειδίας. εἰς τὸ δεῖν χαεῖν αὐτὸν ὁμολογεῖν, ὅτι τῷ ἀξιώματι τῇ πόλει πρέπει. πρέπει δὲ, ὅτι καὶ ἄξιος τιμωρείας, ὁ παρ' ἀξίαν τυχὼν ἀξιώματος, καταχωῶν κῆ τὸ ἀξίωμα, κῆ τὸν πλικούτων ἄξιον ὄντα δῆμον. ἴσαμεν δὲ σε τὰς ἀλαβαστροθήκας.) τῆς λυκυθίων τῆς μὴ ἐχόντων λαβὰς, ἀλλὰ λείων, πρὸς κίστας ⸀ θήκας. ἐζωγράφουν ⸀ αὐτὰς, ἵνα τοὺς ἀγοράζοντας δελεάζωνται. ἔοικε δὲ ἀδὲ σεμνὸν αὐτὸν φάσκειν ζωγράφον, ἀλλ' δύτελέστατον. ἦσαν γὰρ καὶ θαυμασιώτεροι ζωγράφοι. ἀλλ' ὡείσω σὺ δίκημα. ἐπειδὴ πρὸς ἀπόδειξιν τὸ κῆ τιμάρχου λαμβάνει τῆς δωροδοκίας, εἰκότως ἀπολογεῖ) ὑπὲρ τῦ ἀνδρός. καὶ προδιοικεῖται αὐτῷ τ' ἀτιμίας ἄφεσιν. εἰ γὰρ ποιεῖ ταῦτα ἀεὶ, καὶ κῆ μέρος πείθει τὴν πόλιν.

ἔστιν

ἔστιν ὅτε καὶ ἐπὶ τοῦ ὄχλου μόνου, καὶ τὸν ἅπαντα δῆμον πείσει ῥᾳδίως, ψηφίσασθαι τιμὴν ὑπὲρ αὐτοῦ. συμπλέκει δὲ τὸ κῦρος τῆς ἀρχῆς χρησιμώτερον, ἀλλὰ δεινότητα. ἐπειδὴ γὰρ αἰσχίνης ἀμάρτυρον ἐκείνῳ ἀγῶνα * ἀγωνίζοντο, ἔδοξεν αἱρεῖν τὸν εἰπόντα βουλόμενος τοῖς ὁμοίοις τυχεῖν καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ παρόντος ἀγῶνος, τῶν ὁμοίων ὑπομνημάτων ἐμνήσθη, καὶ τὰ συνεκπεπωλημένα τοῦ λόγου τῆς κατὰ τιμάρχου κατηγορίας λαβών, τοῖς αὐτοῖς καὶ κατ' αἰσχίνου κεχρηται. εἰς εἰ μὴ ἀκολουθήσουσιν οἱ δικάζοντες, ὀρθῶς νενίκηκεν αἰσχίνης. εἰ δὲ μὴ πεισθεῖεν· οὐκ ὀρθῶς. εἰ γὰρ ὁ αἰσχίνης ἀπὸ τούτων νενίκηκεν, ὁ δὲ δημοσθένης τοῖς αὐτοῖς χώμενος, οὐ νικήσει· οὐ τὰ αὐτὰ γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν οἱ δικασταὶ δικάζοντες ὀρθὴ ἔσονται. ὥστε καὶ τὸν κατηγορίαν τιμάρχου ἀβεβλῆσθαι, καὶ τὸν κατηγορίαν δημοσθένους μεδαμῶς ἧττον εἶναι.

πῶς; τί;) πῆ γὰρ, ἐξιόντος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἐρωτῶσιν οἱ φίλοι. πῶς ὦ δημόσθενες ἔχει τὸ πρᾶγμα, τί γέγονε; εἶτα ἀποκρίνεται αὐτοῖς· ὠχόμην αὐτοῖς ἀπατήσας τῷ λόγῳ. ἢ ὅλον ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ῥήτορος. πῶς ὑμῖν ἔδοξας; εἶτα ἐκεῖνοι· τί κατώρθωσας; καὶ ἐπάγει τὰ ἑξῆς. ἰσέον δὲ ὅτι τῷ μὲν κατηγόρῳ, ἐξεστι κατηγορεῖν ὃ βούλεται· τῷ δὲ ἀπολογουμένῳ, μόνον τῶν κατηγορηθέντων ποιεῖσθαι τὸν λύσιν.

ὡς εἴπερ ἔξιν ἀληθῆ.) οὐ διστάζων εἶπεν, ἀλλ' ἔστιν αὐτὶ τοῦ ἐπείπερ, ὡς καὶ ἐν τῷ κατὰ ἀριστοκράτους. εἴπερ ἰὼ ἔλλιω ὁ παθών.

ἀξιάρετον ὄζει ὥσπερ γέρας.) ἵνα μὴ ἔχῃ λέγειν, ἀλλ' οὐκ οἶδα. οὐ γὰρ ὑπεκρινάμην τὸ δρᾶμα. λέγει ὁ τὰς θεατρικὰς ἱστορίας συγγράψας, ὅτι τοῖς τελταγωνισταῖς τὰς ὑποκρίσεις τῶν διωκαζευόντων παρέχεσθαι, ἐπειδὴ ἧττον ὄζει παθητικὰ καὶ ἀθρόγκα. ὁ κρέων αἰσχίνης.) ἤγουν ὁ τὸν κρέοντα ὑποκρινόμενος αἰσχίνης, πεποίηται τοῦ ποιητοῦ. ἵνα δόξαν ἀπ' αὐτοῦ τὴν φιλοτιμίαν. οὐ γὰρ ἰὼ αὐτὸς ὁ ποιήσας. τὰ δὲ ἰαμβεῖα εἰσι ταῦτα.

ΙΑΜΒΕΙΑ, ΕΞ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ.

Ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν,
ψυχήν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην πρὶν ἂν,
ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβὴς φανῇ.
ἐμοὶ γὰρ ὅς τις πᾶσαν εὐθυμῶν πόλιν,
μὴ τῶν ἀρίστων ἅπτεται βουλευμάτων.
ἀλλ' ὢν φόβου τινὶ γλώσσαν ἐγκλείσας ἔχει,
κάκιστος εἶναι νυνὶ τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
καὶ μείζον' ὅς τις αὐτὸν τῆς αὑτοῦ πάτρας
φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
ἐγὼ γὰρ, ἴστω ζεὺς ὁ πάνθ' ὁρῶν ἀεί,
οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὸν ἄτην ὁρῶν
ἐρχουσαν ἀστοῖς αὐτὶ τῆς σωτηρίας,
οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς,
θείμην ἐμαυτῷ τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
ἥδ' ἐστὶν ἥ σώζουσα, καὶ ταύτης ἔπι
πλέοντες ὀρθῆς, τοῖς φίλοις ποιούμεθα.

ἐρρῶσθαι πολλὰ φράσας.) αὐτὶ τοῦ οἰμώζειν. τῷ διαφορεμένων γὰρ ἡ λέξις, καὶ ὀπικακοῦ λέγεται. τὸ δὲ στέγουσαν ὁμοῦ αὐτὶ τοῦ ἐγγύς·

καὶ τοὺς βουλομένους εἰπεῖν.) ἑαυτὸν δηλοῖ αὐεπαχθῶς.

ταύτης ἔπι τελοῦσα.) τινὲς ἐνόμισαν μίαν λέξιν εἶναι, οὐκ ἔστι δέ. ἀλλὰ τὸ ἔπι, συναπτέον πρὸς τὸ ταύτης.

A aliquando per occasionem, toti etiam populo facile persuadebit, vt ei dignitatem restituat. Implicat autem illud de Timarcho pro calliditate sua vtiliter. Postquam enim Æschines nullis productis testibus, aduersarium reum peregisse videbatur: idem in præsenti causa & ipse consequi volens, similium exemplorum meminit, & ea ex oratione in Timarchum, quæ causam maximè continent, sumpsit iisque contra Æschinem vsus est. quæ si apud iudices valebũt, rectè vicit Æschines: si non assentientur, non rectè. Nam si Æschines per ea vicit, Demosthenes autem iisdem vtens, non vincet: iudices non idem iisdem de rebus iudicare constabit. Proinde & accusatio Timarchi perstringitur, & accusatio Demosthenis nequaquam fit inferior.

Quomodo? Quid?) Quodam enim loco, eum è prætorio egressum amici rogant: Vt se res habẽt Æschine? quid accidit? respondet: Abij, eis oratione deceptis. aut totum ab ipso oratore dicitur. Quis vobis
B visus sum? Tũ illi: quid perfeciſti? & subiicit sequentia: Sciendum est autem, licere accusatori accusare quidquid vult: reo autem sola crimina, quæ ab accusatore obiecta sunt, esse refutanda.

Vt si quidem vera sunt.) Non quasi dubitaret dixit, sed ἔπερ pro ἐπειδήπερ, quoniam, vt & in oratione Aristocratea: siquidem fuit Græcus is cui accidit.

Eximium est tanquam honorarium.) Ne dicere possit: At nescis. nec enim egi fabulam. Is qui theatricas historias conscripsit: propterea tertianis histrionib. aut personas potentum tribui, quòd minus habeant a cœtuum, minúsque vastæ sint.

Creon Aeschines.) Videlicet Aeschines qui Creontem repræsentat.

Fecit poeta.) Vt qui gloriam auferat ab eo. Neque enim ipse versus eos fecerat. Versus autem hi sunt;

IAMBI SOPHOCLIS EX Antigona.

De tuenda patria.

Pernosse mentem nullius queas viri,
Tacitóſve sensus pectoris deprendere,
Diu antequam versetur in republica.
Nam quisquis vrbi cuius imperium gerit
Metu subactus ora degeneri tenens,
Mutámque linguam: haud consulit salubriter,
Culpandus est & hoc & omni tempore.
Itemq; amicum patriæ qui pratulit,
Habetor improbus vir, & ciuis malus.
Sed ipse (magnus idque Iuppiter sciat,
Qui cuncta vigili semper lumine aspicit)
Minimè tacebo, si quid ingruat mali
Vrbi, vel vitæ cum periculo meæ.
Nec vrbis huius hostis impius, mihi
Amicus esto. Nam considero satis,
Portum salutis patriam esse ciuibus:
Cui dum ventus prosper aspirauerit,
Ex illa amicos nobis eligi decet.

Valere multum iussit.) ἐρρῶσθαι pro οἰμώζειν, plorare. Verbum enim ambiguum est, & in malam etiã partem vsurpatur.

Incedentem vnà.) ὁμοῦ pro ἐγγὺς, propè.

Et eos qui dicere volunt.) Semetipsum indicat citra arrogantiam.

In hac initiãs.) ταύτης ἔπι τελοῦσα. Quidam vnum verbum esse putarunt, ὑπιτελοῦσα, sed non ita est. Nam ὑπὸ ταύτης coniungendum.

& τελεῖσα ſeparatim ponendum, vt ſit, ὅτι παντὸς τελεσα. Iam verò cognouimus, incantatricem fuiſſe matrem Æſchinis, ſi vera ſunt verba Demoſthenis, & luſtraſſe eos qui erant initiandi. Vt ego è natu grandioribus audio.) Meminit natalium Æſchinis. Quo magis enim oſtendet ex abiectis & humilibus eſſe natũ, eo magis etiam deſtruet exiſtimationis reuerẽtiam, ad petulantiam vſque. Duas autem perorationis partes tractauit, alteram ſumptam à genere, alteram è verbis quæ Æſchines in oratione Timarchea vſurpauit. Nunc tertia pars reſtat, quæ ad auditores pertinet, cum iam territet & turbet, timorem incutere volens auditoribus: propterea quòd omnes vrbes plenæ ſint proditoribus, non paruam curam præſentem ſtatum requirere propter præſentes corruptelas. In qua parte illa etiam de Zelita adduxit, & multa patrũ in proditores decreta. Adiicit & ea quę hac ætate contra proditores decreta ſunt, in qua parte rurſus Leo & Timagoras, & qui legati ad regem Perſarum profecti ſunt, proferuntur, eius pacis cauſa, cuius conciliator fuit Antalcidas. Medicus autem heros nominabatur apud Athenienſes propter proceritatem corporis, is cuius proprium nomen fuit Ariſtomachus. Tholus.) Locus fuit, in quo publicis ſcribis & publicè creatis *victus præbebatur. Dicebatur autem Tholus, quòd tholo ſimilis & rotundę figurę eſſet. Et tu non ſophiſta & improbus es?) A ſuo iudicio vtriſque apponit momentum mali, vt animi ſit, non fortunæ accuſatio.

Age verò & de Solone.) Nota de Solone. Megarenſibus & Athenienſibus de Salamine contendentibus, Solon Homerico verſui, Biſſenas Salamine rates adduxerat Aiax: hunc verſum commentitium adiecit,

Atque ad Athenarum ſtatui Mauortia caſtra.

De cauſis reſpublicas tum euertentib. tum conſeruantib.

Hoc verſu conficto, iudicio vicit Megarenſes, atque oſtendit, Salaminem antiquitus fuiſſe Athenienſiũ, notabis autem & eius verſus Elegiacos primos:

Armati pulchram ciues Salamina petamus,
Marte repulſuri dedecus atque probrum.

Secundos:

Noſtra quidem, fato Iouis, vrbs non occidet vnquam,
Propitiſq; dius ſalua manere poteſt.
Nam Ioue nata, ferox haſtáque atque aegide Pallas,
Hanc teget, hoſtiles diſiciétque minas.
Mœnia ſed ciues ſtolidi, cupidique lucrorum
Ardua, ſubuerti per ſua facta ſtudent.

Et pileolo capiti impoſito.) Alij dicunt, in pompis conuiciari inuicem ſolitos, perſonas geſtantes: intrà eas autem, pileolos geſtaſſe, ne lęderetur & atteretur caput. Etſi pileolum.) Quia inter repręſentãdum Oenomaum collapſus, & verberibus & vulneribus eſt affectus, ita vt ei caput eſſet obligandum. non igitur, inquit, effugies, quò minus pœnas des, etiamſi pileolum geſtaris.

Et in hunc modum extenuantes.) αἰπὺ ἔθεσαν. propriè eſt, pueris demulcendi animi gratia quædam facere nomina, veluti eum eſſe regem, eũ eſſe Bacchũ, & eius generis alia, abuſiuè capitur etiam, pro lenioribus vocabulis rerum tegere aſperitatem.

Principatum & communem dignitatem.) Cõmunem dignitatem & Græcorum libertatẽ, nõ Græciæ principatum dicit, quẽ Theſſali non habuerũt, ſed aut Amphictyonię, aut ſuarum vrbiũ imperiũ.* Videtur autem dicere ſiue dignitatem imperij ipſorum ſiue Pylęę adminiſtrationem: aut ſimpliciter, vt antè diximus, libertatem.

A κὴ τὸ τελοῦσα καθ' ἑαυτόν. ἵνα ᾖ, ὅτι παντὸς τελοῦσα. ἤδη δὲ ἐγνωμεν ὅτι ἐπῳδὸς ἦν ἡ μήτηρ αἰσχίνου, καὶ τὰ δημοσθένους λόγον, καθαίρουσα τοὺς μέλλοντας μυεῖσθαι.

ὡς ἐγὼ τῆς πρεσβυτέρου ἀκούω.) μέμνηται τῶν θεσμοφόρων αἰσχίνης. ὅσον γὰρ ἂν ἐκ φαύλων καὶ ταπεινῶν δηλοῖ ἐξ ἡμῶν τοσούτῳ μᾶλλον αὐξήσει καὶ τὰ ὑποληψεως αἰδῶ, καὶ ἄχρι τῆς ἀσελγείας. δύο δὲ μέρη τῆς ἐπιλόγων εἰργάσατο. ἓν μὲν, τὸ καὶ τὸ ἦθος· ἕτερον δὲ, τὸ καὶ τοῖς λόγοις, οἷς αἰσχίνης ἐχρήσατο ἐν τῷ καὶ τιμάρχου. ἐντεῦθεν ἔστιν ὅτι μέρος λοιπὸν, ὃ πρὸς τοῖς ἀκούουσιν ἐστιν, ἐκ φοβοῦντος ἤδη, καὶ ταράττοντος ἐφ' οἷς ἅπασαι πόλεις μεταὶ προδοσίᾳ εἰσὶ φόβον ἐργάσασθαι τοῖς ἀκούουσι βουλόμενος ὡς ἀμφὶ μικρᾶς φρουτίδος δεῖ τοὺς παροῦσι πρὸς τὰς ὑπαλλούσας δωροδοκίας. ἐν ᾧ μέρει, καὶ τὰ καὶ τὸ ζηλείτην, ἐξήτασε. καὶ ὅσα οἱ πατέρες καὶ τὸ προδοσίᾳ πολλάκις ἐψηφίσαντο. προσίθησι δὲ καὶ ὅσα ὅτι τὰ παρούσης νίκιας ἐψήφισαι καὶ προδοσίᾳ. ἐν ᾧ πάλιν μέρει ὁ λέων καὶ ὁ παμφόρας, καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς τὸ βασιλέα τὸ περσῶν, τὰ εἰρήνης, τὰ ὅτι αὐτακλίδου ἠρωμένης, ἐξεταζόμενα φαίνον). ὁ δὲ ἰαξὸς, ἦρως ἐλέγετο παρὰ τοῖς ἀθηναίοις· ἐκλήθη δὲ ἦρως ἀπὸ τὸ μεγέθος τὸ σώματος. τὸ δὲ κύριον ὄνομα αὐτῷ ἀριστόμαχος. ἡ δὲ θόλος, τόπος ἦν, ἐνθα ἐσιτοδοτοῦντο οἱ τὰ δημοσία γραμματεῖς, ἢ χειροθετηθέντες ὑπὸ τὸ πόλεως. ἐκλήθη δὲ θόλος, ἀπὸ τὸ θολοειδὲς καὶ στρογγύλον ἔχειν τὸ σχῆμα. εἴτ' ἀ σὺ σοφιστὴς, καὶ πονηρός ἐ.) πρεσβεύσαντες ἀπὸ τὰ οἰκείας κρίσεως ἐπ' ἀμφοτέρων τὰ ῥοπὴν τὰ κακῶ ἵνα τὰ γνώμης ᾖ, καὶ μὴ τῆς τύχης τὸ κατηγόρημα. φέρε δὴ καὶ περὶ τὰ σόλωνος.) σημειῶσαι δεῖ τὰ σόλωνος ὅτι ἀμφισβητουμένων μεγαρέων καὶ ἀθηναίων περὶ σαλαμῖνος· ὁ σόλων ἐκ τὰ οἰκείων ἐπῶν τὰ ἀπόδειξιν ἐποιήσατο, στίχον παρενθεὶς πεπλασμένον. αἴας δ' ἐκ σαλαμῖνος ἄγων δυοκαίδεκα νῆας· καὶ προσέθηκε τὸν δὲ τὰ στίχον τῆσε δ' ἄγων ἵν' ἀθηναίων ἵσαντο φάλαγγες.

C τοῦτον γὰρ πλάσας τὰ στίχον, ἐνίκησεν ἐν τῇ δίκῃ τοὺς μεγαρέας. ἔδειξε γὰρ ὅτι ἀθηναίων ἦν ἡ σαλαμὶς ἐκ παλαιοῦ. σημείωσαι δὲ καὶ τὰ ἐλεγεῖα τούτου. τὰ μὲν πρῶτα.

ἴωμεν εἰς σαλαμῖνα μαχησόμενοι πρὸς νήσου,
ἱμερτῆς χαλεπὸν αἶχος ἀπωσάμενοι.

τὰ δὲ δεύτερα.

ἡμετέρη δὲ πόλις κὲν μὲν δίος οὔποτ' ὀλεῖται.
αἶσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων,
τόδε γὰρ μεγάθυμος ὀφθαλμοπάλης βλεμοπάτης.
παλλὰς ἀθηναίη χεῖρας ὑπερθεν ἔχει.
αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἁφραδίῃσιν,
ἀστοὶ βούλονται χρήμασι πειθόμενοι,
καὶ πλίδιον λαβὼν ὅτι τὸ κεφαλῆ.) οἱ μὲν φασιν, ὅτι ὅτι ταῖς πομπαῖς ἐλοιδοροῦντο ἀλλήλοις πρόσωπεῖα φορῦντες· ὑποκάτω δὲ πλίδια ἐφόρουν, ὥστε μὴ ἐλάπτεσθαι κὴ βίβλος τὰ κεφαλῆ. ὅτι τὸ οἰνόμαον ὑποκινούμενος καὶ καταπεσὼν ἐπλήγη, κὴ ἐξαυματίσθη, κὴ ἐδέδετο τὰ κεφαλῆ. ἀ φθόνῃ οὖν τὸ μὴ δοῦναι πλίδιον καὶ πλίδιον φορῆς. κὴ τὰ τοιαῦτα ὑποκορίζομενοι.) ὑποκορίζεσθαί ὅτι κυρίως, τὸ τοῖς παισὶ πρὸς ψυχαγωγίαν λέγειν ἀνόματα, οἷον, ὡς διόνυσος ὅτιν, ὡς βασιλεὺς, κὴ τὰ τοιαῦτα καταχρηστικῶς ᾖ, καὶ τὸ δύφημοις ὀνόμασι κλέπτειν τὰ αἰσχίαν. τὰ ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμα.) κοινὸν ἀξίωμα τῶν ἑλλήνων φησὶν· οὐ τῆς ἑλλάδος δὲ φησι τῶν ἡγεμονίαν. ἃ γὰρ εἶχον ταύτῶν οἱ θετταλοί· ἀλλ' ἡ τῆς ἀμφικτυονίας, ἢ τῶν οἰκείων πόλεων τὰ ἀρχήν. ἔοικε ᾖ λέγειν, ἢ τὸ ἀξίωμα τὰ αὐτὰ ἀρχῆς, ἢ τῆς διοικήσεως τὰ πυλαίας, ἢ ἁπλῶς τῆς ἐλευθερίας ὡς προείπομεν.

τὰς

τὰς ἐν ἡλίδι σφαγάς.) ἐσαστιάζον πρὸς ἀλλήλους οἱ A
ἠλεῖοι, οἱ μὲν, τὰ φιλίππου φρονοῦντες. οἱ δ', τἀναντία βε-
λόμενοι. εἶτα ἀπέσφαξαν ἀλλήλους, τῶν φιλιππιζόντων
ὑπερισχυσάντων. καὶ τοὺς πρώτους εἰσαγαγόντας ἀπ-
μώσατο.) ἀνέῳξέ φησι τὰς πύλας ὁ φιλοκράτης τῇ νόσῳ
*αἰσχίνου, αὐτὸν καὶ μὴ βουλόμενον εἰσενίκησεν. ὃ γὰρ ἀφ'
ἑαυτοῦ εἰσῆλθεν, ἀλλ' οὐ βουλόμενον εἰσήγαγε.

καὶ ξεῖς τῶν πολεμάρχων ἀπέθανεν.) ὄνομα ἴδιον τῶν
ἀρχόντων. εἰσὶ δ' ἔτοι, τελευτίας ἀγησίλαε ἀδελφὸς μετ'
αὐτὸν ἀγησίπολις. ἔτος πολυβιάδης. πρὸς οὓς τὰς ὁμαλύ
σεις οἱ ὀλυνθίοι ἐπεποίηντο. ἀλλ' ἀπίβλεπον.) ὥσπερ
ἐνθειάζοντες αὐτούς. ἀλλ' ὅλης οὔσης ἱερᾶς τῆς ἀκρο-
πόλεως.) ὡς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡ αὔξησις γέγονεν.

ὧν εἷς ἦν τίμαρχος.) πολλῶν ὄντων τῶν κεκολασμέ-
νων, τὸ τίμαρχος ἐμνημόνευσεν, ἵνα φανῶσιν μηδὲ τῶν οἰ-
κείων τῶν φεισάμενοι. καὶ ἠλέγχθησάν τινες.) τοῦτο πάλιν ἐκ B
τοῦ πρώτου ψηφίσματος εἴληπται. ἀλλ' οἱ μὲν ὅτι τῆς βου-
λῆς μόνης ἐψεύσαντο. οὗτοι δὲ καὶ τοῦ δήμου.

οὐδ' ὁπηοῦν λέγοντες φησὶ τἀληθῆ.) ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἠλέγχθη-
σαν. ἀλλὰ μὴν ἔνιά γε τῶν δώρων.) τῶν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου
κέχρηται ὑπηχειρήματι, φάσκων, ἄτοπον εἶναι, τοὺς μὲν ὑ-
περβολὰς τῶν ἀγαθῶν τῶν πατέρων καὶ τῶν προγόνων ἐν
τῇ κρίσει ποιεῖσθαι, τὰ δὲ ἁμαρτήματα μικρὰ καὶ φαῦλα τῶν ἀγομένων μὴ ἐκπεσεῖν.
ἐν ᾧ καὶ τὸν ἔλεον ἐκβάλλει ὑπομνήσας καὶ τῶν λόγων, οἷς
τὸν τιμάρχου τὸν ἔλεον ἐξέβαλε. καὶ τῶν ἀφ' ἁρμοδίου καὶ
ἀριστογείτονος.) τὸν πρόξενον λέγει τὸν στρατηγόν. ἐκεῖθεν
γὰρ ἦν. παιδία ὁμώνυμα.) εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν πρόξενον τῶν
ἁρμοδίου ὀνόματι χρῆσθαι διὰ τινος ἦν. ἐφ' οἷς ἑτέρα
τέθνηκεν ἱέρεια.) ἐφ' οἷς φαρμάκοις, καὶ ἄλλη ἱέρεια τέθ-
νηκεν. λέγει δ' τινὰ νῦν λεγόμενα. κατηγόρησε δ' ταύτης
μνησιλεώς. ὡς φίλτρα ποιούσης τοῖς νέοις. ὁ δὲ λέγει, τοῦτον
ὄντα. οἱ ἀθλοθέται ἐξάρχης γέλωτα εἶεν), καὶ ὕβρεις κατὰ τῶν
ὄντας μυστηρίων τὰ τελούμενα ταῦτα νομίζοντες· τὴν ἱε-
ρείαν ἀπέθανεν. μὴ δὲ τοῦτο, τοῦ θεοῦ χρήσαντος, ἕως γε-
νέσθαι τῷ αἰσχίνου μητέρα μυεῖν ἐπέτρεψαν. ὅπ τὸν εἰ-
δότα ἀδικοῦσα.) ἐπειδὴ δέ σωφρονεῖν ἐνομίζετο τοῖς C
τιμάρχου κατηγορήσαι· ὑποβάλλει ἄλλην αἰτίαν καὶ ἀ-
ναιρεῖ τῷ καλῷ. εἰ γὰρ ὥσπέ τις εἰς αὐτοὺς ἐξαμαρτα-
νόντων. οἱ δὲ πορνεύοντες ἑαυτοὺς ὑβρίζουσι καθάπερ ἢ
τῆς ὑποψίας, καθαιρεῖν αὐτήν. νὴ Δί οἱ νέοι γάρ.) αὐ-
θυποφορὰν ἔθηκεν ὅπ λογικῷ ἐν τῷ αἰσχίνου ποιότητος,
ὅπ τῷ ἐργασίας αὐακύψασαν. Ἀλλὰ χρήσιμός ἐστι τῇ πό-
λει, σωφρονίζων τῷ βίου τοὺς παῖδας. Ἐστι δ' ὅτε ἐξε-
πίτηδες αὐτὸς ἑαυτῷ κινεῖ τὰς τοιαύτας ἀναπώσεις· ἵνα
πλείονας ἐπιχειρημάτων δυπορίας δύρίσκῃ. ἐπαινεῖ μὲν
οὖν τῷ ἀγωνιᾷ τῷ παίδων, δι' ἃς λύσεως· δι' ἃ βάλ-
λει δ' τὸ αἰσχίνῃ, ὅτι ἀδοξίαν ἰσχυρὰν ἔθηκε τῇ πόλει.
καὶ τίνος ἕνεκα κατηγόρησε τιμάρχου, σημαίνει ὅτι δοῦλος
φησὶν ἦν ὑμῶν, ὁ φιλίππου πολέμιος. τῷ δὲ βούλησιν αἰ-
σχίνου δι' ἣν κατηγόρησε τιμάρχου, δι' ἀπορήσεως σχήματι
μᾶλλον ἔπλεξεν, εἰπών, οὐκ οἶδα ὅπως ἔχομεν. ὁ γὰρ ἀκροα-
τὴς παρ' ἑαυτῷ βασανίζων τὸν λόγον, μείζονα* κατ' αὐτὸ
λαμβάνει τῷ ὑπόνοιαν ὧν ὁ ῥήτωρ ἐπέπληξεν, ἢ φανερῶς
ὠνείδισε. πόσον γὰρ ἐδημηγόρει χρόνον τίμαρχος.) ὅτε δ'
νέος ἦν, καὶ χώραν εἶχεν ἡ γραφὴ πλέον. ἦν δὲ ἐν τῇ πόλει
εἶπεν, ἵνα μὴ λέγῃ ὅτι ὑπὸ τῶν ἐλάνθανεν.

ὑπόλωλε καὶ ὕβρεισται.) τὸ δεύτερον προστεθὲν τὸ μάτην
δ ἀδικεῖ ὑπολωλέναι δηλοῖ. κηδεστὰς δ' ἐνταῦθα κα-
λεῖ, τοὺς ἀδελφοὺς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.

Cædes Elide factas.) Seditione conflictabantur inter se, alij Philippo addicti, alij his aduersantes. demùm mutuis cædibus grassati sunt, cum Philippi studiosi inualuissent. Et primos autores ignominia notate.) Portas, inquit, aperuit Philocrates morbo: * Aeschinem ipsum, tametsi nolentem, introduxit.

Et tres Polemarchos occiderunt.) Nomen peculiare magistratuum. Sunt autem hi, Teleutias Agesilai frater, post eum Agesipolis, tertius Polybiades: cum quibus * pacem Olynthij fecerunt. Suspiciebant.) Tanquam pro numinibus adorantes eos.

Sed cum tota sacra sit arx.) A circumstantiis sumpta est amplificatio. Quorum vnus fuit Epicrates.) Cum multi pœnas dederint, Epicratis meminit, vt appareat eos nec benemeritis peperciſſe.

Et conuicti sunt quidam.) Hoc rursus è primo decreto sumptum est: sed illi in Senatu duntaxat mentiti sunt, isti autem etiam apud populum, cum (inquit) nec vera scripserint in literis. Cõuicti sunt.) Verbum hoc etiam ad cætera est referendum.

At de acceptis muneribus.) Argumento vsus est à contrario, dicens, absurdum esse, cum homines benemeriti, & bene meritorum liberi pulsi fuerint, propter peccata parua & leuia: Atrometi filium nõ eiici: qua ratione commiserationem etiã excludit, reuocatis in memoriam verbis, quibus ille Timarchi commiserationem exclusit. Et Harmodij atque Aristogitonis posteros.) Proxenum ducem dicit. Ex ea enim familia erat. Puerulos eiusdem nominis.) Erat enim verisimile, Proxenum filiorum alicui nomen Aristogitonis fecisse.

Ob quæ alia sacrificula interfecta est.) Venena scilicet. Eam autem intelligit, quæ Ninus vocabatur, quam accusauit Menecles, quòd pocula amatoria faceret adolescentibus. Sensus autem huiusmodi est: Athenienses initiò sacra illa ad derisum & contumeliam Verorum Initiorum pertinere rati, sacrificulam interfecerunt: pòst, accepto oraculo, vt easinerent fieri, permiserũt matri Æschinis vt initiaret.

Quòd istum vidit delinquentem.) Quoniam ex modestia videbatur Timarchum accusasse, aliam causam subiicit; & pulchram illam tollit. Nam si ab iis qui in semetipsos delinquunt.) In impudicos. Perstringit autem existimationem eius, eámq. destruit. At hercule adolescentes.) Obiectionem ponit epilogicam, ex qualitate Æschinis inter tractandum exortam: At Reip. vtilis est, dum vita sua modestos facit adolescentes. Interdum autem ipse mouet sibi tales obiectiones, vt maiorem argumẽtorum copiam reperiat. Ac in refutatione laudat ille quidem educationem, sed Æschinem insectatur, & magna ignominia affecisse Rempublicam ait: & qua de causa Timarchum accusarit, commemorat, quòd, inquit, vestri fuit amans, & Philippi hostis. Voluntatem autem Æschinis, propter quam Timarchum accusarit, specie dubitationis implicuit, his verbis: Nescio quomodo simus animati. Auditor enim apud se orationem examinans, maiorem contra eum suspicionem concipit, quàm ea sunt, quæ orator reprehendit, aut apertè exprobrat.

Quamdiu enim Timarchus conciones habuit.) Quòd & adolescens fuit, & accusatio tum plus loci habuisset.

Fuit in vrbe.) Hoc adiecit, ne diceret Aeschines, Me absentem fefellit. Periit, & contumelia affectus est.) Secundum additum, immeritò & per iniuriam eum periisse significat. Affines.) Sic hoc loco vocat fratres vxoris eius.

Qui ſemetipſum mercede locauit Chabrię.) Ægyptium quendam ita nominari dicunt. Locauit.) Ad turpitudinem. Et execrandi Cerybionis.) Nomē quidem eſt Epicrates, ſed Cerybionis dicit per irriſionē, quo nomine quiſquilię & vile quiddam ſignificatur. κηρύβια enim purgamenta tritici dicuntur. Ad oſtendendam autem eius impudentiam dixit, Sine perſona. Qui tum enim in feſtis aliquos deridere volebāt perſonas geſtabant, ne verecundarentur. Sciendum autem eſt, recentiores dicere προσωπεῖον, ſed in vetuſtioribus libris πρόσωπον reperiri: hoc eſt, perſona, ſeu larua. Sed profectò ſurſum verſum feruntur flumina.) ἄνω ποταμῶν prouerbium, inuerſum & confuſum eſt. veluti, Aeſchines impudicitiæ accuſat, cū totam domum plenam meretricum habeat: ſed prouerbium, in eos dicitur, qui perperam ſentiunt. Fluxerunt.) Cum de fluuio diceret, manſit in tropo, & verſo ac mutato dicendi genere. Hoc obſeruabant.) Tanquam numen aliquod obſeruabant, ne lucrum perderent.

Nunc verò circuimus nos.) Tanquam extremę ſit miſerię, ſi quis abit peregrè, Athenis omiſſis, vt aliquod cōſilium audiat, qui aliis ſemper cōſiliū dedit.

Sed ſi Reipublicę obiit. Quod amiſſum eſt, reperi poteſt: quod verò mortuum eſt, reſtitui nequit.

Et patrocinabuntur quidam iſtis.) Tranſit ad aliū defenſorem, non eum vilem & contemptum, neque de vulgi numero in vrbe, ſed principem, & vulgo ſuperiorem Eubulum, cuius in manu erat reſpublica. Hunc enim formidat & eius autoritatem atque potentiam. Quidam enim dicunt per eum conſeruatū eſſe Aeſchinem. In ſuſpicionem ergo adducit Eubulum, vt in Philippi ſtudio ſocium Aeſchinis: cuius quo maior habebatur in Republica potētia, eò magis territat populum, exaggerandis eius opibus, quibus ad nocendi facultatem abutatur. Quia verò clariſſimus & potentiſſimus in vrbe erat Eubulus, maximè fuit opus ei aduerſari, & contra eum contendere. Opponit igitur & oracula & vaticinationes, & ex omnibus ratiocinatur atque oſtendit, ne quam talibus rebus contra ſe anſam præbeant: atque etiam propter adminiſtrationes reprehendere Eubulum inſtituit.

Cum Hegiſileus reus ageretur.) Is in Eubœa imperator fuit, cum auxilia Plutarcho miſerunt Atheniēſes, vt dixit in Philippicis. Crimini autem datum eſt eum Plutarcho ad populum decipiendum fuiſſe adiutorem. Vult igitur oſtendere, eum nō humanitatis cauſa defendere, Aeſchinem, ſed propter Philippi ſtudium, cum familiaris Hegiſilei rationem non habuerit. Nicerati patruo. Aliud exemplum, quo oſtēdit, cū non miſericordię cauſa adeſſe Aeſchini, quū etiam patruum neglexerit. Cum tum citaretur. Ne diceret, non orabat me: etiam cum clamore, inquit, te vocabat, ſed clamor erat irritus.

Te ſubſcriptore illum accuſabat.) Is igitur qui nec cognatis opem tulit, ſed accuſatori ſubſcripſit, videri poterit non propter Philippum auxiliatus eſſe.

Cur enim tunc Mœroclem.) In ſuperioribus exemplis eum non eſſe humanum oſtendit. quî enim eſſe poſſit is, qui familiares non adiuuet? Nunc addit, eū etiam eos qui pauca deliquerint, accuſare. ne quis dicat: Nō ſolet accuſare, eáq; de cauſa parcit Aeſchini.

Qui hoſpites & amici nominantur.) Hoc dixit, quod hoſtium amicitiā ſcit non vltra verba progredi. Et opibus, & genere, & autoritate.) Ne putet Eubulus, tanquā benemeritus & diues, ſe non dici proditorē, cōparat ei Ptœodorū. vide Ptœodo-

A ὃς ἑαυτὸν ἐμίσθωσε χαβρίᾳ.) αἰγύπτιον τινά φασιν οὕτω καλεῖσθαι. ἐμίσθωσε ἢ ἐπ' αἰσχρότητι.

καὶ τὸ καταφάτου κηρυβίωνος.) τὸ μὲν ὄνομα, ὑπικράτης. τὸ ἢ κηρύβιωνος, ἀττικῶς. λέγει ἢ, τὸ κάθαρμα καὶ ἀπελές. κηρύβια γὰρ τὰ ἀποκαθάρματα τοῦ σίτου λέγουσι. τὸ αἰσχυντηλὸν ἢ αὐτοῦ βουλόμενος δεῖξαι, εἶπεν ἄνευ τοῦ προσώπου. οἱ γὰρ ἐν ταῖς ἑορταῖς τότε βουλόμενοι σκώπτειν τινάς, ἐφόρουν προσωπεῖα ἵνα μὴ αἰσχύνωνται. ἰσέον ἢ ὅτι οἱ νεώτεροι λέγουσιν αὐτὸ πρόσωπον· ἐν δὲ τοῖς ἀρχαιοτέροις βιβλίοις εὑρίσκεται τὸ πρόσωπον.

ἀλλὰ δῆλα αὖ ποταμοῦ.) ἀναλλάξ καὶ ἀτάκτως ἡ παροιμία ἔχει. οἷον, αἰσχίνης κατηγορεῖ πορνείας, ὅλην τὴν ἑστίαν πορνῶν ἔχων μεστήν. ἡ παροιμία ἢ λέγεται, ἐπὶ τῶν ἐναντίως φρονούντων. τὸ ἢ ἐρρύησαν ὡσεὶ ποταμοῦ λέγων, ἐνέμεινε τῇ ἕξει. ἵνα ἐπιτήρησιν.) ὥσπερ τι θεῖον ἐπετήρουν δεῖν τὸ μὴ ἀπολέσαι τὸ κέρδος. νυνὶ ἢ δὴ περιερχόμεθ' ἡμεῖς.) ὡς τῆς ἐσχάτης συμφορᾶς. ἀποδημεῖ τις τὰς ἀθλίας ἐών, ἵνα συμβουλῆς ἀκούσῃ τινός, ὁ τοῖς ἄλλοις ἀεὶ χρησόμενος σύμβουλος. ἀλλ' εἰ τῆς πόλεως τέθνηκε.) τὸ μὲν ἀπολόμενον, ἔστι καὶ ἀνευρεθῆναι· τὸ ἢ τεθνηκὸς, οὐκέτι ἔσται. καὶ σωτροῦσί τινες τούτοις.) μετέβη ἐπ' ἄλλον σωτῆρα, οὐ φαῦλον τινὰ ἢ ἀδόκιμον· οὐ γὰρ ἦν καὶ τὴν πόλιν ἀεὶ θορυβουμένων ἐν πολλοῖς· ἀλλ' ἀποφερόμενον τὰ πρῶτα, καὶ δοκοῦντα ἐπὶ τοῖς πολλοῖς εἶναι, ἄνδρα, τὸν δὲ χρηστὸν ἔχοντα τὴν πολιτείαν. τοῦτον γὰρ ἐδόκει, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ ῥοπὴν καὶ προθήκην. λέγουσι γάρ τινες διὰ αὐτὸν τὸν αἰσχίνην σωθῆναι. εἰς ὑποψίαν οὖν κατέστησεν ἄνδρα φιλιππισμοῦ κοινωνίας τῆς πρὸς τὸν αἰσχίνην. καὶ ὅσον γε μάλιστα κατὰ τὴν πόλιν ἰσχύειν δοκεῖ, τοσούτῳ μᾶλλον ἐκφοβεῖ τὸν δῆμον τῇ προσουσίᾳ τῆς δυνασείας εἰς προσουσίαν κακοποιίας δεικνὺς αὐτὸν ἀποχρώμενον. ἐπειδὴ ἢ τὴν ἀδιαφθορωτάτην καὶ δυνασευόντων ἐπὶ καὶ τὴν πόλιν ὁ ἄνδρα φιλείσης ἐδείκθη τῆς αὐτοῦ ἀπαρρησίας, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγῶνα. αὐτέθηκεν οὖν καὶ χρησμοὺς θεῶν καὶ μαντείας. δεικνὺς ὡς λυσιτελοῦν, δεῖν πάντων, μηδὲν τοῖς ζοῦσι καθ' ἑαυτὸν ἐνδιδόναι, ἵνα ἢ καὶ ἀπὸ τῆς πολιτευμάτων αὐτοῦ, ἐπεχείρησε διαβάλλειν τὸν ἄνδρα.

ἡγησίλεῳ μὲν κεινομένῳ.) ἔδει εἰς ἄνδρα ἐπεστράτηγησε, ὅτε τῷ πλουτάρχῳ τὴν βοήθειαν ἔπεμψαν Ἀθηναῖοι· ὡς εἶπεν ἐν φιλιππικοῖς. ἐκρίθη ἢ, ὡς συνεξαπατήσας τῷ πλουτάρχῳ τὸν δῆμον. βούλεται οὖν δεῖξαι, ὅτι οὐ φιλανθρωπίας ἕνεκα συναγωνίζεται τῷ αἰσχίνῃ, ἀλλὰ διὰ τὸ φιλιππίζειν. ὅπου γε τὸν οἰκείου τὸν ἡγησίλεω οὐκ ἐφείσατο. τῷ νικηράτου θείῳ.) ἄλλο ἔδειγμα, δεικνύων, ὡς οὐ δι' ἔλεον συμβάλλεται, ὁ καὶ τὸν θείου καταφρονήσας τότε καλούμενος ἵνα μὴ εἴπῃ, οὐ γὰρ ἐδίετό μου· ὅτι οὐ βοᾶν καλῶν· ἀλλ' ἀνόητος ἦν ἡ βοή.

σὺν κατηγόρει μετ' ἐκείνου σου.) ἔδει οὖν ὁ καὶ τοῖς συνηγόροις μὴ βοηθήσας, τῷ ἢ κατηγόρῳ συμφεύγων, δόξειν ἂν διὰ τὸν φίλιππον πεποιῆσθαι τὴν βοήθειαν.

τί γὰρ δὴ τότε μαιροκλέα.) ἐν τοῖς ἄνω παραδείγμασιν ὅτι οὐ φιλάνθρωπος ἐδείξε. πῶς γὰρ, ὁ τοῖς ὑπηκόοις μὴ βοηθῶν. νυνὶ ἢ ὅτι καὶ τοὺς ὀλίγα ἡμαρτηκότας φαίνει) κρίνων· ἵνα μήτις λέγῃ, ἀληθὴς γὰρ ὄζει τῷ κατηγορεῖν, καὶ διὰ τοῦτο φείδεται τοῦ αἰσχίνου. ξένοι καὶ φίλοι προσαγορεύομενοι.) τοῦτο εἴρηκεν, ἐπειδήπερ ἄχρι ὀνόματος τὴν φιλίαν οἶδεν οὖσαν τῷ πρὸς ἡμᾶς ἐχθρόν.

καὶ πλούτῳ, καὶ γένει, καὶ δόξῃ.) ἵνα μὴ δόξῃ ὁ εὔβουλος, ὡς δυσγένης καὶ πλούσιος, μὴ λέγεσθαι εἶναι προδότης, εἰκάζει αὐτὸν τὸν πτοιόδωρον. ὅρα τὸν πτοιόδωρον

ἔρα τὸν Προιόδωρον, φησι, καὶ φυλάττου τὸν Εὔβουλον.

ὅτι καιρὸν γενόμενον.) πάνυ θαυμασίως ἐπεχείρησεν, ὑπάντη τοῖς ἰσχυροῖς ἀπιμάζων καὶ ἀναβάλλων. ὠφελεῖ γὰρ καὶ ταῖς πόλεις, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου ἀναβάλλων. ὅπως μὲν μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροί.) ὁρᾷς ὅτι οἱ μὲν, ἔξωθεν, οἱ δ' ἔνδοθεν ὑπεβουλεύουσιν. ἐξωθεν οἱ ὑπεβουλεύοντες.) τοῦτο δοκεῖ μὲν εἶναι καθ' ἑαυτό. ἔχεται δὲ τῶν ἄνω, ἔνθα φησὶ σωτέχειν τὴν πόλιν ὅπως ἐν μιᾷ γνώμῃ) γνώμῃ. ταῦτα τοίνυν ἐν ὑμῖν ὄντι.) φορτίμως πάνυ μετὰ τῶν αὔξησιν τῆς τοῦ προδότου κακίας καὶ τὴν δυναστείας, μείζονα καὶ ἰσχυροτέρα δείκνυσι τὰ δικαστήρια ἵνα μὴ φοβῶνται αὐτοὺς, ἀλλὰ κολάζωσιν. Ὃς γὰρ ἑαυτὸν τάξας.) ἀνακεφαλαίωσιν ποιεῖται τῶν εἰρημένων ἐν τῇ καταστάσει πάντων, μηδὲν ἀπολείπων, εἰς δυσυπόπτον γένηται τὴν ὑπόθεσιν. εἰ δέ τι καὶ παρεμβέβληται τοιοῦτον, ἐκβολῆς ἕλεου ἕνεκα, ὥσπερ τὰ περὶ Ἀτρεστίδαν, καὶ τὰ γύναια, καὶ τὰ παιδάρια, ἢ ἄλλο τι τοῦ αὐξήσεως ἕνεκα γενόμενον, οὐδὲν θαῦμα. συμβαίνει γὰρ τῷ ῥήτορι καὶ τοῖς καιροῖς ἐπιπίπτουσι, χρῆσθαι τοῖς τοιούτοις τόποις. καὶ τὸ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους.) ἐπόντων τοῦ μήδου, ἐξάρχης καὶ ὁ Μιλτιάδης δραμεῖν εὐθὺς ὅτι τάχος Μαραθῶνα ἐψηφίσατο. καὶ μὴ ἀναμεῖναι ἕως συλλεγῶσιν οἱ συμμαχήσοντες. διὸ καὶ νενίκηκε μόνος. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς καὶ γελῶν ἀπορα βλέπων τὰ πρόσωπα, συνεβούλευσε μὲν ἀφεῖναι τὴν πόλιν, εἰς σαλαμῖνα δὲ μετοικισθῆναι· ὁ γοῦν αἰσχίνης παροξύνων καὶ τὸ μακεδόνας αὐτοῖς, σκῆνα προσφέρει. καὶ τὸν ἐν τῷ τῆς ἀγραύλου.) ἔστι μία τοῦ κέκροπος θυγατέρων ἡ ἀγραυλος. ἐν ᾧ τῷ τεμένει αὐτῶν, οἱ ἐξιόντες εἰς τοὺς ἐφήβους ἐν παίδων μετὰ πανοπλιῶν ὤμνυον ὑπὲρ μαχεῖν ἄχει θανάτου τῆς πατρίδος. ἡ δὲ ἱστορία, αὕτη· Ἀγραυλος, καὶ ἔρση, καὶ πάνδροσος, θυγατέρες κέκροπος, ὡς φησιν ὁ φιλόχορος. λέγουσι δὲ, ὅτι, πολέμου συμβαίντος παρ' ἀθηναίοις, ὅτε εὐμολπος ἐστράτευσε κατ' ἐρεχθέως, καὶ μηνυομένου τούτου, ἔχρησεν ὁ ἀπόλλων ἀπαλλαγήσεσθαι, ἐάν τις αὐτὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἢ τοίνυν ἀγραυλος, ἑκοῦσα αὐτὴ ἐξέδωκεν εἰς θάνατον. ἐρρίψε δὲ ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τείχους. εἶτα ἀπαλλαγέντες τοῦ πολέμου, ἱερὸν ὑπὲρ τούτου ἱδρύσαντο αὐτῇ πρὸς τοῖς προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως. καὶ ἐνεῖσε ὤμνυον οἱ ἔφηβοι μέλλοντες ἐξιέναι εἰς πόλεμον. οὐχ ὁ μὲν γράφων τὸ ψήφισμα.) ἐμεμείζοντό φησι τὸν φιλίππου πρεσβευτὴν αἰσχίνης καὶ δεῖνος· ὁ μὲν, ψηφίσματα γράφων· ὁ δὲ πρεσβεύων εἰς πελοπόννησον ἵνα τὴν κοινωνίαν αὐτοὺς μεταβεβλημένους δείσκηται. καὶ ἐχείρετο ἡ τοῦ ἀθηναίων πόλις.) ἡ πολλὰ καθεύδουσα. συντυχεῖν δὲ ἀπιὼν ἀξεσίδα.) χρησιμωτάτη γέγονεν αὐτῷ ἡ μνήμη τοῦ ἀξεσίδαν· οὐ μόνον διὰ τὸν τῶν ἐλέου ἐκβολὴν· ἀλλ' ἵνα καὶ φαίνηται διὰ τούτου αἰσχίνης συνομολογῶν, τάς τε δωροδοκίας, καὶ τὰς φιλίππου δώσεις. ὅτι οἷός τε ἐστι, καὶ εἷς * διαφθορεὺς καὶ ὅλας ὁμοῦ προδοῦναι πόλεις· ἵνα φαίνηται αἰσχίνης διὰ τοῦ οἰκείων ἀλισκόμενος λόγων. τὰ γὰρ ὅμοια, τοῖς ὁμοίοις ἀκόλουθα. εἰ γὰρ ἀξεσίδας ἦγεν αἰσχίνης, καὶ δι' ἀξεσίδαν ὠδύρετο τὴν ἑλλάδα· ὠδύρατ' ἄν τις καὶ διὰ τὸν αἰσχίνου φωκέας. οὐχ ἧττονες γὰρ ἀξεσίδου καὶ τοῦ δωροδοκίαν αἰσχίνης καὶ φιλοκράτης.

γυναικὰ καὶ παιδάρια ὡς ἑξακόσια βαδίζειν.) ὡς σοχαζόμενος εἶπεν ἀορίστως τὸν ἀριθμόν.

ἵνα ὑπολάβωσι καὶ γυναῖκας ἑξακόσια, καὶ παιδάρια ἑξακόσια.

τίς ἀνθρωπός ἐστι; καὶ τίς ὄχλος;) ἆρα μὴ τύραννός;

A vide Proœodorum, inquit, & Eubulum caue.

Ratione temporum valuerunt.) Argumentum tractauit omnino admirabiliter, sic vt non penitus incesseret & repudiaret potentes. (nam & hi prosunt rebuspublicis,) sed à loco & moribus perstringeret.

Ne gauderēt inimici.) Vides alios intus, alios foris insidiari.

Externi insidiatores.) Hoc per se positum videtur, cum pendeat à superioribus, vbi ait, ciuitatem coniungendam esse, vt vno animo consentiat.

Ea verò in vobis sita sunt. Prudenter omnino exaggerata improbitate proditorum, etiã potentatu maiora & firmiora iudicia esse ostendit, vt ne timeant illos, sed puniant.

Nam qui se collocauit.) Enumerat omnia quæ in constitutione dicta sunt, neque quicquam prætermittit, vt causa facilius animo percurratur, & quasi in oculos incurrat. Si quid autem obiter insertum

B est quod ad tollendam commiserationem valeat, vt sunt illa de Atrestide, & mulierculis, & puerulis, aut aliquid aliud amplificationi cognatum, non est mirum. Familiare enim est oratori, oblata occasione vti talibus locis.

Et Miltiadis atque Themistoclis.) Ingruentibus Medis initiò, Miltiades statim in Marathonem esse procurrendum decreuit, & non expectãdum, donec conuenissent socij quapropter etiã vicit solus. Themistocles autem, cum videret rem terra facultatem non habere, autor fuit deserendæ vrbis, & in Salaminem transmigrandi. Æschines igitur ad concitandos eos contra Macedonem, illa proferebat.

Et illam in Agraulī.) Agraulus vna fuit è Cecropis filiabus. In eius autem luco, qui excedebant è pueris in adolescentes, armis instructi iurabant, se pro patria pugnaturos vsque ad necem. Historia autem sic habet. Agraulus & Herse & Pandrosos filiæ fuerunt Cecropis, vt ait Philochorus. Cum autem bello peterentur Athenienses, expeditione ab Eumolopo contra Erechtheum suscepta, ídque bellum diu duraret: respondit Apollo finem fore malorum, si quis seipsum pro Repub. sustulisset. Agraulus igitur vltrò se neci obtulit, & de muro præcipitauit. postea bel

C lo liberati, eius rei causa ædem ei extruxerunt circa Propylæa arcis, atque ibi iurabant adolescentes in bellum exituri.

Non is qui decretū scripsit.) Partiebantur, inquit, impetum in Philippum Æschines & Eubulus, hic decreta scribendo, legationibus ille in Peloponneso obeundis: vt ipsum etiam Eubulum mutatum esse illæ operæ mutuæ declārent.

Et expergiscatur vrbs Athenienſium.) Quę plerunque dormire solet.

Incidisse enim se abeūtem in Atrestidem.) Vtilissimè fecit Atrestidæ mentionem, non modò ad commiserationem excludendam, sed eo etiam nomine, vt Æschines confiteri videretur, & accepta à se munera, & Philippi largitiones: Atque illud etiam posse vel vnum hominem corruptum, totas omnino prodere ciuitates: vt appareat Æschinem suis dānari verbis. Similia enim cum similibus consentiunt. Nam si Atrestidas captiuos duxit, & propter Atrestidam Æschines deplorauit Græciam: propter Æschinem etiam Phocenses deplorari queant. Nam quod ad corruptelas attinet, Æschines & Philocrates Atrestida nihilo sunt inferiores.

Et cum eo mulierculas & puerulos circiter xxx amb ulasse.) Tanquam coniectura vtens, numerum indefinitè protulit: vt existimarent, & mulieres triginta, & puerulos triginta esse.

Quis homo esset, & quæ turba? Nūquid tyrannus?

nunquid dux Philippi aliquis insidias collocaret.

Nam audisse se,inquit,ex amicis.)Dat & ei tum amicos,cùm & ipse benevolus fuit.ἀπροφόλω, curam. Siue supplicium proditorum,siue mutationem morum,vt à socordia conuertantur ad diligentiam.

Neque triumphos commemorandos.)Vide vt nõ dixerit pugnas,neque pericula,sed triunphos.ac sua vt illud nomen& præclarum & glorioſum non ſinat reuereri.Neque iuuandum quenquam.)Vniuersale nomen continet absurditatem:nec si familiaris fuerit,nec si filius meus.nec si de me antè benemeritus nec si dij mandarint,&Minerua concesserit. Et esse Philippum ipsum ô Iupiter.)Signum admirationis est verbum ἡράκλεις.Græcissimum.)Purissimũ:sincerissimum:quod natura Barbarorum non patitur, id ei mores contulerunt.Eloquẽtissimum.)Nam& hoc Græcorum est valere eloquentia. Itaque & moribus & lingua Philippus est Græcus.

An verò fieri potest,vt illa ipsa.) Collectio fidei. Nõ potuisset,inquit,cũ prius illa dixisset,dicere hęc quæ sunt illis contraria, nisi antè corruptus fuisset. Obseruabis autem,vt & antè mores Æschinis sit imitatus,dum concionis Æschineæ commonefacit, eámque recitat.Qm longas illas & præclaras concio nes habuit?)Derisit prolixitatem cõcionum eius,ostendit etiam lecto Miltiadis & Themistocl is decreto Philippo infensum prius fuisse Aeschinem. Nam si suadebat,vt & Miltiadis cursum respub. imitaretur,& Themistochis imperium,& decretorum, quæ scribebant isti,cum hortarentur ciuitatem ad inuadendos Barbaros,mentionem faciebat:satis constat eum hunc in modum fuisse affectum.Laudat autem, non vt eius virtuti testimoniũ perhibeat,sed vt per hoc testimonium apertius eum cõdẽnet. Qui enim contrario modo rempub.administrat, quis eum, vt corruptum,non oderit?Sed & iusiurandum adolescentum in æde Agrauli Aeschinem recitasse dicit: cuius sorores sunt Pandrosos &Herse.*Victima porro fuit Agraulos Athenienses vt ait Philochorus.

Duxit huc per contumeliam.)Non sine graui offensione contumelia fit mulieribus in conspectu Atheniensium.Sed semetipsum deplorabit.) Ne dicat, Non mei moris est plorare,& propter hoc non plorauit:subiicit,Semetipsum deplorabit,illorumautem misertus non fuit.Et medici oberrant.) Oberrando lamentationib.orbé terrarũ impleuerũt. Quia verò licet oberrare,vel rerũ cognoscẽdarũ,vel mercaturę gratia:vt calamitatem indicaret,Mẽdici,appositi. Et proditoris patris.) Ante amabile nomẽ,patris in quam,turpe posuit,proditoris. Vt in Macedoniam peruenit.)Relictis Athenis.Nam quis est Græcorũ.) Honorat Athenas & Barbarus,mihique suffragatur, nõ is qui Græcũ amet,sed hostis,veris victus. Proinde inter eos qui natura sunt hostes,Aeschines habeatur:Inimicitior enim.) Tria sunt quæ faciãt,quo minus Atticæ fortia facta recẽseat.Aut enim incogitãs est,& ignorat:aut núquã audiunt cũ extra orbẽ terrarũ habitaret:aut hostis est reip.& ex odio celare studet. Necesse igitur est vnũ ex his trib.subire Aeschinẽ cũ vrbis glorię nõ suffragetur.In Marathone.) Vbi soli vicerũt Atheniẽses.Et quos neq; hostes.) Cõmunes res ad Salaminẽ gestas,ille sibi priuatĩ vẽdicauit.Vt laudib.priuet nimirũ.)Rectè verbo priuãdi est vsus,cũ & possessionẽ eorũ gloriã esse dixerit.Eiusmodi etiã est Priuaretur,ꝙ sequitur.Nã τὰ εἰσκεκτημένα ad ea pertinet, quæ habet aliquis: ἀποστερεῖς,ad aliena.Immoratur aũt mẽtioni maiorũ,vt magis incitet Iudices,q illos reuerẽtur.Et gratiã habere vobis.)Intelligebat.n.se aliquid supra dignitatem suã esse assecutũ.Nã qui honorem quo dignus est cõsequitur,

A ἆρα μὴ στρατηγὸς τῶ φιλίππου λόγον καθίζει τινά.

ἀκούειν γὰρ ἔφη τῶν φίλων.) δίδωσιν αὐτῶ τότε καὶ φίλοις,ὅτε μὴ αὐτὸς ἰῶ δύνοις.ὑπιροφλεῖ ἢ,ἡ τιμωρίαν ἢ τὸ σωζοδοῦ·ἡ μεταβολὴν τοῦ ζόπου ἀπὸ ῥαθυμίας εἰς ἀσκολίαν. μήτε ζόπαια λέγειν.)ὅρα πῶς οὐκ εἶπε μάχας,ἀλλὰ κινδύνους,ἀλλὰ ζόπαια·τὸ ἡδὺ μὴ σεμνὸν μὴ ἔνδοξον,οὐκ ἐῶν αἰδεῖσθαι. μήτε βοηθεῖν ἀδενί.)τὸ καθόλου,καὶ τὸ ἄτοπον·μηδ' αὐ οἰκεῖος ἢ,μηδ' αὖ παῖς ἐμός. μηδ' αὖ δι πεπιπικὼς σωζότερον ἐμέ.μηδ' αὖ οἱ θεοὶ σωζάτωσι μὴ ἀθλιὰ συγχωρῆ. εἶναί τε τῶ φίλιππον αὖτ' ἡράκλεις.)σημεῖον τοῦ θαύματος τὸ ἡράκλεις.ἑλληνικώτατον ἢ,καὶ θεραπεύεται,εἰλικρινέστατον.ὅπερ οἱ βάρβαροι ἀφύονται, τοῦτο δεδώρηται ὁ ζόπος αὐτῶ. δεινότατον λέγειν.) μὴ τοῦτο γὰρ ἑλληνικὸν,τὸ δυνάσθαι λέγειν.ὡς εἴ) μὴ τῶ ζόπω μὴ τῆ γλώττῃ τοῦ φίλιππον ἕλληνα. ἔστιν οὖν ὅπως αὖ ζαῦτ' ἐκείνα.) συναγωγὴ τῆς πίστεως. οὐκ ἂν δυνατὸ φησὶν ἐκεῖνα σωσιπικῶς, ταῦτα εἰπεῖν ὄντα ἐναντία, εἰ μὴ σωδιέφθαρτο.ὅσα γὰ αὐτοῦ μὴ τὸ ἦθος αἰσχίνου μιμησάμενον, ἐν οἷς ὑπέμνησεν αἰσχίνου δημηγορίαν,εἰπών· τίς ὁ τοῖς μακροῖς μὴ καλοῖς λόγοις δημηγορῶν;)ὑποσκώψας αὐτοῦ μὴ εἰς μῆκος λόγων,ἐνεφάνισε ἢ,μὴ τὸ μιλτιάδου,& τὸ θεμιστοκλέους ψήφισμα ἀναγνοὺς,ὅτι μισοφίλιππος ἰῶ αἰσχίνης τὸ σωσότερον.εἰ γὰ ἠξίου τὴν πόλιν μιμεῖσθαι τὸν μιλτιάδου δρόμον, μὴ τὰ θεμιστοκλέους στρατηγήματα,μὴ τὰ ψηφισμάτων ὧν ἔγραφον ἐκεῖνοι, σωζεπόλμουν τὴν πόλιν ὅπλα τοῖς βαρβάροις·οὔδηλος ἰῶ τὸν δυσκείμονος τὸ ζόπον.ἐπαινεῖ ἢ,μὴ ἵνα μάρτυρήσῃ τὰρετὴ· ἀλλ' ἵνα δι' αὐτῆς μάρτυρίας ταύτης, φανερώτερον ἐλέγξῃ αὐτόν.τὸ γὰ ἐναντία τούτων πολιτευόμενον,τίς οὐκ ἂν μισήσειεν ὡς δωροδόκον;ἀλλὰ μὴ τὸν ὅρκον τοῦ ἐφήβων,ἐν τῶ τὰ ἀγραύλου αἰσχίνου ἀναγνῶσκειν φησὶν.ἦς παίδρσος,μὴ ἔρση, ἀδελφαί.ἱέρεια ἢ ζέρσης ἡ ἀγραύλος ἀθλυαίων ὡς φησι φιλόχορος.

ἤγαγε δεῦρ' ἐφ' ὕβρει.)βαρέως εἰς ὄψιν τοῦ ἀθλυαίων αἰ
C γυναῖκες ὑβρίζονται. ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ κλαύσεται.) ἵνα μὴ εἴπῃ,ὅτι ἀπάτυκα δακύειν,καὶ δι' τὸ οὐκ ἐδάκρυσε·ἐπάγῃ,ὅτι ὑπὲρ αὐτοῦ μοὐ κλαύσεται.ἐκείνους ἢ οὐκ ἠλέησεν. καὶ πλησμονὴ σωζείρχονται.)ἐπλήρουσιν θρίων τοὺς οἰκομῶντας πλανώμενοι.ἐπειδὴ δέ ὅτι πλανᾶσθαι καθ' ἱστορίαν ἢ ἐμποείαν·ἵνα τοὺς συμφορὰν ἐμφήνῃ,τὸ πλησμονὴ σωροσέθηκεν.καὶ σωοδόπου παῖς.) σωεζέταξε τὸ χρηστοῦ ὀνόματος λέγων τὸ παῖς,τὸ αἰσχρὸν τὸ τὸ σωοδότου.

ὡς ἐπίδοη μακεδονίας.)τὰς ἀθλιὰς καὶ αλιπόν. τίς γὰρ ὅστιν ἑλλήνων.)τιμᾶ τὰς ἀθλιὰς καὶ βάρβαρος·καὶ δίδωσί μοι τὸ ψῆφον,οὐχ ὡς ἕλληνα φιλῶν,ἀλλὰ & δυσμενῆς, τῆ ἀληθείας ἠττώμενος.οὐκοῦν ἔστω καὶ τῆ φύσει πολεμίων αἰσχίνης. πολεμιώτερος γὰ.)τεῖα δ' ὅστι τὰ ποιοῦντα μὴ λέγοντα τὰ ἀτίμητα τὰ ἀδραγαθήματα, ἢ γὰ ἀνόητος ὢν οὐκ οἶδεν·ἢ ἀπήκοος ἐμεινεν ἔξω τῆ οἰκουμένης οἰκῶν·ἢ ἐχθρὸς ὑπάρχει τῆ πόλεως,καὶ μισῶν, κρύπτειν πειρᾶται· δέον ἐν τῆ ζῶν τὰ αἰσχίνου ὑπὸς ὠᾶς,μὴ σωσπιθάμενον τῆ δόξῃ τῆς πόλεως. οἱ μαραθῶνι.)τὸ μαραθῶνι,ὅπου μόνους ἐνίκησαν οἱ ἀθλυαῖοι. εἶθ' οὓς μηδὲ τῆ ἐχθρῶν.) τὰ κοινὰ τὰ ἐν σαλαμῖνι,* δι' ἃ πεποίηκεν ἕδεξ ὀποστερῶν τὰ ἐπαίνων δηλονότι.καλῶς ἢ τὸ ὀποστερῶν ἐπειδὴ οὐ κτῆμα αὐτὰ ἔφησε τὰ δόξαν εἶ).Τί ἐστὸν γὰρ ὅστι τὸ σεριθεῖν ἕξις,στερέσκει) γὰρ τις ὧν ἔχει·* ὀποστερεῖ) ἢ τὰ ἀλλότρια.ἐνεβρέθη δὲ ἢ τοῖς σωζόνοις,παροξύνων πλέον τοὺς δικαστὰς,τὸς αἰδοῦ ὑμῶν αὐτούς. οὐ χάριν ὑμῖν ἔχειν.)ἠδὺ γὰ ὅτι μείζονος,ἢ καθ' αὐτὰ ἔτυχεν.ὁ γὰ τυχὼν τιμῆς, ὡς ἀξιός ὅστιν,

οὐκ

οὐκ ἔχει χάριν τῷ δόντι· ἀλλ' ὁ παρ' ἀξίαν λαβών. Ἐμέ- A non gratiam habet ei qui honorem habuit, sed is
ζιον παρεῖχεν ἑαυτόν.) οὐκ ὢν δηλονότι, ἀλλ' ὑποκεινό- qui præter dignitatem est honorem consecutus. Et
μενος. τὰς ὀφρῦς ἀνέσπακεν. (ἵνα μὴ αὐτομάτως, ἢ ὡς φύ- modestè se gessit. Nimirum cum non esset mode-
σεως ἰδίᾳ ταῦτα, αὐτὸς ἀνασπᾷ φησι, πρὸς τοὺς καιροὺς σχη- stus, sed esse tale se simularet. Supercilia erexit.) Ne
ματιζόμενος. καὶ ὁ γεγραμματευκὼς αἰσχίνης.) ὃς νῦν sponte sua & naturaliter fieri videretur, ipse, inquit
γραμματεὺς αἰσχίνης, ἀλλ' ὅ ποτε ἠκούομεν. ἐὰν τολμήσῃ supercilia erigit, & pro tempore vultum fingit. Et si,
τις ὅλως εἰπεῖν.) κατέχονται γὰρ πάντες τῷ δέει. scriba qui fuit, Aeschines.) Non qui nunc etiam scri
ba est, sed qui aliquando fuit. Siquis audeat omnino
dicere. Omnes enim absterrentur metu. Recensebo
autem vobis.) Enumeratio malorum quæ è corrup-
βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ἐπελθεῖν.) ἀνακεφαλαίωσις τῶν telis oriuntur, quæ Philippus vrbanè administrauit.
ἐκ τῆς δωροδοκίας κακῶν, ὧν ἐπολιτεύσατο φίλιππος. οὐ neque enim armis vos cepit, sed administratione vr
γὰρ τοῖς ὅπλοις εἷλεν ὑμᾶς, ἀλλ' ἐκ τῆς πολιτείας νενίκη- bana vos vicit. Tantum enim non concionabatur a-
κεν. μόνον γὰρ οὐκ ἐδημηγόρει παρ' ὑμῖν, τοῖς προδόταις λέ- pud vos, dicendo proditoribus quæ vellet.
γων ἃ βούλεται.

διαφθειρομένης αὐτῷ τῆς χώρας.) πορθουμένης. λεηλα- διαφθειρομένης.) Cum eius regnum vastaretur, cũ prę-
τουμένης. οἷον, ὁ τοὺς ληστὰς μὴ φέρων, τοὺς φωκέας ἀνήρπα- dę ex agris agerentur. quasi diceret, qui prędones nó
σε. τοὺς τὰ φιλάνθρωπα λέγοντας.) ἐν λόγοις γὰρ μόνον ferebat, Phocenses abripuit.
ἦν, οὐκ ἐν ἔργῳ ἡ φιλανθρωπία.

ἡμεῖς οἱ πρέσβεις.) χωρίζει νῦν τὸν αἰσχίνην. χρηστὸν Eos qui humaniter loquuntur.) In verbis enim
γὰρ ὄνομα ἡ πρεσβεία. ἐμιμήσατο μὴν τοῦτο εὐθέως.) τὸ posita duntaxat, non etiam in factis fuit illa huma-
δύσκολον αὐτοῦ καὶ δύωνον δείκνυσι τὸ εὐθέως. nitas.

οὔτε ἕλλησιν οὔτε βαρβάροις.) οὐκοῦν ἐκ νῦν ἠδύνατο B Nos legati.) Excludit nunc Æschinem honestum
καὶ μόνη ῥύσασθαι αὐτοὺς ἡ πολιτεία, ἡ μηδὲ τότε παρ' ἄλ- enim vocabulum est legatio.
λων δεηθεῖσα συμμαχίας. πῶς; ἴστε.) ὡς ἔτι ζητοῦντος. Istum conduxit statim.) Aduerbium Statim, ostẽ-
τὸ γοῦν, ὡς λοιπὸν εὑρόντων ἀθλιωτέρους τινάς, καὶ τὸν φι- dit facilitatem eius: & vtilitatem.
λίππου διαφθείροντος καὶ μονονοὺ δυχεραίνοντος, ἆρα παρ' Neque Græci, neque Barbari.) Quare nunc etiam
ἀθλιωτέροις εὑρήσομεν ἄνδρα οὕτω σοχθηρότατον; ἆρα liberare eos potuisset, vel sola Respublica, quę ne tũ
δυνατὸν ὀφθῆναί τινα παρ' ἐκείνοις ῥᾳδίως φιλοῦντα quidem aliorum eguit auxilio.
φοβοῦμαι τὴν τῆς ἀτιμίας φύσιν. χρηστοὶ δόξατε;) ζηφεῖν Quomodo.) Vt qui adhuc quærerent.
οἰκητορᾶς. ἄσπερ αἰσθάνεσθαι νῦν ἀξιώσατε μου αὐτόν.) Itte.) Tanquam iam reperisset aliquos Athenien-
τί θέλετε, φησίν, αὐτὸς ὁμολογήσῃ τοῖς λόγοις, ἃ κατορθώ- sium, & Philippus dubitaret. & propemodum ægrè
σει τοῖς ἔργοις; μηδὲν ἐναντίον ἔλθῃ ψήφισμα.) ἦρκε μοι ferret: itáne inueniemus apud Athenienses hominẽ
πρὸς τὴν δίκην τὸ ψήφισμα δίκην γραπτᾶς. ἐφοβεῖτο tam inligniter improbum? Num fieri potest vt con-
γὰρ τὸ δόγμα τῶν Ἀθηναίων ὁ φίλιππος. αὖτε μὴν τ' θεσ- spiciatur quisquam apud eos, qui tam facile mentia
σαλίας καὶ παλαιάς.) ἐπόθουν, φησὶ, πόλεις ἑλλωίδας ἰ- tur? Vereor Atticę ingenium, bonos solet alumnos
δεῖν οἰκιζομένας. καὶ ἀνδραποδισθείσας ἀκήκοα.) καὶ πε- C gignere.
ειαρεθῆναι τ' ὑβεῖν. ἵνα μὴ κατ' φθόνον δοκῇ λέγειν, τὸ πε- Quæ nunc ab eo vt promittat postulabimus.)
ειαρεθῆναι, οἷον τ' φρονήματος καὶ τ' ἀξιώματος, προ- Quid vultis, inquit, vt promittat verbis, ea quæ rei-
σέθηκε, τὸ ὑβεῖν· ἵνα δικαίως δοκῇ λέγειν. psa perficiet?

θηβαῖοι γ' ἦσαν οἱ καταπάπτοντες.) ἁπλοῦν εἰργάσατο Néve cõtrarium decretum veniret.) Satis mihi e-
πάθος. ἐλθεῖν δεδοικὼς τοὺς αὐτοχειρίας. rat* ad iudiciũ, decretũ, instar expeditionis. Metue-
bat enim decretum Athenienſium Philippus.
ὑπ' αἰσχίνου τοῦ λόγου.) εἶδε καὶ φωκέας εἶδον διοικιθέν- Cum essent Platææ & Thespiæ.) Cupiebã, inquit,
τας τοῦ λόγου. νῦν γ', οὓς τοῖς ῥήμασιν ἔσωσας, ἔφθειρας ἐν videre vrbes Græcię instauratas: sed excisas, & seruitute oppressas esse audiui.
τοῖς πράγμασιν. ἔστιν οὖν τινʼ αὖ ὑμεῖς.) τὰ μέρη τοῦ προ- Et fore vt adimeretur.) Ne videatur ex inuidia di-
τέρου σχασμοῦ ἐργασάμενος, μνημονεύει οὐδὲν ἧττον καὶ cere, vt aliquid de magnitudine animorũ aut digni-
τ' δευτέρου, τ' περὶ τῆς δωροδοκίας. καὶ ἄρχεται λοιπὸν ἐν- tate tolleretur: adiecit, Contumelia, vt iurè videatur
τεῦθεν τ' ἐκ τοῦ δωροδοκίαν ὀπτλόγου, φάσκων, ὅτι οὐκ sic dicere. Thebani erant qui eruerent.) Duplicem
αὖ ὁ φίλιππος ἔδωκεν· οὐδὲ γὰρ αὖ ὑμεῖς εἰκόνα δόντε, ἢ mouet affectum, cũ hostes ostenderit malorum esse
δὲ στῆσαν, οὐδὲ τοῦ ἀπάντων οὐδέν, εἰ μὴ ὡς ὑμῖν πολι- autores. Ab Æschine oratione.) Vtinam & Phocen-
τεύσαιτο. ἀλλὰ ξενοκλείδου τουτονί.) ἐκεῖ ποιητὴς ὢν ses vidissem oratione dissipatos. Nunc quos conser-
ἀθλιώτατος, διέτριβεν ἐν τῇ μακεδονίᾳ· ὃς ὑπεδέξατο πο- uasti verbis, eos ipsa re perdidisti.
λίτην ὄντα, ἐκ ἀτιμαζόμενον τὸν ἡγήσιππον. εἶτα μαθὼν Est-ne aliquis quem vós?) Tractatis prioris coniec-
ὁ φίλιππος, ἀπείρηκεν αὐτῷ εἶ) ἐν μακεδονίᾳ. turę partibus: nihilominus meminit etiam secũdæ
de corruptela, & iam deinceps auspicatur peroratio
nem de corruptela, dicens, non daturum fuisse Phi-
τὶς ἀρτι προσελθὼν πρὸ τοῦ δικαστηρίου.) ἵνα μὴ δόξῃ ἐσκεμμένα λέγειν, βούλεται δὲ πρὸς τῷ τέλει τ' λό- lippum. neque enim vos, inquit, statuam daretis, ne-
γου, στρατηγοὺς ἀντιτάξαι τῇ αἰσχίνῃ, ὡς ὑβριζομένους ὑπ' que victum, neque aliud omnino quicquam, nisi vo
αὐτοῦ. bis vtiliter rempublicam gereret.

ἐγὼ δ' ὅτι πάντα τρόπον κινδυνεύων χάρις.) ἐπειδὴ Sed Xenoclidem hunc.) Hic cum poeta esset
μεμεισμένοι ἦσαν οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ῥήτορες, καὶ ἀλλή- Athenienſis, versabatur in Macedonia, qui excepit
λοις συνεσκήκεισαν, οἱ μὲν, διὰ βουλήν, οἱ δὲ, τοῦ ῥήτορος· ciuem suum Hegesippum, cum ei nullus honos ha-
beretur. Quo Philippus cognito, ei Macedonia in
terdixit.

Quidam modò me conuênit ante prætorium.) Ne
videatur meditata dicere. Vult aũt in fine orationis
duces opponere Æschini, tanquam afficiantur ab eo
cõtumelia. Ego verò Charetẽ, si reus fiat, modis om-
nibus.) Quia diuisi erant duces & oratores, & alij ab
aliis stabãt, quidã ab Eubulo, quidã à nostro oratore;

(erat autem & Phocion inter Demosthenis aduersarios) meritò colligit & ipse beneuolentiam Charetis, vt & in oratione Midiana fecit, alienando cæteros equitum magistros à Midia. Hic igitur idem nobis artificium ostentauit, quodnam? alienare vult Charetem ab Æschine, vt simul sibi beneuolentiam coll gat, simul odium illi concitet: vt quemadmodum Phocion stat ab aduersariis oratoris, sic Charetem cum ipso facere appareat. Immoratur igitur hominis defensioni. & quia continebat Aeschinis obiectio inter ea quæ suprà dicta sunt, At non fieri pax talis potuit, qualem Demosthenes volebat, cum duces bellum malè administrassent: hoc maledicto ducem liberat, & * relinquit ducem infensum male dicenti Aeschini, vt amicos Aeschines accusare videatur.

Quanquam & de voce fortasse dictu est necessarium.) Ad aliam transit partem, quæ ei incommodabat, refutandam. fuit enim Aeschines maxima voce præditus, vt ipse Demosthenes sæpe testatur. Quoniam igitur sæpe fit, vt auditores suauitate vocis & actione veluti fascinentur: propterea & hoc tanquam impedimentum quoddam amoliri studet. Magna enim res est, magnitudo vocis, & actio, in iudicio & oratione, si ea præsertim apud iudices illiteratos habeatur. proinde cum ipse hac parte sit inferior, opponit isti vocis magnitudini suum animum & institutum, vt sibi conciliet auditores per affectionem suam & beneuolentiam, quam in publicis negociis sæpe ostenderit. Cum enim opponere similibus similia non possumus: tum nihil obstat, quo minus alias commoditates proferamus. Et sic occasionem habuit etiam acta sua in memoriam reuocandi, & captiuorum redemptiones & multa beneficia, vt per ea beneuolentiam eliceret auditorum.

At iste ante eum volutabatur.) Tanquam fugitiuum mancipium. Sic per contraria odium conflat Æschini. Quia verò ambo sunt oratores: æqualitatem separare discrimine voluit, ostendendo, non eiusdem esse precij dignitatis, vtrumque cum quidem alter patriæ, alter Philippi commodum spectarit.

A ὧν φωκίων μὲν, τῷ ἐναντίου μέρων δημοσθένει, εἰκότως ἐπάγεται καὶ αὐτὸς ἐνταῦθα τὴν δύνοιαν τὴν τῦ χάρητος. ὥσπερ καὶ τῷ κῆ μειδίου πεποίηκε, συγκεχύων τοὶς ἄλλοις ἱππάρχοις μειδία. καὶ ἐνταῦθα τὸ αὐτὸ τῦτο θεώρημα φαίνεται ἡμῖν ὁ πιδείξάμενος. πῖον τῦτο; συγκεχύειν βούλεται χάρητα τῷ αἰσχίνῃ. ὁμοῦ μὲν δύνοιαν ἑαυτῷ κατασκευάζων, ὁμοῦ δὲ πρὸς ἐκεῖνον ἀπέχθειαν. ἵν' ὥσπερ ὁ φωκίων τέτακται μὴ τῷ ἀντιδικοῦντων τῷ ῥήτορι· οὕτω φαίνηται καὶ χάρης αὐτῷ συντεταγμένος. ἐνδέχεται δὲ καὶ ἀπολογούμενος ὑπὲρ τῦ ἀνδρός. καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀντίθεσις ἔιχεν αἰσχίνου ἐν τοῖς προειρημένοις· ἀλλ' οὐχ οἷόν τε ἦν ποιήσασθαι τὴν εἰρωνίαν, οἵαν ἠξίου δημοσθένης, κακῶς τῷ στρατηγῶν πεχρημένων τῷ πολέμῳ· φαίνηται ἀπαλλάττων τὸν στρατηγὸν τῆς τοιαύτης βλασφημίας, καταλιπὼν * τῷ στρατηγῶν τῷ βλασφημοῦντι αἰσχίνῃ, ἵν' αἰσχίνης φαίνηται τῷ φίλων κατη-

B γορῶν.

καὶ τι καὶ πρὸς τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη.) ἐπ' ἄλλό τι μεταβαίνει μέρος τῷ λυποιύντων λύσιν. ἔστι δὲ δύφωνότατος αἰσχίνης, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ πολλάκις ὁ δημοσθένης. ἐπειδὴ οὖν πολλάκις συμβαίνει τοῖς ἀκούουσι καταγοητεύεσθαι τῇ ποιᾷ φωνῇ καὶ ὑποκρίσει· δι' τῦτο εἰκότως καὶ τῦτο, ὡς ἓν τῷ λυποιύντων, θεραπεῦσαι βούλεται. μέγα δὲ δύφωνία καὶ ὑπόκρισις ἐν ἀγῶνι καὶ λόγῳ. καὶ μάλιστα πρὸς ἰδιώτας κριτὰς ὅταν γίγνηται. ἐπειδὴ τοίνυν αὐτὸς ἐλαττῦται τύτῳ τῷ μέρει, ἀντίθησι τῇ δύφωνίᾳ, τῷ ἑαυτῦ γνώμῃ καὶ προαιρέσιν, βουλόμενος πρεῦσαι τοὺς ἀκούοντας ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν χέσεως καὶ δύνοίας. ἣν πολλάκις ἐπεδείξατο ἐν τοῖς κοινοῖς. ὅταν δὲ μὴ ἔχωμεν ὁμοίοις ὅμοια ἀντίθεναι· τὸ τῷ καῦσα ἀδὲν κωλύει καὶ ἕτερα πλεονεκτήματα λέγειν. καὶ δι' τύτου παρεῖχε καὶ τῷ ἑαυτῦ πολιτευμάτων ὑπόμνησιν, καὶ λύσεων αἰσχιλώτων, καὶ πολλῶν δυεργετημάτων· ἵνα δι' τύτων εἰς δύνοιαν τοὺς ἀκούοντας ἐκκαλέσηται.

ἔστι δ' ἐκείνου μὲν πρόκυλινδεῖτο.) ὡς αὐδραπόδου δραπετεῦσαν, δι' ἣν δὲ τῷ ἐναντίων μῖσος καταστρέφει αἰσχίνη. ἐπειδὴ ᾖ ῥήτορες ἄμφω, ἐβουλήθη τὸ ὀξισάζον διαφορᾶ λῦσαι· δείκνις, ὅτι οὐ τῆς ἴσης τιμῆς, οὐδὲ τῆς ἀξίας ἀμφότεροι· εἴπερ ὁ μὲν, ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὁ δὲ, ὑπὲρ φιλίππου πεπολίτδυται.

ΕΙΣ ΤΟΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ ΠΕΡΙ ἀτελείας δημοσθένους λόγου ἐξήγησις.

A ORATIONIS ADVERSVS LEPTINEM DE IMMVnitate enarratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Ἄνδρες δικασταί, μάλιστα μὲν εἵνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν τῇ πόλει λελῦσθαι τὸν νόμον, εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς ἕνεκα τοῦ Χαβρίου, ὡμολόγησα τούτοις, * ὡς αὖ οἷός τε ὢν συνερεῖν.) πᾶσα δευτερολογία, ἐπ' ἔλαττον ἀφολκεῖται τοῦ τὰς προοιμιακὰς ἐννοίας. εὐφεικῶς γὰρ τὰ λυποῦντα διαπτύει τῶν λαγχανόντων τοῦ λέγειν τὸν προτέρου χώραν. τῶν δὲ δευτερολογιῶν ὅτι διαφορά. αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσὶν ὑπίλογοι μόνον, ὥσπερ οἱ κατ' Ἀειστογείτονος προταγωνισθέντος Λυκούργου, καὶ μικρά, μᾶλλον ἢ οὐδὲν καταλιπόντος εἰς ἀπόδειξιν. τῶν δὲ πραγμάτων τοῦ μέτρου. αἱ δ', ἐπ' ἔλαττον μὲν ἔχουσι τὸν ἀγῶνα, ὥσπερ ὁ κατ' Ἀνδροτίωνος· διατὸ μὴ πολὺ διαφέρειν κατὰ τὸν ἐν τοῖς λόγοις ἐπιλῆψιν διαθέσεως δύκτήμονα. ἡ δὲ νῦν ἐξεταζομένη δευτερολογία, χεδὸν τὰ ἀναγκαιότατα τοῦ ἀγῶνος συμπεριλαβοῦσα ἔχει, ὡς δείκνυται ἐκ τῆς ἐργασίας. διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, βραχὺ μὲν τὸ προοίμιον ὄν, ἐμφαντικὸν γέγονε τῶν ἀναγκαιοτάτων δύο κεφαλαίων, τοῦ τε συμφέροντος καὶ τοῦ δικαίου. ἃ δὴ καὶ κατωνόμασε. τὸ μὲν οὖν συμφέρον, ἐν οἷς ἔλεξεν· ἕνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν τῇ πόλει· τὸ δὲ δίκαιον, διὰ τῆς σωτηρίας τοῦ τοῦ Χαβρίου παιδός, δεδήλωκεν. ἐμνημόνευσε δὲ καὶ τοῦ νομίμου ἐν ταυτῷ. διὰ μὲν ἓν τοῦ νόμου τὸ νόμιμον· διὰ δὲ τοῦ συμφέροντος, τὸ λυσιτελοῦν τῇ πόλει διὰ δὲ τοῦ Χαβρίου παιδός, τὸ δίκαιον.

εἶτα καὶ τοῦ παιδός.) ἀπολαύετω φησὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, καὶ ὁ παῖς τοῦ διεγέτου· ὀνίνησιν ἡ χάρις τὴν πόλιν ὅλην, καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὸν υἱόν. τὸ δὲ Χαβρίαν ὀνομάζει, κρύπτων τοῦ παιδὸς τὴν ἀποσημορίαν· ἤτοι ὄντα νέον ἔτι κομιδῇ, καὶ οὐδὲν τέως ἐπράξαντα, καὶ διατοῦτο οὐκ ἔτι αἰδέσιμος τοῖς ἀκούουσι, καὶ εἰκότως αὐτὸν ἀπὸ τοῦ γεγυμνικότος κοσμεῖ, καθάπερ τινὰ κλῆρον προσαπτῶν· ἢ συμπλάττων τὸ γέρας αὐτῷ. πρέπον οὖν ἡγήσατο ἀπὸ τοῦ στρατηγήσαντος καὶ κεκοσμημένου ταῖς ἀπὸ τῆς πόλεως τιμαῖς, καὶ ἐνδοξοτέρου, τὴν σωτηρίαν ποιήσασθαι. διὰ δὲ τοῦ πατέρα, καὶ ὁ παῖς λαβεῖν ἀγωνίζεται). ὅτε μὲν οὖν οἱ παῖδες ἐνδοξότεροι τῶν πατέρων εἰσὶν, ἀπὸ τῶν παίδων πολλάκις ἐπὶ τοὺς πατέρας ἡ φιλοτιμία χωρεῖ. ὅτε δὲ οἱ πατέρες διάφασι τοῖς παισὶ σεμνύνεσθαι· τότε ἀπὸ τῶν ἐνδόξων ὀπιχειρητέον. οὕτω γὰρ στρατηγὸς ὁ κτήσιππος, ἀφ' ἧς λαμπρὰς ἐπικατορθώματα. εἰκότως ἂν ἀπ' ἐκείνου μᾶλλον ἡ μνήμη, οὐ γὰρ ὅπως ἄσωτος ἦν ὁ παῖς, ὥς φασί τινες, ἐκρύψατο τοῦ σωτηρίαν. εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, οὐκ ἂν ὅλως ἦλθεν εἰς ὄψιν. νῦν δὲ νομοθετεῖ, καὶ παρέσκηκε. καὶ πάντως ὄφις ἀκοὴς ἐναργέστερα. ὡμολόγησα τούτοις.) τοῖς μὲν τῆς ἀτελείας κινδυνεύουσιν, ἢ, ὡς φασί τινες Φορμίωνι καὶ Ἀφεψίωνι, ἀντεισφέρουσι τὸν ἀμείνω νόμον. ὃς δὲ βαθίππου ὁ Ἀφεψίων ἑλόμενος τοῦ γραφοῦ ὡς διάδοχος τοῦ πατρός. εἶτα ἰδιώτης ὤν, συνήγορον τὸν Φορμίωνα ἐκάλεσεν.

Ὡς αὖ οἷός τε ὤν.) Τὸ καὶ δυνάμει ἐισφέρω φησὶ μὴ ζήτει τὸ πλέον. Ἐστι δ' οὐκ ἄδηλον.) Τεχνικὸν θεώρημα παρέδωκεν ἡμῖν ὁ ῥήτωρ ἐν τοῖς κατ' Ἀνδροτίωνος, ἐν τοῖς προεφάνη, κἀνταῦθα δ' ὡς γὰρ μετὰ τὰς προοιμιακὰς ἐννοίας, ἄρχεται τῆς ἀποδόσεων. διὰ μὲν δὴ ταύτην τὴν αἰτίαν, ὅτι τῆς ἀντικειμένων ἄρχεται. δύο γὰρ προκειμένων κεφαλαίων, τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ συμφέροντος, ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἄρχεται). χωρεῖ γὰρ μᾶλλον ὅπη τὸ δίκαιον. ὅπη λυπεῖ μᾶλλον αὐτοῦ τὸ συμφέρον, πλείστην ἰσχὺν παρέχον λεπτίνῃ

ECo, Iudices, in primis, quòd è republica esse cẽseo, Leptinæ legem abrogari: deinde etiam propter Chabriæ filium, promisi me his, quoad possim patrocinaturum.) Omnis secundo loco habita oratio, minus occupatur sententiis exordiorum. Incommoda enim ferè per eos remouentur, qui primum dicendi locum sortiuntur. Secundanæ autem orationes sunt variæ. Nam earum aliæ sunt perorationes duntaxat, vt Aristogitonianę: in quibus Lycurgus, cui primæ partes obuenerant, pauca, vel nihil potius ad probandam causam reliquerat oratori: aliæ * minus in cõfirmatione versantur, vt Androtioniana: quòd opinione eloquentiæ non multum excellit Diodorum Euctemon. Hæc verò, qua de nunc agitur, secundana oratio, maximè ferè necessarias causæ partes complectitur: vt ostendit ipsa tractatio. Qua de causa, quamuis breue exordium sit, tamen significationem habet maximè necessariorum duorum capitum, vtilis & iusti: quę etiam nominat. Nam vtile attingit, cum dicit, eò quòd existimo esse è republicas Iustum, in patrocinio Chabriæ filij significat, memimit & legitimi in eodem: ac per legem legitimũ: per vtilitatem reipublicæ, vtile: per Chabriæ filium, iustum innuit. Deinde etiam filij.) Referatur, inquit, vnà cum publica vtilitate, etiam benemériti viri filio gratia. Prodest accusatio hæc toti ciuitati, & imperatoris filio. Chabriam autem nominat, occultato filij nomine, quod admodum erat adolescens, & nihil adhuc gesserat, propterea quę nihil autoritatis habebat apud auditores. nec abre eum ornat à parẽte, tanquam hæreditatem ei tribuens, aut præmium in eum conferens. Decere igitur censuit, patrociniũ referre ad virum imperatorium, & honoribus ornatum à republica, & celebriorem. Propter patrem enim etiam filius honorem sibi habendum esse contendit. Cum enim maior est filiorum quàm patrum autoritas: à filiis sæpè ad patres meathonos. Cum verò patrum laudibus gloriari filiis licet: argumenta sumenda sunt à celebrioribus. Nondum enim Ctesippus imperator est, nec rebus gestis clarus. Rectè igitur Chabriæ potius fit mentio. Non enim quòd luxu perditus esset filius, vt quidam aiunt, occultauit eius appellationem. Id enim si verum fuisset: omnino eum in conspectum non produxisset. Nunc is legem fert & astat: quamuis omnino visus auditu sit euidentior. Promisi his.) De immunitate periclitantibus: vel, vt quidam aiunt, Phormioni & Aphepsioni, meliorem legem substituentibus. Est autem Bathippi filius Aphepsion, qui accusationẽ suscepit, vt successor patris, & vt homo indoctus, aduocatum sumpsit Phormionem.

Si potero.) Confero id quod possum: plura ne requirito. Non est autem obscurum.) Artificium quoddam nobis ostendit orator, in Androtioniana, in oratione de Corona, & hîc. Statim enim post exordiorum sententias, auspicatur obiectiones.* Atq; hac de causa ab obiectionibus orditur. Cum verò duo capita sint proposita, iustum & vtile: ab vtili quidem orditur, sed magis ad iustum vadit: quòd ei obstat vtile, maximæ Leptinam vim subministrans:

iustũ aũt ex vsu eius est. Quapropter declinata pugna aduersus illud caput, implicat id quod secum facit. neque hac ratione duntaxat id facit, sed ob aliam etiam causam. Quia enim lex ipsa, quam fert Demosthenes, ex vsu est Ctesippi & Aphepsionis: hoc pollicetur, datum iri actiones in eos, qui præter meritum consecuti esse videantur immunitates, & statim forma obiectionis commendationem legis præponit, ne ipse rogare legem, sed quod ad se attinet, à Leptine affectus iniuria, sic demum ferre legem videatur. Dum autem ei se assentiri simulat, ostendit indignum esse propter paucos indignos plures spoliari. Dum enim contendit, non relinquendã indignis immunitatem: tum maximè probat, eis qui iurè habeant, esse relinquendam. Ostendit etiam vrbem non de hoc periclitari tantùm, sed & de tota republica & dignitate. Est enim ei vsitatum conturbare auditorem iis in locis, in quibus causæ metuit, & traducere ad maiores & inopinatos terrores: vt in Aristocratea de Cherroneso: in oratione de Pace, de communi bello Græcorum: in Timocratea, pro Androtione, & Glauceta, & Melanopo ferri, non pro Athenienſibus legem. ac ibi quidem institutum ostendit esse vitiosum: hîc summæ rerum iubet metui.

Siue quis alius.) Fortassis aduocatos & defensores dicit.

Adeptos esse immunitatem.) Parasse sibi & accepisse ob ea quæ fecerunt. Moris autem fuit apud Athenienses, vt de Republica bene meritis varij honores haberentur, siue ærea statua, siue victus in Curia, siue immunitas: sed ea non omnium munerum. nunquam enim dabatur præfecturæ triremium, aut tributorum bellicorum immunitas.

Ego verò dum quosdam.) Scripti accusationem vrget: eum criminantem paucos, nocere vniuersis.

Etenim dictum est.) à Phormione nimirum. Et ne vt accusator sit suspectus, adiicit: Vos quoq; omnes nostis, etiam non dicente alio, qua gratia.

Iisdem.) Per concessionem assentitur, & à Leptine iudices alienat, & ei bellum eorum qui pro tribunali sedent, concitat. Vsitatum enim ei est turbare auditorem. His enim verbis beneuolum facit propter metum, & attentiorem, de tota Republica solicitudine iniicienda. Non enim periculum iam respicit: sed quærit primùm, quo pacto fugiat insidias, cum potestate priuetur.

Sic etiam populum.) Neque enim in ambobus, inquit, proferre potest indignitatem, vt benemeritorum, sic etiam populi. Indigni sunt aliqui, Leptine, qui acceperunt? Esto, accipio excusationem, priuentur indigni. Quæ te res autem ad istam in populum contumeliam concitauit? eripis patriæ libertatem, soluis ciuitatis autoritatem,

At illud hercule.) Magna vis & artificium, ac multum acrimoniæ. Transfertur enim Leptines ab vtilitate ad aliud. Non enim legem iam fert, vt obeant munera locupletissimi, sed ne populus decipiatur: vt populus omissa quæstione de muneribus hostilem perspiciat hominis animum, eum ait agitare præludia oligarchiæ, cum tantis bonis populum priuare contendat. Est autem aditus argumentationis callidissimè tractatus. Ne enim decipientium solertiæ crimen esset, sed eorum qui deciperentur, stultitiæ probrum illud haberetur: in populum transtulit, quòd is, inquit, facile decipiatur.

A συναγωνίζεται ἢ αὐτῷ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ τοῦτο φυγὼν τὼ πρὸς ἐκεῖνο τὸ κεφάλαιον μάχῃ, πλέκεται τὸ ὑφ' αὑτῷ. καὶ οὐ διατέτο μόνον τὸ θεώρημα, ἀλλὰ καὶ δι' ἕτερον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ νόμος αὐτὸς, ὃν εἰσφέρει δημοσθένης ὑπὲρ κλησίππου & φορμίωνος, τέτ' ἐπαγγέλλεται, τὸ κρίσεις εἶ) καὶ τῷ ἀναξίως δοκιμάσθαν εἰληφέναι τὰς δωρεάς· δίδωσι δὲ τῆς ἀπηθέσεως τὼ σύσιαν τὸ νόμου προῦθηκεν, ἵνα μὴ φαίνηται αὐτὸς εἰσάγων τὸν νόμον, ἀλλὰ τῷ λεπτίνου φαίνηται * τὸ πρεῖ αὐτὸν νομοθετεῖν ἀδικούμενος οὕτως. δοκῶν δὲ συμφέρειν, δείκνυσιν ἄτοπον ὄν, διὰ τοὺς ὀλίγοις ἀναξίοις ἀφαιρεῖσθαι τοὺς πλείονας. ὅταν γὰρ φιλονεικῇ, δεῖν τοῖς ἀναξίοις μὴ ἔχειν. δείκνυσι δὲ τὼ πόλιν, μὴ πρεὶ τούτου κινδυνεύουσαν μόνον· ἀλλὰ καὶ πρεὶ πάσης τῆς πολιτείας καὶ τ' ἀξίας. συνήθες γὰρ αὐτῷ ταράττειν τὸν ἀκροατὴν, ἐν οἷς ἂν φοβῆται τὼ ὑπόθεσιν· καὶ μεταγειν ὅτι μείζονας καὶ παραδόξους φόβους. ὡς ἐν τῷ κατ' ἀριστοκράτους ὑπὲρ χερρονήσου· ὡς ἐν τῷ πρεὶ εἰρήνης, ὑπὲρ πολέμου κοινοῦ τῶν ἑλλήνων. ὡς ἐν τῷ κατὰ τιμοκράτους· ὅτι ὑπὲρ ἀνδροτίωνος καὶ γλαυκέτου καὶ μελανώπου πῆται, καὶ οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ὁ νόμος. ὀκεῖ μὴν ἐκφωλίζων τὼ προαίρεσιν ἐν ταῦθα ἢ, ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων φοβῶν.

Κἂν τις ἄλλος.) Ἴσως τοὺς συνηγόρους καὶ τοῖς συνδίκοις λέγει. Εὐρημένους ἀτέλειαν.) Περιποιήσαντας ἑαυτοῖς καὶ λαβόντας οὐκ ὢν ἐποίησαν. ἔθος ἦ ἰῶ παρὰ ἀθηναίοις τοὺς διαφέροντας τῆς πόλεως λαμβάνειν διαφόρους τιμὰς, ἢ χαλκῆν εἰκόνα, ἢ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, ἢ ἀτέλειαν, ἀλλ' οὐ πασῶν τῶν λειτουργιῶν. οὐδέποτε γὰρ ἐλάμβανον, οὔτε ἐπιμαρχιῶν, οὔτε τῶν εἰσφορῶν τὸ πολέμου ἀτέλειαν. Ἐγὼ δ' ἴσ' ὅτι μέν τινων.) Τῆς ῥητῆς κατηγορίας αὐ πλαμβάνει· ὅτι διαβάλλων ὀλίγοις ἐλάττω τοὺς πάντας. Καὶ γὰρ εἶπε.) Ὑπὸ φορμίωνος πάντες. καὶ ἵ-
C να μὴ ὡς κατήγορος ὑποπτεύηται, προσίθησιν ὅτι καὶ ὑμεῖς ἅπαντες, καὶ μὴ λέγοντος ἑτέρου, γνωρίζετε τίνος ἕνεκα· Τῶν αὐτῶν.) Κατὰ συγχώρησιν συνδραμεῖν, συγκρούει τοῖς δικασταῖς τὸν λεπτίνην, πόλεμον αὐτῷ προς τοὺς καθημένους ἐγείρων. συνήθες γὰρ αὐτῷ ταράττειν τὸν ἀκροατὴν· ἐκ τούτων γὰρ δύνεται διὰ τὸ δέος ποιεῖ καὶ προσεκπεπώτερον, πρεὶ πάσης τῆς πολιτείας ἐμβάλλων φροντίδας. οὐκέτι γὰρ πρὸς * τὸν κινδυνεύοντα ἀφορᾷ, ἀλλὰ ζητεῖ πρῶτον, ὅπως αὐ φύγῃ τὼ ἐπιβουλὼ, τῆς ἐξουσίας ὑποστερούμενος.

Οὔτε καὶ τὸν δῆμον.) Οὐ γὰρ ἐῶ ἀμφοῖν φησὶ διωμόσεται προβάλλεσθαι τὸ ἀνάξιον, καὶ ὅτι τῷ διεργετῷ καὶ ὅτι τ' δήμου. ἀνάξιοί τινες, ὦ λεπτίνη, τῶν εἰληφότων εἰσίν; ἔστω. δέχομαι τὼ ἀπολογίαν. πρεισκέσθωσαν οἱ ἀνάξιοι. τί δέ σοι κ' τ' δήμου τὼ τοιαύτῳ ὕβριν πεκίνηκεν; ἀφαιρῇ τῆς παῤῥησίας τὼν ἀδειαν· λύεις τὼ ἐξουσίαν τῆς πόλεως. Ἀλλὰ νὴ δι' ἐκεῖνο.) Πολλὴ τις ἐμφασις καὶ δεινότης, καὶ πολὺ τὸ πιθανόν. μετενήνεκται γὰρ ὁ λεπτίνης ἐφ' ἕτερον ἀπὸ τῦ συμφέροντος. οὐκέτι γὰρ ἵνα λειτουργήσωσιν οἱ πλουσιώτατοι τέθεικε τὸν νόμον· ἀλλ' ἵνα μὴ ἐξαπατῶσι ὁ δῆμος· ἵνα ὁ δῆμος, φησὶν, ἀποστὰς τῆς πρεὶ τῶν λειτουργιῶν ζητήσεως, κατίδῃ τ' ἀνδρὸς τὼ δυσμένειαν· καὶ ὡς ὀλιγαρχίαν προοιμάζεται, τοσούτων ἀγαθῶν αὐτοῖς ἀποστερεῖν ἐπειγόμενος. πεπανούργηται δὲ σφόδρα τῆς ἐπιχειρήσεως ἡ εἴσοδος· ἵνα γὰρ μὴ τῆς τῶν ἀπατεώντων δεινότητος εἴπῃ τὸ ἐγκλημα, ἀλλὰ τῆς τῶν ἀπατεωμένων εὐηθείας σημεῖον ὑπάρχῃ τὸ ὄνειδος, ὅτι τὸν δῆμον μετέσησε, διὰ τὸ ῥᾳδίως ἐξαπατᾶσθαι φήσας.

λύει

λύει ὁ τῶν ἐξ ἀκολουθίας ἀτόπων, τῶν κατ' ἐρώτησιν ἐ- A
λέγχῳ τὴν πλῆξιν αὐξήσας. τί οὖν κωλύει, φησὶ, πάντα
ἀφῃρῆσθαι; οὐδὲν γάρ ἐστι τῶν πάντων, ἐν ᾧ τὸ ἀπατᾶσθαι
περιέχεται. Ἰσέον ὅτι ἡ δευτέρα ἀντίθεσις, ἀπὸ τῆς ἐρ-
γασίας ἀνέκυψε, ἣ ἔστιν ἀνθυποφορά. διαφέρει ὁ ἀντίθε-
σις ἀνθυποφορᾶς, τῶν τὴν μὲν, ἐξ αὐτῶν αὐτοῖς ἀντικεῖσθαι τῶν
πραγμάτων ἡμῖν· τὴν δ', ἐκ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ὑπηχθρη-
μάτων δυείσκεσθαι. ἡ μὲν οὖν πρότερα ἀντίθεσις ἀπαί-
τει, ὅτι ἀνάξιοί τινες εἰλήφασι τούτους ὁ ὁ δημοσθένους νό-
μος ἀκρίνει. ἡ δ' ὑστέρα φησὶν, ἐξαπατᾶσθαι τὸν δῆμον.
διατίθετο δ' ἐξ ἀντιθέσεων ἀρχεται, ἵνα τῶν μὲν δοκεῖν, ἀν-
τίθεσιν λύῃ· τῇ δ' ἀληθείᾳ, πρὸς κατασκευάσῃ τῶν ἑαυτῶ
νόμῳ τὴν εἴσοδον. ἅ δὲ λεπτίνης ἐν ταύταις μέμφεται, αὐ-
τάρκης ὁ τῶ δημοσθένους λέλυκε νόμος, ὃς οὐκ κρίσιν, καὶ τοὺς
ἀναξίους ἀνβαλών, οὔτε τὸν δῆμον ἐξαπατᾶσθαι συγχω-
ρεῖ, καὶ τοὺς ἀναξίους ἀνβάλλει. οὐκ ἠδυνάτο δ' οὐδεὶς ἀ-
πὸ τῶν ἰδίων ἀρξασθαι κεφαλαίων, μὴ πρόκατηγορήσας
τῶ λεπτίνου νόμου. B

Ἀρ' οὖν φησόμεθα.) Καλόν γε. οὐ γὰρ φησόμεθα νό-
μον δεῖ καθαιρέσει τῶν νόμων. κινδυνεύει γάρ τις ἀεὶ τῶ
παντὸς ἀπατεώνων. κολάζειν τὸν ἀπατῆσαι, μὴ τὸν φενα-
κίζοντον τιμωρεῖν. ἔχει δ' ταῦτα τινὰ ἀναφορὰν ἴσως
πρὸς τοὺς δύο νόμους, τόν τε λεπτίνου καὶ τὸν παρεισφερό-
μενον. ὁ μὲν γὰρ λεπτίνου, ἁπλῶς ἀφαιρεῖται. ὁ δ' ἀντεισ-
φερόμενος διδάσκει τὰληθὲς, δικαιότερον καθίζων, καὶ
ἀπομάζων τοὺς ἀπάτῃ εἰληφότας. ἀφίησι δὲ καὶ ἀσα-
σιος, κατὰ τὸν εἰς ἄτοπον ἐπαγωγὸν φασὶ τὸ ἐγχείρη-
μα. ἡμεῖς δὲ λέγομεν, ὅτι, ἡ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγὴ γίνε-
ται, ὅταν ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθῇ τὰ ἄτοπα τοῖς προ-
γουμένοις. ὅταν δ' ἡ φύσις τῶν πραγμάτων μὴ τοιοῦτον
δεικνύῃ τὸ γινόμενον· τοιγαροῦν οὐ ῥητέον τὸν εἰς ἄτο-
πον ἀπαγωγόν. ἐνταῦθα οὖν τὸ ἀκόλουθον ἔλαβεν
ὑπὸ τοῦ ὁμοίου κατ' ἐρώτησιν. οὐ μὴν ὑπὸ δεικνύμενον ἐξ
ἀνάγκης ὑπὸ τῶν ἐναντίων.

Οὐ γὰρ ἴσως ἀφαιρεθῶμεν.) Ἐκκλίνασε πρὸς ἀμφο-
τέρους τοὺς νόμους τὸν ἔννοιαν. πρὸς μὲν τὸν λεπτίνου νό-
μον, ἀφαιρεῖται· πρὸς δὲ τὸν οἰκεῖον, τί διδάσκει; πῶς οὐ
ὁ δῆμος ἐπὶ μὴ ἀπατᾶσθαι. δείκνυσι γὰρ κρίνεσθαι τοὺς εἰλη-
φότας. καὶ θέσθαι νόμον.) Ὁρᾶ πῶς ἐν τῷ δοκεῖν λύειν,
καὶ πάλιν, συμπλέκων ὁμοῦ τὰ κεφάλαια, καὶ τὸ δίκαιον,
καὶ τὸ συμφέρον. ἔχεις γὰρ ἐν τούτοις ἀμφοτέρων τῶν νό-
μων εἰκόνας· τοῦ μὲν λεπτίνου νόμου, ἐξ ἧς ἀφαιρέσεως· τοῦ
δὲ δημοσθένους, ἐξ ἧς τῶν ἀπατεώντων τιμωρίας. ὁ μὲν
γὰρ ἀφαιρεῖται τελείως ἅπαντας ὁ ὄν, τοὺς παρ' ἀξίαν λα-
βόντας ἐξελεγθέντας τιμωρεῖσθαι προστάττει.

Πότερόν ποτε.) Κατὰ προσάθεσιν ἄλλος λογισμὸς ἐπὶ
τῶ καθ' ἑκάτερον ὑποβαίνοντος· ἵνα δειχθῇ βέλτιον ἃ εἶ-
πε λεπτίνης ὡς φαῦλον· λέγω δὴ τὸ δίδοναί τινι ἢ ἀναξίῳ
τὸν δῆμον ἐξαπατηθέντα· ὃ ὅπερ ἐστὶν αἰσχρὸν εἰς ἀλήθειαν
σκοπεῖσθαι, ἢ πονηρίαν.

Οὐ τοίνυν ἔμοιγε.) Ἐπὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀντίθεσιν πά-
λιν ἐπανήγαγε τὸν λόγον. πῶς ἀκόλουθόν φησι τὸν αὐ-
τὸν τοῖς τε κακοῖς μέμφειν, καὶ κατὰ τῶν ἀμέμπτων,
καὶ ὅλως δυσχεραίνειν προχωρεῖν. ὑποστρέφει δὲ καὶ τοὺς κα-
κείνοις ὁμοίως. ἐξ οὗ πάντες ἔσονται πονηροὶ, μηδε-
μίαν τιμὴν τῆς ἀρετῆς ἐχούσης. τὸν γὰρ ἐν χαίροις μὴ
δοκοῦντα εὖ χρῆσθαι· οὐκ ἔνι δὴ που δεν ἀπιμαθέντα γε-
νέσθαι σπουδαῖον. καινοτόμησε δὲ τὸν μέθοδον. ἀπω-
θεν μὲν γὰρ ἐξήτασε τοὺς ἀναξίους καὶ τοὺς ἀξίους· ἐνταῦθα δὲ, κατὰ μέρος τῶν ἀναξίων πλησιάζει τὸν ἔννοιαν·

Soluit autem consequente absurdo, & interrogatione impetum refutationis auget. Quid igitur prohibet, inquit, quo minus eripiantur vobis omnia? Nihil est enim rerum omnium, in quò simus extra imposturæ pericula. Sciendum autem est, alteram obiectionem è tractatione emersisse, & esse anthipophoram. Differt autem antithesis ab anthypophora, quòd altera ex ipsis rebus nobis obiicitur, altera è tractatione & argumentationibus reperitur. Prior igitur obiectio causatur, indignos quosdam immunitatem accepisse. Eos verò Demosthenis lex repudiat, posterior ait populum decipi. Propter hoc autem ab obiectionibus orditur, vt, cum obiectionem refutare videatur: re vera suæ legi præparet aditum. Quæ enim Leptines reprehendit, ea palàm Demosthenis lex abrogat, data actione, & indignis reiectis. Sic neque populum decipi sinit, & indignos repudiat. Neque verò statim potuit à propriis auspicari capitibus, nisi prius Leptinæ legem accusasset.

Nunquid feremus.) Bene sanè. Non enim feremus legem ad abrogandas leges. Quod si quis deceptus de summa rerum periclitatur: puni decipientē, non vlciscere eum qui decipitur. Referuntur autem hæc ex æquo ad duas leges, tum Leptineam, tū quæ ei substituitur. Nam Leptinæ lex simpliciter eripit. Ea verò quæ substituitur, verum docet, iudicio constituendo, & honore adimendo iis, qui fraude sunt consecuti. Apsines & Aspasius argumentum hoc tractatum esse dicunt ducendo ad absurdum. Nos verò asserimus, tum ad absurdum duci aliquid, cum ad ea quæ præcesserunt, absurda necessariò consequuntur. Cum verò natura rerum, non esse talem rem ostendit: tum non dicendum esse, duci ad absurdum. Hic igitur consequens sumpsit à simili per interrogationem, quod tamen non demonstratur per sequentia.

Neque enim æquum est nobis eripi.) Accommodat sententiam ad vtramque legem, ad Leptineam, quid ea auferat: ad suam, quid doceat, quopacto populus deinceps non decipiatur. Ostendit enim in iudicium adducendos esse, qui sint immunitatem consecuti. C

Et ferendam legem.) Vide, vt cum abrogare videatur, roget, implicando simul & iustum & vtile. Habes enim in his vtriusque legis imagines: Leptineæ, per ereptionem: Demosthenicæ, per impostorum supplicium. Nam ille prorsus omnes spoliat: hic eos qui conuicti fuerint, se præter dignitatem accepisse, puniri iubet.

Prius aliquando. Per comparationem alia ratiocinatio, ex alterius euentu, vt ostendatur id esse melius quod Leptines tanquam malum commemorauit: illud, inquam, vti det aliquid populus indigno etiam alicui, deceptus: &, minus esse turpe probrum simplicitatis, quàm improbitatis.

Non mihi sanè.) Ad primam obiectionem denuò refert orationem. Quî conuenit, inquit, vt eadem improborum reprehensio etiam in inculpatos, ac denique benemeritos valeat? Spoliat enim & hos & illos ex æquo. Vnde omnes fient improbi, si nullus virtuti honos habebitur. Qui enim beneficio accepto, se bonum virum non præbet: is vtique si honore priuetur, non poterit fieri vir bonus. Tractat autem hunc locum noua ratione. Suprà enim considerauit dignos & indignos: hic autem contra solos indignos perorat:

remota dignorum indagatione, improbos ipsos per se considerans. & est hæc sententia, conclusio vtriusque obiectionis. Iam illud etiam.) Absoluto iusto, orditur sententiam vtilitatis. sed quia neque ducis neque artificis est, firmissima præsidia aduersariorũ inuadere: sed arte vti quanta maxima potest, & calliditatibus superare: suffuratur hic iam ingressum, vt lateat auditorem, dum ad ipsa negocia iam infirmata eum ducit: vt cum obiectio ab vtili posita fuerit, auditor obiectionem dãnet, ductus iis quæ dicta sũt. Si enim Leptines dicere conabitur, munera nunc ad pauperes homines rediisse, tum verò ditissimos munera obituros: antè soluendo & præparando ostẽdit, eum neque multos paraturum: & legem eis dedisse immunitatem: vt auditores ex obiectione nihil vtilitatis reperire possint.

Quare dimidium. Extenuat honorem, & vilem facit honorificam illam, vt nominatur, immunitatem parte eius aliqua illis etiam data, qui non sint benemeriti: & partem exiguam esse reliquam, quæ addita sit benemeritis.

Et cuius omnes sunt participes.) Ad verecundiam eorum qui acceperunt, auditores allicit, vt absurditatem ereptionis ostendat. Appositè autem cum Leptine disputat. Multiplex enim est hic vir, & pro varietate rerum & ipse variat. Cum enim concitari populi odium est opus, acerbè differit: cum verò conciliandus est aliquis, tum vtique remisse. Quin & cũ auditoribus eodem modo agit: cum ad eos redeat summa* comparationis. Quos quia cogere non potest: ad verecundiam eorum qui acceperunt, allicere vult. Ita suasio passim inserit ur, ac potissimum in laudationibus, in quibus conclusiones lenioribus affectionibus constant: Neque per se, inquit, honestum est, neque moribus Atticorum congruit. Etsi enim ad nos aliqua rediret vtilitas: at mentiri, existimationem minuit. An verò turpe non est.) Argumentum à minori, quo auget probrum. Cum enim administrationi Reipublicæ à mendaciis abhorrenti studeatis eò vsque, vt ad res venales etiã ea pertineat: quî conuenit, honores vos dolose tribuere? ac in iis quæ nihil habent incommodi, periculum cauere: in eo autem quod est detrimẽto plenum, facinus audere?

Neque enim nisi pecuniam.) Hoc à maiori est. Solent enim se mutuò consequi ambo argumenta, à minori sumptum, illud quòd à maiori sumitur. & cõtrà eodem modo. Cum autem vtilitati non posset opponere aliam vtilitatem pecuniariam & lucrosam: celebritatem & gloriam conatur pecuniariæ quæstui anteferre. Paulo pòst autẽ ostendet, ne lucrum quidẽ accedere. Neque vos solum.) Alius locus ad idẽ pertinens argumentum à maiori. Cum autem pluribus locis abundat, eis non parcit. Est autem prior locus enthymematis, hic exempli.

Dicunt pecunias.) Exemplum historicum est ad fidem superioribus faciendam adhibitum. Quantum autem habeat & artis & gratiæ, considerare est operæprecium: personam sumpsit triginta tyrannorum, qui ciuibus molesti fuerant: vt apparet rempublicam sæpe pro ipsis hostibus impendisse pecuniam. Acrimonia argumentationis in hoc posita est: mutuatos eos esse contra Rempublicam, & à quibus? Ab hostibus, contra eos qui fuerunt in Piræeo: hoc est, contra homines populares, qui Piræum occuparant.

A ἀφελῶν μὲν τὸν τῶν ἀξίων ὀξέπαινον τοὺς φαύλους ἢ αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐξετάζων. ἢ γέγονεν ἡ ἔννοια, συμπέρασμα τῶν ἀντιθέσεων ἀμφοτέρων. Ἐπὶ τούτῳ καὶ κεῖνο.) Πληρώσας τὸ δίκαιον ἄρχεται τῆς εἰσόδου τὸ συμφέρον τοῦτο. ἐπεὶ ἦ ὅτε στρατηγοῦ οὔτε τεχνίτου πρὸς τὰ ἰσχυρὰ τὴν ἀντιπαράταξιν μὴ χωρεῖν· ἀλλὰ μεθοδεύειν, ὡς ἔνι μάλιστα, καὶ ταῖς μεταχειρίσεσι θεμελιοῦσθαι· κλέπτει οὖν τεύθεν ἤδη τὴν εἴσοδον· ἵνα λάθῃ τὸν ἀντιρήτορα, ἐπ' αὐτὰ τὰ θεάγματα, ἀδεῶς γεγυμνωμένα, ἄγων· ἵνα ὅταν ἡ ἀντίθεσις ὑπὸ τοῦ συμφέροντος πεθῇ· ὁ ἀντιρήτωρ καταγνῷ τῆς ἀντιθέσεως, ὡς τὴν εἰρημένων ἠμελημένον. τὸ γὰρ λεπτίνου περιεμένει λέγειν, ὡς ἀλειτουργήτων, τοῖς μὲν εἰς πάντας ἀνθρώπους θεμένοις· τότε ἂν λειτουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι· θεμένων δὲ προοικονομῶν, δείκνυσιν, ὅτι ὅτε πολλοῖς θεμένοις, καὶ ὅπερ νόμος ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν. ὥστε μηδὲν ἔχειν τοὺς ἀποίους ὠφέλησεν ἡ τῆς ἀντιθέσεως ὠφελος.

B Ὥστε τὸ ἥμισυ.) Σμικρύνει τὸ μέγας, καὶ εἰς δὶ τάλαντα καταλήγει, τοῖς σεμνοῖς ὀνομαζομένην ἀτέλειαν, μέρος μὲν αὐτοῖς καὶ οἷς οὐκ οὖσιν ὑπερβέβοις δίδοις· μικρὰν δ' ἔτι λοιπὸν προσεθῶσαι φάσκων τοῖς δὶ πτήσασιν.

Εἶθ' ἧς πᾶσι μέτεσιν.) Εἰς αἰδῶ τὴν εἰληφότων τοὺς ἀκούοντας ἐκκαλεῖται, ἵνα τοῖς ἀτοπίαν τῆς ἀφαιρέσεως δείξῃ. ἠθικῶς ἢ πρὸς τὸν λεπτίνου διαλέγεται. πλούσιος γὰρ ὁ ἀνὴρ, καὶ πρὸς τοῖς τῶν θεαμάτων φύσιν συμμεταβάλλει). ὅταν μὲν δὶ ἡμῶν συγκεχυσθαι τὴν δῆμον, τότε πικρῶς διαλέγεται. ὅταν ἢ πρὸς αὐτὸν, τότε δηθὲν ὑφειμένως. ἢ πρὸς τοὺς ἀπράτας ἢ ὠφελημένους, ἐπειδὴ εἰς αὐτοὺς ἥκει τὸ κεφάλαιον τῆς συγκρίσεως· καὶ διάσασθαι μὲν οὐ δυνάται, ἐκκαλέσασθαι ἢ εἰς αἰδῶ τὴν εἰληφότων βούλεται. οὕτω τὸ συμβουλευτικὸν ἐμπλέκεται πανταχοῦ· ἢ μάλιστα ἐν τοῖς ἐγκωμίοις, ἐν οἷς τὰ συμπεράσματα ἠθικά. οὔτε τῇ φύσει καλὸν φησιν, οὔτε τῇ ἤθει τῆς ἀττικῆς ἁρμόττον. εἰ δὲ μέλλομεν ὠφελεῖσθαι,

C ἀλλὰ τό γε φοβεῖσθαι ἀλυσιτελὲς εἰς δόξαν.

Πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν.) Ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, δι' οὗ αὔξει τὸ ὄνειδος. πολιτείαν γὰρ ἀφελέσθαι μέχρι καὶ τῶν ὠνίων διώκοντες, πῶς δοκεροῦς κατασκευάζετε τὰς τιμάς; ὅτι μὲν τῶν οὐκ ἐχόντων τὸ ἐλαφρὸν, τὸ δεινὸν φυλαττόμενοι· ὅτι ἢ τῆς ζημίας μεγάλου, τοῦ θεῖναι τολμῶντες. Οὐ γὰρ εἰ μὴ χρήματα.) Τοῦτο ἀπὸ τοῦ μείζονος ὅτι φιλεῖ γὰρ ἀκολουθεῖν ἀλλήλοις ἄμφω τὰ ἐπιχειρήματα, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος, καὶκεῖνο τοῦτο ὁμοίως. μὴ ἔχων ἢ ἀντιθεῖναι τῷ συμφέροντι ἕτερον συμφέρον ἐν χρημάτων καὶ κέρδους· τοῖς δίκαιον καὶ τὴν δόξαν, τῷ τῷ χρημάτων κέρδει ἀντιθεῖναι πειρᾶται. δείξει ἢ μὴ μικρὸν, ὅτι οὐδὲ κέρδος προσγίνεται.

Οτι δίκαιον.) Ἄλλος τόπος εἰς τὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα, ἀπὸ τοῦ μείζονος. ὅταν ἢ πλειόνων ἀπορῇ τόπων, οὐ φείδεται. ἔστι δὲ ὁ μὲν προτερος τόπος ἐξ ἐνθυμήματος· ὁ ἢ ἐντεῦθεν, ἀπὸ παραδείγματος.

Λέγονται χρήματα.) Ἔστι μὲν τὸ παράδειγμα ἰσοεικὸν πρὸς πίστιν τῶν προειρημένων εἰλημμένον. ὅσον δὲ ἔχει, δεινότητα καὶ χάριν, ἄξιον συνιδεῖν. πρόσωπον δὲ ἔλαβε τῶν ἑξακοσίων τῶν λελυπηκότων, ἵνα φαίνηται ἡ πόλις πολλάκις, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῶν πολεμίων ἀμυνομένη προσίεσθαι. καὶ τὸ ἀριθμὸν τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅτι ἐδανείσαντο ἐκ τῆς πόλεως, καὶ παρά τινων πολεμίων ἑτέρων ὅτε τοῖς ἐν πειραιεῖ. τοῦτο δὲ κατὰ τῶν δημοτικῶν τῶν κατειληφότων τὸν πειραιᾶ. καὶ προσέθηκε τὸν χαλκὸν,

C τὸν

καὶ τὸν τόπον, ἵνα καὶ τὴν χρείαν δηλώσῃ, ὅτε ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὁ δῆμος οὐκ πειραιῶς ἠγωνίζετο. οὔτε πανταχόθεν ἡ αὔξησις, οὐκ τῷ τόπων, οὐκ τῷ ἀφέξεων, οὐκ τῶ προσώπου. ἐπειδὴ ἦ ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθε. μιᾶς ἐχθέτο γνώμης. διπλῆ γὰρ ἦν τὰ πράζουσα· ἔκρυψε ἦ τὰ δεινὰ τὴν ταραχὴν μὴ βουληθεὶς ἐμπομπεῦσαι τοῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς. οὐδὲ γὰρ τοῦτο προσῆκεν. ἀλλ' ὅπως δείξειν ποιήσασθαι βούλεται τὴν τῆς πόλεως ἦθος. καὶ ὅπως ἂν ἁπάσας ὄζειν ἀεὶ κρείττων χρημάτων. τιμὴ ἦ αἰτίαν εἶρηκε τῶ μὴ ἐκ δίκης παρεληλυθέναι τὸν δῆμον· ἀλλ' ὅμως ἀδικηθεῖσα, καὶ τιμὴν ζημίαν αἱρεῖται. οὐ γὰρ ἀνάγκη ἢ φόβῳ φαίνεται ὁ δῆμος δίδους, ἀλλὰ προαιρέσει νικώμενος. εἰ γὰρ καθεστηκότων τῶν προαγμάτων ἀπήτουν τὰ χρήματα· τίς ἂν ἀνάγκη τὸν δῆμον δίδοναι, μὴ ὀρρωδοῦντα; οὕτως οὐ χρημάτων πώποτε πλεονεκτεῖν, ἀλλὰ δόξης βούλεται.

καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα κατέχει.) τὰ ξαυτοῦ καὶ φρικώδη, τὰ τυραννικὰ, ὧν δύλαβοῦμαι τὸν ζῆλον, καὶ τιμῶμαι ἀπεύχομαι.* Πρέσβεις πέμψαντες.) Ἁπλοῦν ἦ λόγον πεποίηται· ἵνα μὴ φαίνηται ὡς ἀπὸ λακεδαιμονίων τῆς φόβος. ἐν ᾧ θεῖ ἦ τὸ τῶ λόγου, πέμψαντες ἀπήτουν, ὥσπερ ἰδιωτῶν πρὸς ἰδιώτας ὄντος τοῦ συναλλάγματος.

λόγων ἦ γενομένων.) οὕτως ἡ πόλις ἦχθη ἀδείαν καὶ πόρρω τῆς φόβων ἐὰν καὶ ἡ τῶν δεδανεισαμένων ἦττα, παντάπασιν αἱρεῖ ἦ φόβου τιμὴ ὑπόνοιαν.

τοῖς δὲ ἄστεος.) τοῖς τυραννικοῖς. αὐτοὶ γὰρ εἶχον τὸ ἄστυ. εἶτα δὲ ζημίας χρημάτων οὐκ αἰσχόμενοι ψεῦσασθαι νῦν ἀπὸ δὲ πάνυ ψευσόμεθα; κἀκεῖ μὲν τοῖς ἀδικουμένοις προσέθηκεν· ἐνταῦθα ἦ τοῖς δυναστὰς ὠνόμασε. τῶ ἦ, τοῦτο προτόν.) οὕτως ὑπὲρ αὐτῶ ἐφοβοῦτο μᾶλλον· καὶ ὁ δῆμος οὕτως αὐτοῖς φοβερός. οὐ γὰρ προσδοκῶντες λακεδαιμονίων τιμὴ συμμαχίαν, ἠξίουν τὸν δῆμον πίστιν δοῦναι εἰς αὐτοὺς δυνάμεις, ἦ καταβολὴν ἦ δανείσματος. φασὶ ἦ δῆμον ἐλέσθαι.) οὕτως ἐκ προαιρέσεως, καὶ οὐ δέᾳ φόβον εἵλετο κοινωνεῖν τοῦ δανείσματος. δέᾳ δὲ τοῦ καὶ συνεισενεγκεῖν ἐλέσθαι· τιμὴ ὑπὲρ βάλλουσαν τοῦ δήμου προαίρεσιν ἐνέδειξε δέᾳ τῶν ὀνομάτων. οὐκ ἀνάγκης, φησὶν, ἐπιχρύσης οὐδεμιᾶς, ὁ δῆμος εἰσηνέγκαν οἰκοθεν· οὐκ ἐξ ἀκροπόλεως ἐκ προυσίας λαβών.

ὥστε μὴ λῦσαι τῶν ὡμολογημένων.) ἵνα φαίνηται μὴ πρὸς ἦ παροῦσαν ὑπόθεσιν ἐλκόμενοι χρήσιμος ἡ ἔννοια. πρεῖ γὰρ ἦ μὴ δεῖν λύειν τὰς δεδομένας δωρεὰς ὁ ἀγών.

τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως.) τὸ ὀνυχείρημα ἀπὸ ἦ ἐναντίου. δείκνυσι ἦ ὅτι οὐ λυσιτελεῖ ὁ νόμος, τὸ φυλακτήριον ἡ πόλεως διαφθείρων· καὶ διορίζεται, ὅτι ἐν μὲν ταῖς συνωσίαις, κολακείας ἄθλον ἐστὶν ἡ τιμή· ἐν ᾗ ταῖς δημοκρατίαις, καθαρεύει τοῦ αἰσχροῦ. κἀκεῖ μὲν ὁ φόβος μείζων τοῦ ἔλεγχος· παρ' ἡμῖν ἦ ἡ δωρεὰ παντὸς δέους ἀπήλλαχται.

τὸ ἦ, ἦ θέντος τὸν νόμον.) ὑφιεμένῳ ἔοικεν· οὐ μὴν ἀπήλλαχται τοῦ πικρὸν εἶναι). οὔτε γὰρ τὸν ἔπαινον καθαιρῶς ἀποδίδωσιν, οὔτε ψέξαι τετόλμηκεν. οὕτω τὸ ἦθος τῶ προσώπου συμπέπλεκται.

νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί.) τὸ ὀνυχείρημα ἐντεῦθεν ἀπὸ ἦ ἴσου. ὅρα ἦ πῶς ἐφ' ἑκάστῳ προοιμιάζεται. εἰ γὰρ δέᾳ μικρῶν τῆς ἐννοιῶν, ἀλλ' ἔν γε ὅμως προοιμιάζεται. ἡ ἦ ἰσότης, ὅτι δίδασιν δωρεὰς· καὶ αἱ λοιπαὶ ἦ πολιτεῖαι δίδασι. καὶ τάχα διαφερούσας τῆ τῆς χρημάτων προυσίας. ὧ ἦ πλεονεκτεῖν δοκοῦμεν ἡμεῖς, τῆ πίσει λέγω, τοῦτ' ὁ νόμος ἀφαιρεῖσθαι βιάζεται. ὁρᾶς ὅτι δέᾳ πάντων τούτων τῆς ὀνυχειρήματων, κἂν δοκῇ τὸ δίκαιον ἐρᾴζεσθαι, πρὸς τιμὴν ἀγωνίζεται.

A Addit & tempus & locum, vt & vsum pecuniæ indicet: cum populus pro libertate ex Piræeo pugnaret. Secundique amplificat, à locis, ab actionibus, à personis. Postquam verò ciuitas conuenit.) Vbi vno animo consensit. Duplex enim fuit, cum seditione laboraret. Dissimulauit autem atrocitatem factorum, ne insultaret vrbis calamitatib.) neq; enim id ei propositum est) sed demonstrauit mores ciuitatis, quæ nunquam pecunia vincatur. Causam item exponit: non ex metu præbitam à populo pecuniam, sed eum quanquam affectum iniuria, etiam damnum facere non recusasse. Apparet enim, non necessitate & metu dedisse populum: sed sua voluntate coactum. Cum enim ea constitutis rebus repeteretur, quæ necessitas reddere cogebat, nihil metuentem? Ita nunquam abundare pecunia studet, sed gloria.

Et res illę conquiessent.) Tragicę & horrendę, tyrannicæ illę, quarum *emulationem horreo, quarum memoriam deprecor.

B Missis legatis.) Simplicem facit orationẽ, ne quod à Lacedęmoniis imminere periculum videatur. Forma autem orationis, gestum habet: miserũt, inquit, qui repeterent: quasi contractus inter homines priuatos intercessisset.

Cum autem verba fierent.) Adeò imperterrita & à metu procul erat. Quin & eorum qui mutuati fuerant. *causa, omnino tollit metus suspicionem.

Vrbanos.) tyrannicos. Hi enim tenebant vrbem.* Et cum propter iacturam pecuniæ mentiri non sustinuerimus: nunc sine sumptu mentiemur? ac illic quidem Sontes apposuit: hic verò Bene meritos nominauit.

His verò hoc primùm.) Sic de se magis erant soliciti, & sic populus magis eis erat terrori. Neq; enim si Lacedæmoniorum societatem expectassent, postulassent, vt populus suę in eos beneuolentię, tanquam pignus daret ęris alieni dissolutionem.

Aiunt populum maluisse.) Sic de industria, & non propter metum, voluit æris alieni esse socius. Verbis autem, Vnà conferre, & maluisse, singularem populi voluntatem declarauit: Non vlla, inquit, vrgente necessitate, populus è suis ædibus contulit, non ex arce & copiis acceptam pecuniam.

C Ne qua res in pactis desideraretur.) Vt ad præsentem causam sententia vtiliter accommodetur. Hic enim de non reuocandis datis donis agitur.

Ac Reipublicę quidem.) Argumentum à contrario. Ostendit autem non conducibilem esse legem, cum Reipublicæ custodiam corrumpat: & declarat, in potentatibus adulationis esse præmium, honoré: in Democratiis, seiunctum à turpitudine. illic, metũ esse beneficio maiorem: apud Athenienses munus esse omni formidine liberum.

Eius qui tulit legem.) Speciem habet lenitatis, non tamen caret acerbitate. neque enim laudem illi planè tribuit, neque reprehendere audet: sic lene & acre inter se implexa sunt.

Existimo autem vos iudices.) Argumentum hoc sumitur à pari. Sed vide vt in singulis præfertur. Etsi enim breuibus sententiolis, nihilominus tamen præfatur. Paritas autem hæc est, damus munera. & reliquę respublicæ dant, pecuniæ fortasse copia potiora: quo verò præstare nos videmur, fide inquam, id nobis eripere ista lex contendit. Vides vt per hæc argumenta omnia, tametsi iustum tractare videatur, contra obiectionem pugnet.

non esse quæ data sint, eripienda: vt tametsi videatur aliquid vtile polliceri Leptines, at populus propter probabilem rationem id missum faciat.

Fortassis autem.) Antè sustulit in confirmationib' obiectionis vim, ac magis adeò dubitatione eneruauit eam, prætereáque in multas particulas comminuit. Multum enim ad destruendum valet, dispertiri aliquid, cum & congeries amplificationem excitet. deinde cauillatur in verbis, vt ostendat, mentiri Leptinem. calumuiã enim antè obiectionem cõmonit, vt firmissima Leptinæ ratio suspecta fieret, & * inuentio. Qui enim alia scribit, alia loquitur: parũ habet autoritatis. Cum enim Leptines in lege apertè dicat, Vt ditissimi obeant munera: & per hoc significet, diuites obire munera fortassis, sed non ditissimos, propter immunitates: id orator mutat, & non, vt argumentum postulat, dicit, pauperibus diuitum loco sumptis: vt vim legis cõuellat, per diuitum appellationem. Contraria enim ad suam vtilitatem inuenit, vt ex sententia & significatione auditor mentiri Leptinem deprehendat, qui nunc in pauperes inclinata dicat esse onera: nũc rursus superlatiuè dicat' Vt ditissimi munera obeant. Opponuntur enim nõ aptè pauper & ditissimus, sed pauper & diues, diues item & ditissimus. Sumpta igitur est obiectio à capite vtilitatis, qua parte Leptines plurimum valet: nec obiectionum vlla magis Demostheni incommodat quàm hæc. Quapropter etiã viis variis est vsus, nunc antè soluendo, nunc calumniando, nunc verbis artificiosè collocandis. Hanc enim si soluerit, firma erit reliqua oratio. In hanc enim rationem & hanc pollicitationem auditor intuitus, accepit legem: & non vt putarunt quidam, ea obiectione continetur oratio, quam multis in locis ponit: Quosdam ex indignis adeptos immunitatem. Illam enim introducit suæ vtilitatis causa, ad suam legem maturè confirmandam. hanc verò solam difficilem & aduersantem habet. propterea non ausus fuit eam in prima acie collocare.

Est autem.) Non potuit firmitatem statim tollere. Assentitur igitur & ipse verbis, cum expeditè refragari non possit, onera in ditissimos translatum iri. Sic probabile videbatur aliquid & vtile præ se ferre Leptines. Quare etiam via indiget firma ad refutationem. Quæ igitur ea via est? Partitur onera in personas bifariam, seorsim & inquilinis & ciuibus positis. Multum enim ad destruendum valet multitudinis partitio, quemadmodum & congeries amplificationem continet: eodémque modo rursus & in * similitudinibus vtilis nobis est hæc obseruatio. Nam illic etiam diuidendo naturam rerum, magnum aliquid facere possumus. Hic igitur etiam onera diuisa destructionem ferunt: neque quicquam prohibet, quominus idem præceptum & destruat & augeat: sed diuersa ratione. Nam & quantitas potest tum amplificare, tum extenuare. Refutat autem artificio concessionis, quam vocant αἰτιπαφάσιν Assentiendo enim Leptinæ verbis, partitione studet orationis diligentiam celare, quasi ea non speciosa, sed vera sit.

Sunt enim profectò apud vos.) Alexander in enarratione ait, oportuisse in festis & celebritatibus ciuitatis, neque hospites neque inquilinos remotissimos esse à voluptate.

A ὅπου δεῖ τὰ δεδόμενα ἀφαιρεῖσθαι, ἵνα, κἂν φαίνηται τὸ συμφέρον ἐπαγγελλόμενος ὁ λεπτίνης, ἀλλ' οὖν γε ὁ δῆμος δι' ὃ τὸ σύλλογον ἀφίηται.

τάχα τοίνυν ἴσως.) παρατήρησεν ἐν ταῖς κατασκευαῖς, τῆς αἰτιθέσεως τὴν ἰσχύν. ἐξέλυσε γὰρ πλέον τοῦ διαγνῶναι αὐτήν. πρὸς γάρ, ὃ κατακερματίσας εἰς μέρη πολλά. μέγα γὰρ εἰς καθαίρεσιν τὸ καταμερίσαι· εἰ γε μὴ αὔξησιν ἐμποιεῖ τῷ αὔξοντι. εἶτα κακουργεῖ τοῖς ὀνόμασιν· ἵνα δείξῃ τὸν λεπτίνην ψευδόμενον. διαβολὴν γὰρ πρὸ τῆς αἰτιθέσεως κεκίνηκεν· ἵν' ὁ ἰσχυρότατος λεπτίνου λόγος, ὑπόπτως ἠκούσθαι μὴ ἡ * δύρεσις. ὁ γὰρ ἕτερα μὲν γράφων, ἕτερα δὲ φθεγγόμενος, ἀπίχνευε. τὸ γὰρ λεπτίνου λεγόντος ἐν τῷ νόμῳ διαῤῥήδην, ὅπου αἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι· μὴ διαστέλλοντος, ἐπὶ πλούσιοι μὲν λειτουργοῦσιν ἴσως· οὐ μὴν οἱ πλουσιώτατοι, διὰ τὸ τὰς ἀτελείας ἔχειν· τοῦτ' ὁ ῥήτωρ μεταβαλὼν, οὐκ εἶπε τὸ ὑποκείμενον λέγει. πένητας αὐτὶ πλουσίων λαβών, ἵνα φαίνηται τῷ ἰσχυῷ ἐξελέγχων τὸν νόμου (λέγω δὲ τῆς τῶν πλουσίων περισπουδείας. ἐναντία γὰρ πρὸς τὸ συμφέρον δύρισκει) καὶ ἐκ ταύτης τῆς ἐννοίας ἐπὶ περισπουδίας ὁ ἀκεσατὴς ψευδόμενον λεπτίνην λάβῃ· νυνὶ μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους τὰ τῶν λειτουργιῶν ἐρχεσθαι λέγοντα· νυνὶ δὲ πάλιν ὑπαρθενικῶς, ὅπως αἱ οἱ πλουσιώταται. αἱ πίκειναι γὰρ οὐκ ἀπολούθως ὅ, τε πένης, ἐκ ὁ πλουσιώτατος· ἀλλ' ὁ μὲν πένης πρὸς τὸν πλούσιον· ὁ δὲ πλούσιος, πρὸς τὸν πλουσιώτατον. ἔστι τοίνυν ἡ αἰτίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου· ἡ ταύτῃ μάλιστα λεπτίνης ἰσχύει· ἡ ἡ παροῦσα μάλιστα τὸ δημοσθένους τὸν αἰτιλογιῶν, ἡ παροῦσά ὅστι. καὶ διατέτο καὶ μεθόδοις πολλαῖς ἐχρήσατο τοῦτο μὲν ἐπιλύων, τοῦτο δὲ διαβάλλων, τοῦτο δὲ τεχνικῶς πιθεὶς τὰ ὀνόματα. εἰ γὰρ ταύτῃ λύσειεν, ἰσχυρὰ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου. εἰς γὰρ τοῦτον τὸν λόγον ἡ ταύτῃ τῷ ὑποχεσιν ὁ ἀκεσατὴς ἀπιδὼν, ἐδέξατο τὸν νόμον. ἀλλ' οὐχ ὡς ὠήθησάν τινες ἐκείνῃ τὴν αἰτίθεσιν σωέχειν τὸν λόγον. διὸ πολλαχοῦ πίθησιν, ὅτι

C ἀνάξιοι τῆς εἰληφότων τυγχάνουσιν. ἐκείνῃ μὲν γὰρ εἰσάγῃ τὸ οἰκείου χρησίμου ἕνεκα, πρὸς οἰκονομῶν τὸν οἰκεῖον νόμον. ταύτῃ δὲ μόνῃ χαλεπὴν καὶ ἀνταγωνιζομένην ἔχει. διόπερ οὐκ ἐθαῤῥησεν αὐτῇ πρὸς ταγωνισοῦσαν θεῖναι. ἔστι γὰρ τοῦτο.) οὐκ ἠδυνήθη τὸ ἰσχυρὸν δύο ὠφελέσθαι. συγκατατίθεται οὖν καὶ αὐτὸς τοῖς λεγομένοις· οὐκ ἔχων ῥᾳδίως ἀπιλέγειν, ὅτι μεταξήσουσι) εἰς τοὺς πλουσιωτάτους αἱ λειτουργίαι. οὔτε πιθανὸν ἐδόκει τι ἢ συμφέρον προτείνειν λεπτίνης. διὸ καὶ μεθόδου δεῖται ἰσχυρᾶς πρὸς τὴν λύσιν. τίς οὖν ἡ μέθοδος; μερίζει τὰς λειτουργίας κατὰ πρόσωπον δίχα, τοῖς τε μετοίκοις ἰδίᾳ, καὶ τοῖς πολίταις πιθείς. μέγα γὰρ εἰς καθαίρεσιν ὁ τῶ πλήθους μερισμός. ὥσπερ αὔξησιν ὁ ἀθροισμὸς πρόσεχεν ὡς καὶ πάλιν ἐν ταῖς παραβολαῖς χρήσιμον ἡμῖν τὸ θεώρημα. καὶ γὰρ κἀκεῖ μερίζοντες τῷ πρόσματον τὴν φύσιν, μεγαλοποιεῖν δυνάμεθα. κἀνταῦθα ἢ μερίζομεν τὰ τῶν λειτουργιῶν, καθαίρεσιν φέρει· οὐδὲν κωλύει τὸ αὐτὸ θεώρημα, καθαιρεῖν καὶ αὔξειν, κατὰ διάφορον λόγον. ἡ γὰρ ἡ πλικότης οἶδεν αὔξειν τε καὶ μειοῦν. λύει ἢ τὰ κατὰ συνδρομὴν θεωρήματα, ὅπερ καλοῦσιν αἰτιπαράστασιν. συγκατατίθεται γὰρ τοῖς λεγομένοις ὑπὸ λεπτίνου, βούλεται δὲ ἔνθεν ἀφελεῖν τὸ μερισμοῦ, τῷ ἀκείβειαν τοῦ λόγου λαθεῖν, εἰ καὶ μὴ φαινόμενός ἐστιν, ἀλλ' ἀληθὴς ὁ λόγος. εἰσὶ δὲ δήπου παρ' ὑμῖν.) ἀλέξανδρος μὲν ἐξηγούμενός φησιν, ἔθος εἶναι πανηγυριζούσης τῆς πόλεως, μήτε τοῖς ξένοις μήτε τοῖς μετοίκοις παρέχειν τῆς ἀπολαύσεων καθεστάναι.

ἐπο-

ἐχορήγουν τοίνυν καὶ αὐτοὶ δηλονότι, καὶ ἑστίων ἀλλήλους· ἵνα μηδεὶς ἄμοιρος ᾖ κατὰ τὴν πόλιν τῆς μετουσίας τῆς ὀργῆς. δόξειε δ' ἂν μᾶλλον ὁ Δημοσθένης διὰ τῆς ἐπαλοιφῆς ἐνοίας πρὸς τὴν αἰτίαν ἀπαντᾶν, ἰσχυροτέραν αὐτὴν ποιῶν. τί γὰρ ἕτερον εἶπε Λεπτίνης, ἢ ὅτι πολλοὶ τῆς μετοίκων καὶ τῆς πολιτῆς, ἐξω λειτουργιῶν καθεστῶσι, τὴν ἀτέλειαν ἔχοντες; οὐ μὴν οὕτως ἔχει. ἀλλ' εἰς τὸν μερισμὸν μεταβιβάζει τὸν ἀκροατήν· ἵνα καθ' ἑκάτερον μέρος ἡ ἀπόδειξις δι' μαθεστέρα γένηται. εἶτα καὶ διὰ τῆς μετοίκων τὴν ἐκ περιουσίας λειτουργίαν δείκνυσι. ζητεῖ γὰρ ἡ πόλις, οὐκ εἴ τις μέτοικος χορηγήσει, ἀλλ' εἴ τις πολίτης τῇ πόλει.

ὡς ἑκατέρων ὄντι τοῖς δυσημερίοις.) ὡς ἀντικαταλλαξαμένης τῆς πόλεως πρὸς τοὺς εὐεργέτας τὴν χάριν. δύρεάν γὰρ ὅτι τὸ λαβεῖν αὐθ' ὧν τις ἔδωκεν.

τῆς γὰρ εἰς τὸν πόλεμον.) δύο διὰ τῆς ἐνοίας ταύτης ἀνύσει, ἓν μὲν ὅτι οὐδεὶς ἀτελὴς τῆς εἰς τὸν πόλεμον. ὥστε χρησίμοις φαίνεσθαι ταύτῃ τοὺς εἰληφότας τὴν ἀτέλειαν πρὸς ὧν ὁ πολὺς Λεπτίνου λόγος. ἕτερον δ', ἵνα μή τις οἴηται, τὰς λειτουργίας τὰς αὐτὰς εἶναι ταῖς εἰσφοραῖς καὶ ξυμμαρχίαις. τὸ γὰρ ὅλως ἔστιν ἀφαιρεῖται τεθὲν, τὸ διαμου καὶ τῆς ἀδικίας πλεῖστον ἔμφασιν ἔχει. ἁρπαιρεῖται γάρ τις ἐκείνων, ὧν μή ἐστι κύριος· οὐ κατὰ νόμον λαμβάνων, ἀλλὰ πολεμίων τρόπῳ χρώμενος· οὐδ' οἷς ἔξεστι ἔγραψε πρὸς σύστασιν τοῦ οἰκείου νόμου ἢ τὸ φησιν. εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ Λεπτίνης τούτοις ἀνῆκε τῷ νόμῳ· δῆλον ὡς οὐκ λειτουργίαν τῶν πολεμίων ἡγοῦνται. οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι.) μερίσας τὰς λειτουργίας εἴς τε τοὺς πολίτας καὶ τοὺς μετοίκους, καὶ ταύτῃ κατ' ἐρώτησιν ἐργασάμενος, ζητεῖ καθ' ἑκάτερον μέρος, πόσους εἰσφοροῖ Λεπτίνης, καὶ πόσους ἢ πενήτων ἀφίησιν. εἶτ' ὅπη τούτοις ἐξαίρει τοὺς πάνυ πλουσιωτάτους, ὡς εἰς τὰς ξυμμαρχίας νενεμημένους. οὐκοῦν τὸ μέσον ὑφῃρῆσθαι, τῶν πλουσίων ὑφῃρημένων. οὐκοῦν δῆθ' ὃς ἐξελέγχει τὸν νόμον τὸ πρῶτον νόημα, ἐν ᾧ τὸ μέγιστον τῆς ὅλης νομοθεσίας. λέγοντος γὰρ τοῦ Λεπτίνου, ὅπως οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσιν· αὐτὸς ἀφῃρεῖται τοὺς πλουσιωτάτους, νέμων ταῖς ξυμμαρχίας. ὥστε δῆθ' ἁλίσκεσθαι ψευδῆ τὸν Λεπτίνου. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπαντᾶν τῷ νόμῳ, ὅπως οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, λέγει. δείκνυσι δ' ἡ πολιτεία ψεῦδος ὄν, τὸ τοὺς πλουσιωτάτους λειτουργεῖν, νέμουσα ταῖς ξυμμαρχίαις αὐτούς. ὥστε πῶς οἱ πλουσιώτατοι λειτουργήσαιεν; ἡ λύσις ἡ τῆς ἀπιθάνου καὶ μείωσιν γένοντο, διὰ τὸ μὴ ἔχειν μὲν τὸν ῥήτορα ἀναξεπλήκτως ἀπολογίαν βιάζεται δ' ὑπὸ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων εἰς τοῦτο καταφέρεσθαι. εἶτα καὶ τὸν ἐλέγχου δῆθ' τῇ λύσει συνάπτει. πρόθυμος τοὺς ἁπάντας ἀπίστους πρὸς αὐτοὺς μέλλοντας γίνεσθαι. θήσω τοίνυν ἐγώ.) μὴ τὸν αἵρεσιν, συμβουλήν. ἐκ περιουσίας δὲ ταῦτα λέγει λοιπόν.

φανήσεται γὰρ οὐδὲ πολλοῦ δεῖ.) ἀντὶ τοῦ οὐδὲ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς σου ἄξιον. οἷον οὐδὲ ἰσόρροπον τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ἥττον κέρδος. ὥστε Λεπτίνης εἰς δόξαν ζημιῶν, οὐδέπω φιλεῖ, ἀλλὰ πονηρεύεται.

ἵν' οὗτοι ἑκατὸν ἄνθρωποι.) ἀντὶ τοῦ ἑκατὸν πλείους. ἀλλ' ἐὰν πολλοὺς δῶμεν ἐσομένους ἑκατόν. ἀνὴρ ἡ πόλις ἦν, πολλοί.) Πολὺ τῆς φιλοπολιδὲ, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς εὐνοίας ἦθος. ἐγὼ δὲ ἡ δεξιὰ τύχη τῆς πόλεως αἰτίαν ἐάσω γενέσθαι λειτουργιῶν σωζομένης τῆς πόλεως. εἶεν. εἰ δὲ δή.) ἄλλος τρόπος λύσεως ἐντεῦθεν, ὅτι βέλτιον εἰς συντέλειαν ἄγειν τὰς λειτουργίας. ἢ τῆς καθ' ἑκάστην κέρδη τὴν ἡμέραν. ἵν' ἐκ περιουσίας καὶ τούτῳ χρώμενος φανῇ.

A Sumptus igitur nimirum & ipsi suppeditabãt, & inter se conuiuia agitabant: vt nemo qui in vrbe degeret, à festi communitate excluderetur. Videri autem queat Demosthenes, dum per sequentem sententiã obiectioni occurrit, eam efficere firmiorẽ. Nã quid dixit aliud Leptines, nisi multos & inquilinorum & ciuium, excussis oneribus immunitatem obtinere? Verùm non ita se res habet. sed ad partitionem deducit auditorem, vt ex vtraque parte demonstratio facilius cognoscatur. Deinde per inquilinos superuacanea munera ostendit. Quærit enim ciuitas, non an inquilinus aliquis Reipublicæ.

Quorum vtrisque, si qui consecuti sunt.) Tanquam Respublica beneficium cum benemeritis cõmutarit, δώρεάν enim est, accipere pro iis quæ dederis.

Eorum enim quæ ad bellum.) Duas res hac sententia conficit. Vnam, bellicorum tributorum immunem esse neminem. Quare hac ratione vtiles appareret esse eos, qui immunitatem sunt consecuti, qua de re multa verba Leptines facit. Alteram, ne quis putet, hæc munera eadem esse cum tributis, & triremium præfecturis.

Quam iste eripit.) Hoc verbum violentiæ & iniuriæ maximã significationem habet. Eripit enim aliquis illis, quorum non est dominus, qui non lege accipit, sed hostili more grassatur. Nec quos ipse scripsit.) Ad commendationem suæ legis hoc dicit. Si enim ipse Leptines hos missos fecit sua lege, satis constat non esse tributa militaria.

Ac locupletissimi.) Distributis muneribꝰ in ciues ac inquilinos, & ea distributione per interrogationẽ tractata, quærit in vtraque parte, quàm multos addat Leptines? & quàm multos è pauperibus missos faciat? Deinde posthæc excipit omnium ditissimos, vt in triremium præfecturas distributos. Medietas igitur coarguit primam legis sententiam, in qua posita est summa totius legislationis. Cum enim dicat Leptines, ditissimi obeant munera: ditissimos ipse subtrahit, & trierarchiis attribuit. Quare mendacij statim conuincitur Leptines. Illic enim occurrens legi vt ditissimi obeant munera, inquit. Ostendit autem Reipublicæ ratio, falsum esse, ditissimos obire munera, cum illi triremium præfecturis sint attributi. Quo pacto igitur ditissimi obibunt munera? Refutatur autem obiectio per extenuationem, quia nihil habet orator quod contrà dicat, quo ea euertatur: sed à natura rerum cogitur huc se recipere. Deinde damnum cum refutatione statim coniungit: & addit, fore vt nemo omnium fidem eis habeat.

Ponam autem ego.) Post rationem cõcessio. Iam enim hæc ex superuacaneo dicit. Apparebit enim, neque multis est opus.) Neque ipso dedecore dignum. quasi dicat, non tanti est quanti dedecus, sed minus lucrum. Quare Leptines cum gloria fraudet, non vtique vos amat, sed improbè facit. Vt igitur triginta homines.) Non dicit plures triginta: sed si demus esse multos, fore triginta. Salua respublica si fuerit, multi.) Magnam significationem dat ciuis reipublicæ amans, amoris & beneuolẽtiæ suæ. Neque enim prospera fortuna, publica munera negligi sinet incolumi republica. Esto. quod si sanè.) Hîc alia est refutationis ratio: Præstare munera conferendo tributo obiri, & fictione est vsus, vt ex superuacaneo ea quoque figura vsus videretur.

Deinde iterum eam coniungit comparatione per extenuationem. In contentionem adducit rem hãc de conferendo tributo, cum pollicitationibus.

Conferendo tributo.) Alia ratio, penuriam corrigens per translationem, vt in trierarchiis fiat, ita etiam futurũ in ædilitatibus: & collatione, id quod præstat, inuenit. Præstat enim, inquit, hoc, *quod ita minutum est, vt animaduersionem fermè effugiat. Adeò autem quidam.) Laudem cõtinet probationum eius, neminem eas posse subuertere. Pugnat & contra alteram obiectionem: quosdam esse diuites immunitatem adeptos, siue iustè, siue iniustè: & soluit vtroque modo, humaniter & iustè: Siquidem per iniuriam parta, & furto subtracta teneant, esse accusandos. Sin leges nullas violarint, iis reprehendendis Leptinem calumniatorem agere. Deinde ostendit eos non fore ditiores, si immunitates sustulerint. Ea enim pars erat obiectionis altera. Priuatim autem abundare quosdam opibus.) Et hoc rursus diuidit. Itáne priuatim sunt diuites? quomodo? vtrum sunt rempublicam depeculati? an iniuriam fecerunt nemini? Si depeculati sunt: accusari eos & mulctari oportet. & fit solutio huius per translationem: sin sine cuiusquam iniuria, non est eis obtrectandum. Iam non esse reipublicæ pecuniam.) Hic ad alteram transit obiectionis partem, eámq. soluit per modi diuersitatẽ. Neque enim ex obitis à quoquam muneribus publici reditus augẽtur, inquit: sed eos habet aliunde respublica. Deinde iterum statim transit ad aliam refutationem, quæ fit & ipsa per comparationem: vtrum, inquit, bonam existimationem mauultis, an pecuniam? Hoc autem dicit ad populum ambitiosum, & patrorum animorum plenum. Quod enim firmissimum Leptinæ rationibus potest opponere, est bona existimatio propter mores auditorum.

Iam vt hæc omittamus, duabus reipublicæ reb.) Vsitatum & huic diuitias vocare bonum, & Isocrati, & vetustissimis. Comparat autem diuitias cũ beneuolentia. Fiũt autem comparationes ex rebus eiusdem generis. Si quis autẽ belli & pacis, aut malorum & bonorum, quę diuersorum sunt generum, collationes facere videbitur: eã negabimus esse cõparationem, cõtentionem esse dicemus. Insunt quidem & in comparationibus contentiones, non tamen contentiones vbique sunt comparationes. Id autem quod hic fit, comparationẽ esse dicimus, eo quòd eiusdem est vtrumque generis. Cõfert autem inter se diuitias & gloriã, cũ apud ambitiosum populum verba faciat: & in admiratione esse, præstare ostendit. Est autẽ quædam & in verbis obscuritas. Non enim dicit inesse reipublicæ duo, & diuitias, & admirationem, sed cum duo bona sint apud omnes mortales, præstantius adesse reipublicæ.

Si quis autem oportere existimat.) Hoc in Leptinem iacit, leniter id quidem, sed non ita, quin & acrimoniam è propinquo ostendat. Perstringit enim cum qui sic affectus sit, & tam absurda dicat: per vnã personam castigans omnes. Licet id quod sequitur, suauius etiam sit: Ego enim deos quæso.

Age verò etiam copias.) Redit ad eandem obiectionis partem. Quidam re lauta sunt, ergo diuitias pro Republica colligunt, & * in feriis & in celebritatibus. Deinde subiicit, omnes conferre ad bellum qui sint immunitatẽ cõsecuti. Vnde etiã cõparatio ab eo exaggeratur, & Reipublicę colligi diuitias ostẽdit. Deinde iegé profert, & in ea argumẽtatur Duab⁹. n. ꝓpositis, alterã ꝓbat: in altera ratiocinatur trierarchiæ neminẽ esse immunẽ, ex lege apparere: ἔπειτα συναπτει πάλιν τῷ κῇ μείωσιν συγκειτικῷ. αὐτεξετάζει γὰρ τὸ κῇ συντέλειαν, τούτου ζῆς ἐπαγγέλμασιν. εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν.) ἄλλος ζόπος τῶν ἐνδείαν διορθούμενος κατὰ μετάληψιν. ὡς ἐν ταῖς ζιμαρχίαις, ποιῆσαι καινὰς χορηγίας· καὶ τῇ ὠφελιμῷ θέσει τὸ βέλτιον ὁρίσκει. βέλτιον γὰρ τὸ φησιν, τῇ βεβαιότητι τῶν αἰσθησιν ὑποκλέπτων. οὕτω τοίνυν πενές.) ἐπαινον ἔχει τῶν ἰδίων πίστεων, ὡς οὐδεὶς αἱρεῖν αὐτὰς ἰσχύει. μάχεται δὲ ἑτέρᾳ τινὶ ἀντιθέσει, ὡς ἅμα πλουτοῦσι τινες, ἀτελείας ἐπιλημψόμενοι, ἢ δικαίως ἢ ἀδίκως. ἰῶ λύει κατ' ἄμφω φιλανθρώπως καὶ δικαίως. εἰ μὲν ἀδίκως καὶ κλέψαντες ἔχουσιν, ἔδει κατηγορεῖν. εἰ ζ οὐδὲν ὠφελομένους, συκοφαντεῖς, τίνι μέμψιν ποιούμενος. εἶτα ὡς οὐδ' ἔσεσθε δ' ποφότεροι, δείκνυσιν ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως. ζτο γὰρ ἰῶ ἄλλο δ' ἀντιθέσεως μέρος. ἰδίᾳ δὲ τινες πλουτήσουσι.) κῇ ζτο πάλιν μερίζει. ἰδίᾳ πλουτῆσαι γάρ. πῶς; πότερον ὑφηρημένοι τὰ τ' πόλεως, ἢ ἀδικοῦντες οὐδένα; εἰ μὲν ὑφηρημένοι, κατηγορεῖν καὶ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ. καὶ γίνεται ἡ λύσις τούτῳ μεταληπτική. εἰ ζ οὐδὲν ἀδικοῦντες, οὐ χρὴ ζ ἀσκαίνειν. καὶ μὴν ὠφελοῦσι γε μὴν ἔνια) χρήματα.) ἐντεῦθεν ὅλη τὸ ἕτερον μέρος μεταβαίνει τῆς ἀντιθέσεως. κῇ λύει τοῦτο κῇ ζόπου διαφοράν. οὐ γὰρ ἐξ ὧν αὖ τις λειτουργήσειεν, αὐ φασὶ δεῖν τῆς πόλεως αὔξεσθαι φησὶν, ἀλλ' ἑτέρωθεν ἔχειν ταύτας ἡ πόλις. εἶτα λύει πάλιν μεταβαίνει ἐφ' ἕτερον λύσιν. ἔστι ζ κῇ αὐτὴ κῇ σύγκεισιν. πότερον δοκοῦσιν αἱρεσιώτατα μᾶλλον, ἢ χρήματα; λέγει ζ τοῦτο, πρὸς δῆμον φιλότιμον, καὶ παρ' οἷσι μεγαλοφροσύνης γέμοντα. ὃ γὰρ ἀντιθεῖναι ἰσχυρότατον πρὸς τοὺς λεπτίνου λόγους ἔχει, τοῦτ' ὄζι τὸ τῆς δοκοῦσης, ὅτι τὸ ἦθος τῶν ἀκουόντων. χωρὶς ζ τούτων, νυνὶ τῇ πόλει δυοῖν.) συνήθως καὶ τούτῳ τὸν πλοῦτον ἀγαθὸν καλεῖν, καὶ ἰσοκράτει, καὶ ζοῖς παλαιοτάτοις. συγκρίνει ζ τὸν πλοῦτον πρὸς δόξαν. αἱ δὲ συγκρίσεις, ἐξ ὁμοίων γίνονται. ἐὰν δέ τις πότε πολέμου καὶ εἰρήνης, ἢ κακῶν καὶ ἀγαθῶν, ἑτεροίων ὄντων, δόξῃ αὐτεξετάσεις ποιεῖσθαι, οὐ φήσομεν εἶ) σύγκεισιν τὸ γινόμενον, ἀλλ' αὐτεξέτασιν μόνον. ἔχουσι μὲν γὰρ αἱ συγκέσεις, καὶ αὐτεξετάσεις· οὐ μὲν αἱ αὐτεξετάσεις πανταχοῦ εἰσὶ συγκρίσεις. ἐνταῦθα δὲ σύγκεισιν εἶ) φήσομεν τὸ γινόμενον, ὅτι τὸ ὁμοίοις τυγχάνειν ἀμφότερα. συγκρίνει δὲ τῷ πλούτῳ τὴν δόξαν πρὸς φιλότιμον δῆμον διαλεγόμενος· καὶ κρεῖττον δείκνυσι τὸ θαυμάζεσθαι. ἔχει δέ τινα καὶ κατὰ τὴν λέξιν ἀσάφειαν. οὐ γὰρ λέγει ὅτι τῇ πόλει πρόσεστι δύο, καὶ ὁ πλοῦτος κῇ τὸ θαυμάζεσθαι, ἀλλὰ δυοῖν ὄντοιν ἀγαθοῖν ὠφελοῦσι πᾶσιν ἀνθρώποις, τῇ πόλει τὸ κρεῖττον ὑπάρχει. εἰ δέ τις οἴεται δεῖν.) τοῦτο εἰς λεπτίνειον ἀπέῤῥιψεν, ἢ δικαίως μὲν, ἐ μέντοι πόῤῥω καὶ τὸ πικρὸν ἐνδείξασθαι. ἀναβάλλει γὰρ τὸν οὕτω διακείμενον, ὅταν τοιαῦτα ἄτοπα λέγῃ· δι' ἑνὸς προσώπου παιδεύων τοὺς ἅπαντας. καίτοι τὸ ἐξῆς ἠθικώτερον ὄζι τὸ, ἐγὼ μὲν γὰρ εὔχομαι τοῖς θεοῖς. φέρε δὴ καὶ τὰς εὐπορίας.) ἥκει πάλιν ὅπου τὸ αὐτὸ μέρος τῆς ἀντιθέσεως. εὐπορεῖσί τινες, οὐκοῦν ὑπὲρ τῆς πόλεως τὸ πλοῦτον συλλέγουσιν ἔντε ταῖς ἱερομηνίαις καὶ πανηγύρεσιν. εἶτ' ὀλιγωθησιν, ὅτι ἅπαντες εἰσφέρουσιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ τῶν ἀτέλειαν εἰληφότες. ἐξ οὗ καὶ ἡ σύγκεισις αὐτῷ συναύξεται. καὶ τὸ τῇ πόλει τὸν πλοῦτον συλλέγεσθαι δείκνυται. εἶτα παρέχεται νόμον, καὶ σοφίζεται περὶ αὐτόν. δύο γὰρ προτείνας, τὸ μὲν ἕτερον ὑποδείκνυσι· τὸ δ' ἕτερον συλλογίζεται. ὅτι μὲν γὰρ τριηραρχίας οὐδεὶς ἀτελὴς, συνομολογεῖται διὰ τὸν νόμου. ὅτι ζ

ὅπῃ καὶ εἰσφέρειν εἰώθασιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ τῆς ἀτέλ- A
λειαν ἔχοντες, συλλογίζεται, ὡς ἐν εἴδει τῆς τοῦ συλλογισμοῦ μετασάσεως. τὸ γὰρ μὴ γεγραμμένον εἰς αὐτὸν, τῷ ἐγγεγραμμένῳ συλλογίζεται. οὐδαμοῦ τοῦτο διδόντος τοῦ νόμου. τῆς δὲ πίστιν τοῦ λόγου, προύθηκε πρὸ τῆς ἐνθυμήσεως, εἰς τῆς μαρτυρίαν τῶν ἀκουόντων αὐτῆς ἀναγκάζων. τί γάρ φησιν, ἴσθι δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν ξυνεφήβων. καὶ ἔξῆς, ὡς τῆς μαρτυρίας ἀκούσης αὐτῶν. ὥστε μὲν γὰρ τὰς ὅτι τὰ χορηγιῶν δαπάνας, καὶ χάριν ὁμολογεῖν προσήκειν τοῖς πλουτοῦσι, τῇ ὥστε δόσει τῆς καιρὸν τινὰ προσλαβόντος. καὶ ἐξῆς, ἐὰν δ' εὑρεθῇ φησὶ χορηγὸς ψυχαγωγεῖ τοὺς θεωμένους ὑμᾶς ἐν βραχεῖ μορίῳ τῆς ἡμέρας. ἐν δὲ ξυνεφηβίας, αὐτὶ τῆς ἡδονῆς ἡ σωτηρία, καὶ οὐ κατὰ μικρὸν μέρος, ἀλλ' ὅλον τὸν χρόνον. καὶ οὐκ ὀλίγοις ὑμῶν τοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ φανεῖσιν, ἀλλ' ὅλῃ τῇ πόλει. καὶ δίδοτε ἐν μέρει. τιμῆς.) τί κομπάζεις φησὶν, ὡς ἐν ταῖς δωρεαῖς τοὺς ὑποιοῦντας νικῶν; καταῤῥαγὲν χαρίζῃ τιμωρίαν. φιλότιμος εἶ πένης. καὶν μὴ δῶς αὐτὸς ἔχω ξυνεφηβῶν τῆς χορηγίας ἀτέλειαν. ὁρᾶθ' ὡς σαφῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) ἀναγνώσεται τὸν νόμον. διὸ εἴρηκεν, ὡς οὐδεὶς τῶν πλουσίων ξυνεφηβίας ἀτελής. ἵνα γένηται φανερὸν, ὡς οἱ πλουτοῦντες ἐν τῇ ἀτελείᾳ, ἐποίουν σωτηρίας ἐν τοῖς πολέμοις. ξυνεφηβοῦντες δὲ οὐκέτι χορηγοῦσιν. οὐδαμόθεν δυνάνται. τίνα οὖν ῥᾳστώνην τοῖς πολλοῖς.) ὅτε ἐθάῤῥησε τοῖς δικαίοις καὶ τοῖς εἰρημένοις, τότε πρὸς τὸν λεπτίνην ἐγκρατῶς διαλέγεται.* καὶ πειθὼ; πρὸ τοῦ μὴ τοὺς πένητας ἀπάτην ἔχειν, ἵν' ὁ ἐλεγκτικὸς λόγος ὑπὸ τῶν πενήτων γένηται, μᾶλλον ἀληθεύοντα δείξῃ τοῦτον, ψευδόμενον ὁ τὸν λεπτίνην ἀπελέγξῃ. ἐνδείκνυται γὰρ διὰ τοῦ. τίνα γὰρ ῥᾳστώνην καὶ ἔξῆς, ὅτι τοὺς πολλοὺς ἀπατᾷς, ῥήμασι μόνοις τὴν ἀπάτην αὐτοῖς χαριζόμενος, * ἕτερον ἀντὶ ἑτέρου ποιῶν. ὁ μὲν γὰρ λεπτίνης φησὶν, ὅπως αἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσιν. ὁ δὲ δημοσθένης, ὡσανεὶ λέγοντος λεπτίνου ὅτι τοὺς πένητας ἀφίημι, οὕτω τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν μάχην ποιεῖται. ἐξαπατᾷς φησὶ τὸν δῆμον, καὶ λόγοις ἐπαγγέλλῃ μόνον τοῖς πένησι, κέρδος οὐδὲν ποιῶν τοῖς πολλοῖς. δοκεῖ δὲ ἐξαιρεῖν καὶ εἰς ταπεινότητα κατάγειν τὸ ἴσον τοῦ νόμου * δεικνύμενον. εἰ μιᾶς, ἢ δυοῖν φυλαῖν εἶναι χορηγόν.) τοῦτο ὡς ἀσαφὲς δῆθεν ζητεῖται. καὶ ἐξηγήσατό τινες, ὡς ἐν τοῖς θαργηλίοις δυεῖν φυλαῖν, εἰς μὲν καθίστατο χορηγός. τοῖς δὲ μεγάλοις διονυσίοις, ἀνθεσηριῶνος μηνὸς, πλείονος αὐτῷ γιγνομένης τῆς δαπάνης, εἷς χορηγὸς ἑκάστης φυλῆς καθίστατο. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σοφιστικῶς εἰρῆσθαι, χρήματα δοὺς διδείω. εἶπε γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῇ δευτέρᾳ. τῆς ἱστορίων. τιὼ τε γὰρ ποτιδαίαν, δισχιλιοι ὁπλῖται ἐφρούρουν. ἑαυτῷ γὰρ καὶ τῷ ὑπηρέτῃ μισθὸν δραχμὴν ἐλάμβανε. καὶ λείπει ἡ φράσις, ἑκάτερος δραχμὴν ἐλάμβανε. οὕτω καὶ ἐνταῦθα εἰρῆσθαι χρή. εἰ μιᾶς, ἢ δυοῖν φυλαῖν φορὰς εἷς χορηγὸν καθίστησι. τίνος δ' ἕνεκα οὕτως συνέσειλεν, ἵνα μηδὲ φαίνηται πολλῶν χορηγίαν δι' εἰσιόντων λεπτίνης. ὃς αὖθ' ὑπὸ ἄλλου τοῦτο ἄπαξ.) ὁ γὰρ ἅπαξ χορηγήσας, δηλαδὴ ἀπηλλάγη τοῦ χορηγεῖν. ἔστι δὲ ἄλλο μὲν χορηγία, ἄλλο δὲ εἰσφορὰ, καὶ ξυμμορία. ξυμμορος μὲν γάρ ἐστιν, ὁ ναῦν παρεχόμενος πολεμικὴν, καὶ σκεύη τῇ νηὶ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. χορηγὸς δὲ, ὁ τοῖς διονυσίοις ἢ τοῖς παναθηναίοις τῷ χορῷ τὴν ἐσθῆτα παρέχων, ἢ κόσμον, καὶ ὅσα περὶ τὴν τοιαύτην πανήγυριν. ἑστιάτωρ δὲ, ὁ τῇ φυλῇ εἰς δεῖπνον καλῶν. γυμνασίαρχος δὲ, ὁ παρέχων πάλαισραν τοῖς γυμναζομένοις. γυμνάσιον γὰρ τὴν παλαίστραν καλοῦσι. καὶ κεραμέας ἐπίπλασι τοῖς βουλομένοις δημοσίᾳ χρέσθαι.

solere autem conferre ad bellum eos qui fruantur immunitate. Id ratiocinatur.* vt in forma translationis syllogismi. Quod enim in ea scriptum non est, ex eo quod scriptum est colligit, cum lex id nusquam exprimat. Fidem autem orationis posuit ante sententiam, eámque ad testimonium audientium retulit. Quid verò ait? scitis profectò, naualium præfecturarum, & reliqua: tanquam sufficiat id testimonium. Nam de ædilitatum sumptibus etiam confiteri gratiam diuitibus studet: & collatione temporum, additamentum excogitat: Si inuentus, inquit, fuerit, præbitor, delectat vos spectatores exigua dieculæ particula. In trierarchiis autem non voluptas: sed salus agitur: nec exiguo tempore, sed omni: neque pauçorum qui in theatro sedent, sed totius ciuitatis.

Et per speciem honoris datis.) Quid gloriaris, inquit, tanquam bene merentes vincas? inanem honorem donas, inanis est tua ambitio. Vt non des, tamẽ si triremem instruo, habeo ædilitatis immunitatem.

Videtis quàm perspicuè, Athenienses.) Recitat legem, propterea quòd dixit, neminem diuitem esse trierarchiæ immunem: vt perspicuum fiat, eos qui sint ex immunitatibus locupletati, conferre tributa in bellis. Cum verò triremes instruant, non amplius ædilitatibus fungi: neque enim vtrumque posse.

Quã igitur remissionẽ vulgo.) Cum fretus est iure & dictis, tum argutè cum Leptine disputat, qua de re? non habere pauperes leuationẽ: vt arguta illa oratio de pauperibus habita, hunc esse veracem, Leptinem mentiri magis ostendat, idq. innuit his verbis: Quid enim leuamenti: & reliquis. Vulgus decipis, verbis eis duntaxat leuamentum donans, alium alij substituendo. Nam Leptines dicit, Vt ditissimi munera obeant: Demosthenes autẽ tanquam Leptines diceret, Pauperes absoluo: sic certat & pugnat. Decipis, inquit, populum, & verba tantum polliceris pauperibus, cum vulgo nihil lucri acquiras. Sic eleuat & abiicit id quod in lege ostentatur. Si vnius aut duarum tribuum vnum ædilem.) De hoc tanquam C
obscuro quæritur, neque id quidam exposuerunt, quasi In Thargeliis duarum tribuum vnus tantum ædilis constitueretur: magnis autẽ Bacchanalib. mense Nouembri, vnum cuiusque tribus, auctis illi sumptibus, ædilem constitui solitum. Mihi autem * callidè hoc videtur esse dictum forma Thucididea. Dixit enim is libro Historiæ secundo: Nam & Potidæã legionarij, quibus didrachma penderetur, custodiebãt, sibimetipsi enim & ministro mercedem drachmam accipiebat. Et deest præpositio περὶς: vt sit, περὶς δραχμὴν ἐλάμβανε id est, drachmã quisque accipiebat. Sic etiam hic dictum esse oportet, siue singularũ siue binarum tribuum περὶς ἕνα χορηγὸν id est, singulos ædiles constitui. Qua autem de causa ita contraxit? Ne multorum ædilitatem videatur afferre Leptines.

Qui pro vno alio hoc semel.) Qui enim semel ædilitate functus est, ea postea liberatur Aliud autẽ est ædilitas, aliud tributum & trierarchia. Trierachus enim nauem præbet bellicam, & armamenta naualia, & eius generis alia: Ædilis, qui in Bacchanalibus & Panathenæis ludionum gregi victum præbet, & coronas, & ornatum, & quæ alia ad talem celebritatem requiruntur: Conuiuator qui tribum conuiuio excipit: Gymnasiarchus, qui iis qui se exercẽt oleum præbet. gymnasium enim palæstram vocabant, & crateras implebant, iis qui vngi volebant publicè.

Conferre autem tributum dicebantur ij, qui stipem pendebãt iis qui pro patria in acie stabãt. Hęc fuerũt apud eos munera publica, partim bello, partim paci destinata. Dedecoris totã implet ciuitatẽ.) Cũ igitur nulla insit vtilitas, & ciuitatem tu summa turpitudine repleas: desine, quamprimùm abrogetur lex pro tribunali sedentium iudicum suffragio: ac tu quidẽ in culpa es, populus autem maledicti expers. Non recedit autem ab ea sententia, alibi gloriosum, alibi contrarium confitmando, in quo pluribus etiam vsus est, id quod animo concitato fieri solet, verbis: dedecus dicendo, & perfidiam, & ignominiam.

Præterea, iudices.) Hoc quidam ad legitimum pertinere caput putant: sed magis declarare studet orator, magnam fore annonæ penuriã, & damnum: quid ex obscuritate legis euẽturum sit, curiosè scrutando. Semper enim orator id quod obscurum videtur, ad suam vtilitatem trahit, secuturum inde damnum indicans. Neque eorum qui pari iure sunt, ne que hospitum.) ἰσοτελεῖς vocat hospites, eundem honorẽ cũ quib. cõsecutos? τέλ@. n. etiã magistratuũ honorem nominat, vt etiam Thucydides ait, Lacedæmoniorum recensens τὰ τέλη hoc est, magistratus. Hospites aũt vocat, eos qui non sunt indigenę. Ac suprà dictis quidem argumentis probauit, nihil accessurum vtilitatis reipublicæ perlata etiam hac lege. Hoc autẽ argumento probat, eam lædi quoque. Nam quod capi maius detrimentum queat frumẽti inopia, de qua hanc commouit orationem? Non tamen distinctum est, cuius rei immunes.) Reprehensione vtitur eius quod deest, dicendo, quia distinctum non est, ad orationis confusionem indicandam. Indicat autem multa vt prætermissa, & indistinctè dicta à legislatore. Primùm aũt est de hospitib. quòd nõ indicauit vtrũ de iis loquatur qui Athenis habitant, an de iis qui alibi. secundum, cuius rei immunẽ: neq; enim expressit speciẽ immunitatis, vtrũ de ædilitate an de alio quopiam vectigali dicat. *hic etiam pensiones & vectigalia mercatorum. Item, quò eum conferre deceat, ædilitatem obeuntem reipublicæ? Est igitur in vocabulo τέλ@ obscuritas. nam aliàs nominatur vectigal, aliàs obeundum reipublicæ munus. Quia igitur acciderat, vt Leucon esset immunis, partim frumentum distrahens in Piræeo, partim ædilitate non fungens, vt hospes: causatur legem hanc propter obscuritatem occasionem dare cuiuis vocandi Leuconem ad ædilitatẽ, quin & exigitandi ad soluendum vectigal. Vnde etiam quærit de quo vectigalis genere loquatur Leptines, vtrum de eo, vt nemo sit ædilitatum immunis, an vt vectigal ab eo exigatur? & concludit, cuilibet licere vectigal postulare, & ad ædilitatem vocare Leuconem. Vsus est autem tribus nominibus, ciuiũ, pari iure vtentium, & hospitum: eo quod Leucon trium horum potest esse particeps, cum ciuis sit adoptione ἰσοτελὴς propter honorem: hospes, quia neque genere neque natura ciuis. Hac autem vehementer vrget aduersarium. Nam quæ res maioris perturbationis causa esse possit reipublicæ, quàm annonę penuria? Quamobrem etiam pro detrimenti parte hoc argumentum tractat. Vt autem videatur etiam defendere hominem, qui frumento rempublicam priuaturus sit: causam euentus in rempublicam confert, & necessitatem. Deinde beneficia sua commemorantẽ inducit, & cõquerentẽ, & exprobrãtẽ, & * post hęc accusationẽ vix remouẽtẽ: vt nõ iã Leuconis sed populi sit culpa. Spoliat & Leuconẽ prĩcipẽ Bospori.)

A εἰσφέρειν, ἃ λέγουσιν εἰς τὸν πόλεμον, ὅταν ἔφηβον διδῶ, τὰς τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανοῦσιν. οὗτα ἦσαν παρ' αὐτοῖς ὡς λειτουργίαι. αἱ μὲν, περὶ εἰρήνης. αἱ δὲ, περὶ πόλεμον. τῆς δὲ γ' ἀρχικῆς ὅλως ἀναπίμπλησι τὴν πόλιν.) ὅτε τοίνυν τὸ μὲν χρήσιμον ἀπεῖ. πλεονεξῖ δ' τὴν ἀρχίστων τὴν πόλιν, ἄφες. λυθήτω δὴ τὸ νόμος τῇ τῆν καθημένων ψήφῳ. καὶ σοὶ μὲν οὐμετέστι τῆς αἰτίας. ὁ δῆμος δὲ τῆς βλασφημίας ἠδίκηται. οὐκ ἀφίσαι δὲ τῆς ἐννοίας. ποῖ μὲν τὸ εὔδοξον καταστιβάζων. ποῖ δὲ τοὐναντίον. ἐν ᾧ καὶ πλείστοι κέχρηνται ὡς ἐν καταφορᾷ τοῖς ὀνόμασιν, ἀρχικὴν καὶ ἀπρεπῆ λέγων καὶ ἀδόξιαν. ἔπι δ' ὦ ἄνδρες δικασταί.) τὸ τίνες οἴονται τὸ νομίμου κεφαλαίου. μᾶλλον δὲ ἀποφαίνειν ὁ ῥήτωρ πειρᾶται, πολλῷ ἐσωμένῳ σπουδαίαν καὶ βλάβην. ἐκ τῆς ἀσαφείας τὸ ἀποβαῖνον πολυπραγμονῶν. ἀεὶ γὰρ ὁ ῥήτωρ τὸ δοκοῦν ἀσαφὲς ὅπι τὸ συμφέρον αὐξήσει, τῷ ἀπ' αὐτοῦ βλάβην δηλῶν.

μήτε τῆν ἰσοτελῶν, μήτε τῆν ξενίων.) ἰσοτελεῖς μὲν λέγει τοὺς ξένους, τοὺς τετυχηκότας τῆς ἴσης τιμῆς τοῖς πολίταις. τέλος γὰρ καὶ τῷ τῆν ἀρχόντων τιμῷ ὀνομάζουσιν, ὥσπερ καὶ Θουκυδίδης λέγει. λακεδαιμονίων καταλέγων τὰ τέλη. τοὺς ἀρχοντας ὀνομάζων αὐτῆν. ξένους δὲ λέγει τοὺς οὐκ ἐγχωρίους. διὰ μὲν οὖν τ' περὶ ῥημένων ὑπ' χειρημάτων κατεσκεύασεν, ὅπου δὲν ὄφελος ἀναμίγνυται τῇ πόλει κειμένου τὸ νόμου. διὰ δὲ τὸ παρόντος ὑπ' χειρήματος, ὅτι καὶ βλάπτεται ἡ πόλις. τί γὰρ ἂν καὶ γένοιτο μεῖζον βλάβ@ σιτοδείας; ὧν ἧς ὁ παρὼν αὐτῷ κεκίνηται λόγος. μὴ διειρῆσθαι δὲ ὅπου ἀτελῆ.) τῷ ἐλλείποντι κέχρηται μὴ διειρῆσθαι λέγων, τὸ ἀδιόρθωτον τῆς λέξεως ὑπ' σημαίνομεν@. πολλὰ δ' ὑπ' σημαίνει ὡς ἀδιαλείπτως, καὶ ἀορίστως εἰρημένα τῷ νομοθέτῃ. πρῶτον, δὲ ἐκεῖνο, ὅτι τῆν ξένων εἶπεν, οὐ διέλωκε πότερον τῆν οἰκούντων ἀθήνησιν, ἢ ὧν τῆν ἀλλαχόθι. δεύτερον δὲ, ὅπου ἀτελῆ. οὐ γὰρ εἶπε τὸ εἶδος τῆς ἀτελείας, ἢ ἄλλου τινὸς τέλους λέγων, καὶ ταῦτα τὰς καταβολὰς, καὶ τελωνείας, τὰς ὧν διὰ τῆν ἐμπορῶν. καὶ τὸ εἰς ὅπερ αὐτὸν δεῖ συντελεῖν χορηγοῦντα τῇ πόλει. ὡς καὶ ὧν τὸ τέλος ἔχει) τιμὴ ἀσφαλείαν. ὧν μὲν γὰρ λέγει) ἡ τελωνεία. ὧν δὲ © τὸ λειτουργεῖν τῇ πόλει. ἐπεὶ οὖν συνέβαινε τὸν λάκωνα ἔχει) ἀτελῆ, ὧν μὲν διαπεφευγὸν πυρὸν ἐκ τῆ πυραιεῖ, ὧν δ' τὸ μὴ χορηγεῖν ξένον ὄντα. αἰτιᾶται ὡς διδόντος τῷ νόμου, καὶ τιμὴ ἀσφάλειαν ταύτην, καθ' ὃν, τῆ βουλομένῳ καλεῖν εἰς χορηγίαν τὸν λάκωνα. καὶ μιὴ καὶ ἐπηρεάζειν εἰς τελώνειαν. ὅθεν καὶ ζητεῖ καὶ ποῖον τέλος ὁ λεπτίνης λέγει; πότερον καὶ τὸ μηδένα ἀτελῆ τῆ χορηγιῶν τυγχάνειν, ἢ καὶ τὸ μὴ δεῖν αὐτὸν τελωνεῖσθαι; καταλείπων εἰς τὸ ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ * τελωνεῖν κελεύειν καὶ καλεῖν εἰς χορηγίαν τὸν λάκωνα. ἐχρήσατο δ' καὶ τοῖς ῥήσιν ὀνόμασι, τῆ τῆν πολιτῶν, © τῆν ἰσοτελῶν καὶ τῆν ξένων, τῷ τὸν λάκωνα τ' ῥηθὲν μετέχειν δυνάσθαι. πολίτης μὲν γὰρ ὅτι τῇ ποιήσῃ, ἰσοτελὴς δ' τῇ τιμῇ. ξένος δ' τῷ μήτε γένει μήτε φύσῃ πολίτης ἐστί). λυπεῖ δ' τούτῳ τῷ μέρει σφόδρα. τί γὰρ ἂν γένοιτο μεῖζον ταραχῆς ἄπον τῇ πόλει, τῆς ἀπαίσεως καὶ τῆς σιτοδείας; ὅθεν καὶ εἰς τὸ τῆς βλάβης μέρος τοῦτο ἐξετάζει τὸ ὑπῳρημα. ἵνα δὲ καὶ δοκῇ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς μέλλοντος ἀποστερεῖν τ' πυρόν.* τῇ πόλῃ δίδωσι τιμὴν καὶ ἀσάλειαν τοῦ συμβησομένου ὧν ἐπὶ * τὴν πόλιν. εἶτα ποιεῖ φρεσβεύομενον, © μεμφόμενον, © ὀνειδίζοντα. εἶτα ὑπὲ τούτοις ἀφαιρούμενον μόλις τὴν * ἀτέλειαν. ὡς τε μηκέτι ἔχει) τοῦ λάκωνος, ἀλλὰ τοῦ δήμου τ' κατηγορίαν. ἀφαιρεῖ) © λάκωνα τὸν ἀρχοντα.)

ἐφῆς ὅσῳ καὶ τῷ ἐμφασιν σωτ. ἐπενεγκεῖν; εἶτα προ-
ελθὼν Ⓒ τὸ βοσπόρου, μόνου τοῦ βλέπειν αὐτοῖς, ἐποίησε τὸν
σίτου τὰς ὁλκάδας μεστάς. ὡς τε λιμοῦ παραίτιος ὁ
Λεπτίνης γεγένηται), εἰ ὧν ἀφαιρεῖται τὰ ἀτελείας τὴν αἴθω-
νον. κατ' οὐδέτερον δὴ αὐτῷ.) ἔστε ὡς πολίτῃ, ἔστε ὡς
ξένῳ. τοσοῦτον γὰρ ἀμφότερον. ἵστε γὰρ δήπου.) αὔ-
ξει τῷ δυσχερείαν τοῦ λεύκωνος, ἐκ τῶν ἐναντίων
τῷ σωτῆρι προφέρων. ἐν γὰρ ταῖς ἐνδείαις, καὶ τὰ
μικρὰ τὰ κερδῶν μεγάλα εἶναι δοκεῖ. ὅταν γὰρ τοῦτο μέγι-
στον ᾖ, ποίαν λοιπὸν προλείπει τοῖς ἀκούουσιν εὐβουλίαν·
εἶτα καὶ συγκρίνει τὸν ἀπὸ τοῦ πόντου σῖτον πρὸς ἅπαντα
τὰ ἀπαντα χρόνον αὐτοῖς κομιζόμενον. οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸ
τὸν τόπον τοῦτον.) ἐπειδὴ καθαίρειν εἶπε βοσπορομ-
βρίην τῷ θεωρήματι (δοκεῖ γὰρ αὐτὸς μᾶλλον ὠφελεῖσθαι
ὁ πέμπων τὸν σῖτον, ἢ τῷ πόλιν ὠφελεῖν) ἀνῄρηκε καὶ τοῦ
τὸ ἀντιπίπτον, καὶ ὑπετέμετο. ὡς γὰρ κἀκουόντων λεγό-
των, ὅτι διὰ τὸ πλεῖστον γίνεσθαι σῖτον ἐν τοῖς τόποις, τοῦτο
ποιεῖ καὶ συνδρομὴν ἀνῄρηκε, τῷ εἰπεῖν. ἃ γὰρ μόνον διὰ
τὸν τόπον τοῦτον σῖτον πλεῖστον ἔχειν τοῦτο γίνεται), ἀλλὰ διὰ
τὸ ἀτέλειαν ὑμῖν αὐτὴν δεδωκέναι, διὰ τοῦτο προτιμᾶν τῶν
ἄλλων ἐμπόρων τοὺς ἀθλιωτάτους. ἔχων γὰρ ἐκεῖνος ἑαυτῷ.)
συλλογίζεται τὸ κέρδος τῇ ποσότητι τῆς φιλοτιμίας ἐγεί-
ρουν. ἀπὸ τοῦ συνήθους τεκμηρίου τέλειος τὸ κέρδος δηλοῖ.
τοῦτο γὰρ ἥλικον ὄζει.) τῇ πληκτικότητι κέχρηται ἵνα μὴ μόνον
ἀπὸ τοῦ πράγματος αὐξήσῃ, ἀλλὰ καὶ διὰ αὐτὴν τὴν ποσότη-
τος. ἐμπόριον θεσσαλίαν.) Τὸ μὲν ὄνομα τῷ ἐμπορίῳ,
ἢ ἀπὸ ἀδελφῆς, ἢ ἀπὸ γαμετῆς. διαφωνεῖται γάρ. δεί-
κνυσι γὰρ οὕτω τῷ δύνοιαν. ὅτι ἀμελλᾶται πρὸς ἑαυ-
τὸν ἐν ταῖς δωρεαῖς ὑμῶν. διὰ τοῦτο γὰρ αὔξει καὶ αὐτὸ
τὸ ἐμπόριον, ἵνα μὴ φαύλη τις ἡ προσθήκη φανῇ. ἀλλὰ
προφέρουσι σιτοδείας. τῷ μνήμην ἀνακαινοῖ, τὰ ἀρ-
χαῖα θαυμασίων. ἔτι γὰρ ἔχουσι τὴν δυσχερείας τῷ αἰ-
σθησιν. ἵστε γὰρ δήπου τοῦτό φησιν, ὅτι τὴν οἰκουμένης ἁπάσης
τῷ λιμῷ πεισθείσης, μετέσχησεν ὑμῖν τῆς εὐπορείας τῷ C
συμφορᾶν. τότε πρῶτον εἰσομεν σιτοδίαν, ποιοῦσαν καὶ
πλῆθος καὶ κόσμον. ἦκέτω καλλιθένης, μάρτυς ἀληθὴς τὴν
φιλοτιμίας τὴν λεύκωνος. λεγέτω τῶν ταλάντων τὸν ἀρι-
θμὸν ὅσον τῇ παρῴδῃ προσεποίησε. καὶ μηδεὶς αὖ μετα-
δόξῃ. δυσὶ διορθώσαι ποιεῖ τοῖς ἀθλιωτάτοις τὰ πλημμελήμα-
τα. ἤμαρτεν ὁ δῆμος κακῶς βεβουλευμένος; ἄφες. τῇ
μετανοίᾳ λύσει τὰ πλημμελήματα, γέγραπται δὲ ἐν τῷ νό-
μοις μὴ εἶναι τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δωρεάς. Ⓒ ὑμῖν τοῖς παρ' ἐκεί
νοις σιτηροῖς.) συναδικεῖς λεπτίνῃ τῷ πόλιν μὴ τὸ λεύ-
κωνος. πρὸς πολλοῖς γὰρ ἄλλοις βλάπτεις, καὶ εἰς δόξαν.
ἥτις ζημία τῶν πραγμάτων, παγχάλεπος.

Εἶθ' ὑμεῖς ἐπισκοπεῖτε.) Αὐξήσας τὴν κατηγορίαν, πα-
ροξύνει πρὸς τὴν αἵρεσιν. ἃ δεῖ πρὸ τῶν ὁμολογουμένων σκο
πεῖν, φησάτω τοὺς λόγους ἡ λύσις. Ἀνάγνωθι λαβὼν αὐ-
τοῖς αὐτὰ τὰ ψηφίσματα.) Ἵνα ἀγανακτῶσιν ἐναντία
τοῖς δεδογμένοις ποιεῖν. εἰπὼν γὰρ τὰς δωρεσίας ἤδη τῷ
λόγῳ, βέλεται καὶ ἐγγράφως αὐτὰς ἀναγνῶναι. Ὡς μὲν
εἰκότως καὶ δικαίως. Ὅσα πῶς δριμέως ὡς μισθὸν κεκο-
μισμένον δείκνυσιν. αὖθ' ὧν γὰρ δέδωκεν, αὐτὴ τούτου με-
τείληφε. καθαιρῶν ἐν τούτῳ τὸ πρὸς τοῦτον φθόνημα τοῦ
δήμου. μᾶλλον γὰρ μαρτύριον μέγιστον παρεχόμενος ἑαυ-
τοῦ, ὅτι μεγάλα δυσχερήτηται ὁ δῆμος. ἀπιγράφους, τὰ
ἴσα ἔχούσας, καὶ τὰ αὐτὰ βοώσας.

A Vides quantam vim adiũxerit? Deinde addẽdo, Bosfori, tantũ nõ oculis eorum subiicit naues onerarias frumenti plenas. Quare præter alia famis etiam causa erit Leptines, dum illi homini immunitatẽ eripit. Neutra autem ei ratione. Neq. vt ciui, neque vt hospiti, priuãtur enim vtriq. Nostis enim profectò.) Amplificat Leuconis beneficiũ, è contrariis inopiam proferendo. Nam rebus angustis etiam parua lucella magna esse videntur. At si hoc maximum etiam sit, quid iam excellentius auditoribus reliquũ esse queat? Deinde comparat etiam frumentum Põticum, cum vniuerso frumento, quod vndecunq; eis apportetur. Non enim eò duntaxat quòd hic locus.) Quia sententia huic extenuationem vidit esse comitem: (videtur id enim magis esse è re ipsius qui mittit frumentum, quàm reipublicæ cui mittitur) tollit & hanc obiectionem, ac succidit. Quasi enim auditores dicant, eò facit quod iis in locis plurimum fru-
B menti nascitur: concessione tollit dicendo: Neque enim eò duntaxat, quòd plurimum in eo loco frumẽti nascitur, id fit: sed eò etiam, quòd vobis immunitatem concessit, quòd Athenien sibus mercatoribus præ cæteris honorẽ habet. Quod enim ipse pro se tenet.) Ratiocinatur lucrum à magnitudine honorem exaggerans, & à consueto, & constituto vectigali lucrum indicans. Id verò quantum est.) Magnitudine est vsus, vt non modò à reipsa augeret, sed & per quantitatẽ. Mercatum Theudosiam.) Mercatui huic nomen est inditum à Leuconis siue sorore, siue vxore. ambigitur enim. Ostendit autem sic etiam eius beneuolentiam, qui secum ipse certet beneficiis in Athenienses conferendis. propter hoc enim exaggerat ipsum etiã mercatum, ne friuola videatur esse accessio. Sed anno ab hinc tertio annonę penuria.) Memoria renouat, vetera prætereundo. Adhuc enim eius beneficij sensum retinent. Illud enim profectò scitis, inquit, cum totus orbis terrarum fame premeretur, eum missa annonæ copia remouisse calamitatem: tum primùm frumenti penuria, & diuitias attulit, & satietatem. Veniat Callisthenes verus testis liberalitatis Leuconiænæ, is referat quantum talentorum numerum reipublicæ comparserit.

Ac nec si aliud visum fuerit.) Facit delicta Atheniẽsibus inemendabilia. errauit populus malo inito cõsilio? remitte, pœnitentia delicta corriget. Atqui est in lege scriptum. Nec in posterum licere dare.

Et vestros mercatores qui ab illo frumentum exportant.) Non Leuconi duntaxat, sed & reipub. facis iniuriam Leptine. Nam præter alia multa etiam existimationem eius lædis: cum rerum iactura per se grauissima sit.

Et vos adhuc deliberatis.) Exaggerata accusatione, extimulat ad abrogationem legis: Non est, inquit, de cnosessis rebus delibrandum: antecedat disputationes abrogatio.

Cape ipsa decreta, eis recita.) Vt eos pudeat sua decreta rescindere. Cum autem beneficia verbis iam exposuerit, vult eadẽ etiam descripto recitare. Meritò ac iurè. Vide quàm acriter eum mercedem accepisse ostendat, quòd pro iis quæ dederit eam renumerationem sit consecutus. sic efficit, ne populus ea re esferatur: ac potius amplissimum testimonium profert, magnum esse in populum collatum beneficium. ἀπιγράφους. Quę paria continent, & eadem clamitant.

In Piræo.) Duas ille, quoniã vos duobus mercatib. veluti adoptat. Deinde turpitudinẽ adducit per superlationẽ: Fide, inquit, victa est ab vno viro tota ciuitas, popul⁹ indigena gratitudine fuit Leucone inferior

Τῷ δ' ἐν πειραιεῖ.) Διττῶς ἐκεῖνος. ἐπῳδὴν Ⓒ ἐμπορίοις δύο εὖ ποιεῖ. ἔπραξα τὸ ἀγαθὸν ἐπάγει καθ' ὑπερβο-
λήν. Νενίκηται ὑφ' ἑνὸς ἀνδρὸς ὅλη πόλις εἰς πίστιν. Ἡττήθη δῆμος αὐτόχθων εἰς εὐγνωμοσύνην τοῦ λεύκωνος.

Aliam ad templum.) Templum quod ita nominatur, eo quòd Minyæ templum extruxerunt: heroibus ad petendum aureum vellus nauigantibus. Id autem templum est in Ponti aditu. A

Quarum rerum habetis aut dedistis pactiones.) Venerandum est pactionum nomen, atque ideo vituperandus, qui eas violarit.

Quod est multo grauius quàm destruere.) Vis perferre Leptine legem? paululum differ: omitte, demoliar columnas, literatum, & manifestum mei accusatorem: hę confirmant reprehēsiones: hæ ratas faciunt friuolas istas calumnias, immemorē acceptorum beneficiorum coarguentes.

Agè verò si missis etiam legatis.) Oportunè vsus est fictione. Euidentior enim simul, & quasi viuacior fit oratio. Festiuum autē est inuentum. Tantum enim non iudicium aduersus populum instituit, estque probabilis oratio. Neque enim ob patrocinium Demosthenis, sed causæ bonitate victoriam adeptum esse Leuconem apparebit. Quis pro vobis decretum scribit.) Qui vestro nomine respondet.

Fuisse quosdam, si diis placet, consecutos.) Non obliuiscitur suæ rationis: sed vt suæ legi paret aditum, facit ipsum populum confiteri obiectionem: Fuisse, si diis placet, quosdam consecutos. quasi nihil aliud molestum reip. sit, nisi hoc: vt lex Demosthenis paulo pòst recitanda, & hoc refutare videatur. B

Nam & Athenienſium quidam.) Alteri tribuit maledictum, quod tamen ne hic quidem sine correctione ponit: sed vitandæ offensionis causa, Quidam dixit, non Omnes. & Fortasse, vt & * aduerbio & dubitatione, non omnino improbitatis ciues damnet. Bene autem perseuerat in expolitione rei, vt argumētum eis fiat euidentius, & breuiter obiectio sublata videatur. Nónne æquiora quàm nos dicet? mea quidem opinione.) In eorum qui accusati sunt numero, & ipse reperitur, & confitetur iniuriam fieri Leuconi. Deinde communi sensu & institutis argumentationem confirmat: Solere omnes verecundia bonorum quosdam improbos amare potius, quàm odio improborum etiam bonos auersari. Iam quo minus facultatis permutet.) Hactenus absoluta oratione de solutione vectigalium, transit ad homonymum. cum enim in priore parte vectigalia tractasse, inde perspicuum est, quòd ratiocinatus est quibus vectigalibus fruatur, ex eo quòd vectigalia non soluat. Deinde ostendit, eos eripere priuilegium Leuconi, postea Leuconem vicissim illis erepturum. Proinde hoc de vectigalibus dictum est. Iam ad alteram partem transit, & homonymiam, munus illud publicum inquam. argumentatio tractata est per calumniam, quæ voluntatem significet. Ac adeo non.) Cōmunioris cuiusdam argumenti quasi principium sumit: illius de ædilitate inquam. Cur autem non palā & apertè posuit aliquem permutaturum esse facultates? sed ex contrario per inficiationem. Si quis permutare noluerit, non ingenio, quomodo absolui possit, quò minus permutet. Quia apertè dicere non est probabile: tractatio autem per negationem, significat contendentis institutum. Fermè enim imitatur contendentis mores, tractatione argumentationis. C

Si quis ea inuaserit.) Per speciem permutationis sibi vendicarit. Neque verò maximum est sumptus.) A copiis & potentatu Leuconis occurrebat: At in tātis diuitiis non sentit sumptum: verum, sed ereptio est ignominiosa. Neque verò Athenienses.)

Τιὼ δ' ἐφ' ἱερᾷ.) Ἱερὸν οὕτω καλούμενον, διὰ τὸ τοὺς μινύας ἱερὸν πέας ἱδρύσασθαι τῆ Ἥρᾳ τῶν πλοιζομένων ὅπη τὸ χρυσόμαλλον δέρας. τοῦτο δέ ἐστι κῆ τὸ στόμα τοῦ πόντου. Ὧν ἔχετε ἢ δεδώκατε συνθήκας.) Σεμνὸν τῆ συνθηκῶν τὸ ὄνομα. διὸ καὶ ὁ Αἰσχίνης ἐπονείδιστος.

Ὃ πολὺ δεινότερον τοῦ καθελεῖν.) Θέρεις κυρῶσαι λεπτίνην τὸν νόμον; μικρὸν ὑπόχες, ἄφες, καθελῶ τὰς στήλας, τὸν ἔγγραφόν μου καὶ δῆλον κατήγορον, αὐτὰς κυρώσει τὰς μέμψεις. βεβαιοῦσι τὰς διαβολὰς τὰς ματαίας ταυτασί. τὸν ὁπλίσμονα τῆ διερωτήσει ἐξηγέλχουσαι. Φέρε ἐὰν δὲ δὴ πέμψας.) Εὐκαίρως κέχρηται τῆ πλάσει. ἐναργέστερος γὰρ ὁμοῦ καὶ ἐμψυχότερος ὁ λόγος γίγνεται, χάριεν δὲ τὸ νόημα. μόνον γὰρ οὐ διαδικασίαν πρὸς τὸν δῆμον καθίστησιν. δι' ἀπροσώπου δ' ἔδειξε ὁ λόγος. οὐ γὰρ τῆ παρ' ἑαυτοῦ συνηγορίᾳ. τοῖς δὲ ἑαυτοῦ δικαίοις ἐνικηκὼς ὁ λεύκων φανείται. Ὃ τὸ ψήφισμα ὑπὲρ ὑμῶν γράφων.) Ὃ τὴ ὑποκείσιν ὑπὲρ ὑμῶν δίδοι.

Οπη νὴ Δί' ἦσαν τῆ διρημένων.) Οὐκ ὀπλέλεγκται τοῦ οἰκείου θεωρήματος. ἀλλ' ἵνα δῶ τῷ οἰκείῳ νόμῳ παρείσδυσιν, αὐτὸν τὸν δῆμον ὁμολογοῦντα ποιεῖ τὴ ἀπόθεσιν. νὴ Δί' ἦσάν τινες τῆ διρημένων. ὡς μηδενὸς ἄλλου λυποῦντος τιὼ πόλιν, ἢ τούτου. ἵνα ὁ νόμος τοῦ δημοθενίους μεταμικρὸν ἀναγνωσκόμενος, καὶ τὸ λύων φαίνηται. Καὶ γὰρ ἀθλιωτάτων τινές.) Ετέρῳ μὲν ὠφελάπτει τιὼ βλασφημίαν, οὐ μὴν οὐδὲ ἐνταῦθα ταύτῃ ἀκόλαστον πάθησιν. ἀλλὰ προσέθηκεν εἰς θεραπείαν, πάνας εἰπὼν, ἀλλ' οὐ πάντας. καὶ ἴσως ἵνα καὶ τῆ ὀλιῤῥήματι, καὶ τῆ δισαγμῷ. μὴ πάντες ἀποφαίνηται κῆ τῆ πολιτῆ, ὅτι πονηροὶ τυγχάνουσι. καλῶς γὰρ ὀπτιμύει τῆ ἐξεργασίᾳ τοῦ θεάματος. ἵν' ἐναργέστερος αὐτοῖς ὁ ἔγχος γένηται. καὶ διὰ βεαχέων ἡ ἀπόθεσις αἰρῆσθαι δοκῆ. οὐ δικαιότερὸ ὑμῖν ἐρεῖ; ἔμοιγ' οὖν δοκεῖ. Μετὰ τῆ καταγορημένων καὶ αὐτὸς δύσκηται, καὶ συνομολογεῖ ὅτι ἀδικεῖται ὁ λεύκων. εἶτα τοῖς κοινοῖς ἔθεσι καὶ λογισμοῖς ὀπικυρεῖ τὸ ὀπιχείρημα. ὡς μᾶλλον φιλοῦσιν ἅπαντες αἰδεῖ τῆ χρηστῶν φαύλους τινὰς ἀγαπᾶν, ἢ μίσει τῆ πονηρῶν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ὑποῤῥέφεσθαι.

Καὶ μὲν οὐδ' ὅπως οὐκ ἀπόδωσί.) Ἀχρι τούτων συμπεραίνων τὸν λόγον τὸν περὶ τῆς τελωνείας, μεταβέβηκεν ὅπη τὸ ὁμώνυμον. ὅτι γὰρ κῆ τὸ πρότερον μέρος τιὼ τελωνείαν ἐζήτασεν, ἐκεῖθεν δῆλον. ἐλογίσατο γὰρ, τίνα καρπούται τέλη ἐκ τοῦ μὴ τελωνεῖσθαι, εἶτα εἶδε ἔξεν αὐτοὺς ἀφαιρουμένους τιὼ δωρεὰν τὸ λεύκωνος. εἶτα τὸν λεύκωνα λοιπὸν ἀφαιρούμενον. οὐκοῦν τοῦτο περὶ τῆς τελωνείας εἴρηται. μεταβαίνει δ' ἐφ' ἕτερον τέλος καὶ τιὼ ὁμωνυμίαν. λέγω δὴ τὸ κῆ τιὼ λειτουργίαν. καὶ τὸ ὀπιχείρημα διὰ τῆς διαβολῆς, σημαίνει τὸ βούλημα. Καὶ μὲν οὐδ' ὅπως.) Ως κοινωτέρου τινὸς ὀπιχειρήματος ἀρχιὼ ποιούμενος. λέγω δὴ τὸ περὶ τῆ χορηγίας. διὰ τί γὰρ οὐκ ἐκ τοῦ προδήλου καὶ περφανοῦς εἰσήγαγεν, ὅτι ἀπόδωσί τις. ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου κῆ αἱρέσεως; ὅτι αἱ βουληθῆ ἀπόδοῦναι, οὐκ δύσκω ὅπως λυθήσεται, καὶ οὐκ ἀπόδωσί; ὅτι τὸ μὲν ἐκ τοῦ περφανοῦς λέγειν, οὐκ ἔστι πιθανόν. τὸ δὲ κῆ αἱρέσιν, σημαίνει τιὼ τοῦ φιλονεικοῦντος περαίρεσιν. χρεὼν γὰρ μιμεῖται τὸν τοῦ φιλονεικοῦντος τρόπον, διὰ τῆς τοῦ ἐνθυμήματος μεταχειρήσεως Εἰ δέ τις ἐπ' αὐτὰ ἔλθῃ.) Κατὰ τιὼ αἰτίδοσίν φησιν ὀπιλάβηται.

Εστι δ' οὐ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον.) Ἀπὸ τῆς περιουσίας καὶ δωρεᾶς τοῦ λεύκωνος αὐτόπεσεν. ἀλλὰ πλούσιος ὢν οὐκ ἀγαθαί) τ' δαπάνης; ναὶ, ἀλλ' ἡ ἀφαίρεσις ἐπονείδιστος. Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτοι.)

Τί

Τί δήποτε ἀπὸ τῆς ἐλαττόνων ὀφλὶ τὰ μείζονα ξέπων τὸν λόγον, ἐνταῦθα τοὐναντίον πεποίηκεν, καὶ ἀπὸ τῆς μείζονων ὀφλὶ τὰ ἐλάττονα ἦλθε; καὶ λεκτέον, ὅτι, ὃ μᾶλλον ἐτάραττε τοὺς ἀκούοντας, τοῦτο καὶ προὔταξε. πόθεν γὰρ ὁ δῆμος τὸν σῖτον, καὶ στασικόμυθος ἄρχεται, ἀφ' οὗ οὖν ἔμελλε πείθειν μᾶλλον, τούτου τὸ φόβον προὐβάλλετο.

A Cur tandem à minoribus ad maiora conuertere orationem solitus, hic contrarium fecit? & à maioribus ad minora venit? Respondendum est: hoc, quò magis perturbaret auditores, in principio esse positum. Requirit enim populus frumentum, & eo priuari se dolet. Per quod igitur facilius persuasurus erat, id ad metum incutiendum primo loco obiecit.

Ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος δι' ἐμὲ ἐποίησε.) Θαῦμα πολὺ τῆς εὐεργεσίας τὸ λαβόντος ποιησάμενος. ἐνταῦθα καὶ οἰκτον ἐνέθηκε τῇ ἐπικέρδους. τῇ μεταβολῇ τῆς τύχης τὸν πειθὼ προσαγόμενος. ὁ γὰρ πάλαι φησὶν εὐημερῶν, ὁ τὸν ἀθλιωτάτων πόλιν εὐεργετῆσαι ἀξιῶν, νῦν ὑπὸ τοῦ ζῆν τὸν ἀτέλειαν, βεβλημένος ὑπὸ τῆς τύχης. φασὶ δὲ τοὺς παῖδας μεταστῆναι τῇ ἐπικέρδους ὑπὸ κυρηνίων ἀθλιάζειν. καὶ διὰ τοῦτο λέγουσιν αὐτῷ εἰς δέον λεγεῖναι τὸ παρ' ὑμῶν δοθῆναι τὸν ἀτέλειαν. εἰκὸς γὰρ ἦν αὐτοὺς καὶ εἰς λειτουργίαν κληθῆναι παρόντας. Τίς οὖν οὗτός ἐστιν; ἐπικέρδης. Ἠρώτησε τοὺς ἀθλιωτάτους, ὡς ποθοῦντας τὸν τοιοῦτον εὐεργέτην μαθεῖν, ἵνα θαρρῶν ἐπαινέσωσι. κυρηνὴ γὰρ πόλις ἐστὶ λιβύης, λακεδαιμονίων ἄποικος. ἐπικέρδης δ', κυρηναῖος εὐεργέτης τοῦ δήμου καὶ τὸν ἐν σικελίᾳ καιρόν. Ἰδὼν γὰρ τῆς ἐπιδόσεως μικρὰν τὴν ποσότητα, ηὔξησεν αὐτὴν πολλαχόθεν. πρῶτον μὲν, τῷ σωφρονεῖν καὶ εἰπεῖν. οὐ τῷ μεγάλα καὶ θαυμάσια ἡλίκα δοῦναι. εἶτα, τῷ καιρῷ καὶ τῇ γνώμῃ τοῦ δεδωκότος καὶ τῇ ποιότητι τῶν αὐτικειμένων, καιρῷ μὲν, ὅτε ἥττητο ἡ πόλις καὶ ἐν συμφοραῖς ἦν μεγάλαις. γνώμῃ δ', ὅτι ἐκ προθυμίας καὶ ἐθελοντῆς. ποιότητι δὲ τῶν εὖ πεπονθότων, ὅτι ἐν συμφορᾷ, φόβῳ τε τῶν αὐτικειμένων. ὅτι ἐπικεάτοιν συνεκούσοι, καὶ πολεμουμένοις. ὧν οὐκ ἐφοβήθη τὸ φθονήματος τὸν ὄγκον, ἀλλὰ καὶ τῇ γλυκυτάτῃ αὐξει, ὅτι παρ' οἷς ἦν. καὶ δὲ τοῦτο συμπαλεῖ πρὸς αὔξησιν. τὸ γὰρ παρόντα μὴ φοβηθῆναι τὸν κίνδυνον μηδὲ φιλοψυχῆσαι, οὐ μικρὸν εἰς φιλοτιμίαν. ἐν ᾧ καὶ * ἰδὼν τὴν ὀλιγότητα τῆς ἐπιδόσεως. ἐν τῷ κῇ συγκρισιν τόπου ηὔξησε. συνέκρινε γὰρ τὴν προαίρεσιν τῶν ἐκόντων εὐεργετουμένων, πρὸς τὴν τῶν δικαίως ἀποδιδόντος ἐν καιρῷ χάριν δεῖξαι ἢ ἐνίοις τῶν ἀνθρώπων μηδ' ἐθελοντὰς ἀποδιδόναι ἐν ταῖς δυσχερείαις ἢν ὀφείλουσι χάριν. ηὔξησε τὴν τοῦ δεδωκότος προαίρεσιν, ὅτι ἐθελοντὴς τοῖς δυσχεροῦσιν ἐπέδωκεν.

B Talentum dedit.) Concessa ei immunitate propter ea quæ prius in Sicilia dederat, non tanquam contemptor, semel consecutus honorem, rempub. curare desiit: sed postulante nemine, animaduersa necessitate, sua sponte, vltrò suum studium declarauit, ipse * amplificatione excogitata.

Cōsiderate per Ioué & deos.) Cū in superiorib. beneficiū exposuerit, & amplificarit quātū potuit: hic iā superiorib. aliud adiicit argumētū. Ita solet noster orator vbique narrationib. amplificationes adiicere.

Ὡς τὸ ψήφισμα τοῦτο δηλοῖ.) Πιστοῦται δὲ τοῦ ψηφίσματος, τῇ ἐπικέρδους τὴν εὔνοιαν. ἵνα μὴ δοκῇ χαρίζεσθαι τοῖς λόγοις.

Καὶ τοῦ μὴ τοὺς λιμῷ πάντας.) Οὐ μόνον ἐκ τῶν προειρημένων τόπων ἐπηύξησεν ὡς ἔφαμεν. ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κωλύσαι τὰ συμβαίνοντα αὐτοῖς, εἰ μὴ ἐπέδωκεν ἐκεῖνος. κωλύει γὰρ αὐτοὺς λιμῷ πάντας ἀποθανεῖν, προθύμως ἐπιδούς.

Ἀλλως, εἰς τὸ αὐτό. Οὐ μόνον ηὔξησεν ἀφ' ὧν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ἐκώλυσε τὸ συμβαῖνον κακόν, ἀφ' ὧν ἐπέδωκε. δηλοῖ γὰρ τὸ συμφέρον, ἢ κτήσῃ καλοῦ, ἢ ὃ ἔχεις βλάβης ὑπαρχῇ.

C Cum vidisset exiguitatem largitionis: eam ex comparationis loco amplificauit. Comparat enim animum vltrò bene merentium, cum eius animo, qui per occasionem, vt æquum sit, gratiam referat: & cū ostēderit plerosque mortalium etiam beneficiis obligatos, non vltrò solere gratiam referre calamitosis: auxit eius qui dedit animum, quòd vltrò calamitosis sit largitus. Vt decretum declarat,) Decreto fidē conciliat Epicerdis benevolentiæ, ne videatur loqui benignius, Et ne fame omnes perirent. Non tantùm ex antè dictis locis amplificat, vt diximus, sed ex eo etiam, quòd prohibuit ea, quæ illis accidissent, nisi vltrò largitus esset. Cauit enim, ne fame omnes perirent, alacriter largiendo. Idem aliter explicatum: Exaggerauit, non ab iis duntaxat quæ fecit, sed ab eo etiam, quòd liberalitate sua impendēs malum auertit. Vtilitas enim dupliciter capitur: vel parandis bonis, vel auertendis malis.

Τάλαντον ἔδωκε.) Μεταλαβεῖν φησὶ τὴν ἀτέλειαν, ὅτι τοῖς πρότερον ὑπεδοθεῖσιν ἐν σικελίᾳ, οὐχ ὡς αἰ καταφανήσας, ὅτι περ ἅπαξ ἔτυχε τῆς τιμῆς, ἐπαύσατο τῆς κηδεμονίας, ἀλλὰ μηδενὸς αἰτήσαντος, τὴν χρείαν ἰδὼν, αὐθαιρέτως ἐφιλοτιμήσατο, αὐτὸς προσεπινοήσας τὴν αὔξησιν. Σκέψασθε δὲ πρὸς διὸς καὶ θεῶν.) Εἰπὼν δὲ τὴν προῃρημένων τὰς εὐεργεσίας. καὶ αὐξήσας εἰς ὅσον εἶχεν. πεῦθεν ἐπενθυμεῖται τοῖς προῃρημένοις. τοιοῦτος ὁ ῥήτωρ ἀπανταχοῦ, μὴ τὰ δηγήματα πάλιν ἐπενθυμεῖται.

Tenendum est igitur ab ipsis beneficiis.) Cum magnam admirationē beneficij Leuconis excitarit, commiserationem Epicerdis interponit, mutatione fortunæ ad persuadendum accommodata. Cui enim, inquit, olim res secundæ fuerunt, qui de Atheniēsiū republica benemereri voluit: is nunc vitę præsidium habet immunitatem, prostratus à fortuna. Aiunt liberos Epicerdis Cyrenis Athenas migrasse & propterea dicunt vtilem eis fuisse datam ab Athenienſibus immunitatem. Probabile enim erat, eos cum adessent, etiam ad obeunda munera vocatum iri.

Quis igitur is est? Epicerdes.) Interrogauit Athenienses, tanquam scire desiderantes, quisnam sit ita bene meritus? vt audacter respondeat. Cyrene autem vrbs est Libyæ, Lacedæmoniorum colonia. Epicerdes autem Cyrenæus de populo bene meritus fuit temporibus acceptæ cladis in Sicilia. Sed quia vidit, non amplam esse donationem, multis eam auxit: primùm concedendo & dicendo, non quòd magna quædam & mirabilia dederit. Deinde à tempore & animo eius qui dedit, & qualitate tum beneficiariorum, tum aduersariorum: à tempore, cum succubuissent vrbs, & in magnis malis esset: ab animo, quòd consultò & vltrò: à qualitate eorum qui beneficium acceperunt; in calamitate: à metu aduersariorum, quòd superiores erant Syracusani & Peloponnenses: quorum superbiam & elationem non est veritus. Quin & à vicinitate auxit, apud quos erat. Nam & hoc ad amplificationem confert. Præsentem enim non timuisse periculum, neque salutis habuisse rationem, non parum facit ad declarandum eius studium & beneuolētiam. In quo etiam eorum, qui affecti erant beneficio.) Cum vidisset exiguitatem largitionis: eam ex

Non autem simplex est hęc narratio, sed demonstratiua. A

Et illorum gratiam.) Etiam hæc bonitatis est approbatio. neque enim spe remunerationis benefecit (ea enim incerta fuit) sed ex beneuolentia & affectu victos pluris fecit quàm victores. Neque victores solum dixit, sed eos etiam apud quos fuit: vt ostenderet, eum & familiaritatem contempsisse, & amicitiã neglexisse, & victores non metuisse.

Et vos pluris in rebus omnibus fecit: neque enim parta vti immunitate voluit.) Immunitas duplex est vel mercaturæ, vel munerum publicorum ratione. Neque enim fieri potest, vt peregrinus, qui in Libya habitat, munera obeat: aut vectigal soluat qui non faciat mercaturam. Neque enim mercaturam facit, vt Leucon: neque enim apportantur ei ex Libya merces, vnde lucretur, idq; constat è vectigalium descriptione. Quamobrem cum fiducia dixit. Nam eum nec parta vti constat immunitate.) Neque enim reperitur in mercatorum descriptionibus. In idem Ze- B no propositum locum explicans, Epicerdem ait non vsum esse priuilegio, eò quòd centum minas largitus fuerit. Nos verò negamus hoc significare velle Demosthenem. neque enim largitionis & liberalitatis aliqua est immunitas, sed munerum quæ necessariò obeuntur. Quomodo igitur Epicerdes ea non vtitur? non quòd largitus est, sed quod nec mercaturam facit, neque vnquam vocatus est ad munus aliquod obeundum. Quia enim abfuit, vti priuilegio non potuit. Nam eum absentem aliquod obeundum vocari non potuisse, constat ex statu Leuconis. Ibi enim ait, Esse pecuniã Leuconi hic, quam quis prehendat. Quas verò res Epicerdis inuadat, aliquis, qui nullam habet negociationem in portubus?

Vti.) pro vsus esse. Neque enim hactenus de filiis eius est dictum, sed de patre. neq; etiam conferre ad bellum, violationem fuisse immunitatis: perspicuum est ex iis quæ dicuntur de Harmodio & Aristogitone. Etenim quamuis adepti immunitatem, tamen ad C bellum sumptus suppeditabant. Quare si Epicerdes ad bellum suppeditauit aliquid, non vtique priuilegium sustulit. Quin & ipse legem profert, quæ iubet neminem immunẽ esse bellicorum sumptuũ. Quos minimè conueniebat.) Quib. nullo modo fieri debebat iniuria.

Sed alacritatem, & quòd ipse. A iudicio patrum hominem celebrat. Qui cum priores beneficium cõtulissent. Qui principium benemerendi fecerunt. Maiori autem charitate digni sunt, qui in necessitatibus aliquid subministrant. Et non pudet, Atheniẽses.) Eruditè verbo Pudet, statim subiecit Athenienses, vt propter qualitatem vrbis, turpitudo maior appareat. Neque possimus queri.) Doce me aliquam ereptionis defensionem: Adsit speciosus aliquis locus errato, si quis liberorum eius ingratum me vocarit: Quo crimine proferendo, reprehensionem diluam? Quid ab eis vitiosè factum culpando, dedecus effugiam? Neque enim si alij fuerunt.) Obiectionis inficiatione, obiectionem soluit, dicendo: Hoc non diluet probrum, sed ignominiam augebit: euertis maiorum suffragium: petulanter rescindis quæ illi iudicarunt. id quod adiicitur, confirmat veritatem: Quanto præstantius est, eorum qui viderunt & adfuerunt, testimonium, quàm eius qui præter aditum nihil habet? Et de quadragentis.) Fuit enim quædam bello Peloponnesiaco quadragentorum oligarchia, quam qui abrogarunt, iis honos est habitus.

Vtilé operã nauarunt.) Sub XXX. tyrãnis scilicet.

οὐχ ἁπλῶς δὲ ὅτι τὸ δίκημα ἐνταῦθα, ἀλλὰ δεικτικόν. Καὶ τὼ ὦδε τούτων χάριν.) Καὶ τῆς καλοκαγαθίας ἐπίδειξις. οὐ γὰρ ἐπίδι τῆς ἀμοιβῆς ἐποίησεν ἄν, ἄδηλος γὰρ αὐτῷ. ἀλλ' εὐνοίᾳ καὶ φιλοτιμίᾳ τοὺς ἱππικοὺς ἀπὸ τῆς κεκραπικότων ἠσπάσατο. καὶ οὐ μόνον νενικηκότων εἶπεν, ἀλλὰ καὶ παρ' οἷς ἦν. ὅπου καὶ συνηθείας κατεφρόνησε, καὶ φιλίας ἠμέλησε, καὶ φοβεῖσθαι τοὺς κρατοῦντας οὐκ ἠνέσχετο, ἀθρόθυμος ἐν πᾶσιν ὑμᾶς. Οὐδὲ γὰρ οὕτω χρώμενος φαίνεται.) Ἡ ἀτέλεια διττή. ἢ γὰρ κατ' ἐμπορίαν ὅτι, ἢ κατὰ λειτουργίαν. οὐ γὰρ ὁ οἴόν τε λειτουργεῖν, ξένον ὄντα, καὶ Λιβύῃ οἰκοῦντα, ἢ τε μὴ ἐμπορεύόμενος. οὐδὲ γὰρ ἐμπορεύόμενος φαίνεται, ὥσπερ ὁ Λεύκων. μὴ φερομένων αὐτῷ ὅπου Λιβύης φορτίων, ἀφ' ὧν κερδαίνειν ἔμελλε. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν τελωνειῶν ὑπογραφῆς, ὅθεν εἶπε τεθαρρηκότως.

Οὐδὲ γὰρ οὕτω χρώμενον φαίνεται.) Οὐ φαίνεται γὰρ ἐν τῇ τῶν ἐμπόρων ὑπογραφῇ. Εἰς τὸ αὐτό. Ὁ μὲν ζητῶν λύων τὸ προκείμενον, φησι, μὴ χρήσασθαι τῇ δωρεᾷ τὸν Ἐπικέρδη, ἀλλὰ τὸ ἑκὸν ζημιοῦσθαι μνᾶς ἑκατόν. ἡμεῖς δὲ φαμὲν μὴ τοῦτο βούλεσθαι τὸν δημοσθένη σημαίνειν, οὐδὲ γὰρ ζημίωσις ἦν ἡ φιλοτιμία ὅτι ἀτέλεια, ἀλλὰ τῷ κατ' ἀνάγκην γινομένων λειτουργιῶν. πῶς οὖν φαίνεται Ἐπικέρδης μὴ χρώμενος; ἐπ ὅτι ἐπίδωκεν, ἀλλὰ τῷ μηδ' ἐμπορίαν ποιήσασθαι. μηδὲ κληθῆναι εἰς λειτουργίαν μηδὲ πώποτε. ἀλλὰ τὸ ἀπεῖναί τε φαίνεται τῇ δωρεᾷ μὴ χρήσασθαι. ὅτι γὰρ οὐκ ἂν ἐκλήθη ἀπὼν εἰς λειτουργίαν, δῆλον ἐκ τῆς πρὸς Λεύκωνα. ἐπεὶ γάρ φησι χρήματα ὑπάρχειν τῷ Λεύκωνι ἐνταῦθα, ὧν λάβοιτο αὐτῆς. Ἐπικέρδους γὰρ μὴ ἔχοντος μηδεμίαν ἐμπορείαν ἐν τοῖς λιμέσι πῶς αὐτῆς λάβῃ, τὸ οὖν χρώμενον, αὐτὸ τὸ χρησάμενον. ἐ γὰρ ὠφελεῖ τῷ παίδων ἐνταῦθα τέως ὁ λόγος ἐστίν. ἀλλὰ ὠφελεῖ τὸ πατρός. ὅτι δὲ πρὸς τὸ συντελεῖν εἰς πόλεμον, οὐκ ἦν ὧδε βάσις ἀτελείας. δῆλον ἐκ τοῦ κῦρ ἀριθμὸν καὶ ἀρίστου εἶτονα. καὶ γὰρ εἰληφότες ἀτέλειαν, ὅμως ἐχορήγουν εἰς πόλεμον. ὡς τε εἰ Ἐπικέρδης εἰς πόλεμον ἐπιδέδωκεν. οὐδήπου τὴν δωρεὰν ἀπῄρηκεν, ἀλλὰ & αὐτὸς παρέχεται νόμον τοιοῦτον, τὸν πολλοὺς μηδένα ἀτελῆ εἶναι τῆς εἰς τὸν πόλεμον.

Οἷς ἥκιστα προσῆκεν.) Οἷς οὐδαμῶς ἀδικεῖν ἐχρῆν.

Ἀλλὰ τὴν προθυμίαν, καὶ τὸ αὐτόν.) Τῇ κρίσει τῆς πατέρων τεμνύει τὸν ἄνθρωπον. Οἱ προὔπάρχοντες τοῦ ποιεῖν δέ.) Οἱ τὴν ἀρχὴν τῆς δύπαίας ποιησάμενοι πλέον ἢ θαυμάσαι ἄν τις τοὺς ἐν ταῖς χρείαις ὑπηρετήσαντας. Εἶτ' οὐκ ἀχθόμεθα ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι.) Χαλεπόν τοῦ ἀχθόμεθα σωθῆναι δύθις τὸ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ἵνα τῇ ποιότητι τὸ πόλεως μεῖζον φανῇ τὸ αἰσχρόν. Μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι.) Δίδαξόν με πνὰ τῆς ἀφαιρέσεως ὑπολογίαν. προσέστω τις δύπροσωπος τόπος τοῦ σφάλματος, αἴ καλέσῃ με τις τῶν παίδων ἀχάλκεον. ποῖον ἔγκλημα προφέρων λύσω τὴν μέμψιν; τί προχθὲς ὑπάρχον ἐπενεγκὼν αὐτοῖς, τὸ αἰσχύνην ἐκφεύξομαι; Οὐ γὰρ οἱ ἕτεροι μὴ ἦσαν.) Τῇ τὸ ἀπαντήσεως προσῆκον ἦν, τὸ αἰτίαν αἰεῖλε, φάσκων, ἐκ ὑπολύειν τοῦτο τὸ αἰσχύνης, ἀλλὰ προσθήκην ἀδοξίας ποιήσειν. λυμαίνηται τὸν τῶν προγόνων ψῆφον. λύειν προπετῶς, ἃ ἐκεῖνοι κεκρίκασι. & ἢ προσθήκη βεβαιοῖ τὸ ἀληθές. ὅστε κρεῖττον ἡ τῶν ὁρώντων καὶ παρόντων μαρτυρία τοῦ γνώσιν ἐξ ἀκοῆς εἰληφότος. Καὶ προῖκα τῶν τεσσαράκοντα.) Ἐγένετο γάρ τις ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ τεσσαράκοντα ὀλιγαρχία, ὧν οἱ καταλύσαντες ἐτιμήθησαν. Χρησίμοις αὐτοῖς ὠφελήσαντες.) Ἐπὶ τῶν ξιάκοντα λέγεται

ει τε γὰρ οἱ δημοτικοὶ, μὴ φέροντες τὴν κακίαν τῆς ξιά- A
κοντα, ἐφυγον, καὶ οἱ ὑποδεξάμενοι ἐθαυμάσθησαν.
εἰ τίνων τις ὑμῶν ἐκεῖνο πέπεισται.) τὰς τῆς ἔξωθεν
ὠφελείας διεργασίας, ἢ ἐκ τῆς ἀκολούθου νοήσεως ὑπο
βάλλῃ σκόπει. ἡγοῦμαι γὰρ ὅτι, τὸ κατ' τὸν ὠφελέρδη
ἐπιχείρημα, τὸ μελλόντος ὅτι βλάβης. ἔστι τοίνυν ὠφε
λεῖσθαι), κατὰ τὸ νυνὶ προκείμενον ἐνθύμημα, αἰτέπεσε
γὰρ ἐκ τῶν λεγομένων. ἀλλ' ἐκ ἂν δεηθείημεν τῆς πόλιν
διεργετήσοντες. ἀδὲ γὰρ ὅτι πόλεμος. προὔφερε ὅπερ ἀγωνι-
ζόμενος λύει ἐκ τῆς κοινῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως, καὶ τῆς κοι-
νῶν λογισμῶν, ὡς ἄδηλον τὸ μέλλον, καὶ πάντα χρὴ προσ-
δοκᾶν. ὅπως ὠφεληθείη) διὰ τούτων τὴν γνησιομένην
ἐκ τοῦ νόμου βλάβην, εἰ γένοιτο κύριος. κἀγὼ συνεύχο-
μαι.) τὴν ὑπερβολὴν τῆς διανοίας δηλοῖ, κοινωνῆσαι τῆς δι-
καίας ἐκ ὀκνῶ. ὃ μὴ λυθέντι δεῖσθαι χρῆναι.) κυρία ὄντος,
εἰκὸς ὅτι γνώσεται καὶ χρείαν διεργετῆσαι. ἄγουσι γὰρ τὰς δύ- B
δαιμονούσας πόλεις ὅπη τὸ χεῖρον οἱ πονηροὶ νόμοι. τοῖς
μὲν γὰρ ἀγαθοῖς ἀνδράσι, καὶ τοῖς ἀμείνοσι νόμοις, ἀκολου-
θεῖ τὸ προάγειν καλῶς. τοῖς δ' ἐναντίοις, πρὸς τὸ φαῦλον
ἡ μεταβολή. ὑπέρρει καὶ μικρόν.) καὶ μικρὸν ὑπεχώρει καὶ
ἀπόλλυτο. ῥεῖν γὰρ τὸ φθείρεσθαι. ἐπεὶ καὶ οἱ ἀνθρωποι
κτῶνται μὲν δυσκολίᾳ τὰ χρήσιμα. ῥιπτοῦσι δ' ὀξὺ ἀβε-
λίας πτώματα. ὃς καλῶς προάγουσαν τὴν πόλιν.) κατ'
ἀμφότερον δ' εἰκνυσιν ἄχρηστον καὶ ἀλυσιτελῆ τὸν νόμον. ἐν
ἀσφαλείᾳ τε γὰρ ζῶσιν ἡμῖν, ἡ τὸ πράγματος ἀδοξία
φράσειν. ἑτέρου δέ τινος καὶ φαύλου συμβαίνοντος, τὸν
ὑπουργοῦντα οὐχ ἑξομεν. ἀ τοίνυν μόνον ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι.) ἄλλο ἐπιχείρημα τοῦ αὐτοῦ τόπου. διαφορὰν ἔχον
τι μικρόν. ὠφελεῖ μὲν γὰρ διεργέτης πάλιν μέλλοντα ποιεῖσθαι τὸν
λόγον. δεικνὺς ὅσον βλάπτει τὴν πόλιν. καὶ ὅσον ὑποστρέφει
διεργετῆσαι, εἰ καιρὸς γένοιτο. διαφέρει γὰρ τοῦ ὠφελέρδους
ἐπιχειρήματος. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἴδιον, τοῦτο δὲ κοινόν. ὅτι καὶ
πόλις ὅλας τὰς ἑαυτῆς παιδείας συμμάχους κατέστησαν
τῷ δήμῳ. ἀπὸ γὰρ τοῦ προσώπου, μεταβέβηκεν ὅτι τὰς
πόλεις. ἰδίᾳ μὲν θεὶς τὸν λεύκωνα, ἰδίᾳ δὲ τὸν ὠφελέρδη. C
μετὰ δὲ ταῦτα πλῆθος τῶν τὰς παιδείας τὰς ἑαυτῶν ἀφα-
νισθησομένων συμμαχεῖν τῷ δήμῳ. δύο δὲ αὐτῷ δεῖ τῶν
τοιούτων ἐπιχειρημάτων. ἓν μὲν, ὅτι τοῦ ἀδυνάτου ἐστὶν
ὑποτρέπειν τοὺς διεργέτας. ἕτερον δὲ, ὅτι κωλύσουσιν οἱ ὧν
ὑποστρεφῶμεν καὶ τοὺς βουλομένους διεργατεῖν ὅτι πλειόνων
καὶ τοιούτων καιρῶν. ἐν ὑποδείᾳ μὲν ὁ λεύκων. ἐν συμ
φοραῖς δὲ ὁ ἐπικέρδης. τυγεία δ' ἡ εὐεργεσία καὶ ἐν ἔργοις
καὶ ἐν λόγοις. ὁ παρ' ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων.) ἱκανὸν ποι-
εῖται τοῦ πειθοῦς τὸν λέγοντα ὡς ὑμεῖς μὴ τοιαῦτα ἐδι-
δάξατε. ἀλλ' ὅθ' ἡ μεγάλη μάχη.) περὶ ταύτης τῆς
μάχης ὑπερίδης εἴρηκεν ἐν τῷ πρὸς δίωνα. καὶ Ἀνδρο-
φόρῳ καὶ αἰδροτίωνι ἰσορεῖ), ὡς ἐνίκησαν τοὺς ἀθλιωτάτους
λακεδαιμονίους σφόδρα. ὑπικηρυκεύεσθαι.) διὰ κηρύκων
σπονδὰς περὶ φιλίας ποιήσασθαι. καὶ τῆς παρόδου κρα-
τοῦντας.) ὡς καὶ τοῦ ἀναχώρησιν καὶ τὴν φυγὴν ὑπο-
κίνδυνον εἶναι. ἀλλὰ πλησίον ὄντων μὲν ὅπλων.) αὔξησιν
ἔχει τῆς εὐνοίας. οὐκ ἔδεισαν τὸ πλῆθος, οὐδὲ τὰ ὅπλα,
καὶ τοὺς πολίτας ἠχώρησαν. ἀλλὰ βιασάμενοι τοὺς
ἔνδον, καταφρονήσαντες τῶν ἔξω, εἰσέφερον τὸ στράτευ-
μα. τὸν μὲν ὑμῶν κίνδυνον τῷ ζῆν ἀσφαλῆ ποιησα-
μένους. ἢ ὑπὲρ ἀνταλκίδου.) οὗτός ἐστι ὁ τοῦ μηδὲν εἰ-
ρήνην ποιῆσαι πρὸς βασιλέα τὸν μέγαν πεισάμενος. ἐν ᾗ τοὺς
ἐν τῇ ἀσίᾳ κατοικοῦντας ἕλληνας ἐκδότους τῷ βαρβάρῳ πεποίηκε. τότε ἔν φησιν ἐφυγάδευσαν αὐτοὺς λακε-
δαιμόνιοι. ὑμεῖς δ' ὑπεδέξασθε. καὶ προσηκόντως ἐστέρξατε καὶ πάντα. εἴ τις ἀκούσειεν ὡς ἀθλιωτάτοι σκοποῦσι.)

Cum enim homines populares, non ferentes eorum improbitatem, in exilium abierunt: quos qui susceperunt, fuere, in admiratione.

Quòd si cui vestrûm illud persuasum est.) Postquã exterorum beneficia coaceruauit: sumptam ex consequenti sensu propositionem subiicit. Diximus autem, argumentum de Epicerde allatum, agere de futuro damno. Hoc igitur in sententia nunc proposita concludit. Occurrebat enim ex iis quæ dicebantur: At non opus nobis erit eo, qui benè de nobis mereatur: neque enim bellum est. Cùm qua obiectione dũ dimicat, à communi hominum natura & communi sensu: Futura esse incerta, & expectanda esse omnia: sic obsignat per hæc id damnum quid secuturum sit, si lex rata habeatur. Atque ego vnà precor.) Insignem suam beneuolentiam significat, vt qui vnà precari non grauetur.

Qua, nisi abrogetur, vtendum erit.) Si rata habeatur, verisimile est, fore paucos qui bene de Republica mereãtur. Deprauant enim, & infelicitant fortunatas vrbes, prauæ leges. Præstantibus enim viris, & legibus melioribus, felicitas comitatur: contrariis, res mutantur in deterius.

ὑπερρεῖ Paulatim regrederetur & periret. ῥεῖν enim est perire. Quoniam homines prudẽtiâ parant opes: per imprudentiam, partas amittunt.

Quæ vrbem in rebus secundis. Vtroque modo lẽgem inutilem, & nequaquam conducibilem esse ostendit. Dum enim in toto viuimus, rei ignominia adest. Si quid aliud & malum acciderit, qui auxilietur, non habebimus. Neque verò solum Athenienses.) Aliud argumentum eiusdem loci, non parum tamen differens. Iterum de homine bene merito verba facturus est: & ostendit quantopere lædat Rempublicam & quot bene merituris priuaturus sit rempublicam Leptines, si postularit occasio. Differt autem ab argumento de Epicerde allato. Illud enim priuatum, hoc publicum est: adiunxisse eos totas vrbes, patrias suas, ad societatem populi. A personis enim singulis ad vrbes transit: & cum seorsim Leuconem, seorsim Epicerdem posuisset: multitudinem subiicit eorum, qui effecerunt, vt patriæ suæ socia arma cum populo iungerent. Duo autem confecit per talia argumenta: vnum, absurdissimum esse, fraudare benemeritos: alterum, effecturos eos esse fraudatione illa, ne qui tali bus & tam acerbis temporibus bene mereri velint: in annonæ penuria Leucon, in calamitatibus Epicerdes. * Perfectum enim beneficium est in verbis & in factis positum.

Quod è natu maioribus inter vos.) Satis sibi fidei conciliat, dicendo, Vos me talia docuistis. Sed cum magnum illud prælium..) De hoc prælio dixit Hyperides in oratione aduersus Dionem: & ab Ephoro atque Androtione refertur, magno prælio victos esse à Lacedemoniis Athenienses. ὑπικηρυκεύεσθαι Per caduceatores fœdus atque amicitiam sancire.

Et transitum tenere.) Vt & recessus & fuga periculosa esset. Sed cum in armis propè essent.) Augent hæc verba beneuolentiam: Non timuerunt multitudinem, neque arma, neque ciues reueriti sunt: sed coactis iis qui intus, despectis iis qui foris erant, exercitum introduxerunt, & periculum vobiscum adeũdum, vitæ securitati prætulerunt. Quæ sub Antalcida.) Hic est qui turpẽ illam pacem cũ magno Rege pepigit, in Græcos qua Asianos Barbaro dedidit. Tũ igitur, inquit, expulerunt eos Lacedæmonij, vos suscepistis, & ita vti par erat, charos habuistis omnes. Si quis audiat deliberare Athenienses.)

Deliberat iam aliquis rursus de confirmatis rebus & tollit decretorũ fidem? Alienus Athenienſibus eſt iſte ſenſus, abhorret ab Attica iſta puſillitas.

Age recita mihi.) Recitat decretum, vt verecundiam in eis excitet. Cum commemorantem audierit.) Qui enim oculis non perceperunt: è narratione eorum qui norunt rem cognoſcent. Qui igitur, inquit, tempora illa ſeu ſpectauit, ſeu audiuit: is perpendens beneficij memoriam, omnino ingratitudinem accuſabit. Odi enim humanitatẽ quã extorquet neceſſitas. Is qui liberalis videri ſtudet in calamitatibus: ſublatis periculis, & voti compos factus, beneficiorum eſt immemor & ingratus.

At hercule indigni quidam.) Acriter hoc dicit, ad perſtringendum Leptinem, vt importunũ & inuidũ, qui ſurſum & deorſũ hoc agitet, & alio nullo firmamento nitatur. Omnino aũt ſuæ cauſa legis hac ratione vtitur, vt continenti mẽtione populus ductus, cauſam quæ pro populo affertur, acciperet. Cum enim à Leptinæ lege & vtilitate vellet auditorẽ abducere: transfert eius animum ad accuſationem eorũ, qui immunitatem, qua indigni ſunt, acceperunt. Neque verò id ſolũ dixerat Leptines, indignos eos eſſe: ſed illud etiam, deeſſe qui munera obeant: & vt ea diuites obeant, æquum eſſe. Quod aũt vt firmum ei largitur in tota lege, id firmiſſimum eſſe oſtẽdit & iniuſtum: vt propter paucos omnibus fiat iniuria. Sic nos orator docuit, firmiſſima argumenta aduerſariorum eſſe prætermittenda, & iudices ad alia traducendos. Deinde illud ignorare nos dicemus.) Hãc obiectionem ſoluit tranſlatiuè. primũ à tempore, deinde à modo, ac à tempore, ſpectandam eſſe dignitatem cum donemus, non pòſt: à modo, iudicium non eodẽ modo fieri oportere à priuato, & à ciuitate. Deinde illud ignorare nos dicemus.) Exceptione ſoluit obiectionem. Illud ipſum, inquit, an digni eſſent, exquirendum tibi fuit eo tempore, quo honos illis habebatur: non nunc poſtquam acceperant, ſpecioſis verbis & iſta ratione vtendum, indignos eos eſſe. Munus hominum eſt.) Pro, non malorum, ſed prudentium. Quam opinionem à vobis amotam eſſe decet.) Inuidentiæ ſcilicet. Ego verò non eodem modò.) Sententia eſt huiuſmodi: Omnes homines, vel daturos alicui, vel accepturos filiam, prius inquirere, ſit-ne dignus an non? & quę ſit de ea re futura opinio? & vtrum legitimum ſit & genus eius, & vita, néc ne? In beneficis aũt non iam eodem modo, ſed tametſi obſcuro genere ſit ortus, accipiunt propter neceſſitatem, actionem approbantes, qualiſcumq. ille ſit. Cum igitur accipiendum beneficium. Concluſio argumẽti. Interſeruit aũt hæc in medio, vt benemeritorum memoria extaret, ne ſupina & faſtidio ſa fieret oratio. Vno atq. altero decreto oſtẽſo. De hoſpitib. loquitur, quia plurima deinceps recitabit in examinatione ciuium. Cum Thaſios.) Thaſus è regione Thraciæ eſt, vbi etiã metalla fuerũt aliquãdo Athenienſium. Redit aũt ad eiuſdẽ generis argumẽtationes, atq. illud de Archebio & Heraclide eiuſdẽ loci eſt: qui, vt aiunt, ne habere quidẽ putãtur immunitatem apud Athenienſes. Et Lacedæmoniorum præſidium armis eiecisſe. Non verbis impũlerunt, ſed armis opus fuit ad illos expellendos. Ecphantus Thaſiorum, Thraſibulus dux Athenienſiũ. Introductis.) poſt pugnam. Vt decimã venderetis.) Decimã de ſarcinis mercatorum, qui Helleſpontum frequentarẽt, accipiebant. Vendebant igitur vectigalia, & efficiebant vt reſpublica pecuniæ copiã haberet.

Σκέπτεται τις ἤδη φθὶ τῷ κεκυρωμένων πάλιν. καὶ ἀναιρεῖ τῷ ἐψηφισμένων τὴν πίστιν; ἀλλότριον τ' ἀθηναίων τὸ νόημα. ξένον τῆς ἀττικῆς τὸ φρόνημα. ἀνάγνωθι δή μοι. ἀναγνώσεται τὸ ψήφισμα καταστὰς βουλόμενος καὶ διεξιόντος ἀκούσας.) οἱ γὰρ μὴ τῇ ὄψει μαθόντες, φασὶ τῷ εἰδότων διηγουμένων τὴν γνῶσιν ἔχουσιν. ἆρ' οὖν φησὶν ὁ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ἢ θέα, ἢ ἀκοῇ καταμαθὼν, ἐξεταζέτω τὰς χάριτας. οὐκοῦν ἔσαι πάντας τῆς κακίας κατήγορος. μισῶ γὰρ φιλανθρωπίαν διὰ τὴν χρείαν συμβαίνουσαν. ὁ φιλότιμος ἐν ταῖς συμφοραῖς, παρῃθόντων τῷ δεινῶν, καὶ τῆς δυσχῆς πλεονεξίαις, ἐπιλήσμων τῷ δυστυχεῖσθαι καὶ ἀχάριστος.

νὴ Δία ἀναξίοι γάρ τινες.) πλημμελῶς εἰσάγει, δέον οὐχληρὸν καὶ βάσκανον, εἰ αὖ καὶ κάτω τοῦτο, ἢ οὐδὲν ἄλλο προσῆκεν. τὸ γὰρ σύμπαν διὰ τὸν οἰκεῖον νόμον ἅπας ἐμποδὼν δύσεν. ἵν' ἐκ τῆς συνεχοῦς μνήμης ὁ δῆμος ἠγνόησε, τὸν γὰρ τῷ νόμῳ διέξιν λόγον. ἀπαγαγεῖν γὰρ ἀπὸ τῶν λεπτίνου νόμου καὶ τῷ συμφέροντος τῶν ἀκροατὴν βουλόμενος, μετατίθησιν αὐτῷ τὴν διάνοιαν εἰς τὸ κατηγόρημα τῷ εἰληφότων, ὡς εἶεν ἀνάξιοι. ἢ ἐ τοῦτο γὰρ μόνον ἦγε λεπτίνης, ὅτι ἀνάξιοί εἰσιν. ἀλλ' ὅτι καὶ οὐκ εἰσὶ λειτουργοί. δίκαιον δὲ τοὺς πλουσίους λειτουργεῖν. ὅ γ' ὡς ἰσχυρὸν αὐτῷ δίδωσιν ἐν πᾶσι τῷ νόμῳ, τοῦτο σαθρότατον δείκνυσι. καὶ ἄδικον. καὶ ὀλίγους καὶ πάντας ἀδικεῖν. οὕτως ἡμᾶς ὁ ῥήτωρ ἐδίδαξε, τὰ μὲν ἰσχυρὰ τῷ ἀπιδίκων παραλείπειν. μεθοδεύειν δ' ἐφ' ἕτερα τοὺς δικάζοντας. εἶπειτ' ἐκεῖνο ἀγνοεῖν φήσομεν. ταύτῃ τοι τοῦ ἀντιθέσιν λύει μεταληπτικῶς, πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ χρόνου. εἶτα ἀπὸ τοῦ τρόπου. ἀπὸ χρόνου μέν, ὅτι ὅταν μὲν δίδῶμεν, τοῦ ἀξίαν δεῖ σκοπεῖν, ἐ μὴν ταῦτα. τρόπῳ δ', ὅτι οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀξετασέων ἰδιώτῃ καὶ πόλει. * ἔχειτ' ἐκεῖνο ἀγνοεῖν φήσομεν.) παραγραφικῶς λύει τοῦ ἀντιθέσιν. ἐγκλῶ σέ φησι τοῦτο αὐτὸ ἐξετάζειν, ὅτε καὶ ἐπῆν, εἰ ἄξιοί εἰσιν. ἐ νῦν μὴ τὸ λαβεῖν, χρησάμενον λόγῳ δ' ἐπισώπῳ, μὴ ἀπολογίαν ἔχοντι, ὅτι ἀνάξιοι ἦσαν. ἔργον ἀνθρώπων ὄντων.) αὐτὴ τοῦ οὐ καιρῶν, φρονίμων δέ. τοῦτο δὲ οὐχὶ δεῖ δοκεῖν ὑμᾶς πεπονθέναι.) τὸ τῷ φθονούντων πάθος. ἐγὼ γὰρ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον.) τὸ νόημα τοιοῦτον. ὅτι ἕκαστος τῷ ἀνθρώπων, ὅτε βούλεται δοῦναι θυγατέρα αὐτοῦ τινί, ἢ λαβεῖν. ἐξετάζει πότερον ἄξιός ἐστιν ἢ οὔ. καὶ πῶς δοξάσουσι περὶ αὐτοῦ; καὶ πότερον νόμιμον ἢ οὔ. καὶ τὸ γένος καὶ τὸν βίον. ὅπῃ γὰρ τῷ δυσχερῶς, οὐκέθ' ὁμοίως. ἀλλὰ κἂν δυσγένης ᾖ, δέχονται φασὶ τὴν χρείαν τοῦ σφάξιν ὑπὸ δεχόμενοι κἂν ὁποῖός τις αὖ ᾖ.

ὅταν μὲν οὖν δὲ πάσχειν.) συμπέρασμα τοῦ ἐνθυμήματος. παρενέβαλε τοῦτο εἰς μέσον τοῦ μεμνῆσθαι τῷ δυσχερῶς. ἵνα μὴ ὑπὸ τοῦ καὶ σφοδρὸς ὁ λόγος γένηται. εἰ γὰρ ἢ δύο δείξας ἐπ ψηφίσματα.) φησὶ τῷ ξένων φησὶν. ἐπεισὶ δὲ πάμπολλα ἐφεξῆς ἐρεῖ, φησὶ τῷ πολιτῷ ἐξετάζων. τοῦτο μὲν τοίνυν θασίους.) θάσος κατὰ τὴν θρᾴκης. ὅπου καὶ τὰ μέταλλά ποτε τῷ ἀθηναίων. ἐπανῆλθε δὲ εἰς τὰ ὁμοίως τῷ ἐπιχειρημάτων. καὶ τὸ κατ' ἀρχέβιον καὶ ἡρακλείδου τε αὐτοῦ τόπου. εἰ ὡς φασιν οὐδὲ φαίνονται ἀτέλειαν εἰς τὰς ἀθλίας ἔχοντες. καὶ τοῦ λακεδαιμονίων φρουρὰν μὲθ' ὅπλων.) ὅτι οὐ λόγοις ἔπεισαν. ἀλλ' ὅπλων ἐδεήθησαν πρὸς τοῦ ἰδίωξιν. ἐκφαίνει δὲ κρατηρὸς τῷ θασίων. θερσαύβουλον δὲ τὸν ἀθλιωτάτων κρατηρὸν λέγει. τὸ δὲ εἰσαγαγόντες, μετὰ τοῦ μάχου λέγει. τῷ ἐμπόρων τε ἑλλησπόντου ἐμβαίνων. ἐπώλουν οὖν τὰ τέλη, καὶ ἐποίουν χρημάτων εὐπορεῖν τοῦ πόλιν. εἶτα

εἶτα τὸ χρήσιμον τῶν χρημάτων λέγει, ὅτι λακεδαιμόνιοι ὀρῶντες ἐφοβήθησαν, καὶ ὡς ἠθελήσαμεν, ἐπαύσαντο. ξένοι δὲ λέγοντω οἱ ἐν * ἰσοροείοις πόλεσι τοὺς βεβιωμωτας δεχόμενοι, φίλοι τυχχάνοντες καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ. ὡς συκοφαντούντων. οὐκ ἐχόντων δὲν ἀληθὲς ὡς πρὸς τὸ συμφέρον. τούτων δ' ἴσως οἱ μὲν τεθνήκεισαν γάρ τινες. ἀλλ' εἰ καὶ ἐκεῖνοι ἀπέθανον. καὶ αἱ εὐεργεσίαι οὐκ ἀπώλοντο. τινὲς γοῦν καὶ ζῶσιν. φησὶ δ' ὁ λεπτίνης, ὅτι οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τεθνήκασι, καὶ ἃ πολλὰς βλάπτομεν. ὁ γοῦν, ἐκ προσδοκίας αὐτὸ φησὶ καὶ λέγει. μᾶλλον ὀφείλομεν μὴ στερίσκειν αὐτοὺς ἃ καὶ τοὺς λοιποὺς. ἃ γὰρ ἔστι καὶ πάντας πιθανοὺς ὀφθήσεσθε, καὶ ἡ πόλις δόξει καλή. τὰς μὲν συμφορὰς.) θέλει εἰπεῖν, εἰ ἔτυχε κινδυνευοῦσα, καὶ ἀποθανεῖν τοὺς εὖ ποιήσαντας ὑμᾶς, καὶ δι' ἀπώλοντο, καὶ ἅπαντὸς ἐνδέχεται τῇ συμφορᾷ. ἄδικον οὖν κινδυνεύειν μὲν ὡς ὅτι φανεροῖς σωθέντας, ἢ στερίσκεσθαι τῆς χάριτος καὶ τῆς πίστεως. πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἄν.) ὡς φιλόπολις σου ἀκούει), εἰ ἀπανίζει γυναίων ἀνδρῶν ἡ πόλις. ἄξιον δὲ τὸ ἦθος τῆς ἐννοίας ἀγαθῆς. τὸ δὲ ἀχθοίμην ἂν εἰπεῖν, εἰ μὴ φαίνοιτο ἔχουσα γυναίους εὐεργέτας ἡ πόλις, ἐνδεικνυμένου ὅτι τὴν δύναμιν, ὧν ἔχει τῇ πόλει. ἄλλως τε καὶ βαρυνομένου, τὸ ἀγαθὸν ἔχειν αὐτοὺς τοὺς πολίτας, ὡς μηδὲ ἐθέλειν ὑπὲρ τῆς ἐνεγκούσης κινδυνεύειν. καὶ γὰρ τἆλλα ἀγαθὰ, τῆς αὐτῆς ἐστιν ἐννοίας κατασκευὴ τὰ ῥήτορος. ἐπειδὴ γὰρ σωέβαινε καὶ ἐν κακῇ πόλει ἕνα εἶναι ἄριστον, ἀγαθὸν εἴρηκε, πλείστους. ἀρίστους γὰρ, ἵνα τὸ μὲν ἢ τὸ πλῆθος, τὸ δὲ τῆς ἀρετῆς· ῥᾴστον μὲν τοίνυν κόνωνα.) ἀπὸ τῆς ξένων ἀρξάμενος ὅτι τὸν πρὸ τῆς πολιτῆς ἦλυθε λόγον. ῥᾴστον μὲν ἵνα δείξῃ τὸ πλῆθος τῆς οὐκ ἐγχωρίων εὐεργετῆς, καὶ ὅσων ἐν χρείᾳ γέγονε ξένων ποτέ. εἷς γὰρ δίκα στρατηγῶν ὢν ἔσωσε, τιμοθέου πατὴρ, οὗ μέμνηται καὶ ἐν τοῖς φιλιππικοῖς. τί δήποτε τὸν κόνωνα τὸ χαβρίου πρότταξε; καί τοι πρὸ ἐκείνου πᾶς ἦν ὁ λόγος αὐτῷ. λέγομεν δὲ, ὅτι ὑπεπτεύετο ὡς διὰ τὸ ἦν αὐτῷ ἡ γνωρίζεσθαι, καὶ οὐ διὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως. καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ὡς φασι συνοῦσι, ἵνα οὖν μὴ ὀκνήσῃς δόξῃ καὶ ὥσπερ ἐκ συντάγματος αὐτὸν προφέρειν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν τὸν λόγον ποιεῖσθαι. τούτου χάριν τὸν κόνωνα πρῶτον ἔθηκεν.

ἢ τὸν ἄνδρα ἢ τὰ πεπραγμένα.) καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ καὶ τὰς πράξεις διέρχεται· συμβαίνει γάρ τινα βίον καλὸν μὲν ἔχειν, μηδὲν δὲ διαφέρειν κοινόν, διαφέρει τὰ δύο ὁμοῦ ἔλαβεν, τὰς δύο ποιότητας ἐξετάζων ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ τὸ προσώπου καὶ τῆς πραγμάτων. ἔστι μὲν γὰρ προσώπου κατηγορεῖσθαι μὴ μέμφεσθαι πρᾶξιν. ἔστι δὲ πρᾶξιν ἀποδεχόμενον τῷ ποιότητα διαβάλλειν. νεῦν ἂν ἐξ ἑκατέρων ἐργάζεται ταὐτὸν τὸν ἔπαινον.

ὡς ὑμῖν πανὸν ἔστιν ἀκοῦσαι.) τῆς προσευτέρου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔφη ἀκοῦσαι, ἢ ἀκοὴ δ' οὐκ ἴσῃ πίστεσθαι προσέθηκε τοὺς θεασαμένους καὶ ἀπαγγείλαντας.

ἀθλίοις ἡμῖν τῆς πόλεως οὔσης.) πρὸ τὸ τέλος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐν ἀρχῇ οὔσης. ὅτι δὲ τῆς λέσβου χωρίον. οὗ μὴ τῆς λακεδαιμονίων ἀθλιωτοὶ ἐπολέμησαν. καὶ δὴ σωίβη ἀθλιωτάτοις νικῆσαι. τῆς δὲ πεπλωκότων τὰ σώματα ἐκ τῆς θαλάττης ἀθλιωτοὶ διὰ τὸν χειμῶνα ἀνελέσθαι οὐκ ἠδυνήθησαν. ἦσαν γὰρ ναυμαχήσαντες. οἱ οὖν συγγενεῖς τῆς πεσόντων ὑπό τινων συκοφαντῆς ἀναπεισθέντες, προσῆλθον τῷ δήμῳ μελανειμονοῦντες, καὶ ἐπαυσάσαντο τοῦτον εἰς εὔνοιαν. κατεψηφίσατο οὖν ὁ δῆμος τῆς δέκα στρατηγῶν, τῆς μὲν, φυγὴν, τῆς δὲ, θάνατον. καὶ οἱ μὲν, πρὸ τῆς κρίσεως ἔφυγον, εἰδότες τὸ ἐσόμενον αὐτοῖς κακόν.

A Deinde vtilitatem pecuniæ narrat: Lacedæmonios ea re visa territos, pacé, quibus cõditionib. voluerint Athenienses, fecisse πρόξενοι aũt dicũtur amici tã publicè quã priuatim, qui in exteris vrbib. aduenas excipiũt. Vt calũniantiũ.) Vt nihil veri habentium, quantũ ad vtilitatem. Ex his autem viris aliqui fortasse.) Obierant enim quidam: sed tametsi illi mortui erant, non tum beneficia perierãt. Quidã etiã viuũt. Dixerat aũt Leptines plerosq; ex eis esse mortuos, & non multis dãnũ dari iri. At hic per inuersionẽ idipsum arripit: &, Imò, inquit, nõ debemus eos priuare propter reliquos. ῥpter hoc. n. omnib. vos honorem habere cõstabit, & respublica bonitatis opinione florebit. Calamitates quide.) Hoc dicere vult: si accidisset vt benemeritis de vobis periclitandum & oppetẽdũ esset: sanè & periissent, & in ea calamitate perpetuò fuissent. Iniustum igitur est certa subire pericula: & si euaseris, priuari spe & honore. Grauiter equidem ferrem.) Vt bonus ciuis patriæ vicem dolet, si ea generosis viris destituatur. Operæprecium autem est suauitatem sententiæ admirari. Dicendo enim, Grauiter

B ferrem, si respublica non haberet generosos & benemeritos viros: declarat, qua beneuolentia rempublicam prosequatur, præsertim cum ægrè ferat, ita esse ciues amatos, vt pro patriâ subire pericula recusent. Nam & cætera bona.) Est hæc eiusdem sententiæ confirmatio, adhibita ab oratore. Quia verò fieri poterat, vt & in mala vrbe vnus esset optimus, propterea dixit, plurimos & optimos, vt illud esset multitudinis, hoc virtutis. Ac primum Cononem.) Auspicatus à peregrinis, ad disputationem de ciuitatibus venit: primùm vt ostenderet, quàm multi exteri de repub. sint benemeriti, & quàm multorum hospitum egerit aliquando auxiliis. Hic autem vnus est decem illorum ducum, Timothei pater, cuius meminit etiam in Philippicis. Cur autem Cononem Chabriæ præposuit: de quo solo in hac oratione laborat? Respondemus, suspicionẽ fuisse eũ ῥpter filiũ eius, nõ propter vtilitatẽ reipublicæ, causã hãc suscepisse, & cũ matre eius cõsuetndinem habuisse. Ne igitur eum de industria, & tanquam ex composito proferret, sed vt propter rempublicam verba facere videretur: ea gratia

C Cononem ptimùm posuit. Vel virum, vel res gestas.) Et mores eius, & facta commemorat. Fit enim, vt idẽ & honestè vixerit, & nullum munus publicum administrarit: Propterea hæc duo coniunxit, duas qualitates simul examinans, & personæ & actionum. Licet enim cum personam accusas, actionem nõ reprehẽdere: licet & in approbatione rei, personæ qualitatẽ perstringere. Nunc vtrinque homini laudem conciliat. Vt è vestrûm quibusdam audire licet.) Natu maioribus. Sed quoniam dixit audire, auditus autem parum habet fidei: addit, qui viderunt, qui renunciarunt. Cum vrbs nostra infirma esset.) Circa finem belli Peloponnesiaci, Arginẽsis, Lesbi quodam loco, vbi cum Lacedæmoniis Athenienses pugnauerunt, & quanquam vicerant. tamen cadauera interfectorum propter tempestatem, è mari tollere non potuerunt. prælium enim nauale commiserant. Proinde interfectorum cognati à quibusdam calumniatoribus inducti, lugubri habitu populum adierunt, eiusq; sibi beneuolentiam conciliarunt. Populus igitur decẽ ducũ alios exilio, alios morte mulctauit. Quare hi ante iudiciũ fugerunt, scientes quid mali sibi immineret:

è quorum numero & Conon fuit, & ad Euagoram Cypri principem abiit. is ei amicitiam regis Persarũ conciliauit, cum quo ipse habebat amicitiam. Cum autem eo tempore Lacedæmonij ocium agerent, & regis prouincias infestarent, Conon arrepta occasione, regi promisit, se illos superaturum, si ab eo accepisset exercitum. Quo accepto, & ad Cnidum Gariæ oppidum congressus, Lacedæmonios vicit, & Athenas rediit, neque eos propter sui condemnationem auersatus est.

Cum nihil omnino adiumenti haberet.) Cum nihil, inquit, adiumenti ei attulisset Respublica, nauali prælio superauit Lacedæmonios, imperator creatus à rege Persarum: Qui prius aliis imperabant.) Non dicit, consuefecit, vt parérent nobis: quanquam consequens erat ad hoc, qui imperabant aliis, dicere, vt parérent nostro imperio: sed quoniam id ab historia non habebat, Consuefecit, inquit, vt vos audirẽt, quia conditiones pacis acceperunt.

Erexit mœnia.) Quæ Lacedæmonij coegerant Athenienses suis demoliri manibus: olim à Themistocle post Medicam victoriam extructa. Harmostas autem appellat, prætores Lacedæmoniorum in exteris vrbibus: quos ita nominabant, quòd mores ciuiũ ad Laconum imitationem conformarent. Insularũ.) Non Cycladum duntaxat, sed etiam aliarum. Proinde soli omnium.) Soli post Harmodium & Aristogitonem. Qua re ille gloriari.) Communitatem inculcat: quòd donis Cononem priuantes, etiam sibimetipsis noceant. Aliis boni causa fuerit.) Dicere vult, Si quis ciuis aliis benefecerit, etiam respublica particeps est successurum. Primùm.) Rursus post illos. Sed etiam ab aliis multis.) Non enim omnino maximum est, si ciui à ciuitate honos habetur. ideo adiecit, Ab aliis. Qui iure.) Quid igitur, si qui metu eum coluerunt, aut necessitate? Ideo additum est, iure, vt purus sit honor. Sola verò vestra hæc donatio ei eripietur.) Hæc eripietur, indicat, nõ omnes eripi Cononi datos honores, sed immunitatem solam. Idq; intelligetur, si comparabimus.) Non totum Themistoclem comparat toti Cononi, sed factionem murorum factioni murorum. Non igitur ex omnibus locis comparare instituit Themistocli Cononem (neque enim res eorum gestæ sunt inter se similes) sed factionem murorum duntaxat. Neque enim necesse est in comparationibus omnia conferri omnibus. Nam & Isocrates in Helenæ encomio, dum Helenam cum Hercule confert: non res eorum gestas exposuit: sed vim & robur duntaxat cum pulchritudine contulit. Ac præcepta nobis dant veteres: Non esse contendendum, neque pugnandum nobis contra robusta: neque tamen dubitandum, si res ab vna duntaxat parte considerẽtur, eas inter se conferre. Nõ enim magnitudinem cum magnitudine mœnium comparat, sed rationé duntaxat factionis murorum. Tempora autem prætermisit, in quibus plurimum interest. Tum enim duces erant omnium Græcorum Lacedæmonij, nũc victi à rege Persarum circa Gnidum. Itaque dissimulato tempore, quo quisque illorum vrbem muniit, factum Cononis amplificat. Ille quidé fertur condidisse mœnia.) Contrahit narrationem mirabiliter, vt vetustãeáq; de causa, vt breuitate Themistoclis memoriã suffuretur. Ac omnes fortasse audiuistis.) Hoc est, scitis vt fraude muros erexerit. Nemo id quod dicam cum inuidia audiat.) Cum eum Themistocli anteponat, non ab re quod dicendũ erat, verbis lenit.

A ὧν ἰῶ καὶ κόνων. ὃς ἡ ἀπῆλθε πρὸς ἀνάγορεαν τὸν τῆς κύπρου ἀρχοντα. ὁ δὲ ἀνάγορας πεποίηται φίλον τὸν κόνωνα τῷ παρσῶν βασιλεῖ, ἰῶ γὰρ ἔχων πρὸς αὐτὸν φιλίαν. τοτ ἰωικαῦτα δὲ οἱ λακεδαιμόνιοι σχολὴν ἄγοντες, κακῶς ἐποίουν τὰ τοῦ βασιλέως. ὁ ὃ κόνων καιροῦ λαβόμενος, ἐπηγγείλατο πρειγυέναι αὐτῷ εἰ λάβοι παρ' αὐτοῦ στράτευμα. καὶ δὴ λαβὼν καὶ συμβαλὼν ἐν τῇ κνίδῳ τῇ καρίας, τοὺς λακεδαιμονίους, ἐνίκησε. ἡ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς ἀθήνας, οὐκ ἀποσταφεὶς καταγούσας αὐτοῦ.

οὐδὲ ἰώτπουῶ ἀφορμὴν λαβών.) μηδεμίαν φησὶν ἀφορμὴν λαβὼν παρὰ τῆ πόλεως, κατεστασιάζησε λακεδαιμονίους, στρατηγὸς ἀποδειχθεὶς παρὰ βασιλέως.

καὶ πρότερον τοῖς ἄλλοις ὑπετάττοντας. οὐκ εἶπεν εἰθισαν ὑπακούειν ὑμῖν. καί τοι γε ἠκολούθη τὸ λέγειν ὑπετάττοντας τοῖς ἄλλοις, τὸ ὑφ' ὑμῖν ὑπετάττειν. ἀλλ' ἐπῆρθη τοῦτο οὐκ εἶχε παρὰ τῆς ἱστορίας, εἰθισεν ἀκούειν ὑμῖν εἶπεν. ἐπειδήπερ παρεσκεύασατο τὸν περὶ τῆς εἰρήνης λόγον. αἰέησε τὰ τείχη.) οἱ λακεδαιμόνιοι κατέσκαψαν, τὰς ἀθήνας. χρόνῳ ἀναγκάσαντες πάλαι θεμιστοκλέους οἰκοδομήσαντος μὴ τὰ μηδικά. ἁρμοστὰς δὲ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας παρὰ λακεδαιμονίων λέγει. καλοῦσι δὲ αὐτοὺς οὕτω, διὰ τὸ ἁρμόζειν τὰ ἤθη παρὰ πολίταις τοῖς παρὰ λακεδαιμονίων. νήσων ὧν, οὐ παρὰ κυκλάδων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλων. καὶ γάρ τοι μόνῳ παρὰ πάντων.) μόνῳ, μὴ τὸν ἁρμόδιον καὶ ἀρίστογείτονα.

ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμίαν.) ἀνακοινοῖ τὴν φιλοτιμίαν ἵνα ὑποστορωσῶντες καὶ ἑαυτοὺς βλάπτωσιν. ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γίνηται.) θέλει εἰπεῖν, πολίτης εἰναί τις ἄλλοις δὲ ποιήσῃ, καὶ ἡ πόλις κοινωνεῖ παρὰ κατορθωμάτων. φράσον.) πάλιν μετ' ἐκείνους. ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν.) οὐ πάνυ γὰρ μέγιστον τὸν πολίτην τὴν πόλιν τιμᾶν. διατέθετο πρεσβεῖον τὸ ὑπ' ἄλλων. οἱ δικαίως.) ὡς οἱ φόβῳ αὐτὸν ἐτίμησαν, ἢ ἀναγκῇ διὰ τὸ προσκείσθαι τὸ δικαίως, ἵνα καθαρὰ ἡ φιλοτιμία. τῆς ὃ παρ' ἡμῖν μόνης τοῦτ' ἀφαιρεθήσε.) τὸ ἀφαιρήσεται δηλωτικόν ἐστι τὸ μὴ πάσας ἀφαιρεῖσθαι τὰς δεδομένας τιμὰς τῷ κόνωνι, ἀλλὰ τὴν ἀτέλειαν μόνην. γνοίη δ' ἄν τις παραθείη.) οὐχ ὅλον τὸν θεμιστοκλέα παραβάλλει ὅλῳ τῷ κόνωνι. ἀλλὰ τειχοποιίᾳ. ἐκ πάντων οὖν τόπον συγκρίνειν ἐπιχειρεῖ τῷ θεμιστοκλεῖ τὸν κόνωνα. ἐν ᾧ γὰρ αἱ πράξεις ἀμφοῖν παραπλήσιαι. ἀλλὰ ἀπὸ τῆς τειχοποιίας μόνης. οὐ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἐν τοῖς συγκρίσεσι πάντα πᾶσι παραβάλλειν· ἡ ἰσοκράτης γὰρ ἐν τῷ τὴν ἑλένης ἐγκωμίῳ, συγκρίνων τὴν ἑλένην τῷ ἡρακλεῖ, οὐκ ἀπὸ τῶν πράξεων αὐτὴν ἐγκώμιασεν. ἀλλὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ῥώμην μόνην αὐτῷ προσέθηκε τῷ κάλλει. καὶ διδάσκειν ὑμῖν οἱ παλαιοὶ θεωρήματα, μὴ φιλονεικεῖν πρὸς τὰ ἰσχυρὰ, μηδὲ μάχεσθαι, μηδὲ μίμεῖν ἀφ' ὁτουοῦν τὸ πρᾶγμα θεωρεῖν μόνον τὴν συγκρισιν ἐργάζεσθαι. οὐδὲ γὰρ μέγεθος πρὸς μέγεθος τῶν τειχῶν συγκρίνει, ἀλλὰ τὸν τρόπον μόνον τῆς τειχοποιίας. παρῆκε δὲ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ πλεῖστα διαφορά. τότε μὲν γὰρ ἡγοῦντο πάντων ἑλλήνων λακεδαιμόνιοι. νυνὶ δὲ, ἦττηντο πρὸς τὸν βασιλέως. ὡς τε τὸν καιρὸν κλέψαι ἐν ᾧ τούτων τὴν πόλιν ἑκάτερος τειχίζειν ἔδοξεν, αὔξει τὸ τῷ κόνωνος.

λέγει τοίνυν ἐκεῖνος τειχίζειν.) συντέμνει τὸ δικαίωμα θαυμαστῶς, ἅτε δὴ παλαιόν. ἵνα θεμιστοκλέηται τῇ συντομίᾳ τὸ θεμιστοκλέους τὴν μνήμην.

πάντες ἴσως ἀκηκόατε.) ἤγουν ἴστε πῶς αὐέησεν ἀπάτη τὰ τείχη. μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ.) ἐπειδὴ τὸ θεμιστοκλέους αὐτὸν ὑποφαίνει κρείττονα, εἰκότως θεραπεύει τὸ μέλλον τῷ λόγῳ.

οὐδὲ

οὐδὲ ἐλάττων χεῖν τῆς ῥητόρων.) οὔκουν φησὶ δίκαιον ἀνθηθῆναι τὰς πράξεις αὐτοῦ τῷ λόγῳ τῷ συκοφαντῶν.

εἶεν, ἀλλὰ τὰ παίδια τὰ Χαβρίου.) αὐτὶ τοῦ ἄγε δή. λείπεται τοῦ λόγου ἵνα εἰς ἀνάγκης δόξῃ δι' ὅπη τὸν Χαβρίαν ἔρχεσθαι, καὶ οὐκ ἐκ περιοίας, ἀλλ' ἐπόμενος τοῦ λόγῳ. ἀφείλετο γὰρ τὴν ὑποψίαν τὸ δοκεῖν περὶς χάριν ὑπὲρ τοῦ Χαβρίου παιδὸς λέγειν. φαυλοτέρου ἦ τὸν παῖδα συμπλέκει τοῦ τοῦ πατρὸς ὀνόματι. καὶ ὅτις ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς ὑπόδειξιν πέφευγεν. δηλονότι, ὅτι τὸ πατρὸς ἀξίωμα τὴν δωρεὰν ὁ παῖς ἔχειν δοκεῖ, δεικνὺς ἐκ τούτων τῆς ἀτοπίας τὸν ἔλεγχον. εἰ δὴ τοσούτοις καὶ τηλικούτοις τοῖς δι' ἐργετημένοις, ἀφείλοντο τὴν ἀτέλειαν. ἴσε μοὶ οὖν ἴσως καὶ αὖθις τοῦ παρ' ἐμοῦ λόγου.) περιπατέλαβε τὸν ἀκούοντα, μάρτυρα τοῦ ἑαυτοῦ ποιησάμενος λόγων. ἵνα εἰσβάλλων εἰς τὰ τοῦ Χαβρίου ἐγκώμια, μὴ χάριτι δοκῇ τὸν λόγον ποιεῖσθαι. συναγορεύουσι γὰρ καὶ αὐτοὶ ὅτι σπουδαῖος ἦν ὁ πατήρ. ἵνα καὶ εἴπῃ ἁμάρτημα φεύγων παῖδα τυγχάνοι, μὴ τῆς τούτου * περισαγωγῆς τὸ κατηγόρημα ᾖσιν. οὐκ ἀπολογεῖται δ' ὑπὲρ τοῦ ποιότητος, τοῦ παιδός. ἵνα μὴ δοκῇ ὥσπερ κινδυνεύειν δι' ὃν ἐν ἀρχῇ τοὺς ἀκούοντας. περιόντος γὰρ τοῦ λόγου, τοῦ ἀπολογίαν πεποίηται, εἰπών. ἐν ὀρφανίᾳ τεθραμμένα, διὰ τοῦ τοῦ παιδὸς αἰτίαν. ὡς εἰ) μεταστατικῷ τοῦ ἀπολογίαν. εἰ δὲ ὑπὲρ αἰτιωμένων ἀπόλεσε. διὰ τοῦ δημόσιον ὁ πατὴρ τοιούτους γέγονε. καὶ ὡς ὀργῶσαν ἀπέκτεινε.) στρατηγὸς ὢν Θηβαίων, ὃν κτίνει Χαβρίας ἐν αἰγίνῃ ἀπόντα βοηθῶσαν * διαγόρᾳ. ἐν αὐγύπτῳ.) πρὸς τοὺς πέρσας.

πολλὴ τε αἰσχύνη λέγοντος ἐμοῦ.) ἑκὼν ἡττᾶται, ἵνα νικήσῃ καθ' ἑκάτερον. ἐνίκησε μὲν τοίνυν. ταῦτα λέγων, ἑτέρῳ χήματι περιποιεῖται ἄλλα διηγεῖσθαι.

μιᾶς δεούσας.) ὡς τε πλήρεις εἶ) πρὸς ἀναπλήρωσιν.

εἵλε γὰρ νήσων τούτων.) ὅτι κὴ ἐνίκησε & ἔσωσεν.

ἐλθεῖν ἐχούσας.) τί γὰρ εἰ καὶ λόγοις ἐπείσθησαν, εἶτα μετεβάλλοντο;

ἵνα ᾖ μὴ λέγων ὕβριν λείπῃ τί.) ἔθος ἐστὶ τοῖς ῥήτορσι τοῖς ἰσχυροτέροις ἐνδιατρίβειν, & μὴ ῥᾳδίως αὐτοῦ ἀπαλλάττεσθαι. ἵνα ᾖ τὸ κόσμον φεύγῃ, ἐξαλλάττειν εἰωθότα τὰ χήματα τῆς ἐννοίας. ἀναγινώσκει ᾗ ἐξ ὑπομνήματος τὰς Χαβρίου πράξεις. δοκεῖ ποὺ ὑμῖν ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι.) παρ' ἐρώτησιν περιῆχθαι, τὸ ἔλεγχον τῆς ἀτοπίας ἐμφαίνει. ἀδικεῖ ᾗ καὶ ταῦθα ἡ ἔννοια. δύο δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ἐννοίας παρέσησε. πρῶτον μὲν τοῦ δύνοιαν. δεύτερον ᾗ, τοῦ περὶ τοῦ παιδὸς ἀπολογίαν. ἐπειδὴ ᾗ αἰτέπιπτεν, ὅτι ἑαυτὸν σῶσαι μὴ δυνηθεὶς Χαβρίας, πῶς οἷός τε ἦν σώζειν ἑτέρους; ἰδὼν λυποῦσαν αὐτὸν τοῦ ἔννοιαν ταύτην, ὑπομήνεται, λέγων. ἵνα μὲν τοῦ τοῦ σώζειν ἀξίαν εἶχεν, αὐτὸς στρατηγὸς ὑπάρχων, ἀσφαλὴς ἦν τοῖς συστρατευομένοις. ἵνα ᾗ ἔδει, ὡς στρατιώτης ὑπετάξατο, ἐθελοντὴς ἔπεσε ὑπὲρ τῆς πατρίδος. οὐ σκέψεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι. τὰ μὲν δοκεῖν ὁ νόμος ὀρθὸν ἐνομοθέτησε. τῇ ᾗ ἀληθείᾳ, ὁ ζόπος τῆς πόλεως βασανίζεται. σκέψαι γὰρ, ὃ βέλτιστε, καὶ φρονῶν ἀνθρωπίνως, ἀποβλέψον εἰς τὸ μέλλον. αὐτὸ ἐμπίπτει τις χρεία, ποῦ τοῦ εὐεργέτου ὀφόμεθα.

ὅρα δὴ καὶ σκόπει.) ὑποκρίνεται μὴ εὑρίσκειν τὸν γραμματέα, ἵνα δόξῃ αὐθαδιάζειν ἃ λέγῃ, καὶ μὴ ἐσκέφθαι. οἷς νῦν οὔτοι μεμφόμενοι.) τοῦτοις τοῖς ἀξίοις τῆς δωρεᾶς. ἔγωγε ἡγοῦμαι.) ὡς γὰρ ὁμολογούμενον αὐτὸ καὶ ἐψηφίζετε. εἶθ' οἷς δ' ἐκεῖνον αὐτότε.) θέλων δεῖξαι, τοῦτό φησιν ὅτι εἰ διὰ τοὺς ἀξίους καὶ τοὺς μὴ ὄντας ἐπιμήσατε. διὰ τοὺς ἀναξίους νῦν τοὺς ἀξίους ἁρπάσετε. οἷς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε.) πληρώσας τὸν περὶ τῆς εὐεργεσίας σύμπαντα λόγον,

Neque deteriori conditione esse quàm oratores.) Nó igitur iustum est, inquit, res gestas eius vinci oratione sycophantarum. Esto. Sed Chabriæ filiũ ἴσεν pro ἄγε δή id est, Age verò, *dicendum restat, vt necessitate videatur ad Chabriam venire, non de industria, sed institutam orationem prosequens. Sustulit enim suspicionem, ne videatur ad gratiam, Chabriæ filiũ defendere. & vbique filium cum patris nomine implicat, & patris persona ad confirmandum vtitur: eo nimirum, quòd propter patris dignitatem donum habebat filius: atque ita absurditatem ostendit atque coarguit, si post tot & tanta beneficia immunitatem ei eripiant.

Scitis enim fortassis etiam sine mea oratione.) Ante occupat, & auditorem suæ orationis testẽ facit: vt ne in Chabriæ laudes ingressus, gratiæ causa videatur verba facere. Confitentur & ipsi, eum fuisse præstantem virum: vt etiamsi aliqua filij culpa sit, non tamẽ eius persona accusetur. Neque verò mores filij defẽdit: ne statim in principio tãquam irritare auditores videatur: sed progressa oratione defensionem affert, his verbis: Pupillus educatus est propter patris interitum. Quare translatiua est defensio. Nam si pro Athenientibus occubuit: propter populum filius talis euasit.

Vt Gorgopam occiderit.) Dux fuit Thebanorum, quem in Ægina occidit Chabrias, abeuntem ad ferẽdum * Euagoræ auxilium. In Ægypto.) Contra Persas. Et magnum dedecus dicente me.) Vltrò succumbit, vt vtraque ratione vincat.

Vicit igitur.) Cum dicat eadem, alia figura simulat se alia dicere. Vna dempta.) vt numerus quinquagenarius absoluatur. Cepit insularum harum.) Et vicit, & seruauit. Vobis inimicas.) Quid enim, si adductæ verbis, & postea mutatæ essent?

Ne quid autem dicendo præteream.) Mos est oratoris, immorari locis firmioribus, nec facilè ab eis recedere: vtque fastidium effugiat, variare solet figuras sententiarum. Recitat autem è commentario res gestas Chabriæ.

Num videtur vllis vestrûm Athenienses.) Figura interrogationis absurditatem ostendit & coarguit. Est autem morata & hæc oratio, per quam duo conficit: primùm beneuolentiam Chabriæ ostẽdendo: deinde filium eius defendendo. Quia verò obiiciebatur, Cùm se ipse tueri nõ potuerit Chabrias: quî tueri potuit alios? eam obiectionẽ cum videret sibi incõmodare, perstringit breuiter his verbis: Cum seruãdi autoritatem obtineret: ipse dux fuit cautus commilitionibus. cum verò necesse fuit: miles pro patria vltro in acie occubuit. Non considerabitis Athenienses.) Cùm videatur de lege fieri iudicium, reuera mores ciuitatis examinantur. Considera, vir optime, & humana contideratione respice futura: si qua necessitas inciderit, vbi benefactorum videbimus? Vide igitur & circumspice.) Simulat scribam non inuenire, vt videatur ex tempore agere quæ dicit, & nõ meditatus esse. Quos nunc isti reprehendentes,) Hoc est, dignos dono.

Equidem existimo.) Nam tanquam in confesso esset, decreuistis. Ità ne, quibus propter illum tunc.) Quasi diceret, atque ostenderet, si propter dignum, eos qui digni nõ erãt, hõnorastis: nũc propter indignos, dignos spoliabitis? Quibus igitur facietis iniuriam.) Absoluta vniuersa de bene meritis oratione,

ad perorationem accedit: perorationem dico, non totius orationis, sed partis huius.

Nam si eorum quæ reipsa fecit.) Conclusio eorum quæ dicta sunt.

Si à nobis non bene narrentur.) Ab aduocatis, inquit. Absurdum igitur, si ea quæ vobis dederunt, quæ ipsi experientia cognouistis, propterea, licet rectè facta, minus valebant, quòd ea quidam demonstrare verbis non potuerunt. Vt igitur sciatis.) Hic rursus inchoat legitimum caput, idq. ordo postulat. Accusanda enim erat Leptinæ lex, vt iniqua & inutilis, vt deinde sua substitueretur per collationem & comparationem. Lex recitabitur vobis.) Solon iussit eum, qui receptam aliquam legem abrogaret, ferre aliam. Vbi igitur recepta lex est, alia substituēda est: vbi recepta non est, * abroganda duntaxat. Lex autem quam obrogabat, dona vetera rata continebat: &, si qui essent indigni, eos in ius vocari iubebat. Accusare aliquis.) γραφὴ propriè dicitur * legum accusatio. Docet autem hac sententia, ostendendum esse prius, veteres leges aliqua ratione esse vitiosas: deinde subrogandam aliam. Hæc igitur secutus, post accusationem Leptineæ legis, suæ recitationem exhibet, quā eo nomine legit, quod ferenda esset. Nam apud iudices ferenda est lex, & ante statuas heroum proponenda: quod qui non fecerit, eius publicè accusandi ius esto.

Quæ igitur facienda sint legislatori.) Per hoc significat, non esse perferendam eius legem, donec legum iussa obseruentur. Quæ verò violatori luenda sint, non adiecit: quia in Leptinem actio non dabatur. Post hæc ponit Leptinæ legé, & notat quam reprehendat. Deinde ordine recitat & aliā legē veterē, qua cōtineatur, dona quæ populus dederit, esse rata, cui contraria sit Leptinea lex. Deinde & alia obnoxium esse actioni eum, qui legē legibus contrariam ferat, vt per hoc suam ostendat legibus esse consentaneam, & non repugnantem. Leptinem autem accusat vt violatorem legum. Neque enim putauit Solon.) Sententiam legislatoris refert. Thesmothetæ autem eliguntur quotannis seni, qui sunt è nouem principibus, per quos res pleræque administrantur. Nomothetæ, delecti iudices, qui rogatam legem siue repudiabant, siue confirmabant. Thesmothetæ igitur annuum magistratum habebant. secundò autem probabantur, quòd inde in vicum Martium ascendebant, nisi crimen aliquod interea in aliquem cecidisset, & Areopagitæ vsque ad obitum manebant.

Leges autem quibus & eos imperare oporteat.) Ait absurdum esse legislatores sæpe probari: leges autem, quarum autoritate & ipsi reperirent, & omnes, temerè ferri.

Ex tempore latas.) Magistratus enim è re nata ferebant leges: aut ancipiti occasione * vt laterent. Argumentum sumitur à minori.

Vt ego audio.) * Principium dicit, quò ad hunc modum deligebantur legislatores. Ideo autem ait, Vt ego audio, ne conscius esse: & auditui cognitionē refert acceptam, ne * quem calumniari videatur. Tot contrariæ.) Tot, inquit, esse contrarias, ipsi testamini. E vobis enim legumlatores deligitis, & nondū rei exitus reperitur: eò quòd plurimæ sunt leges contrariæ.

Intelligitis quo pacto Athenienses.) Examinatio legis, quia de ea oratio habebatur.

Primùm apud vos qui iurastis.) Iurabāt. n. ii qui ius dicebant.

A τῶν ἁπλόων ἅπαντα. ἁπλόων ἢ οὐ τῆς ὑποθέσεως πάσης, ἀλλὰ αὐτῆς τῆς μέρους. εἰ γὰρ ὧν ἔργῳ πεποίηκε.) συμπέρασμά ἐστι τῶν εἰρημένων. αὖ ὑφ' ὑμῶν μὲν καλῶς ῥηθῇ.) ὑπὸ τῶν συνηγόρων φησίν. ἄτοπον οὖν ὧν ὑμῖν δεδώκασι, πεῖρα τινὶ γνόντες λαβόντες, αὐ μὴ κατὰ τοὺς λόγους δυνάμεναί τινες ἀποδεῖξαι, τοῖς κατορθώμασιν, ἅπερ ἔπραξάν ποτε παρ' ὑμῖν. ἵνα τίνων εἰδῆτε.) εἰσιτέον ἀρχὴ) πάλιν τὸ νομίμου κεφαλαίου, ἀκολούθως ποιῶν. εἰ δὲ γὰρ κατηγορῆσαι τοῦ νόμου τοῦ λεπτίνου, ὡς ἀδίκου καὶ ἀσυμφόρου. εἶθ' ἅπως αὐτῷ σενεχθῇ ὁ αὐτός, ἐκ συγκείσεως καὶ αἰτιῶδ. θέσεως. ἀναγνώσει) τὸν νόμον ὑμῖν.) ὁ σόλων ἐφεσπέσθαι τοῦ λύοντά τινα τῶν κύρεων νόμων, τιθέναι ἕτερον. ὅπου μὲν οὖν κύρεις, αὐτοσφίρῃ δεῖ ὅπου δὲ, λύειν μόνον. ὁ νόμος ἦν ὃν εἰσέφερεν, εἶχε τὰς δωρεὰς τὰς παλαιὰς κυρίας. εἰ δέ τινες ἀνάξιοί τινες εἶεν, τὸ δικάζεσθαι. γραφεῖς μὲν αἵτης.) γραφὴ λέγεται κύρεις, ἣ καὶ τῶν νόμων κατηγορία διδάσκει ἢ δεῖ ταύτης τὴν διανοίας, ὅτι χρὴ πρότερον διακρίνειν τοὺς παλαιοὺς νόμους ἐκ ἐροΐας κατά τι καλῶς. εἶτα αὐτοσφέρειν ἕτερον. τούτοις ἀκολουθήσας, μὴ τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου τοῦ λεπτίνου, τὴν ἀναγνῶσιν τοῦ οἰκείου παρέχει). ὃν ἀναγνώσει καθ' ὃν δεῖ νομοθετεῖν. ὅτι ἐν τῇ δικαστῶν νομοθετεῖν δεῖ. ὅτι πρὸ τῆς ἐπανυμόων ἐκκλησίας. τὴν ἢ μὴ ταῦτα τοιοῦτα, ὑπεύθυνον εἶ) γραφῇ. ἃ μὲν δεῖ ποιεῖν τὸν νομοθετοῦντα, εἴρηκε. δεῖ τούτοις βουλομένων, ὅπως δεῖ κυροῦσθαι αὐτὸν τὸν νόμον, ἕως ἂν τὰ τῶν νόμων ζήτηται. ἃ δὴ δεῖ πάσχειν τὸν παραβαίνοντα, ἐὰν προσέθηκε, δεῖ τὸ μὴ ὑπεύθυνον εἶ) τῇ κατηγορίᾳ λεπτίνου. μὴ τοῦτο πάθοι τὸν νόμον τοῦ λεπτίνου, βουσημαινόμενον ὧν ὁπλαμβάνει). εἶτα ἀναγνώσει καὶ τὸ σωτικὸς, καὶ ἕτερον νόμον ἀρχαῖον. ἐν ᾧ κεῖται τὰς δωρεὰς αἷς ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶ). ὥσπερ ἐναντίον ἐστὶν ὁ τοῦ λεπτίνου νόμος. εἶτα καὶ ἕτερον, τὸν κελεύοντα ὑπεύθυνον εἶ) γραφῇ, τὸν ἐναντίον εἰσφέροντα τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις. ἵνα δεῖ μὲν τοῦτον, τὸν οἰκεῖον ἀκολούθως ἔχοντα δείξῃ, καὶ ὅτι οὐκ ἐναντίος ἐστὶ, κατηγορῇ ὢν τοῦ λεπτίνου, ὡς ἀβεβαίου.

οὐ γὰρ ᾤετο ὁ σόλων.) τὸν νομίμου τοῦ νομοθέτου φησί. θεσμοθέται δὲ ἐκλέγονται ἐξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, οἳ τῶν ἐννέα ἀρχόντων εἰσί, δι' ὧν τὰ πολλὰ διοικεῖται πράγματα. νομοθέται δὲ οἱ ἀριστίνδην δικασταί, τὸν εἰσαγόμενον νόμον, ἢ λύοντες ἢ κυροῦντες. οἱ θεσμοθέται) οὗτοι τὸν ἐνιαυτὸν ἦρχον. δεύτερον ἐδοκιμάζοντο, διὰ τὸ εἰκεῖθεν εἰς τὸν ἄρειον πάγον ἔρχεσθαι, εἰ μή τις μεταξὺ διεβέβλητο. ἕως δὲ θανάτου ἔμμενον οἱ ἀρεοπαγῖται). τοὺς ἢ νόμους αὐτοὺς, καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν.) ἄτοπόν φησι τοὺς νομοθέτας πολλάκις βασανίζεσθαι. τοὺς ἢ νόμους καθ' οὓς εἰσὶ καὶ ἦσαν ἄρχοντες. καὶ πάντες, ὡς ἐντυχὸν δοκεῖ θαι. ὅτι καιροῦ τινὸς. ἔστι γὰρ τῶν χρείαν εἰσέφερον οἱ πολιτευόμενοι νόμους. ἢ ἐν ὀξύτητι καιροῦ, ὥστε λαθεῖν. ἀπὸ ἐλάττονος τὸ ὅλον ἐπιχείρημα. ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι.) τὴν ἀρχὴν λέγει, καθ' ἣν ὁ ῥόπον τοῦτον ἠρῶντο νομοθετεῖν. διὰ τοῦτο ἢ εἶπεν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἵνα φύγῃ τὸ συκοφαντεῖν. τῇ ἀκοῇ δὲ τὸν γνώσιν ἀποδίδωσι, καὶ ἵνα μὴ δόξῃ διαβάλλειν * αὐτόν.

τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι. ὅτι δέ φησι τοσοῦτοι αἱρετικείμενοί εἰσιν, ἡμεῖς μαρτυρεῖτε. ἐξ ὑμῶν γὰρ νομοθέτας ἐκλέγεσθε, καὶ μέχρι νῦν πέρας οὐκ ἔχει τὸ πρᾶγμα, διὰ τὸ πλείστους εἶ) τοὺς ἐναντίους νόμους. συνίετε οὖν ῥόπον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ἐξέτασις τοῦ νόμου. ἐπειδὴ καὶ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος ἐστίν. πρῶτον μὲν παρ' ὑμῖν ἐν τοῖς ὁμωμοκόσιν. ὀμνυον γὰρ οἱ δικάζοντες.

πρῶτον

πρῶτον δὲ οὐ τῇ τάξει, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι καὶ τῷ κυ- A
ρωτῶν. δεῖ γὰρ προαναγνωσθῆναι τῷ δήμῳ, ἔπειτα προ-
τεθῆναι, εἶτα λαβεῖν τὸν γραμματέα, καὶ μετὰ ταῦτα
τοὺς δικάζοντας ἀκοῦσαι. πῶς οὖν εἶπε πρῶτον παρ'
ὑμῖν; οὐδεὶς γὰρ πρὸ αὐτοῦ ἄλλος ἦν, οὐ γὰρ ἐκύρουν τοὺς
εἰσφερομένους νόμους, εἰ μὴ οἱ νομοθέται, οἵπερ ἐκλη-
ρωτῶ τὸ δοκιμάζειν τοὺς νόμους. ἵνα εἷς ἦ περὶ τοῦ ὄντων
ἑκάστου νόμος. αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ δύο νόμοις περὶ ἑνὸς ἦν)
πράγματος βλαβερόν. ποιεῖ γὰρ ζητεῖν ῥήτορας ἐξαπατᾶν
διὰ τοῦτο τοὺς ἰδιώτας. ἑνὸς γὰρ ὄντος τοῦ νόμου, οὐκ ἠ-
δύναντο ἐξαπατᾶν τοσοῦτον. πρόσθεν γὰρ ἐπωνύ-
μων.) ἀνδριάντες ἦσαν τῶν ἡρώων, ἀφ' ὧν καὶ αἱ φυλαὶ
ἐπώνυμοι ἦσαν. καὶ ὃ προσαξιν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐχύον-
το. παρ' οἷς ὁ βελτίωτος νομοθετεῖν προετίθει. ἵνα πάν-
τες ἀθλιώτατοι ἴδοιεν, πότερον αἱρεσιμῇ ἢ οὔ. ἐν ὀπισθίῳ δὲ
τύπῳ εἰσήκεισαν. τοῦτον δ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.) τῷ δήμῳ λέγω. ἐκεῖ γὰρ σωθήσετο ὁ ὄχλος. δυεῖν δὲ ἐγίνοντο ἑ-
κάστου μηνὸς ἐκκλησίαι. ἀναγινώσκετο ὃ τῷ δήμῳ ὁ νό- B
μος, ἵνα πάντες ἀκούσωσι, καὶ ὁ βελτίωτος αἱρεῖτο.

ταῦτα νομοθετῇ.) οὐχ ὅτι ἐν τῷ δήμῳ ἐνομοθέτουν,
ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νομοθετεῖσθαι ἐάσω. δύο γὰρ ἁμαρτίαι ζητοῦ-
σι. * εἰς μὲν γὰρ τὸν χρόνον, ὅτε γὰρ τὸν ἀρίστην χρόνον γράφεται. ἕτερος δ', ὅταν αὐτὸς ὁ νόμος καλῶς ἔ-
χῃ, καὶ ἐναντίως τοῖς παλαιοῖς. τὸν οὖν καὶ τὸν χρόνον
πῶς διεξέρχεται. οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς τότε ἐπείσθητε.) ἵνα
καὶ δικαίως δόξωσιν ἠπατῆσθαι, τοῦ λεπτίνου λάθρα
πεισθέντος αὐτόν, καὶ αὖτις ἦ μόνον τὸ ἔγκλημα.

ἡμεῖς δ' ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι.) τὰ δίκαια ἐγράψαμεν
ἐν τῷ νόμῳ ἡμῶν φησί. καὶ παρεισφέρομεν πολλῷ
κρείττονα τούτων. λάβε καὶ λέγε.) ὅπως τὸν νόμον ἦλθε,
πληρώσας τὸν καὶ τὸν χρόνον. πρῶτον μὲν ἀ τούτου που
νόμου.) μέρη, ἃ γὰρ ὅλον. ἀλλὰ τὰ κακῶς ἔχοντα * αἰτει-
σφέρει λύων ἕτερα ἃ πέπεικε. τὰ γὰρ ἐξῆς λέγε.) οὐκ αὖτις
τοῦ νόμου λεπτίνου. ἀλλὰ μὴ τὸν ἐκείνου, τὸν ἑαυτοῦ λέ- C
γ' ὁ δημοσθένης. προσέχετε ὦ ἄνδρες δικασταί.) παρ-
ῥᾴδιον παρέξειν αὐτοῖς ἀκριβῶς ὑπισχνεῖσθαι.* ἃ γὰρ αὐ
καὶ λαθεῖν ἐπιχειρήσασι. τοῦτο μέν ἐστιν ἐν τοῖς ἔσω νόμοις.)
τὸ τοὺς ὑπερβάντας ἔχειν τὰς ἀρωγάς.

πρὶν τοῦτο γένηται.) τὸν ἐναντίον νόμον. μαρτυρίαν δὲ,
κατηγορίαν. ἑτέρου κελεύοντος νόμου μὴ πρότερον πε-
θέναι νόμον, πρὶν τὸν ἐναντίον λύσῃ. καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο.)
θέλει εἰπεῖν ἄξιος τιμωρίας. εἰ γὰρ ὁ νόμος ἦν κα-
λὸς, τὸν ἐναντίον δ' οὐκ ἦν, κατ' αὐτὸ τοῦτο ἁμαρτά-
νει. ἀλλ' ἐκ ὧν νῦν ὁρᾶτε.) ἀφελόμενον. ἔστω γὰρ βέλτιον. σα-
φὲς δὲ τοῦτο ἐν οἷς ἐξῆς ἐγχειρεῖ δίδωσι φορμίωνα τῆς
ἀτελείας. ὅπως ἀκούσεσθε τὰς δωρεὰς λέγει, ἃς ἔδωκεν ὁ
δῆμος. καὶ πρόφασις δικαία. ἐν ᾧ γὰρ εἰσέφερον νόμον
οἱ πρὸ ἐμοῦ δημοσθένει, τοὺς ἀναξίους δοκιμασθέντας κρίσει
ἀφαιρεῖσθαι. ὁ νόμῳ ὡς ἔοικε.) ἐκ ἔμελλεν οὖν συμβλάπ-
τεσθαι ἡ πόλις. ἡ γὰρ κρίσις τοὺς ἀναξίους ἐστέρησε τῆς
ἀτελείας. ἀκούετε ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ καταμανθάνε-
τε.) ἀναγνοὺς τὸν οἰκεῖον νόμον, ὃν δείκνυσιν ὡς ἔστιν ἀκό-
λουθος τῷ περὶ μικροῦ προσχεθέντι νόμῳ. εἶτα πίθησιν
ἀνυποφόρατον, περὶ τὸν παρ' αὖτις εἰσαγόμενον νόμον.
λέγει γὰρ ἐξαπάτης ἕνεκα προσγεγράφθαι τόνδε τὸν νό-
μον, ὡς φησι λεπτίνης, δυνάμει πολλῇ χρώμενος. ἵνα γὰρ
καὶ τὰ ἀντίδικον συνομολογούμενα λάβῃ, περὶ τὸν ἔπαινον τοῦ νεῦν αὐτεισφερομένου νόμου, τοῦτον τὸν τρόπον
μετεχειρίσατο. οὔτε αὖ λέγει δεῖξαι δυνήσεται.) κἂν ἀναγκασθῇ φησιν, οὐκ ἔξει ὅπου δεῖξαι. ἅπαντα γὰρ
τῆς ἀληθείας. ἃ δὲ περὶ τοῖς θεσμοθέταις.) τοὺς εἰσάγοντας τὰς γραφὰς, καὶ προδιαγινώσκοντας.

Primum.) Non ordine, sed dignitate & autoritate. Recitanda.n.primùm est populo, deinde proponenda, deinde scribæ danda, ac tum demum audienda iudicibus. Quomodo igitur dixit. Primùm apud vos? nemo enim ante eos erat alius, aut confirmabat rogatas leges, præter legumlatores, qui sortitò deligebantur ad probandas leges.

Vt vna de vnaquaq.re sit lex.) Idipsum enim si vna de re sint binæ leges, afficit vt homines indocti decipiantur ab oratoribus: qui, si vna lex esset, non vsque adeò possent fallere.

Ante Eponymos.) Statuæ erant heroum, à quibus nomina tribus habebant, ex mandato Apollinis erectæ. Apud eos, qui volebat ferre legem, proponebat, vt omnes Athenienses viderent vtrum placeret néc ne. stabant autem in illustri loco.

Eam autem in conciombus.) Apud populum, ait. Ibi enim multitudo conueniebat. Tres autem conciones habebantur, populóque lex recitabatur, vt omnes audirent, & qui vellet, refragaretur.

Ea sanciat.) Non quòd apud populum legem ferrent: sed ponitur pro, legem ferri sineret. Duobus autem modis leges violantur: alter pendet à persona, cum lex extra constitutum tempus scribitur: alter, cum ipsa vitiosa est, & contraria legibus veteribus. Nunc igitur in persona versatur.

Neque enim vobis tunc persuasum est.) Vt non mirum videatur, eos deceptos esse, cum Leptines clàm eam tulerit, & eius solius sit crimen. Nos autem Athenienses.) Iusta, inquit, scripsimus in lege nostra, & surrogamus ista longè meliorem. Cape & lege.) Ad legem venit tractata persona. Primùm quæ in ista lege.) Partes, non totam: malis enim abrogatis, rogat & sancit aliam.

Dic ea quæ sequuntur.) Non Leptineæ legis, sed Demosthenicæ, quam post illius legem recitat.

Animaduertite iudices.) Fidenter hortatur eos, vt diligenter considerent: neque enim latere studet.

Hoc est in receptis legibus) Vt benemeriti sua præmia teneant.

Antequam hanc abrogasset.) Contrariam legem,

Testimonium.) Accusationem: alia lege iubente, ne quis ante legem ferat, quam contrariam abrogarit. Ob idipsum etiam.) Dicere vult, supplicio dignus. Nam etsi lex bona esset, & contrariam non soluisset, tamen eo deliquisset. Sed non in eo, quem nunc hic.) Aphepsion: si enim est melius. Est autem ex eo perspicuum, quòd postea sponsorē cōstituit Phormionem legislationis.* Leptinem irrita reddere munera quæ populus dedit. Et iusta causa.) Sua enim lege Demosthenes iis qui iudicati essent indigni præmium eripiebat. Non lege vt iste.) Nihil igitur incommodi rediturum erat ad rem publicam. Iudicium enim eripiebat indignis immunitatem. Auditis iudices, & intelligitis.) Recitata sua lege, ostendit eam esse consentaneam legi paulo ante exhibitæ Deinde ponit obiectionem aduersus à se rogatam legem. Ait enim, decipiendi causa scriptam esse legē, vt dicat Leptines: in quo Demosthenes magna calliditate vtitur. Vt enim aduersarij confessionem eliceret ad laudem eius legis quę nūc rogatur: hac eam ratione tractauit.

Nec si dicet, demonstrauerit.) Etsi frontem perfricuerit, ostendere non poterit. vincitur enim à veritate. Quæ autem apud Sexuiros.) Eos qui accusationem introducebant, & antè diiudicabant,

hi enim violatarum legum actionem dabant. De A
prę iudiciis igitur loquitur: solent enim extra iudiciũ
sæpe quædam dicere. Esse enim imposturæ.) Anti
thesis ex lege, non à tota materia. Antithesis enim à
causa omnino est: sed ὑποφορὰ medium tenet anti-
theseos, & antipiptontos. Particeps enim est & ora-
tionis & causæ, ex qua oritur antipipton. ἀντίπτωτον
enim ex tractatione orationis emergit, non causæ;
hoc est, materiæ. Pars igitur vtraque est antitheseos.
ἐξαπάτης Atticum est pro ἀπάτης syllaba ἐξ propter
emphasin maiorem accedit. Ego verò nostra.) Om-
nino enim abrogata vetere, ea quæ substituebatur, fie
bat rata. Hoc igitur dicit, etsi nos noluerimus, cum eã
scriba iam habeat, vos ratam facietis. Lex enim erat,
de omni lege quæ abrogabatur, * fieri oportere iu-
dicium, aut accusari eam latam. Eum qui legem con-
tràferret. Leptines igitur dicebat, vereri se, ne sua le-
ge abrogata, suam & ipsi legem inducerent, & habe-
re fortasse nollẽt. Ipse autem ait, etiãsi nolemus, co-
gemur. Iam.n. introducta est per scribam, præsertim
cum lex esset, vt is qui legem abrogaret, & nullã sub-
stitueret, puniretur. Ego, Phormio.) Hinc perspicuum
est, Aphepsionem esse qui legem roget, vt etiam su-
prà annotauimus. Nam si ipse Phormio rogaret, nõ
idem sponsor esset. Quemuis alium.) Sponsorem vult
dicere. Ipse cape legem & fer: & ne dubita, quin nos
eam laturi simus. Est enim profectò lex vobis. Ne e-
nim dicat, Spondes quidem te laturum eam, sed non
fers: respondet, At sunt leges, quæ puniant impostо-
res. Hæc scribunto.) Scribunto, nos spondere princi-
pibus * ministrorum scripto. Illud certè fabula non
est.) ferre legem per Leptinẽ: sed veritas. aut, ὁ λόγος
pro, non curæ est.

Ipse ferat.) Sic quidam acceperunt, suo periculo
suam legem confirmet, si sibi fidit. Mihi verò Athe-
nienses.) Lenis est sententia, coniuncta tamen etiam
cum acrimonia. Nam dicere, cum leges Solonis aut
non legisse, aut non intellexisse, non est alienum ab
insectatione. Ac mihi per deum.) Affectu allicit eum.
Aut non legisse leges Solonis, aut non intellexisse.)
Vt alterum sit socordiæ, alterum insciti tiæ. Si non
legisti: negligentia est: si legisti, sed non intellexisti:
tardo es ingenio. Licere dare sua.) Argumentum à
minore. Priuatim enim quisque Repub. est minor.
Ait autem absurdum esse, cum Solon suas cuique
opes liberas fecerit, à Leptine rempub. quę maior sit,
suo iure spoliari. Non vt fraudaret genere proxi-
mos.) Iure cognationis & hæreditatis. Fiebat enim is
cui pecunia donabatur, ferè cognatus animo, sic etiã
genere non coniuncti, studium suum declarabunt, &
beneficiis afficientur. Atqui & illa è laudatis.) Solo-
nis lex vetabat vlli mortuo maledicere, tametsi quis
à liberis eius irritaretur, & contumelia afficeretur.
Tu verò, inquit, ipsa re malefacis? ille verbis vetat, tu
etiam factis: ille non amicis, sed in vniuersum inter-
dixit cuiquam maledici: tu verò iis ipsis qui bene me-
riti sunt, malefacis. Hoc quoque argumentum est à
minori. Quorum nihil illis conueniebat.) Bene me-
ritis. Sed omnino seriò & festinanter qui-
dam renunciauit.) Obiectio est à consuetudine,
quæ est lex illiterata. Diuiditur enim ius in scri-
ptum, & non scriptum. * E nonscripto igitur oc-
currebatur. Diximus autem initio duplex esse ius,

ὅτι τὴν τῶν ἀθεσμίων γραφὴν εἰσῆγον. λέγει οὖν πρὸς
τοὺς ἀντιδίκους. εἰώθασι γὰρ ἔξω τοῦ δικαστηρίου πολλάκις
λέγειν τινά. ἔφη γὰρ ἐξαπάτης.) ἀντίθεσις ἐκ τοῦ νόμου,
οὐ τῆς ὅλης ὕλης. ἡ μὲν γὰρ ἀντίθεσις, ἐκ τῆς ὑποθέσεως
πάντως ἐστίν. ἡ δὲ ὑποφορὰ, μέση τῆς ἀντιθέσεως καὶ τοῦ
ἀντιπίπτοντος. μετέχει γὰρ καὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ λόγου,
ἐξ οὗ τὸ ἀντιπίπτον. τὸ γὰρ ἀντιπίπτον, τῇ ἐργασίᾳ τοῦ λό-
γου συμβαίνει, οὐκ ἐκ τῆς ὑποθέσεως, λέγω δὴ τῆς ὕ-
λης. μέρος οὖν ἀμφότερα τῆς ἀντιθέσεως, τὸ δὲ ἐξα-
πάτης, ἀττικὸν ἀντὶ τοῦ ἀπάτης. φησὶν ἐμφασιν δὲ μείζο-
να ἡ ἀθέτησις. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν τῇ ἡμετέρᾳ.) πάντως
γὰρ λυθέντος, ὁ εἰσφερόμενος ἐγίνετο κύριος. τοῦτο οὖν
φησὶ κἂν ἡμεῖς μὴ θέλωμεν, ἔχοντος αὐτὸν ἤδη τοῦ γραμ-
ματέως, ὑμεῖς κυρώσετε. νόμος γὰρ ἦν πάντα τὸν εἰσφε-
ρόμενον ὅτι * κείσθω τυχὸν. ἢ ὅς γε καταγορεῖ * ἤδη
κειμένου. τὸν γὰρ αὖ τεισφέροντα νόμον.) λεπτίνης οὖν
ἔφασκε δεδιέναι, μὴ λυθέντος τοῦ νόμου, μὴ μεταγράψωσι
τὸν ἑαυτοῦ, ἴσως μὴ βουλόμενοι ἔχειν αὐτόν. ὁ δέ φησι,
κἂν μὴ θέλωμεν οὐ δυνησόμεθα. εἰσῆκται γὰρ ἤδη διὰ
τοῦ γραμματέως. ἄλλως τε καὶ νόμος ἦν τὸν λύοντά τινα
νόμον, καὶ μὴ ἀντεισφέροντα, κολάζεσθαι. ἐγὼ, φορμίων.)
ἐντεῦθεν δῆλον ὡς ἀφεψίων ἐστὶν ὁ τὸν νόμον εἰσφέρων
ὡς καὶ αὖθις ἐπισημηνάμενος. εἰ γὰρ ἦν αὐτὸς φορμίων, οὐκ
ἂν ὁ αὐτὸς ἐγγυητὴς ἐγίγνετο. εἴ τινα βούλεται ἐγγυώ-
μενον. θέλει δὲ εἰπεῖν, αὐτὸς δέξαι τὸν νόμον, καὶ θὲς, καὶ
μὴ ἀμφίβαλλε, ὡς ἡμεῖς οὐθήσομεν. ἔστι δὲ δήπου νό-
μος ὑμῖν. ἵνα γὰρ μὴ εἴπῃ ὅτι ἐγγυᾷ θεῖναι αὐτὸν, οὐκ
εἰσφέρεις ὦ. λέγει, ὅτι ἀλλ' εἰσὶ νόμοι οἱ τοὺς ἀπαθῶντας
κολάζοντες.

ταῦτα γραφόντων.) γραφέντασαν ὡς ἐγγυώμεθα τοῖς
ἄρχουσι. τῷ ὑπηρετῷ ἐγγεγράφως. ἐκεῖνό γε οὐ λό-
γος.) τὸ δεῖσθαι θεῖναι τὸν λεπτίνειον τὸν νόμον, ἀλλ' ἀλή-
θεια. τὸ δ' οὐ λόγος, αὐτὴ τοῦ οὐ δὲ φροντίς.

C αὐτὸς θέτω.) οὕτως ἐδέξαντό τινες, ὅτι ὑπόθωνον
ἑαυτὸν καθεστῶσας, κυρωσάτω τὸν ἑαυτοῦ, εἰ θαρρεῖ αὐ-
τῷ. ἐμοὶ δ' ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι.) ἀδικὸν μὲν τυγχά-
νει τὸ ἐνύπνιον. προσείληφε δὲ καὶ τὸ πικρόν. τὸ γὰρ μὴ
ἀγεγωνέναι λέγειν τοῖς σόλωνος, ἢ μὴ συνεῖναι. οὐκ
ἀπήλλακται τοῦ πλεκτικοῦ.

καί μοι προὶς διός.) τῷ ἤθει δηλεάζει αὐτόν. ἢ οὐκ
ἀγεγωνέναι τοὺς σόλωνος νόμους, ἢ οὐ συνιέναι. ἵν' ᾖ
τὸ μὲν τῆς ῥαθυμίας, τὸ δὲ τῆς ἀνοήτου. ἢ γὰρ οὐκ ἀπέ-
γνως δι' ἀμέλειαν. εἰ δ' ἀναγνοὺς, οὐκ ἐνόησας, ἀνοητὸς εἶ
κατὰ φύσιν. ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ.) ὅπερ χείρημα ἐκ τοῦ
χάτωνος, ἰδίᾳ γὰρ ἕκαστος τοῦ κοινοῦ χάτων. λέγει ὅτι
ἄτοπον, εἰ ὁ μὲν σόλων ἐξουσίαν ἐνὶ ἑκάστῳ δέδωκε τοῦ
ἑαυτοῦ. σὺ δὲ τῷ πόλιν τῷ μείζονα σεσείκεις τοῦ ἑαυ-
τῆς. οὐχ ἵν' ὑποστερήσῃ τοὺς ἐγγυητὰς τοῦ.) τῆς συγ-
γνοίας καὶ τοῦ κλήρου. ἐγίνετο γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς δόσεως
τοῦ χρημάτων χεδὸν συγγνὼς τῇ γνώμῃ. εἶτα καὶ μὴ
τοῦ χάριν σωφρονοῦντες φιλοτιμήσονται καὶ διεργετι-
θήσονται. ἢ μὴν καὶ κἀκεῖνα τοῦ καλῶς δοκοῦντων. (ὁ σό-
λωνος νόμος ἀπηγόρευσε, τοὺς τεθνεῶτας ἅπαντας λέ-
γειν κακῶς· κἂν ἐρεθίζηταί τις ὑπὸ τοῦ παίδων τοῦ τε-
θνηκότος ἰδεζόμενος. ὁ δέ φησιν ἔργῳ σὺ κακῶς ποιεῖς. ἐκεῖνος μὲν γὰρ λόγῳ κωλύει. σὺ δὲ καὶ ἐν ἔργοις. κἀ-
κεῖνος οὐ τοὺς φίλοις, ἀλλ' ἁπλῶς ἀπηγόρευσε μὴ δυσφημεῖν τινά. σὺ καὶ τοὺς διεργέτας αὐτοῖς ἀδικεῖς. ὅπερ χεί-
ρημα δέ ὅτι καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ χάτωνος· ὧν οὐδὲν ἐκείνοις προσῆκεν.) τοῖς διεργέταις.

πάνυ τοίνυν ἀπροσδόκητος ἀπήγγελεν.) ἀντίθεσίς ἐστιν ἐκ τοῦ ἔθους, ὅπερ ἐστὶν ἄγραφον νόμιμον. διαιρεῖ δὲ τὸ νό-
μιμον εἰς ἄγραφον καὶ ἔγγραφον. ἐκ τοῦ οὖν ἀγράφου αὐτέπεσεν, ἤγουν ὃ ἐξαρχῆς ἦν. διπλοῦν αὐτὸ τὸ νόμιμον,

κῆ

κῆ τὸ εἶδος τῆς διπλῆς θεωρηματικῆς. οὐκοῦν τὸ διπλοῦν ἐδήλωσε διὰ τῆς ἀνεξετάστως τοῦ νόμων, καὶ διὰ τοῦ ἔξωθεν ἀδιαγνωσθέντων. ὡς οἱ μὲν, * κατηγοροῦσι, τὸν νόμον τὸν Λεπτίνου. οἱ δὲ, συμφωνοῦσι τοῦ δημοσθένει. δείκνυσι δὲ οὐδὲν ἧττον διὰ τοῦ ἀντιθέσεων. τὸν μὲν γὰρ, ὡς τὸ οἰκείου νόμου κεκίνηκε. τὸν δὲ δευτέραν νεῦ, τὸν ὡς τὸ Λεπτίνου νόμου. ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ νόμου καὶ αὐτη. εἰ καὶ ξένα, καὶ λακωνικὰ, καὶ θηβαῖων τὰ νόμιμα εἶ) δοκεῖ. θαυμασὴ ἡ μεθοδος. ὥσπερ γὰρ ἡγεμονεύοντος Λεπτίνου, καὶ μηδαμοῦ δυσχερῶς λυπκῶν ἀδαδειγμάτων, οὕτω μνήμιν πεποίηται λακωνικῶν καὶ θηβαίων. ἡ δὲ λύσις, ἐκ διαφορᾶς, ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ πολιτεία παρ ἡμῖν καὶ ἐκείνοις. εἰς δύο δὲ διεῖλε τὰς λύσεις, εἰς τε τὸ, κῆ λακεδαιμονίοις θεῖτερον. ἔπειτα εἰς τὸ, κῆ θηβαίοις δεύτερον. ἐπειδὴ γὰρ κῆ ἐν ταῖς λύσεσιν ὧν τις διαφορὰ θεῖ τε τὰς πολιτείας καὶ τὰς ποιότητας τῆς θεσπώπων. ὠναγκάσθη διπλαῖς ταῖς διαφοραῖς χρῆσθαι. ἑτέρα μὲν ὅτι λακεδαιμονίων, ἑτέρα δὲ ὅτι θηβαίων. καὶ τὸ οἰκεῖον ἀποδέδωκεν ἑκατέρα ποιότητι. ἐοίκασι μὲν γὰρ θεῖς μὲν θηβαίοις δυσμενεῖς ἔχειν. θεῖς δὲ τοὺς λακεδαιμονίους, οἰκείως. ἀεὶ γὰρ κῆ τῆς καιρῶν, καὶ τῆς θεσπώπων, καὶ χρείαν δεῖ σοχάζεσθαι. ἐπειδὴ πλάτων, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, καὶ τὸν ὀλιγαρχίαν, καὶ τὸν πολιτείαν τὸν λακεδαιμονίων τῆς δημοκρατίας θεκρείνουσι, καὶ τῆς παρ ἑτέρους κρίσεως ἐμνημόνευσε. μάλιστα μὲν ἀπολείξας ἐν τοῖς φρώτοις καλλίσῖν τὸν δημοκρατίαν. εἶτα καὶ τὸ κῆ συγχώρησιν. εἰ ἄρα καὶ κῆ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα φανεῖη βέλτιω. ἀλλ' οὖν γε τύχης ἕνεκα τὰ τῆς ἀθλιωτάων κρείττω.

αὐτὸ γὰρ τοῦτο φρώτον ὃ νεῦ οὗτοι ποιήσουσι.) συγκεχυσικὸν νόημα. παρέχωκει γὰρ τοῖς δικασὰς διατούτων ἐντεῦθεν, ἵνα βεβαιώσῃ ὅτι ἤκουσεν εἶτα καὶ λακεδαιμόνιοι τῆς μὲν τοιούτων. τῆς ἐθῶν τῆς παρ ἡμῖν καὶ τῆς πολιτείας.) θέλει δὲ εἰπεῖν ὅτι τιμῶσι μὲν λακεδαιμόνιοι, οὐχ ὁμοίως δὲ ἡμῖν, ἐπειδὴ οὐδὲ ὁμοίως πολιτεύονται. αἳ ἀπεύξαιτ' ἄν.) τὰς παρ ἐκείνων τιμάς. κρεῖττον γὰρ τυραννὶς ἡ τιμή.

τὰς μὲν καθ' ἕκαστον ἐάσω.) σοφίζεται θεῖς τὸ λυσιτελοῦν ἅπαντα. ἦσαν γὰρ παρ ἐκείνοις στέφανοι, καὶ στήσεις ὥσπερ καὶ παρ ἀθλιωτάοις σαφεῖς.

χρεῖσιαν.) ὄνομα ἀρχῆς ἴδιόν λακεδαιμονίοις, εἰς ὃν ἔρχονται οἱ καλὰς βιοῦντες, καὶ γέροντες οἱ μετέχοντες, ἀπὸ τῆς πυίης τῆς ἡλικιῶν. ἴδιον δὲ χῶν ἑαυτὸν εἶναι κρή.) ἴδιόν λακεδαιμονίοις ὡς πολιτεύονται. δεσπότης δὲ τῆς πολλῶν.) αὐτὴ τὴν ἀρχὴν δεσπότης εἶπεν. ἐξ οὗ ἐμφαίνει δουλείαν. βαρὺ δὲ ὄνομα ἴδιόν ἀθλιωτάοις ἡ δουλεία. ἐξ ἧς δὴ θείας γὰρ ἡ δημοκρατία γωρεῖζεται. μῆ τῆς ὁμοίων.) μῆ τῆς ἄλλων ἀρχόντων. στέφανοι ἢ κῆ ἀτέλειαν.) οὐ τοὺς στέφανους ἢ τὰς στήσεις ὁ Λεπτίνης ἐμέμφετο, ἀλλὰ τὸν ἀτέλειαν, ἵνα λυθῇ. ¶ ταῦτ' ἀμφότερα ὀρθῶς ἔχει. ¶ τὰ παρ ἡμῖν κῆ τὰ ἐκείνων. πῶς ἂν δικαίως ἀνῶ τὸν τῆς λακεδαιμονίων πολίτειαν, ἐνταῦθα ἐπαινεῖ. ἐκεῖ μὲν, ὡς θεῖς τ' ἑαυτ' συγκρίνων πολιτείαν διέβαλεν. ἐνταῦθα δὲ, ὡς θεῖς τὸν αὐτῆς λακεδαιμονίων ἐπαινεῖ. ἢ δύνοια δὲ φησιν ἐκεῖ, ἐκ τ' εἶ) πάντας τοὺς ἀρχοῦντας ἴσους. ἐνταῦθα δὲ, ἐκ τοῦ λαμβάνειν τὰς ἀξίας τιμάς. ἐκὼν ὁ τὰς τιμὰς ἀφαιρῶν, ἐοὐκ αἱρεῖ τ' πολίτειαν. κῆ μὲν κῆ θεῖ γε τοῦ μηδὲ θηβαίους.) ζητήσειεν ἄν τις τίνος χάριν ἡ αὐτάθεσις εἶχε μῆ τῆς λακεδαιμονίων ὁμοῦ καὶ θηβαίοις, ἐν ᾧ τῇ λύσῃ δημηγορικῶς λέγει; ὅτι διὰ τὸν τῆς θεσπώπων ποιότητα, ἐκ ἠδύνατο ἐξετάζων ἀμφοτέρους εἰπεῖν.

A pro ratione duplicis ſtatus negocialis. Eam igitur duplicem rationem ſignificat per legum declarationē, & per ea quæ extrinſecus lecta ſunt: alios accuſare Leptinæ legem, alios aſſentiri Demoſtheni: idq; per obiectiones eodem modo oſtendit. Alteram enim pro ſua lege mouit, alteram nunc pro Leptinea lege. Eſt enim à lege & ipſa: etſi peregrina & Laconica, & Thebanorum inſtituta eſſe videntur. Mirabilis autē eſt & ipſa tractatio. Quaſi enim coarguatur Leptines, & nequaquam copiam habeat exemplorum, ad refutandum pertinentium: ſic mentionem fecit Laconicorum & Thebanorum. Refutatio ſumpta eſt à diſcrimine. Non eadem apud nos eſt forma reipublicæ, quæ apud illos. Bifariam autem diuiſit refutationem: primùm in Laconicam, deinde in Thebanā. Quia enim & in refutationib. erat diſcrimen quoddam, & in forma reipublicæ & qualitatibus perſonarum: coactus eſt duabus differentiis vti, alia de Lacedæmoniis, alia de Thebanis: & ſuam cuique proprietati tractationem adhibuit: quòd Athenienſes inimici Thebanis, Lacedæmoniis amici eſſe videantur. Sēper enim temporum & perſonarum & neceſſitatum habenda eſt ratio. Quia Plato & alij multi oligarchiā & Rempublicam Lacedæmoniorum Democratiæ præferunt: etiam iudicij aliorum mentionem fecit, cum in primis demonſtrarit, pulcherrimam eſſe Democratiam. Deinde conceſſionem adidit, tametſi ex ratiocinatione illa præſtare viderentur: at propter fortunam Athenienſia eſſe meliora. Idipſū enim primum quod iſti nunc faciunt.) Sententia ad excitandū odium parata. Per hæc enim incitat iudices, * vt cōfirmet ſe audiſſe. Deinde & Lacedæmonij talia.) inſtituta noſtratia, & Rempublicam. Hoc autem dicere vult, honorem habent Lacedæmonij, ſed nō perinde vt nos, quia non eandem habent Reipublicæ formā. Quos deprecetur.) Illorum honores, qui parum abſunt à tyrannide. Singulos omittam.) Callidè ad ſuam vtilitatem trahit omnes. Erant enim apud eos etiam coronæ & alij honores, vt & apud Athenienſes, euidentes. Senatum.) χρεῖσια nomen magiſtratus apud Lacedæmonios, in quem leguntur qui honeſtè vixerunt, & ſenatores dicuntur ab honore ſenectutis. Cū ſe præbuit qualem oportet, Si ita ſe geſſetit, vt Lacedæmoniorum Reſpublica poſtulat.

Dominus eſt multitudinis.) Pro princeps, dominus dixit, quo ſeruitutem indicat. Inuiſum autem eſt apud Athenienſes nomen ſeruitutis. Libertas enim popularis imperij nota eſt. Cum ſui ſimilibus. Cū aliis principibus. Coronæ & immunitates. Non coronas & epulas publicas reprehēdebat Leptines, ſed immunitatem, vt abrogaretur.

Et hæc vtraque rectè ſe habent.) & noſtratia & illorum inſtituta. Cum autem ſuprà Lacedæmoniorum Rempublicam perſtrinxerit, hic eandem laudat. Illic in comparatione vt ad ſuam Rempub. perſtrinxit: hic eam conferendo ad ipſos Lacedæmonios laudat. Illic beneuolentia conflatur, inquit, ex eo quòd omnes principes ſunt pares: hic ex eo quòd qui digni ſunt honorib. potiūtur. Proinde qui honores tollit, Rempub. tollit. Iam quod nec Thebani.) Queri poteſt, cur, cū obiectio ad Thebanos ſimul & Lacedæmonios referatur: refutatio ſit diſtincta? Reſpondemus, id fieri propter perſonarū qualitatē, quòd in examinādo non potuit vtrarumq; facere mentionē.

Verum opinor.)Non verbo duntaxat, sed etiam reuera.Si modò est optandum.) Dum imprecatur hostibus ne benemeritis honorem habeant: simul etiã suos hortatur,tumvt id vitium fugiant, tum vt contrarium faciant.Eius porrò rei naturam vehementer improbat,cum id ambigat,an hostibus sit imprecãdum. Tum autem hostes erant Thebani, tempore belli Phocensis,cum Philippus adhuc humilis esset. Natu post id bellum amicitia quædam inter eos fuit, Elateam Philippus ocupasset,Bœotiæ oppidum:* & Coroneam atque Orchomenum, cognatas eis ciuitates,diripuisset.Oratione, vt legibus sancitum ius est.)Nam Thebani armis ius postulant:nos oratione & iure.illos feliciores.) Ob propriam Rerumpublicarum rationem.Nam tametsi rationibus.) Dicere vult Etsi Lacedęmoniorum communi sensu potiora sint instituta(ferè omnes enim eam,vt Aristocratiã, celebrant)tum, cum fortuna instituta nostra magis foueat (est* vt in Philippicis ait, felicitas potior ratione)hac magis est vtendum.

Contra hæc.)instituta.Quoniam Plato & alij quidam veterum, præferunt Oligarchiam Lacedæmoniorum Democratiæ.ideo recurrit ad Fortunam.

Neq; per quæ magni illi sunt.)Dicere vult,si quis instituta Lacedæmoniorum huc transfert,quibus Oligarchiam illi continent, occideritis eum. In hoc membro hyperbatum est. Etiam occidere.) Hoc est, Cum occidere velletis eũ qui inde aliquid huc transferret:eum qui ea sustulerit,per quæ Respublica augetur,eum inquam, qui præmia tollit, ob quæ de ea tuenda certant,nõ punietis?Est eis in promptu quædam ratio.)Rursus translatione vtitur,Obiectio autem à moribus sumitur,non iã alienis, quã refutauit: At si non vis, inquit imitari Lacedæmonios, aut Thebanos,at maiores imitare. Soluit autem obiectionem à maiorib.ortam,instantia,dicens:non puto istam orationem dictu esse iustam,aut vtilem.Deinde per sequentia probat,& Lysimachi exemplo,eam rationem esse falsam.Nihil eis tale tribui solitum.) Introducitur hoc simpliciter,sed callidè ab eo sumitur.* nihil tale consequebantur,sed quædam.At Demosthenes Nihil ait,vt rem atrocem faceret.

In statuis Mercurialibus.)Ligna aut saxa quadrangula erant,quibus immpositа erat supernè Mercurij facies:infrà,vbi lata erant,inscriptiones continebãt.

Hęc vobis legetur inscriptio.)Hactenus obiectio.

Si quis enim eos indignos.) Ait enim,ne maiores quidem honorem habuisse.Multum certè abest.)Lõgè,inquit,aliter se res habet.

Ad res non conuenientes.) Ad non veras. Asperas est necesse videri orationes.)hoc est, infames & malas.Cum enim veritatem oppugnare non posset,cõfugit ad mores quosdam,& maiores, quos per mendacium criminatur.

Vt verò res ipsa est.)Fuerunt multi boni viri: non vt iste ait, nemo: & respublica bonis honorem habuit,& certamen fuit,illis bene merentibus,his gratiam referẽtibus.Verùm honores & cætera omnia.) Ne tempore mutatus esse honos solus videatur, sed etiam cæteræ res omnes.Hoc autem dicere vult:tum etiam moribus habitum esse honorem benemeritis. Quòd si eo tempore immunitas non fuit, at alij honores tum fuerunt. Ego sanè dixerim.) Quod dicit huiusmodi est: Quicquid bene meritus volebat, id consequebatur à Republica.

ἀληθὲς οἶμαι.)ἢ μόνον εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ μὴ ἢ ἀληθείας.

εἰ ἄρα δίκαιον ἦν.) δι' ὧν κατεύχεται τοῖς πολεμίοις μὴ τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας, ἀλλὰ τοὐναντίον τοὺς ὁμοφύλους προτρέπει φεύγειν τοῦτο, ποιεῖν δὲ τὸ ἕτερον. σφόδρα δὲ κακίζει τὴν φύσιν τοῦ πράγματος. ὅπου γε ἀμφιβάλλει καὶ ὅλως ἐν ἔθει ἦν δίκαιον εἶναι αὐτό. τίνι καῦται δὲ ἐχθροὶ ἦσαν Θηβαῖοι ὅτε τῷ φωκικῷ, ὅτε καὶ φίλιππος ἦν ἐπὶ ταπεινοῖς. μετὰ δὲ τὰ φωκικὰ ἐδόξαν καὶ φιλίαν τινὰ ἔχειν. ὅτε καὶ τὴν ἐλάτειαν φίλιππος κατέλαβε τῆς βοιωτίας, τοῖς δὲ συγγνώμης, ὅτε κωμῳδούμενοι, καὶ ὀργιζόμενοι ἐξίλασμα ἐποιήσαντο. λέγω μὴ τοὺς νόμους τὰ δίκαια.)ὅτι Θηβαῖοι μὲν ὅπλοις ἀπαιτοῦσι τὰς δίκας. ἡμεῖς δὲ λόγῳ καὶ τῷ δικαίῳ ἄμεινον ἐκείνων. βέλτιον ἀεὶ ἐκείνων πεφύτευται, μὴ δὲ τὸ ἴδιον τῆς πολιτείας.

εἰ δὲ καὶ μὴ λογισμόν.)θέλει εἰπεῖν εἰ μὴ τὸν κοινὸν λογισμὸν ὑπερβάλλει τὰ τῆς λακεδαιμονίων (κεδὲν δὲ πάντες πιστοῦσιν ὡς ἀριστοκρατίαν αὐτίκα) ἀλλ' ἐπείδη ἡ τύχη ἡμῖν πλέον συναίρεται ἐν οἷς ἔχομεν (* δεύτερος δὲ ὁ λογισμὸς τῆς εὐτυχίας, ὡς καὶ ἐν τοῖς φιλιππικοῖς φησι) χρηστέον ταύτῃ μᾶλλον.

ὧδε τὰ τοιαῦτα.) τὰ νόμιμα. ἐπειδὴ πλάτων καὶ ἄλλοι τινὲς τῆς παλαιᾶς φρονείνουσι τὴν ὀλιγαρχίαν τῆς λακεδαιμονίων τῆς δημοκρατίας, δι' ἃ τοῦτο ὅλως τῷ τύχῃ ἔδραμεν. οὐδὲ δι' ὧν μὲν ἐκεῖνοι μεγάλοι.)θέλει εἰπεῖν ὅτι τῆς εἰ τὰ τῆς λακεδαιμονίων ἄριστα ἐνταῦθα ἔθη, δι' ὧν ἐκεῖνοι τὴν ὀλιγαρχίαν συνέχουσιν, ἀποκτενεῖτε αὐτόν. ὑπέρβατον ἡ πίθησι τὸ κώλον.

κἂν ἀποκτείνω.)αὐτὴ τῇ καὶ ἀποκτεῖναι αὐ θέλειν τὸ μεταφέρεντά τι τῆς ἐκεῖ ἐνταῦθα. εἶτα τὸν καταλύοντα δι' ὧν ἡμῖν αὔξεται ἡ πολιτεία, λέγω δὴ, τὸν τὴν δημοκρατικὴν ἀφαιρούμενον, δι' ἧς ἀμιλλώμενοι αὔξουσιν αὐτήν, οὐ κολάζετε. ἔστι τοίνυν τις φορτικὸς λόγος.)μεταληπτικῷ κέχρηται πάλιν ἡ δὲ αἰτίθεσις ἐκ τῆς ἐθῶν. οὐκέτι δὲ τῆς παρ' ἄλλοις. ἔλυσε δὲ ταύτην. ἀλλὰ φησὶν, οὐ βούλει μιμεῖσθαι τοὺς λακεδαιμονίους, ἢ τοὺς Θηβαίους. ἀλλά γε τοὺς προτέρους. λύει δὲ τὴν ἐκ τῆς ἐθῶν αἰτίθεσιν ἐνστὰς λέγων. οὐχ ἡγοῦμαι τὸν λόγον τοῦτον εἶ) δίκαιον λέγεσθαι, οὐδὲ συμφέροντα. εἶτα συνίστησι δι' ἧς ἑξῆς, καὶ τῆς κῆ λυσίμαχον, ὅτι ψευδὴς ὁ λόγος.

οὐδενὸς ἠξιοῦτο τοιούτου.) εἰσῆκται μὲν ἀφῃρῶς, παρούσης ὃ αὐτὸ ἔχειν.* οὐδενὸς ἀπεστύγχανον, ἀλλὰ παρῆν. ὁ δὲ φησιν, οὐδενὸς ἵνα δ εἰνοποιέσῃ τὸ πρᾶγμα.

ἐν τοῖς ἑρμαῖς.)ξύλα, ἢ λίθοι τετράγωνοι ἦσαν, ἔχοντες ὄψιν ἑρμοῦ ἐπάνω. κάτω ὃ ἐν τῷ πλάτει τὰ ὀνηρήμματα. τὸ θ' ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ὀνηρήμμα. ἕως τούτων ἡ αἰτίθεσις. εἰ μὲν ἀναξίους εἶναί τις φησί.)φησὶ γὰρ ὅτι οὐδὲ οἱ πρόγονοι ἐτίμων. οὐδὲ ὀλίγου δεῖ. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. πάνυ φησὶν ἀφέσηκεν.

ὅτι μὴ προσήκοντα πράγματα.) ὅτι μὴ ὄντα ἀληθῆ, δυσχερῆς ἀνάγκη φαίνεσθαι τοὺς λόγους. αἰτίᾳ δυσφήμους καὶ κακούς. οὐχ εὑρίσκων γὰρ τῇ ἀληθείᾳ μάχεσθαι, καταφεύγει, καὶ εἰς ἔθη τινὰ καὶ τοὺς προγόνους οἷς ἐγκαλλύει ψευδόμενος. ὡς ὃ τἀληθὲς ἔχει.)ἦσαν πολλοὶ ἀνάξιοι. οὐχ ὥσπερ οὗτός φησι μηδένα εἶ). καὶ πόλις ἐτίμα τοὺς ἀγαθούς. καὶ ἐν ἀμιλλα τῇ μὲν ἐ ποιοῦντων, τῇ ὃ ἀμειβομένων. αἱ μὲν τοι τιμαὶ καὶ τὰ ἄλλα πάντα.) ἵνα μὴ ἡμεῖσθαι τῷ χρόνῳ μόνῃ ἡ τιμὴ δόξῃ, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ πράγματα. θέλει ὃ εἰπεῖν, ὅτι καὶ τότε τοῖς ἔθεσιν ἐτίμων τοὺς εὐεργέτας. οὕτω ὃ ἐν τότε ἡ ἀτέλεια. ἕτεραι ὃ ἦσαν. ὅτι φήσαιμι ἂν ἔγωγε.) ὃ λέγει, τοιοῦτόν ὄζει, ὑπὲρ ἐμοῦ φησὶ θελῆσαί τι καὶ μὴ λαβεῖν παρὰ τῆς πόλεως τὸν εὐεργέτην.

ἀπὶ λυσιμάχῳ δωρεαί.)ἀ εἰσεἰδου τῦ δικαίου ἰῶ υἱός. τῦ δὲ πάππου ἦν τὸ ὄνομα. δεδώκασι ᾗ αὐτῷ ταύτ᾽ τίνι δωρεὰ δι᾽ ἐκεῖνον. ἐπειδὴ τοίνυν ὅσα ἐκαείσαντο αὐτῷ, ἧττο τῆς τ᾽ ἀνδρὸς δόξης ἰῶ, ἵνα μὴ φανῇ ἡ πόλις μικρότερον τῶ᾽ εὐεργεσιῶν τιμῶσα τὸν υἱὸν αὐτῦ, εἰσήγαγε οὐδὲν δ᾽ ποιήσαντα τίνι πόλιν, ὡς κ᾽ τίνι ἰσορίαν ἐχομένῳ, πλὴν ὅτι ἀεισεἰδου ἰῶ υἱός. καὶ τ᾽ο ᾗ ἐκρυψεν. ἵνα μὴ πολλὰ πάνυ εὐεργετήσαντι, δοκῇ ἡ πόλις τοσαῦτα δεδωκέναι. κἠ τούτων ψήφισμά ἐ᾽στιν ἀλκιβιάδ8.) ἀξιοπίστου ἀνδρὸς κἠ οὐδὲν ᾧ᾽ς χάριν ποιουῦτος. ἵνα γ᾽ δὲ μὴ ἀπάτησῃ τί οὖν εἰ ἀπατηθεὶς ὁ δῆμος ἐπίσθη δοῦναι ὑπό τινος, μισθὸν λαβόντος, ἀλλ᾽ τῦ ᾧ᾽ρσέθηκε τὸν ἄνδρα τ᾽ μέγιστον, καὶ μεγίστου φρονήματος· ὃς οὐκ ἂν ἔγραψε τοιῦτον, οὐ πφυκὼς κολακεύειν, εἰ μὴ σφόδρα ἐθαύμασε τὰ ὑπ᾽ αὐτῦ γιγνόμενα. νυῦ δ᾽ ἀπορήσει.)ὡς δύνοις ὦν, ἐπηύξατο ἀπορεῖν τίνι πόλιν.

καὶ τί πὶ οὐκ ἂν οἴεσθε.)τῆ᾽ ἐχόντων τ᾽ ἀτέλειαν. ἐχ ὅλον, ἀλλὰ τὸ τρίτον μέρος λαβεῖν, ἧς τότε μείζονα ἐδωρήσαντο. ὅπ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.)λύσας κατὰ ἔνστασιν, λύει κ᾽ αὐπαράσασιν, ἐντεῦθεν ἀρξάμενος. *ἐγύμνωσε ᾗ ἐνταῦθα τίνι αἰτίαν φανερώτερον.

ἑτερόν τι τᾶτ᾽ αὖ εἰπὲ.)οὐχ ὅπ οὐκ ἔδοσαν· ἀλλ᾽ ὅτι κατ᾽ ἄλλον τρόπον. εὖ γ᾽ δ᾽ ἔχεις δεῖξαι ὅπ οὐκ ἐτίμων παντάπασι. εἰ τοίνυν μήτε λυσίμαχον.)ἐντεῦθεν ἤρξατο τ᾽ αὐπαράσεως. σωῖ᾽ς ἔχει γ᾽ δ᾽ αὐτῷ. τί μᾶλλον οἷς ἔδομεν νυῦ.) εἰ καὶ μηδένα ἐτίμησαν οἱ πρόγονοι κατά τι νυῦ δ᾽ οὖ᾽ ἀφαιρῇ δικαίως οὓς ἐτίμησας, καὶ ὁ δεδωκὼς πάλιν ὕστερον ἀφαιρούμενος; οἱ μὲν γ᾽ πρόγονοι, οὐ δεδώκασι, κἠ συγγνώμης ἔχουσι. ὑμεῖς ᾗ δόντες, μηδὲν ἀδικήσαντας ἀποστερεῖτε. ἵνα ᾗ μὴ αἰτιάσῃ, ἀλλ᾽ ἀφαιροῦμαι αὐτ᾽. κακὸς γ᾽ ὤφθη πρὸς τὸν εὐεργέτην· δι᾽ τ᾽ο πρὸς ἀρτάζει, καὶ λέγ4, μηδὲν ἐγκαλοῦντες. καίτοι τό γ᾽ αἰσχρὸν ὁμοίως.)εἰ κἠ μιμήσεσθε τοὺς προγόνους, ἁμάρτήσετε πάλιν. τῦ γ᾽ αἰσχροῦ οὐκ ἀπήλλαχθε· κἂν ὦσιν ἐκεῖνοι οἱ C προϋπάρξαντες· ὅμως οὐ συγχωρῶ, ἔπεσθαι ὑμᾶς τοῖς προγόνοις. τοιοῦτον δ᾽ ἔργον, ἀχαρισίας γνώρισμα, μὴ προσθῖ φησι καταδείξητε. ὅπ νυῦ ὁμωμοκότες.)μεμνῆσθώ φησιν ὀφείλετε, ὅπ δικάσειν ὠμόσατε κ᾽ τοῖς ἀθηναίων νόμοις· οὐ κ᾽ τοῖς τ᾽ λακεδαιμονίων, ἢ ἄλλων τινῶν. οὐδ᾽ οἷς ποτε ἐχρήσαν᾽ο οἱ πρῶτοι τ᾽ προγόνων· ἀλλὰ καθ᾽ οἷς ἐλαβόν φησι, τουτέστι, κ᾽ τοῖς νῦν ὑπάρχουσι. πρῶτοις ᾗ λέγ4 τ᾽ προγόνων, τοὺς ἀρχαιοτάτους, κἠ προσθῖ ὧν αὖ οἱ νόμοι μὴ ὦσιν. ὅσα ᾗ νόμοις ἐχ ὥρισται, ταῦτα κ᾽ τ᾽ καιρὸν κἠ δίκαιον λογισμὸν, ὠμόσατε δικάσειν.

τὸ τοίνυν τῆς γνώμης.)οἷον σωλάβατέ φησι τ᾽ νόμον λεπτίνου, τῷ κοινῷ δικαίῳ. εἰ δεῖ τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, ὁ κοινὸς λόγος σκοπείτο. αὐτεξετάσατε ᾗ αὐτὸν τῷ ἀφαιρουμένῳ τοὺς εὐεργέτας νόμῳ. τίνι ἀτέλειαν. δίκασον αὐτός. ὅπ ψηφίζεταί ᾗ ἵνα γένηται ὁ ῥήτωρ, κοινὴ τῆς φύσεως φωνή. τᾶτο γ᾽ ἡ φύσις βούλεται κ᾽ κοινὴ, τὸ τιμᾶν τούτοις.

ταῦτα τοίνυν αὐτοί τε ποιεῖτε.)τὰ ὁμολογούμενα καλὰ πᾶσι πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ ἀπαντεῖ φύσις. αὐτοὶ δ᾽, ἢ πρὸς σχολὴν τ᾽ λεπτίνου, ἢ ὅτι πλέον ἐχέτωσαν τῶν ἄλλων φρονήσεως οἱ ἀθηναῖοι.

ὀργίζεσθι αὖ μήτις φῇ ποιεῖν.) μὴ δυσφήμως χρὴ μνησθῆναι τῶν προγόνων· ἵνα αὐτὸ συσήσῃ τὸν λόγον. ὁ ᾗ, μεθοδεύει τᾶτο καλῶς καὶ ὅπ ἕτερον ἄγ4. οἶμαι τοίνυν κἠ τοῦτον τὸν λόγον.)ἀπὸ τῦ ῥητῦ αὐτίθησιν κεκίνηκεν. ἀλλ᾽ ἔξεσί σοί φησιν εἰκόνας σχεῖν καὶ σίτησιν, καὶ στεφάνους, καὶ ἕρμας, καὶ ἔσται ταυῦτα. λύει δὲ τῷ συμβησομένῳ, κ᾽ τὸ ἀκόλουθον. εἰ ἄπιστον ἡ ἀτέλεια ἰῶ ἀφηρημένα

A Lysimacho præmium.)Aristidæ iusti filio, qui aui nomen habebat, atque ei præmium id dederunt propter illum. Sed quia quæ donarunt illi, minora erant viri gloria: ne Respubl. videretur minus quam pro magnitudine beneficiorum honoris habere filio: in duxit eum qui nihil in Rempublicam contulisset, vt ex historia habemus, nisi quòd erat Aristidę filius. atque id ipsum occultauit, ne pro maximis beneficiis ei Respublica tantula dedisse videretur. Et his de rebus extat decretum Alcibiadis)Fide digni viri, & nihil ad gratiam facientis. Ne enim obiiceretur, Quid verò si adductus est populus à mercenario aliquo oratore, & deceptus vt daret? propterea adiecit, virum maximum, & maximi animi, qui nihil tale scripsisset (cum natura esset alienus ab assentatione) nisi facta eius vehementer fuisset admiratus. Nunc abūdabit.)Vt bonus ciuis vota adiecit, vt Respublica iterum floreret opib. At quémnam non putatis./eorum qui habent immunitatem, non totum, sed tertiã partem accepturum? Loco immunitatis.)Qua maiora nimirum illi donarunt. Moris igitur fuisse Athenienses.)Postquam per instantiam soluit, adiicit etiam contentionem ab hoc initio, & causam hic apertius tractat.

B Aliud id iam fuerit.)Non quòd nihil dederũt, sed quòd alio modo dederunt. Non enim potuis ostendere, eos nihil dedisse prorsus. Quod si neq; Lysimachum.)Hic oritur ἀνθυπαράσασιν assentitur enim ei. Eóne magis quibus nunc dedimus. Tametsi nemini honorem habuissent maiores vlla ratione, nũc tamẽ nullo iure eos spoliares, quibus honorem habuisti, eripiendis iis quæ dederas. Nã si maiores non dederunt, merentur veniã. Vos verò qui dedistis, cur insõtes spoliatis? Ne verò sibi occurreretur, Sed eripio ei quia malè tractauit benefactorem: ideo præoccupat, ac dicit nihil conquerentes. Quanquã turpitudo est eadem.)Tametsi enim maiores imitemini, rursus de linquetis: à turpitudine non recedetis. Et tamẽ si illi exempli autores fuerint, concedo vt maiores imitemini. Tale facinus, ingratitudinis indiciũ, ne (inquit) primi designetis. Vos nunc iuratos.)Meminisse, inquit, debetis, vos iurasse pronunciaturos ex Atheniẽsium legib. nõ ex Lacedæmoniorum, aut aliorũ quorundam. Neque ex iis quib. aliquando sunt vsi primi.)Iis quas accepistis, inquit, hoc est, nunc receptis. Primis.)Maiorum antiquissimis. Et quib. de reb. leges non extant.)Quę autem legib. definita nõ sunt, de iis iuraturos, inquit, vos pro tempore, & ex æquo & bono iudicaturos. Æquũ igitur.)Veluti cõiũgite, inquit, Leptinę legem cum æquo & bono: Vtrũ benè meritis honos sit habendus, sensus communis consideret: & cum eo conferat, qui bene meritis immunitatem lege eripit: ipse iudica. Sed iudicium suum interponit, vt oratoris verba sint communis Naturę vox. Hoc enim natura communis iubet, honorẽ his habendum esse. Hęc igitur & ipsi facite.) Quæ omnium mortalium confessione honesta sunt natura postulat. Et ipsi.)Ad discrimen Leptinę, aut quid maiori debeant esse prudentia, quam cæteri Athenienses.

Succensete si quis feciſſe neget.)Non cũ infamia maiorum est faciẽda mẽtio, vt suam cõmẽdet oratione. At ipse hoc bene tractat, & ad alium refert. Arbitror autẽ & hãc orationem.)A scripto mouet obiectionem: At licet, inquit, tibi dare imagines & victum, & coronas, & statuas, & qui sunt eiusdem generis. Hanc refutat à futuro euentu ex consequenti: Si incerta erit immunitas quam eripuimus:

incerta nimirũ erunt & cætera præmia. Deinde ab absurdo:deinde iisdem dignabuntur præmiis,& qui parua,& qui magna beneficia in rempublicam eon tulerunt.

Hoc excepto.) scilicet immunitate,iis qui digni sint,non omnes à lege honores ait eripi.

Quæ se Reipublicæ relinquere ait.)scilicet vt do net.Etiam reliquos.)Si quid alicui eripitis,etiam reliqui honores fient incerti.Quæ prius aliquib.data.) Nulla,inquit,fides erit præmiorum. Quod si abstuleritis,etiam fidem perdidistis.Neq; enim fides tibi habebitur,cum eripueris.Iam si nihil incommodi.) Dicere vult,tametsi quod dictum est, non noceret, perfidiam dico:at nocebit alterũ,quod faciet vt pardonum benemeritis omnibus tribuatur,erepta immunitate.Aut enim non honorẽ habebit iis qui omnino digni videbuntur,pro dignitate(si enim*tantũ esset præmium post immunitatẽ,ingrata fieret vrbs) aut paritate luxuriabit. Ac magnorũ beneficiorũ.) Hoc dicere vult,absit vt magnis beneficiis egeat respublica. In magnis enim malis ea cognoscũtur.His enim opus est iis,qui maxima beneficia conferant. Ac tametsi occasio inciderit,nemo facilèr eperietur. Duo autem magna per hoc efficit.Nam & de futuris terrorem incutit,& obscurè cõsolatur,eos non multis daturos.*Sustulisti enim præmium,propter quod omnes certabant.Distinguẽdi igitur sunt honores.) Non pares esse debent, sed diuersi,vt pro dignitate cuique honos habeatur.Verum pro quibus.)Qui cũ immunitate etiam aliis bonis spoliantur, dicent: si cętera nobis relinquis,etiam immunitatem relinquito.Nam vt benemeritis,& hanc illa tribuisti,proinde vtraque relinquito.

Alij fallere.)Qui solam immunitatem acceperũt, dicent,Falsò profitetur se relinquere. Neque enim quicquam nobis relinquit,cum abstulerit eam, quã solam habuimus.Itaque aliis modis alios violat.Ne igitur,dum illos accusas.)Quos dicis indignos esse.

Quam autem acutissimam.)Quia maximè probabilis est oratio de sacris,& cũ autoritate adduci potest anteuertit,& eleuandi causa callidissimam nomi nat.Oritur aũt obiectio à iusto:cũ iustũ,quod gen' est,conplectatur & diuina & humana sed in refutatione conuellit obiectionis callliditatẽ.Distingit enim,qui sacri sumptus appellandi sint,quæ munera publica.λεῖτον veteres vocabant publicum.vnde λειτεργεῖν seruire reipub.dicebant.vnde etiam λεία fit, id est,præda,res illæ quę hostiliter direptę in publicum cõferuntur.ait autem iniquissimum esse & iniustissimum,ea quę data sint eripi.Non enim graue esse,non dare præmia,sed ea quę datasint,eripere,& sub nomine deorum tale conari facinus,id verò esse indignissimum.Vt autem constet non esse idem, sacrorum habere immunitatem,& publicorum.) A discrimine & distinctione hic incipit,& comparationem etiam à lege sumptam adhibet,tanquã Leptines alia scripserit,alia dicat,& probationẽ ex scriptura Leptinę petit,propterea; iterum ei opus fuit eius recitatione legis,quæ nunc accusatur.Ac prius ius refertur ad eos qui per iniuriam acceperunt:quidam,inquit,acceperunt,qui digni non sunt præmio. Hic aliud ius est eorum qui munera publica obeunt. quia prius ius ex qualitate eorum considerator, qui acceperunt:præsens hoc ius,ex qualitate Reipublicę.

Dicent hęc ad sacra pertinere omnia.) Sacri sumptus dicuntur , ea quę sacris impenduntur.

A ἄπιστοι δηλονότι ☾ αἱ λοιπαὶ δωρεαί· ἔπειτα ἄτοπον, ὅτι τ αὐτῆ τιμῆ ἀξιοῦσι τοὺς μεγάλα καὶ μικρὰ τὴν πόλιν εὐεργετηκότας. πλὴν τούτου.)πλὴν τῆς ἀτελείας. Τοὺς ὄντας ἀναξίους φησὶν οὐ πάντας ἀφαιρεῖται ὁ νόμος.

ὥσπερ ὧν μὴ τῇ πόλει καταλιπεῖν.)ὥστε χαρίζεσθαι.

καὶ τοῖς ὑστάτοις.)ἐάν τινα ἀφελησάτω τι, καὶ αἱ λοιπαὶ ἄπιστοι γένοιντ' ἂν δωρεαί. ἵνα προτέρων τινὰ δόντες.) οὐδεμία φησὶ πίστις τῆς δωρεῶν* ἥπτου δοθῆναι.ἐὰν οὖν ἀφέληται, καὶ τὴν πίστιν ἀπωλέσατε.οὐ γὰρ πιστευθήσεται ἡμῖν σωθέντα γάρ.

B ἔτι δ' εἰ μηδὲν ἔμελλε.) Θέλει εἰπεῖν ὅτι εἰ καὶ τὸ προειρημένον οὐ βέλτιον, λέγω τὸ τῆς ἀπιστίας, ἀλλὰ τὸ ἕτερον ὃ ποιήσει τὴν ἴσην δωρεὰν πᾶσι διδόναι τοῖς εὐεργέταις, ὅτι τὴν ἀτέλειαν ἀφῃρημένοι ἦσαν. ἢ γὰρ οὐ τιμῶσι τοὺς πάνυ ἀγαθοὺς ἀξίως (οὐ γὰρ ἴσην τηλικαύτην δωρεὰ μὴ τὴν ἀτέλειαν) ἀχάριστος ἐγίγνετο ἡ πόλις, ἢ ὑβρίσετ' ἂν ἴσῳ. μεγάλων μὲν οὖν εὐεργεσιῶν.)Θέλει εἰπεῖν, μὴ γένοιτο μεγάλων εὐεργετῶν χρήζειν τὴν πόλιν.δεῖ γὰρ τῶν μεγάλων κακῶν,οὗτοι γνωρίζονται· ὅτι χρεία ἐν τούτοις μείζων εὐεργετῶν.εἰ δ' καὶ γένοιτο καιρός, οὐδεὶς ῥᾳδίως εὑρεθήσεται.δύο δ' ἐστὶ τούτου αἰτία μεγάλα,καὶ φοβεῖ περὶ τ μέλλοντος,καὶ ὠδαμυθεῖ) λεληθότως,ὅτι ὁ πολλοῖς δώσετε* ἀφείλου γὰρ τὴν δωρεάν,δι' ἧς πάντες ἠμιλλῶντο.δεῖ δέ νιν μεμνῆσθαι τὰ τῆς τιμῆς.) ἵνα μὲν ἴσως, ἀλλὰ διαφόρους ἵνα ἕκαστος ἀξίως τιμᾶται.

ἀλλὰ μὴν ὥσπερ γε.)οἱ ἔχοντες μὲν τῆς ἀτελείας καὶ ἄλλας δωρεάς,ὑποστρόφως λέγουσιν ὅτι,εἴπερ τὰς ἄλλας ἡμῖν καταλίπῃς, ☾ τὴν ἀτέλειαν καταλίπε. ὡς δὴ πεποιηκόσι γὰρ,δέδωκας κἀκείνην καὶ ταύτας. οὐκοῦν ἀμφότερα καταλίπε.

C οἱ δ',φενακίζειν.) οἱ δ',μόνον τὴν ἀτέλειαν εἰληφότες, φάσκουσιν,ἀπατᾷ ὡς καταλείπει. οὐδὲ γὰρ ἡμῖν ἀφῆκεν, ἀφείλετο γὰρ ἣν μόνην εἴχομεν. ὥστε δι' ἑτέρων ἑτέρους ἀδικεῖ. μὴ τοίνυν δεῖ μὴν τοῦτον κατηγορεῖν. ἀλλ' ὧν λέγει,ὅτι ἀνάξιοί εἰσιν.οὐ τοίνυν κακουργότατον.) ἐπειδὴ πιθανώτατος ὁ περὶ τῶν ἱερῶν λόγος, καὶ καινὸς ἐπάγεται, φθάσας διέβαλε κακουργότατον ὀνομάσας. ἔστι δ' ἀπὸ τοῦ δικαίου ἡ ἀντίθεσις εἶχε τὸ δίκαιον γένος ὄν, περιέχει καὶ τὰ περὶ τὸ θεῖον καὶ τὰ ἀνθρώπινα.δικαιοῦσι δὲ ἐν τῇ λύσει,τὴν τῆς ἀντιθέσεως πανουργίαν. δύναιτο γάρ τινα μὴν χρὴ καλεῖν ἱερὰ ἀναλώματα,τίνας δ' λειτουργίας. λεῖτον δ' σκάλουν οἱ παλαιοί, τὸ δημόσιον. ὅθεν λειτουργεῖν, τὸ εἰς τὸ δημόσιον ἐργάζεσθαι ἔλεγον.ὅθεν καὶ λεία λέγεται, ἡ ὥσπερ τῶν πολεμίων εἰς τὸ κοινὸν τῶν δικαιοπραζόντων ὠφέλεια. φάσκει δὲ δεινότατον εἶ) καὶ ἀδικώτατον, τὸ ἀφαιρεθῆναι τὸ δεδομένον. οὐ γὰρ τὸ μὴ λειτουργεῖν δεινόν, ἀλλὰ τὸ τῶν δεδομένων ἀποστερεῖσθαι. καὶ ὅπερ ἐπ' ὀνόματι τῶν θεῶν τὸ δεινὸν ἐργάζονται· τοῦτό ὅτι τὸ δεινότατον.εἶτα ἐκ διαφορᾶς καὶ αἱρέσεως ἐντεῦθεν ἀρχέται· ὅπου οὐκ ἔστι τὸ αὐτὸ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν καὶ λειτουργιῶν.ἐν ᾧ καὶ τὸ συγκεκριμένον, ἀπὸ τοῦ νόμου λαμβάνει. ὡς ἕτερα μὲν γεγραφότος Λεπτίνου,ἕτερα δ' λέγοντος.καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἐκ τῶν γεγραμμένων περὶ Λεπτίνου λαμβάνει. καὶ διατέτατο πάλιν ἐδεήθη τῆς ἀναγνώσεως τοῦ νῦν κατηγορουμένου νόμου. τὸ μὲν οὖν πρότερον δίκαιον,τὴν ἀναφορὰν εἰς τοὺς εἰληφότας ἀδίκως ἔχει, τίνες εἰλήφασι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἄξιοι τῆς δωρεᾶς. ἐν ταῦτα δὲ ἕτερον δίκαιον ὄζει,τὸ πρὸς τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων.ὡς τὸ μὲν πρότερον δίκαιον, περὶ τὴν ποιότητα τῶν εἰληφότων θεωρεῖσθαι.τὸ δὲ νῦν δίκαιον,περὶ τὴν ποιότητα τῆς πόλεως. ἐρῶσιν ὅτι ταῦτα ἱερῶν ὄζει ἅπαντα.)ἀναλώματα λέγεται, τὰ εἰς τὰ ἱερὰ ἀναλισκόμενα. τὰ δ'

τὰ ἄ ἄλλα, λειτουργίαι καὶ χορηγίαι, ξόπον τινὰ εἰς τοὺς θεοὺς ἀναλίσκονται. οὐδεὶς ἂν ἰῶ ἀτελὴς τούτων τῶν ἀναλωμάτων. διατίθετο σοφίζεται λεπτίνης, καὶ φησὶ, μὴ δεῖν διδόναι ἀτέλειαν τῶν ἱερῶν λέγων.

ἐγὼ δ' οὐ τὸ μὴ τινας.) καὶ συγχωρῶ λέγων, σωζέχει διὰ τοὺς θεούς. ἵνα μὴ δόξῃ ἔραχύς. θέλει δ' εἰ πεῖν, εἰ καὶ ἱερῶν ὁ δῆμος ἀτέλειαν ἐθέλει διδόναι, οὐ χρὴ ἀντιλέγειν ἐγὼ θεῶν αὐτὸν ποιῶν.

εἰ δὲ ἄ καὶ μηδὲν ἄλλον ἔχουσι ξόπον.) ἐπειδὴ δὲ ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ ἀδύνατον δείξαι ὅτι καλὸν τὸ καθ' φιλοῦσιν ὅτι τοὺς θεοὺς, ἵνα αἰδοῖ τούτων, νικήσωσιν. οἷα μηδ' ἂν ἐπ' ἀνθρώπῳ φεαχθέντα. (ὁ λέγει, τοιοῦτον αἰ εἴη. ὁ φεάτλων ὅτι ὀνόματι τῶν θεῶν τι, τοιαῦτα ὀφείλει ποιεῖν, ἵνα τὰ φεαχθέντα μὴ ὅτι ἀνδρῶν πονηρότατον, οἷς ἔθος πλημμελεῖν, ἔχοι λαβὼ διαβολῆς. τοιαῦτα ἦ λεπτίνης εἴρηκεν ὡς ὑπὸ τ νόμων. καὶ τοι εἰ ἰῶ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν.) εἰ ἀτελεῖς τοις ἀφ' ἁρμοδίου εἶπεν, οὐδεὶς δ' ἀτελὴς τῶν ἱερῶν ἀναλωμάτων· εἶπες δέ τινας ἀτελεῖς· πῶς ἱεραὶ αἱ λειτουργίαι. Πρῶτον μὲν τῆς στήλης.) Στήλη ξύλον, ἢ λίθος τετράγωνος. εἰς ὃν ἐγγράπτο τὰ τῶν δωρεῶν. ἀκούετε τῶν ἀντιγράφων.) καταισθάνῃ, ὅτι ἀεί εἰσιν αἱ λειτουργίαι αἳ) ἱεραί, ὡς λεπτίνης σοφίζεται). καλῶς.) καλῶς ἔχει. μὴ ἀναγινώσκει πλείονα. γράψεις ὅπως αἱ οἱ πλούσιοι.) λεπτίνης ἔγραψε διὰ τούτου τὸ νόμου, ἵνα λειτουργήσωσιν οἱ πλούσιοι. μηδένα ἐᾶ) ἀτελῆ φερέγραψεν.) εἰ οὖν ἱερῶν εἰσιν οὐδεὶς ἂ ἀτελὴς τούτων· ἀφωρισας ἂ τοὺς ἐφ' ἁρμοδίου· οὐκ ἄρα ἱερά, ἀλλὰ ἐγκύκλια καὶ κοινά. τέλος ἂ τὸ ἀνάλωμα. τὸ ἀναλίσκειν ἂ εἰς τὰ ἱερὰ, λειτουργεῖν ὄζιν.

ἡδέως δ' ἂν ἐγωγε.) εἰς ἄπορον αὐτὸν ἄγει· εἰ γε ἱεραὶ αἳ) λειτουργίαι· οὐδεὶς ἂ τῶν τούτων· δέδωκας ἂ σὺ ἀτέλειαν· πῶς εἰπὲς συγκλείει γὰρ αὐτὸν, ἀπάγων εἰς ἄπορον.

ἢ ἐκείνους.) τοὺς φεογόνους τοὺς δεδωκότας. τίνος; ἢ τῶ μεδικίου.) παίζει, τοὺς τυραννοκτόνους φησὶν, ἐκ ἀπαγτὸς μὲν τὸ μεδίκιον γελοῖον ἂ τὸ τοιοῦτο. ἐν ᾧ τοσούτῳ τὸ πλῆθος ὄπ.) ἐν ᾧ διαστήματι, ἐκ τοῦ ἡλιέως τὴν ἁρμόδιον. καὶ ὅμως οὐδεὶς ἐλειδύρησε τούτων. ὥστε τούτων εἶχον ὧν σὺ λέγεις ἱερῶν ἀτέλειαν· καὶ μάρτυρεῖ πᾶς ὁ χρόνος τοῖς λόγοις.

οὔτ' ἐνεχθεὶς αὐτοῖς.) ποτὲ φεοβληθεὶς χορηγεῖν αὐτοῖς δέδωκεν ἐκείνοις τ ἑαυτ οὐσίαν, ὥσε λειτουργεῖν, εἶχον δὲ ἀτέλειαν. οἷς ἐκ ἀκουστέον.) λεγομένοις ταῦτα ἐκ ἀκουστέον· αὖ τἀναντία λέγειν τούτοις τολμήσωσι, μὴ ἀκουέτε.

ἔτ τίνων ἴσως ὑπούεγοντες.) τὸ μὲν ὑπούεγοντες, ἀντὶ τ ὑπασύεγοντες. ἔστι δ' ἡ αἰτίασις αὖτη πάλιν ἀπὸ τ ποιότητος τῶν εἰληφότων. διαφέρει ἂ, τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀορίστως τινὰς αἰτιᾶσθαι τ εἰληφότων. ἐνταῦθα ἂ, κατ' ὄνομα διαῤῥήδην φεοήχθη, ὅτι μεγαρεῖς & μεσσηνίοι. ὅπερ κατ' εἶδος ὄζι. μαστίγια, καὶ οἱ ποιηροί.) μαστίγων ἄξιοι, δοῦλοί φησι, καὶ οὐδὲ οὗτοι χρηστοὶ, ἀτέλειαν ἔχουσι. λεπτίνης ἂ ἔλεγεν, ὅτι καὶ δοῦλοι καὶ μεσσηνίοι ἔχουσιν ἀτέλειαν. ὑπούεγοντες ἂ.) οἷον εἰς ἐδάφος ἕλκοντες καὶ διαβάλλοντες· ὑδὲν ἀληθὲς λέγοντες. μέμνηται ἂ καὶ τ ὀνομάτων. οἶδε γὰρ ὅτι οὐ βλάπτει αὐτ. ὅτῳ, μὴ ψήφισμα νόμος.) διὰ τοῦ νόμου ψήφισμα. σύνομος γὰρ ἐδίδου ψήφισμα τ δήμου. ὅμοιον γὰρ νόμῳ. φεόξενοι.) οἱ ὑποδεχόμενοι ἀλλήλους ἐν τ ἑαυτ πόλεσιν. ἦσαν ἂ ἰδίᾳ, καὶ κοινῇ. εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσῃ.) τοῖς καὶ δύο φησὶν αὖ ἀδικηθεὶς χαβρίας, ὅτι καὶ τῶν ἄλλων τινὰ αὐτῷ ἴσον ἐποιήσαντο πολίτην καταειθιείδῃ. καὶ ὁ μὲν ταῖς τ φεοξενίαν μόνοις ἔχον· αὐτὸς ἂ, διὰ τ τὸν ἀφαιρεθήσεται τῆς ἀτελείας. ἰῶ ἂ αὐτῷ ἀπελεύθερος ὁ λυκίδας.

Cętera verò munera & ædilitates, aliquo modo diis impenduntur. Nemo autem immunis erat illorum sumptuum. Quare argutatur Leptines, & ait: non dãdam esse immunitatem sacrorum. Ego verò dũ quosdam.) Per concessionem assentitur propter deos, nè asper esse videatur. Sed hoc dicere vult: tametsi sacrorum immunitatem dare populus vellet, non esse contradicendũ. Sic diis propendodum æquat populum. Nam si quę nullo alio modo possunt) Cũ enim humana ratione ostendere nequeant, id honestum esse: confugiunt ad deos, vt horũ verecundia vincãt.

Quæ nec ab homine facta.) Id quod dicit, huiusmodi est: quæ nomine deorum aliquis agit, is talia debet agere, vt ea nec in hominibus improbissimis, quibus delinquere moris est, ansam reprehensionis suppeditent. Talia autem dixit Leptines *tanquam à legib⁹. Atqui si posset haberi sacrorum immunitas.) Si Harmodij posteros immunes esse dicis, nemo sacrorum sumptuum est immunis. Cum autem quosdam dixeris esse immunes, quî fieri potest, vt publica munera sint sacri sumptus?

Primùm columna.) Columna, saxum aut lignum quadratum, cui inscripta erant præmia. Auditis exẽpla.) Confirmatio: Non esse munera illa sacros sumptus, vt Leptines argutetur. Bene.) Bene habet, ne lege plura. Cũ scripserit vt ditissimi.) Leptines scripsit hac lege, vt ditissimi obeant munera.

Nemmem esse immunem ascripsit.) Quòd si sacrorum sunt, quorum nemo est immunis: ipse autẽ Harmodij posteros secreuit: constat non esse sacra, sed in orbem redeũtia & communia munera. Τέλος.) sumptum. Nam in sacra conferre, publicum munus est obire. Perquàm autem ego velim.) Eò redigit aduersarium, vnde non pateat exitus, si sacræ impensæ sint munera publica. *Nemo autem extra hos. Dedisti tu immunitatem, cuius rei? dic. Concludit enim eum, in angustias redactum. Aut illos.) maiores, qui dederunt. Cuius? num vectigalis inquilinorum?) Deridet eos. Num à tyrannorum interfectoribus inquilinorum vectigal requiramus? id verò ridiculum est. Cuius, cum tantum sit elapsum.) Post obitum Harmodij. Nemo tamen eorum, publicum munus obiit. Proinde horum quæ tu sacra esse dicis, immunitatẽ habuerunt: & hoc ita esse, tota series temporum testatur. Nec cum eis designatus.) * Nemo designatus ædilis, vnquam cũ illis suas opes permutare studuit, vt obirent munera, cum haberent immunitatem. Quare audiendi non sunt.) Si his contraria dixerint, ne audite eos. Præterea fortassis perstringẽtes dicẽt.) ὑπούεγοντες, pro διασύεγοντες & exagitabunt. Rursus autem hæc obiectio sumitur à qualitate eorum qui acceperunt. Eò aũt differt, quòd initiò indefinitè quosdam culpat qui acceperunt: hic autem nominatim & apertè eloquitur, Megarenses & Messenij: quod speciale est. Verberones.) mali, improbi, verberibus digni. Serui, inquit, iique non boni, immunitatem habent. Leptines enim dixerat, etiam seruos & Messenios habere immunitatem. ὑπούεγοντες.) Deorsum trahentes, & calumniantes: & nihil veri dicentes. Meminit autem nominum etiam, quia scit ea sibi non incommodare.

Cui non decretum aut lex.) * Per legem decretũ. Plebiscitum enim legibus dabat, cum legi esset simile. Hospites.) qui se inuicem excipiunt in suis vrbib. Fuerunt autem publici & priuati.

Si non modò satis fuerit.) Duplici nomine Chabrię fieret iniuria, quòd & seruum eius ex æquo numerari inter ciues fecerunt, & cum ministet eius hospitium retineat ipse propter eum immunitate spoliabitur. Erat autem libertus eius Lycidas.

& peregrini militis dux, Vt is igitur,qui prodesse A
posset,ciuitate donatus erat.Neque enim est vel iste
vel alius.)Non quia hospes ideo id donum erat cõ-
secutus.(erant enim*etiam aliqui)sed quod sine de-
cretis nemo acceperat.Quod autem omnium maxi-
mè.)Iam ad perorationem se conuertit, confirma-
tione & cõfutatione absoluta.Distribuit autem per-
orationem in qualitatem vrbis:non decere eam,nec
esse è dignitate Athenien sium,eripere data.Qui lo-
cus est à decoro.Is autem locus adhibetur,non mo-
dò cum splendorem & decorum astruimus:sed etiã
cùm contrarium;hoc est,indecorum & turpe. Nam
vnusquisque locus ex vtraque tractari parte potest.
Hic enim à turpi & indecoro sumit argumentum.
ad id autem locum adhibuit primum illum, turpe
videri decipere benemeritos.Alterum à pugnanti-
bus.Vos,inquit,eum qui populum deceperit,punitis
si quid pollicitus,id non præstiterit. Proinde æquè
turpe fuerit,à vobis eam legem violari.Si quis enim
omnia quę Leptines dicit.) Per concessionem hoc
dicit.Si sanciatur.)*Sancita est,& eam abrogare stu B
dent.Sed & dicunt post iudicium hoc,etti lex bona
sit,inquit,illam tamen turpitudinem habebit, quod
faciet vt decipiatis eos qui bene meriti sunt. Eripit
enim præmium.Quanto autem turpius vobis.) Ob
qualitatem,sed eandem legem ad aliud atque aliud
retulit,illic ad*sponsionem,hic ad deceptionem im
postorum.Ob quod factum alios.)Nam cùm omnis
turpitudo fugienda est,tum verò illa à qua alios de-
terreas. Quam cum improbam esse scias,prohibes:
& alioqui dicere non potes, te ignorare, cum ipse
interdixeris.Ne quid eorũ quæ priuatim caueretis.)
Absurdum enim est aliquid priuatim cauere vt ma-
lum,& idem publicè admittere. Quia quod amico
dederit,nemo eripiet volens.Ob quæ consecutus sit
tenere.)Cum non sit dignus eo,quòd dignus sit ha-
bitus,cum præmio afficeretur.Verba sic ordinanda
sunt:Id accusare,ob quod consecutus est.Ex lege.)ex
cãdẽ. Erat enim scriptum:Indignis,iudicio,nõ lege,
eripienda sunt præmia.Aut latam à vobis.) Dicẽdũ C
erat,δέντων αὐτῶν. At ipse dixit,δέντας αὐτούς, vt sit ca-
sus pro casu.Cum primùm creati fuerint legislato-
res.Qui in alio iudicio confirmaturi erãt legẽ. Nũc
enim probabantur,& rationibus reddendis se obno
xios constituebant. Hoc cum obscurum videatur:
sic accipiendum est:Cum primùm respublica legũ-
latores constituerit,tum lex referatur. Erat enim cõ
suetudo ciuitatis,si opus esset ferre leges,sexuiros cõ
stituere,vt in oratione Timocratea dicit,& postulat
vt statim & è vestigio,si in anni principio legislato
res constituantur,ea lex primùm referatur apud pri-
mos legumlatores.Est autem vnicuique horum ali-
quis,vt apparet,inimicus.Quia videbãtur tulisse le
gẽ pro Republica:vt eã opinionem amoueret,ob se-
metipsos eos id fecisse dicit, vt fraudandis iis qui
immunitatem habebant,inimicos vlciscerentur. E-
rant enim immunes inimici tum aliorum,tum Lep-
tinæ.Eos qui habent immunitatem,per legem vlcis-
ci studet,inquit:& quod ipse non ausus fuit in inimi
cos,id vobis in benemeritos suadet esse committen
dum.

Non iudicio,sed lege spoliare.) Iudicium enim ve
ritatem inueniebat.Sed obiectionem è tractatione
ortam,hac sententia resecat.

At nolunt aliqui susci pere inimicitias , &
accũsare indignos.) Hanc obiectionem soluit:

ξενικῶν ἢ στρατιωτικῶν ἡγεμόνων. ὡς ὢν οὐδὲ χρήσιμος
ἔδοξε, ἠξιώθη τῆς πολιτείας. ὃ γάρ ἐστιν οὔθ' ἕδοξε ἔτ' ἄλ-
λος.)οὐχ ὅτι ἀφέξεως * ὧν ἐτύγχανε δωρεᾶς. ἦσαν γὰρ
καί τινες, ἀλλ' ὅτι αὖθις ψηφισμάτων εἵληφε μηδείς.

ὁ τοίνυν μάλιστα πάντων οἴμαι.)ἔφεται ὅτι τὸν ἐπί-
λογον ἐντεῦθεν, πληρώσας τὸν ἀγῶνα. διαιρεῖ δὲ τὸν ἐπί-
λογον,εἰς τὴν πιστοῦσαν τῆς πόλεως,ὅτι οὐ πρὸς ἀθλιωμέ-
νων καὶ τῆς ἐκείνων ἀξίας ἐστίν,ἀφαιρεῖσθαι τὰ δεδομένα.
ὥσπερ ἔστι τόπος ἀπὸ τοῦ πρεπόντος. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ πρέ-
ποντος τόπος,οὐχ ὅταν τὸ λαμπρὸν μόνον καὶ ἀνθηρὸν
κατασκευάζωμεν,ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον, τουτέστι τὸ ἀνθη-
ρὸν καὶ τὸ αἰσχρόν. ἑκάτερος γὰρ τόπος, ἑκατέρωθεν ἔχει τὴν
γυμνασίαν. καὶ ταύτῃ γὰρ ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ καὶ ἀνθηροῦ λαμ-
βάνει τὸ ἐπιχείρημα. εἰς δὲ τοῦτο ἔλαβε τὸν τόπον πρῶτον μὲν
ἐκεῖνον,ὅτι ἄτοπον τὸ δοκεῖν ἀπατᾶν τοὺς εὐεργέτας. δεύ-
τερον δὲ, τὸν ἀπὸ τοῦ μακρομύθου. ὅτι τὸ ἀπατῶντα τὸ δῆμον
πολλάζετε εἰκὸς ὑποχόμενός τι μὴ ποιήσῃ. οὐκοῦν ὁμοίως
αἰσχρὸν αὐτοῖς φαίνεσθαι παραβαίνοντας τὸν νόμον.

εἰ γάρ τις πάντα ὅσα λεπτίνης ἐρεῖ.)καὶ συνδρομὴ τοῦ-
το φησὶ κύριος γιγόμενος, καὶ τὸ κύριός ἐστι, καὶ λῦσαι
αὐτὴ ζητῆσαι. ἀλλὰ μὴ λέγουσι μὴ τὴν κρίσιν ταύτην, ὅτι
εἰ καὶ ὁ νόμος καλὸς φησίν, ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνο αἰσχρὸν ἔχει,
ὅτι ἀπατεῶνας ὑμᾶς τῆς δωρεᾶς ποιεῖ. ἀφαιρεῖ γὰρ τὴν
δωρεάν. ὅσῳ δὲ ὑμῖν τῆς ἄλλων αἴσχιον.) διὰ τὴν ποιό-
τητα τῆς ἀθλιωμένου. πρὸς ἄλλο ἢ καὶ ἄλλο ἔλαβε τὸν
αὐτὸν νόμον. ἐκεῖ μὲν, πρὸς τὴν ἐγγύην. ἐνταῦθα δὲ, πρὸς
τὴν ἀπάτην τῆς δωρεᾶς. εἰ ἐφ' ᾧ τοῖς ἄλλοις.) διὰ τὴν ποιό-
τητα τῆς ἀθλιωμένου. πρὸς ἄλλο ἢ καὶ ἄλλο ἔλαβε τὸν
αὐτὸν νόμον. ἐκεῖ μὲν, πρὸς τὴν ἐγγύην. ἐνταῦθα δὲ, πρὸς
τὴν ἀπάτην τῆς δωρεᾶς. εἰ ἐφ' ᾧ τοῖς ἄλλοις.) διὰ τὴν
δὲ τὰ αἰσχρὰ φεύγει. μᾶλιστα δὲ ἐκεῖνα ἃ μὴ ποιεῖν αὐ-
τοὺς ἐβούλεται. οἶδας δὲ αὐτὸς ὅτι πονηρὰ διὰ τὴν κωλύσῃς,
μὴ ἄλλως οὐκ ἐρεῖς, ὡς οὐκ οἶδας. αὐτὸς δὲ μὴ ἀπηγόρευ-
σας. ὅπως μηδὲν ὦν ἰδίᾳ φυλάξασθαι ἄν.) ἄτοπον δὲ ἰ-
δίᾳ μέν τι ποιεῖν φυλάττεσθαι ὡς κακόν· κοινῇ δὲ αὐτὸ
ποιεῖν. ὅτι δ' ἄν τις δῶ τινὶ φίλῳ ἑκών, οὐκ ἀφαιρεῖται
αὐτόν. ἐφ' οἷς δύρετο ἔχειν.)μὴ ὄντα ἄξιον. διότι ἠξιώθη
δὲ ἔχειν δωρεάν. ἢ ἡ συνταξις,ἐφ' οἷς δὲ ἔχειν δύρετο χρά-
φεσθαι. κατὰ τὸν νόμον.) κατὰ τὸ αὐτόν. ἐν γὰρ γεγραμμέ-
νον,τοῖς ἢ ἀναξίοις κρίσει ἀφαιρεῖσθαι τὴν πιλαν, οὐ νό-
μῳ. * ἢ δέντας ὑμᾶς.) ἀκόλουθον ἐν εἰπεῖν ἢ δέντων
αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν, ἢ δέντας αὐτοῖς. ἵν' ᾖ πρῶσις ἀντιπρώ-
σεως. ὅταν πρῶτον ψηφίσωνται νομοθέται.) οἱ μέλλοντες
εἰς ἄλλο δικαστήριον κυρῶσι τὸν νόμον. καὶ γὰρ ἐδοκιμά-
ζοντο, ἵνα δὴ δικαίους ποιήσαντες ἑαυτούς. ὡς ἀσφαὲς ἦν-
το φαίνεται. λέγει δὲ, ἐπειδὰν πρῶτον ἡ πόλις νομοθέ-
τας καθίσῃ, τότε πρῶτον εἰσαχθήτω ὁ νόμος. ἔθος γὰρ
ἐν τῇ πόλει εἰ ψηφίζοι χρεία νομοθετεῖν, * καθίζειν ἐξ,
ὡς ἐν τοῖς κατὰ τιμοκράτους φησίν. ἀξιῶν τε δύο καὶ
δοκιμασίαν, εἰ κατ' ἀρχὰς τοῦ ἔτους ψήφοιντο νομοθέται,
τοῦτον εἰσάγεσθαι πρῶτον τὸν νόμον ἐν τοῖς πρώτοις νο-
μοθέταις.

ἐστι δ' ἐκφῶ τις αὐτῷ ὡς ἔοικεν ἐχθρός.) ἐπειδὴ ἐδόκουν
ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τεθεικέναι τὸν νόμον· ἵνα αἰεὶ τὴν
ὑπόνοιαν ταύτην δι' ἑαυτοῦ φησι πεποιηκέναι τοῦτο· ἵνα
ἀποστερῶντες τοὺς ἔχοντας τὴν ἀτέλειαν, τοὺς ἐχθροὺς
ἀμυνώμεθα. ἦσαν γὰρ ἀτελεῖς ἐχθροί τε ἀλλῶν καὶ λε-
πτίνου, ἔχοντες ταύτην τὴν δωρεάν. καὶ δι' ἃ τοῦ νόμου ἀ-
μυνάσθαι αὐτοῖς ζητοῦσί φησι. καὶ ὁ αὐτὸς ἠρνήσατο κα-
τὰ τὴν ἐχθρὸν, τοῦ ὑμᾶς κατὰ τὴν δυσγενῆ πειθεσ-
κατεργάσασθαι, τὸ μὴ δικαίως, ἀλλὰ νόμῳ στερίσ-
κειν. ἡ δὲ κρίσις, ὑρίσκεται τὴν ἀληθειαν. ἀνάπαλιν δὲ ἐν τῆς ἐργασίας αἰνίσσεται τοῦτο, τῇ προκειμένῃ ἐν-
νοίᾳ ὑποτέμνεται. ἀλλ' οὐχ αἱρεῖται τις προσκρούειν καὶ κατηγορεῖν τῆς ἀναξίων. ἔλυσε δ' εἰπὼν,
ἀλλ'

ἀλλ' εἰσί τινες αὐτῷ ἐχθροὶ τῶν τὰ μέγιστα δυναμένων ἐν τῇ πολιτείᾳ. ἵνα κἂν αὐτὸς μὴ πίσῃ, ἀσθενεῖς ἢ καὶ οὐχ οἷοί τε ἐξελέγχειν· προσέθηκε καὶ τὴν ποιότητα τῶν ἐχθρῶν.

δι' ὑμᾶς ἀθεῶς.) δέον τοὺς δυνατωτάτους παρ' αὐτῷ. ἀθεῶς δὲ, πολλοὺς. ἵνα ᾖ κἀκεῖ τὸ πλῆθος τὸ ἄτοπον. ὅπου οὐδὲ ὀλίγοις ἀδικήσετε, ἀλλὰ πολλοῖς. καὶ καιρὸν δέ φησιν εὑρίσκουσιν ἀμυνάσθαι τοὺς ἐχθροὺς ἑαυτῷ, ἐπάγοντες αὐτοὺς δέον τοὺς νόμους εἰς κρίσιν. κατ' ἀνδρακεφαλαίωσιν.) μὴ ἀθεῶς, ἀλλὰ κατ' ἄνδρα. καὶ κρίσει, μὴ νόμῳ. ἐγὼ μὲν γὰρ ὑπολαμβάνω.) ἐντεῦθεν τὰ ὀπλογικὰ δηλοῦται. τὰ γὰρ ἑκάστου κεφαλαίου ἰσχυρὰ συνάγει δι' αὐτῷ τούτων δέον τῷ πρὸς λεπτίνην. λέγει δὲ ὅπως ἂν συμβαίνει, εἴτε ἀναξίοις δι' ὑμᾶς τῷ ἐχθροῖς ὑποκειμένοις τῆς τιμῆς. καὶ μᾶλλον οὐδὲ ἐκείνου γε ὑποστατέον τὸν λόγον.) ἐπαγωνίζεται πάλιν τῇ μεταληπτικῇ ἐν προοιμίοις· ὅπου οὐδενὶ κρίνεσθαι δεῖ τοὺς ἔχοντας, ἀλλὰ πάλαι, ἵνα ἐλάμβανον. καὶ δέ τις οἴεται ταῦτα μὴ προσήκειν τοῖς ὀπιλόγοις, ἴσωσαν ὅτι καὶ ἐν τοῖς ὀπιλόγοις οἱ παλαιοὶ ἀγωνίζονται, πρὸς αὐτὰς τὰς προτάσεις τὰς ἐν αὐτοῖς κειμένας. ὅτι τῆς μὲν ἀξίας.) ὠδαγωγικὸν ἀπὸ τοῦ χρόνου. διασῶς γὰρ τοῦτο ποιεῖ. καὶ δὴ καὶ τὸ προτρεπτικὸν αὐτὸ ποιεῖ. ὅτε μὲν γὰρ λέγει, ὅτε ἐδώκαμεν, τὸν χρόνον ἐμφαίνει. ὅτε δ', οὗτοι παρόντες, τὸ προτρεπτικόν. ἵν' δίκαιον τοῦτ' ἐξέτασιν λαμβάνειν.) αὐτὸ τοῦτο ἔδει δοκιμάζειν αὐτοὺς τότε.

εἰ δ' οὖν τοῦτο φήσουσιν.) ὅτι ἀναξίοις, οὐδὲν κωλύει τῷ λόγῳ αὐτοὺς ἐπαγγέλλεσθαι. παρ' αὐτὰ τὰ δικήματα.) αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔγκλημα τότε χρῆν αὐτοὺς φησιν, ὅτε ἐλάμβανον, φανερῶν ἀναξίοις, κολάζεσθαι. ἢ παρ' αὐτὰ, ἂν δείξωσιν ὑμῖν· οἷον προσφόρως τιμωρήσασθαι. καὶ ἐγγὺς τῶν ἀδικημάτων τῆς φύσεως, ἢ τοῦ χρόνου.

εἰ δὴ μηδενὸς ὄντος τοιούτου.) καὶ τοὺς δυνατωτάτους κακοῦ, μηδὲ ὀφθέντων ἀναξίων. δόξετε φθονήσαντες.) τὸ ἐγκώμιον τοιοῦτόν ἐστιν· ὅτι οὐ προὸς ἀθλωμένων ἐστὶ τὸ δοκεῖν βασκαίνειν. ἐν ᾧ τὸ πρέπον πάλιν καὶ τὸ ἐναντίον ἐξετάζει· ὅτι ὑμεῖς τιμᾶτε τοὺς ἀξιονίκους τῶν ἀθλητῶν μεγίσταις τιμαῖς. ὑμεῖς δὲ τιμᾶτε τοὺς τεθνηκότας, τοῖς ὀπιταφίοις. οὕτω πόρρω καθεστήκατε τοῦ φθόνου. ἔστι δὲ πάντα μὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν.) θέλει εἰπεῖν, ὅτι καὶ καθ' ἅπαντα τὰ ὀνείδη καθαρὰ τυγχάνει ἡ πόλις, καὶ πόρρω τούτων τῶν κακῶν· πολὺ δὲ πλέον τῶν ἄλλων, τὸν φθόνον πέφευγεν. φύσει κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος.) ὃ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· ὅτι ἐν ἄλλοις ἐάν τις ἢ πρός τινα κακόνους, ἔχει τινὰ ἀπολογίαν, φάσκων πεπονθέναι τι παρ' ἐκείνου. ὁπὶ δὲ φθόνου, ἀσύγγνωστον τὸ πάθος. οὐ γὰρ ἐξ ὧν πάσχει λυπεῖται. εἰ δὲ ἄλλός τις οὐ πράττει, λυπεῖται, καὶ ζημιοῦσθαι νομίζει. διὸ καὶ πεπονθέναι αὐτὸν φησι.* τίκτουσι γὰρ τοὺς ἔχοντας.

πρῶτον μὲν μόνοι.) πρῶτον εἶπεν, ἀπὸ τοῦ ἀφ' οὗ ἐστὶ δι' ὅλου τοῦ χρόνου. ἐν οἷς κοσμεῖτε.) ἐφ' οἷς λόγοις λέγει, ὅτι τιμᾶτε τοὺς ἀνδρείους ἀποθνήσκοντας, οὐ καταφρονεῖτε. οὕτως οὐκ ἐστὶ φθονερόν. τοὺς στεφανίτας.) τοὺς* ἐπινικίους καλουμένους λέγει, οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγώνων εἰσὶ στεφανῖται, οἱ δ', ἀργυρῖται. δίδονται οὖν μέγισται δωρεαὶ καὶ μὴ* τὸν στέφανον. ἐπειδὴ γὰρ εἶπε πρὸς τοὺς πολεμικῶν τοὺς ἐπιταφίους, εἶπε καὶ τοὺς ὅτι τῇ εἰρήνῃ ἀγωνιζομένους. ἐστεφανοῦτο γὰρ οἱ νικῶντες ἐν τούτοις.

οὐχ ὅτι τῇ φύσει τοιοῦτόν ἐστιν.) οἱ ἀγαθοὶ, ὀλίγοι ἀναγκαίως, κακοὶ δὲ οἱ πολλοί. δέον τῶν ὀλίγων οὖν, τοῖς ὀλιγωρίαις σημαίνει. τούτοις οὖν ὁ φθονεῖτε· ἀλλὰ καὶ συνήδεσθε δι' ὧν τιμᾶτε αὐτοῖς, εἰ καὶ ἀνόμοιοί εἰσι τῇ φύσιν. δέον ταῦτα.) δέον τὸ ἓν αὐτοῖς ὀλιγωρίαις καὶ ὀλίγοις.

A At sunt quidam eis in Republica potentissimi inimici, vt tametsi obiiceretur, Inopes sunt, & coarguere nequeunt qualitate inimicorum, ad refutandum vteretur. Per vos vniuersa.) Qui affecti estis ab eis beneficiis. ἀθρόα.) multa, vt multitudo etiã augeat absurditatem. Non paucos, inquit, sed multos violabitis. Et occasionem, inquit, etiam inuenient vlciscendi inimicos, si in iudicium eos adduxerint ex lege. Iudicio viritim facto.) Non de vniuersis, sed viritim: & iudicio, non lege Ego enim existimo.) Hic significatur peroratio. Nam cuiusque capitis firmamenta per hæc ipsa colligit contra Leptinem, & etiam sic, inquit, accidit, vt indigni honore, per vos eo priuentur. Ac nec illa quidem fugienda est ratio. Rursus autem vice adiicit translationem ex supernacaneo. Non nunc fieri oportere iudicium de iis qui habent sed olim oportuisse fieri, cũ acciperent. Quòd si quis hæc non conuenire putat perorationi, is sciat vete-
B res in peroratione quoque solere pugnare aduersus eas ipsas propositiones, quæ in peroratione sunt positæ De dignitate.) Exceptio à tempore Bifariam autem hoc facit. Nam & in persona hoc facit. Dicendo enim, Cum dedimus, tẽpus indicat: dicendo, Isti præsentes, personam. Æquum erat exquiri.) id est, Tum examinari oportebat. At si isti id dicent.) Scilicet, indignos eos esse: nihil vetat, quo minus eos oratione inuadant & deferant. In ipsis iniuriis.) Id est statim Tum, inquit, oportebat, eos, si indigni viderentur, puniri, cum acciperent.

In ipsis.) Si ostendissent vobis quem puniri decuisset, dum in propinquo esset iniuriarum vel* natura, vel tempus. At si tale nihil est.) Si nihil mali admi serunt benefactores, si nulli ostensi fuerint indigni esse. Videbimini ex inuidia.) Argumentum huiusmodi est, non esse Athenienſium, videri inuidos. In quo rursus decorum ex contrario examinat: Vos, inquit, pugiles victores maximis afficitis honorib. ciues in acie cæsos funebribus orationib. celebratis.
C Adeò estis alieni ab inuidia. Sunt autem hæc omnia, vt paucis dicam.) Dicere vult, Cùm omnis probri expertem esse ciuitatem, & longè abesse ab illis malis: tum verò inuidiam fugere præ cæteris. Naturæ & prauitatis signum est inuidia.) Id quod dicit, huiusmodi est: in cæteris, si quis alteri malè velit, habere eum aliquid defensionis, si sibi malum ab eo esse datum conqueratur. In inuidia verò nihil dandum esse venię. Neque enim de suis malis dolet, sed de alienis bonis, eáque sibi esse fraudi existimat. Quamobrem etiam de inuido verbum πεπονθότα vsurpat, quod id malum tabefaciat eos qui eo laborarent.

Primùm soli.) Id est, Ex quo estis, ab omni ætio.

Dum ornatis.) Orationibus, inquit, ornatis viros fortiter occumbentes, non despicitis: adeò non estis inuidi. Coronalia. Ea quæ* ἐπινίκια nominantur: quia certaminum alia coronalia sunt, alia pecuniaria. Dãtur igitur maxima præmia etiam post coronam. Cũ enim dixisset de bellicis, ex quo genere sunt funebres orationes: de iis eriam dicit, qui in pace dicant. Qui enim in illis ludis vincebant, coronabantur.

Neque eò quòd natura fert, vt paucis contingant.) Strenuos & bonos necesse est esse paucos, ꝙ ignaui & improbi sunt multi. Per paucos igitur generosos significat. Eis igitur non inuidetis, sed congratulamini, habendis honoribus quanquam natura dissimilibus.

Propterea.) Quòd generosi & pauci sunt.

Nemo vnquam vrbem veſtram etiam in honore habendo vinci vobis odioſum eſt. propterea honorem accepto beneficio maiorem tribuitis. Qui enim par pari reddit, is debitum reddit, non gratiam. Sũt autem ea omnia, Athenienſes, iuſtitię.) Refertur hoc ad remunerationẽ beneficiorum, quæ iuſta eſt. Virtutis.) Liberalitatis. Magnanimitatis.) pro Munificẽtiæ, quæ eſt dignitatis reipublicę, non fortunę aut felicitatis, ſed morum animi. Fuerunt enim magnanimi δόξῃ.) Gloria floret. Cum autem in Leptine multa mirer.) A qualitate vrbis tranſit ad qualitatem Leptinę, & mores eius perſtringit. Quemadmodum ſi quis magna.) Qui grauiter in adulterum animaduertit, is declarat eam rem inuiſam eſſe ſibi. nemo enim id quod amat, punit. Sic etiam è contrario Leptines: Dum benemeritos honorib. ſpoliat, ſe nõ poſſe cuiquam benefacere præ ſe fert. Ecce enim legẽ etiam fert. Hoc igitur, inquit, ignorant legiſlator: & qui ſapientior eſſe debebat omnibus id ignorat quod norunt omnes. Hoc verò dico: iſta rogatione legis, ſuũ animum detegit. Per eam legem.) Proinde & benemeritis nocet, & ſuam ſententiam detegit, tali rogãda lege: Ipſe deliquit, vos cognouiſtis. Proinde etiã corrigite eam, & agnoſcite abrogãda lege, erratum. Sin perlata fuerit, non habebo cur laudem.) Malę enim legi patrocinabitur. Vituperare autem nolo.) Quanquam vituperatione dignum: ſed hac modeſtia magis eum caſtigat. Nec ipſe videbere melior.) Quaſi dicat: Si quid alius ex ea re cõmodi caperet, ferẽdum eſſet, alium peccare propter alterum. Cum verò vtriſque incommodetur, ea res omnino fugienda eſt. Tempus exiit.) quo reus periclitabatur. Iam legis, non tuo periculo agitur. & quî poſſit is accuſari, qui reus non eſt? & hic non vti audet ſolita ſibi libertate orator. Iam & hoc dicere audio.) Ob copiam de ſenſionum Leptinæ, inſolentiam eiuſdem perſtringit: imò inuertit eam acerbè, & inceſſendo in ſuſpicionem adducit, tanquam tranſegerit, & vltrò deſtiterit ab actione, qui accuſationem inſtituerat. Quòd in periculum te non adduxerunt.) Omnino enim ſi perſtitiſſent ij qui tum accuſarunt, victus eſſes & periclitatus. Si quis, ſiue mortuus eſt.) Batthippum dicit. Aut à te adductus.) argento nimirum: & propterea deſtitit, non eò quòd non poſſet oſtẽdere malam eſſe legem. Aut denique à te eſt ſubornatus). à te adductus, vt & accuſaret, & deſiſteret, vt dicere poſſes: Iam accuſarunt quidam, nemo autem vicit, adeò præclara lex eſt. Sed hæc ne dictu quidem honeſta ſunt.) Quia perſtrinxit, iam medicinam adhibet.

Delecti ſunt legis ſubſcriptores.) Sequitur perſonæ qualitatem, etiam aliarum perſonarum qualitas. Vult enim reiicere per exceptionem aduocatos legis. Id quod, vt apparet, facere licet, ac repudiare delectos à populo, ſi contra legem dicere videãtur. Sed abſoluta perſonarum qualitatis diſputatione, tranſit ad aliam perorationis partem, quæ ſumitur à legitimo. Perorationes enim à principalibus capitibus ſumuntur. Hic igitur prius mentio fit iuſti. Quicquid enim de dignitate perſonę dicitur, id ad iuſtum refertur legitimum ſequitur.

Et diſertiſſimi viri.) Reiectio aduocatorum Leptinę. ſed ſingulis peculiariter occurrit.

At leges non ſinunt.) Exceptio perfecta directæ actionis. Non de* eis igitur hæc contendebant, vt poſſet plauſibiliter directam actionem lege repellere.

οὐδεὶς πώποτε τὴν πόλιν ὑμῶν. καὶ ἐν τῇ τιμᾶν, μίσειτε τὴν ἧτταν. τοιγάρτοι τῆς εὐεργεσίας μείζονα δωρεὰν δίδοτε. ὁ γὰρ ὀξίσου τιμῆς, χρέος οὐχέειν παρέχει. ἔτι τοίνυν ταῦτα πάντα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαιοσύνης, πρὸς τὸ ἀποδιδόναι τοῖς εὖ ποιοῦσι, δίκαιον γὰρ ἀρετῆς ἢ τῆς μεταδόσεως. μεγαλοψυχίας, αὐτὴ τε μεγαλοδωρεᾶς. *ἢ τὲ τῆς πόλεως ἀξιώματος, οὐ τὲ ὧδε τῆς τύχης, οἷον εὐδαιμονίας, ἀλλὰ τὲ τῆς ψυχῆς λέγει ἤθους. μεγαλόψυχοι γὰρ ἦσαν. εὐδοξεῖ.) αὐτὴ τὲ, δόξαν ἔχει.

πολλὰ ἂν θαυμάζων λεπίνου.) ἀπὸ τῆς ποιότητος τὴ πόλεως, μετέβη ὅτι τὴν ποιότητα λεπίνου, ἀφεβολὴν ποιήμενος τ' ῥόπου αὐτῆ. ὥσπερ αἱ εἰπὶς μεγάλας.) διὰ ὧν τις κολάζῃ σφόδρα τ' μοιχὸν, δείκνυσιν ὡς μισεῖ τὸ ἀδίκημα. οὐ γὰρ ὃ φιλεῖ τις, τέτο τιμωρεῖται. οὕτω καὶ ἀπὸ τὲ ἐναντίου λεπίνης σερίσκων τοὺς εὐεργέτας τὴν τιμὴν δῆλός ἐστι, ὡς οὐ δύναταί τινας εὖ ποιεῖν. ἰδοὺ γὰρ καὶ νόμον τίθησι. τέτο οἶμαι φησὶν ἠγνόησεν ὁ νομοθέτης· καὶ ὃς ὤφειλεν ἅπάντων εἶ) σοφώτερος, ὃ πάντες ἴσασιν ἀγνοεῖ· λέγω δ', ὅτι δι' ὧν νομοθετεῖ, ἐλέγχει τὴν γνώμην αὐτὲ ἀφ' τ' νόμου. τοιγαροῦν βλάπτει ἃς εὐεργέτας, καὶ γυμνοῖ τὴν γνώμην. ἀφ' τὲ τὴν τιμὴν τοιοῦτον νόμον, αὐτὸς ἤμῶρτεν· ὑμεῖς δ' ἔγνωτε. οὐκοῦν καὶ ἐπανορθώσασθε αὐτὸν, καὶ γνῶτε, λυομένου τ' νόμου, τὸ σφάλμα. ἐὰν δ' κυρωθῇ, οὐκ ἔχει ὅπως ἐπανορθώσω. τὰ γὰρ κακῶς συναγωνίσεσθε.

ψέγειν δ' οὐ βούλομαι.) καί τοι ἄξιον ὀργῆ. ἀφ' ᾧ τὲ ἤθους, πλέον αὐτὸν κολάζει. μήτ' αὐτὸς δόξῃς βέλτιον εἶναι.) οἷον εἰ ὠφελεῖσθαι χρὴ τοῦ ἕτερος ἔμελλε, φορητὸν ἦν τ' ἄλλον ἁμαρτάνειν ἀφ' τὸν ἕτερον. ὅτε δ' ἀμφότεροι βλάπτονται· φλυκτὸν πάνυ τὸ σφάλμα καθίσεται.

ἐξῆλθον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι.) καθ' οὓς ἐνῆν μὴ εἶναι κατηγορούμενος. κατ' αὐτὸ δ' τ' νόμου, ἃ χρὴ σοῦ ὁ κίνδυνος. *καὶ πῶς ἂν δ' μὴ εἶναι κατηγορεῖν τ' μὴ κεινομένου; ἐντεῦθεν κεκώλυται τῆς συνηθοῦς παῤῥησίας ὁ ῥήτωρ. καί τοι κἀγὼ τ' ἀκούω σε λέγειν.) τ' ἀδικουσίαν τὴν δικαιωμάτων λεπίνου, εἰς ἀλαζονείαν διέβαλε· μᾶλλον δ' ἀδικέσειε πικρῶς εἰς ὑπόνοιαν, καθαψάμενος, ὡς ἂν δῆλος μενος, ἐκόντος ὑποβαλόντος τοὺς ἐπαγγελλομένους τ' κατηγορίαν. ὅτι σε οὐ κατέσησαν εἰς κίνδυνον.) πάντες γὰρ εἰ ἐπεξῆλθον τότε οἱ κατηγορήσαντες, ἐάλως ἂν καὶ σὺ κινδυνεύων. εἷς τις ἦ τετελεύτηκε.) τὸν βάθιππον λέγει. ἦ πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ.) ἀργυρίου, δηλονότι καὶ δῆλα τ' ἀπέστη· ἀφ' τὸ μὴ δύνασθαι δεῖξαι κακῶς ἔχοντα τὸν νόμον.

ἢ ὅλως ὑπὸ σοῦ παρεσκευάσθη.) ὑπὸ σοῦ ἐπείσθη κατηγορῆσαι καὶ ἀποσῆναι· ἵνα δὴ ἔχῃς λέγειν, ὅτι κατηγορήσαν τινες ἤδη, οὐδεὶς ἂν ἐνίκησεν, οὕτω καλὸς ὁ νόμος.

ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ λέγειν καλόν.) ἐπειδὴ καθήψατο αὐτὲ, κέχρηται τῇ θεραπείᾳ. ἤρξαντο ἂν τὸν νόμον συκοῖ) ἔφεται τῆ ποιότητι τ' προσώπου, καὶ ἑτέρων προσώπων ποιότης. βούλεται γὰρ ἀφαιρεῖσθαι τὰς συκοφαντίας τ' νόμου. ἔξεστι δ' τ' τὸ ποιεῖν ὡς ἔοικε, καὶ ἐκβάλλειν τὰς αἱρεθείσας ὑπὸ τ' δήμου, εἰ μὴ τὸν νόμον λέγει δοκοῦσιν. πλησίον δ' τὸν περὶ ποιότητος τὴν προσώπων λόγον, μεταβαίνει ἐπ' ἄλλο μέρος τὴν ἐπιλόγων, ὅπερ ὄντων ὑπὸ τ' νομίμων. οἱ γὰρ ἐπίλογοι, ἐκ τὴν τελικῶν κεφαλαίων λαμβάνονται. ἐν ταῦτα τοίνυν προτρέπει μὲν ὁ τ' δικαίου λόγος. ὅσα γὰρ περὶ τῆς ἀξίας τ' προσώπου διείληπται· ταῦτα ἂν εἴη τὸ δίκαιον. ἑπέται δ' τὸ ἐκ τ' νομίμου. καὶ μάλιστα οἱ δεινοὶ λέγειν.) ἐκβολὴ τὴν συκοφόρων τ' λεπίνου. ἐκάστῳ δ' οἰκείως ἅπαντα. οἱ νόμοι δ' οὐκ ἐῶσι πρὸς τὸν αὐτόν.) ἀδιαγραφὴ τελεία τῆς δυσνικίας. * οὐ πρὸς αὐτὴν οὖν οὗτοι ἐδικάζοντο, ἵνα ἔχῃ πιθανῶς ἐκβάλλειν ἀφ' τ' νόμου τὴν δυσνικίαν.

ὁ δ'

ὁ γὰρ νόμος, οὐ ᾧ δεῖ τὰ αὐτὰ φέρειν.) ἐπεὶ δ' ἥπερ εἷς τῶν ἀποστερούντων τὰ δωρεὰν ὁ Χαβρίας. ἤδη γὰρ ἐδικάσατο πρὸς αὐτὸν καὶ ἡττήθη· διὰ τοῦτο τὰ μὲν Χαβρίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις συλλαμβάνει, καὶ ἐκβάλλει τὸν σωτῆρα τὸν νόμου, λέγων, ὡς οὐ δεῖ τὰ αὐτὰ ἐν δεῖ δικάζεσθαι. ἔστε διὰ δικασίαν.) φιλονεικίαν ἁπλῶς καὶ ἀμφισβήτησιν τῶν δύο προστάτων.

εἰ τότε μὲν τὰ Χαβρίου παρ' ὑμῖν ἔργα.) οἷον εἰ Χαβρίας μόνος δικαζόμενος ἐνίκησε τὸν Λεωδάμαντα· νῦν προστεθέντος καὶ ἑτέρου ἡττηθήσονται, τοῦτο δὴ ἄτοπον.

ἔξεστι δίδοτο τοῖς δωρεάν.) καὶ μὲν οὐκ εἴληφε τοῖς δωρεὰν ἀριστοφῶν· ἀλλὰ τὸ ἐθέλειν τὸν δῆμον δοῦναι τὸ δωρεάν, ἔξεστι λογίζεται, καὶ λέγει, ἔλαβεν ὅσον εἰς τὸ προαίρεσιν τοῦ δήμου. ἔδωκε μὲν γὰρ ὁ νόμος. ἔξεστι γὰρ οὐκ ἠθέλησέ φησι λαβεῖν ὡς δύνοις. τοῖς ἐν πειραιεῖ.) τοῖς δημοτικοῖς. καὶ ἔξεστι γὰρ ὥσπερ ὁπηνέρδης ἐδεδώκει τὰ πέντε τάλαντα χρήζουσιν εἰς τὸν κατὰ τῶν τριάκοντα πόλεμον. καὶ μὲν πρὸς γε κηφισόδοτον.) ἑκάστῳ τὸ οἰκεῖον ἀποδίδωσι προσώπῳ. ἔπι γὰρ ἔχεται τῆς ἐκβολῆς τῶν σωτήρων. εἰ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι δεῖ τισιν.) οἷον εἰ βεβούλησταί τινας λυπεῖν, ὅλως ἐκείς ἀδικουῦσας ὀφείλεις, μὴ μὲν τοῖ ἐκείς τὸ συμφέρον ποιοῦντας τῇ πόλει. καλὸν γὰρ τῇ δεινότητι εἰς τὸ χρήσιμον χρῆσθαι, καὶ μὴ λυμαίνεσθαι τοῦτο τοῖς πράγμασι.

πρὸς τοίνυν δεινίαν ἔξεστ ἴσως ἐρεῖ.) τὸ ἴσως ἐρεῖ ξυμπαρρήσιας, δείκνυσιν, ἢ ὅτι ὡς οὐκ ἔχων λέγειν πρὸς αἰτεῖται, ἢ ὅτι ζητεῖ λαβεῖν δωρεὰν διὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως. ὁ δέ φησι, κάλλιόν ἐστι τῆς ἀνδρείας σε δωρεὰν αἰτεῖν, ἢ στερίσκειν ταύτης τοὺς ἀνδρείους. ὕστερον μέν τοι πιθεὶς τῇ τάξει, ἀσθενέστερον πεποίηκεν. ὡς ἐμοί γε δοκεῖ.) ὁμολόγηται γὰρ, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἠναντιώθη· ἵνα μὴ δόξῃ τῇ ἀληθείᾳ μάχεσθαι. ὃ γὰρ δὴ μέγιστον ἁπάντων. * ὁμοῦ λειπόντων προσηκόντων ἢ ᾠδαγραφή. ἀκ ὅπι τούτοις τεθείς.) οἷον, ἀορίστως ἐτέθη καὶ οὐκ ὅπι τοῖς ὅπι τούτοις. οὐ γὰρ ἤδει ἐσομένοις αὐτοῖς. ὥσπερ ἐργασία ἦ.) κέρδος καὶ συκοφαντία, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς ποιεῖν ἄλλους.

τοῖς ὑπάρχουσιν νόμοις δεῖ πειθομένους.) εἰς τὸ ἄτοπον ἀπήγαγεν. ὅτι τοὺς συνεργοῦντας νόμῳ, πείθεσθαι καλὸν τοῖς ὑπάρχουσι, καὶ μὴ παραβαίνειν αὐτούς. ἔξεστ ὁ νόμος ἐκέλευε, μὴ δι' ἑτέρου συνδικεῖν. καὶ γὰρ ἄπαξ τὸ ποιήσας, κωλύεται, ἵνα μὴ διὰ τὸ κέρδος ψεύδεσθαι ὑπομένῃ. ὁ δὲ τὸ μὲν χρῆσθαι συνδικεῖν, δεύτερον, καὶ ὕστερον ἔλαβε, καὶ οὕτως ἐκβάλλει. εἰ δέ τις ζητήσειε, πῶς τὸν νόμον ἐνταῦθα τέθεικε, καὶ οὐκ ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ νομίμου; λέγομεν ὅτι οὐδὲ ἐνταῦθα ἐξήτασεν ὡς νόμιμον. * ὅπου γὰρ τὸ νόμιμον κεφάλαιον, ἐξήτασαι νόμῳ. ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὸ ἀναβάλλειν μόνον, ἢ τὸν εἰληφέναι. ἐστι γὰρ ὑπολογικὰ ὅλα.

ὅτι γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι πάντας μὲν τοὺς νόμους.) * περὶ τοῦ μέρους τῆς ὑπολόγων λέγει. ὅπερ ὅτιν ὑπὸ τοῦ νομίμου. καὶ πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ ἐναντίου. ὅτι ἔθος ὑμῖν ἐχόντων τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας, ἔξεστ καὶ κωλύειν προστάτ. ἐν ᾧ καὶ ἄλλό ὅτιν ὑπόχειρημα. ὅτι εὐεργετεῖν μὲν ἔξεστι κατὰ τοὺς νόμους, αἰτεῖν δὲ χάριν οὐκ ἔξεστι κατὰ τὸν λεπτίνου νόμον. εἶτα τρίτῳ ἀλλὰ μνησθέντες τοῦ καιροῦ παρ' οἷς οἱ πεποιηθότες εὖ. εἶτα τρίτον ὑπὸ τοῦ μείζονος. ὅτι νὴ διὰ τοῦτο τοιοῦτον ἐλπίζει πόρον. καὶ γίγνεται καὶ τοῦ πολιτικοῦ. ἴδιον γὰρ ταύτης, καὶ μειοῦν καὶ αὔξειν. ἀλλ' οὐκ ἔστι πόλεμος οὐδὲ ὁ καιρὸς φοβερός. διόπερ οὐδὲ μεγίστων εὐεργετημάτων ἡ πόλις δεῖται ἐν ᾧ τὸ καὶ τοῦ ἦσαν λακεδαιμονίων τοῦ ἐν λεύκτροις, καὶ τὸ καὶ διονύσιον ᾠδήσιμον, ὅτι δεῖ μὲν θεσπίοις ὄντας, προσδοκᾶν καὶ τὰ τοιαῦτα,

A At lex non de iisdem.) Quoniam vnus eorum erat Chabrias, qui præmio spoliabantur. Iam aũt eum in ius vocarat, & victus erat. Quapropter Chabriæ & cæteris opitulatur, & legis aduocatum reiicit, dicẽs, bis iisdem de rebus non esse ius adipiscendum. Neque disceptationem.) Contentionem simpliciter, & cõtrouersiam duarum personarum. Si tum apud vos Chabrias.) quasi dicat, Si Chabrias, quum tum solus apud vos causam diceret, Leodamantem vicit, nunc additi etiam alij viri bene meriti vincentur? absurdum erit. Is præmium consecutus est.) Etsi munus non accepit Aristophon, quia tamen munus ei dare popul⁹ voluit, perinde ratiocinatur, ac si accepisset, & ait: accepit, quantum ad populi voluntatem attinet. Cum enim populus, inquit, dederit: ipse tanquã beneuolus accipere noluit. Iis qui secesserant in Piræum.) Popularibus, & hic, quemadmodum Epicerdes, dederat quinque illa talenta cum pecuniis ad bellum tyrannicum indigerent. Iam in Cephisodotum.) Cuique personæ suum tribuit, & adhuc in reB iectione aduocatorum pergit. Nam si quorum odia suscipienda sunt.) quasi dicat, Nam si quibus molestus esse studes, omnino iniuriis hominib. molestus esse debes, & non iis qui de republica bene merentur. Vtendum est enim dicendi facultate ad vtilitatem, non per eam corrumpenda sunt negocia. Iam de Dinia, is fortasse dicet.) Verba, Fortasse commemorabit trierarchias, ostendunt, siue quòd eas simulatè referat, cum nullas habeat: siue quòd accipere præmium studeat, propter vtilitatem reipublicæ. At hic, Pulchrius est, inquit, te petere præmium beneficij, quàm eo spoliare benemeritos. sed tamen id cum posteriore loco posuerit, ipso fecit ordine imbecillius. Vt mihi quidem videtur.) In cõfesso enim erat propterea quòque non aduersatus est, ne cupidè pugnare contra veritatem videretur. Quid autem est maximum omnium. Exceptio de prætermisso officio. Non his de causis lata.) Quid indefinitè lata est, C & non data opera propter hęc. Neque enim sciebat futuros esse eos. Quasi quæstus quidam esset.) Quæstus, propter lucrum: calumnia, occasio malefaciendi cæteris. Præsentibus legibus oportet obtemperãtes.) Ad absurdum ducit eos qui patrocinantur legi: honestum est receptis parêre legibus eásque nõ violare. Ea lex vetabat, secundum subscribere. Id enim qui semel fecit, vetatur, ne propter lucrum mentiri assuescat. At hic non licere secundum subscribere, vniuersè accipit, & sic reiicit. Si quis autem roget qua ratione legem hic posuerit, & non in examinatione legitimi? Respondemus, eum id hic non vt legitimum examinasse. * Vbi enim legitimum caput est: id in lege est examinatum. Hic verò tantum ad criminandum eam adhibuit. Sunt enim hæc peroratio nis omnia. Est enim danda vobis, Athenienses, opera, cum vt omnes leges.) De parte perorationis dicit, quæ est à legitimo, ac primum à contrario. Cum vestri moris sit, honorem habere benemeritis: iste suppliciis eos iubet affici. In quo etiam aliud est argumentum: Licere legibus bene mereri, petere gratiam non licere ex lege Leptinæ. Deinde ab absurdo: Sed recordati temporum, quibus ij qui sunt affecti beneficiis. Deinde à maiori: Quia hoc * talem proD uentum sperat, & fit à magnitudine. Huius enim proprium est & extenuare, & amplificare. At nõ est bellum, nec tempus formidolosum. quare nec maximis beneficiis indiget respublica. hic vtitur exemplo Lacedæmoniorum cladis Leuctricæ, & Dionysij. Etiam talia, vt sunt humana, esse expectanda.

His autē absolutis,contentionem instituit,& collationem eorū quæ ex vtraq; lege sint euentura: cuius collationis est principium: Cōsiderate inter se,& vobiscū ipsi cogitate. Vna singulis est definita ęstimatio.)id est,Mulcta maleficis,non plures. Qui verò præmiū petunt,grauius maleficis puniuntur. Illic,si quis iure occiderit,euadit: hic,etsi iure postularit,punitur. Ignominiosus esto,& res eius publicetur.)Cōiunctio &,loco disiūctiuæ ponitur: ignominiosus esto,aut res eius publicetur. Liceat & deferre & comprehendere.)ἔνδειξις nomen actionis est in ignominiosos,& tamē publica tractantes. ἀπαγωγή, in fures. Proinde tres mulctæ hæ sunt.)Argutatur,ex vno tria faciendo. χερνίβαν.)Nō aquā,sed aquiminarium signi ficat. Et occidere iure.)Argumētū è cōtrario vtrinq; tū quia cū moris sit,vt benemeritis honos habeatur iste punire iubeat: tū quòd Leptinea lege eos occidere liceat. Neq; iure,neq; quocūque modo.) Illud de iure perspicuū est: sed hoc,Quocūq; modo* vt interdū audacter,& præter ęquitatē postulanti: propter vtilitatē,dare necesse est,& propter periculū. Nequa B quā Atheniēses.)Ostēsa per collationem iuris,legis absurditate,fidēter iā vertit. Sed verbū Nequaquam, prope nomē Atheniēsiū est collocatū,vt vrbis autoritate rei absurditatē indicet. Ne videri velitis plus impendisse studij.) Ne configere possint ad necessitatem,voluntati licentiam subiecit. Ea porrò opinione apud alios malam de vobis famam spargetis, si mala probaueritis. Sed recordati temporū.) Aliud argumentum à pari,cui postea subiicit aliud à maiori,apto vsus ordine. Æquat enim benemeritos,quorum fit mentio,Harmodio & Aristogitoni & sic argumentatur: Qui reipub. prodest in periculis,tuetur vrbem & libertatem,vt ij qui tyrannos occiderunt. Non igitur ab re est,eos illis ęquari honoribus.* Illa aūt à Diophāto,statuę sūt inscripta,ex decreto Phormionis oratoris. Neque enim saluo iureiurādo.)Pronunciat,ne dissentiāt sententiæ iudicū,ea opinione,se posse citra periuriū etiā aliter facere. Fieri nequit vt hæc bona sit.)quia eos futurorū incerto euētu solicitos reddere & perturbare vult,duo tempora,ex lege cōtrahit,& hinc sibi exordiū capit. Sumitur aūt argumētū à legitimo capite,& assentitur aduersario progresso lōgius,vt nō nimiū cōtēdēs de futuris,eos dicto habeat audientes: dicēdo,ne quidē si qui tales extiterint. Dum enim assentitur,& eorum virtuti palmam tribuit: simul etiam quid æquum est,tribui postulat iis,qui parem virtutem ostendant.

Eò nimirum quòd multum absit.)At dicet,non esse bellum, neque difficilia tempora nos affligunt, aut periculum. Vnde talibus beneficiis non eget respub. Grauis est oratio: Non enim ait,Longè abest vt nobis tale aliquid accidat: sed,longè abest vt metuamus,vt exemplis refutare possit. Atque vtinam ita sit Athenienses.)Vota facit de more,vt bonus ciuis: & indicat illas rationes non legis habere vim, sed voti.

Sed vt sunt humana,decet.) Erudita argumenta sunt,& plena humanitatis,cum bona exoptantes, etiam de contrariis ea posse accidere cogitamus. Indignatur enim Deus,cum persuasum habemus, nunquam posse malè agi nobiscum.

Neque enim Lacedæmonij vnquam.)Hoc ad superiora refertur,cum dicit: Multum abest vt tale aliquid metuamus. vt respondeat, Neque enim Lacedæmonij metuerunt vnquam suas res eò redituras:

A μὴ ὄτι νῦν συμπλήσεσιν τούτων τὴν τόπων, ἀντεξέτασιν ποιήσαι, καὶ αὐτιπαράθεσιν τῆς συμβησομένων ἐξ ἑκατέρου νόμου. ἧς παραθέσεως ἡ ἀρχή, σκέψασθε παρ' ἄλλη λα, καὶ λογίσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς. ἓν ἑκάστῳ τίμημα ὑπάρχει.)αὖτι τοῦ, καταδίκη, τοῖς κακουργοῦσι, μὴν πλέον. οἱ δὲ τὰς δωρεὰς αἰτοῦντες, πλέον τῆς κακούργων κολάζον)κἀκεῖ μὲν ἐάν τις δικαίως ἀποκτείνῃ, ἀξίστω. ἐνταῦθα δὲ κἂν δικαίως τις αἰτήσῃ, κολάζεσθω. ἄτιμος ἔστω φησὶ καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω.) ὁ μὲν σωτὴρ δεσμὸς αἰτεῖ τοῦ, ἢ, δραζόμενος κεῖται. ἵνα ᾖ, ἄτιμος ἢ ἡ οὐσία. εἰ) δὲ μὴ ἐνδείξεις μὴ ἀπαγωγάς.) ἔνδειξις ὄνομα δίκης κατὰ τῶν ἀτίμων καὶ * ἀρχόντων. ἀπαγωγὴ δέ, κατὰ τῶν κλεπτῶν. οὐκοῦν ξία τιμήματα ταῦτα.)σοφίζεται, τὸ ἓν ξία ποιῶν. χέρνιβος, οὐ τοῦ ὑδατος, ἀλλὰ τοῦ ἀγγείου. εἶτα ἀποκτεῖναι μὲν δικαίως.) ὑπεχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου κατ' ἄμφω· μὴ ὅτι ἔθος ὂν τοῖς εὐεργέτας τιμᾶν, ἐᾶτε μὴ κολάζειν προσήκει.* καὶ ὅτι ἀναιρεῖν ἔξεστι κατὰ τοὺς νόμους λεπτίνου.

οὔτε δικαίως οὔθ' ὅπως οὐκ.)τὸ μὲν ὅτι τοῦ δικαίου δῆλον. τὸ δὲ οὔθ' ὅπως οὐκ, ὡς ἐνίοτε* θαῤῥῶν, καὶ παρὰ τὸ δίκαιον διὰ τὸ συμφέρον αἰτοῦντος, ἀνάγκη δοῦναι διὰ τὸ κίνδυνον. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.)δείξας τῇ παραθέσει τοῦ δικαίου τοῦ ἀζημίου τοῦ νόμου, θαρσῶν ἀπαγορεύει λοιπὸν διὰ τοῦτο δὲ ἐγγὺς τοῦ μηδαμῶς, τὸ ὄνομα κεῖται τοῦ Ἀθηναίων τῇ δόξῃ τῆς πόλεως ἐμφεύγων τὸ προφάσεως τὸ παράλογον.

μὴ βούλεσθε δοκεῖν πλείω πεποιῆσθαι ἀσυδίω.)ἵνα μὴ ἔχωσι καταφυγεῖν εἰς ἀνάγκην, τῇ βουλήσει τὴν οὐσίαν πεποίηται. τῷ δὲ δοκεῖν παρὰ τοῖς ἄλλοις πονηρὸν κατ' αὐτοῦ φησι καταστῆσαι δόξαν, πονηρὰ βουληθέντες. ἀλλ' ἀναμνησθέντες τοῦ καλοῦ.) ἄλλο ὑπεχείρημα ἀπὸ τοῦ ἴσου. εἶτα τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος προσέθηκε, καὶ λόγον τῇ τάξει χωρίμως. ὁμοίως δὲ τοὺς εὐεργέτας ὡς ὧν ὁ λόγος, ἁρμοδίῳ καὶ ἀειστοτείτονι, συλλογιζόμενος οὕτως. ὁ δὲ ποιῶν τὸ κοινὸν ἐν κινδύνοις, σώζει τοῦ πόλιν καὶ C τοῦ δημοκρατίαν, ὡς οἱ τοῖς τυράννοις διαφθείραντες. οὐδὲν οὖν ἀπεικὸς ἀξιοῦσθαι αὐτοῖς καὶ κατὰ τιμάς. ταῦτα δὲ γέγραπται ὑπὸ διοφάντου ἐν σπλη. εἴρηται δὲ ὑπὸ τοῦ ῥήτορος φορμίωνος. οὐ γάρ ἐστιν ἐπορκεῖν.) ἀποφαίνεται, ἵνα μὴ μεμισθῶσι τοῦ γνώμου οἱ δικασταὶ, ὡς ἀφ' ὁσίου ἐστὶν ἐπορκεῖν κἂν ἕτερόν τι δράσωσιν. οὐκ ἐπὶ τοῦτον ἔχειν καλῶς.)βουλόμενος αὐτοὺς πρὸς ἀδήλῳ τοῦ μέλλοντος εἰς ἀγωνίαν καὶ παραχλῶ ἐμβαλεῖν, σωτάλῃ τοὺς δύο χρόνους, κατὰ τὸν νόμον, ἀρχὴν αὐτῷ τοῦ θορύβου ἐντεῦθεν ποιούμενος. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ νομίμου κεφαλαίου τὸ νόημα. σωτῆρες ἐγὼ δὲ παρελθὼν ἵδρυσα μὴ δοκεῖν ἄγαν φιλονεικεῖν, ἔχει πειθομένους τοῦ μέλλοντος, λέγων, μηδ' αὖ τοιοῦτοί τινες γένωνται. δι' ὧν γὰρ σεσέβαμε, τῇ ἀρετῇ αὐτῶν τὰ θρασύβεια δέδωκεν, διὰ τούτων ἀπαιτεῖ τοὺς τὰ ἴσα ὑπιδεικνυμένους τὸ δίκαιον.

ὅτι νὴ δία πόρρω τοῦ τί.)ἀλλ' ἐρεῖ ὡς οὐκ ἔστι πόλεμος, ἐδὲ καιρὸς παρενοχλεῖ χαλεπὸς, οὐδὲ κίνδυνος. ὅθεν οὐ δεῖ τοιούτων ἐνίστασθαι ἡ πόλις. ἁπλοῦς ὁ λόγος. ἐγὼ δὲ εἶπε πόρρω τοῦ τί παθεῖν ἐσμὲν, ἀλλὰ τοῦ ἐλπίζειν. ἵνα ἔχῃ λῦσαι τοῖς παραδείγμασιν. κἀγὼ μέν γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.)ἤυξατο μὲν διὰ τὸ μέγεθος ὡς φιλόπολις. ἐμφαίνει δὲ ὅτι δυνῆς ἐ νόμου δύναμις τοῦ τὸ λογισμοῦ δεῖ. ἀλλὰ χρή γε ἀνθρώπους ὄντας.)μὴ φιλοσοφίας τὰ ἐνθυμήματα ἀνθρωπίνων λογισμοῦ, ὅταν αἱῶντες τὰ ἀγαθὰ, κατὰ τοῦ ἐναντίων μὴ ἀπελπίζωμεν. νεμεσᾷ γὰρ ὁ δαίμων, ὅταν διαπθῶμεν ὡς οὐδέποτε φαῦλον ἡμῖν πεισόμενοι. ἐδὲ γὰρ ἀν λακεδαιμόνιοί ποτε.)τὸ μὲν τοῦ τὸ αὐτὸ ἔχει τὸ ἀναφορᾶν. ἐν ᾧ ἔφη πόρρω τοῦ τί τυχεῖν ἐλπίζειν ἐσμὲν, ἵνα ἀποκρίνῃ.)ἐδὲ γὰρ ἀν λακεδαιμόνιοί ποτε ἤλπιζον εἰς τοιαῦτα παράγματ' ἀφίξεσθαι οὐχ-

ἀ οὐχ ἥρμοττε δηλ. τ δύνοιαν τῆς παξίδος, δυθὺς ἀποκρί- A
ναδ δηλ τὸ δύσφημον. τοιγαρῶν παρεμβαλων ἠθικῶς
τὰ ωερῶτα, τότε τὸ λυποῦν ἐπήγαγε λανθάνων. αἰαμιμ-
νήσκει ὁ τῆς ἐν λιβύῃ συμφορᾶς τῆς καθελούσης τὴν
ασαρτίαν, κ τὴν κ τοὶς συρακουσίοις. παντα χόθεν ὁ αὔ-
ξει κ τούτοις. ἐπειδή περ ὅτι λακεδαιμονίων ὡς ὄντων
γνωρίμων, ἐκ ἐδέετο. ἡ ὁ αὔξησις, ἀπὸ πολλῶν· ἀπὸ τ λαμ
βάνειν φόρους ἀπὸ καρχηδονίων· ἀπὸ τὸ ἄρχειν τ ωερὶ
αὐτοὺς ἀπὸ τ νικῆσαι συμμαχίᾳ τοὶς ἀθλητάς. ωερόσκη-
ται ὁ κ τὸ δημοκρατούμενον, ἵνα τὸ ἀληθὲς τῆς με τα-
βολῆς κ τῆς τυραννίδος τὸ πάθημα ποιήσῃ σφοδρότε-
ρον. εἶτα ἀξιοῖ τὴν τ συρακουσίων ἰσχὺν, τ κεκρατη-
κότα λίαν ἀληθῶς, γραμματέα ℂ ὑπηρέτην ωερσεπ-
ποιῆσθαι, ὀνόματα παρ' ἀθλητὰς ἀπερρίμμενα. ὅτι γάρτοι κ
ὡς φασι ωερσέθηκεν, ἵν' ὑπολάβοι τις, τ δικηταμένων
ὑπάρξαι τὸ αἴτιον. εἴρηται ὁ ὑπό τινος, ὡς οἱ ωρὸς τοὶς συ- B
ρακουσίοις γραμματεῖς, σεμνοὶ τέ εἰσι κ ἔνδοξοι, κ οὐχ
ὡς οἱ παρ' ἀθλητὰς. ὅθεν τὸ ὑπηρέτης συνέζυξεν. ἵνα ὡς
δύνοιεν τὸ παρ' αὐτοῖς γραμματέως ἀφίκωνται. οὐδέ γε
ὁ νῦν ὢν διονύσιος ἤλπισεν.) ὑὸς ὅστιν ὁ δεύτερος. ὁ γὸ
πατὴρ αὐτὸ ἑρμοκράτους ὑὸς ἦν. δίωνος ὁ ἀδελφὴν εἶχεν
ὁ ωρῶτος διονύσιος γυναῖκα· οὐ μὴν ὅς αὐτῆς ἦν ὁ δεύ-
τερος διονύσιος γεγονώς· ἀλλ' ὅς ἑτέρας γυναικὸς λο-
κρίδος. ἐπεβούλευσεν οὖν τ δίωνι, ὡς συμφέροντα
τοῖς ἄλλοις, ὧν ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτὸ πᾶσι κ δὴ ἔφυ-
γεν ὁ δίων, ℂ ὁ ὑὸς αὐτὸ κακῶς ἔπαθεν ὑπὸ διονυσίου. ὑφ'
οὗπερ ἀγανακτήσας ὁ δίων ἀθρόως ἐπῆλθε λαθὼν,
πλείῳ στρατῷ, φορτηγοῖς δηλονότι. μακρὰ γὸ τὰ πολε-
μικὰ ὀνομάζουσιν. ὅσα ὁ ὅσα πάλιν αὐτέθηκε, ξιμῆρες πολ
λὰς, κ ξένους, κ πόλεις κεκτημένον. ὥστε μηδὲ τοὶς ἀθηναί-
οις, εἰ κ πολλὰ ωρὸς δυάμιν κέκλιται), ωρεῖ* τ ἀσφά-
λειαν θαρσεῖν. ἀλλ' οἶμαι τὸ μέλλον ἀδηλον.) μ τ ὑπὸ
τ ωροφασιζομένων φόβων, ἦλθεν ὅτι τὸ κοινὸν ἐνθύμημα C
λοιπὸν, ᾧ πάντες αὐθρωποι δουλεύουσι. ὅθεν κ ωροφαίνει
φιλοσόφως, μεξιτεύειν, ℂ μὴ λέγειν, ὡς πόρρω τὸ ἐλπίζειν
ἐστὶ τὰ κακά. σπέυδωδε ωροφάλληλα.) αἰτεξέτασιν
ποιεῖ) κ αἰτιῶ ωροφάθεσιν τῶν ὑποβεσταμένων ὁξ ἑκατέρου
μέρους. ἐάν τε λυθῇ. ὁ νόμος, ἐάν τε κύριος γένηται. δεδω-
κὼς ὁ τῷ σπένειν κ τῷ αἱρεῖσθαι· ὅμως πάλιν ἀφ' ἑαυτὸ
διορίζε). κ ωρὸς τὸ χρήσιμον διοικεῖται ἃ βούλεται.

οἱ μὲ ἄξιοι.) οὐκ ἐπήγαγε τιμηθήσονται, ἀλλὰ τὰ δί-
καια ἔξουσιν. εἰ ὁ τίς ὅστιν ἀνάξιος.) ἐπειδὴ τὸτο αἰῶ κ
κάτω ωροφέρει λεπτίνης, ὃ δ' αὐτὸ ἀφῆκεν ἀδιόρθωτον.
τὸ ὁ ὡς ἔσω, διῦ τόν ὅστιν. ἐγὼ μὲ οὐκ οἶμαί τινα εἶ) ἀνά-
ξιον. ἐσω ὁ δηλ τὸ φάσκειν τοὺτοις, ἵνα μὴ πάθῃ λυπήσω-
μεν. δίκαιον ἐῶ αὖ ὑμῖν δοκῇ δώσ.) ἔχει μ τ δικαίου κ
θεραπείαν ὁ λόγος, τὸ ὑμῖν, μὴ τὸ λεπτίνῃ δοκοῦν κυροῦ-
σθαι. τ τὸ ὁ ἡμέτερος ὑμῖν χαρίζε) νόμος ὁ παρεισφερό-
μενος. ἢ ὁ πόλις πιστή.) πιστὴ, δηλ τὸ μὴ μεταβάλλεσθαι·
δίκαια, δηλ τ αὐτὰ δοσιν· ἀψοῦδὴς, δηλ τὸ μὴ ἀπατηκέναι
τοὺς οὓ ποιήσαντας. ἐὰν ὁ ὑποψηφίσηται, ὃ μὴ ποιήσαι τ.)
ἀπεύχεται γλυέσθαι τὸ φαῦλον, ὃ δηλοβάλλει κ βλάπτει τ
πόλιν. εἶτα τὸ ἄτοπον ἐν ὑπερβολῇ. οὐχ ὅπως γε αἰῶ εἰ-
ρήκαμεν οἱ ἀνάξιοι δίκας παρέξουσιν, ἀλλὰ κ τοῖς ἀγα-
θοῖς, συμφορὰν γλυήσονται ωροξενοι. μ ταῦτα μέγιστα
ὀνείδη ωροσέξῃ τῇ πόλει, κ φθόνε κ ἀπιστίας κ φαυλό-
τητος. ὅπερ ἄξιον, ὦ ἄνδρες ἀθλητάι.) εἰς ὅ γε αὐτοῖς ἄγων
ἀμφότερα λέγ. πῶς ἂν δ' φρονῶν, τάδε μὲ ἀφίσιν, αἱρεῖ) ὁ τὰ χείρω; ὧν οἱ τοῖς βελτίοσι πειθόμενοι.) δύντες
φησὶ τοῖς βελτίοσι τὰ νικητήρια, κ μὴ ἡμῖν γλυόμενοι, πάντα κομιεῖσθε τὰ συμφέροντα, κ νῦν κ εἰσὶν ἔπειτα.

quia non cõueniebat propter beneuolẽtiã in patriã, ſtatim reſpondere ominoſè. Itaque cũ modeſtè primũ cœpiſſet, tũ demũ id quod moleſtũ erat, clã ſubiecit. Commonefacit aũt Leuctricæ calamitatis, eius quæ Spartam deiecit, & Syracuſanæ mutationis. atque ab omni parte hoc etiam auget, quod in Lacedæmoniis, vt notis, opus nõ erat. Petitur aũt amplificatio è multis locis: ex eo quòd tributa exegerint à Carthaginenſib. quòd finitimis imperarint, quòd Athenienſes nauali prælio ſuperarint. Adiicitur etiam popularis ſtatus, vt & mutationis * veritatẽ & tyrãnidis cladem vehementiorem efficiat. Poſt amplificatã Syracuſanorũ potentiã: victorẽ eorũ valde extenuat, ſcribam eũ & miniſtrum appellando, nomini bus apud Athenienſes abiectis. Vt aiunt. Hoc appoſuit vt videretur aliquis eorum qui narrauit, eſſe autor. Dictũ aũt eſt à quodã, ſcribas apud Syracuſanos fuiſſe venerabiles & magnæ autoritatis, ſecus quàm apud Atheniẽſes: vnde nomẽ miniſter ſubiunxit, vt ſui ſcribę recordarẽtur. Neque is qui nunc eſt Dionyſius timuiſſet.) Filius eſt hic poſterior. Nã pater eius fuit, filius Hermocratis. Dionis aũt ſororẽ habuit prior Dionyſius in matrimonio, nõ tamẽ ex ea natus fuit poſterior Dionyſius, ſed ex alia Locrẽſi muliere. Inſidiatus igitur eſt Dioni, vt cæteros adiuuanti ex ſorore ſua natos liberos. Proinde fugam cepit Diõ, & filius eius malè tractatus eſt à Dionyſio. Quibus rebus cõmotus Diõ, ſubitò inuaſit tyrãnũ clãm. Naue rotunda.) videlicet oneraria. Lõgas enim, belli cas nominant. Sed vide rurſus quã multa appoſuerit, triremes multas, & peregrinos milites, & vrbes poſſidentem: vt nec Atheniẽſes, quanquam magnis inſtructi opibus ſecuritate fidant. Sed futura nimirũ incerta ſunt.) Poſt metum exemplis excitatum, venit ad communem ſententiam, cui mortales omnes aſſentiuntur. vnde etiam eruditè monet, moderationẽ eſſe retinendã, & non dicendum, longè nos abeſſe à metu incommodorum. Inter ſe comparatè.) Contẽtionem & collationem inſtituit eorum, quæ euẽtura ſint ex vtraque parte, tam ſi abrogata, quàm ſi perlata lex fuerit. Cũ aũt rem deliberãdã propoſuerit, optionémque dederit: iterũ tamẽ à ſemetipſo pronunciat, & ad ſuum commodum ea dirigit quę vult. Digni.) Non ſubiecit, honorabuntur, ſed, ius ſuum conſequẽtur. Si quis autem eſt indignus.) Quoniam hoc ſurſum deorſũmque Leptines agitat, ne id quidem incorrectum reliquit. Eſto ſanè.) Hoc vult, equidem exiſtimo indignum eſſe neminẽ. ſed eſto quod iſti dicunt, ne eos prorſus offendamus. Eas pœnas dabit, quæ vobis viſæ fuerint.) Continet vnà cũ iuſto, etiam aſſẽtationem hęc oratio: quod vobis, non quod Leptinæ probabitur, ratum eſto: id quod vobis noſtra lex donat, quæ obrogatur. Vrbs fide digna.) Ob cõſtãtiam. Iuſta.) Ob remunerationem. Verax.) Ob non deceptos benemeritos. Sin quid abſit, abſoluerit.) Deprecatur, ne id quod malum eſt, fiat: quòd crimini & damno ſit Reipublicæ. Deinde abſurditatem per excelſũ, nõ modò quod ſuprà diximus, pœnas indigni non dabunt, ſed bonis etiam clades procurabunt. Ad hæc maxima probra incurreret Reſpublica & inuidentiæ, & perfidiæ, & improbitatis. Nõ eſt igitur operæpreciũ Atheniẽſes.) Hæc dicit, vtraq; in conſpectum eis proponendo. Quis igitur ſanę mẽtis illis relictis, deteriora mallet? Quarum rerũ melioribus qui parent.) Meliorib. inquit, palma data, & aſſenſi nobis, omnia quæ ſunt vtilia percipietis, & nunc & deinceps.

Ne vi ad delinquendum compellamini.)Contentioſos eos reddit,ne velint cedere.Non enim cogi ſe patientur.Multa enim vobis Athenienſes.)in fine recõciliat ſibi iudices,cauſam delictorum in oratores transferendo:ac ne capi facile videantur,multas impoſturæ neceſſitates adducit:clamore & violentia& impudentia,dicendo.Nũc igitur hęc ſuperate.)Nec enim decet Athenienſes in rebus ita perſpicuis decipi.Sed quę iuſta eſſe cognouiſtis.) Surripit ſuffragium,tanquam id ipſe iam teneat à ſententia iudicũ & ſimulat ſe de eis ſolicitũ eſſe,iniecta iuriſiurandi mentione. Equidem miror cum monetam.)Argumentum à minori.Si enim vltimo ſupplicio adulteratores monetæ cohercentur: quanto maiore odio proſequendi ſunt,qui ciuitatis oſtendunt adulterinum eſſe ingenium?Νόμισμα.)Argentum,pecuniam: cui ſi quis, inquit,adulterinam notam impreſſerit, pœnas luit,& quanquam id publicè non nocet,tamẽ adulteratores puniuntur:eum autem qui leges adulterat,impunè dimittemus?Proinde puniatur,cũ per iſtam legem corrumpere Rempub.ſit aggreſſus. B

MIDIANÆ DEMOSTHENIS ORATIONIS Enarratio,Hieronymo Vvolfio interprete.

QVa petulantia,iudices,& contumelia ſemper in omnes vtatur Midias,neminem neque veſtrũm,neque reliquorum ciuium ignorare arbitror.) Exordium ducit accuſator ex opinione hominũ de reo. Qua de re Hermogenes: Opiniones,inquit,de hominibus excitantur vel bonæ,vel malę. In accuſando igitur & malas,quæ natura in re inſunt, confirmabimus,& bonas refutabimus.Hoc loco igitur orator malas confirmat,& bonarum non meminit: ſed poſito crimine tanqnam confeſſo apud omnes, confirmationem neceſſariò,vt in re nõ dubia,omiſit.Acre autem eſt,& vehemens exordium, vt eius qui de iniuria & contumelia Midiæ doleat. Quæri autem poteſt,cur contumelię meminerit in iudicio publico?Ad hoc reſpondendum eſt,velle eum oſtendere,cùm omnem contumeliam pertinere ad rempublicam,tum verò Midianam.Nam ſi is ſingulatim omnes contumelioſè tractat:è ſingulis autem coniunctis ciuitas cõſtituitur:ex eo efficitur,eum in Rẽpublicam committere.Vſus autẽ eſt impetuoſa oratione propter Midię perſonã,opulenti hominis, & ſuperbi.Atqui tales vulgò ſunt maiores,& vt violẽti malè audiunt.Quamobrem etiam dixit,eum contumelioſè inſultare omnib' id in eo criminãs,quod eſt proprium tyrannorum.Quidam dicunt, Demoſthenem nouum nomen nobis attuliſſe,& ἀσέλγειαν, hic accepiſſe pro flagitio.Aſſerimus autem nos quoque dici ἀσελγῆ eum qui & iuſticiæ & omnis virtutis ſit expers.Selge enim eſt quoddam Pamphilię oppidum,in quo omnes iuſti fuerunt,& virtute referti ἄσελγες igitur,qui Selges oſt expers.Ego verò quod vnuſquiſque veſtrũm.)Hic incipit prima pars ſecundæ partis propoſitionis. Quia verò eius eloquentiam criminabatur Midias,& eum nihil graue perpeſſum eſſe dicebat,ſed arte fretum res exaggerare, & ex paruis facere magnas,propterea æquitatem & moderationem præ ſe fert,dicendo:Quod etiam veſtrũm vnuſquiſque feciſſet,id & ego feci,qui orator habeor.

Id & ipſe feci.)Aduerſarium tyrannicum,ſe autẽ plebeiis nihilo ſuperiorem eſſe oſtendit:

ὅπως μὴ βιαιοθήτε ἁμῶς τειν.)φιλονεικους αὐτοὺς ποιεῖ τὸ μὴ εἴκειν καθίστησιν.οὐ γὰρ ἀνέξονται βιαιοθῶσιν.

πολλὰ γὰρ ὑμεῖς,ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι.)θεραπεύει ποιὸς τὴν τέλει τὸ δικαστήριον, μετάγων τὴν αἰτίαν τὴν ἁμαρτημάτων ὅτι τοὺς ῥήτορας ἵνα μὴ δύαλωτοι δόξωσιν εἶ), πολλὰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀπάτης εἰργάσατο, κραυγῆς καὶ βίας καὶ ἀδικίας εἰπών. κρατήσατε οὖν τούτων νῦν.) οὐ γὰρ ἄξιον ἀθλιωτάους ὄντας, ἐν τοῖς οὕτω φανεροῖς ἀπατᾶσθαι. ἀλλ' ἃ δίκαια ἐγνώκατε. ὑφαρπάζει τὴν ψῆφον, ὡς ἤδη ἔχων αὐτὴν ἀπὸ τῆς διανοίας τῶν δικαστῶν ποιήσειεν ἂν καὶ ὑπὲρ αὐτῆς φεύγειν, ποιῶν ἀμβαλὼν τὸ δίκρον. θαυμάζω δ' ἔγωγε εἰ τοῖς μὴ τὸ νόμισμα.) ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλαττόνος. εἰ γὰρ ὅτι τῷ νομίσματι θάνατος ἡ ζημία· πῶς οὐ μιαιρὸν πλέον τοὺς κίβδηλον τῆς πόλεως τὸ ἦθος διακινοῦντας; νόμισμα δ' τὸ ἀργύριον,ὃ αἴ τις φησι σφραγῖδι κολάζεται. καὶ τοῦτο μὴ οὐ ποιεῖ κοινὸν.βλάβην,ὅμως δ' οἱ σφραγίσαντες πιωρεῖται.τοὺς δ' τὸν σφραγίσαντα οὐ τιμωρώμεθα;οὐκοῦν κολάζεσθω.ἐπεχείρησε γὰρ διαφθεῖραι διαφθορὰν νόμου,τὴν πολιτείαν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ἐξήγησις.

ΤΗν μὲν ἀσέλγειαν,ὦ ἄνδρες δικασταὶ,καὶ τὴν ὕβριν ἣ πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται μειδίας,οὐδένα ἀφ' ὑμῶν,οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀγνοεῖν οἶμαι.) τὸ προοίμιον ἐκ τῆς κατηγορίας,καὶ αὐτὸ,τὸ ἔγκλημα ἔχοντος.ἔνθα φησὶν ἑρμογένης,ὅτι δεῖ αὐτὴν ἐπιλήψεις ἢ χρῆσθαι συνίστανται ἢ πονηρά. κατηγορεῖτε οὖν,τὰς φύσει προσούσας φαύλας βεβαιώσομεν,τὰς δ' χρήσεις,διαλύσομεν.ἐνταῦθα οὖν ὁ ῥήτωρ τὰς φαύλας βεβαιοῖ,τὴν δ' χρήσεων οὐ μέμνηται. ὡς ὁμολογούμενον δ' πάντων θεὶς,ἀφῆκε τὴν κατασκευὴν ἀναγκαίως. οὐ γὰρ ἀμφίσβολον. παθητικὸν δ' τὸ προοίμιον ἀληθεύοντος ὅτι τῇ τοῦ μειδίου ὕβρει.ζητήσειε δ' ἄν τις,ὅπως δημοσίᾳ κρίνων αὐτὸν,ὕβρεως ἐμνημόνευσε, καὶ ῥητέον, ὅτι βούλεται πᾶσαν ὕβριν δημοσίαν ὑπεδείξας καὶ μάλιστα τὴν μειδίου. εἰ γὰρ καθ' ἕνα πάντας ὑβρίζει, ἐκ δὲ τοῦ καθ' ἕναν ἡ πόλις δηλονότι δημοσίᾳ ἀδικεῖ. καταφορικὴ δὲ κέχρηται τῇ προτάσει,διὰ τὴν ποιότητα τοῦ μειδίου. πλούσιος γὰρ καὶ μεγαλόφρων.οἱ δὲ τοιοῦτοι,μείζους εἰσὶ τῶν πολλῶν.καὶ ὡς τυραννικοὶ διαβεβλῶνται.διὸ δὴ καὶ εἶπεν,ὅτι πάντας ὑβρίζει,τὸ τῶν τυράννων ἴδιον αὐτοῦ κατηγορῶν.εἰσφέροντες δέ τινες ἡμῖν καὶ νὸν ὄνομα,λέγουσιν ὅτι τὴν ἀσέλγειαν ἐνταῦθα ἔλαβεν ὁ τῆς αἰχρουργίας. φαμὲν δὲ καὶ ἡμεῖς ὅτι ἀσελγὴς λέγεται ὁ μὴ μετέχων μήτε δικαιοσύνης μήτε ἀρετῆς.σέλγη γάρ ἐστι μία πόλις τῆς παμφιλίας,ἐν ᾗ πάντες δίκαιοι ἦσαν,καὶ ἀρετῆς ἀνάμεσοι.ἀσελγὴς οὖν ὁ μὴ μετέχων τῆς σέλγης.

ἐγὼ ὃ ὅπερ ἂν καὶ ὑμῶν ἕκαστος.) ἐντεῦθεν τὸ πρῶτον μέρος τῆ δευτέρου μέρους τῆς προτάσεως. ἐπειδὴ δὲ διαβάλλων εἰς δυσκότητα αὐτὸν ὁ μειδίας,ἐλεγχθ,ὅτι οὐδὲν πέπονθε δεινόν· ἀλλὰ τῇ τέχνῃ θαῤῥῶν ἐπάρει τὰ πράγματα,καὶ τὰ μικρὰ μεγάλα ποιεῖ· διὰ τοῦτο ὑπεικείαν καὶ μεζιότητα ὑποκρίνεται,λέγων· ὃ καὶ ὑμῶν ἕκαστος ἂν ἐποίησεν ὑβρισθείς, τοῦτο κἀγὼ νῦν ἐποίησα ὁ νομιζόμενος ῥήτωρ. Τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησα.) ἐκεῖνον μὲν τυραννικὸν ἑαυτὸν δ' ὡς ἕνα τῶν πολλῶν ὄντα ὑπεισκυήμενος.

καὶ

κὴ περιβαλόμενον ἀδικεῖν τοῦτον τὸν θεὸν τὴν ἑορτήν.) αὐτὴ τὴ A
εἰσήγαγον· ἐδ' εἶπεν ἀσεβεῖν, ἀλλ' ἀδικεῖν θεὸν τὸν ἑορτήν. τοῦτο δὲ
δημόσιον. περιβολὴ γάρ ἐστιν ὄνομα δίκης, κὴ τῷ θεὸν τὴν
ἑορτὴν ἀδικοῦντα. οὐ μόνον πληγάς.) ἐντεῦθεν ἐστὶν ἡ κα-
τασκευὴ τοῦ πρώτου μέρους τῆς προτάσεως. ἅμα μὲν γὰρ τὸ
λέγειν, τοῖς Διονυσίοις, συνάπτει τὸ δημόσιον· κὴ τὸ ἴδια ἅ
παθὼν ἅδεται πᾶσαν τὴν χορηγίαν, οὕτως ἔχει. συνῆπται γὰρ
πάλιν ἀμφότερα καὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ δημόσιον. δόξειε δ' ἂν
ὡς ἔλαττον προπεπονθέναι τὸ τῷ πληγῶν. ἔχει δ' οὐχ ὕστερος,
ἀλλὰ διὰ τοιαύτης συνθέσεως, αὐτοπαθέστερον ἐποτέμνει),
κὴ προλύει τὸ συγγνωμονικὸν, ὅτι δι' ὀργὴν ἔπληξα. εἰ γὰρ
κὴ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια καὶ πρὸ τῆς ἑορτῆς πεποίηκε,
πρόδηλον ὅτι οὐ δι' ὀργὴν ἀλλ' ἐκ προνοίας.

ἐπειδὴ δὲ καλῶς κὴ τὰ δίκαια ποιῶν.) ἐντεῦθεν τὸ δεύ-
τερον τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προτάσεως. σχεδὸν δὲ ὥσπερ ἀ-
σύστατον καὶ μονομερῆ τὸν λόγον ἀπεργάζεται. εἰ γὰρ φθάνει B
προκατεγνωσμένος ὑπὸ παντὸς τοῦ δήμου πρόδηλον ὅτι
οὐδεμίαν ἔχει ἀπολογίαν. δεῖ δὲ τὸν κατήγορον, κἂν μὴ οὕ-
τως ἔχῃ τὰ πράγματα, πειρᾶσθαι, μονομερῆ τὸν λόγον
ποιεῖν ἵνα οἱ δικασταὶ ὡς ἐφ' ὁμολογουμένοις καταψηφί-
σωνται). ὁ δῆμος ἅπας.) καίτοι ταῦτα πάλιν ἀντίθεσιν προ-
λέγειν. φησὶ γὰρ ὁ μειδίας, ὅτι χορδωταί, καὶ ξένοι, κὴ τοιοῦ-
τοί τινες αὐτὸν κατεχειροτόνησαν. ὁ δὲ, προλαβὼν φησιν,
ὅτι ὁ δῆμος ἅπας, καὶ δεδίκηκεν, οὐ μόνον τὸν δῆμον, ἀλλὰ
κὴ τοὺς δικαστὰς αὐτὸν κατεγνωκότας. εἰ γὰρ μέρος οἱ δι-
καστὰι τοῦ δήμου, πρόδηλον ὅτι κἀκεῖνοι συγκατέγνωσαν.

καὶ σφόδρα.) ἵνα δόξῃ κατεγνωκέναι ὁ δῆμος, καὶ σφό-
δρα μετ' ἐκπλήξεως εἶπε· κὴ ὅτι οὐ δεινότητι τῇ ἐμῇ πα-
ρεχθείς. ἐφ' οἷς ἠδικημένῳ μοι.) ὥστε πάντα τοιοῦτος
τοῦτο σφόδρα βιαίως, οὐ μόνον δικαστὰς κὴ δῆμον, ἀλλὰ
καὶ αὐτὸν ἑαυτῷ κατεγνωκότα πεποίηκεν. εἰ γὰρ καὶ ἱκέ-
τευεν· πρόδηλον ὅτι κατέγνωκεν ἑαυτῷ. τὸ γὰρ ἱκετεύειν, τῶν C
ἑαλωκότων. καὶ τινων ἄλλων ὑπὲρ αὐτοῦ.) προλαμβάλ-
λεται τοὺς μάρτυρας τοῦ μειδίου, ὡς καὶ αὐτοῖς συγκατεγνω-
κόσι. προϊὼν γάρ φησιν ἀκτήμων ὁ κονιορτὸς, καὶ τοιαύ-
τη πίστει χρῆν αὐτὸν μᾶρτύρων σωτηρίων ἑταιρεία. πῶς
οὖν δύνανται τἀληθῆ μαρτυρεῖν, οἱ μετ' αὐτοῦ συνικε-
τεύοντες; οὐκ ἐπείθη.) ἐπαινεῖ τὸν δῆμον, ὡς πάντων
καταφρονήσαντα, ἕνεκα τῶν δικαίων. ὑφορᾶται δὲ τοὺς δι-
καστὰς, μὴ χρήμασι πεισθέντες, καταχαρίσωνται τὸν ἀγῶ-
να τῷ μειδίᾳ. μὴ λέγων οὐ φανερῶς, θεραπεύει τὸ λυ-
ποῦν. εἰ δὲ ὁ δῆμος οὐ προσήκατο τὰς ὑποσχέσεις· οὐδ' εἰς
τὸν πλοῦτον ἀπέβλεψεν· οὐδὲ τοῖς φανεραῖς ὑποσχέσειν
ἦν πίστις· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς οὐκ ὀφείλετε κρύφα γεγυμ-
νάζειν; τίνες ἦσαν αἱ πρὸς τὸν δῆμον ὑποσχέσεις; ἡμεῖς
εἰσοίσομεν, ἡμεῖς ξυμπεραιώσομεν. ὅτι δὲ ψευδεῖς αἱ ὑπο-
σχέσεις, προϊὼν φησιν, ἐμὲ οἴεσθε ὑμῖν εἰσοίσειν, ὑμᾶς δὲ
νεμεῖσθαι; ἀλλὰ μιᾷ γνώμῃ.) οὐδεὶς διεσφάλη τῶν πρέ-
σβοντος. οὐδεὶς ἠγνόησε τὸ εἰκός. τότε πρῶτον ὁ πᾶς δῆ-
μος μιᾷ ἐχρήσατο γνώμῃ. ἵν' ἕκαστος καταψηφίσηται τοῦ
μειδίου, φοβούμενος ἢ αἰσχυνόμενος τἀναντία τοῖς ἄλ-
λοις γνῶναι. πολλοί μοι προσιόντες, ὦ ἄνδρες δικασταί.)
ἀπίθανον ἔδοξε τὸ ὄνομα, ὅτι καὶ οἱ δικασταὶ παρέξυ-
νον εἰς τὴν κατηγορίαν, εἰ μὴ προλαβὼν οὗτος ἐν ἀρχῇ,
πάντας ἐξέπληξε δεινότητι. ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.) ἐντεῦ-
θεν ἡ κατασκευὴ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προτάσεως. τὸ ἀ-
πίθανον τῆς προτάσεως, ὅρκῳ διέλυσε· κὴ ἵνα μή τισιν
ἀπίστως δόξῃ, τὸ σχετικὸν προσέθηκεν· ὃν ὀμεῖται τὴν ἀλλῶν ἐπιθέσθαι.) αὐτίκα δὲ τοῦτον αἰνίττε(ται) τὸν θεσμὸν

A Et publicè conqueſtus ſum iſtum violare feſtum.) περιβαλόμενον pro εἰσήγαγον, introduxi. His verbis oſtendit cuius rei accuſet Midiam. Non enim dixit impiè facere, ſed violare feſtum, id quod publicum eſt. περιβολὴ enim nomen actionis eſt, in eos qui feſtum violant. Non modò plagis.) Hic incipit confirmatio primæ partis propoſitionis. Dicendo enim, Bacchanalib. coniungit pnblicum. item, Multa alia & violenta ab eo perpeſſus toto tempore ædilitatis, eôdem pertinet. Rurſus enim coniuncta ſunt vtraque, & priuatum & publicum. Etſi autem videri poteſt, priore loco poſuiſſe plagas, tanquam minus, non tamè ita eſt: ſed per talem compoſitionem reſecat obiectionem, & veniæ locum præcludit, ſi reus diceret, per iracundiam verberaui. Nam ſi alia quoque multa & violenta etiam ante feſtum fecit: non per iracundiam, ſed conſultò feciſſe conſtat. Poſtquam verò boni & æqui ratione habita.) Hic incipit ſecunda pars ſecũdæ partis propoſitionis. Fermè autem efficit, vt oratio ſtatum non habeat, & vnius ſit partis. Nam ſi totius damnatus eſt populi præiudicio: patet, nullam eum habere defenſionem. Eſt autem accuſatoris, tametſi res aliter ſe habent, dare operam, vt vnius partis faciat orationem, vt reum tanquam rebus compertis condemnent iudices. Populus vniuerſus.) Etiam hic rurſus obiectioni occurrit. Ait enim Midias ſe à ſaltatoribus & peregrinis & eius farinę hominib. eſſe condemnatum. At hic anteuertens, totus, inquit, populus: & contendit, non ſolum populum, ſed & iudices eum condemnaſſe. Nam ſi iudices populi pars ſunt, etiam illos vnà condemnaſſe conſtat.

Tantaque curæ.) Vt videatur condemnaſſe populus. Tantaque curæ, cum amplificatione dixit, & nõ impulſu meo. Eam iniuriam qua me ſciebat affectũ eſſe, vt, quamuis iſte mihi non faceret.) Valde violenter, eum non modò à populo & iudicib. ſed etiam à ſemetipſo damnatum facit. Nam ſupplicare damnatorum eſt. Et quidam alij pro eo.) Antè perſtringit teſtes Midianos, & tanquam qui & ipſi vnà damnarint Midiam. In progreſſu enim orationis, Euctemõ, inquit, homo pluma leuior, & talis quędam teſtium conſpiratio, & ſodalitiũ cùm eo eſt. Quî igitur poſſint verum teſtificari, qui cùm eo fuerunt ſupplices? Tamen non paruerit.) Laudat populum, vt qui omnia iuſtitiæ ſtudio contemſerit. Suſpectos autem habet iudices, ne deliniti pecunia, iudicium Midiæ cõdonent. Incommodum igitur non apertè dicendo, mitigat. Quòd ſi popul' pollicitationes repudiauit, neq; diuitias eius reſpexit, neq; apertis pollicitationib. ſuccubuit: quãto magis debetis vos repudiare clã deſtinas? Quæ verò factæ fuerunt populo pollicitationes? nos tributum conferemus, nos triremes inſtruemus. Falſas autem fuiſſe pollicitationes, progreſſu orationis dicit: Me putatis pro vobis tributa penſurum, vos verò fruituros? Sed conſentientibus ſuffragiis.) Nemo aberrauit à decoro, nemo ignorauit quid deceret, tum primum omnis populus fuit eiuſdem ſententiæ, vt quiſque Midiam condemnaret: metuens, aut erubeſcens ab aliorum ſententiis diſſentire. Multi me conuenerunt, iudices.) Abſurda viſa eſſet ſententia, cum etiam à iudicib. ad accuſationem eſſe incitatum, niſi prius in principio ſtatim oſtendiſſet, omnibus factam eſſe contumeliam.

Vt mihi videtur.) Hic incipit ratio ſecundæ partis propoſitionis, cuius abſurditatem iureiurando remouet: & ne aliquibus peieraſſe videatur, coniecturam adiicit. Cum in aliis eius audaciam perſpexiſſent.) Planè per hæc eum tyrãnum eſſe ait.

Qui enim in Democratia degens,coherceri non po A εἰ γὰρ ἐν δημοκρατίᾳ ζῶν οὐκ ἔστι καθεκτός· τί ἄλλο ἢ τύ-
test:quid est aliud quàm tyrannus? Cum autem pri- ραννος ὁ τοιοῦτος; προσθεὶς δὲ τὸ ἰδιωτικὸν τὸ καθ' ἑαυτὸν,
uatim suam personam præposuerit,atque indicarit, ὅτι δεινά πεπονθεν· ἐπὶ μᾶλλον τὸ δημόσιον, ὅτι καὶ κατὰ τῶν
quàm malè sit tractatus,subiecit publicam:eos vo- ἄλλων ἠβούλετο δίκαιον λαβεῖν.οὕτως δὲ τούτων ἐχόντων.)
luisse & aliorum vicem vlcisci.Quæ cum ita se ha- οὐ δεύτερον τοῦτο προοίμιον ὡς τινες ὠήθησαν· ἀλλὰ συμ-
beant.)Non secundum hoc est exordium,vt quidam πέρασμα τῆς κειμένων ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ προοι-
opinati sunt,sed cõclusio eorum,quę in prima exor- μίου.εἰσαγωγὴ γάρ ὅτιν ἀθλιώτησιν ἀρχὴ τῆς τὰ ἐγκλήμα-
dij parte sunt posita.εἰσαγωγὴ autem est Athenis ma- τα εἰσαγόντων. ἐντεῦθεν δείκνυται ὅτι τὸ συμπέρασμα τοῦ
gistratus eorum , quam accusationes introducunt. προοιμίου,ἐν ᾧ ὅτι κἀγὼ προσοχὴν ἔχει ὁ κατασκευῆς δύ-
Hæc igitur est conclusio exordij,in quo etiam capta ναμιν τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ προοιμίου. δύο γάρ εἰσιν ἐν
tur attentio.Habet autem confirmationis vim po- τῷ λόγῳ προκατασκευαί.μία μὲν,ὥστε μὴ ἰδιωτικὸν νο-
strema exordij pars.Duæ enim sunt in hac oratione μισθῆναι τὴν ἀγῶνα· ἵνα δὲ τῆς αἰσχύνης τὴν νόμων
præparationes:vna,ne crimen priuatum putetur,quã κατεσκεύασεν· ἑτέρα δ',ὥστε μὴ πειθεῖτας τοὺς δικαστὰς,
recitatione legum confirmat:altera, ne adducantur προσδοκῶσαν τὸν ἀγῶνα· τοῦτον γὰρ ὁποτέρων αὖ συμβῇ. οἴ-
iudices,vt causam prodant. Horum enim vtrum σεται τὰ τῆς κατηγορίας τῷ ῥήτορι καὶ διὰ τοῦτο μακρό-
acciderit , perit accusatio oratori : propterea̅que τερον δοκεῖ γεγενῆσθαι τὸ προοίμιον. ὥστε τὸν ὑπομνη-
prolixius esse factum videtur exordium, vt pecuniæ μίαν τῶν κεφαλαίων τῶν δικαστῶν ἐξελεῖν.
cupiditatem iudicum animis eximeret.Quæ igitur.)
Hoc est,quibus rebus,impulsu vestro,veni ad accu- ὅσα μὲν οὖν.)πυτέσιν ἐπείθην ὑμῖν κατηγορῶν, πάν-
sandum,eas omnes ostendam esse custoditas. Non τα δείκνυμι τετηρημένα· οὐ προύδωκα τὸν κατηγορίαν δι'
deseruit accusationem propter vos , neque pecunia B ὑμᾶς,οὐδὲ χρήμασιν ἐπείθην. μὴ τοίνυν μηδ' ὑμεῖς.Ὁ
sum delinitus.Eam igitur vos etiam repudiate. atq; τὸ μὲν ἀκόλουθον τοῦτο ἦν.ὁ δ' ἀπεσιώπησεν, ἴσως δὲ μὴ
id quidem erat consequens.sed ipse reticuit,ne iudi προσθήλως ἐξελέγχειν τοὺς δικαστάς.φιλονεικότερος γὰρ
ces argueret:contentiosiores enim eos effecisset. Si αὐτοὺς κατέστησεν. ἐπειδὴ τις εἰσάγῃ.) μετὰ δὲ τὸ ἀπο-
quis me introducit.) Postquam enim sortitò delec- κληρωθῆναι τὸ δικαστήριον,ἐδίδοντο τοῖς θεσμοθέταις αἱ
tum erat iudicium,dabantur scriptis accusationes, γραφαί.κἀκεῖνοι ἠρώτων λοιπὸν,βούλῃ κατηγορεῖν ἢ μάρ-
atque illi rogabant deinceps: Vis accusare?aut habes τυρας ἔχεις εἰς τὰς ἀποδείξεις ἑτοίμους; εἰ σωιέφησεν,
testes ad probandum crimen paratos?qui si affirma- οὕτως ἤδη λοιπὸν εἰσήγετο,τοῦτό ὅτι ὅ ἐπειδὴ τις εἰσαγ-
sset,ita tandem introducebatur.hoc illud est, Si quis γ. ἄρχοντες δ' ἦσαν οἱ ἐν ἑκάστῳ δικαστηρίῳ τὰς κρίσεις εἰσά-
me introduxerit.*Erant autem principes,qui in vnoquoque iudicio causas introducebant. γοντες. πολλὰ μὲν,ὦ ἄνδρες ἀθλιοῖοι.) πόρρωθεν ἀπο-
δέπει τὰ λήμματος τοὺς δικαστάς.εἰ γὰρ ἐγὼ πολλὰ λαμ-
Multa quidem,Athenienses.)E longinquo abdu- βάνων,οὐκ ἐδεξάμην· πῶς ὑμεῖς ὀλίγα;προδήλον ὅτι ἐνὶ
cit iudices à quæstu.Nam si ego,cui multa offerebã- μὲν ἰδίοις καὶ αὐτῷ τῷ πεπονθότι,πολλὰ ἠδυάτο δόσ-
tur,nihil accepi:cur pauca vos? Constat enim eum, θαι. τοῖς δ' δικασταῖς πολλοῖς οὖσιν,οὐκ ἠδυάτο πολλὰ
si vni daret,eique affecto iniuria , multum potuisse προσελθεῖν.καίμοι μὲν ἀξιόν ἐστι λαβεῖν ὑμῶν δ' ὑπισχνεῖ
dare:iudicibus autem multis non potuisse multum C μόνον.καὶ γὰρ μὲν ὁ πεπονθὼς,δι' ὑμᾶς οὐκ ἔλαβον· ὑμεῖς
polliceri.Ac mihi quidem accipere licuisset, vobis δ' οἱ μηδέν τι πεπονθότες κατ' ἐμοῦ λήψεσθε; πολλὰς
autem pollicetur duntaxat:ego affectus iniuria, ve- δ' δεήσεις.)οὐ πρὸς τὰς δεήσεις, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀπει-
stra causa non accepi:vos,nullo accepto malo, con- λὰς κυρίως τὸ ὑπομένειν. σώζεται δ' κ' φύσιν ἡ τάξις.
tra me accipietis?Multas deprecationes.) Verbum, πρῶτον γάρ τις ἱκετεύει.εἶτα μὴ τυχὼν,χρῆται τοῖς ἀπει-
Cum sustinuerim,non ad deprecationes,sed ad mi- λαῖς. ἀλλ' ἐν ὑμῖν μ' ταῦτά ὅτιν ὑπόλοιπα.) τὸ λοιπὸν
nas propriè refertur. Conseruatur autem natura- ἀπεσιώπησε μὴ βεβλάβθαι φανερῶς ἐγκαλέσαι τοῖς δι-
lis ordo.Primùm enim supplicare solet , deinde si καστοῖς κ' διὰ τοῦτο τὰ ἐξῆς ἀκαταλλήλως ἀπήγγειλεν·
quis repudiatur,vsurpare minas. ἵνα μηδεὶς ἀπαντήσῃ τὸ ἀκόλουθον. τὴν δὲ τάξιν σὐ ἀλ-
λαξε καὶ φησίν. ὅσον πλείσιν ἐνώχλησε.) ἔθος δ' ἐστὶ ῥήτορι ὀχλήσεις καλεῖν τὰς γνωμβύας τοῖς δικασταῖς ἀ-
Quę verò post hæc in vobis sunt reliqua. Cætera ξιώσεις.ἔστιν οὖν ἀπηρτημβύος ὁ λόγος. ἠκολούθησε δ' ὅτας
reticuit:nec apertè iudices accusare voluit,propter- αὖ ὁ νοῖς ὅσον δ' πλείσιν ἔδοξ' ἐνώχλησε, ἴσως τοσούτῳ
eáque reliqua simpliciter protulit,ne quis consequẽ μᾶλλον προσδοκᾶ λήψεσθαι τὴν ψῆφον. οἱ δὲ αἰσχυν-
tia postularet.Ordine enim immutato ait: Quo plu τοῦντες ἐν ταῖς ἀπολήψεσιν,οὐχ ἥδεως αὐτὰς ποιεῖν-
ribus molestus fuit.Solet enim orator ὀχλήσεις voca ται τοῖς ὑπομβύουσιν.ἐπέτεινε δ' καὶ ἐμήκυνε τὸ προοίμιον
re appellationes iudicum.Pendens igitur est oratio. ὁ ῥήτωρ,ὅπως συνάγων τὰ νοήματα· δι' τὸ θυμικὸν ἀφεῖχέ
Hic enim sensus reddendus fuisset:Quo plurib. iste φειν αὐτὰς οὐκ ἰσχύσας,ἵνα τῇ ῥύμῃ τ πάθους ἀκολουθή-
molestus fuit,eo magis se suffragia laturum sperare. σας ὁ λόγος,ἀπορήσῃ πίαν τελευτὴν ποιήσε). οὐ γὰρ αὖ
Nam qui in rogando sunt impudentes,ij sic in ea re καταγνοίλω.)πληρώσας τ προκατασκευὴν ἐν προοιμίῳ,
se gerunt,vt grati non sint iis quos rogant. Intendit διπλοῦν ἐπήγαγε συμπέρασμα.τὸ μὲν,εἰς τὴν ἀφοτιμίαν
autem & producit exordium orator,annectendis sẽ ἀφέλασιν,ὅτι πάντας ὑβρίζει μειδίας,καὶ οὐ χρὴ συγχω-
tentiis,quòd ob iracundiam eas circumscribere non ρῆσαι ὥστε κ' τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ὑβρίζειν.τὸ δ', εἰς τὴν προ-
potuit,vt affectus impetum secuta oratio , in dubio κατασκευὴν,τουτέστιν,ὅτι ἐναντία ποιήσητε,χρήματα λα-
esset vbi finiret.

Neque enim ita sentio.) Absoluta præparatione βόντες, οἷς προτεθεν ἠξιοῦτε. καὶ ἐτελεύτησεν αὐτῷ τὸ συμπέρασμα , εἰς τελικὸν κεφάλαιον τὸ συμφέρειν.
exordij,duplicem subiicit conclusionem.alteram ad
primam propositionem pertinentem: omnibus in-
sultare Midiam,neque concedendum , vt in poste-
rum etiam impunè insultet.alteram ad præparatio-
nem , Non committendum , vt contra illud quod
prius ipsi petierint , accepta pecunia , faciant. Ac
terminauit conclusionem in summo capite,vtili.

δίκῃ

δμὰ τοῦτο φαμὲν συνῆφθαι ἔχειν τὰ προοίμια πρὸς τοὺς A
ὁλοσχοίνους· διὸπερ συμπληροῦνται κἀκεῖνοι τοῖς κεφα-
λαίοις. τὸ μὲν οὖν προοίμιον τῶν πραγματικῶν πλεῖ-
στον μετέχον, ἔλαττον ἔχει τὸ παθητικόν. ἐν ᾧ τούτῳ, πλέον
βούλεται νικῆσαι τὸ πάθος, ἵνα πανταχόθεν τὸν δικαστὴν
χειρώσηται. εἰς τελικὸν ᾧ κεφάλαιον κατέληξε τὸ συμ-
πέρασμα τῆς προτάσεως.

εἰ μὲν οὖν ὦ ἄνδρες.) ἐντεῦθεν τὸ δεύτερον προοίμιον
ἔστι ᾧ καὶ ἡ πρόταυσις αὐτῆ διμερής, καὶ πίστεται ἐντεῦ-
θεν ἡμῖν ἀπορία, ὅπως ἐνταῦθα λέγῃ, εἰ μὲν ὠδαφορεσ-
βείας ὁ ἀγὼν, οὐκ ἂν ἐδεόμην. καὶ πῶς ἐν τῷ κατ' αἰσχί-
νου ὠδαφορεσβείας ὑπάρχοντος τοῦ ἀγῶνος, δεῖται; καὶ φα-
μὲν, ὅτι αὐτὸς ὑβρίσθαι, λέγων, ὅτι δέομαι ὑμῶν μετ' εὐ-
νοίας ἀκοῦσαι. φοβηθεὶς δὲ μὴ σοφίζεσθαι δόξῃ, κατηγο-
ρῶν μὲν, ἐπεὶ δύων ᾧ ὡς οἱ φεύγοντες, ἐθεράπευσε τὸ λυ-
ποῦν ἐκ τῆς τοῦ προοιμίου προτάσεως. εἰ μὲν ἐπ' ἄλ-
λοις ἦσαν, οὐκ ἂν ἐδεήθην. καὶ εἶπε δημοσίων ἀδικη-
μάτων ὀνόματα, ὠδαμόθεν, καὶ ὠδαφορεσβείας· ἐξισά- B
ζων τῷ ὕβρεσι τοῖς δημοσίοις ἀδικήμασι. βούλεται οὖν
καὶ ὡς κατήγορος καταξέχειν, καὶ ἐλεεῖσθαι ὡς φεύγων·
καὶ ἅμα δεῖξαι ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν ὁμολογουμένως ὄζει
δημόσιος. νομίζων τῷ μὲν κατηγόρῳ.) ἐντεῦθεν ἡ κα-
τασκευὴ τοῦ προτέρου μέρους. θέλων ᾧ σώζειν τὸ ἀξίωμα,
δεικνύει ὡς οὐδέποτ' ἂν ἐδεήθη κατηγορῶν, εἰμὴ νεῦ,
ἐν τῷδε φεύγοντων ἡμᾶς καθεστήκειν. τὸ δὲ τυπτη-
θεῖσα μὴ λαβεῖν δίκην, ἔοικε τῷ ἡττᾶσθαι.

ζητήσει δ' αὖ τις, πῶς ἐν τῷ κατ' αἰσχίνου, καὶ δι' κατηγο-
ρῶν, φησὶ, δεήσομαι πάντων ὑμῶν. ῥητέον οὖν, ὅτι διαφο-
ραὶ δεήσεών εἰσιν. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἡ δέησις σεμνὴ καὶ φρονη-
μα ἔχουσα. ἐνταῦθα ᾧ ταπεινότητα ἔχει ἡ δέησις. φησὶ
γὰρ δέομαι ᾧ ὑμῶν ὡς ἱκετεύων, καὶ ὥσπερ ἡττημένος τὸν
ἀγῶνα πιθῆται. καὶ διὰ τοῦτο τῆς φυλῆς.) αἰθ' ἑαυτὸ ἡττ
φυλῇ ὠνόμασεν, ὅπισθεν αὐτῷ πολεμίους πολλοὺς καὶ
ὁλόκληρον τῇ φυλῇ. καλῶς ᾧ καὶ τὸ ἀδίκως. οὐ γὰρ ἁ-
πλῶς εἶπεν ἁρπρέσθη ἡ φυλὴ, ἀλλ' ἀδίκως ὁ πολέμιος ἔ-
χειτο* ἄθλον. εἰ γὰρ οἷόντε.) ἐντεῦθεν ἡ κατασκευὴ τοῦ
δευτέρου μέρους. σωπᾷ φησὶ μειδίας τῇ κακίᾳ τὰ ἄμε-
να, κατήγορον ἀποφήνας τὸν φεύγοντα. ὄζει τις συμφο-
ρᾶ.) τῇ ὠδαθέσει τῆς ἄλλων, ἐστὶ συμφορά· εἰ οἱ κεκό-
μηνοι φησὶν ἐν συμφοραῖς ὄντες ἱκετεύουσι, κἀγὼ ὁ ὑβρι-
σμένος, εἰ μὴ λάβοιμι δίκας, ἐν συμφορᾷ ἔσομαι. εἰκότως
ἄρα δεήσομαι. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων.) διακέκοπται
ἱκανῶς τὸ δεῖν ἱκετεύειν. ἐντεῦθεν ᾧ τὸ συμπέρασμα τοῦ
δευτέρου προοιμίου. ὅπερ προοίμιον εἶληφε καὶ αὐτὸ ἐκ συ-
στάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου ἐν διορισμῷ. διορίζει γὰρ ἐν
ποίοις ἐγκλήμασι δεῖ δεῖσθαι τοῦ κατηγόρου, καὶ ἐν ποίοις οὐ
δεῖ. ὕβρισμαι μὲν ἐγὼ.) ἐκ τεττάρων ὅρων, διαζεύξας δημό-
σιον δεικνῦσαι τὸ γεγονός. πρῶτον μὲν, ὅτι πᾶσα ὕβρις καὶ
ἐν ὁτῳοῦν δήποτε καιρῷ δημόσιόν ὄζει. τοῦτο δείκνυσιν ἐπὶ
μὲν, διὰ τοῦ εἰπεῖν, τὰς μὲν γραφὰς ἔδωκε παντὶ τῷ βουλο-
μένῳ· τὸ ᾧ τίμημα ἐπέθηκε δημόσιον ὅλον. δεύτερον ᾧ, ὅτι
πάντα τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ γινόμενα, κἂν εἰς ἰδιώτην ᾖ δημό-
σια ὄζει. ζήτει, ὅτι τὰ εἰς χορηγὸν γινόμενα, καὶ πολλῷ
πλέον. τεταράχθαι, ὅτι οὐ δι' ἐμὲ μόνον· ἀλλὰ καὶ διὰ πάντας
τοὺς ἄλλους ὅσοις ὕβρισεν, ἄξιός ὄζιν ὡς ὑβρικὼς καὶ τυραν-
νικὸς, δημοσίᾳ κολασθῆναι. πρῶτον οὖν ὅπου δείκνυσιν, ὅτι
πᾶσα ὕβρις ἀδίκημα δημόσιόν ὄζι. καὶ φησίν.

εἴ τις οὖν ὑμῶν.) ἐντεῦθεν ἡ προκατασκευή. ἔνθα τίθη-
σι τοὺς δύο νόμους· δείκνυσιν ὅτι δημόσιόν ὄζι τὸ ἀδίκημα. ἕτεροι δέ φασιν ὅτι τὸ δοκεῖ μὲν συμπρᾶξαι τῷ προοι-

Qua de causa dicimus, exordia cognata esse perorationibus, quòd illæ etiam summis capitibus absoluuntur. Quòd si Athẽienses). Primum exordium cũ negociale maxima ex parte esset, minus habebat affectuum. In hoc autem magis vult mouere affectus, vt ab omni parte iudicem opprimat. Summo autem capite terminatur primæ propositionis conclusio. Quòd si Athenienses.) Hic incipit exordium, cuius etiam propositio bipertita est. & hinc nobis existit dubitatio, qua ratione hic dicat, Si falsæ legationis causa esset, non rogarem: cum in oratione cõtra Aeschinem, quæ falsæ legationis causa est, roget? Respondemus, eum ipsum soluere, dicendo: Rogo vos, vt cum benevolentia nos audiatis. Sed quia verebatur, ne cauillari videretur, qui cum accusaret, reorũ instar supplicaret: huic incommodo medicatus est propositione exordij. Si aliarum, inquit, rerum reum agerem, non supplicarẽ. & recensuit publicorum criminum nomina, violatarum legum & ementitę legationis, vt contumeliam æquaret publicis criminibus. Vult igitur & infectari vt accusator & impetrare misericordiam vt reus: & simul ostendere, ipsam etiam causam reuera esse publicam.

Existimans accusatori.) Hic incipit confirmatio primæ partis. vt autem tueretur autoritatem, ostendit, se in accusando nunquam vsurum fuisse precib. nisi nunc in reorum esset habitu constitutus. Nam verberatum nõ posse pœnas sumere, perinde est ac si victus sit. Quæri autem potest, quomodo in oratione cõtra Aeschinẽ quamuis accuset, dicat, omnes vos precabor? Dicendum igitur est, discrimina esse precationum. Illic enim est precatio grauis & animosa, hic verò humilitate prædita. Ait enim, Precor autem vos. & supplico: & tãquam victus causam agit. Et propter hoc tribu.) Suo loco tribũ nominat, vt aduersario multorum odia cõcitet, adeóque totius tribus. Bene etiam addit, per iniuriam. Neq; enim simpliciter dicit, Tripos ereptus est tribui: sed, per iniuriam hostis habet præmium. Nam si dici fas est.) Hic incipit confirmatio secundæ patris. Coniunxit, inC quit, Midias improbitati suę ea, quę misceri nequeũt & fecit, vt accusator reus esset. Si qua est calamitas.) Collatione* aliorum est calamitas. Si rei, inquit, affecti calamitatibus supplicant: & ego cui contumelia facta est, nisi pœnas sumpsero, in calamitate ero. Iure igitur precabor. Oro igitur vos vniuersos.) Satis ostendit esse supplicandum. Hic autem incipit conclusio secundi exordij. quod exordium ab eo sumptum est ex commendatione suæ personæ, per distinctionem. Distinguit enim quibus in criminibus supplicandum sit accusatori, in quibus non sit supplicandum. Mihi facta est.) Quatuor definitionibus ostẽdere conatur, crimen hoc esse publicũ. Primum Omnis, inquit, contumelia, & quocũque facta tẽpore, crimẽ est publicũ. Id ostendit vno, cum dicit: Lex accusandi potestatem dedit cuiuis, atque æstimationem totam fecit publicã. Secundò: Omnia quæ in festo fiunt, tametsi cõmittantur in priuatũ, publica sũt Tertiò: Ea quæ in choragũ cõmittuntur, multo magis. Quartò: Non propter me solum, sed etiam propter omnes cæteros, quibus cõtumeliã fecit, dignus est, qui, vt contumeliosus & violẽtus, publicè puniatur. Primùm igitur demonstrat, omnem cõtumeliã crimen esse publicum, & ait: Si quis igitur vestrũm.) Hic incipit præparatio, vbi ponit duas leges, & ostendit publicum esse crimen. Alij dicunt, videri quidem hoc cohærere cum exordio.

ſed reuera quoddam eſſe exordium ſecuturæ confir A
mationis. Hic enim conſtituit, oportereomnia quæ
in feſto fiant, publica cenſeri, nec de priuata quapiã
re fieri iudicium: hoc eſt, omnem contumeliam cri-
men eſſe publicum. Nunc ſi recordetur.) Et hoc pri-
mæ definitionis eſt, & eius rei quæ ſit cõmunis. Hęc
enim omnia pertinent ad illud probandum, omnẽ
contumeliam eſſe publicam. Recitabitur.) Hic pa-
làm ad ipſam confirmationem accedit, quę eſt ſecũ-
da definitio: omnia quæ in feſto fiant, eſſe publica. &
recitat leges, quibus id confirmatur. Senatus indicat
concionem.) Metuit ne recitandis iis quæ perpeſſus
eſſet, ſuſpicionẽ quandã inticeret audientibus. Ideo
ante recitationem leges affert, vt id quod diximus,
conſequatur. Verebatur enim, ne cauſa priuata fie-
ret per expoſitionem, priuata negocia continentem
ac propterea priuſquam dicat quid ſibi acciderit, oc
cupat iudicem recitatione legum: vt tametſi contu-
meliã dixerit, & verbera, & eius generis alia, ea tan-
quam publica audiantur: cum ſit oſtenſum omnia
quæ in feſto fiant, eſſe publica. Eſt aũt pima lex hu-
iuſmodi: poſt feſtum concio habebatur in æde Bac-
chi, & prætor adminiſtrationis ſuæ rationem red-
debat: inquirebatur etiam in eos qui iura & leges B
violaſſent. Lex hęc eſt.) Ex hac lege ratiocinari vult
ea quæ in feſto acciderunt, eſſe publica. vnde autem
προβολὴν eſſe publicam, oſtendit, per ea quę ſequun-
tur. In æde Bacchi.) Hoc eſt in theatro, cum quo Bac
chi locus coniunctus erat. Poſt Pandia.) Alij Iouis eſ
ſe feſtum cenſent: alij Lunam dici putant πανδίαν ex
eo fortaſſe, quòd quóuis eat. Sol enim interdiu dũ-
taxat videri poteſt: at Luna & noctu & interdiu. A-
gebant igitur & Lunæ feſtum poſt Dionyſia, quan-
do Bacchi ſoror eſt Luna. Bacchum. n. tũ Apollinem
tũ Solẽ vocant: quidã etiã Lunæ filiũ faciũt Bacchũ.
In ea verò poſtquam præſides.) Præſides vocabãtur
qui mittebãtur in Senatum à præſidẽte tribu, atque
iidem rurſus à Senatu mittebantur ad populum, vt
præſiderent in theatro. Vnde etiam præſides ſunt ap
pellati. Hi rogabant populum, an eis agi placeret de
rebus ad feſtum pertinentib. At populus manus tol- C
lebat. De adminiſtratione prætoris.) Rationẽ enim
reddebat, an ſimulacrũ ſartum tectũ cõſeruaſſet: an
in iure dicundo ac referendo, cæteratum rerũ nihil
præteriiſſet. Et quib. de rebus aliquis. Præpoſito præ-
tore & præſidib. adiecit etiam cõtumelias in feſto fa
ctas. Conſtat. n. id in vna eſſe lege ac illud publicum
hoc priuatum. Proinde ex hoc colligit, etiã cõtume-
lias eſſe publicas, cum ea quæ ad prætorẽ pertinent,
ſint publica. Fene Athenienſes.) Patrocinatur legi,
vt laudib. eam confirmet: & de iis dicit qui ad diem
non ſoluunt iudicatum, quemadmodum etiam in
priuatis, ſi qui ad dictũ diẽ nõ ſoluerint, ſecuritatem
eis largiri legem. Volo aũt.) Secundam legem recи-
tat, obiectionémq; remouet. Poſtquam. n. oſtendit,
omnia feſti eſſe publica, obiiciebatur ei: ſed non ea
quæ in homines priuatos committuntur, ſed ſi quis
aut choragum in vincula coniecerit, aut tibicinem
repulerit, aut comœdum: aut populum ſpectaculo
prohibuerit. & quia probare vult, ea etiã quę in ho-
mines priuatos committuntur in feſto, eſſe publica:
ſecundam recitat legem.

Cogitate, Iudices.) Comprehendit hũc ſenſum in
priore lege, vt contendat priorem legem habere cõ-
munionẽ cum ſecunda. Cum verò prior lex eiuſmo-
di ſit, vt nec à procraſtinatorib. repoſcere liceat in
feſto, à quib. lex repoſci debitũ etiam manu, iubet:

τὸ ἢ ἀληθὲς, ὥσπερ προοίμιόν ἐστι τῆς κατασκευῆς τῆς
μελλούσης. ἐντεῦθεν γὰρ προβιβάζει πρὸς τὸ ζητοῦντα τὰ
ἐν τῇ ἑορτῇ πάντα δημόσια νομίζειν, καὶ οὐ τῷ ἰδίων τινὸς
ἕνεκα γίνεσθαι, τουτέστιν, ὅτι πᾶσα ὕβρις δημόσιόν ἐστιν.
ἐνθυμηθεὶς νυν.) καὶ τοῦτο τοῦ νόμου, καὶ ὥσπερ κοι-
τῶν προοιμίων. πάντα γὰρ τοῦτα τοῦ δημοσίαν εἶναι πᾶσαν
ὕβριν κατασκευαστικὰ ἐστι. ἀναγνώσεται.) ἐντεῦθεν κα-
θαιρεῖ εἰς αὐτὸν τὴν κατασκευὴν, ἐμβεβληκεν, ἢ τίς ἐστι
δευτέρος νόμος ὅτι πάντα τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ γινόμενα δημό-
σιά ἐστιν. καὶ ἀναγνώσκει τοὺς νόμους, δι' ὧν τοῦτο κατα-
σκευάζεται. νόμος. τοὺς πρυτάνεις ποιεῖν.) ἐφοβήθη μὴ
λέγων ἃ πέπονθεν, ὑπόνοιαί τινα ἐμβάλληται τοῖς ἀκούουσιν.
διὸν ἀνέγνω πρὸ τῆς διηγήσεως τοὺς νόμους, ὅπερ ἔφαμεν
κατορθῶν. ἐδεδοίκει γὰρ, μὴ ἰδιωτικὸς ὁ ἀγὼν φαίνηται, ἐκ
τῆς κατασκευῆς ἰδιωτικὰ πράγματα ἐχούσης. καὶ διὰ
τοῦτο πρὶν εἰπεῖν ἃ πέπονθε, προύλαβε τὴν δικαστὴν τῇ ἀ-
ναγνώσει τῶν νόμων. ἵνα κἂν ὕβρεις λέγῃ κἂν πληγὰς καὶ
τὰ τοιαῦτα, ὡς δημοσίων ἀκούωσι. ὑπὸ δεχθέντος τοῦ, πάν-
τα τὰ ἐν ἑορτῇ γινόμενα, δημόσια ἐστί. ἔστι δὲ ὁ πρῶτος
νόμος τοιοῦτος· ὅπ μὴ τῷ ἑορτῷ ἐγίγνετο ἐκκλησία ἐν
Διονύσου· καὶ ἐξητάζετο ὁ ἄρχων πρὸς ὧν ἀδίκηκε, καὶ πρὸς
ὧν ἠδίκησε τὴς Ϲ παρῳνόμησεν.
ὁ μὲν νόμος οὗτός ἐστιν.) ἐκ τούτου τοῦ νόμου συλλογίζεται
βούλεται πρὸ τῆς καὶ τῆ ἑορτήν. πόθεν οὖν; ὅτι ἡ προβολὴ
δημόσιον, ἐκ τοῦ ἑξῆς δείκνυσιν. ἐν Διονύσου μὲν τὰ πάνδημα.)
ἐν Διονύσου μὲν ἐν τῷ θεάτρῳ. συνῆπτο γὰρ τῷ θεάτρῳ τὸ
τέμενος· πάνδημα δὲ.)· ἢ μὲν, Διὸς ἑορτὴ ἐνόμισαν. εἰ δὲ, πάν-
δια τὴν σελήνην νομίζουσιν, ἴσως ἀπὸ τοῦ πάντοτε εἶναι. τὸν
μὲν γὰρ ἥλιον, ἐν ἡμέρᾳ μόνῃ θεωρεῖν ἔξεστι· τὴν δὲ σελήνην
καὶ ἡμέρας καὶ νύκτωρ. ἤτοι οὖν καὶ τοῦ σελήνης ἑορτὴ, μὴ
τὰ Διονύσια. ἐπειδὴ Διονύσου ἀδελφὴ ἡ σελήνη εἶναι τοῦ
Διόνυσον καὶ Ἀπόλλωνα Ϲ ἥλιον καλοῦσιν. ἔνιοι δὲ παῖδα
σελήνης τὸν Διόνυσον. ἐν δὲ ταύτῃ ἐπειδὰν οἱ προέδροι.)
προέδροι συνηλοῦντο, οἱ πεμπόμενοι ἐν τῇ βουλῇ πρῶτα
τοῦ βουλῆς, εἰς τὸ δῆμον, προκαθεζόμενοι ἐν τῷ θεάτρῳ.
διὸ Ϲ προέδροι συνήθησαν. πρότερον δὲ τὸ δῆμον, εἰ δοκεῖ
αὐτοῖς ἐπισκέψασθαι πρὸς τὴν ἑορτήν; οἱ δὲ, πρότερον τὰς
χεῖρας. πρὸς ὧν διώκηκεν ὁ ἄρχων.) ἐδίδου γὰρ λόγον εἰ
τὸ ἄγαλμα ἀλώβητον ἔσωσεν; εἰ τῷ ἄλλων μηδέν τι ἐνέ-
λιπε χρηματίζων; Ϲ πρὸς ὧν αἴ τις.) προεδρεὺς ἄρχοντας
καὶ προέδρους, σωθῆναι καὶ τὰς ὕβρεις τὰς ἐν τῇ ἑορτῇ. δῆ-
λον γὰρ ὅτι ἐν τῷ ἑνὶ νόμῳ. καὶ τὸ μὲν, δημόσιον· τὸ δὲ, ἰδιω-
τικόν. ὥστε ἐκ τούτου συλλογίζεται τὸ Ϲ τὰς ὕβρεις δημο-
σίας εἶναι, εἴπερ καὶ τὰ πρὸς τὸν ἄρχοντα δημόσιας. καλῶς
ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται.) σωναγωνίζεται τῷ νόμῳ, διὰ τοῦ ἐπαί-
νων συνῆσαι βούλόμενος, καὶ πρὸς τοὺς ἀθρήμονας εἰς
θεατὴν ὄντων, ὥσπερ καπὶ τοῦ ἰδιωτῶν, εἰ γένοιντό τινες ὑ-
περήμεροι, ὅτι δίδωσιν τοῖς ἀσφάλειαν ὁ νόμος. βούλομαι
τοίνυν.) δεύτερον ἀναγνώσκει νόμον, ἀντιπίπτον ὑποτεμ-
νόμενος. ἐπειδὴ γὰρ ἀπέδειξεν, ὅτι πάντα τὰ πρὸς τὴν ἑορ-
τὴν δημόσιά ἐστιν, ἀντέπιπτεν αὐτῷ· ἀλλ' οὐ τάγε πρὸς
τοὺς ἰδιώτας γινόμενα, ἀλλ' εἴ τις ἢ χρημὸν εἵρξειεν, ἢ αὐ-
λητοῦ ἀπελάσειεν, ἢ κωμῳδὸν. ἢ τὸν δῆμον τῆς θέας κω-
λύσειεν· βουλόμενος ὑποδεῖξαι καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἰδιώτας
ἐν τῇ ἑορτῇ δημόσια ὄντα, τὸν δεύτερον ἀναγνώσκει νό-
μον. ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί.) συνέλαβε τὸ νόημα
ἐν τῷ πρώτερῳ νόμῳ, ἵνα δείξῃ κοινωνίαν τῷ πρώτερῳ νόμῳ πρὸς τὸν δεύτερον. τὸ νόμου ἢ τὸ δευτέρου ὅλος τοι-
ούτου, ὅπ μηδὲ τοῖς ἀθρημένοις ἀπαγορεῖσθαι ἔξεστιν ἐν τῇ ἑορτῇ, οὐδ' ἀπαγορεῖν καὶ χειρὶ μᾶλλον ἐκέλευεν ὁ νόμος·

ἀγω-

ἀγωνίζεται ἐκ τῶ ἐλάττονος, λέγων, ὅτι εἰ τοὺς ὑφημέ-
ρους ὁ νόμος κελεύει, μὴ ἀπαιτεῖσθαι ἐν τῇ ἑορτῇ χρεῖ-
πόσῳ γε μᾶλλον κελεύει μὴ τοὺς ἀναιτίους βιάζεσθαι; ἔστι
γὰρ ὅλον ἀπὸ τ ἐλάττονος τὸ ἐπιχείρημα, ἔκτε προσώπου
καὶ πράγματος εἰλημμένον. προσώπου μὲν, χρηστὸς πρὸς
ὑφημέρους. πράγματος δ, ὕβρεως ἢ χρημάτων. ἀλλὰ καὶ
τὰ δίκαι.) καὶ τε νενικηκότων ἐν τῇ κρίσει δηλονότι, ταῦτα
γίνε) καὶ ἡττηθέντων ἐν καιρῷ τ ἑορτ. συμβαίνε) ἐξ
ἀποδείξεως τ προτέρου νόμου, ὅτι καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἰδιώτας,
δημόσια ὄντ. οὐ γὰρ ὅπως.) τὸ μὲν μὴ κείμενον ἐν τῷ νό-
μῳ, συμβαίνειν ὡς ὁμολογούμενον, τὸ δ γεγραμμένον, ὡς
ἀκολούθημα ἔλαβε. τὸ μὲν γὰρ πρὸς τὸ σώματος, οὐ
γέγραπται πρὸς δ τοὺς ὑφημέρων μόνον. ὁ δ, ἐκεῖνο μὲν
ὡς ὁμολογούμενον ἔλαβεν, ὅτι οὐ τοῦτο μόνον ἔδοξεν ἡμῖν
δεινὸν, τὸ μὴ ὑβρίζεσθαί τινα εἰς τὸ σῶμα πρὸς δ τοὺς ὑφη-
μέροις, ὡς προσῆκεν· ἀλλ ἤδη ταῦτα ἐκωλύσατ ὅσα
καὶ κ) δίκαι γίνε). ὑμεῖς μὲν τοίνυν.) μέλλων ἀναιδῶ-
σκειν τ νόμον, ὑπέσχετο δείξειν τ τε τ ἄλλων αἰλάβειαν, καὶ
τὸ μεσαίτου θράσος. ὅπερ οὖν ὑπέσχετο, νῦν ἀποδείκνυσιν.
βέλομαι δ ἕκαστον.) προκατασκευαστικὸν μὲν τὸ νόημα,
εἰσβολὴ δὲ εἰς τὴν προβολήν. πληρώσας δ τ προκατα-
σκευὴν, ἐν ᾗ πάντα τὰ γινόμενα πρὸς τ ἑορτὴν, κἂν εἰς ἰ-
διώτων ᾖ, δημόσια ἀπέδειξε· μεταβαίνει λοιπὸν ἐπ αὐτ
τὴν κατάστασιν. οὐκ ἔτι γὰρ ὡς ἰδιωτικῶν ἀκούσονται τ
προσημάτων. κέχρηται) οὖν προοιμίῳ προκαταστικῷ·
τὸ δ αὐτὸ, καὶ ἐπαγγελίαν τινὲς καλοῦσι. διὸ συμβαίνει
τὰ λεχθησόμενα ἐν τῇ κατασάσει.

ἐπειδὴ γὰρ οὐ καθεστηκότος.) ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τ προτά-
σεως τῆς προβολῆς. φασὶ γάρ τινες τοῦτο μὴ εἶ δίκην-
σιν, διὰ τὸ προειδέναι τὸν δῆμον τὰ γεγραμμένα. καὶ διὰ τὸ
ἐν ὄρῳ μὴ χρῆσθαι δίκην εἶναι, ἀλλὰ προβάλλεσθαι. ῥητέον
οὖν ὅτι οὐ πάντες ἦσαν τὰ γεγραμμένα, ὥσπερ ἐν τοῖς
ὅπλίταις φησίν. ὡς οὐ παρὼν ὁ δῆμος, ἀλλὰ χορδυταὶ καὶ
ξένοι καὶ τοιοῦτοί τινες ἦσαν. ὥστε ἀναγκαῖον ἦν δίκην σα-
θαι. καὶ οὐ δίκηπαθεῖν βούλεται μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐξῆσαι
τὴν ἑαυτ φιλοτιμίαν ἐν τῇ κατασάσει, πρὸς τούτοις,
ὅτι ἐν ὄρῳ, ταυτόν ὄντι προβολὴ καὶ κατάσασις. ἤδη γ καὶ
ἔσχυ δύναμιν ἡ κατάσασις ἔχει. προβαλλόμεθα γὰρ ἐφ'
οἷς πεπόνθαμεν· λέγοντες γ ταῦτα, τὴν δίκην σιν πλη-
γῶν. ὅτε γ πρὸς τὸ ἡμῖν χρήσιμον δίκην μεθα, ὅσον
προσήκομεν. ἡμῖν γὰρ διὰ τῆς κατασάσεως εἰσαγόντων
ὡς δημόσιον, οὗτος ὁ αἰτίαν λαμβάνων, ὡς ἰδιω-
τικὸν ὁρίζεται. οὐκοῦν ὅσον δύναμιν ἔχει ἡ κατάσασις.
ἀλλ ἐκεῖ μὲν, συνεσταλμένως καὶ δι ὀλίγων ὁριζόμε-
θα ἀγωνιστικῶς· ἐν δὲ τῇ κατασάσει, πλατέως καὶ ἧττον
ἀγωνιστικῶς. διὰ τί δὲ ὁριστικὴν δύναμιν ἔχουσα, προβο-
λὴ κέκλη); ὅτι ἐπαναλήψεις ἐν δύο αἰνθυσμοῖς ἐμπίπτ,
ἅπερ ὅρος τις ἡ κατάσασις ἐπαλείβ. ἡμῖν γὰρ ὁριζομένων
ἐν τῇ κατασάσ πλατέως, ὁ αἰνθυζόμενος πρὸς ἐκεῖ-
νον, δύο ἐποίει αἰνθυσμούς. ἵν οὖν μὴ δύο αἰνθυσμοὺς
νομάζωμεν, τ μὲν πλατὺν ὅρον, προβολὴν ἐπαλέσα-
μεν, ἐν καταστάσ κείμενον. τ δ στενὸν, μὴ τὴν προβολήν. τ
μὲν γὰρ φεύγοντος, ὅρον. τὸν δὲ διώκοντος, αἰν-
θυσμόν. ἔτι πρὸς τούτοις, ἐπειδὴ πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ
αἰσχρὰ καὶ ἐπηρείας καὶ χλευασμοὺς ἐβούλετο κατειπεῖν
τ μειδίκου· ταῦτα δ ἐν μὲν τοῖς ἀγῶσιν λέγειν ἀκόλουθον, διὰ
τὸ μικρὰ εἶ). καὶ τοὺς ἐλέγχους ἀπαιτεῖσθαι. ἐν δὲ τῇ κα-
τασάσει, τὰς μὲν ἀποδείξεις ἧττον ἔμελλε προσάγειν λέγων δ διαβάλλειν καὶ παροξύνειν τοὺς δικασὰς ἐν τῷ πλή
θει τῶν ἐγκλημάτων, διὰ τοῦτο κατασάσ ἐχρήσατο· καὶ τοῖς φαυλοτέροις καὶ μεγάλοις, τὰ μικρὰ καὶ ἀσθενῆ συνέπλεξεν.

A pugnat argumento è minori ducto, dicens: Si à procraſtinatoribus lex vetat æs alienum repoſci manu iniecta in feſto: quãto magis vetat inſontib⁹ fieri vim? Eſt enim totum argumentum ſumptum è minori, tum à perſona, tum à re: perſona, choragum cũ procraſtinatore: re, contumeliam cum pecunia conferẽdo. Sed etiam iudicio.) Eorum bona nimirum qui iudicio vicerunt, eorum, tempore feſti, fiunt qui victi ſunt. Colligit autem ex demonſtratione prioris; etiam ea quæ in priuatos committantur, eſſe publica. Neque enim profectò.) Id quod in lege poſitũ nõ eſt, concludit tanquam cõfeſſum. Id verò quod ſcriptum eſt, tanquam cõſequens aliquid ſumpſit. Nã illud de corpore ſcriptum non eſt, ſed de procraſtinatoribus duntaxat. At hic illud accipit tanquam confeſſum: non illud modò, inquit, viſum vobis eſt iniquum, ne corpori cuiuſquam contumelia fiat: illud aũt de tardis nominib. tanquam additamentum: Sed iam ea, inquit, vetuiſtis, quæ etiam autoritate iudicij fiunt. Vos igitur.) Lecturus legẽ pollicitus erat, ſe oſtenſurum, cùm aliorum verecundiam, tum Midiæ
B audaciam. Quid igitur promiſerat, id nunc oſtendit: volo aũt ſingula.) Sententia præparans, & ingreſſus ad conqueſtionẽ. Abſoluta aũt præparatione, in qua omnia quæ accidant circa feſtum, tametſi in hominem priuatũ committantur, oſtendit eſſe publica: iã ad ipſam cõſtitutionẽ tranſit. Non enim amplius, vt priuata negotia ſunt audituri. Vſus igitur eſt proœmio præparante, quod idem quidam pollicitationem nominant. Quare ſummatim comprehendit ea quę dicenda ſunt in conſtitutione. Nam cum nõ eſſet.) Hic eſt principiũ primæ partis conqueſtionis. Quidam enim hanc narrationem eſſe negant, eò quod populus ea quæ facta ſunt, præſciat, & in finitione narrandum non ſit, ſed tantum conquerendum. Reſpondemus: non ſciſſe omnes quid factum eſſet, vt in peroratione ait: non populum, ſed ludiones, & id ſpites, & eius generis alios fuiſſe. Quare narrare neneceſſe fuit. nec narrare duntaxat vult, ſed etiam augere ſuum ſtudium in conſtitutione. Ad hæc, in definitione idem eſt conqueſtio & conſtitutio. Iam etiam finitionis vim habet conſtitutio. Nã iis de rebꝰ
C conquerimur, quas perpeſſi ſumus: quas dũ exponimus, narrationẽ perficimus. Cũ aũt ad noſtrã vtilitatẽ narramus, definitionẽ abſoluimꝰ. Nobis enim in cõſtitutione aſſerentib. crimẽ eſſe publicum, ſtatim reſpondens aduerſarius, priuatum eſſe definit. Proinde finitionis vim habet conſtitutio, ſed illic rotundè & paucis definimus, & acriter. Cur aũt cũ definitionis vim habeat, προβολὴ nominatur? Quia neceſſe erat duas cõtrarias definitiones incidere, ſi finitio aliqua cõſtitutio vocaretur. Nobis .n. definientib. in cõſtitutione latè, qui cõtra illam definit, duas cõtrarias facit finitiones. Ne igitur duas contrarias definitiones nominemus, latam definitionẽ, προβολὴν vocamus in cõſtitutione poſitã: anguſtã aũt, quæ προβολὴν ſequitur, *eam quę affertur à reo, definitionẽ: quæ ab accuſatore, ἀνταίσει contrariã definitionẽ. Ad hæc quoniã multa & *falſa & turpia & inſultus & ſubſannationes obiecturus erat Midiæ, eáque in confirmatione dicere nõ licebat, eo φ parua eſſent, & probationes requirerent: in conſtitutione autem probationes minus adducturus erat, ſed dicendo criminari & acuere iudices multitudine criminum decreuerat: propterea conſtitutione vſus eſt, & apertis ac magnis, parua & infirma implicuit,

vt per illa,hęc etiam ſimul & exaggeraret,& proba A
bilia faceret.mittam eſſe diximus cõſtitutionẽ è re-
bus tum publicis,tum priuatis,prętérque amplifica
tionẽ.Ac maxima eius pars negocialis eſt:alia affe-
ctibus,alia inſectationibus cõſtant:tota denique ora
tio hoc modo contemperata eſt:negocialis,dum de
iis quę ſibi acciderunt,& publicum eſſe crimen,nar-
rat:affectu conſtans,dum auget contumeliam:impe
tuoſa,in quib. perſonam Midię inſectatur.ſed à pu-
blico eſt auſpicatus,ædili nominato.Pandionię tri-
bui. Tribus,eſt decima ciuitatis pars.Abhinc trien-
nium.)Vt cum triẽnio choragum tribus nõ prębue-
rit,res magis exaggeretur:aut,ante hos tres annos,
vt & in Philippicis, Philippus in Thracia tertium
aut quartum ab hinc annum.Neque enim poteſt hic
cõtinuum tẽpus intelligi:ſed ſtudium ſuum exagge-
rauit,ſe intra triẽnium ſolum tribulium eſſe largitũ.
Præſente concione.) Omnia nomina publica ſunt,
cõcio,prætor,ſubſortitio tibicinum ad feſtum. Pro-
inde iã per hæc de ſuis rebus tanquam publicis diſſe
rit.Verbis & cõuiciis factis.)E contrario ſumpta eſt B
amplificatio.Eſt enim maximus amplificationis lo-
cus,veterem aut opulentiam,aut miſeriam, aut ho-
ſtium potentiam augere:vt maximum videatur ſol
uẽdis hiſce difficultatib⁹.viciſſe vim aduerſariorum.
Et accuſãte.)Proinde ſeditio fuit,& tumult⁹.Ego ve
rò pollicitatione mea tumultũ repreſſi.Progreſſus e-
go sũ pollicit⁹.)Iurgabãtur curatores cũ prætore:Prę
tor culpã in curatores trãsferebat.Modeſtè aũt dixit
Sum pollicitus : ob id quod ſequitur:Obuenit mihi
prima tibicinis electio.Per hoc.n.oſtẽdit.Fortunę er
ga ſe benignitatẽ & credibile facit,ſe Midię,nõ For-
tunæ culpa,in certamine victũ eſſe.Et euẽtũ fortui-
tũ.)Fortuna cũ animo cõſẽſit,pro me tulit ſuffragiũ
mores meos approbauit:Et tumultũ & plauſũ.)*Sue
ceſſum ſuum amplificat,ne Midias per iracundiã ea
feciſſe videatur,ſed ex inuidia , propter eas laudes
quæ inimico tribuerẽtur.Cum autẽ celeriter plausũ
ſubiecerit,oſtendit qualem dixerit tumultũ. Vt lau-
dantes.)His verbis obſignat ſententiam. At Midias C
ille ſolus omnium.)Aduerſatus eſt,inquit,& fortu-
næ & Reipublicæ.Nam illa ſortem mihi donabat,
vos admirabamini,Midias grauiter & moleſtè fere-
bat. Vt apparet.Vt ex iis,inquit,cernitur,quæ fecit.
Cõtinenter mihi inſultãs.)Proinde cõſulto, & non
per iracundiam fecit.Et paruis & maioribus.)In pri
uatis & publicis.Quæ igitur in ludiones.) Moris e-
rat,eos qui Bacchi cœtũ cõplebant,eo tẽpore nõ mi
litare.At Midias eos cogebat exire,nec immunes pa
tiebatur eſſe à militia.Sed hoc tractatũ eſt per præ-
teritionẽ,quia magnã vĩ nõ habebat.Quadrifariã aũt
diuiſit crimina,ac primũ imbecilliora poſuit , pòſt
firmiora,& rurſus infirma,& quartò firma.Eſt .n.cũ
plura ſunt firma & infirma, incipiendũ ab infirmio-
rib.& in firmiorib.deſinẽdũ.*Sũt igitur nũc etiã pri
ma infirma.Q ãtulũ.n.crimẽ eſt,ſi ſaltatores dimit
ti nõ eſt paſſus,p̃ſertim magiſter equitũ?&,ſi Bacchana-
liũ ꝓcurator eſſe voluit.Neq; .n.hoc ignoro.)Intelligẽs ſe minuta cõmemoraſſe,primũ figura præte
ritionis eſt vs⁹.Deĩde vĩ eis per ſequẽtia adiũxit,his
verbis.Medũ iſta ferrẽ,ęquè indignatũ eſſe ſcio,vt ob
atrociſſima.Ac ne aggreſs⁹ quidẽ eſsẽ.)trãſit ad id ꝙ
firmiſſimum eſt,de veſte:& antequam id proferat,
amplificatione eſt vſus,vt iudicẽ redderet attẽtiorẽ.

ἵνα δ' ἐκείνων ἧ ταῦτα αὐξήσῃ τε ὁμοῦ καὶ πιστὰ κατα-
σήσῃ.μικτῶν δ' ἐφαμῶς εἴη τῶν κατάστασιν, ἔκτε δημο-
σίων καὶ ἰδιοτικῶν πραγμάτων, ἔτι ὃ ἧ αὐξήσεως. ἧ τὸ
μὲν πλεῖστον αὐτῆς, ἐστι πραγματικόν, τὸ δὲ παθητικὸν, τὸ
δὲ, καταφορικόν· καὶ τὸ σύμπαν, ὅλως ὁ λόγος τοιαύτῶν
ἔχει τῶν μίξιν. πραγματικὸν μέν ἐν οἷς πρός τε τὴν εἰς
ἑαυτὸν ἐγκλημάτων, καὶ τὸ δημόσιον εἶη τὸ ἔγκλημα δια-
λαμβάνει. παθητικὸν δ', ἐν οἷς αὔξει τῶν ὕβριν. καταφο-
ρικὸν δ' ἐν οἷς εἰς τὸ πρόσωπον ἀποτείνει τ μειδίαν. ἀπὸ
τ δημοσίου δ' τῶν ἀρχὴν ἐποιήσατο, χορηγὸν ὀνομάσας.
τῇ παν διονισίδι φυλῇ.) δέκατον μέρος φυλὴ τ πόλεως.
ξίτον ἔτος τὸ τί.) πῶς ξιῶν ἐτῶν ἐξῆς οὐ διδαχούσης τ
φυλῆς τὸν λειτουργόν; ἵνα χρήσῃ πλείων ἡ αὔξησις. ἢ πρὸ
ξιῶν τούτων ἐτῶν ὡς ἧ ἐν φιλιππικοῖς. φίλιππος ἐν θρά-
κῃ ξίτον ἢ τέταρτον ἔτος. οὐ γὰρ δυνατὸν ἐφεξῆς λαβεῖν τ
χρόνον. τῶν φιλοτιμίαν δ' ἤυξησεν. ὅτι δεῖ ξιῶν ἐτῶν, μό-
νος αὐτὸς ἐκ τῆς φυλῆς ἐπέδωκεν. παρούσης δ' τῆς ἐκ-
κλησίας.) πάντα δημόσια; τὰ ὀνόματα, ἐκκλησίας, ἀρχῶν,
διπκλήσεως αὐλητῶν εἰς τῶν ἑορτήν. οὐκοῦν ἐκ τούτων
ὡς πρὸς δημοσίων τῶν καθ' ἑαυτὸν ἤδη προδιαλέγεται.
λόγων καὶ λοιδορίας χορηγούσης.) ἐκ τῶν ἐναντίων ἡ αὔ-
ξησις. ἔστι γὰρ μέγιστος τόπος αὐξήσεως, τὸ τῶν προϋπάρ-
χουσαν, ἢ δ' πορίαν, ἢ παλαιπωρίαν, ἢ πολεμίων ἰσχὺν αὔ-
ξειν, ἵνα μείζων φανῇ, τῶν λῦσαι τὰς τοιαύτας ἀπορίας, ἧ
κρατῆσαι τῆς δυνάμεως τῶν ἐναντίων.
καὶ κατηφεστῶτος.) οὐκοῦν σασις ἧ θόρυβος ἦν. ἐγὼ
δὲ τ θόρυβον ἐλυσα, διὰ τῆς ὑποχέσεως. παρελθὼν ὑπ-
ερχόμην ἐγώ.) πόλεμος ἦν τῶν ἀπιμελητῶν ἧ τ ἀρχόν-
τος, ὁ ἄρχων τοῖς ἀπιμεληταῖς ἐπῆγε τῶν μεμψιν. ἀπει-
κῶς δὲ τὸ ὑπερχόμην εἴρηκε, διὰ τὸ ἀπαχθέν, ἀφ' ὅτις αἱ-
ρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἐλαχον. διὰ γὰρ τούτου, τῶν πρὸς
αὐτὸν τ τύχης δύμφειαν ἐδείξεν, ἵνα πιστὸν κατασήσῃ, ὅτι
διὰ μειδίαν ὑπ' τήθη τὸν ἀγῶνα οὐ διὰ τῶν τύχων.
καὶ τὸ συμβαν ἀπὸ τῆς τύχης.) ἡ τύχη τῇ γνώμῃ συνέ-
δραμε· δέδωκε τῶν ψῆφον, ἀπὸ δεξαμφὴν τὸν ξόανον.
ἧ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον.* εἰς αὐτὸν ἤυξησεν, ἵνα
μὴ μειδίας δι' ὀργῶν δόξῃ ταῦτα πεποιηκέναι. ἀλλὰ φθό
νησας ὅτι τοῖς ἐπαίνοις τοῖς εἰς τὸν ἐχθρὸν γινομένοις. τα-
χέως δ' τ κρότον ἐπενεγκών, ἔδειξε ποῖον εἰρηκε θόρυβον·
τὸ δ' ὡς αἰ ἐπαινοιῶντες, ὅπερ φαυλιζόμενος λέγει. μειδίας
δ' οὐδεσὶ μόνος τῶν πάντων.) ἰδιαίτερον τοῦτο φησι ἧ τῇ τύχῃ ἧ
τῇ πόλει. ἢ μὲν γὰρ ἐδωρεῖτο τ κλῆρον· ὑμεῖς δ' ἐθαυμά-
σατε μειδίας δ' ἐδυσφόρει ἧ ἀνδίζετο.
ὡς ἔοικε.(ὡς φαίνεται φησιν, ἀφ' ὧν πεποίηκεν. ἐπηρεά-
ζων μοι συνεχῶς.) ἀκαίρως ἐκ προνοίας καὶ οὐ δι' ὀργὴν πε-
ποίηκε. τὸ δ' ἧ μικρὰ ἧ μείζω, αὐτὶ τῶ ἰδιωτικὰ καὶ δη-
μόσια. ὅσα μὲν ἔν τοις χορδῦσαι.) ἔθος ἦν τοῖς τῶ διονύ-
σῳ χορδοῦσαι, μὴ σπᾶσθαι τῶτον τ χρόνον. ὁ δίκαιον μει-
δίας ἰδιάσκαζεν αὐτοῖς ἐξιέναι, ἧ οὐκ εἶα τ στρατείας ἀφίε
σθ. εἰσπκ) ὃ κ' ὠφέλειμεν, ἐπεὶ δ' ὅπερ ἐκ ἔχει πολλὴν τ
ἰσχύ. τῶ ἀρχῆ δ' διεῖλε τὰ ἐκκλήματα· ἧ πρῶτον μέν, τὰ
σαθρότερα προεῖπεν, εἶτα τὰ ἰσχυρότερα. ἧ δίκαιον τὰ σα-
θρὰ πάλιν, καὶ τέταρτον τὰ ἰσχυρά. δεῖ γὰρ, εἰ μὲν πλείω εἴη
τὰ ἰσχυρὰ ἧ τὰ σαθρὰ, ἀρχὰς μὲν ἀπὸ τ σαθροτέρων. τ-
λοῦσαν δ', εἰς τὰ ἰσχυρότερα. ἴσιν. ἂν ἧ νῦν τὰ πρῶτα σαθρά. τί γὰρ μέγα ἔγκλημα, εἰ τοὺς χορδοῦσας ἐκώλυσεν ἀφε-
θλιῶσαι, ἔ ταῦτα ἱππαρχος ὤν; ἧ εἰ τῶ διονυσίων ἀπιμελητὴς ἐβούλετο καταστῆναι; ἐγὼ δ' ἀγνοῶ τ τε.) γνοὺς ὅτι μικρῶν
ἐμνημόνυσε, πρῶτον μὲν τῷ κ' ὠφέλειμεν σχήματι κέχρηται. ἔπειτα ἧ ἰσχὺν αὐτοῖς δίκαι τῶν ἐξῆς προσέθηκεν, εἰ-
πὼν, ὅτι πάσχων ἐγὼ ὁμοίως ὅπερ τούτοις ἠγανάκτουν, ὥσπερ ὅπερ τοῖς δεινοτάτοις. καὶ γὰρ αὖ ἐπεχείρησα.) μεταβέβηκεν
ἐπ' αὐτὸ τὸ ἰσχυρότατον τὸ κ' τ ἐσθῆτα· καὶ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς αὐξήσει κέχρηται, προσεχέστερον τ δικαστὴν ποιῶν,

ἅπασι

ἄπιστα γάρ φησιν ἐδόξε τὰ λεχθησόμενα, εἰ μὴ τότε παρεσχῆμα ἐξηλέγχθη. τὴν γὰρ ἐσθῆτα τὴν ἱερὰν.) τὸ ἰδιωτικὸν, δημόσιον ἐποίησε τῇ προσθήκῃ τῆς ἱερᾶς. ἐντεῦθεν ὁρμᾶται, ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου. ποιεῖ δὲ αὐτὸν ἱερὰν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τοῦ καιροῦ, καὶ τοῦ φοροῦντος. τὸ γὰρ τέως ἀνεγνωκὼς, ἢ φορεῖ ἢ ἔχει.) ἱερὰν γὰρ ἔγωγε.) τὸ ἀπαπαπαπαῖ οὐχ ὑπερεῖ. ἱερὰν λέγεις ὦ φορεῖς σύ; μὴ γὰρ ἱερεὺς εἶ, ὃ γε ἀπὸ τοῦ παιγνίου ῥᾳστώνης ὁ καιροῦ, τὸ ἱερὰν εἶ) καθεσκεύασεν. εἶτα ἐπιδὴ τὸ ὁρισματῶδες ὁ λόγος, προσέθηκε τοῖς στεφάνοις ὥσπερ συμμαχίᾳ χρώμενος. μᾶλλον γὰρ τοῖς στεφάνοις ὥσπερ δημόσιον ἐπιδὴ καὶ ὁ χορὸς ὁ ἄδων, αὐτοῖς προσέχει. νύκτωρ ἡγεῖται.) ἀνῄρηται τοῦ ἡμέρας εἰς ὁπλομαχίαν, ὦ μιδία. ἀπένδεται τῷ πολέμῳ τὴν νύκτα, καθ' ἣν καὶ οἱ τῇ φύσει πολέμιοι, ἡσυχίαν ἀγαπάζονται. πολλὴν ἔχει τοῖς πολεμίοις ἡ νὺξ τὴν τιμήν. ἀνακωχὴν δίδωσιν αὐτῇ ὁ δοκῶν δυσμενέστατος. σὺ δέ μοι ποιεῖς ἐν ἑορτῇ νυκτομαχίαν προβάλλοντα. ἐμοί τοι πᾶσαν γε.) τοῦτο εἶπεν, ἵνα καὶ τὴν γνώμην, ἐπαινέσῃ τὴν τύχην τὴν ἐμποδίσασαν. τὰ γὰρ τοῦ χρυσοχόου ὁ Διόνυσος ἐξανέστησεν, ἵνα λαφθῇ. ἐκ ἀπέχρησε γὰρ αὐτῷ τοῦτο.) πάλιν ἀπὸ τοῦ ἰσχυροτέρου, μεταλλάττει τὸ σαθρότερον. τὸν τε ἀγαθεῖραν τὸν χορεδιδάσκαλον, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸ σταπάσιν πρὸς αὐτὸν τοὺς χορηγοὺς, καὶ τὰς ἄλλας ἐπιρείας. ταῦτα γὰρ καὶ μικρὰ πρὸς κρίσιν, καὶ ἄλλως αἰσχύνεται τούτων γὰρ ὁ μιδίας, ὁμολογήσει δέον. καὶ ἐμὲ τηλεφάνης.) ἵνα μὴ ὥσπερ δόξῃ τῆς ὑπομισθὸν πρεσδοκῶν πλείονα δέξασθαι, τηλεφάνης μάτην τὸν διδάσκαλον ἀγαθὸν ἔλαβε. τότε χαίρειν ἐπαινεῖ τὸν ξόπον, βοῆσον αὐτῷ ἀπὸ καλῶν, καὶ δεῦρον πρὸς αὐτόν. καὶ ἵνα λύσῃ τὸ ἀπαπαπαῖ ὅτι οὐ διὰ φιλονεικίαν ὁ αὐλητὴς ἐξέβαλε τὸν χορεδιδάσκαλον, ἵνα μόνος δόξῃ δοκιμεῖν αὐτὸν χορὸν καὶ τὸν χορὸν αὐτὸς ἐδίδαξεν, ἀπαγάσας τὸν ἄνθρωπον. φησὶν οὖν ὁ ῥήτωρ ὅτι καὶ βοῆσος μὲν τηλεφάνης, καὶ δεῦρος καὶ πρὸς ἐμέ. ἐκ ἂν οὖν διὰ τὴν ἰδίαν φιλονεικίαν ἐπεβεδούλευν ἠθέλησεν. εἴπερ ἢδη μὴ διεφθάρθαι τὸν ἄνθρωπον. οὐδὲ ἀγωνισάμεθα.) καλῶς οὐκ ὅτι τῷ χορεῦσαι μόνον εἶπεν ἠγωνίσατο, ἀλλὰ πληθυντικῶς, καὶ ἑαυτὸν καὶ πάντων προεῖπε τὴν φυλήν. ὡς τε τὸ ἐστεφανωμένον.) ὁ γὰρ τὰ πλεῖστα διοικῶν τὴν ἑορτὴν, ὁ ἄρχων ἦν. ὥστε καὶ πολλὰ βλάπτειν ἠδύνατο, εἴπερ διαφθαρείς, * κατασκευάζειν ἐβεβλήθη. τοῖς χορηγοῖς συνῆγε ἐπ' ἐμέ.) αἰτῶ τὸν ἄκοντας αὐτοὺς ἐρέθιζεν. οὐ βεβουλημένους παρεῖχεν. ἵνα μὴ δοκοῖεν διὰ τὸ βούλεσθαι νικᾶν, προσφιλονεικεῖν αὐτῷ. τὸ γὰρ ἀναίσχυντον συμβαῖνον, τότε εἰς τὸ μιδίαν ἀνήνεγκεν. οἱ γὰρ ἄλλοι χορηγοὶ φιλονεικοῦντες δεῖται νίκης, πασιάζουσι πρὸς ἀλλήλους. φησὶν οὖν, ὅτι μιδίας αὐτοὺς ἀνέπεισεν ὥστε μοι πολεμεῖν. εἶτα ἡ κατασκευή. βοᾶν. ἀπαλαλᾶν.) εἰ γὰρ ἐκείνων πρός με διαμαχομένων ἔξω ἐβόα μὴ πείθεσθαι μοι, πρόδηλος ἦν αὐτὸς ἐναντίον τοῖς χορηγοῖς. ὁμνύναι.) τοῦτέστιν ἐδίδασκεν οὕτως ὀμνύειν, ὥστε σοφίσασθαι τὸν ὅρκον, ἵνα μὴ καταπεπτώκασιν. τὰ παρασκήνια φεύγειν.) τοῦτέστιν, ἀπὸ φευκτῶν τὰς ὑπὸ τὸ σιωπῶσας εἰσόδους, ἵνα ὁ χορὸς ἀναλαμβάνῃ πρεπόντως διὰ τῶν ἔξωθεν εἰσόδου. ἢ οὕτω βεβαδιώοντος ἐκείνου, συμβαίνῃ καταγνῶναι τὸν δημοσθένην. τὸ γὰρ παρασκηνὰς, ἢ τοὺς ἵππους ἐνπηδεῖς, ἵνα ἀσφαλῶς αἰθύρας. * ἐκκλείωνται, καὶ μὴ ἐξῇ κῶμον ἐισελθεῖν, ἀφ' οὗ τὸ γελᾶσθαι καὶ πάσχειν συμβέβηκεν. ἢ ὅτι τοὺς ἵππους καταπεσοῦσιν ἢ τύπτων, ἐξακούεσθαι τὸν χορὸν ἀδύνατα ἐ συνεχώρουν. ἰδιώτης ὢν τὰ δημόσια.) καί τοι διονυσίων ἦν ὅπου γε.) ἄτοπον ἡγεῖται μικρὸν τούτων μάρτυρας παρέχεσθαι. διὰ τοῦτο οὖν ὡς αὐτὸς τῷ δήμῳ θεασαμένου καὶ μαρτυροῦντος, ἐπήγαγεν, ὑμεῖς ἐστέ μοι μάρτυρες.

A Incredibilia, inquit, visa essent ea quæ dicenda sunt, nisi tunc statim conuicta essent. Vestem enim sacrã.) Quod priuatum est, publicum fecit, adiiciendo, sacrã. Hinc autem incipit conquestionis amplificatio. Sacram autem eam fecit & à loco, & à tempore, & ab eo qui gestauit. Quoad vsurpatur.) gestatur, aut teritur.) Sacrã enim ego. Obiectionẽ soluit: Sacrã dicis, quã tu gestas? At sacerdos non es. At hic à celebritate & tempore confirmat, esse sacram. Deinde quia est arguta hęc oratio, coronam apponit tanquam sociis ascitis. Magis enim coronæ sunt publicæ, quòd iis etiam cœtus redimitur. Noctu aggressus.) Satis tibi sint dies ad insidiandum. Noctu de bello inducias, ô Midia, quo tempore etiam naturâ hostes dant quieti operam: in magno honore nox est etiam apud hostes, inducias ei dat etiam qui videtur inimicissimus. Tu verò in festo, nocturno prælio præter rationem me aggrederis. Non tamen totam.) Hoc dixit ad

B vituperandam naturam eius, & ad laudandam fortunam quæ impedierit. Fortassis autem aurificem Bacchus excitauit, vt deprehenderetur. His contenti non fuerunt.) Rursus à firmiore transit ad imbecillius, ad corruptionem magistri chori & prętoris, & concitatos in se choragos, & reliquos insultus. Hæc. n. & parua sunt ad iudiciũ, & alioqui spẽ parum firmam præbent. Horum enim nihil Midias confitebitur. Ac nisi Telephanes.) Ne quis suspiectur, spe largioris præmij, à Telephane chori magistrum frustrà vituperari: ideo mores eius laudat, optimum eum vocando, & sibi bene cupientem, & vt soluat obiectionem, à tibicine non ex æmulatione eiectum esse chori magistrum, vt solus laude floreret. Sic igitur etiam chorum instituit ipse, repulso illo homine. Quare ait orator, & optimum virum fuisse Telephanem, & sibi amicum. Non ergo ex priuata æmulatione insidiari illi voluisset, nisi scisset hominem esse corruptũ. Neq; certassemus.) Bene. Non de cœtu duntaxat loquitur,

Imò sopiuisset eũ potius.

non certasset: sed pluraliter & semetipsum, & totam tribũ cõplectitur. Vt coronatũ.) Qui enim parte festi maximã curaret, prętor erat. Quare multũ nocere poterat, si corruptus, fraude vellet agere. Choragos conduxit cõtra me.) id est inuitos eos irritauit, nolẽtes cõcitauit: ne, si cũ eo cõtẽdere nollẽt, nõ velle vincere viderẽtur. Quod verò necessariò euenit, in Midiã trãstulit. Cęteri. n. choragi ob æmulationẽ victoriæ inter se cõcedũt. Ait igitur Midias eis persuasit, vt mihi infesti essẽt. Sequitur oratio: Clamitãdo, minitãdo.) Nã cũ illis mecũ digladiantib. iste clamitaret, ac mihi minitatetur: perspicuum erat, choragos ab eo incitari.

Iurantibus.) Sic iurare docebat, vt simulatum esset iusiurandum, vtque eo non multum mouerentur.

τὰ παρασκήνια.) Scenæ aditus obstruendo. Vt cœtus cogeretur circumire, per exteriorem aditum, & sic morante illo accideret, vt Demosthenes rideretur. παρσηλῶν.) Siue clauis defigens, vt fores firmiter occluderentur, neque tempestiuè ingredi liceret, vnde risus & criminatio extitit: siue quòd pulsandis & verberandis clauis, exaudiri chorum cantantem nõ sinebat. Homo priuatus publica.) Atqui Bacchanaliũ curator fuit. Sed quia se candidatum offerebat, ideo priuatum eum esse dicit.

Et ex his quæ.) Absurdũ putat, minutiarũ harum proferre testes: propterea quasi populus ipse spectarit, & testificetur, subiicit, Vos ipsi mihi testes estis.

Corruptis insuper.)Ab infirmo iterum ad id quod ratum & postremum est,accedit :hoc est, ad plagas, quòd eæ maiores sunt cæteris, & à reo non negãtur: Ludiones viros.) Ex omni ætate cœtus in Bacchi honorem certabant , eò quòd omnem habitum ei accommodant. pingunt enim eum & puerum , & senem,& virum.Alibi igitur dixit,Cum præbitor esset puerorum in Bacchanalibus. At Demosthenes viros ludiones habuit, vt progressa oratione dicit,Ego viris tibicinibus. Meum corpus contumeliis affectum.) Non ait,plagas mihi dedit , & condylos,ne humilitatis semetipsum condemnet.

Hæc sunt.) Quia matrem esse confirmationis oportet constitutionem,& progressu orationis etiam de cæde Aristarchi est dicturus , & de desertione, & delictis in alios multos admissis:ideò de his etiã præfatur in constitutione. Vos estis hæredes.) Quodammodo successores. Recita mihi aurificis.)*Solet enim eorum etiam,quæ in constitutione dicũtur afferre testimonia , ne nudas ponere narrrtiones videatur:& concludit constitutionem.

Cum igitur multa.)Fretus aurificis testimonio,agit audacius,& per id iudicibus fucum facere studet, quasi in cæteris etiam verè accuset.

Ipsi enim qui perpessi sunt.)Occurrebatur,Totam obibas vrbem Demosthenes,curiosè in quirens,cuinam factum esset aliquid à Midia.ideo id resecat,Nõ ita est,inquit.quomodo igitur?Domi sedens cognoui.tanquam ad communem accedebant patrem vniuersi,& quæ pertulissent à Midia, recensebant.

Volo autem ante hæc.) Accessurus ad confirmationem,exordio vtitur, ad faciendos auditores attẽtiores. E quibus priuatim.) Facit familiares eius & amicos ei infensos, cum eius inimico renũciarint ea,quæ is eis secreto communicabat.

Qui si verè.) Negantem vera inducit Midiam,& eius impudentiam perstringit.Quomodo autem eũ negantem inducit?*Fortassis autem proprium etiam definitionis custodit. quia in definitione alia negamus,alia confitemur.In hoc enim coniecturæ maximum & discrimen est & communitas, hæc in negãdo, illud in non omnia negando.

Priuata iudicia mihi.)Hæc est generalis obiectio, exceptionis vi prædita: non esse de priuatis criminibus adipiscenda iudicia publica. Vniuersalem enim ponit obiectionẽ, tacito nomine eius qui id perpessus est.Refutatio autẽ & hæc trãslatiua est,à modo.

Et mulctam irrogare.) In priuatis enim legibus mulcta erat definita:in publicis autẽ accusator mulctam irrogat..

Ego verò vnum illud.) Cum translatiua sit obiectio:priuatum,non publicum iudicium esse dictandum: translatiuè eam dissoluit his verbis : Nisi hoc modo accusassem rursus contrarium dixisset,priuata esse publico iudicio persequenda. Nam si modum pro modo subiicias, translatiua fit refutatio. Quare nõ satis exploratum est illud Metrophanis , omnem translationem absoluta defensione refutari. In hoc eni n exemplo translatione refutatur translatio.

Nam & cœtus erat ciuitatis.) Ipsum inimicũ cõfitentem inducit,publicum esse crimen :& dum cœtui attribuit ratiocinationes,per id etiam obiectionẽ soluit , & inimicum ostendit secum ipsum pugnare.

Neq.hoc dicendum.) In hoc Metrophanes ait cõprehẽnsionem significari,dum orator concedit,legeprinatas etiam actiones dari.Sed res non ita se habet

A πρὸς ἀσέβειαν.) ἀπὸ τ παθοῦ πάλιν ἐπ' αὐτὸ τὸ κύριον καὶ τελευταῖον ἐχώρησε,τουτέστι,τὰς πληγάς. διότι καὶ μείζονά εἰσι τῆ ἑτέρων. καὶ ἄλλως ὁμολογήσεται παρὰ τοῦ φεύγοντος. τῆ ἀγωνιστῶν ἀνδρῶν.)ἐκ παίδων ἡλικίας ἠγωνίζοντο χορηγοὶ τῷ διονύσῳ. διότι καὶ πάντ ἐπῆρε αὐτῷ πρεσβεῖα, & γὰ παῖδα, & πρεσβύτην, & ἄνδρα γράφουσιν αὐτόν. ἀλλαχοῦ οὖν εἶπε,χορηγοῦντα παισὶ διονύσια.διὸ δημοσθένης ἀνδρῶν χορηγὸς ὢν ἠγωνίσατο ὡς πρεσβῶν φησιν.ἐγὼ δ' αὐλητὰς ἀνδράσιν.ἐμοῦ ὠθοῦντος εἰς τὸ σῶμα.) οὐκ εἶπε πληγὰς ἔδωκέ μοι καὶ κονδύλους,ἵνα μὴ ταπεινότητα ἑαυτῷ κατηγορήσῃ. ταῦτά ὄζιν.) ἐπειδὴ δεῖ μητέρα τῆ ἀγώνων εἶναι τὴν κατάστασιν,μᾶλλει δὲ πρέπει καὶ πρὸς τὸ φόνου λέγειν τ κτῆ ἀείσαρχον,καὶ πρὸς λειποταξίου , κ πρὸς ὧν εἰς ἄλλους πολλοὺς πεποίηκε. διὰ τοῦτο προλέγει κ πρὸς τούτων ἐν τῆ καταστάσῃ. ὑμεῖς ἐστὲ κληρονόμοι.) ἔδοξέ πνα διαθέσθαι. λέγε μοι τὸν τοῦ χρυσοχόου.) * ἕως μὲν γὰρ ὧν καὶ τῆ λεγομένων ἐν τῆ καταστάσῃ παρέχειν μαρτυρίαν, ἵναμὴ δοκῆ φιλὰς ἁπλῶς ἀφηγήσῃς ποιεῖσθαι. συνεπέσχηνε ὁ τὸν κατάστασιν. πολλὰ μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες.) ἐθεασώατο θαρσήσας ὅτι τῆ μαρτυρίᾳ τοῦ χρυσοχόου. συναρπάζει ὁ διὰ ταύτης τοὺς δικαστὰς ὡς & πρὸς τῆ ἄλλων ἀληθῆ κατηγορῶν. αὐτοὶ γὰ οἱ πεπονθότες.) ἀπέπιπτε, διὸ ὑποτέμνεται. ὅλλω πρεικεῖς τὸν πόλιν δημόσιες. πολυπραγμόνων διετέλεις. τίς ἀρα πρὸς μειδίου τι πέπονθεν; οὐκ ἔστι ταῦτα. πόθεν ; οἶκοι καθῆμαι & εἶχον τὸν γνάθον. ὡς πρὸς κοινὸν ἁπάντων πατέρα σύμπαντες, κατάλογον ὧν ἔπαθον ὑπὸ μειδίου τ ἀδικημάτων ποιούμενοι. βούλομαι ὁ πρὸ τούτων.) μέλλων εἰσβάλλειν εἰς τοὺς ἀγῶνας, προοιμιάζεται. βουλόμην & προτρεχτέρως ποιῆσαι τοὺς ἀκούοντας.

ὃς ὢν ἰδίᾳ.)αὐτὸς τοὺς συμῶντας αὐτῷ καὶ φίλους,μισοῦντας αὐτὸν πεποίηκεν, εἴπερ πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἀπήγ-
C γελλον,ἅπερ αὐτοῖς ἐν ἀπορρήτῳ μειδίας διῆγέλετο.

ὃς εἴπερ ἀληθῶς. ἀρνούμενον ἐν τοῖς φανερσῖς ποιεῖ τὸν μειδίαν, διαβάλλων αὐτὸν εἰς ἀναίδειαν.πῶς ὁ ἀρνούμενον εἰσάγει αὐτ;ἴσως ὁ & τὸ ἴδιον τὸ ὄρυ φυλάττων.ἐπεὶδὴ ἐν ὅρῳ τὰ μὲν ἀρνούμεθα,τὰ ὁμολογοῦμεν. ἐν τούτῳ γὰ τὰ μάλιστα, ὅρος τοχασμοῦ διαφέρει κ κοινωνεῖ.τῆ μὲν ἀρνήσῃ κοινωνεῖ,τῆ ὁ μὴ πάντα ἀρνεῖσθαι διαφέρομεν. δίκας ἰδίας μοι.) αὕτη ὄζιν ἡ ἐλλιπὴς αἰτίσεως,ὃ διαγραφικοῦ δυνάμιν ἔχουσα. ὅτι δὲ χρὴ δικὴ τοῖς ἰδίᾳ ζημιωθεῖσι δημοσίᾳ κρίνεσθαι.παθόλου γὰ ποιεῖ τ αἰτίσεσιν, μὴ λέγων τὸ ὄνομα τ παθόντος. ἡ ὁ λύσις,& αὐτὴ μεταληπτικὴ ἀπὸ τ ῥόπου.& τίμημα ἐπάγει.) δικὴ γὰ τοῖς ἰδιωτικοῖς ἐκ τ νόμων ὥρισο τὸ τίμημα. δικὴ δὲ τοῖς δημοσίοις,ὁ κατήγορος ἐτιμᾶτο.ἐγὼ ὁ σὺ μὲν ἐκεῖνο.) μεταληπτικῆς ὕσης τ αἰτιθέσεως, ὅτι ἰδίᾳ χρὴ κ δημοσίᾳ.κρίνεσθαι,μεταληπτικῶς ῥύσε ταύτῃ.εἰ πών.εἰ μὴ τον κατηγόρησα τ ῥόπου.πάλιν τἀναντία ῥηθῆ,ὅτι δημοσίᾳ κρίνεσθαι ἐχρῆν τὰ ἰδίᾳ.ἐὰν γὰ ῥόπον αἰτῇ ῥόπῳ ὑποβάλλῃ.μεταληπτικὴ γίνεται ἡ λύσις. ὡς τε ὐκ ἀκριβὲς τὸ τ μήνυσις,ὅτι πᾶσα μετάληψις,αἰτιλήψει λύει. ἐφαίνη γὰ καὶ μεταληπτικὸν μεταληπτικῷ λυόμενον.

ὅ, τε γὰ χρεὼν ἦν τῆς πόλεως .) αὐτὸν τὸν ἐχθρὸν πεποίηκεν ὁμολογοῦντα τὸ, δημόσιον εἶναι τὸ ἀδίκημα. καὶ δι' ὧν πρεπίθησι τῷ χορῷ τοὺς λογισμοὺς,διὰ τούτου καὶ λύει τὴν αἰτίσεσιν, καὶ τὸν ἐχθρὸν καθ' ἑαυτὸ δείκνυσιν ἀγωνιζόμενον. μὴ δὲ τοῦτο λέγῃ.) ἐν τούτῳ φησὶ μητροφάνης τὸ κῆ σύλληψιν δηλοῦσθαι , ἐν ᾧ φαίνεται συγχωρῶν ὁ ῥήτωρ. ὅτι καὶ δίκας ἰδιωτικὰς δίδωσιν ὁ νόμος. οὐ μὴν οὕτως ἔχει.

μηδέπω

μηδ' πω γὰρ τῆς δίκης τεθείσης, τουτέστιν, ἀπὸ τοῦ ὅρου πεθέντος, μηδὲ ἀποθεισαμένου τὸ ῥήτορος. πῶς οἷόν τε κατὰ σύλληψιν εἰσάγεσθαι; ἢ πῶς συναγωγὴ ὅτι τοῦ ὅρου καὶ τοῦ ἀποθεσμοῦ ἔστιν οὗ λύσις μᾶλλον τῆς ἰδικῆς ἀπεθέσεως. δίδωσιν ὁ νόμος ἰδίᾳ δικάζεσθαι. ὁ γ', κατ' συγχάρησιν ὁμολογῶν καὶ αὐτὸς, εἰ) καὶ δίκας ἰδιωτικάς. ἃ μὲν τοι κατηγόρηκα ἐγὼ, καὶ ἃ τετόλμηκε μειδίας, ταῦτα πρὸς τὸν ἑορτὸν ὅτιν ἀδικήματα. πῶς ἂν ἰδίᾳ κρίνεσθαι βούλεται, δημοσίᾳ πλημμελήσας. εἰ δ' ἐγὼ τὸν ὅτι τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν.) ὁ μὲν ἰδιωτικὸν λαγχάνων, αὐτὸς ἐλάμβανε πρᾶξιν τοῦ φθόνου τὸ ἐκ τῶν ἰδίων τίμημα. * παρεώρακα δὲ μόνον τὸν ἐμαυτοῦ δίκην δίδοντα. χάριν οὐ βλάβην.) προεπέμησα γὰρ ἐμαυτοῦ τὸν πόλιν. καὶ ταύτῃ παρεχώρησα τὸ ἐκ τοῦ τιμήματος ὄφελος. βούλεται γὰρ αὐτὸν δημευθῆναι. οἶδα τοίνυν ὅτι καὶ τούτῳ πολλοῦ χρήσεται τῷ λόγῳ.) κυρίως οὗτός ὅτιν ὅρος εἰδικῶς εἰσηγμένον. διὸ καὶ ὀνομασὶ προσήγαγε. καὶ πολλοῦ φησὶ τῷ λόγῳ. ἐπ' οὐδὲν γὰρ ἕτερον οὗτος, ὡς ὅτι τοῦτο καταφεύξεται μειδίας, ἰδιωτικὸν ἀποφήνας τὸν ἀγῶνα. φασὶ δέ τινες ζῆς εἶ) ἀπεθέσης. μίαν μὲν, μή με δημοθοίνει πράδοῦτε. ἑτέραν δ', μηδὲ διὰ δημοθοινίαν με ἀπέλητε. ζήτω δ', ὅτι τούτῳ πολεμοῦ διὰ τοῦτό με ἀναιρήσετε; καὶ τοῦτό φησι γνώριμον, ὅτι τοῖς ἕκαστον τοῦτον ποιεῖσθαι καὶ τὰς λύσεις πρὸς τὸ ῥήτορος. οὐ μὰν οὗτος ἔχει. μία γάρ ὅτιν ἀπόθεσις, εἰς ζία κῶλα μεμερισμένα. καὶ τοῦτο δῆλον, μάλιστα μὲν καὶ ὅτι τῶν λύσεων. πᾶσαι γὰρ πρὸς αὐ νόημα τοῦ ἀναφορὰν ἔχουσιν. ὅτι οὐ δημοθοίνης μόνον ὅτιν ὁ ὑβρισθείς, ἀλλὰ καὶ ὁ χορηγός. ἔπειτα δὲ καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν κώλων τῶν ὅτι ἀπεθέσης. καὶ γὰρ ὅτι τούτοις αὐ ὅτι νόημα διὰ πάντων, ὅτι ἰδιώτης ὅτιν ὁ ὑβρισθείς. καὶ τὰ μὲν δύο προδηλον ἔχει τοῦ συγχάρησιν. μή με δημοθοίνει πράδοῦτε. μηδὲ διὰ δημοθοινίαν με ἀπέλητε. τὸ γὰρ μὴ πράδοσθαι τῷ ἐχθρῷ, ταυτόν ὅτι τῷ μὴ ἀχθεῖν. τὸ δὲ ζήτον ἔχει μὲν καὶ αὐτὸ συγχάρησιν πρὸς τὰ προτερα, ἐν ᾧ φησί. διὰ τί με ἀναιρήσετε; ταυτόν ὅτι γὰρ τῷ μηδὲ διὰ δημοθοινίαν με ἀπέλητε. διαφέρει, δὲ, εἰπεῖν, ὅτι τούτῳ πολεμῶ. δείκνυσι γὰρ ἐκ τούτων ἰδιωτικοῦ τοῦ ἐχθρὸν. ὅτι πρὸς αὐτά μοί ὅτιν ὁ πόλεμος ὁ πρὸς δημοθοίνην. αὐτὸς δὲ ὑβρισθείς, οὐκ ὀφείλει κοινῆς τῆς πόλεως λέγειν τὸ ἀδίκημα. καὶ ἔστιν ὁ ὅρος ὅλος, τὸ μὲν, ὁμολογούμενον, τὸ δὲ, ἀρνούμενον ἔχων. ὅτι μὲν γὰρ ὑβρισε δημοθοινίαν, ὁμολογεῖ. ὅτι δὲ δημόσιον τὸ γεγονὸς, ἀρνεῖται. ὡς εἶ) τὸ μὲν πράττ' φθόνου, ὅρον ἐκ τῶν λειπόντων. τὸ δὲ πράττ' διώκοντας, ἐκ τῶν προαγμένων. ὁ μὲν γὰρ φησὶν, οὐκ ἄρχοντα ὑβρισα. οὐ πράτοῦ τοῦ πόλιν ἐξήμαρτον, ἀλλ' εἰς δημοθοίνην, καὶ σκηπτὰ τὸν χορηγὸν, τοῦ ἱερομανίαν, τὸ θέατρον. ὁ δὲ πρὸς τοῖς ὑπομειδίου ὁμολογουμένοις, καὶ αὐτὰ προσιθεὶς, δημόσιον ποιεῖ τὸ ἔγκλημα. διὰ τί οὖν μιᾶς οὔσης τῆς ἀπεθέσεως εἰς ζία μέρη πεποίηκεν αὐτοῦ; ὅτι ἐθαῤῥεῖ τῷ πλήθει τῶν λύσεων. καὶ ἵνα μὴ δόξῃ πρὸς ἐν μέρος πολλῇ χρῆσθαι τῇ προυσίᾳ, διὰ τοῦτο ἐμέρισεν. ὡς τὸ λανθάνειν τοῦ ἰσχὺν τῆς ἀπεθέσεως. ἔνθα γὰρ πολλὰς ἔχει λύσεις, ἐκεῖ καὶ τοῦ μίαν ἀπόθεσιν πολλὰς ποιεῖ, ὡς τε τοῦ δύπορεῖν ὅτι δείξασθαι τῶν λύσεων.

A Causa enim nondum posita, hoc est, ipsa definitione posita, neque contraria definitione ab oratore * priuatim posita: quî fieri potest vt comprehẽsionis forma sit tractata? aut quî coniungi potest definitio, & contraria definitio? Est igitur refutatio potius generalis obiectionis: Lege licet priuato iudicio experiri. At hic & ipse fatetur per concessionem, licere priuato iudicio experiri: sed tamen quæ ego accusaui, quęque ausus est Midias: in iis festum violatum est. Qua ratione igitur se priuatim vult accusari, cum publicè peccarit?

Sin ego priuati iudicij prærogatiuam.) Qui priuatim experiebatur, ipse accipiebat mulctam legibus definitam: ego verò solus, inquit, neglexi meas commoditates.

Gratiam, non iacturam.) Pluris inquit, feci rempubicam, quàm me ipsum, & huic concessi mulctæ lucrum. Vult enim eius opes publicari.

Scio porrò eum hæc quoque verba crebrò inculca- B turum.) Propriè est hæc finitio specialiter inducta, eaque de causa nominatim eam adduxit. Et, Crebrò, inquit, inculcaturum. Ad nihil aliud enim æquè, atq; ad hoc confugiet Midias, vt priuatum esse crimen ostendat. Quidam aiunt tres esse obiectiones. Vnam, ne me Demostheni tradite: alteram, ne me propter Demosthenem occidite: tertiam, quia cum isto mihi simultas est, cóne me occidetis? idque ex eo constare dicunt, quòd orator ad harum singulas, refutationes afferat. Sed non ita est, Vna est enim obiectio in tria diuisa membra, idq; ex refutationibus vel in primis perspicitur. Omnes enim ad vnum sensum referuntur: non solum Demosthenem, sed & choragum esse contumelioſè tractatum. Deinde ex ipsis etiam obiectionis membris. * Nam & in his inest sensus per omnia, eum cui contumelia facta sit, hominem esse priuatum. Ac duo quidem manifestam habent cognationem: Ne me Demostheni tradite, ne me propter Demosthenem è medio tollite. Nam non C tradere hosti, est idem quod non tollere. Tertium autem & ipsum cognatũ est prioribus, in eo cum dicit: propterea ne me tolletis? Idem enim est, quod ne me propter Demosthenem tollite. sed in eo differt, cum dicit: eóne quòd cum isto inimicitias exerceo. Per hoc enim ostendit priuatas esse inimicitias: Mihi cum vno, inquit, Demosthene certamen est. Ipse autem affectus contumelia dicere non debet, communis ciuitatis esse iniuriam. Atque hæc definitio partim affirmat, partim negat. Nam se feciſe contumeliam fatetur. Id factum autem esse publicum, negat. vt ea definitio, quæ à reo affertur, si ex iis quæ desunt: at quæ ab actore, ex iis quæ facta sunt. Nam ille, Non magistratum, inquit violaui, non in rempublicam commisi, sed in Demosthenem: choragum aũt, & theatrum, & festum tacet. At hic, iis quæ ipse confitetur, his etiam adiectis, crimẽ publicum facit. Cur igitur, cum vnica sit obiectio, eam trifariam diuisit? quia fretus erat copia refutationum: & ne videretur in vna parte valde occupatus, ideo eam diuisit, vt occultaretur robur obiectionis. Nam vbi multas refutationes habet, ibi etiam ex vna obiectione multas facit, ad ostentandam refutationum facultatem.

Ad conflandum aliquid inuidiæ.) Midias vt causã priuatam faciat, vtitur obiectione. At orator, Vt, inquit, mihi inuidiam conflat: & inimicum facit crimẽ confitentem, & metuentem, ne aduersario tradatur.

βελόμενος φθόνον πνά.) μειδίας ἰδιωτικὸν ποιῆσαι τὸν ἀγῶνα) βελόμενος, χρῆ) τῇ ἀπεθέσι. ὁ γὰρ ῥήτωρ φησὶν ἵνα μοί φθόνον κινήσῃ. ὃ πεποίηκεν ὁμολογουῦτα τὸν ἐχθρὸν, ὅτι ἀδικεῖ. φοβέμενον γὰρ μὴ πράδοθῇ τῷ ἀπεδίκῳ.

Est autem inuidiosum à iudicio suscipere aduersariũ, A vt eo tuo arbitratu vtaris. Postquam igitur ostendit, eum non sibi tradendum esse, sed legibus: ad alteram transit partẽ, non esse Demosthenẽ, cui facta sit cõtumelia, & ait: Nõ enim in me, qui Demosthenes essem, petulantiam suam effudit, sed etiam in choragũ vestrum, hoc est, in magistratum. Quod cum probare non posset, collatione similis ostendit, se esse magistratum, per ratiocinationem Sexuir, inquit, cum coronam publicam gestat, nomen habet magistratus: & eodem modo iis quæ in confesso sunt, commemorãdis, id quod est positum in controuersia, confirmat ratiocinatione.

Neque in his solum hæc ita se habent.) Nam è particularibus vniuersale colligit.

Quibus respublica.) Habet enim & choragus aliquid sacrosanĉti, veluti, vt à malitia sit immunis chorus: vt eum introducat cum libet. Deinde omissa cõmemoratione rerum peculiariũ, sexuiri & magistratus: quod iis commune erat cum chorago, id dixit, coronæ gestationem & honorem. Vide autem vt nõ apertè dixerit, magistratũ. Habebat enim etiam ædilis prærogatiuam quandã in ædilitatib. & festiuitate.

St aliis quibusdam diebus.) Hæc ratiocinatio est specialiter introducta. Quia enim prior, vt vniuersalis, ignotior erat auditoribus & violentior: ideò subiecit specialem, eámque cum vniuersali coniũxit, & probabiliorem fecit ratiocinationem.

Vnà enim cum Demosthene choragoetiam contumelia fiebat.) Hæc est figura comprehẽsionis. Post enim finitionem contrariam, quã ratiocinatione firmauit: necesse illi fuit subiicere comprehensionem, vt ea finitionem & contrafinitionem cõplecteretur.

Sunt autem cum rogantur leges.) Hic accedit ad legislatoris sẽtentiam, vt per eam confirmet ratiocinationem. Differt autem sensus legis à sensu legislatoris: quod in sensu legis, legem ipsam, vt obscuram enarramus ad nostram vtilitatem: in legislatoris autẽ sententiam, extrinsecus inquirimus, eum hoc cõsilio, & huius rei nõ ignarum, sãxisse sic, cũ leges obscuræ non sunt. Et alioqui iusta.) Etiam sine iureiurando nimirum. Fuit damni dati vobis lex.) Alia confirmatio, publica esse commissa in festis facinora: à sẽtentia legumlatorum. Cur enim legem aliam cõquestionis in Bacchi gratiam, & celebritatis honorẽ tulissent, si priores satis fuissent? Celebrat autem verbo legem, sacram eam nominando. Vult igitur à sentẽtia legislatoris ostendere, publicum esse facinus: & ait, ea de causa latam esse legem Bacchanalẽ, cũ dati damni & verberationis & contumeliæ leges extarẽt: vt non esset dubium, grauius eos esse puniendos, qui in festum committerent: & ait, eas leges, quibus postulet Midias de se iudicium fieri, dati esse damni, & aliarum rerum. Nam si illis extantibus, lex Bacchalis postea lata sit: de eo non veteribus, sed pòst latis legibus esse iudicandum.

Si quis igitur etiam illis.) Æquè vt illis, quæ sunt de verberatioue & contumelia. Et hac post eas lata.) Bacchanali nimirum, vt è priuatis legibus & sacris, comprehensionem confirmet.

Renunciauit mihi quidã.) Est ab exemplo quodãmodo sũpta obiectio, sed introducta per deprecationem ab oratore ad suã vtilitatem. vt ostendat, Midiam ad deprecationem confugere, vt reuera sontẽ. Nam Midias quidem veniam non petit, sed cũ definitione *cõfũgit, ostẽdẽs reuera esse priuatũ facinus

καὶ γὰρ ἄξιον φθόνου τὸ ὀπὶ τῷ δικαστηρίου ἁμαρτεῖν τὸν ἐχθρὸν, ὡς τε χρήσασθαι ὅ, τι βούλεται. δείξας ὅτι οὐκ αὐτῷ ἁμαρτάνουσιν, ἀλλὰ τῆς νόμοις, μεταβαίνει ὅτι τὸ ἕτερον μέρος τὸ, ὅτι οὐ δημοσθένης ὅζιν ὁ ὑβρισθεὶς, καὶ φησίν. οὐ γὰρ εἰ δημοσθένη ὅιτα με κέλευεν, ἀλλὰ καὶ εἰς χορηγὸν ὑμέτερον. τυτέστιν, εἰς ἄρχοντα. μὴ ἔχων δὲ δεῖξαι ὅτι ἄρχων ὅζιν. ὀπὶ τῆς τῷ ὁμοίου ἁμαρτήσεως συνίστησι διὰ συλλογισμοῦ. ὁ θεσμοθέτης ὅταν ἔχῃ τὸν στέφανον τῆς πόλεως, ἔχει ὅμοια ἄρχων. ὁμοίως ἂ δείξιων τὰ ὁμολογούμενα, τὸ ἀμφισβητούμενον συνίστησι διὰ συλλογισμοῦ. καὶ οὐ μόνοι ἁπλῶς τυτέστιν οὕτω ταὐτὰ ἔχει.) ὀπὶ γὰρ τῷ κῇ μέρος, τὸ καθόλου συνίστησιν. οἷς αὖ ἡ πόλις.) ἔχει γάρ τινα καὶ ὁ χορηγὸς ἄδειαν, οἷον ἀφιέναι τῆς στρατείας τὸν χορὸν, καὶ εἰσάγειν ὅτε βούλοιτο. εἶτα καταλιπὼν τὸ λέγειν τὰ ἴδια τῷ θεσμοθέτου καὶ τῷ ἄρχοντος, ὅπερ ἰδίᾳ αὐτοῖς κοινὸν πρὸς τὸν χορηγὸν, τῦτο εἶπεν, στεφανηφορίαν καὶ τιμὴν. ὅσα δὲ ὅπου φανερῶς εἶπεν ἀρχὴν, εἶχε γὰρ καὶ ὁ χορηγὸς τινα ἄδειαν, ὅτι τῷ χορηγιῶν καὶ τῆς παννυχίδος. εἰ μὴ ὀν ἄλλας τισὶν ἡμέρας. τῦτό ὅζι συλλογισμὸς εἰδικὰς εἰσηγμένος. ἐπειδὴ γὰρ ὁ πρότερος καθόλου ὢν, ἀγνωστότερος ἰδίᾳ τοῖς ἀκούουσι καὶ βιαιότερος, διὰ τῦτο ἐπήγαγε τὸν εἰδικὸν, συναπτων αὐτὸν τῷ καθόλου, καὶ πιθανώτερον ποιῶν τὸν συλλογισμόν. ἅμα γὰρ τῷ δημοσθένει κῇ ὁ χορηγὸς ὑβρίζετο.) τῦτό ὅζι τὸ κῇ σύλληψιν. μὴ γὰρ τὸν αἴθρισμὸν ὂν ἐβεβαίωσε τῷ συλλογισμῷ, ἀναγκαῖον ἰδίᾳ ἐπαγαγεῖν τὸ κῇ σύλληψιν. ὡς τε λαβεῖν δὶ αὐτῷ κῇ τὸν ὅρον καὶ τὸν αἴθρισμόν.

χρὴ ὅταν μὲν θῶσι τοῖς νόμοις. ἐκτὸς θεν εἰσέβαλεν εἰς τὴν τῷ νομοθέτου διάνοιαν. ἵν' ἐξ ἐκείνης βεβαιώσῃ τὸν συλλογισμόν. διαφέρει δὲ νόμου διάνοια, νομοθέτου διάνοιας. ὅπ ἐν μὲν τῇ τῷ νόμου διάνοια, τὸν νόμον αὐτὸν ὡς ἀσαφῆ πρὸς τὸ ἡμῖν συμφέρον ἐξηγούμεθα τὴν δὲ τῦ νομοθέτου διάνοιαν, ἔξωθεν ἐξετάζομεν. ὅτι γνοὺς οὕτως ἐνομοθέτησεν, οὐκόντων ἀσαφῶν τῶν νόμων. καὶ ἀλλως δίκαια.) καὶ χωρὶς τῷ ὀμόσαι. δηλονότι. ἐὰν ὁ βλάβης ὑμῖν νόμος.) ἑτέρα κατηγορία ὡς ἔστι δημόσια τὰ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἀδικήματα ὑπὸ τῆς γνώμης τῶν νομοθετῶν. ἐπεὶ διά τι νόμον ἕτερον τὸν τῆς προβολῆς, εἰς χρῆσιν τῷ διονύσου, προσβλέποντες τὴν παννύχιον ἔθεντο, εἰ ἐξήρκουν οἱ πρότεροι; σεμνυνόμενος τῷ ῥήματι τὸν νόμον ὀνόματι, κεκλημένως ἱερόν. βούλεται οὖν ὀπὸ τῆς τῷ νομοθέτου διανοίας, δημόσιον ὑπὸ δεῖξαι τὸ γεγονὸς, καὶ φησὶν, ὅτι, διὰ τῦτο τὸν πρὸ τῷ διονυσίων νόμον ἔθηκεν, ὄντων πρὸ τῆς βλάβης νόμων, καὶ τῆς αἰκίας καὶ τῆς ὕβρεως. πρόδηλον, ὅτι μείζονος τιμωρίας ἀξιῶν τοὺς πρὸ τῷ ἑορτῷ πλημμελοῦντας, καὶ εἶπε τοὺς νόμους τούτους, καθ' οὓς ἀξιοῖ μισθίας κρίνεσθαι τοὺς πρὸ βλάβης κῇ τῷ ἄλλων. εἰ γὰρ τούτων ὑπαρχόντων, ὕστερον ὁ περὶ τῷ διονυσίων ἐτέθη. πρόδηλον ὅτι οὐ κῇ τοὺς παλαιοὺς, ἀλλὰ κῇ τοὺς ὑστερον ὀφείλει κρίνεσθαι.

εἴ τις οὖν κἀκείνοις.) ὁμοίως τῆς πρὸ τῆς αἰκίας λέγει καὶ τῆς ὕβρεως.

καὶ τούτῳ. τῷ μετ' ἐκείνους τεθέντι.) τῷ πρὸ τῷ διονυσίων λέγει. ἵν' ἔκτε τῷ ἰδιωτικῶν νόμων καὶ τῷ πρὸ τῆς ἑορτῷ, τὸ κῇ σύλληψιν βεβαίωσῃ.

ἀπήγγελλε τοίνυν τις μοι. ἔστι πραδειγματικὴ μέν πως ἡ ἀπόδοσις. εἰσῆκται δὲ καὶ κῇ συγγνώμην ὑπὸ τῆς ῥήτορος πρὸ τὸ ἑαυτῆ συμφέρον. ἵνα δειχθῇ ὅτι δεινὸς καταφεύγων, ὡς ὄντος ἠδικημένου. ἐπεὶ ὅτε μειδίας, οὐχὶ συγγνώμην αἰτεῖ. ἀλλὰ τῷ ὅρῳ σωφρονεῖ, φάσκων, ὅτι οὐτος ἰδιωτικόν ὅζι τὸ γεγονός.

προ-

φεύδροι γὰρ καὶ δεσμοθέται πληγῶντες, οὐκ ἐπεξῆλθον. ἀλλὰ ἰδίᾳ διῆγον. ὡς εἴπερ αὐτὴν τὴν ὀργὴν συνῆψεν, οὕτως ἂν αὐτὴν ὁλόκληρον γίνεσθαι. καὶ γὰρ φεύδροι καὶ δεσμοθέται πληγῶντες, ἰδίαν δίκην ἔλαχον. ὁ δὲ δημοσθένης εἰδὼς τὴν ἰσχὺν τῆς ἀπαθέσεως, ἰδίᾳ μὲν τὴν ὀργὴν, ἰδίᾳ δὲ τὴν τραῦμα δεικνύμενος εἰσήγαγεν. ἵν' τινα μετέσχησεν εἰς συγγνώμην. δεῖ γὰρ ἐκ τῆς λύσεων κανονίζειν τὰς ἀπαθέσεις.

ὃς ἔναγχος ἐπλήγη.) οἱ δεσμοθέται, τῆς τε ἄλλων ἐπεμελοῦντο, καὶ δὴ καὶ τῆς δικοσμίας. καὶ νύκτωρ περιόντες, ἐσκόπουν, μή τινες ἁρπαγαὶ γίγνωνται. τότε οὖν δυεῖν τινας νεωτέροις ἁρπάζοντας τὴν αὐλητρίδα, ἠβουλήθη ἀφελέσθαι. καὶ οὕτως ὑπ' αὐτῆς ἐπλήγη.

ἔπειτα.) ὁρᾷς ὅπως συγγνωμονικὴν ἐποίησε τὴν ἀπόθεσιν, λέγων, ὅτι οὐκ ἄξιός ἐστι συγγνώμης, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς τῆς συγγνώμης τὰς αἰτίας; μειδίας ὁ τοιοῦτον δυσκολίαν ἔχει τὴν αἰτίασιν. τί οὖν; ἀπεξετάζει τὰ πεπραγμένα ἀμφοῖν τὸν καὶ τὸν δεσμοθέτην. καὶ μέμφεται, διότι μὴ ἐπεξῆλθε τοῖς ὑβρισταῖς. ποιεῖται ὁ τὴν λύσιν ἐκ διαφορᾶς. συγκρίνει γὰρ τὰς πληγὰς καὶ τοὺς πλήξαντας. δίδωσι δὲ τὴν κρίσιν τῷ δεσμοθέτῃ ἀπολογίας πλείονας, διὰ τὸ τὸ πρόσωπον σεμνόν. ζία γὰρ πάθη καταχόντα τὴν ψυχὴν, καὶ βιασάμενα τὴν διάνοιαν. ἐργάζεται καὶ τὴν αἴτησιν. εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων.) αὐτὸν τὸν μειδίαν πεποίηκε κατηγορούμενον τοῦ προέδρου, καὶ τοῦ δεσμοθέτου, ὅτι τοῖς ὑβρίσασιν οὐκ ἐπεξῆλθον. καὶ νυνὶ ἀποδεδώκασιν ὑμῖν.) κυρίως ἀποδεδώκασι. αὐτοῖς γὰρ ὠφείλετο. ἀποδίδωσι δὲ τὸ ἀλλότριόν τις. ποία γὰρ πρόφασις.) μεταβέβηκεν ἐφ' ἑτέραν συγγνωμονικὴν αἰτίασιν. ὅτι οὐ δι' ὀργὴν, ἀλλ' ἐκ προνοίας ἐπάγει λοιπὸν τὰς κατασκοπάς. ὅτι τοῖς ἑκουσίοις πλημμελήμασιν. οὐδεμίαν χρὴ συγγνώμην ἀπονέμειν. ὀργὴν νὴ δία.) ὁρισμοὶ δεικνύντες, τί μὲν ὀργή, τί δὲ ὕβρις, ὡς τὸ μὲν, ἐκ τοῦ πράγματος. τὸ δὲ ἐκ μελέτης συμβαίνει. ἀλλὰ μὴν ὁ πλοῦτος.) ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κατασκοπῆς. οὐδὲ γὰρ ἀρνεῖται μειδίας ἃ πεποίηκεν. ὅτι οὐ δι' ὀργὴν, ἀλλ' ἐξ ἐπιβουλῆς, τοῖς νόμοις ἤδη δεῖ σκοπεῖν. οἱ τὰ ἑκούσια μείζονος κολάζουσιν. πρῶτον μὲν τοίνυν.) καθ' οὓς ἡ βουλὴ μειδίου ἀγωνίζεται, κατ' αὐτοῖς δείκνυσιν αὐτὸν μεγάλης πονηρίας ἄξιον. ἵνα, κἂν ἰδιωτικὸς ὁ ἀγὼν ἀποδειχθῇ, μὴ μικρὸν μηδὲ φαῦλον ὑπὸς ἢ τὸ τίμημα. ἔπειτ' οἱ φονικοί.) καὶ τούτοις τοῖς νόμοις ἀκολούθως παρέλαβεν. ἐπειδὴ γὰρ πληγὰς εἴληφεν, ἐκ τῆς πληγῶν καὶ τὰ ξαύματα ἀκολουθεῖ, ἐκ τῆς ξαυμάτων φόνοι. διὰ τοῦτο κἀκείνοις τοῖς νόμοις ὑπεύθυνον αὐτὸν ἀποδείκνυσι. δοκῶν μὲν, ὡς εἰς ἀπόδειγμα αὐτοῖς λαμβάνειν. τῇ δ' ἀληθείᾳ κἀκείνοις σῶζον αὐτὸν ποιῶν. ὠμότητος. οἷον ἀξιώσεως. εἰ γὰρ δεινοῦ τινὸς τῆς συγχύσεως τὸν ἀφῃρημένου. εἶτα ἐκεῖνον ὑπέξεποι. καταλύεται ὁ φόνον ἀκούσιον δράσας.

οὐ μόνον δ' ὅτι τούτων.) ὅτι τὴν συγγνωμονικὴν αἰτίασιν λύει, φανερὸν καὶ ἐκ τούτων. φησὶ γὰρ ὅτι ὁ ἐκ προαιρέσεως ποιήσας, μεγάλης πονηρίας ἐστὶν ἄξιος. τὸ γὰρ ἐκ προαιρέσεως πρᾶξαι, μεγάλας πονηρίας ἐποίησεν. ἵνα κἂν δόξῃ τοιοῦτος ὁ ἀγὼν εἶναι, μείζους ἀπάγῃ τὰς δίκας τῶν ἄλλων. πῶς δὲ ἄγνοιαν, ἃ δι' ὀργὴν, ἢ δι' ἕξιν τὰ ἕκαστα ὡς εἴρηκεν ἐν τοῖς ἄνω. λιν οἰκεῖον ἀπόδειγμα. ἐπειδὴ ἐξούλης, ἔχει δίκην πρὸς αὐτὸν, βούλεται δεῖξαι νῦν, ὅτι καὶ ἐκ προνοίας ἐκείνης δημοσίαν δίκην ὀφείλει ὑποσχεῖν. ἐξούλης ἦν, ὅτε ἐκινδύνευεν ἐκπεσεῖν κτήματος τινος. ἢ χωρίου, ἢ οἰκίας.

cùm præsides & Sexuiri plagis acceptis, actione persecuti non sint, sed priuatim transegerint: vt si quis ipsam definitiuam coniunxisset, sic integra facta esset. Nam & præsides & Sexuiri verberati, priuatim iudicium dictarunt. At Demosthenes non ignarus, quæ esset vis obiectionis, seorsim definitiuam, seorsim exemplarem introduxit, quàm trāstulit ad veniā. Regulæ enim obiectionum ex refutationibus sunt petendæ. Qui nuper vapularit.) Sexuiri tum alia curabant, tum etiam disciplinam, & noctu obambulābant, videbant, ne quæ rapinæ fierent. Tum igitur deprehensis quibusdam adolescentibus, qui tibicinam raperent, vnus è sexuiris eam asserere voluit, atquè ita ab eis vapulauit.

Iam ad hæc.) Vides vt venialem fecerit obiectionem, dicendo, Eum indignum esse venia, & non præbere veniæ causam.

Midias autem nullam harum causarum habet.) Quid igitur? Comparat inter se ea quæ acta sunt, & à se & à Sexuiro: eúmque accusat, quòd homines proteruos non sit persecutus. Sumit autem refutationem à differentia. Comparat enim plagas, & plagarum autores: & ei qui in Sexuirum deliquit, plures tribuit excusationes, propter violatæ personæ dignitatem. Tres enim affectus qui animum occuparunt, & mentem coegerunt, locum etiam dant deprecationi.

Quòd si illorum.) Ipsum Midiam inducit accusatorem præsidis & Sexuiri, quòd contumelioſos nō sint persecuti. Et nunc vobis restitui.) Propriè restitui: eis enim debebatur. Restituitur autem alienum.

Quæ causa enim.) Transit ad aliam venialem obiectionem, quia iam non ex iracundia, sed consultò ractiones affert, voluntariis delictis nihil esse veniæ tribuendum. Iracundia nimirum.) Definitiones, quæ ostendunt, quid sit ira? quid contumelia? Nam illa subita est, hæc meditata.

At quum.) Hoc est principium confirmationis, (neque enim negat Midias ea quæ fecit) eum fecisse non per iracundiam, sed ex insidiis.

Leges iam considerandæ sunt.) Quæ voluntariis delictis grauiores pœnas statuunt.

Primùm igitur.) Quibus rationibus Midias vult causam dicere, iis ipsis ostendit, eum magnas pœnas meruisse: vt, tametsi priuata esse causa demonstretur, pœnam tamen non paruam aut leuem sustineat.

Deinde capitales.) Etiam has leges aptè adhibuit. quia enim plagis erat affectus, & plagas vulnera, vulnera cædes sequi solent: ideò eū illis quoque legibus teneri ostendit, vt, cū videatur eas exempli causa asciscere, reuera eum illis quoque faciat obnoxium.

αἰδόσεως Conciliationis. Si quem enim cognatorū occisi precatus fuerit, atque ille annuerit, absoluitur is, qui cædem non consultò fecerit.

Neque verò in his duntaxat.) Eum venialem obiectionem refutare, liquet ex his etiam. Ait enim, eū qui consultò fecerit, grandi supplicio esse dignū. Addito enim Consultò, magna pœna dignum fecit, vt tametsi causa talis esse videatur, grauiores det pœnas quàm alij. Quomodo? siue per ignorantiam, siue per iracundiam, siue per amorem, vt dixit in superioribus.

Nō amplius fecit lex.) Rursus aptū exēplū ad probādū adhibuit. Cū enim actionē vnde vi cōtra Midiā habeat, vult ostēdere, de illa etiā publicè ei pœnas luē das esse. Erat aūt actio vnde vi, si quis periclitabatur, ne excideret possessione aliqua, aut prędio, aut domo,

ob mulctam ad tempus præfinitum non solutam, & A publica fiebat litis æstimatio. Nam etiam arbitri, legitimi quidam erant iudices. Eos verò qui negligebat, & ad dictam diem iudicatum non faciebat: publicè pœnas dabat ἐξουλὴ iudicij nomẽ est, in eos qui decretis iudicum non parent. Sensus autem est huiusmodi: Si quis priuatum iudicium vicerit, eum qui victus est, obnoxium habet. Deinde nisi intra dictum diem iudicatum solutum fuerit, sed dilatũ licet accusare, & inuadere in bona eius, donec compleuerit id quod statutũ est. Sin prohibuerit eum qui inuadit & repulerit: postulatur damnatus actione vnde vi. & præterquam quòd priuatum est, fit etiam publicum negocium, eo quod non paruerit iudicibus & legibus.

Cur tandem si volens à volente.) Quia poterat dicere Midias, Aurifex mihi dedit coronas: propterea dicit, Si à volẽte accepissem, nihil essem periculi. Sin vi ab inuito, dupli actio in te datur.

Ac eum qui sit assensus priuati.) Sexuitum & præ- B sidem notat oratio.

Vi coactum) Semetipsum nunc innuit.

Quapropter ipsius etiam contumeliæ.) Quod suprà per ambages significabat, id nũc apertè ponit, omnem contumeliam esse crimen publicum. Nam si licet omnibus accusare hominem contumeliosum: perspicuum est, commune omnium esse crimen. & contumeliam æquauit cædibus: & omnibus sacrilegiis & proditionibus, & eius generis sceleribus aliis, quæ cuius accusare licet.

Æstimationem autem totam fecit publicam. Quo pacto cum suprà dixerit, Quòd si ego priuatarum actionum omissa prærogatiua: nunc ait: Totam æstimationem fecit publicam? Contrarium enim est dicere licuisset mihi contumeliæ accusanti accipere pecuniam: & nunc dicere æstimationem contumeliæ esse publicam. Dicendum igitur est, si ipse qui contumelias perpessus est, contumeliæ accusaret: ipsum etiam æstimationem accepturum legibus. Sin alius sit C qui accuset publicam esse mulctam. Aptè igitur dixit, æstimationem omninò esse publicam: cum adiecerit, leges agendi cuiuis dedisse potestatem.

Pecuniam non accipiendam. Non de ipso læso, sed de aliis accusantibus loquitur.

Et rem eò vsque auxit.) Per hanc etiam legem ostẽdit, non dignum esse venia Midiam, cum etiam seruis facere contumeliam, capite sit sancitum.

Vt si quis vel seruo cõtumeliam fecerit.) Similitudine nominis argutatur. ὕβρις enim est & verberatio, & fœdus coitus, de quo legislator loquitur. Sic enim in oratione contra Timarchum explicatur, Ne seruis quidem liceat commiscere turpiter. ὕβρεως igitur nomen, cum de vtraque re dicatur, licétiam oratori dedit argutandi.

Non enim quis sit is qui violetur.) Ne hoc, inquit, considera, vtrum Demostheni facta sit cõtumelia: sed illud, an facere cõtumeliam sit legibus interdictum.

Non est enim, non est.) Quoniam sordidè facere videbatur, qui etiam seruorum causam ageret, in vniuersum cõtumeliam auxit, vt rem intolerabilem, tametsi in seruum committatur.

Nihil enim præstat, quàm ipsam audire legem.) Nihil æquè vel iucũdè audiri à nobis, quam id quod ipsa lex & clamat, & ostendit.

Auditis Athenienses.) Non audiuistis, sed nunc etiam clamantem auditis. Lex, inquit, non est hominis alicuius. Neque enim seruis datur actio in ingenuos, sed Fortuna * discrimen innouauit.

δίκῃ τὸ μὴ ἐκτετικέναι τῷ κατὰ δίκην καὶ χρόνον τὸν ὡρισμένον. καὶ ἐγίνετο δημόσιον τὸ τίμημα. ἐπιδὴ καὶ εἰ διαιτηταὶ, νόμιμοί τινες ἦσαν δικασταί. τούτων ὃ παρήκουεν ὡς μὴ καὶ περιποιῆσαι ἀποδιδοὺς τὸ κατηγορούμενον, δημοσίαν ἐδίδου τῷ δίκῃ. ἐξούλης ὄνομα δίκης καὶ τῷ μὴ ἐκτεῖσαι τῶν οἷς ὥρισαν οἱ δικάζοντες. ὁ δὲ τοιοῦτος. ἐάν τις ἐδιωτικὴν νικήσῃ νίκην, λαμβάνει τὸν ἡττηθέντα ὑπεύθυνον, εἶτα αὖ μὴ εἴσω τῆς περιποιήσεως ἐκπεσὼν κατεδικάσθη, ἀλλὰ χρόνῳ ὑστερήσειεν. ἔξεστι γράψασθαι, καὶ ὅπλα βάδην αὐτῷ καὶ χρήματων, ἕως οὗ πληρώσῃ τὸ ὀφειλόμενον. εἰ δὲ κωλύοι τις ἀπόμνυον καὶ ἀπιόντα γράφει αὐτὸν καὶ τὴν ἐξούλην. καὶ γίνεται μετὰ τοῦ ἡρωϊκοῦ, καὶ δημόσιον τὸ περᾶγμα λοιπὸν, ὅτι ὑπεῖδοσε τοῖς δικασταῖς καὶ τοῖς νόμοις. τί δήποτε, ἐὰν μὲν ἑκὼν παρ' ἑκόντος.) ἐπιδὴ ἠδυνάτο λέγειν ὁ μειδίας, ὅτι ὁ χρυσοχόος ἐδωκέ μοι τοὺς στεφάνους, διὰ τοῦτό φησιν. ὅτι εἰ μὲν παρ' ἑκόντος ἔλαβεν, ἀκίνδυνον. εἰ δὲ βίᾳ παρ' ἄκοντος. τοῖς δικασταῖς ὑπεύθυνος καθέστηκας. καὶ τὸν μὲν πρόδοσίαν ἰδίας.) πρὸς τὸν δεσμοθέτην καὶ τὸ πρόεδρον ὑποτείνει). τὸν βιαιοσύνην.) πρὸς αὐτὸν νυνὶ αἰνίττεται). διόπερ καὶ τὸ ὕβρεως αὐτῆς. ὅπερ αὖθις δι' αἰνιγμάτων ἐπεδείκνυε, τοῦτο νυνὶ σαφῶς εἶπεν, ὅτι πᾶσα ὕβρις, δημόσιόν ἐστιν ἀδίκημα. εἰ γὰρ πᾶσιν ἔξεστι κατηγορεῖν τῆς ὕβρεως, πρόδηλον ὅτι κοινὸν ἁπάντων ἐγκλημα. καὶ πεποίηκε, τὸ ὕβριν ἴσον τοῖς φόνοις, καὶ πάσας ἱεροσυλίας, καὶ προδοσίαις, καὶ τοῖς τοιούτοις, ἐφ' ὧν ἔξεστι καὶ τῷ βουλομένῳ κατηγορεῖν. τὸ δὲ τίμημα ἐποίησεν ὅλον δημόσιον.) πῶς αὖθις πρόσεισιν, εἰ γὰρ τῷ ὅτι τῷ ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν ἀφεὶς. νυνὶ φησὶν, ὅτι ἐποίησε τὸ τίμημα ὅλον δημόσιον. ἐναντίον γὰρ τὸ λέγειν ὅτι ἀξιῶ ὕβρεώς μοι δικαζομένῳ χρήματα λαμβάνειν, τὸ νυνὶ φάσκειν, ὅτι τὸ τίμημα τῆς ὕβρεων δημόσιόν ἐστι. ῥητέον οὖν ὅτι εἰ μὲν αὐτὸς ὁ παθὼν κατηγόρει τῆς ὕβρεως, αὐτὸς ἐλάμβανε καὶ τὸ τίμημα τὸ ἐκ τοῦ νόμου. εἰ δέ τις ἄλλος ὁ κατηγορήσας, δημόσιον ἐγίγνετο τὸ τῆς καταδίκης. ἀκολούθως οὖν εἶπεν ὅτι τὸ τίμημα ἐποίησεν ὅλον δημόσιον. διὰ τὸ περιεῖναι, ὅτι τοὺς γραφὰς ἔδωκεν ἅπασι τῷ βουλομένῳ. χρήματα δ' οὐ περιῆκεν. οὐ περὶ αὐτοῦ λέγει τοῦ παθόντος, ἀλλὰ τοῦ ἔξωθεν κατηγορόντων. καὶ τοιαύτη γε ἐχρήσατο ὑπερβολῇ. καὶ διὰ τούτου τοῦ νόμου δείκνυσιν οὐκ ἄξιον συγγνώμης μειδίαν. εἴπερ καὶ τοῖς ἰδιώταις τοῖς δούλοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία. ὥστε κἂν εἰς δοῦλον ὑβρίζῃ τις.) τῇ ὁμωνυμίᾳ σοφίζεται). ὕβρις μὲν γὰρ καὶ ἡ τοῦ πληγῶν. ὕβρις ἡ καὶ αἰδοῖου συνουσία, περὶ ἧς ὁ νομοθέτης λέγει. οὕτω γὰρ εἴρηκεν ἀρχίνης ἐν τῇ τιμάρχου. ἐὰν δέ τις τῶν οἰκετῶν τοῖς αἰδοίοις μίξῃς. τὸ γοῦν ὄνομα τῆς ὕβρεως ἐπ' ἀμφοτέρων λεγόμενον, ἅδεται τῷ ῥήτορι τῷ χρῆσθαι τῷ σοφίσματι δίδωκεν. καὶ γὰρ ὅς τις ὁ πάσχων.) μὴ τοῦτο σκόπει φησὶν, εἰ δημοσθένης ἐστὶν ὁ ὑβριζόμενος, ἀλλ' εἰ τὸ ὑβρίζειν ἀπηγόρευται τοῖς νόμοις μεμελέτηται). καὶ γὰρ ὅσον ἐπέσῃ.) ἐπιδὴ γλίχρεως ἐδόκει ποιεῖν καὶ περὶ τῶν δούλων ἀγωνιζόμενος. καθόλου τὸ τῆς ὕβρεως ἤνυξησεν, ὡς ἀφόρητον, κἂν εἰς δοῦλον γίγνηται). καὶ δὲν γὰρ οἷον ἀκόλαστον αὐτὸ τὸ νόμιμον.) καὶ δὲν γὰρ ἄλλο τοιοῦτον ἦν, ὡς τὸ ἀκόλαστον τοῦ νόμου. καὶ καὶ δὲν τοιοῦτον εἰπεῖν ἡμεῖς ἔχομεν οἷον αὐτὸς ὁ νόμος, βοᾷ τε καὶ δείκνυσιν.

ἀκούετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) εἰ οὐκ ἠκούσατε, ἀλλὰ καὶ νυνὶ βοᾷ τῷ ἀκούετε. ὁ νόμος φησὶν οὐκ ἀνθρώπου τινός. οὐ γάρ ἐστιν ἡ κρίσις τῶν δούλων πρὸς τοὺς ἐλευθέρους. ἀλλ' ἡ τύχη τὸ διαλλάττον ἐκαινοτόμησεν.

ὅσῳ

ὅσῳ δ' αὖ μᾶλλον ἐπαγνέσῃ τὸν περὶ τῶν δούλων νόμον τοσούτῳ χαλεπώτερα δείξει τὰ μειδίᾳ κατ' αὐτοῦ τολμηθέντα. τί οὖν πρὸς θεῶν.) ἔτι γὰρ ἄδηλον ἀπάντων τοῖς κρίνουσι τῶν νόμων. εἰ γὰρ καὶ τῶν βαρβάρων ὠμότητος κρείττων ὁ νόμος, ὥστε καὶ ἐκείνους ἐπαινέσαι τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ γράμματος. ποῖόν τινα χρὴ νομίζειν εἶναι μειδίαν, τὸν καταφρονήσαντα τοῦ νόμου. παρ' ὧν τὰ ἀνδράποδα.) πάλαι γὰρ οὐκ ἐξὸν ἦν Ἕλλησι δοῦλον, ἀλλὰ βαρβάροις ἐπέκειτο. ὅτι εἰσὶν Ἕλληνές τινες.) οὕτω τοῦ παιδευτοῦ πρόσωπον δοκοῦσιν οἱ λόγοι. καὶ φύσει τῆς πρὸς ἡμᾶς ἔχθρας.) ἔστι μὲν τοῦτο κοινόν, αὐξήσεως δὲ ἕνεκα εἰλήφαμεν. δίτται. δὲ εἰσὶν αἱ ἔγκλησαι, ἢ μὲν, ἐκ φύσεως. ἡ δ', ἐκ προαιρέσεως. καὶ γὰρ καὶ φιλίαι εἰσὶ δίτται, ἡ μὲν, φύσει πρὸς τοὺς συγγενεῖς. ἡ δ', ἐκ τοῦ τὰ αὐτὰ πράττοντος συμβαίνουσα. ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ.) τοῦτον φησὶν ὃν μὴ χεῖρας ἔχω. οὐ χαρίζομαι τοῖς λόγοις, ἀναγνώσκω τὰς συλλαβάς, ἔχω πλησίον τὸν ἔγγονον, αὐτὸν ἥκω κομίζων τὸν νόμον. οὐκ ἐφθόνησα ὑμῖν τῆς γνώσεως.

καὶ πολλοὺς ἤδη παραβαίνας.) ἵνα μή τις ὑπολάβῃ ὅτι φιλάνθρωπος μὲν ὁ νόμος, παραβαίνεται δ' ὑπ' ἀνθρώπων ἐκφεύγειν φάσκοντας. εἶπεν, ὡς δυνάτῳ τις ἤδη παραβὰς τοῦτον, κεκόλασται. καὶ σωφρονεῖν οἱ βάρβαροι.) κἀκεῖνο τεκμήριον γὰρ ἦν τοῦ ἐλλιπῶν νοῆσαι δυνάμενοι. οὐκ ἀπαίδευτοι.) ἐπειδὴ γὰρ φυσικὸς πόλεμός ἐστι τοῖς βαρβάροις πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διὰ τοῦτο οὐ θαρρούντως ἐπιμίγνυσθαι τοῖς Ἕλλησι. διὰ τοῦτο φησὶν, ὅτι παρ' ὑμῖν μόνοις οὐκ ἀπεφοβήθησαν καταλῦσαι, μαθόντες ὑμᾶς τοῦ φιλανθρωπίαν. τὸν τοίνυν μὴ παρὰ τοῖς Ἕλλησι μόνον.) συμπεφόρηται κέχρηται τοῦ νοήματος. μᾶλλον ἢ καὶ ὅλης τῆς συγγνωμονικῆς ἀντιθέσεως· δείκνυσι, ὅτι οὐδὲ μιᾶς φιλανθρωπίας ἄξιος μειδίας. εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χορηγὸς ὤν.) ἐντεῦθεν εἰσέβαλεν εἰς τὸ πρὸς τὴν βουλὴν αὐξῆσαι τὸ ἔγκλημα. καὶ γέγονεν ἀκόλουθος ἡ εἰσαγωγὴ τῇ κεφαλαίῳ. εἰ γὰρ ὁ τοὺς δούλους ὑβρίζων, οὐκ ἄξιος συγγνώμης. πόσῳ μᾶλλον ὁ τὸν χορηγὸν τυπτήσας. ἔχει μὲν οὖν αὐξησιν τὸ πρὸς τῇ ἐγκλήσει. οὐ μὴν ἀπήλλακται τῶν ἀγώνων. ἀποδεικτικῶς γὰρ αὐτῷ χρῆται ἐξ αὐξήσεως. τεταραγμένων τῶν τόπων τῆς πρὸς τὴν, ἀπὸ τοῦ μείζονος, καὶ ῥᾳδίονος, καὶ τοῦ ἐναντίου, καὶ τοῦ ἴσου. τοῖς πᾶσι κέχρηται.) καὶ πρῶτόν γε ἔθηκε τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος. νυνὶ δέ μοι δοκεῖ.) τοῦτο τινες μὲν νοήσαντες, ὅτι αὐξήσεως εἵληπται ἕνεκεν. τοῦ ἀσεβείας εἶναι) τοίνυν κεῖσιν ἀπεφήναντο. εἶτα προσέθηκε τοίνυν ἀποδείξειν τοῦ ἄξιον αὐτὸν εἶναι καὶ ἀσεβείας κεῖνεσθαι. φανερὸς μὲν γὰρ ἦν περὶ ἀσεβείας κατηγορῶν ὀκνεῖ, διὰ τοῦτο σαθρότητα τῆς πραγμάτων. πειρᾶται) ὁ διὰ τοῦ ἔξωθεν βίας, καὶ τοῦ κατασκευάζειν. τίς οὖν ἡ κατασκευὴ τῆς ἀσεβείας; καὶ μαντείας τοὺς χοροὺς συγκροτοῦμεν, καὶ στεφανηφοροῦμεν, καὶ κινοῦμεν τὰς ἀγυιάς. οὐκοῦν ὁ τύπτων τοὺς στεφανωμένους καὶ τὰς μαντείας, ἀσεβεῖ. ὅθεν καὶ δῆλον ὡς οὐκ ἔστιν ἀσεβείας ἡ κρίσις. ἐὰν γὰρ τοῦ διόνυσον εἶναί φησι τὴν ἀσεβηθεῖσαν, ἀλλὰ τὰς μαντείας, κινοῦμεν μὲν τοι τὰς ἀγυιάς, τὸ θύειν τοῖς ἑρμαῖς. ἀγυιὰς γὰρ τοὺς ἑρμοὺς καλοῦσι καὶ στήλην, διὰ τὸ μὴ χεῖρας ἔχειν μηδὲ πόδας. γυῖα γὰρ τὰ μέλη. ἐξ οὗ καὶ ὄμηρος.

Γυῖα δ' ἔθηκεν ἑκάστῳ πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεν.

καὶ ὕμνους οἷς τοῦ θεοῦ ποιεῖτε. αἰτιατέον τὸ αὐτοὺς τοῦ θεοῦ. ἢ εἰς τὸ ὑμνεῖν αὐτοὺς χορεύειν ποιεῖτε. τοῖς δὲ ἐφ' ἑκάστης μαντείας πεφανωμένοις. τοῖς γὰρ ἅπτεσθαι καὶ ὅτι φασεῖσι θεοῖς, εἰ δεῖ θύειν ἐμπίπτουσι. καὶ μὴ τὸ δηλοῦν εἰ δεῖ θύειν ἢ μή, πεπεισμένοις πάντως τὸ ἰσάναι χορεύειν.

A Quo magis autem legem de seruis prædicat: eò commissa in se facinora Midiana, atrociora esse ostendit.

Quid igitur per Deos.) Ad gentem inhumanam retulit iudicium de legibus. Nam si Barbarorum etiã immanitatem vincit lex, vt illi etiam laudare cogantur scripti humanitatem: quid de Midiæ sentiendum est ingenio, qui eam legem sit aspernatus? A quibus mancipia.) Neq; enim licebat olim seruum esse Græcum, sed Barbaris vtebantur. Esse quosdam Græcos.) Sic confictæ personæ hæc verba esse videntur.

Et natura insitis inimicitiis.) Est quidem hoc commune: sed amplificandi causa vsurpatum. Duo sunt autem genera inimicitiarum: alterum naturæ, voluntatis alterum. Nam & amicitiæ sunt duplices, aliæ naturales, vt cognatorum, aliæ fortuitò oblatæ.

Sed legem publicè.) Hanc, inquit, quam teneo manibus. Non permitto mihi licentiam verborum, lego syllabas. propè est argumentum, ipsam affero legem,
B non inuidi vobis recitationem.

Et multos qui iam violarunt.) Ne quis existimet humanam quidem esse legem, sed negligi & contẽni, dixit, Iam aliquem capite mulctatum esse, qui eam violarit.

Si cognoscerent Barbari.) Hebetiores enim sunt, & non tam facile res percipiunt quàm Græci.

Nónne putatis.) Cum enim naturale sit bellum inter Græcos & Barbaros, eáq; de causa minus fidenter cum Græcis contrahant: eò, inquit, minus dubitarent ad nos solos diuertere, cognita nostra humanitate.

Eum igitur qui leges nõ apud Græcos dũtaxat.) Cõclusione vsus est sententiæ, ac potius totius venialis obiectionis. & ostendit, nulla venia dignũ esse Midiã.

Quòd si, Athenienses, cum choragus esset.) Hic accedit ad relationem, amplificandi causa criminis: & aptè caput est subiectum. Nam si is qui est in seruos cõtumelioſus, veniam non meretur: quanto mi-
C nus is qui choragum verberauit? Relatio etsi criminis amplificationem continet, non tamen abhorret à confirmatione. Eius enim amplificationes cum demonstratione procedunt. Cum autem quatuor eorũ sint loci, quæ cum aliquo conferuntur, à maiori & minori, & contrario & pari: omnibus est vsus, & primùm posuit eũ qui est à maiore. Nũc mihi videtur.) Hoc quidam, cum non intellexissent, amplificationis causa esse adhibitum, de impietate fieri iudicium dixerunt. Deinde adiecit probationem, dignum eum esse, qui etiam impietatis reus agatur. Nam eum apertè accusare impietatis, ob rerum infirmitatem nõ audet, sed per externam violentiam id quoque confirmare nititur. Quæ igitur est confirmatio impietatis? Ex oraculis cœtus constituimus, & coronas gestamus, & vicos lustramus. Is igitur qui eos qui ex oraculo coronas gestant, verberat, religionem violat. Vnde etiam constat iudicium * non esse impietatis. Neque enim in Bacchum aliquid esse cõmissum dicit, sed in oracula.

Lustrare vicos.) Sacrificare ad Mercuriales statuas. ἀγυιὰς enim vocabant Mercurios, per priuationem: eò quòd neque manus, neque pedes haberent. γυῖα enim membra sunt. Vnde Homerus etiam.

Inspirat membris, pedibus manibúsque vigorem.

Et hymnos quos Deo canitis.) Consecratis vosmetipsos Deo: vel, ad canendos hymnos vosmetipsos paratis. Quæ in singulis oraculis proferuntur.) Recens enim ingressis & declaratis diis, vtrum sacra facienda essent, oraculum consulebant. & * cum significatum esset, sacra facienda essent nec ne: omnino adiiciebant, choros ducendos.

Lustrandos vicos. Nidore & victimis complendos vicos. Alij ἀγυιὰς vocant statuas Mercuriales. Quod igitur ex his vobis in mentem venit. Postquam recitauit oracula, in quibus scriptū fuit, sacra facienda esse Herculi depulsori malorum, & vicos lustrandos, eáq. ad hoc pertinere iudiciū nō videbātur: propterea dixit, Non omnia quæ scripta sūt in oraculis esse animaduertenda: sed id cogitandū, quod omnib. inscriptū sit: hoc est, cœtus ducēdos, & coronas gestandas. Hæc n. propriè pertinent ad hāc causam.

At epiniciorum.) Obiectionem soluit, non propter oracula, sed propter suam victoriam, redimitū fuisse corona. At hic ait, victorem causa victoriæ coronari: qui verò ante certamen coronetur, eum esse ex oraculis coronatum.

Enimuerò scitis illud.) Absoluit locum à maiori, quo ostendit propè ad impietatem accedere facinus Midiæ, & subiungit argumentum à minori: idq. tractat à personis & hospitum & ignominiosorum. Cū enim neque hospitem neque ignominiosū tractare in festo contumeliosè liceat: nónne multo magis iis parcendum est, quorum est integra dignitas? Posuit autem exemplum hospitum, quod legitimi vice est. Duæ sunt enim leges, in quibus versatur: vna, non licere certare hospiti: altera, si coragus in certamine hospitē ad prætorē citarit, vt si iudicio facto hospitē esse cōstet, eiiciatur, drachmas 50. det: Sin eū iusserit digressū in turba considere vt hospitē, vt mille det. Nō dedistis simpliciter.) Licet. n. sed nō simpliciter, neq. temerè, neq. vbiq: neq. in theatro, sed foris sedere:* velut est, violenter auellet à cœtu, sed spectare & cū aliis sedere coget. Ne coronatū.) Vsum exempli ostendit. Cum enim generaliter dixerit Coronatum, suam quoq. personam subiecit. Neque qui ex lege prouocauit.) Atqui lex fortasse prouocare vetabat. Recitat igitur alteram legem, quæ hospitem certare vetat. Callidè autem hoc dixit. Neque enim interdictum erat vbiuis, sed vbi quis semel ingressus esset in theatrum, non iam erat citandus. Foris autem licebat. Cauillatio igitur à loco & tempore sumitur.

Chorago autem.) Adiecit exemplo consentaneam amplificationem, cum additamētis. Leges, inquit, sic explorari duntaxat hospitem, vetuerunt. At iste non peregrinum ludionem, sed choragum verberibus affecit manifestè, præsentibus & hospitibus & ciuib.

Quorum ea quouis tempore est autoritas.) Quibus sorte obtigit iudicandi munus. Hi enim sūt mulctæ infligendæ potestate præditi.

Age verò per deos.) Aliud exemplum à minori, ab ignominiosis: quod multo minus est, quàm illud de hospitibus. Petam autem à vobis veniam.) Quoniam commemoraturus est ignominiosos ciues, causa ita postulante: absurditatem in primis remouet ne eis insultare videatur.

Neque enim, deos testor, exprobrare.) Quoniā necesse erat meminisse calamitatū: ideò iureiurādo conciliauit sibi auditores, ne exprobrandi causa dicere videretur. Est Samnio quidam qui Tragicos docet cœtus.) Nimirū numerosè & aptis modis canere docens. Tragicos autem, ait, quoniam æque etiā comici sunt. Is non obitæ militiæ est peractus reus.) Ignominia notatus est, vt qui, cum esset militandū, non militarit. Et mala fortuna.) Humaniter culpam fortunæ ascribit, mores crimine liberās.

Choragus ex æmulatione.) Victoriæ appetens, vt qui vinci & inferiorem esse ferre non posset.

κνισᾶν ἀγυιάς.) κνίσης καὶ θυμάτων πληροῦν τὰς ὁδούς. οἱ δὲ, ἀγυιὰς φασι τοὺς ἑρμᾶς. τὶ οὖν ἐκ τούτων ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε.) ἐπειδὴ αὐξάνω μαντείας ἐν αἷς ἐγέγραπτο ὅπερ ἔδει θύειν ἡρακλεῖ ἀλεξικάκῳ καὶ κνισᾶν τὰς ἀγυιάς. ἐδόκει δὲ ταῦτα ἀπρεπῶς πρὸς τὴν παροῦσαν κρίσιν. διὰ τοῦτο εἶπεν, ὅτι μὴ πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν ταῖς μαντείαις προσέχετε. ἀλλ' ἐνθυμεῖσθε τὸ προσγεγραμμένον ἐν πάσαις, τουτέστι, τὸ χρεοὺς ἱστάναι, καὶ στεφανηφορεῖν. ταῦτα γάρ ἐστιν οἰκεῖα πρὸς τὴν παροῦσαν ἐξέτασιν. τὴν γὰρ δικανικίων.) ἀπρεπὲς ἦν, ὅτι οὐ διὰ τὰς μαντείας, ἀλλὰ διὰ τὴν νίκην τὴν ἰδίαν προεκρίθη τὸν στέφανον. ὁ δὲ φησιν, ὅτι ὁ μὲν νικήσας, ὑπὲρ ἑαυτὸ στεφανοῦται. ὁ δὲ περὶ τὸ ἀγῶνος ἐστεφανωμένος, κρίνει τὰς μαντείας ἐστεφανωμένας.

καὶ μὴ ἴστε γε τοῦτο.) ἐπλήρωσε τὸν ὑπὸ τὸ μεῖζον τόπον* ἐγγὺς ἀσέβειαν ὑποδείξας τὸ ὑπὸ τὸ μειδίου πρᾶξαι. καὶ ἐπάγει τὴν ὑπὸ τὸ βλάβους, ἐκτεῖ ξένων κρίνει ἀτίμων αὐτὴν ἐργαζόμενος. ὅπου γὰρ ὅτε ξένον οὔτε ἄτιμον ἔξεστιν ὑβρίζειν ἐν τῇ ἑορτῇ. πῶς οὐ πολλῷ πλέον φείδεσθαι προσήκει τῶν ἐπιτίμων καὶ ἀστῶν; τέθεικε γὰρ καὶ τοὺς ξένους ὡς ἀδίκημα. ὅπερ ὄντως ἀστικόν. δύο γάρ εἰσι νόμοι περὶ οὓς στρέφεται. μὴ ἐξεῖναι ξένον ἀγωνίζεσθαι. Ⓒ ἕτερος νόμος, αἱ χορηγὸς ἀγωνιζόμενος, τὸν ξένον καλέσῃ πρὸς ἄρχοντα, ὅπως, δοκιμάσαντα εἰ ξένος ὄντι, ἐκβαλεῖν, διδόναι πεντήκοντα δραχμάς. ἐὰν γὰρ κελεύσῃ αὐτὸν ἀπελθόντα εἰς τὸ πλῆθος, καθέζεσθαι ὡς ξένον, χιλίας διδόναι. ὃν ἐδώκατε ἁπλῶς.) ἔξεστι μὲν γὰρ ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς, οὐδὲ ὡς ἔτυχεν, οὐδὲ παντάχῃ οὐ γὰρ ἐν τῷ θεάτρῳ.* ἀλλ' ἔξω καθέζεσθαι. οἷον βιαίως ἀποσπάσαι μὲν ἀπὸ τοῦ χοροῦ. θεωρεῖν δὲ καὶ μὴ τῶν ἄλλων καθεζομένων αἰσχύνῃ. ὅπως μὴ τὸν ἐστεφανωμένον.) τὴν χρείαν τοῦ παραδείγματος ἔδειξεν. καθόλου γὰρ εἰπὼν τὸ ἐστεφανωμένον, καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸν συνελάβανεν. οὐδὲ ὁ προσκαλέσας τὸν νόμον.) καὶ μὲν ὁ νόμος προσκαλεῖν ἴσως ἐκώλυσε. λέγει οὖν τὸν ἕτερον νόμον τὸν κελεύοντα, ξένον μὴ ἀγωνίζεσθαι. κακύρως εἶπεν. οὐ γὰρ ἀπείρητο παντάχῃ. ἀλλ' εἰσβάντα ἅπαξ εἰς τὸ θέατρον, οὐκ ἔτι ἐχρῆν προσκαλέσασθαι. ἔξω γὰρ ἐχρῆν. περὶ τὸν τόπον οὖν καὶ τὸν καιρὸν ὁ σοφιστὴς ἐπάγει. τὸν γὰρ χορηγόν.) ἀνταπέδωκε τῷ παραδείγματι ἀκόλουθον αὔξησιν τοῖς προθήκαις. ὅτι οἱ μὲν νόμοι καὶ δοκιμάζεσθαι μόνον τὸν ξένον οὕτως ἐκώλυσαν. δεῖ δὲ οὐ τὸν ξένον χορεύτην, ἀλλὰ τὸν χορηγὸν σωτέκνου φανερὸς, παρόντων καὶ ξένων καὶ πολιτῶν.

τῶν ἀεὶ κυρίων.) τῶν λαχόντων δικάζειν. αὐτοὶ γάρ εἰσι τοῦ τιμωρήσασθαι κύριοι. φέρε δὴ πρὸς θεῶν.) ἕτερον παράδειγμα ὑπὸ τὸ ἐλάττονος τὸ καὶ τοὺς ἀτίμους, πολλῷ μᾶλλον ὢν τοῦ καὶ τοὺς ξένους. παραιτήσομαι δὲ ὑμᾶς.) ἐπάγει μέλλοντα καταλέγειν ἀτίμους γεγονότας πολίτας, ἀπαιτούσης τῆς χρείας, προθεραπεύει τὸ ἄτοπον, ἵνα μὴ δοκῇ ἐπεμβαίνειν. οὐ γὰρ ὀνειδίσαι μὰ τοὺς θεούς.) ἐπάγει ἀναγκαῖον ὑπομνῆσαι τῶν πταισμάτων. διὰ τοῦτο ὅρκῳ προέλαβε τοὺς ἀκούοντας, ἵνα μὴ ὀνειδίζειν αὐτὸν ὑποπτεύσωσιν. σαννίων ἐστὶ δήπου τις ὁ τοὺς τραγικοὺς χορεὺς διδάσκων.) δῆλον ὅτι μὴ τοῦ ῥυθμοῦ, καὶ προσήκοντος μέλους ᾄδειν διδάσκων. τραγικοὺς δὲ, ἐπειδὴ ἴσως καὶ κωμικοί εἰσιν. ἔδει ἀστρατείας ἁλῶναι.) ἄτιμος γέγονεν ἐλεγχθεὶς ὡς δέον στρατεύεσθαι μὴ στρατευόμενος. καὶ κίνδυνος συμφορᾶς.) ὑπεικῶς ὅτι τῷ τύχῳ ἄγει τὸ κατηγόρημα, τὸν ἕτοιμον ἐλευθερῶν. φιλονεικῶν χορηγός.) οἷον φιλόνεικος, εἰς τὸ νικᾶν, καὶ ἡττᾶσθαι μὴ ἀνεχόμενος.

νόμει

νέμει γὰρ καὶ τῷ μισθωσαμένῳ συγγνώμην. ὤκνησαν, A
εἴασαν. οὐδεὶς ἥψατο.) πολλὰ ὀνόματα κεῖται τοῦ αὐτοῦ, ὡς
τε δηλῶσαι τὴν ἡμερότητα. ἠγανάκτουν οἱ ἀπηχρη-
γοί, λέγοντες, ὅτι οἱ νόμοι καταβαίνουσι. λέλυται τῆς
πολιτείας ὁ δεσμός. οἱ ἄτιμοι λοιπὸν πολιτεύονται.

πῶς ἂν ὑμῖν ἴδοι συγκεχωρηκώς.) οὕτως ἕκαστος αἰδοῖ
τῆς ἑορτῆς πολὺ τὸ συγχωρεῖσθαι εἶχε καὶ τὴν γνώ-
μην. τοσοῦτον ἀπέχει τοῦ χορηγῶν τινὸς ἅψασθαι. ὅπως
ἡ γραφή. καὶ γὰρ ἤρτηται τοῦ ἄνω οὐδεὶς ἐκθεὼν ἐκώλυ-
σε, ποσῷ γε μᾶλλον χορηγόντινος; ἄλλος ἔστιν ἀριστείδης.) καὶ
τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος. εἰ γὰρ δὴ ποθοῦμεν πλειόνων
παραδειγμάτων, οὐ παρατητέον ἐκ τῆς αὐτῆς τόπων
πολλάκις λαμβάνειν. ἠτυχηκώς τι καὶ οὗτος τοιοῦτον.)
ἀστρατείας ἑάλωκως. πάλιν δὲ ἐνέμεινε τῇ σκοπῇ ἠ-
τυχηκὼς εἰπών, οὐκ ἠδικηκώς. καὶ ἦν τῶν χορευτής.)
δυσκίνητος γὰρ διὰ τὸ γῆρας ἐγίγνετο.

ἰὼν δέ ποτ' ἠγεμὼν τῆς φυλῆς.) τὸν χοροδιδάσκαλον B
λέγει. οἱ γὰρ χορευταί, ἐξ ἁπάσης ἐπελέγοντο τῆς φυλῆς.
τῇ δὲ χορευτῇ μίαν ἰὼν χοροδιδάσκαλος. τινὲς δὲ λέ-
γουσιν ὅτι ὁ μὲν ἄλλος χορὸς διάφορος ὤν, ἐξ ἄλλων
φυλῶν συνῆγετο. ὁ μέντοι ἠγεμὼν ὁ κορυφαῖος καὶ
μείζων, διὰ τῆς οἰκείας ἰὼν φυλῆς.

οὐδεὶς πώποτ' εἶδεν.) εἰ γὰρ ἰὼν ἀπελαθεὶς ὁ διδάσκα-
λος τὸν χορόν, φανερὸν ὅτι πλεονέκτημα ἐγίγνετο τῷ
ἀπηχρηγοῦ. διελύετο γὰρ ὁ τῶν φιλονεικούντων χορός.
διὰ γὰρ τὸ δεῖν αὐτόν. ἐκέλευε γὰρ ὁ νόμος, τοὺς ξένους
προσκαλεῖν πρὸς τὸν ἄρχοντα. τοὺς δ' ἀτίμους ὑπολαμ-
βάνεσθαι τῆς χειρὸς καὶ ἐξάγειν ἐκ τῆς θυμέλης.

ὥσπερ ἄν εἴ ξένον τις.) οὐ γὰρ ἐξίων ἄλλως τὸν ξένον
ἐξάγειν, ἀλλὰ προσκαλεσάμενον πρὸς τὸν ἄρχοντα.
αὐτοχειρηφθῆναι.) ὁρᾶς ὅπως τὸ τῆς αἰσχροφόνων ὄνομα,
ἔθηκεν ὑπὸ τὴν ὑβριστῶν, ἐγγὺς ποιῶν τὸ πλημμέλημα*
φανῇ ταῦτα, εἰ ἐκβάλλει τοῦ χοροῦ τὸν διδάσκαλον.
τῆς ἁπλωκότων πολλάκις.) δοκεῖ μὲν καθόλου λέγειν C
περὶ τῶν χορηγῶν. μάλιστα δὲ* αὐτὸ σημαίνει, ὅτι πάντα
τὰ ὄντα εἰς τὴν χορηγίαν ἀνάλωσε. καὶ προεῖδαι
τὰς ὑμετέρας βουλήσεις.) ὅτι κἂν ᾖ νόμιμον, οὐ ποιεῖτε
διὰ δυσέβειαν. ἐβούλετο γὰρ ὁ δῆμος μηδένα γίνεσθαι θο-
ρυβον κατὰ τὴν ἑορτήν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φανόμενός τις
νικῶν ἐζημιοῦτο, οὐ συνεχώρουν αὐτὸν ἐξάγεσθαι. ἀλλὰ τότε
μὲν ἀγωνίζεσθαι. μετὰ ταῦτα δὲ, κεῖνος προσέταττεν.
πολλῶν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλωταί.) πληρώσας καὶ τὸν
ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος τόπον, μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸν τοῦ ἐναντίου.
ἔστι δὲ ὅστις, τοιοῦτος. ἰφικράτης καὶ χαβρίας ἐχθροὶ γε-
νόμενοι πισι, ὁ μὲν, διοκλεῖ, ὁ δὲ φιλοστράτῳ, τοιοῦτον οὐ-
δὲν ἐποίησαν. οὐκ ἐδήκτας ἠφάνισαν. οὐ στεφάνους διέφθει-
ραν. οὐκ ἄλλο οὐδέν. μειδίας δὲ ταναντία τούτων ἐποίη-
σεν. ὥς τε τἀναντία ἐκείνοις* πράξεις. εἰ τοίνυν ἐκεῖνοι
θαυμασοὶ τῆς ὑπερεκείας. μισητέος ἆρα τῆς θρασύτητος
ἔστι. ἰσέον ἢ ὅπ τ ἀπὸ τ μείζονος τόπον ἔθηκε πρῶτον,
ἐπιδὴ νεωστὶ ἐπέπαυτο δίκης οὐκ ἄξιον εἶ) συγγνώμης
τὸν μειδίαν. ἐ ἀναγκαῖον ἰὼν τῷ μείζονι χρήσασθαι, πρὸς
τὸ μέλλον κινῆσαι τοὺς δικαστὰς εἰς ὀργήν. δεύτερον ἢ τὸν
ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος. ἔστιν γὰρ ἀλλήλοις οἱ τόποι.
καὶ ὁπότερος αὖ αὐτῶν ῥηθῇ πρότερος, ἀνάγκη
τὸν ἄλλον δεύτερον ἔπεσθαι. τρίτον δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, παραλιπὼν τὸν ἀπὸ ἴσου διότι ὁ μὲν
ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, σφοδρότητα ἐπίνει τοῖς ἀκούουσιν ὥσπερ οἱ πρότεροι. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου. ἠδικήκώ τινα
ἔχων ὑπερίμησιν, ἀμβλύτερος ἰών. τοῦτο δὲ πόρρω σφοδρότητος. εἰκότως οὖν ἔθηκεν αὐτὸν πλησίον τῆς
πλικότητος, ἵνα τὴν ἀμβλύτητα τοῦ τόπου διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς καὶ πλικότητα, μᾶλλον ὀρθώσῃ.

A Tribuit enim ei etiam qui conduxerat, veniam.

Veriti sunt, siuerunt, nemo attigit.) Eiusdem rei multa vocabula, ad mansuetudinem declarandam. Ægrè ferebant choragi aduersarij.) Dicente violari leges, institutum ciuitatis abrogari, iam ignominiosos vti iure ciuium.

Tanta est vestra religionis obseruantia.) Sic vnusquisque, festi verecundia, tanta fuit animi facilitate: tantum abest vt choragum quisquam attingat. * Sic scriptura habet. pendet enim à superiore: Nemo inimicum prohibuit, quanto minus choragum?

Alius est Aristides.) Et hoc est à minori. Cum enim exemplis abundamus: non recusandum est, ea ex iisdem sæpè locis petere. Qui cum insimilem quādam & ipse calamitatem incidisset.) Desertæ militiæ damnatus. Rursus institutum suum vt teneat, Calamitosus inquit, non iniuriosus.

Et minus celebris ludio.) Minus agilis, ob ingrauescentem ætatem. Sed fuit aliquando dux tribus.)

B Chori magistrum dicit. Saltatores enim è qualibet tribu legebantur, sed saltatorum * duntaxat erat magister. Alij dicunt, reliquum chorum diuersum fuisse, & ex aliis tribubus collectum, sed ducem ac principem & * maiorem, è sua fuisse tribu.

Nemo vnquam vidit.) Nam repulsio chori magistro, aduersarium choragum prærogatiuam habiturū fuisse constat: quòd æmuli chorus dissolutus esset.

Quia enim ipsum oportebat.) Iubebat enim lex peregrinos citare ad prætorem: ignominiosos manu prehensos educere è scena.

Quomodo si quis peregrinum.) Neque enim licebat peregrinū aliter educere, nisi citatus esset ad prætorem. Id audere facinus. Vide vt homicidarum nomen contumeliosis accommodarit, eáq; ratione peccatū penè par fecerit, si quis chori magistrū eiiciat.

Eorum qui sæpe insumpserunt.) Videtur in genere loqui de choragis. sed hoc maximè significat, se in ædilitate omnia sua erogasse.

Et præuidere vestras voluntates.) Vos tametsi iustum sit, tamen non facere propter pietatem. Nolebat enim populus vllum excitari tumultum in festo.

C Ob eam igitur rem, tametsi quis, lege vetante, certabat, non concedebant eum educi, sed tum certare, pòst in iudicium adduci iubebant.

Cum autem multi.) Absoluto etiam loco à maiori, transiit ad eum qui est à contrario. Is verò est huiusmodi. Iphicrates & Chabrias, cum inimici essent, ille Philostrati, hic Dioclis, nihil tale fecerunt: non vestes interuerterunt, non coronas perdiderunt, non quicquam aliud. At Midias contraria his fecit. Quare etiam aliter cum eo agendum est, quàm cum illis.

Quòd si laudanda est illorum æquitas, istius odio digna est audacia. Sciendum autem est, locum à maiore positum esse priorem, quia recens dicere desierat, supplicio, non venia dignum esse Midiam: & necesse fuit vti maiore, ad id quo mouendi erant iudices ad iracundiam. Secundo loco, minore (sequuntur enim se inuicem hi loci, & vter prior adductus fuerit, alterum sequi necesse est:) Tertio, à contrario, eo qui est à pari, præterito. Quia locus à contrario, concitabat auditores. vt & priores loci. At locus à pari, cum lenem quandam habeat increpationem, fuisset hebetior. Id verò multum abest à vehementia. Eum igitur nō ab re posuit prope magnitudinē, vt loci hebetudinē amplificatione à magnitudine sūpta magis

acueret aut etiam lenitatẽ eius per vehemẽtes locos tum relationis,tum quantitatis obumbraret.

Tisiam Iphicratis fratrem.)Ecce cum fortuna etiã causam suppeditasset. Potuisset enim propter fratrẽ insultare,sed non ausus fuit id facere.

Cum autem tãtum sibi tribueret. Primùm enim eosdem honores cõsecutus est Iphicrates,quos Harmodius & Aristogiton.Cononis enim primum ærea statua posita fuit,qui honos ei ex lege est habitus. Sed Iphicrates alios etiã honores illis decretos est assecutus.Adeò vt quidam è posteris Harmodij diẽ dixerit Iphicrati, tanquam illa dona præter dignitatẽ consecuto. Et extat oratio Lysiana, quæ ad Iphicratem refertur,cuius inscriptio est,De suis præmiis:in qua cum eius ignobilitas incessita esset ab accusatore,Meum,inquit,genus à me nobilitari cœptum est: tuæ familię gloria in te desiit.Erat enim Iphicrates à sutoribus orũdus, & tali occasione factus est illustris:Cum nauali bello miles esset,è sua in hostilem nauem desiluit, & hostium ducem vlnis complexus, suam triremen trãstulit.Ob hoc illustre facinus laudatus est, & imperator creatus : & plus reipublicæ profuit,quàm omnes illius temporis duces.

Cicero: ego meis maioribus virtute mea præluxi, vt si prius noti non fuerint, à me accipiant initium memoriæ suæ: Tu tuis vitæ quam tuæ pater egisti, magnas offudisti te ne tenebras, vt etiam si fuerint egregij ciues, certè venerint in obliuionem.

Non inuadebat aurificum ædes.)Duas res eodem facit tempore. Nam & per inficiationem argumentatur: id quod proprium est argumentis à contrario: & hæc eum dixit nõ feciſſe, quæ sit à Midia perpessus.* Hoc enim proprium est Demosthenis, vt cum eadẽ sæpe dicat,fastidium varietate tractationis & figuratum vitet. Sustinebat.) Tolerantiam indicat,eum, quanquam cum dolore, tamen tulisse.

Rursus Philostratum.)Alterum à contrario exemplum. Nam & Chabrias cum nonnullos haberet inimicos,nihil Midiæ simile fecit.

Oropi causam.) Chabrias persuaserat Atheniensibus vt opem ferrent Thebanis periclitantibus:qui postea conseruati,eis eripuerunt Oropum,oppidum in confinio situm.Suspicio igitur fuit de duce,vt eius rei conscio,ac proinde proditionis est accusatus.

Capitis.) Vel,de capite:vt præpositio De, referatur & ad Oropũ,& ad caput:aut per defectum, cum de Oropo causam diceret : quæ causæ dictio fuit ei morte acerbior. Ne quis obiiciat & dicat, leuitatem accusatoris feciſſe,vt contemneret periculum.

Et omnium accusatorum acerrimum.) Nam cum alij pecuniariam mulctam irrogarent,solus ille capite litem ei æstimauit.

Proh Iupiter.) In immensis malis diuinam opem implorabant, vt malorum depultricem.

Nam si cuique chorago.) Absoluto etiam loco à contrario, epilogica digressione vtitur,summum caput complectente: Neminem sua volũtate fore choragum, si ita sit tractandus ab inimicis. Est autem ei familiare,absoluto aliquo capite concludere.

Quia vltrò vnam drachmam.)Quia ædilitas * necessarium munus erat,propterea dixit:eos qui vltrò largiri volent,deterrebitis.

| Atqui omnib. vobis.)Iã ad locũ à pari transire vult.

Mihi verò siue quis Athenienses.) Hoc lene est. Laudat enim suam liberalitatem:& vt augeret impẽsas,semetipse insaniæ accusauit,& vniuersali sententiæ fidem fecit: omnia quæ supra vires fiãt,esse insaniæ.Ne verò prorsus impudentiæ is sumptus esse videretur, liberalitatem adiecit: & ostẽdit, se ob liberalitatem parum abfuisse ab insania.

ἢ καὶ συσκιάσῃ τὸ ἠδικὸν αὐτῷ, ἀλλὰ τῇ φερεγγυκῶν τόπων, τῷ φεύγοντι καὶ τῆς πλικότητος. ποίαν τὸν ἰφικράτους ἀδελφόν.) ἰδοὺ γὰρ καὶ τῆς τύχης φθονούσης τιὶ φεύγοντι. ἠδύνατο γὰρ ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν ἐπιτρέπαν. ἀλλ' οὐκ ἐπόλμησε. φεύγων δ' ἐφ' ἑαυτῷ τηλικοῦτον.) * φῶτον γὰρ ἰφικράτης τιμῇ ἔτυχεν, ὡς ἁρμόδιος, καὶ ἀριστογείτων. κόνων μὲν γὰρ φώτου, χαλκοῦς ἀνδριὰς ἔστη, ἀλλὰ τούτῳ μόνῳ ἐπιμήθη. ἰφικράτης δὲ καὶ τὰς ἄλλας δωρεὰς τὰς ἐκείνοις ψηφισθείσας ἔλαβεν. ὥς τε καὶ τινὰ τῶν ἀφ' ἁρμοδίου δικάσασθαι τῷ ἰφικράτει φεύγοντι τῶν δωρεῶν, ὡς ἀναξίως λαβόντι. καὶ ἔστι λυσίου λόγος εἰς ἰφικράτη ἀναφερόμενος, ἔχων τιὶ ὑπογραφὴν φεύγοντος τὰ αὐτὰ δωρεάν. ἐν ᾧ σκωφθεὶς εἰς δυσγένειαν φησὶ τὸν κατηγόρου, φησὶν, ὅτι τὸ μὲν ἐμὸν γένος ἀπ' ἐμοῦ τιὶ ἀρχὴν γνωρίζεσθαι λαμβάνει. τὸ δ' ὑμέτερον, μέχρι σοῦ τιὶ δόξαν ἔσησε. ἰὼ γὰρ ὁ ἰφικράτης ἐκ σκυτέων γεγονώς. ἠνδρίσατο δὲ, φησὶ ταύτην τιὶ φεύγοντι. στρατιώτης ὢν καὶ ναυμαχῶν, ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ νεὼς εἰς πολεμίαν τριήρη, καὶ τὸν στρατηγὸν τῶν πολεμίων ἀναγκαλισάμενος, μετῆλθεν αὖθις ἔχων αὐτὸν εἰς τιὶ οἰκείαν τριήρη, ἀφ' οὗ τοῦτο τῆς ἀρετῆς ἐπαινεθεὶς, στρατηγὸς ἐχειροτονήθη. ὃ φησὶ πάντας τοὺς στρατηγοὺς τοὺς τότε, μείζω τιὶ πόλιν ὠφέλησεν.

οὐκ ἐβαδίζεν ὅπῃ τὰς τῶν χρυσοχόων οἰκίας.) δύο πεποίηκεν ἐνταυτῷ. καὶ γὰρ κατὰ τιὶ αἵρεσιν εἰσήγαγεν ὅπερ οἰκεῖον τοῖς ὑπὸ τοῦ ἐναντίου ὑπειρήμασι. καὶ ταῦτα εἶπεν ἐκεῖνον μὴ πεποικέναι, ἅπερ αὐτὸς ὑπὸ μειδίου πέπονθε. τοῦτο γὰρ ἴδιον δημοσθένους, τὸ πολλάκις τὰ αὐτὰ λέγοντα, φεύγειν τὸ φορτικὸς διὰ τῆς ἐξαλλαγῆς τῶν μεθόδων καὶ τῶν σχημάτων. λυείχετο.) τιὶ καρτερείαν δηλοῖ, ὅτι μὴ ἀνιώμενος ὑπέφερεν. πάλιν φιλοστράτου.) δεύτερον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου φθόνημα. μὴ γὰρ ἀβελίας ἡμῖν μόνος ἐπίσευσεν. τιὶ φεύγοντι ὠρφανοῦ κείσῃ. ὁ χαβρίας ἐπῳδὴ ἐπαιδε θηβαίοις βοηθῆσαι ἀθλιωτάτους ὄντας κινδυνώδους. εἶτα σωθέντες ἀπάσασαν τὴν ὠρφανὸν, χρεῖον ἐν τοῖς ὁρίοις κείμενον. ὑπωπτεύθη γοῦν ὁ στρατηγὸς ὡς συνειδὼς, μὴ φεύγοντος ἐκείθεν. τὸ δὲ θανάτου, τὸ φεύγοντος. ἵνα ᾖ τιὶ φεύγοντι θανάτου ἢ ἐλλείπῃς, ὅτε ἐκείνετο τιὶ φεύγοντι ὠρφανοῦ κείσῃ. ἢν ᾖ, θανάτου πικρότερον ἡγούμενον. ἵνα μή τις ὑπολαβὼν λέγῃ, ὅτι ἡ φεύγοντος τὸ γραφομένου, καταφρονεῖν παρεσκεύασεν.

καὶ πάντων τῶν κατηγόρων πικρότατον.) τῶν μὲν γὰρ ἄλλων εἰς χρήματα τιμωμένων τὴν χαβρίαν μόνον ἐκεῖνον θανάτου ἐτιμήσατο. ἠφάκλεις.) ἐν τοῖς ἄγαν κακοῖς ἐπεκαλοῦντο τὸν θεὸν ὡς ἀλεξίκακον.

εἰ γὰρ ἑκάστῳ τῶν χορηγούντων.)πληρώσας καὶ τὸν ὑπὸ τὸ ἐναντίου τόπον, ὅπλογικῇ ἐκβάσῃ ἐχρήσατο, τῷ γνικὸν ἐχούσῃ κεφάλαιον, ἔπ οὐδεὶς ἐθελήσῃ χορηγὸς ἐκὼν κατασκῶψαι, μέλλων διαῦτα πάσχειν ὑπὸ τῆς ἐχθρῶν. συνήθες ᾖ αὐτῷ πληρῶσαι κεφάλαιον, ὅπλογίζεσθαι.

ὅς τις ἑκὼν αὖ μίαν δραχμήν.) ἐπειδὴ κατ' ἀνάγκην καθίσαντο χορηγοὶ, διὰ τοῦτο εἶπε τοὺς ἐκ φεραιρέσεως φιλοτιμεῖσθαι βουλομένους ἀπείργετε.

καί τοι πᾶσιν ὑμῖν.)ἐντεῦθεν εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ ἰσοῦ τόπον μεταβῶσαι βούλεται. ἐμοὶ δ' ὅς εἴτέ τις ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι.) τοῦτό ἐστιν ἠδικόν. ἐπαινεῖ γὰρ αὐτὸ τιὶ φιλοτιμίαν. καὶ ἵνα μὲν αὐξήσῃ τὸ ἀνάλωμα, μανίαν αὐτὸ κατηγόρησεν, ἐκ τοῦ καθόλου πιστεύοντος, ὅτι πάντα τὰ ὑπὲρ δύναμιν μανία ἐστίν. ἵνα δὲ μὴ ἀλογίας ὄντος φανῇ τὸ ἀνάλωμα, πεποίηκε φιλοτιμία. δεικνὺς ὅτι διὰ φιλοτιμίαν, μικροῦ τὰ τῶν μεγομένων ἐπεξα.

ὡς τε

ὥς τε μὴ τὸ τῆς ἱερᾶς ἱματίων. ταύτας τ' περιθήκας, τὸ ἰδιωτικὸν, εἰς τὸ δημόσιον μεθίστησιν.

εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. πληγὰς ἄπαν τὸ πρᾶγός τι, μετῆλθεν ὅπη τιμὴ πηλικότητα, ἥτις περιέχει μὲν αὔξησιν ἐκ αὐτῆ τὸ προκείτος. διαφόρως δ', ἢ τὸ πρᾶγός τι. ἐν ἐκείνῳ μὲν γὰρ τὸ δημόσιον ἠύξησεν, οἷον τὸ κῆ τὸν χορηγὸν, ἐν ταύτῃ δ' τὸ ἰδιωτικὸν τὸ κῆ τὰς πληγάς. καὶ τὸ μὲν πρᾶγός τι τῆς ἐν αὐτῷ τῷ θεάτρῳ καὶ τῇ φανερᾷ προκειμένων ἔχει τιμὴν ἐξέτασιν, ἢ δ' πηλικότης, καθόλου πρὸς ὕβριν ποιεῖται τὸν λόγον, ὅπ δεινὸν ἢ ὕβρις. ὡς τε ἐκεῖ μὲν τὸ ἰδιωτικὸν, ἐνταῦθα δὲ, τὸ ζημιῶδες ἐξετάζεσθαι. καὶ ἐν μὲν τῷ πρᾶγός τι παντὶ προσάγει τὴν αὔξησιν. ἐν δὲ τῇ πηλικότητι τινὰ καὶ ἐλάττω. αὔξει μὲν γὰρ τὴν μείζονα θεωρίαν καθαιρεῖ δ' τὴν ἑαυτῆ γνώμην, ὡς ἧττον τὰ προσήκοντος ὑπὸ τοῖς νομοθέταις παροξυνθεῖσαν. ἴδιον δ' κάλλιστα πηλικότητος μὴ μόνον αὔξειν, ἀλλά τινα καὶ μειοῦν. καὶ κεῖ μὲν ὠφελιμωτάτους τόπους ἐχώμνασεν. ἐνταῦθα δ' ἁπλῶς ἀφελίστως τὰ ἐμπίπτοντα προσλαμβάνει πρὸς αὔξησιν. ἔτι πρὸς τούτοις ἐν παντὶ τῷ λόγῳ, πρῶτον μὲν τάττει τὰ δημόσια. δεύτερον δ' τὰ ἰδιωτικὰ, ἵνα ἐκ τῆς ἐκείνων προλήψεως, καὶ ταῦτα ὡς δημόσια φανῇται. καὶ νῦν οὐκ εἰκότως δεύτερον προσέταξε τῇ πηλικότητα τὸ πρᾶς τι. καὶ γὰρ τὸ ἰδιωτικὸν ἐν αὐτῇ προειλήφει. ἐξ αὐτορρήτου δὲ ἐπῆγαγε τὴν πηλικότητα τοῦτο δὲ ἐν ὅρῳ γίγνεται μόνῳ, ἐν γὰρ ταῖς ῥήσεσιν ἡ πηλικότης, ὁπλοτικὸν ἔχει τὸν χρόνον. αὔξησιν γὰρ ἔχει. τῷ δὲ ὁπλότων ἡ αὔξησις. ἐν ὅρῳ δὲ κεφαλαίου δύναμιν ἔχει, διὰ τὸν φύσιν τοῦ ὅρου. ἐν γὰρ τοῖς ὅροις, ἐν οἷς μάλιστα ὁμολογεῖται τὸ προσῆκον, ὡς αὔξησίν ἐστιν ἡ πᾶσα ζήτησις τῶν κεφαλαίων. τοῦ μὲν κατηγόρου τὸ μεῖζον ἐπαίροντος. τοῦ δὲ φεύγοντος, ὅπ τὸ ἔλαττον ἀποκλίναι. ὡς τε οὐδὲν κωλύει. καὶ τὴν πηλικότητα αὔξησιν ἔχουσαν, * κεφαλαίων ἔχειν τὸν ἐργασίαν. τοῦ μὲν, αὐξοῦντος ἐν αὐτοῖς. τοῦ δὲ, μειοῦντος. ὥσπερ δὲ τῶν δικαστῶν. εἴληφε τὴν αἰτίαν, εἰκότως, ἔστι γὰρ ὡς τιμήματος ὁ λόγος. τὸ δὲ τιμᾶσθαι, τοῦτε κατηγόρου καὶ τῶν δικαστῶν ὅτιν. συνήθως δὲ καὶ ταῦτα τὴν δύναμιν τῆς ἀντιθέσεως ἐνήλλαξεν. οὕτω γὰρ ἂν ὁ μειδίας προσήγαγε. ἀλλ' οὐδὲν πέπονθας δεινὸν δημόσθενες. οὔτε γὰρ σιδήρου ἐπηρώθης, οὔτε χεῖρας συνεξέβης, οὔτ' ἄλλο πηλικοῦτον οὐδέν. πῶς οὖν αὔξεις τὸ πρᾶγμα, καὶ θανάτου τιμᾶς; ἰδωμὲν οὖν καὶ ταύτην τὴν ἀντίθεσιν. οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἐγὼ τῷ λόγῳ τὸ πρᾶγμα τοῦ μειδίου. τοιαύτη ἐστὶν ἡ ἀντίθεσις τοῦ μειδίου, ἐλαττοῦσα τὸ ῥηθὲν ὡς ἄρα ἱκανὸς τὰ μικρὰ ἐνεῖναι τῷ λόγῳ. δεινὸν γὰρ οὐδὲν ἐκ τούτων συμβέβηκεν. ἀλλ' ἔστι τὴν πρώτην εἰσαγωγὴν τῆς ἀντιθέσεως ἀπὸ τῶν δικαστῶν ἔλαβεν, ἵνα δείξῃ τὸν μὲν μειδίαν οὐκ ἔχοντα λοιπὸν ὅ, τι ἀπολογήσεται. τοὺς δὲ δικαστὰς ἀμφιβάλλοντας περὶ τοῦ τιμήματος. δῆλον οὖν ἐκ τούτων, ὅπ πηλικότης ἐστὶν ἡ ἐξεταζομένη. περὶ γὰρ ποσότητος τοῦ τιμήματός ἐστιν ἡ ἐξέτασις. σὺ γάρ ἐστι δίκαιον.) οὐδὲν φησι γέγονε δεινὸν, οὐδὲ φόνος, ἢ πήρωσις, διὰ τὴν εὐλάβειαν, οὐ διὰ τὸν μειδίαν. ὁ μὲν γὰρ ταῦτα εἰς αὐτὸν ἥκοντα πεποίηκεν. ἐγὼ δὲ μὴ βουληθεὶς ἀμῦναθαι, παρέχον ἀφορμὴν τοῦ μηδὲν ἀπηκέσον ἡγεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν.) αὕτη μία ἡ ἐξ ἀρχῆς τῆς μειδίου ἀντίθεσις. τῷ λόγῳ τὰ πράγματα φοβερὰ ποιεῖς, οὐδενὸς δεινῶς γεγονότος. ὁ γ', ἐν ἀρχῇ μὲν ἐφοβήθη θεῖναι. περιλαβὼν δ' τὰ λύσεσι καὶ ταῖς κατασκευαῖς τὸν ἀπραγματίαν, ὅπ διὰ τὴν εὐλάβειαν τ' ἐμὴν οὐδὲν γέγονε δεινὸν, τότε ἔδηκε φανερῶς ὅπ οὐκ ὠφελεῖ) μειδίας ταῦτα περιβαλλόμενος.

A Vt non sacræ vestes.) His adiectionibus priuata publica facit.

Quod si quis vestrûm Athenienses.) Absoluto toto loco relationis, transit ad magnitudinem, quæ & ipsa facti exaggerationem continet: sed alia ratione, quàm ea quæ cum aliquo conferuntur. In illo enim publi cum auxit, videlicet ædilis personam: hic priuatum crimen, plagas exaggerat. Ac locus quidem ad aliquid, ea examinat: quæ in ipso theatro & celebritate facta sunt. At magnitudo in vniuersum de contumelia facta sunt. At magnitudo in vniuersum de contumelia. Quare illic publicum, hic priuatum crimen exquiritur, & in relatione passim adhibet amplificationem: in magnitudine, quædam etiam minora.

Nam & Midiæ audaciam exaggerat, & suum animum extenuat, vt minus quàm deceat, illis facinoribus commotum. Maximè autem proprium est magnitudinis, non modò augere, sed etiam extenuare quædam. illic definitè tractauit locos, hic simpliciter ea quæ incidunt, adhibet ad amplificandum. Ad hæc in tota oratione prima ponit publica, secundo loco priuata, vt ob illorum adiunctionem hęc quoq; publica videãtur. Nũc igitur etiã meritò secũdo loco adiecit magnitudinẽ post relationẽ. Nã & priuata in ea est complexus. Ipsã autẽ magnitudinẽ per cõtradictionẽ adhibuit, id quod in sola fit definitione. * In statibus enim magnitudo, perorationis locum obtinere solet, cum amplificationem contineat. Perorationem autem est amplificatio. sed in definitione, capitis vim habet, ob naturam definitionis. In definitionibus enim, vbi res maximè confessa est, exaggerando tota capitum quæstio consumitur, cum accusator id quod maius est, asciscat, reus ad minora declinet. Quare nihil vetat: etiam magnitudinem, quæ amplificationem continet, capitum habere tractationem, cum alter in ea minuat, alter augeat. Obiectionem, cum de mulcta verba fiant, iurè sumpsit à iudicibus. Est autem æstimatio litis, iudicum & accusatoris: sed & pro more suo vim obiectionis hic quoque immutauit. Nam sic eam Midias produxisset:

C Nihil graue passus es. Neque enim pedes mutilatus, neque contractæ manus sunt, neque quicquam aliud tantum tibi accidit. Quo pacto igitur rem exaggeras, & capitis æstimas? Videamus igitur & hanc obiectionem. Neque enim illud dici potest, me nunc rẽ verbis attollere. Talis autem erat obiectio Midiana, factum diminuens: Peritus est, humilia oratione excitandi. Nihil enim acerbi ex hac re vsu venit. At hic primũ obiectionis ingressum à iudicibus sũpsit, vt ostenderet, Midiæ nihil accusationis esse reliquũ, & iudices de mulcta dubitare. Ex his igitur constat, magnitudinem venire in quæstionem. Nam de magnitudine mulctæ quæritur.

Neque enim iussum est.) Nihil, inquit, graue accidit, neque cædes, neque mutilatio, propter moderationem meam, non propter Midiam. Nam is quidem quæ potui, fecit omnia. Ego verò qui eum vlcisci nolui in causa fui ne quid intolerabile fieret.

Neque enim hoc dici potest.) Hæc ab initio fuit obiectio Midiæ: Verbis facta exaggeras, cum graue nihil acciderit. At hic eam initiò ponere veritus est, sed refutationibus & confirmationibus auditorem ante occupauit: Ob meam, inquit moderationem graue nihil accidit. actum demum apertè positum fuit, illas obiectiones nihil prodesse Midiæ:

cum sit iudicibus ostensum, non per illum, sed per reum stetisse,quo minus atrox aliquod facinus committeretur.

Sed sciunt omnes.) Primùm ponit probationes ab exemplis sumptas, quæ probabiliores sunt auditoribus,non tamen in illis * à maiori,aut à minore ductas esse licet dicere,vt in relatione. Nihil enim in eis apparet eiusmodi.

Quidam robustus niger.)Per multa signa memoriam renouat.addit & contumeliæ significationem: Pancratiasta,inquit,vapulando exercitatus, & sciens ferre plagas,verbera non tulit. Contumelia enim iram,non dolor concitauit. Cum autem verba sint ambigua:Euthynus est autor iniuriæ,interfector Sophilus.

In cõgressu quodam & colloquio.) Quadruplex est quantitatis tractatio. Nam & aliorum facta extenuat, qui leuiter irritati,grauiter tamen vindicarint: & suam amplificat,se grauiter irritatum,omni abstinuisse vindicta.& rursus exaggerat Midiæ audaciam, & suum animum extenuat, vt minus commotum, quàm oporteret.qua re moderationis sibi laudem cõciliat. Ac primùm eorum qui læsi sunt, extenuat iniuriam: Sophilus & Euæmon priuatim verberati & coram amicis,& in cœna,& in eo loco, quò eis ire non licebat, tamen sic exarserunt, vt etiam occiderent contumelios: ego verò in theatro,in conspectu Græcorum omnium, & quò ire omnino cogebar vapulaui,sed tamen non vindicaui.In his igitur auxit ea quæ ipse passus erat.

Norunt Euæmonem multi.)Reprehendunt hoc vt obscurè dictum.Non enim constare dicunt, vter sit is qui verberarit,aut qui sit occisus.Et vtrum Bœotus sit homicida,an Euæmon.Obscuritatis autem causa est figura elocutionis eadem.Omnia enim nomina sunt accusatiuo casu pronunciata.

Neque plagæ ingenuis.) Ostendit se vniuersale & generale augere:in vniuersali tamen nihilomnus significat,se suum quoque agere negocium.

Per contumeliam.)Hoc bene est adiectum.

Multa enim facit is qui verberat.) Effictione vtitur,quæ effictio maximè propria est magnitudinis. Quoniam enim sub oculos res subiicit: maiorem efficit amplificationem, estque cognata maximè & ecphrasi & narrationi.His omnibus enim rerum gestarum expositio continetur. Sed διήγημα simplicem & nudam habet expositionem. διατύπωσις autè prorsus in exaggeratione & euidentia sita est. Item διήγημα ordine procedit,& coniunctionibus vnitur διατύπωσις incisis cõstat,& soluta est,mutatione figurarum procedens.Cum vt insultans.) Hæc adiicit propter præceptores & magistros,qui non ex odio, sed monendi causa verberant.

Cum pugnos.)Quæ perpessus est ipse, ea vniuersaliter profert,ne semetipsum aperte afficiat ignominia.Sic etiam in oratione de Corona,Si me talem esse scitis,indicatione sola refutauit maledicta.

Cum ὀπὶ κόρρης.) Id est,in capite,hoc est,κόρσις vt μυρρίνη & μυρσίνη,id est, myrtus.

Hęc ἐξίστησιν homines.)Vt extra se rapiantur & infamiãt,efficiunt.Addit & causam,quam?non assuetos. Quod enim inexpectatum est & insol itum, turbat homines.

Quanto magis irasci me decuerit.)In hoc,& suam iracundiam,& aliorum iniurias extenuat, & contumeliam sibi factam exaggerat.

Nam is quidem à familiari.) Discrimini adiungit amplificationem.

τὴν ἑαυτῦ γνώμην ἐλαττοῖ & τὰ τῦ παθόντων μειοῖ. αὔξει ὴ τὰ καθ' ἑαυτόν. διαφορᾶ προσάπτει τὴν αὔξησιν.

A δεδειγμένου τοῖς δικασταῖς, ὅπου δι' ἐκεῖνον ἀλλὰ δι' αὐτὸν οὐδὲν ἀνήκεστον γένοιτο. ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες.) ὡρώτας τίθησι τὰς παραδειγματικὰς πίστεις, πιθανωτέρας οὔσας τοῖς ἀκούουσιν. οὐ μὴν ὅτι τούτων ἐστὶν εἰπεῖν ἀπὸ τοῦ μείζονος, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ὥσπερ ἐν τοῖς προοιμίοις τοιοῦτον ἐν αὐταῖς καταφαίνεται.

ἰχυρός τις ἦν μέλας.) ἐκ πολλῶν σημείων ἐπιφέρει τὴν μνήμην. ἔχει ὴ καὶ τῆς ὕβρεως ἔμφασιν. ὁ παλαιστὴς ὁ γεγυμνασμένος ἐν τοῖς τύπτεσθαι φησὶ καὶ φέρειν πληγὰς ἐπιτήδειος, οὐκ ἦν ὕβρεως τὸν τύπτοντα δεές. ἡ δὲ ὕβρεως τὸν ὀργὴν οὐκ ὀργὴ πόνος ἐπίνησεν. ἀμφιβόλου δὲ ὄντος τοῦ ῥητέντος, εἴτε αὐτὸς μὴ ἔθιμος, ὁ λυπήσας, ὁ ἢ ἀποκτείνας, ὁ σόφιλος. ἐν συνουσίᾳ τινὶ καὶ ἀγαθῷ.) τετραπλῆ ἐστὶν ἡ τῆς πυκνότητος ἐργασία. καὶ ὴ καθαιρεῖ καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ὅτι μικρὰ παθόντες ὅμως μεγάλως ἠμύναντο. καὶ αὔξει τὰ καθ' ἑαυτόν, ὅτι μεγάλα παθὼν, οὐδ' ὅλως ἠμυνάμην. καὶ πάλιν αὔξει τὴν μεγαλοψυχίαν. καθαιρεῖ δὲ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, ὡς ἐλάττον τοῦ δέοντος παροξυνθεῖσαν. ἐξ ὧν ὀφείκειαν ἑαυτῷ μαρτυρεῖ. καὶ ὡρῶτον τὸ μὴ τοῦ παθόντων ἐλαττοῖ σόφιλος καὶ δυάμων, ἰδίᾳ τυπτηθέντες, καὶ φίλων ἐναντίον, καὶ ἐν δείπνῳ, καὶ ἔνθα μὴ βαδίζειν ἐξὴν αὐτοῖς. ὅμως οὗτος ὠρχήθησαν, ὡς τε καὶ ὀπτεῖναι τοὺς ὑβρίσαντας· ἐγὼ ὴ ἐν θεάτρῳ πάντων ἐναντίον τῶν ἑλλήνων, καὶ οὐ πολλοῦ ἦν ἀνάγκη βαδίζειν, ἐτυπτόμην. ἀλλ' ὅμως οὐκ ἠμυνάμην. οὐκοῦν ἐν τούτοις ἤυξησεν ἃ πέποιθεν αὐτός. ἴσασιν δυάμωνα πολλοί.) μέμφονται τοῦτο ὡς ἀσαφῶς ἀπηγγυμνον. ἄδηλον γάρ τις ὁ τυπτήσας, ἢ τις ὁ φονεύθεις. καὶ πότερον βοιωτὸς ἦν ὁ ἀποκτείνας ἢ* δυάμων. ἄτοπον ὴ τῆς ἀσαφείας, τὸ ὁμοιόχημον τῆς ἀπαγγελίας. πάντα γὰρ τὰ ὀνόματα κατὰ πλασιν ἀπαπτικῶν προσήγορον. οὐδὲ τὸ τύπτεσθαι τῆς ῥᾳθυθερίας.) ἔδειξεν ὅτι τὸ καθόλου καὶ γνωσοῦ αὔξησιν

C ποιεῖται. σωμεμφαίνει ὴ οὐδὲν ἧττον ἐν τῷ καθόλου τὸ καθ' αὐτόν. καὶ τὸ ἐμὲ ὕβρει ὴ καλῶς προσέθηκεν.

πολλὰ γὰρ ποιόσδεν ὁ τύπτων.) διατυπώσει κέχρηται. ἴδιον ὴ μάλιστα τῆς πυκνότητος, ἡ διατύπωσις. ἐπειδὴ ὑπ' ὄψιν ἀγουσα τὰ πράγματα, πλείω ποιεῖ τὴν αὔξησιν. ἔχει ὴ συγχύσεως πλείστην πρὸς τὸ ἔκφρασιν, & διήγησιν. ἐν ἅπασι γὰρ τούτοις ἔκθεσίς ὅτι πραγμάτων γεγονότων. ἀλλὰ τὸ μὴν διήγημα, ἁπλῶς καὶ κατάσκουον ἔχει τὴν ἔκθεσιν. ἡ ὴ διατύπωσις, τὸ πᾶν αὔξησι καὶ ἐναργείᾳ** χρῆται καὶ αὖ τὸ μὴν διήγημα, κατ' ἀκολουθίαν πρόεισι τῆς συνδέσμοις ἐνούμενον. ἡ δὲ διατύπωσις, κομματικὴ ὅτι καὶ ἄπολυτος δι' ἐξαλλαγῆς χημάτων προϊοῦσα. ὅταν ὡς ὑβρίζων.) ταῦτα ὴ διὰ τοὺς πατέρας, & διὰ τοὺς διδασκάλους. οἵτινες οὐ δι' ἔχθραν, ἀλλ' ὅτι νουθεσίᾳ τύπτουσιν.

ὅταν κονδύλους.) ἃ πέπονθεν αὐτὸς, ταῦτα ἐν τῷ καθόλου προσάγει, φοβούμενος τὸ φανερῶς ἑαυτὸν ὑβρίζειν. αὖτο καὶ ἐν τῷ πρὸ κεφαίου. εἰ μὴν ἴσε τοιοῦτον, διὰ τῆς ἐμφάσεως μένης ἀπελύσατο τὰς βλασφημίας. ὅταν ὅτι κόρρης. τοῦτέστιν ὅτι κόρσης. ὥσπερ μυρρίνη καὶ μυρσίνη. ταῦτα ἐξίστησιν ἀθρόους.) ἐξω ἑαυτῷ γενέσθαι ὴ μανίαν ποιεῖ. καὶ τὸ ἄτοπον ποιοῦσι ἀηθεῖς ὄντας. ταράττει γὰρ τὸ ἀπροσδόκητον & οὐκ εἰθισμένον.

ὅσῳ πλείονα ὀργὴν ἐμοὶ προσῆκε.) τοῦτό ὅτιν ἐν ᾧ τὸν-

ἐκπύου μθύοντος.) ὑ πέθετο γὰρ ἐξ) συμπόσιον. οἱ μὴ δὲ βαδίζειν ἐξὸν αὐτῷ.) τῦτο δὶ ἑαυτὸν καὶ τὼ ἀπάλλω τῆς λειτουργίας, ἔφησεν. ὅτι μὲν εὐπώπηδύ τινα ἔσεσθαι ἀπόδειν ἑαυτῷ, ἐδυνάτο καὶ φυλάττεσθαι, καὶ μὴ ἀπηχθεῖν εἰς τὸ δεῖπνον. ἐμοὶ ὄ, οὔτε τῦτο ἐξὸν * μέλλοντι χορηγεῖν. καὶ ἐμαυτόν γε ὦ, ἄνδρες ἀθλοθαῖοι, σωφρόνως, μᾶλλον ὄ δυτυχῶς.) εἰ μὲν δεινά παθὼν ἐσωφρόνησε καὶ οὐκ ἐξήχθη, θαύματος ἄξιος. εἰ ὄ λέγων πάνδεινα πάσχειν οὐκ ὠργίσθαι ἔφησεν, ἀπίθανον τὸ πιῦτον. διὸ προσέθηκε, μᾶλλον ὄ δυτυχῶς. ἵνα μὴ γνώμης μόνον, ἀλλὰ καὶ δυτυχίας φανῇ τὸ ὑπηχεῖν τὼ ὀργίλω. ἢ αὐξῆσαι βουλόμενος, ὑπὲ πλέον τὼ διόρθωσιν ἔθηκεν. τὰ μὲν γὰ μικρὰ, τῷ λογισμῷ διαφθύγομεν. ὅσα ὄ ὑπερβαίνει φύσιν ἀνθρωπίνων, τύχη δεξιᾷ κατορθῦμεν. καὶ τῷ δικασάντων τότε πολλοί.) νέμει πρὸ πεφονδυκότι συγγνώμην. ἵνα μὴ δοκοίη αὐτὸς διὰ τὸ πεπονθέναι λέγειν. μιᾷ μόνον ἀλῶναι ψήφῳ.) σφετέρᾳ δηλονότι. οἷον εἰ τύχοι ἑξήκοντα ἐνομίζοντο κατ' αὐτό· καὶ τοσαύτας ὑπὲρ αὐτό. οὐκοῦν αἱ καταγνώσκουσαι ὑπὸ τῶν ἑτέρων ἐξωθοῦντο. εἰ δὲ μία λείποι τῶν ἑξήκοντα τὰς ἀποψηφισκούσας, ἠλίσκετο ὥς τε πικρὰν διδόναι τιμωρίαν. οὔτε κλαύσαντα.) ἔμελλε γὰ δακρύων ὀλίγων τὼ σωτηρίαν ὠνήσασθαι, καὶ ἀπῆλθεν, αὖ ἔχων τὼ νίκην μὴ τὼ δέησιν. θῶμεν τοίνυν οὕτως.) ἐξετάζει τὼ διάνοιαν τῶν κολασάντων. ἀλλ' ὅπ τῦτον τὸν τρόπον.) ὡς τε δεῖν μὲν ἀμύνασθαι. ὁ ὄ τρόπος τῆς ὑπερβολῆς, μεμπτός. καὶ ταύτῃ, τὼ ὑπερβολῶ.) οἱ αὐτὸς διάσας, τὸν ὑβρεισὼ ἄξιον ἔ) καὶ ταύτης τῆς μεγάλης ἀναγκαίσεως ἐνόμισαν. σῶμα γὰ ἐλεύθερον προπλαγίσας, καὶ θανάτου τυχεῖν δίκαιος ὠὼ ἔοικε ὄ τῦτο τῆς κῆ τὴν πικρότητα ἔ) αὐξήσεως. τί οὖν ἐμοὶ τῷ τοσαύτῃ κεχρημένῳ. Ἐπανῆλθεν ὅπ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ αἰτιάσει κείμενον, ὅτι οὐδὲν γέγονε δεινόν. τί οὖν ἐμοὶ θανάτου τιμᾶσθε; συμπεραίνει τὴν πικρότητα· διὰ τὸ ἐμὼ φρόνημα οὐδὲν γέγονε δεινόν· οὐκοῦν παρ' ὑμῶν ὀφείλω νομίσασθαι τὴν ἄμυναν. καὶ ὥσπερ δείγμα γε πᾶσι ῥηθέντος.) σωφρόνως πάλιν τῇ ὑπερβολικῇ ἐκβάσει ἐχρήσατο. δεῖ γὰ εἰώθασι ποιεῖν, ἐπειδὰν κεφάλαιον πληρώσας ἐφ' ἕτερον μέλλει καταβαίνειν. οἶμαι τοίνυν τινὰς ὑμῶν.) τινὲς μὲν ἀγῶνας τὰ κεφάλαια πάντα, τὰ δεῖ τὸ κείμενον θεῶγμα πεκλήρωκεν. ἐντεῦθεν ὄ εἰσβάλλει λοιπὸν εἰς τὴν παρέκβασιν. ἔστι ὄ παρέκβασις, λόγος ἐξαγώνιος μὲν, συναγωνιζόμενος ὄ δεῖς τὸν ἀγῶνα. βέλτιον ἓν δηλήσασθαι τὴν ἔχθραν τῷ ἀρχαίαν. ὅπως κατάστασις μὲν ὦ τὸ ἀγῶνος. ἐπειδὴ ὄ ἰδιωτικὸν ἐποίει τὸν ἀγῶνα, διὰ τῦτο ἐν ἀρχῇ μὲν παρῃτήσατο θεῖναι. νυνὶ ὄ εἰσάγει λοιπὸν, ὅτε δὲ δείκται δημόσιος ὢν ὁ ἀγών. ὥσπερ γὰ καθ' ἕκαστον κεφάλαιον πρῶτον εἰσήγαγε τὸ δημόσιον, ἕτω τῆς πάσης ἔχθρας καὶ τὴν εἰς αὐτὸν ἀδικημάτων. πρῶτον μὲν ἐπήγαγεν, ἅπερ ἔπαθε κῆ τὴν ἑορτὴν δεύτερα ὄ, ἃ κῆ τοῖς ἄλλοις χρόνοις ἵνα τὰ μὲν δημόσια, τάξιν ἔχῃ πρηγουμένου. τὰ ὄ ἰδιωτικὰ, τὸ ἑπομένου. ζητήσειε δ' αὖ τις εἰ τὰ τοιαῦτα, ἐξαγώνια ὄντα, μὴ τὴν ἀγώνων τάττειν πρόκειται; ἢ ὑπερβολικὰ δεῖ καλεῖν αὐτά; ῥητέον οὖν ὅτι μέσην τινὰ φύσιν ἔχει τὴν τε ἀγώνων καὶ τὴν ἐπιλόγων. ἢ μὲν γὰ δὴ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ κεινόμενον ἀχίστα· πλησιάζει τοῖς ὑπερβολαῖς· ἢ ὄ χωρεῖ δι' ὑπὸ δείξεως ἑτέρων ἀδικημάτων μνήμην ἔχει κῆ τὸ φεύγοντος· ὑπογράφεται τοῖς ἀγῶσι· τὰ γὰ τοιαῦτα συναγωνίζεται ἡμῖν πρὸς πίστιν τῷ γιγνομένῳ ἐγκλήματος· οἱ ὄ ὑπερβολαὶ αὔξησιν μόνον ἔχουσι τῷ προκειμένῳ πράγματος.

A Eóque ebrio.) Posuit enim, fuisse conuiuium. Quò ei venire non licebat.) Hoc propter se, & publici muneris obeūdi necessitatē dixit. Nā si quid molestię metuisset, cauere potuisset, & nō ire ad cœnā. Mihi verò idem nō licebat, vt differrē, cum choragus essem.

Ac me quidem sobriè, ac potius feliciter.) Nam si malè tractatus, molestiam retinuit, & non concitatus est, admirationem meretur. Quòd si se grauissima passum, fuisse iratum negasset, id fuisset absurdum. Quare adiecit, Ac potius feliciter, vt non prudentiæ duntaxat, sed felicitatis etiam videatur illa iracundiæ moderatio, aut amplificandi gratia potius correctionem adhibuit. Nam parua consilio effugimus. Quæ verò humanam naturam excedunt, eorum prosperi euentus felicitatis est.

Et multi eorum qui tum ius dixerunt.) Dat veniā interfectori: ne ipse videatur id ob suū malū dicere.

Vnodun taxat damnatum esse calculo.) Scilicet B qui absolutorios superaret. Quod genus est, si triginta contra eum, & totidem pro eo suffragia lata essēt, damnatoriæ ab alteris excluse essent. Sin vndetriginta essent, damnatoriis vna pauciores: damnabatur & pœnas dabat.

Sine lamentatione.) Lachimis enim salutem ferè potuisset emere, & post deprecationem victor abire.

Sic igitur ponamus.) Inquirit in animos eorum qui ius dixerunt. Sed quòd ad eum modum.) Vlciscendā fuisse iniuriam: sed id reprehendendum, quòd modū legitimæ defensionis excesserit.

Etiam hoc immodicum.) Iudices qui absoluerūt, hominem contumeliosum etiam illa magna indignatione dignum putarunt. Cum enim hominis ingenui corpus probris afficisset, etiam occidi meretur. Apparet autem, amplificationem hanc à magnitudine esse sumptam. Quid igitur me facere decuit, cum quo tam iniquè actum fuit?) Ad id redit quod initiò est in obiectione positum. Nihil atrox est commissum. cur igitur me capitis damnatis? & concludit magnitudinem: Mea cura nihil atrox est commissum. proinde vos meam vicem vindicare debetis. Et exemplo fuisse omnibus. Pro more iterum epilogica digressione vtitur. Hoc enim facit, cum vno capite absoluto, ad aliud transitus est. Arbitror autem quosdam vestrûm.) Confirmationem, & omnia controuersiæ capita absoluit. Nunc ad egressionem accedit. Est autem egressio, oratio, quæ cum ad causam non pertineat, causæ tamen aliquid fert adiumenti. Commemorabit igitur veteres inimicitias: quę constitutio causæ fuit. Cum autem ea res causam priuatam faceret, ideo eam principio ponere noluit: & nunc adfert, postquam ostensum est, causam esse publicam. Vt enim in singulis capitibus publica primùm protulit: sic etiam in totis inimicitiis, & sibi factis iniuriis, primùm protulit ea quæ in festo perpessus erat: quæ aliis temporibus, secundo loco, vt publica principatum obtinerent, priuata agmē clauderent. Quæri autem potest, an talia quæ ad causam non pertinent, cū confirmatione cōiungenda sint, an potius perorationis vocanda partes? Respondendum est, ea mediam quandam inter confirmationem & perorationem habere naturam. Quatenus enim in ipsa controuersia posita non sunt, affinia sunt perorationi. Quatenus autem demonstrationem attingunt, & alia rei facinora commemorant, adscribuntur cōfirmationi. Hæc enim nos iuuant ad fidem faciendā propositi criminis.

At peroratio exaggerationē tātū habet rei ꝓpositę. C

Quamobrem egressio, vt mediæ naturæ, medium etiam locum obtinuit apud oratorem. Sita enim est inter confirmationem & perorationem. Egressione autem duabus de causis est vsus: tum vt ostenderet, ea etiam quæ in festo commissa sunt, ex insidiis facta esse omnia, & non ex iracundia, vt Midias aiat. nam si vetus inimicus fuit, eum ob simultatem vltrò insidiatum esse constat) tum vt ad maiorem iracundiam concitaret auditores. Nam si præsentibus iniuriis irascuntur, quanto magis id fieri debebit, cum etiam aliæ priores proferentur? Necessitatem autem narrationis perquàm artificiosè petiit ab ipsis iudicibus, tum ob ipsam rem, vt si priuata quædam commemoret, non ipse vltrò facere videatur, sed à iudicibus coactus: tum propter egressionis prolixitatem: vt si qua molestia ex oratione nascatur, eam sibimetipsis imputent, qui coegerint, non oratori. Ciuiliter autem nō affirmat, sed coniicit de eorum voluntate, per verbum Arbitror. Est & illud festiuum, Cupere audire, vt in illorum gratiam egressione vti videatur, siue narratione, quā & διήγησιν nominamus. Tā improbè & violenter.) Etiam confirmationem iudicibus attribuit, vt haud ab re audire, quæ ad causam propriè non pertinent, videantur.

Magna iniuria lacessitus.) Neq. enim ita insanisset Midias, nisi prius maioribus affectus esset iniuriis. Continet autem delectationem tempus. Breuiter enim se rem demonstraturum eis pollicetur.

Eum & ob hæc pœnas dare oportere.) Sic ostendit vtilitatem narrationis. Erit autem breuis hisce de rebus oratio.) Apparet, eum humaniorem esse iudicib. Pollicitur enim se paucis indicaturum, quæ illi prolixa fore putabant. Cum iudicium adeptus sum.) Absoluto exordio, ad ipsam narrationem accedit, & ait, Cum iudicium adeptus sum: atq; in his magnā & suam æquitatem, & Midiæ crudelitatem ostendit, cum ipse ob facilitatem suam in periculo fuerit amittendi patrimonij: Midias autem circa iudicij tēpus, calamitosum inuaserit. Adolescentulus admodum.) Particula Admodum, significationē habet, eū nullam simultatis occasionem præbere potuisse, aut iniuriæ, qui ea esset ætate. Imminuit autem ætatem suam, propter vtilitatem, vt obiectionem remoueret: Quid verò si tu causam inimicitiis præbuisti audacia tua? Ipse verò id absurdum esse ostendit, diminuenda & extenuanda ætate. Ego, inquit, adolescentulus admodū fui: Eius autem ætatis non est lacessere seniores. Atque istum nec an natus esset.) Simplicem, & non curiosum se fuisse per ætatem ostendit. Talis igitur quomodo esset audax? Atque vtinam neque nunc nossem.) Ex eius enim notitia damnum ortum est. Habent hæc verba iræ & molestiæ significationē. Cum eò tempore in ius veniendum esset.) Et hoc simpliciter. Causam enim tanquam personam fecit, verbo εἰσέναι vsus, hoc est, ingredi: & consultò sibi factam iniuriam ostendit. Captauit enim, inquit, id tempus, quo in ius vocaram tutores: vt impedimento mihi esset, quo minus liceret venire in iudicium. Ad diem circiter quartum.) Ante quatuor aut quinque dies. Ostendit autem improbitatem Midiæ qui omisso reliquo tempore, tunc potissimùm sit aggressus, vt Demosthenes patrimonio suo priuaretur. Insiluerunt.) Hoc verbo vim & audaciam eorum ostendit. Et erat qui permutaret Thrasylochus.) Lex erat apud Athenienses, si quis designatus trierarchus, alium seditiorem ostendisset, vt ipse vacaret. Quòd si ille trierarchiam obire recusaret, vt cum altero suas opes permutaret, atque is triremi præesset.

A διὸ καὶ μέσης φύσεως οὖσα ἡ παρέκβασις, μέσῳ καὶ τάξιν ἔλαβε τὴν ῥητορικὴν εἴληφε. κεῖται γὰρ μεταξὺ τῆς ἀγώνων καὶ τῆς ἐπιλόγων. κέχρηται δὲ τῇ παρεκβάσει διὰ δύο προφάσεις. πρῶτον μὲν, ἵνα δείξῃ καὶ τὰ πρὸ τούτου ἑορτῇ ταῦτα κατ' ἐπιβουλὴν γεγενημένα, καὶ οὐ δι' ὀργὴν, ὡς μειδίας φησίν. εἰ γὰρ παλαιός ἐστιν ἐχθρὸς, προδηλον ὅτι διὰ τοῦτο ἦλθεν εἰκὼν ἐπιβουλεύσων. δεύτερον δ', ἵνα μᾶλλον εἰς ὀργὴν παροξύνῃ τοὺς ἀκούοντας. εἰ γὰρ τοῖς νεωστὶ ἀδικήμασι δικαίως ἂν ὀργισθεῖεν. πόσῳ μᾶλλον εἰ καὶ ἕτερα φαίνοιτο προτερον; σφόδρα γὰρ τοῦ κινήσειε τὴν ἀπάγχλην τὸ διηγήματος, ἀπὸ τῆς δικαστῶν ἕλαβε. πρῶτον μὲν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ πράγματος. ἵν' εἰ φάνοιτο ἰδιωτικά τινα διηγούμενος, μὴ αὐτὸς εἰκὼν δόξει λέγειν. ἀλλ' ὑπὸ τῆς δικαστῶν ἀναγκασθείς. ἔπειτα δι' τὸ μῆκος τῆς παρεκβάσεως. ἵν' εἴπερ ὄχλος ἐγγένοιτο τῆς λεγομένων, ἑαυτοῖς ἐγκαλῶσι τοῖς ἀναγκάσασιν, ἀλλὰ μὴ τῷ ῥήτορι. κἀδικῶς γ' ἂ διαβεβαιοῦ), ἀλλὰ σοφίζεσθαι, αὐτῆς τῆς γνώμης διὰ τοῦτ' οἶμαι. καὶ τὸ προθεῖν ἀκοῦσαι, χαρίεν. ἵνα δ' ὡς χαριζόμενος αὐτοῖς δόξῃ ποιεῖσθαι τὴν παρέκβασιν, ἥδιον τὴν διήγησιν, ὧν καὶ διήγησιν λέγομεν. Οὕτως ἀσφαλῶς δ' βιαίως.) Καὶ τοῦτ' καίπερ δυσὶ τοῖς δικασταῖς προειρηκεν, ἵν' ὀλόγως φαίνων τὰ ἀκροάσεως τῆς ἐξαγωνίων ὑπομιμνῄσκῃ. Ὁ αὐτῷ προσφορώτερον.) Οὐ γὰρ ἐμαίνετο τοσοῦτον μειδίας, εἰ μὴ προσηδίκητο μείζονα. ἔχει γ' ὑπαγωγὴν ὁ χρόνος. ἐν βεβαίῳ γὰρ δηλώσειν αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται ὅτι καὶ τούτων ὀφειλων δώσειν δίκην φανεῖται. ὅπως ἐδόκει τοῦ χρόνου τοῦ διηγήματος. Ἐσται γὰρ περὶ αὐτῆς βεβαίως ὁ λόγος.) Φιλανθρωπότερος ὤφθη τῶν δικαστῶν, εἴπερ ὑπισχνεῖται δι' ὀλίγων δηλώσειν, ἅπερ ἐκεῖνοι διὰ πολλῶν ἤλπιζον. Ηὐίκα τὰς δίκας ἔλαχον. Πληρώσας τὸ προοίμιον, εἰσβαλεῖν εἰς αὐτὰ τὰ διηγήματα, καί φησιν, ἡνίκα τὰς δίκας ἔλαχον. πολλῷ γ' ἂν τούτοις αὐτὸ μὲν ὑπεικάσαι, μᾶλλον δὲ τὴν ὠμότητα δείκνυσιν. εἴπερ αὐτὸς μὲν διὰ χρηστότητα καὶ τῆς παρῳνων ἐκινδύνευσε στερηθῆναι, μειδίας γ' ἂν τὸν καιρὸν τῆς δίκης, ἐπέθετο δὴ δυσχερῶς. Μᾶλλον ἂν κομιδῇ.) Τὸ κομιδῇ προσκείμενον, ἔμφασιν δίδωσιν, ὡς οὐδὲ μιᾶς ἔχθρας λαβὼ παρέχειν ἠδυνάτο, οὐδὲ ἀδικίας τοιαύτῃ ἄγων τὴν ἡλικίαν. καθεῖλε γὰρ τὴν ἡλικίαν αὐτῷ διὰ τὸ χρήσιμον, ἵνα λύσῃ τὸ ἀνυπόπτον. πόθεν δὲ παρέχες τὴν προφασιν τῆς ἔχθρας θεασὰς ὢν ὁ γ', ἀπίθανον ἐδείξε τὸ τοιοῦτον, τῷ ὑποκοιστικῶς τὴν ἡλικίαν χαρίσασθαι. ὅτι μειρακύλλιον ὢν κομιδῇ. τί γ' ἂν τοιοῦτον, οὐκ ἔστι τὸ θεασαίσθαι πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους.

Καὶ τοῦτο δὴ εἰ γένοιτο.) Τὸ ἀφυὲς καὶ ἀπειρον, διὰ τῆς ἡλικίας ἔδειξε. πῶς οὖν θεασὺς ὁ τοιοῦτος; Ὡς μηδὲ νεῦ ἄφρον.) Ἡ γὰρ πεῖρα τοῦ βλάβου προσίξίνησεν. ὀργῆς γ' καὶ βαρύτητος ἔμφασις. Τότε μοι μελλησόν εἰσιέναι τῶν δικῶν.) Καὶ τοῦτο γ' ἀφυὲς. τοῦ γὰρ δίκου ὡς προσωπον ἐποίησεν, εἰσιέναι εἰπών. * τοῦ σκαπτοφοσίας γ' αὐτῷ ὑπόθεσιν ἔδειξεν. ἐπετήρησε γὰρ ὅτε ἐμελλον δικάζεσθαι πρὸς τοὺς ὑπεύθυνους. ἵνα μὴ τὴν ὁδοῦ τῆς εἰς τὸ δικαστήριον ἐκκρούσωσιν. Εἰς ἡμέραν ὡς περὶ τετάρτου.) Πρὸ τεττάρων ἢ πέντε ἡμερῶν. δηλοῖ γ' τὴν πονηρίαν μειδίου. εἰ γε τὸν ἄλλον χρόνον ἀφεὶς, τότε αὐτῷ μᾶλλον ἐπέθετο, ἵνα στερηθῇ τῆς παρῳνων. διὰ δὲ τῆς εἰσεπήδησεν λέξεως, τὴν βίαν αὐτῆς τοῦ θεασύτου ἔδειξεν. Καὶ ὧν ὁ αὐτὸς ἀνὴρ δὴ δοὺς θεασύλοχος.) Νόμος ἦν παρ' ἀθηναίοις, εἴτις προβληθεὶς ἕτερος εἰς τὴν ξυνεαρχίαν, * εἰ μὲν βούλοιτο ἐκεῖνος λαμβάνειν τὴν νομιζομένου οὐσίαν, διδόναι γ' τὴν ἑαυτοῦ, καὶ οὕτω ξυνεαρχεῖν.

B

C

τοῦτο

τοῦτο Θρασύλοχος παρὰ Δημοσθένους τότε ποιεῖν, εἰ μὴ βούλοιτο ὑποδέξασθαι τὴν τριηραρχίαν, ἀντιδοὺς αὐτῷ τὴν οὐσίαν τὴν Θρασυλόχου, καὶ λαβεῖν αὐτὸν τὴν ἐκείνου.

Τὰ δ' ἔργα πάντ' ἰδοῦ.) Ἵνα μήτις εἴποι, πῶς οὖν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ παθὼν, μείζονος κατηγορεῖς; & πρῶτον μὲν κατέχισαν τὰς θύρας.) ἄλλως ὑποφέρει τὸν λόγον. εἰκὸς μὲν γὰρ ἰδίων αὐοιξαί τινας θύρας, ἐφ' ᾧ τε γαμεῖν τὰ ἐπιτήδεια εἰ ἄξιά ἐστι τῆς ἀντιδόσεως. ὃ δή, κατέχισαν εἶπεν ὡς & εἰσεπήδησαν. ὡς αὐτῷ ἤδη γνομένης καὶ τὴν ἀντίδοσιν.) τὸ γὰρ τὰ ἀλλότρια οἰκεῖα νομίζειν, τοῦτο παράνομον. καὶ τὸ καταλύειν τὰς θύρας πρὶν αὐ καθαιρεθῆναι τὴν ἀντίδοσιν τὸν Δημοσθένη, & τοῦτο ἄτοπον. παιδὸς ἔτι ὄντος κόρης.) τὸ μὲν παιδὸς τὸ ἁπαλὸν τῆς ἡλικίας. κόρης δέ, οἷον παρθένου, καὶ ἀντιβλέπειν δι' αἰδῶ τὴν αἰδῶ μὴ τολμώσης. ἐφθέγγοντο αἰσχρά.) τῇ συνήθει τέχνῃ καὶ νικᾷ τὰς ὕβρεις ἀπεσιώπησεν, ἵνα μὴ αὐτὸ ὑβρίζειν δοκῇ τὸ πρῶτον. οὐδὲ ἔγωγε προσαχθείην.) εἰώθεν ὁ Δημοσθένης ἐν τοῖς ἀγῶσι σωφρονεῖν καὶ τὸν λόγον. ἵνα μήτε αὐτὸς ἑαυτὸν ὑβρίζῃ, μηδὲ φαίνεται τοῖς αὐτοῖς μὴ αἰδούμενος. τὰς δίκας ὡς αὐτῷ οὔσης ἀφίεσαν.) ἴσως, εἰ γένοιντο κύριοι τῆς οὐσίας, καὶ ὑπεροφθῆναι τὰς δίκας τοὺς ἐπιτρόπους ὑπολαμβάνοιεν, ὅπως αὐτοὺς σφίσι καταδικάζωσι. καὶ ταῦτα ἦ τὴν αὐτὴν ἀδικίαν ἐδείκνυεν, εἴγε διδύοντο πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους, ὡς ὑπὲρ ἰδίων πράγματων. ἔρημος ὤν.) βοηθείας δηλονότι, & φίλων. οὔπω γὰρ ἥρμοττέ μου τῇ ἡλικίᾳ πρὸς ἄλλους συνάπτεσθαι.

οὐχ ὅσα ἐδυνήθην ἀναλαβεῖν.) ἀνακομίσασθαι, ἀντὶ τοῦ ἀναλαβεῖν, καὶ ὑπὸ λαβεῖν, ἀφ' ὧν ἔχον ἐκεῖνοι παρὰ τοῦ πατρός. οἷς τοιοῦτος. κἀγὼ τοιαῦτα πάσχων, & προσδοκῶν ὑπολαβεῖν παρὰ τῶν ἐπιτρόπων ὅσα ὁ πατήρ μου κατέλιπεν. ἀλλ' οὐχ ὅσα ἐδεξάμην, ὀλίγα ὄντα, μετὰ τὴν δίκην. ἔδωκα αὐτοῖς, ὡς πολλὰ λησόμενος. εἰ γὰρ προήδειν ὡς ἃ πάντα ὑπολήψομαι, παρεχώρησα ἂν αὐτοῖς ὀλίγων καὶ τῆς οὐσίας. τὸ βαρὺ γὰρ αὐτοῖς & τὸ ἐπαχθὲς ἐνέφηνεν. ἃ γὰρ εἶπεν ὑπὲρ ἐμοῦ τὴν λῃτουργίαν, ἀλλὰ δίδωμι τούτοις. ὠνοῦμαι τῶν χρημάτων τὰς ὕβρεις. τοῦ βουλομένου ἐπριάμην τῇ δόσει. τὴν τέχνην γὰρ καὶ τὴν παιδουργίαν τοῦτο μάλιστα ἔδειξεν. ζημίαν γὰρ συνέβαινεν ὑπὲρ τοῦ λειτουργίαν αἱρεθῆναι, καὶ πρὸς εἴκοσι μνᾶς συνεγκύντων. ὁ Θρασύλοχος ζῆτος αἱρεθεὶς ἀπήτησε παρ' ἐμοῦ τὰς εἴκοσιν. ὥστε συνέβη αὐτῷ μήτε ἀναλῶσαι μηδὲν, μήτε ἀντιδοῦναι τοῦ οὐσίαν. ἀλλ' ἐκκλῆσαι ψευδῆ δημοσίοις τὸ ἀνάλωμα. ὅσου τοῦ ζημίαν ἦσαν μεμισθωκότες.) πάλαιον εἰσεφέροντο τοῦτο τοῖς συνεγκύσι οἱ ζημιαρχαι. καὶ τοῦτο λαμβάνων ὁ βουλόμενος αὐτὸς ἐζημίαρχει τὸν ἑαυτὸν μηδὲν ἐνοχλῶν ἐπὶ τοῖς συνεγκύσιν. ὧν ἦ τὸ & ζημιαρχίας λειτούργημα, οὐκ ἐλαφρὸν, ἀλλὰ διὰ βίου. καὶ διὰ τοῦτο οἱ πλουσιώτατοι ἀεὶ ἐζημίαρχουν. πολλοὶ γοῦν τῶν ζημιαρχῶν οἴκοι μένοντες, ἄλλους αὐθ' ἑαυτῶν ἐξέπεμπον. καὶ λαμβάνοντές τινες τὰ διὰ πάντων, ἀνεδέχοντο τὴν λῃτουργίαν. ὁρᾷς τε ὃν τὴν ἐπιρροὴν ἐξύφα μειδίας δημοσίους τελωνοῦντος ζημιαρχεῖν νομίζόμενος. ὑπιόντι & νεὼς ἐδόων. ἰδοὺ παρέχω τὰ χρήματα.* ἦ μικρὸν ὑπίχες ἔφη. ζητῶ γὰρ ἐπὶ & μισθοῦσθαι τὸν δίκλωπα γὰρ τούτῳ λαχὼν ὕστερον τῆς κατηγορείας.) ἐφ' οἷς εἶπα κακῶς τοῦ μητέρα, κἀμὲ, & τοῦ ἀδελφήν.

A Id Thrasylochus tū à Demosthene petebat, si trierarchiam susciperet nollet, vt suas opes secum permutaret, & ipse eius opes reciperet.

Facta autem erant omnia.) Ne quis diceret, Cur à fratre eius læsus, Midiam accusas?

Ac primùm diffiderunt fores.) Expugnationem describit. Consentaneum enim erat, eos quasdam ianuas aperire, vt cognoscerent ea quæ inerant, dignáne essent permutatione. At hic, diffiderunt, inquit, fores: deinde, insiluerunt.

Vt quæ suæ iam essent nomine permutationis.) Nam aliena habere pro suis, id legibus est contrariū: & diffindere fores, priusquam Demosthenes permutationem acciperet, id quoque absurdum est.

Quæ puella erat virguncula.) Illud ad teneram ætatem: hoc ad verecundiam pertinet, vt quæ intueri eos præ pudore non auderet. Turpia loquebantur.) Solita arte nunc etiam contumelias reticuit, ne suū genus dehonestare videatur. Neque enim ego adduci queam.) Solet Demosthenes in turpibus rebus B modestus esse verbis, tum ne ipse contumelia se afficiat, tum ne iis rebus non verecundari videatur.

Iudicia tanquam sua, eis remittebant.) Ea fortasse de causa, quòd, si opibus potirentur, polliciti sūt se illos iudicio liberaturos, vt eorum beneuolentiam sibi conciliarent. Atque hic etiam eandem iniquitatem ostendit, si cum tutoribus, tanquam de suis rebus transegerunt. Destitutus.) Auxilio nimirum & amicis. Nondum enim conueniebat ætati meæ, cum aliis me coniungere. Non quanta recuperare potui.)

ἀνακομισασθαι pro ἀναλαβεῖν & ὑπολαβεῖν, de iis quæ illi à patre accepcrant. Sensus autem talis est: Atque ego qui talia paterer, ac expectarem, me recepturum à tutoribus omnia quæ pater meus reliquerat: non ea quæ accepi pauculà post iudicium: permutaui cum eis, vt multa recepturus. Nam si rescissem, me non omnia recuperaturum: cessissem eis tenui re familiari. Ostendit autem grauitatem & molestiam eorum. Non enim ait, suscepi munus publicum. sed do illis, pecuniá redimio contumelias: insidias mercatus sum C largitione. Ostendit etiam calliditatem & malitiam Midiæ. Cum enim tres contributi ad trierarchiam deligerentur, & minas * vicenas conferrent, Thrasylochus ipse tertius delectus, à me postulauit viginti minas. Ita factum est, vt neque sumptus vllos faceret, neque rem familiarem permutaret, sed totas impensas Demosthenes sustineret.

Quanti trierarchiam locarant.) Talentum àcontributis trierarchi exigebant, eóque accepto, qui volebat, ipse annum triremi præerat, nihil præterea negocij facessens contributis. Trierarchiæ autē munus non vnius anni erat, sed per totā vitā durabat. Itaque ditissimi semper triremibus præerant, & trierarchorum multi domi manentes, alios suo loco ablegabāt: & quidām acceptis impensis, munus illud subibant. Videte igitur insultationem. Demosthene contribuente, Midias, qui triremi præesse videbatur, delicias faciebat. Consrende nauem, clamabant. Ecce pecuniam prębeo: *paulisper morare, inquit. Eū enim adhuc quæro, qui conducat.

Post accusationem autem actione in istum institūta.) Ob maledicta in matrem, & me, & sororem.

Damnaui absentem. ἐρήμην) iudicij nomen est: neq; enim se sistebat. In eos igitur hoc dicitur, qui parére nolunt: sed iudicium detractant. Iubebat enim lex, eos, quibus iudicij dicta esset dies, si ad statum diem præstò non essent, indicta causa damnari.

εἶλον ἐρήμην.) ὄνομα δίκης. ἃ γὰρ ἀπίντα. οὐκοῦν καὶ τῶν μὴ ἐθελόντων ὑπακούειν, ἀλλὰ φυγοδικούντων λέγεται. ἐκλῆσαι γὰρ ὁ νόμος, τοὺς ἐμπεδέσμον δίκην ἔχοντας, εἶτα μὴ ἀπαντῶντας εἰς τὴν κυρίαν, ἐρήμην ἁλίσκεσθαι.

In eos autem legibus mille drachmarum pœna ſtatuta erat.

Nihil attigi.)Vbique ſuam æquitatem prædicat, ne ipſe inimicitiarum ſparſiſſe ſemina videatur. Ecce enim,cum lex largiatur, ſi quis vltra præfinitum tempus diſtulerit,iudicatúmque non ſoluerit, licere inuadere eius poſſeſſiones:nihil tale feci.

Sed actione vnde vi inſtituta.) Eo enim non reddente debitum,actionem vnde vi in eum inſtitui,cõquerens,eum in rebus iudicatis nõ acquieſcere.ἐξούλης autem,iudicij δίκη genus erat ſiue de prædio, ſiue re familiari,qua eum eiici oportebat, qui mille illis drachmis mulctatus eſſet.Sed poſſeſſionem eam oportebat eſſe precij mille drachmarum, & erat duplex pœna ἐξούλης.Nã & mille drachmas redigebat is qui principiò vicerat, & præter eas victo iudices etiam mulctam infligebant, propterea quòd legibus & arbitris non paruiſſet,& iudicatum non ſoluiſſet. Id verò quod poſtea iudices irrogabant, fiebat publicum.Ac ego quidem ita verecundè.) Iubebant leges pignora capere.Cur igitur leges nõ ſum ſecutus, & nihil attigi? Quia nõ licebat ei qui vnde vi egerat, ſuo arbitratu pignora capere,priuſquam iudices cauſam cognouiſſent.

Sed & in tribules.)Cõmonefacit eos interim publici criminis:ne,dum priuata audiunt,eius obliuiſcantur. Tribules enim communitatis indicium ſunt.

Voca mihi horum teſtes.)Eum & mihi,& matri,& ſorori feciſſe contumeliam: eum diffidiſſe ſorores: eos viginti minas accepiſſe,cum ipſi nihil impenderint.

Qualia audiuiſtis.)Ea nimirum quæ in theatro facta ſunt. Quod igitur fecit. Tota illa pars de Stratone,Demoſthenem parum ſitma eſt, & ferè vnimembris.Damnatus enim fuit Straton ob male pronunciatum arbitrium:ac fieri poteſt,vt & arbitrium factum ſit irritum,atq; omnino ſimilis videtur iis quæ ſtatum non faciunt,vt antè diximus.Conatur autem orator,etiam Stratonem defendere,& oſtendere,arbitrium eſſe ratum. Ac ne Stratonem calumnietur Midias,quæ is accuſando dicere potuiſſet,ea hic præoccupando probat.De eo dico quod vici.) Proinde victus eſt Midias, & damnatus.Quomodo igitur latam in ſe ſententiã irrito conatur facere?Homo pauper ille quidẽ. Neceſſariò perſonam in primis commendat,ne locum habant Midianæ calumniæ.

Pauper.)Manifeſta enim neganda non ſunt.

Et non curioſus.)Cum negocio coniunxit ocium, vt contrariam opinionem amoueret.Alioqui nõ malus.)Fortuna non eſt bona,infortunatus,ſed non malis moribus.Laudauit autem alia per poſitionem,alia per remotionem, vitandi cauſa faſtidij.Sed omnino bonus.)Modeſtum & ſimplicem nunc laudare videtur,vt oſtendat Stratonem fallaciis à Midia circumuentum.Quod miſerum non rectè.)Cum aliam cauſam afferret Midias, ob improbitatem damnatum eſſe Stratonem, aliam orator prætendit.

Quid confundis,inquit,Midia,negocia? cur æquitatem cauſam calamitatis facis?

Periit.)Hoc verbo libenter vti ſolet orator, de ignominia:quòd à nece parum abſit.

Cum tandem ſtatus eſſet dies.)Ne is,ſi ſubitò ingruiſſet,veniam Midiæ conciliaret:vt quem ignoraſſe illum,probabile eſſet.

Dilationes & exceptiones.) ὀμωσία iuſiurandum eſt, impetrandam iudicij dilationem pertinens, ſi quis excuſet aut morbum, aut mortem domeſticorũ aut deniq; aliquod infortunũ διαγραφὴ alia excludẽdi iudicij cauſa eſt,vel tẽpus excipiẽs,vel perſonã.

A λῶ ὁ κῦ τῷ τοιούτων ἐκ τῶν νόμων ὡρισμένον τὸ πάνημα, χιλίαι δραχμαί. οὐδενὸς ἀφάμενον.) παντα χῆ κηρύττει τὸ ὀπιείκειαν, ἵνα μὴ δοκῇ αὐτὸς δεδωκέναι τῇ ἔχθρᾳ τὰ σπέρματα ἰδοῦ γοῦν τῷ νόμου διδόντος, εἴης ἐκπεφευγυῖα καὶ μὴ καταβάλοι τὰς δίκας, ἐξεῖναι ἅπτεσθαι αὐτῆ τῶν κτημάτων. οὐδὲν τοιοῦτον ἐποίησα.

ἀλλὰ λαχὼν ἐξούλης.) οὐ γὰρ ἐπιδιδόντος αὐτῆ, τὴν ἐξούλης ἐπῆγαγον, ἀπαώμενος ὡς οὐ σέρχῃ τὸν ψῆφον. ἐξούλης ὁ δίκη τις ἦν, ἣ ἐδεῖ χωρίου, ἢ οὐσίας ἧς ἔδει ἐκβληθῶναι τὸν ὀφλοντα τὰς χιλίας. ἔδει ὁ ἄξιον εἶ) τὸ κτῆμα χιλίων δραχμῶν. ἦν ὁ δίπλῆς ἡ πεντηκοστή ἐξούλης. καὶ γὰρ τὰς χιλίας ἐκόμιζε τὸ ἐξ ἀρχῆς νικήσας, καὶ ἔξωθεν ἐζημιοῦτο, ἔ τὸ δικαστήριον τῷ ἡμιολίῳ διότι τῷ νόμων καὶ τῶ διαιτητῶν παρήκατε, καὶ τὸ καταδικασθὲν ὅτι οὐκ ἐξέπεσε. τὸ ὑστερον ὑπὸ τῶ δικαστῶν ἐζημιοῦτο, ἔ τὸ ἐγίγνετο δημόσιον. καίτοι μὴν οὕτως ἀλλαδὰς.) καί τοι ἐκέλευον οἱ νόμοι τῷ ἐνεχύρων λαμβάνειν. πῶς δὴ οὐ κῦ τοὺς νόμους ἐποίησα μηδενὸς ἀφάμενος; ὅτι οὐκ ἐξῆν τῷ λαχόντι ἐξούλης οὐκ ἔτι καθ' ἑαυτὸν ὁπιλαμβάνεσθαι, πρὶν ἢ διαγνῶναι τὸ δικαστήριον. ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς φύλετας.) ἀναμιμνήσκει αὐτοὺς μεταξὺ τὰ κοινὰ ἀδικήματος, ἵνα μὴ εἰς λήθην ἐμπέσωσι, ἔ ἰδίων ἀκούοντες. οἱ γὰρ φυλέται, τὰ κοινοῦ τυγχάνουσι γνώρισμα. καλῶ μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.) ὅτι ὕβρισε κἀμὲ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφήν. ὅτι θύρας κατέαξεν. ὅτι τὰς εἴκοσι μνᾶς ἔλαβον, καὶ τοὺς μηδὲν ἀναλώσαντες. οἷα ἀκηκόατε.) δηλονότι τὰ ἐν τῷ θεάτρῳ γενόμενα. ὁ τοίνυν πεποίηκε.) σαθρὸν ὅλον ἐστὶν ὅλον τὸ ὠθεῖ τὸν στράτωνα μέρος τῷ δημοσθένει, καὶ μικροῦ μονομερές. καταγνωσθὴ γὰρ στράτων ὡς κακῶς διαιτήσας, καὶ κινδυνεύῃ B διὰ τοῦτο ἔ ἡ δίαιτα ὠνυσθαι, καὶ αὐτὸς ἄτιμος γένεσθαι. καὶ ὅλως ἔοικε τοῖς ἀσυχάτοις καὶ τὸ * φορτικὸν. πρέσβεται γοῦν ὁ ῥήτωρ καὶ ὑπὲρ τῶ στράτωνος ὑπολογεῖσθαι, καὶ συρίαν ὑποφαίνειν τὴν δίαιταν. καὶ ἵνα μὴ χρήσηται διαβολαῖς κῦ τῶ στράτωνος ὁ μιδίας. ἅπερ αὐ ἐκεῖνος κατηγορῶν εἶπε, ταῦτα φορτικὸν δοκῶ σωίσησι. ταύτης λέγω ἧς εἶλον αὐτόν.) ἀκουῶ ἡττᾶσθαι ὁ μιδίας καὶ ἑάλως. πῶς οὖν ἄκυρα βιάζεται ποιεῖν τὰ καταγνωσμένα; ἀθρόοπος πένης μόνος.) φορτικὸν ἐποίησι τὸ πρόσωπον ἀναγκαίως. ἵνα μὴ λάβωσι χώραν αἱ τῶ μιδίου διαβολαί. πένης ὢν εἶπεν, ἐ γὰρ χρὴ τὰ φορτικὰ ἀρνεῖσθαι. καὶ ἀπεράγμων.) σωφρόνως τῷ πράγματι τὴν ἀπραγμοσύνην, ἵνα τοὐναντίον δόξῃ ἀφυῆ. ἄλλως δ' οὐ πονηρός.) τοῦτο μὲν τύχην, πονηρὸς οἰόμενοι δυσχεῖς. ἔ ὃ ἔρρον ἐ πονηρός. ἐπῄνεσε γὰρ τὰ μὲν, κῦ θέσιν. τὰ δ', ὡς αἱρέσεως, ὡς φεύγων τὸ φορτικὸν. ἀλλὰ καὶ πάνυ χρηστός.) ἔ ἀφυῆ νῦν καὶ ἁπλοῦν, ἐπαινεῖν ἔοικεν. ἵνα δεῖξῃ καταγνοὺς δὴ τὸν στράτωνα φορτικὸν τῶ μιδίου. ὅπερ ἔ ταλαίπωρον οὐκ ὀρθῶς.) ἕτεραι φέρουσιν ἔ μειδίου λέγοντος, ὅτι διὰ τοῦτο πονηρίαν κατεγνώσθη, ἑτέραι ὁ ῥήτωρ φορτικὸν βάλλεται τί συγχεῖς φησὶν, ὦ μιδία, τὰ φορτικὰ, τοῦτο ὑπεικείαν συμφορᾶς ἀπεργασάμενος. τὸ γὰρ ἀπολώλεκεν, φορτικῆς ἀτιμίας φιλεῖ λέγειν ὁ ῥήτωρ, ὅτι περ ἐγγὺς θανάτου καθέστηκεν. ἐπειδὴ ποθ' ἥκει ἡ κυρία. ἵνα μὴ ἄφνω συμβᾶσα, συγγνώμην ποιήσηται τῷ μιδίᾳ ὡς ἀφ' εἰκότως ἠγνόησεν. ὀμωμοσίαι καὶ διαγραφαί.) ὀμωμοσίαι, ὅρκοι ἀναβολῆς τῆς δίκης ποιεῖσθαι μοι, ἐὰν τις φορτικὸν ἔ, ἢ νόσον, ἢ θάνατον οἰκείων, ἢ ὅλως τύχης ἐπήρειαν. καὶ ἡ διαγραφὴ δὲ, ἄλλη ἐκβολῆς φορτικὸν. ἢ φορτικὸν διαγραφομένη ἢ χρόνον. ἄλλως,

ἄλλως, εἰς τὸ αὐτό. ἔδει τ̓ μέλλοντα κατηγορεῖν, εἰ πάντα ἕτοιμα ἔχει πρὸς τ̓ ἀγῶνα, ἐφωτᾶσθαι. εἰ δ̓ ὀμόσειεν ἐκεῖνος ὅρκον ἀπῄτειτο λοιπὸν ὑπὲρ τοῦ ἐπεξελθεῖν. ὁ μὲν δὴ ὤμοσας εἰσήγετο. εἰ δ̓ ἤτησέ τινα χρόνον ὑπὲρ τοῦ ἐπισκέψασθαι, ἔδωκεν ἡ γραφή. ἐκαλεῖτο δ̓ τὸ τοιοῦτον, ὑπωμοσία. διεξεληλύθει οὖν φησὶν ἡ ὑπωμοσία, τουτέστιν, ἐκ τῶν ἐν μετ̓ ὤρᾳ τὰ τ̓ κατηγορίας. ὁμωμόκει γὰρ. ἀλλὰ καὶ παρεγεγράφει διεξεληλύθεσαν. πολλάκις γὰρ οἱ ἀντίδικοι παρεγράφοντο. οὐ πρὸς δίκαιτιτλῶ με κρίνεσθαι δεῖ, ἀλλὰ πρὸς ἀρχοντα, ἢ θεσμοθέτλω· οὐ σὲ δεῖ κατηγορεῖν, ἀλλ̓ ἕτερον· οὐ νυνῶ, ἀλλ̓ αὖθις, καὶ τὰ τοιαῦτα. ταῦτα οὖν διεξελήλυθε, τουτέστιν, εἴ τινας εἶχε παρεγραφὰς ὁ μειδίας, πεπληροῖ, καὶ ὡμολόγηϲε σαφῶς, ὅτι χρὴ πρὸς δίκαιτιτλῶ δικάσασθαι. ταῦτα δ̓ ὁ ῥήτωρ φησὶ, βουλόμενος δεῖξαι, ὅτι μειδίᾳ οὐδεμία λῦ πρόφασις, τὸ μὴ ἀπαντῆσαι. δἰ ὧν συνίησιν, ὅτι δικαίως αὐτὸν κατεδίκασεν ὁ στράτων.

ὑπισχνεῖτο ἔδειτο μὲν.) οὐχ ὁ μειδίας. οὐ γὰρ παρῆν· ἀλλ̓ ὁ στράτων, δηλονότι λέγων, ἴσως ἥξει μὲν μικρόν· μὴ σπεῦδε· μὴ ἀδύμει. ἵνα λύσῃ τλῶ ἐναντίαν δόξαν λῶ ὑπέστειρεν ὁ μειδίας πρὸς τὸ στράτωνος, ὡς ἔστιν ἐλθὼν αὐτὸ, δίκιυσι καὶ ὑπὲρ μειδίου πρόφαϲιν τὸν στράτωνα. βραδύνοντος γὰρ αὐτοῦ, παρεκάλει με τέως ὑπισχεῖν, ἐπαγγελλόμενος ὅτι ἴσως ἐλεύσεται.

ἔπειτα εἰς τ̓ ὑστεραίαν ἀναβάλλεσθαι.) ἤδη μεκῇ τλῶ προθεσμίαν ἠξίου πρᾶγμαίνειν ὁ στράτων. φάσκων οὐδὲν ἐκ μιᾶς ἡμέρας βλάβος. κύειν ἀκουσόμεθα.

ὡς οὔτ̓ ἐγὼ συνεχώρησα.) πολιορκούμενον εἰσάγει πανταχόθεν τ̓ στράτωνα δημοσθένης, ἀπειθοῦντος μειδίου. πρόφλιον οὖν ὅτι ἄκων κατεδίκασε. τῆς γ̓ ὥρας ἐλέγετο.) τουτέστιν ἡ δικαστικὸς ὥρα τ̓ δικαστηρίου παρελήλυθει. κατεδίκασε.) μὴ δυσχερείας ἀναγνῶσιν. ᾗ γὰρ ἔχων ὅ,τι ποιήσει, καὶ πυθέσθαι) καὶ ἄκων κατεδίκασε.

ἤδη δ̓ ἐσπέρας οὔσης καὶ σκότους.) ἦ χ ἁπλῶς ἑσπέρας ἀλλὰ καὶ νυκτὸς ἀρξαμένης. δικατὸ γὰρ τὸ σκότος ἐπένευσε. κακοήθειαν ἢ κατηγορεῖ τὸ μειδίου. τοιαύτλω γὰρ ὥραν ἀπῄτησεν, ἐν ᾗ ἐδόκει ἀπαντᾶν καὶ μὴ ἀπαντᾶν. ἀπαντᾶν μὲν, ἵν̓ ἔχῃ αὐτὸ κατηγορεῖν, ὅτι ἀπαντήσαντος τ̓ ἐρήμλω κατεδίκασε. μὴ ἀπαντᾶν δ̓, ἵνα μὴ καταλαβὼν ἐμὲ, πρόδηλως ἥττηθῇ.

πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων οἴκημα.) ὅπου συλλέγονται οἱ ἄρχοντες ἵνα εἴτις δέοιτο αὐτῶν, διορίσωνται. ἔδει γὰρ τλῶ δικαιτηθεῖσαν δίκλω, ὑπογραφῶν πρόδηλον τῶν ἀρχόντων. ἐκεῖ μὲν οὖν κατέλαβε τὸν διαιτητλῶ ἤδη ἀναχωροῦντα. ἀκούω εἰ σκότος ὄντος τότε ἀνεχώρει, πρόδηλον ὅτι βραδέως κατεδίκασεν. ὡς ἐγὼ τῶν προβεβλημένων τινός.) τλῶ σεμνότητα καὶ τ̓ σωφροσύνλω τλῶ ἑαυτὸ δείκνυσιν, ὅτι σκότους ὄντος οὐ παρῆν, ἀλλ̓ οἴκοι διέτριβεν.

οἷός τ̓ ἦν πεῖσαι αὐτόν.) ἐπειρᾶτο καὶ ἐπεχείρει πεῖσαι αὐτοὺς, κοινῇ μεταθεῖναι τὴν ψῆφον τὴν καταδικάσασαν· καὶ ποιῆσαι αὐτλῶ δωροψήφισιν. τοῦτο γάρ ἐϲτι τὸ μεταγράφειν τὴν ὑπογραφλὼ τῆς δικαιτήσεως. ὡς δ̓ ἐδυσχέραινον οὗτοι.) πολλλῶ δικαιοσυνλω τοῖς ἄρχουσιν ἐμαρτύρησεν, ὅτι ἐκαλέπαινον, θέλοντος χρήμασιν αὐτοὺς τ̓ μὴ δικαιοδοτῆσαι. εἶτα οἱ μὲν ὀλίγοι πολλὰ χρήματα λαμβάνοντες, ἠθέλησαν· ὑμεῖς δ̓, τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὄντες, ὀλίγα λήψεσθε τοῦτο γὰρ βούλεται) καταδυάζειν. καὶ ἠδέτεροις ἐπείθεν.) οὔτε τ̓ ἀρχόντα, οὔτε τ̓ στράτωνα. ἔπαινον ποιεῖται τῆς γνώμης αὐτῶν ὅτι οὐδὲ αὐτῆς ἠνείχοντο τ̓ ἀκοῆς. ἀξίωμα δ̓ ἐδείκνυεν ἴσον, καὶ τλῶ αὐτλῶ δικαιοσύνλω πρός τε στράτωνα, καὶ τοῖς θεσμοθέταις. ἀπειλήσας καὶ δυσθυμοδρηθείς.) ἀπὸ τοῦ οὐδὲν εἶδος ἀθυμοδρίας ἀφείς.

A Aliter in idem. Oportebat eum qui accusaturus erat interrogari, an omnia haberet parata ad iudicium. Qui si affirmaret, iusiurandum ab eo exigebatur, de persequenda actione. Is igitur qui iurarat, introducebatur. Quod si tempus aliquod postulasset, ad deliberandum: * manebat accusatio: quæ res ὑπωμοσία vocabatur. Præterierat igitur, inquit, dilatio: hoc est, non pendebat accusatio. Iurarat enim, quin & exceptiones præterierant. Sæpe enim aduersarij præscribebant, non apud arbitrum dicendam sibi esse causam, sed apud prætorem, aut Sexuiros: non istius esse accusare, sed alterius: non nunc, sed alio tempore: & si qua sunt huius generis alia. Hæc igitur transierat, hoc est, si quas habuerat exceptiones Midias, eas absoluerat. Et palàm constabat, apud arbitrum causam dicendam. Hæc autem ait orator, vt ostendat, Midiæ nullam fuisse causam, quo minus veniret: atque ita probat, iurè arbitrio Stratonis damnatum esse Midiam. Me precabatur vt differrem.) Non Midias (neque enim aderat) sed Strato, dicens nimirum: Fortasse paulo pòst veniet, ne festina; ne ægrè fer: ad refutãdam contrariam opinionem, quam de Stratone ferebat Midias, eum suum esse hostem. Ostendit igitur B etiam Midiæ causam egisse Stratonem: quòd illo mórante se rogarit vt differret, ac pollicitus sit, eum fortasse venturum. Deinde vt in posterum diem differrem.) Iam vt præfinitum etiam tempus transirẽ; rogabat Strato: Dicens, vnum diem nihil afferre posse detrimenti: eras causam esse audiendã. Vt nec ego assentiebar.) Obsessum vndique Stratonem inducit Demosthenes, Midia non parente. Perspicuum igitur est, eum inuitum fecisse vt condemnaret Midiã.

Cum serum esset.) Cum id tempus quo pronunciant arbitri, præteriisset. Condemnauit.) Cum stomacho legendum. Cum enim quid faceret nõ haberet; quóque se verteret: etiam inuitus eum condẽnauit. Cum autem iam vespera esset & tenebræ.) Non simpliciter vespera, sed & principium noctis. Propter hoc enim tenebras subiicit. Hic autem malitiã Midiæ accusat, qui ea hora præstò fuerit, qua & obisse C & non obisse vadimonium videretur: obisse, vt, cum se stitisset, indicta causa damnatus esset: non obisse, ne mecum cõgressus, apertè vinceretur. Ac nouemuirorum conclaue.) Vbi conueniunt nouemuiri, vt si quis eorum indigeat, inueniantur. Subscribendum enim erat arbitri sententiæ à Nouemuiris. Ibi igitur deprehendit arbitrum iam descendentem. Proindè si in tenebris tum recedebat: perspicuum est, arbitrium serò esse factum.

Vt ego è quodam qui interfuit.) Grauitãtè & moderationem suam ostendit: se, cũ obtenebrasset, non adfuisse, sed domi versatum esse.

In eo erat vt persuaderet eis.) Conabatur & instituebat eis persuadere, vt communiter damnatoriam sententiam mutarent in absolutoriã. Hoc enim est transcribere subscriptionem arbitrij.

Qui vt ægrè ferebant.) Iusticiam Nouemuirorũ valde celebrat, qui succensuerint Midiæ, pecuniam offerenti ad se corrumpendos. Cum autem illi pauci numero, magnam pecuniam quam accipere liceret, repudiarint: vósne, quorum tanta multitudo est, paruam accipietis? hoc enim studet efficere.

Et neutris persuaderet.) Neque prætori, neque Stratoni. Laudat eorum animos, qui ne audire quidẽ sustinuerint: atque eandem & Sexuiris & Stratoni autoritatem tribuit. Comminatus, dictisque conuiciis.) Id est, nullo conuicij genere prætermisso.

Qui autem principibus ciuitatis minitatur; & conuiciatur,quæ res capite sancitæ sunt: qui chorago pepercisset?

Digressus quid facit?)Miratur inuentionem, percellitur excogitatione. Ideóque dicit, Videte malitiam,vt & ipsi miremini.

Cum arbitri sententiam rescidisset.) Moris erat; vt condemnati absentes,si iniuriam sibi putarent factam,resortirentur apud Nouemuiros: quod est,culparent iudicium,& dicerent,se de integro velle experiri.Quod qui faciebant,iurabant etiam,se reuera persecuturos actionem.Resortitus igitur est Midias; & culpauit,non iurauit tamen, qua re in suspicionem adduceret Stratonem,fore vt non persequeretur actionem. Cum enim iurandum esset, siquidem vellet actionem persequi,non iurauit,vt Strato existimans pendêre litem, ad eam se non pararet.atque ideo dixit,In rem iudicatam ire sententiam est passus.

Et iniurata relata est.)Scilicet ad Nouemuiros.

Passus est ratam contra se fieri.)Argutatur hic:Cũ B inquit,non iurarit,ratam etiam contra se fecit arbitri sententiam.At dicat Midias,se,quòd non iurarit, pendentem fecisse arbitri sententiam:illo aũt condemnato à senatu,arbitrium etiã esse abrogatum.At hic ait,eum quòd iurare noluerit, ea re confessum esse,rectè latum esse arbitriũ. Captato vltimo die.) Erat eis,qui publicum munus administrassent, reddenda ratio actorum suorum:& moris erat, certis diebus arbitros in loco aliquo conuenire, vt quiuis eos accusaret,siue ad gratiam,siue ex odio pronunciasse,siue lucri causa promptè auscultasse & respõdisse eos diceret.Anno autem exeunte,primùm ab arbitris auspicabantur.Minora enim erant quæ ab eis administrabantur.atque erant arbitri quadraginta:quaterni è singulis tribubus,& *mẽse Scirrophorione(Maio)rationes referebant:qui mensis erat*vndecimus apud Athenienses.Midias igitur malitiosè postremum diem aucupatus est Maij,quem quidam ἔνλιον καὶ νέαν, quidam νεμηνίαν esse putant. ac tum venit:propterea̓que arbitri quidam non veniebant ad C rationes reddendas,existimantes,exisse mensem: id quod & Stratoni accidit.Ob hoc enim prius eũ simplicem,& non curiosum,per occupationem dixit: vt consentaneum videretur,talem hominem non magnopere curare, neque exactè scire,quæ esset ἔνη καὶ νέα,quæ esset νεμηνία.Proinde ob simplicitatem & trãquillitatem,cladem,inquit,accepit.Persuasit presidenti vt ferret suffragium.)Ne videatur totum senatum accusare,ad vnum præsidem retulit reprehẽsionem.Quid verò si is quoque iure fecit? At hic cũ persuasisse illi ait,largitionibus corruptum esse innuit.De Prytane autem res ita habebat : Calculum dabat senatoribus,dicens,Arbiter iste non stitit sese,cum haberet accusatorem.Qui igitur vobis de eo videtur?sic senatus illum damnauit.Sũt autem princeps senatus πρυτάνεις.

Viatore nullo prorsus ascripto.)Qui enim actionẽ afferebat,ascribebat:Accuso hũc,& cito hũc per illum in curiam.Ne igitur Strato viatorem accusaret,vt qui non significasset:propterea viatorem nullum ascripsit,vt imparatum & incustoditum Stratonem deprehenderet.

Et nunc vnus Athenien sium.)Dolenter simul hoc & acerbè dixit:dolenter,vt Athenienses Atheniẽsis miserescceret:acerbè,quòd Atheniẽsis à supposititio & barbaro Midia,ignominia sit notatus. Et omnino factus est ignominiosus.)Obscurum est καπάξ.

ὁ δὲ τοῖς ἄρχουσι τῆς πόλεως ἀπειλῶν καὶ λοιδορούμενος ἐφ' οἷς θάνατος ὤφειλε, πότ' ἂν ἐφείστατο τὸ χορηγοῦ;

ἀπελθὼν τί ποιεῖ;)θαυμάζει τὴν εὕρεσιν σκληρήτε) καὶ ὀπίνοιαν. διὸ καὶ λέγει, θεάσασθε τὴν κακοήθειαν, ἵνα καὶ ὑμεῖς θαυμάσητε. τὴν μὲν δίαιταν ἀπλαχὼν οὐκ ὤμοσεν.) ἔθος ἦν, τοῖς καταδικάζειν ἐρήμην; εἰνομίζοιεν ἀδικηθῆναι, ἀπλαχεῖν πρὸς τοὺς ἄρχοντας, & οἷον αἰτήσασθαι τὴν κρίσιν, καὶ φάσκειν, ὡς αὖθις θέλουσι κρίνεσθαι. οἱ δ' ἦτο ποιοῦντες, καὶ ὤμνυσαν, ἢ μὴν ἐπιξιέναι τῇ ἀληθείας. ἀπέλαχε μὲν οὖν ὁ μειδίας & ἠπάσατο· οὐ μὴν ὤμοσεν. ὑποψίαν ἐντεῦθεν παρέχων τῷ στράτωνι, ὡς οὐκ ἐπιξέρχεται. δίον γὰρ ὀμόσας, εἴπερ ἐβούλετο ἐπεξελθεῖν, οὐκ ὤμοσεν· ἵνα νομίζων στράτων ὅτι ἐν μετεώρῳ ὄντι τὰ τῆς δίκης; μὴ προσκρούσηται πρὸς αὐτήν. διὸ καὶ λέγει, κυρίαν εἶασε γνώμην τὴν ψῆφον. καὶ αὐόμοτος ἀπηνέχθη φησί δηλονότι πρὸς τοὺς ἄρχουσιν.

ἀλλ' εἶασε καθ' ἑαυτὸν κυρίαν γνώμην.) σοφίζεται ἐνταῦθα. μὴ ὀμόσας γάρ φησιν, ἐποίησε καθ' ἑαυτὸν κυρίαν καὶ τὴν δίαιταν. καί τοι φήσειεν ἄν ὁ μειδίας, ὅτι μὴ ὀμόσας εἰ) μετεώρῳ τὴν δίαιταν εἶασε. καταγνωσθέντος δὲ ἀπὸ πρὸς τῆς βουλῆς, λέλυται καὶ τὰ τῆς δίαιτης. ὁ δέ φησιν, ὅτι ἐκεῖνος οὐ θελήσας ὀμόσαι, ἐν τούτῳ συνωμολόγησε καλῶς κεκεῖσθαι τὴν δίαιταν. φυλάξας τὴν τελευταίαν ἡμέραν.) ἔδει τοὺς τὰ κοινὰ διοικοῦντας δύο ἄνας διδόναι τῇ πεφασγμένων. ἔθος ἦν ἐν ἡμέραις ῥηταῖς, εἴς τινα τόπον συλλέγεσθαι τοὺς διαιτητάς, ἵνα ὁ βουλόμενος κατηγορεῖν αὐτῶν, ὡς ἢ πρὸς χάριν, ἢ δι' ἔχθραν δικασάντων, ἢ δι' κέρδος, ἑτοίμως ὑπακούσωσι τῆς ἐπικλήσεως. ἐξιόντος δ' ἕκαστον, πρόσωπον ἀπὸ τῆς διαιτητῆς ἤρχοντο. μικρότερα γὰρ ἦν τὰ ὑπ' αὐτῆς διοικούμενα· ἦσαν γὰρ οἱ διαιτηταὶ τέσσαρες καὶ τετταράκοντα, καθ' ἑκάστην φυλήν. οὗτοι δ' ἐν τῷ σκιροφοριῶνι, τὰς δίκας ἐδίδοσαν. ὃς μὲν ἐνδέκατος μὲν παρ' ἀθλοθέταις. μειδίας δὲν κακούργως ἐφύλαξε τὴν τελευταίαν ἡμέραν τὴν τῆ σκιροφοριῶνος μὲν τινες ἔνλιον καὶ νέαν, τινὲς δ', νεμηνίαν νομίζουσι. τότε ἦκε. καὶ δίχα τοῦτο ἔνιοι τῆ διαιτητῆ, οὐκ ἀπλοῦν τὸν ὅπως τὰς δίκας, νομίζοντες ἐκβεβηκέναι τὸ μέτρον. ὅπερ ἔπαθε καὶ ὁ στράτων. δίχα τοῦτο γὰρ αὐτὸν προλαβὼν ἀφελῆ καὶ ἀπράγμονα ἔφησεν, ἵνα ἀκόλουθον δόξῃ τὸ μὴ ἐπεργάζεσθαι τὸν τοιοῦτον, μηδὲ ἀκριβῶς εἰδέναι, πότε μὲν ἔνη καὶ νέα, πότε δὲ νουμηνία. οὐκοῦν δι' ὠφέλειαν καὶ ἀπραγμοσύνην ἐδυσύχησεν. πείσας τὸν πρύτανιν δοῦναι ψῆφον. ἵνα μὴ δόξῃ κατηγορεῖν πάσης τῆς βουλῆς, εἰς ἕνα τὸν πρύτανιν, ἀνήγαγε τὸ μέμφιμον. τί οὖν εἰ κἀκεῖνος δικαίως ἐποίησεν; ὁ δὲ, πείσας, εἶπεν, δωροδοκίαν ἠνίξατο. τὸ δὲ κῆ τὸν πρύτανιν, τοιοῦτον ἦν. ψῆφον ἐδίδει τοῖς βουλευταῖς, λέγων, ὁ δεῖνα τῇ διαιτητῇ οὐκ ἀπλοῦν, καὶ τι κατήγορον ἔχων. τί οὖν ὑμῖν δοκεῖ περὶ αὐτοῦ; καὶ οὗτος οἱ βουλευταὶ κατεψηφίζοντο. εἰσὶ δ' ἄρχοντες τῆς βουλῆς οἱ πρυτάνεις. κληρωτὸν οὐδὲν ὄντιν' ὑπερεφάμενος.) ὁ δὲ δίδοις τὴν γραφὴν, προσέγραφεν ὅτι κατηγορῶ τοῦδε, καὶ προκαλοῦμαι τοῦτον δίκην τὸ δεῖνος εἰς τὸ βουλευτήριον. ἵν' οὖν μὴ ὁ στράτων κατηγορήσῃ τὸ κλητῆρος, ὡς μὴ σημήναντος, δίχα τοῦτο οὐ προσέγραψε κλητῆρα· βουλόμενος ἀπροφάσιστον, καὶ ἀφύλακτον λαβεῖν τὸν στράτωνα. καὶ νῦν εἰς ἀθλοθέτων.) παθητικῶς ἅμα & πικρῶς εἶπε. παθητικῶς μὲν, ἵνα οἱ ἀθλοθέται τὸν ἀθηναῖον ἐλεήσωσι· πικρῶς δὲ, ὅτι ὁ ἀθλοθέτης ὑπὸ τοῦ καὶ καθάπαξ ἄπρος γέγονεν.) ἀσαφὲς τὸ καθάπαξ.

βαρβάρου καὶ ὑποβολιμαίου μειδίου ἠτιμωται.

ἔστ᾽ ὂν τοιοῦτο τῆ᾽ ἀτιμουμένων οἱ μὲν τὸ τρίτον μέρος τ᾽ σώ- A
ματος, οἱ τοι μὲν δύο, οἱ δ᾽ ὁλοκλήρου. οὗτοι δ᾽ οὐδενὸς μετεῖ-
χον τῆ᾽ κοινῶν. τοῦτο οὖν ὅτι τὸ καθάπαξ, αὐτὴ τ᾽ ὁλοκλή-
ρος. καὶ οὔτε λωχεῖν ἀδικηθέντα.) φθόνον αὐτῷ κινεῖ. καὶ
ὥστ᾽ ἐρ τινα τοιοῦτον δίκη τῆ᾽ ὀνομάτων δείκνυσιν.

οὐδ᾽ ὅλως τοιοῦ αὐτὴν ὁδόν.) αὖ ἰδοὺ καὶ τοῦ ἀγροῦ
μισθίαν, φεῦγε. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦ δέκα ἕξεις ἀζήμιον.

δεῖ δὴ τοῦτο τὸ πρᾶγμα.) ἐπιξηράζεται μείζονως, ἵν᾽
αὐξήσας τῶ μισθίου τοῦ πόνους ; εἰ ἔλεον ἀγάγῃ τῶ
στράτωνος. μεγάλου γὰ δὶ ὤφλου δίκαν.) προσώπου
πλάσις ὡς ὑπὲρ μισθίου δισχιλιομύρου. ἀλλὰ χιλίων ἡ
δίκη μόνον ἦν δραχμῶν.)* ψεύδη πρὸς δικασίων, καὶ ἦν ἡ
κατάδικη πολλή. σωιέβη δὶ ὑπερημέρω γὰ ὀμόσαντι.) ἀ-
ναφὲς εἶ) δοκεῖ τοῦτο. ἔστ᾽ ὂν τοιοῦτον. ἵνα ἀδικήσῃ, ἀπεκρυ-
φέτου κυρίαν. καὶ διὰ τοῦτο προσέλαβεν ὑπερήμερος γε-
νόμενος. τῶ ὂν τὸ νόημα, οὐκ ἀληθὲς εἶπε. διὸ καὶ τοῦτο τὸ
μέρος, ὠφέλησαι ὥσπερ τ᾽ κειμηκῶν καὶ ὡς ἀδιόρθωτον πα- B
ρελέλειπται. ἀλλ᾽ αὐθημερὸν μὲν ἠθετο.) εἰπὼν ὅτι λα-
θὼν ληθῆ, ἐπήνεγκε τ᾽ λύσιν, ὅτι αὐθημερὸν ἠθετο ὅτι ἐ-
νέσηκεν ἡ κυρία. ἀλλὰ τοῦ μὴ οὖσαν αὐτὴν λαχεῖν.) εἰ μὴ
ἐβούλετό φησιν ἑκατὸν τὰς χιλίας, ὤφειλε πρὸς ἐμὲ τ᾽
μὴ οὖσαν αὐτὴν λαχεῖν, τουτέστιν, ἀδίκου μὲν ποιῆσαι τοῦ
δικαστοῦ, πρὸς ἐμὲ δ᾽ τὸν κύριον τῶ πράγματος, δικάσα-
σθαι. ἐκαλεῖτο δ᾽ μὴ οὖσα δίκη ἀπάτη, ἢ ὅτι πρότε-
ρον δοκοῦσα εἶ) καὶ κεκυρῶσθαι, ὕστερον εἰς τὸ μὴ εἶ) πρεσ-
βεῖ. καὶ τοῦτο ἐχαρίσασθε αὐτῷ. φασὶ γὰρ αὐτὸς τὸ πᾶν
συσκιάσας. ἔστι οὖν μὴ οὖσα ὄνομα δίκης, ἐν οἷς τις ἐξ
ὑπαρχῆς ἐθέλει δικάσασθαι, τοῦ ἐνεχθῆσαν κατ᾽ αὐτῆ
πρότερον ψῆφον ἀναιρῶν. ἀλλ᾽ ἵνα μὴ μισθίας.) τοῦ
ὑπερφανίαν σημαίνει τούτου.

ἀτιμητὸν ἀγωνίσῃ.) ἄλλη ἀπολογία ὑπὲρ τ᾽ στράτωνος
ὅτι οὐκ αὐτὸς ὤφισε τ᾽ καταδίκην, ἀλλ᾽ ὁ νόμος εἶχεν αὐ-
τοῦ. ἀτιμητὸν γὰ καλοῦσιν, ὧ οὐχ ὁ δικαστὴς τιμᾷ, ἀλλ᾽
ἐγγέγραπται τοῖς νόμοις καὶ εἰ μὴ ἠδίκηκεν.) ἵνα μὴ εἴποι, C
ὅτι τῆς ὅτι βουλῆς φανερᾶς οὔσης, ἀπατᾶν οὐκ ἠβούλη-
θη. τ᾽ καταδίκην ἐκτέτικεν.) εἰκότως οὐκ ἐδίδου, λέγων,
ὅτι *συνεχωρήθη αὐτὰ ὑπὸ τ᾽ στράτωνος. ὁ δ᾽ ῥήτωρ βού-
λεται ἠτιμῶσθαι τ᾽ δικαστήν, οὐχ ὅτι κακῶς ἔκρινεν, ἀλλ᾽
ὅτι κενόμβως οὐκ ἀπήντησεν. οὐδὲν οὖν κωλύει κυρίαν
εἶ) τ᾽ δίαιταν, καὶ αὐτὸς ἄτιμος ἔμεινεν. οὐδὲ χαλκοῦν.)
ὀβολόν. ἀλλὰ καὶ δίκην ὀφλὼν ὑπομένει.) τῶ μισθίου
μηδὲ τ᾽ καταδίκην κυρίαν λέγοντος, ὁ ῥήτωρ ὑφαρπάζων
φησὶν, ἔτι βούλεται πρὸς ὀφλὼν δικάσασθαι. οὐκοῦν
ὁ μὲν ἠτίμωται καὶ ἀπολώλεν.) ἐπειδὴ τοῖς ἀπολωλόσιν
οὐκ οἷόν τε μετεῖναι τῆ᾽ ἐν τῷ βίῳ καλῶν. οἱ δ᾽ ἄτιμοι τῆς
τῆ᾽ κοινῶν ἀπολαύσεως οὐ μετέχουσιν, ὅθ᾽ τοῦ εἶπε καὶ ἀπο-
λώλε. τουτέστι, παρέσικε τοῖς ἀπολωλόσιν, ἢ αὐτὴ τ᾽ δυθὶς
ἀπέθανε. ζῶντων γε μηδὲν ἔχων τῆ᾽ ζώντων. κάλει μοι
τούτων τοὺς μάρτυρας.) τῆ᾽ εἰρημένων ἁπάντων, ὅτι ἦδει
τὸν κύριον, καὶ ὅτι τὰς πεντήκοντα δραχμὰς ἐδίδου τοῖς
ἄρχουσι. καὶ τ᾽ τῆ᾽ δικαστηῆ ἀναγνῶναι νόμον.) ὅτι μὲν γὰ
ἄχει τ᾽ ἑτέρας ὀφείλει ὁ δικαστής. μὴ φαίνεται δ᾽ τ᾽ φό-
νου ὄντος, καταδικάζειν ὧν ὁ νόμος βέλεται καταδίκην. τοὺς
μὲν οὖν μάρτυρας ἀπαιτεῖ τ᾽ εἰδέναι τ᾽ κυρίαν τ᾽ μει-
δίαν, καὶ τ᾽ προκαλεῖν τοὺς ἄρχοντας λαβεῖν τὰς πεντή-
κοντα δραχμὰς, καὶ τοὺς ὅρκους αὐτὸν ἀπαιτῆσαι πρὸς
τοὺς ἄρχοντας, καὶ τῆ᾽ τοιούτων. τὸν δ᾽ νόμον ἀναγνώσεται τ᾽
δικαστηῆ, ἵνα δείξῃ τοῖς δικάζουσιν, ὅτι τὸ ἐκ τῆ᾽ νόμων
τίμημα κατεδίκασεν ὁ στράτων, καὶ ὅτι κ᾽ τοῖς νόμοις ἐποίησεν, ἐρήμην αὐτὸ κατὰ ψηφισάμενος.

sed res ita se habet: ignominiosorũ alij tertia parte *corporis notabantur, alij duab⁹, alij vniuers⁹, & nullius rei publicæ erant participes. καθάπαξ igitur, prorsus omnino, sumitur: vt intelligatur diminutio capitis non minima neque media, sed maxima. Ac affectus iniuria ne conqueri quidem.) Inuidiam ei conflat, & his verbis quasi tyrannum eum facit. Neque denique via cãdem ambulare.) Si videris in foro Midiam, fuge. Neque enim à te sine clade vel spectari potest. Est igitur vobis hæc res.) Expolit copiosius: vt exaggerata Midiæ desperatione, commiserationem Stratoni conciliet. Magno nimirum iudicio est damnatus.) Personæ fictio, tanquam Midiæ causam agentis. Sed mille drachmarum duntaxat erat iudicium.) Mentitis, quingentorum, nõ erat mulcta magna. Accidit vt iudicio non soluto.) Obscurum hoc videtur. Est autem huiusmodi: vt ei noceret, ratum diem occuluit, eáque de causa imprudens iudicatum soluere distulit. Cæterum hanc sententiam falsò protulit. ideóque hæc pars nota est à Criticis, & tanquã incorrecta prætermissa. Sed eodem die sensit.) Cum dixisset, se imprudentem esse circumuentum, subiecit refutationem: Eodem die sensit, ratam adesse diẽ. Sed nullum esse iudicium, resortiri.) Si noluisses, inquit, soluere mille drachmas, debuisses me de nullo iudicio accusare: hoc est, rescindere arbitrium, & me autorem negotij accusare. Vocabatur autem iudicium nullum, id quod erat irritum: quod cum prius ratũ esse videretur, eò tãdẽ recidebat, vt nihil esset: & * hoc condonauit ei, apparet enim eum instruxisse omnia. Est igitur μὴ οὖσα iudicij nomen, quo aliquis denuò vult experiri, & latam prius contra se sententiam tollit.

Sed ne Midias.) Eius superbiam ostendit. Non æstimato certaret.) Alia Stratonis defensio. Eum non ipsum statuisse mulctam, sed eandem lege comprehensa. ἀτίμητον enim vocant, quam non iudex æstimat, sed quæ scripta est in legibus. Quod si fecit iniuriam.) Ne dicat, cum insi diẽ palàm essent, se noluisse obire vadimonium.

Mulctam soluit?) * Eam iure non dedit, dicens, condonatam esse à Stratone. Orator autem vult, ignominia notatum esse arbitrum, non quod malè iudicarit, sed quòd reus se non stiterit. Nihil igitur erat & ratum esse arbitrium, & eum dignitatem retinuisse.

Neque χαλκοῦν. Obolum.

Sed & vnde vi sustinet accusari.) Cum Midias condemnationem ratam esse neget, orator surripiens, adhuc vult eum actione vnde vi postulari. Is igitur ignominia notatus est, & obiter periit.) Quia qui perierunt, non fruuntur, vt alij, vitæ bonis. Ignominiosi autẽ, rerum communium vsu excludebantur: propterea ἀπολώλεν inquit. hoc est, nõ est absimilis iis qui perierunt: vel pro, statim periit. Nihil. n. habet in vita experendum. Voca mihi horum testes.) Eorũ quę dicta sunt omnium, sciuisse eum statam diẽ: obtulisse eum quinquaginta drachmas nouemuiris. Etiam arbitrorum recita legem.) Manere debere arbitrum vsque ad vesperum. Non sistente autẽ se reo ea punire mulcta, quam lex statuit. Testes igitur citat, tum qui dicant, sciuisse Midiam statum diem tũ orasse nouemuiros, vt quinquaginta drachmas acciperent, & iusiurandum exegisse apud nouemuiros & quæ sunt eius generis alia. Legem autem arbitrorũ legit, vt ostendat iudicibus, Stratonem legitimã indixisse pœnam, & iussu legum damnasse absentem.

Age voca etiam Stratonē.)Humanus est Demosthenes,& calamitosis data occasione patrocinari studet,vt & pro Timarcho multa verba fecit in oratione contra Æschinem,& nunc pro Stratone.Quoniā vterque videbatur,propter ipsum in eas incidisse calamitates.Postquam igitur satis eum defendit,misericordiam etiam ei mouere vult apud iudices: an fortasse iudices si persuasum haberent,nihil eumde liquisse,in præsentia eius miserti,dignitatem ei restituerent.Vnà autem & in Midiam concitat iudices. Quid igitur facit?Introducit tanquam in scena personam hominis calamitosi.Conspectus enim miserorum magis elicit misericordiam,quàm verba oratorum.Commonefecit autem ipso verbo calamitatis.Talia perpessum.)Qualia audiuistis.Antè cōmouit auditorem amplificationibus vt magis afficeretur,tanquam atrocis rei spectator futurus.

Stare enim nimirum ei licebit.)Obiectionem soluit.Iubet igitur Stratonem adesse in iudicio,& nō vsurpare quæ vetant leges.Ait ergo,taceat propter legem:sed astare tamen ei fas erit. Neque enim hoc etiam ei Midias eripiet.Vult igitur hominem tanquam mutam personam in scena, faciem duntaxat calamitatis ostendere.Id quod haud dubiè multum profuturum est.Quis enim cognatus,si cognatum viderit,eius non miserebitur?Quis ciuis,ciuis?Quis senex,senis?quis municeps,eius qui iisdem cōcionib. interfuit? Hic locus etiam iugulatus est.Ignominiosis enim nec ingredi prętorium licuit.

Pauper fortassis est.)Histrionis vsum expleuit, mutam personam imitando. Talem autem eius fortunam declarauit,cuius nec iudices sunt expertes.Cōstat enim fore, vt pauperi pauperes misericordiam tribuant.

Non tamen improbus.)Calamitati coniungit defensionem.Nam si,cum vir bonus esset,malè tractatus est,misericordia & venia dignus est.Cum sit ciuis.(Nā Midias est supposititi' & Barbarus.Allicit ciues ad miserendum ciuis.Perfunctus omnibus expeditionibus.)Prouidè:conueniens pauperib. munus obiit.Munus autem pauperis est tributū,quod corpore penditur.Omnes pro ætate expeditiones.) Cū * senex sit,idem passus est quod improbi,idque ea ætate,qua etiā verè fontibus parcere solemus.Deinde ob expeditiones etiam laudauit Stratonem , eò quòd paulo pòst & timiditatem & desertionem Midię derisurus est.Cum nihil atrox perpetrarit. In vniuersali confutatione,etiam præsens negocium ostendit:eum ne in arbitrando quidem quicquam deliquisse.Stat nunc tacitus.)Hoc calamitosis ad commiserationem prodest.Et neque , iuréne an iniuria sibi acciderint.)Videtur ambiguè dixisse , eo quòd condemnatus est.Reuera autem innuit , si ei causā dicere liceret,ostensurum,se per iniuriam condemnatum.Atque per hoc nullam Stratonis defensionē fecit reliquam.sed multò plus excogitauit,quā Straton potuisset,si ei causam orare liceret. Tamen , quia scit nefas ei esse liberè loqui,summam fingit causæ eius esse æquitatem.

Et hæc ei acciderunt à Midia.)A quo? à supposititio,à desertore.

Et Midiæ opibus.) Inuidiam ei conflat, opum facienda mentione. Plebeij enim ob paupertatem, oderunt tales.

Et quia multorum vnus.) Concitat iudices in Midiam, & terrorem eis iniicit. Nam si Straton propter paupertatem in ordinem coactus est, vósque pauperes estis:in vos etiam faciet impetum.

κάλει δὴ κ τὸν στράτωνα.)φιλάνθρωπος ὁ δημοσθένης,κ τοῖς ἀτυχοῦσιν ἐπιδιὰν δῶρη καιρὸν,πειρᾶται βοηθεῖν. ὡς κ̀ ὑπὲρ τιμάρχου πολλοὺς ἐποιήσατο λόγους, ἐν τῷ κατ' αἰχίνε.κ τοῦτο ὑπὲρ στράτωνος.ἐπειδὴ κ δοκοῦσιν ἀμφότεροι δι' αὐτὸ,ταύτας ἐμπεπτωκέναι τ συμφοράς. ὅτε ἐν ἱκανῶς ἀπελογήσατο,βούλε) κ οἶκτον αὐτῷ κινῆσαι ὡς δὲ τοῖς δικασταῖς.ἴσως γὰρ οἱ δικασταὶ κ ὅτι νῦν ἀδικεῖ πεισθέντες.κ πρὸς τὸ πάθος ἐλεήσαντες,δῶσουσιν αὐτῷ τοῦ ὀπωμίαν.ἐν ταυτῷ ὃ κίνησιν κ ὀργὴν κ τ μεῖδίαν ποιεῖ.τί οὖν ἐποίησε;βούλεται εἰσαγαγὼν ὡς ὅτι σκληρὸς τὸ πρόσωπον τῶ παθόντος. αἰ γὰρ ὄψεις τῶν δυσχερῶν ἔλεον ἐκκαλοῦνται μᾶλλον ἢ οἱ τῶν ῥητόρων λόγοι.ὑπέμνησε ὃ δι' τ ὀνόματος,τ συμφορᾶς. τὸν τὰ τοιαῦτα πεπονθότα.) οἷα ἠκούσατε. προσδεχθήκε ὃ ταῖς αὐξήσεσι τ ἀκρατὴν.ἵνα μᾶλλον ἡδὺ) πρόσωπον ὡς δεινοῦ θεάματος μέλλων γίγνεσθαι στατὴς. ἑστάναι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ.)κἂν πάνυ ἐλυσε.κελεύει οὖν τ στράτωνα εἰς δικαστήριον παρεῖναι,κ μετέχειν ὧν οἱ νόμοι κεκωλύκασι. φησὶν οὖν,σιγάτω μὲν δι' τὸν νόμον. τ σώσεως ὃ αὐτῷ μετέχειν ἔξεστιν.οὐ γὰρ δήπου τούτου μεῖδίας αὐτ ἐφαιρήσε) οὐκ ὢν ὥσπερ ἄφωνον πρόσωπον ὅτι σκληρὸς βούλεται τὸ χῆμα τὸν ἀνθρωπον μόνον δεικνύειν τ πάθους.δῆλον γὰρ ὅτι ὠφελῆ θήσεται τὰ μέγιστα.πᾶς μὲν γὰρ συγχωρῆς θεασάμενος,οὐκ ἐλεήσει τ συγχωρῆς;πᾶς ὃ πολίτης,τὸν πολίτου; πᾶς ὃ πρεσβύτης,τὸν πρεσβύτου;πᾶς ὃ δημότης , τὸν συνεκκλησιάσαν;ζῶ βέλιστα ὃ κἀνταῦθα. οὐδὲ ἐπιβλῶπας γὰρ τοῖς τοιούτοις ἐφεῖται.

πένης μὲν ἴσως ὤν.) ὑποκειτῶ χρείαν ἔχειν ἄφωνον πρόσωπον μιμούμενος. τοιαύτην ὃ τύχην αὐτὸ κατηγόρησεν,ἧς κ οἱ δικασταὶ κοινωνοῦσι.δῆλον γὰρ ὅτι οἱ πένητες, τὸν πένητα ἐλεήσουσιν. κ πονηρὸς δέ γε.)συμμίγνυσι τῷ πάθει τοῦ ἀπολογίαν.εἰ γὰρ χρηστὸς ὢν δεινὰ πέπονθεν, οἷκτου κ συγγνώμης ἄξιος.πολίτης ὤν.) ἐπειδὴ μεῖδίας ὑποβολιμαῖος κ βάρβαρος,τοῖς πολίταις ἐκκαλεῖται τὸν πολίτου ἐλεεῖν. ἐστρατ δυμῶν ἁπάσας.)οὐκοῦν τ ὅπλα βάλλουσαν πένησι λειτουργίαν ἐπλήρωσε. λειτουργία δὲ πένητος,ἡ δι' τε σώματος εἰσφορά. ἁπάσας τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας.)πρεσβύτης ἂν κ οὐ πονηρὸς τοῖς πονηροῖς ταυτὰ πέπονθε,κ ὡδὶ τοιαύτην ἡλικίαν ἐν ᾗ κ τοὺς ὄντως ἀδικουῶτας,αἰδεῖσθαι πεφύκαμεν. εἶτα καὶ εἰς τὰς στρατείας ἐπῆνεσε τὸν στράτωνα,διὸ μέλλει μετ' ὀλίγον, κ εἰς δειλίαν καὶ εἰς ἀστρατείαν σκώπτειν μεῖδίαν.

καὶ δεινὸν οὐδὲν εἰργασμένος.)ἐν τῇ καθόλου αἰαιρέσει,κ τὸ παρὸν ἔδειξεν,ὅτι οὐδὲ πρὸς τ δίαιταν ἀδὲν δεινὸν ἐποίησεν. ἔσηκε νυνὶ σιωπῇ.) τοῦτο τοῖς δυσχροῦσιν εἰς ἔλεον. κ ἀδ' εἰ δίκαια,ἢ ἄδικα πέπονθε.)δοκεῖ μὲν ἀμφιβόλως εἰρηκέναι διὸ κατέγνωσαι.τὸ ὃ ἀληθὲς,αἰνίττε),ὡς εἴπερ ὀξέως αὐτῷ ἀπολογήσασθαι , ἔδειξεν αὐ ἑαυτὸν ἀδίκως κατ'γνωσμένον.Ⓒ δι' τοῦτο, οὐ δεινίαν μὲν ἀπολογίαν ἀπολέλοιπεν γὰρ τ στράτωνος,κ πολλῷ πλέον ὀξὺ ὑρεν,ἢ στράτων αἰ ἠδυνήθη,δοθείσης ἀδείας αὐτῷ τὸ λέγειν.ὅμως ὃ ἐπειδήπερ οἶδεν,ὅτι ἀδυνάτον ὄζιν αὐτῷ φθέγξασθαι· ταῤῥεῖ,καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῆς δικαίων αὐτῷ δίδωσι. κ ταῦτα πέπονθεν ὑπὸ μεῖδίου.) τίνος τ ὑποβολιμαίου,τὸ ἀστρατεύτου. καὶ τ μεῖδίου πλούτου.) φθόνον αὐτῷ συνάγῃ δι' ὑπομνήσεως τ πλούτου. μισοῦσι γὰρ τοὺς τοιούτους οἱ δημοῖ) δι' τὴν πενίαν. κ τὸ τῆς πολλῶν εἷς ἐῆ).) συγχεύει πρὸς τοὺς δικαστὰς τὸν μεῖδίαν καὶ εἰς φόβον αὐτοὺς καθίσησιν.εἰ γὰρ στράτων δι' τὴν πενίαν ἠμώθη,κ ὑμεῖς πένητες· κ εἰς ὑμᾶς ὁρμήσῃ.

καὶ

καὶ ταῦτα πέπονθε, διὰ τὸ ἐξ ὀλίγων τῶν πολλῶν εἰς ἐλθεῖν ἢ καὶ ἐφ' ὑμᾶς τὸ δεινὸν δι' ὧν τύραννον ἔξεστι ἀποφῆναι τὸν μειδίαν.

καὶ εἰ μὲν παραβὰς τοὺς νόμους.) μισθὸν δικαιοσύνης, ἀτιμίαν ἐκτίσατο. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι παραβαίνοντες τοὺς νόμους, κολάζονται. στράτων δὲ πειθεὶς τοῖς νόμοις, ἠτιμώθη, καὶ τηλικαύτῃ συμφορᾷ περιπέπωκεν ὑπὸ τούτου. μειδίας οὖν ἔστιν ὁ ἀτιμώσας. οὐκοῦν ἐὰν εἰς τὴν ἀρχαίαν τύχην αὐτὸν ἐπαγάγητε· οὐ τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς ἀκυρώσετε· ἀλλ' ἑνὸς ἀνδρὸς μειδίου τὴν βουλὴν διαλύσετε. εἶθ' ὑμεῖς τὸν οὕτως ὠμὸν.) ἱκανὸν ἔλεον σεσωκὼς τῷ στράτωνι· βάλλει καὶ τὸν μειδίου ἔλεον ἐκβαλεῖν. ἀπῶντας δέ τινες τὴν ῥῆτορα, ὅτι δεύτερον ἐχρήσατο τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ. κέχρηται γὰρ αὐτῇ καὶ πρὸς τοῖς ἐπιλόγοις, ἐν οἷς σύγκεισιν ἔχει τὸν μειδίου πρὸς αὐτὸν δημοσθένη. τὰ γὰρ ἐκείνου παιδία, τῇ ἑαυτοῦ ἀπαιδίᾳ καὶ πάθεσι· καὶ τὰ ἐκείνου δάκρυα οἷς αὐτὸς πέπονθε. νυνὶ δὲ οὐ πρὸς ἑαυτὸν πεποίηται τὸν σύγκεισιν, ἀλλὰ πρὸς στράτωνα, καὶ τὰ ἐκείνου παιδία. οὐδὲν οὖν κωλύει καὶ δεύτερον χρῆσθαι τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ, ἐπειδὴν μέλλῃ τις ὅτι διαφόρων αὐτῇ προσώπων κεχρῆσθαι. ὧν αὐτὸς ἠδικῆσθαί φησι μόνον.) δοκεῖ μὲν καταδεδικάσθαι χιλίων δραχμῶν· τῷ δὲ μηδὲν ἐπίστασθαι, φαίνεται μηδὲν ἠδικημένος. καὶ μήτε ἑορτῆς.) ἐν τῷ καθόλου ἐπιφέρων, περιλαμβάνει καὶ τὸ καθ' αὑτόν. τὸ γὰρ χρημάτων πολλῶν.) πάλιν ἐνταῦθα τὸν τύραννον ὑποβάλλει. τίνα γὰρ μᾶλλον εἰκὸς ἡγήσεσθαι τύραννον, ἢ τὸν ἔχοντα μὲν χρήματα πολλὰ, θρασὺν δὲ ὄντα καὶ θρέλυφον; ἐλπίσαι νὴ δία.) δοκεῖ νυνὶ ὥσπερ αὖ εἰκὸς ὑπὲρ τοῦ στράτωνος ἀντεξετάζειν τὸ ἔλεον. ὁρῶν τὰ τοῦδε οὐκ ἐλαττούμενα.) πρόδηλον, ὅτι οὐ φροντὶς ἑαυτῷ νυνὶ τοῦ τοῦ ἐλέου ποιεῖται ἐκβολὴν, ἀλλὰ φροντὶς στράτωνα καὶ τὰ τούτου παιδία. χωρὶς γὰρ ἄλλων κακῶν) ὁποῖς ἔοικε τὸ συμφορᾷ τοῦ στράτωνος. τουτέστιν, ἡ ἀτιμία. χωρὶς γὰρ ἄλλων κακῶν, λέγει τὴν πενίαν, ὑπηκουρίαν οὐκ ὑπομένει) οὐ γάρ ἐστιν ἐξ ὀφειλήματος ἄτιμος, ἵνα δανεισταὶ δῆμοι, ἢ μισθώσαντες αὐτοὺς, καταθῶνται τὸ χρέος. καὶ πρίωνα ὑπήκοον. οὐ γάρ ἐστιν ὄφλημα.) εἰ μὲν ἔχων χρήματα καταπίνεται ἀπαλλάξαι τὴν ἀτιμίας τὸν ἀθέμιτον, καὶ αὖ ὤκνησε καταβαλεῖν. μετῆνεγκε δὲ τὸν λόγον ὅπως ἐκ παίδων στράτωνος, ἵνα μᾶλλον ἐλεεινότερον φανῇ. ὅπερ καί τοι πένητος παῖδες ὄντες, οὐκ ἐφείσαντο καταβαλεῖν. οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐχ οἷόν τε χρήματα δόντα ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ἀρχαίαν τύχην τὴν ἀθέμιτον· ὑμέτερον λοιπὸν ἐλεῆσαι τὰς ἀφεῖναι. καὶ δι' ἃ ταῦτα ποιεῖ χρήματα ἀφαιρεθῶσιν.) τὸ μὲν ῥητὸν ἀσαφές ἐστι τοιοῦτον. ἐὰν μειδίαν ἀπολύσητε, τοιαῦτα πεφάξαντα· τίς ποτε ἄλλος ἀφαιρεθήσεται χρημάτων ὑφ' ὑμῶν, δι' ἃ πλημμελεῖ; πάντες γὰρ οἱ πλούσιοι τοῖς χρήμασιν ἐπαχθόμενοι, πλημμελοῦσιν. εἰ δὲ μειδίαν τὴν ὑπερβαλλόντως πάντας οὐκ ἀφαιρήσεσθε τῶν χρημάτων· τίνος ἄλλου ἀδικοῦντος ἀφαιρήσεσθε χρήματα, δι' ἃ κολασθήσεται, οὐδεὶς γάρ ἐστι δίκαιος.) καθόλου τὴν συγγνώμην εἰσενηνεγκὼν, δείκνυσιν ὅτι ἀξία τὴν ἔχθραν τοῦ πρὸς μειδίαν κωλύει τὸ ἔλεον, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ δίκαιον. ἐγὼ γὰρ οἶμαι πάντας ἀθέμιτους.) οὗτοί εἰσιν οἱ ὄφλοντες τὴν στράτωνα δίκην. ἐν οἷς ἐκβάλλῃ τὸ ἔλεον τοῦ μειδίου. τηλικούτου γὰρ ὄντος τοῦ δικήματος, εὕρε καιρὸν καὶ τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ χρήσασθαι, καθόλου γὰρ ἐν παντὶ παθητικῷ ζητήματι, καὶ μάλιστα ἐὰν * ἴσον ᾖ τὸ κεινόμενον, καὶ τὸ πρόσωπον τὸ φεῦγον, χρήσιμον τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ. οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν, εἰ τοῖς αὐτοῖς ῥήμασι καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ ἐχρήσατο.

A & quia hæc ei acciderunt, propterea quòd plebeius est: hæc mala etiam ad vos deuenient. Sic affectare tyrannidem ostendit Midiam.

Qui si neglectis legibus.) Iustitiæ præmium, dignitatis iacturam tulit. Ac alij quidem si leges violarint dant pœnas: At Strato quòd legibus paruit, est ignominia notatus, & tãta ab isto calamitate affectus. Cum autem Midias sit, qui eum notarit ignominia: vos eo in veterem fortunam restituto, non suffragiũ senatus reddetis irritum, sed vnius hominis Midiæ consilium euertetis.

Et vos hominem ita crudelem.) Cum satis miseri cordiæ Stratoni collegerit, vult & Midiæ commiserationem profligare. Culpãt autem oratorem, quòd secundo misericordiam remoueat: cum idem etiam prope perorationem fecerit. Verùm ibi comparatur Midias cum ipso Demosthene. Illius enim liberos cum orbitate sua confert, & illius lacrymas cum sibi factis iniuriis. Nunc verò non secum eum comparat, sed cum Stratone & eius liberis. Nihil igitur vetat iteratò vti reiectione misericordiæ: si quis eam in diuersis personis adhibeat.

B Quas sibi factas esse tantùm dicit iniurias.) Videtur enim mulctatus esse mille drachmis: quia verò nihil soluit, nulla ei facta videtur iniuria.

Ac neque festi.) Vniuersali sententia suam quoq; causam complectitur.

Magnam enim pecuniam.) Rursus hic tyrannum depingit. Quem enim probabilius est fore tyrannum, quàm pecuniosum, & confidentem & improbum?

Vt eius vos misereat scilicet?) Nunc commiserationem Stratoni per contentionem acrem comparat.

Cum videat huius liberis nihil tributum misericordiæ.) Apertũ est eum nũc repudiare misericordiam; non sui respectu, sed Stratonis & liberorum eius.

Præter cætera mala.) Hic sẽsus est: Calamitati Stratonis, hoc est, ignominiæ, præter cætera mala (dicit autem paupertatem) mederi nemo potest. Neque enim ob mulctam non solutam est ignominiosus, vt mutuati pecuniam, aut opera sua locata, æs alienum soluant, & dignitatem ei restituant liberi.

C Neque enim mulcta est.) Si pecunia numerata posset ignominia liberari, numerare non grauaretur. Trãstulit autem orationem ad liberos Stratonis, quò miserabilior videretur: eos, tametsi pauperis hominis liberos, non recusaturos fuisse numerare. Proinde, quia non licebat data pecunia, priori fortunæ hominem reddere: vestrûm iam est, ex misericordia eundem in integrum restituere.

Et ob quã illa facit, pecuniã eripi.) Verba obscura sunt, sed sensus est huiusmodi: Si Midiam, his factis, absoluetis: cui vnquã pecunia eripietur à vobis ob delict.? Omnes enim diuites opibus inflati delinquẽt. Nam si Midiam, qui superat omnes, non mulctabitis pecunia: quem alium ob suam confidentiam pecunia mulctabitis? Nemini enim æquum est.) Veniæ in genere facta mentione, ostendit se non ex odio Midiæ, tollere misericordiam: sed propter ipsam æquitatem.

Ego enim arbitror mortales omnes.) Hęc peroratio est Stratonianæ narrationis, in qua repudiat veniam quæ Midię tribui posset. Nam cum narratio tã prolixa esset, occasionem reperit vtendæ etiam misericordiæ reiectionis. Generaliter enim, in omni quæstione vehementi, ac potissimùm, * si controuersia & rea persona sint pares, vtendum est veniæ reiectione. Non est autem mirãdum, eum iisdẽ verbis etiam in reliqua veniæ reiectione esse vsum.

Vsitatum enim hoc est veteribus: atque ipse idē fecit & in Philippicis, & in Timocratea oratione: nec minus Isocrates tum in Panathenaico, tum in oratione de Permutatione. Velit ego: quis ille? moderatus) Formam vitę modestæ & rectissimè semetipsū proponit, Midiam contrariæ.

Arbitror igitur Athenienses.) Transiturus ad alias partes digressionis, exordio de more est vsus, quod exaggerationem continet tum eorum quæ modò dicta sunt, tum eorum quæ dicenda restant. Nam & ob ea quæ præcesserunt, maxima digna est iracundia, & quæ dicentur, dictis grauiora sunt: quod genus est desertio ordinis, & cædis accusatio. Hæc autem acta sunt* post contumeliam factam Bacchanalibus. Cō iūxit igitur cum egressione ea quæ quindecim totis annis distant: Nam Stratonium negocium puero ad huc oratore accidit: illa autem in scito commissa, cū esset annorum duorum & triginta. Dedit autem nobis hic generale præceptum: Coniungenda esse ea quæ eiusdem sint generis, quamuis disiuncta temporibus. Nam cum neque hæc, neque illa ad causam pertineant, & omnia in egressione sita sint: omnia in vnum locum contraxit & collocauit.

Tam effusus iste fuit.) Admodū artificiosè & violenter hoc fit, cum crimina defendendo in accusationem vertuntur. Est autem crimen quod ei incommodat, fama cædis. Putabatur enim Aristarchus impulsu Demosthenis occidisse Nicodemum, qui esset Eubuli admodum studiosus. Consentaneum autē erat dedisse operam oratorem, vt inimicorum adiutores pauciores faceret. Veritus igitur famam, neq; aperte se defendit, cum nemo accusaret (quod esset inceptū) neque etiam omnino præterijt. Neque enim ciuilis est hominis, negligere infamiam. Quid igitur fecit? Reperit hanc occasionem, in qua & præ se fert, se accusationis eluere famam, & culpam in Midiam trāsfert. Probabile enim est hominem multis in reb. insidiantem & veterem inimicum, etiam talem famā spargere de inimico. Iam igitur in defendendo accusat. Hoc enim proprium est Demosthenici artificij, tum defensiones in accusationes convertere, tum accusando nihil ominus defendere.

Desertionis crimē.) Prętextu cędis vtitur negociis, Euctemonis, ne videatur de industria illuc vadere. & rem cōfessam sumit, vt & in cōtrouersis fidem inueniat. Quapropter etiam prætermissionis eam speciem adduxit. Ac Demosthenē quidem desertorum ordinum ab Euctemone fuisse accusatū perspicuum est: sed tamen* fide dignum est id dicere de inimico.

Et quid faceret, cōduxit.) Id efficere studet, vt Midias solitus fuisse videatur corrumpere homines: vt, quoniam dictatus est, eum pecuniā defuncti cognatis obtulisse, nemo nō credat, qui iā sciat talē esse Midiam. & ipse hoc dixit, cum quinquaginta drachmas nouemuiris obtulisse. Et nimis expeditum, hominē pluma leuiorem.) Obiectionem soluit, qua causa impulsus Euctemon, falsam accusationē instituisset: cū nemo ignoret, victis propositam esse ignominiam, nisi nimis esset facilis. & pulvis ea de causa nominatus est, veluti facile parens. Sic enim pulvis à vento facilè iactatur. Neque enim de eo quærebatur.) Non ausus est numerum accedere ad nouemuiros, & se inquisitioni offerre, suopte iudicio condemnatus. Quammobrem rectè apposuit, calumniator. Legēdū est vna voce ἀνεκείνετο, ἀνάκεισις enim huiusmodi res est, cum quis accusationem affert, interrogatur ante prętorium à nouemuiris, sit ne actionē persecutus?

συνήθες γὰρ τοῦτο ποιεῖν τοῖς παλαιοῖς. καὶ αὐτὸς ἢ πεποίηκεν αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς φιλιππικοῖς καὶ ἐν τῷ κατὰ τιμοκράτους. καὶ Ἰσοκράτης ὁμοίως ἔντε τῷ παναθηναϊκῷ, καὶ ἐν τῷ περὶ ἀντιδόσεως. οἷον ἐγώ τίς οὐτοσὶ μέν ἐστιν) χαρακτῆρα βίου σώφρονος καὶ ὡς δοκιμώτατον ἑαυτὸν ἐπιδεικνύμενος. μειδίαν ἢ τοιοῦτόν τινα. ἡγοῦμαι μὲν τοίνυν, ὦ ἀνδρες ἀθηναῖοι.) μέλλων ἐφ' ἕτερα μέρη καταβαίνειν τῆς παρεκβάσεως, παρασκευάζει κέχρηται συνήθως. ὅσα μὲν ἀξίωσιν ἔχει θρήνου τε καὶ ὀδυρμοῦ λεχθέντων, καὶ τῶν ῥηθησομένων. καὶ γὰρ ὅτι τοῖς φιλοῦσιν ἄξιος μίσους ὁ ἀνήρ, καὶ τὰ μέλλοντα λέγεσθαι χαλεπώτερα τῶν λεχθέντων. ἐστὶ δὲ ταῦτα, τό τε λειποταξίου καὶ τὸ ἐφ' αἵμασι γραφήν. πάντα γὰρ ταῦτα μὴ τιμᾶν ἴδιον ἐστὶ τοῖς δικαίοις. οὐκοῦν συναπτέον τῇ παρεκβάσει, τὰ πεντεκαίδεκα ὅλοις ἔτεσιν ἀρεστέα. τὰ μὲν γὰρ γραφέντα παιδὸς ὄντος τοῦ ῥήτορος πάντα δὲ τὰ μὴ τιμᾶν, δύο καὶ ἑξήκοντα ὄντος ἔτους, δέδωκε δὲ ἡμῖν καὶ τοῦτο καθολικὸν θεώρημα, συναπτέον τὰ ὁμοιογενῆ, κἂν τοῖς χρόνοις διέχῃ. ὄντων γὰρ ἐξαγωνίων καὶ πεντηκονταέτων, καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑποθέσει κειμένων πάντα συναγαγών, εἰς ἓν χωρίον ἔταξε. τοσαύτην ἀτοπίαν ἔδειξε ποιήσας.) σφόδρα τεχνικῶς καὶ βιαίως, τὸ ἐπ' ἐξηλλάγμασιν ἀπολογούμενον, ὡς εἰς ἔπειν ταῦτα εἰς κατηγορίαν. ἔστι δὲ τὸ ἔγκλημα τὸ λυπεῖν αὐτόν, ἢ φήμην φόνου. δοκεῖ δὲ ἀρίσταρχος ὑπὸ τε δημοσθένους ἀπαφθῆναι, αἰτηκέναι τε νικόδημον. ὧν δὲ ἕνεκα τὴν αἰτίαν τὸν δοῦλον ἐστυφλικότων. εἰκὸς δὴ ὧν τοὺς συναγωνιζομένους τοῖς ἐχθροῖς, ὑφεικόπειν τὸν ῥήτορα. δεδοικὼς οὖν τὴν φήμην, οὔτε φανερῶς ἀπελογήσατο μηδενὸς κατηγοροῦντος, δύσκρισις γὰρ, ὅτε μὲν εἶσιν ἁπλῶς. οὐ γὰρ ἀνδρὸς πολιτικοῦ ὑφορᾶν ἑαυτὸν ἀδοξοῦντα. τί οὖν πεποίηκε; σοῦ τὴν παρέντα καιρὸν, ἐν ᾧ χρηματίζεται καὶ τῆς κατηγορίας ἀποξέσασθαι τὴν φήμην. καὶ δεδοικὼς τὴν μειδίαν τὴν αἰτίαν. εἰκὸς γὰρ τὸν ἐν πολλοῖς ἐπιβουλεύοντα καὶ παλαιὸν ὄντα δυσμενῆ, καὶ τοιαῦτας ἤδη φήμας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καταστασιάζειν. λοιπὸν οὖν ἐν τῷ ἀπολογεῖσθαι κατηγορεῖ. τοῦτο γὰρ ἴδιον τῆς δημοσθένους δεινότητος, καὶ τὰς ἀπολογίας εἰς κατηγορίας ὑφιέναι, καὶ αὖθις κατηγορεῖν μηδὲν ἧττον ἀπολογεῖσθαι. ὅπερ μόλις ἐστὶ λειποταξίου γραφήν.) ὑποκαλύμματι κέχρηται τοῦ φόνου τοῖς καθ' ὑπόνοιαν φαίνεσθαι, ἵνα μὴ δόξῃ ἑαυτοῦ δικαίως ὑπὸ ἐκείνου χωρεῖν. καὶ εἴληφε πρόφασιν ὁμολογούμενον, ἵνα καὶ ὅτι τοῦ ἀμφισβητουμένου ἀξιόπιστος δόξῃ. διὸ καὶ ἐν προβουλεύσεως εἶδει εἰσαγωγὴν πεποίηται. ὅτι μὲν οὖν δύκτημον ἐγράψατο δημοσθένην λειποταξίου, δῆλον. ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀξιόπιστον τὸ τοιοῦτο λέγειν πρὸς ἐχθρόν.

καὶ τὸν δῆτο ποιήσαντα ἐμισθώσατο.) συνήθειαν κατασκευάζει τῷ μειδίᾳ προφέρειν, ἵν' ἐπειδὴ μέλλῃ λέγειν ὅτι χρήματα ἐδίδου τοῖς δῆτο τελευτηκότος οἰκείοις, μηδεὶς ἀπιστήσῃ, προειδὼς ὅτι τοιοῦτος ὁ μειδίας, καὶ αὐτὸς τοῦτο εἶπεν, ὅτι καὶ τοῖς ἄρχουσι πεντήκοντα ἐδίδου.

Φιλίαν δύχερῆ δῆτο κοιλοτόν.) ἀπιθάνου ἐλύσατο, ὅτι πότ' ἂν εἵλετο δύκτήμονα ψευδῆ γραφὴν εἰσπράξασθαι, προδήλου πᾶσιν ὄντος, ὅτι τοῖς ἡττηθεῖσιν ἀτιμία προσήκει αὐτῷ. εἰ μὴ ἦν φιλία δύχερής. καὶ ὁ κοιλοτὸς δῆμος τοῦτο κέκληται. οἱονεὶ ῥᾳδίως πειθόμενος. οὕτω γὰρ ἡ κοῖλος, δυσκόλως ὑπὸ τοῦ ἀείλου ῥιπίζεται. καὶ γὰρ οὐκ ἀνεκρίνετο.) οὐκ ἐτόλμησε προσελθὼν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν ἀνακρίσεων δηλονότι, κατεγνωκὼς ἑαυτοῦ. διὸ καὶ εἰκότως προσέθηκεν ὁ συκοφάντης. ὑφ' ἓν ἀναγνωστέον, ἀνεκρίνετο. ἔστι δὲ ἀνάκρισις τοιοῦτον, ὅτε τις δοθῆναι γραφὴν, ἀνακρίνεται πρὸ τοῦ δικαστηρίου πρὸς τοῖς ἄρχουσιν, εἰ ἐπίξεισιν; εἰ μὴ ῥᾳ-

Desertionis crimē.) Prętextu cędis vtitur negociis, Euctemonis, ne videatur de industria illuc vadere. & rem cōfessam sumit, vt & in cōtrouersis fidem inueniat. Quapropter etiam prætermissionis eam speciem adduxit. Ac Demosthenē quidem desertorum ordinum ab Euctemone fuisse accusatū perspicuum est: sed tamen fide dignum est id dicere de inimico.

Sic enim pulvis à vento facilè iactatur. Neque enim de eo quærebatur.) Non ausus est numerum accedere ad nouemuiros, & se inquisitioni offerre, suopte iudicio condemnatus. Quammobrem rectè apposuit, calumniator. Legēdū est vna voce ἀνεκείνετο, ἀνάκεισις enim huiusmodi res est, cum quis accusationem affert, interrogatur ante prętorium à nouemuiris, sit ne actionē persecutus?

Et quid faceret, cōduxit.) Id efficere studet, vt Midias solitus fuisse videatur corrumpere homines: vt, quoniam dictatus est, eum pecuniā defuncti cognatis obtulisse, nemo nō credat, qui iā sciat talē esse Midiam. & ipse hoc dixit, cum quinquaginta drachmas nouemuiris obtulisse. Et nimis expeditum, hominē pluma leuiorem.) Obiectionem soluit, qua causa impulsus Euctemon, falsam accusationē instituisset: cū nemo ignoret, victis propositam esse ignominiam, nisi nimis esset facilis. & pulvis ea de causa nominatus est, veluti facile parens.

εἰ μάρτυρας ἔχοι εἰ χρήζοι τοῦ παρεῖναί τινας, ἵνα πάντων A
διεπεύθοντων, εἰσέλθοι εἰς τὸ δικαστήριον. ὁ δὲ μὴ ἀπαντᾶν
τοῖς αἰσθήσεσιν, ἐγίγνετο ἄτιμος. πλὴν ἵν' ὑπέκοιτο.)
προσετεθείκει καὶ πᾶσι βλέπεσθαι.

ὅτι μειδίου μισθωσαμένου.) ἵν' ἅμα μὲν πολλὴν διαφθορὰν
καὶ νόσον δείξῃ τοῦ δυσκήμονος, φησὶν ὅτι ἡδέως ἂν ἐγὼ προ
σεχαλεσάμην τὴν γραφὴν ὅτι μειδίας ἐμισθώσατο. ἵνα δὲ φύγῃ
τὸ ἀπίθανον τοῦ νοήματος, προσέθηκεν εἰπὼν, εἴπως ἐθέλοι.
προσδήλον γὰρ ὅτι, οὐδὲ ὁ πάντων δυσβουλότατος τοῦτ' ἂν ἐποίη-
σεν. ἐφ' ᾧ γὰρ ἐκλήθη.) ἐφ' ᾧ δίκην καί τοι εἰ μήτε ἐκλήθη,
μήτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον, φαίνεται μὴ ἀφανὴς
τὸ πρᾶγμα ἔσεσθαι. οὐκοῦν οὐκ ἠτιμοῦτο, μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἰ-
σελθών. ὁ δὲ σοφιστικῶς συνήγαγεν, ὁ μὴ ἐλέγξας ἐν δι-
καστηρίοις ἀπιοῦσαν. ἔοικε δὲ μὴ ἐπεξελθὼν, ἑαυτὸν κατέ-
γνωκυιότερα ἢ ἄν τις αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ βεβαιοῖ, τῆς ἐ
ξωθεν ἢ παρ' ἄλλων καταγνώσεται. αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἠτί-
μωκε. καὶ τὸ τὸ λέγειν, οὐχ ὅπως τῆς παῤῥησίας καὶ τῶν κοινῶν
ἀπεστέρητο δυκτήμονος, ἀλλ' ὅτι μὴ τοῦ ἐκείνου ψῆφον ἐφ'
αὑτῷ, πάντων ἐστέρηται. κατέγνω γὰρ ἀτιμίαν ἑαυτῷ μὴ ἐπε-
ξελθών. καὶ ἔστι τὸ ὡς ἁπλούστερον τῷ προοιμίῳ τῷ κατ' B
ἀνδρώνος. ὅπερ δυκτήμων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παθὼν
κακῶς ὑπὸ Ἀνδροτίωνος. καὶ ἐκεῖ φαίνεται μᾶλλον πα-
θὼν ὁ Ἀνδροτίων, ἢ ποιήσας. εἰ γὰρ κατηγορήσας τοῦ ψηφί-
σματος τοῦ δυκτήμονος ἡττήθη προσδήλον ὅτι κατέβαλε
τὰς χιλίας. ἀλλ' ὅμως φησὶν, ὅπερ δυκτήμων ἔπαθε κα-
κῶς, τὴν προαίρεσιν λέγων τοῦ Ἀνδροτίωνος ὅτι ὅσον ἐπ'
ἐκείνῳ, κακῶς ἐποίησεν. εἰ περ ἐνίκησε τὴν γραφήν.

οὐδεμιᾶς ἐγωγέ τι προσδέομαι δίκης.) ὡσανεὶ αὐτὸ τοῦτο
ἔλυσε. τί οὖν οὐ κατηγορεῖς τοῦ δυκτήμονος εἰ περ
ψευδῆ ἐγράφετο; ὁ δέ φησιν, ὅτι οὐ δέομαι γὰρ ἔτι δίκης,
ἀτιμωθέντος ἐκείνου· καὶ ἄτιμον καλεῖ τὸν μὴ ἄτιμον,
πρὸς τὴν γνώμην ἀποβλέπων τοῦ δυκτήμονος.

ἀλλ' ἱκανὸν ἔχω.) μὴ λαβὼν, εἰληφέναι φησὶν. ἀρκεῖ
γὰρ αὐτῷ πρὸς τιμωρίαν, δυκτήμων ἑαυτῷ κατηγορῶν.
ἀλλ' ἐγὼ δέομαι ὦ ἄνδρες.) τὸ λοιπὸν ἐφ' οὗ παρεῖχεν ἐκ πολ
λοῦ τὴν ἀπουδίαν, καὶ διὸ τοῖς προκαλύμμασιν ἐχρήσα-
το. ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐῤῥωμένως αὐτῷ πεποίηται τὴν
εἰσαγωγήν. δεινὸν καὶ οὐκ ἀδίκημα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσέ-
βημα. καὶ ἀσεβεῖαν ὀνειδίζει τῷ μειδίᾳ τῷ κατασκευά-
σαντι τὴν φήμην. οὐκοῦν εἰ ἀσεβὴς ὁ τοιοῦτον ψευ-
δούμενος, πολλῷ μᾶλλον ὁ κοινωνήσας. πῶς οὖν ὁ ἀσέ-
βειαν ἑτέροις ἐγκαλῶν, αὐτὸς ἀνεδέξατο τὸ ἔγκλημα;

τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ ταλαιπώρῳ.) εἰσβάλλει λοιπὸν εἰς τὰ
κατὰ τὸν ἀρίσταρχον, τὸν ἑταῖρον αὐτοῦ καὶ μαθητήν. ᾧ ἦ τὸ
πρᾶγμα ἐτύγχανον. νικόδημός τις ἀπὸ δήμου ἀφιδναίων
ἐκκόπεις τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὗτος ἦν νεκρὸς· βουλῆς τε πο-
λιτευομένου ὢν εἰς τὰ μάλιστα φίλος, ἐπεὶ οὖν ἐπολέμει
πρὸς ἐκείνους καὶ ἔδει ἐκείνῳ συμπολιτείας, ὑπώπτευθη, ὡς
πείσας νέον ὄντα τὸν ἀρίσταρχον ἐπιθέσθαι τῷ νικοδήμῳ
καὶ διαφθεῖραι. φοβηθεὶς μὴ δὴ τοῦτο ποιήσειεν ὁ ἀρίστα
ρχος, ἔφυγε. διεβάλλετο δὲ ὁ ῥήτωρ, ὑφ' ἑαυτοῦ, καὶ τῆς ἀ
ρίστάρχου. κἀκεῖ τόπος προκατασκευαζομένου σοφισμᾶ.
ἐλοῦσθαι γὰρ ὁ ῥήτωρ πρότερον τὸν ἀρίσταρχον ὁ αἰτίαν ἔ-
χει συνειδέναι. ὁ δ' ὑρεθεὶς ἂν τῆς τύχης τοῦ ἀρίστάρχου. ὅπ
ταύτῃ ἔλαχε φήμην. τὸ δὲ ἀληθὲς, τὸ καθ' ἑαυτὸν ἀποκρύπ
τει. ἵνα μὲν γὰρ μὴ αὐτὸς ὑποπτεύηται, τοῦ ἀρίσταρχον τὸ ἔγ-
κλημα προσπέθησιν. αἱρετώτερον γὰρ ἕτερον δοκεῖν ἢ αὐ-
τὸν πεποιηκέναι. ἵνα δὲ μηδὲ ἐκεῖνος ὁμολογουμένως δό-
ξῃ τε προσχήναι τοῦ θεραπεύειν κἀκείνου τὴν φήμην. καὶ ἔοικε τὸ ὡς εἰρηται, τοῖς προκατασκευαζομένοις σοφισμοῖς.

testes ne habeat? egeat ne alicuius præsentia? vt reb* A
omnibus comparatis ingrediatur in prætoriũ. Qui
verò ad eam interrogationem non aderat; fiebat in-
famis. Nisi vt extaret.) Proponeretur, & ab omnibus
cerneretur. Conductum à Midia.) Vt magnam leui-
tatem & amentiam Euctemonis ostenderet, ait, eũ
cupidè ascripturum fuisse accusationi, se conductũ
esse à Midia. Vt autem sensus absurditatem vitaret,
adiecit hoc verbum, Si quo modo licuisset. Neque
enim dubium est, nec omnium stolidissimum id fa-
cturum.

Ob quod enim ille.) Scilicet iudicium. Atqui si ne
que interrogatus est, neque in iudicium venit, appa
ret eum negocium non attigisse. Proinde non igno-
minia notabatur, si prorsus nõ ingressus erat. At hic
sophisticè colligit: Qui in iudicio reum non* coar-
guit, ignominia notatur. Iste actionem non persecu
tus, semetipse condemnauit. Plus autem valent ea
quæ quis vltrò de se cõfirmat, quàm extranea & alie
na cõdemnatio. Ipse igitur sese notauit ignominia.
Et hoc nõ eò dicit, quod Euctemoni libertas & ad
ministratio reipub. sit erepta: sed quòd ipse suo suf-
fragio de sese lato, se omnib. priuarit. Mulctauit e-
nim sese ignominia propterea, quòd actionem non B
est persecutus. éstque hoc simile orationis Androtio
manæ exordio: Quod Euctemon, Athenienses, affec-
tus ab Androtione iniuriis. Atque ibi passus esse vi-
detur potius aliquid, quàm fecisse, Androtion. Si e-
nim accusando Euctemonis decreto, victus est, mil-
le drachmas nimirum soluit. Sed tamẽ, quòd Euctē-
mon, inquit, affectus iniuriis. Respicit enim ad cõsi
lium Androtionis: quantum in eo fuerit, tantum no
cuisse, si vicisset accusationem. Nullo mihi amplius
opus est iudicio.) Velut obiectionẽ refutauit: Cur i-
gitur nõ accusas Euctemonem, si te falsò accusauit?
Respondet, nullo mihi iam opus est iudicio, cum il-
le sit ignominiosus. Et ignominiosum eũ vocat, qui
nõ est ignominiosus, ad animũ Euctemonis respi-
ciens. Sed satis magnam habeo.) Cum nõ sumpserit,
se sumpsisse pœnas ait. Satis enim esse pœnæ, quòd
Euctemõ ipse se accuset. Sed quod & graue.) Hoc il- C
lud erat, in quod iam olim operam dedit, & propter
quod prętextibus est vsus: id nunc fortiter adducit:
Facinus, inquit, est, neque scelus duntaxat, sed etiam
impietas. Ac impietatem obiicit Midię, qui rumoris
illius autor fuerat. Quod si impius est qui illis de re
bus mentitur: multo magis impius est, qui sceleris
fuit particeps.* Quo pacto igitur, is qui alios accusa
bat impietatis: id crimẽ ipse in se recepit? Misero &
arumnoso.) Accedit iam ad Aristarchum, sodalẽ suũ
& discipulum. Res aũt fuit huiusmodi: Nicodemus
quidã ex Aphidnæo municipio, exectis oculis inuẽ-
tus est mortuus, Eubuli hominis repub. administrã-
tis, amicissimus. Quoniam igitur & is oratori, & hic
eidem ob reipub. sectam infensus erat, suspectus fuit
quasi persuasisset Aristarcho, homini adolescẽti, vt
inuaderet atque occideret Nicodemũ. Ea suspicione
perterritus Aristarchus, fugam cœpit. sed orator &
suo & Aristarchi nomine male audiebat. Locus est
cõiecturę* prępparatę Liberat enim orator prius Ari-
starchum cui cõscius esse dicitur, & fortunã Aristar-
chi deplorat, de quo talis rumor sit ortus: sed reuera
suspicionẽ à se remouet. Ne.n. ipse suspect* esset, cri
mẽ in Aristarchũ cõfert. Optabilius.n. est, aliũ quã
ipsũ fecisse videri. Ne aũt vel is citra cõtrouersiã fe-
cisse videretur, de illo quoq; sparsũ rumorẽ labefa-
ctat. & simile hoc est, vt diximꝰ, prępparatiscõ rectoris

Quo enim magis Aristarchi crimẽ hebetatur:eo erit ipse à crimine remotior.

Et graui crimine orto.)Continuatio verborum cõ miserationem mouet.nominat eum & miserum, & ærumnosum.Malo& difficili.)Exaggeratione oltẽdit fugiendam illam audaciam.συμβάσης cum euenisset.)Hoc quoque vrbanum, non dixit, Perpetrato. Nam illud infortunij significationẽ habet. Euenire enim dicimus res fortuitas. Crimine.) Sapiẽtissimè hoc quoque subiecit,vt nudam calumniam accusationem esse ostenderet.Vides quibus & quantis artibus suspicionem diluat? operæprecium igitur est considerare singularem prudentiam. Neque apertè dicit vt accusator(amicus enim erat)neque vt defẽsor(suspectum enim fuisset) sed vtriusque medium tenet.Crimen autem incertum est,verũm ne sit an falsum.Possunt hæc in ipsum etiam conuenire Demosthenem.*Duplex enim est orator.Primũ Athenienses.)Midias igitur est qui primam famam in vrbe sparserit.Neque verò credendum est verbis inimicorum.Neque deos neque fas.)Hæc defensio esse videatur:& neque timuisset deos,neque ius,neq; fas dum tantopere in aliquẽ mẽtiretur:at hic inuertit. Hoc enim,inquit,est,ob quod eum oderit aliquis,ꝙ nihil horum est vèritus.Probabiles enim defensiones sæpe antè refutare solemus.

Sed neque eos ad quos dixerat.) Hæc ferè altera pars est probabilis defensionis:an non auditores ipsos esset veritus?hic respondet,ne eos quidem.Per hæc igitur ostendit,impium & impudẽtem esse Midiam.Quasi oporteat,si quis affectus est ab isto contumeliis.)Coloris explicatio est,& qua de causa talia in se conari voluerit:quia sit veritus,ne contumeliæ pœnas daret.ob hoc me,inquit,antè voluit è medio tollere.Et cædis esse reum.) Tanquam homicidam accusari.

Et nusquam dimitti.)Nusquam viuere sini,sed omnibus obnoxium esse accusationibus, & in crucẽ abripi, ac clauis defigi:hoc est,hinc desertorum ordinum,illinc cædis accusari.Atqui hæc si conuicta essent.) Rursus hic affectus mouet,vt eiiciat Midiæ misericordiam.Contumeliis me choragum affecit.) Diximus,eum in comparatione commune vbique ponere,ne mentione priuatarum rerum,crimen minuat. Me eius manibus interemptum.) Factis illis, quibus ille studebat, quod in eo fuit ,sum occisus. Quæ verò sibi crimini dantur,ea in Midiam cõuertit:hoc est,cædes facere, & latrocinari, & exaggerat accusationem. Ipsi enim crimini dabatur,quasi cõscius esset.Midiam aũt suis ait manibus facinus perpetrasse.Si enim vnum,inquit,eorum quæ conatus est per insidias,effecisset,homicida potuisset existimari.Ea enim instruxit,per quę me conatus est tollere è medio.Adorandos homines contumeliosos.) qui enim illic principatu potiuntur,quibus insultare aliis licet,cum libet,& cuilibet:à patientibus iniuriam adorantur.Nam si,cum quis contra omnes leges,affectus contumeliis.)Rursus causam affert, ob quam probabile sit,ea molitum esse Midiam. Quia enim res intolerabiles dicere videtur,propterea causas assiduè affert.

Adorare contumeliosos,vt sit apud Barbaros.)Facta mentione Barbarorum,Midiam perstringit. Eũ enim contendit,non Athenienscm , sed Barbarum esse,& suppositicium.Quis igitur erit qui adoretur? aut, Tyrannidem igitur occupabit Midias , nunc si absolutus fuerit.

Sed vera me dicere.)Vult testes producere , pecuniam obtulisse Midiam defuncti cognatis,vt accusarent Demosthenem.

A ὅσῳ γὰρ αὖ ἀμβλύτερα τὰ κατ' ἀρίσταρχον, τοσούτῳ πρόρρωτέρω αὐτὸς τῆς αἰτίας κατασήσεται.

κὴ χαλεπῆς συμβάσης αἰτίας.(ἡ συνέχεια τῆ λέξεων τὸ οἰκεῖον ἐργάζεται, κὴ ἄθλιον καὶ παλαίπωρον ὀνομάζει. κὴ τὸ κακῆς καὶ χαλεπῆς, φιλοκάλως ὑποφαίνει τῆ αἰξήσει τόλμαν. χρέων ἦ καὶ τὸ συμβάσης εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ προσβεισης. τὸ γὰρ συμβάσης, ὡς δυσχήμονος ἐμφασιν ἔχει. συμβαίνειν γὰρ λέγομεν τὰ ὧδε τύχης. σοφώτατα ἦ κὴ τὸ αἰτίας, ἐπήνεγκεν ἵνα φιλοκάλως συκοφαντίαν ὑποδείξῃ τὸ κατηγόρημα. ὁρᾶς δ' ὅσων κὴ οἵων ὑποθέσεων) τὴν ὑπόνοιαν; σκοπεῖν ἄξιον τὴ εὐβουλίαν τῆς φρονήσεως. οὔτε γὰρ φανερῶς ὡς κατηγορῶν λέγει (φίλος γὰρ ἦν) οὔτε ὡς ὑπολογούμενος (ὕποπτον γάρ.) ἀλλὰ μέσως ἀμφοῖν ἐχρήσατο. ἡ ἦ αἰτία, ἀδηλος, ἢ ἀληθὴς ὅτιν, ἢ ψευδὴς. δ' ὠία) ἦ ταύτα, ἐις αὐτὸν ἀφικόμενον τὴ δημοσθένην. διπλοῦς γὰρ ὁ ῥήτωρ.

τὸ μὲν πρῶτον ὦ ἄνδρες.)οὐκοῦν μεδίας ὅτιν ὁ τὴ πρώτην φήμην καταχὰς ἐν τῆ πόλει. δεῖ ἦ μὴ πιστεύειν ὡς ὧδε τὴν ἐχθρῶν λεγομένοις. κὴ οὔτε θεοὺς οὐθ' ὁσίαν.) τοῦτο ὑπολογία δόξειεν ἄν). καὶ οὐκ αἰ ἐφοβήθη τις θεοὺς ἢ τὴ ὁσίαν, τηλικαῦτά τε καταψεύδόμενος. ὁ ἦ, ἐκ προνοίας. τὸ γὰρ ὅτιν ἐφ' ᾧ κὴ μισήσειν αἴ τις αὐτὸν ὅπως ὑδὲν τούτων ἐφοβήθη. τὰς γὰρ πιθανὰς ὑπολογίας πολλάκις προλύειν εἰώθαμεν. ἀλλ' ὑδὲ πρὸς οὓς ἔλεγε.) τοῦτο γὰρ ὥσπερ ἕτερον μέρος τῆς πιθανῆς ὑπολογίας κὴ αὐτοὺς τοὺς ἀκούοντας οὐκ αἰδήσθη. ὁ δέ φησιν ὅπως οὐδὲ ζύπιες. οὐκοῦν ἐκ τούτων ἀσεβῆ καὶ ἀναίσχυντον δείκνυσι τὴ μεδίαν. ὡς δίον εἴπις ὑβριστὴς ὑπὸ πύτων.) χρώμενος ἀποδόσις ὅτι τοῦτο. κὴ δι' ἣν ποίαν αἰτίαν εἵλετο τοιαῦτα πρὸς τὸ κατασκεύάζειν. ὅπως ἐφοβεῖτο μὴ δίκην δῴη τὴ ὕβρεως, δι' ἣν τοῦτο ἤθελε με πρᾶξαι πάσαν. κὴ ἐφ' αἵματι φωνήν.)ὡς φονία κρίνεται. τὸ μηδαμῆ παρελθεῖν, αὐτὴ τὴ ζῆν συγχωρηθῆναι· ἀλλὰ πάσας ὑποστῆναι κατηγορίας. πυθέσθην, ἔνθεν μὲν τὴν λειποζωΐου, ἑτέρωθι ἦ τὴ φόνου γραφὴ ἔνοχον γενέσθαι. καὶ μονονοὺ προσπολῶσι.) τὸν δημοκοίνῳ πρᾶγμα δίδοσθαι· τὸν σταυρὸν τοῖς ἥλοις προσπήγνυσθαι. καὶ γοῦν ταῦθ' ὅταν ἐξελεχθῇ.) πάλιν εἰσαῦθις παθητικοῦ μέρους ἐμνημόνευσεν, ἵν' ἐκβάλλῃ τὴ μεδίου τὸν ἔλεον. ὑβρίζε με χορηγοῦντα.)εἰπομεν ὅτι τὸ κοινὸν παραβάλλει πανταχοῦ, ἵνα μὴ τὴ μνήμην τῶν ἰδίων ἐλαττώσῃ τὸ ἔγκλημα. αὐτὸς γέ με χορηγῶν. τοῖς ἔργοις δι' ὧν ἐποίει, τὸ αὐτὸ μέρος προσέβαλλε. ἅπερ ὃ αὐτὸς ἐγκαλεῖ), ταῦτα τῷ μεδίᾳ προσεῖπε. πυθέσθαι, τὸ φόνους ποιεῖν ἢ ἀποκτιννύναι. κὴ ἤυξησε τὴ κατηγορίαν. αὐτὸς μὲν ὃ αἰτίαν εἶχεν ὡς συνειδώς. τὴ ὃ μεδίαν αὐτὸς χειρὰ φησὶ χρῆναι. εἰ δὲ ἓν ὧν μοι ἐπεβούλευσεν ἔπτεινεν, ὡς αὐτόχειρ ἂν νομίζεσθε. κὴ δὲ ὧν ἤλπιζε με δράσειν, ταῦτα κατεσκεύασεν. προσκυνεῖν τοὺς ὑβρίζοντας.) οἱ δὲ ἐκεῖ δυνασεύοντες οἷς ἔξεστιν ὑβρίζειν ὅταν βούλωνται), κὴ ὃν αἱ θέλωσιν, ὑπὸ τῶν παρόντων προσκυνοῦνται. εἰ δὲ ἐστί τις ὧδε πάντας τοὺς νόμους ὑβριστής. πάλιν αἰτίαν ἀποδίδωσι, δι' ἣν εἰκὸς ἦν κατασκεύάζειν ταῦτα τὸν μεδίαν. ἐπειδὴ δὲ ἐκ *εἰκότα φαίνεται λέγειν· δι' ἃ τοσοῦτος ἐπιχῶς τὰς αἰτίας ἀποδίδωσι. ὥσπερ ἐν τοῖς βαρβάροις.) μνημονεύσας τὴ βαρβάρων, τὸν μεδίαν ὠνείδισε. βούλεται γὰρ μὴ ἀθλιωτὸν, ἀλλ' ὑποβολιμαῖον εἶναι) κὴ βάρβαρον ἐκοῦν, τίς ἔστι ὁ προσκυνούμενος; πῶς μεδίας, νυνὶ ἀποφυγών. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω.)βούλεται μάρτυρας παράγεσθαι, ὅτι χρήματα μεδίας ἐδίδου τοῖς τετελευτηκόσι οἰκείοις, ὥστε κατηγορεῖν δημοσθένους.

λάβε

λάβε δή μοι καὶ τὸν περὶ τῶν δώρων νόμον.) ὁ μὲν νόμος οὗτός ἐστι, μὴ ἐξεῖναι δῶρα διδόναι, μήτε λαμβάνειν ἐπὶ διαφθορᾷ κέχρηται δ' ἑκατέροις τοῖς μέρεσι, τὴν ἁρμόττουσαν χρείαν παρασκευάζων. καὶ πρῶτον μὲν τῷ μὴ διδόναι. καὶ τίς γὰρ ἡ χρεία μάρτυρας ἔχειν μὴ τραπέσθαι μειδίας ἐπιδίδου χρήματα τοῖς τὸν τετελευτηκότος οἰκείοις; εἰκὸς δὲ τούτοις τοὺς μάρτυρας χρήμασι πειθέντας ὑπὲρ τοῦ δημοσθένους τὰ ψεύδη μαρτυρεῖν. οὐκοῦν πρὸς ἀμφότερα, χρήσιμος ἡ ἀναγνῶσις τοῦ νόμου· ὅπως θανάτου τῆς ζημίας προτεθείσης καὶ τῷ διαφθερέοντι, ὡς αὐτός φησιν, εἴ τις ὅμως ἐδίδου χρήματα. ἀπωθῆται τὴν ὑποψίαν, τὸ κατ' αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι διεφθάρκεναι χρήμασι τοὺς μάρτυρας. ὁ δ' εἰδὼς τὸν περὶ μικρᾶς ζημίας ὄντα τοῖς διαφθείρουσι, πόθ' ἂν αὐτὸς διέφθειρεν; διὰ τοῦτο ⸂καὶ τὸν μάρτυρα⸃ δὶς ἀνέγνω τὸν νόμον· ἵνα μὴ συγχωρήσῃ τινὰ ταύτην κατ' αὐτοῦ λαβεῖν τὴν ὑποψίαν. εἰ μὲν γὰρ περὶ αὐτοῦ τοῦ φόνου, νεῦν ἡ κρίσις ἦν, τάχα ἂν ὠκνησε ψεύδεις ἔνδεκα μάρτυρας. ἐπειδὴ δ' ὡς ἐν παρέργῳ περὶ τῆς φήμης ἀγωνίζεται· ἀκινδύνων ἡγεῖται ⸂τὸ ψεύδεσθαι τοῖς μάρτυσι⸃. ἵνα δὲ μὴ ὑποψία γένηται τῆς διαφορᾶς· ἀνέγνω τὸν νόμον. ⸂ὅπερ αὐτὸς πεποίηκε, κατηγορεῖ τοῦ μειδίου⸃. ἵνα μὴ μοιχὸν ἀπόσῃ τις ὑποψίαν· ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ δίκην ἔνδεκα τῶν ἐληθέως νομίσηται, φανερᾶς γενομένης τῆς τιμωρίας, ἵν' ᾖσεν ὁ νόμος καὶ τῷ διαφθερέοντι. καὶ τοῦ μὲν πρώτου μέρους τοῦ νόμου, τοιοῦτος ὁ μὴ διδόναι χρήματα πρὸς τούτοις κέχρηται. τῷ δευτέρῳ τοῦ μὴ λαβεῖν, πρὸς δίκας. φοβεῖται γὰρ μὴ χρήματα λαβόντες καταψηφίσωνται τὰ ἀγῶνα. ὧν ὅτῳ τὸν νόμον.) ἀπὸ χρήματος ἤρξατο. βουλόμενος γὰρ αὐτοῖς διαλεχθῆναι περὶ τοῦ μὴ λαβεῖν, ἵνα μὴ δόξῃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνο ποιεῖν· πρόφασιν ἐξεύρετο ἀχλίαν, τοῦ περὶ τοῦ νόμου ζήτησιν. δεηθεὶς ὑμῶν ἁπάντων.) ἐπειδὴ προσκάθησθαι οὐ δικαίως τοῖς δικασταῖς, ὅτι δέησιν καταφυγὴ ἡ ὀμώμοκε ἢ μισεῖν τὸν δέησιν πεισθῶ, διὰ τοῦτο τὸν ὅρκον προσέθηκεν. εἰ γὰρ ὀμωμόκατε ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους· ὁ γὰρ νόμος κωλύει χρήματα λαμβάνειν· δυοῖν θάτερος ὑπόμνησις περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ νόμου. περὶ πάντων ὧν ἂν ἀκούσητε.) διὰ τούτων τὴν ῥῆσιν, αὐτοῖς κωλύει χρήματα λαμβάνειν. ἃ γὰρ αὐτοὶ παθόντες ἠξίωσαν τοὺς δικαστὰς, μὴ προδοῦναι τὸν ἀγῶνα· δηλονότι καὶ νυῦ, ἂν οὕτω διατεθῶσιν ὡς αὐτοὶ πεπονθότες, οὐ λήψονται χρήματα. ἐγὼ γὰρ εἰλικρινῶς γαλεπῶς.) ἀναγκαῖος ὁ οἰκτρμὸς καὶ ἡ δέησις τοῦ παθῶν. ἀξιοῖ γὰρ αὐτοὺς οὕτω διατεθῆναι, ὡς αὐτοὺς πεπονθότας. πῶς δ' ἂν ἠθύμουν τοσοῦτον παθεῖς, μὴ πολλῶν ἐλεεινῶν. καὶ ὑπερβαλλόντων αὐτοῖς κακῶν ὑποδεδεγμένος;

καὶ χρῆτο τῇ πλατεῖᾳ.) ἐπειδὴ τοῖς πλουσίοις ὀνείδιστον ἐνομίσθη τὸν δαπάνην. καὶ γὰρ αἰτίαν ἐπήγαγε μισοπονηρίας. τὸ ἔγκλημα τὸ καθ' ἑαυτὸν μεγίστης κατηγορίας ἀφορμὴν κατὰ τοῦ μειδίου πεποίηκε· ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐδήλωσεν. ἔφυγε γὰρ ὁ ἀρίσαρχος οὐχ ὑπομείνας τὴν κρίσιν. εἰκοτῶς ἐκεῖνος ἦν ὁ ποιήσας. ποτὲ μὲν γὰρ ἐκεῖνον εἶναί φησι τοῦ ποιήσαντα. ἵνα δὲ μηδ' ἐκεῖνος δοκῇ, ποτὲ καὶ ἀπ' ἐκείνου τὴν αἰτίαν ὑποθραύει. μετ' ὀλίγον γὰρ πάλιν ὑπολογεῖ ὑπὲρ τοῦ ἀρισάρχου. καὶ γράφω λειποταξίου με ἐγράψατο.) δειλὸς ὁ δημοσθένης ἐδόκει. αὐτὸς ἦν τῷ δειλίαν, εἰς τὸ παρακινδύνῳ ἀρετῷ μεταβάλλει, τὸ αὐτὸν δύναμιν εἶναι. λειποταξεῖν ἦν ἔδοξεν, ἐν τοῖς περὶ δύβοιαν. ἓξ εἰς αὐτὸς τάξεις λελοιπώς.) ἐρεῖ τὰς ἓξ εἰς αὐτὸς μετ' ὀλίγων. ὅτι ἵππαρχος χειροτονηθεὶς, οὐ συνεξῆλθε τοῖς στρατιώταις ὅτι ἵππαρχος ὢν ὀκτὼ μόνος τοῦ ἄλλων ἵππάρχων παρέπεμπεν ἐκ συρροῦ μόνος τοῦ ἄλλων ἵππάρχων παρεπόντων.

A Cape etiam legem de muneribus.) Lex hæc vetat dare munera, aut accipere, ob corruptelam. Vsus aũt est vtriſque partibus, conueniente eis tractatione adhibita. Ac primùm de non dando: & quæ vtilitas ſit, ſi producantur teſtes, Midiam pollicitum eſſe pecuniam defuncti cognatis. Probabile autem eſt hos teſtes pecunia corruptos à Demoſthene, pro teſtimonio mentiri. Igitur ad vtraque vtilis eſt legis recitatio: quod cum capite ſancitum ſit, ne quis det munera, vt ipſe ait, pecuniam tamen obtulerit. Suſpicionẽ autem quę de ſe eſſe poterat, quaſi pecunia teſtes corrupiſſet, refutat. Qui enim quæ pœna ſtatuta eſſet in corruptores, norat, cur ipſe corrupiſſet? Et hac de cauſa ſtatim poſt teſtimonium, legem recitauit, vt obiiceret, ne quis de ſe talem conciperet opinionem. Nam ſi de ipſa cæde iudicium fieret, ſubornare teſtes fortaſſe dubitaſſet. Sed quia obiter duntaxat de rumore illo contendit, nihil in eo eſſe periculi putat, etſi teſtes mentiantur. Ne autem de corruptela ſuſpicio oriatur, recitat legem, & quod ipſe fecit, in eo Midiam accuſat: vt ſuſpicionem non modo amoueat, ſed de eo ipſo etiam inimicum vlciſcatur: declarata pœna quæ in corruptores lege ſtatuta eſt. Et hac parte legis de non danda pecunia, in hoc vſus eſt: altera, de pecunia non accipienda, ad iudices. Metuit enim, ne accepta pecunia iudicium condonent.

B Interim aũt dum legem.) A figura orſus eſt. Cùm enim cũ eis diſputare vellet de non accipiẽda pecunia: ne videretur id agere de induſtria: cauſam inuenit, occaſionem quærendæ legis.

Precatus vos omnes.) Quoniã imperare iudicibus haud poteſt, ad precationem cõfugit. Quia verò ad perſuadendum parvas in precatione eſſe vires putabat, iuſiurandum apposuit. Nam ſi iurarunt ſe ex legibus pronunciaturos, lex aũt pecuniam vetat accipere: non intempeſtiua eſt hæc, ante recitationem legis, commonefactio.

De omnibus quę audieritis.) Per hęc verba vetat eos accipere pecuniam. Nam vt in ſimilibus ipſi in iuriis, à iudicibus petiiſſent, ne cauſam proderent: nimirum etiam nunc, ſi perinde afficiantur ac ſi ipſi

C perpeſſi eſſent, pecuniam non accipient.

Ego enim cum tuliſſem grauiter.) Neceſſaria eſt cõ miſeratio & concitatio affectuum. Petit enim vt ſibi fingant, ſe metipſos hæc perpeſſus eſſe. Quî autem affici non poſſent, cum eis multa & ingentia mala ſint oſtenſa?

Atque vteretur opibus.) Quia diuitibus inuidioſũ eſſet, detrectare impenſas.

Nam & crimen obiecit mihi.) Ex crimine ſibi obiecto, arripit occaſionem Midię vehemẽtiſſimè accuſandi, vt res ipſa oſtendit. Fugã enim cepit Ariſtarchus, non expectato iudicio: is igitur cędẽ fecit. Aliquando enim cum feciſſe cædem dicit: vt autẽ ne is quidem homicida videatur, aliquando crimen ab eo etiam declinat & labefactat. Paulo poſt enim iterũ tuetur Ariſtarchum. Et me deſertorum ordinum reũ fecit.) Timidus eſſe Demoſthenes videbatur. Ipſe autem timiditatem in finitimam virtutem mutat, & ſe cautum ac verecundum vocat. Putabatur autem ex acie fugiſſe in Eubœa.

Cum tres ipſe ordines deſeruerit.) Eos tres ipſe paulo pòſt exponet, quod præfectus equitũ deſignatus, cum militibus non exierit: quòd cũ triremi præfectus eſſet in Eubœa, ſolus aliorum trierarchorum claſſem è Styris non ſit comitatus.*

Et Euboicis rebus.) Vbi erat exercitus Athenienſiũ. A

Quę Plutarchus iſtius hoſpes.) Crimini data fuit Demoſthenī Eubœenſium defectio. Plutarcho enim auxiliũ poſtulanti, aduerſatus eſt Demoſthenes: ſed Athenienſes ei nihilominus opẽ tulerunt Eubœenſes igitur ſuſpicati, eos ob inſulam ſubigendam tuliſſe opem, non ob veterem amicitiam, defecerunt.

Per Plutarchum eſſe factum.) Hanc, inquit, ſuſpicionem conceperunt Demoſthenes, ex eo quòd tu opem ferri vetuiſti. Demoſthenes autem Plutarchũ, eius defectionis autorem eſſe dicit: idque ex eo, inquit, conſtat, *quòd veſtros milites ſuis ſatellitibus tradidit ad ſoluendum ſtipendium. quòd ſi Plutarchus inſulam alienauit, Plutarchi autem amicus eſt Midias, Midias defectionis eſt autor.

Ac tandem cum ſenatorius ordo mihi obueniſſet.) Crimẽ tacet, ob quod fuit à Midia accuſatus, ne ipſe contra ſe id in memoriam reuocet iudicibus.

Cum ſim neque omnium deſertiſſimus.) Hic iterum perterrefacit Athenienſes. Solius enim Demoſthenis eſt, per cõtraria id efficere quod ſtudet: paulo antè ſupplicauit, nunc terret. Quapropter Dionyſius Vertumnum eum nominauit, quòd in multa cõtraria formet orationem, nunc ſupplicando, nunc commiſerationem mouendo, paulo pòſt hortando, rurſus perterrefaciendo: id quod hic etiam facit. Terrorem enim iniicit Athenienſibus de futuris. Nam ſi ego, inquit, qui & amicos habeo, & non ſum prorſus inops & deſertus, non poſſum exigere pœnas: quid vos facietis, inopes, & deſerti?

Non eſt æqualitas.) Inter vulgus & diuites. Apertè autem hic mutationem Reipublicæ, & paucorum dominatum ſignificat. Nam ſi pauperibus non eſt æquale ius contra diuites: quid aliud id eſt, quàm interitus libertatis?

Sed & tempora his dandæ pœnæ.) Velut obiectionem ſoluit. Etiamſi quis cõtumeliam nobis fecerit, pòſt accuſabimus, & pœnas ſumemus. At hic ait, eos dilationes & procraſtinationes excogitare, vt facinus deſinat eſſe nouum. hoc verò ait propter actionem vnde vi, quòd cum admodum adhuc adoleſcens actionem illam inſtituiſſet, agendi poteſtatem nondum habuerit. Et iſtorum iniuriæ ad vos iam ἴωλαι, abſolutæ.) Tropico vocabulo eſt vſus à *poculis, quæ propter moram fiunt frigida.

De recente fit iudicium.) Aliud per aliud confirmat. Videtur enim ſimpliciter dicere de diuitibus & pauperibus. ſed re vera oſtendit: cum diuitũ conſuetudo ſit, recentes afferre iniurias, nimirum etiã Midias me cædis reũ feciſſet tum ſtatim. Nũc quia nihil ſciuit, pertimuit accuſationẽ. πρόσφατος, recẽs.) Tropicum eſt, quo eodem & in Ariſtogitoniana eſt vſus. Et teſtes ſunt in promptu.) Rurſus commonefacit teſtium, lecturus legem: & in Midiam ea crimina confert, quæ ipſe fecit, de ſubornatis teſtibus.

Omnes contra nos expediti.) Si omnes contra nos ſunt, patet eos qui nunc teſtimonium dicũt, noluiſſe dicere teſtimonium, niſi veritate coacti eſſent.

Mihi verò nec vera teſtari.) Apparet Demoſthenicorũ teſtiũ partim dixiſſe, partim negaſſe teſtimoniũ: idq. ex artificio oratoris. Ne. n. quoſdam ex eis corrupiſſe videretur, fecit etiã recuſantes quoſdã ex eis. Vt aũt magis aſſentiretur iudices iis qui teſtimoniũ dixerãt, increpat eos qui recuſarũt, quòd diuitũ metu, ne vera quidem teſtificari voluerint. Quæ cum lacrymis aliquis dicat.) Rurſus commonefacit affectus, & commiſerationẽ mouet lecturus legem,

ἐπὶ τῆι ἐν Εὐβοίᾳ στρατιᾶι.) ὅπου γὰρ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων. ἀλλὰ πλούταρχος ὁ τούτου ξένος.) αἰτίαν ἔχων ὁ Δημοσθένης, ὡς αἴτιος τῆς Εὐβοέων ἀποστάσεως. αἰτιωῶτος γὰρ Πλουτάρχου βοήθειαν, ἀντεῖπεν ὁ Δημοσθένης. οἱ δ' Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἧττον βοήθειαν ἀπέστειλαν. ὑποπτεύσαντες οὐκοῦν οἱ Εὐβοεῖς ὅτι καταδουλώσει τὴν νῆσον βεβοηθηκέναι, καὶ οὐ διὰ τὴν ἐξαρχῆς φιλίαν, ἀπέστησαν. διὰ Πλουτάρχου γοῦν.) ταύτην φησὶν ἔλαβον τὴν ὑποψίαν, ὦ Δημοσθένες, διὰ τὸ σὲ κωλύειν βοηθεῖν. ὁ δὲ Δημοσθένης ὅτι πλούταρχός ἐστιν ὁ ἀποστήσας τὴν νῆσον, καὶ δῆλον ἔκτε τὸ τοὺς ὑμετέρους στρατιώτας αὐτὸν ὡδοδοῦναι τοῖς μισθοφόροις τοῖς ἑαυτοῦ πρὸς τὸ ἐπίσχειν τὸ μισθόν. οὐκοῦν εἰ πλούταρχος ἀπέστησε, φίλος δὲ μειδίας Πλουτάρχου, μειδίας ἄρα αἴτιος τῆς ἀποστάσεως. καὶ τελευτῶν βοηθεῖν με λαχόντος.) πάσπερ τὸ ἔγκλημα ἐφ' ᾧ αὐτὸς κατηγορεῖ μειδίας· ἵνα μὴ αὐτὸς ἀναμιμνήσκει καθ' ἑαυτὸν δοκῇ. οὐκ ὢν οὔτε τῶν ἐρημοτάτων.) ὑπὸ ταῦτα πάλιν φοβεῖ τοὺς Ἀθηναίους. μόνος γὰρ Δημοσθένους ἐστί, τὸ διὰ τῶν ἐναντίων αὔξειν τὸ ἀποδιδάσκόμενον· καὶ ἐν μικροῦ μὲν ἱκέτευε, νυνὶ δὲ φοβεῖ. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ Διονύσιος αὐτὸν Ποικίλον ἐπάλεσεν, ὅτι εἰς πολλὰ ἐναντία μορφοῖ τὸν λόγον, νυνὶ μὲν ἱκετεύων, νυνὶ δὲ οἰκτίζόμενος, μετ' ὀλίγον δὲ θορυβῶν, αὖθις φοβῶν, ὃ δὴ καὶ νυνὶ πεποίηκε. φοβεῖ γὰρ τοὺς Ἀθηναίους ὑπὲρ τῶν μελλόντων. εἰ γὰρ ἐγὼ καὶ τοὺς φίλους ἔχειν δοκῶν καὶ μὴ ὢν παντάπασιν ἔρημος οὐ δύναμαι δίκην λαβεῖν· τί πείσεσθε ὑμεῖς οἱ ἄπειροι καὶ ἔρημοι, οὐ μέτεστι τοῦ ἴσου.) τοῖς πολλοῖς πρὸς τοὺς πλουσίους. πρὸς δήλως δὲ ἐνταῦθα, μετάστασιν δὲ πολιτείας καὶ ὀλιγαρχίαν αἰνίττεται. εἰ γὰρ τοῦ ἴσου οὐ μέτεστι τοῖς πένησι πρὸς τοὺς πλουσίους· τί ἄλλο, ἢ τὰ τῆς δημοκρατίας οἴχεται; ἀλλὰ καὶ χρόνοι τούτοις τὸ τὴν δίκην ὑποσχεῖν.) ὥσπερ αὐτοπάθειαν λύει. ὅτι κἂν ὑβρίσωσι τις ἡμᾶς δύθις κατηγορήσομεν καὶ δίκην ληψόμεθα. ὁ δὲ φησιν, ὅτι ἀναβολὰς καὶ ὑπερθέσεις εὑρίσκουσιν, ὡς ἂν στενήθεια γένηται τῶν ἀδικημάτος. λέγει δὲ τοῦτο, διὰ τὴν ἐξούλλιν. ἐπειδὴ ἐν νέας ἡλικίας ἔχων τὴν δίκην, οὐδέπω εἰσεληλύθει. καὶ τὰ δικήματα ἐώλα τὰ τούτων ὡς ὑμᾶς.) ξοπικῆι λέξει ἐχρήσατο ἀπὸ τῶν ποτηρίων ἃ χλιαρὰ γίνεται διὰ τὸ χρονίζειν. πρόσφατος κρίνεται.) ἕτερον δι' ἑτέρου καταδυάζει. δοκεῖ μὲν γὰρ, ἁπλῶς περὶ πλουσίων λέγειν καὶ πενήτων. τὸ δὲ ἀληθὲς, δείκνυσιν ὅτι εἰ ἔστι πλουσίοις ἔθος πρόσφατος φέρειν τοὺς ἀδικήσαντας· δηλονότι καὶ μειδίας ἦκεν αὖ με τὸ φόνου τότε ἐν πανδημοτικῷ. νυνὶ δὲ τὸ συνειδέναι μηδὲν, ὤκνησε τὴν κατηγορίαν. τὸ δὲ πρόσφατον, ἔστι μὲν ξοπικόν· κέχρηται δὲ αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατ' Ἀριστογείτονος. καὶ μάρτυρές εἰσιν ἕτοιμοι.) πάλιν ὑπομιμνήσκει τὸν μάρτυρον, μέλλων ἀναγινώσκειν τὸν νόμον, καὶ αὐτὸς κατηγορεῖ τοῦ μειδίου ταῦτα, ἅπερ αὐτὸς πεποίηκεν, ὅτι μάρτυρας ἔχων παρεσκευασμένους.

πάντες καθ' ἡμῶν δύνανται.) εἰ πάντες καθ' ἡμῶν εἰσί, πρόδηλον ὅτι νυνὶ ἐμοὶ μαρτυροῦντες, οὐκ ἂν ἠθέλησαν μαρτυρεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἀλήθειαν λύειν κάζοντες.

ἐμοὶ δ' οὐδὲ ταληθῆ μαρτυρεῖν.) φαίνονται δὲ τὸν μάρτυρον δημοσθένους οἱ μὲν εἰπόντες· οἱ δ' ἀρνησάμενοι τὴν μαρτυρίαν. καὶ τοῦτο κατὰ τέχνην τοῦ ῥήτορος. ἵνα μὲν γὰρ μὴ δόξῃ διεφθαρκέναι τινὰς ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀντιμύθων πεποίηκεν. ἵνα δὲ μᾶλλον προσθήκην τοῖς καταμαρτυρήσασι, μέμφεται τοῖς ἀρνησαμένοις τὴν μαρτυρίαν, ὅτι διὰ τὸν φόβον τοῦ πλουσίων, οὐκ ἠθέλησαν οὐδὲ ταληθῆ μαρτυρῆσαι.

ταῦτα μὲν οὖν ὑπέμνησε πάλιν τὸ πάθος, καὶ ὠκτίσατο, μέλλων ἀναγινώσκειν τὸν νόμον.

ἵνα

ἵνα δι' τούτων δυσωπήσῃ τοὺς ἀκούοντας παιθῶν τῷ A
νόμῳ. οὗτος οἶνον οὗτός ἐστιν ἀσεβής.) αἰ ἀγνοεῖς τὸν νό-
μον, οὐκ ἔστι μοι ἐπεσημήνατο δι' αὐτὸ, νομίζων αὐτάρκη
τὰ πεφηνότα. μεταβαίνει ἐφ' ἕτερον μέρος τὸ δι' τῶ
φόνου. βούλεται γὰρ καὶ αὐτὸν τὸν μὴ δίκαιον μάρτυρα παρα-
σχέσθαι τῶ μηδὲν αὐτὸν πεπραχέναι τοιοῦτον, οἷον ἐγκαλοῦ-
σι. καὶ διὰ τοῦτο βίαιον καλοῦσι τὸν ῥήτορα. οὐχ ὅτι βιαίως
ἐνθυμεῖται· ἀλλ' ὅτι τοῖς ἐχθροῖς αἰσχρῶς συναγωνίζε-
ται τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις. ἢ γὰρ ἀληθὲς ἢ ψεῦδος.) ὁμοῦ πᾶ-
σαν αὐτοῦ κακίαν κατηγόρησε, ὅτι δύσχρηις, ὅτι ἄπιστος, ὅτι
δύστροπος. εἰ ἄρα μοί με εἰσπέμπεια.) ὡς μεταλήψεως
μάρτυρα ποιεῖ τὸν ἐχθρόν. οὐ γὰρ ὧν πεπίπκεν,
ἀλλ' ὧν οὐκ ἐκώλυσεν δείκνυσιν αὐτὸν ἀφέμβυον καὶ
παρ' ἐκείνου. ἔστι δὲ πλεῖον τοῖς δι' τῶ στεφάνῳ. οἷον,
ἔστι οὗ τοῦ σὺ παρὸν τηλικαύτῃ πράξιν. καὶ γὰρ ἐκεῖ
συλλογίζεται ὧν αἰχίνης οὐκ ἐποίησεν. εἰσπέμπεια δ' ἐ-
λέγετο θυσία, μέλλουσης εἰσιέναι τῆς βουλῆς εἰς τὸ ἐκυ- B
λεύτερον, ὥστε καὶ γνώμην ἀπαντῆσαι τῷ πράγματον
τῶν σπένδων. καὶ ταύτῃ ἐκάλουν εἰσπέμπεια. εἰ ἄρα ὁ ἀρ-
χιθεωρεῖται.) δοκεῖ μοι ταῦτα ὡς καὶ μειδίου λέγων.
τὸ ἢ ἀληθὲς, μάρτυρας ποιεῖται τοὺς θεοὺς, τὸ μηδὲν πε-
πραχέναι τοιοῦτον. πῶς γὰρ ἂν προσεδέξατο τὴν θυσίαν ὁ
ζεὺς ὁ βουλαῖος, ὁ ζεὺς ὁ νέμιος, εἰ τοιούτος ἦν δημοσθένης.
ἀρχιθεωρεῖται λέγει, ἀρχοντα θεωρῶν. θεωροὶ δ' ἦσαν,
οἱ τὰς θυσίας τοῖς ἔξω θεοῖς ἀποφέροντες.

εἰσιὼν δὲ τὰ σεμναῖς θυσίαις ἱεροποιὸν αἱρεθέντα.) μέλ-
λων ἔπι πίστις αὐτὴ τὸ καθαρὸν εἶ τὰ βίτορα. ὡς δι' τὸ
ἔοικε τελούσαις φυλάξαι τὰ καίρια. πάλαι φησὶν ἀθύτα
τὰ σεμναῖς θεαῖς. εἰ δ' ἕτεροι μὴ πιθανοὶ τῶν φόνων αὐ-
τῶν ἂν ἠνέγκαντο τὰ θυσίαι; ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξ ἀρείου πάγου
βουλὴ εἵλετό με ἱεροποιὸν, ἥτις μάλιστα τὰς φονικὰς δί-
κας ἀκριβῶς δικάζειν πεπίστευται. καὶ οὐκ εἶπεν ὅτι ἔλα-
χον ἱεροποιὸς, ἀλλ' ᾑρέθην· ἵνα μὴ τῆς τύχης ἀλλὰ γνώ-
μης φανῇ τὸ ἔργον. ἱεροποιὸν δ' καλοῦσι, τὸν ἐποπτεύοντα C
τοὺς μάντεις ὅ, τι θύουσι μή τι κακουργοῦσιν ἐν ταῖς
θυσίαις. ἔπειτον δ' αὐτὸν εἰπὼν τὸ ἀξίωμα αὐτὸ δηλοῖ. διὸ
καὶ ἔκρυψε τὴν ἄλλων τὰς προσηγορίας. ἓξ δ' ἴσως ὑ-
πίστησεν, ἐπεὶ καὶ ἓξ δοκοῦσιν εἶναι θεαί. ἢ δὲ ἐξ ἀρείου
πάγου βουλὴ, ἥτις ἱεροποιὸν ᾑρεῖτο, ἢ τὰ τῶν δυμνίδων ἐπὶ
ξαπλοῦν ἦν τὸ ἱερὸν πλησίον ἵδρυτο τῆς βουλῆς. καὶ οἱ
μὲν φασιν ὅπου δὴ τὸν ὀρέστου ἐκεῖ καθίδρυθη. βέλτιον δ'
λέγειν ὅπου δὴ τὰ φονικά. ἐπειδὴ γὰρ ἐν ἀρείῳ πάγῳ, τὰς δ'
φονέων ἐδίκαζοντο ἐκεῖ καθίδρυθησαν· ἵν' εἴτι ἔλαθάνειν
μέλλοι τῇ βουλῇ, οὕτω συναγωνίζονται πρὸς
τὸν ἔλεγχον ἐγγὺς ἐφεστῶσαι. ἐπειδὴ τοίνυν δ' τοῦτο τὸ σφάλ-
μα.) ἐπανῆλθεν ὅθεν τῶν ἐξ ἀρχῆς ἀκολουθίαν. τὸ γὰρ κδ'
τὸν νόμον, μέσης τῆς ἐκκλησίας παρεμβολὴ, ληφθεῖσα δι' τὸ χρή-
σιμον. δι' ἐμοῦ δ' ἀρίσταρχον.) δι' τίνα ἐχθραν τὴν πρὸς
ἐμὲ προφάσει τιμῆς. καὶ ἵνα μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν αἰτίαν
ἀπόσηται, τὸν ἀρίσταρχον εἶπεν· ἵνα ἢ κἀκεῖνον ἐξέλῃται,
τὸ εὐκοφαίτει προσέθηκεν.

καὶ δ' αὐτόχειρα ἔχοντες.) ἀκουε τις μὴ αὐτόχειρ φανε-
ρὸς ἔδειξεν. ἵνα ἢ μὴ δόξῃ κατὰ φίλου λέγειν, τοῖς ἐχθροῖς τὰς
λόγους προέθηκε.

μέλλετε, καὶ ζητεῖτε, καὶ τετύφωσθε.) πολλὴν δύσχρειαν
καὶ ἀλογίαν αὐτοῦ κατηγόρησε. προῖδον μὲν οὖν, ὅτι ὡς
ἐφ' ὁμολογημένοις παρόξυνε τὴν βουλήν· καὶ τὰ τοιαῦτα
κατηγόρει τοῦ σεμνοτάτου τοῦ συνεδρίου· τοῦτο πόσης
θρασύτητος; ἐξ οὗ συνίησιν, ὅτι πῶς ἂν ἐφείσατο δημοσθένους, ὁ τῆς βουλῆς μὴ φεισάμενος;

vt per hæc placet auditores, quò legi pareant. Iste au tem vsque adeò est impius.) Recitata lege, nihil am plius de ea significauit, si prædicta satis esse ratus. Trahit autem ad alteram partem de cæde. Vult enim ipsum etiam aduersarium testem producere, se nihil commisisse tale, qualia criminentur. Ac propterea violentum vocant hunc oratorem, non ob argumen torum violentiam, sed quòd inimicos congruis satisfragari orationibus.

Siue autem sit verum siue falsum.) Simul omnem eius improbitatem accusat, esse leuem, esse perfidū, esse morosum.

Me quidem passus est pro auspicio.) Per translationem inimicum testem facit. Non enim iis quæ fecit, sed iis quæ omisit, quæ non prohibuit, se ostēdit ab eo quoque esse absolutum. Estque hic locus similis illi ex oratione de Corona: Fierine potest, vt tu, cum adesses, tantam actionem: &c. Nam ibi quoque concludit contra Æschinem, ex iis quæ non fecit.

εἰσπέμπεια.) Hæc sacra fiebant, cum senatus in curiā erat ingressurus, vt ex sententia rerum deliberationes succederent. Hoc igitur sacrificium vocabant εἰσπέμπεια. Passus etiam est summo fungi sacerdotio.) videtur hæc quidem contra Midiam dicere, sed re uera testes deos facit, se tale nihil commisisse. Qui enim accepisset Curialis Iupiter, Iupiter item Nemeæus, sacrificium, si talis fuisset Demosthenes? Esuriens forsasse nō repudiasset

ἀρχιθεωρεῖται.) Summum sacerdotem. θεωροὶ autem vocantur, qui dijs foris sacra offerunt.

Passus est etiam venerandis deabus (id est, Furiis) sacrificium deligi.) Maius etiam hoc argumentum est, parum esse oratorem, & hac de causa videtur ad finem seruasse præstantissima. Quid enim aut? sacrificaui venerandis deabus, quæ verò nomine Furiæ dicuntur: quæ cum inspectrices sint & vltrices, cædium, num accepturæ fuissent sacrificium? Quin & Areopagiticus senatus me sacrificum delegit, cui capitalia iudicia potissimùm sunt credita. Neque, ait, obuenit mihi sorte: sed, delectus sū sacrificus, vt nō fortunæ, sed consilij res esse videatur.

ἱεροποιὸν.) Sic vocant inspectorem aruspicum sacrificantium, ne quam in sacrificiis fraudem cōmittant.

Me tertium.) His verbis autoritatem suam significat, eáque de causa nomina aliorum celat. Tres autē eò fortasse delecti sunt, quòd tres sunt deæ. Senatus autem Areopagiticus sacrificum legebat. Nam ei senatui sacra Eumenidum mandata erant, earúmq; fanum prope illorum curiā fuisse dicitur, ab aliis propter Orestem illic fuisse constitutum. sed rectius est propter causas capitales: quia in Areopago causę capitales tractabantur, vt etsi quid lateret senatum, hæ ad coarguendum facinus adiutrices essent; in procinctu stantes.

Cum igitur ea res.) Redit ad primò institutum ordinem. Lex enim, vtilitatis causa interiecta est.

Propter me Aristarchum.) Ob intercedentē mecum simultatem, per speciem honoris, & vt à se crimen remoueret, Aristarchum nominauit. Vt autem eum crimine liberaret, Calumniabatur, apposuit.

Cū homicidā habeatis.) Quis igitur homicida fuerit, apertè ostendit. Ne autem in amicum dicere videretur, inimico tribuit orationem.

Cūctamini, & quæritatis, & nugas agitis.) Magnæ leuitatis & incogitantię eum accusat: primùm, quòd tanquam re comperta senatū concitarit, & hoc modo castigarit grauissimum concilium. hoc quātę est audacię? quo probat: Eum Demostheni parcere non potuisse, cum senatui non pepercit?

Cum pridie eius diei esset egressus.) Improbos mo A
res & perfidiam eius insectatur, quòd eum, cum quo
pridie collocutus esset, accusare non dubitarit.

Et eius consuetudine vtens vt alius aliquis.) Amē-
tiam Midiæ significat, qui Areopagitas nugas agere,
dicere non sit veritus: atque hic communitatem cæ-
dis conuertere vult in Midiam. Nam si ego, inquit,
propter eius consuetudinem, cædis videor esse con
scius: id crimen in te multo magis conueniet, cui ar-
ctissima cum illo amicitia intercessit. Sequitur ami-
citiæ confirmatio. Multum enim, inquit, semper mi
hi facessit negocij, & vehementer mihi institit Ari-
starchus, priusquam in crimen cædis veniret, me ro
gando, vt cum Midia redirem in gratiam, & ab ac-
cusatione desisterem. Vehementer igitur cædis tu-
morem transfert in Midiam. Nam si amicorum est,
amicorum participes esse delictorum, Midias cū pri
mis cædis est socius. Eius enim vtebatur amicitia, vt
alius quispiam: suum autem nomen tacuit. Qui cum
rebus suis secundis me omnium vehementissimè so
licitarit.) Id quod par erat, differentia soluit. Quid B
igitur, si vtrisque amicus fuit? Nihilominus Demo-
sthenes eius criminis & ipse reus est. At hic ostendit,
magis Midiæ quā suum fuisse amicū. Amicior enim
ei fuit, vt res ipsa, inquit, declarat: & vt vos scitis,
quàm mihi neque mihi obturbauit solum, sed etiam
præ cæteris omnibus. Proinde neminem in vrbe æ-
què amicum habuit Midias. Hic etiam vnà ostendit
Midiam à semetipso esse damnatum. Si enim transa
ctionis fuit cupidus, satis apparet eum metuisse iu-
dicium.

Quòd si quid horum perpetratum esse.) Rem du-
biam facit, dum dubitanter differt, vtrum existimet
eum fecisse, an criminatorum verbis nō credat? Ab
omni parte igitur obscurat famā. Nam si rem ex a-
liis auditam testificari non licet, iste autem ex audi-
to accusat (verbis enim criminatorum credidit) non
oculis spectatorum omnino frigidum est, & inane
crimen. Abstinere de cætero amicitia.) Simul & se-
metipsum defendit, & crimen in Midiam transfert,
Ipse etiam obiectionem soluit: Cur non accusabas
Aristarchum, si ei conscius nō eras? Quia, inquit, eas
pœnas sumpsi, quas decet, amicū sumere. Eius enim
deinceps amicitia abstinui. Midiam autem ostendit
nūc vt inimicum accusare, nunc vt amicum eius vti
consuetudine post rumorem. Affectis iniuria & ini-
micis.) Itaque præter cætera litium etiam amans,
quandoquidem quæ solis inimicis conceduntur, ca
nullo accepto malo egerit. Sin collocutus, sin sub eo
dem tecto versatus est.) Cum Aristarcho post rumo
rem, si nullum ille scelus commisit. Sin cædem fecit
particeps est nefarij sceleris, quoniam eiusdem cum
eo conclauis fuit particeps. Et postridie rursus.) Om
nem ei excusationem adimit. Ne enim dicat: Vixi
cum Aristarcho, priusquàm rumor oriretur: adiecit,
accessisse ad eum, etiam postquam ipse eū accusasset.

Ita sedens.) Demonstratiuo loco vtitur, significans
quemadmodum vos iudices propinqui sedetis, si i-
pse etiam sedit cum Aristarcho. Ostendit igitur eos
vestibus inter se attigisse.

Iniecta dextera.) In illius dexteram nimirum. Pro
inde manum amplexus est, quæ cædem perpetrarat:
per corpus quodammodo cum animo eius se cōiun-
gens. Palàm igitur piaculi fuit particeps. Post hæc
in senatu verba.) Quem pridie homicidij erat crimi-
natus, cum eo postridie familiariter congressus est.

ἐξελήλυθὼς τῇ ἑτέρᾳ. Τὴν δυσρωπίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπι-
σίαν δηλοῖ, ὅτι ᾧ περὶ μιᾶς διελέχθη, τούτου κατηγορεῖν
οὐκ ὤκνει. καὶ χρώμενος ὥσπερ αὖ ἄλλός τις.) τὴν ὑπό-
νοιαν δηλοῖ τῶν μειδίου, εἰ τοῖς ἀρεοπαγίταις ἔλεγε πιθά-
νως ἂν. καὶ ἐνταῦθα ἃ βούλεται ἐξέφαι τὴν κοινωνίαν τοῦ
φόνου ὅτι τὸν μειδίαν. εἰ γὰρ ἐγὼ δι' ἃ τὸ συνεῖναι αὐτῷ, νῦν
μίζομαι συνειδέναι τοῦ φόνου· πολλῷ πλέον αὖ ἔχοις αὐ-
τὸς τὴν αἰτίαν, ὁ πλείστῳ περὶς αὐτὸν ἑταιρίαν ἀπτα-
σάμενος, εἶτα καταισθὴ τῆς φιλίας. πολλὰ γάρ φησιν ἀεί
μοι παρεῖχε πράγματα. καὶ λιὼ ὀχλεῖ σφοδρῶς ὁ ἀρίσταρ-
χος, πρὶν ἐμπεσεῖν εἰς τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου, δεόμενός μου
διαλύσασθαι περὶς αὐτὸν, & ἀποσῆναι τῆς μειδίου κα-
τηγορίας. βαθέως οὖν μεθίεσθαι τὴν φήμην ὅτι τὸν μει-
δίαν. εἰ γὰρ φίλων ὄντι τὸ κοινωνεῖν τοῖς τῶν φίλων ἁμάρτη-
μασιν, οὐδεὶς ἧττον μειδίας μετέχει τοῦ φόνου. ἐχρῆτο γὰρ
αὐτῷ περὶς φιλίαν ὥσπερ αὖ ἄλλός τις. καὶ ἀπεσιώπησε
τὸ καθ' ἑαυτὸν ὄνομα. καίτοι δυτύχει πλεῖστα παρεχηκό-
τος.) τὸ ἀξιοῦν διαφορᾶς ἔλυσε. τί οὖν, εἰ ἀμφοτέροις φί-
λος ἦν; οὐδὲν ἧττον καὶ αὐτὸς, ὦ δημόσθενες, ὑπεύθυνος
εἶ τῶν ἐγκλημάτων. ὁ δή, δείκνυσιν ὅτι μᾶλλον ἦν φίλος μει-
δίου, ὡς ἴσμεν & αὐτοί, ἢ δημοσθένους. φιλικῶς γὰρ φαίνεται
περὶς αὐτὸν διακείμενος μᾶλλον, ἢ περὶς ἐμέ. καίτοι οὐ μό-
νον παρέχε μοι πράγματα, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν πάντας τοὺς
ἄλλους. οὐκοῦν οὐδένα τοιοῦτον φίλον εἶχε μειδίας κατ' ἐ
πόλιν. εἰ ταυτῷ δὲ συναποδείκνυσιν, ὅτι καὶ κατέγνω ἑαυ-
τοῦ μειδίας. εἰ γὰρ ἠξίου διαλύεσθαι· περόδηλον ὅτι ἐδεδοί-
κει τὴν κρίσιν.

εἰ μὲν οὖν ἐπράσθαί τι τούτων.) ἀμφίβολον τὸ πρᾶγ-
μα καθίστησιν, ὅταν ὡς ἀπορῶν λέγῃ, πότερον ἐνόμιζε
αὐτὸν δεδρακέναι, ἢ οὐ πεπιστευκὼς τοῖς τῶν αἰτιασαμένων
λόγοις. παντελῶς οὖν ἠμαύρωσε τὴν φήμην. εἰ γὰρ ἀ-
κολὺν μὲν τυρεῖν οὐκ ἔζεσεν, ὅστις δ' ἂν ἀκοῆς κατηγορεῖ) τοῖς
γὰρ λοιποῖς τῶν αἰτιωμένων ἀπίστευσεν, οὐ τῇ ὄψει τῶν θεα-
σαμένων) οὐκοῦν παντάπασιν, ἑαλωκὸς τὸ ἐγκλημα.

C κἂν μηκέτι τῆς λοιπῆς φιλίας.) ὁμοῦ καὶ ἀπελογήσατο ὑπὲρ
αὐτοῦ, καὶ τῶν μειδίαν τὸ ἐγκλημα περιέξεφυγεν. αὐτὸς μὲν
γὰρ τὸ αἰτιατὸν ἔλυσε. διὰ τί γὰρ οὐ κατηγόρεις τοῦ ἀριστάρ
χου, εἴπερ μὴ συνῄδεις; ὁ δ' φησὶν, ὅτι τῶν ἀρμόττουσαν
φίλῳ δίκην ἔλαβον. ἀπέστω γὰρ αὐτοῦ τῆς λοιπῆς φιλίας.
τὸν δὲ μειδίαν δείκνυσι, νῦν μὲν ὡς ἐχθρῷ καθηρεθημέ-
νον, νῦν δ' ὡς φίλῳ συνόντα μὴ τῶν φήμην.

τοῖς πεπονθόσι καὶ τοῖς ἐχθροῖς.) οὐκοῦν περὶς τοῖς ἄλ-
λοις, καὶ φιλοπράγμων, ὅτι ἃ μόνοις τοῖς ἠδικημένοις ἐξε-
στι, ταῦτα μηδὲν πεπονθὼς ἔπραττεν.

εἰ δ' λαλῶν μὲν καὶ ὁμωρόφιος.) ἀριστάρχῳ μὴ τὴν φή-
μην· οὐδὲν ἐκείνῳ πέπραχθαι δεινόν. εἰ δ' ἔφρακε δὲ τὸν φό-
νον κοινωνεῖ τῇ μύσει, ἐπισθήπερ αὐτῷ καὶ τῆς σκηνῆς τῆς
αὐτῆς ἐκοινώσησε.

τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν.) πᾶσαν αὐτὸ παρείλεγε περάσα-
σιν. ἵνα δὲ μὴ εἴπῃ συκλῶν ἀριστάρχῳ πρὶν ἢ ἀκοῦσαι τὴν
φήμην· περσέθηκεν, ὅτι πῶς; εἰ καὶ μὴ τῶν κατηγορίαν, ἦν
αὐτὸς κατηγόρησας; οὐ τοσοῦτον καθιζόμενος.) δεικτικῷ τύ-
πῳ κέχρηται, σημαίνων ὅτι ὥσπερ ὑμεῖς οἱ δικασταὶ πλη
σίον ἀλλήλων καθέζεσθε, οὕτω κἀκεῖνος συνεκαθέζετο
ἀριστάρχῳ. δείκνυσιν οὖν ὅτι τῶν ἐδῆλα τῇ ἑαυτῇ συνῆ-
πτε. τῶν δεξιὰν ἐμβαλών.) εἰς τὸ ἐκείνου δηλονότι,
ὥστε τῶν χεῖρα ἁπτάζεσθαι τῶν ἐργασαμένων τὸν φόνον·

ξόπον τινὰ διὰ τοῦ σώματος, τῇ ψυχῇ συναπτόμενος. οὐκοῦν ἀτιμως ἐκοινώνησε τοῦ μιάσματος.

μετὰ τοιὰ ἐν τῇ βουλῇ τούτοις λόγοις.) ὃν ἦθες ὡς ἀνδροφόνον πάσασθαι τούτῳ τῇ ὑστεραίᾳ συκλῶ.

καὶ

κὴ οὐδὲν ἐφεύρητζεν ὕβρεως ἕνεκεν. πάντα ἀθρόως κατηγόρησεν, ἀναισχυντίαν, ὕβριν, ἀπιστίαν, ἀσέβειαν.

A

ἠξίου δ' καὶ περὶ ἐμέ.) τὰ πολὺ διεστῶτα τοῖς χρόνοις συνῆψεν ἵνα κὴ τὰ ἕτερα πιθανὰ παρασκήνη. ὥστε καλεῖ γάρ φησι τ' ἀρίσταρχον, ὡς τε δι' αὐτὸν περὶ ἐμὲ διαλύσασθαι. τοῦτο δ' μειδίας μὲν ἐποίησεν ἴσως πρὶν ἢ γενέσθαι τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου. συνάγει δ' ὁ δημοσθένης τ' χρόνον ὅτι καὶ μετὰ τὸν φθόνον ἵνα ποιήσῃ πιθανὸν ὅτι κὴ συνῆλθε καὶ ὡμίλει, καὶ ὅτι κοινωνεῖ τοῦ μύσους ἢ οὐδὲν ἀρίσταρχος πέπραχεν δεινὸν, εἰ καὶ μειδίας καθαρός.

καὶ τούτων τοὺς παρόντας ὑμῖν καλῶ μάρτυρας.) οὗτοι μόνον περὶ διαλύσεων μειδίου δ' ἀρίσταρχου μαρτυρήσουσιν. ὅμως δ' ὁ ῥήτωρ, ἐᾷ τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἕτερον συναρπάζει. καί τοι πῶς οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι.) τὸν ἐχθρὸν αὐτὸν δείκνυσι φανερῶς ἀπολύοντα τοῦ φόνου, τῷ πάλιν λέγειν μηδὲν εἰρηκέναι τοιοῦτον. οὐκοῦν διὰ τῆς ὕστερον ἀρνήσεως, αἱρεῖ ἐπὶ τὰ φθάσαντα. οὐδὲ ὁμοίως ἑκάτερον ἐποίησεν. ὅτε μὲν κατηγόρει, λόγοις ἐχρῆτο ψιλοῖς· ὅτε δ' ἠρνεῖτο, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπώμνυτο. πιστότεροι δ' οἱ ὅρκοι, τ' ἁπλῶς λεγομένων.

B

τούτου δ' ὁμοφύριον γίγνεσθαι) ἀφ' ὧν ἐδόα καθαρὸν εἶ) τὸν ἀδελφὸν. οὐ γὰρ ἂν ἑκὼν ἐμολύνετο.

καὶ περιδῶ τοῖς ὑμετέροις.) ἵν' περιδόντες ὑμεῖς, τὴν ὑμῶν αὐτῶν ἀσφάλειαν περιδῶσθε.

αὖθ' ἑπεξίω.) ἐπανήγαγε δὴ τοὺς ἐξ ἀρχῆς αἰτίας τ' λόγου, διατοῦτα καταισχύνει τοὺς αἰτίαν κατ' ἐμοῦ. ἤδη γάρ με βουλόμενον ἐπεξελθεῖν οἷς ὑβρίσθην. δεῖ δὲ ἐν ταῖς ἰσχυροτάταις πίστεσι, καταλύειν τὰ κεφάλαια.

φόνου δ' ἂν εἰκότως ἐμαυτῷ λαχεῖν.) τοῦτο πάλιν πρόδηλον, τῷ ἐν τοῖς περὶ μίσεις εἴπερ ὑβρισθέντα μηδεμιᾶς δίκης τυχεῖν, ἔστι τις συμφορά.

κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.) ὅπου ἐθαύμασαν τινες τ' μειδίαν καὶ περὶ τῆς κατηγορίας κὴ μετὰ τοὺς κατηγορίαν, εἰσένεγκε πάλιν ἀρίσταρχον. τίς οὖν ἡ ἀφορμή.) κὴ ἐκ τούτων ἔδειξε, ὅτι τίνων οἱ μάρτυρες αὐτῷ μεμαρτυρήκασιν· ὅπου ὁμοῦ καὶ κατηγόρει τοῦ ἀρισταρχου, κὴ περὶ ἐμὲ ἠξίου διαλύειν. τοῦτο δὲ ὅτι μετὰ τοὺς κατηγορίαν.

C

τοῦτο μὲν τοι τοιοῦτον ἔθος.) πληρώσας τοὺς παρέκβασιν, ἐπιλογίζεται λοιπόν. ἔθος γὰρ αὐτῷ μὴ πρότερον ἐφ' ἕτερον μεταβαίνειν, πρὶν ἢ τὸ πληρωθὲν ἐπιλογίσασθαι.

ὑμῖν δ' τοῖς ἄλλοις παρεισδεῖν.) κοινὸν ἐργάζεται φόβον, τοὺς δικαστὰς ἐπάγων εἰς ἀγανάκτησιν.

ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ὀργιστέον.) πάλιν εἰς τὸ δημόσιον ἀνάγει τὰ πραχθέντα. καὶ κέχρηται τελικῷ κεφαλαίῳ τῷ συμφέροντι. παρεισῆλθε γὰρ ὅτι τοῖς τελικοῖς κεφαλαίοις, οἱ ὄντως πλουτοῦντες πλουσιώτατοι. οἱ ὄντως ἐν χρήματ' ἔχοντες.) καλῶς τὸ μιαρὸν τοῦ ἤθους, προέταξε τ' πλούτου. οἴδε γὰρ ὡς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὁ πλοῦτος, οὐ διαβάλλεται.

ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεσκέμμην.) ὁρᾶ ὅπως καὶ τὸ φορτικὸν διέφυγε. τὸ ἴσως εἰπὼν, καὶ τὸ δεινὸν ἐπηύξησεν. εἰ γὰρ ῥήτωρ ὢν αὐτὸς, οὐ πάντως ἀπωθεῖσθαι δυνατὰ συκοφαντίαν· τί ποιήσουσιν οἱ μὴ ἔχοντες τοῦ τέχνου; ὅπου δείκνυσι ἢ, ὅτι πεπλήρωται τὰ τῆς ἀπολογίας τῆς περὶ τ' φόνου. διεσκέμμην γάρ φησι ψευδῆ λόγον, τουτέστιν, τὸ περὶ τ' φόνου. διεσκέμμην ἢ καὶ συκοφαντίαν. τουτέστι, τοῦ τῆς λειποταξίου. οἱ δὲ πολλοὶ τί ποιήσετε.) δεδήλωκεν ὅτι ὅπερ τὸ δημόσιον πάντα ἀνάγει. δόντα λόγον καὶ ὑποσχόντα) καλεῖσέ τις φησιν εἰς κρίσιν, μὴ διάφυγε τὸ δικαστήριον· ὑπέχε τὰς δίκας.

A Neque periurij sui rationem habuit. Omnibus de rebus confertim eum accusat: impudentiæ, periurij, perfidiæ, impietatis.

Petebat etiam vt per eum.) Quæ temporum interuallis multum disiuncta sunt, coniunxit, vt & cætera probabilia faceret. Rogabat, inquit, Aristarchum & per eum in gratiam redire mecum cupiebat. Fecerat autem id fortassis Aristarchus, priusquam crimen cædis oriretur. Sed contrahit tempora Demosthenes, etiam post cædis rumorem, inquit, vt probabile redderet, cum post etiam & consuetudine eius vsum & collocutum: & aut à piaculo non esse alienũ aut nihil atrox commisisse Aristarchum; si Midias sit purus:

Et harum rerum eos qui adfuerũt, testes vobis cito.) Quanquam de transactione Midiæ per Aristarchum testimonium dicturi sunt, tamen orator omisso altero, alterum arripit.

Nónne autem intolerabile est Athenienses.) Ostendit se ab inimico Midia palàm absolui cædis: & rursus eundem negare, se quicquam tale dixisse. Persecutam igitur negationem, ea quæ præcesserunt, euertit. Neque verò eodem vtrumque modo fecit. Cũ enim accusaret, nudis verbis est vsus: cum negaret, deos etiam adiurauit. Plus autem fidei habetur iuriiurando, quàm simplici orationi.

B

Cum eo sub eodem versari tecto.) Qua re clamabat hominem esse purum. Neque enim vtique vltrò pollui voluit.

Et vestram cõdemnationem deseram.) Si me deseretis, vestram condemnationem deseretis.

Sin fuero persecutus.) Redit ad primam orationis causã, quare in se ea sit molitus. Norat enim, inquit, me iam ius meum esse persecuturum, ob acceptas contumelias. Capita enim firmissimis argumentis concludenda sunt.

Cędis me iurè fuisse accusandum.) Hoc illi simile est, quod positum fuit in exordio: si qua modò calamitas est, affectum contumeliis nullum posse ius adipisci.

C

Voca mihi harum rerum testes.) Vidisse quosdã & ante & post accusationẽ, Midiã ad Aristarchũ ingredientem. Quid igitur addi queat.) Etiam per hęc ostendit, quibus de rebus testes sibi dixerint testimonium: scilicet, eũ simul & accusasse Aristarchũ, & petiisse, vt per eum mecum reconciliaretur. hoc autem factum esse post accusationem.

Is quidem ejusmodi mos est.) Absoluta digressione, iam concludit. Mos enim eius est, non prius trãsire ad aliud, quàm id quod absoluit, concludat.

Vobis autem cæteris negligendũ.) Cõmunem terrorem iniicit, vt iudices ad indignationem commouerit. Sed irasci ęquè omnibus debetis.) Rursus ad rẽ publicam refert ea quæ acta sunt: & summo capite vtitur, vtilitate. Traditũ enim nobis est, summis capitibus perorationes absolui.

Proterui & pecunioſi.) Bene morum improbitatẽ opibus præposuit. Scit enim ipsas per se opes criminis esse expertes.

Ego enim fortasse refutabo.) Vide vt arrogantiã vitarit, dicẽdo, Fortasse, & atrocitatẽ auxerit. Nã si ipse orator cum sit, non prorsus repellere potest calumniam: quid facient artis imperiti? Ostendit autẽ absolutam esse defensionem de crimine cędis. Refutaui enim, inquit, falsam orationem: hoc est, crimẽ cędis. Refutaui item calumniam, hoc est, crimen desertorum ordinum. Vos autem plebeij quid facietis?) Ostendit ad rempublicam se referre omnia.

Ratione reddita, & in iudicio.) Vocat te, inquit, aliquis in ius, ne detrecta iudicium, redde rationem.

Neque enim aliter criminis expers videberis. sed di ces, sine causa accusor. calumniator ē agit accusator? sine de eo ferri suffragium. Confundit, inquit, ordinē reipublicæ Midias. Antequam se defenderit, accusat priusquam causam dixerit, aliis vult irrogare mulctam, idque insontibus.

Quæ igitur.) Absoluta confirmatione, & confutatione, & egressione, & peroratione egressionis, iam ad perorationem totius orationis accedit. Quanquā autem vtitur exordij sententia, vt ad integrum caput accessurus, statim tamen ad capitum enumerationē vadit, in qua vsurpat figuram comprehensionis, quę ab hoc loco incipit.

Nihil est quod non.) Nam & priuata & publica cōiungit, quę figura comprehensio dicitur.

Sed ob ea quæ ad chorum.) Hic publicum continetur. neque choragum iam nominat, sed tribum. Debent enim in perorationibus maiores esse amplificationes.

Quas autem mihi contumelias fecit.) Ostendit facinus, & ait, eum in omnia fuisse iniurium: in tribū, in leges, in fortunam ciuitatis, in fas diuinū, & in fas totius ciuitatis. ὅσιον enim pertinet partim ad deorū immortalium religionem, partim ad instituta totius ciuitatis, partim ad singulos homines, partim ad defunctos. Nunc autem τὸ ὅσιον, καὶ τὸ σεμνὸν, nō humanū illud dicit, sed diuinum, quod totam celebritatem ludorum intuetur.

Sed vt in ipsa lege.) Cum de his desisse videtur, rursus incipit. Hoc enim proprium est Demosthenis, varias inuenire tractandi vias, vt firmis argumentis sæpius iterandis, fastidium vitet.

Et aduocatos eius.) Paulo post repudiaturus eius aduocatos, iam antea nunc eos perstringit, vt assuefaciat iudices audiendis conuiciis, quę in eos dicentur.

συνεξεταζομένους.) Qui vnà cum eo conspiciuntur, qui eius familiaritate vtuntur.

Sed approbatores etiam facinorum istius.) Laudatores eorum quæ fiunt. Quòd si Athenienses.) Hic incipit qualitatis examē, quod est vniuersale: cuiusmodi sit vita Midię. Qui quidē ex qualitate iā antea est exploratus, cū periuriū, perfidū, crudelē, morosū, & aliis vitiis obnoxium esse Midiā ostēdit. Sed illa qualitas peculiarē habuit examinationem: qualis fuerit Midias in Demosthenem ipsum. Etenim Stratonis negocium, & eius generis omnia ad Demosthenem referuntur. Nunc vniuersalem qualitatem tractat, qualis in vniuersam rempublicā fuerit Midias. Quia enim reus conseruatur vel ob clementiam iudicis, vel ob ipsum negocium quod subiturus est, magnū, consuetudinem excedens, vel propter dignitatem, & grauitatem, vt dignus esse venia videatur, aut ab anteactę vitę æquitatem & moderationem, aut propter obita munera, aut ob ea quæ deinceps esse obiturus expectatur, aut ob patronos, aut etiam ob alia plura: ideo singulatim hæc in peroratione exequitur & omnem ei salutis occasionem præcidit. Ac primū inquirit, qualis in alios fuerit.

Meū infortuniū.) Nam si eum in alios bonū, in nos solos improbum esse constet: ea fuerit manifesta calamitas. Nunc tot sunt cętera.) Grauiter se ferre populi vicem præ se fert, vt malè tractati.

Tu non grauiora quàm quiuis aliorum.) Dum timere videtur, ne Midias elabatur, magis etiam concitat iudices. Quis enim eum venia dignabitur, eo quòd alij non minora perpessi sunt à Midia: ac non potius grauius irascetur, quòd in multos fuerit talis?

A οὐ γὰρ ἄλλως φανείης ἂν ἀναμάρτητος. ἀλλ' ἐρεῖς, μάτην ἐκαλοῦμεν· συκοφάντης ὅστις ὁ κατήγορος; ἆρες τοῦτο γνωσθῆναι τῇ ψήφῳ. συγχεῖ φησὶ τὴν τάξιν τῆς πολιτείας ὁ μειδίας· πρὶν ἀπολογήσασθαι κατηγόρηκεν. πρὶν ἢ δίκας ὑποσχεῖν, ἅπαντεῖν βούλεται. καίτοι τοῦτο τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας.

ὅσα μὲν τοίνυν.) πληρώσας τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν παρέκβασιν καὶ τοὺς ὁπλόγους τῆς παρεκβάσεως, ἐντεῦθεν ὅπου τοὺς ὁπλόγους τοῦ παντὸς λόγου κεχώρηκε. καὶ κέχρηται μὲν θερμιακῇ ἐννοίᾳ, ἅτε δὴ μέλλων εἰς ὁλόκληρον κεφάλαιον ἐμβάλλειν. χωρεῖ δὲ δύο τοῦτο τὴν ἀνακεφαλαίωσιν, ἐν ᾗ ἀναλαμβάνει τὸ κῦ σύλληψιν. ἀρχὴ δὲ ἐκεῖθεν· οὐκ ἔστιν ἐφ' ὅτῳ. σωαγωγὴν γὰρ ποιεῖται τοῦ τε ἰδίων καὶ τῶν κοινῶν· ὅπερ ὅτι κῦ σύλληψιν εἶδος. ἀλλ' ὅπου μὲν τοῖς εἰς τὸν χορόν.) ἐν τούτῳ τὸ δημόσιον, καὶ οὐκέτι λέγει τὸν χορηγὸν, ἀλλὰ τὴν φυλήν. δεῖ γὰρ ὡς ἐν ὁπλόγοις μείζους εἶναι τὰς αὐξήσεις. ὅπου δ' οἷς ἐμὲ ὕβρισεν.) ἐνδείκνυται τὸ ἀδίκημα καὶ φησιν, ὅτι πάντα ἠδίκησε, τὴν φυλὴν, τοὺς νόμους, τὴν τύχην τῆς πόλεως, τὸ δαιμόνιον τοῦ ὁσίας, καὶ αὐτὴν τὴν ὁσίαν τοῦ ἐφ' ὁλοκλήρου πόλεως. τὸ γὰρ ὅσιον τέμνηται, τὸ μὲν τι εἰς τὸ δυσεβὲς, ὅπερ ὅτι περὶ θεούς. τὸ δὲ, εἰς τὸ ὅσιον τὸ δημόσιον, τουτέστιν, εἰς ὁλόκληρον τὴν πόλιν· τὸ δὲ, εἰς ἕκαστον τῶν αἰθρώπων· τὸ δὲ, εἰς τοὺς τελευτήσαντας. νυνὶ δὲ τὸ ὅσιον καὶ σεμνὸν. οὐ τὸ αἰθρώπινόν φησιν, ἀλλὰ τὸ θεῖον, τὸ ἐφορῶν τοῦ πανήγυρεων. ἀλλ' ὡς ἐν αὐτῷ τῷ νόμῳ.) δοκῶν πεπαῦθαι τούτων, πάλιν ἄρχεται. τοῦτο γὰρ ἴδιον δημοσθένους, τὸ πολλὰς εὑρίσκειν μεθόδους, ὡς τὰ ἰσχνὰ λέγοντα φεύγειν τὸ θερσκορές. καὶ τοὺς συνεξεταζομένους.) μέλλων μετ' ὀλίγον ἐκβάλλειν αὐτοῦ τοὺς συνηγόρους, ἐντεῦθεν ἤδη θεραπεύει, συνεθίζων τοὺς δικαστὰς ταῖς κατ' αὐτοῦ βλασφημίαις. συνεξεταζομένους γὰρ, τοὺς ἅμα αὐτῷ φαινομένους, καὶ συνδιατρίβοντας. ἀλλὰ καὶ δοκιμαστάς.) ἐπαινέτας καὶ κρίνοντας εἶναι καλὰ τὰ γινόμενα. εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ἐντεῦθέν ἐστιν, ἡ τῆς ποιότητος ἐξέτασις. ἥτις ἐστὶ καθόλου, ποταπὸς θεὸς τοὺς ἄλλους βίος τε μειδίου. θεωρεῖσθαι μὲν ἤδη ἐκ τῆς ποιότητος, ἐν οἷς ὀμόρκον, ἄπιστον, ὠμὸν, δύστροπον, καὶ τὰ τοιαῦτα, τὴν μειδίαν ἀπέδειξεν. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἡ ποιότης, ἰδίαν εἶχεν ἐξέτασιν, ποταπὸς γέγονε μειδίας θεὸς αὐτὸν δημοσθένη. καὶ γὰρ τὰ θεὸς τὸν στράτωνα καὶ πάντα ταῦτα, εἰς δημοσθένη εἶχε τὴν ἀναφοράν. νυνὶ δὲ τὴν καθολικὴν εἰσάγει ποιότητα, ποταπὸς θεὸς πᾶσαν γεγένηται τὴν πόλιν μειδίας. ἐπειδὴ γὰρ σώζεταί τις ἢ δι' ἔλεον τοῦ δικαστῶν, ἢ δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὃ μέλλει ὑφίστασθαι, μέγα ὄν. καὶ ὑπερβάλλον τὴν συνήθειαν· ἢ δι' ἀξίωμα καὶ σεμνότητα. ὥστε δοκεῖν ἀξίους εἶναι· ἢ δι' ὑπόσχεσιν καὶ μεγαλοπρέπειαν, ἵν' ἐπιδείξασθαι θεὸς τὸν ἄλλον βίον· ἢ δι' ἀλλεπαλλήλους φθόνων· ἢ δι' ἃ θεὸς δοκᾶσι λειτουργήσειν· ἢ δι' ἃ τοῖς σωτῆρσιν ἢ καὶ δι' ἄλλα πλείω. διὰ τοῦτο καθέκαστον ἐν τοῖς ὁπλόγοις ἐπεξέρχεται, πᾶσαν αὐτοῦ στενοπρίας ἀφορμὴν θεωκόπων. θεῶτον οὖν ἐξετάζει ποταπὸς θεὸς τοὺς ἄλλους. ἀτύχημά ἐστιν ἐμαυτοῦ.) ὅταν γὰρ θεὸς τοὺς ἄλλους χρηστὸς, φαῦλος ἦ θεὸς ἡμᾶς μόνους φανῇ· δυσυχία σαφὴς τὸ γιγνόμενον. νυνὶ δὲ τοσαῦτ' ἔστι τἄλλα.) ἀγανακτεῖν γὰρ τῷ δήμου θεραπευθέντα, ὡς δεινὰ πεπονθότος. οὐ μὴ δεινότερα τῶν ἄλλων.) ἐν οἷς δοκεῖ φοβεῖσθαι μὴ διαφύγῃ· ἐν τούτοις μᾶλλον παροξύνει τοὺς δικαστάς. πῶς γὰρ αὐτὸν ἀξιώσεις συγγνώμης, διότι μικρὰ πεπόνθασιν οἱ ἄλλοι ὑπὸ μειδίου, ἀλλ' οὐ μᾶλλον ὀργισθήσεσθε, διότι κῦ πολλῶν γέγονε τοιοῦτος;

τότ'

τότ' ἐμὸν καὶ τὸ τούτου προσεδέν.) μέζον ἐλάμβανον A
ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὕδατος οἱ ῥήτορες· οὗ πεπαυμένου ἐν
τῷ ῥεῖν, ἐπαύοντο λέγοντες. ἴσως ἵνα μὴ φλυαρῶσιν, ἀλλὰ
τῷ ἀναγκαίων ἔχονται μόνων. λέγω οὖν, ὅτι τῷ λείποντι
μου ὕδατι, πολὺ δὲ τῷ λέγειν ἀπάλωται, εἰ προσεδίη
αὖθις πᾶν τὸ μέζον τότ' ἐμοὶ δοθὲν καὶ ὃ δίδοῖ τῷ μι-
δίᾳ· οὐκ ἂν ἐξαρκέσειε δήπουθεν μοι πάντα αὐτῷ τὰ
πλημμελήματα. ὡς ἐμαυτῷ γέγραμμαι.) σωίηθες τὸ
πρᾶον δημοσθένει, ὅταν πλῆθος ἐνδείξασθαι βούλῃ. ὡς
γὰρ μὴ δεινάμενος ἕκαστα μνημονεύειν, ἐν γραμματείου
τινὶ ἀπέμνησιν ποιεῖται. ἔχει γὰρ ἐν ὑπομνήμασι σωτό-
μως αὐτῷ τὰ ἀδικήματα. ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἶπεν, ὅτι συνέ-
λεξεν ἀφ' ὧν ὑμῖν ἀναγινώσκων ἐρῶ πανταδαπὰ κακουρ-
γήματα. καὶ ὕβρεις πολλάς.) τινὶ γὰρ ἐξ ἀρείου πάγου
βουλῇ ὕβρισεν εἰπών, μέλλετε καὶ τετύφωσθε. καὶ πρὸς
τοὺς οἰκείους κακουργήματα.) κακουργήματα λέγει, τὰ κῆ
κρατῖνον τὸ συμπαραχθον. τοὺς γὰρ συναρχοῦντας, ὥσπερ οἰ-
κείους νενομίκαμεν. μικρὸν γὰρ ὕστερον ἐρεῖ ὡς ἱππαρχος
ὤν, πολλὰς κῆ τῷ ἱππέων ἐποιεῖτο διαβολὰς συνὼν αὐ- B
τοῖς. καὶ τόπος οὐδεὶς ὅστις.) τόπον νῦν λέγει, οὐ κεραμει-
κὸν, οὐδὲ ἀγορᾶν, ἀλλὰ κῆ τοὺς διαλεκτικούς, τὸ ἐπιχείρη-
μα. οὐδὲν γάρ φησιν ἐπιχείρημα, οὐδὲ ἀφορμή τις ἀδικί-
ας ἔστιν, ἡ κακίας εἶδος, ὃ ἔθος ἐστὶ προσαλέλοιπε.

τὸν ἀεὶ προσύχοντα αὐτῷ.) ἵνα μὴ ὡς ἀμυνόμενον τὸν
ἠδικηκότα ποιῇ, ἀλλὰ τὸν ἁπανταχοῦ τὰ ἁπλῶς βλάπτῃ.

καὶ προσαλέλοιφ' ἕτερα.) ἵνα μὴ δόξῃ ὡς φιλο προφύ-
μων ἅπαντα προπερᾴζεσθαι ἀκριβῶς, δείκνυσι πολλὰ
προσαλιπών. οὐδὲν ἄξιον θανάτου.) οἷον ἄξιον* γεροῦν, κῆ
τιμῆς τοσαύτης, ὡς θανάτου τυχεῖν.

ἀλλ' εἰ μὴ καὶ φυλῇ ὅλῃ, κῆ βουλῇ, κῆ ἔθνος.) διὰ τὸ
χόρον καὶ τὸ βουλὴν τὴν ἀρειοπαγιτικήν. εἶπε γὰρ τετύφω-
σθε, ὑβρίζων αὐτήν. ἔθνος γὰρ οἶδε τὸ τάγμα ἐμφαίνει τὸ ἱπ-
πέων. ἴσως γὰρ φοβούμενος μὴ ὡς ἱππάρχῳ βοηθήσουσι
προστάντες οἱ ἱππεῖς, συγχεῦαι τούτοις αὐτὸν πειρᾶ-
ται. ἅπερ γὰρ ἐν τῷ γραμματείῳ ἀνέγνω, ταῦτα πάλιν κῆ
χιτλιασμὸν λέγει καὶ ἀναμιμνήσκει. πρὸς γὰρ συστα-
τευομένων ἱππέων.) βούλεται τοὺς συνηγόρους αὐτοῦ πα
ρελέσθαι. κῆ ἐπεὶ δὲ δέδοικε τὸ τάγμα τῷ ἱππέων, μὴ ὡς
ἱππάρχῳ βοηθήσουσι· δείκνυσι, καὶ ἐκείνους ὑβρισμένους
ὑπὸ μειδίου. συστατώτῳ γὰρ εἶπεν αὐτὸν κῆ οὐχ ἱππαρ-
χον· ἐπεὶ δὴ γὰρ κῆ ἱππαρχοι συστατοῦνται τοῖς ἱππεῦσιν,
ἐκ τῆς κοινωνίας τῆς κῆ τῶν στρατείαν αὐτὸν ὠνόμασε.

κῆ τὴν λοιδορίαν ἣν ἐλοιδορήθη κρατίνῳ.) στρατηγὸς ἦν
ἔθει τὸ πέζοῦ. τὸ γὰρ μειδίου κατηγορουμένου τῷ ἱππέων,
ὁ κρατῖνος, ἅτε καὶ αὐτὸς ἱππαρχος ὤν, ἀντέλεγε, καὶ βοη-
θῶν αὐτοῖς ἐπειρᾶτο. κῆ τοῦτον οὖν ὕβριζε. καὶ τί πότερ'
ἐστὶν ὄνειδος, ὦ μειδία.) τοῦτο σωίηθες δημοσθένει, ὅταν ἐξε-
λήλαί τινα κατηγορούμενον, ἀντιπροσβλέπειν τῷ κατηγόρῳ
τὰ ἀδικήματα. οἱ διαβαίνοντες ἐν τάξει.) ὅταν μὴ ἔχει τοὺς
στρατώτας ἐκ ξοπάων ἐπαινεῖν, τῷ γνώμῃ αὐτῶν θαυ-
μάζει κῆ τὴν ἀξίαν. ὥσπερ ἐν τῷ περὶ στεφάνου. μὴ ἔχων τοὺς
ἐν χαιρωνείᾳ σεμνύειν ὅτι τοῖς κατορθώμασιν ὑπὸ τῷ
προ τὴν μάχης αὐτοῖς ἐπῆνεσε, τῷ κόσμῳ, τὴν παρασκευὴν,
τῇ προθυμίᾳ. ἐπ' ἀστράβης ἦν ὀχούμενος.) εἶδος κατέ-
δρας, παρὰ τὸ μὴ στρέβεσθαι, μηδὲ στρέφεσθαι. ἔστι δ' ὅτι πλεῖ-
στον εἰς ὕψος αἴρηκον. ὥστε τὴν καθεζομένων ἀνέχειν τὰ νῶτα.
χρῶνται δ' αὐτῷ μάλιστα αἱ γυναῖκες. ὑποσκώπτει δ' ἀσθέ-
νειάν τε καὶ μαλακίαν τὴν μειδίαν. εἶθ' ἵνα μὴ ἀν-
τιπίσῃ, τί δὴν εἰ κακῶς εἰρήσαθ' ταύτῃ τῇ καθέδρᾳ;

Mea & illius aqua adiecta.) Mensuram aquæ in iudiciis accipiebāt oratores: quæ vbi manare desierat, desinebant & ipsi dicere, ideo fortasse, ne nugarentur, sed necessaria duntaxat vrgerent. Ait igitur, si aquæ meæ deficienti (magna enim eius pars dicēdo elapsa est) rursus adiiceretur ea mensura, quæ & mihi data est, & quæ Midiæ: non satis esset, ad eius delicta recensenda. Vt mihi ipsi annotaui.) Vsitatum hoc est facere Demostheni, cum multitudinem indicare vult. Quasi enim non omnium meminisse queat, è tabella memoriam renouat. Habet enim in cōmentariis breuiter annotatas iniurias: vt in principio etiam dixit, se collegisse omnis generis iniurias, quas iudicibus de scripto recitaturus esset. Et contumelias multas.) Senatum enim Areopagiticū contumelia affecit, dicendo: Cunctamini, & nugas agitis. Et in cognatos commissa maleficia.) Ea quæ in Cratinum equestris præfecturæ collegam commisit, intelligit. Collegas enim cognatorum loco habere solemus. Paulo pòst enim dicet, eū, cum esset præfectus equitum, multis calumniis petiisse equites, quorum consuetudine vteretur. Et locus nullus est.) Locum nunc dicit, non Ceramicum, non forum: sed more dialecticorum, ἐπιχείρημα aggressionem. Nulla, inquit, est aggressio, neque vlla iniuriæ occasio, improbitatis genus, quod ille prætermisit nullum. Qui quouis tempore in eum inciderit.) Ne faciat eum vlciscentem iniurios, sed qui promiscuè grassetur in obuios.

Et prætermisi alia.) Ne videatur vt litium appetens, accuratè & curiosius inquirere in omnia, oltendit se multa præterire.

Nihil morte dignum.) Quasi dicat, Tantis præmiis & honoribus, vt morte mulctetur.

Sed tametsi non tribum totam, & senatum, & gentem.) Tribum, propter chorum: senatum, Areopagiticum: quia per contumeliam dixerat, eum nugas agere.

Gentem.) Nunc innuit alam equitum. Fortassis autem metuens, ne ei equites vt magistro equitum patrocinarentur, eos ab eo conatur alienare. Quæ autem ex tabella recitauit, eadem per cōmiseratio-

C

nem repetit, & in memoriam reuocat.

De commilitonibus autem equitibus.) Vult ab eo alienare aduocatos: & quoniam ordinem equestrem timet, ne vt magistro equitum opem ferant: ostendit eum quoque à Midia contumeliis affectū. Commilitonē autē dixit, & non equitū magistrum: quia enim & magistri equitum cum equitibus militant, ab expeditionis societate eum nominauit.

Et vt cum Cratino sit iurgatus.) Dux fuit hic peditum. Cum aūt Midias equites accusaret, Cratinus, vt qui & ipse præfectus esset, refragatus, eis opitulari studuit. Eum igitur quoque Midias est insectatus.

Atqui Midia, vtri dedecori sunt.) Vsitatum hoc est Demostheni, cum reum aliquem eripit, crimina retorquere in accusatores.

Qui in acie transierunt.) Cum milites à triumphis prædicare non potest, animos eorum celebrat, & dignitatem, vt in oratione de Corona: Cum ad Chæroneam interfectos, ob res prosperè gestas laudare non posset, ab iis quæ pugnam præcesserant; eosdem commendauit, modestia, instructione, alacritate.

In astrabe vectus.) ἀστράβη est sellæ genus, quod non vertatur, aut moueatur: plurimum autem surgit in altum, vt insidentium tergum emineat. eo autem genere fœminæ potissimum vtuntur. Sic autē molliciem & infirmitatem Midiæ deridet. Deinde ne obiiceretur, quid si ob morbum tali sella est vsus:

adiecit,ex argento. Nam argentum,signum erat, eũ solere per delicias vti eo genere.

Ex Eubœa.)Cum Athenis non solerent tales fabri care,in Eubœa comparauit. Vulgaris lectio habet ἐξ ἀργύρας qui est Eubœę locus.sed sequentia indicãt, eum illi opprobrare molliciem & delicias,multitia, inquiens,& vestimenta delicata,& vasa ad delicatã vitam apta.Multitia & cymbia & cados.Per χλανίδας vestes intelligit Milesias. κύμβια sunt genus poculorum. κάδοι vasa muliebria,quibus vtuntur ad excipiẽdam aquam,quas situlas nunc vocamus.

Publicani.)Arma bellica vectigal non pendebant, sed ea quæ paci & deliciis seruiunt,pendere cogebãtur.Hęc enim ad nos legionarios referebantur.)In tẽpore suam laudem attulit.Fortiores enim in grauẽ armaturam referuntur.Quare adeò nõ desertor est Demosthenes,vt sit etiam strenuus.

Si te ob ista derisit.)Vnus ex equitib. facetior,incessit eas eius delicias.

Nam si faciebas ista Midia.)Dilemmate vtitur,cuius prior pars consecutionem habet:altera est argutula.Si hęc faciebas,iure malè audiebas.At hic aliorsum retulit. Sin te non faciente,alij cum voluptate audiebant:dignus eras ob reliquam vitam, de quo illa dicerentur additamento enim vsus,consecutionẽ argutius tractauit.

Iam quod mihi indignissimum & maximum est.) In quõ dicere desiit , id in commune introducit. Tot,inquit homines vnà accusas,equites intelligẽs, quam partem hactenus tractauit. Quæ igitur in his est variatio?quod illic nominatim equites dixit,hic autem indefinitè multitudinem hominum nominauit.

Quis vestrũm talis alicuius rei mihi est conscius?) Quod dicebat Midias,id ipse anticipauit,& per negationem attulit:ubi hæc non esse vsitata,se falsis inimicorum testimonijs opprimi. Nihil enim tale scitis vos.Non audierunt autem nunc.) Artificiosũ est hoc argumentum,si qui reprehendent accusatorem,quòd ea facinora quæ ipse norint,non dixerit.

Neque omnes quibus ipse affecti sint iniurijs.)Aliud grauius:vereri eos qui affecti à Midia sint iniurijs,rem publicare. Nam si quisque diceret,is qui verba faceret,grauiora pateretur.

Nihil se primo impetu.)Si quis statim & expeditè accurrat.Magno enim labore est opus ad perstringẽdũ potentatus murũ.Cingunt enim & munĩũt eum.

Frustrà enim conuiciabitur.)Ostendit Demosthenes,diuitum contumelias molestissimas esse iudicandas.Si enim ei adempta res familiaris fuerit,tametsi contumelioſus fuerit,frustrà vociferabitur. Homines enim miserabiles & abiectos,etsi turpissima dixerint contemnere solemus.

Nunc istum opinor propugnant.)Paulatim aduocatos eius recidit:equites eo modo,quo diximus,cæteros vituperando.Nam quia fieri potest, vt Midias eorum quosdam ad dicendum etiam testimonium producat,qualitatem eorum in primis perstringit: mercenarios appellans, & sodalitium:ne locum haberet eorum testimonium. Quis enim eis credat, qui assentari Midiæ consueuerunt? Paulatim autem rem ad tyrannidem refert.Vbi enim mercenarij sũt, & satellites,ibi propinqua est suspicio.

Euctemon ille puluisculus.)Quem conduxit accusatorem.

Testiũ cõiurata sodalitas. Certãt testes cũ accusatore,quòd ea facinora quæ ipse norint,non dixerit.

τυρες. οἱ μὲν ποιοῦνται γραφὰς οἱ δὲ, τῷ πίστιν σοφίζονται. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ συνεστῶσα εἶπεν. ἵνα μάθῃς τὸ συγκεκρότημα τῷ μανίας. γράφου θαρσῶν, ὦ μειδία. βοῶσιν οἱ μάρτυρες. κἂν δυσχεραίνῃς πρὸς τὸν ῥήτορα, ἐγὼ τῇ μαρτυρίᾳ τοὺς δικαστὰς * ἀπατήσω.

φανερῶς μὲν οὐκ ἐνοχλοῦντων.) ἐφοβοῦντο γὰρ ψευδομαρτυρίας ἀλόντας φανερῶς ἀναιχυντοῦντας.

σιγῇ δὲ τὰ ψευδῆ ῥᾳδίως ὑπανδάνοντων.) οἱ γὰρ ἔξωθεν σπουδάζοντες, ἐπειδὰν ὁ κατήγορος λέγῃ τὰ ἀδικήματα, λάθρα καὶ πόρρωθεν ἀναβοῶσι τοῖς δικασταῖς, ἐνδεικνύμενοι. μηδὲν ἀληθὲς εἶναι τῶν λεγομένων. ῥᾷστον δὲ τοῦτο καὶ ἀκίνδυνον.

οὓς μὰ τοὺς θεούς.) μισθοφόρους εἶπεν, ἐφοβήθη μὴ πρὸς τὸ μισθὸν ἀπίδωσιν οἱ δικασταὶ, ὡς εἰωθότος τοῦ μειδίου χρήματα διδόναι τοῖς συναγωνιζομένοις. ἵνα μὲν οὖν μὴ πρὸς τὸ κέρδος οἱ δικασταὶ χαυνωθῶσιν· μετ' ὅρκου τοῦτ' ἀρνησιν ἐποιήσατο, μηδὲν ὠφελεῖσθαι παρ' αὐτοῦ τοὺς συνδικάζοντας. καὶ ἄλλως πρόσφορον αἱρεῖ. ἴσως. ἐπανορθοῖ τὸν βίον αὐτοῖς· ὠδημυθεῖται τῷ σύνδειπνον. διὸ καὶ αὐτοὶ σώζεσιν ὡς δυσγένειαν ἐν τῇ χρείας δυσκονέμενοι. ἐκβάλλει τοίνυν ὅρκῳ τὴν δόξαν.

ἀλλὰ δυσὶ πνές εἰσιν.) ἕτερον αἴτιον εἰσάγει, καὶ πάθος. ἀλλὰ πεφύκασί πνες συναπτύειν ἑαυτοὺς τοῖς πλουσίοις, καὶ κολακεύειν, καὶ ὑπηρετεῖν εἰς ἃ βούλονται. ἃ δὴ καὶ φθείρεσθαι ὀνομάζει. φθορὰ γὰρ τὸ τῆς ἄλλων ἐπιθυμίας γνώμης. ὅταν ἐπάγῃ ὡς οὐκ ἀνεκτὰ ταῦτα τοῖς ἡδυπαθέσι, καὶ μετρίοις, τὰ συγκεκρότημα. ὥσπερ δύναται γὰρ ταχέως.

οὗπερ ἕνεκα συλλέγεσθε.) ἰσχυρότερον ἀποφαίνει τὸ δικαστήριον. εἰ γὰρ ἰδίᾳ ὑμῶν ἕκαστος ἦλθε τῆς πλουσίου, ἀλλ' ὅταν εἰσίητε κεκοινωμένοι εἰς τὸ δικαστήριον, κύριοι ἐστὲ τοῦ σῴζεσθαι καὶ λῦσαι αὐτῆς τὴν δυναμιν.

τί δὲ τὰ, καὶ τὰ, πεπονθώς.) ἐνήλαξε δὲ τῆς λέξεων τὴν δυναμιν τῆς ἀποθέσεως. ὁ μὲν γὰρ μειδίας, ἐκεῖνος αὖ προσήλθε, οὐδεὶς παρ' ἐμοῦ πέπονθε δεινόν οὐδὲ κατηγορῆσαί τις ἐτόλμησεν. ὃ δή, τὸν μηδένα κατηγορηκέναι συνέβραμε. τὴν δὲ αἰτίαν ἐνήλαξε. θαυμάζει γάρ φησι δή τί πολλοὶ παθόντες ὑπ' κατηγόρησαν· καὶ πεποίηκεν οὐκ ἀποθέσιν μᾶλλον εἰσάγοντα, ἢ ὁμολογίαν καθ' ἑαυτοῦ τῆς ἀδικημάτων. τεχνικώτατα δὲ πάλιν τὴν μειδίαν λῆθόπως ὁμολογοῦντα τὴν δυναστείαν ποιεῖ. ὅταν γὰρ ὀνειδίζῃ τῷ δημοσθένῃ, ὅτι πολλοὺς καὶ ἄλλους ἠδίκησα, καὶ καὶ τὸν δεῖνος καὶ τὸν δεῖνος ἐχώρησα, οὐδεὶς ἔλαβε δίκην παρ' ἐμοῦ· οὐδεὶς ἐτόλμησε κατ' ἐμοῦ καθίσαι εἰς δικαστήριον· σὺ μόνος ὑπερβαίνεις τὴν τάξιν, μὴ τὸν νόμων ὀλίζῃ, τὴν δυναστείαν * προβαλλόμενος· πῶς οὐ βεβαιοῖ σαφῶς τῆς τυραννίδος τοῖς οἰκείοις λόγοις τὴν μίμησιν; ἀφίσα) τὸ βοηθεῖν ἑαυτῷ.) οὐδεὶς φησιν οὐδὲ βοηθεῖν ἑαυτῷ λοιπὸν ἰσχύει, τὸν μειδίαν φοβούμενος. εἶτα συναπτύει πολλὰς προφάσεις, δι' ἃς ἕκαστος τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεται), προσκρούειν αὐτῷ μὴ βουλόμενος. καὶ γὰρ ἀχολία, καὶ ἀπραγμοσύνη. ἀχολία, δηλῶν τὴν τύχην· ἀπραγμοσύνη, δηλῶν τὸν τρόπον· καὶ τὸ μὴ δυνασθαι λέγειν δηλῶν τὴν φύσιν. δι' ὧν δὲ αἰτίαν ὑποδίδωσι τοῖς ἠδικημένοις ὅτι μὴ κατηγόρησαν· δηλῶν τούτων τὰ ἐναντία πειρᾶται μειδίᾳ, ὅτι φιλοπράγμων· ὅτι μηδενὶ σχολάζων, ὡς κοινὸς ἐχθρὸς τῇ πολιτείᾳ. τὸν δὲ κατάλογον τῆς ἀδικημάτων αὐτὸς εἶπεν, πλὴν τυραννον ἀπέφηνεν.

ἐπειδήπερ εἰλήφαμεν.) ἐπειδὴ τοῦτο χεῖρον γέγονε, καὶ εἴσω τῆς δικτύων γεγόνῃ).

λέγεται τοίνυν ποτὲ ἐν τῇ πόλει.) μεταβέβηκεν ἐφ' ἕτερον μέρος ὑπόλογον· δι' οὗ δείκνυσιν πρᾶξ),

toribus. Hi accusant, illi fidem accusationis eludunt. Quapropter etiam coniurata dixit, vt intelligeretur conspirationis insania. Audacter accusa*Timocrates, vociferantur testes. Quòd si in docenda re hæsitabis, ego dicendo testimonio decipiam iudices.

Qui apertè quidem importuni non sunt.) Metuebant enim ne falsi testimonij damnarentur, si palàm essent impudentes.

Sed silentio falsa facilimè nutu comprobant.) Nam qui foris alicui studeant, cum accusator crimina recitat, clàm atque eminus innuunt iudicib. atque ostendunt, nihil eorum quæ dicantur, esse verum: id quod facilimum est, & sine periculo.

Quos ita me dij ament.) Cum mercenarios dixisset, veritus est ne iudices ad mercedem respicerent, quasi soleret Midias pecuniam dare suis aduocatis. Ne igitur iudices lucro inhiarent, cum iureiurando negauit: nihil eum conferre sui studiosis, & alioqui obiectionem tollit: fortasse ré familiarem eorũ sarcit, subuenit eorum inopiæ. Quapropter & ipsi beneuolentiam in eum vt benemeritum retinent, & in necessitatibus ei inseruiunt. Eam opinionem igitur cum iureiurando remouet.

Sed eo sunt ingenio.) Aliam causam affert, & affectum. Quidam solent se coniungere cum diuitibus, & adulari, & quiduis in eorum facere gratiam, id quod corruptelam esse putat. Est enim corruptela, sequi aliorum sententias. Vnde subiicit, non esse tolerabiles ingenuis & moderatis eas conspirationes. *suspicio enim celeriter oritur.

Qua gratia conuenitis.) Iudicium firmius esse diuitibus ostendit. Nam etsi priuatim vnusquisque vestrûm inferior est diuitibus: at cùm ad iudicandum ingredimini pro indicij autoritate, plus valetis ad destruendam & abrogandam eorum potentiam.

Quid igitur ille hæc & hæc perpessus.) Immutauit verbis vim obiectionis. Nam Midias sic eam fortassis attulisset: Nemo à me affectus est iniuria, neq; me quisquam est ausus accusare. At hic assẽtitur, eũ à nemine accusatum, & fecit eum, non obiectionem afferre magis, quàm confessionem iniuriarum. Artificiosissimèque rursus Midiam clàm confitentem fecit, quid potentatum conciliet. Cũ enim obiicit Demostheni, se multis etiam aliis fecisse iniuriã, & hũc atque illum inuasisse, & neminem de se sumpsisse pœnam, neminem esse ausum iudicio secum experiri, tu solus, inquit, transgrederis ordinem, fretus legibus? Dum igitur potentatu nititur, nónne palàm suis ipse verbis confirmat tyrannidis imitationem?

Sui defensionem deserit.) Nemo deinceps semetipsum tueri potest, metu Midiæ. Deinde subiungit multas causas, ob quas quisque tranquillitatem amplectitur, & eius inimicitias suscipere recusat.

Etenim occupatio.) Propter forunam.

Et studium tranquillitatis.) Propter mores.

Et infantia.) Propter ingeniũ. Dum autem rationem reddit, cur læsi Midiam nõ accusent: interim in Midiam contraria cõfert esse importunum, nulla re occupari, esse cõmunẽ hostem reipublicæ. Enumeratis aũt eius facinorib⁹, tandẽ tyrānũ esse ostẽdit.

Postquam captus est.) Postquam sub manum venit, postquam irretitus est.

Fertur aliquando in vrbe.) Transit ad aliam perorationis partem, qua ostendere conatur, Midiæ

nihil esse reuerentiæ tribuendum. Dicebatur enim & hoc vnum esse potentiæ caput, quod semper tueretur iniurios. Reuerentiæ autem non vnum est genus, sed loci plures. Reuerentia enim tribuitur aut propter generis claritatem, aut propter res bellicas administratas, & edita facinora: aut ob collata in rempublicam beneficia. Cum igitur idonea occasione ostendere veller, hæc non esse in Midia: produxit Alcibiadem, non vt eum cum Midia compararet, sed vt Midiæ facinora detegeret. Ad hæc, vt illud etiam ostenderet, Alcibiadi tanto viro, nihil esse tributum reuerētiæ, cum deliquisset: Cur igitur, inquit, vereamini Midiam, qui harum rerum nulla est præditus? Neque verò vt conferrem Midiam. Occupatio, propter personarum diuersitatem. Vetere felicitate.) Cū obtinerent Græciæ principatum.

Mota pro populo seditione, excidisse. Quia enim statum popularē amabant, Pisistratidis restituerunt, & sic pulsi sunt in exilium. Deinde mutuati pecuniam illi ipsi Alcmæonidæ, collecto exercitu, tyrannos aggressi, pulsis illis rempublicam liberarunt.

Paterno genere Alcmæonida.) Sibi ipsi ansam suppeditat, comparandi Midiani generis. Eos autem ferunt pulsos à tyrānis.) Cum alia causa fuerit, cur se tyrannis opposuerint, aliam narrat orator. Vnius factionis fuit Megacles, alterius Hippocrates Pisistrati pater. Factionibus autem præstò fuerunt & maritimi & montani. Cum autem Hippocrates & Pisistratus vicissent, ac Pisistratus tyrannidem occupasset: perterritus Megacles, filiam Pisistrato dedit. Qui cum ea contra naturam abuteretur: re cognita Megacles, abstracta ab eo filia, Delphos ipse est | profectus. Cum autem fanum Apollinis tum conflagrasset, proclamarunt Delphi, quis redimere veller instaurationem templi. Megacles igitur id munus suscepit & decem talentis acceptis, tria in fani instaurationem insumpsit: de septem reliquis, copiis nonnullis collectis, persuasit Lacedæmoniis, vt Atheniensibus opitularentur. Pisistratum autem cum viuentem non deprehendisset: Hippiam filium eius imperio eiecit.

Maternum ab Hipponico.) Et hæc fuit illustris apud Athenienses familia. Callias enim auus in * Salamine facem gestarat. Eius filius fuit Hipponicus: cuius liberi fuerunt, Calias ille, qui celebratam cum Persa pacem sanxit, & mater Alcibiadis.

* Eleusine.

Et ex ea familia.) Interferendo, scitis, inquit, ex hac stirpe, ex hac radice, quot rami pullularint.

Sumptis armis.) Pro Republica in ipsa vrbe aciem instruxit, cum impetum in eam fecissent Peloponnēses. Nam cum in Sicilia essent Athenienses, circa Samum reuocatus, milites in bello iuuit.

Tertium in ipsa vrbe.) Cum è Decelea Lacedæmonij facerent impetum in muros.

Deinde cum equites Olympiæ.) Clarum eum tum in bello, tum in pace ostendit. Præclarum enim habebatur, vincere Olympia. Videtur enim velle ostendere, opibus eum rectè vsum.

Et dux optimus.) Diximus, eum vtrisque temporibus illi tribuere palmam. In exilium eiecerunt.) Et si Athenienses eum non eiecerunt, tamen cum accersitus non paruisset, condemnarunt.

Compegit in carcerem Agatharchum.) Hic cum pictor esset, deprehēsus est rē habere cū cōcubina Alcibiadis. Eū igitur cōprehēsū cōclusit: & in eo peccauit, quòd eū legibus nō tradidit. Reticuit aūt peccatū vt paruū, vt grauē aliquid suspicarētur iudices.

μὴ ὄντα αἰδοῦς ἄξιον τὴν μειδίαν ἡγεῖτο· διὰ τί δ' οὐ καὶ τοῦτο εἶπεν τῷ δυναμένων σώζειν τοὺς ἀδικουμένους. ἢ ὃ αἰδοῦς, οὐκ εἶδος, ἀλλὰ τόποι πλείους. αἰδοῦς διὰ τυγχανέτις, ἢ διὰ λαμπρότητα γένους, ἢ διὰ στρατηγίας καὶ πράξεις οἰκείας, ἢ διὰ φιλοτιμίας τὰ περὶ τὴν πόλιν. βουλόμενον δὲ ἀφόρμως ἐξετάσαι μὴ προσόντα ταῦτα τῷ μειδίᾳ, τὴν ἀλκιβιάδου σωτηρίαν· οὐχ ἵνα συγκρίνῃ πρὸς αὐτὸν τὴν μειδίαν· ἀλλ' ἵνα ἐξετάσῃ τὰ μειδίου ἀδικήματα. πρὸς δὲ τούτοις, ἵνα δείξῃ κἀκεῖνο, ὅτι τηλικοῦτος ὢν ἀλκιβιάδης, οὐκ ἔτυχεν αἰδοῦς ἀδικήσας· πῶς οὖν αἰδεσθήσεσθε μειδίαν, ᾧ μηδὲν τοιοῦτον πρόσεστι;

οὐκ ἂν ἀφεικάσαι δήπου μειδίαν.) στρατηγία δὲ καὶ τὸ τῶν προσώπων διάφορον. παλαιὰ δὲ δυσμένεια εἶπεν, ὅτε εἶχον τὴν ἑλλάδος τὴν ἡγεμονίαν. ἐκπεσεῖν σπασάσας.) φιλοῦνται γὰρ τὴν δημοκρατίαν, τοῖς πεισιστρατίδαις αἰτήσαν. ἔπειτα ἐφυγαδεύθησαν. εἶτα δανεισάμενοι χρήματα αὐτοὶ οἱ ἀλκμαιωνίδαι, συνήγαγον δύναμιν. καὶ ἔπεμψαν τοῖς τυραννοις, καθεῖλον. οὐ μὴν ἀλλὰ θέρσαν τὴν πόλιν. πρὸς παῖδος μὲν ἀλκμαιωνιδῶν.) πρόφασιν ἑαυτῷ δίδωσι καὶ τὸ αὐτὸ ἐξετάσαι τὰ μειδίου ἀδικήματα. τούτους δέ φασιν ὑπὸ τῶν τυραννων.) ἑτέρας προφάσεως κύσης δι' ἣν ἐσπάσαντο, ἄλλην εἶπεν ὁ ῥήτωρ. ὁ μὲν μεγακλῆς, τῆς μιᾶς φάσεως. ὁ δ' ἱπποκράτης ὁ πεισιστράτου πατὴρ καὶ ἑτέρας ἦν στρατηγός. ἐπῆραντο δὲ οἱ φασιάζοντες, οἵτε δελφάλιοι καὶ οἱ δελφάκειοι. νικησάντων δὲ τῶν ἱπποκράτους καὶ πεισιστράτου καὶ τυράννου κατασκάψαι τὸ πεισιστράτου, φοβηθεὶς ὁ μεγακλῆς, συνῆψε τὴν θυγατέρα τῷ πεισιστράτῳ. χρωμένῳ καὶ αὐτῷ δελφὰ φύσιν ἐκείνῃ, πρόφασιν ὁ μεγακλῆς, τὴν θυγατέρα ἀφῆκεν, καὶ ᾤχετο αὐτὸς εἰς δελφοὺς τότε δὲ ἐμπεσόντος τοῦ νεὼ τοῦ ἀπόλλωνος, ἐκήρυξαν οἱ δελφοὶ τὸν βουλόμενον μισθώσασθαι τὴν κατασκαφὴν τοῦ νεώ. ὁ μεγακλῆς οὖν ἐδέξατο. καὶ λαβὼν δέκα τάλαντα, ἓξ μὲν ἀνήλωσεν εἰς τὴν κατασκαφήν. ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ δύναμίν τινα συνήθροικε. καὶ πείσας λακεδαιμονίους βοηθεῖν τοῖς ἀθλίοις, πεισίστρατον μὲν, οὐκ ἐπιζήτα κατέλαβεν. ἰπποίαν δὲ τὴν ἐκείνου παῖδα τυράννου τὰ ἐξέβαλε.

πρὸς δὲ μητρὸς ἱππονίκου.) κἀκ τούτου ἐνδοξον τὸ γένος καὶ τοῖς ἀθλητικοῖς. καλλίας μὲν, ὁ πατὴρ ὁ δαδουχήσας δημοσίᾳ ἱππόνικος δὲ τούτου παῖς. οὗ παῖδες, καλλίας ὁ τὴν θρυλλουμένην εἰρήνην ποιησάμενος πρὸς τοὺς πέρσας, καὶ ἡ μήτηρ ἀλκιβιάδου. καὶ ταύτης τὰ οἰκίας.) τὰ παρενοχλοῦσι δημοσίᾳ μέν. ἴσε πόσα τούτου τὰ χρήματα, ταύτης τὰ ῥίζης ἀνεβλάστησαν ὀρπῆκες.

θέμενον τὰ ὅπλα.) ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰτιᾶται ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, εἰσβαλόντων πελοποννησίων. καὶ σπανίαν γὰρ ὄντων τῶν ἀθλητῶν ἐν σάμῳ καθ' ὅλου τοῦ χρόνου, ἐκεῖ μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἐπολέμησε. ξίπτην δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει.) ὅτε τὰς προσβολὰς ἐποιοῦντο πρὸς τὸ τεῖχος, ἐκ δεκελείας οἱ λακεδαιμόνιοι. ἐπὶ δὲ ἱππέων ὀλυμπιάσιν.) λαμπρὸν αὐτὸν ἐν πολέμοις, καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν εἰρηνικὸν ἀποφαίνει. σημεῖον γὰρ τοῦτο, καὶ τὸ νικᾶν ὀλυμπιάσιν. ἔοικε δὲ δεικνύναι, ὅτι καλὰς ἕξει τὰ πλείστα ἐχρῆτο. καὶ στρατηγὸς ἄριστος.) εἰρήκαμεν ὅτι κατ' ἀμφοτέρους τοὺς καιροὺς, παρέχει αὐτῷ τὰ πρωτεῖα. φυγάδα ἐξέβαλον.) καί τι οὐκ ἐποίησαν αὐτὸν οἱ ἀθλητὰ φυγάδα, ἀλλ' ἐπειδὴ κληθείς. οὐχ ὑπήκουσε, κατεψηφίσαντο * μὴ πέπειθεν. εἶρξεν ἀγάθαρχον.) ζωγράφος ἦν, ἐφυράθη σωῶν τῇ παλλακίδι τὰ ἀλκιβιάδου. ὃν λαβὼν κατεῖρξεν. καὶ κατὰ τοῦτο ἥμαρτε, μὴ παραδοὺς τοῖς νόμοις. ἀπεσιώπησε δὲ τὸ ἁμάρτημα ὡς μικρὸν, ἵνα μεῖζόν τι ὑποπτεύσωσιν οἱ δικάζοντες τὰ

τὸ ἀμφισβητούμενον οὖν, ὡς ὁμολογούμενον ἔθηκεν. ἔ- A
χει γὰρ αὐτῷ συναγωνιζομένῳ τὴν κατάγνωσιν τοῦ δή-
μου. πνὲς ⸀ τὸ εἶρξεν. οἷον ἐξέωσε τοῦ θεάτρου ὡς ἀτελ-
γῆ. διὸ καὶ εἶπεν, ὅπερ οὐδὲ ὀνειδίζειν ἄξιον.

τοὺς ἑρμᾶς ⸀ περιέκοψεν.) ἐν μιᾷ γὰρ νυκτὶ, διῤῥέθησαν
οἱ ἑρμαῖ περικοπέντες, καὶ ὑπωπτεύθη ὁ ἀλκιβιάδης.

τὸ δ' ὅλως ἀφανίζειν ἱερὰν ἐσθῆτα.) ἱερὰ μόνον ἡ ἀρ-
χαία ἔχει, ἐμφανικὴ οὖσα πολλῶν. οἷον, στεφάνων, ἐσθῆ-
τος, αὐτῆς τῆς ἐν ἱερῷ πανηγύρεως, καὶ ταύτῃ ὕβρισε.
ἐπεὶ τό γε τῇ ἐσθῆτα περιθεῖναι, πολλὴν ἔχει τὴν ῥᾳτ-
τωσιν. τίς ⸀ ὢν;) ἀλκμαιωνίδης ὢν ὑπὸ ἱππονίκου γνω-
ρίζομένου. καίτοι ταῦτ' ἐνδεικνύμενον.) ὑπὸ τίνα
ἠδικημένους; ποίᾳ χορηγῷ παροξυνόντα; ποίου ζωγρά-
φου κεκινηκότος εἰς ἀγανάκτησιν; πρὸς τὸ μὴ καλὸν
μηδὲ δεμιτόν.) καλὸν μὲν ἴσως πρὸς τοὺς ζῶντας· δεμι-
τὸν δὲ πρὸς τοὺς κατοιχομένους. τοιούτων ἀνδρῶν οὖσιν
ὑπολόγους.) τῷ κεκολακότων τὸν ἀλκιβιάδην. B

καὶ μηδένα μηδαμόθεν. μὴ ὑπὸ γένους, μὴ ὑπὸ στρα-
τηγίας, μὴ ὑπὸ λόγων, μὴ ὑπὸ εὐπειθείας.

ἢ χάειτός τινα.) ἐνταῦθα δείκνυσιν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄ-
ξιον αἰδοῦς. τὸ γὰρ χάειτος, τοῦτο βούλεται σημαίνειν.

τῷ στρατηγῶν.) ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τοῦ κλ' ἀλκιβιά-
δην, ὅτι στρατηγὸς ἄριστος. αὐτὸς ἐτάζει τὴν στρατηγίαν
τοῦ μειδίου. οὐ κεῖται, ἀλλὰ κεῖται. διὸ
καὶ εἶπεν, ἀλλ' οὐδὲ καθ' αὑτὸν στρατιώτης, πῶς οὖν
αἰδοῦς ἄξιος; μήτε τῶν ἄλλων ἡγεμόνων.) οὐκ ἀπέδειξε
τὸ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων. φθάνει γὰρ ἀποδείξας, ὅτι δει-
λὸς καὶ ἀθενής. γένους σύνεκα νὴ Δία.) τὸ ἕτερον μέρος
αἰδοῦς τὸ κλ' τὴν εὐγένειαν. ἵνα μὴ δι' ὠμότητα
φανερὸς ἀβασάλλῃ, ἔξωθεν ἀβασύρει. καὶ γὰρ ἵν' παι-
δίσκης, καὶ τὸ δοκιμωτάτου γένους. ἀλλὰ δι' ἐπήρειαν
αὐτῷ ἀβασάλλει τὸ γένος, ὥσπερ τὸ αἰχίνου καὶ τὸ πυ-
κεάτους, καὶ ἀνδροτίωνος. ἐπεὶ γε σεμνότατον τὸ γένος,
καιροτέρῳ ξόπτρῳ μεθοδεύσειν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐξ ἐκείνου τοῦ
γένους, ἀλλ' ὑποβολιμαῖος. ἵνα μὴ φανερὸς * ἀβασάλ-
λων, πολλοῖς τῶν δοκίμων περισκεύσῃ. καὶ τίς οὐκ οἶδεν
ὑμῶν τὰς ἀπορρήτους μὲν τὰς ληθαίως γιγνομένας. ἐν
ξαγῳδίᾳ δέ.) τὰς γὰρ ὀπισήμους ἐκθέσεις τ' βρέφων, αἱ
ξαγῳδίαι παρειλήφασιν. ἀσαφεῖς γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον καὶ
πολλοῖς σφάλματα παρέχον. αἴτιον γὰρ τῆς ἀσαφείας, τὸ
ἀβασάφητον τὴν τάξιν. τὰ γὰρ τελευταῖα πρῶτα τέθεικεν.
πρὶν γὰρ ἀποδεῖξαι πῶς ἐξετέθη, λέγει ὥσπερ ἐν ξαγῳ-
δίᾳ. αἰσχρὸν γ', ἵνα μὴ αἰῶθεν κατ' ἀκολουθίαν διη-
γοῦμαι, ἀπιθανώτατον δόξῃ τὸ σφάλμα.

ἡ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς μήτηρ.) τοιαύτη ἐστὶ πᾶσα τοῦ
νοήματος ἡ πλοκή. σφοδρυμωτάτη μὲν ἡ τεκοῦσα αὐτὸν μή-
τηρ. σωφρονεῖν μὲν γὰρ ὅτι ἐκ βαρβάρου γένους, ἐξ ὧν φιλ-
λαι αἱ φύσεις αἱ τῶν βαρβάρων, ἀπέδοτο αὐτόν. ἡ δ' ὑπο-
λαβομένη μωροτάτη, ἥτις εἵλετο βάρβαρον ὠνήσασθαι
ἑλλάνιόν τινα καὶ πολίτην. πόθεν δ' βάρβαρος, ὅτι
ἀμός ἐστι καὶ ὑβριστής. ἔστι δ' ἐξ ἀθλιωτάτων μὲν τοιοῦτος
οὐδείς. οἱ δὲ βάρβαροι φύσει ὑβρισταί. διὸ καὶ εἶ-
πεν, ἀλλὰ τὸ τῆς φύσεως ἀληθὲς βάρβαρον. εἰ μὲν
οὖν ἐβούλετο σαφῶς εἰπεῖν, ἐνταῦθα μὲν ἤρξατο
τῆς ἀποδείξεως. πρώτη δὲ οὕτως ἐν ἀρχῇ λέγων
ὅτι ἐκ τῶν ἔργων δεινὸς βάρβαρος, ὥφθη ἂν σοφιζόμενος· ἀλλὰ τοῦτο ἐνήλλαξεν· ἵνα ὡς ὁμολογούμενον εἰσαγάγῃ. διὸ καὶ τῷ κατ' ἤρῳσιν ἐχρήσατο ῥήματι· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν; ὅπερ ἁπάντων ῥημάτων * ἀληθῶν χεῖρον ἔχειν δοκεῖ. ἀλλὰ τί δὲ οὐκ εἶπεν, ὥσπερ ἐν κωμῳδίᾳ; πλείους γάρ εἰσιν ἐν ταῖς κωμῳ-
δίαις ὑποβολιμαῖοι, ἤπερ ἐν ταῖς ξαγῳδίαις; ὅτι εἰ μὲν ἦν ἰδιώτου τινὸς γένους, ἐχρῆν κωμῳδίαν εἰπεῖν,

Id igitur quod controuersum est, pro cõfesso posuit. Habet enim adiutricem populi condemnationem.
εἶρξεν.) Quidam hoc acipiunt, quasi dicat, eiecit theatro vt petulantem. Quare dixit: id quod ei ne obiiciẽdum quidem est criminis loco. Statuas Mercuriales mutilauit.) Vna enim nocte reperti sunt Mercurij mutilati, & in suspicionem venit Alcibiades.

At prorsus abolere sacram vestem.) Antiqua lectio, Sacra, duntaxat habet, vt ad multa referatur, velut ad coronas, ad vestes, ad ipsam fani celebritatem, cui & ipsi insultauit. Nam vestem loco priore ponere, magnam habet extenuationem. Quis fuerit.? Cum Alcmæonida esset ab Hipponico nobilitatus.

Et in quos illa committens.) A quo læsus: quo chorago inflammante, quo pictore ad iracundiam commouente? Præterquam quòd inhonestum, nefas etiam existimabitis.) Inhonestum fortassis ad viuentes, nefas ad defunctos refertur. Cum talium virorũ sitis posteri.) Eorum qui puniuerunt Alcibiadem. Infra omnes infimos.) Non ob familiam, non ob gesta imperia, non ob eloquentiam, non ob æquitatem suspiciendum. Aut aliqua gratia.) Hic indicat, eum non esse dignum reuerentia. Ea enim vis est vocabuli χάειτος. Ob gesta imperia.) Occasione arrepta ab Alcibiade, qui dux optimus fuit, Midiæ imperium in cõtentionem adduxit: non per comparationem, sed per collationem. Ideo dixit: Atqui ne per se quidem est miles, qua igitur esset reuerentia dignus? Nedum dux aliorum.) Non demonstrauit hoc, cum prius demonstrarit, timidum eum esse & ignauum. Ob genus mehercule.) Altera reuerentiæ pars, nobilitas, quam cum non posset apertè criminari, extrinsecus perstringit. Erat enim patricius, & probatissimi generis: sed ex odio genus eius infectatur, vt & Æschinis & Timocratis, & Androtionis. Sed quia honestissima fuit familia, noua ratione tractauit: eum non esse ex illa familia, sed suppositicium: ne apertè perstringẽdo, multos claros homines offenderet.

Et quis ignorat vestrũm secretos.) Clandestinos.

Tanquam in Tragœdia.) Insignes enim infantium expositiones tragœdiæ tradunt. Obscurus autem est hic locus: & multis negocium facessit. Obscuritatis causa est ordinis inuersio. Postrema enim primo loco posuit. Antequã enim ostendat, quomodo fuerit expositus, ait: tãquã in Tragœdia, sed ideò inuertit, ne, si ordinẽ sequeretur, res videretur absurdissima.

Germana enim eius mater.) Talis est sententiæ totius implexio: Prudentissima fuit quæ eum peperit mater. Cum enim sciret eum è barbaro esse natum, & mala esse Barbarorum ingenia, vendidit. Quæ verò eum suscepit, stultissima, quæ Barbarum emere maluerit, cum Græcum & ciuem liceret. Vnde autẽ constat, eum esse Barbarum? quia crudelis est, & cõtumelioſus. Est autem Athenienſium nemo talis: sed barbari natura sunt contumelioſi. Quare dixit: natura verè barbarica. Quod si dicere perspicuè voluisset, ab hac demonstratione incepisset. Sed quia, si in principio statim diceret, E factis apparet, eum esse Barbarum: argutari visus esset: ideò inuertit ordinẽ, vt id tanquam confessum afferret. Hac de causa etiã figura interrogationis est vsus: Quis enim nescit? quæ * verarũ figurarum omnium locũ obtinere videtur. Cur aũt nõ dixit, tãquã in Comœdia, cũ plures sint in Comœdiis suppositicij, quàm in Tragœdiis? Quia si de quopiã homine priuato dixisset,

Comœdiæ facienda fuiſſet mentio,in qua priuatæ ſũt perſonæ.*Præterea notiſſimæ vulgo etiam ſunt perſonæ Tragœdiarum, cum ſint heroicæ & celebres. Magis etiam Tragœdiis Athenienſes,quàm Comœdiis ſtuduerunt.

Illa enim vendidit.Hæc ex euentis dicta eſſe ab oratore,dici queat.Nam qua ratione præſciri à mulieribus illa potuerunt,ac ab emptrice potiſſimum? Genitrix enim fortaſſe,cum ſatorem malum eſſe ſciret, iurè natum contempſit,& abiecit.Quæ autem infantem ſuſcepit, quî potuit eius cognoſcere ingenium? Cum igitur tot & talia ſint.)Rurſus ad aliam reuerẽtiæ partem tranſit:Etiamſi non ob genus,propter obita munera tamen,& largitiones,eſſe reuerendum.

Eum non multa.) Aptè & artificioſè facit amico eius confitentes, magna & atrocia facinora auſum eſſe Midiam:ne ipſe,vt hoſtis,ſuſpectus eſſet.

Vt conuictus iam ſit & condemnatus.)Ipſos aduocatos facit eum condemnantes, & de æſtimatione differentes.

Et trierarchias dicet,& obita munera) Alios de obitis muneribus facit,differentes,vt & ipſe occaſionẽ haberet Midiana deridẽdi,& ſua prædicandi. Ac ſimpliciter quidem accuſantem,ſuam iactare liberalitatem,odioſum eſt,& inane: ſed in exagitando inimico perquàm opportunum,quia neceſſariò fieri videtur.

Talia dicere.) Hoc eſt,obita munera. Quod ipſe metuit,ne dictu ſit moleſtum,id Midiæ tribuit.

Moleſtia nimirum.)Moleſtia dixit, quia qui ipſi ſe laudant,moleſti ſunt.

Stupor.)Quia cum nihil præſtiterit,tamen gloriatur.

Cum bini eſſemus trierarchi.) Ratio trierarchiarũ ſubinde mutabatur,ob impenſæ magnitudinem: ac aliàs bini erant,aliàs terni, atque aliquando *decem trierarchi,atque aliquando mille. Demoſthenes ſanè pòſt, binarum triremium vnum trierarchum fecit.Atque aliàs reſpublica inſtrumentum & nautas præbebat,& trierarchus ſola naue militabat: aliàs vniuerſa domo ſecum afferebant trierarchi. Tum igitur,inquit,maximi ſumptus erat trierarchia,cum bini eſſemus.

Cum primùm ducẽtos.)Extenuat Midiæ liberalitatem,multitudine contributorum. Eſt autem id quod dicit cauillatio.Ait enim eos à mille & ducentis talentum exigentes, talento locare trierarchiam, quaſi tot vnam triremem præberent: quod verum non eſt. Mille enim & ducenti erant ad trierarchias ſecreti. Horum iam vel ſedeni,vel terni , vel quotcunque vnam triremem complebant. Omiſit igitur dicere,eũ nauem ſedecimum præbuiſſe: ſed omnes eos qui ad trierarchias ſecreti ſunt,nominauit, quaſi vnam triremem præberent omnes.

πληρώματα.)Nautas & epibatas & armamenta nauiũ.

Ex permutatione.)Quaſi dicat, neceſſitate eſſe factum conſiderabis autem,eum permutationem de ſe occultaſſe:ſed eius mentionem Midiæ reſeruaſſe.

Epulum tribui præbui.)Quaſi aliud id eſſet murus: ac præceptum dedit,augẽda eſſe munera deſcendendo ad ſingula,vt permulta eſſe videantur.

Et Panathenæis choragus.)Non Panathenæorum illa impenſa fuit,ſed choros Mineruæ ſtatuebant, vt & Baccho.Eorum igitur choragus fuit. Etſi autem chorago neceſſe eſt epulum præbere tribui, Demoſthenes tamen rem diuiſit.

ἰδιωτικὰ γὰρ τὰ ἐκεῖ πρόσωπα. καὶ ἄλλως ἐπειδὴ γνωριμώτατα τὰ ἐν ταῖς ξαγῳδίαις τοῖς πολλοῖς. ἡρωϊκὰ γὰρ τὰ ἐκεῖ πρόσωπα, καὶ βεβοημένα, καὶ ὅτι μᾶλλον πρὸς τὰς ξαγῳδίας, ἢ τὰς κωμῳδίας, ἐσπούδαζον ἀθλοθέται. ἢ μᾶλλον ἀπέδοτο.) ταῦτα ὑπὸ τῆς συμβεβηκότων ἂν τις εἴποι λυθέντα τοῦ ῥήτορι. ἐπεὶ πῶς ἔχει λόγον προγινώσκειν ταῦτα ἡ γυναῖξι, καὶ μάλιστα τῇ ὠνησαμένῃ. ἢ μᾶλλον τεκοῦσα, τυχὸν ἡ ἀπείρατα φαῦλον ὄντα πῶς εἰδυῖα· εἰκότως καταφρονήσασα ἔῤῥιψεν. ἢ ἆρ' ἀναλαβοῦσα, ποίαν δὲ μέτρον γνῶσιν ἔχειν τῆς γλυκύτητος τὸ βρέφος. τοσοῦτον τοίνυν καὶ τοιοῦτον.) πάλιν ἐφ' ἕτερον μέρος τῆς αἰδοῦς ἐχώρησεν. ὅτι εἰ καὶ μὴ δεῖ γλίχεσθαι, δεῖ γοῦν τὰς λειτουργίας καὶ τὰς ὑπηδοσίας, ἄξιον αὐτὸν αἰδεσθῆναι. ὡς μὲν οὐ πολλὰ δεδωκότως καὶ τραχηλῶς, εἰσάγει τοῖς φίλοις αὐτὸ ὁμολογουμένους, ὡς μεγάλα καὶ δεινὰ τοῦ μειδίου τετολμηκότος, ἵνα μὴ αὐτὸς ὡς ἐλεγχόμενος. ὥσπερ δύνηται ὡς ἥλωκεν ἤδη καὶ καταψήφισται). αὐτοῖς τοῖς συνηγόροις αὐτὸ κατεγνωκότας πεποίηκε, καὶ οὐδὲ τὸ πιθανὸν δεδιότας ὑπολειφθήσεσθαι. καὶ ξυμμορίας ἐρεῖ, καὶ λειτουργίας.) ἄλλοις οὐδὲ τοῦ λειτουργεῖν λέγοντας ποιεῖ ἵνα αὐτοῖς διαφόρως ἔχῃ καὶ τὰς τοῦ μειδίου σκῶψαι, καὶ τὰς ἑαυτοῦ θαυμάσαι. τὸ μὲν οὖν ἁπλῶς κατηγορεῖν λέγει τὰς ἑαυτοῦ φιλοτιμίας, ἐπαχθὲς καὶ ἄκυρον. τὸ δὲ δεδυσωπημένα τὸν ἐλθεῖν, προσκείσεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, σφόδρα δικαίως· ὅτι ἐξ ἀνάγκης αὐτὸ δοκεῖν. τὸ τοιαῦτα λέγειν.) τουτέστι τὸ λειτουργεῖν. ὅπερ αὐτὸς φοβεῖται δοκεῖν ἐπαχθὲς εἶναι), τοῦτο τοῦ μειδίου προσῆπτον. ἀνδρία δύπου.) ἀνδρία εἶπε, δότε οἱ ἑαυτοὺς ἐπαινοῦντες, ἀνδρεῖς εἰσίν. ἀναισθησία δὲ, ὅτι μὴ λειτουργήσας ἀνδρὶ, ὅμως στεμματοῦται. ὅτε συμβουλοι ἦμεν οἱ ξυνάρχοι.) πολλαὶ δὲ τὰς ξυναρχίας ἐγίγνοντο μεταβολαὶ, δεῖ τὸ μέγεθος τοῦ ἀναλώματος. καὶ ὁτὲ μὲν, συμβουλοι ἦσαν. ὁτὲ δὲ, συμβουλοι, καὶ ὁτὲ δὲ, * καὶ δέκα ξυνάρχοι, ὁτὲ δὲ χίλιοι. ὁ γοῦν δημοσθένης ὕστερον δυοῖν ξυνέργον σῦν ξυνάρχον ἐποίησε. καὶ ὁτὲ μὲν ἡ πόλις τοῖν κατασκεύοιν, καὶ τοὺς ναύτας, μόνον δὲ τὸν ναῦν ὁ ξυνάρχος παρεῖχε. ὁτὲ δὲ σύμπαντα οἴκοθεν οἱ ξυνάρχοι παρεῖχον. τότε οὖν φησὶν ὅτε μέγιστον ἦν τὸ ἀνάλωμα τοῖς ξυναρχήσασι καὶ συμβουλοις ἦμεν. ὅτε ἑξακοσίοις. καθεῖλε τοῖν φιλοτιμίαν τοῖν μειδίου τῷ πλήθει τῶν συντελῶν. ἔστι δὲ σόφισμα τὸ ῥηθέν. φησὶ γὰρ ὅτι ἐξ τῶν χιλίων καὶ ἑξακοσίων εἰσπραττόμενοι τάλαντον, παλαιτου μισθὸν τὴν ξυναρχίαν, ὡς μιᾶς ξυνέργου ἐξ τῶν τοσούτων γιγνομένης, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀληθές. χίλιοι γὰρ καὶ ἑξακόσιοι ἦσαν οἱ τὰς ξυναρχίας ἀφορισμένοι. τούτων οὖν λοιπὸν, ἢ συνεκαίδεκα τοῖν ῥητῶν ἐπλήρουν, ἢ συνέργους, ἢ ὅσοι δήποτε. καταλιπὼν οὖν τὸ λέγειν, ὅτι ναῦν ἑκκαιδέκατος παρέχε, τοὺς ἅπαντας τοὺς ὑπὸ τὰς ξυναρχίας ἀφορισμένους ὠνόμασεν, ὡς πάντων μίαν παρεχόντων.

πληρώματα.)ναύτας, καὶ ὑποβάτας; καὶ σκεύη κατ' αὐτάς. ἐξ ἀπιδόσεως.) οἷον κατ' ἀνάγκην γεγονώς. σκοπεῖτε δὲ ὅτι οὐδὲ μοῦ ἑαυτῷ, τοῖν ἀπίδοσιν ἔκρυψε. τοῦ δὲ μειδίᾳ, τοῖν μνήμην ἐφύλαξεν.

εἰσίακα τοῖν φυλέων.) ὡς ἄλλης ταύτης οὔσης λειτουργίας· καὶ δίδωσι θεώρημα, αὔξειν τὰς λειτουργίας, ὅπόντα τοῖς κτ' μέρος, ἵνα λίαν πολλαὶ δόξωσι. καὶ παναθηναίοις κεχορηγηκώς. οὐχὶ τοῦ παναθηναίων γέγονε τὸ ἀνάλωμα, ἀλλ' ἴσασιν τῇ θεᾷ χορεῖς, ὥσπερ τοῦ διονύσου. τούτων οὖν ἐγένετο χορηγός. ἀναγκαίως δὲ τὸν χορηγοῦν τοῖν φυλοῖν ἑστιᾶν, ὁ δημοσθένης δέδωκεν εἰπεῖν.

ἴσον

ἴσον φορμίωνι καὶ λυσιθείδῃ.)* οὗτοι οὐ κατ' τοὺς δημοσθένους καιροὺς ἐγήνοντο. ἀλλ' ὁ μὲν φορμίων καὶ λυσιθείδης ὅτε τῆς πελοποννησιακῆς· καλλίαχρος δὲ ὅτι κειτίου πατήρ. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οὗτοι γεγόνασι συμμορείας ἡγεμόνες, ὁμολογοῦνται ἂν πλουσιώτατοι γενέσθαι, δι' τοῦτο ἐκείνοις αὐτὸν εἰκάσεν. εἶθ' ἵνα μὴ ὑποκρούσῃ τις. οὐκοῦν πλούσιος ὢν δημοσθένης ἐπιμέλεται δ' ἀθέως, εἰσφέρων οὐκ ἀπὸ ὑπαρχούσης οὐσίας. καὶ ἔστι τοῦτο σόφισμα. φησὶ γὰρ ὅτι ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων ἀπεστερήμην. ἐνήλαττε δ' τὸ καιρόν, ἵνα τοῦτ' ἑαυτὸν φιλοτιμίαν αὐξήσῃ. τῶν γὰρ ἐπιτρόπων λεγόντων, ὅτι εἰς τὰς συμμορείαν ἐξαπλώθη τὰ χρήματα λειτουργούντων ἡμῶν ὑπὲρ τῆς οἰκίας· ὁ δημοσθένης φησὶν, ὅτε ἀπεστερήθην τῶν χρημάτων, τότε ἠρξάμην λειτουργεῖν.

καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα.) δοκιμασθέντα αὐτὸ δεῖ εἰς ἄνδρας ταχθέντα λαβεῖν τὰ πατρῷα παρὰ τῶν ἐπιτρόπων. τότε * γὰρ ἀπελάμβανε τοῦτο οὐσίαν, ὅτε τοὺς ἐφήβους ἐδοκίμαζον.

τίς οὖν ἡ λαμπρότης;) ὅπερ ὤκνησεν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι διὰ τοῦτο πρόφασιν καὶ λαμπρότητα δίκαιον αὐτὸν ἀποδοθῆναι, τοῦτο νῦν εἶπεν, ὅτε ἀπέδειξεν ὅτι * μάχην ἔχουσι. τὸ πρότερον ἔχει ὁ πρὸς τῶν λειτουργιῶν τόπος τῶν προγεγραμμένων· ὅτι ἐν ἐκείνοις μὲν, ἐκβάλλει τοῦ αἰδῶ· ἐν τούτοις δ', ἡδὺ φθόνον αὖτ' κατασκευάζει, εἰ πολλὰ χρήματα κεκτημένῳ, εἰς μὲν τοῦ πόλιν, οὐδαμῶς. πρέπει δὲ τὰς ξυφὰς τὰς ἑαυτῶν φιλότιμός ἐστιν.

οἰκίαν ὠκοδόμηκεν ἡδυσῖνι.) τυραννικὸν ἔγκλημα, καὶ τὸ τῆς πολιτείας ἦθος ἐκβάλλον. οὐκ ἐᾷ γὰρ γίγνεσθαι τοῦ θέατρον, ὅπισθοτόσα πᾶσι, καὶ ἐφιγκομένη τῶν ἄλλων τοῖς ὀφθαλμοῖς, * δεῖ οἶμαι ἀφαιρεῖσθαι τῶν ὕψος τῶν οἰκοδομίας.

κἂν ἄλλοσέ ποι βούλῃ.) ἢ πρὸς συγγενεῖς, ἢ πρὸς χωρία· ἵνα μὴ δι' δυσέβειαν, ἀλλὰ διὰ ξυφὸν μᾶλλον γίγνοιτο ἡ κτῆσις. ὅπου τῶν λευκοῦ ζεύγους τῶν ἐκ σικυῶνος.) ἐν τῶν ξυφῆς ὁμοῦ καὶ τυραννικῆς ἐννοίας τεκμήριον. ξυφῆς μὲν, ὅτι ἐν ζεύγος καὶ λευκόν, ὁπότε ἐν τὸ ἱπποξοφεῖν τότε χαλεπόν. τυραννικὸν δ' τὸ ἐκ σικυῶνος. ἐτυραννεύετο γὰρ ἡ πόλις ἐκείνη. οἱ δ' πρῶτοι γεγόμενοι τύραννοι ἐν σικυῶνι, λευκοῖς ἡμιόνοις ἐχρήσαντο. οὐκοῦν συνήθειαν ἔδει κτᾶσθαι πρὸς τοὺς τυράννους, ζεύγη παρ' αὐτῶν ὠνούμενον.

ἐν ξεῖς ἀκολούθοις.) ἐκ ἐξὸν ἦν καὶ τοῖς ἀθλητικοῖς μᾶλλον ξέφειν οἰκέτῃ. διόπερ οἱ μὲν αὐλητικοὶς, οἱ δὲ καχεκτικοῖς εἶχον τοὺς δούλους. μειδίας τοὺς τοσούτους ἀργοὺς πρεπόντων. ζοὺς τυράννους μιμεῖται), δορυφορούμενον ὑπὸ τῶν οἰκετῶν. διὰ τ' ἀγορᾶς σοβεῖ.) τὸ ἐνθρυπτον αὖτε καὶ βλακῶδες διαβάλλει, τὸν ἀγορᾶν θορυβῶν καὶ σοβῶν καὶ ζοὺς ἀπαντῶντας, τὸ δὲ σοβεῖ, σωμάτων κινήσεως τεκμήριον. ἔνθεν καὶ σόβους ζοὺς σατύροις, πρέπει τὸ σοβεῖν. κινητικώτατον γάρ ἐστιν ἐν τοῖς ζώοις. διὰ τοῦτο καὶ τοὺς σατύροις αὐτοὺς, σόβας ἔχοντας γράφουσι.

κυμβία καὶ ῥυτὰ καὶ φιάλας.) ξυφῆς ὑπερβαλλούσης σημεῖον, τὸ καὶ τὰ εἴδη τῶν σκευωμάτων πρεσβεύεσθαι. ῥυτὰ δ', ὅπου μὴ ποτήρια κεραστοειδῆ· ἄνω μὲν διρρωμένα, εἰς ὀξὺ δὲ λήγοντα. ὡς τε ζοὺς πρεσβύτας ἀκούειν.) οὐκοῦν ἐκκαλεῖ διὰ τούτων εἰς συμπόσια τοὺς βελομένους· ἐκ συμποσίων δ' ἑταιρείαι ἐν σωφροσίαι, μὴ ταῦτα δ' τυραννίς. ἃ δὴ δεῖ τὰ τοιαῦτα.) ἔστι ἐν τούτων ἐνίοτε καιρὸς, ἀλλὰ τὸ ἀεί, φησι, ταῦτα πιᾶν, οὐ καλόν. οὐδὲ δεῖ ὅπου τῶν ἰδίας φιλοτιμίας σεμνύεσθαί τινα συγχωρεῖν. οἱ γὰρ πένητες * δὲ δαίμονας ἐν αἰδοῦς ἀξίους νομίσουσιν ἐν τοὺς λειτουργοῦντας, ἀλλὰ ζοὺς ξυφαντας.

A Pari sumptu cum Phormione & Lysithide.) Hi téporibus Demosthenis non vixerunt: sed Phormio quidem belli Peloponnesiaci temporibus. Callæschrus autem est Critiæ pater. Sed quia hi quoq; classis duces fuerunt, atque eos fuisse ditissimos constat: propterea se cum eis comparauit. Postea ne quis obiiceret, Proinde diues est Demosthenes? statim subiicit, Conferens de opibus non quas habebam. & hęc argutia est. Ait enim se à tutoribus fuisse spoliatum: sed tempus mutauit, vt suam liberalitatem amplificaret. Nam cum tutores dicerent, pecuniam in classẽ expensam esse, cum ipsi pro Demosthene munera obirent, eiusq; domo: Demosthenes, tum, inquit, cœpi obire munera, cùm pecunia sum priuatus.

Et de iis quæ me adultum.) In viros relatum, accipere patrimonium à tutoribus. Tum enim bona sua recipiebant, cum ex ephebis excederent. Quis igitur est splendor?) Quod initiò veritus est, ne ei propter
B claritatem & splendorem aliquid reuerentiæ tribueretur: id nunc dixit, cum ostendit, ea controuersa esse. hoc autẽ amplius cõtinet munerũ locus, quam quæ antè dicta sunt, q̃ in illis reiicit reuerẽtiã: in his ei inuidiã cõflat, quod etiã opib. abũdãs, nihil cõferat reipublicæ, sed in delicias suas sit largitus & benigus. Ædes extruxit Eleusine.) Tyrannicum crimen, & eius qui morem publicum excedat. Neque enim sinit spectari cæteras, & tenebras offundit omnibus, & aut hominum oculos ab aliis ad se trahit, aut præ huius ædificij altitudine cæteræ spectari non possunt.

Siue alio quopiam lubet.) Siue ad cognatos, siue in prædia: vt ob delicias magis, quàm ob religionẽ parasse videatur.

Albis bigis Sicyoniis.) Etiam hoc simul & deliciarũ est, & tyrannici animi argumentum: deliciarũ: quòd & bigas, & candidas, quia tum equos alere difficile erat: tyrannicum autem, Sicyonias. Tyrannis enim parebat illa vrbs, ac primi Sicyonij tyranni albis mulis sunt vsi. Familiaritatem igitur contrahit cum tyrãnis, bigas ab eis emendo.

Et tres ministros.) Non licebat Athenis ministrũ
C ociosum alere. Quare alij tibiarum, alij gladiorum fabros seruos habebant. At Midias tot ignauos circumducendo secum, tyrannos imitatur, & custoditur à famulis tanquam satellitibus.

Per forum incedit.) Delicias eius & væcordiã perstringit, qui forum turbet, & trudat obuios.

σοβεῖ.) Hoc continentis motionis est argumentum. vnde à verbo σοβεῖν, Satyros appellant σόβους quòd omnium naualium sint agilimi. Et propter hoc pingunt eos cum muscariis.

Cymbia, & rorantia pocula, & phialas.) Deliciarũ insignium est signum, etiam genera poculorum curiosè persequi ῥυτὰ autem sunt oblonga pocula cornu similitudine, sursum patentiora, in acutum desinẽtia. Vt & prætereuntes audiant.) His igitur quoslibet ad conuiuia prouocat. In conuiuiis autem ineuntur sodalitates & coniurationes, quas demum tyrannis sequitur.

Non igitur sunt talia.) Aliquando hæc, inquit, opportuna sunt, sed semper hęc honorari nõ decet: neque permittẽdũ, vt de priuato splẽdore quisquã glorietur. Pauperes enim felices & reuerẽtia dignos putabũt. non munera obeuntes, sed deliciis diffluentes.

Aut ancillas possidet.)In luxuriam & contumeliã A inuehitur.

Vasa multa.)De cadis & sella loquitur.

At hercule triremẽ.) Distrbuit munera publica in necessaria & voluntaria: quæ munificentiæ nomine continentur. Cum igitur de illis eum perstrinxerit, de largitione etiam vult loqui. sed cum ei obstet munificentia, eam resecat à reliquis muneribus, vt nudata per se infirmior videatur, neque moueantur auditores illa splendoris Midiani specie. Ad hæc munificẽtiam eius deiicit pluribus locis, & ostendit non ex munificentia, sed dolo & fraude esse factum.

Inculcabit.)Continenter dicet.

Quòd si timiditatis & ignauiæ.) Cum ipsam largitionem non possit reprehendere, à consequentibus eam destruit, & præceptum nobis tradit, quomodo ea sint accusanda, quæ honesta videantur. Ipsa enim culpanda non sunt (quod impudentiæ foret) sed à circumstantiis perstringenda. Sic enim hoc loco orator B fecit, extenuatione à causa vsus. ob timorem enim, inquit, videri voluit liberalis: Ab animo, quo consilio: à tempore, quando: ab euentu, quid acciderit.

Altius (breuis autem erit oratio.) Rursus vult suam largitionem cum Midiana comparare, propterea que tempora repetit, & cum id videatur ob perspicuitatem facere, reuera vult ad id tempus recurrere, quo ipse illa est largitus.

In Euboica expeditione largitiones factæ sunt.) Enumerat multorum annorum tributorum & largitionum occasiones: quibus suam munificentiã Midias nõ declararit, neque in illis quicquam sit largitus. Quod si, inquit, nunc fecit: causa consideretur, cur id facere sit coactus.

Quomodo sit largitus.) Dic mihi, inquit, modum largitionis.

Horum è numero non fuit Midias, sed ego.) Propositum suum necessariò absoluit. Dixit enim, non C Midiam fuisse largitorem. & quasi requirat auditor, Quis igitur fuerit? adiicit, Sed ego.

Et mecum triremi præfuit.) Tanquam additamentum quoddam facit Philinum, secundo loco eius mẽtione facta. quasi ipse largitus esset nauẽ, ille autem duntaxat adiuuisset.

Atqui hominem munificum.) Cur, cum ipse non semper sit largitus, alium reprehendit? quia magis in eo est occupatus, vt ostendat Midiam nõ esse munificum,* quam se illo esse munificentiorem.

Tertia sunt igitur hæc.) Fuit igitur, inquit, & propter me munificus. Meam enim largitionem est imitatus. Hic largitus est.) A modo conatur calumniari. Nam quæstio quomodo, in modi considerationem cadit.

Quomodo in senatu factum.) Non ob munificentiam dedit. Largiendum enim fuisset in primis largitionibus. & hoc à tempore sumitur. Possumus enim in destruendo dicere: Nihil magni fecit. Decuisset enim eum potius in fame largiri, cum vniuersus populus periret.

Cum adesset, non largiebatur.) Cum adesset, ideo additur, ne se peregrè abfuisse dicat.

In senatu non dedisse.) Nondum enim aderat metus necessitatis. Cum autem senatusconsulto facto populus iussisset mitti equites, celeriter etiam præsides anteuertit naue data.

Progress', largit' est.) A causa hoc sumitur: vitãdi. n. causa periculi est largit'. Quãt' aũt fuerit met' ostẽdit.

ἢ θεραπαίνας κέκτηται.)εἰς ἀσέλγειαν ἢ ὕβριν ὑποτίθεται. σκόπει ὃ εἶπε, φοβεῖ τὴν κάδων καὶ τὴν ἀσφάβης.

ἀλλὰ νὴ Δία ξιήρη.) διείλε τὰς λειτουργίας, τὰς μὲν, εἰς τὸ αἰσχρὸν, τὰς δ', εἰς τὸ ἐκούσιον, αἵτινες ℭ φιλοτιμίαι λέγονται. ἐξεύρας οὖν αὐτὸν εἰς ὀνείδη, βούλεται καὶ φοβεῖ τῆς ὑποδόσεως εἰπεῖν. λυπεῖ δ' αὐτὸν ἡ φιλοτιμία. καὶ ἵνα τοῦτο ἀπὸ τῆς μέσης αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἄλλων λειτουργιῶν, ἵνα γυμνωθεῖσα, καθ' ἑαυτὴν ἀσυνεσέρχεται φανῇ, καὶ μηδὲ φέρωσι τὴν δοκοῦσαν λαμπρὰν τὸ μεσίδιον. πρὸς τούτοις ℭ τὴν φιλοτιμίαν καθεῖλεν ἐκ πλειόνων τόπων. ℭ δείκνυσιν ὅτι ἡ φιλοτιμία τὸ γεγονὸς, ἀλλὰ τέχνη ℭ σόφισμα. Θρυλλήσῃ.) συνεχῶς λέξει.

εἰ δὲ μὴ δειλίας ℭ ἀνανδρίας.) αὐτὴν τὴν ὑποδοσιν οὐκ ἔχων μέμφεσθαι, ὑπὸ τῆς παρακολουθούσων αὐτὴν καθαρεῖ. ℭ παράγγελμα ἡμῖν παρέχει ὅπως δεῖ φοβεῖ τὴν δοκοῦσαν καλὴν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας. αὐτὰ μὲν γὰρ ἃ φοβοῦνται μέμφεσθαι. αἰσχύνονται γὰρ ὑπὸ τῆς φύσεως παθῶν ἁλίσκεσθαι. ὅτου δὲ ἕνεκα ταῦτα ὁ ῥήτωρ ἐποίησεν, ὑπὸ τὴν αἰτίας φαυλίσας. δεῖ γὰρ τὸ δι' ὃ φησὶν ὤφθη φιλότιμος. ὑπὸ τὴν γνώμης μὲν ἧς· ὑπὸ χρόνου, πότε, ὑπὸ τὴν ἐκβάσεως, τί τὸ συμβαίν;

ἀνωθεν ἦ, βραχὺς γὰρ ἐστ' ὁ λόγος.)βάλε) πάλιν τὴν ὑπόδοσιν τὴν ἑαυτῆ, τῇ ὑποδόσῃ τῆ μεσίδιε συγκείναι, καὶ διὰ τοῦτο ἀναλαμβάνει τοὺς χρόνους. δοκῶν μὲν δικαιολογίας εἵνεκα τοῦτο ποιεῖν, τῇ ἦ ἀληθείᾳ ὅπι τὸν καιρὸν ἀναδραμεῖν βουλόμενος, ἐν ᾧ τὴν ὑπόδοσιν αὐτὸς πεποίηκε τούτων.

ἐγλόσντο εἰς δύβοιαν ὑποδοσῆς.)ἀπαριθμεῖ) πολλῶν ἐτῶν, εἰσφορῶν καὶ ὑποδόσεων καιροὺς ἐν οἷς φαίνεται ἐνδείξας ἑαυτῆ τὴν φιλοτιμίαν μείδιας. εἰ δ' ἐν ἐκείνοις ἐπέδωκε, νυνὶ δ' τοῦτο ἐποίησε· σκέπτεσθε τὴν αἰτίαν δι' ἣν διὰ ταῦτα τοῦτο ποιεῖν.

πῶς ἐπέδωκε.)λέγε μοί φησι τὸ ζόπον τῆ ὑποδόσεως.

τούτων ἐκ τῶν μειδίας, ἀλλ' ἐγώ.)τὸ σκοπὸν ὃς αἰτίας ἐπλήρωσεν. εἶπε γὰρ ὅτι ἐκ τῶν μειδίας ὁ ὑποδούς. ὥσπερ δ' ὑποζητοῦντος τὸ ἀκροατοῦ, πῆς οὖν; προσέθηκεν ἀλλ' ἐγώ. κὴ συνεξήρχος τῶν μοι.)ὥσπερ προσθήκην τινὰ τὸ φιλότιμον ἐποίησε, δ' ὑστέρου μνησθείς. ὡς αὐτὸ μὲν ὑποδόντος τὸν ναῦν, ἐκείνε δ' ἁπλῶς συνεργοῦντος.

καί τοι τόν γε δὴ φιλότιμον.)πῶς αὐτὸς ἐν πάσαις μὲν ὑποδοὺς, ἕτερον μέμφε). ὅτι πλείονα πεποίη) αὐτῶν δείξω, τὸ μειδίαν μὴ ὄντα φιλότιμον, ἀλλ' ἐκείνε ἑαυτὸν φιλοτιμώτερον.

ζήταγτοίνυν αὖ).)ἀκουῶ εἶπε κὴ τῶν φιλοτιμίαν δι' ἐμὲ πεποίηκε. τῶν δὲ ἐμῶν δόσιν ἐμιμήσατο.

ἐνταῦθα ἐπέδωκε.)ὑπὸ τὸ ζόπου πιεζόμενος διαβάλλειν. τὸ δὲ πῶς. φοβεῖ τὸ ζόπον θεωρεῖσθαι πέφηκε.

πῶς; ἐν τῇ βουλῇ γιγνομένων.) οὐ δι' φιλοτιμίαν ἐπέδωκεν. ἐχρῆν δὲ ἐν ταῖς πρώτοις ὑποδόσεσιν ὑποδοῦναι. καί ἔστι τοῦτο ὑπὸ τοῦ χρόνου. δεικνύμενος δὲ καθαιροῦντες λέγειν, οὐδὲν μέγα τὸ γιγνόμενον. ἐχρῆν δὲ αὐτὸν ἐν λιμῷ χαρίσασθαι μᾶλλον, ὅτε σύμπας ὁ δῆμος διεφθείρετο.

παρὸν οὐκ ἐπεδίδου.) τὸ μὲν παρὸν προσθετικὸν, ἵνα μὴ λέγῃ ὡς ἀπεδήμει· τὸ δὲ ἐν τῇ βουλῇ μὴ δεδωκέναι. οὕτω δὲ προσέβαλλεν ὁ φόβος, ὁ ἀναγκαῖος τοῦ ἐξιέναι μὴ καταφανοῦς γιγνομένης. ὅτε δὲ τῷ δήμου προβουλεύσαντος ἡ βουλὴ πέμπειν προσέταξε τοὺς ἱππέας, ἕως ἐφθάσας καὶ τοὺς πρέσβεις, ἐπέδωκε τὸν ναῦν.

παρῆν δὲν ἐπέδωκεν.)ὑπὸ τὸ αἰτίας ἦν το. ἵνα δὲ φύλῃ τὸ κίνδυνον, δι' ἣν το ἐπέδωκε· τὸ ὑποβολὴν δὲ δίδωσιν ἦν φόβος. προσ-

προῦλαβε δὲ * τοὺς προέδρους, ἵνα μὴ προψηθέντες ἐκεῖ A
νοι, περὶ ἄλλων προθῶσι τὴν σπένδειν. καὶ οὕτως ἐκ τῆς
ἐπιδόσεως ὁ μειδίας ἀναγκαθῇ στρατεύεσθαι. οἱ γὰρ
πρόεδροι ἦσαν, οἱ διὰ τὸ κήρυκος λέγοντες τῷ δήμῳ,
δοκεῖ ὑμῖν περὶ τούτου βουλεύεσθαι; καὶ χωρὶς ἐκεί-
νων, περὶ οὐδενὸς ὁ δῆμος ἐσκέπτετο. τῷ δῆλον.) πίνι δῆ-
λον, καὶ πόθεν ἡ γνῶσις, ὅτι φεύγων τὴν στρατείαν ἐπέ-
δωκεν, καὶ οὐ διὰ φιλοτιμίαν; τοῖς μὴ ταῦτα προσχθεῖ-
σι.) ἐπιδοὺς γὰρ τὴν ναῦν διὰ τὸν φόβον, ὡς εἶδεν ὅτι πέως
προιούσης τῆς σπένδεως, ὁ δῆμος ἔγνω μὴ πέμπειν τοὺς
ἱππέας, ἀλλ' ἵν' αὐτὸς ἀπολυθῇ τῆς ὁδοῦ. οὐκ ἀνέβη ἐφ' ἵν'
ἐπέδωκε ναυῖ, ἀλλ' ἀγύπλιόν τινα πάμφιλον λέγων,
ἐπίτευσε τὴν ξυμπρη. μικρὸν δὲ τὸ στρατηγοῦ φωκίω-
νος κρίναντος ἀποστεῖλαι καὶ διδάσκειν τοὺς ἱππέας ἐπὶ
τὸν πόλεμον (ἵν' ἦ αὐτὸς ὁ μειδίας τότε φυγὼν τὸ μὴ τὴν
ἱππέων ἐξηγεῖν) ἐξέδραμεν ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ προσ-
έδωκε τὴν τάξιν· καὶ ἵππαρχος χειροτονηθεὶς, τῆς ἀρχῆς
παρημέλησε.

μετεπέμπετο τοὺς ἐξ ἀγρούσας.) εἰ πλείους ἦσαν οἱ B
στρατηγοὶ, ἐδόκει χρόνον ἄρχειν. ἐχόντος οὖν τὸ καιροῦ
ἐπὶ φωκίωνα ὡς τε ἄρχειν· μετεπέμψατο τοὺς ἱππέας,
ἵνα αὐτῷ ἐπιδείξωσιν. ἐκείνων οὖν ἀναχωρησάντων,
ἄλλους ἦν ἀναλαβὼν ἐξηγεῖν, ὧν ἦν ἵππαρχος ὁ μειδίας.

λιποὺν τὴν τάξιν.) ταύτην τὴν φιλοτιμίαν, εἰς λει-
ποταξίαν κατέστησε. ὃ ὅπερ αὐτὸς ἐκάλειτο πρὸ δίκης
τιμωνος, τοῦτο διαβάλλειν τὸν μειδίαν. καὶ ὧν ἵππαρχεῖν
ἠξίωσε.) πολλὰ τὰ ἄτοπα. πρῶτον μὲν, ὅτι κατέλιπε
τοὺς ἱππέας, ἵππαρχος ὤν. καὶ τότε ὠνόμασεν αὐτὸν ἵπ-
παρχον, ὅτε ὕβριν μᾶλλον, ἢ τιμὴν προσέκρουε τὸ ὕστε-
ρον, ὅτι καὶ αὐτὸς ἀξιώσας, κατέλιπε τούτους ὧν αὐτὸς
ἡγεῖσθαι παρεκάλεσεν.

εἰ δ' ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνός τις.) ἐκεῖ ἦν αὖ
τὴν τάξιν. καὶ ταύτην διαβάλλειν αὐτὸν προσῆκεν, τῆς
γνώμης αὖτε σοχαζόμενον.

οὐ μὲν νικηφόρος γε.) ἵνα μὴ εἰς ἦθος καταφύγῃ,
αἱρεῖ τοῖς παραδείγμασι· καὶ πολλὰ κατέμιξεν ἔπαι-
νον, εἶπεν, ὁ ἀγαπητός. οἷον ὁ ὅμηρος τῷ παρί. ὁ * ἄπαις,)
ὁ νέος ἔτι καὶ παῖς. ὁ παντάπασιν ἀθενής.) ὃς ὤφειλεν,
ἀπολογίαν ἔχων, ἑτέρῳ διαδόχῳ διὰ τὴν ἀσθένειαν
χρήσασθαι.

ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν.) πόση προθυμία τῆς
τύχης ἐχρήσατο. οὐ γὰρ μόνον οὐκ ἄξιον ἐπαίνου δείκνυ-
σιν ὂν τῇ φιλοτιμίᾳ, ἀλλὰ καὶ πωρείας ἄξιον. πό-
τερον τελωνείαν καὶ πεντηκοστήν.) βούλει οὖν τῷ προσ-
χθεῖσι τῶν σου δώμων ὄνομα προσφορὸν; μὴ κάλει
αὐτὸ φιλοτιμίαν, ἀλλὰ λειποταξίαν, καὶ τελωνείαν. ἐ-
πειδὴ οἱ τελῶναι, τὸ πολεμεῖν εἶχον ἀτέλειαν. διὰ γὰρ
τοῦτο ἐπάγη καινὴ ἐξεύρε μειδίας ἱππικήν τινα πεντη-
κοστήν. ὄντως γὰρ ξενίαν τελωνείαν καὶ οἷν ἀτέλειαν
τὸ ξυνιέναι τοῖς ἱππεῦσιν ἐξεύρηκε, τὴν ἐπίδοσιν τῆς
ζημίας. ἐπειδὴ γὰρ τὰ τέλη δίδοται χρημάτων ἕνε-
κα οὐχὶ τὸ φεύγειν τὰς στρατείας· εἰκότως προσέθηκε,
καινήν τινα πεντηκοστήν. ὅπως δέ φησιν, ἐξετάσωμεν
αὖτε καὶ τὴν ἐπίδοσιν, τί ἡμᾶς ὠφέλησε; ἔστιν δὲ ἀπὸ
τῆς ἐκβάσεως ὁ λόγος. τῷ ἄλλων προπεμπόντων, μό-
νῳ δὲ οὐ παρέπεμψεν. οὐκοῦν ἀνωφελὴς ἡ ἐπί-
δοσις, εἰ μὴ διεβίβαζε τὸν δῆμον. ἐκ σύρων.) χωρίον τῆς βοιάς. χάρακας καὶ βοσκήματα.) ἀπτῶτον
ἔλυσε. πίνος οὖν ἕνεκεν λοιπὸν ἐπέδωκε τὴν ναῦν, ἐν ᾗ μὴ ἔμελλεν ἡμᾶς διακομίζειν; ὁ δέ φησιν, ὅτι βοσκή-
ματα καὶ ξύλα. θυρώματα ἦ, σανίδας ἐπιτηδείας πρὸς θύρας. θυρώματα ἦ εἶπεν ἐνδεικνύμενος τὸ μέγεθος.

Anteuertit, inquit, præsides, * ne progressi illi, alia deliberanda proponerent, & sic ex largitione Midias cogeretur militare. Præsides enim erant, qui per præconem populo denunciabant: Placét-ne vobis hac de re deliberare? Et sine illis populus nulla de re consultabat.

Vnde constat.) Vnde cognoscitur eum militiæ fugæ, non ex liberalitate largitum esse.

Iis quæ deinde acta sunt.) Largitus enim nauem ex metu, vt vidit in progressu deliberationis decreuisse populum, non mittendos esse equites, sed expeditionem differri: non conscendit quam largitus fuerat nauem, sed Ægyptium quendam Pamphilum nactus, ei nauem credidit. Paulo post autem, quū Phocion imperator decreuisset equites per vices ad bellum mittendos esse. Midias autem is erat, qui tum exire cum equitibus noluerat) excurrit ad nauem, deserto ordine: & præfectus equitum creatus, imperiū neglexit. Accersebat Arguræos.) Si plures erant duces, suum quisque tempus imperabant. Cum igitur imperij tempus ad Phocionem venisset: is equites accersiuit, vt apud se manerent. Quibus digressis, necesse erat alios exire, quorum magister erat Midias.

Ordine deserto.) Hanc munificentiam ad ordinū desertionem redegit, & cuius ipse rei ab Euctemone accusabatur, de ea Midiam criminatur.

Et quorum equitum præfectus esse voluit.) Multa sunt absurda: primùm quòd ipse magister equitum, reliquit equites, ac tum eum magistrum equitum appellauit, cum ea appellatio dedecus ei potius quàm laudem conciliabat. Deinde, quòd eos reliquit, quorum ipse dux esse voluit.

Sin in mari periculi aliquid.) Illic etiā deseruisset ordinem. Etiam hac parte perstringere eum conatur, in animum eius inquirendo.

Sed non Niceratus.) Ne ad consuetudinem confugeret eam exemplis tollit, & magnam laudem admiscuit, dicendo, charus, quasi dicat patri similis.

ὁ ἄπαις) * Adolescens etiamnum & puer.

Omnino infirmus.) Qui imbecillitatis excusatione vsus, alium successorem designare debuit. C

Sed legitimum ordinem.) Quanta artis copia est vsus? Non enim laude duntaxat indignum esse ostendit ob liberalitatem: sed etiam commeruisse pœnam.

Vtrum vectigal & quinquagesimā.) Vis igitur facto tuo nomen idoneum accōmodemus? ne voca id munificentiam, sed ordinum desertionem, & redēpturā vectigalium, quia mancipes à militia immunes erāt. Propter hoc enim subiicit, Nouam exegit Midias requestrem quandam quinquagesimam. Reuera enim nouam redempturam, & velut immunitatem congrediendi cum equitibus excogitauit, largitionem triremis. Quia enim vectigalia dantur pecuniæ causa, non propter * fugiendas expeditiones: iurè adiecit, nouam quinquagesimam. Tamen, inquit, in munificentiam eius inquiramus: quid nobis ea profuerit. Ratio autem hæc sumitur ab euentu. Cum alij triremes deducerent, solus non deduxit. Inutilis igitur est largitio, si populum non transuexit.

Styris.) Eubœæ locus est.

Vallos & pecudes.) Obiectionem remouet. Qua igitur de causa nauem tandem est largitus, in qua vos transuecturus non fuit? Respondet, vt pecudes & ligna adueheret.

θυρώματα.) Tabulas aptas ad fores: eóque vocabulo est vsus, vt ædium magnitudinem ostenderet,

adeò vt multis indigeret foribus. Ad argẽtifodinas.) Conduxerat enim à republica argentifodinas.

Et mercatura, non munus.) Mutauit in rei faciendæ occasionem munus publicũ Midias: cũ alij sumptus faciãt, ipse quæstum & lucrum inde facit. Negociationis igitur, non donationis causa nauẽ largitus est. Tamen citabo vobis etiam testes.) Eum & vallos, & pecudes, & eiusmodi attulisse. sed nihil vetuit quo minus etiam ciues traiicerentur. Sed cum illud in confesso sit, eum attulisse ligna: ex eo colligit, homines ab eo neglectos esse.

Quod si reuera Athenienses.) Sententia per antiparastasim est vsus post instantiam. Neque enim post refutationes obiectionum duntaxat eis vtimur, sed in aliis etiã sententiis, cum aliquid ex superuacaneo afferre volumus: id quod hic etiam fecit orator. Cum enim per instantiã ostendisset, eum nihil publici obisse muneris, vtitur ἀπροσδοκήτῳ indignum esse venia delictorum, &c.

Alij naualia prælia.) Ex loco eorum quæ ad aliquid referuntur, concludit: & quos illic nominatim recẽsuit, Iphicratem & Chabriam, ac cæteros, eos nũc in vniuersali conclusione indefinitè adducit. Peroratio enim complecti ea debet omnia, quæ in confirmatione & exordio, & constitutionibus sunt.

Cum vbi volet.) Cùm alibi, tum in theatris.

Quocumque modo potuerit.) Hoc est, Verberando, & vastando, & coronas tollendo.

Iam relatam ei esse gratiam.) Quod Midias ad reuerentiam attulit, sibi à populo honorem esse habitum, se Parali fuisse quæstorem, se magistrum equitũ esse creatum: absurdum igitur fore, si tantus vir ob paruam causam condemnetur: ea Demosthenes præoccupando euertit, ob ea ipsa dicens non dignum esse reuerentia. Nam vt propter obita munera ignoscẽdum ei fuerit: cum iam ignotum ei sit, & alij honores delati: apparet ei nihil deberi à ciuitate.

Creatis istum Paralı quæstorem.) Alij dicunt, Paralum esse dictam à Paralo, Periclis filio. alij à Paralo quodam heroe, cuius etiam Periclis filius simile nomen habuit: *alij quod maritimã oram nauigaret: hoc est, Asiã, & Hellespontum. Hęc enim mittebatur ad socios, si quid eis Athenienses significare vellent. Erant autem in principio duæ sacræ triremes: Salaminia, quam & Deliam vocabãt, & Paralus. Pòst autem etiam aliæ tres factæ sunt: Antigonis Ptolemais, & Ammonias: quia in ea victimas Ammoni mittebant. Harum autem sacrarum triremium ipsa respublica curam agebat, & pecuniam dabat quęstoribus, vt eas curarẽt, atque efficerent expeditas ad nauigãdum. ac honos erat, harum aliquis agere curam.

Cum sit talis.) Et atrox & improbus.

Ac rursus magistrum equitum.) Iam antea hoc eius imperium perstringit: iure igitur subiecit, Cum non posset. Nam si ita infirmus est, vt in lectica vehi nequeat: nimirum constat, eum non esse idoneum ad militare imperium.

Sacrificum.) Inspiciente m victimas, ne eæ sint improbæ & mutilæ.

Vehi per forum.) Moris enim erat in põpis & supplicationibus, magistratus antecedere. Non igitur ob scientiam & artem honos ei est habitus: à qua tantũ abest, vt ne in pace quidem vnquam bene incedere per forum equo potuerit.

ὥστε πολλῶν χρήζειν θυρωμάτων. εἰς τὰ ἔργα τὰ ἀργύρεια.) μεμίσθωτο γὰρ τὰ μέταλλα παρὰ τῆς πόλεως, ἀλλ' τοῦ ἀργυρίου. καὶ χρηματισμὸς οὐ λειτουργία.) μετέθηκεν εἰς οὐσίας ἀφορμὴν ὁ μειδίας τὴν λῃτουργίαν. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι δαπανῶσιν. αὐτὸς δὲ χρηματισμὸν καὶ πόρον ἐντεῦθεν ποιεῖται. ἐμπορίας οὖν ἕνεκεν, οὐ φιλοτιμίας τὴν ναῦν ἐπέδωκεν. ὅμως γὰρ καὶ μάρτυρας ὑμῖν καλεῖ. ὅτι καὶ χάραξας καὶ βοσκήματα, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκόμισεν. οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ τοὺς πολίτας ὠφελεῖσθαι. κἀκεῖνο δέ ἐστιν ἐμφανὲς ὡμολογούμενον, ὅτι ξύλα ἐκόμισεν. ἐκ τούτου συναγαγὼν ὅτι τὴν αἰθουσὰν οὐκ ἐμέλησεν. εἰ τοίνυν ὡς ἀληθῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) τὴν κατὰ παράσασιν λέγεται νοήματι μὴ τὴν σύστασιν· οὐ μόνον γὰρ εἰς τὰς λύσεις τὴν αἰτιάσεων χρήσιμα αὐτάς, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἑτέρων νοημάτων. ὅταν τι βουληθῶμεν κατ' ὠφελουσίαν εἰσαγαγεῖν· ὅπερ καὶ ἐνταῦθα πεποίηκεν ὁ ῥήτωρ. δείξας γὰρ ὠφελῆσαν τῆς ἐνστάσεως ὅτι οὐκ ἀδίκως ἐλειτούργησε· χρῆται τῇ κατηγορίᾳ, ὅτι οὐκ ἀξίως αὐτοῦ συγγνώμης, ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησε, καὶ ἐξῆς.

οἱ μὲν, ναυμαχίας.) ἐν τῷ θεός τι βλασφημεῖται, καὶ οἷς ἐκεῖ κατ' ὄνομα ἐπιξηλάθην, ἰφικράτει τε, καὶ χαβρίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις, τούτοις νυνὶ ἐν τῷ καθόλου, ἀορίστως ὠφέλησε, δεῖ γὰρ τὸν βλάπτοντα, πάντα βλασφημεῖσθαι τὰ ἐν τοῖς ἀγῶσι· τάττει ἐν θεσμοῖς, καὶ καταστάσεσιν. ὅπου ἐὰν βούληται.) καὶ ἐν ἑτέροις, καὶ ἐν θεάτροις. ὃν δ' ἂν δύνηται ζόπον, τοῦτέστι πληγὰς ἐν τύπτων καὶ ἐσθῆτας διαφθείρων, καὶ στεφάνους ἀφανίζων.

ὅτι τοίνυν καὶ κεκόμισται χάριν.) ὅπερ αὖ ὁ μειδίας εἰς τὸν τῆς αἰδοῦς παρέχει τόπον. ὅτι τετίμηται παρ' ὑμῶν, ὅτι τῆς παράλου γέγονε ταμίας, ὅτι ἵππαρχος ἐχειροτονήθη. ἄτοπον οὖν τὸ τοιοῦτον καταψηφίσασθαι διὰ σμικρόν. ταῦτα παραλαμβάνων δημοσθένης αἱρεῖ· φάσκων, ὅτι διὰ ταῦτα οὐκ ἀξίως αἰδοῦς. εἰ γὰρ διὰ τὰς λῃτουργίας ἔτυχεν ἂν συγγνώμης· κεκόμισται δὲ συγγνώμην, καὶ αὐτὴ τούτων ἑτέρας τιμάς· φαίνεται μηδὲν ὀφειλόμενος παρὰ τῆς πόλεως.

ἐχειροτονήσατε τοῦτον τῆς παράλου ταμίαν.) οἱ μὲν φασὶν, ὅτι παράλου ἐκλήθη, ἀπὸ τοῦ παράλου, παιδὸς τοῦ περικλέους. οἱ δὲ, ἀπὸ παράλου τινὸς ἥρωος. οὗ καὶ ὁ πατὴς ἦν περικλέους ὁμώνυμος, διὰ τὸ πλεῖν τὴν παραλίαν, τουτέστι, τὴν ἀσίαν καὶ τὸν ἑλλήσποντον. αὕτη γὰρ ἀποστέλλετο πρὸς συμμάχους, εἴτι βούλοιντο σημαίνειν οἱ ἀθηναῖοι. ἦσαν δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἱεραὶ δύο τριήρεις, ἥ τε σαλαμινία, ἣν καὶ δηλίαν καλοῦσι· καὶ ἡ πάραλος. ὕστερον δὲ, καὶ ἄλλαι τρεῖς ἐγένοντο, ἀντιγονὶς, καὶ πτολεμαὶς, καὶ ἀμμωνιάς· ἐπειδὴ τῷ ἄμμωνι δι' αὐτῆς τὰς θυσίας ἔπεμπον. τούτων δὲ τὴν ἱερὸν τριηρῶν αὐτὴ ἡ πόλις· ἐπεμελεῖτο, καὶ χρήματα ἐδίδου τοῖς ταμίαις, ὡς τε αὐτὴν ὅπως μελεῖσθαι, καὶ παρέχειν ταχυναυτούσας. καὶ τιμὴν ἦν τὸ τούτων τινὸς ὅπως μεληθῶσι.

ὄντα τοιοῦτον.) δεινόν τε, καὶ μοχθηρόν.

καὶ πάλιν ἵππαρχον.) φθάσας ἤδη τὴν στρατηγίαν ταύτην αὐτὸς διέβαλεν. εἰκότως, οὗ ἐπιωείγκατο τὸ οὐ δυνάμενον. εἰ γὰρ οὗτος ὅτιν ἀσθενὴς, ὥστε καὶ ἐπ' ἀστράβης ὀχεῖσθαι, δηλονότι ἀνεπιτήδειός ἐστι πρὸς τὸ στρατηγεῖν. ἱεροποιόν.) τὸν ὅπισθοποιοῦντα τὰ θύματα, μὴ ἀδύκιμα καὶ πηρά. βοώνην δὲ, τὸν ὠνούμενον βοῦς εἰς τὰς ἑορτάς.

ὀχεῖσθαι δι' ἀσθενείας.) ἔθος γὰρ ἦν ἐν ταῖς πομπαῖς πρεσβεύειν τοὺς ἄρχοντας. οὐ τῆς ὄψεως οὖν χάριν, οὐδὲ τῆς τέχνης τετίμηται. τοσοῦτον γὰρ ἀπέχει ταύτης, ὡς τ' οὐδὲ ἐν εἰρήνῃ καλῶς ἐποχεῖσθαι τὴν ἵππον τὸν ἀσθενῆ ποτε δεδώκασι.

τὸν

τῷ τῆς φύσεως κακίαν καὶ ἀνανδρίαν.) ἵππαρχον μὲν αὐτὸν χειροτονήσαντες, τῷ δειλίαν ἐπηνορθώσασθε. τοξεοποιὸν δὲ καὶ μυσηρίων ὀπτηλητὴν ἕξομεν, τὴν πονηρίαν ἠμβλύνατε.

κυζικηνῶν ἥρπασε πλεῖον ἢ πέντε.) ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ ἐψηφίσαντο ἀθηναῖοι, λῃστὰς τοὺς τῷ θαλάττῃ πλέοντας, κἂν ἔμποροι ὦσι τῷ πολεμίων. παραυτὰ οὖν ἐμπόρους κυζικηνοῖς ἀφείλετο αὐτὴν ὡς πολεμίων τὰ χρήματα. οἱ δ', ἧττον τοῖς ἀθλίοις, ἀπεδείκνυσαν αὐτοῖς φιλίαν ὑπάρχουσαν πρὸς τὴν πόλιν. ὁ δὲ μειδίας μέχρι τοσούτου αὐτοῖς ἐπέτριψεν, ἕως ἔπεισε μὴ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὰ χρήματα. οἱ δ' ἀπελθόντες, ἀπέγνωσαν τῷ ἑαυτῶν πατρίδα. κατ' ἄμφω οὖν ἠδίκησε, καὶ τοὺς ἄνδρας, τὰ χρήματα λαβών, καὶ τὴν πόλιν εἰς ἔχθραν ἐμβαλών.

συγχέων.) κινῶν, καὶ σωτηρίων, καὶ ἀναιρῶν, ἵνα μὴ ἀπαιτοῖτο τὰ χρήματα.

τοιούτους θεὶς νόμους.) οἱ μὲν τοὺς λόγους οὐδ' εἶπε τῇ τῶν ἱππέων ἐκάλεσαν νόμους. οἱ δὲ, τῇ ἀληθείᾳ ὑπέλαβον πεῖσθαι νόμοις, ὡς οὐ δεῖται ἱππέων ἡ πόλις. καταχωύουσι γὰρ αὐτήν. ἴσως δὲ ἐποίησεν, ἵνα μὴ στρατεύηται.

ἔξαρνος λῦ.) φοβηθεὶς γὰρ τὴν κατηγορίαν, ἔρριψε καὶ ἀφῆκε τοὺς νόμους.

ὅτε τὴν ὑπὲρ θηβαίους ἔξοδον.) ἐγίνετο γὰρ καὶ ἄλλη τὸν πλοίαρχον ἑτέρα.

δώδεκα τῆς πόλεως τάλαντα.) αὐτοπιπτον ἔφυσεν, οὐκ ἠδυνάτο πλεῖν ἡ ξυμπρὸς τοῦ μὴ λαβεῖν χρήματα παρὰ τῆς πόλεως εἰς τὴν ὑποσκευήν. ὁ δὲ εἶπε, καὶ μὴν δώδεκα τάλαντα εἰσήνεγκεν. ὅσα οὐδεὶς ἕτερος.

τὴν ἱερὰν ξυμπρὸς παρεσκεύακεν.) τὸ ἀναπορθμεύειν ὑπὲρ τὸν πόλεμον, ἀσκληπιὸς δὲ στρατηγὸς ἦν, ὁ λύσας τὸν πρὸς θηβαίους πόλεμον τοῖς σπονδαῖς.

ἀλλ' ἵππον οὐκ ἐτόλμα.) οὐκοῦν εἰς μὲν τὰς ἰδίας ξυφὰς, ὑπάρχει φιλότιμον. εἰς δὲ τὰς κοινὰς χρείας οὔτε μικρολόγος, ὡς τε μηδὲ ἵππον ὠνήσασθαι, καὶ τοι ἱππαρχον ὄντα.

βούλομαι τοίνυν.) τὴν πλικότητα ὑπολογίζεται. ἐπειδὴ γὰρ ἐν ἐκείνῃ φησὶν ὁ μειδίας, ὅτι τί γὰρ γέγονεν δεινὸν; καὶ τίς τότε ὑπὲ τοιούτοις δημοσίαν ὑπέμεινε δίκην; ἀλλὰ τοῦτο ἐκεῖ μὲν τοῖς ἀγωνιστικοῖς ἐχρήσατο· ἐνταῦθα δὲ τοῖς ὑπολογικοῖς· ὅτι ὑπὲ πολλοὶ καὶ ἥττοσι τούτων δίκην ἔδοσαν. ἔστι δὲ τῶν ὠδαδευμάτων τῶν ληφθέντων, τὰ μὲν ὅμοια* τοῖς πᾶσι, τὰ δὲ, κατὰ τὴν παρέκβασιν μόνον. καὶ τῶν ὁμοίων, τὰ μὲν, μᾶλλον, τὰ δὲ, ἧττον. ἐξήτασε γὰρ τοὺς φρατόρας ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ἀδικήσαντας καὶ κολασθέντας, ὅπερ οἰκεῖόν ἐστι τῇ παρούσῃ· τοὺς δὲ ἐπὶ τὰ μυστήρια. ἕτερος δὲ ὁ ἐν τοῖς διονυσίοις. ὁ μὲν τοι ῥήτωρ, ὡς ὅμοιον συνελογίσατο, τῷ κοινὸν καθ' ἑκάτερον εἶδος τὸ τῆς ἑορτῆς ὄνομα.

καὶ ὅσον ἤδη κατεχειροτόνησεν ὁ δῆμος.) χρησιμώτατα μέλλοντος αἰσθέσθαι τὸ δικαστηρίου, μνήμῃ ἀνακινεῖ τῶν ἡμαρτημένων ἐν ταῖς ἑορταῖς, καὶ κεκολασμένων. ἵνα ἐρεθισθῶσιν εἰς ἀγανάκτησιν. τὸ θεατρικὸς.) οἱ μὲν, δῆμόν τινα ἐξηύρον, ὡς τὸ δι' ἀνδρὸς ἀθλιωτάτου τυγχάνοντος. οἱ δὲ, καὶ αὐτὸν ξένον ἐνόμισαν θεατρικὸν τῆς βιωτικῆς. ἐξῆν γὰρ τοῖς ξένοις ἐμπόροις, ὅπου ἐβούλοντο ποιεῖσθαι τὰς δίκας. καθὸς τινος.) ὑποβολὴ, ὅτι καὶ ξένῳ ὁ θορυβαλλόμενος, καὶ ὅμως οὐ παρημέλητο. καταδικασάμενος.) ἄλλο καταδικάσας, καὶ ἄλλο καταδικασάμενος. τὸ μὲν γὰρ, κυρίως ὅτι τῶν δικαζόντων δικαστῶν. τὸ δὲ, ὅτι τῶν νικώντων τὰς δίκας καὶ αἰτίων γιγνομένων τοῦ καταδικασθῆναί τινα σημαίνει τὸ ῥητόν.

A Naturæ improbitatem & ignauiam.) Creato eo magistro equitum, timiditatem correxistis: sacrificio & Initiorum curatore, improbitatem hebetastis.

Cyzicenis rapuit amplius quinque.) Sociali bello decreuerunt Athenienses, deprædari eos qui mare nauigarent, si hostium mercatores essent. Nactus igitur mercatores Cyzicenos, merces eis vt hostibus eripuit. Ii verò profecti Athenas, ostenderunt, se amicitia coniunctos esse cum Athenientibus. At Midias eatenus est aduersatus, donec persuasit, merces eis non esse reddendas. Digressi igitur, patriam suam ad defectionem impulerunt. Vtraque igitur re iniuriam fecit, tum pecunia illis hominibus eripienda, tum hostes eos reddendo.

Confundens.) Mouens & conturbans & euertens, ne ab eo pecunia repeteretur.

Talibus latis legibus.) Alij orationes in equites habitas vocarunt leges: alij putarunt reuera latas esse leges, non opus esse equitibus reipublicæ, cui esset B dedecori. Fortassis autem eò fecit, ne militare cogeretur.

Inficias ibat.) Metu enim accusationis, abiecit & omisit leges.

Cum in Thebanos moueretis.) Suscepta enim est etiam propter Plutarchum, altera expeditio.

Cum duodecim Respublica talenta.) Obiectionem soluit. Ire non potuit triremis, quia non accepit à republica pecuniam, ad eam reficiendam. At, hic, inquit, duodecim talenta accepit, quot nemo alius.

Sacram triremẽ pararat.) Ad traiiciendos milites ad bellum.

Diocles.) Dux fuit, qui fœdere facto bellum Thebanum composuit.

Sed equum non fuit ausus.) Proinde ad priuatum luxum est liberalis: ad publicas autem necessitates ita sordidus, vt tanquam magister equitum, tamen equum emere non audeat.

Volo autem.) Magnitudinem cõcludit. Quia enim in illa dixerat Midias: Quod facinus commissum est? C quis in tali re publici criminis accusasset? ideo illic confirmationi, hic perorationi congruentibus sentẽtiis est vsus: multos minorum etiam delictorum dedisse pœnas. Sunt autem exemplorum quæ adhibentur, alia per omnia similia, alia euentu duntaxat. Et similium alia minus, alia magis similia sunt. Inquisiuit in eos, qui primi in festum deliquerunt, ac pœnas dederũt, quod propriè pertinet ad causá hanc de initiis. * Alius est, qui in Bacchanalibus. Verùm orator ita conclusit, quasi esset simile, quòd vtrique rei festi nomen commune est.

Et quot iam condemnarit.) Vtilissimum est, iudicibus iam consurrecturis, memoriam eorum refricare qui in festis deliquerunt, & pœnas dederunt, vt moueantur ad indignationem. Thespiensis.) Alij intelligunt de municipio aliquo, quasi Euander sit Athenientis. Alij hospitem eum putant Thespiensem è Bœotia. Licebat enim peregrinis mercatoribus, iudicio experiri vbi vellent. Carè quodam.) Insigne quiddam. Cum esset hospes qui publicè conquerebatur, tamẽ haud est neglectus. καταδικασάμενος.) καταδικάσας. propriè est iudicium pronunciantium: καταδικασάμενος, eos qui iudicia vincunt, & in causa sunt vt aliquis condemnetur, significat.

Cum Initiis adesset.) Fortasse festum præsidio & defensioni fore sibi ratus, prodire ausus est: atque ille, vt qui eum alio tempore inuenire non posset, iratus comprehendit.

Eo autem quiritante.) Ita concitati estis, vt mulctandum capite censeretis. Sed cum accusator placatus satisfieri sibi pateretur, tali pœna, si ipse ea condemnatione liberaretur, qua mercatorio iudicio victus fuerat, assensi, coegistis eum desistere ab exigendo ære alieno. Et damnum etiam resarcire iussistis.) Præterquam quòd mulctam remisistis, & ea cedere coegistis Euandrum: cum denuò questus esset Menippus, alia sibi damna esse data in mercibus & negociatione, quòd propter iudicium morari Athenis coactus esset: iussistis eum illa etiam soluere.

Vnus igitur hic ex priuato negocio.) Dictum exemplum ex minori est sumptum: cum priuata publicis sint minora.

Nulla contumelia.) Neque enim eum verberarat, nec affecerat contumeliis, sed detinuerat duntaxat, id quod non licebat. Quare laudando subiicit, Rectè esse factum, Res enim optima est, legum obseruãtia. Alius aliquando delinquere visus est.) Hoc simile est huic causæ per omnia. Nam & condemnatio propter violata Bacchanalia facta est. Sed tamen infirmius est, quia causa in iudicium non est allata. Est igitur ab euentu infirmum, eaque de causa in medio duorũ firmorum ab eo positum, Euandri pecunia mulctari, & Cteficlis condemnati capitis.

Cum assideret filio prætori.) Cum præstò esset & adiuraret filium, ne quid homo adolescens in prætura delinqueret. Assessores enim dabantur iunioribus, qui nunc συγκάθεδροι vocantur. Nam cum prętor omnes pupillorum & pupillarum causas cognosceret, atque interdum per ætatem, diiudicandi prudentiã non haberet: dabatur ei assessor, qui in examinandis causis eum adiuuaret.

Attigit vt expelleret.) Verberauit quendam de sede rixantem, occupata ab altero.

Homo si occupaui sedem.) Hoc est, si sedem alienam detinui. Si præconiis non.) Denunciabat enim prætor per præconem, modestia vtendum in theatro. Si igitur, inquit, præconio non parui, & ordinem turbaui. Imitatur enim quiritantis voces.

Quæ potestas tibi datur legibus.) Non tibi assessori dederunt leges, immodestos eiiciendi facultatem: imò nec ipsi prætori suis manibus id facere licet, sed mandare id debet ministris. Quæri possit igitur, cur homo ille indignat' fuerit, propterea quod à ministris fuerit eiectus: quãuis illi cognoscẽt, eũ nihil peccasse.

Et prætor ipse.) Sed pater sum, inquis, prætoris? At ne is ipse quidem prætor verberandi potestatem habet: sed mandandi ministris, vt tumultum sedent. Ne sic quidem pareo? indicito mulctam.) Quòd si admonitioni ministri non parui, me eiicientis: decuit, te mihi, vt contumaci, certam mulctam infligere.

Sed prius obiit.) Obitu suo iudicium anteuertit.

Cum igiur alter. Ad eos hanc vocem refert qui condemnati sunt: quoniam de vno dixit, qui prius obierit. Tametsi omnino τὸ ἕτερον & de tribus vsurpatum reperitur. Occidistis hunc.) Hoc est firmius exemplum. quare etiam postremò est positum. Nam & in Bacchanalia commissum, & extremo supplicio vindicatum est.

Quòd scuticã gestãs.) Qui Bacchi festũ celebrabãt

A τοῖς μυστηίοις ὅτι δημοσῶτος.) ἴσως τὴν ἑορτὴν πρόβλημα καὶ ἀσφάλειαν ἡγησάμενος, ἐτόλμησεν ὁρθῶσαι. καίκεῖνος ὡς ἐν ἄλλῳ μὴ δυείσκων καιρῷ, κατέσχεν ὀργισθείς. τὸ δὲ προσβαλλομένου.) ὡρμήσατο μὲν φησι θανάτῳ προσβαλεῖν. τὸ δὲ κατηγόρου πεισθέντος, καὶ ἀρκεσθέντος τιμωρίᾳ τοιαύτῃ, εἰ μὴ ὑπεύθυνος ἐπὶ τῇ προτέρᾳ καταδίκῃ, ἰῶ ὑπαίμειναν, ἀτιθεὶς τὴν ἐμποικιλῶ δίκλω τὸ πρότερον. σωφρονίσαντες λῶαι κάσατε αὐτὸν ἄποιλῶαι, καὶ μηκέτι ἀπαιτῆσαι τὸν μνῖπον. καὶ προστετιμήσατε τὰς βλάβας.) καὶ πρὸς τῷ ἀφεῖναι τὴν καταδίκλω, καὶ ἀναγκάσαι ἄποιλῶαι ταύτης τὸν ἄνδρον, ἀπασαμνίου πάλιν τὸ μνῖπον, καὶ ἄλλας ὑπέσχε βλάβας πρὸς τὰ φορτία. καὶ τὴν ἐμποείαν, δι' ἣν κεῖσιν ἀθλιώσι κατεχόμην. προστετάξατε αὐτὸν καὶ ταύτας ἐκτίσαι. εἰς μὲν ἔοικε δι' ἰδίου πράγματος.) οὐκοῦν τὸ ῥηθὲν παράδειγμα ἀπὸ τοῦ
B ἥττονος εἰλῆφθαι. ἔπερ τὰ ἰδιωτικὰ τῶν δημοσίων ἐλάττονα. οὐδεμιᾶς ὕβρεως.) οὐ γὰρ ἐτύπτησεν αὐτὸν, οὐδὲ ὕβρισεν, ἀλλὰ κατέσχε μόνον. τοῦτο δὲ ἐγκλῆ. διὸ καὶ ἐπάγει ἐπαινῶν ὡς καλῶς ἐγένετο. μάλα γὰρ ἀγαθὸν ἡ φυλακὴ τῶν νόμων.

ἕτερος ἀδικεῖν ποτ' ἔδοξεν. τοῦτο ὅμοιον μὲν κεῖ πάντα τοῖς παροῦσι. καὶ γὰρ καὶ περὶ τὰ διονύσια καταχειροτονία γέγονεν. ἔστι δ' ὅμως σαθρότερον, τῷ μὴ εἰσελθεῖν εἰς δικαστήριον τὴν κρῖσιν. ἔστιν οὖν ἀπὸ τῆς ἐκβάσεως ἀσθενές. διὸ καὶ μέσον αὐτὸ τῶν δύο τέθεικε τῷ ἰσχυρῶν, τῷ τε κεῖ δῦανδρον τὸν ζημιωθέντα τοῖς χρήμασι, καὶ τῷ κεῖ κτησικλέα, τὸν θανάτῳ καταδικασθέντα. παρεδρεύοντος ἄρχοντι τῷ ἡμῖ.) συμπονουῶτος καὶ συμπαροῦντος τῷ παιδὶ, μήπου τι ὡς νέως ἁμάρτῃ κεῖ τὴν ἀρχήν. πάρεδροι γὰρ ἐδίδοντο τοῖς νεωτέροις, οἱ νῦν καλούμενοι συγκάθεδροι. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἄρχων πάσας τὰς ὀρφανικὰς καὶ πληικὰς ἐδίκαζεν, ἐνίοτε δὲ δι' ἡλικίαν
C ἀπείρως εἶχε πρὸς δικαιοκρίνειν, ἐδίδοτο αὐτῷ πάρεδρος ὁ σωφρονιμάζων.

ἥψατο ἐξείργων.) ἔτυψέ τινα περὶ καθέδρας ἀμφισβητουῦτα, ἑτέρου προκαταλαβόντος.

εἰ κατελάμβανον αὐθρωπε θέαν.) τουτέστιν εἰ καθέδραν ἀλλοτρίαν κατεῖχον.

καὶ εἰ μὴ τοῖς κηρύγμασιν.) σκήρυττε γὰρ ὁ ἄρχων διὰ τοῦ κήρυκος, εὐκοσμίαν ἔχειν ἐν τοῖς θεάτροις. εἰ τοίνυν πειθοῖτο φησὶ τῷ κηρύγματι καὶ ἡσύχαιτο. μιμεῖται γὰρ τὰ προσβαλλομένου τὰς φωνάς.

πίνος ἐκ τῶν νόμων εἰ κύει.) τούτεστιν, οὐ σοὶ παρέδρῳ δεδώκασιν οἱ νόμοι τὸν ἀκοσμοῦντα ἐξείργειν. ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ τῷ ἄρχοντι τοῦτο ἔξεστιν αὐτοχειρίως ποιεῖν, ἀλλ' ὑποτάττειν τοῖς ὑπηρέταις. ζητήσειν οὖν ἄν τις, πῶς ἡμαναίκτει ὁ ἀθρωπος; * διότι ἐπὶ τῷ ὑπηρετῷ ἐξεβλήθη καταμάθοντων ἐκείνων, ὅτι οὐδὲ ἀδικεῖ.

καὶ ὁ ἄρχων αὐτός.) ἀλλὰ πατὴρ εἶ φησὶ τοῦ ἄρχοντος; οὐ δ' αὐτὸς ἔοικε ὁ ἄρχων τύπτειν κύειν, ἀλλὰ προστάττειν τοῖς ὑπηρέταις, ὑποχεῖν τὰ γινόμενα. οὐδ' οὕτω πείθομαι ὑποβολὴν ἐπιβάλλειν.) ἀλλ' ὑπομνήσαντι τῷ ὑπηρέτῃ, οὐκ ἐπείθου ἐξείργοντι; ἐγὼ σε ὡς μὴ προσθομένῳ ζημίαν ὑπὸ θεῖναι καὶ ὀείσαι.

ἀλλ' ἐτελεύτησε πρότερον.) προῦλαβε τῇ τελευτῇ τὸ δικαστήριον. ἑτέρου τοίνυν.) ὡς πρὸς τοὺς καταδικασθέντας τὸ ἕτερον εἰληφέναι. ἐπειδὴ πρὸ τοῦ σῶς εἶπεν ὡς προαπέθανεν. εἰ καὶ τὰ μάλιστα, καὶ ὅτι ζιὰν δύεσκεται τὸ ἕτερον. ἀπεκτόνατε τοῦτον.) τοῦτό ὅτι τὸ ἰσχυρότερον παράδειγμα. διὸ καὶ τέθειται τελευταῖον. καὶ γὰρ περὶ τὰ διονύσια γέγονε, καὶ θανάτῳ κεκόλασται. ὅτι σκύτος ἔχων.) οἱ πομπεύοντες τῷ διονύσῳ,

κῆ

κῆ μίμησιν τῆς ἐκεῖ αὐτὸν θεραπείας ἐπόμπευον. οἱ μὲν, τὸ τῆς σατύρων σχῆμα σώζοντες. οἱ δ', τὸ τῆς βάκχων. οἱ δ', τὸ τῆς σιληνῶν ἐμιμοῦντο. ἁπάντων τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ὀφλὼν τὸν διάδρομον ὃς ἀπέστη τῆς νίκης, καὶ ταῦτα νικήσας ὀφλὼν τὸ ἡμιτρικέναι ἐν τῇ ἑορτῇ. τὸ μέσον δ' ἐσιώπησε, τὸν παρεδρεύοντα τῷ ἄρχοντι. διότι ἀσθενέστερον ἦν τὸ κατ' αὐτόν. οὐ δὲ ἔχεν εἰπεῖν τιμωρίαν κατ' αὐτοῦ γεγονυῖαν οὐδεμίαν. οὔτε γὰρ πομπεύων.) ἐν ᾧ καὶ συγγνώμη τις ἦν ὀφλεῖν τὸ ἔθος, ὃν καὶ αὐτὸς ἔχων ἐπόμπευεν. οὔτε δίκην ἠρηκώς.) οὔτε νικήσας δίκην. καὶ οὔτε γὰρ εἶχε συγγνώμην, ἕκαστον λαβὼν καὶ ὑπεύθυνον ψήφῳ δικάσων. οὔτε παρεδρεύων.) ὥσπερ ὁ πατήρ. μὴ τούτου μέμνησθε νυνὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ὀφλεῖν τὴν γνώμην. ἀλλὰ πάρεργον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ταῦτα τὰ παραδείγματα, τοῖς μὲν πεφεύγασιν οὐκ ἔστιν ὅμοια. οὔτε γὰρ περὶ τὰ διονύσια, οὔτε περὶ τὴν ἑορτὴν ἠδίκησαν οἱ κολασθέντες, ἀλλὰ τῆς κολάσεως ἕνεκα μόνης παρῆλθεν. ὅτι καὶ ἄλλοι τινὲς, ὅτι πολλῷ μικροτέροις ἀδικήμασι, μεγάλας ἔδοσαν δίκας. ἐν τοῖς αὐτοῖς δ' μνημονεύσας τῷ περὶ τὴν ἑορτὴν ἠδικηκόσιν καὶ κολασθέντων, νυνὶ εἰς μέσον ἄγει καὶ τινας δόντας μὲν δίκας, ἐπ' ἄλλοις δ' πλημμελήμασιν. ἔστι δ' ὅπου τὰ ὑπερήμαθ. ἐτεοβουτάδην δ', τὸν ἀληθῶς δ' ὄχθον. τὸ γὰρ ὄνομα ἀπὸ βούτου τινὸς ἀρχαίου γένοιτ' ἂν ἀθηναίου, οὕτω καλουμένου, καὶ τὸ ἐτεὸν τὸ ἀληθές. ἐνδειχθέντα.) κατηγορηθέν δ' ὡς ἐν τοῖς δίκαις αἷς κληρωθεὶς ἦν ἐξόν. ὡς ὀφείλων γὰρ χρήματα κοινὰ, δ' ἄπορος. ἐὰν δ' ποιῇ μὴ λέγῃ.) ὡς ἰσχυρότερα τὰ ἔργα τῶν λόγων, μείζων ὀργῆς ἀξιοῦ τυγχάν. ἁπλῶς μὲν ἐν οὕτω δύναται τὰ ἔργα τῶν λόγων ἰσχυρότερα φαίνεσθαι. καθόλου δ', ὀλίγα. πολλὰ γὰρ ἔργα λόγου χαλεπώτερα. οἷον δ' ὀθνείῳ, ἐν τῷ παρόντι, θαρρήσαντι τιμᾶν ἐλαφρὸν, πολλῷ χαλεπώτερον ὑπὲρ τοῦ ὀφλήματα χρέα φέρειν. διὸ καὶ χρέα εἶπεν, ἀλλὰ λέγει. ἵνα ὅτου ἀσθενεστέρους δείξῃ τοὺς λόγους τῶν ἔργων. καὶ γὰρ ῥῆμα.) καὶ γὰρ τοσοῦτον ὄνομα ἐστὶ ῥήματα δύναται), ὅσον ἐν φεύγουσιν ἀδικία μείζω. ἃ τοίνυν κλέπτης τῶν εἰρημένων.) εἰσέβαλεν ἐκ τοῦ θεν εἰς τὸν τοῦ χέως ἐκβολήν. ἐκ κέχρηται) φησὶ διορθώσασθαι, φησὶ τεχνέστερον τὴν ἀπορατὸν ποιῆσαι βουλόμενος. ἐφ' ᾧ δὲ κὴ ἰσχυρότατον μέρος ἦν τῶν ὁπλιτῶν ἡ τοῦ χέως ἐκβολή. ὄντος δ' διπλοῦ τοῦ χέως, διπλῆν ποιεῖ κὴ τὴν ἐκβολήν. τὸ μὲν γὰρ ἔχουσιν οἰκοθεν οἱ δικασταὶ, καθ' ὃν πεφύκαμεν ἁπλῶς ἅπαντας τοὺς δυσχεροῦντας οἰκτείρειν, κἂν μηδὲν ἐκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς οἰκτίσωσιν), καὶ χεῖρόν τινα φθέγξωνται). τὸ δ', αὐτοὶ κινοῦσιν οἱ δυσχεροῦντες, οἰκτιζόμενοι κὴ δακρύοντες, καὶ τἄλλα ποιοῦντες, ὅσα κινεῖν εἰώθεν χέος, κἂν ἡμεῖς παρ' ἑαυτῷ μὴ βουληθῶμεν χεῖν ἐξ ἀρχῆς, καὶ πρὸς αὐτοὺς ὑπολαβεῖν. πρῶτον μὲν οὖν ἐκβάλλει τὸ τῶν δικαστῶν χέος, ὃν ἐκ φύσεως ἔχουσι πρὸς τὰ χεμνὰ τῶν πραγμάτων. ἔστιν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) σωφρόνων ὅτι φιλάνθρωπος ὁ δῆμος τῶν ἀθηναίων, βούλεται πεῖσαι μόνῳ τῷ μειδίᾳ μὴ μεταδοῦναι φιλανθρωπίας. καὶ κέχρηται τοῖς λογισμοῖς, ὥσπερ ὅτι τὸ ἐκβολῆς τοῦ ἐλέου τοῦ κὴ τὸ πράττουσα. ἐγὼ νομίζω.) αὕτη ὅτιν ἡ τῆς ὅλης ὑποθέσεως ἐκβολὴ τοῦ ἐλέου.

ἔστι μέτριος καὶ φιλάνθρωπος τις.) καὶ εἶδος ἔθηκεν. οἷον ἐγώ τις οὐτοσὶ μέτριός εἰμι.

οἶδα τοίνυν ὅτι τὰ παιδία ἔχων.) τοῦτό ὅτι τὸ ἕτερον μέρος τῆς τοῦ ἐλέου ἐκβολῆς. ὅπερ ὅτιν ὑπὸ τῶν κεκομμένων. αὐτοὶ γάρ εἰσιν οἱ μηχανώμενοι τὸν ἔλεον αὐτοῖς, ὅταν δακρύων καὶ λόγων ἐλεεινῶν,

imitatione comitatus eius id celebrabant: alij Satyrorum, alij Bacchantium, alij Sileuorum habitum imitantes. Omnibus igitur Athenienses.) Ob Euandrum qui cessit victoria, *idque cum vicissset propter delictum in festo commissum. Medium autem, prætoris assessorem, tacuit, quia per se firmius erat. Neq; enim vllam inflictam ei pœnam dicere potuit. Neq; enim in supplicatione.) In qua veniæ nonnihil dabatur consuetudini, qua fretus, scuticam gestans pompam celebrauit.

Neque iudicio victor.) Nam id quoque fuisset cum vema, si deditum & nexum calculo iudicium accepisset Neque assessor.) Vt pater. Nam huius quoque nunc in collectione meminit* propter sententiam. Sed Pyrrhum Athenienses.) Hæc exempla rebus non sunt similia (neque enim in Bacchanalia aut aliud festum ii deliquerunt, qui puniti sunt) sed ob supplicium dũtaxat sunt ascita: Etiam alios quosdam ob iniurias multo minores, magnas dedisse pœnas. In superioribus autem cum eorum meminisset, qui cõmissa in festum delicta luerant: nunc affert in mediũ quosdam, qui pœnas illi quidem dederunt, sed ob alia tamen delicta. Sumpta sunt autem argumenta à minori.

ἐτεοβουτάδην.) Reuera nobilem. Nomen factum à Bute quodam antiquo Athenienſi, qui ita vocabatur. ἐτεὸν idem quod verum. Delatum.) Cum accusatus esset tanquam sortitus inter iudices, cum id ei non liceret. Cum enim esset ærarius: ignominiosus erat. Sin fecerit, non dixerit.) Quo plus virium est in factis quàm in dictis, eò etiam illa grauius puniri iubet. Ac simpliciter sic facta plus valere possunt dictis: in vniuersum autem nequaquam. Multa enim facta dictis sunt minora, vt vel in hoc negocio, lacerare vestem multò minus est, quàm scribere contraria legibus. Quare non scribere dixit, sed dicere, vt ita ostenderet dicta factis esse infirmiora.

Nullum enim verbum.) Neque enim nomina & verba tantum valent, quantum in rebus iniuria Midiæ. Quæ autem eorum nullo quæ diximus.) Nunc ad commiserationis reiectionem accedit, & præ correctione vtitur, auditoris attentioris reddendi causa. Quia firmissima perorationis pars est reiectio misericordiæ. Cum autem misericordia sit duplex, duplici etiam reiectione est vsus. Alteram enim domo secũ efferunt iudices, qua solemus in vniuersum misereri calamitosorum, etiam si illi nihil conquesti fuerint, nec miserabile quicquam dixerint. Aliam ipsi calamitosi mouent, quiritando & plorando, & alia faciẽdo, quæ mouere solent misericordiam, etiamsi nos primùm erga eos vltrò flecti nolumus. Primùm igitur reiicit iudicum misericordiam, qua naturaliter erga res miserabiles afficiuntur.

Est Athenienses.) Concedens misericordem esse populum Athenienſem, persuadere vult soli Midiæ nullam misericordiam esse tribuendam: & ratiocinationibus vtitur, sicut in reiectione misericordiæ, cũ de Stratone ageret.

Ego existimo.) Hæc est misericordiæ reiectio in tota causa.

Est moderatus & humanus aliquis.) Speciem posuit, veluti ego sum humanus.

Scio equidem eum liberos adducturum.) Hæc est altera pars reiectionis misericordiæ, quæ sumitur à reis. Ipsi enim sunt, qui misericordiam parare sibi studeant, per & lacrymas & orationes miserabiles.

d

& liberis producendis. Orator igitur singulis iis quæ misericordiam moueant, aliquid aliud opponit, quo reiiciat misericordiam, & humilitati habitus Midiani, Midiæ vitam anteactam multo atrociorem præsenti simulatione opponit: vt propter audaciam magis odio, quàm propter præsentem humilitatem misericordia dignus esse videatur. Midiæ liberis opponere liberos non potuit, vt Stratonis: sed leges & iusiurandum opposuit, & quid ex vtraq; re lucri sit, examinauit. Et quàm maximè miserabilé semetipsum faciens.) Particula ὡς significat etiam omnino, per amplificationem. Fortassis autem hic etiam gestum & actionem significat.

Quia si nulla ratione potuisset humilis fieri.) Figura per inuersionem. Sēsus autem est: Si natura ita esset infelix, vt prorsus flecti non posset, nec humilis fieri, & moderationis aliquid præ se ferre posset, fortasse quispiam culpa in naturam eius trāslata, remittere aliquid de iracundia, At cum alium etiam habitum possit induere: restabit, non naturæ, sed morum accusatio. Rursus idem ille quem vos nostis.) Quid in gestu & habitu totum defigis animum? Suspicare, vt ex metu orta est humilitas, sic vbi periculum effugerit, fore vt illum videas arrogantem & tyrannum. Mihi liberi non sunt. Reiectio misericordiæ etiā liberorum, per παράλειψιν. Liberos illi natura dedit, mihi non dedit. Eam igitur ob rem deteriore conditione ero, affectus iniuria? & orbi liberis peius tractabuntur, quàm qui liberos habent?

Leges afferentem me.) Quid te iactas Midia liberis producendis? Possum pulchriores ostendere liberos, quo iudices magis reuerentur: ostendendis legibus, fruor eorum beneuolentia.

Et orator iste est, fortasse.) Per hanc epilogicam obiectionem in odium oratorum vult adducere Midiam, ne eum defendant. Nam si Demosthenī, illis etiam vtique maledicit. Ad hæc aliud quoque vnà efficit. Vt enim in reuerentiæ locis Midiam ostendit non dignum esse reuerentia, sed se, quòd plura in rempublicam contulisset: sic etiam nunc ostendere vult, se reuerentia summopere esse dignum, ob oratoris appellationem. Est autem reuerentia dignus oratorum, atque alium verum esse oratorem, aliū ciuilem, alium * infectatorem, qualem etiam Æschinem esse vult: propterea descriptione vtitur, & ait: Si oratorem intelligit eum qui suadet optima, hoc est, ciuilem, accipio nomen. Sin aliū dicit, qui ad gratiā cōcionetur, is orator ego esse nolim. Dicēdo igitur, optima suadens, etiam cōsilia sua in memoriā reuocat, vt reuerentia maiore dignus habeatur. His autem verbis aduocatos eius alienat, & in oratorum odium adducit Midiam.

Quales nonnullos.) Ne eos omnes sibi hostes redderet. Quapropter etiā per imminutionē à iudicibus auxiliū sibi reperit. his verbis: Et vos videtis. Ac neminē reprehēdendo.) Alia mitigatio, aliquid vtile cōficiēs: Nūquā, inquit, vos impotunè pro reis interpellaui, rogando & petendo vt conseruarentur. Nouum video Midiæ morem: oratores exagitat, cum oratorum opera studeat euadere. At æquum qui est nomē isti.) Hic manifestè oratores in Midiam concitat, & potius eius accusatores facit. Præ se fert enim, se vicem suæ artis hominum dolere, quos contumeliis afficiat Midias. Fortassis aūt etiam talia.) Cum euidēter vna sit obiectio, bipertitò eā secuit ad suā vtilitatē.

A κὴ τῶ τὰ παιδία ὠδάξλν. ὁ τοίνυν ῥήτωρ καθ' ἕκαστον τῶν κινούντων ἔλεον, ἕτερόν τι αὐτὸς ἀντιτίθησι, τὸ ἐκβάλλον τὸν ἔλεον, καὶ τῇ ταπεινότητι τοῦ ἤθους τὸν παρῳδηκότα βίον τοῦ μειδίου, πολλῷ δεινότερον ἢ παρούσης ὑποκρίσεως αὐτὸν θεικεν. ὥς τε δι' ἃ τὴν θρασύτητα μισῆσαι μᾶλλον, ἢ δι' ἃ τὴν παροῦσαν ταπεινότητα κατοικτεῖραι. τοῖς ὃ παιδίοις ἦ μειδίου παιδία μὴ ἐκεῖνα αὐτιτίθεινται, ὥσπερ τὰ τῶ στράτωνος. τοῖς νόμοις ὃ κὴ τὸν ὅρκον αὐτέθηκεν. κὴ τὸ ὀξὺ ἀμφοτέρων κέρδος ἐξήτασε. κὴ ὡς δεινότατον ποιῶν ἑαυτόν.) τὸ ὡς μόσον, δηλοῖ κὴ τὸ πάνυ κατ' ὄπτασιν. ἴσως ὃ νῦν, τὸ ἐν σχήματι κὴ ὑποκείσῃ δηλοῖ. ὅτι μηδαμῶς δ' ὢν θεὶς ταπεινὸς φαίνεται.) κὴ θεὶς ὃ τὸ σχῆμα. ὁ ὃ νοῦς, εἰ μὴ τοιαύτην ἐδυσύχει φύσιν, ὥστε μηδόλως κάμπτεσθαι, μηδὲ δύνασθαι ταπεινοῦσθαι, κὴ ὅτι εἰκὸς ὅτι δὲ σχεῖν σχῆμα. τάχ' ἂν εἴχέ τις αἰνεγκὼν ὅτι τὴν φύσιν αὐτὸ τὴν αἰτίαν, ἐνδοῦναι ἂν μὴ σφόδρα ὀργίζεσθαι. εἰ ὃ πέφυκε κὴ θεὶς ἕτερον μεταχηματίζεσθαι. εἰπ' αὖ λοιπὸν οὐ τύχης, ἀλλὰ γνώμης τὸ κατηγόρημα. πάλιν ἐκεῖνος αὐτὸς ὃν ὑμεῖς.) τί τῷ σχήματι θεσσέχεις; ὑποπτεύει τὴν ὅλην γνώμην, ἀφ' ἧς ἡ ταπεινότης δι' τὸν φόβον συμβέβηκεν. ἂν φύγοι τὸν κίνδυνον, ἐκεῖνον ὄψει τὸν ἀλαζόνα κὴ τύραννον. ἐμοὶ παιδία οὐκ ἔστιν.) ἐκβολὴ ἂν τοῦτο ᾖεν, ἀπὸ τῶν παίδων κὴ ὠδάχθην. ἐκείνῳ παιδία δέδωκεν ἡ φύσις, ἐμοὶ ὃ οὐκ ἔστι. κὴ τοῦτο οὖν ἧττον ἔξω ἀδικούμενος; καὶ τῶν ἐχόντων παῖδας, οἱ ἀπαῖδες χεῖρον διατεθήσονται; τοῖς νόμοις ἔχοντά με.) τί σεμνύῃ μειδία θεσλείνων τοὺς παῖδας; ἔχω καλλίους δεικνύναι παῖδας. οἷς αἰχυνεῖ πλέον τὸ δικαστήριον. δεικνύω τοῖς νόμοις, καὶ καρποῦμαι τὴν δύνοιαν.

C καὶ ῥήτωρ ὀστὶν οὗτος ἴσως.) βούλεται δὲ αὐτῆς τῆς διπλογικῆς αἰτιθέσεως, συγκεῦσαι τὸν μειδίαν θεὸς τοὺς ῥήτορας, ὥστε αὐτῷ μὴ συνειπεῖν. εἰ δὲ δημοσθένην κακῶς λέγει, δῆλον ὅτι καὶ αὐτούς. θεὸς ὃ τούτοις καὶ ἄλλο συναύει. ὥσπερ γὰρ ὅτι τῆς αἰδοῦς τόπων, τὸν μὲν μειδίαν ἐδείκνυε μὴ ἄξιον αἰδοῦς. ἑαυτὸν ὃ δι' τὸ μᾶλλον λελειτουργηκέναι. οὕτω καὶ νῦν βούλεται αἰδεσιμώτατον ἑαυτὸν διαφωνῆσαι, δι' τῆς τῶ ῥήτορος θεσπορείας. ἄξιος ὃ αἰδοῦς ὁ ῥήτωρ, εἰδὼς ὃ πολλὰς οὔσας διαφορὰς ῥητόρων, καὶ τὸν μὲν ὄντα ἀληθῆ ῥήτορα, τὸν δὲ πολιτικόν. τὸν ὃ ἐξ * ἐπιρείας, οἷον βούλεται καὶ τὸν αἰχίνην εἶ), δι' τοῦτο ὅπισθεν μασίᾳ κέλσεν), καὶ φησίν. εἰ μὲν ἐκεῖνον λέγει ῥήτορα τὸν συμβουλεύοντα τὰ κέρδη, τουτέστι τὸν πολιτικόν. δέχομαι τὸ ὄνομα. εἰ ὃ ἕτερον λέγει τὸν θεὸς χάριν δημηγορεῖν τα, οὐκ αὖ εἶναι ἐκεῖνος ὁ ῥήτωρ. οὐκοῦν ἐν τῷ εἰπεῖν τὰ κέρδη συμβουλεύων, καὶ τῇ συμβουλίᾳ αὐτὸ ὑπέμνησεν. ὡς τε αἰδοῦς ἄξιος φανεῖναι μᾶλλον. ὑποσυλᾷ δ' ἐκ τούτων τοὺς συνηγόρους αὐτῷ, καὶ συγκεύει τοῖς ῥήτορσιν.

οἷος ἐνίοις.) ἵνα μὴ πάντας πολεμίους ἑαυτῷ κατασήσῃ. διὸ καὶ ψαῦσας τὴν ὑπὸ τῶν καθημένων ἐξευρεβοήθειαν, εἰπὼν, καὶ ὑμεῖς ὃ ὁρᾶτε.

καὶ οὐδενὶ μέμφομαι.) ἄλλη θεραπεία κατορθοῦται τι χρήσιμον, ὡς οὐδέποτε ὑμῖν ὀχληθεὶς ἐγχρώμενος τῶν κεινομένων δεόμενος, καὶ ἀξιῶν αὐτοὺς σωθῆναι. κρινότερον δ' ὁρᾶν τὸν μεσδίου ζῆπον, καλίζει τοὺς ῥήτορας, δι' ῥητέρων σώζεσθαι θεσθυμούμενος. καί τοι πῶς ἔστι δίκαιον τοὔνομα μὴ τοῦτο.) ἐνταῦθα φανερῶς συνέκευσε τοὺς ῥήτορας τῇ μειδίᾳ. κὴ μᾶλλον αὐτὸ συνηγόρους πεποίηκε. φαίνεται γὰρ αὐτὸς μὲν ὑπὸ τῆς ὁμοτέχνων ἀγανακτῆσαι. μίδίας ὃ ὑβρίζων αὐτοὺς. τάχα τοίνυν ἴσως κὴ τοιαῦτα.) μίαν ἔσαν ἐναργῶς τ' αὐτίθεσιν, δίχα ἔτεμε θεὸς τὸ χρήσιμον. ἐν γὰρ

στοθῆναι. καινότερον δ' ὁρᾶν τὸν μεσδίου ζῆπον, καλίζει τοὺς ῥήτορας, δι' ῥητέρων σώζεσθαι θεσθυμούμενος. καί τοι πῶς ἔστι δίκαιον τοὔνομα μὴ τοῦτο.) ἐνταῦθα φανερῶς συνέκευσε τοὺς ῥήτορας τῇ μειδίᾳ. κὴ μᾶλλον αὐτὸ συνηγόρους πεποίηκε. φαίνεται γὰρ αὐτὸς μὲν ὑπὸ τῆς ὁμοτέχνων ἀγανακτῆσαι. μίδίας ὃ ὑβρίζων αὐτοὺς. τάχα τοίνυν ἴσως κὴ τοιαῦτα.) μίαν ἔσαν ἐναργῶς τ' αὐτίθεσιν, δίχα ἔτεμε θεὸς τὸ χρήσιμον.

ἐν γὰρ

λῶ γὰρ τοιαῦτα. ῥήτωρ οὗτός ἐστι, καὶ πάντα ἐσκεμμένα λέγει, καὶ παρεσκευασμένα. ὁ μὲν οὖν, διεῖλεν αὐτῷ, πρῶτον μέν, εἰς τὸ ῥήτωρ εἶναι, ἵνα καὶ τοῖς ἀκούουσιν αὐτοῦ τὴν δικαστῶν ἑαυτῷ κινήσῃ. καὶ τοὺς ἄλλους ῥήτορας πρὸς τὸν μισθίαν συγχεύσῃ. δεύτερον δὲ τὸ ἄλλο μέρος ἔθηκε, τὸ, ὅτι ἐσκεμμένα γε πάντα λέγει. καὶ τῇ λύσει πάνυ ἐνδέξως ἐχρήσατο. τοῦ γὰρ μισθίου λέγοντος, ὅτι σκέπτεται πάντα, καὶ πρὸς τὸ μεῖζον ἐξαίρει τοῖς λόγοις. ὁ δημοσθένης φησὶν, ὅτι ἐν αὐτῷ τούτῳ ἐσπέφθαι, πολλάκις τὰ δίκαια ἐσκεμμαι. ὁ γὰρ περὶ τοῦ αὐτοῦ συνεχῶς ἀνερευνᾶν, δῆλον καὶ τοῦ ἀληθείαν διώκειν καὶ μεῖζον οὐδὲν λέγειν τούτου ὄντων, εἰδὼς ὅτι ἐξελέγχεται. μισθίας γὰρ οὐδὲν σκεπτόμενος, ἀλλὰ τοῦτο θρασύτερος ὅτι καὶ μείζω λέγει τοῦ δίκαια. γεγραφέναι μοι τὸν λόγον μισθίαν.) πρόσφορον αὐτὸ τῇ φύσει τὸ σκέπτεσθαι. διὸ καὶ ὁμολογεῖ. ὁ γὰρ, τὰς ἀφορμὰς δεδωκὼς φησιν, ὥστε τὸν λόγον συνθεῖναι. οὐδ' ὁ μεμνήσας τὰ δίκαια.) καὶ τί φησι μέγα εἰ δημοσθένους καθάπτεται; καὶ ὁ δῆμος ἅπας, μὴ δημοσθένους ἀλγεῖν ἤσεται.

οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδὲ τοῦ δήμου.) συγχεύσας αὐτὸν δικαστὰς καὶ ῥήτορσι καὶ τῇ ἐξ ἀρείου πάγου βουλῇ, καὶ ἱππεῦσι, καὶ ὁπλίταις καὶ στρατηγοῖς, βούλεται καὶ παντὶ τῷ δήμῳ συγχεῦσαι. καὶ φησὶν ὅτι, ἠγοῦμαι αὐτὸν καὶ τοῦ δήμου κατηγορεῖν. πιθανὸν γὰρ τὸ νόημα. εἰ γὰρ πᾶσι τοῖς πεφευγόσι βοηθήσει, καὶ οὐκ ἐφοβήθη τοὺς πρὸς τούτοις ἐλθεῖν. οὐδὲ τοῦ δήμου φείσεται.

ὡς ὅσοι δέον ἐξίσαι κατέμενον.) ὁ μὲν μισθίας φάσκει μὴ τὸν ὄντως δῆμον αὐτὸ κατεψηφίσθαι. ἀλλὰ τῇ μὲν, τοὺς στρατοπέδους, οἳ δέον ἐξίσαι εἰς τὸν πόλεμον κατέμενον ἐν τῇ πόλει. τῇ δὲ, τοὺς λείποντας τὰς τάξεις. οἱ γὰρ ταραχῶδεις φεύγειν, φυγόντες τὰ φεύγεια, τότε σκηνησιάζον. καὶ δὴ καὶ ξένοι τινὲς καὶ χορδωταὶ τοῦ δημοσθένους, οἱ παρ' αὐτοῦ ξαφθέντες, κατεψηφίσαντο μου. ὁ δὲ τὸν ὅλον δῆμον ὑβρίζει φησὶ, χορδωτὰς καὶ ξένους ἀποκαλῶν. καὶ τί θαυμαστὸν φησι λειποταξίου γράφω τὸν μισθίαν κατ' ἐμοῦ κατασκευάζειν. ὁ τὸν δῆμον εἰς στρατείαν ὀνειδίζων, καὶ λειποτακτίου καλῶν; οἵτε γὰρ ὀφείλοντες φησὶν ἐξιέναι, ἔμενον, οἵ τε τὰ φεύγεια φυλάττοντες, τοῦ φυλακίου ἐκλελοίπασιν. φεύγεια δὲ λέγει, τὰ μεταξὺ τῆς ἀττικῆς καὶ τῆς βοιωτίας, πολέμου γὰρ τότε πρὸς θηβαίους ὄντος, ἔδει τοῦ δύσοιαν. ἀναγκαῖον οὖν τὰς ἐν τῇ βοιωτίᾳ εἰσβολὰς φυλάττειν τῶν ἀθηναίων φυλάττεσθαι. ὡς φασιν ἅπαντες ὅσοι παρῆσαν ὑμῖν.) λέγων ὅτι πᾶς ὁ δῆμος κατεχειροτόνησε. πάλιν φησὶν, ὅσοι παρῆσαν ὑμῖν. πρῶτον μὲν ὅτι, οὐ πρὸς τὸν δήμον ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δικαστὰς, μέρος ὄντας τοῦ δήμου. οὐδὲν οὖν κωλύει, πινας ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπολογεῖσθαι. ἔπειτα ὅτι ἐνεχώρει πινὰς ἐν τούτων εἶναι τῶν εἰς δύσειαν στρατευσαμένων. ὡς τε κακῶς λέγων.) οὐκοῦν σώιδης αὐτὸν τὸν δῆμον ὑβρίζειν. εἰ ὧν γὰρ ἠμέλει τοῦ βαρβάρου μέρη καὶ ἐφόβει, ἀλλὰ τούτων ᾤετο τὸν ὅλον δῆμον καταδουλώσασθαι. ἢ καὶ γελοῖα ἦν.) διὸ καὶ γελοῖα νομιστέον. τὰ νῦν δάκρυα. πῶς γὰρ ὁ ταῦτα δῆμον ὑβρίζων, ὡς ταπεινὸς αὖ φαίνοιτο; τί λέγεις ὦ μιαρὰ κεφαλή;) ὅσα πῶς ὑπαναγκάζει τὸν δήμου. καὶ λοιπὸν δικαίως ὑποτείνεται πρὸς τὸν μισθίαν, ὦ μιαρὰ κεφαλὴ λέγων. πῶς γὰρ οὐ μιαρὰ, κἂν τὰ ἐνεχούσης ποιεῖται τὰς ὕβρεις; μεγάλων μὲν τ' αὖ ἀρχῶν.) εἰ ἐν τῷ βίῳ πονηρὸς ὢν ὕβρεις ἀδικῶς. κενόμενον ... ν, ποιῶν ἔξεις ἐλέου τυγχάνων; μεγάλων ἔσχες αὖ ἀρχῶν; ἢ μεγάλων ἤσκησας τέχνων.

A Erat enim huiusmodi: Orator iste est, & omnia meditata dicit, & preparata. At hic primũ eam diuisit in hoc: Orator est, vt & reuerentiam sibi apud iudices conciliet, & reliquos oratores à Midia alienet. Deinde alteram partem posuit, Meditata dicit omnia, & refutatione vsus est egregia. Cum enim dicat Midias Demosthenem meditari omnia, & vltra veri fidem verbis rem exaggerare: Demosthenes ait, In hac ipsa meditatione iusta sæpe sum meditatus. Qui enim in easdẽ res sæpius inquirit, is etiam veritatẽ inuenit, & nihil vero maius dicit, cũ sciat fore vt id coarguatur. Sed Midias ob idipsum est importunior, quòd nihil considerat, & iusto* maiora loquitur.

Midiam mihi dictasse orationem.) Aptum est suæ naturæ, meditari: quare etiam fatetur. At iste inquit, occasiones dedit, orationem composuit.

Neque is qui iusta solicitè meditatur.) Et quid, inquit, magni fecit, si Demosthenem perstringit? Nã & populus vniuersus vnà cũ Demosthene perstringetur. Arbitror autem eum nec à populo.) Cum ab eo alienarit iudices, & Areopagiticum senatum, & equites, & legiones, & duces: alienare ab eo studet vniuersum etiam populum. Et, Fore, inquit, arbitror, vt etiam populum accusset. Arguta est autem sententia. Si enim supra dictis omnibus est conuicia tus, neque eorum suscipere inimicias dubitauit: ne populo quidem parcet.

B Quibus militandum fuisset, eos mansisse domi.) Midias ait, Non à vero populo se esse cõdemnatum, sed partim à desertoribus: qui, cum fuisset exeũdum in bellum, in vibe manserint: partim ab iis qui ordines deseruerint. Qui enim dispositi fuerant in præsidiis, eos, præsidiis relictis, tunc interfuisse concioni: atq. etiam à peregrinis quibusdã & ludionibus Demosthenis, quos is aluerit, se ait esse condemnatum. At hic, vniuersum ab eo populum ait affici contumeliis, quos saltatores & hospites vocet. Et quid miri sit, inquit, desertorum ordinum crimen impingere mihi Midiam, qui idem crimen populo obiiciat, & desertorem ordinum vocet? Nam & qui militare, in-

C quit, debuerunt, domi manserunt: & qui in præsidiis collocati fuerant, custodiam deseruerunt. Præsidia autem dicit ea, quæ inter Atticam fuerunt, & Bœotiam. Cum enim tum bellum de Eubœa cum Bœotiis gereretur: necesse habebant Athenienses, Bœotorum cauere irruptiones. Vt vestrûm ij sciũt qui ad fuerunt? Primùm, quia verba fiunt non apud populũ, sed apud iudices, qui pars sunt populi. Nihil igitur prohibebat, eorum aliquos non interfuisse. Deinde fieri poterat, vt quidam eorum ex iis essent, qui in Eubœa militarãt. Proinde maledicẽs.) Proinde solitum ei est insectari populum. Dum enim animosæ parti minitabatur, & terrorem incutiebat, se totum populum oppressurum autumabat. Quaobrẽ ridiculas esse hasce lacrymas. Proinde ridiculæ sũt existimãdæ lacrymæ istæ. Quî. n. fieri possit, vt qui toti populo insultet, ei vt humili, misericordia tribuatur? Quid ais, ô nefarium caput.) Vide vt pro populo indignetur, & tandem per occasionem in Midiam inuehatur: O nefarium caput, inquiens. Nónne verò nefarium, quod patriæ insultat? Magnum sanè principatum.) Si in vita improbus impunè insultasti ciuibus, & nunc ea consequêris, quæ modestis tribuuntur, impetrata misericordia: magnum imperium obtinuisti, vel magnam artem potius exercuisti.

Adeò breui tempore.)Scilicet,in dicēda cauſa. Duas res maximè contrarias.)Inuidiam & miſericordiam. Cū Olynthū profecti ſunt.) Id eſt huiuſmodi: Plura auxilia Olynthum miſerunt Athenienſes ſingulatim:Poſtremæ igitur expeditionis milites, cū audiſſent Olynthum eſſe captam, retrò redierunt, & rurſus in Atticam abierunt.Eos igitur Midias accuſabat. Aduerſus eos qui egreſſi erant.) In fine, omnium odium ei accumulat. Etenim nemini parcit, inquit: ſed audiente populo eos calumniatur,qui foris militant.Rurſus populum accuſat,cum apud eos differit qui foris ſunt & quia vniuerſo populo ſimul factam eſſe contumeliā oſtendere non poteſt:criminationes in tempora diſtribuit:& ait, cum Olynthum traieciſſent,eum illos qui traieciſſent,accuſaſſe.

Mihi mediusfidius.) Per deos hos tanquam cæterorum præſtantiſſimos iurant:per Apollinem, quem Solem eſſe dicunt:per Mineruam ,quam Lunam:per Iouem,qui contineat vniuerſum.habentur autem hi apud Athenienſes in honore maximo: ille Patrius, hæc Cognominis,tertius Vrbis cuſtos , & Conſiliarius,& Phratrius & Amicus,& fufficiens.

Dicetur enim,ſiue dixiſſe,ſiue tacuiſſe præſtat.)Cū arcana quædam ſit dicturus,ſe dubitare ſimulat. Rumorem enim,inquit,ſpargente Midia,ſe tranſegiſſe mecum,multi eorum qui videntur familiariter cum eo colloqui, ægrè ferebant. At prodere amicos, non decet, qui ſecretò id indicarant.Tacere autē omnia, non expedit.Quid igitur fecit? vt oſtenderet, eum amicis ſuis eſſe inuiſum:ii qui eſſent,tacuit, vt ne ſuſciperet odium eorum qui dixerant. Improborum enim hominum eſt,amicorum malis inſultare: & defenſionem eorum cum iureiurando adiecit, his verbis: Ac medius fidius omnino illis ignoſcendum eſt. Factum Midiæ ægrè ferunt,ſiue inimici mihi fiant,ſiue non fiant,qui hoc dixerunt.

Cum ſe tranſegiſſe paſſim diceret.)I d eſt,mentiretur iactando & verba faciendo:rediit mecum in gratiam Demoſthenes: liberatus ſum inimicitiis: propulſatum eſt à me criminum periculum.

Eorum qui ſuauiter admodum cum iſto colloquūtur.)Ne quis diceret:Quid igitur,ſi inimici gauiſi sūt? adiecit, eorum qui omnino familiariter cum iſto colloquuntur. Quare etiam iureiurando fuit opus, ne quis ei diffideret de amicis talia dicenti: & præter iuſiurandum à rebus etiam ipſis petitas probationes adiicit.Sed & diues eſt ſolus.) Non ſolus diues eſt Midias,ſed ſolum ſe eſſe diuitem gloriatur. Id verò moleſtum eſt.

Si abſolutus fuerit,quid facturum putatis?)Magnus impendet metus:niſi iudiciis caſtigatus fuerit,arcem occupabit.

Vnde autem id cognoſcatis.)Scilicet, qualis futurus ſit,ſi abſoluatur,dicam:quo animo ſit futurus,ex iis coniicite,quæ iam facta ſunt.

Quis enim eſt qui.)Ab omni parte cauſam eſſe vnimembrem,vult oſtendere.Non ob idipſum ſe abdidiſſet.)Si eum feciſſet totius condemnatio populi verecundiorem:laudaretis.ſin ex illo tempore factus eſt importunior :quid erit quod eum emendet? Ad iudicij vſque tempus.)Quoad finitum eſſet diſcrimē. Eſto,modeſtiæ ſtudere per omne æuum non poſſis: quietum te vſque ad iudicium contineto. Suffoca propter neceſſitatem audaciam : reputatione pœnæ compeſce audaciam: Tege interim timore improbitatem,donec ſecuritatem videris.

A ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ, ἐν τῷ κείνεσθαι δηλονότι. δύο ἢ τὰ ἐναντιώτατα, φθόνῳ καὶ ἔλεῳ. ὅτ' εἰς ὅλυνθον διέβησαν.)τὸ ὅτ' εἰς ὅλυνθον διέβησαν, τοιοῦτόν ἐστιν. πλείους βοηθείας τοῖς ὁλυνθίοις ἀπέστειλαν οἱ ἀθηναῖοι καὶ μέρος οἱ στρατεύσαντες οὗ οἱ ὕστερον τῆς τελευταίας, πυθόμενοι, τὴν ὅλυνθον ἁλωκέναι. πάλιν ὑπέστρεψαν, καὶ πάλιν ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀττικήν. τούτων οὖν ὁ μειδίας κατηγορεῖ. πρὸς τοὺς ἐξεληλυθότας.) ὅτι πάντων αὐτῷ πρὸς τὸ τέλει τὸ μῖσος ὑπεσωρεύει. καὶ γὰρ οὐδενὸς φείδεται φησιν. ἀλλὰ τοὺς μὲν εἰς τὸν πόλεμον ἐξιόντας δηλαδὴ βάλλει, τὸν δῆμον ἀκεραίτην ποιησάμενος. τὸ δ' αὖ δήμου κατηγορεῖ πρὸς τοὺς ἐξεληλυθότας δηλαδὴ ὀμνύοντος. ἐπεὶ δὴ ὁ πάντα τὸν δῆμον ἀθρόως ὑβρισμένον ὑπ' ἀνάγκης δεῖξαι. μερίζει καὶ τοὺς καιροὺς καί φησιν, ὅτ' εἰς ὅλυνθον διέβησαν, κατηγορεῖ τῆς δηλαβάτων. ἐμοὶ μὲν νὴ τὸν δία τοὺς θεοὺς τούτους, ὡς τῆς ἄλλων ἐξοχωτάτους ὀμνύουσι. τὸν μὲν ἀπόλλω, λέγοντες ἥλιον, τὴν ὃ ἀθηνᾶν, σελήνην· τὸν ὃ δία, τὸν σωτῆρα τὸ πᾶν. εἰσὶ δὲ καὶ οὗτοι τοῖς ἀθηναίοις μάλιστα οἰκεῖοι τιμώμενοι. ὁ μὲν πατρῷος, ὁ δ' ἑπώνυμος, ὁ δὲ πολιοῦχος, καὶ βουλαῖος, καὶ φρατρῖος, καὶ φίλιος, καὶ * ἀρκεῖος.

B εἰρήσεται δὲ εἴτ' ἄμεινον εἴτε μή.) μέλλων ἀπορρήτοις λόγοις ἐξηγεῖσθαι, διστάζειν προσποιεῖται. λοιποὺς γὰρ φησι μειδίαν ὅτι δηλῶ) πρός με, πολλοί τ' ἀκουόντων αὐτῷ λαλεῖν ἡδέως εἶχον. τὸ μὲν οὖν καταμωκᾶσθαι τοὺς φίλους, ἄτοπον. ὡς δὲ ἐν ἀπορρήτῳ τὴν σύνεξιν ἐποιοῦτο. τὸ δ' ὅλα σιωπᾶν ἀσύμφορον. τί οὖν ποιήσει, ἵνα δείξῃ, δηλαδὴ τὴν οἰκείων αὖ μισοῦμενον. τίνες δ' ἦσαν, σεσιώπηκεν, ἵνα μὴ προσκρούσῃ τοῖς εἰρηκόσιν. ἐπειδὴ φαύλων ἀνθρώπων ἔξιν τοῖς κακοῖς τὴν φίλων ἐφήδεσθαι. καὶ ὅρκῳ αὐτῷ ἀπολογίαν σύορκον προσέθηκεν, εἰπών· καὶ νὴ δία αὐτοῖς πολλὴν συγγνώμην. τὴν δὲ βαρύτητα τῶν μειδίου δυσχεραίνου-

C σιν, εἴτε ὑπεσωρεύμαι εἰς ἔχθραν τοῖς εἰπόντας, εἴτε μή.

ὡς ἀπήλλαγμαι προδήλων ψευδῶν.)αὐτὸ τὸ ἐψεύδετο, θρυλλεῖ καὶ λοιποὺς μὲν, ἐὰν εἰσατό μοι δημοσθένης. ἀπηλλάγθαι τῆς ἔχθρας. λέγεται μοι τὴν ἐγκλημάτων ὁ κίνδυνος. τὴν πάντα τοῦτο λαλούντων.)ἵνα μή τις εἴποι, τί οὖν εἰ ἔχαιρον οἱ ἐχθροί; προσέθηκε, τὴν πάντα τοῦτο λαλούντων καὶ πάντ' ἀψευδῶς. διὸ καὶ ὅρκου ἐδεήθη, μή τις ἀπιστήσῃ πρὸς φίλων τοιαῦτα λέγοντι. καὶ πρὸς τὸν ὅρκον, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐπάγθη κατασκευάς. ἀλλὰ καὶ πλουτεῖ μόνος.) οὐχὶ μόνος πλούσιος ἀνειδίας, ἀλλ' ὅτι μόνον ἑαυτὸν λέγει πλούσιον. ἐπαχθὲς δὲ τὸ τοιοῦτον. ἀν' ἀποφύγοι, τί ποιήσῃ οἰέσθε;) μέγας ὁ προσδοκώμενος φόβος. ἀν' μὴ σωφρονισθῇ τὰς δίκας, τὴν ἀκρόπολιν καταλήψεται.

ἐξ ὅτου δὲ τοῦτ' ἀν' εἰδείητε.) ὅθεν γνώσεσθέ τις ἔσται ἀποφυγών, ἐρῶ. σοχάσασθε αὐτὸ τ' ἐσομένης γνώμης, ἀπὸ τῶν ἤδη γεγυμνωμένων. τίς γὰρ ὅστις ἐστί.)πάντα χρὴ βούλεται μονομερῆ δεικνύναι τὴν κρίσιν.

οὐκ ἀν' ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέδυ.)εἰ ποιήσειν αὐτὸν ἢ τὸ παντὸς δήμου κατάγνωσις δύλαβέσθαι, ἐπαινέσεται. εἰ δὲ ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου γέγονε χαλεπώτερος, τί τὸ ποιῶν αὐτὸν ἔσται καλλίονα;

τόν γε δὴ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον.) ἕως ἂν πέρας ὁ κίνδυνος δέξηται. ἔστω, τὸν πάντα βίον ὑπιδοῦσαι σωφρονοῦν οὐ δύνασαι; καρτέρει μέχρι τῆς κρίσεως ἡρεμῶν. ἄγχε δηλαδὴ τὴν χρείαν τὴν τόλμαν. σῆσον λογισμῷ τῆς πυκνείας τὸ θρασύ. κρύφον τέως τὴν πονηρίαν τῷ φόβῳ, ἕως ἂν ἴδοις τὴν ἀδειαν.

χειροτο-

χειροτονεῖται τις; μειδίας ἀναγυράσιος προβέβλη- A
ται.) ἢ αὐτὸν τὸν χειροτονούμενον ποιεῖτος αὐτός ἐστιν ὁ
προβαλλόμενος. ἢ βουλομένων ὑμῶν τινὰ χειροτονεῖν,
ἑαυτὸν αὐτὶ ἐκείνου προβάλλεται. δείκνυσι γὰρ αὐτὸν, μι-
σαμοῦ πρᾶγμα τὸ δήμου ζητούμενον, ἑαυτὸν ἢ εἰς τὰς ἀρ-
χὰς εἰσοδωθοῦντα. πλουτάρχου πρόξενος,) φίλος ἐστὶ καὶ
δῆλος τῷ τυράννῳ. καὶ γάρ τοι καὶ τὰ ἀπόῤῥητα οἶδεν, ἃ
μὴ τῆς ἀτιμίας ἐκεῖνος βουλεύεται. πρόξενοι ἢ ἐκλα-
χοῦτο, οἱ χειροτονούμενοι ὑπὸ τῆς πόλεως, ὅτι τοὺς πρε-
σβεύουσας πόλεις ὑποδέχονται, δορύξενοι ἦ, οἱ ἐν
πολέμοις φιλιωθέντες ἀλλήλοις· ἰδιόξενοι ἦ, οἱ ξενοί με-
νοι πράσιν. ἐν ἦ τῷ εἰπεῖν, ὅτι προξενεῖ πλουτάρχου,
δύο κατορθοῖ ἅμα. εἰ γὰρ πλουτάρχῳ συνέσῃ, οὐκοῦν φί-
λος τοῖς τυράννοις μειδίας. ἀλλὰ μὴ τοῦ δοῦναι ἀπέ-
στησε πλούταρχος. ὁκοῦν μειδίας κοινωνὸς τῆς ἀποστά-
σεως. τὰ ἀπόῤῥητα οἶδε. φανερώτερον τοῦ τυράννίδος τὸ B
ἔγκλημα. εἰ γὰρ πλούταρχος ἐλθὼν ὧν τῆς πόλεως βέλ-
τιον τῷ δήμῳ, μειδίας ἦ τὰ ἀπόῤῥητα ἐκείνου γνώ-
σεται. μὴ πλουτάρχου ἀρὰ καταλαβεῖν βούλεται τὰ πρά-
γματα. ἢ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ.) σιώπητες δημοσθένει
τοῦτο λέγειν ἐν τοῖς ὑπερβολαῖς. ὥσπερ ἐν τοῖς φιλιππι-
κοῖς. ἢ ἑλλὰς, ἢ βάρβαρος τοῦ πλεονεξίαν χωρεῖ
ταὐθρώπου. ἢ ὅτι ἐγὼ πέπονθα οὐδέν.) ἠθοποιΐα πέχρη-
ται. δι' ἧς αὐτὸν τὸν μειδίαν δείκνυσι, τοῦ τυράννίδα
σημαίνοντα. τὸ γὰρ μὴ φοβεῖσθαι φάσκειν δίκας καὶ δι-
καστήρια, τίνος ἑτέρου πλοῦ τυράννουζός οὖσ', ὦ ἄνδρες
ἀθλιώτατοι.) οὐδὲ μέχρι δόξης μειδίας ἀφίκεται φοβεῖ-
σθαι τὸν δῆμον. * καί τοι τοῖς ἔργοις φοβούμενος. τὸ μη-
δὲν φρονεῖν ὑμᾶς.) τοῦτο δεδίοιαν αὐτῷ τυραννικοῦ
προσῆκε. τοῦτον οὐκ ἀπολωλεκέναι δεκάκις προ-
σῆκεν.) τὸ μέγεθος τῆς πωρείας, τοῖς ἐπιχειρήμασι τοῦ C
μειδίου ηὔξησε. πλούσιος, θρασύς, καὶ μεγαλόφρων.) ἃ
τὰς δοκούσας ἀρετὰς, εἰς κακίαν μετέθηκεν ἡ τάξις τῶν
ὀνομάτων. ὁ μὲν γὰρ πλούσιος, τῶν ἐμμέσων ἐστίν. ἀλλ' ἡ
θρασύτης προσεθεῖσα, κακίαν, αὐτὸ ἐποίησεν. ὁμοίως
τὸ μεγαλοφρονεῖν τῶν ἐπαινετῶν. οὕτως οὐδ' παρὰ καὶ μεγα-
λόφρονας καλοῦμεν. ἀλλὰ τὸ βίαιος καὶ ἀναιδὴς προ-
σεθὲν, οὐ μεγαλοφρονοῦντα, ἀλλὰ μᾶλλον ὑβριστὴν
καὶ ἀλαζονείαν τὸ πρᾶγμα πεποίηκεν.

ποῦ ληφθήσεται νυνὶ.) πικρότατον ἔμφασιν δέδω-
κεν, ὅτι ποῦ δυνατὸν ἐπὶ ληφθῆναι. ἐὰν γὰρ καταχωρὴ
φθάσῃ τοῦ ἀκρόπολιν, ποῦ αὐτὸν ἐπιδυνήσεσθε λα-
βεῖν; φανερῶς μὲν οὐδ' ἐγκαλεῖν τοῦ τυράννίδα οὐ δύ-
ναται. δεῖ τὸ ὑπερβάλλον τῶν ἐγκλήματος. οἶδε γὰρ ὅτι
καταλιπὼν ὁ δῆμος τὸ πρὸ τῆς ὕβρεως ζητεῖν, ὅτι τοῖς
ἔργοις τοῖς πρὸ τοῦ τυράννίδος ζαπήτε). μὴ ἔχων ὃ
τούτοις σαφεῖς προσαχέσθαι. κινδυνεύσῃ δεῖ τῷ ἐμφά-
σεων καὶ τῷ ὑπονοιῶν. ὑμῶν οὐδὲ μὴ τὸ* ἄλυπον ἑαυτῆς
πρεῖ, μὴ τὸν ἐλθεῖν ὅπιφθονον καθίσησιν.

ἀλλ' ἔγωγε εἰ μηδενὸς εἵνεκα.) ταῦτα τὰ προσόντα
τῷ μειδίᾳ, καθελὼν, καὶ παντελῶς ἀλυσιτελῆ δεί-
ξας τοῖς ἀθλιωτάτοις, βούλεται καὶ τοὺς λόγοις αὐτὸ δεῖξαι
χαλεποὺς καὶ ἐπαχθεῖς.

καὶ ἐν καιροῖς.) φαύλοις. ἐὰν μὲν τι τῶν δεόντων ἀ-
παγγείλῃ.) τὸ τυραννικὸν τῆς γνώμης αὐτὸ πάλιν ἐξαβάλλει. τὸ γὰρ μὴ συνιέναι τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ δήμου,
φθονουντός ἐστιν ὅτι ταῖς δυστυχίαις. τὸ δὲ ἥδεσθαι κακοπραγούντων, τοῦτο ἴδιον τυράννου. τὸ δὲ αὐτὸ,
καὶ πρὸς αἰχίνου κατηγορεῖ. ἀλλ' ἐκείνου μὲν οὐχ ὡς αὐτὸ βουλομένου καταχεῖν τοῦ ἀκρόπολιν, ἀλλὰ φιλίπ-
πῳ πρεπούσης τὰ πράγματα. ταπεινότερον γὰρ τὸ πρόσωπον ἦν τοῦ ἐγκλήματος. μειδίαν δὲ ὡς αὐτὸν
μέλλοντα τυραννεῖν, ἐξαβάλλει. καὶ τῆς σωτηρίας ἀπολωλότων.) πάθος λέγει τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κοινόν.

Eligitur aliquis? Midias Anagyrasius προβέβλη-
ται.) Aut ipse omnino is est, qui eum qui creatur designet: aut, cum vos aliquem creare vultis, semetipsum illius loco designat. Ostentat enim ipse sese, tametsi à populo minimè desideretur, & semetipsum in magistratus intrudit. Plutarchi hospes est.) Amicus est, & bene cupit tyranno, atque etiam arcana illius consilia nouit, quæ is in Atticam molitur. πρόξενοι autem vocabantur, qui à ciuitate legebantur ad excipiendas vrbium legationes. δορύξενοι qui in bellis amicitiam inierant. ἰδιόξενοι qui aliquorum hospitiis vtebantur. Dicendo autem, cum Plutarchi esse hospitem, duas res eâdem opera cõficit. Si enim Plutarcho familiaris est, amicus est tyranni Midias. Sed & Euboeam ad defectionem impulit Plutarchus. Midias igitur & ipse autor est defectionis.

Nouit arcana.) Euidentius tyrannidis crimen. Nã si Plutarchus reipublicæ inimicus, populo insidiatur: Midias autem eius secreta nouit: certè cum Plutarcho potiri rerum vult. Vrbs eum nõ capit.) Vsitatum hoc est Demostheni, dicere in excessibus, vt in Philippicis: Neque Græcia, neque Barbaria cupiditatem hominis capit. Aut me non esse læsum.) Ethopœia vtitur, qua ipsum Midiam ostendit, tyrannidem præ se ferre. Profiteri enim, se nec accusationes nec iudicia pertimescere, cuius est alterius nisi tyranni? Qui nunc ô Athenienses.) Ne videri quidem sustinet timere populum, quem reuera non timet. Nihil curare vos.) Hoc animum tyrannicum illius declarat.

Eum non decies interfectum oportuit.) Magnitudinem supplicij. Midianis argumentis auxit. Diues, considens, ferox.) Ea etiam quæ virtutes videntur, in vitia conuertit verborum ordo. Diues enim, rerum mediarum est: sed audacia adiuncta, vitium id fecit. Similiter μεγαλοφρονεῖν laudabile est. sic certè quosdã magnanimos vocamus. Sed violentus & impudens adiuncta, non magnanimitatem, sed potius superbiã & arrogantiam eam rem efficiunt.

Vbi comprehendetur nunc.) Acerbissimam significationem dedit his verbis, vbi comprehenderur? Nam si prius occuparit arcem, vbi eum porrò comprehendere poteritis? Ac apertè quidem eum accusare tyrannidis non potest, ob criminis magnitudinem. Scit enim, populum, omissa contumeliæ quæstione, conuersum iri ad argumenta de tyrannide postulanda. Quæ cum perspicua proferre non posset, in periculum deuenturus erat * per significationes & suspiciones. Simul igitur cauet tum ne ipse capiatur, tum vt in odium adducat inimicũ. Atqui ego si nulla de causa.) Omnibus iis quæ insunt Midiæ destructis, & vndecunque ea inutilia esse Athenienses postquam ostendit: vult eius orationes etiam ostendere, esse odiosas & molestas.

Quibus temporibus) malis. Quòd si res bene gesta nunciatur. Tyrannicum eius animum igitur perstringit. Prosperis enim populi rebus non gaudere, eius est qui felicitati inuideat. Gaudere autem aduersis, est proprium tyranni. De eodem accusat etiam Æschinem, sed illum non vt qui velit occupare arcẽ, sed qui summam rerum ad Philippum transferre studeat. Persona enim crimine erat humilior. Sed Midiam, vt qui ipse donari velit, criminatur. Et silentio fruẽs.) Affectũ cõmemorat humanæ naturæ cõmunẽ.

Qui enim premuntur malis, contrahuntur ad tranquillitatem, & tacere coguntur. Quapropter & vos conuicia toleratis.

Tales enim estis.) Locus est odiosæ & contumeliosæ responsionis.

Neque pecuniam putatis conferendam.) Quæ ab omnibus diuitibus ad populum dici solebant, de iis solum accusat Midiam. Accepta enim clade in bellis, diuites plebeios incusabant: Nos vestro functi sumus officio, triremes instruximus, pecunias contulimus: Vos nimirum in culpa estis, qui eadem facere noluistis.

Per occasionem detegere.) Proinde bonis temporibus celat odium: sed cum afflictam videt rempublicam, id profert quod hactenus delituit.

Talis enim es Midia. contumelioſus enim es.) Quemadmodum in Midia, ethopœia vsus, eum sub sua persona fecit Athenienſibus insultantem: sic rursus & de iudicibus eadem fictione vsus est, vt faceret illa iudices ad Midiam dicentes, quæ ipse vult. Imitemur, inquit, Midiam contra Midiam, & ipsius oratione parentem orationis vtamur, & eandem reddamus quam attulit.

Et opitulabuntur defensores eius.) Caput hoc infertur κατ' ἀπόσιν, id quod in perorationibus facere permissum est, quia commatis talia constant, & dissoluta sunt. Sed tamen orator per coniunctionem ea copulauit cum antecedentibus. Etsi enim sententiis sunt auulsa: consequentia tamen obseruatur. Vult autem hoc loco amouere Midiæ aduocatos. ac primum Eubulum petit, quem ante alios aduocatos posuit duabus de causis: quòd & is vnus longè aliis antecellebat, & quòd magis eum formidabat, quàm cæteros vniuersos: & quia res priuatas dicendas habebat, quæ ab aliis * copiis orationem separabant.

Non sic huic est gratificandum.) Obiectionem soluit, quo pacto modò dixerit, Midiæ amicum esse neminem, & nunc viros clarissimos dicat eius esse patronos? quòd non ei gratificari velint (ac iusiurandum adiecit, quia dissimile veri videtur, vt aduocatus reo non sit amicus) sed insultare sibi.

Siue ego aiam, siue negem.) Bene per dubitationē protulit, vt ostenderet, Eubulum autorem esse inimicitiarum. Si enim Demosthenes inimicitias non cōfitetur: satis constat, Eubulum esse principem simultatis. Et vim facit non rectè.) Obiectionem repellit: Quid si à te læsus, tuetur inimicitias? At hic, vim facit, inquit, & non rectè. vtrunque autem est lacessentis, & iniuriam facientis.

Sed ferè fit vt immodica felicitas.) Aliam obiectionem soluit. Cur igitur inimicus tuus esse vult, nihil à te læsus? quòd nimium est fortunatus: & aliam attulit inimicitiarum causam, felicitatem. Diuites enim, dum volunt insultare pauperibus: & contumelioſi fiunt, & intolerabiles. Quin aliud etiam confecit, dicendo: nimia felicitas. Ostendit enim non ob virtutem florêre Eubulum, sed fortunæ beneficio.

Nam cum ego.) Rumorem de cæde dicit. Eubulus enim erat qui accusarat Aristarchum, & eodem crimine Demosthenem inuoluerat. Sed perinde apertè non dixit, ne rursus mentionem eius rumoris contra se renouaret.

Nec dimittentem dimittit.) Ostendit, Eubulum sibi potius debere gratiam, quòd dimiserit eum,

A πάντες γὰρ οἱ τοῖς κακοῖς πιεζόμενοι, συστέλλονται πρὸς ἡσυχίαν, καὶ σιωπᾶν ἀναγκάζονται. διὸ καὶ ὑμεῖς φέρετε κακιζόμενοι. τοιοῦτοι γὰρ ἐστέ.) τόπος ὅτι ἐπαχθοῖς καὶ ὑβριστικῆς ἀποκρίσεως. οὐδ' οὕτω δεῖν χρήματα.) ἅπερ ἵνα σωπήσῃ πᾶσι τοῖς πλουσίοις λέγειν πρὸς τὸν δῆμον, ταῦτα μόνου κατηγορεῖς τῶν μειδίου. εἰ γὰρ ἦσαν πᾶσαι καὶ πόλεμον τότε οἱ πλούσιοι ἐνεκάλουν τοῖς δημόταις. ὅτι ἡμεῖς μὲν τὰ καθ' ἑαυτοὺς πεποιήκαμεν, ἐξεπεφορτίσμεθα, χρήματα εἰσενηνέγκαμεν, ὑμεῖς δὲ οὐδενὸς οἱ μὴ θελήσαντες. φανερὸν ὅτι καιροῦ κατηγορίας.) ὡς τε κρύπτειν μὲν ἐν τοῖς καλοῖς καιροῖς τὴν δυσμένειαν. ἰδὼν δ' ὅτι πάσασαν τὴν πόλιν, εἰς μέσον ἄγει τὴν τέως λανθάνουσαν. τοιοῦτος γὰρ εἰ μειδίας. ὑβριστὴς γὰρ εἶ.) ὥσπερ ὅτι τῶ μειδίου χρησάμενος ἠθοποιίᾳ, αὐτὸν δὴ ἑαυτῶ πεποίηκεν ἐπεμβαίνοντα τοῖς ἀθλιωτάτοις. οὕτω πάλιν καὶ ὅτι τῶν δικαστῶν ὁμοίᾳ πλάσῃ ἐχρήσατο. ἵνα B ποιήσῃ ταῦτα τοὺς δικαστὰς λέγοντας πρὸς τὸ μειδίαν, ἅπερ αὐτὸς βούλεται. μιμησώμεθά φησι καὶ μειδίου μειδίαν, καὶ τοῖς αὐτοῦ λόγοις πρὸς τὸν πατέρα τῶν λόγων χρησώμεθα, τὸν αὐτὸν ἀποδιδόντες ἕκαστον αὐτῷ ὃν προσῳήκεν.

καὶ βοηθήσουσιν οἱ λέγοντες ὑπὲρ αὐτοῦ.) ἔστι μὲν τὸ κεφάλαιον εἰσηγημένον καὶ ἀπόσασιν. ἔξεστι δὲ τὰ τοιαῦτα ἐν ἁπλόοις, ἀλλὰ τὸ εἰ) κομματικά, καὶ ἀσυνδέτα. ὅμως δὲ ὁ ῥήτωρ, ἀλλὰ τῷ συνδέσμου συνῆψεν αὐτὰ τοῖς φθάνουσιν. εἰ γὰρ καὶ τοῖς νοήμασιν ἀπέχρησε, τὰ γοῦν τῆς ἀκολουθίας σώζεται. βούλεται δὲ ἐν τούτῳ προικάλυψαι τοὺς συνηγόρους τοῦ μειδίου. κἀκεῖ δὲ φαύλον τὸν βουλὸν ἀποτείνεται. προέταξε δὲ τοῦτον τῶν ἄλλων συνηγόρων, ἀλλὰ δύο προφάσεις. ὅτι τε πολὺ προέχει τῶν ἄλλων εἷς ὤν, καὶ ὅτι μᾶλλον ἐδεδοίκει τοῦτον, ἢ σύμπαντας τοὺς ἄλλους, καὶ ὅτι πράγματα εἶχεν ἰδίᾳ ἀλλεγθλῶν * χωρίσαντα τῶν ἄλλων προσουσῶν τὸν λόγον.

οὐχ οὕτω τούτῳ χαρίσασθαι.) ἀπιστοῦσιν. πῶς ἀρτίως ἔγνως μηδένα ἐχθρὸν τῶν μειδίᾳ, καὶ νῦν τοὺς ἐνδοξοτάτους αὐτῷ φάσκεις συνηγόρους, ὅτι τούτῳ χαρίζεσθαι βούλονται; καὶ τὸν ὅρκον προσέθηκεν. ἐπεὶ ἀπίθανον δοκεῖ τὸν συνηγοροῦντα μὴ ἐχθρὸν τῶ συνηγορουμένου, ἀλλ' ἐπηρεάζειν ἐμοί.

εἴτε γὰρ ἐγὼ φαῦλος, εἴτε μὴ φαῦλος.) καλῶς καὶ ἐνδιαστόλως προσήγαγεν, ἵνα δείξῃ τὸν βουλὸν ὄντα τῆς ἐχθρας αἴτιον. εἰ γὰρ οὐχ ὁμολογεῖ ὁ δημοσθένης ἐχθραν, προδήλον ὅτι βουλός ἐστιν. ὁ τῆς ἐχθρας καταρχόμενος.

καὶ βιάζεται οὐκ ὀρθῶς.) ἀπιστοῦσιν ὑπετέμετο. εἰ παθὼν σοῦ κακῶς, φυλάττει τὴν ἐχθραν. ὁ δὲ καὶ βιάζεται εἶπεν, καὶ οὐκ ὀρθῶς. ἀμφότερα δὲ, τὸ κατάρχοντος καὶ ἀδικουμένου.

ἀλλὰ κινδυνεύει τὸ λίαν δυστυχεῖν.) ἕτερον ἀπιστοῦσιν. ἀλλὰ πόσου βούλεται ἐχθρὸς σε εἶ) μηδὲν ὑπὸ σοῦ πεπονθώς; ὅτι λίαν ἐστὶν δύστυχής. καὶ δέδωκεν ἑτέραν ἐχθραν ἀφορμὴν τῆς δυτυχίαν. οἱ γὰρ πλουτοῦντες βουλόμενοι τοῖς πένησιν ἐπηρεάζειν, ὑβρίζουσί τε καὶ ἐπαχθεῖς γίγνονται. εἶτα καὶ ἄλλο κατόρθωσε τὸ λίαν εἰπεῖν δυστυχεῖν. ἔδειξε γὰρ οὐ δι' ἀρετὴν δοκιμωθέντα τὸν βουλόν, ἀλλὰ διὰ τύχην.

ὅπου γὰρ ἐγὼ μὲν.) τῆς φήμης λέγει τῶν περὶ τοῦ φόνου. βουλὸς γὰρ ὢν ὁ κατηγορῶν τοῦ ἀριστάρχου, καὶ συναπώμοσε τῷ δημοσθένει. ὁμοίως δὲ φανερῶς οὐκ εἶπεν. ἵνα μὴ πάλιν ὑπομιμνήσκῃ καθ' ἑαυτοῦ τῆς, φήμης. εἰδὲ ἀφιέντα αἰτῆσαι.) δείκνυσιν ὅτι χάριν αὐτῷ μᾶλλον ὤφειλεν βουλὸς ὁμολογεῖν, ὅτι ἀφῆκεν αὐτὸν, κὴ

καὶ οὐκ ἀπῄτησε δίκλω ἐφ' οἷς ἔπαθε παρ' αὐτοῦ κα- A & non exegerit pœnas de sibi factis ab eo iniuriis.
κῶς.

ἀλλὰ καὶ ὅπου τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγῶσι.) διέβαλεν, ὡς φιλοπράγμονα τὸν δῆμον καὶ ἐργολάβον. δυοῖν γὰρ θάτερον ἐκ τούτου συμβήσεται. ἢ γὰρ ἵνα μὴ δόξῃ τοιοῦτος εἶναι, δώσησεται τῷ σωηγορεῖν τῷ μειδίᾳ, καὶ πληροφόρησεται ὁ σκοπὸς τῆς ῥήσεως, ἢ τολμῶν ἀναβαίνειν, ὕποπτος ἔσται προδιαβεβλημένος ὑπὸ τῶν ῥήσεως.

μηδὲ τῆς κοινῆς τῶν νόμων ὀλιγουρίας.) οὐκοῦν τύραννός ἐστιν ὁ τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων καταλύων.

καὶ μείζων, ἢ καθ' ὅσον ἑκάστῳ συμφέρει.) τὸ ὄνομα μόνον ἐσιώπησε τοῦ τυράννου. τὰς γὰρ πράξεις ἀνέθηκε καὶ εἰς φόβον τοῦ μέλλοντος τὸν δῆμον κατέστησεν.

ἔτι τοίνυν παρ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) ὅτε δίκην τῶν πραγμάτων ἠνίξατο τὸν τύραννον, καὶ προδιέβαλεν, τότε καὶ φανερῶς ἐπ' αὐτὸ τὸ ὄνομα κεχώρηκε.

καὶ καλούμενος ὀνομαστί.) πολλὰ ὁμοῦ κατώρθωσε. ☾ γὰρ ὅτι μειδίας ἑαυτὸν κατέγνωκε· καὶ ὅτι οὐδεμίαν προφασιν ἔχει δίκαιος τούτῳ γε μὴ βοηθῆσαι. καὶ γὰρ ἐκλήθη καὶ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ μετὰ δεήσεως. καὶ παρῆν, καὶ ἐκαθέζετο, καὶ ἐθεώρει τὰ γινόμενα, καὶ ὅμως οὐκ ἀνέστη. B

νυνὶ δ' ὅτι προσκέκρουκεν ἐμοί.) διὰ ὧν ὁ ῥήτωρ δίκαβάλλει τὴν αἰτίαν τῆς σωηγορείας, ἵνα μὴ πιστολάβῃ ὅτι ἀδικουμένῳ βοηθεῖ, κατασκοπάζει τὸ τέλος τὴν ὑπόνοιαν. ἄλλως δ' αὖ ἄλλης προφασιν εἴρηκε. τὸ γὰρ βουλόμενον δικαιοῦν λέγειν ὅτι τότε μέν, οὐκ ἀνέστην. ἐν δὴ τῷ τεθορυβημένῳ, τί πλέον ἂν ἔλυσα σωηγορῶν; νυνὶ δ' ἐμαυτὸν εἰς τὸ δικαστήριον ἐφύλαξα, ὁ ῥήτωρ ἄλλην προφασιν εἴρηκεν· ὅτι τότε μέν οὐ σωεῖπεν, δίκῃ τὸ σωειδέναι, ὅτι μειδίας ἀδικεῖ. νυνὶ δ', δίκῃ τὸ ἐπηρεάζειν ἐμοί.

μὴ γὰρ ἔστω μηδεὶς ἐν δημοκρατίᾳ.) καὶ ἐν τῷ κατ' αἰγίνου χρεὼν αὐτοῖς λέξεσι πρὸς δύβουλον εἴρηκε· μή μοι σώζεσθω, μηδ' ἀπολέσθω μηδείς.

τόνδε μὴ δοῦναι δίκλω.) μεμισμένῃ κέχρηται, βουλόμενος δεῖξαι δυνάμιν μεγάλην δύβούλῳ προσοῦσαν. εἰ γὰρ ἱκανός ἐστι τὸν μὲν ὑβρίζειν, τὸν δ' ποιεῖν μὴ διδόναι δίκλω· μέγας τις ἐστὶ καὶ δεινὸς ἑνὸς τοῦ μειδίου ἀμφότερα εἰρηται. ἐκεῖνος γάρ ἐστι, καὶ ὁ ὑβρίσας, καὶ ὁ οὐ μέλλων διδόναι δίκλω ἐκ τῆς σωηγορίας τοῦ δύβούλου. ἀλλ' εἰ μὲν ἐνικῶς ἐῶ προαγαγών, οὐ μεγάλα αὖ ἔδειξεν ἰσχύοντα τὸν δύβουλον. τί γὰρ θαυμαστόν, ἕνα τῶν πολιτῶν ὠφελεῖν; νυνὶ δ' καταμερίσας τὸ ἓν εἰς πλείονα, τῷ δυνάμιν αὔξησε τοῦ δύβούλου. C

ἀλλ' εἰ κακῶς ἐμὲ βούλει ποιεῖν.) ἔδειξεν ἐκ τούτου; ὅτι καὶ ἡ προφασις ἡ ἔνθρας παρὰ δύβούλου γέγονεν. εἰ γὰρ προφήτας κακῶς ποιεῖν αὐτὸς ἐστι καὶ ὁ κατάρξας.

ὡς ἔγωγε μὰ τοὺς θεούς.) τῷ ὑποψίαν ἀρνεῖται. καὶ γὰρ δίκῃ κακόνοιαν ἀπέδειξε, μαθαίαν κατ' αὐτὸ γεγονέναι τοῦ φήμου. εἰκότως τοίνυν ἀγνοεῖν ὑπῆρχεν προφάσεως αὐτῷ πολεμεῖν ἔγνωκεν δύβουλος.

δυάσαι μὲν, καὶ πολιτεύῃ.) τὸ μὲν δυάσαι, τυραννικόν. δεδιὼς τὸ ἐγκαλέσαι τυραννίδα, προσέθηκε ☾ πολιτεύῃ. ὥστε δυασείαν εἶναι τὴν πολιτείαν.

καὶ τοὺς νόμους δι' ὧν τινα βάλει.) παραγραφικῶς ὑπῆκται ῥήματι κέχρηται. εἰ δεῖ θαυμάζειν, εἰ ἐν ὁπλίταις παραγραφικῶς πέπτωκεν. οὐ γὰρ τούτου τοῦ ζητουμένου πράγματός ἐστι τὸ παραγραφικόν, οἷον εἰ ἕβρεως τοῦ πληγῶν, τοῦ δημοσίου ἀδικήματος, ἀλλὰ τοῦ ἔξωθεν παραλυποῦντος τὸν ὑπόθεσιν. ἐπειδὴ γὰρ βαρὺς δύβουλος σωηγορῶν τῷ μειδίᾳ· χρῆται παραγραφικῷ πρὸς αὐτὸν, ὅτι εἰ νομίζεις ἀδικεῖσθαι· τί παρ' ἐμοῦ· χρᾶφου καὶ κατηγόρει.

but in alienis etiam causis.)Perstringit Eubulum, vt litium amantem, & operam suam venditantem. Alterutrum enim hinc eueniet. Aut enim ne talis esse videatur, Midiæ defensionem omittet, & orator voti sui compos fiet: aut, si ascēdere fuerit ausus, suspectus erit, & ab oratore iam antè adductus in calūniam. Nec communi legum præsidio.)Proinde tyrānus est Eubulus, qui legum vim destruat.

Et maior quàm vnicuiq; vestrū expediat. Nomen duntaxat tyranni tacuit, sed actiones ei tribuit, & populum imminentis periculi metu perculit.

Præterea præsto fuit Athenienses.)Postquam per facta eius subindicauit, tyrannum esse eum, & antè perstrinxit: tum demum apertè ad ipsum quoque nomen venit.

Et citatus nominarim.)Multa simul confici, tum Midiam semetipsum condemnasse: tum nullam Eubulo esse causam, cur Midiæ patrocinetur. Nā & vocatus est, neque id simpliciter, sed cum efflagitatione & adfuit, & sedit, & spectauit ea quæ fiebant, & tamē non surrexit. Nunc autem quoniam ei simultas mecum intercedit.)Dum orator patrocinij causam criminatur, ne quis putet illum iniuriis affecto adesse, confirmat suspicionem à tempore. Verùm causam aliam pro alia posuit. Nam cum Eubulus posset dicere, se tum quidem non surrexisse, quòd in tumultu populi patrocinio suo nihil efficere potuisset, nūc autem ad iudicium sestitisse: orator aliam causam dixit, eum tum non patrocinatum esse, quòd sciret Midiam iniustè facere. Nunc aūt suffragari, ad insectandum Demosthenem. Ne verò quisquam in populari sit imperio.) In oratione contra Æschinem eadem penè verba de Eubulo vsurpauit. Ne mihi euadat, neque verò pereat quisquam, &c.

Vt autem ille non det pœnas.)Distributione vsus est, cum vellet ostendere magnam esse Eubuli potentiam Nam si hæ sunt eius vires, vt possit efficere vt alios insultet, alius non det pœnas: magnus omnino est & potens. Atqui de vno Midia vtrunque est dictum. is enim est qui & insultarit, & ob Eubuli patrocinium pœnas non sit daturus Verùm si singulari numero extulisset, non magnam ostendisset Eubuli esse potentiam. Quid enim admirabile est, vnum ciuem eripere supplicio? nunc autem cum rem vnam in plures partes dissecuerit: potentiam Eubuli exaggerauit. Sed si mihi nocere studes.) Hoc modo ostendit causam etiam simultatis ab Eubulo esse ortam. Si enim ei propositum est malefacere: ipse etiā is est qui lacessiuit. Nam ego quidem deos testor.) Suspicionem negat. Etenim ex maleuolentia inanē de se rumorem esse sparsum asserit. Iurè igitur ignorat, qua de causa Eubulus se oppugnare decreuerit. Potes id quidem, & rempub. administras.) Verbū Potes, tyrannicum est. Sed quia tyrannidis eum accusare veretur, adiecit, Et rēpub. administras. Proinde potentatus est tua administratio. Legib. aūt quan cūq; voles.)Forma exceptionis argumēto hoc vsus est. Neq; verò mirū videri debet, in peroratione aliquid exceptioni simile incidisse. Hęc enim exceptio non est propositæ quęstionis, veluti contumelię, verberum, publici criminis: sed eorum quę causam extrinsecus lædunt. Quia enim Eubulus defendens Midiam, ei grauiter incommodabat: vtitur exceptione aduersus eum, in hanc sententiam: si quam tibi à me iniuriam factam esse putas: die dicito, accusato:

veruntamen eos,qui iam accusati sunt, noli eripere periculo. Quibus autem in rebus ego contra leges sum violatus.)Inuidiam ei mouet, si quidem penes eum sit,eos etiam,qui iam accusetur,eripere: simul etiam iudices ad contentionem cum Eubulo suscipiendam concitat. Nam si ille in eam suspicionem adductus fuerit,quasi reos eripere supplicio possit: satis apparet,fore vt aduersentur,& Midiam condemnent:vt ostendant,penes se esse autoritatem & absoluendi,& puniendi:non penes Eubulum. Audio porrò & Philippidem.)Absoluta illa parte de Eubulo,quæ erat insignior:ad cæteros aduocatos progressus est,quorum & minor erat autoritas, & qui non eandem orationis modestiam postulabant.Qui postulent id sibi dari beneficiũ.)Acriter omnino,quasi dicat,non negamus necem commeruisse Midiam. scimus eum iurè sublatum iri è medio.Sed in nostrã gratiam hoc faciendum est:nobis est salus eius condonanda.Pecuniam autem ei.) Quid ægrè fertis id suffragium,quid leges ferunt?si molesta est Midię facultatum ereptio:rursus eum post publicationem facito diuitem:impertite ei de tua pecunia:vt & iudex legum obseruans,& tu beneuolentissimus amicus esse videaris.Qui existimationẽ consecuti sunt.)Virtutẽ apud eos,aut honesti aliquid nemo inueniat:sed propter opulentiam aliqua est de eis excitata opinio.Non esset æquè grauiter ferendum.) In memoriam hæc reuocat,vt in eadem sententia persistant. Absurdum enim est principio indignari: nunc tot criminibus demonstratis,esse negligentem. Blepæi argentarij.Ars enim suspicionem afferebat. Hoc illud esse.)Quid rursus sperabamus factum esse Midiam.Vestem.)Tunica vestis est breuior. Per vestẽ autem hoc loco pallium intelligi debet.In fano aũt.) Vt locus ipse quid iustum esset,docere potuisset.

Et eos qui adfuerunt.)Contumeliam velut in cõmuni Græcię spectaculo dicit esse factam. Neque vt Aristophon.)Is cum tributorum exacto esset,sibi decimas Mineruę retinuit, vnde coronæ faciendæ & diuæ Athenienſium consecrandæ erãt. Accusatus autem ab Eubulo cùm,antequam in iudicium veniretur,coronas dedicasset:ita sublata est actio.

Eo quòd nihil eorum quæ fecit.)Non potest Midias contumeliam mihi factam,& inflictas plagas, reuocare.Neque animo suo insultabat.)Nam manu quidem Demosthenem,sed animo omnes.Cum enim ego orator vapularim:quomodo vobiscum agetur,qui minus vos vlciscì quàm ego poteritis?

Primum,deinceps.)Primùm cæterorum post me.

Sed quàm longissimè antè.)Dum à periculo procul abest,quisque caueat.

Postquam iudicium surrexerit.)Locum pro iis qui in loco sunt,veteri more posuit.

Neque circumspiciens.) Id quod faciunt qui sibi metuunt.Siue ducentos,siue mille.)neque enim ob multitudinem,sed propter leges valent.

Exclamarit.)dicens,ô leges.Et neque publica munera.)Propter instructionem triremis.

Neque virum.)Propter Eubulum.Neque callidita tem.)Propter aduocatos & impostura hoc dicit. Ac maximè in Dei gratiam.)Necessariò sub finem orationis,Dei meminit.Quandoquidem res diuinæ humanis præferuntur.

A μὴ μήτοι τοὺς ἠδικηκοτηρηθείσας ἐξαιρεῦ.

ὧν δ' ἐγὼ ὢδε τοὺς νόμους ὑβρίσθην.) φθόνον αὐτῷ κεκίνηκεν, εἴπερ ὅστιν ἐπ' ἐκείνῳ καὶ τοὺς ἠδικημένους ἐκσώζειν. ὁμοῦ δ' ἅπτεται τοὺς δικάστας φιλονεικοῦς πεποίηκε πρὸς τὸ βέβουλον. εἰ γὰρ ἐκεῖνος ταύτην ἔσχε τὴν ὑποψίαν, ὥστε δυνάσθαι τὴν τιμωρίαν ἐξαιρεῖσθαι τοὺς κεκινημένους· πρόδηλον ὅτι φιλονεικήσουσι καὶ καταγνώσονται τὸ μεῖζον, ὥστε δεῖξαι, παρ' αὐτοῖς οὖσαν τὴν δύναμιν, τὴν μὴ ἀφιέναι κολάζειν, οὐχὶ παρὰ βουλῆ. πόσους μοι τούνυν μὴ φιλιππίδην.) πληρώσας τὸ μέρος τὸ μὴ τὸ βέβουλον, ὅπερ ἐῶ ὡς μὴ ὑπάρχον, ὅτι τοὺς ἄλλους συνηγόρους κεχώρηκεν. οἱ τινες μὴ ἥττονος ἀξιώματος μετέχουσι, μὴ ἔχ ὁμοίως ἠδικὸν ἀπαντᾶσι τὸν λόγον. ἀξιοῦσας δοθῆναι τὴν χάριν.) δριμέως πάνυ. οἷον μὴ γὰρ ὡς οὐκ ἄξιος θανάτου μειδίας. μὴ γὰρ ὡς οὐκ ἴσμεν ὡς εἰκότως ἁρπάζοι τ' ἀλλ' ἡμῖν δότε τὴν χάριν ἡμῶν αὐτῶν τὴν σωτηρίαν δωρήσασθε. χρήματα δ' αὐτῷ.) τί δυσχεραίνετε πρὸς τὸ φῆφον, ἐῶ οἱ νόμοι κομίζουσι; λυπεῖται μειδίας τῆς οὐσίας αὐτῷ στερούμενος; ποίησον αὐτὸ μὴ τῆς δημοσίου πλέσιον, μετάδος αὐτῷ τῶν χρημάτων τῶν σῶν· ἵνα μὴ νόμος ὁ δικαστὴς φανῇ, μὴ σὺ φίλος δυνούστατος.

τὸ δοκεῖν τινες εἶ) δι' ἀπορίαν.) ἀρετὴν μὲν παρ' αὐτοῖς, ἢ τί τῶν καλῶν οὐκ ἄπορόν τις· τῷ πλούτῳ δὲ καρποῦσθαι τὴν δόκησιν. οὐκ ἂν ὁμοίως ἐῶ δεινόν.) ἀναμιμνήσκει τέτων ἵνα μείνωσιν ὅτι τῆς αὐτῆς γνώμης. ἄτοπον γὰρ ἐξ ἀρχῆς μὲν, χαλεπαίνειν, νυνὶ δὲ τοσοῦτον ἀποδεῖν ἐπιτιμᾶν ὀλιγωρεῖν. βλεπάμου τ' ἔμπαλιν.) ἢ γὰρ τέχνη τὴν ὑποψίαν ἐκπείσει. * ὡς τοῦτ' ἐκεῖνο.) ὁ πάλιν ἐλπίζομεν μειδίαν ποιήσειν. θυμάτων.) χιτωνίσκος μὲν, τὸ κολόβιον· θυμάτων δὲ, τὸ ἱμάτιον. ἐν ἱερῷ δέ.) ὥστε τὸν τόπον διδάξαι τὸ δίκαιον· καὶ τοὺς ὑπομνήσαντας.) ὡς ἐν κοινῷ πράξω τῆς ἑλλάδος φάσκει· μεγάλην δεῖν τὴν ὕβριν.

οὐδ' ὥσπερ ἀριστοφῶν.) δεῖν φορολόγος ὤν, κατέχειν παρ' αὐτῷ τὰς δικάζας τοῦ θεοῦ. ἀφ' ὧν ἔδει στεφάνοις ποιῆσαι καὶ ἀναθεῖναι τῇ θεᾷ τῷ ἀθλοφόρῳ. κατηγορηθεὶς δ' ὑπὸ βέβουλου, φθάσας τὸ εἰσιόν, αὐτὸς τοὺς στεφάνους, καὶ πέπαυται ἡ σκηνή. ἐν τῷ μηδὲν ὧν πεποίηκεν.) οὐ μὴν ὁ μειδίας ἐῶ ἐπιδείξασθαι ὕβριν κατ' ἐμοῦ καὶ τὰς πληγὰς δικαίας, ἀναπαλέσασθαι. οὐδ' ὕβριζε τῇ δεξιᾷ.) τῇ μὲν γὰρ χειρὶ, τὸν δημοσθένην· τῇ δ' ἀριστερᾷ, τοὺς πάντας. ὅπου γὰρ ῥήτωρ ὢν ἐγὼ ἐπλήγην· τί πείσεσθε ὑμεῖς οἱ ἧττον, ἢ ἐγὼ δίκην λαμβάνειν δυνάμενοι; τὸν σκῶπτον μὴ ταῦτα.) σκῶπτον τῶν ἄλλων μετ' ἐμέ.

ἀλλ' ὡς ἐν πλείσου.) ἕως ἐστὶ πόρρω τῶν δεινῶν, ἕκαστος φυλαττέσθω. ἐπειδὰν αἰσθῇ τὸ δικαστήριον.) τὸν τόπον αὐτὸ τῶν ἐν τῷ τόπῳ. ἔθος ἀρχαῖον. οὐδὲ μεταστρεφόμενος.) τοιοῦτοι γὰρ οἱ φοβούμενοι. ἐαὶ τε δισχιλίους, ἐαὶ τε χιλίους.) οὐ γὰρ διὰ τὸ πλῆθος, ἀλλὰ διὰ τοὺς νόμους ἰσχύουσιν. ἀναχεάγη.) λέγων ὦ νόμοι. καὶ μήτε λειτουργίας.) διὰ τὴν ἐκπραξίαν. μήτε γὰρ ἀνδρα, διὰ τὸ βέβουλον λέγω· τὸ δὲ μήτε τέχνην, διὰ τοὺς συνηγόρους καὶ τὴν ἀπάτην.

καὶ μάλιστα τὸ θεοῦ χάριν.) ἀναλογίαν πρὸς τὸ τέλειον τοῦ λόγου, τὸ θεοῦ μέμνηται. ἐπειδήπερ τῶν ἀνθρωπίνων, τὰ τῶν κρειττόνων ἐστὶ προτιμώτερα.

B

C

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ, ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΥ, ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

A ANDROTIONIANÆ DEMOSTHENIS ORATIONIS enarratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Ὃ περ δύκτήμων, ὦ ἄνδρες δικασταί, παθὼν ὑπ' ἀνδροτίωνος κακῶς, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν ᾤετο δεῖν, καὶ δηλοῦν ὡς αὐτὸς ἠδικῆσθαι.) Ἔστι ὁ λόγος, μὴ τοὺς φιλιππικοὺς ᾠήθη τοὺς ὄντας τῷ δημοσίων. ὁμολογεῖ ἢ τὸν ἐχθρὸν ὁ κατηγορῶν, ὡς πεφασμένος τὸν κατηγορίαν ἀμυνούμενος. ἵνα ἢ μὴ δόξῃ κόνος, ὡς φιλοπερασμῶν, κατηγορεῖν, δείκνυσιν ὡς καὶ ἄλλον ἠδικηκε. πεφείρηκε γὰρ δύκτήμων. καὶ ἔστι διυποθεσία τῷ διοδώρου ὁ λόγος. ὅθεν καὶ ἡ καταστασις ὁπλίζωνται. εἰδέναι γὰρ χρὴ, ὅτι ἐν οἷς μὴ ἐγχωρεῖ λανθάνειν, ἀφαιρούμεθα τὸ δι' ἐχθραν κατηγορεῖν. ἐν οἷς, ἢ ὅπου δῆλος ἡ δυσμένεια τὸ ὁμολογεῖν ποιεῖ· ὡστε ἵνα μὴ ἀλῶμεν ἐν τοῖς φανεροῖς οὕτω ψευδόμενοι. λέγομεν. νομοθέτης μοι γέγονεν δύκτήμων· πείθομαι τῇ γνώμῃ· ζηλῶ τὸν διδάσκαλον. μεσὴ ἢ ἤδοις ἡ πρόφασις φαίνεται, δηλοῖ τὸ, ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ. οὐ γὰρ εἶπε, πάντως δίκαιον αὐτὸν ἐπιτρέψαι· ἀλλά, πειράσομαι, ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ. κατὰ πρόφασιν ἢ προήχθη τὸ προοίμιον· ὅθεν ἐξῆρτο καὶ μακρότερον συγκείνει γὰρ τοῖς ἠμυνημένοις κατ' δύκτήμονος ἅπερ αὐτὸς ἠδικηται. Φησὶ γάρ. ἔστι μὲν γὰρ εἰς χρήματα ἐπιβουλοῦσθαι.) ἐπειδὴ ὁ κλέπτειν τὰ κοινὰ, εἰς ζημίαν χρημάτων βλάπτεται, καὶ τῆς οὐσίας ἐκπίπτει· δηλοῖ τοῦτο οὕτως εἴρηκε. καὶ τὸ παρ' ἡμῶν ἀδίκως ἐκπεσεῖν, ὅτι ἐκβέβληται τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς ἀπογραφῆς τῷ εἰσφορῶν. διὸ καὶ εἶπεν, ἀδίκως. ἢ ἐν λέξις εἰ τὰ κατασκευασθέντα, δείκνυσι τὸν συκοφαντῶν. κατασκευάζει γάρ τις τὰ μὴ ὄντα. ὅρα δ' τὸν μέθοδον τὸ, ἃ καὶ λέγω αὖ. δι' ὧν δὲ οἰκεῖα καὶ ὠφέλιμα τῇ λέγω. δι' τούτων ὡς καθηκόντως ὑπάρχει βοᾷ. τὸ δὲ πατέρα καὶ τὰ ἑξῆς, κατὰ μέρος δεῖ προφέρειν, ἵνα ἐμφανῇ τὸν ἀτοπίαν. τό, τε γὰρ, ἐγὼ γὰρ τὸν ἐμαυτὸν, μάλιστα πολὺ σημαίνει τὸ σέβας· οὐδὲ ἄλλου μὴ πατέρα τολμῶντος ἀποκτεῖναι· τὸν δὲ ἐμαυτὸν, πῶς ἂν ἄρα ἐμίσουν; ἔχει γὰρ πολλὴν δύναμιν τῆς αἰδοῦς. καὶ τὸ καταστασιάσας, ὑποπτον καὶ ἔμμισον τῷ προτέρῳ. τὸ δὲ φεῦ τῆς ἀσεβείας τῆς εἰς τοὺς κατοιχομένους, τοιοῦτον ὦν. οὐκ ἠδύνατο ἀνδρὸς φόνου κατηγορίαν κατὰ τὸ διοδώρου ποιήσασθαι, μὴ ὢν τὸ προσδυμένου συγγενής. αὐτοῖς γὰρ μόνοις δύναται εἶναι οἱ νόμοι. χάρεται οὖν τὸν ἀδελφὸν τὸ ἀπηκμένου, θεῖον ὄντα τὸ διοδώρου, ἀσεβείας. ὅπου σωφρονίζει αὐτῷ διεφθαρκότα τὸν πατέρα, δεῖν ἐπεξελθεῖν ὑπὲρ ἀδελφοῦ τεθνηκότος. τὸ δὲ ὃν εἰ σωφρονεῖ, ὡς πολλῶν καὶ τοιούτων ἐν τοῖς δικαστηρίοις πεπραγμένων, κἂν μὴ ᾖ ἀληθῆ. αὐτὸς ἢ ὅπου κεῖται δηλοῖ, οὐκ ἔστιν ὡς ὁ τοσοῦτος τὰς πόλεις εἰ μὴ δέξαιντο. ἐγὼ τοίνυν φησὶν, ἐπειδὴ ἀλόντος τοῦ θείου καὶ αὐτὸς ἔμελλεν ἔνοχος ἔσεσθαι καὶ κινδυνεύσαι· ἢ ὅτι συνεπόνει τῷ θείῳ, γέγονά τε ὀπαδὸς, καὶ δεομένῳ συνηγόρευσα. ἔμφασιν δὲ ἔχει τὸ ἐγὼ. οἷον ὁ ἰδιώτης καὶ ἄπειρος προειλόμενα τῷ δικαίῳ τὸ τεχνίτου τούτου. τὸ δὲ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον, οἱονεὶ ἀθάνατος τῷ προδικηκότι κατήγορος. δι' ὧν δὲ σφοδρῶς ἀγανακτεῖ, δηλοῖ τούτων τὸ μέγεθος ὧν ὑπέσχηται δηλοῦν. τὸ δὲ μηδ' ὑμᾶς, οἷον μὴ τῷ ἠδικημένων. ἐπειδὴ δὲ εἶπεν, ἃ παρέλιπεν δύκτήμων ἐρῶ, ἵνα μὴ αἰτιάσῃ, ὅτι συνηθῶς ἄρχησα, παρέλιπεν, ἐπάγει, ὅτι ὠφέλιμά ἐστιν ἀκοῦσαι ὑμῖν.

QVòd Euctemõ, &c.) Hæc post Philippicas prima est oratio publica. Accusator autem fatetur inimicitias, vt qui prior affectus iniuriis, accusationem vlciscatur. Ne verò videatur solus, vt rixosus, accusare: ostendit etiam alium esse læsum. Primas enim partes egerat Euctemon, & secũdana est Diodori oratio. vnde etiam constitutio est omissa. Sciẽdum autem est quibus in rebus dissimulari potest, negandum esse nos ex inimicitiis accusare. Vbi autem simultas palàm est: eam confiteri præstare, ne in manifestis mendacij conuincamur. Ait igitur, Legislator Euctemon mihi extitit: pareo autoritati eius: imitor magistrum. Plena autem modestiæ est clausula illa, Si modò potero. Non enim dixit: omnino cõfido me de eo pœnas sumpturũ: sed, operã dabo, si modò possim. Quòd Euctemon.) comparatione tractatum est exordium, eáque de causa factum prolixius. confert enim suas iniurias cum iis quę Euctemoni acciderant. Eius enim pecuniæ factæ sunt insidiæ.) Quia peculator pecuniæ mulctatur, & rem familiarem amittit: propterea sic dixit.

Et vt à vobis per iniuriam repulsam ferret.) Quia dilectus est magistratu, & exactione tributorũ. quare etiam dixit, per iniuriam. Commenta.) Ostendit calumniam. Comminiscimur enim ea quæ non sũt. Quæ vel dicere.) Vide artem clausulæ, quæ vel dicer. Dũ enim abhorret & recusat dicere, se insontem esse clamat. Patrem.) Hoc & quæ sequuntur, particulatim sunt proferenda, vt ostendat absurditatem. Nam hoc, ego ipse meum, maximam ostendit reuerentiam: qui nec alterius patrem occidissem: odisse meum quî potuissem? magnum enim habet incrementum reuerentiæ. & verbum, Commentus, suspectum est, & simile priori. Ratio autem impietatis in defunctos talis fuit: Non potuit Androtion Diodorum accusare parricidij, cũ interfecti cognatus non esset. Illis enim solis accusandi potestatem dabant leges. Reũ igitur facit fratrem interfecti, Diodori patruum impietatis, quid eius qui patrem occidisset consuetudine vteretur, cum occisi fratris necem vindicare deberet. Quẽ si occidisset. Quòd multa etiam talia in iudiciis credantur, etiamsi vera non sint: & sententiam ipse fert, *tanquam qui non probare nõ possit vrbes, si non receperint. Ego igitur, inquit, quia futurum erat conuicto patruo, vt & ipse reus peragerer, & periclitarer: * aut, quia adiutabat patruum, hominem senem & aduocato indigentem. Verbum ego, emphasin habet, quasi dicat: ego homo indoctus & imperitus rerũ, iure nixus superaui artificem istum.

Etiam reliquo tempore.) quasi dicat istum. ero eius, qui me prior læsit, accusator. Ex eo autem quòd tantopere indignatur, magnitudinem eorum quę sustinuit, declarat.

Vobiscum.) Quasi dicat: qui vnà læsi estis. Quia verò ait, quæ Euctemon reliquit, dicam: ne obiiciatur, eum ideo quod inutilia sciret, ea præteriisse, subiicit: quia sunt vtilia vobis auditu,

Ego enim si viderem.)Hęc sunt exordia & quędā sententię ante confirmationem,quibus Androtionē criminatur,vt decipiendi studiosum,ne ipse id quod culpat,facere videatur.noui artem,non ignoro dolum quo vsurus est.Ideo prænoneo vt caueatis.Auspicatur autem criminationē Androtionis post exordia.Constitutionē enim oratio nō habet,eo quòd notum est argumentum auditoribus. notatu dignū est in hac calumnia,quòd ipse decepturus auditorē, à qualitate personæ contrariam opinionem cōcitat. Cum enim haberet celebrem personam, & notam ob eruditionem,aduersarij:ex ea calumniam arripere conatus est.Id enim facit,vt auditorum suspicionem à se amoueat.Quis enim auditorum,non existimet eum qui sit dicendi facultate superior,eundem & ad fallendum esse paratiorem, quàm imperitum fori & dicendi?

Et omnem vitam.)Ad* institutum transfert aggressionem arte relicta:omnem,inquit,ætatem consumpsit in fraudibus dextrè concinnandis. Insignis enim est inter Isocratis sodales.

Lex est.)Hic obserua disposition oratoris.Neq; enim natura rerum hunc requirit ordinem,sed oratoris solertia vires legis fregit, eámque collatione reddidit inutilem.Id quod dico,est huiusmodi:Senatus,vt lege de nauibus per Diodorum allata iubetur, triremes non fecit:ergo muneris non est capax. Ad hoc statim respondet Androtion:legem esse aliam, quæ iubeat,si senatus ita se gessisse videatur,vt munere sit dignus,gratiam ei referri à populo oportere. Quia igitur æquo marte pugnaturæ erant inter se leges:ideo anteuertit orator,& neruos incidit,atque illius legis inutilem esse mentionem ostendit. Quia enim non frustra hic posita est, sed propter eā causam quam diximus:videlicet,ne secundam legis recitationem auditor requireret:nullam obiectionē aut pugnam,aut contradictionem vsurpauit. Aliter. Hoc surripere est causam auditoribus.Legem enim quam iure oppositurus esset Androtion Demosthenicæ, transponit,& cum consuetudine comparat, natura rerum id non admittente,sed vi oratoris artem loco mouente.Nam captio ex collatione sumitur.Sed recitetur Demosthenica oratio : Lex est,nisi fecerit triremes senatus,ne corona donetur.Proinde hanc soluit Androtion,& aliam ipse opponit,quæ iubet: Si senatus ita suo munere functus sit, vt meritus coronam videatur,vt populus ei præmium tribuat.Sed ne æquo marte pugnent hę duę leges,propterea necessariò earum ordinem loco mouit,solertia & arte oppositа scripti robori. Eáque de causa in primis perstringitur Androtion,vt is impostor esse videatur,non Demosthenes.Esse porrò captionis gratia positam legem,& mentionem duntaxat eius factam ne secundam eiusdem legis examinationem requireret auditor,ex eo constat,quò nullam prorsus obiectionem,aut contradictionem,aut pugnam validā adhibuit contra ipsam legem.

Hoc rogauit.) Secunda pars hæc est obiectionis. Nihil minus tamen callidè tractata est,quàm prior. Ipsum enim Androtionem confitentem exhibuit, rogatum esse populum & lata suffragia : vt rursus hanc partem obiectionis, ad obiectionis alterius refutationem assumeret.Pòst enim ponet. Ego verò si postulanti dedissem, contraria legi dixissem:

A ἐγὼ γὰρ, εἰ μὴν ἑώρων.)ταῦτα τὰ προοίμια, καί τινες ἔννοιαι περὶ τῶν ἀγώνων, ἀμβάλλουσι τὸν ἀνδροτίωνα, ὡς ἀπατᾶν θέλοντα· ἵνα μὴ δοκῇ αὐτὸς τοῦτο ποιεῖν, ὃ μέμφεται· οἶδα τὸν τέχνον· οὐκ ἀγνοῶ τὸν ἀπάτωνα ὃν ἢ μέλλει χρῆσθαι. διὸ προδιδάσκω ἵνα φυλάξησθε. μὴ τοίνυν τὸ προοίμιον διὰ τὰς ἀρχαίας τῆς ἀμβολῆς τῶν ἀνδροτίωνος λόγων. κατάσασιν γὰρ ὁ λόγος οὐκ ἔχει, ἀμὰ τὸ γνωρίζεσθαι τὸν ὑπόθεσιν τοῖς ἀκούουσιν. ἄξιον ὃ ὑπομνήσαι σθαι περὶ τῆς ἀμβολῆς ταύτης· ὅτι μέλλων αὐτὸς σοφίζεσθαι τ' ἀκροώμενον· ἐπὶ τῆς τ' προσώπου ποιότητος, τὴν ἐναντίαν ὑπόληψιν ἐργάζεται. ἔχων γὰρ ἔνδοξον πρόσωπον, καὶ γνώριμον ἐπὶ παιδείας τ' ἀνταγωνιζόμενον, ἐξ αὐτοῦ λαβεῖν τὸν ἀμβολὴν ἐπεχείρησεν. ἀπάγων γὰρ τὴν ἀκροατὴν τῆς καθ' ἑαυτὸν ὑπονοίας, τοῦτο ποιεῖ. πῶς γὰρ οὐκ ἂν ὑπολάβοι τῷ ἀκροατῇ τὸν ἱκανώτερον εἰπεῖν, μᾶλλον ἐξαπατῆσαι προελέσθαι· ὃ τὸν ἄπειρον ἀγώνων καὶ λόγων; καὶ πάντα τὸν βίον.)δεῖ τὸν προοίμιον μὴ τ' ἀμβολὴν, ἀποστῆσαι τῆς τέχνης. ὅλον γὰρ ἦλασε τὸν βίον εἰς τὸ κατορθῶσαι τ' ἀπάτης τὸν τέχνον. ἔστι γὰρ ἔξω τῆς ἰσορρόπους ἑτέρων ὄντος. ἐν ᾧ τῷ νόμος ὄζιν, ὅρα τ' οἰκονομίαν τῶν ῥητόρος. οὐ γὰρ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων ταύτης προσδέεται τῆς τάξεως· ἀλλ' ἡ δεινότης τῶν ῥητόρος, τὸν οἷόν ἰσχὺν παρεκίνησεν, ἄρχεσθαι ἐν τ' θέσεως ὑποδείξασα. οἷον τι λέγω. πρὸς τὸν ὑπὸ τῶν διοδώρου προτεινόμενον περὶ τῶν νεῶν νόμον, οὐκ ἐποιήσατο τὰς ἔμπρεις ἡ βουλή· τὸν δωρεὰν οὗ οὐ δύναται λαβεῖν. ἁπάντων ὁ ἀνδροτίων δύσις πρὸς τοῦτο, ὅτι νόμος ὄζιν ἕτερος κελεύων, ἐὰν ἄξιος ἡ βουλὴ δοκῇ βουλεῦσαι, δωρεὰς διδόναι τ' δῆμον τῷ χάριν. καὶ οὕτως ἔμελλεν ἰσόρροπος τῷ δύο νόμων ἡ μάχη γίγνεσθαι. διὰ τ' τοῦ προυφαρπάσας ὁ ῥήτωρ, ἄρχεσθαι τὸν μνήμην ἀπέρρινεν. ὅτι γὰρ μάτην ἐνταῦθα τέθειται, καὶ διὰ τ' εἰρημένην χρείαν, ἵνα μὴ ἀπαιτήσῃ δευτέραν ὁ ἀκροατὴς τ' B νόμου διήγησιν· δηλονότι, οὐδεμίαν ἀπάντησιν, ἢ μάχην, ἢ ἀπλοχίαν πεπίστηται. καὶ ἄλλως. τοῦτο ὄζιν ὑφαρπάσαι τῷ ἀκροατῷ τὸν ὑπόθεσιν. τὸν γὰρ νόμον ὃν αὐ εἰκότος αὐτέθηκεν ἀνδροτίων τῷ πρὸς δημοσθένους, μεταξὺ αὐτεξετάζει πρὸς τὸ ἔθος· οὐ τ' φύσεως τῶν πραγμάτων τοῦτο δεχομένης· ἀλλὰ τ' τοῦ ῥήτορος βίας μεταχινούσης διὰ τ' τέχνην. * ὅσα γὰρ ἐκ πρὸς θέσεως καὶ τὸ σόφισμα. λεγέσθω ὃ ὁ πρὸς δημοσθένους λόγος. νόμος ἐστὶν, ἐὰν μὴ ποιήσωσι τὰς ἔμπρεις ἡ βουλὴ, μὴ λαμβάνειν τ' στέφανον. οὐκοῦν τοῦτον ἀνδροτίων λύει, αὐτιθεὶς καὶ αὐτὸς ἕτερον, κελεύοντα, ἐὰν ἄξιος ἡ βουλὴ δοκῇ βουλεῦσαι δωρεὰς, διδόναι τ' δῆμον τῷ δωρεὰν αὐτῇ. ἀλλ' ἵνα μὴ ἰσόρροπος γένηται τῷ δύο νόμων ἡ μάχη· διὰ τ' τοῦτο ἀναγκαίως τῷ τάξιν αὐτῷ παρεκίνησε, τῷ δεινότητα καὶ τῷ τέχνῳ αὐτιθεὶς, τῇ τοῦ γράμματος ἰσχύι. διὰ τοῦτο αἱ προδιαβολαὶ κατὰ ἀνδροτίωνος, ἵνα ἀνδροτίων ὁ σοφιζόμενος, ἀλλὰ μὴ ὁ δημοσθένης φαίνηται. ὅτι ὃ σοφίσματος ἕνεκεν τέθειται καὶ ἄχρι τῆς μνήμης μόνον ὁ νόμος· ἵνα μηδὲ δευτέραν ἐξέτασιν ὁ ἀκροατὴς ὃ C ζητεῖ τ' αὐτοῦ νόμου· δῆλον ἐκ τ' μηδεμίαν ἀπάντησιν μηδὲ ἀπλοχίαν μήτε μάχην ἰσχυρὰν αὐτῷ γενέσθαι πρὸς αὐτὸν τὸν νόμον.

ταῦτ' ἐπήρετο.) δεύτερον μέρος τοῦτο τ' ἀντιθέσεως. σοφίσαι γὰρ οὐδὲν ἦττον, ἢ τὸ πρότερον. αὐτὸν γὰρ τὸν ἀνδροτίωνα ὁμολογοῦντα παρέχει, ἐπιορκῆσθαι τ' δῆμον, καὶ χειροτονίαν γενέσθαι· ἵνα πάλιν τοῦτο τὸ μέρος τ' ἀντιθέσεως πρὸς λύσιν ἑτέρας ἀντιθέσεως λάβῃ. μέλλει γὰρ ὕστερον πιθήσειν. ἐγὼ γὰρ εἰ μὴν ἔδωκα αὐτῷ· πρὸς τ' νόμον εἰρηκα· ἵνα

ἵνα

καὶ ἵνα φαίνηται ἀνδροτίων ἑαυτῷ ἐναντία λέγων αὐτὸς ἑαυτῷ A
ἐναντία μὴ ὅτι ἐπηρώτησεν ὁ δικάζων ἑτέρωθι ἢ πάλιν, ὅτι οὐκ ἤτησεν. αὐτὸς γὰρ ἐξελέγχεται ὑπὸ τοῦ οἰκείου ῥήματος τὸν ἠτηκώς, εἴπερ ἡ ἐρώτησις ἔστιν τινὰ, καὶ αἴτησις. εἶτα ἡ λύσις ἐπὶ τοῦτ' οὐ πρὸς τι μέρος ἀλλὰ πρὸς ὅλην ἀνδροτίωνος ἅπασαν τῆς ἀντιθέσεως. εἰ γὰρ τὸν νόμον ἔγραφες, ταύτῃ μᾶλλον ἐχρῆν αὐτὸ γράφεσθαι τὸ προβούλευμα. ἵνα δοκῇ πρὸς τὸν νόμον ἀπαντᾶν, ἀποκλείειν ἀνδροτίωνα μνήμης τοῦ νόμου δευτέρας. ὥστε τὸ δόξει, τοῖς ἀκούουσιν εἴπερ εἰς ἕτερον χρείαν προσλαβὼν τὸν νόμον, ἐπιμνησθῇ τοῦ αὐτοῦ νόμου. τὸ γὰρ νόμον, προσέθηκεν ὁ ῥήτωρ, ὡς ὑπὸ τοῦ ἀνδροτίωνος λεγόμενον· ἵνα δυπορήσῃ τῆς λύσεως. φιλεῖ γὰρ τοῦτο ποιεῖν· ἡ μὲν γὰρ λέξις πρὸς ὅλον τείνει τὸ ἀδίκημα· οὕτως εἰ γὰρ νόμον ἔγραφες, ταύτῃ μᾶλλον ἐχρῆν γίνεσθαι προβούλευμα.

φήσει τοίνυν.) σεσοφισθαι ἡ παροῦσα ἀντίθεσις. ἔχειν μὲν τι ἀκολουθίαν δοκεῖ πρὸς τὸ ἕτερον. ἐγκαλοῦντος B
γὰρ τοῦ δημοσθένους τί δήποτε ἀπροβούλευτον εἰσήνεγκας τὸ ψήφισμα; ἀκολούθως ὑποκρίνεται ἀνδροτίων· ἔθος ὄζι τοιοῦτον· εἰς τὸ ἀπίθανον ἂν ἔφην λόγον διορισικώτερον αὐτὸν εἰσαγαγεῖν λέγοντα, τὸν ἁπάσης τῆς πόλεως εἰληφέναι τὰς βουλάς. εἶτα προστιθέντα τὸ, καὶ οὐδεμιᾷ γεγνῆσθαι προβούλευμα πώποτε· ἵνα ἀπορῇ, ἐξ ὧν οἶδε, τῷ λέγοντι μάχηται. τίς γὰρ ἂν ἀνδροτίωνος ἀνάσχοιτο λέγοντος, μηδεμιᾷ γεγνῆσθαι προβούλευμα ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ; τοῦ γὰρ εἰκός; καὶ νόμου νόμον, ἀπροβούλευτον μηδεμιᾷ εἰσάγειν ψήφισμα· πάσας τὰς βουλὰς ὅσαι, πώποτε προσειλήφασιν, αὐτὸ προβούλευμα ἴσος εἰληφέναι· αὐτὸς εἰδὼς πολλάκις γεγραμμένα. ἀλλ' εἰ μὴ τέθεικεν τὴν ἀντίθεσιν λέγουσαν κατὰ τῆς ἀληθείας, τὸ καί τινα εἰληφέναι βουλὴν ἤδη τῶν, τὸν χρόνον ἄτοπον αὐτὸς ἑαυτῷ κατεσκεύασε τὴν ἀντίθεσιν. πῶς γὰρ ἂν ἔλυσεν; ἢ εἰ καὶ ἔλυσεν, οὐκ ἰσχυρῶς ἂν ἔλυσεν. ἐπεὶ ὅ τοῦτο ἤδη συμβαῖνον ὅτι τινῶν βουλῶν, δῆλον C
τοῦτο ἐφ' ἁπάσης τοῦ χρόνου ἦγε τὸν διορισμόν, καὶ ἐφ' ἁπάσας βουλὰς λέγων μηδεμιᾷ γεγνῆσθαι προβούλευμα πώποτε. ἵν' οὖν τοῦ ἀκροατοῦ μαρτυρίας, ἐλεγχθῇ τὸ ἀπίθανον. ὅθεν καὶ τεθάρρηκεν ἐν τῇ λύσει διορίσασθαι καὶ εἰπεῖν· ἐγὼ δ' οἶμαι μὴ οὕτω λέγειν αὐτὸν ἀληθείας.

οὐ μὴν.) ἐπειδὴ τοῦτο γεγνημένον ὅτι τινῶν βουλῶν καὶ ἤδη συμβεβηκὸς, ἔθηκεν ἐν τῇ τοῦ πραγμάτων φύσεως καταναγκάσεις, καὶ συγκρίνει τὸ ὅτι τινῶν ἔθος ἐνταῦθα τῷ νόμῳ. καὶ δείκνυσι τὸ γράμμα τοῦ ἐθῶν ἰσχυρότερον· ὅπ εἰ καὶ γέγονεν, οὐκ ὀρθῶς πεπραγμένον φαίνεται.

ὡς δὲ τοίνυν τοῦ νόμου.) εἰσβολὴ εἰς τὸν δεύτερον τόμον τοῦ περὶ νεῶν. ὁ νόμος φησὶν οὐκ ἐᾶν τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τοῦ δωρεάν.) ταύτῃ ἀπόλουθος ἐκείνῃ ὥσπερ ἔφαμεν ἡ λύσις, ἐὰν ἀπερρίφθαι αὖ ὁ ῥήτωρ, ὡς ἐπεσημηνάμεθα. ὅπ νόμος ὄζιν κελεύων, ἐὰν ἄξιος ἡ βουλὴ δοκῇ βεβεῦσαι, καὶ τὰ ἑξῆς. πεποίηκε γὰρ τὸν ἀνδροτίωνα ἐρωτικώτερον ἐνταῦθα τοῦ νόμου δηλονότι νόμῳ μαχόμενον· ἵνα ἀπαγάγῃ τοῦ δικάζοντος καὶ τὸ ἀντιδίκου, τῆς μνήμης τὸ ἰσχυροτάτου νόμου. ἔστι δὲ τοίνυν τετραμερὴς ἡ ἀντίθεσις. ταύτης δ', τὸ μὲν πρῶτον μέρος ὄζι τοῦ ἀνδροτίωνος. ὁμολογεῖ γὰρ μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ τοῦ δωρεὰν αἰτῆσαι μὴ ποιησαμένην τὰς ἐπηρείας. καίτοι γε ἀπίθανον ἔγωγε δοκεῖ, τὸ τινὰ αὐτὸν καθ' αὑτὸ τὰ λυσιτελοῦντα λέγειν. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἡ βουλὴ ἔδη τὸ οἰκεῖον ἰσχυρὸν ὁμολογούμενον κατασῆσαι, διὰ τοῦτο τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ ἀντιδίκου χρῆται.

vt videatur ipse Androtion pugnare secum, qui hic dicat rogasse præsidem: alibi rursus, senatum petiisse neget. Ipsum enim suis coargui verbis de petitione, cum rogatio quodammodo etiam petitio sit. Posteà refutatio subiuncta est, non ad aliquam partem, sed ad vniuersam sententiam obiectionis pertinēs: Si consentaneum legi decretum scripsisses, hac ratione potius senatusconsult. fieri debuisset: vt videatur legem excutiendo, excludere Androtionem secunda legis mentione. Superuacaneum enim videbitur auditoribus cum in alium vsum legem adhibuerit, adhuc eiusdem legis meminisse. Legitimum autē adiecit orator, tanquam ab Androtione diceretur, vt copiam haberet refutandi. Solet autem id facere. Ac dictio quidem hæc ad totam pertinet sententiā, hoc modo: Si ex lege scripsisti, eā ratione magis fieri senatusconsultum debuit.

Dicet autem.) Callidè tractata est hæc obiectio, sed tamen esse consentanea priori videtur. nam accusante Demosthene, cur tandem citra senatus autoritatem decretum sanxisti? aptè respondet Androtion, morem esse talem. Orationem autem ad absurdum reducendo, eum distinctius dicentem facit quēuis senatum hoc modo accepisse: deinde adiiciendo, & nulli vnquam senatui senatusconsultum esse factum: vt auditor ex iis quæ nouit, dicentem oppugnet.

Quis enim ferret Androtionem dicentem nulli temporibus superioribus senatusconsultum esse factum? Neque enim consentaneum erat, cum lex extaret, ne quod decretum citra senatus autoritatem fieret, quemuis senatum, qui vnquam antè munus accepisset, citra senatus autoritatem accepisse: cum ipse sciret, sæpe etiam senatusconsulta esse scripta, sed si obiectionem vera dicentem posuisset, iā quendam etiam senatum hoc modo accepisse: ipse obiectionem irrefutabilem sibi fecisset. Quo pacto enim refutasset? aut tametsi refutasset, parum firmè tamen id factum esset. Quia verò sciebat, id in aliquo senatu iam accidisse, propterea distinctionem ad vniuersū tempus retulit, & ad quemuis senatum: dicendo, nulli vnquam senatusconsultum esse factum, vt auditorum testimonio absurditas refutetur. Vnde etiam in refutatione distinguere ac dicere ausus est. ego verò eum arbitror haud vera prædicare.

Veruntamen.) Quoniam hoc in aliquo senatu accidisse sciebat, hoc posuit, ab ipsa negociorum natura coactus: & comparat hic consuetudinem quorsidam cum lege, & ostendit, scriptū consuetudine esse firmius. Tametsi enim factum sit, apparēre tamen non rectè esse factum. Iam de lege.) Aditus ad secundam legem de nauibus.

Lex, inquit, non sinit senatum postulare præmium.) Huic consentanea est illa, vt diximus, quam suprà obiecit, orator, quemadmodum annotauimus esse legem quæ iubeat, si senatus ita suo munere functus esse videatur, & cætera. Fecit autem Androtionem hic contentiosius contra legem Demosthenicam pugnantem, vt abducat animum tum aduersarij, tum auditorum à mentione firmissimæ legis. Est autem quadripartita obiectio, cuius prima pars est contra Androtionem. Fatetur enim non licere senatui postulare præmium, triremibus non factis. Quanquam autem absurdum videtur, aliquem ipsum ea dicere quæ sibi incommodent: tamen quia voluit suum firmamentum confessum reddere, ob eam rem aduersarij testimonio est vsus.

Deinde quia videbat aduersarium dicendi artificio fretum, esse contentiosum (hoc enim in priori hominis calumnia dixit) propterea non absurdum putauit, tribuere ei confessas etiam orationes: vt videretur dicendi artifex ex iis ipsis confessis, quæ tamen propter artem se superaturum putaret. Altera pars est, nusquam tamen, inquit, vetat dare populũ. Hoc sumptum est à sententia legis, ex prætermissò, quo vtentem facit legis loco Androtionem, propter artem qua polleat. Sophistæ enim est, ea quæ posita sunt, omittere, ac dare operam, vt concludat ex iis quæ posita non sunt. Tertia pars est: Ego verò, siquidem dedissem postulanti, &c. Quarta, si ne mentionem quidem feciſti nauium, &c. Ac primam quidem obiectionis partem non soluit, quòd à se, non ab Androtione faciat. Quia enim confitetur Androtion, nõ licere senatui præmium postulare, nisi triremes faciẽdas curarit: quid contra hoc dicit Demosthenes, nisi illud senatum petiisse? Id autem rursus conatur ex ipsius Androtionis verbis demonstrare, quæ tertia pars erat obiectionis cùm prima propositione coniuncta. Nam tertia pars, quędam quasi confirmatio est propositionis. Quę autem est propositio? Lex nõ sinit senatum præmium postulare. Tertia autem est, Ego verò si dedi postulanti, contra legem feci. Hanc primam propositionem dissoluere aggressus est. Dissoluit autem primum à qualitate, prælides illos ex eo senatum fuisse: & qui iuberet ac comprobaret, fuisse præfectum illius temporis senatorum. Deinde per ratiocinationem. Quòd si rogarunt, & ferendi suffragij dedere potestatem: constat eos id ad munus impetrandum fecisse. Deinde per demõstrationem ex iis quæ acciderunt. * Ad hæc autem accedunt ea de quibus Midiam accusauit. Deinde quoniam ea ipsa quæ acciderant, probationem aliam requirebant, auditorum ea testimonio confirmauit: & refutatione absoluta, reuersus est ad secundam obiectionis partem, quam prætermiserat, eo quòd prima propositio obiectionis, cognata esset tertiæ. hic autem refutare conatur. Refutatio porrò secundę obiectionis partis hinc incipit: Iam nec populum sinere dare &c. Adiecta tamen est causa etiam, cum alteram obiectionis partem non suo loco refutaret, sed tertiam prius. Nam quia non licere populo dare præmium, non poterat ostendere, nisi prius ostendisset senatũ petiisse: propterea cum primùm docuisset, eum petiisse, postea subiecit, non licere, quod populus coactus, aut deceptus postulatione, tum propter eos qui postulassent dederit, cum id non liceret, tum non sponte dederit.

De lege igitur quæ apertis verbis vetat. Hęc à Demosthene affertur propositio. Sequens autem contraria propositio, quę & obiectio est, ab hoc loco incipit, Lex, inquit, Non sinit senatum petere præmiũ. &c. Sciendum autem est, si quis prior orationem afferat: ei bifariam probationes esse distribuendas: ac primùm suas proferendas probationes: pòst autem & refutationes earum omnium, quæ allatę fuerint ab aduersariis. Sed aliter potius dicamus. * Quadruplex ferè confirmationis natura esse deprehenditur, si quis ipse prior habeat orationem. Vna enim pars princeps est, qua quis suas constituere propositiones conatur. Altera, qua ea quę sequuntur & comitantur has, vt improbabilia, aut vt contraria dissoluere instituimus, vt firmiores fiant propositiones.

A εἶτ' ἐπειδὴ περ ἑώρα θαῤῥοῦντα τὸν ἄνδρα τῇ τ' λόγων τέχνῃ, ὄντα ἐριστικόν. τοῦτο γὰρ προσβάλλων τὸν ἄνδρα ἔφησε. διὰ τοῦτο οὐκ ἀπεικὸς ἡγήσατο προεῖσθαι αὐτῷ καὶ λόγους ὁμολογουμένους ἵνα φαίνηται δεινὸς εἰπεῖν ὤν, ἐξ αὐτῶν τῶν ὁμολογουμένων δῆθεν προερίζεσθαι φιλονεικῶν, διὰ τὸ τέχνῃ. τὸ δὲ δεύτερον μέρος ὅτι, δοῦναι δέον ἀδαμοῦ φησὶ κωλύει τὸ δῆμον. τοῦτο ὅτιν ἐκ διανοίας τοῦ νόμου καὶ τὸ παρειμένον· ᾧ χρώμενον ποιεῖ αὐτὸ τὸ νόμευ τὸν ἀνδροτίωνα, διὰ τὴν ἑαυτοῦ προσοῦσαν τέχνῃ. σοφιστοῦ γὰρ τὰ μὲν κείμενα ἐᾶν, ἐκ δὲ τῶν μὴ κειμένων πειρᾶσθαι συλλογίζεσθαι. τὸ δὲ ἕβδομον μέρος ὅτιν, ἐγὼ δέ, εἰ μὴ ἔδωκα αἰτούσῃ, καὶ τὰς ἑξῆς. τὸ δὲ τέταρτον, εἰδὲ μὴ πεπόμπευμεν ἐπὶ τὴν νεῶν, καὶ τὰς ἑξῆς. τὸ μὲν οὖν πρῶτον μέρος τῆς ἀντιθέσεως οὐ λύει. ἐᾶν γὰρ ἑαυτὸ καὶ ἐκ ἐᾶν ἀνδροτίωνος κεῖται. ἀνδροτίωνος γὰρ ὁμολογουμένος, μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ τὰ δωρεὰν αἰτῆσαι εἰ μὴ ποιήσαιτο τὰς B ξυμπρεις πᾶν πλέονι πρὸς τοῦτο δημοσθένης, πλὴν ὅτι ἠτήσατο, τοῦτο δὲ πειρᾶται ἐξ αὐτῶν πάλιν τῶν ἀνδροτίωνος λόγων ἀποδεικνύναι, ὅπερ ἦν ἕβδομον τῆς ἀντιθέσεως μέρος, ἐχόμενον τῆς προτάσεως προτάσεως. τὸ γὰρ ἕβδομον μέρος, ὥσπερ καταδεδυὴ τῆς προτάσεώς ὅτι. πᾶς γὰρ ἡ πρότασις; ὁ νόμος οὐκ ἐᾷ τῷ βουλῇ αἰτῆσαι τὰ δωρεάν. ἡ δὲ ἕβδομη ὅτιν, ἐγὼ δὲ εἰ μὴ ἔδωκα αἰτούσῃ, οὐδὰ τὸν νόμον εἴρηκα. ταύτῃ τοίνυν τῇ πρότασει προτάσει ἐπεχείρησε λῦσαι. λύει δὲ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ποιότητος. ὅτι οἱ πρόεδροι τῆς βουλῆς ἦσαν, καὶ ὁ ἐπιψηφίζων ἐπιστάτης τῆς τότε βουλευσάντων ἦν. εἶτα συλλογιστικῶς. εἰ δὲ ἠρώτων καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν δῆλοί εἰσιν πρεσβευσάμενοι τὰ δωρεάν. εἶτα ἀποδεικτικῶς ἐκ τῆς συμβεβηκότων. πρὸς τοίνυν τούτοις ὅτιν ἃ τὸ μειδίου κατηγορεῖ ὅς. εἶτ' ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ τὰ συμβεβηκότα ἐδεῖτο ἑτέρας πίστεως· ἐκ τῆς μαρτυρίας τῆς ἀκρατῆ C ἐπιστώσατο. πληρώσας τὰ λύσιν, ἐπανῆλθεν ὅπου τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἀντιθέσεως· ὃ παρέλιπε διὰ τὸ συγχύσειαν ἔχειν τὰ πρῶτα πρότασιν τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὰ ἕβδομα. λύειν δὲ ἐνταῦθα πειρᾶται. ἔστι τοίνυν ἀρχὴ τῆς λύσεως τὸ δευτέρου μέρους τῆς ἀντιθέσεως· ὅτι δὲ οὐδὲ τὸν δῆμον ἐᾶ διδόναι, καὶ τὰς ἑξῆς. προσκεῖται μὲν γε ἡ αἰτία, δι' ἣν τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἀντιθέσεως οὐ κατὰ τὰ οἰκείαν τάξιν ἔλυσεν, ἀλλὰ τὸ ἕβδομον πρῶτον. ἐπειδὴ γὰρ τὸ μὴ ἐξεῖναι δοῦναι τὸν δῆμον τὰ δωρεὰν οὐχ οἷός τε ἦν δεῖξαι, μὴ πρότερον δείξας ὅτι ἠτήσεν ἡ βουλή· διὰ τοῦτο πρῶτον συσήσας ὅτι ἠτήσεν, ἐπήγαγε λοιπὸν τὸ μὴ ἐξεῖναι· ὅτι βιασθεὶς, ἢ ἐξαπατηθεὶς ὁ δῆμος διὰ τῆς αἰτήσεως καὶ δέδωκε διὰ τοὺς αἰτήσαντας, οὐκ ἐξὸν δίδοναι, καὶ οὐ δι' αὐτὸν δεδωκώς. ὥστε τὸ, πρὸ τοίνυν τοῦ νόμου τοῦ διαῤῥήδην οὐκ ἐῶντος, αὖτη ἡ πρὸ δημοσθένους πρότασις. ἡ δὲ ἑπομένη ἀντιπρόθεσις, ἣ καὶ ἀντίθεσίς ὅτιν, ἐντεῦθεν ἄρχεται. ὁ νόμος φησὶν, οὐκ ἐᾷ τῇ βουλῇ αἰτῆσαι τὴν δωρεάν· καὶ ἑξῆς. χρὴ δ' εἰδέναι ὅτι ὅταν τις αὐτὸς πρότερος παρέχηται λόγον, τούτῳ τὰ τῆς πίστεως δίκαι διαιρεθήσεται. καὶ πρῶτον μὲν τὰς οἰκείας συσήσει προτάσεις· μεταταῦθα δὲ, καὶ τὰς λύσεις τὰς πρὸς ἀντιδίκων. μᾶλλον δ' ἕτερος εἰπὼν μέρος. τέταρτη τις διῄρισκεται ἡ τῶν ἀγώνων φύσις, ὅταν τις αὐτὸς πρῶτος ποιῆται τὸν λόγον. ἓν μὲν γάρ ὅτι μέρος προηγούμενον, ἐν ᾧ τις πειρᾶται τὰς οἰκείας προτάσεις συνιστάναι. ἕτερον δὲ, ὅταν τὰ πρὸς ἀκολουθοῦντα ταύτας καὶ παρεπόμενα, ὡς ἀπίθανα, ἢ ὡς ἐναντία ἀναγκαζόμεθα διαλύειν. ὅτι ἰσχυρὰς χρὴ εἶναι τὰς προτάσεις. καὶ

ἕνεκα τοῦ γίνεσθαι συγχύσεως ἕνεκα τῆς ἡμετέρων λόγων. ἐν ταύτῃ γὰρ ἡ πλείων μάχη, πρὸς τὰ ἀντιῳκοδομημένα ὑπὸ Ἀνδροτίωνος εἰς αἵρεσιν τῶν προηγουμένων. συναγωνίζεται οὖν τῷ δικηπόλῳ λόγῳ. ὅταν γὰρ ἐκβάλῃ τὰ πρὸς αἵρεσιν τῶν προηγουμένων ὑπὸ Ἀνδροτίωνος κομιζόμενα ἄδηλος ἔσται ὑπὸ τῶν οἰκείων πρὸς τὰ ἀντιῳκοδομημένα. τὸ γὰρ δοῦναι δέ γε, ἔστι τὸ μὴ διανοίας ἕνεκα τοῦ παρειμένου, ὃ χρώμενον ποιεῖ ἀντὶ νόμου ὁ Ἀνδροτίων· διὰ τοῦτο αὐτὸν προσοῦσαν τέχνῃ. σοφιστὴς γὰρ τὸ τὰ μὴ κείμενα ἐᾶν, ἢ τὸν μὴ κειμένων πειρᾶσθαι συλλογίζεσθαι. ἐγὼ δ' εἰ μὴ ἔδωκα αἰτούσῃ.) ἐν τοῖς προάγουσιν ἔλεγε, ταῦτ' ἐπήρετο, φησίν, ὁ Δημοσθένης. ἃ τὰ ἑξῆς. ἐν ταῦθα δέ φησιν, εἰ μὴ ἔδωκα αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα. πῶς γὰρ ἂν δείξεταν τὸν ὁμολογήσαντα ὅπερ ὁ προτέρας ἀντιθέσεως, ὅπερ ἐπήρετο ὁ Δημοσθένης καὶ διεχειροτόνησεν ὁ δῆμος, πάλιν ἐν ταῦθα λέγειν ὅτι οὐκ ἤτησε; καὶ ὡς νόμον εἴρηκε; δεινότητος οὖν τοῦτο τὸ δεῖγμα καὶ μεθόδου τῆς περὶ τὰς ἀντιθέσεις. διατοῦτο τὴν μνήμην τοῦ ἰσχυροτάτου νόμου παρῆκεν. πεποίηκε δὲ ἀνδροτίων ἐριστικώτερον ὑπὸ τοῦ δημοσθένους νόμου μαχόμενον ἵνα ἀπαγάγῃ τοῦ διανοίαν, καὶ τοῦ ἀντιθήκου καὶ τῶν ἀπορωμένων τῆς μνήμης τοῦ ἰσχυροτάτου τοῦ νόμου. ὁμολογοῦντα δὲ ἐν ταῦθα ποιεῖ τὸν ἀνδροτίωνα, ὅτι οὐκ ἔξεσιν αἰτεῖν ἵνα τοῦτο δείξας ἕλῃ αὐτόν. καὶ ἔστι τὸ πρῶτον μέρος καὶ τοῦ ἀνδροτίωνος τῆς ἀντιθέσεως· ὁμολογεῖ μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ τοῦ δωρεὰν αἰτῆσαι, εἰ μὴ ποιήσαντο τὰς ἐπαρείς. καίτοι γε ἀπίθανον ἐμοὶ δοκεῖ, τὸ πρᾶγμα αὐτὸν καθ' αὑτὸ τὰ λυποῦντα λέγειν. ἀλλ' ἐπειδὴ περ ἐβουλήθη τὸ οἰκεῖον ἰσχυρὸν, ὁμολογούμενον καταστῆσαι, διὰ τοῦτο τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ ἀντιδίκου χρῆται. ἐπειδὴ γὰρ ἐώρα θαρρούντα τὸν ἀνδρα τῇ τοῦ λόγων τέχνῃ, ὅτα ἐρίσειεν (τοῦτο γὰρ αὐτὸν προσβάλλων εἴρηκε) διὰ τοῦτο οὐκ ἀπεικὸς ἡγήσατο παθεῖν αὐτῷ καὶ λόγοις ὁμολογουμένοις· ἵνα φάσκῃ ὁ δεινὸς εἰπεῖν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὁμολογουμένων περιγίγνεσθαι φιλονεικῶν διὰ τὸν τέχνην.

εἰ δὲ μὴ πεποίηκεν μνείαν.) ἀνδρότωνος ὁμολογοῦντος, μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ τοῦ δωρεὰν αἰτῆσαι, εἰ μὴ ποιήσαντο τὰς ἐπαρείς· τί ἂν λέγοι πρὸς τοῦτο Δημοσθένης, εἰ μὴ ὅτι ἤτησε; διόπερ τὸ μὲν ὁμολογούμενον παρὰ Ἀνδροτίωνος, ὡς ἀναμφισβήτητον παρῆκε· τὸ δὲ ὅτι ἤτησε, πειρᾶται ἐξ αὐτοῦ πάλιν τοῦ Ἀνδροτίωνος ῥημάτων ἀποδεικνύναι. λύει μὲν οὖν ἡ πρώτη πρότασις, ὁ νόμος οὐκ ἐᾷ τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τοῦ δωρεάν. ἡ δὲ ἐπὶ τῇ ἔστιν, ἐγὼ δὲ εἰ μὴ ἔδωκα αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα. ταύτην τοίνυν τὴν πρότασιν πρῶτον ἐπεχείρησε λύειν. λύει δὲ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ποιότητος, ὅτι οἱ πρόεδροι τῆς βουλῆς ἦσαν καὶ ὁ ὅπως ψηφίζων ἀπῆγε τοῦ τότε βουλευσάντων. εἶτα συλλογιστικῶς· εἰ γὰρ ἠρώτων καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν· δῆλοί εἰσι πραγματευσάμενοι τοῦ δωρεάν. τοῦτο δὲ ἦν ὃ κατασκευάσειν ἐν τῇ καταρχὰς ἀντιθέσει. ταῦτ' ἐπήρετο λέγων ὁ Δημοσθένης. διεχειροτόνησεν ὁ δῆμος, πρὸς δὲ τί· καί τοι τοὺς γε μὴ αἰτοῦντας, ἔξεν εἰπεῖν ὅτι συλλογιστικῶς ἀποκρίνει τοῦ ἐρώτησιν ἀπὸ τῶν τέλους. εἰ γὰρ τὸ αἰτῆσαι δοκεῖ λαβεῖν γίνεται, καὶ ἡ ἐρώτησις δὲ τούτου χάριν προῆκτο ὅμοιον ἄρα τῷ αἰτῆσαι, τὸ ἐρωτῆσαι. εἰ τοίνυν τὸ αἰτῆσαι νόμος κωλύει· ὅμοιον ἄρα ὂν καὶ τὸ ἐρωτᾶν κεκώλυκε. πρὸς τοίνυν τούτοις.) ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ τὰ συμβεβηκότα ἐδεῖτο ἑτέρας πίστεως, ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ ἀντιδίκου ἐποιοῦντο εἰπών·

A Atque id fit confirmationis ergò noſtrarum propoſitionum. Iam grauius oritur certamen aduerſus ea quæ ab Androtione ad firmamenta noſtra præcipua euertenda, viciſſim intenduntur. Adiumento eſt igitur id Euctemonis orationi. Cum enim reiecerit ea quæ ad euerſionem principalium argumentorum ab Androtione afferuntur: non animaduertetur eum de ſuis propoſitionibus confirmandis tantopere laborare. At date tamen.) Sumitur hoc è ſententia legis ex prætermiſſo, quo vtentem pro lege facit Androtionem, ob eam artem qua ſit præditus. Sophiſtæ enim eſt, ea quæ poſita ſunt, prætermittere: & dare operam, vt ex iis quæ poſita non ſunt, concludat.

Ego verò ſi dediſſem poſtulanti.) In iis quæ præcedunt, dicebat: hæc rogabat præfectus, &c. Hic autẽ, ſi dediſſem, inquit, poſtulanti, contra legem dixiſſe. Qui enim fieri poteſt, vt is qui in priore obiectione ſit confeſſus, rogaſſe præfectum, & ſuffragia tuliſſe populum: rurſus hic dicat, ſenatum non poſtulaſſe; neque ſe quicquam dixiſſe legi contrarium? Artificij hoc igitur ſpecimen eſt, & ratio tractãdarum obiectionum. Quare hac de cauſã mentionem legis omiſit, & Androtionem fecit legi Demoſthenicę contentioſius aduerſantem: vt abduceret animum: & aduerſarij & auditorum à recordatione firmiſſimæ legis. Facit autem hic confitentem Androtionem, nõ licere poſtulare: vt ea re oſtenſa, eum conuincat. Atque ea eſt prima pars obiectionis contra Androtionem: confitetur non licere ſenatui poſtulare præmium, niſi tritemes curauerit faciendas. Quanquam autem abſurdum videtur, aliquem ea dicere quę ſibi incommodent, tamen cum ſuum firmamentum cõfeſſum efficere vellet, propterea vſus eſt aduerſarij teſtimonio. Cum enim videret, hominem fretũ artificio dicendi, eſſe contentioſum (hoc enim antea in eo perſtringendo dixerat) propterea non abſurdũ eſſe putauit, attribuere ei confeſſionem: vt videatur ille ipſe homo eloquens, ex iis ipſis quæ confitetur, fieri ſuperior ſtudere propter artem.

Quòd ſi non feci mentionem.) Androtione confitente, non licere ſenatui præmiũ poſtulare, niſi tritremes faciendas curauit: quid ad hoc aliud dicat Demoſthenes, niſi ſenatũ petiiſſe? Quapropter id quod confitetur Androtion, tanquam indubitatum prætereat. Sed petiiſſe ſenatũ, rurſus conatur ex ipſius Androtionis verbis demonſtrare. Fuit igitur prima propoſitio, lex non ſinit ſenatum petere præmiũ. Tertia autem eſt: ego verò ſi dedi poſtulanti, legi fraudem non feci. Hãc igitur propoſitionem primùm diſſoluere inſtituit. Diſſoluit autem primum à qualitate, præſides ſenatus eos fuiſſe: & qui ſententias cõprobarent, præfectum eorum, qui tum ſenatorio munere functi eſſent. Poſtea ratiocinatione vtitur. Quòd ſi rogarunt, & ferendi ſuffragij ius dederunt: conſtat eos de eo laboraſſe, vt præmium obtinerent. Hoc verò id fuit quod in prima obiectione confirmauit. Hæc, inquit, rogauit præfectus, de hoc ſuffragia tulit populus. Iã quod ad illud attinet, Atqui eos qui nõ poſtulent, licet dicere, eum ratiocinatione demonſtrare quæſtionem à fine. Nam ſi propterea poſtulatur vt accipiatur, & rogatio ea gratia lata eſt: ſimilis igitur eſt poſtulatio rogationi. Quòd ſi lex poſtulare vetuit, rogare etiam, quod ſimile eſt poſtulationi vetuit.

Ad hæc igitur.) Quoniam ea ipſa quæ acciderant, aliam confirmationem requirebant, teſtimonio auditorum fidem fecit his verbis,

Et hæc vobis iudicibus non ex me cognoscenda sũt A & cætera. Dissoluere autem hic conatur legẽ, ne populo quidem dandi dare potestatem, non factis triremibus, atque hoc se ostensurum profitetur. Sed quia non licere populo dare præmiũ, ostendere non potuit, nisi prius ostendisset, petiisse senatum: propterea primum docuit, eum petiisse, postea subiecit, non licere: quia populus postulatione sit coactus & decept⁹: &, quia dederit propter eos, qui postularint & non vltrò dederit. Eius rei probatio est, postulasse eos. Si enim senatus petiit, ne sibi præmium eripere tur: omnino dari sibi postulauit. Quapropter ad declarandum desiderium dicit, eos exiluisse: ita fuisse perturbatos, metuentes, ne præmio priuarentur. Nõ licere autem populo.) Altera pars est obiectionis, cũ dicit: sed dare nequaquam prohibet populum. Tollit aũt & hoc consimili ratione, sic: si in confesso est postulare esse vetitum: multò magis dare est vetitũ: quod est petitione grauius. Triremes faciendas non curasti.) Hoc iam ex superuacaneo soluit: In cæteris B rebus, tametsi bene senatus se gesserit, triremes autem nõ fecerit, nullo iure coronam acceptorum. Est autẽ admiratione digna in hoc viro reipublicę charitas, quòd etiam oratione sola Rempub. calamitosam esse non vult. Operæprecium est autem Athenienses.) Hoc refertur ad quartam obiectionis partem: Sed alia quædam dico, propter quæ senatum corona orno. Pertinet autem hæc pars obiectionis palàm ad propositam Androtionis legem, quæ iubet senatum, si suo munere pro dignitate functus esse videatur, petere præmium. Sed quia multum valere vi debatur scriptum & legis vox, propterea Androtionis orationem oppugnat. Non enim idem erat, legẽ cum lege pugnare: & legem ab Androtionis oratione & voce discrepare. Nam illius vis est eadem: at huius oratio multò infirmior. Refutatio autẽ sumitur ab vtili, & tractatur vtrinque, tum à glorioso, tũ ab huius contrario. à glorioso, splendorem & præclara facta: è quibus appareat, quanta sit triremium vti- C litas. ab ignominioso, calamitatem & cladem populi, ob triremium penuriam, commemorando. Admiratione autem digna est oratoris ars, qui dum legi se opponit & reluctatur, legem occultat, ac lõgè ab hac ratione abduxit: vt tanquam inermem & destitutũ à sociis caperet aduersarium. Quòd igitur princeps quodammodo caput erat Androtionis, id per superlationem, quasi partem orationis feciſſet, sua tractatione destruxit: neq; remouit solum, sed & dissoluit: hic quidem nudis verbis positis: lege autem aliorsũ translata.

Audio autem.) Obiectio iuridicialis Androtionis: vt constet oratio capitibus duobus, legitimo & iusto. Est autem translatiua, culpam à senatu in quęstorem conferens. Quidam autem putarunt, ex duobus statibus constare obiectionem, translatione & deprecatione: sed videtur translatiua esse magis. Etenim & Chæronensem cladem in oratione de Corona in fortunam conferendo, ea quæ incommodabant, non deprecatione, sed translatione refutat. Restat igitur, vt circumscribamus quid sit translatio quid deprecatio. Quæ igitur ipsi facimus, & quum sciamus esse absurda: tamen facimus ob fortiorem necessitatem vrgentem, aut alioqui per imprudentiam & simplicitatem: hæc ad deprecationem pertinebunt. Quę verò neque facimus, neque agimus, ab aliquo potẽtiore prohibiti, aut alia quapiam de causa, quę cum potestate est: ea sunt translationis.

καὶ ταῦτα οὐ παρ' ἐμοῦ δεῖ μανθάνειν τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς, καὶ τὰ ἑξῆς. λύειν ὃ ἐνταῦθα πειρᾶται· ὅτι οὐδὲ τὸν δῆμον ἐᾶ δίδοναι ὁ νόμος μὴ ποιησαμένη τὰς ναῦς, κἀ τοῦτο ἐπιδείκνυσιν. ἐπειδὴ ὃ τὸ δοῦναι οὐκ ἐξὸν τ̃ δήμου τὸν δωρεὰν οὐχ οἷός τε ἐπιδεῖξαι, μὴ πρότερον δείξας ὅτι ἠτήσεν ὁ βουλή· δεῖ δ' τ̃το πρῶτον συνήσας ὅτι ἠτήσεν, ἐπήγαγε λοιπὸν τὸ μὴ ἐξεῖναι· ὅτι βιαθεὶς καὶ ἐξαπατηθεὶς ὁ δῆμος δεῖ τῆς αἰτήσεως· καὶ δεδωκὼς δεῖ τοῖς αἰτήσαντας, οὐκ ἐξὸν δεδόναι, κ' οὐ δι' ἑαυτὸν δεδωκώς. ὅπερ δείκνυσιν ὃ τὸ αἰτῆσαι αὐτούς. εἰ γὰρ ἠξίωσεν ὁ βουλὴ μὴ ἀφαιρεθῆναι, ἠξίωσε πάντας λαβεῖν. διὸ κ' τ̃ πόθεν δῆλον, εἶπεν, αἰ ἀπιδῶντες· οὕτως ἐταράχθησαν, δεδιότες μὴ ἀφαιρεθῶσι τὸ γέρας. τὸ ὃ, ὅτι ὃ οὐδὲ τ̃ δήμου· ἔστιν ἄλλο μέρος τῆς αἰτιάσεως, ἔνθα εἶπε· δοῦναι δὲ γε ὑδαμῶς κωλύει τ̃ δῆμον. ἀναιρεῖ ὃ καὶ τοῦτο αἰ ἀλόγως οὗτος· εἰ ὁμολογεῖται ὅπ αὐτῶν κεκώλυται· πολλῷ πλέον ἀπείρκται τὸ δοῦναι, ὃ τὸ αἰτεῖν ὄζιν ἰσχυρότερον.

τὰς ξυμμορίας οὐ πεπίπονεν.) ἐνταῦθα λοιπὸν αἰναιρεῖ ὁμοίως τὴν οὐσίαν, ὅτι κ' ἐν τοῖς ἄλλοις εἰ καλῶς ἡ βουλὴ βουλεύσῃ μὴ ποιήσηται ὃ τὰς ξυμμορίας, οὐ λήψεται δικαίως τ̃ στέφανον. τὸ φιλόπολις ὃ τὸν ἀνδρὸς ὄζι θαυμάζειν· ὅπερ λέγω μόνῳ δυσχεῖν τῷ πόλιν οὐ βούλεται.

ἄξιον εἶπεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) τοῦτο ὄζι πρὸς τὸ τέταρτον μέρος τῆς αἰτιάσεως. ἀλλ' ἕτερ' ἄττα λέγω, δι' ἃ τ̃ βουλὴν στεφανῶ. ἔστι ὃ τ̃το τὸ μέρος τ̃ αἰτιάσεως αἰτιᾶται πρὸς τ̃ προκείμενον ἀνδροτίωνος νόμον, τ̃ κελεύοντα ἐὰν ἀξίωσι ἡ βουλὴ δοκῇ βουλεύσῃ, δωρεὰν αἰτεῖν. ἀλλ' ἐπειδὴ μάλιστα ἰσχύειν ἐδόκει τὸ γράμμα C ἡ τῷ νόμου φωνή· δεῖ τ̃το πρὸς τ̃ ἀνδροτίωνος λόγον μάχεται. οὐχ ὅμοιον γὰρ ἓν νόμον νόμῳ μάχεσθαι, C νόμον ἀνδροτίωνος φωνῇ κ' λόγῳ. τ̃ μὲν γὰρ ἡ ἰσχὺς ὁμοία· τ̃ ὃ λόγος πάμπολυ ἀσθενέστερος. ἡ ὃ λύσις, ὅπερ τ̃ συμφέροντος. ἔχει ὃ τ̃ ἐργασίαν ἑκατέρωθεν· ὅπερ τε τ̃ ἐνδόξων κ' τ̃ ἐναντίων. ἐνδόξων μὲν, λαμπρότητος καὶ καλοκἀγαθημάτων, ἐν οἷς, ἡ χρεία τ̃ ξυμμορῶν δέδεικται ὅση. ἀδόξων δὲ, συμφορὰν κ' ἦτταν τ̃ δήμου, δεῖ τῷ τ̃ ξυμμορῶν ἀπάνιν. θαυμάσαι ὃ ἄξιον τ̃ δεινότητος τ̃ ἀισχύλου. ὅτι φρὸς τ̃ νόμον ἀπαντᾷ καὶ ἀγωνιζόμενος, κρύπτει τ̃ νόμον, πόῤῥω που κ' τάξας αὐτὸν τ̃ παρόντος λόγου· ὅπως, ὡς ἁπλόν τινα κ' ψιλὸν συμμάχων τὸν ἀντίδικον ἕλῃ. ὃ τοίνυν ὡς πρωτόμυθον κεφάλαιον ἓν ἀνδροτίωνος, τ̃το καθ' ἡσχύλου καὶ ὡς μέρος ποιησάμενος λόγου, καθεῖλε τῇ οἰκείᾳ μεταχειρίσει· κ' οὐκ ἀνεῖλε μόνον, ἀλλὰ C διέλυσε· δεῦρο μὲν θεὶς ψιλοὺς τοὺς λόγους· ἑτέρωθι ὃ μεταθήσας τὸν νόμον.

ἀκούω δέ.) ἀντίθεσις δικανολογικὴ ἀνδροτίωνος, ὡς ἔχειν τ̃ λόγον κεφάλαια δύο· τὸ νόμιμον, καὶ δίκαιον. ἔστι ὃ μεταστατικὴ, τὴν αἰτίαν ὑπὸ τῆς βουλῆς ὅτι τὸν ταμίαν ἐπάγουσα. τινὲς δ' ᾠήθησαν ἐκ δυοῖν στάσεων συνεστηκέναι τὴν ἀντίθεσιν, μεταστάσεως κ' συγγνώμης. ἔοικε δὲ μεταστατικὴ τυγχάνειν μᾶλλον· καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ περὶ στεφάνου τὰ περὶ χειροτονίαν ἀναφέρων ὅτι τὴν τύχην, οὐχὶ συγγνωμονικῶς, ἀλλὰ μεταστατικῶς ἔφησε τὰ λυποῦντα λύειν. ὅθεν χαρακτηρίζειν ἂν εἴη λοιπὸν, τί μὲν ὄζι συγγνώμη, τί δὲ μετάστασις. ὅσα μὲν οὖν αὐτοὶ φαινόμεθα ποιοῦντες, εἰδότες ὃ ὅτι ἄτοπα, ὅμως ὃ ποιοῦντες, δι' ἀνάγκην ἰσχυροτέραν ἐπείγουσαν· ἢ κ' ἄγνοιαν ἄλλως, ἢ δι' ἀσθένειαν· ταῦτα αἰ εἴη συγγνώμης. ὅσα ὃ φαινόμενα μήτε ποιοῦντες μήτε πρᾶττοντες, τῷ κωλύεσθαι ὑπό τινος κρείττονος, ἢ ἄλλου τινὸς ἑτέρου αἰτίου ἐν ᾧ τὰ τῆς ἐξουσίας ὄζιν· ταῦτα αἰ εἴη τῆς μετατάσεως τὸ ὃ

πέντ' ἡμιτάλαντα, αὐτὴ τὲ πέντε ὧδε ἡμιτάλαντον, ὡς ἔστι τέτταρα ἥμισυ. καὶ τοῦτο σωίσασαν ἐν τῷ σαθμοῦ παρ' ἡμῖν ἔστω. ὃ φημι δίκαιον εἶναι.) πειρᾶται δεικνύναι, τ' αὐτὸ λόγον λέγοντα αὐτῷ τἀναντία. συγκρίνει δ' τὸν τε ὑπ' νομίμου πάλαι ῥηθεῖσαν αὐτίθεσιν, καὶ ταύτην. ἐν μὲν γὰρ ἐκείνῃ ἀφεῖρηται κ' νόμον ἐστεφανῶσθαι τὸν βουλήν. ἐν ταύτῃ δ', ὅτι ἀφεῖλετο μὴ ποιῆσαι τὰς ναῦς. ἐκωλύθη δ' ὑπὸ φεύγοντος τὰ τῶν ἐπιστατῶν ταμίου. εἰκότως οὖν τὰς ἐναντιώσεις ἐδήλωσεν. ἔστι δ' οὐδὲν ἧττον ἓν τὸ ὁρισμα. τί γὰρ κωλύει τ' ἀνδροτίωνα πρὸ μὲν δεικνύειν, ὅτι κ' τὸν νόμον εἴληφεν ἐφ' ἑτέροις τ' δωρεάν, καὶ πάλιν ὕστερον τῶν ἐπιστατῶν οὐσῶν τῆς μάχης, μεθιστάναι τὸν αἰτίαν ὅτι τ' ταμίευσεν; οἷς δ' ὁμωμοκόσιν πικρῶς φησὶν ἐν τῷ κολάζειν ἁπλῶς δ' ἐν τῷ χρεὶ κακουργίας ἀκούειν τὸ δεῖν. αἱρεῖσθαι γὰρ ἡ βουλὴ τὸν νόμον τοῦτον, οὕτως σωτάσασθαι. εἰ μὲν εἰς τὸ τοῦτον σίζωμεν, ἔσται ὁ νοῦς τοιοῦτος· ἐπὶ βᾶσα γὰρ ἡ βουλὴ τοῦτον τὸν νόμον, τ' οὐκ ἐῶντα, εἰ μὴ γένοιντο αἱ ξυμφέρουσαι, τιμῶσαι, ἐχειροτόνησεν αὐτόν. ἐὰν δ' εἰ ξωμεν ἄχρι τοῦ, τ' νόμον· τοιοῦτόν ὄζει· καταφρονήσασα ἡ βουλὴ τ' νόμου, τ' κελεύοντος γνώμῃ τ' δήμου χειροτονεῖσθαι τὸν ταμίαν, αὐτὴ ἑαυτῇ τ' τὸν ἐχειροτόνησε· καθ' ἑαυτὸ φησὶ καὶ ἔστιν αὕτη ἐξήγησις μᾶλλον τῆς φορᾶς ὑπ' αἰτίαν ποιοῦσα τὸν βουλόν.

ἐπ' ἴσης ὅπως χρεὶ λέγειν.) ἡ μὲν γὰρ ὑπόθεσις φόνου γραφικὴ· οὐκ ἔχω σε ἠσυχῇ τὸ γράφειν. ἡ δὲ πρὸς ταύτην ἀντίθεσις, δυσφημεῖν μὲν παρήνουν κ' ὑβρίζειν, ὅταν ταῦτα λέγῃς, διώκωμι. εἰ δὲ ἐξελέγχειν ἔχεις, δεῖ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀπαίρειν, καὶ παρ' ἐκείνοις κατηγορεῖν. οὐκοῦν ἡ μὲν πρόσασις τ' δημοσθένους, φονικὴ· ἡ δ' ἀντίθεσις ἡ φορᾶς ἀνδροτίωνος, μεταληπτική. ἡ γὰρ μετάληψις οὐκ ἀπολήγει μόνον, ἀλλὰ καὶ μεταλήγει λύει). εἰσάγῃ δ' αὐτὸν τεχνολογῶν φεύγειν τε λοιδορίας κ' ἐλέγχου, οὐκοῦν πρὸς ἑκατέρου διαλεγόμενος. σόφισμα δ' τὸ γνόμενον. ἐπειδὴ γὰρ ἄντικρυς οὐκ ἐχει διελέγχειν οὐδὲ διαρρήδην διαπύειν τοιοῦτον ὄντα ἀνδροτίωνα· βούλεται δ' διὰ σοφισμάτων, δόξαν ἐλέγχων τοῖς ἀκούουσι φέρειν. ὁ, τι μὲν γάρ ὄζει ἔλεγχος κ' λοιδορία, λέγει. ὅτι δ' οὐκ ἐλέγχει τ' ἀνδροτίωνα, δῆλον. ἐπάγει δ' μὴ ταῦτα καὶ ἐπαγγελίαν μεταληπτικὴν, ἀπὸ τόπου καὶ χρόνου· δείξομεν, λέγων, τότε οὐχὶ νυνί. κ' ἐπαγγελοῦμεν τ' κατηγορίαν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας. κ' μεταβιβάζει τ' ἔλεγχον ὅτι πρόσασιν ἀόριστον κ' ἀπειράτην τινὰ τοῦ δοκεῖν ἐγγὺς τοῦ ἐλέγχου γινόμενος, τ' ἀκροατὴν σωσαρπάσῃ. εἶτα συλλογιστικῶς λίαν ἐπάγει· εἰ μὲν γὰρ ἄλλον τινὰ ἀγῶνα ἀγωνιζόμενοι σοῦ ταῦτα κατηγοροῦμεν. ὁ δ' συλλογισμὸς σεσόφισται. ἔδει γὰρ πρῶτον ὑπὸ δείξαι, εἶτα συλλογίσασθαι. νυνὶ δ' μὴ ὑπὸ δείξας. ὡς δεδειχὼς συλλογίζεται, εἶτα ἑτέραν ἐπάγει λύσιν μεταληπτικήν. κ' μὴν κἀκεῖνό γε δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι ὁ τοὺς νόμους τιθεὶς, καὶ τὰς ἐξῆς.

ἢ τὰ εἰκότα.) ὁρᾷς ὅπως πατὴρ ὑπάρχει τῆς τέχνης, χαράκτηρας ἡμῖν καταλαμβάνων, πόθεν ἂν γένοιτο ὑπὸ τοῦ ἀδήλων ἡ πίστις· τὰ μὲν οὖν τεκμήρια, τὰ ὑπὸ τοῦ πράγματον ἂν εἴη σημεῖα· εἰκότα δ' καλεῖ τὸν ἑκάστου ποιότητα κ' δόξαν προσώπου.

ἃ δ' ἐροῦσ'.) εἴη ἂν ἐκεῖνα λέγων ἅπερ ἀπαγγέλλει τοῖς εἰσφορεῖς ὁ ἀνδροτίων ἐλοιδορεῖτο, δούλους καλῶν καὶ ἐκπορνῶν. ἐπαγγελία δὲ ὅτι δίκη πρὸς δοκιμασίαν τῆ δήμου. καὶ ὁ αἰσχίνης, ἐπήγγελται ὑμῖν τοῦ δοκιμασίαν. σωζ ἔχει δὲ ταῖς ἐπαγγελίαις, λύων ὁ ῥήτωρ, φάσκων, καὶ τοῦτο ποιήσομεν· οὐ γὰρ ἔνεστιν ἀναστρέψαι. εἰς δὲ τὸ

πέντ' ἡμιτάλαντα.) Hoc est, quinque talenta dimidio minus, vt sint quatuor cum dimidio: idque probatur ex pondere, apud Herodotum.

Nego esse iustum.) Conatur ostendere, aduersariũ ipsum pugnare secum. Comparat aũt tum eam quæ à legitimo dudũ allata fuit, obiectionem: tum hanc. In illa enim antè dictum est, ex lege coronatum esse senatum: in hac, statuisse senatum facere triremes: sed prohibitum esse fuga quæstoris fabrorum naualiũ. Iurè igitur contradictiones est venatus. Sed nihilominus & hoc captiosum est. Quid enim obstat, quò minus ostendat Androtion, aliàs senatum ob alia ex lege coronam accepisse: & rursus, cum de triremib. pugna est, conferre culpam in quæstorem?

Iuratos.) Hoc acerbè dicitur in puniendo: simpliciter, in audiendo citra maleficium.

Sublata enim senatus lege hac.) Hoc sic cõstruitur: si post (hac) distinguimus, sensus erit huiusmodi: præterita senatus lege hac, quæ triremib. non factis honorẽ haberi verat, delegit eũ. Sin distinguimus post (Senatus) huiusmodi erit: Senatus ea lege cõtempta, quæ iubet de sententia senatus creari quæstorem: istum sibi delegit suapte autoritate, inquit. Et enarratio hęc cũ sensu magis cohęret quàm prior, eò quòd senatum crimini facit obnoxium.

Dicere porrò instituit.) Propositio exceptoria est. Non decuit te, qui quæstum corpore feceris, scribere. Quæ aũt aduersus hanc affertur obiectio, infamare (inquit) & insectari me Diodore, cum ista dicis, instituisti. Nam si conuincere posses, ad Sexuiros veniendum erat, & apud illos accusandũ. Proinde propositio Demosthenis est exceptoria: sed Androtioniana obiectio est translatiua. Translatio enim non absoluta duntaxat defensione, sed etiam translatione refutatur. Adfert autẽ eam definitiuè ex arte disputans, tum de conuicio, tum de argumento: & de vtroque definitiuè disserit, idque captiosè. Nam cum rectà conuincere non posset, neque palàm ostendere, talem esse Androtionem: per argutias argumentorum talem opinionem apud auditores studet excitare. Quid enim sit argumentari, quid conuicium, dicit. Eum autem non conuincere Androtionem, manifestum est. Pòst autem subiicit promissionẽ translatiuam, à loco & tempore. Ostendemus, inquit, tũc, non nunc, & accusationem ad Sexuiros referemus. ac transfert argumentum ad personam indefinitam & non circumscriptam: vt cum propè ad argumenta accessisse videatur, auditorem in suam sentẽtiam pertrahat. Deinde per ratiocinationem egregiè subiicit: Quòd si te in alia causa reo, de his accusaremus. Sed ratiocinatio captiosa est. Primùm enim demonstrandum fuit, postea concludendum. Nunc cum nihil ostenderit, sic tanquam ostenderit, ratiocinatur. Postea subiicit aliam refutationem translatiuam: Iam illud vobis est cognoscendum, eum qui leges tulit, &c.

Aut coniecturas.) Vide vt pater sit, artísq; formas nobis relinquat, quo pacto in rebus obscuris fides fiat. Ac τεκμήρια quidem signa sunt à rebus sumpta. εἰκότα verò vocat, qualitatem cuiusque, & personæ existimationem.

Quæ aũt iste.) Illa erunt, inquit, quæ in exigendis tributis Androtion conuiciabatur, seruos nominãs, & è scortis natos. Est autẽ ἐπαγγελία, iudicium ad populi approbationem pertinens. & Æschines, denunciauit ei censorium iudicium, inquit. Assentitur autẽ probationibus orator, & soluendo ait, se id quoque factutos. Neque enim conuerti potest.

Num si quem alium dicimus.) Si aliud fuisset crimen, velut falsæ legationis, aut alterius rei, non perinde locum ea mentio habuisset. Nunc vtraque consentiunt. Consentanea enim est scriptis legibus cõtrariis, vita cum legibus haud consentiens.

Quin illud etiã.) Hæc refutatio translatiua est, per quam præ se fert, id se velle ostendere: non omnino necesse se habere apud Sexuiros accusare, sed licere & vt sibi ea de re legem ferenti fides habeatur, nec eam recusare videatur: Soloni tribuit orationẽ: ídq; nimirum facit ob inopiam argumentorum. Quia enim parricidij crimen ei erat obiectum, & aduersariũ atrocioribus criminib. obiiciendis vlciscí voluit: ideo huc prouectus est, & maledictum in eum effudit: sed discrimen vitat, & aperto Marte confligẽdũ ne sit, efficere studet, cum nullatenus habeat euidentem demonstrationem. Videre quidem est, eum huius rei probationem in alium hominem transmouisse, & discrimen in illum eundem contulisse, dicendo: à quo pœnas licet sumere: quasi periculum maximum sequatur eum, qui crimen non docuerit. Vnde conflictum verens, & non obscurè fugiens, recusationis refutationem postremam posuit: ac per eam ostendit, neque necessarium esse coarguere, neque à legibus harum rerũ sãcitã esse necessitatem. In hac igitur parte refutationis, aliquid obscuritatis habet elocutio, vel potius historia Reipublicæ: quę vt exẽpli vice adhibita sunt, sic correctionẽ requirunt.

Nõ vno dedit modo.) Hic argutatur orator, sic explicando ea quę de furto & sacrilegio dũtaxat dicta sunt, quasi ad omnia crimina pertineant, vt ex confessis etiam controuersum colligatur.

ἀπαγε.) Vtere abductione. Est autem ἀπαγωγὴ maleficorum Vndecimuiris traditio.

Firmus es, & tibi fidis.) Hoc exempli vice adhibuit ad præsentẽ causam, neque tamen ea referenda sunt ad causæ æquitatem, sed ad robur & vires corporis. Abducet autem nimirum ad Vndecimuiros, & carceris præsides.

Neutrum placet.) Hoc est, si neque ad arbitrũ venire, neque ad Vndecimuiros abducere libet.

Accusa apud Sexuiros. Id quoq; reformidas, defer.) Hoc est, indica Nouemuiris. Quod si repetisse idem videtur, & conduplicasse orationẽ: non est mirãdũ. prior enim pars, tanquam à Solone sit: altera neutrũ vis horum: quasi Demosthenis, affertur in medium: vt videatur consentanea dicere sententiæ legislatoris. Et aliud ponit exemplum: Impietatis ratio est eadem: abducere nimirum licet ad vndecimuiros.

Accusare apud Sexuiros.) A quibus accusationes ad iudicium referunt.

Accusare apud Eumolpidas.) Tertia iudicij forma. Sunt autem sacrificorum pars Eumolpidæ, ac Eleusine sacra faciunt. & apud hos sæpe impietatis agebant, qui volebant.

φάφε.) Apud Sexuiros nimirum. Referre ad regẽ, vt Rex φάσιν accipiat (est autẽ φάσις accusationis nomen) eámque Sexuiris offerat, & à Sexuiris crimina iudicibus indicentur. Rex autem vnus & ipse fuit annuorum magistratuum, qui Nouemuiri vocabantur. is qui sacra curabat. De cęteris omnibus.) Hoc dicit, quia de impudicitia non licebat afferre eadem. Communi igitur ratiocinatione cætera etiã vniuersa complexus est. Si quis igitur se maleficum esse haud neget.) Subiicit translationem, & nouum probationis genus introducit Demosthenes: ac demonstrare iubet aduersarium, ea se non fecisse.

A εἰ μὴν δὲ ἄλλον τινὰ ἀγῶνα. εἰ μὴν δὲ ἀλλό τι ὧν τὸ ἔγκλημα, οἷον ὕβρεως βίας, ἢ ἕτερου, οὐχ ὁμοίως εἶχε χώραν ἡ μνήμη νυν ἢ σύμφωνα ἀμφότερα. ἀκολουθεῖ δὲ τῷ γεγραφέναι ψήφισμα, καὶ τὸ βιβλιαρίδιον ψηφίσματος.

καὶ μὲν καὶ ἐκεῖνο.) αὕτη ἡ λύσις μεταληπτική. ἐνδείκνυται ἢ ἀφ' ἑαυτῆς ὅτι ἑαυτῇ* θαρρεῖ. καταστάζων τὸ μὴ πάντως ἀναγκαῖον ἔχειν ψήφου τοῖς θεσμοθέταις κατηγορεῖν.* καὶ ἵνα ἀξιόπιστος γένηται νομοθέτης ὢν τότε· ἀλλὰ μὴ φθόνῳ ὑποληφθῇ· σόλωνι πεπιθησι τὸν λόγον. ποιεῖ ἢ τοῦτο δι' ἔνδειαν τῶν ἐλέγχων δηλονότι, ἐπειδὴ περ εἰς τὸ ἔγκλημα ἐπηρεάζο μὲν αὐτὸς τὸ φόνου τε παρός· ἐβούλετο ἢ ἀμύνασθαι πικρότερος ἀφ' ἁλλων τὸ ἀντίδικον, ἀφ' τοῦτο ψευσθη. καὶ κατέχει μὲν τὸν βλασφημίαν φεύγων ἢ πειρᾶται τὸ ἀγῶνα, καὶ τῷ αὐτηρὸς μάχῃ, μηδαμόθεν ἔχων ἀναρχῆ τὸ ἀπόδειξιν. ὁρᾶς γοῦν ὅπως μεταπηδεῖς εἰς ἄνδρα ἕτερον τὸ ψευστοῦτου σύστασιν, καὶ τὸ κίνδυνον εἰς τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον μεθίστησι, λέγων· παρὰ δίκην δοὺς λαβεῖν· ὡς κινδυνου μεγίστου παρεμπέπτωκότος τῷ μὴ ἐλέγχοντι. ὅθεν δύλαβούμενος τὸ ἀγῶνα, καὶ φεύγων φανερὸς, τῷ τῆς ἀναιτίας λύσιν τὴν δυσχέρειαν τέθεικεν. ἐνδεικνύμενος δι' αὐτῆς, μήτε ἀναίτιον ἐξελέγχειν, μήτε ψευστὸν τῶν νόμων ὁρίσθαι τὸ ψευστοῦτον ἀνάγκην. ἐν δὴ τῷ μέρει τούτῳ τῆς λύσεως, ἔστι τι τῷ ἀσαφῶν καὶ τὸ ἐξαγγελίαν, μᾶλλον ὁ καὶ τῷ ἰσοτέλειαν τῆς πολιτείας· ἃ παρείληπται μὲν ὡς ψεύσμα, δεῖται ὁ τὸ διορθώσεως. ἐν ᾧ τῷ, οὐχ ἑτὶ δέδωκε ξύπω, σοφίζεται ὁ ῥήτωρ· ἃ ψευστοῦ κλοπῆς εἴρηται μόνης, καὶ ἱεροσυλίας, ὡς καὶ πάντων κείμενα λέγων· ἵνα ἀπὸ τῷ ὁμολογουμένων, καὶ τὸ ἀμφισβητούμενον σωναχθῇ. ἄπαγε.) αὐτὶ τοῦ ἀπαγωγῇ χρῶ. ἀπαγωγὴ δέ ἐστιν, ἡ τῷ κακούργων φεὺς ἓξ ἑνδεκα ψήφους. τὸ δὲ ἔρρωσαι ἑαυτῷ πιστεύεις, εἴληφε ψήφισμα φεὺς τὸ ψευσκευμένῳ ὑπόθεσιν. τοῦ ἢ τὸ ἔρρωσαι καὶ τὸ ἐξῆς, οὐ φεὶ τῷ δικαίων εἰταῦθα λέγει. πόθεν; ἀλλὰ φεὶ τὸ ῥώμης καὶ τὸ τοῦ σώματος ἰσχύος. ἀπαξει ὁ δηλονότι

C τι φεὺς ἓξ ἑνδεκα, καὶ τοὺς ὅπι τῷ δεσμωτηρίῳ. τὸ ἢ οὐδέτερον βούλει, τουτέστιν οὔτε τὸ ἀμαυτῷ τῷ φεὺς ἓξ ἑνδεκα ἀρχοντας, ἀπαγαγὼν γράφε φεὺς τοὺς θεσμοθέτας. καθεκνεῖς καὶ τὸ τοῦ ἐφηγοῦ. τετέσιν, ὑποδείξον τοῖς ἀρχουσιν. εἰ ἢ παλιλλογήσας φαίνεται, οὐδὲν θαυμαστὸν, καὶ δηλοῦν εἰ τὸν λόγον. τὸ μὲν δὲ φεῶτον μέρος, ὡς ψευδὲ σόλωνός ἐστιν· τὸ ἢ δεύτερον, τὸ οὐδέτερον βούλει τοῦτον, ὡς ψευδὲ δημοθένους εἰσῆκ.). ἵνα φαίνηται συνωδὰ τῇ τὸν νομοθέτου φθεγγόμενος γνώμην· ἕτερόν τε ψεύδεγμα τίθησι λέγων, τῆς ἀσεβείας καὶ ταῦτά ὅτι, ἀπάγειν δηλονότι φεὺς τοὺς ἓξ ἑνδεκα. τὸ ἢ γράφεσθαι φεὺς τοὺς θεσμοθέτας, παρ' ὧν εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγονται αἱ γραφαί. τὸ ἢ δικάζεσθαι φεὺς εὐμολπίδας, ἕτον εἶδος τῶν δικαστηρίων ἱερέων ἢ μέρος οἱ εὐμολπίδαι. ἱερᾶται ἢ ἐλευσῖνι. καὶ ὅπι τοῦτον πολλάκις ἐδικάζοντο ἀσεβείας οἱ βουλόμενοι. τὸ ἢ γράφου.) φεὺς θεσμοθέτας δηλονότι. γράφειν ἢ φεὺς τὸν βασιλέα· ἵνα ὁ βασιλεὺς τῷ φάσιν λαβὼν (φάσις δὲ κατηγορίας ὄνομα) τοῖς θεσμοθέταις φανερὰν κατασήσῃ· καὶ ψευδὲ τῷ θεσμοθετῷ γνωρισθῇ τοῖς δικάζουσι τὰ ἐγκλήματα. ὁ ἢ βασιλεὺς εἷς ὢν αὐτὸς κατ' ἰδιαν τὸν ἀρχὸν. τῷ ἰδίᾳ καλουμένων· ὃς καὶ αὐτὸς ἐπεμελεῖτο τῷ ἱερῶν. τὸ ἢ φεὺς τῷ ἄλλων ἁπάντων φησὶν, ὅτι ἐπειδὴ οὐκ εἶχε καὶ φεὺς τῆς ἑταιρήσεως τὰ αὐτὰ δικαλεχθῶσαι, συνήρπασε τὸν κοφὸν συλλογισμὸν καὶ τὰ σύμπαντα τὰ λοιπά. εἰ δέ τις ὡς μὲν οὐχὶ κακοῦργος.) ἐπάγει τὸ μεταληπτικὸν, καμὸν εἶδος πίστεως εἰσάγων δημοσθένης, ἀξιῶν, ψευδὲ τὸ ἀντιδίκου τῷ ὑποδείξιν γίνεσθαι, ὅτι μὴ πεποίηκε ταῦτα.

τὸ ἢ

τὸ ᾗ μὴ πεποίηκε ταῦτα) οὐχ ὅπι εἰ μὴ ἠξαίρηκεν, ἀλλ' εἰ μὴ γέγραφεν ἠξαιρηκώς. ὡς τὲ τῆς ἐταιρήσεως ἀφάνματος ἐξελήλεγμένε λειπομένε ἢ τ' ἄλλε ἀνδροτίωνος ἀποδείξεων ἔχειν, εἰ μὴ γέγραφεν. ἐρωτᾷ γὰρ ὃ μὴ ἀρνήσασθαι δύναται). ὃ γὰρ εἴωθε δημοσθένης ἐρωτᾶν τὰ ἀμφίβολα. ἐπεὶ τι γὰρ εἰ ἐρώτησας εἰ μὴ ἠξαίρησεν· ἀντέφησεν ἂν ἄλλε ἀνδροτίωνος, ὅτι οὐχ ἠξαίρηκε· καὶ γέλως ἂν ἦν, ἐρωτῆσαι τὸν ἀντίδικον, εἴγε ἠρώτα, ὃ μὴ ἔμελλεν ὁμολογεῖν. ἀλλὰ δεῖξόν φησιν, εἰ μὴ παρὰ τοὺς νόμους γέγραφας. ὅτι γὰρ ἠξαίρηκε, δέδεικται. τούτῳ τῷ σχήματι ἄλλο πλησίον ἐστὶ, καὶ τὸ ἐν τῷ δευτέρᾳ τῶν ὀλυνθιακῶν εἰρημένον. ἢ παρελθών τις ἐμοὶ, μᾶλλον ἂν ὑμῖν δείξατο, ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτα ἐγὼ λέγω. εἰπὼν γὰρ ὅτι καὶ λυθήσεται αὐτίκα δὴ μάλα φίλιππος, ἐπήγαγε, ἢ παρελθών τις ἐμοὶ, καὶ τὰ λοιπά. οὐ γὰρ εἶπε δείξατο εἰ μὴ καταλυθήσεται φίλιππος.) ἦν τὸ γὰρ ἐν ἔθος ἦν εἰπεῖν καὶ ἀκοῦσαι, οὐ δήλων ὄντων τῶν ἐκβησομένων· ἀλλὰ δείξατο φησὶν, εἰ μὴ πολλὰς ἐξηπάτησεν. οὐ γὰρ τὸ συμπέρασμα ἠρώτησεν ὃ κατεσκεύατεν βιαίως ἐκ τῶν οἰκείων ἀποτάσεων· ἀλλὰ περὶ τῶν ἀποδεδειγμένων ἐλέγχων, καὶ τῶν φιλίππῳ πεπραγμένων· ἃ φανερὰ καὶ ὁμολογούμενα τοῖς ἀκούουσιν ἐτύγχανεν. ἀσφαλῶς οὖν καὶ δεῖ τὸ μὲν κλοπῆς καὶ τῆς ἀσεβείας ἀφῃρῆσθαι εἴρηκεν· ἀορίστως γὰρ, τὰ λοιπά.

ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες.) ἄλλην ἀκόλουθον ἐπήγαγε λύσιν ἐκ διανοίας τῆς νομοθέτου, καὶ αὐτῷ ἀποφυγὴν ἔχουσαν τῆς ἀποδείξεως. συνῆκαν γὰρ βούλεται διὰ τῆς διανοίας τῆς σόλωνος, ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνος κολάζει οὐδὲ ἐλέγχει. δηλονότι πανταχόθεν πεῖσαι βούλεται τοὺς ἀκούοντας ἀφθυμοῦμενος, σιγᾷν ὅτι πάσχειν ἀνδροτίωνι, οὐχὶ ἢ καλεῖν εἰς δικασταὶ εἰσιέναι· οὐδὲ τὸν κατήγορον ἀναγκάζειν πρὸς αὐτὸν διαγωνίζεσθαι περὶ τοῦ βίου, ἀλλὰ ἀναλαμβάζειν αὐτὸν σιωπᾶν. τοῦτο γὰρ βεβουλῆσθαι τὸν νομοθέτην διὰ τὴν πολιτείαν. ταῦτα δὲ τεκμήρια ἔστιν ἀσφάλεια, τοῦ μηδεμίαν ἀπόδειξιν ἔχειν τῆς ἐταιρήσεως. λοιπὸν, δι' ὧν ἐξετάζει τὸν νομοθέτου τὴν διάνοιαν ὁ ῥήτωρ, μεθοδεύει ἅπαντα ποιῆσαι τὸν ἀνδροτίωνα δεικνὺς, ὅτι οὐδὲν μέγα ὤφελεν εἰς πωλείαν αὐτοῖς ὁ σόλων. οὐδὲ περὶ τούτου ἐπαύδασεν· ἀλλὰ τὸ σῶζον τὴν δημοκρατίαν ἐνόμισεν. εἶτα καταασκευάζει τὸ ἐπιχείρημα οὕτως. ἐν δημοκρατίᾳ, ἰσονομία, καὶ ἰσοτιμία. ὥστε καὶ τὸν πένητα καὶ δυσγενῆ καὶ ἄτελῆ παῤῥησιάζεσθαι κατὰ τῶν πλουσίων, καὶ τῶν τὰ πρῶτα ἐχόντων. ἐν δ' ὀλιγαρχίᾳ, τοῖς διοικοῦσι τὰ κοινὰ καὶ ἄρχουσιν, οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἀντιβλέπειν ὡς δεσπόταις δυνήσεται. οὐκοῦν οἱ βελτιωκότες αἰσχρῶς, τὸ ἐνειδίζεσθαι φοβέμενοι (τοῦτο γὰρ ἦν ἂν ἐν δημοκρατίᾳ δικαίως ἰσότιμον) ἀπουδάσειαν καὶ τὸ εἰκὸς, ἀρεθέντες πολλοὶ, ἢ πάντας ἀπεργάσασθαι πόρνους. οὕτω δημαγωγοῦντες αὐτοῖς, ἵνα τὸ ἀνόμοιον καλίζωσιν ἢ μετασῆσαι πάντα πάσι τὴν πολιτείαν· εἰδότες, ὡς, ὀλιγαρχίας ἐμπεσούσης, ἐξουσι τὴν μὴ βλασφημεῖσθαι τὴν ἄδειαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ὑμῖν.) παράγει τὴν ἀπαγωγὴν τῷ κατασκευάζειν τὴν ὑπόνοιαν τῆς καταλύσεως τὸν δήμου, καὶ συγχεῖ καὶ ταράττει τῷ φόβῳ τοὺς ἀκούοντας· ἵνα ὥσπερ τῆς δημοκρατίας κινδυνευούσης, ἐξωθῇ τῆς πολιτείας ὁ ἀνδροτίων. ὁ σόλων φησὶν, οὐκ ἐξήλεγξε τοὺς τοιούτους. οὐκοῦν οὐδὲ ὑμᾶς δεῖ ζητεῖν ἔλεγχον. σοφίζεται δ' ἐν τούτῳ. ὁ γὰρ νομοθέτης ἐκβάλλει τοὺς ἐξελεγχθέντας ἢ ταιρικέναι. καὶ δηλέγεται δηλονότι τὴν ἁλωκότων. ὅρα δ' εἰς τὸ, καὶ κείνους ἢ τι καταλύσαι ἂν πειρᾶσθαι, ὅπι καὶ τοῦτο τῷ ἐννοήματι

An hæc non fecerit.) Non, an pudicitiam ſuam non proſtituerit: ſed cum pudicitiam proſtituerit, an non decretum fecerit: quaſi crimen impudicitiæ ſit probatum, & hoc reſtet, vt ab Androtione demõſtretur, ſe non feciſſe decretum. Interrogat enim id quod aduerſarius negare nõ poteſt. Neque enim rogare ſolet Demoſthenes ambigua. Nam ſi rogaſſet, An non pudicitiam proſtituiſſet? reſpondiſſet Androtion, ſe non proſtituiſſe: ac ridiculum fuiſſet interrogare aduerſarium, quod is confeſſurus nõ erat. Sed oſtende, inquit, te non ſcripſiſſe contraria legibus. Nam impudicum eſſe: oſtenſum eſt. Huic figuræ affinis eſt illa, quam in Olynthiaca ſecunda explicauimus. Aut progreſſus aliquis mihi, vel potius vobis oſtendat, hæc à me non verè dici. Cum enim dixiſſet, ſtatim fore vt Philippus euerteretur: ſubiecit, aut progreſſus aliquis mihi, & cætera. Non enim dixit, Oſtendat, non fore vt euertatur Philippus (id enim tum dictu, tum auditu fuiſſet ineptum, incerto rerum futurarum euentu.) Sed oſtendat, inquit, eũ aut non decepiſſe multos, &c. Neque enim concluſionem rogauit, quam violenter cõfirmabat ſuis propoſitionibus. Sed de argumentis demõſtratis, & Philippi factis, quæ perſpicua & non ambigua erant auditoribus. Tutò igitur hic etiam de furto & impietate apertè dixit, cætera indefinitè poſuit. Operæpretium autem eſt Athenienſes.) Aliam aptam refutationem ſubiicit à ſententia legislatoris, quæ & ipſa effugium demonſtrationum cõtinet. Probare enim per ſententiam Solonis ſtudet, ne ipſum quidem eã rem punire aut arguere. Ab omni parte nimirũ perſuadere conatur auditoribus, ſilentium vt mandent Androtioni: vtique in iudicium ne vocent neque accuſatorem cum eo de ante acta vita dimicare, ſed reum tacere cogant. Id enim ſanxiſſe legiſlatorem propter Rempublicam. Quæ euidentia argumenta ſunt, eum nullam habere impudicitiæ demonſtrationem. Deinde examinanda ſententia legiſlatoris, orator id agit, vt in ordinem cogat Androtionem, oſtendendo, nullum graue ſupplicium in eos conſtituiſſe Solonem, neque id magno ſtudio habuiſſe: ſed id conſtabiliſſe, quo democratia cõtineretur. Poſtea confirmat argumentationem ad hunc modum: In democratia eſt legum & honorum æqualitas. Proinde & pauper, & ignobilis, & vilis, libertate ſua in diuites vtitur, & in eos qui primas tenent. At in paucorum dominatu eos qui Rempublicã adminiſtrant & magiſtratus, tanquam dominos, nemo cæterorũ audet intueri. Proinde qui flagitioſè vixerũt, opprobrij metu (à quo in populari imperio propter parem dignitatem immunes eſſe haud queant) daturos eſſe operam credibile eſt, ſi multi ſint, vt aut omnes redderent impudicos, ſic adminiſtranda Republica, vt diſſimiles vituperarent, aut Reipublicæ formam penitus immutarent: quòd ſcirent, inſtituto paucorum dominatu, qui eis auderet maledicere fore neminẽ.

Quæ propter vos interdixit.) Iniicienda ſuſpicione abrogandi ſtatus popularis, auditores perturbat & terret: vt tanquam periclitante libertate, Androtion è republica eiiciatur. Solon, inquit, nõ coarguit tales. Itaque ne vos quidem requirere decet probationem. Captiosè autem hoc loco argumentatur. Legiſlator enim eos eiicit, qui conuicti ſunt impudicitiæ. ac haud dubiè de condemnatis loquitur.

Et illos aut daturos operam, vt abrogent.) Vide vt hæc ſententia: aut daturos operam, vt Rempublicam euertant: poſtulet dici:

ἀκόλουθον ἂν εἰπεῖν, ἢ φοβᾶσθαι ὡς πονηροτάτους

vt efficiãt quã im,pbissimos,quò sint ipsorũ quã simi A limi. At Demosthenes antequã hoc subiiciat, priorem propositionẽ cõfirmat. Nã cũ duæ sint propositiones, quarũ vna est admirabilis: hęc nimirum, fore vt populare statum euersum cupiant: altera daturos operam, vti omnes sui quàm similimos efficiant admirabilis propositionis medicinam excogitauit, causa adiecta. & simul etiam aditum sibi patefecit ad alteram reddendam probabilem. Quomodo? quia auditor, vbi ex ratione cognouerit, quánam de causa vellent abrogatum statum populatem: iam non requiret etiã in altera, qua ratione vellent ciues redde re sui quàm similimos: cũ ex iis quæ suprà dicta sũt abundè causam intellexerit. Hoc eò facit, quòd in vniuersũ cognouim', nimis absurdis & admirabilib' ppositionib. rationes statim esse annectẽdas. Ac de lege quidẽ.) Ad quartã legẽ nũc accedit: quę, cum & ipsa pertineat ad ignominiam: ex paterno ære alieno sumitur. Illud autem cõsiderãdum est, eũ vbique dicere, eius esse filium qui debuerit: ipsum aũt debere etiamnũ, nõ cõfirmare. Quare suspicio restat, an for B tè mulcta sit soluta. Refutatio hic etiam, vt in impudicitiæ crimine, trãslatiua est. ac propositio hic æquè exceptione cõstat, nõ licere ignominioso decretum facere. Obiectio aũt trãslatiua est. Nõ indicat me, inquit, ἔνδειξις aũt iudicij nomẽ est, & actionis in eos, qui cũ ęrario sint, nihilominus administrationẽ Reipub. capessũt. Dicitur aũt ἔνδειξις etiã de homicidis, cum eum in locum redeunt, quò non licet, vt ait in oratione Aristocratea: In eos qui exules indicãt. Valet ἔνδειξις etiã in proditores, id quod Philippica. 9. est explicatum: Anno autem ante captam vrbẽ, ἐνδεῖξαι idest, proditionis reum fecit Philistidem. Hæc obiectio cum translatiua sit, eiusdem generis est etiã refutatio, sumpta à tempore & à modo: à tempore, tum faciemus, non mehercule nunc: à modo, deferemus. Nunc enim non deferunt, sed legum violatarũ accusant. Diuersæ autem sunt rationes. Deinde rursus demonstrationes ab Androtione postulat, ac interrogatio etsi firma videtur atq; probabilis, captiosa tamen est. Non enim ait, Ostende, non debere patrem: sed, non fugisse ex carcere: de rebus confessis & manifestis responsum postulans. Neque enim demonstrare potest Androtion, patrem non fuisse xrarium: neque, non fuga ex carcere elapsum. Quòd si rogasset, ac respondere iussisset, an nõ deberet: Androtioni responsio fortasse non defuisset. Sed cum cõ uenret.) Id huiusmodi est: Iubere leges in maiora crimina in primis inquiri: pòst, in minora.

Ne quingentos ciues.) Obiectio vt in peroratione, quæ tamen probationis aliquid & pugnæ adhuc continet. Videtur autem à iusto esse sumpta: iniquũ esse tot Athenienses affici ignominia. Alios amplius decies mille.) Quoniam multitudine senatus placare iudices studebat: quingentis senatoribus decies mille ciues opposuit. Obiectio igitur, vt diximus, contradictoria est à iusto & à dignitate, tractata per cõtrarium. Afficietis ignominia ciuium vestrorum partem, si corona senatum priuabitis. Pars enim populi est senatus. Pertinere autem ad perorationem ex eo constat, quòd ea quæ ab aduersariis afferuntur non euertit, sed placare studet auditores. Est autem etiam trãslationis aliquid in obiectione admistum. Illorum causa agitur, non mea.

Ac eripere munus.) Significatio est, datam esse iã coronam. Qua de causa dicimus, non potuisse Diodorũ ab inirio *impedire Androtionẽ. Ne ,pbro affi ciatis.) A dignitate sũpta, & placãdi causa adhibita est.

ἵν' ὡς ὁμοιότατοι σφίσιν ὦσιν. ὁ δ', ὅτι τῆς ἐπαγωγῆς τὴν πρότερον πρότασιν κατεσκεύασεν. δύο γὰρ προτάσεων οὐσῶν, καὶ τῆς μὲν ἀδοξοτέρου τυγχανούσης τῆς, ἵνα καταλύσωσι τὸν δῆμον· τῆς δὲ, ὅτι πρόκειται ἅπαντας ὁμοίους αὐτοῖς εἶναι· τῆς ἀδοξοτέρου προτάσεως τὴν ἀσφάλειαν ἐξεῦρε, τὴν αἰτίαν προθείς· καὶ προσδοποίησε τὸ πιθανὸν τῇ δευτέρᾳ. πῶς; ὅτι γνοὺς ὁ ἀκροατὴς ἐν τῇ κατασκευῇ δι' ἣν αἰτίαν ἦλθεν καταλῦσαι τὸν δῆμον, οὐκ ἔτι ζητήσει καὶ τῆς δευτέρας τίνος ἕνεκα προάγῃ αὐτοὺς ὁμοίους τοὺς πολίτας εἶναι· τὴν γνῶσιν ἔχων ἐν τῇ προειρημένῃ ἀκριβῆ δὲ αἰτίας. τοῦτο δὲ ποιεῖ, ὅτι καθόλου ἔγνωμεν, δεῖν τὰς κατασκευὰς διὰ τέλους ὑποσωπᾶσθαι τοῖς ἀπιθάνοις λίαν ἢ ἀδοξοτέροις προτάσεσιν.

Τοὺς μὲν τοίνυν τὸν νόμον.) ὅτι τὸ τέταρτον λοιπὸν ἀφίκετο νόμον, σωτείνοντα μὲν καὶ αὐτὸν εἰς ἀτιμίαν· ἐν ᾧ τὸ παρῴχου χρέος ἀνόμωμον. σκεπτέον δ' ὅτι πανταχῇ φησιν ὡς ὠφληκότος ἰδίου. τὸ δὲ νυνὶ ὀφείλειν ἔτι καὶ κατασκευάζῃ ὡς ἔστι ὑπόνοιαν μὴ ἀρα ἐκτέτεισαι. ἡ δὲ λύσις κἀνταῦθα μεταληπτικὴ ὡς ὅτι τῆς ἐταιρήσεως. ἔστι τοίνυν ἡ προτάσις ὁμοίως κἀνταῦθα ἀδοξοτέρα· ἡ δ' ἀντίθεσις μεταληπτική· οὐκ ἐνδείκνυται μέν φησιν. ἔνδειξις δέ ἐστιν ἄνομα δίκης, κατὰ τοῦ ὀφειλόντων μὲν τῇ πόλει, πολιτεύεσθαι δὲ διεγχειρούντων. λέγεται δὲ ἔνδειξις ἐπὶ τοῦ ἀπροφάτων, ὅταν κατίωσιν ὅπου μὴ ἔξεσιν. ὡς φησιν ἐν τῷ κατὰ Δειτοκράτους, καὶ τοὺς φεύγοντας ἐνδεικνύουσιν. γίνεται ἔνδειξις καὶ κατὰ προδοτῶν. τοῦτο δὲ εἴρηται ἐν τῷ ἐνάτῳ τῶν φιλιππικῶν. ἐνιαυτῷ δὲ πρότερον ἀλώσεως, ἐνέδειξε τὴν φιλιστίδην. ταύτης τοίνυν τῆς ἀντιθέσεως μεταληπτικῆς οὔσης, καὶ ἡ λύσις ὅτι μεταληπτικὴ ἀπὸ χρόνου, καὶ ἀπὸ τρόπου. καὶ ἀπὸ χρόνου μὲν, τότε ποιούμενον, οὗ μᾶλλον δὲ οὐχὶ νυνὶ. ἀπὸ τρόπου δὲ, ὅτι ἐνδείξομαι μὲν οὐκ ἐνδεικνύουσιν, ἀλλὰ συνηγόρων χρᾴουσιν. δι' ἃ φο-

C ρεῖ δ' οἱ τρόπει. εἶτα πάλιν ἀπαιτεῖ τὰς ἀποδείξεις ὡς ἀνδροτίωνος. καὶ ἡ ἐρώτησις ἰσχυρὰ μὲν καὶ πιθανή, σεσοφίσται δέ. ἃ γὰρ φησιν ἀπόδεξον εἰ μὴ ὠφέλει ὁ πατὴρ, ἀλλ' εἰ μὴ ἀπέδρα ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου· φεύγοντι γὰρ ὁμολογουμένων καὶ προδήλων τὴν φυγὴν ποιούμενος. οὔτε δὲ ἀποδεῖξαι δυνατὸν ἀνδροτίωνι, ὅτι μὴ ὤφειλεν ὁ πατὴρ, οὔτε ὅτι οὐκ ἀπέδρας ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου. εἰ δὲ ἠρώτα καὶ ὡρυκαλεῖτο λέγων, εἰ μὴ ὀφείλει· τάχα ἂν ἀπορήσειν ἀνδροτίων. ὑποκείσεως. τὸ γὰρ, ἀλλ' ὅταν ᾖ πρόσηκον, ζητητόν· ὅπου οἱ νόμοι τὰ μείζω τοῦ ἀδικημάτου προεξετάζεσθαι θέλουσι, μὴ ταῦτα γὰρ τὰ ἐλάττω. μὴ πεντακοσίοις ὑμῖν ἀντίθεσις ὡς ὁπλογική. μετέχουσί τινος ἔτι καὶ πίστεως καὶ μάχης. ἔοικε δὲ ἀπὸ τοῦ δικαίου εἰλῆφθαι, ὅτι τὸ δίκαιον τοσούτοις τῶν ἀθλιωμένων ἀτιμάζεσθαι. πλείοσι δὲ μυρίοις τοῖς ἄλλοις.) ἐπειδὴ γὰρ τῷ πλήθει τῆς βουλῆς ἐπεχείρησε δυσωπῆσαι τοὺς δικαστὰς, ἀντέθηκε τοῖς πεντακοσίοις βελτίοσι τοὺς μυρίους. τοίνυν ὡς ἔφαμεν ἀντιλογικὴ ἡ ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀξίας καὶ τὸ συμφέρον. δόξει καὶ αἰσχύνην ὑμῖν αὐτῷ τὸ μέρος, εἰ τὸ κέρδος ἀφαιρήσεται. μέρος γὰρ ἡ βουλὴ τοῦ δήμου. ὅτι δὲ ὅλη ἀπλογική, δῆλον. οὐ γὰρ αἰσχύνεται τὰ ἀδικήματα προτείνομαι· ἀλλὰ δυσωπεῖν ἐπιχειρεῖ τοὺς ἀκούοντας. μέμικται δέ τι καὶ μεταστάσεως καὶ τοῦ αἰτίου. ἐκείνων ὁ ἀγὼν οὐκ ἐμός. τὸ μὲν οὖν ἀφελέσθαι τὸ δωρεὰν, ἔνδειξίς ἐστι τοῦ δωρεὰν ἢ δι' ἣν αἰτίαν ἐφάσκομεν, μὴ δεδυνῆσθαι τὸ δόδωκεν κατ' ἀρχὰς προέσθαι αἰδρολίωνα. τὸ γὰρ μὴ ἀνεῖδει βεβαλεῖν, ἀπὸ τοῦ ἀξίας εἰλῆφθαι, δυσωπητικῶς εἰσηγμένον.

ἡ λύσις

ἡ λύσις μεταληπτικὴ ἢ σύμπασα, ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. ἔστι γάρ ὅτε, ἑτέρου γένους μὲν ἡ αἴτησις· ἑτέρου δὲ ἡ λύσις. μεταληπτικὴ μὲν οὖσα, ἀδένητόν γε μὴν ἀπωθεῖται πάντως.

τῷ γὰρ ὄντι ἄνειδος.) καταστασιάζει ἀριμέως εἰς λόγους τὸ μέμψιν, ἵνα μὴ πᾶσαν λυπήσῃ τὴν βουλήν, τὸ θερμὸν μέρος αὐτῆς ἀποκρούσας τῇ τε ἐνστάσει καὶ ἀποκρουσάσῃ τὴν μάχην ἐργαζόμενος. ἢ τοίνυν.) ἢ τοῦτο τὸ μέρος, εἰς τὴν προειρημένην αἴτησιν. τὸ γάρ, συνηγορήσουσι τῇ βουλῇ καὶ βοηθήσουσι φίλιππος καὶ ἀντιγένης, οὐδὲν ἕτερόν ἐστι φάναι. ἢ ὅτι ταὐτὰ ἐροῦσιν ἀνδροτίωνι. ὥστε καὶ ἐκ τούτων βεβαιοῦσθαι τὸ, καὶ ἐπιλογικὸν τὴν προειρημένην αἴτησιν εἶναι). ἐχώρισε δ' ἀλλήλων τὰ πρόσωπα· ἵν' ἔχῃ δύναμιν ἐλθὼν πρὸς τὰς διαφορὰς ποιήσασθαι, δυμαρέστερον λῦσαι αὐτὸ τὸ δύσκολον τῆς ἀξίας αἰτήματος ἑκάστου τῶν συνηγόρων. τὸ δὲ συνεῖ φίλιππος τῇ βουλῇ καὶ ἀντιγένης, ἔμφασιν ἔχει, ὅτι οὐκ ἔχουσι μὲν ὅ τι ἐροῦσιν δίκαιον ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος, ἀναβαίνοντες· ἴσως δέ τι τῇ βουλῇ συναγορεῦσαι πειράσονται. εἰ δὲ εἰρήκει τὸν ψηφίσματι πάλιν συναγορεύσειν αὐτοῖς, ταῖς αὐταῖς αἷς καὶ πρότερον ἐχρήσατο. ἔστι δὲ οὐκ ἐνδοξὴ συναγορεύσειν, ἀλλ' ἑαυτοῖς. ἀντιγραφεὺς δέ ἐστιν ὄνομα ἀξιώματος ἀντιγράφοντος ὑπὲρ τῆς βουλῆς πρὸς τὸν δῆμον, ἐν οἷς ἂν δέηται. τὸ δὲ δι' ἑαυτῶν ἔχον, πάνυ τὸ μῖσος. ὡς ἀνδραποδοῦς ἐχόντων τοῖς ἄλλοις, ἑαυτοῖς τὸ κράτος φυλάττοντες. ὅρα δὲ σωφρονοῦντα μὴ θυμοῦ σώζομένου ἐν τῷ, ὃς μὲν ἂν ὑμῶν ἀδικεῖν δοκῇ. ἀνδὲ δύθυς τὴν τιμωρίαν ἐπήγαγεν, ἀλλὰ τὴν κρίσιν ἀφῆκε γενέσθαι πρότερον.

ἐπὶ τοίνυν ἀρχίαν οἶμαι τὸν χολαργέα.) τὸ πρῶτον ἀπέδειξεν οἰκεῖον ἐν τοῖς ἐπιλόγοις ἀρχίᾳ, διὰ τὸ διαφορὸν τῆς ἀξίας. τὸ δὲ ὡς ἐπεικῆ, δηλοῖ μὲν ἔχει τῆς ἀρετῆς τὰ δρᾶν καὶ τὸν ὑπολήψεως ἣν παρ' ἀθηναίοις κέκτηται. βούλεται μὲν τοι διὰ τῶν ἐγκωμίων καὶ τῆς μαρτυρίας τὸν ἄνδρα βεβαιῶσαι τὴν κατὰ τῆς βουλῆς κατηγορίαν. διὰ δὲ τῶν αὐτῶν ἐπαίνων, τὴν συνηγορίας ἀποδεῖξαι τὸν ἄνδρα. διαλεκτικώτερος ἢ πρὸς αὐτὸν ὁ λόγος· ἐπειδὴ καὶ πεπαιδεῦσθαι καὶ φιλοσοφεῖν ὑπείληπται. ἐχώρισε γὰρ τοῦτον ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἵν' ὃς ὄντα ἐπεικῆ ταῖς ἀληθείαις μόνον ἐξελέγξῃ λαβών. ἐπειδὴ γὰρ καὶ πεπαιδεῦσθαι καὶ φιλοσοφεῖν ὑπείληπται, συλλογιστικώτερον αὐτῷ διαλέξεται. τῷ γὰρ οἶμαι, τὸ συνερεῖν συναπτέον· ἵν' ᾖ ἀμφίβολον τὸ ἐπεικὴς ὤν, συνερεῖν αὐτοῖς.

οἶμαι τοίνυν.) ἄχρι μὲν τούτων ἀπὸ τῆς διπλῆς ποιότητος τῆς τε βουλῆς καὶ τῶν συνηγορούντων προσώπων, ὡς ἐν ἐπιλόγοις αὐτῷ προκεχώρηκεν. ἑξῆς γὰρ ἐπιλογίζεται πάλιν ἀπὸ τῆς ἀνδροτίωνος αὐτοῦ ποιότητος. εἰσῆκται γὰρ ἐν ἀντιθέσεως εἴδει, ἀλλὰ φθονοῦμαί φησι διὰ τὴν δύνοιαν ἣν ἔχω πρὸς τὴν πόλιν, καὶ διὰ τὰς εἰσπράξεις ἃς ὑπὲρ ὑμῶν πεπείημαι. ταύτῃ τὴν ἀντίθεσιν ἔλαβεν μὲν ἀπὸ τῆς ἀνδροτίωνος ποιότητος, διὰ τὸ ὑπάρχειν ἀνδροτίωνι δυσμένειαν πρὸς δύκτήμονα ὑπὲρ τῆς εἰσφορᾶς· οὐ μὴν σαφῶς τὴν αἰτίαν ἐκτέθειται. λύει γὰρ τὴν ἀντίθεσιν τοῦτο μὲν μεταληπτικῶς, οὐ περὶ τούτων δικάσειν ὠμόκατε, ἀλλ' εἰ κατὰ τοὺς νόμους τὸ ψήφισμα εἶπε. κατὰ τὸ μαχόμενον γὰρ πάλιν. εἶθ' ὅτι πάνδεινόν ἐστι κατηγορίαν ποιούμενον ὡς ἀδικεῖ τινες τὴν πόλιν καὶ τὰς ἐξῆς. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἐναντίου λέγεται. εἶδος γὰρ ἐναντίου κατὰ τὸ μαχόμενον. εἶτα ἀπὸ συγκρίσεως, λέγων· εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν κατὰ τοὺς νόμους, κατὰ τοσοῦτον ἀποψηφιεῖσθαι κατὰ τὰς ἐξῆς.

Tota autem refutatio translatiua est ab vtili Interdum enim alterius generis est obiectio, alterius refutatio. Etsi autem translatiua est: nihilominus tamen habet depulsionem.

Cui enim probro est.) Reprehensionem acribus verbis confirmat, ne totum senatum offendat, paruam eius partem arguendo, tum instantia, tum ἀντιπαράστασει pugnam tractando.

Antigitur.) Et hęc pars ad supradictam obiectionem pertinet. Nam patrocinabuntur senatui, & opem ferent Philippus & Antigenes: non aliud valet, nisi eos eadem esse dicturos quæ dixerit Androtion. Quare ex his etiam confirmatur, epilogicam esse suprà dictam obiectionem. Distinxit autem à se inuicem personas, vt posset, postquam de diuersis qualitatib. differuisset, refutare commodius ipsam obiectionem, quæ ab aduocatorum dignitate emergebat.

Patrocinabitur Philippus senatui, & Antigenes.) Hoc emphasin habet, etiamsi ascenderint, eos tamen nihil habituros quod dicant de decreti æquitate: sed fortasse daturos operam, vt pro defensione senatus aliquid dicant. Quòd si dixisset, eos decretum esse defensuros: iisdem refutationibus certasset, quibus prius etiam vsus est. Neque verò hæc est aduocatorum reiectio. neque enim reo patrocinantur, sed sibi metipsis.

ἀντιγραφεύς. rescriptor.) Nomen dignitatis est, eius qui pro senatu ad populum rescribit, quibus in rebus opus est.

Suo arbitratu moderabantur.) Odium mouet, quasi dicat, vtebantur cæteris tanquam mancipiis, translata in se autoritate. Vide autem vt verecundia cum iracundia seruetur in his: Qui vobis delinquere videbitur. Neque enim statim supplicium subiecit, sed iudicium prius fieri passus est.

Archiam præterea Cholargensem arbitror.) Peculiarem in peroratione locum Archiæ tribuit, ob diuersitatem dignitatis. Nam hæc verba, Vt æquum, significationem habent virtutis viri, & existimationis, in qua sit apud Athenienses. Vult tamen laudibus & testimoniis huius viri senatus accusationem confirmare, atque per easdem laudes à defensione etiam vult dehortari virum. Artificiosius autem cũ eo differit, quòd & eruditus esse, & philosophiæ studiosus putabatur. Separauit autem hunc ab aliis, vt eum tanquam hominem æquum veritate duntaxat caperet, neque coargueret. Sed quia eruditus esse, & philosophari putabatur, acutius cum eo disputat. Arbitror, cum verbo Patrocinaturum, est confungendũ *vt sit ambiguum, cum vir bonus sit, patrocinaturum ipsis. Arbitror autem.) Hactenus à duplici qualitate tum senatus, tum aduocatorum, quemadmodũ in perorationibus, processum est. Deinceps autem iterum concludit ab Androtionis qualitate. Sed ea conclusio forma obiectis est exposita. At inuidiam sustineo, inquit, propter eã beneuolẽtiã qua rẽp. prosequor, & propter æs alienũ publico nomine redactũ. Hã obiectionẽ sumpsit à qualitate Androtionis eò quòd & Euctemoni cum Androtione simultas propter tributorum exactionem intercedebat. Non tamẽ perspicuè causã apposuit. Obiectionẽ aũt trãslatione soluit. Non de his, inquit, iurastis vos sẽtentiã dicturos, sed de eo, an decretũ sit legibus cõsentaneũ. Idq; argumẽtũ iterũ sumptũ est à repugnãtibus. Deinde subiicit, iniquissimũ esse instituere accusationẽ, quasi quidã rẽp. lędãt & quę sequuntur. Hoc ipsum autẽ etiam à cõtrario dicitur Genus enim cõtrarij sunt etiam repugnãtia. Postea comparationẽ subiicit: si nõ pluris, inquit, ęstimatis rẽmp. & leges, & iurisiurandi religionem. Si enim absolueritis, &c.

Aliter. Hic apertè incipit peroratio, sed * à sua persona. Est enim accusator considerandæ etiam Rei qualitas. Non igitur ausus est dicere Androtion: hoc lucri feci, & actionem contra me instituit Diodorus, quòd contumeliis affectus est, & à me iniuriis agitatus: quem cum parricidij reum feciſſem, nequàquam tamen ostendere potui, eum patri suo necem obtuliſſe. Omnino enim vecordiæ fuerit, si contra semetipsum Androtion his verbis vteretur. Præsertim cum ipse etiam Diodorus in exordio professus sit, se veniſſe ad accusandũ, vt calumniatorem vlciſceretur. Quapropter hac ratione omiſſa, non iniuria eam posuit, quæ posita est in controuersia. Nam illa ratio tributorum, vt splendida erat Androtioni, sic suspecta auditoribus. Proindè causam iudicij à sua persona ortam, tacuit. Eã verò quæ à persona Euctemonis incidebat, assũpsit. Præsertim cum sciret Androtionem cum primis fretum esse ac superbire exactionibus, vt iisdem exactionibus alter gloriaretur, alter eaſdem deprimeret. Volo autem.) Ab hoc loco incipit egressio, quæ tametsi coniuncta videatur esse cũ iis quæ modò in persona Androtionis exagitata sunt, lõgo tamen interuallo distat. Nam ea pars obiectionis, quæ à qualitate personæ sumpta fuit, ad placandos iudices, & perstringendam accusationem ab Androtione allata est. Quæ aũt sequuntur, princeps quodammodo caput sunt accusatoris, quod obiectioni non opponi tur, sed alioqui qualitatis calumniam continet, tanquam præcipuum quoddam caput allatum in medium. Ac Androtion quidẽ suis verbis accusationem perstrinxit: at hic per egressionẽ vicissim eius acta in repub. infecta tur. Aliter. Pollicetur se duo facinora dicturum, quæ vnà complexus est, verbis quidem in speciem simplicibus, sed reuera plura significantib. quam pro complexione. Est autẽ πεπλοχὴ complexio plurium illustrium rerum, aut his contrariarum in eadem actione coaceruatio. Nam vocabulum Inuerecundus, ad corpus pertinet, & ad illam in populo vsurpatam audaciã, quã ostẽtauit in tributis exigendis vnà etiã significat cõciones, quas de coronis dedicatis habuit. Audaciæ autem vocabulum, innuit illud quidem populo factam contumeliam: sed perstringit etiam euidens eius sacrilegium. Nomen autem κλέπτης, duo furtorum genera complectitur: vnum exactionum, alterum coronarum. Nomen Superbus, perstringit eum, vt paucorum potentiæ studioſũ. Paulo antè enim homines impudicos, vt paucorum potentiæ studioſos, perstrinxit: vt hic etiam per reipublicæ formam, eam suspicionem confirmaret. Ac primùm id quod maximos ei facit animos.) Solet laudes eorum, quos insectari libet, in crimen conuertere, ac illustrem actionem in calumniã & reprehensiones: vt non modò non glorientur: sed etiam vt de obiectis criminibus purgare se cogantur. Id autem facit ab iis circumstantiis, quæ rei cohærent, à modo, à causa. Facit autem hic mentionem Euctemonis, vt caueat, ne apertè oppugnetur obiectio. Cum enim Androtion sermonem iniiceret, ob exactiones illa sibi vsuenire: mentionem etiam facere potuit negocij Euctemonis. non tamen dixit, sed vltrò omiſit, ne confirmare videretur excitatam ab Androtione suspicionem. Non igitur apertè obiectionem posuit, neque dixit, Euctemonem ob simultatem propter exactiones ortam, moueſſe litem hanc, sed in vniuersum pro ciuibus: vt & illic populum in eum concitaret. & hic locum haberet ipse per se exactionis examinandæ:

A ἄλλως. ἐντεῦθεν φανερῶς οἱ ὀπίσθιοι, ἀπὸ τ προσώπου ἢ τ ἰδίου. δεῖ δὲ σκοπεῖσθαι καὶ τ κατηγορον τῆς φύσεως τοῦ ποιότητος. οὐκοῦν ἐτόλμησεν ἀνδροτίων εἰπεῖν ταῦτά μοι προσέγενε· καὶ τὴν κατηγορίαν συνεῖσήσατο διόδωρος, ὅτι ὕβρεισαι παρ' ἐμοῦ κ ἠδίκησαι· φόνου μὲν ἐγκληθεὶς τ πατρός· ἐξελεγχθεὶς δ οὐδαμῶς ἀνῃρηκέναι τ ἑαυτῶ πατέρα. δῆθεν δὲ ὡς ἀληθῶς, ἀνδροτίωνα καθ' ἑαυτῶ τούτοις κεχρῆσθαι τοῖς λόγοις. ἄλλως τε καὶ αὐτὸς διοδώρου εἰπόντος ἐν τῷ προοιμίῳ δι' ἃ τοῦτο κατηγορεῖν, ἵνα ἀμωμήτ τὸν συκοφαντικότα. δι' ἃ τοῦτο ταύτην παραλιπὼν, εἰκότως ἔθηκε τὴν ἀμφισβητήσιμον. τὸ δὲ προσῆκον εἰσφορῶν, λαμπρὸν μὲν τῶ ἀνδροτίωνι, ὑποπτον δὲ τοῖς ἀκούουσιν. ὅθεν τὴν μὲν αἰτίαν τ ἀγῶνος ἐπ τ οἰκείου προσώπου ἐποιήσατο· τὴν δ ἀπὸ τ δικτήμονος εὐπάθειαν εἵλκυσεν. ἄλλως τε ἐπεὶ οἶδεν, ἀνδροτίωνα μέγιστον δοκοῦντα φρονεῖν, ὅτι ταῖς εἰσφοραῖς. ἵν' ὁ μὲν μεγαλαυχούμενος ταῖς εἰσφοραῖς, ὁ δ, καθαιρῶν φαίνηται.

B βούλομαι δ.) ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ παρέκβασις, δοκοῦσα μὲν κοινωνεῖν τοῖς ἀρτίως ἐξεταζομένοις περὶ τ ποιότητος ἀνδροτίωνος· πολὺ δ δήπου κεχωρισμένη. τὰ μὲν γὰρ τῆς ἀντιθέσεως ἀπὸ τ ποιότητος εἰς δυσώπησιν κ εἰς διαβολὴν τ κατηγορίας προτείνεται. ἐνταῦθα δ ἀνδροτίωνος. τὰ δὲ ἐντεῦθεν τ κατηγόρου δόξιν ὡς προηγούμενόν τι κεφάλαιον, οὐ πρὸς ἀντίθεσιν τέθ, ἀλλως δ ἔχει διαβολὴν τ ποιότητος, ὥσπερ τι προηγούμενον κεφάλαιον εἰσαχθέν. καὶ ὁ μὲν ἀνδροτίων δι' ὧν ἔλεγε, διέβαλε τ κατηγορίαν ὁ δ, διὰ τῆς παρεκβάσεως, ἀπεδιαβάλλει τ πολιτείαν.

ἄλλως. ἐπαγγέλλεται δύο πολιτεύματα ἐρεῖν, ἃ συμπροειλήφεν, τῷ μὲν δοκεῖν ἁπλοῖς ὀνόμασι· τῇ δ ἀληθείᾳ πλείω σημαίνουσιν ἢ κ προειλήφει. προειλήφει δὲ δι' πλειόνων ἐνδόξων, ἢ τῷ ἐναντίων ἐν προθέσει μιᾶ ἀθροισμός. τὸ μὲν γὰρ ἀναιδὲς, σωματικόν ὅτι, καὶ τῆς ἐν τῷ δήμῳ θρασύτητος, ὡς ἐπεδείκνυτο εἰσπραττόμενος. σημαντικὸν δ καὶ τῶν δημηγοριῶν ἃς κ τῶν ἀνακειμένων στεφάνων ἐδημηγόρει. τὸ δ τῆς θρασύτητος, ἐμφανίζει μὲν τ κ τ δήμου ζημιοῦν ὕβριν. πλήττει δ κ εἰς τ * ἐμφανοῦς ἱεροσυλίαν. ὁ δ κλέπτης, δύο κλοπῶν προειρημένον ἐστὶν ὄνομα, τῆς, τε ἀπὸ τῶν εἰσπράξεων καὶ στεφάνων. ὁ δ ὑπερήφανος δηλοῖ τ ὀλιγαρχικόν. μικρὸν γὰρ πρόσθεν διέβαλλε τοὺς ἡταιρηκότας εἰς ὀλιγαρχίαν· ἵνα καὶ ταῦτα δι' τὸ ζόπου τῆς πολιτείας τὴν ὑποψίαν ταύτην πεποιημένος φαίνηται. κ πρῶτον μὲν, ἐφ' ᾧ μέγιστον.) πέφυκε τὰ ἐγκώμια ὧν αὐ ἐθέλη διαβάλλειν, εἰς κατηγορίαν προσφέρειν· καὶ τὰς ἐνδόξους πράξεις, διαβολὴν κ ἐγκλήματα ποιεῖν· ἵνα μὴ μόνον μὴ σεμνυώνται, ἀλλὰ κ ὡς ὑπὲρ ἐγκλημάτων ἀπολογεῖσθαι καταναγκάζωνται. πιεῖ δὲ τοῦτο ἐκ τῆς προειρημένων, ἀπὸ τῆς προτάσεως, ἀπὸ τὸ πράγματος, ἀπὸ τ ζόπου, ἀπὸ τῆς αἰτίας. μέμνηται δὲ ἐνταῦθα δικτήμονος φυλαξάμενος κ τὴν αὐτόθεσιν τὴν ἐκ τ προφανοῦς μάχην. ὅτε γὰρ ἐκίνει ἀνδροτίων τὸν λόγον, ὅτι διὰ τὰς εἰσπράξεις ταῦτα αὐτῷ γέγονεν· ἐδυνάτο μὲν ὑπομνησθῆναι καὶ τ κ τὸν δικτήμονα, οὐ μὴν εἴρηκεν, ἀλλ' ἐκὼν παρῆκεν· ἵνα μὴ δοκῇ βεβαιοῦν τὴν ὑπὸ ἀνδροτίωνος κινουμένην ὑπόνοιαν. οὐκοῦν οὐ τέθεικεν εἰδικῶς τὴν αὐτόθεσιν, ὑδὲ εἶπεν, ὅτι μνησικακῶν δικτήμων διὰ τὴν εἰσπραξιν, τὴν κατηγορίαν ταύτην συνεῖσήσατο· ἀλλὰ καθόλου περὶ τῆς πολιτῶ· ἵνα συγκεχυμένων αὐτῷ κἀκεῖ τὸν δῆμον φαίνηται. ἐνταῦθα δὲ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῶ τὴν εἰσπραξιν ἐξετάζων.

C

καὶ ἐν

καιρὸν ἔχει μνησθῆναι καὶ τῆς δυκτήμονος. τὸ μὲν γὰρ ἐν μάχῃ ἔχει τινὰ ὑποψίαν· τὸ δὲ καθαρεῦον τῆς ὑποψίας, ὅταν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐξετάζηται, φέρει πλείω διαβολὴν τοῖς φεύγουσιν. ὑπέσχετο μὲν οὖν, τὰ δυκτήμονα δείξειν ἔχοντα τὰς μετοικίας εἰσφοράς, οὐ μὴν ἀπέδειξεν.

A Habet tamen occasionem faciendæ etiam Euctemonis mentionis. Nam vbi pugnatur, non abest suspicio. Vbi verò suspicio omnis est remota, & res ipsa per se consideratur: ea res magis obest reis. Pollicitus igitur est, se ostensurum, Euctemonem habere tributa reipublicæ: sed id non ostendit. Cum autem iis de rebus conciones haberet.) Hic affertur impudentia & audacia: deinde subiicit translationem, tanquam aduersus obiectionem. Non exigenda fuerũt tributa, dixerit aliquis? Omnino exigenda erant, sed ita vt leges iubent. Sequitur altera translatiua obiectio: sed humaniores erant, quàm pro necessitate & temporibus, leges.

Δημηγορίας δ' ὅτι τούτοις ποιούμενος.) ἐνταῦθα ἡ ἀναίδεια καὶ τὸ θράσος. εἶτα ἐπήγαγε τὸ μεγαλεπίκον ὡς πρὸς ἀπιπίπλον. οὐκ ἐχρῆν εἰσπράττειν φήσειέ τις; καὶ μάλα ἐχρῆν. ἀλλ' ὡς οἱ νόμοι προστάττουσιν. εἶτα ἕτερον ἀπιπίπλον μεγαλεπικὸν, ἀλλὰ φιλανθρωπότεροι τὰ χρείας ἦν τῷ καιρῷν ἦσαν οἱ νόμοι. τὸ δὲ διὰ τὸ καιρὸν, ὅς τις ἦν τότε καιρὸς, πόλεμος δὴ λέγω, καὶ χρεία χρημάτων· ἢ διὰ τὸ καιρὸν, μέσον, καὶ ἐπακτέον ἕξις· ὃς λέγω τότε, ἔχων ἐξουσίαν. τοῖς ἕνδεκα χράψας ἀκολουθεῖ.) τὸ μὲν ἐπιχείρημα, δοκεῖ πῶς ἐναντίον εἶναι τῷ κῦ πρωκρατίοις. ἐνταῦθα δὲ τινὰ θεατὰ θαυμάζειν. ἐκεῖ μὲν γὰρ τινὰ φιλανθρωπίαν ἐπιβάλλει. τὸ συμφέροντος δὲ ἀεὶ παντάχοῦ νομοθέτου λέγειν ἀλέγει. κῦ δὲ ἐνταῦθα μὲν αἰτιᾶται τὸ τοῦ ἀνθρώπου πονηρίαν καὶ τὸ προπέτειαν. ἐκεῖ δὲ, συγκείνων νόμων, τὸ χρησιμώτερον μᾶλλον τεθαύμακεν. εἶτα βούλεται διὰ τοῦ παραδείγματος τὸν κῦ τοῖς ἑξακοσίοις ἑνὶ τούτων τὸν τρόπον τὸν ἀνθρώπων δεῖξαι κεχρημένον. τὸ δὲ ἦλθε ὅτι τὰς τοῦ πολίτου οἰκίας, ὡς ὅτι στρατοπέδου εἴρηκε· τὸ βαρὺ τοῦ πράγματος διὰ τοῦ ἐξῆς ἐμφαίνων. διὸ καὶ δεσμωτήριον ὀνομάζει τὰς οἰκίας. *τοῦ ἄλλων δὲ ἕνεκα, ἤτοι τοῦ ἀδυνάτων καὶ πενήτων. ὅθεν ἐπάγει. τὸ γὰρ ὅτι δημοτικόν. ἄλλως. τοῖς ἕνδεκα χράψας.) καὶ τὸ τρόπον προέχει, καὶ τὸ φορτικὸν τῆς εἰσαγωγῆς, καὶ τινὰ ὕβριν τινὰ εἰς τοὺς ἄρχοντας ἀκολουθοῦντας. ἐν ᾧ κῦ τὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἐνδέδικται. εἶτ' ἐπεὶ δήπερ οὐκ ἔχει τινὰ εἰσαγωγὴν αἰτιᾶσθαι, τὸ τρόπον διαβάλλει, καὶ τινὰ ποσότητα τοῦ χρημάτων. λέγων, τοσούτων χρημάτων αἰτῆ τὸ βραχέων, τοῦτον τὸν τρόπον εἰσαγαγόντων, αἰτῆ τὸ μὴ παρανίας καὶ ὕβρεως.

Propter tempus.) Siue quòd eo tempore bellũ gerebatur, & pecunia requirebatur: siue quia Tempus medium est vocabulum, & deinceps subiungendum est, qua tum potestate fuit præditus.

Cum decreto se vndecimuiros sequi iussisset.) Argumentatio contraria quodammodo videtur ei quæ est in Timocratea. hic enim clementiam prædicat, illic humanitatem repudiat. Sic quicquid quouis aut loco aut tempore dicit, id omne refert ad causę præsentis vtilitatem. Nã & hic Androtionis culpat improbitatem & petulantiam: & illic legem legi comparando, magis celebrat vtiliorem. Deinde per exẽplum triginta tyrannorum ostendere vult, Androtionem illorum moribus esse vsum.

Adduxit eos ad ædes ciuium.) Loquitur tanquam de castris, ad rei significandam per adiuncta atrocitatem. Quamobrem etiam carcerem vocat ædes.

Sed propter cæteros.) Nimirum propter inopes & pauperes. Vnde subiicit: hoc enim est populare. Aliter.

Vndecimuiros sequi se iussit.) Et modum continet, & insolentiam exactionis, & contumeliam in magistratus, qui eum secuti sunt: quo loco etiã paucorum dominat' ratio declaratur. Deinde cũ ipsam exactionem calumniari nequeat, modum perstringit, & pecuniæ quantitatem, dicens, cum tantilla pecunia hoc modo redacta sit: hoc est, per væcordiam & contumeliam. Quæ in rempublicam introducuntur.) Quia oligarchicum statum, vice popularis introduxit.

Tum igitur vt accepimus.) Vt si quis mendacij argueret, reprehensionem effugere, inauditum referendo. Tum autem nemo est.) Ex parte quadam ostendere conatur, Androtionem sæuiorem esse triginta tyrannis. & modus est huiusmodi: illi eos qui in foro conspiciebantur, occidebant: eos verò qui se occultabant, nõ curiosè persequebantur, sed sinebãt in latebris esse incolumes. At iste Androtion, eos etiam qui domi se occuluerant, inuestigatos in carcerem protraxit. Hac igitur ratione tyrannos superauit. Aut tectum.) δίαστευή, expressio est, facta exaggerans. In hanc sententiam: ô vicine, non faciendæ iniuriæ causa tuas ędes conscendo: sed Androtionis violentia perterritus, insectationem fugio. Tu igitur conserua gentilem.

Aut aliis in rebus indecorè se gesserit.) Intellige omnia quæ illi faciunt, qui metuunt ne deprehendãtur: quod genus est, & vocem & habitum simulare muliebrem, pro famulo se gerere, & seruilia tractare opera, omnia denique alia eius generis. Atq; hæc si ab vxore sua facere conspiciatur.) His verbis admirabilem se præbet. In summa enim inopia callidè occasiones excogitat. Ne quis enim diceret: At nemo eum vidit illa facientem, & malum minus erat: vide vt domo sibi comparet testem, acerbissima vxoris reprehensione excogitata.

B

C

Quæ ei vt ingenuo desponsa fuerat.)Specta accusatorem. Verbis, inquit, me decepisti, vxor queat dicere. Vt ingenuus me duxisti: nunc te constat esse mancipium. Ciuem putabam me habere, & Athenien-
sem vocabam maritum: sed vt apparet, infelix ego mulier, famulum cõiugem nacta sum.* Ac talia tractare licet. Sed quoniam testem alium non habebat earum absurditatum: id excogitauit, vt muliere producta, illam indignitatem exaggeraret. A fortuna eum qui fuisset ingenuus, seruorum pertulisse mala. Deinde à qualitate eius qui fecit: Quem facinora & vitæ ratio, ne sibi quidem factas iniurias vlcisci patiuntur. A modo exactionis per translationé.* Deinde à diuersitate personarum & rerum, describendas fuisse possessiones, non vexanda corpora. Harum verò rerum autor esset Androtion.) Atrocitatem amplificat ab eius persona qui fecit. Homo prostitutus inquit, homines modestos exagitabat: & insectabatur is vir, qui tametsi afficeretur iniuriis, boni consulere debebat fortunam: cum implorare præsidia legum non auderet, vt qui propter capitis diminutionem inimicos persequi non posset: tacitéque suspirans æqui bonique faceret. si non denuò læderetur. Qua de causa igitur omissis.) Docet aliam rationem conuenientis exactionis. Describendæ, inquit, erant debentium possessiones, vt publicæ possidendæ, eorum qui tributum nollent pendere. Sed vincie bas & insectabaris homines ciues.) Sapienter admodum in ciuibus verbo Insectari est vsus, quod erat intolerabile Athenien-
sibus. Inquilinos autem grumnosos nominauit: id quod eorum fortunæ humilitati congruebat. Protinus quidem hæc si immutaris, nõ æquè bene habitura sunt. Vulgato corpore mulierculas.) Vt etiam ipsis nominib. Androti onẽ perstringat. Deinde à repugnantibus. Suum quidem patrem, publicè vinctum* ob mulctam pecuniariam censuit esse liberandum. Cæteros autem ciues contumeliis insectandos: cum Androtion non tributa debuerit, sed ærarium depeculatus fuerit. Postea amplificationem subiecit: Domo trahi in carcerem. Nã ex foro solatij habet aliquid. Domo autem id fieri grauius crimen est, fidem facit illis mulierum contumeliis. Quòd si quibus dignæ videntur.) Neque apertè insectatur, neque prorsus eas defendit. Nam illud odiosius est, & inhumanum: hoc verò eius, qui tali vita delectetur. Opem autem ferendam esse, ad Reipub. formam retulit. παραγῶνες, id est, perludia.) Orationes sunt, quæ nobis iudicum audientiam prę parant. ἀγὼν (causa) enim iudicium est. Huius accusationis dicere audebat.) Hoc loco vniuersam eius vitam per occasionem insectatur. Vt videatur Androtion multo antè præsciuisse, fore omnino, vt propter insignes iniurias in crimen vocaretur. Proinde id, inquit, quod subinde prædicebas, conscientiam arguit tuorum scelerum. Non à te dicendæ.) Quasi dicat, qui sis flagitiosior iis quos criminaris. Aut sic, non à te dicendæ qui homo sis, & fortuitis casibus obnoxius. Ex his porrò certius cognoscetis.) Demonstratio per comparationem, inuisum eum esse propter mores, non propter exactiones. Satyrus enim naualium curator.) Quasi dicat qui ea loca purgat, per quæ tritemes protrahuntur, aut cui nauium ipsarum cura est commissa. In quibus verbis spectatur instãtia: Nõ propter exactiones inuisus est. Fieri quî potest? Alioqui. n. inuisus fuisset etiam. Sed propter suos mores, & insolentiã. Aliter. Rursus confirmat, eum non propter rempublicam, sed crudelitate sibi parasse inimicos.* Citra comparationem enim ostendit, eum propter mores, non propter exactiones esse in odio. Sequitur argumentum translatiuum: si propter publicam vtilitatem redegissettributa:

A λῶ ὡς ἐλεύθερος ἠγωνίσατο.) θέασαι τ κατήγορον. ἀπὸ τ ῥημάτων ἐξαπατήσας με φήσειεν ἂν ἡ γυνή. ὡς ἐλεύθερος συνήφθης. νυῶ ὃ ἀποδείχθης ἀνδράποδον. πολίτην ὠμὲν ἔχειν καὶ ἀθλιώτατον ἐπάλωσα τ ἀνδρα· ἔλαθον δὲ ὡς ἔοικεν οἰκέτην δυσχήσασα συνοικον.* καὶ τὰ τοιαῦτα ἔξεστιν ἐργάζεσθαι. ἐπειδὴ ὃ οὐκ εἶχεν ἕτερον μάρτυρα παρασήσασθαι τῷ ἀπόπων, ἐξεῦρεν ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐξῆσαι τὸν δεινωσιν. ἀπὸ τ τύχης ὅτι ἐλεύθερος ὢν, δούλων ὑπέμεινε πάθη. ἀπὸ τῆς ποιότητος τὸ δράσαντος. ὃν οὐδὲ ὑπὲρ ἑαυτῶ δίκην ἐᾷ λαβεῖν τὰ παραγμένα καὶ βεβιωμένα. ἀπὸ ξόπου τῆς εἰσαγωγῆς μεταληπτικῶς. εἶτα ἀπὸ διαφόρων προσώπων· ὅτι ἔδει τὰ κτήματα ἀπογράφειν, ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα ποιεῖν κακῶς. ὁ ὃ τούτων αἴτιος, ἀνδροτίων εἰη.) αὔξησιν τῷ δεινῶν ἀπὸ τῆς τ ἀνδραποδώδους ἔχει ποιότητος. ὁ ἡδυπαθικὸς τοὺς σωφρονοῦντας ἐνόχλει καὶ περιυπηλάκιζεν αὐτὴρ, κἂν ἀδικῶνται στέργειν ὀφείλων τὴν τύχην· ἀπιθανᾶσθαι τοὺς νόμους ἀδυνατῶ· ὑπὸ τῆς ἀτιμίας ἐπεξελθεῖν οὐ δυνάμενος· ἐν ἡσυχίᾳ γένων. ἀγαπῶν εἰ μὴ προσλάβοι τι δεύτερον. τίνος οὖν ἕνεκ ἀφεὶς.) διδάσκει ξόπον ἕτερον δυσφορητοῖς ἀπαιτήσεως. ἀπογράφειν ἔδει τὰ κτήματα ὡς δημόσια τῷ μὴ θελόντων εἰσενεγκεῖν. ἔδεις ὃ καὶ ὑβριζεις πολίτας ἀνθρώπους.) σοφῶς πάνυ ὅτι μὲν τῷ πολιτῷ, τὸ ὑβρίζειν εἰρηκεν, ὃ ὄζει τοῖς ἀνδραποδοις ἀφόρητον. ὅτι ὃ τῷ μετοίκων, τοὺς παλαιπώρεις ὠνόμασεν. ὃ τῇ ταπεινότητι τ τύχης ὑπῆρχεν ἀκόλουθον. αὐτίκα γοῦν εἰ μεταλλάξειας, οὐκ ἐθ ὁμοίως ἕξει καλῶς. ἀνθρώποις πόρναις.) ἵνα καὶ τῷ ὀνομάτων κωμῳδήσῃ τ ἀνδροτίωνα· εἶτα ἀπὸ τ μάχης· τὸν μὲν ἑαυτῶ πατέρα ὠετο δεῖν δημοσία διδέντα ὅτι χρήμασιν, ἀποδρᾶναι· τοὺς ὃ ἄλλους πολίτας ὑβρίζειν, ἀνδραπόδων οὐκ εἰσφορὰς ὀφλήσαντος, ἀλλὰ δημοσία νενοσφισμένου. εἶτα αὔξησιν ἐπήγαγε, εἰς τὸ δεσμωτήριον οἴκοθεν ἕλκεσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀγορᾶς, ἔχει τ ἀξίωμα. τὸ ὃ οἴκοθεν, δεινότερον ἔχει τὸ κατηγόρημα, καὶ πιστοῦ τὰς ὅτι τῷ γυναικῶν ὕβρεις.

καί τοι εἴ πσιν ἆρα δοκοῦσιν ὅτι πάδειαν.) ὥστε καταξέχθ φανερῶς, οὔτ σωφρονεῖ καθαρῶς. τὸ μὲν γὰρ, ἐπαχθέστερον καὶ ἄγριον· τὸ ὃ, ἡδομένου τῷ τοιούτῳ βίῳ. τὸ ὃ δεῖν δοκεῖν, ὅτι τὸ ἀξίωμα τ πολιτίας ἀνενδόχειν. παραγῶνες δέ εἰσι λόγοι, οἱ παρεξεπίζοντες ἡμῖν τῷ δικαστῶν τὸν ἀκολού. ἀγὼν γὰρ ἡ κρίσις. ἢ ὃ τῆς γραφῆς ἐτόλμα λέγειν.) παρεμβολὴ τὸ τ σύμπαντος βίου λαμβάνῃ ἵνα φαίνηται ἀνδροτίων ἐκ πολλοῦ παρεσκευὼς ὅτι πάντως ἐγκληθήσεται διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῷ ἐγκλημάτων. ὥστε τὸ προλέγειν αὐτὸν ἀεὶ, συνειδότος ἑαυτῶ ὅτι ἠδίκει. τὸ ὃ οὐ σοὶ ῥητέα, οἷονεὶ ὅ. τι αἰσχρὸν πλέον τῷ διαβεβλημένων· ἢ οὔτες. οὐσοὶ ῥητέα, ὄντι γε ἀνθρώπῳ καὶ ὑποκειμένῳ ταῖς συμφοραῖς. ἔτι τοίνυν ἐκ τοῦδε ἀκριβέστερον.) ἐκ συγκρίσεως ἀπόδειξις τοῦ διὰ τὸν ξόπον, ἀλλὰ μὴ διὰ τὰς εἰσαγωγὰς μισεῖσθαι. σάτυρος ὃ ὁ τῷ ναυρίων ἐπιμελητὴς, οἷονεὶ ὁ τοὺς τόπους καθαίρων, δι' ὧν αἱ ἕλκονται αἱ ξυρεῖς· ἢ τῷ νεῶν αὐτῷ τὸν φορτίδα πεπιστευμένος. ἐν οἷς θεωρεῖται τὸ τῆς ἐνστάσεως οὐ διὰ τὰς εἰσαγωγὰς μεμίσηται. πόθεν, ἐμισήθη γὰρ ἂν καὶ ὁ σάτυρος. ἀλλὰ διὰ τὸν αὐτοῦ ξόπον καὶ τὸ ὕβρισμα. ἄλλως. πάλιν καταδιαβάζει ὅτι οὐ διὰ τὴν πόλιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὠμότητα τοὺς πολεμίους ἐκτήσατο. ἀσυγκρίτως γὰρ δοκεῖ δεῖκνυσι διὰ τ ξόπον, ἀλλ' οὐ διὰ τὰς εἰσαγωγὰς μισεῖσθαι. εἶτα ὅπερχείρημα μεταληπτικόν. εἰ τῶν τ πόλεως ἐπιεῖτο τ εἰσαγωγὴν,

ἔδει

ἔδει τῶν κλεπτόντων στρατηγῶν καὶ ῥητόρων κατηγορεῖν. ἀλλὰ μὲν οὐ φαίνεται τοῦτο ποιῶν. οὐχ ὑμῖν ἄρα τοῦτ' εἰσαγωγὴν ἐποιήσατο. εἶτ' ἐπειδὴ περὶ συκοφαντικὸς ἦν τοῖς ῥήτορας καὶ τοὺς στρατηγοὺς ἐδόκει ὁ τόπος, ἐπήγαγεν δεῖξιν εἰπών. οἷ ὧνδρες τοῦτοις κείνται. τὸ ὅ τοῖς αὐτοὺς τούτοις εἶπεν ἵνα μὴ εἴπῃ ὅτι ἐκεῖνοι δικαίως ἦσαν. οἱ δ' ἐμοὶ ἀναμαρτητότερον ἢ ὡς ἐκεῖνοι. τὸ ὅ ἴσως μᾶλλον νυνί, ἀντὶ τοῦ γὰρ κεῖται. καὶ ἔστιν ἡ φράσις ἀττική. καὶ γὰρ ἐκεῖνο εἰδόσιν ὑμῖν, ὅμως ἐρῶ. ὅτι τοίνυν ὅλως.) ἄλλο ἐπιχείρημα συκοφαντεῖν ἀυτὸ τοῦ σύνοιαν. ἐφ' οἷς λέγει, δι' ὑμᾶς πολεμοῦμαι. εἰδὴ ἐκρίθητο τῆς πόλεως, τοῖς ἁρπάζουσι μᾶλλον τὰ κοινὰ, ἢ κλέπτουσιν ἀπῆτει. οὐ τοῖς ὀλίγα ἔχουσι καὶ φειδομένοις. οἷ ὧνδρες τούτοις κέκεινται. ἵνα μὴ ἀνάπεσῃ, ἀλλ' εἰ καὶ ἠδίκησαν, ἴσαθον, ἐπάγει κέκεινται. εἶτα ἕτερον ἀνάπαλιν. ἀλλ' ἐκείθησαν μοὶ, ἠφείθησαν ὅ ἵνα μὴ συκοφαντεῖν φαίνηται τὰ τῆς κρίσεως, ἐπήγαγε τοῦτο λύσιν. ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσιν ἐφ' οἷς ἠδίκουν. εἶτα ἐπειδή τινες καὶ συκοφαντούμενοι θνήσκουσιν ἀδίκως, αὐτοῖς ἑαυτῷ ἐπαίνου καταμινώσκοντας τῷ πεφυλάχθαι τοῦτο κρίσιν. οὕτως ὦν θρασὺς καὶ λέγειν δεινός.) ἑτέρα λυποῦσα διόρθωσις. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν, ἠδίκουν. ἐγὼ ὅ κατηγορεῖν οὐκ ἠδυνάμην ἀπειρὸς ὢν καὶ δειλὸς, διὰ τοῦτο εἶπεν, οὕτως ὦν θρασὺς καὶ λέγειν δεινός. δι' ἀπλησίαν ἕξιν ἀπόθεν.) ἢ ἀπὸ τοῦ εἰσφορῶν τοῦ συμμάχων, ἢ πρὸς τῷ μὴ εἰσφέρειν ἀφαιρούμενα τὰ κοινά. οὔτε γὰρ ἄμεινον.) αὕτη αἵρεσις αἰτίων λέγεται. τὰς γὰρ ἄλλας αἱρούμενος, μίαν οὐ βουλόμεθα καταλείπομεν. ὃ ὃ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ἔτι δύσκολώτερόν ἐστι πολλοῖς αἰθρώποις πρόσκρουειν ὀλίγα ἀδικοῦσιν. καὶ μᾶλλον ἀπιστέον τοῖς ὀλίγοις μὲν, πλείονα ὅ ἐζημιώσαντι. ἔτ' αὖ ὡς δημοτικὸν πρόκειται μὲν τὰ τῶν πενήτων κακά. παρεῖδες ὅ τὰ τῶν πλουσίων. ζημιῶν ἀντίον γὰρ μᾶλλον ἔφρεπεν. ὁμοῖ μέτοικοις ἀθηναίους δέων.) ἵνα παντὶ τῷ πλήθει συγκρούων φαίνῃ, ὑπέμνησε τῶν εἰς ἅπαντας γεγονημένων ὕβρεων. τοῦτο πεποίηκε καὶ ἐν τῷ κῃ μεδίᾳ, συγκρούων ἅπασι τοῖς ἔθνεσι τῆς πόλεως τὸν μεδίαν, ἱππῶσιν, ἀρειοπαγίταις, δήμῳ. τοῦτο κἂν τῷ κατ' ἀρχίνου, συγκρούων ἀρχίνῳ τῷ χαρίπ. ἐκὸς ὃν αὐτὸς μὲν ὁ δῆμος οὐκ εἶχεν οἰκείως, οἰκειώσασθαι βουλόμενος, καὶ τῷ μὲν αὐτοδίκῳ ἐκρούσεν. αὐτῷ ὅ ἐκρούσαμεν. εἰ μάτην τὸ δεσμωτήριον.) τί παρενοχλεῖτε τοῦ πόλιν; οἴκησις ὑμῖν ἀποδέδοται ἐκφοβος. τὸ δεσμωτήριον καταλάβετε τοῦτο, ὃ δι' ὑμᾶς οἱ πατέρες ᾠκοδόμησαν. καταφαίνω αὖ.) ἐκοῦν πόσοι ἐκεῖ τὸ δεσμωτηρίου, σφόδρα αὖ ἀπεικαίμην. ὡς μάτην ᾠκοδόμηται, τόγε τοῦ παιδὸς μέρος. ἐ γὰρ ἴσχυσε φυλάττειν αὐτόν. ἀλλὰ γέλως ὥφθη φυγόντος αὐτοῦ τὸ δεσμωτήριον. ἐξορχησάμενος διονυσίων.) κακῶς τῇ πομπῇ καὶ τῇ πανηγύρει χρησάμενος ἔτους γὰρ ὕστερος ἀνίεται τότε διὰ τοῦ ἑορτὴν, εἶτα ἐμβάλλεται, διὰ τὸν δρασμὸν ἐνέβεσε τοῖς διονυσίοις.

A accusandi fuissent peculatores, duces & oratores. Sed id eum non facere constat. Apparet igitur eum non pro vobis fecisse exactionem. Deinde quia coniecturalis in oratores & duces locus videbatur: statim subiecit demonstrationem his verbis: De quibus apud vos iudicium factum est. Hos eosdem.) Ne dicat, illos fuisse bonos viros, suos autem impudentiores, nec illis similes. Particula ἴσως (fortasse) nunc pro γὰρ (enim) ponitur, Attico modo locutionis. Etenim illud vobis tanquam scientibus, tamen dicam.

In vniuersum igitur.) Aliud argumentum, quod sententiam eius labefactat, qua dicit, Propter vos infestor. Si ei curæ fuisset respublica,) Raptores magis rerum communium, aut peculatores repoposcisset, quàm eos qui re tenui, & frugales sunt. De quibus apud hos iudicium factum est.) Ne obiiceretur, tametsi perperam fecerunt, tamē ignorati sunt: subiecit, factum esse de eis iudicium. Sequitur alia obiectio: adducti sanè in iudicium, sed iidem absoluti

B sunt. Ne igitur iudicium calumniari videretur, subiecit refutationem, quorum alij capite pœnas dederūt. Deinde quia quidam propter calumnias per iniuriā interficiuntur: fecit eos suopte iudicio condemnatos, iudicium fugisse. Cum ita sis audax & eloquens.) Alia incommodi correctio. Tametsi illi perperam fecerunt: ego tamen homo commodus & timidus accusare non potui propterea subiecit, Cum ita sis audax & eloquens. Ob inexplebile ingenium, bifariā.) Siue à socialibus tributis, siue quod, præterquàm quòd nihil conferunt, Rempublicam depeculantur. Neque enim facilius est.) Hæc euersio causarum dicitur. Sublatis enim aliis, eam quam volumus, reliquimus. Quòd autem dicit, huiusmodi est: neque expeditius est multorum hominum parum delinquentium odia suscipere: inuadendi potius sunt pauci &

C pluribus constricti delictis: neq; etiam quod id popularе esse putares, pauperum mala curiosè indagasti, diuitum autem neglexisti. Contrarium enim fieri magis decuit, Athenienses vnà cum inquilinis vinciens. Vt eum in vniuersę multitudinis odium adduceret, in memoriam reuocat, quibus contumeliis affecerit vniuersos. Idem & in Midiana fecit oratione, Midiam in omnium ordinum odium adducendo, equitum, Areopagitarum, populi. Idem & in oratione contra Æschinem fecit, qua Charetem ab Æschine alienare, & sibi consiliare vult eum, à quo populus animo erat alieno. Eum igitur ab aduersario alienat, & sibi cōciliat. Num frustrà ædificatus esset carcer.) Quid obturbatis reipublicæ? habitatio vobis opportuna attributa est. Carcerem illum occupate, quem propter vos, patres extruxerunt.

Equidem affirmatim.) Interrogantibus de carcere, omnino responderem frustra extructum esse, quod quidem ad patrem tuum attinet. Neq; enim eum custodire potuit: sed ridicula res visus est, elapso eo, carcer. Cum exultasset Bacchanalibus.) Malè pompa & celebritate vsus. Cum enim moris sit eo tēpore solui captiuos, propter festum, deinde rursus in vincula coniici: fuga sua Bacchanalia cōtumelia affecit.

διὰ τὸν δρασμὸν ἐνέβεσε τοῖς διονυσίοις.

ARISTOCRATEÆ DEMOSTHENIS ORATIONIS ENARRATIO, HIERONYMO VVOLFIO INTERPRETE.

NEmo vestrûm, Athenienses, me vel vlla priuata simultate impulsum, ad Aristocratem istum venire accusandum.) Duplex est hæc oratio, quemadmodũ & Timocratea. Nam peculiare argumentũ violatarum legum, quòd rerum agitur, habet: & aliud asciticium continet, de Chersoneso. Dici autem possit ratione similitudinis habita, hanc illi de Corona esse quasi aduersariam. Ibi enim Demosthenem dignum esse præmio contendit Ctesipho, hic Eutycles Aristocratem accusat violatarum legum, & indignũ esse præmio ait Charidemum. Constitutionem constat esse negocialem, & in eo positam controuersiã, vtrum confirmandum sit senatusconsultum, nec ne? Orationis capita tria sunt: iustum, legitimum, & vtile. Quorum, iustum & legitimum, ex materia negociorum propriè incidunt: vtile autem ex inuentione oratoris. Ac legitimo ad hunc modum accusat: Eum decem leges violasse, quarum septem sunt capitales, tres ciuiles. Iusto: Charidemum sæpe iniuriam fecisse reipublicæ, nec ei iurè tale dari præmium. Ponitur & vtile ex inuentione oratoris, sic: Considerate quo pacto accepta, & quo tradita sit Chersonesus. perspicuum autem est, acceptam esse, Coty regnante: datã, regno in tres partes diuiso. Nunc igitur vobis tale Charidemo donum offerentibus, si voluerit Cersobleptes cæteris regibus inferre bellum: neminem habebit aduersarium. Nam Athenodorus, cum sit Athenienses occidere noletCharidemum, propter Athenienses. Rursus Simon & Bianor socij, siue ciues, nec ipsi Charidemum peremptum volent. Quòd si hi non aduersabuntur Charidemo, Cersobleptis imperatori: destitutis cæteris regibus & occisis, solus Cersobleptes imperio potietur: neque quicquã ei obstabit, quò minus Chersonesum occupet. Nõ igitur hoc argumentum è materia rerum propriè petitur: sed Rei est, dicentis, Cõducit vobis capere Amphipolim, & multa eius generis.

Esse autem industria oratoris insertum hoc argumentum, ex Æschinis oratione Ctesiphontea constat. Nãcum tale & illic esset argumentum, Æschines ob ingenij & eloquentiæ penuriam, non in prõptu habuit locum vtilitatis. sed simplicem causam egit, vt simplicior. At Demosthenes id etiam excogitauit, vt ex arte & vi ingenij extrinsecus aliquid adiumenti peteret. Quare tertium etiam caput commouit in oratione, vtile. Exordia orationis tria sunt. Primum à re: Cum viderem magnas reipublicæ fieri iniurias, actionem hanc instituI. In quo etiam inimicitias sibi cũ Charidemo intercedẽtes occultat, sed Aristocrati se infensum esse profitetur: id quod ei nihil incommmodabat. Nam cum apertè Aristocratem, clàm Charidemum oppuguaret: id quod occultum est, vt non suspectum, dissimulat, déque manifesto differit. Secundum àpersona dicentis sumitur: Quoniam ego homo indoctus me rem tantam ostensurũ profiteor: conuenit, omnes vos mihi esse adiutores. Id verò ait, quòd homo indoctus non sine metu cum magistratibus & imperatore congrediebatur.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ, ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

ΜΗδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, νομίσῃ, μήτε ἰδίας ἔχθρας ἐμὲ μηδεμιᾶς ἕνεκ' ἥκειν ἀριστοκράτους κατηγορήσοντα τουτουί.) ἁπλοῦς ὁ λόγος, καθάπερ καὶ ὁ κῦ τιμοκράτους. ἔχει γὰρ διπλῶν ὑπόθεσιν, τὴν τῦ ψηφίσματος, τὴν κειμοθρίλλου. ἔχει δὲ καὶ ἑτέραν ἐπεισενηνεγμένην τὴν κῦ τὴν χερρόνησον. ἔστι δ' ὡς ἂν εἴποι τις, κῦ τὴν ὁμοιότητα, ἀνταγώνισμα ὁ παρὼν λόγος τῦ περὶ τὸ στεφάνου λόγου. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ὅτι ἀξιόχρεως ἦν δωρεᾶς ὁ δημοσθένης, ἀγωνίζεται κτησιφῶν. ἐνταῦθα δὲ, διὰ τοιαύτης αἰτίας ἐγράφατο, φάσκων ψήφισμα εἶ) τὸ ψήφισμα. καὶ οὐκ ἄξιος ὢν τῆς δωρεᾶς ὁ χαρίδημος. δηλοῦται δὲ ἡ κατάστασις ὅτι πραγματική ἐστιν ἔγραφον, εἰ δεῖ κυρωθῆναι τὸ ψήφισμα, ἢ μή; εἰσὶ δὲ τῦ λόγου κεφάλαια ξία, τὸ δίκαιον, τὸ νόμιμον, καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ μὲν δίκαιον, καὶ νόμιμον, ἐνέπεσε κυρίως ἐκ τῆς ὕλης τῦ πραγμάτων. τὸ δὲ συμφέρον, ἐκ προνοίας τῦ ῥήτορος. καὶ κατηγορεῖ τῦ μὲν νομίμῳ, κῦ τοῦτον τὸν τρόπον, ὅτι δέκα νόμοις παρέβη. ὧν οἱ μὲν ἑπτὰ, φονικοί. οἱ δὲ ξεῖς, πολιτικοί. τῦ δὲ δικαίῳ, ὅτι πολλάκις ὁ χαρίδημος ἠδίκησε τὴν πόλιν. καὶ οὐ δίκαιον δοῦναι αὐτῷ τὴν τοιαύτην δωρεάν. τίθησι δὲ καὶ τὸ συμφέρον ἐκ προνοίας τῦ ῥήτορος, οὕτως. ὅτι σκοπήσατε οἵῳ ξόανῳ παρῆλθε, καὶ ποίῳ ἐδόθη ἡ χερρόνησος. δῆλον ὅτι ἦλθε τὸ κότυος βασιλεύοντος. ἐδόθη δὲ μεμερισθείσης τῆς βασιλείας εἰς ξεῖς. νῦν οὖν ὑμῶν παρεχόντων τῦ χαρίδήμῳ τὴν τοιαύτην δωρεάν, ἐὰν βουληθῇ ὁ κερσοβλέπτης τοὺς ἄλλους πολεμήσας βασιλεῦσιν, οὐχ ἕξει τὸν ἐναντιούμενον. ὁ γὰρ ἀθλιόδωρος, ἀθλιώτατος ὢν, οὐκ ἐθελήσῃ φονεῦσαι τὸν χαρίδημον διὰ τοὺς ἀθλιωτάτους. πάλιν ὁ σίμων καὶ ὁ βιάνωρ, σύμμαχοι ὄντες ἅτε πολῖται, οὐδ' αὐτοὶ ἐθελήσουσι χαρίδημον διαχρήσασθαι, εἰδ' οὖν μὴ ἐναντιωθῶσι, τὴν χαριδήμου στρατηγοῦντος τῷ κερσοβλέπτῃ. ἐρημωθέντων τῶν ἄλλων βασιλέων, καὶ φονευομένων, ῥᾳδίως μονοκράτωρ ὁ κερσοβλέπτης, καὶ οὐδὲν αὐτὸν κωλύσῃ λαβεῖν τὴν χερρόνησον. οὐκ ἔστιν οὖν τοῦτο τὸ κεφάλαιον, ἐκ τῆς ὕλης τῶν πραγμάτων κυρίως, ἀλλὰ τοῦ φθάνοντος ὅτι, λέγοντος, ὅτι συμφέρει ὑμῖν τὸ λαβεῖν τὴν ἀμφίπολιν, καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ὅτι δὲ ἐκ περιεργίας τοῦ ῥήτορος ἐνέπεσε τὸ κεφάλαιον, δῆλον ἐκ τοῦ κῦ κτησιφῶντος αἰχίνου. τοιαύτης γὰρ οὔσης καὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, ὁ μὲν αἰχίνης διὰ πενίαν σωφροσύνης, καὶ δεινότητος σιδηρᾶν, οὐκ ἀπόρησε θεῖναι τὸ συμφέρον. ἀλλὰ τὴν ἁπλῆν ἠγωνίσατο, ὡς ἁπλούστερος. ὁ δὲ δημοσθένης, καὶ ἔξωθεν προσπεπόνηκεν ἐκ τῆς τέχνης καὶ τῆς δεινότητος συμμαχίαν λαβεῖν. διὰ τοῦτο καὶ ξῖτον κεφάλαιον ἐκίνησεν ἐν τῷ λόγῳ τὸ συμβέρον. προοίμια δὲ τοῦ λόγου ὅτι ξία. τὸ μὲν πρῶτον, ἐκ τοῦ πράγματος. ὅτι μεγάλα τὴν πόλιν ἀδικουμένην ὁρῶν, τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐνεστησάμην. ἐν ᾧ καὶ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς χαρίδημον μὴ κρύπτει, ἔχειν δὲ ἀνδρῶς πρὸς τὸν ἀριστοκράτην διορίζεται. ἐξ οὗ βλαβήσεσθαι ἔμελλεν οὐδέν. ἐπῳδὴ γὰρ ὁ μὲν προφανὴς ἀγὼν πρὸς ἀριστοκράτην, ὁ δ' ἀφανὴς ὁ κρυπτόμενος πρὸς χαρίδημον, διὰ τοῦτο τὸ μὲν κρύπτεσθαι ὡς αὐτοπτον, πρὸς δὲ τὸ ἐμφανὲς διαλέγεσθαι. τὸ δ' ἀδύνατον, ἐκ προσώπου τοῦ λέγοντος εἰλῆφαι. ἐπῳδύνων ἰδιώτης τυγχάνων, πρᾶγμα πολιτικοῦτον δείξειν ἐπαγγέλλομαι. προσήκει πάντας ὑμᾶς συναγωνίσασθαί μοι. τοῦτο δέ φησιν, διὰ τὸ φοβεῖσθαι ὅτι ἰδιώτης τυγχάνων, πρὸς δημαγωγοὺς καὶ στρατηγὸν ἀγωνίζεται.

πόῤῥωθεν

πέρρωθεν γὰρ αὐτῷ τὸ ἀύποπτον κατασκευάζῃ δι' τῆς δοκούσης ἁπλότητος. τὸ γὰρ ξένον, ὑπὸ προσώπου τ' χαριδήμου, δι' ὅπερ ὁ λόγος. δέδοται γὰρ ἡμῖν θεώρημα λύειν τὰ αἰτιώτατα τῶν πρὸς ἀξίας, ἐπειδὴ κ' ἐνδόξου προσώπου τοὺς λόγους ποιούμθα. τ' το κ' ἀριστείδης ἐν τῷ πρὸς κλεῖ πεποίηκεν. ἔστι δ' ἐν μέσῳ τὸ προοίμιον τῆς ξένου συροφή τις ἐνθυμηματική. εἰ μὲν δὴ τ' το μέγιστον ἀριστοκράτης, καὶ τὰ ἑξῆς. ἐπειδὴ γὰρ καταρχὰς τ' προοιμίου διέβαλε τὴν ὑπόληψιν χαριδήμου. ἐφοβήθη μὴ τ' ἐξ ἀκολουθίας ἀπόδοξιν τῆς δυσνοίας ὁ ἀντιγραφεὺς ζητήσῃ, ἰὼ ὦνδρες, νυνὶ μὲν προσδόξειν ἔοικε τὰ κ' χερρόνησον προσποιούμενος. ὕστερον δ' ἐρεῖν τὴν δύσνοιαν ἐπαγγελλόμενος. ἐπειδὴ ἔμελλεν ὁ ἀντιγραφεὺς θαυμάζειν, τί δήποτε ψηφίσματος κατηγορίαν ποιούμενος φθονούμενον, χερρόνησον κ' τοὺς ἀγῶνας μέμνηται, ἐν καταστάσει προσχήσθαι τὸν ἀντιγραφέα, οἰκείαν ὑπολαμβάνων τῷ ἀγῶνι τ' μνήμην τ' χερρονήσου, ὅλον τ' ἀγῶνα δι' αὐτῆς βαλλόντων. ὑποπτον καθιστᾷ. κ' ἔστιν ὥσπερ προκαταστοχασμὸς τ' συμφέροντος. ἢ κατάστασις ἔλαβε τοῦτο, ποτὲ μὲν ἐκ γνώμης, ποτὲ δ' ἐκ διηγήσεως. ἐπειδὴ δ' ἔμελλεν ἀκούσας ὁ ἀντιγραφεὺς περὶ τ' χερρονήσου ζητεῖν λύθι τὰ ἐπιγεγραμμένα ἀποδείξας, ἵνα μὴ προσποιούμενος φεύγῃ, δίδωσιν αἵρεσιν πότερον πρῶτον τὸ νόμιμον ἀκοῦσαι βέλτιον πρῶτον. ἢ τὸ δίκαιον, ἢ τὸ συμφέρον; εἶτ' ἐπειδὴ ἰῶ ἀνδρες ἰσχυρὸν τὸ νόμιμον ἐκ οἰκότερον μᾶλλον τῇ γραφῇ· δι' τ' ἐκ ἀναγκαῖον νομίσατο τούτῳ πρώτῳ χρήσασθαι. ἀμέλει γοῦν ὡς οὐκ αὐτιφάντους τ' ἀντιγραφέων, ἢ ὀπιζητήσαντος κ' τὸ ἐπαγγελίαν τ' γραφῆς, εἶπε πρὸς τ' νομίμου βάλεσθε πρῶτον; τοῦτο ἐρωτῶν. κ' ἐπειδὴ ἔμελλεν ἀντιποιήσεσθαι ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ξένος χαρίδημος. καὶ δι' τοῦτο ἐγράφη τιμή τις αὐτῷ ἰδία ἐν τῷ ψηφίσματι. ὁ γὰρ κ' τῷ φονικῶν θεσμὸς κ' τῷ πολιτῷ ἐδόκει κεῖσθαι. δι' τοῦτο ἐδείθη πρὸς τὸν λύσιν τοῦ ἀντικειμένου προσκατασκευῆς, συνεβίζον τ' ἀντιγραφὴν ὅτι πολίτης, ἐκ ὡς πολίτου ὁ λόγος. τῷ μὲν δοκεῖν, χαριζόμενον. αὐτῷ τὴν ἐκ τ' μετουσίας πιθανόν. τῇ δ' ἀληθείᾳ τὸ κεφάλαιον ποιῶν ἰσχυρότερον. ὅσῳ γὰρ ὡς ἐκ πολίτου, τοσούτῳ μᾶλλον ἀναπτήσουσιν οἱ ἀκούοντες, εἰ πολίτῃ, μετέχοντι τ' ἐν τῷ νόμων ὑπηρεσίας, ξενίαν τις ἔγραψε δωρεάν. μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι κ' φαῦλον ἁμάρτημα.) ὅσα ὅπως ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ὡς ὀπιφκὴς, ὅτι μικροῖς ἁμαρτήμασιν, ἐκ ἄν ποτε προσθεῖν εἰς τ' κατηγορίαν διαχυρίζεται. τοῦτο γάρ ὅτιν ὃν ᾧ λέγῃ μηδὲ μικρὸν ὁρῶντά τι κ' φαῦλον ἁμάρτημα. τὸ γὰρ φαῦλον ἐνταῦθα, ὅτι τοῦ δυτελοῦς κ' μικροῦ κεῖται. διὸ κ' καλῶς ἐπήγαγεν αὐτῷ τὸ ἁμάρτημα, τῷ ὀνόματι δηλονότι τὸ δικαιοφεύγοντον. ἀλλ' εἴπερ ἄρα ὀρθῶς.) ἐγὼ φησὶν ὁ ἰδιώτης ἐγὼ, εἰ μὴ σφάλλομαι λογισμῷ τοῦ φρόντος. κ' μὴ ἀδικοῦμαι ἐν ἔχω.) ἆ γὰρ μὴ πόλεμος ἀφαιρεῖται φησὶ, ταῦτα ῥᾴτερ ὢν ἅπαντα τοῖς πολεμίοις χαρίζεται. δι' ἃ δ' τοῦ πάλιν, ἀναμιμνήσκῃ τ' ὀπικότου ἐπιρείας, νίκα τ' χερρόνησον ἥρπασεν. εἰκότως δ' ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι.) ἀδικὸν σφόδρα τυπὶ τὸ προοίμιον ἐν προσώπῳ λέγοντος. ὅτι ἰδιώτης καθέστηκε ἐκ μέλλῃ πρὸς δημαγωγοὺς ἐκ στρατηγὸν ἀγωνίζεσθαι. ὁ γὰρ νῦς τοιοῦτος. δυσχερέστερον αἱ ἐμοὶ τὰς ἀκοὰς προσδέξοιτε. ἐπιδιόπερ δικαστείαις ἔτε ἐπὶ τῆς κοινῆς τῆς διοικήσεως ἔχων, οὔτε ἀπὸ τ' τῆς λόγων δυνάτητος, ἐπαγγέλλομαι τοσοῦτον κακὸν ἀνασείλαι. ἐδὲ σκοπεῖν ἐπέρχεται.) ὀπτιμήσαντι ξένον τινὰ, αὐτέπαινε. πῶς οὖν λέγῃς, κ' ἀπαντᾶς εἰς τὸ δημόσιον, καί τοι ἀποφεύγων ἂν ὡς ὁμολογεῖς; διόπερ ἐδεήθη καὶ ὅρκου σφοδροτέρου.

Eminus enim suspicionem à se remouet, per opinionem simplicitatis. Tertium à persona Charidemi, ob quem instituta est oratio. Traditum enim nobis est præceptum, omnes obiectiones quæ à dignitate oriuntur, esse refutandas, cum celebrem personam oppugnamus. Idem Aristides etiam in Pericle fecit. In exordij tertij medio, est argumentosa quædam congeries: Quòd si maximum hoc esset Aristocratis, &c. Nam cum exordij principio, Charidemi existimationem perstrinxisset, veritus est ne, id quod erat consequens, auditor maleuolentiæ, demonstrationē requireret, quam reiecit, ad Chersonesum se properare simulans, & postea se ostensurum simulatem pollicitus. Quia porrò futurum erat, vt miraretur auditor, cur tandem decretum violatarum legum reum agens, Chersonesi in medio conflictu meminisset: in constitutione præparat auditorem, vt Chersonesi mē tionem causæ coniunctam esse existimet, ea ratione totam causam criminans, & suspectam reddens. Atq. ea est tanquam præparatio loci vtilitatis. Constitutio aūt sumitur aliàs à sententia, aliàs à narratione. Quia verò futurum erat vt auditor nominata Chersoneso statim absolutiores probationes requireret: propterea fugiens, & fugam dissimulans, optionem dat. num legitimum audire malint prius, an iustū, an vtile? Sed quia firmum habebat legitimum, & accusationi coniūctius: ideo etiam necessarium putauit eo primo vti. Ferè igitur, tanquam non refragato auditore, aut ex promisso accusationis postulante, dixit, De legitimo vultis audire primùm? hoc dicemus, & quia occursurum erat è lege, hospitem esse Charidemum, propterea que honorem ei in decreto perscriptum esse peculiarem (nam capitalis lex in ciues lata esse videbatur) propterea ei ad contrarij refutationē opus fuit præparatione, qua consuefaceret auditorē, Charidemum esse ciuem, & pro ciue haberi orationem. sic videtur illi honorem eum largiri communi tatis, cum reuera caput reddat firmius. Quòd enim ciuis res agitur: eò magis succensebunt auditores, si ciui, cui legum subsidia præsto sunt, peregrinum aliquis præmium decreuit.

Neque cùm exiguum quoddam viderem & leue delictum.) Vide vt in principio orationis sit æquus: vt qui se ob parua delicta nunquam venturum fuisse ad accusandum confirmet: hæc horum verborum vis est, Cum paruum aliquod & leue delictum viderem. φαῦλον enim hic vile & paruum notat, quamobrem etiā rectè ei subiecit, peccatum: ipso nómine ostendens, quàm facilè contemni possit.

Sed si modò rectè.) Ego, inquit, homo priuatus, nisi rationibus meis aberro à decoro. Ne decepti.) Nam quæ, inquit, bellum non eripit, ea orator iste omnia donat hostibus.

Rursus.) Commonefacit Cotyis insultuum, cum is Chersonesum rapuit. Meritò autem Athenienses.) Valde moratum est hoc exordium ex persona dicētis, quòd is, homo priuatus, magistratus & imperatorem oppugnaturus erat. Sensus huiusmodi est: Iure mihi potius aures præbebitis, quòd, cum potentatum neque ab administratione rerum communium, neque à dicendi habeā artificio, me tantum malum repressurum pollicear. Neque venit in mentem considerare.) Cum aliquomodo obiurgasset, obiiciebatur, Cur igitur dicis & prodis in publicum, cum fuis, vt profiteris, homo quietus? hac de causa opus ei fuit iureiurando vehementiore.

Equidem non ignoro.) Necessariò hic refutatur obiectio, à Charidemi qualitate & dignitate orta. quamobrem etiam verbum, Opinantur, positiũ, perstringit aduersariorum errorẽ. Item illud, bene meritum esse quidam de republica: graue, & nõ ferendum est, tantæ & reuera gloriosæ ciuitatis, hominẽ adeò vilem vocare benefactorem: quæ diis etiã fertur benefeciſſe, & hospitiò exceptis, & in iudiciũ adductis.

Potero apud vos explicare.) vt, si non persuaserit, sua imbecillitas, non rerum infirmitas, in causa fuisse videatur. Arbitror ostensurum.) Arbitror, consentaneum est priuatæ & indoctæ vitæ. sed ostensurum, & quæ sequuntur, fiduciæ causæ conueniunt. Quod si Athenienses.) Hoc quidam, figura cõcentus decepti, quartum esse putarunt exordium: cum sit congeries quædam argumentosa: talem causam habens: Cum Charidemum in propositione exordij perstrinxerit, & Charidemi defensoribus licuerit statim poscere vt demonstraret, quomodo fuerit maleuolus: differt eius rei probationẽ, & se ad Chersonesum properare simulat: & id quod maius est, minori suffuratur. Quamobrem etiam dixit: Primum autem omnium dicere necesse est & ostendere, &c. vt cogente necessitate dicere videatur, non ex simultate. Hic verò sensus, Dicere & ostendere: viam aperit & munit. hoc enim vsus postulat. Nam & in constitutione per partes est confligendum, & demonstrandum.

Est igitur Athenienses.) Hic incipit constitutio, à ratiocinatione vtilitatis.

Id igitur Athenienses, cũ quidã oppressum velint.) Non solum Aristocratem, sed & alios quosdam innuit. sed propter offensionem vitandam, cæteros reticet. *Id nimirum, inquit, efficere volunt, ne respub. colatur à regibus. Comprehendendi ius.) Alij sunt interpretati, ad iudiciũ. sed orator obscuritatis occasione deflexit quò voluit: ad necem, inquit. Quæri autem possit, qua gratia, cum constitutio suapte natura sit simplicissima, nec confirmationem requirat, orator hanc ad pugnã compararit? Respondemus, ideò factum, quod futuris de rebus dicit. Diximus enim, id ex loco vtilitatis esse factum. Futurorum autem natura in obscuro est. Quæ quia infirma sunt, & latent: ea demonstratione conatur ostendere, & verum inuenire. Neque verò hinc solum perspicitur.) Demonstratio eorum quæ dicta sunt. ac constitutionem quidem argumenti absoluit, hanc aũt demonstrationẽ ab ipso decreto sumpsit. Et præteriit, quod nam ob ficinus.) Obscurum per partes indagatur, & refertur ad vtile. obscuritas. n. damnũ parit, quod est proprium vtilis. Quibus igitur de causis factũ sit decretum.) Conclusio cõstitutionis. Si quis autem quærat, cur capitum ordinem immutarit, cũ naturæ ordine iustũ vtili antecedat, & illud præteritorum, hoc futurorum sit? cur igitur id prætermisit, quod est natura primũ? Repsondemus: Eum, iustum quod natu primum est, quò vita rei cõtinebatur, ad finem referuasse, vt auditor cognitis factis eius, cum indignatione ferret suffragium. Legitimum autem præpositum est, quod eo multum valet. Est. n. artificiosum * eius præceptum, firma in prima acie collocanda: & non sequendum esse ordinem, sed commoditatem. Itaq. non contra hos.) Hostes scilicet. Pollicitum tria me ostensurum.) Cum nihil sit pollicitus, quo pacto dicit Pollicitum? Respondemus, eum in accusatione dixisse: Accusamus decretum, vt pugnans cum legibus, vt iniustum, & inutile. Ea igitur, quæ in accusatione perscripta sunt, commemorat.

A οὐκ ἀγνοῶ μὲν οὖν.) λύσις ἐστὶν ἀναγκαίως ἐντεῦθεν τὸ ἀνυπόπτους, ἀπὸ τῆς τοῦ χαιρήμου ποιότητος καὶ τῆς ἀξίας. διὸ καὶ τὸ οἴονται, κείμενον, διαβάλλει τὴν κρίσιν. * τὸ γὰρ δύσεργέτητον κωλύσαι τὴς πόλεως, βαρὺ καὶ οὐ φορητόν. τῆς τηλικαύτης ἢ καὶ ὄντως ἐνδόξου πόλεως, ἄνδρα οὕτως δύτελῆ καλεῖν δύσεργέτητον καὶ θεοὺς ἱσμὴν δυσεργετήσασαν, καὶ ὑποδεξαμένην, καὶ κείνασαν, αἰσχρόν. δ' ὡσπερεῖ ἡμᾶς εἰπεῖν. ἵνα ἐὰν μὴ πείσῃ, τῆς ἑαυτοῦ τὸ μέτριον ἀδυναμίας φανῇ καὶ τῆς τοῦ πράγματος ἀδοκησίας. οἶομαι δ' εἶπεν.) τὸ οἴεσθαι πρὸς τὴν ἰδιωτείαν ἀκόλουθον. τὸ δ' δείξειν καὶ τὰ ἐξῆς εἰρηκὸς, τοῦ παρρεῖν τοῖς πράγμασιν ἁρμότ[illegible]. εἰ μὲν ἦν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) τὸ τινες ὑπὸ τοῦ χρήματος ἢ ἁρμονίας ἀτακθέντες, τέταρτον ᾠήθησαν πρόοιμον. ἔστι δ' συστροφὴ τῆς ἐνθυμηματικὴ, τὴν αἰτίαν ἔχουσα τοιαύτην. ἐπειδὴ γὰρ τὸ χαιρήμου ἐν τῇ προτάσει τοῦ προοιμίου διαβέβληκεν, ἐνεχώρει ἂν τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ λέγουσιν ῥήτορας, δι' ὃν ἀπαντῶντα τὸν δεῖξιν, πῶς ἐχθρὸς ἦν δύνασις; ἀνεβάλλετο τὸν περὶ τούτου τόπον πίστιν, καταφεύγων τὸ περὶ τὸν χερρόνησον ὑποκειμένους, καὶ τῷ μείζονι τὸ ἧττον ὑποκλέπτων. διὸ καὶ εἶπεν, ἀνάγκη δ' πρῶτον ἅπαντων εἰπεῖν καὶ δεῖξαι, ὡς τὰ ἐξῆς. ὡς ἀνάγκης ὑπιθείσης φαίνοιτο λέγων, οὐ πρὸς ἀπόχθειαν. ἔστι δ' τοῦτο τὸ νόημα προκαταρκτικόν· εἰπεῖν καὶ δεῖξαι. ὅτως ἀρὰ ἡ χρεία κατεπείγει. μὴ ἐν καταστάσει γὰρ μετρικῶς ἀγωνιστέον μὴ δεικτέον. ἔστι τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ἡ κατάστασις ἐντεῦθεν ὑπὸ λογισμοῦ τοῦ συμφέροντος. τοῦτο τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ περαιτέρω τὴν πόλιν πρόδηλα τῆς βασιλέως, βουλόμενοί τινες παῦσαι.) οὐ μόνον τὸν ἀειστοκράτην, ἀλλὰ καὶ ἄλλους τινὰς ὑπαινίττεται. διὰ δὲ ἀπόχθειαν πρόδηλα ταῦτα τοὺς ἄλλους λέγων. ἀγώνιμον.) οἱ μὲν εἰρήκασιν ὅτι κείσῃ. ὁ δὲ ῥήτωρ, ἐκ τῆς ἀσαφείας, εἰς ὃ ἐβούλετο μετήγαγεν.

ὅτι θανάτῳ λέγων.) ζητήσει δ' αὖ τις πρὸς χάριν τῆς κατασκευῆς ἁπλουστάτης οὔσης καὶ φύσιν, καὶ ἀκατασκεύου, ὁ ῥήτωρ ταύτην ἐναγώνιον εἰργάσατο. φαμὲν ὅτι ἐπειδὴ περὶ μελλόντων ἦν λόγων (εἰποῦμεν γὰρ ὅτι ἐκ τοῦ συμφέροντος * ἐχθρὸς ἦν) τὸ δὲ μέλλον ἐν ἀδήλῳ τῇ φύσιν ἔχει. σαθρὸν δὴ ὑπάρχον, καὶ ἐν ἀφανεῖ τυγχάνον, δεῖ δι' ἀποδείξεως περαίνειν τοῦτο δεικνύειν, καὶ τὸ ἀληθὲς εὑρίσκειν. οὐ τοίνυν ἐκ τύπων μόνον δῆλον.) ἀπόδειξις τῆς εἰρημένων. τὴν μὲν οὖν κατάστασιν, δι' ἐνθυμημάτων ἐπεραίωσε. ταύτην δὲ τὴν ἀποδειξιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος. καὶ διαβαὶ τὸ τί περαίνοντα.) τὸ ἀσαφὲς μεθικῶς ἐξετάζεται. ἀναφέρεται γὰρ εἰς τὸ συμφέρον. τὸ γὰρ ἀσαφὲς βλάβην νομίζει. ὅπερ ἴδιον τοῦ συμφέροντος. ὧν μὲν τοίνυν ἕνεκεν ἐρρέθη τὸ προβέβλημα.) συμπέρασμα τῆς κατασκευῆς. εἰ δέ τις ζητήσει, πῶς τὴν τῆς κεφαλαίων τάξιν ἤμειψε κατὰ φύσιν γὰρ τὸ δίκαιον τοῦ συμφέροντος προτέτακται; ὅτι τὸ μὲν, περὶ τῆς παρῳχημένου. τὸ δὲ, περὶ τῆς μελλόντων. τὸ δὲ παρέλιπε τὸ τῇ φύσῃ πρῶτον; ἐροῦμεν, ὅτι τὸ ἰδιωτικὸν τῇ φύσῃ πρῶτον δίκαιον, ἐν ᾧ ἰδιώτης ὁ βίος αὐτοῦ, τετήρηκεν ὕστερον. ἵνα ὁ ἀκροατὴς ἀκούων τὰς πράξεις αὐτοῦ, καὶ ἀγανακτήσας, ἐνέχῃ τὴν ψῆφον. τὸ γὰρ νόμιμον προτέτακται, ἐπειδὴ περ αὐτῷ πολὺ ἰσχύει. ἔστι γὰρ αὐτοῦ τὸ χρηστόν. ἄγγελμα, τὰ ἰσχυρὰ προτάττειν, καὶ μὴ τῇ τάξῃ ἕπεσθαι, ἀλλ' ὡς ἔχει καλῶς. * ἢ τῇ τούτων τῇ ἐχθρῶν. ὑπερημῶν ἔσται δεῖξειν.) πῶς μηδὲν ἐπαγγειλάμενος φησὶν ὑπερημῶν; φαμὲν ὅτι ἐν γραφῇ εἶπεν ὅτι κατηγορῶ τοῦ ψηφίσματος ὡς παρανόμου, ὡς ἀδίκου, ὡς ἀσυμφόρου. τὰ δὲν ἐν τῇ γραφῇ * ἐπῆλθεν.

ὡς ὃ

ὡς ὁ λόγος ἔχῃ τὰ κεφάλαια ὅπως ἐκτέθῃ), οὐχ ὡς ἡ τάξις ἀπαιτεῖ, διὸν προείπομεν λόγον. αἵρεσιν ὑμῖν δοῦναι.) ἐπειδὴ γὰρ ἀπῄει ἐκ τῆς καταστάσεως διδαχθεὶς ὁ ἀκροατὴς τὸ συμφέρον, οὐκ ἐβούλετο ἃ αὐτοῖς τὸ πρῶτον εἰπεῖν, ὡς εἴποιμι διὰ τὴν οἰκονομίαν. δίδωσιν αὐτοῖς αἵρεσιν, καὶ ἐνδοιᾶ τὴν σκέψιν, ἁρπάζει τὴν βούλησιν. ἵνα δόξῃ ἕπεσθαι αὐτοῖς, καὶ κατ' ἀνάγκην τοῦτο ποιεῖν, καὶ τῷ πόθῳ ἐκείνων ἐξακολουθεῖν. ξίτον ἂ ὡς ἀναξιόν ἐστι. τὰ δίκαιον. τὸ γὰρ ἀναξιοῦν, εἰς τοῦτο ἀναφέρει). ἀλλὰ ποιησάσθω τὴν ἀκρόασιν ὡδί.) κυρίως ἐφ' ἑκάστου κεφαλαίου τὸ ῥῆμα ἔχει. ὅτι μὲν τῶν νόμων τὸ λέγω, ὡς ἁπλοῦν τοῦ νόμου τυγχάνοντος. ὅτι δὲ τοῦ δικαίου τῶν ἀδικημάτων, τὸ ζητῶ. ὅτι δὲ τοῦ συμφέροντος, τὸ ἐξετάσω. λογισμῷ γὰρ τὸ μέλλον διείσεται. ἔσονται βραχεῖς μὲν πάντων οἱ λόγοι.) ἐπειδὴ γὰρ ξία ἐστὶ κεφάλαια, * ὑπεμνησθεὶς καὶ μικρὰ ὑπέφαινε τοῖς λόγοις. διὰ τοῦτο παρεμυθεῖται αὐτούς, λέγων, βραχεῖς ἔσονται οἱ λόγοι.

καὶ θαύματος ἐν προοιμίοις.) ἐξέτασις ἐντεῦθεν τοῦ νομίμου καὶ ἀποδόσεως προθεμένων τῶν νόμων καὶ τοῦ ψηφίσματος. εἰ σκέψαισθε ἐν τίνι τάξει.) προθεσπεία. ἐπειδὴ γὰρ ἔδει τοὺς νόμων μνησθῆναι οἱ περὶ τοῦ πολιτοῦ προστάξαι. ξένος ἢ οὐκ ἐᾷ ἐῶ. ἵνα μὴ αὐτὸν πείσῃ αὐτός. ἀλλ' οὐκ ξένος. οἱ γὰρ νόμοι περὶ πολίτου διαλέγονται). προοικονομεῖ τοῦτο, καὶ ποιεῖ αὐτὸν πολίτην, ἵνα ὅπως αὐτοῦ ἐξετάσῃ. τοῦ γὰρ τοῦ δήμου δωρεαί.) κολακεύει τὸν δῆμον. ἅμα δὲ καὶ δείκνυσιν, ὡς οὐκ ἐχθρὸς αὐτός, ὥσπερ καὶ ἐν προοιμίοις εἴρηκε, μηδεμιᾶς ἰδίας ἕνεκα. εἰ γὰρ ὧν φησὶν ἐχθρὸς, οὐκ ἂν πολίτην αὐτὸν ἐποίησα. οὐδὲν γὰρ κωλύει ἐν οἷς χρεία καὶ ἐπαινεῖν τὸν ἐχθρὸν, ἵνα ἀνύσωμεν ἕτερον ὃ βουλόμεθα. ἃ δ' οὐδ' ἡμῖν τοῖς γνησίοις πολίταις.) καλῶς τὸ πρὸς τοὺς νόμους. ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ. ἀλλ' εἰ πλείστα δ' ἐργατικός. οὐκ ὀφείλει καὶ πλειόνων τυγχάνειν, διὰ τοῦτο πρὸς τοὺς νόμους. οὐδὲ γὰρ πρὸς τούτους προσήκειν καλόν. μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα.) πρὸς αἰτεῖ) λέγει τὰ εἴδη τῆς κακουργίας. ἃ διὰ τὸ δύσφημον, ἵνα μὴ δοκῇ διὰ τὸ ἐνδεᾶν προσήκειν. καὶ μᾶλλον ἔτι γε τοῦ ποιεῖν ἀγώνιμον.) τοῦ ἀγωνίμου παντάπασι σοφίζεται). μὴ προσθήλου τῆς ἐποιούσης τύχης ἑκάστῳ.) εἰς μέσον ἤγαγε τὸν λόγον, ἵνα δείξῃ τὴν δικαίαν ἐκείνου. καὶ μὴ νομίσητε δύνασθαι τὸ ἐρώτημα. ἐπειδὴ ἀπαιτεῖ αὐτὸν περὶ τῶν μελλόντων ἀποκρίνεσθαι. ὅσον ἐς ἀτοπίαν ἄγει τὸν λόγον, πλέον τὸ ἀρίστου κρίτοις καθάπτεται. τὸ δ' ἢ καὶ ἄλλως πως τελευτήσῃ, ἤτοι ἰδίῳ θανάτῳ· τίνα γάρ σοι λείπειν ὅρον τοῦ χρόνου. ἤγουν τοῦ ψηφίσματος. ἀσαφὴς ἂν, χρόνου προσφορά. καίτοι γε τοῦτο προθείς. οἷον τοῦ ἀτόπου.

ὡς ὅτι πάντων, οὐκ ὅτι τῶν φονικῶν μόνον.) ἔθος τοῦ δημοσθένει κατασκευάζειν οὐκ ἐξ ὧν λέγει. ἵνα μὴ δόξῃ διὰ τὸ ἴδιον συμφέρον ἐκ δυνάτου ποιεῖν τοῦτο. ἀλλ' ἐξ ἑτέρων. ἵνα ἡ φύσις οὕτως ἔχειν δόξῃ τοῦ πράγματος· φέρε αὖ δή τι συμβῇ τοιοῦτον.) ἀπιπίπτοντος λύσις ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ χαριεστέρου. ἐπειδὴ γὰρ ἰδίῳ τῷ μᾶλλον, ἢ στρατηγῶν τὸ μοιχεύειν, διατοῦτο κἂ ἰδιώτην αὐτὸν ποιεῖ. ἤδη τοῦ κἂ ἄλλῳ.) ἵνα μή τις εἴποι, ἀλλ' οὐκ ἀπαλλαγήσεται τῆς στρατηγίας, ὅ γε, εἶπεν, ὅπερ ἐκ ἄλλῳ συνέβη στρατηγοῦντι. ἵνα τοῦ κοινοῦ βεβαιώσῃ τὸ * ἴδιον. εἶτ' οὐ δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοί.) χαριστικὸς ἐν καιρῷ. καλὸν γὰρ ἐν τῇ καταβολῇ τῆς δεινᾶς, ὅπως καλεῖσθαι τοὺς κρείττονας. οἷς ὡδὶ γεγράμμεθα.) παρεσημειωσάμεθα. τὸ γὰρ χῆμα προληπτικόν. ὅταν γὰρ πλειόνων δὲ προσθῶμεν. τότε τούτῳ τοῦ χήματι χρώμεθα.

A capita autem sic exposita sunt, non vt ordo postulat, sed vt in oratione extant: idque fit ob eam rationem quam diximus.

Optionem vobis dare.) Quia enim abibat auditor ex constitutione edoctus de vtilitate: ipse autem id eis primum narrare accusator, vt diximus, certo consilio noluit: dat eis optionem: & deliberatione proposita, iudicium surripit, vt eos sequi videatur, & hoc facere necessariò, & desiderium eorũ persequi.

Tertiò, indignum esse.) Hic iusti locus est. Indignitas enim ad iniustitiam refertur.

Sed sic auscultet.) In vnoquoque capite proprium verbum habet: in legibus, Dico: simplex enim res est lex. Iniusto & iniurus, Arguo: in vtili, Inquiram. ratiocinatione etenim futurum inuenitur.

Breues erunt de omnibus orationes.) Cum enim tria capita proposuisset, cum suspicione quadam prolixitatis: propterea consolatur eos, dicendo, Breuem fore orationem.

B Vulneris consulto inflicti.) Hic incipit indagatio legitimi, & collatio, cum & leges & decretum ponãtur. Si considere tis, quo ordine.) Præparatio. Cum enim mentio facienda esset earum legum, quæ de ciuibus differunt, atque iste hospes esset: ne sibi obiiceretur, At iste hospes est, cum leges de ciuibus loquantur: hoc in primis cõstituit, & ciuem eum facit, vt ita inquirat. Populi enim donum.) Assentatur populo, & simul ostendit, se ei non esse inimicum, vt & in exordio dixit: nulla priuata simultate. Nam si inimicus essem, non ciuem, inquit, eum fecissem. Nihil autem prohibet, cum vsus postulat, etiam hostem laudare, vt aliud consequamur quod voluimus. Quæ verò nec vobis genere ciuibus.) Bene contra leges. ne quis diceret, Si maxima beneficia dedit, maiorib. etiam honoribus est afficiendus: ideò subiicit, contra leges. Eas enim violare non est honestum. Et eius generis omnia.) Recusat enumerare maleficiorum genera, siue quòd auditu molesta sunt: siue ne eò videatur scire, quòd ipse agat. Enimuerò dum comprehendendi dat potestatem.) Verbo Comprehendendi perpetuò cauillatur. Cum incertum sit, quę vnumquenque fortuna maneat.) Commiserationem his verbis mouet, vt illius ostendat iniquitatem. Ne verò putetis stultam interrogationem.) Quia postulat ab eo, vt futuris de rebus respondeat. Quò autem absurdiorem facit orationem: eò magis perstringit Aristocratem. Aut aliquo alio modo moriturus.) Videlicet naturali morte. Quem enim scripto tuo limitem posuisti.) Videlicet, decreto. Eleuat autem decretum, scriptum appellando. Atqui cum ei adieceris.) Quasi dicat* absurditati.

In omnibus, non in capitalibus duntaxat.) Moris est Demosthenici, confirmare non ex iis duntaxat quæ ipse dicit, ne videatur id suæ vtilitatis causa ex calliditate facere: sed ex verbis aliorum, vt rei natura talis esse videatur. Age verò, si tale quippiam acciderit.) Obiectionis refutatio à qualitate Charidemi. Quia enim priuatorum hominum magis est, quàm imperatorũ, adulterare: ideo eũ etiam priuatũ facit.

Iam & alij cuidam.) Ne quis dicat, Sed non amittet imperium. at hic, id (inquit) quod iam & alteri duci accidit: vt eo quod commune est, firmet priuatum.

Et non graue est, ô dij immortales.) Opportuna quiritatio. pulchrũ.n. est, in ingenti atrocitate inuocare potẽtiores, id est, deos. Quas ascripsimus.) Assignauimus. forma enim comprehensiua est. Nam cũ pluribus * destituimur, hanc figuram vsurpamus.

Mandata legibus.) A legibus constituta. Infertur tandem conclusio legis, quæ quidem conclusio constat exaggeratione eorum quæ dicta sunt. Quæri autem potest, quo pacto in examinando legitimo capite, non coniunctim id tractet, sed bipertitò, & inferat alia nusquam id facere solitus: sed perpetuò, omnia quæ ceperit, capita eò vsque tractet, donec perfecta fuerint. Respondemus, eum, cum decretum non coniunctim examinarit, sed per partes: examinatæ parti leges quas violarit opposuisse: contra eam quæ sequitur, rursus afferre leges, & meritò nihil aliud attulisse in medium extra id caput * sed & morum. In duo enim secatur legitimum, in scriptum, & nõ scriptum, vt totum vnum esse videatur.

Nos Athenienses Charidemum fecimus.) Præfatur in primis de consuetudine, vt sic de exordio ordine obiiciatur: Ad hæc instituta ad ciues pertinent. Vnde statim subiicit.

Nos Athenienses Charidemum fecimus ciuem.) Prima igitur legitimi refutatio est, Hospes est Charidemus. altera, ex consuetudine in legitimo: Fecimus ipsum Charidemum ciuem. sed nec arcana, nec sacra, nec * sancta ei impertiuimus, quæ peculiaria sunt indigenarum. Siue heroes, siue dij.) Nõ enim affirmat, quis sit * vt orationi probabilitas concilietur. Alibi dicit, leges esse inuentum & donum deorũ.

Quorum nihil est.) Eorum quæ fiunt in iudiciis.

Aliud tertium.) Notandum est ἕτερον, subiectum tertio. Non est autem bene dictum. Nam ἕτερον de duobus duntaxat est vsurpandum, de tribus ἄλλο. hoc igitur quod dixit, rarum est: & cum sit affectatum, non est imitandum.

Nunqua adhuc nobis reliqua est.) Ad scribam dicit, ne videatur dolo malo, & præmeditatus agere: ea de causa ignorationem simulat, vt quæ subiicit, in legibus ex tempore reperire videatur.

Volo autem vobis vnum atque alterum.) Absoluta parte legitima, * rursus subiicit aliud institutum principale: quod & ipsum confirmationis est. Institutum enim siue consuetudo legitimi capitis pars ab artificibus esse creditur: per quod fidé facit, omnes secutos esse, pro eo more, voluntatem legum in dandis muneribus. Mos ab hoc loco incipit: Volo igitur vnum atque alterum decretum recitare, &c. sed absoluto more quoque per quem legitimum cõfirmauit, iam ponit obiectiones ortas à legitimo primùm à scripto. Scripsit enim Aristocrates: Si quis occiderit Charidemum, eum comprehendi licere. Accusat autem Demosthenes, siue Euthycles, eum imperfectè & obscurè scripsisse, quòd non adiecerit, vbi & quodnam ob facinus eum comprehendi liceat. Aduersus hoc, obiectionem à sententia contra infert Aristocrates, dicens, se scripsisse, ad causam dicẽdam comprehendendum esse homicidam, ex consequenti. Id verò Demosthenes non recipit ex sententia tanquam consequens, asserens, eum non scripsisse apertè in iudicium adducendum esse homicidam comprehẽsum, & examinat leges accuratius pro defensione homicidarum. Queritur aũt decretum esse imperfectũ, bifariam, tum quòd scripserit, licere cõprehendi: tum quòd adiecerit, Siqua ciuitas, aut si quis homo priuatus eum asseruerit, hostem iudicandum. Rursus, quod nõ ascripserit, cur esse debeat hostis, cũ adscribẽdum fuisset, nisi dediderit ad dicendã causã. Deinde posuit obiectionem: Irritum, inquit, est decretum. Est enim senatusconsultũ. Lex aũt annua esse iubet senatusconsulta. Sciendũ autem est, eorum decretorũ quæ iubebãtur & confirmabãtur à senatu,

A πρόσταγμένα τοῖς νόμοις.) ὅλως γὰρ τῶν νόμων ταχθέντα. συμπέρασμα ἦν λοιπὸν τὸ νόμου, καὶ μετ' αὔξήσεως τῶν εἰρημένων τὸ συμπέρασμα. ζητήσας δ' αὖ πῶς ἐξετάζων τὸ νόμιμον κεφάλαιον, οὐχ ὑφ' ἓν αὐτὸ ἐργάζῃ. ἀλλὰ καὶ μερίζῃ εἰς δύο, καὶ παρεμβάλλῃ ἕτερα. οὐκ εἰωθὼς οὐδαμῇ τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ διόλου πᾶν οὗ ἂν ἄρξῃ) κεφαλαίου, ἕως ἂν τελεσθῇ, ἐξεργάζεσθαι. φαμὲν οὖν ὅτι ἐπιδὴ καὶ τὸ ψήφισμα οὐχ ὑφ' ἓν ἐξήτασεν, ἀλλὰ κῶλα. πρὸς μὲν τὸ ἐξεταζόν μέρος, τοὺς νόμους οὓς παρέβη τέθεικε. πρὸς ἃ τὸ ἐξῆς πάλιν, ὁμοίως προσφέρῃ τοὺς νόμους. κἂν εἰκότως δ' ἂν ἄλλο παρενέβαλεν ἐκτὸς τῶν κεφαλαίων. * ἀλλὰ κἂν τὰ ἐθῶν. εἰς δύο γὰρ τέμνει) τὸ νόμιμον, εἴς τε ἄγραφον, καὶ νόμιμον ἔγγραφον. ἵνα δόξῃ ὅλον ἂν εἶναι). ἡμεῖς ὦ ἄνδρες ἀθλωταί, χαρίδημον ἐποιησάμεθα.) προοιμάσατο πρὸς τὸ ἔθος πρό-

B τερον, ἵνα οὕτως πρὸς τὸ προσωμίλει ἐξῆς ἀπιστήσῃ. ἀλλὰ ταῦτα τὰ ἔθη γὰρ τοὺς πολίτας ὄζειν. ὅθεν ἐπήγαγεν δὲ θύς. ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθλωταί, χαρίδημον ἐποιησάμεθα πολίτην.) ἢ μὲν οὖν ὧραι τὸ νομίμου πᾶσιν λύσις, ὅτι ξένος χαρίδημος. ἡ δὲ δευτέρα, κατὰ τὸ ἔθος ἐν τῷ νομίμῳ. ὅτι πολίτην μὲν αὐτὸν ἐποιησάμεθα χαρίδημον. ἱερὰ μὲν γὰρ ἀπορρήτων, οὐδὲ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων αὐτῷ μεταδεδώκαμεν. ἴδια γὰρ ταῦτα τῶν ἐγχωρίων ὄζειν. εἴθ' ἥρωες, εἴτε θεοί.) ἃ γὰρ ἀγνοεῖν τις ἴσως ὡς τὸ πιθανὸν τῷ λόγῳ τηρῶν). εἰρηκὼς δ' ἀλλαχοῦ. οὔρημα μὲν κῦν δῶρον θεῶν. * τοῦτον, τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ζῆτον δ' ἕτερον.) σημειωτέον ἕτερον ὅτι τῶν ζῆτον λεχθέν. οὐ καλῶς ἂν εἶπεν. ὅτι γὰρ δυοῖν μόνον λεκτέον ἕτερον. ὅτι δ' ζῆτον ἄλλο. οὐκοῦν ἀπανίως εἴρηκε τοῦτο. καὶ κἂν κακόζηλον ὂν μιμεῖσθαι. ἀρά τις ἡμῖν ἔτι λοιπὸς ὄζει.) πρὸς τὰ γραμ-

C ματέα φησίν. ἵνα γὰρ μὴ δόκῃ κακουργεῖν, ὡς προμελετήσας, τοῦτον χάριν προσποιεῖται τὴν ἄγνοιαν. ἵνα τοὺς νόμους, ὥσπερ ἐπάγῃ, * δοκῇ ὡδαχρῆμα διορίσειν.

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν κἂν ἓν ἢ δύο.) πληρωθέντος τῶν μέρους τοῦ νομίμου, ἐπάγῃ πάλιν ἕτερον ἔθος προσῳδούμενον καὶ τῶν ὡς * ἐναγώνιον. τὸ γὰρ ἔθος τῶν νομίμου κεφαλαίῳ μέρος ὡδὶ τοῖς τεχνίταις νενόμισται. δι' οὗ πιστοῦται. τὸ πάντας ἡκολουθηκέναι, κατὰ τὸ τοῦτο ἔθος, τῷ τὸ * νόμων βουλήματι, ἐν τῷ δόξει τῷ δορίων. λαμβάνει δὲ τελὼ ἀρχαῖον τὸ ἔθος ἀπὸ τούτου. βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ ἓν ἢ δύο ψηφίσματα, καὶ ἑξῆς. πληρώσας δὲ καὶ τὸ ἔθος, δι' οὗ τὸ νόμιμον ἐβεβαίωσε. πάλιν λοιπὸν τὰς αἰτιάσεις ἐν τῷ νομίμῳ. πρῶτον μὲν τὸ ἀπὸ τῆς ῥήσ. γέγραφε γὰρ ὁ ἀριστοκράτης, ἐάν τις ἀποκτείνῃ χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω. κατηγόρησε δὲ δημοσθένης ἢ τοι διὰ δυσκολίας ὡς βλεπτῶς ἔγραψε κἀσαφῶς, μὴ προσθεὶς πῶ, κἂν ὅτι νυνὶ ἀγώγιμος, πρὸς τὸ αἰτίασιν ἐν τῷ διὰ τοιαύτας αἰτιάσεις ἀριστοκράτης, λέγων, ὅτι κεῖσιν γεγραφέναι ἄγεσθαι τὸν ἀποφόνου καὶ τὸ ἐπόμενον. ὁ δημοσθένης δὲ τοῦτο διέκρινεν τὸ καὶ δίκαιον ὡς ἐπόμενον. φάσκων μὴ δεῖν γεγραφέναι διαρρήδην ὅτι κεῖσιν ἄγεσθαι τὸν ἀποφόνου ἀγώγιμον. καὶ ἡ ἐξέτασις αὐτῷ τῶν νόμων γέγονεν ἀκριβεστέρα μᾶλλον, αἰτιᾶται) δὲ βλακικῶς ἔχειν τὸ ψήφισμα καὶ μέρη δύο ἓν ᾧ, ὅτι γράψας ἀγώγιμον. ἐπιφθὰς ὅτι γράψας. ἐὰν δέ τις πόλις ἀφῇ), ἢ ἰδιώτης, ἑκατονδὸς ἔστω. οὐ προσέγραφε πάλιν διὰ τί ἑκατονδὸς, δέον προσγράψαι. ὅτι, εἰ μὴ ἐνδιδῶσιν ὅτι κεῖσιν, ἐξῆς ἔθηκεν αἰτίασιν, ὡς ἀκυρόν ὄζει τὸ ψήφισμα. προβούλευμα γάρ ὄζει. ὁ νόμος δὲ ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι) ψηφίσματα. ἰσχὺν δὲ ὅτι τῶν προσκαιρομένων καὶ κυρουμένων ὑπὸ τῆς βουλῆς ψηφισμάτων, τὰ μὲν, ἄχρι αὐτὸ ἴσατο τῆς βουλῆς.

τὰ δὲ

τὰ ᾗ καὶ εἰς τὸν δῆμον ἐπέμπετο. ὅσα μὲν οὖν ἰδίᾳ τῆς βουλῆς ψηφίσματα ἦν, ταῦτ' ἦν ἐπέτεια, καὶ συναπῃρεῖτο τῇ βουλῇ. μετ' ἐνιαυτὸν παυομένῃ, ὅσα ᾗ ἀπὸ τῆς βουλῆς ἔδει πρὸς τὸν δῆμον περιφθῆναι καὶ τὸ κῦρος παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ταῦτα οὐκ ἦν ἐπέτεια. τὸ τοίνυν γραφὲν ἀριστοκράτει ψήφισμα, ἀκυρωθὲν μὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς. ἔδει ᾗ αὐτὸ κυρωθῆναι καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου. τῆς δὲ γραφῆς δοθείσης, μετέωρον ἔμεινε. σοφιζόμενος ᾗ ὁ ῥήτωρ, φησὶν αὐτὸ ἄκυρον εἶ), πρόβουλόμα γὰρ εἶ). ὅτι μὲν οὖν πρόβουλόμα ὄστιν, ἀληθές. ὅτι ᾗ ἄκυρον, οὐκ ἀληθές. τὸ ᾗ ἄκυρον, διχῶς λέγεται. ἤτοι γὰρ τὸ παντάπασιν ἀνῃρημένον καὶ ἐξηλειμμένον, ἢ τὸ ὀφεῖλον μὲν κυρωθῆναι, οὐδέπω ᾗ κυρωθέν. ταύτῳ τῷ ὁμωνυμίαν λαβὼν εἰς χρηγίαν σοφίσματος, ἐθάρρησεν εἰπεῖν, ἄκυρον εἶ) τὸ ψήφισμα. εἶτα τῷ εἰδικῷ πρότασιν προτάξας. τῇ καθόλου κατασκευάζειν πειρᾶται, λέγων. ὁ νόμος ᾗ ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶ) ψηφίσματα. ἡ μὲν οὖν καθόλου πρότασις ἀληθής. ἐνιαύσια γὰρ ὡς ἀληθῶς τ' βουλῆς τὰ ψηφίσματα. τὸ ᾗ ἄκυρον εἶ) τὸ ψήφισμα, ὁμωνύμως λέγεσθαι ἐδείκνυμεν. πρόβούλλομα γάρ ὄστιν ὁμοίως ὁμώνυμον, ὡς πάντα τὰ εἰσιόντα τὰ εἰσιόντα εἰς τῷ βουλῷ ψηφίσματα. οὐκ ἀγνοῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ νομίμου ἐκ τοῦ ῥήτορος τῆς ἐξαπάτης. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ὡς ἐφ' ὁμολογουμένοις ἔφαγεν αὐτὸν ἀγώγιμον ὑπὸ θανάτου. ὁ δὲ ἀριστοκράτης ἔφασκεν, οὐκ ἀλλ' ὑπὸ κρίσεως. λύει τῷ ἀντίθεσιν ἀπαντήσας αὐτῷ ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους τοῦ ψηφίσματος. ὅτι καὶ τὸν ἀφελόντα * ἑκατονδόν φησιν εἶ). ἀλλ' οὐκ ὑπὸ κρίσιν ἄγεσθαι κἂν δικαίως ἀφέλῃ. ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἶχεν ὑπὸ τῆς γνώμης τοῦ ἀριστοκράτους λύσαι, καὶ σοφίσασθαι τῆς ἐκείνου προαιρέσεως. ὑπὸ τοῦ ἑτέρου ῥήτορος λέλυκεν οὗ αὐτὸς γέγραφεν.

ὡς ἄκυρόν ὄστι τὸ ψήφισμα.) προβούλλομα γάρ ὄστιν. ἄλλη αὐτίθεσις ὡς ὑπὸ τ' ἀριστοκράτους. ἔστι ᾗ ὑπὸ τοῦ ῥήτορος πεπλασμένη, * ὥσπερ αὖ οὐδεὶς ἑκὼν ὁμολογήσειν ἀδικεῖν. ἵνα τῇ οἰκείᾳ γλώττῃ καταγνωσθῇ ὥσπερ ἠτιημένῳ ὑπὸ τοῦ πρώτου ὁμολογῶν ἄκυρον εἶ) τὸ ψήφισμα, * πῶς ἀκυρωθὲν τὸ προβούλλομα σοφίζεται. ἐγὼ μὲν οὖν παύσω ἐπαινεῖν αὐτό. ἀλλ' ἃ μὲν ἡ βουλὴ ἐπύθου χρεὼν τοῦ δήμου. ἕως ἦρχεν ἐπεκράτει, καὶ ἦν ὄντως ἐπέτεια. τὰ ᾗ ὑπὸ τοῦ δήμου γιγνόμενα, καὶ πλείονα μένει χρόνον. ἐπειδήπερ τὰ προβουλεύματα τῆς βουλῆς, οὐκ εἰσήγετο εἰς τὸν δῆμον, ἀλλ' ἦν κύρια καὶ χρεὼν τοῦ δήμου. ἦν δὲ ἐπέτεια.) μετὰ τοῦ ἐπ' ἐνιαυτόν. ὡς πρὸς τῷ βουλῷ δὲ ἔλαβεν, ὅτι οὐκ ἦν κύριον, καὶ μή πως εἰσαχθῇ εἰς τὸν δῆμον. τὸ δ' ὅτι ἐπέτεια. ὡς πρὸς τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου, ἐψεύσατο. ἄκυρον γὰρ τῷ μή πω κυρωθὲν τὸν δῆμον. οὐ μὴν ἄκυρον πάντη. ὡς ἐνιαύσιον. προβάλλεται γὰρ πολλάκις καὶ πολὺν χρόνον.

οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνό με.) ἀντίθεσις πάλιν ἀπὸ τοῦ ἔθους. ἔστι γὰρ διχῶς τὸ νόμιμον, καὶ ἔγγραφον. καὶ ἄγραφον. καὶ ἔνθα αὖ διείσκηται καὶ τὰ ἄγραφα νόμιμα, πάντως ῥητὰ ἔσται τὰ ἔγγραφα καθόλου. ὡς δὲ παντάχοῦ εἴωθε ποιεῖν ὁ ῥήτωρ, ἐν τῇ θέσει τῷ ἀντίθεσιν προβάλλει. ἵνα σαθρὰν ὑπόθεσιν ἔχῃ τὸ ἀπλοῦν, καθαρὰν, δικαίαν. πρὸς γοητείας, ἀπάτας, πρὸς τὸ πρόσχημα ἐκ τ' ἀληθείας τ' γνώμης. ἐκ ἂρ ὁ ὅρκος ἦν;) θεραπεία τοῦ μὴ συγκρούειν τοῖς δικασταῖς. ἐπεὶ δὴ γὰρ ἀπέδειξε κεκυρωμένα τινὰ παρανόμως. τοῦτο δ' ἦν ὑπὸ τῶν δικαστῶν. λύει τὸ ἔγκλημα, ἀγνοίᾳ τῷ συγγνώμῃ δωροῦμενος. ἢ ᾗ γνώμης δόξα.) ἢ ὑπόνοια, καὶ τὸ ἅπαξ ὡς ἔφησαν νομίσαι δίκαιον. πρὸς ἐκείνῳ ᾗ τοῦ λόγου, ὁρίζει πῇ τὸ ὀμόσαι.

A alia in ipso restitisse senatu, alia relata esse ad populum. Quæ igitur priuatim à senatu fiebant, ea erant annua: & vnà cum senatu, cui anno finito succedebatur, & ipsa tollebantur. Quæ verò à senatu ad populũ referẽda erãt, & à populo cõfirmãda: ea nõ erãt annua. Iã scriptũ ab Aristocrate decretũ cõfirmarũ à senatu, confirmãdũ erat etiã à populo: sed accusatione ad prætorẽ relata, suspensũ manebat. Orator autẽ callidè ait, irritũ id esse, quòd senatus cõsultũ sit. Id igitur senatusconsultum esse, verũ est: esse verò irritũ non est verum. ἄκυρον, irritum.) Vox hæc bifariam accipitur, aut pro eo quod est omnino sublatum & abrogatum, aut pro eo, quod, cum cõfirmandum sit, nondum est confirmatum. hac homonymia arrepta ad cauillationis occasionem, dicere ausus est, irritũ esse decretum. Deinde peculiarẽ propositionem aut vniuersalem positam confirmare nititur, his verbis: Lex, annua esse iubet senatusconsulta. Vniuersalis igitur propositio vera est. Nã senatusconsulta reuera sunt annua: sed, Irritũ esse decretũ, per homonymiã dici ostendimus. Senatusconsultum .n. æquè est homonymũ, vt omnia decreta quæ ad senatũ referũtur. B

Neq. verò, ignoro, Athenienses.) Obiectio à legitimo, ex sententia oratoris. Nam cũ ipse pro confesso acceperit, eũ licere comprehendi ad nẽcẽ: Aristocrates autem dicat, ad causam dicendam: soluit obiectionem, & ei occurrit ex altera decreti parte, iubere eum, inquit, si quis homicidam asseruerit, eum quoque hostem iudicari, * non ad causam dicendã sed tamẽsi iustè asseruerit. Quod cum à sentẽtia Aristocratis soluere non posset, & eius volũtatẽ indagare: ab altero scripto, cum idem sit autor, soluit Irritũ esse decretũ, cum sit senatusconsultum. Alia obiectio, sumpta à persona Aristocratis, sed ab oratore conficta (nemo.n. spõte cõfiteatur, se esse iniuriũ) vt sua lingua cõdẽnetur pro victo, eo quod principiò sit confessus, irritum esse decretum. Sic callidè abrogare decretum studet. Nec enim omnes eius partes * laudat, sed quæ senatus confirmabat sine populo, ea dum in magistratu erant senatores valebant, & reuera erant annua: quæ verò à populo fiunt, diutius etiã durant, * quia consulta ipsius senatus ad populum non referebantur, sed rata erant etiam sine autoritate populi. Erant annua.) Id est, annum durabant. Respectu autem senatus sic ait, id non esse ratum, & ne quo modo ad populum referretur. C

Esse annua.) In hoc quod ad plebiscita attinet, mentitus est. Irritum enim eò est, quòd à populo nondũ confirmatum: nõ tamen prorsus irritũ, tãquã annuum. Sæpè enim longo durant, tempore.

Iam nec illud me.) Rursus obiectio à consuetudine. Ius enim bipertitum est: scriptum, & non scriptũ, Ac vbi ius non scriptum etiam reperitur, omnino ius scriptum in vniuersum præferetur. Vt autem vbique solet facere orator, ita hic * obiectionem dum ponit, criminatur vt eam ostendat infirmam esse aduersario. Simplicem.) Sine dolo, puram, iustam.

παραγωγὰς, ambages.) Fraudes, eo quod animum à veritate abducant. Nónne religiosi sunt? Mitigat offensionem iudicum, postquam enim ostendit, quædã esse confirmata contra leges, idque à iudicibus: diluit crimen ignorationi veniam tribuendo.

Animi autem opinio.) Persuasio, & quod ita vti dixerunt, putarunt esse iustum. Ad perspicuitatem. autem orationis, definit quid sit periurium.

vt dociliorem reddat auditorem. Siquid enim ignorauit.)Ignorationem enim deprecationis partem fecerunt veteres. Neque vt alij ea dicta sententia.)Decepti enim sunt.Neque enim,si quid vnquam contra leges.)Est in more positum veteribus omnibus, in iisdem sententiis vt iisdem verbis vtantur : ne mutatione eius quod natura fert, inepti videantur. Itaque & in Androtioniana idem dixit. Iam verò vidi quendam,Athenienses.) Hic vtilitas refutatur: Ne conducit quidem, inquit, ne propter vtilitatem confirmetis.

Ne verò miretur omnino.)Obiectionem soluit. Dixerit enim aliquis , Sed non perdurant ea quæ in decreto scripta sunt.non enim ita valent. Ipse verò exemplis probat,multum valere decreta. Quòd si vobis dixerint.)Quoniam confidentior est oratio, alij eam personæ tribuit,ne ipse à semetipso ea dicere videatur,sed alius sit qui loquatur. Audio autē eos.) Obiectio.At non volet noxia,sed vtilia. Confirmat autem obiectionem ab animo Cersobleptæ , & à magnitudine redituum.Proinde voluntatem refutare poterit,perstringendis animis tyrannorum, & exagitandis Charidemi moribus,vt barbaris:magnitudinem autem,ab innata tyrannis auaritia.

Quem prius etiam aliquando Charidemum.)* Vt quidam cum Philippo,sic iste cum Thracibus faciebat. Obiectionem autem iam confirmatam qualitate*Aristomachi, imbecilliorem facit. Cum enim non facilè refutari potest obiectio , per speciem eius confirmandæ,refutationis occasionem quærimus.

Ego verò tametsi possem dicere.)Hîc incipit refutatio,non consentanea obiectioni. Quia verò illi dixerunt eum nolle : rationibus quibusdam ostendit, eum velle,tum natura tyrannorum perstringenda,tū barbaricis Charidemi moribus ostendendis.Magnitudinem autem refutat ab auaricia tyrannorum animis insita,adductis exemplis,& per comparationem.

Præcipui.) Cum per partes confirmarit ab exemplis,iam per vniuersalia concludit orationem. Felicitas autem princeps est,quia diuinitus obtingit.

Et quid de Philippo dicam.) Cum Philippi exemplo ostenderit, felicitatem cum prudentia non dari: ne quis dicat, Sed Macedo est, & vnà cum his prudentia in causa est:propterea è propinquo confirmat à Coty.Maximè enim ad eum hæc sententia pertinet.Quendam enimcaptiuum in eo loco introduxit, & ei per contumeliam insignia Poliadis Mineruæ * imposuit:in quo manifestè contumeliam fecit Atheniensibus.

In semetipsum contumeliosus.) Sobriè dictum. qui enim in semetipsum delinquit, semetipsum lædit.

Denique non sanorum prorsus esse hominum.) Ratiocinatio vtilitatis.Nam ignominiosum & gloriosum huc referuntur.Bifariam enim consideratur vtilitas:partim è rebus,partim ab existimatione. hoc igitur est ab existimatione sumptum : præterquàm quòd rebus incomomodet, existimationi etiam nocere.Atqui & aureis coronis.) Obiectio coniecturalis est:At nolet iniuriam iis facere,qui eum honorarūt,& aurea corona ornarunt.Sed vt ponamus, Charidemū declarasse suum studium erga nos , & declarare,& declaraturum , & nunquam alio esse animo futurum,quàm quo nunc est:nihilo magis decuerit ei hæc decerni.

Sed hactenus opinor & amat.) Explicatis partibus , vniuersale subiicit : & exemplis fide facta, argumentatione vniuersali orationem confirmat.

A ἵνα δὲ μαθέστερον τὸν ἀκροατὴν ἐργάσηται. εἰ γὰρ ἠγνόησέ τι.) τὴν γὰρ ἄγνοιαν μέρος συγγνώμης οἱ παλαιοὶ ἐποιοῦντο. μὴ δὲ ὡς ἕτεροι δικάσαιλες ἐκεῖνα.) ἐξαπατήσαντες γάρ. οὐ γὰρ εἶπε πώποτε μὴ κεῖ τοὺς νόμους.) ἔθος πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ἐπὶ τῶν αὐτῶν νοημάτων, καὶ τοῖς αὐτοῖς κεχρῆσθαι ῥήμασιν, ἵνα μὴ δοκοῖεν ἀπροφάσιστοι εἶναι, ἐναλλαγῇ τῆς φύσεως. εἶπεν οὖν καὶ ὁ τῶν κῆ ἀνδριάντων ὁ τὸ αὐτό. ἤδη δέ τιν' εἶδον ὧν αἱρεῖς ἀθλωμένοι.) τὸ συμφέροντος ἐντεῦθεν αἴρεσις. ὅπου δὲ συμφέρει, ἵνα μὴ δόξῃ τὸ χρήσιμον κυρῶσαι. ἵνα δὲ μὴ φαύλως θαυμάζῃ.) ἀπιστίαν λύει. εἶπε γὰρ αὖτις, ἀλλ' οὐ διαμένει τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ ψηφίσματι. οὐ γὰρ οὕτως ἰσχύει. ὁ δὲ κατασκευάζει, ὅτι πολλὰ δυνατὸν τὸ ψήφισμα, ὑπὸ φαύλων εἰσηγημάτων. αἱ οὖν εἴπωσιν ἡμῖν.) ἐπειδὴ γὰρ ὁ λόγος θρασύτερος, ἀλλῳ προσάπτει πρόσωπον, ἵνα μὴ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτῶν ταῦτα λέγειν δοκῇ, ἕτερος ᾖσιν, ὁ φθονούμενος. ἀκούω τίνων αὐτούς.) ἀντίθεσις, ὅτι οὐ βουλήσεται τὰ ὀφθέντα, ἀλλὰ τὰ ὠφέλιμα. κατασκευάσας δὲ τὴν ἀντίθεσιν ἀπό τε γνώμης τοῦ κερδοβλέπτου, καὶ τῶν προσόδων ποσότητος, οὐκοῦν δυνήσεται μὲν ὁ γνώμῃ λῦσαι τὴν κῆ τῶν τυράννων ὁρμὴν, καὶ τὸ ἦθος εἶναι τοῦ χαιρώνου βάρβαρον. τὴν δὲ ποσότητα, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης φύσεως τῆς τυράννοις πλεονεξίας. οὐ κῆ πρόσω πότε ἀρισταίνων.) ὥσπερ οἱ φιλιππίζοντες, τὰ τοῦ φιλίππου, οὕτω καὶ ἐνθάδε τὰ τῶν θρᾳκῶν ἐφόρει. τὴν δὲ ἀντίθεσιν ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ ἀριστομάχου σαθροτέραν ἀποδείκνυσι κατασκευάσας αὐτήν. ὅταν γὰρ ᾖ λύσιτος ἡ ἀντίθεσις, τῷ δοκεῖν κατασκευάζουμεν, ἵνα λύσεως ἀφορμὰς ἐντεῦθεν περίσωμεν. ἐγὼ δ' οὐκ ἀποροῦμαι εἰπεῖν.) ἡ λύσις ἐντεῦθεν, οὐ ἀκόλουθος δὲ τῇ ἀντιθέσει. ἐπῳδὴ δὲ ἐκεῖνοι ἔφασαν μὴ βούλεσθαι αὐτὸν, ἐκ λογισμοῦ τινῶν πρὸς τοῦτο ἀπιστῆσαι τὸ θέλειν.*

C εἰ μὴ τῇ κῆ τῶν τυράννων ὁρμῇ λύσας τὸ χαίρωνον ἦθος βάρβαρον. τὴν δὲ ποσότητα, ἀπὸ τῆς ἐν τῇ φύσει τῶν δυνατῶν πλεονεξίας ἐκ προσδιαγμάτων καὶ προθέσεως αὐτὴν λύει. τὸ μὲν ἡγούμενον.) κατασκευάσας μεθοδικῶς ἐκ τῶν προσδιαγμάτων, λοιπὸν ἐκ τῶν καθόλου συμπεραίνει τὸ λόγον. τὸ οὖν δύνασθαι πρόνοιαι) ἐπῳδὴ ἐκ θεῶν τις αὐτὸ κέκτηται). καὶ τὸ δεῖ φίλιππον λέγειν.) ἀποδείξας ὅτι δύναται οὐ μόνον τὸ εὖ φρονεῖν προσήκειν ἀπὸ τοῦ φιλίππου. ἵνα μή τις εἴποι ἀλλὰ μακεδών, κῆ ἀμαθὴς ἢ τούτων γνώμη αἰτία τυγχάνει. ἀπὸ τοῦτο ἐκ τοῦ προσεχῶν ἐκπίπτους, καθασκευάζει. μάλιστα γὰρ ἴσασιν αὐτό. πινὰ γὰρ αἰχμάλωτον ἐν τῷ πότῳ εἰσήγαγον, ὑπηθεὶς αὐτῷ τὰ τῆ πολιάδος θρόσημα καὶ ὑβρίζων αὐτὴ, σαφῶς δὲ τοὺς ἀθλωμένους ὑβριζε. σωφρονοῦν ᾖ εἶπεν ὁ ῥήτωρ εἰς αὐτὴ ὑβρίζων. ὁ γὰρ εἰς ἑαυτὴ ἁμαρτάνων, εἰς αὐτὴ ἔβλαπτεν. ὅτι τοίνυν ὅλως ἐδὲ ὑγιαινόντων.) τοῦ συμφέροντος λογισμός. τὸ γὰρ ἄδοξον, κῆ εἰ δόξον εἰς τοῦτο ἀναφέρεται. διχῶς γὰρ τὸ συμφέρον, τὸ μὲν, ἐκ τῶν θρεαλμάτων, τόδε, ἐκ τῆ δόξης. ἢ δὲ ἐκ τῆ δόξης. ὅτι χωρεῖς τοῦ βλάπτειν τὰ θρεάλματα ἢ τὸ ὑπόληψιν λυμαίνεται. κῆ μὴν ἐ χρυσοῖς στεφάνοις.) ἡ ἀντίθεσις σοφιστική. ἀλλ' ὃν αὖ βοιῶ ἀδικῆσαι τοὺς πρώτους, κῆ χρυσοῖς στεφάνοις αὐτὴ στεφανώσαιλας. ἀλλ' εἰ κῆ θεὶ μὴν τὸ χαίρωνον καὶ γενέσθαι θρεὶ ἡμᾶς ἀσεβὲς ᾖον, καὶ εἰ) κῆ ἔστιν καὶ μηδὲ ποτε ἄλλην γνώμην, ἢ ταύτην, φήσῃ, οὐδὲν, ἄρει τούτου καὶ φιλεῖν οἶμαι.) εἰρωνικὸς τὸ κῆ μέρος, ἐπάγαγε τὸ καθόλου. καὶ τοῖς θρᾳδείγμασι πεῖσας, τῷ ἐνθυμήματι. καθόλου ὄντι βεβαιοῖ τὰ λεχθέντα.

ἐπειδὴ

ἐπειδὴ ὁ παλαιῶν πραγμάτων ἰὼν μνησθεὶς, καὶ διὰ τὸ χρόνον ἔσβεσε ἡ μνήμη. διὰ τῶ φιλίππου τοῖς νεωτέροις πράγμασιν αὐτοὺς εἰς πίστιν ἄγει, καιρὸν ὃ τὸ μέγιστον. μὴ γὰρ τὸν καιρὸν πολλάκις λέγομεν. ἀλλ' ὡς οὐδὲ πρὸς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον.) τὸ μέλλον στοχαστικῶς πιστοῦται. ἐπεὶ γὰρ τὸ συμφέρον ἐν τῷ μέλλοντι, ἀφανὲς ὄν, διατέθηται ἐν τῷ πραχθέντων τὴν πίστιν δίδωσιν. ἣν γὰρ ἐκεῖνο νομίζω.) λογισμὸς ἐκ τοῦ συμφέροντος. ἔστι γὰρ φίλων ἀγαθῶν.) ἐνθυμήματι καθολικῷ τὰ λεχθέντα ὑποφαίζεται. ὡς εἰ καὶ βάρβαρος καὶ ἄπιστος.) ἀντίπιπτον λύει. ἀλλ' οὐκ ἀδικήσῃ χαρίδημον, εἰ καὶ βάρβαρος. λύει ὃ αὐτὸ ἐκ τοῦ παραδείγματος. καὶ μᾶλλον εἰ μήτε φύσει πρὸς ὀλιγοβλέπτης.) συλλογὴ τῶν εἰρημένων. διαφέρει δὲ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως ἡ συλλογή. ὅτι ἡ μὲν ἀνακεφαλαίωσις πάντων τὸ ὑποκείμενον ἔχει τὴν ὑπόμνησιν. ἡ δὲ συλλογὴ, τῶν ἀρτίως λεχθέντων μόνον.

ὅτι τοίνυν αὖδι.) διττὸν συμφέρον, τὸ, τὸ ἐν πράξεσι, καὶ ἐν δόξῃ. ὅτι πάντες οἱ ξενολογοῦντες.) ξενικὰ τὰ στρατεύματα ἔχοντες. πάντως γὰρ καθολικῷ χρῶνται παραδείγματι κέχρηται. ἵνα μὴ ὡς ἐχθρὸς ὢν αὐτῷ, δόξῃ διαβάλλειν αὐτόν. ἄρχειν ζητοῦσιν.) ἵνα καὶ φοβήσῃ τοὺς ἀρχῆς, ὅτι ἕτερον τὴν ἡγεμονίαν ἁρπάσαι φαντάζονται. πῶς γὰρ οὐκ ἀληθές.) ὅτι χεῖρον ἐκ τοῦ ἥττονος. εἰ γάρ φησι κατηγορεῖς τοῦ ἥττω πλημμελούντων. πῶς μείζονα αὐτὸς ἀδικῶν, οὐκ εἰκότως ὀφλεῖς;

ἢ γεγονός τι πρᾶγμα.) τοῦτο ἐκ τῆς ὁμοίας διαθέσεως. βούλομαι τοίνυν ἤδη.) ἐξέτασις λοιπὸν τοῦ δικαίου. διὰ τί ὃ ἐν τῷ τέλει ἔταξεν αὐτός; λέγομεν ὅτι ἐπειδὴ ὑπεῖληπτο ὡς δύνοις, βουλόμενος λύειν ταύτην ὑπόνοιαν· ἵνα ὁ ἀνεξέταστος αἰσχύνηται, μὴ ὀφληθῆναι ὧν ἀρτίως ἤκουσεν. εἰ γὰρ ἐξαρχῆς ἰὼν εἰλεγμένον, οὐκ ἂν ὁμοίως ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἠκούετο, ἀναπουμένων αὐτῷ τῇ γνώμῃ, ὡς τοιοῦτος οἷος νομίζεται. ἀλλ' ἐνδέδωκεν αὐτοῖς, καὶ πείσας ἐν τοῖς πρώτοις, διαμέρεσιν τούτου δέξασθαι πεποίηκε τὴν ἐξέτασιν. ἤρξατο μὲν οὖν ἐκ προοιμίου. πίθησι δ' ὑβρίζεις ἀνθυποφορὰν πρὸ τῆς κεφαλαίου, ὑπεισδύνων αὐτῷ τὸ ἀπίθανον. ἀλλ' εἰ τοιοῦτος ἰών, οὐκ ἂν πολίτην αὐτὸν ἐποιησάμεθα. οὐδ' ἂν χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφανώσαμεν. ἔθος ὂν τοῦ δήμου τιθέναι μετὰ τὴν εἴσοδον τῆς κεφαλαίων, πάντας ἀπιθάνους, ὡς καὶ τοῦδε πεποίηκεν. ἵνα ἀκολούθως μετὰ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ δείξειν αὐτὸν πονηρὸν, ἀπιστῶσι. πῶς οὖν ἔχαδε τοιοῦτος ὢν ἰὼν καὶ ἐστεφανοῦτο καὶ ἐπῃνεῖτο, καὶ πολιτείας ἐτύγχανε; ἡ λύσις μεταστατική. διὰ τοὺς ἡμῖν ῥήτορας. ὑπολιπόντος ὃ φειπτάσιος ἐν τοῖς διηγήμασι, διὰ τὸ φεῖ παλαιὰ γεγονότων ἀδικημάτων λέγειν, ἵνα μὴ τὸν λόγον ἰσοεικὸν ἐργάσηται, τοῖς χήμασι καὶ τοῖς τομαῖς τε * ἐξαλλαγαῖς καὶ τοῖς ἀποστάσεσι καὶ τοῖς φαλείψεσι, φαμυδεῖται τὸ ὑπόλιον. πανταχοῦ ὃ συμπλέκει τὰ φέσσοπα, τό, τε τῷ χαιρήμου, καὶ κερσοβλέπτου. ἵνα γένηται πίστις τῆς διαβολῆς. τὸ ὃ ἕτερον τῷ ἑτέρου συγγενικόν. τῷ μὲν χαιρήμου, κερσοβλέπτης. τῷ δὲ κερσοβλέπτου, χαιρήμης. καὶ χαιρήμης μὲν ὅτι ὡς ἀθλιωτάτων εἰς ὢν, οἰκείῳ ἰὼν καὶ δύνοις ἐκείνῳ, καὶ τῆς φαυλότητος κερσοβλέπτου φέρεται. κερσοβλέπτης ὃ ὅτι πονηρὸς καὶ βάρβαρος, καὶ τὸ σύμπαν πλεονέκτης καὶ τύραννος.

εἰ τὰ τηλικαῦτα οὕτως ἐξηπατήθητε. ἀκόλουθον ἰὼν εἰπεῖν, ὅτι δείξω οὐκ ὄντα δύνοιν εἰς ὑμᾶς αὐτόν. ἀλλ' ἐξαπατηθέντες ὑμεῖς, ἐνομίσατε αὐτὸν τοιοῦτον. ἐπεὶ δὲ εἰπεῖν, ὅτι δείξω οὐκ ὄντα δύνοιν εἰς ὑμᾶς αὐτόν. ἀλλ' ἐξαπατηθέντες ὑμεῖς, ἐνομίσατε αὐτὸν τοιοῦτον. ἐπειδὴ περ οὖν ἔχω τὸ λέγειν ἐξηπατῆσθε, καὶ αὐτὸς λοιπὸν ὑπεβεβαίωσε τὸ λεγόμενον, εἰκότως φησὶν ἐξηπατῆσθε.

A Sed quia rerum antiquarum mẽtionem fecerat, quarum propter vetustatem, abolita erat memoria: per Philippum & res recensiores fidem eis facit.

καιρὸν.) Mensuram, modum. Nam μὴ τὸν καιρὸν, supra modum, vel post tempus, sæpe dicimus.

Sed ne in posterum quidem.) Futura coniecturis firmantur. Quia enim vtilitas in futuro continetur, futurum autem obscurum est: ideò è rebus factis fidem petit. Nam illud existimo.) Ratiocinatio ex vtilitate. Est enim verorum amicorum.) Argumento vniuersali orationem obsignat.

Tametsi Barbarus sit, & perfidus.) Obiectionem soluit: At non lædet Charidemum, tametsi barbarus est. soluit autem per exemplum.

Verum si & natura parum fidus est Cersobleptes.) Eorum quæ dicta sunt, collectio. Differt autẽ συλλογὴ ab ἀνακεφαλαίωσει quòd ἀνακεφαλαίωσις omnia quæ ponderis & momenti aliquid habent, in memoriã reuocat: συλλογὴ aũt ea duntaxat quæ modo dicta sunt. Iam præterquam.) Duplex est vtilitas, vna rerũ, existimationis altera.

Omnes peregrini militis duces.) Qui exercitus ducunt conducticios. Eò aũt vniuersali exemplo est vsus, ne tanquã inimicus eum calumniari videatur.

Imperare studeant.) Vt terreat eos qui sunt cũ imperio, ait, illos aliis eripere principatum studere.

An non enim turpe est.) Argumentum à minori. Nam si eos, inquit, accusas, qui pauciora delinquũt: tu ob grauiora peccata non eris reprehendendus?

Et factam quandam rem.) Hoc ex similis collatione sumptum est.

Volo autem iam.) Nunc iustum examinat. Cur id autem in fine posuit? respondemus, eò factum, quòd cum bene velle reipublicæ videretur, eam opinionẽ refutare voluit, vt auditor surgens non obliuiscereturB eorum quæ modò audiuisset. Quod si principiò factum esset, non pariter auditũ esset à iudicibus id, quod eorum sententiæ aduersaretur, qui putarent talem esse, qualis perhiberetur. Sed postquam eis cessit, & fidem in primis fecit, id consequitur, vt minus molestè ferant, hoc examinari. Auspicatur igitur ab exordio, & statim ponit anthypophoram ante caput, animaduersa eius absurditate: At si talis esset, ciuem eum non fecissemus, neq; aurea corona donassemus. Est autẽ moris Demosthenici, post ingressum capitum ponere obiectiones, sicut & hic fecit, vt quod sequebatur promissionem, se ostensurum eum improbum esse, obiiceretur: Quî factum igitur est, vt eum talem esse, ignoraretur in coronando, & laudando, & ciuitate adipiscenda? Refutatio translatiua est, Propter vestros oratores. Cum autem narratiunculæ supinè esse soleant, hic autem de olim factis iniuriis dicatur: ne orationem historicam faceret, figuris & sectionibus, & immutationibus, & regressionibus, & * præteritionib. supinitati medetur, & passim admiscet personas, tum Charidemi, tum Cersobleptis: vt calumnia fidem inueniat, & altera alterã probet: Charidemi Cersobleptes, Charidemus Cersobleptę personam: Charidemus, quòd vt ciuis Athenientis illi familiaris sit, & bene velit, amentiæ Cersobleptis additamentum: Cersobleptes, quòd improbus & barbarus: denique auarus & tyrannus.

Si tantis in rebus decepti estis.) Dicendum fuisset: Ostendam eum vobis non bene velle, sed vos deceptos eum talem putasse. Sed quia asperum erat dicere, Decepti estis: ipse id quod dicebatur, confirmans, Non mirum, inquit, est, vos deceptos esse.

& post increpationem crimen refellit, impostura A causa recitanda.* præmunitio autem iusti.

Quæ igitur miles.)Principium iusti.

Quem satis norat.)Ne fortè contradiceret, Sed ad amicum me contuli:ad hostem apposuit.

Multis aliis in locis suam locare operam.) Ne obiiceretur,iurè se isti locauit.neque enim potuit alibi, & dux pecunia egebat: propterea dixit, Licuit aliis suam operam locare,sed ei non libuit.

Imò non erga vos.)Vt videatur ex tempore loqui, non malitiosè, ignorantiam simulat.Cum enim dicendum esset,misit ad illum,ipse dixit,ad vos,vt eos * vnà complecteretur. Reuera enim ad eos, sed ad Cephisodotum literas miserat. Is verò dux erat Athenienſium,inimicus Cotyis & Iphicratis.

Vt vos ab initio tractarit.) Quia sepe aliqui temporibus adducti,iis etiam aduersantur, quibus nollēt:idque venia quodammodo dignum habetur:ideo dicit eum ab initio huc vsque esse maleuolum.

Neglecto iureiurando.)Percellit Athenienses, dicendo,diis neglectis.Nam si deos cōtempsit: quanto magis vos amicos contemnet?

Siue ipse animaduertit.)Eo facto quod voluit, assētitur,ne contendendo videatur id ex stultitia facere, sed tacet,ne asperiores videatur.

Primum iniuriam Chephisodoto faciebat.)Collectio eorum quæ dicta sunt(Sursum & deorsum.) per duo enim principia etiam medium complectitur.Significat etiam vbique locorum.

Loco Euboeæ.)E regione Bœotiæ est insula,& prodest ad obtinendam Bœotiam ei, qui eam subigere velit.Sunt enim è regione inter se oppositæ, illa insula, hæc terra continens. Sic etiam Chersonesum occupaturo, Cardianorum vrbs prodest. per eam enim à Thracia ire licet in Chersonesum. Elocutio pendet ex comparatione similis,& à noto loco ad ignotum.

Est autē eis talis oratio.)Obiectio ab vtili.Transit C enim rursus ad aliam obiectionem,& rursus hic personas copulat.Multum enim ad suas rationes probādas ei confert,crebra personarum productio. Sic enim alteram altera coarguit. Obiectio autem rationem habet additam,vt ex ratione refutationem petat.Nam de auxilio & societate agit ratio. * Oratio autem eius est contra dictio.

Ego verò arbitror ea orationem.) Refutatio ex differentia per contentionem.Ait enim, si periclitaretur Charidemus & Cersobleptes, hostibus ingruentibus,& vos eis auxilia decerneretis,atque ego prohiberem,ratiocinans,& in medium afferens,quantis vos affecisset iniuriis: non alienū esset in defensione dicere, non esse recordandum offensarum. Cum verò nullum tale periculum adsit,sed reddere illos maiores,& opes eorum augere studeant:id agunt, vt eius ducibus securitatem,& quiduis agendi licentiam impetrent.Illius duces.)Pluraliter dicendo, cum vnus esset Charidemus, exasperauit suspicionem.Is ad inferendum malum.) Iam definit quid sit μνησικακεῖν & ait: Qui scisciatur alicuius iniurias, vt ei noceat & vlciscatur,is μνησικακεῖ qui verò meminit, non lædendi causa,sed ad cauendum simile periculum, prudenter facit.

Fortassis & huiusmodi quandam.) Alia obiectio ab vtili,cum priore obiectione coniuncta. Est autē adducta ad hunc modum: Quum suprà dixerit, non esse recordandum offensarum , etsi aliquam fecerit iniuriam: nunc adiecit, eum nunc aliter paratum esse , ad benefaciendum Athenienſibus.

ὑπημέσας ἢ, λύει, τὸν αἰτίαν λέγων τῆς ἀπάτης. προδοσία ἢ τῶ δικαίου. ὅσα μὲν δὴ στρατιώτης.) ἀρχὴ τοῦ δικαίου. ὃν ἀκριβῶς ᾔδει.) ἵνα δὲ μὴ αὐτείπῃ, ἀλλὰ πρὸς φίλον ἀυτομόλησεν. ὁ ἢ, κἀ ἐχθρὸν προσέθηκε.

πολλαχόσε ἄλλοσε μισθώσαι. ἵνα μὴ αὐτιπέσῃ, ὅτι δικαίως πρὸς τοῦτον τὸν ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν. οὐ γὰρ εἶχεν ἀλλαχοῦ. χρεία ἢ εἶχεν ὁ στρατηγὸς χρημάτων, διὰτοῦτο εἶπεν, ἐνῖν ἄλλοχοῦ μισθοῦ. ἀλλ' ἐκ ἠβουλήθη. μᾶλλον δ' οὐχὶ, πρὸς ὑμᾶς.) ἵνα δόξῃ αὐτοκελεύζειν καὶ μὴ κακοῦργεῖν, ὑποκείνεται ἀγνοιαν. δέον γὰρ εἰπεῖν ἔπεμψε πρὸς τὸν δεῖνα. ὁ ἢ εἶπε πρὸς ὑμᾶς, ἵνα * αὐτοὺς ὠφελήσῃ). τῇ γὰρ ἀληθείᾳ οὐ πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ πρὸς κηφισόδοτον τ' ὀπισολίω ἔπεμψεν. ὥστ' ἢ ὧν στρατηγὸς ἀθλιώτατος, ἐχθρὸς ἢ ἰφικράτους ⊄ κότυος. ὡς ὑμῖν ἀπ' ἀρχῆς κέχρηται). ἐπεὶ δὴ γὰρ πολλάκις δεῖ χρείαν τινές, κἀ οἷς B οὐ βούλονται ἐναντιοῦνται. καὶ ποσῶς ἔχει τὸ τοιοῦτον συγγνώμιον. λέγει ὅτι ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι νυῦ κακόνους.

ὀλιγωρήσας τῶν ὅρκων.) πλήττει τοὺς ἀθλιωτάτους λέγων, εἰ τῶν θεῶν κατεφρόνησε, πόσῳ μᾶλλον ὑμῶν τῶν φίλων. εἶτ' αὐτὸς σωιεῖς.) ποιήσας ὃ ἐβούλετο, πωζέχει, ἵνα μὴ φιλονεικῶν, οἵᾳπερ μωρία τοῦτο ποιεῖν. σωπᾷ ἢ, ἵνα μὴ ζαχύτερος εἶ) δοκῇ. τὸ πρῶτον ἠδίκει κηφισόδοτον.) συλλογὴ τῶν εἰρημένων ἄνω ⊄ κάτω. δεῖ γὰρ τῶν δύο ἀρχῶν, καὶ τὸ μέσον συμπεριλαμβάνει). δηλοῖ ἢ καὶ τὸ πανταχοῦ. πρὸ τόπων τ' δ' βοίας.) ἥπερ καταντικρὺ τῆς βοιωτίας νῆσος τυγχάνει, καὶ χρησιμεύει πρὸς τὴν κτῆσιν τῆς βοιωτίας τῷ βουλομένῳ ὑφ' ἑαυτὸν ἔχειν αὐτήν. εἰσὶ γὰρ καταντιπέραν ἀλλήλων. ἡ μὲν, νῆσος. ἡ ἢ, ἤπειρος. ὥστε καὶ τῷ βουλομένῳ χερρόνησον ἔχειν, ἡ καρδιανῶν πόλις λυσιτελεῖ. δεῖ γὰρ αὐτῆς, διὰ τῆς θρᾴκης βαδίζειν ἔστιν ὅπῃ τὴν χερρόνησον. ἡ ἢ ἔκφασις, ἐξ ὁμοίου σαφηνείας, καὶ ἀπὸ γνωρίμου τόπου ἐπὶ τὸν ἄγνωστον. ἔστι τοίνυν αὐτοῖς τοιοῦτος λόγος.) ἀντιπίπτον ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. μετέβη γὰρ πάλιν ἐφ' ἑτέραν αἰτίασιν. πάλιν ἢ κἀνταῦθα, συζυγίαν τῶν προσώπων ποιεῖ). μέγα γὰρ αὐτῷ συμβάλλει) πρὸς σύστασιν τῶν οἰκείων λογισμῶν, ἡ ἀθρόα τῶν προσώπων ἐπιφάνεια. γίνεται γὰρ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ζητητικόν. ἐγκατάσκοπος ἢ ἡ αἰτίασις, ἵνα ἐκ τῆς κατασκοπῆς τοῦ λύσιν λάβῃ. δεῖ γὰρ συμμαχίας, καὶ βοηθείας, ἡ κατασκοπή. λόγος ἢ αὖτε αἰτίρρησις.

ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον.) ἐκ διαφορᾶς ἡ λῆσις τῶν αἰτιωμάτων. λέγει γὰρ, εἰ ἐκινδύνευσεν ὁ κερσοβλέπτης καὶ χαρίδημος, πολεμίων ὄντων. εἶτα ἐγράφετο βοήθειαν αὐτῷ. ἐγὼ ἢ ἐκώλυον, διαλογιζόμενος, καὶ φέρων εἰς μέσον ὅσα ὑμᾶς ἠδίκησεν. δίκαιον οὖν ἐκεῖνον ἀπολογούμενον φάσκειν ὡς οὐ δεῖ μνησικακεῖν. νυνὶ δέ τινες τοιούτου μὲν μηδενὸς ὄντος κινδύνου, βουλόμενοι ἢ μείζονα ποιῆσαι, καὶ αὐξῆσαι, αὐτὸν ἀποδάζοντες. ἄδειαν ⊄ ἐξουσίαν τῶν πράξιν ὁποιωῦν τοῖς ἐκείνου στρατηγοῖς παρ' ὑμῶν προσγράφονται. τὸ δὲ πληθυντικῶς εἰπεῖν τοὺς ἐκείνου στρατηγούς, καίτοι γε ἑνὸς ὄντος τοῦ χαρίδημου, χαλεπωτέρου ποιεῖ τὴν ὑπόνοιαν. ὁ μὲν, ἕνεκα, τοῦ κακόν τι ποιεῖν.) ὁρίζεται λοιπὸν τί ὅστι τὸ μνησικακεῖν, κἀ φησὶν. ὅτι ὁ ἐρωτῶν τὰ πρὸς ἀδικήματα, ὥστε τὸ βλάπτειν ⊄ ἀμύνεσθαι αὐτὸν, μνησικακεῖ. ὁ ἢ μνησικαλῶν, οὐκ ὅτι τῷ κακοποιεῖν, ἀλλ' ὅτι τῷ φυλάξασθαι τοῦ ἐμοίαν πεῖραν, σωφρονεῖ. ἴσως τοίνυν καὶ τοιαύτην τινὰ ἐρῶσιν.) ἀντίθεσις πάλιν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος, ἐχομένη τῆς προτέρας ἀντιθέσεως. ἐπεὶ ἢ ἦ τὸν τοῦ ζόπον. αἴτιον γὰρ εἰπών, ὡς οὐ δεῖ μνησικακεῖν, εἰ ⊄ τότε ἠδίκησεν. νυῦ προσῆκεν, εἰ μὴ ἀληθῶς δοῦ ποιεῖν ὑμᾶς νυνὶ προσείρηκεν).

ἵνα

ἵνα δὲ μὴ τῆς δυσκολίας δοκῶσιν οἱ ἀκούοντες τοῖς ὀνόμασι καὶ ταῖς λέξεσιν, ὅσα πῶς ἐβλασφήμησεν αὐτά. πρῶτον μὲν ἴσως εἰπών, καὶ διαζόντα ποιήσας. εἶτα ὑπόνοιαν, οὐ πισὸν φήσας εἶ) τὸ πρᾶγμα. καὶ τὸ ὥρμηκότα δὲ, ἄλογον καὶ δυμετακίνητον γνώμην ἐμφαίνει. οἱ γὰρ οὐ κρίναντες καὶ μελετήσαντες, ἀλλ' ἐκ προπετείας ὁρμήσαντες, ἀθρόως καὶ μεταβάλλονται. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῷ βουλομένου τί ποιεῖν ἀγαθὸν, συμέσειλε τὴν ῥῆσιν. ἃ γὰρ εἶπεν ἀγαθὰ πολλὰ, ἀλλὰ τί ἀγαθόν.

ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, θεάσασθε.) καλῶς αὐτοὺς εἰς κοινωνίαν ἄγει τῆς λογισμοῦ, καὶ οὐκ αὐτὸς ἰδίᾳ τὰ δοκοῦντα ἀποφαίνεται. αὐθαδικώτερον, μὲν γὰρ τοῦτο, φιλονεικότερον δὲ ἐκεῖνο.

ἐπειδὴ δὲ καὶ φενακίζων.) ἐκ τοῦ ἐναντίου λοιπόν. εἰ γὰρ καὶ μεγάλα ὑπεδείξεταί ἀγαθὰ, οὐ δι' οὗτος ἀποροῦντες. πόσῳ γε μᾶλλον ἀπατῆται καὶ μηδὲν ἀληθὲς φράζοντι, λέγοντι μὲν προσεκτέον, ὡφελήσοι γὰρ τὸ καταψηφίζεσθαι οὕτως. ἢ γὰρ ἀποστήσεται τῆς ἀπάτης, μαθὼν ὡς λαθεῖν οὐ δυνήσεται. ἢ τῇ ἀληθείᾳ πρὸς ὑμᾶς οἰκείως, ἢ δικαίως.

ἄξιον τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) πλείω οἰκειότητα ἔχει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἡ παρέκβασις τοῖς προγεγραμμένοις τοῖς ὑπὲρ τῶν προγόνων λεγομένοις. διδάσκει γὰρ μὴ δεῖν τοσαύτας παρέχειν δωρεὰς, καὶ ὅσοι πολίται τύχοιεν ὄντες, καὶ ὅσοι ξένοι. ἵνα δὲ ἀμφοτέρων δείξῃ τὸ μὴ δοῦναι καλόν. ἐν οἷς. γὰρ αὐτὸν μερίδι τάξεις, ἁμαρτάνεις δήπου. πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνο.) Θεμιστοκλέα προέταξεν ἀναγκαίως. τὸ γὰρ τῆς πολιτῆς μέρος, καὶ τάγμα προπώτερον.

οὐκ ἄρα τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν.) ἵνα μή τις ὑπολάβοι λέγειν αὐτὸν ἀχαρίστους εἶ) τοὺς προγόνους, θαρσῶν ἅπαντα. εἶτα κρατύνει τῇ κατασκευῇ τὸ ῥηθέν. καὶ φοβούμενος τοὺς ἀπιστοῦντας, ἐφέλκεται εἰς συγκατάθεσιν, εἰπών. σωφρονοῦσιν ἀνθρώποις καὶ πρὸς ἀλήθειαν βλέποσιν οὕτι ταῦτα ἀρέσκειν μᾶλλον, ἢ χαλκοῦν εἰκόνα, καὶ τὰς λοιπὰς δωρεάς.

τὰς δὲ τῆς ξενῶν πῶς.) πληρώσας τὸ πρὸς τῆς πολιτῆς μέρος, καὶ δείξας ἐν ἀπτῷ πολλοῦ οὖσαν τῆς νεῶ πρὸς τὰ παλαιὰ διαφοράν, ἐπάγει τοὺς ξένους.

ἀριοβαρζάνου ἐκεῖνον.) τοῦ πίστιν τῆς εἰρημένων, ἐκ παραδειγμάτων ἔδειξεν. ἀριοβαρζάνην τὸν πέρσην τιμήσαντες, οὐκ ἔσησαν μέχρι τούτου τοῦ χρέους. ἀλλὰ καὶ φιλίσιον καὶ ἀγαυόν. ὅπερ ἐῶν δὲ πρᾶξιν ἄτοπον εἰπεῖν αὐτῆς, ὅπως τῆς γνώμης διαβέβληκε μισθοῦ ἀποτάτους εἰπών. πάλιν τιμοθέου.) ἑτέρα παραδείγματος ὑπόδειξις. ὅτι δι' αὐτὸν τετίμηται φερσικείδης καὶ πολυδεύκης, ὧν ἡ διαβολὴ καὶ ὑπὸ τύχης, οὐδὲ βουλήσεως. καὶ ὑπὸ ξόπου, ὀλεθρίους.

ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἐξηλύθην ἐκ τῆς πόλεως.) σφόδρα ἐμφατικῶς εἶπεν, οἱονεὶ ἀπεδήμησε καὶ κατέλιφε τοῦ πόλιν. λέγω δὴ τοὺς ἀμφιτάνους ἵππους. εἶτα πάλιν παράθεσις* καὶ πρὸς τοῦτο τῆς προγόνων, ὡς καὶ πρὸς τὸ τιμᾶν ἐποίησεν αὐστηρόν.

καί τοι πηλίκοντί ποτ' αὖ σεναίξαμεν.) ἐντεῦθεν λοιπὸν οἰκείᾳ τῆς ὑποθέσεως ἐπιλογος. μετὰ βαρύτητος καὶ σφοδρότητος ἐν τύπῳ δεινολογίας.

πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν αἰνίττεται μὲν.) τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τῆς προσόδων καὶ τοῦ ἀδίκου.

ὅτι τί. ποίας δ' ἀβελναῖς.) τῆς ποιότητος τοῦ χαλεπώτου διαβολῆ. ποίας γὰρ δ' ἀβελναῖς, καὶ τὰ ἑξῆς. ἔστιν δὲ μέρος εἰρωνείας τῆς ἀνακεφαλαιώσεως ἐπιλογικόν. ἐν ᾧ τῆς εἰρημένων ἐν τῷ νομίμῳ συντόμως ἀναμιμνήσκει τοὺς δικαστὰς, ὥς τε φέρειν δοῦναι τοῖς ψῆφον οὐκ ἐπιλελησμένους.

A Ne verò auditores beneficentiæ vocabulis ineſcarẽtur, vide vt ea eleuarit: primùm, fortaſſe dicendo, & dubium faciendo. Deinde ſuſpicionem adiungendo, rem non eſſe fide dignam. quia & verbum Incitatũ, brutum & mutabilem animum indicat. Qui enim citra iudicium & impræmeditati aliquid inſtituunt, facilimè mutantur. Quin illud etiam: ſi vellet aliquod conferre beneficium: contraxit ſpem. non enim dixit multa beneficia, ſed aliquod beneficium.

Ego verò, Athenienſes, ſpectate.) Bene eos in communem adducit ratiocinationem, & non ipſe ſolus ſeorſim ſuam ſententiam declarat. Nam hoc contẽtioſius, illud efficacius eſt.

Poſtquam autem & decipiendo.) Iam è contrario, Nam tametſi magna eſſet beneficia daturus, ne ſic quidem eſſet peierandum: quanto minus ei auſcultandum eſt decipienti, & nihil veri vel agenti, vel dicenti? Nam eius condemnatio proderit. Aut enim facere impoſturam deſinet: vbi intellexerit, ſe non poſſe latere: aut reuera vobis amicus erit.

Operæpreciu n igitur eſt, Athenienſes.) Valde cõiuncta eſt cum cauſa hæc digreſſio, quæ maiorum exemplis vtitur. Docet enim non tot danda eſſe munera, ſiue qui ciues ſint, ſiue hoſpites: vt vtrinq. oſtẽdat, non dare eſſe pulchrum. In vtra enim parte eum cõllocaris, peccabis. B

Primum igitur illud.) Themiſtoclem neceſſariò præpoſuit, quia pars & ordo ciuium eſt potior.

Ergo benemeritis nihil.) Ne quis exiſtimaret, eum dicere ingratos fuiſſe maiores. fidenter occurrit. Deinde confirmat ratione id quod dictum eſt, & quia metuit ne diffidant, eos in ſententiam trahit, his verbis: Modeſtis hominibus, & reuera melioribus, hæc placent magis quàm æreæ ſtatuæ, & reliqua dona. Hoſpitum autem quomodo.) Abſoluta ciuium parte, & oſtenſo, quantum inter præſentia & vetera ſit diſcrimen: ſubiicit hoſpites.

Ariobarzanem illum.) Fidem eorum quæ dicta ſũt, exemplis oſtendit. Ariobarzani Perſæ honore habito, non in eo grati eſſe deſtiterunt, ſed & Agauum & Philiſcum honorarunt. Et quia nihil de eis dicere C abſurdi potuit, ab animo eos perſtringit, Athenienſium inimiciſſimos appellando.

Rurſus Timotheo.) Altera exempli demonſtratio, ob eum honos habitus eſt Phraſicridi & Polyſtheni, quos perſtringit à fortuna, ne ingenuos quidem: à moribus, peſtilentes appellando.

Sed & hoc egreſſum eſt vrbem.) Valde ſignificanter dixit: quaſi dicat, peregrè abiit, reliquit vrbem.

Delinquentes, inquam.) Iterum hic quoque collationẽ maiorum addit. vt ſuprà & in honoribus fecit.

At quanta ſuſpiria ducerent.) Hic incipit cauſæ propria peroratio, cum grauitate & vehemẽtia, forma commiſerationis.

An non enim turpe eſt, cum Æginetæ.) Argumentum à *reditibus, & ignominioſo.

Cur tandem? quas cepit naues?) Perſonæ Charidemi criminatio.

Quas cepit naues?) Tertia pars enumerationis tractata eſt inſtar perorationis: atque in ea eorum quæ de legitimo capite dicta ſunt, breuiter commonet iudices, vt ſtatim, antequam obliuiſcantur, ſuffragia ferant.

TIMOCRATEÆ DEMOSTHENIS ORATIONIS enarratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

HVius discriminis, in quo versatur, causam, nec ipsum Timocratem arbitror in quenquam alium transferre, quàm in semetipsum.) A calumnia personæ ducitur exordium, cuius propositio est: Ipse sibi causa est huius accusationis. Approbatio propositionis: Dum enim rempub. nō parua pecunia fraudare studet, vt ipse pecuniam accipiat, hæc scribere ausus est. Huius autem approbationis pars, ad finem est exordij collocata: Quare is quidem ab illis pecuniam accepit. Sequitur redditio: Ego verò de mille drachmis propter vos periclitor. Itaque propositio hæc est: Ipse Timocrates huius sibi causa est discriminis. postea confirmatio: Cum pecunia fraudare ciuitatem velit. Approbationis autem causa dissita longius, obscuritatem parit: Vt argentum acciperet, hanc legem obrogauit. Interiecta sunt quæ amplificent, Neque idoneam, neque æquam, Athenienses. Deinde quia verebatur, ne iam à se amplificantium harum propositionum demostratio, quæ in causa hac difficilior est, postularetur: pollicitationibus ei rei medetur, & rursus aliam exaggerationem affert: Eum iudicum suffragium, quod iurati ferant, soluere, & omni autoritate priuare. & obiectionem quæ hinc emergit, soluit: Non vt reipublicæ commodaret (neque enim differri poterant huius obiectionis probationes) & rursus aliam solutionem affert, cum principij confirmatione coniunctam, atque exordij propositioni consentaneam: Ipse sibi præsētis discriminis causa est Timocrates, dū vos priuare voluit etiam aliis pecuniis, quibus iam longo tempore quidam, hoc est, legati fruuntur. Subiicitur postrema causa: Quare iste pecuniam ab eis acceptam habet: consentiens cum propositione, Quare ipse sibi Timocrates præsentis discriminis causa fuerit. Nā accepta pecunia, legem contra omnes leges obrogauit, neque idoneam, neque iustam. Postremo autem loco posuit sordium causam, neque statim cum propositione coniunxit, quòd improbabilis futura fuisset citra exaggerationem hanc. Contra omnes leges. Nemo enim simpliciter credidisset, legislatorem accepisse pecuniam, sed exposito reipublicę damno. facilè crediturus erat auditor, non gratis ista scripsisse legislatorem. Ita longo interuallo coniunctionem subiungit. Est autem exordij sententia ex personæ sumpta calumnia, quæ confirmatur per legis subiectionem in capitibus dicendam, esse eam contrariam legibus, & inutilem & iniustam.

Ipse sibi causa est Timocrates.) Hoc & iracundiā prouocat, & enumerationem causarum continet: primùm, eum duplici rempublicam velle fraudare pecunia, tum qua vincti mulctati sint, tum ea quam legati debeant. Deinde, decretum legibus esse contrarium & iniuȝum. Tertiò, eò factum, vt acciperet pecuniam. Sed quia, si perspicuitatem & enumerationē causarum instituisset, in causis explicandis, supina eius & historica facta esset oratio, aut etiam remissa, nō exordio cōgruēs (debet enim valde cōtortum, & tanquam in spiritu circulum quendam esse, exordiū)

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ, ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

Τοῦ μὲν ἀγῶνος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ παρὸν τοιοῦτόν ἐστιν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τιμοκράτη εἰπεῖν, ὡς ἀληθές ἐστιν ἄλλος τις αὐτῷ, πλὴν αὐτὸς αὑτῷ.) ἐκ διαβολῆς τὸ προοίμιον. ἡ πρόθεσις ἐκ τύπου ἐστίν. αὐτὸς ἑαυτῷ γέγονεν αἴτιος τῆς παρούσης κατηγορίας. ἡ δὲ κατασκευὴ τῆς προθέσεως. χρημάτων γὰρ οὐκ ὀλίγων δωροδοκῆσαι βουλόμενος τὴν πόλιν ἵνα αὐτὸς ἀργύριον λάβῃ, ταῦτα γράφειν ἐπάλμησε. ταύτης δὲ τὸ μέρος τῆς κατασκευῆς, πρὸς τῷ τέλει τὸ προοιμίου κεῖται. ὥς τε ἔστι μὲν ἔχει παρ' ἐκείνων ἀργύριον. ἐγὼ δὲ ἡ ἀπόδοσις. ἐμοὶ δὲ ἐν χιλίαις ἔκρυβε ὑμῶν ὁ κίνδυνος. οὐκοῦν ἡ μὲν πρόθεσις αὕτη, αὐτὸς αὑτῷ τὸ παρὸν τοῦτο ἀγῶνος τιμοκράτης αἴτιος. εἶτα ἡ κατασκευή. χρημάτων γὰρ δωροδοκῆσαι τὴν πόλιν βουλόμενος. ἡ δὲ τῆς κατασκευῆς αἰτία, πορρωτέρω κειμένη, τὴν ἀσάφειαν ἐποίησεν. ἵν' ἀργύριον λάβῃ, τὸν τὸν νόμον εἰσήνεγκε. δεῖ μέσου δὲ ὅσα ποιοῦσι τὴν αὔξησιν. οὔτ' ὀλιτπόδειον, οὔτε δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. εἶτα, ἐπειδὴ περὶ ἐφοβήθη, τὴν αὐξητικῶν προτάσεων τούτων μὲν νεῦ ἀπαγορευθῆναι τὴν ἀπόδειξιν, προαγματευτέραν οὖσαν ἐν τῇ ὑποθέσει. ὑποχίσεσι τοῦτο φάρμακον σοφισάμενος, καὶ ἑτέραν αὔξησιν πάλιν ἐπενόησεν, ὅπερ τὴν ὑμετέραν ψῆφον, ἣ δικαιοκόπους φέρειν, λύει καὶ ποιεῖ τὸ μηδενὸς ἀξίαν. καὶ τὸ ἐκ ταύτης πάλιν ἀνάπαιστον λύσας. οὐχ ἵνα τὴν πόλιν ὠφελήσῃ. οὐ γὰρ ἦν ἔσπευδεν τὰς ἀποδείξεις τὰς δὲ τὸ ἀνάπαιστον ἐπάγῃ πάλιν ἑτέραν λύσιν φέρει τὴν καταρχὰς κατασκευήν, ἀκόλουθον τῇ τοῦ προοιμίου προθέσει. αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦ παρόντος ἀγῶνος αἴτιος τιμοκράτης, ὑποσπεῖσαι βουληθεὶς ὑμᾶς. καὶ ἕτερον χρημάτων, ἃ πολλοὶ χρόνον ἐξεκαρπώσαντο ἤδη τινές, τουτέστιν οἱ πρέσβεις. εἶθ' ἡ αἰτία τελευταία. ὥς τε ἔστι μὲν ἔχει ἀργύριον παρ' ἐκείνων. συμφώνως ἔχρυσα πρὸς τὴν πρόθεσιν. ὥς τε αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦ παρόντος ἀγῶνος, τιμοκράτης αἴτιος ἐστιν. ἀργύριον γὰρ λαβών, νόμον εἰσήνεγκε μηδὲν ταῖς τοὺς νόμους, οὔτ' ὀλιτπόδειον οὔτε δίκαιον. τελευταίαν δὲ τὴν αἰτίαν ἔθηκε τῆς ἀμφισβητήσεως. καὶ οὐ συνῆψεν αὐτὴν τῇ προτάσει δίχα. ὅτι ἀπίθανος αὐτὴ ἦν τῆς αὐξήσεως τῆς μηδὲν ταῖς τοὺς νόμους. οὐδεὶς γὰρ ἂν, ὑπέλαβεν ἁπλῶς ἐληφέναι τὸν τοιοῦτον ἀργύριον. ῥᾳθυμίας δὲ τῆς εἰς τὴν πόλιν βλαβῆς, ῥᾳδίως ἔμελλεν ὁ ἀπεφαίνων πιστεύειν, μὴ προσῆκε ταῦτα γεγράφθαι τῷ νομοθέτῃ. οὕτω φαίνεται δὲ μακρὸν τὸν συνδέσμου αἰτιατικοῦ. εἰλικρινῆ δὲ τὸ ἐνόημα τοῦ προοιμίου, ἐκ διαβολῆς τοῦ προσώπου, κατασκευαζομένης δὲ τῆς ὑποφορᾶς τοῦ τόπου, λελυσομένης ἐν τοῖς κεφαλαίοις, ὅτι ἀνόμους, καὶ ἀσύμφορος, καὶ ἄδικος. τὸ δὲ ὡς ἀληθὲς ἐστιν αὐτὸς ἑαυτῷ τιμοκράτης, παρεξωτικὸς μὲν, ἀπαρεμπτικὸς δὲ τὰς αἰτίας ἔχει. πρῶτον μὲν ὅτι χρημάτων δίτλων δωροδοκῆσαι βούλεται τὴν πόλιν. τοῦτο μὲν ὧν ὀφείλουσιν οἱ δεσμῶται. τοῦτο δὲ ὧν χρεωστοῦσιν οἱ πρέσβεις. δεύτερον δὲ, ὅτι ἀνόμον, καὶ ἄδικον. ζήτον δὲ, ἵνα λάβῃ ἀργύριον. ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν δικαιοσύνην ταύτην καὶ ἀπαρέμπτην τῶν αἰτιῶν εἰ ἐποιεῖτο, σκηπτόμενος τὰς αἰτίας, ὑπὸ αὐτοῦ ὁ λόγος καὶ ἰσορικὸς ἐγένετο. ἡ καὶ ἐξαγόμενος, οὐ προοιμιακός (δεῖ γὰρ ἀγαν συνεσράφθαι, καὶ ὥσπερ ἐν κινδύμασι κύκλον τινὰ τὸ προοίμιον εἶ))

ἰωαγκάδη

λωαι καθ' ἡδονὴν δουλεῦσαι μᾶλλον τῇ τῶ πρωτοιμίου τέχνῃ, ἢ τῇ τῆς πράγματων διαφθορᾶς. διωρθοκίαν ὄνομα καλῶν, οὐ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς παρανομίας αὐτῷ ἔλαβεν. ἀλλὰ τὴν διωρθοκίαν ἐν τῇ παρανομίας συνέκρυπτεν. ἵνα μὴ τὸ παράπαν χαλεπώτερον τὸ ἔργου γένηται. ἤδει γὰρ ὅτι ἀληθείσης δίκης τῆς ἀγώνων τὴν παρανομίας, τὰ τῆς διωρθοκίας αὐτόθεν ἐξ αὐτῆς μακρᾶς ἀπο δείξεως πιστωθήσεται. ἐπεὶ δὴ ἔκατερίθη μὴ ἀνδροτίων ὀφείλειν τὰ χρήματα, ἔδει ἢ αὐτὸν, ἢ ἐκτίνειν, ἢ μέλλοντα πρὸς τοῦτο ἐκπίπτειν, ἀφαιρεῖσθαι τῆς δεσμωτηρίου, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν, εἰπών, ὅτι ἄκυρα ποιεῖ τῆς πρωτοιμημάτων τὰ δικαστήρια τουτέστιν, οὐκ ἐᾷ κυρίαν γενέσθαι τοῦ φόβου τοῦ τῶ δεσμοῦ.

πλοῦ αὐτὸς αὑτῆς.) δέδωκε γὰρ τοιούτου καθ' ἑαυτὸ πρόφασιν, ποιητὴν νόμον εἰσφέρων. ἕως ἢ τούτου, ἢ πρόταστις τῶ πρωτοιμίου. εἶτα κατασκευὴ τῆς προτάσεως. χρημάτων γὰρ οὐκ ὀλίγων καὶ ἐξῆς. ἵνα μή τις εἴπῃ. πῶς οὖν εἰ ὀλίγον καὶ οὐ μέγα τῇ πόλει τὸ βλάβος; φησὶν οὐκ ὀλίγων, ἵνα μὴ δι' καταφρόνητα δόξῃ ἔχῃ).

οὔτ' ἐπιτήδειον.) αὐτὴ τῶ οὐ συμφέροντα. δίκη ἢ τῶ οὔτε δίκαιον, αἰτίαν τὰ ἴδια κεφάλαια, τό, τε νόμιμον, καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ δίκαιον.

τάχα δὴ καθ' ἕκαστον.) σημαίνει τὸ τάχα καὶ τὸ ὀλίγα μικρὸν, καὶ τὸ ταχέως. καὶ προχειρότατον ἐν ἑτοίμω.) συγχρύει δὲ οὕτω τοὺς δικαστὰς, δι' ὧν λέγει, ὑμῖν τὸν φόβον λύει. ὃν γὰρ ὑμεῖς δεσμοῦτε διὰ νόμου. τοῦτον ἀφίησι. προχειρότατον δέ.) ἵνα μὴ δόξῃ κακούργως πεποιηκέναι, ἀλλ' ὡς γνώμιμον ἅπασι λέγοι.

συχνὰ κοινῇ τινὶ τῶν πόλιν ὠφελήσῃ.) ἵνα μὴ ἀπιστήσῃ αὐτῷ. πῶς οὖν εἰ ὠφελεῖ τὸ κοινόν; αἱρεῖ αὐτὸ, λέγων. ὅτι οὐ τούτου χάριν, ἀλλὰ τῶδε. ἀλλ' ἵνα τὸν πολὺν χρόνον.) ἀσαφὲς μὲν, σημαίνει δὲ, ὅτι περὶ τῆς διπλασίας καὶ τῆς ἐκκαρπώσεως τῶν χρημάτων ἀπάντων τοῖς πρίσβεις. τὸ μὲν γὰρ κεφάλαιον ἀπέδοσαν, τῶν ἐκκάρπωσιν τῶν χρημάτων, ὧν ἔχον εἰς ὅλον ἔτος, ὀφείλουσιν. ἀλλ' ἀναλητέον τὸν λόγον. τῶ μὲν ἀγῶνος.) ἐπεὶ δὴ τὰ πρωτοίμια χάριν ἀεὶ τοῖς συνδέσμοις. τὸ ἐναντίον ἢ οἱ ἔπιλοιποι, διὰ τοῦτο τὸ προσέθηκε τὸν μὲν, σύνεκα μόνης προοιμιακῆς ἐννοίας. προτοῦ ἢ ὄντος τούτου, ἄλλον τάξιν συνδέσμον προτοῦ ἀν ἴδῃ. αἰτιός ἐστιν.) οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες αἰτιῶνται τὸν κατήγορον οἱ φεύγοντες, ὡς αἴτιον ὄντα τῶ ἀγῶνος. τῶ δὲ ἀγῶνος τῶ παρόντος, οὐκ ἔστιν αἴτιος ὁ κατήγορος, ἀλλ' ὁ φεύγων.

χρημάτων γὰρ.) κατασκευὴ, ἐξ οὗ νοεῖται καὶ τὸ συμπέρασμα ἐν τῇ ἐπαγωγῇ. τὸ δὲ γε ῥᾷον, αἰτία τῶ ἀσφαλές. χιλίας.) φησὶ γὰρ ὅτι ἐὰν ἡττηθῶ, ὡς συκοφαίτης παρέχω τὰς χιλίας. ὁ ἢ τιμοκράτης εἰ καὶ ζημιωθῇ, οὐ πάνυ τι ἐφρόντιζεν δι' πορῶν δουναι, ἐξ ὧν ἔλαβε πρὸς τῶν περὶ τὴν διωρθοκίαν, ὑφ' ὧν λέγει. ὁ ἢ διδόασες ἂν ἡττηθῇ, οὐκ ἔχει τὴν πόλιν παρέχουσαν ὑφ' αὑτῆ. ὑφ' ἧς καὶ αὐτὸς ποιεῖται τὸν λόγον.

εἰώθασι μὲν οὖν.) προοίμιον δ' ἀπὸ τέχνου.

τὸ δὲ, εἴπερ τῶτο τινί.) τῶτο εἰς τὸν ἰσοκράτην αἰτίαται. ἐπειδὴ κἀκεῖνος οὕτως ἤρξατο ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς περὶ τῆς εἰρήνης. εἶτα, ἐπειδὴ διδάσκαλος ἦν αὐτῷ, προτέθηκεν, ὅτι προσηκόντως εἴρηται ἐκείνῳ. τὸ δὲ τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν, κατασκευὴ τῶ προοιμίου. κατασκευάζει γὰρ πῶς σπουδῆς ἀξιά ἐστι τὰ παρ' αὐτῷ νῦν λεγόμενα, καὶ δεῖ προσέχειν αὐτῷ τοὺς δικαστάς. τὸ δὲ αἰτιώτερον, καλῶς ὡς συγκεκριμένον. εἰσὶ γὰρ καὶ ἄλλαι δύο αἰτίαι τοῦ τῶ δημοκρατίαν καὶ τῶ ἐλευθερίαν φυλάττεσθαι.

A coactus est seruire magis arti exordij, quàm perspicuitati rerum. Cum autem munerum corruptelam nominet, eam non ad legum violationem ostendēdam adhibuit, sed corruptelam, legum violatione probauit, ne accessio, ipsa re fieret difficilior. Sciebat enim ostensa in confirmatione violatione legum, corruptelam munerum protinus, & sine longa demonstratione fore credibilem. Qui verò condemnatus erat Androtion debitæ pecuniæ, atque eum oportebat aut soluere: aut, si cunctaretur, præter solutionem in carcerem etiam coniici: propterea subiecit hæc verba, Eum insligendæ mulctæ autoritatem eripere iudiciis: hoc est, non sinere suffragium de vinculis esse ratum.

Præter semetipsū.) Tali.n. de se crimini locū dedit improbam legem obrogādo. Et hic absoluitur exordij propositio. mox confirmatio propositionis sequitur: Dū.n. pecunia non parua, &c. ne quis dicat: Quid ergo si paruum non magnum est, detrimentum reipublicæ? negat esse paruum, ne res contemnenda videatur. B

Neque aptam.) Pro, non conducibilem. Addendo autem, Neque iustam: innuit tria capita, legitimū, vtile & iustum.

Singulatim fortasse.) τάχα significat & propemodum, & celeriter.

Et expeditissimum apud vos.) Concitat sic iudices, dicendo: Vestrum suffragium tollit. Quem enim vos vincîtis, lege soluit.

Expeditissimum.) Ne videatur malitiosè fecisse, sed vt res nota omnibus diceretur.

Non vt communiter aliquid iuuaret rempublicā.) Ne obiiceretur, Quid verò si profuerit reipublicæ? refutat, dicendo: Non huius rei gratia, sed illius.

Sed vt eorum qui longo tempore.) Obscurum hoc C est, sed significat, se accusare legatos de duplo, & vsufructu pecuniæ. Nam sortem reddiderant, sed vsūfructum pecuniæ, quam totum annum tenuerant, debebant. Sed repetenda est oratio.

Præsentis discriminis.) Quia exordia gaudent coniunctionibus, perorationes contrà. propterea præposuit, ob solam exordij sententiam: quod cum superuacaneum sit, alteram ponere coniunctionem nō necesse fuit.

Causa est.) Nam rei cæteri omnes, accusatori discriminis causam imputant. Huius autē discriminis, non causa est accusator sed reus.

Nam pecunia.) Confirmatio, ex qua intelligitur etiam conclusio in inductione. *

Facilius.) Pro, tutius.

Mille drachmis.) Hoc dicit, Si succubuero, vt calūniator, mille drachmas soluam. Timocrates autem etsi mulctabitur, parum curabit, cum pecuniæ copiam habet ab Androtione & collegatis eius, quorum causam agit, acceptam. Diodorus autem, si succubuerit, nō habet rēpub. pro se numerantem, quam defendit.

Et tanto tutius est.) Secundum exordium.

Ego verò si cui.) Isocratem obscurè innuit. Nam is quoque sic ratiocinatus est in orationis de Pace principio. Deinde quia is magister eis fuerat, adiecit, rectè ab illo esse dictum.

Bonorum enim ciuitatis.) Ratio exordij. Confirmat enim, quamobrem attentionem sua hæc mereatur oratio, & ipse à iudicibus sit audiendus. Magis in causa.) Bene, vt per cōparationē. Sūt. n. & alię duę causę cur popularis status & libertas conseruetur.

veluti prudentia & propugnatio patriæ. sed plus momenti est in obseruatione legum.

ὡς ἐν κεφαλαίῳ.) tanquam in capite.) Id est, summatim & breuiter.

Solent plerique.) Alterum exordium attentionē captat. Exaggerat enim causam, dicendo, euerti à Timocrate rempublicam. Nam si, quæ omnia tuentur leges, hac vna lege abrogantur: nónne debet vt hæc abrogari, sic eæ quæ salutis causa sunt, conseruari? Quidam volunt, secundi exordij conclusionem esse sequens exordium: alij dicunt, ipsum habere separatā à sequente, in semetipso implicatam conclusionem.

Ac res quidem.) Isocratica est sententia, huc translata ex Archidamo, & cautius vsurpata, quàm apud Isocratem. Illic enim orator penè se iactat: hic verò castigat rem hac appendice, vt mihi persuadeo. Qui enim ad se ipsum duntaxat iudicium refert, & dubitat, idque tanta cum æquitate & modestia: is effugit apud auditores arrogantiæ crimen. Qui verò effusè de omnibus suo testimonio vtitur, sine castigatione oratoris: is, fieri non potest, quin auditoribus arrogās esse videatur. Veruntamen & pro Isocrate causæ afferri probabiles possunt: quòd is qui verba facit regius adolescens est, & paulo pòst rex futurus: & dum adhortantur ad bellum, non ab re fremit. Tribus aūt in hac oratione vsus est exordiis: vno, quod à reo: altero, quod à re: tertio, quod ab accusatore ducitur. Vt mihi quidem persuadeo.) Morata simul, & æqua est oratio. Neque enim hic ad se duntaxat refert iudicium, sed etiā dubitando arrogātiæ vitat opinionem.

Ego enim, Athenienses, suscepi inimicitias cum homine.) Natratio extra causam. Obiter enim exponit, quamobrem ad hoc iudicium venerit: éstq; præparatio, qua mouet auditores, vt vicem suam affecti iniuria doleant. & veniam impetrat, si quid vlciscendi studio contra Androtionē dixerit. προείρηκα.) Id est, in eum incidi, inimicus eius fum factus, cum eo conflixi. Sed quia obiiciebatur: Quid ergo, si tibi est infestus, cum à te læsus sit? & respublica, inquit, ei vnà mecum infensa est: hoc est, eum odit, & oppugnat propter eius improbitatem, nec ego propter meipsū: sed ingenium eius excitat omnium inimicitias.

Eum igitur qui me eò redegit.) Adiectum est, per iniuriam, ne quis diceret: Quid si meritò te inuasit? eóque dicit etiam, quantum in illo fuit, perij, sed per vos sum conseruatus: & propterea, data occasione, iurè illum vlciscor. Priore autem confirmatione absoluta, adiungit etiam alteram, quæ controuersæ causę ea quę accessit, coniungitur. Controuersiā enim facit, & principalis est causa legis: illa de legatis, additamēti vice accedit. Duplex igitur est præparatio, cū & causa sit duplex. Deinde adiungit aliquid præconstitutionis, in quo promittit, se constitutionem positurum. Iniuriam ab eo factam toti ciuitati.) Quia reipub. pendebatur duplum. Mineruæ autem decima, Eponymis (quasi cognominatores dicas) quinquagesima. Eponymi autem vocabantur statuæ quædam heroum, à quibus decem tribus cognominantur: eáq; pecunia decem tribus ad priuata quædam sacra vocabantur. Heroum autem, qui, Aiace Salamino excepto, omnes Athenienses fuerunt, nomina sunt hæc: Pandion Erechtheus, Cecrops, Ægeus, Oeneus, Leo, Aiax, Acamas, Antiochus, Hippothoon.

Cū autem res iam controuersa non esset.) Hæc est prę narratio. disponit. n. futurā ipsius rei narrationē.

A οἷον, τὸ καλῶς βουλεύεσθαι, τὸ προκινδυνεύειν τῆς πατρίδος. πλέον δὲ τούτων οἱ νόμοι σῳζόμενοι. τὸ δὲ ὡς ἐν κεφαλαίῳ, ὡς ἐν συντόμῳ.

εἰώθασι μὲν οἱ πολλοί.) τὸ δ' δεύτερον προοίμιον προσοχλεῖ ἐργάζεται. αὔξει γὰρ τὴν ὑπόθεσιν, καταλύεσθαι φάσκων ὑπὸ τοῦ τιμοκράτους τὴν πολιτείαν. εἰ γὰρ οἱ τὰ πάντα σῴζοντες νόμοι δι' ἑνὸς τούτου μόνου λυθήσον). πῶς οὐ προσήκει τοῦτον μὲν ἀφανίζειν, τοὺς δὲ τῆς σωτηρίας αἰτίους φυλάττειν; πρὸς μὲν ἐβουλήθησαν, τὸ δὲ δεύτερον προοίμιον ἔχει διὰ τὴν ἑξῆς προοιμίου συμπέρασμα. οἱ δ' ἔφασαν αὐτὸ ἔχειν χωρὶς τὴν ἑξῆς ἐν ἑαυτῷ συμπεπλεγμένον τὸ συμπέρασμα. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα.) ἰσοκρατικὴ ἡ ἔννοια καὶ ἀπὸ τοῦ ἀρχιδάμου μετῆκε). ¶ ἀσφαλέστερον. εἴρηται τὴν παρ' ἰσοκράτει κειμένων. ἐκεῖ μὲν γὰρ ὁ λέγων κύριος ἐγγίς ἀλαζονεύεται). ἐνταῦθα δ' ὁ λέγων κολάζει τὸ πρᾶγμα τῇ προσθήκῃ τῇ, ὡς γε ἐμαυτὸν πείθω. ὁ γὰρ οὐκ ἐφ' ἑαυτὸν μόνον ἄγων
B τὸν κρίσιν, ¶ ἐνδοιάζων, ἐπὶ μὴ τοσαύτης δυσκολίας ¶ μεγέθους, ἀπήλλακται δοκεῖν φορτικὸς εἶναι τοῖς ἀκούουσιν. ὁ δ' ἀνέδην μαρτυρία τὴν πάντων εἰς ἑαυτὸν καταχεόμενος αἰδοῦς τῆς ἐν τῷ λόγου κολάσεως, οὐκ ἐκφεύγει τὸ μὴ δοκεῖν εἶναι τοῖς ἀκούουσι φορτικός. οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει τινὰς αἰτίας καὶ ταύτας ἰσοκράτους αἰτίας δι' λόγους. ὅτι βασιλέως παῖς ὁ λέγων, καὶ βασιλεὺς μέλλει μικρὸν ἐσόμενος, εἰς πόλεμον παρεσκευάσθαι, ¶ εἰκότως φρυάττεται. ἴσως δὲ προοιμίοις ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ κέχρηται. τὴν μὲν, ἀπὸ τοῦ φθόνου ¶. τὴν δὲ, ἀπὸ τοῦ πράγματος. τὴν δὲ, ἀπὸ τοῦ κατηγόρου. ὡς γ' ἐμαυτὸν πείθω.) ἠθικὸς ἐμοῦ καὶ ὀπεικὴς ὁ λόγος. οὐδὲ μόνον ἔοικε ἐφ' ἑαυτὸν ἄγειν τὴν κρίσιν, ἀλλὰ καὶ ἐνδοιάζων, ἀπήλλακται τοῦ δοκεῖν εἶναι φορτικός.

C ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, προσέκρουσα αἰθρόπῳ.) ὑποδιήγησις. ὑποδιηγεῖται γὰρ διὰ ποίαν αἰτίαν ἦλθεν εἰς τὸν τοῦ ἀγῶνα. ¶ ἀρχὴ τῆς προκαταστάσεως, ἐξαπιθεῖσα τοὺς ἀκούοντας συμπάσχειν αὐτῷ πεποιθότι δεινὰ, καὶ συγγνώμην, εἰ λέγοι τι κατ' ἀνδροτίωνος ἀμυνόμενος, νέμουσα. προσέκρουσα γ', προσέπεσον ¶ ἠχθρώσα ¶ συνέρραξα. ἐπεὶ δὴ γ' αὐτὸν ἔπαθε, τί οὖν εἰ πολεμεῖ σοι κακῶς πεποιθώς; ὁ δέ φησι, καὶ ἡ πόλις μετ' ἐμοῦ προσέκρουσεν. αὐτὴ τε εἰς μάχην ¶ μῖσος ἦλθε δι' τὴν πονηρίαν. κἀγὼ ἅ δι' ἐμαυτὸν. ἀλλ' ἡ φύσις αὐτὸ κινεῖ τινὰ ἔχθραν εἰς ἅπαντας. τὴν δὴ εἰς τὰ τοιαῦτα καθεστηκότα με.) προσῆκται τὸ ἀδίκως, ἵνα μὴ λέγῃ τις. ἀλλ' εἰ δικαίως ἐπέθετό σοι. διὸ καὶ φησιν, ὅτι, ὅσον μὲν ἦκεν εἰς ἐκεῖνον, ἀπολόμην. ἐσώθην δι' ὑμᾶς. διὸ καὶ ἀμύνομαι αὐτὴν δικαίως, ἐν καιρῷ πληρώσας τὴν πρώτην κατασκευήν, ὅπως ἀπὸ καὶ τοῦ δευτέρου, δι' ἧς τὴν κειμένην ὑποθέσθαι ἡ ὅπου συναπτέον. κείνεται μὲν γὰρ ἡ τοῦ νόμου, καὶ προηγεῖται. ἐπεσάγεται δὲ ἡ τῶν πρέσβεων. διπλῆ οὖν ἡ προκατασκευή, ἀτε δὴ καὶ διπλῆς οὔσης τῆς ὑποθέσεως. εἶτα ἐπάγει τί προκαταστατικὸν, ἐν ᾧ ἐπαγγέλλεται ¶ δηλῶσαι τοῦ κατέσαν. τὸ δὲ ἠδικηκότα πᾶσαν τοῦ πόλιν, ὅτι ἡ πόλις ᾔμβατε τὸ διπλοῦν. ἡ δὲ ἀθλιωτάτη, τὸ δέκατον. οἱ δὲ ἐπώνυμοι, τὸ πεντηκοστόν. ἐπώνυμοι δὲ καλοῦντό τινες αἱ δῆλοι τῶν ἡρώων, ἐξ ὧν καλοῦντο καὶ αἱ δέκα φυλαὶ ἐπ' ὀνόματι τούτων, εἰς ἰδίας τινὰς θυσίας. τὰ δὲ ὀνόματα τῶν ἡρώων, ταῦτα. ἀθλιωτάων ὄντων, ἐκτὸς αἴαντος τοῦ σαλαμινίου. πανδίων, ἐρεχθεύς, κέκροψ, αἰγεύς, οἰνεύς, λέων, αἴας, ἀκάμας, αντίοχος, ἱπποθόων. τοῦ δὲ προκατασκευάζοντος οὐκέτ' ὄντος ἀμφισβητησίμου.) ἐνταῦθά ἐστιν ἡ προδιήγησις. οἰκονομεῖ γὰρ τὴν μέλλουσαν διήγησιν γίγνεσθαι αὐτὸ τοῦ πράγματος. τουτέστιν, τοῦ

τῶ λαβεῖν τὴν πόλιν τὰ χρήματα. διπλῆ ὦ ἡ ὑπόθεσις. καὶ ἡ μὲν ὅτι πρὸς τὰ μέλλοντα λέγεσθαι εἰς Δρόβολιν καὶ Ἀνδροτίωνος. ἡ δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπῳδοποιεῖσαν ὑπόθεσιν ἥ τις δίκα διήρηται. καὶ ἡ μὲν ὅτι κοινὴ καὶ τῶν πρέσβεων. ἡ δὲ ἰδία κατ' Ἀνδροτίωνος. διὰ τοῦτο καὶ ἡ προκατασκευὴ δίκαι διήρηται. καὶ τὸ μέρος τοι αὐτῆς ὅτι κατ' Ἀνδροτίωνος, διὰ τὴν μέλλουσαν βλασφημίαν. τὸ δὲ καὶ τῶν πρέσβεων. δικασηρίοιν δυοῖν.) ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ ἐπωδατμήτοις ἀγῶσι, συνήρχοντο ἐκ δύο δικασηρίων, πληρωῦντες ἀριθμὸν χιλίων καὶ ἑνός. διὸ καὶ τὸ ὁ εἷς προσετίθετο ἀεὶ τοῖς δικασταῖς. ἵνα μὴ ἴσων γιγνομένων τῶν ψήφων, ἐξ ἴσης ἀπέλθωσιν οἱ δικαζόμενοι. ἀλλ' ἐκεῖνος δόξῃ νικᾶν ᾧ αὐτὸ εἷς προσετέθη. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἐν βραχέσι) ἔννοια προκαταρκτική. προλέγει ὃ μὴ προσαφωνεῖ τῷ προσκλητῆ, ὅλως ἢ τίς ὅτι τῆς κατασκευῆς ἀρχή. ψήφισμα εἶπεν ἐν ὑμῖν.) ἐνταῦθα εἰσβάλλει εἰς αὐτὴν τὴν διήγησιν. ἄλλως. ἡ ἀρχὴ τῆς κατασκευῆς ἐνθένδε. ζητητὰς ὃ τοὺς ἀρχοντας τοὺς ζητουμένους καὶ ἀποδεισκωντας τὰς ὀφειλὴν τῇ πόλει χρήματα, ἢ τοῖς ἱεροῖς. ἀρχέβιος ὁ καὶ λυσιθείδης ἦτοι, ξυνήρχοι ἦσαν. τούτοις ὃ ἐμίωυσε τὰ χρήματα ἔχων. ἀποκρυπτόμενος ἀπέφηνε τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τοὺς πρέσβεις. ναυκρατικὰ ὃ, ὅπου ἐκ τῆς ναυκρατίας, τῆς κατ' αἴγυπτον, ἢ τῆς νεῶν οὕτω καλεῖ). ἔχει δέ τι εἰς κατάσκευον ἡ κατάστασις ἐν τοῖς τέλεσιν. ἵνα γὰρ μὴ ἀπίθανος γένηται διηγούμενος, ὅτι τιμοκράτης τὴν πρέσβειαν ἕνεκα τοῦ νόμον ἔθηκεν. ἐπήγαγε καὶ ἀποδείξιν δι' ὧν, εἰπών. μάρτυρες ἔπεσθ' ὅτως ἔχει τοὔργον αὐτό. οὐ δεῖν γὰρ φασιν ἁπλῶς τὴν διήγησιν εἶναι, ἢ καθαρὰν ἀποδείξεων, ἐὰν μὴ προσδέχηται αὐτὸν ὁ ἀκροατής. ἢ προσδέχηται μὲν, μὴ πιστεύῃ δέ. ζητοῦσι δέ τινες, πῶς ἐνταῦθα, προαγματικῆς οὔσης τῆς στάσεως, ἔστι διήγησις; ἀεὶ γὰρ ἡ προαγματικὴ προεῖ μέλλόντων ἔχει τὴν σκέψιν. ἡ δὲ διήγησις γεγονότων ὄζιν ἀφήγησις. λέγομεν, ὅτι ἐν τῇ συμβουλῇ προαγματικῆς οὔσης τῆς στάσεως, εἰκότως ἐλλείπει ἡ διήγησις. οἶδε γὰρ ὁ ἀκροατὴς προεῖπόν θ' συμπλαθὲν. ἐν ᾧ τῷ δικανικῷ λόγῳ, ἀγνοοῦσιν οἱ δικασταὶ τὸ πρᾶγμα. ἀκούω οὐδὲν ἄτοπον, καὶ ἐνταῦθα, δικανικοῦ ὄντος τοῦ λόγου, τάξαι, διήγησιν. τὸ ᾧ ἥμαρτεν, αὐτὴ τοῦ ἐσύλησε. διαφέρει δὲ ἡ ξυρὴς τοῦ πλοίου. τῷ τὴν μὲν, πολεμίαν εἶναι, τὸ δὲ φορτηγὸν καὶ ἐμπορικόν. ἀπειργασμένον ᾖ, αὐτὴ τοῦ κατεψηφίσαθε. ἀναπηδήσας αὐδροτίων.) διαβάλλει τὸν ξόπον ὡς τυραννικώτερον. τὸ γὰρ, ἠγανάκτουν, ἐβοῶν, τὴν αὐτὴν ποιεῖ ὑπόνοιαν. διαδικασία δέ ὄζιν ὄνομα δίκης περὶ χρημάτων, ἢ περὶ κτημάτων. ἀνάγκη δὲ πρῶτον.) ἐξέτασις τοῦ νόμου πλείαν ἐντεῦθεν, καὶ δύο ξόπους. κατά τε γὰρ τὸ πρόσωπον, καὶ τὸν χρόνον ἡ πλείαν ἐξέτασις γίνεται. ἐξετάζει οὖν καὶ τὸν θέντα, καὶ τὸ τεθὲν νόμον. βούλομαι δὴ μικρὰ διεξελθών.) ὥσπερ πρὸ τῆς κατασκευῆς εἰώθαμεν τοῖς ἀκούσι προλέγειν. ἐνθύμημα, σημαῖνον τὴν δύναμιν τῆς κατασκευῆς. οὕτωσι, καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων. ὥσπερ καὶ τὰ προοίμια πρὸ πάσης τῆς ὑποθέσεως. ἔστιν ὧ ἄνδρες ἀθλοθέται.) πληρώσας τὴν διήγησιν, εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ὅπῃ τὸ νόμιμον κεφάλαιον. καὶ τούτου πρῶτον ὅπῃ τὸ προοίμιον. ἔξης ὃ αὖτε τάττει τὸ ἐναντίον τοῖς νόμοις. ἀλλὰ προσκατ- τει πρῶτον μέν.) τὰ πρωτατικὰ θέλει ἐνταῦθα εἰπεῖν. τὸ πρόσωπον, τὸν ξόπον, τὸν τόπον τὸν χρόνον. χρόνον, τῷ ξίτλῳ ἐκκλησίαν. πρόσωπον, τοὺς περὶ ἀνδροτίωνα. τόπον, πρόσθεν τῆς ἐπωνύμων. ξόπον δὲ, ὅτι τοιάσδε δεῖ ταῦτα ποιεῖν. ὡς πρῶτα ταῦτας τοῖς νόμοις ἐνομοθέτει.) τῆ προσώπου αὖτη ἡ ἐξέτασις.

A hoc est, de pecunia accipienda à republica. Duplex autem est causa. vna pars spectat ad ea quæ ad calumniandum Androtionem dicentur. altera ad ipsam asciticiam causam, quæ bipertita est: & partim communis contra legatos, partim priuata contra Androtionem. Quamobrem etiam præparatio est bipertita, partim contra Androtionem, ob imminentia maledicta, partim contra legatos. Duorum iudiciorum.) In magnis & grauibus negociis, conueniebant iudices è duobus prætoriis, complentes numerum millenûm & vnius: qui vnus ideo semper addi iudicibus solebat, ne calculis adæquatis, ex æquo abirent aduersarij: sed vt ille vinceret, cui vnius illius suffragiũ accessisset. Denuò igitur breui.) Sententia principij præparatrix. prædicit enim & proclamat totum argumentum, quod est constitutionis principium. Decretum fecit apud vos.) Hic ingreditur ad ipsam narrationem. Aliter: Principium constitutionis hoc est.

B Inquisitores.) Nouemuiros dicit, qui inquirebant & peruestigabant, quis pecuniam reipublicæ deberet, aut fanis, Archebium & Lysithiden.) Hi præfecti triremium erant, eos detulit vt habentes pecuniam ad occultandas inimicitias, quæ ei cum legatis intercedebant. Naucratiticam.) Naucratis vrbs est Ægyptia, quæ etiam hodie sic nominatur. habet autem constitutio in fine aliquid confirmationis. Ne enim absurda fieret narratio, si diceret, eum propter negocia legatorum tulisse legem: statim etiam demonstrationẽ subiicit, his verbis: Hæc sic ab eo esse acta, res ipsa testatur. Neque enim, nudam, vt aiunt, narrationem esse oportet, & demonstrationibus destitutam, si auditor eam non recipit: aut, etsi recipit, non tamen credit. Quidam autem quærunt, cur, cum hic negocialis sit status, narrationem, contineat? semper enim negocialis status rerum futurarum habet considerationẽ: narratio autem rerum præteritarum est expositio. Respondemus, cum in consilio negocialis sit status, iure deesse narrationem. scit enim auditor, qua de re conuentus agatur. Sed in iudiciali oratione iudices rem ignorant: Nihil igitur absurdi est, cum hæc iudicialis sit oratio, ponere narrationem.

C Cepit.) Id est, spoliauit. Differt autem triremis à nauigio, quòd illa bellica est, hoc onerarium, & mercatorium. ἀπειργασμένον ᾖ.) Id est, condemnastis.

Prosiluit Androtion.) Perstringit eius mores, vt tyrannicis propiores. Indignabantur & vociferabantur.) Hæc verba eandem suspicionem mouent.

διαδικασία.) Iudicij nomen est, de pecuniis, aut possessionibus. Necesse autem est primùm.) Examinatio legis perfecta hic continetur, eáque bipartita. Nam examinatio perfecta & personæ rationem habet, & *temporis. Inquirit igitur & in latorem legis, & *legem latam. Volo igitur paucis commemoratis. Quẽadmodum ante constitutionem solemus auditoribus prædicere sententiam, quæ vim constitutionis significat: sic etiam ante confirmationem, quemadmodũ & exordia totam causam antecedunt.

Est ô Athenienses.) Absoluta narratione, iam ad legitimum caput accedit, & in eo primùm ad legis violationem: cui ordine id subiicit, quod est legi cõtrarium. Sed iubet primùm.) Circumstantias hic primùm explicat: personam, modum, locum, tempus, tertiam concionem: personam, Androtionem: locũ, ante statuas heroum: modum: hoc pacto ea fieri oportere. Legem eum contra omnes tulisse leges) Personæ hæc est examinatio.

ἀπχειροτονία.) Disquisitio est, quid de legibus sit statuendum. Primo senatus conuentu.) Primo mense. Sciendum enim est, eos singulis mensibus ternas habuisse conciones, de publicis negociis deliberantes, nisi qua belli necessitas incidisset: vt de eo etiam, præter statas illas, alia concio esset indicenda. habebatur igitur prima vndecimo die mensis, altera circa vigesimũ, tertia circa trigesimum. φρυτάνεις.) Quinquaginta, quos diximus semper deligi solitos pro sua tribu, & munere fungi senatorio pro sua parte anni.

De senatoriis.) De senatu quingentorum: ornandum eum esse corona, si fecerit triremes.

De communibus.) De publicis negociis.

Nouemuiris.) Nouem principes vocabantur, sex Thesmothetæ, qui violatarum legum actiones dabant. Deinde vnus rex, de quo in Androtioniana diximus, quodnam eius munus fuerit. Deinde belli dux, cui cutæ erat, vt è publico alerentur liberi eorum, qui fortiter in acie occubuissent. Deinde prætor annuus, qui viduas & pupillos, & alia quædam curabat. ἀποχειροτονηθέντων.) Improbatis.

τοὺς δὲ πρυτάνεις.) Primores quingentorum.

Quicunque fuerint.) Hoc dixit propter incertum fortis euentum.

In ea concione.) Scilicet tertia, vt etiam infrà.

Ante concionem.) Scilicet tertiam.

χρηματίζειν.) Referre. Cognouimus enim concionẽ à curionibus indictam: à præsidibus relatum esse, qua de re indicta esset concio.

ἱερά.) Victimas dicit.

Qui Heliasticum iusiurandum dedissent.) Eorum qui iusiurandum Heliastarum iam iurassent: quasi diceret, vt sint ex iis qui iã fuerunt iudices. Sciendum autem est, Helieam dici locum ipsum magni iudicij, & conuentum eorum qui ius ibidem dicebant. Dicta est autem Helica, locus, ab eo quòd ibi conueniret & congregaretur multitudo iudicum. Nam in verbo ἁλίζεσθαι, α in η mutatum est, quod etiam aliàs sæpe fit. Quidam ex eo dicunt appellari, quòd sub dio esset locus ille, & sol immitteret radios.

Vt scripta priora iubent.) Hoc est, receptis legibus.

Mille drachmas.) Quærere est operæpretium, cur adeò inæqualem mulctam leges ordinarint in curiones & præsides? Respondemus, eò factum, quòd grauius sit, non conuocasse populum in concionẽ, quàm non retulisse, vt curionibus populum non conuocãtibus pœna maior statueretur.

In album.) In tabulam. Donec concio.) Scilicet tertia. Eligere.) Pendet à verbo lubet, & significat creare. Aduocatos.) Defensores abrogandarum legum, quas probabile est fuisse meliores, quàm eam quæ roganda erat. sed quia destituebantur patronorum voce, malæ putabantur. Vndecimo.) * Is erat primus mensis, quia primus curionum conuentus agebatur die vndecimo: hoc est, concione prima. Præparabãt enim eos à prima concione, qui defensuri erant probandas leges in ipsa prima concione: cúmque in hac prima cognouissent, quot leges essent improbatæ, pro earum numero patronos etiam deligebant. Quinos autem singulis legibus defensores attribuebant.

εἰσιέναι.) Iubenda, perferenda. Interea.) Inter primam & tertiam concionem. Quod vicerit.) Cum emphasi, per ironiam. Ex composito.) Conspiratione contrà vos inita.. Nihil fortuitò.) Non temerè, sed magna cum improbitate.

A ἀπχειροτονία.) δύ ὄξιν ἡ ἀμφισβήτησις ὅ, τι δεῖ ποιεῖν περὶ τῶν νόμων. ἐν τῇ πρώτῃ ἢ φρυτανείᾳ, ἐν τῷ πρώτῳ μηνί. ἰστέον γὰρ ὅτι πρὸ μιᾶς δεῖς ἐκκλησίας ἐποιοῦντο, βουλευόμενοι περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πραγμάτων, ἐὰν μὴ ἄρα ἀνάγκη τις κατέλαβε πολέμου. ὡς τε καὶ περὶ ἐκείνης ἄλλην ἐκκλησίαν ποιῆσαι πλέον τῶν ὡρισμένων. ἐγίνετο δὲ πρώτη ἐνδεκάτῃ τοῦ μηνός. ἡ δὲ δευτέρα, περὶ τὴν εἰκοστήν. ἡ δὲ ξίτη, περὶ τὴν ξιακοστήν. φρυτάνεις δὲ τοὺς πεντήκοντα, οὓς ἐπέμπομεν ἀεὶ προβαλλομένους ὑπὸ τῆς ἰδίας φυλῆς, καὶ φρυτανεύοντας, * τὸ δέκατον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ. περὶ τῶν βουλευτικῶν.) περὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων. ὅτι δεῖ λαμβάνειν, αὐτὴν στέφανον, ἐὰν ποιήσηται τὰς ξιπήρεις. περὶ τῶν κοινῶν.) τῶν δημοσίων πραγμάτων. ἄρχοντες δὲ ἐντεῦθεν ἦγον. οἱ ἐξ, θεσμοθέται, οἵτινες εἰσῆγον τὰς τῶν παρανόμων γραφάς. εἶτα εἰς βασιλεύς, περὶ οὗ ἐγνωμεν ἐν τῷ κατ' ἀνδροτίωνος λόγῳ τί ἦν αὐτῷ ἔργον. εἶτα ὁ πολέμαρχος.

B ὃς τῆς ἐπιμελεῖτο τοῦ φέρεσθαι ἐν τοῖς δημοσίοις ταῖς παῖδας τῶν ἀποθανόντων ἐνιαυσίους ἐν τῷ πολέμῳ. εἶτα ὁ ἄρχων ὁ ἐνιαύσιος, ὃς τῆς ἐπιμελεῖτο τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ ἄλλων τινῶν. τὸ δὲ ἀποχειροτονηθέντων, ἀντὶ τοῦ ἀποδοκιμασθέντων.

τοὺς δὲ πρέσβεις.) τοὺς πρωτοβουλίας τῶν πεντακοσίων. τὸ δὲ οἱ αὐτυγχάνωσιν εἰπε, διὰ τὸ ἄδηλον τοῦ κλήρου. ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ δὲ, ὅ ὄξιν ἐν τῇ ξίτῃ, ὥσπερ καὶ κατωτέρω. περὶ δὲ τῆς ἐκκλησίας, τουτέστι τῆς ξίτης. χρηματίζειν δὲ τουτέστιν ἐπιβάλλειν. ἐγνωμεν γὰρ ὅτι οἱ μὲν φρυτάνεις, συνῆγον τὴν ἐκκλησίαν. οἱ δὲ πρέσβεις ὑπέβαλλον περὶ τίνος συνῆλθον. ἱερὰς δὲ τὰς θυσίας φησίν. τῶν ὁμωμοκότων τὸν ἡλιαστικὸν ὅρκον.) αὐτὴν τοῦ ἤδη ὀμωμοσμένων τὸν ὅρκον τῶν ἡλιαστῶν. ὡσανεὶ ἔγεγλε, ἵνα ὦσιν ἀπὸ δικαστῶν ἤδη γεγυμνασμένων. ἰστέον δὲ ὡς ὅπου ἡλιαία λέγεται αὐτὸς ὁ τόπος τοῦ μεγάλου δικαστηρίου,

C καὶ τὸ αὐθεντικὸν αὐτῶν, τῶν ἐκεῖσε δικαζόντων. ἡλιαία δὲ ἐκλήθη ὁ τόπος ἀπὸ τοῦ ἐκεῖσε ἁλίζεσθαι καὶ συναθροίζεσθαι τὸ πλῆθος τῶν δικαστῶν. τὸ δὲ ἁ εἰς ἡ μεταβέβληται ὡς καὶ πολλαχοῦ. τινὲς δὲ λέγουσιν ἐκ τοῦ ὑπαθρον εἶ τὸν τόπον, καὶ τὸν ἥλιον ἐκεῖ εἶδον προσβάλλειν. κῆ τὰ προγεγραμμένα δὲ, κῆ τοὺς νόμους ἤδη τοὺς κειμένους.

τὸ δὲ χιλίας δραχμάς.) ἄξιον ζητῆσαι διατὶ οὕτως ἀνώμαλον οἱ νόμοι ἔταξαν τὴν ζημίαν, κατά τε τῶν πρυτανέων καὶ προέδρων; καὶ λέγομεν, ὅτι βαρύτερόν ὄξιν ὅλως τὸ μὴ σωάξαι, τὸν δῆμον εἰς ἐκκλησίαν, τοῦ μὴ προβάλλειν. διὸ ὅτι τῶν πρυτανέων τῶν μὴ σωαγόντων, τὸ πλέον ἔταξαν. εἰς λύσιμον.) οἷον, ὥσπερ ὀκτώ ξίαι. τὸ δὲ ἕως ἡ ἐκκλησία, δηλονότι ἡ ξίτη. τὸ δὲ αἱρεῖσθαι, κῆ κοινοῦ τὸ κελεύειν, ὅ ὄξι χειροτονεῖν. τὸ δὲ τοὺς συναπολογησομένους, τοὺς μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι ὑπὲρ τῶν μελλόντων λύεσθαι. εἰκὸς γὰρ ὅτι βλητίους ἦσαν τὸ εἰσαγομένου. καὶ χρεία τῶν λεγόντων ὑπὲρ αὐτῶν, ὑπομίζοντο εἶ) φαῦλοι. τῇ ἑνδεκάτῃ.) ἐν γὰρ τῷ πρώτος μὴν, ὅτε κῆ ἡ πρώτη φρυτανεία ἐγίνετο. τῇ ἑνδεκάτῃ, ὅ ὄξι τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ. περυσῖ πλέον γὰρ ἐν τῇς πρώτης ἐκκλησίας, τοὺς μέλλοντας ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν δοκιμαζομένων νόμων ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ μαθόντες ἐν ταύτῃ τῇ πρώτῃ πόσοι ἀπεδοκιμάσθησαν νόμοι, περὶ αὐτοὺς ἐχειροτόνουν καὶ τοὺς ἀπολογουμένους. πέντε δὲ ἄνδρας καθ' ἕκαστον νόμον ἐχειροτόνουν. εἰσιστέον δὲ αὖτε τὸ εἰσενεκτέον. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ λέγει, ἃ πρώτης ἐκκλησίας καὶ ἃ ξίτης. τὸ νικῆσαν ἐμφατικῶς κατ' εἰρωνείαν. σωταξάμενοι, αὖτε τὸ φραξιάσαντες καθ' ὑμῶν. καὶ οὐδὲν ἐκ ταυτομάτου.) οἷον, οὐχ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ κῆ πολλῆς κακουργίας.

κῆ

καὶ ταῦτ' ὄντων τῶν κρονίων.) ἀντὶ τοῦ τότε πάντες ἐν τῇ ἑορτῇ ἀφειμένοι ἦσαν, καὶ οὐδεὶς συνήρχετο εἰς ἐκκλησίαν ὑπὸ βουλῆς. λαβὲ τὸ ψήφισμα.) τὸ ψήφισμα λέγει, ὅπερ ἔγραψεν ὁ Ἐπικράτης, φίλος ὢν τῷ τιμοκράτει. λέγων ἐπειδὴ ἐγγύς ἐστι τὰ παναθήναια· συναχθῶμεν δὴ πρὸ σκέψασθαι περὶ αὐτῶν. ὡς δ' συνήχθησαν εἰσήγαγεν ὁ τιμοκράτης τὸν νόμον, ἵνα μὴ γνωσθῇ τὸ πρᾶγμα. εἰ γὰρ ἐποίησεν ὁ τιμοκράτης, ὕποπτος ἂν ἐγένετο. ὃ δ' λαβὲ, ἁπλῶς ὀξύνεται. δὴ τῶν παναθηναίων.) δεῖ ὑποστίξαι εἰς τὸ πρότερον· ἵνα τὸ ἑνδεκάτη καθ' ἑαυτὸ νοήσωμεν· ἵνα ᾖ ὁ νοῦς οὗτος· δὴ τῶν παναθηναίων πρυτανείας τῇ ἑνδεκάτῃ αὐτῶν ὅ ἐστιν ἑνδεκάτῃ ἀπὸ τοῦ μηνός. εἰ δὲ μὴ οὐδὲ ἐνταῦθα καλῶς προσέθηκε τοῦ φυλλίου τῆς παναθηναΐδος ἐπειδὴ ἔτυχε πότε αὐτῷ κληροῦσθαι πρώτην πρυτανεῦσαι· αὐτοτέρα ἐπειδὴ τῷ δημοκρατίαν τῶν νόμων ἀνέγνωκεν, εἰκότως οὐχ ὥστε πίας πρυτανούσης προῆκε· ἐπειδὴ ἀδηλον ἦν, ὡς εἶπομεν, πία κληροῦται ἀεὶ κατὰ τὸν μῆνα πρώτη πρυτανεῦσαι. τὸ δὲ πολλῷ ἡσυχίαν, ὃ εἶπεν ἄνω, ἀφειμένης τῆς βουλῆς ἐν τῇ πανηγύρει. ἢ τὸ ἐν τοῖς νόμοις.) οἱ μὲν γὰρ νόμοι ἐπέλευον ἀναμένειν τῷ ζ' ἵστασθαι ἐκκλησίαν. τὸ δὲ ψήφισμα τὸ τιμοκράτους τῇ δωδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἐπέλευε ποιεῖν ἐκκλησίαν. εἰδότα τοῖς νόμοις.) ἵνα μὴ πάλιν καταφύγοι εἰς ἄγνοιαν, ὥσπερ εἶλεγε πρὸς τὸ γνώσεσθαι αὐτὸν τοὺς νόμους.

αὐτῷ δὲ μήτε τετυχηκέναι.) τῷ πόλιν. τὸ δὲ ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ἐορτῇ ἀφειμένοις, ὁρᾷ τὴν ἀριθμητικὴν τοῦ ῥητορος, πῶς τὸ κ' χρόνον, ἁπλοῦν ὂν κλῆμα δοκοῦν, εἰς διπλοῦν προήγαγε δεινὸς, ὅτι οὐ μόνον παρέβη τὸν ὡρισμένον, ἀλλὰ καὶ ἑορτῆς οὔσης ἐνομοθέτησεν· ἵνα ἐξ ἀμφοτέρων ἀδικῶν τιμοκράτης φαίνηται. καὶ γὰρ ὧν οὐκ ἐποίησεν, ὅτι μὴ φυλάττων τὸν χρόνον τῆς ἐκκλησίας. ἐν ὧν ἐποίησεν, ἐν ἐν κρονίοις ἐλυμήνατο. ἀλλ' ἄγωθί μοι λαβὲ τὸν νόμον.) ἐξῆν τι) δῆλα τί τὸ τιμοκράτους νόμον ἀναγνῶναι ἐξὸν τοῖς παλαιοῖς; νεμῶν, ἔτι φιλάνθρωπος δοκεῖ εἶναι) δῆλα τοῦτο προαναγνώσεται τοῖς ἀρχαίοις, ἵνα ὕστερον ἡ διαβολὴ χώραν ἔχῃ. ἐξετάστας ὃ τὸ κ' τὸ πρότερον νόμιμον, καὶ τὸ κ' τὸν νόμον ἐξετάζει. πολλῶν δὲ καλῶν κειμένων νόμων.) δεῖ μὴ μόνον τιθέναι τὰ ῥήματα τῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ ἐγκωμιάζειν πρὸς σύστασιν μείζονα.

οὐ προσαναγνοὺς, οὐ λύσας, οὐδὲ εἷς αἱρεῖται.) ἃ προσαναγνοὺς τοῦτον ἐκεῖνῳ· οὐ λύσας τὸ ἐναντίον οὐδεὶς αἱρεῖται, πότερον τοῦτον ἢ ἐκεῖνον βούλεσθε; χαίρειν ὃ τὸ κ' ἀναίρεσιν ἔχῃ. τὸ λόγου, οὐ προσαναγνοὺς, οὐ λύσας, καὶ ἐξῆς. ἔστι δὲ τὸ εἶδος τοῦ τὸ σφοδρότερον καὶ ὑπερφυέστερα μᾶλλον. ἀθρόα δὲ τὰ ἐγκλήματα εἰσήγαγε, πυκνῇ χρησάμενος τῇ κ' ἀρσιν ἀπαριθμήσῃ καὶ μακροτέρᾳ. μετ' εὐσεβείας.) πρῶτον τὸ θεοὺς τῆς εὐορκίας τῶν δικαστῶν παρείληφεν ἵνα οἰκεῖον δεσπότην τῶν δικαζόντων τὸν νόμον, καὶ οὕτως ὡς πρὸς οἰκείου πείσῃ συναγωνίζεσθαι. τοῖς γὰρ οἰκείοις ἅπαντες συμφέρεσθαι πεφύκαμεν. οὔτ' ἀμφοτέροις.) εἰ γὰρ ψηφιζόμενοι κ' τὸν νόμον εὐορκεῖν δοκεῖτε κατὰ τὸν ἕτερον αὖ δοκοίητε ὀμορκεῖν, μὴ καθ' ἑκάτερον ψηφιζόμενοι, εἷς γε οἱ δύο νόμοι κύριοί εἰσιν. ἡ γνῶσις συμβήσεται.) αὐτὴ ἡ κρίσις· ὃ ἐστι, συμβαίνει κεῖσιν ὑμῶν γνῶναι τὸν ἕνα νόμον, καὶ ταῦτα ὄντα κύριον. ὁ καὶ γνωσί.) ὁρᾷ πῶς ἀξιοπίστως εἰς μίαν τῶν φυλακῶν ἑαυτὸν ἔπαξεν ὁ ῥήτωρ.

ἐφ' ἑκάστῳ ἀπ' αὐτοῦ.) καλῶς εἶπε τὸ ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ὑπὸ ἐμποδίσματός τινος καὶ προβόλου. διὸ καὶ ἐμμένων τῇ ξοπῇ, ἐπήγαγε καὶ τὸ βαδίζειν.

ὅσον γε δὴ τοῦτο.) ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἀληθὲς οὐκ ἐφάνισεν οὐδὲ ἐξέλειψε, προσέθηκε τὸ ὅσον ἦκεν εἰς τὴν

A Idque Saturnalibus.) Tunc omnes ad festum dimissi erant: & nemo senator veniebat in concionem

Cape decretum.) Decretum ait ab Epicrate scriptũ Timocratis amico: Cum, inquit, instant Panathenęa conueniamus ad deliberandum de eis. vt autem conuenerunt, rogauit Timocrates legem, ne res deprehenderetur. Nam si vtrumque fecisset Timocrates, suspectus fuisset. λαβέ.) Attica consuetudine acuitur.

In Pandionia.) Subdistinctio ponenda post primã: vt, Vndecima, per se intelligamus, ne talis sensus sit: In Pandionia prima, conuentu senatus vndecimo eius, quod est, vndecimo ipsius mensis. Quod si esset, ne hic quidem rectè apposuisset tribum Pandionīã quòd sors ita tulerat, vt ea tum sorte prima curionũ munus obiret. Suprà in iussione legum recitãda, meritò non adiecit, qua prima curionum obeunte mũnus: cum incertum esset, vt diximus, cuinam sortitò obueniret quoque tempore, vt mense primo curionum munus obiret.

B Per ocium.) Id quod suprà dixit, senatu in celebritate occupato.

Quam legitimum.) Leges enim tertiam expectare concionem iubebant, seu decretum Epicratis duodecimo die mensis indici concionem iubebat.

Gnarum legum.) Ne denuò ad ignorantiam confugeret, quasi diceret, ipsum leges intelligere.

Ipsam verò non fuisse.) Vrbem.

In ipso festo.) Vide acrimoniam oratoris, vt quod ratione temporis crimen simplex videbatur, conduplicarit: & offenderit, eum non modò statum neglexisse tempus, sed etiam cum festum ageretur, tulisse legem: vt ob vtrunque Timocrates nelinquere videatur, tam ob ea quæ non fecit, quia non obseruauit primę concionis tempus, quàm ob ea quæ fecit, quia id Saturnalibus ausus est.

Cape hanc, & lege.) Quæritur, quamobrem legem Timocratis non primam legerit, postea veteres? Respondemus, quòd humana videretur: eò veteres prius esse recitatas, vt deinde calumnia locum haberet. Cum autem personæ legitimum examinasset, examinat & legis legitimum.

C Etsi autem multæ præclaræ leges extant.) Nõ verba duntaxat legum ponenda sunt, sed laudanda etiã, ad maiorem commendationem.

Non è contrario lecta, non abrogata, non optione data.) Non lecta hæc & collata cum illa, non abrogata contraria: non data optione, vtrum hanc illã malletis. Elegans autem est figura negatiua: Non è contrario lecta, non abrogata, & cætera. Est autem hæc figura vehementiæ, & ad vrgendum comparata magis crimina autem frequentia adduxit, densa vsus negatiua enumeratione, & prolixiore.

Religiosè.) Primùm religionem iudicũ adhibuit: vt pertinere ad iudices eam legem ostenderet: atque ita eis persuaderet, vt tanquam suam defenderẽt. Sic enim est natura comparatum, vt omnes nostra tueamur. Nec vtrisque.) Nam si ex hac lege pronuncientes, seruasse iusiurandum: iidem quòd ex altera lege nõ pronũciaueritis, violasse videbimini, siquidẽ duæ illæ leges ratæ erunt.

Cognitio euenit.) Pro, iudicium: hoc est, fit vt vestrum iudicium vnam legem violet, eámque ratam.

Quod & ego nunc.) Vide quanta grauitate in vnam è custodiis semetipsum collocarit orator.

In singulas ab ea.) Rectè dixit, ab ea, tanquã ab impedimento aliquo & scopulo. quare insistens translationi verbum ire subiecit.

Quantum in isto fuit.)Quia reuera nõ sustulit,neque aboleuit,adiecit,Quantum in isto fuit.

Vt autem sciatis.)Ab ipsa Timocrateæ legis recitatione accusationem auspicatus, immoratur cõfirmationi & demonstrationibus legis,quæ liberum facit,& iubet accusare eos,qui legem rogent contrariam.Fretus enim est hac parte,& præ se fert,se magno robore pollere.Eam enim commoratione hac apud auditores opinionem excitat,se tot verbis vsurum non fuisse,nisi firmis posset rationibus ostendere,legem Timocrateam receptis legibus esse contrariam.

ὠνητέων.)Hic intelligendi sunt,nõ qui emunt,sed qui conducunt & redimunt.Nemo enim vectigalia publica emebat.

Qui colligunt.) Quidam,quibus mandatum erat, vt à publicanis pecuniam exigerent.Sciendum autẽ est,ipsos publicanos statim constituere spõsores solitos,vt nisi nono senatus conuentu soluissent: duplum necesse haberent vel hi vel illi numerare.Idq; debitores omnes necessariò faciebant,cum primùm debere ciuitati cœpissent,vt prædes darent,se ad nonum senatus conuentum soluturos:& manebant ignominiosi,donec soluissent,quòd si nono curionũ conuentu præterito non soluissent,tum & in vincula coniiciebantur,& duplum numerabant,neque iã eis integrum erat sponsores dupli constituere. Hoc nunc abrogare vult Timocrates,qui ab initio sponsores constitui vetet,sed nono demum conuentu curionũ id fieri iubeat:vt in ipso toto mense numerare possint,idque nõ duplũ,sed simplum.Si verò, inquit,non soluerint,nec nono conuentu curionum, tum demum vinciuntur. Diocles retulit.)Nomen cuiusdam legislatoris.Ante Euclidem.Euclides prætor fuit Athenis,paulo post triginta tyrannos.Consideratu autẽ dignum est,quare dixerit leges ante Euclidem & post eum auspicandas & ratas esse oportere.Respondemus,quòd,vt diximus,exiguo tempore post x x x.tyrannos ille fuit.Intra verò ipsum & triginta tyrannos in exiguo illo tẽpore populare fuit Athenis imperium,& post eum rursus perpetuò.Idcò dixit,leges ante & post eum.

Nisi si cui tempus est adscriptum.) Hoc reprehendunt quidam,eum quod in lege Timocratea culpet id ipsum nunc in vetere lege probare.Respondemus Demosthenem hoc de futuro dixisse dũtaxat Timocratem etiam de præteritis:& laudari causam ab oratore,ob quam tempus quidam ascribant suis legibus.causa apposita.

Ob hęc legis huius lator.) Propter has res, quę deferendis agũt legibus.Neq; de ignominiosis.) Contrarius ignominioso est,dignitatis compos. Verba hæc,iubet lex,vtrôque referuntur.

De dimissione.)Aliud vocat dimissionẽ,aliud vocat ordinẽ.dimissionẽ,velut si quis debitor inopiã causetur,& supplicare velit populo nõ de totius debiti cõdonatione,sed partis:vt parte soluat,pars sibi condonetur. Qui igitur,inquit,eam rem petunt,de iis prędes non referant,id est,nõ proponant populo.Duo enim significat id verbum,& agere & proponere.Occultè.)Non de iudicibus loquitur,sed de plebeiis quibusdam iudices incitantibus.quare etiã addit proprium iudicum,verbum Occultè.

Ascito nemine.)Nõ indicta cõcione à fictione Androtioniana. ἐν ᾠδαβύσῳ) Id est,clãdestinè.trãslatũ à ruderibus,quib. ędificia intrinsecus implẽtur, & ita occultè,ne appareant.*obturare os oratorum.

ἵνα ᾖ εἰδῆτε)ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀναγνώσεως τὸ τιμοκράτους νόμου τῆς κατηγορίας ἀρχόμενος, ἐνδιέξεισι τῇ κατασκευῇ, καὶ ταῖς ἀποδείξεσι τοῦ νόμου, τὸ κελεύοντος ἐξεῖναι κατηγορεῖν τοῦ ὑπεναντίον εἰσφερόντων νόμον. ἐπειδὴ τεθάρρηκε τούτῳ τῷ μέρει καὶ σφαττοιεῖται λαμπρῶς ἰσχύειν.ἐμποιεῖ γὰρ δόξαν τῆς δόξης ταύτης τοῖς ἀκούουσιν ἔννοιαν,ὅτι οὐκ ἂν πλείονα λόγον ἐποιήσατο , μὴ ἔχων ἰσχυρὰν τὴν ἀπόδειξιν, τὸν τιμοκράτους νόμον ὑπεναντίον τοῖς κειμένοις.ὠνουμένων ἢ ἐνταῦθα λέγει, οὐκ ἀγοραζόντων , ἀλλὰ μισθουμένων. οὐδεὶς γὰρ τὰ τέλη τὰ δημόσια ἠγόραζεν.ὠνητέων ἦ,ὅπερ ἐξ αμμώνων τινῶν ἀπαγτεῖν αὐτοὺς τοὺς τελώνας. ἰσέον ἦ ὅτι ἐγγυητὰς παρεῖχον οἱ τελῶναι ἐξαρχῆς.ἵνα ἕως τῆς ἐνάτης πρυτανείας εἰ μὴ καταβάλλοιεν τὰ δίπλᾶ ἀπάγηται ἔχοιεν ἢ οὗτοι, ἢ ἐκεῖνοι καταβαλεῖν. καὶ πάντες οἱ χρεωστοῦντες τοῦτο ἐποίουν,δύο ὡς ἐχρεώστουν τῇ πόλει,ἀπάγειν εἶχον δὲ καὶ ἐγγυητὰς,ὅτι πρὸ τῆς ἐνάτης πρυτανείας καταβαλοῦσι.Ὁ ἐμοῦν ἄτιμοι, ἕως οὗ καταβάλον.εἰ δὲ παρεμβύσειε τὴν ἐνάτη πρυτανεία καὶ μὴ καταβάλον,τότε καὶ ἐδεσμοῦντο,καὶ τὰ δίπλᾶ καταβάλον.καὶ οὐκέτι ἐξῆν αὐτοῖς ἐγγυητὰς παρέχειν τοῦ δίπλων.ἅπερ νῦν βούλεται λῦσαι ὁ τιμοκράτης,λέγων,μὴ ἐγγυητὰς παρέχειν ἐξ ἀρχῆς,ἀλλ' ἐν τῇ ἐνάτῃ πρυτανείᾳ.ἵνα ἐν αὐτῷ τῷ μηνὶ ὅλῳ δυνηθῶσι καταβαλεῖν καὶ μὴ τὰ δίπλᾶ, ἀλλὰ ἁπλᾶ. ἐὰν δέ φησι μὴ καταβάλλωσι,μηδὲ ἐν τῇ ἐνάτῃ πρυτανείᾳ τότε δεσμεῖσθαι. Διοκλῆς εἶπεν. ὄνομα νομοθέτου τινός.

πρὸ Δυκλείδου.) Δυκλείδης ἄρχων ἐγένετο παρ' ἀθηναίοις μετ' ὀλίγον χρόνον τῶν ἑβδομήκοντα. ἄξιον δὲ ὅτι ζητῆσαι,διὰ τί εἶπε τοὺς πρὸ Δυκλείδου νόμους καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ἄρχειν δεῖν καὶ κυρίους ἔχειν;λέγομεν, ἐπειδήπερ,ὡς εἴπομεν,μετ' ὀλίγον χρόνον,τῶν τριάκοντα ἐγένετο.μεταξὺ ἦν αὐτῶν καὶ τῶν τριάκοντα,ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀλίγῳ χρόνῳ δημοκρατία ἦν πρὸς ἀθλιωτάτοις,καὶ μετ' αὐτὸν πάλιν διόλου.διὰ τοῦτο εἶπε τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτόν.

πλὴν εἴτῳ χρόνος προσγέγραπται.)Ἔστι μέμφονταί τινες,ὅτι τὸν τιμοκράτους νόμον μεμφόμενος, αὐτὸ τοῦτο ὑποδέχεται τῶν παλαιῶν νόμων. λέγομεν δ' ὅτι ἀλλ' ὅπερ τῶν μέλλοντος εἶπεν,ὁ δημοσθένης,οὐ ἦν τιμοκράτης καὶ πρὸ τοῦ παρελθόντος. καὶ ἐπαινεῖ τὴν αἰτίαν ὁ ῥήτωρ,δι' ἣν τινες χρόνον προσγράψωσι τοῖς ἰδίοις νόμοις,τὴν αἰτίαν προδηλοῖ. ὅπερ τοιοῦτόν ἐστι τὸ τοιόνδε.)ὃ ὅτι ὅπερ τοῖς μέλλουσι πρὸ τοῦ τοῖς νομοθετεῖν.

μηδὲ πρὸ τῶν ἀτίμων.)τὸ ἀναπόδοτον τοῦ ἀτίμου,ὅπερ τιμος, καὶ κοινοῦ ἦν τὸ κελεύει ὁ νόμος. πρὸ ἀφέσεως.) ἄλλο καλεῖ ἄφεσιν,καὶ ἄλλο καλεῖ τάξιν.ἄφεσιν μὲν οἷον ὅταν τι ὁ χρεωστῶν,προφασίζηται πενίαν καὶ βούλεται προκαλέσαι τὸν δῆμον μὴ πρὸ παντελοῦς ἀπαλλαγῆς τοῦ χρέους,ἀλλὰ πρὸ μέρους ἵνα μέρος μὲν καταβάλῃ, τὸ δὲ ἄλλο μέρος συγχωρηθῇ.τοῖς οὖν πρὸ τούτου φησὶν προκαλοῦσι, μὴ ἐξεῖναι τοῖς πρέσβεσι τούτοις χειροτονίζειν *ἐκκλησίαν.ἢ ὥρων ὑποβάλλῃ τῷ δήμῳ.τὰ δύο γὰρ σημαίνει ἡ λέξις,καὶ τὸ ὑποβάλλειν.

κρύβδην.)οὐ λέγει δικαστῶν, ἀλλὰ ἐκ τοῦ δήμου πιῶν μισθωμένων δικαστάς. διὸ καὶ ἐπάγει τὸ οἰκεῖον τῶν δικαστῶν,τὸ κρύβδην.τὸ ᾖ προσεπτὸς οὐδενός, αὐτὸ τοῦτο ἐστὶ συναθροίσας ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν πρὸ τοῦ τιμοκράτους.

ἐν ᾠδαβύσῳ.)αὐτὸ τοῦτο λάθρα. ἐκ μεταφορᾶς τῶν παπληρωμάτων τῶν ἐμβαλλομένων ἐν τοῖς οἰκοδομίαις ἔνδον,* καὶ κρύφα τοῦ φαινομένου.βύσαι τὸ στόμα τοῦ ῥήτορος.

τοὺς

τοὺς χρόνους ἀναμείναντα.) δηλονότι τὴν ἐκκλησίαν. γνώμῃ δ' ἁμαρτών.) ὃ ὄντως ἐκ λήθης τοῦτο ποιεῖν καὶ ἐκ τοῦ ἐκκρουσθῆναι. τὸ δ' ἐμβαλεῖν τὸν νόμον, ἐμφατικὴ ἡ λέξις ὡς δή τινος οὐ βουλομένου λάθρᾳ ἐμβαλεῖν καὶ φυγεῖν. παρενέβαλεν οὖν καὶ ὁ Τιμοκράτης τὸν αὐτὸν νόμον, τὸν μὴ ὄντα νόμον, τοῖς οὖσι κυρίοις. ἀλλὰ γὰρ αὐτίκα ἐρῶ.) ὑστερήθη) εἰσύστερον εἰπεῖν εἴτε ἄκων εἴτε ἑκὼν τοῦτο ἐποίησε. τοῦτο γὰρ ὕστερον τοῦ νομίμου ὀφείλει τάττειν. νυνὶ γὰρ ὡς ἐν ὅλως εἰ ἔννομός ἐστιν αὐτῷ ὁ νόμος σκοπεῖ) αὐτῷ δεῖξαι. ἀναγίνωσκε τὸν ἕξῆς νόμον.) ἰστέον ὅτι οὐδεὶς ὁ νόμος οὐκ ἔστιν ἄλλος παρὰ τὸν προειρημένον, ἀλλὰ μέρος αὐτοῦ. βουλόμενος γὰρ ὁ ῥήτωρ δεῖξαι τὸν Τιμοκράτην, ὥσπερ πολλοὺς παραβεβηκότα νόμους, μερίζει τὸν ἕνα εἰς δύο, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις. ὅτι μὲν ἔργον, ὦ ἄνδρες δικασταί.) δυσχερὲς παρὰ τοῦτο τοῖς ἐν ἔργῳ ἀεὶ οὖσιν μοχθεῖν. σοφιστικὸν δὲ ἐνταῦθα τὸ ὑποχείρημα. ὁ μὲν γὰρ νόμος ὁ Τιμοκράτους, κελεύει τοὺς ὀφείλοντας ἐγγυητὰς καθιστάναι ἕως ἂν ἐκτίσωσιν. οὗτοι γὰρ προσκαίρει μὴ δεῖν, ἵν' ἐκτίσωσιν οἱ ὀφείλοντες. ὁ δέ, ἀπαγορεύων, μὴ ἱκετεύειν φησὶ ἀφέσεως τῆς ὀφλημάτων. ἡ γὰρ ἐργασία, παρὰ τὴν δόξαν τοῦ νομοθέτου γέγονεν. ὅταν μὲν γὰρ ἀμφίβολος καὶ ἀσαφὴς ᾖ καθ' ὁμωνυμίαν ἢ κατὰ τὸ ἔλλειπτον, ἢ κατὰ τὸ ἀπροσδιόριστον, τὸ τηνικαῦτα ἐξετάζει τὴν δόξαν τοῦ νόμου. ὅταν δ' ὁ μὲν νόμος σαφὴς τυγχάνῃ, παρὰδοξος δ' ἄλλως, ἢ δι' φιλανθρωπίαν οὐκ ἐνδέχεται δοκοῦσαν γίνεσθαι, ἢ δι' ὠμότητα ὑπερβάλλουσαν τὴν κατὰ τέχνην ἐξετάζει τὴν δόξαν τοῦ γεγραφότος· ὅπερ ἐνταῦθα δηλοῦσθαί τινα ποιῶν φάσκει. ἐπειδὴ γὰρ ἐδόκει παντελῶς ἀπάνθρωπον εἶ), τὸ μὴ ἐξεῖναι ἱκετεύειν, λέγει τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἀπεῖπεν.

ἦδει τὴν φιλανθρωπίαν.) ἐπειδήπερ ἔχει ὁ νόμος μή τινα ἱκετεύειν, ἵνα μὴ ὁ νόμος δοκῇ εἶ) ἀπάνθρωπος· δέδοικε πλειόνων κατασκευάζει, ὡς δέδοικε τὴν βλάβην ἀνεῖλε τὴν ἄνευ φιλανθρωπίαν. οἱ νόμοι μέν.) καλῶς ὅτι μὲν τοῦ Τιμοκράτους διάταγμα εἶπεν, ὅπερ καὶ τυράννου. ὅτι δ' ἦν νόμων τὴν κουφότερον προσαγορεύει. ἵνα ἐκεῖνος ὡς τύραννος εἶ) δοκῇ, * δίκαι τινῶν ἰδιωτῶν. τὰ μὲν, κατηγορικῶς τοῦ δ', φοβούμενος. ὅσων δίκαι.) δίκην καλεῖ τοῦ ἐγκλήματα. οἷον ἀποστασίου. δώσω δ', ἀπολογία ὧν τις δημοσίᾳ πιστευθεὶς διώκησεν, οἷον, πρεσβείαν ἢ ἱερωσύνην. ἀποδεῖ δ' τοῦ τόνου τοῦ δώσω, ἢ δὴ εἴπομεν, ὅτι προπαροξυτόνως). τὸ δ' ἐώντων.) αὐτοῦ τοῦ ἐάσασιν. ἀττικὴ δ' ἡ φράσις.

ὃ δ' ἔγραψε τοῖς προέδροις.) οἱ γὰρ πρόεδροι, ἐν τῷ δήμῳ εἰσῆγον. οἱ δ' ἄρχοντες οἱ θεσμοθέται), ἐν τῷ δικαστηρίῳ.

τὰς δίκας καὶ τὰς δόξας.) ἰστέον ὅτι ἐνταῦθα καταχρηστικῶς καλεῖ τὰς δίκας τὰς πεπαιδεισάς ἐν τῷ δικαστηρίῳ, εἴτε δημοσίας, εἴτε ἰδιωτικάς. δόξας δ'.) τὰς δηλονότι τοῖς δίκαιταις πεφάσεις λαβούσας.

ὕπεχες.) πρὸς τὸν γραμματέα λέγει τὸ ὕπεχες τοῦ ἀνάγνωσιν. οὔτε γὰρ χρεία ἐστὶ τοῦ πάντα ἀναγινώσκειν νόμον, ἀλλὰ τὸ συμβαλλόμενον αὐτῷ πρὸς τὸν ναυτικὸν ἀγῶνα. εἰσὶ δ' αὗται προαποφάσεις ῥητορικαί. καὶ γὰρ πολλάκις καὶ μηδὲν ἔτι ἔχοντος τοῦ νόμου, προαποφαίνει κωλύειν τὸν γραμματέα ἵνα δόξῃ χαρίζεσθαι τοῖς δικασταῖς φεύγων τὸ μῆκος τοῦ λόγου.

πότερον τὰ δικαστήρια.) κατ' ἐρώτησιν λαμβανέσθω τὸ σχῆμα τὸ διλήμματον. τὸ δ' χεῖρον.) ἐνταῦθα οὐ λέγει κακὸν, ἀλλὰ ἔλαττον. πλὴν πρὸς τὰ τελωνῶν.) ὁ μὲν Τιμοκράτης πάλιν καὶ ἐν τούτῳ καλῶς γράφων ἔλεγε πρὸς τούτων μὴ ἐγγυητὰς εἶ), ἀλλ' δύο ἀπαιτεῖσθαι, ἐπειδὴ τέλη ἀπήτουν καὶ ἅπερ ἐλάμβανον παρεῖχον. οἱ δ' ἄλλοι, ἐκ τοῦ ὁμοίως. ὃ δ' ῥήτωρ πάλιν ὡς κατήγορος σοφίζεται.

A Temporibus expectatis.) Videlicet, tertia concione. Per errorem.) Per obliuionem id fecisse, & opinionis errorem. Inuitere legem.) Vim habet hoc verbum tanquam latro quispiam voluerit clàm iniicere, & se in pedes conijcere. Inferuit igitur & Timocrates suam legem, quæ lex non erat, *è receptis legibus. Sed statim dicam.) Dicere differt, volés-ne an inuitus id fecerit. hoc enim post legitimum est collocandum. Nunc enim in vniuersum est ei propositum, ostendere, sit-ne legitima lex eius. Lege sequétem legem.) Sciendum, hanc legem non esse ab antè dicta diuersam, sed partem eius. Cum autem vellet orator ostendere Timocratem quodammodo multas violasse leges, diuidit vnam in duas, vt alias etiã fecit. Difficile quidem est iudices.) ἔργον opus, id est, difficile, eò quod qui in opere sunt assidui, difficultatibus conflictantur. Argumentum aũt hoc loco est captiosum. Lex enim Timocratis iubet ærarios, spõsores constituere, donec soluerint. *Hæc verò iubet non vincire, vt soluant debitores. alia verò vetat supplicare de remissione æris alieni. Est aũt adhibita trà
B ctatio à mente legislatoris aliena. Nam cum lex ambigua & obscura est ob nominis similitudinem aut defectum, aut distinctionem non additam: tum legis sententia inquiritur. Cũ verò lex perspicua illa quidem est, sed alioqui præter opinionem, aut propter humanitatem intempestiua videtur, aut propter insignem crudelitatem: tum artificiosè inquiritur sentẽtia scriptoris: id quod hoc loco facit Demosthenes. Quia enim omnino inhumanum videbatur, non licere supplicare, causam adiicit, cur sit interdictum.

Norat humanitatem.) Quia lex continet, ne quis supplicet, ne lex inhumana videatur, pluribus verbis probat: ne quid respub. detrimenti caperet sublatam esse nimiam humanitatem. Leges quidem.) De Timocrate mandatum dixit, quod est tyranni: De legibus, aliquid leuius, præceptum: vt ille quasi tyrannus esse videatur, cum duo plebeij sint vtrinque, altero accusante, altero reo.

De quibus iudicium.) δίκαι vocat, quod est de criminib. veluti de adulterio. δώσω, defensio eorũ quę aliquis sibi publicè credita administrauit, veluti legationem, aut sacerdotium. De tono δώσω iam diximus: id vocabulum antepenultimam acuere.

ἐώντων.) Pro ἐάσασιν iunxto: Attica phrasis est. Is verò scripsit præsidibus.) Præsides enim apud populum introducebant. Ex Nouemuiris autem, Sexuiri in iudiciis.

Iudicia & arbitria.) Sciendum eum per abusionem hic vocare, δίκας ea quæ disceptata sunt in iudicio, siue publica, siue priuata.

Arbitria.) Ea quæ ab arbitris disceptata sunt.

Desine.) Ad scribam dicit: siste lectionem. Neque enim opus est totam recitari legem, sed quantum ex ea ad causam præsentem pertinet. Sunt autem hę oratorię simulationes. Etenim sæpe, tametsi nihil amplius in lege restet, simulat se prohibere scribam: vt videatur gratificari iudicibus, vitanda orationis prolixitate.

Vtrum iudicia.) Interrogatiuè hic vtitur figura duplicis conclusionis.

χεῖρον.) Hic non significat peius, sed, minus.

Exceptis publicanis.) Timocrates rursus & hic bene scripsit, cum dicat: his nõ licere spõsores cõstituere, sed statim ab eis repetẽdũ esse debitũ: cũ illi vectigalia exigerẽt, & quę exigebãt, exhiberẽt. cæteri aũt non item. Sed orator, rursus vt accusator argutatur.

Aliter. Argutatur in Vinculi vocabulo,& ait:Malè A separauit mancipes,tanquam præcipuè iniurios, cũ alios vinculis liberet,maioribus peccatis cõstrictos. Neque verò ita erat. Timocrates enim dixit,eos qui ob mulctas vincti sint,sponsoribus datis esse liberãdos. At orator argutatur Vinculi vocabulo & similitudine nominis,dicendo,Vinctos in vniuersum omnes iuberi solui. Nam cum necesse esset,vt mancipes numerarent,aut vincirentur eum annum,quo vectigalia redemerant : ideo adiecit, Publicanis exceptis. Necesse enim est publicanos soluere, quia non sua numerant,sed ea quæ publicè acceperunt: (sed vt ij qui ex mulctis debebant, remissius tractarentur) cum numeraturi essent,non quæ acceperant, sed quæ de suo debebant. Aut qui manus non puras habent.)Homicidæ,quibus intrare templa nefas erat. Confirmat hoc etiam ex contrario. Nam si eos, qui manus puras non habent,semper insectatur: consentaneum non est,eum qui ita sit affectus animo, patrem occidisse. Sed & aduersus Androtionem ait, patrem ab eo malè tractatum,quem multa lustra in carcere neglexerit.

Quibus vniuersis latę leges.)Argutatur & hic. Neque enim proditores solui iubet Timocratea lex, neque homicidas,neque eos qui parentes malè tractarunt,sed ob mulctam vinctos. Sed cauillatio ex nominis similitudine oritur. Vincula enim omnes constituta sunt. Non tamen,si ærariis ad tempus vincula relaxat:iam etiam quemlibet vinctum soluit.

Ego verò tacebo.)Pro,non amplius me accusatore est opus. Nam ibi Timocrates ipse se accusat,& mea vice fungitur.

εἰσαγγελία)Crimen læsæ maiestatis,iudicij nomen est in eos,qui statum popularem abrogant,quacunque ratione id fiat.

Recita eis idipsum denuò.) Hoc quia firmum est, sæpe recitat,Vinciatur,donec soluerit. Videtur igitur reuera inter se pugnare leges. Fortassis autẽ non pugnãt,si quis res ipsas cõsideret. Iubet enim prior, in vinculis esse,donec soluerint. Iubet & posterior, perinde in vinculis esse, donec soluerint: * deinde autem non remittit,& est nõnihil mutata, perexiguam continens prioris correctionem. Nam illa superior,continenter in vinculis esse iubet: hæc verò,in vinculis esse,& ipsa quidẽ iubet nihilominus, sed ad tempus: per quod eis relaxationem ambit,& sub spõsoribus eos per id tempus esse iubet. Quare non pugnat. Pugnat enim id,quo tollitur alterum. Quòd si veterem de vinculis legem non tollit,quòd & ipsa vincula mandat,non est contraria.

Quo autem vobis abstinere.) Hic auspicatur cõclusionem legitimi,sumptam à sentẽtia. Cum enim post argumentationem cognoscere studeret auditor causam, qua impulsus, talem scripsisset legem: veritus,ne ad vtilitatem se conferret, adiunxit turpitudinem,sumptam ab opera mercenaria:vt auditoris odio ei concitato,nec rationes eius de vtilitate cum beneuolentia acciperet.

Qui contraria.) Quod dicere vult,est huiusmodi: Si ob lucrum non dubitauit leges ferre sibimetipsi contrarias, cum vetent leges, ne vel aliis contrariæ scribãtur:quid eum facturum putaretis, si à legibus contraria scribere non vetaretur?

Aliis.) Qui iam leges tulerunt.

Quemadmodum igitur Athenienses,) Perinde enim est maleficos in ipso facinore deprehendere,& Timocratem apertè inter se pugnantia scribentem. sed deinceps in loco vtilitatis vtitur exordio.

ἄλλως. σοφίζεται δὲ τὸ δεσμοῦ, καὶ λέγει, κακῶς τοὺς τελώνας ἐχώρησεν ὡς μέγα ἀδικοῦντας· καί τοι ἄλλοις ἀφίησι τὸ δεσμοῦ, μείζονα πλημμελήσαντας. ἐκεῖ οὖν τοῦτο ὁ εἶπε τιμοκράτης γὰρ εἴρηκε τοῖς μὲν ὀφλημάτων δὲ δεδεμένοις μετ' ἐγγυητῶν λελῦσθαι. ὁ δὲ σοφίζεται τὰ δισσὰ καὶ τῇ ὁμωνυμίᾳ πάντας λέγων λύεσθαι τοὺς δεσμωθέντας ἁπλῶς. ἐπειδήπερ γὰρ τοὺς τελώνας ἀναγκαῖον ἦν καταβάλλειν, ἃ δέδεκται αὐτὸν, καθ' ὃν ἐμισθώσαντο τὰ τέλη· ἔλαττον προσέθηκε πλὴν μόνων τελωνῶν. ἀναλισκῶν γάρ ὅτι τοὺς τελῶνας καταβάλλειν· διόπερ οὐκ ἴδια καταβάλλουσιν, ἀλλὰ λαβόντες δημόσια. τοὺς δὲ ἐκ προσημμάτων τυγχάνειν ἀνέσεως. ἔμελλον γὰρ καταβάλλειν οὐχ ἃ εἰλήφασιν, ἀλλ' ἅπερ ἐκ τοῦ ἰδίων ὤφειλον. ἢ οἱ μὴ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντες.) οἱ ἀνδροφόνοι εἰς οὐκ ἐξὸν εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερά. κατασκευάζει δὲ τοῦτο ἀπὸ τῆς συμβίου. εἰ γὰρ καταζέχει τοῦ μὴ καθαρὰς ἐχόντων τὰς χεῖρας ἀεί, ὥστε μὴ εἰκὸς ἦτος ἔχοντα γνώμης τὸν πατέρα κτεῖναι. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἀνδροτίωνα λέγει ὅτι τὸν πατέρα ἐκάκωσεν, B ἰδὼν αὐτὸν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ πολλὰς πενταετηρίδας.

οἷς ἅπασιν οἱ μὴ ὑπάρχοντες νόμοι.) σοφίζεται καὶ ταῦτα. οὐ γὰρ τοῖς προδιδόντας κελεύει λύεσθαι ὁ τιμοκράτους νόμος· οὐδὲ τοῖς ἀνδροφόνοις, οὐδὲ τοὺς κακώσαντας τοὺς γονέας· ἀλλὰ τοὺς ἐπ' ὀφλήμασι δεδεμένους. τὸ δὲ σόφισμα ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας. ὁ γὰρ δεσμὸς καὶ πάντων ὅσων. οὐ μὴν ἐπειδήπερ λύει πρὸς χρόνον τοῖς ὀφείλουσι τοὺς δεσμοὺς· ἤδη καὶ πάντα δεσμώτην λύει. ἐγὼ δὲ σιωπήσομαι.) αὐτὸ τοῦτο οὐκέτι μου ἐν τούτῳ χρεία ὅσον ἦν κατηγόρου. ἔνθα γὰρ αὐτὸς ἑαυτὸν τιμοκράτης κατηγορεῖ, καὶ τὴν ἐμὴν τάξιν αὐτοπληροῖ. εἰσαγγελία δέ ὅσον ἄνομα δίκης καὶ τοῦ καταλυόντων τὴν δημοκρατίαν, καθ' οἱονδήποτε τρόπον.

λέγει αὐτοῖς αὐτὸ τοῦτο πάλιν.) ἐπειδὴ αὐτὸ ὅσον τὸ ἐγχωροῦν, πολλάκις αὐτὸ λέγει, τὸ, δεδέσθω ἕως ἂν ἐκτίσῃ. δοκοῦσι μὲν οὖν ἐναντίοι πῶς ἀλλήλοις ὡς ἀληθῶς εἰ νόμοι. τάχα δ' οὐκ εἰσὶν ἐναντίοι τοῦ σκοπουμένου τὰ φεύγματα· κελεύει γὰρ ὁ ὕστερος δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσωσι. κελεύει δὲ καὶ ὁ ὕστερος ὁμοίως δεδέσθαι. ὕστερον δ' * οὐκ ἀνίησι. ἔστι παρηλλαγμένος πρὸς διόρθωσιν ἐλαχίστου ἔχων τὸ πρότερον. ὁ μὲν γὰρ, ἀπλουστέρως δεδέσθαι κελεύει· ὁ δὲ, δεδέσθαι μὲν καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἧττον προστάττει. μέχρι δ' οὗ χρόνου, δι' οὗ μνησεύειν αὐτοῖς αἴσιον βουλεύεται καὶ τὸν ὑπ' ἐγγυηταῖς αὐτοῖς εἶναι τὸ χρόνον. ὥστε οὐκ ἂν εἴη ἐναντίος. ἐναντίον γὰρ τὸ ἀναιρετικὸν τοῦ ἑτέρου. εἰ δ' οὖν ἀναιρεῖται τοῦ πρὸς τῷ δεσμῷ πάλαι κείμενον νόμον, τοῦ καὶ αὐτὸς προστάττειν δεσμόν· οὐκ ἂν εἴη ἐναντίος. καί τοι τίνος ἂν ὑμῖν ἕνεκεν.) ἐντεῦθεν ἄρχεται τοῦ ὁπλομικῶν τὸ νόμου· ἐληφθησαν δ' ὑπὸ γνώμης. ἐπειδὴ γὰρ μὴ τὸν ἔλεγχον ἐζήτει μαθεῖν ὁ ἀκέρατης τὴν αἰτίαν, δι' ἣν προήχθη τοιοῦτον γράψαι νόμον. φοβηθεὶς μὴ ὅτι τὸ συμφέρον ζημίαν, συνῆψε τὸ αἰσχρὸν τὸ ἀπὸ τῆς μισθαρνίας· ἵνα τὸν ἀκέρατον αὐτῷ δύσνουν κατασκευάσας, μηδὲ τοῖς ὑπὲρ τὸ συμφέροντος δυσκόλως δέξασθαι λόγοις.

ὅς τις ἐναντία.) ὁ θέλει εἰπεῖν, τοιοῦτόν ὅσον. εἰ δὲ κέρδος φησὶν ἠρεπίσατο ἐναντίους ἑαυτῷ θεῖναι τοὺς νόμους, τῶν νόμων, κελευόντων μηδὲ ἄλλοις ἐναντία γράφειν· τί ἂν προσδοκᾶτε αὐτὸν ποιεῖν, εἰ μηδὲ κωλύεται ὑπὸ τοῦ νόμων τὰ ἐναντία γράφειν; τοῖς ἄλλοις δὲ, τοῖς ἤδη νομοθετήσασιν. ὥσπερ εἶπον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) ὅμοιον γάρ ὅτι τοὺς κακοῦργοῦντας ἐπαυτοφώρῳ λαβεῖν· καὶ τιμοκράτην ἐπαυτοφώρῳ γράφοντα αὐτῷ τἀναντία. προσοιμιάζεται δὲ λοιπὸν πρὸς τὸ συμφέροντος ἐνταῦθα.

τοὺς

πεὶ ὁμολογουμένας ἦ.) ὃ δηλοῖ τῇ φωνῇ, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων. ἢ ἦ ἀναγκαίως ἐν μέσῳ λαμβάνεται.

ὅπ μὲν δίκαιον ἦν οὐδὲν τούτους.) ἐπεὶ ὧδε τὸ πρᾶγμα ἔχει δηλονότι. εἶτα ἐξαιρέσεσιν αἰτίων κέχρηται, λέγων, ὅτι οὐ τολμήσει λέγειν, ὡς οὐκ ἐναντίος, οὐδὲ ἄπειρος ὢν ἰδιώτης. οὐδὲ συγγνώμης ἄξιος. πρέπει δ' αὐτῷ ἡ ἐξαίρεσις τῇ καταφορικῇ λόγῳ, καὶ τῷ τόπῳ τῆς γνώμης καὶ τῆς βουλήσεως. ἄρχεται δὲ τῆς ἐξαιρέσεως. ὅπου τί, φησὶ, μᾶλλον δὲ αὐτὸ ἀεὶ ἦ αἱ ἐξαιρέσεις τὸν νόμιμον μόνου κεφαλαίου τυγχάνουσι κέχρηται) ἢ ταύταις, ἵνα ἀπαγάγῃ αὐτοὺς τοῦ πρέποντος εἰς τὸ συμφέρον ἐννοίας. διόπερ αὔξων ὅσον τὸ πλημμέλημα φησὶν οὐκ οἶδ' ἄπειρος νόμων· οὐκ οἶδ' ἰδιώτης ὁ πονηρὸς Τιμοκράτης· οὐκ ἱκανοῦ ὄντος αὐτῷ τοῦ συμφέροντος πρὸς ὑπολογίαν τοῦ τολμήσαντος ὑπεναντίον γράψαι τοῖς νόμοις· οὐδ' εἰ μυρία κατείποι συμφέροντα. εἰ ἦ τῷ οὐδὲ ἴσως συγχωρῶν, χαριεντισμός πάλιν ἐστίν. ὅπως δέον ἦ μὴ συμφέροντα, ἀπὸ τοῦ ἀλλήλου λέγει τὸ αὐτό. οἶμαι δὴ πάντας αὐτοὺς ὑμᾶς.) τὸ ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ σαφῶς καὶ μὴ πανούργως. ἐπειδὴ δὲ διαφόρως ἐξηγοῦνται τὸν νόμον αὐτός τε καὶ Τιμοκράτης, καὶ δυνάται φέρειν ὁ Τιμοκράτης πρὸς ἕκαστον τῶν πεπονημένων ὑπὸ τοῦ ῥήτορος, ὅπου τὸν λείποντος λύων καὶ τὸ ἐπόμενον τῆς διανοίας· ὃ καὶ τοῦτο διαλέγεται, λέγων μὴ μίαν εἶναι διάνοιαν τοῦ νόμου, ἀλλὰ πολλὰς καὶ διαφόρους· καὶ τοῦτο εἶναι τῷ ἀπορεῖν. λέγει ἦ ταῦτα, ἀντιπάλους, ὅτι πολλὰ μὲν ἐλλειπῶς εἴρηται· ἀντιθήσει δὲ πρὸς τὰ κατ' ἔλλειψιν ὁ Τιμοκράτης, λέγων ὅτι ὡς ὁμολογούμενα παρῆκα· πρὸς λαμβάνων φησὶν διαφόρους εἶναι τὰς διανοίας. ὥστε ταύτῃ τυγχάνειν ἀσύμφορον. λείπεται ἦ τὸ σκοπεῖν, πῶς μὲν τεθαῤῥήκε κεφαλαίοις δηλοῦντες, πῶς δὲ Τιμοκράτης. οὐκοῦν δῆλόν ἐστιν, ὅτι Δημοσθένης μὲν τῷ νομίμῳ καὶ τῷ συμφέροντι· Τιμοκράτης δὲ τῇ φιλανθρωπίᾳ. ἀνάγεται δὲ εἰς τὸ δίκαιον ἡ φιλανθρωπία. ὅζειν μὲν ὁ Δημοσθένης θαῤῥῇ τοῖς νόμοις ἀνάγκην ἔχει ὑποκρίνασθαι Τιμοκράτης· ὅτι ἀπόλωλε τοῖς νόμοις γράμμα. ἔστι δὲ λέγων, οἱ δὲ δίκαιοι ἀθῳωταί, οὐδένα ὅταν ἦ τὸ συμφέρον φυλάττῃ Δημοσθένης, πάλιν δ' εἰκὸς οἷα ἡ πόλις βλαβῆναι) ἐρεῖ ὁ Τιμοκράτης ἐξ ἀνάγκης ὑποκείνομον, ὅτι μᾶλλον τότε ἀποτίσουσιν. * δύσπορήσουσι γὰρ καὶ πανάγκασουσιν οἱ ἐγγυηταὶ, καὶ συνδυσπορήσουσι καὶ αὖθις δὲ καὶ κάτω θρυλλήσῃ τὸ δίκαιον, ὅτι φιλάνθρωπον ἔθηκα νόμον, εἰ φυλάττειν ἀδύνατον ἔθηκα, βοηθοῦντα τοῖς πένησιν. ἓν μέντοι γε νοοῦμεν τῶν Τιμοκράτους νόμου, τὸ πρῶτον μέρος. * παύσας δὲ τὴν ἀνάγνωσιν. κέχρηται πρὸς τὸ ῥητόν. ἔστι δὲ τὸ, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προσετίμησαν καὶ νόμον, ἢ καὶ ψήφισμα, ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ ὅτε μὲν οὖν ἔχω ἀγωνίζεσθαι πρὸς τὸν νόμιμον, ἐπεὶ τὸν νόμον πρὸς τοῖς νόμοις ἀντέξήτασεν. ὅτε δ' ἔδει τὸν νόμον ἐξετασθῆναι, εἰ συμφέρον ὄζει τότε αὐτὸ ἐφ' ἑαυτῷ μόνον ἀναγνώσκει τὸν νόμον. οὕτως οὐ πᾶσα μέμψη πρός τι ῥητὸν νομικὸν ποιεῖ ζήτημα, ὅπερ διωρίσατο μηδ' ὀφάνης καὶ ἐμοιχῶς. εἴπερ καὶ νῦν τὰ δὲ μέμψη μὲν πρὸς τὸ ῥητὸν ὄζει, ὑπὲρ δὲ τὸ συμφέροντος αἰ ὑποδιέξεις. * αἰτιᾶται δίκαιον τὸ πρὸς τῷ παρελθυθότων καὶ πρὸς τῷ μελλόντων διελέχθαι τὸν νομοθέτην, σοφιζόμενος. ὁ μὲν γὰρ Τιμοκράτης παραχωρῶν τοῖς δικασταῖς κρίνειν πρὸς τὸ ἀμφισβητούμενον καὶ καταγνώσκειν δεσμὸν, ὕστερον πρὸς τὸ δεσμῶ διαλέγεται. ὁ δὲ Δημοσθένης, κυριώτερον αὐτὸ ἀξιῶν λέγειν τῷ δικαστηρίῳ γίγνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει δεθῆναι καὶ τοὺς μηδέπω κεκριμένους, ἀπαχθέντας δὲ πρὸς τοὺς ἕνδεκα, ἢ διὰ πρεσβυτίαν, ἢ δι' ἄλλό τι τῶν μειζόνων ἀδικημάτων διαφέρει τὸ ἀπὸ τοῦ ὁμωνυμίας τοῦ δεσμοῦ τὸ σόφισμα ἐλαβεν.

A Confitentes.)Non voce, sed ipsis rebus. Capitum autem enumeratio è medio petitur.

Eũ igitur etiam cõtra has.)Eas quę sunt de re scilicet. Deinde causarum reiectionibus vtitur, dicendo: eum non ausurum dicere, legem non esse cæteris contrariam : se esse imperitum rerum & indoctum, aut aliqua dignum venia. Decet autem reiectio illa inuectiuę orationi, & loco sententiæ & voluntatis.

Miror autem eum.)Hinc auspicatur reiectionem. Solent autem reiectiones in solo capite legitimo collocari: quibus vsus est, vt abducat eos à sententia vtilitatis. Quare exaggerando peccato à magnitudine : Non fuit, inquit, imperitus legum: non fuit indoctus Timocrates. neque enim satis fieri sibi patitur loco vtilitatis, ab eo qui sit ausus leges violare, lege sua scribenda, tametsi sexcentas recenseret vtilitates.

Nec pro cognatis.)Rursus vrbanitas est.

Idoneam & volem.)Geminato verbo idem dicit.

B Arbitror igitur omnes vos.) ἁπλῶς pro apertè ponitur, & non callidè. Quia verò diuersè legem interpretantur ipse & Timocrates, & sustinere potest singula Timocrates, quæ ab oratore ingeruntur: refutando ab eo quod deest, & solucõdo id quod sequitur sententiam: de lege differit, dicendo, Non vnam esse legis sententiam, sed multas & diuersas: & hoc esse inutile. Id verò dicit, vt innuat, multa esse dicta non satis explicatè, sed eam obiectionem Timocrates ita refutabit: ea omisi vt confessa, * occupans diuersas esse sententias. Quare ob hoc fuerit inutilis. Reliquum autem est considerare, quibus captibus fretus sit Timocrates, quibus Demosthenes. Constat igitur, considere Demosthenem legitimo & vtili: Timocratem humanitate, quæ refertur ad iustum. Cum igitur Demosthenes niteatur legibus: necesse habebit respondere Timocrates, se cõsentanea scripsisse legibus. Est enim, inquit, lex, Athenienſium vinciam neminem. Cum autem vtilitatem profert Demosthenes, & iterum ostẽdit, quæ respublica detrimenta captura sit. dicet Timocrates. & necessariò respondebit, eos si sua lex valeat, mulctas magis soluturos. Con parabunt, inquit, pecuniam, & sponsores eos vigebunt, & de suo luuabunt: sic Timocrates sursum ac deorsum iactabit iustum, se humanam tulisse legem, cum eam ob inopes tulerit, & in commodum tenuiorum. Vnam igitur Timocratex legis agnoscimus primam partem * sed omissa lectione, oppugnat scriptum, quod est: Si quis ærarius damnatus est vinculis, lege aut decreto: aut posthac damnabitur. Cum igitur oppugnandum esset legitimum illic legem cum legibus comparauit. Cum verò in legem esset inquirendum, esset-ne vtilis annon: tum ipsam legem solam per se legit. Sic non omnis oppugnatio scripti alicuius, quæstionem legitimam facit: id quod Metrophanes & Hermogenes docent: siquidem & hic quamuis scriptum oppugnetur, argumenta referuntur ad vtilitatem. Accusat igitur captiosè, de præteritis & futuris differuisse legislatoré. Nam Timocrates concedit iudicibus ferre sententiam de controuersiis, & damnare vinculis, postea de vinculo differit. At Demosthenes dicit, eũ iudiciis superiorem esse velle. Sed quia fit, vt etiam indemnati vinciãtur, & ad Vndecimuiros abducantur, vel ob proditionẽ, vel ob aliã quãpiã maximam iniuriã: propterea ex ambiguitate vinculorũ captionẽ petiit.

C

Sed dicet Timocrates, liberan los vinculis eos, qui
post iudicium vincti sint. Demosthenes autem eos
accipit,qui causam non dixerunt. Vt igitur captionis
causam a lege petere videretur: legis obscuritatem
culpauit: & locus argumenti est obscuritas, propter
rationem non satis explicatam. Non iustam, inquit,
legem tulit de rebus præteritis & futuris. Loco autē
hoc vti non potuisset,non prius accusata scripti ob-
scuritate. Nam si quis esse populare.)Hæc firma est
obiectio Timocratis,qui quum ea polleat, Demo-
sthenes obiectionis vice eam ponit atque extenuat,
cum dicat:iis,qui sint adducendi in iudicium,nō iis
qui adducti sint,eam præstari humanitatem.* Dein
de etiam translatiua est hæc pars. Nam se omnino
tollere clementiam negat,postquam id ei visum est
asperius. Sic dicendum,inquit,fuit: non ita vt tu di-
cis. sed trāslatio hæc primùm reiicit,alterum statuit.
Cum autem hæ duæ leges inter se contrariæ sint, ne
cesse omnino est,alterutram esse iniquam, & repu-
diandam.

A prima syllaba.)Per superlationē dictum est. Nō
enim dixit verba sententiámve solum, sed singulas
etiam syllabas.

Myrrhinusius.)Hic subdistinguendū est:vt, Timo-
crates censuit,absolutè per se accipiamus.

Ac de futuris quidem.)Per concessionē dedit hoc
artificioſè,vt per hęc ostēdat,de rebus præteritis fer-
re leges quàm sit absurdum. Idem & in Aristocratea
fecit. Cum enim concessisset, Charidemum esse ciuē
ea re magis ei nocuit.

Perinde ac si quis omissis.)Reductione ad absur-
dum per fictionem ostendit,infinitum fore malum.

Si vinciri graue est.)Cum nihil videretur absurdi,
si vades dedisset de vinculis:odiosū aliquid subiicit,
ad concitandum in eum populi odium.

Ne quis mulctetur.)Scribendū,inquit,fuit,nequis
omnino in vincula,datis vadibus coniiceretur. Nisi
anticipasset.)A verbo Oportuit rursus cætera pen-
dent. sed præpositio περὶ transponenda est ad κατηγω-
κότας vt hic sit sensus : Neque oportuit eum ,cum
deprehendisset vos aliquem iam antè damnasse vin
culis,tum demùm dicere,vades ab eo esse dandos.

Et iuratorum.)Nō dixit,iudices. Fortior enim est
populus iudicibus. Sed ne videatur interrogare,vtrū
populum oporteat plus valere legibus,qui sunt ij qui
ius dicunt,qualitate vti maluit. Iuratos enim vocat
iudices, iniuratos populum, vt etiam imprudentia
Timocratis conspiceretur. Iudices enim,iique iura-
ti, vincula pronunciarunt:at iste per populum vincu-
la sponsione soluit.

Aliter. Iniuratis.) Sic præsentes iudices vocat. Cur
autem eos vocat iniuratos? quia ingressuri iudices, ea
de re iurabant,de qua iudicium futurū erat: non de
rebus iam iudicatis. Hoc igitur dicere vult: hortatur
ea vos abrogare,quæ dudum facta sunt: de quibus ne
que conuenistis,neque iudicatis,cum alij iudices il-
lis de rebus iusiurandum dederint.

Quare pro vobis.)Alius locus ab affectu cuiusque,
quem de semetipso quisque nostrum habet. Quisq;
enim vult suam sententiam ratam esse. Hic locus irā
concitat,cum is qui præcessit: comparatiuus fuerit
per contentionem,vtrum ratum esse oporteat suffra
gium iuratorum,an iniuratorum.

Sed nec ea quæ iusta esse statuit.) Demosthenicæ
violētiæ est inuētum,aduersarij firmamētum euerte
re. Nam Timocrates legem vt humanam celebrat,

A ἀλλὰ λέξῃ ὁ τιμοκράτης ἀφεῖσθαι τὸ δεσμοῦ, δηλονότι,
τοὺς μὴ κρίσιν δεδέντας, ὁ ὃ δημοσθένης λαμβάνει τὸ περὶ
τὰ κρίσεως. ἵνα οὖν τῷ χρῆσθαι τὸ σωφίσματος φαίνηται
ἁβδηρίτης νόμου λαμβάνων, τὸ νόμου τὴν ἀσάφειαν ἡπάσα-
το· ἢ ἔστιν ὁ τόπος τὸ ἐπιχειρήματος, ἐκ τῆς ἀσαφείας καὶ
τὸ ἀπερισκέπτου· ὅτι οὐ δίκαια νενομοθέτηκε περὶ τῶν
παρελθόντων, καὶ τῶν μελλόντων. τούτῳ ὃ οὐκ ἂν ἠδυ-
νήθη χρήσασθαι τῷ τόπῳ, μὴ πρότερον ἀπασάμενος τὸ
γραμματικῶς τὴν ἀσάφειαν. εἰ γὰρ δημοτικόν τις.) αὕτη ἰ-
σχυρὰ ἀντίθεσις τοῦ τιμοκράτους. ἐπειδὴ οὖν ἰσχύει ἐν αὐ-
τῇ, ὡς ἐν ἀντιπίπτοντος μέρει αὐτὴν λέγει, ὅτι τὸ ἔλαττον
ἀγών· ὅτι τοῖς μέλλουσι κρίνεσθαι, ἀλλ' οὐ τοῖς ἤδη κεκρι-
μένοις ὁ νόμος ὁ παλαιὸς δίδωσι τὴν φιλανθρωπίαν. ἔπει-
δὴ ὃ καὶ μεταληπτικὸν καὶ γὰρ λέγει οὐ πάντῃ αἱρεῖ τὴν
ἀνθρωπότητα) ἐπεὶ ἔδοξεν αὐτῷ ἔχειν τις, ἐδεῖ λέγειν ἔτως·
ἀλλ' οὐχὶ ὡς σὺ λέγεις. ἀλλ' ἡ μετάληψις αὕτη, τὸ μὲν
B πρῶτον ἐκβάλλει, τὸ ὃ δεύτερον εἰσάγει. τῷ ὃ δύο νό-
μων ἐναντίων ὄντων δεῖ ἕνα πάντως εἶναι) ἁβδηρίτης. καὶ δεῖ
ἐκβάλλειν αὐτόν. ἀπὸ τῆς πρότητος συλλαβῆς.) ἐπιβολι-
κῶς εἴρηται. οὐ γὰρ εἶπε τὰ ῥήματα, ἢ δεήσουσι μόνον, ἀλλὰ
καὶ καθ' ἑκάστην συλλαβήν. δεῖ ὃ ἐπισείσαι ἐν τῷ μυρ-
ρινούσιος. ἵνα τὸ τιμοκράτης εἶπεν, ἀπόλυτον καθ' ἑαυτὴν
λάβωμεν. περὶ μὲν δὴ τῶν μελλόντων.) καὶ συγχώρησιν
δέδωκε τοῦτο τεχνικῶς, ἵνα δείξῃ τούτων δεῖξαι τὸ περὶ τῶν
παρελθόντων νομοθετεῖν ὡς ἄτοπον. τοῦτο καὶ ἐν τῇ καὶ ἀ-
νεπικράτιστος πεπτώκει. συγχωρήσας γὰρ τῷ χαιρήμῳ πο-
λίτην εἶναι, ἐκ τούτου πλέον ἔβλαψεν.

ὥσπερ αἴ τις ἐάσας.) τὴν εἰς ἄτοπον ἀπαγωγὴν καθ'
ὑπόθεσιν, ὅτι ἀπέραντον ἔσται τὸ κακόν. εἰ τὸ δεδέσθαι
δεινόν.) ἐπειδὴ ἐδόκει ἄτοπον καταστήσαντι ἐγγυητὰς, τὸ
δεσμοῦ λυθῆναι· ἐπάγει τὴ συγκεχυσικόν, βαλόμενος αὐ-
τὸν συγκεχῦσαι τῷ δήμῳ. τὸ ὃ μηδενὶ προσιμᾶν.) ἐχθὲν
αὐτὸν φησι χράφειν, μὴ ὅλως τινὰ δεσμεῖσθαι ἐὰν πα-
ράσχῃ ἐγγυητάς. μὴ προλάβοντα.) καὶ κοινοῦ πάλιν τὸ ἐ-
χθὲς· τὴν ὃ προθεσιν δεῖ ὑπερβιβάσαι πρὸς τὸ κατε-
γνωκότας, ἵνα ᾖ οὕτως· οὐδὲ ἐχθὲς αὐτὸν λαβόντα ὑμᾶς
ἤδη προκατεγνωκότας τινὸς τὸν δεσμὸν, τότε λέγειν, ὡς
δεῖ καθεσθῆναι ἐγγυητάς. καὶ τὰς τῷ ὁμωμοκότων.) οὐκ
εἶπε δικαστάς. ἰσχυρότερος γὰρ ὁ δῆμος τῶν δικαζόντων.
ἀλλ' ἵνα μὴ φαίνηται ἐρωτᾷν, εἰ δεῖ τὸν δῆμον ἰσχυρότερον
εἶναι τῶν νόμων, οἵπερ εἰσὶν οἱ δικάζοντες τῷ ἀπὸ τῆς ποιό-
τητος μᾶλλον ἐχρήσατο. ὁμωμοκόσας γὰρ εἶπε τοὺς δικα-
στάς. ἀνωμότους ὃ τὸν δῆμον, ἵνα μὴ τὸ ἄλογον τιμοκράτους
ὀφθῇ· δικασταὶ μὲν γὰρ, καὶ ὀμόσαντες ἐψηφίσαντο τὸν δεσ-
μόν. ὁ ὃ, ἀλλὰ τὸ δήμου τῇ ἐγγυήσει λύει τὸν δεσμόν.

ἄλλως. τοῖς ἀνωμότοις λέγει τοῖς νεῶν δικασταῖς. ἀλλὰ τί
δ' αὐτοὺς καλεῖ ἀνωμότους; καθὸ εἰσόντες οἱ δικασταὶ,
περὶ ἐμίνου τὰ πράγματος ὤμνυσαν, περὶ οὗ ἡ κρίσις
ἦν· οὐ μὴν τοι περὶ τῶν ἤδη κριθέντων. τοῦτο οὖν θέλει εἰ-
πεῖν, ὅτι καθ' ἑκάστην ὑμῖν λῦσαι τὰ πρόσθεν ἡμῖν μέ-
να, περὶ ὧν οὔτε εἰσήλθετε, οὔτε γνώσκετε, ἄλλων ὀμο-
σάντων περὶ ἐκείνων δικαστῶν. ὡς εἴπερ ὑμῖν.) ἄλλος
τόπος ἀπὸ τῆς ἑκάστου διαθέσεως, ἧς ἕκαστος ἡμῶν ἔχει
περὶ ἑαυτοῦ. ἕκαστος γὰρ βούλεται τὴν οἰκείαν γνώσιν κυ-
ρίαν εἶναι. ὁ ὃ τόπος ὅδε, παροξυντικός τὸ περὶ αὐτὸ ὄν-
τος συγκειτικοῦ καὶ αὐτῆς ἐστιν, πότερον κυρίαν εἶναι δεῖ

τὴν ψῆφον τῶν ὁμομοκότων, ἢ τῶν ἀνωμότων. ἀλλ' οὐδὲ ἃ δίκαια ᾠήσατο.) δημοσθενικῆς βίας τὸ νόημα τὸ
περὶ τοῦ πρώτου τὸ ἰσχυρὸν εἰς τοὐναντίον. ὁ γὰρ τιμοκράτης ὡς φιλάνθρωπον εἰσάγων τὸν νόμον,

εἶπε

εἶπε τὴν ἄφεσιν τῶν δεσμῶν, εἰ κατασήσειαν ἐγγυητάς. ὁ A ac vinculorum laxationē iactat, si vades dederint. At
ἡήτωρ, δικαίως ἀναξέπει τοῦτο, λέγων, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ οὐ- orator violenter hoc euertit, dicens, eum reuera ne
δὲ ἐγγυητὰς βούλεται καθεστῆσαι, ἀλλ' ἀπατῆσαι ὑμᾶς. vades quidem velle constituere, sed decipere popu-
τοῖς ἕνδεκα ἄγειν λέγει, αὐτὸν τὸν δεσμοφυλάκων. ἐξέκλε- lum. Vndecimuiros.) Custodes carceris. Suffuratus
ψεν οὖν φησὶ τὸν δεσμὸν τὸν μὴ δεδέσθαι καθὰ τοῖς ἕνδε- igitur, inquit, est vincula, quia non iubet vinciri a-
κα, καὶ φυλάττεσθαι, ἕως ἂν ἐγγυητὰς καθάσχῃ ἐν τῷ δή- pud Vndecimuiros, & custodiri, donec vades populo
μῳ, ἵνα ἐν τοσούτῳ, δειλίᾳ φυγεῖν. αὐτὸν ὠνὸν τὴν τιμήμα- dati fuerint, vt ærariis interea fugere liceat. Loco æ-
τος.) τίμημα καλεῖ αὐτὸ τὸ προστιμηθὲν αὐτῷ ἐπὶ τῷ χρέ- stimationis.) Æstimationem vocat ipsam mulctam
ους τῆς ἐνάτης πρυτανείας. ὥστε καταβαλλεῖν διπλᾶ. ἀρ- inflictam à tempore noni curionum conuentus quo
γύριον δ', αὐτὸ τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ ἀρχαῖον καλεῖ. ἐνταυ- duplum esset numerandum.
θοῖ δ', ὅτι ἐνταῦθα καὶ ἐνταυθοῖ λέγεται, ἐμοὶ ἐνταυθί. Argentum.) Ipsam summam & sortem sic vocat.
τὸ δὴ γεγραμμένον.) αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον. ἐνταυθοῖ.) ἐνταῦθα & ἐνταυθοῖ dicitur, id est, hic, non
φαύλοις ἀνθρώποις.) ὑστελεῖς καὶ τὸν τύχον. ἐνταυθί.
οἷς.) αὐτὶ τοῦ οἷς τινας ἐγγυητὰς ἐὰν ὑποχειρονήσητε, Id quod scriptum est.) Ipsam sortem. Viles homi-
αὐτὶ τοῦ ὑποδοκιμάσητε καὶ μὴ δέξησθε αὐτοὺς, ἢ μὴ ὄν- nes.) Contemptæ conditionis & fortunæ.
τας ἱκανοὺς εἰς τὸ ἐγγυήσασθαι ἀπαλλάξητε. Quos.) Id est, quos sponsores si reieceritis hoc est,
οὐδ' ὅλως τὸ δεδέσθαι.) πειρᾶται λῦσαι αὐτοῦ τὴν δόξαν, improbaueritis, & non receperitis: aut, si fide indi-
ὡς ἔχειν νομίζει καὶ τοῖς πολίταις, ὡς φιλάνθρωπον νό- B gnos sponsores ablegaueritis.
μον εἰσάγων. ἔστι δ' ὥσπερ λύσις ἀνιππίπτουσα· ἵνα μή τις Non enim vniuersè vinciri.) Conatur euertere le
εἴπῃ, ἰδοὺ οὖν καὶ αὐτὸς κελεύει εἶναι δεσμόν· ἐπάγει, ὅτι τοῦ gis opinionem humanitatis apud ciues excitatam,
ὀνόματι μόνον καταλιμπάνει ὑμῖν τὴν τιμωρίαν τοῦ δεσμεῖν· éstque veluti refutatio obiectionis, ne quis dicat, Ec
τοῦ λέγειν ὡς δεῖ δεσμεῖσθαι. τῇ δ' ἀληθείᾳ καὶ τῷ ἔργῳ ἀ- ce & ipse vincula manere iubet: subiicit, solum no-
φαιρεῖται παρέχων κομψὴν φυγὴν τοῖς μὴ βουλομένοις κα- men pœnæ vinculorum vobis relinquit, cum dicit,
ταβαλεῖν, ὡς εἶπεν αἴσω. ἀλλ' ὁ τὴν κομψὴν σκηλίας· κατὰ vinciendos esse: sed reuera & ipso facto tollit, fugæ
κοινοῦ δ' τὸ ῥᾴστον δεῖν. τὸ δὲ καὶ παρ' ἀκόντων, αὐτὸ καὶ ὑ- occasionem suppeditando iis, qui pecuniam nume-
μῖν μὴ βουλομένοις ἔδωκεν ἄφεσιν τοῦ δεσμοῦ. τοῦ μὴ κα- rare nolunt, vt suprà dixit: *at is qui tempus est suf-
τασήσαντος οὐκ ἔνι δήπουθεν.) πῶς γὰρ ὁ μὴ κατασή- furatus. Verba, putauit oportere, vtrique mēbro sunt
σας μέλλει ἕξειν ἐγγυητάς; ἃ καὶ φησι, κατὰ τὸν μὴ κατασήσαντος communia. Etiam ab inuitis.) Hoc est, etiam nolen-
ἐγγυητὰς οὐδὲν ἔγραψε. τὸ δὲ καθίζουσιν, αὐτὶ τοῦ καθίσαν). tibus vobis vinculorum laxationem dedit.
καί τοι πῶς ἂν ἀσυμφορώτερος.) ἐντεῦθεν ὁ ὅπλογος Eius verò qui non constituit, non potest vtique.)
ἄρχεται. ὅπλογον δὲ καλοῦσιν τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ῥηθέν- Quis enim sponsores habere potest, qui non cōsti-
των ὑπομνημάτων τὴν δύναμιν, καὶ συμπεραίνει τὸ συμ- tuit? vbi etiam ait: In eum qui vades non dedit, nihil
φέρον κεφάλαιον. δεύτερον δὲ ὥσπερ ἀνακεφαλαιοῦται τὰ scripsit. Collocant.) Constituunt.
εἰρημένα. εἰ δέ τις ζητήσει διὰ τί ἐν μέσῳ τῷ λόγῳ ἀνα- C Enimuerò quo pacto minus vtilis.) Hic incipit cō
κεφαλαίωσιν ἔταξεν (ἴδιον γὰρ ὅτι τοῦ ὑπὲρ λόγου ἡ ἀνακε- clusio. Perorat autem repetendis præcipuis argumē-
φαλαίωσις) λέγομεν, ὅτι αὕτη λέγεται ἀνακεφαλαίωσις tis, & concludit conducibile caput, denuóque capita
μερικὴ ἑνὸς ἑκάστου κεφαλαίου· οὐ τελέως αὐτοῦ τὸν λόγον, enumerat eorum, quæ dicta sunt. Quòd si quis quæ-
καὶ τοῦ ἀγώνων. ὅπερ δείκνυσιν ὅλῳ συγχεῖ.) ἔτι τοῦ συμφέρον- rit cur in media oratione collocarit capitum enu-
τος εἰσὶν οἱ λόγοι. ἀλλὰ μὴ τὸ προσῆκον ποιᾷ, σκῆ- merationem, cum ea propria sit perorationis: respō-
ψιν καταβάλλων τὰ χρήματα. ἐρωτῶμεν νὴ Δία τοὺς demus, hanc esse enumerationem partis, hoc est, vi-
ἕλληνας.) ἢ χάριν μετὰ θυμοῦ μεμνημένη. τοιοῦτος γάρ ἐστιν niusquiusque capitis, non perfectè ipsius orationis
ὁ ῥήτωρ. σκαλύει τὰς ἐξ ἀπάτης συμβολὰς καὶ σκαφυγὰς* & confirmationis.
τοῦ μὴ δυνήσεσθαί τι ποιῆσαι τοὺς δεόντων. εἰνάτῳ δὲ Eum igitur totam confundere. Et hæc ad vtilita-
πρυτανείαν, τὴν ἔνατον μέρος λέγει. tem verba pertinent. An non id facio quod conue-
τοὺς ἐκ τῶν τελῶν.) κυρίως τέλη, ὅπου τοὺς μισθοὺς λέγει· nit, statim pecuniam numerans?
καταχρηστικῶς δὲ καὶ ὅπου τὰ πρόσοδον τὴν χώραν. τὰ προσ- At hercule dicemus Græcis.) Gratia, iracundia mi
καταβλήματα.) οἷον, αὐτὰ τὰ προστιμήματα τοῖς χρεω- sta. Talis est enim hic orator, qui malitiosas calum
στοῦσι καὶ μὴ βουλομένοις καταβάλλειν, μέχρι τῆς ἐνάτης nias & effugia dissoluere queat. *Facere posse aliquid
πρυτανείας· οἳ, ὡς ἤδη ἔγνωμεν, κατέβαλλον τὰ διπλᾶ. quod oportet?
διὸ καὶ προσκαταβλήματα λέγει διὰ τὸ καταβάλλειν. Nono Curionū cōuentu.) Nonū mensem dicit.
ἐκ δικαστῶν τὰ δικαστήρια.) ἐκ μόνον οἱ δικασταὶ ἐλάμβα- E vectigalibus.) τέλη propriè portoria dicuntur,
νον μισθὸν, ἀλλὰ καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος· ἐξ ὧν ὑπέφερε, sed per abusionem etiam reditus agrorum.
ἀλλὰ μισθοὶ ταῦτα ποιήσομεν. ἀλλὰ νὴ Δί' μισθοὶ ταῦ- Adiectiones mulctarum.) Mulctam irrogatā ærā-
τα.) αὐτὶ τοῦ ἀλλὰ κἂν μὴ χρήματα ᾖ. ἔσται τὰ δικαστή- riis, soluere nolentibus, vsque ad nonū senatus con-
ρια καὶ χωρὶς μισθοῦ· ἔστι δὲ τῇ φύσει αὐτοῦ τοῦ. ἐγὼ δ' οὐ τις uentum, vt iam cognouimus, soluebant duplū. Qua
εἶποι καθ' ἑαυτοῦ τὰ δικαστῶν· ἀλλ' ὡς τιμοκράτους τοῦτο de causa προσκαταβλήματα dicūtur, & duplū soluant.
ἅπαντος καὶ ἔστι συγκριτικόν. τῷ γὰρ νὴ Δία, πανταχοῦ ὁ Ius non dicent iudicia.) Non modò iudices merce
ῥήτωρ ὅπου σκαμμοῦ χρῆ) οἷον, ἀλλὰ νὴ Δία τὰ παῤῥῶα καὶ παπαῖ. νεῶ δὲ κύκλῳ φεύγων.) αὐτὶ τοῦ πανταχόθεν. dem accipiebant, sed & senatus & populus. vnde in-
fert: sed gratis ea faciemus.
At mediusfidius gratis hęc.) Obiectio. Sed etsi pe-
defuerit, nihilominus exercebuntur iudicia, etiā sine
mercede. Verùm hęc non est naturalis obiectio. Nē-
mo enim iudicum per sese hoc dixerit: sed hoc ita af
fert, tanquam Timocrates id postulet, & est compa-
ratiuum. Nam verbo νὴ Δία orator vbique vtitur per-
stringendi gratia. *At hercule paterna & auita.
Nunc vndique fugitans.) κύκλῳ pro vndique.

Vectigales.) Propterea non adscripsit hoc, quòd vincula minitabatur publicana lex.

Equites.) Nam & equites stipendium accipiebant in pace ad equos alendos.

Sed etiam iniuriis.) Non quia pro iis tulit, sed de vinculis: & quia hi sæpe pecunia mulctabantur, cauillari potuit. & quia cauillationis plena videbatur oratio, subiicit:

Cum enim leges edicant.) Labefactat hoc, tãquam sit legitimi: sed non est. sed ait, Solonem hoc & hoc dicere vtilitatis ratione habita, quem Timocrates non imitetur, sed legem inutilem rogarit. Defendit & ipsum Diodorum: quia dum vult firmas esse parricidiales leges, ex eo apparet propositum ei esse parentes colere. Falsò igitur eum calumniatus est Androtion, vt patris interfectorem.

Vt apud inferos lemuribus.) Veluti Tãtalo, Tityo, Ixioni. Quia verò sentit talia commenta poeticę audacię esse magis, quàm rhetoricæ artis, quasi veniam petiit, his verbis: Etsi onerosius est, hoc est, stolidum vt inquit Athanasius.

Idem aliter explicatum.) Maximè debet propter B hoc interfici, vt illis lege ista rogata, maleficos supplicio liberet: nos verò ita sinat viuere, vt rempub. gerimus.

ποδοκάκη.) Instrumentum quoddam est tortorium, in quo torquetur aliquis ligatis manib. & pedibus, quod vocatur & ποδοσράβη illud ab affligendis, hoc à diuaricandis pedibus appellatum.

De mulcta.) Id est, supplicio.

Quòd si conuictus fuerit.) Dixerit aliquis, quomodo illud dicit, cum prius dixerit, Introducunto eum in Heliæam? quî verò potuerunt eum introducere, non deprehensum? Respondemus, eum hic dicere, Si conuictus fuerit: non, Si comprehensus fuerit, sed si iudicio damnatus fuerit, * idque fecerit ob quod est comprehensus. Luere, aut soluere.) Luere corpore, soluere pecuniam.

Nunquid similis, Athenienses, Solon est legislator.) Per contentionem & differentiam, quę est inter Timocratem & Solonem, vt ab autoritate personæ tanto grauius leges ostendat ab eo esse violatas. Obiectionem verò hic nullam contra vtilitatem posuit quia non expediebat ei sui capitis vim labefactare. Cum verò à qualitate Timocratis ratiocinabitur, tũ mouebit obiectionem, dicendo, quàm absurdum sit futurum, cum ipse scripserit, ne quis Athenienssium vinciatur, si ipse mali aliquid perpessus fuerit. Melio res reddit.) Non dixit, Punit, quanquam in superioribus pœnam commemorarit: sed, Meliores facit, pœnam castigationis nomine appellans. Proinde species Timocrateę humanitatis noxia est: Solonis vindicta, non pœna, sed vtilitas.

Volo igitur.) Repetitio duorum capitum, vtilis & legitimi. Si quis autem quęret, quare iustum omiserit? dicemus, non omisisse. Sed quia non fuit omnino firmum, etsi apertè nusquam ponit, vbique tamẽ immiscet.

Primùm contra leges.) Hoc est, legitimę personæ secundum, legis ipsius.

Tertiò.) Sciendum, eum hic non dicere de tertio capite, quod est iustum, sed de vtili. Tertiũ verò hic vocat vtile, non ordine, sed diuisione capitum. Legitimum enim caput in duo diuisit, id quod est præter legem, & in id quod est contrarium legibus. Proinde vt in bipertita ratione, tertium hoc dixit: quoniã ad ipsam naturam legitimi capitis, rursus alterum dicit vtile.

A τοὺς τελωνικούς.) δ ζητῆτο οὐ προσέγραψε τοῦτο, ἐπειδὴ δεσμὸν ἡ πεῖλει ὁ τῆ τελωνικῶν νόμος. ἱππέας.) καὶ γὰρ καὶ οἱ ἱππεῖς μισθὸν ἐλάμβανον ἐν εἰρήνῃ ὑπὲρ τοῦ τρέφειν τοὺς ἵππους. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι.) οὐχ ὅτι ὑπὲρ τούτων τέθεικεν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ δεσμοῦ καὶ τῆ καταδικάζεσθαι πολλάκις χρήματα τούτοις, ἠδυνήθη σοφίσασθαι. διὸ καὶ ἐπάγει τοῦτο, ἐπειδὴ σοφισμοῦ πλῆρες ἐδόκει εἶναι τὸ ῥῆμα.

λεγόντων γὰρ τῶν νόμων.) * σφάλλει ὡς τὸ νομίμου εἶναι. οὐκ ἔστι δ', ἀλλὰ λέγει ὅτι σόλων τὸ, καὶ τὸ, λέγει ὡς τὸ συμφέρον βλέπων. ὁ δ', οὐ μιμεῖται αὐτὸ, ἀλλ' ἀσυμφόρως χέρσαφες τὸ νόμον. ἀπολογίαν δ' ποιεῖται καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ διαδόξου. ὅτι, δι' ὧν βούλεται ἰσχυρὸς εἶναι τοὺς κατὰ τῶν πατραλοιῶν νόμους, δῆλός ἐστι παρεισδυασμένος, τοὺς γονέας τιμᾶν. ὥστε μάτην αὐτὸν συκοφαντῆσθαι ὑπὸ ἀνθρώπων, ὡς τὸν πατέρα ἀνῃρηκότα.

ἵνα ἐν ἅδου τοῖς ἀσεβέσιν.) οἷον, ζοῖς ὡδὲ τὸν τάνταλον, καὶ τὸν τιτυὸν, καὶ τὸν ἠξίονα. ἐπειδὴ συνῆθετο, ὡς ὅτι τὰ τοιαῦτα τολμηρὰ, ποιητικῆς μᾶλλόν ἐστιν, ἀλλ' οὐ ῥητορικῆς· ὥσπερ συγγνώμην ἤτησεν, εἰπὼν καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερόν ἐστιν, πυτέσιν, ἀνόητον, ὡς φησιν ἀθανάσιος.

εἰς τὸ αὐτό.) ὀφείλει φησὶν μάλιστα δ ζητῆτο ἀποθανεῖν, ἵνα ἐκεῖ θεὶς τὸν τὸν νόμον, ζοῖς κακούργοις τιμωρίας λύσῃ. ἡμᾶς δ' ἐάτω ζῆν, ὡς πολιτευόμεθα. ποδοκάκη δὲ βασανιστήριόν τί ἐστιν ὄργανον, εἰς ὃ τρέβλοῦταί τις, δεσμούμενος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ὅπερ καλεῖται καὶ ποδοσράβη. τὸ δ' ὡδὲ τὸ τιμήματος, δῆλόν ὅτι ὡδὲ τῆς τιμωρίας. ἐὰν δ' ἀλῶ.) εἴπει αὖτις, πῶς λέγει, ἐὰν ἁλῶ καὶ ζοι προεῖπον, ὅτι εἰσαγόντων αὐτὸ εἰς τὴν ἡλιαίαν. πῶς δ' ἐδύναντο αὐτὸν εἰσαγαγεῖν μὴ καταχειρίσαντες αὐτὸ, λέγομεν, ὅτι τὸ, ἐὰν ἁλῶ, ἐνταῦθα λέγει, οὐκ ἂν καταχειρῆ· ἀλλ' ἐὰν ἁλῶ δίκῃ τῆς κρίσεως ποιήσας, ἐφ' ᾧπερ συνελήφθη. τὸ δ' παθεῖν ἢ ἐκτίσαι, αὐτὶ τοῦ παθεῖν εἰς τὸ σῶμα. ἐκτίσαι δ' χρήματα. ὅμοιός γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σόλων ὁ νομοθέτης.) καὶ αὐτεξέτασιν, ἐκ διαφορᾶς τιμοκράτους καὶ σόλωνος· ἵνα ἐκ τῆς δόξης τὸ προσώπου δείξῃ, αὐτὸ πλέον ὠφελιμώτατον. αὐτιθέσιν δ' οὐδεμίαν ἐνταῦθα πρὸς τὸ συμφέρον ἔθηκεν. οὐ γὰρ ἐλυσιτέλει αὐτῷ, ὠφελθραῦσαι τὸ οἰκεῖα κεφαλαίου τὴν ἰσχύν. ὅταν δ' ἐκ τοῦ πιότητος τοῦ τιμοκράτους λαμβάνῃ· τότε κινήσας αὐτίθεσιν, λέγων· ὡς ἄδικον ἔγραψας, ὅπως μηδεὶς ἀθλωαίων δεθήσεται, μὴ αὐτὸς πάσχῃ τί κακόν.

βελτίους ποιεῖ.) οὐκ εἶπε, κολάζει. καί τοι ἐν τοῖς προφρημένοις ὠφελεκολάσεως διεξερχόμενος, ἀλλὰ βελτίους ποιεῖ, σωφρονισμὸν εἶπεν τὸ κόλασιν. ὥστε τὴν τιμοκράτους δοκοῦσαν φιλανθρωπίαν, βλαβερὰν εἶναι· τὴν δὲ σόλωνος τιμωρίαν, οὐ κόλασιν, ἀλλ' ὠφέλειαν. βέλομαι δέ πω.) ἀνακεφαλαίωσις τῶν δύο κεφαλαίων, τοῦ τε συμφέροντος καὶ τοῦ νομίμου. εἰ δέ τις ζητήσει, τίνος ἕνεκα τὸ δίκαιον παρέλιπεν ἐρῶν μὴ, οὐ παρῆκεν, ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ πάνυ ἰσχυρὸν, φανερὸς μὴ αὐτὸ οὐ τίθησι. καταπείρει δ' αὐτὸ παραχρῆ. πρῶτον μὲν ὠφελοῖς νόμοις.) τὸ ὅτι τοῦ νομίμου προσώπου· τὸ δ' δεύτερον, τοῦ νόμου αὐτοῦ. ζῆτον δ'.) ἰσέον ὅτι οὐ λέγει ἐνταῦθα πρῶτον ζῆτου κεφαλαίου, ὅ ὅτι τοῦ δικαίου· ἀλλὰ πρῶτον τοῦ συμφέροντος. ζῆτον δ' αὐτὸς ἐκάλεσεν ἐνταῦθα τὸ συμφέρον, οὐ κατὰ τάξιν τῶν κεφαλαίων, ἀλλὰ κατὰ διαίρεσιν· τὸ γὰρ νόμιμον κεφάλαιον, εἰς δύο διεῖλεν, εἴς τε τὸ ὠφελοῦν νόμον, καὶ τὸ ἐναντίον τοῖς νόμοις. οὐκοῦν ὡς πρὸς τὰ δύο μέρη τοῦτο εἶπε ζῆτον· ἐπειδὴ πρὸς αὐτὸ τὸ φύσιν τοῦ νομίμου κεφαλαίου, πάλιν δεύτερον λέγει τὸ συμφέρον.

C

οὐδὲ ζδ οὐδ' ἄκων.)* εἰ μὴ ἐκ προνοίας τέθεικεν. εἰ κ᾽ ἄγνοιά τι καλὸν ἀπὸ τύχης ἔρεψαι. ἐπειδὴ ᾗ ἐκ μελέτης, οὐδὲν ἔχει καλῶς. τὸ ζδ, οὐδ' ἄκων, ἀναίρεσις μὴ συγγνώμης, λύσις ᾗ λήθρα τ δικαίᾳ, οὗ ἔχει προσφέρειν πρόκριτος. οὐ φανερῶς ᾗ αὐτὸ πίθοιτ᾽, ἐπεὶ δὴ ἴσχυε ταύτῃ. θαυμάζω δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) ἐντεῦθεν τὸ δίκαιον κεφάλαιον, ὅπερ καταγίνεται καθαρῶς εἰς τ καταδρομὴν τοῦ προτέρου τὸν ἀνδρότιωνα· ὃν ἔρησεν ὁ μύριανδρος δευτέραν εἶ) ὑπόθεσιν. εἰ μή τις ἀγορανόμος.) ἀπὸ συγκρίσεως ἀρχεται καὶ αὐτὴ ἐξ ἔθασιν. τίνες μᾶλλον ἀδικοῦσι τὴν πόλιν ἀσιωῦμοι καὶ δικασταὶ κ᾽ δήμοις γιγνόμενοι δι᾽ πενίαν, ἢ ἅπαν δευσίαν, καὶ ἀπειρίαν, δόξαντες ἐν τ ὀθνείαις κεκλοφέναι ἢ προέσθαι αἱρεθέντες ὑπὸ τ δήμου πλούσιοι, ὑφηρημένοι ἱερὰ καὶ ὅσια χρήματα, κ᾽ πολλὴν χρόνον ἐπικεκαρπωμένοι. ἄξιον ᾗ ζητῆσαι τὸ τοσοῦτο τὸ δοκοῦν ὑφορμεῖν. φησὶ ζδ, τοὺς μὴ προέσθαι βοηθεῖσθαι τῷ νόμῳ· τοὺς ἀσιωύμους κ᾽ δικασὰς κ᾽ δήμους γενομένους, μὴ βοηθεῖσθαι. καί τοι γε εἰ ὁ νόμος τ δεσμὸν ἀφῆκεν ὁμοίως τοῖς πᾶσιν ἀφῆκεν. πῶς οὖν οἷόν τε τοῖς μὴ βοηθεῖν, τοῖς ᾗ οὐ βοηθεῖν αὐτ; εἰ μή τις λέγοι, ὅτι οὐκ ἀφαιρεῖ τῷ δεκαπλασίαν τοῦ ἀσιωύμων. ἀλλὰ καὶ τοῦτο σαθρόν. ποῦ τοίνυν τὸ σόφισμα; ὅτι οὐ προ τ δεσμῶ δικάζεται, ἀλλὰ προ τ πότεροι δικαιότεροί εἰσιν ἐκπονοῦντες; προέσθαι ἢ ὑφῆρηται, ἢ οἱ ἀσιωύμοι κ᾽ οἱ ἀγορανόμοι τῷ δεκαπλασίαν δίοπ ἔκλεψαν; οὐ προ τ νόμου ζδ δικάζεται, ἀλλ' αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἐξετάζει μόνον τὸ δίκαιον. τίνες δικαιότεροι καταβάλλειν εἰσίν; οἱ δι᾽ πενίαν κλέψαντες, ἢ οἱ προέσθαι αἱρεθέντες; κ᾽ πλούσιοι ὄντες, εἶτα ὑφελόμενοι; ὃ ᾗ ἄγαμαι τῆς μεθόδου, τοῦτο προαπώσω. φοβούμενος ζδ τὸν ἀπὸ τ δικαίου ἐφορμᾶσθαι ἀπανθρωπίαν (πικρᾶ ζδ τὸ διορίζεσθαι τοῖς ἀδικουμένοις δίκην δίδόναι) ἀπὸ τ οἰκείου προσώπου τὸ κεφάλαιον λέγει. ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω σύλωνα θρυλλεῖ. τοῦτον ζδ ἀφ' ἑαυτ τ νομοθετοῦσα, πᾶς ἄ τις ὠνὸν ὑπέλαβεν εἶ). διόπερ ἀπὸ τ ποιότητος τοῦ σύλωνος ἐργάζεται). ἀξιόπιστος γάρ ἐστιν ὁ σύλων κ᾽ ὀπτικώτερος. ἔστι δ' ἀγορανόμος, ὁ ἐπόπτης τῶν ὠνίων τ ἀγορᾶς· ἀσιωύμενος ᾗ, ὁ ὅπ τε εἶ) καθαρίαν τ πόλιν ἀχολούμενος, ὁ παρ' ἡμῖν* πατήρ.

ἢ δικασὴς κ᾽ δήμους γενόμενος.) ἐγίγνοντο ζδ κ᾽ δήμοι οἱ ἐν τοῖς παραλίοις καὶ ἐν ἄλλοις δήμοις δικασταί. ὤφειλες οὖν* προ τούτῳ, εἴπερ ὦν δεῖν εἶ) φιλάνθρωπος, κ᾽ ὅτι τούτων θεῖναι τ νόμον. ταῦτα ᾗ πάντα λέγει, ἀναιρῶν τὸ ἰσχυρὸν τοῦ ἐναντίου, καὶ τὸ δίκαιον. ἵνα δείξῃ αὐτ, ὅτι δι᾽ φιλανθρωπίαν νομοθετήσαντα, ἀλλὰ δι᾽ τούτους. ἄλλως. οὐχ ἁπλῶς τ τὸ λέγει, ἀλλὰ βούλεται σημῆναι τῷ ἐναντίῳ προυπαναίαν, ἵνα δείξῃ αὐτοῖς* δι᾽ τούτου χρεωστοῦντας τὰ διπλᾶ.

καί τοι γ' ὁ σόλων.) ἄλλη αἵρεσις τ φιλανθρωπίας. ἰδοὺ ζδ ὁ σόλων φιλανθρωπότερος αὐτὸ ὤν, κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας, ἕως ᾗ ἀφίησιν, ὡς* ὅπ δείξομεν. ἔστι ᾗ ὁ τόπος ἕως, τῆς ἀπὸ τ ἐλάττονος συγκρίσεως, τ προ τούτου ὄντος ἀπὸ τ μείζονος. οἰκεῖος ᾗ τῶν τόπων ἑκάτερος. ἐπειδὴ προ ἀνδρῶν προέσβεων κεκλοφότων ποιεῖται τ λόγον· ἀναγκαίως καὶ τοῖς ὁμοδεήμασιν οἰκείοις κέχρηται. ὁρᾷς ζδ ἐνταῦθα, ὅτι περὶ τῶν ἐλαττόνων κλεμμάτων μείζονας τιμωρίας ὁ σόλων ὥρισε. καὶ οὐκ ἀπέχρησεν ἁπλῶς τῶν μελλόντων.) ἔστω τόπος ἕως κ᾽ τὸ ἐναντίον.

εἰ δέ τις νύκτωρ.) μετ' ἡμέραν λέγει, ἀπὸ τ ἐν ἡμέρᾳ. ἐν νυκτὶ ᾗ μείζονα τῶν τιμωρίαν ἔδειξεν, ἐπειδήπερ μείζον ὄντι τὸ ἔγκλημα τῆς νυκτός. ἐν ζδ ἡμέρᾳ, δύναταί τις καὶ βοηθοὺς καλέσαι ἑαυτῷ· ἐν ᾗ νυκτὶ οὐκέτι.

A Neque enim vel inuitus.)Si data opera tulisset, si per imprudentiam aliquid boni fortè fortuna scripsisset.Quia verò meditatò,nihil bene habet. Nã illud,Ne inuitus quidé,est veniæ sublatio,& tecta iusti refutatio,quòd afferre potest Timocrates. Id verò nõ apertè ponit,quia aduersarius ea re pollebat.

Miror autem Athenienses.)Hic incipit iustum caput,quod purè desinit in exagitatione Androtionis; quam dixit Menander secundum esse argumentum.

Si quis ædilis.) A comparatione orditur,per contentionem. Quinam magis lædunt rempublicam; municipes qui præfecti vrbis & iudices fiunt; qui ex inopia & insciti & imperitia rerum in referendis rationibus peculatus esse rei visi sunt:an legati delecti à populo,diuites,qui sacram & publicam pecuniam surripuerunt,& vsumfructum eius pecuniæ diu tenuerunt? Operæprecium autem est in hoc loco quæ rere,id quod obstare videtur. Ait enim,legatos iuuari legitimo:Eos verò qui præfecti vrbis & iudices in municipiis facti sint,non iuuari. Atqui si lex vincula remittit,ex æquo remittit omnibus. Quî potest igitur fieri,vt ea iuuet alios,alios non iuuet? nisi quis dicat,eam non auferre decuplũ à præfectis vrbis:sed & hoc infirmũ est. In quo igitur est captio? quia non de vinculis differt,sed de eo,vtros sit æquius soluere? legatos,ea quæ surripuerint, an præfectos vrbis & ædiles,decuplũ ob peculatũ? Nõ enim de lege differt,sed iustũ ipsũ per se exquirit: vtros sit æquius mulctã numerare? cós-ne qui sint ob inopiam furati, an qui delecti legati & homines locupletes, postea surripuerint? Quod verò in hac tractatione admiror exponam. Quia metuebat inhumanitatem iusto adhærentem (acerbi enim est,pronũciare iniuriis pœnas luendas esse) non à sua persona caput illud profert,sed Solonem sursum & deorsum inculcat. Eum enim qui autoritate suapte legem eam tulisset, quinis crudelem existimassent. Quapropter à qualitate Solonis hunc locum tractat. Autoritate præditus enim est Solon,& illustrior. Est autem ἀγορανόμος, inspector rerum venalium in foro. ἀσωύμος, qui in eo occupatur,vt vrbs munda sit,qui apud nos* πατὴρ appellatur.

B

C

Aut iudex municipalis.) Fiebant enim è singulis municipiis,vt è Pæanienſi & aliis,iudices. Debuisses igitur,inquit,antea,siquidem studium humanitatis habebas,& de his ferre legem. Hæc autem omnia dicit ad euertendum aduersarij præiudicium, & iustum: vt ostendat eum nõ ex humanitate tulisse legem, sed propter legatos. Aliter. Non simpliciter hoc dicit, sed significare vult,nonum senatus consultum, vt ostendat per hoc eos debere dupla.

Atqui Solon.)Alia sublatio humanitatis. Ecce enim Solon qui est eo humanior,punit iniurios: iste verò dimittit,vt demonstrabimus. Est autem locus hic comparationis à minore,cum is qui antecedit, fit à maiore. Proprius autem est vterque locus. Quia enim de legitis peculatoribus verba facit: necessariò etiam propriis exemplis est vsus hic enim vides,furta minora grauissimis pœnis sanxisse Solonem.

Et non satis ei fuit de futuris.) Tertius hic locus est ex contrario.

Si quis autem noctu.) μετ' ἡμέραν dicit, pro interdiu. Noctu autem maiorem esse pœnam ostendit, quia nocturnum crimen est grauius. Interdiu enim adiutores licet accersere,noctu non item.

Quorum sunt abductiones.)Id est,quos licet abdu A cere in carcerem,vt significet illam de quinquaginta drachmis legē.Qui enim infra quinquaginta drachmas furabantur,lenius puniebantur.

E Lyceo.)Tria fuerunt hæc gymnasia apud Athenienses,Lyceum,Cinosarges, Academia. fuerunt & templa ibidem:ad Lyceum, Lupicidæ Apollinis:ad Cynosarges,Herculis ad Academiam, ipsius Academi herois,à quo etiam locus nomen accepit.Sic autem vocata sunt tali de causa. Academia,ab heroe quodam Academo,ædificatore loci illius vbi docebat Plato.sed tenor Academiæ in recto casu est in antepenultima,ἀκαδήμια quoniam & rectus Academi ἀκάδημο-,à quo nominata est ,acutum habet in ante penultima.Cynosarges ex eo,quòd cum aliquā do sacra fierent Herculi,canis albus coxas rapuit, & in eo loco deposuit,in quo est gymnasium. Rectus κυώσαργες & ipse antepenultimam acuit. Nam cōpositio in tergum reiecit accentum.Lyceum, Lupicidæ Apollinis,siue quia pastoralis is deus habetur: ex eo quòd Admeto seruiit,& ei necesse fuit, vt pa- B stori,occidere lupos,hostes gregum:seu quòd, cum aliquando lupi vrbem Athenienſium inuasissent,& multos Athenienses occiderent:respondit deus ille, vt in eo loco maximè sacrificarent: pòst ex nidore perierunt lupi.Ex eo Athenienses grati Apollini,illic eius ædem extruxerunt,Lupicidæ Apollinis cognomento.

Atqui ego putabam.)Tertius hic locus ex contrario. Vides enim eum de modo disputare,quo pacto eum oportuisset ferre lēgem.

Atqui ô Timocrates.)Locus à pari.hic enim de paritate & pœna pro cuiusque merito,verba facit.

Non enim profectò dicet.)Obiectionis refutatio. Dixi enim sæpe,non ita vehementer esse puniendū, sed clementius.Soluit autem eam.Cęterum nō prorsus illud ipsum dicit:sed vt ipse vult, ita introducit.

Nota in iis qui deserūt ordines,negare veteres λειποτάκτης compositā voce dici, quòd alioqui Demosthenes sic dicturus fuisset.

Interest autem.)Excellit.grauius enim esse ostendit.Quidam pro differre exponunt. Atqui nec furtū nec sacrilegum commiserunt.sed definitiuè hoc facit.Ipse enim sacrilegium hoc vocat,non dare pecuniam sacram.Illud enim à principio, hoc à fine fit. Qui igitur è templo surripit,à fine:qui verò prorsus non soluit,à principio facit sacrilegium.

Nō casu.)Dixerit aliquis:Nō igitur est reprehendēdus Androtiō cū suis,siquidem ipsi in causa nō sūt sed dea.Respondemus:*primùm Homerum, deindè Platonem hoc nos docuisse: Deos,si quē videant improbum,iniicere ei talem aliquam cupiditatē, vt per eam det pœnas eorū quę clàm admisit.Quemadmodū Pādaro periuro illi persuasit Minerua,vt fœdus violaret,vnde etiam in lingua est vulneratus.

ἀκρωτήρια.) Quasi alas sic enim pingitur Victoria. Quidam exponunt,Victricis Mineruæ simulacrum in arce esse. Eius alas,quæ essent aureæ, instituisse quosdā improbos auferre,& ipsos suis manibus periisse.Dissentientes enim inter se,quis plus è sacrilegio caperet:iniecto eis illo furore à Minerua,semet ipsos prodidisse.Alij dicunt,quemque maleficorum contēdisse,vt plus acciperet:atque alios dixisse, sibi plus esse dandū,quòd alios gestassent ad templi aditum:alios se ingressos,maiore in periculo versatos esse.Magis enim fuisse metuendum,ne ipsi intus caperentur,quàm illi qui mansissent foris.

ὧν αἱ ἀπαγωγαί εἰσιν.) αὐτὸ τὸ καθ' ὧν αἱ ἀπαγωγαί εἰσιν.ἵνα δηλώσῃ τὸ ὑπὲρ τὴν πεντήκοντα δραχμήν. οἱ γὰρ κλέπτοντες ἧττονα τῶν πεντήκοντα δραχμῶν,ἧττονα ἔπασχον. ὧν λυκείου.)ξύλα ταῦτα γυμνάσια ὄντα τοῖς ἀθηναίοις.λύκῳ γάρ ἱερὰ,ὅτι μὴν τὸ λυκεῖον,λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος.ὅτι δὲ τῷ κυνοσάργει,τῷ ἡρακλεῖ· ὅτι δὲ τὸ ἀκαδημίας,αὐτῷ τῷ ἀκαδήμῳ τῷ ἥρωος.ὡς οὖν καὶ ὁ τόπος ὠνομάσθη.ὠνομάσθησαν δὲ ὕπερ,διὰ τοιαύτην αἰτίαν.ἡ μὲν ἀκαδημία,ἀπὸ ἥρωός τινος ἀκαδήμου,κτίσαντος τὸν τόπον. ἔνθα διαίβιλὼν εἶχεν ὁ πλάτων.ὁ δὲ τόνος τῆς δύσεως,τῆς ἀκαδημίας,μεταπεζωθέντος.ἐπειδὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ ἀκαδήμου ὡς οὗ ὠνομάσθη μεταπεζωθέντος.τὸ δὲ κυνόσαργες,ὅτι τῷ ποτὲ θύουσιν τῷ ἡρακλεῖ, κυνᾶ λευκὸν ἁρπάξαι τὰ μόρια τοῦ ἱερείου,καὶ ὑποθεῖναι αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦτον,ἔνθα ὀξὶ τὸ γυμνάσιον.ἢ ὅτι δύσις τὸ κυνόσαργες,καὶ αὖθις μεταπεζωθέντος. ἡ συνθεσις γὰρ πάλιν ἀνέπεμψε τὸν τόνον.τὸ δὲ λύκειον,λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος. ἢ ὅτι νόμος ὁ θεὸς νομίζεται,ὅτι τὸ θητεῦσαι ἀδμήτῳ,καὶ ἀνάγκη ἦν ἀνελεῖν,ὡς νόμιον, τοὺς λύκους, τοὺς ἐλθόντας εἰς τὰ πρόβατα,ἢ ὅτι λύκων ποτὲ ἐπελθόντων τῇ πόλει, τῇ τοῦ ἀθηναίων,καὶ πολλοὺς τῶν ἀθλιωτάτων ἀναιρούντων, ἐμάντευσεν ὁ θεὸς,θύειν μάλιστα ἐν τῷ τόπῳ καὶ λοιπὸν ἐν τῷ ὁσμῇ ἀπώλλυντο οἱ λύκοι.καὶ ἐκ τούτου χάριν ὁμολογοῦντες οἱ ἀθλιωτάτοι τῷ Ἀπόλλωνι , ἱερὰ ἐπέστησαν αὐτῷ καταστήσαντο, καλέσαντες αὐτὸ,λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος.καί τοι γ' ἐγὼ οἶμαι.)ξύστος ἔστι τόπος καὶ τὸ ἀναξύριον. ὁρᾷς γὰρ ὅτι ἐν ξύστῳ ἀγαλέῃ),πῶς ἐχρῆν αὐτὸν νενομοθετηκέναι.

καί τοι ὦ τιμόκρατες.)ὁ τόπος ἀπὸ τῆς ἴσου. ἐνταῦθα γὰρ ἐν ἰσότητος καὶ τὸ κατ' ἀξίαν ἑκάστου τιμωρίας, ποιεῖ) τὸν λόγον. οὐ γὰρ δὴ ἐρεῖ γε.)ἀνυπόπτωτος λύσις. ἔλεγον γὰρ πολλάκις ὅτι οὐχ ἥττο δεῖ κολάζειν σφοδρῶς,ἀλλ' ἧπιώτερον.λύει ἢ αὐτὸ,οὐ πάντως ἢ αὐτὸ τοῦτο ἔφασκεν, ἀλλ' ὡς αὐτὸς θέλει),οὕτως εἰσάγει.σημείωσαι δὲ ἐν τοῖς C λιποῦσι τὰς τάξεις, φασὶν οἱ παλαιοὶ , ὅτι λειποτάκτης συνθέτως οὐ λέγεται.ἢ γὰρ ἂν,ἔλεγον οὕτως. δίαφέρει ἢ.) τὸ δίαφέρει,ἀντὶ βάλλει.δεινότερον γὰρ δοκεῖ φαίνει.τινὲς δὲ ὅτι τῆς διαφορᾶς,τὸ διαλλάττειν. καί τοι γε οὐτε ἔκλεψαν,οὔτε ἱεροσύλησαν.ἀλλὰ ὁριστικῶς τοῦτο ποιεῖ).αὐτὸς γὰρ τοῦτο φάσκει ἱεροσυλίαν τὸ μὴ δοῦναι τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ.τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς,τὸ ἢ,ἀπὸ τοῦ τέλους γίνεται. ὁ μὲν οὖν ἐκ τοῦ ἱεροῦ,ἀπὸ τοῦ τέλους ποιεῖ. ὁ ἢ μὴ ἀφεὶς ὅλως,ἀπὸ ἀρχῆς. οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου.)εἰ ποι αὖ τις,κἂν ἄξιοι ἐγκλήματος οἱ περὶ τὰ ἀνδρολίωνα , εἰ γε οὐχ οὗτοι αἴτιοι,ἀλλ' ἡ θεός.λέγομεν ὅτι τοῦτο,περὶ τοῦτος ἡμῖν ὅμηρος ἐνδείκνυται,εἶτα πλάτων,διδάσκοντες ἡμᾶς,ἐπειδὰν ὁρῶσιν οἱ θεοὶ τινὰ πονηρὸν,ἐμβάλλουσιν αὐτῷ τοιαύτην πρὸς ὑπερθυμίαν,πρὸς τὸ δι' αὐτῆς δοῦναι τὴν τιμωρίαν,ἵνα ὧν ποιῶν ἐλάνθανεν.ὥσπερ τὸν πάνδαρον ὁπόρκον ὄντα,ἀνέπεισεν ἡ ἀθλιωτάτη δῆσαι.ὅθεν καὶ κατὰ τὴν γλῶττης τέχνην).ἀκροτήρια ἢ λέγει,οἱονεὶ τὰ πτερά. οὕτω γὰρ γράφεται ἡ νίκη.τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται) νίκης ἀθλιωτάτης ἕνεκα ἄγαλμα ἐν τῇ ἀκροπόλει.τινὲς δὲ τὰς πτέρυγας,χρυσᾶς οὔσας,ἐπεχείρησάν τινες κακοῦργοι ἀφελέσθαι.καὶ μὴ ἀπώλοντο αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν οἱ κακοῦργοι. ζωσιάζοντες γὰρ καθ' αὑτοὺς,τὸ πλέον λάβοι ἐκ τῆς κλοπῆς,ἐμβαλούσης αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἀθλιωτάτης,ἤλεξαν ἑαυτούς.ἄλλοι δέ φασιν,ἕκαστος τὸ κακούργων ἐφειλονείκει τὸ πλέον λαβεῖν· ἢ οἱ μὲν αὐτῶν, ἔλεγον αὐτοῖς προσήκειν τὸ πλέον λαβεῖν,ὅτι αὐτοὶ τοῖς ἑτέροις ἐβάσαξαν πρὸς τὸ εἰσελθεῖν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἔλεγον,ἀλλ' ἡμεῖς εἰσελθόντες,πλείονι κινδύνῳ ἐξετάζόμεθα. ἢ μᾶς γὰρ δίκης ἦν ἔνδον ὄντας ἁλῶναι,εἴπερ ὑμᾶς τοὺς ἔξω. βούλο-

· ἐβλόμην δ' ὑμῖν.)ὡς ἐν προοιμίῳ ἐπεσημήνατο* αὐτὸ ἐμβαλεῖν εἰς τοῦτο. αἱ αὐξήσεις ἢ ὁμοίως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ προσποιεῖται ἢ ὑποχεδιάζειν, ἵνα μὴ δόξῃ ἐσκεμμένως αὐτὰ λέγειν. παραλιπόντι ἢ μὴ βελτίων γραφή. ὁ παραλελεῖφθαί μοι, ὅπως αὐ δόξῃ διὰ τὸ μέγεθος λέγειν, καὶ μὴ παραλιπεῖν τηλικοῦτο πρᾶγμα. καί τοι εἰ μὲν ἐλάττω.) ἀντιπίπτον ὡς ἐν ὑποθέσει. ἀλλ' ἧττον ἀδικοῦσιν. οὐκοῦν καὶ μαίνεσθαι ὁμολογήσει. ἄξιον τοίνυν.)ἔστι καὶ οὗτος ὁ τόπος ὁμοίως κατ' ἀνδροτίωνος, ἀναμιμνήσκων, ὧν ἐπέλμα τὰς εἰσαγωγὰς ποιούμενος. ἐάν τις ᾖ δισσός.) ἐν δύο τεχνῶν, ἢ ἐν δυοῖν δικαστηρίοιν. συνέβαινε γὰρ δύο γίνεσθαι ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. ἵνα οὖν μὴ ᾖ ὥσπερ ἐργασία, κωλύει τοῦτο. δύο τέχνας μετιέναι πάλιν κωλύει, διὰ τὸ μηδεμίαν κατορθοῦν ἐν τῷ τὴν γνώμην μερίζεσθαι. ἐκκλησιάζει ᾖ, ἀπὸ τοῦ εἰσέρχεταί τις ἐν τῷ πενήτων ἄπορος ἡγούμενος, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, λαβεῖν βολόμενος χρήματα, ὡς ἐκκλησιάζων. ὅπως δ' οὗτοι.)ἀντὶ τοῦ οἱ ῥήτορες οἱ περὶ τὸν τιμοκράτην. ὅσα ᾖ πῶς ἐνταῦθα δηλοῖ, ὅτι ἰδιώτης ἐστὶν ὁ διόδωρος, διὸ τὴν ῥητόρων ἐνταῦθα καταλέλοιπε. ὁ γὰρ ἂν ὁ δημοσθένης ταῦτα ἔλεγε. τὸ ᾖ ἄλλα νὴ Δία, κατ' ἐρώτησιν. ἔστι ᾖ αὐθυποφορᾶς ἐν τῷ ἀφαιρετικῷ. καὶ δ' εἰ πάνυ πολλὰ ἔχω περὶ κλοπῆς λέγειν.)τὴν κλοπὴν παραλείψειν φήμασι κέλευε). ὅπου γὰρ εἰπεῖν οὐδὲν ἔχομεν, δεῖ μόνον αἰτιᾶσθαι.

πολλὰς πενταετηρίδας.)οὐχ ἁπλῶς τοῦτο εἶπεν· ἀλλ' ἐπειδὴ κατά τινα ἐτῶν ἦγεν τὰ παναθήναια· τότε ᾖ ἔξεστιν ἀφεῖσθαι τοὺς δεσμοῦντας διὰ τὸν πανήγυριν ὡς ἔγνωμεν ἐν τῷ κατ' ἀνδροτίωνος. δέον ᾖ εἰπεῖν πενταετηρίδα, εἶπε πληθυντικῶς ὅπερ ἐτείχισαν οἱ λακεδαιμόνιοι κατὰ τὸν πόλεως. πολλοὶ δὲ ἦσαν οἱ συμμάχων, ὅσοι ἦσαν τοῦ ἐκείνων ζυγομαχίας. γέγονε ᾖ αὐτὸν πάνυ * λέγουσι, περὶ γὰρ τὸ τέλος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου γέγονε τοῦτο. εἰς οὓς αὐτὸς ἦν τῶν αὐτομολησάντων ἐκεῖ. ἰσχυρὸν ᾖ ὅτι βολόμενος βιαιότερον ποιῆσαι τὸν λόγον, τοῦτο εἶπεν. ὡμολόγητο γὰρ ὅτι καὶ τὰς τῶν πάλαι, καὶ τὰς τῶν γυναικῶν* αὐτῶν ἦν πάλιν. ἀλλ' ἵνα τοῦ ἀφαιρῶ αὐτοῦ δηλώσῃ, τοῦτο εἶπε. δεῖ λαβεῖν κατὰ πάντων τούτων κοινὸν τὸ οὐκ ἔσιν. ἁρμοστῇ.) τῷ λακωνικῷ ἄρχοντι τῷ ὄντι ἐκεῖσε· ὅτι οἱ ἐν τῇ δεκελείᾳ ἁρμοσταὶ, συνεχώρησαν τοῖς αὐτῷ στρατιώταις λαμβάνειν, ὧν κλέπτωσι τοῦ τῶν ἀθηναίων, τὰ δέκατα μέρη· καὶ αὐτοῖς καθ' ἁλλεῖν μόνον τὸ δέκατον, ὅ ἐστι, τῇ πόλει τῶν λακεδαιμονίων. ἵνα διὰ τούτων καὶ πολλοὺς παροξύνωσι, καὶ προθύμως δηῶν καὶ συλᾶν τὰ τῶν ἀθηναίων. τὸ ᾖ τούτων ἀκριβῶς, ἀντὶ τοῦ ὧν ἐσύλα ἐξ ὑμῶν. τὸν δ' ἴφεσον.)ὅτι τούτῳ ἐκαθέζετο ὁ ξέρξης, ἐν τῷ αὐχαλέῳ ὄρει τῆς ἀττικῆς, θεωρῶν τὴν ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν. ἀκινάκης δὲ, ὄνομα ξίφους περσικοῦ. τὸ ᾖ δαρεικὸς, ὄνομα νομίσματος παρὰ τοῖς πέρσαις. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι ἁδέν.)πάλιν ἐνταῦθα εἰπὼν τὴν μὲν, ἐκ ἐπήγαγε τὸν δὲ, διὰ τὸ ὁμολογημένον εἶναι ὅπερ ἔμελλεν ὑπιφέρειν. ἔμελλε γὰρ ἐπάγειν· νομίζω δὲ ὑμῖν τοῦτο σωφρονεῖν. τὸ ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδὲν, ἕως τὸ ἄνω ὅτι· ἕως τὸ τί κωλύσῃ ἁπανταχοῦ πανηγυρεῖς.

A Volo autem vobis.)Tanquam per exordium significat,ipsum in id periculum se coniecisse.Amplificationes autem æquè ex eodem loco petuntur. Sed fingit se ex tempore dicere,ne meditatus esse videatur. *Prætermittenti autem melior est scriptura:quòd à me prætermissum est,vt videatur ob magnitudinẽ dicere,& non prætermittere tantam rem. At si minora.)Obiectio*vt in causa.At minus delinquunt. Igitur& insanire se fatebitur.Operęprecium igitur.) Est & hic locus similiter contra Androtionẽ, in memoriam ea reuocans quæ in exactione tributorum fuit ausus.Si quis fuerit bifariam.)Ex duabus artib⁹, aut ex duobus iudiciis. Accidebat enim vt bina fierent eodẽ die.Ne igitur esset tanquam quęstus,prohibet hoc.Duas artes tractare rursus vetat,quòd neutram bene exerceat animus,in duas partes veluti distractus.Cõcioni interest.)Ingreditur pauper aliquis ignominia notatus in concionem,ob accipiendam pecuniam,vt cõcionis particeps.Vt autem illi./Hoc est,oratores,patroni Timocratis.Obserua vt hic significet,indoctum esse Diodorum.Quare hic oratores perstringit.Neque enim Demosthenes hæc dixisset.At hercule.)Per interrogationem,éstque obiectio ab indecoro.Nõ tametsi permulta possit de peculatu dicere.)Figura pręteritionis est vs⁹.Vbi enim nihil habemus,obscurè tantum significandũ aliquid est.Multa lustra.)Non simpliciter hoc dicit,sed quia quinto quôque anno Panathenæa solebant celebrari. Tum verò licebat vinctis exire vinculis propter celebritatem ludorum,vt in Androtioniana cognouimus.Cũ aũt dicẽdũ fuisset,lustrum,pluraliter extulit,vt atrocioriẽ orationem redderet.Florente ętate.) In adolescentia,vt rursus eius mollicię derideat.Cũ Deceleã profi g isset.) Videtur captus esse ab iis qui Deceleam tenebant.Nam si transfuga fuisset:vita ei cõcessa nõ esset ab Atheniensibus.Sed orator quod fortuitò factum est,ad consilium refert.Harmostes, id est,prefectus.)Nunc eum significat,qui præsidio Decelico præfuit.Est autem Decelea oppidum Atticæ; quod Lacedæmonij ad oppugnandos Athenienses munierunt.Multi igitur transfugerunt,qui cum illis sentiebant.Ferunt autem illum omnino fuisse senẽ. Circa Peloponnesiaci enim belli finem hoc est factum. Vnus igitur is fuit illorum qui eò transfugerunt.Sciendum autem est,eum ad orationem reddendam vehementiorem hoc dixisse.*Inconfesso enim erat,vxores & liberos eorum fuisse olim. sed vt rapinam eius indicaret,hoc dixit.A verbo, Non est, cętera pendent omnia. ἁρμοστῇ.)Laconico principi, qui fuit illic.quia Decelici præfecti cõcedebant suis militibus,vt quę Athenienslb. surripuissent, eorum ipsi nouem partes tenerent:decimam duntaxat eis; quod est,reipub.Lacedæmoniorum,numerarent,vt hac ratione multos incitarent, ad Athenienses strenuè vrendos & spoliandos.Horum accuratè.) Eorũ quæ ex præda vestra ceperat.Et sellam.) Huic insederat Xerxes in Augaleo monte Atticæ spectans pugnam naualem Salaminiam.ἀκινάκης.)Nomen ensis Persici.Daricus.)Nomẽ nomismatis Persici.Ego sanè nihil puto.)Cũ rursus hic μὴ vsurpauit,nõ subiecit δέ.quia in cõfesso erat id quod subiecturus erat. id autem erat huiusmodi:Arbitror & vobis idem videri.Nam,ego quidem arbitror,nihil: ad superiora refertur,nempe ad illud,Proh diuũm fidem,quid vetat omnes esse improbos.Neque enim peregrinitatis.)Si quem apud Athenienses cõstabat sibi vẽdicasse ius ciuitatis, cum Athenienslis reuera non esset:

ἀδὲ γὰρ οἱ τῶν ξενίας.)εἴ τις ἦλω παρὰ τοῖς ἀθηναίοις ὑποκεινόμενος εἶναι πολίτης, μὴ ὢν ἀθηναῖος καὶ τὰ ἀληθῆ

& eadem tamen quæ ciues faceret, ante iudicium in carcere habitabat: iudicio victus postea vendebatur E Piræeo. Id est, E popularium, eorum qui vrbe sub triginta tyrannis exularunt, & Phylen occuparũt, numero. Argyrium autem & Philepsium, vt suos inimicos, in Pluto deridet Aristophanes. Callistratus autẽ orator fuit, cuius admirator extitit Demosthenes: déque eo rogatus, vter esset melior orator, ipséne an Callistratus? Ego, inquit, in scribendo: Callistratus in dicendo. Multum enim in declamando valuit Callistratus: quem cum declamantẽ vidisset Demosthenes, eloquẽtiæ cupiditate, vt in vita eius diximus, est inflammatus. Et quæstores.) Sciendum, pecuniã tum quę aliis diuis sacra erat, tũ quę Mineruæ, repositam fuisse in cõclaui quodã post arcẽ, quod vocaretur ὀπισθόδομος quasi posteriorem domũ dicas. & quosdã fuisse quęstores cõstitutos ad eã pecuniã custodiẽdã. Quodã aũt tẽpore, cũ magna pecunia illuc relata esset, visum est quæstoribus, clã Repub. eã mutuare argentariis, vt ipsi quęstum inde facerent. Vt verò id fecerunt, accidit postea vt argentarię mensæ euerterentur. Visum igitur eis est, incẽdere opisthodomũ, vt pecunia igne, non ab ipsis, consumpta videretur.

Et qui in frumento.) Exponunt hoc de mercatoribus quibusdam Atheniẽs. qui cõuicti sint, vexisse frumentũ in aliũ portũ, cõtra legẽ Atheniẽsiũ. Lege aũt pœna sancita erat nauicolario Athenienſi aliò quópiam quàm Athenas vehẽti frumẽtũ, quòd tenue solũ, erat agri Attici. Sed recordamini vos Eudemũ.) Cõiungit locum contra legislatorem, per exemplũ. & est vehemẽtior oratio post iustũ. Cogitate quidnã.) Sententia fictione proponitur. Vult enim ob ea quæ iam facta sunt, pœnam ab eo exigere.

Contrà æstimante.) Iam cognouimus in ratione vindictæ * mulctam irrogasse accusatorem. Deinde reo fuisse liberum, contrà æstimare litem: se hoc esse meritum. Postea penes iudicem erat, eam æstimationem vel admittere, vel repudiare.

Vt autẽ & de illa dicam lege.) Vt quę superuacanea sit, & obiter citata. Destruit enim, & ponit promissionis specie. Nam firma capita si in lege essẽt posita magnam ei pugnam concitassent. Hic multas reperit refutationes ab exemplis, ad iustum pertinentibus. * Neque enim dabatur dicendi locus, cum lex extaret, quæ diceret: Neminem Atheniensium vinciam, tot duces & oratores fuisse vinctos.

Imparati.) Non habentes, cum vincti tenerentur, aduocatum. Est autem à scripti sententia. Hoc producit Timocrates, quasi lex vetus ei quam ipse scripsit, consentiat. Demosthenes autem soluit, cum dicat à Timocrate quidem perhiberi legem: cum non sit lex, sed senatorum iusiurandum. Lex enim, inquit præcepta continet vniuersalia, veluti. Hoc faciẽdum est, hoc non est faciendum. Sed, Neminem Atheniẽsium vinciam: non est simile voci legis. sed est hominis ea loquentis. Quæsiuerunt quidam, cur hanc obiectionem in legitimo capite nõ posuerit, cum illic collocari debeat? Respondemus, si esset illic posita, fuisse ponendam à Timocrate. Firma enim erat obiectio. Hic autem post confirmationem & demonstrationes, quibus ostensum est, noxiam esse legem Timocratis, facta est imbecillior, in peroratione collocata. Et sic nec eam fugere visus est, vt inexplicabilem & irrefutabilem: & rursus per conclusionem, eam infirmam esse ostendit.

Idem tributum pendentes.) Tribus sponsoribus pares facultates habentibus, qui pro illo spondent:

καὶ τὰ αὐτὰ ποιῶν τοῖς πολίταις, πρὸ μὲν κρίσεως, ὥκει τὸ δεσμωτήριον. ἁλοὺς δ' ἐν τῇ κρίσει, ὕστερον ἐπωλεῖτο.

τῆς δὲ πειρωμένης. (ὅ ἐστι τῆς δημοτικῶν, τῆς φυγόντων τὴν πόλιν ὅτε τῆς ξ ἀκοσιάδος. καὶ καταλαβόντων φυλήν.) * τὸ δὲ ἀργύριον καὶ φιλέλιμον ὁ ἀριστοφάνης, ὡς ἐχθροὺς αὐτοὺς σκώπτει ἐν τῷ πλούτῳ. καλλίστρατος δέ ἐστι ῥήτωρ, οὗ ζηλωτὴς ἐγένετο δημοσθένης. πρὸς οὖν ἐρωτηθεὶς ὁ δημοσθένης, τίς ἀμείνων ῥήτωρ, σὺ ἢ καλλίστρατος; ἐγὼ μὲν γραφόμενος, καλλίστρατος δ' ἀκουόμενος. διὸ δὴ καὶ δημοσθενικὸς σφόδρα ὁ καλλίστρατος. ὅθεν καὶ ἀκούσας αὐτοῦ δημοσθένους ἐπὶ θυμίαν ἦλθε λόγων, ὡς εἰρήκαμεν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ. καὶ οἱ ταμίαι.) ἴσως ὅτι χρήματα καὶ τῆς ἄλλων ἱερᾶ θεῶν, καὶ τῆς ἀθηνᾶς, ἔκειτο ἔν τινι οἰκήματι ὄπισθεν τῆς ἀκροπόλεως τῆς ἀθηναίων, τὸ καλούμενον ὀπισθόδομον. καὶ ἦσάν τινες τεταγμένοι ταμίαι ὅπως τὴν φυλακὴν τούτων. ποτὲ οὖν πολλῶν χρημάτων ἀνενεχθέντων ἐκεῖσε, ἔδοξε τοῖς ταμίαις, ὥστε λάθρα τῆς πόλεως δανεῖσαι ταῦτα τοῖς ξ ἀπεζίταις· ἵν' αὐτοὶ κερδάνωσιν ἐκ τούτων. ὡς δὲ τοῦτο ἐποίησαν, ἔτυχεν ὕστερον ἀναξ ἀπῆναι τὰς ξ ἀπέζας. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἐμφρῆσαι τὸν ὀπισθόδομον· ἵνα δόξῃ τὰ χρήματα ὑπὸ τῶν μυῶν ἀναλωθῆναι καὶ μὴ ὑπ' αὐτῶν. καὶ οἱ πρὸς τὸν σῖτον.) ὀζηλώσαντες πρός τινων ἀθηναίων, ὅτι ὤνηνται σιτηρουῦντες εἰς ἄλλον λιμένα πρὸ τοῦ τῆς ἀθηναίων νόμον. νόμος γάρ ἐστι ἀθηναίοις, τιμωρεῖσθαι τὸν ἀθηναῖον ναύκληρον σιτηρουοῦντα ἀλλαχοῦ· ἐπειδὴ λεπτόγεως ἐστιν ἡ ἀττική.

ἀλλ' ἀναμνήσθητε ὅτι δοῦλον.) συνάπτει τὸ καὶ τῷ νομοθέτου τόπον ἐκ προδιηγήματος. καί ἐστιν ὑποφορικὸν ἔσχε ὁ λόγος μετὰ τὸ δίκαιον κεφάλαιον. τὸ δ' ἐνθυμήματός, τί ποτ' ἂν; καθ' ὑπόθεσιν ἢ ἔννοια. βουλεύσαι γὰρ ἂν τῆς ἤδη γεγονότων, δίκας αὐτῶν εἰσαγαγεῖν. ἀντιμωμένου.) ἤδη ἔγνωμεν ὅτι ἐν τῷ λόγῳ τῆς τιμωρίας, προσετίμα ὁ * διόκων. εἶτα ὀζηλοῖ τῷ φεύγοντι ἀντιμῆσαι αὐτῷ, ὅτι τὸ δέ εἰμι ἄξιος. λοιπὸν προσάπτει τῷ δικαστῇ λοιδορίαν ἡ κρίσις τοῦ ἀναχέσθαι ἢ οὔ. ἵνα δὲ καὶ πρὸς ἐκεῖνον εἴπω τὸν νόμον.) ὡς παρέργου τινὸς ὄντος καὶ ἐν παρέργου. καθαιρεῖ γὰρ καὶ τιθησι καὶ τῷ τῆς ἐπαγγελίας σχήματι· τὰ γοῦν ἰσχυρὰ εἰς ἐτέθειτο ἐν τῷ νόμῳ κεφάλαια, πολλοῦ αὐτῷ τιμὴν ἐπιτίει. ἐνταῦθα ἦ πολλὰς δῦρε τὰς λύσεις ἀπὸ τῆς ἐν τῷ δικαίῳ προδιεγράπτου. οὐ γὰρ ἐνεχόρει, τοιοῦτου κειμένου νόμου, τὸ λέγοντος, οὐ δήσω τῶν ἀθηναίων οὐδένα, τοσούτοις δεθῆναι καὶ στρατηγοῖς καὶ ῥήτορας. τὸ ἢ ἀποδράσκοιεν, μὴ ἔχοντες ἐν τῷ κατέχοντι σιωπῆσεσθαι. ἔστι ἢ ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ διανοίας. τοῦτο φησὶν ὁ τιμοκράτης ὡς νόμον παλαιὸν συμφωνοῦντα ᾧ αὐτὸς ἔγραψεν. ὁ ἢ δημοσθένης λύει, λέγων, ὅπου μὲν τιμοκράτης λέγει αὐτὸν εἶναι νόμον. οὐκ ἔστι δὲ νόμος. ἀλλ' ὅρκος τῆς βουλῆς. ὁ γὰρ νόμος φησὶ, προστάγματα ἔχει καθολικά· οἷον, τὸ δὲ μὴ ποιεῖν· τὸ δὲ μὴ ποιεῖν, τὸ δὲ οὐ δήσω ἀθηναίων οὐδένα, οὐκ ἔστιν ὡσαύτως φωνὴ νόμου, ἀλλ' ἀνθρώπου τινὸς ταῦτα λέγοντος. ἐζήτησαν δέ τινες διὰ ποίαν αἰτίαν οὐκ ἔταξε ταύτῃ τῇ ἀντιθέσει ἐν τῷ προνόμῳ κεφαλαίῳ. ἐκεῖ γὰρ ὀφείλει ταχθῆναι; λέγομεν ὅτι ἐκεῖ εἰ ἐτέθη, ὑπὸ τοῦ τιμοκράτους ἂν ἐτίθετο. ἰσχυρὰ γὰρ ἦν ἀντίθεσις. ἐνταῦθα ἦ μὴ τοὺς ἀγῶνας καὶ μὴ τὰς ἀποδείξεις τὸ δεῖ ἐθελῆσαι βλαβερὸν τὸν νόμον τὸν τιμοκράτους, σαθρότερα ἐγίνετο ἐν τῷ ὁπλόγῳ ταπεινόμενον. καὶ οὔτως οὔτε ἐδόκει αὐτῷ φοβῆσθαι ὡς ἄπορον καὶ ἄλυτον· καὶ πάλιν διὰ τοῦ ὁπλόγου, δύνεται αὐτῷ ὑπενδείκνυσιν. τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας.) τοῦ ξιῶν ἐγγυητοῦ ἐχόντων τὴν ἴσην οὐσίαν. * ἐκείνῳ ὡσαύτως ἐγγυῶνται·

ἐν ἕ-

ἵν' ἔσω. Ταῦ ἱκανοὶ οἱ ξεῖς ἐγγυήσασθαι αὐτόν. ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι.) κἂν ἔνστασιν καὶ ἀπωθήσασιν ἐνταῦθα λύει. ἰστέον δ' ὅτι πρῶτον ἔταξε τὴν ἀπωθήσασιν, δεύτερον δὲ τὴν ἔνστασιν, διὰ τὸ ἀναιδεῖς μᾶλλον. αἱ ψῆφοι δ' ποτὲ μὲν τετρημέναι καὶ ἀζηταί· ποτὲ δὲ μέλαιναι καὶ λευκαί. αἱ μὲν τετρημέναι καὶ μέλαιναι, ἦσαν καταψηφιζόμεναι. φασὶ δέ τινες τὰ ἀξηνησαμένων, ὅπ ἀπὸ χοιρείων ὀστῶν αὗται ἐγίνοντο. αἱ δὲ λευκαὶ ἄξηνοι ἦσαν αἱ σῴζουσαι.

οὔτε γὰρ, ὦ ἄνδρες, πιμᾶν.) ἡ ἔνδειξις μὲν δίκη ὄζει καὶ τῶν ἀτίμων· ἡ δὲ ἀπαγωγὴ, ὅτι τῶν κλεπτῶν.

ἔπειτα σκ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο τὸ γράμμα.) ἐνταῦθά ὄζειν ἔνστασις. αὐτὸ μὲν γὰρ καθ' ἑαυτό. ὡσανεὶ ἔλεγχε, ἐξ αὐτῆς φωνῆς ἔξεστι συλλαβεῖν ὅτι οὐκ ἔστι νόμος. ὅρκος ἡλιαστῶν.) ἰστέον ὅτι καὶ τὸν ὅρκον τοῦτον τῶν ἡλιαστῶν ἐν τοῖς ὁπλίταις τέθεικεν ὡς ὁπλιτικὸν μᾶλλον ὄντα, ἀλλ' οὐ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς μέρος ὄντα καὶ τῶν ἀγώνων. καὶ τὰ ψηφίσματα.) ψηφίσματα ἐνταῦθα λέγει τὰ παλαιὰ, τὰ νομοθετήσαντα εἶναι καλά. χρεῶν ἀποκοπάς.) οὐδὲ νομοθετῆσαι B ποτὲ τῶν ἰδιωτικῶν χρημάτων, ὥστε μὴ ἀπολαμβάνειν τοὺς ἰδιώτας τὰ χρέα ἅπερ ἐδάνεισαν. τοῦτο γὰρ τυραννίδος ἐστίν. ἱερομνήμων ἦ.) ἐλέγετο ὁ πεμπόμενος σύνεδρος εἰς τοὺς ἀμφικτυόνας ὑπὸ τῆς πόλεως. διανεμόν, μερισμόν.) τοῦτο γὰρ εἴωθε γίνεσθαι ἐν ταῖς ἀτακτούσαις δημοκρατίαις. οἱ γὰρ πένητες πολλάκις καθ' ἑαυτοὺς γινόμενοι, στασιάζουσι πρὸς πλουσίους, λέγοντες, ὡς οὐ δίκαιόν ὄζει τοὺς μὲν ἔχειν πολλῶν, αὐτοὺς δὲ μή. ἀλλὰ δίκαιον εἶ) καὶ αὐτοῖς ἀξίου μερίσασθαι τῶν γῆν κατ' οἰκίας.

οὐ γὰρ τοὺς μένοντας.) ἃ δὲ τοὺς μένοντας φησιν ἐν τῇ πόλει καὶ μὴ ἠμυρτηκότας, ὥς δικαίως ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλῶ.

οὔτ' ἄλλον οὐδένα.) ἠδυνάτο γάρ τις μὴ ἁμαρτάνειν μὲν αὐτὸς, ἄλλον δ' ὁρῶν ἀδικοῦντα παρορᾶν. ὅπερ ὄζειν * ἀληθέστερον ἀδικεῖν ὡς φησιν ὁ Θουκυδίδης. ὡς' ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα.) νόμος ἦν δὶς τὸν αὐτὸν μὴ ἄρχειν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ, μὴ δόντα εὔθυνας τῆς πρώτης ἀρχῆς. καὶ μὴ δὶς ἀρχὴν τὴν αὐτὴν ἄρχειν τὸν αὐτὸν, δηλαδὴ τοιαύτην αἰτίαν· ἵνα μὴ οἱ βουλόμενοι κατηγορεῖν ἀπὸ προσδοκῶντες αὐτὸν, ἄρξειν τὸν αὐτὸν ἀρχὴν, ἀναλίσκοιντο σιωπῶν * πάλιν πολλάκις ὄντες τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ὑπηρέται, οἱ δυνάμενοι ἀπὸ κατηγορεῖν δηλαδὴ τὸ συνειδέναι οἷς ἔπραξεν.

κυαμεύονται.) κληρωτοῦ). κύαμον γὰρ ἐκάλουν τὸν κλῆρον αὐτὸν καὶ τὴν ψῆφον ἐκ τοῦ λαμβάνειν αὐτοὺς ὅτε τὸ ἄρχειν. ἦσαν ὃ αὖ) ποτὲ μὲν τετρυπημένα καὶ ἄζυτοι· ποτὲ δὲ μέλαναι καὶ λευκαὶ, καθὼς εἴπομεν. καὶ κήρυκος καὶ πρεσβείας.) αἱ πρῶται τῶν οὔτως δύτελῶν. δύτελῶν δὲ πρὸς τὰς ἄλλας ἀρχὰς τὰς μεγάλας. ἰστέον δ' ὅτι ἄλλος μὲν ὁ κήρυξ τοῦ δήμου, καὶ ἄλλος ὁ τοῦ πολέμου, ὁ πρεσβευόμενος τὰ πρέσβεων, πρὸς τὸ αὐτοῖς πεῖσαι εἰρηνεύειν πρὸς τοὺς πολεμίους, βασάζων καὶ σύμβολον τὸ κηρύκιον.

οὔτ' ἄλλος ἐμοί.) ἔστι γὰρ πολλάκις μὲν αὐτὸν μὴ λαμβάνειν τινὰ, δόντα τὸν ὅρκον. ἵνα βάλλειν ἢ ἄνδρα ἢ γυναῖκα λαμβάνειν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ δι' ἄλλης τέχνης ἢ μαχανῆς. ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ.) ἐνέμεινε τῇ ἕξοπῇ τὸ σπέρματος. ὡς ἂν εἰ ἔλεγε, μὴ καταβάλωμεν φησὶ σπέρμα τοιοῦτον πονηρίας· εἰ καὶ μὴ μέλλει ἀναβλαστῆσαι πώποτε καὶ αὐξῆσαι.

ὅτι τοίνυν καὶ τέχνῃ κακῶς ἐπεχείρησε.) μετὰ τὸ τοῦ πράγματος καταφορὰν, μεταβέβηκεν ὅπι τοῦ προσώπου. ὁ δὲ τόπος ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ γράψαντος, ὅτι οὐχ ὡς ἔτυχεν ἐποίησεν ὑμᾶς κακῶς, ἀλλὰ μετὰ τέχνης, καὶ σκεψάμενος εἰς τέλος. πρωκρίτει χαρίσασθαι.) ἐκβολὴ τοῦ συμπέρασμα αὐτοῦ.

vt fide digni sint tres illi qui pro eo spondeant. A

Nam ille, Athenienses.) Per instantiam & depulsionem hic soluit. Sciendum autem, eum ἀπαράσασιν primo loco posuisse, ἔνστασιν secundo * ob impudẽtiam magis. Calculi autem aliàs perforati, aliàs integri, aliàs nigri, aliàs albi fuerunt. ac perforati & nigri, damnatorij (dicunt quidam interpretes eos è suillis ossibus fieri solitos) albi autem & integri, absolutorij.

Neque enim Athenienses honorare.) ἔνδειξις iudicium est in ignominiosos, ἀπαγωγὴ in fures.

Deinde Athenienses hoc scriptum.) Hic est instãtia. Nam ipsum quidem per sese.) Quasi diceret: ex ipsa voce conijcere licet, non esse legem.

Iusiurandum Heliastarum.) Sciendum, eum etiam hoc iusiurãdum Heliastarum in peroratione posuisse, tanquam ad perorationẽ potius pertinens, quàm ad ipsius causæ & confirmationis partem.

Et decreta.) Decreta hic dicit vetera illa, quæ bona habita sunt.

Nouas tabulas.) Nec ferẽdam esse legẽ de priuata pecunia, ne homines priuati æs alienum recipiant, quod mutuarunt. Id enim tyrannicum est.

ἱερομνήμων.) Sic dicebatur is, qui ad concilium Amphictyonicum mittebatur à republica.

Partitionem.) Hoc enim fieri solet in perturbationibus popularium imperiorum. Pauperes enim sæpe secessione facta, seditionem mouent contra diuites, negantes esse æquum, illos multos, se nullos habere agros. æquum esse, vt ager pro numero ædium ex æquo distribuatur.

Neq; eos qui manent.) Scilicet in vrbe, quiq; nihil deliquerunt, eos non eiiciam vrbe contra leges.

Nec alium quenquam.) Fieri enim poterat, vt alii quis ipse non peccaret, sed ad alterius peccata cõniueret. quod est verius violare ius, vt ait Thucydides.

Vt magistratum gerat rationib· non relatis.) Lex erat, ne quis magistratus bis esset eodem anno, non relatis rationibus primi magistratus. Ne idem eodem magistratu fungeretur, ob hanc causam: neque accusaturi eum erant, putantes fore magistratum, illere cogerentur. Rursus, * si sæpe essent eiusdem ministri magistratus, eum possent accusare, conscij facinorum eius. C

κυαμεύονται.) Sortiuntur. κύαμον enim vocabant sortem ipsam, & suffragium ad capiendum magistratũ. Erant autem calculi aliàs solidi aut perforati, aliàs nigri aut albi, vt diximus.

Et caduceatoris & legati.) Id est, ita vilium, idque comparatione ad alios maiores magistratus. Sciendum, alium fuisse præconem popularem, alium bellicum, qui legatos anteced. bat ad sanciendam pacẽ cum hostibus, ferens signum quod caduceum nominant.

Nec alius mihi.) Sæpe fit enim, vt aliquis ipse qui iusiurandum dedit, non capiat: sed subornet vel hominem aliquem, vel vxorem suo nomine capturos, aut alia arte & machina.

Sed nec semen oportet.) Mansit in tropo seminis. quasi diceret, ne spargamus tale semen improbitatis, tametsi nunquam germinaturum sit, & augendum.

Eum autem dolo malo instituisse.) Post infectationem rei, transit ad personam. Locus autem est à sententia scriptoris, eum non fortuitò nocuisse reipublicæ, sed callidè & meditatum. Timocrati gratificari.) Reiectio patronorum eius.

ἐφ' ὑμᾶς.) Contra vos talia, contraria legib. ſcribere voluit. Reperit igitur hoc. Habetur enim legiſlator vir melior.

Eum defendēt.) Hic reiicere vult aduocatos. Cur autem non accuratè reiiciantur, id iam in Androtionianā diximus.

Per ocium meditatum eſſe omnia.) Hoc eſt: Cum ocium ageret ab aliis rebus, & vacaret, vt hæc meditaretur. Vide vt inuidiam per hæc ei conſtet?

Tamen & de illius.) Rurſus digreditur in acta Androtionis.

Iſtius ſi vocarit.) Timocratis.

Illorum ſi acceſſerint.) Androtionis.

Ac primùm id quòd maximè ſibi laudi ducit.) Abſoluit inuectiuam eodem modo, quo & in Androtioniana. Quæſitum eſt, cur eadem ſit obiecturus, quæ in Androtioniana dixit? Alij reſpondent, non eoſdem fuiſſe iudices, & nihil fuiſſe abſurdi propter eos qui illa non audierant, rurſus eadem hic dici: alij dicunt, oſtendere voluiſſe Diodorum, ſe indoctum eſſe, & non aliter potuiſſe meditari eadem. præſtat aūt eam afferre cauſam, quam diximus in Philippicis.

συσαγωγεῖ.) Delatori: ab adducendo & ſubiicendo aliquos, vt per iniuriā ab eis rationes repoſcātur.

δεκάστας.) Cenſores ſeu quæſtores, eos qui pecuniam accipiunt.

Neeque ſi multum tēporis interceſſit.) Scit orator, ſe antiquas res obiicere, tributorum, & eorum quæ antè dixit. Quia verò ei emergebat præſcriptio temporis, ideo cogitur eam refutare.

οὔκουν.) Priorem acuit, quia negationis eſt Non igitur. Cū dixiſſet defluere folia coronatū.) Ludit. Cū enim eſſent aureæ coronæ, verbo vſus eſt quod ad flores pertinet.

σαπρούς.) Veteres, σαπεῖς, putrefactas.

Et cuius nefaria pollutū libidine corpus.) Definiti uè & captioſè hoc facit. Nam ſi corpus arcetur, multo magis nomen.

At aſſidet, neque ſpecum ſubit pudore facinorū.) Nunc de Androtione id dicit, quod in Androtioniana de Timocrate.

Scio autem eum, inutilem vobis eſſe legem.) Poſitu rus obiectionem, repetiit firmamenta, legibus contrarium, non conducibile iniuſtum, vt oſtēderet hęc verſari in iudicio, & de his ferendum ſuffragium, nō de legatis. Quia verò mouent rationem illam de legatis, eóſque ſoluiſſe pecuniam dicunt: oſtēdit ſe ex ſuperuacaneo ea ratione contra legatos vti. ideóq; poſtremam hanc obiectionem poſuit, vt etiam ſitu eius oſtenderet, eam nihil ad cauſam pertinere. quā cum cauſa non eſſe coniunctam docuit ipſe orator. his verbis: Sed cum de his ſuffragia nō laturi ſitis. Et alibi: Ne dic de ſolutione. nihil enim hęc coniūctionis cum lege habent: ſed aptam eſſe, & rectam legē, id docet. Vndecunque igitur conſtat, argumentum de legatis, eſſe calumniæ cauſa adhibitū. Quòd ſi actione ad prætorem relata, pecuniam interea numerarūt id cauſæ nihil incommodat, cum calumniæ cauſa ſit vt diximus, aſcita.

Si verò quæ ſoluerunt.) Sortem, & hoc oppugnandū eſt, eos obnoxios eſſe, ob duplum ſoluēdum. Superuacaneum autem eſt fortaſſis interrogare, vtrum debeant, an omnino ſint debito liberati. Neque enim hoc venit in iudicium, neque propter hoc facta eſt accuſatio. Et quia in capite iuſti non inopes vinctos, ſed potētiſſimos vinciri ſolitos imperatores

A τὸ ἢ ἐφ' ὑμᾶς, αὐτὴ τῇ, καὶ ἐφ' ὑμῖν τοιαῦτα ἠθέλησε γράψαι ἀνδράποδα. οὔρεν οὖν τοῦτο.) νομίζεται γὰρ ὁ νομοθέτης, νόμον βελτίονα θεῖναι. σωσαπολογήσονται.) βάλεται ὥσπερ ἐκβολὴν ἐνταῦθα ποιήσασθαι τὴν σωτηρίαν. ἀλλὰ τί ἢ ἐκ ἔστιν ἀκριβὴς ἐκβολὴ σωτηρίαν· ἤδη εἴπομεν ἐν τῷ κατ' ἀνδροτίωνος. καὶ σχολὴν ἐσκέφθαι πρὸς πάντων.) αὐτὴ τὸ σχολάσαντα καὶ ἀρχήσαντα ἐκ τῶν ἄλλων πραγμάτων, ἵνα σκέψηται ταῦτα. ὅρα πῶς ἀπὸ φθόνου συνάγει ἀλλὰ τούτων. τὸ ἢ τὸ μὴ εἰ καλεῖ, τὸ τιμοκράτους, τὸ δὲ εἰ πάρεισι, τὸ ἀνδροτίωνος. ὅμως ἢ καὶ πρὸς τὸ ἐκεῖνον.) παρέκβασις πάλιν ὅτι τὰ πολιτεύματα ἀνδροτίωνος.

καὶ πρῶτον μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ.) ἐπλήρωσε τὴν ὑπόθεσιν τὸ αὐτὸ ζόπον ὃν περ καὶ ἐν τῷ κατ' ἀνδροτίωνος. ἐζήτηται ἢ ἀφ' ποίαν αἰτίαν τὰ αὐτὰ μέλλει ὑποθέρειν, ἅπερ εἶπεν ἐν τῷ κατ' ἀνδροτίωνος. καὶ οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι οὐχ οἱ αὐτοὶ ἦσαν δικασταὶ, καὶ οὐδὲν ἂν ἄτοπον ἀφ' οἷς μὴ ἀκηκόοτας ἐκεῖνα, πάλιν τὰ αὐτὰ λέγειν ἐν ταῦθα. ἄλλοι ἢ λέγουσιν, ὅτι ἠθέλησεν ἐνδείξασθαι ὁ διάδοχος, ὅτι ἰδιώτης ὢν καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἄλλως σκέψασθαι τὰ αὐτά. βέλτιον ἢ λέγειν μᾶλλον τὴν αἰτίαν ἣν εἰπομεν ἐν τοῖς φιλιππικοῖς.

προσαγωγεῖ.) αὐτὴ τὸ δηλάσει ἐκ τοῦ προσαγαγεῖν αὐτῷ καὶ ὑποβάλλειν τινὰς ἀπαιτῆσαι ἀδίκως. τὸ δὲ ἀποδέκτας.) αὐτὴ τοῦ ἀποδεχομένους τὰ χρήματα.

καὶ μὴν τὸν χρόνον εἰ πολὺς ὢν. οἶδεν ὁ ῥήτωρ παλαιὰ πράγματα ἐγκαλῶν τὰ τῷ εἰσφορῶν, καὶ ἃ προείρηκεν ἐπειδὴ οὖν αὐτὸς ἐπεγράφικον ἀπὸ χρόνου ἀφῆκε τὸ αὐλοκόλλησιν λύσαι αὐτό. τὸ ἢ οὔκουν.) παροξύνεται, ἐπεὶ πάλιν ὅτι ἀρνήσεώς ὅστι. φήσας ἢ ἀπορρεῖν τὰ φύλλα τῷ στεφάνων.) παίζει. χρυσῶν γὰρ ὄντων τῶν στεφάνων, ὡς πρὸς αὐτοὺς ἔλαβε. σαπροῖς ἢ.) παλαιοῖς. σαθροῖς, σεσηπόσι. καὶ οὐ τὸ σῶμα ἠταιρηκότος.) ὀρθικῶς καὶ σοφιστικῶς τοῦτο ποιεῖ. εἰ γὰρ τὸ σῶμα κολύεται, πολλῷ μᾶλλον τὸ ὄνομα. ὁ ἢ, ὃν δὲ καθῆνται, καὶ οὐ καταδύεται τοῖς πεπραγμένοις.) νῦν πρὸς ἀνδροτίωνος λέγει, ὅπερ εἶπεν ἐν τῷ κατ' ἀνδροτίωνος πρὸς τὸ τιμοκράτους.

οἶδα δὲ, ὅτι ὡς μὲν οὐκ ἀσύμφορός ὅστιν ἡμῖν ὁ νόμος.) μέλλων πιθανὰ τοῖς αὐτόθεσιν, ἀνακεφαλαιώσατο τὴν μὲν μὲν τοῦ ἰσχυρὸν, τὸ πρὸς νόμου, τὴν ἀσυμφόρου, τὴν ἀδίκου, ἵνα δείξῃ ὅτι ταῦτα οὐ τὰ κεφάλαια, καὶ πρὸς τούτων ἡ ψῆφος. οὐχὶ ἢ τὸ κῦ τοῖς πρέσβεις. ἐπειδὴ ἢ κινοῦσι τὸν πρὸς τοῦ πρέσβεων λόγον ὅτι ἐκτελίκασι τὰ χρήματα, λέγοντες· ἐνδείκνυται ὅτι ἐκ προυσίας τούτῳ τῷ λόγῳ τῷ κῦ τοῖς πρέσβεις ἐχρήσατο. δι' ὃ τοῦτο τελοῦσ' ἀμφ κῦ τὴν αὐτόθεσιν τέθεικεν ἵνα καὶ τῷ τούτῳ ἐνδείξηται αὐτῆς τὸ δίκαιον. κῦ ὅτι δίκαιος ἡ αὐτόθεσις, αὐτὸς ἐδίδαξεν ὁ ῥήτωρ, εἰπών, ἀλλὰ μὴν πρὸς τούτων οἰσόντων ὑμῖν τὴν ψῆφον. καὶ ἑτέρωθι. μὴ λέγε τὴν ἔκπτωσιν. οὐδὲν γὰρ ὄφελος κοινωνεῖ τῷ νόμῳ τάδε· ἀλλ' ὡς ὅτι τὴν δίκης ὅστι καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος, τοῦτο δίδασκε. πανταχόθεν οὖν καταφανὲς ὅτι δι' βολῆς ἕνεκα τῶν κῦ τῶν πρέσβεων ὑποθέσιν εἴληφεν. εἰ ἢ τῆς γραφῆς δοθείσης, ἐν τῷ μεταξὺ φαίνονται καταβεβλημότες· οὐδὲν τοῦτο τῇ ὑποθέσει λυμαίνεται. δι' βολῆς γὰρ ἕνεκα εἴληπται ὥσπερ ἔφην. εἰ ἢ ἐκτετίκασι τὸ κεφάλαιον.) καὶ δεῖ πρὸς τοῦτο διαγωνίζεσθαι· ὑπ' ὀθνείοι καθεστήκασιν ὅτι τῇ διπλασιάσει. περίεργον δὲ ζητεῖν ἴσως πότερον ὀφείλουσιν, ἢ τελέως ἀπηλλαγμένοι φαίνονται τοῦ ὀφλήματος. οὐδὲ γὰρ δι' ἃ τοῦτο ἡ κρίσις, οὐδὲ δι' ἃ τοῦτο γέγονεν ἡ γραφή. ἐπειδὴ δὲ ἀπέδειξεν ἐν τῷ δικαίῳ κεφαλαίῳ οὐχὶ τοῖς ἀδυνάτοις δεδέντας, ἀλλὰ τοῖς μάλιστα σπουδαίοις τε καὶ

καὶ ῥήτορας καὶ δημαγωγοὺς, εἰκότως ἐθάρρησε προσθεῖναι τὴν κατασκευὴν τῇ αἰτήσει· ἵνα ὁ Τιμοκράτους λόγος ἐλέγχηται. εἰ γὰρ ὁ μὲν Τιμοκράτης φησὶν ὠφελῆσθαι τοὺς ἀδυνάτους ἐν τῷ νόμον φαίνονται δι' ἐχθροὶ ἀδυνάτοις δεθέντες πολλάκις, ἀλλ' οἱ μάλιστα δυνατώτατοι· πῶς οὐκ ἂν αὐτὸς ἠρώτα ὁ ἀκροατὴς αὐτὸν ἀγωνιστὴν τούτου τοῦ λόγου τοῖς δὲ μὴ τὰς λύσεις τὰς αἰτήσεις πεῖναι.

ἀκούω δι' αὐτόν.) Τινὲς βέλτιον ἔντειθεν εἰς τοὺς ὅπλογους. ἐπειδὴ φασιν ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ κώλῳ, ἐπελογίσατο τὰ ἴδια κεφάλαια. εἰσπέπραγε γὰρ ὡς ἐν δικαστηρίῳ. ἀκούω δὴ λέγειν αὐτὸν ὡς ἐπιτέτραται. οἷονεὶ ᾠδάδοξον λόγον καὶ ἄτοπον, καὶ οὐδαμοῦ τοῖς ζητεμένοις ἀκόλουθον. διὸ καὶ ἀφελέσθαι αὐτοῦ τὸν λόγον. ὁμολογοῦντα γὰρ ἐπιτίμησεν, ὅτι δι' ἃς πρέσβεις ἔθηκε τὸν νόμον. ἐπαγαγὼν, ὡς ἔνοχός ἐστι τῇ ᾠδαμονίᾳ, μὴ ὅτι παντὸς γε χαρτὸς τὸν νόμον, ἀλλ' ὀλίγοις χαριστάμενος. ὅθεν ὅτι φαίνεται πρὸς τοὺς δικαστὰς, καὶ ἀναμιμνήσκων τοὺς ὅρκους, καθ' οὓς αὐτοὶ δικάζειν ὀμωμόκασι. λύει γάρ φησι τοὺς νόμους, ⁊ μὴ τὸν νόμων τὰ δικαστήρια. ἄλλως εἰς τὸ αὐτό. τινὲς λέγουσιν ὡς τοῦτο νομίζεσθαι τὸν λόγον ἀσύστατον. εἰ γὰρ ἐπιτέτραται τὰ χρήματα, καὶ ὁμολογεῖ καὶ ὁ Δημοσθένης ἐν αὐτῷ τοῦτο αὐτό. οὐκοῦν ᾠφειλε τῶς κατηγορεῖν. λέγομεν ὅτι πρῶτον μὲν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ῥήτωρ ὅπως μαίνεται τοῦτο, ὅτι οὐ νῦν τοῦτον ὅστιν ὁ ἀγὼν νυνὶ, ἀλλὰ πρὸ τοῦ, εἴτε ἐννόμως ἐγράφη ὁ τόμος ὁ Τιμοκράτους, εἴτε ᾠδανόμως. τὸ δὲ οὐδὲ καθέν, ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ὅλως. εἰ μὲν γὰρ ταῦτ' ἔστιν.) τὸ δίλημμα τὸν πάλιν ἄρημα. καί τοι ⁊ τ' οὐκ ἀπορήσαμι.) ἕτερα πρὸς τὰ λύσιν ἐκ τῶν ξιῶν παρείληφεν, ἐκ τοῦ αἰτίου, καὶ τοῦ σωέχοντος, καὶ τ' κεινομένου. οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδὲ ἐκείνων ἀφίξεσθαι.) τὸ αἰσχιστον αὐτοῦ δείκνυσιν. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἡ ἀπόθεσις. οὐκ ἔθηκε δὲ αὐτὴν ἐν τῷ κεφαλαίῳ, ἵνα μὴ δοκῇ πλείονος μάχης, ἰσχυρὰν ποιήσας· ὡς δὲ ὁπλογικῇ ἐχρήσατο. προτάξας τὸ ὅλως δικαιώτιον τοῦ ᾠδὴ τῶν πρέσβεων· ἵνα σαθρὰν ἐκ τοῦ συμπλοκῆς ἀπεργάσηται. μαθὼν γὰρ ὁ ἀκροατὴς ὅτι τῶν αὐτοῦ ἀνδρὸ πονηρὰ χάριν ἔθηκε τὸν νόμον, οὐκ ἐπ' αὐτῷ ὡς φιλάνθρωπον ἐπαινέσει· ἀλλὰ ψεῦδος ἡγήσεται· τὸ εἰ ἔγραψεν ὅπως μηδεὶς δεθήσεται ἀθλιωτέων. ἐφαίνετο δὲ δι' τοὺς πρέσβεις τὸν δεσμὸν ἀνεῖλεν.

καὶ ὅτι τοῖς νόμοις ὡς πραοτάτοις.) καὶ τοῦτο τὸ μέρος ὁ ῥήτωρ ἤδη προδιωκήσατο, ὅπου δείξας, οὐ πένητας, ἀλλὰ στρατηγοὺς, ⁊ δημαγωγοὺς, ⁊ ῥήτορας τοὺς ὑπομένοντας τὸν δεσμόν. ὥστε τούτοις τὸν νόμου τὸ φιλανθρωπίαν ἐργάζεται. φευκτίζει δὲ οὐδὲν τοῦ ἀδυνάτων, ἀλλὰ τοῦ δι' τὰς ⁊ τὸ κοινοῦ βλάβας δεσμουμένων. ἔστι δὲ σοφισμός. ἀδὲν γὰρ ὠφέλουσι ⁊ ἰδιώτας δι' τινα πλημμελήματα δεθέντας, τὸ τοῦ νόμου πραότητος ἀπολαῦσαι. θαῤῥεῖ δὲ τῷ λόγῳ, διὰ τὸ ὅτι τοῦ πολιτευομένων τοῦ ᾠδὲ θεασύβουλον ἀποφεύγεσθαι, χώραν ἔχειν τὸν δεσμόν.

τὸ δὲ πράους καὶ μετρίους.) τοὺς λόγους οὓς λέγει ὁ τιμοκράτης. εἰς δύο δὲ μεμέρισται τὰ τοῦ πόλεων, εἴς τε ἰδιωτικὰ ⁊ δημόσια.

κεφάλαιον δι' ὑμῖν ὃ μνημονεύσετ' ἐρῶ.) ἐν βραχεῖ τ' τοῦ νόμου ποιότητα διαβάλλει κακίαν εἰ) μεγίστω τὴν τοῦ δύο χρόνων σωαγωγὼ ἰχνευζόμενος· ὅπερ ὅτι ⁊ ὁμολογούμενον ⁊ εὔκολον εἰς μνήμην διὰ τὸ σωέζμον. εἶτα ἔρχεται ὅθι τῶν τ' προσώπου ποιότητα, τῶν ἐξέτασιν ἐπάγων οὕτως.

τὸ δὲ μήτ' ἄλλος τοῦ σωηγορημένον αὐτοῦ. καὶ λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς.) ὅπερ ἐλέγομεν

A & oratores & magistratus dixit: non ab re ausus est adiicere confirmationem obiectioni, vt Timocratis oratio argueretur. Nam si Timocrates dicet pro inopibus latam esse legem, non inopes sæpe vinctos esse constat, sed omnium potentissimos: nonne ipse auditor huic orationi aduersabitur? Scitè autē post refutationes collocat obiectiones.

Audio autem eum.) Quidam volunt hic incipere peroratiōnem, quoniam in superiore membro conclusit tria capita, quæ introducta sunt, perstringendi gratia.

Audio igitur eum dicere, solutam esse pecuniam:) Quasi dicat: Absurdam orationem & ineptā, & nullo modo cum quæstionibus coniunctam. Atque ideo defensionem in eum retorquet. Introducit enim cū confitentem, se propter legatos tulisse legem; & subiicit, eum conuinci violatarum legum, cum non propter vniuersos, sed in paucorum gratiam rogationē tulerit. Vnde ad iudices se conuertit, & eos iurisiurandi commonet, quo obstricti ad iudicandum sint ingressi. Abrogat, inquit, leges, & cum legibus iudicia. Aliter in idem: Quidam dicunt, ex hoc putari orationem hanc nō habere statum. Nam si soluta est pecunia, idque Demosthenes etiam hic confitetur: ex superuacaneo certè accusat. Respondemus, primùm: ipsum etiam oratorem hoc ostendere, nō hoc nunc agi, sed illud an Timocratea lex sit scripta legi timè, an contra leges?

οὐδὲ καθέν.) Id est, nulla ratione prorsus.

Nam si pro his.) Rursus hic figura est duplicis conclusionis.

Etsi nec de hoc dubitem.) Vide vt refutationem à tribus petierit, à ratione, firmamēto, & cōtrouersia:

Fore autē arbitror vt nec illis abstineat.) Eius imprudentiā ostendit. Sumpta est autē ab vtili obiectio quam in capite idcò non posuit, ne firmata ea esset acrius oppugnāda: sed in peroratione ea vsus est, & eam priore loco posuit, quæ reuera nihil ad causam pertinet, illam de legatis, vt complexione infirmam efficeret. Vbi enim cognouerit auditor, eum propter factionem Androtionianam tulisse legem: non eum iam vt humanum laudabit; sed mendacium putabit si dicat, eò se tulisse, ne quis Athenienſium vinciretur; cum sit ostensum, propter legatos eum vincula sustulisse.

Leges quàm humanissimas.) Et hanc partem orator antè disposuit, cum demonstrauit, nō pauperes, sed duces & magistratus & oratores in vincula conici. Illis igitur legis seruire humanitatem: non enim rationem eum habere tenuium, sed eorum qui propter læsam Rempub. in vincula coniiciantur. Est autem captiosa ratio. nihil enim prohibet, etiam priuatos aliquos, ob aliqua delicta, in vincula coniectos, legis humanitatem experiri. Confidit autem hac oratione, quòd ostendit in magistratibus, qui Thrasybuli fuere tempore, locum habere vincula.

Clemētia & moderata.) Verba quę facit Timocrates. Ciuitatum autem res bifariam diuiduntur, in publicas & priuatas.

In summa autem vobis dicam quod memineritis.) Breuior qualitatem legis perstringit, improbitatis esse maximæ asserens; duorum temporum coniunctionem. quod & facile est, & expeditum ad memoriam, propter compendium. Postea venit ad personæ qualitatem, cuius examinationem ad hunc modum subiungit.

Neque alius patronorum eius. Item, Considerate cum animis vestris.) Quod paulo antè diximus,

ad remouendam cõmiserationem positam esse causam,id nunc ostenditur.Cum enim reiectione causarum sit vsus,& dixerit,Neque enim cognatus,neque necessarius tibi quisquam illorum fuit:subiicit remotionem misericordiæ,dum ostendit,eum,multis in rebus crudeliter tractasse populum in tributo cumAndrotione exigendo,vt memores offensarum nihil misericordię tribuant homini improbo. Quis enim misereatur eius,qui ciues improbè crudelitérque tractarit in tributis exigendis?

Res horum.)Pecunias ciuium,quas ciuitas ab Androtione duplas accipere debebat.

Facere enim est.)Pro,Numerare post tantum tempus:obiiciunt,acerbum esse si vinciantur.

Neque alioqui clemens & humanus.)Ne videatur propter insignem mansuetudinem,etiam iniuriorũ misereri,qualia sæpe vsueniunt:id quoq; tollit malitioſè,post concitatum odiũ.Non enim,inquit,vincis populum humanitate.Num ad misericordiã propensior es omnibus Athenien sibus?Solus tu præter cæteros istorum misereri decreuisti?

Sed ianuas eripere,& stragula.) Descriptione ob oculos ponit sæuitiam. B

ὑποσπᾶν.)Non modò est auellere,sed clàm & callidè capere,vt nec in iactura numerentur.

διάκονον.) Meretricem,eo quòd ministret voluptatibus,vt innuat Sinopam & Phanostratam, quarum in Androtioniana meminit.πράττον.)Exigunt.

Et ministram.) Nomen reperit,quod quadret vtrôque,tũ ad ministerium ęris alieni,tum cõsuetudinis:decenter omnino:& Sinopam fortassis innuit & Phanostratam,vt in alia oratione apertè dixit, vt socias eas vocet Androtionis prostituti.

Rationem inscribere.)Ipsas rationes,quæ ab eo reposcendę erant,quidnam exegisset,& à quo.

Hæc verò quid sunt?)Q.d.in quid expendit?

Gratis.)Nullo suo cum fructu:velut confirmatio est eius quod suprà dictum fuit,cur scripserit:Gratis enim,inquit,& nullo cum suo fructu voluit vendere vobis,& pugnare cum omnibus legibus,& cum sua priore.

Quod igitur mihi videtur.)Fine imposito misericordię reiectioni,insectatur personę qualitatẽ, qua nihilominus misericordiam repudiat. Quid igitur per illa efficit?odium ei cõcitat,& suspicionis absurdę complet auditores,quos eò adducit, vt sordium condemnent Timocratem,vtque per hæc etiam misericordiam remoueat. C

Heredem fore ignominiæ.)Lex enim erat, si quis ærarius antequam soluisset,obiret,vt liberi mulctã soluerent:sin minus,vt ipsi ignominiosi essent,quoad soluissent.

Ac patris quidẽ neq; misereris.)Satis à patre mores perstrinxit. Nam si patris nõ miseretur:quis credat eum humanitate in alios,scripsisse legem? Deinde ne quis putaret,eum ex inopia id facere:celeriter subiicit varias lucrorum rationes à tributis,à decretis,à legibus quas scribis,inquit.Atq; iterum ne quis putet,multum ęris esse alieni,eúmq; id nõ posse soluere,adiicit:propter exiguum argentum carere iure ciuitatis,& misericordiam patri mouet.

Aliorum quorundã te misereri dicis.)Quos natura tecũ non copulauit,sed prorsus alienos,& nõ cognatos.&,ne quis existimet,eum fortasse propter sęuitiã patris talemaduersus illum extitisse:sororem adiicit, à qua propter sexus imbecillitatem mali nihil pati potuit.

A πρὸς ἐκεῖνος ὅτι τοὺς ἐκβολὴν ἐλεεινολογίας ἢ τῆς αἰτίας θέσις τέθειται· τοῦτο νῦν δείκνυται. ὀξαιρέσει γὰρ αἰτιῶν χρησάμενος, καὶ εἰπὼν, οὔτε γὰρ συγγενὴς, οὔτ' οἰκεῖος σοί τούτων οὐδεὶς, ἐπήγαγεν αὐτοῖς τὴν ἐκβολὴν τῶν ἐλέους. δι' ὧν δείκνυσιν αὐτὸν πολλὰ καὶ δεινὰ δράσαντα τὸν δῆμον, ὥστε τὸν εἰσπραξιν ἐποιεῖτο μὴ αἰδροτίωνος· ἵνα μνησθέντες ὧν ἔπαθον, μὴ μᾶλλον ὦσιν ἐλέους πρὸς ἀσελγεῖ. πῶς γὰρ αὖ ἐλεήσειε τὸν ἀσελγῶς καὶ ὠμῶς ἐν ταῖς εἰσφοραῖς τοῖς πολίταις χρησάμενον;

τὰ τούτων.) τὰ χρήματα τῆς πόλεως. ἅπερ ὀφείλει ἡ πόλις διπλᾶ λαβεῖν ἐκ τῆς τοῦ τὸν αἰδροτίωνα.

πτιεῖν γάρ ἐστιν.) ἀντὶ τοῦ καταβάλλειν μὴ τοιοῦτον χρόνον, προβάλλοντ), λέγοντες, δεινόν ἐστιν εἰ δεδώκασιν.

ὅτ' ἄλλως φησὶ καὶ φιλάνθρωπος.) ἵνα μὴ δόξῃ διὰ ὑπερβολὴν ἡμερότητος ἐπὶ τοὺς ἀδικουμένους ἐλεεῖν, οἷα συμβαίνει πολλάκις καὶ τοῦ αἰφνιδίου κακοήθους μὴ τὸ συνιδεῖν, φάσκων· μὴ γὰρ νικᾷς φιλανθρωπίᾳ τὸν δῆμον; μὴ εἰς ἔλεον πάντων τῶν ἀθλιωτάτων ὑπάρχεις αὐτὸς ἐλεεινότερος; μόνος σὺ φείδῃ τοῖς ἄλλοις οἰκτίρεμι τούτοις δικαίως.

ἀλλὰ θύρας ὑφαιρεῖν καὶ στρώματα.) δηλοῖ τὸν δρασκελῆ εἰς ὀλιγαρχικὴν τὴν χαλεπότητα. τὸ δὲ ὑποσπᾶν, οὐ μόνον ὅτι ὑποσπᾶν, ἀλλὰ λαθραίως καὶ κακούργως λαμβάνειν. ὡς τε μηδ' ἐν τοῖς ἀπολωλόσι λογίζεσθαι. καὶ διάκονον τὸν πόρνην, ὑπὸ τοῦ διακονεῖν τὰς ἡδοναῖς. ἵνα ἀντίθηται εἰς τὰς φιλοσινώπην καὶ φανοστράτην· ὧν ἐμνήσθη ἐν τῷ κατ' αἰδροτίωνος. τὸ δὲ πραττον), ἀντὶ τοῦ εἰσπράττουσι. καὶ δίκαιον.) δύρεν ὄνομα μόνον πρὸς ἄμφω συντελοῦν. εἰς τε τὴν ὑπηρεσίαν τῶν χρειῶν, καὶ εἰς τὴν τῆς μίξεως, πάνυ δυσκρίτως. καὶ ἴσως σινώπην καὶ φανοστράτην αὐτήν), ὡς εἶπεν ἐν τῷ ἄλλῳ λόγῳ φανερῶς. ἵνα ὡς ὁμοτέχνους αὐτὰς καλέσῃ τοῦ αἰδροτίωνος τὸν πόρνον. τὸν λόγον ἐγγράψαι. (τὸν λόγον λέγει οἷον αὐτὰς τὰς δυθμίσεις. ἃ δεῖ ὧν ἔμελλεν ἀπαγγεῖλαι τὰ εἰσενεχθέντα, καὶ ἐκ τίνος. ταῦτα δέ ἐστι τί. οἷον εἰς ἃ αἰάλωσεν. ἀφῆκα γὰρ, οὐδὲν ὠφελούμενος.) ὥσπερ καὶ ἀσεβῆ ἐστι τὸ ἀσεβεῖν μηδὲν, καὶ τί ἔγραψε. ἀφῆκα γάρ φησι, μηδὲν ὠφελούμενος, εἰ μὴ ἔδει πολεμεῖν ὑμῖν, καὶ μάχεσθαι πᾶσι τοῖς νόμοις, καὶ τῷ ἑαυτοῦ τῷ ἀφεστέρῳ. ὁ δοκεῖν ἔμοιγε δοκεῖ.) τέλος ὅπως εἰς τὴν τοῦ ἐλέους ἐκβολὴν, καταφορᾶν τινα ποιεῖ) τὸν τοῦ προσώπου ποιότητος. δι' ἧς οὐδὲν ἧττον ἐκβάλλει τὸ ἔλεον. τί δῆτα δρᾷ τούτων ἐργάζεται; μῖσος αὐτῷ κινεῖ, καὶ ὑποψίας ἀτόπου τοῖς ἀκούουσι πιθανήσειν, εἰς αἰσχροκερδείας καταγνῶσιν ἀγῶνος καὶ τιμωρίας, ἵνα καὶ δρᾷ τούτων αὐτὸν ἐλεῇ τὸν ἔλεον. κληρονομήσῃ τὰ ἀτιμίας.) νόμος γὰρ ἦν, εἴ τις ὀφείλων πρὸ τῆς ἐκτίσεως τελευτήσει, τοὺς παῖδας ἀποδιδόναι τὸ ὄφλημα· εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοῖς ἀτίμους εἶναι, ἕως ἂν ἀποδῶσιν. καὶ τὸν μὲν πατέρα, οὐτ' ἐλεεῖς.) ἱκανῶς ἀπὸ τοῦ παιδὸς δεδιβέβληκε τὸ ἦθος. εἰ γὰρ καὶ οἰκτείρει πατέρα, πῶς ἂν τις ὑπολάβοι δρᾷ φιλανθρωπίαν τοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους χρεοφείλας τὸ νόμους εἰσφέρειν; ἵνα μή τις ὑπολάβοι ὡς δι' ἀπορίαν τοῦτο ποιεῖ, ταχέως ἐπάγει τοὺς ποικίλους τῶν κερδῶν τρόπους, ἀπὸ τῶν εἰσφορῶν, ἀπὸ τῶν ψηφισμάτων, ἀπὸ τῶν νόμων, ὧν χρᾴρεις φησί. καὶ πάλιν ἵνα μή τις ὑπολάβῃ ὡς πολὺ τὸ ἀργύριόν ἐστι τὸ ὀφλήμασιν, καὶ οὐ δυνάμει) ἐπίτασιν, προσέθηκε δρᾷ μικρὸν ἀργύριον μὴ μετέχειν τὸ πόλεως, οἷόν τε ὑπὸ τοῦ παιδὸς κεκινηκέναι.

ἑτέρως δ' ἐλεῆσαί τινας φησ.) ἐπεὶ οὐ συνῆψεν ἡ φύσις· ἀλλ' ἁπλῶς ἀλλοτρίους καὶ οὐ προσηκόντας. καὶ ἵνα μὴ νομίσῃ τις ὡς ἀπὸ χαλεποῦ τοῦ παιδὸς τυχὼν, τοιούτους ὤφθη πρὸς αὐτὸν τὸν ἀδελφὸν προσίδηται, ὑφ' ἧς δρᾷ τὸ ἀσθενεῖν τῆς φύσεως παθεῖν οὐδ' ὁτιοῦν ἐμέλλε κακόν.

πάντα.

πέπρακε γὰρ αὐτὴν, οὐκ ἐκδέδωκεν.) εἰκὸς δὲ τὴν ἀδελφὴν, ἢ πεπεισμένην, ἢ πόθῳ κατειλημμένην, ἑκοῦσαν ἀκολουθῆσαι τῷ ξένῳ. καὶ γὰρ ὑποφαίνει τινὰ τοιαύτην ὁ ῥήτωρ ὑπόνοιαν ἐν οἷς λέγει βουληθέντι λαβεῖν αὐτήν.

ἀλλὰ νὴ Δία τὴν ἀδελφήν.) οὐχ ἁπλῶς δὲ ταῦτα πάντα διαβάλλει αὐτὸν ἐκ τοῦ ἔξωθεν βίου· μᾶλλον δὲ ὡς ὅλης τοῖς λόγοις ἀεὶ τοῦτο ποιεῖ ὁ ῥήτωρ. ἀλλ' ἐπειδὴ ἔγνω, ὅτι πένες ὄντες ἐνίοτε, εἰ καὶ ἁλίσκονται ἐν τῇ κρίσει, ἀλλ' οὖν γε πολλάκις τοῦ προβαλλόμενοι τὸν ἔξωθεν αὐτῶν βίον, δι' ὃν ἀνατροπὴν ἔλαβον· εἰκότως ἐξεῦρεν ὁ ῥήτωρ, τὸ καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ βίον ἐν τοῖς ὅπλοις διαβάλλειν, ἵνα μὴ εἰς τοῦτον καταφύγῃ.

οὐκ ἐκδέδωκεν.) αὐτὴ τοῦ γάμου οὐκ ἐκδέδωκεν ὡς γαμετὴν ἀλλὰ ὡς δούλῃ πέπρακεν. εἶτα ὅπως φέρει πῶς αὐτὴν ἐπώλησε, καὶ τίνι;

καὶ νυῦ ὅτιν ἐν περιὐρᾳ.) ὥσπερ χειλιάζοντος, διότι ὅτι ξένης ἐκδέδοται, ἀσὴ οὖσα, τὸν νόμον τοῦτο ἀπείργοντος. τὸ δὲ ἐὰν ἐξαγωγὴν τὸ προβλῶσιν ἔξω τῆς πόλεως.

ὃς οὖν τὴν μὴν ἀδελφήν.) συναγωγὴν ποιῶν τῶν ἀπολειφθέντων πρὸς τὴν τοῦ ἤθους διαβολήν.

καὶ μὴν ὅτι μὴ προσήκει.) σύγκρισις ἀπὸ τοῦ ἥττονος καὶ ἧττον γὰρ ὁ κλέπτης καὶ λωποδύτης, τὸν πονηρὸν εἰσφέροντος νόμον ἀδικεῖ. εἷς μὴν γὰρ ἕνα, ἢ δύο συλᾷ. εἶτα τὴν ἑαυτοῦ δόξαν κατατρώγει μόνην ὁ κλέπτης. ὁ δὲ γράφων φησὶ τὸν φαῦλον νόμον, καὶ πᾶσι λυμαίνεται, καὶ τὴν ἀρχὴν, εἰς ὅλην καταχεῖ τὴν πόλιν· ὅτι καὶ δόγμα ποιῶν εἶναι δοκεῖ κυρωθεὶς ὁ νόμος.

τοίνυν δ' ἄπτεται οὕτω μᾶλλον.) ἄλλος τόπος ἀπὸ τοῦ μείζονος. κατασκευάζει γὰρ ὅτι τυράννων ἐζήλωσε γνώμην. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι λύουσι τοὺς δεσμώτας, ἵνα χάρωσι πρὸς τὴν ὑπεναντίαν συμμαχίαν, τὸν αὐτὸν καὶ οὗτος τρόπον δι' ὧν ἔλυσε τὸν δεσμὸν, καὶ τὰ τῶν τυράννων μεμίμηται.

οἱ καταλύοντες τὸν δῆμον.) οἱ βουλόμενοί φησι καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν, τοὺς δεσμώτας λύουσιν· ἵνα ἔχωσιν αὐτοὺς πρὸς συμμαχίαν γὰρ καταλύειν τοὺς νόμους καὶ τὴν πολιτείαν ἐξ ὧνπερ ἐδέθησαν.

ἐμὲν αὐτίκα μάλα.) αὕτη λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ἴσου ἡ σύγκρισις. διεσκεύασται δὲ ἀπὸ πλειόνων ἀπὸ τὸ πιθανόν.

ὅτι πολλοὶ τῶν ἑλλήνων.) λοιδορία ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου. σεμνὸν γὰρ τὸ ζηλοῦν ἡμῶν τὰ νόμιμα τοὺς πολλοὺς τῶν ἑλλήνων. ὅταν τοίνυν φαύλους τινὲς εἰσφέρωσι νόμους, αἰσχύνουσι τὴν φιλοτιμίαν, τῆς πόλεως τὴν μίμησιν ἐκκόπτοντες.

καὶ μὴν εἰ σόλωνα καὶ δράκοντα. ὅπερ χείρημα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου. εἰ γὰρ τοὺς τεθεικότας ἀρίστους νόμους σέβειν καλὸν, μισεῖν ἀνάγκη τοὺς εἰσενηνόχοτας ἐκ τῶν ἐναντίων τοὺς βλάπτοντας.

εἰς τὸ αὐτό.) ἰστέον ἅπερ ὁ μὲν σόλων ἐχρήσατο ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν τυράννων ἐν ταῖς ἀθλώσεις, πρὸ τῶν περσικῶν χρόνων. ὁ δὲ δράκων, πρὸ ὀλίγῳ ἐπὶ ἃ καὶ πεντακόσια ἔτεσιν, ὥς φησιν ὁ διόδωρος.

βούλομαι τοίνυν κἀκεῖνο. πρὸς τὸ τέλειον παντὸς συμφερόντως ὁπλίζει κατὰ τοῦ μοκράτους τὸν σόλωνα. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς πρὶν δεσμοῦ διαλεγόμενος, ἐδόκει λυπεῖν, πρὸς σφᾶς λαμβάνει τὴν δόξαν τοῦ σόλωνος εἰς βοήθειαν, πρὸς τὸ μὴ ἀπιστεῖν οὐδ' ὑπονοῆσαι, αὖθις δημοτικὸν πεπεισμένους ἔτι. τὸ δὲ φῆσαι, ἀντὶ τοῦ συνθέσθαι, ὅτι καλῶς ἔχει ὁ νόμος ὁ περὶ τοῦ νομίσματος, κατὰ κοινοῦ δὲ πάλιν τὸ λέγεται.

ἀργύριον μὲν. ἐκ τοῦ ἥττονος πάλιν τὸ ὅπλον.

A Vendidit enim eam, non elocauit.) Sed verisimile est sororem siue persuasam, siue amore captam vltrò secutam esse hospitem. Subindicat enim orator quandam talem suspicionem, cum dicit, Qui eam ducere voluit.

At hercule sororem.) Non simpliciter in his omnibus externam eius vitam perstringit, sed potius plerunque in totis orationibus hoc facit orator semper. Cum autem nosset, quosdam reos, etsi iudicio vincantur, sæpe tamen prædicatione anteactæ suæ vitæ incolumes euadere: meritò repetit orator hoc, vt in peroratione reliquam eius vitam perstringeret, vt ne ad hanc confugeret.

Non elocauit.) Non nuptum dedit vt ingenuam, sed vt ancillam vendidit. Postea subiicit, quomodo eam vendiderit, & cui.

Et nunc est Corcyræ.) Quasi quiritetur, quòd peregrè sit elocata mulier ciuis, lege id vetante.

ἐπ' ἐξαγωγῇ.) Vt venderetur extra vrbem.

B Qui igitur sororem.) Collectio eorum quæ relicta sunt omnium, ad morum calumniam comparata.

Atqui dicere.) Comparatio à minori. Minus enim & fur & grassator nocet eo, qui pernicioſam legem rogat. Is enim vnum atque alterum spoliat, deinde suam existimationem duntaxat probris afficit. Atqui legem, inquit, scribit improbam, is & omnibus nocet, & probro totam vrbem perfundit: quia decretum omnium esse videtur, lex confirmata.

Idque sic magis intelligetur.) Alius locus à maiori. Probat enim, eum tyrannorum mores esse æmulatum. Quemadmodum enim illi soluunt vinctos, vt cupiditatum suarum habeant adiutores: ad eundem & iste modum, vinculis abrogandis mores tyrannorum est imitatus.

Qui popularem statum abrogant.) Qui volũt, inquit, abrogare democratiam, vinctos soluunt, vt eos habeant socios euertendi leges & rempublicam per quam vincti fuerunt.

Atqui statim adeò.) Hæc reliqua est ex pari comC paratio. Explicata est autem pluribus, vt esset probabilior.

Multos Græcorum.) Ratiocinatio à glorioso. Honorificum enim est, multos Græcorum imitari instituta Athenienſium. Cum igitur quidam leges improbas rogant: decus illud abrogant, imitationem Reipublicæ tollendo.

Atqui si Solonem & Draconem.) Argumentum à contrario. Si enim qui leges optimas tulerunt, honorandi sunt: ex contrario necesse est, eos inuisos esse, qui noxias abrogarunt. In idem.) Solonem Athenis fuisse tyrannorum temporibus, ante Persica tempora. Dracon autem quadraginta septem annis ante eum, vt ait Diodorus.

Iam illud etiam volo.) Ad finem vtiliter omnino armat, Solonem, contra Timocratem. Quia enim se iudices, si ipse de vinculis differeret, offensurum putabat: adiungit sibi Solonis autoritatem auxilio: cui refragari non poterunt, cum eum esse popularem, antiquitus persuasum habeant.

φῆσαι.) Assensuros, bonam esse legem de moneta. verbum λέγεται refertur ad omnia.

Argentum.) Rursus argumentum sumitur à minori.

Nomiſma hoc corrumpit.)Puniendus is eſt qui id nomiſma corrumpit, quod eſt ciuitatis: non is, qui corrumpit nomiſma priuatorum. Sunt enim & priuatæ leges: veluti, non accipiendas magnas vſuras, & huius generis aliæ. Sed eæ non ſatis habent virium ad euertendam vrbem, vt publicæ.

Siue paruam, ſiue magnam.)Paruam, ſi abrogentur: magnam, ſi conſeruentur.

Vtilitas fuerit.)Si non conſeruentur leges.

Qui iniuriam facere conantibus.) Per eam legem quam ſcripſit Timocrates, nullæ pœnæ ſunt, videlicet iis qui eas ſeruare volunt, & non faciunt, quod veteres leges iubent.

νόμισμα τοῦτο διαφθείρει.)αὐτὴ τῷ δεῖ κολάζειν ἐκεῖνον, εἴτις διαφθείρει τὸ νόμισμα ἐκεῖνο, ὅπερ ὄζι τῆς πόλεως. ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνον τὸν διαφθείροντα τὸ τῦ ἰδιώτῦ. εἰσὶ γὰρ καὶ ἰδιωτικοὶ νόμοι, οἷον μὴ λαμβάνειν πολλοῦ τόκους. καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. ἀλλ' οὐχ οὗτοι καταλύειν εἰσὶν ἱκανοὶ τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ δημόσιοι.

ἢ μικράν, ἢ μεγάλην.) μικρὰν μὲν, ἐὰν καταλύωνται· μεγάλην δὲ, ἐὰν σώζωνται.

ὄφελος εἴη.) δηλονότι, ἐὰν μὴ σώζωνται οἱ νόμοι.

δι' οὓς τοῖς ἀδικεῖν ἐπιχειροῦσιν.) δι' οὓς νόμους ὃν ἔγραφεν ὁ τιμοκράτης οὐχ ὑπάρχουσιν αἱ τιμωρίαι, οἷον τοῖς βουλομένοις ἐμμένειν αὐτοῖς, καὶ μὴ ποιοῦσιν ὥσπερ οἱ παλαιοὶ νόμοι.

Enarrationum Vlpiani, quæ & infinitis propè ſcatent mendis, & multis in locis mutilatæ confuſæque ſunt, finis: HIERONYMO VVOLFIO *Oetingenſi interprete: cuius ærumnas in hoc Opere exantlatas, qui acerbè inſectantur: iis non aliam ille pœnam imprecatur, niſi vt & ipſi in eodem molere piſtrino cogantur. Sentient illi nimirum, Augiæ ſtabulum hoc ne ab Hercule quidem, etiam Alphæo immiſſo, poſſe repurgari. Et quis in tanto ſterquilinio verſans non contaminetur?*

A

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ, ΠΡΟΣ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ μόντιον, ἀξιώσαντα αὐτὸν γράψαι, εἰ, τόν τε Δημοσθένους βίον, καὶ τὰς ἀπάντων τῶν λόγων αὐτῷ ὑποθέσεις.

LIBANII RHETORIS AD PROCONSVLEM MONtium, qui sibi ab eo & vitam Demosthenis, & omnium Orationum eius argumenta scribi iusserat, Præfatio, Hieronymo Vvolfio interprete.

ΕΠΕΙΔΗ, κράτιστε ἀνθυπάτων μόντιε, καὶ τὸν ὁμηρικὸν ἀστεροπαῖον, ἀμφιδέξιον τὰ εἰς λόγους ὤν, ῥωτεύεις μὲν ἐν τῇ ῥωμαίων φωνῇ. καὶ τῆς παρ' ἐκείνοις παιδείας ὁμολογουμένως τὸ πρεσβεῖον ἀπήρησαι. ἀμελεῖς δὲ οὐδὲ τῆς ἑλληνικῆς. ἀλλ' ἔστι καὶ ἐν αὐτῇ, οὐ τὸ τῆς φύσεως μέγεθος, ὑπερέχειν δυνάμενον. ἀλλὰ φθάνεις τοὺς ἄλλους ἁπάντας. καὶ φθάνεις τὸν τελεώτατον τῶν ἑλληνικῶν ῥητόρων, τὸν Δημοσθένην. καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ἠβουλήθης τὰς ὑποθέσεις τῶν τούτου λόγων ἀναγράψασθαί σοι. δεχόμεθα μὲν ἀσμένως τὸ πρόσταγμα (ἴσμεν γὰρ ὅτι, πλείω τιμὴν, ἢ πόνον ἔχει) ἀρξόμεθα δὲ τοῦ συντάγματος ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ῥήτορος. οὐχ ὅλον αὐτὸν διεξιόντες (φεῦ τὸν γὰρ τοῦτο) ἀλλὰ τοσοῦτον μνημονεύσαντες, ὅσα, δοκεῖ καὶ πρὸς κατάληψιν ἀκριβεστέραν τῶν λόγων συντελεῖν. Δημοσθένει τοίνυν τῷ ῥήτορι, πατὴρ ἦν Δημοσθένης, ἀνεπίληπτος τὰ πρὸς γένους δοκῶν, ὡς γε αἰσχίνης ἐχθρὸς ὢν μαρτυρεῖ.* εἴρηται γοῦν οὕτως αὐτοῖς ῥήμασι. τούτῳ, πατὴρ ἦν Δημοσθένης ὁ παμπληθεῖς, ἀνὴρ χαλκεύς. οὐ χρὴ δεῖ ψεύσασθαι. ἐργαστήριον δὲ οἰκέτῶν μαχαιροποιῶν κεκτημένος, ἐντεῦθεν τὸν τ μαχαιροποιοῦ κλῆσιν ἔλαβε. τὸ μέν τοι μητρῷον γένος τοῦ ῥήτορος, οὐκ ἴσμεν ὅπως φασὶ καθαρὸς ἀπτικόν. γύλωνος τοῦ πάππου τοῦ Δημοσθένους φυγόντος μὲν ἐξ ἀθηνῶν ὅτι προδοσίας ἐγκλήμασι, οἰκήσαντος δὲ περὶ τὸν πόντον, καὶ κεῖ γυναῖκα ἀγομένου, σκύθην τὸ γένος, ἐξ ἧς ἦν τοῦ Δημοσθένους ἡ μήτηρ κλεοβούλη. εἰς τοῦτο γένους ἄλλοτε ἄλλοι διαβεβλήκασι, καὶ αἰσχύνης, εἰπὼν ὡς ἄρα εἴη σκύθης βάρβαρος, ἑλληνίζων τῇ φωνῇ. φεύγει μὲν τοὺς ἀπὸ τοσαῦτα εἰρήσθω, ὀρφανὸς δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ παιδὸς κομιδῇ νέος, ἦν μὲν, ὡς φασιν, ἀσθενὴς τὸ σώματι καὶ νοσώδης. ὥς τε μηδὲ εἰς παλαίστρας φοιτῆσαι, καθάπερ οἱ τῶν ἀθηναίων παῖδες ἐώθεσαν. ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς, ὑπὸ τῆς ἐχθρᾶς εἰς μαλακίαν ἐσκώπτετο, καὶ βάτταλος ἐπωνυμίαν ἔσχεν. ἱστόρηται γάρ τινα βάτταλον ἐφέσιον αὐλητὴν ἁβρὸν, ὃς πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείοις ὑπὸ τῆς σκηνῆς ἐχρήσατο, καὶ μέλεσι κατεαγόσι, καὶ ὅλως τοῦ τέχνου ἐμάλθαξεν. ἀπὸ τούτου δὲ τοὺς ἁπαλοὺς καὶ ἀναίσθητους, βαττάλους ἐκάλεσαν. λέγεται δὲ τοῦ πολλοῦ καὶ σφόδρα ὅτι λόγοις ὁρμῶν τὸν Δημοσθένην ἐντεῦθεν ἔχειν. καλλίστρατος μὲν ἀθηναῖος ῥήτωρ εὐδοξῶν. ὃς ἔμελλε δημοσίαν τινὰ δίκην ἀγωνίζεσθαι, φασὶν οἶμαι τοῦ φεύγοντος. ὁ τοίνυν Δημοσθένης παῖς ὢν, ἐδεῖτο τ ἐφεστῶτος οἰκέτου συγχωρῆσαι σφᾶς βαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ. καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκούσας δὲ, οὕτω διετέθη, ὥστε ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας, πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι· διδασκάλῳ γε χρησάμενος ἰσαίῳ, μάλα δεινῷ ῥήτορι, εἰς ἄνδρας δ' ἐγγραφείς, δύο μὲν ἀγῶνα καὶ τῷ ὀπτίμων ἐνεστήσατο, κακῶς διωκηκότων τοῦ οὐσίαν αὐτῷ.

Causa scribendi, & laudes Montij.

Natales Demosthenis.

Educatio.

Battali cognomen.

Eloquentiæ studium.

Isæus.

familiarem malè administrarant: quos tametsi vicit, tantum recuperare tamen haud potuit, quantum amiserat. Orationes tutorias, quidam non Demosthenis, sed Isæi esse dicunt, quòd incredibile putant, eas illa ætate ab Oratore potuisse scribi (fuit enim annorum XVIII. cum causam illam egit) & quòd genus orationis Isæum referre videatur. Alij censent, compositas esse à Demosthene, ab Isæo correctas. Neque verò mirum est, Demosthenē ea etiam ætate tales orationes potuisse scribere. Nam secuta deinceps eius excellentia, hoc quoque credibile facit, & propter recentem adhuc sub præceptore exercitationem, stylum illius multis in locis imitatus est. Post eas causas, paululum ætate cum processisset, docere artem Rhetoricam instituit. Deinde relicto eo vitæ genere, in foro causas egit: atque iis velut exercitationibus vsus, ad magistratus gerendos & rempublicam administrandam accessit. Illud etiam prætereundum non est, eum natura fuisse balbum, & spiritu imbecilliore. Propter quæ vtraq; fiebat, vt in actione & pronunciatione ineptissimus, principiò nullā in dicendo approbationem consequeretur. Quare interrogatus, quid eloquentia esset, actionem esse respondit: grauiter ferens, se propter eam minorem videri deterioribus. sed & hæc studio correxit, & si quibus aliis incōmodis fiebat, vt minus aptus ad gerendam rempublicam videretur. Etenim primum populi tumultus reformidabat, & facilè percellebatur, adeò vt statim cederet: propterea q; dicunt, eum veheméti vēto obseruato, & mari admodum commoto, in littore ambulantem, verba fecisse, & sonitu maris audiēdo consuefecisse se, ad ferendos populi aduersos clamores. Memorantur etiam eius & habitationes subterraneæ, & rasuræ indecentes, ne ex ædium cella egrederetur præ verecundia. Fertur etiam non dormisse noctu, sed orationes ad lucernam expoliuisse. Vnde Pytheas per iocum dicebat, orationes Demosthenis lucernam olere. Cui Demosthenes facetè simul & acerbè respondit: Scio me accendenda lucerna molestum esse tibi. rumor enim erat, Pytheam noctu vestibus spoliare obuios. Quin & aquam potare solitum, vt ingenuo esset vigilantiore, constat inter omnes. Illud quoque accepimus, eum aliquando suspēdisse ensem de lacunari: & sub eo stantem, peroraſſe. idque fecit ob talem causam. In dicendo solebat indecenter mouere humerum. Ita igitur ensem supra eum suspendit, vt cutem is ferè tangeret: atque ita metu ictus, continere se in statu decenti potuit. Explicatu etiam est necessarium, quo loco res Atheniēsium fuerint, cum ad rempublicam Demosthenes accessit. Thebani Lacedæmonios, principes Græcorum, maximáque potentia præditos, ad Leuctra vicum Bœotiæ cum vicissent, ipsi potentes esse cœperunt, & paulò pòst bellum Phocensibus intulerunt. Erāt aūt Phocenses, gens * Eubœæ finitima, quæ oppida habebat duo & viginti. Hi Pythij fanum, quod eis vicinum erat, occupatum cum spoliassent: ea de causa illos Thebani bello petierunt. Gesserunt & Athenienses id bellum quod Sociale nominant. Nam Chij & Rhodij & Byzantij, qui olim paruerant Atheniensibus, tunc societate & conspiratione inter se inita, cum eis gerebant bellum. Sic Græcia in multas diuisa erat partes, cùm Athenienses bellum cum eis gererent, quos diximus, & Thebani cum Phocensibus, & Lacedæmonij cum Peloponnensibus. Eo tempore Philipp⁹ Amyntę filius, regnū Macedonū susceperat.

Actiones tutoriæ.

Vitæ genus.

Incōmoda naturæ, industria correcta.

Scommata in lucubratiōes.

Abstemius.

Dictio sub ense.

Status Græciæ, temporibus Demosthenis.

Thebani.

Lacedæmonij.

Bellū Sociale.

A καὶ εἶλε μὲν αὐτούς· οὐ μὴν ἠδυνήθη σώσασθαι ἀποληφθεῖσα ὅσα ἀπολώλεκε τοὺς ὑπὲρ τούτων λόγους τοὺς δημοσθενικούς, εἰσὶν οἱ φασιν Ἰσαίου καὶ οὐ Δημοσθένους εἶναι), ἀλλὰ τῇ ἡλικίᾳ τὸ ῥήτορος ἀπιστοῦντες. ὀκτωκαίδεκα γὰρ ἐτῶν ἦν, ὅτε πρὸς τούτοις ἠγωνίζετο. ☾ ὅτι δὲ δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τῆς Ἰσαίου πῶς ἀπαφαίνειν εἶδος, ἕτεροι ὑπολαμβάνουσι, συντετάχθαι μὲν ὑπὸ Δημοσθένους· διωρθῶσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. καὶ οὐκ ἄν θαυμαστὸν, εἰ ὁ Δημοσθένης ἠδύνατο μὲν καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡλικίας συγγράφειν τοιούτους λόγους· ὕστερον μέντοι καὶ τοῦτο πεποίηται. ἀπὸ γὰρ νεαρᾶς ἐπὶ τὴν ἀσκήσεως τῆς ὑπὸ τῷ διδασκάλῳ. τὴν ἐκείνου χαρακτῆρα τὰ πολλαχῇ μεμίμηται. μετὰ μὲν τοι τούτους τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προῆλθεν, σοφιστεύειν ἐπεχείρησεν. εἶτα ἀπαλλαγεὶς τούτου, συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ. τούτοις γὰρ ὥσπερ γυμνασίοις χρησάμενος, ἔπειτα τὸ δημαγωγεῖν καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἦλθεν. ἐπὶ καὶ ἐκείνων μνημονεύτεον, ὅτι βαιλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτταν ἐκ φύ-
B σεως· τὸ δὲ πνεῦμα ἀπονώτερος. ἐξ ὧν ἀμφοτέρων συνέβαινε φαυλοτάτην αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρεχόμενον, οὐκ εὐδοκιμεῖν τὸ καθαρὰς ἔπη τοῖς λόγοις, διό καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα, τί ἐστι ῥητορική, ἀπεκρίνατο, ὅταν ὑπόκρισις· δυσχεραίνων ὅτι δι' αὐτὴν τὸ χειρόνων ἦττον ἐφαίνετο. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μελέτῃ κατώρθωσε, καὶ ὅσα ἄλλα αὖτῳ πρὸς δημαγωγίαν ὑπῆν βατταλίσματα· καὶ γὰρ ὀλίγος ἦν τὸ φωνὴν πρὸς τοὺς τοῦ δήμου θορύβους καὶ οὐ κατάπληκτος, ὥς τε εὐθὺς ἐξίστασθαι. ἔτι δὲ τὸ φασιν αὐτὸ ἀέρων ῥᾳδίως τηρεῖσθαι, ☾ κινεμένην σφοδρὰς τὴν θάλατταν, ὧδε καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς βαδίζοντα λέγειν. καὶ τῷ τὴν θαλάττης ἦχῳ συνεθίζεσθαι, φέρειν τὰς τοῦ δήμου καταβοάς. μνημονεύουσι δ' αὐτό, καὶ οἰκήσεις κατάγαια, καὶ ξυρήσεις ἀώρους, ἵνα δι' αἰσχύνην μὴ πρὸς
C τὴν οἰκίας δωματίου. καὶ ὡς οὐδὲ τὰς νύκτας ἐκάθευδεν, ἀλλὰ διεπονεῖτο πρὸς φῶς πρὸς λόγοις. ὅθεν καὶ Πυθέας σκώπτων, ἔφη τοὺς λόγους τοὺς δημοσθένους λύχνων ὀδύζειν. πρὸς ἕνα δὲ Δημοσθένης ἀσείως ἅμα ☾ πικρῶς, οἷόν εἶπεν ὅτι σὲ λυπῶ λύχνων καίων· διεβέβλητο γὰρ ὡς λαποδυτῶν νύκτωρ ὁ Πυθέας. καὶ μὴν ὅτι τε ὕδωρ ἐπετήδευε πίνειν ἵνα ἐρρητορεύῃ μᾶλλον παρέχηται τοῖς διάνοιαν, ἅπασιν, ὁμολόγηται. παρεληφαμεν δ' καὶ περὶ τοῦτο, ὡς ☾ ξίφος ποτὲ ἐπὶ τοῦ ὀρφῶς ἀπήρτησε. ☾ ἰσχνὸς ὑπὸ τοῦτο, ἔλεγεν. ἐποίει δ' τοῦτο δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἐν τῷ λέγειν, ἀώρεπῶς τὸν ὦμον εἰάθει κινεῖν. ὑφεκρέμασεν οὖν τὸ ἄμου τὸ ξίφος ἐν χρῷ, καὶ οὕτω τῷ δέει τῆς πληγῆς, ἐδυνήθη καταχεῖν ἑαυτὸ ὅπη τὸ ἀρέποντος χήματος. ἀναγκαῖον δ' δι' ἡσθῆσθαι καὶ ὅπως εἶχε τὰ τῆς ἀθλωμένων πεφυκότα, ὅτε ὅπη τὸ δημαγωγεῖν ἦλθε Δημοσθένης. Θηβαῖοι λακεδαιμονίους, ἄρχοντας τῶν ἑλλήνων, καὶ μεγίστην δυνάμεν ἔχοντας, ἐν λεύκτροις τῶν Βοιωτίας, μάχῃ νικήσαντες αὐτούς, παρῆλθον εἰς ἰσχύν· καὶ μετ' ὀλίγον πρὸς φωκέας πόλεμον ἐξεκύκλησαν. ἦσαν δὲ οἱ φωκεῖς, ἔθνος ὅμορον τῇ βοιωτίᾳ, πόλεις ἔχον δύο καὶ εἴκοσιν. οὗτοι δὲ καταλαβόντες τὸν τοῦ πυθίου ναὸν πλησίον ὄντα, ἐσύλησαν. αἰθ' ὅτου καὶ οἱ Θηβαῖοι πόλεμον ἐξεκύκλησαν πρὸς αὐτούς. ἐπολέμουν δ' οἱ ἀθλωταί, τὸ συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον. χῖοι γὰρ, καὶ ῥόδιοι, καὶ βυζάντιοι πάλαι ποτὲ ὄντες ὑπήκοοι ἀθλωτῶν, τότε μετ' ἀλλήλων συτάξαντες, καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι, πρὸς αὐτοὺς ἐπολέμουν. καὶ ἔτι μὲν ἡ ἑλλὰς εἰς πολλὰ μέρη διῄρητο, ἀθλωτῶν πολεμούντων πρὸς τοὺς πρόσοικους, καὶ Θηβαίων πρὸς φωκέας, καὶ λακεδαιμονίων πρὸς πελοποννησίους. καὶ δὴ τότον τὸν καιρὸν, φίλιππος ὁ ἀμύντου παῖς, εἰς τὴν μακεδόνων βασιλείαν παρῆλθεν.

ἀμύντα

ἀμυύτα γὸ τῷ μακεδονίας βασιλεῖ, ξεῖς ἐγίνοντο παῖδες ἐξ εὐρυδίκης τῆς ἰλλυρίδος, ἀλέξανδρος, περδίκκας, φίλιππος. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτερος ἀλέξανδρος δολοφονηθεὶς, ἐτελεύτησεν. ὁ δ' περδίκκας, πρὸς ἰλλυρίους μαχόμενος. φίλιππος δ' ὁ νεώτατος, ἐτύγχανε μὲν ἐν θήβαις ὁμηρεύων. ὡς δὲ ἐπύθετο τὸν περδίκκου θάνατον, ὑπεξελθὼν λάθρα, καὶ ὀξέως εἰς μακεδονίαν ἀφικόμενος, κατέσχε τὴν ἀρχήν. ἀθηναῖοι δὲ ἕτερόν τινα, νέον ὄντα τοῦ βασιλικοῦ, φυγάδα δ' ὄντα μακεδονίας, ὅτι τὴν βασιλείαν κατῆγον μὴ πολλοῦ πλήθους στρατιώτην, τούτοις ὁ φίλιππος ὑπεδέξατο, ἐνίκησε μάχῃ, καὶ ὅσους σὺν ἔλαβεν αἰχμαλώτους τῶν ἀθηναίων, ἀφῆκεν ἄνευ λύτρων, οὐ κατ' εὔνοιαν τῆς πόλεως. οὐδὲ δι' ὑπείκειαν ξόπυ.* τῆς ῥητορικῆς μέρη ξία, ὑπόδεικτικὸν, συμβουλευτικὸν, καὶ δικανικόν. τῶν μὲν οὖν δύο, ἄκρος ἀγωνιστὴς γέγονε, τοῦ τε δικανικοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ· ὑπόδεικτικοὺς δ' οὐκ ἔχομεν αὐτοῦ λόγους. τοὺς γὸ φερομένους, οὐ πιστευτέον εἶ δημοσθένους, τὸν ὑπτάφιον καὶ τὸν ἐρωτικόν. πολὺ γὸ τῆς ἐκείνου δυνάμεως ὑπολείπονται. καὶ οὐχ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν. ἀλλὰ καὶ διονυσίῳ τῷ ἁλικαρνασσεῖ τοῦτο συνδοκεῖ. ὅτι μὲν γὸ ἔιπεν ὑπτάφιον λόγον δημοσθένης ὡμολόγηται, οὐ μὴν τοῦτον εἰκός ἐστι τὸν ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντα, πάνυ φαύλως καὶ ἀθρόως ἔχοντα. τῶν δὲ συμβουλευτικῶν αὐτοῦ λόγων, οἱ μὲν, αὐτὸ τοῦτο ἔχουσιν ὑπόγραμμα συμβουλευτικοί· οἱ δὲ, οὐδὲν μᾶλλον ἢ τοῦ συμβουλευτικοί. φιλιππικοὶ δ' οἱ δὲ ὑπογράφοντες ἐκ τοῦ πρὸ τῶν πραγμάτων εἰρῆσθαι, τὴν κλῆσιν λαχόντες. καὶ τῶν φιλιππικῶν ἕκαστος, ἰδίαν τινὰ ὑπογραφὴν ἔχει, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐκάστων ἰδιότητα.

A Amyntæ enim Macedoniæ regi tres nati erant filij ex Eurydice Illyria, Alexander, Perdiccas, Philippus. Horum natu maximus Alexãder, per insidias cæsus: Perdiccas, cum Illyriis pugnans, occubuit. Philippus natu minimus, qui Thebis obses erat, Perdiccæ morte audita, clàm digressus, & celeriter in Macedoniam profectus, regnum obtinuit. Nam Athenienses alium quendam regij generis, sed Macedonia exulãtem, cũ magnis copijs reducebant in regnum: quas Philippus ex insidiis aggressus, prælio vicit: & quotquot Athenienses cepit, eos sine precio dimisit, non ex benevolentia erga Athenienses, neque ex ingenij clementia. Causarum tria sunt genera: Exornationis, deliberationis, & iudicij. Ac duorum summus fuit artifex, iudicij & deliberationis. Exornationes autem eius non habemus. Eas enim quæ feruntur, non est credendum esse Demosthenis, Funebrem & Amatoriam. Longè enim sunt infra vim eius & facultatem. Neque sen B tentiam nostrã referimus, sed & Halycarnasseo Dionysio idem videtur. Nam habuisse orationem funebrem Demosthenem id quidem constat: non tamen eam esse quæ sit ab illo habita, credibile est, cum sit futilis omnino, & imbecilla. Suasiones autẽ eius quę dam inscriptionem, ipsam habent Suasionum: quæ dam cum Philippicæ inscribantur, nihilominus sunt suasiones, ex eo adeptæ nomen, quòd de Philippi rebus sint habitæ. & quælibet Philippica peculiari quodam titulo insignita est, pro rei cuiusque natura.

Amyntas. Alexãder. Perdiccas. Philippus. Ficta Philippi in Athenienses clemẽtia. Genera causarũ. Amatoria. Funebris. Suasionũ inscriptiones.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ.

VITA DEMOSTHENIS EX PLVTARCHO, HIERONYMO VVOLFIO INTERPRETE.

ΟΜΕΝ γράψας τὸ ὅτι τῇ νίκῃ τῆς ὀλυμπάσιν ἱπποδρομίας εἰς ἀλκιβιάδην ἐγκώμιον, εἴτ' εὐριπίδης, ὡς ὁ πολὺς κρατεῖ λόγος, εἴθ' ἕτερός τις ἰωσόσιε, φησὶ χρῆναι τῷ δαίμονι, πρῶτον ὑπάρξαι τὴν πόλιν εὐδοκίμον. ἐγὼ δὲ τῷ μὲν εὐδαιμονήσειν μέλλοντι τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν, ἧς ἐν ἤθει καὶ διαθέσει τὸ πλεῖστόν ἐστιν, οὐδὲν διαφέρειν ἡγοῦμαι ἀδόξου καὶ ταπεινῆς πατρίδος, ἢ μητρὸς ἀμόρφου καὶ μικρᾶς δοκεῖν. γελοῖον γὸ εἶπε οἴοιτο τὴν ἰουλίδα, μέρος μικρὸν οὖσαν οὐ μεγάλης νήσου τῆς κέω, καὶ τὴν αἴγιναν, ἣν τῶν ἀττικῶν τις ἐκέλευεν, ὡς λήμνιον ἀφαιρεῖν τὸ πειραιᾶς, ὑποκειτὰς μὲν ἀγαθοὺς φέρειν καὶ ποιητὰς, ἄνδρα δ' οὐκ ἄν ποτε δύνασθαι δίκαιον καὶ αὐτάρκη, καὶ νοῦν ἔχοντα μεγαλόψυχον φυτεύσειν. τὰς γὸ ἄλλας τέχνας εἰκὸς ἐστι πρὸς ἐργασίαν, ἢ δόξαν συνίσταμένας ἐν ταῖς ἀδόξοις καὶ ταπεινὰς πόλεσιν ἀπομαραίνεσθαι. τὴν δ' ἀρετὴν, ὥσπερ ἰσχυρὸν καὶ διαρκὲς φυτὸν ἐν ἅπαντι ῥιζοῦσθαι τόπῳ, φύσεώς τε χρησῆς, καὶ φιλοπόνου ψυχῆς ὑπολαμβάνουσιν. ὅθεν οὐδ' ἡμεῖς, εἶπε τὸ φρονεῖν ὡς δεῖ, καὶ βιοῦν ἐλλείπομεν, τοῦτο τῇ σμικρότητι τῆς πατρίδος, ἀλλ' αὐτοῖς δικαίως ἀναθήσομεν. τῷ μὲν τοι αὐτάρκειαν ὑποβεβλημένῳ καὶ ἰσορίαν, ἐξ οὗ πρόχειρον οὐδὲν οἰκεῖον, ἀλλὰ ξένων τε πολλῶν, καὶ διεσπαρμένων ἐν ἑτέροις, συνιοῦσαν ἀναγνωσμάτων, τῷ ὄντι χρὴ πρῶτον ὑπάρχειν καὶ μάλιστα τὴν πόλιν εὐδοκίμον καὶ φιλόκαλον καὶ πολυαίθροπον, ὡς βιβλίων τε παντοδαπῶν ἀφθονίαν

C VI Olympicam equestris certaminis victoriam Alcibiadis celebrauit, siue Euripides, vt plerique sentiunt, siue quis fuerit alius, Sossi, homini fortunato in primis opus esse ait celebri ciuitate. ego verò eius qui verè fortunatus sit futurus, cuius felicitatis potissima pars in ingenio sita est, & moribus, nihil interesse censeo, siue ex obscura & humili patria, siue ex deformi & parua matre sit natus. Ridiculum enim fuerit, si quis existimet, Iulidem paruam insulæ non magnæ Cei partem, & Aeginam, quam Atticorum quidam tanquam lemam quandam amouere iubebat à Piræo, histriones præstantes & poëtas posse alere: virum verò bonum, & suis rebus contentum & prudentem, & magnanimum nunquam proferre posse. Nam cæteras artes, ad quæstum aut gloriã comparatas, probabile sanè est in obscuris & humilibus oppidis marcescere: virtutum autem, tanquam robustam & opis alienæ non egentem plantam, in quouis radices agere solo, si & ingenium bonum, & à labore nõ abhorrẽtẽ animũ inuenerit. Quare neque nos, si vel prudẽtia, vel vitę integritas in nobis desideratur: culpã paruitati patrię, sed nobismetipsis iurè asscribem⁹. Ei verò qui opus historicũ cõponere instituerit, idq. nõ ex iis quę in prõptu, ac quasi domi suę sũt, sed è peregrinis plerisq. & dissipatis apud alios lectionib. coiẽs: reuera opus est, primũ ac maximè, vrbe celebri & elegãti, & populosa: vt & librorum oĩs generis copiã

Vrbs celebris non tam ad virtutem, quàm ad scriptionẽ rerum gestarũ necessaria.

habeat, quæ à scriptoribus præterita, memoriæ posteritatis cum fide quasi per manus tradita sunt, auribus excipiens, & passim percontans, opus sic absoluat, ne multa & necessaria in eo requirantur. Nos verò qui paruum incolimus oppidum, & ne minus etiam fiat, libenter in patria nos continemus: Romæ autem & in Italia versati, cum non daretur ocium exercendi nos in lingua Romana, propter & publicas functiones, & philosophiæ docendæ occupationes: serò tandem prouectáque ætate, Latinas literas attigimus: & res mira quidem illa, sed revera tamen nobis accidit, vt non tam è verbis res intelligeremus & assequeremur, quàm è rebus, pro mediocri nostra peritia, etiam verba perciperemus. Etsi autem elegantiam Romanæ dictionis, & celeritatem, & translationes, & concentum, & cætera orationis ornamenta intelligere, pulchrum & non iniucundum esse ducimus: eius rei tamen meditatio & exercitatio non est facilis, nisi iis qui & ocio abundant, & ea sunt ætate, quæ ab huiusmodi studio non aborreat. Quaptopter cum in hoc libro, qui de Parallelis (hoc est, rebus Græcorũ & Romanorum inter se collatis) quintus est, de Demosthene & Cicerone scribamus: ex actionibus eorum, & rebus gestis, quæ eorum ingenia fuerint, & quæ similitudo inter ipsos, considerabimus. Orationes autẽ inter se comparare, & pronunciare, vtra sit suauior, aut vehementior, supersedebimus. Nã ea planè fuerit, quod dixit Iõ, Delphinis in tellure vis: qua re, Cęcilius homo in reb. omnib. immodicus, ignotata, comparationẽ Demosthenis & Ciceronis edere iuueniliter ausus est. Sed, si illud, NOSCE TE, in prõptu cuiuis esset, præcipi diuinitus fortasse nõ videretur. Demosthenẽ & Ciceronẽ, qui primũ finxit genius: idem, multas videtur similitudines eorũ ingeniis inseruisse: vt honoris libertatisq. studiũ in rep. in periculis aũt & bellis timiditatẽ: ac multa etiã de reb. fortuitis admiscuisse. Nã duos alios oratores posse reperiri non existimo, qui & ex obscuris ac paruis, potẽtes magniq. facti sint, & reges ac tyrannos oppugnarint, & filias amiserint eiectíq. patria, honorificè sint reuocati, & rursus fugerint: & ab hostib. capti, vnà cũ interitu libertatis ciuiũ, vitam etiã amiserint. Quare si natura & fortuna tãquã artifices certamẽ instituerẽt: haud facile futurum sit iudiciũ, vtrũ illa morib. an hęc reb. gestis eos similiores effecisset. Dicẽdũ aũt est de antiquiore primũ. Demosthenes, Demosthenis pater, vir bonus & honestus fuit, vt narrat Theopõpus. Cognominabatur autem gladiorũ faber, quòd officinã magnã haberet, & seruos id opificiũ exercẽtes. Quòd verò Æschines orator de matre eius dixit, natã eã esse Gylone quodã, qui ob crimen proditionis vrbe exularit, & barbara muliere: de eo pronũciare nõ possumus, veréne dixerit, an maledicẽdi studio, & per mẽdaçium. Relictus aũt à patre Demosthenes septennis in opulẽtia (parũ .n. vniuersus cẽsus à quindecim talẽtis abfuit) à tutoribus iniuriis est affectus: qui alia surripuerunt, alia neglexerunt, adeò vt magistros etiam eius mercede fraudarent. Quare cùm de causa elegantis & ingenuo puero cõueniẽtis disciplinæ fuisse rudis videtur,

Querela de suis incommodis.

Verba è rebus intellecta.

Comparationẽ Demosthenicæ & Ciceronianę eloquentiæ repudiat.

Cæcilij temeritas.

Se nosse.

Multę Ciceronis & Demosthenis similitudines.

Natura. Fortuna.

Pater.

Mater.

Tutores.

Exercitationes corporis omissæ.

A ἔχειν, καὶ ὅσα τοὺς γράφοντας διαφεύγοντα, σωτηρίᾳ μνήμης, ὑπεφανισέραν εἰληφε πίστιν, ὑπολαμβάνων ἀκοὴ καὶ διαπυνθανόμενον, μὴ πολλῶν μηδ' ἀναγκαίων ἐνδεὲς ὑπολειφθῇ τὸ ἔργον. ἡμεῖς δ' μικρὰν οἰκοῦντες πόλιν, καὶ ἵνα μὴ μικροτέρα γένηται φιλοχωροῦντες· ἐν δ' ῥώμῃ καὶ τ * κῦ τῶν Ἰταλίαν διατριβαῖς, οὐ σχολῆς οὔσης γυμνάζεσθαι τῶν ῥωμαϊκῶν διαλεκτον, ὑπὸ χρειῶν πολιτικῶν, καὶ τῆς διὰ φιλοσοφίαν πλησιαζόντων. ὀψὲ πως, καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας, ἡψάμεθα ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν ἐντυγχάνειν. καὶ θεῶμα θαυμαστὸν μὲν, ἀλλ' ἀληθὲς ἐπάχομεν. οὐ γὰρ οὕτως ἐκ τῶν ὀνομάτων τὰ πράγματα συνιέναι, καὶ γνωρίζειν συμβαίνει ἡμῖν, ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων ἅμως πως ἐπὶ μικρὸν ἐμπειρίας, ἐπακολουθεῖν διατάττα καὶ τοῖς ὀνόμασι. κάλλους δ' ῥωμαϊκῆς ἀπαγγελίας καὶ τάχους αἰσθανόμεθα, καὶ μεταφορᾶς ὀνομάτων. καὶ ἁρμονίας, καὶ τῆς ἄλλων οἷς B ὁ λόγος ἀγάλλεται, χαίρειν μὲν ἡγούμεθα καὶ οὐκ ἀπρεπὲς, ἢ δ' πρὸς τοῦτο μελέτη καὶ ἄσκησις, οὐκ ἀχρὴς. ἀλλ' οἷς πᾶσι πλείων τε σχολὴ καὶ τὰ τῆς ὥρας ἐπιτήδεια τοιαύτας ὑπιχωρεῖ φιλοπμίας· * διὸ καὶ γράφοντες ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ τῶν ἀλλήλων βίον, ὄντι πέμπτῳ, τῶν Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος, ὑπὸ τῶν πράξεων καὶ τῶν πολιτειῶν, τὰς φύσεις αὐτῶν καὶ τὰς διαθέσεις, πρὸς ἀλλήλας ὑπισκεψόμεθα. τὸ δὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἐξετάζειν καὶ ἀποφαίνεσθαι, πότερος κρείττων ἢ δεινότερος εἰπεῖν, ἐάσομεν. κἀκεῖ γὰρ ὡς φησιν ὁ Ἴων, Δελφῖνος ἐν χέρσῳ βία. ἰῶ ὁ θεὸς ἐν ἅπασι καιρίλιος ἀγνοήσας, ἐνεπαιδεύσατο σύγκεισιν τὸ Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος ἐξευρεῖν. ἀλλὰ γὰρ ἴσως, εἰ πάντες ἰῶ τὸ γνῶθι σαυτὸν, ἔχειν προὔχειρον, οὐκ ἂν ἐδόκει θεῖόν εἶ). Δημοσθένην δὲ καὶ Κικέρωνα, * τὸν αὐτὸν ἔοικε πλάττων ἀπ' ἀρχῆς ὁ δαίμων, πολλὰς μὲν ἐμβαλεῖν εἰς τὼ φύσιν ὥστε τῆς ὁμοιότητον, ὥσπερ τὸ φιλότιμον καὶ φιλελεύθερον ἐν τῇ πολιτείᾳ, πρὸς δὲ κινδύνους καὶ πολέμους ἄτολμον. πολλὰ δ' ἀναμίξαι καὶ τῆς τυχηρῶν. δύο γὰρ ἑτέρους, οὐκ ἂν εὐρεθῶμεν δοκῶ ῥήτορας, ἐκ μὲν ἀδόξων C μικρῶν ἰσχυρὰς καὶ μεγάλους γενομένους. πρεσβεύσαντας δὲ βασιλεῦσι καὶ τυράννοις, θυγατέρας δ' ἐκβαλόντας, ἐκπεσόντας δὲ τῆς πατρῴδος, καταλελύντας δὲ μετὰ τιμῆς, ἀποδραίτας δ' αὖθις, καὶ ληφθέντας ὑπὸ τῶν πολεμίων. ἅμα δὲ παυσαμένη τῇ τῶν πολιτῶν ἐλευθερίᾳ τὸν βίον συγκαταρέψαντας. ὥς τε εἰ γένοιτο τῇ φύσει καὶ τῇ τύχῃ καθάπερ τεχνίτας ἅμιλλα, χαλεπῶς. αὖ δ' ἐκκεκλεῖσθαι πότερον αὐτὴ τοῖς ἔργοις, ἢ τοῖς πράγμασιν ἐκείνη τοὺς ἄνδρας ὁμοιοτέρους ἀπείργασται. λεκτέον δὲ πρὸς τὸ πρεσβυτέρου πρότερον. Δημοσθένης, ὁ πατὴρ Δημοσθένους, ἰῶ μὲν τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὡς ἱστορεῖ θεόπομπος. ἐπεκαλεῖτο δὲ μαχαιροποιὸς, ἐργαστήριον ἔχων μέγα, καὶ δούλους τεχνίτας τοὺς τοῦτο πράττοντας. ἀ δ' αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ εἴρηκε πρὸς τῆς μητρὸς, ὡς ἐκγύλωνός τινος, ἐπ' αἰτίᾳ πρόδοσίας φυγόντος ἐξ Ἀθηνῶν, γεγόνει, καὶ βαρβάρου γυναικὸς, οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν, εἴτ' ἀληθῶς εἴρηκεν, εἴτε βλασφημίᾳ καταψευδόμενος. * καταλειφθεὶς δ' ὁ Δημοσθένης ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπ' αἰτίας ἐν δυπορείᾳ (μικρὸν γὰρ ἀπέλιπεν ἡ σύμπασα τίμησις αὐτοῦ τῆς οὐσίας πεντεκαίδεκα ταλάντων) ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων ἠδικήθη· τὰ μὲν γὰρ ἀφῃρημένων, τὰ δ' ἀμελησάντων, ὡς τε καὶ τῆς διδασκάλων αὐτοῦ τὸν μισθὸν ἀποστερῆσαι. δόξαι τε δὴ τοῦτο, τῆς ἐμμελῶν καὶ πεπαιδευμένων ἐλευθέρῳ παιδὶ μαθημάτων, ἀπαίδευτος δοκεῖ γενέσθαι.

καὶ

καὶ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀδυνάμειαν καὶ θρύψιν, οὐ A tum propter imbecillitatem & teneritatem corporis:
φορτικῶς τοῖς πόνοις τῆς μητρὸς αὐτὸν, οὐδὲ φορτικῶς quòd nec mater eum labores capere patiebatur, neq.
ἐπιζευγνύντων τοῖς παιδαγωγοῖς. ἦν γὰρ ἐξ ἀρχῆς κάπηχυς καὶ pædagogi ad eos adigebant. Erat enim in prima æta- In pueri-
νοσώδης. διὸ καὶ τὴν λοιδορουμένην ὑπωνυμίαν τὸν te extenuato & morbido corpore, & probrosum Bat- tia tenuis valetudo.
Βάττα λον, εἰς τὸ σῶμα λέγεται σκωπτόμενος ὑπὸ τῶν tali cognomen à pueris, corpus eius deridentibus, ei
παίδων, λαβεῖν. ἦν δὲ ὁ Βάττα λος. ὡς μὲν ἔνιοι φασιν factum esse dicitur. Fuit autem Battalus (vt quidam
αὐλητὴς τῶν κατεαγότων, καὶ δραμάπον * εἰς τοῦτο πεπ- aiunt) tibicen effœminatus, cuius perstringẽdi causa
οιηκὼς αὐτὸν, ἀντιφάνης πεποίηκεν. ἔνιοι δέ τινες ὡς ποιη- fabellam Antiphanes edidit. Quidam Battali, vt poë- Battali cognomẽ.
τοῦ ξυφερὸν καὶ παροίνιον γράφοντος τὸ Βαττάλου μέ- tæ, qui delicata quædam & compotationibus apta
μνηται). δοκεῖ δὲ τῶν οὐκ ἀπρεπῶν τὸ λεπτολογίαν τε σώ- carmina scriberet, meminerunt. Videtur etiam mẽ-
ματος μορίων ὠνεῖδος τοῖς ἀττικοῖς τότε καλεῖσθαι βάττα- brum quoddã corporis, quod honestè nominati non
λος. ὁ δ' ἀργὰς (ἦν γὰρ τοῦτο γάρ φασι τῷ δημοσθένει ψυχθῆναι potest, tum ab Atticis Battalus esse dictum. Argas aũt
παροίνυμον) ἢ πρὸς τὸν ζόφον, ὡς θηριώδη καὶ πικρὸν (nã & hoc tributũ esse Demostheni cognomẽ ferũt) Argæ cognomen.
ἐπάθη (τὸ γὰρ ὄφιν ἔνιοι τῶν ποιητῶν, ἀργὰν ὀνομάζουσιν) ἢ πρὸς aut propter ingenij feritatem & acerbitatem est ap-
τὸ λόγον, ὡς ἀηδέστοις τοῖς ἀκροωμένοις. ὁ γὰρ ἀργὰς τέχνο- pellatus (serpentem enim quidam poëtæ Argam vo-
μα ποιητὴς ἦν, νόμων πονηρῶν καὶ ἀργαλέων. ὁ ταῦτα cant) aut propter orationem, quæ molesta esset audi-
μὲν ταύτῃ πλάτωνα. τὸ δὲ πρὸς τοὺς λόγους ὁρμῆς, ἀρ toribus. Fuit & poetæ cuiusdam nomen Argas, qui
χὴν αὐτῷ φασὶ τοιαύτην γενέσθαι. καλλιστράτους τε ῥήτο- B malos & asperos modos faciebat. Atque hæc hacte-
ρος ἀγωνίζεσθαι τὸν περὶ ὠρωποῦ κρίσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ nus. Impetum autem & ardorem ad eloquentiæ stu- Occasio studij eloquentiæ. Callistratus.
μέλλοντος. ἦν προσδοκία δὲ δίκης μεγάλης, διά τε τὴν dium sic in eo excitatum esse ferunt: Callistrato ora-
τοῦ ῥήτορος δύναμιν, ὑπάρχοντος τότε μάλιστα τῇ δόξῃ. tore causam Oropiam acturo apud iudices: expecta-
καὶ διὰ τὴν πρᾶξιν, ἅσαν προβόητον. ἀκούσας οὖν ὁ δημο- tio iudicij magna fuit, cùm propter oratoris faculta
σθένης τῶν διδασκάλων καὶ τῶν παιδαγωγῶν, συντιθεμέ- tem, qui maxima tum gloria florebat, tũ propter ip-
νων τῇ δίκῃ προστυχεῖν, ἔπεισε τὸν ἑαυτοῦ παιδαγωγὸν, sius rei celebritatem, Demosthenes igitur, cum inter
δεόμενος C προθυμούμενος, ὅπως αὐτὸν ἀγάγοι πρὸς magistros & pædagogos conuenisse audiret, se velle
τὸν ἀκροατήν. ὅδ' ἔχων πρὸς τοὺς αὐοίγοντας τὰ δικα- interesse iudicio: precibus & alacritate, à suo pæda-
στήρια δημοσίᾳ σωτηρίαν, διώρυξε χώρας, ἐν ᾗ καθή- gogo impetrauit, vt ab eo ad audiendum adduce-
μενος ὁ παῖς ἀθύλως ἀκούσῃ τῶν λεγομένων. διημερή- retur: qui, quod seruis publicis prætoria aperientibus
σαντος δὲ καλλιστράτου C θαυμασθέντος ὑπερφυῶς, familiaris esset, nactus est locum, in quo puer occul-
ἐκεῖνος μὲν ἐζήλωσε τὴν δόξαν, ὁρῶν πρεσβεμπόμενον ὑπὸ tè sedens, audiret ea quæ dicerentur. Cum verò pros-
τῶν πολλῶν C μακαριζόμενον. τὴν δὲ λόγου μᾶλλον ἐθαύ- perè perorasset Callistratus, & in magna esset admi-
μαζε καὶ κατενόησε τὴν ἰσχύν, πάντα χρῆσθαι καὶ πιθανοδότην ratione: tum illius gloriam præclaram duxit, quem
πρὸς τοὺς. ὅθεν ἐάσας τὰ λοιπὰ μαθήματα, καὶ τὰς παι- deduci à multitudine, & felicem prædicari videret: tũ
δικὰς ἀφορμὰς, αὐτὸς αὑτὸν ἴσῃ C διεπόνει τὴν μελέτην, ὡς multò magis eloquentiæ vim est admiratus, omnia
αὖθις τῶν λεγόντων ἐσόμενος C αὐτός. ἐχρήσατο δ' ἰσαίῳ vincere & mansuefacere solitæ. Quare omissis cæte-
πρὸς τὸν λόγον ὑφηγητῇ, C πρὸς σοκράτους τότε σχολάζοντος, εἴτε, ὡς τινες λέγουσι, τὸ ἀφισμένον μισθὸν ἰσοκρά- ris disciplinis & puerilib. exercitationibus, ipse se
τει τιθέσαι μὴ δυνάμενος τὰς δέκα μνᾶς, διὰ τὴν ὀρφα- exercebat & declamitabat, tãquam & ipse futurus o-
νίαν, εἴτε μᾶλλον τὸ ἰσαίῳ τὸν λόγον, ὡς δρασήριον καὶ πα- C rator. Vsus autem est Isæo eloquentiæ magistro (quã- Magistri, Isæus, Isocrates.
νοῦργον, ὅπερ τὴν χρείαν ὑποδεχόμενος. ἕρμιππος δέ φησιν quam tum Isocrates docebat) siue quòd, vt quidam
ἀδεσπότοις ὑπομνήμασιν ἐντυχεῖν, ἐν οἷς ἐγέγραπτο, τὸν aiunt, statam Isocrati mercedem pendere non posset
δημοσθένη συνεσχολακέναι πλάτωνι, καὶ πλεῖσον εἰς τοὺς decem minas, propter orbitatem: siue quòd Isæi di-
λόγους ὠφεληθῆναι. κτησιβίῳ δὲ μεμνῆ) λέγοντος, ὡς διὰ ctionem, vt acriorem & callidiorem ad causas agen-
καλλίστην συνεσκευάσθαι, καὶ πολὺν ἄλλον τὰς ἰσοκράτους τέ- das, illi præferret. Hermippus verò ait, se in commẽ-
χνας, καὶ τὰς ἀλκιδάμαντος, κρύφα λαβόντα τὸν δημοσθέ- tarios incerti autoris incidisse, in quibus scriptũ esset
νην καταμαθεῖν. ὡς γοῦν ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος, τοῖς ὀπ- Demosthenẽ Platone præceptore esse vsũ, & ex ea re Platon
τόροις ἤρξατο δικάζειν, καὶ λογογραφεῖν ἐπ' αὐτοῖς, multũ profeciisse in eloquentia. Meminit & Ctesibij,
πολλὰς δραδύσας, καὶ παλινδικίας διώρισον τας, ἐγυμνα- dicẽtis, Demosthenem à Callia Syracusio, & quibus-
σάμενος καὶ τὸν θορυβίδιον τὸν μελέτας, ἐκ ἀκινδύνως, dam aliis artes Isocratis & Alcidamantis clàm acce-
ἀλλ' ἀργῶς καὶ δυσκόλως, ἐκπεφάξαι μὲν, οὐδὲ πολλο- ptus, perdidicisse. Quũ primùm igitur adoleuit, actio-
στὸν ἠδυνήθη μέρος τῆς παροῦσαν. τὸ μὲν οὖν πρὸς τὸ λέ- nem in tutores instituit: & scribere aduersus eos, ef- Artes Isocratis & Alcidamãtis. Actiones tutoriæ.
γειν, καὶ συνήθως ἐκμανὴν λαβὼν, καὶ θεασάμενος δ' ἐπὶ τοῖς fugia multa quæritantes, & iterandi iudicij rationem
ἀγῶσι φιλοτιμίας καὶ δυνάμεως, ἐπεχείρησεν εἰς μέσον comminiscentes, orationes cœpit. Sic assiduitate stu-
παρελθεῖν, καὶ τὰ κοινὰ πράττειν. καθάπερ λαομέδοντα dij (vt Thucidides loquitur) exercitatus, quanquã non
τὸν ὀρχομένιον λέγουσι, καχεξίαν τινὰ πολυνόσου ἀμυνόμενον sine periculo nec per ignauiam, tandem victoriã ade-
δρόμοις μακροῖς χρῆσθαι τὴν ἰατρῶν κελευσάντων, εἶθ' ὕστε ptus: tamẽ vix perexiguam patrimonij partem recu-
ρον ἀπονήσαντα τὴν ἕξιν, ὅπλοις τοῖς στεφανίταις ἀγῶσι, καὶ perare potuit: sed ad dicendi audaciam cõsuetudine
τὸν ἄκρον ἠμέρᾳ δολιχοδρόμων· οὕτω τὴν δημοσθένη συνέβη, τὸ πρῶτον ἐπανορθώσεως ἕνεκα τῶν ἰδίων ὑπὸ δύνη satis confirmatus, gustatáq; forensium certaminum
πρὸς τὸν λόγον, ἐκ τότε κτησαμένῳ δηνότητα C δύναμιν, ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἤδη καθάπερ στεφανίταις ἀγῶσι, & oratoriæ facultatis dulcedine ac gloria, prodire in
medium, & rempub. capessere instituit, & vt Orcho-
menũ Laomedõté ferunt, cùm ad corrigẽdũ splenis
quoddã vitiũ, lõgiorib. curribus iussu medicorũ vte- Laomedon, Orchomenius.
retur, eũ sibi habitũ exercitatione illa cõparasse, vt in
curriculis de coronis certaret, atq; in sũmũ cursorẽ e-
naderet: sic & Demostheni vsuenit, vt ad rei
suæ familiaris detrimenta sarcienda forum in-
gressus, eáque re dicendi facultatem & vim ade-
ptus, in ciuilibus tanquam coronariis certaminibus,

princeps ciuium pro tribunali decertantium haberetur. Verùm quũ primùm ad populũ verba faceret, tumultu excipiebatur & deridebatur ob insolẽtiam orationis,quę & cõfusas habere cõtinuationes,& argumẽta acerbè nimiũ ad fastidiũ vsq.cõtorta videbatur.Huc accedebat,vocis quædã,vt videtur, imbecillitas,& linguæ obscuritas , & interruptio spiritus, quæ sensũ orationis conturbabat,propter diuulsionẽ cõprehẽsionum.Tãdẽ cũ relicto populo,æger animo,in Pitæo abãbularet: Eunomus Thriasi⁹, homo admodũ prouectæ ætatis,eũ cõspicatus, obiurgauit, quòd cũ eius oratio ad Pericleã proximè accederet, ipse sibi ob ignauiã & mollicié deesset, qui neq. turbas audacter sustineret,neq.corpus ad certamina cõpararet, sed deliciis obsoleſcere pateretur.Rursus aliquãdo aiũt,cũ excidisset,domũq. iret obuoluto capite,ac grauiter ferens, Satyrum histrionẽ familiarẽ eius assectatũ,& cũ eo cõgressum esse. Demosthene aũt apud eũ quiritãte,se,qui omniũ oratorum laboriosissimus esset, ac propemodum corporis vigorem in ea re consũpsisset, nullam habere gratiã apud populum:sed homines gulosos,nautas,indoctos audiri, & obtinere suggestũ,se despici.Verũ,inquit Satyrus dicis Demosthenes. Sed ego causæ celeriter medebor,si mihi sententiã aliquã Euripidis,aut Sophoclis memoriter recitare volueris. Quod cũ fecisset Demosthenes,Satyrũ repetiisse eandẽ sententiam, & sic formasse,atque eo vultu & gestu pronũciasse,vt alia prorsus esse Demostheni videretur.Postquam igitur persuasum ei fuit, quantum orationi ex actione ornaméti & gratiæ accederet:parui ac nihili potius duxit exercitationem eius , qui pronunciationẽ & gestum verborum negligeret.Atque ex eo subterraneũ conclaue , in quo se exerceret , ædificauit,quod nostra etiamnũ ætate extabat:eóq. quotidie descendẽs, & actionem formauit , & vocem exercuit, sæpe etiã menses duos,aut tres continuos coniunxit,rasa altera partẽ capitis,ea gratia, ne,tametsi omnino vellet, egredi præ verecundia liceret. Quin & è congressibus aliorum,& sermonibus & negociis argumenta & occasiones studij petebat.Domum enim reuersus, statim in conclaue suum descendebat: & cùm ipsa negotia ordine recensebat , tum eorundem defensiones. Atque etiam orationes quas audierat,animo,complectens,in sententias & continuationes redigebat: & omni ratione corrigere, nouoque & alio genere sermonis explicare conabitur , tum ea quæ ad ipsum alius , tum quæ aliam ipse dixisset. His rebus factum est,vt non ingeniosus esse, sed eloquẽtia & vi, labore comparata vti putaretur. Cuius rei magnũ illud signũ esse videbatur, quòd non temerè quisquam Demosthenem ex tempore dicentem audisset:sed cum sæpe in concione sederet, & à populo nominatim citaretur, non prodierit, nisi meditatus,& ad eam rem paratus.Quare cùm alij multi populares oratores eum deridebant, tum Pythea lucernam olere, per derisum dicebat eius enthymemata: Et huic quidem acerbè respondit Demosthenes. Non, inquit, earundem tibi & mihi rerum conscia est lucerna. Apud alios autem non prorsus negabat, sed neque de scripto, neque sine scripto prorsus dicere se fatebatur. Atque etiam eum popularem hominem esse pronunciabat , qui ad dicendum meditaretur. Eã.n. colẽdi populi ad præparationẽ. Negligere aũt, vt acceptura esset orationẽ multitudo:

Conciones primæ Demosthenis

Ab Eunomo & Satyro cõfirmatus Demosthenes.

Pronunciationis vis.

Exercitationes mirabiles.

Diligentior quàm ingeniosior.

Scomma Pytheæ.

A πρωτοδύειν τὴν ὑπὸ τῦ βήματος ἀγωνιζομένων πολιτῆν καὶ τοι τότε πρῶτον ἐντυγχάνων τῷ δήμῳ, θορύβοις ἐξεπίπτε,καὶ κατεγελᾶτο δι' ἀήθειαν τῦ λόγου;συγκεχύθαι τ ἐξιόδοις,καὶ βεβασανίσθαι τοῖς ἐνθυμήμασι, πικρῶς ἄγαν καὶ κατακόρως δοκοῦντος. ἰῶ δέ τις ὡς ἔοικε καὶ φωνῆς ἀσθένεια, καὶ γλώττης ἀσάφεια, καὶ πνεύματος κολοβότης, ὑπὸ ταράττουσα τ νοῦν τὴν λεγομένων,τῇ* διαπαύσεσι τὰς ἐξιόδους.τέλος δ' ἀποστάντα τ δήμου,καὶ ῥεμβόμενον ἐν πλατείᾳ δι' ἀθυμίαν, δῆμος ὁ θεατρικὸς ἤδη πάνυ γέρων,θεασάμενος,ἐπεπίμπτεν , ὅτι τὸν λόγον ἔχων ὁμοιότατον τῇ ἐξικλέους, ἐκφοβεῖσθαι ὑπ' ἀπολλίας καὶ μαλακίας ἑαυτὸν , ὅτε τοὺς ὄχλους ὑφιστάμενος δυσθυμότερος,οὔτε τὸ σῶμα πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἐξαρτυόμενος , ἀλλὰ ξυφὴ ἐξιόντων μαραγνόμενον πάλιν δέ ποτέ φασιν ἐκπεσόντος αὐτῦ,καὶ ἀ-
B πόντος οἰκαδε συγκεκαλυμμένου, ὑ βαρέως φερόντος, ὑπακολουθῆσαι σάτυρον τὸν ὑποκριτὴν , ὅτι πόθεινον ὄντα καὶ συνῆθειν.ὀδυρομένου ὁ τὸ δημοσθένους πρὸς αὐτὸν,ὅτι σαφῶν φιλοπονώτατος ὢν τῇ λεγόντων,καὶ μικροῦ* δέων καταναλωκέναι τ τ σώματος ἀκμὴν εἰς τ το , χάριν οὐκ ἔχει πρὸς τ δῆμον. ἀλλὰ κραιπαλῶντες αἰθέσπιν ναῦν) καὶ ἀμαθῆς,ἀκούειν) καὶ κατέχουσι τὸ βῆμα,παρελθὼν δ' αὐτὸς ἀληθῆ λέγῃς, ὦ δημόσθενες,φαῖεν τ σάτυρον.ἀλλ' ἐγὼ τὸ ἄπονον ἰάσομαι ταχέως, αἴμοι τ δυστυχοῦς πινὰ ῥήσεων ἢ σοφοκλέους , ἐθελήσῃς εἰπεῖν ὑπὸ σώματος.εἰπόντος ὁ τὸ δημοσθένους,μεταλαβόντα τὸν σάτυρον οὕτω πλάσαι καὶ διεξιέναι ἐν ἡθει πρέποντι καὶ διαθέσει τῷ αὐτῷ ῥῆσιν, ὡς θ' ὅλως ἑτέραν τῷ δημοσθένει φανῆναι. πειθέντα δ' ὅσον ἐκ τῆς ὑποκρίσεως τῷ λόγῳ κόσμου καὶ χάριτος* πρόσεσι, μικρὸν ἠμῆσαι καὶ τὸ μηδὲν ἔξω τῷ ἀσκησιν, ἀμε-
C λοῦντι τῆς προφορᾶς καὶ διαθέσεως τῷ λεγομένων. ἐκ τούτου κατάγαιον μὲν οἰκοδομῆσαι μελετητήριον , ὃ δὴ διεσώζετο καὶ καθ' ἡμᾶς ἐνταῦθα ὄν , πάντας μὲν ἑκάστης ἡμέρας* κατιόντα πλάττειν τῷ ὑποκρίσιν,καὶ διαπονεῖν τῷ φωνῇ, πολλάκις δὲ καὶ μῆνας ἑξῆς δύο καὶ ξῆς συνάπτειν , ξυρῷ μέρος δ' κεφαλῆς θάτερον μέρος,ὡσῇ τὸ μηδὲ βαλλομένῳ πάνυ προῄδεῖν ἐνδέχεσθαι δι' αἰσχύνην.οὐ μόνον,ἀλλὰ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἐντὸς ἐντεύξεις καὶ λόγους καὶ ἀσχολίας, ὑποθέσεις καὶ ἀφορμὰς ἐποιεῖτο τὸ φιλοπονεῖν.ἀπαλλαγεὶς δὲ αὐτῇ,τάχιστα κατέβαινεν εἰς τὸ μελετητήριον,καὶ διεξῄει τὰς τε προῤῥήξεις ἐφεξῆς,καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτῇ ἀπολογισμούς. ἔτι δὲ τοὺς λόγους οἷς παρέτυχε λεγομένοις, ἀναλαμβάνων εἰς ἑαυτὸν, εἰς γνώμας αὖτε καὶ πεῖρας. ἐπανορθώσεις τε πάντοδαπὰς καὶ μεταῤῥάσεις ἐμανοπάμει , τῇ εἰρημένων ὑφ' ἑτέρου πρὸς ἑαυτὸν, ἢ ὑφ' αὑτῦ πάλιν πρὸς ἄλλον. ἐκ τούτου δόξαν εἶχεν ὡς οὐκ αὐφυὴς ὤν, ἀλλ' ἐκ πόνου συγκειμένη δεινότητι Ꝕ δυνάμει χρώμενος. ἐδόκει τε τούτου σημεῖον εἶ μέγα, τὸ μὴ ῥᾳδίως ἀκοῦσαί τινα δημοσθένους ὑπαμφισβῆτοῦντος.ἀλλὰ καὶ καθήμενον ἐκκλησίᾳ, πολλάκις τῦ δήμου καλοῦντος ὀνόματι , μὴ παρῆσθεῖν, εἰ μὴ τύχοι παρεσκευασμένος. εἰς τοῦτο δὲ ἄλλοι τε πολλοὶ τῇ δημαγωγῶν ἐχλεύαζον αὐτὸν, καὶ πυθέας ὑπεσκώπτων, ἐλλυχνίων ἔφησεν ὄζειν αὐτῇ τὰ ἐνθυμήματα. τοῦτον μὲν οὖν ἠμείψατο πικρῶς ὁ δημοσθένης.οὐ ταῦτα γὰρ εἶπεν ἐμοὶ καὶ σοί ὦ πυθέα ὁ λύχνος συνοίδε.πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους,οὐ παντάπασιν ἰδίᾳ ἔξαρνος.ἀλλ' οὔτε γράψας , οὔτ' ἄγραφα κομιδῇ λέγων , ὁμολογῶ. καὶ μήν τοι δημοτικὸν ἀπέφαινεν ἄνδρα,τὸν λέγειν μελετῶντα.θεραπείας γὰρ εἶ τοῦτο τῦ δήμου ἐνόμιζεν. τὸ δ' ὅπως ἔχουσιν οἱ πολλοὶ πρὸς τὸν λόγον ἀφορητεῖν, ὀλιγαρ-

λιγαρχικοῦ καὶ βία μᾶλλον, ἢ πειθοῖ προσέχοντος. τῆς δ' * προὶ καιρὸν ἀπολυίας αὐτὸ, καὶ τὸ τοιοῦτον σημεῖον. ὅτι δημάδης μὲν ἐκείνῳ θορυβηθέντι πολλάκις, ἀνασὰς ἐπιφθέγξασθαι συνεῖπεν. ἐκεῖνος δ' οὐδέποτε δημάδῃ. πόθεν οὖν φαίη τις ἄν, ὁ αἰσχίνης πρὸς τὸν ἐν τοῖς λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατον ἀπεκάλει τὸν ἄνδρα; πῶς δὲ πύθωνι τῷ βυζαντίῳ θρασυνομένῳ καὶ ῥέοντι πολλῷ καὶ ταχεῖ τῶν ἀθηναίων, ἀνασὰς μόνος ἀντεῖπεν, ἢ λαμάχου τὸν μυρρινούσιον γεγραφότος ἐγκώμιον ἀλεξάνδρου καὶ φιλίππου τῶν βασιλέων. ἐν ᾧ πολλὰ θηβαίοις καὶ ὀλυνθίοις εἰρηκὼς κακῶς. ὁ ἀναγνώσαντος ὁλυμπάσι, θορυβήσας καὶ διεξελθὼν μὲν ἱστορίας καὶ ἀποδείξεως ὅσα θηβαίοις καὶ χαλκιδεῦσιν ὑπάρχει καλὰ πρὸς τοὺς ἕλληνας, καὶ πάλιν ὅσων αἴτιοι γεγόνασι κακῶν οἱ κολακεύοντες μακεδόνας, οὕτως ἐπέστρεψε τοὺς παρόντας, ὥς τε δεῖσαντα τὸν θορύβῳ τὸν σοφιστὴν ὑπεκδῦναι τῆς πανηγύρεως; ἀλλ' ἔοικεν ὁ αὐτὸς τοῦτος ὁ περικλέους, τὰ μὲν ἄλλα μὴ πρὸς αὐτὸν ἡγήσασθαι. τὸ δὲ πλάσμα καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτὸ, καὶ τὸ μὴ ταχέως μηδὲ πρόχειρον ἐν τῷ παραυτίκα λέγειν, ὥσπερ ἐν τούτων μεγάλου γεγονότος, ζηλῶν καὶ μιμούμενος, οὔτε πάνυ προΐεσθαι * τὴν ἐν τῷ καιρῷ δόξαν, οὐδ' ὅπη τῇ τύχῃ πολλάκις ἑκὼν εἶναι ποιεῖσθαι τὴν δύναμιν. ἐπεὶ πόλεων γε καὶ θαρσος οἱ λεχθέντες ὑπ' αὐτοῦ λόγοι τῶν γραφέντων μᾶλλον εἶχον, εἴπερ δεῖ πιστεύειν ἐρατοσθένει καὶ δημητρίῳ τῷ φαληρεῖ καὶ τοῖς κωμικοῖς. ὧν ἐρατοσθένης μέν φησιν, αὐτὸν ἐν τοῖς λόγοις πολλαχοῦ γεγονέναι θορυβάκχον. ὁ δὲ φαληρεὺς, τὸν ἔμμετρον ἐκεῖνον ὅρκον, ὀμόσαι ποτὲ πρὸς τὸν δῆμον, ὥσπερ ἐνθουσιῶντα·

μὰ γῆν, μὰ κρήνας μὰ ποταμοὺς, μὰ νάματα.

τῶν δὲ κωμικῶν, ὁ μέν τις αὐτὸν ὑποκαλεῖ ῥωποπερίθεαν ὁ δὲ θορυβοκόπων, ὡς χρώμενον τῷ ἀντιθέτῳ φησὶν, * οὕτως ἀπέλαβεν ὥσπερ ἔλαβεν. ἠγάπησε γὰρ τὸ ῥῆμα τοῦτο θορυβηθεὶς δημοσθένης, * ἐκτὸς εἰμὴ νὴ δία πρὸς τὸν ὑπὲρ ἁλοννήσου λόγον αἰσχίνης, καὶ τοῦτ' ἐπαγγελλόμενος. ἐν ἀθηναίοις δημοσθένης συνεβούλευε μὴ λαμβάνειν, ἀλλ' ὑπολαμβάνειν παρὰ φιλίππου, πρὶν συλλαβεῖν * διαφερόμενος. πλὴν τόν γε δημάδην πάντες ὡμολόγουν τῇ φύσει χρώμενον. ἀνίκητον εἶναι, καὶ θαρραλεώτατον πρὸς τὰς τῶν δημοσθένους σκέψεις καὶ θορυβούς. ἀρίστων δ' ὁ χίος, καὶ θεόφραστος περὶ δόξαν ἱστόρηκε πρὸς τὴν ῥητορικὴν. ἐρωτηθέντα γὰρ ὁποῖός τις αὐτῷ φαίνεται ῥήτωρ ὁ δημοσθένης, εἰπεῖν, ἄξιος τῆς πόλεως. ὁποῖος δὲ δημάδης, ἁρμόττων τῇ πόλει. ὁ δ' αὐτὸς φιλόσοφος, πολύδικτον ἱστορεῖ τὸν σφήττιον, ἕνα τῶν τότε πολιτευομένων ἀθλιώτατον, ἀποφαίνεσθαι μέγιστον μὲν εἶναι ῥήτορα δημοσθένην, δυσπειστότατον δὲ εἰπεῖν φωκίωνα. πλεῖστον γὰρ ἐν βραχυλογίᾳ λέξει νοῦν ἐμφέρειν. ἐκ μὲν τοι καὶ τὸν δημοσθένην φασὶν αὐτὸν, ὁσάκις ἀπ' αὐτοσχεδίου αὐτῷ φωκίων ἀναβαίνοι, λέγειν πρὸς τοὺς συνήθεις.

ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς αἴρεται. τοῦτο μὲν οὖν ἄδηλον, εἴτε πρὸς τὸν λόγον τὸν ἀνδρὸς ὁ δημοσθένης, εἴτε πρὸς τὸν βίον καὶ τὴν δόξαν ἐπεπόνθει, πολλῶν πάνυ καὶ μεγάλων πρὸς ῥᾳθυμίαν καὶ νωθρότητα πίσιν ἔχοντος ἀνθρώπου κυκλοτερῆ ἡδύμητον. τοῖς δὲ σωματικοῖς ἐλαττώμασι τοιούτῳ ἐπῆλθε ἄσκησιν, ὡς ὁ φαληρεὺς δημήτριος ἱστορεῖ, λέγων, αὐτὸ δημοσθένους ἀκούειν πρεσβύτου γεγονότος. τὴν μὲν ἀσάφειαν καὶ βαιλότητα τῆς γλώττης ἐκβιάζεσθαι καὶ διαθεῖν, εἰς τὸ στόμα ψήφους λαμβάνοντα, καὶ ῥήσεις ἅμα λέγοντα.

A paucorum esse potentiæ studiosi, qui cogere potius, quàm persuadere vellet. Illud etiam argumento esse putant, quàm ab extẽporali dictione abhorruerit, & ei populi aduersa occlamatione debilitato, sæpe Demades subitò sit suffragatus, ipse autem Demadi nũ quam. Cur igitur, dicat aliquis, Aeschines hominem admirabili ad dicendum audacia, vocabat? Quomodo Pythoni Byzantio se iactanti, & magno impetu in Athenienses inuehenti, solus respondit? Aut quo pacto, cum Lamachus Mirrhenæus laudationem scripsisset Philippi & Alexandri regum, quæ multa in Thebanos & Olynthios maledicta contineret, eámq; Olympiæ recitaret, insurrexit: & cum percensuisset, atque in historiis demonstrasset, quàm præclarè se Thebani & Chalcidenses erga Græciam gessissent, & contrà, quantis malis assentatores Macedonum, causas præbuissent: ita commouit eos qui aderant, vt rhetor ille tumultu perterritus, è celebritate se subduceret? Enimuerò videtur hic vir cætera quidem Periclis

B institutа, sibi aliena iudicasse: habitũ aũt & conforma tionẽ eius, & neq. celeriter, neq. de re qualibet quic quid in buccã veniſſet, dicendi consuetudinẽ, vt qui his rebus magnus euasisset, æmulando atque imitando, neque * prorsus aspernatus ex tempore dicendi gloriam, neque volens quidem, subinde fortunæ cõmisisse facultatem suam. Nam audaciam & fiduciam maiorum dictæ ab eo quàm scriptæ orationes habuerunt, si qua fides habenda est Eratosthenis & Demetrio Phalereo & Comicis: quorum Eratosthenes, eum sæpe ait in dicendo esse quasi furore percitum: Phalereus autem, iusiurandum illud versu constans, eum aliquando iurasse ad populum, tanquam numine afflatum:

Et terram & fontes, riuosq́, & flumina testor.

Comicorum autem alius eum vocat ῥωποπερίθραν quasi dicas fasciculos sarmentorum volutantem. Alius irridens, vt vtentem contra posito *: Sic, inquit, recepit, quemadmodum cepit *. Libuit enim Demosthenis verbum hoc extrinsecus assumere. Nisi fortas-

C sis Antiphanes in his etiam orationem de Halonesо irrisit, cuius Demosthenes autor fuit Atheniẽsib. nõ accipiendæ à Philippo, sed recipiẽdæ, mota de syllabis controuersia. Verùm Demadem omnes fatebantur, ingenio contentum, inuictum esse, & extemporali facultate meditationes & apparatus Demosthenicos superare. Sed Aristo Chius, Theophrasti etiam sententiam quandam de his oratoribus retulit, qui rogatus qualis ei Demosthenes orator videretur? dixerit, Dignus vrbe: qualis Demades? vrbe superior. Is idem philosophus, Polyeuctum narrat Sphettium, virum Athenis eo tempore versantem in Repub. pronunciasse, Summum oratorem esse Demosthenem: Phocionem autem maxima dicendi vi præditum, qui paucis verbis multos sensus complecteretur. Atque ipsum etiam Demosthenem ferunt, quoties ei contradicturus Phocio suggestum cõscenderet, ad familiares dicere solitum:

Orationis gladius insurgit meæ.

Etsi incertum est, vtrum Demosthenes de oratione viri an de vita & autoritate ita senserit, plurimis & prolixis continuationibus vnum verbum & nutum hominis, cui fides habetur, plus valere existimans. Ad incommoda corporis corrigenda, talé adhibuit exercitationem, vt Demetrius Phalereus narrat, qui se id ex ipso Demosthene iam sene audisse dicit. Obscuritatem & balbutiem linguæ euicisse, & distinxisse, calculis in os indẽdis, & orationib. interim recitãdis.

Demades. Æschines. Python. Lamach⁹. Demosthenes Periclis exemplo cautus magis quàm timidus, aut tardus. Oratio Demosthenis liberrima. Theophrasti & Polyeucti de Demosthene, de Demade & Phocione iudicium. Incommoda naturæ quo pacto emendata à Demosthene.

Vocem autem in cursibus exercuisse, & arduorum locorum ascensu inter differendum:& sermones aliquos,aut versus,increbrescente anhelitu protulisse. Fuisse item magnum ei domi speculum,cuius è regione stās declamationes absoluerit.Ferūt,quidam cū accessisset,patrociniū eius petens,& cōmemorans, vt à quodam plagas accepisset:At tibi,dixisse Demosthenem,eorum quæ dicis,nihil accidit.Cum autem homo voce contentiore diceret,& clamaret:Mihi verò Demosthenes ,nihil accidit?Nunc equidem , inquit, vocem audio hominis affecti iniuriis,& malè tractati. Tantum ad fidem faciendam valere putabat in dicendo,contentionem & actionem. Ac vulgo quidem mirum in modum eius actio probabatur:eruditi autē humilem putabant eius gestum,& degenerē,& mollem:quod & Demetrius Phalereus sentit.* Appionem verò Hermippus ait interrogatum de antiquis, & sui temporis oratoribus,dixisse : Si quis illos audiuisset,admiraturum fuisse,modestè & mgnificè cum populo differentes:sed Demosthenis orationes,si legantur, multum , instructu & apparatu antecellere. Etsi autem scriptas eius orationes plenas esse seueritatis & acrimoniæ,sic in promptu est,vt dicere sit superuacaneum:facetiis tamen etiam,in congressibus, per tempus vsus est.Cum enim dixisset Demades,Me Demosthenes,sus Mineruam: Ista , inquit , Minerua nuper in Collyto,in adulterio deprehensa est. Ad furem autem qui χαλκοῦς,id est,Aereus vocabatur, quū & ipse vigilias & nocturnas eius scriptiones cauillaretur:Scio,inquit,meam lucernam molestam tibi esse.Vos autem,Athenienses,ne miremini ea furta quę facta sunt:quum fures æreos,parietes luteos habeamus.Sed de his, quāquam plura dicere possemus,hîc desinemus.In cæteris autem mores eius,& ingeniū, ex actionibus & rebus gestis spectari debent. Ad Rēpublicam igitur accessit,Phocensi bello conflato, vt & ipse ait,& ex Philippicis orationibus coniici potest:quarum aliæ Phocensibus iam deletis,habitę sūt: antiquissimæ autem,res ei bello maximè vicinas attingunt.Apparet,eum etiam orationem in Midiam habere instituisse , cum annos duos & triginta esset natus,nec dum autoritatem & potentiam in Repub. obtineret,eiúsque rei metus fuisse in causa potissimū videtur , vt accepta pecunia,susceptam cum homine simultatem deponeret:

Festiuus nec enim fuit aut homo pectore blando.

Sed vehemēs,& in persequendis inimicitiis accerrimus.Cæterùm quum videret,non esse leue,nec suarum virium opus,hominum & opibus & eloquentia & amicis probè munītum,Midiam expugnare:cessit iis,qui pro eo deprecabantur. Nāter mille drachmæ per se, mea quidē opinione , Demosthenis retūdere acerbitatē nō potuissent,si quā spē habuisset facultatémq,victoriæ.Nactus aūt præclarū administrationis suæ fundamētū,defensionem Græcorum,& de ea pro dignitate contendere solitus,celeriter gloriam reperit:& ob eloquentiam,dicendíq;libertatem ita illustris factus est , vt & Græciæ admirationi esset , & à Rege Persarum coleretur,& inter Reip. gubernatores neminis apud Philippū ratio maior haberetur,& eius etiā inimici faterētur,sibi cū homine illustri certamē esse.Nā & Aeschines,& Hyperides,in accusādo talia de eo quędā dixerūt.Quare nescio quid in mētē Theopōpo venerit vt diceret, eū fuisse hominē ingenio leue,qui nec hominib.iisdē nec reb. diuti' posset

Læsi segnis oratio.

Actio Demosthenica inferior, oratio superior veteribus.

Facetiæ Demosthenis. In Demadem.

In Aereū,

Accessus ad remp.

Oratio Midiana.

Gloria & autoritas.

Theopompi calumnia de leuitate Demosthenis.

A τλὼ ἢ φωνλὼ ἐν τοῖς δρόμοις γυμνάζεσθαι, καὶ ταῖς θεοῖς τὰ σημεῖ* θεοβάσεσι δ'αλεγόμενον, καὶ λόγοις τινὰς ἢ ἑτέροις ἅμα τῷ πνεύματι πυκνουμένῳ θεοφερέμενον. εἶτ' δ' αὖτε μέγα κάτοπτρον ἐν οἰκοι, καὶ θεὸς τὸ τὰς μελέτας ἐξ ἐναντίας ἱστάμενον παραίνειν. λέγεται δ' αὖθρώπου θεοσελθόντος, δεομένου συνηγορείας, καὶ δεξιύντος, ὡς ὑπ' ὄτου λάβοι πληγάς. ἀλλὰ σύ γε φαῖεν τὸν δημοσθένη, τούτων ὧν λέγῃς οὐδὲν πέπονθας. ὑπτιώντος ἢ τλὼ φωνλὼ ἢ αὐθρώπου κ' βοῶντος, ἐγὼ δημόσθενες οὐδὲν πέπονθα ; νὴ δία φαῖεν τωῦ ἀκούω φωνλὼ ἀδικουμένου καὶ πεπονθότος. οὕτως ὠήθη μέγα θεὸς πᾶσιν εἶ) τὸν τόνον καὶ τλὺ ὑπόκρισιν ἢ λεγόντων. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ὑποκρινόμενος, ἤρεσκε θαυμαστῶς, οἱ δ' χαρίεντες, ταπφνὸν ἡγοῦντο, κ' ἀγλυκὲς αὐτὸ τὸ πλάσμα, καὶ μαλακὸν, ὧν καὶ δημήτριος ὁ φα-
B ληρεύς ἐστιν.* ἀπολλώνα δ' φησιν ἑρμιππος ἐρωτηθέντα θεὸ τῶν πάλαι ῥητόρων, καὶ τῶν καθ' αὑτὸν, εἰπεῖν, ὡς ἀκούων μὲν αὖ τις, ἐθαύμασεν ἐκείνους δυκόσμως ℂ μεγαλοπρεπῶς τῷ δήμῳ δ'αλεγομένους. αὐ ἀμνωσκόμενοι δ' οἱ δημοσθένους λόγοι, πολὺ τῇ κατασκευῇ ℂ δυνάμ δ'αφέρεσιν. οἱ μὲν ἓν γεγραμμένοι ἢ λόγων ὅπτ' τὸ αὐσηρὸν πολὺ ℂ πυκνὸν ἔχουσι, τί αὖ λέγοι τις ; ἐν ὅ ἢ ἅπαντήσεσι ἢ * θεὸ ἢ καιρὸν, ἐχρῆτο κ' τῷ γελοίῳ. δημάδου μὲν γὰρ εἰπόντος, ἐμὲ δημοσθένης, ἢ ἰ ἢ ἀθλιωτῦ, αὖτη εἶπεν ἡ ἀθλιωτᾶ θρώϊα ἐν κωλλυτῷ μοι χέουσα ἐλήφθη. θεὸς δὲ τὸν κλέπτλιν ὃς ἐπεκαλεῖτο χαλκοῦς, καὶ αὐτὸν εἰς τὰς ἀγραπνίας αὐτῷ καὶ νυκτηγραφίας θεισερῴωμόν τι λέγῃ, οἶδα εἶπεν, ὅτι σελυπᾶ λύχνον κρίων. ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτᾶοι, κὶ θαυμάζεται τὰς γενομβίας κλοπὰς, ὅταν τοὶς μὲν κλέπτλας χαλκοῖς, τοὶς
C δὲ τοίχοις, πηλίνοις ἐχωμεν. ἀλλὰ θεὸ μὲν τούτων, καὶ περ ἐπ πλείω λέγῃν ἔχοντες, ἐνταῦθα παυσόμθα. τὸν δ' ἄλλον αὖτε ζόπον καὶ τὸ ἔθος, ἀπὸ τῆ θεξέως καὶ τ πολιτείας θεωρᾶσθαι δίκαιός ὄζι. ἁρμησε μὲν οὖν ὅπὶ τὸ θεμπεῖν τὰ κοινὰ, τῆ φωκικοῦ πολέμου συνεστῶτος, ὡς αὐτός τέ φησι, καὶ λαβεῖν ἀπὸ τῆ φιλιππικῶν δημηγοριῶν. αἷ μὲν γὰ, ἤδη δ'απεφεγμένων ἐκείνων γεγόνασιν· αἱ δὲ θρεσβύταται, τῆ ἐγλισα θεαγμάτων ἅπτονται. δῆλος δ' ὄζι καὶ τλὼ κῆ μειδίου φθεγσομένασθαι ℂ εἰπεῖν δίκαιον, δύο μὲν ὅτι τῆς ζιάκοντα γεγονὼς ἐτῶν, μηδέπω δ' ἐχων ἰσχὺν ἐν τῇ πολιτείᾳ, μηδὲ δόξαν. ὃ καὶ μάλιστά μοι δοκεῖ δεῖσας, ἐπαργυρίῳ καταθέσθαι τλὼ θεὸς τὸν αὐθρωπον ἔχθραν.

οὐ γὰρ πγλυκύθυμος αὐὴρ λῦ, οὐδ' ἀγανόφρων. ἀλλ' ὀπτῶ, καὶ βίᾳ ℂ θεὶ τὰς ἀμυίας. ὁρῶν δ' οὐ φαῦλον, οὐδὲ τῆς αὐτῆ δυνάμεως ἔργον, ἄνδρα καὶ πλούτῳ καὶ λόγῳ καὶ φίλοις δ' πεφεγμένον καθελεῖν τὸν μειδίαν, ἐνίδωκε τοῖς ὑπ' αὐτῆ δεομένοις. αἷ δὲ ζιχίλιαι καθ' ἑαυτὰς, οὐκ ἂν μοι δοκοῦσι τλὼ δημοσθένους ἀμβλυῶαι πικρίαν, ἐλπίζοντος καὶ δυναμένου θεισχυέσθαι. λαβὼν δὲ τὰς πολιτείας καλλὼ ὑπόθεσιν, τλὼ θεὸς φίλιππον ὑπ' τῆ ἑλλήνων δικαιολογίαν, καὶ θεὶς ταύτλω ἀγωνιζόμενον ℂ ἀξίως, ταχὺ δόξαν ἔσχε, καὶ θεβλεπόμενον ὑπὸ τῆ λόγων ῥῶθη καὶ τῆς παῤῥησίας, ὡς τ θαυμάζεσθαι μὲν ἐν τῇ ἑλλάδι, θεραπεύεσθαι δ' ὑπὸ τῶ μεγάλου βασιλέως, πλεῖσον δ' αὐτῆ λόγον εἶ) ἔσχε τῇ φιλίππου τῆ δημαγωγούντων. ὁ μολογεῖν ἢ καὶ τοὶς ἀπεχθανομένοις, ὅτι θεὸς ἔνδοξον αὐτοῖς αὐθρωπον ὁ ἀγὼν ὄζι. καὶ γὰ αἰσχίνης καὶ ὑπερίδης τοιαῦτα ὑπ' αὐτῆ κατηγορεῶντες εἰρήκασιν. ὅθεν οὐκ οἶδ' ὅπως παρέση θεοπόμπῳ λέγῃ, αὐτὸν ἀβίβαιον τῇ ζόπῳ γεγονέναι, καὶ μή τι θεφύκασι, μήτ' αὐθρώποις πολλὼ χρόνον τοῖς αὐτοῖς ὅτι μὴ εἶν δυνάμενον,

δυνάμενον. φαίνεται γὰρ εἰς ἣν ἀπ' ἀρχῆς τῇ πραγμάτων μεμίσθα καὶ τάξιν αὐτὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ κατέσησε, ταύτην ἄχρι τέλους διαφυλάξας. καὶ οὐ μόνον ἐν τῷ βίῳ μὴ μεταβαλλόμενος, ἀλλὰ καὶ τὸν βίον διὰ τὸ μὴ μεταβαλέσθαι πρόημος. οὐ γὰρ ὡς Δημάδης ἀπολογούμενος, διὰ τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ μεταβολὴν, ἔφη, αὐτῷ μὴ αὐτὸν ταὐτὰ πολλάκις εἰρηνέναι, τῇ δὲ πόλει μηδέποτε. καὶ Μελάνωπος αὖ πολιτευόμενος καλλιστράτῳ, καὶ πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ χρήμασι μεταπεθέντος, εἰώθει λέγειν πρὸς τὸν δῆμον. ὁ μὲν ἀνὴρ, ἐχθρός· τὸ δ' ἧττον πόλεως νικάτω συμφέρον. νικόδημος δ' ὁ μεσσηνίος, καταπίπτων πρὸς τὰ πρότερον, εἶτ' αὖθις ὑπὸ δημοκρίου πολιτευόμενος, οὐκ ἔφη ταὐτὰ λέγειν. ἀεὶ γὰρ εἶναι συμφέρον ἀκολουθεῖν τῷ κρατοῦντι. οὕτω καὶ πρὸς δημοσθένους ἔχομεν εἰπεῖν, οἷον ἐκ ξενοπομπίου, καὶ πλαγιάζοντος, ἢ φωνῆς, ἢ προσώπου. ἀλλ' ὥσπερ ἐφ' οἷς καὶ ἀμεταβλήτου διαγράμματος τῆς πολιτείας εἶναι τόνον ἔχων ἐν τοῖς πράγμασιν ἀεὶ διετέλεσε. παναίτιος δ' ὁ φιλόσοφος καὶ τῶν λόγων φησὶν αὐτὸς, οὕτω γεγράφθαι τοῖς πλείοσι, ὡς μόνου τοῦ καλοῦ δι' αὐτὸ αἱρετοῦ ὄντος, τὸν πρὸς τὸ σεφαίου, τὸν κατ' ἀριστοκράτους, τὸν ὑπὲρ τῆς ἀπελείας, τοῖς φιλιππικοῖς, ἐν οἷς πᾶσιν οὐ πρὸς τὸ ἥδιον, ἢ ῥᾷον, ἢ λυσιτελέσατον ἄγει τοὺς πολίτας. ἀλλὰ πολλαχοῦ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν σωτηρίαν οἴεται δεῖν, ἐν δευτέρᾳ τάξει τοῦ καλοῦ ποιεῖσθαι, καὶ τοῦ πρέποντος. ὡς, εἴγε τῇ πρὸς τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ φιλοτιμίᾳ καὶ τῇ τῶν λόγων δεινότητι * παρῆν, ἀνδρειότατα πολεμισήειος, καὶ τὸ καθαρῶς ἕκαστα πράττειν. οὐκ ἐν τῷ κη' * μυρσινλέα καὶ πολύδυκτον καὶ ὑπὲρ δίλφ ἀριθμῷ τῶν ῥητόρων, ἀλλ' ἄνω μὴ κίμωνος, καὶ θουκυδίδου, καὶ περικλέους, ἄξιος ἦν πάθους. τῷ γοῦν * κατ' αὐτὸν ὁ φωκίων οὐκ ἐπαγομένης πρᾳότερος πολιτείας, ἀλλὰ δοκῶν μακεδονίζειν, ὅμως δι' ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην, οὐδὲν οὐδαμῇ χείρων ἔδοξεν ἐφιάλτου καὶ ἀριστείδου καὶ κίμωνος ἀνὴρ, γνώριμος. δημοσθένης δ' ἐκ ὧν ἐν τοῖς ὅπλοις ἀξιόπιστος, ὡς φησιν ὁ δημήτριος, οὐδὲ πρὸς τὸ λαμβάνειν παντάπασιν ἀπωχυρωμένος· ἀλλὰ τῷ μὲν φιλίππου καὶ μακεδονίας ἀνάλωτος ὤν, τῷ δ' ἀνωθεν ἐκ σούσων καὶ ἐκβατάνων ὄνβατος χρυσίῳ γεγονώς, κατακεκλεισμένος, ἐπαινέσαι μὲν ἱκανώτατος ἦν, τὰ τῶν προγόνων καλὰ, μιμήσασθαι δὲ, οὐχ ὁμοίως. ἐπεὶ τούς γε καθ' αὑτὸν ῥήτορας (ἔξω δὲ λόγου τίθεμαι φωκίωνα) καὶ τῷ βίῳ παρῆλθε. φαίνεται δὲ καὶ μᾶλλον τῇ παρρησίᾳ τῷ δήμῳ διαλεγόμενος, καὶ πρὸς τὰς ὀπὶ θυμίας τῶν πολλῶν ἀντείνων, καὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν ὀπὶ φυόμενος, ὡς ἐκ τῶν λόγων λαβεῖν ὄζιν. ἴσορεῖ δὲ καὶ θεόπομπος. ὅτι τῶν ἀθλιωτάτων ὄντα τινα προβαλλομένων αὐτὸν κατηγορίαν, καὶ, ὡς οὐχ ὑπήκουε θορυβούντων, αἰτιασάμενος εἶπεν. ὑμεῖς ἐμοὶ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, συμβούλῳ μὲν, καὶ μὴ θέλητε χρῆσθαι. συκοφάντῃ δὲ, οὐδὲ ἂν θέλητε. σφόδρα δ' ἀριστοκρατικὸν αὐτοῦ πολίτευμα, καὶ τὸ πρὸς αἰτιφανῆ, ὃν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀφεθέντα συλλαβὼν, ὅτι τοὺς ἐξ ἀρείου πάγου βουλὴν ἀπήγαγε, καὶ παρ' οὐδὲν τὸ προκρῦναι τῷ δήμῳ θέμενος, ἤλεγξεν, ὑπερημένον φιλίππου τὰ νεώρια ἐμπρήσαι. καὶ πραδοθεὶς ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἀπέθανε, κατηγόρησε δὲ καὶ τῆς ἱερείας θεωρίδος, ὡς ἄλλα τε ῥαδιουργούσης πολλὰ, καὶ τοὺς δούλους ἐξαπατᾶν διδασκούσης. καὶ θανάτου τιμησάμενος, ἀπέκτεινε. λέγεται δὲ καὶ τὸν κατ' τιμοθέου τὸ στρατηγοῦ λόγον, ᾧ χρησάμενος ἀπολλόδωρος, εἶλε τὸν ἄνδρα τὸ ὀφλήματος, δημοσθένης γράψαι τοῦ ἀπολλοδώρου.

A insistere: cũ res ipsa docuerit,quã partẽ,quẽq; ordinem rerum ab initio sibi delegit in Republica, eum ad finem vsque retinuisse,neque vitæ duntaxat rationem non mutasse,sed vitam etiam,ne mutanda esset, amisisse.Neque enim,vt Demades in excusanda mutatione gestæ Reipublicæ dicebat,se sibi quidem ipsi sæpe dixisse contraria,Reipublicæ autem nunquam. Neque,vt Melanopus:qui,cum Callistrato aduersaretur,& ab eo sæpe ab instituto pecunia deduceretur, ad populum dicere solebat: Homo sanè inimicus est, sed publica vincat vtilitas.Neq.vt, Nicodemus Messenius: qui, cum antè Cassandro studuisset, ac pòst, mutato animo, Demetrij partes, negabat se sibi non constare. Semper enim expedire,iis obedire, qui rerum potirentur.Non,inquam, si possumus dicere de Demosthene,eum exorbitasse,vel voce, vel actione inflexa:quum in vna & immutabili quasi descriptione Reipublicæ eundem in rebus gerendis ordinem seruare nunquam desiterit. Panætius autem philosophus,maximam orationum eius partem sic ait esse B scriptam, vt honestatem per se dicat esse expetendã: vt orationem de corona,vt Aristocrateam, vt Leptineam de immunitatibus,vt Philippicas: in quibus omnibus non iucundissima,aut facilima,aut vtilissima proponat ciuibus,sed multis in locis tutas rationes & salutem honestati postponendam esse censeat,ac decoro.Itaque si ad argumentorum,quæ tractauit, præstantiam,& ad orationis generositatem, bellica etiã fortitudo accessisset,& in rebus gerendis abstinentia: non in Myroclis,& Polyeucti,& Hyperidis numero habendus esset,oratorum:sed inter superiores, Cimonem,& Thucydidem,& Periclem meritò referẽdus.Ex iis certè qui *eâdem ætate vixerunt,Phocion, etsi non laudatam Reipublicæ gerendæ ratione tuebatur,cum Macedonibus studere videretur: tamẽ ob fortitudinem & iusticiam,nihil vir deterior habitus est,quàm Ephialtes,& Aristides,& Cimon, Demosthenes autem,cum non esset in armis magnæ fidei, C vt ait Demetrius:neq.prorsus contra largitiones munitus, sed vt auro Philippico & Macedonico inexpugnabilis:sed ei quod Susis & Ecbatanis deferebatur, nõ inaccessus,ac eo potius obrutus:egregius sanè laudator fuit præstantiæ maiorum, sed imitator non perinde strenuus.Nam sui quidem temporis oratoribus(Phocionem tamen excipio) etiam integritate vitæ præstitit.Apparet item,eum summa cum libertate orationes ad populum habuisse, & vulgi cupiditatibus aduersatum esse,& delicta eorum acriter insectatum:id quod ex orationibus perspicitur. Theopompus etiam refert,eum cum aliquando ad quendam accusandum delectus, refragaretur,tumultuãte poulo dixisse: Vos,Athenienses consiliarium me habebitis, tametsi noletis: calũniatorẽ,nec si voletis.In illo etiam facto contra Antiphontem ita se gessit, vt præstantem in optimatium Republica virum decet: quem à concione dimissum,comprehendit, & ad senatum Areopagiticum perduxit,contempta indignatione populi:& ostendit,eum Philippo esse pollicitũ, se naualia incensurũ.Is igitur homo senatui traditus, interfectus est.Accusant & sacrificulã Theoridẽ,vt quę tũ alia scelera faceret,tũ seruos imposturã facere doceret:eãq; capitis cõdẽnatã interfecit.Dicitur oratione quoq;in Timotheũ ducẽ,qua vs'Apollodoro ho minẽ ęris alieni reũ peregit,scripsisse Demosthenes:

Demadis Melanopi & Nicedemi excusationes.

Panętij testimoniũ.

Abstinẽtia & bellica fortitudo in Demosthene desiderata.

Largitiones Persicę.

Integritas & libertas.

Antiphõ & Theoridis supplicium.

Orationes in Timotheum.

Pro Phormione.

quemadmodum & illas aduersus Phormionem & Stephanum, ob quas non iniuriâ malè audiuit. Nam

In Stephanum.

& Phormio contra Apollodorum certabat oratione Demosthenis: planè haud aliter, quàm si ex eadem officina pugiones venderet aduersariis, quibus sese inuicem confoderent. E publicis autem orationibus,

Androtioniana.

Androtioniana & Timocratea, & Aristocratea scriptæ sunt aliis, antequam accessisset ad Rempublicam. Illas enim orationes anno ætatis vigesimo octauo,

Timocratea. Aristocratea. Aristogitoniana Leptinea.

autvigesimoseptimo edidisse videtur. Causam Aristogitonianam ipse egit, & Leptineam de immunitatibus propter Chabriæ filium Ctesippum, vt ipse ait: sed, vt alij dicunt, propterea quòd matrem eius ambiebat. Eam tamen non duxit, sed aliam quandam Samiam habuit in matrimonio: vt Demetrius Magnes refert, in opere de Synonymis. Oratio falsæ

Oratio falsæ legationis.

legationis in Æschinem, haud constat an sit habita: quanquam Idomeneus, Æschinem triginta duntaxat suffragiis superiorem, euasisse. Sed aliter habere videtur rei veritas, si è scriptis vtriusque de Corona orationibus coniectura capienda est. Neuter enim eorum,

Demosthenes Macedonum aduersarius.

apertè atque disertè illius controuersiæ ita meminit, vt quæ in iudicium sit deducta. Sed hæc aliis disceptanda relinquamus. Demosthenis autem oratio in Repub. mani festa fuit, etiam durante adhuc pace. Nihil enim quod à Macedone gerebatur, non reprehẽdebat, sed singulis in rebus turbabat Athenienses, & contra hominem inflammabat. Quare & apud Philippum plurima de eo verba fiebant: & quum inter decem legatos in Macedoniam venisset, etsi omnes audiuit Philippus, summo tamen studio Demosthenis orationi contradixit: in cæteris autem honoribus, & humanitatis officiis non eũdem sese erga eum præbuit, sed Æschinem & Philocratem sibi magis conciliauit. Quare, cum hi Philippum laudarent, vt & eloquentissimum, & formosissimum, atque etiam mehercule egregium combibonem: inuidia compulsus,

Irrisio laudum Philippi.

eas laudes exagitauit: ac primam rhetoris, alteram mulieris, postremam spongiæ, regis nullam esse dixit. Cum autem res iam ad bellum spectarent, quòd nec Philippus quiescere poterat, & Athenienses à Demosthene excitabantur: primùm eos in

Eubœa.

Eubœam concitauit, quæ à tyrannis Philippo subiecta erat: eóque classe traiecti ex senatusconsulto Demosthenis, Macedones expulerunt. Deinde Byzantiis opem tulit, &

Byzantij. Perinthij.

Perinthiis, qui bello à Macedone petebantur: & populo persuasit, vt omissis inimicitiis, & abiectorum, quę vtrique sociali bello admisissent, memoria, copias eis mitteret, à quibus conseruati sunt. Dein

Concitatio Græciæ in Philippum.

de legationib. obeundis, & appellãdis Græcis, & cõcitandis, eos ferè omnes, paucis exceptis, eò perduxit, vt contra Philippum conspirarent, ita vti exercitus colligeretur peditum quindecim millium, & equitũ bis mille, absque vrbanis copiis: & pecunia & stipendia peregrinis militibus alacriter conferrentur. Quo tempore, Theophrastus autor est, quũ socij iuberent tributa definiri, Crobylum magistratum dixisse: Bellum demenso non pasci. Excitata Græcia expectatione futurorum, & nationibus atq. vrbibus conspirantibus, Eubœensibus, Achæis, Corinthiis, Megarensibus, Leucadiis, Corcyræis, maximum Demosthenis certamen restabat, Thebanos ad belli societatem adducendi: qui & agrum Atticę finitimum, & iustas copias haberent, & eo tẽpore militaris rei gloria maximè inter Græcos floreret. Neq. verò facile & expeditũ erat. recẽtib' adhuc beneficiis, Phocẽsi bello à Philippo circumactos, ad defectionẽ impellere Thebanos.

Thebanorum cum Athenien-sibus conciliatio.

καθάπερ καὶ τοὺς πρὸς Φορμίωνα καὶ Στέφανον. ἐφ' οἷς εἰκότως ἠδίκησε. καὶ γὰρ ὁ Φορμίων, ἠγωνίζετο λόγῳ δημοσθένους πρὸς τὸν Ἀπολλόδωρον, ἀτεχνῶς καθάπερ ἐξ αὐτοῦ μαχαιροπωλίου, τὰ κατ' ἀλλήλων ἐγχειρίδια πωλοῦντος ἀπὸ τοῖς ἀντιδίκοις. τῶν δ' ἡμοσίων, ὁ μὲν κατ' ἀνδροτίωνος, καὶ τιμοκράτους ⁊ ἀριστοκράτους, ἑτέροις ἐγράφησαν, οὕπω τὴν πολιτείαν προσελπλυθότος. δοκεῖ δὲ δυοῖν δέουσι τριάκοντα γεγονὼς, ἐξενεγκεῖν τοὺς λόγους ἐκείνους. τὸν δ' κατ' ἀριστογείτονος, αὐτὸς ἠγωνίσατο, καὶ τὸν περὶ τῆς ἀτελείας, ὑπὲρ τῆς χαβρίου παιδὸς κτήσιππον, ὥς φησιν αὐτός. ὡς δ' ἔνιοι λέγουσι, τὴν μητέρα τὴν νεανίσκου μνώμενος. οὐ μὴν ἔγημε ταύτην, ἀλλὰ σαμίᾳ τινὶ συνῴκησεν, ὡς ἱστορεῖ δημήτριος ὁ μάγνης, ἐν τοῖς περὶ συνωνύμων. ὁ δ' κατ' ἀρχίνου τῆς παραπρεσβείας, ἄδηλον εἰ λέλεκται. καί τοι φασὶν ἰδόμενοι πεντεκαίδεκα μόνας τὰ ἀρχίνου ἀποφυγεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔοικεν οὕτως ἔχειν τἀληθές, εἰ δεῖ τοῖς περὶ τεφανίτου γεγραμμένοις ἑκατέρων λόγοις τεκμαίρεσθαι. μέμνηται γὰρ οὐδέτερος αὐτῶν σαφῶς, οὐδὲ ζανῶς ἐκείνου τὸ ἀγώνος, ὡς ἄρτι δίκης παρηῤῥόντος. ταυτὶ μὲν οὖν ἕτεροι διακινοῦσι μᾶλλον. ἡ δὲ τῆς δημοσθένους πολιτεία, φανερὰ μὲν ἦν, ἐπὶ καὶ τῆς εἰρήνης ὑπαρχούσης, οὐδὲν ἧττον ἀνεπιτίμητον τῶν πραττομένων ὑπὸ τοῦ μακεδόνος, ἀλλ' ἐφ' ἑκάστῳ ταράττοντος τοὺς ἀθηναίους καὶ διὰ παντὸς ὄντος ἐπὶ τὸν πόλεμον. διὸ καὶ πολὺ φιλίππου πλείους ἦν λόγοι αὐτῷ, καὶ ὅτε πρεσβεύων δεκατος ἦλθεν εἰς μακεδονίαν, ἤκουσε μὲν πάντων φιλίππου, αὐτὸς δ' οὐ πλείστης θαυμαλείας, πρὸς τὸν ἐκείνου λόγον. οὐ μὴν, ἔν γε ταῖς ἄλλαις τιμαῖς καὶ φιλοφροσύναις, ὅμοιον αὐτὸν τῷ δημοσθένει παρεῖχεν· ἀλλὰ προσήγετο τοὺς περὶ ἀρχίνου καὶ φιλοκράτη μᾶλλον. ὅθεν ἐπαινουμένων ἐκείνων τὸν φίλιππον, ὡς καὶ λέγειν δυνατώτατον καὶ κάλλιστον ὀφθῆναι. καὶ νὴ δία συμπιεῖν ἱκανώτατον, ἰωνικῇ ζέστῃ βασκαίνων ὑπισχνοῦμενος. ὡς τὸ μὲν, σοφιστοῦ· τὸ δ', ἰωνικοῦ. τὸ δ' ἀσυγγιαῖς ἐπὶ βασιλέως δ' ἀδὲν ἐγκάμιον. ἐπεὶ δ' εἰς τὸ πολεμεῖν ἐῤῥέπετο τὰ πράγματα, τὸ μὲν φιλίππου μὴ δυναμένου τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, τῶν δ' ἀθηναίων ἐγκεκλιμένων ὑπὸ τοῦ δημοσθένους, πρῶτον μὲν εἰς εὔβοιαν ἐξώρμησε τοὺς ἀθηναίους, καταδεδουλωμένην ὑπὸ τῶν τυράννων φιλίππῳ. καὶ βραχέως, ἐκείνου τὸ ψήφισμα γράψαντος, ἐξήλασαν τοὺς μακεδόνας. δεύτερον δ' βυζαντίοις ἐβοήθησε καὶ περινθίοις, ὑπὸ τοῦ μακεδόνος πολεμουμένοις, πείσας τὸν δῆμον, ἀφέντα τε ἔνθεσαν, καὶ τὸ μεμνῆσθαι τοῦ πρὸς τὸ συμμαχικὸν ἡμιτελμένων ἑκατέροις πόλεμον, δύσκειλαι δυνάμιν αὐτοῖς ὑφ' ἧς ἐσώθησαν. ἔπεμψε πρεσβεύων, καὶ διαλεγόμενος τοῖς ἕλλησι καὶ παρεξιόντων. συνέσησε πάλιν ὀλίγων ἀπαντᾶν ἕνεκα τοῦ φιλίππου, ὡς τε συντάξειν χιλίων μὲν μυρίων καὶ πεντακισχιλίων, ἱππέων δ', δισχιλίων, ἄνευ τῆς πολιτικῶν δυνάμεων. χρήματα δ', καὶ μισθοὺς τοῖς ξένοις εἰσφέρεσθαι προθύμως. ὅτε καὶ φησὶ θεόφραστος, ἀξιοῦντων τὸν συμμάχων ὀφειλὴν τὰς εἰσφορὰς, εἰπεῖν κερβύλον τὸν δημαγωγὸν, ὡς οὔτε ταμεῖα σιτεῖται πόλεμος. ἐπῃρμένης δ' τε ἑλλάδος πρὸς τὸ μέλλον, καὶ συνισταμένων καθ' ἔθνη καὶ πόλεις, βοιῶν, ἀχαιῶν, κορινθίων, μεγαρέων, λευκαδίων, κερκυραίων· ὁ μέγιστος ὑπελείπετο τῶν δημοσθένει τὴν ἀγῶνων, θηβαίους προσαγάγεσθαι τῇ συμμαχίᾳ, χώραντε ὅμορον τῆς ἀττικῆς, καὶ δυνάμιν ἀναγώνιον ἔχοντας, καὶ μάλιστα πότε τῶν ἑλλήνων δοκιμωτάτους ἐν τοῖς ὅπλοις. ὧν δ' οὐ ῥᾴδιον ἦν προσφάτοις δυστυχήμασι τοῖς περὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον πεπιεσμένους ὑπὸ τοῦ φιλίππου μεταστῆσαι τοὺς θηβαίους.

ἡ

καὶ μάλιστα τῆ δι' τὴν ἀτνίασιν ἀμμαχίας, αἰεξαγομένων ἑκάστοτε τῆ πολεμικῶν πρὸς ἀλλήλας διαφορῶν τὴ πόλεσιν. οὐ μὴν ἀλλ', ἐπεὶ φίλιππος ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἀμφισσαν δυτυχίας ἐπαρθέντα, εἰς τὴν βοιωτίαν ἐξάφνης ἐνέπεσε, καὶ τὴν φωκίδα κατέσχεν. ἐκπεπληγμένων τῆ ἀθηναίων, καὶ μηδενὸς τολμῶντος ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα, μηδὲ ἐχοντος ὅ τι χρὴ λέγειν, ἀλλ' ἀπορίας οὔσης ἐν μέσῳ καὶ σιωπῆς. παρῆλθεν μόνος ὁ δημοσθένης, συμβουλεύσων τῆ θηβαίων ἐχεθρᾳ. καὶ τἄλλα θαρραλεώτερος ἢ μετεωρίστερος, ὥσπερ εἰώθει, τὴ δῆμον τὴ ὑπὸ φίλιππον, ἀπεσάλπιζε θρασυνόμενος, μὴ ἕτερον εἰς θήβας ἐπεμψεν ἢ φίλιππος, ὡς μῦρσίας φησὶν, ἀμυντᾶν καὶ κλέαρχον μακεδόνας, δισχιλίους. * καὶ θεσσαλοὺς δισχιλίους θεσσαλοῖς, αὐτεπαγῆτας. τὸ μὲν οὖν συμφέρον οὐ διέφυγε τοὺς τῆ θηβαίων λογισμούς. ἀλλ' ἐν ὄμμασιν ἕκαστος εἶχε τὰ τῆ πολέμου δεινὰ, ἔτι τῆ φωκικῶν ξαυμάτων νεαρῶν θεαμένων. ἡ δὲ ῥήτορος δύναμις, ὡς φησι θεόπομπος, ἐκπλήττουσα τὸν θυμὸν αὐτῆ, καὶ δεκνύουσα τὴν φιλοτιμίαν, ἐπεσπάσατο τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, * ὡς τ' καὶ φόβον καὶ λογισμὸν καὶ χάριν ἐνβαλεῖν αὐτοῖς, ἐνθουσιῶντας ὑπὸ τῆ λόγου πρὸς τὸ καλὸν. οὔπω γὰρ μέγα καὶ λαμπρὸν ἐφαίνη τὸ τῆ ῥήτορος ἔργον, ὡς τε τὸν μὲν φίλιππον δι' ὀλίγου κηρυκεύεσθαι, δέομενον εἰρήνης, ὀρθοῦν δὲ τὴν ἑλλάδα χρεών, καὶ συνεξαναστῆναι πρὸς τὸ μέλλον, ὑπηρετεῖν δὲ μὴ μόνον τοῖς στρατηγοῖς τῆ δημοσθένη, ποιουμένους τὸ πρεσβευόμενον, ἀλλὰ καὶ τοῖς βοιωτάρχαις. διοικεῖσθαι δὲ τὰς ἐκκλησίας ἁπάσας, ἀδεὲς ἦττον ὑπ' ἐκείνε τότε τοῖς θηβαίων, ἢ τοῖς ἀθηναίων, ἀγαπωμένοις καὶ θεραπευομένοις ἀμφοτέροις καὶ δυνασεύοντος. οὐκ ἀδίκως, εἰ δὲ παρ' ἀξίαν, ὥσπερ ὑποφαίνει θεόπομπος, ἀλλὰ καὶ πάνυ πρεπόντως. τύχη δέ τις, * ὡς ἔοικε, δαιμόνιος, ἐν πολυφορᾷ πραγμάτων, εἰς ἐκεῖνο καιρὸν συμπεραίνουσα τὴ ῥώμη τὴ ἑλλάδος, ἐναντιοῦσθαι τοῖς θεσσαλομένοις, καὶ πολλὰ σημεῖα τὰ μέλλοντος ἀναφαίνειν. ἐν οἷς ἦν, τε πυθία δεινὰ προῦφαινε παθήματα, καὶ χρησμὸς ἦδετο παλαιὸς ἐκ τῆ σιβυλλείων.

τῆς ὅτ' ἐπὶ θερμώδοντι μάχης ἀπάνδιχα θυμὸν
* ἀετὸς ἐννεφέεσσι καὶ αἰθέρι θεινόμενος

κλαίει ὁ νικηθείς, οἱ δ' νικήσας δὲ πολῶλε.

τὸν δὲ θερμώδοντά φασιν εἶ παρ' ἡμῖν, ἐν χαιρωνείᾳ, ποτάμιον μικρὸν, εἰς τὸν κήφισον ἐμβάλλον. ἡμεῖς δὲ. νῦν μὲν, οὐδὲν οὕτω τῆ ῥεύματος ἴσμεν ὀνομαζόμενον. εἰκάζομεν δὲ τὸν καλούμενον ἅρμενα, θερμώδοντα λέγεσθαι τότε, καὶ δὴ καὶ ῥεῖ διὰ τὸ ἡραίκλειον, ὅπου κατεστρατοπέδευον οἱ ἕλληνες. καὶ πεπαιδεύμεθα, τῆς μάχης γενομένης, αἵματος ἐμπλησθέντα καὶ νεκρῶν τὸν ποταμὸν, ταύτῃ * διαλλάξαι τὴ θεσπῳδείου. ὁ δὲ δοῦρις, οὐ ποταμὸν εἶναί φησι τὸν θερμώδοντα, ἀλλ' ἰσαίτας τινὰς σκιωλὰς, καὶ θεριορύττουσας, αἰδριαντίσιον δ' ὀρεῖν λίθινον, ὑπὸ γραμμάτων τινῶν διασημαντόμενον, ὡς εἴη θερμώδων, ἐν τοῖς ἀγκάλαις ἀμφίζονα φέρων τοξωμένῳ. ὅθι δὲ τούτῳ χρησμὸν ἄλλον ἀδεσθαι, λέγοντα.

τὴ δ' ὅθι θερμώδοντι μάχῃ μέρε παιμέλιον ὄρνι
τλωεί τοι κρέα πολλὰ παρ' ἀσεταῖ * αἰθώποισι.

ταῦτα μὲν οὖν ὅπως ἔχει, διαπῆσαι χαλεπόν. ὁ δὲ δημοσθένης λέγεται πρῶς τῆ ἑλλήνων ὅπλοις ἔκτε θαρρήκως, καὶ λαμπρὸς ὑπὸ ῥώμης καὶ θρασυμίας ἀνδρῶν τοσούτων, θρασκαλουμένων τοῖς πολεμίους, ἀγόμενον, οὔτε χρησμοῖς ἐᾶν θρασχεῖν, οὔτε μαντείας ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ τὴ πυθίαν ὑποπτεύειν ὡς φιλιππίζουσαν, ἀναμιμνήσκων ἐπαμινώνδε τοῖς θηβαίους, καὶ θρικλέους τοῖς ἀθηναίους,

A præsertim quum propter controuersias vicini agri, subinde bellicæ inter eas vrbes dissensiones excitarentur. Sed tamen cum Philippus Amphissensi successu elatus Phocide occupata in Elateam subitò fecisset impetum: perterritis Athenien sibus, & audente nemine suggestum conscēdere, nec habente quid dicendum esset: in silentio & inopia consilij progressus solus Demosthenes, autor fuit coniungendi sese cum Thebanis. Et quū cæteris in rebus cōfirmasset, atque vt solebat, in spem erexisset populum, legatus vnà cum aliis Thebas missus est. Misit & Philippus, vt Marsias ait, Amyntam & Clearchum Macedones. ac Daochum * & Thrasidæum Thessalos, qui cōtradicerent. Ac vtilitatis quidem ratio nō latebat Thebanos: sed ob oculos quisq; habebat belli clades, quū recens accepta Phocensia vulnera nondum consanassent. sed oratoris vis, vt Theopompus ait, extimulans eorum animos, & laudis studium inflāmans, tenebris inuoluit cætera omnia, vt & rationē, & metum, & beneficij memoriam ex animis eiicerent, oratione ad honesti studium, quasi diuino quodam afflatu concitati. Id autem oratoris facinus ita magnū & splendidum extitit, vt & Philippus statim caduceatoribus missis pacem peteret, & Græcia erecta esset, & expectatione futurorum ipsa etiam concitaretur, neque duces solum Demosthenis parérent, & iussa eius exequerétur, sed & Bœotiorum principes, atque vniuersæ Thebanorum conciones eo tempore non minus quàm Atheniensium, à Demosthene regerentur: cum vtrisque charus esset, & autoritate valeret, non iniuria, neque præter meritum, vt Theopompus pronunciat, sed omnino vti decebat. Sed casus quispiam fatalis, vt apparet, in conuersione rerū: qui illius temporis termino Græciæ libertatem concluserat, conatibus eius aduersabatur. multa item futuræ cladis omina extabant: atque inter cætera: terri-

Eloquentiæ vis.

Autoritas Demosthenis

Omina atque oracula.

C bilia oracula à Pythia edebantur: & antiqua vaticinatio è Sibyllinis libris cantabatur:

Aeris alta ferar per nubila ceu Iouis ales,
Ne Thermodontis videam lachrymabile bellum.
Flet victus, sed victorem victoria perdit.

Thermodontem autem, ferunt riuulum esse apud nos Chæroneæ, qui in Cephisum influat. Nos verò, nullū scimus fluuium, quod hac ætate sic nominetur: sed eum qui Hæmon nunc dicitur, tunc appellatum fuisse Thermodontem, qui Herculanum fanum præterlabitur, vbi castrametati fuerunt Græci, coniicimus: factáque pugna, sanguine (quod αἷμα Græci dicunt) & cadaueribus oppletum fluuium, mutato nomine, sic esse appellatum. Duris autem, negat esse Thermodontem fluuium: sed cum quidam tabernaculum erecturi, circùm foderent, eos sigillum reperisse lapideum Thermodōtis inscriptione, qui Amazonē vulneratam vlnis gestaret. Hac de re etiam aliud oraculū, in hanc sententiam cantatum memorant.

Thermodon.

Hæmon.

Corue mane Thermodontis miserabile bellum.
Tunc humana tibi caro pinguia fercula præbet.

Sed hæc quo pacto se habeant, difficile est arbitrari. Demosthenes autem Græcorum armis fretus, & robore & alacritate tot virorum hostes prouocantium elatus atq. illustris, nec oraculorū haberi rationē, nec vaticinationes audiri passus est dicitur: sed & Pythiam, vt Philippi studiosam, suspectam habuisse, ac Thebanos Epaminōdę, Atheniēses Periclis cōmone-

Demosthenes clypeum abiicit.

qui talia ignauiæ prætexi existimantes, rationibus v- A
q fuerint. Et hactenus quidem vir strenuus fuit: sed in
pugna nullo præclaro, aut verbis suis consentiente fa-
cinore edicto, relictis ordinibus, turpissimè fugit, at-
que armis abiectis: nec inscriptionem clypei, vt Py-
theas aiebat, veritus, in quo aureis literis exculptum
Philippi exultatio & modestatio. erat, Quòd felix fausúmque sit. Ac statim quidem
Philippus ob victoriam lætitia exultans, per ebrieta-
tem ad cadauera comessatum iuit, principiúmque
senatusconsulti Demosthenici cecinit, redactum in
pedes metricos cum supplosione: Demosthenes De-
mosthenis frater Pæaniensis retulit. Factus autem so-
brius, cum periculi, quo circumuentus fuerat magni-
tudinem animo perpenderet, horruit eloquentiam
& vim oratoris, à quo in parua vnius diei parte dis-
crimen adire principatus & capitis coactus esset. Pe-
netrarat etiam eius autoritas vsque ad regem Persa-
Persicę lar gitiones. rum, adeò vt literis ad satrapas missis, eos pecuniam
Demosthenem dare, & eum potissimùm inter Græcos
colere iuberet, vt qui retrahere posset, ac Græcis tu-
Demosthenes etiam post cladem ac ceptus populo. multibus demere Macedonem. Et hæc quidem Ale-
xander pòst deprehendit, Sardibus literis, quibusdam
Demosthenis repertis, & scriptura regiorum ducũ,
significante magnitudinem datæ ei pecuniæ. Tum
autem, quum eam Græci cladem accepissent, alij ora-
tores aduersę factionis in Republica, Demosthenem in-
sultabant, rationibus postulandis, & accusationibus
vexantes. Populus autem eum non tantum iis crimi-
nibus absoluebat, sed & constanter honorabat, & rur-
sus vt bonum ciuem, ad rempublicam capessendam
Funebris oratio. inuitabat. Itaque ossibus è Chæronea allatis, & sepe-
liendis laudationem hominum ei mandauit: non hu-
militer, neque ignauiter casum, illum ferens, vt scri-
bit & tragicè vociferatur Theopompus: sed honorã-
do, & ornando maximè consiliario declarans, se non
Demosthenis cautio. pœnitere consiliorum. Ac orationem quidem De-
mosthenes habuit, sed decretis non semetipsum, sed
per vices quemque amicorum ascripsit, fatum suum C
atque fortunam, vt inauspicatam & ominosam vitãs:
Philippi obitus. donec fiduciam recepit Philippo mortuo. Periit aũt,
neque diu pòst Chæronensem felicitatem vixit. ídq;
videtur oraculum vltimo versu prædixisse.

Flet victus, sed victorem victoria perdit.

Factum Demosthenis sõnium. Ac obitum quidem Philippi clàm cognouit Demo-
sthenes sed cum occupare vellet Athenienses, vt ad
secutura negocia essent alacriores: prodiit hilaris in
senatum, quasi vidisset somnium, à quo magnum
quoddam bonum expectaret euenturum Athenien-
Exultatio Athenien sium. sibus. Neque multò pòst aderant, qui Philippi nun-
ciarent interitum. Satim igitur hi sacra facere, ob læ-
tum nuncium, & coronam Pausaniæ decernere: De-
mosthenes splendida veste prodire, corona insignis,
septimo antè die filia eius defuncta, vt Æschines ait:
qui hac de causa ei maledicit, & odium liberorum
obiicit, cum ipse sit mollis & degener, si luctum &
lamentationes mansueti pijq; animi signa esse putat,
& tales casus ferre leniter & æquo animo improbat.
Reprehen sio Athe nienstum. cum excu satione Demo sthenis. Ego verò, an Athenienses, ob mortem Regis, qui se-
cũdis suis rebus eos in calamitate tam mansuetè hu-
manitérq; tractarat, coronas gestare, atq; etiam sacri-
ficare decuerit, non pronuncio. Præterquã enim quòd
inuidiosũ, minimè etiã generosi est animi, viuẽti ho-
nores & ciuitatẽ decernere: eóq; ab alio interfecto, læ
titiam non ferre moderatè, sed insultare cadaueri, &
triumphare. perinde ac si ipsi rem fortiter gessissent.
Sed quòd domesticum casum & lacrymas & la-
mentationes mulieribus reliquit Demosthenes,

ὡς ἐκεῖνοι τὰ παιδία δειλίας ἢ ἀμύνοι θεφράσῃς, ἐ-
χρῶντο τοῖς λοιμικοῖς, μέχρι μὲν ἓν τύπτον αὐὴρ ἦν ἀγα-
θός. ἐν ᾗ τῇ μάχῃ, καλὸν ἐδόκει ἐθέλειν ἀμύνον ἔργον
οἷς εἶπεν ἀποδέξάμενος, ᾤχετο λιπὼν τὴν τάξιν, ἀπο-
δρὰς αἰσχίστα, καὶ τὰ ὅπλα ῥίψας, καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀσπί-
δος, ὡς ἔφασκε πυθέας ἀσχυθεὺς, ἐπιγεγραμμένης γράμ-
μασι χρυσοῖς, ἀγαθῇ τύχῃ. Φιλιππίσας μὲν ὁ φιλιπ-
πος ὅτι τῇ νίκῃ ἥδετο τὴν χαρὰν ἐξυβρίσας, καὶ κωμάσας
ὅτι τοὺς νεκροὺς μύων, ἤδετο τὴν ἀρχὴν τῶν δημοσθένους ψη-
φίσμάτος, ποδὶ * διαιρῶν καὶ ὑποκρούων. δημο-
σθένης δημοσθένους παιανιεὺς τάδ' εἶπεν. ἐπήνεσας ὀλί-
γου τὸ μέγεθος τῶν πεπραγμένων αὐτῷ ἀγῶνος ἐν τοῖς λαβὼν, ἐ-
φεστῶτα τὴν δηνότητα, καὶ τὴν δύναμιν τῶν ῥητόρων, ἐν μέρει
μικρᾷ μαζὴ μέρας, τὸν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας καὶ τὸ σώματος
ἀγῶνα κίνδυνον ἀναγκαῖον ὑπὸ ἀσπίδ. οὕτω δ' ἦν
δόξα μέχρι τῶν πρόσω βασιλέως. καὶ κεῖνος ἐπεμψε τοῖς B
σατράπαις ὅπῃ θάλασσαν γράμματα, δημοσθένη δίδυμα
κηδόνων, καὶ προσέχειν πείρᾳ μᾶλλον τὴν ἕλλάδα, ὡς περι-
πᾶσαι δυνάμεῖς, καὶ κατασχεῖν τὴν ἑλληνικῶς ταραχὰς
τὸν μακεδόνα. ταῦτα μὲν ἦν ὕστερον ἐφάρσαν ἀλέξαν-
δρος, ἐν σάρδεσιν ἐπιστολὰς πινας ἀνοίξῶν τῶν δημοσθέ-
νους. καὶ γράμματα τῆς βασιλέως στρατιᾶς, δίδυμα τὸ
πλῆθος τῆς δοθέντων αὐτῷ χρημάτων. τότε δ' ἀτυχίας
τοῖς ἕλλησιν ἡμούσης, οἱ μὲν ἀπολιτευόμενοι ῥήτορες
ἐπεμβαίνοντες τῷ δημοσθένῃ, κατεσκώπτον δίθυρας καὶ
γραφὰς ἐπ' αὐτὸν. ὁ δ' δῆμος ἐ μόνον τότεν ἀπέλυεν, ἀλ-
λὰ καὶ πρῶτ διετέλει, καὶ προκαλούμενος αὖθις εἰς τὴν
πολιτείαν. ὡς τε καὶ τῶν ὀστέων ἐκ χαιρωνείας κομισθέν-
των καὶ θαπτομένων, τὸν ὅτι τοῖς ἀνδράσιν ἐπαινον εἶπεν,
ἀπέδωκεν. ἐ ταπεινῶς, ἐδ' ἀχθομένως φέρων τὸ συμβεβη-
κὸς, ὡς γράφῃ καὶ ξαγωφδεῖ θεόπομπος, ἀλλὰ τῶν τιμῶν C
μᾶλλον καὶ κοσμεῖν τὸν σύμβουλον, ἀποδεικνύμενος, τῶ
μὴ μεταμέλεσθαι τοῖς βεβουλευμένοις. τὸν μὲν οὖν λόγον
εἶπεν ὁ δημοσθένης, τοῖς ἢ ψηφίσμασιν, καὶ ἐμαυτῷ, ἀλλ' ἐν
μέρει τῶν φίλων. ἕκαστον ἐπέγραφεν, ἐξοικονιζόμενος τὸν
ἴδιον δαίμονα, καὶ φίλῳ τύχῃ, ἕως αὖθις ἀνεθαῤῥησε, φι-
λίππου τελευτήσαντος. ἐτελεύτησε ἢ, τῇ πρὸ χαιρωνείας
δυτυχίᾳ χρόνον οὐ πολλῷ ὕστερος. καὶ τοῦτο δοκεῖ τῶν
τελευταίων τῶν ἐπῶν ὁ χρησμὸς ὑποφαίνειν. κλαίει ὁ
νικηθεὶς, ὁ ἢ νικήσας ἀπόλωλεν. ἔγνω μὲν ἐν κρύφα τὸ τῶ
φιλίππου τεθνάναι ὁ δημοσθένης. προκαταλαμβάνων δὲ
τῶν θαῤῥεῖν ὅτι τὰ μέλλοντα τοῖς ἀθλοφόροις, προῆλθε
φαιδρὸς εἰς τὸν βουλὴν ὡς ὄναρ ἑωρακὼς, ἀφ' οὗ τὰ
μέγα προσδοκᾶν ἀθλοφόροις ἀγαθόν. καὶ μετ' οὐ πολὺ
παρῆσαν, οἱ τὸν φιλίππου θάνατον ἀπαγγέλλοντες. δι' ὃν
ἦν ἔθυον δι' ἀγγελίαν, καὶ στεφανοῦν ἐψηφίσαντο παυσα-
νίαν. καὶ προῆλθεν ὁ δημοσθένης, ἔχων λαμπρὸν ἱμάτιον
ἐστεφανωμένος, ἑβδόμην ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτῷ τεθνη-
κυίας, ὡς ὁ αἰσχίνης φησὶ, λοιδορῶν ὅτι τούτῳ, καὶ κατηγο-
ρῶν αὐτῷ μισοτεκνίαν, αὐτὸς ὢν ἀγχίνους καὶ μαλακὸς, εἰ τὰ
πένθη καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς, ἡμέρου καὶ φιλοστόργου ψυχῆς ἐ-
ποιεῖτο σημεῖα. τὸ δ' ἀλύπως φέρῃν ταῦτα καὶ ῥᾳθύμως, ἀ-
πεδοκίμαζεν. ἐγὼ δ' ὡς μὲν ὅτι θανάτῳ βασιλέως, ἡ-
μέρως ἔτε καὶ φιλανθρώπως ἐν οἷς ἐτύγχανε χρησαμέ-
νω παίσασιν αὐτοῖς, στεφανηφορεῖν καλῶς εἶχε καὶ θύειν,
εἰ καὶ ἐποιεῖτο, πρὸς τὸ νεμεσητὸν, καὶ ἀγχοῦς, ζώντα
μὲν τιμᾶν καὶ ποιεῖσθαι πολίτην. πτόντος δ' ὑφ' ἑτέρου,

μὴ φέρειν τὴν χάριν μέζίως, ἀλλ' ὑποπιπτᾶν τῷ νεκρῷ, καὶ παιωνίζειν, ὥσπερ αὐτοὺς αὐδραγαθησαν-
τας. ὃν μὲν τοι τὰς οἰκοιτύχας, καὶ δάκρυα. καὶ ὀδυρμοὺς ὑπολιπὼν τοῖς γυναίξιν ὁ δημοσθένης,

ἀ τῇ

ἃ τῇ πόλει συμφέρειν ᾤετο, ταῦτ' ἔπραττεν. ἐπαινῶ, καὶ πίθεσθαι πολιτικῆς καὶ ἀνδρώδους ψυχῆς, ἀεὶ πρὸς τὸ κοινὸν ἱστάμενον, καὶ τὰ οἰκεῖα πάθη καὶ πράγματα τοῖς δημοσίοις ἐπανέχοντα, τηρεῖν τὸ ἀξίωμα πολὺ μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑποκειτὰς τῇ βασιλικῶν, καὶ τυραννικῶν προσώπων. οἷς ὁρῶμεν ὅτε κλαίοντας ἐν τοῖς θεάτροις, ὡς αὐτοὶ θέλουσιν· ἀλλ' ὡς ὁ ἀγὼν ἀπαιτεῖ πρὸς τὰ ὑποθέσεις. χρεὼν οὖν τοίνυν, εἰ δεῖ τι ἀτυχήσαντα μὴ περιορᾶν ἀπαρηγόρητον ἐν τοῖ πάθει κείμενον, ἀλλὰ καὶ λόγοις χρῆσθαι κηφίζουσι, κἀπὶ πρὸς ἥδιω πράγματα ζέφυρον τινὰ διαίσιον. ὥσπερ οἱ τοὺς ὀφθαλμιῶντας ἀπὸ τῆ λαμπρᾶς καὶ αὐτύπου, ὅθι τὰ χλωρὰ καὶ μαλακά, τινὰ ὄψιν ἀπάγειν κελεύοντες. πόθεν αὖ τις ἐπαγάγοιτο βλητίω παρηγορίαν, ἢ παρίδος ἀτυχούσης ἐν τοῖ κοινοῖ παθοῖν, ὅθι τὰ οἰκεῖα σύγκεασιν. προιζόμενος, τοῖς βλητίοσιν, ἀφαιρίζεσαν τὰ χείρω. ταῦτα μὲν ἔνεστιν εἰπεῖν πρὸ χθιμὸν, ὁρῶντες ὅπλοις πολλοὺς κἀπὸ θηλυόντα τὸν ἀρχίνιον τοῦ λόγου τούτου πρὸς οἶκον. αἱ δὲ πόλις πάλιν τῷ δημοσθένους ἀναρριπίζοντος αὐτὰς, συνίσαντο. καὶ Θηβαῖοι μὲν ἐπέθεντο τῇ φρουρᾷ καὶ πολλοὶ ἀνεῖλον, ὅπλα τῷ δημοσθένους αὐτοῖς συμπραγκευάσαντος. ἀθηναῖοι δ' ὡς πολεμήσοντες μετ' αὐτῶ παρεσκευάζοντο, καὶ τὸ βῆμα κατεῖχεν ὁ δημοσθένης, καὶ πρὸς τοὺς ἐν ἀσίᾳ στρατηγοὺς τῷ βασιλέως ἔγραφε, τὸν ἐκεῖθεν ἐπιόντα πόλεμον ἀλεξάνδρῳ, παῖδα, καὶ μειρακίῳ ὑποκαλῶν αὐτόν. ἐπεὶ μέν τοι τὰ πρὸ τοῦ χώραν θέμενοι παρ' αὐτὸς μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τοὺ βοιωτίαν. ἐξεκέκοπτο μὲν ἡ θρασύτης τῶν ἀθηναίων, καὶ ὁ δημοσθένης ἀπεσβήκει. Θηβαῖοι δ' ὑπὸ δοθέντες ὑπ' ἐκείνων, ἠγωνίσαντο καθ' αὐτοὺς, καὶ τοὺ πόλιν ἀπέβαλον. θορύβῳ δ' μεγάλου τοὺς ἀθηναίους πρέσβεις. ἀπεστάλη μὲν ὁ δημοσθένης, αἱρεθεὶς μετ' ἑτέρων πρεσβευτὴς πρὸς ἀλέξανδρον. δείσας δ' τὴν ὀργὴν, ἐκ τοῦ κιθαιρῶνος ἀνεχώρησεν ὀπίσω, καὶ τὴν πρεσβείαν ἀφῆκεν. δ' θις δ' ὁ ἀλέξανδρος ἐξήτει πάππων τῶν δημαγωγῶν, δέκα μὲν ὡς ἰδομενεὺς καὶ δοῦρις εἰρήκασιν· ὀκτὼ δ' ὡς οἱ πλεῖστοι καὶ δοκιμώτατοι τῶν συγγραφέων, τούσδε, δημοσθένη, πολύδυκτον, ἐφιάλτην, λυκοῦργον, μυροκλέα, δήμωνα, καλλισθένη, χαρίδημον· ὅτε καὶ τὸν πρὸ τῶν πρεσβάτων λόγον ὁ δημοσθένης, ὡς τοῖς λύκοις τοὺς κυνὰς ἐξέδωκε, δηλησάμενος, αὐτὸν μὲν εἶκασε καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, κυσὶν ὑπὲρ τοῦ δήμου καμοῦσιν. ἀλέξανδρον δ' τὸν μακεδόνα μονόλυκον προσηγόρευσεν. ἔτι δ' ὥσπερ ἔφη τοὺς ἐμπόρους ὁρῶμεν, ὅταν ἐν ξυβλίῳ δεῖγμα πωλῶσι, δι' ὀλίγων πυρῶν τοὺς πολλοὺς πιπράσκοντας. οὕτως ἐν ὑμῖν λανθάνετε φαύλους αὐτοὺς συνεκδιδόντες. ταῦτα μὲν οὖν ἀρίστοβουλος ὁ καισανδρεὺς ἱστόρηκε. βουλευομένων δὲ τῶν ἀθηναίων καὶ διαπορουμένων, ὁ δημάδης λαβὼν πέντε τάλαντα πείθει τὸν ἄνδρα, ἀμνηστίαν τε πρεσβεύσαι, καὶ δεήσεσθαι τὰ βασιλέως ὑπὲρ αὐτῶν, εἴτε τῇ φιλίᾳ πιστεύων, εἴτε προσδοκῶν μεῖζον ῥήσειν, ὥσπερ λέοντα φόνου κεκορεσμένον. ἐπρεσβεύσατο δ' οὖν καὶ παρητήσατο τοὺς ἄνδρας ὁ δημάδης, καὶ διήλλαξεν αὐτῶν τοὺ πόλιν. ἀπελθόντος δὲ τοῦ ἀλεξάνδρου, μεγάλοι μὲν ἦσαν οὗτοι. ταπεινὰ δ' ἐπράττεν ὁ δημοσθένης, κινούμενός δὲ ἀγνοεῖ τῷ ἀπαρπάτῃ, βεαχέα συνεκινήθη πάλιν, εἶτ' ἔπαυσε. τῶν μὲν ἀθηναίων οὐ συνεξαναστάντων, τοῦ δ' ἄγιδος πεσόντος, καὶ τῶν λακεδαιμονίων συνεξιόντων. εἰσήχθη δὲ τότε καὶ χαιρώνδου ἄρχοντος, μικρὸν ἐπάνω τῶν χαιρωνικῶν, κειμένη δ' ὑστερον ἔτεσι δέκα, ἐπ' ἀρισταρχου. γραμμὴν δὲ ὡς οὐδεμία τῶν δημοσίων πρεσβεύεται,

A atque ea egit quæ è republica esse putabat, laudo, & ciuilis ac virilis animi esse puto, semper rẽpublicam spectantem, casúsque domesticos & negocia * posthabentem, reipublicæ multo magis tueri dignitatẽ, quàm histriones faciunt, qui regum & tyrannorum personas repræsentãt: quos videmus nec plorare, nec ridere, vt ipsi volunt: sed, vt actio postulat, pro ratione argumenti. Præterea si non committendum est, vt calamitosus sine vlla consolatione malo suo conflictetur: sed & verbis leuandus est dolor, & animus ad iucundiores cogitationes traducendus: quemadmodum, eos qui ex oculis laborant, à splendidis & solidis ad virides & molles colores visũ conuertere iubent: vnde consolatio melior petetur, quàm si quis in patriæ calamitatibus, communia mala cum domesticis temperet, atq; ita deteriora melioribus obscuret? Atque ad hęc dicenda eò cõmoti sumus, quòd multos vidimus frangi verbis Aeschinis, atque efGræei denuò à Demosthene concitati.
B Demosthene concitante, sese coniungebant. Ac Thefœminari ad cõmiserationem. Vrbes autem rursus, bani aggressi præsidium Macedonicũ, multos sustulerunt; quum eis Demosthenes arma comparasset: Athenienses, vt opem eis bello laturi, se parabant: pro suggesto regnabat Demosthenes, & ad Asianos regis Persarum satrapas scribebat. atque inde bellum Alexandro concitabat: quem & puerum & Margitẽ (quasi helluonem ignauum dicas) nominabat. Sed cum regno domi constituto, ipse cum exercitu Bœotiam ingressus esset: tum Athenienssium resecta est audacia, tum restinctus ardor Demosthenis, tũ Thebani ab his deserti, suo Marte commisso prælio, vrbem amiserunt. Athenienses igitur magnis terroribus circumuenti, Demosthenem illi quidem vnà cũ aliis ad Alexandrum, legatum miserunt. Sed is regis iram veritus, è Cithærone retrò cessit. omissa legatione. Statim autem Alexander missis legatis, decem ex magistratibus, vt Idomeneus & Duris: octo, vt plurimi & probatissimi referunt, dedi sibi postulauit, hos nimirum: Demosthenem, Polyeuctum, Ephialtẽ, Lycurgum, Myroclem, Demonem, Callisthenem, Charidemũ. Atque eo tẽpore Demosthenes fabulã de ouibus recensuit, eas canes dedisse lupis: se quidẽ & suos canibus pro populo propugnantibus, comparans: Alexandrum autem μονόλυκον hoc est, lupum solitarium appellans. Præterea mercatores, inquit, videmus, cum specimen in patella circumferunt, paucis granis multum tritici vendere: sic non animaduertitis, vos, dum nos deditis, vosmetipsos omnes vnà dedere. Hæc Aristobulus Cassandrensis commemorat. Deliberantibus autem Athenensibus, ac dubitantibus, Demades acceptis quinque talentis ab hominbus, pollicitus est, se legationem obiturum, & deprecaturum apud regem pro eis: siue eius amicitia fretus, siue sperans, se eum iam saturum reperturum, tanquam leonem cæde satiatum. Persuasit ei certè Demades, & viros illos excusauit, & rempublicam reconciliauit. Digresso Alexandro, magni erant isti: Demosthenes obscurus, & humilis. Cum autẽ Agis Spartanus se commouisset: rursus paululum & ipse se commouit: ac postea quieuit, cum nec Athenienses consurrexisẽt, & Agis cecidisset, & Lacedæmoniorũ vires fractæ essent. Sub id tempus etiam in forũ deducta est actio in Ctheſiphontem de Corona, scripta quidem Chæronide prætore, paulo ante cladem Chęronensem, sed decennio pòst diiudicata, sub Aristophonte: quæ fuit ita celebris, vt nulla cauta publica,

Oratores ab Alexandro postulari.

Fabula de ouibus & tritico.

Demades conseruat oratores.

Agis.

Actio de Corona.

tum ob gloriam oratorum, tum ob iudicum generositatem, qui Demosthenis exagitatoribus, tum potentissimis, vt Macedonum studiosis, suffragia damnando Demosthenem non condonarunt: sed eum ita splendidè absoluerũt, vt Aeschines quintam suffragiorum partem non ferret. Is igitur statim ex vrbe se proripuit, & vitam Rhodi atque in Ionia Rhetoricam docendo exegit. Non multo pòst, fugam cepit Harpalus: & Athenas venit, tum quòd ob luxum res suas malè se habere sciebat, tum quòd Alexandrum iam sæuiẽtem in amicos metuebat. Quum autem ad populum cõfugisset, vnáque cum pecuniis & nauibus sese dederet: cæteri oratores statim in diuitias coniectis oculis, eum adiutabant: & consuadebant Atheniensibus, supplicem & recipiendum esse, & conseruãdum. Sed Demosthenes principiò autor erat repellendi Harpali: & cauere iubebat, ne vrbem in bellum coniicerent, nulla necessaria & iniusta de causa. Paucis diebus pòst, cum pecuniæ perquirerentur, atque Harpalus eum vidisset delectari *regio calice, & cælaturam atque formam considerare: iussit eum, sublato calice, pondus auri æstimare. Admirante autem Demosthene granitatẽ, & sciscitante quantum pénderet? Harpalus subridens, Tibi, inquit, talenta viginti pendet. & cum primùm nox facta esset, misit ei calicẽ cũ viginti talentis. Peritus scilicet fuit Harpalus, vultum hominis auri cupidi cognoscendi, atque ex oculorum motu & nutu ingenium indagãdi. Neque enim restitit Demosthenes, sed ictus largitione, haud aliter quàm præsidio impositio, in partes Harpali concessit: ac postridie bene ac probè lana & vittis obuoluto collo, in concionem progressus populo iubẽte surgere & dicere, innuit, sibi vocem esse interciſam. At homines faceti, non angina, sed argentangina correptum esse noctu oratorẽ, dicebãt. Pòst cum vniuersus populus corruptelã animaduertisset, & eũ se defensurũ audire nollet, sed & indignaretur, & tumultuaretur: quidã surrexit, eúmque derisit, his verbis: Nõ audietis, Athenienses, eũ qui calicẽ habet? Tũ igitur ex vrbe ablegarũt Harpalũ, ac veriti, ne ratio eius pecuniæ à se reposceretur, quam oratores diripuissent: strenuè inquisiuerũt, & ædes ingressi, indagarunt, excepta Calliclis Arrenidæ filij domo. Solam enim eius, cui nuper vxorẽ duxisset, atque spõsa intus esset, perquiri nõ siuerũt, vt narrat Theopõpus. Demosthenes aũt re seriò susceptа, decretũ fecit, rẽ ab Areopagitico senatu esse cognoscendã: qui quos deliquisse iudicasset, eos esse puniẽdos. Cũ aũt senatus in primis eũ condẽnasset: in iudiciũ sanè venit, & quinquaginta talẽtis mulctatus, & in carcerẽ cõiectus, pudore criminis, vt aiunt, & ob corporis imbecillitatẽ, quòd carcerẽ ferre nõ posset, aufugit, custodib⁹ partim deceptis, partim cõniuentibus. Fertur sanè, cum non procul ab vrbe fugeret, sensisse quosdã ciues sibi inimicos, persequi, ac se voluisse occultare. Vt aũt illi nominatim eũ cõpellarint, & cõgressi propius, rogarint, vt viaticũ à se acciperet: qui ea ipsa de causa domo argentũ attulisset, eáque gratia eum persecuti essent, hortati, vt bono esset animo, & casum illum non grauiter pateretur: magis etiam eiulasse Demosthenes, ac dixisse: Quî possim non ferre grauiter, cùm ea vrbs mihi deferenda sit, quæ tales habet inimicos, quales in alia amicos reperire difficile est?

Harpali largitio Demosthenis occasio exilij.

Sponsæ verecundia.

Dãnatio. Vincula. Fuga.

Inimicorum benignitas.

Argentangina.

A δμά τε τὴν δόξαν τῶν λεγόντων, καὶ τὴν τῶν δικαζόντων
δυθύμειαν, οἱ τοῖς χαίνουσι τὸν δημοσθένη τότε, πλείσον δυναμένοις καὶ μακεδονίζουσιν, οὐ φεφήκαντο τὸν
κατ' αὐτοῦ ψῆφον, ἀλλ' οὕτω λαμπρῶς ἀπέλυσαν, ὥστε
τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, αἰρόντων μὴ μεταλαβεῖν.
ἐκεῖνος μὲν οὖν οὐθὺς ἐκ τῆς πόλεως ᾤχετ' ἀπιών, καὶ
φεὶ ῥόδον, καὶ ἰωνίαν, σοφιστεύων κατεβίωσε. μετ' ὀ πολὺ δ' ἁρπαλος ἧκεν ἐξ ἀσίας εἰς τὰς ἀθήνας, ἔκπυρος
ἀλέξανδρον, αὐτῷ τε * τὰ φρόνιμα σωφρόνως πονηρὸς
δι' ἀσωτίαν, καὶ ἐπίφθονον ἤδη χαλεπὸν ὄντα τοῖς φίλοις δε-
δοικώς. καταφυγόντος δ' εἰς τὸν δῆμον αὐτῷ, & μετ' ἐ
χρημάτων, καὶ τῶν νεῶν αὐτὸν ἐκδιδόντος, οἱ μὲν ἄλλοι
ῥήτορες, δι' ὀθὺς ἐπιφθονίσαντες εἰς τὸ πλοῦτον,
ἐβοήθουν καὶ συνέπειθον τοῖς ἀθηναίοις δίκην καὶ
σώζειν τὸν ἱκέτην. ὁ δ' δημοσθένης, πρῶτον μὲν ἀπε-
B λαύνειν συνεβούλευε τὸν ἅρπαλον καὶ φυλάττεσθαι μὴ
τὴν πόλιν ἐμβάλωσιν εἰς πόλεμον, ἐξ οὐκ ἀναγκαίας καὶ
ἀδίκου πρόφασεως. ἡμέρας δ' ὀλίγας ὕστερον, ἐξετάζομένων τῶν χρημάτων, ἰδὼν αὐτὸν ὁ ἅρπαλος ἡδονῇ
* βαρβαρικῇ κύλικι, καὶ καταμανθάνουσα τὴν πορείαν
καὶ τὸ εἶδος, ἐκέλευσε δυοκαιδεκατάλαντα τὸν κύλικα τὸν χρυσοῦν
σκέψασθαι. θαυμάσαντος δ' τὸ βάρος, καὶ
πυθομένου πόσον ἄγοι. μειδιάσας ὁ ἅρπαλος, ἔφη σοὶ φη-
σὶν εἴκοσι τάλαντα. καὶ ἡσυχίας τάχιστα δ' νυκτὸς, ἔπεμ-
ψεν αὐτῷ τὸν κύλικα μετὰ τῶν εἴκοσι ταλάντων. ὡς δ' ἅρπαλος δεῖνος ὁ ἅρπαλος ἐρασικοῦ πρὸς χρύσιον ἀνδρὸς ὄντος,
καὶ δυσχόλου, καὶ βολαῖς ὀμμάτων αἰδουρεῖν ἥδος. οὐ γὰρ
αὐτύχεν ὁ δημοσθένης, ἀλλὰ πλησεὶς ὑπὸ τῆς δωροδο-
κίας. ὥσπερ ὑδαδεδεγμένος φρενῶν, περισκοπῶν
κει τὰ ἅρπαλῳ. καὶ μὲν ἡμέραν δὲ καὶ καλὰς ἐξίοις
C καὶ ταινίας, καὶ τὸ βαρύλλου κατελιξάμενος, εἰ τὴν
ἐκκλησίαν φοιτήσει. καὶ κελεύοντων αὐτὸν καὶ λέ-
γειν, δισχίλιοι, ὡς ὑποκεκομμένης αὐτῷ τῆς φωνῆς. οἱ δ'
δύφυεῖς χλευάζοντες, ἐκ ὑπὸ συνάγχης ἔφασκον, ἀλλ'
ὑπ' ἀργυρίτιδος εἰλῆφθαι νύκτωρ τὸν δημαγωγόν. ὕ-
στερον δὲ τὸ δῆμον παντὸς ἀθυμοῦντος τὴν δωροδοκίαν,
καὶ βουλόμενον ὑπολογεῖσθαι, καὶ πείθειν, οὐκ ἐῶντος
ἀλλὰ χαλεπαίνοντος & θορυβοῦντος. ἀναστὰς τις ἐσκω-
ψεν εἰπών, οὐκ ἀκούσεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν τὴν
κύλικα ἔχοντος; τότε μὲν οὖν ἀπέπεμψαν ἐκ τῆς πό-
λεως ἅρπαλον. δεδιότες δὲ μὴ λόγον ἀπαιτῆται τῶν
χρημάτων, ὧν διηρπάκεσαν οἱ ῥήτορες. ζήτησιν ἐποιοῦ-
το νεανικὴν, καὶ τὰς οἰκίας ὑπόπτους ἠρῶνον, πλὴν τῆς
καλλικλέους τοῦ ἀρρενίδου. μόνῃ γὰρ τὴν τούτου γυνὶ
γαμικὸς, οὐκ εἴασαν ἐλεγχθῆναι, νύμφης οὖσαν οὔ-
σης, ὡς ἱστορεῖ θεόπομπος. ὁ δὲ δημοσθένης ὁμόσε χω-
ρῶν, εἰσήνεγκε ψήφισμα, τὴν ἐξ ἀρείου πάγου βου-
λὴν ἐξετάσαι τὸ πρᾶγμα. καὶ τοὺς ἐκείνῃ δόξαντας ἀ-
δικεῖν, δοῦναι δίκην. ἐν δὲ πρώτοις αὐτὸς τῆς βουλῆς
ἐκείνου καταψηφισαμένης, εἰσῆλθε μὲν εἰς τὸ δικαστή-
ριον, ὄφλων δὲ πεντήκοντα ταλάντων δίκην, καὶ πρᾶ-
δοθεὶς εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀφικνεῖται τῆς αἰτίας φασὶ,
καὶ δι' ἀσθενειαν τοῦ σώματος, οὐ δωρολήπτου φέρειν
τὸν εἰργμὸν, ἀπορᾶναι τοὺς μὲν, λαθόντα, τὴν δὲ, λαθεῖν ἐξουσίαν διδόντων. μέγιστα γοῦν, ὡς οὐ μακρὰν
τοῦ ἄστεως φεύγων, ἀγαθοί τινας τὴν διαφόρων αὐτῷ πολιτῶν ὑπεδιώκοντας. καὶ βούλοιτο μὲν αὐτὸν
ὑποκρύπτειν. ὡς δ' ἐκεῖνοι φθεγξάμενοι τοιῶδε, καὶ προσελθόντες ἐγγύς, ἐδέοντο λαβεῖν ἐφόδια παρ' αὐ-
τῆς, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο * καμίζοντες ἀργύριον οἴκοθεν, καὶ τούτου χάριν ὑπεδιώξαντες αὐτόν. ἅμα δὲ θαρρεῖν παρε-
κάλει, καὶ μὴ φέρειν, ἀνιαρῶς τὸ συμβεβηκός. ἔτι μᾶλλον ἀνακλαύσασθαι τὸν δημοσθένη, & εἰπεῖν, πῶς δ' οὐ-
μέλλω φέρειν βαρέως, ὑπολιπὼν πόλιν, ἐχθροὺς τοιούτους ἔχουσαν, οἵους ἐν ἑτέρᾳ φίλους εὑρεῖν οὐ ῥᾴδιον ὄζιν;

λώγκε

ἰὼν ἔγκε ὁ τλὼ φυγὼ μαλακῶς, ἐν αἰγίνῃ καὶ ξοιζλῶι καθεζόμενος τὰ πολλὰ, καὶ πρὸς τλὼ ἀττικλὼ ἀποβλέπων δεδακρυμένος. ὥστε φωνὰς οὐκ εὐγνώμονας, οὐδὲ ὁμολογούσας τοῖς ἐν τῇ πολιτείᾳ νεανιεύμασιν ἀπομνημονεύεσθαι. λέγεται γὰρ ὅτι τὸ ἄστεως ἀπαλλαττόμενος, ἠρώτησε τλὼ ἀκρόπολιν αὐατείνας τὰς χεῖρας εἰπεῖν· ὦ δέσποινα πολιὰς. τί δὴ ξίσι τοῖς χαλεπωτάτοις χαίρεις θηρίοις, γλαυκὶ, καὶ δράκοντι, καὶ δήμῳ; τοὺς δὲ πρεσβύτας αὐτῷ, καὶ σωφρονίζοντας νεανίσκους, ἀπέρεπε τῆς πολιτείας, λέγων, ὡς εἰ δυοῖν προκειμένοιν ὁδοῖν ἀπ' ἀρχῆς, ἡ μὲν, ὅπῃ τὸ βῆμα, καὶ τλὼ ἐκκλησίαν, τῆς δ' αὖπικρις εἰς τὸν ὀλεθρον, ἐτύγχανε προειδὼς τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν κακὰ φόβους, καὶ φθόνους, καὶ διαβολὰς, καὶ ἀγῶνας· ὅπῃ ταύτην αὖ ὁρμῆσαι τλὼ δυὸ τὸ θανάτου τείνουσαν. ἀλλὰ γὰρ ἔτι φοβουμένου αὐτὸ τλὼ εἰρλώλω φυγὴν, ἀλέξανδρος μὲν ἐτελεύτησε, τὰ δ' ἑλλωικὰ συνίσταντο πάλιν, λεωσθένους ἀνδραγαθουμένου, καὶ προτειχίζοντος αὐτίπατρον ἐν λαμίᾳ πολιορκούμενον. πυθέας μὲν οὖν ὁ ῥήτωρ καὶ καλλιμέδων ὁ κάρυαβος, ἐξ ἀθλωῶν φεύγοντος, αὐτίπατρῳ προσεχώρουν, καὶ μετ' ἐκείνου φίλων καὶ πρέσβεων προϊόντες οὐκ εἴων ἀρίσασθαι τοὺς ἕλλωας, οὐδὲ προσέχειν τοῖς ἀθλωάροις. δημοσθένης δὲ τοῖς ἐξ ἄστεως πρεσβεύουσι προσμίξας ἑαυτὸν, ἠγωνίζετο, καὶ συνεπρατλεν, ὅπως αἱ πόλεις συνεπιθήσωνται τοῖς μακεδόσι, καὶ συνεκβαλοῦσιν αὐτοὺς τῆς ἑλλάδος. ἐν δ' ἀρκαδίᾳ, καὶ λοιδορίαν τ' πυθέου καὶ τὸ δημοσθένους ῥῆμα ἔφη πρὸς ἀλλήλους εἰρηκέναι ὁ φίλαρχος ἐν ἐκκλησίᾳ τὸ μὲν, ὡς τ' μακεδόνων, τὸ δ' ὡς τλὼ ἑλλλώων λέγοντος. λέγεται δὲ τὸν μὲν πυθέα εἰπεῖν, ὅτι καθάπερ οἰκίαν εἰς λὼ ὄνειον εἰσφέρεται γάλα, κακόν τι πάντων ἔχειν νομίζομεν, οὕτω καὶ πόλιν ἀνάγκη νοσεῖν, εἰς λὼ ἀθλωάων πρεσβεία παραγίνεται. τὸν δὲ δημοσθένη λω σρέψαι τὸ ὠφελήσιμα, φήσαντα καὶ τὸ γάλα τὸ ὄνειον ἐφ' ὑγιείᾳ, καὶ ἐις ἀθλωαίους ὅτι σωτηρίᾳ ὠφελίσθαι τλὼ νοσούντων. ἐφ' οἷς ἡδεῖς ὁ τλὼ ἀθλωάων δῆμος, ψηφίζεται τῷ δημοσθένει καθοδον. τὸ μὲν οὖν ψήφισμα, δήμων ὁ παιανιεὺς, ἀνέψιὸς ὢν δημοσθένους, εἰσήνεγκεν. ἐπέμφθη δὲ θήρικες ἐπ' αὐτὸν εἰς αἴγιναν. ἐκ δὲ πειραιῶς ἀνέβαινεν, οὔτε ἀρχόντος, οὔτε ἱερέως ἀπολειφθέντος· ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλων πολιτῷ ὁμοῦ πάντων, ἀπαντώντων καὶ δεχομένων προθύμως. ὅτε καί φησιν αὐτὸν ὁ μάγνης δημήτριος αἰατείναντα τὰς χεῖρας, μακαρίσαι τῆς ἡμέρας ἐκείνης αὐτὸν, ὡς βέλτιον ἀλκιβιάδου κατιόντα. πεπεισμένοις γὰρ αὐτὸν οὐ βεβιασμένους ὑπ' αὐτῶ, δέχεσθαι τοὺς πολίτας. τῆς δὲ χρηματικῆς ζημίας αὐτῷ μηνούσης (οὐ γὰρ ἐξῆν χάριτι λῦσαι καταδίκην) ἐσοφίσαντο πρὸς τὸν νόμον. εἰωθότες γὰρ ἐν τῇ θυσίᾳ τ' διὸς τῶν σωτῆρος ἀργύριον τελεῖν (οἷς κατασκευάζουσι καὶ κοσμοῦσι τὸν βωμὸν· ἐκείνῳ τότε ταῦτα ποιῆσαι καὶ πρᾶξαι, πεντήκοντα ταλάντων ἐξέδωκαν, ὅσον λω τίμημα τῆς καταδίκης. οὐ μὴν ὅπῃ πολὺν χρόνον ἀπέλαυσε τῆς παρόδου κατελθὼν, ἀλλὰ ταχὺ τῷ ἕλληνικῶν πραγμάτων συνεξιβέντων, μεταλλτνιῶνος μὲν, ἡ περὶ κραννῶνα μάχη συνέπεσε βοηδρομιῶνος δὲ, παρῆλθεν εἰς μουνυχίαν ἡ φευγὰ· πυανεψιῶνος δὲ δημοσθένης ἀπέθανε, τόνδε τὸν τρόπον, ὡς αὐτίπατρος καὶ κρατερὸς ἠγγέλλοντο, πρεσβεύοντες ὅπῃ τὰς ἀθλωὰς· οἱ μὲν περὶ τὸν δημοσθένλω φθάσαντες, ὑπεξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως. ὁ δὲ δῆμος, αὐτῷ θάνατον κατέγνω, δημάδου γράψαντος. ἄλλων δὲ ἀλλαχοῦ δραπετευόντων, ὁ αὐτίπατρος πρεπέμπε τοὺς συλλαμβάνοντας, ὧν ἡγεμὼν λὼ, ἀρχίας ὁ κληθεὶς φυγαδοθήρας. τοῦτον δὲ, θυρεῖον ὄντα τῷ ῥιζῇ,

A Exilium tulit molliter, in Aegina & Trœzene ferè sedens, & Atticam intuens, lacrymis oppletus, ita vt voces eius parum humanæ aut consentaneæ eius in Republica iactationibus commemorentur. Dicitur enim ex vrbe discedens, sublatis ad arcem manibus, dixisse, O custos vrbis Minerua: Cur verò tribus infectissimis belluis delectaris, noctua, dracone, & populo? Adolescentes autem qui ad eum accedebant & familiariter cum eo colloquebantur, à capessenda Republica dehortabatur, cum diceret: Si principiò duę sibi viæ fuissent propositæ, altera ad suggestum & concionem, altera quæ rectà ferret ad interitum, atque ipse mala publicæ administrationis præsciuisset, timores & inuidiam & calumnias & accusationes: se magno impeto eam fuisse iturum, quæ rectà ad necem ferret. Sed enim dum adhuc in eo exilio versaretur: & Alexander obierat, & Græcia conspirabat rursus, Leosthene strenuè rem gerente, & Antipatrum Lamiæ conclusum operibus cingente. Ac Pytheas, & Callimedon Carabus, Athenis exulantes, cum Antipatro se coniunxerant, & cum eius amicis & legatis passim obeuntes, vetabant Græcos deficere, & se coniungere cum Athenienſibus. Demosthenes autem, se Athenienſium legatis immiscuit, & contendit, atque adiutauit, vt vrbes communi ope Macedones inuaderent, & eiicerent è Græcia atque in Arcadia Pytheam & Demosthenem conuicia dixisse inuicem in cõcione scribit Philarchus, quum alter Macedones, alter Athenienſes defenderet. Fertur autem dixisse Pytheas: Quemadmodum eam domum, in quam lac asininum infertur, omnino aliquid habere mali existimamus: sic eam vrbẽ laborare necesse est, in quam venit Athenienſium legatio. Demosthenes autem inuerso exemplo dixit: Et lac asininum sanitatis gratia inferri, & Athenienses aduenire propter salutem laborantium. His delectatus populus Athenienſis, Demostheni reditum decernit. Ac plebiscitum Demon Pæanienſis fecit, Demosthenis consobrinus, triremi in Aeginam ei missa. E Piræeo autem in vrbem ascendit, omnibus & principibus & sacerdotibus comitantibus: sed & B cæteris simul omnibus ciuibus obuiam prodeuntibus, & alacriter excipientibus. Ac tum eum refert, Demetrius Magnes sublatis manibus sibi gratulatũ eum diem, quòd felicius quàm Alcibiades rediisset. se enim à ciuibus excipi, volentibus, non à se coactis. Cum autem pecuniaria mulcta ei maneret (neq; enim condonare licebat, quo quis damnatus esset) tali commento legem eluserunt. Cum solerent in sacris Iouis Seruatoris, argentum pendere iis qui instruerent & ornarent aram: ei tum illa sacra facienda & exhibenda locarunt quinquaginta talẽtis, quæ erat æstimatio mulctæ. Verum enimuerò post restitutionem, ei nõ diu patria frui licuit, cum statim res Græcorum concidissent. Mense enim Quintili præsidium ad Cranonem commissum est, Sextili præsidiũ Munychiam est ingressum, Octobri Demosthenes periit, hoc modo: Vt nunciabatur Antipatrũ & Craterum ad Athenas accedere: Demosthenes vnà cum aliis, ante aduentum eorum, clàm ex vrbe se subducit: populus autem eos ex senatusconsulto Demadis, capitis damnat. Cum verò alij aliò dilapsi essent, Antipater passim lictores dimittebat, qui eos comprehenderent: quorum lictorum dux erat Archias cognomento φυγαδοθήρας quasi fugitiuorum aut exulum indagatorem dicas. Hunc genere Thurium, C

Exilij molestia.

Querelæ de iniquitate populi.

Demosthenes exul, patriæ patronus.

Lac asininum.

Athenienſium legatio.

Honorifica Demosthenis reuocatio.

Elusio mulcta.

Secunda fuga & interitus Demosthenis.

Archias ὁ φυγαδοθήρας.

fama erat,aliquando actitasse Tragœdias : & Aeginetam Polum,qui arte omnes superauit, eius fuisse discipulum memorant.Hermippus autem, Archiã interLacriti oratoris discipulos recensẽt.Demetrius Anaximenis auditorem fuisse perhibet.Is igitur Archias,Hyperidem oratorem, & Aristonicum Marathonium,& Demetrij Phalerei fratrem Himeræum qui in Aegina ad Aeaci sacellum confugerant, inde auulsos,Cleonas misit ad Antipatrum:atque ibi illi perierunt,Hyperidi etiam linquam exectam esse ferunt.Demosthenem autem,quum audisset in Calauria in æde Neptuni sedere supplicem,nauigiis actuariis traiecit: & cum Thraciis satellitibus excensu facto,ei suasit,vt secum ad Antipatrum iret, nihil mali passurus.Demosthenes autem ea nocte visum in somnis viderat mirificum. Visus enim sibi erat certare cum Archia,tragœdia repræsentanda.Cum autem prospero fortunæ flatu vteretur,& theatrum obtineret ob penuriam apparatus & sumptuum succumbere.Quare quum Archias multa perhumaniter disseruisset,intuitus eum ex eo loco in quo tum sedebat:O Archia,inquit,neque mihi vnquam,dum histrionem ageres,persuasisti,neque nunc pollicendo persuadebis.Cum verò Archias iracundè comminatus esset:Nunc,inquit,oracula dicis Macedonici tripodis.Modò autem histrionem agebas. Parum igitur differ,vt domesticis aliquid mandem. Atque his dictis,intrò in fanum concessit:acceptisque tabellis tanquam scripturus,admouit ori calamum : eóque morso,vt inter cogitandum & scribendum facere consueuerat,aliquandiu tenuit.Deinde obuoluit caput,& inclinauit.Ac qui ad fores astabant satellites: eum deridebant,vt metuentem:& mollem vocabãt, atque effœminatum.Archias aũt aggressus,eum cohortabatur vt surgeret:& iisdem verbis repetendis, rursus ei reconciliationem Antipatri promittebat. Quum verò sensisset Demosthenes,iam conceptum visceribus venenum vim suam exercere: retecta facie,Archiam intuitus: Quam primùm,inquit,ages Tragicum Creontem, & cadauer hoc insepultum abiicies.Ego verò,alme Neptune, viuus adhuc surgo è fano tuo. Sed Antipater & Macedones fanum tuum inuiolatum non reliquerunt. His dictis,cum se iam trementem & labantem excipi iussisset:inter progrediendum,& aram prætereundum collapsus, cum gemitu emisit animam.Venenum autem, Aristo,eum è calamo hausisse,vt dictum est:Pappus quidam,cuius historiam repetiit Hermippus,ait,cũ ad aram concidisset,in tabella scriptæ epistolæ repertũ esse initium,Demosthenes Antipatro:&nihil aliud. Cum autem admirationi esset mortis celeritas, narrasse Thraces qui ad fores steterant,eum è panniculo quodam indidisse manu,admotúmque ori venenum deglutisse:se verò putasse aurum esse,quod deglutiret.sed ancillam,ministram eius,Archiæ percõtantt respondisse:longum esse tempus, ex quo Demosthenes fascículum illũ ferret,tãquam amuletũ. Eratosthenes autem & ipse,in circulo cauo eum ait venenum seruasse,quem circulum Demosthenes in brachio gestare solitus fuerit. Cæterorũ aũt qui de eo scripserunt cõplurium dissẽtiones recẽsere necesse non est:nisi quòd Democharis Demosthenis cognat⁹,opinari se dicit,eũ nõveneno,sed benignitate

Visum Demosthenis.

Venenum.

Obitus.

Controuersia de veneno & obitu.

A λόγος ἔχει ξ ἀγῶσίας ὑποκρίνεσθαί ποτε, καὶ τ αἰγινήτην πῶλον, τ ὑπερβαλόντα τῇ τέχνῃ πάντας, ἐκείνου γεγονέναι μαθητὴν ἱστοροῦσιν. ἕρμιππος ὁ τὸν ἀρχίαν ἐν τοῖς λακρίτου τ ῥήτορος μαθηταῖς ἀναγράφει. δημήτριος ὁ ὁ ἀναξιμένους ἀκροατὴν μεταχειρίσασθαι φησὶν αὐτόν. ἔστι δ' ἐν ὁ ἀρχίας, ὑπερίδην μὲν τὸν ῥήτορα, καὶ ἀριστόνικον τὸν μαραθώνιον, καὶ τὸν δημητρίου τοῦ φαληρέως ἀδελφὸν ἡμεραῖον, ἐκ αἰγίνης καταφυγόντας ὅτι τὸ αἴτιον, ὅπου ἀποστάσας ἔπεμψεν εἰς κλεωνὰς πρὸς ἀντίπατρον, κἀκεῖ διεφθάρησαν. ὑπερίδου δ' καὶ τὴν γλῶτταν ἐκτμηθῆναι λέγουσιν ὁ δὲ δημοσθένην πυθόμενος ἱκέτην ἐν καλαυρείᾳ ἐν τῷ ἱερῷ ποσειδῶνος καθεζόμενον, ἀγαπλύσας ὑπερετικοῖς, καὶ δοῦναι μὴ θρᾳκῶν δορυφόρων, ἕπεσθαι κελεύσαντα βαδίζειν μετ' αὐτοῦ πρὸς ἀντίπατρον, ὡς δυσχερὲς πεισόμενον οὐδέν. ὁ δὲ δημοσθένης, ἐτύγχανεν ὄψιν ἑωρακὼς καὶ τοιοῦτον ὄνειρον, ἐκείνης τῆς νυκτός, ἀλλόκοτον. ἐδόκει γὰρ αὐτῷ διαγωνίζεσθαι τῇ ἀρχίᾳ, τραγῳδίαν ὑποκρινόμενος. δι' ἡμέρας δὲ ἦ κατέχων τὸ θέατρον, εὐδοκίᾳ σκηνοποιοῦ καὶ χορηγίας κρατεῖσθαι. διὸ τε ἀρχίου πολλὰ φιλανθρώπως διαλεχθέντος, ὡς ἀδελφὸς πρὸς αὐτὸν, ὥσπερ ἐτύγχανε καθήμενος, ὦ ἀρχία εἶπεν, ἔτε ὑποκρινόμενός με ἔπεισας πώποτε, οὔτε νῦν πείσεις ἐπαγγελλόμενος. ἀρξαμένου δ' ἀπειλεῖν τ ἀρχίου μετ' ὀργῆς· νῦν ἔφη λέγεις, τὰ ἐκ τ μακεδονικοῦ τρίποδος· ἄρτι δ' ὑποκρινόμενος οὐδ' ὁτιοῦν, ὅπως δοῦναί τι τοῖς οἰκοι. καὶ ταῦτ' εἰπὼν, ἐντὸς αἰσχύνης τὸ ναοῦ. ἔτι λαβὼν ὀστρακίνην ὡς γράφειν μέλλων, προσλαμβάνει τῷ στόματι τ κάλαμον. καὶ δακὼν ὥσπερ ἐν τῷ διανοεῖσθαι καὶ γράφειν εἰώθει, χρόνον τινὰ κατέχει. εἶτα συγκαλυψάμενος, ἀπέκλινε τὴν κεφαλήν. οἱ μὲν οὖν πρὸς τὰς θύρας ἑστῶτες δορυφόροι, κατεγέλων ὡς δὴ δειλιῶντος αὐτοῦ, ἔτι μαλακὸν ἀπεκάλουν καὶ ἀνανδρον. ὁ δὲ ἀρχίας προσελθὼν ἀνίστα τε παρεκάλει καὶ τοῖς αὐτοῖς ἀνακυκλῶν λόγοις, εἴ θις ἐπηγγέλλετο διαλλαγὰς πρὸς τ ἀντίπατρον. ἤδη δ' συνηθυμένος ὁ δημοσθένης ἐμπεπτωκότος αὐτῷ τ φαρμάκου καὶ κρατοῦντος, ἐξεκαλύψατο. καὶ διαβλέψας πρὸς τὸν ἀρχίαν· οὐκ ἂν φθάνοις εἶπεν ἤδη τ ἐκ τῆς τραγῳδίας ὑποκρινόμενος κρέοντα, καὶ τὸ σῶμα τοῦτο ῥίπτων ἄταφον. ἐγὼ δ' ὦ φίλε ποσείδον ἔτι ζῶν ἐξανίσταμαι τοῦ ἱεροῦ. πρὸ δ' ἀντιπάτρῳ καὶ μακεδόσιν, οὐ δ' ὁσίως ναὸς καθαρὸς ἀπολέλειπται. ταῦτ' εἰπὼν, καὶ κελεύσας ὑπολαβεῖν αὐτὸν ἤδη τρέμοντα καὶ σφαλλόμενον, ἅμα τῷ προελθεῖν καὶ θιγγάνειν τὸν βωμὸν, ἔπεσε καὶ στενάξας, ἀφῆκε τὴν ψυχήν. τὸ δὲ φάρμακον, ἀρίστων μὲν ἐν τοῦ καλάμου λαβεῖν φησὶν αὐτὸν, ὡς εἴρηται· πάππος δέ τις, οὗ τὴν ἱστορίαν ἕρμιππος ἀναίληφε, φησὶ, προσόντος αὐτῷ πρὸς τὸν βωμὸν, ἐν μὲν τῷ βιβλίῳ γεγραμμένης ἐπιστολῆς ἀρχὴν εὑρεθῆναι, δημοσθένης ἀντιπάτρῳ, καὶ μηδὲν ἄλλο. θαυμαζομένης δὲ τῆς ταχέως τὸν θάνατον ὀξύτητος, διηγεῖσθαι τοὺς ὑπὸ ταῖς θύραις θρᾷκας, ὡς ἔστι τινος ῥακίου λαβὼν εἰς τὴν χεῖρα, προσθοῖτο τῷ στόματι, καὶ καταπίοι τὸ φάρμακον. αὐτοὶ δ' ἀρα χρυσὸν ᾠήθησαν εἶναι τὸ καταπινόμενον. ἡ δ' ὑπηρετοῦσα παιδίσκη, πυνθανομένων τῶν ταχέως τὸν ἀρχίαν, φαίη, πολὺν χρόνον εἶναι, ἐξ ἧ φοροίη τ ὑπόδεσμον ἐκεῖνον ὁ δημοσθένης, ὡς φυλακτήριον. ἐρατοσθένης δὲ, καὶ αὐτὸς ἐν κρίνῳ φησὶ κοίλῳ, τὸ φάρμακον φυλάσσειν. τὸν δὲ κρίνον εἶναι τοῦτον αὐτῷ φόρημα ταχέως βραχιόνιον. τῶν δ' ἄλλων ὅσοι γεγράφασι ταχέως αὐτὸ, πάμπολλοι δέ εἰσι, τὰς διαφορὰς οὐκ ἀναγκαῖον ἐπεξελθεῖν. πλὴν ὅτι δημόχαρις ὁ τοῦ δημοσθένους οἰκεῖος, οἴεσθαί φησιν αὐτὸν οὐχ ὑπὸ φαρμάκου θεῶν,

B

C

θεῶν ἡ τιμὴ καὶ προνοία τῆς μακεδόνων ὠμότητος ἐξαρπαγῆναι, πικρότερος κατεστρέψαντα καὶ ἀλύπως. κατεστρεψε δὲ ἐπὶ τῇ δέκα τὸ πυανεψιῶνος μῆνος, ἐν ᾗ τὴν σκιροφοριῶνος ἱσταμένου τὰς θεσμοφορίων ἡμέρας ἄγουσαι γυναῖκες τούτῳ μὲν, ὀλίγον ὕστερον, ὁ δῆμος ἀξίαν ἀπέδοσε τιμὴν, εἰκόνα τε χαλκῆν ἀνέστησε καὶ ψήφισμα τὸ θρυλλούμενον ἐπέγραψε τῇ βάσει τὴν ἀνδριάντος.

εἰ τοσοῦτον γνώμῃ ῥώμην δημόσθενες εἶχες,
οὔποτ' ἂν ἑλλήνων ἦρξεν ἄρης μακεδών.

οἱ δὲ αὐτὸν τὸν δημοσθένην τοῦτο πιεῖν λέγοντες ἐν καλαυρίᾳ, μέλλοντα τὸ φάρμακον προσφέρεσθαι κομιδῇ φλυαροῦσι. μικρὸν γὰρ ἔμελλεν, ἢ οὐδὲ βαλεῖν ἡμᾶς ἀθήναζε, λέγεταί τι τοιόνδε συμβῆναι. στρατιώτης ὑπὸ κρίσιν τινὰ καλούμενος ὑφ' ἡγεμόνος, ὅσον εἶχε χρυσίον, εἰς τὰς χεῖρας ἀνέθηκε τοῦ ἀνδριάντος. ἔσπευδε δὲ τοῖς δακτύλοις συνέχων δι' ἀλλήλων, καὶ συμπέφυκεν οὐ μεγάλη πλάτανος. ὑπὸ ταύτης πολλὰ τῶν φύλλων, εἴτε πνεύματος ἐκ τύχης καταβαλόντος, εἴτ' αὐτὸς οὗτος ὁ θεὶς ἐπάλυψε, περικείμενα καὶ συμπεσόντα λαθεῖν τὸ χρυσίον ἐποίησεν, ἐκ ὀλίγου χρόνου. ὡς δ' ὁ ἄνθρωπος ἐπανελθὼν ἀνεῦρε, καὶ διεδόθη λόγος ὑπ' αὐτοῦ· πολλοὶ τῶν δυφυῶν ὑποθέσιν λαβόντες εἰς τὸ ἀδωροδόκητον τοῦ δημοσθένους, δημιλλῶντο τοῖς ὑπομνήμασι δημάδου γὰρ, χρόνον οὐ πολλὸν ἀπολαύσαντα τῆς φυομένης δόξης, ὑπὸ δημοσθένους δίκῃ κατηχθῆναι εἰς μακεδονίαν, οἷς ἐπολέμουν αἰσχρῶς, ὑπὸ τούτων ἐξολοθρεύεσθαι δικαίως, ἐπαχθῆ μὲν ὄντα καὶ πρότερον αὐτοῖς, τότε δὲ εἰς αἰτίαν ἄφυκτον ἐμπεσόντα. γράμματα γὰρ ἐξέπεσεν αὐτοῦ δι' ὧν παρεκάλει περδίκκαν, ὑπεχέσεων μακεδονίᾳ, καὶ σώζειν τοὺς ἕλληνας, ὡς ὑπὸ σατράπου καὶ παλαιοῦ τύραννος, λέγων τὸν αὐτίπατρον, πρεσβύτερον. ἐφ' οἷς δεινάρχου τοῦ κορινθίου κατηγορήσαντος, παροξυνθεὶς ὁ κάσανδρος, ἐγκατέσφαξεν αὐτοῦ τῷ κόλπῳ τὸν υἱὸν, εἶτα οὕτως ἐκεῖνον αἰρεῖν προσέταξεν, ἐν τοῖς μεγίστοις διδασκόμενον ἀτυχήμασιν, ὅτι φίλοις ἑαυτοὺς οἱ προδόται πολοῦσιν· ὃ πολλάκις δημοσθένους προαγορεύοντος, οὐκ ὀλίγοις δυετὸν μὲν οὖν δημοσθένους ἀπέχεις σάσιε βίον· ἐξ ὧν ἡμεῖς, ἀπέγνωμεν ἢ δικούσαμεν.

A & prouidentia deorum immortalium, Macedonum crudelitati esse ereptum, vt orte celeri, & haud mole sta. Obiit XVI. mensis Octobris, quo die religiosissimum Cereãliorum diem agentes mulieres, apud diuam ieiunant. Ac ei paulo pòst populus Athenien- Honores post obitũ. sis, vt pro dignitate gratiam referret, tum æream statuam erexit, tum natu maximo in eius familia victũ in Curia decreuit, tum celebrem illam inscriptionẽ basi statuæ addidit:

Si magni foret animos Demosthenis æquent,
Haud Macedùm posset Græcia Marte premi.

Nam qui ipsum Demosthenem hoc fecisse dicunt, Aurum in statua Demosthenis seruatum. venenum in Calauria hausturum, ineptè nugantur. Paulo autem antè, quàm nos Athenas veniremus, tale quiddam accidisse fertur: Miles qui à duce ad iudicium quoddam vocabatur, quantum auri habuit, in statuæ manus imposuit: quæ ita erat facta, vt digitos inter se implexos contineret. & iuxtà platanus non magna enata erat: ex ea multa folia, siue à vento fortuito deiecta, siue ab eo ipso qui aurum depo suerat, passim eodem in loco iacentia coaceruata, effecerunt, vt latêret aurum tempore non paruo. Vt autem homo is reuersus id reperit, & ea fama sparsa est: homines ingenio si, argumento inde sumpto, epigrammatis inter se de abstinentia Demosthenis assiduè certarunt. Demadem autem non diu fruẽ- Demadis interitus. tem adolescente gloria, Demosthenis vltio perduxit in Macedoniam, ab iis quibus turpiter assentabatur, meritò interiturum. quibus quum iam antea inuisus esset, tum in crimen incidit ineuitabile. Literę enim eius exciderant, quibus Perdiccam hortabatur vt Macedoniam inuaderet, & seruaret Græcos, vt qui à putri & vetere stamine (Antipatrum autem innuebat) penderent. Ea re Cassander, accusatore Dinarcho Corinthio, irritatus, in eius sinu filium iugulauit, ac tum demum ipsum tolli iussit è medio: in maximis illud malis edoctum, proditores semetipsos primos vendere: quod sæpe prædicente Demo- Proditorũ conditio. sthene non crediderat. Ac Demosthenis quidem, Sossi, vitam habes, quantum nos vel rectione vel auditione per manus tradita cognoscere potuimus.

VITA DEMOSTHENIS

ALITER A PLVTARCHO

adoleſcente, vt videtur, congeſta potius quàm digeſta: quam, etſi plurimis in locis deprauatam etiam, tamen qualis qualis eſt, non eſſe omittendam cenſuimus.

DEmoſthenes Demoſthenis filius & Cleobulæ, filiæ Gylonis, è Pæanienſi municipio, relictus à patre pupillus ſeptennis cum ſorore quinquenni, quandiu ſub tutela fuit cum matre vixit, atque Iſocraté audiit, vt quidam dixerunt: ſed vt plurimi, Iſæum Chalcidenſem, diſcipulum Iſocratis, viuentem Athenis. Studioſus fuit Thucydidis & Platonis philoſophi, à quo eum quidam in primis eruditum eſſe ferunt. Vt autem Hegeſias Magnes refert, pędagogum orauit, vt Calliſtratum* Empedum Aphidnæũ probatum oratorem, qui & magiſter fuit equitum, & Mercurio Forenſi aram dedicauit, quum is ad populum verba facturus eſſet, audire liceret: tóque audito, eloquentiæ amore captus eſt. ac eum quidem, dum fuit Athenis, exiguo tempore audiuit. Quum verò is exulatum iſſet in Thraciam, & Demoſthenes ex ephebis exceſſiſſet: tum ſe ad Iſocratem & Platonem contulit. Deinde Iſæo etiam quadriennium in ædes ſuas recepto, ſemetipſum exercuit, eius orationes imitando. Cteſibius autor eſt in libro de Philoſophia, eum per Calliam Syracuſium Zethi Amphipolitæ, per Chariclem Caryſtium, Alcidamantis orationes nactum, in eis ſe exercuiſſe. Adultus, quum à tutoribus pauciora recepiſſet, eos tutelæ reos fecit, Timocrate prætore, numero tres: Aphobum, Therippidem, Demophontem aut Demeam: & hunc potiſſimùm accuſauit, quòd auunculus ſuus eſſet: eósque cum ſingulas actiones decem talentis æſtimaſſet, reos peregit: ſed iudicatum non exegit, aliis, pecunia accepta, aliis gratuito abſolutis.* Quũ autem Ariſtophon ob ſenectam patrocinium iam deſeruiſſet, ædilis etiam factus eſt, & Midiam Anagyraſium, à quo in theatro ædilis plagas acceperat, in iudicium adductum, tribus millibus drachmarum acceptis, periculo liberauit. Aiunt eum adoleſcentẽ etiamnum, in antrum ingreſſum, dimidia parte capitis raſa ſtuduiſſe, ne egrederetur: & in angusto lectulo dormiſſe, vt celeriter ſurgeret:* Et, cum literã R. pronunciare non poſſet, labore, vt poſſet, perfeciſſe, & quum humerum in declamando indecore moueret, pepuliſſe id vitium, ſuſpenſo veru: aut, vt quidam tradũt, enſe dela cunari, vt ob plagę metũ quieſceret. In progreſſu autem facultatis eloquentię, ſpeculum ſua magnitudine ſibi comparauit, & in id intuens declamauit, vt vitia corrigeret. & ad Phalericũ deſcendit, atq; ad fluctuũ impetũ declamauit: quo minus, tumultuãte populo, percelleretur. Cũ aũt ſpiritu eſſet infirmiore, Neoptolemo hiſtrioni* decies mille drachmas dedit, vt integras cõuerſiones citra reſpirationẽ recitare diſceret. Poſtquam ad Rẽpublicam acceſſit, ciuibus in duas partes diuiſis, atq; aliis Philippo ſtudentibus, aliis libertatem defendẽtibus:

Magiſtri.

Calliſtratus.

Actiones tutoriæ.

Exercitationes.

Adminiſtratio rei pub.

A

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΒΙΟΣ, ΝΕΑΝΙΚΟΣ

ὡς ἔοικε πλουτάρχου

πόνος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ δημοσθένους καὶ κλεοβούλης τ᾽ γύλωνος θυγατρὸς, πρῶ δὲ δήμων παμαιεὺς καταλειφθεὶς ὑπὸ τ᾽ πατρὸς ἐτῶν ἑπτὰ, μετ᾽ ἀδελφῆς πενταετίδος, τ᾽ μὲν τ᾽ ὀρφανίας χρόνον ὠδὰ τῇ μητρὶ διῆγε χολάζων ἰσοκράτει, ὥς τινες ἔφασαν, ὡς ὃ οἱ πλεῖσοι ἱσαίῳ τῷ χαλκιδεῖ, ὃς ὠὐ ἰσοκράτους μαθητὴς, δήλονπ ἐν ἀθλιώταις, ζηλῶν θουκυδίδου κὴ πλάτωνα τ᾽ φιλόσοφον, ὥ τινες εἶπον ᾠφηκουμένως αὐτὸν χολάσαι. ὡς ὃ ἡγησίας ὁ μάγνης φησὶν, ἐδεήθη τ᾽ παιδαγωγοῦ, ἵνα καλλιστράτου* ἐμπαίδου ἀφιδναίου ῥήτορος δοκίμου κὴ ἱππαρχήσαντος κὴ ἀναθένους τ᾽ βωμὸν τῷ ἑρμῇ τῷ ἀγοραίῳ, μέλλοντος ἐν τῷ δήμῳ λέγειν, ἀκούσῃ, ἀκούσας ὃ, ἐρασθεὶς ἐχρῆτο τῷ λόγων. καὶ τούτου μὲν ἐπ᾽ ὀλίγον ἤκουσεν ἕως ἐπεδήμει. ἐπειδὴ ὃ ὁ μὲν, ἔφυγεν εἰς θρᾴκιν, ὁ δ᾽ ἐγεγόνει ἐξ ἐφήβων· τηνικαῦτα παρέβαλλεν ἰσοκράτει κὴ πλάτωνι. εἶτα κὴ ἰσαῖον ἀναλαβὼν εἰς τ᾽ οἰκίαν, τρεταετῆ χρόνον αὐτὸν διεπόνησε, μιμούμενος αὐτῆ τοὺς λόγους. ὡς ὃ κτησίβιος φησὶν ἐν τῷ ᾠδεῖ φιλοσοφίας, δι᾽ καλλίστ τὸ συρακούσιον πορίσας ζήνθου τ᾽ ἀμφιπολίτου λόγους, δι᾽ ὃ χαρικλείους τ᾽ καρυστίου τοὺς ἀλκιδάμαντος, αὐτὸς ἐλάβεν αὐτούς. τελειωθεὶς δ᾽, ἐλάττω ᾠδὰ τῆ ὑπῆρξέπων ᾠδαλαβὼν, ἔκρινεν αὐτοὺς ὑπὸ τερεσπῆς, ὑπὸ τιμοκράτους ἀρχόντος, ἔτεσ ὀγδοηκοστῷ, θηρικλείδου, δημοφῶντα ἢ δημέαν. καὶ μάλιστα τούτου κατηγόρησεν,* ἀδελφοῦ τ᾽ μητρὸς ὢν τότε, δέκα τάλαντα τίμημα ἐκάστῃ τῇ δικῶν ὑπερεφάνδρος, κὴ ἔλεγεν αὐτοῖς. τ᾽ ὃ καταδίκης ὐδὲν ἐπράξατο, τοῖς μὲν ἀργυρίου, τοῖς ὃ, τ᾽ χάριτος ἀφεὶς* ἀειστοφῶντος ὑπὲρ τ᾽ πρωτασίαν δι᾽ ἡλικίας καταλιπόντος, καὶ χορηγὸς ἐγένετο. μειδίαν ὃ τ᾽ αἰαγυράσιον, πλήξαντα αὐτ᾽ ἐν τῷ θεάτρῳ χορηγοῦντα, εἰς κρίσιν καταστήσας, λαβὼν τεσσαρακοντάδραχμον ἀφῆκε τ᾽ δίκης. λέγουσι ὃ αὐτὸν ἔτι νέον ὄντα, εἰς ἀπήλαιον ἀπιέναι, κἀκεῖ φιλολογεῖν, τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς ξυρησάμενον, ἵνα μὴ πρόεργος κὴ ὑπαισθῆ κλίνης κοιμᾶσθαι, ἵνα δι᾽ ταχέων ἀνίσταται· τό, τε ῥῶ, μὴ δυνάμενον λέγειν ἐκτρωθῆσαι, καὶ τὸν ὦμον ἐν τῷ μελετᾶν κινούμενον ἀπρεπῶς, καταπαῦσαι ᾠδυρτήσατα ὀβελίσκον, ἢ ὥς τινες, ξιφίδιον ἐκ τῆς ὀροφῆς, ἵνα φοβούμενος ἠρεμοίη. πρόβαίνοντα δὲ κατὰ τὸν τῷ λόγων ἰσχύν, ἐσοπτρον ἰσομέγεθες αὑτῷ κατασκευάσαι, καὶ πρὸς τοῦτο ἀφορῶντα μελετᾶν, ἵνα ἐπανορθώσηται τὰ ἐλλείποντα, καὶ καπόντα ὑπὸ τὸ φαληρικὸν, πρὸς τὰς τῷ κυμάτων ἐμβολὰς τὰς σκέψεις ποιεῖσθαι, ἵν᾽ εἴποτε θορυβοίη ὁ δῆμος, μὴ ἐκπλαίη. τῷ δὲ πνεύματος αὐτῷ ἐνδεόντος, νεοπτολέμῳ τῷ ὑποκριτῇ μυρίας δοῦναι, ἵνα ὅλας ἀπριόδους ἀπνεύστως λέγῃ. ἐπεὶ δὲ τῷ πολιτεύεσθαι προσῆλθεν, εἰς δύο δημημένων τὸν ἐν τῇ πόλει, καὶ τῷ μὲν φιλιππιζόντων, τῷ ὃ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας δημηγορούντων.

τῶν

τῶν τῷ ἀντιπολιτευομένων φιλίππῳ τάξιν εἵλετο, καὶ παντὸς τοῦ χρόνου διετέλεσε συμβουλεύων τοῖς κινδυνεύουσιν ὑπὸ φιλίππου βοηθεῖν, συμπολιτευόμενος ὑφορίδῃ, ναυσικλεῖ, πολιεύκτῳ, διοτίμῳ. διὸ καὶ συμμάχοις τοῖς ἀθηναίοις ἐποίησε, θηβαίους, εὐβοεῖς, κερκυραίους, κορινθίους, βοιωτοὺς, καὶ πολλοὺς ἄλλους πρὸς τούτοις. ἐκπεσὼν δέ ποτε ὅτι τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀθυμῶν, ἐβάδιζεν οἴκοι. συντυχὼν ὁ εὐνόμου θειάσιος, πρεσβύτης ἤδη ὤν, πρεσβεύσατο τὸν δημοσθένην. μάλιστα ὁ ὑποκριτὴς ἀνεφώνησε, εἰπὼν, ὡς οἱ μὲν λόγοι καλῶς ἔχουσιν, λείπει ὁ αὐτῷ τὰ τῆς ὑποκρίσεως, ἀπομνημόνευσε τε τῷ ὅτι τῆς ἐκκλησίας ὑπ' αὐτοῦ λελεγμένων. καὶ δὴ πυθόμενον τὸν δημοσθένην, διδάσκειν αὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ. ὅθεν ἐρωμένου αὐτὸν, τί πρῶτον ἐν ῥητορικῇ; εἶπεν ὑπόκρισις· καὶ τί δεύτερον; ὑπόκρισις· καὶ τί τρίτον; ὑπόκρισις. πρὸς ἐλθὼν ὁ πάλιν εἰς τὰς ἐκκλησίας νεωτερικῶς τινα λέγοντα, διεσύρετο. ὡς κωμῳδηθῆναι αὐτὸν ὑπὸ ἀνθρώπους, καὶ τηνικάδε·

μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμοὺς, μὰ νάματα.

ὀμόσαντα δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῷ δήμῳ, θόρυβον ἐκίνησεν, ὤμνυε ὁ καὶ τὸν ἀσκληπιὸν προπαροξύνων ἀσκλήπιον, καὶ παρεδείκνυεν αὐτὸν ὀρθῶς λέγοντα. εἶ γὰρ τὸν θεὸν ἥπιον. καὶ ὅτι τοῦτο πολλάκις ἐθορυβήθη. χολάσας ὁ βουλίδῃ τῷ διαλεκτικῷ, μιλησίῳ, ἐπανορθώσατο πάντα γλυκύμυρος ὁ καὶ ἐν τῇ ὀλυμπιακῇ πανηγύρει, καὶ ἀκούσας λαμάχου τοῦ ταυναΐου, φιλίππου καὶ ἀλεξάνδρου ἐγκώμιον ἀναγινώσκοντος, θηβαίων ἢ τῶν ὀλυνθίων κατατρέχοντος, ἀναγνὰς ἀρχαίων ποιητῶν μαρτυρίας πεποιήκατο περὶ τῶν θηβαίων καὶ ὀλυνθίων καλῶς πεπραχθέντων, ὡς παύσαιτό τε τοιοῦτον τὸν λάμαχον, καὶ φυγεῖν ἐκ τῆς πανηγύρεως. φίλιππον δὲ πρὸς τοὺς ἀναφέροντας αὐτῷ τὰς κατ' αὐτοῦ δημηγορίας εἰπεῖν ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν ἀκούων λέγοντος δημοσθένους, ἐχειροτόνησα τὸν ἄνδρα πρὸς τὸν κατ' ἐμοῦ πόλεμον. σκάλει δὲ τοὺς μὲν αὐτοῦ λόγοις ὁμοίοις τοῖς γραπτοῖς διὰ τοῦ πολεμικοῦ δυνάμιν, τοὺς δὲ ἰσοπαλεῖς τοῖς ἀθλητικοῖς. τέρψιν δὲ παρέχειν αὐτοῖς θεατρικοῦ. ἐπτὰ ἢ καὶ τεσσαράκοντα ἔτη γεγονὼς λογιζομένοις ἀπὸ δεξιθέου εἰς καλλίμαχον, ἐφ' οὗ παρ' ὀλυνθίων ἦκε πρεσβεία περὶ τῆς βοηθείας, ἐπεὶ ὑπιέζοντο ὑπὸ φιλίππου τοῦ πολέμου· ἔπεισεν ἀποπέμψαι τοῦ βοήθειαν. τοῦ δὲ ἐξῆς ἐφ' οὗ πλάτων ἐτελεύτησεν, φίλιππος ὀλυνθίους κατεστρέψατο. ἔγνω δὲ αὐτὸν καὶ ξενοφῶν ὁ στωικὸς, ἢ ἀρχόμενον, ἢ ἀκμάζοντα. τοῦ μὲν δὲ τὰ ἑλληνικὰ ἐτελεῖτο, εἰς τὰ περὶ τὸν μαντινείᾳ μάχην, ἄρχοντα δὲ χαιρωνείδου. ὁ δὲ πέμπτον ὑπὸ τιμοκράτους εἵλετο τοὺς ὑπὸ τρόπις φεύγοντος δὲ αἰχίνου μὴ τὴν καταδίκην, ἵππων κατεδίωξεν αὐτόν. ἢ δὲ οἰηθέντος αὐτὸν συλλαμβάνεσθαι, καὶ πεσόντος καὶ συγκαλυψαμένου, ἀνασήσας αὐτὴ παρεμυθήσατο, καὶ τάλαντον ἔδωκεν ἀργυρίου. καὶ συνεβούλευσε δὲ τοῦ δήμου ξενικὸν ἐν θάσῳ τρέφειν, καὶ ὅτι τούτῳ τριπαράχης ἐξέπλευσε. σιτώνης δὲ ἡλυσιμυρος, καὶ κατηγορηθεὶς κλοπῆς, ἀφείθη. φιλίππου δὲ ἐλάτειαν καταλαμβανομένου, καὶ αὐτὸς τοῖς ἐν χαιρωνείᾳ μαχεσαμένοις συνεξῆλθεν, ὅθεν καὶ δοκεῖ τοῦ τάξιν λιπεῖν. φεύγοντος δὲ αὐτὸν, βάτον ὁπλαβέσθαι τῆς χλαμύδος, τὸν δὲ, ὁπισραφέντα εἰπεῖν, ζώγρει. εἶχε δὲ καὶ ὄπισθεν ὅτι τῆς ἀσπίδος ἀγαθοῦ τύχου. εἶπε μὲν τοι τὸν ὁπιτάφιον ὅτι τοῖς πεσοῦσιν. μὴ δὲ ταῦτα πρὸς τὸ ὅπι κωλύειν τῆς πόλεως τῇ ὀπιμελείᾳ προσελθὼν, καὶ τοῦ τειχῶν ὀπιμελητὴς χειροτονηθεὶς, ἀπὸ τῶν ἰδίας οὐσίας εἰσήνεγκε τὸ ἀναλωθὲν ἀργύριον, μνᾶς ἑκατόν.

A eam factionem quæ Philippo aduersabatur, elegit: perpetuóque fuit autor, vt populus iis quibus à Philippo periculum imminebat, opem ferret: atque in hac re socios habuit Hyperidem, Nausiclem, Polyeuctum, Diotimum. Quare etiam Thebanos, Eubœenses, Corcyræos, Corinthios, Bœotos, & præter hos, alios complures, ad societatem Atheniensium adiunxit. Cum in concione aliquando excidisset; & mœstus iret domum, Eunomus Thriasius, homo prouectæ ætatis, eum confirmauit: sed in primis Andronicus histrio, quum diceret, orationes esse bonas, sed actionem eis deesse, & quædam pro concione ab eo dicta recensuit. Ea re adductus Demosthenes Andronico erudiendum se tradidit. Vnde quum rogaretur, quid in eloquentia primum esset? Actio, respondit: quid secundum? actio: quid tertium? actio. Rursus in cõciones progressus, quum nouè quædam pronunciasset, explosus est, & ab Antiphane Comico exagitatus, & Timocle *: Actio.

B *Per terram, fontes, amnes & flumina iuro.*

Cum hoc modo iurasset apud populum, tumultum commouit. Iurauit etiam etiam per Aesculapiũ: nec ἀσκλήπιον sed acuta antepenultima, ἀσκλήπιον pronunciauit atque ostendit recte se dicere. esse enim Deũ illum ἥπιον, hoc est, propicium: atque ob hoc sape explosus est, sed institutione vsus Eubulidæ dialecti ci Milesij, correxit omnia. profectus etiam in Olympicam celebritatem, auditóque Lamacho *Therinæo Philippi & Alexandri laudationem recitante, Thebanos autem & Olynthios perstringente: contra eũ surrexit, ac recitatis veterum poetarum testimoniis de rebus Thebanorum & Olynthiorum bene gestis effecit, vt Lamachus & taceret, & è celebritate aufugeret. Philippum etiam aiunt, quum Demosthenis contra ipsum habitæ orationes ad eum afferrentur, dixisse: Ego Demosthenem, si dicentẽ audiuissem, & ipse ad bellum mihi inferendum delegissem. Ac Demosthenis orationes militibus, propter * bellicam vim: Isocrateas pugilibus comparabat, quòd oblectationem theatralem afferrent. Si à Dexitheo ad Callimachum numeres, quo prætore Olynthij, cùm bello à Philippo premerentur, legatos auxilia petitum miserunt, annos septem & triginta natus, persuasit ferendam esse opem. Anno sequente, quo Plato obiit, Philippus Olinthios euertit. Notus fuit & Xenophonti Socratico, vel adolescens, vel adultus. Is enim libros de rebus Græcorum, & prælio ad Mantineã * Chariclide prætore absoluit. hic verò antè sub Timocrate tutores reos peregerat. Cũ Aeschines post damnationem solum verteret, eum equo persecutus est. Is verò quum se comprehendi putans, obiecta facie, procidisset: eum erectum consolatus est, dato argenti talento. Autor populo fuit, vt Thasi peregrinum militem aleret, & ea de causa trierarchus abiit. Frumentator creatus, & peculatus reus factus, absolutus est. Philippo Elateam occupante, & ipse cum iis qui ad Chæroneam pugnarunt, egressus est, atq; ibi deseruit ordinem. Cum autem inter fugiendum chlamys rubo adhæsisset, conuersus, ζώγρει clamauit: hoc est, viuum cape. In clypeo, bonæ Fortunæ insigne gessit: sed funebrem tamen orationem de interfectis habuit. Postea vrbis instaurandæ munere susceptum, & murorum curator delectus, de suo argentum quod insumptum erat, contulit, cẽtũ minas

Iusiurandum insolens. Eubulides. Lamachus Philippidē Demosthenis iudicia. Olynthij. Noticia. Aeschines. Thasus. Absolutio. Fuga è prælio. Liberalitas.

Exactio. Largitus est & sacrorum curatoribus decies mille drachmas:& triremi conscensa circumuectus,pecuniam à sociis exegit:quibus de causis sępe corona est

Coronæ. donatus,prius à Demomele,Aristonico, Hyperide, aurea corona:postremò à Ctesiphonte.Quod decretum quum à*Diodoto & Aeschine violatarum legum esset accusatum,ita se defendit, vt vinceret, & accusator quintam suffragiorum partem non ferret. Pòst,quum Alexander expeditionem in Asiam moueret,& Harpalus cum pecuniis Athenas confugere

Harpalus. vellet:primùm eum recipi vetuit,quum verò is appulisset,mille Daricis acceptis,mutauit sententiam. & quum Athenienses hominem Antipatro tradere vellent,refragatus est,& decreto iussit pecuniam in arcem referri,*& populo pecuniæ numerum indicari. Harpalus autem dixit,septingenta & quinquaginta talenta & paulò plus esse,vt ait Philochorus. Post hæc,elapso Harpalo è carcere,in quo custodiebatur, donec aliquis ab Alexandro venisset, & in Cretam profecto,aut,vt alij,Laconicæ Tænarum:corruptela criminí data est Demostheni,quasi ob acceptam pecuniam*neque numerum receptę pecunię indicasset,neque custodum negligentiam: & in iudicium

Exilium. adduct' ab Hyperida,Pythea,Menesęcmo,Himereo, Patrocle,atque ita accusatus est,vt ab Areopagitico senatu damnaretur.Damnatus,fugã cepit, vel quod quintuplum non posset soluere(dabatur autem crimini,eum*triginta talenta accepisse)vel vt quidam aiunt,quòd venire in iudicium non auderet. Post hoc tempus,quum Athenienses Polyeuctum legatũ ad commune Arcadum misissent,vt à societate Macedonum recederent,atque eis Polyeuctus persuadere non posset:Demosthenes prodiit,eique suffra-

Reuocatio gatus,persuasit.Ob hoc factum quum in admiratione esset,aliquanto pòst restitutus est,decreto scripto & missa triremi:& cum ex plebiscito triginta illis talentis aram Iouis Seruatoris in Pireeo ornasset,multa ei remissa fuit.Hoc senatusconsulto in Demõnis consobrini eius sententiam facto,iam rursus accessit ad Rempublicam.Antipatro autem à Græcis Lamię C conclusо,Athenienſibus ob rei bene gestę nuncios sacrificantibus,ad sodalium quendam Agesistratum dixit,Se non ita sentire de rebus,quemadmodum cęteri sentirent.Scire enim se,Græcos stadium bellicrare & posse & scire,dolichum non item.Cum aũt Pharsalum cepisset Antipater,& Athenienſibus obsidionem minitaretur,nisi oratores dederent:relicta

Secundum exilium. vrbe Demosthenes fugit primùm in Aeginam, ad Aeaceam sessurus:sed metu perterritus,in Calauriã transit,decretóque facto ab Athenienſibus,de dedẽdis cùm reliquis oratoribus, tum ipso etiam:sedit supplex in æde Neptuni,profectóq; ad eum Archia

Archias. cognomine Phygadothera,quasi exulum venatorẽ dicas,qui Anaximenem oratorem audierat,& suadẽte,vt surgeret,quòd in Antipatri amicitiã recipiẽdus esset:Tu neque cum tragœdias,inquit, ageres,mihi persuasisti vnquam:neque nunc persuadebis,cũ das cõsilium:illum aũt vim parãtem,eiues prohibuerũt. Tum Demosthenes:Non,inquit,salutis adipiscẽdæ studio in Calauriam fugi:sed vt arguerẽ Macedones qui deos etiam violare nõ dubitent.ac tabellis postulatis,scripsit,vt Demetrius Magnes ait,eos versiculos,qui pòst ab Athenienſib. eius statuæ sũt ascripti:

Consilio tua cùm Demosthenes æqua fuisset:
Nunquam te Macedum Græcia Mars premeret.

ἐπέδωκε ἢ καὶ δισχιλίας μυρίας, ξ ἱπέους τε ὁπλίτας, ὠθεὶ ἐπλώσε, τοὺς συμμάχους ἀργυρολογῶν. ἐφ' οἷς πολλάκις ἐστεφανώθη, πρότερον μὲν ὑπὸ Δημομέλους, Ἀριστονείκου, ὑπ' Ἐφιάλου δὲ χρυσῷ στεφάνῳ, τελευταῖον ἢ ὑπὸ Κτησιφῶντος. καὶ γραφέντος τὸ ψήφισμα τοῦ παρανόμων ὑπ' Διοδότου, καὶ αἰσχίνου, ἀποφυγόντος ἐνίκησεν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος τ ψήφων τ δικάζοντας μὴ μεταλαβεῖν. ὕστερον ἢ Ἀλεξάνδρου ὅτι τῷ ἀσίαν στρατευομένου, καὶ φυγόντος ἁρπάλου μ χρημάτων εἰς Ἀθήνας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκώλυσεν αὐτὸν εἰσελθεῖν. ἐπειδὴ ἢ εἰσέπλευσε, λαβὼν δαρεικοὺς χιλίους μετετάξατο· βουλομένων τε Ἀθηναίων ἀπαγαγεῖν τὸν ἀνδρα, αὐτεῖπε, ἔγραψέ τε ἀποδίδοσθαι τὰ χρήματα εἰς ἀκρόπολιν, ἢ δὴ τῷ δήμῳ τὸν ἀριθμὸν εἰπόντα, φάσαντος ἢ ἁρπάλου ἑπτακόσια καὶ πεντήκοντα, ἢ ὀλίγῳ πλείονα, ὡς φησι Φιλόχορος. μ δὲ ταῦτα φυγόντος ἁρπάλου ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἐφ ᾧ ἐφυλάττετο, μέχρις αὖ ἀφίκηται παρ' ἀλεξάνδρου, καὶ πορδυθέντος εἰς τὸν κρήτικὸν, ἢ ὡς ἔνιοι ὅτι ταίναρον τῆς λακωνικῆς, αἰτίαν ἔχειν ὁ δημοσθένης δωροδοκίας, καὶ διὰ τοῦτο· μήτε τὸν ἀριθμὸν τῷ ἀνακομισθέντων μεμνῆσθαι, μήτε τὸν τῷ φυλακὸν τὴν ἀμέλειαν. εἰσαχθεὶς δὲ εἰς δικαστήριον ὑπὸ Ὑπερείδου, πυθέου μυρεσιάδου, ἰμεραίου, πατροκλέους, εἰ ἐποίησαν καταγνῶναι αὐτῷ τοῦ ἀρείου πάγου βουλοῦ, καὶ ἄλλοις ἔφυγε, πεντακοσίοις ἀποκτίσαι μὴ δυνάμενος. εἶχε δὲ αἰτίαν τριάκοντα τάλαντα λαβεῖν, ἢ, ὡς ἔνιοι, οὐχ ὑπομείναντα τὸν κρίσιν. μ δὲ τέτον τὸν χρόνον, τῷ Ἀθηναίων πολύκλυτον πεμφάντων πρεσβυτὴν πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀρκάδων, ὡς, τε ὑποσπόνδους αὐτοὺς τῆς τῶν μακεδόνων συμμαχίας, καὶ τὸ πολυδύκτου πεῖσαι μὴ δυναμένου, ὑπερφανεὶς δημοσθένης, καὶ συνείπων, ἔπεισεν. ἐφ ᾧ θαυμασθεὶς, μετὰ χρόνον τινὰ κἀδοξον ὕστερον, ψηφίσματος γραφέντος, ξ ἱπέους ὑποστελείσης. τῷ ἢ Ἀθηναίων ψηφισαμένων εἰς ἃ ὤφειλε τεσσαράκοντα νῆσαι αὐτὸν τ βωμὸν τὸ σωτῆρος διὸς ἐν πειραιεῖ, καὶ ἀφεῖσθαι, τέτο γράψαντος τὸ ψήφισμα δήμωνος παιανιέως, ὃς ἰδ ἀνεψιὸς αὐτῷ, πάλιν ἐν τούτοις ἰδ πολιτευόμενος. ἀπιππάρχου ἢ εἰς λαμίαν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων συγκλειθέντος, τῷ Ἀθηναίων δύαγγελία θυόντων, πρός τινα τῶν ἑζῆς ἀγησίστρατον ἔφη, οὐ τὰ αὐτὰ γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλλοις περὶ τῶν πραγμάτων. ὑπίστασθαι γδ, εἰπεῖν, τοὺς ἕλληνας, σάδιον μὲν πολεμεῖν, καὶ εἰδότας καὶ δυναμένους, δόλιχον ἢ οὐκέτ. φάρσαλον δὲ ἑλόντος ἀντιπάτρου, καὶ πολιορκήσειν ἀπειλοῦντος Ἀθηναίους, εἰ μὴ τοὺς ῥήτορας ἐκδοίησαν, καταλιπὼν ὁ δημοσθένης τ πόλιν ἔφυγε, πρῶτον μὲν εἰς αἴγιναν ὅπου τὸ ἀσκληπιεῖον καθεδούμενος, φοβηθεὶς ἢ εἰς καλαυρίαν μετέσχ. ἐκδιδόναι ἢ τοὺς ῥήτορας τῷ Ἀθηναίων ψηφισαμένων, κἀκεῖνον, καθέζετο ἱκέτης ἐν τῷ τοῦ ποσειδῶνος ἱερῷ. ἐλθόντος ἢ ἐπ' αὐτὸν ἀρχίου τ φυγαδοθήρου ὑπικαλουμένου, ὃς παρέβαλεν ἀναξιμένει τῷ ῥήτορι, πείθοντος αὐτὸν ἀναστῆναι, ὡς φίλον αὐτιπάτρῳ γλυκύμυρον, εἶπεν· ὅτι οὔτε ὅτε ἐρᾳ ὠδῆς εἰσεισθὲς μεν, οὔτε νῦν πίστεις συμβουλεύων. τὸ ἢ ὑπὸ χρημάτων βιάζεσθαι, σκώλυσαν αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν. καὶ δημοσθένης ἔφη· οὐ σωτηρίας δεόμενος κατέφυγον εἰς καλαυρίαν, ἀλλ' ὡς ἐλέγξων μακεδόνας ἐν τῷ τῶν θεῶν βιασαμένους. αἰτήσας τε γραμματεῖον, ἔγραψεν, ὡς μὲν δημόσθενες ὁ ῥήτορος φησὶ, τὸ ὑπὸ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐλεγεῖον ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τῶν ἀθηναίων ἴσεσθον.

εἰ περ ἴσα ῥώμῃ γνώμη δημόσθενες ἔσχες,
οὔποτ' ἂν ἑλλήνων ἦρξεν ἄρης μακεδών.

κεῖται

κεῖται δὲ ἡ εἰκὼν πλησίον τῆ͂ περιχρισματος καὶ τῆ͂ βωμοῦ τῶ͂ δώδεκα θεῶν, ὑπὸ πολυδύκτου πεποιημένη. ὡς δ' ἔνιοί φασι τῆ͂το ὑρέθη γεγραμμένον· δημοσθένης ἀντιπάτρῳ χαίρειν. ἀποθανεῖν δ' αὐτὸν, φιλόχορος μὲν φασι φάρμακον πόντα. σάτυρος δ' ὁ συγγραφεὺς τὸν κάλαμον πεφαρμάχθαι, ᾧ γράφειν ἤρξατο τὴν ἐπιστολὴν, οὗ γευσάμενον ἀποθανεῖν. ἐρατοσθένης δ' ὑπ' ἐνιαυτοῦ μακεδόνας, περὶ τῶ͂ βραχίονι κύκλον περιφερόμενον. εἰσὶ δ' οἵ φασι, συνεσπασμένον αὐτῶ͂ τὸ πνεῦμα ἀποθανεῖν. οἱ δ' ἔλαττον, τῆ͂ κατὰ τὴν σφαγίδα φαρμάκῳ μυσάμενον. ἔτη δὲ βιῶναι δύο καὶ ἑξήκοντα. ἰδίᾳ δὲ φίλιππος ἐτεθνήκει, λαμπρᾶς ἐλπίδας ἐφ' ἑαυτῶ͂ παρασχών, καί τοι τῆς θυγατρὸς αὐτῶ͂ νεωστὶ τεπελευτηκυίας· ἐφηδόμενος τῶ͂ τε μακεδόνος θανάτῳ. συνήργησε δὲ καὶ θηβαίοις πρὸς ἀλέξανδρον πολεμοῦσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἕλλησιν ἐπαῤῥῶσιν ἀεί. διόπερ θήβας κατασκάψας, ἔξηρέ τις παρ' ἀθηναίων ἀλέξανδρος αὐτὸν, ἀπειλῶν εἰ μὴ δόιησαν. στρατευομένῳ δ' αὐτῷ δοκεῖ πέρσας, καὶ αἰτοῦντι ναυτικὸν παρ' ἀθηναίων, αἰτεῖπεν· ἄδηλον εἰπὼν, εἰ οὐ κατὰ τῶ͂ ἄρχοντων χρήσεται. κατέλιπε δύο παῖδας ἐκ μιᾶς γυναικός, * τῶ͂ δοδεκάτου ἡλιοδώρου τινος θυγατρός. θυγατέρα μίαν ἔσχεν, ἣ παῖς ἔτι οὖσα, πρὸ γάμου ἐτελεύτησεν. εἶχε δὲ καὶ ἀδελφὴν, ἐξ ἧς καὶ λάχης λευκονέως ἀδελφιδοῦς αὐτῶ͂ δημοχάρης ἐγένετο, ἀνὴρ καὶ κατὰ πόλεμον ἀγαθὸς, καὶ κατὰ τοὺς πολιτικοὺς λόγους οὐδενὸς χείρων. ἔστι δὲ αὐτῶ͂ εἰκὼν ἐν τῶ͂ πρυτανείῳ, εἰσιόντων πρὸς τὴ͂ ἑστίαν δεξιᾶ, ὁ πρῶτος περιεζωσμένος ἅμα τῶ͂ ἱματίῳ τὸ ξίφος. οὗτος δὴ δημηγορῆσαι λέγεται, λύκα αἰτιατὸς ἐξήκοντα τοῖς ῥήτορσι. χρόνῳ δ' ὕστερον ἀθηναῖον σίτησίν τε ἐν πρυτανείῳ τοῖς συγκλήτοις ἔδοσαν, καὶ αὐτῶ͂ τετελευτηκότι τὴν εἰκόνα ἀνέθεσαν, ἐν ἀγορᾷ, δι' ἀρχοντος, αἰτησαμένου αὐτῶ͂ τὰς δωρεὰς τῶ͂ ἀδελφιδοῦ δημοχάρους. ᾧ καὶ αὐτῶ͂ πάλιν ὁ υἱὸς λάχης δημοχάρους λευκονεὺς ἠτήσατο δωρεὰς, δι' πυθαράτου ἄρχοντος δεκάτῳ ὕστερον ἔτει εἰς τὴν τῆς εἰκόνος * σίαν ἐν ἀγορᾷ, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ αὐτῶ͂ τε καὶ ἐγγόνων ἀεὶ τῶ͂ πρεσβυτάτῳ, καὶ προεδρίαι ἐν ἅπασι τοῖς ἀγῶσι. καὶ ἔστι τὰ ψηφίσματα ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀναγεγραμμένα. ἡ δὲ εἰκὼν τῆ͂ δημοχάρους εἰς τὸ πρυτανεῖον μετεκομίσθη δι' εἰρήνης. φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι γνήσιοι ἑξήκοντα πέντε. φασὶ δέ τινες καὶ ἀστότους αὐτὸν βιῶναι, γυναικείας τε ἐσθῆσι χρώμενον, καὶ κωμάζοντα ἑκάστοτε, ὅθεν κάλαν ὀνομασθῆναι. οἱ δ' ὑποκοριστικῶς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ξοφοῦ λέγουσιν αὐτὸν οὕτω λεγόμενον. διογένης δ' ὁ κύων θρασύμενος αὐτόν ποτε ἐν καπηλείῳ αἰσχυνόμενον καὶ ὑποχωροῦντα, εἶπεν· ὅσῳ μᾶλλον ὑποχωρεῖς, τοσούτῳ μᾶλλον ἐν τῶ͂ καπηλείῳ ἔσῃ. ἔλεγε δ' αὐτὸν ὠδάσκιον εἶναι (ἐν μὲν τοῖς λόγοις σκύθην ὄντα, ἐν δὲ τῆ͂ μάχαις * ἀσιανόν. ἔλαβε καὶ ὠδὰ ἐφιάλτου χρυσίον ἑνὸς τῶ͂ δημαγωγῶν, ὃς πρεσβεύσας πρὸς βασιλέα χρήματα φέρων ἦκε λάθρα, ὅπως ἀμυνεῖται τοῖς δημαγωγοῖς, τὰ πρὸς φίλιππον ἐξάψῃ πόλεμον· καὶ ἰδίᾳ αὐτὸν δωροδοκῆσαι ὠδὰ βασιλέως φασὶ δαρεικοὺς ξιχιλίους. ἀναξίλαν δέ τινα ὠρείτην ξένον αὐτῶ͂ γεγονότα συλλαβὼν, ἐβασάνιζεν, ὡς κατάσκοπον. οὐδὲν δ' ὁμολογοῦντα ἐψηφίσατο τοῖς ἕνδεκα ὠδὰ δεῖναι. λέγειν δέ ποτε κωλυόμενος ὑπὸ ἀθηναίων ἐν ἐκκλησίᾳ, ἐρωτᾷ ἔφη βούλεσθαι πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν. τῶ͂ δὲ σιωπησάντων. νεανίας (φησὶ) θέρους ὥρᾳ, ἐμισθώσατο ἐξ ἄστεως ὄνον μεγάραδε. μεσούσης δὲ τῆς ἡμέρας, καὶ σφοδρῶς φλέγοντος τοῦ ἡλίου, ἑκάτερος αὐτῶ͂ ἐβούλετο ὑποδύεσθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν, εἶργον δὲ ἀλλήλους,

A Sita est eius statua prope circum & aram duodecim deorum, à Polyeucto factam. vt autem quidam dicunt, hoc scriptum repertum est: Demosthenes Antipatro χαίρειν, hoc est, salutem, vel valere. Mortuum eum esse Philochorus dicit, veneno hausto. Satyrus autem historicus, calamum quo scribere cœperit epistolam, veneno fuisse imbutum, quo gustato sit extinctus. Eratosthenes, eum longo tempore, metu Macedonũ, in brachio circulũ gestasse venenatũ. Sunt etiã qui dicãt, eũ ex suppresso spiritu expirasse: alij, hausto veneno, φ sub annuli signo habuerit, *anno ætatis secũdo & sexagesimo. Post obitum Philippi splẽdida veste prodiit, quanquã filia nuper defuncta: lætus de interitu Macedonis. Adiumento fuit & Thebanis, bellũ cũ Alexãdro gerẽtibus, & cæteros Græcos semper cõfirmauit. Quare Alexander, euersis Thebis, eũ dedi sibi postulauit: interminatus ni fecissent. Elt aũt ei expeditionẽ in Persas mouenti, & classem petẽti ab Atheniẽsibus, refragatus: cum incertũ esse diceret, an nauibus aduersus eos vsurus esset, qui præbuissent. Reliquit duos liberos ex honesta matrona susceptos, * Heliodori cuiusdã filiã. Filiã vnã habuit, quę immatura ætate cælebs obiit. Habuit & sororẽ, è qua & Lache Leuconensi nepos ei Democharis natus est, vir & bello strenuus, & eloquentia in Republica nemine inferior. Etsi autẽ eius statua in Curia, si ad aram accedas, ad dextram: *is qui primus vnà cum veste gladium etiam accinxit. Sic enim concionatus esse dicitur, quum Philippus oratores dedi sibi postularet. Insecutis temporibus & victũ in Curia cognatis Demosthenis dederunt, & ipsi defuncto statuam posuerunt in foro, Gorgia prætore, quum ei dona hæc Democharis nepos petisset. cui & ipsi rursus filius Laches Democharis, Leuconensis, dona petiit, Pytharato prætore decennio pòst *in statuæ basim in foro, & victum in Curia tum ipsi, tum ex familia eius natu maximo cuique, & principem in omnibus ludis locum: & decreta de vtroque facta, inscripta sunt. Democharis autem statua in Curiam translata est, de qua suprà diximus. Feruntur eius orationes germanę sexaginta quinque. Quidam dicunt eum luxuriosè vixisse, tum muliebri veste vtẽtem, tum subinde commessantem: atque ex ea re Battalum cognominatum. *Alij per diminutionem, à nomine nutricis, hoc conuicium in eum dictum esse aiunt. Diogenes cognomento Canis, conspicatus eum aliquando verecundantem in caupona, & intrò se propiẽtem: Quo magis, inquit, processeris, eo magis intus eris. Quin & hoc dicterio eum taxabat: In orationibus Scytham, in prœliis *Atticum esse dicens. Accepit & ab *Ephialte, vno è magistratibus, aurum, qui legatus ad regem Persarum missus, clàm pecuniam attulerat: qua inter proceres distributa, bellum Philippicum accenderet. Priuatim etiam aiunt eum à rege ter mille Daricos muneri accepisse. Anaxilam Oritam quendam, hospitem suum, comprehensum torsit, vt exploratorẽ. Qui cũ nihil fateretur: decreuit, eum Vndecimuiris esse tradendum. Cum Athenienses eum aliquando in concione dicere prohiberent, pauca se dixit apud eos velle dicere. Cũ igitur tacuissent: Adolescens, inquit, æstiuo tempore Megara profecturus, conduxit asinum. Circa meridiem autẽ, in maximo ardore Solis, eorum vterque subire vmbram asini voluit, atque alter alterũ prohibuit: cum hic se locasse asinũ, non vmbrã, diceret:

Verbum ambiguũ est, vt & ὑγιαίνειν. Obitus.

Obitus Philippi.

Thebani.

Nauium petitio.

Liberi. Democharis.

Honores post obitũ.

Orationes. Luxuriæ crimen.

F. alij cũ per blandicias à nutrice ita vocatus fuisset.

Diogenis dicteria.

Persica largitiones.

Anaxilas.

Fabula de asini vmbra.

is verò qui conduxerat, se omnem habere potestatem. His dictis abibat. Detinentibus autem eum Athenienſibus, & rogantibus, vt ſermonem concluderet: itáne, inquit, de aſini umbra vultis audire: de grauibus rebus diſſerentem non vultis? Cum Polus hiſtrio aliquando ad eum dixiſſet, ſe bidui certamine talentum meruiſſe: Ego verò, inquit, quinque talenta vnius diei ſilentio. Cum aliquando in concione quòd irraſiſſet, exploderetur: De hiſtrionibus, inquit, è ſono: de oratoribus, è conſilio eſt iudicandũ. Cum Epicles ei perpetuas meditationes obiecisſet: Puderet me, inquit, cùm tanto populo ſuadeam, temere verba fundere. Memorant, eum non extinxiſſe lucernam ad annum ætatis vſque quinquageſimũ vt perpoliret ſuas orationes: & ipſe ait, ſe aquam potare ſolitum. Cognouit eum & Lyſias rhetor, & Iſocrates vidit Rempublicam adminiſtrantem, vſque ad Cheronenſem pugnam, & quidam è Socraticis philoſophis. *Pleraſque orationes habuit ex tempore, quum apto eſſet ad eam rem ingenio. Primus ei decreuit auream coronam Ariſtonicus Nicophanis F. Anagyraſius,* interceſſit Diondas.

Silentium quinque talentũm. Ratio oratoris. Lucubrationes.

A ὁ μὲν μεμαθωκέναι τ ὄνον, οὐ τὴν σκιὰν λέγων· ὁ δ' μεμαθωμένος, τὴν πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν. τί ταῦτα εἰπὼν, ἀπῆει. πρὸ δ' ἀθηναίων θορύβου, καὶ δεομένων πέρας θεῖναι τῷ λόγῳ. εἶθ' ὑπὲρ μὲν ὄνου σκιᾶς (ἔφη) βούλεσθαι ἀκούειν, λέγοντος δὲ ὑπὲρ τοσούτων πραγμάτων οὐ βούλεσθε; πολλοῦ δέ ποτε τὸ ὑποκριτὴ πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὅτι δυοῖν ἡμέραις ἀγωνισάμενος τάλαντον λάβοι μισθόν. ἐγὼ δὲ (εἶπε) πέντε τάλαντα μίαν ἡμέραν σιωπήσας. διαφθαρεὶς δὲ τὴν φωνὴν ἐκκλησίᾳ καὶ θορυβηθείς· τοῖς ὑποκρίταις ἔφη δεῖν κεῖνον ἐκ τῆς φωνῆς, τοῖς δὲ ῥήτορας ἐκ τῆς γνώμης. ὀνειδίσαντος δ' αὐτὸν ὅτι κλέοις, ὅτι ἀεὶ σπέπτοιτο· αἰσχυνόμενος γὰρ εἶπεν, εἰ τηλικοῦτος δήμῳ συμβουλεύων αὐτοσχεδιάζοιμι. ἰσοῦσθε δ' ὡς οἱ δὲ λύχνον ἔσβεσεν, ἄχρι πεντήκοντα ἐτῶν ἐγρήγορεν, * διακείνων τοὺς λόγους. αὐτὸς δὲ φησιν ὑδροποσίᾳ χρήσασθαι. ἔγνω δὲ αὐτὸν καὶ λυσίας ὁ ῥήτωρ, καὶ ἰσοκράτης

B εἰ δὲ πολιτευόμενον, ἄχρι τῆς ἐν χαιρωνείᾳ μάχης, καί τινες τῶν στωικῶν φιλοσόφων. * τοὺς δὲ πλείους λόγους εἶπεν αὐτοσχεδιάσας. δ' πρὸς αὐτοὺς πεφυκὼς, πρῶτος δὲ ἔγραψε στεφανοῦσθαι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ, ἀγωνοθέτης νικηφόροις ἀναγράψας, ὑπωμόσατο δὲ διώνδας.

LVCIANI LAVDATIO DEMOSTHENIS,

Hieronymo Vvolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΕΓΚΩΜΙΟΝ, ΚΑΤΑ λουκιανόν.

Locus. Tempus.

IVxta porticum iſtam, quæ ad læuam eſt hinc egreſſis, eunti mihi die XVI. paulo ante meridiem, Therſagoras ſit obuiam. Fortaſſe veſtrũ n quidam eum nouit: paruus eſt, adunco naſo, ſubalbus, virili natura; conſpicatus igitur eum adhuc accedentem, Therſagoras, inquam, poeta eſt: quò, & vnde? T. Domo, inquit, huc. L. Vtrum inquam, deambulaturus? T. Omnino, inquit, & iſta re mihi eſt opus. Nam à tempeſta nocte ſurrexi, & natali Homeri poeticæ primitias offerendas eſſe cenſui. L. Rectè, inquam, facis, qui velut alumnus, inſtitutionis ei præmium perſoluas. T. Inde igitur, inquit, auſpicatus, non animaduerti me ad hoc meridiei tempus cuectum eſſe. Vt igitur, inquit dixi, etiam deambulatione mihi eſt opus: ſed multò prius tamen, ſalutare iſtum neceſſe habeo: Homero manu demonſtrato (noſtis nimirũ eum qui ad dextram ſtat in fano Ptolemæorum, illum promiſſo capillo.) Eum igitur, inquit, ſalutatum venio, & precatum, vt verſuum mihi copiam impertiat. L. At, inquam, ſi res precibus confici poſſent, iampridem & ego fortaſſe Demoſthenem appellaſſem, vt mihi ad natalem ſuum celebrandum adiumento eſſet. ſi vota igitur nos adiuuarent, precari vellem vnà tecum. Communis enim eſſet vtrique commoditas. T. Equidem, inquit, * verſuum affluentiam, quos & noctu ac interdiu feci, eos Homeri beneuolentiæ acceptos refero. Diuino enim quodam impetu fui, more vatum ad poeſim cõcitatus. Sed iudicium erit tuum. Nam de induſtria pugillares hos tuli mecum, an fortè in ſodalium aliquem ocioſum inciderem. Ac tu ſanè opportunè videris vacare. L. Tu verò, inquam, beatus es, & lõgi curſus victori ſimilis, qui iã abluto puluere, ſpectaculi voluptate fruitur, & cũ pugile fabulari inſtituit, cui iãiam ſit in arenam deſcendẽdũ.

Poetæ Phyſiognomonia. Homeri primitiæ verſuum oblatæ. Vota Homero facta. Victor. Certator.

Βαδίζοντί μοι κατὰ τὴν στοὰν, τὴν εἰσιοῦσιν ἐν ἀριστερᾷ, τῆς ἕκτης ὅπου μάλα, σμικρὸν πρὸ μεσημβρίας, θεραγόρας ἀπαντᾷ τυχὸν εἰσταχύ τινες αὐτὸν ὑμῶν ὁπίσω. σμικρὸς τις ὤν, χρυσῆς, ὑπολιόκος, κἀφρικὸς τὴν φύσιν. ἰδὼν οὖν αὐτὸν ἐπιφοσιόντα, θεραγόρας, ἔφην, ὁ πιπτὴς, ποῖ δὴ, καὶ πόθεν

C οἴκοθεν, ἦ δ' ὅς, ἐνταῦθα. πότερον δ', ἦν δ' ἐγὼ, ἀσφαδίσων; ἀμέλει μὲν, ἔφη, καὶ τούτου δεόμενος. ἀτὰρ εἰ γάρ τοι τὴν νυκτὸς ἐξανέστης, ἔδοξέ μοι χρεὼν τοῖς ὁμήρου ἡρωθλίοις τὴν ποιητικὴν ἀπάρξασθαι. καλῶς γε σὺ ποιῶν, ἔφην, κἀγὼ τὰ τροφεῖα τῆς παιδεύσεως ἐκείνῳ τινῶν.

ἐκεῖθεν οὖν ἀρξάμενος, ἦ δ' ὅς, ἔλαθον ἐμαυτὸν, εἰς τὸ μεσημβρίας ἐμπεσών. ὅπερ οὖν, ἔφην, δεῖ μὲν μοι καὶ τὸν ὑπάπυ πολὺ μᾶλλόν γε πρότερον, ἔφη, προσκυνεῖν τέλεον δεόμενος ἥκω, τῇ χρείᾳ τ ὅμηρον ὑπερβάς. ἴστε δήπου τὸν ἐν δεξιᾷ τ τῆς πτολεμαίων νεὼ, τ καθειμένον τὰς κόμας. προσερῶν τε οὖν αὐτ ἀρχόμην, ἔφη, κἀ προσευξόμενος ἀρθόνων μεταδιδόναι τῷ ἐπῶν. εἰ γὰρ, ἔφην, ἐν δυοῖν τὰ πράγματα εἴη, πάλαι γάρ τοι κ αὐτὸς ἐνοχλεῖν μοι δοκῶ τ δημοσθένην, ὑπομνησάμενός ποτε πρὸς τ αὐτὸ ῥήτορα, εἰ ἐν ἡμῖν ἐπαρκέσει τὸ ἔρχεσθαι· συμβολίμην ἂν σοι κοινὸν γὰρ ἡμῖν τὸ ἑρμαῖον. ἐγὼ μὲν, ἔφη, κἀ τὴν νύκτωρ τε καὶ τὴμεραν πεπομφὼν δοκῶ μοι τ δυοῖν τ ὅμηρον ὑπερφέρεσθαι, θεῖος γάρ πως, κἀ μαντικῶς εἰς τ ποίησιν ἐξεβακχεύθην, κἀγὼ δ' αὐτός. ὑπέπτηκας γάρ τοι τοῦτο τὸ γραμματεῖον ὑπεμνήμην. εἰ ἄρα τῇ σχολῇ ἄγοντι τ ἑταίρων εὐτυχοίμι. δοκεῖς δ' ἂν μοι ἐν καλῷ σὺ τ σχολῆς εἶναι. μακάριος γὰρ εἶ, μὲν δ' ἐγὼ, καὶ πέπονθας τὸ τὸν δάλιχον νενικηκότος, ὃς ἤδη λελουμένος τ κόνιν, κἀ τὸ λοιπὸν τ δεῖπνον ψυχαγωγούμενος, μυθολογεῖν πρὸς τὸν παῖδα διενοεῖτο, ὅπως δόξει κληθήσεσθαι τῆς πάλης οὔσης.

ὃ δ'

ὅλ' ἀλλ' ὅτι τῆς βαλβίδος οὐκ αὖ ἐμυθολόγεις, *ἔφη καὶ σὺ δήμοι δοκεῖς, νενικηκὼς ἢ δόλιχον τῷ ἐπᾶν, ἐκ ξυφᾶν ἀνδρὶ μάλα δὴ καταῤῥωδοῦντι τὸ τέλος τοῦ δρόμου τύχῃ.

καὶ ὃς γελάσας, ὡς δή σοι τι τῷ δικάσοντι, εἶπεν, ἐργασόμενος; ἴσως γὰρ, ἔφη, ὁ δημοσθένης ἐλάττονος, ἢ καθ' ὅμηρον εἶναί σοι λόγου καταφαίνεται; καὶ σὺ μὲν μέγα φρονεῖς, ὅμηρον ἐπαινέσας, ἐμοὶ δὲ ὁ δημοσθένης σμικρόν, καὶ τὸ μηδὲν συκοφαντεῖς, ἔφη. ὥστε σπάσαιμι δ' οὐκ αὖ τοὺς ἥρωας, εἰ καὶ πλείων εἰμὶ τοῦ γνώμου πρὸς ὅμηρον τετάχθαι. δῦναι, εἶπον, ἐμὲ δ' οὐκ ἂν νομίζοις πρὸς δημοσθένους; ἀλλ' ἐπεί γε μὴ ταύτην τὸν λόγον ἀπαιτεῖς καὶ τοῦτό ἐστιν, δῆλον. ὡς τοῦ ποιητοῦ ἔργον ἡγῇ μόνον. τοῖς δὲ ῥητορικοῖς λόγοις καταφρονεῖς ἀτεχνῶς, οἷον ἵππευε ὄνῳ πεζοῖς ἐλαύνων.

μὴ μανείην, ἔφη, ταῦτά γε, κἂν εἰ πολλῆς δεῖ τῆς μανίας ὅτι τοὺς ποιητικοὺς ἰοῦσι θύρας. δεῖ γάρ τοι καὶ τοῖς καταλογάδην ἔφην, ἐνθέου τινὸς ὁπηνοίας, εἰ μέλλουσι μὴ ταπεινοὶ φανεῖσθαι, καὶ φαύλης φερητέος.

οἶδά τοι, ἔφην ἐγώ, ἔταῖρε, καὶ χαίρων πολλάκις, ἄλλων τε δηλονοτι ποιῶν, καὶ τὰ δημοσθένους ἐγγὺς τοῦ ὁμήρου τιθείς. οἷον λέγω τοῦ σφοδρότητα καὶ πικρίαν, καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν, καὶ τὸ μὴ οἰνοβαρὲς, πρὸς τοὺς φιλίππους μέθας καὶ κοσδαισμοὺς, καὶ τοῦ ἀσελγείαν. τὸ δὲ, ἐς οἰωνὸς ἄριστος, πρὸς τὸ, δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, τοὺς ἀγαθοὺς ὑποδέχεσθαι ξένους ἐλπίδας, καὶ τὸ, ἥκε μὲν οἰμώξεσθαι γέφυραν ἱππηλάτα πηλοῦ, πρὸς τὸ, πηλίκον ποτὲ σεναζαιεν αὖ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες; πολλαβάλλω δ' καὶ τὸν ῥέοντα πύθωνα πρὸς τὰς ὀλυσσεὼς νιφάδας τοῦ λόγου. καὶ τὸ, εἰ μὲν μέλλομεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε ἔσεσθαι, πρὸς τὸ, πέφας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τὸ βίου θάνατος, κἂν ἐνίκησέ τις αὐτὸν καθείρξας τριῇ καὶ μυρίᾳ, γεγόασιν αὖθις αὐτοῖς ὅπη ταυτὸν τῆς ἀμοιρίας ὅπιδρομεῖ. ἥδομαι δ' καὶ πάθη καὶ ἀκαθέσεις, καὶ τροπὰς λέξεως καταμανθάνων, καὶ τὰς ἀναιρούσας τὸν κόσμον μεταβολὰς, καὶ τὰς ἐκ τοῦ πολυχόπων ἐπανόδους, καὶ τὰς τοῦ πολυβολῶν συὸς τοῦ κυμῆνος γλαφυρότητας, καὶ τὸ τοῦτου μισοβάρβαρον παντελοῦς. καί μοι πολλάκις ἔδοξεν (οὐ γὰρ ἂν τἀληθὲς ὑποκρυψαίμην) δυσπειθέστερον μὲν ῥαθυμίας ἀττικῆς καθάπτεσθαι δημοσθένης, ὃ τὴν παῤῥησίαν, ὡς φασιν, αἰεὶ μύος, τοῖς τοὺς ἀχαιοὺς ἀχαιΐδας προσφέροντος, ἁρμηνεστέρῳ δ' τόνῳ πνεύματος τὰς ἑλληνικὰς ὑποπλεούσῃ τραγῳδίας, τοῦ μεταξὺ τῆς ἀκμαιοτάτης μάχης ἁλόγοις ἀναπλάττοντος, καὶ μύθοις τοῦ φερὲν σπεδαννύοντος. πολλάκις δ' μὴ τοῦ δημοσθένους καὶ μέρα κώλων, καὶ ῥυθμοὶ καὶ βύσεις οὐκ ἔξω τῆς ποιητικῆς ἡδονῆς ἐμβιβάζουσιν, ὥσπερ οὐδὲ ὅμηρος ἐλλιπὴς ἀντιθέσεων ἢ παρισώσεων, ἢ σχημάτων τραχύτητος ἢ καθαρότητος. ἀλλ' ἔοικε φύσει πως ὑπάρχειν ταῖς δυνάμεσι τὰς ἀρετὰς ὅπη τεπλέχθαι. πόθεν γὰρ δὴ τοσοῦτον νοῦν αὖ τοῦ σοῦ καλλιόπου, *ταύτῃ δ' γιγνώσκων; ἀλλ' οὐδὲν ἧττον τοὐμὸν ἀγώνισμα τοῦ εἰς ὅμηρον ἐγκωμίων διπλάσιον ἔργον. ἢ τοῖς σοῖς εἰς δημοσθένην ἐπαίνοις τίθημι, οὐ τοῖς μέτροις, ἀλλὰ τῇ ὑποθέσει φημί τοῦ τοὐμὸν μὴ οὐκ ἔχειν ἑδραίαν τινὰ κρηπῖδα ὑποβαλέσθαι τοῦ ἐπαίνων, πλοῦ γε τῆς ποιητικῆς αὐτῆς· τὰ δ' ἄλλα, τὰ μὲν ἀσαφῆ, παῖς καὶ γλῦς ὁ χρόνος. εἰ δοιῶ τι σαφὲς αὐτοῦ λοῦ, οὐκ λοῦ ἂν ἀμφίλεκτος ἀνθρώποις ἔοις, παῖδα μὲν διδόντων αὐτῷ, ἰωνικὴν κολοφῶνα, ἢ κύμην, ἢ χίον, ἢ σμύρναν, ἢ θήβας τὰς αἰγυπτίας ἢ μυείας ἄλλας· πατέρα δ', μαίονα τὸν λυδὸν, ἢ ποταμόν· καὶ μητέρα μελανώπην φασὶν, ἢ νύμφην τοῦ δρυάδων,

A Verùm ad carceres, dicat ille, nec tu fabulatus esses. Quare tu quoque mihi, qui viceris longũ illum cursum versuum, insultare videris, stadij fortunam vehementer perhorrescenti. I. Tum ridens ille: Quasi verò, inquit, ardui quiddam susceperis. L. Fortassis, inquam, tibi Demosthenes postferendus Homero videtur. ac tu quidem, qui Homerum laudaris, super bis: mihi verò Demosthenes parui, ac nihili potius est faciendus. T. Calũniaris, inquit. Nunquã enim ego heroes illos (etsi magis ad Homerũ animo propẽ deam) in cõtentionem adduxerim. L. Rectè sanè, inquam. Me verò non censes ad Demosthenẽ? Verùm quandoquidem orationis argumentũ nõ cõtemnis: apparet, te in poetica sola esse difficultatem & operæprecium arbitrari: Oratorium autem dicendi genus planè despicere, instar equitis pedites præteruẽhentis. T. Absit, inquit, vt ita furam, quãquã poeticæ fores adeũtibus magno furore est opus. L. Etiam iis, inquam, qui solutam scribunt orationẽ, diuino quodam afflatu est opus, nisi humiles videri & socordes velint. T. Equidem scio, inquit, sodalis: & sæpe mihi B iucundum est, cùm aliorum scripta, tum Demosthenis, cum Homero conferre, vehementiam dico, & acerbitatem, & diuinitatem: & illud, Vinosse, cũ Philippi perpotationibus, & saltationibus, & petulãtia. * Illud aũt, Augurium non est melius, cum hoc, Decet igitur fortes viros spe bona subnixos. Itẽ illud,

Heu quantos ea das gemitus fortissime Peleu!

cum, hoc. Quãtopere suspiraturi sint viri illi qui pro gloria & libertate occubuerũt. Cõparo etiam torrẽtem illum Pythonis, cum niuibus Vlyssęq; facundiæ. Et illud, Quòd si nos neque mors neque curua senecta domaret: cum illo, Vita enim mortalium omniũ tametsi te corte conclusum tueri studeas, morte finitur. Infinitis denique in locis illorum sententiæ consentiunt. Delector etiam, cum perturbationes, & affectiones, & dictionis tropos, & fastidium adimẽtes mutationes, & à digressionibus telitus, & tẽpestiuã similitudinum rotunditatem, & eius ingenium vbique Barbaris infestum considero. Ac sæpe mihi vi C susus est (neque enim dissimulabo veritatem) decẽtius Atticam socordiam taxare Demosthenes, cuius summa in dicendo libertas esse dicitur, quàm is qui Achæos Achæas nominat: & solidiore cõtentione spiritus Græcas absoluere tragœdias, eo, qui in acerrimo cõflictu colloquia comminiscitur, & fabulis impetum dissipat. Sæpe me etiam & mensuræ membrorum, & numeri, & circumscriptiones sic afficiunt, vt poetica suauitate frui mihi videar. quemadmodum nec Homero desunt contentiones, aut comparia, aut figuræ asperitatis, aut puritatis. natura enim sic comparatum esse videtur, vt harum facultatum ornamenta inter se implicentur. Quo pacto igitur tuam Calliopem aspernarer, quam talem esse intelligam? Sed tamen meum hoc institutum Homeri celebrandi, duplo plus requirere laboris statuo, quã tuam Demosthenis laudationem. Neque iam de versibus loquor, sed de ipso argumẽto, quod nullũ firmum laudationi meæ fundamẽtũ suppeditat, præter ipsam poeticam. Nã cætera pleraque incerta sũt, patria, & tẽpus, & genus. Nã si quid his de rebus constaret, non esset anceps lis inter immortales, qui patriã ei tribuunt Ionicã Colophone, aut Cumam, aut Chium, aut Smyrnã, aut Thebas Aegyptias, aut alias infinitas: patrem aũt Mæonẽ Lydum, aut fluuiũ: & matrem Melanopen dicunt, aut nympham Dryadẽ,

Homerus, Demosthenes.

Afflatus Poeticus, Oratorius.

Demosthenes Homerum æmulatus.

Reprehensio socordiæ.

Colloquia hostium.

Homericæ laudationis difficultas.

Homeri patria.

Tempus.

Pater. Mater.

ob humani generis penuriam. Tempus vel heroicũ, vel Ionicum: adeò vt etiam quæ fuerit eius ad ætatẽ Hesiodi ratio, non certò constet. Quinetiam nomen Melesigenis, huic vsitato anteponunt: quod siue ob fortunam paupertatis, siue ob cladem oculorum acceperit. Sed præstat fortasse hæc incerta, ita vt sunt, relinquere. In angustiis igitur versatur mea laudatio ociosam poesim celebratura: & sapientiam, quę per coniecturas è versibus indagatur, collectura. Tuũ autem, inquit, ad manum est, expeditum & planum, in rebus definitis & notis, à te verbo duntaxat, veluti paratum obsonium, condimenta postulans. Quid enim nisi magnum & splendidum, quid nisi celebre fortuna Demostheni largita est? Nónne patria sunt Athenæ ille felices & decantatæ, & Græciæ munimẽtum? Quòd si ego nactus essem Athenas, pro poetica licentia inseruissem amores deorum, & causæ dictiones, & habitationes, & munera, & Eleusinam, lãleges & celebritates & Piræeus, & coloniæ, & triũphi terra marique parti, quæ nemo est, qui dicendo æquare possit, vt ait Demosthenes, copiã mihi prorsus inexhaustam suppeditassent. Neque verò viderer laudationem tanquam distorquere, ac longius aberrare à proposito: cũ receptum in hoc genere sit, eos qui laudantur augere patriæ ornamentis. Isocrates certè additamenti vice Theseum Helenæ interposuit. Ac poetarum quidem natio libera est: tu autem vereberis, ne prouerbij iocus propter prolixitatem immodicam in te locum inueniat. & * accessio sacco dicatur esse maior. Quòd si Athenas omittas, succedit orationi pater trierarchus, aureum (vt Pindari verbis vtar) fundamentum. Neque enim census Athenis fuit splendidior trierarchico. Qui si Demosthene admodum puero decessit: non ea est existimanda calamitas, sed glorię argumentum, ingenij præstantiam retegentis. Homeri quidem neque institutio, neque exercitatio ab historicis memoriæ prodita est: sed statim eas attingere laudes cogimur, quas ipse fabricauit, cum neque educatio, neque meditatio, neque disciplina materiam vllam suppeditet: neque etiam ad Hesiodiam laurum confugere liceat, quę vel ignauis pastoribus carmina inspirat. Hic autem copiam tibi suppeditat Callistratus, & illustris est catalogus, Alcidamas, Isocrates, Isæus. Eubulides. Iamverò infinitę Athenis voluptates, eos etiam qui paternarum legum necessitatibus subiiciuntur, attrahant, & procliuis sit adolescentum ętas ad libidinem, eíque liceret, propter tutorum negligẽtiam indulgere genio: philosophiæ & ciuilis virtutis amor eum detinuit, qui non ad Phrynæ, sed ad Aristotelis & Theophrasti, & Xenocratis & Platonis fores ducebat. Atque hic, vir optime, disputare licebit, duas esse amorum vias: alteram marini cuiusdã amoris, præcipitem & agrestem, Veneris plebeiæ fluctum, æstuantes adolescẽtum cupiditates, rem vltrò mari enatam: alteram cœlestis, quæ aurea quadã cathena trahit, quę non igni & arcu incurabiles vulnerum morbos ingerit, sed ad ipsius pulchritudinis sinceram & puram formam rapit, sobrio furore animorum, qui Ioui sunt vicini: & diuino, vt ait tragicus, semine procreati. Amori igitur peruia sunt omnia, rasura, spelunca, speculum, ensis, linguæ distinctio, actionis grandi iam ętate excultio, memoriæ exercitatio, tumultus contemptio, noctium cum laboriosis dieb. cõtinuatio. Quib. reb. quis ignorat inquit, qualis in eloquẽtia tibi Demosthenis euaserit?

Nomen.

Demosthenicæ laudationis vbertas.

Athenæ. Poetica licentia.

Pater Demosthenis.

Magistri.

Geminę amorũ viæ.

Inuia amori nulla est via.

Demosthenis eloquẽtia.

A ἀνθεσπίου γλῶις ἱστορίᾳ χρόνον ἢ, τὸν ἡρῳϊκὸν ἢ τὸν ἰωνικόν. καὶ μηδ' ὅπως πρὸς τὸν ἡσίοδον εἶχεν ἡλικίας σαφῶς εἰδέναι. ὅπου γε καὶ τὸ ὄνομα πρὸ τοῦ γνωρίμου τὸν μελησιγενῆ προκρίνουσι· τύχῃ δὲ πενίας, ἢ παίδων ὀμμάτων. ἀλλὰ μὴ βέλτιον εἴη καὶ τοῦτα εἰῶν ἐν ἀσαφεῖ κείμενα. πρὸς γε τοίνυν δήμοι κωμῳδῆ τὸ ἐγκώμιον, ποιητὴν ἄπορον ἐπαινέσαι, καὶ σοφίαν ἐν τοῖς ἔπεσιν εἰκαζομένην συλλέγειν τὸ ὦ σὺ, ἔφη, κεχηνὼς, ὑπάδρομόν τε καὶ λεῖον, ἐφ' ὁμοίσμασί τε καὶ γνωρίμοις, μόνον ὀνομάσειν, οἷον, ὀψον ἕτοιμον, ἢ δυσμάτων ἄλλα σοῦ δεόμενον. τί γὰρ οὐ μέγα, καὶ λαμπρὸν ἡ τύχη τῷ δημοσθένει προσῆψεν; οὐ γνώριμον; οὐκ ἀθλίως μὲν αὐτῷ παῖδες ἀπολιπέσθαι καὶ ἀσίδιμοι, καὶ τῆς ἑλλάδος ἔρεισμα; καί τοι λαβοίμην ἂν ἐγὼ τῆς ἀθλιότητος, ὅπῃ τῆς ποιητικῆς ἐξουσίας ἐπεισῆγον ἂν ἔρωτας θεῶν, καὶ κρίσεις καὶ κατακρίσεις καὶ δωρεὰς, καὶ τὰ ἐλευσίνια. νόμων τε καὶ πανηγύρεων, καὶ πειραιῶς, καὶ ἀποικιῶν καὶ ἐμπορίων θαλαττίων τε καὶ χερσαίων ἐπεισημνύων, οὐδ' ἂν
B εἷς ἐπὶ ἴσης ἀξίως ἐφικέσθαι δυνατὸς τῷ λόγῳ, φησὶν ὁ δημοσθένης. ἀφθονία μὲν οὖν λόγων ἂν μοι πρόκειται πάντως. τὸ δ' ἐγκώμιον οὐκ ἂν ἀπαρτᾶν ἐνομίζομεν, ἐν νόμῳ τοῖς ἀπαίροις ὄν, ἐν τῇ παρίδων ὄγκος μεῖζον τις ἐπαινουμένοις ἰσοκράτης ἦ, παρεμπέσοιμα τῆς ἑλένης φέρων ἐνέθηκε τὸν θησέα. τὸ μὲν δὴ ποιητικὸν φῦλον, ἐλαθέτω. σοὶ δ' ἴσως δυλάβεια, τὸ τῆς παροιμίας σκῶμμα ὅπῃ τῇ ἀσυμμετρίᾳ ἐπαγάγεται, μή σοι μεῖζον προσκέοιτο τοὐπίτριτον τῷ θυλάκῳ. παρέντι δὴ τὰς ἀθήνας, ἐκδέχεται τὸν λόγον πατὴρ τριήραρχος, χρυσέα κρηπὶς, καὶ πάνδαιον. οὐ γὰρ ἂν ἀθλιώτερον λαμπρότερον τιμήματος τριηραρχικοῦ. εἰ δὲ τὸ δημοσθένους ἐπὶ κομιδῇ παιδὸς ὄντος, ἐτελεύτα τῷ ὀρφανίαν οὐ συμφορὰν ὑπολητέον, ἀλλὰ δόξης ὑπόθεσιν, τὸ τῆς φύσεως ἰδιαίτερον ὑποκαλυπτούσης. ὁμήρου μὲν οὖν οὔτε παῖδ' ὄντα, οὔτ' ἄσπορον μὴ καθ' ἱστορίαν παρειλήφαμεν· ἀλλ' ἄθεν ἀνάγκη τῷ ἐπαίνων ἄπειρα τῷ ὑπ' αὐτοῦ δεδημιουργουμένων, ὕλην ἐν τοῖς μελέτης καὶ διδασκαλίας οὐκ ἔχοντα, ὑπ' οὐδὲν ὅπῃ τῷ ἡσιόδου δάφνῃ καταφυόντα, τῷ ῥᾳδίως καὶ τοῖς πιμέσι τῷ ἐπῶν ὄπιπνέουσαν. σοὶ δ' ἐνταῦθα δήπου, πολὺς μὲν ὁ καλλίστρατος, λαμπρὸς δ' ὁ κατάλογος, ἀλκιδάμας, ἰσοκράτης, ἰσαῖος, εὐβουλίδης· μυρίων μὲν ἐφελκομένων ἀθλιότητι τῷ ἡδονῶν καὶ τοῖς πατρονομίας ἀνάγκης ὑποκειμένοις, ταχίας δ' οὔσης τοῖς μειρακίοις τῆς ἡλικίας εἰς τὰς τέρψεις ἀπολιθαίνειν, παρὲν δ' αὐτῷ κατ' ἐξουσίαν κομᾶν, ἐκ τῆς τῷ ὀπῆς ὀπῶν ὀλιγωρίας· ὁ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς καθεῖλε πόθος, ὃς αὐτὸν ἤγαγεν οὐκ ὅπῃ τὰς φρυνὼς, ἀλλ' ὅπῃ τὰς ἀριστοτέλους καὶ θεοφράστου, καὶ ξενοκράτους καὶ πλάτωνος θύρας, κἀνταῦθα, ὦ βέλτιστε, φιλοσοφίᾳ τῷ λόγῳ, δίτλαι ἐπ' αἰθερίοις ἐρώτων ἀγωγαῖς, τῷ μὲν θαλαττίου τινὸς ἔρωτος ἀφροδίτην τε καὶ ἀχλύν, καὶ κυμαίνουσαν ἐν ψυχῇ ἀφροδίτης παντὸς κλύδωνα, φλεγμαινούσας νέων ὁρμὰς, αὐτόχρημα θαλάττιον, τ' δ' οὐρανίου χρυσῆς τινὸς σειρᾶς ἕλξιν, οὐ πυρὶ τόξοις ἐνηθῆσαν δυσαλθεῖς νόσους ἀυμάτων, ἀλλ' ὅπῃ τ' αὐτὸ τ' κάλλους ἀχρὰντόν τε καὶ καθαρὸν ἰδέαν ἐξορμῶσαν, μανίᾳ σώφρονι τῷ ψυχῶν, ὅσαι ζωὸς ἐγγὺς, θεῶν ἀληθόφοροι, φησὶν ὁ ξανικός. ἔφατι δὴ πάντα πόρημα, κουρὰ αὐτήλικον, κάτοπτρον, ξίφος, γλῶτταν ἀχαρθῶσαι, μετελθεῖν ὀψὲ τῆς ἡλικίας ὑποκρισιν, μνήμῃ ἀκριβῶσαι, θορύβου καταφρονῆσαι, σωφάνυκτας ὄπιπόνους ἡμέρας. ἐξ ὧν τις οὐκ εἶδεν, ὁποῖος ὁ δημοσθένης, ἔφη, σοι τῷ ῥητορικῷ ἐχθρὸς

C

τῆ μὲν ἐννοίαις καὶ τοῖς ὀνόμασι καταπυκνῶν τὸν λόγον, ταῖς A
ἁρμοττούσαις ἐξακριβῶν τὰς πιθανότητας, λαμπρὸς μὲν
τῷ μεγέθει, σφοδρὸς δὲ τῷ πνεύματι, στωμυλώτατος δὲ τῷ
ὀνομάτων καὶ νοημάτων ἐγκράτειαν, ποικιλώτατος δ' ἀλλαγαῖς
σχημάτων. μόνος γέ τοι τῷ ῥητόρων, ὡς ὁ
λεοσθένης ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ἔμψυχον, οὐ σφυρήλατον πα-
ρεῖχε τὸν λόγον. οὐ γάρ, ὡς τὸν αἰσχύλον ὁ καλλισθένης ἔφη,
που λέγων, τὰς τραγῳδίας ἐν οἴνῳ γράφειν, ἐξορμῶντα καὶ
ἀναθερμαίνοντα τὴν ψυχήν· οὐχ οὕτως ὁ δημοσθένης συ-
νεπῆρε τοῖς μέθυσι τοὺς λόγους· ἀλλ' ὕδωρ πίνων· ἢ καὶ τὸν
δημόσθενη παίζοντες φασιν εἰς ταυτὸν αὐτῷ τὸν ὑδροποσί-
αν, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι τοῖς ὕδωρ λέγοιεν, τὸν δημοσθένην
ὑγρὸν ὕδωρ γράφειν. πυθέας δὲ ὁ κεφαλὴν τῶν δημοσθενι-
κῶν λόγων ὀσμὴν ἐφαίρετο τὸν νυκτερινοῦ λύχνου. καὶ τοι-
γὰρ μέν, ἔφη, σοι τὸ χωρίον τοῦ λόγου, κοινὸν ὂν ἐμοὶ
καὶ σοί ἐστιν. οὐ γάρ τοι μείων ὁ περὶ τὴν ὁμήρου ποίησιν ὑ-
πῆρχε κάμοὶ λόγος. ἀλλ' εἰ μετέσχες ὅτι τὰς φιλανθρω- B
πίας, καὶ τὴν ἐν τοῖς χρήμασι φιλοτιμίαν, καὶ τῆς πολιτείας
τὴν ὅλην λαμπρότητα, καὶ ὁ μὲν ἦει σωρεύων, ὡς τὰ λοι-
πὰ φορτίσων. ἐγὼ δὲ γελάσας, ἤπου γε, ἔφην, δαίμονα
καταχεῖν μου τῷ ὤτων, ὥσπερ βαλανεῖ, καταντλήσας,
τὸν λοιπὸν λόγον; μὴ δῆτα γε, εἶπε, δημοσθενίας τε καὶ χο-
ρηγίας ἐθελουσίους, καὶ ξυμμαχίας, καὶ τεῖχος καὶ τάφρον,
καὶ λύσεις αἰχμαλώτων, καὶ παρθένων ἐκδόσεις, ἀρίστην
πολιτείαν. καὶ φορτσβείας, καὶ νομοθεσίας, καὶ μέγεθος πο-
λιτευμάτων ἐμπεσοῦσι γελᾶν ἔπεισί μοι τὰς τὰς ὀρρὶς συ-
νάγοντος, καὶ δεδιότος, μὴ λόγοι τῷ δημοσθένους αὐτὸν
ἔργων ὕστερον ἐποίησεν. ἴσως γὰρ, ἔφην, ὦ γαθὲ νομίζεις, ἐμὲ
δὴ μόνον τῷ ἐν ῥητορικῇ βεβιωκότων μὴ δύνασθαι λυλλί-
ασθαι τὰ ὦτα ταῖς δημοσθένους φάσεσιν.

εἶγε, ἔφη, ὦβελε τὸν λόγον ὀπωπυρίας πνὸς, ὡς σὺ φὴς, δεόμε-
θα. πλὴν εἰ μή σε θεῶν τις κατέχει πάνος, οἷον αὐ-
γή· ὦβελε λαμπούσης, ἢ ἔχοις ἂν πρὸς λαμπρὰν τὴν δημο-
σθένους δόξαν τὸ ὄμμα ἀπερείσασθαι. καὶ γὰρ αὐτός τι θιούδην ἐφ' C
ὁμήρῳ καὶ τὰς ἀρχὰς πέπονθα. κατέβαλον γοῦν μικροῦ
δεῖν, ὡς οὐκ ἀναβλεπτέον ὄν μοι πρὸς τὸν ὑπόθεσιν. εἶτ'
ἐγὼ μὴν, οὐκ οἶδ' ὅπως; ἀναλύομαι, δοκῶ μοι, καὶ σμικρὸν
ὑποσειόμενος, ἀντίον ὁρᾶν, καὶ μηδ' ὑποῤῥέπων, ὥ-
σπερ ἡλίου τὰς ὄψεις, νόθος τῷ ὄμματι δῶν γοῦς ἐλέγ-
χεσθαι. σοὶ δ' μὲν φαίνεται τοῦτο, ἔφη, πολὺ ῥᾷον, ἢ κατ'
ἐμὲ εἶναι. τῆς μὲν γὰρ ὁμήρου δόξης, οἷον ὅτι μιᾶς ὁμοί-
ας τῆς ποιητικῆς δυνάμεως, ἀθρόως ἐξ ἀνάγκης ἅπασης λαβέσθαι. σὺ δ', εἰ μὲν ὅτι τὸν δημοσθένη ὅλον
ἐφάπαξ τῇ γνώμῃ ἐπιὼν καὶ μάλα αὖ ὑποῤῥοίης, ὦβελε
τὸν λόγον ἀτλῶν, οὐκ ἔχων ὅτου πρόσθου τὴν γνώμην λά-
βοις. καθάπερ οἱ λίχνοι πάσχουσι περὶ τὰς συρακουσίους
ξυπέζας· οἱ φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες, εἰς μυρίας ἀ-
κουσμάτων καὶ θεαμάτων ἡδονὰς ἐμπεσόντες. οὐκ ἔχου-
σι γὰρ, ἐφ' ἓν ἔλθωσιν, ἀεὶ τὴν ὀπὴν μεταπηδῶντες.
οἶμαι δ' καὶ σὲ μεταπηδᾶν, οὐκ ἔχοντα ἐφ' ὅτῳ σταίης,
ἐν κύκλῳ σὲ περιελκόντων, φύσεως μεγαλοπρεπεῖς,
ὁρμῆς ἀκαπόνου, βίου σώφρονος, λόγου δεινότητος, τῆς
ἐν ταῖς πράξεσιν ἀνδρείας, λημμάτων πολλῶν καὶ με-
γάλων, εὐπροψίας, δικαιοσύνης, φιλανθρωπίας, πίσε-
ως, φρονήματος, σωφίσεως, ἑκάστου τῷ πολλῶν καὶ με-
γάλων πολιτευμάτων. ἴσως οὖν ὁρῶν ἔνεστιν μὲν ψηφί-
σματα, πρέσβεις, δημηγορίας, νόμοις. ἔπειθεν δ' ὑποκρίσεις, συμπεριφερόμενος τοῖς πλεονεκτήμασιν

qui quidem sententiis & verbis condenset orationē, & affectibus interponendis probabilitatem accuratè consectetur, magnitudine splendidus, spiritu vehemens, continentia verborum & sententiarum modestissimus, figurarum mutatione maximè varius. Solus certè quidem oratorum viuam (vt Leosthenes dicere ausus fuit) non malleo labrefactam exhibuit orationem. Non enim, quod Callisthenes de Aeschylo, quodam loco dicit, cum in vino scribere tragœdias, animo concitato & efferuescente: non sic, inquam, Demosthenes per ebrietatem componebat orationes, sed aquam potans. Vnde & Demadem ferunt in eius quæ potationem lusisse: alios ad aquam dicere, sed Demosthenem scribere ad aquā. Pytheæ verò, Demosthenicarum orationum plausus noctur nam redolere lucernam videbatur. Et hic quidē, inquit, orationis locus cum argumento meo, tibi communis est. Non minorem enim orationis vbertatē etiam Homeri poesis mihi suppeditat. Verùm si ad humanitatis officia & munificētiam, & gestæ Reipublicæ totius splendorem transieris: Ac is quidem pergebat tanquam adiecturus cætera. L. Ego verò cum risu, Nunquid, inquam, in animo est, more balneatoris haurire aquam, & aures meas reliqua oratione profundere? I. Mehercule, inquit, commemorabō etiam publicas epulas, & adilitates voluntarias, & trierarchias, & mœnia, & fossam, & redemptiones captiuorum, & virginum elocationes, optimum degendę in Republica vitæ rationem, & legationes, & legum constitutiones. Posti quam igitur magnitudo gestarum rerum incidit, ridere mihi subit eum, qui supercilia contrahat, & vereatur, ne sibi ad prædicāda facta Demosthenis verba desint. L. Fortasse, inquam, bone vir existimas, meas solius eorum qui in eloquentiæ studiis ætatem consumpserunt, aures, actis Demosthenis non personuisse? I. Siquidem, inquit, in oratione subsidiis aliquibus, vt tu ais, indigemus: nisi forte contrarium tibi accidit, vt ceu fulgore quodam collucente, non possis in illustri gloria Demosthenis oculos defigere. Nam simile quippiā in Homero principiò mihi vsuenit: certè parum abfuit quin abiicerem animum, & de illo argumento mihi ne cogitandum quidem existimarem. Pòst, nescio quo modo me collegi, vt mihi videar paulatim assuescere contrà intueri, ne auertendis tanquam à Sole oculis, nothus in Homeridarum genere deprehendar. Tibi autem, mea quidem opinione, hoc etiā multo quàm mihi videtur esse facilius. Cum enim Homeri, gloria vna poeticæ facultatis tanquam ancora nitatur: eam vniuersam confertim apprehendere necesse fuit. Tu verò si tuum animum semel ad totum Demosthenem conuerteris: vehementer æstuabis, huc illuc oberrando verbis, nec habebis quodnā primùm apprehendas: id quod gulosis in Syracusiis mensis accidit, aut audiendi spectādique auidis, qui cū in plurimas auditionum spectaculorumque volu prates inciderint, ignorant ad quam sese conferant, animo subinde alternātes. Arbitror igitur te quoque huc illuc saltare, non habentem vbi insistas, cum vndique attrahāt, ingeniū magnificum, ardens impetus vita modesta, eloquentiæ vis, actionum constantia, largitionū multarum & magnarū cōtēptio, iusticia, humanitas, fides, magnitudo animi, prudētia, singulę quæ multæ magnæque sunt, actiones. Fortassis igitur cū vides hinc decreta, legationes, cōciones, leges inde classes, Eubœam, Megara, Bœotiam, Chium, Rhodum, Hellespontum, Byzantium: nō habes quò inclines animo, ipsa te copia rerū huc illuc rapiente.

Sobrietas. Lucubrationes.

Munificentia.

Rerum gestarum fulgor perstringit oculos.

Ipsa copia facit impes.

Congeries laudum Demosthenis.

Quemadmodum igitur Pindarus, cùm animo multa complecteretur, hoc ferè modo dubitauit:

Ismenúm-ne, an splendidam Meliam,
An Cadmum, an Spartorum sacrum genus,
An caeruleam Thebam,
An imperterritum robur Herculis,
An Bacchi laetum honorem,
An nuptias candidae Harmoniae celebrabimus?

Sic & tu dubitare videris, oratió-ne an vita, eloquentia an eruditio, administratio Reipublicæ an mors viri sit celebranda? Sed haudquaquam, inquit, difficile est, effugere errorem. nam quodcunque vnum apprehenderis, vel eloquentiam solam, in eam conferationem. Ac Periclea quidem illa contentus esse potes. Nam de illius quidem fulguribus & tonitruis, & Suadelæ stimulo quodam opinionem accepimus. sed quia eam ipsam non videmus, ex eo constat, illã vltra speciem durabile nihil habuisse, quæ temporis cotem & iudicium sustinere nõ valuerit. At oratio Demosthenis. Sed tibi hoc explicandum relinquo, si huc te conuerteris. Quòd si ad animi virtutes, aut res ab eo gestas aggressus fueris: præclarum tibi fuerit, vnam quamcunque tandem resecare disputationem: si lautius voles, binas ternásve deligere, ad iustum orationis argumentum. Magnus enim in omnibus est splẽdor, si quidẽ nõ vniuersè, sed ex parte laudabim⁹. Moris. n. Homerici est, Heroũ laudes ex partib. cõficere, pedib. aut capite aut capillo: iã etiã ex gestaminibus, aut clypeis. Ac ne diis quidẽ & deabus turpe fuit, à poetis ob colum, aut arcum, aut egidem, nedum partem corporis, aut animi, celebrari. Beneficia verò simul ne referri quidem possunt. Itaque nec Demosthenes queretur, si vnũ aliquod suũ bonum seorsim laudetur. Nam vniuersè ne ipse quidem ad se laudandum satis vitium haberet. Hæc cũ Therſagoras commemorasset, L. Arbitror te, inquã, vnum ostentare mihi volentem, te non tantum præstantem poetam esse, Demosthenem tanquã mercis alicuius accessionem sermoni tuo inseruisse: ac pedestrem orationẽ cũ versibus coniunxisse. T. Tibi quidem, inquit, dum ostendere conor quàm res sit facilis, ad percurrẽdam hanc orationem sum prouectus an laxata solicitudine, te nobis auditorem præberes. L. Nihil igitur, inquã, crede mihi, promouisti: ac potius vide, ne retrò cesseris etiam. T. Bellum verò, inquit, istuc remediũ fuerit. L. Tu enim, inquam, ignoras opinor huius rei difficultatẽ. deinde instar medici, qui ægroti malũ nescit, aliud curas. Iis quidẽ, quæ cũ, qui primus ad hãc orationẽ accederet, turbarint, mederi es aggressus, quę multis abhinc seculis sunt absumpta. Quare huius difficultatis obsoleta medicamenta iam attulisti. T. Hocigitur, inquit, esto tibi remediũ. Debet profectò, vt via tutissima, sic ista etiã ratio, tutissima esse. L. Ego verò contrariã, inquã, institui, ac Anniceridẽ Cyrenæũ habuisse studio ferunt, apud Platonem & sodales aurigandi peritiam ostẽtãtẽ, qui multos circũ Academiã agitauit cursus in orbita eãdẽ omnes, nihil deflexus, vt vnius cursus in terra vestigia relinquerẽtur. Mihi verò diuersum est propositũ, orbitas declinare. Neq; verò facile esse arbitror, nouã moliri viã, tritas auersantem. T. At Passonis, inquit, factũ illud est callidũ. L. Quale inquam? nõ enim audiui. T. Passoni pictori aiũt, equũ se volutãtẽ locatũ esse depingẽdũ: eumverò pinxisse curretẽ, & multũ pulueris circa equũ. Vt verò pingẽti interuenisset is qui locarat, expostulasse cũ eo:

Eloquẽtia Periclea.

Noua laudandi ratio difficilior.

Anniceridia auriga tio.

Passonis equus.

A ὥσπερ οὖν ὁ Πίνδαρος, ὅτε πολλὰ τῇ νῷ ξαπόμενος, οὔτω πῶς ἠπόρησεν,

ἰσμηνὸν, ἢ χρυσηλάκατον μελίαν,
ἢ κάδμον, ἢ σπαρτῶν ἱερὸν γένος,
ἢ τὰν κυανάμπυκα Θήβαν,
ἢ τὸ πάντολμον σθένος Ἡρακλέους,
ἢ τὰν Διονύσου πολυγαθέα τιμάν;
ἢ γάμον λευκωλένου Ἁρμονίας ὑμνήσομεν;

κἄτισι δὴ καὶ σύ γε ταὐτὸν ἔοικας ἀπορεῖν, λόγον ἢ βίον, ἢ ῥητορικὴν, ἢ φιλοσοφίαν, ἢ δημαγωγίαν, ἢ τὸ θανάτου τἀνδρὸς ὑμνητέον. ἔστι δ' οὐδὲν ἔργον ἐκφυγεῖν, ἔφη, τὴν πλάνην· ἀλλ' ἑνός ὅτου δὴ λαβόμενος, ἢ τῆς ῥητορικῆς καθ' αὑτὸ, εἰς ταύτην κατάθου τὸν λόγον. ἱκανὴ γοῦν σοι ἦ ἡ Περικλέους. ἐκείνου μὲν γε τὰς ἀστραπὰς καὶ βροντὰς, καὶ πειθοῦς πλέον δόξη ἐνδεδωκότος, ἀλλ' αὐτήν γε οὐκ ὀρθῶμεν, δῆλον. ὡς ἐπὶ τῷ φαντασίαν οὐδὲν ἔμμονον ἔχοντες, οὐδ' οἷον ἐξαρκέσειν πρὸς τὸ τοῦ χρόνου βασάνου κρίσιν. τὸ δὲ τοῦ Δημοσθένους. ἀλλὰ σοὶ καταλελείφθω λέγειν, εἰ ταύτῃ ἔφαπτοιο. πρός γε μὲν τὰς τῆς ψυχῆς B ἀρετὰς, καὶ τὰς πολιτείας αὐτὸ τοῦτο μόνον, καλὸν, μίαν ὑπεναντίωσιν ἀποτέμνεσθαι τῷ διαιρεῖν. εἰ δὲ ἅλιος ἀστὴρ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, οὕτω καὶ συνθέσεις ἐλόμενον, ἔχειν ἀποχρῶσαν λόγον· ἰσοβολεῖν. πολλὴ γὰρ ἐν ἅπασιν ἡ λαμπρότης. εἰ δὲ οὐκ ἐν τοῖς παντὸς, ἀλλ' ἐν μέρεσι ἐπαινεσόμεθα. νόμος μὲν γὰρ ὁμηρικὸς, ἡρῴων ἐπαίνους ἐν μέρεσι διατίθεσθαι, πλευρῶν ἢ κεφαλῆς ἢ κόμης· ἤδη δὲ καὶ τῷ φορημάτων ἢ ἀσπίδων. μειρακιῶδες δὲ οὐδὲ τοῖς θεοῖς ἐγχέσθαι, ὑμνεῖσθαι πρὸς τοῦ ποιητοῦ, ὡς ἡλακάτης ἢ τόξου, ἢ τῆς ἀγίδος, μή τι γε δὴ μέρους σώματος, ἢ τῆς ψυχῆς, τοῦ δυσεργασιῶν δὲ οὐδὲ διωκτὸν ἐφάπαξ ἐλθεῖν. οὐκοῦν οὐδ' ὁ Δημοσθένης αἰτιάσεται, καθ' ἓν τοῦ αὐτοῦ καλῶν ἐπαινούμενος. ἐπεὶ τό γε σύμπαν οὐδ' αὐτὸς ἂν αὐτὸν ἐξαρκέσειεν ἐπαινέσαι. ταῦτα δὲ θεσμοθέτου διελθόντος, οἱμαί σε, ἔφην, ἐν ὅπῃ δεδιέναι μοι βουλόμενον, τὸ μὲν μόνον ποιητῇ ἀγαθὸν εἶναι, τοῦ λόγων παρεμπόρημα πεποιῆσθαι τὸ δημοσθένους, τὰ πρὸς τοῖς ἐμμέτροις θεσιθέντα. σοὶ μὲν οὖν, ἔφη, τῷ ῥᾳστώνῃ ὑποπτεύοις, θεοῦ χάριν ὅπῃ δραμεῖν τοῦ λόγου, εἴπερ σ' ἀφορμῆς ἀεὶς, ἀκέραστος ὑμῖν γένοιο. θεοῦ γοῦν τοίνυν, ἔφην, σοὶ γένοιτο οὐδὲν, οὐ ἴσθι, σκόπει δ', μὴ καὶ πλέον ἢ γέγονος θάτερον. καλὸν ἂν λέγοις, ἔφη, τὸ ἴαμα.

σὺ γὰρ, ἔφην, ἀγνοεῖς, οἶμαι, τὸ παρὸν ἄπορον. εἶτα ἰᾷ σοῦ δίκην, τὸ τοῦ νοσοῦντος σαθρὸν ἀγνοήσαντος, ἄλλο θεραπεύεις. ὅ, τι δή σοι μὴ, ἃ παράξειεν αὖ, τὸν θεσμὸν ἰόντα πρὸς τὸν λόγον, ἐπεχείρησας ἰᾶσθαι. τὰ δ' ἤδη κατιλυάλωται παλαιαῖς ἐπὶ θρυλίδος, ὥστε ταύτης τῆς ἀπορίας ἐώλά σοι τὰ ἰάματα. τοῦτο δ' οὖν ἔφη σοι τὸ δεῖ ἰάματα. χρὴ μὲν τοι, καθάπερ ὁδοῦ, διαῤῥαλεωτάτην εἶναι τὴν συνθετάτην. τῷ ἐναντίαν γὰρ, εἶπον, θεοῦ θέμιν, ἢ φασὶν αἰνίττεσθαι * τὸν κυρηναῖον φιλοτιμηθῆναι θεὸς πλάτανά τε καὶ τοῖς ἑταίροις. τὸν μὲν γὰρ κυρηναῖον, ἁρματηλασίαν ὅπῃ δεικνύντα, πολλοῖς θεοῦ τῷ ἀκαδημίαν ἐξελαύνειν δρόμους, ὅπῃ τῆς αὐτῆς ἁρματοτροχίας ἅπαντας, μηδὲν ὠφελοῦντα, ὧδ' ἑνὸς δρόμου σημεῖα καὶ ἴχνη ὑπολείπεσθαι. τοὐμὸν δέ γε τοὐναντίον ἀποδύσει, τὰς ἁρματοτροχίας ἀλείφειν. οὐ μάλα ῥᾴδιον δ' οἶμαι καμνουργεῖν ὁδοὺς, τῷ τε ξυμμιγῶν ἐκφεύγοντα. ἀλλά τοι τὸ πάσωνος, ἔφη, σοφόν.

ποῖον, ἔφην; οὐ γὰρ ἀκήκοα. πάσωνι τῷ ζωγράφῳ φασὶν ἐκ δοθιῶν γράψαι ἵππον καλινδούμενον. τὸν δὲ γράψαι ἔχοντα, καὶ πολὺν κονιορτὸν περὶ τὸν ἵππον, ὡς δ' ἐπιγράφοντος ὅπῃσιν τὸν ἐκδόντα, μεμφεσθαι. μὴ γὰρ

μὴ γὰρ τοῦτο προστάξαι. τὸν οὖν παῖδα τὸν πίνακος τὰ μετέωρα κάτω μεταγαγόντα, τῷ παιδὶ τῷ γραφῷ ἐπιδεῖξαι κελεῦσαι, καὶ τὸν ἵππον ἔμπαλιν κείμενον ὀφθῆναι καλινδούμενον. ἦδύς εἶ, ἔφην, Θερσαγόρα, αἰ μίαν οἴῃ με τροφὴν μεμηχανῆσθαι τοσούτων ἐτῶν, ἀλλ' οὐχὶ πάσας τροφὰς καὶ μεταγωγὰς ἀναλλάττοντα, καὶ μεταπλάττοντα, δεδιέναι, μὴ τὸ ἔσχατον πάθοιμι τὸ τοῦ Πρωτέως. ποῖον, ἔφη, πάθος; τὸ ἡγούμενον, ὃ φασιν αὐτὸν ἡγεῖσθαι, δρασμὸν ἀξιοῦντα τῆς ἀνθρωπίνης ὄψεως, ἐπεὶ καταλαλώκει πάσας ἰδέας ἀνθρώπων καὶ φυτῶν καὶ στοιχείων, αὖθις αὖ, πενίᾳ μορφῆς ἐπεισάκτῳ, προτέρᾳ ἡγεῖσθαι. σὺ μὲν, εἶπον, ἴσως τὰ προτέρα μηχανᾷ τὰ ἐμοὶ ἀκροᾶσιν ἀποδιδράσκειν. οὐκ ὦ γαθέ, ἔφην, τοῦτο. παρέξω σὲν ἐμαυτὸν ἀκροᾶσθαι, παρεὶς τοῦ ἐπιτρεμμύειν φροντίδα. πάλαι γὰρ ἂν τι περὶ τὸ σοῦ κυήματος ἀφροντις ἡγούμενος, καὶ τῆς ἐμῆς ὠδῖνος συμφροντίσας. ὡς οὖν ἐδόκει ταῦτα ἀμφὶ, καθίσαντες ὀλίγον τοῦ πλησίον κρηπῖδος, ἐγὼ μὲν ἠκροώμην, ὁδὶ δ' ἀνελέγετο μάλα ἡγεμονικὰ ποιήματα. μεταξὺ δ' ὥσπερ ἔνθους ἡγούμενος, διπλίξας τὸ γραμματεῖον. κομίζου τὸν ἀκροατικὸν, ἔφη, μισθὸν, καθάπερ ἀθλητὴν ἐκκλησιαστικὸν ἢ δικαστικὸν, ἀλλ' ὅπως εἴσῃ μοι χάριν. χάριν μὲν, ἔφην, εἴσομαι, καὶ πρὶν, ὅ, τι καὶ λέγεις, εἰδέναι· ὅτι δ' ἔστιν, ὅ, τι καὶ λέγεις, μακεδονικοῖς, εἶπεν, ἐντυχὼν τῶν βασιλικῆς οἰκίας ὑπομνήμασι, καὶ τότε ὑφηδεῖς, τὸ βιβλίον οὐκ ἄπραγον ἐκτησάμην, καινὸν ὑπεμνήσθην ἔχων οἰκαδε. γέγραπται δ' ἄλλά τε τοῦ ἀντιπάτρου πραχθέντων ὑπὲρ τῆς οἰκίας, καὶ περὶ Δημοσθένους, ἅ μοι δοκεῖς οὐκ ἂν παράργως ἀκοῦσαι. καὶ μὲν, εἶπον, ἤδη γέ σοι τῷ διαγγελίων χάριν, καὶ τἀλλα τῷ ἐπῶν. ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἀπολείψομαί σου, πρὶν ἢ τινὸς ὑποσχέσιν ἔργον σοι γενέσθαι. σὺ δ' εἰσάκουσας μὲν μοι λαμπρῶς τινὸς ὁμήρου γενέθλιον, ἔοικας δ' ἐσιάσθαι αὐτὸς καὶ τοῦ Δημοσθένους. ὡς οὖν ἀνέγνω τὰ λοιπὰ τοῦ γραμματείου, διαξήσαντες ὀλίγον, ὅσον ἀποδοῦναι τῷ ποιήματι τοὺς δικαίους ἐπαίνους, ἤειμεν εἰς τὸ Θερσαγόρου, καὶ μόλις μὲν, ὀπτυγχάνει δὲ τῷ βιβλίῳ, κἀγὼ λαβὼν, τότε μὲν ἀπηλλαττόμην· ἐντυχὼν δ', οὗτος ὁ γνώμην διετέθην, ὡς οὐδέν τι προὐξέφας, ἀλλ' ἐπ' αὐτῷ ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων ὑμῖν ἀναλέξομαι. οὐδὲ γὰρ τῷ ἀκληπιῷ μεῖόν τι γίγνεται τῆς τιμῆς, εἰ μὴ τῷ προσιόντων αὐτῷ ποιησάντων ἄσματα, τὰ ἀλισοδήμου τοῦ ξοιζιλιίου, καὶ σοφοκλέους ᾄδεται. καὶ τῷ διονύσῳ τὸ μὲν πίπτειν καμνοῦ ποιεῖν κωμῳδίας ἢ ξαλῳδίας, ἐπιλέλειπται· τὰ δ' ἑτέροις συντεθέντα, τοῖς νῦν εἰς μέσον ἐν καιρῷ κομίζουσι χάριν οὐκ ἐλάττω φέρει, τῷ τὸν θεὸν δοκεῖν τεθυκέναι· τὸ μὲν οὖν βιβλίον τοῦτο (ἔστι γὰρ ὑπομνημάτων τὸ προσῆκον ἡμῖν μέρος τόδε δρᾶμα*) φησὶν, ἀντιπάτρῳ μειλιχθῆναι παρόντα τὸν ἀρχίαν. ὁ δ' ἀρχίας, εἴ τις ἄρα τῷ νεωτέρων ἀγνοεῖ, τοὺς φυγάδας ἐτέτακτο συλλαμβάνειν, ἐπέσταλτο γὰρ αὐτῷ, καὶ Δημοσθένην ἀπὸ τῆς καλαυρίας πεῖσαι μᾶλλον, ἢ βιάσασθαι πρὸς τὸν ἀντίπατρον ἥκειν. καὶ δὴ καὶ μετέωρος ὁ ἀντίπατρος ἦν τοῦ τῆς ἐλπίδος, τὸν Δημοσθένην ἀεὶ προσδοκῶν. ὡς οὖν ἤκουσεν ἀπὸ τῆς καλαυρίας ἥκοντα τὸν ἀρχίαν, δύδὺς ὡς εἶχεν, ἐκέλευσεν εἴσω καλεῖν. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν, αὐτὸ φράσαι τὰ λοιπὰ τὸ βιβλίον, χαῖρε ὦ ἀντίπατρε.

τί δ' οὐ μέλλω χαίρειν, εἰ Δημοσθένην ἤγαγες; ἤγαγον ὡς ἐδυνάμην. ὑδρίαν γὰρ κομίζω τῷ Δημοσθένους λειψάνων. ἀπ' ἐλπίδος γε μὲν ἔσφηλας ὦ ἀρχία. τί γὰρ τῷ ὀστῶν καὶ σὺ ὑδρίας* Δημοσθένην οὐκ ἔχοντι;

A se enim non ita iussisse. Passonem igitur iussisse puerum, superiorem tabulæ partem deorsum vertere: ita esse factum, vt equus mutato situ iacens volutari videretur. L. Suauis, inquam, homo es Thersagora, si vnam me conuersionem machinatum esse putas tot annis, ac non potius omnes conuersiones & ambages expertum, in vertendo & transmutando: ac vereri, ne tandem idem quod Proteo mihi eueniat. T. Quid istuc, inquit? L. Id quod ei accidit, humanę figuræ dissimulationem molienti. Nam cum omnes formas hominum, bestiarum, plantarum, & elementorum consumpsisset, ob inopiã asciticiæ formæ, rursus Proteum esse factum dicunt. T. Tu, inquit, etiam Proteum tergiuersando studes vincere, dum id efficias, ne tibi me audire sit necesse. L. Non ita est, inquam, ô bone. Præbebo enim tibi aures, vrgente cura omissa. Fortassis enim, vbi tui partus solicitudinẽ ex parte deposueris, meorum etiam laborum curam aliquam suscipies. Quod cũ probasset, in vicina crepidine cõsedimus: ac ego quidem auscultabam: is verò egregia poemata recitabat. Interim verò tanquam diuino afflatu percitus, complicatis pugillaribus: T. Cape, inquit, auscultationis mercedem, sicut Athenis concionalem aut iudicialem. sed fac gratiã mihi habeas. L. Gratiam, inquam, habebo tibi, priusquam quid dicturus sis, intelligerim? Quid verò est quod dicis? T. In Macedonicos, inquit, regiæ domus incidi commentarios, quibus eo tempore cum suprà modum delectarer, eos magno studio mihi comparaui: & nunc in mẽtem mihi venit, eos domi me habere. Continent autem cum alia Antipatri acta domestica, tum de Demosthene nonnulla: quæ te audire, fore puto operæprecium. L. Enimuerò, inquã, de læto isto nuncio hanc tibi refero gratiam, vt cæteros etiam versus audire velim. Equidem te nõ prius nisi sum faciam, quàm promissa tua ad rem cõferãtur. * Tu verò & splẽdido me, natali Homeri die, cõuiuio excepisti, & videris in Demosthenico factur' idem. Vt igitur è libello cætera recitarat, paulisper morati quantũ satis esset ad meritas poemati laudes tribuẽdas, domũ Thersagorę petiimus: ac vix illę quidem, sed inuenit tamẽ libellũ, quo ego tũ accepto, discedebam: lectóque sic fui affectus, vt nulla re mutata, iisdem verbis eum vobis velim recitare. Neq; enim minus honoris habetur Aesculapio, si ij, qui supplicatum veniunt, nulla ipsi cantica fecerint, sed ab Alisodemo Trœzenio & Sophocle facta recitarint. Ac Bacchо nouam facere poesim comœdiæ tragœdiæve, est desitum: sed ab aliis composita poemata, iis, à quibus nunc per tempus afferuntur, non minus gratiæ conciliant, ob opinionem de cultu numinis. Is igitur libellus (hoc est, ea commentariorum pars, quę ad nos attinet) actione constat. In eo igitur scribitur, indicatum esse Antipatro, adesse Archiam. Archię autem (si quis id fortasse adolescentum ignorat) id munus erat datum, vt exules comprehenderet: & mandatum, vt Demosthenem à Calauria pelliceret magis quàm cogeret venire ad Antipatrum. Ac Antipater quidẽ in eam spem erectus erat, vt subinde aduentũ Demosthenis expectaret. Vt eum igitur è Calauria redire audiit, statim iussit intrò vocari. Postquam verò ingressus est, quid acciderit, ipse libellus explicabit. AR. Saluus sis Antipater. AN. Quidni verò saluus ero, si Demosthenem adduxisti? AR. Adduxi, vt potui. vrnam enim affero reliquiarum Demosthenis. AN. Spẽ meam frustratus es, ô Archia. Quorsũ .n. ossa & vrna, quę Demosthenẽ nõ habet? AR.

Protei μεταμορφώσεις.

Macedonici regię domus commentarij.

Archias ὁ φυγάδων ἄρχων.

Videntur hic verba nonnulla & paulo pòst versus complures deesse.

Nam eius animus vi retineri non potuit,ô rex. AN. Nō*Bœotiæ,& si hic à me aliquid accepissetis? AR. Nos verò mœnia Byzantiorum ceperimus facilius, quàm Demosthenem,auro. Ego verò ô Parmenio, inquit,si quis Athenien sis ciuis,cum Athenis verba facit,me patriæ anteponit:ei ego pecuniam numero,sed amicitia mea non dignor. Si quis autem me pro patria odit: eum oppugno equidem vt arcem & castellum & naualia & fossas: sed idem admiror ob virtutem,& vrbem possessione illa beatam iudico.

Philippi elogium de Demosthene.

Ac illos,cum eis iam non est opus,summa cum voluptate in crucem agerem:hunc autem longè malim hic apud nos esse potius,quàm Illyrium equitatum,& Triballorum,& omnes conducticios exercitus. Armorum enim violentia vim orationis & animi grauitatem nequaquam posteriorem duco. Ad Parmenionem igitur hæc:eodémque ferè modo ad me quoque aliquando verba fecit. Nam quum Diopithis exercitus Athenis missus esset: ego eram solicitus. Ipse autem suauiter admodum ridens: Tu verò nobis Atticum ducem aut militem metuis? Trirèmes sanè & Piræeus & naualia,nugæ mihi ac fabulæ videntur. Quid verò facerent homines Bacchanalia celebrantes,& viscerationibus & choris inhiantes,atque inde victitantes? At nisi vnus Demosthenes inter Athenienses esset natus: vrbe facilius potiti essemus:quàm Thebis & Thessalia, decipiendo,cogendo,anteuertendo,largiendo. Nunc vnus is vigilat,& omnes occasiones vrget,& nostros conatus assectatur,& attibus nostris fortiter se opponit. Eum enim neque cum fraudem struimus, neque cū aggredimur aliquid,fallimus;neque cum deliberamus:denique is homo nobis obstaculum quoddam est,& cautes , ne omnia primo impetu capiamus. Nam quantum in eo quidem fuit,nec Amphipolim cepissemus, nec Olynthum,nec Phocenses:non* Pylas haberemus,non Chersonesum,non Hellesponti oram in potestatem redegissemus. Sed expergefacit inuitos tanquam mandragora sopitos ciues suos veluti sectione aut vstione socordiæ,libertate dicendi vtens,ac parum admodum dans gratiæ. Adhæc & pecuniæ commeatus à spectaculis trāsfert in castra, & classem constituit legibus trierarchicis, ob confusionem tantùm non funditùs deletam. Excitat abiectā hoc tempore ad drachmam & triobolum vrbis dignitatem,ciues olim inclinatos ad maiores reducit,& ad æmulationem rerum in Marathone & ad Salaminem gestarum: adiungit eos ad societates & cōtributiones Græcorum. Hunc latere non licet, nō decipere. corrumpere autē largitionibus nihilo magis,quàm Aristidē illū rex Persarum corrupit. Hic igitur,Antipater,magis metuēdus est, quàm omnes triremes,& omnes classes. Qui enim olim Atheniēsibus Themistocles fuit,& Pericles:cum iis nūc Demosthenes æquali spacio decurrit,Themistocli prudētia,Pericli magnitudine animi par. Hoc igitur effecit,vt eis auscultet Eubœa,Megara,ora Hellespontia,Bœotia,& rectè sanè,inquit,faciunt Atheniēses qui Charetē & Diopithē & Proxenū,& eius generis alios quosdā duces creēt,Demosthenē aūt domi insuggesto cōtineāt. Quòd si huius hominis fidei arma & naues & exercitus & occasiones & pecunias credidissent:vereor ne de ipsa Macedonia mihi disputandū esset,cū nūc per decreta nobiscū cōtēdens quocūq; nos assectetur,anteuertat,cōmeatus excogitet,copias colligat. Quid verò? nō viuētē deprehēdistis? AR. Deprehēdimus. AN. Quid igitur? in itinere

Demosthenes cur vitus non adductus.

A τλὼ γὰρ ψυχλὼ ἀυτὲ, ὦ βασιλεῦ, θεὸς βίαν κατέχειν ἀδύνατον. *οὐ βοιωτίας, οὐδ' ἐνθάδε παρ' ἐμοῦ λαβόντες. *ἡμεῖς ᾗ θᾶττον αἱ τὸ βυζάντιον τεῖχος ἑλοιμεν μηχαναῖς, ἢ δημοσθένην χρυσίῳ. ἐγὼ γᾶρ, ὦ παρμενίων, ἔφη, εἰ μέν τις ἀθηναῖος ὤν, ἐν ἀθήναις λέγων, ἐμὲ τῆς πατρίδος θεσπιᾷ· τούτῳ ἀργύριον μὲν θεθείμην ἄν, φιλίαν δ' οὐκ ἄν. εἰ δέ τις ἔνερθε τῆς πατρίδος ἐμε μισεῖ τούτῳ θεσπολεμῶ μὲν, ὡς ἀκρόπολιν καὶ τείχη, καὶ νεωρίοις καὶ τάφρῳ. θαυμάζω γᾶρ τῆς ἀρετῆς, καὶ μακαρίζω γε τὸ κτήματος τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν, ἔξω τῆ χρείας ἠκόντας, ἥδιστ' ἄν θεσπολεσαιμι· τὸν δὲ βελόμην ἄν ἐνταυθοῖ παρ' ἡμῖν τυχεῖν ἠκόντα μᾶλλον, ἢ τὴν ἰλλυριῶν ἵππον καὶ βαλλῶν, καὶ πᾶν τὸ μισθοφορικόν· τὸ ὅπλων βίαι, τὴν τὸ λόγου θεισθὼ, καὶ τὸ τῆς γνώμης εὐβουλίας οὐδαμῆ πιθεῖς δεύτερον. θεὸς παρμενίωνα μὲν ταῦτα, τοιούτοις δέ τινας καὶ θεὸς ἐμὲ λόγοις ἐποιήσατο. τὸν γὰρ μὴ διοπείθους ἀθλιώτατον ἀπεσταλμένων, ἐγὼ μὲν εἶχον ὅστις θερσίτης· ὁ δ' οὐ μάλα γελάσας, ἔφη, σὺ δ' ἀττικὸν στρατηγὸν ἢ στρατιώτην δέδοικας ἡμῖν; καὶ μὴν ξένοι καὶ ὁ περσικὸς καὶ τὰ νεώρια, λῆρος ἔμοιγε καὶ φλυαρία. τὸ δ' ἂν αἰθέσποτε θεάξωμεν, διονυσάζοντες, ἐν κρεανομίαις καταζῶντες καὶ χορεῖς; εἰ ᾗ μὴ δημοσθένης εἷς ἐν ἀθηναίοις ἐγένετο, ῥᾴον εἴλομεν τὴν πόλιν, ἢ θηβαίοις καὶ θετταλοῖς, ἀπατῶντες, βιαζόμενοι, φθάνοντες, ὠνούμενοι. νῦν ᾗ εἷς ἐκεῖνος ἐγερθεὶς, καὶ πᾶσι τοῖς καιροῖς ἐφέστηκε, καὶ ταῖς ἡμετέραις ὁρμαῖς ἐπακολουθεῖ, καὶ τοῖς στρατηγήμασιν αἰπωλιατάττετ' ἀναθάνομεν ᾗ αὐτὸν οὐ τυχάζοντες, οὐκ ὄπτικοὶ ἐόντες, οὐ βουλεύόμενοι. καὶ καθάπαξ κώλυμά τι, καὶ θεόβολος ἡμῖν, αἰθέσποτός ἐστι, μὴ πάντ' ἔχειν ἐξ ὁπάδρομῆς. τό γε τοι κατ' αὐτὸ, οὐκ ἀμφίπολιν εἴλομεν, οὐκ ὄλυνθον, οὐ φωκέας καὶ πύλας ἔχομεν, οὐχὶ χερρόνησον ἔχομεν θεὸς τὸν ἑλλήσποντον κεκραπάλαμεν. ἀλλ' αἰσιν μὲν ἀκοίτας, οἷον ἐκ μανδραγόρου καθεύδοντας, τοὺς αὑτῶν πολίτας, ὥσπερ τομῇ τινὶ, καὶ καύσει τῆς ῥᾳθυμίας, τῇ παῤῥησίᾳ χρώμενος, ὀλίγον τ' θεὸς ἡδονὴν θεσπίσας. μεταπίθησι ᾗ τῷ χρημάτων τοὺς πόρους, ἀπὸ τ' θεάξων ὅπλα τὰ στρατόπεδα. σωτίθησι ᾗ τὸ ναυτικὸν νόμοις ἐπαρχικοῖς, ἀπὸ τ' ἀταξίας μονονοὺ τελέως διεφθαρμένον. ἐγείρει δ' ἐῤῥιμμένον ἤδη χρόνου θεὸς τὸν δραχμὸν καὶ τὸ ξιώβολον, τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα, πάλαι τοῦτοις καταπεπλιμμένοις, εἰς τοὺς θεῤῥόνους ἐπανάγων, καὶ τὸν ζῆλον τ' μαραθῶνι καὶ σαλαμῖνι καταεργασμένων. συνίστησι δ' ὅπλ συμμαχίας, καὶ σωτάξεις ἑλληνικάς. τ' τὸν ἀληθεῖν ὄξιν, οὐ φενακίσας, οὐ θρίαθας δ' οὐ μᾶλλον, ἢ τὸν ἀρισταίδην ἐκεῖνον ὁ περσῶν βασιλεὺς ἐθρίαβε. τοῦτον οὖν, ὦ αἰτίπατρε, χρὴ δεδιέναι μᾶλλον, ἢ πάσας τριήρεις, καὶ πάντας ὁπλίτας. ὁ γὰρ ἀθηναίοις τοῖς πάλαι θεμιστοκλῆς καὶ θεριακλῆς ἐγίγνετο, τούτοις νῦν ὁ δημοσθένης ἐφάμιλλος, θεμιστοκλεῖ μὲν τὸ σώσειν, θεικλεῖ ᾗ τὸ θέσπισμα. ἐκτήσατο γοῦν αὐτοῖς ἀκούειν δύοιαν, μέγαρα, τὰ θεὸς τὸν ἑλλήσποντον, τ' βοιωτίαν τε καλῶς γε, ἔφη, ποιοῦσιν, ἀθηναῖοι, χάριτα μὲν καὶ διοπείθει καὶ θεξένοις, καὶ τοιαῖσδε τινας ἀποδεικνύντες στρατηγεῖν, δημοσθένει ᾗ εἴσω κατέχοντες ὄπτ' τ' βήματος. ὡς εἰ τοῦτον τ' ἀνθρώπων ὅπλων ἀπέρηναν καὶ νεῶν, καὶ στρατοπέδων καὶ καιρῶν καὶ χρημάτων κύριον, οἶκτῳ, μὴ θεὸς τῆς μακεδονίας αὖ κατέσησέ μοι τ' λόγοι, ὃς καὶ νεῦ ἀπὸ ψηφισμάτων ἀνταγωνιζόμενος ἡμῖν, παντάχοῦ συμπεριτρέχει, *καταλαμβάνει, πόρους

δυ ίσκει, δύδωάμιν συλλέγει. τί δ' ; οὐ ζῶντα κατειλήφατε ; κατειλήφαμεν. κατὰ τὴν ὁδὸν οὖν τέθνηκεν

οὐκ ἀλλ' οὐ περ ἰών; ἐν καλαυρίᾳ. τάχα τῆς ὑμετέρας
γέ φαμεν ἔργον ὀλιγωρίας, οὐ θεραπευόντων τὸν ἄνθρωπον;
ἀλλ' οὐδεὶς ἐφ' ἡμῖν ἐλήφθη. τί φῄς; αἰνίγματα λέγεις ὦ
ἀρχία, ζῶντα λαβόντες οὐκ ἔχετε; οὐχὶ σκέλους τιὼ
γε σφῶϊν μὴ βιάζεσθαι; καί τοι πλέον ἂν οὐδὲν βιασα-
μένοις οὐδὲν ἰών. ἡ γὰρ οὖν ἐμελλήσαμεν.

οὐκ οἶδ' ὑμεῖς οὐδὲ μελλήσαντες. ἴσως οὖν ἐκ τῆς ὑ-
μετέρας τέθνηκε βίας; ἡμεῖς μὲν αὐτὸν οὐκ ἀπεκτεί-
ναμεν· βιάζεσθαι δ' αὐτόν, μὴ πείθουσιν ἀναγκαῖον ἦν.
σοὶ δέ, ὦ βασιλεῦ, τί τὸ πλέον, εἰ ζῶν ἀφίκετο; πάντως οὐ-
δὲν ἂν αὐτὸν, ἢ ἀπέκτεινας.

δῆμει ὦ ἀρχία, δοκεῖς μοὶ μὴ συννενοηκέναι, μήθ' ὅς
τις ὁ Δημοσθένης μήτε τίνι ἐμοὶ γνώμην· ἀλλὰ νομίζω,
ὅμοιον εἶναι Δημοσθένην δύρειν, καὶ τούτοις ζητεῖν τοὺς κα-
κῶς ἀπολωλότας, ἱμείρειν τὸν Φαληρέα, καὶ τὸν Μαρα-
θώνιον Ἀριστόνικον, καὶ τὸν ἐκ πειραιῶς Εὐκράτην, τοὺς ρᾳ-
δίαιον ῥοῦμά τινων οὐδὲν διαφέροντας, ἀνθρώπους ταπει-
νοὺς, ἀπορμῇ σφοδραίᾳ θορύβων ἐπὶ πολὺ σαντας, καὶ
σφὸς μικρᾶς ταραχῆς ἐλπίδα θερμότερον ἐξαναστάντας,
εἶτα πληξάντας οὐκ εἰς μακρὰν, δίκην τῶν δειλινῶν πνυ-
μάτων, καὶ τὸν ἄπιστον Ὑπερίδην, καὶ τὸν ἄτιλον δημοκό-
λακα, τὸν οὐδὲν ἀγαθὸν νομίσαντα, κολακείᾳ τὸ πλῆθος,
συκοφαντῆσαι δημοσθένην, οὐδὲ αὐτὸν εἰς ταῦτα πα-
σχεῖν δίκαιον, ἐφ' οἷς αὐτοὶ μετενόησαν, οἷς ἐχαρίζε-
το. μετ' οὐ πολὺ γοῦν τῆς συκοφαντίας λαμπροτέραν,
ἢ κατ' Ἀλκιβιάδην, αὐτῷ τιὼ κάθοδον ἀνηκόαμεν γε-
νέσθαι. τῷ δ' οὐκ ἔμελεν, οὐδὲ ἐπηχεῖτο, κατὰ τοῦ πο-
τε φιλτάτων τῇ γλώττῃ χρώμενος, ἵν' ἐχθρῶν δή που
τῆς ἀγωνιστρίας ἐκτεμεῖν. τί δέ, οὐκ ἐχθρὸν ἡμῖν
ἔβλεπος ὁ Δημοσθένης;

οὐχ ὅτῳ μέλει τοσοῦτο πίστεως, φίλον πᾶν ἄδολον,
καὶ βέβαιον ἦθος ἡγοῦμαι. τὰ γάρ τοι καλὰ, καὶ παρ'
ἐχθροῖς καλὰ· καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς πανταχοῦ τίμιον. οὐδὲ κα-
κίων ἐγὼ ξέρξου, τὸ βοῦλιν καὶ ἀσπέρχην τοὺς λακε-
δαιμονίους θαυμάσαντος, καὶ κτεῖναι παρόν, ἀφέντος.
ἀλλ' εἰ δή τινα πάντων, καὶ Δημοσθένην, αὐτός τε δίς ἀ-
θλώσην, εἰ καὶ μὴ κατὰ σφᾶς ἀγῶνα, συγχυόμε-
νος, καὶ σφὸς τοῦ ἄλλων ἀναισθησιανόμους, ἔκτε τοῦ
πολιτευμάτων αὐτοῦ εἶχον θαυμάσας, οὐχ ὡς ἂν νομί-
σειέ τις, τῆς τοῦ λόγων δεινότητος· εἰ καὶ μηδὲν μοὶ ὁ πύ-
θων πρὸς αὐτὸν, οἱ δ' ἀττικοὶ ῥήτορες, παιδιᾷ, σφᾶς ἐμ-
βάλλειν τοῦ τοῦδε κόρτῳ καὶ τόνῳ, καὶ λέξεων εὐρυθμίᾳ,
καὶ ταῖς τοῦ δέοντος σφᾶς ἀφαῖς, καὶ συνεχείαις ἀποδεί-
ξεων, καὶ τοῦ συναπτικοῦ γε καὶ κρουστικοῦ. μετενοῦμην γοῦν,
ὅτε τοὺς ἕλληνας ἀθλιάζειν συνηγάγομεν, ὡς ἐλέγχον-
τες ἀθλιαίους, πύθωνι καὶ τοῖς πύθωνος ἐπαγγέλμασι πει-
θομένους δικότες, εἶτα Δημοσθένει, καὶ τοῖς Δημοσθένους ἐλέγχοις
σφισι πεσόντες. ἀλλ' ἡμῖν ἀπροσίτως ἡ δυνάμις αὐτοῦ τοῦ
λόγου. ἐγὼ γοῦν ταύτῃ μὲν δυτέραν ἔταξον, ἐν χώρᾳ πι-
θοῦς ὀργάνου, Δημοσθένει δ' αὖ ἐφηγάμην τε φορ-
μίγγος καὶ σωίσεως, ἀκλινῆ τιὼ ψυχὴν ἐπ' ὀρθῆς
ἐν ἁπάσαις φυλάττοντα ἐκμυρίαις τῆς τύχης, καὶ πρὸς
μηδὲν τοῦ δεινῶν ἐνδιδόντα. καὶ φίλιππον ἢ τιὼ ἐμὲ ἐνώ
μην ἔχοντα πρὸς ἀνδρὸς ἠπιάμην. ἐπεὶ μὲν γε, δημη-
γορίας ἐξαγγελθείσης ἀθλιήσθαί ποτε καθαπομένης
τοῦ φιλίππου, καὶ παρμενίωνος ἠγανακτηκότος, καί τι καὶ
σκωπτικὸν εἰς τὸν Δημοσθένην ἐπειπόντος· ὦ παρμενίων,
ἔφη, δίκαιος ὁ Δημοσθένης παῤῥησίας τυγχάνειν. μόνος γέ
τοι τοῦ ἀπὸ τῆς ἑλλάδος δημαγωγῶν οὐδαμοῦ τοῖς ἀπολογισμοῖς ἐγγέγραπται τοῦ ἐμοῦ ἀναλωμάτων·

A obiit? AR. *Nō. AN. Sed quo in loco fuit? AR. In Ca lauria. AN. Fortasse negligentia vestra in causa est, qui hominē nō curaueritis? AR. At nec in nostra po testate fuit. AN. Quid ais? ambages quasdam narras ô Archia: cum viuum ceperitis, non habuistis? AR. Nónne verò iusseras, ei primùm non afferre vim? quanquam nihilo plus promouissemus, etiam vi allata, id quod facturi fuimus. AN. Nē in eo quidē rectè feciſtis, quod facturi fuistis. fortassis igitur violētia vestra periit. AR. Nos quidem eum non occidimus, sed vim ei afferre, cū persuadere nō possemus, necesse habuimus. Tibi verò, quid ô rex, cōmodi accessisset, etiā si viuus huc peruenisset? Omnino certè nō aliud quàm eū occidisses. AN. Bona verba ô Archía. Non intellexisse mihi videris neque quis Demosthenes fuerit, neque meā sententiā: sed existimare, nō aliud esse Demosthenē inuenisse, quàm istos indagare homines, qui malè perierunt, Himeræum Phalereū, & Marathoniū Aristonicū, & Piræensem
B illū Eucratē, à tortētibus nihil differentes, homines humiles, occasione subitorū tumultuū elatos, & ad paruā perturbationis spē audacter cōcitatos, deinde paulo pòst timore perculsos instar vespertinorum vētorū: & perfidū Hyperidē, & amicitiæ violatorē, assentatorē publicū, qui sibi turpe non esse duxit ad captādam aurā popularē, calūniari Demosthenē, & in iis rebus suā locare operā: quārū eos ipsos pœnituit, quib. gratificabatur. Nō multo certè post eā calūniam splēdidius eū quàm Alcibiadē, reuocatū esse accepimus. Iste verò nō verebatur, nec erubescebat in sūmos olim amicos linguā vti: quę vtiq; illi execāda fuit ꝓpter vecordiā atq; ingratū animū. AR. Quid verò? Nónne omniū inimicorū nobis Demosthenes est inimicissimus? AN. Nō, si cui fides & integritas curæ est: si quis omne fraudis expers & conſtās ingeniū sibi amicū ducit. Honesta .n. etiā apud hostes honesta sunt, & natura virtutis vbiuis est magni faciēda. neq; sum ego Xerxe deterior, qui Bulidem & Sperchidē Lacedæmonios admiratus, cū occidere liceret, dimisit. Sed si quem omnium, Demo-
C sthenem certè, & ipse, bis Athenis (quanquā nō satis vacabit) cum eo congressus, & ex aliis percontatus, ob ipsam reip. administrationem admiratus sum: non, vt aliquis existimet, ob eloquentiæ facultatem, etsi nihil ad eum erat Pythō: & alij Attici oratores, ludus & iocus, si cum huius plausu & contentione, & verborū cōcinnitate, & sententiarū circūscriptionibus, & frequētatione demonstrationum, & concilíandi percellēdíque rationibus cōferrentur. Pœnituit sanè nos cōuocasse Græcos Athenas, quòd conuicturi essemus Athenienses, Pythone & Pythonis pollicitationibus freti, & pòst à Demosthene ac Demosthenis argumentis oppressi. Nobis certè nullus patebat aditus ad eius eloquētiæ vim. Ego verò secūdo eā loco numerabā, instrumēti vice: sed ipsum Demosthenem supra modū admirabar, ob & animi & ingenij magnitudinem, qui pectus immotū & erectū in omnibus fortunæ decumanis fluctibus retineret, nullísque terroribus à proposito dimoueretur. Ac Philippum in eadē fuisse mecū de hoc viro sententia memini. Nam is cum aliquando concio Athenis huc nunciata esset, qua ipse perstringebatur, & Parmenion indignaretur, atque etiam dictērium quoddam in Demosthenem adiecisset: O Parmenion, inquit, æquum est Demostheni dicendi libertatem dari. Solus etenim è Græciæ gubernatoribus nusquā inscriptus est tabulis expēsi nostris.

Demosthenes cur viuus non adductus.

Antipatri animus in Demosthenem.

Himeræus Aristonicus. Eucrates.

Hyperides.

Virtus etiā in hoste diligitur. Xerxes. Bulis. Sperchis.

Eloquentia.

Animi & ingenij magnitudo.

Testimonia Philippi.

Abstinentia.

Verùm malim me ei fidem habuisse, quàm scribis * & nauicularijs. Nunc eorum singulis expensa ferũtur aurum, ligna, reditus, pecudes, agri. At hic longas classes mittit, constituit copias, contra nos insurgit.

Instructiones.

Talia & tum & sæpe aliàs ad me Philippus de viro dicebat: & in quadam suæ felicitatis parte numerabat, quòd Demosthenes non esset imperator: cuius etiam orationibus Athenis erumpentibus, tanquam arietibus aut catapultis sua quassarentur & prosternerentur consilia. Nam de pugna ad Chæroneam,

Pugna ad Chæroneã.

ne post victoriam quidem ad nos dicere desistebat: In quantum nos periculum homo coniecit? Etsi enim præter spem & ignauia ducum, & militum confusione, & admirabili fortunæ nutu, quæ multis in rebus conficiendis sæpe nobis adiumento fuit, vicimus: vno tamen certè quidem hoc die me in periculum & imperij & vitæ amittendæ coniecit, præstantissimis vrbibus conuocatis, & omni Græciæ potentia congregata: Athenienſibus simul & Thebanis, cæterisque Bœotiis & Corinthiis & Eubœensibus & Megarensibus, & Græciæ præstantissimis viris adire periculum coactis, me in Atticam penetrare passus non est. Tales is de Demosthene continenter habebat orationes. & ad eos qui dicebant, eum habere grauem aduersarium, populum Athenienſé: Mihi verò, inquit, aduersarius est Demosthenes: Athenienſes autem sine Demosthene, sunt Aenianes & Thessali. Et cum legatos ad vrbes mittebat, si respublica Atheniẽsium cæterorum oratorum aliquos miserat, legationem facilimè vincebat. At si Demosthenes, inquit, interuenisset frustra legatos misissemus. Neque enim de Demosthenis eloquentia trophæum erigi potest. Hæc Philippus. Nos verò, *omnino deteriore conditione essemus, si talem virum cepissemus? Per deos, Archa, quid censes? Nunquid vt bouem ad macellum duceremus, an potius eius consiliis de statu Græciæ, ac totius imperij veteremur? Eum enim cùm natura ab initio complectebar propter ipsam Reipublicæ gerendæ rationem, tum verò multò magis propter Aristotelis testimonium. Nam is quidem & ad Alexandrum & ad nos subinde dicere nunquam desistebat: cum tanta esset multitudo eorum, qui sua institutione vsi essent, se neminem vnquam ita esse admiratum, tum ob ingenij magnitudinem, tum ob exercitationis assiduitatem, & grauitatem, & celeritatem, & libertatem orationis, & tolerantiam. Vos verò inquit, putatis eum Eubuli & Phrynonis & Philocratis esse similem ac muneribus & ipsum studetis allicere? hominem qui & patrimonium in Athenienſes, cùm priuatim eos qui eius opem imploratunt, tum publicè in ciuitatem contulit? Quòd si non succesſerit, putatis vos ei terrorem incussuros? cui iam olim deliberatum est, caput obiicere incertis patriæ fortunis? Et indignamini cum vestra facta reprehendit? Is verò neque Athenienſem populum reformidat. An ignoratis, inquit, eum ob beneuolentiam erga patriam versari in Republica: sibi verò administrationem Reipublicæ philosophiæ exercitationem proposuisse? Huiusmodi de causis, ô Archia, perquam voluissem ex eius congressibus audire, tum quid de statu harum rerum sentiret: tum relictis, qui se quouis tempore nobis ingesserunt, adulatoribus, simplicem aliquam, cum opus esset, ex ingenuo animo audire orationem, & consilij veritatem spectantis fieri particeps. Atque etiam eum admonere esset æquum, quàm pro ingratissimis Athenienſibus

Demosthenes solus Philippi aduersarius.

Aristotelis testimonium.

Amor patriæ.

καί τοι μᾶλλον ἠβουλόμην, ἢ γραμματεῦσι *ξυμπίπτειν ἐμαυτὸν πεπισευκέναι. νυνὶ δ' ἑκάστων μὲν ἕκαστος ἀποτίθεται, χρυσίον, ξύλα, πόρεις, ὀρέμματα, γῆν. *ὁ δ' ἐπιμήκεις τόλους ἀποπέμπει, σωτάττει δυνάμεις, ἀντιμεθίστατας. τοιαῦτα καὶ τότε πολλάκις πρός με Φίλιππος περὶ τῶν ἀνδρὸς ἔλεγεν, ἐν τῷ ἐξ τῆς τύχης χρηστῶν ἡδέμενος, τὸ μὴ στρατηγεῖν τὸν Δημοσθένη· οὐδὲ καὶ τοῖς λόγοις, ὥσπερ κριοῖς ἢ καταπέλτας, ἀθλίως ὁρμωμένοις, διασείειν αὐτὸν, καὶ καταβάλλειν τὰ βουλεύματα. πρὸς μὲν γὰρ χειμῶνας οἱ δὲ μὴ τῷ νίκῃ ἐπαύετο πρὸς ἡμᾶς λέγων, εἰς ὅσον αἰθρωπος ἡμᾶς κινδύνου κατέστησε; μὴ γὰρ, εἰ παρ' ἐλπίδα, καὶ κακίᾳ στρατηγῶν, καὶ στρατιωτῶν ἀταξίᾳ, καὶ τῇ ἀδοξοτάτῃ ῥοπῇ τῆς τύχης, τῇ πολλὰ πολλάκις ἡμῖν συνεργασαμένῃ, κεκρατήκαμεν· ἀλλ' ὅτι μιᾶς γε ταύτης ἡμέρας, τὸν πρὸ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνον ἐπέσπασέ μοι, τὰς ἀρίστας πόλεις εἰς ἓν συναγαγών, καὶ πᾶσαν τὴν ἑλληνικὴν δύναμιν ἀθρόαν ἀθλιωτάτοις ἅμα καὶ δικαιοτάτοις βοιωτοῖς τε τοῖς ἄλλοις, καὶ κορινθίοις, λυκοφρονίοις τε καὶ μεγαρεῦσι, καὶ τὸ κράτιστον τῆς ἑλλάδος δικινδυνεύειν καταναγκάσας, κἀμὲ δ' εἴσω μετ' ἀτυχίας ὅπλων ἐλθεῖν παρελθεῖν, τοιοῦτοί τινες ἦσαν αὐτῷ συνεχεῖς πρὸς δημοσθένους οἱ λόγοι. καὶ πρός γε τοὺς λέγοντας, ὡς μέγαν ἔχοι τὸν ἀθλιωτάτων δῆμον ἀνταγωνιστήν· ἐμοὶ δημοσθένης μόνος, εἶπεν, ἀνταγωνιστής. ἀθλιώτατοι δὲ δημοσθένει οὐκ ἔχοντες, αἰνιαῆς εἰσι καὶ θετταλοί. καὶ πρίσβεις ὁπότε πρὸς τὰς πόλεις πέμποι, τῷ μὲν ἄλλων ῥητόρων, εἴ τινας ἡ τῶν ἀθλιωτάτων πόλις ἀνταπέστειλε, τῇ πρεσβείᾳ ῥᾴστα ἐπεκράτησε. τὸ δημοσθένους δ' ὄνομα τότε, εἶπεν, ἀν' ἐπρεσβεύσαμεν. οὐ γὰρ ὅτι τῷ δημοσθένους λόγων ἐλείᾳ ἔσπομεν. ταῦτα ὁ φίλιππος. καὶ μὲν δὴ καὶ πάντες ἔλαττον ἂν ἔχοντες, *εἰ λάβοιμεν τοιοῦτον ἄνδρα; πρὸς διός, ἀρχία, τί ποτε νομίζεις; βουλοῦ ἂν ὅπως φαγεῖν ἤγομεν, ἢ πολὺ μᾶλλον ἂν σύμβουλον πρὸς τῷ ἑλληνικῶν πρᾶγμάτων, καὶ τῆς ἀρχῆς πάσης ἐποιούμεθα; φύσει μὲν γὰρ αὐτῷ, ἢ κατ' ἀρχὰς πρόσπεπόθην ἐξ αὐτῷ τῷ πολιτευμάτων· ἔτι δὲ μᾶλλον ἀριστοτέλει μάρτυρι. πρός τ' οὖν τὸν ἀλέξανδρον καὶ πρὸς ἡμᾶς γε λέγων οὐδὲν ἐπαύετο· τοσούτων ὄντων αὐτῷ τῷ περιπατητικῶν, μηδένα οὔτε πώποτε θαυμάσαι, μεγέθους τε φύσεως, καὶ τῆς πρὸς τὸν ἄσκησιν ἐγκρατείας, καὶ βάρους καὶ τάχους, καὶ παῤῥησίας καὶ καρτερίας. ὑμεῖς δ', ἔφη, διανοεῖσθε, ὡς ἔοικε βουλοῦ καὶ φρυνώνος καὶ φιλοκράτους, καὶ πειθάδε δώροις καὶ τοῦτον ἀναπείθειν; ἄθρουν, καὶ τὴν παῤῥησίαν οὐσίαν εἰς ἀθλιωτάτους, ἰδίᾳ τε τοῖς δεηθεῖσι, καὶ δημοσίᾳ τῇ πόλει κατειλοκότα. διαμφισβητοῦντες δὲ φοβήσειν οἴεσθε; πάλαι βεβουλευμένον τὸν ψυχὸν ὑποθεῖναι ταῖς τῆς παῤῥησίας ἀδήλοις τύχαις. καὶ καταπλουμένου τῷ πραττομένων ὑμῖν, ἀγανακτεῖτε; ὅσῃ οὐδὲ τὴν ἀθλιωτάτων δῆμον ὑποστέλλεται. λέληθεν ὑμᾶς, ἔφη, τῇ μὲν τῆς παῤῥησίας δυνάμει πολιτευόμενος, αὐτῷ δ' τῷ πολιτείαν γυμνάσιον φιλοσοφίας ποιούμενος. τὰ τοιαῦτα, ὦ ἀρχία, ὑπορρεπούμενον, αὐτῷ συγχρώμενος, τῷ τε γνώμῃ, ᾗ ἔχει πρὸς τῷ παρόντων, ἀκούσαι λέγοντος, καὶ τῷ ἀεὶ ὑπαπεπλωκότων ἡμῖν κολάκων, εἰ ἐθέλοιμεν, ὑποστὰς, ἁπλοῦ τινος ἐξ ἐλευθέρας γνώμης ἀκοῦσαι λόγου, καὶ φιλαλήθους συμβουλῆς μεταλαβεῖν. καί τοι εὖ γε νουθετῆσαι δίκαιον, ὑπὲρ οἵων ὄντων ἀθλιωτάτων

τὴν

ἢ ἀχαιείαν, πάντα ἂν ἔδει λαβόντα τὸν αὐτὸν βίον, ἐξὸν
δ' ἀνθρωπικωτέροις καὶ βεβαιοτέροις κεχρῆσθαι φίλοις.
ὦ βασιλεῦ, τὴν μὲν ἄλλων ἴσως οὐκ ἔτυχες, ταυτὶ δὲ μά-
τἰν οὐκ ἔλεγες. οὕτω μανικῶς φιλαθηναίως ἔχεις. ταῦτα, ὦ
ἀρχία. τί δ' οὖν καὶ λέγοιμι; ἀλλὰ πῶς ἀπέθανεν; ἔοι-
κας ἔτι μᾶλλον, ὦ βασιλεῦ, θαυμάσειν. καὶ γὰρ ὑμεῖς οἱ
παθαμβοῖ διεφερόμεθα οὐδὲν ἐκπλήξει τε, καὶ ἀπιστίᾳ
τ' μηδὲν ὁρῶντων. ἔοικε γὰρ δὴ πάλαι ὢν ὧδε βεβουλευ-
μένῳ θεῖ τῆς ὑστάτης ἡμέρας, δηλοῖ δὲ ἡ παρασκευή.
καθῆστο μὲν γὰρ ἔνδον ἐν τῷ νεῳ, μάτην δὲ τὴν θεράπον
ἡμερῶν λόγους ἡμῖν ἀναλωκότες τίνες γὰρ ἦσαν οἱ παρ'
ὑμῶν λόγοι; πολλὰ καὶ φιλάνθρωπα παρηυτειν όμην, B
θεόν τινα παρὰ σοῦ καθυποκρινούμενον, οὐ μάλα μὲν
παρασκευῶν) οὐ γὰρ ᾠόμην, ἀλλὰ σὲ ᾠόμην δ' ὀργῆς
ἔχειν τὸν ἄνθρωπον) χρήσιμον δ' οὐ πρὸς τὸ πείθειν
νομίζων. ὁ δ' πῶς παρεσίετο τοὺς λόγους; καί με μηδὲν
ὑποκρύψῃ. μάλιστα μὲν γὰρ ἀπάντων ἂν ἐβουλόμην
παρεῖναι) νῦν. ἀλλὰ σύγε μὴ παραλίπῃς μηδέν. οὐ γάρ
τοι σμικρὸν ἔργον, ἦθος ἀνδρὸς γνῶναί σοι πρὸς αὐτῷ τῷ
τέλει τοῦ βίου καταμαθεῖν. πότερον ἄτονον καὶ νωθρὸς
ἦν. ἢ καὶ τότε ἀκλινὲς τὸ τῆς ψυχῆς ὀρθὸν ἐφύ-
λαττεν. οὐδὲν ὑπέστελλεν ἐκεῖνός γε. πῶς γάρ, ὃς ἡδὺ
γελάσας, καί μὲ δὴ σκώπτων ἐς τὸν πρότερον βίον, ἀπέ-
θανον ἔφη με ὑποκρίνεσθαι) τὴν σῶν ψευσμάτων.
ἀπιστήσας ἄρα τοῖς ἐπαγγέλμασι,* πρεσβεύεται τὴν ψυχήν;
οὐκ, εἴγε τὴν λοιπῶν ἀκούσας, οὐ δόξει σοι μόνον ἀπι-
στεῖν. ἀλλ' ἐπεὶ κελεύεις, ὦ βασιλεῦ, λέγω, μακεδόσι μὲν
εἶπεν οὐδὲν ἀπρεπὲς, οὐδὲ ἀπρόσδοξον εἰ δημοσθένη
οὕτω λαμβάνουσιν, ὡς ἀμφίπολιν, ὡς ὄλυνθον, ὡς ὠρω-
πόν. τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγε. καὶ γὰρ οὖν ὑπογραφέας πα-
ρεσπάμην, ἵνα σοι τὰ λεχθέντα σώζοιτο. ἐγὼ μέν τοι,
ἔφη, ὦ ἀρχία, καὶ βασάνων, καὶ θανάτου φόβῳ, κατ'
ὄψιν οὐκ ἂν ἀπατάξω γνοίμην. ἀλλ' εἰ ταῦτ' ἀληθεύ-
τε, πολύ μοι μᾶλλον ἐπὶ φυλακτέον, μὴ τὴν ψυχὴν αὖ-
τὴν παρ' ἀντιπάτρου δεδωρεσμένην δοκῶ, μηδ' ἵν'
ἐμαυτὸν ἔταξα, τάξιν λιπὼν τὴν ἑλληνικὴν, εἰς τὴν
μακεδονικὴν μεταβαλέσθαι. καλὸν γὰρ, ὦ ἀρχία, εἰ τὸ
ζῆν ἐμοὶ πειρατὴς αὐτὸς παρέχοι, καὶ ξιφίας, ἵν' ὑπ-
δέδωκα, καὶ τεῖχος καὶ τάφρος, τοῖς ἐμοῖς τέλεσιν ἐξῳρ-
γασμένα, καὶ φυλὴ παντοδαπὴ, εἰς ἣν ἐθελοντὴς ἐχορή-
γουν ἐγὼ, καὶ σόλων καὶ δράκων, καὶ παρρησία βή-
ματος, καὶ δήμος ἐλεύθερος, καὶ ψηφίσματα στρα-
τιωτικὰ, καὶ νόμοι ξιπεαρχικοὶ, καὶ πεζῶν ἀρεταὶ,
καὶ ξόπαγα, καὶ πολιτικὴ δύνοια, τὴν ἐμὲ πολλάκις
ἐστεφανωκότων, καὶ δωδεκάκις ἑλλήνων, τὴν ὑπὲρ μέχρι
νεῶ τετιμημένον. εἰ δὲ καὶ βιωτὸν ἐλεηθέντι, ταπεινὸν
μὲν, ἀνεκτὸς δ' οὖν ὁ ἔλεος παρὰ τοῖς οἰκείοις, ὧν ἐ-
λυσάμην ἀχμαλώτους, ἢ τοῖς πατράσιν, ὧν συνεξέδω-
κα τὰς θυγατέρας, ἢ οἷς τοὺς ἐρᾶνους συνδιελυσάμην.
εἰ δέ με μὴ σώζοι νήσων ἀρχὴ καὶ θάλαττα. παρά γε
τουτονὶ ποσιδῶνος αἰτῶ τὸ σώζεσθαι, καὶ τὸν δε τὸν βω-
μὸν, καὶ τὴν ἱερῶν νόμων. εἰ δὲ ποσιδῶν, ἔφη, μὴ δύνα-
ται φυλάττειν τὴν ἀσυλίαν τὸν νεὼ, μηδ' ἐπιχωρεῖται
παρασώσαι δημοσθένη ἀρχίᾳ. πιθαίλῳ, οὐδὲ αὐτί-
πατρος ἡμῖν αὖτε τὸν θεοῦ κολακευτέος. ἐξὸν μοι φιλ-
τέροις ἔχειν ἀθηναίων μακεδόνας, καὶ νῦν μετέχειν τῆς ὑμετέρας τύχης, εἰ μὴ καλλιμέδοντος καὶ πυθέου καὶ
δημάδου συνεστάλημεν. ἐξὸν γὰρ, κἂν ὀφε,* τῆς ψυχῆς μεθαρμόσασθαι, εἰ μὴ τὰς ἐρεχθέως θυγατέ-
ρας καὶ τὸν κάδμον ἐπηχώμεθα. οὕτω ἡγούμεθα αὐτομολοῦντι τῷ δαίμονι συμμεταβάλλεσθαι.

A omnem suam vitam in discrimen & pericula coniecisset, cum licuisset humanioribus & constantioribus vti amicis. A R. Cætera quidem, ô rex, fortassè consecutus esses: ista verò frustra dixisses:. Adeò ad insaniam vsque flagrabat amore Athenienſium. A N. Sic est, Archia. Quid enim dicamus aliud? Sed quomodo mortuus est? AR. Mag is etiam rex te admiraturum puto. Nos enim qui spectauimus, ita attoniti & increduli eramus, vt ab iis qui non viderant, nihil differremus. Verùm apparet eũ olim de extremo suo die hoc iniisse consilium, idq; apparatus eius declarat. Sedebat intus in æde: non superiorum dierum verba frustra consumpseramus. A N. Quæ verò vestra verba fuerant? A R. Multa & humana ei offerebam, & clementiam tuã ei pollicebar: quã quidem non admodum expectabam (neque enim sciebam, quo animo esses, sed te vehementer irasci homini putabam) sed tamen vtile id ad persuadendum arbitrabar. A N. Vt verò accipiebat vestra verba? neque me quicquam celes. Nam cum primis me nunc ipsũ B interfuisse atque audiuisse vellem. Tu verò nihil prætermittito. Neque enim parua res est, generosi viri mores sub ipsum vitæ finem cognoscere, vtrum remissus & segnis fuerit, an verò animum prorsus immotum & erectum conseruarit? A R. Nihil ille quidé dissimulabat, adeò vt me suaui cum risu, meámque priorem vitam incessendo, ineptum tuorum mendaciorum histrionem esse diceret. A N. Cum igitur pollicitationibus fidem non haberet, nunquid * necem sibi consciscebat? A R. Non. Quòd si cætera audieris, non modò tibi diffisus esse videbitur. Sed quãdo, rex, dicere iubes: Macedonibus, inquit, neque religiovlla, neque inusitatum fuerit, Demosthenem ita capere vt Amphipolim, vt Olynthum, vt Oropum. Talia multa dicebat. Nam notarios constitui, vt tibi dicta eius conseruarentur. Equidem, inquit, Archia, etiã cruciatuum & mortis metu in conspectum Antipatri venire nolim. Sed si verè ista dicitis, multò C magis etiam mihi cauendum est, ne ipsam vitã largitionis loco ab Antipatro accepisse videar: néve, quã mihi stationem delegi, Græcia deserta, in Macedonicam transeam. Præclarum enim esset, Archia, si mihi vitam Piræeus ipse præberet, & triremis qui largitus sum, & mœnia, & fossa, meis sumptibus elaborata, & Pandionia tribus, cuius ego vltro fui ædilis & præbitor: & Solon & Draco, & suggesti libertas, & liber populus, & decreta militaria, & leges trierarchiæ, & præclara facta maiorum, & triumphi, & ciuium beneuolentia, qui me sæpe coronis ornarunt, & copiæ Græcorũ, quos ego ad hoc vsque tempus cõseruaui. Quòd si viuendum est misericordiam consecuto: humile id quidem est, sed tamen tolerabilis est misericordia apud domsticos eorum, quorum captiuos redemi, aut apud patres, quorum filias elocaui, aut quos in soluendis tributis adiuui. Verùm si me non conseruabit imperium insularum & mare: à Neptuno hoc salutem expecto, & ab hac ara, & sacris legibus. Quòd si Neptunus fani sui violationem prohibere non poterit, neque Demosthenem Archiæ prodere erubescet, moriar, neq; Antipatro potius quàm Deo est assentandum. Licuisset mihi Macedones amiciores habere quàm Athenienses, & nunc vestræ fortunæ esse socium, si cũ Callimedonte & Pythea & Demade me cõiunxissem. Licuisset. n. vel serò mutare ingeniũ, nisi me filiarũ Erechthei & Codri puduisset. Nõ igitur vnà cũ fugitiua fortuna fidé mutare volui.

Interitus Demosthenis.

Demosthenes vitam Antipatro debere non vult.

præclarus enim receptus est, mortē sine periculo vllius turpitudinis oppetere. Et nunc Archia non dedecori ero Athenis, vltrò seruitute amplectenda, & sepultura pulcherrima, libertate, proiicienda. Sed æquū est, inquit, te meminisse id quod est à te in tragœdia præclarè dictum:

At illa morte iam premente, sedulò
Cauebat in cadendo turpitudinem, idq; puella.

Demosthenes autem honestæ morti vitam indecorā præferat Xenocratis & Platonis disputationum de animi immortalitate oblitus? Ac acerbiora quædam dicebat in eos, cum incaluisset, qui fortunæ prosperitate insolescerent. Sed quorsum ea nunc à me referri attinet? Tandem me partim orante partim minitante, & mollem cantilenam aspera temperante: Mouerer, inquit, istis, si essem Archias. Sed cum Demosthenes sim, ignosce mihi quæso, cùm natura mea nō ferat, vt sim ignauus & malus. Tum verò, tum, vi eū instituebant abstrahere. Quod vbi sensit, non obscurum erat, cum deridere, & Deum intuitus: Apparet, inquit, Archiam arma sola & triremes & mœnia & exercitus, esse vires & asyla humanis animis existimare, meámque instructionem contemnere, quam nec Illyrij, nec Triballi, nec Macedones coarguent, cum sit firmior ligneo illo muro, quo nos olim Apollo fore dixit inexpugnabiles. Hac ego prouidentia securè gessi Rempublicam & securè Macedonibus sum aduersatus: neque mihi curæ fuit Euctemon, nec Aristogiton, nec Pytheas, nec Callimedon, neq; tum Philippus, neque nunc Archias. His dictis: Ne, inquit, iniice mihi manum. Nam quantum in me quidem erit, fanum non violabitur: salutato Deo, vltrò sequar. Ac ego in hac spe eram. & cum ori manum admouisset, non aliud quàm adorare putabam. AN. Id verò quid erat? A R. Pòst per quæstiones ex ancilla cō perimus: olim eum sibi venenum comparasse, quò animum, ad retinendam libertatem, corporis vinculis solueret. Quum primùm verò limen transiit, me intuitus: Duc sanè hunc ad Antipatrum, inquit, Demosthenem autem non duces. Non ita me, adiecturus mihi videbatur, eos qui in Marathone occubuerunt. Is verò nobis valere iussis, auolauit. Hunc tibi finem, ô rex, Demosthenicæ obsidionis referre possum. A N. Demosthenis ô Archia, & hæc sunt. Papæ: ô inuictū animum & beatum: quàm forte fuit eius ingenium? quanta in Republica prouidentia? quanta vigilantia in tuenda fide libertatis? Sed is quidem abit, victurus in beatorum insulis, heroum sede: aut eas vias ambulaturus, quæ in cœlum ducere putantur, genius quispiam futurus in comitatu Liberalis Iouis. Nos verò corpus Athenas remittamus, pulchrius ei terrę donarium futurum, quàm ij qui in Marathone occubuerunt.

Oratio ante obitū.

Ὑποθήκαι ἀπολογικόν

Ἀποθέωσις

Sepultura.

A καλὸν γάρ, κρησφύγετον, θάνατον ἐν ἀκινδύνῳ παντὸς αἰσχροῦ γενέσθαι. καὶ νυῦ ἀρχία, τὸ κατ' ἐμαυτὸν, οὐ καταισχυνῶ τὰς ἀθλίας, ἐκὼς δουλείαν ἐλεύθερον. ἐπιτάφιον δὲ τὸ κάλλιστον τὴν ἐλευθερίαν φερέτω. ἀλλὰ, δίκαιον γάρ, ἔφη, σοι τὴν ξαγωδίαν μνημονεύειν. οὐ σεμνὸν τὸ λεχθέν;

ἐὰν δὲ καὶ θνήσκουσ' ὅμως,
πολλὴν φρόνοιαν εἶχεν ἀχρήμως πεσεῖν. κόρη, καὶ ταῦτα.

Δημοσθένης δὲ ἀχήρου θανάτου βίον φερκεινέᾳ ἀχήρωτα, τὴν ξενοκράτους καὶ πλάτωνος ὑπὲρ ἀθανασίας λόγων ἐκλαδόμενος; καί τινα πικρότερον ἔλεγε, παρθεὶς, εἰς τοὺς τῆ τύχης ἐξυβρίζοντας. ἀλλά τι δεῖ λέγειν νῦν ἐμέ; τέλος δ' ἐμοῦ τὰ μὲν δεσμῶν, τὰδ' ἀπειλοῦντος, ἀπαλλώτε μοῦσαν σεβάσᾳ κεφαννύτος. ἐπείθλιν αὖ ἔφη, τούτοις, ἀρχίας ὢν. ἐπεὶ δὲ Δημοσθένης εἰμί. συγγίγνωσκέ μοι, ὦ δαιμόνιε, μὴ ψυχρὸν B κακῷ γλυκύ. τότε δὴ τότε φερὸς βίαν αὐτὸν ὑποσᾶν διενοούμην. ὅδ', ὡς ἤκουσε, δῆλος ἦν καταγελῶν. καὶ τὸν θεὸν προσλέγας, ἔοικεν ἀρχίας, εἶπεν, ὅπλα μόνα, καὶ ξίφεις ἐ τεῖχη καὶ στρατόπεδα, δυνάμεις εἶ καὶ κρησφύγετα τῶν ἀνθρωπίνας ψυχὰς ὑπολαμβάνειν, τὸ δ' ἐμὸν φρόνημα καταφρονεῖν. ἦν γὰρ ἂν ἐλέγξειαν ἰλλυριοὶ, καὶ θρᾷττες, καὶ μακεδόνες, ὀχυρώτερον, ἢ ξύλινόν ποτε τεῖχος ἡμῖν, ὃ θεὸς ἀπεῖπεν ἅπορθητον εἶναι. μεθ' ἧς * ἂν τῆς φρονήσεως ἀδεῶς μὲν ἐπολιτευσάμην, ἀδεὴς δέ μοι τὸ κῆρ μακεδόνων θάρσος. ἐμέλησε δ' ἐδὲν οὐκ ὀκτήμονος, οὐκ ἀρισταγόρου, οὐ πυθέου καὶ καλλιμέδοντος, οὐ φιλίππου τότε οὐ τὰ νῦν ἀρχίου. ταῦτ' εἰπὼν, μὴ προσάγαγέ μοι τὴν χεῖρα, ἔφη. τὸ κατ' ἐμὲ γὰρ οὐδὲν ἁβούλημον ὁ νεὼς πίσεται. τὸν γὰρ θεὸν προφάσων, C ἐκὼν ἔφυμαι. κἀγὼ μὲν ἐν τῆς ψυχῆς ταύτης, καὶ τὴν χεῖρα τῷ σώματι προσαγαγόντος, οὐδὲν ἀλλ', ἢ προσκωφεῖν ὑπελάμβανον. τὸ δὲ, τί δὴ ποτε ἐν ὕστερον βασιλεῖς θεραπεύης ἐφωράσαμεν, πάλαι φάρμακον αὐτῷ τεταμιεῦσθαι, λύσαι ψυχὴν ἀπὸ σώματος ἐλευθερίαν κτώμενον. οὐ γὰρ οἶόν τ' ἦν φρᾶσαι τὸν οὐδὲν τὸ νεῶ, καὶ πρὸς ἐμὲ βλέψας, ἄγε δὴ τοῦτον, ἔφη, πρὸς αὐτίπατρον, δημοσθένει δ' οὐκ ἄξεις, οὐ μὰ τοὺς. καμοὶ μὲν ἐφαίνετο προσθήσειν, τοὺς ἐν μυραθῶνι πεπτωκότας. ὁ δὲ χαίρειν εἰπὼν ἀπέπτη. τοῦτό σοι τὸ τέλος, ὦ βασιλεῦ, τῆς δημοσθένους πολιορκίας κομίζειν ἔχω. δημοσθένους γε καὶ ταῦτα, ὦ ἀρχία. βαβαὶ τῆς ἀνεπτύπου ψυχῆς, καὶ μακαρίας. ὡς ἀνδρεῖον μὲν αὐτοῦ τὸ λῆμμα. πολιτικὴ ἦ φρόνοια, μετὰ χεῖρα τὸ πρὸν τῆς ἐλευθερίας ἔχειν. ἀλλ' ὁ μὲν οἴχεται, βίον ἔξων τὸν ἐν μακάρων νήσοις, ἡρώων λεγόμενον, ἢ τὰς εἰς οὐρανὸν ψυχῶν νομιζομένας ὁδοὺς, ὁπαδός τις δαίμων ἐσόμενος ἐλευθερίου διός. τὸ σῶμα δ' ἡμεῖς εἰς ἀθήνας ὑποπέμψομεν, κάλλιον ἀνάθημα τῇ γῇ, τῆς ἐν μυραθῶνι πεπτωκότων.

ΔΗΜΟ-

A

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ,

ΒΙΟΣ, ΚΑΤΑ ΣΟΥΙΔΑΝ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ἀθηναῖος, υἱὸς δημοσθένους καὶ κλεοβούλης, ῥήτωρ, τὸ δῆμον παιανιεύς. ὅπτιμελὴς μᾶλλον ἢ δύφυὴς, ὡς ἕρμιππος ἱστορεῖ, καὶ τὰς ἡδονὰς ἀκόλαστος ὡς ὁ αὐτὸς φησίν. ὅθεν καὶ νέος ὢν βάτταλος ἐκλήθη, ὡς γυναικεία ἐσθῆτι πολλάκις χρησάμενος. ἀργὰς δὲ μετὰ τὸ εἰς ἄνδρας τυχεῖν, ὅπερ ἔστιν ὄνομα ὄφεως. ἐπεθύμησε δὲ ῥητορικῆς, καλλίστρατον θεασάμενος τὸν ῥήτορα ὑπὲρ ὠρωπίων λέγοντα. ἀκήκοε δὲ τοῦ ἰσαίου καὶ ἰσοκράτους μαθητοῦ. καὶ τοῖς λόγοις ἐχρῆτο ζωίλου τοῦ ἀμφιπολίτου, σοφιστεύοντος ἐν ἀθήναις. ⁊ πολυκράτους, ⁊ ἀλκιδάμαντος, τοῦ γοργίου μαθητοῦ, καὶ αὐτοῦ μέντοι ἰσοκράτους. συνεφιλολόγησε δὲ αἰσίωνι τῷ ἀθηναίῳ, καὶ θεοπόμπῳ τῷ χίῳ φιλοσόφῳ. ἀσκεθάσατο δὲ καὶ δύβουλίδου τοῦ διαλεκτικοῦ, ⁊ πλάτωνος. ἐτελεύτησε φυγὼν εἰς καλαυρείαν ἐν τῷ τοῦ ποσειδῶνος ἱερῷ διὰ τὸν μακεδόνα αἰτίπατρον, φαρμάκου, τὸ ἐν τῷ δακτύλῳ, ἔτη βιώσας δύο καὶ ἑξήκοντα.

ΑΛΛΩΣ.

ΔΗμοσθένης ὁ ῥήτωρ, ἀνὴρ ἦν γναῦναί τε καὶ εἰπεῖν ὅσα ἐνθυμηθεῖη, δυνατώτατος ψυχρότατος ἔδοξε τοῖς καθ' αὑτόν. οἷα δὴ ἱκανώτατος τὰ ἀφανῆ εἰκάσαι, ⁊ τὸ γνωσθὲν ἐξηλῆσαι, ⁊ ἐν οἷς μὲν ἔσπευδε τοῖς καιροῖς λέγειν τί ἢ πράττειν ἐπεχείρησε. καίτοι μὲν ὀπτιμοδείως ἐμάλακίσατο ἐς δόξαν τοῖς δημαγωγοῦσιν. πλεῖστα δ' εἰς αὐτὴν ἔσπευδε τὴν καθ' αὑτὸν ἀθλητῶν, ⁊ τοῖς μακεδόνων τυράννοις σὺν παῤῥησίᾳ ἀντιπᾶν, ὥστε τοῖς ἄλλοις ἀδωρότατος ἔδοξεν εἶναι. ὅτε δὲ συνέβαινε τοῖς ἐν τοῖς ἄλλαις πόλεσιν, οἷα δὴ τῶν κερδῶν ἐφιεμένοις μᾶλλον τοῖς ἐς τὸ κοινὸν λυσιτελοῦσιν, ἐξωνηθέντας χρημάτων δόσεις, τὸ μὴ σφᾶς, ὡς ἐδόκουν ἐν τῷ θαυσιακῷ, κέρδους τε ἕνεκα, καὶ τοῖς ἐς τὰ κοινὰ συμφέρουσι πιθέσθαι. ὅθεν αὐτῷ ⁊ ἐφ' οἷς ὕστερον ἠτιάθη συγγνόντες οἱ ἀθηναῖοι, κατεδέξαντό τε αὖθις, ⁊ ἐς πάντα συμβουλῷ ἐχρήσαντο. καὶ αὐτῷ ἡ τελευτὴ γυναικὸς θηλυμόρφου, μάλιστα ἐς μεταμέλειαν ἤγαγεν αὐτοὺς ἐκ ἀφανοῦς τὸ γνωσθὲν τόν. ἃ πολλῷ γὰν ὕστερον ἡ ἐξαγγελθῶσα τεθνηκότα δημοσθένη, μᾶλλον ἐνόσησεν ἐφ' οἷς δεῖ τῶν μακεδόνων μᾶλλον, ἢ γνώμη τῇ δικαιοτάτῃ ἐκείναν. καὶ αἰτίαι τε τῷ πρεσβυτάτῳ* γένει τῶν δημοσθένους ψηφίζονται, καὶ χαλκῆν εἶναι αὐτὸν ἐν ἀγορᾷ. καὶ ἔγγεια τῇ βάσει τῶν ἀνδριάντος ἐπέγραψαν·

εἴπερ ἴσον ῥώμῃ γνώμη δημόσθενες εἶχες,
οὔποτ' ἂν ἑλλήνων ἦρξεν ἄρης μακεδών.

ΑΛΛΩΣ.

ΔΗμοσθένης μαχαιροποιὸς, παιανιεὺς, οὗ δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, ὀρφανὸς καταλειφθεὶς, ὑπὸ τούτου ἐπιτροπευθεὶς, ἀφοβον, δημοφῶντα, θηριππίδην. ὧν ἀμελησάντων αὐτοῦ καὶ τῆς οὐσίας, αὐτὸς αὐτὸν ἐνεχείρισε. διδασκάλῳ ἰσαίῳ. φιλόπονος δ' ὢν τὰς νύκτας ὅλας, ὡς φασὶν ἑαυτὸν οἰκοι καθείρξαντα, ἑαυτοῦ ξυρῆσαι τῆς κεφαλῆς μέρος, ἵνα μήτε θύραζε ἐξίοι, μήτε δέχοιτό τινα. παῖδα δὲ θεὶς δὲ εἶλε τοὺς ὑπὸ τούτου ἐπιτρόπους. σοφιστεύειν βουληθεὶς ἀπόπειραν ἔλαβεν ὑπὸ μόχθῳ μειρακίῳ τῷ δ' ἡγησίᾳ.

A

VITA DEMOSTHENIS

E SVIDA, HIERONYMO Vvolfio interprete.

DEmosthenes Athenienſis, filius Demoſthenis & Cleobulæ, orator è Pæanienſi municipio: fuit, Hermippo autore, diligétior, quàm ingenioſior: &, vt idé ait, ad voluptatem propenſior. Vnde factum eſt, vt adoleſcens Battalus vocaretur, vt qui veſte muliebri ſæpe eſſet vſus: virili autem toga ſumpta, Argas, quòd eſt ſerpétis genus. Animum ad eloquentiam appulit, cum Caliſtratum cauſam Oropiorum agentem ſpectaſſet. Fuit & Iſæi, diſcipuli Iſocratis, aſſiduus auditor. Vſus etiam eſt orationibus Zoili Amphipolitæ, qui Athenis docebat: & Polycratis, & Alcidamantis, Georgiæ diſcipuli: atque ipſius etiam Iſocratis. In eloquentiæ ſtudio ſodalem habuit Æſionem Athenienſem, & Theopompum Chium * philoſophum. Sedulò etiã Eubulidem dialecticum & Platonem audiuit. Obiit, cùm Macedonis Antipatri metu in Calauriam profugiſſet, in æde Neptuni, hauſto veneno, quod in annulo geſtabat: anno ætatis ſecundo & ſexageſimo.

B

ALITER EX EODEM.

DEmoſthenes orator, vir fuit & prudentia in excogitando, & in iis quæ excogitaſſet, eloquétia mirabili. Vnde ſua ætate ſummus orator eſt habitus, cum & obſcura coniecturis indagandi, & res cognitas explicandi maxima ſolertia eſſet præditus. Ac iis quidem temporibus, quibus habere conciones, & Rempublicam adminiſtrare cœpit, magiſtratus non optimè audiebant. Sed vnus hic vir inter ſui temporis Athenienſes, Macedonum tyrannis magna libertate plurimùm aduerſatus, abſtinentiæ & integritatis laudem conſecutus, neque ab eis accepiſſe vlla munera viſus eſt. Nam aliarum ciuitatum principes ea tempeſtate, priuati emolumenti quàm boni publici cupidiores, redempti pecuniæ largitionibus, quò rem ſuam, vt putabant, in præſentia ſtabilirent: priuati lucri cauſa publicam vtilitatem negligere ſolebant. Quamobrem Athenienſes illis etiã criminibus, quorum pòſt accuſatus eſt, ignouerunt: eiuſq; ab exilio reuocati conſiliis, omnibus in rebus vſi ſunt. Pòſt cõſecutus eius præclarus obitus, effecit, vt eos decretorũ ſuorum nõ obſcurè pœniteret. Certè non multo pòſt, nunciato Demoſthenis interitu, reſciderunt ea quæ metu Macedonũ magis, quàm ex æquo & bono, ſtatuerant: nec immunitatem tantum natæ maximo è familia Demoſthenica, ſed & ipſi æreã in foro ſtatuã decreuerũt, his elegiacis verſib' baſi eius ſubſcriptis:

C

Si magni vires animos Demoſthenis æquent,
Græcia non Macedũm Marte ſubacta foret.

ALITER EX EODEM.

DEmoſthenes gladiorum faber, Pæanienſis, Demoſthenem oratorem filium habuit, cui pupillo tutores dati ſunt tres, Aphobus, Demophon, Therippides. Qui cum & patrimonium eius negligerent, ipſe Iſæo ſe erudiendum tradidit. Fuit autem ideò induſtrius, vt domi ſe includeret, raſa parte capitis, vt neq; prodiret in publicũ, neq; ad ſe quẽquam accedere pateretur. Erudit', curatores reos tutelę peregit. Rhetoricã docere cũ vellet, ab eo inſtituto receſſit propter calũniã de Moſchi filio nobili adoleſcẽte.

ſubortam. Pòſt orationes ſcribere aggreſsus, cum ibi quoq; crimini daretur, contrarias eum edere orationes Phormioni & Apollodoro: eo etiam ſtudio relicto Rempublicam capeſſit. Quanquam autem balbus erat, & humerum indecore mouebat, & imbecilli * voce, & ſpiritu infirmo: hæc tamen incommoda correxit omnia exercitatione. Actionem item & pronũciationem eius, quæ præclara non erat, Andronicus excoluit. Functus eſt ædilitate, triremes inſtruxit, captiuos redemit, puellis elocandis adiumento fuit. In ædilitate autem à Midia verberatus, ter mille drachmis, vt aiunt, placatus eſt. Cum Demæneto item conſobrino, quem vulneris inflicti accuſarat, in gratiam rediit. Poſt Chabriæ ducis obitum, vxoris eius, * Teſippi filiæ nuptias ambiit, & adeptus eſt. In gerenda Republica Philippo eſt aduerſatus: qui cum Thebanos inuaderet, autor fuit, ſocietatis cum eis ineundæ. quibus ad Chæroneam victis, mille & quadraginta interfecti, bis mille capti ſunt. Habuit chariſſimam filiam: eam elatam luxit, ſeptimóq; poſt eam calamitatem die, accepto nũcio de Philippo à Pauſania interfecto, mutata veſte rem diuinam fecit. Aduerſatus eſt etiam Philippi F. Alexandro. Cui quum Harpalus magna pecunia ſurrepta, ad Athenienſes confugiſſet: Demoſthenes, qui & ipſe partem accepiſſe putabatur, Trœzenem in exilium profugit. Alexandro Babylone mortuo, in patriam reuocatus eſt: ſed Antipater, ſuſcepto Græciæ principatu, decem oratores ſibi dedi, per legatos poſtulauit. Quos cum dedidiſſent Atheniẽſes, Demoſthenes in Calauriam fugit. Archias autem ab Antipatro contra eum miſſus, vi eũ auellit à Neptuni æde, quæ aſylum erat. At hic veneno, quod ſub annuli pala habebat, exucto, mortuus eſt. Fuit alius Demoſthenes Thrax, qui ſoluta oratione tum Homericam Iliadem, tum Hoſiodi Theogoniam expoſuit, & compẽdium Demageti Heracleotæ, & opus de Dithyrambopœis conſcripſit.

A λογογραφεῖν ἤ ἀρξάμενος, διεβλήθη πάλιν ὡς ἐναντίους λόγους ἐκδοὺς Ἀπολλοδώρῳ καὶ Φορμίωνι. καὶ τούτου οἰωθεὶς ἀποστὰς ἤρξατο πολιτεύεσθαι. ξαυλὸς δὲ ὢν καὶ τὸν ὦμον ἀπρεπῶς κινέι, καὶ τὴν * ἀκολὺν ἀσθενὴς, καὶ τὸ πνεῦμα οὐ μακρὸς. ἅπερ ἀσκήσει διωρθώσατο. τῇ τε ὑποκρίσει οὐκ ὢν ἄχρηστος ὑπ' ἀνδρονίκῳ Ⓒ ταύτην ἐξήσκησεν. ἐχορήγησε ἤ καὶ ἐξεπόρησε, καὶ ἀγωνιστὰς ἠγώνατο, καὶ θυγατέρας συνεξέδωκεν. ὅτε ἤ ἐχορήγησε τυπτηθεὶς ὑπὸ Μειδίου χιλίας ὡς φασιν, ἐπείσθη. Ⓒ δημαίνετον ἀνελὼν τραῦμα ξαύματος, ὡς φασιν, ἠγώνατο. αἰτησάμενος ἤ χαβρίου τὸ στρατηγοῦ γυναῖκα, χαβρίου τεθνηκότος, κτησίππου θυγατέρα, ἐγημεν. ἐπολιτεύσατο ἤ κ' φιλίππου. οὗ θηβαίοις ὄντος, πείθει συμμαχῆσαι. καὶ κ' χαιρώνειαν ἡττωνται, χιλίων ἀποθανόντων καὶ μὴ κ' διχιλίων αἰχμαλώτων. ἀγαπήσας ἤ κὼν θυγατέρα, τελευτήσασαν ἐπένθησε, καὶ ἑβδομαίου τὸ πάθος ὄντ Ⓒ, ἀγνοήσαντες ἀνῃρῆσθαι φίλιππον ὑπὸ παυσανίου, μετεμφιάσατο, καὶ τοῖς θεοῖς ἔθυσεν. ἐπολιτεύσατο δὲ καὶ κ' ἀλεξάνδρου τὸ φιλίππου. οὗ ἅρπαλος πολλὰ νοσφισάμενος χρήματα, ὡς ἀθηναίους κατέφυγε. ὧν καὶ δημοσθένης εἰληφώς μέρος ἔδοξε, καὶ ἔφυγε εἰς ζοιζηῦα. ἀλεξάνδρου δὲ ἐν βαβυλῶνι τελευτήσαντ Ⓒ, ὁ δημοσθένης κατῆλθε κληθείς. ἀντιπάτρ Ⓒ δὲ ἀρξαντι τῆς ἑλλάδος, πέμψας ἐξῃτεῖτο τοὺς δέκα ῥήτορας. ἐκδόντων δ' ἀθηναίων, ὁ δημοσθένης εἰς καλαυρείαν ἔφυγε. ἀρχίας δὲ ὁ ὑποκειτὴς δορυφορῶν ὑπ' αὐτὸν ὑπ' ἀντιπάτρου, βίᾳ, ἀποσπᾷ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ποσειδῶνος, ὃ ἦν ἄσυλον. ὁ ἤ ὑπὸ τῇ σφραγῖδι φάρμακον ἔχων μυζήσας ἀπέθανε. δημοσθένης, θεᾶς ἔδοξε, ἔγραψε μετάφρασιν ἰλιάδος πεζῷ λόγῳ, ὑπομιμῶν τὸ δημαγήτου τοῦ ἡρακλεώτου, περὶ διθυραμβοποιῶν, μετάφρασιν εἰς τὴν ἡσιόδου θεογονίαν.

ÆSCHINIS VITA, EX PLVTARCHO, HIERONYMO Vvolfio interprete.

AEschines Atrometi, qui ſub triginta tyrãnis exulauit, populíq; reſtituẽdi adiutor fuit, & Glaucothee filius, Cothocides municeps, neq; genere neq; opibus clarus: adoleſcẽs, quia robuſto erat corpore, in gymnaſiis ſe exercuit, poſteáq; cũ clarã vocé haberet, tragœdias actitauit. Vt autẽ Demoſthenes ait, ſcriba fuit, & tertias partes Bacchanalib. apud Ariſtodemũ actitauit, veteres tagœdias potiũ repetens. Puer adhuc, literas cũ patre docuit: adultus * inter vulgus militauit. Fuit auditor, vt quidã aiũt, Iſocratis & Platonis. vt Cæcilius, Leodamantis: cumque non obſcurè Demoſthenicæ factioni aduerſaretur, cum alias multas legationes obiit, tum illã de pace apud Philippũ, ob quã à Demoſthene accuſatus eſt, deleta gẽte Phocẽſi: aq; etiã, propterea, quòd Pylagoras creat⁹, Amphictyonib. aduerſus Amphiſſẽſes, ẽſt ſtipẽs ὢν ἐδίδασκε γράμματα συὼ τῷ παιδί, καὶ μειράκιον ὢν ἐστρατεύετο * ἐν τοῖς πολλοῖς. ἀκρατὴς δὲ ἦν ὑόμων Ⓒ, ὡς μὲν τινες λέγουσιν ἰσοκράτους καὶ πλάτων Ⓒ, ὡς δὲ κεκίλι Ⓒ λεωδάμαντ Ⓒ, καὶ πολιτεύόμενος οὐκ ἀφανῶς ἐκ τῆς ἐναντίας μερίδος τοῖς περὶ δημοσθένη, ἐνέβαλεν ἄλλας τε φρισβέας πολλὰς, καὶ περὶς φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρώνης. ἐφ' ᾗ κατηγορηθεὶς ὑπὸ δημοσθένους, ἀπηρημένου τῷ φωκέων ἔθνους, ἐπὶ δὲ ὡς πόλεμον ἐξάψας, ἰώνικα πυλαγόρας ἠρέθη ἀμφικτύοσι πρὸς ἀμφισσεῖς,

ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΒΙΟΣ, ΚΑΤΑ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ.

Αἰσχίνης ἀζηνιέως, φυγόντος μὲν τὴν τριάκοντα, συγκαταγαγόντος δὲ τὸν δῆμον, καὶ γλαυκοθέας, τῆς δὲ δήμων κοθωκίδης, οὔτε κ' γένους τῆς ἐπιφανοῦς, οὔτε κ' περιουσίας χρημάτων. νέος δὲ ὢν καὶ ἐρρωμένος τῷ σώματι, περὶ τὰ γυμνάσια ἐπόνει. λαμπρόφωνος δὲ ὢν, μὴ ταῦτα ξαγωδίαν ἤσκησεν. ὡς δὲ δημοσθένης φησὶν ὑπογραμματεύων καὶ ξιταγωνιστῶν ἀριστοδήμῳ ἐν τοῖς διονυσίοις διετέλει, ἀναλαμβάνων ὅτι χολῆς τὰς παλαιὰς ξαγωδίας, καὶ μειρακιον ὢν ἐστρατεύετο * ἐν τοῖς πολλοῖς. ἀκρατὴς δὲ ἦν ὑόμων Ⓒ, ὡς μὲν τινες λέγουσιν ἰσοκράτους καὶ πλάτων Ⓒ, ὡς δὲ κεκίλι Ⓒ λεωδάμαντ Ⓒ, καὶ πολιτεύόμενος οὐκ ἀφανῶς ἐκ τῆς ἐναντίας μερίδος τοῖς περὶ δημοσθένη, ἐνέβαλεν ἄλλας τε φρισβέας πολλὰς, καὶ περὶς φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρώνης. ἐφ' ᾗ κατηγορηθεὶς ὑπὸ δημοσθένους, ἀπηρημένου τῷ φωκέων ἔθνους, ἐπὶ δὲ ὡς πόλεμον ἐξάψας, ἰώνικα πυλαγόρας ἠρέθη ἀμφικτύοσι πρὸς ἀμφισσεῖς,

τοὺς τὸν λιμένα ἐργαζομένους, ἐξ οὗ συνέβη τοὺς ἀμφικτύονας φιλίππῳ προσφυγεῖν, τὸν δὲ ὑπὸ τῶ αἰσχίνε συνηγορούμενον ὄπιθεν τοῖς πράγμασι, καὶ τὴν Φωκίδα λαβεῖν. ἀλλὰ συμφάντος αὐτῷ Εὐβούλου τοῦ Σπινθάρου υἱοῦ, Προβαλησίου, ἀνδρὸς μεγάλης παρὰ τῷ δήμῳ δόξης καὶ πίστεως, δημαγωγοῦντος, ξιάκοντα ψήφοις ἀπέφυγεν. εἰσὶ δ' οἱ φασι συγγράψαι τὰς ῥήτορας μὲν τοὺς λόγους, ἐμποδὼν δ' ἡγουμένων τῇ πρεσβείᾳ χαριεῖσθαι, μηκέτι τῷ δίκῃ εἰσφέρειν. χρόνῳ δ' ὕστερον, φιλίππου μὲν τελευτήσαντος, Ἀλεξάνδρου δὲ διαβαίνοντος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐγράψατο κτησιφῶντα παράνομων, ὅτι τὸ δημοσθένους πταίσας. ὁ μεταλαβὼν δὲ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ἔφυγεν εἰς τὴν Ῥόδον. χιλίας δραχμὰς ἀπὸ τῆς ἡττης ὁ βεβλημένος καταθέσθαι. οἱ δὲ ἀτιμίας αὐτῷ προστιμηθῆναι λέγουσιν, οὐ θέλοντι ἐξέφυγεν ἡ πόλεως, καὶ φυγεῖν εἰς ἔφεσον ὡς Ἀλέξανδρον. τοῦ δὲ τελευτήσαντος, ταραχῆς οὔσης, ἀπάρας εἰς τὴν Ῥόδον, ἐνταῦθα σχολὴν καταστησάμενος, ἐδίδασκε, καὶ ἔγνω τε τοῖς Ῥοδίοις τὸν κατὰ κτησιφῶντος λόγον ὑπερφυῶς. θαυμάζοντων δὲ καὶ τὰ αὐτὰ εἰπὼν ἠκούσθη οὐκ ἂν (ἔφη) ἐθαυμάζετε Ῥόδιοι, εἰ πρὸς ταῦτα δημοσθένους λέγοντος ἠκούσατε. σχολὴν τε ἐκεῖ προσκατέλιπε, τὸ Ῥοδιακὸν διδασκαλεῖον καλούμενον. ἔπειτα πλεύσας εἰς Σάμον καὶ διατρίβων ὀλίγον ὕστερον ἐτελεύτησεν. ἐγένετο δὲ εὔφωνος, ὡς δῆλον ἔκ τε ὧν φησὶ δημοσθένης καὶ ἐκ τῶν δημοσθένους λόγων. φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι τέσσαρες, ὅ τε κατὰ τιμάρχου, καὶ ὁ τῆς παραπρεσβείας, καὶ ὁ κατὰ κτησιφῶντος, οἱ καὶ μόνοι εἰσὶ γνήσιοι. ὁ γὰρ ὑπὲρ Δηλιακῆς, οὐκ ἔστιν αἰσχίνου. ἀπεδείχθη μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν πολιτῶν τοῦ προσέδρου τῷ ἐν Δήλῳ συναχθεὶς συνηγορεῖς. οὐ μὴν εἶπε τὸν λόγον. ἐχειροτονήθη γὰρ ὑπερίδης αὐτὶ αὐτοῦ, ὡς φησι δημοσθένης. ἔσχε δὲ καὶ ἀδελφοὺς, ὡς φησιν αὐτὸς, ἄφοβον, καὶ * δημοχάρη. ἀπήγετο δὲ καὶ τῶν ἐν ταμυνάῃς νίκῃ τραγικῶν ἀθλοθετῶν, * ἐφ' ᾧ καὶ ἐστεφανώθη. οἱ δ' εἶπον μηδὲ μαθητεύσαι πώποτε τὸν αἰσχίνην, ἀλλ' ἐν τῇ ὑπογραμματείᾳ ἀθλῆσαι, ἐν τοῖς δικαστηρίοις τότε δόξαντα. τραγικὸν δ' εἶναι ἐν τῷ δήμῳ καὶ φιλίππου, δυσχερῆ τε, προσέδρου τὴν χειροτονηθῆναι πρὸς ἀριστάδας, πρὸς οἷς ἀφικόμενον, συσῆσαι τοὺς μυείους, ὅτι φιλίππου. ἐγράψατο δὲ καὶ τιμάρχου ἑταιρήσεως. ὁ δὲ, κλείτων τὸν ἀγῶνα, αὐτὸν * ἀνέρτησεν, ὡς που φησὶ δημοσθένης. ἐχειροτονήθη πρέσβυς, ὡς φίλιππον μὴ κτησιφῶντος καὶ δημοσθένης ἀπὸ τῆς εἰρήνης. ἐν ᾗ ἄμεινον τὸ δημοσθένους ἐλέχθη, τὸ δεύτερον. δέκατος ὤν, κυρώσας ὅρκοις τὴν εἰρήνην, χειδὴς δ', ἀπέφυγε, ὡς πρόειρηται.

ΑΛΛΩΣ.

ΟΤι ἠδυνήθη νικῆσαι τὸν κατηγορίαν εὐβούλου συναγωνισαμένου καὶ τοῦ δημοσθένους ἐν τῷ ποιῆσαι τοὺς δικαστὰς ἀναστῆναι, ἔτι τοῦ δημοσθένους λέγοντος, ὡς ἔγνωμεν καὶ τοῦτο ἐν τοῖς δημοσθενικοῖς, συνέβη δὲ αὐτῷ σκῆψιν τῆς πατρίδος ὕστερον, διὰ τὸ καταγνῶναι τοῦ ψηφίσματος, τοῦ ὑπὲρ δημοσθένους, ὡς παράνομου, καὶ φεύγοντος τὸ πρόστιμον, ἐὰν μὴ δείξῃ αὐτὸ παράνομον, καὶ ἡττηθέντος, καὶ διὰ τὸ μὴ δυνάσθαι καταβαλεῖν τοὺς δίκας, ἃς αὐτὸς ὤφλεν, φυγῇ ζημιωθῆναι, ὡς καὶ τοῦτο ἔγνωμεν ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ στεφάνου. φυγὼν δὲ τὴν πατρίδα, καὶ θελήσας ἀπελθεῖν πρὸς ἀλέξανδρον, μαθὼν πρὸ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς, καὶ τὴν ταραχὴν τὴν τούτου διαδόχων. εἰς Ῥόδον ἔπλευσε, καὶ Ῥοδιακὸν διδασκαλεῖον συνέστησε. παιδεύων τε οὕτω τοὺς νέους, καὶ τοῖς τελειοτέροις αὐθράσιν

A qui portum excolebant, bellum concitasset. Vnde factum esse dicebat, vt Amphictyones ad Philippum confugerent, qui Aeschine ei subseruiente, rem gerēdam susceperit, & Phocidem ceperit. Sed cum Eubulus Spinthari filius, Probalesius, vir magnæ apud populum autoritatis, ei patrocinaretur: triginta calculis est absolutus. Sunt etiam qui dicant, oratores conscripsisse quidem orationes eas: sed Chæronensi clade impeditos, in foro non habuisse. Multo autem pòst, Philippo defuncto, & Alexandro in Asiam profecto, Ctesiphontem falsæ rogationis reum fecit, ob decretos Demostheni honores: & cum quintam suffragiorum partem non accepisset, Rhodū abiit exulatum potius, quàm mille drachmas solueret. Alij eū ignominia etiam notatum esse ferunt, cum nollet vrbe excedere: atque ad Alexandrum Ephesum profectum, post eius obitum rebus turbatis, Rhodum se contulisse, ibique ludo literario aperto docuisse, & legisse Rhodiis orationem in Ctesiphontem suam, ostentationis ergò. Qui cum omnes mirarentur, eum tali habita oratione victum esse: Non inquit, miraremini Rhodij, si Demosthenem respondentem audissetis, scholámque ibi reliquisse, quę Rhodiaca nominatur. Deinde Samum profectus, atque in insula degens, non multo pòst obiit. Fuit magna voce præditus, vt ex Demosthenis & Democharis orationibus apparet. Circumferuntur eius quatuor orationes, cōtrà Timarchum, Falsę legationis, & contra Ctesiphōtem, quæ solæ germanæ sunt. nam quæ Deliaca inscribitur, non est Aeschinis. Etsi enim designatus fuerat patronus ad agendam Deliaci templi causam: tamen orationem non habuit. Nam Hyperides pro eo creatus est, vt ait Demosthenes. Fratres habuit, vt ipse testatur, Aphobetum & * Philocharem. Etiam victoriam in Tamynis partam primus nunciauit Atheniensibus, * vnde corona est donatus. Alij dicunt, Æschinē nullum habuisse magistrum: sed dū scribam ageret in iudiciis, euectum esse: ac primùm conciones contra Philippum habuisse, & autoritatem consecutum, legatum ad Arcades esse missum. ad quos cum perueniisset, 10. illa millia virorum contra Philippum concitasse. Timarchum impudicitiæ reum fecit: qui deserto iudicio * se suspendit, vt quodam loco Demosthenes ait. Bis legatus ad Philippum pacis faciendæ causa creatus est, vnà cum Demosthene & Ctesiphonte, & aliis septem collegis: in qua legatione rebus vsus est secundioribus quàm Demosthenes: & pace iureiurando firmata, accusatus, atque, vt suprà diximus, absolutus.

B

C

ALITER, INCERTO autore.

FALSÆ legationis crimen superauit Æschines, vsus contra Demosthenem Eubuli patrocinio: qui effecit, vt iudices surgerent, antequam ille peroraſſet: id quod in Demosthenicis orationibus cognouimus. Pòst accidit, vt patria excideret, atque in exilium iret, ob accusationem decreti in honorem Demosthenis facti: quasi id esset legibus contrarium, & ipse mulctam eam sibi indixisset, nisi ita esse ostenderet, victúsque mulctam soluere non posset, quam ipse contra sese decreuerat: quod & ipsum in oratione pro Corona cognouimus. Relicta igitur patria, ad Alexādrum ascendere voluit: sed cognito eius obitu, successorúmque tumultibus, Rhodum nauigauit, ibíque Rhodiacam scholam instituit: itaque & adolescentes erudiit, & adulta ætate viris

orationem Ctesiphōteam contra Demosthenem habitam recitauit. de qua cum in magna esset admiratione, ab eisque rogaretur, quo pacto in tam bona causa victus esset? respondit: Miramini vt victus sim, eò quòd illam bestiam non audistis. Bestiam enim illum vocabat, ob acerbitatem ingenij, & crudelitatem. Perhibent etiam, eum, inter docendum illic, declamationes & fictas controuersias excogitasse primùm. Sunt qui eũ discipulum faciant, vt Demetrius Phalereus ait, Socratis philosophi, deinde Platonis: vt aũt Cæcilius & Idomeneus & Hermippus aiunt, nõ audiunt eos viros discẽdi gratia. Dicũt. n. eũ de stylo Platonico nihil retinere, nec diligentiã, nec puritatẽ, nec simplicitatẽ, nec concinnitatẽ, sed eius genus orationis esse quodammodo hiulcum, & artificij expers, & temerarium, quódque facile, cõtrà quàm deceat oratorem, in fœda maledicta ruat: habere tamẽ aliquid ingenij & facultatis, quale consequi liceat natura & obscura meditatione.

A ἀναγινώσκων τὸν λόγον τὸν κὴ κτησιφῶντος, ὃν εἶπε κὴ τῷ δημοσθένους. Θαυμαζόμενος σφόδρα παρ' αὐτῷ ὅτι τοῦτο, Θ ἐρωτώμενος παρ' αὐτῷ, πῶς ὅτι τοιούτῳ λόγῳ ἥττη), ἀπεκρίνατο. Θαυμάζετε πῶς ἥττημαι, καθ' ὃν ἠκούσατε ὑμεῖς τὸ θηρίον ἐκεῖνο. θηρίον γὰρ αὐτὸν ἐκάλει, διὰ τὸ δεινὸν τῆς ζόπου, κὴ ἀγριαῖνον. λέγε) δὲ, ὅτι κὴ τὰς λεγομένας μεγίστας, καὶ τὰ πλάσματα τῆς ζητημάτων αὐτὸς πρῶτος ἐκεῖσε εὑρεν ἐν τῇ σχολάζειν. ὅτι μαθητὴς ἐγένετο, ὡς μὲν δημήτριος ὁ φαληρεύς φησι, σωκράτους τε φιλοσόφου, εἶθ' ὕστερον πλάτωνος. ὡς δὲ καικίλιος, καὶ ἰδομενεύς, κὴ ἕρμιππος ἱστοροῦσιν, οὐκ ἤκουσε τούτων τῆς αἱρέσεως μαθήσεως χάριν. φασὶ γάρ, ὡς ὅτι οὐδὲν τῆς χαρακτῆρος τοῦ πλατωνικοῦ σώζει οὔτε τὸ ἀκριβὲς, καὶ καθαρὸν, καὶ ἀπέριττον, καὶ εὔρυθμον, ἀλλὰ κεχωσμένα πώς ὅσον αὐτοῦ ἡ ἰδέα τοῦ λόγου, καὶ ἀτεχνος μὲν, καὶ φορτικὸς, καὶ δύσχερὲς ὅτι τὸ λοιδορεῖν
B αἰσχρὰς, καὶ ἀφρεπῶς ῥήτορι ἐξαγομένη. ἔχουσα δέ τι εὐφυὲς, καὶ εὐάγωγον, καὶ οἷον αὖ γλύσιτό τινι ἐκ φύσεως, καὶ μελέτης ἀφανοῦς.

AESCHINIS ORATORIS VITA,

Incerto autore.

AEschines filius Atrometi fuit literatoris, & Glaucotheæ, quæ cœtus initiabat. Puer aũt, vt aiunt, patri in ludo nauauit operam, & matri libros lectitauit: quæ quidem cũ ex tenebrosis locis ad mulieres & pueros cum impetu prodiret, Empũsa fuit nominata. Nam Empusa nocturnum spectrum est. Cum verò adoleuisset, tertias in tragœdiis actitauit partes: & quia claram vocẽ habebat, scriba fuit primùm Aristophontis, deinde Eubuli. Recitandis igitur decretis & legibus eruditus, ad suggestum se contulit, & ob ingenij bonitatem, æqualibus suis præstitit. Post Philippi obitum, populo inimicus creditus, & literas ad Antipatrum contra Rempub. missitare, eáq. de causa prædia Thebana accepisse: cum reum fecisset Ctesiphontem, quòd Demosthenis coronam in theatro proclamandam esse scripsisset: non accepit quintam suffragiorum partem. Itaque ignominia notatus in Asiam discessit, atque Ephesum peruenit, sperans se ab Alexandro Athenas reducendum esse. Sed audito, regem obiisse, & inter successores dissensiones extitisse: Rhodum confugit. Vbi rogãtibus Rhodiis vt dicendi artem doceret, recusauit, seque ipsum ignorare dixit. Cum porrò causas eum agere iuberẽt, ne id quidem voluit. quòd enim in patria victus esset, inde coniecturam cepit, in aliena terra se penitùs esse periturum. Tandem patris artem amplexus, pueros literas docuit. Demochares autem Demosthenis ex sorore nepos (si modò ei de Æschine dicenti credẽdum est) ait eum tertias apud Ischandrum actitasse partes: & cum Oenomaum, qui Pelopem persequeretur, repræsentaret, turpiter concidisse, & à Sanione chori magistro * eiectum esse. Inde igitur eum Demosthenes Oenomaum nominat, deridens apud rei gnaros: item cum Simylo & Socrate malis histrionibus, in agris oberrasse ait. Inde igitur agrestis nominatus est. Fuit aũt Æschines Cothocides municeps.

ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΒΙΟΣ, ΑΔΗΛΟΥ.

Αἰσχίνης ὁ υἱὸς μὲν ἦν ἀτρομήτου τοῦ γραμματικοῦ καὶ γλαυκοθέας τῆς τοὺς θιάσους τελούσης. φασὶ δ' αὐτὸν παῖδα μὲν ὄντα ἐν τῇ διδασκαλείῳ τοῦ παιδὸς ὑπουργεῖν, καὶ τῇ μητρὶ τὰς βίβλους ἀναγινώσκειν. ταύτῃ δ' ἐκ σκοτεινῶν τόπων τοῖς παισὶ καὶ ταῖς γυναιξὶν ὁρμωμένῃ, ἔμπουσαν ὀνομασθῆναι. ἐπεὶ νυκτερινόν φάσμα ἦν ἔμπουσα. γενόμενον δὲ μειρακίσκον ὑπῆρξεν ἡνιόχῃ ξαγωδίας, ὡς τε ξιφαγωνιστεῖν. ὄντα δὲ λαμπρόφωνον, * γραμματεῦσαι ἀριστοφῶντι, καὶ μετὰ τοῦτον εὐβούλῳ. καὶ ἀναγινώσκοντα, ψηφισμάτων ὁμοῦ καὶ νόμων ἔμπειρον γενόμενον, ὅτι θέσθαι τῷ βήματι, καὶ τῇ κατ' αὐτὸν διαιτᾶσθαι, ὄντα εὐφυᾶ. μετὰ δὲ τοῦτο φιλίππου τελευτῶντος, δόξαντα πολεμεῖν τῷ δήμῳ, καὶ ἀποπέμπεσθαι τῷ αὐτοκράτορι καὶ τῆς πόλεως, ἀφ' ἑστίας τε εἰληφέναι ἐν θήβαις κτήματα, εὐθυμούμενα κτησιφῶντα, ὅτε ἔγραψε δημοσθένει ἐν τῷ θεάτρῳ ἀναγορεῦσαι * στεφάνῳ, μὴ μεταλαβεῖν τὸ πέμπτον μέρος τῆς ψήφου. ἀποθανόντα δὲ ἀπάραι εἰς τροίαν, καὶ ἥδεσθαι εἰς ἔφεσον, οἰκήσαντα κατάξειν αὐτοῦ εἰς ἀθυμίας ἀλέξανδρον. πυθόμενον δὲ τετρυφυτακέναι τὸν βασιλέα, καὶ ταχέως ἐπὶ τῆς ἀναδεχομένων, καταφυγεῖν εἰς ῥόδον. ἔνθα διδόντων αὐτῷ ῥόδιοι, τοῦ τέχνου διδάξαι τοῦ ῥητορικοῦ, ἀρνήσασθαι, εἰπόντα μηδ' αὐτὸν εἰδέναι. δίκας γοῦν κελευόντων εἰπεῖν, οὐδὲ τοῦτο θελῆσαι, συμβαλόντα, ὅτι ἐν τῇ παρρησίᾳ ἥττηθείς, κομιδῇ' ἂν ὅτι γῆς ἀλλοτρίας * ἀφθαρῆναι. τέλος οὖν ὅτι τοῦ παρρὸς ἡδεῖν τέχνου, καὶ διδάσκειν τοὺς παῖδας γράμματα. δημοχάρης δ' ὁ ἀδελφιδοῦς δημοσθένους εἰ ἄρα τις δυτέον αὐτῷ λέγοντι φεὶ αἰσχίνην, φησὶν ἰχαίδρου τὸ ξαγωδιοποιοῦ ξιταγωνιστοῦ γενέσθαι τὸν αἰσχίνην καὶ ὑποκεινόμενον οἰνόμαον, διώκοντα πέλοπα, αἰρεθῆς πεσεῖν, καὶ ἀναστῆναι ὑπὸ σανίωνος τοῦ χοροδιδασκάλου. ἔνθεν δ' οὖν ὁ δημοσθένης οἰνόμαον αὐτὸν ὀνομάζει, φεὶς εἰδότας τὸ θέαμα ὑπισκώπτων. καὶ μὴ στεφάνοις καὶ σιμύλου τῆς κακῶν ὑποκειμένης ἀλῶσθαι κατ' ἀγρούς. εἰπ' αὖ οὖν ἐνθένδε ἀρκραῖος λεγόμενος. λοιδ' ὃν δῆμον ὁ αἰσχίνης κοθωκίδης.

ΑΠΟΛ-

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ΕΙΣ ΑΙΣΧΙΝΗΝ ἐξήγησις.

Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ τὸ μὲν γένος ἦν Ἀθηναῖος, τὸν δὲ δῆμον Κοθωκίδης, υἱὸς δὲ Ἀτρομήτου, ὃν φασι πρότερον Ἀτρόμητα καλούμενον, ὕστερον συλλαβῆς προσθέσει αὐτῷ Ἀτρόμητον μετονομασθῆναι. γενόμενον δὲ, τὸ καταρχὰς δοῦλον, καὶ παῖδας ἔχοντα, διδάσκειν γράμματα πρὸς τῷ Θησείῳ, καὶ τῷ τοῦ ἰατροῦ ἱερῷ. εἶτα ὕστερον εἰς τὴν πολιτείαν ἐγγραφῆναι δι' κακουργίας. μητρὸς δὲ ἦν ὁ αἰσχίνης Γλαυκοθέας, ἥ, ὡς ἔνιοι, Γλαυκίδος· ἦν φασι τὴν πρώτην ἡλικίαν ἑταιρικήν, καθεζομένην ἐν οἰκήματι πρὸς τοῦ τοῦ καλαμίτου ἱερῷ. ἔπειτα ὕστερον ἀναστᾶσαν ἀπὸ τῆς ἐργασίας ταύτης, ὅπως τὸ τελεῖν καὶ καθαίρειν τοὺς βουλομένους ἀποκλίναι. γενομένης δὲ ἐκ τούτων ὁ αἰσχίνης, καὶ ἀδελφῶν αὐτῷ δύο γνησίων, ἀφοβήτου καὶ φιλοχάρους, τὸ τὰς ἀλαβαστροθήκας καὶ τὰ τύμπανα γράφοντος, ταῖς μὲν ὠνῇ τῷ πατρὶ ὑπηρέτει, γράμματα διδάσκοντι. αὐτὸς δὲ γνόμενος, τὸ μὲν πρῶτον ὑπεγραμμάτευσε ταῖς ἀρχαῖς χρόνον τινὰ σὺν τῷ ἀδελφῷ ἀφοβήτῳ. ἦν δὲ ἐπονείδιστον τοῦτο τὸ ἔργον. ἔπειτα ἀποστὰς τούτου, ξιταγωνιστὴς ἐγένετο τραγῳδιῶν, καὶ ἐν κολυττῷ ποτὲ οἰνόμαον ὑποκρινόμενος, κατέπεσε. μὴ ταῦτα δὲ φοβηθέντων τὴν ἡλικίαν, ὅπως τὸ πολιτεύεσθαι καὶ τὰ κοινὰ πράττειν ἀπέκλινε. καὶ δοκεῖ τὴν ὑπὸ φιλίππου καὶ ἀλεξάνδρου πολιτείαν ἐπαινέσαι, κοινωσάμενος φιλοκράτει τὰ πράγματα. καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων χάριν καὶ κολακείαν, ἀράσθαι πολιτείαν πρὸς τοὺς περὶ Δημοσθένην, τοὺς ταὐναντία τοῖς φιλίππου πράγμασι καὶ ἀλεξάνδρου πολιτευσαμένους. ὅτι δὲ πρὸς χάριν ἐπολιτεύσατο τοῖς βασιλεῦσιν, ἄλλα τε πολλὰ μαρτύρια ἔστι, καὶ δὴ πάντων ἐκεῖνο ἐναργέστατον. ξενικοῦ γάρ ποτε αὐτὸν τὸ δῆμον συνίκαν ὑπὲρ τοῦ ἐν Δήλῳ ἱεροῦ, πρὸς τὴν γενομένην πρὸς Δηλίους Ἀθηναίων δικαιοσίαν. οὐκ ἐπέσχεν ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλή. ἀλλ' ἀπελάσασα αὐτὸν ὡς οὐκ ὄντα δίκαιον τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ὑπὲρ δὴ λέγειν προσέταξεν. φασὶ γοῦν τοι τινὲς αὐτὸν ἀκουσίως γενέσθαι πλάτανός τε, καὶ σκιερὰ πίτυς ψευδόμενοι. ἦν δὲ καὶ ἕτερος ῥήτωρ αἰσχίνης Σφήττιος, ὃς καὶ τέχνας λέγεται ῥητορικὰς γεγραφέναι. λέγεται δ' ὁ αἰσχίνης ἐρωτικὸς γεγονέναι. αὐτὸς δὲ ὁ αἰσχίνης περὶ τῶν γένους αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας φησίν. ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀξόμητος, φρατρείας μὲν ἦν καὶ γένους οὐκ ἐπιβουταδῶν, ὅθεν ἡ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς πολιάδος ἐστὶν ἱέρεια. ἐν τῷ πολέμῳ, ἐξέπεσεν ὑπὸ τὴν ξιάκοντα. καὶ στρατοῦ δ' ὢν ἤθλει. καὶ χρόνῳ ὕστερον, τὴν οὐσίαν ἀπολέσας

De seipso ait, se puericiam egressum, Atticæ ditionis custodem fuisse biennium. adolescentes enim edicto legis cuiusdam, armati regionem circumibant. Militasse item prima expeditione, quæ in * Partibus nominetur, & cum Alcibiade atque conducticiis militibus * classem Philuntiam esse comitatum. Cum verò circa Nemeæam fossam periculum incidisset, se laudabiliter pugnasse: neque vlli expeditioni, quę per successionẽ mitteretur, defuisse, & ad Mantinæã stre nuè se gessisse, atq. in Tamynis inter delectos, ibiq; coronam meruisse. Obiit Æschines, sublatus ab Antipatro, euersa republica: quo tempore Demosthenes etiã cum cęteris deditus est, anno ætatis quinto & septuagesimo. Cũ aũt tres scriptę sint ab eo orationes, eæq; publicæ (nã Deliaca adulterina est) eã quæ cõtra Ctesiphontem est, postremò scriptã esse inuenimus, Alexandri nempe temporibus. Reliquæ autem, cum circa eadem tempora sint habitæ, ordine prior est Timarchea. Nam in oratione falsæ legationis, quæ illam secuta est, huius mentionem facit Æschines.

A

B

EX SVIDA.

Æschines Atheniẽsis orator, filius fuit Atrometi & Leucotheæ, Alcidamantis Eleatę in arte dicendi discipulus. Quidam etiam seruitutem seruisse parentes eius scripserunt. Cum autem causæ cuiusdam aduocatus iudices corrupisset, vnà cum eis in carcerem coniectus, aconito hausto interiit: eorúmque res familiaris, vt orborum, publicata est. Veruntamen habitauit Rhodi, ac docuit victus à Demosthene in causa de Corona. Primus autem diuinitus dicere dictus est, eo quòd ex tempore diceret, tanquam numine afflatus.

ALITER EX EODEM.

Æschines Atheniẽsis, Atrometi literatoris & Leutheæ sacrificulę filius, histrio fuit primùm, deinde scriba, pòst orator, & proditor Cersobleptis ac Phocensium: qui cum falsæ rogationis reum fecisset Ctesiphontem, à quo corona Demostheni decreta fuerat, victus Rhodum concessit, ibiq; docuit.

ΚΑΤΑ ΣΟΥΙΔΑΝ.

αἰσχίνης, ἀθλιωτάτου ῥήτορος, υἱὸς ἀτρομήτου καὶ λευκοθέας, μαθητὴς καὶ τοῦ ῥητορικοῦ ἀλκιδάμαντος τοῦ ἐλεάτου. τινὲς δὲ καὶ δούλοις τοὺς γονεῖς αὐτοῦ γεγραφήκασιν. ἐδίδαξε δὲ ῥητορικὴν * συνηγορῶν ἐν δίκῃ τινὶ διέφθειρε τοὺς δικαστὰς, ἐμβληθεὶς ἅμα αὐτοῖς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, κωνώνειον πιὼν, ἀπέθανε. καὶ τὰ μὲν ἀγάλματα αὐτοῦ ἀνέκνων * ἐδημοσιώθη. ὤκησε μὲν τοι ἐν ῥόδῳ καὶ ἐπαίδευσεν, ἁλοὺς ὑπὸ δημοσθένους τὸν περὶ τοῦ στεφάνου ἀγῶνα. πρῶτος δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ θείως λέγειν * ἤρξατο διὰ τὸ κεκραγέναι, ὡς ἐνθουσιᾶν.

ΑΛΛΩΣ.

αἰσχίνης ἀθλιωτάτου, ἀτρομήτου γραμματοδιδασκάλου, καὶ λευκοθέας τῆς τελεσρίας, αὐτὸς ὑποκριτής· εἶτα γραμματοδιδάσκαλος, εἶτα ῥήτωρ, πρεσβευτὴς, ὁ κερσοβλέπτου καὶ φωκέως πρεσβευτής. γραφάμενος δὲ παρανόμων κτησιφῶντα, στεφανοῦντα δημοσθένην, ἡττήθη, καὶ ἔφυγεν εἰς ῥόδον, καὶ ἐπαίδευσεν ἐκεῖ.

TYPOGRAPHVS LECTORI.

ΠΟλλὰ κενὰ τῆ πολέμου, inquit ille: at longè plura τῆς τυπογραφίας καμνά. quæ vt fortuito accidere possunt, sic arte corrigi debent & emendari. Proinde cùm primam doctis. Vvolfij industriam Lutecianus codex multo antè promissus, vix tandem præstitus, subterfugerit: posteriorem saltem curam eiusdem non minore cum studio, maiore certè cum labore expertus est. Quare ne quid esset, in quo diligentiam nostram desiderares, quæcunque ille in codice Luteciano auctaria obseruauit, & interpretatus est, ea, veluti corollaria tibi hoc loco exhibere voluimus. Parentheseon notis Vlpiani nostri vltima verba includentur, Luteciana inde auctaria subiungentur: ea ratione, vt Demosthenici contextus primæ voces, huiusmodi claudantur signis] hisce Parisiensis Vlpiani scholia subiiciantur. Vale: & diligentia nostra, licet præpostera, fida tamen & ingenua, grato animo fruere.

IN PRIMAM OLYNTHIACAM.

PAgina 12. vers. 30. ἐξ ὑποληψεως, ducuntur.) σωτόμον ἢ τὸ προοίμιον, δηλῶ τῶν πραγμάτων χρείαν. Est autem breue exordium, pro negocij ratione.

13. 48. ἀπὸ τῶν νόμων, à legibus.) προσήκει προθύμως.) παρίστωσις τῶν ἀρχῶν. Conuenit cupidè.) Comparitio. scilicet ob similes syllabas προὸς προθ.

52. ἀποδειχθῆ, intelligatur.) οὐ γὰρ μόνον.) τὸ χρῆμα ἐξ αἱρέσεως συμπλεκτικόν. λάβοιτε.) ὁριστικῶς δεῖ ἐπιλαβεῖν τὸ λάβοιτε, ἵν' ᾖ. ὅτι οὐκ ὀφείλετε λαμβάνειν μόνα τὰ ἀπὸ τύχης ἐσκεμμένοις συμβαλλόντος, ἀλλὰ καὶ ἃ παρ' αὐτομολίζοντος· ἐπέσχεται γὰρ καὶ τοῦτο πολλὰ τῶν δεόντων εἰπεῖν, ὥσπερ τὴν ὑμετέρας δυτυχίας. Nec enim solum,) Figura per inficiationẽ copulás. Accipietis.) Verbũ hoc affirmatiuè accipiendũ est, vt sit: Admittere debetis non ea tantũ, quæ suasor meditat' attulerit, sed & ea quæ impræmeditatus. Nã & huic multa opportuna dictu in mẽtẽ vt veniãt, vestra felicitas in causa est.

* τῶν ὑμετέραν δυτυχίαν.

58 τὰ πρέποντα, decora.) ἐξ ἁπάντων.) καὶ τῶν ἐσκεμμένων, καὶ τῶν παραχρῆμα λεχθέντων. Ex omnib.) Tã mediatis, quàm extẽporè dictis.

14. 4 ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς, Vobismetipsis.) τοῖς ὀλυνθίοις. F. τῶν περὶ τοὺς ὀλυνθίους, rerum Olynthiacarum.

23 φροντίζετε, soliciti estis.) ἔστι δή. (ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων ἐντεῦθεν. προτάττει ἢ τὸ συμφέρον τοῦ δυνατοῦ. Sunt igitur.) Hîc incipiunt capita. Sed priorem ponit vtilitatem facultate.

25 συμφέροντος, vtilitatis.) τὴν ταχίστην.] αὐτὴν τὴν ταχέως. ἐνδέχεται.] εἰς τὸ ὄλυνθον. ὅσπερ καὶ πρότερον.] καιρὸν γὰρ ὁμοίως περὶ τινῶν ἄλλων παραπεσόντος, ἠμελήκατε. Ocyssimè.) quãprimùm, pro celeriter. Hinc.) Hinc Olynthum. Quod & prius.) Nam cùm in aliis rebus occasio similis se obtulisset, eam vos amisistis.

29 προαιρεσεῖς, habituri sint.) καὶ παρέσαι.) ἤγουν, ἢ αὐτὴ ἄγγελος εἴη τῆ βοηθείας, καὶ βοηθός. παντὸς.) φίλιππος. εἴκων.) αὐτῶς. Et adsit.) hoc est, cadẽ legatio & nuncia sit auxilij, & auxiliatrix. Veterator.) callidus si Philippus. Dissimulando.) cedendo ipsis.

36 ἀντὶ τοῦ μεγάλως, id est, magnas.) ἀλλ' ὑπηκόως.) τὸ ὑπεικῶς, ἀντὶ τοῦ πάνυ καὶ λίαν. δυσμαχώτατον.) δηλονότι τοῦ πανουργίαν. Sed percommodè.) hoc est, omnino, valde. Firmissimum. propter calliditatem.

38 συμφέρον εἴη, conducibilius esse dicitur.) παντελοῦς.) ὅπως αἱ βουληθεῖη. πρὸς μὲν τὸ τά.) ἐν μὲν γὰρ τοῦ δημοκρατίαις, τοῦ μὲν ἀρέσκει ὁ πόλεμος, τοῦ δὲ οὐκ· ὁ δὲ βασιλεὺς ὧν, ὑπόκειται αἰ βληθῆ πολεμεῖν, εὐδέτατον ἀναπέμφρον ἔχει. Vbique.) vbi voluerit. Ad res bellicas.) Nam in democratiis, alij placebit bellum, alij displicebit. At rex, vnus cùm sit, neminẽ habet qui aduersetur.

42 ἁπάντων, subiicit.) δῆλον γὰρ ὅτι.) αἱ περιοχή. Constat enim.) Conuersio est.

45 δούλους ποιῆσαι, redigantur.) πολεμοῦσιν.) οἱ ὀλωθιοι. ἀλλ' ἀναστάσεως.) ἤγουν, ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀνάστατον γενέσθαι τὴν σφῶν πόλιν, καὶ δούλους αὐτούς. τὸ γὰρ οἰκεῖον συμφέρον ἕκαστος ζητῶν, ταῦτα ἀποδώσει ποιῆσαι. καὶ ἴσασι.) ἀποδείκνυσι, τοὺς ὀλωθίους μὴ πιστεύειν αὐτῷ, μηδὲ θέλειν προέσθαι ἑαυτοὺς αὐτῷ. τί οὖν, ὅπου εἰσί τινες προδοσίαι] ἀλλὰ τοῖς ὀλωθίοις, εἴ τινες ἕτοιμοι ἔσονται προδοσίαν τῆ πόλιν; ὡς οὐδὲ * βουλήσονται τούτοις * αἰτέχεται ποιῆσαι· ἴσασι γὰρ ὅσα ἐποίησεν εἰς τοὺς προδότας τῆ ἀμφιπολιτῶν τοὺς αἰοίξαντας τὰς πύλας. εἰσελθὼν γὰρ, αὐτοῖς προδότοις ἐφόνευσε, λέγων, πεῖσαι. ἴσασι εἰ τῆ ἰδίων πολιτῶν οὐκ ἐφείσατο, πόσῳ γε πλέον οὐ μέλλετε περὶ ἐμὲ ὕστερον γνήσεσθαι; αὐτῷ.) τῷ φιλίππῳ. καὶ πυδναίων.) πύδνα, τὸ νεῶ κύτερος. πύδνα, πόλις μακεδονίας. αὕτη αἰτίη τοῦ ὑπακούειν φιλίππῳ, καὶ ἐστράτευσε κατ' αὐτῆς. καὶ περὶ τούτῳ τοιοῦτόν τι συνέβη. καὶ εἶσε γάρ τινες προδεδώκασιν, εἶτα ὕστερον γνόντες ὡς οὐκ αὖ αὐτοῖς φέρουσι, ἔφυσον ὅτι τὸ ἀμεινον ἱερὸν τοῦ παρόντος αὐτοῖς κολακεύοντες γὰρ αὐτοῖς προθύμως οἱ πυδναῖοι, ἱερὸν αὐτῷ ἐποίησαν· ἀλλ' ἀναστήσας αὐτοῖς ὅρκοις ὅτι τὸ μηδὲν ποιῆσαι, ἐξελθόντας αἰρεῖλε. Se bellum gerere.) Olynthiis. Sed de excidio.) Ne scilicet excindatur sua vrbs, ipsiq;

ſubigãtur.Nam ille ſuũ commodum ſpectans, hæc facere ſtudebit. Et norunt.]Oſtendit, Olynthios fidẽ ei nõ habere, neq; ſe ei cõmiſſuros eſſe. At ſunt quidã proditores apud Olynthios,vrbẽ tradere parati? Ne hi quidẽ id facturi ſunt.Norũt.n.quem admodũ cũ Amphipolitanis proditoribus egerit,qui ei portas aperuerãt.Nã ingreſſ⁹, eos primos interfecit cũ diceret: Qui nec veſtris ciuib.peperceritis,quãto minus mihi fidẽ ſeruabitis?Ipſi.] Philippo. Et Pydnęos.] Pydna , nũc Cytros, vrbs Macedonię:quam cùm à ſe defeciſſet,bello petiit. Accidit aũt,vt ibi quoq;proditores eſſent. Qui cùm poſtea cognouiſſent,regẽ in ſeſe ſæuiturũ,cõfugerunt in Amyntiũ , tẽplum patri eius Amyntæ per adulationem cõſecratum.Quos ille impunitate iureiurando promiſſa,egreſſos interfecit.

ὀπφαγιάζει), obſignat.)ἄπιστον.] ἐναντία γάρ ἐστιν αἱ μὲν γὰρ ἀκ ἀρχοντα ἔχουσιν, ἀλλ' ὅτι δημοκρατία· ἡ δὲ μοναρχίαν ἐπαγγέλλει). Nõ habere fidẽ.] Contraria.n.eſt.Nam illæ quidem principem non habent , cùm libertate vtantur: tyrannis verò vnius dominatum minatur.

πίστειν, ſolet.)ταῦτ' ἂν.]κατασκευὴ τῆ δευτέρου προοιμίου. Hęc igitur.]Approbatio ſecundi exordij.

συνεβάλοσεν, obtẽperatum.) ἃ δὲ λόγος.] λόγος, ἡ ἀπολογία· σκῆψις δέ, ἡ προφασις, ἡ ἀφορμή. Neq;enim ratio.]defẽſio. Excuſatio.]prętextus,vel occaſio. vlt.δυνάμει), vis eſt.) εἰσήνεγκε.]εἰσὶ δὲ εἰσήνεγκαν. Suſceperunt.]intulerũt.

μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς, neglectarũ occaſionũ pœnas dederunt.) τὸ δὲ κῆμα καὶ συμφοφιώ. Θηβαῖοι πολεμοῦντες λακεδαιμονίοις ἐν λεύκτροις τῆ βοιωτίας, ἐνίκησαν αὐτοὺς καὶ κράτος. ὅθεν καὶ δύο δὲ διέβησαν ὅπλα τῆ εὐβοίας, ὡς δῆθεν βοηθοῦντες ταύτῃ χειροήσωσι. τὸ δὲ ἀληθὲς ἵνα ταύτην λαβόντες καὶ καὶ τὴν ἀθλιῶν χωρήσωσιν. οἱ δὲ ἀθλιῶται ἐξῆλθον εὐβοεῦσι συμμαχήσοντες· καὶ συμβαλόντες, ἐνίκησαν τούτους. ὥστε καὶ ἀπροσδοκήτοις αὐτοὺς διαπεθῆναι ὑπὸ τῆ πεπλωκότων, ἵνα λαβόντες τούτους αἰχμῶ ἠσωσιν· ἐπανελθόντες δὲ ἐκ τῆ μάχης, δύο ἐν τῆ ἀθλιάις δύο πρέσβεις τῆ ἀμφιπολιτῶν, παρακαλοῦντας ὥστε ἐξελθεῖν λαβεῖν τὴν ἀμφίπολιν* στρατοπλέα, πολεμικιζόμενον ὑπὸ φιλίππου. κελεύοντες.] προτρεπόμενοι. Figura cõgerie cõſtat. Thebani Lacedęmonios ad Leuctra armis deuicerũt:indéq;in Eubœá traiecerunt,per ſpeciẽ illius inſulę occupádę: cũ propoſitũ haberẽt,ea ſubacta,etiá Athenienſes inuadẽdi.Qui cũ inſularib.opẽ tuliſſent,ita profligarũt Thebanos,vt per inducias ſepultura cęſorũ impetrata diſcederẽt.Atheniẽſes aũt domũ reuerſi è pugna, duos Amphipolitarũ legatos repererũt,qui iuberent Stratoclẽ ſoluere , vt Amphipolim,quæ à Philippo bello premebatur,occuparet. Iuberent.]hortarentur.

* ἱερᾶνες καὶ στρατοκλέα, πολεμ.

ἀπώλεσαν,amiſerint) πραγμάτων.] ὧν ὑπὸ φιλίππου πεπόνθατε. Negociis.] quæ vobis Philippus faceſſit.

φοβῆσαι τὸν δῆμον,terrorẽ incuteret.)πύδνα. ἡ νῦν Βέρροια. ποτίδαια.]ἡ νῦν κύτρος. πολιορκούμενα.] ὑπὸ φιλίππου. Pydna,quę nũc Berrhœa. Potidæa.]quę nũc Cytros. Obſideri.à Philippo.

ἐγκλιτικῶς λαμβάνουσιν, encliticè accipiũt pro quędã.)ἔρα ἢ πῶς ἀθυμίας αὐτοὺς πληρώσας διὰ τὸ καταλύσι τῶν ἀπολωλεκότων χωρίων, πάλιν παρεμυθήσατο, διὰ τὸ εἰπεῖν, πάλιν ἥξει καιρὸς ὃ χείρων ἐκείνων. ἐκείνων.] ὧν αὖθις ἔφη. Vide aũt, vt poſteaquã eos commemoratione amiſſorum locorum deſperatione compleuit, nunc denuò conſoletur,dicẽdo, redire occaſionẽ, illa nõ deteriorem. Illis.]quas ſuprà dixit.

ὠλιγωρῆ τῆ αὐτῶν ἀμελείας,ipſorũ ſocordia neglectas.)ἀκ ἐχόντων.] διὰ τὴν ἡμῶν ῥαθυμίαν. τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι.] τὸ χῆμα παρίστωσις κατὰ κῶλον. μήτε πάλιν.] ἤγουν, ἐν τοῖς προτέροις χρόνοις, ἀλλ' ὕστερον ἰσίκα αὖ ἠμελήσαμεν.

συμμαχίαν.]τῶν θετῶν. τούτων.]ὧν ἀπωλέσαμεν αὐτάξιον. τὸ ἢ ἀντίῤῥοπον, πρὸς γλυκὺν· τὸ ἢ ἰσόῤῥοπον, πρὸς δοπκιὼ. ἀλλ' οἶμαι.] ὑπολαβολή. αὖ μὲν γὰρ.] αἰτιοφορὴ τὸ χῆμα κάλλους ποιητικόν. οἱ μὴ χρησάμενοι] ὥσπερ ἡμεῖς. ἐνεβαί.] εἴτε χρηστὸν εἴτε φαῦλον. ἐπανορθωσαμένοι.] εἰς ἐπανόρθωσιν ἀγαγόντες λέγω δὲ τὸ ἀσφαλῶ καὶ φρονπίδα τούτων ποιεῖσθαι ὅπερ ἐξαρχῆς εἰς ἄκρον τῆ πόλει πεφυκὸς, νυνὶ ἠμελήθη· διὸ καὶ δεῖ) ἐπανορθώσεως. Quãuis non ſint.]propter veſtrã ſocordiã. Nãquòd multa perdidimus.] Figura eſt,adęquatũ membris. Neq; olim.] hoc eſt ſuperiorib.remporib. ſed poſtquã negligẽtes eſſe cœpimus. Auxilia.]Deorũ. His.]quæ amiſimus par. Iungitur aũt ἀντίῤῥοπον genitiuo,ἰσόῤῥοπον datiuo. Sed ſcilicet.]Cõparatio. Ná ſi quidem.]Cõuerſio, figura pulchritudinis efficiens. Non vſi.] quemadmodũ nos.Exitũ.]ſiue bonum ſiue malum. Correctis.] correctione adhibita, hoc eſt,cura ſuſcepta,nauatáq; opera.Quæ induſtria cùm olim in republ.ſummopere vigeret,tũc remiſſa,emẽdationẽ flagitabat

*δύφημος εἶπε, &c. Sic verecundè,&c.) *τὰς ἀθλιὰς ἐμφαίνει διὰ τὸ τοιαύτης ὑποσιωπήσεως. Hac ſubticentia, Athenas deſignat.

πρὸς δοπκιὼ, cũ datiuo.) ὥχετ' εἰς θράκιλω] ἐπέστρεφε. Abiit in Thraciam.]Seſe cõuertit.

τὸ δοκιμήσειν, videatur.] ἀγαπήσας.] ἀρκεθείς. Acquieſcens.]contentus.

ἀληθῆ λέγοντι, vera dicentis, concedat.) ἐκεῖθεν]ἐκ τῆ ὀλυνθου. Illinc.]Olyntho.

τὸ μίαν ποιήσωσιν, vnum mittant.) ὀκνῶ.] φοβοῦμαι. μάταιος.) ἀττικὸν τὸ μάταιος ἡ στρατία. Vereor.]metuo. Vanus.]Atticũ, pro vana.

εἶπε τὸ ποιοῦν, vult intelligi.)στρατιωτικά.] ἃ δὲ ἔχετε ὅθεν ἄλλοθεν αὐτοῖς μαθώσετε. σύνταξιν.] σύνταξίς ὅτι δύο πραγμάτων ὥσπερ ἕνωσις. εἰώθασι δὲ οἱ παλμοὶ, ἐπειδάν τι ἀσαφὲς* οἰώλυθα λέγῃ, διὰ τὸ ἐπαγωγῆς αὐτὸ λύειν ὥσπερ καὶ ὁ ποιητὴς εἰπὼν, *κύμβαλος, ἐπήγαγε δηθρεγμόν τε καὶ ὠμος. καὶ

*οἴωπαι *κύμβακος

καὶ πάλιν εἰπὼν, ἐνξοπαλιζόμυος, ἔφη γόνυ γονὸς ἀμείβων οὕτω καὶ ὁ ῥήτωρ εἰπὼν, συνῆξις, ἐπήγαγε τὸ, λαμβάνειν καὶ ποιεῖν τὰ δέοντα. τὰ δέοντα.] νυνὶ γὰρ εἰς θέας λαμβάνοντες οὐ δεόντως λαμβάνετε· εἰς ἃ τὸ στρατεύειν δοθέντα δεόντως δοθήσε). Militares.] Neque enim aliam habetis, vnde milites alatis. Ordinem.] Ordo eſt duarũ rerum velut cõiunctio. Solẽt autem veteres, cùm ſe aliquid obſcurius dixiſſe putát, id per ea quę ſequuntur, declarare: vt poëta cũ dicit κύμβαχος, adiicit, In caput atque humeros. atq, iterũ, ἐνξοπαλιζόμυος, reſpectás, addidit, genu genu mutás. Sic & orator, cùm dixiſſet, σύνῆξις, ſubiecit, accipere & fungi officio. Officiũ faciendi.] Nunc.n. cùm ad ſpectacula capiatis, nõ ex officio capitis. Sin ad expeditiones data fuerit, rectè dabitur. ὁρίζουσαν reiicit.) εἰσφέρῃν.] εἰ μὴ τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ ποιήσετε. Cõferre.] Niſi pecuniam theatralem feceritis militarem.

χρημάτων δεῖ) pecuniá flagitat.) ἀνάπλασθε.] ἄρασθε. Suſcipite.] aggredimini.

δυνάμιν καθαιρεῖν, potentiá euertere.) οὔτε γὰρ ὡς δοκεῖ.] ἐχ οὕτος αὐτῷ ἔχει τὰ θεάματα δώρεπῶς, οὐδὲ ὥσις νομίζει κάλλιστα. τὰ παρόντα.] ἥγουν τὰ ἐν τῇ ὁλυνθῳ. τὸ πολεμον.) θεὸς τοὺς ὁλυνθίους. αὐτόν.] τὸν πόλεμον. τὰ θεάματα.] τὰ τῆς ὁλυνθιων ἐκ μόνης τ' θέας αἱρεθήσεσθαι. Neque.n. vt videtur.] Non ita præclarè ſe res eius habent, neque, vt aliquis exiſtimet, pulcherrimè. Hæc negocia.] Olynthia ca. Bellũ.] cõtra Olynthios. Ipſũ.] bellũ. Res] Olynthiorũ, ſimulac aſpexiſſet, eſſe cõfecturũ.

συζῶσιν αὐτῇ, familiariter vti.) τὰ τῆς θετταλῶν.] θεάτλει αὐτόν. θεάματι ἢ αὐτὸ θεοσώπου ἐχρήσατο. Res Theſſalorum.] Perturbant eum. Re pro perſona eſt vſus.

αὐτὸ τειχίζειν, eum à munitione.) ἀπὸ τούτων.] ἦλθεν, ἀπὸ τῆς ἐξ αὐτῆς θεοσόδων. τοῖς ξένοις.] καὶ γὰρ οὐ μόνον μακεδόσιν, ἀλλὰ καὶ ξένοις ἐχρῆτο θεὸς τ' στρατείαν. De his.] ſcilicet reditib. illorum. Peregrinis.] Neque enim Macedonibus tantùm, ſed & peregrinis vtebatur ad expeditiones.

καὶ τ' ἰλλυριὸν, & illyrium.) ἥδιον αὖ.] παίονες καὶ ἰλλυριοι κατ' ἀναγκὴν ὑπήκουον, καὶ ἄλλα τινὰ τῆς ἐθνῶν. Libentius.] Pæones & Illyrij, & aliæ quædam gentes, coactæ parebant Philippo.

* φιλίππῳ κατ' ἔλαττα.

ἐπαχθὴς, & importunus.) ἄπιστον.] αὐτὸ εἶναι τοιοῦτον. τὸ γὰρ δὴ θεάτλειν.] γνωμικὴ περίοδος ἡ καὶ δίκωλος. ἐπειδὴ φησιν, &c. Incredibile.] Eum eſſe talem. Nam res ſecundę.] Sententioſa periodus, ac bimembris. Quia inquit, &c.

οὐκ ἔστιν ἀληθές. verũ non eſt.) τὸ φυλάξαι.] ἦλθεν, τηρῆσαι τοσαύτας ἔχειν; καὶ μὴ μεταβαλεῖν εἰς κακίαν. τὰ γαθά.] τὰ ἐπελθόντα τινί. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς.] ἀνδρὸς βολὴ ἀπὸ τ' ἴσου. πληρώσας τ' ἐξέτ. &c. Tueri.] Conſeruare in eodem ſtatu, ne ruant in deterius.

Bona.] quæ alicui obtigerunt. Decet igitur vos.] Comparatio à pari. Abſoluta, &c.

ὑπόμησις, obiurgatio.) τὸ ἢ συναράθαι, συλλαβεῖν καὶ ἁρπάσαι συνάψαθαι. Adiutare.] comprehendere, arripere, compingere.

* καθ' ἡμᾶς τοῦ-

διδιέναι αὐτ', formidare deſinant.] λάβοι * καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν, οἷος νῦν ἡμῖν ἔστι κατ' ἐκείνου καὶ πόλεμος γένοιτο θεὸς τῇ χώρᾳ τῇ ἡμετέρᾳ, καθάπερ νῦν τοῦ καιροῦ.] τῇ ἐκείνου· ἡ γὰρ ὁλυνθος γείτων αὐτῷ. ἐαν τοιαῦτα, &c. εἶπεν ὑμᾶς. Daretur contra nos.] Talis occaſio, qualis nobis nunc eſt contra illum: & bellum gereretur in noſtris finibus, ſicut nunc in illius. nam Olynthus illi vicina eſt. Si tales, inquit, &c.

vlt. γειτνιάζουσα, vicinũ habet.) εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε.] ἡ θεόδος ὅτι ἐμπαθὴς, ἢ ὅτι μονόκωλος φησὶν ἑρμογένης ἀσαφὲς δ' ἐστί), &c. Et non pudeat vos.] Periodus increpationem habet, & eſt vnimembris, vt ait Hermogenes. Videtur autem, &c.

εἰρημένων, dictum eſſe conſtat.) εἰ μηδ' ἃ πάθοιτ' αὖ.] τὸ μὴ θεοσόν· ἢ τὸ εἰ μὴ, εἰς τὸ, οὐ τολμήσετε. ἔπ τοίνυν.] μετάβασις ὅτι τὸ ἀναγκαῖον ὡσαυτερ ἢ τὸ συμφ. &c. Si nec ea quæ toleraretis.] Nec, abũdat: aut, ſi nec, refertur ad, nõ audeatis. Præterea.] Trãſitio ad neceſſariũ. Quẽmadmodum aũt locum vtilit. &c. καὶ φοβερὸν, & formidabile facit.) τὰ ὑπάρχουσαν.] ἥγουν, ἡμετέραν. μὴ λίαν.] φοβέρμα ἔξωθεν. συνεισβαλοῦσιν.] * εἰ πολέμοι εἰσελθοῦσιν ἢ εἰς τ' * πόλιν. Quam habemus.] noſtram. Ne nimis.] ſ. * χέσιν vereor. Vna irrumpent.] Vt hoſtes veniẽt in agrum noſtrum.

ὦ ἑταῖρε, ô ſodalis.) οὐχὶ βουλήσε).] ὁ φίλιππος δηλονότι. εἰ ἄνευ.] τὸ ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν. ὅμως ἐκλαλεῖ.] ὅτι ἔρχομαι ὅτι τὰ τῆ. &c. Non volet.] ſcilicet Philippus. Si ea quæ nunc.] Se vos inuaſurum. Tamen eloquitur.] Se in Attică irrupt. &c.

τάλαντα ἀνάλωθη, talenta inſumpta ſunt.) θεόσεδ'.] τῇ ζημία θεοφορήσεις. σωφρόσι.] τοῖς σωτικοῖς, τοῖς σώζουσι τὰ φρόνησιν.

πάντα δὴ ταῦτα] ἐντεῦθεν ὁ ἔπίλογος. ἐκ τοῦ συμφέρ. &c. Accedet.] Ad dánum contemptus. Cordatis.] Intelligentibus, prudentiam retinentibus. Hæc igitur omnia.] Hic incipit peroratio. A capite vtilit. &c.

ἔπιλόγους λαμβάνειν, atque concluſiones.) ἐκεῖσε.] εἰς τὰ μακεδονίαν. τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ.] τοὺς δυναμένους ὅπλα φέρειν, & μάχεδθ, τοὺς νεωτέρους. ἡλικία γὰρ, &c. Illuc.] In Macedoniam. Eos qui ſunt ætate integra.] Qui arma ferre poſſunt, & pugnare: iuniores. ætas. n. &c. θεάτλειν δυνάμθα, omnia poſſumus.) τοὺς ἢ ἔξω τῆς ἡλικίας, ἢ τοι τοὺς ἡγεσντας. τοὺς δὲ λέγοντας.] ἢ τοι τοὺς ῥήτορας. δύθυμίαν.] ἔπολογίαν καὶ κρίσις φανερὰ· καὶ κάλλισται γνώμαι. αὐτοῖς.] τοῖς λέγουσι. Aliena verò ætate, id eſt, ſenes. Eos qui dicunt.] oratores. Rationes.] defẽſiones, & iudicia manifeſta pulcherrimáq; fiát. ipſis] oratorib. In enarrationem ſecundæ Olynthiacæ.

τὸ συμφέρον, pauca dicuntur.) ὅπὶ πολλῶν.] θεόταση. λείπει ἢ θεαγμάτων. ἐν τοῖς παροῦσι.] ἐν τῷ γένεδθ ἡμῶν τ' ὁλυνθου συμμαχίαν. τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσαντας.] κατασκευὴ τῆς τ' θεοιμίου προτάσεως. σημείωσαι ἢ ὅτι ὅπὸ τε ῥώμης καὶ γνώμης καταβάλλει τὸν φίλιππον. ἔπ ὅπὸ τ' δυσμυείας τῆ θεῶν, καὶ ἀπιστίας ῥὸς ἀνθρώπους * καταστασιαστὰς ἀθλιωτάτους ὅπὸ τ' δυνοίας τῆ θεῶν καὶ πίστεως ῥὸς ἀνθρώπους. καὶ χώρα νόμιμον.] τῇ ἐκείνου. εἰ γὰρ καὶ εἶχον, φησι, &c. In multis.] Propoſitio. deeſt, rebus. In his.] quòd Olynthus ſocietate

* συστασιαστὰς δ' ἀθ.

nobiſcum coniuncta eſt. Ná quòd ij qui bellum gerent.] Approbatio propoſitionis exordij. Notabis aũt, deiici Philippum & à virib. & ab animo, atq; etiã ab odio deorum, & perfidia aduerſus homines. Athenienſes verò cõmendari à beneuolentia deorum, & fide erga homines. Et agrum finitimum.]ſcilicet, agro illius. Tametſi enim, inquit, &c.

ὀλυνθίων συμμαχίαν, Olynthiorum collocarit.) δυνάμιν τινα.]σύμμετρον καὶ μεγάλην. Vires aliquas.] iuſtas ac magnas.

χρείαν ἐσχηκέναι βουλεύεσθαι, conſulere videamur.]ὡσπερεί.] ἡμᾶς. τῶν ὑπαρχόντων.]ἡμῖν ἐκ τῶν, τίνων δίκαιον.

μᾶλλον δ'.] περιόρθωσις. τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες.] δεῦτερον προοίμιον ἐκ περιοχῆς. Ipſos.]nos. Eorũ quę contigerunt.] ſcilicet, nobis à diis: diuinorum munerum. Ac potius.]Præcorrectio. Ac Philippi.] Alterum exordium ab attentione.

προοιμίοις ἐργάσασθαι, in exordiis fieri poteſt.) ἄλλως. τοῦτο τὸ ῥῆμα ὅτι τὸ καθαφανίσαι· οὐκ ἠβούλετο μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ τὴν δύναμιν ἐξετάσαι τῶν μακεδόνος ἢ διὰ τί, ἵνα μὴ φοβήσῃ μᾶλλον τοὺς ἀθλιωτάτους ὑποχείους τοῖς περὶ αὐτὸν πολέμιος· οὐκ ἐβούλετο δὲ πάλιν ταύτην ἀμνημόνευτον ἐάσαι, ἵνα μὴ αὐτὸ τοῦτο δόξῃ φοβούμενος ταύτην καταλιπεῖν. τί οὖν ποιεῖ; μνημονεύει καθαφανίσαι καὶ τὴν αἰτίαν ἣ τὴν οὖσαν λέγει, ὅπως ἵνα μὴ φοβήσω ὑμᾶς· ἀλλ' ἕτεραν, ἵνα μὴ δέξω, φησὶν, αἰσχύνῃ ὀνειδίζειν. Aliter. Hęc figura eſt per præteritionem. Reuera. n. noluit inquirere in vires Macedonis. In cauſa illud fuit, ne magis terreret Atheniẽſes, vt bello aduerſus eum abſtinerent. Neq; rurſus eam indictam prætermittere voluit: ne videretur hoc ipſum metuens, eam præterire. Quid ergo facit? & per præteritionem commemorat, neq; veram cauſam affert, Ne perterrefaciá vos: ſed aliam, Ne inquit, videar probro vos afficere.

αὔξω αὐτὴν, amplificare videatur.]ὑπὲρ τούτων.] τῶν φιλίππου. ὁ μὲν γὰρ;]περίοδος τετράκωλος, ἔχουσα δύο τετάσεις, καὶ δύο ἀποδόσεις. σκοπεῖσθε οὖν δὲ.]ὃ ἔστιν ἀπὸ τῶν ἀθλιωτάτων. αἰνίττεται δὲ εἰς τοὺς φιλιππαίζοντας ῥήτορας. De his.] rebus Philippi. Nam is quidem.] Periodus quadrimembris, duabus propoſitionibus ac totidem redditionib. conſtans. Conſideret, hinc.]id eſt, ab Athenienſib. Clanculum perſtringit ſtudioſos Philippi oratores.

vlt. συμβουλεῦσαι περὶ τῶν ὀλυνθίων, de Olynthiis conſilium prodij. πεπολιτευμένοις.] παρ' ἡμῖν. λαβεῖν.]παρ' αὐτῷ. τὸ λέγειν.]ὑπὲρ τῶν πεπολιτευμένων ὑπὲρ ἐκείνου. χωρὶς τούτων.]χωρὶς τοῦ παρεξιωθῆναι δεῖν τὸν πόλεμον δι' ἃ κατηγορίας τῶν πεπραγότων. Qui reſpubl. geſſerunt.]apud nos. λαβεῖν, ſumere.] de ipſis. Dicendi.]de his, qui ex illius commodo rem publicã geſſerunt. Abſq; his.]Præter id, vt accuſatione proditorum ad bellum cõcitemini.

κεφάλαιον ἀνάγεται, ad facultatem refertur.] κενὸν.]ματαίαν, καὶ χωρὶς ἐλέγχου. Inane.]irritum, ſine probatione. αὐτὴν ἔγνωσαν, eum iam norunt.] παραμυθούμενος.]ἐξάπατᾶν. Os ſublinens.]decipiẽs. συνελθόντες συνῆλθον, deliberaturi conuenerãt.] καὶ αὐτός.]ὥσπερ οἱ ἄλλοι. Et ipſe.]vt alij.

ἕλλησιν ὄν, erat Græcis.] καὶ σκοπῶν.] αὐτόν. Et conſiderans.]Ipſum.

δεῖ] σημαίνειν, accipienda eſt.] δύνασθαι.] ἁπλότητα καὶ ἀπονηρίαν. ἀπήλαυνόν τινες.] οἱ τούτῳ χαριζόμενοι. δέον δ' εἰπεῖν, &c. Candorem.] ſimplicitatem & bonitatem. Repellebant quidá.] Qui iſti gratificabãtur. Cum autem dicendũ, &c.

ὑπὸ τῶν φίλιππον, ſibi cauerent.] συμμάχους.]ἑταίρους ποτιδαιάτας. Socios.] Potidæatis.

οὐ κέκτηται, natura caret.] ὥσπερ οὖν δηλοῦντων.]ἐνθύμημα, ὃ καλεῖται ἀκολουθία. ὥσπερ, φησὶ, &c. Quemadmodum igitur per hęc.]Enthymema, quòd appellatur conſecutio. Quemadmodũ inquit,

καθαριθμῆσαι πάλιν, rurſus deiici decet.] δηλοῦντων.] ἀγνοοῦντων, καὶ δηλοῦντων τὸ ἀπατηθέντων. δηλοῦντων αὐτῷ.] εἰς γνῶσιν ἐλθόντων ὅτι ἠπάτηνται· διὸ κατ' αὐτὸ ὁρμήσουσιν. ἕνεκα ἑαυτοῦ.] ἀλλ' οὐχ ἕνεκα αὐτοῦ. παρελθών.] τὸ χῆμα προκλήσεως. Per hos.]ignorantes, propterèáque deceptos. Per eoſdem.]Poſteaquá cognouerunt, verba ſibi data eſſe. Itaque in eum facient ineptum. Suapte cauſa. Non propter ipſos. Progreſſus.]Figura eſt prouocatio.

τοὺς ἀδικηθέντας, habet oppreſſos.] πᾶσι.]στρατηγοῖς καὶ στρατώταις. Omnibus.]ducibus & militib.

μέρος, facultatis.] μικρὸν πλῆσμα.] τὸ ἡττηθῆναι αὐτὴν καὶ τὸν πόλεμον. Paruũ erratũ.]clades bello accepta

ἀπὸ τρόπιδος, à carina.] φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς.] ἐγχείρημα συμβουλευτικὸν ἀποφαντικῶς. πεπλήρωκε γὰρ, &c. Affirmo igitur oportere vos.] Aggreſſio ſuaſoria, & pronũciatum. Hactenus abſoluit, &c.

προσέθηκεν, ἀξίως τῆς πόλεως, addidit, Pro dignitate ciuitatis.

τὰ πεφασμένα.]ἔργα. ὅτω γὰρ.]τὸ χῆμα ἀπ' αὐξήσεως. Res.]facta. Quáto. n.]Figura ab exaggeratione.

ἀπιστοῦσιν, diffidunt.] τὴν μετάστασιν.]μετάστασις, τὸ ἀπὸ ἀθλίων εἰς ὄλυνθον ἐλθεῖν συμμάχους· μεταβολὴ γὰρ, τὸ τὴν ῥᾳθυμίαν εἰς προθυμίαν μεταβαλεῖν. Tranſitum.]Vt Athenis Olynthũ ſuppetias eãt. Mutationem.] vt alacritate ſocordia cõmutetur.

φιλονεικεῖ, contendit.] ἐν προθήκης μέρει.]ὃ ὅτι προσηθροισμένην ἄλλην τινὰ δύναμιν. οὐ σμικράν.] οἷον σύμμετρος, οὔτε μεγάλη, οὔτε σμικρά. Additamenti vice.] hoc eſt, ſi aliis copiis adiungatur. Nõ paruæ.] iuſtæ, nec magnæ, nec paruæ.

νενίκηκεν, vicit.] συναμφοτέρων.]σὺν ἄλλῳ ζυγόμενον. Vtrunque.]cum altero coniunctum.

μὴ γὰρ οἴεσθε, &c.] αἰτιάσεσθε λύει. ἐπειδὴ δειλίαν, &c. Nec enim putare debetis, &c.]Obiectionem ſoluit. Cum timiditatis, &c.

καὶ προοίμιον πεφάτων, Et inſtituit agendo.] σύνταξις οὕτως· καὶ προοίμιον, &c. Conſtructiõ eſt huiuſmodi. Et inſtituit, &c.

λέγει τὴν διάθεσιν, diſtractionem nominat.] ἄλλως, διαθέσθαι αἰτὶ τοῦ ἀποδόσθαι, ἰσοκρατικῶς· καὶ διάθεσις αἰτὶ τῆς πράσεως· αἰτιῶν γὰρ αἰτὶ τοῦ διοικήσεως· καὶ διαθέσθαι, αἰτὶ τοῦ διοικῆσαι. παραλαμβάνειν γὰρ καὶ αἰτὶ τοῦ συνθέσθαι, ὡς ὑπάρχοντος καὶ δημοσθένους ἐν τοῖς ὀλυνθιακοῖς, ἑκατέρα γὰρ τούτων κεῖται καὶ τοῦτο τῆς διαθήκας γράφειν. ἐσπάρτῳ ἐν τῷ πρὸς ἀριστογείτονα, μὴ ταύτην τίνων τὴν ἀπόκρισιν ἑτέραν διαθήκην ἐνόμισαν, ἣν ἔφασαν ἀρχὴ πολιν ἐν λιμνῃ διαθέσθαι.

λουσίας

λυσίας ἐν τῷ πρὸς πυρωνίδην, πρὸς δ' αὖ τὸ διαθέσεως τὸ τετελευτηκότος ἀμελήσαμεν, ἵνα ἐκεῖνος διέθετο, οὐ παρὸν, οὐδὲ γυναικὶ πειθόμενος. παρ' ἰσοκράτει ὃ καὶ ὅτι τὸ πάσχειν κεῖται τὸ διατίθεσθαι, ὡς φησιν ἐν ἑλένης ἐγκωμίῳ, γνοίη δ' αὖ τις καὶ ἐκεῖθεν ὅτι διαφέρει τῶν ὄντων, ἐξ ὧν αὐτοὶ διατιθέμεθα πρὸς ἕκαστον τῶν καλῶν αὐτῶν ἢ τῇ διαθέσει ἐχρήσατο ὅτι γνώμης ἢ διανοίας ὁ αὐτὸς ἦ καὶ ὅτι τῆς διαθεῖναι λόγον ἔστιν ὅτι ἐξαγεῖλαί τι, ἐν τῷ τῆς ἀληθείας ὁ αὐτὸς κέχρηται αὐτῷ καὶ ὅτι τῆς διακοσμήσεως. Aliter. Collocare, pro vendere, Isocrates: & collocatio, venditio: qua voce Antipho pro administratione & administrare vtitur. Capitur & pro pacisci, vt Hyperides & Demosthenes in iis quæ sequuntur. Vtraque hæc ponuntur & pro testamẽti scriptione. Isæus in oratione aduersus Aristogitonem: Post hoc igitur respõsum, aliud testamentũ attulerũt, quod Archepolim fecisse Lemni dicerẽt. Lysias aduersus Timonidem: Quo verò pacto mortui testamentum negligeremus, quod ille fecit absẽs, nec à muliere impulsus. Διατιθεῖς & pro affici ponitur ab Isocrate in laudatione Helenæ: Quantopere, inquit, aliis rebus antecellat, ex affectione nostra erga omnia pulchra, perspicitur. Antipho porrò διαθέσει pro sententia & animo est vsus: idémque 16. libro veritatis, pro tractatione & elocutione orationis: & de ordinatione atque instructu.

ἑξήγησιν, varietate.] ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγονυιῶν.] οἷον οἰκησαμένων, καὶ ἁπλῶς παρῳδευσαμένων τινός· οὐ γὰρ λέγων ὑπῆρχεν. In ea ipsa terra nato.] Qui ibi habitauit, non obiter præteriit: cui aliàs fides non haberetur.

ἀδεῖς οὐδενός, inflexũ esse, ἀδεῖς οὐδενός.) βέλτιους.] οὔτοι οἱ πεζέτεροι. εἰ μὲν γάρ τις.] τὸ ἀπαίδιον ἐμφαίνει. Meliores.] Isti Pezęteri. Nam si quis.] Quàm sint pauci ostendit.

ἐχόντα, deditum.) ἀκοσμίαν τινὰ καὶ ἀταξίαν, ὡδὶ τὸ μὲν κεκρᾶσθαι. κορδακισμούς.] ἐρχήσεις ἀρχήμονας. κορδακισμὸς γάρ ἐστιν εἶδος, &c. ἀκοσμίαν appellat immodestiam, & ordinis perturbationem: propterea quòd temperata non sit. κορδακισμούς.] saltationes deformes. Cordacismus enim est genus saltationis, &c.

οἱ κόλακες, adulatores.) ὀκνῶ.] διὰ τὴν αἰσχρότητα. Vereor.] ob turpitudinem.

ῥᾳθυμίᾳ γένηται, illius felicitatem.) ἐξετασθήσεται.] ἐλεγχθήσεται. δείξειν.] ἔλεγχον δώσειν. Examinabũtur.] Coarguentur. Ostensurum.] Manifestũ fore.

ὀσέου μετάστασιν, ossis emotionem.) καὶ τῆς πόλεως.] λείπει ἢ δεῖ προθέσεως. ἵνα ᾖ, οὕτω καὶ δεῖ τῆς πόλεως καὶ τῆς τυράννων. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες.] ἀνθυποφορὰ τὸ χῆμα. πληρώσας τὰ προτ. &c.

Etiã vbiũ.] Deest præpositio: sic etiam de ciuitatib. & tyrãnis. Quòd si quis vestrûm.] Anthypophora est figura. Absolutis priorib. &c.

ἀνθρώπων μετέσησεν, fortunam traducat.) ἡ τύχη.] τὸ χῆμα τὸ τόπου ἐπεμπολὴ ἐξ ὀνόματος, ὅταν ἀπὸ λέξεως τινος ἐμβαλομένης τὸ ὑπόθεμα πίπτῃ. ὡδὶ πάντ.] αὐτὰ τὰ πάντων τῶν ἀνθρώπων πράγματα τῶν ἐξουσίαν ἔχει. Fortuna.] Figura huius loci est interiectio nominis: quando argumentum ab inferto aliquo vocabulo gignitur. Per omnia.] In omnibus humanis negociis dominatur.

τύχης ἀκολουθεῖν, comitem asserens.) ἐκ ἔνι δ' ὡς ἀρχομένοις.] ὑπόθεμα ἀπὸ τοῦ ἥττονος. διττὴ δέ ἐστιν ἡ ἐξέτασις, &c. Neq; verò fas est, hominẽ ignauũ.] Argumẽtũ est à minori. Duplex est propositio, &c.

αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, vt ipse homo.) χῆμα ἐναντίον, ὃ δέ ἐστι δεμύτης νοήματος ἀπὸ τῆς ἐργασίας λαμβανομένη.

εἰ μηδὲν ποιοῦντες.] γράφ. εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὢν προσήκῃ τοῖς πολεμοῦσι νεμεσᾶν ἐκτὸς τοῦ ἀπαρεμφάτου. Figura cõtraria, quæ est acrimonia sententiæ, quę à tractatione sumitur. Si nihil facientes. Scribitur: Si nihil facientes nos eorum quæ bellum gerentibus conueniunt: vt extrinsecus intelligatur infinitiuus.

ἀδεῶς τοὺς ἕλληνας, Græcos impunè vexandi.) προκινδυνεύετε.] ὃ δέστι πρὸ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἑλλήνων κινδυνεύετε. In procinctu stetistis.] Ante ipsos & pro ipsis Græcis pericula adiistis.

καὶ τὰ ἔθνη, & nationes.) ὑπομιμνήσκει δ' αὐτοὺς τοῦ χρόνου, ὡς δὴ καὶ τούτου λήθην παθόντας διὰ τὴν πολλὴν ῥᾳθυμίαν. καὶ ἔτι πρὸς τούτοις.] ἐν ᾧ, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις καὶ κοινοῦ τὸ θαυμάζω. ἑτέρους τινας. (οἷον τοὺς ξένους, καὶ χάριτα καὶ χαρίδημον. Redigit autem eis tempus in memoriam, vt qui ex magnitudine veterni, etiam illius obliti sint. Atq; etiam ad hęc.] scilicet illud miror. Alios quosdam.] vt cõductitios milites, & Charetem & Charidemum.

τὰς ἀμοιβάς, ingratos.) δι' ὧν.] διὰ τῆς ῥᾳθυμίας. Per ea.] per socordiam.

φημὶ δὴ δεῖν, Affirmo igitur oportere.) τὸ συμφέρον κεφάλαιον. ἐντεῦθεν ἤδη ὅτι τοὺς, &c. Caput vtilitatis. Nunc verò ad, &c.

κατέχετε, retinetis.) ἐλλείματα.) τὰ ὑστερήματα. ἃ γὰρ ἔξι, &c. Detrimenta.] Ea quæ desunt. Non enim potest, &c.

πρὸς τῶν θεωρικῶν, pecunia agit.) πρὸς ἑστίασιν.] ἐκ πρὸς οὐσίας ἔξι. διεστάναι.] διαχωρίζεσθαι & διαγνοεῖν. Superest.] Facultas datur. Dissidere. Seiungi & dissentire.

προσνενεμημένοι ἑκατέροις, vtrisque esse attributos.) δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας.] συμπέρασμα τὸ συμφέρον τοῦτος, ὅθεν ἀρχόμενος καὶ οἱ ὑπόλοιποι. εἰ ἦ τοῖς μὴ.] πρὸς εὔβουλον ὑποτείνει τὸ πολιτευόμενον. Decet, his remissis.] Cõclusio vtilitatis, vnde & peroratio incipit. Sin aliis.] Eubulum tãgit, tribunũ plebis.

In tertiæ Olynthiacæ enarrationem.

ἐργάζεται, tractat.) ἄλλως. προοίμιον ἐκ τῆς ἀναγκ. Aliter. Exordium à necess. &c.

τὸ σῶσαι, cõuenisse.) τὸ ἔσανε.] τὸ σῶσαι τοὺς ὀλυνθίους. Id quod est. Conseruationem Olynthiorum.

ὑπὸ θρᾴκης, tenuerunt.) ἐξεῖλε τὴν πόλιν.] λύσις τῆς ἀντιπαρόδου. τὰ αὐτῆς.] δέον εἰπεῖν, καὶ ὀλυνθίους σῶσαι.

τιμωρήσασθαι.] οὐχ ὡς τιμωρησαμένων αὐτοῦ τότε τὸν φίλιππον, ἀλλ' ὡς ἐξουσίαν ἐχόντων εἴπερ ἠβουλήθησαν. ἐπ' ἐμοῦ γάρ.) ὑπάρχει τὸ χῆμα. ἱκανόν.] αὔταρκες. εὖσε δὲ ἔλεγε, κἂν τοῦτο δυνηθῆτε ποιῆσαι, καλῶς ὑμῖν ἔχει πρὸς τὸν παρόντα δύναμιν. προλαβεῖν.] ὥσπερ ὑπὸ

δρομέων εἶπεν ἐπειχομήνων, δηλ. τάχους φερομένων ἀθλον κειμήλιον ἐν μέσῳ, ἵνα ἆθλον μὲν νοήσωμεν τὸ ὄλυνθον, δρομέα δὲ φίλιππον καὶ ἀθλωταίους. τ. φερόντων.] τ. ἀρχὴν δηλονότι. ἀρχὴν γὰρ καλεῖ τὸ σῶσαι τοὺς ὀλυνθίους· τέλος δέ, τὸ τιμωρήσασθαι φίλιππον.

Licuisse reipub.]Solutio obiectionis.

Sua.]Cùm dicendum esset,& Olynthios tueri. Vlciſci.] Non quasi tũ vlti fuerint Philippum:sed quòd eius rei potestas illis data fuisset,si voluissent. Mea ætate.] Hyperbatum est figura. Satis.]Quasi diceret, Hoc facere si poteritis:rectè se res habebunt pro hisce copiis. Anteuertamus.] Tanquam de cursorib.inquit vrgentibus,celeriter prępripiendi præmium in medio positum: vt præmium quidem intelligamus Olynthum, cursorem verò Philippum & Athenienses. Primùm.] Principiò. Principium enim vocat conseruationem Olynthiorum:finem verò,vltionem Philippi.

φερομένη, vniuersali.) λόγον.] λόγον ἐνταῦθα τὸν συμβολὴν καλεῖ. Rationẽ.]Hic cõsiliũ appellat.

δεύτερον προοίμιον, Secundũ exordium.) ἀκατάσκευον δέ, ἐπὶ τ. ἀναγκαίου. λαμβάνεται δὲ ἐξ ὑποληψέως τ. πραγμάτων φαύλων ὄντων. ἐκθέμενος δὲ ἐν τῷ φερομ. &c. sine approbatione,à necessario. Sumitur autem ex opinione de rebus, quæ incommodæ sunt.Cùm enim in primo,&c.

ἴδοι δ' ἂν, arrogans videatur.) μὴ σεμνέναι.] σημείωσαι, ὅτι διενήνοχε συνέσεως φρονήσεως, ὅτι ἡ μὲν φρόνησις ἕξις ἐστὶ γνωστικὴ τ. οἰκοθεν λογισμοῦ· ἡ δὲ συνέσις, ἕξις δικτικὴ τοῦ ἔξωθεν λογισμοῦ. Non intelligere.] Nota, intelligentiam differre à prudentia. Nam hæc quidem habitus est,qui suas cogitationes profert:ille verò alienas rationes susciput.

ὅπερ τ. παρακαλῶ, id est,hortor,vel oro.) σημείωσαι δὲ, ὡς ἐν τῇ ἀξιώσει κέχρηται προδιορθώσει. Notabis aũt,eum in petitione vsũ esse præcorrectione.

μέμνησθε, ὦ ἄνδρ. ἀθ. Meminisse,Athenienses.) οἱ ἀγῶνες ἐντεῦθεν. πεῖσαι δὲ βουλόμενος τοὺς ἀθλ. &c. Hîc incipit cõfirmatio. Persuasur⁹ Atheniẽsib. &c.

πίστει χρώμενος, probatione vtens.) ἡραῖον τεῖχος.] πολισμάτιον θρᾴκης. Heręum tichos.] Oppidulum Thraciæ.

ἐκέχρησθε, vsi.) καθέλκειν.) αὐτὸ τ. ἐμβιβάζειν εἰς τὴν θάλατταν. Detrahere.]id est,Collocare in mari.

ὡς εἰρῆσθαι, vt dictum est,studiũ.) ἀκηδόντος τ. ἐναυτ.] ἢ τοι μιῶν ὀκτὼ παρελθόντων ἀπὸ * μαΐου μέχρι μηνῶν, μὴ πληροφθέντος τ. ἐναυτ. τούτου, ἢ ἑκατομβαιών, ἢ Ἰανουαρίου, ὃς ἔχει χρόνον παρ' ἕλλησιν. εἶτα μεταγειτνιών, ἦρξεν * φεβρουαρίου· εἶτα βοηδρομιὼν ἦρξεν * μάρτιος. ὄντων οὖν πάντων μιῶν ιβ', λέγει ὅτι ὀκτὼ παρεληλύθεσαν μιῶν, ἐξ οὗ ἔμπορεῖς ἐκπέμπειν ἐφηρίσαντο, καὶ δεύτερον ἦρξεν ἔτος, καὶ Ἰανουάριος, φεβρουάριος, μάρτιος ἤδη παρῆλθε· καὶ τότε μόλις μὴ τὰ μυστήρια, ἢ τὰ μεγάλα, ἦγον τὰ βοηδρόμια, ἀπεστείλατε δέκα ναῦς. κεναί.] πολιτικῆς βοηθείας, ἦγον Ἀθηναίων, ὅ ὅτι ξένους, &c. Elapso anno.] Mensib.octo præteritis,à Maio initio sumpto: cóque anno expleto, fuit Hecatombæon siue Ianuarius: * qui habet tempus apud Græcos. Deinde Metagitnion,nempe Februarius. posteà Boedromion,Martius. Cum ergo menses omnes sint duodecim: octo, inquit, præterierunt,ex quo triremes mittere decreuistis: alterque annus cœpit:& Ianuarius, Februarius Martius iam præteriit: ac tum vix post magna Initia,quæ Boedromia dicuntur,misistis decẽ naues. Vacuas.]vrbanis auxiliis;hoc est,Atheniensibus,quod est,in quibus peregrini,&c.

χρεμπόρους), Philippus Asterem.) τ. ὑπόσολον.] ὑπόσολον, ἤγουν σόλον. ὑπόσολον γὰρ ἐκάλουν οἱ ἀθλωταὶ καὶ πᾶσαν τὴν παρ' αὐτοῖς πεμπομένην δύναμιν, ὁπλιτῶν, ἱππέων, τῶν ἄλλων· ἐξαιρέτως δὲ τ. ναυτικὴν δύναμιν. Expeditionẽ.]Classem.ὑπόσολον enim vocabant Athenienses,omnes,quas ablegabãt, copias,sagittariorum,armatorum,equitum,cęterorum:in primis verò copias nauales.

δηλ. τῶν ἄλλων, & reliquis.) πόλιν.] τὸν ὄλυνθον. Vrbem.]Olynthum.

ἐπιθῆται, inuaderet.) δηλαγμένον.] φίλιον ἡγουμένου. ἐκπολεμῶσαι.] ἐχθροὺς καταστῆσαι, καταβαλεῖν. τὰς ἀνθρώπους.] τοὺς ὀλυνθίους. ἐθρύλλουν.] πύκνον. ὅπως.] δήποτε.] ὠτομάτως. πόθεν; ὑπόλοιπον.] τὸ μέρος τ. συμφερόντος. *αἴνεκεν ἐνταῦθα τὸ ἀναγκαῖον, πληρωθέντος χρησίμου. Reconciliatam.]factâ amicâ. Concitare.]Reddere hostes,*deiicere. Iactabant.]optabant.Quid ergo reliquum?] Pars vtilitatis. *emersit hîc necessitas,vtilitate absoluta. *αἴνεκεν.

τοῖς ὀλυνθίοις, Olynthiis opitulentur.) καθυφείμεθα.] ἤγουν ἐνδοίημεν. ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσιν.) ἀντὶ τοῦ ἐχθρῶν ὄντων. πρὸς ταῦτα ὑπακλίναι.] μὴ γὰρ τ. ὄλυνθον ἐπ' ἀθλωτὰς ῥᾳδίαν ἀνάγκη. ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν.] ἀνθυποφορά. ἐνταῦθα τὸ προηγούμενον κεφ. &c.

Præuaricabimur.]Si cedemus. Cum ita sint vt sunt.]Cùm sint inimici. Ad hęc inclinare.] Nam post Olynthum Athenas inuadi necesse est. Sed opem esse ferẽdam.]Anthypophora.Hîc principale caput,&c.

παρρησιάζεσθε, effecturus.) εἴπερ καὶ πεθήκασι.] βέλεται κατήγορον αὐτὸν ἑαυτῷ πιῆσαι τὸν εὔβουλον. Qui & tulerunt.]Vult Eubulum ipsũ sui accusatorem facere. τ. λέγειν, facta dictis.) γνώμη ἐνθυμηματική. τόπον δὲ ἀεισοτελικὸν, &c. Sententia constans enthymemate.Locũ verò Aristotelicum,&c.

τ. τὸ κρεῖττον τόδι, id potius est. φεῦξαι δὲ δυνήσεσθε.] ἐὰν εἴπητε πολεμήσετε, φεύγων τὸ λυπεῖν δηλ. τ. δυχερείας τὸ ὄνομα. Et agere poteritis.] Nõ dixit,Bellum geretis:ne molestia verbi eos offenderet.

τ. ἀναφορὰν, referenda est.) ἐκ ἁπάντων μέν.] ἀνακεφαλαίωσις ἡ κατ' ἀναποδισμόν. Non omnia quidẽ.] Repetitio capitum per regressionem.

ἀπαιτοῦσιν, postulant.) πρὸς ἃ μὴ δεῖ.] παρίσωσις καὶ τὸ τέλος. Ad ea quæ nõ sunt opus.] Cõpar in fine.

οὐ δεῖς καταρθώμασιν, esse studeat.) ἀκούω, ὥσπερ ἴσως ὑμεῖς.] ὅτι μὲν αὐτῷ τέθεικε τὸ ἴσως ὅτι δὲ ἑαυτῷ τὸ ἀκούω, ὡς ἀκουσόμενον αὐτοῦ καὶ πλέον φιλοπραγμονοῦντα τὰ τῶν φερόντων. οἷα δὴ καὶ τὰ ἐκείνων ζηλωτοῦντες. τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται τὸ ἴσως πρὸς τ. ἀκούω, ὅτι καὶ τινὲς ἦσαν, ἴσως καὶ μόνον ἀκοῇ εἰδότες τὰ τῶν φερόντων, ἀλλὰ καὶ τῇ θέᾳ δηλ. τὸ μακρόβιον ἑαυτῶν. οἱ παιδιόντες.] οἱ δημηγορηταὶ τῶν πόθεν; * θαυμαστὸν ἐκεῖνον.] τὸ ἐκεῖνον ὡς * θαυμάζων φερόντων ἐκεῖνον.

τ. φει-

τὸν ϖϱοκλέα.] δῆλ. τί τὸν ϖϱοκλέα τέθεικε τελευταῖον, ϖϱεσβύτερον ὄντα τ τε νικίᾳ καὶ τ δημοσθένους; ὅτι τοῖς ἄκροις κατ' ἀρετὴν ἐν ἄκροις ἔταξε· τοῖς δὲ μέσοις ἐν μέσοις. δῆλ. τί δὲ μὴ Θ θεμιστοκλέους καὶ μιλτιάδε ἐμνήσθη· ἐπειδὴ ἐκεῖνοι μὲν καὶ βαρβάρων δοκίμησαν· οὗτοι δὲ καὶ τ πολιτείαν. οὗτοι ϖϱοϊόντες.] φιλιππισμὸν ἔοικε τ δυβύλου κατηγορίαν. ϖϱοπέπτωκε.] μετὰ τ τῷ λόγῳ τῶν ἰδίων αὐτοῖς δεδώρηται ἡ πόλεως ἡ ἀπώλεια. ὑπὸ μεταφορᾶς τὸ ϖϱοπίνειν ἐν συμποσίοις, ὅταν τις χάριν ὁμολογῶν τινὶ δεξιωσάμενος αὐτὸν τῷ * σώματι μὴ τ πότε χαίσῃ) αὐτῷ καὶ τὸ ποτήριον ἀργυροῦν ὂν ἢ χρυσοῦν. Audio, quēadmodū fortaſſis & vos.] De Athenienſib. poſuit, Fortaſſis de ſe verò, Audio: vt qui ſtudioſius & ſæpius inquirat in acta maiorū: quippe qui & facta illorum imitetur. Quidā aūt τὸ Fortaſſe, referunt ad auditū: quòd ex auditorib. nonnulli ob vitæ diuturnitatē, illā nō modò audire, ſed etiam videre potuerint. οἱ παριόντες.] Qui conciones habebant. Illū.] Hoc addidit, tāquam illum admirās. Periclē.] Cur poſtremum Periclē poſuit, cùm fuerit & Nicia & Demoſtene grandior natu? Extrema, i. ſumma virtute præditos, in extremis, id eſt, sūmis, initio & fine poſuit, medios in mediis. Cur verò non & Miltiadis & Themiſtoclis meminit? Quòd illi contra Barbaros rem præclarè geſſerunt: hi in repub. Iſti extiterūt.] Videtur accuſare Eubulū, tāquā Philippi ſtudioſū. Propinata sūt.] Pernicies ciuitatis cōdonata eſt ſuauitati orationis. Tranſlatio ſumpta à cōpotationib. cū quis alicui gratias agens, atq; oſculās, vnà cum potu etiam poculū donat, ſiue argenteū, ſiue aureū.

* πάμπαν

καθ' ἑαυτοὺς ἰδίᾳ, priuata eorum vita fuerit.) οὐκ ἐχαρίζοντο.] τί οὖν; * οἱ ϖϱόγονοι ἐμίσουν αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐφίλουν; ἐπάγει οὐδέν· ὅτι ἐφίλουν, ἀλλ' οὐχ ὡς οἱ ἄλλοι ϖϱοδόται. ἤθελον μὲν φιλοῦσι τῷ δοκεῖν, καὶ χαρίζονται ὅτι τῷ ἀποδόσεσθαι τὰ ϖϱαγματα. ϖέντε μῦν.] ϖῶς τετταράκοντα καὶ πέντε νεῶν εἰπών, ἐν ἑτέρῳ λόγῳ ϕησὶ καὶ ἑβδομήκοντα ἀρχὰς τ ἑλλήνων ϕησί; δεῖ δὲ εἶναι ἐγγύς· τ ἀριθμὸν, οἷον, ὁ παῖς ἔδει ϖαμῶς τις εἴποι, ὅτι ϖερὶ ἑκατὸν ἐστὶν ἢ εἴκοσιν, ἀλλὰ τεσσάρων ἢ πεντήκοντα ἐγγύς· μᾶλλον δὲ ἀριθμός. λέγομεν οὖν, ὅτι ϖϱοσέθηκεν ἐν ταῦθα τὸ ἑκόντων· τὰ δὲ ἄλλα ἐκτὸς καὶ εἴκοσιν ἔτη ἀκόντων αὐτῶν ἦρξαν, δῆλ. τὸ ἐπαχθῶς ϖϱοσφέρεσθαι τοῖς ἕλλησι τοὺς ἀθλιωτάτους. τῶν ἑλλήνων.] μνημονεύει τούτων θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ ἱστορίᾳ. ὑπῆκτο.] Θ μέν τοι καὶ φόϱους ἐπῆγεν αὐτοῖς * περδίκκας ὁ θεὸς ἀμύντου, ἀδελφὸς φιλίππου τ ϖαῤῥὸς φιλίππου, ὥς ϕησι διόδωϱος. ἀλεξάνδρου δὲ τ φιλέλληνος τὸ γλυκὺ μέν ὅτι τῶν μηδικῶν, δύο ϖαῖδες, περδίκκας καὶ φίλιππος. ἐπολέμησαν οὖν ϖϱὸς αὐτ οἱ ἀθηναῖοι. ἄλλως. οἱ μὲν περδίκκαν εἶναί ϕασι, &c. Non gratificabantur.] Quid ergo? maiores illi oderant eos, nec eos amabant? ſtatim infert, amabant: ſed non vt ſolent proditores. Ná hi quidē præ ſe ferunt amorē, & gratificātur ad interitū negociorū. Quinque, &.] Quomodo nunc dicit quadraginta quinq;, cùm in alia oratione dicat eos ſeptuaginta tres annos Greçis imperaſſe? Oportet.n. vicinum eſſe numerum: veluti, Nemo dixerit: Puer iſte eſt triū annorū aut viginti: ſed trium, aut quatuor, aut quinque. propinquis.n. eſt numerus. Dicimus ergo, cum hīc addidiſſe, Volentib. Nāreliquos octo & vigintiannos inuitis dominati fuerūt: cùm Athenienſes malè tractarent Græcos.

* τοὺς ϖϱογόνους ἐμίσουν οὗτοι καὶ οὐκ ἐφίλουν.

Græcis.] Meminit horum Thucydides 2. hiſtoriæ libro. Parebat.] Atq; etiā tributarius erat eis patruꝰ Amyntæ, frater† Philippi, patris Philippi, vt ait Diodorus. Nam Alexandri, ſtudioſi Græcorum, qui temporibus Medicis vixit, duo fuerunt filij, Perdiccas & Philippus. Cum eo ergo bellum geſſerunt Athenienſes. Aliter. Alij Perdiccam fuiſſe dicunt, &c.

φιλίππου ϖϱεσβυτέϱου, Philippi maiorib.) βασιλεύς.] περδίκκας ὁ * πάππος τ φιλίππου. Rex.] Perdiccas auus Philippi. ἀφανίσαι δεδύνηται, obſcurare nemo potuit. κρείττω.] δῆλ. τὸ ὑπερβάλλων τῇ ϖϱοθέσεων· οἱ γὰρ παῖδες μείζοσιν, ἢ τοῖς ἴσοις ϕθονοῦσιν, ἢ τοῖς μικρῷ μείζοσιν, οὐ μᾶλλον τοῖς πάνυ ὑπερβάλλουσιν. ὁποῖοι.] ὁ δεῖνα, ϖῶς διέκειντο κοινῶς πάντα ϖϱάττοντες εἰς τὰ δημόσια αὐτῷ. εἶτα καὶ τ ἐχρήσατο ϖῶς ἕκαστος ἰδίᾳ ἑαυτοῦ. αἰσθημάτων.] ταῦτα πάντα ἐποίησαν Θ αὐξήσαν ὑπὸ τῷ λαφύγμου τῷ ϖερσικῶν, τ διφθέρων τ ἀργυροποδικτ ξέρξου, καὶ τ ἀκινάκου τὸν μῦρδονίου Θ τὰ ϖερσικὰ τ ἀκροπόλεως κατεσκάσαν καὶ τ χαλκοῦν ἀθηναῦν, καὶ τ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος. Superiorē.] Ob excellentiá rerum geſtarū. Inuidi enim aut paribus inuident, aut paulo maioribus, non iis qui longiſſimè antecellunt. Quales?] Quemadmodum affecti fuerint, cùm cōmuniter, omnia ad remp. referrent? & vt priuatim quiſq; vixerit? Donariorū.] Quę omnia fecerunt & dedicarūt de manubiis Perſicis, ſellá Xerxis argēteis pedib. & acinacē Mardonij, & propylæa arcis, & ęneā Mincruā, & auream & eburneā. ὑπερβολὴν, excellentius.) εἰκάσαι εἴ τις] ἔδειξε τὸ δύτελες τῆς οἰκιῶν καὶ τὸ ἀφανὲς, οὕτως εἰπών, εἴ τις εἶδεν, ὡς μὴ πολλοῖς διωρισμένων δῆλ. τὸ ταπεινόν. ἴσως.] ὕπισθε. Aedes ſi quis] Oſtēdit vilitatem ædiū & obſcuritatē, dicendo, ſi quis vidit, vt quę ob humilitatem paucis notę ſint. Aequè.] æquabiliter. καὶ τῶν πολιτικῶν, comparando.) ὑπολαμβάνοντων.] ἐν λύκειον. ἀσχόλων ὄντων.] δῆλ. τὸν ϕωκικὸν πόλεμον. ἀπεστερήμεθα.] ϖερὶ ἀμφιπόλεως λέγει· αὐτῷ γὰρ κτῆμα ἦν. ἀπολώκαμεν.] εἰς αὖτ ἀμφίπολιν. Perierint.] ad Leuctra. Occupáti ſint.] Ob Phocicum bellum. Spoliati ſumus.] De Amphipoli loquitur: quæ eorum prouincia fuit. Inſumpſimus.] in ipſam Amphipolim.

* περδίκκας ὁ ἀδελφὸς φιλίππου, θεῖος ἀμύντα τῶ ϖαῖδος φιλ.

τὰ ϖϱάγματα, adminiſtratione.) συμμάχοις.] πυδναίοις λέγει. τηλικοῦτον.] φοβῆσας αὐτοὺς δῆλ. τὸ εἰπεῖν τηλικοῦτον, πάλιν ἐπάγει τ θεραπείαν, δῆλ. τὸ εἰπεῖν, ὑμεῖς αὐτ ἠσκήκαμεν. εἰ γὰ αὐτοὶ αὐτ ἤσκησαν, οὐκοῦν καὶ καθελεῖν δυνήσοιτο. Socios.] Pydnæos dicit.

Tantum.] Terrore iniecto, cum dixerit, Tantum: iterum ſubiungit mitigationem, dicēdo: Nos ipſi inſtruximus. Quòd ſi ipſi eū inſtruxerunt, etiam deſtruere poterunt. διεξιέναι, rebus geſtis.) ταῦτα.] τὰ ἐκτὸς τ ϖόλεως. Hęc.] Ea quæ ſunt extra vrbem.

κρονοκρηολήσαιον, Saturniis ollis delirantem.) ἄλλως. λήϱους λέγει οὗτος τινὰ ἀπὸ τ λήϱου τ φλυαϱῶν

κὴ ὡδειτ῀.ὧν οἱ μὲν,&c. Aliter.Nugas appellat vilia quædã,inepta & ſuperuacanea. Quorũ alij, &c. εἴ τινες ἕτεροι, innuit.) οἱ δ' ἐξ ἀδόξων.] οἱ ὡδὶ δημάδ|ω. Alij ex obſcuris.]vt Demades.

τούτων καθίσησεν,eos excitat.) ὑμεῖς δ' ὁ.]ἐμφαντικὸν τὸ ὑμεῖς,ὡς ἂν ἔλεγλυ,οἱ αὐτόχθονες ὑμεῖς,καὶ πάλαι τ῀ ἑλλάδος ἡγεμόνες,νυνὶ δ' δοῦλοι τ῀ῳ ῥητόρων γεγύπαθε. τὸ δ' ἀπενδυεισμένοι,τ῀ῳ νεύρων ἀφῃρημ.&c. Vos verò.] Vox hęc multum ſignificat.quaſi diceret:Vos indigenæ,vos qui olim Græciæ principes fuiſtis,nũc facti oratorum ſerui. Eneruati autem, neruis ſpoliati,&c. καθειρξαντες,Ineluſos.)οἱονεὶ συγκλείσαντες καὶ μὴ ἐῶντες πολεμεῖν. εἶπε δ' ὡς ὅτι δεδεσμωμένων θηρίων τ῀ λέξιν· διὸ ἐπάγει καὶ τὸ πθαασδύσει, καὶ τὸ χειρωθέις· ταῦτα δὲ πάντα ὅτι θηρίων εἰώθαμεν ποιεῖν ἡμεροῦντες αὐτά.καὶ τὸ ἐπάγουσι δ' ὡς ὅτι θηρίων εἶπεν· εἰώθαμεν γὰρ καὶ τὰ θηρία οὕτως ἐξημερεῖν,δηλ῀ τ῀ χεῖρα τοῖς σώμασιν αὐτ῀ ἐπάγειν,οἱονεὶ κολακεύοντες αὐτὰ δηλ῀ χειροτεινεῖν.ἄλλως. ἐν μεταφοραῖς, &c. Quaſi incluſerint, nec bellũ gerere ſinant. Vſus eſt aũt hoc verbo,quaſi de vinctis beſtiis. Quare ſubiungit,cicurant,& manſuetos reddunt.Hæc.n. omnia faciunt in beſtiis mitigandis.Etiã τὸ adducũt,eodem pertinet. Solemus enim beſtias ita cicurare,manus corporib.earum admouendo,& tanquam iis adulando tractatione manuum. Aliter. Tranſlatum à brutis,&c.

τ῀ τὸ φησιν,cum præparatione quadã.)τ῀ δημηξ|α.] *ἐπειδὴ κὴ τ῀ δημηξ|ος ὀμνυσιν, εἰκὸς ἰω̃· ὅτι ἠδετο αὐτοῖς ὀργίλοις γινομένοις,δηλ῀ τὸ πολλὰ αὐτοῖς ὀπτιμῆσαι, τὼ δημηξ|α ἀποκαλεῖται, ἢ μέρος αὐτοὺς ἀπεργάσαιτο, τ῀ ℭ τ῀ῳ ἡμέρων σιτίων αἰτίαν γεγυμνάκει αὐτοῖς. Per Cererem.] Quia per Cererẽ iurat,probabile eſt,eũ animaduertiſſe,quòd crebris obiurgationibus ad irã cõmoti fuerint.Itaq;Cererem nominat, quę ipſos mitiget,quæ & fruges mitiores ipſis oſtenderit. ὡς ὁσφᾶς ὑπέρλιε,de illis ſubindicat.) ἴσως ἂν ἴσως.]πχρικὸς ὁ διπλασιασμός.ὅτε γὰρ ξυφερῶς ἀπεφλύατο· ἀλαζονικὸν γὰρ τ῀ το ℭ ὀπισφαλές· οὔτε μόνῳ τούτῳ ἠρκέθη,ἀλλὰ διπλασιασμῷ κέχρηται ὡς βεβαίωσιν καὶ ἀκρίβειαν· ἀδεὶς γὰρ συμβάλλου πείθεται διαζόντος.πινὲς δ' χαρίεντος† ἀποχωρώσκοντες αὐτὸ ἐξηπλῶσθαι οὕτως,τὸ δεύτερον ἴσως, ὡς ἐπανορθωτικὸν λαμβάνοντες τὸ ὡς τέρου, ὡς ἂν εἰ ἔλεγλυ ὀπτιμῶν ἑαυτῷ εἰπόντι ἴσως· μᾶλλον γὰρ ἀκριβῶς τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαιθε. Fortaſſis fortaſſis.] Artificioſa cõduplicatio. Neq; enim†delicatè pronũciauit. Arrogãs.n. id eſt, & periculoſum.Neq;eo ſolo cõtentus fuit,ſed & cõduplicationẽ adhibuit, aſſeuerationis & accurationis ergò.Ambigenti.n.cõſiliario nemo obtemperat.Quidã verò feſtiuè id*improbantes, ita exponunt,vt alterum Fortaſſe, pro correctione prioris accipiant.quaſi diceret,ſeſe increpans, quòd fortaſſe dixiſſet, ac potius planè perfectũ aliquid & magnũ cõparabitis.

λαμβάνειν μισθὸν,mercedem accipere.)ἄλλως.αὐθυποφορὰ τὸ χ῀μα,οἱονεὶ ὡς δοῦλοι λάβωμεν μισθὸν,καὶ οὕτως πολεμῶμεν· τ῀ το γὰρ ἠνίξατο δυτάκτως,ὅτι δεῖ λαβεῖν τὰ θεωρικὰ εἰς μισθὸν πολέμου. εἶτα ἐπειδὴ ἐδόκει ἐφύβειζον εἶ τὸ ὄνομα τ῀ῆς μισθοφορᾶς μεταβάλλει, καὶ συντάξιν αὐτ῀ καλεῖ· τ῀ῷ ὃ ἔρχῳ καὶ τ῀ῷ ἀληθεῖ τ῀ αὐτῷ καλεῖ καὶ σύνταξιν ℭ μισθοφορὰν.καὶ γὰρ καὶ ἐν τῇ συντάξει μισθός ἐστιν ὁ παρεχόμενος,ὡσανεὶ ἔλεγε,μισθοφορὰν καλῶ ἐγὼ ὑμεῖς νομίζετε,παρεχομένῳ τοῖς δούλοις,ἀλλὰ τ῀ παρεχομένῳ τοῖς ἐλευθέροις ὑπ῀ λαμβάνειν καὶ ποιεῖν τὰ δέοντα. τὸ δ' ἁπάντων,μετὰ τ῀ ὑπ῀ ἁπάντων τ῀ ὡρισμένων, καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ.βούλε) γὰρ,ἐπειδὴ ὁρᾷ αὐτοὺς μὴ βουλομένους λῦσαι τὰ θεωρικὰ,λαμβάνειν αὐτὰ ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἐν πολέμῳ ἀρκεῖσθαι,καὶ μὴ ζητεῖν πλεῖον τὰ ἐν πολέμῳ. ποιῶν δὲ φησὶ,τ῀ῷ δημοσίων.ἔξεστιν ἄγλν ἡσυχ.&c.Aliter.Anthyphora eſt figura: Nunquid iubes nos vt ſeruos accipienda mercede militare?Hoc.n.aptè innuit,theatralẽ pecuniã in ſtipendium accipiendã.Nã & in ordine merces eſt quę accipitur.q.d.Stipendiũ voco,non vt vos accipitis,id quod ſeruis datur,ſed quod prębetur ingenuis vt & accipiãt & faciãt ea quę decent.Omniũ.] rerum domi atq, militiæ.Vult. n. cùm videat, eos theatralẽ pecuniã abrogare nolle, accipere eã in pace,atq; etiam in bello ea contentos eſſe,nec iam bellicã requirere. Cõmunium.] publicorum.Licet agere,&c. νυνὶ ὑπάρχει,nunc eſt.)τὰ νυνὶ.]αὐτὴ τ῀ πολέμου· ὅρα δὲ πῶς τὸ ὄνομα τ῀ πολέμου ὑποκρύπτεται. Vt nunc.]pro bello.Sed vide,vt nomen belli diſſimulet. πολίτας ἀγωνίζεσθε,ſolo militare.) ἔστι τις ἔξω τ῀ ἡλικίας.]*οἷον νέων, ἀνδρῶν, γερόντων· εἰ μὴ ἆρα τελευτήσαντες.λέγομεν οὖν,ὅτι ἡλικίαν ἐνάλλου ἐξαιρέτως τ῀ τ῀ δυναμένων πονεῖν.ὁ δέ γε νῦν ταύτης ὢν ἔξω τ῀ ἡλικίας,γέρων ἂν ὑπάρχοι.εὐτάκτως νῦν λαμβάνων.]μὴ σφαλδόμενος. Eſt aliquis extra ætatem. *Quis verò ſiue adoleſcens,ſiue ſenex,ſiue vir, niſi fortè defunctus?Dicimus ergo, eum, ætatem appellaſſe peculiariter eorum, qui operã nauare poſſunt Extra quã ætatem qui eſt, ſenex fuerit.Sine ordine nunc accipiens.]i. non militans. ὡδισκυάζει,aſpernentur.)ἀταξίαν.] τ῀ῷ νέων δηλονότι. κὴ ἀπορεῖν.]ἀπορεῖν καλεῖ τὸ λαμβάνειν τοῖς δύο ὀβόλοις· κὴ ἐξὸν πλουτεῖν ἐν τ῀ πολέμου. οἱ δ' δεῖνος.)οἷον οἱ τ῀ χαρίτος.κὴ μέμφομαι.]ἐπειδὴ δεβάλετο τὸ ξενικὸν ἄνω.ξενικῷ γὰρ ἐκέχρητο ὁ χάρης· ὡς ἂν εἰ ἔλεγλυ ἐπαινῶ τ῀ χάριτα ποιοῦντα κὴ ποιοῦντα ἀεὶ ℭ μὴ ξένων· ἀλλ' οὖν γε ὡσκρίνω τοὺς ἐν τ῀ πόλεως στρατιώτας. Militiæ vacationem.] adoleſcentum ſcilicet. Et egere.]Ita vocat acceptationem binorum obolorum,cùm locupletari bello poſſent.Milites illius.]veluti Charetis. Non reprehendo.]Nam peregrinos ſupr.criminatus eſt.Cõductitio.n. exercitu eſt vſus Chares,quaſi diceret: Laudo Charetem, ſemper etiam cum peregrinis agentem aliquid, & laborantem. Sed tamen vrbanos milites illis antepono.

IN PBILIPPICÆ PRIMÆ Enarrationem & Scholia.

κὴ φιλίππου,Cõtra Philippum.) ζητῆσιν ἐν τ῀ συμβουλδυτικοῦ ἴδιον ἡ ὡφελιμη,&c. ὃ δὴ καὶ θεραπδύει. Quærunt,cùm ſuaſorij generis propria ſit adhortatio,&c.ei incommodo medetur.Eadem ſunt in Vlpiano noſtro, fol.40.verſu 24. Huc ergo ea transferantur.

τάξιν ἐπεχείρησεν,occupare ſtuduit.)ἄλλως.

ἐν τῷ

*legẽtes.

ἐν τῷ ΠΡΟΣ τὴν ΔΙΑΒΟΛΗΣ λόγῳ λέγῃ ἑρμογένης, τὴν ἰδέαν. &c. Aliter. In oratione de comprehensione dicit Hermogenes,eius formæ.&c. Eadem & reliqua, vide in Vlpiano nostro, fol. 40. versu 52. vsq.ad finem eiusdem folij.πρὶν γέφυλας, anteuertat.)ὑπέχων.διὰ τὸ ὑπέχων,ἔδοξεν,ὡς,&c. ἐπεχομένων. Me repressisse. Verbo,Me repressisse, significat,&c.cohibetur.Vide eadē hęc,paulo inf.hoc fol. 41.vers.16.ἢ μὴν ἐνὶ κλισίῃ,siue quidē in tētorio.)ἄλλως.τὸ χεῖμα οἱ μὲν καλοῦσι,&c.τὸ πλοῦτον. Aliter.Figurā alij vocāt,&c.primę respondeat.Vide hęc eodē hoc folio,infrà versu 45.Sequitur post hæc in exēplari Luteciano: ἠσυχίαν ἦγον.]τὸ ἦθος τὸ οἰκεῖον,ὡς οὐ φιλόνικος πῶς καλῶς λεγομένοις.αὐτὸς ἐπιφερόμενον.]διὰ τοῦ εἰπεῖν ἐπιφερόμενον,ἐταπείνωσε τὸν λόγον,ὡς ὑπὸ πάντως ἐροῦν.τὰ συμφέροντα.ἐπιδὴ ὃ]κατασκευὴ τῶν προοιμίων.πολλάκις εἰρήκασιν.&c. Quieuisse.]Eo se ingenio esse ostēdit,qui verę orationi haud refragetur.Ipse conatus essē.] Hoc verbo depressit orationē,nec asseuerauit se vtilia dicturū.Quia verò.]Approbatio exordij. Sępe dixerūt,&c. οὐδὲν ὤνησαν, sed nihil profecerunt.] ἕτοι πρότερον.]τὸ χεῖμα δεινικὸν,φαυλισμοῦ ὂν ἀναφανικόν. συγγνώμης τυγχάνον.]καίτοι ὑπὸ δείξας ὡς οὐκ ἁμαρτάνει διὰ τὸ ταπεινοφρονεῖν,συγγνώμην τοιοῦτον καλεῖ. πρῶτον μὲν οὖν.] εἰς τὸ δυνατὸν πρῶτον εἰσέβαλε,μεμιγμένην τὴν νουθεσίαν τὴν ἀδημονίαν ποιησάμενος. οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως.] ὑπὸ θεραπείας τινὸς,ἐχούσης αἰτίαν τοῦ μὴ δεῖν ἀθυμεῖν. Πλὴν εἰσβολὴν τῶν ἀγώνων ἐποιήσατο.διὰ γὰρ τοῦ εἰπεῖν, οὐκ ἀθυμητέον,οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ, δείκνυσιν ὡς θαρρεῖν χρὴ καὶ γὰρ τοῖς εἰς ἄκρον νίκησι νόσημα τοῦτο παραπλήσιον αἰεί. ὁ γάρ ἐστι χεῖρισον.] τὸ χεῖμα ἀντὶ τοῦ προσδοκίαν.οἱ δὲ λέγοντες δ' δύτερον εἶναι προοίμιον, ἢ τὸ λέγουσιν εἶναι) καταστευὴν αὐτῶν.τί ἂν δέοι τοῦτο.]καὶ τὸ τὸ ἐν θύμημα εἰλημμένον ἀναδόξειε.ὃ δὲ φησι,τοιοῦτόν ἐστιν, ὑμᾶς ἐκ τῆς παρηγόντος ἐβλαψε χρόνος, ἢ τὸ ὑπὸ θεμένοι,πάλιν ὠφεληθησόμεθα. ἔπειτα ἐνκομητέον.] δεῖ γὰρ τοὺς ἀρτιακούοντας κατανοεῖν καὶ ἐνθυμεῖσθαι πρὸ τῶν πραγμάτων· τοὺς δὲ εἰδότας,διὰ τῶν μνήμης ἀναμνίζειν τὰ γεγυμνασμένα. ἐνθυμητέον.]καλῶς ἐπήγαγε τοῦτο τὸ διδάγμα· εἰώθασι γὰρ οἱ ἀθεμποι διὰ τῶν ὁμοίων παθημάτων ἐπιφαύνεσθαι.μειζόν τὸν λόγον εἰς δύο,εἷς τε νεωτέρους μὴ εἰδότας τὰ παλαιὰ,καὶ ὀφείλοντας αὐτὰ διὰ τῶν πρεσβυτέρων μανθάνειν· καὶ εἰς γέφυλας,εἰδότας μὲν τὰ παλαιὰ,χρήζοντας δ' ὅμως καὶ ἀναμνήσεως. ἡλίκων πότ' ἐχόντων.]ἐπεὶ πρόδηλος ἦν ὁ δῆμος διὰ τὴν φιλίππου δύναμιν,ἐκ διαβολίσματος τὸ θαρρεῖν αὐτοῖς ἐποίησατο· καὶ γὰρ λακεδαιμόνιοι οὐ μικρότερον τῶν μακεδόνος ἴσχυσαν,καὶ γῆν τε καὶ θάλασσαν. ὧν οὐ χρόνος.]ἵνα μή τις εἴπῃ παλαιοὶ τοιοῦτοι ἦμεν, νῦν δ' ὁ χρόνος ἀπήλλαξε τὰ πράγματα, προσέθηκεν,ὧν οὐ χρόνος ἀπολύει.οἷον αὖ.]δημόσιος αὐτῷ εἶπε,&c. Isti prius.]Figura est demōstratiua, cōtemptū prę se ferēs.

Me venia dignū.]Quāuis ostenderit,se nihil peccare: tamē ex modestia, veniā petens, hoc dicit. Ac primū.]Locū facultatis in primis arripit,& admonitionis cōsolationē miscet.Tāetsi omnino malè.]Exorditur cōfirmationem à consolatione quadā, quæ causam continet, cur nō sit desperādū. Quia.n.negat abiiciēdos animos,quāuis res pessimo esse loco videātur: ostēdit,spē bonā habendā esse Nā ita monere solem⁹ eos,quorū morbi ad summū venerunt.

Nā quod est pessimū.] Figura ab inexpectato.Qui verò dicunt,secundū esse exordiū:hoc aiunt esse cōfirmationem ei⁹. Quid ergo hoc est?]Et hoc argumentū sumptū est ab admirabili.Sententia est:Id quod nobis superiori tēpore nocuit,si deposuerimus,vicissim iuuabimur. Deinde cogitandū.]Rectè subiecit hoc exemplum.Solent.n.homines similib.casib.leuari.Partitur autem orationem in duo genera auditorū:vnū iuniorū,qui vetera ignorēt,cáq. discere è natu maiorib.debeāt:alterū seniorū, qui cū veterem memoriā teneant,cōmonefaciendi sint. Quāta prędítis potētia.]Quia perterrit⁹ erat popul⁹,ob Philippi potentiā:exemplo eū cōfirmauit.Nā Lacedęmonij terra marīq.nō min⁹ quàm Macedo volucrunt.Nō ita pridem. Hoc addidit, ne quis diceret:Olim quidem fuim⁹ tales:nūc verò tempus res mutauit.Quale vos.]Hoc vetecūdè,&c.ἢ τὸ ἐθεράπευσεν.est medicat⁹.) τούτοις ἐθίζουσι.]ἐπιδὴ αἰωτέρω ἐφόβησεν αὐτούς,εἰπὼν αὐτὸ τὸ φίλιππον ἰσχυρὸν διὰ τὸ ἔχειν συμμάχους,ἐπῆγαγε τοῦτο θαμυθύμους,ὡς ὅπ ἐὰν αὐτοὶ τὰ αὐτὰ ἐθίζωσι πρᾶξαι,εὐχερῶς αὐτὸ καθαιρήσουσιν. ἄξιον ζητῆσαι,πῶς ἀλλαχοῦ καθίζων αὐτὸ τὸ δύναμιν,διὰ τὸ εἰπεῖν ὅπ οἱ πολλοὶ αὐτὸ ἀφίσαι), & νῦν λέγῃ ὅτι πολλοὺς ἔχει συμμάχους. λέγομεν ὃν,ὅτι τὸν τόπον διέξεισι τῶν ὑπηκόων· εἰ γὰρ καὶ μισοῦσι & φοβοῦνται τοὺς δυνατοὺς, ἀλλ' ἐν ὅσῳ μὴ πράττωσί τι ἀγαθοὶ * διὰ ῥαθυμίαν,ἀνάγκη προσέχουσι τοῖς δυνατοῖς,ἵνα μὴ μετὰ τῶν ῥαθύμων ὄντες πάθωσι μετ' αὐτῶν· εἰ δὲ πλέοι ἀγαθοὶ αὐθάδεσι,καὶ τὴν ῥαθυμίαν ὑποθέμενοι, δι' ὀργὴν πρὸς αὐτοὺς ὑποστήσονται). πᾶσαν ἀφεῖς τὴν ἐρῶν, &c.His volūt.]Quia sup. eos terruit, cùm Philippum esse firmum à sociis dixisset: nunc cōsolādi causa dicit,si eadē facere voluerint, eos illum facilè euersuros.Est autē quærere operę precium,qua ratione,cùm sup.extenuādarum ei⁹ virium causa dixerit, multos ab eo deficere:nunc aiat,multos eū socios habere? Respōdem⁹,eum īgenia populorū cōmemorare:qui tāetsi & oderīt & metuāt potentes: tamen,dū * Atheniēses ex ignauia cessent, se ad potētes cōferāt:ne cum ignauis cōiuncti, cladem accipiāt.Quòd si viri fortes expergefacti,torporem excusserīt,statim ad hos esse defecturos. Omni omissa dissimul.&c. δύνασθαι ποιεῖν,posse facere.)ὥσπερ τις δεδύνηται). si quis possit. πόλεις καταθρεφόμενον,ciuitates ita euertere.)ὡς ἱππίππου ὂν λύκῳ ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ,πῶς οὖν εἰ μισοῦσιν αὐτὸ οὐκ ἀφίσαν) αὐτοῖς;ἐπάγῃ ὅτι ἀκοντες & φοβούμενοι * εἰσὶν ἀπ' ἐκείνου,διὰ τὸ μὴ δύ' εἰσκρίνειν πρὸς ἡμᾶς ῥαθυμίᾳ καθεχομένους.καὶ μὲν ἤδη ἐπείσθησαν αὐτῷ,καὶ ἔπεμψαν βοήθειαν πρὸς ὀλυνθίους. πῶς οὖν ῥαθύμοις αὐτοὺς καλεῖν; καθὸ μηδὲν ἐκόντες ποιοῦσιν; εἰ μή τις αὐτοῖς ὑπομνήσει διὰ τὸ συμβουλεύειν, καὶ πείθει ποιεῖν. Soluit autem obiectionem:

Ne quis.n.dicat: Quî ergo,ſi oderũt,eum non relinquũt?ſubiicit,eos inuitos & ex metu eſſe cũ illo,quòd nullũ habeant cõfugiũ ad Athenienſes,ocio torpeſcẽtes. Atq.iã obtẽperarũt illi,miſſis Olynthũ auxiliis. Quomodo ergo ignauos eos appellat? eo quòd nihil vltrò faciãt,niſi à ſuaſore obiurgati,& ad agẽdũ ĩpulſi. ἀδύνατον γδ, viribus.n. deſtituitur.) ἀσθγείας.] ἀσθγεία κοινῶς καλεῖ) πᾶσα ὕβρις, ὐχὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια μόνον. Petulãtię.]Sic in genere appellatur omnis cõtumelia,nõ tãtum rei venereę petulãtia. ζῶν δ' δυναῖτ, viui nõ poteſt.]ἅπαξ πορίσειεν.]ὡς εἶπεν ἁπλῶς πολεμεῖν, ἀλλὰ κοινοτέρῳ ὀνόματι ἐχρήσατο, ἅπαξ πορίζειν, οἷον ἅπαξ ψηφίζεσθαι, ἅπαξ δικάζειν, ἅπαξ γεωργεῖν, & ἅπαξ λοιπῶν. Actionib⁹.]Non ſimpliciter dixit,gerẽdis bellis:ſed generali vſus eſt verbo, veluti decernendi,iuris dicũdi, colẽdi agri,& reliquorum. ἄμεμπτον τὸ σχῆμα. figura inuatur.]ἄλλως. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυνηγετῶν κὴ γδ τὰς ἐκφορμὰς τῶν θηρίων, ὁρμὰς ξύλα ἱστᾶσιν, ἃ καλοῦσι σοίχους, κατάπαν τινὰς αὐτοῖς δίκτυα, ἵνα ἐὰν αὐτοὺς ἐκφύγῃ τὰ θηρία, εἰς τὰ δίκτυα ἐμπέσῃ. σκῖα γ' αὐτοῖς ἀναπλέκουσι περιχοινίζειν ἐκάλ. Aliter. Tranſlatio ſumpta eſt à venatorib⁹. Ná quà excurrũt ferę,palos defigũt, retib.de iis ſuſpẽſis: vt ſi ipſos effugerint feræ, in caſſes incidãt. Quędã exẽplaria habẽt περιχοινίζειν,laqueos circũponit. καθεσήκειν, grauius eſſe poteſt.]Cętera,vſq.ad τέθνηκε φίλ. Mortuus eſt Philip.hic ſũt deleẽda. ἐγὼ μὲν γδ οἶμαι.]εἰπὸν γδ τὸ μὲν ἐκ ἐπίσασε. τὸ γ', ἐπιδὴ ἔμελλεν ὑπομίμνησκειν, ὑμεῖς γ' αὖ τὸ ἐκ ἠγείσθε αἰσχύνεσθαι, ὅπερ ἦν δεινότατον. & δι' ἃ τοῦτο τὸ μὲν σιωπᾷ, ἄλλο γ' ἐπιφέρει τοιοῦτον ὅμοιον. εἰπέ μοι.] δεῦρο εἰπεῖν, εἰπατέ μοι, πρὸς τὸ βούλεσθε, εἰπέ μοι εἶπεν ἀττικῶς. ἀθλιωτάτους.] τοὺς τὸ πέρσην ὑπὸ τῆς Θετταλίας διώξαντας, ἐκ πέλλης ὁρμώμενος αἰθέριος καταπολεμεῖ.

Ego.n,arbitror.]Poſuit,Ná ego quidẽ:nõ ſub iunxit autẽ:cũ dicẽdũ fuiſſet:Vos autẽ id probrum eſſe non exiſtimatis. Quod cum contumelioſum eſſet: id quidem non dicit, ſed aliud infert huic ſimile. Dic mihi.] Cũ dicendum ſit, Dicite mihi: ait Dic mihi, Attico more,Athenienſes.] Qui Perſam Græcia expulerunt, homo Pella oriundus debellat. τὸ λεγόμενον, eſt accipiendum.] τοσοῦτον ἐπηύξηται.] καλῶς ἠσφαλίσατο διὰ τὸ πιθανόν· οὐ γδ πάντως πάντα διὰ τὴν ῥαθυμίας ἀθλιωτάτων, ἀλλά τινα διὰ τῆς αὐτῆ ῥώμης κατώρθωκε Tãtum auct⁹ eſt.]Rectè cõſuluit probabilitati. Nec.n.pros⁹ oĩa ceſſatione Atheniẽſium, ſed quędã etiã ſuis virib.bene geſſit.καταστῆσαι,cõſtituere poſſent.]ἀπηρτημένοι.]ἀντὶ τοῦ κεχωρισμένοι,κρεμάμενοι. Remoti.] Seiuncti,ſuſpenſi,pendentes. αὔτη γίνεται,eę ſint cõſcribẽdę.]πεπεισμένων.]ἀντὶ τοῦ πεισθέντων. τοιοῦτος γὰρ ὁ δημοσθένης, τὰ ἀμφιβαλλόμενα λαμβάνων ὡς ὁμολογούμενα. Vt qui perſuaſum habeatis.]Is eſt Demoſthenes,qui cõtrouerſa pro cõfeſſis arripiat., κέχρηται,vſus eſt.) τοσοῦτον.] ἀντὶ τοῦ ὀλίγον.

Tãtum.]paruum quiddã. ὀλίγιον,exiguum.) ἀναβάλλεσθαι.]ἀναβολὴν τοῖς πράγμασι ποιεῖν.

Procraſtinare.] Moram iniicere negociis.

ἕως αἱ δυνάμεις,copię cõſeruentur.)τῆν τοῦ βοηθείαν.]καλεῖ,βοήθειαν μὲν,τὴν παραπομπὴν μὴ * πράγματος ὠφελησούσην,ἅπαξ ὑποστελλομένην πρὸς τὸ φυλάξαι τὰς πόλεις. προτρεψάμενος.]ξενικὴν,ἡ πολιτική; πόσην;]πόσους δεῖ εἶ στρατιώτας. Iſtis auxiliis.] Auxilia vocat,quæ poſt factum mittuntur: apparatum,qui ad tuendas vrbes ablegatur. Comparatę.]Vrbanæ,an peregrinæ? Quãtę?]quot eſſe milites oporteat. ἐλέγετο ὁ λόγος, oratio habebatur.]τὸ γ' ἀλίαρτον ἀρσενικῶς,ὡς & ὅμηρος, & ποιήσει θ' ἁλίαρτον. παιδιὰν.]αὐτὴ ἅπαξ καταφρονήσας τὸν ἡμῶν ὠφελησούσης. μή μοι μυρίους. τὸ σχῆμα ὑποστελτικὸν * πράγματος. Haliartum & Homerus maſculino genere,herboſum appellat. Deſpectus.]Contempta inſtructione noſtra. Ne mihi decies mille. Figura eſt dehortans ab * arrogantia. Scholia quæ ſequũtur,in aliis Codicib.nõ ſũt. * δέκα.

ὑποστελλομένους ταύτας δυνάμεις.] οἱ γδ ἀθλιωτάτοι πολλάκις ἐμάχοντο δι' ὑποστολῶν πρὸς φίλιππον.

Literatas.]Nam Athenienſes ſæpe cũ Philippo per literas pugnabant. ξενικόν.] οἱ ξενικοὶ μισθοφόροι τὸ ὠφέλιμον εἰώθασι χρησιμεύειν ἐν πολέμοις. * ὅτι οἱ ἀθλιωτάτοι μὴ βουλόμενοι δι' ἑαυτῆς πολεμεῖν πρὸς κοινοδίους διὰ τὸν κίνδυνον, μισθούμενοι ξένους εἰς τὸν πόλεμον ἔφερον αὐτοί. τοῦτο γ' ἐν πολλοῖς τῆς πολέμων διεφέρετο· ὅπερ ξενικὸν ἐκάλουν.

Exercitum.] Peregrini mercenarij ſolent omnino vtiles eſſe in bellis. Vnde Athenienſes cum ipſi per ſeſe, ob periculum, Corinthios oppugnare nollent: cõduxerunt & aluerunt milites. Idque multis in bellis cum facerent, eas copias ξενικὸν appellabant.

ταλαντα.]σημείωσαι ἐντεῦθεν ὅτι τὸ μὲν τάλαντον ποιεῖ μναᾶς ξ', ἡ μνᾶ δὲ ῥ' δραχμάς. ἡ δὲ δραχμὴ ὀβολοὺς ἓξ· ὡς εἶ) τῶ ταλάντου τὰς ὅλας * ἓξ δραχμὰς· τῆ δὲ δραχμῆ * ὀβολοὺς γ'. Talenta.] Nota hîc,talentum facere minas 60. drachmam obolos ſex: vt ſint talenti * totius drachmæ 6000. drachmarum verò oboli 36000. * F. ἑξακισχιλίους. * F. τοσαύτου εἴους ἑξακισχιλίους.

ἃ μὲν ἡμεῖς.]ἐντεῦθεν φησὶ διονύσιος ὁ ἁλικαρνασσεὺς ἑτέρου λόγου εἶ) ἀρχήν. προοίμιον γ', φησὶν, οὐκ ἔχει. ἐπειδὴ δὲ δι' ἐπαγγελίαν ὑπέσχετο, ἐν ᾗς ὡς ὑπὸ τοῦ πλείονος οὐκ ἔστι προοίμια. οὐ λέγω δὲ ἀληθῆ. ἐπειδὴ γδ αὖθις ὑπέσχετο περὶ πόρου χρημάτων εἰπεῖν, νῦν τοῦτο δεικνύει· καὶ ἔστιν ὥσπερ ἐπίλογος, ὥσπερ ἐποίησε ὁ ἰσοκράτης * ἐν τῷ τῆ ζαπεζιτικοῦ τέλει † καὶ λοιπὸν αἰκίας ἐπίλογον θεὶς. Quæ nos quidem.]Hinc ait Dionyſius Halicarnaſſeus, alterius orationis eſſe principium. Exordium autem,inquit,non habet:quòd ſecundaria ſit oratio:quod genus principiis ferè caret. Sed verum non dicit. Nam quia ſuprà pollicitus eſt, ſe de conquirenda pecunia dicturum: id nunc præſtat. éſtque tanquam epilogus: quemadmodum & Iſocrates fecit * in fine Trapezitici: idem in oratione cõtra Lochitẽ de verberib⁹, peroratione tãtũ ſcripſit. τοὺς ἐπαίτας.]ἐπαίτας οἱ ἄλλοι οἱ κατ' ἔτος πτίττοντες· πτίττουσι γ' ὡς ἀκμὴν τὸ θέρος. διόπ ὁ ἥλιος

ἥλιος μετεωρότερος καὶ ἀπὸ τ̃ μεσημβρινῶν τόπων ἀρκτικώτερος γινόμενος λύῃ τὰ ὑγρὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρκτοις· λυόμενα δ̓ τὰ αὐτὰ ἀέρι συ̃) ⁊ πνεύματι συ̃), ⁊ ἐκ τούτων γίνον) οἱ ἐτησίαι, καὶ ἀπὸ τ̃ ἀρκτῴων τόπων φέρον) ὅτι τ̃ μεσημβρίαν· ἃ προσπίπτῃ τοῖς ὑψηλοτέροις ὄρεσι τ̃ αἰθιοπίας, καὶ πολλὰ ⁊ ἀθρόα γινόμενα, ἀπεργάζεται ὑετοὺς· καὶ ἐκ τ̃ ὑετ̃ τούτων πληθωρεῖ) ὁ νεῖλος τ̃ θέρους, ἀπὸ τ̃ μεσημβρινῶν καὶ ξηρῶν τόπων ῥέων. ἐτησίας δ̓, ὁ κατ̓ ἔτος. Etesias.] Vẽti sunt quotannis flantes. Flant porrò adulta æstate: eo quòd sol altius euectus,& à Meridie magis versus Septẽtrionem progress⁹,humores Septẽtrionales resoluit:qui resoluti, in aerẽ & vẽtos cõuertũtur: vnde existũt Etesiæ, qui ab Aquilone ferũtur vers⁹ Meridiẽ:atq.in altiores Aethiopię montes incidũt,ibiq.cũ impetu acti, efficiũt imbres:quib.æstate augetur Nilus, à meridionalib.& siccis fluẽs locis.ἐτησίας significat annuũ.

ῥᾳδίως ἔσαι.] ἅπαντα δηλονότι. Facilè erunt]Soῖα. ἃ μὲν οὖν χρὴ συ̃)] καὶ τὸ τί χρήσομαι τοῖς παροῦσιν, ἔστι τὸ ἃ χρήσε) τ̃ δυνάμ. Ad quæ igitur vtemur copiis?] Sicut dicim⁹,τί χρήσομαι τοῖς παροῦσι. τ̃ ἀποστόλων.] ἀπόστολος ὁ μὲν * στρατιᾶς ἀποστελλόμενος εἰς πόλεμον ἢ δασκιδὴς καὶ ἀποστελλόμενοι, οἱ μόνοι οἱ πεμπόμενοι ἐκ προσταγμάτων τ̃ ἀπολυόντων, ἀλλὰ καὶ οἱ πεμπόμενοι ἀποδημεῖν μέλλοντες, ἀποστελλόμενοι γ̓ ἐγένθησαν· καὶ ἀποστολεῖς, οἱ ὅτι τ̃ ἐκπομπῆς τ̃ ζητ̃ρου, ἀποδεδεγμένοι· ἀπόστολοι δ̓ αἱ τ̃ νεῶν ἐκπομπαί· ἀποστολαὶ δ̓ αἱ ἀποπέμψεις, τὰ δῶρα. ἔστω δὲ αὐτὸς ὑπ̃ κτησιφῶντος. τ̃ν δ̓ πλοίων, τὰ μὲν συνζυγόμενα τ̃ ἀποστολῆς, ἕνεκα τ̃ ἀποπέμξεσι. Classibus.]Apostolus,classis quæ cũ apparatu militari ablegatur ad bellũ: & ἀποστελλόμενοι peregrè abituri, qui mittebãtur. ἀποστολεῖς verò dicebantur, quib. ablegatæ classis curatio mãdata erat:& ἀποστολαὶ, missilia dona.Sic.n.ipse in Ctesiphõtea:Naues quę ablegando cõterebantur. κεναί.]πολιτικῆς δυνάμεως. Inanes.] vrbanarũ copiarum. κενόν.]τὸ λόγοις μόνον γινόμενον ἄνευ πραγμάτων.Inane.]Quod verbis tantum fit absq.factis. ὑπομίσθωτοι.]ὑπομισθοι ⁊ οἱ μὲν πεπληρωμένοι τ̃ ὡμολογημένον μισθὸν, καὶ οἱ δἰ ἀδικίαν, καὶ δἰ ἀλίαν, μὴ ἀξιούμενοι μισθ̃.Fraudatis.]Sic & ij dicuntur,quib.promissum stipendium non integrũ datur:& ij,quib.ob iniurias & ignauiã stipẽdium negatur. ὑμῶν δ̓.] ἐντεῦθεν οἱ ῥήτορες. Vestrũ autẽ.]Hîc incipit peroratio. ὀνειροπολεῖν.]φαντάζεσθ. Somniare.]Sibi fingere. ἀλλ̓ ἐὰν ἀφέντες.] καὶ πῶς ἐντεῦθεν οἱ ῥήτορες. Sed si omissis.]Secundũ quosdã hîc incipit peroratio. ὅτι ἐχθρός.] τὰ τ̃γικὰ κεφάλαια. ἐκ τ̃ ἐχθρὸς, τὸ ἄδικον δηλοῖ· ἐκ δὲ τ̃ ἡμετέρα, τὸ ἀσύμφορον· ἐκ δὲ τ̃ ὕβρικε, τὸ ἀσεβὲς· ἐκ δὲ τ̃ καθ̓ ἡμῶν ὕβρη), τὸ ἀνάξιον. Esse hostẽ.]Summa capita. Hac voce iniuriã significat:verbo,Nostra,inutile:verbo,Insultauit,indecorum: verbis,Contra nos inuenta sunt,necessarium. ὑπερβατὸν καὶ παρένθεσιν. Nec.n.quæcunq.)Hyperbatõ per parenthesin.ἐγὼ μὲν οὖν.]ὁ μεσικὸς ῥήτωρ. Ac ego quidem.] Peroratio ex parte.

ORATIONIS DE PACE SCHOlia,quibus aliæ editiones prorsus carent.

ὁρᾷ.] θέσις. ἔστι δ̓ τὸ προοίμιον ἐκ τ̃ προσώπατος, ὡς ἐκ τ̃ κατηγορουμένου. Video.]Propositio exordij ab ipsa re,sub persona accusatoris. πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα.]δύσκολος αὐτῷ καὶ χαλεπὴ δοκεῖ τυγχάνειν ἡ παροῦσα ὑπόθεσις· εἰκότως δὲ καὶ φιλίππου λέγειν, ἀναγκάζεταί πως τῷ βουλήματι αὐτ̃ * ἄκων συνηγορῆσαι· καὶ πείθειν τὴν πόλιν εἰρηνεύειν αὐτὸς εἰκότως συμβουλεύειν τὸν ἀδικούμενα ἀμύνεσθ. γίγνεσθ δ̓ τὸ αὐτῷ ὑπ̃ προαιρέσεως, ἀλλὰ δἰ ἀνάγκην, ἁπάντων τῶν ἑλλήνων συμφυλετῶν καὶ ἐψηφισμένων ἀμφικτυονεῖν ἐπὶ τ̃ φίλιππον. οὐκ ἀδικῶς, συμβουλεύειν τῇ πόλει φέρειν γνώμας δἰ τὸ αὐτῇ συμφέρον τὸ συμβεβηκὸς φωνεῖσι. καὶ μὴ δἰ τοῦτο ἐναντιοῦσθαι προθύμως φίλιππον. προσκεῖ) δ̓ αὐτῷ μὴ ἐναντιωθῶσι τοῖς δόγμασι τῶν ἀμφικτυόνων, ἐψηφισμένων ἀμφικτύονα εἶν̓ τ̃ φίλιππον. ζητ̃ται οὖν τῷ δικαίῳ, σπανίως μὲν προτέρως σπένδειν εἰρήνην, μηδὲ ὅρκους συγχεῖν. εἶτα γνώμας τε ἐν περιῶν, φόβον αὐτοῖς παρίστησιν, ὅτι πρὸς ἅπαντας αὐτοῖς * ἐς τοὺς ἕλληνας ἐναντιοῦσθ. Magnã habere difficultatẽ.] Difficile & arduum oratori videtur hoc argumentum.Cum.n.Philippo aduersari solitus fuerit:illi⁹ voluntati penè cogitur vel inuit⁹ suffragari,& seruãdę pacis autor esse rei publicę:suadere cõsuet⁹,vt ei⁹ iniurię propulsentur.Quod ei accidit nõ voluntate ipsi⁹,sed necessitate coacto:cum Græci oẽs cõuenissẽt, ac Philippum Amphictyonem designassent. Quos metuẽs, suadet reipub.vt cladem Phocensium,propter vtilitatem ciuitatis, fortiter ferat,nec propterea Philippo aduersetur.Propositum autem ei est, non aduersari decreto Amphictyonum,qui Philippum Amphictyonem designarant. Itaq. iusto vtitur,monens, ne priores pacem irritã faciãt, aut iusiurãdum violent.deinde rem acri⁹ exequens,terrorem eis incutit, vt nequaquã possint Græcis omnibus aduersari.δυσπόλου.]δευτέρα θέσις.Cum autem difficile.Altera propositio. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι.κατασκευὴ τ̃ δευτέρας θεσπάσεως. Nam alij quidem.]Confirmatio secundę propositionis. ἐγὼ μέν ἀλλὰ καίπερ.] συμπέρασμα τ̃ προοιμίου. Enimuerò quanquam.] Conclusio exordij.

ἀκριβῶς δ̓ εἰδώς.] δεύτερον προοίμιον. εἰδὼς τὸ χαλεπὸν τ̃ ὑποθέσεως, καὶ ὅτι δυχερῶς οἱ ἀκούοντες προσέσονται), σύστασιν ποιεῖ) τῶν οἰκείων λόγων, ὡς μὴ ἁμαρτανόντων μηδὲ πολλῶν, μηδ̓ ἁμαρτόντων ἐκ τὰς ὑποθέσεις. ὅτα γοῦν συμβουλεύσωσιν αὐτῷ μὴ ἐπείθησαν, ἀλλὰ δημόσιον, ταῦτα ὑπέμνησεν, ἵν̓ ὑπομνήσῃ πρὸς τοῦτο παροῦσαν ὑπόθεσιν, καὶ καταναγκάσῃ πειθῶσαι. Satis sciam.]Alterum exordium.Quia enim negocij difficultatem intelligit, idque non facilè admissuros esse auditores prospicit:suas orationes commendat, vt quæ nunquam aberrent à proposito,aut frustrentur. In quibus porrò suis consiliis non paruerint,sed decepti fuerint, ea redigit eis in memoriã:vt causam hanc cognoscere eos,& obtemperare cogat.

δαπανηρόν.] ἀναλωτικὸν χρημάτων πολλῶν. Sumptuosum.] Quod magna pecuniâ absumeret.

* τοὺς νῦν κωμῳδοὺς καὶ τραγῳδοὺς λεγομένους τοὺς ποιητὰς, οἷοι τ' ἀριστοφάνη. τοὺς δ' νῦν ὑποκριτὰς, οὗτοι δ' ἦσαν δύο, ὁ μὲν δευτεραγωνιστὴς, ὁ δὲ τριταγωνιστὴς· αὐτοὺς δὲ τοὺς ποιητὰς τῶν δραμάτων, τραγικοὺς, καὶ τραγῳδιδασκάλους, εἰ τ διεπιδίω καὶ ἀριστοφάνη.

ὑποκριτὰς.] οἱ ἀρχαῖοι ὑποκριτὰς ἐκάλουν,* τοὺς νῦν τραγῳδοὺς λεγομένους τοὺς ποιητὰς, οἷοι τ' διεπιδίω & ἀριστοφάνη. τοὺς δ' νῦν ὑποκριτὰς, οὗτοι δ' ἦσαν δύο, ὁ μὲν δευτεραγωνιστὴς, ὁ δὲ τριταγωνιστὴς· αὐτοὺς δὲ τοὺς ποιητὰς τῶν δραμάτων, τραγικοὺς & τραγῳδιδασκάλους. Histrionem.] Veteres ὑποκριτὰς vocabát, qui nunc tragœdi dicúntur, ipsos poetas, velut Euripidem & Aristophanẽ. Quos verò nũc ὑποκριτὰς (hi verò bini erant) alterum secundarum, alterum tertiarum partium actorem.* Ipsos verò fabularum autores, tragœdos & tragœdiarum actores. αὐτοὺς ὑμᾶς.] τὸ αὐτοὺς ὑμᾶς, ἀπὸ τοῦ ὑμᾶς ἁπλῶς νόει. Vos ipsos.] Pro simplici vos, simpliciter accipe. ἐξαργυρίσας.] ἐξαργυρέσας. σημείωσαι δὲ θουκυδίδη ἐξαργυρῶσαι, οὐ ἐξαργυρίσαι· οὐδὲ ἠδύνατο τὰ ἑαυτοῦ στρωμνὴν ἐξαργυρῶσαι. In nummos redactis.] diuenditis. Nota apud Thucydidem legi ἐξαργυρῶσαι, non ἐξαργυρίσαι. Neq. deniq. poterat stratum suum nummis cõmutare. ὠρωπόν.] ὄνομα τόπου. ἐκ τοῦ ὦρος, ὃ σημαίνει ὄνομα κύριον, καὶ τοῦ ὦψ ὠπὸς, τοῦ σημαίνοντος τὸ ὀφθαλμόν. ἐν αὐτῷ γὰρ τῷ τόπῳ οἱ τοῦ ὦρου ὦπες ἀπεβλήθησαν. ὥστε αὐτὸς & ὠρωπία χώρα, & ὠρώπιος ὁ ἐξ αὐτῆς. Oropum.] Loci nomen, ab Oro, nomine viri proprio, & oculo: quòd Orus eo ipso in loco oculos amiserit. Eodem modo & Oropius ager, & Oropius nomen patrium.

ἐπανοίσω.] ἤγαγον ἐπανάξω. Reportabo.] Referá, reducam. φερώσομαι.] ἔλεγον ὑποκρινοῦμαι. Præ me feram.] Simulabo. ἕτερον ἤ.] ἑτεροίως τοῦ μέρει τοῦ προκατασκευῆς τοῦ ἐν τῷ τῶν οἰκείων λόγων συστάσεως ἐπεξῆλθεν, ἦλθε καὶ ἐφ' ἕτερον ῥητορείαν. καὶ ποιεῖ σύστασιν τοῦ οἰκείου προσώπου, ὁποίαν ὁ ῥήτωρ ὁ Αἰσχίνης ἐν τῷ δευκυδίδη ποιεῖ, ὅτι καθαρὸς παντὸς λήμματος καὶ ἀδωροδοκήτως δημηγορεῖ· καὶ ἵνα τοῦτο τὸ λόγον ἔλαθεν, ἐνδείκνυμενος ὅτι παιδαγωγοῦ τὸ τῆς πόλεως συμφέρον βουλεύει οὐ πρὸς ἀπέχθειαν, οὐ πρὸς χάριν βλέπων. θαυμάσαι δ' ἄξιον ὅτι τοιαύτην δημηγορείαν ποιούμενος, οὐδαμοῦ τὸ τοῦ φιλίππου συμφέρον φαίνεται λέγων· μᾶλλον ἢ οὐδὲ ἀφιστάμενος τοῦ θυμοῦ τοῦ πρὸς τὸ φίλιππον. ἀλλὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως σκοπῶν, καὶ τὸ θηρεύων. Aliud porrò.] Strenuè partẽ præparationis executus suarũ orationũ, cõmẽdatione ad aliud artificiũ transit, suámq. personã commendat, quẽadmodũ Pericles apud Thucydidem facit, vt qui sine vllo emoluméto suo, & acceptatione munerũ cõcionetur: eóq. libera vtatur oratione: ostendítque, se, odio & gratia repudiatis, vbiq. bonũ publicũ spectare. Admiratione porrò dignũ est, quòd tali concione habenda, nusquã cõmodorum Philippi meminit, sed potius ab ira aduersº eũ nusquã recidit: sed vtilitatẽ reipublicę spectat, eámq. cõsectatur. προσηρτημένων.] ἦσαν προσκεκολλημένον ἐμοί. Annexũ.] agglutinatũ mihi. σύνταξιν.] φόβους, τέλη. Constitutum.] Tributa, vectigalia.

δεύτερον ἤ.] φημὶ ἢ δεῖν καὶ κοινοῦ. Secũdo loco.] Affirmo autem oportere, à communi.

ὁρᾶν.] σκοπεῖν πῶς οὐ κινήσωμεν. Videre.] Prospicere, ne quid moueamus. ἐφεδρεύων. ἐνεδρεύων, ὅπως καθήμενος· & ἐφεδρεία ἡ ὅπλησις ὡς διαμονή. ἔφεδρος, ἐλπίζων* ὡς διαμενῶν. Aucupans.] Insidians, virgens. & ἐφεδρεία decreta sorte permansio. ἔφεδρος sperans se permansurum.

* παραμενῶν.

τ' ἴσης.] ψῆφον δηλονότι. Paris.] Suffragij scilicet.

τί οὖν ἡγοῦμαι;] ἀπὸ θέσεως ἐμπέπτουσης, ὅπως ἡμεῖς τοῖς Ἕλλησιν οὐδὲν ἠδικήσαμεν, ὥστε πῶς ἂν ἡμῖν πολεμήσαιεν, ἀνύπαρκτον λύσει, ἐπαγαγών, εἰ γὰρ ἀργεῖοι καὶ μεσσήνιοι, καὶ ἑξῆς, τουτέστιν, ἠδικημένοι μὲν ὑφ' ἡμῶν οἱ Ἕλληνες οὐδὲν, μνησικακοῦσι δ' ἄλλως· ἀργεῖοι μὲν καὶ μεσσήνιοι καὶ μεγαλοπολῖται, διὰ τ' εἰς λακεδαιμονίους ὑπακοὴν ἀπεχθῶς ἢ ὅτι παρ' ἐκείνων φυγάδας σώζομεν· θετταλοὶ δ', ὅτι τοῖς ἀμφικτύοσιν ἐβοήθησαν· φωκεῖς δ', ὅτι τοῖς ἀμφικτύοσιν ἐβοήθησαν· φίλιππος δ', ὅτι κωλύομεν αὐτὸν κοινωνεῖν τῆς ἀμφικτυονίας. Quid ergo existimo?] Cùm obiectio incidat: Cùm nullam Græcis iniuriam fecerimus: cur nobis bellũ inferrẽt? hanc soluit subiiciendo: Nã si Argiui & Messenij, &c. hoc est, Nulla quidẽ Græcis orta est à nobis iniuria: sed alioqui nobis sunt infẽsi. Argiui quidẽ & Messenij & Megalopolitæ, ob pacificationem Laconicã: Thebati, quòd eorũ exules tuemur: Thessali, quòd Phocẽsiũ reliquias cõseruare studemus: Philippus, quòd eũ Amphictyonię participem esse nõ sinimus. ὑπακροᾶσθαι. ἤγουν διὰ* κήρυκας ἀποστεῖλαι ἡμᾶς πρὸς λακεδαιμονίους, καὶ φιλίαν ποιήσασθαι. ὑπακηρυκεύω δέ, τὸ διὰ φιλίας καὶ διαλλαγῶν κήρυκας πέμπω. Pacificationem.] Quòd missis pręconib. amicitiã cum Lacedęmonib. cõstituimus. ὑπακηρυκεύει. n. est, per caduceatores de recõciliatione & amicitia agere. ἐνδέχεσθαι. ἢ ὅτι τὰ ἀναμεῖναι, ἀλλ' ὅτι τοῦ ἀναδέξασθαι καὶ ἀναλαβεῖν· ἐνδέξασθαι δ', ὅτι τοῦ παρ' ἑτέρου λαβόντα αὐτὸν εἰς χρεῖαν τὸ δ' ὑστερον. ὑπισχνεῖσθαι ἢ, τὰ δημοσθένους ληφθὲν ἐνταῦθα. Eccipere.] Non est expectare, sed suscipere & subire. ἐνδέξασθαι verò, id quod ab alio susceperis, secundo loco tractare. Sed videndum, quo pacto hîc à Demosthene ponatur.

* ἁπλῶς, ἀχωρίς ἀναγνώστου, ἑαυτοῖς ἡμῖν πολεμ. ἵνα τὸ μὲν ἑαυτοῖς συζευχθῇ τῷ συμφέρον, τὸ δὲ ἡμῖν τῷ πολεμοῦσιν.

ἁρπάσαθαι.] ἥρουν ἐφέλκυσθαι. Abripiátur.] attrahantur. ἑαυτοῖς ἡμῖν.] ἀντὶ τοῦ ἡμῖν* ἁπλῶς. Nobismetipsis.] Pro nobis, simplici.

ἔστε γὰρ δήπου.] ἀντέπιπτεν αἰτίαθεσις ἀπὸ τῆς ἐργασίας, κατὰ τὸ ἀκόλουθον, ὅτι οὐ συμφέρει τοῖς ἕλλησιν ἡμᾶς ἀπολέσθαι. ἔλυσε δὲ καὶ τοῦτο εἰπών, οὐδὲ γὰρ ἀνθρώποις συμφέρει αὐξηθῆναι τὸν φίλιππον, οὐδὲ θετταλοῖς. ἀλλ' ὅμως διὰ τὴν πρὸς φωκέας φιλονεικίας, ἅπαντα ταῦτα ὑπέμειναν. ὑποψίαν δὲ αὐτοῖς ἐμποιεῖ ἡσυχαζομένου πολέμου· ὅπερ ἀπὸ τῆς λέξεως δῆλον καταμαθεῖν τοῖς ἀκηκοόσιν. Nostis enim scilicet.] Emergebat obiectio è tractatione, per consecutionem: Non est è re Græcorum, nos perire. quam & ipsam his verbis soluit: Ne Thebanis quidẽ expediebat, crescere Philippũ: neq. Thessalis. nihilomin⁹ tamẽ ob cõtẽtionẽ cũ Phocẽsibus,

ſib.hæc oĩa ſubierũt.Iniicit aũt ſuſpicionẽ imminẽtis belli:id quod cognoſcere licet ex voce,attrahantur.παρόδους.]πάροδος,ἡ ἄφιξις, ἡ εἴσοδος· παρόδεια ἢ, ἡ παρῴδυσις. Tranſitus.] Aduentus aut ingreſſus:παρόδεια, præteritio, tranſitus.

φίλιππον τίτιω.] αἰτέπιπτεν αἰτίᾳθεσις ἀπὸ τῦ δυνατῦ· καὶ μὴν ἐβοηθήσουσι θηβαῖοι, φιλίππῳ ὑποπτως ἐχοντες. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνοι ἔδωκεν αὐτοῖς ὀρχομενὸν & καρόνειαν ἵνα τὸ λεγόμενον ᾖ τοιοῦτον· & μὴν οὐ βοηθήσουσι φιλίππῳ θηβαῖοι· οὐδὲ γὰρ δίκαιον ἐξέκεινται πρὸς αὐτόν· αὕτη γάρ ὄξιν ἡ ἀπὸ τῦ δυνατῦ αἰτίᾳθεσις. ταύτην ἦυσε κῆ ἀγανάκτησιν, ὡς δὴθεν ὀπτιμήσας, * εἰπ χρῆτο τούτῳ τῷ λόγῳ· ἐπεὶδὴ γὰρ τὸ δυνατὸν κατεσκεύασε τῷ φιλίππῳ, ἰσχυρὸν ἐξ ἀρχῆς. αὕτη ἦ ἡ αἰτίᾳθεσις αἰαξέπτην ἐδόκει τὸ σύμπαν. ἐξὰ τῦτο & ἐῤῥωσθαι ἔπη τοῖς χρωμένοις τῷ λόγῳ· μὴ γὰρ ἔδει αὐτὸν ἰσχυρόν. Philippũ porrò.]Occurebat obiectio à facultate.At nõ adiutabũt Thebani, cũ ſuſpectũ habeãt Philippum:neque.n. volẽs dedit eis Orchomenũ & Coroneã.vt hęc ſit verborũ ſẽtẽtia : Atqui nõ adiuuabũt Philippũ Thebani.neque.n.ei bene cupiũt. Hæc.n.eſt à facultate obiectio.Hác ſoluit indignatione,increpato tãquam væcor de eo,qui tali ratione vteretur. Poſteaquã.n. facultatẽ Philippi, vt qui firmus eſſet,ab initio confirmârat : hæc verò obiectio euertere vniuerſa videbatur: propterea & valere iubet eos,qui id aſſererẽt. Neque.n.eũ eſſe firmum.

τὰ πυλαίας.]τὴ σωόδον πυλαίαν ἐκάλεν, τὴ μὲν ἐαρινὴν, τὴ ὀ μετοπωρινὴν, ἐπεὶ ἐν πύλαις συνήγοντο, αἷς & θερμοπύλας ἐκάλεν. ἔθυον ὀ δήμητρι οἱ πυλαγόραι.

Pylęę.] Cõuẽtum in Pylis,alterum vernum, autumnalẽ alterum:quas & Thermopylas vocabãt. Sacra porrò faciebãt Cereri Pylagoræ.

τὰ κῆθόμενα.] ἑτέραν ἔθηκεν αἰτίᾳθεσιν ἀπὸ τῦ δικαίᾳ κῆ τῦ δυνατῦ μικτὴν πῤῥωδόμῳ οὖν τοῖς ὀπιτάσμασιν φοβέμενοι φίλιππον καὶ τοὺς ἕλληνας. τῳύτην ἦυσε καῖ ἀφαίρεσιν, φάσκων, μὴ δεῖν μὲν φοβεῖσθαι, οὐ μὴν δίκαιὰ τὴ τὸ τὴ εἰρωίᾳ λύσιν· & ἑτέρα λύσις ἀπὸ τῦ ἐνδόξυ, ὅπερ ὅτι μέρος τῦ συμφέροντος, ἵνα μηδὲν ἀνάξιον προσέξωμεν ἡμῶν αὐτῶν. τῦτο ὄ ὅτιν, * ἵν μὴ δόξωμεν ἕῃ φθονεροὶ, ὅπερ ἀπὸ τῦ ἐνδόξυ ὅτιν, ἡ μὴ δόξωμεν ἕῃ αἰσχροὶ. εἶτα τῷ δικαίῳ πάλιν, ἡμεῖς θηβαίυς ἔχειν ἐῶμεν ὠρισμὸν, ὅπερ ὅτι μέρος τῦ δικαίυ. προὸς ὄ τὴν αἰτίᾳθεσιν ἅμα ὅτι καὶ ὀπίλογος. ἀρχῆ γὰρ ὁ ὀπίλογος ἀπὸ τῦ, προὸς ὄ τοὺς θρασέως ὁποῖν οἰομένυς. Ea quę iubentur.]Aliã ponit obiectionẽ è iuſto & poſſibili conflatá:Parcbimus igitur edictis, metuentes Philippũ & Gręcos.Hác ſuſtulit per imminutionem,dicẽdo: Nõ quidẽ eſſe metuẽdos,ſed propterea nec pacẽ euertẽdá : & per aliã ſolutionem à glorioſo,quæ pars eſt vtilitatis : Ne quid nobis indignum admittamus : hoc eſt, ne inuidi videamur,aut vęcordes. Deinde iterum iuſto: Nos Thebano Oropum habere ſinimus. quæ eſt pars iuſti.Præter obiectionem porrò etiam eſt epilogus,qui hinc incipit: Ad eos verò qui confidenter quiduis putant.

χῖον.]χίος,ἡ νῆσος· ὁ ἐν αὐτῇ οἰκῶν, χῖος. Chion.] χίος, inſula:χῖος, incola illius. προὸς ἅπαντας.]τὴ μείσων, φησὶ, δικαιοχωρικότες δι ὀλιγείαν, νυνὶ προὶ φαύλων & σκιᾶς πολεμήσομεν. Ad oẽs.] Cùm maximis,inquit,ob æquitatem ceſſerimus: nunc ob minuta & vmbram bellum ſuſcipiemus?

SECVNDÆ PHILIPPICÆ SCHOLIA.

ὅταν.]ἐλλιπικὸν τὸ προοίμιον ἀπὸ τῶν ἀθλιωτάτων ῥαδιυρίας. Cùm.] Reprehendit hoc exordium Athenienſium ſocordiá. προάγει.] πλεονεκτεῖ & ἀδικεῖ. Agit.]Per auariciá & iniuriá. ἄπορον.]κατασκευή. Cauſa verò.]Approbatio. συμβαίνει.]τὸ συμπέρασμα. Contingit.]Concluſio. εἰκός.]εἰκός ὅτι τὸ πίστεως ἐχόμενον εἰοικὸς ἦ, τὸ ἐμφερές. Probabile.]Conſentaneum,veriſimile:εἰοικὸς, ſimile.

ἀντᾶραι.] φιλονεικῆσαι, ἀντίστασις. ἀντᾶραι.] Contendere,reſiſtere. ὀργὴ.]κῆ συροφοιῶ τυμπκήν. Nã qui Meſſenam.]Per congeriem acre.παροξυντας.]πρακεκίνηται. Inflámatus.] Concitatus eſt.

παραιρήσεσθαι.] ἀφαιρήσεσθαι. θουκυδίδης, διέφθειρον σφᾶς αὐτοὺς, οἱ μὲν ἀπὸ κλινῶν ἀπαίρτας. οἱ ὄ ἐκ τῶν ἱματίων πρόαιρήματα ποιοῦντες, ἕτεροι ἀφαιρήματα, ἀπῆλχοντο. ἡ πρόαιρεσις, αἱρεῖται τὴ ἀφαιρεσις. ὁ ὄ ἐξόπισθεν πλέων πρόαιρεσις φθαίᾳ τῷ δρόμῳ. Surrepturum.]Ablaturum. Thucydides : Seſe perimebant: alij è lectis funes,alij è veſtib.vincula facientes ſe ſuſpendebant. &: Is verò à tergo nauigans,prẽteribat,curſúq.anteuertebat.

πολέμου.] τὸ ἀπὸ τῆς λακεδαιμονίων δηλονότι. Belli.] Laconici ſcilicet.

δίκαιος.] ἄξιος Meritus .] Dignus interitu.

ORATIONIS DE HALONeſo Scholia.

ἄνδρες ἀθλιωτοὶ.] τὸ προοίμιον κῆ τὴ ἑρμογένην ἐν τῷ ἐξωθεν ἐμφαινομένων· οὐδὲ δεῖ ἀπὸ τὰς τῦ φιλίππου αἰτίας κωλύεσθαι τοὺς συμβούλους ὑπὲρ τῆς συμφερόντων λέγειν. στάσις ὄ * ἄρξαφος προσματική. Athenienſes.] Exordium,Hermogene autore, ducitur * ab iis quę extrinſecus ſignificantur.Neque.n. decet ob Philippi criminationes, conſiliarios Athenienſium prohiberi defenſione publicæ vtilitatis. Status autem eſt * ſcripto conſtans negocialis. οὐκ ὅτί.]πρόστασις. Non conuenit.] Propoſitio. δίκαιον. κατασκευή. Iniquum.] Approbatio. ἐγὼ δ' ὑμῖν.] προκατασκευὴ, ἤτοι προέκθεσις τῆς κεφαλαίων. Ego verò,] Præparatio,ſiue expoſitio capitum quæ ſequntur. ὕστερον ὄ.] πρώτη εἰσαγωγὴ τὰ κεφαλαίᾳ ὅθι τοὺς ἀγῶνας ἀπὸ προτάσεως. Poſt autem.]Prima inductio capitis ad confirmationem & confutationem à propoſitione.

ἔφη ὄ.] ὑποφορὰ, ὁ τὰ ἐναντία λόγος. Dicebat.] Obiectio,aduerſarij oratio.

τὰν δὲ τὸν λόγον.] ἕτη αἰτιπρότασις, * ἡ τῆς λύσεως ἐπαγγελία. Hunc verò ſermonem. Tertia aduerſaria propoſitio, * ſiue refutationis promiſſio. ἀφελέσθαι.] ἐνταῦθα ἡ τὰ κεφαλαίου εἰσαγωγὴ ἐν τῷ τεσσάρων πεπλήρωται, προτάσεως, ὑποφορᾶς, αἰτιπροτάσεως λύσεως.

Eripere.] Hîc capitis inductio quatuor

reb.cõpleta eſt,propoſitione,obiectione, cõtraria propoſitione, refutatione. ἅπαντες.]λύσις ἐκ τῆς τῷ ὑπεχφημάτων κατασκευῆς. Omnes.] Refutatio ex argumẽtatione. πιωρησάμενος.] καθ' ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. Vltus.] Fictio per reductionem ad impoſſibile. ἀλλὰ μὴν ἀλλ'.]σημείωσαι ὅτι πρὸς τὰ τοῦ ὑπισολαῖς τῇ δικαιολογίᾳ λύει ὁ ῥήτωρ· πᾶν γὰρ ῥητὸν, τῇ διανοίᾳ λύεται. Verùm neque. Nota,omnia quæ ſunt in literis, per ſententiã ſoluere oratorẽ. Omnia.n.ſcripta per ſententiã ſoluuntur. ἀλλ' ἐπιδάν.] ἔφεσις, ἡ ἔκκλησις ἡ ἀπὸ μικρᾶς εἰς μεῖζον κειτήριον προκαλουμένη. Sed poſteaquã.] Appellatio,ſeu prouocatio,à minore prætorio, maius poſtulans.

συμβόλων.) σύμβολα λέγει τὰς δίκας τὰς περὶ τὰ συμβόλαια τῶν ἐμπόρων. Teſſeras.] Sic appellat cõtrouerſias de contractibus negociatorum.

πεκομικέναι.]ἡγεμονεύσαντες γάρ τινες τῶν Θασίων, ὡς μηλουσι φιλίππῳ προδιδόναι τὰ πράγματα, ἐφυγαδεύθησαν ἐκ τῆς πολιτείας. τούτους ὁ φίλιππος, πείσας τοὺς περὶ τὴν χάρητα κατάγαγε. τὸ γὰρ τοὺς παρ' ἑαυτῷ, αὐτὰ τὰ τοὺς τὰ αὐτὰ φρονοῦντας. Portaſſe.]Conuicti.n.Thaſiorum quidam Philippicæ proditionis,à ciuibus eiecti fuerunt.Hos Philippus, re à Charete impetrata,reſtituit. Suos.]Sui ſtudioſos.

κατασκευάζειν.) αὐτὴ τῆ κατασκευασθῶσαι ποιεῖ κυρίως γὰρ ὅτι μὲν τῶν δημιουργῶν λέγομεν κατασκευάζειν· ὅτι γὲ τὰ ἀναλώματα παρέχοντος, κατασκευάζειν. Comparat.]Curat conficiendum. Nam κατασκευάζειν propriè de opificibus dicitur:κατασκευάζειν verò de eo qui ſumptus ſuppeditat.

ἔφη.] ὑπέκεισις. Dicebat.]Cenſura.

τὰς δ' ἐν.]σημείωσαι εἰρωνικόν. Vrbes verò.]Nota ironiã. σφόδρα γε.]καὶ τοῦτο εἰρωνικόν. Valde vtique.]Eſt & hoc ironicũ. ταῦτα πάθοιεν.]Hæc, illa.] Compar. ἀμοιρεῖν.]κατὰ στέρησιν τοῦ μορίου. Exemptionis.]A priuatione partis.

ἐγκτήματα.]κτῆμα ἐγκτήματος διαφέρει. κτῆμα μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις ἐν οἰκείᾳ γῇ κτήσηταί τι χωρίον· ἔγκτημα δέ, ὅταν ἐν ἀλλοδαπῇ γῇ τὶς κτήσηταί τι χωρίον· ὥσπερ οἱ φωκεῖς καὶ θετταλοὶ ἐδικάζοντο περὶ τοῦ ἱεροῦ· καὶ καρδιανοί, ὅπου ἡμετέρα ἐστὶν ἡ γῆ. Acquiſita.]Intereſt inter hęc aliquid.Nam κτῆμα eſt prędium, quod quiſpiã in ſua terra poſſidet: ἔγκτημα verò,cũ in aliena.Quemadmodũ autẽ Phocenſes & Theſſali de templo Delphico diſceptabant,ita & Cardiani, Cherſoneſum ſibi vendicabant.

εἰ πολύ.]κατὰ χλευασίαν ἀναγνωστέον.Qui multò.] Cum irriſione eſt legendum.

ἐκεῖνο μὲν γὰρ.] ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι. Nam ille quidem.]Hîc eſt perorationis initium.

IN CHERSONESITAnæ orationis Scholia.

τὸ προοίμιον ἐξ ὑπομνήσεως τοῦ κατὰ διοπείθους λεγόντων, δύο ἐστὶ τὸ προοίμιον ἀπεργάζεται. δύο γὰρ ὄντων δυοῖν τὸ πρῶτον, ἢ ἑαυτὸν συνῆσαι, ἢ τὸν αἰτιατικὸν ἐγκαλεῖν, ὅπερ κοινότητος αὐτὸ ἔχει. ἐγὼ δὲ τὸ λέγειν, ἄλλως τε καὶ περὶ τοῦ κοινοῦ, προσοχὴν πίπτει τοῖς ἀκούουσιν. Exordiũ ducitur à reprehẽſione criminatorũ Diopithis:& beneuolentiã captat. cuius duo loci cũ ſint:vel cõmendatio ſui,vel aduerſarij criminatio : id ex cõmunitate duxit : hoc eſt(vt opinor)ex loco cõmuni. De repub. præſertim.]Attentos facit auditores. ἄλλως τε.]κατασκευή. Præſertim.] Approbatio. ἐπιδὴ δ' ἔνιοι.] ἔνιοι συμπέρασμα· ὁ ὃ ἑρμογένης ἀπαπόδοσιν αὐτὸ λέγει. Quia verò quidam.]Concluſio,quã Hermogenes redditionem appellat.

ἢ μὴν οὖν ἀπιδή.] δεύτερον προοίμιον ἐκ διαβολῆς τῶν φιλιππιζόντων·* ἔστι δὲ ἐκ τῶν πραγμάτων. Ac de Cherſoneſo.] Alterum exordiũ ex criminatione Philippi ſtudioſorum:* ductum ex reb.

διοπείθης.] ἔστι δὲ διοπείθης πατὴρ μὲν μιμαίδρου τοῦ ποιητοῦ κωμικοῦ· ὁ δὲ μιμαίδρος φίλος μὲν δημοσθένους, δι' ὃν καὶ διοπείθης βεβούλευται. Diopithis. Pater hic fuit Menãdri Comici:Menãder verò Demoſthenis amicus : ob quẽ Diopithis causã agit.

ἐγὼ δ' ὅσα.]προκατασκευή.Ego verò quę.]Præparatio. περὶ τούτων.]συμπέρασμα. De his.]Cõcluſio. τῶν ταχέως.]αὐτὴ τῶν ταχέως.Ocyſſimè.]Celeriter,quãprimùm. πολλὰ δὲ θαυμάζων.]εἰσβολὴ ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφάλαιον. Cum autem multa mirer.]Acceſſus ad caput vtilitatis. συσκευάζειν.]συσκευάζεσθαι σημαίνει τὸ ὁλοφερῶς· τὸ συσκευάζεσθαι, τὸ ὡσαύτως τὴν ὁδὸν διεξιέναι· συσκευάζειν δέ, τὸ λόγῳ βουλεύειν· ἐξ ἧς καὶ συσκευή, ἡ βουλή. Cõuaſat.] συσκευάζεσθαι ſignificat cũ impetu irruere, & ad iter ſe inſtruere : συσκευάζειν verò, verbis inſidiari.vnde & συσκευὴ pro inſidiis.

κληρούχους.]ξενικοὺς παρέχειν· κληροῦχοι γὰρ καλοῦνται οἱ ἄποικοι ἐγκλήρους τοὺς ἀγροὺς ἔσχον, καὶ ὁ κληροῦχος καὶ μείζων αὐτοῖς τῶν γιῶν. ἐκ εἶπε δὲ πραπιάτας τοὺς μὴ διοπείθους, ἀλλὰ τοὺς κληρούχους, οἵτινες εἰρηνικοὶ εἰσι. κληροῦχοι ἐκαλοῦντο, οἷς ἀθηναῖοι ἔπεμπον εἰς τὰς πόλεις, αἳ λαβόν, ἑκάστοις ἐγκεκλήρωσαν. Colonos.]Agricolas, qui iuxta alios habitãt, miſſi in colonias κληρούχων,qui hos agros metitur.Neque verò milites appellauit eos,qui cũ Diopithe ſunt, ſed colonos,pacato nomine vſus : quos Atheniẽſes in captas vrbes mittebãt, vt agros ſingulis aſſignarẽt. ἀπέχῃ.]ἤγουν πολέμῳ ἐκ ἅπτῃ. Abſtinuerit.Bello non petierit. ἐτησίας.] ἐτήσιος ὁ κατ' ἔτος καὶ ἐτησίαι, οἱ αἴθριοι οἱ κατ' ἔτος πνέοντες, οὓς πνας ἐτησίας δημοσθένης φησίν.Eteſias.Ventos qui quotannis flant,ſic appellat Demoſthenes.

εἰσφρήσεσθαι.]πολὺ τοῦνομα ὥσθ' τοῖς ῥήτορσιν αὐτὴ τῆ εἰσάξειν καὶ εἰσδέξεσθαι.Intromiſſuros.]Verbũ oratorib. frequẽs,pro introducturos,ſuſcepturos.

φθάσῃ.]προλάβῃ.Occuparit.]Anteuerterit.

ἅπαξ.] αὐτὴ τῶ δι' ὅλου,ὁλοχερῶς,παντελῶς, καὶ ἅπαξ ἤλπισεν ὁ θεός,αὐτὴ τῶ ὑποφαντικῶς ἢ παντελῶς· τὸ γὰρ ἅπαξ ἐκ ὅτι ἀριθμοῦ,ἀλλ' ὅτι πάντως ἐσυμβούλευσεν ἅπαξ αὐτὴ τῶ ὅλα μιᾶς φορᾶς. καθάπαξ ἦ,αὐτὴ τῶ παντελῶς συλλήβδην. λέγει καὶ καθάπαν. μὴν αὐτοὺς ἐκπολεμεῖν ἐκ ἔδοξεν ἁπαξάπαντα,αὐτὴ τῶ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. ἁπαξάπαντες, αὐτὴ τῶ ὁμοῦ πάντες. ἁπαξαπλῶς, αὐτὴ τῶ ὡς εἰπεῖν. σημαίνει δὲ τὸ ἅπαξ, οὐδὲν πλέον προσειλημμένον. Semel.] in vniuerſum, omnino, penitus. vt : Semel locutus eſt:

est Deus: hoc est,asseueranter,aut prorsus. ἅπαξ enim hîc non de numero, sed de eo, quod vtique futurum est, vsurpatur. εἰσάπαξ, vno impetu. καθάπαξ, prorsus,vno quod aiunt fasce.Dicitur & καθάπαν. Prorsus eos debellare non placuit. ἀπαξάπασα, à paruo vsque ad magnum. ἅπαξάπαντες, vniuersi. ἁπαξαπλῶς, vt * dicam.ἅπαξ nihil addidit significationi.

ἀλλ' ἐνθένδε βοηθήσομεν.] αἰτιολογικὸν καὶ περὶ μέλλοντος καὶ ἀδήλου πράγματος. Sed hinc feremus opem.] Relata coniectura de re futura & incerta.

αἰ δ' ὑπὸ τῶν πνευμ.] αἰτίωσις ἐσχατική. Sin à ventis.]Obiectio coniecturalis.

τούτου.]περὶ μέλλοντος καὶ ἀδήλου πράγματος. Huius.]Rei futuræ & incertæ.

ὥρᾳ τοῦ ἔτους.] τῇ θέρει. Anni tempore.] Aestate.

χαλκίδα.] χαλκὶς, πόλις Εὐβοίας. Chalcidem.]Vrbem Eubœæ.

ὠρεόν.] πόλις καὶ αὐτὴ τῆς Εὐβοίας. Oreum.] Vrbs & hæc est Eubœæ.

βασκαίνειν.]οὐφθονεῖν,ἀλλὰ αἰ πᾶσαι καὶ μέμφεσθαι καὶ συκοφαντεῖν· δύο γὰρ σημαίνει τὸ βασκαίνειν παρὰ τοῖς παλαιοῖς. οὕτω καὶ δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ κτησιφῶντος, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς· βάσκανον δὲ καὶ κακόηθες οὐδέν ἐστι πολίτευμα ἐμόν, φησὶν, αἰτιᾶσθαι τὸ φιλάνθρωπον καὶ συκοφαντικόν· ὅπου τὸ βάσκανον ἁπλῶς ἐπὶ λοιδορίας τέθεικεν· οὐ ψεύδη, καὶ περὶ βάσκανον οὖσα. Arrodere.]Non inuidere,sed obtrectare, reprehendere, calumniari. Nam duo significat apud veteres.Demosthenes in Ctesiphontea, & alibi: Nullum extat meum in repub. factum inuidum & maleuolum. βάσκανον simpliciter de maledicto vsurpant: Non mentiris,quamuis maledica.

εἰ γάρ τις.] ἀποστροφὴ πρὸς φίλιππον. Nam si quis.]Auersio ad Philippum.

εὐδαιμονεῖν.] εὐτυχεῖν καὶ φιλεῖσθαι παρ' ὑμῶν. Vigere.] Rebus secundis vti, & diligi à vobis.

διαβαλλόντων.] διαβάλλειν, τὸ ἐξαπατᾶν καὶ παραλογίζεσθαι, θουκυδίδης ἀ. καὶ κράτης. καὶ διαβάλλειν τὸ πέλαγος τὸ διαπερᾶν. ἐντεῦθεν ἐνόησε διαβάλλειν τὸ ἐν μέσῳ πέλαγος, καὶ λῃστεύειν τὰς νήσους. καὶ ἀρριανὸς, αὐτόν τε κυβερνῶντα τὴν στρατηγίδα ναῦν διαβάλλειν ἐπιχειροῦντι ἀλέξανδρῳ τὸν ὦξον ποταμὸν, ἤγουν διαπερᾶν. Criminantiũ.] Seducere, decipere. Thucydides lib. 1.& Crates. διαβάλλειν τὸ πέλαγος, traiicere mare. Inde in animum induxit, traiicere interiectum mare, & prædas agere ex insulis. & Arrianus: Ipso prætoriam nauem gubernante, conanti Alexandro Oxum flumen traiicere.

διαπαραθλῶμαι.] ἤγουν συντριβῶμαι, κατακλασθῶμαι. Dilacerari.] Conteri, confringi.

συντάξεις.] συντάξεις ὁ δημοσθένης φησὶν ἐκάστοις φόρους. Constituta.] Sic Demosthenes subinde tributa vocat.

τὰ ἡμέτερα αὐτῷ πράττειν.] αἰτιᾶται τὸ πολυπραγμονεῖν καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν περὶ ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας τῷ ἑλλήνων. Nostrum agere negocium.] Quiescere, non ingerere nos imperio & principatui Græcorum.

λέγοντας.]οἵων τινὲς λέγοντας, ὅτι ἔθος ἐστὶ τῇ πόλει & τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὸ σώζειν τοὺς κινδυνεύοντας, καὶ περιστατικὸν τῆς ἑλλάδος, καὶ ἀντιποιητικὸν τυράννων· ἐν δὲ τοῖς ἔργοις τοῖς ἀναιτιωτέροις ἐκείνοις τοῖς λέγουσιν, ὅπου δεῖ προκινδυνεύειν τῷ ἑλλήνων, συναγωνιζόμεθα. Eos qui dicunt.] Moris esse ciuitatis & maiorum nostrorum, conseruare periclitantes, & præesse Græciæ,& aduersari tyrannis. Reipsa verò iis qui illos oppugnant, cum negent defendendam esse Græciam,assentimur.

τί οὖν ἐστί.] κῶλον καὶ κόμμα ἐπαναφορά. Quid ergo est?]Membri & incisi relatio.

τῷ κοινῷ.]κοινὸν τὸ ἀκατάρτιστον, ἢ τὸ μηδὲν ἔχον πλέον ἢ λοιπὸν, λέγεται δὲ πρὸς χῶμα ἢ τὸ εἰς τὰ μέρη διαιρετὸν, ὡς ἡ πληρεχουσίων γῆ· ἢ τὸ ἀδιαίρετον ἐν χρήσει κοινῇ λαμβανόμενον· ἢ τὸ ἐν προκαταλήψει διαποιούμενον, ὡς ἐν θεάτρῳ τόπος, ἢ ἐν βαλανείῳ· ἢ τὸ ἀδιαιρέτως εἰς κοινὸν κῆ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν προβαλλόμενον, ὡς ἡ φωνὴ τοῦ κήρυκος. Cõmuniũ.] Cõmune, impurũ, quod nihil habet eximiũ. Vsurpatur autẽ quadrifariã:quod aut in partes tribui potest, vt terra colonis assignata:aut indiuisũ,in cõmuni vsu positũ: aut quod anteoccupatione fit propriũ, vt in theatro locus, aut balneo:aut quod citra partitionẽ ad cõmunẽ eũdémq. sensũ profertur,vt vox præconis. ἀφέξεσθε.]ἀφέξω, ἀποκωλύσω· ἀφέξομαι, ἀποσήσομαι, παύσομαι.

Abstinebitis.] ἀφέξω,prohibebo: ἀφέξομαι,relinquã,desinã. ἐνίους μαθεῖν δεῖ.] καὶ περὶ τούτων προκατηγορεῖτε ἀκριβῶς τί αἱ τῆς λέγουσι· ἔνιοι φανερῶς, ἢ οἱ μὲν, ἢ οἱ δέ. Vestrûm quibusdã est cognoscẽ dũ.]Et de his antè accusãtes audite, quid dicat quispiã. nõnulli palàm.aut,alij aut quidam. πάντες ὅσοι ποτὲ ποτε.] ὑπόβατοί κῆ παρεμπέσοιεν, ὅ ἐστιν ἐπεμβολή.] Oẽs qui vnquam.] Traiectio,propter interpositionẽ seu interiectionẽ. ἢ ἐγὼ πάσχω.] τὸ ἢ, αἰτιατικὸν, ἐπεὶ ἐπεὶ εἰ μὴ ὕπνος ἔχει τὸ πρᾶγμα ὡς λέγω. Aut ego nullũ.]Hoc est:Quòd in se res ita habet, vt dico. πιαίνομαι.] ζημιοῦμαι,καταδικάζομαι· τίμησις γὰρ ἡ ζημία,ἢ τὸ διωνούμενον,καὶ ὑποτιμία ὑπάρχον.Aestimo.]Mulctabor,cõdẽnabor. τίμησις. n.est multa, & id quod postulatur, & pœnas luit. κῆ διδόασιν.]ὑπόβατον κῆ ἔννοιαν,μέσον ἔχον τὴν αἰτίαν.Et dãt.]Traiectiõ per sẽtẽtiã,quæ interpositã habet causam.

ἐμπορεῖς.)ἔμπορος,ὁ πραγματευόμενος τὰς ἀθρόπους, ὁ πλέων θάλασσαν, ἀπὸ τοῦ πόρος.πόρος ὃ ὑγρῶν λέγεται. καὶ εὔπορος,ὁ ἔχων ἀεὶ τὸν ὑποῤῥέοντα πλοῦτον· ἐκ μεταφορᾶς τοῦ ὕδατος πόρου. κῆ ἐμπορεῖς

ὁ ναύλου ἕνεκα πλέων ἐπ' ἀλλοτρίας νεώς. καὶ ἔμπορός εἰμι σκηπτόμενος, παρ' ἀριστοφάνει, ὅτι τ' ἀεὶ φορτία ζομένων,* μὴ δι' ἀσέλειαν. Negociatoribus.) Qui in mari versantur πόροις de rebus liquidis dicitur: vnde εὔποροι, cui affluunt diuitiæ. translatum à vado fluminis. & ἔμποροι, qui naulo dato in aliena vehitur naui. & mercator sum simulator: apud Aristophanem, qui subinde aliquid causantur,* non extimiditate. ἅμα πέμπεσθαι.) οἱονεὶ συμπέμπεσθαι καὶ σώζεσθαι. Vt deducantur.) Comitatu illo defendantur. λήμματα.) λῆμμα δι' ὃ μ, ἀξία, ἀνδρία, φρόνημα,* κέρδος· διὰ δι' δύο μ, αἱ δόσις καὶ αἱ συστάσις· ἅμα ἀριστοτέλει, τουτέστιν ἡ ἐρώτησις· ἡ γὰρ ἐρώτησις, αἰτία τῆς ἀποκρίσεως, ἥτις ὅ ἐστιν ἐξῆς ὁ συλλογισμός, ᾧ καὶ λῆμμα λέγουσι. καὶ μονολήμματος συστάσις, οἷον, ἀναπνεῖς, ζῇς ἄρα. συνδηλον γὰρ τὸ ἅμα ζῆν μὲν ἀναπνέον ζῇ. τοιαῦτα δέ ἐστι καὶ τὰ ἐνθυμήματα· οὐ τοι κολάσεως ἄξιοι, ἱερόσυλοι γάρ· παρεῖται γὰρ τὸ, πῶς ἱερόσυλοις ἀξίους εἶ) κολάσεως. Emolumenta.) λῆμμα, vno m, est dignitas, fortitudo* animi: λῆμμα per duo, lucrum, largitiones: apud Aristotelem, propositiones, hoc est, interrogationes. Est enim interrogatio, causa responsionis, quæ deinde fit ratiocinatio, quam & λῆμμα dicunt. Est & vnimembris propositio: vt, respiras: viuis igitur. Quod enim prætermittitur, in promptu est: Omne quod respiret, viuere. Talia sunt & enthymemata: Hi supplicio afficiuntur, quia sacrilegi. prætermittitur enim: Sacrilegos supplicio esse dignos. πόθεν γὰρ οἴεσθε.) ὑπόβασιν καθ' ὑπάλλαγὴν. Nam vnde putatis.) Traiectio per dilationem.

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.) κατηλιάζοντος τὸ ῥῆμα. De cœlo.) Verba sunt conquerentis. διάγει.) οὐ ζυφᾷ, ἀλλὰ μόλις διαζῇ ἑαυτόν. Victitat.) Non delicatè viuit, sed vix se sustentat.

τοῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι.) αἰτὶ τοῦ εἰς τοῦτο συντείνουσιν οἱ λόγοι. Hæc sunt ista verba.) Huc pertinet ista oratio.

μέλλει πολιορκεῖν.) κατ' ὁμοιότητα λέξεως. β' εἴδος τῆς κατὰ λέξιν δριμύτητος, μέλλει καὶ μέλει. Obsidebit.) Similitudine dictionis vtitur. Secundum hoc genus est acrimoniæ in dictione μέλλει & μέλει.

ὑπερβολὴ μανίας.) καὶ γὰρ τῆς μεγίστης ἀνοίας ἔργον τὸ, τοὺς ἴδιον πολίτας τρατιώτας ἔχειν. Insignis insaniæ.) Maximæ namque dementiæ est, contra suos ciues alere milites.

εἰσαγγελία.) ἐμφανισμός, μήνυσις. ἔστι δὲ ἡ ἐπαγγελία, δημοσίου δίκης ἔνομα. εἰσαγγελία δὲ ἡ γραφὴ διαφέρει· εἰσαγγελία μὲν γὰρ ὅτι περὶ μεγάλων καὶ δημοσίων ἀδικημάτων γίνεται· γραφὴ δὲ καὶ ὅτι μικρῶν. Delatio.) εἰσαγγελία publici iudicij nomen in magnis & publicis criminibus: γραφὴ etiam in paruis.

πάραλος.) ἡ σαλαμινία. αὗται ἱεραὶ ξύμπρεις δημόσιαι. ὅτι τὰς τῆς πόλεως χρείας πομπόιμοι καὶ ταχυναυτοῦσαι. καὶ πάραλοι, εἴτε ἐν τῇ νῆσῳ τῇ παράλῳ πλέουσιν, καὶ οἱ τὸ θαλάσσιον τὴν ἀττικὴν κατοικοῦντες. Paralus.) Salaminia. Hæ sunt sacræ triremes publicæ: cùm celeres essent, & ciuitatis vsu postulante mitterentur, πάραλοι, & qui in Paralo naui vehebantur, & qui oram Atticæ maritimam accolebant.

παρῳχθών. αἰτὶ τοῦ εἰσῳχθών. σημείωσαι ὃ ὅτι τὸ παρῳχθεῖν τὸ αὐτίκα δηλοῖ τάχος, θουκυδίδης. τὸ δ' ἐπῳχθεῖν, τὸ ἀναβαλλόμενον, χρόνῳ δ' ἔτι τὸ διαφέρεσθαι· καὶ παρῳχθεῖν, αἰτὶ τοῦ νικῆσαι, δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ κτησιφῶντος. Ingressus.) Nota, παρῳχθεῖν significare subitam properationem, Thucydides: ἐπῳχθεῖν verò id quod prorogatur, tandem perficiendum. & παρῳχθεῖν vincere, apud Demosthenem in Ctesiphontea.

θορυβεῖτε.) αἰτὶ τοῦ σωπᾶτε αὐτῷ ὡς ἀληθεύοντι. Applauditis.) Assentimini vt vera dicenti.

αἴτιον δέ.) ὑπέρβατον καὶ παρένθεσιν. Causa verò. Traiectio per interpositionem.

παρεσκευάκασιν.) προσώπου ὑποβολὴ τὸ σχῆμα. Effecerunt.) Figura est personæ subiectio.

δημαγωγοῦντες.) δημαγωγῶ, στρατηγῶ, ἄρχω τοῦ δήμου· ἐξ οὗ καὶ δημαγωγὸς, ὁ τοῦ δήμου ἄρχων· καὶ δημαγωγικὸς, αἰτὶ τοῦ στρατηγικός· καὶ δημαγωγία παρ' ἀριστοφάνει· ἡ δημαγωγία γὰρ εἰς μουσικοῦ ὅτιν ἀνδρὸς, οὐδὲ χρηστοῦ τοὺς τρόπους. ἀλλ' εἰς ἀμαθῆ καὶ βδελυρόν. Ducentes populum.) A δημαγωγέω fit δημαγωγὸς, tribunus plebis. Apud Aristophanem, tribunatus plebis non est hominis elegantis, aut boni viri: sed indocti & improbi.

χαριζόμενοι.) χαρίζεσθαι, κοινῶς μὲν. ὡς οἱ πολλοί. ἰδίως δὲ, ὅτι ἀφροδισίων· καὶ χαριζόμενοι, χάριν πιθέμενοι. Obsequentes.) Verbum hoc vulgò gratificari: peculiariter verò de re venerea dicitur: item inire gratiam, aut conferre beneficium significat.

ἀποθνῃσκόντος.) ὑστερίσαντος, σχεδὸν εἰπεῖν ἀποθανόντος· ἀποθνῄσκειν γὰρ ἡ ὑστερῆσαι ἢ ἀποθανεῖν· ἀμφότερα θουκυδίδης. Cum abfuisset.) Cessasset, penè dixit, mortuus esset. nam ἀποθνῄσκειν & cessare & mori est Thucydidi.

ἀποκλεισθέντος.) ἤγουν ἀποθνῃσκόντος καὶ ἀποκεκλεισθέντος. Intercluso.) Absente & repulso.

ἀλλ' ἐκεῖνος.) τὸ σχῆμα αὐτόθετον· οἷον, ὑμεῖς οἶκοι, ἐκεῖνος δὲ ἀποδημῶν. Verùm ille.) Figura est contrapositum: Vos domi, ille foris.

δίβοια.) δίειπω. ἔστι δὲ πέλαγος στενὸν ὁ δίεκπος, ἢ τόπος ὑδατώδης μεταξὺ δύο γαιῶν, τουτέστι βοιωτίας καὶ ἀττικῆς. ἐπ' ἄκρις δὲ τῆς ἡμέρας, τὸ ἐκεῖ ὕδωρ ῥέπεται. Euboea.) Euripo, quod est

mare

mare anguſtum, aut locus aquoſus inter binas terras,*Bœotiam &Atticam.Septies autem eodem die illa aqua exæſtuat.

κατέσησε.] ἐν τῇ ἐρεξίᾳ, κλείταρχον· ἐν τῷ ὠρέῳ, φιλισίδλω. Collocauit.]Eretrię Clitarchum, Orei Philiſtidem.

ὅλῃ σκιάθῳ.]σκίαθος,νῆσος πλησίον Εὐβοίας, ὑπήκοος Ἀθλωαίων. Sciathum.]Sciathus eſt inſula iuxta Eubœam,ditionis Athenienſis.

ἐδάφει.]τῇ γῇ. Solo.]terræ.

τῇ πολιτείᾳ.]ἰδίως εἰώθασι χρῆσθαι τῷ ὀνόματι τῆς πολιτείας οἱ ῥήτορες ὅλῃ τῆς δημοκρατίας· ὁ ἰσοκράτης ἐν παναγυρικῷ,καὶ δημοσθένης ἐν τοῖς φιλιππικοῖς.

Reipublicę.]Oratores,vt Iſocrates in Panegyrico & Demoſthenes in Philippicis, politiam ſpeciatim vocant Democratiam.

τὰ νεῦ βιβιασμένα.]τὰ ἔθνη τὰ νεῦ ὑπ' αὐτοῦ κατεχόμενα. Nunc coacta.]Gentes quæ nunc ab eo detinentur.

ἀρχικόν.]τυραννικόν, οὐ τυραννικὸν ἔννομον. Imperium.]tyrannicum,non legitimum.

οὐ κακῶς.]ἐπίκρισις. Non malè.]Cenſura.

καὶ ὅπου τις.]πάλιν εἰς Διοπείθην αἰνίττεται, ὅτι ἐν τῇ θρᾴκῃ ἐκεῖνον ἀμυσεῖται. Et vbi quis.]Rurſus ad Diopithẽ alludit,qui illũ in Thracia ſit vlturus. δρογγίλον καὶ καβύλην.] χωρία θρακικὰ εὐτελῆ τὴν τιμήν,καὶ τὴν ἀμφίπολιν. Drongilum & Cabylẽ.]Loca Thracica vilia,ad Strymonẽ & Amphipolim. ἐξαιρεῖ.]αἰτὶ τοῦ,ἐκβάλλει,ἀφανίζει. Excindit.]Eiicit,delet.

νεωρίων.]μήποτε νεώρια λέγει ὁ τόπος ἅπας εἰς ὃν αἱ ἑλκεῖαι αἱ ξιήρεις,καὶ πάλιν ἐξ αὐτοῦ καθέλκουσαι, ὡς ὑποσημαίνει λυκοῦργός τε καὶ ἀνδοκίδης. Naualium.] Sic dicũtur fortaſſis loca illa,in quæ pertrahũtur triremes,& rurſus inde extrahuntur:vt ſubindicãt Lycurgus & Andocides. τῆς ἀργυρίων.]τὸ λαύριον φησί· τόπος γάρ ἐστιν ἐν ἀθλωάις,ἔνθα ἄργυρος πίπτεται. Argentifodinas.] De Laurio loquitur, loco Athenarum,in quo argentum naſcitur.

μελίνων.] μελίνη, εἶδος ὀσπρίου, ὅπερ καὶ ἀρσενικῶς λέγεται.ἔνιοι εἶδός τι κέγχρου νομίζουσι τὸ μελίνιον,ὅπερ τινὰς καλεῖν ἔλυμον ἢ κέγχρον. ὄλυρα ἢ,ζειὰ, εἶδος σπέρματος. Panici.]Genꝰhoc eſt leguminis, quod & maſculino genere effertur μέλινος. Quidam genus piſi eſſe putãt, quod aliqui ἔλυμον aut κέγχρον dicant. ὄλυρα verò eſt, genus ſeminis.

σιρῶς.]σιρὸς ὁ λάκκος. τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ ὀρύγματα ἐν οἷς κατετίθεντο τὰ σπέρματα,σιρὸς ἐκάλουν οἱ θρᾷκες,καὶ οἱ λίβυες,ἃ νῦν φοσίαν ἰδιωτικῶς.

Lacubus.]Theſauros &cellas,in quib.frumentum reponebant,ſic appellabãt Thraces & Afri:quæ nunc vulgò foſſæ.

βαράθρῳ.]βάραθρον ὄρυγμά ἐστιν,εἰς ὃ ὁ τῶν ἱππωθωντίδος δῆμος τοὺς ὅλῃ θανάτῳ κατακρίτους ἐνέβαλλον.ὁ δὲ δημοσθένης τὴν λέξιν οὐχ οὕτως εἶπεν, ἀλλ' ἐν μεταφορᾷ, οἷον ἐν τῷ βλέθρῳ. Barathro.] Foſſa fuit,in quam populus Hippothoonticę tribus capitis dánatos præcipitabat.Sed Demoſthenes per tranſlationẽ pro inreritu.

ἀνήκεστον.] ἀνίατον, ἀθεράπευτον. Incurabile.] Inſanabile,immedicabile.

ἀποθέσθαι.]αἰτὶ τοῦ ἀποβαλέσθαι καὶ ἀπόθου,αἰτὶ τοῦ ἀποβαλοῦ· ἀπωθοῦ ἤ,αἰτὶ τοῦ ὠθισον. Deponere.] Abiicere.ἀπόθου,abiice:ἀπωθοῦ,repelle.

ταμίας δημοσίους.]ἐφόρους,φύλακας.εἰσὶ δὲ ταμίαι, ἀρχοντες ἀθλοθήκαι κληρωτοὶ ἀπὸ πεντακοσιομεδίμνων,οἳ τὰ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς ἀθλωᾶς ἐν τῇ ἀκροπόλει χρήματα ἱερὰ καὶ δημόσια φυλάττουσιν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἄγαλμα τῆς ἀθλωᾶς. Quæſtores publicos] Inſpectores,cuſtodes.Sũt aũt ταμίαι magiſtratus Athenis ſorte lecti de iis quorũ cenſus eſt quingentorũ medimnûm, qui pecuniã in ædeMineruę & arce tã ſacrã quàm publicam cuſtodiunt:quin & ipſumMineruę ſimulacrũ. εἰ δέ τῳ δοκεῖ.] ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ. Si cui verò.]Obiectio à poſſibili.

πραγματείας.]πολυπραγμοσύνης; κακοπαθείας; οὐχ ὡς ἐν τῇ συνηθείᾳ ὅτι τῆς πραγματείας,οὔτε καὶ ὑπὸ τῶν ῥητόρων τέτακται,ὅτι τῶν ἐργασίας τινὰς μεταχειριζόντων.Adminiſtrationis.]Occupationis,moleſtiæ:neq,vt vulgò,ſic & ab oratorib.vſurpatur de iis qui opꝰ aliquod faciũt.

προέσθε.]προέσθε,ἐνδῶσει, προδοῦναι. Proiicere.]Concedere,deſtituere.

πῇ.]αἰτὶ τοῦ, ἕως πού. Quî.]Quouſque.

οὔτε λέγειν ὄφελον.]συμφώνως τῷ θουκυδίδῃ· ὃ καὶ λόγῳ ἐνδοιαθεῖναι αἰσχρὸν τῇ πελοποννήσῳ. Dictu indignũ.]Cõuenienter Thucydidi:de quo vel verbis ambigi,turpe eſt Pelopõneſo.

καταπολιτεύονται.]καθ' ὑμῶν. Rempub.contra vos gerunt.]Vobis aduerſantur.

ἀναβάλλεσι.]ἀναβάλλεσθαι καὶ ὑπερτίθεσθαι ποιοῦσιν, εἰς ἀναβολὰς καθιστᾶσιν· ἀναβάλλεσθαι δὲ τὸ ἱμάτιον, τὸ περιβάλλεσθαι λέγουσι· καὶ ἀναβαλλόμενος,ὁ ὑπερτιθέμενος· ἀναβαλόμενος ἤ,δι' ἑνὸς λ,ἀντὶ τοῦ προσιμιασάμενος. ἀναβαλόμενος οὐχ ὥσπερ εἰώθει, βραχὺ διῆλθεν ὕμνον. Ἀναβολὰς; τὰ προοίμια. Differunt.] Efficiunt vt differatis & prorogetis: morã vobis iniiciunt.Sed ἀναβάλλεσθαι τὸ ἱμάτιον,ſignificat induere veſtimentũ. ἀναβαλόμενος,differens:ἀναβαλόμενος per vnũ λ,exorſus.More igitur ſuo cũ præluſiſſet, breuẽ recitauit hymnum.& ἀναβολαὶ,exordia.

κωλύειν.]τὸ ὑπερβατὸν,ἵνα ᾖ,καὶ κωλύειν τὸ διαρπαθῆναι τὰ χρήματα,διὰ τοὺς φύλακάς τινας τάξαι,διὰ ὧν σωθήσεται. Prohibendum.]Traiectio eſt,vt ſit: Direptio pecuniæ prohibenda eſt, cuſtodibus quibuſdam conſtituendis, per quos ea conſeruetur.

αὐτὸ τοῦτο.]ἀντὶ τοῦ,διὰ τοῦτο. Eo ipſo.]Ob hoc ipſum.

εἰ τὰ μὲν χρήματα.]ἀντίθετον τὸ χρῆμα,ἐκεῖ χρήματα,ἐνταῦθα τιὼ ἑλλάδα· κἀκεῖ, ἀδήλως εἰ διαρπασθήσεται· ἐνταῦθα δὲ φανερῶς· κἀκεῖ μόριον,ἐνταῦθα πᾶσαν. Si pecunia quidem.] Contraposita:illic pecunia,hîc Gręcia:& illic,incertum an deripiantur: hîc, apertum. illic, pars,hîc,omnis.

καταλαμβάνοντα.] τὸ κατὰ λαβεῖν εἰρῆται καὶ ὅτι πάχους πολλοῦ, ὅταν λέγωμεν, ὁ ἂν τὴν φρύγα διώξας κατέλαβεν. οἱ δὲ ῥήτορες καὶ ὅτι τὸ κολάζειν. Occupanté.] καταλαβεῖν dicitur etiá de magna celeritate, cum dicimus: Is Phrygē persecutus, assecutus est. Oratores verò & ad pœnā referūt. ἡ δικαιοσία.] ἡ πρὸς ἀλλήλους ἔρις, ἡ φιλονεικία. κυρίως ἡ δικαιοσία ὄζιν ὅπου χρήματων ἀμφισβήτησις· ἐνταῦθα δὲ κατεχρήσατο. ἄλλως. δικαιοσία ὄζιν ἰδίᾳ ποιοῦνταί τινες τοῖς μέλλουσι χορηγεῖν, ἃς ἀν ὁ σιδῶν ἢ βάλωνται, πότε χρὴ λειτουργεῖν αὐτοὺς καὶ δικαιοσάμενος, ὀνειδίσας, διελέξας. Disceptatio.] Contentio inter ipsos, & cõtrouersia. Propriè est *lis pecuniaria. sed hic abusiuè ponitur. Aliter. δικαιοσία est aduersus ædiles, cũ aliquid definiri volunt, quãdo illi sumptus præbere debeant. δικαιοσάμενος, cum exprobrassetcoarguissetcoarguisset.

*δίκαι.

καρδίαν.] καρδία πόλις θρᾴκης· καὶ καρδιανοί, οἱ πολῖται· καὶ ὄνομα πολλάχοις. Cardiã.] Thracię vrbs: vnde & Cardiani, ciues illius: & nomẽ maris. αἰσποτόκαλος.] ὠμότατος, μῶρος. αἰσποτόκαλα, τὰ ἐπὶ μωρίᾳ καὶ τῇ ἀφροδισίων λαμβάνειν· μωραίνειν γὰρ καὶ αἰσχύνειν, τὸ ἀφροδισιάζειν ἔλεγον. ἀεισοφαίης, οἶνον τὸ ἀπέχη καὶ τῶν ἄλλων τῶν αἰσχρῶν, τοῦτ' ἔστι μωρὸς ἢ αἰσχρῶν, αἰτιατικὴ τῶν ἀνεπιστήμονων. Amentissimus.] Impertissimus, stultus. Amentissima, id est, stulta, de lasciuia & re venerea dicunt. Coire, stultũ & amentem se prębere. Aristophanes: Et vino abstines, & cæteris ineptiis atque nugis & deliramentis.

θεάματα δὲ αὐτῷ.] ὅτι κακῶν χρῶν τῇ λέξει οἱ παλαιοί· θεάματα παρέξω αὐτὸν τὸν ἐνοχλήσω. Negocium facessere.] Esse molestũ, obturbare in malam partem.

ὑποτυμπανίσαι.] τυμπανίζειν, ξύλῳ πλήττειν, ἐκδέρεται, χρεμᾶται· ὑποτυμπανίσαι δὲ, αὐτὸ τὸ ἀνιλεῶς φονεῦσαι ῥοπάλοις. In cruciatum agi.] Ligno percuti, excoriari, suspendi, immisericorditer fustibus occidi.

ὑπαγάγεσθε.] ὑπάγεσιν, αὐτὸ τὸ προάγεσι· καὶ ὑπάγω τὸ δεῦρο εἰς δουλείαν, αὐτὸ τὸ φέρω· καὶ θερμυδίδης καὶ ἄλλοι ὑπάγομαι κτλ. τὸ αὐτὸ, καὶ ὑπάγω, αὐτὸ τὸ ἐξαπατῶ ἢ ὑποτάσσει· ὑπάγω τὰ φερόμενα τοῖς ῥητορικοῖς. ὑπάγωγος δὲ αὐτὸν τὸ κέρδος, ἤγουν ὅτι μᾶλλον ὑποθήγοντος· καὶ ὑπαγόμενος, αὐτὸ τὸ πειθόμενος, ἐξαπατώμενος, ἢ ἐξαπατῶν. Perduxit.] Pro redigere aliquẽ in seruitutẽ, Thucydides & alij τῷ ὑπάγεσθαι vtuntur. Itẽ ὑπάγειν pro decipere aut subigere: quęstiones ad sua genera reuocare: alliciẽte eũ lucro & exacuẽte. ὑπαγόμενος, obtẽperãs, decept⁹ vel decipiẽs.

ποτίδαιαν.] τὴν καπάνδριαν. Potidęã.] Cassãdriã.

ὑπάγει.] ἀπάτᾳ. Inducit.] Decipit.

τὴν βοιωτίαν.] δικαιοῦσι τοῖς ὀρχομενὸν καὶ κορώνειαν· οὐκ ἔχοντες γὰρ καὶ ταῦτα ὑπακούοντα μὴ τὴν βοιωτῶν, ἐδόκουν μὴ πᾶσιν ἄρχειν βοιωτίας. Bœotiã.] Adiungendo eis Orchomenum & Coroneam. Nam cum hæc oppida cum cæteris Bœotiis dicto audientia nõ haberent: nõ toti imperare Bœotię videbãtur.

δορίσκον.] χωρίον ὄζι θρᾴκικον. Dorisc um.] Castellum Thracicum.

σέρριον.] καὶ αὐτὸ ὄνομα χωρίου· ὃ καὶ σέρριον τεῖχος. Serrium.] Est & hoc castelli nomẽ: quod & Serria munitio dicitur.

κερσοβλέπτην.] κερσοβλέπτης, παῖς μὲν ἰὼν κότυος· καὶ νεώτατος ὤν, βασιλεὺς κατεστάθη θρᾴκης. Cersoblepten.] Filium Coryis: qui cùm natu minimus esset, rex Thraciæ creatus est.

προσφέρεται.] προσίεται. Se præbet.] Tractat, assentitur.

οὐκ ἰὼν ἀσφαλές.] σχῆμα τῆς περὶ ἐπιμελείας καὶ κάλλους τὸ λεγόμενον, ἡ κατὰ κῶλον ἐπαναφορά. Non fuit tutum.] Figura diligentiæ & pulchritudinis repetitio, quæ fit per membra.

τοὺς τυράννους.] τοὺς ἀλευάδας. Tyrannos.] Aleuadas. ἐπιτείχισμα.] τὸ τειχιζόμενον κατὰ τινῶν χωρίων, ὅθεν ἰὼν τοὺς ἐπιτειχισθέντας κακῶς πιεῖν· καὶ τὸ προβλημα, ἐπιτείχισμός καὶ ἀμφότερα δημοσθένης· τὸ μὲν οὖν ἰὼν ἐνθάδε· τὸ δὲ ἐπιτείχισμός, ἐν τῷ ὑπὲρ κτησιφῶντος. Arcem.] Quod munitur contra castellum aliquod, vnde affligi qucant obsessi. Res ipsa ἐπιτείχισμὸς dicitur. Ac vtraq; vox apud Demosthenem extat: illa hic, altera in Ctesiphontea.

μαλακός.] ἤγουν δειλός. Mollis.] Timidus.

ἐπιορκίου.] ἐπιορκιῶν.] Detestãd⁹.] Flagitios⁹.

ἀναιδής.] ἀναιδὲς τὸ θρασὺ βλέπειν· καὶ ἀναίδην, ἀντὶ τοῦ ἀθρόως, σφοδρῶς, ἀπηρυθριασμένως· ἀνέδην δὲ ἀπὸ τοῦ ε, ἀντὶ τοῦ ἐνδεδυμένως· καὶ ἀναιδῶς, ἀναισχύντως· καὶ ἀναιδὴς, ἀναίσχυντος. Impudens.] Inuerecũdus. ἀναιδὲς βλέπειν, truci esse vultu. ἀναίδην, subitò, vehementer, impudenter: ἀνέδην per ε, remissè: ἀναιδῶς, impudenter: ἀναιδὴς, impudens.

ἰταμῶς.] ἰταμὸς, ἀναιδὴς, σκληρὸς, ὠμός· ἀπὸ τοῦ ἴεσθαι, ὅ ὄζιν ὁρμᾶν· τοιοῦτοι γὰρ οἱ ἀναιδεῖς. Insolẽter.] ἰταμὸς, inuerecundus, durus, crudelis: à cõcitatione & impetu. Tales.n. fũt inuerecũdi.

ἀνδρία.] οὐχ ἡ πολιτικὴ ἀρετὴ, ἀλλ' ἡ μείζων ταύτης τῷ αὐτῷ ὀνόματι χρωμένη, θεραπομένη τὸ θυμουμένου ψυχῆς· ἀνδρεία δὲ ψυχὴ διὰ διφθόγγου, ἀπὸ τοῦ ἀνδρεῖος. καὶ *ἀνδρία, ἡ τῶν ἀνδρῶν ἡλικία, καὶ τὸ αἰδοῖον. Fortitudine.] Non ciuilis illa virtus intelligatur, sed alia maior eiusdem nominis, iracundiam reprimens. ἀνδρεία ψυχὴ per diphthongum, fortis animus: & *ἀνδρία, virilis ætas & pudenda. *αἰδοῖα

ἔχων.] κατὰ παράληψιν. Cum possem.] Præteritio.

ἐν κεφαλαίῳ.] ἀνακεφαλαίωσις. Summatim.] Enumeratio capitum.

SCHOLIA TERTIÆ Philippicæ orationis.

πολλῶν, ὦ ἄνδρες.] Τοπικὸν καὶ ἀπὸ μέρους ἔχει φιλίππου τὸ προοίμιον. σχῆμα δὲ ἐν πλατασμῷ τέμνον τὸν λόγον. Cúmulta verba.] Peculiarẽ Philippi insectationem

habet exordium. Figura est, qua per obliquum secatur oratio.

καὶ πάντων.] κατασκευή. Et omnes.] Approbatio. φησαίντων.] αὐτὴ τῆ ψηφισαμένων. Dicerent.] Decernerent.

ἢ ὕβρεως.] οὐκ εἶπεν ἀδικίας ἢ πλεονεξίας, ἀλλ' ὕβρεως· ὃ παρ' ἀθλιωτάτοις οὐδὲ τοῖς δούλοις ἀνεκτόν. Contumelia.] Non dixit, iniuria, aut auaritia: sed, contumelia: quę apud Athenienses ne seruis quidem erat tolerabilis.

προκεκλυσμένα.] προδεδομένα. Proiectas.] Proditas. εἰ καὶ λέγων.] δεύτερον προοίμιον ἐκ τοῦ ἐναντίου· τὸ δὲ σχῆμα ὡς ἐν ὑποθέσει. ἐστὶ δὲ αὕτη ἡ πρόθεσις.

Si verò dicere.] Alterum exordium è cõtrario. Figura autem est fictioni similis. hîc verò propositio.

πολλὰ οὖν ἴσως.] αἰτία τῆς προτάσεως, ἢ κατασκευή. Ac multa fortassis.] Causa propositionis, siue approbatio.

ὧν τινές.] τῆ προδοτῆ οἱ ἀναισχυντότεροι. Quorum quidam.] proditores impudentiores.

ἕτεροι δέ.] τοὺς κατηγόρους διοπείθους αἰνίττεται. Alij.] Accusatores Diopithis designat.

αἱ δὲ τοιαῦται.] συμπέρασμα τοῦ προοιμίου. Tales autem.] Conclusio exordij.

ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς.] εἰσβολὴ ἐντεῦθεν ὅτι τὸ συμφέρον· τὸ δὲ σχῆμα προδιόρθωσις. Peto autem à vobis.] Hîc ingreditur ad vtilitatem. Figura est præcorrectio.

ἐξεληλάκατε.] τὴν παῤῥησίαν. Expulistis.] liberas voces.

εἰ μὲν οὖν καὶ νυνί.] ἀπὸ τούτου τὸ συμπέρασμα. ἄλλοι δὲ εἰσβολὴν τῶν ἀγώνων φασίν. Quòd si etiá nũc.] Hîc est cõclusio. Alij verò dicunt initium conclusionis. εἰ μὲν οὖν ἅπαντες.] εἰσβολὴ τῆς ἀγώνων, ἀρχὴ δὲ τοῦ συμφέροντος. Quòd si omnes.] Initiũ conflictus, & principium vtilitatis.

ἀτόπως.] πονηρῶς καὶ κακῶς τῇ γνώμῃ. Absurdè.] Improbo & malo animo.

ἔνιοι.] τῶν ἀκροατῶν. Nonnulli.] Auditorum.

εἰ δέ τις ταύτην.] ἀντίπτωσιν λύει. ἀπαρίθμησις τὸ σχῆμα. Si quis verò hanc.] Obiectionẽ soluit. Figura est enumeratio.

προῤῥήσεως.] προαγορεύσεως φανερᾶς. Prædictione.] Manifesta denunciatione.

εἰ μή.] τὸ κατὰ συστροφὴν σχῆμα. Nisi.] Figura per conuersionem siue contorsionem.

ὁ γὰρ οἷς.] περίοδος κατ' εὐθεῖαν. Nam qui ea quibus.] Periodus per rectum casum.

ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας.] ἀνέμνησεν αὐτοὺς λυπηροῦ δι' ἡγήματος. Sed à qua die.] Commonefacit eos molesti facti.

τετυφῶσθαι.] μεμηνέναι ὑπὸ τυφῶνος τοῦ ἀντάρσεως πόλεμον πρὸς τοὺς θεούς· μανίας γὰρ τοῦτο σημεῖον· ὅθεν καὶ τετυφωμένον αἰθέρα τὸν ἀλαζόνα καὶ μεῖζον ἢ προσῆκεν φρονοῦντα. τινὲς δὲ τὸ τετυφῶσθαι ἀπὸ τοῦ τύφειν, ὅ ἐστι σκοτοῦσθαι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ καπνοῦ σκοτεινοῦ καὶ ὁμοίου τοῦ ἀνοήτου τῇ διάνοιαν. Attonitum esse.] Insanire: à Typhone, qui bellũ diis intulit. quod est insanię signum. Vnde & τετυφωμένον αἰθέρα dicimus arrogãtem, & elatiorem quàm par est. Quidam verò hoc verbum accipiunt de oculis ex fumo caligantibus. Caligat & ingenium hominis amentis.

μᾶλλον δὲ.] καλῶς προσέθηκε τῷ ὀλισθῶσιν· οὐδὲ γὰρ οἱ νῦν ἀθλιωτάτοι ἐποίησαν ἃ ὑπῆρξε. Ac potius.] Bene adiecit post correctionem. Neque. n. eius ætatis Athenienses fecerũt ea quę infert. ὑπερπολάζει.] αὐτὴ τὴν πλεονάζει τοῖς ἀδικήμασιν ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ πλεονάζοντος ὕδατος, ὅταν ὑπερχυθῇ καὶ ὑπερεκχυθῇ πλέον τοῦ μέτρου. Eminet.] Per iniurias latè grassatur. Trãslatum ab exundationibus fluminum.

τούτων.] ὧν ὁ φίλιππος ποιεῖ. Horum.] Quæ Philippus facit. τὰς πόλεις.] ὧν ἦρχέ ποτε Ἀχιλλεὺς καὶ Φιλοκτήτης, Θρασυσίλαος, ποδαλείριος. Vrbes.] Quibus olim Achilles & Philoctetes, Protesilaus & Podalirius imperarunt.

καὶ οὐ γράφει μὲν ταῦτα.] ὅρα τὴν τῶν σχημάτων ποικιλίαν. Ac non quidem scribit hæc.] Obserua figurarum varietatem.

ἀλλ' οὖν.] ἦγουν ὅμως. Saltem.] Attamen.

εἰς πορθμόν.] πορθμὸς, ἐπίνειον τῆς Ἐρετρίας· ὁμωνύμως δὲ ἐκλήθη τῷ πλοίῳ τῷ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Ἀθηνῶν. Porthmum.] Porthmus Eretriensium nauale: eodem nomine appellatum, quo mare inter ipsum & Athenas interfluens.

ναύπακτον.] ναύπακτος ἐκλήθη ἀπὸ τῶν, ὅτι Ἡρακλεῖδαι μέλλοντες καθιέναι ὅπου τῷ Πελοποννήσου, ἐκεῖ πήξαντες καὶ κατασκευάσαντες τὰς ναῦς. Naupactum.] Sic appellatum oppidum, quòd Heraclidæ in Peloponnesum redituri, naues illic fabricati sunt.

ἐχῖνον.] ἐχῖνος, πόλις, Θηβαίων μὲν ἄποικος, πλησίον δὲ Θετταλίας, ἀπὸ ἐχίνου ἑνὸς τῶν ἀπὸ τοῦ. Echinum.] Oppidũ, Thebanorũ colonia, prope Thessaliã: ab Echino quodá, vno eorum qui ex draconis dentib. fati fuerunt, quos Spartas appellant.

ἄτιμος.] ἀτιμώρητος. Neglectus.] Inultus.

ὠρχίαν.] κατὰ τὴν καιρὸν τοῦ θέρους. Tẽpestiuè.] Aestiuo tẽpore. ἀρχαίως.] ἀφελῶς καὶ χωρὶς πανουργίας. Antiquariè.] Simpliciter & incallidè.

πολιτικῶς.] δικαίως, μὴ χρήμασιν ὠνούμενοι τὰ πράγματα. Ciuiliter.] Iustè, negocia pecunia non redimentes.

ὡς πλείστου.] πόῤῥωθεν. Vtplurimũ.] Extrinsecus. ὧν.] τῶν προδοτῶν. Quorum.] Proditorũ.

ἀπαλλαγήσεσθε.] ἀπελαθέντος. Remoto.] Repulso. οὕτω.] τῷ φόβῳ. σημειώσας ὑποστασιν. Adeò porrò.] Præ metu. Nota institutionem.

ὡπλισμένοι.] τοῖς σκύλοις ἀναβαλόντες. Expediti.] Armis induti.

οἱ μὲν.] μερισμὸς καὶ ὑπομερισμὸς τὸ σχῆμα. Alij.] Partitio & subpartitio est figura.

οἱ δ', οὐδέν.] οἱ πρὸς χάριν λέγοντες. Hi verò nihil.] Quid ad gratiam loquebantur.

καλῶ.] κατ' εἰρωνείαν. Præclarã.] Per ironiã.

ἐμποδὼν εἶναι.] ἐμποδίζειν. Inhibere.] Morari.

IN QVARTÆ PHILIPPICÆ enarrationem & Sholia.

Scholia hęc Enarrationis Vlpianicę marginibus addita fuerunt: quæ nos ad Demosthenis nostri folia referre voluimus.

καὶ σπουδαία, Cum & grauib.) ἡ ἔνλος τιμητικὴ λόγου καὶ δοκοῦντος ἔχειν τὸ ἄκμα. Figura est orationis, quæ & est, & videtur acuta.

ὀλίγον, Nō pauca.) συμπέρασμα. Cōclusio.

ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια, Ac petulantia.) δεύτερον προοίμιον. Alterum exordium.

καὶ γὰρ εἰ μηδέν, Nā si nulla.) καταστοχή. Approbatio. παρέρχεται, Præterit.) Vincit translatū à cursoribus. πᾶσιν, Omnibus.) ἦλθεν ἐν πᾶσιν. In omnibus.

τοῦ χάριν, Qua gratia.) συμπέρασμα τοῦ προοιμίου, καὶ εἰσβολὴ ὅτι τὸ συμφέρον. Conclusio exordij, & accessus ad vtilitatem.

ἀντῶνας, Antronas.) πόλις ἐστὶ δυσοίας πληθυντικῶς λεγομένη· ὅμηρος ἑνικῶς· ἀρχάλεον τ' αἰπεῖάν τε Πτελεὸν λεχμοῖσιν. Oppidū Thessalię pluraliter. Homerus singulariter: Vicinámq; mari Antronem, Pteleúmque virentem.

*Θετταλίας

ἐξ αὐτάγκης, Necessitate vrgente.) ἀναγκαίως. Necessariò. πολλοῦ δεῖ, Multum abest.) μὴ ἔχειν ὀρθῶς. Vt se rectè non habeat.

ὃ δὴ λοιπὸν, Quod ergo reliquum.) μετέρχεται ὅτι τὸ δυνατὸν κεφάλαιον. Transit ad caput facultatis. τῆς κακώσεως, Malæ tractationis.) κάκωσις ὄνομα δίκης καὶ τοῖς ἀτιμάζουσι τοὺς γονεῖς. κάκωσις iudicij nomen, quod in eos datur, qui parentes contumelia afficiunt.

οὐχ ὅπως, Tantum abest.) ἤγουν ἐ μόνον. Non modò. ἑτέραν, Aliam.) αἰτίαν. Causam.

ἕτερος, Alter.) ὁ φίλιππος. Philippus.

ἔρημον, Desertum.) ὡς ἔρημον ἢ θησαυρὸν ἐπ' ἐρημίας οὔρων, μηδενὸς μήτε προϊσαμένου, μήτε φυλάττοντος. Tanquam thesaurum aliquem in solitudine repertum, nemine procurante aut custodiente.

κεκλῆσθε, Deliniti.) ἠπατῆσθε. Decepti estis.

ὃς αὖ, Qui.) ἤγουν ὁ φίλιππος. Philippus.

ἄπιστος, Infidus.) αὐτὸς τ μηδετέροις φιλῶν. Neutrorum amans.

τοῖς ἑτέροις, Alteris.) τοῖς νικήσασιν. Victoribus.

ἥκιστα, Minimè.) πάνυ. Omnino.

ἕτεροι, Alij.) οἱ προδόται καὶ ὁ φίλιππος. Proditores & Philippus.

ἀριστόδημε, Aristodeme.) προδότης ὢν ὤφθη. Proditor hic fuit.

φιλαίπον, Criminosam.) ἰσοκράτης ὅτι τῷ φιλοῦντος ἄλλοις αἰτιᾶσθαι νῦν ὅτι τὸ εἰωθότος αἰτίας καὶ κατηγορίας ὑπομένειν ὑφ' ἑτέρων ἄλλων. Isocrates φιλαίπον de eo vsurpat, qui soleta lios culpare. Nunc verò de eo dicitur, qui ab aliis culpatur & accusatur.

σοὶ μὲν, Tibi quidem.) κύκλος. Circulus.

IN ENARRATIONEM ORAtionis ad Philippi epistolam.

ὅπ μὲν, Philippum.) μέσον ὠφελιμθίας τὸ προοίμιον. Plenum consolationis est exordium.

ὑμῖν, Vobis.] καλῶς τὸ ὑμῖν, ὡς αἰ εἰ ἔλεγε· ἐμοὶ γὰρ ἔ πάλαι φανερὸν ἦν. Rectè vobis. q.d. Nam mihi quidem iam olim id constitit.

ἐπειδὴ, Posteaquam.] καταστοχὴ τῆς προτάσεως. Approbatio propositionis.

ἄλων, Alium.] ἄλος καὶ φάρσαλος πόλεις θετταλικαί. αὐτὼ πρὸς ἑαυτὰς ἐστασίαζον, καὶ οἱ μὲν ἄλιοι, ἀθηναίοις φίλοι ὑπῆρχον· οἱ δ' φαρσάλιοι, τῷ φιλίππω· χειροσόμβρος δ' τοῖς ἁλίοις φίλιππος, παρέδωκε τοῖς φαρσαλίοις τοῖς φίλοις αὐτῶ. ἰσέον δ', ὅπ βουλόμενος εἰπεῖν ὁ ῥήτωρ ἅπερ αὐτοὶς ἠδίκησεν ὁ φίλιππος μ τ εἰρήνην, ἀ κ τάξιν * πέρηνται, ἀλλ' ἀδιαφόρως· * ἔφνατο. πρῶτον γὰρ ἐγένετο τὸ κ θρᾴκιον. εἶτα τῷ πρὸς ἄλιν καὶ φαρσάλιν, καὶ ὕστερον τὸ πρὸς φωκέας. Alus & Pharsalus vrbes Thessaliæ, inter sese dissidentes: ac Alij quidem Athenien sib. amici erant: Pharsali autē Philippo, qui Alios domitos Pharsaliis tradidit, amicis suis. Sciēdum autem est, oratorem iniurias Philippi post pacem factas expositurum, non ordine, sed promiscuè dixisse. Prima enim fuerunt Thracensia: altera, Alia & Pharsalia: tertia & postrema, Phocensia.

αἰτίας οὐκ οὔσας, Causas falsas.] οἷον πρὸς διοπείθους, λέγων ὅπ ἀδικεῖ τὴν εἰρήνην, πολεμῶ· καὶ πρὸς φωκέων, ὅπ ἱεροσύλοί εἰσι· καὶ πρὸς ἁλίων, ὅπ τοὺς φαρσαλίους ἀδικοῦσι. Veluti cum Diopithem soluere pacem ait bello gerendo: Phocenses sacrilegos esse: Alios iniuriam facere Pharsaliis.

τῷ μὲν, Rem quidem.] συμπέρασμα τοῦ προοιμίου. Conclusio exordij.

ὅπ δ' χρὴ, Oportere autem.) εἰσβολὴ τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου. Ingressus capitis facultatis.

τοὺς θεούς, Deos.] οὐχ ἕξων δεῖξαι δύναμιν ὑπάρχουσαν, ὅπ τοῖς θεοὶς καταφυγή, λέγων αὐτοὺς συμμαχεῖν ἀθηναίοις διὰ τὸ μισεῖν φίλιππον. εἶτα ἐπειδὴ ἄδηλον ἦν εἰ ἐμίσουν αὐτὸν, ἐπήγαγε τὴν ὕβριν, καταστοχάζων ἐκ τούτων· ὡς τοῖς τοιούτοις πολέμιοι ἀεὶ καθίστανται οἱ θεοί.

Cum ostendere nequeat suppetere copias: ad Deos confugit, defensores Athenien sium, ob odium Philippi. Deinde quia non constabat. num odissent Philippum Dij, subiungit periuria, eóque confirmat, Deos semper talibus infestos esse.

τῶν περινθίων, Perinthiorū.] πέρινθος πόλις θρᾴκης, ἥτις νῦν καλεῖται ἡράκλεια, οὐ πολὺ ἀπέχουσα τοῦ βυζαντίου. διὸ δὴ θὺς συνῆψε τὸ βυζάντιον τούτοις. Perinthus vrbs Thraciæ, quæ nunc Heraclea dicitur, non procul Byzantio dissita. Quare statim his Byzantium adiunxit.

ὑποπτεύεται, Suspect⁹ est.) ἐπειδὴ ἐδόκουν τέως εἶναι φίλοι οἱ θηβαῖοι, ὑποψίαν ἐπ' αὐτοῖς εἶπεν· ἡ δ' ὑποψία πόλε-

πόλειον πάλιν ὠδίνει κ᾽ χνώμλω. Cum viderentur amici Philippi eſſe Thebani, ſuſpicionis nomine vſus eſt: quę bellum in animis parturire ſolet.

νίκαν, Nicæam.) ἰσέον ὅτι πολὺ ἀφέστηκε τ῀ Θηβῶν αὐτὴ· ἐν γὸ ταῖς πύλαις κεῖται· καλεῖ ὃ αὐτὴν Θηβῶν, ἐπειδὴ ἄποικος ἦν αὐτ῀ν. Sciendũ, hãc * multum diſtare à Thebis. In Pylis enim ſita eſt, Thebanis, vt colonia, coniuncta.

κατέχων, Occupans.) ὡς ὅτι τυράννου ἡ λέξις. Loquitur vt de tyranno.

ὧν ἀ. ἀ. Quę Atheniẽſes.) ἐπίλογος. Peroratio.

IN ENARRATIONEM ſuaſionis de ordinanda Republ.

ὀπισθόδομον, Aedis poſticum.) ἐν τῇ ἀκροπόλ῀ τόπος, ἔνθα τὸ δημόσιον ἀργύριον ἀπέκειτο, κ᾽ ὁ φόρος, ὅπισθεν τ῀ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς. In arce locus, vbi pecunia publica reponebatur, & tributa: poſt ædem Mineruæ.

πενέσταις, Clientibus.) πενέσται μὲν γὰρ Θετ῀αλοῖς καλοῦνται ὅπερ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίοις οἱ εἵλωτες. καλοῦνται δ᾽ καὶ Θετ῀αλικέται. ἢ πενέσταις, ὑπηκόοις, ἢ δούλοις, ἤτοι θητεύουσιν. Peneſtæ apud Theſſalos nominabantur, vt apud Lacedæmonioos Helotes. Vocantur & Theſſalicetæ. clientes, ſerui, mercenarij.

φθορεῖς, Peſtes.) φθορᾶς ἀξίους. Dignos interitu. ἀκολούθους, Conſentaneos.) ὁμοπλησίους. Conſimiles.

πεπολίτευσθε, Rempubl. geſſiſtis.) αἰνιγμῶς προέστητε. Continenter præfuiſtis.

ὑπειλημμένης, Exiſtimatæ.) περὶ ἣν κεκρίμενης. De qua iudicium factum eſt.

ἐχόντων ὑμῶν, Vobis ſic affectis.) εἰσβολὴ τ῀ν κεφαλαίων. Initium capitum.

ὀρφανὴν, Orbam dotatam.) ὀρφανὴν ἡ ὅτι τῇ οὐσίᾳ ὅλῃ καθηρθεῖσα, κἂν μή πω ἐκδοθῇ. Quæ rem omnem familiarem obtinet: tametſi nondum elocata fuerit.

κληρουχικῶν, in Colonia abituris.) τ῀ν γεωργῶν. Colonis. κοινωνικῶν, Societatibus demptis.) τ῀ν δημόσιων. Publicis.

IN ENARRATIONEM orationis de Rhodiorum libertate.

Sequentes numeri ad Vlpiani noſtri editionem ſunt relati.

βασιλεύς, tulit.) ὅπως οὐδ᾽ ἐναντιωθῆναι.] ἄλλη αἰτίωσις ὑπὸ τ῀ δυνατ῀, &c. Ac ne aduerſaturam quidem eſſe.] Alia obiectio ab eius facultate, &c.

τ῀ν ἀδικουμένων, affecti iniuria vſitatum eſt.) ἐπειδήπερ ἄδηλον.] ἐφόβησε τ῀ν ἀδήλῳ τ῀ μέλλ. &c. Quando incertum.] Terret temeritate & obſcuritate &c.

IN ENARRATIONEM orationis de Corona.

Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες ἀ. &c. Primum quidẽ, Athenienſes, &c.) προβολὴ τὸ προοίμιον, τ῀ν διπλασιασμῷ τ῀ν ὀνομάτων· τὸ προοίμιον, ὡς ἀπολογουμένου, ἐξ εὐνοίας λαμβάνον. ἄλλως. τὸ πρῶτον προοίμιον εὐκτικόν τε ὄν, κ᾽ κεκτημὸν εἰσαγθὲν, παρασκευάζει τ῀ εὔνοιαν· ἐπειδήπερ πρὸς εὔνοιας ἡ αἰτήσεως σεφάνου ὁ πᾶς ὄγκων ἀγών. ἰσέον ὃ ὡς ὅτι κατασκευὴν οὐκ ἐποιήσατο αὐτὸ, ἵνα ὡς ὁμολογουμένῳ δείξῃ εὔνοιαν ᾗ ἔχει εἰς τ῀ πόλιν. διατελῶ.] αὐτ῀ ἀεὶ ἔχω, ἀττικῶς. τῇ τε πόλει, κ᾽ πᾶσιν ὑμῖν.] τάχα δυνάτας τις, &c. Cõprehenſione cõſtat exordiũ, ob nominũ cõduplicationẽ: ſumptũ à beneuolẽtia, vt ab reo. Aliter. Primum exordiũ habet optationem, & partitione introductũ beneuolentiam captat: cũ de beneuolẽtia & petitione coronæ tota cauſa eſt. Sciendum aũt eſt, approbationem nõ eſſe additã ab oratore: vt oſtẽderet, cõſtare de ſua in rempub. beneuolẽtia. Perſeuero.] Atticè, pro ſemper habeo. Et erga rempub. & erga vos omnes.] Poteſt fortaſſe aliquis, &c.

ἔπειθ᾽ ὅπερ ὄγκι. Deinde quod eſt.) δέομαι, δηλονότι. τὸ αὐτό ὄγκι, &c. Scilicet precor. Idẽ eſt cũ, &c. πιμέλησος, curare.) τὸ ὃ ἔπειτα, εἶτα ἂν ἰσοδυναμεῖ. τῷ ὃ σωθέσιμον, ἵνα πάλιν μὴ ζήτησις γένηται, διὰ τὶ εἰπὼν τ῀ μὲν, οὐκ ἐπήγαγε τ῀ δὲ. ἔπειτα verò hîc idẽ valet quod cõiunctio δὲ: ne denuò quæſtio fiat, cur cũ μὲν poſuerit, nõ ſubiecerit δὲ. ἀνθρώπους, ſermones.) ἀναξήσεις.] ἐμβαλεῖν τὴν ὑμετέραν δόξαν. Inſerant.] Eam vobis dent mentem.

ὑπάρχω, inſtitui.) ἀλλὰ τοὺς νόμους.] ποιῆσαι συμβούλους, δηλονότι. Sed leges.] Scilicet in conſilium adhibeatis. ἐλαττ῀μαι, diſcrimine.) εἰς πλείω μέρη εἰμὶ ἀγωνιζόμενος τὲ αἰσχίνου. κ᾽ τὸ δεύτ. &c. Plures meæ res hîc aguntur, quàm Aeſchinis. Etiam hoc, &c.

χρήζων αὐτ῀, qua indigeat.) ἄλλως. ἐβούλετο εἰπεῖν τ῀ στέφανον· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἐπ᾽ τ῀το, ὅτι τ῀ εὔνοιαν τῆς πόλεως μετήνεγκε τ῀ λέξιν. ἐλεῖν.] τῷ αἰσχύνῃ μὴ νικῆσαι. γραφεύ.] κατηγορίαν. Aliter. Dicere voluit, corona. Sed quia id odioſum erat, dictionem ad ciuitatis beneuolentiã retulit. Reũ peragere.] Aſchini non vincere. Cauſam.] Accuſationẽ. μνηστεύων, ambiens.) ὃ μὲν ὄγκι πρὸς ἡδονήν. ὅπερ ὄγκιν ἡδύ. λοιπὸν ἐμοί.] δέδοκται δηλονότι. Volupe.] Quod eſt iucundũ. Reliquum mihi.] S. datũ eſt. λέγω, potero.] τ῀το.] τὸ φορτικὸν δέξαι. τὰ πεπραγμένα.] τὰς προέξεις μου. ἔχειν.] δύναθαι καθαλῦσαι τὰς κατηγορίας. ἐφ᾽ οἷς.] ὧν ἕνεκα δηλονότι. τιμᾶσθαι.] τιμὴν ἔχειν. ἐφ᾽ ἅ.] ἴδια δηλονότι. πεπολίτευμαι.] εἰς τὰ δημόσια. βαδίζων.] πῶς ἐμέμψαντο, &c. Hoc.] Videri arrogantem. Acta.] Res meas geſtas.

Habere.] Poſſe refutare criminationes.

Ob quæ.] Quorum gratia.

Honorari.] Honore affici.

Ad ea quæ.] Priuatim ſcilicet.

Geſſi.] Scilicet publicè.

Acceſſero.] Quidam hoc verbum, &c.

βαδίζειν, alienum.) λέγω.] ἧττον ἐπαγγεῖλαι. πειράσομαι οὖν.] ἀπόδοσις. ἧττον πρὸς ἐμαυτ῀ λέγω. μετριώτερα.] συμμέτρως. πρέπον τὸ ὡς. ἔχειν.] ἐγκαλεῖσθαι δηλονότι. τοιοῦτον ἀγῶνα.

ὑβριστικὸν ἀγῶνα κατ' ἐμοῦ ἐπισάμενος. Dicere.] Laudare. Operā igitur dabo.]Redditio.S. vt de me ipse dicā. Moderatissimè.] Modicè.quàm,particula superuacua est.Acceptū referri.]Imputari debet. Tale certum.]Actione cōtumelioſa aduersus me instituta.

μερίζεται,partitur.)ὁμολογῆσαι.]τὰ ὅμοια εἰπεῖν. οὐδὲν ἐλάττονος.] ἀλλὰ ἀξιοπιστοτέρων ἐμοὶ μᾶλλον τὸ κτησιφῶντος. πάντων.] τῇ τοιαυμάτων δηλονότι.ὅτι ἡ κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. τοῦ.]τινί. μάλιστα ἀ]ἐστι λυπηρόν.φιλαυθρωπίας.]ἀποστερεῖσθαι δηλονότι. περὶ τούτων.]ὧν εἴρηκα,δηλονότι.ἐστὶ ἡ ὑπόδοσις. Confessuros.]Similia dicturos. Nihilo minore.]Sed plº mea interesse,quàm Ctesiphontis. Omniū.] Rerū scilicet.Est autē approbatio exordij. Cui.]Cuipiam.Maximè.]Est molestū. Humanitate.] Priuari scilicet. De his.]Quę dixi scilicet.Est autem redditio. θηρεύει τὸ ἔλεον,misericordiā venatur.)ὁμοίως.]καθὼς ἠκούσατε τοῦ κατηγόρου μου. Aequè.]Ac audistis accusatorem meum.

τὸ δίκαιον;comparas?) δικαίως.] κατὰ τοὺς νόμους. Iustè.]Secundum leges.

νόμους,nominato.) δημοτικός.]ὁ τιμῶν ταυτότητα τῷ δήμῳ ἀγαπῶν,*ἴσος,τὰ αὐτὰ τῷ δήμῳ φρονῶν.

* ἰσωτ.

Popularis.]Aequalitatē populi amans:æquabilis:idem sentiens quod populus.

ὁ φεύγων,reus.)ἄλλως. τὸ δὲ πάντας λέγειν,ἀλλὰ τὸ κεφαλαίου προοίμιον· μέλλων γὰρ εἰσβάλλειν εἰς τὸ κεφάλαιον,τὸ,ὅτι δύσνους, εἰκότως δύνοιαν πάλιν αἰτεῖ δοθῆναι αὐτῷ, ἵνα πείσῃ τοὺς δικαστὰς ὅτι θαρρεῖ ταύτῃ. κοινόν.]ὅτι ποιότητος. διαγνῶσιν.]γράφεται διαγνώμιλιν,ἀττικῶς. Aliter. Hoc nō est totius orationis,sed capitis exordiū. Probaturus. n.se non esse maleuolū,nō ab re denuò beneuolētiā captat: vt persuadeat iudicib. se hac esse fretū. Cōmunem.]* De qualitate.

διάγνωσιν.]Scribitur & διαγνώμιλιν,Atticè.

οἱ λέγοντες,oratores.) ἄλλως.οἱ περὶ ὑπαφάνιον καὶ γενέθλιον φασὶν αὐτὸ τὸ ἄριστον προοίμιον· ἓξ γὰρ λέξεσιν εἴη) προοίμια τῷ λόγῳ τούτῳ· ἓξ μὲν, ὡς ἀπ' ἐμαυτοῦ σκεψαμένῳ τὸ ῥητορικὸν ἓξ ἦν, ὡς ἀπὸ κτησιφῶντος. Aliter.Epiphanius & Genethlius aiūt, hoc quartum esse exordium : quòd ea sex in hac oratione insint, terna ad ipsum autorem, & totidē ad Ctesiphontem relata.

δύνοιαν,petit.)καθάπερ ἐν ἀρχῇ.]τὸ προοιμίου. ἰσέον ὅτι ταυτότητα ἐζήτησατο τὸ ὑπερμεγέθης αὐτὸ τὰ προοίμια εἴωθε γὰρ ὁ ῥήτωρ τοῖς ἰσχυροῖς πολλάκις κεχρῆσθαι. εὐπαθείαν.]ἐμπροσθεν. ἑαυτῶν.]ἡ ὑπόδοσις. συμβῆσειν.]λυσιτελέσειν. διδαξῆσαι.]ἤγουν, τῇ ὑμετέρᾳ δόξῃ καὶ ὑπολήψει ἐμβαλεῖν. Quemadmodum initio.]Exordij.Sciendum iisdē vsum esse verbis & argumētis in exordiis. Solet enim orator iis quæ firma sunt, crebrò vti. Antè.]Coram. Tātam.Redditio.] E re fore.]Profuturum. Impellere.] Eam in vestris animis opinionem excitare.

ἐποιήσατο,fecerit.) τοῦτο ἢ οὐ προοίμιον, ὥς τινες οἴονται,ἀλλ' ἀπιπίπλοιτος αἱρεσις·ὃ καὶ ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς κατ' Αἰσχίνου παρεσκεύασεν. ἐπὶ ἧ κατά τινας τόδε τὸ πέμπτον προοίμιον. προβαλλόμενος.]προβάλλημα τὸ ὑπὸ τῆς βουλῆς ψηφισθὲν,πρὶν εἰς τὸν δῆμον εἰσενεχθῆναι,καλεῖ ἡ προβλημα τὸ ψήφισμα τοῦ κτησιφῶντος, ἐπειδήπερ ἤδη ἐπεψηφίσθη ἐν τῇ βουλῇ, καὶ ἐπῄνεσε τὸν δῆμον δέ ἐστιν,ὡς ἄξιον ὄντα στεφανωθῆναι. οὐκ ἐλάττω.]τοῦ προτέρου. λόγου.]ἐξέλασιν. πάλαι.] τὰ πρὸς ἐμὲ. τοῖς ἔξωθεν λόγοις.]τοῦ ἀπιθάνοις, τοῖς ὑβριστικοῖς λόγοις ἐκείνοις. ἀλλοδιώτερον.]ἐξωτερικώτερον. γραφῆς.] κατηγορίας. πρὸς μὲν δὴ τὴν ἰδίων.]κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. ἄλλως, ἐντεῦθεν εἰς τὸ δίκαιον ἀσθάλλει κεφάλαιον.δηλοῦσι μὲν,&c. Neque verò hoc est exordiū,vt quidā opinantur:sed obiectionis refutatio.Id quod & in Aristocrateæ proœmio fecit.Sed secundū quosdā hoc est quintum exordiū.Senatusconsulti.] Sic appellatur quod Senatus decreuit,priusquā ad populum referatur. Sic autem vocat decretum Ctesiphōtis, quod iam probatum erat in Senatu,qui laudarat Demosthenem vt dignū qui coronaretur.

Non minora.]priore. Rationem.]examinationem. Cætera.]quæ ad me attinent.

Externis sermonib.]ignominiosis & cōtumelioſis in me. Offensè.]alienius. Causa.]accusatione.Quod igitur ad cōuicia & priuata.] Approbatio exordij. Aliter. Hìc ad iusti caput accedit.Ipsa verba indicant, &c. μηνύειν,indicare.)τῇ ἰδίαν.]τοῦ ἐμαυτοῦ. λοιδορήμενος.]αὐτὶ τοῦ λοιδορῶν. ὑβρίζει.] λίαν καλῶς, ὑπερβαλλόντως. τούτου.]τοῦ αἰχίνου. βελτόνων.]γονέων δηλονότι. τῇ μεζίων.*] ὀλίγων,ταπεινῶν. τοὺς ἐμοὺς.]γονεῖς. Priuatarū.]mearum. Insectās.] conuicians. Supra modum.] præclarè,excellenter. Ισto.]Æschine. Melioribus.]parentibus scilicet. Mediocribus. * paucis, humilibus.Meos.]parentes.

βέβαιον, certum.) ἐπλάττετο.]ἐψεύδετο. ἐνδείξεσθαι.]δείξασθαι. Fingebat.] mentiebatur. Ostendistis.]declarastis.

εἴρηται,dixit.)ἀδιήχεσθε.]ἀδιάδοτε. κακοήθης.] κακόζηλος. δύσηθες.]ἀφελές. ξένον.]κατ' ἐμοῦ δηλονότι. τετύφωμαι.]μαίνομαι, ὑπὸ τοῦ τυφῶνος τοῦ δαίμονος ἢ ὑπὸ τύφεσθαι καὶ καπνίζεσθαι, ὅ ἐστὶ σκοτίζεσθαι. Exhibete.]præstate. Infestus.]maleuolus. Incallidum.] simplex. Conuersum iri.]Contra me scilicet. Sum attonitus.]Insanio,à Typhone dæmone:aut à fumo caliginem inducente.

τάξιν,fert.) πομπείας.] ὕβρεως,λοιδορίας, διὰ τὸ ἐν ταῖς πομπαῖς κωμῳδεῖν καὶ λοιδορεῖν ἀλλήλους.

ἄλλως. πομπείας τῆς χλιδῆς τῆς περὶ τὸν βίον· ἤδη γὰρ ἔγνωμεν ὡς ὅτι ἐν τῇ πομπῇ περσωπεῖά τινες φορεμῶντες ἀπέσκωπτον τοὺς ἄλλους, ὡς ἐν ἑορτῇ παίζοντες ὅτι ἀμαξῶν φερόμενοι· ὅθεν καὶ παροίμια, ἐξ ἁμάξης μὴ ὑβρίζειν.

αἰσχίνου.] ἐπὶ μὲν δὴ τῆς δημοσθένους γράφηται, τῆς αἰσχρωτοῦ λέγει αὖ ἡ δὴ τὸ ε, ὅπερ καὶ βέλτιον, τῆς πολλῆς ἐν τῆς αἰτέσεως, ἀθεφας τε καὶ σφοφρας.

Insulta-

Inſultationis.]Contumeliæ,cõuicij:propterea quòd in põpis, ſalibus & conuiciis alij alios inceſſabant.Aliter. πομπείας, deriſionis vitæ. Iam enim cognouimus,in põpa quoſdã perſonatos,curribus vehẽtes,alios deriſiſſe per feſtiuitatis licentiã. Vnde prouerbiũ : De plauſtro me inſectatus eſt.

Effusè.]ἀναίδ̓ως per diphthongum,impudentiam: per ε ἀναίδ̓ως (quod & melius eſt) vehementiam & multitudinẽ ſignificat.

ibid. τάχ̓ιστ,placuerit..) εἰ γὰρ ἐβούλοντο ἀκούειν. καὶ ὅτι πάντες,&c. Siquidem audire voluerint.Atque omnes,&c. κατηγορημάτα, crimina quidem.) ἐν τῷ προοίμιον. ἐν τούτοις,&c. Sextum proœmium.In his,&c.

βασκάνου, obtrectatoris.) ἄλλως ὅτι τὸ ἕτερον μεταβαίνει δίκαιον, τὸ τῆς πολιτείας, καὶ διὰ τοῦτο αὔξει τὰ ἀδικήματα καὶ μεγαλύνει τῷ λόγῳ. τῆς δὲ παρόντος.] ἐπὶ αὐτὰ δευτέρα προβάσις· ἡ προφέρει τὰ μὲν ἐν ἢ δὲ δευτέρα, τὰ δὲ παρόντος ἀγῶνος.

ἐπήρειαν.]ὕβριθησιν. τῶν μέν τοι κατηγορειῶν.] μεταληπτικὸν ἀπὸ τῆς καμπῆς. αἰτιῶν.] μέμψεων.

οὐδὲν ἐπηρείας.]ἀδὲ δεῖ δηλονότι ὕβριθεσεως.

ὀρθῶς ἔχον.]ἀληθὲς ὄζι. πολιτικόν.]δημοτικόν.

ἠλίκα.]ὁποῖα.μὴ πάθοις ἔλεγε. παῤ αὐτά.πλησίον. εἰ μὲν εἰσαγγελίας.]μεταληπτικὸν ϛ,ἀπὸ τῆς χρόνου.

ἐνταῦθα δὲ φανερ.&c. Aliter. A d alterũ iuſtũ tranſit,quod attingit rempublicã,ſtatímq; auget iniurias,& exaggerat oratione. Huius aũt.]Hîc eſt ſecunda propoſitio.Prima: Ac crimina quidẽ.Altera:Huius verò cauſæ. Impetum.]inſultum.Ac accuſationum quidem.]Tranſlatio à tempore. Criminationum.] reprehenſionum. Neque inſultandi ergo.] Non requiritur ſcilicet inſultus. Rectè habens.] Verũ eſt. Ciuile.]popularе. Quanta.]qualia. Cum affectu hæc dixit. In ipſa.]iuxta,in propinquo. Si delatione ad Senatum.] Altera tranſlatio à modo. Hîc apertius,&c.

ἀπὸ τῆς χρόνου à tempore petitas.) εἰς κρίσιν.]παραγαγεῖν ἐμὲ εἰς ἡμᾶς ὅτι τὸ κεφάλαιον. ἐμὲ δ̓ εἶπερ.]τὸ σχῆμα ἐπαναστροφὴ γίνεται ὅταν, ὅταν τὸ τέλος τοῦ κώλου ἑτέρου κώλου τῆς ἀρχὴν ποιήσῃ· ἔστι δὲ τῶν καλλωπιζόντων. αὐτὴ τῆς ἐμὲ αὐτὸν ἀδύνατον ποιῆσαι ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν. ὅπως ἀδικοῦτά με.]παραγραφικὸν ἐκ προσώπου· ἀλλὰ τί, εἰδὼς μείζονα ἀδικοῦντα, ἢ τοσοῦτον κατηγορεῖς νῦν; ἴσεον δὲ ὡς ὅτι πολὺ τὸ παραγραφικὸν ὄζιν ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· εἰσὶ γάρ τινες τῶν ὑπομνηματικῶν εἰρηκότες, ὡς ὅτι ἠναγκάσθημεν τὸ παραγραφικὸν, ἵνα δὲ ἐμοῦ αὐτὸ οὐ κείμενον. ὕβριμία.]κολάσεις. τοῖς.] νομίμοις τιμωρίαις. ὡμολογεῖτο.]ἀποδεδειγμένη καὶ φανερά. ἐλέγχοις.]ἤρωτα τοὺς ἐμπροσθέντας λόγους, τὰς ἀποδείξεις. συμφορήσας.]συναγαγών. ὑποκρίνεται.] αὐτὴ τῆς ψεύδως κατηγορεῖ, ψεύδεται. ὑπόκεισις γάρ ὄζι ἡ ποίησις ἡ ἐκτὸς οὖσα τῆς ἀληθείας. ἄλλως. ἢ δεῖ τῆς τέχνου, &c. In iudicium.] Ad vos me adducere debuit, vt de me iudiciũ fieret.

Me verò ſiquidẽ.]Figura eſt epanaſtrophe:quæ fit,cum prioris membri finis, alterum membrũ inchoat. Eſt aũt vnum ex ornamentis:*hoc eſt,nequit me reum peragere. Quiduis delinquentem.]Exceptiõ à modo.Cur,cùm me grauiora commiſiſſe ſcias,de minoribus nunc accuſas? Sciendum aũt eſt, multas eſſe in hac oratione exceptiones. Nam quidã ex enarratoribus affirmant,ſe numeraſſe exceptiones,&reperiſſe ſeptuagintaduas. Mulctas.]ſupplicia.

His.]legitimis pœnis. ὡμολογεῖτο.] demõſtrata eſſet,& perſpicua. Argumenta.]efficaces rationes,demõſtrationes.Cõgeſtas.] coarceruatas. Simulat.]falſò accuſat,mentitur. Hypocriſis enim eſt etiam poëſis, à veritate aliena. Aliter. Aut de arte,&c.

κτησιφῶντα,Cteſiphontem hunc.) τοῦτονί.]τὸν κτησιφῶντα. καὶ τὸ μὲν ἀγῶνος.]μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ προσώπου. προϊσταται.]προφασίζεται,προβάλλεται. ὅτι ταύτην.]τὴν κατηγορίαν. ὕβριμίαν.] ἀξίωμα; τιμήν. ἐφ̓ ἡμῖν αὐτῶν.]μονομερῶς. δώσομεν.] δοῦναι εἰπεῖν,δώσεις,εἶπε,δώσομεν,ἐχ ὅτι καὶ αὐτοῦ τοῦ δημοσθένους κακόν τι ποιῆσαι τῷ κτησιφῶντι βουλομένου· ἀλλ̓ ὡς ἄλλα λέγοντος προῒ ἀμφοῖν προῒ τε αὐτοῦ καὶ αἰσχύνης. Huncce.]Cteſiphõtẽ.Ac cauſę quidẽ.]Tranſlatio à perſona. Opponit.]prętexit,cauſatur. Ad hanc.]Accuſationem.

Statũ.]dignitatem,honorem.Inter nos ipſos.]Seorſim,nõ admiſtis plurib.Demus.] Cum dicendum eſſet, Des:dixit, Demus: non quaſi & ipſe Demoſthenes malũ Cteſiphonti dare vellet:ſed quaſi ali⁹ de vtroque & ipſe & Æſchine hoc diceret.

χωρεῖ,accedit.)ἄλλως. ἕως ὧν δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ προοιμιαστικά· χωρεῖ ἡ ἐντεῦθεν ὅτι τὸ δίκαιον κεφάλαιον· δήπουθεν γὰρ ἔχει ὁ λόγος καθαρῶς. ἐκ τούτων.]ὧν εἶπον. ἐπ̓ ἀληθείας.]κατ̓ ἀλήθειαν. Aliter.Hactenus,producta ſunt omnia,quę ad exordiũ referuntur.Nũc ad caput iuſti accedit.Narrationẽ enim hęc oratio prorſus non habet. Ex his quæ dixi. Verè.]reuera.

πράγματα, excutere.) αὐτῆς.] τῆς πραγμάτων λεπτομερῆ ἐξέτασιν ποιῆσαι. ἀναπηδίς.]ὑπορπίζων. ἴσως.]ὁμοίως. Ipſa.] negocia mutatim perſequi. Imponens.]tanquam onerans.

Perinde.]æquè.

συγκύπτος,conflato.)τὸ σχῆμα καθ̓ ὑποστροφήν. καὶ τοῦτό τινες, &c. Figura per reuerſionem. Et hanc,&c.

ἕλλησι πόλεμοι,apud Græcos.)ἄλλως νομίσαν τινες τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι δήπουθεν. οὐκ ἔστι δ̓,πόθεν οἶδ̓, δῆλον γέγονεν;ὅτι αὐτοθέσεις τινὰς εἰσάγει ἐν τούτῳ καὶ ἀγῶνας,ὅπερ οὐκ ἔχει ἡ δίκησις. δ̓ ἐμέ.]οὐ δεῖ τὴν ἐμὴν συμβουλήν. ἐπολιτευόμην.]τὰ τῆς πόλεως ἐνήργουν. ποτότε.] παρέλκεται τὸ πῶς χάριν τοῦ κώλου μόνον. οὕτω διέκειτο.]τοιαύτην ὁρμὴν γνώμης εἶχετε. καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντες ὁρῶντες.]ὑπόκεισις, ἵνα μὴ δοκῇ,&c.Aliter.Putarunt quidam, locũ hunc eſſe narrationẽ:cum non ſit.Vnde verò id conſtat?quia obiectiones & argumẽtationes inſerit:quę nõ habet narratio.

Propter me.]non de meo consilio. Rempublicam gerebam.] Publica negotia tractabam. Dum tunc.] Dum, ex superuacaneo accedit tantum propter membrum.

Sic affecti.] His animis eratis. Quamuis eos non agere iusta videretis.] Censura. Ne videatur, &c.

ὑβρίσαντες, immoderatius.) ἐφησθῆναι.] ἀθρανθιῶαι. ὀργιζόμενοι.] ὑμεῖς οἱ ἀθλιώτατοι. οὐ μετρίως ἐκέχρωντο.] ἀλλὰ ἐπόρθησαν. διεσήκει.] ἤγουν ταῖς γνώμαις διεμερίσθη. δι' ἐκείνων.] τῶν λακεδαιμονίων.

ἄκριτος.] πολλή. ἐπαρασκεύαζετο.] ἐπαρασκευῶ πολέμου ἐποίει. πολέμου.] τὰ πρὸς λακεδαιμονίους.

ἔκρεῖς.] δῆλα τὸ ἀλαζονεύεσθαι ὅτι τῇ κῦ τῶν λακεδαιμονίων ἐν λεύκτροις νίκη.

αἱ πόλεις.] αἱ ἀθλιῶται καὶ θῆβαι δηλονότι.

ἐβοήθειαν.] κῦ λακεδαιμονίων. συνηγωνίσατο.] ἐβοήθησεν. συνελάμβανον.] συνεφήπτοντο, συνεκοινώνουν καὶ ἐβοήθουν ὥφειλε ἢ παθητικῶς· τὸ γὰρ ἐνεργητικὸν ὅτι τῆς συλλαμβανούσης γυναικὸς, καὶ ὅτι τοῦ φυγόντος ὁπόταν συλληφθῇ. δῆλα ταῦτα.] ἅπερ εἶπον. Insultare.]gaudere malis. Irascētes.] vos Athenienses. Non moderatè vsi erāt.] Sed vastarant. Diffidebant.]voluntatibus seiuncti erant. Per illos.]Lacedæmonios.

Incerta.]Multa. Parabat.] ad bellum se instruebat. Ad bellum.]aduersus Lacedæmonios. Graues.]ob insolentiam Leuctricæ victoriæ, profligatis Lacedæmoniis.

Vrbes.]Athenæ & Thebæ nimirum.

Auxilia.]contra Lacedæmonios. Adiutauit.]opem tulit. Operam nauabant.]adiutabant, socij & auxiliares erant. Dicēdum autem fuisset, συνελαμβάνοντο. Ná actiua vox συλλαμβάνειν, de conceptu mulieris, & de comprehensione fugitiui dicitur.

Ob hæc.]quæ dixit.

ἀποστασιάρχης, crimine.) ἐν αὐτῇ.] τῇ εἰρήνῃ.

ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.] ἤγουν ὑπὲρ τῆς δίκης ἀληθείας. οὐδέν ὅτι πρὸς ἐμέ.] οὐχ ἁπλοῦται ἐμοῦ, οὐκ ἐξ ἐμοῦ γεγόνασιν. γράψας.] ψηφισάμενος. ὁ ἀγνούσιος.] ἀπὸ δήμου. ὁ ὡς ἀρχίνη.] ἀποστροφή.

συνεπόμενοι.] συνηγορηκότες. οὐδαμοῦ.] συνεῖπον δηλονότι. κεκωλυκὼς εἶμι.] αὐτὸ τοῦτο ἐκώλυσα.

παρὸν.] ἐξὸν δηλονότι. ἐξαγώδεις.] μὴ συμφορᾶς ἔλεγες. διεξῆλθες.] ἐδιηγήσω. φιλίππῳ.] χάριν τοῦ φιλίππου. In ipsa.] pace. Pro veritate.] ad ostendendam veritatem. Nihil ad me.]nō me attingunt: non meo impulsu facta sūt.

Cum scripsisset.]decreto facto.

Hagnusius.] à municipio. Tuus Æschine.]Auersio. Suffragati.]patrocinati. Nusquam.]S. defendi. Obstiterim.]prohibuerim. Preşens.]Astans scilicet. Debacchabare.]cum querimonia vociferabaris.

Percensuisti.] narrasti. Philippo.] gratia Philippi.

ποιῶν, abrogandam.) δημόκρατορας.] διδάσκω.

Testificari.]docere.

κακουργεῖν, fraude agere.) ἐξελήλεγμένοι.] ἀποδιδειγμένοι ὅτι τῶν στασιάζειν. Coniuncti.]cùm de eorum seditionibus constaret.

ἐπονηρεύσαντο, improbè feciſſent.) ἅμα.] ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ. εὐρυβάτου.] πονηρὸν ὑπὸ τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ κροίσου ὅτι ξενολογίαν, ὡς φησιν εὔφορος· εἶτα μεταβαλλομένου ὅτι κῦρον. Simul.]eodem tẽpore. Eurybati.]improbi. Ab eo qui à Crœso missus ad conducendum peregrinum militem, vt tradit Ephorus, ad Cyrum postea defecit.

ἀμφίβολον, ambiguum.) τὸ ἐξαρχῆς.] τῆς ἄνωθεν γενομένης. ἐνταῦθα πάλιν.] ἤγουν ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐν ᾧ ἡ εἰρήνη ἐγένετο. ἐπὶ τούτων.] τῶν πραγμάτων ἀκριβῶς γνώσεσθε. ὁ φιλίππῳ πάντα.] ὁ βουλόμενος τὸ συμφέρον τῷ φιλίππῳ. ἔγραψα.] ψήφισμα δηλονότι, ἦλθεν ἐψηφισάμην συμβουλεύων ἀποπλεῖν τάχιστα. πυνθανώμεθα.] αἰσθανόμενα. τοὺς ὅρκους.] τοὺς ὀφειλομένους. οὔτοι ἦ.] οἱ περὶ τὸν αἰσχίνην. τί ἦν τοῦτ' ἠδύνατο.] τὸ μὴ ποιῆσαι τούτοις κῦ τὸ ἐμὸν ψήφισμα.

ἐξελύσατε.] ἐπαύσατε τὰς εἰσημασίας. ἐπρεσβευτεύετο.] ἤγουν ἐσκέπτετο κῦ πρεσβευτείας κῆ ἐξετάσεως κῆ πολυπραγμοσύνης. βεβαίως.] ἀμεταθέτως.

προσφερόμενος.] πρὸς τὸν ἡγεμόνα βλέπων τῷ νῷ, κῆ ἀναλογιζόμενος. τὸ γράφω.] τὸ κελεῦον δηλονότι ἀποπλεῖν. διέσυρε.] ὡς οὐδὲν ἐπίθει. Primę.]quę initiò facta est. Hîc denuò.]Hoc scilicet tempore, quo pax facta est. Ex his rebus.]rebus certò cognoscetis. Qui Philippo omnia.] qui commodum Philippi spectabat.

Scripsi.]decretum scilicet: quo autor fui soluendi quàm primùm. Audirēt. cognoscerent. Iusiurādum.] debitum. Isti verò.] Æschines cum suis. Id verò quorsum pertinebat.]vt isti decreto meo nō obtemperarent. Destitistis.] omisistis instructionē.

Moliebatur.]Magna cura, studio, solicitudine in hoc incumbebat. Constanter.]citra mutationem. Prospiciens.]Antequam fierent, animo cernens & reputans.

Hoc scribo.]quod scilicet iubebat soluere. Cauillabatur.]pro nihilo putabat.

προσπιεῖν, liceat.) καταγαίη.]ἤγουν ἀρέσει. τοῖς λοιποῖς.) τῶν λοιπῶν. ψήφισμα.]ἦλθεν ἐμὸν τὸ πρεσβεύειν ὑποπλεῖν τῶν τάχιστα τοὺς πρέσβεις τοὺς ὑμετέρους ὅτι τὸ φίλιππον. Efficeretur.]dominaretur.

Reliquis.]cæteris. Decretum.] meū scilicet: quo iubebantur legati vestri quàm primùm conuenire Philippum.

προσαγαγεῖν; adducendi?) γράψαι.] διέβαλεν αἰσχίνης δῆλα τούτων ὡς φιλιππίζοντα τὴν ῥήτραν, δῆλα τε τὸ γράψαι αὐτὸ πρὸς τὸν πρέσβεων τὸ φιλίππου, ὡς ὅτι δεῖ προσελθεῖν τῷ δήμῳ, κῆ θέαν αὐτοῖς προσενεῖμαι, ὅ ὅτι καθέδραν αὐτοῖς ἀφορίσαι, ἐν τῷ θεάτρῳ προσῖκα· δείκνυσι, τὸ μὴ τὸ προσελθεῖν ἀναγκαῖον ὂν· τὸ ἦ πρὸς τὸ θέας, ὑπάρχον δὲ τελές. ἥκοντας.]λέγ. θέαν.] τόπον εἰς θεωρίαν. καθεύδειμαι.] δοῦναι. ἀρχιτέκτονα.]ὃς ἀρχων τὸ θεάτρου λέγει). Scribere.]Criminatus est Æschines oratorem per hæc, vt Philip-

Philippi ſtudioſũ, quòd & de illius legatis ſcripſerit, eis poteſtatẽ dãdam cõueniendi populi, & ſedes in ſpectaculo aſſignandi gratis: oſtendit, congreſſum eſſe neceſſariũ: id quod ad ſpectaculũ attineat, vile.

Venerant.] * dicit. Spectaculum.] locum ſpectandi. Aſſignare.] dare. Architectum.] qui theatri præfectus dicitur.

* ἰσολόν. ἀνάλωμα, impenſam.) ἄλλως. * ξιώβολον παρεῖχον οἱ θεωροῦντες ὡς ἤδη ἔγνωμεν. ὡς τε οὖν γνωστέον, ὅτι οἱ δύο πρέσβεις ἀντίπατρος καὶ Παρμενίων, τοῖς δύο ὀβολοῖς ἐδίδοσαν, ὁ εἷς καὶ σύα, ἀλλ' οὐ καὶ δύο. διὰ τοῦτο οὖν εἶπε τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν. σημείωσαι δὲ ὅτι δύ' εἰσῆκται καὶ ὧδε διὰ δυκυδίδη καὶ ἐνταῦθα τὸ θεωρεῖν, ἀντὶ τοῦ θεᾶσθαι. ἐθεώρουν αὖ.] θεάτλων ἦσαν. εἰ μὴ τοῦτ' ἐγράφη.] τὸ ψήφισμα τὸ ἡμέτερον, τὰ ἀμιαθὶ θεωρεῖν τοῖς πρέσβεσι δηλονότι. ὥσπερ οὗτοι.] οἱ περὶ τὸν αἰσχίνην. ἑκατομβαιῶνος.] μυρτίου. πρυτανευούσης.] οἰκονομούσης τὰ πράγματα. ἀποστείλας.] πέμψας. ὁμολογουμένας.] φανερὰς. σωθήκας.] συμφωνίας. ἐπιτελεσθῇ.] τέλος λάβῃ. ἐπιχειροτονηθεῖσα.] κατασᾶσα. πυνθάνωνται.] ἀθῶνται. ὡμολογημένας.] συμβιβασθείσας. χράνιον.] ψηφισαμένου. Aliter.] * Obolum dabant ſpectatores, vt iam cognouimus. Itaque duobus legatis Antipatro & Parmenioni duo dandi fuerunt oboli, ſinguli vtrique, non bini. Nota verbum θεωρεῖν, & apud Thucydidem & hîc pro θεᾶσθαι ſpectare, capi. Vidiſſent.] ſpectaſſent. Niſi hoc ſcriptum fuiſſet.] Decretum noſtrum, vt gratuitò ſpectatent legati. Quemadmodum iſti. Aeſchines cum ſuis. ἑκατομβαιῶνος.] Martij. Præſidente.] rerum potiente. Miſſis.] cum miſiſſet. Confeſſas.] manifeſtas.

Conuenta.] pactiones. Confecta fuerunt.] conſummata. Decreta.] conſtituta. Audierint.] cognorint. Promiſſis.] pactis & conuentis. Scripſiſſet.] decreuiſſet.

συμφέροντα, conſuleret.) βεαχύ.] οὐσὶ ὅλως. φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ, &c. Parum.] nihil prorſus. Curantes boni legati, &c. ὀφείλοντες, deberent.) κάθιωτο.] ὧδε τὸ τόνου λέγομεν ὅτι περισπᾶται ὅτι γὰρ ἀπὸ τοῦ κάθημαι. κατασρεφάμενος.] αἰάλωσας. ἐξόν.] δυνατοῦ ὄντος δι' ἡμερῶν δέκα. ἐξελεῖν. ἐκκενώσαι. παρόντων ἡμῶν.] ἤκουον εἰ ἤψατο, εἰς ὅρκους ἐβάλλομεν. διημάρτηκεν.] ἐξέπεσε. κλέμμα μὲν φιλίππου.] ἤκουον ἀπάτημα. ὧδαμυδεῖ), τὰς συμφ. &c. κάθιωτο.] Acuta ante penultima, quia fit à κάθαμαι. Exturbatis.] euerſis. Quãuis liceret.] cùm intra decẽ dies fieri poſſet.] Cepiſſet.] expugnaſſet. Nobis præſentibus.] * Hoc eſt, ſi attigiſſet, iureiurando eũ aſtrinxiſſemus. Fruſtratus eſſet.] excidiſſet. Furtum quidem Philippi.] Fraus. Conſolatur, calamitates, &c.

κατόρθωμα, nominãdo) διωρθόκημα.) ἐνάλλαγὴ τοῦ * ῥθμισουσῶν συλλαβῶν. Corruptela.] Immutatio * abundantium ſyllabarum.

διαφέρεσθαι, Diſſentire.) ἄλλως. τοὺς γ' συμπεπλεκότας χρόνους, ὡσανεὶ ἤγετε, σωπεθνήξομαι τῇ δυσμενείᾳ τῇ κατ' αὐτῶν. ὡμολόγησε.] συνεφώνησε. πάλιν ὠνεῖται, &c. Aliter. Tria tempora complexus eſt quaſi dicat, Immoriar eorum inimicitiis. Pepigit.] conuenit. μακεδονίας. recedamus.) ὅτι τοὺς φωκέας δύ' ἔπη.] κεῖται τοῖς φωκέων ἕτοιμα. ἔξω τῆς γραφῆς. κατηγορίας προβουλεύματος. ὃ ποιεῖν αὐτὸς. &c. In Phocenſes inſtructa.] Contra Phocenſes parata. Extra cauſam.] accuſationem, Senatuſconſultum. Quod ipſe propter ſuam, &c.

τῷ γραφῷ, victoriæ.) ἅμα τούτου.] ἐν ταὐτῷ οἰκειότητας.] οἰκειότητας λέγει τὰς φιλίας· οἷον οὐ τὸ λέγειν τινὰ πρὸς ἄλλον, ὅτι φιλοῦσι, ἤδη τοῦτο φιλίαν ἀπεργάζεται, ἀλλὰ τὰ πράγματα συνάπτει τοὺς φίλους, ὅταν ἑκατέροις ὁμοίως συμφέρει. ἄλλως. οἰκειότητας λέγει τὰς φιλίας, τὰς γνησιότητας τῶν πραγμάτων τὰ ὀνόματα δηλονότι τῷ ἔλθειν καὶ τῷ φιλίαν τε φιλίππου. ὀνομάζων.] ἐξ ὀνόματος καλῶν. αἰαλγησίας.] αἰαγθησίας. βαρύτητος.] ὠμότητος. ἤκουον αὐτοῦ.] τῆς αἰσχίνου.

ἐπαῦσαν.] κεκρυμμένῳ, οὐ φανερᾷ. οὐκ εἰς μακρᾶν.] μετ' ὀλίγον. μαμακτηριῶνος.] πυανοψιῶνος. ἀπόνιτο.] φθίνοντος. παρυρέσῃ.] ἔξω τῆς ἐνδεχομένου, ἀφορμῆς, αἰτίας.

χώρα.] ἀγορᾶς. κοιταῖον.] κοιμᾶσθαι καὶ νύκτα. κοιταῖος δὲ εἰς κοίτην ἐρχόμενος. μὴ ἀφνεροὺς.] ἤγουν μὴ τὴν ἡμέραν ἀποδημοῦντας τῆς φερνείας, μήτε ἀφισαμένους καὶ τὴν νύκτα. εὔοχος ἔσω.] κενεόω ὡς πρᾳδότης. ἀδιώατον.] ἤγουν ἀδυνάτως σωματικῶς. κατακομίζειν.] ἤγουν ὁ πρᾶγμα σπουδαγωγεῖν εἶπε. ὑφ' ἑαυτοῖς πεποιημένους.] ἤγουν δουλωσαμένους τῷ φωκίδα.

προσετίθετο.] ἀντὶ τοῦ ὑπήκουσεν ὑμῖν.

ἐξανδραποδισάμενοι.] αἰχμαλωτίσαντες.

ἀντιπαρεξάγοντες.] παραβαίνοντες, εἰς τὸ ἐναντίον πρᾶξιν ποιοῦντες. προτρήσετε.] ἤγουν οὐδὲν πρότερον καὶ ὕστερον καὶ πλέον ποιήσετε.

ῥήμασι.] λέξεσι. ὤχετο ἐκείνους λαβών.] ἀντὶ τοῦ ἠπάτησε, παρέσυρε δουλωσάμενος θηβαίους καὶ θετταλούς. τῆς πίστεως.] ὡς ὀπίσω δύσαι αὐτῷ θηβαῖοι καὶ θετταλοί. γεωργῶν τὰ ἐκείνων.] καρπιζόμενος τὰ χωρία ἐκείνων· ὡσανεὶ ἤγετε, μισθὸν τοῦ καὶ θηβαίων θράσαι τῷ ἐκείνων χώραν ἐδίξατο. τὸ δὲ, τοὺς θηβαίους ἤγεῖς, εἰσανεὶ ἤγετε, μὴ διάκρυε τὰς θήβας αἰσχίνη ἀφ' ὧν πεπλούτηκας.

ὃς δ' ὑὸς ἐξητύμιλον.] μετὰ τῷ καταστάφλῃ τῆς θηβῶν, ἐπελθόντος τοῦ ἀλεξάνδρου καὶ τὰς ἀθήνας, ἐξητύμιλον ὑπ' αὐτοῦ εἰς τιμωρίαν. ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα.] τὸ ἀκουσίως ἐν τούτοις ψευδῶς δηλοῖ.

αὐτίκα.] μετ' ὀλίγον. πραγμάτων.] ὀχλήσεων.

ἀνήρωτο.] ἠφανίσθησαν. εἶπε ἄλλό τι βούλοιτο λέγειν.] ἐκτὸς τῆς ὀνομάτων τῆς παριστώντων τὸν φίλιππον σωτῆρα, φίλον, καὶ εὐεργέτην, καὶ τὰ τοιαῦτα. ὑφορῶμενοι.] ὑφορῶμαι, ἀντὶ τοῦ κρυπτῶς βλέπω, ἢ ὑποπτεύω, ἢ φοβοῦμαι. ἤγετε.] ἐσέργετε.

ξόπον τινά.] αἰτὴ τοῦ συνεσκιασμένως, ἐκ πλαγίου. ἐκπολλοῦ.]χρόνου δηλονότι.

ἀδειῶν.]ἀδειερχόμενος.τὸ χῆμα δὲ τοῦ λόγου, νόημά ἐστὶν εὖ,τῇ ἑρμηνείᾳ πλείοσι κώλοις ἐπεκτα-θὲν καὶ γεγονὸς πνεῦμα. ἰλλυριοὺς καὶ ξιβαλούς.] ἔθνη ταῦτα πλησίων μακεδονίας.

ἐποιεῖτο ὑφ' ἑαυτῷ.]ἤγετο,ὑπέταττε.

διεφθείροντο.] ἤγετο δῶρα λαμβανόντες ἦσαν διεφθαρμένοι. ὧν εἷς.]τῷ βαδίζοντων εἰς τὸν φί-λιππον. παρεσκεύαζετο.] παρεσκεύαζε.

ἠσθάνοντο.] οἱ φθειρόμενοι. οὐ πρὸς ἐμέ.]οὐκ ἐγὼ αἴτιος, οὐκ ἐμοῦ ἅπτεται. διεμαρτυρόμην.] ἐδίδασκον. καὶ ὅποι,&c.

Simul hoc.]Eodem tempore.

Necessitudines.] amicitias. Sententia est: Non ex eo amicitiam existere, si quis dicat, se amare alterum: sed rebus ipsis coniungi amicos, cum vtrisque conducũt eadem. Aliter. Necessitudines appellat amicitias,& rerum veritatem.

Verba.]Inimicitias scilicet & amicitiam Philippi. Nominans.]nomine vocans.

Væcordia.] stupore. Toruitate.]crudelitate. Audiebant ipsum.]Aeschinem.

Quæ suberat.] Occultam, non manifestam. Non multò.]paulo pòst.Mæmacterionis.]Augusti 21. Abeuntis.] deficientis,id est,in extrema mensis decuria.

Commento.] * Extra id quod contingit,occasione,causa. Regione.]agris.

Pernoctare.] dormire noctu.κοιταῖος enim dicitur, qui in lectum venit.

Ne diem.] Ne scilicet vel interdiu castella relinquant, vel noctu inde discedãt.

Reus esto.] Accusetur instar proditoris.

Impossibile.] Imbecillitas corporis.

Deferre.]deportare, quod antea συλαγωγεῖν dixit. Sibi subiecerunt.] qui Phocidem subegerunt. Adiũgebatur.] obtemperabat nobis. Direptis.]captis.

Sese opponentes.] violantes,in contrarium conuertentes. Anteuertetis.] nihil proficietis Dictis.]verbis. Abripuit illos.]decepit.,fefellit, Thebanis & Thessalis seruitute oppressis. Fidei.]Vt crediderunt ei Thebani & Thessali. Arua illorum.] Fruens prædiis illorum.quasi dicat, Mercedem actæ contra Thebanos fabulæ agrum illorum accepit. Thebanorum te miseret.] quasi dicat: Ne deplora Thebas, Aeschine,vnde ditatus es. Qui statim exposcebar.] Post excidium Thebarum,Alexandro etiam Athenas aggresso, ad supplicium ab eo postulabar. Sed enim incidi.]Inuitum se ad hoc venisse significat.

Statim.] paulo pòst. Negociis.] molestiis. Sublati.] deleti erant. Si quis aliquid aliud vellet dicere.] Extra ea nomina, quibus Philippus appellabatur seruator, amicus & bene meritus, & id genus alia. Subuerentes.] clàm videntes,suspicantes,metuentes. Ducebatis.]amabatis.

Quodam modo.]obscurè,ex obliquo.

Multo antè.] longo tempore. Obambulans.]circumiens. Figura verò orationis est, vna sententia per elocutionem in plura membra extensa,& facta spiritus. Illyrios & Triballos.] Gentes vicinæ Macedoniæ. Sibi subiiciebat.]subigebat.

Pessum ĩbant.] muneribus acceptandis corrupti erant. Quorum vnus.]eorum qui ad Philippum itabant. Instruebat.]parabat. Sentiebant.] ij qui corrumpebantur.

Nihil ad me.]non ego in culpa sum: me non attingit. Testificabar.]docebam.

Et quocunque missus,&c.

συμβεβηκεν, compos fieret.) τῷ μὲν ἐν τῷ πολιτεύεσθαι.]ἤγετο τῷ ἀρχόντων καὶ † τῷ ἀρχομένων,τῷ ἐν τῷ βήματι τοῖς πολιτικοῖς πράγμασι. καὶ πρᾶξαι.τῷ * διεξιόντων αὐτά. * διεξιόντων.

δωροδοκουμένων.] δῶρα δεχομένων.

τῷ δὲ ἰδιωτῷ.] τῷ ἀπηλλαγμένων ἀρχῆς, τῷ ἔξω ὄντων τῷ πολιτικῶν πραγμάτων.

οἰομένων ἑκάστων.] τῷ ἀρχόντων καὶ τῷ ἰδιωτῷ.

ἀσφαλῶς χήσειν.]ἀκινδύνως διατεθήσεσθαι.

ἐδωροδόκουν.]δῶρα ἔλαμβανον.

Qui in republ.]† Magistratibus,qui suggestum tenent, & publica negocia administrant. Priuatis autem.] qui nullos gerebant magistratus. Largitiones captantibus].munera acceptantibus.

Cum singuli putarent.] Magistratus & priuati. Tutos futuros.] se fore extra periculum. Inhiabant.]Munera captabant.

ἐξηγούμενος,enarrando.] ἀποδομένων.]ἤγοντο ἀνθρώπων πωλησαίτων,προδοτῶν.Venalia.] Cum homines proditores vendidissent.

παύεται, insultare.) μέχρι τούτου.] χῆμα ἐπαναφορᾶς κῶλον, ὅπερ ἐστὶ καὶ παρισώσεως εἶδος·μέχρι,μέχρι, μέχρι. ἀπερριμμένοι.] ἐξωθούμενοι.

ἐξ ὧν.]τῷ τοὺς προδότας πράγματων.

Hactenus.] Figura repetitionis per mẽbra, quod & comparis genus est:Hactenus,hactenus,hactenus. Abiecti.]expulsi.

E quibus.]proditorum negociis.

φιλίππολις,constat.) τούτοις.]τοῖς προδόταις.

His.]proditoribus.

διέφθαρτο,periisset.)καὶ πρὶν μὲν τῷ τότε.]ἕως ὧδε τὰ ξία πνεύματα·διὸ ἐκ τῆς τῷ ξιῶν πνευμάτων συνθέσεως ἀκμὴ γέγονεν ἐντυχής,ἐκ νοημάτων οὖσα. Ac de rebus illis.]Hucusque sunt tres spiritus. Quare ex tribus spiritibus compositione perfectus vigor extitit sententiis constans.

καθήμενον, molestam.) ὥπερ ἐνοχλοῦσαν.] φανερὸν μὲν τὸ ὄνομα·εἴρηται γὰρ πρὸς * κρεμαμένῳ * κακεμοίνου καὶ ἐώλου γλυκέος, οἷονεὶ χθεσινοῦ· ἐγίνετο γὰρ τὸ

δὲ τὸ τῆς ἑωλοκρασίας ᾠδὴ τοῖς ἀθλητάῖς οὕτως· ἐν ταῖς πανηγύρεσι συνήεσαν πολλοὶ μετ' ἀλλήλων συμποσιασόμενοι· καὶ ἐμέθυον πολλάκις πίνοντες ἕως τῆς ἄλλης ἡμέρας * ὡς τοὺς ἐν πανηγύρει. εἰ δέ τις τούτων μεθυσθεὶς κατέδαρθε καὶ εἴασε τὸ ποτήριον αὐτοῦ, τῇ ἐξῆς οἱ λοιποὶ συμπόται λαβόντες τοῦτο, ἐξέχεον κατὰ τῆς ἐκείνου κεφαλῆς ὥσπερ ἐπαγγέλλοντες, διότι οὐκ ἴσχυσε μιμήσασθαι αὐτούς. ἀπὸ μεταφορᾶς οὖν ἐκείνου τοῦ χθεσινοῦ καὶ ἑώλου γενομένου, εἶπεν οἰκείως ὁ τὴν πραγμάτων, ὧν αὐτὸν ἐνεκάλεσεν ὁ Αἰσχίνης, διότι παλαιὰ αὐτοῦ κατηγόρηκε. κατασκεδάσας.] ἐμοῦ δηλονότι. ἐνέμεινε δὲ τῇ ζοπῇ τῆς ἑωλοκρασίας. λῦ.]ἑωλοκρασίαν.

ἀπολύσασθαι.] ἀφαλύσαι. παρλιωάχληθε]ὀχλήσειν βάβειλε παρεξαχθέντες. μεθωτός.]πολλαὶ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις· οἱ μὲν γὰρ λέγουσιν, ὅτι ἑκὼν ἐβαρβάρησεν εἰς τὸ μεθωτός. ἵνα ὥσπερ τῆς δικαστῶν βουλομένων διορθώσασθαι, αὐτὸ, αὐτὸς κακούργως τὴν διόρθωσιν αἰθ' ὁμολογίας δέξηται καὶ εἴπῃ, ὅτι ἀκούεις ἃ λέγουσιν, ὅτι μεθωτόν σε καλοῦσιν. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι μόνανδρος ὁ κωμικὸς καὶ πρὲς αὐτὸν φίλοι παρόντες ἐν τῷ δικαστηρίῳ χαριζόμενοι τῷ δημοσθένει, ἅτε δὴ φίλοι ἐρωτήσαντι αὐτούς, τοῦτο ἀνασάντες εἶπον, ὅτι μεθωτός ἐστιν ὁ Αἰσχίνης· καὶ αὐτὸν τὴν ὀλίγων τὴν φωνὴν ὥσπερ ἀπόκεισιν ἐδέξατο παντὸς τοῦ δικαστηρίου. γλυκέθλιος δέ φησιν ὡς ὅτι ἔθος ἐστὶ τοῖς ῥήτορσι, καὶ μάλιστα τῷ δημοσθένει, τὰ ἀμφίβολα ὡς ὁμολογούμενα λαμβάνειν. ἄλλως. πρὲς εἰρήκασιν ὅτι, &c.

Tanquam ſentinam.] Perſpicuum eſt, nomen τῆς ἑωλοκρασίας factum à diluto & heſterno vino. Cuius rei apud Athenienſes ea ratio fuit. In ſolennibus ludis conueniebant multi compotaturi: ſæpéque vſque in poſterum diem vnà permanebãt in feſtiuitate. Quòd ſi quis factus ebrius obdormiſcebat, relicto poculo ſuo: poſtridie reliqui compotores, id capiti illius infundebant: quaſi deridentes, quòd ſeſe imitari non potuiſſet. Rectè igitur hac trãſlatione vſus eſt, de rebus obſoletis, quas illi Aeſchines obiecit. Effudiſſet.]Permanet in tropo heolocraſiæ. Quam.]heolocraſiam. Eluere.] repellere. Interturbati.] Obiter & ipſi moleſtia eſtis affecti.

Mercenarius.]Multæ huius nominis extant enarrationes. Nam alij dicunt, eum de induſtria barbariſmum feciſſe: vt, ſi iudices eum corrigere vellent, ipſe callidè correctionem pro confeſſione arriperet, dicerétque: Audíſne quid dicant? vt te mercenarium appellent? Alij dicunt, Menandrum comicum, & alios eius amicos, qui adeſſent in iudicio, in gratiam Demoſthenis, interrogatos hoc reſpondiſſe, eum ſurrexiſſent, ac dixiſſe, Mercenarius eſt Aeſchines: & hanc paucorum vocem, vt totius concilij reſponſum, eum amplexum eſſe. Genethlius verò ait, moris eſſe oratorij, Demoſthenici præſertim: controuerſa pro confeſſis accipere. Aliter. Quidam dixerunt, oratorem, &c.

πραξέων, geſtarum.) γραφῆς αὐτῆς.]ἐνταῦθα δεῖ λαβεῖν αὐτὴ τὴ μόνης, οἷον περὶ μόνης αὐτῆς τῆς γραφῆς ὥσπερ ὅτιν ὅμοιον καὶ πρὸς τὴν ποιητὴν, ὅταν λέγῃ, Τυδείδης δ' αὐτὸς πὲρ ἐὼν προμάχοισιν ἐμίχθη. αὐτὴ τὲ μόνῳ. προβεβουλδυμένων.] προβεβουλδυμένου στεφάνου. ψαφηβολιῶνος.] νοεμβρίου. διονυσίοις.]ἐν οἷς διονυσίοις εἰσήγοντο αἴθροποι κοιναὶς ξαγῳδίας λέγοντες.

καταβάλλεσθαι.]εἰσάγειν. μὴ ἀναγορδύειν.]οὐκ ἐόντων τῶν νόμων, ὅτε ἔδει ἀναγορδύσαι μὴ, οὐ στεφανῶσαι ὑπὸ ἐν τῷ θεάτρῳ. ἐν πυκνί.]φανὺξ ἡ ἐκκλησία, ἀπὸ τὲ πεπυκνῶσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν αὐτῇ.

κλήτορες.] οἱ μαρτυρομένοις τοῖς καλοῦσιν εἰς δίκλω.

Accuſatione ipſa.]Hîc accipiendum eſt pro ſola: quaſi diceret, ſe de ſola actione dicturum: vt & apud poetam eſt: Ipſe inter prauos Diomedes bella ciebat. pro ſolus.

Decreta.]Corona à ſenatu decreta.

Elaphebolionis.]Nouembris.

Bacchanalibus.]Quibus introducebantur homines, qui nouas tragœdias recitarent. Summittere.]introducere.

Non proclamare.] non permittentibus legibus: cum proclamandum quidem eſſet: ſed corona in theatro non danda.

In pnyce. Pnyx concio, à frequentia virorum, qui ibi conueniunt. Viatores.]Qui teſtimonium dicunt ei, qui aliquem in ius vocat.

τούτων, ipſis.)τῆς κατηγορίας, δι' ὧν, &c. accuſationibus: dum ſequor, &c.

τοιούτων, confugere.) γράψαι.]ψηφίσασθαι τὸν κτησιφῶντα.

Scripſiſſe.]Decreuiſſe Cteſiphontem.

ἐπαγγέλλεται, pollicetur.) τούτῳ. τῷ κτησιφῶντι. ἁπλῶς.]ἀφελέργως. πέπρακται.] πεπολίτδυται. Huic.]Cteſiphonti.

Simpliciter.]ſine curioſitate.

Acta.]in repub. geſta ſunt.

διέξειμι, recenſeo.)ἀπαρτᾶν. πόρρω ποιεῖν καὶ χωρίζειν τὴν ἀπολογίαν τὴν νυῦ ἐκ τῆς γραφῆς καὶ τῆς κατηγορίας, ἧς νυῦ κατηγορεῖται.

γραφῆς.] τὲ προβουλδύματος. προαιρέσεων.] πραγμάτων πεπραγμένων.

ἀπόδειξις.] τὰς * ὑπὸ ἐμαυτὲ, ὅτι ἐξ ὧν πε- * ὑφ' πόρηκα δύνοις ὧν τῇ πόλει πεπόρηκα.

ἃ μὲν οὖν.]χῆμα κατ' ἀποσιώπησιν.

Suſpendere.] Procul amouere, & ſeparare ab hac aduerſus me inſtituta actione

Scripti.]Senatuſconſulti. Inſtitutorum.] rerum propoſitarum. Probationes.]quibus demonſtro, me quicquid fecerim, ſtudio reipub. feciſſe.

Ac quæ.]Figura per reticentiam.

βήματος, viderit.) κατέχε.]ἐχειροῦσατο.

τούτων.]τῷ περὶ τὸ πολιτεύεσθαι, ἅπερ οὐχ ἅπτεται μου. Obtinuit.] subegit. Horum.]Factorum ante meum accessum ad rempub. quæ me non attingunt.

παρουσίαν, præsentiam.) διεκωλύθη.]ὁ φίλιππος. πλεονέκτημα.]πρεσβύτερμα.

φορὰν ποιεῖσθαι.]ξοπικῶς εἶπε. φορὰ γὰρ εἴωθε λέγεσθαι ὅτι σίτου ἢ ἄλλων καρπῶν τῶν φερομένων ἐν ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ· ἐνέμεινε δὲ τῇ ξοπῇ, εἰπὼν, καὶ φυομένου κακοῦ. λαβών.]ὁ φίλιππος.

κακῶς ἐχούσας]ὅμοιον τῷ, αἱ πόλεις ἐνόσουν.

διέθηκε.]ἐποίησε τῶν ἑλλήνων. τοῖς δέ.]τοῖς προδόταις. σωιζομένου.] ἤγουν ἐν ὑπάρξει ὄντος. τὸ οὐσιωμένου καὶ εἰς σύστασιν ἐρχομένου. πλείου γὰρ σημαίνει τὸ σωίζεσθαι τὸ πεπηγέναι, τὸ ἐν ὑπάρξει εἶναι, τὸ ἵστασθαι, τὸ φίλον πιὶ γίνεσθαι. ὁ γὰρ ἐνταῦθα.]ἤγουν ἐν τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἑλλήνων. πότερον αὐτοῖς ἐχρῆν.] ἀποστροφὴ, καὶ κατ' ἐρώτησιν, &c.

Prohibitus est.] Philippus. Prærogatiua.]commoditas. Prouentum proditorum.]Tropicè dixit. φορὰ enim de frumento & aliis fructibus quotannis prouenientibus dicitur. Mansit autem in tropo, cum dixerit, crescente malo. Nactus.]Philippus. Malè habentes.] Simile est illi, vrbes laborabant. Affecit.] effecit res Græcorum. Istis.]proditoribus. Serpente.]iam orto & constituto. Significat enim σωίζεσθαι plura, densari, vigere, restitui, commendari alicui. Nam qui hîc.]Græcorum causa agenda. Vtrum eam oportebat.] Auersio. & figura per interrogationem. Confidit, &c.

τύχης, fortuna.) φρόνημα.]ὕψωμα. ἀξίαν.] τιμὴν. συγκατακτᾶσθαι.] γίνεσθαι συναρπίους τῷ φιλίππῳ τῆς κτήσεως τῆς ἀρχῆς τῶν ἑλλήνων.

Animos.] elationem.]Dignitatem.]honorem. Præstò esse.]Adiutores esse Philippo ad occupandũ Græciæ principatũ.

φεύγομεν, detestanda sit.) ἀλλὰ καὶ τούτων.]ἤγουν τῶν συναρπίων καὶ τῶν προδεδωκότων. ἀπηλλάχασι.]ἦγον πλέον ἐδυσύχησαν. ἦγουν ἠσύχαζε. τὴν ἐλευθερίαν.]αὐτονομίαν ἀνθρωπείαζε. πολιτείας.] δημοκρατίας. λέγειν.]δημηγορεῖν ἢ ψηφίζεσθαι. τὸ χρόνου.]τῆς ζωῆς, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Sed & his.]Iis qui adiutarunt & dissimularunt. Discesserunt.] maiores calamitates acceperunt. Ocium egisset.]quieuisset. Libertatem.]Suas leges vrbibus eripiebat. Respub.] Democratias. Dicere.]decernere, aut concionari. Temporis.]vitæ, vsque ad illum diẽ.

τὴν πόλιν, sumptuũ.) τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον.]ἐξορρυσμένον ἤδη ἔγνωμεν ὅτι τὸν ὀφθαλμὸν ἐπλήγη ἐν τῇ μάχῃ. τὸ ἦ κλεῖν, ἐν ἰλλυρίοις· τὸ δὲ σκέλος καὶ τὸν χεῖρα, ἐν σκύθαις.

πεπηρωμένον.]ἤγουν βεβλαμμένον. εἰς νοῦν ἐμβαλέσθαι.]ἐννοῆσαι. λόγοις.]ὁμιλητικοῖς, καὶ ἐν σκέψεσι περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων. ὑπομνήματα.]εἰκόνας. κακίαν.]δειλίαν. αὐτοπαγῆ[γῆ]τους.] αὐτοὺς ἡμᾶς ἐπαγγελλομένους.

Oculum elisum.] effossum. Iam cognouimus ictum esse oculum Methonæ: clauiculam in Illyriis: crus & manum apud Scythas. Mutilatum.] læsum. In animum inducere.] cogitare. Verbis.] comibus, & deliberationibus de republica.

Monimenta.]imagines. Ignauiam.]timiditatẽ. Vltrò.]Sponte pollicentes, nos.

τῷ κούφῳ, magnanimitatem.) ἔγραφον.] ἐψηφιζόμεν. ἐπολιτεύόμεν.] τὰ τῆς πολιτείας ἔπραττον. πύδναν.]τὸ νεῶ κύθῳ.

ποτίδαιαν.] ἢ νεῶ βέργια. τῶν παπαρήθου.] παπάρηθος, νησός ὅτι πρὸς τῷ αἰγαίῳ θαλάσσῃ πρὸ τῆς θετταλίας. ταύτην ἐπόρθησεν ἄλκιμος ναύαρχος τοῦ φιλίππου. τυτουσί.] δηλονότι τοὺς ἀθηναίους. Scribebam.]decernebam. Rempublicam gerebam.] publica negocia tractabam. Pydnam.]Quæ nunc Cythros.

Potydæam. Quæ nunc Berœa. Peparethi.] Insula* iuxta Aegæum mare ante Thessaliam; quam vastauit Alcimus, Philippi nauarchus. Hosce.]Athenienses.

ὑπόνοιαν, præcidendam.) πρὸς τούτων.]ἅπερ ἐποίησεν μὴ τοὺς ὅρκους. σφετεριζόμενος.] ἰδιοποιούμενον. ὑποπίπτεσμα.]ὑποπίπτεσμά ἐστιν ὁρμητήριον τοῖς πολεμίοις πεποιημένον, ἐξ οὗ ὁρμώμενοι τὴν πόλιν κακῶς ποιοῦσιν ἢ μάχονται.

ὑπέχειρον.] ἅπερ ἐποίησε μὴ τοὺς ὅρκους.

κατασκάπτων.]ἤγουν σκάπτων ἀνασάτους ποιῶν. αἱρῶν.]ἀφανίζων. τοὺς φυγάδας κατάγων.] τοὺς ἐξορίστους ποιῶν ἐπανήγθειν, ἀντὶ τοῦ ἀθλιωμένους ἄγεσθαι εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα. τὴν μυσῶν λείαν.] πλέοντες οἱ ἕλληνες ὑπὸ τὴν ξοίαν, προσώρμισαν τῇ μυσίᾳ, καὶ νομίσαντες αὐτὴν εἶναι τὴν ξοίαν, ἐπορθοῦν· τὸ λεφθὲν ὃ ὁ τότε μυσίας τύραννος πολλοὺς καταπεξούσας, ἐξώθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ ἀχιλλέως εἰς τὸν μηδόν. εἶτα ὕστερον χρωμένῳ αὐτῷ περὶ ἰάσεως ἀπεῖλεν ὁ θεὸς, ὡς οὐκ ἄλλως θεραπευθήσεται, εἰ μὴ ὁ ξώσας, καὶ ἰάσεται. ἵνα οὖν μὴ ἀπελθὼν πρὸς τὸν ἀχιλλέα γνωσθῇ, λαβὼν σῆμα πωρινοῦ, ἀφῆλθεν εἰς τὴν ἑλλάδα, προσῆλθεν αὐτῷ ὡς πένης, ἰάσεως τυχεῖν βουλόμενος· ἐπεπαῖδευτο δὲ καὶ τὸν ἰατρικὸν ὁ ἀχιλλεὺς, ὡς καὶ χείρονι ξαφείς. καὶ οὕτω θεραπευθεὶς, μισθὸν τῆς ἰάσεως λέγεται δοῦναι τῷ ἀχιλλεῖ, τὸ καθηγήσασθαι τῆς ἑλλησι τῆς ὑπὸ ξοίαν ὁδοῦ. εἴρηται δὲ ἡ παροιμία ὅτι τῷ κακῶς παθόντων· τινὲς δὲ καὶ ὅτι τῷ ἀδίκως ἀπολλυμένων, ὡς καὶ ἡ μυσία τότε ἀδίκως ἔπαθεν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων πρῶτον, ὕστερον δὲ ὑπὸ τῶν ἀχιλλέως καὶ λησῶν καὶ τοῦ τηλέφου ἀποδημίαν. De his.] quæ fecerunt post iusiurandum. Intercipiens.]sibi vendicans.

Arcem.] castellum ab hostibus factum, vnde erumpentes, vrbem vexant, quam oppugnant. Aggrediens.]quæ fecit post iusiurandum. Effodiens.]fodiendo euertens.

tens. Auferens.]tollens è medio.

Exules restituens.]Pulsos ab Atheniensibus in patriam reducens. Mysorum prædam.] Ad Troiam nauigantes Græci,Mysiæ appulerunt: quam Troiam esse rati,populati sunt.Telephus autem,princeps tum Mysiæ, cùm sagittis multos confecisset,& ipse ab Achille in femore vulneratus est: consultóque oraculo, cum responsum accepisset, se non aliter curatum iri,quàm si vulneris autor ei fecisset medicinam:sumpto mendici habitu, ne agnosceretur, in Græciam abiit, Achillémque adiit, tanquam pauper, ab eo remedium petens. Nam & medicinam callebat Achilles,vt à Chirone educatus. Ita curatus,referendæ gratiæ ergò, se ducem Græcis ad Troiam fore professus est. Prouerbium de iis dicitur, qui malè tractantur, aut de iis (vt quidam volunt)qui per iniuriam perduntur: vt & Mysia tum à Græcis primùm vastata est,deinde etiam per Telephi absentiam à vicinis & latronibus.

ὑπεστορβύσας, coaceruatis.) καταδουλούμενον.]δούλοις ποιοῦντα. ἐφεξῆς.]κ) τάξιν ἐχόμενα ἀλλήλων. Βοηδρομιῶν⊙.]ἰουνίου.

προσήγγελλαν.] ἐμιλύυσαν. ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.] σύγκλητος ἐκκλησία λέγεται ἡ ἡμοιρδὴν ἐξαπίφνης καταπεῖγον· ἔξεις γὰρ ἐκκλησίαι ἢ μιῶς γίνονται ὡρισμέναι· ἡ δὲ σύγκλητος οὐχ ὡρισμένη.

ὁ ὑποσείλας.]ὁ φίλιππος. ὁ ἀπεσταλμένος.] ὁ ἀμυύτας. Opprimentem.]in seruitutem redigentem. Deinceps.] ordine,alia post alia. Boedromionis.]Iunij. Detulerunt.] indicarunt. In concione.]Indicta concio dicitur, quæ cogitur ob rem aliquam vrgentem. Nam statæ quidem conciones ternæ fuerunt singulis mensibus. Indicta verò & finita non fuit. Qui misit.] Philippus. Missus.] Amyntas.

χράφειν,excludat.) Βοηδρομιῶνος.]ἰουνίου.

ἐχρημάτισαν.] τῷ τῆς χρημάτων ἐξέτασιν ἐποίησαν. λέγει δὲ αὐτῷ τῷ ὑποσείλει τὸ φίλιππου.] συλυμβείαν ἐπολιόρκει φίλιππος πόλιν τὴν ὑπὸ Θρᾴκης. ἔπεμψαν οὖν ἀθηναῖοι πλοῖα σιτηγήσοντα αὐτοῖς ἐξ ἑλλησπόντου, λαομέδοντος ναυαρχοῦντος· καὶ ὑποψησάμενος φίλιππος μὴ ὑπὲρ σιτηγίαν ἀφῖχθαι τὰ πλοῖα, ἀλλὰ βοηθήσοντα συλυμβειανοῖς, κατέσχεν αὐτά τε καὶ τὸν ναύαρχον, καὶ γέγραφεν ἀθηναίοις ὑποσείλει αἰτόμενος αὐτοὺς ὅπως βοηθεῖεν συλυμβειανοῖς, οὐ συμμαχεῖν ἡμῖν τῇ εἰρήνῃ, καὶ παρ' αὐτοὺς εἶναι τὸ λῦσαι τὰς σπονδάς· ἀπέλαβέ τε ἀμυντεῖδαι αὐτοὺς πάντι θέντει, εἰ μὴ τῷ κατ' αὐτὸ πράγματον πεπαύσονται. ἥδοντων δὲ πάντων ἀθηναίων εἰς αὐτὸν πρέσβεων ἔδωκέ τε τὰ πλοῖα. καὶ ἀφῆκε τὸν ναύαρχον. νυῦν ἐν δημοσθένης αἰτιωμένου αὐτὸν αἰσχίνου, ὡς αἰτίου ἐγένετο τοῦ πολέμου δολίως μεταχειρίζεται τὸ πρᾶγμα λέγων ἑαυτὸν μὴ ποιῆσαι τὸν πόλεμον, ἀλλὰ τὸ μὴ δηλῶσαι τὸν φίλιππον τοῦτο ἐν τῇ ὑποσολῇ. καί τοι αὐτὸς ἰὼ ὁ δημοσθένης ἀθηναίοις εἰς τὸ πολεμεῖν φιλίππῳ, καὶ λέγων, ὡς τῷ μὲν ἔργῳ πάλαι πολεμεῖ πρὸς τὴν πόλιν, τῷ δὲ λόγῳ νυῦν ὁμολογεῖ διὰ τῆς ὑποσολῆς, καὶ πρὸς ὀργὴν ἐντεῦθεν ἀθηναίους ἐποίησεν. ὅπ δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχει ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ὑπογεγραμμένου πρὸς τὴν τοῦ φιλίππου ὑποσολήν, πᾶς τις ἀναγνοὺς εἴσεται καὶ φωράσει τὸ ποικίλον τῆς ῥήτορος. φιλοπρόμυον.]ἴσως,φιλοπρομυμένων. πρεσβευτικόσι.]δημαγωγοῖς.

οὐδαμοῦ δημοσθένη.]ὑπὸ τοῦ ὀνόματος μὴ κειμένου ὑπὸ τῆς ὑποσολῆς, ἰχνεύεται. ὀνόματι μὲν γὰρ οὐκ ἔγραψεν ὁ φίλιππος ὅμως εἰς αὐτὸν τὸν δημοσθένη αἰνιττόμενος καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. ἔγραψα.] ἐψηφισάμην. πρεσβεύετο.]ὡς ὑπὸ ληστοῦ εἶπε τὴν λέξιν. τὴν εἰς εὔβοιαν.]πρεσβείαν δηλονότι.

ἔξοδον.]ἔξοδον λέγει αὐτὴν τὴν στρατιάν.

καὶ τὴν εἰς ἐρέτριαν.]ἔξοδον. τοὺς ὑποσόλους.] τ' ναυτικὴν δύναμιν λέγει, ἣν ἦγεν τὰς ἐκπλεούσας τ' πλοῖα. καθ' οὓς.]δι' ὧν. ἀδικουμένων.]ὑπὸ φιλίππου. πρεσβεύετο.]ὑπῆρξεν. ἐλιγωρήσασι.]ἀμεληήσασι. ἐνέβλεπεν.]εἰς τέλος ἦλθεν. Boedromionis.] Iunij. Supputarunt.Pecuniæ rationem inierunt. Recita ipsam epistolam Philippi.] Selymbriam obsidebat Philippus Thraciæ vrbem. Cum autem Athenienses naues, ex Hellesponto frumentum sibi allaturas,misisset, nauarcho Laomedonte : Philippus eas non frumentatum adueniisse ratus, sed auxiliatum Selymbrianis: eas vnà cum nauarcho detinet, literis ad Athenienses datis: quibus expostulat de auxiliis Selymbrianis missis, qui fœdere comprehensæ non sint, & de fide fracta minitans, se pro virili vlturum eos, ne sibi facessere negocium destiterint.Sed profectis ad se legatis Atheniensium, & nauigia restituit, & nauarchum missum fecit. Nunc igitur Demosthenes, culpante ipsum Aeschine, vt qui bellum concitârit : callidè rem tractat, negans,se fecisse bellum, quòd Philippus eius res in literis non meminerit: quamuis ipse is esset, qui Athenienses ad oppugnandum Philippum inflammasset, cum diceret, Philippum re ipsa iam olim gerere bellum: nunc verò per literas profiteri,itáque irritaret Athenienses. Quæ ita se habere, quiuis, lecta oratione ad Philippi epistolam, cognoscet, atque oratoris versutiam deprehendet. Studentem.] F. studentibus.Præsidibus.Tribunis plebis.

Nusquam Demosthenem.] Eo nititur, quòd suum nomen nusquam sit positum. Nam Philippus quidem de eo nominatim non scripsit,sed obscurè illum cum factione ipsius designat. Scripsi.]decreui.

Se insinuabat.] tanquam de prædone loquitur. In Eubœam.] Legationem sci-

licet. Exitum.]ipsam expeditionem.

Legationem.]pro expeditione.

Et Eretrienſem.]expeditionem. Expeditiones.] Nauticas copias dicit, & classis profectionem. Quibus autoribus.] per quos. Qui iniuriis afficiebantur.] à Philippo. Reſtitit.]extitit,conſecutum eſt.

Incautis.]qui neglexiſſent.

Accidit.]euenit.

καταφερνίσεως, largitionum.] τῶθ' ὑπάρχειν.] τὰ πολίσματα ὑπάρχειν καθ' ὑμᾶς.

καὶ πάντων ἥκιστα σύ.] δηλονότι μάλιστα πάντων σύ. κατήλυον.]αἰεπιῶντο. σφενδονήτας.]σφενδονάτους, σφενδόνων, αἰάσδοχος ὑπῆρχες.

Ea eſſe.] oppidula eſſe contra vos. Et omniũ minimè tu.] hoc eſt, tu cũ primis.

Diuerterunt.]deſtiterunt. Procurabas.] adminiſter & procurator eorum eras.

κολάσῃ,coherceantur.) πύπτον.]ὧν ἐπρέσβευσαν. Eorũ.]quæ in legatione egerant.

γίγνεται,ſolet.) χλιασμόν.]εἶδος εἰρωνείας. εὖ τι καλὰς ἴσχῃ.] καὶ ὥσπερ συμφέροντα.

ἐαὶθ' ὡς ἐτέρως.]ὅπως λάθῃ. Irriſionem.]ſpeciem ironiæ. Siue rectè ſe habeant.] vtilia ſint. Siue aliter.]noxia.

σαφεστέρα,euidentius.) αἰωμολόγημαι.] μία δὲ λέξις, αἰτὶ τὸ αἰακεκήρυγμαι. καταφαχθίῶαι.] εἰ τίλος ἀχθίῶαι. ὅπῃ Θράκης.]τὸν τόπον. Non ambigitur.] αἰωμολόγημαι. Vnum verbum eſt,de me planè conſtat.

Confecta.]ad exitum deducta eſſe.

In Thracia.]Locum deſignat.

σφότερον,offenderant.) χαρακώματα.] σήλας. Obſidionem.]pilas,vallum.

εἴρηκεν,ſumpſit.) ἀλλοξιωθίῶαι.]ἀφ' ὑμῶν. Abalienari.]à vobis.

διϊσχυρίζεται,affirmat.) δεῖ μαθεῖν.]ὑμᾶς δηλονότι. ἐνεστὰς πόλεμος.] καθ' ἡμῶν.

Cognoſcendum eſt.]vobis ſcilicet.

Bellum ortum.]contra nos.

σφοδόταις, proditoribus.) ὧν αὐτοὶ σφήρίωνται.] τῆς δουλείας δηλονότι. ῥῆξαι.] γνώμην.

παρεσκότι.]ἤρωων ἐνεστώτι. αἰασάσθαι.]αἰασατώσθαι. δ' αἰόντος.]δηκοῦντος καὶ ἀφαιρίζοντος.

ὀξείλετο ἄμε.]ὀξήγαγον ἡμᾶς. ὑποκατέστασε.] εἰς τὸ σφότερον κατάστασιν ἐπανήγαγε.

ὅπῃ μίαν.]συγχυκλῶν, γνησίαν, ὥσπερ ὑπὸ γάμου συνεδέθησαν, γνησίαν ὡσπερεὶ ἦσαν ὁμόφυλοι.

αἰακαρύξαι.] αἰακήρυξιν δουῦναι τῷ σεφαίῳ.

ὅπισέωντιαι.]γνώσκωσιν. δύχαρισίαν.]αἰτήδοσιν. ἱδρύονται.] καθιδρύουσιν· ἤρωα θεοποιοῦσιν αὐτοὺς τοὺς ἀθλιωμένους. ἡ σφαίρεσις ἡ ἐμὴ, καὶ ἡ πολιτεία.] ἡ βουλὴ ἡ ἐμὴ, καὶ ἡ ὑπὲρ τῆς πόλεως σφῆξις. ὅδ' ἀτήρει ὅπως,&c.

Quæ ipſis propoſita ſunt.] Seruitus ſcilicet. S.C.] decretum. Inſtante.] hoc tempore. Euerſione.]excidio.

Incendente.]vrente & vaſtante.

Conſeruauit.] eripuit nos. Repoſuit.] in priſtinum locum reſtituit.

Affinitatem.] eam coniunctionem,quæ eſt inter eos, qui connubiis deuinciuntur: germanam,ſynceram,quaſi populares noſtri eſſent. Præconio.] publicè proclamandam coronam. Sciant.] intelligant.

Gratiam.]remunerationem. Statuunt.] conſecrant:quaſi in deorum numerum referunt Athenienſes. Inſtitutum meum, & gerendę ratio reipub. Conſilium meum & acta in repub. Obſerua vt eos,&c.

ὑποδύθωσ, non ſit.) πολιορκῶν.]ἀλλὰ τὸ μὴ ὑπακοῦσαι αὐτοὺς σὺν ἐκείνῳ πολεμεῖν ἡμῖν.

ἐξ ὧν.] ἐκ τῆς δηθλιῶαι τοὺς βυζαντίους, παυσάντες τὰ πταίσματα. Obſidens.] quia noluerunt cum eo vos oppugnare.

Vnde.] ob ſupplicationes Byzantiorum,neglectis erratis.

σφατηγούς,imperatores.) πλὴν δι' ἐμέ.]αἰτὶ τοῦ,εἰ μὴ δι' ἐμέ. Præterquam propter me.] non niſi mea cauſa.

φαιεφῶς,orator.) ἐποιήσατο.]αἰσχίνης δηλονότι. Obiecit.]Aeſchines ſcilicet.

ποτηφᾶ,loquitur.) τῆτο.]ὅτι φιλίας ἦσαν.

κήρυγμα.]αἰτὶ τὰ ἐκεχρήμιλω. χρύσαι θαι.]βοηθῆσαι αὐτοῖς. τῆ καθ' ὑμᾶς.]τῆ ἐφ' ὑμῖν, ἐν τῷ χρόνῳ ὑμῖν. καὶ ταῦτ' ἐν βραχέσι.] ῥήμασι δηλονότι. δῆ τὸ ὀλιγωρεῖν,&c. Hoc.]fuiſſe falſas.

Vſus ſum.] pro,vſus fueram. Vti.]adiutare eos. Sub vobis.] veſtris temporibus, iſta ætate. Eáque paucis.] ſcilicet verbis.

Auditorem minus,&c.

παλιμοτέρων, imitationem.) τὰ λοιπά.]τὰ ἔμπροσθεν. Reliqua.] ea quæ reſtant.

οὐ ναῦς, οὐ τείχη, Non vrbs,non mœnia.) ἦσαν γὰρ οἱ λακεδαιμόνιοι λαβόντες αὐτῶν τὰς ναῦς ἐν αἰγὸς ποταμῷ δῆα λυσάνδρου, καὶ τὰ τείχη αὐτῶν κατασκάψαντες. ὑπογυμνοῖ δὲ αὐτὼ,&c.

Nam Lacedæmonij ad Aegoſpotamon eorum naues ceperant per Lyſandrum, & mœnia diruerant. Detrahit autem vrbi,&c.

λογισάμενοσ, imputarit.) τῆτο.]τὸ μνησικακῆσαι. δύεργετῆ.] μὴ ἐχθρῶν. Hoc.] meminiſſe iniuriarum. Bene meritis.]non hoſtibus.

χρήσιμα, videatur.) ὀρθῶς.] δικαίως καὶ συμφερόντως. Rectè.]iuſtè atque vtiliter.

κρυπτόμενοσ, occultarit.)καθείρξας.]σφεικλείσας. ἀγαθούς.]αἰδρείους. Concluſis.]ſi ſe concluſerit. Bonos.] fortes.

αἰαδέχεται, recipit.) καλοῖς.] ἀγαθοῖς σφάγμασι. Honeſtis.]rebus præclaris.

σφόβολον, aggerem.) σφὸ ὀμμάτων ἔχοιτας τὸ νικᾶν. ταῦθ' ὑμῖν.&c. Victoriam in conſpectu habentes.Hæc natu,&c.

ἑτέροις ἀπέδοσαν, neutris reddiderunt.)οὐκ ἐδίδοσαν,ἀλλ' εἶχον αὐτὸ,μέχρις οὗ,&c. ſed tenuerunt ipſi,donec Philippus,&c.

λαβὼν,à Thebanis.)τῆ ἐθελόντων.]οὐ χρὴ τὸν πονησάσης

τονησαίσης τῆς πόλεως ξυνεάρχοις, ἀλλὰ τῷ ἐθε-
* ἠνιμέ- λόντων* γίνεσθαι ξυνεαρχῶν. τιλὼ νῆσον.] τιλὼ δύ-
νων. βοιαν. καὶ τῷ πόλεων.] τῆς δυβοίας. αὐτοῖς τοῖς
ἐξημβρτηκόσιν.] δυβοδύσι. Voluntariis.] Cum
non delegiſſet ciuitas trierarchos: ſed qui
volebant, ipſi trierarchi fierent.

Inſulam.] Eubœam. Oppidorum.] Eubœæ. Ipſis qui peccarunt.] Eubœenſibus.

πιστεύσωλας, fidem habuiſſent.) ἐξόδους.] ἐκστρατείας. τεθεωρηκώς.] ἐννενοηκώς. συμβουλῆς οὔσης.] τὲ σωθῆναι τοὶς βυζαντίοις. τί ἔμελλον κελεύσειν.] ἐξαγκινήσειν. τὸ ἀξίωμα, &c. Exitus.] expeditiones. Cum ſpectaſſem.] cogitaſſem. Cum deliberarent.] de ſalute Byzantiorum. Quid iubere debui?] Quò incitare? Autoritatem, &c.

σιτοπομπίαν, importationem.] σώζεσθαι.] βυζαντίους. οὐκ ἐξῆν.] ἄδειαν εἶχε τι. Seruari.] Byzantios. Non licebat.] non dabatur poteſtas.

μέμψιν, reprimat.) τούτων ἑξῆς.] ἐχόμενα τῷ προειρημένων. Conſequentia.] Ea quæ cum ſuprà dictis cohærebant.

μέλλον, redactum iri.) τὸ ναυτικόν.] τάγμα. ἀναλωμάτων.] δαπανημάτων. τὰ ὄντα.] τὰ περιόντα αὐτοῖς. Naues.] claſſem. Impenſarum.] ſumptuum. Rem.] ea quæ ſuperſunt ipſis.

μεταλλάξας, conuerſa.) ἐξαισθυάς.] τὰς πολεμικὰς ἑτοιμασίας. καὶ γραφεὶς.] κατηγορηθεὶς ἐξαμνόμων. ὑποψοσία.] ὑπόθεσι, σκῆψει, προφάσι. ἔστι γὰρ ὑποψοσία, τὸ ὑπόπτευσθαι δίκην, ἢ ὅρων ἀναβάλλεσθαι. συνωμοσία δὲ τὸ κατ' ἀλλήλων βουλεύσασθαι, καὶ ἀλλήλοις ὅρκοις συνδεῖσθαι, μὴ ἀποστῆναι τὲ ἀπόπου βουλεύματος, μέχρις ἂν τὲ τὸ τελευτήσῃ. ἀνήσαμι.] ἀναβαλοίμην. λειτουργεῖν.] συνεισφέρειν. γιγνόμενον.] ὀφειλόμενον.

πτῆναι.] καταπτῆναι, δοθῆναι. δυοῖν.] νεῶν.

κατ' ἐμόν.] ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. πρότερον.] τὲ νόμου. συντέλειαν.] συγκομιδήν. ἐπεχειροτόνησεν.] ἐπεψηφίσατο. ἐπιχειροτονία ἡ κατάστασις τῆς βουλῆς.

Apparatus.] inſtructiones bellicas.

Poſtulatus.] Violatarum legum reus factus. Sacramento.] delatione, ſimulatione, prætextu. Eſt enim ὑποψοσία, dilatio iudicij. συνωμοσία verò eſt, inire conſilia contra aliquos, & iureiurando adigi inter ſeſe, ne à peruerſo propoſito deſiſtant, priuſquam id ad exitum deductum fuerit.

Cunctarer.] differrem. Obire munera.] conferre tributum. Vſuram.] quod deberetur. Numerare.] ſoluere, dare.

Duarum.] nauium. Secundum meam.] vt mihi videtur. Priore.] lege. Collationes.] compoſitiones. Decreuit.] comprobauit. ἐπιχειροτονία eſt conſtitutio Senatus.

ἐμιμήσατο, imitatur.) συνήγειαν.] συνθέσεων. πλειόνων.] τῷ δέκα ταλάντων. ἀποτειμη-
μένη ἢ.] ἤγουν ἔχῃ ἐπίπονον. ἀναλογισμόν.] λογαριασμόν. λειτουργία.] συγκόμισις.

Collationum.] contributionum. Pluribus.] decem talentis. Aeſtimata.] cenſa fuerit. Supputationes.] rationes.

Miniſterium.] munus publicum.

καλούμενοι, vocabantur.) καθυφεῖναι.] ἐνδοῦναι πρὸς τὰς τῶν πλουσίων αἰτήσεις. γραφεὶς.] κατηγορηθεὶς. πεῖραν.] ἄθλησιν τὲ συμφέροντος.

πάντα γὰρ τὸν πόλεμον.] κατὰ ταῦτα τὸν καιρὸν τὲ πολέμου. Prætuaricari.] cedere diuitum poſtulatis. Poſtulatus.] accuſatus. Experientiam.] ſenſum vtilitatis. Per omne bellum.] totius belli tempore.

βασιλέως, honorem.) ἀποστολέων.] ἀποστολεῖς, οἱ ἀποσταλέντες τῶν πλοίων. ὄνομα ἀρχῆς τοῖς ἀθλοθέταις, ἔργον ἔχούσης τὸ φροντίζειν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ τὲ ταχέως ἐξελθεῖν.

οὔτ' αὐτοῦ ἀνεσείσθη.] ἐν τῷ λιμένι, ἀνεπισκεύαστος. ἀπόρων.] πενήτων. εὐπόρους.] πλουσίους.

Claſſiariorum.] præfecti nauigationum. ἀποστολεῖς, magiſtratus nomen apud Athenienſes, cuius munus erat curare copias nauales, & maturum abitum. Neque ibi hæſit.] in portu, non inſtructa. Egentibus.] pauperibus. Copioſos.] diuites.

ἀνεξίκακον, tolerantiam.) δέοντα.] συμφέροντα. Neceſſaria.] vtilia.

σεφαίου, inuidiam.) βάσκανον δὲ, φιλάπονος μεμψιμοιρεῖν. βάσκανον. verò obtrectatorem, querulum dicit.

διοίκησιν, inſtitutum.) ἄλλως. ἕως ὧδε τὰ περὶ τῆς πολιτείας. ἐνταῦθα δὲ εἰσβάλλει εἰς τὸν περὶ τῶν ὑπαδύθυνων νόμον καὶ μετ' οὐ πολὺ πάλιν ἐπανιόντα* περὶ τῆς πολιτείας. λόγους.] ἀπο-
* ὂν τὸν: δείξεις. περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων.] νόθων νόμων, ὧν εἰσῆγεν αἰσχίνης. παρ' οἷς παρέγραψε, &c. Aliter. Hactenus de reipub. Hic verò accedit ad legem de iis qui rationes nondum retulerunt; latam: non multo pòſt ad acta publica rediturus.

Rationes.] probationes. Contra quas factum ſit decretum.] Adulterinas leges, quas adduxit Aeſchines. Cum annotarit, &c.

ψήφισμα, factum.) συνεῖναι.] συνιέναι τοῖς πολλοῖς αὐτῶν ἀπ' ἐκείνων. ἁπλῶς.] ἀπερίεργως.

ὧν μήτοι γε.] τὸ νόμιμον τὲτο λύει τῷ ῥήτῳ καὶ τῇ διανοίᾳ· ἐκείνου γὰρ λέγοντος ὅτι ὁ νόμος οὐκ ἐᾷ τὸν ὑπαδύθυνον στεφανοῦν, οὗτος τῇ διανοίᾳ κέχρηται λέγων, ὡς ὅσις μὴ κοινὰ ἀναλίσκει χρήματα, τὲτον ὁ νόμος δύθυνον οὐ μὴν τὸν ἐξ ἰδίων ἀναλώκοτα.

ἐπαγγελλόμενον.] ὑποχόμενον. τούτοις.] τοῖς συκοφάνταις τε καὶ τοῖς δόντας. ἐπίδωκα.] ἐπίτειμα. ἐπήνεσεν αὐτὸν φησιν ἡ βουλὴ ὑπαδύθυνον ὄντα.] τὲτο ὡς ὑπὸ αἰσχίνου λέγονται ὅτι ἀπατηθεῖσα ἡ βουλὴ ὑπ' αὐτοῦ, ἐπήνεσεν αὐτὸν, καὶ ἐστεφάνωσεν ὑπαδύθυνον ὄντα. ἄλλως. ἀπὸ τὲ εἰπεῖν. &c.

Conſequi.] intelligere pleraſque earum

ex illis. Simpliciter.] citra curiositatem.

Verùm quæ.] Legitimum hoc soluit scripto & sententia. Nam cum ille neget, legem permittere, vt quisquam non relatis rationibus coronetur: hîc sententia vtitur, cum dicat: Ab eo qui publicam pecuniam tractet, legem rationes postulare: non ab eo, qui de suo sumptus fecerit.

Cum recepisset.]esset pollicitus.

Istos.]sycophantas & largitores.

Contuli.] largitus sum. Laudauit eum, inquit, Senatus.]Hoc sub persona Aeschinis dicitur, Senatum à Ctesiphonte deceptum, laudasse eum, & coronasse reum. Aliter. Sit à Senatu, &c.

ἦθά φησι, inquit, fuisti.) καὶ τοῦτο ὡς ἀπὸ αἰσχίνου, τοῦτο ἰδιώ, &c. Et hoc sub persona Aeschinis. Hoc si conuentum, &c.

συναύξων, amplificans.) τοῖς κατοικοῦσιν.] ἀθλιωτάτοις. ὁ δὴ τῷ ὁπλιτῷ.]ὁ δὴ στρατὸς τῷ ὁπλιτῷ. ὁ δὴ τῷ ἱππέων.] ὁ τῶ ἱππικοῦ ἡγεμὼν στρατός.

Incolis.]Athenien sibus. Armatorum.] qui præest legionibus.

Equitum.]magister equitum.

ἀδίκως ἦρξα, gessi magistratum?) οὐ τοῦτο πάλιν αἰσχίνης κατηγορεῖ, ἀλλ' ὁ ῥήτωρ νικῶν αὐτὸ προσέθηκεν, ἐπειδὴ θαῤῥεῖ ἑαυτῷ μὴ κεκλοφέναι. ἄλλως. καὶ τὸ λύσιν, &c. Non & hoc Aeschines obiicit: sed orator ipse proponit fretus abstinentia sua. Aliter. & solutionem, &c.

μεμφόμενον, reprehendere.) γέγραφα.] πλάτων φησί, γραφὴν σέ τις ὡς ἔοικε γέγραπται κεῖται ἐν τῷ εὐθύφρονι. Accusasti.]Sic & Plato in Eutyphrone: Diem scilicet quispiam tibi dixit.

τὸ τε χίτου, vociferetur.) κὴ συγγραφὴν.] λέγει κὴ προστάξιν, οἷον ὥσπερει προστάξας ἀνδριαντοποιῷ ἀνδριάντα ποιῆσαι κατά τινα ὑπαγωγὴν· οἷον ἐπέταξας αὐτῷ ὅτι βούλομαι ἔχειν) αὐτὸν τὸν ἀνδριάντα, τοιαύτας τὰς χεῖρας αὐτὸν ἔχειν, τοιούς δὲ καὶ τοὺς πόδας, τοιαύτας καὶ τὰς κεφαλὰς ὁμοίως· εἶτα μὴ δεξάμενον αὐτὸν τὸν ἀνδριάντα ὥσπερ ἐπέταξας, ἐγκαλέιν ὕστερον τῷ ἀνδριαντοποιῷ.

Esyngrapha.] ex mandato: veluti si statuario formulam quampiam præscripsisses, velle te statuam iis esse manibus, iis pedibus, tali item capite. Quam si talem non accepisses, quererêris de opifice.

ὑποστρέψειν, euertere.) πομπεύειν.]ὑβρίζειν, λοιδορεῖν. Insultare.] contumeliis afficere, conuiciari.

ἐραστὴν, constet.) ἐξήλεγχες.]ἀφῆκες. δύνασαι.] δύνῃ δῆτ' ἂν ὧν δημοσίᾳ τις ἐπισεύσῃ γραφὴν, ὑπὸ τῶν νομοθετῶν. κεῖσις δὲ, ὅπου ἐγκλήματος. ἀξιῶ.]ἀζημίου. τῇ πόλει δ' ἢ πλέον. ἀπὸ τοῦ λαβεῖν με, φησὶ, τὸν στέφανον, ὃ δημοσίᾳ ἐστεφάνωσεν, ἀνάγκη τῇ πόλει δόξης μετεῖναι ἢ πλέον ἢ ἔλαττον, τοῦτ' ἔστιν ἢ μέρος τῆς δόξης, ἢ καὶ τὸ ὅλον.

ἐνταῦθα.]ὅπου μάχης.

Reliquisti.]omisisti. Rationibus.]δίκην de iis quæ publicè alicui commissa fuerunt: γραφὴ violatarum legum: κεῖσις de crimine. Innocens.] indemnis. Reipub. autem vel plus.] Ob id, inquit, quòd coronam accepi, quod publicè actum est, existimationem reipub. agi necesse est, vel plus vel minus, hoc est, vel ex parte, vel omnino. Hîc.]in pugna.

ἐγκλήματα, custodit.) ζητοῦσί τινες, καὶ ποῦ δεῖν ἡ ἀπόδοσις περὶ τούτου τοῦ κώλου, οὐδὲν γὰρ ἐπήγαγε περὶ οὗ εἶπεν, ἐπειδή. περὶ τούτου πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀπολογήσασθαι, καὶ χεῖρον εἰπεῖν ** πάντας ἀπέχον· οἱ μὲν γὰρ αὐτῷ ἔφασκον, ὡς δεῖ ἐν ὑπερβάτῳ αὐτὸ ἀναγινώσκεσθαι· ἄλλοι δὲ διέστρεφον τῷ φράσιν ἀναλλάττοντες τοὺς συνδέσμους, ζητοῦντες σῆσαι τὴν ἀπόδοσιν· ἡμεῖς δὲ φαμὲν ὡς ὅτι ὁ ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν, ἐμπεσὼν εἰς τὸ ἐξηγεῖσθαι τοῦτο τὸ κῶλον, οὕτως αὐτὸ ἔγραψεν, ὅτι ὑπὸ θυμοῦ ὁ δημοσθένης ἐνταῦθα οὐδὲν ἐπήγαγεν. ἄλλως. τοῦτο τὸ κῶλον οὐκ ἔχει ἀπόδοσιν· ἀλλ' εἰς θυμὸν ἐμπεσὼν ὁ ῥήτωρ, καὶ πολλὰ μεταξὺ θεὶς, ἀφῆκεν οὕτως. μάρτυρεῖ δὲ καὶ ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν, καταστὰς εἰς τὴν τούτου ἐξήγησιν.

ψῆφον.] ἡ περὶ τοῦ στεφάνου. Quærunt quidam, vbi sit redditio huius membri? Nihil enim subiecit ad Posteaquam. Hoc multi defendere sunt aggressi, &, penè dixerim, omnes* errarunt. Quidam enim dixerunt, per traiectionem verborum esse legendum: alij dictionem peruerterunt, dum coniunctionibus immutandis redditionem efficere studuerunt. Nos verò dicimus, Hermogenem in libro de formis, cum in huius membri expositionem incidisset, sic id soluisse, præ iracundia Demosthenem nihil subiunxisse. Aliter. Hoc membrum non habet redditionem. Nam ira inflammatus Orator, id cum multa interposuisset, reliquit. Id quod & Hermogenes in huius loci enarratione testatur.

Suffragium.]de corona.

προῆγμα, abhorrentem.) πῆς ὤν.]ἄχρων οὐδαμινός. ἀρχεῖ.]ἀρχὴ ποιεῖ. αἰσχρός.]οὗτοι οἱ ζῆς διεβόλωτο ὑπὸ δικαιοσύνης. Quis cum sit. homo scilicet nihili. Incipit.]initium facit.

Aeacus.] Hi tres ob iusticiam fuêre celebres.

ζερόμενον, victitans.) δύσκολος καὶ φαῦλος ἄνθρωπος. ὀλεθρος γραμ. &c. homo vilis & nequam. Scriba perditus, &c.

ἀναγνῶναι, recitandum.] γραμματεύς.]ὁ γραμμάτων τε* κύριος, καὶ τῶν ψηφισμάτων φύλαξ. ἐπαχθεῖς.]φορτικούς. ποιήσασθαι.] συναγαγεῖν, λαβεῖν. Scriba.]& literarum* autor, & decretorum custos. Grauia.]odiosa.

Conquirere.]cogere, capere.

ἐφθέγξατο, protulerat.) ὑπεκαλούμενον.]ὑποβοώμενον. διάγνωσις.]ἱστορία, γνῶσις τῆς πάλαι ποτὲ

ποτὲ γεγονότων πρεσβυτέρων. ἀπολειφθεῖσι.] τῆς παιδείας ὑστερημένοις. πρωτοιουμένοις.] ἰδιοποιουμένοις. Inuocantem.] vociferantem.

Cognitio.] ſcientia, noticia antiquitatis.

Deſtitutis.]eruditione carentibus.

Vendicantibus.]aſſumentibus.

ἐγκωμιαστικῶν, pertinet.) ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν. οὐκ ἀπορῶν τὲ εἰπεῖν πολλὰ κατὰ σοῦ, ἀλλὰ δυσπορῶν, ἐν τούτῳ δοκῶ ἀπορεῖν ἐν τῷ μὴ εἰδέναι με ποῖα πρῶτον προτάξω αὐτῶν τῶν πολλῶν.

παρ' Ἐλπίᾳ.] ὅθεν ὁ Ἐλπίας χαμαιδιδάσκαλος ἦν πρὸς τοὺς ἀθηναίους, ὑπόχολον ἔχων, τὸν πατέρα τοῦ αἰσχίνου. θησείῳ.] τῷ τε ναῷ τοῦ θησέως.

Quod autem dicit, huiuſmodi eſt: Cùm mihi non deſit copia multa contra te dicendi: ſed potius ea abundem: hoc me penè inopem conſilij facit, quòd ignoro, quænam de multis priore loco ponam.

Apud Elpiam.]Is Elpias vilis fuit literator apud Athenienſes, miniſtro vtens Aeſchinis patre. Theſeo.] ſacello Theſei.

δηλῶν, appellat.) ἄλλως. χοίνικας καλεῖ τὰς πέδας· τὸ δὲ ξύλον, ἢ πρὸς τὸ ἐπερείδεσθαι τὸν ξωμὸν ἐν τῷ βαδίζειν καὶ ἐπαναπαύεσθαι, ἢ πρὸς τὸ δεῖσθαι συναπτειν τοὺς πόδας αὐτῷ.

κλισίῳ.] τῷ πρωτῶνι. ἔστι δὲ ὄνομα τόπου.

Aliter. Modiolos vocat compedes: lignum autem, ſiue cui Tromes inter ambulandum innitatur, & in quo acquieſcat, ſiue quo poſſit coniungere pedes ſuos.

Cliſio.]porticu. Loci autem nomen eſt.

ἀμαθέστατον, indoctiſſimum.) ἐξέθρεψε.] τέλειον ἐξέτρεφεν καὶ ἐποίησε.

τῆς καλῆς ἐργασίας.] κατ' εἰρωνείαν· λέγει δὲ τὴς πορνείας.

Educauit.] ad integram ætatem proueexit. A præclaro quæſtu.]per diſſimulationem. Loquitur enim de vita meretricia.

ἐπήγαγε, ſubiecit.) καταρᾶται.] ἵνα λέγῃ ὡς πρεσβύτης. τοῖς τοιούτοις δὲ καταρᾶται ὁ δῆμος δίκῃ τῶ κήρυκος. οὐδὲ γὰρ ποτε.]δεῖ λαβεῖν, τὸ μὲν πρῶτον οὐδέ, ὥσπερ δισημαίου· τὸ δὲ δεύτερον, ὡς κατ' ἐρώτησιν, καὶ ὡς ἐκπλητόμενος, ὅτι οὐκ μέμνησεν εἰπεῖν τὸ ἐχθές, μυρουμένου τὸ πρῶτον αὐτὸ οὐδέως· κοινὸν δὲ τὸ ἰῶ. καὶ δύο συλλαβάς.]μίαν μὲν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός· μίαν δὲ εἰς τὸ τῆς μητρός.

ἐμπουσαν.] ἐπὶ τῶ πάντα αἰσχρῶς καὶ ἀνοσίως ποιεῖν τοιαύτην δὴ ἡ πάλαι ἐμπουσα. δίκῃ τουτουσί.] τοὺς πολίτας. οὐχ ὅπως.] ἤρωων οὐ μόνον οὐ. καὶ τουτωνὶ πολιτῶν.] ἤρωων πρατίθεις πᾶσαν πρᾶξιν καὶ κινεῖς κατ' αὐτῶν.

Execrat.]Vt proditorem eum dicat. Hos autem populus per præconem deteſtatur.

Serò enim tandem.] Primùm Serò accipiendum eſt vt à narrante. Alterum per interrogationem & admirationem, quòd oblitus ſit dicere, Heri certè quidem primum hoc eſt ſerò.

Et duas ſyllabas.] Vnam nomini patris, alteram nomini matris. Empuſam.]Ex eo quòd omnia turpiter & nefariè faceret. Talis enim fuit vetus illa Empuſa.

Propter hos.]ciues. Adeò non.]non modò non. Contra hos geris.]Agis & moliris omnia aduerſus eos.

τὰ νεώρια, incenſurum.) τὰ νεώρια.]τόποι εἰς οὓς αἱ νῆες ἀνέλκονται. λαβόντος.] καταχόντος.

Naualia.]Loca in quæ naues ſubducuntur. Vbi cœpiſſet.]cum obtinuiſſet.

τόλμαν, facinoris.) καταστήσαντος.]δῆλον ποιήσαντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ δήμου.

Conſtituiſſet.] indicaſſet in conuentu populi.

ἀνέσωσεν, recuperauit.) τὸ πρᾶγμα ἀνθομολόγη.]τῶν ὑπόθεσιν νοήσασα.

Negocio animaduerſo.]re intellecta.

βεβαίωσιν, confirmat.)τούτῳ.]τῷ αἰσχίνῃ.

προείλεσθε.]προεκείρατε. κυρίαν.]τῶν βουλῶν τὸ ἀρείου πάγου. Iſti.] Aeſchini. Delegiſſe.]deſignaſſe vos. Autorem.]Senatum Areopagiticum.

Βωμόν, aram.) ἰὼ ἰώ.]συμφορά.

Delatum eſt.]contigit.

συνδικίας, patrocinio.) τὸ νεανίου τύπου.] τὸ ἐξ ἐπάρσεως μωρᾶς τοῖς αὐτῶν πολιτεύμασιν οὐ πρέπον, δηλονότι οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ.

ἐν ἀρχῇ πεισθεν.]ἀρχῶν τῶν πόλιν.

ἐπήλαξε δὲ, &c. Herois iſtius.]ob elationem fatui ſuis actis in repub. Neque enim ſimile.] S. eſt iis, quorum me inſimulat. Tanquam dedecore affecturus remp.] Probrum illatum ciuitati. Inuertit autem orator, &c.

καθ' ὑμῶν, contra vos.) λόγοις κινοῦσι δίκλινῆ ῥεύματος. σπόσσει δὲ καὶ ταῦτα, &c.

Verba cientis inſtar torrentis. Conſidera & hîc, &c.

Ea quæ ſequuntur huius Orationis Scholia, in Heruagiana & Aldina editione deſiderantur: ac noua editione Luteciana acceſſerunt.

οὐκ ἀπέχρη.]οὐκ * ἀρέστα. Non ſufficiebat.] * ἤρκει non ſatis erat. συνιών.]συνερχόμενον.

Congrediens.]conueniens.

ἐλήφθη.]ἐφωράθη. Captus.] deprehenſus eſt. συνῆει.]συνήρχετο.

Congrediebatur.]conueniebat.

ἀπεδόθησαν.]φανεραὶ ἐγένοντο. Relata.]publicata ſunt. ἑκατομβαιῶνος.] ἀπριλλίου.

Hecatombæonis.]Aprilis.

οὕτω πως ἔχει.] ὡς μέλλω λέγειν. Sic ferè habent.] vt dicturus ſum. ὑπηρετῶν.] μισθωτὸς ὤν. Subſeruiens.] Mercenarius cũ eſſet.

οὐ πάνυ ταῦτα.] ἤρωων οὐκ ἀκριβῶς μνημονεύει ταῦτα παρ' ὑμῖν τὰ πράγματα.

Non reponuntur hæc.] Non accuratæ memoriæ tradũtur hæc apud vos negocia.

οὐδ' ἣν ἔδει πρεσβῆναι.] δι' ὧν τοῦτο. Nec quam decebat.] Iram geretis aduersus istum.

φαύλῳ.] κακῷ. Improbo.] malo.

αὐτῷ.] τῷ αἰσχίνῃ. Ipsi.] Aeschini.

ἐσκυλεύθησαν.] ἐσκυλεύθησαν. Spoliatæ.] direptæ erant. ἄνθρωπος.] ὁ φίλιππος. Homo.] Philippus.

ὁ βάσκανος.] ὁ φθονερός. Obtrectator.] inuidus. ὑφ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντα.] αἰτίᾳ τῇ ἐμῇ. A me, cum posset tunc.] pro, me.

ταῦθ' ἕτερα.] τὰ ἐμὰ ψηφίσματα. Hæc alia.] mea decreta. τούτων.] τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων. Horum.] meorum decretorum. ὥσπερ οὐδὲ ἔγραφεν.] ἀλλ' ἔγεγε μέν, οὐκ ἔγραφε δέ, πλείονα ὧν εἶπκα. Sicut nec scribebat.] Dicebat ille quidem, sed non scribebat plura iis quæ dixi.

ἐξεπεπράσατο.] δηλ τοῖς πρότερον εἰργάσατο. Facinora addidit.] præter superiora cõmisit. ἐκνίψῃ.] καθάρῃς. Eluas.] expurges.

παραγεγραμμένα.] εἰς τοὺς ἀμφισσεῖς. Acta.] contra Amphissenses. καλῶ δέ.] ὅπερ καλοῦμαι. Voco autem.] imploro.

τὸ πράγματος ἀπτόμενον.] γεγονὸς πολαγόραν. Negocium attingentem.] Pylagoram factum. ἀκύρωτον.] ἐστερημένον. Fructus expertem.] priuatum. τί οὖν;] τί οὖν ἐγὼ κατέπεμαι; Quid ergo?] Cur igitur imprecatus sum?

διατεναμένῳ.] δι' ὑπερβολὴν ἀπορρήτου ἀπουδῆς ἀπηρνημένῳ, διϊσχυρισαμένῳ. Contendi.] Tanta contentione inficias iui, asseueraui.

ἐν τῷ δημοσίῳ.] οἰκῷ. δηλονότι ἐν ᾧ οἱ δημόσιοι χάρται ἔκειντο. In publico.] Ædificio, in quo publica monimenta reponebantur.

ἐξ ὧν ταῦτ'.] ἃ κατηγορῶ τοῦ αἰσχίνου. E quibus ea.] quorum Aeschinem accuso.

ὑπολαμβάνῃ.] δοξάζῃ. Existimetur.] putetur. ἐν ἀμφίσσῃ.] ἀμφίσσῃ πόλις τῆς λοκρίδος· ἐλάτεια δὲ, μείζων πόλις τῆς φωκίδος. Amphissæ.] Vrbs est Locridis: Elatea verò maxima vrbs Phocidis.

ἠρέθη.] προκρίθη. Citatus.] delectus.

συγκατασκευάσας.] τῷ φιλίππῳ δηλονότι. Instruxit.] vnà cum Philippo scilicet.

ἐκ παρακλήσεως.] ἀπὸ παρακινήσεως τοῦ αἰσχίνου. Adhortatione.] incitatus ab Aeschine. αἰτίαν.] μέμψιν. Crimen.] reprehensionem. ἥτις δὲ ἡ φύσις.] ἡ ἀρχὴ τῶν πραγμάτων. Quæ autem natura.] principium negociorum. συνεσκευάσθη.] μὴ δόλου γένοιτο. Concinnata.] dolo acta. συντεθέν.] συσκευασθέν. Compositum.] subornatum.

ἰσχύειν.] γνῶσιν Noticiam.] cognitionem. κακῶς.] ἀναίδρως. Ignauè.] effœminatè. αὐτῷ.] τῷ φιλίππῳ. Ipsi.] Philippo.

ἐκ τῆς χώρας.] αὐτῆς δηλονότι. E regione.] ipsius. ἐδεῖτο.] χρεία ἦν. Egebat.] opus erat.

διδόντων.] δίοδον διδόντων. Permittentibus.] transitum dantibus. αὐτῷ.] τῷ φιλίππῳ. Ipsi.] Philippo.

τῷ πολέμῳ κρατοῦντι.] τῷ ἰσχυὶ ἐχοντι εἰς τὸν πόλεμον, νικῶντι. Bello superiori.] propitio Marte rem gerenti, vincenti.

τὰ μὲν, ἁρπάσαι.] εἰς τινὰ μὲν ἁπατῆσαι. Quædam intercipere.] fraude interuertere. ὡς δ'.] πῶς ὅπως δ' εἰκῇ λέγω. Vt bene.] quàm aptè dico.

αὐτοὺς.] τοὺς θηβαίους. Ipsos.] Thebanos.

δεήσεσθαι.] χρείαν ἕξειν. Requisituros.] opus ipsis fore. εἰσηγεῖτο.] συνεβούλευε τοῖς ἀθηναίοις. Autor erat.] suadebat Athenienssibus. ὑποψεύσεσθαι.] ἐν ὑποψίᾳ ἔσεσθαι. Insimulaturos.] suspectum fore. ὁ ταῦτα ποιῶν.] τὸ εἰσηγεῖσθαι. Id qui faceret.] autor esset.

εὐπόρως λήσειν.] ᾤετο λαθεῖν. Facilè cælaturum.] clam fore. προβληθείς.] χειροτονηθείς. Designatus.] creatus.

ἀνερρήθη.] ἀνηγορεύθη. Præconio.] proclamatus est. ἀξίωμα.] τιμὴ τιμή. Dignitatem.] honorem. καθιερώθη.] ἀφιερώθη τῷ ἀπόλλωνι. Consecratus sit.] dedicatus Apollini. συνθεὶς.] πλασάμενος. Composuisset.] finxisset. ἱερομνήμονας.] οἱ πεμπόμενοι εἰς τὸ τῶν ἀμφικτυόνων συνέδριον, εἰς κύκλοι τῶν ψήφων ἐγίγνοντο ἱερομνήμονες. Hieromnemona.] Sic appellabantur, qui autoritate ferendi suffragij præditi, ad Amphictyonum concilium mittebantur.

ἠτιᾶτο.] ἐμέμφετο. Culpabat.] querebatur.

ἐκεῖθεν.] ἀπὸ τῆς ῥηθησομένης αἰτίας. Illinc.] ob eam causam quæ dicetur. τῆς πόλεως.] τῆς κιρρᾶς. Vrbis.] Cirrhæ. συντελέσαντ.] πρᾶξαι. Confecisse.] egisse.

ἐκλήτουσιν.] εἰς κρίσιν προσεκαλέσατο, ὡς κλητήρ· οὕτω γὰρ ἐκαλοῦντο οἱ τοὺς κρινομένους εἰς κρίσιν προκαλούμενοι. Citauit.] in iudicium arcessiuit, vt viator. sic enim appellantur, qui reis iudicium denunciant. προφάσει.] εἰς τὸ κατηγορεῖν. Per causam.] accusandi.

περιόντων.] περιερχομένων. Obambulantibus.] circumeuntibus. ἐκ πύτων.] ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, αἰτίας μιᾶς. Ex his.] ab vno initio, causa vna.

ἐταράχθη.) δηλ ταραχῆς ἐγένετο. Turbatum.) per tumultum actum est.

κόττυφος.) ἱερομνήμων ἦν θετταλὸς ἢ ἀρκὰς, πάντα πράττων ὑπὲρ φιλίππου. Cottyphus.) Hieromnemon Thessalus siue Arcas fuit, qui omnia pro Philippo agebat.

ὡς δὲ οἱ μέν.) τῶν ἀμφικτυόνων. Vt verò alij.) Amphictyonum. εἰς τὴν ὑποῦσαν.) εἰς τὴν ἑορτὴν ἢ μέραν τὴν μετὰ ταῦτα. Postridie.) festiuo die post illa.

οἱ κατασκευασμένοι.] οἱ συγκατασκευασάμενοι τὸν δόλον.

Instru-

Instructi.] ij qui dolum instruxerant. εἰλήφεσαν.] ἔχον ὑπὸ τῶν πραγμάτων. Acceperant.] habebant ab ipsis rebus. ἡγεμών.] ὁ φίλιππος δηλονότι. Dux.] Philippus. διαλαβεῖν.] περικυκλῶσαι. Disterminare.] circundare.

τὸ λοιποῦ.] χρόνου. Reliquo.] tempore.

ἐαρινῆς.] κ' τῶν πυλαίαν τῶν ἡμιονικῶν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἔαρος. Verno.] conuentu in Pylis, veris tempore habito.

πυλαίας.] πυλαία ἡ μέση τοῦ ἵππατος διάρυχμα ἀπὸ τῶν θυτῶν. Pylæ.] Ab haruspicibus media iecoris amplitudo Pylæa dicitur.

κατανεμάμενοι.] διαμερισάμενοι ἑαυτοῖς τὸν ἀγρόν. Partiti.] agro inter sese distributo.

βοσκήματα νέμουσι.] καταξίβουσι τὴν νόμην τῶν βοσκημάτων. Pecudes pascere.] pecudum pastione conterere.

πλημμελούμενον.] ἀδικούμενον. Lædi.] iniuriis affici. αὐτόν.] τὸν φίλιππον. Ipsum.] Philippum.

ἐπυλαγόρησεν.] πυλαγόρας ἐγένετο ὁ αἰσχίνης. Legatione functus.] Pytagoras fuit Aeschines.

ἀπεκρύπτετο.] ἐν κρυπτῷ καὶ ἐν ἀπορρήτοις εἶχεν. Occultabat.] clàm & in occulto habebat.

τῶν ἐν τῇ συμμαχίᾳ.] συμμάχων. Eorum qui erant in societate.] sociorum.

πλημμελοῦσιν.] ἀδικοῦσιν. Delinquant.] iniustè agant. λεηλατοῦσιν.] ἀφανίζουσιν. Prædas agant.] vastent.

ἀμυνάσθαι.] κολάσαι. Vlcisci.] punire.

τοὺς βιάζοντας.] ἀσεβεῖς. Violatores.] impij. συναντᾶτε.] συνέρχεσθε ἡμῖν. Occurrite.] conuenite nos. ἐπισιτισμόν.] ἐφόδια. Commeatum.] viaticum.

τοῖς δὲ μὴ συναντήσασι.] τοῖς μὴ συνελθοῦσι, κολάσομεν κοινῇ συναθροισθέντες. Qui verò non occurrerint.] Qui ad nos non venerint, eos communiter puniemus congregati. συμβιβασιδιάσας.] συγκατασκευάσας. Qui vnà instruxerit.] operam nauârit illi. παρ' ἑκάστοις.] ἔθνεσι δηλονότι. Apud singulos.] populos scilicet.

ὀκνήσαμι.] ἀναβαλοίμην. Vereor.] differo.

ἀλιτήριον.] φθορέα. Sceleratam.] corruptorem. ὁπωσοῦν.] τὸ ποτὲ ἀργόν. Quomodocunque.] tò cunque ociosum est.

πρὸ τῆς ἀληθείας.] ἔμπροσθεν. Præ veritate neglecta.

ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα.] ἐγὼ ἐπόνησα ὑπὲρ ὑμῶν. Ego quidem facta.] Ego laboraui pro vobis. τῶν τὰ φιλίππου πραττόντων.] τῶν φιλιππιζόντων δηλονότι. Eorum qui Philippi negocium agebant.] Philippi studiosorum scilicet.

παρ' ἑκατέροις.] παρ' ὑμῖν καὶ Θηβαίοις. Apud vtrosque.] vos scilicet & Thebanos. οὐδὲ καθέν.] οὐδόλως. Ne vna quidem in re.] nihil prorsus. τοῦτο μὴ ἡγήσεται.] αὐξάνεσθαι τὸν φίλιππον. Id non fieret.] vt cresceret Philippus.

γνώμης.] διαγνώσεως. Sententiæ.] decreti. πράξαι.] συνεργῆσαι. Agere.] adiutare.

φιλίαν.] τὸ φιλίππου. Amicitiam.] Philippi.

τῶν ἄλλων.] τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Aliarum.] ciuilium rerum. τούτου μέν.] τοῦ αἰσχίνου. Istius quidem.] Aeschinis.

συνέκρουον.] εἰς στάσιν συνέβαλλον. Committebant.] in seditionem coniiciebant.

ἀπολαβεῖν.] εἰς τὸ πρότερον κατάστασιν ποιῆσαι ἦθος. Recuperare.] in priorem restituere locum.

προήγαγον.] πύξησαν εἰς τέλος καὶ ἀκμήν, προήγαγον τὸ δεινόν. Perduxerunt.] penitùs auxerunt: malum vehementius & atrocius effecerunt.

ἡμαφηβολιῶνος.] * σεπτεμβρίου εἰκοστῇ τετάρτῃ. Elaphebolione.] * Septembris vigesimaquarta. * ἰανουαρίου. * Februarij.

ἃς μὲν κατείληφε.] τινὰς μὲν κατέσχε. Quasdam occupauit.] obtinuit. τῶν ἀσυλητῶν.] τῶν πλησιοχώρων. Et suburbanis.] finitimis.

εἰς τὸν ἀττικόν.] κατὰ τῶν ἀθηναίων. Contra Atticam.] aduersus Athenienses.

ἐμβάλλεται.] ἅπτεται, * ἁρπάζει. Aggreditur.] inuadit, occupat. πίστεις.] συνθήκας. Fidem.] pactiones.

διαλέξονται.] ὁμιλήσουσιν. Agant.] loquãtur.

προκαλέσουσι.] προκινήσουσι. Hortentur.] extimulent. χρόνον.] τὸν τεταγμένον δηλονότι χρόνον. Tempus] constitutum S.

ἀνοχάς.] ἤγουν τοῦ μὴ συμβιβάσεως ἀρχὴν καὶ διακοπὴν τοῦ πολέμου. Inducias.] belli ex compacto ocium & intermissionem.

θαργηλιῶνος.] ἀπριλλίου. Thargelionis.] Aprilis. μουνιχιῶνος.] ἰανουαρίου ἑβδομηκοστῇ ἕκτῃ. Munichionis] Ianuarij trigesimo.

γνώμη.] ἡ ῥηθησομένη. Sententia.] dicenda. ἐπιβάλλεται.] ἐπιχειρεῖ. Suscipit.] aggreditur. κατασῆσαι.] ποιῆσαι. Constituere.] facere.

αἵρεσιν.] σκοπόν. Sectam.] propositum.

βέλτιον δέ.] καλὸν, συμφέρον. Melius.] præclarum, vtile. περιπεπλημμελημένοι.] ἠδικημένοι. Circumuenti.] violati.

τοῖς διαλαλουμένοις.] πράγμασι δηλονότι. Iis quæ rogantur.] rebus scilicet.

ἀπομισάμην.] ἔλαβον. Redditæ mihi sunt.] accepi. προσφέροντας.] προσάγουσι τιμήν. Exhibent.] honorem habent.

συγκατάνοις.] συμφώνοις, στοιχοῦντας τῇ ἐκείνου γνώμῃ. Approbatores.] assensores, suffragatores sententiæ illius.

κ' πολλά.] κ' πολύ. Multifariam.] multis modis. τὰ πρὸς ἡμᾶς ἔχειν ἐν διανοίᾳ.] ἤγουν ἔχειν διανοίας πρὸς ἐμέ.

Erga nos bono esse animo.]fauete mihi.
οἴσ͂ειν.]κομίσειν. Laturos.] accepturos.
ῥοπὴ.]βοήθειαν. Momentum.]auxilium.
προθέσεως.]προαιρέσεως. Propositi.] instituti. ψηφίσμασι.]τοῖς προειρημένοις. Decretis.] suprà dictis. συμπνεύσοντων.] ὁμονοήσοντων. Conspiraturis.]consensuris.
κατείληφεν.]ὁ φίλιππος. Occupauit.]Philippus. ἐξεῖργον.]ἐκώλυον. Repellebant.] prohibebant.
ἐνεπίμπρασαν.] κατέκαυσαν.] Incendebant.]cremabant. χρηματίσαι.] ἦρωα ἐξ ὁμιλίας ἀποφήνασθαι τὰ δεδογμένα. Respondere.]per colloquium declarare decreta.
αὐτῷ καθῆτο.]μετέωρος ἦν ἐκδεχόμενος τὰ βεβουλευμένα. Assederat.]suspenso animo quid decretum esset,expectabat.
ὡς εἰσῆλθεν.]εἰς τὸ βουλευτήριον. Vt ingressus est.]in curiam. ῥητόρων.]δημαγωγῶν.
Oratorum.]ductorum populi.
ἐρεῖν.]βουλευσόμενον. Dicturum.] consulturum. παρελθεῖν.]εἰς τὸ μέσον. Progredi.] in medium. δημοδοσίας.]χορηγίας. Largitiones.]ædilitates. συλλογισμένον.] ἐνθυμηθέντα. Meditatum.] qui cogitationem suscepisset.
ὀρθῶς.]ἁπλουστέρως. Rectè.]citra errorem.
ἐξητακώς.]εἰς ἀκριβείαν μεμαθηκώς. Examinasset.]accuratè cognosset.
οὐδὲν μᾶλλον.]οὐδεὶς ὅλως. Nihilo magis.] nemo prorsus. εἰσεσθαι.] γνωρίσειν. Scitura.]cogniturum. ἃ μου ἀκούσατε.]λέγοντος. Quæ me auditè.]S.dicentem.
ἐξηταζόμην.] ἐφαινόμην. Præstò eram.] conspiciebar.
φίλων φιλίππῳ.]παρίσωσις καὶ τέλος ἀρχῆς.
Fidorum Philippo.]Adæquatum initio.
πλησίον.]τοῖς Θηβαίοις. Prope.]Thebanos.
προσαγαγόντας.]πλησίον κατ' ὀφθαλμοὺς στήσας.
Adductis.]cùm ante oculos adduxisset.
ἐπᾶραι.]προσκινῆσαι. Extollere.]incitare.
ἐν τῷ παρόντι.]καιρῷ δηλονότι. In præsenti.]tempore scilicet. εἴ τι.]δηλονότι τῶν πολέμου. Si quid.]Belli scilicet.
ἀμφοτέρους.]ὁ, τε φίλιππος καὶ οἱ Θηβαῖοι.
Vtrique.]Philippus & Thebani.
ἐφεστηκότα.]ὀλεθρεύοντα. Instantem imminentem. ἐπανεῖναι.]ἄνεσιν δοῦναι. Remittere.]relaxare. μεταθέσθαι.]μεταστῆσαι.
Mutare.]mouere.
περὶ τῶν δικαίων.]περὶ τῆς ὁμονοίας τῆς πόλεως.
De iure.]de concordia ciuitatis.
εἰδόσι.]νοήσασιν. Scientibus.]intelligentibus. ἐκεῖσε βαδίζειν.]εἰς τὰς Θήβας. Illuc ire.] Thebas. διοικηθέντες.]οἰκονομήσαντες. Perfuncti.]re administrata. πρεσβήματος.] μετὰ πομπῆς ἀξίας. Specie.]honore & dignitate.
καταχεῖν.]ὅτι τύχοιεν τοῦ ζητήματος τούτου.
Obtinere.]voti huius compotes fieri.
οὐκ ἔγραψα.]κλεμακωτὸν σχῆμα. Non scripsi.]Gradationis figura.
διεξῆλθον.]ἐπέρανον. Percurri.]confeci.
ἁπλῶς.]ἀπροντίστως. Simpliciter.] absque solicitudine. ἐπὶ σοῦ.]ὀνοματοθετήσω.
Esse ponam.]nomen faciam.
βάταλον.]φλύαρον. ἔστιν ὄνομα αὐλητοῦ. Batalum.]nugatorem. Nomen est tibicinis.
κρεσφόντιλλα.]Ἡρακλέους λοιπὸς ὁ κρεσφόντης. *Ὑπόγονος.
Cresphontem.]Herculis posteritate fuit Cresphontes. ἐγὼ βάταλος.]κατά σε.
Ego Batalus.)vt tu me appellas.
χρήσιμος.)τῇ πατρίδι. Vtilis.)patriæ.
σκιροφοριῶνος.) μαΐου. Scirophorione.) Maio. ὑφορώμενος.)ἀθετήσας. Neglectis.)neglectis. δίκαια.)ἦρωα τὸ τηρεῖν τοὺς ὅρκους.
Iura.)conseruandi iurisiurandi.
ἀφῄρηται.)δουλοῖ. Intercipit.)seruitute opprimit. προσηκούσας.)ἁρμοζούσας.
Conuenientes.)idoneas.
δορυαλώπους.)αἰχμαλώπους. Subactos.)bello captos. οὐδέν.)κατ' οὐδέν. Nihil.)nulla re. τῷ παρόντι.)καιρῷ. Hoc tempore.
προάγει.)προάγεται. Procedit.)pergit.
ἀεὶ μὴ ἐμφερεῖς ποιεῖ.) εἰς ἄλλας ἐκβαλὼν οἰκείαν φρουράν. Alias præsidiis occupat.)in quasdam sua præsidia introducit.
πολιτείας.)δημοκρατίας.
Respublicas.)statum popularem.
κατασκάπτει.)ἀφανίζει. Euertit.)excindit.
ὅτι τὰ ἱερά.) ὅτι τὸ κατασκάψαι τινὰς τάφους καὶ τὰ ἱερά. Contra sacra.) ad effodienda sepulchra & templa.
αὐθητοῦς.)ἀδιαλείπτους ἑαυτῶν ἐλπίδας.
Iniperatò.)paæter spem tuam.
πλημμελεῖσθαι.)ἁμαρτάνειν. Delinqui.)peccare. τοῖς θεοῖς.) ἦρωσι τοῖς ἐγχωρίοις θεοῖς, ὡς Ἀθηνᾷ, καὶ τοῖς ἑξῆς. Diis.) S.indigetibus,vt sunt Minerua,& reliqui.
ἐντὸς πυλῶν.)εἰς τὰς θερμοπύλας. Intra Pylas.)ad Thermopylas. τῶν ἐκείνων.) τῶν Θηβαίων. Illorum.)Thebanorum.
εἰδώς.)ὁ δῆμος. Sciens.)populus.
τοῖς Ἡρακλέους ἐγγόνοις.) ὅρα ὅπως Θηβαῖοι δόξωσι εἶναι ἀπόγονοι Ἡρακλέους, ὡς ἐκ Θηβῶν ἐκεῖνος.
Herculis posteris.) Vide vt Thebani glorientur, se Herculis esse posteros, quasi is apud ipsos esset natus.
ἀποστήσεται.)στερήσεται. Recedet.)destituet.
συνθέσθαι.) συμφωνῆσαι. Pacisci.)conuenire. αὐτῶν.)σημειώσαι καὶ ἀπόστασιν. Hæc.) Nota per remotionem. τὰ πρὸ τούτων.)τῶν καιρῶν, τὰ πρόπερον. Ante hæc.)tempora,prius.
ὑπὸ τούτων.)τῶν διαφθόρων.
Ab istis.)corruptis. ἄλλων.) πραγμάτων. Aliis.) rebus. ἀποφαίνεται.) καθαρῶς, Declarat.)purè.
ὁ γὰρ δή.)σύμβουλος δηλαδή.
Nam is quidem.)consiliarius S.

γνώμῃ

γνώμην.] λογισμὸν, βουλήν. Sententiam.] consilium, rationem. σιγήσας.] ὁ συκοφάντης. Qui tacuit.] calumniator.

δύσκολον.] δυσευχὲς ἀπὸ τύχης. Difficile.] à fortuna, infortunatum. βασκαίνει.] μέμφεται. Obtrectat.] reprehendit.

φροντίζοντος ἀνδρός.] τῶν ἀρίστου συμβούλου. Solliciti hominis.] optimi consiliarij.

βέλτιον.] φρονιμώτερον. Melius.] prudẽtius.

ὅλως.] καθολικῶς. Omnino.) in vniuersũ.

ἐώρακεν.) ἐνόησε. Vidit.) animaduertit.

συνέλυσεν.) ὠφέλησε. Contulit.) profuit.

ὅσα.) ὁ νεανικώς. Quam.) qui animaduertit.

ἐνόντων.) δυνατῶν. Quæ inerant.) fieri poterant. οὐ τότε.) ἐδείξας δηλαδή.

Non tunc.) ostendisti scilicet.

τυτυσί.) τοὺς ἀθλιωτάτους. Istos.) Athenienses. τὸ παρὸν.) τὸ ἐνεστώς. Præsens.) instans.

τότε τοίνυν.) κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν. Tum igitur.) illo tempore. πέρας.) ἡ ἔκβασις τοῦ πράγματος. Finis.) euentus rei.

κρατῆσαι.] νικῆσαι. Superare.] vincere.

* ἴσχυε. τῇ θεᾷ.] * ἢ τῇ δυνάμει τοῦ θεοῦ. Deo.] Potentiæ, Dei scilicet: κατ' ἀνθρώπινον λογισμόν.] καθὼς ὀξὺ λογισμὸν ἀνθρώπινον νοῆσαι. Humano consilio.] quam rationem homo inire potest. ἐνεστησάμην.] ἔταξα. Institui.] ordinaui.

σκηπτός.] κεραυνός. Iectum.] fulmen.

μείζων γέγονε.] ἤρατο πρείττων. Maior factus est.] superauit. κατασκευάσματα.] ἀπαρτίσεις. Instruxit.] perfecit.

χειμῶνι χρησάμενον.] δυσφόροις πράγμασι χρησάμενον. Tempestate vsum.] re malè gesta.

ἐκείνη τῶν πάντων.] κυρία δηλονότι. Illa omnium.] S. domina est.

ἐμέλλετο πράξειν.] πεπρωμένον ἦν δυστυχῆσαι δηλαδή. Decretum erat agi.] In fatis erat, vt calamitatem subirent.

ὑφ' οὗ.] ἤρατο ὑφ' τῷ μὴ τοῖς Θηβαίοις ὁμόνοιαν μεθ' ἡμῶν ποιήσασθαι. Quam ob rem.] ne Thebani concordia nobiscum coniungerentur. πρείεσι.] πρείεχε. Redierunt.] redactæ sunt. νῦν μέν.] τὸ νῦν ἐνταῦθα τμῆμα χρόνου δηλοῖ. καὶ ἔστιν ὅτε παρῳχημένου χρόνου. Nunc quidem.] τὸ Nunc, temporis partem hîc significat, déque præterito dicitur.

θεᾶς τινὸς εὔνοια.] σοὶ τῇ εὐνοίᾳ τῆς θεᾶς. αὐτὴ τῷ χρήσασθαι τῇ συμμαχίᾳ ὡς πρεσβυτέρᾳ, τοῦτ' ἔστι ἀσφαλείᾳ. Numinis alicuius fauor.] Diis fauentibus hæc societas securitatem nobis peperit.

κατηγορεῖς.] διαγραφικόν. Accusas.] exceptio. ἐπεί.] διλήμματον τὸ σχῆμα. Nam.] Figura complexio.

ἄλλων.] πραγμάτων δηλονότι. Aliarum.] rerum scilicet.

ἰκνήσας.] ἤρατο φοβηθεὶς τὸν κατ' ἐμὲ δοκοῦντα κίνδυνον. Cunctatus.] metuens periculum, in quo ego versor.

εὐλογισάμην.] φρονησάμην. Ratione inita.] cura adhibita. τούτοις.] τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπ' ἐμοῦ δηλαδή. His.] quæ dicta sunt à me scilicet.

χρήσιμον.] χρειώδες. Conducibile.] vtile.

ἐδοκιμάζετο ἀπέκειτο.] ἔμελλε τὰ ἑλληνικὰ παθήματα δοκιμεῖν, ἐπαγαγεῖν τούτῳ. Restabat, vt in eo gloriaretur.] Si clades Græcorum laudem isti comparaturæ erãt.

συνελύσαντο.] ὠφέλειαν καὶ λυσιτέλειαν ἐπόμισαν οἱ τῆς δυσχερείας καιροί. Profuerunt.] Calamitosa tempora vtilitatem & emolumentum allatura erant.

πολιτοῦ.] ἴδιον βασκανίας. Rempub. capessis.] Proprium inuidentiæ.

ὥσπερ τὰ ῥήγματα.] σημείωσαι σχῆμα παίζουσαν κατ' ἀναστροφήν. Vt rupturæ.] Nota figuram compar per reuersionem.

οἷον οὐκ ἔδει.] πρᾶγμα ἀσύμφορον. Qualem non oportebat.] rem inutilem.

ἔκκειται.] ἐπεμβαίνων δηλονότι. Proposita sunt.] Vt insultes scilicet. δοκῇ.] τὸ ἀποτυχεῖν δηλαδή. Videatur.] frustrari scilicet.

πρεσβεύω.] καθ' ὃν καιρὸν λέγω ἐγώ. Præsse.] Quo ego tempore dico.

τούτου.] τῆς ἀρχειν δηλονότι. Huius.] principatus S. αἰτίαν.] μέμψιν. Crimen.] reprehensionem.

πρεσβεῖον ἀκουτί.] πρεσβεῖόν ἐστι χωρὶς ἀγῶνος ἢ βίας. Amississet citra pulueremꝝ.] destituisset sine certamine & vi.

μὴ δὲ τῆς πόλεως.] οὐ γὰρ κατέπτυσε τῆς πόλεως δηλαδή. Nec enim rempub.] conspuisset scilicet.

πρεσβεῖσι.] εἰς δυσχέρειαν δηλονότι. Inciderunt.] in calamitatem scilicet.

πάτρια.] τὰ ἔθη. Patria.] instituta.

ἔμφυτα.] φυσικά. Insita.] naturalia.

σεμνά.] σεβάσμια. Honesta.] veneranda.

εἰς τὰς τριήρεις ἐμβάντες.] αἰτίαν τοῦ περσικοῦ πολέμου. Triremes, ingressi.] Innuit bellum Persicum.

τὸ τοιεῖν.] τὸ ζῆν ἀσφαλῶς. Hoc facere.] in tuto viuere. τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρί.] ἤρατο χάριν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός. Patri & matri.] gratia patris & matris.

αὐτόματον.] φυσικόν. Spõte veniẽté.] naturalẽ. προήγαγον.] προεκαλεσάμην. Produxi.] prouocaui. ἐπιμήσῃ μοι.] αἰτίαν ἂν ἐπιτιμήσει. Obiurgaret me.] Quiuis me reprehẽderet. τὸ φρόνημα.] τὴν προαίρεσιν. Animos.] institutum. ἐφ' ἑκάστοις.] πράγμασι δηλονότι. In singulis.] rebus scilicet.

μετεῖναι.] μετουσίαν εἶναι. Interesse.] participem esse. πικρῶς ἔχειν.] ὠμὰς ἀγανακτεῖσθαι. Indignari.] vtroci esse animo.

τὸ παρόν.] τὸ ἐνεστώς. Præsens.] instans.

ἡμῖν πικέναι.] ἐκπεσεῖν τὸ ὀρθῶς ἔχειν ὡς πειθόντες ἐμοὶ δηλονότι. Aberrasse.] non tenuisse rectum cursum, mihi obsecutos.

παθεῖν.] ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ δηλαδή. Perpessi esse.] sed à me scilicet. ἀγνωμοσύνη.] ἤγουν ἀδικία. Iniquitate.] iniuria.

δημοσίοις μνήμασι.] ἤγουν κοινοταφίοις. Publicis monimentis.] communibus sepulchris. κρατήσαντας μόνοις.] ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδὲν ποιῶν ἐκεῖσε δηλαδὴ ποιήσαντας. Victores solos.] Sed eos etiam vtique, qui nihil illic fecerunt.

γραμματοκύφων.] ὑπογραμματεύς. Obstipeliterator.] incuruus scriba.

προσεδεῖτο.] χρείαν εἶχον. Requirebat.] opus erat. καθ' ἡμέραν βίου.] δεῖ κρίνειν ἐκάστους δηλαδή. Quotidianæ vitæ.] iudicandi sunt scilicet.

συμβόλαια.] τὰ κοινῶς συναλλάγματα. Contractus.] res contractæ.

κοιναὶ προαιρέσεις.] δεῖ κρίνειν δηλονότι. Communes voluntates.] iudicandæ sunt scilicet. ἀξιώματα.] φρονήματα. Dignitates.] animos. συμβόλῳ.] σημείῳ· σύμβολον, σημεῖόν τι, ὅπερ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς εἶχον οἱ κριταί. Symbolo.] signo, quod in capite gestabant iudices. τὸ φρόνημα.] τὸ διανόημα. Affectus.] sensus.

δημόσια.] πράγματα δηλονότι. Publica.] negocia S. ἐκείνων.] τῶν προγόνων δηλαδή. Illorum.] maiorum scilicet.

χρὴν.] χρεὼν εἶναι. Decere.] fas esse.

ἃ τινὰ παρέβλω.] παρέδραμον. Quæ prætersij.] omisi. συμμάχων.] τῶν φιλίππου δηλονότι. Sociorum.] Philippi scilicet.

τύχῃ.] φάσκει δηλαδή. Fortunam.] ait scilicet. οὐδενός.] οὐδὲν ὑμῖν προξενῶ ἀγαθόν. Nullius.] Nullum vobis procurare bonum. ὥστε.] κατὰ τὸν αἰσχίνην, πυθέσθαι ἢ ἐμὴ συμβουλὴ κατὰ τὸν αἰσχίνην ἀλυσιτελής ἐστιν. Ipsi.] autore Aeschine, qui mea consilia inutilia esse asserit.

ἐπειδὴ τοίνυν.] μέχρι τούτου ἀπελλιπῶς ἔχει καὶ τὰς ὀπτολὰς, καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς μάρτυρας. Posteaquam igitur.] Hactenus neque literæ, neque decreta, neque testes desunt. πρότεροι.] ἡμῖν δηλαδή. Priores.] nobis scilicet. ἐκείνους.] τοὺς φιλίππου πρέσβεις. Illos.] Philippi legatos.

ἐπράξατε.] ἠδικήσατε. Egistis.] aduersati estis. διέντας.] δίοδον διδόντας. Permittentes.] transitum dantes.

συνεμβαλόντας.] συστρατεύοντας, καθ' ἡμῶν μετὰ τοῦ φιλίππου. Vnà facta irruptione.] militantes cum Philippo contra vos.

ἔφασαν.] ἦγον δηλαδὴ ὅτι ἃ ὑμῖν συμβουλεύουσιν Ἀθηναῖοι εἰ πειθοῖτε, διαρπασθήσεται τὰ βοσκήματα ὑμῶν. Dicebant.] aiebant, ob ea quæ vobis suadent Athenienses, diripientur pecudes vestræ.

καθ' ἕκαστα.] ἤγουν κατὰ μέρος. Singulatim.] per partes.

αἀπὶ παντὸς.] ἀπὶ τῆς ζωῆς μου ἠρεθισάμην τὸ λεπτολογῆσαι αὐτὰ καθ' ἕκαστον. Omnibus rebus.] Vitæ meæ anteponerem exquisitam singularum rerum commemorationem.

κατακλυσμόν.] κατάχυσιν· ὡς γὰρ κατακλυσμὸς συνῆγεν ὁ φίλιππος πάντα ὑφ' ἡμῶν ἁπάρπαγα. Diluuium.] effusionem. Nam inundationis instar omnia Philippus à nobis abripuit.

μετὰ ταῦτα.] μετὰ τὸ πεῖσαι ἡμᾶς. Post hæc.] cum persuasisset nobis.

οἰκείως.] συγγενικῶς. Familiariter.] instar cognatorum. δίκαζε.] καθ' ἃ εἰσελέξαντο τὸν στρατὸν ἐντὸς τῶν πυλῶν. Admittere.] cum exercitum intra portas receperunt.

ἐφ' ὑμῖν.] ὅπη τῇ ἐξουσίᾳ τῇ ὑμετέρᾳ. In vobis.] in potestate vestra.

κατά γε ὑμᾶς.] κατὰ τὸν ὑμετέραν γνώμην. Secundum vos quidem.] ex sententia vestra.

συνεσκευασμένοι.] μετὰ παρασκευῆς πεποιημένοι τὰς μάχας. In procinctu.] Signis collatis commisso prælio.

τῷ κόσμῳ.] τῷ ὅπλων δηλαδή. Ornatu.] armorum scilicet. ταῖς παρασκευαῖς.] συντάξεσι δηλονότι. Apparatu.] ordine.

πόμπαι.] πανηγύρεις. Pompæ.] solennes ludi.

καὶ ἐγώ γε.] σχῆμα διλήμματον. Ac ego quidem.] Figura complexio.

ζήλου.] μακαρισμοῦ. Prædicatione.] gratulatione. δυσμενῶν.] φθονερὸν, ἐχθρόν δηλαδή. Hostiliter.] inuidus & infestus.

ἐξητάζετο.] συνεβουλεύετο. Præstò erat.] conspiciebatur. ὀμωμοκότας.] δικαστάς. Iuratos.] iudices. προειστήκει.] προειχρήστο ἡμῖν. Eò redierat.] eò redacti eramus.

οὗτοι.] οἱ περὶ τὸν αἰσχίνην. Isti.] Aescinis factio. διὰ τούτους.] ἕνεκεν τῶν συμβαινόντων. Ob hæc.] propter euentum.

ἡ ἐμὴ συνέχεια.] ἤγουν ἡ πλησμονὴ τοῦ δημηγορεῖν καὶ τοῦ ψηφίζεσθαι, ἐξ ὧν πεπλανήσθε καὶ πεπαραπώρησθε ὡς οὗτός με διαβάλλει λέγων. Assiduitas mea.] ad fastidium vsque concionandi & decernendi, qua vos & in errores inducti, & in calamitates coniecti estis, vt iste me criminatur.

ἔνδοξοι.] διὰ τὴν ἰσχὺν τῆς γλώττης. Clari.] Ob dicendi vim.

πρεσβεύων.] πρεσβεύτης γινόμενος. Legationem obiens.] legatum agens.

ἀναφορὰν.] μετάθεσιν τῆς ἀληθείας. Receptum.] mutationem veritatis.

διδόναι.] ἐμαυτῷ δηλαδή. Dare.] Mihi ipsi scilicet. εἶναι.] ἐδόκει δηλονότι. Esse.] videbatur scilicet.

τούτων.]

τούτων.] τῶν λόγων δηλαδή. Horum.]ſermonum ſcilicet. τῇ πόλει.] κατὰ τῆς πόλεως. Reipublicæ.]contra rempublicam.

ἐπαιρόμενος.]ἐπαίρων. Se efferens.]extollens. τουτωνί.] τῶν δικαστῶν. Horum.]iudicum.

ἀποφευγότα.] ἥκοντα ἐξω τῆς κατηγορίας γιγνόμενα. Abſoluta.]crimine liberata.

γραφέντα.]κατηγορηθέντα. γραφέντα.]accuſata. τῷ γραψαμένῳ.] τῷ διώκοντι. Accuſatori.]Diondæ. γράφοντα.]περὶ ἐμοῦ δηλονότι. Scribentem.]de me ſcilicet.

τὸν δ'.]τὸν κτησιφῶντα. Hunc.]Cteſiphontem. γνώσεις.] ὅτι ἐκυρώθησαν ὑπὸ τῆς βουλῆς. Cognitiones.]Senatu autore factæ.

τοῦτον αὐτόν.] τὸν αἰσχίνην. Iſtum ipſum.] Aeſchinem. ἐκείνων.]τῶν ψηφισμάτων. Illorum.]decretorum.

γραψάντων.] ψηφισαμένων. Scripſiſſent.] decreuiſſent.

ὅδε.]ὁ κτησιφῶν. Hic.]Cteſiphon.

πεπραχότων.] ὑπὲρ τῶν ἀρίστων πολιτευμάτων τῶν ἀφελιμωτάτων τῷ πολιτείᾳ. Geſtarum.]rerum bene & ex vſu publico adminiſtratarum.

τούτων.] ὧν εἶπον. Horum.] quorum dixi.

ἐκλέξαιτε.] χωρίσαιτε. Selecta.]ſeparata. μετενηνεγμένα.]μεταβιβάσαντα. Tranſlata.] remota. μεταθέντα.] μὴ βραδρομῶν πολλῶν χρόνων ἐπάγοντα. Tranſpoſita.]longo tempore elapſo adducta in medium.

τὰ πράγματα.] τὸ κατηγορῆσαι αὐτὰ τοῦτον. Negocia.]ab iſto in crimen vocata.

ἔγκλοις φυγῶν.] περὶ ἐγγὺς τῶν πραγμάτων ἔγκλοις φυγῶν. Detrectata pugna.] Cum res in propinquo eſſent, coarguere eas non recuſes.

ῥητόρων.]δημηγόρων. Oratorum.]concionatorum. λόγων.] πραγματικῶν δηλονότι. Sermonum.]orationum.

ἥκετ' ἔχοντες.] τοτὲμὲν περὶ ἐμοῦ μὲν ὑπολαμβάνειν μεγάλα, περὶ δὲ τούτου μικρά. Attuliſtis.] De me quidem præclarè, de iſto verò ſecus ſentientes.

μεταπείθειν.] τὰς ὑπολήψεις, τουτέστιν, ἐμοῦ μὲν λέγοντος περὶ τῆς παρούσης, τούτου δὲ ὑπὲρ φιλίππου. Deducere à ſententia.] qua ſtatuitis, me patriæ, iſtum Philippi cauſam agere.

τὴν δόξαν.]περὶ ἑκατέρου ὑπόληψιν. Sententiam.]exiſtimationem vtriuſque: πραγμάτων.] χρημάτων. Negociorum.]rerum. λογισμός.]λογισμός. Conſideratio.] ratio. βραχέσι.]ῥήμασι. Paucis.]verbis.

ἑπτακόσια στάδια.]μίλια μή. Septingenta ſtadia.]millaria. 48.

ἀνταναιρεῖν.] ἀνταναιρεῖσθαι. Viciſſim auferre.]ex æquo tollere.

φιλανθρωπίας.] τοτὲμὲν διὰ τὸ φιλανθρωπεύεσθαι ἡμᾶς ἐκεῖνον, ὅτι παρ' ἡμῖν παρ' ἐκείνου ζητοῦντες. Humanitatis.]quia ſe nobis vhmanum præbebat, in eo quod ab illo poſtulabamus.

παρεμβαλλόμενος.] μηχανὴν παρεμβεὶς περὶ τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων. Moliens.]ad reliqua negocia ſeſe parans.

γέγονε.] ἥκουσιν αὔξησιν μᾶλλον. Facta ſunt.] incremento aucta ſunt.

ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων.]* ἀλλ' ἔξω τοῦ δίκαιου ἐκίνησαν. Sed in ipſis rebus.] alieno tempore mouerunt.

ἐσκόπει.] ἀνεκρίνετο ὁ βουλόμενος ἐξετάζειν ἐμέ. Spectabat.] conſiderabat, qui in me volebat inquirere.

εἰσιὼν ἐγώ.] εἰσιὼν ἐγκρινόμενος τοῖς πράγμασι. Ego ingreſſus.] cura negociorum ſuſcepta.

πέφυγας.] τὸ τὰ πράγματα ἐξετάζειν. Fugiſti.]inquiſitionem rerum.

δικαίως.]μετρίως. Iuſtè.]moderatè.

συντάξιν.]συνκρότησιν. Ordinem.]cœtum.

προεξηλεγμένα.]προεπιπεπλεγμένα. Exhauſta.] in fraudem inducta. (F. legit προεξεγκαλεγμένα, à προεξεγκαλέω, pro προεξειλεγμένα; ſed ineptè.)

οἰκείων.]ἐγχωρίων. Domeſticos.]noſtrates. ἀπεσκευάκεισαν.]ἠπίμασαν. Reddiderant.]effecerant.

ἐγγυτέρω.] εἰδ δηλαδή. Propiores.]vt eſſent ſcilicet. οὗτοι.]οἱ περὶ τὸν φίλιππον. Iſti.]Philippici.

ἐπραττεν.] ἐκεῖνος. Agebat.]ille.

προλέγων.] τὸν πόλεμον. Prædicens.]bellum. φεύγων.] κατηγορούμενος. Reus.]accuſatus. ἁπλῶς.]καθολικῶς εἰπεῖν. Simpliciter.]vt vniuersè dicam.

τοῦτον.] τὸν φίλιππον. Iſtum.]Philippum.

προεγένοντο.] κρείττονες ἐγένοντο. Superarent.]ſuperiores eſſent.

τύχοι πρόφασιν.] διὰ τὴν τυχοῦσαν πρόφασιν. Quamuis.]quamcunque cauſam

ἀφ' ὧν.] εἶπον δηλονότι. Ex iis.] quæ dicebant ſcilicet. συντέλειαν.] συνεισφοράν. Contributionem.] tributi conferendi ſocietatem.

εἰ δὲ λέγεις.] ὅτι δίκαιον ἦν* καὶ ἐκείνοις ὡς τὴν* καὶ ἐμὲ. αὐτὴν πρᾶξαι καὶ ἡμῖν πεῖσαι. Quòd ſi dicis.] iuſtum fuiſſe, vt eodem illi modo quo nos inſtruerentur.

χαλεπῶς ἔχειν.]χαλεπὸν ἔχειν ἑαυτόν. Iniquè ſecum agi.] deteriore ſe conditione eſſe.

τί γὰρ νῦν λέγεις.] διαφορεῖται ἡ ἀναγνωσις· ἄλλως γὰρ ἀναγινώσκεται, σιγμῆς ἐν τῷ λέγειν μεσπευούσης, καὶ ἄλλως ἐν μόνῳ τῷ φράτειν πανσαμένης. Quid enim nunc dicis.] Diſſenſio eſt de lectione. Nam alibi poſt dicis, alibi poſt agere, interpungitur.

ἐνεδίδοτο.] δυνατὸν ἦν εἰπεῖν. Licebat.]

poterat dici. προσθήσων.] δώσων ἐκείνοις.

Additurus.] daturus illis. ἕτοιμος.] φίλιππος. Paratus.]Philippus.

ἀκριβολογουμένου.] ἀκριβῶς περὶ τούτων ἐξετάζοντος τῷ δικαίῳ. Argutante.] Si de iure subtiliter disputasset.

ἀπῆλθον.] ἀφ' ὑμῶν. Discessissent.]à nobis, ἐξεδόθησαν.] ὑπ' ἐμοῦ παρεδόθησαν.

Deditos.]à me traditos fuisse.

ἀπηλάθησαν.] ὑφ' ὑμῶν. Repulsos esse.]à vobis. ὅμορος.] πλησίχωρος. Vicinuum.]finitimum. βάσκανον.] μεμψίμοιρον. Obtrectatorem.]reprehensorem. κίναιδος.] ἀναιδὴς καὶ ἀναίσχυντος ὁ αἰσχίνης.* σκαληνὴ ἡ συνταξις· μαλθακὸς, ἀνδρόγυνος, βδελυρός.

Cynædus.] inuerecundus & impudens Aeschines.* Acris est constructio, mollis, effœminatus, detestandus.

ἐξαρχῆς.] ἀφ' οὗ ἤρξατο πολιτεύεσθαι. Ab initio.]ex quo accessit ad rempub.

ἦν δ' ἄρα.] παρρησιαστικόν. Ingenuum.] liberum. αὐτοζωμικὸς πίθηκος.] οἰκοθεν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχει τὸ πιθηκίζεσθαι.

Tragicus simius.] domo & à seipso habens simij mores. κάμνουσι.] νοσοῦσι.

Laborantibus.]ægrotantibus.

τὰ νομιζόμενα.] τὰ κατὰ νόμους φερόμενα τοῖς νεκροῖς. Consueta.] quæ de more defunctis tribuuntur.

γαυριᾷς.] ἀλαζονεύῃ. Exultas.] insolescis.

τῶν παρ' ἐμοὶ] πολιτευμάτων δηλονότι.

Meorum.]actorum in republ.scilicet.

λογίζεσθε.]* ὡς ῥηθήσεται δηλαδή.

Considerate.] ea quæ dicentur scilicet.

τῷ λόγῳ.] τῷ ἐμοὶ δηλονότι. Oratione.]mea scilicet. κατεσκίφετο.] ἐκεῖνος δηλαδή.

Subigebat.]ille scilicet.

μαλακίαν.] καύνωσιν. Molliciem.] socordiam. * τοῖς λόγοις.] κύριος ὤν. * Verbis.] cùm dominus esset.

σκαιός.] ἀπαίδευτος. Sinister.]indoctus.

οὐ παραιτοῦμαι.] οὐκ ἀθετῶ. Non recuso.] non renuo. τίνα οὖν ὄντι ταῦτα.] ὧν εἰμὶ ὑπεύθυνος. Quæ igitur ista sunt.] quorum mihi referendæ sunt rationes.

ὄκνους.] ἀναβολάς. Cessationes.] moras.

ἀναγκαῖα.] φυσικά. Necessaria.] naturalia.

ἥκιστον.] ὀλιγώτερον. Minima.]pauciss ima.

προξένψαν.] παρακινῆσαι. Adhortari.]concitare. κατ' ἐμέ.] ὅσον τὸ εἰς ἐμὲ ἦκον. Pro mea parte.] quantum ad me attinet.

τίσι.] διὰ τίνων ὀργάνων. Quibus.] per quæ instrumenta. δίδυναι.] ἄργυρα χρήματα.

Dare.]S.pecuniam.

διαφθείρειν.] δωροδοκεῖν τοὺς ῥήτορας.

Corrumpere.]oratoribus largiri.

ὁ λόγος.] ἡ ἀπολογία. Ratio.]defensio.

λαβών.] τὰ χρήματα. Accepta.]pecunia.

κατ' ἐμέ.] κατὰ τὸν δυνάμιν ἐμοῦ. Quantum in me.]pro viribus meis.

ἀνούμενον.] τὸν δῶρα διδόντα. Ementem.] dona offerentem.

τοῦτον.] τὸν κτησιφῶντα. Hunc.]Ctesiphontem. τὰς ἐμὰς γνώμας.] τὰ ἐμὰ ψηφίσματα. Meas sententias.]decreta mea.

φυλακῆς.] τῆς τηρήσεως τῆς πόλεως. Custodiæ.]tuendæ vrbis. σιτώνην.] ἀγοράζοντα σῖτον. Frumentatorem.]emptorem frumenti.

συστάντων.] συναθροισθέντων. Consp iratibus.]congregatis.

γραφαί.] κατηγορίας. Causas.]accusationes.

δι' ἑαυτοῦ.] αὐτοπροσώπως. Per sese.]suapte persona. ἀπόπειραν.] ἀπότολμον. Intentatum.]inausum.

τὰ δόρκα.] ἀληθῆ, δίκαια. Religiosè.]verè, iustè. ἀπεψηφίζεσθέ μου.] ἤγουν ἀθεκρύσασθε τῷ ψῆφον δι' ἐμέ, ἀθῶόν με ἐποιεῖτε τῇς ψήφοις. Absoluebatis me.] calculos reiecistis propter me: vestris suffragiis innocentiam meam comprobastis.

οὐχ ὁ τὸν δῆμον.] ἐπαναφορὰ καλόν. Nónne is qui populum.] Repetitio per membra.

μηδεμίαν γραφὴν φυγεῖν.] τὸ μηδ' ὅλως κατηγορηθῆναι,* ἤγουν ἴσως ὀξὶ τῷ μηδ' ὅλως φυγόντα. Nullius criminis fuisse reum.]Prorsus non esse accusatum, * idem est quod nunquam fuisse reum.

ἀλλὰ τί μᾶλλον.] αἰτὶ τὸ οὐδὲν μᾶλλον. Eóne magis?]nihilo magis.

φυγών.] ἐγὼ κατηγορηθείς. Reus factus.]accusatus. τὸν.] τὸν αἰσχίνην. Istum.]Aeschinem. ἐγράψατό με.] ὁ αἰσχίνης. Me accusauit.]Aeschines.

ἀγνωμοσύνην.] ἀκρισίαν. Iniquitatem.]inopiam iudicij. τύχῃ προφέρει.] τὰ τυχηρὰ συμπτώματα ὀνειδίζει. Fortunam obiicit.] fortuitos casus in criminis loco ponit.

θεωρήσατε.] ἐξετάσατε. Spectate.]expédite.

ἀνθρωπινώτερον.] ὅσον ἁρμόζει εἰς ἀνθρωπίνην φύσιν. Humanius.] naturæ humanæ congruenter.

ἐπέχει.] κρατεῖ. Obtinet.]vincit.

προσκρούσαι.] πταῖσαι. Impingere.]offendere.

μέρος μετειληφέναι.] ἤγουν μετέχομεν καὶ ἡμεῖς τῆς ἐναιτίας τύχης ἐκ μέρους. Partem cepisse.] S.& nobis portio tributa est calamitatis. ἰδίαν τύχην.] τὴν μερικὴν δυστυχίαν. Peculiarem fortunam.] singularem calamitatem.

νομίζω δέ.] ὅμοιον τοῦ καὶ ὡς ἐμαυτὸν πείθειν λίαν ὀρθῶς. Existimo autem.]Simile est illi: Vt mihi persuadeo, omnino rectè.

κυριώτερον.] ἰσχυρότερον. Potiorem.] robustiorem. ψυχρότητα.] ἀναισθησίαν. Frigus.]stuporem.

προπλα-

προπηλακίζει. φανερῶς ὑβρίζειν. Exagitat.] apertè inſultat.

χαλεποῦ.] τῷ δύσκεισθαι. Difficilis.] vrgentis. ἐνόντων.] δυναμένων. Quæ inerant.] quæ fieri poterant.

ὑπῆρξεν.] ἐγίνετο. Contigit.] Datum eſt.

τὰ προσήκοντα.] ἁρμόδια. Conuenientia.] idonea. τούτοις.] τοῖς προϋπηργμένοις. His.] iis quæ iam antè contigerant.

ἀπολείπεσθαι.] ἀμοιρεῖν. Deſtitui.] expertem eſſe. χρήσιμον.] λυσιτελῆ. Vtilem.] conducibilem. πρὸς τὰ κοινὰ προσῆλθον.] ἥψαμαι τῶν πολιτικῶν πραγμάτων δηλαδή. Ad rempubl. acceſſi.] publica negocia attigi.

τοὺς ἐχθροὺς.] Τοὺς σοὶ τὸν αἰχίνου. Inimicos.] tibi ſimiles Æſchine.

συμβεβίωκα.] συνεκπεφόβηκα τὸν βίον. Vſus ſum.] talem vitam ſortitus ſum.

σεμνὸς ἀνήρ.] εἰρωνικῶς. Vir grauis.] Ironicè.

διαπτύων.] φαυλίζων, ὑβρίζων. Deſpuens.] abiiciens, inſectans. παιδαγωγεῖον.] χολεῖον. Pædagogum.] ſcholam.

κορῶν.] φιλοκαλῶν. Verrens.] purgans.

*νεβρίζων. *νεβρίζων.] νεβρίδα περικώμιος, νεβρίζων ὁ διασπῶν τοὺς νεβροὺς, καὶ τινὰ λόγον ἄρρητον. οἱ μὲν ὡς τὸ τελουμένου νεβρίδα ἐνημμένου, καὶ τοὺς τελουμένους διαζωννύντος. Succingens.] pelle hinnuli indutus, diſcerpens hinnulos occulta quadá ratione. Alij, quaſi initiator pelle hinnuli indutus. initiandos ſuccingeret.

κρατηρίζων.] κρατῆρα κατέχων. Proluens.] craterem tenens. ἀπομάττων.] ἀπομαργνύς. Purgans.] abſtergens.

ὑπερλαμπρόν.] Τοῖς μὲν νυξὶν οὕτως ἤθα ποιῶν. Clariſſimè.] Ita noctu ſolebas facere.

θιάσους ἄγων.] ὁ δηλῶν τὸ ἀθροιζόμενον πλῆθος ὅτι τελετῇ καὶ τιμῇ τῇ θεῶν, ὑποκρινόμενος. Cœtus ducens.] præiens confluenti multitudini, ob initia & honorem deorum: hiſtrionem agens.

δυοῖ σαβοῖ.] βακχικόν τι ὑπόφθεγμα καὶ τῶν φρυγῶν διάλεκτον, ἵνα οὕτως ἔχωσιν οἱ μύσται. ἀπὸ τούτου μέν τοι καὶ ὁ σαβάσιος καὶ διονύσιος, σαβάζιος δέ νυσος. Euuæ Sabæ.] Bacchica quędam locutio, lingua Phrygum, vt ita bene ſe habeãt initiati. vnde Bacchus Sabazius.

κιττοφόρος.] ἐστεμμένος κιττῷ. Hederifer.] redimitus hedera.

λιχνοφόρος.] ὡς παρὰ* φύλαξι τιμώμενος. Lichnophorus.] apud* cuſtodes honoratus. ἔνθρυπτα.] ψωμοὶ ἦσαν οἴνῳ βεβρεγμένοι, οἷς ἐποίουν εἰς σκάφιον ἄρτους διαθρύψαντες, καὶ φακὴν ὀπωπεδάσαντες. Placentas.] Buccæ erant vino madefactæ, quas faciebant, panib. in patina confractis, & lente inſperſa.

νεήλατα.] ἄλευρα νεωστὶ ἀληθισμένα. Nouicia.] Farina recens molita.

ἐνεγράφης.] ἐνετάγης. Inſcriptus.] in album relatus. ἀρχείοις.] ἤγουν τοῖς χαρτοφυλακείοις, τοῖς δημοσίοις οἴκοις, ἔνθα οἱ δημόσιοι χάρται ἔκειντο. Curiis.] tablinis, publicis ædificiis, vbi tabulæ publicæ reponebantur.

τοῖς βαρυστόνοις.] τοῖς ἀξίοις βαρέων στεναγμῶν. Suſpirioſis.] dignis magnis ſuſpiriis.

ἐξηταγωνίσεις.] πολλάκις ἠγωνίζου. Tertias actitabas.] ſæpe vincebas.

ὀπωρόφης.] ὁ ὠνούμενος τὰς ὀπώρας. Vindemiator.] qui poma & fructus emit.

ἀπὸ τούτων.] τῶν βαρυσόνων ὑποκριτῶν. Ab his.] grauiter gementibus hiſtrionibus.

ἠγωνίζεσθε.] πρὸς τοὺς ἄλλους ἀθηναίους τοῦτο λέγει. Certabatis.] Ad alios Athenienſes hoc dicit. ἀσπονδος.] ἀκατάλλακτος. Interneciuum.] irreconciliabile.

ἀκήρυκτος.] σιώπητος. Deſperatum.] perpetuum. ὑφ' ὧν.] θεατῶν δηλονότι. A quibus.] ſpectatoribus.

παρεὶς.] ἐγὼ, ὅτι πένης ὤν, ταῦτα ἐποίει. Prætermittens.] Ego, quia hæc, pauper cum eſſet, faciebat.

ἐπῆλθέ σοι.] εἰς θύμιον ἔλαβες. Occurrit tibi.] in mentem venit.

δι' ἣν.] τὴν πολιτείαν δηλαδή. Ob quam.] rempubl. συνειδεὶς.] δηλαδὴ τὰ ἀδικήματα ἅπερ ἐποίεις. Conſcius eras.] ob iniurias, quas faciebas. ὤφθαι.] ἐθεάθης. Conſpectus viſus es.

ὡδὶ παλλακὰ.] ὡδὶ κείμενα. Eregionè.] iuxta ſe poſita.

ἐτέλεις.] τὰ τοῦ διονύσου μυστήρια ἐδίδασκες. Initiabas.] Bacchi arcana docebas.

ἐγραμμάτευες.] ἐγραμματεὺς ἦθα. Scriptitabas.] vilis ſcriba eras.

ἐκκλησιάζον.] τῆς βουλῆς μετεῖχον. In concionibus verſabar.] cõſilij particeps eram.

δοκιμάζομαι.] ἄξιος κρίνομαι. Probor.] dignus iudicor.

ἀνωμολόγημαι.] ἤγουν πεφανέρωμαι ἀπὸ τῆς ὁμολογίας πάντων, ὅτι οὐκ ἀδικῶ. Liquet.] confeſſione omnium declaratum eſt, me culpa vacare. τοῦτο ποιεῖν.] συκοφαντεῖν. Iſtud facere.] calumniari.

ξηταγωνιοῦ.] τριταγωνιοῦ αὐτὸν φησὶν ὡς ἀδοκιμώτατον τῶν ὑποκριτῶν, ἐν ξύτῃ τάξει καταριθμῶν. ἀπὸ σοφοκλέους, ὃς πρῶτος ἐχρήσατο τρισὶν ὑποκριταῖς, καὶ τὸν καλουμένου τριταγωνιστήν. Tertianum.] vt omnium hiſtrionum viliſſimum, in tertio ordine reponens. Sumptum hoc eſt à Sophocle, qui primus vſus eſt tribus actoribus, & eo qui tertianus dicitur. ἐλυσάμην.] δηλ. λύτρων ἠλευθέρωσα τινας ἐκ τῶν πολεμίων. Liberaui.] redemi captos ab hoſtibus.

συνεξέδωκα.] συμπροῖκισα. Elocaui.] dotis partem contuli.

ὑπείλημμαι.] ὑπόληψιν ἔχουσι περὶ μου. Exiſtimor.] quæ de me eſt opinio.

πάντων.] τῶν κακῶν δηλονότι. Omnium.] malorum ſcilicet. τύχῃ κοινωνῶ.] δυσχεραίνω.

Fortunam communem.]calamitatem. αἰτίαν.] χρυσμῷλίω δηλονότι. Cauſam.] quæ fuit ſcilicet.

*ὅλον μέρος.] τῆς ἀτυχίας ἀφ' ὑμῶν δηλαδή.

*Tota pars.] calamitatis à vobis erat ſcilicet. παρῆτε] παρετυγχάνετε. Præſtò.] aderatis· ἐλπίδων.] ἕνεκα δηλονότι. Spei.]cauſa ſcilicet. ζήλου·] μακαρισμοῦ. Succeſſus.]gratulationis. διωρισμένα.] διακεκινημένα, κεχωρισμένα. Definita.]Diſtincta,ſeparata.

ἐξήμαρτέ τις.] ἔξω τοῦ δέοντος ἐγένετο. Deliquit aliquis,]ab officio deceſſit.

οὕτως.] ἔχοντα δηλαδή. Ita.]ſe habentem ſcilicet. τοῖς ἄλλοις.]οἷς εἶπε δηλονότι. Aliis.]quos dixit. ἁπλῶς.] ἀφελέστερον. Simpliciter.] citra curioſitatem.

ἐξαπατήσω.] αὐτοὺς δηλαδή. Decipiam.] ipſos ſcilicet. δεινόν.]πονηρόν. Callidum.]improbum. γόητα.]ἀπατεῶνα. Præſtigiatorem.] impoſtorem.

ἐν τοῖς κοινοῖς.] φαίνεσθαι δηλονότι. In communibus.]rebus ſcilicet.

ἐξεταζομένῳ.] φαινομένῳ. Conſpicuam.] apparentem.

προσέκρουσε.] ἐλυπήθη. προσέκρουσε.] aduerſatus eſt. ἀλλὰ μάλιστα.]* παρέπεσέ τῇ φύσει ἐγκείμενα ἔχειν. Sed maximè.] potiſſimum fuerit,illa naturæ non ineſſe.

σφοδρόν.]τῷ θυμῷ δηλαδή.] Vehementem.] iracundum. κινδυνεύεται.] εἰς κίνδυνον ἔρχεταί τι τῆς πόλεως. Periclitatur.]in periculum venit aliquid publicum.

ἐν τούτοις.]φεῦ ἔχειν τοῦ ὀργοῦ. In his.]iraſcendum eſt. συνεσκευασμένον.] αὐτὸν τὸν αἰσχίνην τεχνουργήσαντα καὶ μεμηχανημένον. Inſtructum.] ipſum Æſchinem eſſe artificē, qui inſtruxerit iſta. χρηστοῦ.] ἀνθρώπου δηλαδή. Boni.] hominis ſcilicet.

κακίαν.]* ἀνέρμαιον. Vitium.]*vituperationē.

φωνασκίας.]φωνῆς ἄσκησιν καὶ μεγαλοφωνίας. Vociferationis.] vocis & claritatis exercitationem. τοῖς πολλοῖς.]τοῖς δημόταις. Cum populo.]qua populus.

οὐκ ὅτι τῆς αὐτῆς.] οὐ τὰ αὐτὰ λογίζεται. Non eadem.]non eadem cogitat.

χρείαν.]ὑπηρεσίαν. Vſum.]miniſterium.

τουτωνί.]τῶν δικαιῶν. Horū.] magiſtratuū.

*δικαζῶν.

ἡγῇ.]ἥρωα νομίζεις. Ducis.]exiſtimas.

διομνύμενος.]διϊσχυριζόμενος μετ' ὅρκου. Adiurans.]iureiurando affirmans.

ἀλλ' ἐμέ.]ἔφης δηλαδή. Sed me.]dixiſti ſcilicet. τούτων.]τῶν προειρημένων λόγων. Horum.] quæ ſuprà dicta ſunt.

ξενίαν.]τὴν δοχὴν δηλονότι. ξενίαν τὴν δοχόμενος. Hoſpitium.]ſuſceptionem.

ἠμνημόνησε.]ἡ πόλις δηλαδή. Oblita fuit.]ciuitas ſcilicet. ἐρωῦσα.]τὰ λέξοντα ἐγκώμιον δηλαδή. Dicturum.]laudes recitaturum.

ἐκείνους.]τεθνεῶτας. Illos.]defunctos.

παιανίζειν.] εὔχεσθαι τοῖς θεοῖς χάριν ὁμολογεῖν· παιὰν γὰρ ὕμνος χαριστήριος. Vota facere.] diis gratiam habere. Pæan enim eſt canticum grati animi. αὐτοκρατόρων.]*αὐτοκρατόρων.

Autorum.]quorum omnis poteſtas eſt. ὅτι τὰς ταφάς.]ὅτι τὸ θάπτειν. Ad ſepulturas.] ad ſepeliendum. ἄλλως πως.]εἶπον δηλαδή.

Alio quopiam modo.]dixiſſem ſcilicet. ἀλλὰ δέον ποιεῖν.]ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι συνεφώνησαν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ δήμου. Sed cum eſſet faciendū.] Sed & illi comprobarunt plebiſcitum.

φειδιτιῶνον.] τὸν δεῖπνον τὸν ὀπτάφιον, ἢ ὅτι τοῖς ἀποθανοῦσιν* ἑστίαν νομιζόμενον φειδιτιῶνον. *ἑστιατήριον.

Silicernium.]funebre conuiuium, quod ob defunctos celebratur.

παρ' ἐμοί.]φημὶ τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ. Apud me.]domi meæ. διέφερεν.] κέρδος ἦν. Intererat.] referebat. δημοσίᾳ.] συμφωνίᾳ τοῦ δήμου. Publicè.] conſenſu populi. δῆριν.] μάχην. δῆριν.] pugnam. αἰπόλων.]ἐχθρῶν. Aduerſariorum.] hoſtium. ἀπεσκέδασαν.]διεσκόρπισαν. Reiecerunt.]diſſiparunt.

μαρναμένων.] μαχομένων. Conflictantes.] pugnantes. ἀρετῆς.]ἕνεκα δηλαδή. Virtutis.]ergô. δείματος.]φόβου οὗ εἶχον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Terrore.]metu quo afficiebantur pro patria. βραβεῖον.]βραβεῖον. Sequeſtrē.]arbitrum.

ἔστι.]ἴδιον δηλονότι. Eſt.]proprium ſcilicet.

γνώμην.]φρονήσεως. Sententiam.] inſtitutum. λαρυγγίζων.]πλατυνόντων τὴν φωνήν. Reſonans.]ampla voce.

ἐξέφερε.]καὶ τὸ φαινόμενον. Proferebat.]vt apparebat. καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο.]* λέγω φροντίζειν τῶν *νόμων καὶ τῆς πολιτείας. Et ſi nihil aliud.]*Scilicet curat leges & rempub.

πάντων.]τῶν κακῶν. Omnium.]malorum.

φρήματα.]ὀχλήσεις. Negocia.]moleſtias.

φρουαιρέσεως.]θελήματος. Inſtituti.]volūtatis.

ὀπτημῶ.]ὀπτοπλάττω αὐτὰ ὡς ἐψευσμένα. Increpo.]obiurgo vt mentitum.

φιλιππισμόν.]φρονοῦντα τὰ τοῦ φιλίππου. Philippiſmū.] vt qui faciat cū Philippo.

ἕκαστοι.]τῶν προδοτῶν. Singuli.]proditorum.

ἐποίησαν.]τοὺς ἑαυτῶν πολίτας. Fecerunt.] ſuos ciues. μιαροί.]φονεῖς. Polluti]homicidæ.

προπεπωκότες.]ὑπὲρ τῶν προδεδωκότες. Propinatores.]proditores.

ἕλλησιν.]ἥρωσι τοῖς προγόνοις τῶν ἑλλήνων. Græcis.]maioribus Græcorum.

ἀνατετραφότες.]καταλύσαντες. Euerſis.]deſtructis. συστάσεως.] πλήθους τῶν πολιτῶν. Cœtus.] multitudinis ciuium.

ληρεῖν.]πολυλογεῖν. Nugari.]multa verba facere. ἐπῆρεν.]ἥρωσι παρεκίνησεν. Impulit.]incitauit. προηγάγετο.]ἐξήγαγε. Perduxit.] eò redegit. ἀδιαφθόρου.]ἀδιαφθορήτου. Incorrupti.]abſtinentis.

τῶν κατ' ἐμαυτόν.]τῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ τάξιν. Mei ſimilium.]mei ordinis.

προ-

προστάς.] προστάτης γενομένος. Præfectus.]cum præfuiſſet. τὸν ὃ τειχισμόν.] τὸν ὃ καθαρισμὸν τ᾽ τάφρου. Mœnium confectionem.foſſæ repurgationem.

πίθεμαι.] λογίζομαι. Pono.]reputo.

οὐδ᾽ ὅτι τούτοις.]οὐκ ὅτι τῷ τειχισμῷ καὶ ὅτι τῇ ταφρίᾳ μέγα φρονῶ,ἀλλ᾽ *ὅτι τῇ ἑτέρων ἐμοῦ πράξεων. Neque ob hæc.] inſtaurata mœnia & foſſas laudi mihi duco:ſed alia mea acta.

* ἐφ᾽ ἑπέροις τῇ ἐμαυτῦ πράξεων.

προβάλλομαι.] φυλακτήριον ἔθηκα ἔμπροσθεν τῆς ἀττικῆς. Obieci.] quaſi vallum oppoſui Atticæ.

λογισμοῖς.]ἐνθυμήμασι. Rationibus.]conſiliis. παρασκευαῖς.] παρατάξεσι τῇ ὁπλιτῇ. Apparatibus.]inſtructione armatorum.

τῇ τύχῃ.]ἡττήθησαν ὑπὸ τῆς τύχης. Fortuna.] per fortunam ſuccubuerunt.

ἀποδείξεις.] ὅτι οὐχ ἡττήθην ἐγώ. Probationes.] me non eſſe ſuperatum.

ὁμόρους.]γείτονας τῇ ἀττικῇ. Finitimos.] Atticæ vicinos.

διὰ πᾶσαν φιλίαν.]διὰ πάσης φιλικῆς γῆς. Per pacata.]per terras amicorum.

φαυλότης.]ἀσθένεια. Vtilitas.]imbecillitas.

*ἐλυμήνατο. ἐλυμαίνω καὶ *βορὰν ἐποίησεν. Nocuit.]perdidit,corrupit.

ἀναμφισβητήτως.]ὁμολογουμένως. Extra controuerſiam.]certò. θεραπεύειν.]δι᾽ ὀπιμελείας ἔχειν. Curare.]diligentiam adhibere.

βασκαίνειν.]φθονεῖν. Obtrectare.] inuidere.

ἡσυχίαν ἄγειν.]χρὴ τὸν ἀγαθὸν πολίτην. Ocium agere.]decet bonum ciuem.

ὕπουλον.]δολερόν. Exulceratam.] dolosá.

ἁπλῶς.]ἀπερίεργως. Simpliciter.] citra curioſitatem. ἀνθρώπινα.]συμπτώματα δηλαδή. Humana.]euenta ſcilicet.

συνείρει.]συμπλέκει. Glomerat.]connectit.

ἀπνευστί.]ἀδιακόπως. Vno ſpiritu.]non interrupto. τῆς μελέτης.)τῆς περὶ τοὺς λόγους φροντίδος δηλαδή. Meditationis.]ſtudij eloquentiæ. θέσεις.]εἰσαγωγάς. Locos communes.] introductiones.

ἐπιδεικθεῖσι.)φανεροῖς. Demonſtratis.]manifeſtis. τοῖς ἄνω.] παλαιοῖς. Superioribus.] antiquis. οὐκ ὁποσοσοῦν.] ἥκιστα ἐν οὐδενὶ ἀριθμῷ. Non quotuſcunque.] nullo prorſus numero. ὑποκρίνοντος.] ὑπουργήσαντος. Actoris.] miniſtri. ξενικῶν.]συμμάχων. Peregrinorum.] ſociorum. ἀνάπησις.]ἀνάκτησις. Inſtauratio.] refectio. ἐπεδίδοσαν].* συνεκρέουν. Largiebantur.]pecuniam conferebant.

* συνεισφέρειν.

τιμίαν.)δι᾽ τιμὴν τῆς πόλεως. Dignitatem.] ob honorem reipub.

ἡγεμόνων τῶν συμμαχιῶν.]ἀρχόντων τῶν στρατιωτῶν τῶν ναυτικῶν. Ducibus claſſium.] iis qui præſunt rebus naualibus.

ἐκκρούσω.]ἐκβαλῶ. Elidam.]Eiiciam.

τούτων.]τῶν πολιτῶν. Horum.]ciuium.

συζῶντα.]νεῦν δηλονότι. Familiarem.] nunc vnà viuentem. ὕπεσί τις.]ὕπεσιν ἐκείνοις φθόνοις. Subeſt aliqua.]illis inuidia.

κρίνομαι. ἐξετάζομαι. In iudicio verſor.] fit de me iudicium.

θεωροῦμαι.]διαβάλλομαι. Spector.] comparor. διὰ τὰς τῶν προτέρων δυνατείας.] διὰ ταύτας δηλαδὴ οὔσας μεγάλας κατηγορεῖν,καὶ τὰς παρ᾽ ἡμῖν γνωμοψίας τῇ πόλει οὔσας οὐκ ἂν ἀξίας ἐκείνων. Ob priorum beneficia.] Accuſare propter illorum magnitudinem : ea quæ nos in rempub.conferimus , præ illis contemnere. οἱ διασύροντες)οἱ διαβάλλοντες. Eleuantes.]criminantes.

τοὺς ζῶντας.)τὸν νεῦν χρόνον δηλονότι. Viuentes.] hoc tempore.

οὐδενὶ ἐξίσαμαι.)οὐδενὶ διαχωρῶ τῶν πρωτείων δηλαδή. Cedo nemini.]primas nemini cõcedo. ἐφαμίλλου.)ἴσης. Æquali.]pari.

ἐν κοινῷ.)εἰς τὸ κοινότητα. In communi.] in medio. διῳκεῖτο.) ὠκονομεῖτο. Gerebantur.] adminiſtrabantur.

μισθαρνεῖν.)δωροδοκεῖν. Mercedem accipere.]corrumpi muneribus.

ἀσθενής.)ὅτι πτωχίας. Infirmus.]De mendicitate vſurpatur.

μέτριον πολίτην.)τὸν ἰσότητα ἀγαπῶντα τῆς πόλεως,ἤγουν τῆς πολιτείας.Moderatum ciuem.] æqualitatis reipub.amantem.

ἀνεπιφθονώτατον.)ἀμεμπτότατον. Minima cum inuidia.]reprehenſione.

τῷ γνησίου.) γνησιότητος. Germani.] generoſi animi.

τούτου.]τῆς εὐνοίας. Huius.]beneuolentiæ.

φύσις.)τὸ ἀνθρώπου. Natura.]hominis.

ἑτέρα.)ἡ τύχη. Alia.]fortuna.

ταύτην.)τὴν εὔνοιαν. Hanc.] beneuolentiam. παρ᾽ ἐμοὶ μεμνημένην.)ἐφ᾽ ἡμῖν ἐστὶ τὸ ἀγαπᾶν. Apud me permanſiſſe.] Charitas eſt penes nos.

τὸ γὰρ ἐξαρχῆς.)τὰ πολιτευέσθαί με. Nam ab initio.]geſtæ à me reipub.

τούτοις.)τοῖς φιλιππίζουσι. Iſtis.]Philippi ſtudioſis. διαμενεῖ.]ἤγουν ἡ εὐτυχία τῶν ἐχθρῶν. Permaneat.]Proſperitas inimicorum.

ἐξώλεις.)ἐξώλης ὁ ἄξιος ἀπωλείας, προώλης ὁ πρὸ τῆ πρέποντος τῆ θανεῖν αὐτὸν φθαρείς. ἐξώλεις.] dignos interitu. προώλης , qui ante mortis ſuæ tempus interit.

IN ENARRATIONEM ORATIONIS De falſa legatione.

προσευξάμενοι,deprecationes.) τοιοῦτόν]τ᾽ προκείμενον. εὐαγγελία]εὐάγκλησις,δέησις,προσευχή. γένοιτο.]ὃν τὸ *κατηγορουμένων δηλονότι ἡδέσθαι.]σιωπᾶν ἔδει.τὸ ἢ ἀρτι, ἢ πρὸ τοῦ ὀλίγου.ὀνοχλοῦντας ἢ λέγει.ἤγουν οὐχὶ θαρροῦντας τῷ δικαίῳ,ἀλλὰ ὄχλησιν εἰσάγοντας , ὄχλησιν καὶ ἀδι-

* κατηγορουμένου.

κίαν ὑποκαλῶν τὴν παράληψιν· ἵνα δείξῃ ὡς αὐτοὶ τὰς δήσεις ὡς ἀδίκους οὐ προσεδέξαντο. Hanc.] propositam. Ambitus.aduocatio,intercessio,adhortatio. Facta sit.]à reo scilicet.

Sensisse.]animaduertisse. Modò.] paulo antè. Negocium facessentes.]nõ iure fretos,sed molestiam exhibentes:obturbationem & iniuriam appellãs adhortationem: vt ostendat,à iudicibus repudiatas esse deprecationes,vt iniustas.

κρίνωνται,accusentur.) ταῦτα.] τὸν ἐξέλεγχον. ἀγῶνες.]ἤγουν αἱ κρίσεις. τῆ καιρῶν.]τῆ παρελθόντων, ὁπότε ἐχθρὸς ἦν. Hæc.] vt conuincatur reus. Certamina.] causæ. Temporum.] præteritorum,cùm res gestæ sunt.

ζητούμενα,quæruntur.) λόγον.]ἤγουν ἀπολογίαν. Orationem]defensionem.

αἰσχίνου,Æschinis.) ἰσέον δ' ὅτι τὸ πέμπτον ἐν τῇ προκατασκευῇ κεφάλαιον τεθειμένον, προτον διαπραγμάτευται τὰς τῆ ὑπηχειρήσεων προσόντων δυνάμεις. Sciendum porrò est, quintum caput in præparatione positum, in primis eum absoluere,argumẽtationum vires adhibẽdo.

ῥήματα, habeant.) φέρε ὧν γε.] προσήκει τῷ πρεσβευτῇ. De quibus quidem.] conuenit legato.

προδῶ,prodiderit.) διώμοτε.] διέσφλε,διεχώρησε. Diffiniit.]distinxit,separauit.

νομίζεσθαι,Athenienses.) φαῦλον.]ἤγουν ψεῦδος. ἄφετε.]ἤγουν ὑπολύσατε τῆς κατακρίσεως.

πολλὰ δ' καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων.]προκαταστατικὸν ἐνθύμημα. πληρόστας γὰρ προκατασκευῇ, εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ὅπερ τὸ προκατάστασιν. ἀνίετε τὰς δ' ἴσως τὸν,&c.

Improbum.]mendacem. Dimittite.] ne condemnate. Etsi autem multa & atrocia possum obiicere.] Sentẽtia propositioni aditum prębens. Absoluta enim præparatione,accedit ad propositionem. Innuit autem fortassse,ebrietatem,&c.

*ὑμιτέον ἀκόλουθον,subiicit.) ὑπομνῆσαι] ἤγουν εἰς μέσον ὑπόμνησιν ἀγαγεῖν. δημηγορεῖν.]παρρησίᾳ λέγειν προσῆκον ἦ). Commonefacere.]vobis in memoriam redigere. Concionari.] liberè dicendum esse.

ἀθηναίων,Athenienssium.) ἑκατάστασις δήμησις,ὡς ταῖς αἰτίαις ἐγκατασκευαζομένη, διότι ὀξὺ σώφρομος καὶ πολιτική. αὕτη ὀξὺν ἡ κατάς.&c.

Narratio approbata, vt quæ criminibus confirmetur: qua de causa est breuis & ciuilis.Hæc est constitutio,&c.

ἰσοκράτης,Isocratis.) σωφάξονται]σωαγαγόντας. καλοί.] οὐκ ἔστιν εἰρωνικῶς, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν· ὕστερον γὰρ μέλλει διαφέρειν τὸ κατ' εἰρωνείαν. Coacturos.] qui cõegissent. Præclaros.] Non est ironicum, sed verè accipiendum. Nam deinceps ironiam subiunget.

ὁρίζοντα,definientem.) πολιτευομένου.]τὰ τῆς πολιτείας οἰκονομοῦντος, τοῦτο φερωνίζοντος ὑπὲρ τῆ πολιτικῶν. δίγμα.]ἤγουν ἀπόδειξιν δείξαντος. Ciuitatem regente.] Rempubl.gerente, solicito de publicis negotiis.

Exemplum.]cum specimen præbuisset.

ἐπῄνεσαν,laudarunt.) ἀποδωσομένων.] ἤγουν ἐμπολησόντων. πεπιστευκότων.] πληροφορίαν ἐχόντων δηλαδὴ τῆ δυσκιώτων τῷ φιλίππῳ.

δόξαν.]ἀπόληψιν. Distracturis.]vendituris.

Credidissent.] pro certo haberent ij qui Philippo bene cupiebant. Opinionem.] existimationem.

μὴ τυγχάνοιμον,habeat.) συνετάττετο.]συνεφώνει,παρεκάλει ὁμογνωμονεῖν. Pacisceba tur.]hortabatur,vt sibi assentirer.

προδότου,proditorem.) ἄκυρα.] ἰσχνόταζα, ῥητορικώτατα. δεῖν.]αὐτὸ τὸ καλλιγορεῖν ἦ). Optimè.]fortissimè,eloquentissimè.

Oportere.]necesse esse.

εἰρημένων, pertinet.) βραχεῖς.] ἤγουν συντόμους. μετρίους.]ἤγουν ὑπεικεῖς,φιλανθρώπους. συμφερομένους δόγματι.]συμφωνοῦντος δόξῃ. πράττοντος.]ἀγωνιζομένου. ταῦτα.]ἐμά.

Breuem.]compendiosam. Moderatam.] æquam, humanam. Patrocinantes decreto.]defendentes scitum. Agente.]contendente. Hæc mea.

ἕλλησιν,Græcos.) ῥᾴθυμος.]δυσχερής.

κατέῤῥιψε.]ἤγουν ἀργῶς καὶ ἀμελῶς* διέῤῥιβασε. *διέῤῥιψε.

Miser.]calamitosus. Contriuit.] ignauè negligentérque consumpsit.

περιβολῆς ἴδιον, comprehensionis propriũ.) δύναμαι.] ἐξετάσεις,ἐρωτήσεις. Rationes.] examinationes,inquisitiones.

αἰτίων,fontibus.) προέσθαι.]προδοῦναι.

αἱρετισμένους.]συκρεμαμένους. εἰς τύχατον.] ἀπώλειαν. ἦκεν.]συνηθροίσθη. πρόσω.]εἰς πρόσθολήν. Amittere.] destituere. Suspensos.] pendentes. In extremum.]interitum.

Venit.]congregatus est. Primus.]in primaria oratione.

μνήμης,memoria.) πάμπληθες.] παντελῶς, ὅλως. ὥδ' ἅπαντας.]αὐτὸ τὸ δουλώσας ὑμᾶς τοῖς ἡδέσι λόγοις,ὥσπερ αἰχμαλώτους ἀπήγαγον.

Longissimè.]prorsus omnino.

Vt omnes.] vt suauibus verbis subactos tanquam captiuos abduceret.

μαρτύρων,declarat.) ἀπελογίζετο.]ἐστοχάζετο,ὑπελάμβανεν αὐτὸ τὸ λόγοις καὶ ἀριθμοῖς ὑπίθει. προσβουλίων.]ἤγουν ἐκ τῆς προσβείας ἑαυτῶ ὡς τεθαῤῥηκὼς αὐτῆ. Supputabat.] coniiciebat,existimabat, rationem inibat, numerúmque definiebat. Actorum.]legationis, vt qua fretus esset.

ἐπηύξησεν,auxit.) καθ' αὑτὰς]μόνας.

εἰσφεραπτόμενα.]ζητούμενα. Per sese.]solas.

Exiguntur.]quæruntur.

ὑπεκκεκηρυχένα,proscripsisse.) *ὁμολογεῖται ὑποχέσθαι δοῦναι.ὅταν πόλις,&c. Promisisse,pollicitos,se daturos esse.Si qua ciuitas,&c. *ὁμολογῆσαι.

ἀνελεῖν,è medio.) ὡς βαρὺ ἑαυτῇ, χρήματα κηρύττει,&c.vt ſibi grauem, proclamat, ſe pecun.&c.

χρόνου,tempora.) ὡμολόγηκε.]καθυπέσχετο.

δύδοκιμῶν.]ἤγουν δόκιμος δόξας ἕνεκεν τούτων.

ῥήτωρ ἄριστος.]πιθανολόγος *ὅπου τέχνης.

*ὑπό. *ὑπό. ἀνὴρ θαυμαστός.]ἐπαίνετος *ὅπου γνώμης.

Receperat.]pollicitus fuerat.

Probatus.]probus habitus ob illa.

Orator optimus.] perſuadendi artificio præditus. Vir admirandus.]laudandus ob animum.

ὀφθήσεται;loci?) ἐξέκρουον μὲν, αὐτὰ τὰ ἐπωνείδιζον· ἐχλεύαζον ἢ, ὑπεκρίνοντο μετ' εἰρωνείας.

Explodebant.] infectabantur.Subſannabant.]illudebant cum diſſimulatione.

ὄπτιμησιν,obiurgationem.) δεύτερα.]ἐλάττονα. ὑποκειμένων.]παρεισαμένων. ὄχλος.]ταυτόν ὅστιν εἰπεῖν,ὀχλοῦντες ἦσαν καὶ φθονοῦντες.

Secunda.]minora. Subiectis.]propoſitis.

Turba.]obturbabant & inuidebant.

ἀντέλεγες;aduerſatus es?) ὡδὶ λόγον.]ἤγουν σωτόμως μὴ τὸν πρεσβείαν. οὔπερ εἶπεν.] ὅτι οὐκ ἐδίδασκον τοῦτο ὡδὶ λόγον,ἀλλὰ μὴ ταῦτα.

ὡς προβεβλημένη.] δυναμένως ἔχουσα καὶ φυλαττομένη πρὸ τῶν ἄλλων ἰών,ἔμπροσθεν μαχομένη.

καλῶς.]συμφερόντως. διὰ τὸν ἀλήθειαν.] τὸ αἰσχίνου δηλαδή. διὰ τὸν αἰσχροκέρδειαν.] νομίσητε γεγονέναι. ἀποδόσθαι.]πωλῆσαι.

Eueſtigiò.]ſtatim à legatione.

Cuius dixi.]quod non ſtatim docui iſta, ſed pòſt. Vt munita.]cauta & prouida præ cæteris fuerit,à fronte pugnans.

Bene.]vtiliter. Ob veritatem.] Aeſchinis S. Ob ſordes.]putetis eſſe factum.

Diſtraxiſſe.]vendidiſſe.

ἐγκλήματα,probabilia) ὃν τρόπον.] αὐτὶ τοῦ καθ' *ἐξέπεσαν. ὃν *ὑστέρησαν τρόπον ποτὲ ὑμᾶς τοὺς φωκεῖς.

Quemadmodum.]qua ratione Phocenſes vobis eripuerint.

πόλιν,vrbem.) ἀξιοῦται.]ἀξία κρίνεται. τί γὰρ; ὧν ἡ πόλις, &c. Exiſtimatur.] digna habetur. Quid enim?vrbis autoritas,&c.

λόγοις,Æſchinis.) ἐπαγγελίαν.]προέσθαι ἢ ἄπρακτον. κωλυθεῖσα.]ὡς πρότερον. τούτους.]τοὺς πρεσβείας. Denunciationem.] mandatum aut poſtulationem. Prohibitus.]vt pridem.

Iſtos.]legatos.

κατεχειροτόνησαν,occidi iuſſit.) κατεδίκασε, κατέκρινεν. ἐπήλαξε ἢ, &c. Condemnauit, ſupplicio dignum iudicauit.Inuertit,&c.

κληθῶσι,vocarentur.) δεινά.]φοβερά.

δυσχερεστάτῳ.]ἐκφυγόντι,ἀποπεπλαμένῳ.

Atrocia.] terribilia. Eludenti.] elapſo, dimiſſo.

χρῶμα,color.) παρουσίᾳ.]ὀπὶ δημία.

τούτοις.]τοῖς πρέσβεσι. προηγελκέναι.] ὡς δεῖ τὸ βοηθῆσαι φωκεῦσι.

Præſentia.]cùm in vrbe eſſet.

His.]legatis. Antè nunciaſſe.]opem eſſe ferendam Phocenſibus.

φίλιππος, Philippum.) δυσχερῶς.] μεγαλοφώνως. σωφρονιστῶσιν.]φιλιώσωσιν.

Apertè.]magna voce. Reconciliarent.] in gratiam reducerent.

ἀναγκαίοις,neceſſariis.) οὐδὲ χρή.]χρήσει δηλονότι.αὐτὶ τοῦ οὐδὲ ὅλως· εἴρηται ὑπὸ μεταφορᾶς τοῦ ῥύπους τοῦ γνομένου ἐν τοῖς ὄυξιν.

ὁ σκοπῶν.] φίλιππος δηλονότι. ἐκείνου χρήματος πρὸς ἀθηναίους,ὅτι σκοπῶν τί ποιῶν ἡμῖν χαρίσεται. λύσασθαι.]ἀντὶ λύσεων ἀποδοῦναι.

ἐγχρίμψαι.]μὴ λῦσαι τοὺς ἁλόντας. ὁ βέλτιον μέγιστον.] ὑποκοπὴ τὸ χρῆμα.αὐτὶ τοῦ ἀκούσατέ μου.

ἐπαγγείλασθαι.] αὐτὶ τοῦ αἰτῆσαι. προσῆλθαι.] προσιδόναι. Ne gry quidem.] ſcribit ſcilicet:pro,nihil prorſus. Conſiderans.]Philippus:cum ſcripſiſſet,ſe cogitare, qua ratione gratum faceret Atheniennibus.

Soluere.]accepto precio reddere.

Inſcribere.]non ſoluere Alenſes.

Quod porrò maximum eſt.]Præciſio hęc figura dicitur:pro,audite ex me.

Denunciaſſe.]poſtulaſſe.

Amittere.]deſtituere.

ἐξλυαρᾶς;effutiebas?) ἔβδες.]ὁ αἰσχίνης.

Iſte.]Æſchines.

ἀσωτίας,luxurias.) καὶ ὄθεν.]ἐψεύδετο.

Et vnde mentiretur.

ξαχέως δ' ὑμῖν,Vobis autem aſperè.) ἐδόκει γάρ πως βασκαίνειν τὴν εὐπραξίαν τῆς πόλεως, δι' ὧν οὐδὲ προσδοκᾶν ἀνέχεται. ἐδόκει, &c. Videbatur enim quodammodo inuidere ſecundis rebus ciuitatis, vt qui ne expectationem quidem bonorum toleraret. Videbatur, &c.

προσδοκᾶν,diceret.) ἐχρῆν.]εἰς ἐμὲ, δι' ὃ εἰ * μὴ πεῖν ^ ἐμὲ προσδοκᾶν. καὶ ὅπως γε ἔφη τότε καὶ τοῦτο, ὅπ αὐτὶ τούτων, καὶ τὰ λοιπά. Succenſentibus.] mihi, quòd dixiſſem, me non expectare, Vide,inquit,ne tum iſta,& reliqua.

λόγοις,comprobatam.) μὴ ταῦτα.]μὴ τὸ σκῶψαι. Poſt hęc.]poſt ſcommata.

προκατεσκεύασεν, concinnaſſet.) τῶ χεῖρε.] ὅπ ἑνὸς ἑκάστου τῶν φωκέων. δυνάμεως.]ὅσα ἔγραψε, φησὶν,ὁ φιλοκράτης περὶ φιλίππου.

Ambas manus.]De vnoquoque Phocenſium loquitur. Fauſta.] Quæcunque (inquit)Philocrates ſcripſit de Philippo.

ἐργάζηται,labefactet.) χρόνοις.]οὐ τοὺς πρὸ θράκλου λέγει νῦν, ἐν οἷς τὰ ἐκεῖ πράγματα ἀπόλετο, ἀλλὰ τοὺς φωκέων. ἀνελών.]φθείρας.

τλωικαῦτα.]τότε. τοῦτο.]τῆ αἰσχίνη.

ἤκουσα.]οὐδαμῶς. ἀλλ' ἵνα.] ἀπάλυσις μεταστική. αὐτόν.]τὸν φίλιππον. ἀμυύοιντο.]τιμωρεῖσθαι.

ἐπανέχοντες.]θαῤῥοῦντες. καλοῦσιν.]ἡμᾶς.

ἤδη γε.]τὸ τάχος δηλοῖ διὰ τῆς λέξεως· οἷον ἤπειγον ἡμᾶς ἐξιέναι ταῖς ὑπισχνήσεσι ὁ φίλιππος τοῖς ἔργοις ἀναπούμενος. σωθεῖσιν.]ἀναγκάσαι.

Tempora.] Non illa Thracenſia nunc dicit,quibus res illic perierunt, ſed Phocenſia. Sublatis.]corruptis. Tunc.]eo tempore. Iſti.]Æſchini. Minimè.] nequaquam.

Sed vt.]Reſolutio tranſlatiua.

Ipſum.]Philippum. Vlciſcerentur.]propulſarent. Nixi.]freti. Vocant nos.

Iamiam.] Celeritatem hac voce notat: Incitabat,inquis, nos literis ſuis Philippus ad exeundum:cùm re aduerſaretur.

Suffragari.]cogere.

ὁ φίλιππος,ſcripſiſſet.) τοῦτον.]ὧν ἀπήγγελε. τούτοις οὖν.] οἷς ὁ φίλιππος ἐφέρετο. Horum.] quæ renunciauit. His igitur.]quæ Philippus ſentiebat.

ἠδυνήθησαν,potuiſſe.) αὐτόθι.]ἐν φωκεῦσι. οἷς βοηθήσειν.] ἡμᾶς. τούτοις ὅτι.] τοῖς οὕτω οἰομένοις. διόπερ ταῦτα πάντα.] ἰστέον ὅτι πολλὰ χρώματα λέγῃ, ἐπειδὴ πολλὰ καὶ τὰ σημεῖα· ἀλλὰ ταῦτα μὲν μερικά. ἐκεῖνο δὲ κυριώτερον καὶ πρὸς τὸ ἔγκλημα τὸ κατὰ φωκέας, τὸ τῆς ἀπάτης.

Ibi.]apud Phocenſes. Quos opem laturos.]nos. His quòd.] iis qui ſic opinabantur. Quamobrem iſta omnia.] Sciendum eſt,eum multos adhibere colores : cum & multa ſigna ſint:ſed hæc quidem ex parte: verùm illud grauius eſt, quod ad crimen deceptionis Phocenſium attinet.

πρεσβεύσαντας,accepiſſe.) ἐλαφηβολιῶνος.]δεκεμβρίου. σκιροφοριῶνος.]μαρτίου. ἀπὸ ταύτης οὖν τῆς.]ἀπὸ ταύτης οὖν τῆς ις τοῦ μαρτίου διεγνωμένων ἡμερῶν ἀπηγγελκασι ταῦτα οἱ φωκεῖς.

ταύτῃ.]εἰκοστῇ. Elaphebolionis.]Decembris. Scirophorionis.]Martij. Ab hac igitur.]A decimoſexto Martij quinque diebus elapſis,audiuerunt hæc Phocenſes.

Hanc.]vigeſimam.

φωκεῦσιν,actum.) καὶ πάμφιλον.] τῇ γὰρ ἡγεμόνι τοῦ ἀγῶνος. Quintam.]Nam 23.fiebat fœdus. λέγων,Phocenſium.) ἁβδίλου.] αὐτὸ τοῦτο παντελῶς, ὥστε τὸ αἴρειν καὶ *λογιζάνειν. διὰ τούτοις.] τὸν αἰχίνου καὶ φιλοκράτη. αὐτοῖς.]τοῖς φωκεῦσι.

Fūditùs.]penitùs, à fundo factum aduerbium. Periſtos.] Æſchinem & Philocratem. Ipſos.]Phocenſes.

αἴτιοι,autor.) ἐκεῖνόν γε.]τὸν φίλιππον.

Illum quidem.]Philippum.

κωλύσαντα,vetuit.) τούτῳ δή.]τῇ αἰχίνῃ.

Iſti ſcilicet.]Æſchini.

ἀδικουμένας,delinquentes.) χρένῳ.]χθήσεται δηλονότι. πάτριον.]ἴδιον καὶ οἰκεῖον.

Tempore.]fiet ſcilicet. Patrium.]eſt vſitatum & proprium.

τῆς ἐπιλόγου,perorationem.) οὗτοι.]οἱ φωκεῖς. ἀνδραποδισμοῦ.]τῆς πόλεως. Iſti.]Phocenſes. Excidio.]vrbis.

ἐπλάσατο,Demoſthenes.) καταλύσαντας.] λιθοβράτους ποιήσαντας. καὶ ἁλῶναι.] τοὺς φωκεῖς. ἐδέησε.]σωθῆναι. τηλικούτων *ὄντων αὐτῷ τῆς

*αὐτῶν.

διαφόρων. πολὺ γὰρ ὑμῶν κἀκείνων,&c.

Lapidatione facta.] cùm lapidibus obruiſſent. Et commiſiſſe vt.]Phocenſes ſcilicet. Neceſſe fuit.]contigit.

Cum tanta eius res ageretur. vel, Cum tantum intereſſet:Multum enim inter vos & illum intereſt,&c.

ὑγιαίνειν,valetudo.) πάλιν.] δύνηται. ἐκείνοις.] τοῖς θεοῖς. καὶ γλύος.]αὐτόθ. μηδαμῶς.]ἀφήσετε.

εἰς ἅπτο τοίνυν αἰκαιδείας.] ἀρχὴ ἑτέρας ὑποδείξεως πρὸς τὰ προτεινόμενα ὑφ' ἑτέρου. μέχρις ὧδε ἡ διήγησις· ἐντεῦθεν λοιπὸν οἱ ἀγῶνες. ἄλλως. ἡ μετάθεσις τῆς αἰτίας κατ' ἀντίθεσιν. ἔστι δὲ μεταστατικῆς. σημείωσαι δὲ ὅτι τούτου μνημονεύει ὁ ἑρμογένης τοῦ κεφαλαίου, ἐν τῷ γ' τόμῳ περὶ εὑρέσεων. διὰ τί λέγῃ τάδε, ἐπεὶ μηδὲ δημοσθένης *ἡ δύνατο πολλάκις ἐνὶ *ἢ δίδω. χρησάμενος ὑποχειρήματι. καὶ ποτὲ μὲν αὐτὸ ἐξέφας, ποτὲ δὲ μεταποιήσας, ὡς ἐν τῷ ὑποθετικῷ τοῦ ὑποθετικοῦ τοῦ μεταστατικοῦ δ'. ἄλλως. ἰστέον, ὅτι πληρώσας,&c. Rurſus.]Vota facit. Illis.] diis.

Et genus.]eius. nequaquam.] dimittite.

In eam porrò impudentiam.] initium alterius probationis,contra ea quæ ab aduerſario opponuntur. Hactenus producta eſt narratio:ſequitur nunc confirmatio. Aliter.Trāſpoſitio cauſæ per oppoſitionem. Pertinet autem ad tranſlationem.Notabis autem,huius capitis meminiſſe Hermogenem,tomo 3.inuentionis, vbi ſic ait: Nam nec Demoſthenem puduit vna ſæpius vti argumentatione:ac aliquando vertere, aliquando vertere,aliquando mutare: vt in oratione falſę legationis,figura tranſlationis quater vſus eſt. Aliter.Sciendum,eum abſolutis,&c.

ἐν λόγοις,viribus.) μὴ τοίνυν.] ἑτέρα μεταποίησις τοῦ αὐτοῦ ὑποχειρήματος. Ne igitur.]Alia mutatio eiuſdem argumentationis.

ἐκάλεσεν,vocat.) ὑποποιήσονται.]αὐτὴ τοῖς φίλους ποιήσονται τοὺς λακεδαιμονίους δι' ὑμῶν. Se inſinuaturos.] Se amicitiam Lacedæmoniorum ſibi per vos conciliaturos.

ὑπὸ φιλίππου, à Philippo.) αὐ τοίνυν αὐτὴ φωκέων.]ἑτέρα μετάθεσις τῆς αἰτίας κατ' ἀντίθεσιν. ἔστι δὲ αὐτηστατική. ἄλλως. τὸ αὐτηστατικόν ὄζει,&c.

Quòd ſi pro Phocenſibus.] Alia oppoſitio cauſæ per oppoſitionem. eſt autem antiſtatica Aliter.Antiſtaticū eſt caput,&c.

φθεγγόμενος,loquitur.) εἶτα κἀγὼ ὧν μείζονι.] τοῦτο εἶπε διὰ τὸν αὐτόθεσιν τὸν λέγουσαν, ὅτι ἔχετε τὸν χερρόνησον αὐτὴ φωκέων. καὶ πρῶτον μὲν ἔλυσε* λέγων, ὅτι αὐτὴ φωκέων ἔχομεν χερρόνησον· εἰχόμην δὲ αὐτῶν καὶ ἤδη σωζωμένων. εἶτα καὶ ὅτι ναὶ οὐδὲ τὸν χερρόνησον ἔχομεν ἀσφαλῶς. κινδυνεύσει δὲ καὶ αὐτὴ ἁπολέσθαι, ἁπολωμένων φωκέων.

ἢ τότε.] ὅτε φησὶν ἐσώζοντο οἱ φωκεῖς. εἰς αὐτόν.] τὸν χερρόνησον. πρὸν τούτων τὴ τῆς πόλ. &c.

Deinde nunc in maiori.] Hoc ait propter obiectionem illam:At pro Phocenſibus

ſibus haberis Cherſoneſum. Ac primùm ſoluit dicendo: Habuimus eam etiam ſalutis Phocenſibus. Deinde: Ne Cherſoneſum quidem tutò tenemus, perditis Phocenſibus. Quàm tunc.] cum incolumes eſſent Phocenſes. In ipſam.] Cherſoneſum Priuſquam horum aliquid, &c.

ἀφῃρημένοι, eſt poſitum.) μὴ δὴ ταῦτα λέγω.] ἡ σωτάξις πρὸς τὸ αἴτιον, &c. Ne igitur hæc dicere.] Ad ſuperiora refertur conſtructio, &c. αἴτιον ἐλεγχθῆναι, ſupra dixit.) εἰ δ' μὴ πάρεισι φωκεῖς.] εἰ δ' φωκεῖς μὴ πάρεισιν ἐν ταῖς ἀθλίαις, ὅτι τῷ συνηγορῆσαι μᾶλλον τῷ δημοσθένει, καὶ καταμάρτυρῆσαι τὸ αἰσχίνου. καὶ ὑμῖν ὅτι χωρὶς, &c.

Quòd ſi non adſunt Phocenſes.] Si Phocenſes non adſunt in referendis rationib. ad ſuffragandum Demoſtheni, & ad dicendum teſtimonium contra Æſchinem. Iam ſeorſim, &c.

θέσει, teſtetur.) ὅτι περὶ φωκέων πολέμου.] ἵνα σημαίνῃ τὸν ἐν γῇ καὶ ἐν θαλάττῃ πόλεμον.

Phocenſium bello.] vt ſignificet bellum terra marique.

εἰς πύλας, in Pylas.) κάτοικοι ἦ.] ὅτι οὐ μόνον δημόσια χρήματα ἀνάλωσαν τότε, ἀλλὰ καὶ εἰσφορὰς ἐποίησαν τῶν ἐν τοῖς ἰδίοις οὐσιῶν. Et inanes.] Cum non tantùm publicam pecuniam tunc inſumpſerint, ſed etiam de priuatis opibus tributum contulerint.

ἄγαν, etat.) θαυμάσια.] ὅτι καλῶς τέθεικε τὸν λέξιν. σχόλιον. ψήφισμα διοφάντου, οἱ δ' ὁ θύσαι τοῖς θεοῖς ἐπὶ τῷ διῶξαι φίλιππον. ψήφισμα καλλιδήνους οἷον τὸ συνάγωγεῖν ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἵνα ἅπερ ἐποίησε φίλιππος εἰς τοὺς φωκέας.

Admiranda.] In bonam partem hoc accipitur. Scholion. Decretum Diophanti, de re diuina facienda ob profligatum Philippum. Decretum Calliſthenis, de vaſis in vrbem ex agro transferendis, ob Philippi graſſationes in Phocide.

κρείττοσιν, potentioribus.) λέγω τὸν εἰρήνην. ἢ δὲ ἑαυτοῖς, &c. Pacem ſcilicet. Aut enim, &c. ἀπολογίαν, excuſare.) τῷ μιθοῦ.] ἀπίστεται τῷ φιλοκράτει. καὶ μὴ ταῦτα.] ξένον κεφάλαιον τῆς προκαταστάσεως. τοῦτο.] αἰσχίνη.

δεξάμενοι.] ἤγουν δεδεξάμενοι τοὺς περὶ αὐτόδημον. πάντα ἀπώλεσαν.] εἰς τὸ φενακίσαι ὑμᾶς· ἢ τοι τὸ φενακίσαι ὑμᾶς.

πολλοῦ.] κακοῦ, ἢ τόκου. Ei qui mercede.] Innuit Philocratem. Et poſt hæc.] Tertium caput præparationis. Iſti.] Æſchini.

Secuti.] cùm Ariſtodemo ſucceſſiſſent.

Omnia perdiderunt.] vt deciperent vos: vel, decipiendo vos. Magno.] malo, aut fœnore.

πρόγμασιν, rebus.) ἀνήκεστον.] λύσις τοῦ χρώματος τοῦ πρὸς τὰς ἐπαγγελίας. Immedicabile.] Solutio coloris ad pollicitationes pertinentis.

φανῇ, conſtabit.) ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες.] ἐκλείπει ἡ πιθανὴ ἀπολογία. Ego verò Athenienſes.] Deeſt probabilis defenſio.

πιῶν, efficiat.) ἐὰν δ' ἀποτυγχάνῃ.] * ὡς δὲ τὸ μὴ ἔχειν ἀδεταν αὐτὸν κρίνω λέγειν, ἔλαθέ με ἐν οἷς ψηφίζεται. Sin fruſtratus fuerit.] De eo quòd non audeat illum iudicem dicere, fefellit me in decretis ſuis.

ἐποίησεν, fecerit?) τοῦτο μεταχειρίζεται. hoc tractat.

ἐλόμενος, voluiſſe.) σκοπεῖτε δή.] ἐκ τοῦ δεῖν ἀποδεικτικῶς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἄρχεται.

Conſiderate igitur.] Hic demonſtratiuè incipiunt ea quæ ſunt à ſummo ad imum: vel, a principio ad finem. i. ſigna.

κατηγορεῖν, accuſandi.) ἐγὼ δ' ἐκείνους.] ὅδε δὲ ἴδια ἀδικηθεὶς οὐδὲ οὕτως κατηγορεῖ.

Ego verò illos.] Iſte verò priuatim læſus, accuſat.

ἀναίνεσθε, nolunt.) ξένος.] πολλάκις, ὡς τὸ, τρὶς μάκαρες. Ter.] ſæpe: vt, O térque quatérque beati.

λέγων, prodens:) μέμνησθε.] ἐκ τοῦ δεῖν τὸ αἰσχύνεσθαι. Meminiſtis.] Cum geſtu legendũ.

σπουδολογίας, ſtudet.) πυρὶ πωλῶν.] τὸν σῖτον πωλῶν. ξυλικῶν.] ξύλα ἀγαγών. τὸ χρυσίον.] ὅπερ εἴληφεν ἐκ μακεδονίας ὑπὸ φιλίππου, καὶ κατήλλαξεν εἰς αὐτὰ ἀκμαῖα νομίσματα, ἃ ἔχῃ ταῦτα ἀναλίσκειν εἰς αὐτὰς τὰς ἀθλίας. Frumentator.] frumẽtum vendens. Lignator.] ligna vehens.

Aurum.] quod accepit in Macedonia à Philippo, nummulis Atticis commutauit: vt eos ipſis Athenis poſſet conſumere.

γεγονώς, fuit.) εἰ μόνος φιλοκράτης.] ὅτι φιλοκράτης μόνος ὄξιν αἴτιος τῷ τοιούτων κακῶν, ἄλλως δὲ οὐδείς. Si ſolus Philocrates.] Solum Philocratem autorem eſſe talium malorum, aliúmque neminem.

ὑποφαίνεται, pronunciet.) ὁ μὲν οὐχ ὑπόθυνος.] αἰτιᾶται, ἐγὼ δ' δημοσθένης, * ἀλλ' ἢ οὐ δῆλον ὁ φιλοκράτης. ὁδὶ οὐκ ἦν παρὼν.] εἷς τῶν πρέσβεων ὁ ἱππόκλης. Nam ille quidem rationes retulerat.] Ego Demoſthenes. * Sed neque tu, neque Philocrates. Alius non aderat.] nunc ex legatis Hippocles.

υἱόν, filium.) τούτῳ δὴ.] αἰσχίνῃ. Iſti verò.] Æſchini. ἀπέστηκεν ὑμῶν, recedit à vobis.) ἢ τῶν ἐλέγχων ἀπάτησις κατ' ἀντίθεσιν. Argumentorum poſtulatio per oppoſitionem.

πιστότεροι; fideliores?) ὃς γὰρ ἀγῶνας καινούς. * κλπ κὶ. πικὴ πρόοδος, μέσος πνεύματος, ὡς ἀποστροφὴ ἐρασζομένου καὶ καταφορὰν, διότι κατηγόρησεν τιμάρχου, γέροντος ἀνδρὸς, ὡς ἦν παιρικότος. καινούς.] ὡς γὰρ δόξος ὁ κῦ, &c. Nam qui nouas cauſas. * Acris periodus, pars ſpiritus, vt qui auerſione vtatur, & aſſeueratione: eo quòd accuſarit Timarchum, hominem ſenem, vt impudicum. Nouas.] Inuſitata enim fuit, &c.

κατηγορῶν, actor.) ἄλλως. αἱρεῖς.] αἰτιᾶται τὸν νι-

κᾆς· οὐ παρξυπόνως ἀναγνωστέον, ἀλλὰ ῥᾳθυμουμένως. Aliter. Obtines.] vincis. non pecunatú αἴρεις, ſed circumflexum αἰρεῖς legendum.

δοκεῖ, manſerit.) δοκεῖ.] αὐτὴ τὴ φαίνεται.

Videtur.] apparet.

ἀνάγκη μεῖναι, neceſſe fuit.) καὶ τέλος εἶχε τὸ μίσθωμα.] ὡς μεσεγυήσαντος αἰσχίνου, &c. Et finem habuit conductio.] Quaſi ſponſore Æſchine, &c.

ἀρρωστεῖν, excuſauit.) φιλοτησία, ἡ κύλιξ, ἣν κατ' φιλίαν τοῖς φίλοις προύτεινον. δημόσιος.] οἶκος δηλαδή. Poculum.] calix, quem ex amicitia porrigebant amicis. Publicum.] domicilium ſcilicet.

αἰσχίνης, Æſchines.) πωλουμένων.] ὑπὸ τῆ συνεδρικῶν καὶ συναγορευόντων αἰσχίνη.

Vendentibus.] à factione & aduocatis Æſchinis.

τέτακται, collocata eſt.) εἰ γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης.] λύσις κατὰ τὸ α εἶδος τῆ διαμοῦ. οὐ μὴν ἀλλ' ὅτι.] ἑτέρα λύσις κατὰ τὸ β εἶδος τῆ διαμοῦ.

εἶπον ἐγώ.] ὡς ἐμοῦ ψευδομένου ἐφ' οἷς εἶπεν.

ὡς αὐ τύχοι.] ἀπὸ τῆ τὰ * τῆ συμπεθειμένως οὕτω κεῖσθαι. Nam ſi pace.] Solutio per primá formam inuerſionis. Verùm.] Altera ſolutio per ſecundam formam inuerſionis.

Dixi ego.] quaſi ementiente me ea quæ dixeram. Vt fors tulerit.* Ex eo quòd iſta non habeant certum ordinem.

ἀκοῦσαι, audire.) ἤκουσεν.] ὁ φίλιππος.

Audiuit Philippus.

ἀντίδικος, aduerſario.) φίλοι καὶ ξένοι.] ὁμοπαροιμίαι τὰ αὐτά. αὐτοθωμὸν δή.] ταὐτά ἐστιν ἃ λέγει ὁ αἰσχίνης κακοήθη αὐτοπάθεια ἔστι), ὁμοτροπὶ ἰδίῳ λόγῳ. Amici & hoſpites.] Eadem vis eſt vtriuſque verbi. Contendamus ergo.] Hæc ſunt, quæ in ſua oratione Æſchines malitioſa contrapoſita vocat.

κοινωνὸς, ſocium.) ξιάκοντα μνᾶς.] τὸ ἥμισυ ἐχαρίσατο τῆ φιλοκράτει.

Triginta minas.] Dimidium talentum donauit Philocrati.

ἥττηται, ſuccubuit.) * ἐν τινὶ βίβλῳ γέγραπται ταῦτα, νῦν τὸ ἐγένετο· νῦν ἡ μὲν πόλις, τοῖς αὐτῆ ἀγαθοῖς κέχρηται· οὗτος δὲ χρήματα εἴληφεν. ἀλλ' οὐχ ἡγοῦμαι ταῦτα γνήσια δημοσθένους. In quodam libro poſt *Fiebant, ſcripta ſunt hæc: Nunc vrbs ſuis bonis ceſſit, iſte verò pecuniam accepit. Sed non exiſtimo, ea germana eſſe Demoſth.

ἐρύσαντο, eripuerunt.) ὅτι τῆ ἡδυλείῳ.] ἡδύλειον τόπος, ἢ ὄρος ἐν βοιωτίᾳ. ἄλλως. ἡδύλειον, ὄρος ἐν βοιωτίᾳ, ἔχον μὲ στάδια καλεῖται δὲ ζιχῶς. τὸ μὲν συνεγγυς τῆ πολεμῆ ἡδύλειον· τὸ δὲ κατὰ μέσον, ἀκόντιον· τὸ δὲ ὑπὲρ τὸ ὀρχομενὸν κείμενον, ὁρμίσιον.

κακῶν ἴλιας.] ὅτι τῆ ἐν φοΐα, &c.

Ad Hedyleum.] Hedyleũ, locus aut mõs eſt Bœotiæ. Aliter. Hedyleum, locus aut mons eſt Bœotiæ, longitudine 45. ſtadiorum, triplici appellatum nomine: quâ pertinet ad fluuios, Hedileum: in medio, Acontium, quaſi haſtile dicas: quà ſupra Orchomenum ſitum eſt, Hormiſium, ab appellendo fortaſſe.

λύει, ſoluit.) ἄλλως. ἔστι μὲν τὸ προκείμενον δεῖξαι, ὅτι ἐκ τῆ ψηφίσματος φιλοκράτους καὶ τῆς συνηγορίας αἰσχίνου, τὸν τὸν τόπον φωκεῖς ἀπολώλασι· καὶ ὅτι διὰ τούτοις καὶ αἰσχίνης πεπόμισται χρήματα· τὸ δὲ ἐπαγόμενον παρ' αἰσχίνου αὐτέγκλημα, κρύπτεται μὲν ὅτι τὰ παράντος. λύεται δ' οὕτως ἐφεξῆς· ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη καὶ τἄλλα. δεῖ * τοῦτο μὲν ἄρχεται λύειν, ὡς ἔφαμεν τὸ αὐτέγκλημα· τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρὸς ἀπόδειξιν λαμβάνει τῆς αἰσχίνης δωροδοκίας. βούλεται γὰρ μὴ μόνον ἀπολογήσασθαι, ὑπὲρ τῆς θράκης, ἀλλὰ καὶ αὐτεγκαλέσαι πρὸς τῆς αὐτῆς αἰσχίνη, ὡς ἑκόντι προειμένῳ καὶ αὐτῷ καὶ τὸν περισβλέπτην. *πύπτηξε.

Aliter. Propoſitum huius loci eſt, oſtendere, ex decreto Philocratis, & Æſchinis ſuffragatione, ad hunc modum perdidiſſe Phocenſes: ob eámque rem & Æſchinem cepiſſe pecuniam. Quæ verò ab Æſchine infertur recriminatio, in præſentia quidẽ cælatur, ſed ſtatim deinceps ſoluitur: Poſteaquam enim pax. & reliqua. *Per hoc enim incipit ſoluere, vt diximus, recriminationem: atque id ipſum ad Æſchinæ corruptelę probationem refert. Vult enim nõ tantùm Thracẽſe crimen refellere, ſed & in Æſchinem idem regerere: vt qui de induſtria & Thraciam & Cerſoblepten tradiderit Philippo.

ἐφεξῆς, dixerit.) ἀπήρκεσαν.] ἀπεπλεύκεσαν, ἀπὸ τῆ ἀπαίρω. ἀπήρκεσαν.] ſoluerant, enauigarant: ab ἀπαίρω.

σωζομένων, Phocenſibus.) ἄλλως. δυοῖν ὑποδεκτικὸν τὸ προκείμενον· ἑνὸς μὲν ὅτι ὑπ' παρ' αὐτῆ ὑπολωλε κερσοβλέπτης· ἑτέρου δ' τῆ δι' ἃ αἰσχίνου, καὶ τοὺς ἄλλους πρέσβεις ἑκόντας ὑπεβουλεύσαντας ὑπολωλέναι. Aliter. Duo hoc loco demonſtrantur: vnum, per Demoſth. non eſſe factum, vt periret Cerſobleptes: alterum, per Æſchinem, cæterósque legatos, de induſtria perditum eſſe Cerſoblepten, ac per inſidias.

ὀργιλῶς, iracundiam.) ἄλλως. συλλογίζεται λοιπὸν κατ' ἀνακεφαλαιοῦται τὰ προειρημένα πάλιν, ἵνα δείξῃ τοῦτο τὸ μέρος ὂν τῆ προειρημένων, οὐκ αὐτὸ καθ' αὑτό. ὑπάρχον ζήτημα· ὁ γὰρ κοινὸς ὅπλησις τὴν τῆ πραγμάτων κοινωνίαν σωίζησιν. οὐ γὰρ μόνον φωκ. &c. Aliter. Nunc in ſumma colligit, & capita enumerat eorum quæ antè dicta ſunt: vt oſtendat, hanc partem ad ſuperiora pertinere: nec per ſeſe eſſe quæſtionem. Communis enim peroratio rerum communionem probat. Non enim Phoc. &c.

λέγῃ; facere?) ἄλλως. τὸ συνεκτικώτατον τῆς ἀπολογίας αἰσχίνου τοῦτο ὅτι τὸ κεφάλαιον. Aliter. Hoc caput illud eſt, quod Æſchinis defenſio-

fensionem maximè continet.

φάνε῎),constet.) ἄλλως.πεπληρωμένων τὴν πεφαλαίων ἤδη καὶ τῶν ὑποθέσεων,μετελήλυθεν ὅπως τὴν αὐτὴν θεσιν ταύτῃ,ὅπως λόγου χρεία πληρῶσαν· ἔχει ὃ ἀκολουθίαν πλείστην καὶ συγγένειαν πρὸς τὸ πεφειρημένον ἤδη ὅπλογικὴν ἑτέραν αὐτὴν θεσιν.ἐν ἐκείνῃ μὲν γὰρ ἐλέγχε,ὅτι ἀρχὴν ἔλυσε῎) τὸ πρὸς φίλιππον ἐχθας. εἶτ᾽ αὖθις ὁ ἀκολούθως,ὅτι οὐ δύναται ἐπισθῇ,καὶ ὅτι οὐκ εὖ ποιήσῃ τῷ λυπεῖν τὸ δῆμον,εἰ καταψηφιούμεθα τῶν πρέσβεων. Aliter.Absolutis iam capitib.& probationibus,transit ad oppositionem hanc, quæ perorationis vicẽ prębet:éstque valde consentanea,& cognata iá dictæ alteri oppositioni peroratoriæ. Nã in ea quidẽ dicebatur:fore cõdemnationem initium Philippi inimicitiarum:hîc verò cõsequenter, eum non bene facturum,neq;quicquá collaturum esse in populum,si legatos condẽnauerimus. κωλύει,prohibebat.) οὐδ᾽ ἐγχεῖ μὴ ταῦθ᾽ ὕδωρ.] τί τ᾽ ἐστιν,οὐδείς μοι λόγον μὴ ταῦτα δῷ σιν,οὐδ᾽ ἀπολογίαν· ἥσουν οὐκ ἐξεστί μοι μὴ ταῦτα φεῖ τὴν κατηγορημένων ἀπολογεῖσθ. Nec infũdit post hæc aquam.]hoc est: Nemo mihi post hæc dicendi potestatẽ, meiq; defendendi. Nõ licebit mihi refutare obiecta crimina.

ταπεινότητι, vilitatẽ.)ἄλλως.πεπλήρω῎) αὐτῷ τὰ τ᾽ παρεκβάσεως. τὰ῎) τῶν ὅπλόγων τῶν ἐν τῷ ἀγῶνι ἐντεῦθεν ἀρχε῎),ἴδιον ὃ καὶ τοῦτο τῶν ὅπλόγων, τὸ τοις συμπρόεδροις ἐκβάλλειν,ὃ ποιεῖ νυῦ.κοινωνεῖ ὃ ὁ ὅπλογος τῇ παρεκβάσῃ τῷ φεκείσθ τῷ ῥήτορι ἐν ἀμφοτέροις,ἢ διαβολὴν ἐρμάπωσαι,ἢ σύστασιν ἤθους καὶ βίου τῶν φεκειμένων. διαφέρει ὃ τῷ τ᾽ μὲν παρέκβασιν τ᾽ μὴ νεῶν κεινομένων βίου τ᾽ ἐξέτασιν ἔχειν, ἀλλὰ τ᾽ ἐν τῷ ἄλλῳ χρόνῳ βεβιωμένων· τ᾽ ὃ ὅπλογον αὐτ᾽ τ᾽ κεινομένων αὔξησιν φεῖναι,καὶ τῶν συντεινόντων φεὸς αὐτὰ τὰ κεινόμενα. Aliter. Digressionem absoluit.Peroratio aũt eorum,quę in confirmatione posita sũt,hinc incipit. Nam & illud est perorationũ propriũ, vt aduocati repudientur:quod facit nũc.Peroratio porrò habet hoc cũ digressione cõmune,quòd in vtrisq; Oratori propositũ est, aut criminationẽ conficere,aut cõmendationẽ morum & vitæ illorũ,de quib.agitur.Sed hoc differunt, q̃ digressio examinationẽ cõtinet nõ eius vitæ, de qua fit iudiciũ, sed superiori tẽpore actæ:peroratio verò eorum, quę in iudicio versantur,exaggerationem cõplectitur, & eorũ quæ ad iudicationem pertinent. λύσιν,refutãda.) οὐδένα μάρτυρα ἔχων.]ἐδένα μάρτυρα δυνάμενος φανεῖς ὅπι τούτοις,ἐφ᾽ οἷς ἠμάρτον ἐκεῖνες,ἔλεγες ὃ δηλονότι τάδε τὰ ἠσιόδου ἔπη.Nullũ habes testẽ.]Cũ illa nullo testimonio comprobare posses, ob quæ Timarchũ in iudiciũ adduxeras. Recitabas.]S.istos Hesiodi versus. χῆμα,esset.)ἄλλως,θόλος,τόπος,ἐν ᾧ ἐδείπνεν οἱ ῥητορες. Aliter. Tholus,locus in quo cœnabant senatores.

ἐπεποίηντο,fecerunt.)ῥῆρ-ψε.]ἐρέπτω τὸ δῆμα αὐτ᾽,ὃ μὴ ἐρέφω. οὐχ ὅπως.]ἀ μόνον οὐκ. Texit.]Thema verbi ῆρψεν, est ἐρέπτω vel ἐρέπω. Adeò nõ.]nõ modò non. φεῖστοπον,larua.) λέξις ὑ ἐν παρφημασίας ζήτου εἶδος τ᾽ κῆ λέξιν δειμύτητος. Vocabulũ sumptũ est è tertio genere acrimoniæ verborũ. δύβελον,caue.) ἐπῳδε.] κατεσκεύαζε,ἐμηχανᾶτο· μεταφορὰ ἀπὸ τ᾽ γαλακτος σωναγομένου. Agitabat.]instruebat, machinabatur:trãslatio sumpta est à dẽsato lacte.

ὑπόθεσιν,incurrat.) ἐπειδὴ γὰρ πολλὰ τὰ εἰρημένα,καὶ πολυμερὴς ὁ λόγος,καὶ πλοκὰς ἔχει ποικίλως· πολλαὶ ὑ καὶ αἱ αὐξήσεις ἐξ ὧν ἡ ἐν τοῖς φεάγμασι πολλάκις συμέβη ἀσάφεια. διὰ τοῦτο καλῶς καὶ πάλιν αὐτὸς τ᾽ ἀναγκαιοτάτων ὑπομνησθῆναι.ἀρχε῎) ὑ ὅπως· ὃς γὰρ ἑαυτ᾽ τάξει· τοῦτο γὰρ ὅμοιόν ὅστιν ἐκείνῃ τῇ ὑποβολῇ τ᾽ καταστάσεως· ἔστι οὖν ὅδε φεῶτος ἀθηναίων ἀπάντων φίλιππον, καὶ τὰ ἐξῆς εἰ δέ τι καὶ πεφαβέβληται,&c. [Reliqua vide in nostro Vlpiano, vsque ad τοιούτοις τόποις.]τίς ὁ τοὺς μακρὰς καὶ καλοὺς λόγους δημηγορῶν.* ὑποσκώψας αὐτ᾽ καὶ εἰς μῆκος λόγων,ἐπεφώνησε ὑ καὶ* τὸ μιλτιάδου & τὸ θεμιστοκλέους ψήφισμα* αἰσχύνης, ὅτι μισοφίλιππος ὢν αἰσχίνης τὸ φεότερον.εἰ γὰρ ἄξιον τὴν πόλιν μιμεῖσθαι τ᾽ μιλτιάδου δρόμον, & τὰ θεμιστοκλέους στρατηγήματα καὶ τ᾽ ψηφισμάτων ὧν ἔγραφον ἐκεῖνοι, φοβοῦμαι τὴν πόλιν ὅπως τις βαρβάρους διάδηλος ὢν τοῦτον διακείσεται τ᾽ ἔσπον.ἐπαινεῖ ὑ, οὐχ ἵνα μάρτυρα ἔχῃ τ᾽ ἀρετὴν,ἀλλ᾽ ἵνα διὰ τῆς μαρτυρίας ταύτης φανερώτερον ἕλῃ αὐτόν. τίν γὰρ αἰτίαν ταύτην πολιτευόμενος τῆς ἐκ αὖ μισήσειν ὡς δωροδόκος; ἀλλὰ καὶ τὸν ὅρκον τ᾽ ἐπήβων,ἐν τῷ δ᾽ ἀγραύλου αἰσχίνου αἰσχυνόμενον φασὶν ἧς πάνδροσος,καὶ ἔστι,ἀδελφαί.* ἱέρεια ὑ γέγονεν ἢ ἄγραυλος ἀθηναίων;ὡς φησὶ φιλόχορος.ἡ τὸ μιλτιάδου,&c. Quia enim multa dicta sunt, & multas partes habet oratio, variáque implicationes, multas item exaggerationes: vnde rerum sæpe existere solet obscuritas: propterea coactus est rerũ maximè necessariarum denuò facere mẽtionem. Sic aũt incipit: Qui verò sese collocauit. Hoc enim simile est illi propositionis initio: Est autem iste,qui primus Athenienſium senserit.& reliqua.Si quid autem,&c.[Vide in nostro Vlp.vsque ad talibus locis.]Quis ille,qui prolixas & præclaras illas orationes pro concione habuerit.] Et prolixitatem orationis illius derisit: & recitatione decreti Miltiadis & Themistoclis ostendit, Æschinem initiò fuisse osorem Philippi. Nam si postulauit,vt ciuitas Miltiadis cursum imitaretur, & Themistoclis strategemata, & decretorum quæ illi scripserunt, populum aduersus Barbaros incitantes, mentionem fecit: satis ita sentire se declarauit. Laudat porrò, non vt virtutem illius prædicet: sed vt ea prædicatione manifestius illum conuincat. Nam eum, qui contra hæc rempublicam gerit, quis non oderit vt corruptum?

* παρεμβέβληται.

* ὑποσκωψας.

* αἰσχύνης.

* αἰσχύνασθαι ὧν.

* ἱέρεια.

Quin & adoleſcentũ iuſiurandum, in æde Agrauli iurari ſolitum, Æſchinẽ legiſſe ait: cuius Pandroſus & Herſe ſorores fuerũt. * Sacerdos aũt fuit Atheniẽſium Agraulus, vt ait Philochorus. τῷ λόγῳ, oratione.) εἴθε γὰρ φωκέας εἴδον σωθέντας, καὶ τοὺς θηβαίους διοικιδέντας τῷ ἔρξω. νῦν δ' οἷς, &c. Vtinã & Phocẽſes viderem conſeruatos, & Thebanos reipſa extorres factos. Nunc autem, quos &c.

ἀπώλεσαν, perdidiſti.) οἷς δ' διώκισας τῷ λόγῳ, οὗτοι τοὺς φωκέας αὐτόχειρες κατέσκαψαν τῷ ἔργῳ.

Quos verò verbo diſſipaſti: hi ſuis manibus Phocenſes ipſa re exciderunt.

πεπολίτευται, ſpectârit.) ὅπι δ' οὐ μόνον καὶ τὰ ἄλλα.] ἐκβάσεις εἰπὼν, τί μὴ ὑποθήσεται αὐτοῖς ὀρθῶς δικάσασι, καὶ τί μὴ, κατέκλεισεν ἐν τούτοις λοιπὸν τὴν ὑπόθεσιν. Neque verò in cæteris ſolùm.] De euenturis locutus, quid cõſecuturi ſint cauſa probè diſceptata: quid, ſi ſecus fecerint: his denique cauſam hanc concluſit.

IN ENARRATIONEM Leptineæ.

συνερεῖν, patrocinaturũ.) ὅλως ὁ λόγος τὰ δύο εἴδη ἔχει, τό, τε συμβουλευτικὸν, καὶ τὸ δικανικόν· τάχα δὲ καὶ τὸ πανηγυρικόν. ἔστι δὲ δευτερολογία. πᾶσα δὲ δευτερολογ. &c. Hæc oratio duo genera habet, deliberatiuum & iudiciale: fortaſſis & demonſtratiuum. Eſt autem deuterologia. Omnis porrò ſecundo loco, &c.

μὴ πίνων, dum quoſdã.) κατ' ἐπίκρισιν, τοῦ τὸ ῥητὸν, &c. Interpoſita cenſura ſua, ſcripti, &c.

γνωρίζετε, dicente alio.) τίνος ἕνεκα, εἰ τὰ μάλιστα, ἀλλὰ πάντες ἦσαν ἀνάξιοι, τοῦ αὐτοῦ.] καὶ συγχώρησιν, &c. Qua de cauſa, ſi maximè non aliqui, ſed omnes indigni eſſent: eadem.] Per conceſſionem, &c. ἀποστερούμενος, priuetur.) ἐν μὲν γὰρ τοῦ.] ἀναστρέφουσα περίοδος. Nã dum.] Conuerſa circumſcriptio.

κώλυε, accuſaſſet.) τί οὖν κωλύει.] λύσις καὶ συμπλοκὴ ἐξ ἀντιπαραθέσεως. Quid ergo vetat?] Solutio per cõceſſionem ex cõparatione.

ἐρώτησιν, interrogationem.) ἔπειτα ἀνέστρεψεν ὡς ἔχειν τι καὶ ἄτοπον τὴν ἐρώτησιν. οὐ μὴν, &c.

Deinde euertit, vt & abſurdi aliquid habeat interrogatio. quod tamen, &c.

ἀντιθέσεων, obiectionis.) ἄλλως. συγκεράσας ἱκανῶς διὰ τῆς παρειρημένων καὶ τῆς ἀντιθέσιν λεπτίνου, καὶ τῶν ἡδέων τῆς ἀνθυποφορᾶς χρησάμενος δυσὶν, καὶ προοικονομήσας διὰ τούτων τὴν οἰκείαν νομοθεσίαν, ἐπανήγαγεν ἐντεῦθεν ὅθι τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀντίθεσιν. καὶ νοτομεῖ δὲ τὸν μέθοδον καὶ μόνων τοῦ ἀναξίων πλεῖον τὴν δύνοιαν. Aliter. Cum abundè per ſuperiora & oppoſitionem Leptinæ conuellerit: & ortum obiectionis vtilem inuenerit: & per hæc ſuæ legationi viam munierit: hîc ad primam oppoſitionem redit. Noua aũt ratione contra ſolos indignos ſententiam abſoluit. ἥδικα, conſtat.) ὅτι γὰρ ἄλλως καλὸν.] οὔτε τῇ φύσῃ, &c. Neque enim per ſe honeſtum.] Neque per ſe, &c.

προσγένεται, accedere.) ταύτῃ.] ἤγουν δόξαν. Hanc igitur.] exiſtimationem ſcilicet.

παραδείγματος, exempli.) ἢ ἤθους.] ἤγουν τὴν ὑμετέρας γνώμης. Morũ.] voluntatũ veſtrarũ.

θεῖναι, collocare.) ὡς αἰ λειτουργίαι.] λύει τῷ κοινῷ συμφορικῷ θεωρήματι, ὃ ὅτι τῇ ἀντιπαραθέσει.

Munera publica.] Soluit ratione cõceſſionis, id eſt collatione, ſeu cõpenſatione, vel exæquatione. γίνονται, militaria.) τούτῳ.] τῷ λεπτίνῃ δηλαδή. Iſti.] Leptinæ ſcilicet.

γίνεσθαι, habeat.) πολλοῖς.] ἀτελεῖς δηλονότι. Multos]immunes ſcilicet.

ἑξήκοντα, triginta.) ἀλλ' ἴσμεν.] ἄλλος τρόπος λύσεως, καὶ τὸ καθ' * ὑποκρισιν κέχρηται σχήμασι. Sed ſcimus.] Alius modus ſolutionis, & figura * ſimulationis vſus eſt.

ὑποκλέπτων, effugiat.] ξενηαρχίας.] πάντες γὰρ ἐν ταῖς τριηραρχίαις συνετέλουν πλὴν τῶν ἐννέα ἀρχόντων. Trierarchias.] Ad has enim conferebant omnes, Nouemuiris exceptis.

μέρος, altera.] ἄλλως. ἄλλης ἀντιθέσεως ἅπτεται· ἔστι δὲ δηλαδὴ τὸ αὐτὸ κεφαλαίῳ. ἔστι δὲ κατὰ μείωσιν συλλογιστικῶς. Aliter. Aliam oppoſitionem attingit, quæ ad idem caput refertur: ac conſtat extenuáne per comparationem.

δύανται, poſſe.] διείρηκεν.] σαφῶς δὲ εἶπεν. expreſſit.] perſpicuè dixit.

δικασταὶ, iudices.) δοκεῖ τὸ νομίμου κεφαλαίου εἶναι· οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλὰ τὸ συμφέροντος μᾶλλον. ἔστι δὲ τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλλείποντος, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀδιορίστου. ἄλλως. τοῦτο τινες οἴονται, &c. Videtur legitimi capitis eſſe. verũ non eſt, ſed potius vtilis. Sumitur aut argumentũ, ab eo quod deeſt, aut ab indiſtincto. Aliter. Hoc quidá, &c.

φανῇ, acceſſio.) ἄλλως. θεοδοσία, χωρίον βοσπόρου. Aliter. Theudoſia, locus eſt Boſpori.

πόντου, aditu.) ἄλλως. ἱερὸν, τόπος ὅθι περὶ τὴν ἑλλὴ ἀπορον, οὗτω καλούμενος, διὰ τὸ τοὺς μινύας ἱδρύσασθαι ἱερὸν τῶν θεῶν στελλομένους ὅθι τὸ χρυσόμαλλον δέρας. Aliter. Templum, locus eſt circa Helleſpontum, qui ſic appellatur: eo quòd Minyæ templum deorum condiderunt, cum aureum vellus peterent.

αὐξῆσιν, excogitata.) ἐπαγγελλάμενος.] ἀξιώσας, μᾶλλον ἢ αὐτεπάγγελτος, καὶ αὐθαίρετος. Pollicitus.] cum ita faciẽdũ eſſe cenſuiſſet: ac potius vltrò, non rogatus, ſua ſpõte.

τιμῆς, honore.) τούτων.] τῶν ἀτυχημάτων. Horum.] infortuniorum.

ἔθηκεν, poſuit.] ἐντεῦθεν προοιμιάζεται μέλλων ἑτέρας μερίδος ἄρχεσθαι τοῦ περὶ τῆς πολιτῆς δηλονότι λόγου. Nunc præfatur, aliam partem aggreſſurus, orationem de ciuibus.

λόγον, acceperunt.) ἁρμοστάς.] ἁρμοσταὶ οἱ ἐκπεμπόμενοι ἄρχοντες εἰς τὰς ὑπηκόους πόλεις, ὑπὸ λακεδαιμονίων. Prætores.] magiſtratus, qui à Lacedæmoniis in prouincias redigebãtur.

μηδικὰ, extructa.) ἐξ ἀρχῆς ἀνέστησε διὰ τὴν περσικοῦ κρατήσας στρατεύματος. de integro erexit, Perſico exercitu victor.

ἄλλων,

ἄλλων, aliarum.) ϖρὸ τ῀ ἡγεμονίας ἐποίησε.] πάλιν δεῖ ϖρῶτος ἐποίησε τὸν λόγον, τοῦτ' ἔστι τὸ ἀμφισβήτησιν ἢ φιλονεικίαν ἔξ) ϖρὸ τ῀ ἡγεμονίας, ἢ τ῀ς ἀρχ῀ς. Effecit vt de principatu.] Hic primus in causa fuit, vt denuò de imperio & principatu contenderemus.

ἐκείνους, illos.) τότ' ἐτιμήθη.] ἐδοξάθη. Tum honoratus est.] in gloria fuit.

ἀτέλειαν, eripiãt.) ἄλλως. τὸ μὲν χ῀μα τ῀ μεταβάσεως πάνυ θαυμαστόν. τὸ γὰρ μὴ ϖάνυ βουλ῀ς, μηδὲ ϖερῳ῀ντι μέτρως ϖοιήσασθαι τ῀ ἀρχὴν, ἀφείλετο τὴν ὑϖόνοιαν τ῀ δοκεῖν ϖερὶ χάριν ἐλθ῀ῖν τ῀ Χαβρίου ϖαιδὸς λέγων. ἔστι δ' ἡ ἠθικὴ ἡ διάνοια, ὡς καὶ τ῀ ϖρο῀ιμίου ἔχοντος τὴν αἰτίαν τ῀ ἐλεῖν, εἰ ὅτι τοσούτοις καὶ τηλικούτοις δυηρετημένοις ἀφέλοιντο τ῀ ἀτέλειαν. ἐμοὶ δὲ ἀλλὰ κἀκεῖνο ἄξιον καταθεῖν, ὅτι ϖαντελ῀ς τ῀ ϖαῖδα συμπλέκει τῷ τοῦ ϖατρὸς ὀνόματι, καὶ τοῖς ὑϖὸ τ῀ ϖατρὸς εἰς ὑϖόδειξιν κέχρηται. Aliter. Figura transitionis admiratione digna est. Quia.n. non per cõprehensionem, neq; accuratè exorsus est: amouit suspicionẽ, ne videretur gratię causa Chabriæ filium defendere. Est aũt mora ta sentẽtia, cum res ipsa absurditatem coarguat, si post tot & tanta merita immunitatem eripiant. Atque etiã illud obseruandum est, quòd vbiq; filium patris adiungit nomini, & patris rebus gestis probandi ergò vtitur. μεταβάλλοντο, mutatę essent.) * ἀϕ' ὑμῶν.] ἀϕῃρημένων. ὑϖὸ ϖολλῶν.] ἐχθρῶν. ϖολλά.] ἀϕῃρημένα. Vobis.] ereptum. A multis.] hostibus. Multa.] erepta.

ϖαρ῀δος, occubuit.) ἐγὼ μὲν οὐκ.] χ῀μα ἐκ τοῦ ἐναντίου ϖλάσαι. δι' ἑαυτ῀ν.] ἥκιστα τ῀ τελευτ῀ ἀυτοῦ ἡγουμένου. ἦλθεν.] ὁ Χαβρίας. τούτῳ.] ἥκιστα τῇ ἀσϕαλείᾳ. Ego quidem.] Figura econtrariò commenticia. Propter hanc.] mortem ab eo oppetitã. Venit.] Chabrias. Ea re.] cautione S. δικάζεσθαι,] adde, ϖερίσκεψ῀] iubebat.) τούτου.] τ῀ ἡμετέρου νόμου. Huius.] nostrę legis.

νόμους, contrariæ.) ψηϕισμάτων.] σημείωσαι ϖοῦ νόμου καὶ ψηϕίσματος. Decretis.] Nota ea quæ de legib. & decretis dicuntur.

εἰσῃρεισαν, illustri loco.) ἄλλως. ἐϖώνυμοι ἥρωες, ἀϕ' ὧν αἱ δέκα ϕυλαί. οἵ ϖερ ἦσαν δέκα, οἷον ἐρεχθεύς, ϖανδίων, καὶ οἱ ἄλλοι. Aliter. Eponymi, heroes, vnde cognomina sunt decem tribuum: vt Erechtheus, Pandion, & cæteri.

τούτων, meliorem.) ἄλλως. ϖάντα, δηλονότι ἐϖοιήσαμεν. Aliter. Omnia.] fecimus scilicet.

ϖαρανομεῖ, deliquisset.) οὐκοῦν ἐναντίον.] ἀναγνώσθη ὁ νόμος, ὁ καλοῦων ἔνοχον ἔξ) τ῀ γραϕ῀ τ῀ νομοθέτου τὰ νόμον ἐναντίον τοῖς ϖρότερον κειμένοις.

Quare contraria.] Recitata lex est, quæ iubet postulari eum, qui legem ferat antiquis contrariam.

κολάζεσθαι, puniretur.) ϖαρεισενεχθέντα.] ϖαρ' ἡμῶν δηλαδὴ βούλεται.] ὁ ϖαρεισϕέρων.

Obrogatam.] à nobis scilicet.

Voluerit.] is qui obrogat.

ἐδώρήσαντο, donarunt.) τύϖτων.] ὧν δηλαδὴ ἔδοσαν Λυσιμάχῳ. His.] qui scilicet dederunt Lysimacho.

ἀρχαιοτάτοις, antiquissimis.) ἀλλὰ καθ' οὕς.] * ἢ γὰρ νόμῳ ἢ ψηϕίσματι, ὡς ϖροϊὼν ἐρεῖ, τὰς ἀτελείας ἐδίδοσαν οἱ ἀθ῀ναῖοι. Sed secundum quas.] * Aut. n. lege aut decreto, vt progressus dicet, immunitates dabant Athenienses

ἀνάξιοί εἰσιν, indignos esse.) ἐκείνους.] τοῖς δόξασιν ἀξίοις. Illis.] qui digni existimati sunt.

τῶν ἱερῶν, sacrorum.) δεινὸν οὖν.] λύσις ἐκ ϖεριτροϖ῀ς. Iniquum igitur.] Solutio per inuersionem. ϖοιεῖν, ἵνα τὰ ϖροαχθέντα, &c. ὥστε μηδὲ ὅτι ἀνδρῶν ϖονηροτάτων, οἷς ἔθος ϖλημμελεῖν, ὀνόματι, ϖροαχθέντα, ϖονηρὰ ϕανεῖη. [Verba à nostro Vlpiano nonnihil variant: sententia est eadem.] ἐϖ' αὐθρώϖου.] ὀνόματι δηλονότι. Hominis.] nomine scilicet.

νόμων, legibus.) ὅτι δ' οὐκ ἔστι.] λύσις ἐκ διαιρέσεως. Non autem esse.] Solutio ex diuisione.

λειτουργίας; sumptus?) ἵνα ᾖ εἰδ῀τε.] ὅτι οὐχ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχουσιν, ἀλλὰ τῶν ἐγκυκλίων λειτουργιῶν.

Vt autem sciatis.] Eos non sacrorum, sed popularium munerum habere immunitatem. τὸ τοιοῦτο, ridiculum est.) ϖροσδιόρισας.] εἰϖὼν ἀτελ῀ μηδένα ἔξ) ϖλὴν τῶν ἀϕ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, οἳ τῶν ἱερῶν οὐκ εἰσὶν ἀτελεῖς.

Addidisti.] Cum dixeris, neminem immunem esse oportere, præter Harmodianos & Aristogitonios, qui sacrorum immunitatem non habent.

ἀτέλειαν, immunitatem.) ὅταν ταῦτα.] λύσις κ῀ ἔνστασιν. Cum hæc.] Solutio per instãtiã.

κοινῇ, priuati.) ἄλλως. ϖροξένου, ὁ τὸν ἀϖὸ ἄλλης ϖόλεως ἀναδεχόμενος, καὶ ϖροσοδοῦ ϕροντίζων τ῀ ϖρὸς τὸν δ῀μον αὐτοῦ. Aliter. Proxenus qui alienæ ciuitatis hominem suscipit, & curat, vt aditum habeat ad populũ. οὐχ ὅτι ϖρόξενος, &c. Non quia hospes.) οὐχ ὅτι ϖρόξενος ὢν ἐτύγχανε Λυκίδας, διὰ τοῦτο ἀτελὴς ἦν. τὸ γὰρ ϖρόξενον εἶν) τοῦ ἔξ) ἀτελ῀ διαϕέρει. οὐ μέν τοι τοῦτο λέγω, ὅτι οἱ ϖρόξενοι, ταύτης τ῀ς δωρεᾶς εἰσὶν ἀνάξιοι ἦσαν γὰρ καὶ ϖρόξενοί τινες, ἀτελεῖς. ἀλλ' ὅτι αὐτὸ ψηϕισμάτων εἴληϕε μηδείς. ὃ τοίνυν, &c. [ἐτύγχανε τ῀ς δωρεᾶς. ἦσαν γὰρ καὶ τινες. ἀλλ' ὅτι αὐτὸ ψηϕισμάτων εἴληϕε μηδείς.

Corruptus locus. quare versio sic emendanda.] Non quia hospes erat Lycidas, propterea immunis erat. Nam esse hospitem & immunem, differt. Verùm non hoc dico, hospites seu procuratores eo munere fuisse indignos. Nam & procuratores aliqui erant immunes: sed sine decretis accepisse id neminem.

νόμον, violari.) ἄλλως. ϕιλόλογος, ὅτι εἰς ϖολλὰ μέρη διαιρεῖ τὸν λόγον· ϖρῶτον εἰς τὸ ϖοιότητα τ῀ς ϖόλεως· δεύτερον ἀϖὸ τ῀ ἀϖρεπο῀ς καὶ αἰσχροῦ, καὶ ἀϖὸ τ῀ ἄλλων.

Aliter. Peroratio, quia in multas partes diuidit orationẽ: primùm in qualitatẽ vrbis:

deinde ab indecoro & turpi,& cæteris.

ἢ δῦ, φασί. ...ρέφεσθ, cõsecutus est.) ἄλλως. ἢ φασιν ἔχειν τ̃ δωρεὰν μὴ πεποιηκόζα ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς αὐτὴν δύρετο. Aliter.*Negant retinendum ei munus,nisi ea fecerit,ob quod est consecutus.

παρέχει,gratiam.)αὐτευποιεῖ.] Τοὺς δυρ ετήσαντας αὐτῷ δηλαδὴ. Remuneratur.]Eos à quibus beneficium accepit S.

καθίστα, fugienda est.) αὐτ' ἔτ' ὄντα.] τὸν λεπτίνην. μεταβαίνει εἰς* δεύτερον πρόσωπον ἀπ' πρώτου. Qui ipse adhuc sit.] Leptines. Transit* à persona secunda ad primam.

*πρῶτον. *δευτέρου.

ὁ ῥήτωρ,orator.) τοῦτου δ'.] τῆ λεπτίνη. Isti verò.]Leptinæ.

προσώπων,personarum.) ἄλλως. ἡ ἐπίκρισις τ̃ ἐπιτηδείου πρὸς λῆτουργίαν, ὃν πιστοῦταί τινες τοῖς μέλλουσι χορηγεῖν, οἷς αὐ δέοιθ' ὗναι βέλοντ'), πότε δεῖ λειτουργεῖν αὐτούς. Aliter. Delectus idonei ædilis, quem agunt nonnulli de præbitoribus qui quándo sumptus subministrare debeant,definiri volunt. ποιῶν,faciendo.) χερνίβων.]εἴη αὐ ἀπὸ τ̃ δυθείας χέρνιψ. * προπαροξυτόνως ὃ τοῖς ποιηταῖς κ' τὸ ἀναλογίαν, καὶ ἐν χρήσει. χερνιτ[illegible]μένους ὃ παρ' αὐτοῖς τοῖς βωμοῖς ἀπέκειναν, ἀπὸ τ̃ νιπτ[illegible]μένους τὰς χεῖρας. ἄλλως χερνίβων, ἀπ̃ ὕδατος,&c. χερνίβων.]ἀ nominatiuo χέρνιψ,penacuto apud poëtas & vsu communi. χερνιτομένους ad ipsas aras obtrũcarunt,pro, manus lauantes.Aliter.χερνίβων.] non aquá,&c.

*λῦ ἐλπίζειν.

πεισομένοι,nobiscum.) προσδοκᾶν.]διαφόρως τῆ προσδοκᾶν, καὶ τῆ ἐλπίζειν χρ̃ναι. πάντα ἀνθρώπινα.]πυτέσιν* ἀπελπίζειν, ὅτι τὰ ἀνθρώπινα δύμετάβολα. προσδοκᾶν.]Vocibus expectare & sperare,variè vtitur. Humana.]*Cogitandum est,res humanas esse mutabiles.

εἰπὼν,dicendo.) ὅ μὴ πάθοιτε νυῦ.] κρατήσατε οὖ τοίνυν νυῦ. οὐ γὰ ἄξιον,&c. Quod ne vobis accidat.]Nunc igitur hęc superate.Nec enim decet,&c.

IN MIDIANÆ ENARrationem.

μᾶλλον* ἐκέλυεν,&c.) *ἐκώλυεν. reposci debitum etiam manu iubet.) vetabat manu reposci debitum.

δημόσιά ἐστιν,est publica.) γιγνόμενα.] χρήματα δηλονότι. Quæ fiunt.]pecuniæ scilicet.

λόγῳ,inculcaturum.) ὅλικὸν κεφάλαιον. ἄλλως. κυρίως οὗτός ἐστιν,&c.Finitimum caput. Aliter.Propriè est hæc,&c.

συλλογισμοῦ, ratiocinatione.) Adde, ἀλλὰ μιῶ.] ἀνθρεισμὸς τ̃ δικάζοντος. Contraria definitio accusatoris.

συνίησιν,colligit.) ἄλλως.συλλογισμὸς,ὅτι οὐ μόνος ὕβρεισὴς,ἀλλὰ καὶ ἀσεβὴς ὁ μειδίας· ἔστι γὰ ὅρος διπλοῦς κ' σύλληψιν. Aliter.Ratiocinatio: non modò contumeliosum,sed & impium esse Midiam.est enim definitio duplex per cõprehensionem. πανηγύρεως,festiuitate.) οὕτω τοίνυν.]κατασκευὴ τ̃ ἀσεβείας ἀπὸ τ̃ χρόνου. Sic igitur.] Cõfirmatio impietatis à tempore.

ἀνθρεισμὸν,cõplecteretur.) τ̃ δ' ἑξῆ.]κατασκευὴ τ̃ ἀνθρεισμοῦ,ὃν ἀπ' ἀρχ̃ς ἄχρι τέλους. Hoc verò est.]Confirmatio cõtrariæ definitionis à summo ad imum. κρίνεσθ,iudicandum.) εἰ τίνων ἀπέχει.]ἐπαναφορὰ τὸ κ̃μα, ὅταν ὁλόκληρος λέξις ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν κώλοιν κατ' ἀρχ̃ς γίνεται, καὶ ἔστιν ὅτε μελείας κ' κάλλους.

Quòd si satis esset.] Epanaphora est figura, cùm integra dictio in vtroque mẽbro* initiò ponitur:ac pertinet ad diligentiá & elegantiá. ὕβρεως,contumelia.) ἔστι δ' ἀντίθεσις συγγνωμονική. Est aũt oppositio veniá petens. χρεμῖς,ducendos.) ἀνηρημένον.]ἀναδοθὲν, μεμαντ[illegible]μένον. ἀνηρημένον.] oraculum redditum:à vate datum.

ἑρμαῖς,Mercuriales.) παρῳχήκατε.]παρήλθετε. παρῳχήκατε.]præteriistis. ἀναγκάσῃ, coget.) ἀλλ' ἐὰν μὴ καλέσῃ.] πρόκλησις ἡ εἰς τὸ δικαστήριον. Sed si quidem vocarit.]De arcessendo in iudicium loquitur.

ἠσθετο,sensit.) εἰπὼν, ὅτι λαθεῖν ληφθῆ, εἰπὼν ὅτι λάθοι αὐτῷ συνέβη ὑπερημέρῳ γενομένῳ, ἐπήνεγκε τῷ λύσιν,&c. Cum dixerit,euenisse vt non animaduerterit,diem præteriisse,subiecit refutationem,&c. ἐνβουλήθη,vadimonium.) καὶ τοῦτ' ἐχαρίσασθε αὐτῷ.] φαίνεται γὰ αὐτὸς τὸ πᾶν καταστρέψας. Et hoc ei condonastis.] Apparet enim,eum rem vniuersam instruxisse. ὑπόνοιαν,opinionem.) ἄλλως,εἰς τὸ αὐτό.εἰ μὴ γὰ,&c. Aliter in idem.Nam si,&c.

δύστροπος,morosum.) ἐπαμπασάμενος.]ἐνταῦθα ὡς μάρτυρον ἀπαίτησιν ἐκπεπλήρωκε.μάρτυρίαν γὰ κ' θεοὺς, καὶ δῆμον, κ' τ̃ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ὅτι ἐπέτρεψέ μοι θύειν ταῖς δυμενίσι· τ̃ ὃ αὐτὸ δίκαιον, ὅτι ἐκ δικαίου ἐκώλυσέ με ταῦτα πρᾶξαι ποτε. Criminatus.] Hîc tanquam testium postulationem absoluit. Testatur enim & deos , & populum,& senatum Areopagiticum,eum permisisse sibi, vt Eumenidibus sacrificaret: aduersarium autem,quòd ab eo ista facere nunquam prohibitus fuerit.

πανήγυριν, intuetur.) ἐφ' ἅπασι δ' τούτοις.] ἀνθρεισμὸν ποιεῖται πάντων, ἐξ ὧν δημόσιον τὸ ἀδίκημα. Post hæc autem omnia.]Coaceruat omnia,per quæ publicum fiat crimen.

σίτλας,vocamus.) ἄλλως.κυμβίον εἶδος πρόκεφαλαίας,ἢ εἶδος ἐκπώματος,ὀθόμνης καὶ σενὸν, καὶ τῷ σχήματι παρόμοιον τῷ πλοίῳ,ὃ καλεῖται κυμβίον. φέρων δ' τινὰ χρ̃σιν τ̃ς λέξεως ἡρῳδιανὸς ἐν τῇ καθόλου,φησὶ ῥυτὰ,καὶ κυμβία, καὶ φιάλας.Aliter. Cymbium genus est galeę aut poculi, oblongũ & angustum,& figura nauigio consimile,quæ cymba vocatur.Herodianus verò vsum huius nominis citans in opere vniuersali, inquit, Rorantia, & cymbia,& phialas. δεδωκὼς,potuerit.)

ἱεροποιόν.] τὸν ὑποσκοποῦντα τὰ θύματα, μὴ ἀδόκιμα καὶ πεφυκότα ἦ, τ̃ ὠνούμενον βοῦς εἰς τὰς

τὰς ἑορτάς. Sacrificulũ.] inſpectorem victimarum,ne improbæ & mutilę eſſent.Boonen verò,emptorem boum ad feſta.

Ϲ τῇ ταπεινότητι,&c.& humilitati,&c.)Locus paulò confuſior, ſic fortaſſe diſtinguẽdus:ἀλλὰ τῇ μὲν ταπεινότητι τὸ σχῆματος,τὸν παρελθόντα βίον τοῦ μειδίου πολλῷ δεινότερον τῷ ὑποπτότερον ἐπιφανίαν τῇ παρούσῃ ταπεινοφροσύνῃ ἀντέθηκεν. Ac humilitati habitus, anteactam Midiæ vitam multo ſuperbiorẽ : & priſtinam ſuperbiam iſti ſummiſſioni oppoſuit.

μὴ ὄντα,non ſunt.)ἃ δὲ λέγειν αἰσχύνεται.] ὁρᾷ τὸ μέθοδον,&c. Quæ & dicere reformidet.] Vide artem,&c. βίον,vitam.) ὁρᾷ τὰ,πάντα τὸν βίον.ὅτι τῷ προαίρ. &c.Obſerua hęc,omnem vitam. Ad, &c. ὄτιμος, ſodales.)ἔστι δὲ εἰς μέν.]εἰσβάλλει λοιπὸν ἐντεῦθεν ἐς τοὺς ἀγῶνας, καὶ τὸ νόμιμον κεφάλαιον. νόμος ὀξύ, φησιν.] ἓν γάρ, νόμος, &c. Eſt enim vna quidem.] Iã nunc accedit ad cõfirmationem, & caput legitimũ.

Lex eſt,inquit.]Hîc obſerua,&c.

φαίνεται,factum.) ἄλλως. ἔστι μὲν ὡς ὅπου ἔθους ἢ αἰτίας.ἱκανῶς ἂν καὶ αὐτὴ διαβέβλαπται· τὸ δὲ λέγειν ἅπασας ἁπαξαπλῶς οὕτως εἰληφέναι τὰς βουλάς, ἀπιθανον τὸν λόγον ἐργάζεται· καὶ τὸ,οὐδεμιᾷ γεγραμμένῃ προβέλλημα ποτε.ἡ δὲ ὑποβολὴ τοῦ ἀπιστεῖν ἐργάζεται τοῖς ἀκούουσιν.ἡ δὲ λύσις συγκρίνει τὸ ἔθος τοῦ νόμου· καὶ δεικνύσι τὸ γραφὲν τοῦ ἐθῶν ἰσχυρότερον. Aliter.Eſt quidem velut à conſuetudine ſumpta obiectio. Sed & ipſa ſatis exagitata eſt. Nam dicere,prorſus quemuis ſenatum ſic accepiſſe,fidẽ abrogat orationi:&,nulli vnquam factum eſſe ſenatuſcõſultũ.Superlatio. n.incredulitatem gignit auditoribus. Solutio aũt cõparat conſuetudinẽ legi, & ſcriptum plus valere moribus oſtendit.

νόμον,tranſlata.) ἴσε ὀρόβους ὄντας ὠνίους] ἐπὶ πύτου δηλοῖ ἐσχατιὰν ἀπορίας.ὄροβος γὰρ εἶδος κριθῆς ἀδήμιας τιμῆς ἄξιον,ὃν βόες ἐσθίουσι καὶ ἐρέπτουσι.

citis eruum fuiſſe venale.]Per hoc extremam penuriã ſignificat.Orobus.n.eſt hordei genus viliſſimi, quo veſcuntur & ſaginantur boues. ἡροδότῳ, Herodotũ.) ἄλλως. πρὸς μὲν τὰ προειρημένα ὡς δὲ δημοσθένους οὐδένα λόγον ἡ αἴτησις ἔχει· ἐπεὶ ὁ τὰ ἀνθρώπινος ἔξωθεν τοῦ προειρημένων πίστεων εἰσηκται· σοφισμὸν καὶ αὐτὴ τῶν προειρημένων οὐχ ἧττον· ὅρα γὰρ ὅτι καὶ ὁμολογεῖ δ' αὐτῆς ἀνθρώπων τὸ δεῖν γίνεσθαι τὰς ναῦς,καὶ τὸ συμφορᾶ κεχρῆσθαι τῷ βουλῇ πρεπούσαν ἀβουλήτῳ ἀνδρὸς πονηρία. πρᾶγμα ἀτύχημα.] πάλιν τοῦτο ὁ ῥήτωρ τῇ αἰτήσει προσέθηκεν, ἵνα δὴ αὖτε τῷ λύσιν ἐργάσηται) λέγων.γνώσεσθε οὖν ὅτι συμφορᾶς ἐκ εἰσὶν,ἀλλὰ κατορθωμάτων οἱ στέφανοι.ἡ δὲ λύσις ἠθικὴ,καὶ οὐ χλευασμῷ,οὐδὲν ἧττον μεγαληγορική.

Aliter.Aduerſus ea quidem quæ à Demoſthene proponũtur, nullã rationem habet oppoſitio:ſed pro Androtione extra probationes antè dictas introducta eſt : captioſa & ipſa non minus quàm ſuperiores. Vide enim vt per eam Androtion cõfitetur, faciendas eſſe triremes,& ſenatum inuitum incidiſſe in calamitatẽ, ſcelere cuiuſdam.

Rẽ per infortunium.] Rurſus hoc orator oppoſitioni adiecit:vt ex eo ſolutionẽ cõficiat,dicẽdo : Num ignoraſti,rerum bene geſtarum , non infortuniorũ eſſe coronas? Solutio facta eſt,& quãuis falſa, nihilominus tranſlatiua. ἀκούειν, maleficium.) ὅτι τίνων.]τετάρτη κέχρηται λύσει τῇ ἀξιοπιστῇ, οὐδὲν ἧττον καὶ αὐτῇ μεταστατικῇ. Iã verò nec aliũ.]Quarta vtitur ſolutione per inuerſionẽ : quę nihilominus & ipſa tranſlatiua eſt. τῷ βουλῇ, obnoxium.)καὶ τῇ ἐκβάσει χρῆται] πάλιν.καὶ ἀνάκτεσιν τὸν ἔκβασιν εἰς τὸ συμφέρον. ἐπὶ τοίνυν ὅτι χειρεῖ λέγειν.]ξένος δεῖ νόμος ἄπιμον εἶναι λέγων τὸν ἀνδροτίωνα, ὡς ἀταιρικότα· ὃν ἐκεῖνος καὶ μεταλῆψιν αἰτεῖσθαι πειρᾶται. ἄλλως.ἡ προβολὴ,&c.ac rurſus euẽtu vtitur. qui eſt ad vtilitatem referendus.

Dicere porrò inſtituit.] Tertia hæc lex eſt,quæ infamem facit Androtionẽ vt impudicum : quam ille per tranſlationem euertere conatur.Aliter.Propoſitio,&c.

καὶ τὰ ἑξῆς,&c.)εἰ δεικνύμενος διὰ ταύτης,ὅτι παντοχοῦ κατηγορεῖν ἔξεστιν. ἢ τὰ εἰκότα, &c. per quæ oſtendit,vbique accuſare licere.Aut cõiecturas,&c. σωτηρόν, emergebat.)ἴσως αἰαβίσεται),καὶ συνερεῖ τῇ βουλῇ φίλιππος.] τὸ σωτερεῖ,&c.

Fortaſſis autem aſcẽdet, & patrocinabitur ſenatui Philippus]Hoc emphaſin,&c.

ἀπέδειξεν, oſtendit.) καταλύσας ψηφίσματι κληρωτὴν ἀρχήν.] διὰ τὸ ψηφίσματος παῦσαι τὸν ἀρχὴν τῷ κλήρῳ συμβᾶσαν. Magiſtratu,qui ſorte euenerat,abrogato.] Per decretum erepto magiſtratu ſorte mandato.

ὃς τότε,&c.qua tum,&c.) ὅσον τότε ἐχων ἐξουσίαν,αἰτῇ τὸ πολλῷ καὶ μεγάλῳ. ἠργολάβει.] τοῦτο μὲν τὸ αἰσχυνῆς Ϲ συγκεχυσικόν. ἐργολαβεῖν γὰρ καὶ δημοσθένει καὶ τοῖς ἄλλοις ὀξὺ τὸ ὅτι φλαύροις καὶ ἀδίκοις μισθὸν λαμβάνειν.autoritate maxima præditus. Quæſtũ faciebat.] Hoc & pudẽdum & odioſum eſt.Nam τὸ ἐργολαβεῖν apud Demoſth.& cæteros ob res malas & iniuſtas mercedem accipere ſignificat.πεφάνους, ſuperauit.)ἢ τέγος ὡς τοὺς γείτονας.]τέγος τὸ τὸ δώματος ὑπερτερον μέρος.δίασκοὴ,&c. At tectum ad vicinos.]Tectum, ſuperior pars ædium.

ἀνενηνόχεν,retulit.) εἰς τὸ πολιτικὸν τὸ.]ἴσως αἰνίττεται ὡς ἀνδροτίωνος οὐκ ἀνεχομένου ἄλλας, ἢ ἄλλες πορνοβοσκοῦσας·ζηλοτυπεῖ γάρ τις τὸ ὁμότεχνον.In ciuiũ quemuis.]F.innuit, Androtionẽ haud ferre quenquam impudicũ, aut vllã meretricem,ob æmulationem eiuſdem artificij.

κἀδίκει,vocaretur.) ἐγὼ δ' ὑμῖν,ὦ ἄνδρες.]ἀπόδειξις τὸν ἀνδροτίωνα οὐ διὰ τὰς εἰσαγωγάς, ἀλλὰ διὰ τὴν πονηρίαν, καὶ ὕβριν μισεῖσθαι, ἐξ εἰσαγωγῆς. Ego verò vobis Athenienſes.]Probatio per inductionem : non ob exactionem tributorum,ſed propter improbitatem &

contumeliam,inuisum esse Androtionem.

κρίσιν,fugisse.) ἐξηπάδης.]ἐφαίης. ἐξηπάδης.] conspectus es. δεινός, eloquēs.) ὑφαιρεῶ.] κλέπτουσι. Surripiunt.]furantur.

ἔωρεπεν,decuit.) οἶδεν ἕνα.]αὕτη ἐστὶν ἀληθὴς αἰτία,ἣν καταλείπει. Nouit vnum.] Hæc vera causa est,quam reliquit.

τοῖς δημοσίοις,contumelia affecit.) ἢ δημόσιον.]δημόσιον λέγει τὸν ἢ βασάνοις ὑποκείμενον. διὸ & δοῦλον καλεῖ. ζωῖς χοινικίσι.] χοινικὶς ἡ ὀπὴ ἢ ζορροῦ,ἐν ᾗ στρέφεται ὁ ἄξων. ἀριστεῖον.]γέρας ὑπὲρ τῆς ἀριστείας· ὡς τὸ τὴν πολέμων προστάτιν, ἐτίμων τοὺς δωρεᾶς τιν ἀθηναίων πόλιν. δι' ἐκεῖνον.]δι' ἢ δημοκράτιν σωτηρεωῦσι· κενομηνίαν τὸ συμπαρῶν.

οὐκ ἀμφορίσκοι δύο.] ἀμφορίσκοι εἰσὶν ἀγγεῖα, ὡς ξέσται τινές· χρυσίδες ἦ,χρυσῆ φιάλη. Publicum.] Sic enim appellat,qui est quæstionib. obnoxius.Vnde etiam seruum vocat.

Modiolis.]χοινικὶς est foramē rotæ, in quo vertitur axis. Donum.] præmiū rei gestæ. Nam,vt belli præsidem, donis honorabāt Athenienſium vrbem. Propter illum.]Timocratem aduocatum.Reo enim aderat.

Non vascula duo.] Amphoriſci sunt vasa, instar sextariorū.χρυσίδες verò,aureę phialę.

IN ARISTOCRATEÆ enarrationem.

ἐπέρχεται,considerare.) οὐδὲ εἰς νοῦν ἔρχεται. ἐγὼ ὀμνύω σοῦ τοὺς θεούς.] ὅπη μήσαντι ζόπον, &c. Nec venit in mentem. Equidem testor omnes deos.] Cum aliquo modo, &c.

συμφέροντος,vtilis.) κοὐ τούτων.]τοῦ ἐλθεῖν.

Contra hos.]in hostes. νόμοις,leges.) οὐδὲ γὰρ τοῖς ἡμῖν πολίταις ὅσιὰ τοὐτοις πράττειν τι καλόν. Neque enim ciuibus natis honestum est,quicquam contra eas agere.

πράττειν,agat.) ὡς αὐτόν.]ἢ ἔστι πρὸς αὐτὸν,ὥσπερ καὶ κατωτέρω, ὡς θεσμοθέτας, πρὸς θεσμοθέτας. Ad sesc.]vt infrà,ad Sexuiros.

πράγματος,videatur.) ἄρχων χειρῶν ἀδίκων.] ἢ τ' ἔστιν ἀρχὴν πληγῶν ἐν τῇ ἀμιλλαχίας,ἤτοι πρωτάρχοντα,ἢ μὴ τιμωρούμενον,πλήττειν ἀδίκως.

Iniustas afferens manus.] in rixa cædere priorem:inferre,non propulsare iniuriam.

ποιεῖ,facit.) ἄλλως.ἐπειδὴ στρατηγοὺς μοιχεύοντας χαλεπὸν τιμωρεῖσθαι,διὰ τοῦτο ἀπηλλαγμένον αὐτὸν ἐξουσίας ἢ στρατηγίας ποιεῖ. Aliter.Quia imperatores adulterātes vlcisci, difficile est: abrogato imperio priuatū etiā eum facit.

τῷ δικαίου,iusti.) μισθωμένου.]ὅτι μισθῷ λαμβάνοντος,ἢ λαμβάνειν βουλομένου. οὐ μισθοῖ.] οὐκ ὅτι μισθῷ πράξει δίδωσι τῷ τιμοθέῳ.

μισθουμένῳ.]mercede conducturo.

οὐ μισθοῖ.]non locat Timotheo.

δοκῇ,videatur.) εἰθ' ὅ,τι δήποτε.]ἐπισιώπησις. ἠθέλησε δὲ εἰπεῖν,ἀλήθειαν, ἢ τι τοιοῦτο. νῦν λαβόντι ἢ οὐκ ἐν καιρῷ παρρησιάζειν. δἀμβιβᾶτε.]αἰτῆ ἢ δἀμβιβάσετε. Siue quocunque nomine.]Reticētia.Dicere voluit vęcordiā,aut simile quid. Sed non est ausus alieno tempore libertate vti. δἀμβιβᾶτε.]traiecturos esse.

δἀπεθείη,amicus erit.) ἢ, εἴπερ αὐτῷ βουλομένῳ, τοῦτ' ἔστιν,εἴπερ αὐτὸς θέλεται πρὸς ὑμᾶς οἰκείως εἶχειν. Siquidem ei visum fuerit.] hoc est, si nostram amicitiam expetit.

δωρεαὶ, dona.) ἢ τιμὴ μόραν κατέκοψεν Ἰφικράτης.]μόρα,φησὶν ἀνδρόμαχος, τάγμα στρατιωτικὸν παρὰ λακεδαιμονίοις,οὕτω λεγόμενον· καὶ εἴρηται ἀπὸ τοῦ μείρω μόρα,ὅτι μέρους ὄχλων,ὡς ἀπὸ τοῦ φθείρω φθορά. ἔστι δ' ἡ μόρα,τάξις ἐξ ἀνδρῶν πεντακοσίων,ἢ ἑπτακοσίων,ἢ τριακοσίων. ἄλλως. ἑκάστη δὲ τῶν στολιτικῶν μορῶν εἶχεν πολέμαρχον ἕνα, λοχαγοὺς τέσσαρας,πεντηκοντῆρας ὀκτὼ,ἐνωμοτάρχους ἑκκαίδεκα.

Et morā cæcidit Iphicrates.]μόρα, inquit Andromachus,est ordo militaris apud Lacedæmonios, ita dictus à μείρω diuido, de parte multitudinis,vt φθορὰ à φθείρω.Est autem acies virorum vel 500.vel 700.vel 300.

Aliter. Singulæ morę vrbanæ habent vnum polemarchum,manipularios quaternos,quinquagenarios octo,enomotarchas sedecim.

IN ENARRATIONEM Timocrateæ.

Ἐκλῆς,concionem.) τὸ νικῆσαν.]*ἐμφαντικῶς κατ' εἰρωνείαν. συνταξάμενοι.] ἀντὶ τοῦ φασκόντες καθ' ὑμῶν. καὶ οὐδὲν ἀπὸ ταυτομάτου.]οἷον,ἐχ ὡς ἔτυχεν,ἀλλὰ μετὰ πολλῆς *κακουργίας.

* ἐμφατικῶς

* πανουργίας.

Id quod vicit.]Cum demonstratione per dissimulationem. Coitione facta.] cum contra vos conspirassent. Nihil casu.] fortuitò,sed magna cum calliditate.

ῥητόρων,oratorum.) ἄλλως.οὕτως ἐκαλεῖτο τι τῶν παρ' ἀθηναίοις δικαστηρίων,ἐν ᾧ ἐδίκαζον οἱ ἕνδεκα.

Aliter. ᾨδάδυσον vocabatur quoddam Athenienſe prætorium,in quo Vndecimuiri iudicabant.

κυρίοις,legibus.) καὶ μὴ θεῖναι.] τὸ γὰρ οὕτω παρανόμως θεῖναι,τοῦτο δεῖ καλεῖν μὴ θεῖναι.

Et non ferre.]Nam ita contra leges ferre,dicendum est non ferre.

ἴσχυε ταύτῃ,ea re pollebat.) ἄλλως.ὁ ἄκων καλόν τι ποιήσας,οὐκ ἐπαινεῖται.οὐδὲ γὰρ ἀγαθοῦ δἀπὸ τοῦτο λέγεται. χωρὶς γὰρ προαιρέσεως οὐκ ἔστιν ἡ ἀρετή.οὐδεὶς ἂν ἄκων πράττων,ἐκ προαιρέσεως πράττει. ὅμως εἰ τιμοκράτης ὁ τὸν νόμον ἐκ προαιρέσεως οὐκ ἐπιτήδειον, καὶ ἀδίκως τεθεικὼς,εἶτ' ἐν αὐτῷ ἄκων ὀρθῶς ἔγραψεν,εἰ μὴ ἐπαίνου,ἀλλά γε συγγνώμης ἄξιος κεινέσθω. Aliter.Qui inuitus honesti aliquid agit,non laudatur. Neque enim ob id vir bonus dicitur. Nam sine consilio & voluntate, nulla virtus est. Nemo verò inuitus agens, sua sponte agit. Timocrates tamen,qui de industria legem incommodam & iniquam rogauit, si quid inuitus in ea rectè scripsit,vt non laude, at venia dignus iudicetur.

ἔλεγε, dixiſſet.) ἀλλὰ νὴ δία] τὸ, ἀλλὰ νὴ δία, κατ' ἐρώτησιν, &c. At hercule.] Interrogatiuè hoc accipiendum eſt, &c.

ἀθλιωτάτων, ſpoliandos.) ἄλλως. ἁρμοστὴς νυῶ ὁ τῆς φρουρᾶς τῆδε ἐν δεκελείᾳ ἡγούμενος. Aliter, Harmoſtes præſidij Decelici præfectus.

ἢ οὔ, vel repudiare.) καὶ τὸν μόνον λέγοντας.] πάνυ δίλογος, καὶ δίκαιος ἴσως ἔδοξε ὁ νόμος· οἵτινος γὰρ τὸ ἀγαπητὸν ὀφθαλμοῦ τοῦ ἑνὸς πέρι αὐτὴ δυοῖν, ὁ αὐτὸν ἀποβάλλων, δύο ἐποβάλλειν φάνεται.

Ac eam ſolam dicuntur.] Admodum probabilis & iuſta fuit ea lex. Nam cum charus ille oculus, homini loco duorum eſſet: illum ſi amiſiſſet, duos amiſiſſe videbatur.

σώζουσαν, abſolutorij.) ἀσυνδίκους.] μὴ ἔχοντες ἐν τῷ κατέχεσθαι συνήγορον.

Imparati.] non habentes, dum detinerentur aduocatum.

εἰς τοῦτο, meditatum.) εὗρεν οὖν τοῦτο.] νομίζεται γὰρ τὸ νομοθετεῖν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τοὺς τοῖς νόμοις καταλῦσαι βέλτιον εἶναι. καί τοι ἐνίοτε οἱ νομοθετοῦντες, οὐδὲν τοῖς νόμοις καταλύοντες διαφέρουσιν, ὡς δηλοῦσιν αἱ τοῖς παρανόμων γραφαί. καὶ οἱ ὑπὲρ τῆς πόλεως νομοθετοῦντες, καὶ νόμους τῇ πολιτείᾳ συμφέροντας, καὶ συμφώνους γράφοντες, μόνοι ὡς ἀληθῶς νομοθετοῦσιν· ὅμως τὸ νομοθετεῖν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τοῦ λῦσαι νόμους ἤδη κειμένους κρεῖττον.

Reperit igitur hoc.] Putatur enim legiſlatio ipſa per ſeſe abrogationi legum præſtare: tametſi nonnunquam inter legumlatores & abrogatores nihil intereſt: vt oſtendunt violatarum legum actiones. Proinde qui pro repub. leges ferunt, eiq; conducibiles & conſentaneas: ſoli reuera leges ferunt. Tamen ipſa legislatio per ſeſe eſt abrogatione potior.

ἀρνήσεως ὄντι, Non igitur.(ὑμῖν αὐτοῖς χαρίσασθαι.] τῷ θυμῷ καὶ τῇ ὀργῇ προθύμως ὑπείκειν, καὶ ἀκολουθεῖν. ταῦτα μόνον.] καὶ ταῦτα μόνον. ἔξεστι δὲ σὺν ἐρωτήσει ἀναγνώσεσιν, καὶ χωρὶς, εἰρωνικῶς.

Vobis ipſis indulgere.] indignationi & iræ alacriter cedere & obſequi.

Hæc ſolùm.] In his ſolùm. Poteſt autẽ & cum & ſine interrogatione legi, ironicè.

παρανόμως, contra leges.) οὐδὲ καθ' ἕν.] τὸ οὐδὲ καθ' ἕν, αὐτὸ τὸ οὐδὲ ὅλως. Ne in vno quidem.] nullo modo.

πόρνου, proſtituti.) ἐπάρχθ' ὑμεῖς.] τοὺς δικαστὰς προσφωνεῖ. Vos tolerabatis.] Iudices alloquitur.

νόμοι, iubent.) ὡς πλείστους.] προδιδάσκειν ὡς πλείστους ἀδικεῖν ὑμᾶς.

Quàm plurimos.] eſt docere quàm plurimos, iniuriam facere vobis.

IN ORATIONVM DEMOSTHENIS LOCA QVAEDAM ANNOTATIONES, EX GVLIELMI BVDÆI ET DES. ERASMI ROTERODAMI, aliorúmque Eruditorum lucubrationibus, per ſtudioſum quendam diligenter collectæ.

IN PRIMAM OLYNTH.

ΑΛΛΑ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῷ δέοντι ἐκ τοῦ δαιμονίου ἂν ἐπελθεῖν εἶναι.) Id eſt, Sed veſtræ etiam eſſe fortunæ exiſtimo, vt nonnullis ex tempore quoque ſuccurrant animo, quæ dicenda ſunt in rem veſtrã. Leuiter alluſiſſe videtur ad Athenienſium δυσβουλίαν, hoc eſt, læua, ſtultáque cõſilia. quod vitium ipſis ἐπιχώριον, hoc eſt vernaculum fuiſſe ex fabula conſtat, qua quæ illi malè conſtituiſſent, Mineruam in bonos exitus vertere ſolitam proditum eſt. quo etiam Ariſtophanes alluſit in Veſpis, γλαῦξ γὰρ ἡμῶν πρὶν μάχεσθαι τὸν στρατὸν διέπτατο, id eſt, Vlula noſtras ante pugnam peruolarat copias. Vide prouerbium Eraſmi, Athenienſium inconſulta temeritas.

τὸ γὰρ μὴ πάλαι τοῦτο πεπονθέναι τῆς παρ' ἐκείνων ἐπιτοίας διεγέτημαι ἂν ἐγωγε θείλω.) θείλω, id eſt, ducerem, arbitrarer. Id enim præter alia ſignificat πθέναι, vt πίθεσθαι. Sic Ariſtoteles in 7. Politicôn, διὸ κατ' ὀλίγον ὀλιγόμεθα τοῦ τῆς πόλεως σύστασιν ὧν ἡ τύχη κυρία. κυρία γὰρ αὐτοῦ ὑπάρχειν πίθεσθαι. Bud.

δέδοικα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, &c.) Id eſt, Vereor Athenienſes, ne quemadmodũ ij, qui contrahũt æs alienum, facilè magnis vſuris ad breue tempus diuites ſunt, paulo pòſt etiã à principali ſumma excutiuntur: itidem & nos, ſi diutius videamur negligentes, cunctãque ad voluptatẽ quærentes, paulò pòſt in neceſſitatẽ veniamus, vt nobis multa etiam acerba ſint faciẽda, quæ nequaquam voluerimus, déq; hoc ipſo loco periclitemur. Explicuit eleganter Metaphorã, qua Latini vorſurã ſoluere dicũt, pro eo quod eſt, ſic è præſentibus malis extricare te, vt aliis grauioribus impediare. Eraſ.

ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέσησαν.) Id eſt, paulo pòſt etiam auitis bonis cedunt fœneratoribus. τἀρχαῖα hoc loco appellat τὰ παρ' ὧν, vt alibi κατ' ἀφόβου, non ſortem vſurarum, vnde fructus & redditus manat, quod tamen etiam ἀρχαῖον ſignificat. Bud.

δεῖ δὴ χρημάτων, καὶ μᾶλλον τούτων οὐδὲν ἔστιν ἡμῖν εὐπορώτερον τῶν δεόντων.) Id eſt, breuiter opus eſt pecuniis, neque citra has quicquam eorum, quæ facienda ſunt, confici poteſt. Alludit ad prouerbium, Pecuniæ obediunt omnia. Vide Eraſm.

εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν, &c.) Id eſt, accedunt ad hæc res Theſſalorum, quæ profectò cũctis quoque mortalibus natura, ſempérque infidę fuerunt. Vide prouerbium, Theſſalorum commentum.

τὸ γὰρ δὴ συμβαίνειν εὐτυχίαν ἀξίαν, &c.) Id eſt, felicitas enim & rerum ſucceſſus, qui contigerit immerenti, ſtultis veſaniæ causã prębere ſolet. Eleganter notauit, quod prouerbio dicitur, Aſinus apud Cumanos, de his quib. honos aliquis præter meritũ additus à fortuna, tumorẽ & inſolẽtiam, ita vt ferè fit, conciliat. cui cõgruit illud ex Æſchylo, κἀ βαρὺ φόρημ' ἀνθρώπου δύτυχῶν ἄφρον. Graue põdus amens, rebus vtens proſperis. Eraſ.

διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τ' ἀγαθά.) Nudas enthymematis propoſitiones cõtũxit, prorſus dialecticorum more, vt ſæpe aliàs in hunc modũ. Succeſſus ſeu ſecundæ res fatuant imperitos: Ergo difficilius eſt retinere parta bona, quàm parare. Vbi ſi addas maiorẽ, erit abſolutus ſyllogiſmus, & ratio conſequentiæ perſpici poterit. Fatui bona parta non norũt retinere. Secunda fortuna infatuat animos, Igitur ſecũda fortuna efficit, ne parta bona retinere ſciamus. Philip. in Dial.

ἑτοίμως συναίρεσθαι τὰ πράγματα.) Id eſt, συνεπιλαμβάνεσθαι, συναιρεῖσθαι, ſimul cum aliis ſuſcipere, in commune conſulere de opprimendo Philippo in articulo. Vel, vt interpres, συν τῇ τύχῃ ἀγωνίζεσθαι, fortunæ ſeſe danti inſtare. Prior tamen interpretatio ex vſu eſt autorum Bud.

καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ.) Legationes dimittentes, quo opus eſt. πρεσβεύομαι καὶ διαπρεσβεύομαι, legationem mitto. Thucyd. καὶ οὐκ ἐπ ὕστερον ἐπρεσβεύοντο. Iam inde legatos mittere deſierunt. Bud.

IN II. OLYNTH.

Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, &c.] Syllogismo colligit Philippi regnum, quia partum scelere, non esse diuturnum. Initio enim ponitur conclusio, non posse esse diuturnum Philippi imperium. Deinde sequitur maior, quæ est mirificè tractata, & amplificata circumstantiis & causis: quòd non maneant in officio illi, qui vi continentur, sed ad primam occasionem, ac leuem offensionem dissolui talia fœdera. Addita ratio est, quia regnum periuriis & fraude partum non sit diuturnum, sed aliquando floreat, dum spes est armis ac vi posse effici ea quæ suspiciuntur, sed tempore collabitur. Accedit similitudo, Vt ædificiorum fundamenta oportet firma esse, ita & causas negociorum oportet iustas esse. Maiorem sequitur minor, pauciſſimis verbis. Res Philippi non habent se hoc modo, &c. Atque hic videre est quantum accedat lucis huiusmodi locis scriptorum, si quis ad hunc modum ad præcepta Dialectices reuocet. Philip. Melanch. in Dialect.

ἁπαντᾷ ἀνέχαψε καὶ διέβυσεν.] ἀντὶ τοῦ ἀνέστρεψεν καὶ ἀνέκοψε. Metaphoricè dixit pro eo quod est, omnia retrò agit, & rerum processum interpellat & abrumpit. Sic Lucian. ἀναχαπτίζειν τὸν ναῦν τοῦ ῥεύματος dixit. Vide. Bud. in Comment.

συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι.] Id est, tegere, præumbrare, caligine offundere & inuoluere. Tacitus. fama, in quantum præumbrante Imperatoris vestigio datur, clarus. δόξη δὲ λαμπρὸς, ὅσα γε ὑπὸ σκιαζούσης τῆς κορυφῆς ἔξεστι τῆς τοῦ αὐτοκράτορος. Cic. de Off. Tanta vis est honestatis, vt speciem vtilitatis obscuret, ὡς τὸ χρῆμα τοῦ χρησίμου συγκρύψαι. Bud.

IN III. OLYNTH.

Ὅτε φίλιππος ἐθάρρει τούτοις, οὐθ' οὗτοι φίλιππον.] Id est, neque aggredi eos Philippus audebat, neque ipsi Philippum. Iungitur enim θαρρῶ καὶ θαρσῶ cum accusatiuo, pro non vereor, ire contrà audeo. Bud.

ὅλως δὲ οὔτ' ἀφεὶς, οὔτε προσθεὶς πλὴν μικρῶν, &c.] Ad summam nec addens nec demens, præter pauca, immunitatis tantum licentia sublata, in eundem ordinem ciuitatem redegi, æqua vt conditione capiant, militent, iudicent, id denique faciant, quod quisque per ætatem facere potest. Ex hoc Demosthenis loco satis appareret, apud Athenienses etiam, sicut apud Romanos, iudicandi necessarium fuisse munus, vt militandi. De quo plura vide in posteriorib. Annotationib. Bud. in Pãdect.

IN PHILIP. I.

Καὶ οὐκ οἶδ' ὅτι ἔστιν ἔχων ἃ κατέστραπται, &c. Neque verò potest iis vrbibus acquiescere, quas tam ditioni suæ subegit, sed latius, latiúsque in dies suarum expeditionum ambitum circumscribens, cunctantes os, ignauéque sedentes tanquam indagine cingit. Translatio est ἀπὸ τῆς κυνηγετικῆς. Siquidem indago propriè est, quod Græcis σοιχασμὸς dicitur, id est, αἱ λεγόμεναι κυ σοῖχοι κύκλῳ.

PHILIP. II.

Οὓς δικὰ μὲν πλεονεξίαν τὰ παρόντα ἀγαπήσειν οἴεται.] Contentos fore præsenti rerum statu. ἀγαπῶ cum datiuo, & Atticè per accusatiuum, asquiesco, contentus sum, vt ἀγαπῶ τοῖς δεδημευμένοις, acquiesco arbitrorum sententia. ἀγαπῶ τὸν κρίσιν ἢ τὰ ἐγκωσμία, hoc est, prouocare nolo. Isocrat. ὥστε μὴ τοὺς ἀφεστῶτας ἀπὸ τῆς ἐλευθερίας ἀγαπᾶν, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν ὁμόρων ζητεῖν ἐπάρχειν. Ita vt qui ab eis desciuerant, non iam acquiescerent in libertate, nisi etiam finitimis imperarent.

PHILIP. III.

Οἷς ἀναβάλλουσιν ἡμᾶς, &c.] Id est, quibus remorantur nos & differre cogunt. nam & actiua voce dicitur ἀναβάλλω, pro eo quod est, εἰς ἀναβολὰς καθίστημι, id est, remoror, protraho, prolationibus implico.

καὶ τὰ ὲν πελοποννήσῳ σκευωρούμενον.] Hoc est, struentem, molientem, machinantem. idem est enim ferè σκευωροῦμαι quod συσκευάζομαι; & σκεύωρημα καὶ σκευωρία, huiusmodi molitio, & fraudulenta rerum machinatio. Cicero σκευωρεῖσθαι telam texere dicit lib. 3. de Oratore. & Interpres Demosth. illud σκευωρούμενον interpretatur καὶ μικρὸν ὑφαντοποιούμενον. Sic Plaut. in Bacchidib. Exorsa hæc tela non malè est omnino mihi. Demosth. alibi, ἀλλὰ εἰ τοῦτο πλάσμα εὕρηται καὶ σκεύωρημα ὅλον, id est, molimen fraudulentum, & captiosum. Item alibi ἀδικουμένου μου τῆς τούτων σκευωρίας, cum ego absolutus essem ab eorum calumniosis actionibus, & quadruplatoriis persecutionibus.

ἀλλ' ὅμως οὔθ' ὑμῖν, οὔτε ἡμῖν, &c. οὐδὲ πολλοῦ δεῖ.] Hæc verba nihil aliud significant, quàm geminatam negationem. nam illæ duæ dictiones πολλοῦ δεῖ, ornatus gratia ponuntur atque idiomatis, vt eandem habeat vim οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, quod apud Latinos, imò multum abest, vt ita se res habeant, vel, nihil inquam rei est vt ita fiat, quemadmodum & περὶ τῆς πρεσβ. οὐ γὰρ ταῦτα αὐτ' ἐκείνων γέγονεν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, neque enim illorum loco hæc nobis obtigerunt, multúmque abest vt ita sit, &c. ne-

que retulerit,si in hoc sermone οὐδὲ πολλοῦ δεῖ,negationem auferas,vt pro Ctesiphonte, οὐδὲ γ' ἀπιθάνως ἐγὼ τοῖς λογισμοῖς φιλίππου, πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Verùm de hoc alibi fortè plura.

καὶ πάλιν λακεδαιμονίοις αἰτίασι, καὶ παρῳδοῦσιν εἰς τὸν αὐτὸν δυναστείαν ὑμῖν.] Budæus legit,καὶ παρῳδοῦσιν εἰς τὸν δυναστείαν τὸν αὐτὸν ταὐτὸν ὑμῖν. Quod verò sequitur πλεονάζειν,pro insolescere, & supra modum efferri dixit, & plus æquo audere. Similiter vsus etiam est Thucydides.

ὁ φίλιππος ἐν ξισικαιδέκα οὐχ ὅλοις ἔτεσιν,οἷς ὑπερπολάζει.]Id est,quibus emersit. ὑπερπολάζειν enim dicuntur, qui ex obscuro emergunt,& ex ignotis nobiles & illustres euadunt, eadem videlicet ratione, qua etiam ὑπερπολάζοντα dicunt, pro manifestis & in promptu positis. Fab. lib. 7.hæc velut innatantia videbunt. & ὑπερπλαγα, quæ non intus latent,sed per summa apparent.

ἀλλὰ μείζω γιγνόμενον τὸν ἄνθρωπον παρεωράμεν.]Hominem verò(de Philippo loquens) indies maiorem fieri ipsi neglectim, sinimus, vnusquisque se id temporis vtique lucrifacere censens, quo tempore alius opibus euertitur, nec vt mea quidem fert opinio, in commune consulens, nec id agens potissimum,quo Græcorum vires incolumes seruentur. Neminem enim nostrûm fugit, quod tanquam circuitus quidam, aut impetus vel febris, vel cuiusuis alterius noxæ in orbem repetentis, hoc malum aduentat, eique etiam imminet, vnde longissimè abscessisse nunc videtur, &c.Eleganter καταβολὴν, pro accessione & impetu febris posuit, quemadmodum & Galenus in.pri.ad Glauco. αἱ δὲ περὶ τὸν ἕω τῆς ξίτης ἡμέρας δευτέρα καταβολὴ γίνεται, &c. Vocabulum est per metaphoram ductum,ab eorum similitudine quibus statis diebus in orbem redeuntibus certas summas pecuniarum dependere solenne est,vt sint αἱ καταβολαὶ τῶν τελωνησάντων.

τοὺς δούλους ἀγωνοθετήσοντας πέμπει;] Id est, arbitros futuros & præsides, vt præsint certaminibus, & omnia moderentur ac regant. ὠνέομαι τὸ τίθεμαι, τὸ ἀμπίθεμαι.hinc ἀγωνοθέται nomen,id est, agonum præsides & iudices, οἱ τοὺς ἀγῶνας διαπιθέμενοι, vt inquit Eustathius.

ἀριθμὸς φησὶν ὁ Νεικάνακτος ἄπρος ἔστω.] ἄπρον vocat, quem Latini intestabilem, vt Horatius,pro detestabili. & Plin. lib.30. de arte magica, proinde persuasum sit eam intestabilem, irritam, inanem esse,&c.Vt autem intelligamus duplicem fuisse ἀπρίαν,hoc est, minorem & maiorem,subdit Demosthenes, τοῦτο δ' ὅζιν οὐχ ἵν' αὖ οὕτωσί τις φήσῃ ἀπρίαν. τὴν δὲ τὰ ζυγείτη τοῦτ' ἔμελεν,εἰ τὸν ἀθλούντων κοινῶν μὴ μεθέξειν ἔμελλεν; Et rursus verba legis de cædibus latæ referens, ἀπρὸς φησι τεθνάτω. τοῦτο δὲ λέγει,καθαρὸν τὸν τούτων τινὰ ὑποκτείναντα εἶναι. καθαροὶ autem dicebantur,qui ob cædem perpetratam impiatas manus habere non censebantur, qui etiam διαγνῶσι atque ὅσιοι appellabantur. Verba legis Solonis apud Andocidem extant, ὁ δὲ ἀποκτείνας τὸν ταῦτα ποιήσαντα, ὅσιος ἔστω καὶ δίαγνος: quæ verba Orator interpretans, καθαρὸς ἔστω τὰς χεῖρας, inquit. Plura Budæus in Comment.

ὥστε οὐ πρόπαλαι ἐπάλμησεν οὐδεὶς τοιούτου κακοῦ πρόσωπον ῥῆξαι φωνῶ.] ῥήγνυμι φωνὴν αἰτὶ τοῦ φθέγγομαι. Aristophanes ῥῆξον φωνὴν ἤ τινι χαίρεις,loquere. Vergil.Aeneid.2.Compositò rumpit vocem, & me destinat aræ.Significat autem post silentium loqui, & quasi vocem exire gestientem edere & emittere,hoc est,sinere vt erumpat. Et vox ipsa ἐκρήγνυσθαι dicitur, hoc est, erumpere, quod etiam ῥήγνυσθαι vocatur. Aristophanes,πῶς δὲ θήλεσι ῥήγνυται τὰ καταμήνια,erumpunt menstrua.

πρὶν διασκευασάμενοι πρὸς τὰ τείχη.] Notandum hic,medios aoristos primos, licèt plerunque significationem habeant actiuam, tamen etiam passiuam habere sæpe inueniri, ita hic διασκευασάμενοι dixit pro διεσκευασμένοι, armati & instructi ad oppugnationem. Significat autem præter alia σκεύαζω,armis contego,& σκεύη, armatura, σκευοθήκη,armamẽtariũ, σκευοφόροι, calones & lixæ.καὶ διεσκευασμένῳ στρατὸς,ὁ ἐνόπλῳ, & ξιφήρης καὶ ὑποπεπλασμένῳ,sub armis existens, vt Cæsar dixit,& quasi accinctus.

καὶ τοὺς εἰς τοῦθ' ὑπάρχοντας ὑμᾶς ὁρῶν,οὐκ ὀρρωδῶ, ἀλλὰ δυσωποῦμαι.] Id est,sed pudore confusus sum. Est enim δυσωποῦμαι,τὸ ἐντρέπομαι, pudore vehementer afficior. καὶ δυσωπία, verecundatio & vehemẽs oris confusio.Plura de hoc verbo Budæus in Comment.

PHILIP. IV.

Ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκόσιν,ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον ἐοίκαμεν ἀνθρώποις.] Id est, similes videmur his, qui Mandragoram biberunt, aut aliud simile pharmacum. Inest autem somnifica vis mandragoræ,adeò vt enecet etiam largiore potu, teste Plinio lib.25.cap.11. Vnde qui cessant in officio, dormitántque,multam bibisse Mandragoram dicuntur.Eras.

οὔκουν βούλεται τοῖς αὐτῶ κακοῖς.] Eandem sententiam in Oratione περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ sic extulit, οὔκουν βούλεται τοῖς ἑαυτῶ κακοῖς τὸν παρ' ὑμῶν ἔνδοξον ἐφεδρεύειν,οὐδὲ πολλοῦ δεῖ· οὐ κακῶς οὐδ' ἀρχῶς ταῦτα λογιζόμενος.

Proinde

Proinde hoc agit præcipuè Philippus, ne ſtatus popularis libertate frui vobis liceat. Quam libertatem temporibus ſuis, occaſionibúſque rerum commodè gerendarum imminere ille minimè vult. id inquam vt velit longè abeſt. Vbi ſolum illud colon, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, omiſit. De quo ſuprà nonnihil dictum eſt. Budæus.

ὅπ πάνθ' ὅσα πραγματεύεται.] Id eſt, quæcunque ſtruit, molitur. Significat enim πραγματεύομαι præter notam ſignificationem ſatagere circa aliquid & occupari. Cic. pertractare appellat, id eſt, omnia tentare. Sic alibi Demoſthenes, ὁ δὲ τοῦτο ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μάλιστα ἐπραγματεύετο, id eſt, omni ope efficere contendebat, laborabat, agebat vt efficeret.

ἔπειθ' ὁ πρέπων καὶ σωφρονοῦντας πάνθ' ὅσα φίλιππον κἀβασιλέως ὠθοῦσι καὶ διώκουσι, δεῖται αὐάρπασος γένοιτ'. Budæus, legit. δεῖται αὐάπασος γένοιτ', hoc eſt, quæſtori ſuo eunucho rex ſucceſſorem miſit. αὐάπασος enim dicitur, cui ſucceſſor mittitur, qui reuocatur è prouincia. & ita legit interpres, ταμίαν τὸν δυνοῦχον αὐάπασον ἐποιήσατο ὁ βασιλεύς, μαθὼν αὐτὸν συμπράττειν φιλίππῳ. In impreſſis, legitur, αὐάρπασον, non magno errore. Sunt enim αὐάρπασοι, qui de medio tolluntur, & qui ſic reuocantur è prouinciis. Herod. lib. 3. πλείστους γοῦν τῶν ἐθνέων καὶ στρατόπεδα πεπερσευκέων, μὴ ὑπατείας τιμιώτερον, ἢ δόξαν ὀπίσσω φερόντων μείζω ἐκ μικρῆς καὶ δυτέλεος ἀγαθολῆς αὐάρπασους ἐποίεε, hoc eſt, rapi ad ſe iubebat abrogato imperio, &c.

μὴ ταῦτα ἡ τύχη καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά.] Id eſt, meritò fortuna auxit annuos reipub. redditus. Eſt enim καλῶς ποιῶ ſermo approbantis rei euentum, frequens apud autores. Greg. εἰς βασίλειον, ὅπερ οὖν καλῶς ποιοῦν καὶ συνέδραμεν, quod vt decuit & debuit concurrit. Eandem habet vim δεῖ ποιῶν. Idem in eadem, ὅπερ οὖν ἐκείνῳ συμβέβηκεν δεῖ ποιοῦν. Plato ὀρθῶς δρᾶν dixit in Philebo, ἃ πολλάκις ἡμᾶς αὐτοὺς ἀναμιμνήσκομαι, ὀρθῶς δρᾶντας, &c.

ἐξέστητε ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι τῆς ὑποθέσεως ἐφ' ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι κατέλιπον.] Id eſt, deſciuiſtis & degeneraſtis ab inſtituto maiorum, & propoſito politico, tuendi principatus ſcilicet inter Græcos virtutibus bellicis. Significat enim ὑπόθεσις, προαίρεσιν, hoc eſt, propoſitum & inſtitutum, & σκοπόν. Ariſt. Polit. 6. ὑπόθεσις μὲν οὖν τῆς δημοκρατικῆς πολιτείας, ἡδυπάθεια, id eſt, ſcopus, quem etiam ipſe ὅρον appellat.

περὶ τῆς εἰρήνης, ad finem.

Οὐκοῦν δὴ πᾶς καὶ κομιδῇ χέτλιον, περὶς ἱκάσους καθένα οὕτω σὶ ἤδη πεφυσιωμένους.] Id eſt, An non igitur ſtultum ac vehementer miſerum, ſingulas aduerſus ſingulas ita commiſſas, de rebus propriis, ac maximè neceſſariis, cum vniuerſis de vmbra Delphica nunc de pugnare. Alludit ad prouerbium, De aſini vmbra, cuius fabulam Plutarchus in Demoſthenis vita recenſet, in hoc tantum à Demoſthene diſſentiens, quod hic Delphos, Megaram ille conductum ait. Plura Eraſ. in Chiliad.

περὶ τῆς ἐν Χερρονήσῳ.

Ἀλλὰ καὶ εἰπεῖν μᾶλλον ἀπιστοῦσιν ἢ ἡμῖν, καὶ τούτοις εἰς φρόνησθαι μᾶλλον, ἢ ἐκείνῳ παραδώσειν τὴν πόλιν, ἅπερ μὴ φθάσῃ λαβὼν αὐτούς;] Subauditur οἴεσθε, an eos potius admiſſuros in vrbem Byzantios exiſtimatis, aut illi vrbem tradituros? paſſiua voce vſus eſt verbo φέρω ἢ φρημί; cuius verbi formationem vide in Budæi Commentariis.

οὐδὲν αὐτοὺς ὑποπτεύειν κωλύσῃ. νὴ Δία, καὶ δοκοῦσιν γε αὐθρωποι, καὶ μάλα φρενῶν ἀποίας; πάνυ γε. ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς δεῖ σῶς εἶναι, συμφέρει γὰρ τῇ πόλει.] Ita nihil cauſæ eſt, quin ipſi perituri ſint. Sanè quidem nihil. Quippe homines inſaniunt, ſummáque ſunt dementia præditi? prorſus quidem illi. ſed tamen Reipublicæ intereſt, incolumes eos ſeruari. Vel ſic, Quidni perituri ſint homines ſumma inſania præditi? hoc eſt, πῶς γὰρ οὔ; Seruit enim confeſſioni νὴ Δία, quæ tamen ſecum affert cauſam facti. & vim quandam interrogationis obtinet hic ſermo. quanquam alibi etiam anthypophoris accommodetur, ita vt reſponſioni congruat, de quo in oratione περὶ στεφάνου nonnihil dicetur, præſertim vbi cum ἀλλὰ iungitur. Idem alibi, νὴ Δί' ἀλλ' ὅπως ἔτυχε ταῦτα τὰ γράμματα ἔσπκε, id eſt, at enim ipſæ literæ obſcuro quodam loco, temeréque poſitæ ſunt. atque ita omnino referre licebit, at, & at enim latinè, quod Liuius penè ad verbum, At herculè dixit. Budæus.

οὕτωσι βούλεται τοῖς ἑαυτῷ κηδεσῖς τιμὴ παρ' ὑμῖν ἡδυπάθειαν ἐφεδρεύειν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ.] Iiſdem verbis vſus eſt & in quarta Philipp. vbi quæ ad hunc locum attinent, reperire licet.

εἰ μὴ τοίνυν βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ πραττοιεῖσθαι.] Id eſt, non ſimulare, hoc eſt, diſſimulare. ſic Aeſchines κτησιφ. ἐὰν δὲ μὴ πραττοῖνται ὑμᾶς ἀκούειν, quod ſi verba hæc veſtra audire ſe diſſimulet. Simile eſt huic οὐκ ἀξιῶ, pro indignum cenſeo, &c.

ὑμεῖς δ' ἀπερραθυμήσατε.] Vos autem ignauia & ſocordia rem tranſmiſiſtis, languore & deſidia affecti fuiſtis. Opponitur enim verbum ἀπορραθυμεῖ, τῷ δρατείνασθαι, quod eſt, intentare, obniti, contendere, &c.

περὶ τῆς συντάξεως.

DEmosthenes cum ante tẽpus actionum Philippicarum videret populum Athenienſem omni ordine ſolutum, theatris tantum & ſpectaculis intentum, pecunias publicas partiri, nec pacis, nec belli tempora inſtitutáque dignoſcentem, orationem habuit, quæ περὶ συντάξεως dicitur, id eſt, de ordinatione ac conſtitutione ciuitatis. Cuius orationis ſcopus is fuit, vt populus Athenienſis in certos ordines redigeretur, id eſt, in milites, qui hoplitæ, id eſt, armati vel grauis armaturæ dicebantur, & in equites, & in alios, qui extra hos ordines erant. Bud. de Aſſe lib. 5. atque huc nonnihil facient, quæ in Orationem de ſymmoriis annotata ſunt. Porrò à verbo συντάττομαι, id eſt, eiuſdem ordinis ſum & notæ, & claſſis, atque eadem dignitate prẽditus, σύνταξις huiuſmodi deſcriptionem & in claſſes diſtributionem ſignificat, quemadmodum & σύνταγμα, vt idem Demoſth. paulo pòſt, πόλιν τοσυτωνὶ πολίτας ἔχουσαν, & ξυμμορίς καὶ ἱππαρχίας, & χρημάτων περίοδον, σὺν τοῖς ἄρχουσι καὶ παρεσκευάσθαι, &c.

ὁ δὲ δῆμος εἰς περιττὸς μέρει.] Id eſt, numerus eſt tantum, vt, Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati. vel, nulla ratio populi habetur, nullo loco habetur, nulloque numero. Sic etiam Plato περιττὸν & περίττωμα pro additamento & acceſſione ſiue appendice poſuit, quemadmodum & περίττον, &c.

περὶ συμμοριῶν.

ΠΕρὶ συμμοριῶν inſcribitur hæc Oratio, quaſi dicas, de decuriis munera obeuntium. id quod ita intelligetur, ſi ſummam & veluti argumentum orationis huius colligamus. Eſt autem eiuſmodi. Cum rex Perſarum expeditionem in Græcos, & præcipuè in Athenienſes facturus diceretur, populus Athenienſium tumultuari cœpit, quaſique ducem quærere, qui Athenienſium exercitu inſtructus obuiam vltrò Perſis in Lydiam procederet. Quod cum Demoſth. temerarium eſſe videret, nec tamen apertè damnare & diſſuadere auderet, cenſere cœpit prius de apparatu belli cogitandum, & quónam modo ſuppetere copiæ bellicæ propulſando tanto bello poſſent. Itaque ex ditioribus vrbis centum decurias duodenûm hominum deſcribendas cenſuit, quas ſymmorias appellat: hic ordo Trierarchæ appellantur, id eſt, triremium præfecti quaſi nauarchi. quanquam ſymmorias tantum viginti facit, ſexagenûm hominum, quas rurſus in quinas partes duodenûm hominum diſtribuit. ſic enim inquit, ἐκ τούτων οἶμαι δεῖν ποιῆσαι συμμορίας εἴκοσιν ὥσπερ νυνὶ εἰσὶν, ἑξήκοντα σώματα ἔχουσαν ἑκάστην. τούτων δὲ τὴν συμμορίαν ἑκάστην διῃρῆσθαι κελεύω πάντα μέρη κατὰ δώδεκα ἄνδρας, αἰεὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς πλείστοις ὄντας τοὺς ἀπόρωτάτους. Ex his mille & ducentis exiſtimo claſſes viginti faciẽdas eo modo quo nunc factę ſunt, ſexagena corpora vnamquamque habentem. Earúmque ſingulas diuidẽdas in quinas decurias cenſeo duodenûm hominum, ita vt ditiſſimo cuique egentiſſimi in decuriis ordinandis coniungantur. Ita autem conſtitutis claſſibus, id eſt, ſymmoriis, & diuiſis decuriis, trecentas naues triremes faciendas eſſe cenſet, & rurſus eas in viginti partes tribuit ſingulas denûmquingenûm nauium. Ita vt ex primo, ſecundo, & tertio centario, cuilibet claſſi quinæ diſtribuantur, & ſic vnaquæque claſſis ſingulis decuriis ternas rurſus tribuat. Hac conſtitutione claſſium triremium, trierarcharúmque facta. Quoniam verò, inquit, cenſus eorum ſex millium eſt talentorum, oportet & facultates quoque certo ordine ac formula conſtitui, & in ſingulas decurias ſexagena talenta tribui, vt ſingulæ claſſes quinquies ſexagena talenta ſortiantur. id quod his verbis ab eo dicitur, ὅτα πέντε ἑξήκοντα τάλαντα εἰς ἑκάστην τῶν μεγάλων τῶν εἴκοσι συμμοριῶν ἐπιλωσάσθαι. τὸν δὲ συμμορίαν ἑκάστην τῶν μερῶν μίαν ἑξήκοντα τάλαντα ἀποδοῦναι. Hoc autem ideo ſtatuit, vt ſi leuius bellum inſtet, centum nauibus tantùm res geratur, & ſexagenis in ſingulas decurias talentis impenſa ſuppeditetur, & duodeni trierarchi ſint. ſin grauiore bello ducentis nauibus opus ſit, tricena in ſingulas decurias talenta impenſam conferant, & ſena ſint corpora trierarchiæ munus obeũtia. quòd ſi grauiſſimo bello premantur, ſingulæ decuriæ ad vicena talenta, & quaterna corpora contrahantur. ὅπως ἐὰν μὲν ἡμῖν ἑκατὸν δέῃ ξυήρεων, τὸν μὲν δαπάνῃ ἑξήκοντα τάλαντα σωτελῇ. ξυήρχοι δ' ὡσὶ δώδεκα. ἐὰν δὲ δέῃ διακοσίων, ξυήκοντα μὲν ἢ τάλαντα τὰ τὸν δαπάνῃ σωτελοῦντα, ἓξ δὲ σώματα ξυηρχοῦντα. Hoc facto armamenta nauium æſtimanda primum cenſet, quæ qualiáque nauibus commoda aut neceſſaria ſint, eádem ratione in claſſes ac decurias tribuenda, omniáque ſortito experiri, vt cum rei gerendæ tempus venerit, quam quiſque nauem ſortitus ſit, eam inſtructam in tempore rectè præſtet. Verùm Demoſthenes vniuerſam huius conſtitutionis (quam ipſe ſyntaxim vocat) rationem in tres ſummarias partes diuidit: in trierarchos enim & eorum facultates, & in triremes primã partem ſtatuit. Secundam in facultates omnium diuitum & pauperum ciuitatem habitantium,

bitantium, à quibus ſumptus ſuppeditari oportet. Tertiam partem delegat claſſiario militi, & loco,id eſt,armamentario & nauali. Prima pars explicata eſt,tertiam hoc modo proſequitur. Decem tribus erant Athenis, vnicuique igitur tribui tricenas naues aſſignat, decies enim tricenæ fiunt in ſumma trecentæ. Has rurſus tricenas trifariam diuidit, id eſt, in ter denas. tribus enim apud Athenienſes in treis partes diuiduntur, quæ Trittyes ab ipſis appellantur,quaſi tertiæ tribuum partes. nos quia verbum latinum nõ habemus,Trientes nunc dicemus.Vnicuique igitur trienti denas naues implendas tribuit,cum belli gerendi tempus fuerit, tum vnicuique tribui tricenas ſtationes nauiũ conſtruendas aſſignat in Pyræeo portu Athenienſi, vt ſingulæ ſtationes ſingulas triremes capiant, & diſtributionem parem in trientes,vt ſuprà facit, ſortitóque etiam omnia vult tranſigi, vt decem tribus decem loca ſortiantur tricenis ſtationibus faciendis, & trierarchi ſortito in loca & ſtationes diſtribuantur.Hæc munera Telæ in Liturgię & Iſphoræ à Græcis appellantur.Quę verba nullo diſcrimine ab Oratore vſurpantur in Oratione quæ πρὸς λεπτίνην, quaſi apud Leptinen, non contra Leptinen inſcribitur. Ab his minoribus præſtationibus immunes erant trierarchi claſſici ciues,hoc eſt,primæ claſſis munifices. Sic enim inquit ille in proximè dicta Oratione,οἱ μὲν πλείω πλουσιώτατοι ξυντελοῦντες ἀεὶ, τῇ χρησίμῳ ἀπολεῖς ὑπάρχουσι. οἱ δὲ ἧττον τῆς ἱκανῆς κεκτημένοι, τὴν ἀναγκαίαν ἀτέλειαν ἔχοντες, ἕως τὰ τέλη εἰσὶ τούτου. atqui ditiſſimi cum ſemper in munere trierarchiæ occupati ſint, à theatralibus præſtationibus immunes ſunt. Quorum autem facultates infra cenſus ſunt,ij cum neceſſariam immunitatem habent, ne hoc quidem munus obibunt. Munera autem publica vno nomine Liturgiæ dicuntur. Quorum genera ſunt Choregia, id eſt, præſtatio ſuppeditando choro inuenta liberalium ludorum tempore & Panathenæorum. Heſtiaſis,id eſt, Conuiuatio ſeu,epulum tributim exhiberi ſolitum. Gymnaſiarchia oleum paleſtræ ſuppeditabat priuato ſumptu.Iſphora dicebatur collatio ad ſtipendia militum.Reſtat pars ſecunda apparatus, id eſt, collatio vniuerſæ ciuitatis ad ſtipendia militum. Hanc partem Demoſthenes perſtrinxit oratoriè. Videbat enim gratioſam eſſe orationem ad populum non poſſe, quæ populi facultates exhauriret. Cum ergo videret immani collatione opus eſſe, maioréque facultatum parte, quàm vt tũc populus nondum aduentu hoſtis perterritus,ferre poſſet,ſi à ſe taxaretur,nec minorem dicere vellet, id eſt,eam quæ populo tolerabilis eſſe tunc potuiſſet, tandem ſeipſum oratoriè interrogans,& viciſſim reſpondens ita inquit:πῆς οὖν ἐσ' ὅδι ὁ πόρος; ὁ νοῦς μὲν οὐκ ὤν, ὑπάρξων δὲ τότε. αἰνίγματι γὰρ ὅμοιον τοῦτό τε ἐγὼ φράσω. ὁρᾶτε τὴν πόλιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσαν ταυτηνί; ἐν ταύτῃ χρῆμά τ' ὀλίγου δέω πρὸς ἁπάσας τὰς ἄλλας εἰπεῖν πόλεις. ταῦτα δ' οἱ κεκτημένοι τοιοῦτον ἔχουσι τὸν νοῦν, ὡς ἐπάντες οἱ συνόντες λέγοντες φοβοῦσιν, ὡς ἥξει βασιλεύς, ὡς πάρεσιν, ὡς οὐχ οἷόντε ταῦτ' ἄλλως ἔχειν. κἀμοὶ τῷ λεγόντων ἴσως τὸ πλῆθος τούτοις χρησμωδοῦσιν, οὐ μόνον οὐκ ἂν εἰς ἐνὴρ καμεν, ἀλλ' οὐδὶ ἂν δείξαιεν, ἀδὶ ἂν ὁμολογήσαιεν κεκτῆσθαι. εἰ μέντοι τὰ νῦν δεῖ τῷ λόγων φοβεῖσθαι, ἔργῳ σκοπεῖσθαι ἄμεινον, οὐδεὶς οὕτως ἠλίθιός ἐστιν ὅστις οὐχ ἱκανὸν δοίη ἂν πρώτους εἰσενέγκαι. Quódnam igitur eſt hoc vectigal? id quod nunc quidem non eſt, tunc autem futurum eſt? Equidem ſimile quid ænigmati dicere hic non dubitem. Ecquid hãc ciuitatem omnem,ô viri Athenienſes,cernitis?In hac ego ipſa, parum abeſt quin dicam tantum pecuniarum eſſe, quantum in aliis omnibus ciuitatibus.atqui qui eas poſſident,huiuſmodi mentem habent, vt ſi Oratores omnes terrere eos volentes, Regem venturum dicant,atque etiam aduentantem, quódque hæc aliter habere ſe nequeant, ad hæc ſi cum ipſis orationem habentibus futurum ita prædicant totidem fatidici, ne ſic quidem pecunias oſtẽſuros eſſe putem, aut profeſſuros eas,nedum ad collationem daturos.Quòd ſi ea quæ nunc verbotenus terrifica iactãtur, reapſe geri ſenſerint, nullus vtique vſque adeò ſtultus eſt,quin & prolixè dare, & in primis conferre velit. Ecquem enim eſſe credimus, qui bona ſua cuncta perdere tandem malit, quàm fortunarum ſuarum partem pro capite,ac reliquis ſuis fortunis in medium afferre? Deinde ſenſim progrediens,quaſique obrepens tenaci auaritiæ: Neque enim nunc, inquit, inquirendum modum collationis puto, qui melius in re præſenti ſtatuetur. Quippe ſi inire nunc rationem eius velimus, & ex præſenti ſenſu animorum taxare,in riſum res abibit. Sed ineamus ſanè. Sit aliquis qui dicat, centeſimam ſe collaturum, nempe ſexaginta talẽta is dixerit. age quinquageſimam quiſpiam dicet? hic duplum dictæ ſummæ dixerit. & quid hoc eſt ad mille & decentos camelos, qui vehere pecunias Regi ab iſtis dictitantur? Sed videamus porrò. Vultis igitur, vt duodecimam conferamus, quinquaginta ſcilicet talenta? at neque id

ferre possitis, neque si statim deponatis, idonea sit pecunia, quæ tanto bello satis esse possit. φέρε γὰρ, τίνων ἑκατοντάρχων τὴν ἐρετικὴν οὐκοῦν ἑξήκοντα τάλαντα ἐρεῖ; ἀλλὰ πεντήκοντα τὴν ἐρετικὴν τὸ διπλοῦν. οὐκοῦν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. καὶ τί τοῦτ' ἐστι πρὸς διακοσίας καὶ χιλίας καμήλους, αἷς βασιλεὺς τὰ χρήματ' ἄγειν φασὶν οὗτοι; ἀλλὰ θαῤῥεῖτε δωδεκάτην ὑμᾶς εἰσφέρειν, πεντήκοντα τάλαντα; ἀλλ' οὔτ' ἂν ἀπάρχοισθε, οὔτ' εἰ κατὰ δύο τὰ ἄξια τοῦ πολίτου τὰ χρήματα. Hæc est ferè summa eius Orationis, cuius sensus non facilè cuilibet explicabilis, memorabilis tamen mihi visus est, propter collectionem singulari inuento expeditam. Ex prędictis autem apparet totius ciuitatis censum sex millibus talentûm æstimatum à Demosthene. Sexaginta enim talēta centesima pars est sex millium, & quingenta duodecima. quare quod diximus de talentis sex millibus in classes & centurias diuisis, non de censu tantum mille, ac ducentorum trierarchorum intelligendum Demosthenem, his verbis significat, de diuisione supradicta loquens, ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔτους ἐγένετο ὑπάρχη, καλῶ ἐπειδὴ πέμπτον ἔστι τὸ τῆς χώρας ἑξακισχιλίων τάλαντον, ἵν' ὑμῖν καὶ τὰ χρήματα ᾖ σωστὰ τὰ μέρη, δίχα τοῦτο, καὶ ποιῶσιν καθ' ἑξήκοντα τάλαντα ἑκατὸν μέρη. Cùm verò hæc ita constituta fuerint, autor ero vobis, vt censum regionis, qui sex millium est talentûm, diuidentes centum partes faciatis sexagenûm talentûm, vt vobis quoque pecuniæ certa formula cōstitutæ sint, regionem agrum Atticum significans, qui in censu Atheniēsium erat. In enarrationibus Demosthenis, quæ incerto autore circumferuntur, ita legimus, τὸν δὲ ὅσιαν τὸν τῶν χιλίων καὶ διακοσίων ξιεραρχῶν πεπιῶθαί φησι τάλαντον ἑξακισχιλίων. Bona autem mille & ducentorum trierarchorum censa esse dicit talentis sex millibus. Hac ratione singuli quinis talentis censi erant, id est, ternis millibus aureorum nostrorum, quæ millies ac ducenties multiplicata, tricies sexies centena millia aureorum coronatorum fiunt. Harpocration autem in Lexico decem oratorum, οὐχ ἅπαν φησὶ τὸ πλῆθος διῄρητο εἰς τὰς συμμορείας ἀθλίωσιν, ἀλλὰ μόνοι οἱ πλούσιοι καὶ εἰσφέρειν τῇ πόλει δυνάμενοι. Non omnis, inquit, multitudo Athenis in symmorias distribuebatur, sed diuites solum, & qui conferre ciuitati pecunias poterant. Quare Demosthenes, inquit ille, cum mille & ducentos dixit in Oratione de symmoriis habita, ditissimos significauit. Symmoritæ autem dicebantur qui eiusdem classis erant, vt tribules qui eiusdem tribus. Huiusmodi autem diuisio populi facta fuit post tempora Solonis, sublata illa formula triplicis census quingenariorum equitum & iugariorum. Suidas, Trierarchia, inquit, munus est sumptuosum. Oportebat enim naues habere paratas, & omni parte ad bellum instructas, eorum sumptu qui hoc munus gerebant. Diuites ergo eos fuisse intelligamus, qui quinûm talentûm reditu censi, munera trierarchiæ obire cogebantur: quòd conuenire videtur cum eo, quod de quingenariis & tricenariis dictum est. Hæc ex lib. 5. de Asse.

ὃν αὖ μοι δοκεῖ τι μάλιστα παρεισδύσαι.] Ex hoc loco satis liquet, iungi etiam ὁ αὖ, cum vim habet διωπετοῦς, οὐ θαυμαστοῦ, quodtamen Theodorus Gaza negauit. Demosthenes θεοὶ θαυμάσιοι ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπὸ τῶν βαρβάρων αἱ ἁλωκέναι.

καὶ μὴ ταῦτα τὸ πρόσπαν αὐτὸς ἕκαστος ἑαυτῷ προσήμειν ἡγήσατο.] αὐτὸς ἕκαστος dixit, hoc est, singuli & vnusquisque. Sic etiam Thucydides in secundo, καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται, ἱκανὸς εἶναι δράσαι τι ὧν ἥκουσι. Similiter etiam πᾶς τις dicitur pro vnoquoque, καὶ πᾶς ἕκαστος, quemadmodum πᾶς ὅστις pro quiuis & quicunque, cum verbo iunctum, quáquam singuli etiam dicuntur οἱ καθ' ἕκαστον, καὶ ὁ καθ' ἕκαστον, quemadmodum τὸ καθ' ἕκαστον, & τὰ καθ' ἕκαστον, singula. Sic etiam αἱ καθ' ἑκάστω, singulæ.

οὐκοῦν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι.] Proponunt etiam Græci inferiorem numerum plerunque supra viginti: & viceuersa supra centum, vt Latini solent facere, siquidem addetur copula, vt Laurentius docuit in tertio, cuius exemplum hic est satis luculētum. Athen. ἑκατὸν γὰρ καὶ πεντήκοντά εἰσι πρὸς ταῖς τέτταρσι. Idem, ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς ταῖς εἴκοσι, quod Latini dicunt primo & vicesimo libro. Secus verò sine copula, vt idem, ἐν τῇ ἑξηκοστῇ, δευτέρᾳ, tricesimosecundo vel altero libro. Et, ἐν τῇ ἑξηκοστῇ ἑνάτῃ. Demosthenes πέντε καὶ εἴκοσι δραχμῶν. Xenophon. ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα νῆες. Cicero in Catone, Vno & octogesimo anno, quod Gaza πρώτῳ καὶ ὀγδοηκοστῷ ἔτει dixit. At vbi Cicero, centum & septem compleuit annos, ipse, ἑπτὰ καὶ ἑκατὸν ἔτη διετέλεσε, vertit. Hoc tamen non est perpetuum. Aeschines θεοὶ θαυμάσιοι. ἔτη γὰρ ἤδη βεβιωκὼς ἐνενήκοντα καὶ τέτταρα. Sic Tranquil. in Aug. Obiit in cubiculo eodem quo pater Octauius septuagesimo & sexto ætatis anno, diebus quinque & triginta minus. Idem in Nerone, Obiit trigesimo & secundo ætatis anno. Contrà in Galba, Obiit tertio & septuagesimo ætatis anno. Et in Tiberio, Octauo & septuagesimo. Rursus in Othone, Tricesimo & octauo ætatis anno, nonagesimo & quinto imperij die.

rij die. Varro etiam octoginta & vna,non ſemel dixit, Cicero pro Cluentio,triginta & duo dixit. Quòd verò ante millenarium etiam minor numerus ponatur, exẽplo erit quod mox hic apud Demoſthenem ſequitur, καὶ τί τοῦτ' ὄζιν πρὸς διακοσίας καὶ χιλίας καμήλους.&c. Idem, ἐχόντων δὲ ἡμῶν οὕτω καὶ παρεσκευασμένον τοὺς διακοσίους καὶ χιλίους ἀναπληρῶσαί φημι χρῆναι. Sed & ante centenarium quoque minorem numerum poſuit idem,his verbis, λαβεῖν γὰρ ἂν τὴν ἐμὴν ὁμολογοῦσιν, ἐξὸν ὑμῖν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μναῖς. Hæc & plura in comment. Budæus.

ἄρχειν δὲ μηδενὸς, μήτε λόγου, μήτε ἔργου ἀδίκου.]ἄρχειν hic idem quod ἄρχεσθαι ſignificat. Alibi idem eſt quod ὑπάρχειν,id eſt,laceſſere,item principium & originem eſſe, & priores partes occupare, etiam in bonam partem. Item, præeſſe, & imperium habere,vnde ἄρχων priuato nomine,peculiaríque dicebatur ὁ ἡγεμὼν καὶ πρύτανις ἀθηνήσιν ἐπώνυμος τῶν ἀρχόντων, à cuius nomine faſti perſcribebantur, vt à Conſulum Romæ.Is ἄρχων ita præerat iudicibus,iudiciorúmque moderator erat, vt Romæ Prætor.Demoſthenes καὶ ὀλυμποδ. καὶ μὴ ταῦθ' ὁ ἄρχων ἀνέκρινε πᾶσιν ἡμῖν τοῖς ἀμφισβητοῦσι. Et ſententias iudicum numerabat, vt patet ex Iſæo περὶ τοῦ διαμοιρίους κλήρου, &c.

περὶ τῆς τῶν Ῥοδίων ἐλευθερίας.

Ἅπαντες ἐγνωκότες ὑπάρχειν μοι δοκεῖτε.] ὑπάρχω præter id quod licere, contingere,euenire, &c. ſignificat, iungitur etiam cum aliis verbis, vt τυγχάνω & εἰμί, quemadmodum etiam hoc loco videre eſt.Græci enim,præſertim Attici, ſunt φιλομέτοχοι,ſæpius tamen τῷ εἶ) καὶ τῷ τυγχάνειν vtuntur cum participio,quàm τῷ ὑπάρχειν.

φανήσεται δὲ ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα.] Id eſt, qui harum rerum tranſactor & ſummus adminiſter fuit. Sic ſuprà in tertia Philippica,χρηνὸν ἔχοντες φίλιππον, καὶ πρυτανεύοντος παρ' ἐκείνου. Tranſlatio ab iis qui publicè in Prytaneo alebantur. Ariſtoph. ἀχαρν. μὰ τὸν Ἀπόλλω ἔγωγ' οὐ σιγήσω, ἢν μὴ περὶ εἰρήνης πρυτανεύητε. id eſt, conſultetis, conſilia agitetis,& de pace agatis, χρηματίζητε, πραττητε. ideo dictum, ὅτι πάντα δι' αὐτῆς πρυτανείων διεπράττοντο.

καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐ γέγονε πόλεμος.] Id eſt,ad hodiernum vſque diem.Sic Cicero Philip. 4. hodierno die dixit pro hodie, quemadmodum Græci τὸ τήμερον ἡμέραν,ἀντὶ τοῦ σήμερον ἢ τήμερον. Dinarch.καὶ ἡ τήμερον ἡμέρα, καὶ ἡ ἡμετέρα ψῆφος πολλὴν ἀσφάλειαν τῇ πόλει κατασήσ.

οἷς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖνται.] Paſſiua voce vſus eſt verbo παρεῖνται, id eſt, παρῆκαν, παρείκασι, admiſerunt.Sunt enim non pauca eius generis, quæ vel Atticorum more dicuntur,vel autoritate conſtant, vt κολάζομαι ἀντὶ τοῦ κολάζω, ἐγκαλεῖσθαι,pro ἐγκαλεῖν; παρεῖμαι ἀντὶ τοῦ πάρειμαι, vt hoc loco σωίσαμαι ἀντὶ τοῦ σωίσημι,ἀϊτεῖσθαι ἀντὶ τοῦ αἰτεῖναι. Atque his plura, quæ collegit Bud.in Comment.

περὶ τῆς μεγαλοπολιτῶν.

Δεινὸν δὲ εἰ πρὸς οὓς ἂν μαντείαν παρεταξάμεθα, τούτοις συμμάχοις αἱρησόμεθα.] Eleganter vſus eſt verbo παρατάττεσθαι, quod eſt in acie ſtare. Vnde παρατάξασθαι πρός τινα dicitur, qui contra eum in acie ſtat, & ei ex aduerſo ſtat. Idem Demoſthenes καὶ τὸν εἰρωνίαν δόξετε παρασκευάζειν εἶ) βεβαίαν, ὥσθ' ἧς ἐκινδυνώθησαθαι καὶ παρατάξαθαι. Eſt etiam παρατάττεσθαι opponere ſe vt repugnaturum,&c.

εἰ χρὴ μεγάλην πόλιν ὑμᾶς προέσθαι λακεδαιμονίοις.] Id eſt, prodere, & condonare,vel euertendam obiicere, quod ipſum καθυφίεσθαι quoque dicitur. Idem, ἐγὼ δ' νομίζω τὴν πόλιν πρῶτον μὲν καὶ χωρὶς τοῦ καθυφεῖναι λακεδαιμονίοις παῖς ἀρκάδων, ὅσπερ αὐ κομίσασθαι.

ἃ ὧν ἀδικεῖν κωλύονται νυνὶ ὁρίζεσθαι.] Attica eſt locutio,ἀντὶ τοῦ, αἰθ' ὧν κωλύονται ἀδικεῖν. Cui ſimilis eſt illa Lyſ. ὥστε μὴ ἐπ' ὧν ἔζι. κλέπτουσιν ὁρίζεσθαι. ἀντὶ τοῦ ἐφ' ὧν. Thucydides, καὶ ἡμῖν ἅθρμα παδοῦσιν αἰτ' ἀποδότε χάειν δικαίως ὧν προέσθαι ἠγνύμεθα. ἀντὶ τοῦ, αἰθ' ὧν προέσθαι.

περὶ στεφάνου.

Πρῶτον μὲν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.] Subiicitur huic mox,ἔπειθ' ὅπερ ὄζι, &c. Vbi obſeruandum tertium membrum non ſemper addi, quemadmodum & Latini, primum & deinde dicunt,neque tertium addunt. Cicero pro Cluentio: Primum vt id iniquiſſimum eſſe confitear, huiuſmodi eſt, vt commutatis eis opus ſit legibus, non vt iis quæ ſunt non pareamus. Deinde quis vnquam Senator hoc accuſauit?

τὸ μὴ προκατεγνωκέναι.] Latini præiudicium vocant,quòd Græci προκατάγνωσιν,& verbũ προκαταγνώσκω, quo in Oratione κῆ μειδίου etiam,& alibi vtitur.Dicitur verò etiam vt hoc loco, προκατεγνωσμένην δίκην, quæ præſumpta opinione damnata eſt, antequam cauſa agatur.

ἔζι δ' ὃν ἐκ προουσίας μου κατηγορεῖ.] Id eſt, iſte autem tantum eſt ocij nactus, & tantum quietis habet ab aliis negociis, vt ei abundè vacet me accuſare, nedum perinde vt ego, in hoc ipſe certamine capite & fortunis periclitatur. Quibus verbis ſignificat Aeſchinem id certamen ſponte excitaſſe, nulla officij neceſſitate pulſum.

Idem alibi, οἱ δὲ ἐν ἀφθονίαις πονηροί, οὐδεμίαν φέρεσιν ἔχουσιν αἰτίαν; id est, qui autem in bonorum facultatúmque copia prauè agunt, excusare egestatem non possunt, cui ipsi ob secus admissa postulantur.

τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν.] λόγου τυχεῖν dicuntur, quibus dicendi potestas facta est, id est, οὐκ ἀκρίτως ἀπαχθῆναι. Idem κῆ ἀφισχεράτους, καὶ τὸ τοῦ λόγου τυχεῖν ἀναφορὰν ἐκδόσεως ποιῆ.

οὐδὲ ἐν ἐπηρείας τάξει καὶ φθόνου τόπου ποιεῖν.] Neque verò ita hoc facere, vt calumniæ & inuidiæ speciem accusator præ se ferat, rectum & politicum est. Sic alibi, ἐν ἐχθροῦ τάξει, pro hostili affectu, habitúque dixit, & κῆ ἀφισχεράτους, ἐν δωρεᾶς τάξει, muneris vice & loco.

παρ' αὐτὰ τὰ δικήματα.] Id est, protinus admissis delictis, de quo etiam πρὸς λεπτίνην.

εἰ μὲν εἰσαγγελίας ἄξια προτιθεμένου μοι ἑώρα, εἰσαγγέλλοντα, &c. εἰ δὲ γράφοντα παράνομα.] Si me vidisset rogationem ad populum ferentem legibus contrariam, aut contra legum interdicta aliquid promulgantem. Est enim παρανόμων γράφεσθαι, idem quod κατηγορεῖν τοῦ παράνομα γράφοντος.

πάντας συνέχεεν ἢ πρὸς ἑαυτοὺς ἐτάραττεν.] Id est, bella inter eos committebat & ciebat. Id enim συγχεύειν significat collidere, & in conflictum impellere, quemadmodum & ταράττειν.

ἢ οὐκ ἂν ὡρκίζομεν αὐτόν.] Id est, vt ipse alibi, οὐκ ἂν ὅρκους παρ' αὐτοῦ ἠβούλου. Est enim ὁρκῶσαι, cauere ab aliquo iureiurãdo, quod etiam ὁρκίζειν dicitur. Vnde ὁρκωταί, legati qui ad exigendum iusiurandum mittuntur.

καὶ ὁμοίως αὐτοπαρεξάγοιτες.] Et nihilo secius infesto exercitu in me eũtes. Id enim παρεξάγω significat, exercitum in hostes duco.

καὶ τί κακὸν οὐχὶ παρόντων.] τί αὐτὶ τοῦ οὐδέν dixit, & nihil non mali patientibus. Sic idem alibi, ἀξιοῦντος δὲ τούτου, καὶ πολλὰ δεηθέντος ἐμοῦ, καὶ τί οὐχὶ ποιήσαντος, καὶ τοῦτο ὑπέμεινα.

αἰχίνης ἀπήγγελκε πρὸς τὸν ἄρχοντα παρανόμων γραφὴν καὶ κτησιφῶντος.] Diem dixit Ctesiphonti, vel reum postulauit, quòd legem perperam tulisse diceret, vel, ob rogationem aduersus legum interdicta promulgatam. Id enim est ἀποφέρειν ἢ ἀπαιτεῖν γραφὴν, deferre aliquem & postulare.

μυσῶν λείαν.] Prouerbium est Mysorum præda, de quo Eras. quo quidem in loco scioli deprauarunt pro Mysorum, miserorum, in translatione Leonardi Aretini. Eras.

βουλῆς γνώμην προτάνεις καὶ πραπτοὶ ἐχεμάτησαν.] De consilij sententia consilium agitatum est super iis, de quibus πρυτάνεις retulerant ad curiam, quæ in concione populi prius agitata fuerant. Est enim χρηματίζειν, vt opinor, ἀπὸ τοῦ χρημάτων πράγμονα, pro eo quod est, actui rerum operam dare, & commentari de summa Republica, vel, de rebus ad eam pertinẽtibus. Idem alibi καὶ πρὶν ἐκείνων χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι, πᾶς ὁ δῆμος αὖθις καθῆτο; id est, antequam Senatus consuleretur, & rogaretur, sententias, & decretum fieret, &c.

περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀνακομιδῆς.] Id est, de recuperandis nauibus. ἀνακομίζεσθαι enim est πάλιν κομίζεσθαι, id est, recuperare, & ἀνακομιδὴ, recuperatio.

κῆ οὐ προξενίας αὐτῷ.] Obiicit Aeschini, quòd legatos quosdã Philippi hospitio susceperit, & quòd hospitij i° cũ eis cõtraxerit. Genitiuo iũgitur προξενοῦ. Vnde πρόξενοι, publici hospites, & quibus publicè hoc munus delegatum erat, vt legatos ciuitatum honoris causa hospitio susciperent, vt inquit Interpres Demosthenis. & πρόξενοι sunt πόλεις, αἱ ἀλλήλας ὑποδεχόμεναι ἐν ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι. & προξενία, huiuscemodi hospitij necessitudo & priuata & publica. ita enim πρὸς λεπτίνην vtitur.

τῶν πρυτανεύουσαι φιλῶν.] Id est, eam tribum, cuius tum erat imperium. πρυτανεύειν, regere & moderari, administrare & condere significat, & pro imperio constituere, deducto verbo à quinquagenaria classe, quæ in dies quinque & triginta imperij summam Athenis obtinebat, πρυτάνεις que vocabantur.

τῇ θυσίᾳ τοῖς θεοῖς καὶ προσόδοις.] προσόδοις dixit, quas Latini supplicationes vocant, & ad altãria puluinariáque deorum & obsecrationes. Inde προσόδια μέλη dicta sunt, quę in huiuscemodi obsecrationibus canebantur, & quæ in pompis deorum. Athen. lib. 6. per ο μικρὸν verò scribi debet, licet aliquando προστόδιον legatur.

εἶτα ἐγὼ τεθεαμένος ἐν τοσούτοις καὶ τοιούτοις.] Ita ego, qui vidissem ciuitatem in tot talibúsque libentem fecisse, vt pro aliorum commodis certamina periculáque susciperet, qui tum ipsam hortari, quid autor ipsi esse debui, vt faceret, cum pro ea quodammodo iniretur consultatio? scilicet censere debui, vt iis ad animum reuocatis, quæ secus in se admissa esse meminerat, offenso animo cum illis ageret, qui tum saluti suæ subsidium ab ea postulabant? velamentáque causificando quæreret, quibus omnia commoda speciosè proderemus? Vbi obseruandum est, νὴ Δία, cùm interrogationi seruit, vim ironiæ habere.

bere. Sequitur enim, καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέκτεινέ με δικαίως; & reliqua. At quis me merito non interimisset? Eodem autem pacto vtitur & in Oratione πρὸς Λεπτίνην. & alibi. Est etiam hæc vox νὴ Δία accommodata anthypophoris, ita vt responsioni congruat, vt infrà hac eadem Oratione, ναί φησιν, ἀλλὰ τὸ τῆς κεφάλου καλὸν, τὸ μηδεμίαν γραφὴν φυγεῖν καὶ νὴ Δί' εὐδαιμόνησε. At enim, inquit, pulchrũ illud Cephali, hoc est, pulchra illa laus Cephali, causam nunquam dixisse, & quidem etiam fortunatum. Seruit tamen & confessioni. quæ causam facti secum afferat. de quo in oratione περὶ τῆς ἐν Χερρονήσῳ dictum est. Sed & cum ἀλλὰ & γὰρ iunctum, anthypophoricum est, vt at, & at enim, Latinè. Quod Liuius penè ad verbũ. At herculè, dixit: vt infrà etiam in hac eadem, νὴ Δί' ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα, &c. At ego iniquè vel perperam magistratu functus sum. Itáne verò, cum tutè adesses eo tempore, cum ego apud rationales rationem gesti magistratus reposcebar, tu me eo nomine nõ postulasti? vel, nõ crimina mihi obiecisti coram ratiociniorũ præfectis, à quibus rationem gestæ administrationis reposcebat? Plura vide in Comment. Bud.

καὶ γραφεὶς, τὴν ἀγῶνα τοῦτον περὶ τῶν νόμων εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθον.] Et postulatus, causam hanc rogationis perperam latę, apud vos dixi, & tandem absolutus sum. Quod εἰσιέναι περὶ γραφῆς dicunt, pro postulari, & causam dicere, per accusatiuum extulit, vt etiam alibi in eadem, καὶ μοι λέγε τὸ ψήφισμα καθ' ὃ εἰσῆλθον τῷ γραφῷ, id est, rogationem, propter quam postulatus sum.

ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι τὸν νόμον, εἰ δὲ μή, καταβάλοντά με ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ.] Primùm quidé, vt ne legẽ illam ferrẽ. sin minus, certè vt ne perferrem, sed prorogari rẽ sinerẽ, & in aliud tẽpus reiici. Est. n. ὑπωμοσία, dilatio, quæ iureiurando postulatur, & impetratur, hoc est, ὅρκος ἀναβολῆς, dilatio propter sonticum morbum, aut aliam legitimam causam impetrata, & ὑπόμνυσθαι verbum, τὸ ὑφίστασθαι καὶ ἀναβάλλεσθαι τὴν δίκην περφάσει ὑποδημίας ἢ νόσου.

καὶ ἀπέφυγε τὰς ψευδομάρτυρας δημοθέους.] Verba sunt psephismatis, quo Demosthenes absolutus est sycophantarum multa, quæ plerunque erat quingentarum drachmarum, siquidem quintam partem sententiarum non tulissent.

τοὺς ξυμμορίτας αἱρεῖσθαι ὅτι τὴν ξυμμορίαν, &c.] Verba sunt legis, qua lata se rẽ trierarchicam præclarè cõstituisse gloriatur. Trierarchos elegi in singulas triremes pro modo census, qui sc. denis talentis cẽsi essent. Quòd si pluris in censu factitando æstimatæ essent facultates, pro portione quoque collationis & muneris obeũdi necessitatem esse, vsq. ad nauigia terna in singulos, & eorũ remigiũ. eadẽ etiã ratione obseruanda in iis, quorum cẽsus minor esset classico, id est, denûm talẽtûm, ita vt plures in idem munus contributi legitimũ & classicũ cẽsũ æquarẽt, & singulas triremes expedirẽt. Ea autẽ lege promulgata factũ esse Demosthenes gloriatur, vt qui prius seni deni trierarchiæ munus obibant, ij singuli binas trierarchias obirẽt: quod mirum est, & δυοῖν ἐφαίνη ξυμμορίαν ὁ τῆς μιᾶς ἔκτος καὶ δίκαιος ὢν φέρειν συντελής. Et ea lege ita subleuatos inopes esse ait, vt diuites ad iustum collationis modũ adacti sint, quod ipse τὸ γιγνόμενον appellat, idq. reipsa & euẽtu patuisse, vtpote cũ imperatis triremib⁹ nemo eorũ qui ad munera redacti erãt, aut munus detrectarit oblato supplice libello magistratib⁹, aut in vincula ductus sit, aut nauis vlla instrumẽto defecta in portu relicta sit. ante hác autẽ trierarchiæ cõstitutionẽ sæpe variata est ratio ei⁹ muneris, id quod ex Oratione κατὰ Μειδίου satis liquet.

πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τὸν ἀποστόλων γιγνομένων, &c.] Omni. n. eius belli tẽpore, quũ omnes classium nauigationes mea lege profectæ sint, nullus apud vos trierarchus libellum supplicem ob id porrigendũ duxit, quòd iniuria ea lege affectus esset. nullus in asylum portus vestri confugit, ibique ad aram Dianæ sedit. nullus denique à magistratibus rei nauticæ curatoribus & iudicibus vinctus est propter parẽdi contumaciam. quo loco ἀποστολεῖς vocat magistratus rei nauticæ iurisdictionẽ habẽtes, qui trierarchis iura reddebãt. Et rursⁿ, περσχεθὼν αὐτὸν προκαλεσάμενον πρός τε τοὺς ἀποστολέας, καὶ πρὸς τοὺς τῶν νεωρίων ἀπιμελητὰς, ἔτι γὰρ εἰσῆγον τότε τὰς διαδικασίας εἰς τὸ δικαστήριον περὶ τῶν σκευῶν; eorum enim erat tum cognitio controuersiarum de armamentis nauium.

περὶ τῶν παρανενομημένων.] Ita vocat leges perperã latas aut scriptas. De verbo autem παραγράφω in Orat. πρὸς Λεπτίνην plura.

ἀλλά μὴν ἀπερμολόγος, πρόβλημα ἀγορᾶς.] ἀπερμολόγον dici nugatorem, loquacem, vaniloquum, blateratorem, & vt Plautus loqui solet, qui libens verba funditat, ex Athen. lib. 8. & Actis Apostolorum cap. 17. abundè liquet. Hinc verbum ἀπερμολογῶ, nugor, & verba loquaciter fundo & deblatero. Porrò autem πρόβλημα ἀγορᾶς Aeschinem vocat, quasi contritum, καὶ καταπεπλιμμένον ἐν τῇ ἀγορᾷ, hoc est, ἀναίσχυντον συκοφάντην. Aristophan. νεφελ. βδελυρὸς, ψευδῶν συλλογιστὴς, δύσεπιπὴς, πρόβλημα δικῶν. Sic enim πρόβλημα, quasi περι-

πεξιμιδρόν dixit, καὶ θρασεῶς πεξιμιδρόν. vt alibi. ξίμμα, αἰτὴ τ πεξιμιδρία, λέγλν γλυπτὴν ξίμμα. κεφαλὴν, παγκάλη, αἰτὴ τ πεξιμιδρῶ ἐν λόγοις, Hoc fortasse exprimere voluit Quint. in 10. cum inquit, Præcipuéque velut attrita quotidiano actu forensi ingenia, optimè rerum talium blanditia reparantur, &c.

ὅπ τὸ δῆμε ποτὲ χρεστονήσαντος αἰσχίνλω συνήδικον.] Aeschinem dicit, vt pro Delio sacro diceret apud Amphictyonas, hoc est, vt cõmuni causę Græcię Atheniẽsium nomine patrocinaretur, ab Atheniẽsib⁹ συνήδικον esse creatũ. συνήδικοι autẽ dicũtur qui à singulis vrbib⁹ mittũtur patroni ad causam vni⁹ prouincię tuendá. vnde συνηδικεῖν verbũ idẽ quod συνηγορεῖν, ac si syndicari verbum fingas pro defendere, & patrocinium præstare. Indéque factum, vt syndici ciuitatum appellati sint, aduocati & defensores iuris publici, quasi in causam publicam communiter incũbentes, quos hodie Deputatos vocát. Plura in Oratione πρὸς λεπτίνλω.

οὐμδεν λὸ εἰπεῖν ἑτέρῳ.] Atqui tũ nulli alij dicendi locus vacuus erat. Nulli certè tum dicẽdi locũ iste nõ prępripiebat. Vbi obseruandũ οὐμδεν προπαροξυτόνως prolatũ, cum negatione implicitá aliam cõiunctionem habere, vt οὐκεν. Idem in eadem (οὐμδεν εἶπει τὶς αἰ ἡλίκης.] tales quidem illas, quales nemo dicendo assequi possit. Lucian. οὐ θεασυκλῆς ὁ φιλόσοφ ος οὗτός ὅστι; οὐμδεν ἄλλος, profectò ipse est, non alius.

τίς οὖν ἐκλήτδυσεν ἡμᾶς.] Quis igitur in ius vocauit nos. id enim est κλητδύειν. vt in Oratione πρὸς νικόστρατον quoque annotatum est, pro quo τῷ προκαλεῖν actiua voce vtitur in Orat κ᾽ μειδίκ.

βελτίδυσι ὑμᾶς συγκατάγνως γλυέσθαι.] συγκατάγνοις vocat astipulatores, & συνεπᾴνες, hoc est, collaudatores.

καὶ πρὶν ἐκείνλν χρηματίσαι & πρεσβελτῦσαι, πῶς ὁ δῆμος αὖθις καθῆτο.] πρεσβελτήν. dicebatur curia Athenis, quando ante comitia populi, ea res cõsulẽdo, cẽsendóq. in curia agitabatur, qua de re populus in concione rogãd⁹ erat, cui⁹ erat sc. summa potestas, vt Romæ. & πρεσβελτήρια sunt curiæ quædã decreta, quę ideo ad plebẽ deferebãtur cõcionãté, in cõcionéq; populi promulgabãtur, vt populi psephismate cõfirmarẽtur. & suprà in cadẽ hac Oratione πρεσβελτήρια appellat prędmia sibi per curiã, consiliúmq; decreta, his verbis, δι᾽ ἃ φημι καὶ τύτων πρεσβελτηρίων, καὶ πολλῷ μείζόνων ἔτι τύτων δωρεῶν δίκαιος εἶ τυγχάνειν. Et πρέσβελος dicitur curia, quę sic cõsiliis suis populo prospicit, ne quid perperam ab eo decernatur, aut aliàs incommodo afficiatur, vnde quærendæ vitæ perinde vacare nequeat.

καὶ τοι ὅτῳ τὰ τ ἡλλώων ἀτυχήμαθ᾽ ἐνδοκιμεῖν ἀπέκρθε.] αἰτὴ τ, ὥστε δοκιμεῖν ἐν τοῖς ἀτυχήμασι. quãuis. n. verba hæc ἐνδοκιμεῖ, ἐνεπορπῶ, ἐναπομδρῶ, ἐναποδημεῖ ἐνεργάζομαι, & similia, implicitam habent loci certi reique significationem, cum ipsa actione vel passione (quæ quidem significatio interdum non primore attentione se promit legentibus) tamen nonnunquam pro simplicibus ponuntur, licet vberiorem significationem habeant.

ἐπεὶ δῆγε ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι αἰ ἀπολώλαθε.] Nam quãtum in vobis fuit, iamdiu periissetis. δῆτα enim ἀτλικῶς in hac significatione cum accusatiuo cõstrui solet, vt εἵνεκα cum genitiuo. Idẽ in hac πρὶ στεφ. alibi καὶ δῆτα τοὺς πολλοὺς τύτων, καὶ τοὺς αὐθεσαμδρῶς, &c. αἰτὴ τῦ δῆτα τῦ πολλῶν. Inde illud Hesiodi in Ergis in principio, ὄφελε δῆτα βεστοὶ αὖδρες ὁμῶς ἀφατοίτε. Terentius à se dixit: narrat vt virgo integra etiam tum fiet à se, πρὸς ἑαυτῦ.

εἴπερ ἦ δόξης, ἢ πρεσβύτερον, ἢ τῦ μέλλοντ ος αἰῶν ος ἔχε λόγον.] λόγον ἔχειν, est rationem habere, quemadmodum & ὑπολογίζεσθαι, quod idem significat, vt in hac eadem Oratione suprà, μηδὲν ὧν ἠδικήθε, ἐν οἷς ὄπις δ᾽ θητε ὑπολογισάμδροι, id est, iniuriarum præteritarum rationem nullam habentes in his rebus, quæ fidei vestræ permissæ sunt, hoc est, iniurias non reputantes. dicitur & ὑπόλογον ποιεῖσθαι. Et, ἐν μηδενὶ ὑπολόγῳ τίθεσθαι. & ἐν ὐδενὶ λόγῳ τίθεσθαι floccifacere.

τίς οὐχὶ κατέπτυσεν ἂν σου, μὴ γὰρ τῆς πόλεώς γε, μηδ᾽ ἐμῦ.] Quis non despuisset in caput tuum, absit enim, vt id vel in ciuitatem, vel in me ominari mihi contingat. Verbum acerbum, quod rectà ferebatur in Athenienses, ipse in aduersarium detorsit. quod παρ᾽ ὑπόνοιαν dictum est. Est enim figurata locutio, cum aliud dicitur, quàm audiens expectabat. vt illud est Aristoph. in Pluto, πικρότατον ἡγοῦμαί σε καὶ κλεπτίστατον.

δι᾽ ὅπου δουλεύσουσιν ἀτυχῶς ἀλλ᾽ οὔτε ζῶ ἀξίωσ᾽ εἰ μὴ μετ᾽ ἐλευθερίας αὐτοῖς ἐξέσται τῦτο ποιεῖν.] αἰτὴ τῦ καὶ ἐξέσοιτο. quemadmodum enim optatiuo indicatiui loco vtuntur Græci, ita viceuersa. Idem inferius, χρῆν δι᾽ συντομπείαν ὅπως κομισθήσονται προϊδέσθαι, oportebat prouidere, quomodo frumentum conueheretur. Per indicatiuum enim Græci multa dicunt, quæ nos per coniunctiuum dicimus. Cuius rei complura exempla vide in Comment. Budæi.

ὦ κατάρατε καὶ γραμματοκύφων.] γραμματοκύφωνα vocat Aeschinem contumeliosè, quoniam scriba erat, αἰτὴ τ, ἐν τῷ γράφειν νεκύφότα.

δικαίως

δικαίως ωλύτ' αὖ ἀπέθανον.] Atqui si hoc commisissem, iurè ab ipsis morte affectus fuissem. ωλύτ' αὖ autem ex ωλύτοι καὶ αὖ compositum est.

τὸ δὲ ὡς κεφάλαιον.] id est, summa autem hæc est, vel, quod autem summatim dici potest, vt ad summam autem dicam. κεφάλαιον pro firmamento & capite causæ ponitur. & quod Latinè in summa, & ad summam dicimus, Græci ἐν κεφαλαίῳ, εἰς ἓν κεφαλαίῳ, κεφαλαίῳ, τὸ ἓν κεφάλαιον, dicunt.

πῶς δ' ἂν ποιεῖ μᾶλλον ἢ ἀδ' ὅσια.] Id est, quî fieri potest, vt nõ ipse indigno, facto se alliget, atq. adeò nefario? ἀνόσιον. n. cum dicebãt, & οὐχ ὅσιον, significabant impiũ, nefarium, scelestum, sicut cõtrà ὅσιον, sanctum, ἁγνὸν, καὶ δικαίᾳ καὶ καθαρὸν, innocentem, & nullo scelere contaminatum.

ἀκοῦν ἡμεῖς μὲν ἐν θυσίαις ἦμεν τότε βοιωτοὶ ἢ ἐν πυθοῖ, &c.] Proinde nos tũ in sacrificiis eramꝰ toti atque in supplicationibꝰ. Thebani aũt in eo, vt sese à vobis seruatos ducerent & agnoscerẽt. adeóq res in cõtrarium circũactę sunt, vt qui ex istorũ reb. gestis eò redacti erant, alieni vt præsidij egẽtes esse viderentur, iidem ipsi vt aliis suppetias vltrò mitterent, ex quo vtiq. auscultare consiliis meis cœpistis. Vbi obseruãdũ quod ἀφ' ὧν ἔπραττον ἦσαν dixit, idẽ esse quod ἐκ τούτων πεπράχαμεν. Et, ἐξ ὧν ἐπείθοντό μοι, τούτων εἵνεκα ὧν τυγχάνεί μοι πεπρᾶσθαι. Cæterũ de particulis αἰθ' ὧν, ἐξ ὧν, ἀφ' ὧν, ἐν οἷς, ἐφ' οἷς, ἐφ' ᾧ, &c. quia hic plura dicere nullus est locus, & copiosè de his Bud. in Comment. disseruit, eò studiosiùs relegamus.

τῆς πόλεως ὑπηγμένων ὑπὸ τούτων.] Impulsis & productis, siue prouectis. ita enim dicitur ὑπάγω ἀπὸ τοῦ προάγω procedo. Vide Comment. Budæi.

ὑπῆλειπετο γὰρ αὐτῷ ἕκαστος ἑαυτῷ ἅμα μὲν ῥᾳδιώλιν, ἅμα δ' εἴπ ηὔοιτο ἀναφορήν.] Relinquebat sibi vnusquisq. simul fungẽdi officij facilitatẽ, simul si quid secus accidisset. criminis relationem. ἀναφορὰ relatio criminis est, & ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν ἐπ' ἄλλον, referre & reiicere crimẽ in aliũ, vt solẽt qui excusant. Aliter tamẽ accipitur paulò inferiùs, ὅτι τὸ μὲν ἐς' αἰτιᾶσθαι ἐπ' ἐκείνους καὶ τὰς τῶν δικαστηρίων γνώσεις, καὶ τὸ, τὴν αὐτὴν ἐκεῖνον μὴ κατηγορηκέναι τῆς ταῦτα γραψαίτην ἅπερ οὗτος νυνὶ, καὶ τὸ, τοὺς νόμους μηκέτι ἐᾶν ὑπὲρ τῆς ὕστερον γεγραφότων κατηγορεῖν, nempe quòd huic aduersus illos, & aduersus iudiciorũ cognitiones recusare criminationẽ multipliciter licet. Primùm enim dicet præiudicia in illorum absolutione facta, deinde quòd huic non licet accusare Ctesiphõtem, qui prius illis negocium nullum exhibuerit, qui eadem tum tulerunt, quæ hic nũc tulit, & quòd legibus nõ liceat iam huiusmodi res criminari. hic ἀναφερεῖν pro recusare ponitur, hoc est, exceptione crimen summouere & reiicere.

πάντα τὸν πόλεμον.] Toto tempore belli. Ita Græci accusatiuis vtuntur, non significantibus temporis spacium.

πάνυ γὰρ σφόδρα τοῦτο (οὐχ ὁρᾶς) γέγονε τὰ τῶν ἑλλήνων πράγματα.] Quod est apud Isocratem οὐ σφόδρα ταῦτ' ἐστίν. pro eo quod est, non in his positũ est rerũ momentũ, non hæc ad rem magnopere pertinent, Demosthenes hic pleno sermone dixit. Cicero in Oratore ita vertit, Itaque se purgans Demosthenes, negat in eo positas esse fortunas Græciæ. Tale est illud Luciani in tertio: Nõ põdera rerum, nõ momẽta sumus. quod autem mox sequitur, ἀλλὰ μὴν τοδὶ διέχθλω ἐγὼ, notandum ἀλλὰ μὴν interrogatiuũ pro nũquid igitur? sed nunquid? poni, quẽadmodũ ἆρα μή. Cùm verò non est interrogatiuũ, vt hoc loco, pro non autem, non item sic non potius, sicut etiam ἀλλ' οὐ, καὶ ἀλλ' οὐχί.

αὐτὸς αὐτοκράτωρ τῆς εἰς τὸν πόλεμον, ὃ μέγιστόν ἐστιν ἁπάντων.] αὐτοκράτωρ est, qui liberã habet plenámq. rei cõstituendæ potestatem. Vnde αὐτοκράτορες πρέσβεις apud Plutarchum. Vide Comment. Budæi.

πολλὰ δ' ἐγίγνετο τοιαῦτα δι' ὧν ἕκαστον τύχοι φέροντα.] Multa. n. huiusmodi variis ex occasionibus fiebãt. Vbi notanda dicendi formula, ὅπως ἔτυχε, quod temerè est, & sine iudicio, vt idem alibi, καλέσκαδ' ἄσεν αὐτῆς νομοθετεῖν ὅταν τις βούλῃ, καὶ ὅτ' αὐ τυχῇ ἕκαστον, prout fortuna tulerit, prout euenerit. Ita in hac etiã suprà, οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν ἦν, ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καταρᾶται. Neq. verò vnus erat quorũlibet hominum, sed ex eorum numero, quos populus deuouere solet, diríq. execrationibus prosequi. Idem alibi. νὴ δί' ἀλλ' ὅπως ἔτυχε ταῦτα τὰ γράμματα ἔσηκε. At enim ipsæ literæ obscuro quodam loco, temeréque positæ sunt, &c.

αὐτοξαγικὸς πίθηκος.] Aeschinẽ Tragicá simiam vocat, quòd cum esset nequissimus, splẽdidis verbis probũ ciuem ageret. Eras. εἰ τὸ ⟨ τὸ ἐποίησεν αἰθέρ ποτ' οὐτοσί.] τὸ ⟨ τὸ dixit αὐτὴ τοῦτο ἡ τέχνη. quemadmodum & τὸν αὐτὸν τόνδε ponunt. Lysi. νυνῖ δὲ πρέπον ἐστί. καὶ ὑμᾶς ἀκοῦσαί μου καί μοι κάλει τὸν καὶ τὸν, hoc est, τόνδε καὶ τόνδε, hunc & illum.

οὐ τοίνυν οὐδ' ἂν ἓν τοῦτ' ἔτι (εἰ ταύτῃ γε μανείας, ἐφ' ᾗ σέ γ' ὦ κατάρατε προσῆκεν.] ἐν οὐδενὶ τῶν παρ' ἐμοὶ γεγονυῖαν διῤῥήσεις τῇ πόλει. οὐ ποσὶ ἢ λογίζεσθαι.] Est in hisce verbis σολοικοφανὲς, id est, solœciśmi similitudinem præ se ferens. A secũda enim persona singularis numeri ad secundam pluralis transiit. Sed illa verba εἰ ταύτῃ, & reliqua, per apostrophen à persona iudicũ ad Aeschinẽ dicta sunt per pa-

renthesim.Est etiam apud eundem parenthesis, sed παρῆκεσα καὶ εἰρωνικῶς, huiuscemodi infrà in eadē hac Oratione, ἀγαθῇ γ' (οὐχ ὁρᾷς) τύχῃ συμβεβιωκώς, ἀ' ἐμοῦ ὡς φαύλης κατηγορεῖς. Egregiā verò tutè credo fortunā adeptus, meā fortunā vt calamitosam accusas. vel, bona tu ipse sc. fortuna vitá hactenus egisti, qui meā vt despicādā exprobres. Sic quædā sūmi Oratores è vulgi sermone in scripta sua politissima trásferenda esse duxerūt, quę quidē populari esse vellēt: quale etiā apud Latinos est, quoad eius fieri potest, & in prę sentiarū, quo & Tacit⁹, & Vlpianus vsi sunt post M. Catonē. Idē Demosthenes suprà, πάνυ γὰρ ὦδέ πῃ (οὐχ ὁρᾷς) γέγονε τὰ τῶν ἄλλων πεφάγματα, εἰ τοῦτ' τὸ ῥῆμα ἀλλὰ μὴ τοῦτ' ἀληθέστερον, ἐγώ, &c.

πολλαχόθεν μὲν τοίνυν αὖ τις ἴδοι τὴν ἀγνωμοσύνην αὐτοῦ.] Id est, improbitatem. sic ἀγνώμων κριτὴς, iniquus iudex est Xenophonti.

τὰ μὲν τοίνυν τῶν πάντων ἀνθρώπων τύχῃ καὶ νοῦ ἐπέχει.] Id est, τὰ πάντα κρατεῖσθαι, τῶν πάντων κατέχεσθαι, qua homines feruntur & aguntur. Est enim ἐπέχω τὸ κρατῶ, obtineo pro potestate, & regio imperio.

τὸ δ' ἧττον πεπεῖσθαι, καὶ μὴ πάνθ' ὡς ἠβουλόμεθ' ὑμῖν συμβῆναι, &c.] Quòd autem nostra ciuitas alioqui felix in paucis inceptis offendit, nec omnia nobis ex animi sententia successerunt, in eo ego verò ratam quandam partem, ad vósque pertinentem tulisse existimo communis aliorum mortalium fortunæ. vbi τὸ ὀπιβάλλον μέρος dixit pro eo quod est, τὸ καθῆκον μέρος. ὀπιβάλλω enim τὸ διαφέρω καὶ πρόσηκω, vt ὀπιβάλλει μοι τόδε τὸ πρᾶγμα, pertinet ad me.

ὡς ἐμαυτῷ δοκῶ· νομίζω δ' ἅ ὑμῖν συνδοκεῖν.] Vt mihi ipse videor. existimo autem & vobis quoq. me videri rectè id reputare, censerique δοκεῖν. n. dicitur, quod inter multos conuenit, & communiter placet. Isocrat. ὃ δὲ οὗ πολλοῖς τῶν ἄλλων συνδόκει, quod cōstat inter multos, de quo conuenit.

καί μου πρὸς δίος ἅ θεῶν, μηδεμίαν ψυχρότητα καταγνῷ μηδείς.] Me per deos immortales nullus ineptum esse iudicet, nullus ita hoc quod dicturus sum excipiat, vt frigidum & absurdum. id. n. ψυχρὸν καὶ ψυχρότης dicitur, quemadmodum Latinis frigus & frigidū, id est, absurdum, nec plausu excipiendum, cui facetum & plausibile opponitur. hinc ψυχρολόγοι, qui ineptis & futilibus, & absurdis verbis vti solent, & ψυχρολογεῖν, frigida verba, ineptáque & scurrilia fundere. Obseruandus verò & hic dicendi modus, καταγνώσκω σου τόδε, hoc de te, iudico & existimo. ex quo fit vt & sic dicant, καταγνώσκω σου ἀμάθειαν, ἢ κακίαν, ἢ φθόνον, & similia, pro iudicio imperitum, &c.

χορηγεῖν ξυμμορχεῖν, εἰσφέρειν.] Id est, in publicum pro modo census conferre. id enim εἰσφέρω significat, tributum pendo, quod Plinius in Panegyr. Græcorum more inferre tributum dixit. Plutarchus, ὥστε μηκέτι τὸν δῆμον εἰσενέγκειν, ita vt populus tributum pendere desierit. & εἰσφορὰ tributum & collatio. Dicitur tamen & de priuata benignitate, & de annuis aut menstruis priuatim hominibus collatis. Idem Demosthenes in eadem hac, τί, πότοτε τῶν Ἀθηναίων εἰσήνεγκας; ἢ τίνα δ' ἐπεποίηκας;

ἔφυγον κακὸν, δ' ἐγον ἄμεινον.] Aeschini obiicit, quòd noctu ministrans initiandis, absterso luto iussit eos dicere, ἔφυγον κακὸν, δ' ἐγον ἄμεινον, id est, euasi mala, sum nactus meliora. Significat autem ab iis dici solere, qui initiabantur, cum peractis iniuriis, quibus agitabatur ante mysteria, iam ad honorem initiationis admitterentur. Eras.

καὶ κιττοφόρον.] κιττοφόρον, id est, Piciferum dicit Aeschinem ab aniculis cōpellatum, quemadmodum & λικνοφόρον, quòd picas & vānos capite baiularet. Nam his in mysteriis Bacchanalibus vtebātur, quòd ea auis sacra sit Baccho, & Vannus in omnib. mysteriis adhibebatur. Vnde Vergil. Et mystica Vānus Iacchi. quadrat in hominē infimum, & despicatissimæ sortis. Eras.

ἐπῆλθε δ' εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφης ὁπωσδήποτε.] Hoc est, καθ' οἷον δή τινα τρόπον, quouis modo, quomodocunque. Dicitur & ὁπωστοτε, & ὁπωσδηποτωοῦ, & ὁπωσουῶν, & ὁπωσιῶν, & ὁπηδήποτε, & ὁπηπῶν, & ὅπη αὖ, ὅπη οὖ, &c. De quibus omnibus & aliis copiosè in Comment. Bud.

οὐ καλῆχυνας μὰ Δί' ἀδὲν τῶν προὐπηργμένων τῷ μὴ ταὐτὰ βίῳ.] Id est, nihil dedecorasti eorū quę tibi antea cōtigerāt, quę anterior fortuna tua tulerat. hoc est, τῷ προὐπαρξάντων σοι, vel, προτερον ὑπαρξάντων σοι.

ἀλλὰ γὰρ παρεὶς ὧν τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἄν τις, πρὸς αὐτὰ τὰ ῥήματα σου βαδιοῦμαι κατηγορήματα. Verūenimuerò, cùm hæc mihi prætermittēda esse cēsea, quorū paupertas tua deprecari crimē quorūdā opinione posset, ad propria iam crimina mētis tuæ, morúmq. tuorum veniā. Hic ἀλλὰ γὰρ simpliciter pro sed. n. ponitur. Interdū autem ipsum ἀλλὰ vicissim percunctationi & respōsioni seruit, vt in hac eadem suprà, τί γὰρ οὐ βουλόμενοι μετεπέμπεσθ' ἂν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ὅτι τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἅπασιν, ἀλλ' ὅτι τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ πρὸς εἰρήνης ἐβουλεύεσθε. id est, quàm tandem ob causam eos euocaretis? at pax iam erat omnibus an ad bellum potius? at ipsi de pace in consilium iam ibatis. Hoc ita Cicero expressit in Verrem: Cognitorem ascribit Sthenio, quem,

cognatum

cognatum aliquem aut propinquum? non, Thermitátũ aliquẽ honeſtum hominẽ ac nobilẽ? ne id quidem. ad Siculũ, in quo aliquis ſplẽdor, dignitáſq. eſſet? minimè, &c.

λαγὼ βίον ἔζης δειλιῶς καὶ ξέμων καὶ ἀεὶ πληγὰς προσδοκῶν.] Id eſt, leporis viuebas vitá, timens ac tremens, ac ſemper expectãs vt vapulares. Prouerbium eſt, de quo Eraſ.

ἐφ' οἷς σαυτῷ συνῄδεις ἀδικοῦντι.] Ob conſcientiam ſcelerum. Dicunt enim συνοῖδα ἐμαυτῷ ἀπαιδεύτῳ ὄντι. quod Fab. imitatus eſt in tertio de inſtit. Or. Sed non ſuſtineo eſſe conſcius mihi diſſimulanti.

ἐξέπιπτες.] Explodebaris. ἐκπίπτω αὐτὸ τοῦτο ἐκβάλλομαι, eiicior, expellor. Idem alibi, αὐτὸ τοῦτο ἔργον τούτων ὑπὸ τῆς λακεδαιμονίων ἐξέπεσον, eiecti ſunt.

πονηρὸν ὄντα πολίτην καὶ προδότην καὶ ξιταγωνιστήν.] Notádum δευτεραγωνιστὰς, ſcenicos, ſiue hiſtriones dictos, qui ſecundas partes agebãt, ξιταγωνιστὰς verò, qui tertias & vltimas. id quod probrosè Demoſth. Aeſchini obiicit. Vtrâq. verò hac voce, & verbo etiam ξιταγωνιστεῖν, & δευτεραγωνιστεῖν alibi vtitur, vt in Oratione περὶ παραπρεσβ. Et in hac περὶ στεφ. ἐξιταγωνίσῃ, ἐγὼ δ' ἐθεώρουν.

καὶ ταῦτα εἰδὼς, ὅπου καὶ εἰ μὴ ὅλον, μέρος γοῦν βάλλῃ τῆς βλασφημίας ἅπασι, καὶ μάλιστά σοι.] Præſertim cum ſcias huius tuę maledicentiæ, ſi non ſummam, ſaltem partem quandam ad vniuerſos pertinere, ad te quoque in primis. Quod dixit μέρος γε, Cicero diceret, partem certè quandam. De γε autem particula vide Comment. Bud.

πῶς οὐκ ἀδικεῖς, καὶ δίκας ποιεῖς, &c.] Id eſt, Nónne tu improb⁹ es? Ita. n. Græci per hãc particulam quibuſdam interrogationibus vtuntur, quæ non perinde Latinis vſitatæ ſunt. Idem, πῶς οὐκ αἰσχρὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Et rurſus, πῶς καὶ ἴ: quis. n. inficias ire poteſt? Plinius in epiſtolis: Conſtanter inquis, & fortiter, quídni? δίκαιος φαίης ἂν σύγε καὶ ἀνδρεῖως. πῶς γὰρ οὔ; Horat. Qui neſcit verſus, tamen audet fingere, quídni? Idem Demoſth. ſuprà in hac eadem, οὐκ ἂν δύναιτο. πῶς γάρ; quî enim fieri poſſet?

ἐν οἷς τοῦ ὅλων τινὶ κινδυνεύῃ τῇ πόλει.] Cum ab aliquo periculum impendet, quæ ad ſummam rerum pertinent. Ita enim κινδυνεύομαι dicitur, vt κινδυνεύω, non eadem tamen ſignificatione. Idem, ἐν ὧν τὰ μέγιστα κινδυνεύεται τῇ πόλει.

οὐκ ὀπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς.] Id eſt, non eadem ancora nititur qua vulgus hominum. ſignificans illum nouis, miniméque vulgaribus præſidiis niti. Suid. admonet eſſe prouerbium, & ſubaudiẽdum ancoram. Eraſ. Vide prouerbium, Duabus ancoris fultus. Item, Non vulgari ancora.

μηδὲν εἶναί σοι καὶ φιλίππῳ πρᾶγμα.] Id eſt, nihil te Philippi gratia dicere, cum quo nihil eſſet negocij, a quo nihil ſperares. dicitur & οὐδέν ὅτι μοι πρᾶγμα πρὸς σε, nihil eſt mihi tecum negocij. Idem, ὥστε πρὸς οὐδὲν ὅτι σοι πρᾶγμα λυπεῖσθαι, &c.

ἐπεὶ ἐμοίγ' εἰ τοῦτο δοθείη παρ' ὑμῶν.] Quòd ſi mihi à vobis hoc daretur, vt vos mea cauſa vſq. adeò reſtitiſſetis imperio, in Græcorũ pernicię creſcenti. vel, quippe ſi mihi hoc tribueretur. Ita. n. hic verti poteſt τὸ ἐπεί. Sic Cic. in 3. Tuſcul. Quòd ſi tales nos natura genuiſſet, vt eã ipſã intueri & perſpicere: & reliqua. ἐπεὶ εἰ οὕτως ὑμᾶς ἡ φύσις ἔφυε.

αἴθωνοι μιαροὶ καὶ κόλακες καὶ ἀλάστορες, &c.] De proditorib. patriæ loquẽs, ἀλάστορες vocat, hoc eſt, depopulatores, peſtes, & interneciones. Sic. n. dicitur ἀλάστωρ, vt ἀλιτήριος. Athen. lib. 12. Διονύσιος ὁ Διονυσίου, ἀπάσης γενόμενος σικελίας ἀλάστωρ, hoc eſt, pernicies, peſtis, internecio, populator totius Siciliæ. Sequitur autem, ἠκροτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας, id eſt, imperij & finiũ patriæ circũciſores, qui laceram patriam & mutilam flagitioſa proditione reddiderunt. αἰτὸ τὰ ἠκροτηριακότες. Eſt enim ἀκροτηριάζειν ἢ ἀκροτηριάζεσθαι, τὰ ἀκρα τέμνειν.

καὶ μεγίστων δὴ προστατῶν τοῦ κατ' ἐμαυτὸν αἰῶνος προστάς.] Id eſt, curæ & adminiſtrationi præfectus, & ſummá curá habens & poteſtatem: προεστάμην τὸ ἐμοὶ προσῆκον, ἐστάμην καὶ βοηθῶ τοῖς ὄπισθεν.

ἐγὼ δὲ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν.] Neque ex hoc maximè cẽſeri me velĩ inter ea quę ego in publicũ cõtuli. Neq. hoc nomine maximè cenſeri me de republica meritum volo, vt quidem ſunt reliquę meę actiones. neq. eo nomine in primis mihi placeo. Hoc imitari eadẽ loquẽdi forma Latini nõ poſsũt.

ταῦτα προβάλλομαι ἐγὼ πρὸ τῆς ἀττικῆς.] His ego propugnaculis circũmuniui Atticũ agrũ. προβάλλομαι propugnaculum oppono, velamentũ & integumẽtũ obtẽdo & circũdo. Vnde προβεβλημένος, ὁ αὐτὸς τοῦ προβόλου ἰσάμενος, propugnator, protector, &c.

μιαίνωσιν δ' αὐτὸν τοῖς ἐναντίοις, τοὺς ὑφ' ἡμῶν καιρούς, αἰτιᾶται τὸ παρίσου δουλεύειν.] Seruire temporib. hoſtium & occaſionib. gerendæ rei contra patriam, quod proditoris eſt facinus. Quid porrò ſit ſeruire, & quàm variè Græci dicant ſeruire tempori, vide in Comment. Budæi.

πεφωνασκηκὼς, συνῳλοχὼς ῥήματα καὶ λόγους, τούτοις συνείρῃ σαφῶς καὶ ἀπταίστως.] συνείρειν τοὺς λόγους, eſt continuare ſermonẽ, oratione continua vti. De iis dicitur qui facundè & expeditè loquuntur. Et συνείραι ἀπταίστως ῥᾳδίους, inquit Xenophõ: quod Quintilian⁹ lib. ſecundo cõnectere dixit, & alibi

continuare verba vocat, Cicero autem declamare appellat, in Oratione pro Planco, & Roscio Amerino.

ἐφ' οἷς ἠμιλλώμην τὸν ἐπιταρρηκτὸν νόμον.] Id est, propter legē quam abrogasti. de ἐφ' οἷς autē particula, & similibus, alibi dictum est.

ἐν ποίῳ δ' οὐ νεανίας ἢ πανοῦργος ἀνθρώπου.] νεανίαν pro audaci & strenui spiritus homine acriq; posuit: quemadmodum & νεανίδημα, ὁ αὐθάδισμός, audax facinus, iactātia, & egregium, strenuúmq; factū dicitur. Quod autem sequitur, ὡς ἐξῆν αὐτῷ εἰπεῖν πρὸς τούτων δίκαι, cū oporteret, vel oportebat: notandum quod ὁ αὐτὸς ἀσυνδέτως, plerunq. quidem cū subiunctiuo construitur, vt, ὅπως αὐτὸ λέγῃς. ὅσῳ αὐτὸ διαφέρῃς. Interdum verò & optatiuo, sed tū demum, cùm res prēterita narratur. Sic suprà in secunda πρὸς Φιλίππου, ἐκώλυεν δ' ὅτῳ μὴ ἐπιωρῶντο ὡς αὐτὸν ἀφέσοιντο διωρθωκέναι. Id quod etiam in ἐὰν & αὐτὸ τοῦτο obseruatum inuenimus. ὃς τὸν προκλήρων ὄζει σωφρόνων τοῖς ῥήμασιν. vt suprà in eadem hac περὶ στεφάνου, ὡς ἐὰν προτρέψῃς τινα εἰπεῖν τὰ προσόντ' ἑαυτῷ, καὶ δὴ ταῦθ' ὕστερος ἔρχεται. (Sic enim per optatiuum in omnibus libris legitur, & manuscriptis & typographicis) quasi verò si quis ea probra quibus ipse præditus est, alteri ipse prior obiecerit, vel prior, occupasset alteri obiicere, vel, de altero dicere occupasset, quæ sibi inesse vitia nosset, continuò ita futurum sit, vt alteri insint ipsa, nec qui hæc audiuerint non ipsi æstimaturi sint, quinam homo ille sit, qui hæc protulerit. Vbi figura Attica, accusatiuo, pro genitiuo vsus est, &c. Notandum etiam quod καὶ δὴ hoc loco dixit pro continuò & protinus, hoc est, ideo. Est autem ἀντίκισμός, αὐτὴ τε καὶ δὴ δι' ὃν τρόπων οὕτως ἐχόντων.

τραγικὸς Θεοκρίνης.] Aeschinem tragicum Theocrinē vocat. Fuit autē in primis Tragœdiarū actor, deinde calūniator & sycophāta. Vtitur & Hieronymꝰ in epist. ad Furiā, de Viduitate: Vbicūq. videret Christianū, statī illud de triuio τραγικὸς θεοκρίνης. Eras.

ἐγὼ τοὺς καταράτους τούτους ὥσπερ θηρία μοι προσβαλλόντων, ὑδαμοῦ παρέδωκα ἐμαυτὸν εἰς ὑμᾶς δύνοιαν.] Ne tū quidē cū istos calumniatores sceleratissimos homines, tāquā feras in me bestias protruderent & adurgerent, charitatē ciuilē patriāmq. destitui aut prodidi. προσβάλλω τινὰ ἑτέρῳ, est incitare in eū & irritare, stimulare & impellere, vt hoc loco, vnde προσβολὴ impressio ruētis aciei, impetúsq; militū cuneatim incurrentium.

μὴ δῆτ' ὦ πάντες θεοὶ, μηδεὶς ταῦθ' ὑμῖν δόξαι.] Videte per deos immortales, videte inquam, ne sic annuatis, vel dij prohibeant. Est enim ἀντιπροσωπικὸν, τὸ μὴ δῆτα. Synes. μὴ δῆτα ὦ πάντων ἐμοὶ προσφιλέστατε. Abfit, vt hoc facias, vir mihi amicissime. Vide Comment. Bud.

φθόνῳ δίκην εἰσάγων, οὐκ ἀδικήματος ἑνός.] Id est, sola inuidia impulsus, nullius criminis reum in iudicium protrahens, vel, neque te pudet iudicium nunc mihi dictare atque constituere, non criminis alicuius, sed liuoris & inuidiæ. Non enim ob indignitatem rerū malè gestarū, aut rogationis contrà quàm dicebat perlatæ, sed ob inuidiā coronæ Demosthenis prēconio delatæ stimulabatur. Dicitur itaq. εἰσάγειν τὴν δίκην ἢ γραφὴν, pro eo quod est iudiciū rei constituere, vt Cicero loquitur, & rei actionem dare, vel litē intēdere, dictare iudiciū, quēadmodū & λαγχάνειν δίκην, de quo tamen alibi. & δίκην ἐπάγειν, litem vel crimen, vel dicam impingere, & diem dicere, hoc est, deferre, postulare criminis, vt in hac eadē, εἰσαγωγίμους ἐποιοῦντο μοι dixit. & alibi, ἐπάγειν αἰτίαν ψευδῆ, falsum crimen intendere. Porrò εἰσαγωγίαν esse aiunt de rebus perperam factis, γραφὴν de legibus perperam latis. Vnde in eadē hac suprà, οὐκοῦν ἐν μὲν οἷς εἰσηγγελόμην ὅτι ἀπεψηφίσατό μου τότε ἐψηφίσατο τὰ ἄριστά με παθεῖν.

προλαβὼν δέ μου ὥστε πρότερον λέγειν, ἢ τὸ παρεγραφὴν εἶναι, ἢ μὴ δικαίαν εἰσιέναι. Cū autē mihi perorando anteuertisset (quippe præscriptionis instātiā ipsi, nō rectę cōtrouersiæ, in iudiciū deduxeramus, vel propterea quòd super præscriptione iudiciū erat cōstitutum, nō super causę capite) & hęc ipse cum legisset, &c. Ex quibus verbis intelligimus, in exceptionis & translationis cōtrouersia, priores esse partes in dicēdo eius vnde petitur, id est, rei. Notandum præterea δικαίαν, esse rectam intētionis depulsionem, iustam & plenam recusationem, quod fit, cū is qui in iudicium vocatus est, nulla præscriptione fori, aut alia exceptione summotoria vtitur, nec litis excipiēdæ diuerticulo. & δικαίαν ἀγωνίζεσθαι, recta via pedē cōferre cū actore, actionémq. ipsā & intentionē plena recusatione propulsare, nō exceptione aliqua reiectrice, aut iudicij declinatrice, experiūdi iuris potestatē auferre, certaménq. detrectare, id quod fit, cū reꝰ trāslatione vtitur, aut iudicij, aut personę, aut tēporis, aut alia præscriptione nititur magis quàm causę iusticia & æquitate. Quas exceptiones qui trāsmutandas esse ducit, & cōtrouersię statū in sūma causę ponit, vt firmitudine iuris fretꝰ, is δικαίειν dicitur, quasi pede collato, & recto certamine cōfligere, collatis causę firmamentis, quasi signis, ambigere & litigare, rectà causę caput petere. Idē Demosthenes πρὸς φορμίωνα, ὑπολογεῖσθαι χρῆναι δικαίαν εἰσιόντα,

εἰσίοντα, οὐ κατηγορεῖν τῶ διώκοντι.

μάρτυρα οὖν οὐ τοι παρεῖναι φησὶ τῷ διαιτητῇ.] Verba sunt scribæ recitantis testificata. ac si diceret: Aiunt hi se affuisse, cũ Phormio Apollodoro denunciaret. Si Apollodorus negaret id esse exemplũ testamenti Pasionis, quod Phormio in Echinum intulisset, per se iã nõ stare quo minus si Apollodorus tabulas aperiret, inspicerétq; quas Amphiõ apud arbitrũ protulerat, Apollodorũ autẽ ipsũ inspicere noluisse, hoc est, cum Phormio obtulit se aperturũ tabulas, aut aperiẽdas daturũ. Vt.n. alibi etiã dictũ est, προκλησις est denunciationis genus, cũ partes extra iudiciũ diẽ cõstituũt ex cõposito, vel alter alteri diẽ dicit ad aliquẽ actũ iudicio procul agẽdũ: vt fit, verbi gratia, cum exhibitoria est petitio ad instrumẽtũ exscribẽdũ. Echinus autem est capsula, intra quam claudebatur instrumentum litis, & ea quæ in acta prolaturi erant, vel (vt erat tum mos in priuatis litibus agitãdis) apud sequestrem deposituri, quoad palàm in iudicium proferrentur ad sententiam ferendam. Itaq; ἐμβάλλειν εἰς τὸν ἔχινον, dicebant pro eo quod est, apud acta proferre. Idem in eadem, τὸ γὰρ μάρτυρίαν ὠφέλιμον εἶναι, καὶ δι' ἣν ὁ πλεῖστος λόγος μοι ταύτην οὐκ ἄξιον ἐνοῦσαν ἐν τῷ ἐχίνῳ. Et κἂν ὀλυμποδώρου, τὰ δ' αἰτήματα ἐμβαλεῖσθαι εἰς τὸν ἔχινον, &c.

περὶ παραπρεσβείας.

INterpres Demosthenis in ea Oratione, quæ de falsa legatione inscribitur, i. περὶ παραπρεσβείας; Contendentibus, inquit, Athenienſibus cum Megareis de Salamine insula, Solon Athenienſis Homericis versibus causam suam iudicib. approbasse dicitur, versum commentatitium Homericis versibus intercalando. Cum.n. Homerus dixisset, αὐτὰς δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγων δύο καὶ δέκα νῆας, id est, vt Lapus ex Plutarcho vertit, Bis senis Salamine Aiax cum nauibus ibat. addidit Solon hunc versum: Cecropidũ quo castra loco posuere phalanges, ἔνθα δ' ἄγων ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες. Hoc modo docuit Salamina omni memoria Athenienſium fuisse, sicq; disceptatoribus Lacedæmoniis Salamina Megareis abiudicata. Meminit Fab. lib. 5. Bud. in Pandect.

κἂν διδωκότες δίθυίας, τὴν ἀφορίαν ὁρῶ περιτεινομένους.] Etiamsi rationes iam administratę reipublicę reposciti fuerint, iterũ tamen iterúmque reddere rationem offerentes & paratos. Ita enim & Platoni de republica προτείνεσθαι, palàm offerre & proferre in medium significat, quemadmodum hoc loco etiã Demostheni. Porrò ἀφορία est, aut dicẽdę causę, aut rationis reddẽdæ necessitas sine præscriptione aut tẽporis, aut personæ, aut rei iã iudicatæ & finitæ. Ita autem etiã δίθυίας διδόναι, & δίκην διδόναι, & δίκην ὑπέχειν dicũt, vt λόγον ὑπέχειν, & λόγον διδόναι. Vnde statim subiungitur, τοῦτον δ' αἰσχίνην πολὺ τἀναντία τούτων. πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς καὶ λόγον δοῦναι τῶν πεπραγμένων, τῶν μὲν ἀπῆρκε, τῶν δὲ τὰς δίθυίας ἡδόντων, τοῖς δ' ἀπολεῖ περιών. δίθυίας διδόναι, & λόγον δοῦναι pro eodem dixit.

ἔστω τῶν ἡ δὴ χρόνων.] Age illa concessa sint, age iam veniamus ad temporum rationẽ, quæramúsq; cur reddenda sit eorũ ratio, si prętereiit rerũ in tẽpore gerendarũ occasio legatorũ culpa. Vbi obseruãdũ ἡ cũ δὴ iunctũ, μεταβατικὸν esse, vt Latinis, quod si etiã, pro quo Cicero, Porrò autem dicere solet, quomodo & Terentius, Porrò autẽ Geta ferietur alio munere, vbi hera pepererit, porrò autem alio, vbi erit puer natus.

οὐδ' ἂν ὁπουοῦν ποιῇ πάλιν, οἷός' ἴσα, σῶσαι.] Quicquid postea fecerit, seruare denuò non poterit, vel nullo pacto denuò seruare poterit. Sic dicitur etiam, οὐδ' ἂν ὁπουοῦν γένηται, quicquid euenerit, οὐδ' ἂν ὁπουοῦν γένοιτο, quicquid accidisset.

βούλομαι ὑπομνῆσαι εἰς τίνα τάξιν ἔταξεν ἑαυτὸν αἰσχίνης.] Quod institutum secutus sit, quem locum reipub. gerendæ capesserit. τάξις enim præter cætera, officium & munus significat.

Ὃ ἔχων ἴσχαδρον δευτεραγωνιστὴν, προσῆκον μὲν τῇ βουλῇ.] δευτεραγωνιστὴν metaphoricè dixit, quasi optionem & secũdas partes negocij susceptí tractantem, quasi secundariũ proditorẽ. Siquidẽ δευτεραγωνισταὶ sunt scenici, qui secundas partes fabulæ agũt, vt τριταγωνισταὶ qui tertias. Quod autem dixit, προσῆκον μὲν τῇ βουλῇ, προσῆκον δὲ τῷ δήμῳ περὶ τούτων hoc significat, ad consiliũ & curiã referẽs, cum populo agens. Idẽ περὶ στεφ. ἐὰν δὲ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσῆκον τῷ δήμῳ & λόγου τυχεῖν.

ἐμοῦ τοῦ τῶν συμμάχων σωτηρεσιώτου δόγματι καὶ τοῦ εἰρωνεύεσθαι ὅπως ἔσται δικαία γνώσεσθε παύτου.] Hoc est, hoc agente me & laborante, ἀγωνιζομένου. est enim προτείνειν contendere & laborare vt aliquid fiat, quod etiã agere Latinè dicitur.

διδάσκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη.] Docuisse se dixit, præsens pro præterito, Attico more. Idem alibi, ἀκούειν γὰρ ἔφη, καὶ τῶν δυσκόλων ἐνίων. αὐτὸ τοῦτο ἀπηκολούθησεν. cui simile est illud Ciceronis in Oratore: Sed ego idem qui in illo sermone nostro, qui est expositus in Bruto, multum tribuerim Latinis, vel vt hortarer alios, vel quòd amarẽ meos, recordor longè omnib. vnũ anteferre Demosthenẽ. Et in pri. de Orat. Memini dici mihi ludorũ Romanorũ dieb. L. Crassum, quasi colligendi sui causa se in Tusculanum contulisse.

καὶ δι' ταῦτα χρήματα αὐτῷ τοῖς Θηβαίοις ὑπεκηρυκέναι.] Et ea propter Thebanos pecuniæ quandam summam edicto pronunciasse, ei dandam qui eum interfecisset. In quo sermone subintelligimus ὅτι, vt sit, ἐπ' αὐτῷ φόνῳ ὑπεκηρύξαι. quod autem Græci dicunt ὑπεκηρύττειν χρήματά τινι, Curtius significare voluit, cum licitari hostium capita dixit. Vide Comment. Bud.

οὐ γὰρ εἰ φαύλοις χρῆσθε ὑμεῖς.] Neque enim quod vos sæpe hominum despicabilium opera soletis vti in rebus vestris publicè administrandis, idcirco quoque despicabilia sunt ea quæ nobis committenda exteri credendáque duxerunt, multúmque abest, vt ita res se habeat. Idem in eadem, οὐ γὰρ ταῦτα αὐτ' ἐκείνων γέγονεν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. Neque enim illorum loco hæc nobis obtigerunt, multúmque abest vt ita sit. Idem in eadem, pro οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, οὐδ' ὀλίγου δεῖ dixit.

τὸ τὸν φίλιππον ὑπερῆσθαι τοῖς πράγμασι τούτοις.] Id est, hoc egisse, vt Philippus imparatos opprimeret. vt enim παρεισάναι significat sistere ad iudicium, ita ἐφιστάναι est sistere aliquem, &, vt præstò sit, vel præsens, facere, & vt inter negocium tractandum adueniat, etiam vt interdum importunus adsit, & tractantes, agentésque opprimat.

ἐκεῖνον ἐνδέχεται τῷ αἰτίαν, καὶ φησιν αὐτὸς αὑτῷ γελᾶν.] De infinitiui natura, quod non modò accusatiuum, sed etiam ante se nominatiuum poscat apud Græcos, vel in contextu orationis existentem, vel subauditum, vide Comment. Bud. & in Orat. κατὰ μειδίου.

ἔαν δ' ὑμῖν ὅτι τὸ μηδὲ προσδοκᾶν λόγον.] Cum autem vos ægrè, asperéque hoc tulissetis, quòd dixissem me ne ea quidem sperare: Et facite, inquam, ô viri Athenienses, vt si quid horum fiat quod vobis promittitur vt istos collaudetis, & honoribus afficiatis, & coronis donetis, in me autem nihil horum conferatis. At verò si quid in contrarium cesserit, videte etiam, vt istis succenseatis, non mihi, qui rem totam ad me nihil pertinere contestatus sum. Idem, ὅπως τοίνυν τὰ περὶ τοῦ πολέμου μηδὲν ἐρεῖς, Nihil igitur de rebus bellicis dixeris, quę minimè ad rem quæ agitur, attinent. Conuenit autem & indicatiuo & subiunctiuo ὅπως.

καὶ μὴν τοί καὶ τῷ ἐναντίων, ὅπως τούτοις ὑμῖν ἔσται, ἐγὼ δὲ ἀφίσταμαι.] Ac si diceret, ad me verò harum rerum vel præmij, vel offensionis nihil pertinere volo, idque contestor. Dicunt enim ἀφίστασθαι τῶν πραγμάτων, αὐτὸ τὸ μετεῖναι. Hoc est, non sum particeps, non communico consilia cum aliis, nolo implicari.

ὑπογραμματεύων γὰρ ὑμῖν αὐτὸς ἐξηγεῖτο τὸν νόμον τὸν τοῦ κήρυκι.] Id est, cum enim scribæ officio fungeretur, ipse apud vos (ad iudices loquens) recitanti præconi legis huius verba præibat. Id enim à Latinis præire dicitur, quod Græcis est ἐξηγεῖσθαι, καὶ προοδοποιεῖν. Plinius in epistolis de pseudochristianis quibusdam loquens: Cum præeunte me, inquit, deos appellarent, & imagini tuæ, quam propter hoc iusseram cum simulachris numinum afferri, thure ac vino supplicarent. præeunte me dixit, id est, verba præloquente. Liuius lib. 8. de Decio deuouente se: Agedum, inquit, pontifex pop. Rom. præi verba quibus me pro legionibus deuoueam. Bud. in Pandect.

ἵνα μὴ δι' ὑμᾶς αὐτοῖς οἱ φωκεῖς ὑποποιήσωνται.] Hoc est, οἰκειώσωνται, sibi concilient. ὑποποιοῦμαι idem fermè est quod προποιοῦμαι.

μὴ οὖν ὅτι καὶ λακεδαιμονίοις.] Non igitur hic pœnas ideo non pendet impostura in perniciem vestram admissa, quod & Lacedæmonis & Phocensibus Philippus imposuit. neque enim id æquum est. Vbi videre est, duas negationes geminatas affirmare interdum, vt apud Latinos quoque. Idem alibi, κελεύσαντος δ' ἐκείνου λέγειν, καὶ τι καὶ μεγαλοφρόνως τοιοῦτον ὡς οὐδὲν ὅτι οὐ ποιήσει, εἰ τοῦτ' ἔστιν, ὅτι, &c. Iubente autem illo dicere, atque huiusmodi aliquid iactabundè, iuuenilíque ferocia pollicente nihil non se facturum. Hoc enim significat μεγαλοφρόνως voce passiua prolatum.

τίς οὖν ἡ ταύτης πρεσβεία.] Quid igitur prodest Cherronesum supereße, & esse incolumem, quum impunè à Philippo diripi possit, cum primùm illi commodum atque etiam visum fuerit? quàm variè τῆς πρεσβείας vocabulum accipiatur, vide in Comment. Bud.

καὶ μὴν καὶ μὴ ταῦτα ὁσάκις πρὸς ὁρμὴν ἢ πρὸς μεγάλοις ἀκούοντες δ' ὠάμην φίλιππου καὶ ξένους, ἐθορυβεῖτε.] Vsus est verbo θορυβεῖν, id est, tumultuari, pro in tumultu esse, & quasi tumultum decernere. id fermè quod lingua vernacula dicimus emoueri, aut etiam mutinari, quod verbum à mutiendo, id est, mussando deductum est. Populus enim multa in huiusmodi consternatione summissim dicere solet, quæ apertè non audet. Vide Annot. in Pandect.

καὶ χάριν, αἰ ταύτης ἀξιοῖ ἦ, καὶ τοὐναντίον ὀργὴν, αἰ τοιαῦτα φαίνηται πεποιηκὼς, πεποιῆσθαι.] ποιεῖσθαι χάριν τι, est animo beneuolo accipere aliquid, & gratiam habere, cui opponitur, ποιεῖσθαι, ὀργὴν τὸ πρᾶγμα.

ἐαὶ δ' ὑποτυγχάνῃ, σκήψεις καὶ προφάσεις ἐρεῖς, ἀλλ' οὐ δίκαιον.] Sin ei conatus non succesſerit,

cesserit,hæc atque illa causabitur?atqui id iniquum est,at id iurè fieri non potest. ἀλλὰ posteriore loco cum interrogationem excipit,significat atqui & profectò. Idem Demosthenes alibi, εἶτα τοὺς δι' ὑμᾶς φοβουμένους, ἐάσουσιν ἀφαιρεθῆναι τὰ δοθέντα, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; ἀλλ' αἰσχρὸν ἂν εἴη, certè id turpe est. Cic.pro lege Manil. Quid verò tam inauditum, quàm equitem Rom.triumphare? at eam quoque rem pop. Rom.non modo vidit,sed etiam studio omni visendum putauit.Interdum ἀλλὰ νὴ δία,pro ἀλλὰ γὲ ἴσως, vel pro νὴ δι' ἀλλὰ dicitur, vt infrà in hac eadem,ἀλλὰ νὴ δία ἐκ τούτων τοῦ χρόνου τοὺς ὅρκους ἔλαβον,ἢ τἆλλ' ἃ προσῆκεν ἐποίησα; πολλοῦ γε καὶ δεῖ,at enim fortasse.

ἔπ τοίνυν οὐ μὴν μηδένα ἔχοντες μηδὲν εἴρομεν δεῖξαι.) Iam verò si probare non possemus.Idem alibi,ἔπ τοίνυν ἴσως ἐροῦσιν ὡς. Atque etiam,vt opinor,hoc dicturi sunt. Sic οὐ τοίνυν,neque verò.Idem in eadem,οὐ τοίνυν ἐκ τούτων μόνον δῆλος ἐστ' ὅπ χρημάτων,&c. Neque verò ex his tantum manifestum est,&c.

καί τοι τίς ἡ κοινωνία; τίς ἡ πολλὴ προμήθεια.) Verùm quænam est ista causæ communitas? quæ tanta huius prouidentia, pro Philocrate. Accipitur enim pro verùm, & pro sed καί τοι, & seruit διαπορήσει. Quod autem mox subdit,ταῦτ' οὐχὶ δοᾷ καὶ λέγῃ;&c.Cicero pro Roscio ad verbum sic transtulit: Nónne supercilia illa penitùs rasa olere malitiam, & clamitare calliditatem videntur.

οὐχδ δι' ἀπειρίαν γε οὐ φήσεις ἔχειν ὅπ εἰδῶσιν.) Vt ὁ αὖ,vel δωπικὸς,vel ἀορισολογικὸς sæpe abundat,ita sæpe etiam deest, præsertim vbi locus causam habet à præterito. quanquam hic quoque deest,cum de futuro dixerit habet autem vim optatiuam.Neque enim te vt imperitum negabis habere, quod respondeas, quod dici poterat ὅπ ἐρεῖς. ὅπ enim φιλοτικὸν est.Vide Comment. Bud.

ἐφοβοῦντο ἢ μὴ ἐξαίφνης ἐκκλησία γένηται.) Autores sunt Suidas,& interpretes hoc loco, apud Athenienses νόμιμον ἐκκλησίαν dictam esse τὴν κυρίαν καὶ ὡρισμένην ἐξ ἧς ἡμέρας, id est,legitimam concionem,quę fixa statáque erat concio,& ter in mense habebatur.σύγκλητον autem,id est, conuocatam siue indictam,τὴν ἐξαίφνης γενομένην διά τι καινοπρεπῆ,quæ repentè noua quadam de causa fiebat. Sic etiam apud Romanos Senatus habebatur aut legitimus, aut indictus. Legitimus quidem,statis diebus.Tranquillus in Aug.Sanxit,inquit,ne plus quàm bis in mense legitimus Senatus ageretur, scilicet Calẽdis & Idibus, &c.Edictus autem vel indictus erat,qui ob negocia incidentia repẽtè incidebatur.Idem in Cæs. Postquam Senatus idibus Martiis in Pompeij curiam edictus est,&c. Capitol. in Gord. Non legitimo,inquit, sed indicto Senatus die consul iam domi conuentus,cum prętoribus,ædilibus,& tribunis in curiam venit.Ex Annotationibus Bud.in Pandect.

μαίνοιτο μὴν τ' αὖ.)At furore id agitari esset. μὴν τ' αὖ ex μὴν τι & αὖ cõponitur, pro at vel atqui.Vide Comment.Bud.

φιλανθρωπευόμενος πρὸς αὐτούς.) In comitatem, benignitatémque compositus. id enim φιλανθρωπεύεσθαι vocant Græci. Vnde philanthropia non modò humanitatem, id est,morum clementiam, ac benignitatem significat,sed etiam liberalitatem, καὶ φιλοδωρίαν· & φιλανθρώπημα, pro benignè dato,ac liberali facinore, benignitatisque pleno. Sic Latini benignè facere dicunt. Cicero pro Plantio:Doceo gratiosum etiã tribubus Plantium, quòd multis benignè fecerit,pro multis spoponderit.

ὥστε ἐκεῖνος ὁ δουλεύων ἔσεσθαι ἔμελλε.) Proinde ille erat ipse commoda pacis capturus, commodis pacis inseruiturus, hoc est,longè magis intererat eius,pacem coire & componere, quàm vestra. Est enim modus loquendi per participium cum articulo,vt idem ὁ περὶ σφαίρου, καί τοι τίς ὁ τὸν πόλιν ἐξαπατῶν; οὐχ ὁ μὴ λέγων φρενῶς; Et seruire est addictum esse & nimium colere, vt etiam alibi dictum est. Vnde τοῦ μὲν δικῶν δουλεύειν, καμῳδῶν δουλεύειν, & scenæ seruire apud Ciceronem,&c.

δι' ὃ τὰ πρόσκαιρα ἐπεπλήρωτο.) Id est,quod iam antea omnes concionum dies consumpti essent.id enim hoc loco πρόσκαιρα πληροῦσθαι significat. Vtitur paulò aliter Isocrates in Panegyrico.

γράψω ψήφισμα βουλεύων, τὴν βουλὴν πείσαντος.) Cùm essem tum Senator,id est, βουλεύων, rogationem tuli, cum populus rem Senatui permisisset,vt primo quôque tempore legati proficiscerentur. κύριον enim ποιῆσαι,significat dare autoritatem & potestatem. Dicitur etiam αὐτοκράτορα ποιῆσαι. Est enim αὐτοκράτωρ πρεσβυτὴς, legatus qui cum potestate mittitur. Idem in eadem, ὧν μέντοι γε αὐτοκράτωρ ἐγὼ τῆς τὴν πρεσβείαν, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον ὑμῖν.

οὗτοι δ' ἐχαρίζοντο πάντα ἐνδεικνύμενοι τε ὑπερκολακεύοντες ἐκεῖνον.) Id est,operam suam illi venditantes,& in adulationem effusi,sese illi commendare atque insinuare cupientes, & veluti lenocinantes omnibus obsequiis. Quibus verbis aut similibus respondens Æschin.ἐν τῷ κτησιφ.ita inquit, λέγων ὡς ἐγὼ τὴν γραφὴν οὐχ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐγραψάμην, ἀλλ' ἐνδεικνύμενος ἀλεξάνδρῳ δῆτα τὴν

πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, sed operam Alexandro venditans propter odium, quo ipse Demosthenem prosequitur. Ergo ἐνδείκνυσθαι Græci dicunt, quod venditare se alicui Latini, hoc est, per assentationem operá suam vltrò spondere, quasique venalem ostentare. Cicero ad Atticum, Quomodo autem se venditant Cæsari?

καὶ φίλιππον ἠξίουν ὧν ἡμῖν ἐδίδου ξενίων τούτοις λύσασθαι.) Xenia Demosthenes appellat dona quæ à Philippo rege legatis Atheniensium donabãtur. Lautia ea à Romanis vocabantur. Volens autem Philippus legatos Atheniensium corrumpere donis, xenia splendidissima eis mittebat. quod Demosthenes vnus ipse legatorum cauere volens, orare cœpit Philippum, vt iis xeniis captiuos Atheniensium redemptos legatis dono mitteret, vnde καὶ φίλιππον, inquit, ἠξίουν ὧν ἐδίδου ξενίων τούτοις λύσασθαι. Propterea falsæ, peruersęque legationis Æschinem collegatum insimulans, xeniorum eũ obtentu corruptum esse à Philippo donis ingentibus dicit. ξένια δ' ἴσως ἡ πρόφασις. Xeniorum, inquit, prætextus à Philippo quæsitus est. Hoc est autem, vt arbitror, quod Vlpianus significare his verbis voluit, Sed nec xenia producenda sunt ad munerum qualitatem, hoc est, munusculorum prætextu quæsito non sunt aucupanda munera, quæ sumptu onerare prouinciales possint. Vide Annot. in Pandect. vbi plura etiam de xeniis & lautiis, &c.

τῷ φιλίππῳ δ' ἐπειδὴ ταῦτ' εἰς τοὺς αἰχμαλώτους, &c.) Postquam autem ego suadere cœpi Philippo, vt ea quæ sub xeniorum nomine ipse in istos largiebatur, in redimendis captiuis consumeret, nec contra ille quippiam honestè dicere poterat, nec verò illud causari & respondere, At hic & ille iam habent, nec vllo iam pacto vitare eam impensam, tum demum spopondit ille quidem, sed rem in Panathenęa reiecit, quo tempore se missurum ait. ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα pro hic & ille dixit. Sic πρὸς λεπτίνην, τῷ δ' ἔνι μειρόμυρος, καὶ τὸν δεῖνα ἀνάξιον εἶ φάσκων. ἀλλ' οἶμαι πρεῖττόν σου τοῦτοί μου.) At credo iste præstantiores se, quàm ipse me præbui. at isti credo in ea re me superauerunt. Ita enim & Latinis Credo alicubi ironicõ est, sicut Græcis οἶμαι. Cicero de natura Deorum, de latronibus & sacrilegis loquens, Credo aut hos mortis timor terret, aut hos religionis.

ὑμῖν ὃ πρᾶγμα μὴ πρὸς πάντων τὴν βουλὴν ἀκοῦσαι καὶ προβουλεῦσαι δεῖ.) Ostendere volens Demosthenes quàm difficilis res esset, & quàm impedita, rem populi suffragio decernẽdam conficere & exequi τὸν πολιτευόμενον ἄνδρα, ita inquit, ὑμῖν δ' πρᾶγμα μὴ, &c. id est, Apud vos autem rem ipsam curiæ innotescere moris est, déque ea re Senatusconsl. fieri, idque tum demum, cum aut de mittendis legatis vestris, aut audiendis aliorum, concionis edicta proscripta sunt, non item semper. Deinde concione aduocata (id quod tum solenne est fieri, cum præscriptis legum congruit è re nata) oratoribus. videndum est, vt cum consilia sanè vtilia commodáque Reipublicę in medium attulerint, dicendi quoque facultate iis præualeant, qui è diametro in medium allatis pugnantia, vel imprudentia ipsi lapsi, vel ducti improbitate, tueamur. προβουλεύειν enim dicebatur curia Athenis, quando ante comitia populi, ea res consulendo censendóque in curia agitabatur, qua de re populus in concione rogandus erat, cuius erat scilicet summa potestas, vt Romæ. De hoc verò dictum nobis etiam est περὶ στεφάνου.

ὁ δὴ τοὺς χρόνους τούτους αἰτιᾶσθον, &c.) αἰτιᾶσθαι τοὺς χρόνους Demostheni αἰτία τὸ ἐκκρούειν, hoc est, tempus eximere, & occasiones rerum gerendarum auferre, & hoc loco, & alibi dicitur.

ἵν' εἰδῆθ' ὅτι τὸ ψυχρὸν τοῦτο ὄνομα, τὸ ἄχρι νόσου, παρελήλυθ' ἐκεῖνος φέ' ἀκίζων ὑμᾶς.) Vt intelligatis Æschinem in impostura vobis factitanda, etiam verbum illud, quod frigidè & scurriliter dici solet, ad satietatem vsque, exuperasse. Sic enim interpretandum arbitror, τὸ ψυχρὸν hoc loco. Vnde ψυχρόλογοι dicuntur, qui ineptis & futilibus & absurdis verbis vti solent. Et ψυχρολογεῖν verbum, frigida verba ineptáque & scurrilia fundere. Sic Cicero in Brut. Quare tibicen dixerit discipulo sanè frigenti ad populum, Mihi cane & Musis, frigenti dixit, οὐκ εὐδοκιμοῦντι, ἀποτυγχάνοντι, ψυχρῶς ἔχοντι. Idem Demosthenes περὶ στεφάνου, καὶ μοι πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μηδεμίαν ψυχρότητα καταγνῶ μηδεὶς, nullus ita hoc quod dicturus sum excipiat vt frigidum & absurdum.

τί δ' ἂν εἴποι τις περὶ Δημοσθένους.) Quid autem de Demosthene dicere quisquam dignè poterit, qui legationis socium accusare non vereatur? prorsus quidem ipse, seu velim, seu nolim. quippe per totam illam legationem insidiis huiusce modi à te petitus. vel sic, Accuso ego verò siue velim, siue nolim, qui in ea legatione perpetuis à te insidiis petitus sim. est enim anthypophoris accommodata hæc vox τί δέ, ita vt responsioni congruat, vt περὶ στεφάνου etiam dictum est. addita quoque δὲ particula, ἀνθυποφορικὸν est, vt at & at enim Latinè, & interrogationibus conuenit, vt in eadem

hac

hac Oratione,νὴ δί' οἱ νέοι γὰρ ἡμῖν δι' ἐκείνων ἐσονται ἀγῶνα βελτίους;οὐκ οὖν καὶ δι' ἃ τόνδε οἱ πολιτευόμενοι, δι' ὧν τὰ μέγιστα κινδυνεύεται τῇ πόλει. At enim iuuenes noſtri ob illud iudiciũ, illámque animaduerſionem, ad frugem morum meliorem redigentur. atqui & ab hoc quoque magiſtratus emendabuntur, quorum ſub manu reipublicæ ſumma periclitatur.

δύσκολος θἀρρῆκος καὶ σμικύθου συσσιτικώς.) συσσιτικότα pro ſodali dixit,vel cõtubernali. Vtrunq; enim ſignificat,vt apud Platonem in Sympoſ. κὴ μὴ ταῦτα στρατεία ἡμῖν εἰς ποτίδαιαν ἐγίνετο,κὴ συνεσιτοῦμεν ἐκεῖ. ὥσπερ τὸ συσσιτεῖν, in contubernio eſſe, ſodalitati vti,& συσσίτιον,ſodalitas.

καί τι καὶ νεανιευσαμένου τοιοῦτον ὡς οὐδὲν ὅπου οὐ ποιήσω.) Atque adeò iuuenili iactantia pollicente.vbi κὴ geminatur,quod ſæpe fit Attico more.Et in eadem paulò inferius,ὡς ὑπὸ θερμοῦ τὸ θέρμα,κὴ διεθερμαίνοντο,καὶ κλίνεσθαι τὸν αὐθέφτον, καὶ δὴ καὶ ἄδειν ἐκέλευον, vt autem res iam procedere cœpit, & illi incaleſcere,accumbere iubent mulierem, atque adeò canere.

ἔξω δ' αὐτῆς οὖσα.) Pro mente alienata dixit, & velut ἑαυτῆς ἐξισταμένη. Quod autem ſequitur κὴ τὸν ξάπτειν ἀναξέπει,καὶ εἰ μὴ ἐκεῖνος ἀφείλετο,ἃ πάλετ' ἂν παροινοῦμεν, &c. id eſt, Huius ſuper menſam & vinum petulantia.id enim παροίνεσθαι vocant Græci, quod nos bacchari & debacchari,hoc eſt,per vinum & petulantia iniuria & probro afficere.

πρὸς ἓν οὐδ' ὁποῦν τούτων ἀπολογήσεται.) Negatio,vt alibi παρέλκει, ita contrà hoc loco deſideratur. dici enim plenius poterat, πρὸς οὐδὲν οὐδ' ὁποῦν. vt apud eundem alibi, ὑπὲρ ὧν οὐδένα κίνδυνον ὀκνοῦμεν οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι, Quarum rerum gratia nullum nõ certamen maiores noſtri ſuſceperunt. Sic etiam apud Ciceronem deſiderari negatio videtur interdum,vt in Pandectas annotatum eſt.

οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε.)Enimuerò,at verò.Quãquam enim negationis ſpeciem præfert ὐ μὴν ἀλλά, tamen affirmationis vim habet. Idem alibi, οὐ μὴν ἀλλ' ἐλπίζω ὑπιδέξειν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην οὖσαν.

ἃ κἂν ἐχθὲς ἐωνημένος αὐθέφτος εἰπεῖν δυνηθείη.) Obſeruandum hoc loco,cum μὲν σφόδρα τόνου ſcribitur καὶ, hoc eſt, cum ſignificat atque adeò,vel etiam,tunc & optatiuo & indicatiuo iungi.Sic Ariſtophanes,κἂν παροσκαταθείμην γ' ὧδ' ὁμόσας ξιώβολον. Idem Demoſth.in eadem,ταῦτα κατηγόρουν, ταῦτα μέμνησθε,ἐπεὶ δικαίαν εἰρήνην κὴ ἴσην κὴ μηδὲν πρόσκοπον ἁπάντων αὐθέφτοις,μηδὲ φίλοις ἑτέροις, κἂν ἐπήνουν κὴ στεφάνουν ἐκέλευον Hæc ſunt quę accuſo,quæ vos in memoriam veſtram reuocate. nam pacem æquam, iuſtámque ego laudarem, eiúſque autores probos viros atque integros corona donandos cenſuiſſem. Cum autem ſignificat ἐὰν, quòd ſi, vel ſin,vel etſi,ſubiunctiuum poſcit. Idem in eadem, κἂν ἀναγκαθῇ που σωτυχεῖν, ἀπεπήδησεν δὐθέως, μή τις αὐτὴν ἰδῃ λαλοῦσα ἐμοί.καὶ εἰ verò,indicatiuo iũgitur,vt in eadem, καὶ εἰ ταῦτα πάντα ὑπῆρχεν,ἐκεῖνο ὑμᾶς μὴ φεύγειν, &c. & ſi in eo omnia hæc eſſent.

ἀνάγκη ἐφείσατο ἐκ τούτῳ πάλιν εἰσιέναι.) Subintelligitur τὸ δικαστήριον. Et εἰσιέναι φεύγοντος, eſt poſtulari & cauſam dicere. εἰσιέναι autem τὸν δία ſignificat ὑποκρίνεσθαι, ſubire perſonam Iouis, & Iouem agere, vt idem in eadem,ὅπου ἐν πᾶσι τοῖς δράμασι τοῖς ξαγικοῖς ἐξαίρετόν ἐστιν,ὥσπερ γέρας τι τοῖς τελωνισαῖς,τὸ ἐᾶν τοὺς τυράννους καὶ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας εἰσιέναι.

ἔδει ἐκβέπεταί με νῦν ἅπαντας.) Cum accuſatiuo dixit ἐκβέπεσθαι, pro decedere via, non tamen honoris cauſa, vt cum alicui occurrere nolumus. Cæſar,Quibus ita interdictum eſt,iis omnes decedunt,ad.tum ſermonémque defugiunt,τούτοις πάντες ἐξετράπησαν.Ariſtophanes, ἀλλ' ἐξετρέποντο, κοὐκ ἐδόκουν ὁρᾶν με,id eſt,oculis aliò auerſis traſmittebant me, paululum via decedentes.

ὅπου τοῦτον μὴν οὐδεὶς εἴσεται τὸν ἑαυτῆς κεχαρισμένον ὑμῖν.) Quia nemo reus ſciturus eſt, quis veſtrûm ſibi gratiam contulerit.vbi etiam αὐτῇ dicere poterat,hoc eſt, quis veſtrûm ipſi ſuffragio ſuo indulſerit. ἑαυτῇ enim χαρίζεσθαι cum dico, hoc intelligi volo,ipſum animo ſuo obſequi.atq; ita compoſita pronomina pro ſimplicibus, & ſimplicia pro compoſitis accipiuntur.

οἱ θεοὶ γ' εἴσονται καὶ τὸ δαιμόνιον.) Poſt deos,τὸ δαιμόνιον,vt maius numen dixit.Cum enim τὸ δαιμόνιον καὶ τὸ θεῖον dicebant,deum ſupremum,diuinitatémque mundi moderatricem intelligebant.Sed & philoſophi deos cum dicebant,numina vulgi opinione cõſecrata ſignificabant,Dei verò appellatione vnum intelligi, ſupremúmque numen dignum eſſe cenſebant; cuius imperio & poteſtate omnia adminiſtrarentur.id cùm Macrobius docuit, tum verò Plato in epiſtolis.Plura Bud.in Comment.

ἢ τὴν ἀφανῆ καὶ ἀδηλον χάριν τούτοις καταθέσθαι.) Id eſt,quàm ab iſtis occultam & incertam gratiam inire, à reo ſcilicet abſoluto,& ab eius amicis,qui ignorabunt damnantes & abſoluentes. paſſiua voce vſus eſt verbo καταθήμι,quo Lucianus quoque pro rependere gratiam,& paria facere ſæpe.vtitur. Idem Demoſthenes alibi,οἰόμενος εἰς τὴν αὐθέφτου χάριν καταθήσεσθαι, exiſtimans à muliere gratiam ſe initurum, hoc

est,καταχαρίζεσθαι. Latinè collocare gratiam dicitur.

ὅπως ἠδύνατο, ἀλλ' οὖν ἐν ταύτῃ γε ἔζη.) Vt poterat quidem,sed tamen in hac vrbe viuebat.ἀλλ' οὖν,αἰτὶ τοῦ ὅμως dixit,vel ἀλλ' ὅμως potius.ac si diceret,ὅπως μὲν ἠδύνατο,ὅπως δ' οὖν ἐν ταύτῃ ἔζη.Cicero,at certè, eodem modo vsus est,sed interpositis aliis verbis inter at & certè, vt adderet gratiam, vt pro Marcello : Itaque illam tuam præclarissimam vocem inuitus audiui,satis te diu vel naturę vixisse,vel gloriæ.satis,si ita vis,fortasse naturæ, addo etiam, si placet, gloriæ. at id quod maximum est, patriæ certè parum.ἀφορισθείλω δ' ἂν εἰ οὕτω δοκεῖ σοι ἢ δὶ δόξαν. τῇ ἢ παρεῖδε τὸ μέγιστον,ὀλίγον γε.vel, ὅμως μέντοι ὃ δὴ μέγιστον,τῇ πατρίδι γε ὀλίγον. Dicitur & ἀλλ' ὅμως,& ὅμως δ' οὖν. Idem Demosthenes in eadem,ὅμως δ' οὖν ἔτι καὶ τόδε ἀκούσατε.

καὶν πλίδιον λαβὼν ὅπὶ τοῦ κεφαλοῦ, φοινοῖς.) Id est, oberres, obambules, expatieris per vrbem. Hoc enim φοῖ significat in compositione in quibusdã verbis.Synes.Theophilo,de vagis sacerdotibus compẽdia sua sacerdotiorum commutatione sectantib. καρποῦ) ἢ τὰς πυλὰς,ἐκεῖ φοινοσοιοῦντες ὅπου περδαλεώτερον.Porrò autem πλίδιον hoc loco apud Demosthenem, τοῦ ὅπὶ πλουτίνῳ κόμῃ intelligo,id est,adulterinam comam , quẽ Latini vno verbo galericulum appellant, Tranquillus etiam capillamentum. dicitur Græcè quoque φενάκη, à quo φενακισμὸς, & verbum φεναχίζειν, pro impostura & imponere,quo Demosthenes identidem vti solet.

καὶ παρακολουθικὼς ἅπασι κατηγορῶ.) Vt qui omnium arbiter fuerim & spectator,vt comes legationis. Sic in epistola ad Athenienses cum exularet, ὅσα τυγχάνω δι' ἐμπειρίαν ἢ τὸ παρακολουθικέναι τοῖς φράγμασιν εἰδώς.

καὶ τοιοῦτ' ὑποροιζόμενοι.) Id est, honestis appellationibus rem sceleratam & pudendam velantes,& prętexentes.est enim ὑποκορίζεσθαι rem odiosam speciosо nomine appellare,aut minus inuidioso, hoc est, εὐφήμως ὀνομάζειν.Sic Vergil.Coniugium vocat, hoc prætexit nomine culpam, ἅτε τὸ ὑποκόρισμα τῇ ἁμαρτίᾳ περιβαλλόμενος.

ἐπειδὴ ἢ ὁμολογοῦσιν, ἁπάγειν δήπου προσῆκε.) Cùm verò fateantur, nimirum ad supplicium par est vt rapiantur. Id enim ἁπάγειν significat,vt κατ' ἀγυιὰς κάτ.etiam,ἁπάγειν ἐξέτασιν εἰς τὸ δικαστήριον dixit.

τάλαντα δέκα ἀφλικέναι.) Id est,decem talentis damnari.Idem,ἅφλετο τοῦ δικάζειν,ab arbitris damnatus est.Et rursum alibi,ἢ δίκην ἔξούλης ἀφλικὼς ταύτην,οὐκ αὐτὸς ἀφλικέναι φησὶν,ἀλλ' ἐμὲ,atque in hac controuersia de vi damnatus,non se damnatum, sed me esse contendit. damnati enim dicuntur οἱ ἀφλικτότες & οἱ ὄφλοντες.

πόσην γὰρ ἐδημηγόρει χρόνον τίμαρχος;)Quanto igitur tempore concionari licuit Timarcho?multo. At omni eo tempore Æschines in vrbe fuit, nec vnquam conquestus est,quòd Timarchus publicè concionaretur.δημηγορεῖν & λέγειν pro eodem dixit,hoc est,oratoriè loqui,concionari.

σημεῖον ἢ,εἰ γὰρ ἦν μὴν εἰρήνη,&c.)Huius rei argumentum est. Nam σημεῖον ἢ cum dicunt, hoc significant,huius rei quam dico signũ est & argumentum, & sine verbi substantiui,vt alius adiectione dicitur. Idẽ in eadem inferius,ἀλλ' ὅπλοις ἔγραψεν,αἴ τις ὡς φίλιππον ὅπλα ἄγων ἁλῶ θάνατον ἔφη τοῦ ζημίαν. σημεῖον ἢ.πόσον γὰρ,&c.Simile est ἀπόδειξις ἢ,& τεκμήριον ἢ.

εἰ ἢ μὴ,θανάτῳ ζημιοῦσθαι.) Hoc loco εἰ ἢ μὴ significat, εἰ ἢ μὴ πειθαρχήσει,quòd si non pareat.sin minus enim & alioqui significat.

τί γὰρ δήποτε μυρκλέα μὲν ἐκεῖνος, εἰ ἐφάνη τὴν μέζαλλαν ἐωνημένον εἴκοσιν ἐξέλεξε δραχμῶν παρ' ἑκάστου.) Vel hic aliquid subaudiendum,vel εἰ, αἰτὶ τοῦ ὅπ ponitur & διότι. Idem in eadem, καὶ τοὺς ἀρκάδας ὑμῶν ἀπήγγελεν,ὡς ἔχαιρον εἰ προσέχει τοῖς πράγμασιν ἤδη ἡ τῶν ἀθηναίων πόλις.Et rursus in eadem, οὐ γὰρ αἰσχίνης ἀφῆρε τῆς εἰρήνης κρίνεται,σύ. ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' αἰσχίνου ἐβεβλάβηται. σημεῖον ἢ.εἰ γὰρ,&c. Eius autem quod dico argumentum est quod sequitur. Simile est τεκμήριον ἢ, quod pro eodem ponitur.

τὸς ὁ συσκευάζεσθαι τοῦ ἑλλάδα.) Id est,insidiis petere,imminere per insidias & captare.Idem πρὸς ζηνόθεμιν· ἀδίκημα τοιοῦτον μετ' ἐκείνου συνεσκευάσατο.pro molior enim & capto, & insidiis aggredior,& negocium captiosum , insidiosúmque adorno , dicitur passiua tantum voce.Nam συσκευάζειν actiua voce est colligere in fasciculum , vel in vnam farcinam connectere , vt idem suprà in eadem,διόπερ ταῦτα πάντα εἰς ἓν ψήφισμα ἔδει συνεσκευάσαν.

ὅσα μὲν,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,ἀσυδὴ πρὸς πυτονὶ τὸν ἀγῶνα,καὶ παραγγελία γέγονε.) παραγγελία est ambitus,& preces amicorum pro eis causam dicentibus. Idem infrà in eadem, ἐν ᾗ συγγνώμη καὶ παραγγελία τοῦ νόμου μείζον ἰσχύουσιν,&c.

εἰς τὰ παιδία ἴσως ταραξει,καὶ ἀναβιβάσεται.)αἰτὶ τοῦ ἀναβιβάσεται, in iudicium & in locum æditum scandere faciet , vt sint conspicui coronæ populari,hoc est,θεατήσεται.

ἐφ' ᾧ ἦν πεντήκοντα ζυγῆρες ὁμοῦ ἐφορμοῦν.)Id est,in statione erant imminentes in occasionem & transitum ὑποπεμένειν.Est enim ἐφορμεῖν etiam,nauibus insidere,& obsidere portum.

ὡς καθυποκρινούμενον ὑμᾶς.) Hoc est, histrioni-

ſtrionica actione vo[illegible] capturum, & ita demulſurum,vt damnari à vobis non poſſit, αὐτὴ τῇ, ὑποκριτικῇ φωνῇ καταπλήσουσα καὶ καταγοητεύσουσα.

ἐγὼ μὲν παρελθὼν ἐξωμοσάμην δ' ἂν θεούς.) ἐξομόσασθαι cum iureiurando aliquid excuſare,aut detrectare & recuſare,de quo verbo ſatis alibi dictum eſt, ex cuius imitatione Cicero eiurare iniquum iudicem dixit, vt annotatur in Pandect.

τὴν ἀπολογίαν ὁρᾷ προφερομένους.) προτείνεσθαι hoc loco pro palàm offerre & proferre in medium dixit.Sic Plato de repub. ἐάν τις αὐτῇ ὁρατὰ ἢ ἅπτὰ σώματα ἔχοντας ἀριθμοὶς προσφερόμενος διαλέγηται.

οὔκουν οὐδ' ὡσὰν αὖτε τε ποιήσαιτε,&c.) οὔκουν hoc loco,pro non igitur,accipitur,quaſi οὐ μὲν οὖν,geminata negatione,hoc eſt, neutiquam igitur,minimè verò.

οὐδέ γε τοὺς χρόνους ἴσον ἐς' ἀδίκημα ἢ τυράννου παρελέσθαι τὴν ὑμῶν,οὐδ' ὀλίγου δεῖ.) Neque verò par eſt delictum in Oligarchia, aut regno, rerum gerendarum occaſiones eximere,& in veſtra ciuitate quæ Democratia regitur,neque propè hoc crimen ab illo abeſt, neque parum inter hoc & illud intereſt. vbi negatio quidem vim ſuam ſeruat, quæ in illo ſuperiore ornatus tantum cauſa ponitur atque idiomatis.

πρὸς λεπτίνην.

Ὁ λόγος δημοσθένους πρὸς λεπτίνην cur dicatur potius quàm κατὰ λεπτίνου, docet Libanius, ideo ſcilicet, quia ex formula τῶν θεσμῶν γραφῆς poſt annum accuſari legiſlatores non poterant.quare ad eum potius,quàm contra eum legem ab eo latam accuſat poſt annum, quaſique apud eum. ἐπειδὴπερ παρελθόντος τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ ὑπεύθυνος ἦν κρίσει καὶ τιμωρίᾳ ὁ νόμον γράψας, ἐφαίνετο ἤδη ἀκίνδυνος ὁ λεπτίνης,Bud.

ἀλλὰ νὴ δία ἐκεῖνο αὖ ἴσως εἴποι πρὸς ταῦτα.) Sed ſcilicet hoc dicturus eſt.vel, at fortaſſe ad hæc ipſe obiecturus eſt.Interdum enim ἀλλὰ νὴ δία, pro ἀλλὰ μὲν ἴσως, vel pro νὴ δί' ἀλλὰ dicitur, id quod etiam πρὸς θεσμοφορ.admonuimus.

ὥστε τὸν ἥμισυν ἐς' ἀτελὴς τοῦ χρόνου.) τὸν ἥμισυν, αὐτὶ τοῦ τὸ ἥμισυ dixit,vt Xenophon, καὶ τοῖς πέρυσιν διέπεμπον τὸν ἄρτων, ἑκάστοις τοῖς ἥμίσεις,ſingulis dimiditatum panem. quod idem in primo ἀναβασ. τὸν ἄρτον τὰ ἥμίσεα dixit.

καὶ ταῦτα οὐ μικρὰν ζημίαν ὀφλήσειν μέλλουσαν.) Et præſertim mulctę non contemnendæ damnandam,id eſt,ignominia atque infamia notandam. Sequitur enim, οὐ γὰρ εἰ μὴ χρήματα ἀπόλλυτε μόνον σκεπτέον, ἀλλ' εἰ καὶ δόξαν χρηστὴν, πρὸς ἣν μᾶλλον ἀποδύζετε ἢ πρὸς χρημάτων. Vbi etiam obſeruandum τοὺς ὠφλικότας καὶ τοὺς ὄφλοντας dici damnatos.Idem alibi, καὶ δίκην ἐξούλης ὠφλικὼς ταύτην οὐκ αὐτὸς ὠφληκέναι φησὶν,ἀλλ' ἐμέ. Atque in hac controuerſia de vi damnatus,non ſe damnatum,ſed me eſſe contendit.

οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ χρηστός ἐστιν,ὡς ἐμοῦ γε ἕνεκα ἔστω, βελτίων ἐστὶ τῆς πόλεως τὸ ἦθος.) Neque enim ſi vir bonus eſt (ſit enim ſanè per me) ideo melior eſt ipſa ciuitate. id enim ἕνεκα hoc loco ſignificat,ſicut etiã apud Xenophontem in tertio παιδείας, ἀλλ' ἐξῆσαι ἡμῖν ἐκείνου ἕνεκα πρὸς τὸ ἡμέτερον συμφέρον πάντα πάντας,ſed quantum ad eum attinet, licebit nobis omnia è re noſtra conſtituere. Id quod etiam per διὰ præpoſitionem dicitur. Idem πρὸς τιμ. ἐπεὶ διά γε ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι αἰ ἀπολώλατε. Nam quantum in vobis fuit, iamdiu periiſſetis,&c.

τῇ μὲν γὰρ χρεία τῇ τῶν διδομένων τὰς δωρεάς.) διδομένους τὰς δωρεὰς vocat eos qui promerentur,& qui adipiſcuntur & obtinent. Et paulo pòſt, τὰς μὲν γὰρ τῶν δήμων δωρεὰς εὑρήσετε οὔσας. βελτίους εὑρήσετε inuenietis & reperietis,dixit.Etenim inquit, ſi vtilitatem eorũ ſpectetis,qui liberalitates impetrant, aut quoquo modo adipiſcuntur, tyranni maximopere honeſtare munificentia poſſunt,vt qui confeſtim locupletare poſſint quem viſum fuerit. Eſt autem εὑρέσθαι propriè λαβεῖν αἰθ' ὧν τις ἐδώκεν ἢ εὐηργέτησε ἢ ἐπένησε,id eſt, mereri. ſemper autẽ hoc verbum paſſiua voce profertur, cum impetrare & mereri ſignificat & adipiſci.

ἔστι δ' τοῦτο σύνηθες μὲν ἀκοῦσαι λόγον τινὰ ἔχον.) Ellipſis eſt in id genus locutione, hoc eſt, κατὰ τὸ ἀκοῦσαι, vel ἐν τῷ.cuiuſmodi multa collegit in Comment.Bud.

διὰ τὸ γεγράφθαι ἐν τῷ νόμῳ διαρρήδην αὐτά.) Nominatim cautum eſſe. Eſt enim cauere nominatim & excipere, τὸ διαρρήδην διαγορεύειν.Idem alibi, μηδένα ἀτελῆ εἶναι διείρηκεν ὁ νόμος,lege cautum eſt. Quod verò ſequitur, μὴ διειρῆσθαι δ' ὅπου ἀτελῆ χρειάς,&c. διηρῆσθαι etiam legi fortaſſe poteſt, vt apud Platonem in Phædro,οὐκοῦν τὸν μέλλοντα ῥητορικὸν τέχνην μετέναι πρῶτον μὲν δεῖ ταῦτα ὁδῷ διηρῆσθαι, diiudere via & arte. διηρῆσθαι autem pro διαιρεῖσθαι dixit.

καὶ τοῦτο ἐπὶ τῆς πρὸς τοῖς σιτοφύλαξιν ὑπογραφῆς αὖ τις ἴδοι.)Sitonæ apud Athenienſes curatores erant coemendo frumento, condendóque præfecti, qui Latinè frumentatores dicuntur,οἱ τὸν σῖτον ἀγοράζοντες καὶ ὑποπιθέμενοι.erãt etiam qui σιτοφύλακες dicebantur, quaſi frumenti aſſeruandi curam gerentes,vt Demoſthenes hoc loco,de Leucone rege Boſphori loquẽs: Ab eo, inquit, quotannis frumenti ad 1400. medimnum, id quod ex tabulis & ſcriptura ſitophylacum videre quiuis poteſt,&c.Idem munus

ab aliis σιτολογία dicitur,& curatores ipsi σιτολόγοι,Latinè frumenti coactores.Dispensatores autem ipsi annonæ publicæ σιτομέτραι vocantur. Hæc munera instituta erant in iis ciuitatibus quæ frumento importato vtebantur,vt Athenis,vnde Demosthenes ibidem,πλείω γὰρ ἁπάντων αἰθερόπων ἡμεῖς ἐπεισάκτῳ σίτῳ χρώμθα.

κὠμὴ δι' αὖ μεταδόξῃ ποτὲ, ψηφισαμένους.) Si pœnituerit capti consilij. est enim μεταδοκεῖν,cum mutatur consilium.

ἰὼ ὦ ποτε τις ἐρήσεται, τί θεοὺς θυῶν ἐρυθριᾷς)Quòd si quis nos roget,quid tãdem per deos immortales respondebimus? quod nonnulli credo,qui immunitatem ciuitatis beneficio consecuti fuerant, indigni eo beneficio erant?Qua voce ostendit turpem futuram responsionem. vel,nempe quod nonnulli.sed ita,vt pronunciatione adiuuetur. Subdit enim statim,ἀλλ' οὐδ' εἰπῇ θεοὺς ταῦτα, &c. Vbi obseruandum, quòd νὴ δία interrogationi seruit,quæ vim habet ironiæ, vt θεοὶ σέφανον etiam dictum est.Sic Cicero de natura Deorum, Quarum tãdem voluptatum?nempe ad corpus pertinentium. nullam enim aliam nouistis.

ἀλλὰ θεοὺς λακεδαιμονίους ὑπηκρυκδύεσθαι.) Vt qui legatos mittunt dicuntur πρεσβεύεσθαι κὴ δῆλα πρεσβεύεσθαι,sic ὑπηκρυκδύεσθαι λέγονται αἱ πόλεις,ὅταν τοὺς κήρυκας ὑπὲ συμβάσεσι κὴ σπονδαῖς πέμπωσι. καὶ ὑπηκρυκεία dicitur, ὅταν κήρυκες πέμπωνται αἰτησόμενοι ἀνοχὰς ἢ εἰρλύλιν.

κὴ εἰσέφερεν τὸ ῥήτδμα.)Admiserunt,εἰσεδέξαντο. φερῶ δὲ κὴ φρημὶ τὸ θεσπίσμα. tradunt enim hoc modo formari à θεσπίω, θερῶ per syncopen,& versione π in φ,φερῶ fieri, vnde φρημὶ,κὴ φρὲς,vt θὲς,& εἴσφρες,vt ἄφες. Aristoph. οὐκ ἔτ' αὐτὸν ἐξεφρεόμλν,αὐτὴ τ' ἐξεφέρεσθλν.& εἰσφρῆσαι.Idem,εἴ τις θύρασιν ἡλιαστὴς, εἰσίτω, ὡς ἥ-τικ' ἂν λέγωσιν,οὐκ εἰσφρήσομλν, nam cum causæ orari cœptæ fuerint,iam neminem admittemus intrò. Passiuè Demesthenes θεὶ τῷ ὀνηρονήσῳ vsus est.

τῶτο μὲν τοίνυν θασίοις τοὶς μετ' ἐκφάντου.) τῶτο μὲν etiam & τῶτο ὄ,sicut τὸ μὲν & τὸ ὄ,partim significant,& cùm, & tum, & simul geminatum. Sequitur enim τῶτο ὄ ἀρχέβιον κὴ ἠκλείδλν,&c. Id est,simul enim Thasios, simul Archebion iniuria afficietis.

τὰς ὄ δωρεὰς ἃς αὖτὴ τούτων ἔλαβον, Ϛ δὴ λελυμένας.) Protinus reuocatas & abrogatas. significat enim interdum κὴ δὴ continuò & protinus,hoc est,ideo.de quo tamen & περὶ στεφάνου dictum est.

εἴθισεν ἀκούειν ὑμῶν.) Dicto audientes esse assuefacit.ἀκούω enim, sicut audio Latinis, etiam significat obtempero & ausculto alicui.

σιωπᾶτε καθ' ὅν τρόπον.) Demosthenes ille famigeratus Orator,Romanæ eloquentię, id est,Ciceronianæ exemplar, vt iudicare possunt,qui orationes vtriusque non oscitanter legerunt, in ea Oratione quæ πρὸς λεπτίνλν inscribitur, Solonem commemorat inter alia cum legibus suis hoc quoque instituisse, cùm lex aliqua rogatione ad populum ferretur,vt à legislatore primùm recitaretur,deinde vt in loco maximè celebri conspicuóque proscriberetur ad tertiam concionem vsque (non aliter atque Romæ leges trinundino die promulgari solitas esse Macrobio referente legimus) inde scribæ vt daretur palàm pro concione legenda,vt si quid cuiquam non placeret,id in mediũ proferret,& si ea tum quoque populo placuisset, ita demum nomothetis daretur postremùm explorãda, qui vti eam probassẽt improbassẽntve ita proferretur antiquaretúrve. Hi autem nomothetæ ex iudicum numero deligebantur, vt eam operam populo iurati ipsi nauarẽt. Sed operæprecium mihi visum est locum ex Oratione eius Latinè vt potero vertere,quò res tota melius intelligi possit. Cũ igitur Demosthenes in illo iudicio legem Solonis scribæ legendam dedisset (vt tum moris erat in iudiciis factitari, & fuit postea in Romanis) & ille recitasset, ita tum ipse subiecit.Intellexistis ne igitur viri Athenienses,quàm rectè atque ordine leges promulgandas Solon instituerit? Iam primùm apud vos & quidem iuratos, vtpote apud quos alia quoque & constitui, & rata haberi solent, deinde qui legem tulisset antiquæ legi contrariam,hunc abrogandę antiquæ legis causas expromere prius voluit, tum demum suam nouámque rogationem proferre in medium hanc cum illa componentem.Hoc ideo,vt vna tãtum, vnóque de negocio lex esset, ne quando vulgus indoctum legum contrariarum dissidentia conturbaretur. Ita enim demum legum peritissimis spem præcidi posse ratus est negocium facessendi populari simplicitati,cùm æquabilis facultas omnibus esset & legendi,& perdiscendi plana & dilucida iura.ἵν' εἷς ἕ θεὶ τῷ ἑκάστων νόμος,κὴ μὴ ζοὶς ἰδιώτας αὐτὸ τῶτο ζητῇ,κὴ ποῦ τῷ ἀπάντας εἰδότων νόμους ἐλάττον ἔχειν, ἀλλὰ πᾶσιν ἡ ταὐτ' ἀναγνῶναι Ϛ μαθεῖν ἁπλᾶ κὴ σαφῆ τὰ δίκαια.His Demosthenis verbis satis illa Ciceronis congruunt de facilitate perdiscendi iuris.Plura vide in Annotat.in Pandect.

ἀναγνῶσεται τὸν νόμον ὑμῖν ὃν παρεισφέρομλν γράψαντες αὐτὴ τῦδε.) Ferre ad populum Græci εἰσφέρειν dicunt, quasi afferre in medium. Nam ferre ad populum legislator tum dicitur,cùm legem in medium profert,vnde legis-

lator dicitur:atque hinc παρεισφέρειν legem legi contrariam ferre, quod tum dicebatur, quum legem aliquam abrogari volebant,vt hoc loco, vbi multa de ferendis legibus dicit Budæus in Pandect.

ἵν' εἰς ἧ ὠφελὶ τοὺς ὄντων ἑκάστου νόμους, & μὴ τοὺς ἰδιώτας αὐτὸ τοῦτο ταράττῃ.) Ne sit hoc in causa, vt imperiti & populares homines deteriore conditione viuant,quàm Oratores qui legum omnium peritiam habuerint. τοῦ ἔλαττον ἔχειν opponitur πλέον φέρεσθαι,quod & πλέον ποιεῖν dicitur,promouere,proficere.

ὠφελείαν,σύνταξιν,ἀτέλειαν ἁπάντων.) ὠφελία dicitur hospitij necessitudo & priuata,& publica,vt ὠφελὶ στεφάνου abundè dictum est.

ἀλλ' οὐκ ἐν ᾧ νυνὶ ὅδε αὐτεισφέρει νόμῳ.) Non sic autem in ea lege quam hic contra leges iam latas tulit.est enim αὐτεισφέρειν,legi latæ legem contrariam ferre, & vt Festus inquit, legem legi abrogare. quod etiam παρεισφέρειν dicitur,hoc est, ὠφάλλην νόμον φέρειν, quasi legem cum lege, & rogationem cum rogatione componere, vt παρεικάζειν,παρεκτείνειν,& alia, de quibus alibi. Idem in eadem suprà,ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν ὃν παρεισφέρων ἔγραψαντες αὐτὸ τοῦτο.Proinde quod Cicero ad Atticum scribens libro tertio ita inquit, Quod per legem Clodã promulgare, abrogare, derogare, obrogare,sine fraude sua non liceat,Græcè sic dici potest,ὃ δὴ διὰ τὸν νόμον τὸν κλώδιον εἰσφέρειν,ἀναιρεῖν,ἀφαιρεῖν,αὐτεισφέρειν ἀδεῶς μὴ ἔξειη.

ἔφη γὰρ ἐξαπατῆσαι εἵνεκα ὠφαγράφθαι τοῦτον τὸν νόμον.) Dixit enim fallendi vestri gratia hanc obrogatam esse legem: & cum sua lex illa antiquata fuerit,hanc minimè prolatum iri.Nam vt γράφειν νόμον dicunt legem & rogationem ferre & promulgare, hoc est,εἰσφέρειν,sic ὠφαγράφειν τὸ παρεισφέρειν,hoc est, legi iam latæ & rogatæ aliam legem obrogare & opponere, quam dico esse præstantiorem, vt scilicet eius contentione illa prius lata & rogata abrogetur. Sic enim dicitur ὠφαγράφω, vt ὠφαγινώσκω, de quo alibi. Subdit ergo, ἐγὼ δ' ὅτι μὲν τῇ ὑμετέρᾳ ψήφῳ τούτου τοῦ νόμου λυθεῖσα,τὸν παρεισενεχθέντα κύριον εἶναι,σαφῶς ὁ παλαιὸς κελεύει νόμος,καθ' ὃν θεσμοθέται τὸν ὑμῖν παρέγραψαν,ἐάσω,ἵνα μὴ περὶ τούτου τις αὐτολέγῃ μοι.παρεισενεχθέντα νόμον & ὠφαγεγραμμένον, eundem esse his verbis liquet. Idem ἐν τῷ πρὸς βοιωτὸν, ὠφαγράφειν pro ἐγγράφειν posuit his verbis, ἀξιῶ σε ἢ παρὰ τοὺς ἄλλου σαυτὸν ὠφαγράφειν,ἢ τοὔνομ' ἔχειν ὃ ἐκεῖνος ἐδωκέσοι.

τῷ δεῖνι μεμφόμενος,ἢ τὸν δεῖνα ἀνάξιον εἶναι φάσκων.) Huic succensens, illum indignum esse dictitans. de ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα pro hic & ille,ὠφὶ ὠφαπρισβ.& in pri.contra Philippum,dictum est.

μίαν δ' ἣ συλλαβοῦσα τὰς ἄλλας ἔχει, δίειμι.) Vnam autem quæ alias complectitur,commemorabo. Vbi ἔχει ornatus magis causa quàm significationis ponitur. Sunt enim eiusdem generis μαθὼν ἔχω pro ἔμαθον, & συλλαβὼν ἔχω,pro συνέλαβον, complector. Sic Aristid.ἣ μὲν τῶν θεῶν αὐτὴν καταστήσασα ἔχει, id est,κατέστησεν, in deorum cœtum adoptauit. Neq; dissimile est illud Sallustianum, Bonorum præmia ereptum eunt,pro eripiũt. Curtius:Meleagri temeritatem armis vltum ire decreuerat,id est,vlcisci,&c.

ἐπειδάν τις εἰς τὴν καλουμένην γερουσίαν εἰσιέναι.) Vt enim aliquis in eam, quæ Gerusia dicitur cooptatus est, si modò eum se quẽ decet præstiterit,ita dominus est multitudinis. Siquidem apud eos virtutis præmiũ est reipublicæ gubernacula cum similibus sui pro potestate tenere.γερουσία,vt Demosthenis Interpres inquit,magistratus apud Lacedæmonios, ad quem ij demum euadunt,qui integritate vitæ & veneranda senectute cæteris præstare videntur. apud hos enim qui amplissimum magistratum gerunt,vt sunt,sic etiam appellãtur senes. Nam quod Senatus Romæ,hoc fermè fuit γερουσία Spartæ, id est, Lacedæmone, ipsa quoque à senibus dicta, qui Græcè γέροντες dicuntur.De qua Cicero in Catone:Consilium,inquit,ratio, & sententia nisi essent in senibus, non summum consiliũm maiores nostri Senatum appellassent. Aristoteles libr. 2. Politicon,Gerusiam apud Lacedæmonios virtutis præmium esse ait. Vide plura in Annotationibus Bud. in Pandect.

πρὸς ὃ γὴ οὐ δίκαιον.) αὐτὶ τοῦ,πρὸς δὲ τούτῳ καὶ ἄδικον.πρὸς enim & πρὸς ὃ etiam aduerbialiter ponuntur,pro præterea & προσέτι.Plato lib.5.de Repub.ὅτι κοινῇ στρατεύσονται,καὶ προσάξουσι τῶν παίδων εἰς τὸν πόλεμον ὅσοι ἄριστοι,&c.

καὶ τοῖς προγόνοις ὀργίζεσθαι, ἐὰν μή τις φῇς ποιεῖν.) Et irascimini, si quis maiores vestros ita fecisse neget.Inde ἔφημι, pro dico non, hoc est, nego. Sic Cicero nego, pro dico non, solitus est dicere, vt pro Cluentio, Nego rem esse vllam in quenquam illorum obiectam, quæ Fidiculanio obiecta nõ sit.Ita autem implicitè orationem construere solet Demosthenes ad venustatem sermonis conciliandam, vt in eadem mox infrà,καί τοι εἰ ἐμοῦ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν ταυτὸ καὶ λειτουργιῶν,τί τοῦτο μαθὼν προσέγραψε;vbi implicitum est μαθὼν, cum duabus dictionibus quæ natura cohærent hoc modo,τί μαθὼν τοῦτο προσέγραψε;Idem, αἵ τις ἀμύνων τι πάθῃ τῇ δημοκρατίᾳ, &c. si quis tuendi populorum status causa, mortem obierit.

Et rursus in eadem, εἶτ' οὐκ αἰσχυνόμεθα, ὦ ἄνδρες ἀδίκως, τοὺς τὰ τοιοῦτου παῖδας, εἰ μηδεμίαν ποιησάμενοι τούτων μηδενὸς μνείαν, ἀφαιρούμενοι φανερῶς τῶν δωρεᾶν, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; recta enim structura erat, οὐκ αἰσχυνόμεθα εἰ τοὺς παῖδας τὰ τοιοῦτου αἰδρὸς ἀφηρημένοι φανερῶς τῶν δωρεᾶν.

οὔτ' ἐνεχθεὶς αὐτοῖς ἄλλος οὐδεὶς, αὐτὸ δουῦναι.) ἐνεχθεὶς dixit αὐτὸ τοῦτο προσβληθεὶς χορηγεῖν. Est enim φέρειν etiam creare & designare.

ἔτι τοίνυν ἴσως ὑπισύροντες ἐροῦσιν.) Hoc loco Interpres, ὑπισύροντες, inquit, αὐτὶ τοῦ δυσχεροῦντες, οἷον εἰς ἔδαφος ἕλκοντες, δυσβάλλοντες, οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες. Quæ interpretatio parum mihi probata est. Lys. in Apol. δήμου καταλιπ. καὶ νυνὶ αὐτὸν ἀκούομεν, ὑφ' ὧν αὐτοῦ κατηγορούμεν, δυσὶ βραχέων ὑπολογίσεσθαι ὑπισύροντα τὰ πράγματα, καὶ δυσκλείπλοντα τὴν ὑπολογίαν τοῦ κατηγορίαν. Duobus his locis ὑπισύροντες significare puto ambage verborum qua de re agitur implicantes, quasique rem in longum tractim ducentes ac subducentes, cardinem causæ non attingentes, iudicum mentes aliò alióque trahentes, multa commemorando ad rem nihil pertinentia. quod satis intelligendum datur ex eo quod δυσκλείπλοντα τὴν κατηγορίαν dixit. significat enim patronum non rectà ad cardinem causæ venientem, & pedem conferẽtem, sed velut ludificantem, frustrantémque & tergiuersantem.

ὡς μεγαρεῖς ἢ μεσημβρινί τινες εἶναι φάσκοντες.) τὸν αὐτὸ τὸ μέγας, hoc est, οὐ πᾶν τυχόντων εἶναι, non vnus quiuis. Sic Cicero ad Atticum, Fac vt omnia ad me perscribas, méque vt facis, velis esse aliquem. quoniam qui fui, & qui esse potui, iam esse non possum, id est, velis esse me non prorsus obscurum & deiectum. Vtitur eadem dicendi formula κατὰ μεσημβρίαν, & alibi.

δεῖ κἀκολασμένους αὐτοὺς παρ' αὐτὰ τὰδικήματα φανῆναι.) Eos quoque docere oportet recenti adhuc secus admissorum memoria, pœna affectos esse. Siquidem illa locutio, παρ' αὐτὰ τὰδικήματα, hoc est, protinus admissis delictis, inde est quod παρὰ τὸ δεῖπνον etiá dicunt, super cœnam, & cœnę tempore. Isocrat. οἵκοι μὲν ὀλιγαρχουμένους, παρ' ἃ ἂν τὸ πόλεμον βασιλευομένους, belli tempore & militiæ. Interpres tamen Demosth. hoc loco παρ' αὐτὰ τὰδικήματα κολάζειν significare existimauit παραφόρως καὶ ἐπὶ τοὺς πρὸ ἀδικημάτων φύσεως, hoc est, pro modo delictorum, & pœna admisso adæquata: quod mihi non placuit. Iurisperiti dicunt, adhuc fragrantibus delictis. Dicitur & παραχρῆμα eadem ratione pro confestim, & παραυτίκα, & παραυτὰ, & παραυτόθεν, quasi iam inde ex illa hora. Dicitur & παρ' αὐτὸν τὸν καιρόν. Idem in eadem, πάντες μὲν γάρ εἰσιν ἴσως ἄξιοι χάριν ἀνταπολαμβάνειν οἱ προὐπάρχοντες τῷ ποιεῖν ὑμᾶς δ', μάλιστα δ' οἱ καὶ τὰς χρείας: nam cùm omnes vltrò de vobis bene merentes, digni sunt vtique, quibus cũ paria faciatis, tum verò ij maximè, qui in ipsis temporibus vestris difficultatibúsque id fecerunt. Synes. αὐτὰς οὐ ταύτας ἁρμόττει τοῖς καιροῖς ἑκάστοις οἷα σοι παρεστάναι εὐεργεσίας, vnoquoque tempore. Idem, ἀλλ' ἔστιν δύτυχία παρὰ τὸν καιρὸν δύτυχεστέρα. Refert autẽ quo quicque in loco feliciter cedat. vel sic, at verò locus ipse refert ad felicitatis cumulum.

τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας νικῶσι τοὺς στεφανίτας.) Annotãdum hic, quod Pollux lib. 3. de vocab. rerum ad Commodum Cæsarem scripsit, Agonum quosdam Stephanitas & Phyllinas, qui sacri dicuntur, appellatos, quorum præmia in corona & frondibus erant. quosdam Thematicos dictos, quasi positicios, qui etiã argyritæ dicebantur, ab argenteo, pecuniarióque præmio. Vide Annot. Bud. in Pandect.

ἤρλω) ὁ τῷ νόμῳ συνδικοι.) Syndici dicuntur, qui in eandem causam incumbũt, vel, qui eandem causam defendunt, hoc est, ciuitatum aduocati & defẽsores iuris publici, quasi in causam publicam communiter incumbentes. Vnde Demosthenes lege sancitum Athenis refert, ne cui iterũ syndicum fieri liceret, crearique à populo, idque ideo, ne syndicia, id est, syndici mun⁹ ob publicam vtilitatem inuentum, verteretur in quæstum, cõpendiúmque priuatũ. Hoc nomine vocari possunt, quos hodie Deputatos nostri appellant. συνδικεῖν est ab eadem causa dicere, & patrocinium suum in causam cõmunem afferre. Idem in eadem mox infrà, γελοῖον νόμῳ μὲν συνδικεῖν, νόμον δ' αὐτοὺς παραβαίνειν ἕτερον, id est, hanc rogationem istos communi tueri patrocinio, legem autem contrariam & antiquiorem ob eam abrogare.

κατὰ μειδίου.

DEmosthenes pugno cæsus in theatro a media Athenienśi prædiuite, eum ad populum accusauit. Tunc enim ab illo pulsatus est Demosthenes, cum Dionysia agerentur, qui ludi erant in honorem Liberi patris instituti, curatórque ludorum erat cũ aliis delectus Demosthenes, quos choragos appellabant, eam iniuriam, atque id crimen cùm magnopere exaggerare vellet orator, aliquot hominum exempla recensens, qui ob huiuscemodi facinora in fraudem capitalem inciderant, & ab iniuriam passis cæsi erant, ita inquit, οὐ γὰρ ἡ πληγὴ παρέσησε τῷ ὀργῇ, &c. Vt autem res melius intelligatur, vno aut altero versu locum aliis repetitum, traducam hoc modo,

modo,ac ſeſquiuerſu producam. Nouerũt hoc multi, Euæona Laodamantis fratrem inter epulas,in conuentúque publico obtrũcatũ à Bœoto, vnicum ob colaphũ inflictum.neq;verò vnica plaga irę impetum illi,ſed ignominia ciuit. neque cædi ingenuis graue eſt, tametſi eſt ipſum graue. id enimuerò demum graue eſt,ad contumeliam cædi. Siquidem multa facere, ô viri Athenienſes,exiſtimari poteſt qui aliũ cædit,quorum partem,ne is quidem qui verberibus afficitur,indicare ſatis ſermone atque effari poſſit,ipſa perpetrandæ rei ſpecie, obtutu truculento, vocis atrocitate, addę cùm ſugilandi animo, cùm inimicum ſe profitendo,denique quum pugnis, & quum in malam cædit. Atqui hæc promouent,hæc inquam emouent de mentis ſuæ ſtatu homines contumeliæ atque ſugilationis inſolentes. His commemorandis,ô viri Athenienſes,nemo eſt qui rei atrocitatem animis audientium oculíſque repræſentare queat, prout quidem eſt iniuria re ipſa conſpicua omnib. numeris euidentiæ,iis qui rei ſpectatores fuerunt, ipſíque adeò iniuriam perpeſſo. Quorum verborum oratoris hęc ſentẽtia eſt,ea quę rei adiuncta dicuntur(àQuintiliano etiam complexus cauſarum & circumſtantię nomine appellantur,vt Græci appellant περίστασιν)eſſe huiuſmodi, vt magna ex parte animo magis concipi,quàm verbo enunciari poſſint. Citatur autem hic locus à Iureconſulto in Cap. Aut facta. §. qualitate rixæ.ff.de pœnis. Vbi cum Iureconſultus ea amplificationis argumenta,quæ à circumſtantia ducuntur,in ſeptem modos digeſſerit,qualitatis exemplum à Demoſthene potiſſimum ducendum eſſe cenſuit,qui in qualitate & æſtimatione iniuriæ,facinoris perpetrati ſpeciem (quod ſchema ipſe vocat)animaduertendam eſſe duxit, hoc eſt, habitum &affectum corporis,animíq;tam pulſantis quàm vapulantis,& quãdam veluti actionem atque repręſentationẽ improbitatis eius qui cædebat atq; impotentis animi,contráque fœdi ac pudẽdi aſpectus eius qui vapulabat exhibitionẽ, animo obuerſari iudicum oportere, vt pœnã pro dignitate rei ſtatuant.In qualitate etiã ponit,truces minacéſque oculos pulſantis in eum qui pulſatur, tum vociferationem deſæuientis,territantíſque eum qui violẽtiæ cedit. Quæ omnia accidere veriſimile eſt,cum ſugilandi animo id fit,id eſt,notã, ignominiámque inurẽdi homini integræ famæ intemeritatíque pudoris,quum inimicum ſe profitetur qui pulſat,iniuriámq; ita accipi vult,tanquam ab inimico offendíque cupido illatam, cũ plaga infligitur non expanſa manu, ſed in pugnum cõtracta,quo ictus ſit nocentior & grauior, poſtremò cum in eam partem corporis de induſtria plaga incumbit, quo atrociſſima noxa corpus multari poteſt, ſugillatáque ea pars eſſe ac diu manere conſpicua,indéque facies dehoneſtari. Hoc enim ſignificat ὄπι κόρρης,id eſt,κατὰ τῆς σιαγόνος παταξαι,Atticorum lingua loquentibus. quod Interpres ignarus pupillam tranſtulit,quaſi κόρις Demoſthenes ſcripſiſſet.Hæc ſunt, inquit Demoſthenes, quæ homines iniuriis non aſſuetos animi impotentes faciunt, id eſt, quæ patientiam quantumuis prudenti excutiunt.Quintilianus in ſexto,de concitãdis affectibus loquens, Atrocitas, inquit, creſcit ex hiſ,quid factum ſit,à quo,in quẽ, quo animo, quo tempore, quo loco, quo modo, quæ omnia infinitos anfractus habent.Et paulum infrà, Plurimum tamen, inquit,affert atrocitatis modus,ſi grauiter, ſi contumelioſè,vt Demoſthenes ex parte percuſſi corporis,ex vultu ferientis,ex habitu inuidiam Midiæ quærit. Idem alibi, Nanque in hoc eloquentiæ vis eſt,vt iudicem non ad id tantum compellat,in quod ipſe à rei natura ducetur, ſed aut, qui non eſt,aut maiorem quàm eſt,faciat affectum. Hæc eſt illa, quæ Dinoſis vocatur, rebus indignis,aſperis,inuidioſis addens vim oratio, qua virtute præter alios plurimum Demoſthenes valuit.Hæc & plura in Annotationibus poſterioribus in Pandect. Budæus.Quin & Alciatus eundem locum exponit Diſpunctionum libro ſecundo, cap.16.

χρηματίζειν κελεύει καὶ περὶ ὧν αὐτὸς ἢ δικικὸς ἢ περὶ τινὸ ἑρτινύ.) χρηματίζειν hoc loco pro referre ad populum poſitum eſt. Et χρηματισμὸς huiuſmodi actio dicitur. alibi verò pro ius reddere,& rebus explicandis conſtituendíſque vacare, dixit.

ἀλλὰ κὴ τ διδάσκαλον διέφθειρέ μου.) Budęus legit χορεοδιδάσκαλον,αὐτὸ τὸ, τ ἡγεμόνα τὸ χορεῦ. Eſt enim ὁ χορεοδιδάσκαλος κὴ χορεοτάτης κὴ χορεσατῆρ,ὁ χορεῦ ἐξάρχων κὴ πορυφαιος.

δύο ταῦτα ὥσπερεὶ κεφάλαια ἐφ' ἅπασι τοῖς ἑαυτῦ νεανιδομένοις ἐπέθηκεν.)Hæc duo facinora flagitioſis,audacibúſque factis addidit. Siquidem νεανιδεύεσθαι voce paſſiua prolatum ſignificat pręter alia temerè & confidenter aliquid audere.Alibi tamen aliter,vt infrà in eadem,ἀλλ' ἐνεανιδύσατο τοιοῦτον ἀδὲν, id eſt, nec ſtrenua liberalitate in rẽpubl.vſus eſt, id eſt,non obtulit ſe χορηγήσουζα,vt ego feci. τὰ μὲν οὖν εἰς ἐμὲ & τοὺς φιλέτας ἠσελγημένα.)

ἀσελγαίνειν est petulanter & improbè agere,& per petulantiam quempiã pulsare & conuiciari. ἀσελγαίνειας verò,huiusmodi iniuriam,vel contumeliam pati,quod etiam ὑπασελγαίνειας vocatur. & contumeliæ ipsæ τὰ ὑπασελγαινόμβρια,ἢ τὰ ὑπασελγημβρα ἢ ὑπασελγημβρα,dicuntur.Vnde in orationis huius argumento Libanius vel alius interpres ita inquit,φασὶ δ' ἡμεῖς ὅτι ἀσελγὴς λέγεται ὁ μὴ μετέχων μήτε δικαιοσυνῆς,μήτε ἀρετῆς. nomẽque hoc ab vrbe Selgo dictum inquit, in qua viri erant omnes probi.

εἰ μὴ προβαλλόμην αὐτὸν,ἀλλὰ ἐδικαζόμην.) Si eum non criminali iudicio aggressus essẽ, sed ciuili. vel, quòd si ego illi statim diem nõ dixissem,ob temeratã ludorum celebritatem, sed priuatum iudiciũ iniuriarũ intẽdissem,obiectum vtique illico mihi foret,nõ esse quod quererer verisimile,quippe si id verum esset,oportuisse hominẽ in re præsenti postulatum, quando ea iniuria ad populum pertineret, cũ in munere publico fungendo iniuriam passus essem.Porrò verbum προσβάλλεσθαι de iis dicitur,qui criminosè agunt,vt etiam δυσωδεῖν,κρίνειν, εἰσαγγέλλειν,γράφεσθαι,ἐνδεικνύναι,hoc est,deferre,postulare,arcessere,insimulare.

τίς γὰρ ἂν οἶδεν ὑμῶν,εἴ μὴ πολλὰ τοιαῦτα γίγνεται, &c.) Attici per præteritum sæpe loquũtur de futuro,vt hoc loco etiam videre est.Ne aũt,inquit,in posterum quisquã huiusmodi petulantia vti ausit, quis non videt hoc præstaturum,si vt quisq;conuictus ac damnatus iniuriarum fuerit,ita pœnam legitimam luerit.De futuro enim loquens,participio præteriti temporis vsus est. Latini sic quodammodo loqui videntur,cum per futurum subiunctiui efferunt quod dicũt, quod ipsum à præterito formatur. Exempla vide in Comment.Budæi.

τοὺς δ' ἀκουσίως αἰδέσεως ἢ φιλανθρωπίας πολλῆς ἠξίωσαν.)Clementia dignos censuerũt. Est enim αἴδεσις venia & misericordia,& personæ periclitãtis respectus & tuitio, vltionis animaduersionisque remissio. Legẽ autem licebat,cædis non voluntariæ crimẽ euadere,si is qui cædis reus erat,quendam ex consanguineis precibus exorare potuisset,& ad clementiam adducere: cuiusmodi exorata placabilitas αἴδεσις vocabatur.

τὰ γὰρ δηπότε,ἂν τις ὄφλων δίκλω μὴ ἐκτίσῃ,οὐκ ἐπέτρεπεν ὁ νόμος τὴν οὐσίαν ἰδίαν ἀλλὰ προσημᾶναι ἐπέταξε τῷ δημοσίῳ.)Ad horum verborum intelligentiam scire oportet, quòd pecuniæ damnato tempus rei iudicatæ faciẽdæ præstituebatur,quo elapso,si iudicatum nõ faciebat,is secundum quem iudicatum fuerat,in possessionem bonorũ damnati mittebatur.Qui si inde vi expelleretur,iudiciũ iam non priuatum, sed publicum esse incipiebat,hoc est, ἐξούλης δίκη, quæ actio erat pœnalis,cõtra vim inferentem, cumulabatúrq; iudiciũ priuatum iudicio publico.Erat enim ἐξούλη siue ἐξούλης δίκη,interdictum vnde vi,& iudiciũ de vi,vel quasi vis publicæ iudiciũ, non quòd publicũ per se crimẽ esset, sed quòd mulcta in publicum cõmittebatur:vt fit hodie,quum ex disceptationib.priuatis enascitur actio procuratori regis,cuius dãnatio & mulcta cedit in fiscum.ἐξούλη verò ἀπὸ τοῦ ἐξαίλλειν τὴν κτήσεως dicitur, quod est possessione eiicere, quo verbo πρὸς παῖγνιον etiam vtitur.Inde illud à Demosthene dictum hoc loco, τὰ γὰρ δηπότε ἂν τις ὄφλων δίκλω μὴ ἐκτίσῃ, &c. Quãnã enim de causa si quis debitor est ob rẽ iudicatam,& nõ soluerit, lex iudicium de vi non iam priuatum esse voluit, sed in eum animaduertẽdum esse mulcta iussit in publicum cessura? Et inferius sibi respondẽs, δῆλα δήπου πάντ' ὅσα τις βιαζόμενος πράττει,κοινὰ ἀμπρήματα,ἢ κλοπὴ ἔξω τοῦ πράγματος ὄντων ἡγεῖτο ὁ νομοθέτης, quoniam quæcunque vis violenter facit, communes ex eo iniurias legislator esse censuit, aduersúsque eos perpetratas, ad quos res ipsa non pertinebat. Porrò autem ὄφλων δίκλω dicitur,qui rei iudicatæ debitor est,qui si non soluebat intra terminum rei iudicatæ, nec patiebatur bona sua possideri, tũc erat res ei etiã cum republica, non tantum cum creditore. Vt si quis hodie pignus prætorium vi auferat, de vi tenebitur.

οὐδὲν γὰρ οἷόν ἀκούειν αὐτὸν τοῦ νόμου.) Nihil enim vetat.Siquidem οἷον etiam αἰτιᾶται κωλύον τίθεται.Aristoph. ἀλλ' οὐδὲν οἷόν ἐσ' ἀκούειν τῶν ἐπῶν. potest tamen etiam significare melius,βέλτιον, vt nihil melius quàm verba legis audire,&c.

τῷ μηδὲν ὑποστειλαμένῳ πρὸς ὕβριν.)Ei qui nihil remisit conatus, quo minus contumeliosus esset.Est autem ὑποστέλλεσθαι vires remittere,hoc est,nõ acriter,nõ omni conatu agere,& consulto vinci,paríque cedere. quod etiam ὑφίεσθαι dicitur, vt qui gratificandi gratia & obsequendi contentionem remittunt.

ταῦτα κινεῖ,ταῦτα ἐξίστησιν αἰθρώπους αὐτῶν,αἰθῆς ὄντας καὶ πεπληκτίζειν.) Hæc permouẽt homines, hæc extra se erumpere faciunt,hoc est,mente alienari & furere.Est n.ἐξίστημι τὸ ἐκπλήττω ἢ εἰς θαῦμα ἐνάγω, mente emoueo & alieno, in furorẽ & mẽtis alienationem ago. quod Cicero pro Cecinna sic extulit, Periculo mortis iniecto,formidine animũ perterritum loco sæpe & certo de statu dimouet.Ita hic Demosthenes ταῦτα ἐξίστησιν αἰθρώπους αὐτῶν,hoc est,ἐξ ἑαυτῶν.quem locũ

in tra-

in tractatu de Pœnis citatum à Iureconſ. Budæus etiam in Annotationibus in Pandect. interpretatur.

δύναιτο τὸ δεινὸν ὠθεῖσθαι τοῖς ἀκούειν ἔτοις.) Hoc loco παρισάναι actiua voce ſignificat animo repræſentare alicuius rei imaginem & quaſi in rem præſẽtem perducere, quẽadmodum παρίσταῖς animo obuerſari, animum ſubire, in mentem venire. alibi autẽ in eadẽ παρισάναι dixit pro commouere & ciere, ἐγὼ δὲ πλημμὴ παρέσησε τὴν ὀργὴν, ἀλλ' ἥ ἀτιμία. ἰώνικα τὰς δίκας ἔλαχον πρῶτον παρ' ὑμῶν, &c.) Cum primum tutelæ experiri cum tutorib. meis cœpiſſem adhuc adoleſcentulus exiſtens. De λαγχάνω δίκην alibi dictum eſt. In cauſis capitalib. poſtulare ſignificat & accuſare, vt in eadem infrà, ἐγὼ δ' ὧν τοιοῦτον εἶναι, εἰ τὸν ἀφῆκα, λελοιπέναι μοι, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτοῖοι, τὴν τοῦ δικαίου τάξιν, φόνου δ' ἂν εἰκότως ἐμαυτῷ λαχεῖν, &c. Ego verò iudices è diuerſo interpretãdam exiſtimo, vt ſi hunc reum miſſum faciam, viri boni officium deſeruiſſe videar, mihíque metipſe cędis iudicium dictauiſſe. neque enim mihi, ſi hoc in me admitterem, cauſa ſupereſſet, cur vitam propagarem. Idem, δίκαιον ὃν τούτῳ λαχὼν ὕστερον τῆς κακηγορίας, ἔλαχον ἐρήμου. Cum autem iniuriarum cũ eo maledicta expertus eſſem, indicta cauſa dnãaui, hoc eſt, cum ille ad iudicium non affuiſſet. Vnde ἐρημοδίκιον, & ἐρήμη δίκη, dicta, de quo alibi in Annot.

τότε μοι μελλόντων εἰσιέναι τῶν δικῶν.) Tú demum, inquit, iſte ſuo cum fratre me oppreſſit in articulo, quum ego tutoribus meis tutelæ iudicium dictauiſſem. Die enim vadimonij appetente, iam iámque iudicibus mihi vacaturis, aſſilientes iſti, intróque irruentes in ædes meas, antidoſim mihi trierarchiæ impingunt. Et nomen ei quidẽ rei ille accommodabat, erátque Thraſiloch⁹, qui me antidoſi prouocabat, quum omnia re ipſa ab iſto agerentur. Quin & oſtia cubiculorum tãquam iam ſua facta, eiuſmodi conditione lata, concidere cœperunt. Hoc etiam appellatur, εἰς ἑαυτὸν τάξιν καθιστάναι πινὰ πλουσιώτερον, loco ſui ſubſtituere locupletiorem. Atque hic verbum ἀπαιτῆσαι accuſatiuo iunxit munus ſignificante. Plura περὶ ἀπαιτήσεως vide in Comment. Budæi, & in Oratione πρὸς φαίνιππον, vbi autorem eius fuiſſe Solonem legiſlatorem oſtendit.

καὶ ἐπειδὴ ἦκεν ἡ κυρία τῶν νόμων, οἴδαμεν ἐκ ἀπαντήσαντα μεισθίαν ὅτι τοῦ δικάζειν, &c. Verba ſunt teſtium. κυρίαν autẽ pro die ſtato à lege poſuit. Vnde ἀπαντᾶν πρὸς τοῦ κυρίαν, & ἀπαντᾶν πρὸς τοῦ δίκου, obire diem vadimonij, & adeſſe ad iudicium die vadimonij. κυρία enim dicitur dies vadimonij, vel dies legitimus & ſtatus. Idem paulum infrà, καὶ τοῦ μὲν κῦρ τὸ δικαιτητὸν γνῶσιν, οὗ ἀπρόσκλητον κατεσκεύασεν, αὐτὸς κυρίαν αὐτοῦ πεποίηκεν. Quo loco κυρίαν γνῶσιν dixit, id eſt, ratam iudicis cognitionem. ἄκυρον verò irritum. Et cognitionem quidem, inquit, τοῦ ἀρχόντων καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὸ διαιτητὸν, tametſi ἀπρόσκλητον, id eſt, nulla Stratonis in ius vocatione inſtitutam, ratã ipſe ſibi fecit ſua fraude. Vadimoniũ verò, id eſt, diem iudicio ſiſtẽdi quo mihi erat obſtrictus, irritum facit & antiquandum, cum ad iudicium non adfuerit, cum id vadimonium non obierit, cum iudicio ſiſtendi ſponſionem non præſtiterit, &, vt Ciceronis verbo loquar, cum ipſe non ſtiterit, ſciens & prudens ſe rectè atque ordine in iudicium vocatum eſſe. Dicuntur à Budæo in Commentariis, quę ad huius loci expoſitionem attinent, vbi verbum δικαιτὰν enarrat. Eſt enim locus ille orationis ſubobſcurus. Porrò κυρία ἡμέρα dicitur quaſi rata & fixa, ad quam qui non adfuerit, moram purgare nequit, vt quidẽ ius erat conſtitutum apud antiquos & Græcos & Romanos. Erat enim deſerti vadimonij pœna ignominia, vt mox ex hac ipſa Oratione καὶ μεισθίου liquet his verbis, πρίασθαι ὃ τὴν ταμιεύουσα δουλείαν τὸ φῶφορ, &c. οὐδενὸς παόντος, ἐκβάλλει ἐξ ἀτιμοῖ τὸ διαιτητοῦ. Bona enim poſſidebãtur eius, qui in eremodicium incidiſſet. Cicero pro Quintio, Ergo hercule cuius bona ex edicto poſſidentur, huius omnis fama & exiſtimatio cum bonis ſimul poſſidetur: & quæ eo loco ſequuntur, pulchrè huc facientia. Vt autem ἀπαντᾶν ὅτι τοῦ κυρίαν, & ὅτι τοῦ δίκου pro occurrere ad vadimonij diem dicunt, quo Tranquil. in Calig. vſus eſt, & Demoſthenes in hac Oratione identidem vtitur: ita etiam φυγοδικεῖν καὶ καταλείπειν τοῦ δίκου, pro vadimonium deſerere, quod non niſi iuſtiſſimà cauſa & maximè ſontica fiebat, & ἐρήμου δίκου, vadimonium deſertum; vnde vno verbo eremodicium dicitur, vt in Pandectis à Budæo annotatũ eſt. Sed & huc pertinet, quod τοῦ κυρίαν ἐγγράψαι, diem vadimonij in acta referre dicunt, & Demoſtheni familiare eſt. & κυρίας ἐνεστώσης, appetente die vadimonij. Item paulo ſuperius, διδόναι τοῦ ἔρημον, quod ſignificat ſecundum præſentem de abſente, vel contra abſentẽ nunciare. quod forenſi noſtro vobabulo, dare defectum dicitur, ὃ ἢ καταλαμβάνει τοὺς ἄρχοντας ἐξιόντας, καὶ τὸν στρατηγὸν ἀπόντα, ἢ δὴ τὸν ἔρημον διδωκότα. Sequitur ergo poſt ſupradicta orationis huius verba, οὐποτὲ δικαίως ἡμῖν ὁ στράτων, ἐπειδὴ πρῶτ' ἦκεν ἡ κυρία, &c. Hic Strato qui nobis arbiter erat cõtrouerſiæ, quũ aliquãdo veniſſet dies vadimonij (omnia autem iá præterierant quæ leges litigatoribꝰ

indulgẽt,dilationum postulationes, exceptiones, nihilq; iam erat reliquũ)primùm orare me instituit, vt arbitriũ prorogarem & sustinerem,deinde vt in crastinã reiicerem,postremò,quum ego diutius rẽ prolatari nõ permitterem, nec iste ad iudicium sisteret,& iam ad serum horæ statę vẽtum esset,Strato arbitrium contra hunc pronũciauit.ἀναβολαὶ sunt dilationes.ὑπωμοσίαι sũt dilationes quæ iureiurando postulãtur, & impetrantur,hoc est,ἔνορκοι ἀναβολαὶ,dilationes propter sonticum morbum, aut aliam legitimam causam impetratæ.Et ὑπόμνυσθαι verbum,τὸ ὑποπτεύεσθαι μὴ ἀναβάλλεσθαι τὴν δίκην φερόμενος ὑποδημίας ἢ νόσου. Plura in Comment.Bud.

ταύτην ὑποδεδημευμένην ὑποφαίνειν, καὶ τοὺς ἄρχοντας μεταγράφειν.) Id est, τὴν ἑαυτῷ ὑπογεγραμμένην μεταβάλλειν εἰς ἀθέτησιν καὶ ὑποδοκιμασίαν. Est. n. μεταγράφειν arbitrium inducere,& circũducere,hoc est,sententiam arbitrorum antiquare, quod ὑποδεδημευμένην ποιεῖν τὴν δίαιταν Demosthenes vocat.

Ὁ νυνὶ εἷς ἀθηναίων ὅτι μηδίας ἔρημον ὤφλε δίκην.)Et nunc vnus ille Atheniẽsium, ob id quod Media ab ipso deserti arbitrij iudicatus est,omnib.ciuitatis iuribus mulctat? est,& semel ignominia affectus.Vbi notãdum,quòd ἡ ἀτιμωσις grauioris supplicij instar erat,duóq;erant eius genera.Idẽ in eadem,ὡκοῦν ὁ μὲν ἠτίμωται καὶ ὠνδραπόλωλεν,ὁδὶ δ' ὅπουῶ πέπονθεν. ἄτιμοι enim velut fortunis omnibus euersi,ciuilia iura non retinebant. Quin & si quispiã ἄτιμόν τινα violabat, lege ille agere ob verbera non poterat. licebat etiam ἀτίμοις καὶ τοῖς αὐτοῦ παῖδας impunè interfici,vt præsidij legum exortes. id quod ex Libanij declamatione proHalirrhodio liquet,vt fuerint ἄτιμοι dicti, ὧν προνόμευον ἢ κακῶς πεποιηκότων,ἀδημία ἀδὶ ὅλως λοιδ τιμὴ,τετέτηκεν. His non dissimiles fuerũt quos Latini intestabiles vocabãt.vt Horatius in Sermonibus:Intestabilis & sacer esto. De quo suprà etiã nõnihil in Philippicã 3.Eregione verò ἀνὴρ ὄτιμος est, nulla ignominia prędtus,hoc est,integri nominis,integrę conditionis & famæ.& ὄτιμία, status ciuis iustus atq; integer. & ὄτιμα quæ in iuris legúmq;præsidio sunt,sicut contrà ἄτιμα, in quæ cuiuis volenti inuadere licitũ est atque diripere,vt καὶ ἀειστοκραπ.etiam dicetur.Et in eadẽ hac καὶ μειδίᾳ paulũ infrà,καὶ εἰ μὲν ὠνδραβας τοὺς νόμους ἔλαβε τὰς πεντήκοντα δραχμὰς παρ' αὐτοῦ,καὶ τὴν δίκην λοιδ κατεδήτησεν,ὑποδεδημευμένην ἀπέφηνεν,ὄτιμος ἂν λοιδ,&c.de arbitro loquens, qui Mediæ fraude, indicta causa damnatus erat, ob idq; infamia notatus.Quòd si ille,inquit, cõtra legũ interdicta quinquaginta drachmas accipere in animũ induxisset, mercedem circunducti arbitrij,ipse qui nunc ignominiosa sentẽtia mulctatus est,æquo iure vobiscum, atque integra fama viueret.

ἀλλὰ τοιδ μὴ ἐξὸν αὐτοῖς ἀπλαχεῖν ἐξιδῶ αὐτοῦ δήπου.) At licebat illi iudiciũ resortiri,sentẽtiámque arbitri nullam esse, & irritã defendere,mecúmque litẽ negociúmq; instituere, quocum ab initio fuerat, quod ille facere non voluit. Est enim ἀπλαχάνειν, vicissim litem intendere,actori & victori quæstionem referre,quod iuris studiosi hodie reconuenire dicunt. Vide quæ huc attinent περὶ ἀπλήξεως in Cõment. Bud. Porrò autẽ hoc loco etiam ἡ μὴ οὖσα dicitur iudicium nullum, vt latini Iurisconsulti loquuntur: quemadmodum & testamentum nullum, pro irrito & lege abrogato,apud Ciceronẽ in prẹt.vrbana:Minutius quidam mortuus est,eius testamentũ erat nullum, lege hæreditas ad gentem Minutiã veniebat. Cæterùm τῇ μὴ οὔσῃ δίκῃ similem esse τὴν ἀνάδικον, & fortasse eandem, πρὸς βοιωτὸν dictum est.

καὶ μηκέτι καταφερέτωσαν, ὑπὸ τούτου εἰς ἕτερον δικαστήριον ταῦτα εἰλημμένα.) Verba sunt legis compromissorum.vbi nõ καταφερέτωσαν,sed μεταφερέτωσαν legendum censet Budæus. Quod autem mox subiungitur,ἀλλὰ ἔστω τὰ κειθέντα ὑπὸ τῶ δικαστοῦ κύρια, notãdum quod his verbis,ἔστω κύρια τὰ κειθέντα, significabãt, se nolle ad aliud maius iudicium prouocare. καὶ τὰ δικαστηθέντα ἔστω κύρια, hoc est, Et quod arbitri statuerint,id semel ius ratúmque esto,ὦ μηκέτι μεταφέρειν ἐξέστω εἰς ἕτερον δικαστήριον.Atque his verbis intelligimus etiã nõ licuisse à compromissario arbitro prouocare.Erat etiam aut moris, aut instituti legitimíque iuris, vt arbitrorum sententiã οἱ ἄρχοντες subsignarent, quo magis in rem iudicatam transiret,& executionem iudicati pâreret, vt ab Interprete etiam annotatum est,ἤδη ὁ ἑπτέρας ὕστερος καὶ σκότοις, ἔρχεται μειδίας οὗτοσὶ πρὸς τὸν τοῦ ἄρχόντων οἴκημα, καὶ καταλαμβάνει τοὺς ἄρχοντας ἐξιόντας, καὶ τὸν γράπτονα ἀπόντα,ἤδη τοιδ ἔρημον δεδωκότας, &c.offenditque eos conclaui suo exeũtes sub noctem scilicet, Stratonémque ipsum arbitrum sortito datum iam profectum, cum vadimonij deserti nomine secundum me pronunciasset:τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἷός' ἦν πείθειν αὐτὸν,τοιδ δίκαιον ἦν καταδεδηπέναι, ταύτην ὑποδεδημευμένην ὑποφαίνειν, καὶ τοὺς ἄρχοντας μεταγράφειν,καὶ πεντήκοντα δραχμὰς αὐτοῖς ἐδίδου.Et quidem nihil veritus est Medias primùm suadere arbitro arbitrium illud damnatorium, vt in absolutorium verteret, magistratibúsque ipsis vt arbitrium iam ab ipsis subscriptum circumducerent, & in diuersum mutarent, ob ídque quinquaginta illis drachmas promittere. Cæterùm ἄρχοντες qui fuerint,non ita planè constat. Suidas

das nouem fuisse autor est,& inter eos numerat Thesmothetas.rectè,vt opinor,cum idem sentire videatur enarrator Demosthenis. Quippe qui ἄρχοντας etiam θεσμοθέτας appellat. Sed vnus erat princeps collegij & præfectus,qui ἡγεμὼν & πρύτανις vocabatur Athenis,ἐπώνυμος τῶν ἀρχόντων καὶ εἷς τῶν θεσμοθετῶν.Demosthenes in eadem hac,πείσας τὴν πρυτανεύουσαν δοῦναι τὴν ψῆφον αὖθις κατὰ πάντας τοὺς νόμους,id est,τὴν ἀρχοῦσαν,vt alibi dixit.Quēadmodum autem Romæ Prætor iudicib. præerat,atque ideo quęstionis iudex est,& quæsitor,vt in Pandect.annotatum est: ita hic ἄρχων Athenis τοῖς δικασταῖς λεγομένοις præsidebat,vt alibi diximus.Idem in eadem,ἐγὼ δὲ οὔτ' ἀνεκρίνετο ταύτην τὴν γραφὴν ὁ συκοφάντης ἐκεῖνος· οὐδ' ἔδει· ἀ δ' ἐνὸς ἕνεκα αὐτὴ ἐμισθώσατο,πλὴν ἵνα ἐκπέσοιτο τοῦ ἐπωνύμου,καὶ πάντες ὁρῶσιν,neq; ille calūniosus delator ad iudiciū affuit,cuius mihi diem dixerat.Plura in Comment.Bud.

τοιαύτη συμφορᾷ περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτου.) Id est,περιβέβληται ὑπό τινος,deiectꝰ est,& decidit παῖδα γὰρ παράξει,καὶ κλαύσεται,καὶ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσεται Liberos.n.suos producet lacrymabundos,seu plorabit,eorúmque misericordia seipsum supplicio eximi deprecabitur,siue à vobis seruabit: hoc est,eorúmque lacrymis sese condonari postulabit. id.n.est παράξαι,in medium producere & excitare,quod etiā ἀναβιβάσασθαι dicitur. ἐξαιτεῖσθαι autem τοὺς κινδυνεύοντας est noxæ & periculo reos eximere,ex reis eximere,rei pœnam deprecari gratia vel autoritate. hinc dicta ἐξαίτησις.

οὐ μὴν ἀπὸ ταύτης ἔστηκε τὸ πρᾶγμα.) Nec verò hactenus negociū procedit,nec tamen hic res insistit,sed porrò progreditur. de ἀ μὴν, καὶ,ἀ μὴν,ἀλλά,vide Bud.in Comment.

καὶ γὰρ οὔτ' ἀνεκρίνετο ταύτην τὴν γραφὴν ὁ συκοφάντης ἐκεῖνος.) Neq, enim ille calumniator ad diem affuit percunctationis solennis,vt rogaretur à magistratu. quod perinde valet ac si diceret, accusationem pro derelicto habuit, cuius rei mulcta erat ignominiæ nota.erat.n.simile aliquid iurisiurandi de calumnia.Erat autem in causis capitalibus ἀνάκρισις, cum delato nomine rei receptóque accusator interrogabatur à magistratu, an omnino constituisset accusationem prosequi,reúmque peragere,an testes aut testimonia exhiberi postularet, & alia eodem pertinentia. ídque ἀνακρίνειν à percunctando dicebatur. Ex Annotationibus posterioribus in Pandect. de quo verbo plura etiam in Comment.Bud.

πλὴν ἵνα ἐκπέσοιτο τοῦ τ' ἐπωνύμων.)Ex hoc loco satis patet, morem illum proponendi programmatis Athenis etiam fuisse.ἐκπέσοι-τον im significat expositū esse & proscriptum. & in Orat. κατὰ Στεφάνου satis annotatū est, ἐκκειμένους esse τοὺς φανερούς, hoc est, reos,qui pendentes Latinis dicuntur.Plura vide in Annot.in Pandect.

καίτοι ταῦθ' ὅταν ἐξελέγχῃ τινῶν τοὺς ὑβρίζοντας με χορηγοῦντα.Sed cùm planum fecero hęc eum cōmisisse,qua tandem venia dignus erit? Vbi καίτοι seruit ἀπορήσει. Id Cicero per at expressit in Verr.actione vlt. At quemadmodum ipse sese induit priore actione?id est,quomodo sese indicauit ipse & prodidit? καίτοι τίνων αὐτὸς ἔφην ἐνεβέβλητο ἑαυτὸν ἐν τῇ περιεργολογίᾳ; Vide Comment. Bud.

δηλοῖ δὲ καὶ τὸ γραφὴν τοῦ φόνου παράγεσθαι.) Hoc in loco παράγεσθαι,nō ta præscribere significat & excipere, quàm accusationem transcribere & transferre,vel Demosthenē præterea accusare,& in eum,prętērito alio,accusationem criménq;intendere.Plura in Commentariis Bud. vbi etiam περὶ παραγραφῆς ex Quintiliano.

ὡς ἐπαπατασάμενός με φόνου, περιεῖδε τὰς σεμνὰς θεὰς ἱεροποιὸν αἱρεθέντα.)Hic qui me cædis crimine reum facere instituit, cùm ego à curia sacrificulus tertius designatus sum è numero omni ciuium, vt sacrum pro populo Deabus venerādis facerem (sic enim Eumenidas appellabant)nulla intercessione obstitit quo minus sacrificium auspicarer.Purgare se vult Demosthenes suspicione conscientiæ cædis,quam & inimicꝰ obiecerat. Summa autē fuit cura antiquis vindicandarum cædium.In curia enim Areopagitarum sacrum fiebat Eumenidib. quas σεμνὰς θεὰς vocant, bene ominandi gratia. eas enim existimari volebant eius esse curiæ præsides,in qua sicarij iudicabātur,tanquam vindices, vltricésque hominum necatorum. Quibus sacrificuli ob id tres erant instituti,id est, ἱεροποιοί. Notandum præterea, quòd in Areopago cædes consultæ iudicabantur, id est, φόνοι ἐκ προνοίας,non autem ἀκούσιοι. Plura vide in Annotationibus poster.Pandect.

τοῦτο γὰρ τοῦτο οὐκ ἔχον ὅτῳ ὑπερβολὴν ἀναθαρσίας.) Hoc scelus nullo scelere superari potest. opponitur enim τῇ ἐλλείψει ἡ ὑπερβολή. De quo etiam κατὰ ἀφόβου.

ἐφ' ἅπασι δὴ τούτοις ὁ θεὸς ᾧ χορηγὸς ἐγὼ καθειστήκειν.) Postremò deus ipse,cuius ludis peragendis ego choragus designatus fueram, simul fas ipsum eiúsque maiestas & numē, quodcunque est illud tandem, mecum vtique contumelia affecta sunt. nā ὁσία singulariter etiam vt ὅσιον dicitur id quod fas appellamus,id est,numen metuendum & reuerendum.Idem alibi, οὔτε θεοὺς οὔτ' ὁσίας; pro nec deos nec fas dixit.

ἐπεὶ περιαιρεθεὶς ἆττ᾽ τὰ ὄντα, ἴσως μὲν οὐκ ἂν ὑβρίζοι.) Si ab eo auferrentur eius diuitiæ, & publicarentur, modestius deinde ageret. vel, quòd si bonorum publicatione mulctaretur. Siquidem Græcis ἐπεὶ interdum perinde valet, vt nobis, quòd si. De quo amplius περὶ στεφάνου, & in Comment. Bud. Porrò περιαιρεῖσθαι passiuè sic dicitur, vt ἀφαιρεῖσθαι.

εἰ δ᾽ ἆρα, ἐλάττονος ἄξιος ἔσται τῷ μηδενὸς ἀτιμοτάτου παρ᾽ ὑμῖν.) Quod si purgat improbus, & iniuriarum illator esse, vilior & contemptibilior erit homine apud vos abiectissimo. Est. n. εἰ δ᾽ ἆρα idem quod εἴπερ ἆρα, pro quo etiam ἐὰν δ᾽ dixit in eadem infrà, θαῤῥεῖ νὴ Δία φήσειέ τις αὖ, ἀλλ᾽ ἔτ᾽ οὐδὲν ὑβριεῖ. ἐὰν δ᾽, τότε ὀργιεῖσθε, νῦν ἀφέντες; At enim, dicet aliquis, confide, iam securus esto similis iniuriæ. Quid igitur, si idem iterum admittat, túnc-ne iram vestram exercebitis in eum, quem vos nunc impunè abire siueritis?

ἀλλὰ δ᾽ ἐνοί τινές εἰσιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, φθείρεσθαι πρὸς τοὺς πλουσίους.) Id est, quidam eo ingenio præditi sunt, vt cupidè suam operá diuitibus venditent, sese aduocatos & fautores illis adiungant, testimonióque suo illos adiuuent. De verbo φθείρεσθαι vide Comment. Bud.

κἀγὼ μὲν κατ᾽ ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐξηρχόμην δύο; ἐκ παίδων ὀξελθών.) Atque ego quidem illo tempore trierarchus esse cœpi, statim atque è pueris excessi, túmq; bini eramus trierarchi, omnẽ sumptum ex priuatis familiis suppeditabamus, ita vt nauium apparatum supplementúmq; ipsi præberem⁹. Et paulo inferius, τηνικαῦτα ὁ τὸ πρᾶγμα ἦλθε, ὅτε πρῶτον μὲν διακοσίους πεποιήκατε συντελεῖς ὑμεῖς, &c. Tum demum aũt Midias trierarchiam attigit, cum primùm mille ac ducẽtos collatores constituistis, à quibus isti talentum exigentes, talẽto trierarchias obeundas locant. εἶτα τὰ πληρώματα ἡ πόλις παρέχει, καὶ σωθῆναι δίδωσιν. Tum supplementa & armamenta respublica præbet. Verba sunt Oratoris, cleuare cõtendentis munus trierarchiæ, quod Midias & diuites nonnulli graue esse sibi iactabant, tanquam vniuersi muneris redemptoribus præbitoribúsque eo se nomine populo Athenienſi imputãtes. Ex quibus verbis intelligimus, illos mille ac ducentos talenta singula pensitare solitos, id quod etiam alibi dictum est. Vide plura lib. 5. de Asse.

ταλάντῳ μισθοῦσι τὰς ἐξηρχίας οὗτοι.) Id est, tantidem locant præbendas naues & instruendas, quantũ ab ipsis exigunt, ita fit, vt nihil de suo impendant. Est itaque μισθῶ τὸ ἔργον, ἀπὸ τοῦ ἐκδίδωμι, faciendum loco. Idem ἐμίσθωσε πασίωνι τὴν χάριν τοῦτο, locauit conductori Pasioni certa mercede vtendá. μισθοῦμαι verò conduco significat, vt πασίων τὴν χάριν ταύτην φορμίωνος ἐμισθώσατο.

καὶ ξένης ἀκολούθους ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων, διὰ τῆς ἀγορᾶς ὠθεῖ.) Id est, improbè & insolẽter in medio foro populum summouet, ac turba comitũ sibi viam aperit. hoc est, ἐκθυφᾷ τοῖς πολλοῖς, καὶ ἐνυβρίζει τοῖς συντυχοῦσι, καὶ συμπαίζοντας τοῖς ἀντυγχάνουσι καθ᾽ ὁδὸν ἀπωθῶν, hoc est, cubito propulsat obuios, & subnixis alis incedit, vt Plautus: Subnixis alis me inferam, atque amicibor gloriosè. Est itaque ὠθῶ inter alia, improbè ingredior, & obuios summoueo.

ἐχειροτόνησατε τὸν ἵππαρχον.) Hũc equitum præfectũ creauistis, qui ne in transuectione quidem, quę per forum fieri solet, equo vehi potest. Transuectionem enim apud T. Liuium, Suetonium, & Valerium, pro equitũ probatione dici, quod à Græcis, vt hoc loco ἐκ τοῦ διὰ τῆς ἀγορᾶς appellatur à Bud. in L. secũdam, de in ius vocando, annotatum est. Similem aũt legem fuisse apud Athenienses, testis est idẽ Demosthenes in eadem Oratione: qui etiã legis verba ponit, cuius Euagorá latorem fuisse dicit, Ne scilicet in pompa Liberi patris prehendi aliquem, aut pignora capi eius liceret. Transuectionem hodie mõstram vocamus, quũ equites solenniter recensentur. Hæc, & plura Budæus in Pandectis.

οὔτε πομπεύων, οὔτε δίκην ἡττηθείς, &c.) Id est, δεκαπλασίαν δίκην ἐνεικηθείς. Est enim αἱρῶ τὴν δίκην, vinco iudicio, reum perago: quod de actore tantùm dicitur.

ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι σμίκρωνι δέκα ταλάντων ἐπιμήσατε.) Vos autem iudices Smicroni mulctam talẽtorum decem irrogastis, & totidem aliorum Scitoni, ob id quòd rogationem quandam iniquam, & legibus aduersam promulgasset, quam pœnã nec eius liberi, nec amici, nec cognationis aduocationísque eius intercessio supplex, & misericordiam implorans deprecari potuerát. Hinc satis apparet magnas fuisse apud Athenienses maleficiorum mulctas, vnde suam etiam seueritatem Romana iura mutuarunt. Vide plura lib. 5. de Asse.

μὴ δῆτα, οὐ γὰρ δίκαιον.) Videte obsecro, ne faciatis. Siquidẽ μὴ δῆτα, ἀπαγορευτικόν ἐστι. De quo περὶ στεφάνου. Ponitur tamen etiam μὴ δῆτα, pro dij auertant, dij meliora, vt in hac eadem mox infrà, ἐμοὶ παιδία οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τοῦτ᾽ ἆρα τῷ πεπεισμένος ὁ πεπονθὼς ἐλαττον ἔχω παρ᾽ ὑμῖν; μὴ δῆτα. Pro quo etiam μὴ γὰρ δὴ dicitur. Plura in Comment. Bud.

ὥστε καὶ πρὸς οὓς μηδὲν ἐστι πρᾶγμα.) Ita vt etiã eos, quib. cũ nihil tibi rei est, dolere contigerit. Dicitur. n. ita Græcè etiã ἔστι μοι πρᾶγμα πρὸς τοῦτον, vt Latinè, est mihi cũ eo negotiũ.

τὰς

τὶς γάρ ὅστιν ὅστις καταχειροτονηθέντος αὐτοῦ, &c.) Ecquis est enim hominum, qui prę iudicio populi damnatus violatæ quoq; religionis, non eam ob rem publico caruisset, domíq; delitescens, modestum se ciuem exhibuisset, si non omne postea tempus certè quidem quoad in reatu fuisset, & vsque ad iudicium. quod dixit γεδὴ, idem est quod alibi, ἀλλάγε, καὶ ἀλλά, Cicero quidem certè extulit de Natura deorum, Debebant quidem illi omnes bonos efficere; siquidem hominum generi consulebant: sin id minus, bonis quidem certè consulere debebant.

πλούσιοι πολλοὶ συνεσηκότες, ὦ ἄνδρες ἀθλωταῖοι τὸ δοκεῖν τινὲς εἶ.) Nonnulli copiosi patrimonij prærogatiua sese aliquos esse existimantes, in medium prodibunt pro isto deprecatores; &, vt Interpres inquit, περὶ πλούτῳ τιμὼ δόκησιν καρπούμενοι, vt diuitiarum fructũ existimationem sibi deberi censentes & postulantes. τὶς autem Græcis κατὰ τὸ μέγας accipitur, hoc est, οὐ πᾶς τυχόντων εἷς, nõ vnus quiuis: id quod etiam ποὸς λεπτίνην annotauimus. Sic Luc. in Act. Apost. cap. 5. ποὸς δὲ τούτων πᾶς ἡμέρφον αἴρεσι συνδᾶς λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν.

οὔτε περὶ μὲθ' ὅπλων εἶ συντεταγμένοι μόνον, &c. οὔτε περὶ τιμὼ ἡλικίαν εἶ νεώτατοι.) De infinitiui natura quod nõ modò accusatiuum, sed etiá ante se nominatiuũ poscat apud Græcos, vel in contextu orationis existentem, vel subauditũ, vide Cõment. Bud. cuius rei exemplum hic etiam est: vtroq; enim casu in eadem sentẽtia vsus est, vbi vel αὐτὸν subaudiendum, vt sit αὐτὸν εἶ συντεταγμένοι, & αὐτὸν εἶ νεώτατον. vel, ab accusatiuo præcedente infinitiuum ad rectum transiit, ex natura verbi substãtiui. quale est illud Ciceronis ad Qu. fratrem libro 3. Multa sunt quæ ego nescire malo, quàm cum aliquo periculo fieri certior. Similius tamen Græco illud Lucani, Tutúmque putauit, Iam bonus esse socer. Plura vide in Comment.

κατ' ἀνδροτίωνος.

LIbanius qui argumenta orationum Demosthenis cõposuisse creditur, in eam orationem quæ κατ' ἀνδροτίωνος inscribitur, duo Athenis consilia fuisse tradit, quas βουλὰς appellant. Vnum perpetuum, quod de cædibus iudicabat, & huiusmodi rebus, in eo loco qui Areopagus dicitur, quasi vicus Martis. Alterum quotannis immutabile, quod rempublicam constituebat, & Quingentenarium vocabatur. Tres autem erãt inter hęc duo differentiæ, quarum prima secundáque iam dictæ. Tertia, quòd Quingentenarium, certo ac statuto numero hominum constabat, Areopagiticum verò non item. Magistratus enim illi qui Nouemuiri dicebãtur, aut etiã Sexuiri, idest, θεσμοθέται, prout alij alio modo tradũt, in Areopagi consilium quotannis adoptari solebant, propterea q; Areopagitæ certo numero circumscribi non poterant. Thesmothetarum autem magistratus apud Athenienses annuus erat. Hi antequam ad magistratum illum assumerentur, de omni retrorsus vita acta causam dicere solebant; &, vt ita dicã, de moribus, actionibúsq; suis in disquisitionem vocari, iudiciorúmque aleã subire. Quòd si ne sic quidem vllam dedecoris labem perpetua innocentia contraxisse videbãtur, tum demum ad magistratum illum Thesmosiæ assumebãtur. Deinde anno vertente magistratu gesti denuò causam dicentes, si tum quoque innocentes vsquequaq; apparuissent, ad Areopagiticum cõsilium cõscribebantur. Areopagiticum verò, inquit, interdum in summo reip. discrimine ad administrationem reip. euocabãtur. Plura de Areopago & Areopagitis vide in Annotationibus in Pandect. vnde hæc transcripsimus.

ποὸς τοῦτον μὲν οἱ ποὸς εἰσφοροῦντες τῆς βουλῆς.) Verba sunt accusantis rogationem Androtionis, qui quum esset δημοσίτης τῆς βουλῆς, tulerat vt curia corona donaretur, ob id quòd ipse cã commodè consuluisse populo Atheniensi diceret, populúsq; eam rogationem iussit. Primùm, inquit, huius autor suasórque προβούλους princeps Senatus præsidéque populum in suffragium miserunt, atq; vnumquenq; suffragio suo censere permiserunt, rectè nécne curia éq; republica cõsuluisse videretur, eóque nomine coronã meruisse. Qui si nec petẽdũ id à populo existimabant, nec dignam curiam quæ eo præmio donaretur, de eo vtique populum rogare non oportebat ab initio. διαχειροτονίαν ergo διδόναι dicebant, pro eo quod est populum in suffragia mittere, hoc est, rogationem, vel rem de qua cõsulitur, populi suffragiis permittere. Hoc προβούλου ἀναδιδόναι Plutarchus in Graccho dixit. Atque huc pertinent, quæ de duplici curia Athenienſium, vna Areopagitarum, altera Quingenaria, περὶ πεντακοσίων à Budæo referuntur in Comment. vbi ea requiret diligens Lector, siquidem ad innumera Demosthenis loca adprimè faciunt.

εἶτ' ὀπὶ τούτοις, ὡς ὁπῶν ἐξὸν ἑαυτοῖς ποιεῖν.) Deinde tãquã quiduis ei liceret facere. Synopẽ & Phænostratem mulierculas quidẽ prostãtes pignoratur, sed quæ nullã collationẽ deberẽt. ἐνεχυράσαι & ἐνεχυράσασθαι nõ modò ἐνέχυρα λαβεῖν significat, hoc est, pignora capere, quod prætor iubere solet, sed etiam

ὑποθεῖναί τι, id est, pignori opponere. Quod autem dixit, ὡς ὁπουῶν ἐξὸν ἑαυτῷ ποιεῖν, tanquam sibiipsi quicquid libet, liceat: ἑαυτῷ pro αὐτῷ positum est, id quod apud alios etiam scriptores reperitur: quemadmodum ediuersò relatiuum pro reciproco. Vtriusque exempla vide in Comment. Bud.

οὕτω δ' ἔζη ἀγαθὸς ὡς' ἐν δήμῳ προαγῶνας ἀεὶ κατασκευάζων ἑαυτῷ τῆσδε τῆς γραφῆς.) Id est, huius certaminis prolusiones sibi præstruens ad populum. Apud Græcos προαγῶνες preludia pugnæ dicebantur, vt excursiones ad prælium lacessendum. προαγῶνες etiam vocabantur orationes vel altercationes quæ habebantur apud Thesmothetas, quæ erant prejudicia ad causas. Thesmothetarum enim erat, iudicia constituere & actionem dare, id est, τὸ εἰσάγειν τὰς δίκας, vt tradit Interpres Demosth. ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην. Plutarch. in Pomp. ἐγκόπτο ὑ αὐτῷ τὰ δίκης προαγῶνες ἐκ ὀλίγοι πρὸς τὸ κατήφορον. Ex Annotat. posterioribus in Pandect. vbi plura.

ἕκαστος ἀντιγραφεὺς ἔμελλεν ἔσεσθαι τῷ εἰσενεγκόντων.) Vnusquisque futurus erat antigraphus eorú quæ in publicũ conferebantur. Obseruatores enim tribunorum ærariorum, quos nunc Cõtrarotulatores dicũt, ἀντιγραφεῖς dicebãtur à Græcis, actáque eorum ἀντίγραφα, quasi cõscripta. nos antigrapharios appellare possumus. Cicero custodes appellat in Oratione pro L. Agraria contra Rullum, & de reditu suo, & Vlpianus lib. 3. de administ. tutorum. Plura in Annotat. in Pandect. prioribus.

κῆ ἀειτοκράτους.

EX Orationis huius argumento à Libanio scripto intelligimus, Charidemum quendam socialis exercitus ducem, de populo Athenienſi egregiè meritum esse, ob idque ciuitate donatum. de quo etiam huiusce modi rogatio lata est, factúmque plebiscitum autore Aristocrate, ἐάν τις ἀποκτείνῃ χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω ἐξ ἁπάσης τῆς ἀθηναίων συμμαχίδος. ἐὰν δέ τις τὸ ἀγώγιμον ἀφέληται ἢ πολίτης ἢ ἰδιώτης, ἔκπατρος ἔστω: Qui Charidemũ occiderit, eum in nexum abducere ius esto, ex omni loco, vrbe, agro, populo Athenienſi fœderato & socio. Qui autem huiusce modi necis perpetratoré in nexũ abducentem prohibuerit, ipsúmq; abductum vi exemerit, seu ciuis, seu priuatus, fœderis iure careto. Hoc priuilegium vt iniquum & aduersus leges latũ Euchycles Demosthenis verbis accusauit, ob id quod Charidemum eo honore indignum esse diceret. Erat n. id psephisma velut quoddam satellitium publicè Charidemo decretum. Et hoc quidem loco ἀγώγιμος (de quo etiam πρὸς τιμοκράτους) dictus est is, in quem manus iniectionis & prehensionis ius est iis, ad quos iniuria pertinet, etiá indicta causa, id quod vt perperam factum Demosthenes accusauit, vel Eutycles potius cui oratio scripta est ab Oratore, ἀλλ' ἀπελών, inquit, δίκην ὑπέχειν, ἀγώγιμον δίδους ἐπείσε. καὶ παραβὰς τὸ διωρισμένον ὑπ' νόμου δικαστήριον, ἄκριτον τοῖς ἑπαιτιασμένοις παρέδωκε. Ex eo more lex addictorum, nexorúmque manauit ad Romanos, cuius multa mentio apud Liuium. Ex Bud. Comment.

συμβέβηκε γὰρ ὑπ τούτου αὐτοῖς μὲν ἀντιπάλοις εἶναι τούτοις, ὑμᾶς δ' ὑπάρχειν καὶ θεραπεύειν.) Inde cõtigit, vt tres illi reges inter se hostes essẽt, vos autem vt ipsi colerent & obseruarent. Id enim significat θεραπεύειν.

Ϛ τοῦτ' ἰὼ τὸ κατασκεύασμα αὐτοῖς, τὰ προαχθέντα αὐτὰ κατηγορεῖ.) Res ipsa indicat ex cõposito factum esse & structum quod dico. Est enim κατασκεύασμα fraus, commẽtum, molimentum subdolum, actus commentitius & falsus. Dicitur & κατασκευασμὸς ab eodem in Oratione κῆ πυκνοτέρους. quanquam & in bonam partem accipitur.

ἐάν τις τινὰ τῶν ἀνδροφόνων τῶν ἐξεληλυθότων, ὧν τὰ χρήματα ἄδημα, &c.) Si quis quempiam eorum qui propter cædẽ in exilium abierunt, duntaxat quorum bona lege non notata sunt, vltra fines Atticos persequatur, aut fert, aut agit, æqua mulcta plectitur, atque si infra fines nostros id patrauerit. ἄδημα χρήματα vocat lege non notata, hoc est, quæ in iuris legúmque præsidio sunt, sicut contrà ἄπυμα dicuntur, in quæ cuiuis volenti inuadere licitum est, eáque diripere, vt etiam alibi dictum est. Sicut ἄδημος ἀνὴρ, vir integræ conditionis ac famæ. Porrò ἄγειν καὶ φέρειν idem est quod populari & expilare, quod Liuius de bello Macedon. Latinè sic transtulit: Tum demum fracta pertinacia est, vt ferri agíque res suas viderunt. Idem Demosthenes explanans illa legis verba suprà citata, ἐάν τις τινὰ τῶν ἀνδροφόνων, &c. lex, inquit, ad eos pertinet, qui ob cædem non voluntariam solum verterunt. τῷ τοῦτο δῆλον; τῷ τε ἐξεληλυθότων εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ περιόντων, καὶ τῷ διορίζειν ὧν τὰ χρήματα ἄδημα, τῷ γὰρ ὅτι προνοίας δεδήεται τὰ ὄντα. Quî tandem id planum fit? nempe tum ex eo quod eorum quempiam dixit, qui finibus egressi sunt, tũ quia definiuit quorum quidem bona integra conditione manserunt, ac sine legis nota. Nam qui ob consultum homicidium vrbe excesserunt, eorum vtique bona publicata sunt, id est, lege publicari iussa sunt.

καὶ φεύγειν ἕως αὐ αἰδέσηταί τινα τῶν ὑπ ἐν χθονὶ τεθνεώτων.) Extorrem esse quoad vsq; aliquẽ exorarit gentilium mortui. dictum est alibi,

bi, tam exorantem quàm exoratum αἰδεῖσθαι Græcis dici.

οἵ γε ἐν δωρεᾶς ἐποιήσαντο τάξει τὸ τούτων μεταδοῦναί τινι.] Id est, muneris vice & loco. id enim τάξις significat Græcis. Sic τάξιν ἐπέχειν τινός, loco eius haberi, in Pandect. Et pro eodem, ἐν μέρει dixit in hac eadem, οὐ τίθημι ἐν ἀδικήματος μέρει, id est, non sceleris loco duco.

οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ νόμους ἐπράχθη, οὐ δὴ τοῦτ' ἐξεῖναι φησίν.] Non enim si quid vnquam contra leges factum est, idque tu es imitatus, iccircò te conuenit pœna liberari. Nã vt si quis eorum damnatus esset, tu hęc nõ scripsisses: ita damnatus si tu fueris, non scribet alius. Citat hunc locum Quintilianus libro 5. cap. 14. vbi optimum esse enthymematis genus dicit, cum proposito dissimili, vel contrario, ratio subiungitur, quale etiam hoc Demosthenis est. Citatur etiam sæpe hic locus aduersus eos, qui se vitiosa consuetudine defendi putant. Philippus Melanchthon Dialect. lib. 3.

κατέρραξε δ' εἰς τὴν θάλασσαν, ἅπαντας ἐπιπέας ἔχων καὶ ψιλοὺς πάνυ.] Hoc loco & actiuè & passiuè accipi potest verbum κατέρραξε, prout distinxeris, vel ante ἅπαντας accusatiuum, vel post eum. Sic erumpò agmen. Liuius: Occurrantes per obliqua montani, erupto medio agmine viam insedere. Hinc καταῤῥάκτης, locus abruptus, & præceps in flumine, vnde aqua ruit potius quàm fluit, vt cataractes Nili apud Strabonem lib. vlt.

εἶθ' ὃν ὁρᾶτε σὺν προσαγωγῆς ὑμῖν φίλον, καὶ ὅπως αὖ, &c.] Itáne verò quem videtis vobis amicum sensim fieri, & prout increscere opes vestras arbitratur, ita vos beneuolentia complectentem, & reliqua. σὺν προσαγωγῆς ergo aliquid fieri dicitur, cum accessione fit sensim crescente.

τῷ δὲ φεύγοντι, τὸν πρότερον ἔξεστιν εἰπόντα λόγον μεταδιώναι. Reo autem licet cum primam orationem habuerit, solum vertere, id quod vetare nec accusatoris, nec iudicum potestas est. Licebat enim reis post primam actionem exilium sibi conscisce re ante iudicium peractum, idque appellabant exilij causa solum vertere, μεταναστεύειν, μετοικίζεσθαι. Liuius de Decemuiris loquẽs, Bona Claudij Oppiique, qui ante diem iudicij vitam in vinclis finierant, tribuni publicauere. Collegæ eorum exilij causa solum verterunt, bona publicata sunt. Vnde liquet hoc etiam Romanis, vt cætera, ex Græcorum legibus translatum esse. Ex Annotationibus in Pandect.

εἰς τίνων τῶν ἀψύχων καὶ μὴ μετεχόντων τοῦ φρονεῖν, &c. Quòd si vel lapidem, vel fustẽ, vel quiduis aliud inanimatum, quod cædis causam præbuisse dicatur, sceleste est causa à domino indicta damnare atque auferre: profectò longè sceleste est, hominem insontem quidem illum; si casus ita talerit, sed tamen (vt sontem nunc esse faciamus) hominem, eandem fortè nobiscum humanitatis conditionem sortitum, sine iudicio atque indefensum temerè ob huiuscemodi causam dedititium facere. ἥπου γε pro multò magis dixit, quẽadmodum & alibi ἥπου sine γε. Lys. καί τοι εἰ ἀγόρατος ἀπέθανεν, ἥπου ἀγοραῖός γε δικαίως ἂν ἀποθανεῖται. Idem Demosthenes in eadem inferius, εἰ δὲ τῶν ἀπροφόρων τῶν ἤδη κεκειμένων τοσαύτη σπουδὴ γίνεται, ὅπως λόγου καὶ κρίσεως τύχονται δεῖ τῶν ὑστέρων αἰτίων, ἥπου δεῖ γε τὸν ἀλωκότος, μήτε ἐγνωσμένου πότερον δέδρακεν ἢ οὔ, πάνδεινον γράφειν ὡς ἐκδοτέον τοῖς ἐγκαλοῦσιν περὶ δίκης.] Hic nimirum, vtique, & profectò significat, hoc est, ὅντως πού; & longè vtique grauissimum est de homine nec damnato, nec conuicto, huiuscemodi legem ferre. Quæ significatio proximè ad superiorem accedit, hoc sensu: Si enim tantopere cautum est de manifestis cędis, atque etiam damnatis, vt pro futuris criminibus iudicio legitimè constituto causæ dictione non careant: profectò causa est hæc, quamobrem perquàm iniquum esse censeatur, id de hominibus integræ famæ sancire, vt indicta causa accusatoribus tanquam dedititij tradantur ad supplicium.

κζ' τιμοκράτης.

Καν τοσούτῳ ῥᾴων ἐστὶν ἰδίᾳ τινὰς θεραπεύειν.] Cum interim procliuius sit quosdam priuatim colere, quàm iura vestra tueri & defensitare. Est enim θεραπεία τὸ ἐμφερεστέραν ἰσχύειν, καὶ βοηθῶ πῶς ὅπαθεν. vt ὑπὲρ σεφαίου etiam dictum est.

ψήφισμα εἶπεν ἐν ὑμῖν ἀριστοφῶν, ᾗ δεῖ ζητητὰς. Aristophon tulit ad populum, populúsque sciuit, quæsitores residuarum pecuniarum creari, apud quos, vt quisque quempiam nouerit quippiam residuæ habere pecuniæ, aut sacræ, aut publicæ, ita deferre primo quôque tempore debeat. ὅσια ergo quidam intelligunt publica, non tamen sacra, & rectè, vt ex hoc loco apparet. Et alibi, τῶν ἱερῶν δικαίων καὶ τῶν ὁσίων intellexit administrationem sacrarum publicarúmque rerum.

ἔδωκε γνώμην, ὑμᾶς μὲν ἐπαράτειν τοῖς τριηράρχοις.] Censuit ille, vos quidem de illa pecunia Trierarchos appellare debere, & cum ipsis experiri. Ipsis autem Trierarchis eo nomine subsidiariam esse in eos petitionem, ad quos pecunia peruenit.

Quòd si ea de re controuersia suboriatur, iudicium inter eos ita constituere, vt qui in eo iudicio victus fuerit, in eum mulcta dicatur reipub. Est autem ἀναφορὰ ius referendæ quæstionis aduersus alium quempiam, quàm quocum iudicium prius agitatum est. Recursum saluum forensis turba vocat, id est, ius referendi controuersiam non victori, sed alij. Interpres Demosthenis eo in loco δίκης nomen certæ actionis esse dicit, quod mihi non satis probabile visum est. Demosthenes δίκας & ἀντιδικασίαν pro eodẽ accepit τοῦ κλήρου. hoc est, pro petitione hereditatis, & bonorum possessione petita. Bud.

τοὺς δὲ νομοθέτας εἶ) ἐκ τῆς ὁμωμοκότων τὸν ἡλιαστικὸν ὅρκον.] Id est, δικαστικὸν. nam vt ἡλιάζεσθαι non solum apricari significat, sed etiam ἐκ τῆ ἡλιαίᾳ δικάζειν (ἡλιαία δὲ τὸ μέγιστον δικαστήριον ἀθλώησι, quod sic dictum est, quia sub dio apricantes iudices solebant) ita ἡλιαστὴς ἀπὸ τῦ δικαστὴς, & ἡλιαστικὸς ὁ δικαστικός. Erat autem maximum iudicium Athenis, vt subsellia Romæ. In eo enim iudicia publica exercebantur. Idem infrà in eadem, καθάπερ ἐάν τις ὀφειλων τῷ δημοσίῳ, ἡλιάζηται, id est, inter iudices magni iudicij sedeat, &c.

καὶ σκοπὸν ὃν ἐφ' ἡμῖν ἐποίησαν διαχειροτονίαν.] Leges hanc disceptationem arbitratus noster fecerunt, vtrum lex noua ferenda sit, an iam latæ sufficiant. Hoc loco διαχειροτονία est diiudicatio, & διάκρισις τῆς ἐν πλήθει γιγνομένης χειροτονίας. Et in eadem, χειροτονήσαι τοὺς νομοθέτας dixit, pro ψηφίσασθαι, verba legis recitans, ὁπότερον δ' ἂν τῶν νόμων χειροτονήσωσιν οἱ νομοθέται, τοῦτον κύριον εἶ), vtram legem probarent.

ἵνα εἰδῆτε ὅτι πάντα συνταξάμενοι.] Id est, omnia ex composito fecerunt, atque de industria. Sic Aeschin. σκοπὸν ὃν διαφερόντως συνετάξαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, ita inter nos comparauimus & constituimus.

κἂν ἐνταῦθ' ἀπαλλάξῃ τοῖ τὸν δόντα.] Id est, κἂν διαθείρῃ τὸν ἐγκείμενον καὶ κατήορον. Est enim ἀπαλλάττω placo, & munere corrumpo.

καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ.] Verba sunt legis, ex quibus verbi ζημιῶ vsus & constructio facile est percipere. Quòd si quis, inquit legislator, eorum qui reliqua, aut æs alienum quouis modo contraxerunt, aut pecuniæ damnati sunt, aut legis sanctione, aut plebiscito nexu mulctatus est, aut posthac ea de causa nexum inibit, licere ipsi aut cuiuis eius nomine prædes dare atque expromissores reipublicæ eius summæ quam debet. Est igitur ζημιᾶν mulctare, cum datiuo & accusatiuo, cuius exempla Budæus adducit in Comment. & hinc ἐπάγειν τίμημα, agere ad pœnam, apud eundem alibi. καὶ τίμημα ἐπάγειν ὅτι χρὴ ἀποτίσαι, hoc est, & actionem pœnarum intendere ad id quod pendere eum oportet.

ὥσθ' οἱ τὰ μισθώματα μισθουμένων, καὶ οἱ ἐργωμένων τὰς ὁδούς.] Id est, redempturas facientium, vel, qui spondent opera perfectum iri, quæ redemptores conduxerunt facienda. De verbo μισθοῦμαι, conduco faciendum, vt redemptor, & conduco vectigalia, item ἐργωνῶσθαι, vide Comment. Bud. Idem Demosthenes alibi, ἃ ὀπόσα ἐστὶν ὡρίαντο, ἃ θέσις μισθοῖντο ἐκθησείσας. Et aliquantulum infrà in eadem, καὶ εἴ τινες ὠφλικότες χρήματα, καὶ δεσμῷ ὑποκείμενοι αὐτοῖς, ἐγγυητὰς καταστήσαιντο, κ) τὸ τούτου νόμον μὴ εἶ) τῷδε διεγγύησιν αὐτοῖς, huius lege negabitur illis, vel cum sponsorum fide extra vincula esse, hoc est, διὰ τῆς ἐγγυητῆς ἄφεσις καὶ ἀπαλλαγή.

εἶ) αὐτῷ ἢ ἄλλῳ.] Licere illi aut alij eius nomine, hoc est, ἐξεῖναι. Quod Cicero vt alia plurima Græcorum, imitatus est pro P. Sextio. Quem enim deprecari esset, quum omnes essent sordidati?

διαφέρει δὲ τί, &c.] Crimini dat aduersario, quod τὸ ὀφειλόμενον, ἀντὶ τῦ τὸ γιγνόμενον scripserat, ac si diceret, Quid tandem autem hoc atque illud interest? nempe quod si iste legislator scripsisset, sponsorem dare debitorem publicum, qui solutum iri expromitteret litis æstimationem iustam, quantúmque ius æquúmque foret, his verbis eas quoque leges comprehendisset, quibus legibus nomina publica, decupla interdum dupla fiunt. accusat enim Orator legem vt perperam ac captiosè latam, in fraudémque reipub. Vbi notandum τὸ γιγνόμενον ἀργύριον ἀποτίνειν esse, quod Latini rectè restituere dicunt. Liuius: Quósque quôque oportebit, rectè restituito. Et rectè præstare Vlpian. rectè dare Cicero ad Atticum. Cæterùm τίμημα etiam hoc loco significare potest αὐτὸ τὸ ζημιωθὲν διὰ τὴν ἀφημελείαν, hoc est, quod mulctæ nomine propter moram soluendi irrogatum est. Dicebant enim, ἕως ἂν ἀποδῷ δόκιμον ἀργύριον, κρατεῖν τῆς χρημάτων ἁπάντων τὸν δανείσαντα, quoadusque probam pecuniam reddiderit debitor, fœneratorem in possessione esse bonorum omnium, vel, pignora omnia obtinere debitoris creditorem. χρημάτων enim appellatione tam mobilia seséque mouentia, quàm immobilia continentur. quemadmodum apud Ciceronem & Iurecoss. pecuniæ vocabulo hæc omnia comprehenduntur. Fortunæ enim hominum χρήματα sic Græcè dicuntur ab

vtilita-

vtilitate, vt Latinè bona & facultates. Ex Comment.Budæi.

προσφλήφει τοὺς νόμους, καθ' οὓς τὰ μὲν δεκαπλᾶ.] Id est, eas vtique leges comprehendisset, secundum quas leges damnatio interdum in decuplum, interdum in duplũ fit. Cæterùm τὸ γιγνόμενον τίμημα cum dicebant, hoc significabant iudicatum quod ius popoſcerit, æquitásque suaserit. In hæc autem verba concipiebant eam satisdationem, qua iudicatum solui dicitur.

καὶ καταγινώσκειν δεσμὸν τῆ ἀκοσμούντων.] Id est, eos qui imminente expeditione munus suum detractant. Est enim ἀκοσμεῖ, munere meo perperam fungor, vices meas non obeo.

δησάντων αὐτὸν οἱ ἕνδεκα καὶ εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιάαν.] Eum vndecimuiri in vincula coniiciunto, atque ad iudicium sistunto, ibi quæ volet accusato, quibus quidem lege liceat. Erant autem οἱ ἕνδεκα Vndecimuiri capitales Athenis, vt Romæ Triumuiri, de quibus in Annotat. dictum est. Quòd si superioribus verbis adiiciantur hæc, ὁ δὲ δεδεμένος ἀπολογείσθω; significabitur, ipse autem reus è vinculis causam dicito. De ἡλιαία verò & ἡλιάζεσθαι dictum est paulo superiùs.

οὕτως αἰσχροῖς ὀνείδεσι περιβάλλων ἑαυτόν.] Vsque eò turpibus probris hominem induit & implicuit. Aeschines, τούτων ἕκαστις ἀϊδίοις κακοῖς περιβάλλει. atque hinc dictum esse illud Ciceronis videtur in Acad. In idipsum se induit quod timebat: hoc est, eo quod vitare cupiebat, reuolutus est.

οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας ἁλισκόμενοι.] Id est, qui peregrinitatis damnati sunt & conuisti. ita enim Græcis ἁλίσκω dicitur, vt ἁλίσκω σε τούτου τοῦ ἀδικήματος, huius te sceleris conuinco. pro quo, verbo αἱρεῖν vtitur κατὰ μείδιον.

καὶ φίλιππον τὸν φίλιππου τοῦ ναυκλήρου υἱὸν μικροῦ μὴ ἀπεκτείναται, &c.] His verbis significat, secundum actorem propemodum esse iudicatum, qui litem capitali supplicio reo æstimauerat. Reum verò quanquam grandi pecunia litem sibi ipsum æstimantem, quasi deprecabundũ, tamen calculis aut sententiis paucis ab eo abfuisse, vt damnatione ignominiosa plecteretur. ἀποτιμᾶσθαι ergo reus dicitur, qui cum inficiando non sit, crimen eleuare conatur, & pœnam sibi æstimat exilius & leuius. attenuare vulgò vocant, & per extenuationem respondere. Quid autem sit litem æstimare, & litis æstimatio, in Pandectis annotatum est.

οὐκ ἂν φθάνοι τὸ πλῆθος τούτοις τοῖς θηρίοις δουλεῦον. Fieri non potest quin, vel, vt non hæc multitudo seruiat his belluis. De vario & raro tamen huius verbi vsu, vide multa in Bud. Comment.

ἀλλὰ τὸν βίον ὅλον ἠγωνικέναι.] ἠγωνικέναι αὐτὴ τ κεκαθαρκέναι dixit. ἀγωνῶ enim & neutrorum verborum, & actiuorum significationem habet, de quo vide Comment.

καὶ ἀριστοκείτονα λόγος α.

EX hac oratione & Libanij argumento intelligere licet, Græcis ἐξ ἀκροπόλεως ἐξαλειμμένους, id est, ex arce expunctos dici, quos Latini ex ærariis exemptos vocabant, quemadmodum & hi in ærarios relatos vocant, quos ille ἐγγεγραμμένους ἐν ἀκροπόλει, καὶ ὀφλωκότας καὶ καταδίκους, καὶ ἐζημιωμένους. de quibus vide lectu digna non pauca in Annorat. priorib. in Pandect. de Censorib.

πάντα οὖν τὰ τοιαῦτα ἔθη παειδόντας τίμιον ὀρθῶς δεῖ δικάσαι.] Vos igitur huiusce modi instituto transmittentes rectè atque ordine iudicare par est, Eunomiam illam iuris amantissimam, vrbium regnorúmque columen in primis colentes. Simul inexorabilem illam, augustámque Dicen, quam Orpheus ipse qui sacratissimarum nobis cęremoniarum autor fuit, assessitantem Iouis solio, humanos omnes actus perlustrare oculis ait. Hanc quasi vos omnes (sese quisque) intuen putantes, sic oportet censere iudiciis, ídque etiam etiámque videre, ne quid eidem pudendum admittatis, cuius gentilis est vnusquisque vestrûm, iudicandi locum quocunque tempore sortitus, si modo iusti & honesti, vtilitatísque politicæ rationem vsquequaque habuerit. Eleganter duas iudiciorum præsides facit, Dicen & Eunomiam. De Dice verò dea, quæ Latinis iustitia est, Hesiodus in Ergis?

ἥ δ' ἅμα τε, inquit, παρθένος ἠδὲ Δίκη, Διὸς ἐκγεγαυῖα
κυδρή τ' αἰδοίη τε θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι.

Et quæ sequuntur.

Eius verò imaginem ex Chrysippi Stoici libris Aul. Gel. transcripsit libro decimotertio. & Homerus Iliad. 16. huius deæ vim esse ingentem ait cuius etiam indignationem in iudiciis spretæ, magnis terrarum cladibus expiari solere. dicitur eadem etiam δικαιοσύνη. Cæterùm Demosthenes hic iudices iuris & iustitiæ gentiles, id est, cognomines propterea appellat, quòd à Dice Dicastæ, vt à iure Iudices dicuntur. Est autem Eunomia, siue εὐνομία, recta iuris legúmque constitutio. Vnde εὔνομοι populi dicuntur, qui recta legum, institutorúmque ratione vtuntur. cui opposita est Dysnomia, peruersa iuris, legúmque con-

stitutio, quam Hesiodus Atæ, id est, offensionis & noxæ contubernalem appellat, δυστομίῃ ἄτῃ τε συνήθεας ἀλλήλοισιν. Bud. in Annotationibus prior. in Pandect. de iustitia.

καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος ᾧ πάντας ἀνθρώπους πειθαρχεῖν δεῖ.] Lex est, cui omnes homines obtemperare conuenit, cùm ob alia multa, tum vel eo maximè, quod Lex omnis, inuentum quidem ac munus deorum est, decretum verò prudentum hominum. ad hæc flagitiorum consultorum, inconsultorúmque emendatio. conspirantis denique ciuitatis conuentum, ad cuius præscriptum omnes in ciuitate agentes, vitam instituere par est. Plura de lege ex Aristotele, Cicerone, &c. Bud. in Annotat. prioribus in Pandect. Ad hoc autem, quod dicit ἐπανόρθωμα τῶν ἁμαρτημάτων, alludit Græcum illud elegans distichon in sicarium:

κλῶ με καλύπτῃς ὡς οὐδενὸς ἀνδρὸς ὁρῶντος;
ὄμμα δίκης καθορᾷ πάντα τὰ γιγνόμενα.

Me sepelis tanquam nemo conspexerit? atqui
Iustitiæ ipse oculus omnia facta videt.

Fit huius loci Demosth. mentio in Digest. L. 11. de Legib. plura Alciat. lib. 2. Prætermissorum.

τοὺς δὲ πονηροτάτους καὶ τοὺς ἐξαγίστους] ἐξαγίστους vocat sceleratos ac diros, qui etiam ἀναγεῖς, καὶ ἀλιτήριοι, καὶ ἐπάρατοι, καὶ τῇ ἀρᾷ σύνοχοι, ἀλάστορές τε καὶ παλαμναῖοι, id est, execrabiles, deuoti manibus, impuri, & sacri, sanguinarij, sicarij, conscelerati. Aeschines κατὰ κτησιφ. καὶ λιμὸν ὁ νῦν ἐξάγιστος καὶ ἐπάρατος ὀνομασμένος, id est, sceleratus ac dirus portus.

κατὰ ἀφόβου α.

IN hac oratione circumuentum se esse Demosthenes à tribus tutoribus dicit, & bona sua fraude eorum suppressa & interuersa, quæ illi pauca à patre relicta esse dicebant, ipse verò ad quatuordecim talenta fuisse contenderat. Statim igitur post narrationem ita inquit, τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας ὅτι τοσοῦτ' ἦν τὸ καταλειφθὲν, &c. Quòd verò tantæ facultates à patre meo relictæ, maximi mihi testes iidem ipsi facti sunt. siquidem in classibus ordinandis ipsi pro me professi sunt, vt in vicenas quinas minas quingenas ipsi drachmas conferrent, quantum scilicet conferebat Timotheus Cononis, & ij qui maximos tunc census possidebant. His verbis Orator huiusmodi facere enthymema videtur. Cum nomine meo tutores ipsi mei in classes diuitum relati, & tantum conferre professi sint, quantum qui plurimum planum fit me quoque diuitem ab eis æstimatum. Deinde recitatis testimoniis ità subdit δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ὅτι τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας. πεντεκαίδεκα γὰρ ξίφια τάλαντα τίμημα τούτῳ ἠξίουν εἰσφέρειν τὼ ἀσφορᾶν. Id est, Manifesta est igitur per ea quæ audistis relictarum mihi fortunarum copia, siquidem quindecim talentorum censum tria talenta, collationem pro me profitendam censuerunt. Ex duobus his locis collatis intelligendum relinquitur, quod Demosthenes de sex millibus talentum dixit, de mille ac ducentis dixisse. & quod illi quinis talentis censi in capita dicuntur, exæquatis tenuiorum cum copiosorum fortunis, ita intelligendum, vt quinta tantum parte bonorum censi essent, vt Demosthenes facultates suas quindecim talentûm fuisse ex eo argumentatur, quòd tutorum professione pupillari nomine facta, tribus talentis census sit. Qua ratione & ditissimi cuiusque substantia censebatur, ea lege vt hactenus conferre teneretur, si ratio ita poscceret belli administrandi. Hoc est enim quod dixit, in vicenas quinas minas, quingenas drachmas conferre, hoc est, quintum quenque denarium, vt more nostro loquar. Vigintiquinque enim minæ duo milia & quingentas drachmas valent, sic fit vt sex milia talentûm ad triginta milia crescant: ne temerarium sit quod Demosthenes dixit, de pecuniarum copia, quæ Athenis erant, & intelligimus immunem plebem esse inopem. quod confirmari & certius constitui ex oratione eius pro Ctesiphonte potest, in qua se rem trierarchicam lege lata præclarè constituisse gloriatur, vt in eandem annotatum est, eo loco vbi ait, τοὺς ξυνεισφέροντας αἱρεῖσθαι ὅτῳ τὼ ξυμφορᾷ, &c. Budæus libro quinto de Asse.

καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι πέμπτα εἰσέφερον.] πέμπτα dixit ἀπὸ τῶν τιμήματα. Est autem τίμημα census. vnde πρῶτον, δεύτερον, ξίτον τίμημα dicunt, hoc est, classes. Circa finem autem huius prima κατὰ ἀφόβου, vbi dicit, ἐὰν γὰρ ἀποφύγῃ με οὗτος. ὃ μὴ γένοιτο, τὼ ἐπωβελίαν ὀφλήσω, μνᾶς ἑκατόν. καὶ τοῦτο μὲν ἐὰν καταψηφίσηται πέμπτον, &c. πέμπτον appellat litis æstimationem hoc est, decem talenta quæ à tutore petebat, tantùm enim fuisse tutelæ suæ censum aiebat, hoc est, tanti se censum sub tutoribus. cuius sexta pars ἐπωβελία ab eo dicitur, hoc est, centum minæ. decem enim talenta sexcentas minas continent. quod verbum etiam libro quinto de Asse interpretatum est in mentione census Demosthenis facultatum. quem locum si cui adire vacet, superiora verba Oratoris facilè intellexerit. Est enim ἐπωβελία

βγία ſexta pars ęſtimationis litis, pœna calumnioſi actoris in iudiciis ignominioſis. Vbi autem legitur, καὶ τούτῳ μὲν ἐὰν καταψηφίσησθε τιμητὸν, fortaſſe τούτου legendum in genitiuo, hoc ſenſu: quòd ſi hunc in æſtimationem litis damnaueritis, non ex ſua pecunia iudicatum facturus eſt, ſed ex mea, quam ipſe domum ſuam auertit. Et cum mihi minor ſit cenſus eius ſummæ ſexta parte, non modò paternis bonis euerſus, ſed præterea ignominia notatus ero propter famoſum iudicium, & ob id quod facere iudicatum non potero. Vbi rurſum ἀτιμωμένῳ dixit à ἀτιμασθαι verbo, quod eſt, præter cætera incommoda, infamia etiam notari, vnde ἄτιμοι ignominia notat dicuntur. Sequitur autem, τἀπὶ ἐνεργὰ αὐτῷ καὶ ὅσα ἰδίᾳ ἀργά. Vbi notandum ἀργὰ χρήματα dici, ſicut & δάνεια ἀργὰ, quæ compendium nullum vſurarum afferunt, hoc eſt, ἄτοκα καὶ οὐκ ἐργαζόμενα. contrà verò χρήματα ἐνέργα, quæſtuoſæ fœnúſque penſitantes pecuniæ, Latinis pecunia fœnore occupata. eſt enim ἔργον lucrum, vt in hac eadem, τὸ δ' ἔργον τούτων τῶν χρημάτων πεντήκοντα μναῖ τὸ ἐνιαυτὸ ἑκάστου. hoc eſt, quæſtus & vſura, & τόκος, vt ſuprà dixerat. & rurſus καὶ πότερον ἄξιόν ἐστι βπιβοπτόλιδείς ἀπεφέξατ' αὐτὸν τὸν λόγον ὧνδρὶ τῷ βπιβόπτου ἢ ταῖς χήραις ἀπολαβεῖν αὖ ἐξίου σοὶ τοῖς ἔργοις τοῖς ἐγχυημένοις; An potius æquum eſſe contenderet, ſortem vſuráſque legitimas à tutoribus ſe accipere?

οὐ γὰρ διδόντος τούτου σῖτον τῇ μητρί.] σῖτος eſt annua penſitatio ad alimentum viduarum & pupillorum, quæ dabatur à curatoribus bonorum, vel à viris vxoribus repudiatis. cuius rei exemplum eſt in oratione κατ' Ἐυεργείας, vbi & de κυρίοις dicetur. Meminit Harpocration. hinc σίτου δίκη appellatur rei vxoriæ actio.

τῶν μὲν τοι προῖκα τοῦτον τὸν ἔρανον εἴχε λαβών.] Verùm iſte dotem huiuſcemodi pacto habuit. quare cum matrem meam vxorem non duxerit, lege quidem iubente debet dotem cum vſuris nouenûm obolûm reſtituere. Sed fac drachmales tantum vſuras eum debere. has ſi cum ſorte aliquis ſupputauerit, duodecim annorum ſpacio tria largè talenta inueniet. Ait patrem ſuum Demoſthenem Aphobo, quẽ tutorem ſibi dederat, in teſtamento octoginta minas reliquiſſe dotis nomine, vt vxorem ſuam Demoſthenis matrem, vxorem duceret: quas cum ille accepiſſet, matrem tamen vxorem non habuit, vnde debere eum dicit dotem cum vſuris reſtituere. Summam ergo exactè colligere volens, largè vel prolixè tria talenta dixit, pro tribus talentis & quadrante, nouem autem obolos pro ſeſquidrachma poſuit, qua ratione ſeſquicenteſima vſura procederet, quam ipſe, vt omnino aduerſario defenſionis anſam præcideret, ad centeſimam retraxit. Plura libro 1. de Aſſe, vbi copiosè etiam de vſura centeſima.

σκέψασθε τοίνυν ὅσον ἀργύριον οὗτοι, &c.] Conſiderate igitur quantam iſti pecuniã ex lectariis fabris interuenerunt. Primùm pro ſorte quadraginta minas pono, deinde per quæſtum decennij eorum opificij duo talenta, ſiquidem duodenas minas quotannis accipiebant eius mercedis nomine, quam ſerui meruerunt. Quibus verbis enumerat fraudes tutorum ſuorum, & oſtendere vult, tribus propemodum talentis vno nomine ſe ab eis circumſcriptum. atq. hinc apparet, decies duodenas minas duo talenta valere. qua ratione ſexaginta minæ centenariæ talentûm Atticûm faciunt. Eodem pertinet locus ſuperior, cum de vſuris centeſimis loqueretur. His enim exemplis & aliis permultis huius orationis, planum fit, quicquid aliqui ſcripſerint de mina Attica, minam tamen Atticam ſemper centenariam intelligi, & huiuſmodi minas ſexaginta talentûm efficere. Demoſthenes enim non modò Athenis & ad Athenienſes orationem illam habuit, ſed etiam Atticiſſimè locutus eſt, vt infrà in eadem hac oratione, ὅσις γὰρ ἐκ τεττάρων ταλάντων καὶ χιλιῶν, τοῖς μὲν ἕξ ἀπέδωκε τάλαντα καὶ δισχιλίας προῖκα δέδωκε, &c. Vbi argumentatur ex verbis teſtamenti patris ſui, hoc pacto. qui enim ex quatuor talentis & tribus millibus, his quidem tria talenta & bis millena doti dedit, illi verò ſeptuaginta minarum vſumfructum reliquit, nimirum hunc clarum eſt apud omnes non à tenuibus fortunis ea legata decerpſiſſe, ſed à ſumma altero tanto maiore atque eo etiam pleniore quàm mihi reliquerat. Quam autem ſummam his verbis Orator intellexerit, ex narratione eius orationis ſuprà non longè à principio apparet, his verbis, κἀκείνῳ μὲν ἔδωκεν ἐκ τῆς ἐμῆς ἑβδομήκοντα μνᾶς καρπώσασθαι τοσοῦτον χρόνον, ἕως αὐτὸς ἀνὴρ εἴην δοκιμασθείς, &c. Et illi quidem (hoc eſt Therippidæ) vſumfructum ex bonis meis ſeptuaginta minarum dedit, quoad ego inter viros cenſerer: id eſt, quoad tutelæ meæ factus eſſem. Demophontem autem voluit apud ſe ſororem meam habere cum duobus talentis. Huic autem ipſi, qui cum ago, matrem meam vxorem ducẽdam cum dote octoginta minarum reliquit. Ex quibus verbis intelligimus duo talenta octoginta mi-

nas, & septuaginta, id est, centum & quinquaginta minas, tantum valere quantum quatuor talenta & ter millenas. vbi subintelligendum drachmas, vt ex Græco apparet, propter quod millenas pro mille transtuli. Sic fit, vt talentûm sexaginta sit minarum, & mina centum drachmarum. minam enim Atticam ad centum drachmas auxisse Solonem, Plutarchus in eius vita tradidit. vtque vbi Græci millia dicunt ex sua persona, drachmarum semper intelligere debeamus. Quod eò pertinet, quod legitur apud Plutarchum in Pompeio, de vectigalibus Rom. imperij, & in Antonio, de decies sestertio. Quàm multus autem Demosthenes in eo loquendi modo fuerit, licet ex eadem oratione perlecta intelligere, cuius loca vertere necesse nunc non habui. Hactenus Bud. de Asse lib. 3.

τούτου τοίνυν τῦ ῥήματος ὄντος πλέον ἢ τάλαντον. ὃν οὔτε αὐτὸν, οὔτε ἔργον μοι ἀποφαίνουσιν.] Id est, τούτου ἐν τοῖς λόγοις τῆς ὑπιζοπῆς οὐδὲν οὐδ' ὅλως ἔργον ἀποφέρουσιν. Est autem verbum ad rationes tutelares pertinens τὸ ἀποφαίνειν. Idem, θεμιστοκλῆς μὲν οὖν ἐπὶ α ἔτη τῇ πόλει ἀναδόσεων ὧν μεμνῆτο, οὐδὲν ἄλλο μνᾶς τὸ ἐνιαυτὸ ἀπέφηνε, in rationes retulit, acceptas tutelæ retulit. τάσαρσι μνᾶς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἥττον ἢ ὅσον προσῆκε λογιζόμενος. λογίζεσθαι & ἀποφαίνειν pro eodem posuit. Et rursus, ἔργον μὲν οὐδὲν ἀποφαίνουσι τῆς χρήμασι, nullum quæstum pecuniarum referunt, nullum exhibent fœnus. δημοφῶν δὲ καὶ προσοφείλοντας ἡμᾶς ἐνέγραψε, vel vt alibi, ἀπέγραψε, Vnde τῶν ὄντων ἀποφασις ἐν ταῖς ἀναδόσεσιν, adnotatio est bonorum, & commentarius, & recensio, indéxque eorum quæ reperta sunt. Iurisconsulti inuentarium vocant, & repertorium, quod ἀπογραφὴ propriè dicitur.

ἢ τἀρχαῖα ἀναλίσκων διῴκησε.] τἀρχαῖα appellat τὰ παρόντα, id est, sortem, & caput vnde fructus & redditus manat, eámque accessionem ἔργον & προσόδον, & ἐπικαρπίαν vocat. Sic etiam accipitur in princ. Olynth. significat etiam sortem vsurarum. & in eadem hac Demosthenes, κεφαλαίου addidit, τὸ μὲν ἀρχαίου κεφαλαίου τέτταρα τάλαντα, &c. Lysias tamen sine additamento dixit, vt Isocrates, & ipse Demosthenes κεφάλαιον δανεισθῆ. quare fit, vt quodammodo suspicer illud verbum κεφαλαίου è margine in paginam irrepsisse ignorantia librariorum, vt fit interdum.

ἐξὸν αὐτοῖς εἰ καὶ μισθοῦ τὸν οἶκον ἐβούλοντο, ἀπὸ μὲν τούτων τῶν προσόντων.] Cum interim facilè esset è reditibus, siue ab his obuentibus patrimonij nostri, ita vt nihil è sorte absumerent, & vos alere, & munera ciuilia agnoscere, & quæ inde superfuissent, in rem suam vertere. Est enim προσίναι etiam quotannis redire & obuenire, vnde πρόσοδος & προσοδεύομαι. At προσποιεῖν sibi quærere est. κῶμαν autem ἐᾶν ὡς εἶχε significat loco non mouere, non attingere.

καίτοι πῶς οὐ δεινὸν εἰ ἔστιν μὲν οἷκοι παλαιπαῖοι καὶ διταλάντοι καταλειφθέντες.] Atqui non acerbum mihi esse non potest, quod cum reliquorum ciuium domus talentares & ditalentares tutoribus oblocantibus duplo triplóque copiosiores factæ sunt, ita vt dignæ tandem viderentur, quæ muneribus, publicis obeundis adscriberentur, mea autem domus quæ olim trierarchiæ muneri assueuerat & collationibus pensitandis, nunc ne tantulam quidem collationem ferre poterit istorum impudentia. οἶκον, id est, domum Oratores Græci pro vniuersis facultatibus & censu accipere solent. quem loquendi morem lingua Francorum refert. Verùm ex his verbis intelligimus & trierarchiam, & collationem iisdem capitibus incubuisse, ac ignominiosum fuisse munera ista dispendiosa non obire. Huc etiam pertinet, quod ex hac & altera in eundem oratione colligere possumus, quædam esse bona, quæ in censum non venirent, quæ ἀτέλη, id est, immunia à Græcis appellantur. Quod autem de locatione domum Demosthenes dixit, de omnibus instructis intelligendum est, vt diximus, vt de officinis cum seruis opificibus ex libro quinto de Asse. Quod autem dicit, τίνος δ' οὗτοι λυποῦσιν ὑπερβολὰς εἰπεῖν, id est, à quo superari isti possunt dicendi facultate, notanda locutio, οὐδεμίαν λείπω ὑπερβολὴν. Lucian. σκέψασθε εἴ τινα ὑπερβολὴν ἀδικίας ἀπολέλοιπεν, si quid reliquit sibi quo sceleratior fieri possit. ὑπερβάλλω enim τὸ ὑπερέχω καὶ ὑπερβαίνω, excello & supero, ὅθεν ὑπερβολή, quæ ἔλλειψει. opponitur. Plura vide in Comment. Budæi.

κῶμαν ἀφόβου β.

Οὐκ ἀποκέκρυπται τὴν οὐσίαν.] Id est, φανερὰ κέκτηται τὰ ὄντα ἑαυτῷ. ἀποκρύπτω enim καὶ ἀποκρύπτομαι, celo, condo, occulo, hoc est, συγκρύπτω, συγκαλύπτω.

μεγάλων ἀναλωμάτων λόγοις ἀπενηνόχατε.] Ex hoc loco satis apparet, ἀποφέρειν λόγον καὶ λόγοις de priuatis etiam rationibus dici, cum debitor cum creditore, tutor cum pupillo rationes subducit. alibi, vt πρὸς τὸν νόμον, rationes ad ærarium referre significat.

πῶς δ' ἂν ξαπίνης εἴπ ἄλλο ψηφίσεσθε.] Quò igitur

igitur me vertam, si vos aliter de iis iudicaueritis? id est, nisi actione tutelæ, qua nunc expertus sum, vicero? an erit mihi vitæ subsidium in bonis & fortunis, quæ in creditum subiecta sunt & suppositа? at illa iam eorum sunt creditorum quibus obnoxia data sunt. Suprà autem dixerat, ἐγὼ δὲ ἵνα μὴ τερηδὼ τῷ δικῶν, ἀπέπεσα τὴν λειτουργίαν ὑποθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τἄμαυτοῦ πάντα. atque hic notandum ὑποτιθέναι esse pignori opponere, ὅπερ ὅτι τὸ δανειζομένου, τὸ τὸν ἐνέχυρον διδόντος. ὑποτίθεσθαι autem pignori datum accipere, ὅπερ ὅτι τὸ τὸ δανείζοντος. Et ὑποθήκη, τὸ ὑποκείμενον, id est, pignus. Sic Latinè pignerò & pigneror dicit. quorum alterũ debitoris, alterum fœneratoris est.

πρὸς ἀροβον φόδομόρτυειαν.

Ἀλλὰ καὶ τῷ ὀφλημένων ἐπεπίμπασαν.] Id est, tanti eum damnauerunt, quãti ijtem æstimaueram, quantúmque in libello intentionis scripseram. Significat enim ὀφλεῖν τὴν δίκην præter cætera etiam scriptam actionem intendere, libello actionis genus edere.

ἐπὶ δὲ τὸ παῖδα αὐτοῦ ἐξήγγειλεν, ζητῶν ἐξητήσειν αὐτὸν μετὰ τὸν παῖδα, &c.] Iam verò si rei veritatem reperiri expetiuisset, seruum me vtique exhibere torquendum postulasset, qui testificationes ipsas scripserat? vt si dedissem, veritatẽ per tormenta comperta, nec ius ego in hac causa, nec æquum postulare viderer; qui scilicet φόδομόρτυειαν agerem. Vbi alterum αὐτὸν δωρητικὸν, alterum est ὀφλημενικόν. notandum etiam ἵνα coniunctionem cum indicatiuo iunctam esse, ἵν' ἐδόκουν, αὐτὶ τοῦ ἵνα δόξαιμι. præterea ἐξαιτεῖν est exposcere seruum ad quæstionem, cui ἐκδιδόναι, id est, offerre & dedere, respondet.

πίστιν ἠθέλησεν ὀμόσαι τὴν μητέρα τὴν ἐμήν.] Ad hęc mea mater in me sororémque meam, quos solos liberos habet, quorúmque gratia vitam viduam traducere sustinuit, iusiurandum concipere non recusauit, eiúsque rei causa, nos in medium produxit atque iudicium. est enim πίστιν ὀμόσαι, iurare, fidem dare, hoc est, καθ' ὑμῶν ὀμνύειν, in capita liberorum iurare. id quod fiebat, tacto eius capite in quem iurabant, ita se sacrare caput eius diis inferis, deuoueréque significantes, si peierarent.

νυνὶ δὲ ὀμόσας μοι πρὸς ἀρχενέω καὶ δρακοντίδη.] Nunc verò cum à me contendisset & imperasset, vt Archineo & Dracontidæ arbitris disceptationem controuersię permitteremus, postea compromissum soluit, quippe qui ex ipsis compromissariis audiuisset, se si iurati arbitrari cogerentur, sententiam non secundum eum laturos. ὁμόσαι compromissum vocat. ὁμόσαι enim est compromissum pacisci, hoc est, vnum aut plures causę disceptatores facere, alioqui iurisdictionem eius rei non habentes. Arbitri autem, id est, διαιτηταὶ, iudices erant, per singulas tribus lecti numero quatuor & quadraginta. Moris autem erat, vt inquit Demosth. Interpres, in locum certum arbitros conuenire, copiámque sui facere & præbere cuiuis queribundo, vt si ipsi sordidè vel ambitiosè, vel offenso animo arbitrio abusi essent. in promptu responderent ei, qui se ab eis damno affectum esse conquereretur. δίθωὸς δοῦναι id dicitur, & δίθωὸς διδόναι, in omnésque magistratus valebat. Cicero rationem vitæ & magistratus gesti, aut curationis actæ reposci, Latinè vocat. ἐδόκει δὲ πάντας τοὺς τὰ κοινὰ διοικήσαντας, δίθωὸς διδόναι τῷ πεπραγμένων, id est, acta sua probare magistratibus & populo, syndicare vernacula lingua dicitur. Verùm quoniam οἱ διαιτηταὶ minora negocia administrabant, ideo ab iis αἱ δίθωὸς incipiebant. Erant autem annui iudices οἱ διαιτηταὶ. Sunt qui tradant διαιτητὰς iudices quosdam fuisse, ad quos homines litigaturi controuersiarum suarum disceptationem ex compacto deferebant, apud ordinarios iudices ambigere nolentes. Huiusmodi autem arbitros sexagenarios aut paulò minus esse oportebat, à quibus ij, qui iudices dicuntur, appellabantur, si sententia videbatur iniqua. Quoniam autem ab iis autoribus, quos legere mihi cõtigit, hoc non satis liquidè traditur, id addam, quod sentio. διαιτητὰς enim duorum generum fuisse, ex Demosthenis lectione collegi, hoc est, αἱρετοὺς δικαστὰς, ad quos litigaturi disceptationem controuersiarum conferebant, κατ' ὀμοσπονδίαν τῆς δίκης, vt hoc loco Demosthenes: & ab huiusce modi compromisso vel arbitrio recedere licebat, duntaxat re integra: id quod ἀφεῖναι δίαιταν vel ὀμόσαι dicebatur. Alterum genus arbitrorum, τοὺς κατὰ κλῆρον διαιτητὰς appellabant, qui non electione litigantium, sed sortito arbitrandi potestatem habebant, & ij erant annui magistratus, τὰς δίθωὰς ἐνέχοντες, vt suprà dictum est. Et vt Romæ ex decuriis Prætor iudices iudiciorum publicorum sortiebatur, ita Athenis ex decuriis tribuum arbitri sorte dabantur ad causas priuatas diiudicandas. Vnde post illa verba, τούτοις μὲν ἀφῆκεν ἀκύρους αὐτὸν, ὅπου εἰ μὲν ὅρκου διαιτήσουσι, καταγνώσονται τὸν ὀμόσαντα. statim subdit, ὅτι τὸν κληρωτὸν δὲ διαιτητὸν ἦσαν, &c. οἱ δικασταὶ δὲ ἀκούσαντες εἰς οὓς ἐφῆκε, ταῦτα καὶ τοῖς τούτου φίλοις καὶ τῷ διαιτητῇ ᾤετο αὐτὸν ἐγνωσται, καὶ

δίκα παλάντων ἐτίμησαν. i. Ad arbitrum igitur sorte datum, quum venisset, nec diluere obiecta posset, damnatus est ab arbitro. Iudices porrò ad quos ipse ab arbitris prouocauerat, cùm causam cognouissent, eadem ipsi quoque cum arbitris compromissariis istius amicis, cum ipsóque sorte dato arbitro pronuntiarunt, vel, cum arbitro atque eius amicis, vt compromissariis censuerunt, litémque homini talentis decem æstimauerunt. Atque hinc intelligitur Aphobum vnum ex tutoribus decem talentis damnatum tutelæ iudicio, quanti scilicet Orator litem illam in intentione libellari æstimaret. Quæ verba leguntur corruptissimè in libris quidem impressis, sed ea nos sic emendanda affirmamus: Quoniam igitur litem talentis decem, id est, minis sexcentis æstimarat, ἐν τῇ ἐγκλήματι τῇ αὐτοῦ, id est, in libello intentæ actionis, ideò centum se minis, id est mille aureis nostris periclitari cum infamię nota dixit, quæ sexta pars est æstimationis litis. Cæterùm Plutarchus diuitem patrem Demosthenis fuisse dicit, & in copia bonorum septem annos natum filium Demosthenem reliquisse, ὑπολειφθεὶς δ' ὁ Δημοσθένης ὑπὸ τε παιδὸς ἐπταέτης ὢν καὶ πορείᾳ μικρὸν δεῖν ἀπέλιπεν ἡ συμπᾶσα τίμησις αὐτοῦ τῆς οὐσίας πεντεκαίδεκα ταλάντων, ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων ἠδικήθη. Relictus autem à patre Demosthenes septennis in abundanti patrimonio, (vt quod omnibus supputatis paulò minus quindecim talentis æstimaretur) à tutoribus per iniuriam fortunis euersus est, cùm partem bonorum eius in rem suam verterent, partem per incuriam perderent, ita vt ne præceptoribus quidem eius mercedem docendi soluerent. Quindecim talenta nouem millia aureorum nostrorum valent. Ita quæ summa Romæ post spoliatum orbem, à Romanis, Aesopi patinam æquare non potuisset, Athenis diuitiarum nomine censebatur. Ex commentariis Budæi, & lib. 5. de Asse.

Hactenus collectis in Demosthenem Annotationibus, amice Lector, quantum in præsentia licet, vtere ac fruere. Nam & aliarum quæ in reliquas Orationes pertinent edendarum occasionem nobis fore propediem, superis bene fortunantibus speramus, vnà cum Harpocrationis Lexico, & locorum quorundam varia lectione, ad vetustiss. exemplaris collationem à D. Petro Danesio, Ioannis Sphractis industria nobis & impetrata, & (quanquam id quidem serius, extrema quippe iam manu imposita operi) transmissa. Interim autem ignoscès, arbitror, non immeritò nobis: qui si quid hîc est delicti, committere ausi sumus, magnorum etiam in literis virorum exemplo freti, quibus imperfecta edere nostro ferè seculo peculiare est.

CASTI-

CASTIGATIONES AC DIVERSAE LECTIONES IN ORATIONES DEMOSTHENIS, PER VINCENTIVM OBSOPOEVM, VETVSTISSIMI cuiusdam exemplaris subsidio collectæ.

LECTORI OBSOPOEVS.

Fac prius ista legas, quàm nondum cognita damnes,
Si quis amice tuo pectore candor inest.
Respuit iste liber lectorem naris obesæ,
Et qui Cecropij non tenet ora fori.
Si Graiam lecto linguam Demosthene calles,
Iudicium istius te penes esto libri.
Sin minus, hinc abeas, ne te ceu pictor Apelles
Sutorem à tabula iussit abire sua.
Est argumentum naturæ grande malignæ,
Spernere, quæ crasso non capis ingenio.

CLARISSIMO VIRO HIERONYMO PAVMGARTNERO, PATRICIO AC SENATORI NORIMBERGENSI, VINCENTIVS OBSOPOEVS S.D.

VENIT nuper in manus meas admirandæ vetustatis exemplar aliquot orationum Demosthenis, Hieronyme vir clarissime. Quod cùm cœpissem cum Aldino conferre, multis in locis illud cum vulgato discrepare comperi. Eos ego locos subnotandos putaui, inque publicam studiosorum vtilitatem inuulgandos. Quanquam verò his solus priuatim frui potuissem, aut in occulto seruare tacitus: tamen cùm ab inuidentiæ morbo naturâ abhorream, & candidas Musarum ianuas esse oporteat, ferre non potui, vt prouerbiali conuicio, canis in præsepi dicerer. Dabo itaque in lucem vtriusque exemplaris lectionem, non statim pronunciaturus, vtra sit rectior, nisi in locis apertè mendosis: verùm eius iudicij censuram doctioribus relicturus. Tantum enim mihi temerè non ausim sumere, vt ea de re iudicium faciam. Nemini verò hic meus labor proderit, nisi cui Demosthenes domi fuerit. In tenui labor est, fateor: sed tenuis non gloria, si quibus in locis Demosthenem aut correxerimus, aut illi pristinum nitorem huius vetusti exemplaris subsidio restituerimus. Non attollam hic verbis quicquam, non sunt ista meæ industriæ, sed diligentiæ, quam conferendis exemplaribus impendi. Sunt hodie non parum multi, qui, cùm in authore aliquo vel vnicum aduerbiolum, aut coniunctiunculam secus positam, aut superuacuam inuenerint, Dij boni quos protinus triumphos, quas gloriationes proferunt? quàm insolenter sibi placent, nimirum se solos acutissimè perspexisse, quod homines alioqui oculatissimos fugerit. Estque ob vnam atque alteram dictiunculam protinus totus autor emendatior habendus, & ad vetustissima exemplaria restitutus credendus. Quid autem mendarum & erratorum hodie hoc mendacio in scriptoribus quotidie in lucem prodeuntibus nobis non obtrudunt typographi? Adeò solenne & vsu receptum est, omnium librorum titulis addere: Ad vetustissima exemplaria restitutus, & ab infinitis mendis repurgatus. Si tamen hoc licet alteri in Latino quopiam, neque tantæ classis authore, inuento vno atque altero verbulo rectiore & emendatiore, exclamare, Repperi, non quod pueri clamitant in fabâ se repperisse: cur mihi non idem liceat in Demosthene, authore tanto, támque eximio? Quanquam quid nos reppererimus, verbis iactantioribus opus non est: res ipsa indicabit. Atque vtinam integrum exemplar nobis oblatum fuisset, vt ad eum modum omnes orationes inter se collatas emendare potuissemus, non permutassem opes meas cum Crœsi aut Crassi diuitiis. Sed enim quæ nobis reperta sunt, ea aliis candidè impertiemus: rogaturi Lectores, vt hæc, qualiacunque sint, boni consulant, & his nobiscum vtantur, & si quid rectius istis ipsi aliquando inuenerint, nobis vicissim benignè communicent. Tibi verò, Hieronyme ornatissime, hoc quicquid est opusculi, nominatim dedico, cùm Demosthenis amatori summo, tum lectori diligentissimo, & imitatori fœliciſſimo. Neque enim antiquitate generis solùm, sed pulcherrimis quoque virtutum ornamentis decoratus es, & vtriusque literaturæ peritissimus. Accipe itaque libellum hunc studij in te mei monumentum & pignus, quod tibi amicitiæ nostræ quondam initæ, & condiscipulatus nostri memoriam refricet. Ornatissimos atque eruditissimos viros Andream Osiandrum, Dominicum Sleupnerum, Venceslaum Lyncum, Thomam Venatorium, Ioachimum Camerarium, Michaëlem Rotingium, D. Christophorum Kolerum, Erasmum Ebnerum, M. Hieronymum Schallerum, præterea D. Ioannem Magenpuchium, alterum Æsculapium, & reliquos literarij sodalitij proceres, meis verbis communiter saluta. Tu verò cum primis bene vale. Onoltzpachij, mense Nouembri, Anno M. D. XXXIII.

CLA-

CLARISSIMO VIRO, HIERONYMO PAVMGARTNERO, HIERO. F. CONSVLI NORIMBERGENSI HIERO. VVOLFIVS S.D.

FORTES creari fortibus & bonis, etsi non semper id fieri videamus, Horatio facilius concedi potest: quàm humanis & doctis humanos & doctos. Plerumque enim paterna freti gloria, discendi laborem fugiunt, & literas & literatos contemnentes: & fastum ac despicientiam aliorum laude sibi ducunt. In quorum vtroque quantopere errent & peccent, nemini est obscurum. Tu verò, Consul ornatissime, contrariam viam ingressus, ad paternæ virtutis, eruditionis, humanitatis imitationem sic te composuisti: vt pater omni laude cumulatus, & illustri gloria per Christiani nominis orbem celebris in te reuixisse videatur. Habet inclyta respublica Norimbergensis alterum ac potius eundem Hieronymum Paumgartnerum, virum eruditum, ciuem patriæ amantem, senatorem grauem, consulem prudentem, & disertum. habent homines docti & ingenioſi adolescentes patronum & Mecœnatem: recognoscunt ciues tui prænomen & nomen idem: eandem staturæ proceritatem & formæ dignitatem cum grata recordatione patris intuentur: iisque rebus desiderium illius leniunt & consolantur. Fuit & mihi abhinc triennium, cum Norimbergæ in ædibus Christophori Fabij Iulij I.C. viri optimi & humanissimi, veteris amici mei, ædibus vnà pranderemus, & conspectus tuus iis de causis, quas exposui, periucundus: & multò gratior comitas orationis: qua me vltrò ad renouandam rerum paternarum amicitiam perhumaniter inuitabas. Cui etsi ego meam tenuitatem esse imparem, facilè video: tamen αἱ καθ' ὑποροχὴν φιλίαι sic locum habere possunt, si cum iis etiam φιλανθρωπίας ὑποροχὴ coniungatur: quæ in Deo opt. max. tanta est & tam admiranda, vt eius cogitatione mens humana extra sese quodammodo rapta penitus obstupescat, & illa abysso diuinæ bonitatis absorbeatur. Quam ego olim considerans, cum nescio quid de mense Decembri scriberem, in hoc distichon erupi:

Omnia quod superat miracula, CHISTVS IESVS
Tum voluit nasci, cùm DEVS *esset*, HOMO.

Facit igitur ἡ τῆς φιλανθρωπίας σου ὑποροχὴ, vt τῶν καθ' ὑποροχὴν φιλίαι σου, non fraudi, sed laudi mihi fore sperem: vicissimque eandem obseruantiam tuæ quoque præstantiæ polliceor, qua patrem tuum ab ineunte ætate vsque ad obitum sum prosecutus. Nam cum illi puer etiamnum à Sebaldo Heideno præceptore meo amantissimo, nescio quo ingenij & studij cuiusdam singularis nomine cõmendatus fuissem: & tum bene de me sentire cœpit, & de adulto, dum reipub. vestræ inseruirem, præsens & absens bene mereri non destitit. Itaque vt viuentem colueram: ita etiam defuncti memoriam versiculis non tam bonis, quàm bono animo scriptis, (Nam me perpetuò cum morbis molestísque laboribus conflictantem & Apollo & Musæ omnes destituerunt) te præsertim hortatore, celebrandam esse duxi: quos ideo ad te mitto, vt in eodem opusculo, non magno illo quidem, sed magno autori intelligendo seruiente, quem & pater & filius magnificiunt. mentio vtriusque si minus honorifica, at ab animo grato & memori profecta, extaret. Vale. Augustæ Vindelicorum, Calendis Decembris. Anno M.D. LXIX.

ΙΕΡΩΝΥΜΩ ΠΑΜΓΑΡΤΝΗΡΩ, ΕΝ ΤΗ ΤΗΣ ΝΩΡΙΚΙΑΣ ΠΟΛΕΙ ΤΠΑΤΕΥΣΑΝΤΙ, καὶ παῤ ἐπὶ τῆς παῤίδος ἐν δίκῃ αὖ φερομαχορθουμένῳ, καὶ τῇ τάφου γαμετῇ, ἐπιτάφιον.

Ξενέα καὶ ἱερωνύμου διάλογος.

Ξ. μῶν τάφῳ σοὶ ἔχει σ' ἱερώνυμε παμγαρῖνηρέ;
Ἱ. ἐκ ἐμέ, σῦφαρ ἐμόν. Ξ. σὺν᾽ ἄρα σῶμα λέγῃς.
Ἱ. καὶ ψυχεύ γε ἐμεῖο. Ξ. ψυχεῖ τάφῳ οὔπις ἐέργει.
Ἱ. ψυχὴ σὶ᾽ ἀνδρὶ φίλῳ πιστὴ ἔγκυτο δάμῳ.
Ξ. ἔγνων. λείψανα σαρκὸς ὑμῶν τόδε σῆμα κέκρυφεν·
ψυχὰς δ᾽ ὁσιότητος χριστὸς ἔδεκτο ἄναξ.
Ἱ. ὡς᾽ ἀτελεύτητον χαίρειν αἰῶν᾽ ἐν ὀλύμπῳ
παμβασιλῆι θεῷ χεῖρας ἀναχομένους.
Ξ. καὶ μεῖο σοῦ κλέος ἀπὸ δὴ σοφίῃ τ᾽ ἀρετῇ τε
πᾶς σοφὸς ὑμνείει καὶ φιλόπαιξις ἀνήρ.
ἔλβιε Νωρικίης μήτωρ· σὺν᾽ ἀείζωος ἐὼν
ἐχὲ τελευτήσας τὸν βίον, ἀλλὰ λαβών.
καί γε λιπὼν υἱόν σοι ὁμώνυμον, ἀνδὶ ὅμοιον
σώματά τε καὶ ψυχεῖ, καὶ γένος ἠδὲ κλέος.

IN ORATIONES OLYNTHIACAS CASTIGATIONES.

PRINCIPIO in Olynthiacis & Philippicis non ita multa discrepare comperi. Nam quæ ipse Aldus adiectis asteriscis annotauit, diuersitatem lectionum indicans, ea cum nostri exemplaris lectione ferè consentiunt. Quarum ergo orationum diuersitas iam antè ab Aldo demonstrata est, eam minimè annotare visum est: ne in re antè acta superuacuè occupati. Lectoribus pro thesauro carbones offeramus. Nam multum operæ & studij in re prius facta ponere, & superuacuum habetur, & stolidum: Cæterùm quæ nos animaduertimus, ea ferè sunt.

Primùm in argumento Libanij primæ Olynthiacæ, vbi Aldus habet versu decimo, ἐκπολιορκήσας ὁ φίλιππος ἀθηναίοις παρέδωκεν; legendum est, Olynthiis. Nam Potidæam, quæ sub initium ad Atheniensium ditionem pertinebat, Philippus expugnatam Olynthiis sociis suis concesserat: vt ex argumento liquet.

Deinde infrà versu 14. συνετέθειτο γὰρ καὶ κοινῇ, &c. nostrum habebat, συνετέθειντο, pacti erant: haud dubiè rectius.

Mox versu 19. ἀσφάλειαν τῆς ἀθηναίων ἕξει; nostrum legebat, ἀσφάλειαν ἕξει τῆς ἀθηναίων; permutatis nonnihil verbis. Sed hunc locum non eram asscripturus, nisi semel lectorem monere in animo esset, me data opera ab eiusmodi annotandis abstinuisse, quod infiniti propemodum se obtulerint: cùm non ita magni referat, quo ordine verba sint disposita, modò lectio consentiat: tametsi alia sit alia concinnior & modulatior. Veluti rursus versu 31. ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῇ αἰσχύνῃ λυπεῖσθαι; nostrum habebat, λυπεῖσθαι τῇ αἰσχύνῃ; quod certè sonat suauius, & cadit numerosius.

Rursum versu 33. vbi Aldus legit, προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐξαμβάνον; nostrum sic habebat, προῆλθε δὲ εἰς τοῦτο, ὥστε οὐκ εἰς τόπους μόνον. Eò vero hæc peruasit licentia, vt non pro locis solum conducendis sumerent, &c.

Rursum versu à fine quinto διὸ καὶ δημοσθένης ὑλαβῶς. nostrum διὰ τοῦτο καὶ δημοσθένης, &c.

Mox versu sequēti, vbi Aldus sic habet, ἐὰν ἐρωτήσας ἑαυτὸν ὅπου γράφῃς ταῦτα εἶ στρατηγικά; ὅπφέρει, &c. nostrum sic: καὶ ὑπερέθεσιν ἑαυτὸν, ὅτι σὺ γράφεις, ταῦτα εἶ στρατηγικὰ

πωπικὰ καὶ ὄμφέρει. Licet Aldina lectio sit paulò succinctior, tamen nec posterior reiicienda.

Postremo versu à fine quarto ταῦτα μὲν οὖν τῆς δεωσικῶν, nostrum ποσαῦτα μὲν οὖν δεωσικῶν, &c.

IN PRIMAM OLYNthicam.

In exordio αἰὴ πολλῶν αἰ ὦ αἰδρες ἀθλιωῆοι, non vno in loco in antiquo exemplari comperi tantum simpliciter scriptum ὦ ἀθλιωῆοι. Quamuis non magni istæ minutiæ faciendæ sint, quas si omnes colligere & annotare voluissem: multas sanè paginas compleuissem. Sicut eadem facie, linea seu versu à fine quinto vbi in Aldino legitur, οὐδὲ παθεῖν ταυτὸν, nostrum habuit, οὐδὲ παθεῖν ταυτό. Et versu vltimo ἰσῶ τῆς τῆ δὲ βοέων σωτηείας, nostrum ἰσῶ τῆς δὲ βοέων σωτηείας habebat, altero articulorum omisso. Cæterùm harum minutiarum non parum omisimus, ne lectori essemus tædio. Sicut & eiusmodi locos multos sciens prætereij ὥδε γνώμιλω, pro ὥδε γὰ γνώμιλω. & ὄντινοιω pro ὄντινα οἰῶ. & μηδοποιῶ pro μηδ' ὁπιοιῶ & δηλονότι pro δῆλον ὅτι. & πκαταρχας pro τὸ κατ' ἀρχάς. qui omnes coniunctim apud Aldum efferuntur, in nostro disiunctim.

Mox facie secunda versu nono, vbi in Aldino legitur, ὁς οὐδενός ὄξιν ἐλάττων τ' ωεγτέρων, nostrum habebat, ὁς οὐδενός ὄξιν ἐλάττων τῆ ωεότερον, quod magis videtur Atticum & Demosthenicum.

Rursum linea 21. vbi Aldinum exemplar ἕκασον τῆ ωεῦπαρξαίτων ὡς τὰ πολλὰ κείνεται habet, in nostro legitur ἕκασον τῆ ωρὶν ὑπαρξαίτων κείνεται. Quæ lectio videtur esse emendatior καὶ γνησιωτέρα. Mox linea à fine octaua σκοπεῖτε εἰς τί ποτε, nostrum σκοπεῖδε habet.

Deinde paginæ tertiæ versu tertio vbi Aldus habet οὐ τοὶς αἰτίοις, ἀλλὰ τοὶς ωδὲ ωεγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῆ ποιεῖδε, nostrum adhuc dictionem & vt mihi videtur non ociosam adiectam habebat, ad hunc modũ, οὐ τοὶς αἰτίοις, ἀλλὰ τοὶς ὑςαίτοις ωδὲ τῆ ωεγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῆ ποιεῖδε. Vos non culpam merentibus, sed oratoribus, qui postremi de rebus consiliũ adduxerint, succensetis,

Linea octaua εἰ δὲ ἕτερον τούτων ὀλιγωρήσοιτε, in antiquo erat ὀλιγωρήσετε.

Linea 13. καὶ ωδὲ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω, in antiquo γινώσκω erat.

Linea 16. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς ςρατιώμοις ἀποδώσετε, nostrum antiquum αὐτὰ ἀποδώσετε habet.

Mox sequenti linea μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τὸ ωόγου, in nostro μᾶλλον δὲ παντὸς, &c. quod prolatu est mollius.

Porrò linea 22. δεῖ δὴ χρημάτων. in nostro δεῖ ὃ χρημάτων, quę sentẽtia si vnquã fuit vera, certè hoc seculo omnium est verissima. Siquidem αἰδὼ τύπτων μὴ μόνον τῆ δέοντος, ἀλλὰ καὶ τῆ αἰαγκαίων οὐδέν ὄξι χρήσεδαι.

Paulo pòst linea 34. τὰ χδ κοινὰ τῆ ωεῖταλῶν, nostrum τὰ χδ κοινὰ τὰ ωεῖταλῶν habuit, necessaria & eleganti prioris articuli repetitione. Sicut aliàs sæpe apud Demosthenem in similibus exemplis cernere est.

Rursum sequenti linea αὐδὲ τούτων ὕςερηθῆ, in nostro εἰδὲ τούτων ὕςερηθῆ, quantum ad sensum attinet nullo discrimine.

Postremò linea à fine quinta καιρὸν ἡμέτερον νομίσαντας, in nostro erat ὑμέτερον.

Deinde eiusdem paginæ facie secunda versu 6. τὸς αὐτὸν ἔπ κωλύσοι, in antiquo non erat ἔπ.

Postremo à fine primæ orationis linea vbi legitur ωόσα χρὴ νομίσαι ζημιωδήσεδαι, nostrum habebat ωόσα ζημιωδήσεδε.

IN SECVNDAM OLYNthicam.

In secũda Olynthiaca nihil ferè diuersitatis cõperi, prẽter ea quæ ab Aldo stellulis indicata sũt. In argumẽto Libanij penè ĩ fine pro κῆ τὴ ἰδίαν δύναμιν, in nostro οἰκείαν, eodẽ tamẽ sensu manente scriptũ inueni.

Deinde facie quinta linea à fine 18. pro τῆ ωοτίδαιαν οὖσαν ἡμετέραν in nostro ὑμετέραν reperi. Et in fine orationis pro λέγω δὴ κεφάλαιον, λέγω δὲ erat. Cætera cum Aldino concordarunt.

IN TERTIAM Olynthicam.

In argumento Libanij tertiæ Olynthiacę versu primo pro καὶ ωκαταρθωῶ, nostrum habebat καὶ τι modico sanè discrimine.

Circa versum 2. pro ὁδὲ δῆμος, nostrum ὅ, τε δῆμος ωρεχάρης habebat.

Rursum vers. sequenti pro ὥδε καλοωῦτες ὅτι ωιωρίαν, nostrum ωιωρίαν legit. Eodem versu pro ἐδὲ δημοδένης δεδοικὼς, in nostro legebatur δέδοικε νῦν ὁ δημοδένης, haud dubiè melius & rectius. Et paulo pòst, pro ὁ λιγωρήσωωι, ὁ λιγωρήσουσι. Eodem versu δι' ἃ τοῦτο ωαρῆδεν ὅπως ὀκνήσει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῆ, in nostro erat ὅπως ὀκνήσει, præcidit, quod profectò magis quadrare videtur sententiæ. Nusquam enim deridet Athenienses Demosthenes, sed quum nihil actum sit, indicat, ne in vtramuis autem quasi superato Philippo dormiant, etsi nõ nihil misso Olynthiis auxilio expedierint.

Mox versu à fine sexto pro ἐν δὲ τούτῳ τῆ λόγῳ καὶ τῆς ωδὲ τῆ δεωρικῶν, sic in nostro scriptum reperi, εἰ δὲ τοῦτο τῆ λόγῳ καὶ τῆς ωδὲ δεωρικῶν, &c.

Porrò in ipſa oratione facie nona verſ. à fine 14. pro μόλις μόγις, quæ tamen idem ſignificant, habebam. Et paulò ſuperius pro ἑξήκοντα, & infrà pro πέντε, literis numerus notatus erat, vt in aliis quoque locis, nempe, ξ & ε. Sed ea quoque in aliis non imprudens prætereij.

Deinceps facie vndecima circa verſ. 13. pro ἀμφότερα ἀξιῶ λαμβάνειν, noſtrum habebat πωαμφότερα. Eodem verſu vbi in Aldino legitur εἰδέ τις ὑμῖν ἔχει τὰ θεωρικά, in noſtro ſic legebatur, εἰδέ τις ὑμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικά, adiecta coniunctione καὶ, nec ſuperfluè.

Eadem facie circa verſ. 30. pro οἱ παρόντες ἅπαντες, antiquum habebat παρόντες. Deinde circa verſ. à fine ſeptimum pro ὥσπερ ὑμᾶς, οὕτω νῦν πάντα, in noſtro ὥσπερ ὑμᾶς οὕτω πάντα, erat.

Circa verſum penultimum pro ὅτι μὴ δι' ἃ τῶν ἑλλωνικῶν ἅπασι τοιοῦτοι, in noſtro τοιαῦτα legebatur.

Verſu vltimo pro καὶ τοῖς ἰδίοις, in noſtro erat καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις.

Facie duodecima verſu 24. pro ἐξ δόξων, lege ἐξ ἀδόξων, haud dubiè librariorum errore deprauatum.

Mox verſu 33. vbi etiam ab Aldo adiecta eſt ſtellula, neque tamen alia lectio indicata, pro ἢ βουδρόμια πέμψωσι, in antiquo βοήδρομα repperi.

Eodem verſu pro καὶ τὸ πάντων αἀναιδρότατον, in vetuſto exemplari habebatur αἀναιδειότατον.

IN PRIMAM PHILIPpicam Demoſthenis.

In argumento Libanij primæ Philippicæ verſu 4. vbi Aldus habet κελεύει δὲ δυνάμεις, &c. in noſtro κελεύει δὴ δύο δυνάμεις ᾠδησυάσαθαι. haud dubiè emendatius legitur.

Mox verſ. 8. pro ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας. in noſtro erat. σωηθείας. vtrum rectius, doctiores iudicent.

In ipſa oratione facie 14. verſu 13. pro ἃ προσῆκε, erat προσήκῃ.

Facie 15. verſ. 24. pro καὶ τὸ ἐξεργάσαιτο, erat καὶ τοῦτο ἐξεργάσαιτο.

Verſu 28. pro ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμους, in noſtro erat ἑτοίμως.

Verſu eiuſdem faciei à fine ſeptimo, vbi Aldinum habet ταῦτα λέγειν ἔχειν, in antiquo ἐχειν aſſcriptum non vidi.

Facie 16. verſ. 5. pro οὐδὲ εἰμὴ ποιήσαιτ' αὖ, in noſtro ποιήσαι τε erat.

Verſ. 10. pro ᾠδησυάσαθαι προσήκειν, erat παρεσυάσθαι.

Verſu 24. pro ἔχειν ἐκ διαλοχῆς ἀλλήλοις, legebatur in noſtro ἀλλήλοις.

In fine eiuſdem faciei verſ. 5. pro παντάχοῦ μᾶλλον οἴεται, in noſtro legitur οἴχεται quæ germana lectio eſſe videtur.

Facie 17. verſ. 22. pro κἀγὼ συμπλέων, erat ἐγὼ δὲ συμπλέων.

Verſu deinceps 24. poſt hæc verba, βούλεσθαι τῶν ἄλλων λέξω, erat in noſtro vice tituli, πρόσθεν δὲ δείξω. Præterea in margine hęc verba annotata reperi, ἐντεῦθεν ἐφιλονείκησε ἀλλὰ καὶ πάλαι δοὺς ἑτέρου λόγον εἰς ἀρχὴν. παρολίμιον δέ φησιν οὐδ' ἔχει. ἐπειδὴ δευτερολογία ἐστὶν, ὡς ὡς ὅτι τὸ πλεῖστον οὐκ εἰσὶ παρολίμια.

Deinde verſu à fine 15. eiuſdem faciei vbi legitur δεῖ πάντως ὑμᾶς ταῦτα ἐνθυμουμένους μὴ βοηθείας πολεμεῖν. Hoc in loco quanquam noſtrum exemplar cum Aldino concordarit, tamen alia manu & illa perantiqua aſſcriptum comperi χρὴ φοντείας. Quæ mihi profectò germana lectio eſſe videtur, ſi quis verborum ſenſum paulò attentius legerit. Arguit enim Demoſthenes ciues ſuos ignauiæ, proponens Philippi vigilantiam, omnes temporis articulos rei gerendæ captantis Oportere itaque iſta conſiderantes, non preſtigiaturis rem agere, ἀλλὰ ᾠδησυδῇ συνεχεῖ, καὶ δυνάμει, vt mox ſequitur. Facilis autem fuit lapſus è φοντείας in βοηθείας, nominum affinitate. veluti in aliis authoribus idem non rarò accidiſſe vidimus. Alioqui ſi βοηθείας legẽdum ſit, tum Demoſthenes planè pugnantia diceret, cum ſummo apparatu bellum aduerſus Philippum gerendum ſuadeat.

Facie 18. verſ. 3. pro φέρετ' ἄγων, noſtrũ habebat φέρετ' ἔχων. Eodẽ verſu pro πρὸ Λεπρεατῶν legẽdũ eſt, quod eſt promontoriũ & portꝰ nomẽ Eubœæ. Mox paulò inferiꝰ verſu 9. pro ὀλιγωρούμενοι, ὀλιγωρούμενοι. Rurſus verſ. 16. pro καὶ τὰ τότε ᾠδησυδῆς, in noſtro ἐν τῇ τούτου ᾠδησυδῇ ſcriptum legebatur.

Verſ. 22. pro ἃ μὲν ὑμεῖς τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν, in noſtro ἐκ αἰμεμφῶσι τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα ἢ ῥαθυμίαν. Quãuis ῥαθυμίαν in aliis quoq. legi Aldꝰ indicarit. Quàm. n. huc quadret εἰρωνεία, nõ video. Tẽpꝰ quod rebꝰ agẽdis, ĩquit, ĩpertiẽdũ erat, apparãdo cõſumitis. Atqui negociorũ occaſio & opportunitas veſtram tarditatẽ & ſocordiã nõ expectant. Verſ. 34. pro ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειέ τις, in noſtro ſic ordinata erant verba, ἀξιώσειέ τις αὖ. Sequẽti verſ. pro τοὺς δ' ἐξελωμένους, lege τοὺς δ' ἐξελευσομένους, librariorũ incuria haud dubie deprauatum.

Eadẽ facie verſ. à fine tertio pro οὐδὲ τῶν χρημάτων, omnino ſicut noſtrum habuit, πραγμάτων. legendũ eſt. Reprehendit eorũ incuriam, quòd nullá rerum agendarũ curam ſuſcipiant, niſi vbi aliquid factum eſſe audierint, &c. nec vſquã in tota oratione

pecunia-

pecuniarum mentionem feciſſe videtur.

Deinceps facie 19. verſ. ſeptimo pro μήτε λογίζεται, noſtrum exemplar habebat μήτε ὁρμίζεται magno ſanè diſcrimine, licet poſterius ego putem eſſe conuenientius, vt ex verbis Demoſthenis apte poteſt colligi. Demiror autem neminem veſtrûm neque cogitare neque indignari, videntem principium belli puniendi Philippi gratia ſumptum eſſe, finem verò eò tendere ne ipſi malè affligamur.

Verſ. ſequenti pro περὶ τῆ πιωρήσαθαι φίλιππον, in noſtro ὑπὲρ τῆ πιωρήσαθαι fuit.

Verſ. 27. pro ῥᾳδίως ἐνθένδε ὧσι, legendum opinor ἐνθάδε, licet exemplaria conſenſerint.

Rurſum ſequenti verſ. pro ψηφίζεσθε, ψηφίζηθε rectius legitur. Et mox eodem verſu pro χρὴ προσδοκᾶν, χρὴ προσδοκᾶν lege.

IN ORATIONEM DE PACE.

In argumento Libanij verſ. 9. pro ἀπεκωλύθη, in noſtro erat ἀπεκρούθη. Et mox verſ. 17. pro ἄλλοις δ' ἄλλας πυὰς αἰτίας. τούτοις δὲ, noſtrum ἄλλοις δ' ἄλλας πυαὶ αἰτίας. τούτοις δὴ, &c. ſcriptum exhibebat, cæteris concordantibus.

In ipſa oratione verſ. 21. facie item 21 pro ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες, in noſtro ἐγὼ μὴν γὰρ ὦ ἄνδρες, erat.

Verſ. 26. pro μὴ τὰ προσόφλειν, erat προσοφείλειν. Rurſum infrà verſ. à fine 9. pro νυῦν ἅπαντας ἠδῆσθαι, erat in noſtro γνώπειν.

Tandem verſo folio facie 22. verſ. 22. νυῦν δ' ὑμᾶς λυθλῶαι, legendum eſt, νυῦν δ' ὑμᾶς λυθλῶαι.

Verſ. 32. pro ἕπερος καθεδεῖται, antiquum habebat καπεδεῖται.

Verſu à fine nono lege ὧν καὶ φερντίσειν. Facie. 23. verſ. 1. pro ἐχθροδικέρος ἐχθροτέρος. Aldus quoque ἐχθρὸς legi indicat.

Verſ. 3. pro ἐνδεικνύμθα αὐτοῖς fuit αὖ. Mox pro ἔμελλεν αὖπῆ erat ἔμελεν. Et infrà pro ἆρα δεῖ ποιεῖν erat ἄρα. Et pro ὑπομένειν δεῖν, ὑπομεῖναι.

IN SECVNDAM PHILIPPICAM.

In argumento Libanij in ſecũdam Philippicam verſ. 3. pro δ' ἐπιζεῖσθαι εἰς πόλεμον, habebatur προὺς πόλεμον.

Verſ. 7. pro καὶ περὶ πάντων erat καὶ ἁπλῶς πάντων. Poſtremo verſ. 11. pro οὐδὲ γὰρ ὑπάρχειται, in antiquo οὐδὲν γὰρ ὑπαρχὴς, non mediocri ſanè diſcrimine, quod haudquaquam obeſæ naris lector perfacilè animaduertet.

In ipſa oratione facie 25. verſ. 21. pro ἐπανορθωθήσονται, haud dubiè, ἐπανορθωθήσεται legendum eſt.

Mox facie ſequenti verſ. 1. pro φεύγειν ἑαυτῆ, antiquum habebat φεύγειν αὐτόν.

Verſ. 5. pro ἀπαλλάξεως lege ἀπαλλάξαις.

Verſ. 21. pro μεσογεία, lege μεσόγεια, & hoc vt primum librarij & correctoris culpa & vicio.

Eodem loco verſ. 25. pro ἀλλὰ τῶ δικαιοτέρως ἀξιοῦν, antiquus codex habebat ἀλλὰ τῶ δικαιότερα, &c.

Verſ. 30. pro ὡς ῥᾴτειαν τειχεῖ, noſtrum habebat τειχίζει.

Verſu à fine 7. vbi in Aldino quoque ſtellula eſt appoſita, pro ὅτι πάντων δ' ἂν ὀρθῶς θεωρῆι ταῦτα πραγματεύει, in noſtro erat ὅτι πάντων δ' αὖτις ὀρθῶς θεωρεῖν, ὅτι ταῦτα πραγματεύει, &c. proculdubio rectius, ſi verborum ſenſum penitius introſpexeris. Eiuſdem faciei verſu vltimo lege ἀμφότερα.

Rurſum facie 27. verſ. 3. pro μὴ φεύγειν φθάσῃ ποιήσας, in antiquo paulò aliter legitur, μὴ φθάσῃ ποιήσας φεύγειν. Eodem loco verſu 5. pro βελομένους τέτῳ, erat τούτοις.

Verſu 11. pro οὐ πάντες οἱ φεύγειν μακεδονίας, antiquum ἧς πάντες, &c. ſcriptum exhibebat.

Verſu 24. pro ἀπεύχεσθε, in antiquo ἀποδύξασθε ſcriptum fuit.

Verſu 35. pro καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους ἀλλὰ τῆ πρέσβεων, in antiquo καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους καὶ ἀλλὰ τῆ πρέσβεων, &c. pulchra & neceſſaria repetione coniunctionis legitur, καὶ ἀλλὰ τῆ πρέσβεων καὶ παρόντος ἐμοῦ, &c.

Eiuſdem orationis facie vltima verſu 6. pro οὐδὲ φωκέας ὡς ἐγὼ legendum videtur οὐδὲ φωκέας τοὺς λέγοντας, ὡς ἐγὼ μὴν, &c. alterius exemplaris teſtimonio.

Verſ. 24. pro μὴ τῆ πρέσβεων, in antiquo αὖπῶν legitur. Et mox verſu ſequenti δεῖ τούτοις ἀπολωλεκόσιν, erat ἀπολωλεκόσιν, non multo ſanè diſcrimine. Rurſum verſu ſequenti pro οὐκ εἰς τοὺς αὖπους, erat πολλοὺς. Iterum verſu proximo lege ἕως οὗ ἔτι μέλλει.

Ad extremum ab eo loco verſu 2. pro τὸς φωκέας καὶ πύλας πείσας ὑμᾶς πρεσθαι, in antiquo meliori & rectiori ſtructura & ordine τὸς φωκέας πείσας ὑμᾶς καὶ πύλας πρεσθαι ſcriptum legitur, cæteris conſentientibus.

IN ORATIONEM QVÆ de Haleneſo inſcribitur.

In argumẽto Libanij verſu 14. vbi Aldina codex habet Ϛ δὲ δοκεῖ τινομίζειν τὸ ἐν τοῖς κρατάφοις ἔχειν, noſtrũ antiquũ habebat, Ϛ δοκεῖ τὸ νομίζειν ἐν τοῖς κρατάφοις ἔχειν, &c.

In ipſa oratione facie 30. verſ. 18. pro λίμνο λήμνῳ, emẽda Léni. Eadẽ facie verſu à fine 8. pro ἐπιδείκνυσθε, corrige ἐπιδείκνυτε. Facie proxima verſ. 18. pro ἀμφισβητῆσθαι ſuppone ἀμφισβητῆσαι. Facie 33. verſu 18. pro τὰς πε-

λεις, nostrum antiquum habet, καὶ εἰς τὰς πόλεις, addita præpositione.

Rursus eadem facie versu à fine 12. vbi Aldinum habet ὥδαπου δῶν καὶ λύων τῷ εἰρωύλῳ, in nostro est ὥδαπον δῶν καὶ λύων τῷ εἰρωύλῳ, aperta menda, sed librariorum culpa, vt pleraque cætera commissa. Siquidem quid ὥδαπον δῶν τῷ εἰρωύλῳ sit, vel literis græcis leuiter imbutis liquere puto, & ita legendum, præsertim sequente participio simili λύων. Cæteris vt tumultuariè perlustranti visum est, nõ dissentientibus.

IN ORATIONEM QVÆ de his, qui in Cherroneso fuêre, habita est.

In argumento Libanij vers. 11. pro ἐπολέμει καρδιανοῖς, erat ἐπολέμησε, mutato saltem tempore. Vers. 13. pro εἰπὶ φασὶν ἠδικεῖθαι, in vetusto habebatur εἴγε φασὶν ἀδικεῖθαι. Vers. 18. pro ἐν ἀσφαλείᾳ γλυκύλῳ, erat ἐν ἀσφαλεῖ, sensu non discrepante.

In oratione facie 36. versu à fine 10. pro ὡς διοπείθους κατηγορεῦσι, nostrum ἃς διοπείθους, &c. habuit.

Facie. 37. vers. 2. pro δι' οὗ τὰ παρῳθόντα πεάγματα, antiquum παρόντα πεάγματα Habuit. Et versu à fine 18. pro αὐτοῖς stellula notato αὐτοὶ, ad hunc modum.

Facie 39. versu 18. pro ὧν νυνὶ παρήκατε καιρῶν, legendum videtur παρήκατε.

Vers. vltimo pro ἃ πολλὰ γλύσιτ' αἰθρόπῳ, γλύσιτ' ἂν αἰθρόπῳ lege.

Facie 41. versu 21. pro τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν, antiquum τὸ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν, adiecto articulo τὸ habuit.

Versu 25. pro τοι γάρ τοι, τούτων καὶ γὰ τοι, legendum indicat.

Versu à fine 7. οὐδεμιᾷ ταῦτ' ἀνδρείας ποιεῖ lege.

Facie sequenti vers. 6. pro οὐδὲν πολιτεύομαι, antiquum, οὐδὲν πεπολίτευμαι. habuit. Deinde vers. 15. vbi corruptissimè legitur ἐπ' ἐκεῖνο μὴν γὰ ἡ φύσις, antiquum εἶπα ἐκείνων μὴν ἡ φύσις habuit.

Versu 23. πεὶ ὧν αὖ ὁ δεῖνα εἶποι, lege ἔφη. & versu à fine. 4. παύσασθε pro παύσεσθε, omnibus ferè librariorũ incuria deprauatis.

SEQVITVR IN TERtiam Philippicam.

In tertia Philippica facie 44. vers. 8. pro ἐβούλοντο οἱ παρόντες, in antiquo παρόντες scriptum inuenimus.

Mox vers. 10. vbi Aldinum legit πολλὰ μὴν οὖν ἴσως τὰ ἄπα, nostrum πολλὰ μὴν οὖν ἴσως ὀρθὴν τὰ ἄπα.

Deinceps versu 15. pro οὐκοῦν οὐδ' ὑμᾶς οἴονται ἔχειν, nostrum οὐκοῦν οὐδ' ὑμᾶς οἴονται δεῖν ἔχειν. vtrobique dictionem non ociosam adiectam habuit.

Facie proxima vers. 11. pro αὐτὸς, αὐτόν.

Facie 46. vers. 5. pro καί τοι ταῦτα καί τοι, τοιαῦτα πεάττων.

Facie 47. vers. 14. pro βεαχέων ῥημάτων βεαχέως λόγου reperi.

Facie 49. vers. 31. pro ἐπιδεδωκένας, ὅτι δεδωκένας, proculdubio rectius.

Versu à fine quarto loco πεφεύθαι, antiquum πεφσέθαι legit.

Facie 50. vers. 26. lege ἀκούοντες δὲ τούτων τὰ πολλὰ, &c.

Facie 51. vers. 7. pro ὅτι δικαίως καὶ καθαρῶς, antiquum addita adhuc coniunctione ὅτι καὶ δικαίως καὶ καθαρῶς habuit.

Versu 16. vbi Aldinum habet οἵδ' ἐξ ὧν ἔμελλον σωθήσεθαι, πολλὰ δὲ καὶ, &c. in nostro antiquo plura verba aderant ad hunc modum, οἵδ' ἐξ ὧν ἔμελλον σωθήσεθαι· πολλὰ δὲ οἷς πεφσῆναν ἀπέχθειαι καὶ, &c. quæ necessaria esse ad verborum sensum, vel semidoctus intelligit.

In fine eiusdem facie versu 2. pro ἔλλεσι, ἔλλησι, emenda librariorum vicium.

Sequenti facie versu 2. pro ἵν' ἐαν μὴ πεῖσητε, legendum videtur, ἵν' ἐαν μὴν πεῖσητε, &c.

Versu 12. pro ἀλλὰ τοῖς μὴν ἐν χεῤῥονήσῳ, legendum est ἀλλὰ τὸ μὴν ἐν χεῤῥονήσῳ χρῆμα τ' ἀποστέλλειν, &c.

Versu à fine 5. hæc verba omnia. εἰ ῥᾴδιόν ἐστιν ὑμῖν ἅπαντ' ἐξ ἀρχῆς ἐπανορθοῦσθαι, ἐπειδὴ καὶ τὰ μάλιστα ἐβούλεσθε, ἐξῆν ἂν ἤδη

Facie 58.versu 28.pro Ϛ τοῖς ὅπλοις, in nostro εἰ τοῖς ὅπλοις,&c.erat.

Facie 59.versu 24. pro οἰομένοις ἅπαντες, in nostro εἰ θησομένοις ἅπαντ' ἀναθεῖναι, &c. scriptum reperi.

Facie 61.versu.3.pro ἀσφαλὲς τὸ τὰ αὐτὰ, &c. in nostro ἀσφαλὲς τὸ μὴ τὰ αὐτὰ, &c. reperi, addito adhuc aduerbio μή.

IN EAM QVÆ EST CONtra Philippi epistolam.

In epistola Philippi versu 2. pro πρέσβεις Ἀποστείλαντος,antiquũ πρεσβείας habebat. Eadem facie versu vltimo pro πρὸς τὰ αἰχμαλώτων,in antiquo ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων legi.

Facie 65.versu 2.pro Ϛ τὸ παρανομεῖν,καί τι τὸ παρανομεῖν.

Versu 7.vbi corruptè legitur in Aldino νυνὶ αὐτοὺς φανεσθαι ποιοῦντας,in antiquo sic emendatum reperi, νυνὶ αὐτοὺς φαίνεσθ ποιοῦντες.Atque ita legendum esse,antecedentia verba satis confirmant. Quî verò hoc graue esse non possit, quod ea quorum gratia alios sic odio habuistis,nunc ipsi facere videmini. Quinetiam particula εἰ sic legi cogit.

Facie 66.versu 5.vbi Aldus habet οὔτε τοὺς φεύγοντας ἀπεδίδοσαν, nostrum φῶρας fures habuit.

Versu 7.pro ὀπισκήψασθε, emenda ἐπισκέψασθε.

Facie 67.versu 4.pro οἱ παρὰ τοῖς ἄλλοις,antiquum πρὸς τοῖς ἄλλοις legit.

Versu 8.sic legendum,ἔθηκεν ἐν τῷ αἰχμαλώτων μόνων ὧν ἀπῆρξεν ἀνδριάντα χρυσοῦν ἀνέστησεν,statuam auream erexit.

IN EAM QVÆ συμβουλευτικὸς inscribitur.

Facie 68.versu 12.pro κατασκευάζεσθε,κατασκευάσεσθε reperi.

Versu 24. vbi Aldus legit, λαμβάνειν ὑμᾶς φημὶ τὸ ἴσον,comperi deesse verbum ad hunc modum,λαμβάνειν ὑμᾶς φημὶ χρὴ τὸ ἴσον ἕκαστον,planè ad sensum verborum necessariũ.

Facie 69. versu 1. pro οὔτε παρασκευάζεσθε, κατασκευάζεσθε reperi.

Facie 70.versu à fine 6.pro τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς,nostrum πολιτείας habuit. Paulò superius versu 15.pro μυρθῶνι,emenda μυραθῶνι.

Facie 71.versu 3. pro μεγάλου οἴμαι καὶ τιμίου, nostrum seu antiquum exemplar μεγάλου καὶ τίμιον οἴμαι habuit.

Versu 13.pro ἐκείνους πεφεσγμένων, nostrum proculdubio rectius πεφευγμένων legit. Iubet enim Athenienses considerare facta maiorum,& conferre cum suis ipsorum.

Vers.31. pro ὀνόματι ἀκολούθους, in nostro ὀνόματι παραπλησίους legi.

IN EAM CVIVS TITVlus est περὶ τῆς συμμορίων.

In argumento Libanij versu 2.sic scriptũ reperi,ὁ μὲν τῆς ἀθλιωτάτων δῆμος καὶ κεκίνηται Ϛ συκαλεῖν,&c. Versu deinceps 4. προεξαίσασθε legendum est.In fine pro τῆς λειτουργιῶν, in antiquo λειτουργιῶν reperi,non magni discriminis aut momenti diuersitate.

In ipsa oratione facie 73. versu à fine 9. pro σκεπτέον ἐστὶν , ego σκεπτέον χρὴ scriptum reperi.

Versu à fine 3.pro δόξαν ἀνδρίας λαβεῖν,δόξαν ἀνδρείας λαβεῖν legendum.

Facie 74. versu à fine 18.pro ἔχοντα μῆκος, nostrum ἔχοντα μήκοθεν habuit. Et mox infrà versu 3.pro ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτοὺς,αὐτὴ, in fœminino genere nostrum legit.

Facie 75.versu à fine 14.pro Ϛ ξυμφέρεις πόσῳ, antiquum ποίᾳ exhibuit.

Facie 77. versu 12.pro ὅπ ἕως,in antiquo πέως legi.

IN EAM QVÆ EST DE Rhodiorum libertate.

Facie 79.vers. 16.pro ἀτυχήμασιν,in nostro ἀτυχήσασι erat.

Facie 80.versu à fine 18 pro ἔτε ἰδίᾳ ξένος, nostrum ἔτε ἰδιόξενος vnica dictione habuit.

Facie 81.versu 18. à principio pro καὶ δίκαια,nostrum δίκαιον.

Facie 82. versu à fine 11. vbi Aldus legit ὅταν οὖν μηδὲν ᾖ δίκαι τούτοις ἀκουστὴ τῆς δεόντων γενέσθαι,in nostro sic scriptum reperi, ὅτ' ἂν ἐν μηδενὸς ἀκούσητε τῆς δεόντων ἀκουστὴ γίγνεσθαι.quę lectio mihi magis arridet.Cæterum quam pro Megalopolitanis dixit, nusquam discrepare comperi.Sed neque in illa quę de fœderibus cum Alexandro initis dicta est, quicquam quod alicuius momenti esset inueni,nisi facie 89.versu 11. pro τὸν πόλιν ὁ μακεδὼν,τὸ δῆμον in nostro erat. Et versu 28. pro ὁμοιλίας,ὁμολογίας emenda: cæteris cum Aldino concordantibus.

IN ORATIONEM CONtra Æschinem pro causa Ctesiphontis.

In argumento Libanij versu 4. pro ὠχύρωσα, in antiquo erat ὠχύρωσε. Versu 9. pro παραινέσαι τὸ ἔργου,scriptum fuit,παρέχεσθ μᾶλλον.Versu 22.pro νόμος κελεύει,νόμον ᾧ κελεύειν, in accusatiuo,quæ recta videtur lectio.Deinde versu sequenti pro τὸ κελεύοντα, antiquum habuit τὸ λέγοντα,Postremo prope calcem argumenti pro δεῖ γὰρ ἀρχέσθαι τ' ἀπὸ,&c. legendum est δεῖ γὰρ ἄρχεσθαι π' ἀπὸ,&c.

In ipsa oratione facie 94. versu 4. pro ἀνάλωκε, legendum & emendandum ἀνήλωκε.& mox versu 6.pro τοῖς ἔξωθεν,simpliciter τοῖς ἔξω reperi. Eadem facie versu à fine 4. vbi Aldus legit πῶς ἔχθεαν πεφεῖσαται, in antiquo πῶς non legitur.

Facie 95. versu 20.pro αὐτὸς παρεσκευάζετο,

in noſtro erat αὐτοῖς, in datiuo. Mox infrà verſu à fine 8.lege κηφισοφῶν. Verſu à fine 3. pro ἐξαγώδεις, διεξαγώδεις noſtrum habuit.

Facie 97. verſu 3.pro μηδεμίαν ἀναβολὴν, antiquum habet ὑπερβολήν. Verſu deinde 19. pro ὡμολόγησε τῷ εἰρωνίῳ, erat ὤμοσε, iurauit pacem. Verſu à fine nono pro ἐβούλεθ', emenda βούληθ'.

Facie 98. in fine ψηφίσματος pro ἐπηγγείλαθ' ὑμῖν, antiquum ἐπηγγέλλεθ' ſcriptum habuit.

In epiſtola Philippi verſu 4. vbi Aldinũ habet φεύρας εἰσαγηχότας, in noſtro plura verba legi, φεύρας εἰσαγηχότας εἰς αὐτὰ, ſcilicet πολίσματα. Deinde verſu 8. pro εἰρωνίῳ σωθέμενοι, erat adhuc additum ſic, εἰρωνίῳ ἢν συνθέμενοι.

Facie 99. verſu à fine 8.pro ταῦτα ἀποδομένων, erat ἀποδιδομένων, & rectè. Verſu vltimo deeſt articulus ἡ, ſic enim ibi legẽdũ, πᾶσα ἡ οἰκουμένη μετὰ γένους φερομένη.

Facie 100. verſu 6.pro ἀπολώλατε, noſtrum ἀπολώλειτε habuit. Eadem facie verſu à fine 8. vbi Aldus habet τὰ δημόσια γράμματα, in antiquo γράμματα non aderat. Verſu à fine 5.pro ξαγωδῶν τῇ καμῇ, in antiquo ξαγωδῶν τῇ καμῶν, niſi fallor rectius habuit. Verſu à fine 3.pro κλήτορες, κλητῆρες. licet vtrumque ſignificet viatores, & vtrunque rectè legi poteſt.

Facie 101. verſu 17.pro τῇ γραφῇ, τῆ γραφῆς in genitiuo ſcriptum inueni.

Facie 102. verſu 9 pro ἀφ' ἧς αὐτὸς, in noſtro ἐφ' ἧς αὐτὸς, mutata præpoſitione.

Verſu à fine 9. eiuſdem facici, quem locum Aldus quoque aſteriſco notauit, ſic in antiquo legi, τὰς μὲν αἱρεθὲν, εἰς αὖ ὃ δεῖ φυλάττας κατάγων.

Facie 103. ἐν τῷ ψηφίσματι, verſu 4.pro σκάφη εἴκοσιν, in noſtro fuit σκάφη ἐκεῖσε, magno ſanè diſcrimine. Mox in eodem verſu 9. pro τῇ δεῖ στρατιώτας δεῖ στρατηγοὺς in antiquo legi.

Facie 104. verſu 9. vbi Aldus aſteriſcum appoſuit, & σωτελέσαι quoque lege indicauit, noſtrum σωτελεῖσθαι habuit.

Facie 105. verſu 12. pro ἢ γέλωτα ἂν νῦν, noſtrum ἢ γέλωτα ἢ ἂν νῦν, &c. ſcriptum habuit.

Verſu 21. vbi in Aldino legitur ὁ φίλιππος ἐξηλάθη τοῖς μὲν ὅπλοις ὑφ' ὑμῶν, in noſtro verba ſic collocata erant, ὁ φίλιππος ὑφ' ὑμῶν μὲν ἐξηλάθη τοῖς ὅπλοις.

Verſu 26. pro οὐδὲ ὅτι τούτοις, in antiquo τούτων erat. & verſ. 29. pro ἡμᾶς, ὑμᾶς. & verſu 31. pro οὐκ ἐκ λόγου δεῖ μαθεῖν, in antiquo οὐκ ἔστ' ἐκ λόγου δεῖ μαθεῖν. Præterea verſu 37. defuit articulus τῷ, vbi ſic legendum eſt, ἢ τοὺς τῷ φθονηθίων, &c.

Facie 106. verſu 7. ἐν τῷ τῷ βυζαντίων ψηφίσματι, noſtrum ſic habuit, ἐν τῷ τῷ βυζαντίων ψηφίσματι, apertiſſima mẽda eſt librariorum incuria commiſſa, vbi pro πρὸ ὅλου, proculdubio ſicut noſtrum exemplar habuit, ποτὶ ὅλον, legendum eſt. id quòd docti pro germana lectione facilè agnoſcent. Vſurpant enim Latini authores hanc vocem, vt Vergil in nono:

Si qua tuis vnquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit, ſiqua ipſe meis venatibus auxi
Suſpendive tholo, &c. παρ' ἀθλωταῖς τε καὶ φωκεῦσιν ὁ τόπος ὧν ἔνθα ἐδέηνεν οἱ φρυτάνεις.

Facie 107. verſu 4.pro ἐκ ἐποιοῦντο, in noſtro ἐκ ἐποιοῦντο, & videntur duæ dictiones in vnam conflatæ, aut contra.

Hoc loco mihi temperare nequeo, quin & hac oratione pulcherrimam ſententiam his annotatiunculis inſeram, quam omnium oculis obuerſari ſubinde par erat, πάντες μὲν δὴ, inquit, ἄπασιν ἀνθρώποις ὁρῶ τὸ βίου ὁ θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ. δεῖ δ' τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς τῶν ἀγαθῶν προβαλλομένους ἐλπίδα φέρειν ἧ ὅ, τι ἂν ὁ θεὸς διδῷ γιγνώσκειν. Hanc nos exercendi ſtyli gratia ſic latinam fecimus carmine:

Horrida cunctorum mors certo funere vitam
Claudit, fatalis ſæua miniſtra coli.
Quamuis ſe clauſum quis muris ſeruet ahenis,
Mors tamen ex illis in caua buſta trahit.
Fortes ergo viros claris incumbere factis
Semper & ingenti mente vacare decet.
Nec rerum ambiguè euentum ſperare ſecũdũ,
Nutet in incertum ſors malefida licet.
Sed quæcunque Deus conanti cœlitus offert,
Omnia magnanimo pectore ferre decet.

Eadem facie verſu à fine 16.ſic antiquum habet, συμβουλῆς οὔσης ἢ μέλλον, & non ἔμελλον. & proximo verſu pro μνησικακήσειν, μνησικακεῖν, ac deinceps pro καταρχεῖν, ſaltem ἀρχεῖν ſimpliciter. Item verſu à fine 3.ſic, καὶ γραφεῖς τ' ἀγῶνα τ' τον εἰς ὑμᾶς, &c. non addita dictione ξυνόμων.

Facie 108. in pſephiſmate verſu 3.pro καθ' ὃ αἱ συντέλειαι, noſtrum καθ' ὃν habuit.

Verſu à fine 15. in antiquo ἐθέλειν nõ erat.

Facie 109. verſu 11. pro δρακυκῶν, ſimpliciter κυκῶν legebatur, quanquam Aldus indicarit δρακυκλῶν quoque inueniri.

Verſu 13. in Aldino verbum deeſt, ſic enim legendum eſt, σωθῆναι τοῖς πολλοῖς αὐτῶν, id quod vel mediocriter docti intelligẽt.

Terſu 25. pro ἐπέδωκα, in noſtro ἐνέδωκα legi. Verſu 32. pro εἰθ' ὅπ, in antiquo εἰθ' ὅτε. & proximo verſu pro ἐστεφανοῦτο, legẽdum eſt ἐστεφανοῦτο, id quod ſyntaxis requirit, Charidemus coronabatur.

Facie 110. verſu 3.pro τῷ στρατιωτῷ τινων ὑπὸ τῷ πολεμίων, noſtrum ſic habuit, στρατιωτικῶν ὑπὸ

τοῦ τῆς πολεμίων, atque haud scio, an nō multo emendatius. Versu 13. δεῖ τι in antiquo non reperi.

Facie 111. versu 1. pro τούτοις ἢ ἐξεῖναι, in antiquo τούτοις δ' ἐξεῖναι legi. versu à fine 20. pro ἴσως ἢ ἀφεστᾶσι, nostrum ἐμὲς habuit. & mox versu 2. vbi legitur φιλοτίμοτερον ἅπαντα φύσει, φύσει in antiquo non erat. Deinde versu 5. pro δεῖ σοῦ, ει, δεῖ σύρειν erat, sicut legendum est. Versu à facie 7. pro πόθεν λαβόντι ἢ πῶς ἀξιωθέντι, in antiquo πόθεν ἢ πῶς ἀξιωθέντι scriptum reperi. & versu 3. pro τοιούτοις εἶ, τοιούτους in accusatiuo.

Facie 112. versu 2. pro κλισίῳ, in antiquo κλεισίῳ. & mox versu proximo pro ἐξέβεψέ σε, simpliciter ἐξέβεψεν reperi.

Versu 6. & 7. pro ἀπ' αὐτῆς ἢ ὧν αὐτὸς βεβίωκεν, in antiquo ἀπ' αὐτῆς ἢ αὐτῆς ὧν βεβίωκεν legi. Versu 14. pro δεῖ τοῦτοι, emenda τούτοις. Versu 17. pro τῆς δ' ὑμῶν οὐκ οἶδε τὸ ἀποψηφισθέντα, in nostro numero multitudinis τοὺς ἀποψηφισθέντας positum legi.

Facie 113. versu 5. pro ἀναξίνω, ἀξείνω. Et infrà post adductos testes, versu 2. vbi Demosthenes iterum loquitur, πολλὰ ἐγὼ τοῦ, in nostro πολλ' αὖ οὗ, &c. erat.

Facie 114. versu 12. εἰς τὸν ἀπτικὸν ἄγῃς, nostrum εἰσάγῃς, habebat.

Facie sequenti in dogmate seu decreto Amphictyonum, pro δεῖ λαβεῖν τοὺς ὅρκους, antiquum ὄρεις, quæ germana lectio est: facilis autem fuit lapsus, & ὄρεις in ὅρκους literarum affinitate. In proximo decreto versu primo ex ἐκείνης, fac ἑαυτῆς, deprauatum à librariis.

Facie 116. versu 10. post Philippi epistolam, vbi πλοῦν πολύπι σκόπας, &c. Aldinū habet, manifestus error est, cum legēdum sit vetusti exemplaris testimonio σκόπος, quod etiam verborum sensus requirit. ait enim multis tenebris veritatem Athenien sibus esse obscuratam. fortasse nonnulli codices habuere σκέπας, quæ lectio esset tolerabilior priore, multis tectoriis inuolutam veritatem, &c.

Facie 117. in fine primi ψηφίσματος, pro ἐκλαγόρας, legendum πυλαγόρας.

Facie 119. versu 9. pro δεῖν πρᾶττον, δεῖ πρᾶττον. & versu 21. pro ἀλλ' ἐπαγγείλασθε, ἐπαγγέλλεσθε. & mox versu sequenti pro ἢ ἐκεῖνοι τὸ μέλλον πρᾶττον ὑμῶν, in antiquo ἢ κείνων τὸ μέλλον πρᾶττον ὑμῶν scriptum reperi.

Facie 120. versu 4. βία καὶ τῇ ὠμότητι, legendum βίᾳ καὶ τῇ ὠμότητι, violentia & crudelitate.

Facie 121. versu à fine 10. pro ἀγωνιμῶσι, ἀγωνιῶσι.

Facie 122. versu 7. pro τὸ πεποιηκὼς, antiquum πεποίηκας habuit. Mox versu 16 pro τὸ τε κενεῖται, emendatius legitur κινεῖται.

Versu 21. pro ὃ πᾶσι κοινὸν, in antiquo τὸ πᾶσι κοινὸν, &c. Deinde versu 24. pro ἀκοντὶ, ἀκοντὶ emendandum & legendum.

Facie 124. post ὀλιγωλλῶ versu 5. pro οὗ πεπόνθασιν, in nostro οὓς πεπόνθασιν reperi. Deinde infrà post Thebanorum responsū versu 8. pro ἐκεῖνον ἢ φίλιππον, simpliciter in genitiuo in antiquo codice ἐκείναν φίλιππα scriptum legi.

Facie 125. versu à fine 6. pro ἀφ' ἑαυτῆς, ἐφ' ἑαυτῆς.

Facie 126. versu 4. pro λόγων πρίσιν, λόγου κρίσιν.

Facie 127. versu à fine 14. pro κεδέηκε, κατέχει. & pro σιτοπομπείας, lege σιτοπομπίας.

Facie 128. versu 3. οὐ δεῖ τὴν θεσμῶν βασιλέων, in antiquo legitur. Versu 21. sic in eodem verba ordinata erant, καὶ μὴν τά γε δέκα φθαρῶσι χρήμασιν ἢ μή, quæ cum Aldina lectione conferre potes.

Facie 129. versu 1. pro θέσθαι ἢ κτησιφῶντα ὄνομα, nostrum θέσθ' ὄνομα κτησιφῶντα paulò diuersius erat.

Versu tertio pro φυγὼν, erat καταγορηθείς.

Versu 8. pro χείρω, nostrum χείρων habuit. & versu 16. pro δέ μ' ἐχθήσομαι, δέ μ' ἐξομαι. & versu 23. pro ὡς ἠβουλόμεθ' ὑμῖν συμβῆναι, in nostro ὅσα ἐβουλόμεθ' ἡμῖν. συμβῆναι non aderat. Præterea versu 32. pro ψυχρότητα, in nostro erat αἰσχρότητα, haud dubiè rectius. Item versu à fine octauo pro ἀπόλουσθαι, τἀπόλουσθαι adiecto articulo. Et versu penultimo pro τὸ λυπῆσαί τινα, τινας in plurali numero.

Facie 130. versu 14. pro χαϊδίων, in nostro χαΐδων. Et mox versu sequenti in his verbis, ἐφ' οἷς τίς οὐκ ἂν ὡς ἀληθῶς, &c. in antiquo οὐκ ἄν non aderant. Et item versu 18. pro τοῖς ἀρχαίοις, in antiquo ἀρχείοις scriptum reperi, quæ χαρτοφυλακία vocant. Versu 21. pro συμμύκκα, σμύδω, σμύλω.

Facie 131. versu 11. pro τὸν ἢ ποιήσαντα, in antiquo τὸν ἢ δὴ ποιήσαντα. vt totum sic legatur, ἐγὼ νομίζω τὸν μὴ δὴ παθόντα, δεῖν μεμνῆσθαι τὸν πάντα χρόνον. τὸν ἢ δὴ ποιήσαντα, δι' ὃν ὅπλα λῆσθαι, &c.

Versu à fine 11. pro κατ' αὐτὸ, κ' τοῦτο, in antiquo. Et mox pro ἀγράφοις νομίμοις, νόμοις scriptum reperi.

Facie 132. versu 20. pro ἐν τοῖς κοινοῖς, erat ἐπὶ τοῖς κοινοῖς, &c. & infrà pro φωνασκίας, φωνῆς ἀσκήσεως.

Facie 133. versu 29. sic in antiquo legitur, σαυτὸν ἀγωνώμονα ὄντα κ' συκοφαντίαν, cum in Aldo ὄντα desit.

Facie 134. versu 20. pro δέδοικ' τις αὖ οὐχὶ τοῖς ἐμοὶ, in antiquo δέδοικ' αὖ οὐ τοῖς ἐμοί. Paulò inferius, pro θρασύδαιος, θρασύλαος. & mox pro πελάδαμος, πελέδαος: quæ quanquam sint pro-

pria nomina, tamen præstat & in his habere lectionem certam & emendatam.

Facie 135. versu primo pro ὥσπερ αὖ εἰ ἐν ξυτάξη, in nostro ὥσπερ αὖ ξυτάξη scriptum erat. Versu 8. loco, μέγιστον τὴν ἑαυτῆ φρονῶ, in antiquo, μέγιστον τ' αὖ ἑαυτῆ φρονῶ. Et versu 20. pro πειρωῶς, πειραιέως. Versu 25. ὑμῶν ociosum esse videtur vetusti exemplaris testimonio.

Versu 29. pro ὑδὲ προδοθέντα, προειθέζα reperi. & mox vers. 32. pro ἐλυμαίνατο, ἐλυμαίνετο.

Versu penultimo in antiquo codice, ὦ γῆ & θεοὶ, exclamatio non aderat, atq; haud video quàm hoc loco valde sit necessaria.

Facie 136. versu 24. pro ἐπείγε καὶ ἡ παῖς, in antiquo ὅπῃ οἷς ἡ πατεὶς ἠυξαίετο. Versu 27. locus ab Aldo asteriseo annotatus, nulla tamen alia lectione indicata; sic in vetusto legitur, αἷς ἐπέσης ἐπιλυώρθωσαν, δέᾳ σε, quod sequitur, nusquam vidi. Mox pro πῖα βίλη, in nostro, πία βουλὴ, haud dubiè rectius, quanquam & Aldi lectio defendi possit. & mox πῶσι νεώσοικοι, legendum est νεώσοικοι.

Facie 137. versu 4. pro κἀκεῖνο σκόπει πότερον κάλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πόλει δέᾳ τὰς τῶ προτέρων δυσεργασίας οὔσας ὑπερμεγέθεις, in antiquo sic collocata hæc verba reperi, κἀκεῖνο σκόπει πότερον δυσεργασίας οὔσας ὑπερμεγέθεις, &c. Et pro οὐδὲ μὴν οὐδὲ μὴν. Et mox pro εἰς ἀγαθείσιν, ἀγαθησίαν. Et sequenti versu, τῆς ἄλλα τούτων, in his verbis ἄλλα non aderat, neque mox αὐτῶν aderat, vbi legitur in Aldo τότε ἐπαμυνομένων αὐτῶν.

Postremo versu à fine 12. pro οὐκ ἀμφικτυονικὰς δίκας, οὐκ εἰς ἀμφικτυονικὰς δίκας, adiecta præpositione εἰς antiquum habuit. Et mox pro οὐκ ἀπαγγελλομένων. ἐπαγγελλομένων.

IN ORATIONEM QVÆ est de falsa legatione quoque contra Æschinem.

Hanc orationem varietate priori cõfert in oratore suo Cicero, in qua facie 143. versu 7. pro ἐνθυμεμένος, in nostro antiquo ἐνθυμειμένους reperi.

Versu 12. pro τἀναντία τούτων, τούτου. Et versu 25. pro ἃ λογίσαιθε, λογίσασθε. Et postea versu 27. pro μετὰ ταῦτα, emenda μὴ ταῦτα.

Facie sequenti versu 18. pro πέμπειν, πέμψαι. & versu à fine 7. pro εἰς ἀθηναίων, erat ἐλλειῶν.

Facie 145. versu 14. pro καὶ ἄλλα τὸ ψήφισμα, in antiquo καὶ παρ' αὐτὸ τὸ ψήφισμα scriptum inueni.

Facie 146. versu 26. pro τὴν τούτου ἑαυτῆ. & versu à fine 6. pro προφάμην, προτέρων vetus exemplar habuit.

Proxima facie versu penultimo, pro αἰάστατος ἡ πόλις, αἰάσατος in nostro inueni.

Facie 148. versu à fine 12. pro ταχέως, τραχέως, quam ego veram lectionem esse puto. est enim referendum ad sequens participium χόντων. asperè, acerbè ferentibus vobis, &c. procliuis autem lapsus librarij fuit ex ξαχέως in ταχέως vnica o missa litera ρ.

Facie 149. versu 2. pro ἐγγόνοις, ἐκγόνοις. Eadem facie post citatas epistolas vers. 7. pro καὶ τὸ ψήφισμα, in nostro ℂ τὸ τότε ψήφισμα, adiecta adhuc particula τότε. Eodem versu pro ἐπαγγελίαν, ἀπαγγελίαν. Et versu à fine 7. iterum pro ἐγγόνοις, ἐκγόνοις scriptum reperi.

Facie 850. versu à fine 13. pro συμμαχία θηβαίων καὶ φωκέων, in nostro ἀθλιωτάτων καὶ φακέων erat, atque ita legendum esse superiora & antecedentia verba confirmant.

Facie 151. vers. 8. pro ἢ ὅτι, in nostro ὡς ὅτι. & mox versu 11. pro ὑπεδέξατο, ὑπεδέξαντο in plurali numero inueni.

Versu proximo pro ἐσώθησαν οἱ φωκεῖς, ἐσώθησαν αὖ οἱ φωκεῖς. & infrà versu 17. pro ὡς πονηροὶ, ὡς πονηρῶν legendum, spectat enim præcedentem genitiuum φωκέων.

Vers. 26. pro δέᾳ τὸν εἰρηνῶν, μὴ τὸν εἰρηνῶν.

Facie 153. versu 9. pro πεφεγμένα αὐτοῖς, πεφεγμένα αὐτά. & mox versu sequenti pro ὅ, τε δῆμος, ὅτε δῆμος. Versu 12. in οὐ δουλεύειν, οὐ ociosum esse videtur.

Versu 18. pro ἀμωῖεθε, ἀμωίεσθε. Versu à fine 17. pro δαπάνας τὴν τραπεζωμάτων, δαπάνας τὰς τὴν τραπεζωμάτων. Et versu à fine 8. pro παρηκεγύθητε, παρεκεγίθητε scriptum inueni.

Facie 154. versu 3. pro ἐδορυβεῖτε, nostrum ἐδορυβεῖσθε. & versu 6. pro, καὶ τὸ αἶπον. καὶ τὸν αἶπον, in masculino genere. & versu 8. pro καταγραμμένων αὐτῶν, αὐτῶ. & versu proximo pro τὴν πεφεγμάτων, τὴν πεπεφεγμένων habuit. Deinde versu 15. pro καὶ κτήματ', χρήματ'. & versu 22. pro ἀλλ' ἐκείνων, ἀλλ' ἐκείνου. Et versu 24. pro ὑμῖν ἢ ἃ δικαίως αὖ ὑπῆρχεν, ἃ ἀλλ' ὑμῖν δικαίως ὑπῆρχεν. Præterea versu à fine sexto pro ἤγαγον οὗτοι, ἤγαγον αὐτοί. & versu sequenti pro πρὸς τούτων, πρὸς τούτου, mutato numero, in quo quidem nonnunquam multum momenti positum est. Et rursum sequenti versu mutato numero pro ἤγαγε, ἠγάγετε in antiquo erat.

Facie 155. vers. 23. pro ἐμβιβάζετε, συμβιβάζετε. & infrà versu à fine 7. pro οὐδὲ τοῖς παισὶν, οὐδὲ ταῖς γυναιξὶ, in antiquo οὐδὲ τοῖς παισὶν αὐτῶν, &c. haud ociosa dictione addita scriptũ inueni. Et vers. vltimo pro ζῶντα τοῖς πλησίοις, in nostro τοῖς λοιποῖς erat. Quem locum quanquam Aldus annotarit asteriseo, neque tamen aliam lectionem indicauit, sicut in multis aliis eũdem fecisse comperi.

Facie 156. versu 14. pro ἢ λέγοντά τι, nostrũ ἢ λέγοντά τινα habuit. Et versu 19. pro οἷα ἐξηπάτησε, οἷς ἐξηπάτησε.

Facie

Facie 157. versu primo pro ὥσθ' ἵνα λαμβάνῃ, in nostro ὅσις ἵνα λαμβανῃ. Et vers. 22. pro ἀφίησιν, ἀφίεται. Et versu à fine 7. pro εἰ δοκεῖν, οἶμαι δοκεῖν, multo sanè discrimine. & versu à fine 4. pro ὑπηχνεῖτο, ὑπῆχητο scriptum fuit.

Facie 158. versu 6. pro καὶ μικρὰν ὑπεφλύατε ἐλπίδα, in antiquo καὶ μικρὰν ἀπεφλύατ' ἐλπίδα. & versu 33. pro ὥστε πάντα τὰ ἄλλα, ὥσπερ πάντα τὰ τοῦτα. & versu sequenti pro καὶ πιθέσθαι φεύγματος, καὶ τοιούτου τοῦ φεύγματος, interposito articulo fuit.

Facie 159. versu 12. pro ὥστε τοσούτων ἀδικημάτων, in antiquo ὥσπερ τοσούτων φευγμάτων, nonnullo sanè discrimine legitur. Et vers. à fine 14. pro ὑμῖν μᾶλλον ἢ τῷ εἰκότων, nostrũ adhuc dictionem habuit additam ad hũc modum, ὑμῖν οὕτω μᾶλλον ἢ τῷ εἰκότων, &c. Et versu à fine 8. pro ὡς αὖ τύχοι, ὡς αὖ τύχῃ in nostro fuit.

Facie 160. versu 8. pro καὶ πάντας θεραπεύειν βουλήσεται, antiquum βέληται habuit. Et vers. 11. pro ἦλθον φεὸς αὐτὸν φρέσβεις ἦλθον ὡς αὐτὸν, quod Atticum est, & magis Demosthenicum, licet verborum sensus idem sit. Et versu 16. pro ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ φεφύτευκεν αὐτοῖς, in nostro φεφύπευκεν reperi, argentea & aurea vasa propinauit illis. Quamuis & Aldi lectio non incommodè locum suum tueri possit.

Facie 161. versu post μάρτυρες 6. pro εἰσὶ δὲ τὰ ταύτης αὐτ', εἰσὶ δ' ἐκ τῆς αὐτῆς. Versu 10. pro ὦ ἄνδρες ἀθλιώταροι, ὦ ἄνδρες δικασταί. Et versu 13. pro τοὺς ξυνέωσιν ἀπειληφέναι αὐτ', τοὺς ξυνεωσίνας, &c. Vers. 15. pro οὔτε, μήτε. & versu à fine 5. pro ἑᾶδαν, ἐᾶσαι, sensu non discrepante. sed eiusmodi minutiarum non paucas consulto prætermisimus.

Facie 162. versu 6. pro τὴν ἀπιστίαν εἰδότας ὑμᾶς, nostrum ἰδόντας habuit. Versu post ψήφισμα primo pro ἐνθένδεν μὴν τοίνυν, ἐνθένδεν ἢ μὴν τοίνυν, &c.

Facie 163. versu 15. pro ὥστε τυχεῖν τῆς εἰρήνης, αὖ τύχῃ τ' εἰρήνης.

Versu 20. pro τούτοις σώζεσθαι, τούτῳ σώζεσθαι. Eadem facie post μάρτυρία versu 2. pro ἀπήγαμεν φρεσβείαν, haud dubiè emendatius ἀπηγόμεν legitur. Versu à fine 6. pro χρόνον διατελεσθῶσι, in nostro διατελεσθῶσι reperi. Vers. penultimo pro ἢ τ' αὐτὸν ὁδὸν, nostra lectio ἢ εἰ τὸν αὐτὸν ὁδὸν habuit.

Facie 165. vers. 8. pro συμμάχους ἀνήγαγον, ἐνήγαγον emendatius legitur.

Versu à fine 7. pro ἐλωνέαν, ἠλωνέαν.

Facie 166. versu 16. pro σφόδρα ἀκριβολογήσασθε, in nostro duobus verbis ἀκριβῶς λογίσασθε scriptum erat.

Facie 167. versu 2. pro δυοῖν ἢ αἱρέσεων ὄντων, δυοῖν ἢ αἱρέσεως οὔσης. Versu 16. pro συστεστολικὼς, in antiquo codice συστετιπκώς. & versu 27. pro ἐνεωρακὼς, ἑωρακώς. Et versu à fine 6. pro τ' ἀδελφὸν τῦ φιλίππου, τ' ἀδελφὸν τ' φιλίππου. hic versu à fine tertio τὸν υἱὸν τὸν φαιδίμου, & non τῦ φαιδίμου.

Facie 168. versu 1. in antiquo exemplari hac structura verba ordinata inueni, πίνειν ἡσυχεῖν καὶ ζῷμεν ἰὼ ἀγκάζον.

Deinde post μάρτυρίαν versu 3. pro πάντα ἔνεστι τὰ λεγόμενα, in antiquo δεινότατα.

Facie 169. versu 9. pro φεὸς τοὺς ὅρκους φασὶν, in nostro τοὺς ὄχλους legi, quæ germana lectio cognoscitur animaduertenti sequentia. Ab eo loco versu 14. pro δ' ὠνηθείη, δ' ὠνήθη. Et iterum sex versus descende, pro αἰεδύετο, scias me in antiquo reperisse ἐνεδύετο.

Facie 170. versu 17. pro οἷς οὗτος ἑτοίμοις, οἷς οὗτος ἑτοίμοις. & versu 9. pro φθέγγεται, φθέγξεται. & versu 22. pro τίνα οὖν ὄζει ταῦτα, τί οὖν ὄζει ταῦτα. & mox pro ὅσα ὑπέχεθ' ὑμῖν, in antiquo ὅσα ὑπέχονθ' ὑμῖν, in plurali numero scriptum fuit.

Facie 171. versu 22. pro οὐ φυλάττεται, οὐδὲ φροντίζειν τ' πόλεως, in antiquo vtraque verba in infinitiuo posita inueni, sic, οὐ φυλάττεσθαι οὐδὲ φροντίζειν. Et mox eodẽ versu pro πάλαι κ' τοὺς, &c. πάλαι ἢ κ' κ' τοὺς, &c. Et iterũ versu proximo pro ἀδικουμένης, διαφθειρομένης. vt totus iste locus sic legendus sit, ἑτέρους ἢ πάσχοντας ὁρῶντες οὐ φυλάττεσθαι, οὐδὲ φροντίζειν τ' πόλεως. πάλαι ἢ κ' τοῖς πολλοῖς κ' δεινοῖς τεθπεις διαφθειρομένης.

Facie 172. versu 16. pro δόθλιον εἶναι, δόδιον εἶναι. Vers. 30. pro παρῆλθον, παρῆλθεν. Versu 33. pro τ' νόμον ἔθος ποιῶν, in antiquo τὸ κοινὸν νόμιμον ἔθος ποιῶν. Et quidem meo iudicio emẽdatius legitur. Versu à fine 9. pro παρέξεται, in eodem παρέξει legi.

Facie proxima versu 1. pro μηδὲν ὑποκείνομενον, μηδὲν ὑποκελλόμενον.

Facie 174. versu 3. pro εἶτα τ' εἰς τοὺς ὄρνις εἰσιόντα, εἰς τὰς ὄρνεις legendum esse quis nõ videt? Versu 11. οὔτε δεόδωρος, οὔτε ἀεισίδημος ὑπεκρίναντο, in nostro ὑπεκρίναντο in plurali, sicut duo recti præcedentes videntur exigere. Consimiliter versu 14. iudicandum est de ὑποκέκειται, vbi item in antiquo ὑποκέκειται legitur.

In iambicis Sophoclis secundus versus vt sibi constet pedibus, sic legendus est, ψυχεῖν τε καὶ φέσημα καὶ γνώμην, πρὶν ἄν.

Facie 175. vers. 1. pro φεὸς τοῦτ' τ' ἥφαιστος τ' ἰαξυ, in antiquo longè secus, nempe sic, φεὸς τὸ ἡφαῖον τῦ ἰαξοῦ legebatur.

Facie 176. versiculus numero 22. in antiquo sic legitur, οὐ γὰρ ἔρκος ὑπόδυσον. δῦρε ἢ πάντας. tuum est videre Lector, veram tu sequi malis. Versu à fine 3. pro ὑπακούσαντά τινα αὐτὸ, ὑπακούσας τὰ τιν' αὐτὸ.

Facie 177. versu 7. sic legendum est, νόσῃ-

σπιμα γδ, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτοι, δ' ενὸν ἐμπέπλωκεν εἰς τ' ἑλλάδα Ϲ χαλεπόν. In Aldo δ' ενὸν abeſt, quod abeſſe non poteſt.

Verſu 7. pro χθὲς κ' ωεφίλω, χθὲς κ' ωεφίλω. verſu 27. pro ταῦτα ὃ ταυτα αρξεῖοι, ταῦτα ὃ ταῦτα εἰσὶν αρξεῖοι. & eodem verſu pro ταῦτα νὴ τὴν δήμητρα, ταῦτα νὴ τὼ δήμητρα. Verſu à fine 3. pro ἠγήσατο, ἡγήσαντο, numero multitudinis.

Facie 178. verſ. 1. pro οἱ ὃ πολλοὶ, in antiquo οἱ ὃ ἄλλοι. Verſu 9. pro εἶχεν ὑπακούειν, εἶχεν ὑπακούων. Verſ. 11. pro τῷ ἡγεμόνων, ἡγουμένων. Deinde poſt ψήφισμα verſu 6. pro κύριος γίγνεσθαι γράψαι, ac mox verſu ſequenti pro ὁμοίως, ὅμως. Verſu à fine 7. pro ἀρίθμιον, quod proprium nomen eſt, ἀρίθμιον.

Facie 179. verſu 2. pro ἐν δεξιᾷ, ἐν δεξιᾶς. Deinde infrà verſu à fine 9. pro εἰ τοίνυν τί τούτων ἄωεσκτόν ὄζει τούτοις, τί τούτοις ἄωεσκτὸν ὄζει τούτων.

Facie 180. verſu 1. pro κ' ἠλέχθησάν τινες, ἠλέχθησαν, haud dubiè librariorum incuria depraua tum. Verſu 8. pro ὁμολογοῦσιν, ὁμωλόγουν. Verſu 11. pro πειρεῶς, πειραιέως legendum. Eodem verſu iſta verba κ' πάλιν ωεφίλω θρασύβουλον ἐκεῖνον, τὸν θρασυβούλου τὸ δημοτικὸ ὑὸν καὶ ἀπὸ φυλῆς καταγαγόντος, in antiquo ſic ſcripta & ordinata reperi, καὶ πάλιν ωεφίλω θρασυβούλου τὸ δημοτικοῦ κ' τὸ ἀπὸ φυλῆς καταγαγόντος. Et verſu decimoquarto pro ἐργασαμένων, εἰργασαμένων. & infrà pro παιδία κλαίοντα, κλαίοντα, ſenſu non variante. Item verſ. 23. pro τὶς χρηγὸς, τὶς χόρος, ſine dubio emendatius. Et verſu à fine 9. pro ἡμᾶς, ἡμῖν.

Facie 181. verſu 9. pro κυρηβιῶνος, κηρυβιῶνος, mutatis & tranſpoſitis literis.

Verſu à fine 11. pro νυῦ ὃ βοηθήσῃς τούτῳ, in antiquo βοηθήσει, in tertia quoque perſona ponebatur. Verſu à fine tertio pro ἐκεῖθεν ὄψεσθε, ἐκείνως erat.

Facie 183. verſu 10. pro ἀγραύλου, ἀγλαόφου. Verſu à fine 12. in antiquo addita coniunctione Ϲ, ſic emendatè legitur, ὅτε ὃ ἀτόπους τινὰς ἐν τῇ πόλει κ' δυσχερεῖς, &c. Deinde verſ. à fine 10. pro ταυτ' ἐκείνῳ ωεφειρηκὼς, ταῦτ' ἐκεῖνα ωεφειρηκώς. Poſtremo verſu à fine 3. pro κ' τοὺς ωλείστους μεταταῦτα, κ' τοὺς ωλείστους τὰ μεταταῦτα, &c.

Facie 184. verſ. 5. pro τοσαῦτα ἠδικηκότας, antiquum exemplar ἠδικηκότος habuit. Deinde verſu à fine 8. pro ὁτέως ἐπ ωεφοσκωῶν, ὁτέως ωεφίλω ωεφοσκωῶν.

Verſu à fine 4. pro ὀπθυμεῖν, ὀπθυμῆ.

Facie 185. verſu 3. pro ἥ μάλιστα αὖ ᾠὲτο, δι' ἧς μάλιστα αὖ ᾠὲτο. Verſu 6. in Aldino exemplari deeſt coniunctio κ', vbi ſic legẽdum eſt, ἢ αὐάγκλω εἶ) ψόσαῳ καὶ ὀπορκῆσαι, &c. Verſu 14. pro Ϲ ταῦτα οὐ παρ' ἄλλων, καὶ τῦτο οὐ παρ' ἄλλων. Verſu à fine 10. pro οὐκοῦ ταῦθ', οὐκοῦ τῦθ'. Verſu à fine 8. pro κατεκωλύθλω, κατακωλυθεὶς participium.

Facie 186. verſu 3. pro αἰτὴ μὴν Ϝ θεατὰς οἰκιζομένας, in vetuſto plura erant addita, nec abs re vt opinor, ad hunc modum, αἰτὴ μὴν Ϝ θεατὰς καὶ πλαταιὰς οἰκιζομένας. Verſu 15. pro γεγονότες μακέδονες, γιγνόμενοι. Verſu 24. pro τὸν ναῦτίον οὖ βούλομαι ποιήσω, erat ποιῶ. Verſu à fine 7. pro κατηγορεῖν ωαρεσκευάσθ, in antiquo κατηγορεῖν αὐτ' παρεσκευάσθ. Verſu à fine 4. pro οὐ πάνυ δι' ἰχυρίζομαι, ἀ σφόδρα ἰχυρίζομαι, modico ſanè diſcrimine.

Facie 187. verſu 16. pro τούτων γδ οὐδὲν ϹΟσούτων Ϲ τηλικούτων, δῆλ' ὅτις, &c. in antiquo ſic legi pro τούτων γδ οὐδὲν ϹΟσούτων καὶ τηλικούτων ὄντων, δῆλ' ὅτις, vbi in Aldo omiſſa erat neceſſaria dictio ὄντων. Verſu 21. pro ἀλλ' ὡς οὐ σὺ ναῦαίπος εἶ, ἀλλ' ὡς οὐ σὺ αἴπος εἶ. Verſu deinde 23. pro μηδὲ συμφέρον, μηδ' ὡς συμφέρον. Verſu 27. pro πεπονηκότα, πεπτηκότα. Verſu à fine 10. pro εἰ δύφωνος σκοπεῖν, δύφωνον σκοπεῖν, omiſſa particula εἰ, quæ in antiquo non aderat. Verſu vltimo pro δόξαν δύσεμνήν, δύσεμνήν.

Facie 188. verſu quinto pro παντάχοῦ, παντάχὼς. Et verſu à fine eius orationis quarto, pro φθόνους, φθόνον ſingulariter. Et tantum in hanc orationem.

SEQVITVR IN ORAtionem contra Leptinem, quam Cicero omnium ſubtiliſſimam eſſe iudicat.

In ea ergo oratione facie 191. verſ. 9. omnium primum pro τῷ ἀδικουύτων, τῷ ἀδίκων in antiquo exemplari erat. Deinde verſ. 13. vbi in Aldino ſic legitur, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι ὑμᾶς, τὸ δουῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι, in noſtro ſecus. nempe ſic, μηδὲ τὸ ἐξεῖναι δουῦναι ὑμᾶς τὸ δοῦναι. Verſu 15. pro οὔτε καὶ Ϝ δῆμον, οὔτε κ' τὸν δῆμον. Et iterum verſu 18. pro δι' ἃ τῦτο οὕτως ἔθηκε Ϝ νόμον, in antiquo δι' ἃ τῦΤ οὕτως ἔθηκα Ϝ νόμον. Verſu 30. pro ἢ δι' ἃ τὸ παντελῶς ψυέσθ, ἢ δι' ἃ τῦ παντελῶς ψυέσθαι.

Verſu 32. pro ἢ ωεφοῖκε τιμᾶν, ωεφοίκει τιμᾶν. Verſu à fine 7. pro καταμεμφόμενόν τινας, καταμεμφόμενον τοις.

Verſu à fine quarto pro ὅταν παντελῶς πλέον μέλῃ, παντελῶς πλέον μέλλῃ.

Facie 192. verſ. à fine 14. pro Ϝ τῦ ὑμῖν ἀκολυθῆσαι, Ϝ τον ὑμῖν ἀκολυθῆσαι.

Facie 193. verſu 5. pro ἧς πνοσουῦ πολιτείας, ἧς αὖ τινος πολιτείας. Mox verſu 6. pro αὖ ἀφέλης, αὖ ἐξέλῃς. Verſu 12. pro τοῖς δύσεμνοις, δύσημνοις haud dubiè legendum eſt. Verſu 22. pro μὴ τοιῦτον εἶ) Ϝ τῦτο, τοιοῦτον εἶ) Ϝ τον.

Verſu 30. pro τὰς ἐγκυκλίους λειτουργίας λειτουργοῦντες ὑμῖν, in antiquo omiſſa dictione ὑμῖν, ſic legi, τὰς ἐγκύκλους λειτουργίας λειτουργοῦντες, non ἐγκυκλίους.

Verſu 34. pro αἴπερ ἡ πόλις ἦ, ἅπερ ἡ πόλις ἦ.

Verſu à fine 8. pro ἕκαστος αὐτῷ ἀναλώσει, in noſtro

noſtro erat ἀναλῶσειν. Et verſu à fine 4. pro μηδ'ποιῶ ὑπάρξει τῇ πόλει, μηδαποιῶ ὑπάρχει τῇ πόλει.

Facie 194.verſ.1.κεκτῆσθ, in antiquo ſcriptum non reperi, tu Lector expende num adeſſe oporteat.

Verſu 2.pro ἐδὲ τὸν λόγον αὐτοῖς τοῦτον λεκτέον, τοῦτο erat non τοῦτον. Verſu 10.pro δοκεῖν δ'ἁμαρτεῖν, erat δ'ἁμαρτεῖναι. Proximo verſu pro εἰς μέσον ὑμῶν, εἰς δέον ὑμῖν, lectione multũ variãte.

Verſu 14.pro εἰς ταῦτα ὑπάρχει, quis non videt legendum ὑπάρχειν; Verſu poſt νόμος 6.pro ὦ λεπτίνη ποιήσει, in antiquo πιεῖ.

Et mox verſu 9.pro βλάπτει τῇ ὠφελείᾳ, legebatur βλάψει, mutato tempore.

Verſu à fine 2.pro ἢ λοιδοροῦσα αὐτῷ, τοῖς ἀλλοις τὸν σῖτον, ἢ λοιδοροῦσα τοῖς ἄλλοις αὐτὴ σῖτον, &c.

Facie 195. verſu 2.pro ἐκεῖνος πρόττῃ, ἐκείνοις πρόττεται, in datiuo. Verſu 18. pro ὑμῖν ἢ μένειν παρ' ἑαυτοῖς, ὑμῖν ἢ μένειν παρ' ἑαυτούς. Eadem facie poſt ψηφίσματα verſu 5. pro μὴ γὰρ οἴεσθε ὑμῖν τὰς στήλας ἑστάναι, μὴ γὰρ οἴεσθε ὑμῖν ἄλλο τι τὰς στήλας ἑστάναι. Deinde verſu 12. Aldus, χρήψει ποτὲ ὁ τὸ ψήφισμα. Antiquum χρήψει ποτὲ ὅ γε τὸ ψήφισμα, &c. Verſu à fine 8. Aldus, τοὺς ὁμολογουμένως ἀξίους χάριτος. Antiquum τοὺς ὁμολογουμένως ἀξίους χάριτος.

Verſu à fine quinto, Aldus, ἢ λειτουργεῖν ἀναλῶσαι καθήσειν. Antiquum ἢ λειτουργεῖν ἀναλῶσαι θησεῖ τοῦτον, addito adhuc verbo.

Facie 196. verſu 1. Aldus, ὑπερίδης ὁ κηρυκικὸς. Antiquum κυρλικὸς habuit.

Verſu 7.pro μεταῦτα, emenda & pone μετ' ταῦτα. Verſu 16. Aldus, μηδὲν ἀδεῶς ἕξει. Antiquum noſtrum μηδὲν ἐνδεῶς ἕξει, nihil metuere, & nullius egere: multo ſanè diſcrimine. Verſu à fine 5. ὅπ πρὸς νόμον, emendandum eſt in ὅπ πρὸς νόμου.

Facie 197. verſu 12. Aldus, ὧν ἐπέρχεταί μου πρὸς τοὺς ἀζητάσαι. Antiquum ὧν ἐπέρχεταί μοι πρὸς τοὺς ἀζητάσαι.

Facie 198. verſu 9. Aldus, ἐαὶ ἀφέληται τιὼ ἀτέλειαν. Antiquum ἐαὶ ἀφαιρῆται τιὼ ἀτέλειαν, verbis propemodum idem ſignificãtibus.

Facie 199. verſu 4. Aldus, τίς ὅστιν ὅσις δ' ὑμᾶς βουλήσεται. Antiquum τίς ὅστιν ὅσις δ' ποιεῖν ὑμᾶς δ' βουλήσεται.

Facie 200. verſu 2. Aldus, ταυτὸ τοῦτ' ἐποίησεν. Antiquum τοῦτο αὐτεποίησεν.

Eadem facie poſt πρόξεις χαβρίου verſu 1. vbi Aldus legit, δοκεῖ ποιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. Antiquum, ὦ ἄνδρες δικασταὶ habuit, ſicut in aliis quoque locis conſimilibus. Ab eo loco verſu 4. Aldus, ἢ ἐάλω. Antiquum ἢ εἰ ἐάλω, adiecta adhuc particula εἰ.

Verſu à fine 2. Aldus, ἀλλὰ τὰς παλαίας χάριτας μείζους τῆ κοινῶν ἐγκλημάτων πεποίληται. Antiquum multo correctius ſic habuit, ἀλλὰ τὰς πάλαι χάριτας, μείζους τῆ καινῶν ἐγκλημάτων πεποίληται. Atqui veterum factorũ gratiam nouis offenſis anteposuerunt, κοινῶν deprauatiſſimè legitur pro καινῶν.

Verſu eiuſdem faciei vltimo, Aldus, ἢ τῆ δὴ ταῖς πρεσβείαις δυσγενείας. Antiquum magis Demoſthenice, licet ſenſu verborum non diſcordante, δὴ τοῖς πρέσβεσιν δυσγενείας habet.

Facie 201. verſu 24. Aldus, εἰθ' οἷς δ' ἐκεῖνον αὖ ἐδώκατε. Antiquum εἰθ' οἷς δ' ἐκεῖνον αὖ τότε ἐδώκατε, addita adhuc particula τότε non prorſus ocioſa.

Verſu 26. Aldus, οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ἁρμόττει δοκεῖν. Antiquum ἁρμόττειν δοκεῖν. Ab eo loco verſu 5. Aldus, σκοπεῖτε ἢ καὶ λογίσασθε παρ' ὑμῖν. Antiquum σκοπεῖτε δὴ & λογίσασθε ἐν ὑμῖν, &c.

Facie 202. verſu 6. vbi Aldus legit, πρόσῃκεν, δὴ καιροῦ πεθέντας ὅπως ἔτυχε. Antiquum πρόσκει, δὴ καιροῦ τεθέντας ὅπως ἔτυχον. Eadem facie poſt primum νόμος verſu 12. pro καὶ δικαιότερον τούτου νόμιμ, ἢ δικαιότερον ἢ τούτου νόμου.

Verſu à fine 6. pro τὰς δωρεὰς ἃς ὁ δῆμος, τὰς δωρεὰς ὅσας ὁ δῆμος, &c.

Facie 203. verſu 13. in μὴ βούλητα, μὴ abundare & ſuperfluum eſſe videtur.

Verſu 14. & 15. pro ἄλλον εἴ τινα, in antiquo μᾶλλον. & pro ἐξαπατήσῃ, ἐξαπατήσειν reperi, ſed videtur mihi Aldi lectio paulo conuenientior. Verſu 21. Aldus, ἢ ὃν νεῦ ἐφ' ἑαυτῆ. Antiq. ἢ ὃν νεῦ ἀφ' ἑαυτῆ legit.

Verſu 24. pro ὅτῳ αὖ τις ᾧ αὖ τις.

Et verſu proximo pro τοὺς ἐγγύτατα τῆ γνώμῃ, τοὺς ἐγγυτάτω τῆ γνώμῃ. Et infrà verſu à fine 9. καὶ τοι καὶ παρ' ἐκείνοις, παρ' ἐκείνοις in noſtro repeti.

Facie 204. verſu 1. Aldus, ἄλλαι δέ τινες παρ' ἐκείνοις εἰσὶ τιμαὶ ἀπόζατ' αὖ ἅπας ὁ δῆμος. Antiquum ἄλλαι δέ τινες παρ' ἐκείνοις εἰσὶ τιμαὶ, αἷς ἀπούζαιτ' αὖ ἅπας ὁ δῆμος. Quis autem non videt ita legendum eſſe?

Verſu 9. pro ὅπ τὰς μὲν δικὰ τῆ ὀλίγων ὅπ τὰς μὲν τῆ δικὰ τῆ ὀλίγων, &c.

Verſu 17. pro ἴστε γὰρ ὃν ζόπον ὀρχουμένοις διέθηκαν, in antiquo ζόπον ὀρχουμένον lectum eſt.

Verſu 20. Aldus, ὅλως δ' οἶμαι τότε δεῖν τοὺς ἑτέρων ἐπαινεῖν νόμους, &c. Antiquum ζόποις habuit. Et ita rectè legi videtur probare dictio ſequens ἔθη, &c. mores & conſuetudines. Quanquam nec Aldi lectio improbari poſſit, leges & conſuetudines.

Verſu à fine 13. pro τοῖς ἑρμαῖς ἐτύγχανον, in antiquo ἔτυχον reperi.

Verſu à fine 9. pro συναχθείλω αὖ ἔγωγε, συναχθεσθείλω αὖ ἔγωγε in antiquo ſcriptum vidi.

Facie 205. verſu poſt ψήφισμα ſecundo, pro εἴασπερ ὑμεῖς νεῦ, in antiquo ὥασπερ ὑμεῖς νεῦ. Ab eo loco pro ἵνα δορκῆτε, εἰ δορκῆτε.

Deinceps rurſum ab eo loco verſu 8. pro

ἀλλ' ὀξέσαι χαλκοῖς ἰσάαι, in antiquo ἴσειται ἢ, &c. legi.

Facie 206. verſu 21. pro χρὴ γὰρ ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, χρὴ γὰρ ὡς γ' οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.

Verſu 25. pro λεπτίνεω αὐτὰ ὑμῖν ἐγὼ ὑπόσχομαι μὴ τυραννεῖν, in antiquo mutato tempore ὑπόσχωμαι ſcriptum inueni. Verſu poſt τὸ νόμος 2. pro καί τοι εἰ ἰὼ τίνος εἵνεκα, εἶτε τὸ τῷ ἱερῶν, τίνος εἵνεκα εἶτε τὸ τῷ ἱερῶν. Ab eo loco verſu 5. pro ξυναρχῶν ξυναρχῶν.

Verſu à fine antepenultimo pro προσδιώρισας, προσδιορίσας, ſi quis hæc quoque ad rem pertinere arbitratur.

Facie 207. verſu 1. Aldus, οὔτε ἐνεχθεῖσιν αὐτοῖς ἄλλος οὐδείς. Antiquum οὔτε ἐνεχθεὶς αὐτοῖς ἄλλος, &c. Verſ. 3. Ald. παμπληθεῖς αἴθροποι. Antiquum παμπλήθεις αἴθροποι.

Verſu 7. pro δεικνυίαι, δείξαι.

Verſu 14. pro πεποθεὼς ſcribe πεπονθώς.

Verſu 15. pro τοῖς τὰ τοιαῦτα πολιτδυμήμοις, legendum eſt πολιτδυμήμοις.

Verſu à fine 7. pro ἢ θέντων αὐτῷ, in antiquo ἢ θέντας αὐτοὺς in accuſatiuo reperi.

Et verſu vltimo, pro δι' ὑμῶν ἀθεόα, erat ἀθεόους.

Facie 208. verſu 2. vbi Aldus habet, ἐγὼ μὲν γὰρ ὑπολαμβάνω ταῦτα καλῶς ἔχειν. Antiquum ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὑπολαμβάνω, &c. negatiuè habuit.

Verſu 9. pro ὅσα ὅτι τὰ ὀνείδη φευκτέον, in antiquo tantum ὀνείδη φευκτέον probra fugienda. Verſu proximo, Aldus, φύσεως καὶ κακίας σημεῖόν ὅτι οὐ φθόνος. Antiquum φύσῃ κακίας in datiuo habuit.

Verſu 15. Aldus, ὅτι τοῖς τελευτήσασι δημοσίᾳ τὰς ταφὰς ποιεῖσθε, καὶ λόγους ὑπὲρ ταφίους. Antiquũ ſic, καὶ ταῖς ταφαῖς ταῖς δημοσίαις ποιεῖτε λόγους.

Verſu 32. pro τῷ δυσεργεῖν, in antiquo τῷ δυσεργεσιῶν erat.

Verſu 35. pro ὑπὸ δεκατενόμους κύριον ποιῆσαι τὸν νόμον, καὶ δεκατενόμους κύριον ποιεῖν τὸν νόμον.

Verſu à fine 8. pro πατέρα ἀφεψιῶνος, πατέρα ἀφεψίωνος, accentu mutato & tranſpoſito.

Verſu vltimo, pro ἢ παθεὶς ὑπὸ σοῦ, legendum & emendandum eſt πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ perſuaſus à te.

Facie 209. verſu 17. pro καὶ μὲν ναυάρχω, καὶ μὲν καὶ ναυάρχω, repetita coniunctione καί.

Verſu 33. pro ὃ δὲ μέγιστον ἁπάντων καὶ κοινὸν ὑπάρχει, legendum eſt καὶ κοινὸν ὑπάρχει.

Ab eo loco verſu 4. pro πλέον, πλεῖον, & ſuprà πρότερόν τισι πράγμασι antiquum habuit licet Aldus adhuc aliam lectionem indicarit, πρότερόν τισι τῶν δικαίων, &c. Verſ. penultimo, pro δι' ὧν μικρὸν ἢ μεγάλων, δι' ὧν ἢ μικρὸν ἢ μεγάλων, &c.

Facie 210. verſu 6. iterum pro δυσεργεῖν, δυσεργεσιῶν. Eadem facie, verſu à fine 15. Aldus, ὅπως μηδενὶ τῷ δοκῇ τι ποιοῦντων ὑμᾶς ὀξέως κομίσασθαι. Antiquum addita adhuc dictione ſic habuit, ὅπως μηδενὶ τῷ δοκῇ τι ποιοῦντων ὑμᾶς ὀξέως κομίσασθαι, quæ germana lectio eſt.

Verſu à fine 10. pro ποιήσετε, ποιήσητε.

Facie 212. verſu à fine 4. pro τυραννήσεσθαι, τυραννήσασθαι.

Verſu 11. pro ὧδε ποιήσατε, τάδε ποιήσατε.

Verſu à fine 8. pro ἀμύρτειν, ἁμαρτάνειν, & pro φυλάττητε φυλάξατε. Et hæc ſunt quæ in hãc orationem variantia reperi, tuum erit candide lector eligere, vtram lectionem ſequi malis, quod me lubente feceris.

IN ORATIONEM contra Midiam.

Facie 215. pro παρήγγελεν, προείπε.

Et verſu à fine 8. pro, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὦ ἄνδρες δικασταί.

Facie 216. verſu 3. pro αὐτῷ δικαιότατ' ἦν δικαιότερ' erat.

Verſu à fine 12. pro τῇ γοῦν ἑορτῇ ἀπεδώκατε ἦν, τὴν γοῦν ἑορτὴν in accuſatiuo.

Facie 217. verſu ſecundo, οἷόν τι ἀπεδέξασθε, in antiquo οἷόντε μάλιστα ἀπεδέξασθε.

Facie 218. verſu 6. pro χρυσοχοεῖον, erat χρυσοχοῦν, ſed mihi Aldi lectio magis probatur.

Verſu 8. pro ᾧ μαρτύρῳ ᾧ καὶ μαρτύρῳ, &c.

Et mox infrà εἰς πηδήσας πρός με νήπτερ, tu ſcribe νύκτερ.

Verſu 19. pro ἀλλὰ τῷ δικαίᾳ καὶ δώρεον, &c. ἀλλὰ ὅπτῳ δικαίᾳ, &c. Verſu 22. pro ἑκάστοις πρὸς ἅπαντας. Antiquum ἁπάντων habuit.

Verſu 24. pro ὡς εἴπερ ἀληθῶς πεπόθειν, ὡς εἴπερ ἀληθῶς ἐπεποίθειν.

Verſu à fine 2. pro ὅπῃ τούτῳ πολεμεῖ, ὅπῃ ἐκείνῳ πολεμεῖ haud multo diſcrimine.

Facie 219. verſu 3. pro ἀδικηθῇ τις, ἀδικηθείς τις. Verſu 31. pro ἀλλ' οὐκ ἀποχρῇ, ἀλλ' οὐκ ἀπέχρη.

Verſu vltimo, pro τοῦτον καὶ δι' ἐκεῖνα κολασέον, omnino vt antiquum habet legendum eſt, τοῦτον καὶ δι' ἐκεῖνα κολασέον.

Facie 220. verſu 29. pro ἐκκυσία, ἐκουσίως.

Facie 221. verſu 28. pro κωλύσοντα τεθεινται, in antiquo erat τεθλῶσι.

Verſu à fine 80. Aldus, καὶ ὕμνους τοῦ θεοῦ ποιεῖσθε. Antiquum καὶ ὕμνους οὓς τῷ θεῷ ποιεῖτε.

Facie 222. verſu 6. pro τῷ δὲ τῷ ἀφοξείοις βοῖς, in antiquo τῷ δὲ τῷ ἀροξείοις βοῖς, nullo defectu indicato.

Verſu eiuſdem faciei 18. Aldus, ὅτι τὸν ἀγῶνα καὶ τὰς μαντείας ταύτας ὑπὲρ αὐτῶν ἐστεφανώμεθα. Antiquum εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ τὰς μαντείας ταύτας, ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἐστεφανούμεθα.

Facie 223. verſu à fine octauo deeſt quoque verbum. ſic enim in antiquo legi, ταῦτα γὰρ πάντα καὶ τὰ τοιαῦτα, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, φιλονεικίᾳ μὲν ὑπαχθέντα, χορηγὸν ὄντα, ποιεῖν, ἔχει πινὰ συγγνώμην. Atque ita legendum eſſe verborum ſenſus requirit.

Fa-

Facie 224. versu 15. pro παρηκολούθησεν, ἐπηκολούθησεν.

Facie 225. versu 7. pro δηλ. τοῦτο καταψηφίσασθαι, δηλ. τοῦτο ℂ ψηφίσασθαι. Vers. 16. pro ἐχθεσαν ἤ τις ἰω πρὸς ἀλλήλους, in antiquo emendatius sic ἐχθεσαν ἤ τις ἢ ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους.

Vers. 29. pro φθέγξαιντο, φθέγξοιντο.

Facie 226. versu 29. Aldus, καὶ ὅτε λαχεῖν δίκιω ἀδικηθέντα. Antiquum καὶ οὔτε λαχεῖν ἀδικηθέντα οὔτε δίκαιτ' ἂν φύεσθαι, &c.

Versu vltimo pro καὶ τ' ἀναιδῆ γνώμιω, ἀναιδῆ γνώμιω legendum est, à librariis sicut cętera multa deprauatum.

Facie 227. versu 2. pro δι' ἰω τ' αἴθεσπον ἀπώλεσεν, δι' ἧς, &c. Versu 3. pro δίκιω ἐξέλης ὑπομένει φόβος ἦν, in antiquo φόβος fuit.

Versu 6. pro αὐτὸς κυρίαν αὐτῷ πεπίηκεν, erat πεποίηται. Versu 11. legendum est τ' ἂν γε ὕβρεως, μικρὰ θάνατος ἔμοιγε φαίνεται.

Versu 15. vbi Aldus legit, ὅτ' αὐτῷ δημοθένης ἔλαχε τ' τ' κακηγορίας δίκιω. Antiquũ ὅτ' αὐτῷ δημοθένης ἔλαχε τ' τὰ κατηγόρου δίκιω.

Deinde vers. 22. καὶ πάντα τὰ δίκαια, &c. Aldus habet. Antiquum autem καὶ ὅλως πάντα τὰ δίκαια, &c. haud dubiè rectius.

Versu 34. pro καὶ τοῦτα πόθεν ὑπὸ μειδίου καὶ τῦ μειδίου, πλούτου, in nostro simpliciter ὑπὸ μειδίου πλούτου erat, tametsi Aldi lectio mihi non displiceat.

Versu à fine 2. pro τίνα ὦ πρὸς τῷ τῶν ἔξετε εἰπεῖν πρόφασιν δικαίαν, ἢ καλῶ, in antiquo καί τινα ὦ πρὸς, &c.

Facie 228. versu 1. in antiquo ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, δήπου τοὺς τοιούτους, &c.

Versu 12. pro ℂ τῆς ὕβρεως τὸ μειδίου, ℂ τῆς ὕβρεως τ' μειδίου, &c.

Versu 19. pro οὐ πληρωταὶ γίγνονται, &c. ὧν.

Et mox versu 23. pro τὰς αὐτὰς φορὰς, τὰς ὁμοίας φορὰς. Et vers. 28. pro κατηγορεμῶν, κατηγορῶν.

Facie 229. versu 3. pro καί τοι ταῦθ' ὅταν ἐξελέγχθ', in antiquo est ἐξελεγχθῇ.

Et versu 8. pro εἰ γὰρ ἓν ὧν ἐπεβούλευσε, ἐβούλευσε. Et versu 19. pro λάβε δή μοι καὶ τ' τῷ δωρεῶν νόμον, in antiquo erat δώρων verbis idẽ significantib. Et mox versu 22. pro ἀκούητε, ἀκούσητε. Versu 28. in nostro antiquo sic legi, ἐπὶ πολλῷ δεινότερα ὕστερον ἄλλα προσεξεργάζοιτο. In Aldo ὕστερον deest. Vers. à fine 9. pro αὐτὰ γὰρ τ' δίκιω ὧν ἐπεπόνθειν, in antiquo sic, αὐτὰ γὰρ τ' δίκιω ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθειν. Et versu à fine 5. pro οὐ μέτεσι τῷ ἴσων οὐδὲ τῷ ὁμοίων, in nostro pro ὁμοίων, νόμων scriptum inueni.

Facie 230. versu 6. pro εἰπεῖν καὶ προέξαι erat εἰπεῖν καὶ διαπροέξαι. Deinceps versu 10. pro εἶασε δ' ἀρχιερωσύνας ἀγαγεῖν, in antiquo ἀρχιθεωρεωσύνας legi. Versu 10. pro οὐκ ἀποκτενεῖτε, καὶ οὐκ ἀποκτενεῖτε.

Vers. 24. in nostro sic legitur, καὶ τοῖς ἐχθροῖς προδαλεῖπε. ὅμως δ' ἔστω τούτῳ γε συγγνώμη, εἰ δὲ ἄλλων μὴ, &c. vbi Aldus, λαλῶν habet, quàm aptè nõ video. Et mox versu sequenti pro ὡς οὐδὲν εἰργασαμένῳ, εἰργασμένων.

Vers. à fine 11. pro φλαῦρον, in antiquo φαῦλον erat.

Facie 231. versu 7. pro καὶ τ' τὸν αὐτὸν γεγονέναι, τοῦτον αὖτε γεγονέναι.

Vers. 29. pro αἰ μὴ δημοσίᾳ φοβερὸν κατασήσητε, in antiquo erat φανερόν.

Versu 31. pro ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντας, erat ἐφ' αὐτὸν ἐλθόντας. Versu antepenultimo sic legi in antiquo, καὶ τοὺς βοηθοῦντας καὶ τοὺς συνεξεταζομένους, repetito articulo.

Facie 232. versu 11. pro οὔτ' ἂν ὑμεῖς ὑπομείναιτ' ἂν ἀκούειν, in nostro ὑπομεμνῆτ' ἂν erat.

Versu 15. pro βουλομένοις ὑμῖν ἢ τ' τοῦτο πρᾶττον, βουλομένοις ὑμῖν ἢ τ' τοῦτο πρᾶττον. Sequenti versu pro ἔστι ταῦτα παντοδαπά, ἔστι ἢ ταῦτα παντοδαπά.

Facie 233. versu 5. pro ὅ τις αὖ ἔφειξε πιῶσαι, ὅ, τι τις οὐκ αὖ ἔφειξε, &c. Versu 20. pro πολύδικτος, πολύδικτον. Versu 28. καὶ κρείττους τε γίγνεσθε, erat γίγνασθε. Versu penultimo, vbi Aldus legit ὁ τοῖς πολλοῖς ὑμῖν αὖ ὕβρις ἦ, in antiquo ὅπ τοῖς πολλοῖς ὑμῖν αὖ ὕβρις πρεσῆ, &c.

Facie 234. versu 32. vbi Aldus habet ἢ μὴν γέ, ἀπέδοτο δ' ὑμᾶς ἡμύμενον, ἢ δ' ἐξὸν αὐτῇ βελτίω πρίασθαι ταύτης τῆς τιμῆς, τοῦτον ἠγόρασε. καὶ γάρ τοι δικαῖτ' τῷ οὐ πρεσπόντων ἀγαθῶν κύριος γεγονὼς καὶ παῖδός τευχηκὼς, ἢ νόμοις τῷ ἁπασῶν πόλεων μάλιστα οἰκείως δοκεῖ, οὐδένα οἶμαι ζόπτειν φέρειν. Nunc vicissim animaduerte, quam lectionem in antiquo exemplari repererim, non in vno loco emendatiorem: ἢ μὴν γέ, ἀπέδοτο δ' ὑμᾶς ἡμυμένῳ, ἢ δ' ἐξὸν αὐτῇ βελτίω πρίασθαι ταύτης τῆς τιμῆς, τοῦτον ἠγόρασε, καὶ γάρ τοι δικαῖτ' τῷ οὐ πρεσπόντων ἀγαθῶν κύριος γεγονὼς καὶ παῖδός τευχηκὼς ἢ νόμοις τῷ ἁπασῶν πόλεων μάλιστα οἰκείως δοκεῖ, οὐδένα οἶμαι ζόπτειν φέρειν, &c.

Versu à fine 8. pro μάλα βεβίωθ' ὧν βεβίωται. Et versu penultimo pro τῇ πόλει καθαιτεῖς, ἢ. Antiquum habuit καθεθείσι.

Facie 235. vers. 15. pro καὶ τὰς ταῖς ἐπληρεῦμεν, in antiquo erat ἐπληρέμεθ'. Versu 21. λειτουργιῶν ἀτελέσι γεγενῆσθαι, λειτουργιῶν ἀτελεῖς γεγενῆσθαι.

Versu 30. pro ἐγὼ μὲν ὕτως, ἐγὼ μὲν ἓν ὕτως. Et versu 34. pro ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ, ἐγὼ μὲν γὲ οὐχ ὁρῶ.

Versu 36. ἐν τῷ τῷ πόπῳ, emenda & scribe τόπῳ.

Facie 236. versu à fine 10. καὶ γὲ αὖ τότε τ' ἄλλων, in nostro καὶ γὲ αὖτε τὸ τῷ ἄλλων.

Et versu à fine 5. pro σωίσε μὲν τὰ πολλὰ τέτων, σωίσε μ' πολλὰ τούτων.

Facie 237. versu 1. Aldus, παντὸς ἢ τὸ σόλου πλεόντων. Antiquum παντὸς δικαίου σόλου πλεόντων. Versu 6. pro καταλαζονεύσεται, καταλαζονεύεται. Versu à fine 9. pro καὶ τότε ἢ τὰ τῶ πλέων τῷ ἰδιωτικῶν τειρῶν μιᾶς, καὶ τότε ἢ τὰ τῶ πλέων τῷ ἰδιωτῷ ζειρῶν μιᾶς. Sequenti versu pro ἰπαρχῶν, ἰπποαρχῶ.

Verſ. à fine 6. Aldus, καὶ ταῦτα πάντα ἴσασιν οἱ ἱππεῖς. ἀλλὰ μὲν ὅτι ταῦτα ἀληθῆ λέγω. Antiquũ καὶ ταῦτα τῆ ἐξιέντων πάντες ἴσασιν οἱ ἱππεῖς, καὶ ὅτι ταῦτα ἀληθῆ λέγω, &c.

Facie 238. verſu 10. pro ζημιῶσαι, in antiquo erat κολάσαι.

Verſu 25. pro πολλὰς γὰρ ἀφεὶς τὸ μὴ τὸ σῶμα, πολλὰ γὰρ ἀφεὶς τὲ τὸ σῶμα, &c.

Verſu à fine 13. pro πολλῷ δεινότερα οἶδ' ὅτι πάντες, in antiquo πολλῷ δεινότερα οὖ οἶδ' ὅτι πάντες, &c.

Facie 239. verſu 12. pro οὐχὶ τούσδε μόνους, in antiquo haud dubiè rectius, οὐχὶ τοὺς δεομένους, &c. Verſ. 19. pro ἢ τ' ἐράνε οὐκ ἐκείνου, in antiquo ἢ ἐράνε καὶ οὐκ ἐκείνου. Verſu 7. pro οὔτε ἀπαρνοῦμαι τοιοῦτο, ἐτε ἀπαρνῆμαι ἢ τοῦτο τοιοῦτο.

Facie 240. verſu 7. καὶ οὐκ ἂν ἀφνηθείλω, in antiquo ἀπαρνηθείλω. Verſu 14. pro κῆ μικρὸν ἐπῆν τὰ τοιαῦτα. Antiquum κῆ μικρὸν ἐπίει τὰ τοιαῦτα.

Verſu 24. pro τοὺς ἀπὸ τοῦ δημοσίᾳ θεοπλακισμένους. Antiquum θεοπεπλακισμένους legendum indicat, ſicut coniugatio quoque requirit. Verſu 26. Aldus, καὶ ἀφροσύνας, πάντων ἀνθρώπων μεστὸς ὤν, &c. Antiquum καὶ τοσαύτης ἀφροσύνας πλήρης ὢν πάντων ἀνθρώπων ἔσῃ, &c.

Verſu à fine 4. pro θεοῖσιν, antiquum θεοῖς ὧν habuit, quæ recta lectio eſt.

Facie 241. verſu à fine 10. pro ἀφίεντα ἀφίησιν, in antiquo αἴνησιν reperi, licèt priori lectioni magis accedam.

Facie 242. verſu 3. pro δυνάσαι, erat δύνα), ſed melior Aldi lectio.

Verſu 26. pro ταῦτα γὰρ ἂν πεῖσαι, θεοὶ τούτε δείσουσι). ταῦτα γὰρ ἂν τι δέοιτο, καὶ θεοὶ τούτε, &c.

Verſu 29. pro εἰσεληλύθατε, εἰσήλθετε.

Verſu 34. pro ὑπὲρ τῆ ἰδίων συμφερόντων, ὑπὲρ τῆ ἰδία συμφερόντων.

Facie 243. verſu 7. pro δοκοῦντα καὶ ὄντα βίαιον, & δοκοῦντα & ὄντα βίαιον, &c.

Verſ. 14. pro ἄλλε τινὸς ἢ τοῦδαι, in antiquo ἢ τοῦτο δε erat.

Verſu 18. pro ἐφ' οἷς κρίνεται, ἐφ' οἷς καὶ κρίνεται.

Verſu 24. pro τόθ' ἕκαστον αὐτὸν χρὴ θεσσδοκᾶν, in antiquo τὸθ' ἕκαστον αὐτὸν χρὴ θεσσδοκᾶν.

Verſu 28. pro γλύεσθαι γίγνεσθαι. Verſu proximo μὴ τοίνυν μηδ' ἐμὲ, ὦ ἄνδρες ἀθλωταὶ θεσέσθε τούτῳ, in antiquo exemplari θεσήσθε erat

Verſu à fine 2. pro ἀλλὰ τῆ τοῖς νόμοις ἰσχύειν, in antiquo ἀλλὰ τῆ τῆ νόμων ἰσχύϊ.

Facie 144. verſu 5. pro μήτε λειτουργίας, μήτε ἄνδρα μηδένα, in antiquo μή τε λειτουργίας μή τ' ἔλεων, μή τε ἄνδρα, &c.

Verſ. 8. Aldus, ἐσυρίττετε ὥσπερ ἃ μίσους ὄξι, ταῦτ' ἐποιεῖτε. Antiquum noſtrum longè emendatius ſic, ἐσυρίττετε καὶ ἐπεκέκλαγτε, καὶ πάντα ἃ μίσους ὄξι σημεῖα πεποιεῖτε. Atque ita legendum eſſe, vel qui leuiter in Demoſthene verſatus eſt, haud difficulter intelligit.

IN ORATIONEM CONTRA Androtionem.

Facie 248. verſu 18. pro τούτοις τῆ ψήφων, τὸν τῆ ψήφων. Et proximo verſu lege ἅπαντα χρόνον. Verſu 33. pro διδόναι τ δῆμον τὴ δωρεὰ αὐτῆ, in antiquo αὐτὴν erat. Verſu à fine 6. pro ὅσοι πώποτ' ἔχουσι, erat ὅσαι πώποτ' ἔχουσι.

Facie 249. verſ. 10. pro δι' ἃ τὴν βουλὴν, erat δι' ἃ τ βουλὴν, ſed magis accedo lectioni Aldinæ. Verſu 26. pro πῶς οὐ σφόδρα δουῦαί γε κωλύει, in noſtro erat κωλύειν.

Verſu 29. pro δύρήσετε γὰρ τῶτο ἰσχυρὸν, δύρήσετο γὰρ τῶτο τὸ ἰσχυρόν. Verſu à fine 9. pro ἔσωσαν, erat ἐσώθησαν. tametſi Aldinum verbum melius quadret ſententiæ.

Facie 250. verſu 8. Aldus, εἰ γὰρ πάντα τἄλλα διοίκησε καλῶς. Antiquum διοικήσει mutato tempore habuit.

Facie 252. verſu 17. pro θεὶ μὲν τῶ νόμε, θεὶ μὲν τοίνυν τ νόμου. Verſu 22. pro καὶ νεὼ σε δείκνυμεν οὐκ ἐῶντα χρᾶφειν σε καὶ νεὼ ἢ δείκνυμεν, &c. eſt enim primum σε ſuperuacuum, cuius loco legendum eſt ἢ.

Verſu vltimo ſic habet antiquum καὶ τῆ ἡδάδων καὶ τῆ παρεσκότων ῥητόρων, &c.

Facie 253. verſu 31. pro πάνδεινόν ὄξι, κατηγορίαν ποιούμενος, ποιούμενον antiquum habet.

Ab eo loco verſu 2. pro τ εἰσφορὰν μὴ θεῖναι, antiquum habebat πθέναι.

Verſu à fine 8. pro τοὺς ἐλλείποντας, in antiquo erat adiecta adhuc particula δὲ ad finẽ.

Facie 254. verſ. 10. pro κληρωτὸν ὅπῃ τῆ θροφάσῃ ταύτῃ, in antiquo κληρωτὸν ἀρχὸν ὅπῃ τῆ θεφάσει, &c. Sequenti verſu pro δημηγορίαν, erat δημηγορίας.

Facie 255. verſu 10. pro εἰς δεσμωτήριον ἐλκεῦαι, deeſt articulus εἰς τὸ δεσμωτήριον, &c. Sed ab eiuſmodi annotãdis penè infinitis prudens abſtinui, licèt non mediocris ſermonis vis in articulis ſita ſit. Verſ. ſequẽti pro θεσστενχύεζε, θροσλωνχύεζε antiquũ habuit.

Verſu 21. vbi Aldus legit, καὶ εἰς τὰς ὁμοτέχνας σοι πόρνας, legendum eſt, ὁμοτέχνους.

Verſu 24. pro ὡς ἐν δήμῳ θεαγῶνας, lege ὡς ἐν τῷ δήμῳ θεαγῶνας. Verſu 35. pro τ δυφήμου, antiquum habebat δυφήσου, ſed non magni refert quomodo legantur propria, niſi ſi qua ad memorabilem aliquam hiſtoriam pertinuerint.

Facie 256. verſu 15. pro καὶ τὰ τῆς σῆς αἰαισχυντίας, ἀναιδησίας antiquum habet.

Verſu 32. vbi Aldus ſic legit, βούλεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθλωταὶ, τὸ τούτων αἴτιον ἐγὼ ὑμῖν εἴπω; ὅτι τούτων μὲν μετέχουσιν ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς τινες. ὑπὸ ἢ τῆ εἰσαγομένων ὑφαιρεῖται, δὲ ἀπλησίαν δὲ ξόπων, &c. Antiquum ad hunc modum, βούλεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθλωταὶ, τὸ τούτων αἴτιον ἐγὼ ὑμῖν εἴπω; ὅτι τῆ μὲν ὑφαιρεῖ) δὲ ἀπλησίαν ἢ ξόπων, &c.

Cæte-

Cætera omnia non habentur in antiquo, quæ in Aldino leguntur interpositа.

Eâdē facie versu à fine 10.pro ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον, ὃ ἐγὼ λέγω, antiquum ἀλλὰ τοιοῦτον ὃ ἐγὼ λέγω habuit, aliquo sanè discrimine.

Facie 257.versu 6. Aldus καὶ γὰρ ἱεροσυλία καὶ κλοπὴ καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις, ἐς ἕνοχος. Antiquū sic, καὶ γὰρ ἱεροσυλία, καὶ ἀσεβεία, καὶ κλοπὴ, καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις ἐς ἕνοχος. Et solet ferè iungere Demosthenes hæc crimina ἱεροσυλίαν καὶ ἀσεβείαν, sacrilegium & impietatem: nemo enim sacrilegus, qui non idem sit impius.

Versu 16.pro τοῖς ἑαυτῶ δούλοις, τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις mutato genere.

Versu 24.ὅτι γεγραπόπου, hęc duo verba in antiquo non aderant.

Versu 28. pro ἀνθρώπους in antiquo erat ἀνθρώπων, ὡς distinctim & duabus dictionibus, quàm bene nō video, neque enim expendi sententiam, sed tantum obiter annotaui, nam mihi properandum fuit. Atq; equidem ea properantia in caussa fuit mihi, innumeros penè eiusmodi locos transiliendi & intermittendi.

SEQVITVR IN ORATIONEM contra Aristocratem.

Facie 261. versu 4. in antiquo sic legitur ἑτοίμως οὕτως ὅτι τούτῳ προσάγω ἐμαυτὸν εἰς ἀπόδειξιν. Ita paratè meipsum offerre.

Versu 16.pro χειροίησον, χειροήσου erat, sed videtur meo iudicio Aldi lectio potior.

Versu 26. Aldus καὶ αὐτὸς τιὼ γραφιὼ ἐπενεγκεῖν. Antiquum καὶ αὐτὸς τιὼ γραφιὼ ταύτιω ἐπενεγκεῖν. Versu 34. pro τὸ τοιοῦτον οἷον ἐγώ φημι. τὸ τοιοῦτον οἷον ἐγώ φημι. Vers.vltimo pro καὶ τὸ ἀδίκημα ὃ φημι ὄψεσθε σαφῶς, in antiquo καὶ τὸ ἀδίκημα σαφῶς ὄψεσθε.

Facie 262 versu, pro κερβλέπῃ scribe & emenda κερσοβλέπῃ deprauatum à librariis.

Versu à fine 15. pro ἢ κακουργότερον συμπεφασκὼς εἶθε φος, in antiquo erat εἴθε φοπι.

Ab eo loco versu 4.pro ὀφὰ τῶ ψηφίσματος τούτοι, εἰ πάθοι χαρίδημος τῷ μηδενὶ προσήκοντι τὴν ἀρχὴν, in antiquo hæc verba sic reperi, ὀφὰ τοῦ ψηφίσματος τούτοι. τῷ δ' ἑνὶ προσήκοντι τὴν ἀρχὴν, &c.

Facie 263.versu 12. pro ὧδε πάντων ἐμὲ τυχεῖν, in antiquo ὑμῶν τυχεῖν. Versu 18. pro καὶ κ' τίω τινὶ σκοπεῖν ἐστὶ τοτέρων ὧδε τοὺς νόμους, in antiquo καὶ τίω τινὶ σκοπείδω τότερον ὧδε τοὺς νόμους, &c. Versu 25.pro ἕκαστον σκοποῦντες, erat ἕκαστα σκοποῦντες.

Facie 264.versu 5. Aldus οἷον ἐάν τις ἱεροσυλήσῃ, ἐάν τις προδῶ. Antiquum sic, οἷον ἐάν τις ἀποκτείνῃ, ἐάν τις ἱεροσυλήσῃ. ἐάν τις προδῶ. haud dubiè non malè aut ociosè.

Versu 19.pro κ' δεδογμένους ἀναφόνους, antiquum δεδεγμένους habuit.

Facie 265.vers. vltimo pro εἶτ' εἰπὼν, in antiquo vnica dictio ἐπειπὼν erat.

Facie 266. versu 4. pro μετ' ἀσφαλείας ζῶ φυγοῦσι, in antiquo erat φύγωσι. Versu post τὸ νόμος 14.pro καὶ μὴ νομίσητε emenda νομίσητε.

Facie 267.vers. 16.pro λέγε τὸν νόμον, λέγε ἄλλον νόμον. Iam enim suprà legem citauerat.

Versu à fine 3. pro ταῦτα ἐπιχειρεῖ προαιρεῖν, ταῦτα ἐπιχειρῶν προαιρεῖν.

Facie 268.versu post τὸ νόμος, pro ἴσε γὰρ τἀθ' ὅπ πάντες, &c. ἴσε γὰρ δήπου τἀθ' ὅπ πάντες, &c.

Facie 269.vers.5.pro φανήσετ' emenda φανήσετ'. Versu 12.pro ἓν δ' οὖν ἰδιώταζον πάντων, in antiquo ἰδιώταζον legi. Versu 16.pro ἐν μόνῳ τούτῳ τῷ δικαστηρίῳ, ἐν μόνῳ τ' τούτῳ, &c.

Versu 26.pro τὸ ψήφισμα τυνὶ fuit τοδί.

Versu à fine 7.pro πρᾶγμα γοῦν ἐν τούτων, erat τούτω. Versu à fine 5.pro ἀπ' ἄλλων αἰθρώπων, in antiquo οὔτ' ἄλλος αἰθρώπων.

Facie 270.vers.2.vbi Aldus legit ἐν τῷ ψηφίσματι τούτῳ κ' προῖδον μὴ παρ' ἑνὸς τοῦτο. Antiquū sic habet, ἐν τῷ ψηφίσματι τῷ τούτω. καὶ προῖδον μὴ παρ' ἑνὸς τοῦτο. Versu 9.pro ἔν τισιν ὠεσμωμένοις χρόνοις, nostrum ἔν τισιν εἰρημένοις χρόνοις habuit

Versu 16.pro ἐκ καθαίρεσθαι νομίμοις τισι; τοῖς νόμοις τισὶ in antiquo erat.

Versu 23.pro δελφινίῳ, δελφίνῳ.

Facie 271.versu 2.pro ἐκ οὐχ ὅπ, in nostrō ἐκ οὐ διότι. Versu 7. pro ἐν φρεατῖ καλοῦμον ὅτι θαλάττιον, in nostro ἐν φρεάτου καλοῦμον ὅτι θαλάττη.

Versu decimo pro τιὼ δ' ὅτι τῷ προτέρῳ φόρῳ. τιὼ δ' ὅτι τῷ προτέρων φόρῳ magis Demosthenicè.

Versu denique 17. hæc verba υἱοῖς προὶ δίκης, in antiquo non legi, si quid hoc quoque ad rem pertiner.

Versu 21.pro προιόντα, προιόντα. Et vers.27. pro νομίμοις αἱρεσυμένοις, νομίμοις αἱρεσυμένοις.

Facie 272.versu 2.pro ὑπὲρ δίκας ἐπέχωσι, erat ὑποχωσι. Vers.à fine 5 pro ἀθ' ὑμῶς, ἀθ' ὑμῖν.

Facie 273.vers.7.pro ἀφείλοντο, ἐξείλοντο reperi. Et versu 20. pro ἴσως αἰ ἧττον ἰῶ δεινὸν ἴσως αἰ ἧττον ἰῶ τοῦτο.

Versu à fine 10.pro ἀλλ' εἴ τις εἰδὼς ἐκεῖνο, erat ἐκείνοις. Et versu à fine quarto pro οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι, in nostro οὐχὶ καλῶς ἔχειν ὑμῖν ἡγοῦμαι.

Facie 274.versu 9.pro ἀσύμφορα, αὖ εἰ ἀσύμφερον. Versu 32.pro δι' ἐκεῖνα ἴσε, εἰ τοίνυν ἴσε.

Versu à fine 11. Aldina lectio ab antiqua nostra longè latéque discrepat, sic enim habet Aldus, φέρε δὲ, πρὸς θεῶν, αἰ ὑμᾶς ἀδικεῖ κερσοβλέπης, ὃ μᾶλλον εἰκὸς ἐλπίσαντα, ἢ μὴ δωνηθέντα πεισθῆναι; οὐκ ἐπ' ἐκείνοις ἦλθ, καὶ δι' ἐκείνων πάλιν ἀδυνὴ ποιεῖν αὐτὸν ἐπιχειρήσειν; αἰ σιὼ εἴπωσιν ὑμῖν πρὸς ταῦτα ἐκεῖνοι· ὑμεῖς ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, οὐ μόνον ὑμῖν ἀδικουμένοις οὐκ ἐβοηθήσατε, ἀλλὰ καὶ φόβον, αἰ τὰ ὑμῖν αὐτοῖς ἀμυνώμεθα θαυμαστὸν παρεσήσατε. hactenus Aldus, nunc nostram quoque accipe, φέρε δὲ πρὸς θεῶν,

αὖ ὑμᾶς ἀδικῆ κερσοβλέπτης, ὃ μᾶλλον ἐλπὶς ἢ μὴ δεινοὺς ποιῆσαι, οὐκ ἐπ' ἐκείνοις ἴεμεν κ' ἐκείνων πάλιν ἀθενῆ ποιεῖν αὐτὸν ζητήσομεν. αἳ οὐκ εἴπωσιν ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἄθλιαι οἱ. οὐ μόνον ἡμῖν ἀδίκου μύθοις οὐκ ἐβοηθήσατε, ἀλλὰ κ' φόβον θαυμασοὶ παρεσήσατε. cæteris quæ interiecta sunt omissis, tui iudicij est & optionis, lector, eligere, vtram sequi malis, nos cum bona fide vtramque adduximus. Mihi tamen Aldi lectio videtur intricatior & impeditior, vt nostra multo apertior.

Facie 275. versu 2. pro πῶς αὐτῷ κεχρῖῶται, in nostro χρῶῖται legitur.

Versu 6. pro ἕως μὲν ἑώρων τηλικοῦτον αὐτὸν, ἡλίκος ὢν πιστὸς ὑπῆρχε. in nostro antiquo τέως μὲν ἑώρων τηλικοῦτον αὐτ', ἡλίκος ὢν κ' πιστὸς ὑπῆρχε.

Versu à fine 5. pro ὡς ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει πολεμεῖν, ὡς ἀλυσιτελὲς τὸ τῇ πόλει πολεμεῖν. non ocioso articulo τὸ addito.

Facie 276. versu 7. pro αἳ ἐμοὶ πειθῆτε erat πείθησθε. Versu 10. pro ἰφικράτῖω ἰφιάλτου erat φιλοκράτῖω τ' ἰφιάλτου.

Versu 15. pro ἐπεὶ ὅ π γε ἐβελήσουται, in antiquo ἐπεὶ ὅ π γε ἀεὶ ἐβελήσουται.

Facie 277. versu 10. pro ἐγὼ μὲν ἔχ ὁρῶ, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω. Vers. à fine 8. pro ὅπερ χαρίδημος κερσοβλέπτη, in antiquo ὅπερ χαιρίδημῳ κερσοβλέπτης planè ordine contrario.

Facie 278. versu 7. pro λαβὼν τῖῶ τε βαρβαρικῖῶ δ'ωάμιν, λαβὼν αὐτὸς τ' τε βαρβαρικὴν δύναμιν. Versu à fine 3. pro οἱ ξεναγρῶῦτες erat ξεναγωγρῶῦτες, verbis idem significantibus, nisi quod alterum est plenius.

Facie 279. versu 8. pro οὐ γὰρ ἄλλοτι ποιεῖ τὸ ψήφισμα, ἢ τουτὶ, ὅτι τοῖς μὲν ἐκείνου. οὐ γὰρ ἄλλοτι ποιεῖ τὸ ψήφισμα τουῖῖ ἢ γε τοῖς μέν, &c.

Versu 18. pro θερσαγόρας, ὄνομα αὐτῷ πατέρῳ, τῷ δ' ἐξήκεσος. In antiquo θερσαγόρας ὄνομ' αὐτῷ, πατέρῳ ἦ ἐξήκεσος reperi, succinctius vt ego existimo, & elegantius.

Eadem facie versu à fine 15. pro ἐαν' ἐμοὶ πειθῆτε, in antiquo πείθησθε, sicut paulò superius erat. Versu à fine 8. pro κ' δ'παντὸς ἐν αἰτίᾳ θεμένους, ἐ δ'παντὸς τοιῶν αἰτίᾳ θεμένους semper contraria facientes.

Facie 280. versu 21. pro τὸτ' ἐμπόδιον κατέση, τὸτ' ἐμποδὼν κατέση. Versu 30. pro ἐ τὸ δεῖσθαι ξένων, κ' τὸ δεῖν ξένων. Versu penultimo pro δεληλυθότος βεβοηθέως, δεληλυθότος βεβοηθώς.

Eodem versu pro μείῖει lege πέμπει. librariorum vitio depravato.

Facie 281. versu 7. pro μισθοῖ τὸ γράτδμα, μισθουῦτας τὸ γράτδμα.

Versu 24. pro ταῦτα βελεῖσθαι, in antiquo βέλεσθαι reperi. Versu sequẽti pro ὅθεν ἐξηλέγχθη τὸ θεῶγμα. ὅθεν ἐξηλέγχθη φανερῶς τὸ θεῶγμα ἐπαντοφόρῳ. Versu à fine 5. pro τῆς ὅλης ὑμῖν ἐκείνης πεμφθείσης, in nostro erat πεπεμμένης, sensu non discrepante.

Facie 283. versu 8. pro καὶ γράφει δὴ τὰς συνθήκας θεὸς κηφισόδοτον, in antiquo κ' γράφει δὴ τὰς συνθήκας ταύτας τὰς θεὸς κηφισόδοτον. haud dubiè perfectius & emendatius. Deinde post τὸ ξενάρχοι, μάρτυρες. Versu 6. pro κἀκεῖνοι λαβόντες αὐτὸν κ' τ' υἱὸν αὐτοῦ, in antiquo κἀκεῖνοι λαβόντες κ' αὐτὸν καὶ τ' υἱὸν αὐτοῦ, iterata καὶ coniunctione.

Facie 282. versu 14. pro ἡ μὲν τοίνυν συμμαχία τῶν δυοῖν βασιλέοιν, in antiquo ἡ μὲν συμμαχία τοῖς βασιλεῦσι τοῖν δυοῖν.

Facie 286. versu 22. pro οὐκ ἀπεμιμησόμεθα εἴ τι κακὸν ἐπέπησαν ἡμᾶς, in antiquo εἴ τι κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς.

Facie 287. versu 20. pro αἷς δεδώκατε αὐτοῖς ἑκάστῳ τούτων, in antiquo αἷς δεδώκατε ἐπ' αὐτοῖς ἑκάστῳ τούτων. Versu 27. pro κ' τῷ βαρβάρου, κ' τῷ τὲ βαρβάρου, &c. Versu vltimo pro ἀθρόπους οὐδὲ ἐλευθέρους γε ὀλέθρους, in antiquo emendatè sic legendum ἀνθρόπους οὐδὲ ἐλευθέρους ἀλλ' ὀλέθρους, homines nequaquam liberos, sed pernicioſos.

Facie 289. versu 16. pro δ'βοίας οἰκουῦτων, in antiquo erat οἰκουῦτας.

Facie 290. versu 1. pro κέλευε ἢ δεῖξαι, κελεύετε ἢ δεῖξαι.

IN ORATIONEM CONtra Timocratem.

Facie 293. versu 17. Aldus ἐμοὶ δ' ἐν χιλίαις ταῖς ὑμῖν ἐστ' ὁ κίνδυνος. Antiquum ἐμοὶ ἢ χιλίαις ταῖς ὑμῖν ὁ κίνδυνος. Ab eo loco versu 3. pro προσέχειν τούτοις τὸν νοῦν, in antiquo τὸν νοῦν deerat. Sæpe enim προσέχειν cum dativo simpliciter ponitur. Versu à fine 10. pro αἰτησάμενος scribendum est αἰτιασάμενος.

Et versu à fine 7. pro δι' ἃς δικάζονται, in antiquo τοὺς δικαστὰς legi.

Facie 294. versu 11. pro δ'ωνηθεῖεν, δ'υναίμεθα. Et mox versu 14. pro μισθοῦσθαι προὺτοις, μισθοῦσι. Versu eiusdem faciei à fine 8. pro ἐ γὰρ ὑβρισικῶς προσεκεκλδακὼς erat προσκεκλδακώς.

Facie 295. versu 9. pro μ' ταῦτα ὅτι πᾶσι τὸν αὐτὸν νόμον, &c. μ' ταῦτα ὅτι πᾶσι τούτοις τὸν αὐτὸν νόμον.

Versu 14. Aldus νεῶ ἢ ἀνάγκη καθ' ἕκαστον χωρὶς προϊέναι. ἕκαστου διελόμενοι λέγειν. Antiquum διελόμενον λέγειν habuit.

Versu post τὸ ὑπαχιεστονία νόμων 13. pro κ' τὰ γεγραμμένα τῷ ἐκκλησίαν, antiquum κ' τὰ προγεγραμμένα τῷ ἐκκλησίαν habuit.

Eiusdem faciei versu vltimo pro καὶ ἐδείς πώποτε μὴ ἃ καλῶς ἔχειν αὐτεῖπεν αὐτοῖς, in antiquo multo clarius καὶ ἐδεὶς πώποτε αὐτεῖπεν. μὴ οὐ καλῶς ἔχειν αὐτοῖς.

Facie 296. versu 7. pro τοὺς νομοθέτας καθιστᾶται, in antiquo καθιεῖ legi. Vers. 9. vbi Ald^{a} habet κἂν ἀσύμφορον ὑμῖν τ καλῶς ἢ φράσῃ, in antiquo sic, & vt reor melius κἂν ἀσύμφορον ὑμῖν τι καλῶς ἢ

καπίδη π φράτη. Et mox versu sequenti pro τούτων μὴν τοι τοσούτων, οὐδὲν πεποίηκε τιμοκράτης οὑπσί. In antiquo τούτων μὴν τοι τοσούτων ὄντων, οὐδὲν, &c. vtrobique dictione apud Aldum deficiente.

Facie 297. versu 12. pro τῷ δήμῳ τῷ ἀθλωαίων, τῷ δήμῳ τῷ ἀθλωαίων.

Versu à fine 14. pro κἂν σὺ ταῦθα ἀπαλλάξῃ ποτὲ τὸν, &c. in antiquo erat τις, & mihi videtur emendatè.

Versu à fine 12. pro οὔτε γὰρ τὸ γνῶναι καὶ δοκιμάσαι τὸ βέλτιον, in antiquo sic, ἔστε γὰρ τὸ γνῶναι τὸ δίκαιον, & δοκιμάσαι τὸ βέλτιον. quę mihi quo que germana lectio esse videtur.

Facie 298. versu 10. pro καὶ τῷ τὰ μισθώματα μισθωμένων, in nostro erat μισθώσιμα.

Versu à fine 9. pro ἀπὸ τὴν ἡμέρας, in antiquo περὶ τῆς ἡμέρας.

Facie 299. versu 2. pro ἐκ ἐῶν περὶ τῶν ἀτίμων οὐδὲ τῶν ὀφειλόντων λέγειν, antiquum ἐκ ἐῶν περὶ τῶν ἀτίμων, οὐδὲ περὶ τῶν ὀφειλόντων λέγειν. περὶς bis posita, & non ociosè.

Eodem versu idem exemplar sic legit οὐδὲ χρηματίσαι περὶ ἀφέσεως τῶν ὀφλημάτων, οὐδὲ τάξεως, vbi Aldus ἢ τάξεως habet.

Versu 9. deest in Aldo articulus τὸν, vbi sic legendum est, εἰμὶ δυθύνους τῆς ἀδικίας λέγων. Et suprà quod subtersilieram pro περιτεθέντος οὐδένος, περιτεθέντος legendum indicat. In lege deinceps citata in fine penè pro ὑπηρεσίαν, ὑπηρεσιονίαν emendandum.

Vers. à fine 10. legẽdũ est μή τε λέγειν ὑπὲρ τῶν τοιούτων. Et vers. vltim. pro ἡ δύθυνα erat δύθυνον.

Facie 300. versu 12. legendum est ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει.

Versu à fine 12. pro ἐκ ἂν ἔτ εἴης τῶν πᾶσιν τὸν αὐτὸν, &c. οὐκ ἂν ἔτ εἴης ὅπου πᾶσι, &c.

Facie 301. vers. à fine vltimo lege οἶμαι δὴ πάντας ὑμᾶς αὖ ὁμολογῆσαι, arbitror omnes vos nequaquam inficiari.

Facie 302. versu 1. pro πρὸς δὴ τούτοις, in antiquo πρὸς ᾧ τούτοις. Deinde versu 4. vbi Aldus sic legit, οὐ τοῖς ἐξελελεγμένοις. τοῖς ᾧ, ἀδὲ λόγος λείπεται, plura verba in antiquo reperi, sic enim is locus habet, οὐ τοῖς ἐξελελεγμένοις. ἐν γὰρ τοῖς ἄδηλον εἴ τις ἐνες' ἀδίκως ἐξαβεβλημένος. τοῖς ᾧ, οὐδὲ λόγος, &c. Deinde post τὸν νόμος versu 9. pro οὐδὲ ὑποκρυσάμενος, antiquum ὑποκρυψάμενος habuit. Versu à fine 10. pro εἰ λογίσαντο, λογίσαιτο singulariter.

Facie 303. versu 1. pro γέγραφε, γέγραπται. Et versu 3. pro πρότιμῶν, πρότιμῶν. Et mox versu 5. pro ἀλωκότα haud dubiè ἡλωκότα legendum est.

Versu 20. pro τῷ δικηρίου scribe δικαστηρίων librariorum menda.

Versu 22. pro τὰ ὄφλοντα erat ὀφείλοντα, sensu non variante.

Versu 25. pro ἕως τέως. Et iterum sequenti versu in antiquo τὸν ὀφείλοντα φυλάττειν τε τέως, &c. reperi.

Versu 28. pro ἀλλὰ μᾶλλον κ τοὺς νόμους erat ἀλλὰ μόνον κ, &c. Versu 32. pro τὴ δεκαπλασίαν ἀφήρηται erat in antiquo ὑφήρη. Et versu à fine 7. pro ποιεῖ τὰ ἔκπσιν, ποιεῖν τῷ ἔκπσιν.

Facie 304. versu 11. pro τῷ ὃ ἐγγυητῷ, erat τὰ ἐγγυητέων in antiquo.

Facie 305. versu 6. pro ἀλλὰ τὸ πρόσηκον ποιῇ, in antiquo negatiuè ἀλλὰ μὴ τὸ πρόσηκον ποιῇ reperi. Versu deinde 23. pro ὅθεν ἐὰν ὁ νόμος ὁ ποιῶν πρόσευπορεύῃ. Antiquum ὅθεν ἐὰν ὁ νόμος ὁ δοικῶν καὶ ποιῶν πρόσευπορεύηται.

Versu à fine 5. pro σωφρονῆτε lege σωφρονῆτε

Facie 306. versu 4. pro πρόσιμαν αὐτῷ δεσμὸν, in antiquo δεσμοῦ legi. Versu 8. pro λέξω καὶ οὐκ ἀποκρίνομαι, erat λέξω κ οὐκ ἀποκρίνομαι.

Facie 307. versu 9. pro κ νόμους γνώμους, in nostro κ δήμους γνώμους scriptum inueni.

Deinde versu pòst τὸν νόμος 8. pro κλοπῆς ἁλοίη, ἁλῴη. Versu à fine 4. pro ἐξεῖτο ἡ πόλις τῶν νόμου, ἐξεῖτο ἡ πόλις τούτων τῶν νόμων.

Facie 308. versu 21. pro θαύδον τι καὶ θαυμαστὸν, in nostro θαλεπόν τι κ θαυμαστὸν, verbis idem significantibus.

Versu 31. ἢ ἄλλοτι ποιῇ ὧν οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσιν, οὐ κωλύετε, in nostro sic ἢ ἄλλοτι ποιῇ ὧν οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσιν οὐ λύετε.

Versu à fine 7. pro ἕτι συνοίσειν αὐτῷ ἕκαστος, in antiquo ἑκάστοις scriptum est. Et ita quoq; legendum esse præcedentia verba confirmant. Quinetiam multitudinem vituperant, quod ipsis singulis sit conscia.

Versu sequenti vbi Aldus habet τὰ ἐν τῇ πενίᾳ & δεινότητι ὁπτηδεύματα. Antiquum τὰ ἐν τῇ πενίᾳ καὶ τῇ νεότητι δεθλιῶν ὁπτηδεύματα.

Versu penultimo pro πεντεκαιτριάδας, πεντετριάδας erat.

Facie 309. versu 10. εἰ καὶ χρησοῦ παῖς ὤν, &c. lege. Versu 17. pro ἐκεῖ τῷ ἁρμοσῇ erat ἐκείνῳ τῷ ἁρμοσῇ.

Versu 24. pro περιφόβον σώζειν, τιμωρήσασθαι, omnino legendum est vetusti exemplaris testimonio περιφόβον σώζειν, μὴ τιμωρήσασθαι.

Facie 310. versu 20. pro ὑπὸ τὰ αὐτὰ erat ὑπὸ τούτου αὐτά.

Vide hoc loco memorabile Locrorum de rogandis legibus institutum, dignum quod aureis literis scribatur. Cur autè grauarer illud ascribere, cùm sit & pulchrum, & scitu dignum. βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν λακεδαίμονι ὡς νομοθετεῖσι δηλῶσαι. ἐδέν γὰρ χείρους ἔσεσθε ὧνδρ δείγματι ἀκηκοότες. ἄλλωστε, καὶ ὧ πόλις εὐνομουμένη χρῆται. ἐκεῖνοι γὰρ οὕτως οἴονται δεῖν τοῖς πάλαι κειμένοις χρῆσθαι νόμοις, καὶ τὰ πάτρια περιέλλειν. καὶ μὴ πρὸς τὰς βουλήσεις, μὴ ᾧ πρὸς τὰς ἀναλύσεις τῶν ἀδικημάτων νομοθετεῖσθαι. ὥστε αὖ

τις βούληται νόμον καινὸν τιθέναι, ἐν βεόχῳ τ̃ ξάγλον ἔχων νομοθετεῖ ἢ ἐὰν μὴ δόξῃ καλὸς καὶ χρήσιμος εἶ) ὁ νόμος, ζῇ ὁ τιθεὶς ἢ ἀπέρχεται. εἰ δὲ μή, τέθνηκεν ὅπαπαθέντος τῷ βεόχῳ. ἢ γάρ τοι καινοὶς μὴ οὐ τολμῶσι τιθέναι νόμοις. τοῖς ᾗ πάλαι κειμένοις ἀκριβῶς χρῶν). ἐν πολλοῖς ᾗ πάνυ ἔτεσιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰς λέγεται παρ' αὐτοῖς νόμος καινὸς τεθεῖναι. ἔξεσ γὰρ αὐτόθι νόμου ἐάν τις ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἀντεκόψαι ὦφελεῖν τ̃ ἑαυτ̃, καὶ οὐ χρημάτων τιμήσεως οὐδεμιᾶς. ἀπειλῆσαί τις λέγεται ἐχθὲς ἐχθρῷ ἕνα ἔχοντι ὀφθαλμὸν ὅπ αὐτὸ ἐκκόψει τοῦτον τ̃ ἕνα. ζημιωμένης ᾗ ταύτης τῆς ἀπειλῆς, χαλεπῶς ἐνεγκὼν ὁ ἑτερόφθαλμος, καὶ ἠγορύμενος ἀβίωτον εἶ) αὐτῷ τὸν βίον τοῦτο παθόντι, λέγετε τολμῆσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, ἐάν τις ἕνα ἔχοντος ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἄμφω αὐτεκκόψαι ὦφελεῖν, ἵνα τῇ ἴσῃ συμφορᾷ ἀμφοτέροις χρῶνται. ἢ τ̃ τον μόνον λέγοντα λοιποὶ θέσθαι τὸν νόμον ἐν πλείοσιν, ἢ ὀλιγοστοῖς ἔτεσιν. Hæc pro excludendo faſtidio & ſatietate lectionis depellenda inſerere libuit. Et ſanè animus erat, eiuſmodi locos plures inſerendi, ſed properandi ſtudio coactus ſum de ſententia diſcedere.

Eadem facie verſu à fine 4. pro τοὺς δ' ἑαυτ̃ erat τοῖς δ' ἑαυτ̃, &c.

Facie 311. verſu poſt τὸ λέγε σύ. 2. pro τὸ δῆμον τ̃ ἀθηναίων, τὸ δῆμε τὸ ἀθηναίων. ſolet enim plurimum ſic loqui Demoſthenes.

Facie 312. verſu 30. vbi Aldus legit καί τοι αὖ ἐρωτῶντός τινος αὐτὸν, ὅτε ἕνεκα τοιαῦτα ἐθέλησε χράφειν ἢ διξιόῦτος, &c. in antiquo ſic reperi, εἶπε τοίνυν τις λέγων ἐρωτῶντός τινος ἕνεκα. καί τοι ἀνερωτ̃τος τινος αὐτὸν, &c. prioribus verbis in Aldino exemplari prorſus deficientibus.

Verſu à fine 9. pro δι' τοῦτον οὐδὲν ἧττον, ἢ δι' τοῦτον erat, &c. Verſu ab eo loco ſecundo pro δικνήμονι erat δικτήμονι.

Verſu à fine 4. pro καθῆσεν erat καταθῆσεν,

Facie 313. verſu 18. in his verbis ἀδ' οἶδα ὅτι ὅτι τ̃ τριάκοντα, &c. ἀδ' in antiquo non aderat, atque haud ſcio an adeſſe oporteat.

Verſu 20. pro ἀλλὰ αὐτὸ τοῦτο κατηγορεῦμεν τ̃ τριάκοντα, in antiquo erat κατηγορεῦσι.

Verſu deinceps ſequenti pro ἐκείνων τ̃ αὐτ̃ πονηρίας, erat τ̃ς ἑαυτ̃ πονηρίας.

Eadem facie verſu 27. pro ἐᾷ λαβεῖν τὰ πεφαγμένα, antiquum ἔδει λαβεῖν habebat.

Verſu 34. τοῖς οἰκέταις τοῖς ἑαυτ̃ χρῆσθαι, in antiquo τοῖς οἰκέταις τοῖς ὑμετέροις αὐτ̃ κέχρησθαι.

Facie 314. verſu 2. pro ταῦθ' ὑμεῖς ἐφ' ἑαυτοὶς αἰσθέσθε, in antiquo αἰσθέσθε fuit.

Verſu 18. ἀφ' ἃ ὅτε ἕτερος ὑμ̃ πολιτεύ). Antiquum pro ἕτερος ἑταῖρος habuit. Verſu à fine 9. pro προσελθεῖν, erat προσελθεῖσι.

Facie 315. verſu 12. pro τ̃ χρονικῖσι erat χρονικῖσιν. Verſ. 20 pro ὁ πόρνος ἔστ ἀνθρωπίνος, ὁ πόρνος ἔστ ἀνθρωπίνων, ὡς ἴω, &c.

Facie 316. verſu 13. pro ἐντέτηκα τὰ χρήματα, ἐκπέπτωκα antiquum habuit. Verſu 19. pro ταῦτα νομοθετήσαι, ταῦτα νομοθετήσας.

Verſu 26. antiquum exemplar ſic habet μηδεὶς διαθήσεται (non vt Aldus διαθήσεται) αὐτὸς πείσεται τὸ κακόν. Verſu 34. pro δείκνυτω τὸν νόμον ἐξῆς, δείκνυτε τ̃ νόμον τὸν ἐξῆς.

Verſu à fine 3. pro ὅταν δὴ τούτῳ τῷ λόγῳ χρῆται, ὅταν δὴ ταὐτῷ τούτῳ τῷ λόγῳ χρῆται.

Facie 317. verſu 3. pro ὑμῖν ὧν μνημονεύετε, antiquum ὑμῖν ὁ μνημονεύετε habuit.

Verſu 12. pro ἢ τιὼ σεαυτὸ θεοῖς ἐχθρὸν, &c. ἀλλὰ τιὼ σεαυτὸ, &c.

Facie 318. verſu 21. pro νόμοις πρότερον νόμῳ, antiquum ὅρκοις πρότερον νόμῳ habuit.

Eodémque verſ. pro ὑπέχοντες, ὑπέχοντας in accuſatiuo.

IN ORATIONEM PRImam contra Ariſtogitonem.

Verſu 1. πάλαι καθήμενος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὦ ἄνδρες δικασταί. Verſu 7. pro ἀλλ' ὡς ἂν ἕκαστος ἡμ̃ ἔχοι, in antiquo ἔχῃ.

Verſu 10. pro κεκρίσθαι ᾗ τ̃το τὸ πρᾶγμα ὅπῃ τ̃, &c. In antiquo κεκρίσθαι ᾗ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πάλαι ὅπῃ τ̃ς, &c. nec verò ociosum eſt πάλαι præcedentia & ſequentia reſpicienti.

Verſu 17. pro ἑκάτερος ὄντα τ̃ν νόμων, ἑκάτερος ὄντα τὰ τ̃ν νόμων. Verſu 22. pro ἀλλ' ὁπόθεν πάρεσιν ἔχων, ἀλλ' οὐδ' ὁπόθεν πάρεσιν ἔχων.

Verſu à fine 4. pro ὧν τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω, τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω.

Facie 2. (eſt autē attendendus nouus numerus) verſu 14. pro συμφέροντα φυλάττων, ταύτην τ̃ ἡμέραν, συμφέροντα φυλάττ̃ν ταύτην τιὼ ἡμέραν, &c. Verſu 20. pro ἢ καθ' ὑμ̃ αἰσχύνη γίγνεται. in antiquo erat γένηται) in futuro.

Verſu 30. antiquum ἄδε λογίζεσθε τοὺς ὑπὲρ πόλεως ἢ νόμων βουλευομένους, apud Aldum in datiuo participium cum articulo.

Verſu 38. pro διόπερ τοὺς τοιούτους ἐξαμαρτάνοντας εὑρήσετε. Antiquum διόπερ τοὺς τοιούτους ῥᾳδίως ἐξαμαρτάνοντας εὑρήσετε.

Facie 3. verſu 6. pro τούτοις νιὼ ὅπῃ τ̃, &c. τούτοις νιὼ ὅπῃ, &c.

Verſu 9. pro πάντα ἀπόλλυ) τὰ ὀφλήματα, antiquum πάντα ἀπόλλυ) τὰ τ̃ς πόλεως ὀφλήματα.

Verſu 18. pro λέξω ᾗ, οὔτε κοινὸν, οὔτε πρότερον οὐδέν. Antiquum λέξω ᾗ οὔτε καινὸν, &c. nihil nouum, neque ſuperuacuum. Atque ita legendum eſſe probant verba ſequentia, ſed quod omnes vos mecum iuxta tenetis.

Verſu 22. Aldus πάντα δι' ὧν ἡ πόλις οἰκεῖται ἢ σώζεται γίγνεσθαι τοὶς νόμοις εὑρήσει, καὶ τὸ τούτοις ἅπαντας πείθεσθαι. Antiquum ἢ πάντα δι' ὧν ἡ πόλις διοικεῖται ἢ σώζεται γίγνεσθαι τοὶς νόμοις εὑρήσει τούτων αὖ ποὶς καὶ τὸ τούτοις ἅπαντας πείθεσθαι. Et hæc ſanè lectio plenior eſt, & melior.

Verſu à fine 9. pro τ̃ τὸν ὑπηρέτην εἰπεῖν μετάσητε ἔξω τ̃ νόμων κρατεῖν, &c. Antiquum multo emendatius ſic legit ἅμα τ̃ τὸν ὑπηρέτην εἰπεῖν μετάσητε ἔξω, τοὶς νόμοις κρατεῖν, &c.

Verſu

Versu à fine 6. vbi Aldus habet κοσμεῖται καὶ σώζεται ἡ σωφροσύνη,&c. Antiquum κοσμεῖται & σώζεται, οὗτοι φυλάττουσιν.

Facie 4.vers.6. pro κὴ οὐδεὶς οὐδενὶ τῶν ἀδικημάτων,&c.κὴ οὐδεὶς ἐπ' οὐδενὶ τ' ἀδικημάτων,&c.

Versu 21.pro κεκλεισμένης σου τ' παῤῥησίας,in antiquo κεκλεισμένης σου τῆς ἐξουσίας. Sequenti mox vers. pro ἀλλὰ τοσούτοις ὀφλήμασι,in antiquo ἀλλὰ τοσούτοις καὶ τηλικούτοις ὀφλήμασι, quam veram lectionem esse mihi haudquaquam ambiguum est.

Versu 25. Antiquum exemplar sic habuit εἰ γραφῇ δεσμοθετῶν ἑτέρᾳ παρακρούσῃ τῇ τ' βουλήσεως.ἰδοὺ αὐτὸς διώκεις γραφῇ,&c. Quam lectionem cum Aldina conferens vtra melior sit mox videbis. Versu 31.pro ἢ τῶν τοιούτων τι μερῶν. Antiquum ἢ τῶν τοιούτων τινὸς μερῶν.

Facie 5.vers.2. pro αἰθεφπος μικρὸς αἰθεφπος μιαρὸς homo scelestus, atque ita legendum esse sequentia abundè probant,& tota ista actio.

Versu 25.pro καὶ δραβάλλων, in antiquo est est δραβαλλόωφος. Versu 32.pro ὥσθ' ὑπ. σκοπεῖτε γὰρ ὥσθ' ὑπὸ τούτου.σκοπεῖτε γὰρ,&c.Et mox sequēti vers.pro ὁμοίως,in antiquo ὅμως est.

Et iterū versu proximo pro κὴ τ' σκυλόδεφον,σκυτόδεφον scriptum reperi.

Facie 6.vers.3.Aldus quidem sic legit πάνα γὰρ τῶν ῥητόρων ἔστ' εἴργασταί τι κακὸν τοσοῦτον ἡλίκον,τοῖς ἰδιώτας,ὃς συκοφαντῶν ὤφειρχθ'). Antiquū autem ad hunc modum,πάνα γὰρ τ' ῥητόρων ἔστ' εἴργασταί τι κακὸν τοσοῦτον, ἡλίκον ὅσον τοῖς ἰδιώτας, ὥσθ' ὧν ψηφίσματα γράψας ἑάλω.cætera non aderant. Estque horum verborum sensus. Rhetoribus Aristogitonem accusando adeò non exhibuisse negocium, vt de illis decreta quoque scripsisse deprehensus sit, tantum autem homines priuatos vexasse. Aldina lectio hoc loco multū confusa est, nam eadem verba post sequuntur, sed ordine præpostero.Porrò ciues de repub.benemeritos decretis honorari solitos apud Athenienses quis ignorat? Totus ergo iste locus sic mihi ordinandus videtur:πάνα γὰρ τ' ῥητόρων ἔστ' εἴργασταί τι κακὸν τοσοῦτον, ἡλίκον ὅσον τοὺς ἰδιώτας,ὥσθ' ὧν ψηφίσματα γράψας ἑάλω.πάνα δ' ἐξ οὗ πάλιν νῦν λέγω πέπεικε ῥήτορα, οὐδένα. ἀλλὰ ἰδιώτας πολλοὺς,οὓς συκοφαντῶν ὤφειρχθαι.

Eadem facie vers.11.pro εἰς ὠφάτλων ἀργύρια,in antiquo εἰς ὠφάτλων ἀργύριον. Vers.1equenti pro ἅτοι γὰρ ὅπισθ') τούτῳ δραβαπίζεσθαι, in antiquo erat συνδραβαπίζεσθαι. Vers.19.pro γέγονε nostrum exēplar habuit γεγονός.

Versu 29.in his verbis τὸν ἐλεύσινιον οὐ μόνον ἀλλὰ τοιοῦτον πάθημα. οὐ in antiquo non aderat.

Versu 31.pro λέγω erat χαίρειν. Iterum sequenti pro εἶτα καὶ ταυτὸ ποιήσῃ, in antiquo τὸ αὐτὸ erat. Versu 34.Antiquum sic habet ἵνα μὴ πολλὰ κὴ ἐλάσφημα ἀναγκάζωμαι λέγειν & διεξιέναι. Versu 37. pro τῶν γὰρ ἄλλων ἁπάντων καὶ φρενοῶντων, erat πιοιούτων.

Facie 7.versu 15.pro ὑμεῖς τὰ μάλιστα ἐπεχειρίζετο,ὑμεῖς τὰ μέγιστα,&c. Versu 26.pro ὅπῃ ἑαυτὸν τῷ ψυχῷ δοκεῖ,erat τῇ ψυχῇ.

Versu 29.pro ὄφις ἢ σκορπίος erat ἔχις ἢ σκορπίος,vipera aut scorpio.

Versu 31.pro ἀργύριον φεύξεται erat εἰς φεύξεται. Versu 34.pro τοῖς ἀσεβεῖς γράφουσιν εἰς ἅδου, erat ἐν ἅδου γράφουσιν nullo fermè discrimine.

Versu 39.pro μὴ καθέντι erat καταθέντι.

Versu à fine 3.vbi Aldus legit φεὸς μὲν γὰρ τῶν τὸν πατέρα φεοδοὺς,&c.Antiquum sic habuit φεὸς μὲν γὰρ τ' πατέρα ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ φεοδοὺς &c.

Facie 8.versu 1.Aldus μὴ ὑποχέσθαι τῷ χεῖρε ὥσπερ ἀρτίως ἀκούσατε τῶν μαρτύρων,κὴ τὸν ἀδελφὸν τ' ἑαυτῆς οὐχ ὁμοπάτριον μόν. Antiquum μὴ ἀπεχῆσθαι τὸν χεῖρε ὥσπερ ἀρτίως ἠκούσατε τ' μαρτυρίων, & τ' ἀδελφὸν τὸν ἑαυτῆς ἐχ ὁμοπάτριον μόν οὖσαν.

Versu 7.pro ζωΐαν ὄμμα, ζωΐαν scriptum erat, quo nomine statim infrà eadem muliercula iterum nominatur.

Vers.17.pro κάλει μοι τ' τὸν γραφέα τ' παῖδός. Antiquum κάλει μοι τὸν τ' γραφέα τ' παῖδός.

Versu 19. Aldus sic κάλει δ' πάντων φεσβύτην τ' τ' ζωΐας φεοστάτην οἷς φεοσήγαγε αὐτόν.Attēde iam vicissim nostri exemplaris lectionem. κάλει δέ μοι πάντων φεσβύτον τ' τῆς ζωΐας φεοστάτου τῆς ὑποδεξαμένης αὐτόν.κὴ τοὺς πολίτας φεὸς οἷς ἀπήγαγε αὐτόν. Vides quàm multa hoc loco desunt in Aldo, tum quàm perspicua hæc sit lectio.

Versu post τὰ μαρτυρίαι 6.pro φεοσελθὼν καὶ λαλῶν erat φεοσελθὼν κὴ λαβών. Vers. 11. pro ἐραυνᾶν ἢ ζητεῖν erat ἐρᾶν καὶ ζητεῖν.

Versu à fine 4.totum illum locum in antiquo sic scriptum reperi εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε,ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,εἰ οἱ μὲν ὅτι πονηρίαι κὴ τοῖς ἐχθροῖς ἐμπεπτωκότες εἰς τὸ οἴκημα τοσούτῳ τέτον κ' γήσαντο ἑαυτῷ εἶ) πονηρότατον. Et versu vltimo pro καταχήσετε erat καταμίξετε.

Facie 9.versu secundo pro κὴ τοσοῦτος ὢν erat τοιῦτος ὤν. Et versu proximo pro ἐγὼ μόνος ἐπὶ λοιπὸς ὑμῖν. In antiquo ἐγὼ μόνος ἔτι δύνοις ὑμῖν. Versu 15.pro ἐγὼ μὲν γὰρ ἄπιστον καὶ θεοῖς ἐχθρὸν ἃ μόνον, &c. In antiquo ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπιστῶ, κὴ θεοῖς ἐχθρὸν, οὐ μόνον ἀνθρώποις ὑπολαμβάνω.

Versu 22.pro ἀντὶ τούτων ἀπαλλαγὴν,ἀντὶ τέτων ἀπαλλαγῶναι.

Facie 10.versu 11. pro αὖθ' κάτω γίγνεσθαι erat γεγενῆσθαι. Versu 15.pro νομίζειν ἐγράφθαι erat τετράφθαι.

Versu 13. pro καταφθύξεται σώφρονα καὶ μέτριον.καταφθύξεται ὡς σώφρονα καὶ μέτριον,&c.

Versu proximo pro ὃν οὐ βεβίωκεν, ὃν που βεβίωκεν. Versu 31.pro ἄλλοις κακοῖς δίδυμος,ἄλλοις κακοῖς καὶ δίδυμος οὗτοσί. Sequenti versu pro ληνίδα,ληνίαν.

Facie 11.versu 11. pro ἔσωζον τοὺς ὑπὸ τούτου, ἔσωζον ἢ τοὺς ὑπὸ τούτου.

Versu 14.pro χρεῶν πεφυσικίας erat παρεσώτας. Versu 18.sic legendum εἰ τοίνυν ἀκούσετε τὰς βλασφημίας.

Versu 23.ἀλλὰ καὶ πῶν τοιοῦτον,&c.

Versu 25.μὴ γένοιτο τοῦτο,μή τε γένοιτο τοῦτο Antiquum habuit.

Versu 36.pro τῇ τῆς φύσεως ὅπερ εἶπεν. Antiquum τῇ τῆ φύσεως πρὸς ἀλλήλους ὅπερ εἶπεν,&c.

Facie 12.versu 2.pro ὅπερ τὸ τῆ παροιμίας, ὥσπερ τὸ τῆ παροιμίας. Versu 12. pro ἕκαστὸς εἰπὼν erat ὑπειπών. Versu 15. τούτῳ πρόδηλον σαφές.In antiquo τούτῳ ἀδίκημα σαφές.

Versu 30. pro ὃς γὰρ οἷς ὁ δῆμος ἅπασι τοὶς ἐνοχλοῦσι. Antiquum ἅπαντας τοὺς ἐνοχλοῦντας, &c habuit.

Facie 13.versu primo pro ἓν δ' εἰπὼν ἔτι παύσασθαι βούλομαι. Antiquum emendatius sic ἓν δ' εἰπὼν ἔτι παύσασθαι βούλομαι. vno adhuc addito finem dicendi faciam.

Versu secundo pro πεφευγότες, πεφευγότες in antiquo scriptum erat.

Deinde versu 12.pro τοὺς ὑποψηφισαμένους, ἀπεψηφισμένους erat. Et versu 16.pro τοῦτο τὸ πιστὸν ἕκασον δίδοις. legendum est τοῦτο τὸ πιστὸν ἕκασος δίδοις.

Postremo pro ἐφίκται γὰρ πάντων ἡ τούτου κακοπραγμοσύνη. In antiquo vehementius sic ἐφῖκται γὰρ ἐφῖκται πάντων ἡ τούτου κακοπραγμοσύνη. peruenit enim peruenit ad omnes huius improbitas. Facere autem eam repetitionem ad epitasin obscurum opinor esse nemini.

IN ORATIONEM SECUNDAM CONTRA ARISTOGITONEM.

Quanquam hanc orationem multi negent esse Demosthenis, quòd in ea nihil dignum sit Demosthenis eloquentia, de qua meum non est pronunciare, aut iudicium facere: tamen cum multis in locis apud Aldum corruptissimè excusa legatur: nolui illam qualemcunque præterire. Itaque quicquid inuenire potui, libens & diligenter annotaui, inque medium contuli. Sic enim de Græcis scriptoribus sentio, nullius orationes sine aliquo fructu legi posse, ideóque nullas respuendas. Quæ igitur in hanc orationem annotauimus ea fere sunt.

Primùm facie 14.versu 3.pro δικαρρήδλων καὶ οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσι μὴ ἐξεῖναι τοῖς τοιούτοις λέγειν. In antiquo ἐστὶ οἱ νόμοι δικαρρήδλων ἀπαγορεύουσιν ἐν τῷ δήμῳ μὴ ἐξεῖναι,&c.

Versu 11.hæc verba τῆς τούτων κακίας in vetusto exemplari non erant. Versu 14. pro κοινῇ τὴν ἀτυχίαν ἅπασι τοῖς συμπλέουσι, κοινὴν ἢ ἀτυχίαν ἅπασι τοῖς ἐμπλέουσι,&c.

Versu 27. Antiquum sic legit σέρουσιν εἰκοντες(vbi Aldus habet ἐμμένοντες) τοῖς ὑμετέραις γνώσεσι,καὶ τοῦτο εἰκότως.

Versu 29.pro οἰόνται δεῖν αὐτοῖς πειθαρχεῖν,antiquum αὐτοὺς habet. Versu 23. Antiquũ sic ἀεισεί δην μὴν γε φασὶν ὑπὸ τῆ προγόνων μεγαλαδέντα.Et versu sequenti pro ὄφλοντας, ὀφείλοντας,participiis idem significantibus.

Versu à fine 9. Antiquum οὔτε δημηγορεῖν, καὶ δεινὸν αὖ εἶναι. Versu sequenti μὴ μετέχειν ταύτης τῆς ἀφελείας. ὥστε πρὸς τοὺς νόμους τοὺς κειμένους ὑμῖν πεφεύγατ' ἢ μηδὲν μὴν ἀγαθὸν εἰργασμένον, ὑπερπλησθῆ ἡ ὀξημυρτηκότα,&c.

Facie 15.versu 7.pro μηδ' ἀφηγεῖσθαι erat ἐφηγεῖσθαι. Versu 13.pro συναγωνιζομένους ἡττᾶσθαι erat συναγκαζομένους.

Versu 22.pro εἰς ἢ τὴν τούτου πρόδηλον erat αὐτὴ.Versu 23.pro δίκῃ τοῦ δικαίως, δίκῃ αὐτοῦ τοῦ δικαίως,&c.

Versu 26.lege, ὦ ἄνδρες δικασταί. Versu 29. πεφειργασμένον τι καὶ κοινῇ. Versu à fine 3. pro λυκοῦργος ἐπόδ ξεν,δημοσθένης ἔσχεν in antiquo erat.

Versu penultimo Aldus ὧν ἡμᾶς τούτων εἶρηκε κατηγορεῖν. Antiquum ὧν αἰτᾶται τούτων κατηγορήσας εἶλεν.

Facie 16. versu 6.ἀκολουθεῖν in fine abundat,éstque planè ociosum. Versu 8.in Antiquo ἐλέγχεται τὰ ἀπόῤῥητα τῆς πολιτείας ὥστε τὰ ταῦτα,&c. Versu 16.ἀλλὰ μὴ συμβουλεύσειν τι lege.Et mox 18.ἠγωνίζετο, in antiquo ἠγωνίσατο erat. Versu 22.pro ὅπῃ τοῖς μελλούσαις ἐλπίσι erat ὁμολογουμένοις.

Eadem facie, versu 28. Antiquum sic legit ἐπὶ τῆ παρελθόντων χρόνων οὓς σὺν ὑπειπέσι, τούτοις πρόσκαιρα πίθεται.τὰ δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ κοινὰ τοῖς ὁμολογουμένως ἐξελήλεγμένοις οὖσι φαύλοις ὑπάρχειν. Cum hac si lubet confer Aldinam, & videbis quanto hæc sit potior & emendatior.Deinde vers.32.pro ἐφιστάνειν erat ὑπομένειν. Versu à fine 7. Antiquum sic legit μὴ ἢ τοὺς ἐξαμβρτάνοντας αὐτοὺς τιμωρεῖσθαι. nam πεφελέσθ quod sequitur in antiquo nõ erat

Versu à fine tertio,vbi Aldus corruptissimè & imperfectissimè habet, καὶ τ μὲν νομοθέτ τὸν ἕνα ὄντα πᾶσιν ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν κοινῇ συλλεγόντας,δημοσθένας,μισοῦντας τοὺς πονηρούς.in nostro antiquo hic locus sic legitur.καὶ τ νομοθέτ τὸν ἕνα ὄντα πᾶσιν ὑπὲρ ὑμῶν ἀπηχθάσθαι τοῖς φαύλοις, ὑμᾶς ἢ μηδ' ὅλ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν κοινῇ συλλεγόντας δημοσθένας μισοῦντας τοὺς πονηρούς.

Facie 17.versu primo pro πάσχητε πρόσφατα. ac deinceps eodem versu τοιόδε ὄντας εἰς τὸν τῶν ὥσπερ οὐκ ὄντων νόμων, &c. antiquum habuit.

Versu 3.sic καὶ τὸ μὴ καταφρονεῖν καὶ τὸ μὴ πεισθαρχεῖν,&c.in antiquo erat.

Versu 6.sic καὶ τῆς ἀπειθείας καὶ τῆς πλεονεξίας τοὺς

τοὺς δὲ τὰ φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἔργα πεπραγμένους. Versu 12. pro δυήσομαι, δυήσαιμι. Et in fine pro ψηφίσεσθε erat ψηφιεῖσθε, more Attico.

IN ORATIONEM CONTRA Neæram.

Διαγράφονταί τινες καὶ τοῦτον τὸν λόγον, ὡς οὐγνήσιον, δηλονότι ὕστερον ὄντα. ὡς φησι Διδυμος ὁ πολλαχοῦ τῆς τοῦ ῥήτορος δυνάμεως ἐνδεέστερον. ἀλλ' ἔμοιγε ἀξιώτατος εἶναι δοκεῖ τῆς ἀναγνώσεως εἰδότι πλείστους ἄνδρας τῶν λογιωτάτων ἅμα καὶ πλείστου τοῦτον ποιουμένους ὥστε καὶ εἰς αὐτὸν τὰς τῶν ἀπογράφων διαφορὰς συνεξάμαι, τοῖς φιλομαθέσι χαρισάμενος καὶ δι' αὐτὸν χάριν.

Hoc loco iterum alius numerus tibi est animaduertendus, qui nostra cum Aldino exemplari conferre in animo habes. Igitur. Facie 228. versu 11. pro τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, τοῦ Ἀθηναίων. sicut etiam alibi.

Versu 22. pro καὶ πεπεμμένους τοὺς συμμάχους, in antiquo καὶ πεπεμμένους τοὺς συμμάχους legi.

Versu 31. pro ἡγούμενος δεῖν τὸν δῆμον, erat τὸν νόμον. Et versu sequēti iterum pro τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, erat τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων. Versu 34. in antiquo plura verba sunt, quæ Aldus non habet, nempe sic, οὐδεὶς ἀπεχειροτόνησεν ὡς οὐ δεῖ τοῖς χρήμασιν τούτοις στρατηγικοῖς χρῆσθαι. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἀνόμου λόγος γίγνεται.

Præterea versu 36. pro τοὺς δικαστάς, δίκαιον ὀργίζεσθαι. in antiquo τοὺς δημοκρατουμένους δεῖν ὀργίσεσθαι.

Facie 229. versu 10. lege ὥστε καὶ δυνηθῶσι. Et versu 16. pro πεπεῖσθαι αὐτῷ τὸν παλλάδιον φόνον πεπεῖσθαι αὐτῷ ὅτι παλλαδίῳ φόνου. Versu 23. pro ὀκτακοσίων ἀνδρῶν, ὀκτακοσίων δραχμῶν antiquum habuit.

Versu 25. pro οὐ χρησάμενος ἐχρησάμενον omisso aduerbio οὐ.

Et versu 27. pro ὅτι πρωείαν ξέπεσθαι erat ξαπέσθαι.

Et versu à fine 10. ἀλλοξίους δὲ παῖδας εἰσαγόντα lege.

Facie 230. in lege citata versu primo pro γράφεσθαι erat γραφέσθω. & mox secundo pro οἷς ἔξεστιν, οἷς ἔξεστιν.

Versu 18. pro κατ' αὐτῷ κατ' αὐτῷ.

Versu à fine 3. pro ἀλλὰ τὸ μήπω τῶν ἡλικίαν αὐτῇ παρεῖναι, ἀλλὰ τὸ μηδέπω τῶν ἡλικίαν. Et vltimo versu pro ἐμισθάρνει legendum esse ἐμισθάρνει, certum est, librariorum imperitia deprauatum.

Facie 232. versu 7. pro τῇ γλαυκωνίδῃ τῇ γλαυκωνίδου τῇ κυδαντίδῃ.

versu 18. καὶ εἶχον αὐτῷ μεμισθωμένοι, in antiquo εἶχον αὐτῷ μεμισθωμένῳ mercede conductam. versu 20. pro τότε αἰτειπὼν erat τότε αἰτίπας.

Versu à fine 11. pro αὐτῷ πιμῶ, αὐτῆς πιμῶ. Et versu à fine 3. pro τῷ δικεάτους καὶ πεμπαρεέδου, τῷτε δικεάτους καὶ, &c.

Facie 232. versu 5. pro συλλέγουσα, erat συνάγουσα. versu à fine 14. καὶ οὐχ ὡς ᾤετο lege. & sequenti pro τὰ ὂν τῆς οἰκίας, τὰ ὄντ' τῆς οἰκίας.

Facie 233. versu 18. pro ὄντ' τῷ οἰκίαν τῷ στεφανίου, ὄντ' τῷ οἰκίαν τῷ τῷ στεφανίου.

Facie 234. versu 4. pro καὶ ἔπεισαν δίαιταν, ἔπεισαν καὶ δίαιταν, &c. versu 14. pro φίλους εἶ ἀλλήλοις, φίλους εἶ ἀλλήλοις.
Versu à fine 7. pro ὡς ἐῶ τότε μὲν συβῶλλων ἐκάλουν. Antiquum ὡς τουτονὶ παιδίον μικρὸν ἐῶ τότε μέν, συβῶλλων ἐκάλουν. Versu vltimo pro οὔτε θέλουσιν αὐτῷ ἀκροᾶσθαι, in antiquo αὐτ' pro αὐτῷ erat.

Facie 235. versu à fine 11. pro ἔπειθ' ἥδη τὸ παιδίον. erat ἐπείδη δὲ τὸ παιδίον. versu 8. pro πάλιν καὶ ποιήσασθε, πάλιν λαβεῖν καὶ ποιήσασθαι.

Facie 236. versu 16. pro πρόκεατος κεφαλῆδεν. erat ἐκάλησεν. Post citatos testes versu primo pro τοῦδ' εἰκυῖα, erat ὅτιδ' εἰκυῖα. versu sequenti καταμεμῦρτυρηκότας emenda & scribe καταμεμύρτυρηκότας.

Versu 22. τῷ θυγατέρα, τῷ νεαίρας. Antiquum habet. versu 27. καὶ ἑτέραν ὕστερον γήμαντα γυναῖκα ἄλλην. In Aldo γυναῖκα deest. versu à fine 6. pro τὸν θεσμοθετήσαντα erat θεσμοθέτην.

Facie 237. versu 1. pro ὅτι ἐβουλεύσαν. erat ὅτι ἐβεβουλεύσαν.

Eiusdem faciei versu 9 pro καθίωτας καθεστῶτας.

Facie 238. versu 4. pro γεραίρας, γεραρᾶς. versu 14. pro τὰς σεμνότητας, σεμνοτάτας. versu à fine 11. iterum pro γεραίρας, γεραρᾶς. Et pro ὅρκος γεραρῷ, γεραρῶν, καὶ ἐν τῷ ὅρκῳ pro τὰ θεόγνια, in antiquo erat θεοίνια. Et iterum versu à fine tertio pro γεραίρας γεραρᾶς reperi.

Facie 239. versu primo in καὶ οὐκ ἀληθῆ, οὐκ in antiquo non legi. versu nono τὰ ἱερᾶ τὰ ἄῤῥητα geminato articulo.

Facie 240. versu à fine 16. in his verbis ἀφείλετο εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς in antiquo non fuit.

Facie 241. versu 2. pro καὶ ἔτι νεῶ, καὶ ἔτι καὶ νεῶ. versu 8. pro τῷ βαρβάρῳ σωματοφόροντο, τῷ βαρβάρῳ ἔπονται σωματοφόροντο.

versu 13. pro καὶ οὐκ ἠγάπα ὅτι, καὶ οὐκ ἦγ' ἁπλότητι τῆς ἡγεμονίας, &c.

versu à fine 12. ὁ γὰρ ἀσωπὸς ποταμὸς μέγας, &c. in antiquo erat.

Facie 243. versu 12. pro ἕκαστος ἀπῶν, ἕκαστος εἰσιὼν erat.

versu sequenti pro ὑποψηφισαμένης erat ὑποψηφισάμενος.

versu 29. pro ἱκανοὺς φορῖν αὐτῇ ἱκανῶ φορῖα αὐτῇ.

Facie 244. versu 8. pro οὐδὲ ἐκείνης οὔσης τῆς θυσίας, in nostro erat οὐσίας.

Facie 245. versu 9. Antiquum sic habet εἰοιμις ὢν τὰς θεραπάνας ἐξαλαμβάνειν τὰς νεωτέρας, &c.

IN ORATIONEM Funebrem.

Facie 246. versu primo pro ἐν τῷ πολέμῳ γεγυμνωμένους, ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ γεγονότας. versu 10. pro ὁμῶς μύρτοι, ὁμοίως μύρτοι. versu 20. ἀπηλαττόμην τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ δὲ καὶ γεγυμνῶσθαι antiquum exemplar habet. Deinde versu à fine 15. pro γνησίῳ γνησίους.

Facie 247. versu primo καὶ τὸν πολλῶν ἄλλων τόλμαν in antiquo erat.

versu 3. pro κωλύσαι, καταλύσαι. versu 28. pro ἡ ἐκείνων ἀρετὴ πολλὰ καλὰ δίδωσιν εἰπεῖν, καὶ σοφίσεσθαι, ἃ ῥᾴδιον μὲν ὅσα δίψηται. Antiquum ἡ ἐκείνων ἀρετὴ πολλὰ δείκνυσιν αὐτῇ ἃ καὶ σοφίσεσθαι καὶ ῥᾴδιον ἐπελθεῖν ἔστι.

versu 9. à fine pro καὶ ἀκριβέστερον τοῦτο, in antiquo ἀρεσκέστερον τοῦτο παρεσκευασάμην. versu 22. pro νικῶν δὲ ὁμοίως ἀμφοτέρους, erat νικᾶν δὲ ὁμοίως ἀμφοτέρους.

versu 29. pro τοὺς ἐκείνων οἰκείους, τοῖς ἐκείνων οἰκείοις in datiuo. versu 32. τὸ τῆς τῷ &c. nonnulli οὔτε τῆς τῷ τετρυτηκότων. nonnulli ἢ τῆς τῷ τετρυ. &c. legunt.

Facie 249. versu primo pro ἡ πᾶσα τῆς ἑλλάδος, ἢ πάσης τῆς ἑλλάδος. versu 7. pro ἐξῆγοι ἐξήγοιτο. Sequenti versu ὁ λειπόμενος αὖ ἡμῖν βίος sic habet. antiquum. Et iterum sequenti pro πᾶς ὁ φερὸ τὸ ζῆλος ita legendum est πᾶς ὁ φερὸ τοῦτον ζῆλος.

versu 18. pro οὗτος ὁ μόνος est ὥστε ὁ μόνος.

versu 27. pro εἰς φερσῦπον, εἰς φερσύπον.

versu à fine 12 pro εἰμὴ συγγνώμην φανήσονται τὸν θυμὸν ἔχοντες ἐκείνοις, εἰμὴ συγγνώμης ὄντες ὅμοιοι ἐκείναις φανήσονται. Sequenti versu pro ὡς αὐτὰς ἔδοσαν erat ἑαυτάς. Et mox pro τῆς μητρὸς φησιν φαίδρας erat αἴδρας. Et iterum pro ἥδε τοὺς οἰκείους σύμπαντας γονέας, οἱ δὲ τοὺς οἰκοι σύμπαντας, οἰκείους γονέας.

Facie 250. versu 15. pro ἀγήρῳ καταλείπουσι, ἀγείρων καταλείπουσι.

versu 16. pro παῖδες οἱ τούτων ὀνομασθὲ γραφήσονται, omnino legendum est ζαφήσονται. Loquitur enim de alendis pueris atque etiam parentibus eorum qui in bello occiderant, sicut mox sequitur. καὶ γονεῖς οἱ τούτων φειδλεπτοι γηροτροφήσονται.

IN ORATIONEM Amatoriam.

Facie 251. versu 11. legendum est, ὁσῆ ἄλλος λόγος, & non ἄλλοις.

versu 14. pro δεκτικοῖς τῷ λόγων. Antiquum habebat, λεκτικοῖς τῷ λόγων. versu 28. pro οὔτ' ἀχρεῶν ἀποτόμως ὄντων, οὐτ' ἀχρεῶν ἀποτόμων ὄντων.

Facie 252. versu 7. ἀδὲ τὰ μεζόως ἐσκεμμένα, &c. legendum est.

versu 9. pro μάλιστα κατειπεῖν, in antiquo κατειπεῖν. versu 29. ἃ πολλοῖς ἤδη συμπέπτωκε τῷ καλλος μεταχόντων, ἢ γὰρ διὰ ῥαθυμίαν τὸ σώματος ἅπασαν συμφέρεσθαι, &c. in antiquo sic, ἃ πολλοῖς ἄλλοις ἤδη συμπέπτωκε τῷ κάλλος. μεταχόντων. ἢ γὰρ διὰ ῥαθυμίαν τὸ σήματος ἅπασαν συμετάξαν τὴν ὑπάρχουσαν διαφίσειαν.

versu 37. pro τὸ τὰ καταπάρνηθ', &c. in antiquo, καταφείρονται.

versu à fine 3. pro εἰ μὴ οὐ δοῦντ' ἰῶ, legendum οἷός τ' ἰῶ, Si dicendi facultate pulchritudinis tuæ laudes queam assequi.

Facie 253. versu 17. pro ἢ γὰρ χάειν ἐμιλουῶτα, legendum, φερὸς χάειν, &c. versu 23. pro τῇ τῷ διαρμοσίᾳ, erat συναρμοσίᾳ. versu 32. pro δόξαν θηρομένης, erat δόξαν θηρομένων.

versu 27. pro τὴν τύνην αἰδρείαν, erat τὴν τοιαύτην τύνην αἰδρείαν.

Facie 254. vers. 4. pro τοὶς τὴν πυγμὴν, in antiquo, τοὶς δὲ τὴν πυγμὴν.

versu 18. pro οὐδὲ καλὰς φερὸς ἅπαντα πεφυκέναι. Antiquum, οὐδὲ καλὰς φερὸς ἅπαντα ἀεὶ πεφυκέναι, &c.

Facie 255. versu 4. pro σαυτὸν φερκείνας, σαυτὲ φερκείνας legendum.

versu 26. pro ὑπομνήματα ἔχουσι, in antiquo, ὑπομνήουσι scriptum erat.

Facie 256. versu 12. pro δῦ δ' ἴδι τὴν μὴν, &c. δῦ δ' ἴδι τὴν μὴν ἐν τῷ φεάξεων, &c.

versu 21. pro καὶ τῆς ἄλλης τοιαύτης παιδείας, in antiquo, & τῆς ἄλλης τῆς τοιαύτης, &c.

versu 25. Antiquum sic, τὸ τὸ μὲν γὰρ φειλία τὸν σωμάτων πλεῖσον τῷ καθ' αὐτὸν διενεγκεῖν, &c. Multæ eiusmodi particulæ & monosyllabæ dictiones in Aldino exemplari desiderantur, quæ certè sine insigni interdum defectu & sermonis iniuria abesse non possunt. Et quæ omissæ nonnunquam multum tenebrarum doctis quoque lectoribus offundunt.

versu 28. pro ὑφραφάπος, in nostro erat. ὑφράφερος.

versu à fine 10. pro πολὺ γὰρ ἰῶ ἀποπώτερον, πολὺ γὰρ ἰῶ ἀποπώτερον, legendum est.

Facie 257. versu 2. διὰ τῆς φειγματείας, legendum est, διὰ τῆς φειγματείας.

Hasce non paucorum locorum castigationes, & lectionum diuersitates non omnino respuendas, bone lector candido animo suscipias. Quas si rusticè & ineleganter collegimus, cogites velim nullam Epidixin hîc nos conscribere voluisse, sed ipsam rem quàm nudissimè proponere. Denique hoc genus scriptionis non multum

tum ornatum accipit, vel iuxta tritum illum vulgi sermone versiculum, Ornari res ipsa negat, contenta doceri.

Post immaturum obitum Bolgangi Empacheri Tirolensis, I.C. viri humaniss. & ingenio, doctrina & candore singulari, quasi postliminio nactus Græcum Demosthenem, Felicianæ editionis illi, dum in Fuggerana Bibliotheca mihi operam navaret, donatum: in quo loca omnia suspecta notaram: quædam huc adscribenda esse duxi. Inter quæ si qua fortè occurrerint etiam in variis lectionibus notata, veniam det lector festinationi: quæ me omnia inter se conferre passa non est: cùm unius tantum dieculæ spacium haberem. In hoc autem genere, contra Isocratis præceptum πλεονάζειν αἰρεῖμαι, ἀλλὰ μὴ ἐλλείπειν. αἱ γὰρ ἀκριβέσι μᾶλλον ἐν ταῖς ὑποβολαῖς, ἢ ἐν ταῖς ὑποψίαις ἰσχύουσι.

In argumento Libanij.

φησὶ δὲ μὴ δυσμάχητον εἶ) τὸν φίλιππον, ὡς ὑποφίλιππ αι, καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς θεωρικῶν.

α. ὁλ.

τὰτ' αὖ ἀκούσαντες. Hoc noto, quod librarij sæpe vocales pro apostrophis scribere videntur. Sic πάντ' ἐνθυμουμένοις.

ἐπὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων. F. πρὸς αὐτόν. ὅπὶ τὼ οἰκείω.]οἰκείω, S. χώρων. ἅπερ τὰ παρόντ' ἔχη.]ἔχει. καὶ ὅσι νεῶ.] ὅτι καὶ νεω.

βιάκουθ ἡμᾶς. Sed talibus notâdis posthac supersedebo, admonuisse contentus.

β.ὁλ.

ἢδη σιωπᾶν ὅπως μή. τὸ αὐτοὺς omisso.

καὶ περὶ αὐτὰ καταῤῥεῖ cum aspiratione.

περιταφέρει πάνθ' αὑτῷ δοκεῖν, ἀκριβὰς ἅπερ τὰ πάντ' ἀμφίπολις ἐὰν ληφθῇ.

γ.ὁλ. Argumento.

ὅπὶ πιμωρίαν.]Hoc malo quàm ὅπὶ πιμωρίᾳ.

ὁ δὲ δημοσθένης δεδοικώς.]Alij δέδοικε τοίνυν ὁ δημοσθ.

ὅπιόπλει.]Hoc melius quàm ὅπισκώπτει.

ἵνα δεινχῇ.]F. δοθῇ, vel, ἐξῇ τὸ συμβα.

γ.ὁλ.

καὶ τετταράκοντα.]F. ἑξήκοντα.

α.φιλ. Argumento.

ὥδε μεμιγμένων δὲ πολιτῶν ἡ πρὸς αὐτὸν αὐτὴ δὲ ταξουμένη δ' ὡ ἀμὴν ὑπάρχῃ.

α.φιλ.

ἑτοίμως πράττειν ὑπάρχῃ.] M. ἕτοιμος.

περὶ εἰρώνης Argumento.

φωκίων ἐθι ⊙.]F. φωκέων ἢ φωκικόν.

περὶ εἰρώνης.

πόλεμος πρὸς ἡμᾶς αὐτούς.]M. αὐτοῖς. τὸν ξόπερ, ὃν καὶ φερυπόσθεν.

β.φιλ. Argumento.

καὶ τοῦτ' ἀπὸ καταμῶτυρεῖν τὰς πράξεις φησί.

β.φιλ.

οἱ παρόντες περὶ τούτων μὲν ἀφέσαμεν.

ἀλόνησος.

φεραίων μὲν ἀφήρηται. βούχεταν.] βούχετα.

χερρόνησος Argumento.

καὶ ᾗ ἀμβακον οἱ πεμπόμενον.

γ.φιλ.

οὐδὲ τότε ὅταν βούληθε. ἐξηρτῆθαι.] πρὸς τὸ ἐξαρτᾶν. Sed m. ἐξηρτῦθαι. πρὸς τὸ ἐξαρτύειν. πρὸς ὅπὶ τοῖς πράγμασι.

δ.φιλ.

ὑπείληφεν ὡς αὐ τῷ ᾗ.

εἰ σκέψαισθε per αι diph. σωθήσε) κωλύειν.

ἐγὼ δ' ἐκεῖν' οἶδ' ἀκριβῶς. οὐδενὸς πόλεμον, καὶ ἄλλα.

πρὸς τὸν φ. ὑποτολμῶ.

αἰεβάλετο. οὐκ ἐρῶ μὲν ὡς δεῖ τὸν εἰρ. οἷς αὖ τις αὐτὸν μέγαν εἶ). οἶδ' ὅταν τὰ μέγιστα.

παρῆλθ' αἰμὲν ἡμεῖς τ' ἦν. ἐγίγνετο τὰ πράγματα χείρω.

φ. ὑποτολμᾶ.

τῷ δήμῳ δ' δοκοῦντα.] F. δ' δοκοῦντ', vel, τῷ δήμου δ' δοκοῦντος.

τὰ νεῶ ἐφ' ἡμῖν ὄντα. ἔμπορει.]F. ἔμπειρει.

τὸν πόλιν καὶ τὴν συμμαχίαν.

συντάξις.

πρὸς μὲν τὰ παρόντος.] πρεσβύντος. οὐδ' περὶ γὰρ τὸ τῇ πόλει συμφ.

χρῆσθαι δυνάμ συμφέρειν, vel, ὅπ συμφέρει.

σπεύσειτ' εἰ τὰληθῆ λέγω. ταύτας λέγ' τὰς πρεσφάσεις.] F. ταῦτα λέγ' τὰς πρεσφ. ὑποτολμᾶπων, οὐδ' ὡς οὐδὲν ἂν πρὸς φλιασίων.

ὁρμηθῇ.]ἢ ᾗ ἅπλον.

περὶ συμμοριῶν.

πρεσβεύειν χρήματα ὡς μὲν αὖ ὅπόντα.

ὑπὲρ ῥοδίων.

πάνθ' ὧν ὥρμηκε. αὖ αἰτιῶνται, μόνων.

δίκαιον δοκοῦσι δίκαιοι αὖ εἶ).

συνεβουλεύθησαν.]F. συνεβούλευσαν.

ὅταν εἰς ἃ ποιοῦσιν οὗτοι βλέψω.

ὑπὲρ μεγαλοπ.

τοῖς μεγαλοπολίταις ὄντων. ᾗδόντων.]ἐθιζόντων.

περὶ παραπρεσβείας Argumento.

καὶ θηβαίοις πόλεμος· τοῦτο καταπρεμόμου τὸ

καὶ ἐπ'. δύο ὑπολαβόντες εἶ) ἐγκλ.

Δημοσθ.

κ) ὑπὲρ πάντων τούτων δῶρα οὐχὶ τὰς ἰδίας.

ὄνειδος ποσπατασπιδαθῶμαι δίκαιον ὑπολωλεύαι κείνεται. ὑμῖν ἐγκαλέσθε.

ἀπειρηκέναι τῷ πολέμῳ.] δοκεῖ λείπειν ἐνταῦθα πάμπολλα τῷ ὑπισολιῶ τῷ φιλίππου τουτουσὶ ὑποδεξάμενον καὶ φήσας, ἢ καταβαίνειν.

πρὸς λεπτίνην.

ἁπάντων ὧν ἔχετε ἢ ἐδώκατε συνθήκας.

τὰ τῷ ἀθλοθετῶν ἢ φέρειν ἢ ἐπαγγεῖν νόμιμα.

ἅπας ὁ δῆμος ἐνταυθοῖ.

ὀρθῶς ἔχει καὶ τὰ ἐκεῖ καὶ τὰ παρ' ἡμῖν.

καὶ περὶ τούτων ψήφισμά ὅζι.

καί τοι τόγε αἰσχρὸν ὁμοίως ὑπάρχει.

πάντα μὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν.

συκοφάνται μάλα δεινοὶ λέγειν οὗτός ἐστιν οὐδενὸς ἥττων ὦ ἀ. ἀ. καὶ παρανομίας δόξαν τίμιον ὑπάρχει ἐν τῷ νόμῳ.

κ) μειδίου. Argumento II.

ἐν τῷ θεάτρῳ κονδύλῳ αὐτὸν παταξαι.

οὗ τὸ μὲν πέπρακται.] F. πάρεστι.

κ) μειδίου.

μ) τοῦτ' ὅζι ὑπόλοιπα, περὶ μὲν. ὄσῳ.

ἐπ' ἀδήλοις μὲν τοῖς ἀδικήσουσιν.

ὅπου δ' ἂν καταγνωσθῇ. διόγνητος θεοξίκι. τῷ δεῖ τῷ νέμειν. διόδεκα ὑπὸ τῆς πόλεως ταλ. πρὸς τοὺς μύοντας τῷ ἐξηλυθότων.

κατ' ἀριστοκράτους. Argumento II.

τέθειται δὲ καὶ τὸ συμφέρον.

κατ' ἀριστοκράτους.

ἀδίκει τῷ ὑπὲρ τοιούτου οἷον.

φύσῃ γὰρ οὕτω κ) τὸν κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμον κεῖται.

κ) τιμοκράτους. Argumento II.

πλοῖα πολεμίων σῦλα εἶ) τιμὴ κ) τῷ πρέσβεων.

κ) τιμοκράτους.

ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἱκετεύοντα πρὶν ἐκπίσαι.

τὸ δ' ἀναίδρων ἀνθρώπων ἐὰν μὲν ἀπολάβοι, τὰν διπ. ἢ προειρημένον αὐτῷ ὑπὸ τῷ νόμων.

ἐν ἀρχῇ τὸ λόγου ἀπολογήσασθαι.] F. ἀπολογήσασθαι per, aut ἀποδεῖξαι.

ζῆσαν τοὺς νόμους, νόμῳ πρότερον δι' ἁμαρτίαν.

κατ' ἀριστογείτονος.

νεώς.] F. βωμός. ἢ χρησός; πονηρός. ταλάντων προσεπιμήσατο.

ὅπ φύσῃ ἀναγκαῖς ὅζι. οὔτ' ἔργων ὑπομενεῖ ἢ νεότης τὰς τε συμφορὰς.

καὶ τὰς κολάσεις στοφ. ἐξαλλάττειν ἀπάγειν.

β.

εἰς κίνδυνον μέγιστον καταπεπλεισμένης. ἐνίοτ' ἦν δεῖν.

κατ' ἀφόβου α.

συνεπίζοποι παρέδοσαν.] F. οἱ συνεπίζοποι παρέλαβον οὐδ' ἠχώθησαν οὐδ' ἔδεισαν.

β.

ἐφ' ᾧ φερνεῖ μέγισα. ἐξ ὧν τιμησάμενοι τὰς εἰσφ. ὑμᾶς ἔχει. ἔπειτα φανερῶς πάντα καὶ δικαταλαμπαίους οἴκους.

μὴ ἐξῇ μοὶ πρὸς αὐτοὺς ἀντιδικεῖν.

νεῶ λαβεῖν παρ' αὐτῷ.

γ.

οὐδὲν τῷ μείζων πιεῖν. τῶν οἰκίαν αἰσίῳ.

πρὸς δὲ τούτοις καὶ βασάνους περὶ αὐτὸν πεφ.

τοῦτο δ' ἤμελλεν ἐν τῇ ὑπισχνήσει τῷ ψευδομαρτυρίαν ἠμέλλομεν, ταύτῃ δὲ τῇ μαρτυρίᾳ ὑπισχνήσω δ' ἀλλὰ τοῦδε ὄφλειν τὸ μάρτυρος.

εἰ γὰρ οὐς ὡς εἰδότας. ἐξηλέγχθη πωλαῖν. εἰς οὓς ἐφῆκε ταῦτα.

κατ' ὀνήτορος Argumento.

πλασάμῳ ὑπόλειψιν, τῶν ἀδελφῶν πρὸς ἑαυτὸν ἀπήγαγε.

νεῶ δ' ἑαυτοῦ γεγυμνασμένων. μὴ βουληθῶσι προσέσθαι ὀνήτορα.

κατ' ὀνήτορος α.

δι' ἃ φεύγει τῶν δίκαιον. ὑποδουῦναι τὰργύριον εἴλοντο.

τοιαύτας ἀναβολὰς εἶχεν ὅς εἰ καὶ τότ' ὀπῆς δοσε.

κηφισόδωρος ἄρχων. καί τοι τῷ τοῦθ' ὑμῖν πρόν.

ὥνπερ ἐναντίον. μάρτυρας οὐδὲν τῷ γράφει προσκοντας.

οὐδ' ἀν μικρὸν ὑπὲρ τῷ δικαίου.

αὐτ' ἀργυρίου χρεῖον ἀμφισβ. ἀλλὰ πάντα δόντος πρακτέους.

β.

διαδικάσαι καὶ πίθησιν ὄρκος οὐχ οἷον νικᾶ. ἀλλ' ὀπὶ, καὶ ὄντας ἀληθεῖς.

ἢ δῆλον ὅτι ἀν ὡμολόγησε; τί γὰρ καὶ λέγων.

εἶτα νεῶ πάντα κρυφὰς ζητεῖ vel πάντα γὰρ πρὸς ζωόθεμιν. Argumento.

τῷ ἀργυρίου σίτον ἐν Συρ.

ἐσκέψαντο καταδῦσαι.

πρὸς ἀπατούριον. Argumento.

ἀπατούριον συνδιαιτητῆ. ὁ τῶν δίκαιον φεύγον προτείνεται.

πρὸς ἀπ.

φωκείτῳ πολίτῃ αὐτῷ ἐπέθεσαν.

τούτῳ συνέβαλεν, αὐτὸς δί.

πρὸς λάκριτον. Argumento.

ὅτι κληρονόμος ὅζι τῆς οὐσίας ἀρτέμωνος.

ὑπὲρ φορμίωνος.

ὧν πολλοστὸν μέρος ἠδικοῦ.

πρὸς λεωχάρην.

καὶ τῆς μὲν ποιήσεως, ἵν' ἐκεῖνος ἐποιήσατο, ἀκύρου γεγυμνασμένης, τῷ μέν.

οὐχ ὡς ὑπὲρ τῷ ἰδίων.

κ) στεφάνου α.

παρεσκεύασται τῶν δίκαιον, ἵν' ἔφυγε φορμίων, μὴ εἰσαγώγιμον εἶ) φήσας. πλεῖν ἢ βαδίζειν. καὶ λαθεῖν οὐκ ἵν' ἀλλὰ τὸ πρόσω.

ἀπὶ μισθώσῃ τὸ καὶ διαθήκη. ὅπ τοῦτον, ἡλίκ' ὤνιος ἦν.

ὥστε τοσαῦτα λαβεῖν ἀπ' αὐτῷ κλέψας.

β.

εἶ) ὡς φασι διαθήκας διαθέσθαι.

καὶ πρὸς μὲν τῷ πολιτῶν τὸν ἄρχοντα.

κατ' ἀνέρους.

τοις

τυὶς δικαστὰς ἐξαπατήσας· ἀλλὰ τῆς βουλῆς. ἔτι δὲ καὶ ἐκπύνειν βουλομένῳ.

κατ' ὀλυμπιοδώρου. Argumento.

καὶ πλέον αὐ ἔχειν. ὀλυμπ. παλιωδικίᾳ χρῶ.

πρὸς πολυκλέα.

ἰε. μνᾶς ὃτι τόκῳ. ϟ δὲ ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ τὸ κεφάλαιον καὶ τοὺς τόκους.

ὑπὲρ τοῦ στεφάνου. Argumento.

τῶν ναῦν καθελκοντα.

πρὸς καλλιππον. Argumento.

πρὸς δὲ τὸν ἀρχικὸν καὶ τοὺς νόμους λυσιθείδου ἀπλῶς εἰρηκεν. ἵνα φησὶν ὀμόσας δικάσῃ, ὁ δὲ λυσιθείδης οὐκ ὀμόσας.

καὶ κόνων.

ἐὰν ἀκούσητε. καί μοι ἀνάγνωθι τὸν μάρτυρίαν. μάρτυρία. διότιμος.

πρὸς καλλικλέα. Argumento.

ὁ τὸν δίκην ὑπ' ἐκείνου διωκόμενος.

πρὸς καλλ.

οὕτω διετέλεσέ με συκοφ.

ἀποκλιθῶσι.] ἀποκυλισθῶσι, ἀποκλυσθῶσι.

καὶ διονυσοδώρου. Argumento.

ὅσους ὤφειλεν, ἀθλιώτατος καταπλεύσαντος διονυσοδώρου κομίσασθαι.

πρὸς δ' βελίδην. Argumento.

εἰ δὲ ἐπιτθλοσεν.] Caue legas ἐθήπυσεν.

καὶ νεαίρας.

καὶ ὅτι σινώπῃ τῇ ἑταίρᾳ ἀλλ'.] ἔσφαλται ἡ γραφὴ, καὶ λείπει σῖα.

οὔτ' αὐτὸν στέφανον ἀρνηθῆναι.

Atque hæc ex annotationibus meis in Felicianum codicem, confectis ante annos 22. quo tempore maior fuit ingenij mei vigor, & felicior industria quàm nunc est. Quòd si quædam ex his vel in ipso autore correcta, vel in annotationes aut varias lectiones relata sunt: ignoscat æquus lector & solicitudini & festinationi meæ. Nam superuacua tolli facilius possunt, quàm addi necessaria: neque mihi fuit lucubrationes has, per fidelem tabellarium mittendi occasio, qualis rarò se offert, negligenda.

Augustæ 3. Nonas Dec.
Anno 1569.

ANNOTATIONES HIERONYMI VVOLFII IN DEMOSTHENICAS ORATIONES: IN QVIBVS EA OMNIA diligenter perſcripta ſunt, quæ in codicibus hactenus editis aut deprauata aut prætermiſſa fuerunt, ex Lutetiano codice correcta atque addita.

IN ARGVMENTVM LIbanij primæ Olynthiacæ.

ΟΙ ὁλωΐθιοι ποιησάμενοι.] Hoc malo quàm προσησάμενοι.

παρίσωσις εἰς ἀθύμους.] πρὸς ἀθηναίους. ἠξύοντο.]ἠξίουν.

ἡ πόλις αὕτη.]αὐτήν. φησὶ δὲ δύσμαχον.]δυσμάχητον.

οὕτως ὑπείληπται.] Inepta lectio & abſurda, ne ab octo quidem manuſcriptis codicibus correcta. Tu lege cum Feliciano, ἐχ' ὡς ὑπειλήπται.& vide annotationes noſtras: cuius editioni ne ideo parum tribuas, quòd impreſſa eſt: ſed quia priuſquam imprimeretur, à Feliciano & aliis viris doctis multi manuſcripti codices plures fortaſſe quàm octo, inter ſeſe collati fuerunt magni & illorum operam æſtimato,& coniecturas noſtras οὐκ ἀσκόπως τοξευούσας, in optimam partem accipito.

λιθίνου παρ' αὐτῖς.) ὥσπερ τὴν ἀγορὰν iuxta forum. καὶ καταβαλόντα.] Hoc verum, quia & phraſi Græcæ & ſenſui conſentaneum. βαλόντα, mutilum: καταλαβόντα, alienum.

προσῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον.] εἰς τοῦτο. ὀκνηρὸν κατέσησαν.]rectius quàm ὀκνηρῶς. niſi legas διετέθησαν ἢ διέκειντο. ἀπῳλωῦτα.]ἐπαπῳλωῦτα.

μεταπιθῶμαι ταῦτα.] τὰ αὐτά. ἐπιδωτήσας.] ἐπιδοτᾷ ἢ ἐπιδωτᾷ, καὶ ἐπιφέρει.

IN I. OLYNTHIACAM.

Quia commentarios Vlpiani & annotationes noſtras, ab ipſo autore ſeiungi placuit: ſeorſim Vlpianicas emendationes deſcribere viſum eſt iiſque addere ſcholiorum interpretationem. Nihil igitur hîc expectabis præter Demoſthenicas varietates lectionis.

περὶ ὧν νυνί.]ὑμεῖς νυνὶ σκοπεῖτε. ἥκω.]ἧκον.

δεινὸς ἀθρόους.] δεινὸς φίλιππος καὶ πράγμασι. τύχῃ.]τύχοι.

πολλοῦ.] πολύ. πολεμοῦσι.]πολεμήσουσιν.

ἄτ'.] ἄτ' ἢ ἅτε.

ἐθρυλλεῖτε.] ἐθρύλλουν τέως, ὁλωθίοις δεῖν. ἐθρύλλουν ὡς δεῖ.

καὶ ταῦτ' ὡς αἰ.] καὶ τοῦτο ὡς αἰ. ὑμῖν.]ἡμῖν. Hæc toties permutantur, vt ſtulti laboris ſit ea notare. Vtrum cuique loco melius conueniat, quiuis non obeſæ naris facilè animaduertet. Multa etiam ex iis præterea marginibus aſcripta, quæ vel olim & ab aliis & à me notata eſſe recordor, vel nihil ad rem facere puto: ſic tamen, vt malim curioſior quàm negligentior haberi.

ταῦτ' αἰ ἐγνωκότες.]τοῦτ' αἰ. ταυτὸ.]ταυτὸν ὅπερ rectius: quia vitatur ἡ σύγχυσις τῆς φωνηέντων; ad quam cauendam, apoſtrophos adhibitas à ſcriptoribus, librarij negligentes, vocales ſæpe ſcribunt. Quod & ipſum ſemel admonuiſſe ſatis eſto.

κελεύοντες ὑμᾶς πλεῖν.]Noſtri ἐκπλεῖν. ὥσπερ τῆς δ' ἐτοίων.] τῆς δ' ἐτοίων. nec articulos vel additos vel reiectos notabo, niſi vbi opera precium eſſe videbitur.

καθ' ἕκαστα.] καθ' ἕκαστον. M. aut ἕκαστα aut καθ' ἕκαστον. etſi nec illud abſurdum.

σύ τῳ.]σύ τῳ pro σύ τινι. νυὶ δ'.]νυνὶ ἀεί.] ἀεί. οὐδείς πω.] οὐδείς ποτε. Legi poſſit & οὐδείς πώποτε, ἐμφατικώτερος.

χάειν. εἰκότως. τὸ μὴ γὰρ.] Et diſtinctionum magna eſt varietas, quam acuti lectoris iudicio committo. Quid autem ego probarim, docebit mea conuerſio: niſi typographi aut correctores (vt plerunque ſolent) re non pari diligentia & iudicio expenſa, diſtinctiones meas mutarint. Hoc tamen ſciat lector, codicem Lutetianum plurimis in locis aut indiſtinctum, aut malè diſtinctum eſſe.

μήτε πάλαι.]πάλιν.

περὶ τῆς τῶν χρημάτων.] κτημάτων. σωσαλῶσε.]σωσαλῶσεται.

φερντίσαι.]φερντίζειν. ὅποι.]ὅπου.

εἰ δ' ὁ μὲν ὡς ἀεὶ δεῖ.] εἰ δ' ὁ μὲν ἀεὶ δεῖν.

οἶμαί γε δεῖν.]οἶμαι δεῖν.

ὀλιγωρήσετε.]ὀλιγωρήσοιτε.

τοῖς πράγμασι περιέσαι.]καὶ περιέσαι. μᾶλλον δ' ἅπαντος.] μᾶλλον δὲ παντός. μίαν συνταξιν.] μίαν τὴν συνταξιν. κοὐ πραγμάτων λαμβ.]

πραγ.

πρᾶγ. ταῦτα λαμβαίετε.

λέγουσι δὲ καὶ ἄλλοις τινας ἄλλοι πόρρις.] λέγουσι δέ τινες καὶ ἄλλοις πόρρις.

δ' ὀρεπῶς.] δ' ὀρεπῶς.

ἀλλ' ὡς ὄπιων ἅπαντα τότε ἤλπιζε.] ἤλπιζε τότε, ὅτε ἐξέφερε τὸν πόλεμον, ἀναιρήσεσθαι ἅπαντα τὰ πράγματα ὡς ὄπιων, τουτέστιν, ἐκ τῆς πρώτης πρόσβολῆς.

τῶτο δή] τῶτο δέ. Permutantur & hæ particulæ crebrò, vt & modi ac tempora verborum: vt, ὀλιγωρήσετε, ὀλιγωρήσαντε, ὀλιγώρησοντε, ὀλιγωρήσοντε. Quæ cùm parui momenti sint, aut rectè à quouis cogitari possint: semel & hac molestia defungar.

αὖ δὲ τούτων.] εἰ δέ. ἀποστερηθῆ.] ἀποστερηθήσεται. εἰς στενόν.] ἐς στενόν. τοὺς ἄλλους ἅπαντας.] πάντας. ἐαν μὴν γε. αν μὴν. μὴ λίαν.] εἰ μὴ λίαν. ἐ. ὧν ἦ. ἰὼ.

λαμβαίειν, μηδενὸς.] πολεμίου. Μ. πολεμίου.] πολλοῦ. δεδαπάνηται.] δεδαπάνηνται. ζημιωθήσεσθαι; πρόσεσθ'.] καὶ πρόσεσθ' ἢ ὕβρεις.

ἐμπόλων ζημίας.] ζημία. σωιδόντας.] σωειδότας. τῆ πολλῶν, ὧν.] ἐ. ἐμπορείαν.] ἐμπορείαν, metaphora non Demosthenica, sed ἀσπιδεία βιβλιογραφική. τῆ πεπολιτδυμένων.] πολιτδυομένων.

In II. Olynthiacam.

ὀλιωθιακὸς β.] ὀλιωθιακῶν β. φανερὰν ηβυομένην.] μαινομένην.

ἑαυτῆ] αὐτῆ.

ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς.] οὐχ ἱκανῶς πεπ. σκοποῖτο.] σκοπεῖται. λαβεῖν τούτων.] ὑπὲρ τούτων, οὐχί.

ὀρθῶς δοκιμάζειν.] δικάζειν. ὅσα ποτ'.] ὅσα ποτέ. δυοῖν εἵνεκα. τὰ πράγματ' αὐτῆ.] αὐτέ.

καὶ τῷ τὸ θρυλλούμενόν ποτ' ἀπόρρητον ἐκεῖνο καταστιδιάσαι.] καταστιδιάσῃ. τοὺς μὲν πρότερον.] προτέρους. πόλεμον πολεμήσῃ.] πολεμήσαι. τὰ λοιπὰ πῶς δύσουσιν αὐτῆ.] Fel. rectius πῶς δύσουσιν.

καὶ βεαχυ.] καὶ μικρὸν χρόνον. αὖ τύχη.] τύχοι. ἰσχυρότατα.] ἰσχυρότερα. ἐν μὲν προθήκης μέρει] ἐν μὲν προθήκη μερεῖ δεῖ πῆς.

αὐτὰ πάντ' ἐξεταθήσεται.] αὐτὰ ταῦτ' ἐξεταθήσεται πάντα. τῆ ὑπαρχόντων σαθρῶν.] σαθρὸν ἦ. μᾶλλον δέ. ὅλον.] τὸ ὅλον. πρὸς πάντ'.] παρ' ἅπαντ' ὀρθῶ. δοίη.] δ' ὡς. θαυμαστὸν εἰ.] θαυμαστὸν δὴ, εἰ μηδὲν, ἀθλιωτάτοι, ποιοῦντες.

ἅπερ νυνί.] ἅπερ καὶ νῦν. ἡμπίζετε προέξεων.] πάντων. αὐτῆ οὖν.] αὐτῆ μὲν οὖν ὑμῆ. κείναντας.] κείνοντας. ἐπαίνου.] ἐπαίνων.

ἰδίους δ' ὑείσθειν.] ἰδίᾳ δ'.

τούτοις ἀφίετε.] ταύτας. ἔχειν φαύλως.] ἔχει. ὑπὸ τούτῳ.] τούτοις.

οἱ ξιακόσιοι.] τεξακόσιοι. δεῖ δή.] δεῖ δὲ ταῦτα. τὸ βουλεύεσθαι.] βούλεσθαι. ἐξέναι. λέγω δή.] ἐξέναι. ὁ δὲ τούτων κεφάλαιον.

ἀφ' ὧν.] ὅσων. τοῖς παριοῦσι.] παροῦσι.

In tertiæ Olynthiacæ argumentum Libanij.

ὧδε καλοιῶτες.] ὧδε καλοῦσιν ὅτι πωρείαν τὴ φιλίππου. ὁ δὲ δημοσθένης δεδοικώς.] δέδοικε τοίνυν ὁ δημοσθένης. ὀλιγωρήσωσι καὶ δι' ἃ τῦτο. ὅπως πόπει.] Rectius Fel. ὅπως πόπει.

In III. Olynthiacam.

πρὸς τοὺς λόγους.] εἰς τοὺς.

καλεπώτατον.] καλεπώτερον. αὖ.] ἐαν. εἰς πᾶν.] εἰς πόσον.

μιγνομένου.] μιγνομένων. μόγις.] μόλις. ἀργυρείου.] ἀργύρου.

ἐβοηθήσαμεν.] ἐβοηθήσατε. & ἐψηφίσασθε.

οὔτε φιλ.] οὔτε μὴν γε φιλίππῳ.

βοηθοὺς.] βοηθόν. θῆτε.] θῆτε. ἀθυμοτέρους.] ῥαθυμοτέρους.

ἢ πρὸς ὧν χρήσει.] χρηφῆ. ὑπάρχειν.] ὑπάρχει.

ὀρθῶς ποιῆτε.] φρονῆτε. εἰ πολεμήσομεν, ἑτοίμως.] εἰ πολεμήσειν ἐκεῖνῳ, ἑτοίμως.

ἠτλωται δ' ὅμως.] ὁμοίως.

ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ.] σὺν λόγῳ. σωαμφότερα.] ἀμφότερα. τοῖς στρατευομένοις.] στρατιώτας. ὠφελεῖν.] ὠφεῖλεν. οἱ παρόντες.] οἱ παρεόντες.

ἐμαυτῷ.] τὸν ἐμαυτόν.

καὶ πεζῆ.] πεζοί. τοῖς κοινοῖς καὶ τοῖς.] καὶ ἐν τοῖς. εἶδεν.] οἶδεν.

τὸ γε ἴσον.] τὸ ἴσον. ἀλλὰ τό.] ἀλλὰ καὶ τὸ κοινόν. ὑπὸ τῆ χρηστῶν τῆ νεῶ. τῆ χρηστῶν τούτων τὰ νεῶ. ὁμοίως καί.] ἤ.

ἐν πλωτῶν πλούσιοι.] ταχὺ πλούσιοι. ὁ δῆμος ἀπορότης.] καὶ δεσπ.

χρήματα συμ.] καὶ συμμάχους. ἐπάγουσιν.] ὑπάγουσι.

ἀλλὰ νεῶ γ'.] ἀλλὰ καὶ νεῶ γε. εἰς τὸ ἑτοίμως.] εἰς τὸ ἕτοιμον ὑπάρχοι, καὶ. λημμάτων.] χρημάτων. ἃ χρὴ πράττεσθαι.] πράττειν.

πολὺ μικρόν.] μικρῶν. ὅπου καιρός.] ὅπου. ποιησόντων.] ποιούντων. καὶ καλῶν.] καὶ καλῶν καὶ μεγάλων κινδύνων.

In primæ Philippicæ argumentum.

πρὸς τὰς τῆ ὅπη καίρων.] πρὸς τὰς ὅπη καίρους χρείας.

In I. Philippicam.

προυπίθετο.] προύκειτο. τότ' αὖ αὐτός.] καὶ αὐτός. πρὸς τῆ.] ὑπὲρ.

οὗτοι.] αὐτοί. βουλεύεσθαι. πρῶτον.] βουλ. πρὸς αὐτῆ. πρῶτον.

σωιεβούλευσαν.] σωιεβούλευον. ἀπολωλεκέναι τῆ πόλει.] ἀπολωλεκέναι τὴν πόλιν.

ἔρημος ὤν.] ἔρημον ὄντα τότε συμ. ἐκτήσατο.] ἐκτήσατ' αὖ.

ταύτη.] τοιαύτη. ἑτοίμως.] ἕτοιμος.

μὴν εἶναι τούτων.] τούτοις. παντα χῆ.] παντα χοῦ. οἶμαι.] ἡγοῦμαι. ὑπὲρ τῆ πραγμάτων.] περὶ πραγμάτων. γένοιτο γὰρ αὖ τι.] τί δ' αὖ γένοιτο.

ἀμέλειαν.] Adde, καὶ ῥαθυμίαν. ὑπαρξει.] ὑπάρξῃ.

βούλεσθε.] αὖ βούλησθε, διοικήσητε. ἐθέλοντας.] ἐθέλοντάς. αὖ ἀπρτ.] αὖ, τῆ πραγμάτων ἀπρτημένοι. πόρρις οἷς τινας.] οὖσοις.

τὶς πορισθεῖσα.] τὶς ἡ πορ. ὧδε σκεψώμεθα.] ὧδε

δεῖνει. δ' ξεπεῖς ὑμᾶς.] F.A. δ' ξεπεῖς ὄντας ὑμᾶς. ἀφύλακτος.] ἀφυλάκτως.

ϖδαπολυάσαθαι.] ϖαρεσπολυάσθαι.

ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔτω.] ἔτω. τὲθ' ὅ.] ὅ τι. πόθεν δή.] δή. ληςδύειν.] ληςδυομήλιον. χρῆσθαι.] χρήσασθαι. ἐκπέμψητε.] πέμψητε. ἵν' ἦ.] ἰὼ.

μνᾶ.] μνᾶς. λαμβάνῃ.] λάβῃ. καὶ ὡ συμπλέων.] ἐγὼ vel ἐγὼ δέ. δεδιωμήθα.] δειδιώμεθα.

ϖελαμβαίων.] ϖερσλ. ὑπχειρεῖ.] ὑπαπτρεῖ ineptè, nisi τὸ φυλάξας remoueatur.

ὅπὶ τῷ πολέμῳ.] ἐν τῷ. γιγνώμμοι.] γιγνόμμοι. πόρων.] πόρῳν.

ϖρὸς τοῦτο.] τούτοις. ὦχετ' ἄγων.] ἔχων.

γερας ῷ.] γεραιςῷ. αὖ ϖροσῆκε. ὑπιμελημένοις.] ὑπιμελούμμοι. ϖροῖδεν.] ϖρόιδεν.

ϖδὲ τὲ.] ϖδέ του pro ϖδέ πίνω rectius.

καὶ τῆς.] καὶ τῇ τούτου ϖδαγωγῇ.

οὐ μὴ οὖσι.] οὐκ αἰαιμήσουσι. καὶ ῥαθυμίαν.] καὶ εἰρηνείαν. ἐϖ' αὐτῷδε.] ὑϖ' αὐτῷδε.

εἰς τὲθ'.] εἰς τοσοῦτον ὕβρεως.

τῷδε ϖρατομμάτων.] ϖραττομμένων.

ἐν δίον π.] εἰς δίον. ἐὰν ἐν.] ἐὰν δ' ἐν πύλαις.

ἄλλοδί που.] ἐαὶ δ' ἄλλοδί ϖοι. βεβούλοδε.] βουλοῦεσθε δ' οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον.

οὐδὲ ϖρὶ τῷδε χρημάτων.] ϖερὶ τῷδε ϖραγμάτων. hoc probo. ἀεί πνι.] π. ἑαυτῷ ἀπεγνώκμτε.] ὑμῖν αὐτῷδε ἀπ' μή τε λογίζεται.] ὀργίζεται.

ϖρὶ τὲ.] ὑϖὸ. καὶ τὰς ϖδέ.] ἀϖό. Sed præpositiones toties permutantur, vt posthac non nisi necessaria sim annotaturus.

ἐκβησόμθα.] ἐμβησόμθα. ϖοῖ.] ϖοῦ δή. οἱ δὲ σύμμαχοι.] ἕλλωες. ἠτλήτας.] ἠλήτας. ῥᾳδίως, ἐνθένδε.] ἐνθάδε ὧσι. τί καὶ χρή.] τί ἐχρῆν.

ὥστε μὴ ἀκούειν.] οὐ γὰρ ἀκούειν. ϖαρόντας ὁρᾶν.] δεῖ ὁρᾶν. rectè ad γὰρ refertur, non ad ὥστε.

ἕκατος.] ἕκαστοι.

ANNOTATIONES IN

Argumentum orationis de pace.

ἀϖεκωλύθη.] ἀϖεκεκώλυτο. κωλύσαντος.] κωλύοντος.

In ipsam orationem.

τὸ συμφέρον ϖάντας.] ἅϖαντας. ἁμάρτητε.] ἁμάρτήσητε. δι' ὧν.] ἐξ ὧν.

καὶ ϖρὸς αὐτόν.] αὐτῷ. ἐγὼ γὰρ.] μὰ γὰρ.

ἔγνωτε.] ἐγνόκατε.

ἐθεάσασθε.] ἐθεᾶσθε. ἠκούετε.] ἠκούσατε.

ἠδῆσθαι.] γινώσκειν.

τὰ ἐκεῖ.] τἀκεῖσε. γεγλυμμένοις.] ϖεργεγλυμμένοις. διοικεῖν.] Sic lege ϖδὰ τὸ διοικίζω, non διοικεῖν ϖδὰ τὸ διοικῶ.

νομίζω δέ.] νομίζων τὴν λεγ. ὥσϖερ εἰς.] ὥσϖερ ὅτι ξυτάνλω. ἀκούσῃ.] ἀκοῦσαι. ἐφεδρεύων ἕτερος.] ἕτερ. ϖρείοντο.] ϖρέοντο.

βοηθήσοντος.] βοηθοῦντας. ὧν καί.] ὃν καί.

στῶς.] στόις. κεκομίσθαι.] ἔχειν καὶ κεκομίσθαι. γεγενέσθαι.] γίγνεσθαι. ὑϖομένειν.] ὑϖομεῖναι. χρόνησιτῷ.] χρόνησιωτῷ. κῶ.] κεῖν.

In Philippicæ secundæ argumentum.

εἰς.] ϖρὸς ϖόλεμον. καὶ ϖρὸς τίνων.] ϖδὰ τίνων. ἐϖαγγλώμων, ψδυδόμων.] ἐϖαγγλάμων, ψδυσάμων. ὑϖοχνεῖσθαί.] ὑϖοχνῆσθαι φησιν. ϖρεσβειαν.] ϖρέσβεων.

In secundam Philippicam.

ἀεί, ϖις.] ἀεὶ τοὺς ὑϖό. ἐξεγέγχη.] ἐξεγέγξη.

χρὴ ϖοιεῖν, συμβουλεῦσαι, χαλεϖώτερον εἶ.] ἰδοὺ σοι ὁ μίρειον ἔϖος.

οἱ ϖαειόντες, τούτων.] F. ϖρὸς τούτων. aut post τούτων μὴ ἀφέσαμεν interpungendum, vt iungas, ὀκνοῦντες καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν δίκαιον.

αἱ ϖρόξεις, οἱ λόγοι.] S. ἄμεινον ἔχουσι. Sed quid si τὰς ϖρόξεις, τοὺς λόγους; vt consentiant verba cum συμβαίνει ἔχειν. ϖάντας.] ϖάντως ἡμᾶς.

ϖρόσθειν ἑαυτῷ.] αὐτόν. τῷ λοιϖῶν.] τῷ ἄλλων. τὴν ϖόλιν.] χώραν. ϖρόσθετο.] ϖρόσθοιτο. ἀρχὴν δύρητε.] ἤρηται. δικαιοτέρους ἀξιοῦν.] δικαιότερα. λακεδαιμονίοις.] λακεδαιμονίους. Suprà pro ἐνούσας videtur legendum aut ϖαροῦσας, aut αὐτοὺς ἢ ὑμᾶς ἔχοντας.

ϖρότερον.] ϖρότερος. τοὺς ταυτὰ βουλομμένους τούτῳ.] Rectius Fel. τοὺς ταυτὰ βουλομμένους τούτοις. βουλομμένους.] βουλδιομμένους. ἐϖοίκους. ἐϖοίκους. αἰχρᾶς.] ϖικρᾶς. ἀϖοδέχεσθε.] ἀϖοδέξεσθε. ϖειτειχίζεσθε.] ϖεισυχίζεσθε.

ἤδη ϖοιῆσαι.] ϖοιεῖν.

ὅϖερ δέξαισθε.] ἅϖερ. ἐγχρόνοις.] ἐκχρόνοις. κενλώ.] καινλώ, ἢ καὶ νυῶ. τὰ γὰρ ϖράγματα.] τὸ γὰρ ϖρᾶγμα ὁρῶ ϖροβλῆνον. ϖάντα ὁράτε.] ϖάντες.

τῷ ϖρέσβειων.] τῷ αἰτίων. μή τε ϖρεί.] μηκέτι ϖρεί.

αὖ λῶ τῇ ϖόλει.] αὖ λῶ ϖότε τῇ ϖόλει.

In argumentum orationis de Halonesso.

ϖεφυλῆα.] ὑϖὸ ϖεφυλῆα. τῦτο δὲ ὕβεις.] τὸ δὲ. τὸ νομίζεται.] τὸ νομίζειν ἐν.

In ipsam orationem.

ἀλοησόυ λέγων.] λέγῃν. ϖόϖις καταλ.] τόϖις ἀφιμεθύμμοι, κατολαμβαίοιλες.

δικαδικάζεσθαι.] δικαδικάσασθαι. δικαγωνίζεσθε.] δικαγωνίσησθε, εἰγε ϖρὸς τῷ. ϖροσλαβεῖν.] ϖροσλαβεῖν. ἐκεῖ νομίμοις.] νόμοις.

ϖρὸς ϖοτ'.] ϖρὸς τῆς ϖεπδαίας. κοινωνήσοντας.] κοινωνήσαντας.

ἐϖαναγιγνωσκομμένον.] ἐϖανεγνωσμμένου.

ἀϖεσείλατε.] ἀϖεσάλκετε.

οἱ ϖρέσβεις αὐτοί.] αὐτὸ. φίλους κεκτῆσθαι.] κτᾶσθαι.

ἐκτήσασθε.] ἐκέκτησθε. ϲῦνομα ἔγναφον.] ἐγραψα καὶ ἐξήλεγξα.

ἐψηφίζεσθε.] ἐψηφίσασθε. τὸ σοφὸν αὐτό.] αὐτῷ. εἴληφεν.] ἔγαβεν.

φεραίων τὸ μόν.] τὸ τὸ ϖαρῆκειν δοκεῖ.

φερυσάν.] φερυσάς. βιασάμμυ.] εἰσβιασάμμυ. καὶ ϖοίᾳ.] καὶ τίνι ἡμέρᾳ.

ἔξω

ἐξω ἀγορᾶς.] ἔϊσω. τοὺς οἰκοῦντας.] κατοικοῦντας. εἰ φοβεῖ μικροῦ.] μικροῦν. ἀληθῆς λέγουσιν.] ἀληθῶς. κατασκάκεν.] κατασκάσεν.

φοβεῖ τούτου τολ.] φοβεῖ τούτων. δίκαιόν ἐστι.] ἔξαι. τὰ δίκαια φοβεῖς ὑμᾶς.] ὑμῖν. δόξαν καὶ μεγ.] δόξαν τι καὶ. κεφαφοις, καὶ μή.] ἀλλὰ μή. δ' ἔχουσαν.] Aut hæc abeſſe malim, vt inculcata è ſuperioribus, aut addi aliquid, δ' ἔχουσάν γε, vt appareat ironia.

In argumentum Cherſoneſitanæ orationis.

τῷ ἐν χερρονήσῳ.] Quidam addunt, στρατιωτῶν. ἐποίκους.] ἄποικους. χερρονησίτας.] χερρονησιώτας. ἐπολέμει.] ἐπολέμησε. καὶ ὃς ἔπεστέλλει.] ὃς καὶ ἐπ. ἠδικῆθαι.] ἀδικεῖσθαι. ἐπόρθησε καὶ.] ἐπόρθησεν αἰφνίδιον. καὶ ἔφθη. ἐν ἀσφαλείᾳ.] ἀσφαλεῖ.

In ipſam orationem.

ἀφέντας.] ἀφέγοντας, ἃ τρ. κἂν μικρὸν ἔπιχωσι.] S. οἱ διοπείθοις καταγορεῶντες. Sed quid ſi ἔπιχοῦσι; S. ὑμῖν τοῖς ἀθλιωτάτοις. & Sic habet Fel. καὶ οὐ πάνυ δεῖ.] M. δεῖν, vt pendeat à verbo ἠγοῦμαι quod ſequitur. ἐφ' ὑμᾶς οὐδὲν.] ἐφ' ὑμᾶς μηκέτι δεῖ. ὑφ' ὧν.] φοβεῖ.

κατηγορίας αἷς.] ἃς. δεινὰ ποιοῦσιν.] δεινὰ δὲ. ὅτι πᾶσι δικαίοις.] δικαίως. τὰ παρῳχότα.] παρόντα. ἐφ' ἃ αὖ ἤθη.] ἐφ' ὧν. αἰσίας ὥσπερ.] F. ἥσπερ. μᾶλ οὐκ.] μᾶλ' οὖν οὐκ.

ἐνθένδε.] ἐνθάδε. κακοδαιμονοῦσι.] M. κακοδαιμονᾶσι, φασὶ τὸ κακοδαιμονᾶν per ἀω. non per ἑω. ἧς ἔπεμψε.] ἷν. ἴοι.] ἴη, βοηθήσομεν αὐτοῖ.] αὐτοῖς,] κατασκάζειν.] σκαφοσκάζειν. τοῦτ' αὖ οἶμαι.] ταῦτ' αὖ.

οὐκ ἔχω τί λέγω.] ἃ λέγω. ὠνούμενοι μὴ.] τὸ μὴ. λαβόντα.] λαμβάνοντα.

οὐκ ἔσο κολάσαι.] οὐκ ἔσαι.

παρείκατε.] παρήκατε. ταῦτα εἶτ'.] ταῦτα πάντα. εἶτ' δύο ἐν.] δύο μᾶ ἐν δυοῖν. ὅπη σκάθῳ.] σκίαθον. φρεσβεύετε.] φρεσβεύεσθε. παύσασθε φοβεῖ τούτων.] τούτου. δ' ὀρθοκρατῶ.] δ' ὀρθοκρατῆ καὶ λαθοσύη. ἃ πολλὰ.] ἢ. pro οἷα.

πόλιν κατασκάζεται.] σκάφασι. ἀμυνεῖται.] ἀμυνεῖται. ἀργυρείων.] ἀργυρείων Fel. μελιναῖν.] μελίνων. σιεγὶς.] σιῤῥοῖς Fel. συμμυρεῖ.] συμμυήσῃ, ἢ, συμμυρόι. καὶ ταμίας δημοσίους.] ταμίας Ϲ δι'.

ποῖ ἀναδυόμθα.] τί. τῷ φεαγμάτων.] τῷ γιγνομμένων. γένοιτο, οὐτε.] μή τε. ὅ, τι βούλεται.] ὅ, τι καὶ β.

γίγνεσθαι.] γένεσθαι. καὶ φοβεῖ τούτων.] τούτου.

τί φήσομεν.] τί φήσομεν τότε; ἐκεῖνος. φεσῆκεν.] φεσῆκει. ὥσπερ.] ὡς φεσβόλοις.

τὴν πόλιν τῷ.] τὴν πόλιν τὴν καρδίαν.

μηδὲν εὖ.] σωθῆναι τοὺς. τὸ θετταλῶν.] τῷ θετ. ἀπέδωκε.] παρέδωκε. τοι γὰρ τοι.] καὶ γὰρ τοι. παρῳχθῶν.] φεσελθῶν. δηλοῖ.] δηλοσιδεῖ. φεφαιρεῖται.] αἱρεῖται. τοσούτου δέω.] τοσούτῳ.

πολιτεύομαι.] πεπολίτδυμαι. ἐφ' ἐκεῖνο.] F. ἐκεῖνα μᾶ & ὅτι ταῦτα δέ.

In tertiam Philippicam.

οὐκ αὖ ἠγοῦμαι.] ἠγούμεν.

ἢ νεῖ.] ἢ νεῖ αὐτὰ δικαιθλῶσαι. ἐκοιῶ.] οἰκοιῶ.

αἰτία δὲ τῆς ταραχῆς.] τῷ κακῶν.

τοῖς φεάγμασι.] τῇ πόλει. ἀμωσούμθα.] ἀμυνούμθα. βουλεύεσθαι.] βουλεύσασθαι.

παρ' ἑαυτῷ.] ἑαυτῷ. οὐδεὶς που.] δήπου.

ἐξέβαλλεν.] ἐξέβαλεν.

καί τοι ταῦτα.] καὶ τοιαῦτα. ὅτι μικροῦ.] μικροῖς τις, αὖτ' ὅτι μείζοσι. οὐ πολεμεῖν. ἐγὼ.] οὐ πολεμεῖν ὑμῖν. ἐγὼ. ὅτι θράκιν.] τὰ ἐν θράκῃ ὄντα. καὶ κατασκάζοντα.] σκαφοσκάζοντα.] καὶ δεῖ.] καὶ δέω. σωφρονήσῃ.] σωφρονεῖν φημὶ ἐὰν δ' ἐάσητε. νεῖ στρατηγοῖς.] στρατιώτας. βουλεύσαι.] βουλεύσασθαι. τῷ ἄλλων ἀρα.] τῷ ἄλλων, αἳ ἀρα βούλησθε ποιήσασθαι. μᾶ δή.] μᾶ οὖν.

φεὸ αὐτοὺς οἱ.] φεὸς αὐτόν. ἑλλιῶν.] ἑλλήνων τὸ ποιεῖν. ἠδικούμθα.] ἠδικήμθα. ῥᾴτιον.] ῥᾴτονά ἐστιν. οὐδὲ πολλοσὸν πέπτον.] Alterutrum abundat. ὠκίσθησαν.] ὠκήθησαν. παρήρηται.] ἐπανήρηται. δουλεύωσι.] δουλεύσωσι. Sæpe præſentia pro aoriſtis ſcribi videntur; omiſso σ per incuriam. Quare & huius mutationis hic finis eſto.

ἐν οὐσίᾳ πολλᾷ.] ἐσ' οὐσίᾳ. πόλεις ἀνῃρηκέναι.] πόλεις ἑλλιωίδας ἀνῃρηκέναι, præterquam quod Græcas vrbes euertit.

ζόπον, ὅν περ.] ὥσπερ. εὐχόμμοι μὴ.] μᾶ μὴ. βλέπομμ.] ὑποβλέπομμ.

ἑνὸς ἡμῶν ἑκάστου.] καθ' ἕνα ἡμῶν ἑκάστου.

πεποίηκε τὰ.] ἅπαντα τὰ.

ἀλλ' ὅτι τοις.] ἀλλὰ τοις. φεόσοδοι.] φεόσοδος. κατασκδῆς.] σκαφοσκδῆς. νῦν ἅπαντα.] ἅπασι. τοῖς αὖω.] πῖς αὖωθεν. ἀρθμιῷ.] ἀρίθμος.

τῦτ'] ταῦτ' ἐχθύετο. ἀνέγραψαν.] ἐνέγραψαν.

ὑμῶν ἅπαντες.] ὑμῶν καὶ πάντες.

ὀργιεῖσθε.] ὀργίζεσθε; ὅτι τοιοῦτος.] τηλικοῦτος, ἡλίκοι. δὲ οὐδεὶς,] δὲ οὐδὲν αὐτοις. δὲ πολιπικῶς,] δὲ καὶ πολιπικῶς. ἐξηρτῆσθαι,] σκαφὰ τὸ ἐξαρτάομαι. Sed malim ἐξηρτῦσθαι, σκαφὰ τὸ ἐξαρτύομμ. οὐδὲν διαφέρει,] οὐδὲ αὐτῷ διαφέρει.

μὴ φεσέσθαι,] φεσσδέχεσθαι. M. φεσσέσθαι, σκαφὰ τὸ φεσσίεσθαι ἀοριστος β.

μὴ κινήσεται,] κινήσηται.

δεῖ ταῦτα,] ταῦτα χρὴ. μισῆσαι,] μισεῖσθαι.

τύχῃ τε αἰτίας,] τύχῃ τε ἕνεκα αἰτίας. ἀκεσᾶσθαι,] ἀκούειν. δουλεύσουσιν,] δουλεύσωσιν. Sæpe ε & ω, id eſt, indicatiui & ſubiunctiui permutantur. & hoc notatum eſſe ſit iam ſatis. Paulo antè lege, ὑπὲρ τῦ βγήσου.

μᾶλλον δὲ πάντα,] τὰ πάντα.

διασκευασάμμοι,] διασκευάμμοι.

κἠ φαρ ὑμῖν;] Ϲ φαρ ὑμῖν νεῖ ὄξιν;] ὅτι.

βουλομμένοις εἶναι,] ὄξιν. ταῦτ' ἔγεγον. οἶδ'.) ταῦτ' ἔγεγον, κἠ ἔγύπω οὐδὲν οἶδ' οἷς φεσῆσαν ἀπέχθεσθαι ἐξ ὧν. Hæc dicebant, miniméque moleſti erát: illi verò coniũcta cũ odiis, per quæ. φεσῆεντο. ἀλλ'.) φεσῆεντο ἑαυτοις ἀλλ'. μὴ φαθῆτε ὑμεῖς,) Ϲ ὑμεῖς. M. εἰδῆτε, ἐκλογισωῦ,)

ἐδήλε ἐκλογιζόμενοι, vbi, cogitatione susceptâ, vos omni ope destitutos esse videritis.

ὑπὲρ ὑμῶν.) ὑμῶν αὐτῶν.

καλῶ γ'.) καλῶ δὴ ὁ δῆμος, ὁ τῶν ἐρεσιέων.

ζημίζειν κακῶς.) ζημίζειν, καὶ κακῶς.

εἰ προείλοντο.] προείλοντο. πάντ' ἄνδρα ἐφεξῆς.] πάντας ἐφεξῆς προθύμους. πάντα σῶμα σκυλασάμενοι.] πάντ' αὐτὸ σῶμα σκυλασάμενοι.

προθυμούς.] προθύμους. ὃ βούλεται.] ἃ βούλεται. ὅπως μηδὲν.] οὐδὲν. δύρηι.] δύρησθ'. ὅσα οὐ.] ὅσα μὴ. ζημίσεται.] ζήμιται. δύρλωτ' ἄν.] δύσεσθ' ἄν. ἂν τὰ πράγματα.] ἂν πάντα τὰ πράγματα. τούτων τί βλῆπον.) τί βλῆπω, vel τούτων βλῆπω.

In argumentum Philippicæ quartæ.

καὶ ἔοικε τὸν.] καὶ ἔοικε ὁ λόγος τὸν.

τῷ φθάνοντι.] φθάσαντι.

πείθει δὲ τοὺς.] δὲ καὶ τοὺς.

In ipsam orationem.

δυσκολώτατον.] δυσκολώτερον.

ὁ φίλιππ. χρῆται.] ἀεὶ χρῆται, τοσαύτη τὴ πλῆθός ἐστιν, ὅσην. δ' ὠνᾶται.] δ' ὠναταί τις. δι' ταῦτ'.] δι' τοῦτο ἐκείνῳ μὲν φαύλως ἔχει τὰ πράγματα, τῇ δὲ πόλει καλῶς. οὐχ οἷς εἰποιμι.] οὐχ οἷς ἂν εἰποιμί ποτ' vel εἴποιμι.

καὶ πλείῳ τῷ.] καὶ πλείῳ καὶ μείζῳ, τῷ. eo quòd plurimum valet, maximique momenti est.

ἐναπουμένους.] ἐναπόντας. ὑπολειπόμεθα.] ὑπολειπόμεθα. καὶ ἴδη.] εἰδῆ. οὕτω κἂν.] καὶ ἐν.

ἀφ' ἑκάστου.] ἐφ' ἑκάστου. τῷ εἰρωνίῳ ἄ.] τῷ εἰρωνίῳ τινὶ εἰρωνείῳ, ἄ. Est oscitantis librarii ψεῦδογράφημα, ἢ προσθήκη ἀναφυὴς.

κατέσκαπται.] κατέσκαπται. ἐπετείχισεν.] ἀπετείχισεν. ἐνεδείξασθε.] ἐπεδείξασθε. ταῦτ' ὑφ'.] ταῦτα ὑφ'. M. ὅτι οὐ σώσεται πάντας μὲν ἀνθρώποις ἀδικῶν, πάντα δ' ὑφ' αὑτῷ.

δ' ὀθνεῖος.] δ' ὀθνεῖς. χρὴ.] δεῖ. δὲ καὶ.] δὲ ὅτι καὶ τοῖς. ἀσφαλῶς ἡγεῖτο.] ἐδῴκατο. τούτοις τοσούτοις.] τούτοις καὶ τοσούτοις. πολλὰ δ' ἂν.] ἃ πολλὰ ἡγοῦντ' ἂν ἀνθρώπῳ. τῷ παρ' ὑμῖν. τούτου δεῖ χάριν,] δι' ἃ τοῦτο δεῖ ἐνθεῖν.

τῷ δ' ἀθλώσει.] τῷ δ' ἀθλωμένων. ἀργυρείων.] ἀργυρείων. τόπου.] τόπων. τοῦτο μὲν γάρ ἐστιν ὅτῳ.] τοῦτο μὲν γάρ ἐστι λαβεῖν ὅτῳ πολεμήσετε βελομένων. οὐ χρήσονται ἀθλωμένων.] οὐ χρήσονται ἡμῖν τῷ ἀθλωμένων οὐδενὸς πόλεμον. δι' ἃ τοῦτο.] δι' αὐτὸ γε τοῦτο ob ipsum.

ἢ μὴ.] ἢ εἰ μὴ. ἀμυνέσθαι.] ἀμυνέσθε.

καὶ ὅπως.] πῶς. κατασκευάσασθε.] κατασκευάσασθε. δημοσίοις.] καὶ δημοσίοις. ἐθελήσετε.] ἤθελε.

προσπίσαι.] αὖ προσπίσαι.

αὐτὸς πιθναίαι.] αὐτὸς μὲν πιθναίαι.

τί ἀναδυόμεθα.] ποῖ ἀναβαλλόμεθα; ὃ μήτε.] ἃ μὴ.

τοῖς ἄλλοις ποιεῖτε.] τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις.

διαφέρει δὲ.] διαφεύγει δὲ. αὖ προτέρας.] αὖ προτέρας ἡμῖν, alij προτέρων. οἶμαι.] οἴομαι.

ἠλαττώσθητε.] ἠλαττώμεθα. ὅταν ἴδω.] ὅταν τινὰ ἴδω.

ἐνεδέχεθ'.] ἐδέχεθ' ὑμεῖς, μηδ' ἐπιψηφίσασθε. ἐν τῇ πόλει.] πολιτείᾳ. καταδεεῖς.] ὑπόδεεις.

οὐδείς ὄστιν.] οὐδεὶς ἰῶ. ἀφ' ἑαυτῶ.] ἐφ' ἑαυτῷ, alij ἐπ' αὐτόν.

προσλαμβανόντων.] προσλαμβανόντῳ.

οὐδ' ἀποπώτατον ὄντα.] οὐδ' ἄποπον (ὄντα) τῷ ὄντων οὐδένα.

ἔοικε τότε.] οὕτω γε σύνοχος. ἑκάστου τίς ὄστι.] ἑκάστοις ὄστι. προσήκειν τούτοις.] προσήκει.

ἀλλ' οὐδὲ τῷ ἄλλων οἶμαι, ὥστε.] Aut hoc οἶμαι redundat, aut prius tollendum.

καὶ πρὸ τούτων.] ὑπὲρ τούτου.

ἔχοντας πᾶσι.] ἔχοντας ἀεὶ τοῖς.

ἰῶ ὑπείληφεν ὃς ἄν.] M. ὡς, ac potius, ἰῶ ὑπολάβοι τις ἂν ὡς τῷ.

πῶς δύει καὶ.] πῶς δύει, εἰ τοῖς.

ἃ φανόλως ὑμῖν.] ἃ σφαλερῶς καὶ οὐδαμοῦ ἅπαντα καλῶς ἡμῖν ἔχει.

παρ' οὐδενί.] οὐδείσι. οὔτε γὰρ φιλῶν.] φιλονεικῶν.

συνίστησι.] τείνῃ τἆλλα. μηδὲν.] μηδένα ἀχθεσθῆναι.

καὶ τὰ μὲν πρὸς τἆλλα.] καὶ τὰ μὲν ἄλλα.

ληρεῖν, οὐδὲ.] ληρεῖν καὶ χρ.

οἵ γε πεπεισμένοι.] εἰ γε δὴ πεπεισμένοι.

δεῖ χαλεπά.] δεῖ, ἐᾷ) χαλεπά.

ἐθέλωμεν.] ἐθελήσωμεν.

καὶ τὸ διαρπαθήσεσθαι.] τὸ διαρπάζειν.

δι' ὓς.] δι' ἰῶ. τοὺς ἁρπάζοντας.] τοὺς ἀδικοῦντας.

ὧ α.α.τὸν.] ὧ α.α, τὸ αἴτιον τὸν.

οὐδεὶς πώποτε τούτων εἶπεν.] οὐδένα πώποτε τούτων εἰπεῖν. τούτοις πόλεμον ποιεῖν αἰτιᾶσθαι.

οὐκ ἔσεσθαι.] οὐκέτ' ἔσεσθαι. δ' οἶδ' ἀκριβῶς.] F. ἐκεῖνό γ' οἶδ' ἀκριβῶς. προσβαλών.] προσβαλεῖν αὐτόν. οὐδὲν σύ.] οὐδέν ὄστιν ὑμῖν.

ὑμῖν.] ὑμῖν τε καὶ πᾶσι.

ἐθέλητε.] ἐθελήσητε. ὅπως ἡσυχάσετε, διωκήσασθε.

ἐσωθοῦ.] ὄντος τῷ ἀγῶνος.

ἔμοιγε ἄλλο δοκεῖ.] ἄλλο δοκεῖ μοι.

ὅσα.] πᾶσα τοῖς. τὰ νεὼ ὑπάρχεται.νεὼ ὑπάρχ.

πυλαίαν ἀποδοῦναι.] αὐτοῖς ἀποδοῦναι. Sed tum prius αὐτοῖς expungendum.

φοβερὸς ὄστι πᾶσι.] φοβερὸς γέγονεν ἅπασι.

σοὶ συγχωρήσαιμεν.] δοίημεν.

δι' ῥαθυμίαν.μὴ ῥαθυμίας.

σοὶ δὲ ὑπικίνδυνον.] κίνδυνος. πλεῖον.] πλέον.

προϊόντας.] ἥκοντας. καὶ διαστρέφειν.] διαφθείρειν.

ὑπὲρ τῷ βέλτιον.] τῷ βῆτον. τῷ λέγοντι ποιήσων.] Quid si ποιήσωτι ἢ ποιεῖν.

In orationem ad Philippi epistolam.

καταστρέφασθ.] κατέστρεψε. ἡμῖν.] ὑμῖν ὑπάρχειν.

πραγματεύμενον.] πραγματεύμενον.

τῷ αὐτῷ.] αὐτῷ. ἔχει ῥᾴμως.] διωκάμην.

προθείτο.] προέθοιτο.

τῷ πολέμων.] τὸ πολέμου.

ταχέως ἅπαντα.] αὐτὰ. αἴ τις μέγαν.] αἴ τι αὐτὸν μέγαν. πῶς διάκεινται.] ὅπως.

ὅταν μέγιστα.] μάλιστα vel τὰ μέγιστα.

ὅποτυχοῦσι.] ἀτυχοῦσι. συγκρύψω.] κρύψαι. εἰ δέ τι.] πῃ. ὑγιαῖνον.] ὑγιεινόν. τ' ἠμεμονίαν.] δι' ἀμοιρίαν.

οὐδενί πω.] πώποτε. τῷ τῷ.] τ' ἀπὸ τῷ θεῶν.

παρειεὶς.]

παρειὰς,] παρεὶς & παλαιπών. τῷ παρ' ἡμῶν, ἡμῖν. λαμβανόντες,] λαμβάνειν νομίζοντες. οὐδὲν θαυμαστὸν] δεινόν.

τὰ πάντα,] τὰ τὰ πάντα. τῷ κοινῶν.] δημοσίων. κρατεῖν τοῖς,] ἐν τοῖς πολέμοις.

In epistolam Philippi.

πρέσβεις,] πρεσβείας. τὸ ὑπαρχόντων,] ὄντων. ὅπ τιὰ δίκιω,] F. ὅπ παρὰ τιὰ δίκιω ἐβιάσαντο, vel, ὅπερ ἰῶ δίκαιον. εἴρξαῖε,] εἴρξαῖε.

πείσασιν,] ξιείσασιν. in margine ascriptum ineptè, οἷμαι τιὼ πείσασιν λέγ. cum haud dubiè sit loci nomen.

καὶ τὸ.] καί τοι τὸ παλαιομεῖν.

αὐτοὶς φαίνεσθε.] αὐτὰ φαίνεσθε ποιοῦντες.

ἐν τᾷ παγασίτῳ.] ὅπ τᾷ. συμμαχίδας.] συμμάχους. εἰς μακεδονίαν.] ἐν μακεδονίᾳ.

τοὺς πρὸς ἐμὲ.] τὰ πρὸι ἐμὲ. ὅπ συμμαχίας.] συμμαχίας. F. ἐπ' ἐμὲ συμμαχίας. καὶ γράφεῖε.] ἐγράφεῖε. ὑμετέρων στρατηγῶν.] φρεσβᾶν τῷ.

ὅσην εἶχεν.] ὅσης ἦρχεν. οὐκ ἐθελόντων ὑμῶν.] δι' ὑμῶν. Tum suprà lege γεγονὼς μὲν αὐτοῖς.

ἀπεδίδοσαν.] ἀπέδοσαν.

ἐπεσκήψαθε.] ἐπεσκέψαθε.

τιὼ δὲ πιωρίαν, ἀκριβῶς εἰδότες καί τοι.] F. τιὼ δὲ πιωρίαν δεδεβεληκῶῖε ἀκριβῶς εἰδότες, ὅπ τιὰ νῆσον.

ἐμὸν.] ἐμοῦ κείνοιτο. παρὰ τῷ ὑπαρβεβηκότων.] ὑπὲρ τῷ παρβεβ.

εἰς τοῦτο δὲ.] εἰς τοσοῦτο.

διαγγέλλειν.] F. διαγγέλλοιῖ πρὸς ἅπαντας ὅπ πολεμεῖν αὐτῷ.

προσάτΓεῖε.] πάλιν αὖτω προσάπτεῖε.

ἀμφισβητῶσι.] ἀμφισβητὲμμι.

ὑφ'.] ἐφ' ἡμῖν ὄντα. πάντες. ἐμποδὼν.] ἐμπόδιον.

In Libanij argumentum.

αὐτοὶς.] τὸ αὐτοὶς καὶ. ἑλλιώων.] ἑλλιωικῶν. τῷ παλαιᾷ.] παρὰ sed addendum τοῖς πάλαι.

In orationem de ordinanda Republica.

οὐ βλάψεῖε.] οὐδὲν βλάψεθε.

ἵν' διπορῆτε.] ἅμα τε διπορῆτε.

μὴ ταῦθ' ἅπερ.] μὴ οἷάπερ.] μὴ οἷάπερ, vel, μὴ τοιαῦτα οἷάπερ. καὶ φίλοις.] καὶ τοὶς φίλοις.

αὖδι.] καὶ αὖδι γδ. λόγος. νυνὶ δὲ. ἐποπλιόυσαν.] ἐφεδριόυσαν. καΓεσκιάσθε.] κατασκιάζεσθε. ἐρημίας.] ἠρεμίας.

ἃ μὴ τούτων, ὧν.] aut ὧν abundat, aut τὰ μὴ legendum.

ἱπαίας.] ἵπασος. ὑμᾶς, ἐπειδὴ.] ὑμᾶς αὐτοὶς ἐπειδὴ. εἰς χρείαν αὐτῷ ᾖδῆΓε.] αὐτῷ εἰς χρείαν κατασῆτε. ὅταν.] ἤδη ὁπόταν. ἐβόων, λέγοντες.] ἐβόων οἱ λέγοντες. ὑφαιρεόμενον, θανάτου.] ὑφαιρεόμενόν τι θανάτου. τὰ αὐτά.] τοιαῦτα. ἐπανορθοῦν.] ἐπανορθοῖ. ἄλλο ὅ, τι.] εἴτι. καθ' ἡμέραν.] μεθ' ἑπίμων.] οὕτως ἐπίμων. σῖτον.] ἐδίδοσαν.

ἄλλου τινὸς.] του. παρέσηκε.] παρεσήκει.

εἰπεῖν πρὸι.] εἰπεῖν, ἵν' ἀκούσαντες τῷ τε ἐκείνοις. κρείττους γλυέσθαι.] γλυέσθαι βέλτίους. ἅπαντες ὁρᾶτε.] ὁρᾶτε πάντες.

ἀλλὰ τί.] ἀλλ' ὅ, τι βούλεσθαι. σύναγχος.] τὸ σύναγχος. ἀκόλουθον ὦν.] οἷς. τῷ ἑλλιωικᾶν.] ἑλλιώων. τᾶτο.] πρὸς τᾶτο καὶ ὑμῖν. χρηστὰ βουλομένους.] βουλομένους. φαῦλον.] φλαῦρον.

τοὶς πειθομένους.] πειθομένους.

In Libanij argumentum.

καὶ εἰς τὸν.] τὸ τὸν. συστήσεται.] συστήσῃ.

λειτουργούντων.] λειτουργιῶν.

In orationem de Classibus.

δπιχειρῆσῖΓες.] δπιθυμοῦντες. ἐφικνεῖσθαι.] ἐφικνεῖσθαι. παραδείξασθαι.] παραδείξασθαι. παρεσκιάσθαι.] παρασκιάσασθαι.

καὶ πείσαι.] φράσαι. λῦσαι.] λυθήσεται.

διὰ ταῦτα.] τᾶτο.

ποῖν αὐτῶν.] σφίσιν αὐτοὶς. τηρεῖν.] ζητεῖν ὅπως.

πάντα.] πάντες. εἰ μὴ.] εἰ μή τι ἐναργὲς γένοιτο. προσαπολησόμθα.] προσαπολ. vel, προϋπαρχησόμθα. καὶ ἡμῖν πρὸς.] καὶ ἡμῖν πρὸς τὸν πρὸς τῷ. ἴσοι.] ἴσῳ. φορεῖν.] δπὶ ταύτῃ φορεῖν αἰσυμμήνῃ. ἀναγκαίως.] ἀναγκαῖον. μηδ' ἐξ οἰκείου.] ἐκ μηδενὸς. ἕτερος ἰῶ.] ἕτερος μὴ ἰῶ.

ὁμολογοῦντας.] ὁμολογουμένους. ἑτέρους.] ἄλλους. νυνὶ μὴ.] μὴ γε. ὀρθῶν ὑμῖν.] ὑμῖν. ξιακοσίας.] F. A. ὑπαρχούσας. ὅσους ἂν θέλῃ πῆς.] οἷς ἂν ἐθέλῃΓε. παρασκιάσασθαι.] παρασκιάσθαι.

ψηφίσασθαι.] ψηφίζεσθαι. τὰς γνώμας ὑμᾶς.] ὑμῖν. παροξυνουμένων.] παροξυμμένων. ὀρφανῶν.] ὀρφανικᾶν. νυνὶ.] καὶ νυνὶ. τοὺς ὑποστάτους.] ὑπόστασις. σώματα οὕτω.] σώματα ταῦτα οὕτω. ὑποδοῦσας,] ὑποδιδόναι. εἰς ἐκάστην,] ἐκάστῃ. δὲ καὶ σαφὴς ὤν,] πλήθουσις δὲ τίς ἢ καί.

λέγω,] λέξω. σκεμμένους,] σκεμμένους.

τὸν δὲ ξιλιάρχων,] ταξίαρχον. πῶς δύρειν,] ἴσως δύρεῖν. φανήσεσθαι,] φανεῖσθαι.

φοβοῖεν,] φοβηθεῖεν. ἴσοι,] ἴσον. εἰσενέγκοι,] εἰσενέγκαι. προσενεγκεῖν.] εἰσενεγκεῖν. F. προεισενεγκεῖν. νυνὶ,] αὖνυνὶ.

ἑκατοστὴν,] τιὼ ἑκατοστὴν. ἐρεῖ. οὐκοῦν,] ἐρεῖ νυνὶ. οὐκοῦν. καταθεῖτε,] καταθοῖΓε ἢ καταθοῖσθε.

μηδ' εἰ πάνυ,] εἰ κἀ πάνυ. ῥᾴδιον ἦ,] ῥᾴδιόν τι.

τὰς κριίας,] αἱ κριῶαι.

μισθοφορεῖν,] μισθοφορῆσαι.

αὖ ἔᾳθεῖν,) ἐθέλειν. ὦῃ,] πού. & μιὼ,] οὐ μιὼ.

ἑλλιωικᾶν,] ἑλλιώων.

κρατήσαΓες,] κρατήσοντες. εἰσὶ,] ὑπάρχουσι.

εἰ δὲ μή γε,] εἰ δὲ μὴ τῷ γε.

πρὸι τούτων,) ἐκείνων.

αἰαλύσοντα,) διαλύσοντα.

ἀλυσιτᾳῆ,) οὐ λυσιτᾳῆ. φοβούμθα;) φοβώμθα; ἀλλὰ μὴ,) μηδὲ.

ἡμᾶς ἔθηκα,) ἡμᾶς ἀδίκημα ἔθηκα.

πειόσονται,) πείσει). πρὸι ὑμᾶς,) μᾶλλον πρὸι ὑμᾶς. εἰ μὴ,) εἰ μιὼ μὴ.

ὀλιγώρως,) ἀλόγως. ἰῶ ἦγε,) ἦς γέ ποτε, οὐδεμιᾶς πρὸ τῷ τῷ ἑλλιώδων.

τῷ ἀπαγᾳῆναι,) τὰ τῷ ἀγᾳῆναι.

σκοπῶμεν,) σκοπῶν. ταὐτὰ,) ταὐτὰ.

ὀργισθήσεσθε,) ὀργιεῖσθε.

IN LIBANII ARGVmentum.

περὶ περι.] συνεστήσαντο, περὶ περον.

In orationem de libertate Rhodiorum.

διδάξαι.] τὸ διδάξαι. τοσοῦτον.] τότε τοσοῦτον. ὀφείλειν τὸ τοὺς.] ὀφείλειν, ὀρθῶς τοὺς τύπους ὀρθῶ. ὑπὸρ.] περὶ αὐτό.

ἀτυχήμασιν.] ἀτυχήσασιν. περὶ.] ὑπὸρ τῆ. τοίνυν λόγος.] ὁ νῦν λόγος. φθάσας καὶ.] φθάσας ἢ.

αὖ περιοῦτέ.] εἰ περιοίσεί μοι.

τῆ συνειωχότων.] συνεσκηνοκότων.

Ὦ πολεμήσας.] βοηθήσας. πολεμοῦσι.] πολεμήσουσι. μοι.] αὖ μοι δοκεῖ. ὅπου δ' ἔχοιτο.] ὅπου δ' ἔχητας. οὐδὲν εἶ] αὖ εἶ). βοηθήσῃ αὐτῶν.] αὐτῇ.

βεβαίως ἡγοῦμαι ὀρθῶς.] ὀρθῶσθαι βεβαίως ἡγοῦμαι.

οὐδέποτ'.] οὐδεπώποτ'. περὶξενῶ.] περὶξενῶν. ἰδίᾳ ξένῳ.] ἰδιόξενῳ. ἕλλησι καὶ.] ἕλλησί τε καὶ. οὐ μικρὸν.] οὐχὶ μικρὰν αὐτοῖς ὠφέλειαν.

ἢ ὄρον.] ἢ περὶ ὅρον. φιλοτιμίας.] φιλονεικίας. ὀλιγαρχίας.] ὀλιγαρχιῶν. ἐπανάξουσας.] ἐξαναγούσας. τούτους.] τότ'.

οἷα τοὺς.] οἷάπερ αὐτοὺς. εἰ δίκαια.] οὐδ' εἰ δίκαια. ἡ πόλις.] ὁ δῆμος ἡμῶν.

ἀτυχήσαντας.] ἀτυχοῦντας.

ἀρχόντας.] κεκτωμένους. τῆ δούλων. αὐτῆ.] οὔθ' ὑπὸ τῆ δούλων τῆ τε βασιλέως. οὔθ' ὑπ' αὐτῆ. Neque à miniſtris regiis, neque ab ipſo rege.

οὐδὲ τοῦτο.] ταῦτα. τῶ τε πόλιν λακ.] τῶ λακ. Sed legendum cum Fel. ὀρθῶ λακεδαιμονίων; vt intelligas τῶ πόλιν τῶ τῆ ἀθηναίων; quam ſatis conſtat à Lacedæmoniis ſubactam, etſi eoſdem & Conon, Regis Perſarum opibus, principatu euertit.

δέ τινες οἱ.] δέ τινες, ὦ α.α. οἱ αὐτὸν.] αὐτοὺς οὐ δίκαια ποιοῦντες. περὶς θεῶν.] περὶς τῆ θεῶν.

σπουδείαν.] σπουδείαν.

μαυσώλου ζῶντος.] μαύσωλον ζῶντα.

διδάξων.] διδάσκων. κεῖν.] κεῖ.

καὶ λέγῃ.] λέγοι. τὸν ῥοδίων.] τῆ ῥοδίων.

καὶ εἰ.] ἐκ καὶ μὴ. βλέψω.] βλέπω.

παραινέσαι.] παραινεῖν. ἀμφοτέρως.] ἀμφοτέροις. τοῖς ἰσχυροῖς.] ἀγαθοῖς. κυρίοις.] ἔσαι κυρίοις. οὗτος τε.] θοὖτ' ἀν.

περὶπαθ'.] περὶσεπ, vel, περὶθ' ἕπερος.

τἀναντία.] ἐναντία. περὶπρημμένων.] ἠρημένων.

μηδὲν ἢ ὀρθῶ.] μηδενὸς ἀκούητέ τι τῆ δεόντων γίγνεσθαι. ὀλιγωρτάνειν ὑμᾶς.] ὑμῖν.

μισθοδοτῆ.] μισθοδοτούντων. αἴπαν.] αἴποι.

αἰπαθῆ.] αἰπάσασθαι.

ἐν στρατείᾳ.] ἐν τῆ στρατείᾳ.

λιποῦσας.] λειποῦσας. Sed tot ſunt permutationes auriſtorum & præſentium, ſimplicium & compoſitorum, ſingularium & pluralium: vt veniam petam ſi non omnia annotaro.

τοὺς αὐτοὺς.] τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον. Malim, τῆ συμμάχων, τῆ τοὺς.

ἀφ' ὁποίων.] ὑπὸ ποίων. ἢ ποίας.] ἢ ὑπὸ ποίας.

αἰὲ βῆττον.] ἀεὶ βῆττον. Malim, καθ' ἓν αἰὲν ἀεὶ ταῦτα.] αὐτὰ θεωρ.

In argumentum.

λακεδ.] οἱ λακεδαιμόνιοι.

In orationem Megalopolitanam.

νυνὶ δ' ἐγὼ.] καὶ τοίνυν εἴτις αὐτῆ.

συνεξεπεπημμένων.] ἐξεπεπημμένων. ταυτὶ.] ταῦτα. ἢ περ ἄ.] ἢ παρ' ἄ. ἀρκαδίαν.] τὴν ἀρκαδίαν. ἀμῆσουσι.] ἀναμῆσουσι. πάλιν ἰσχυρὸς ἡμῖν εἶναι. ἐναντία ἐκείνοις.] ἐκείνων. θεὸς τοὺς συμπαταξαμένους.] αὐτὰ ταξαμένους.

ποτέρων.] πότερα.

φιλανθρωποτέρων.] φιλοτιμοτέρων.

μεγάλης πόλεως.] μεγαλοπόλεως.

τοὺς μὲν.] τούτους. ἢ κάκιστοι.] ἢ οὐ κάκιστοι.

ἐμοὶ γε.] ἐμοὶ μὲν γε. ὀρθῶ τοὺς ἀεί.] ἀεὶ ὀρθῶ τοὺς.

δ' οὔτερον.] Ferri poteſt, ſi ſic ordines: ἀλλὰ τοῦτα μὲν ὅστις αἰθεόπων, βουλομένων ποιῆσαι τούτους δ' οὔτερον συμμάχους ἑτέρων. At hæc quidem eorum ſunt, qui hos denuo ſocios aliorum efficere ſtudent.

ἐγὼ δ' ὅσα.] ἐγὼ δ' οἶδ' ὅσα.

τῶ θηβαίων.] τῶ μὲν θηβαίων. καθεστάναι.] καθεσηκέναι. θεότερον οὖσαν.] θεοτέρων ποτε οὖσαν. πόλεμον.] πολεμεῖν ἀθρυμβρίοις.

τῆ.] καὶ τῆ λεγόντων.

καθεστάναι.] καθεσάναι.

πάνυ γε.] πολύ.

ὡς δ' ἐγὼ.] ὡς δ' ὅστις, ἐγὼ. ταύτῃ ἀρχῶ.

ἐξανεσώσας.] ἐξαναστάσας.

καθελεῖν τὰς.] αὐτοὺς καθελεῖν τὰς.

ποιούμβροι.] μόνον ποιούμβροι τῶ ασουδῶ.

θηβαίων.] θηβαῖοι συμ. τύπους ἐχοίτης.] τοὺς δὲ.

μὲν ὦ.] μὲν οὖν ὦ.

In orationem de Alexandreo fœdere.

οὐδὲν οὕτω.] οὐδὲν τῆ ἄλλων οὕτω.

ὡς περὶ.] ὥσπερ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἴσον. δεῖ τοίνυν.

ἐπ' αὐτό.] ὅτι ταῦτα, vel, ἐπ' αὐτά.

ἀληθέστερα.] τ' ἀληθέστερα.

περὶς ἅπαντας,] ἅπαντα. σκοπουμβρίους,] σκεψαμβρίους. τυραννήσαντας,] τυραννοῦσας.

ἄρχοντα,] ἀγαγόντα.

καταλέλυκε τῶ πόλιν,] τὸν δῆμον.

εἰς τοῦθ',] εἰς τοσοῦθ' ὕβρεως.

ἀφέντες,] ἀφιέντες. ἀμαθήσεσθαι,] ἀμαθαίνεσθαι.

τοῦτο δ' ὅτι καταγελαστότατον,] τὸ δὲ ἐπὶ καταγελαστότερον.

τοσούτου,] τοσούτῳ. ἐπέταξεν,] ὅτι ταξαι.

μυσημιᾷ πόλει,] ὅτι μυσημίαν πόλιν.

ὁρμήσωσιν,] ὁρμηθῶσιν.

τὰ δὲ περὶτέλουσι,] ὅτι τάτέλουσι.

περὶς τοῦτο,] περὶς τοῦτο δὲ δαμαχ.

γάρ που,] γὰ δήπου. ἴστε,] ἐωρᾶκατε τοῦθ' ὑπὸ.

ὦ ξυνωμίας,] ὑπὸροφίας. κατήγαγον,] πλοῖα κατήγαγον. ἡμῦδημμένα,] τὰ ἡμ.

τοῖς ϛ μησὶ,] τοὺς ϛ. παρεωμένων.] παρεσόμενον.

καὶ,]

καὶ.] δὲ καὶ ὑβρεις.
καὶ μόνων.] καὶ μόνοις.
ἑτέρας.] ἑτέρας ἰσχυροτέρας δύρέσθαι.
συνθήκας.] ὁμολογίας. μικρὰ.] μακρὰ πλοῖα.
καταφανὲς ἰῶ.] ποιεῖ. ναυπηγηθέσθαι.] ναυπηγήσεσθαι, πληρωθήσεσθαι. πάντοθεν.] παντα χόθεν. ἐκεῖνοι χρώνται.] τῇ πόλει χρῶνται.
χρῆσθαι.] χρήσασθαι.

In Libanij argumentum.

τῷ τείχοις τοῖς ἀθλιωτάτοις.] τῷ ἀθλιωτάτων.
περαίνεσθαι.] παρέχεσθαι ψιλιῶ pro εἰς οὓς lege οἷς deleta præpositione, nisi argutari placeat εἰς οἷς pro δι' ὧν ἔδει περαίνεσθαι.
μόνλιω.] μόνον. ἀπετέλεσε.] ἐπετέλεσε.
τλιῶ.] καὶ τλιῶ δύνοιαν. ϖεϱιμήθειαν.] ϖεϱιθυμίαν. εἰπὼν ὡς.] εἰπὼν ταύτλιω ὡς. Δημοθενίους.] τὸν Δημοθενίους. νόμον δὲ κελδύειν.] νόμος δὲ κελδύει. κελδύοντα.] λέγοντα. εἰς ταύτλιω.] εἰς αὐτλιῶ. ἰσχυροτέρων.] ἰσχυρῶν.

In alterum argumentum.

πλήθη.] πλῆθος συνδέχει δὴ θυμίᾳ καμνὰ.
πυκνί.] πυκνὶ. ὡς νομίμῳ.] καὶ νομίμῳ.
τεθαρσηκότες.] τεθαῤῥηκότες.

In orationem de Corona.

θεοῖς.] τοῖς θεοῖς δύχομαι. μάλιστα.] κάλλιστα ὑφ'. χρήσασθαι] χρῆσθαι. δικαστὰ.] ἀθλιωτάτοι.
συμβάνῃ.] συμβαίη. δύνοίας καὶ.] δύνοίας τὲ καὶ.
κατηῤῥημένων.] κατηῤῥυμένων.
ϖοότεϱος.] ϖοότεϱον. ὕστεϱον.] ὑστέϱου.
κατηῤῥησεν.] ἐκατηῤῥει. ἀνάλωκε.] ἀπήλωκε.
λέγω.] λέξω. ϐοῦτ.] αὐτὸς. οὐχ οὕτω.] οὐδ' οὕτω. ἀναῤῥλιω.] ἀπέδλιω. τάττουσι] διδόασι πραγμάτων. αὐτη.] αὐτὴ, ἐχθεσῦ. οὐκ εἰνί.] οὐκ ἔστι.
κρίσις, πυκνὰ.] κρίσις καὶ πιμωρίαι, πυκνὰ.
ἐξλιῦ χρῆσθαι.] ἐξλιῦ ἀυτῷ ἅπασι χρῆσθαι κατ' ἐμοῦ. ἐξλιῦ ἐχρλιῦ αὐτὸν.
τοῖς ἄλλοις δικαίοις.] τοῖς ἄλλοις οἷς. ἔχοι καὶ τᾶτ'.) ἔχοι δικαίοις καὶ τᾶτ'. καθ' εἷ ἕκασον.] καθέκασον. ὅσα ὑφ'.] ὅσα γε ὑφ'.
καὶ τοῖς ἄλλοις.] καὶ ϖᾶσι τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ξύλλησιν ἐεἰς. πάντας συνέχοσε.] πάντα.
ϖοὸς ἑαυτοὺς.] ἀλλήλους. οὐδὲ ἄλλῳ.] οὔτε.
εἰρλιήν δχά.] εἰρλιήν ταῖ φιλίππῳ δχά.
ὅτι δήπου.] ὅτι πούτων δήπου.
ὑφ' τῆς.] ϖᾶσι. δχαῤῥαγῆς.] δχαῤῥαγείης.
συνεπόντες.] συνεπόντες.
ὥστε τολμᾷ.] ὡς' ἐτόλμα, vel, ὥστε ἐτολμᾶν.
ἐξαγῴδεις.] διεξαγῴδεις. ἦ.] καὶ διεξῆλθες.
ἐγὼ.] ἔγωγε. οὐδεὶς. οὔτε.] οὐδεὶς. εἰκότως. οὔτε. sic habet & Fel. ϖοὸς οὐδένα.] οὐδένας ἀπ'.
πάλαι πάντες.] πότε πάντες. εἶσεσθε.] ὄψεσθε.
ὄντα φιλ.] ὄντα τὸν φίλιππον πεπαύοντας, καὶ τοὺς ὅρκους τλιῶ ταχίστην ἀπολαμβάνειν.
ἐξηύσατε.] ἐξηύσασθε.
τὸ μύρτον.] μυρτλιοὸν καὶ τλιῶ σεριστλιῶ.
παρέβη.] ἑκὼν. παρέβη.] vltrò præteriit.
σὴν.] σὴν. Παυσανίσδος.] Διονυσίδος.
δεδόχθαι.] ϖοὸς τὸν ἀθλιωτάτων δῆμον, δεδόχθαι. cum populo Athenienſium. τῷ ἀθλιωτάτων.] τῷ ἀθ. ἀναβολλιὼ.] ὑπερβολλιὼ. συμϖεϱιλαμβάνοντας.] συμπαλ. αἰσχίνης κοθ.] αἰσχίνης ἀξιομήτου κοθωκιέδης. κηδισοφῶ.] κτησιφῶντος.
οὐ τῷ.] F. οὐ τὸ τῷ φιλ. καθίωτο.] καθίωτο.
ὠμολόγησε.] ὤμοσε. sed tum τὸ ἑξεῖν delendum. ϖεϱιλαβὼν.] ϖεϱισλαβὼν. οὐχὶ.] πὶς οὐχὶ.
ἀπίωσιν.] ἀπίωμὶν. ἢπῷ ὅπ.] ἢ ὧῷ ὅπ μέλλῃ.
πορθμὸν.] τόπον. ὑμῖν τούτων.] ἡμῖν κἀκεῖνῳ.
μισθοῦται.] μισθοῦσθαι.
ἰδία καθ'.] καὶ καθ ἑαυτὸν.
ἀξιῶ δὲ ὦ.] ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ὦ. Tum legendum μεμνῆσθαι παρ omiſſo ὑμᾶς.
ὁμοίως ἅπασι.] κοινῶς. alterutrum retinendum, non vtrunque.
ὑποῦσαν.] ὑπάρχουσαν. ϑηβαίους.] τοὺς ϑηβαίους.
μυμ.] μιλιὸς μαιμακτηριῶνος.
ἀθλιωτάτων.] ἀθλιωτάτου. ἐστω.] ἔσται.
τῷ ἀδωκάπων.] τὸ ἀδωκάπου.
ἄριδνα.] ἄφιδναν. ἐποιεῖσθε.] ἐποιήσασθε.
ἐπηγγείλατ'.] ἐπηγγέλθη. λέγε δ' αὖ.] λέγε δὴ τλιῶ. ἐσαγηγόρας. τὸ δὲ.] εἰς αὐτὰ τὰ δὲ μὴ ὑπακούσαντα. πλεῖον.] δὴ πλέον.
τοῖς μὲν γὰρ ὅλοις.] τούτοις μὲν γὰρ ὅλως οὐδὲ.
ἐρθαικέναι.] ἀφλικηέναι. δῆλον. γὰρ.] μὲν γὰρ.
ὅτι.] εἰς τὰς ὑπὸ δείξεις.
οὐδεὶς.] εἰκότως. οὐδεὶς γὰρ. φρίνται.] φείδῃ.
δὲ δαμονέστερον.] δὲ τυχόντος.
πολλοὶς πύπον.] πύπις. ἀπολώλητε.] ὑπολώλειτε. μίθωτος.] μισθωτὸς. χαροῖδου.] χαρωνίδου. καὶ διόπ.] καὶ δραγαθίας χάριν, καὶ ὅπ.
ἐστι.] ἴστι δὲ Δημ. ξαγῳδῶν τῇ καμῇ.] ξαγῳδοῖς τοῖς καμοῖς.
κλήτορες.] κλητῆρες. κοινωνῶν.] κοινωνοιῦ.
μὲ ἀπαρτᾶν.] μοὶ ἀπαντᾶν.
μέγα ὑπῆρξε. Sambuci codex, μέγα ἐ καρὸς ὑπῆρξε. λαβὼν καὶ.] λαβὼν ὁ φίλιππος καὶ.
ἀξίως.] εὐταξίαν.
μέχρι τῆς.] μέχρι τῆς ὃ τῆς. Sed tum τὸ ἐκείνης delendum erit.
πᾶν ὅ,π.] πᾶν ὅ, π αὖ. εἰς τοιοῦ.] εἰς τὸν τοιοῦ.
καθ' ἡμέραν.] κῇ τλιῶ ἡμέραν. ϖεϱιόντων ἀρετῆς.] ἀρχῆς. ἐθέλοντας.] ἐθελοντὰς.
ὅ,π.] πᾶν ὅ,π αὖ.
πινας] αἷς μὲν αἰσχρῶς, εἰς αἷς δὲ τοις.
τῷ τοιούτων.] πούτων εἰπὼν. τίνα ἄλλον.] μᾶλλον. ϖεϱσήκει.] ϖεϱσῆκε. ϖεϱεῖσθαι.] ϖεϱίεσθαι.
φιλίππῳ καὶ.] φιλίππῳ διετέλουν καὶ.
λαβὼν, οὐχ.] καὶ οὐχ. φέρε δὴ.] φέρε δὲ αὐτὰ τὰ. ἐξεταζομένων.] ἐξεταζομένων. λεωδάμαντα.] λαομέδοντα. σωσαχθῶσι] σωσαχθῇ.
τὸν ναύαρχον.] ἀρχοντα.
ὁ δῆμος.] αὐτῷ ὁ δῆμος.
ἀλλ' ἰδία.] ἀλλ' ἀεὶ δίκη π.
ἀθανάτῳ.] ἀθάνατον.
σὴν.] σὴν. παρέχου.] παρέχες. τᾷ.] τλιῶ τᾷ φιλίππου. λαομέδων.] λεωδάμας καὶ καδόλου.
φιλοτιμούμενον.] φιλοτιμουμένων συντελέσθαι καὶ συντελεῖσθαι. Δημοθενίου.] Δημοθένη.
ἐρεξίαν.] ἐρέξιας. ἐγίγνοντο.] ὑπῆρχον.

τῇ δὲ. ἀρικνούμενοι,)ἀφικόμενοι. τὴμεσον,)τὴμεσον φέρει τὸ βῆμα. σερ. ἡγεμόν⊙.]Fel.ἡγήμον⊙.ſ.ιμοῦ. ἀπιόν⊙.]ἱσαμοῦ. φρεάρρι⊙.]φρεάρριον ἢ γέλωτα ἆ.]ἢ γέλωτα ἢ ἄ.

δοις.]δισδοις. οὐκ ἐκ λόγου.]οὐκέτ' ἐκ λόγου. δυωτοτερις.]δυνομωτέρεις. βυζαντίων.]τῇ βυζαντίων σεφανους,καὶ τοις τῇ φειδίου. τᾷ βυζαντίων.]τᾷ τῇ βυζαντίων. ἐκ τᾶς γᾶς.]ἔκτασιν γᾶς.F.ἔγκτασιν, & ἔγκτημα. Fel. κτᾶσιν γᾶς. πόθ' ὅλον.]Fel.ποτὶ τὰν θόλον. φειτοῖς.]φειτοῖς τὰ ἱερά.Fel.

πᾶσαν φερὸς.]M. πᾶσαν τὰν λειτουργίαν.

ὑπὸ τᾷ.]Lege ſine ι ſubſcripto,ὑπὸ τῶ δάμω.Sunt enim genitiui Dorici.

δωρέας.Fel.δωρεάς.M. δωρεὰς. τᾷ σεφάνῳ, ᾧ συσεφάνωται.]Fel.τὸν σέφανον, rectè ſi etiam ᾧ ἐσεφάνωται legas. οἱ ϝλίωες.]οἱ ϝλανες.

ἐκ τῆς φιλίππου.]S.βίας ἢ χειρὸς. Alij ἐκ τᾶ. ϝλείψει.] ἐκλείψει. κοινῷ.]ἐν κοινῷ.

ὁ μὰν γε φίλος.]φίλιππ⊙.

δύνοιαν φᾷδᾳ.]δύνοιαν καὶ τιμὰν φᾷδᾳ.

τῇ πεπολιδυμένων.]πολιτδυομένων.

φειθεινπο.]φειθεῖνπο. σωτηρίας ἢ.] καὶ ϝλιδιθερείας. τῇ ἐθελόντων.] Fel.τῇ ἐθελοντῇ ξυνεαρχῶν,rectè ab ἐθελοντὴς.

συμβολῆς.]βουλῆς.Fel.συμβουλῆς. ἔμελλον.] ἢ μελλον. μνησικακήσην.] μνησικακεῖν. M.μνησικακῆσαι. γιγνομένους.]γιγνομένοις.

ἢ μικρὰ.]καὶ μικρὰ. γραφεὶς τὸν.]εἰς τὸν.

αὖ φερὸς.]αὖ ἐγὼ φερὸς. ἐπωνόμαζον.]ἔστιν ὠνόμαζον.F.ἔτι ὠνόμαζον. φερτέρου.]φερότερον.

καθ' ὃ.]καθ' ὃν αἱ συντ.

τὸ μέρος.]τὸ πέμπτον μέρος. τοῖς πέντησιν ὑμῖν.] ὑμῶν. ξυνεαρχος.] ξυνεφάρχης. τὸ λειτουργεῖν.] Lego τᾷ λειτουργεῖν,αἰτιολογικῶς.

φερηγούμεν.]ἡγούμεν.

αἴρισά τε.]αἴρισά γε. Διακυκῶν.] κυκῶν vel διακυκλῶν,κυκλῶν.

οὔτ' αὐτός.]αὐτὸν.F.αὐτῶν.ſ.τῶν νόμων,ἢ δυνάμεν συνιέναι. τοσούτου.]τοσούτῳ γε. ὧν ἔδωκεν.] δέδωκεν. ὅτι θεοεικᾷ.]ὅτι τᾷ θεοεικᾷ.

ἐξεταστόντων.]ἐξεταζομένων.

πολλαχόθεν δείξω.]διδάξω.

φειτο.]φειτῆτο. ἐσεφανοῦτό.]ἐσεφανοῦτο, vel ἐσεφανωμένο⊙ ἦν.

τὸν ὅτι τῇ ὅπλων.]F.ὁπλιτῶν.

φιάλων⊙.]φίλων⊙.

ψήφισμα.]ἕτερον ψήφισμα. εἰς.]φερὸς τὸν δῆμον. καὶ αἰαζω⊙.]αἰαίζω⊙.

οὐ δυνάσθαι.]οὐ δυνασαι. ὅποι.]ὅπου.

εἰς.]φερὸς τὸ ποιεῖν δ'. αἰαγορδεύεσθαι.]σεφανοῦσθαι. σεφανώσηται.] ἐσεφανῶσθαι ψηφίσηται.

οὐδενὸς καὶ.] οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν (Fel. παρουδάζων.]καὶ νόμοις. ἔπειτα.]εἶτα σὺ τοιαῦτα.

καὶ τοῦτο.]καὶ τούτῳ ὦ ἀ.ἀ.καπηλείας διαφέρειν. τοις φειγόνοις.]τοις φειγόνοις ἡμῖν ταυτί.

ἐμοὶ.]ἐμὸς δὲ φεσαυσῆ ἐπεὶ.

ἠκούετ'.]ἠκούσατ'. κλισίῳ.] σικλείῳ τᾷ φερσώῳ καλαμίτῃ. Alij ἠλυσίῳ.

ἀπ' αὐτῶν δὲ.] ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν ὧν.] ὡς ἔτυχεν ϝῶ. μισθώσας.]ἀλλὰ καὶ μισθώσας. καὶ ἐπ' οἰκίας.]καὶ ὅτι τὰς οἰκίας. μάρτυρες.] μαρτυρία.

σὺ μὰν τοίνυν.]οὗ. τᾶτο.] τᾶτο καὶ τοιοῦτο.

αἰαξίνῳ.]ἀξίνῳ. μελέδημος.] τηλέδημος ἢ κελέδημος,quid ſi μαλέδημος;

τῇ ὑμῖν.]παρ' ὑμῖν.F.παρ' ὑμῖν τῇ συμφ.

αἰταλλ.]αἰπκαταλλαττόμενοι. ἰαμβειογράφ⊙.]ἰαμβοφάγος. αἰσχίνη.]αἰσχίνου. ὅτι.]ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι. εἰς μέσον.]εἰς τὸ μεσ. οὐδὲ.]οὐδὲν ϝέγϝυ. μὲ ποιῆσαι.]ϝλυέσθαι.

σωιέθη ὅτε.] αὐτῷ ὅτι. ἐλλιῶν ΘΕΟΣ.] φεάγματα ΘΕΟΣ. καπῶν καὶ.]κακῶν γεγυμνασμένους, καὶ. ἀγλς.]εἰσαγλς. κενὼ.]καινὼ ἢ κοινὼ,vtrunque ineptum. φερὸς ἰσοτείαν.]φερὸς σωτηρίαν. ἑκατέρεις.]φεαγμάτων ἑκατέρεις.

οὐδὲν.]οὐδένα αὖ ἠρεῖτο. φᾷδακεύσεσθαι, πείσῃ.]φᾷδακεύσασθαι, φεῖσαι.

τᾶτον ἢ τῇ.]τᾶτο.

εἰς.]φερὸς τοὺς ἀμφικτύονας.

ὅπᾳ.]ὅτι ποίας ἀρχῆς. ἐκ τούτων.]ἐκ τούτου.

ἐταράχθη.]ἐτάχθη.quid ſi ἐφεράχθη;

δὲ θὺς.]δὲ θέως ὁ φίλιππ⊙ δωάμιν.

δὲ θὺς ἠνβαῖοι.] δὲ θέως ὡς τᾶτο εἶδον οἱ ἠνβαῖοι. Statim vt hoc viderunt Thebani.

ἐπέχον αὐτὸν ἐκεῖνοι.] ἐπέχει ἐκεῖν⊙. λέγε μοὶ.]καί μοι λέγε. δόγμα.]δόγματα. ὅτι ἱεράς.] ὅτι ἱεροκλέους. ſed tum κλεινανδρεῦσι delendum. ΘΕΟΣ συνέδροις τῇ.] καὶ ΘΕΟΣ συνέδροις καὶ τᾷ κοινᾷ τῇ ἀμφικτυόνων, & aſſeſſoribus & concilio Amphictyonum.

ἐν.)συὶ ΘΕΟΣ ὅπλοις. ΘΕΟΣ τῇ.)ΘΕΟΣ ἰῷ τῇ.

πολύ τι.)πολὺ τὸ. ἀκούσετε.)ἀκούσαιτέ μου.

φεαπάντων.)φεγνωμόνων.

ἀμφοτέρεις.)παρ' ἀμφοτέρεις.

παεροῦντας.)φεροῦντας.

ὦ κίναδος.)ὡς κίναδος καὶ κολακὼν.

οὗτοι τὸ φεᾶγμα.)τινὲς ἔχθεαν. σὴν.) σὴν.

εἴχετε.) F. etiam ἐποιεῖσθε,aut ἔχετε, ποιεῖσθε.

πεπλημμύροι.)πεπλημμελημμύροι.

ἀγγέλων.) ἀπαγγέλλων. ϝάτεια.) ϝάτ ἂν κατείληφε. καθῆτο.)καθῆστο,χάθητο.

τῆς πάσης πολ.) τῆς πάσης ἄλλης πολιτείας.

ἠνβαίων.)τῇ ἠνβαίων. ὄντα.)νυνὶ ὄντα. πάντων.)πάντων αὐτῶν φιλ. εἶτα.)εἶτα καὶ μετ.

ἐγγυτέρω.)ἡμῖν ἐγγυτέρω,καὶ φερτέρεις αὐτοῖς ἔδ' ὁ κίνδυν⊙. ἐκείνων ὄντων.)μὴ ὄντων. ἢ ἐκεῖνοι.)ἐκείνων. καταχεῖν.)καταντυχεῖν,ἢ κῦ τύχῃ.

αἰσχίνη,ὦ αἰσχ. ἤερα,)ἦερ. ἐπέξιμας,)σὺ ἔξιμας. ψήφισμα,)ψήφισμά μοι.

κατακόρως χρώμ⊙,)καταχρώμ⊙.

τῇ συγγνεία,)δυγνεία. ὑποστερημένους,)ἀπεστερημένους. σφήπ⊙,)σφήτ⊙.

φειθήβας,)ἠνβαίους.

ἐᾶν,)τότε ἐᾶν. ὅπως,)ὅ,πως.

τᾷ κήρυκος,)ἐγὼ,τᾷ. παρῃτῶν,)παρεῖν.

τὶς,)ἢ τὶς φερέξεις. μὲ ἀγαγεῖν,) μεταγαγεῖν.

τὶνὶ μάχῃ,)τῇ μάχῃ. ἡμῖν,)ἡμῶν ἀγωνιζομένων. μὰν σῆναι,) μὰν ἰῷ σῆναι. ἄνδρες,) ὦ ἄνδρες.

δρες. προλέγω,]σὲ προλέγω. ἀρισόλαω,]ἀρισόλεως. δὲ ὄξ,]F.δηλοῖς δὲ ὄξ ὧν καὶ ζῆς.

ἡγήσεσθαι,]ἔσεσθαι.

προῆτο ἀκοντί,] προεῖτο ἀκοντί. τῆς,]δὴ τῆς πόλεώς γε. προείση,]προείσηκεν.

ἦσαν πεποιημένοι,]ἐποίησαν. ἔοικε τοῖς,]ἔοικε, τότε τοῖς.M.τοῖς τότε. κινδυνεύουσα,]καὶ κινδ.

ὑπελαμβάνετε]ὑπολαμβάνετε.

ἀνάγκη.εἰ μὴ,]ἀνάγκη τὸ θανάτου εἰ.

ὡς ἐγὼ,]ὡς ἆρα ἐγὼ.

ὅπως ἡμάρτετε.]οὐδόλως ἡμῖν ἥκατε, ὦ Ἀθηναῖοι. λαβόντα,]καὶ λαβόντα.

τούτων,]τὸ τῶν τούτων. ὅταν,]δεῖ ὅταν.

χάριν αὐτοῖς,]αὐτοὺς. ἐπειτα μὴν,]ἐπειτα μὴν.

ὄξῆτε,]ὄξήειτε.

καθ',]φεὶ ὑμῶν. ἢ φίλιππον,]φιλίππου.

ὀρθῶς,]Ἀθηναῖοι ὀρθῶς. παρέχεσθαι,]παρέχετε. αὐτοὺς,]ὅτων αὐτοὺς. οὐκ ἀξιστε,]οὐκ ἄξια.

ἐφ' οἷς,]δὲ ἃ. αὐτοῖς,]ὠτοὺς. πλαίη,]πλαίοι.

χώραν,]ὥραν. ἀπαλείπων,]ἀπαλιπών τις.

φιλίππου,]τὰς τῶ φιλίππου. γράφοντα,]γράψοντα. ἀλλ' ἢ ὅπ,]ἀλλ' ἢ ἵστε μὴν γάρ ὄστι.

ἀφ',]ἐφ' ἑαυτῶ. προλαβεῖν,]προσλαβεῖν.

ἀληθείας,]τῆς ἀληθ.

καὶ λόγων,]λόγου. λογίζηαθε,]καλογίζηαθε.

προσθέσθαι,]προέσθαι ἢ προεσθεῖσαι.

συμεμβαλεῖν]συμεισβαλεῖν.

πραγμ.]συμπραξαιμήοις. ἐκ,]ἀπὸ τῆς δυβοίας. πρὸς ἐκεῖνον.ἆρα,]ἐποίησεν.ἆρα.

πρᾶγμ,]ἀλλὰ τοῦτο. εἰσῆοι,]εἰσῆειν.

ἐσυκοφαίτεις,]ἐσυκοφαίτει. τὰ μὲν,]Ϲ τὰ μὲν.

ἦρχε,]ὑπῆρχε. αὐτοκράτωρ,] Adde ὢν,ὁ τῷ.

ξυμπρεσβευτὴς,]ξυμπρεσβευτὴν. κοινοῦ κινδυνεύοντος,]πολέμου.

βουλώμεθα,]ἐβουλόμεθα. εἴ ποτε,]εἰ τότε μου.

πραγ βυζ.]καὶ βυζαντίων ἐγκρατὴς κατέστη.

στρατοπομπείας,]στρατοπομπίας; κίναδος,]κίναδος.

ὑμᾶς,]φεὶ τῷ παρ. ἐπειδὴ,]ἐπειδὰν σῖ'.

τῷ παρ' ἐμοὶ,]ἐμοῦ. ὅπου.]ὅποι προσθοῦτὴς ἐξεπέμφθην. πρώην,]νυνῶ. γενέσθαι,]γενέσθαι. φάναι καὶ,]φιλέαν ἀγαγεῖν καὶ.

τῷ γε μὴ πραγθαρίων χρήμασιν,ἢ μὴ κεκρατηκα,]τὸ ἢ μὴ, nihil ad ſenſum:quid ſi χρήμασιν, εἰμὶ κεκρατηκὼς φιλίππου. τῆς πόλεως τὰς,]τῆς πόλεως βουλόμενος,τὰς ἐμὰς.

ἡμέραν,] χεδὸν τὼ ἡμέραν, ſingulis ferè diebus. μελάνου,]μελάντου. γιόντων,]πραγιόντων. θέσθαι,]θεῖναι. φυγεῖν,]φθύγγ. φυγὼν,]φθύγων. ἡγοῦμαι.ὧ,]ἡγοῦμαι καὶ ἀπαράδοτον. ὧ γὲ. ὑπερηφανῶ,]ὑπερηφανίως. τούτου,]τούτῳ πραγ. κακῶν ὢν,]κακῶν καὶ μεγάλων ὢν.

αὐτῷ ἐκείνων,]τούτων αὐτῷ ἄμεινον. ὡς,]ὅσα ἠβουλόμεθ'. τινὰ,]τινας ἐν οἷς. ποίᾳ,]ὁποίᾳ τινὶ.

τοὺς παρείας,]παρείας. σαβοῖ,]σάβοι.

τοῦτο,]τοῦτό γε; ἐπειδὴ πρ' οὐδ. ἀρχαῖος, ἀρχαίοις. συμμύκᾳ,]σιμύλῳ. λαγὼ,]λαγῶ. ἀδικοῦτι,]ἀδικᾶν. ξυμαίνου,]ξυμαίνω.

εἴ τισι,]εἴ τινας. ποιήσαντα,]δι' ποίας.

κατ' αὐτρα,]καθ' ἓν αὐτρα.

πραγ τουτουσὶ,] πραγ τουτοισὶ πεπολιτευμένον. εἶχες λέγων,]εἰπεῖν. κατ' αὐτό,] κῆ τούτου. φαίνεται, non διώρικεν,] Requiro aliam lectionem,ſed non inuenio.

οὐδ' ἰδίᾳ,]ἰδίων. προσκεκρουκέναι,]π,κῆ.

πρὸς ἐμὲ αὐτὸν,]ἐμαυτὸν.

τίς ὁ,]τίς ὢν ὁ τῶν.

αὐτοῖς,]αὐτοὺς.F.αὐτοῖς τῆς ἔργοις εἰλημμένῳ. ἤδισαν αὐτοὶ,]οὗτοι.

δυθυμούμενον,] δυθυμουμένων. ἀναμνησθεὶς,] μνησθεὶς. δύνοις οὐδὲ,]δύνοις καὶ. ὅτι τοῖς,]ὅτι δὴ τῖς. καί τοι τὸν,]καί τοι τούτων τῷ. δοθεὶν παρ,] δοθεὶν δωρεὰ παρ. μείζων,]κρειττῶν αὖ. εἰ δίκαια,]εἰ τὰ δίκαια. σκοπεῖσθαι,]σκοπεῖν,τὸ καταψηφίσασθαι. δέομαι τὰς αὖ,]δέομαι αὖ. θρασύλαω,] θρασύλαω. κερκυδᾶς,]κερκίδας,δυκαμπίδας. θρασύλοχος,]θρασύμαχος.

πεπολ.]καὶ ἁπλῶς πεπολίτευμαι. θαλάττης,] τῆς θαλάττης. προκόνησον,]προκόνησον. παρεσθέντα,]ἀσθέντα ἢ προεσθέντα. ἀνέξεψε,]ἀνέστρεψε. ἔχον,]ἔχειν. λέγε μοι,]λαβέ μοι.

τῷ τῆς,]τῷ ὑπὲρ τῆς παιδός. βασκαίνειν,] προβούλομαι, βασκαίνειν. οὐδ',]οὐδέν ἐστιν ἁμαρτεῖν.

ἐστε,]ὑμεῖς ἐστε μεσοὶ. ἐφανῆ,]πεφανῆ.

χρησιμος εἶ]γέροντας; μηδὲν τούτων,]πάντων.

ὅπ,]ὅπου γε ουχ. αἰσχίνη,]ὅστιν αἰσχίνη.

εἴ πνα,]ὅντινα. τῷ προτέρων,]προτέρων.

οἱ δυσυρυντες,]ὁ δύσυρον μὲν τοὺς.

καθ' αὐτὸν,]κῆ σεαυτὸν. κεκέψα,]τὰ βέβηκα.

οὐκ ἀπαγ.]οὐκ ἐπαγγελλομένων.

τὸ ταχίστω,]μεγίστω.

In Libanij argumentum.

τῆς μάχης,]τῆς ἔμπρας.

In anonymi argumentum.

μελλόντων προσβεύεσθαι,]ὅπ μέλλουσι πρεσβεύεσθαι πρὸς αὐτὸν φωκεῖς καὶ θετταλοὶ, καὶ ἀθηναῖοι.

ὅπως.]ἵνα. ἵνα,]ὅπως.

ὧν ἰδίων,]ὧν εἰδίων. χωρὶς,]πλὴν ἁλίων.

ὅπ εἰλήφεν,)χρήματα εἰλήφεν.

In orationem de ementita legatione.

οὐκ ἀποκρύψομαι.] ἀποκρέψομαι. εἰ σκέψαισθε παρ',)εἰ σκέψαισθε καὶ λογίσαισθε παρ' ὑμῖν.

μετ' ταῦτα δὲ,) εἶτα τῷ. τούτων ὅπ,)τούτων ἑκάστου ὅπ. διωκηκέναι,)διοικῆσαι. οἵός τ' ἐσαι,) ὃς ἐστὶ. λαβόντα,)λαμβάοντα. τῇ,)ἐν τῇ πόλει.

προεσεντας,)προσθέντας. οὐκ,)οὐδὲ οὐκ.

οὐδοποιῶ,)οὐδὲν ὑμεῖς.

γνήσεται,)γνήσιον. δίοι,)δίον. προέσθεων,)ἔπ τῷ προέσθεων. πρᾶγ τε,)παρ' αὐτὸ τὸ ψήφισμα προπροεσθυκότων προσῆειμεν. προῆγαν,)προῆγαγον. αὖ,)εἰ ἀληθῆ. πάντα προάγματα, πάντα τὰ. ἀπέχειν,)ἀπεῖχεν,ἦ,ἀπέση. λαθὼν,)λαβὼν ᾤχετο. καὶ ἐπειρώμην,)καὶ ἅμα ἐπ'. similque conabar. κατεφαίνετο,)κατεφαίνοντο. ἐφ' ἑκάστων,)ἑκάστῳ. ἐξέκλειον,)ἐξέκρυον, ἐξέβαλλον.

ἐπαγγελίαν,)ἀπαγγελίαν.

ὑπ'.)παρ' αὐτῷ. εἶχε,)ἔχει τὰ πεπρ.

εἶθ' ἕξῆς,)ἕξῆς δὲ. προπρώμην,)προεώρων.

φησί.] φήσ. εἴσεσθε.] μάθοντε. τοῖς παρ' ἐκείνου τούτων ὄντων.] τῷ ἐκείνῳ ἐνόντων. F. ὡς παρ' ἐκείνου τ ο. δμαλλαγῆς.] δμαγωγῆς. ἀνάσατος.] ἀνάαυτος.

ἡδυπομφίλω.] νεηδυπωμφίλω. δεῖτ.] οὔτε τότε.

ἐξ ἐπιζολῆς.] ἐπιζολή.

κἂν καζαλείπῃ.] ἵνα καζαλείπῃ. καζαμεῖναι.] παρεῖναι. τὰς ὑποχέσεις.] ὑποθέσεις.

αὐτά.] ταῦτα γίγνεσθαι. ἀπογόντας ἅπαντες.] ἅπαντα. ἐπεξῄεσθε.] ἐξῄεσθε.

ἐπέστειλε.] ἐπέστειλε, ἐπέστελλον. καὶ τὸ.] τό, τε.

ὑπήχθησαν.] ἐπήχθησαν. ἐψηφίσασθε.] ἐψήφισθε. χρήσασθαι.] χρῆσθαι.

ὅτι δέκα.] δεκάτη. ἀπώλεσαν.] ἀπολωλέκεσαν. ὑπὸ.] μιᾶς. ἀπό. ἄλλου τῷ παρόντων.] ἄλλου τῷ πάντων. οὐχὶ.] οὐδὲ θετταλοῖς.

τί τι.[οἷα. οἷα. προῆσθαι.] ἐμπροῆσθαι.

ὃ.] οὐ μὰ.F. οἱ δ' ἀθηναίων.] οἱ δ' ἀθηναῖοι, οἱ τῆς. λέγε.] λαβὲ τὼ. ποιήσασθαι.] ποιεῖν.

ὃν δ' αὐτὸ.] ὃν δ' αὖ αὐτοὶ.

ὥς τις.] ὥσπερ τις, vel ὡς πού τις, vel ὡς φησί τις. δμὰ τὼ εἰρωνεύω.] μή. ὑποποιήσωνται.] ὑποποιήσωνται. ζιβλιὼ.] δμαζιβλιὼ.

ποιήσεται.] ποιήσῃ. προσκατασκευαδιῶμαι. ὠδμασκευαδιῶμαι. προήκασθε.] προείδεσθε.

προλαβεῖν.] προσλαβεῖν. αὐτοῖς] αὐτὰ βοᾷ.

ἐκάστῳ τὰς.] ἑκάστῳ πρὸ τὰς. εἰσὶ.] δεῖ προεσβείας. τὸ μέρος σὺ.] σὸν. ἐκ τούτων.] ἐκ τούτου.

μετακομίζεσθε.] καζεκ. ἐθορυβεῖτε.] ἐθορυβεῖσθε.

κατηγορηκόων αὐτῷ.] M.αὐτό.

τῷ προαγμάτων.] πεπραγμένων. ζιακόσιαι.] δμακόσιαι. κτήσασθ'.] χρήσασθ' ὑμῖν.

προὸς δὲ ταῦτα.] προὸς δὲ τοῦτο.

ὑπολαμβάνειν.] ὑποβάλλειν.

ὑπὸ τούτων.] πούτου. ὑπῆρχεν.] ὑπῆρξεν.

ἐφ' ἑαυτῷ.] ἀφ' ἑαυτῷ.

προὸς τούτων γε.] πούτου. αὐτὸν ἀφεῖται.] Aut τὸ αὐτὸν redundat, αὐτὸς ἀφεῖται, aut αὐτὸν ἀφίεσε, vel ἀφεῖσε legendum. παρέχεσθαι.] ὠδμαχέσθαι.

ποιήσασθαι.] ποιεῖσθαι. τοῦτον εἰρωνεύω.] M.τὼ εἰρωνεύω. γράφουσιν.] λέγουσιν.

ὅτι τῷ πολέμῳ.] ἐν τῷ πολέμῳ.

καὶ τηλικαῦτα.] Adde, καὶ τοιαῦτα ἐψεύσατο. Tanta & talia mendacia dixit.

δεξάμενοι.] ἐνδεξάμενοι. ὑπέχειν.] ὑποσχεῖν.

ἐποιησάμεθα.] Alij addunt τὼ εἰρωνεύω (quod scholion videtur] alij ἐσηγησάμεθα. χάειν αὐτοῖς ἐχέτω.] M.αὐτῆς. f. τῆς εἰρωνείας ἕνεκα χάειν ἐκέτω. προσάγειν.] προσαγαγεῖν. οὕτω πέπραχται.] τούτῳ vel αὐτῷ. δέχεσθε.] προσδέχεσθε.

τοῖς πᾶσιν οὐδὲ.] αὐτῷ, οὐδὲ. ἄγνοιαν.] πνὰ ἄγνοιαν.

τοῖς πολλοῖς.] τοῖς λοιποῖς. ὡς δίκαιόν ἔσαι.] δεῖ. ὑποχρεμένου φιλίππου.] ὑποχρέμενον φίλιππον. δικαίως.] M. δίκαιόν ἀπολωλεύαι κρίνεται. μισθωτὸς ἐκείνῳ.] φιλίππῳ.

πολίτης ὑμῖν.] ὑμέτερος.

προέσθεις μετ' αὐτὸν.] αὐτῷ lege. ἐποίησεν.] ἐπεποίηκεν. τηλικοῦτον ὄν.] καί περ ὢν δεινόν. F. v-trunque iungendum, καί περ ὢν δεινόν, τηλικοῦτόν γε ὄν. μηδ' ὅλως.] ἐλῶ.

καὶ τηλικούτων.] τοιούτων.

τῷ προέσθεων.] συμπροέσθεων. τὰ πεπραγμένα αὐτὸν.] τὰ πεπραγμένα αὐτά.

ταῦτα καὶ.] ταῦτα γὰρ καὶ. ἀφίεντων ἀφίεσιν.] ἀφίεται. παρ' ὑμῖν.] ὑμῶν. ἀπεσείλατ'.] ἀπεσάλλετ'. ὑπιχνεῖτο] ὑπέχετο.

ψηφίσασθε π.] δὴ ψηφίσασθε π. ὑμῶν.] αὐτῷ. μεῖναι. καὶ τηλικαῦτα.] τοιαῦτα. ταῦτα.] τοῦτ' ἀκούσαντες. ὁ δεινός.] ὁ σοφὸς οὗτος καὶ δεινός.

πάντα τἄλλα.] ἅπαντα ταῦτα. πέμψαι.] ὠδμαπέμψαι. συνεπαγώνιζε.] Si ὠδμὰ τὸν παγᾶα fuit: malim συνεπαγάνιζε per α. etsi passim per ω scribi video. ἐκεῖ.] ἐκεῖσε ἐλθὼν δίεω.

ὃ ταύτῳ.] τοιαύτῳ. ἀδικημάτων.] σφαλμάτων. τυχεῖν, δεῖτ.] αὐτῆς, δεῖτ.

τί παθόντες.] πεπονθότες ἀσυνετώτατον.] ἀσυνέτον. alij ἀσυνθετώτατον.

συνδυμα.] κῦμα. ἐν ὑμῖν.] παρ' ὑμῖν. οἷον.] ἅ, π.

κατασκδυαδῇ.] ὠδμασκδυαδῇ.

ἔγραψεν.] ὑπέγραψεν. αἴ ἰδῃ.] εἰδῇ.

βουλήσεται.] βούλοιτο.

ἦλθον.] ἦκον. τὼ φιλανθρωπίαν.] φιλίαν.

σφαδάντα.] σφοδέντα. πυρκὶς.] πύργοις.

τοὺς ὁλωσθίοις.] τοὺς ὁλωσθίων. F. φωκέων.

τῷ πολέμῳ.] τε τῷ πολ. καὶ χρησοὺς.] καλοὺς. δόσεα.] δωρεάς.

ἐγίγνετο ἔτι τούτων.] Post ἐγίγνετο notatus est* quasi desit aliquid,

ἐννέωσιν.] νεώσιναις, vel ἐννεσίναις ἀπειλήφεσαν αὐτῷ. δμακοσίους.] ζιακοσίους. οὔτ' ἰδί, οὔτε.] οὔτ' ἰὼ μηδὲν, μήτε. πάσχειν ἔπ.] M.τὸ. φήσ τῷ πολέμῳ ὅτι γὰ ταῦτα. Hic videntur complura deesse. ὑπολοίπων.] ὑπολοίπων. αὐτὴ ν'.] M. αὐτὴ ἡ τῷ φιλ. τῷ ἐκεῖτι,] τὸ τί videtur προφυκεῖν, cùm μηδὲν antecedat, τούτου.] ἐκείνου ταῦτα ἀπαγγεῖν. εἰδότας,] ἰδόντας.

ἀκονίας,] ἀλόντας. συνεμίξαμεν,] συνέσμεν καὶ συνεπέξαμεν.

καθήμεθα,] ἐκαθήμεθα.

ὅσα προ,] ὅσα οὐδὲ ὠδμὰ μιᾶς ἄλλης.

μάτυρας χρέεσθαι,] ἔσεσθαι. ὅτι,] ὡς οὐκ.

ὥστε τυχεῖν,] αἴ τί χω. ᾤετο,] οὐδαμοῦς ᾠέτο δεῖν τούτοις βαδίζειν. εἶτα,] καὶ τὸ τε δήμου.

τὼ ἑτέραν,] τὼ ὑμετέραν. ἐποίησαν,] αἰτήλασαν, ἤγουν ἔξιψαν, est scholion.

παγασὰς,] πηγασὰς. F. πηγάς. δμαζυβλιῶμαι,] δμαζιφθλιῶμαι.

λαβὲ,) λέγε οὐ,) οὐδὲ βαδίζειν. αὐτὸς δὲ,) δεῖτ δὲ. τοῖς ἰδία,) τοῖς δμαπροφακόσιν. ἐδίδοτο,) ἐδίδου. τῷ παρόντων,) A.λέγε.

προῖσαι,) απεῖσαι.

αἰέγραψαν,) ἐνέγραψαν. ἔπεμψαν,) ἀπέπεμψαν. φανερῶς,) προφανῶς.

συνεχόμενον,) συνεχόμεν.

ἀπαρχῆς,) ἐξαρχῆς. πεποικκὼς,) πεποικκέναι, ἀπέδειξα. καταληφ.) προκαταληφθέντας. εἰ βέλεσθε,) εἰ ἐβέλεσθε. ἐαλωκέναι,) ἡλωκέναι.

ψηφίζεσθε,

ψηφίζεσθε, ὑποδοῦναι ἢ.] Ante ὑποδοῦναι aut aliquid deest, aut leg. ὑποδοῦναι μόν.
ἄλλ' εἰποῦσι.] ἔδει. ἄλλ.
ἀκεραιολογήσασθε.] ἀκεραίως λογίσασθε.
ὄξι.] ἔνεστι. ἔτ' ὄξι. παρελέσθαι] ἀναβάλλεσθαι.
γάρ.] μὰν γὰρ οἶμαι. ὑμῖν ἢ φερόντων.] F. παρ' ὑμῖν.
οὐ χρόνοις ἀνήρηκεν ἔδει, οὐ.] Scholion additur, κύκλος, circulus.
ὑπιβουλδυμύος.] ὑπιβουλδύμυος.
κοινῇ.] καὶ γὰρ νυνὶ κοινῇ. τὰ αὐτά.] τὰ ἂν αὐτά.
θαῤῥήκεος.] θαῤῥήτος.
ὡς φίλιππον.] φερὸς vel εἰς.
φρεσβείας.] δῶρα φρεσβείας. τὶ δή.] τί δήποτε μόνος. ἐνεωρακώς.] ἑωρακώς.
αὖταγ νυῖ.] αὖταγ τοίνυν. φερῖνα.] ἐὰν λάβω, φερῖνα, si impetraro, dote data. τούτου.] τὸ τοῦτο συμπόσιον.
ἦκον.] ἦλθον. τέλος.] ἔργον. μικρῶν.] μιαρῶν.
διακρουσάσης.] ἀχρεκρουσάσης.
ἀπώλετ'.] αὐτίκα, ἀπόλετ'. ὁ ἀκάθαρτος.] ὁ κατάρατος. ἢ ξιῶν.] καὶ τεθνεῶν. τί κακόν.] κακῶν.
τὰ λεγόμενα.] τὰ δ' εἰνόταλα.
δυύαιτ' αὖ ἔδει ποιῆσαι.] δυύαιτ' εἰπεῖν.
αὐδυύς.] ὅπως αὐτοὺς παρ. ἐφ' ὑμῖν.] ὑφ'. M. ἐφ' ὑμᾶς. ἐγὼ δ'.] ἐῇ, ἐγὼ δ'. βεβίασμαι.] ἐβιασάμην.
οὐδείς.] οὐδὲν ἐκώλυεν. τὰ δίκαια.] F. τὰ δίκαια ποιεῖν, καὶ ὥσπερ. καικῶς λέγ.] λέγοι.
ὑπάχεθ'.] ὑπέχουσ' ὑμῖν. εἰρμύλιν ἐποιήσασθε.] ἐποιήσατε. φερσκήσασθε.] φερσήσασθε. ἀπενέγκασθε.] εἰσενέγκασθε. ὦ ἀ.ἀ.] δικασταί.
οὐδ' αὖ.] οὐδέγε. σὺ φής.] λέγῃς. οὐ φυλάττεσθε οὐδὲ φερντίζετε.] οὐ φυλάττεσθαι οὐδὲ φερντίζειν.
ἀδικευμύης.] διαφθειρομένης, vel διεφθαρμένης.
πάνυ φιλανθερόπως.] F. πάνυ φίλῳ φερίλιν.
ἀχθεσθαί.] ἀχθεσθῶσί μοι.
ἀνῆτε.] ἀφῆτε. ἀφήσετε.] ἀφῆτε. λύεσθαι.] λύσασθαι ζοὺς αἰχμαλώτους, καὶ μηδένα. αἰχμάλωτον.] αἰχμαλώτων. ῥίπτει.] ῥιπτῇ. φδοχεῖν.] παρέχειν.
μὲ δεῖ.] ἔδει. ζαῖς.] ἐν ζαῖς σκηλ. τὸν νόμον ἔθος.] τὸ κοινὸν νόμιμον. παρέξεται.] φδόξεται.
διορίζων.] φερδιορίζων. ἔχοιτε.] εἴχετε.
πόσῳ.] πῶς οὐ. συγγνώμιν.] συγγνώμη.
ἐνθυμουμύοι.] ἐνθυμηθέντες. τωῦτα δήπου.] F. αὐτὰ δήπου ταῦτα. πεφρεσβυμύων.] πεφεσμένων. ὑφ', ὑφ'.] φεῖ, φεῖ. πιπαλήκου.] παπταλήκου. ὑποκέκειται.] ὑπεκρίνατο.
ἐξεπισάμυος παρέλιπεν.] ὑπισάμυος παρέβη.
ἐκ φόβου του.] ἐκ φόβου τιῶ.
διεξάφησαν.] ἐξάφησαν. λογογράφος.] λογοτέφος. τὴν νιυί.] τὸν νιὸν παρόντα. μεμνῆσθαι.] μνησθῆναι. ἐφθέγξατο.] ἐδέξατο. εἰληφότα.] λαβόντα.
δή.] φεῖ τιῶ κεφαλιῶ. ἑτοῖμον.] ἕτοιμον.
ταῦτ' ἤδη.] τοῦτ'. ὑφῆθορεν.] ὑφῆθυεν.
δῦρε ὑπάντων.] πάντας. ληρεῖν.] λοιδορεῖν.
τὰ ζοιαῦτα.] τὸ ταῦτα. πεντακισχιλίων.] τετρακισχιλίων. ἐφ' αὐτοὺς ἐλθόντων] αὐτοῖς ἐπελθόντων.
ἤρεψε.] ἐσέγασε. φροδόντων.] φροδιδόντων.
ἐψηφίσθαι] ψηφίσασθαι. ἴδητε.] εἰδῆτε.
γίγνηται.] γίνηται, ταῦτα καὶ φροδίδωσι καὶ δίκα-

φθείρει. συμβαίνειν καιρός.] ἐν τοῖς νεῦ συμβαίνει μιμεῖσθαι καιρὸς. ἔσηκεν, ἀλλ' ὅλης.] ἔσηκεν; οὐ μὰ Δί' ἀλλ'. ἐν δεξιᾷ] ἐκ δεξιᾶς.
ἀπεκτείνατε.] ἀποκτενεῖτε.
κατεγνώκατε.] κατέγνωτε. ὄπικράτης.] δυθυκράτης. πολλὰ χρήσιμος.] F. A. χλιδώμυος τῇ πόλει.
ἐφ' ἡμισεῖα.] ἡμίσεια, vel ἡμισείᾳ. l. μερίδι.
δῶρα λαμβάνοντες.] λαβόντες.] φροσῆκε.] φροσήκει. ἐργασαμύων.] εἰργασμύων.
κλαόνζα.] κλαίονζα. ποῖος.] τίς κίνδυνος.
τί τούτεον.] τὶ τοῦ. ὧδε τούτων.] τούτου.
φροσῆκεν αὐτῷ.] αὐτόν. μεῖζον ἰσχύουσι.] πλέον ἰσχύει. δεῖν.] δεῖ τὲ πιμπράου. τά.] τὶ τοῦ νόμων.
ὑμῦῖ.] ὑμῖν δ'. δζὰ τωνδε.] τούτων γε. M. δζὰ τονδε. l. ἀγῶνα τῆς ὧδε φρεσβείας.
ζημιοῦσθαι.] ζημιωθῆναι.
καρυβίωνος.] κυεβίωνος. πάντες ὅσοι οἱ.] τὸ, ὅσοι, malim abesse.
ἢ τούτου.] ἢ τούτων. ὅ.] ἃ πάντες.
νεῦ ἢ δή.] νεῦ δ' ἤδη.
τί τά.] τὶ δὲ τὰ. οὐ ζιαῦτα.] οὐ ταῦτα.
παρ' ὑμῦῖ.] ὑμῖν. ὑφ' ὑμῦῖ.] παρ' ὑμῖν.
κεινομένῳ.] κεινομένου. ἠθέλησας.] ἠθελες.
εἴς τε τὸ τίμημα.] βῆμα. χλιέσθαι.] χεζῆσθαι.
παρ' ἐκείνου.] ἐκείνῳ. ἐκείνας.] ἐκείνες.
μετέχειν.] μετέχηκεν. τί σωῖ.] τί δ' ἐν μεγάλοις.
ἐξέπεμψε.] κατεσκόπαζε.
οἷα.] ἃ ὑμῖν. κολάζειν.] ἡμῖν κολάζειν.
καὶ τὸν ἅπαντες ἴδωσι.] καὶ ταῦτα. F. καὶ τὸ δ' ἅπαντες. vel καὶ τὸν ἅπαντες κεκολασμένον ἴδωσι.
οἶδ'.] δὲ οἶδ' ὅπ. μὴ τούζου.] μετ' αὐτό.
ἐρέσθαι.] ἔρεσθαι. τὰ φιλίππεια.] ὑφ' φιλίππου.
φιλαθλωιότατον.] φιλελληνέστατον.
ταυτὰ φερέπλειν.] συμφερέπλειν.
κλαήσει.] κλαιήσει vel κλαύσεται.
ἀναβιβᾶζ.] ἀναβιβάσεζ. πεπονθότες.] παθόντες.
τὸ τοσαυτα.] τοιαῦτα. εἰθ' οὓς.] σωέβη.] εἰθ' οὓς.
μύρια.] μυρία. ὁ τεως.] ὁ φερίλιν.
δζαφθερομένης.] δζαφθειρομένης.
τὴ κτησιφῶντα.] τὸν ξενοφῶντα.
ὑπαγωγαῖς.] ἐπαγωγαῖς.
δῦρον.] F. δῦρον παρ' ὑμῦῖ τὸ αὖθι φωκέων.
ἀγαζόνζας.] F. ἀγαζόντος. l. τὲ φιλ. ἐνδοῦσαι.] ἐνδοῦναι. ὑπάρχειν.] ὑπάρξειν. παρ' ὑμῦῖ.] ἡμῦῖ. F. ὑμῖν. καζασθῶναι.] M. ὑποκαταθῶναι.
τοιωῦτον οὖν.] ἤ. ἐπ'.] ἐν ἐκείνῳ.
οὐ πάνυ.] οὐ σφόδρα. λέξειν.] λέγειν.
τιῶ πόλιν.] τῇ πόλει. ὅτι τῆς ὑμετέρας.] ὑφ' τῆς ὑστέρας φρεσβείας. ἠδίκει.] ἠδίκηκε.
ὅτι ζοία.] ὅτι ζοίαν. εἰ δῦφωνος.] δῦφωνον σκοπεῖν. δίκαιον ἔφευμα ἔχοντα.] F. δίκαιον ἔχ' ἢ καὶ φεύγημα ἔχειν. πηλίκα.] ἡλίκα.
εἶτ' ὅτι.] εἰ δ' ὅτι. φθόνους.] φθόνον.

In Libanij argumentum.

αἴσχιον.] F. αἰσχρόν. λέγειν γὰρ ἐχρῆν.] ἐχρῆν γὰρ ἀναιρεῖν φερόντων τὸν ἐναντίον νόμον, τὸν κελεύοντα, τὰς τῆ δήμου δωρεὰς εἶναι βεβαίας, καὶ τότε.

In alterum argumentum.

οἷσπερ οἱ.] καὶ οἱ δικ. ὅτι σάντων.] σωεπισάντων,

vel σωωιστάντων. σωωποδύεται,] σωωπολύεται. ὅπὶ τὸν νόμον,] τῷ νόμῳ.

In orationem Leptineam.

αὖ,] ὡς αὖ. δύεφμένους,] δύεφμένους. κατηγορεωῦται, πάντα,] κατηγορεωῦτα πάντας. ἀδικουμένων,] ἀδίκων. κύριον,] τὸ κύριον. ἔθηκε,] ἐθηκα. ἢ ἀγὼ τό,] F. προσῆκε,] προσήκει. τὸν ἥμισυ,] τὸ ἥμισυ. ἧς πᾶσι,] οἷς. ὠξέησαν,] ὑπερώρησαν. εἰς ἓν ἦλθε,] πεπλῆθε. σωωεισ,] καὶ σωωεισενεγκεῖν. τῷ ὡμολογημένων,] ὁμωμοσμένων. οὐκ,] εἶπω οὐκ ἀξιῶ. φλαῦρον,] φαῦλον. σκοπῶν,] τοῦτου σκοπῶν. παρὼν ος,] τὸ νόμου τὸ παρὼν ος. τῷ δήμων,] τὸ δήμου. ἀφέλης,] ὠξέλης. τὸν χρόνον ὃν,] τὸ χρόνου οὗ. μεῖζον,] κρεῖττὸν ὄξη. δ'χα μένειν,] δ'χεμεῖναι. εἰς μέσον,] δεῦν δεῖξω,] ὅπὶ δείξω. ὅτι,] τὸθ' ὅτι. ποιήσῃ,] ποιεῖ. βλάπτει,] βλάψει. διειρῆσθαι,] δηρῆσθαι. χωμίζεσθαι,] κομίζεσθαι. ὦ,] ἤδη ὦ. ὃ τὸ,] ὅγε τὸ. ὁμολογουμένους,] ὁμολογουμένως. πρὸ τῷ,] πρὸς τοὺς ξιακοντα. ἔδωκεν,] ἐπέδωκεν. πρὸ τοὺς μεγ.] πρὸ. ψηφίσματα,] ψήφισμα. εἰδότες,] ἰδόντες. ἀκούοντες,] ἀκούσαντες. αὐτὸς,] ὁ αὐτὸς. τὴν πόλιν ὑμῖν,] ὑμῶν. εἰσέφερον,] εἰσέφερεν. ἰδὼν,] εἰδὼς. ἐάσομεν,] ζητήσομεν. τ.] τοσοῦτον τὸν λόγον. δυσχερείαν,] ὅπτομαίαν. τὰ,] τάγε ἔργα. δ'ν δελ.] δ'χαλελυμένας. δύσχερέτας,] ξένους δύσχερέτας. χορηγόπαν,] χορηγόπαν. δεούσας,] δεούσης. λαμβανόντων,] λαβὼν. ὦ ἀ.ἀ.] ὦ ἄνδρες δικασταὶ. ἀποστερηθῶσι,] ἀφαιρεθῶσι. δὲ,] δὴ οὐκ ἔσχε. τὰς παλαιὰς,] πάλαι. φιλότολις,] φιλόπολις. τὸν ὅπίλοιπον,] λοιπὸν. ἐδώκατε,] τότε ἐδώκατε. ψηφίσμ.ζα τῷ,] αὐτῷ τῷ. ὡς,] πῶς ἂν. τοῖς πονήσασι,] ποιήσασιν. ὅσους,] οἷς. τοὺς νόμους,] τοῖς νόμοις κλ. προσῆκεν, προσήκει. ἔτυχε,] ἔτυχον. ποτὲ,] πώποτε. ἐφεξῆς,] ἑξῆς. αἷς,] ὅσας ὅ. ὥ.] ὅτω. ἐγγύ'χα,] ἐγγυτάτω ἧκει. ἄλλους,] ἀλλήλοις. καὶ ἀρχαὶ,] ἀρχαί. ὀρχομένους,] ὀρχομένων. νόμοις,] ἔθεσι. ἐτύγχανον,] ἔτυχον. λέγεσθαι,] ἥκειν. πρότερον ὕστερον,] πρότερον, ὕστερον. σωαχθεσθείλω,] σωαχθοίμην. κακουργῶν,] πανουργῶν. κακουργότατον,] πανουργότατον. ἔμοιγε,] γοιῶ ἐμοὶ τί τοῦτο μαθὼν,] παθὼν. αὐτὸς,] αὐτὰ γδ. ταῦτα,] τοῦτο. προσδιώρισας,] προώρισας προείρηκας. ὅπισύροντες,] δ'χασύροντες. ὠδαγόντων,] ταραττόντων. ἀναιρεθείη,] ἀφαιρεθείη. ἀθρόοις,] ἀθρόα. καλῶς,] οὐ καλῶς ἔχειν. πονηρᾶς φύσεως καὶ κακίας,] φύσει κακίας. σῶν,] σῶσιν. δύεργετῷ,] δύεργετῶν. καὶ,] μου καὶ σκοπεῖτε. ὡσὰν,] πρὸς τῷ αὐτῷ. γίγνοιτο,] ἥκοιτο. οὐ,] οὐχὶ τοῖς ἀγ. ὠδ'μονίας,] ὠδ'μονίας. μηδὲ ὡς χρὴ,] ὡς χρὴ μηδὲν. ἄλλου,] ἄλλον ἄλλω. μελλόντων,] καὶ πρὸς τῷ μελ. ἐπ' αὐτὸν,] ἐπ' ἑαυτὸν. ὠδὶ,] τάδε. κατεψηφισμένοις,] καταψηφισμένοις. τὰ ποιηθέντα, ποιηθέντα. κάλλιστα,] κράτιστα. ἀπουδάζειν,] ὑμᾶς ἅπαντας ἀπουδ'. ἁμαρτεῖν,] ἁμαρτάνειν. φυλάττετε,] φυλάξετε μνημονεύσατε.

In Libanij argumentum.

ὑπὲρ τῶ κονδήλου,] πρὸς. ἦλθον,] ἐπετέλουν. ὅτι,] πρὸς τὴν χορηγίαν ὑπ' αὐτοῦ. κονδύλους ἔλαβεν,] λαβεῖν. ἔτυψεν,] τετύπτηκεν. ὁ τυφθεὶς,] ὁ τετυπτημένος.

In alterum argumentum.

ἐτελεῖτο,] ἐπετελοῦντο. ὅπιτελέσοντας,] μέλλοντας ὅπιτελέσειν τὴν ἑορτὴν καὶ διδόναι τὰς. παρ' αὐτῷ,] αὐτοῖς. εἰς τοῦτο,] τὴν ξοφὴν τῶν χορῶν χρήματα. ἀπομαζομένου,] ὅτι ἠντελίζετο ὑπὸ πάντων. τῇ φυλῇ καθίσῃσι,] ὑπὲρ τῆς φυλῆς προσεβάλλετο. καὶ δὴ λαχόντος,] πληρωμένα. σωέσωσεν αὐτῷ.] αὐτῷ. αὐτῷ ὁ καλ.] αἱρεῖσθαι αὐτῷ τὸν κάλλιστον τῷ αὐλητῇ τὸν τηλεφανίδην. αὐτ,] αὐτοὺς φορέσαι. ἐπεσύροντες ὅ,] ὅσις συρισμός. καταφορᾷ,] ὁρμῇ. τὸ τέλειον,] αὐτοτέλειαν. ἀλλ' ἰδιώτην,] ἀλλὰ Δημοσθένην ἰδιώτην ὄντα. τὸ ὃ τύψας ἰδιώτην, οὐκ ἔστι δημ. ὁ δικάσων,] κατήγορος. σωάγῃ,] σωαγάγῃ. ἄμφω,] ἀμφότερα. ὁ ῥήτωρ,] Δημοσθένης. ἅμα αὐτῷ,] τῷ Δημοσθένει. τῇ τάξει προσήκοντα,] τῇ τάσει προσήκοντα. ὑπερβολὴν ἔχοντα,] F. προβολὴν. αἰσχρουργίας,] αἰσχρολογίας νομίσῃ. προεξέρχεται,] παρεξέρχεται F. διεξέρχεται. τὸ προῶτον,] καὶ εἰλικρινῶς τὸ προῶτον πρόσιμον ἐκ διαβολῆς τὸ ἐναντίον. τὴν ὠδ'γαθεσθεῖσαν,] παρακαταθεσθεῖσαν. ὑπολύθωσιν ἐξ,] Adde, τὸ πρόσιμον ἀπὸ τοῦ αἰτιδίκου. ὁ ὁ λόγος δι' ἐνὸς εἴδους προάγεται ἤτοι τοῦ δικανικοῦ. τούτου γὰρ καὶ τέλος τὸ δίκαιον, καὶ ἡ κατασκευὴ διὰ τοῦ δικαίου. Exordium ducitur ab aduersario, ipsáque oratio vno genere iudiciali constat, cuius & finis est iustum, & confirmatio ex eodem petitur.

In orationem Midianam.

παρήγγελεν,] προεπήγγελεν, vel παρήγγελκεν. ἀθλωαίοι,] δικασταί. καὶ ὁ θαργηλιῶν,] καὶ θαργηλιῶνος. F. κὰν θαργηλίων τῇ. μήτε ἐξεῖναι,] M. μὴ ἐξεῖναι. καὶ προβολαὶ αὐτοῦ,] αὐτῷ. M. κατ' αὐτοῦ. πορίσαιτο,] πορίσαι τις. ἀφεθλῶαι τῆς χορείας,] μὴ ἀφεθλῶαι τῆς στρατείας. vel, ἀφεθλῶαι τῆς στρατείας ἐκώλυσεν, eodem ferè sensu. πάντας γε,] πᾶσαν. τῷ ἀγῶνι τῷ ἀνδρῶν,] τῷ ἀγωνιστῶν ἀνδρῶν. νεανιδομένους,] νεανιδυμένους. εἰς τὸ σῶμα,] τῷ σώματι. ἡσυχίαν ἔχον,] ἦγον. τὸν,] καὶ τ' στέφανον. πονηρίας.] ἀτιμίας. F. ἀσελγείας. τῶ μὴ δουῶναι,] τῶ δοῦναι. ἐνέγκαιμι,] ἐνέγκαι μοι, vel ἐνεγκοι. Si ἐνεγκαίμην aut ἐνέγκαιμι placet. pro τῶτ' legendum erit τούτου. τοῖς ἀδικήμασι,] τοῖς ἀδικήσουσιν. σημεῖον ᾖ,] τεκμήριον ᾖ. vel, ἀπόδειξις ᾖ. Scholion est, non varia lectio, vt & complura alia,

non ſuo poſita loco. ληφθέντα,]ἀλόντα.
φθάσαι,]φθάσας. καὶ μὲν,]καί τοι.
ὕβρει,]δι' ὕβριν. ἐκουσία,]ἑκουσίοις,vel ἑκουσίως.
αἰσέσεως,]αἰδέσεως. οὐκ,]οὐκέτι ἐποίησεν.
ἐξεῖναι ποιεῖν,]ἐξεῖναι ταῦτα ποιεῖν,ἐπέξελθεν. ὑβρίζῃ,]ὑβρίσῃ εἴς τινα.
καταγνῶτε,]καταγνῶ.M.καταγνωσθῇ.
δόξῃ,]δοκῇ. τῷ δημοσίῳ,]τῷ δημοσίῳ,ἐὰν ἀργυρίου τιμηθῇ. τῆς ὕβρεως ἐὰν ἐλεύθερον.

καταγνώσκει,] καταγνώσκ{οι / ῃ}

ποιεῖσθαι,]ποιεῖτε.
κνισᾷν,]τιμᾷν, ineptè.F. θυμιᾷν,vt ſit Scholion. ἐρεχθείδεσι,]ἐρεχθείδαισιν. αἰσχοντες,]αἰνίσχοντας. δῆλον ὅτι,]δηλοῦσι.F. δῆλοί εἰσι.Sed τῦ pro σεφανεῖσθαι legetur σεφανούμενοι.
ᾠδεῖ,]ἅδῃ αὐτῷ. χορεύτῳ,)χορεύοντων.
σκοπεῖν,]κόπτειν. καθίζεσθαι,]καθέζεσθαι.
διδάσκων,]ἐκδιδάσκων. συγκεχωρηκὼς,]ὡς.
ἀφέλῃ,]ἀφέληταί τις. προσκ.]προσκαλέσασθαι.
ταυτὸν,]τουτὶ vel ταυτί. τῷ πιθεῖ,]πιθεῖ
μνόμυον,]μεμνημένον. ὑξορκουῦα,]ἐξωτακουσοῦτα,ſubauſcultantem. παρκ.]ἐπικολούθησεν. καὶ οἷ,]οὗ. καταψ.]κὴ καταψηφίσασθαι.
ἀλωπεκῆθεν,]ἀλωπέκηθεν. στράτων,]στράτιωτ.
δι' ὧν,]ἧς. πεποίηκεν,]πεποίηται.
αἱρεῖσθαι,]ἑλέσθαι.
καταφερέτωσαν,αἰ αφερέτωσαν.
δικασταὶ,] ἀθλιωταῖοι δήπου τοις. τούτῳ ᾖ,] οὐδὲ μὴ. οἶμαι,]ἡγοῦμαι.
ἀξιοῦ,]ἄξιον ἐῖ),æquum eſſe.
τὰς αὐτὰς,]τὰς ὁμοίας. ποιήσοντα,]ποιήσαντα.
ἐξελέγχηται,]ἐξελεγχθῇ.
αὐτίφιλος,]αὐτίλοφος. δωρεῶν,]δώρων.
ἀκούητε,)ἀκούσατε. τοιαῦθ',)ταῦθ'. ὧν,)ἅπερ ὧν.
τοιαῦτα,)τοιαῦτα ἄλλα,οὐδοποῦ.
ἐκ τῆς πατρίδος,)πόλεως.
καταλείπεται,)ἀπολείπεται. μάρτυρες,)μάρτυρία.
καὶ τὸν αὐτὸν,)αὖτε. μὴ,)τὶ μὴ δουῖαν.
ἐμοῦ,) Fortaſſe ὁμοῦ πάντων.
ἐξ ἀργυρᾶς,) τὸ ἐξ abundat. ταῦτα,)ταῦτα πάντα. αὖ ὕβρις ᾖ,)προσῇ.
τῆς ἴσης,)ταύτης τ' τιμῆς. σιώδυο ἤμην,)ἦσαν.
οὐκ ἀπὸ,)οὐκ ἀπὸ τῆς ὑπ.
τὸ ἐκ,)τὸ ἀπὸ τὸ Σικυῶνος.
τοὺς παρόντας,)ᾠδεύοντας. σκοῦπ πολλὰ,)καλ.
δότε,)δῶτε. τρίταν νεῦ,)τρίταν ζόινιω.
καθίζεσθαι παρελθὸν,)καθέζεσθαι προελθών.
ὦ θεὸς θεῶν,)ἡμῖν θεῶν. ἀπεπλεῖτε,)ἐπεπλεῖτε.
ἐκφεῦγεν,)ἐκφυγεῖν. ὁπότ' αὖ,)ὅπου αὖ.
ὀρχεῖσθαι,)ὀρχεῖσθαι ineptè.
βοώνιω,)βοιώνιω ineptè. ἐποιεῖσθε,)ἐποιεῖσθ'.
ἴστασιν οἱ ἱππεῖς,)ἐξιόντων πάντες ἵστασι.
ἐβούλεσθε μὲν θανάτῳ ζημιῶσαι,) ἐβουλεύεσθε μὲν θανάτῳ κελάσαι.
καταλαμβαίνοτος,)καταλαβόντος.
προβαλλόμενος,)προβαλόμενος.
μὲ φῆς,)μ' ἔφης. μὴ τὸ σῶμα ἕκαστον,) Fortaſſe μὴ εἰς τὸ σῶμα ἕκαστον.vel,μὴ τὸ σῶμα ἑκάστου.
κτησι.)τοῦτον,κτησικλέα. ἐῶμεν,)ἐάσω.
σμικρομι,)σμικρόν. τὸν δ' τυχόντα,)ἐντυγχάνοντα.
τὸν ἐναντίον ἢ,)F. τὸν ἐναντίον μᾶλλον ἢ τοῦτον.
πάλιν αὐτὸς,)ὁ αὐτὸς. ἐξ ὑμῶν,)παρ' ὑμῶν.
πονηρότατος,)ὁ πονηρότατος.
συμφέρειν ὑμῖν,]συμφέρειν ὑμῖν ἡγῶμαι.
ἀρνηθείλω,]ἀπαρνηθείλω. τοῦτο ποιῶν,]ποιεῖν.
ἐπῆν,]ἐπήει. ἐξεκλησίασαν,]ἐκκλησίασαν.
καὶ βλέπων οὗτ',]F.οὕτως,vt ſit δεικτικὸν.
μεσὸς,]πλήρης.
τίς γάρ ὅστιν ἔπι τούτῳ, ὅσις,] ἔπι τούτῳ alij codices non habent, & turbat ſententiam & conſtructionem: neque etiam placet, ἔθει τούτῳ,hiſce moribus:quod commodius diceretur,τοιοῦτος τ' ζόπον,οὕτως αἰσχρὸς ἢ θρασὺς ἢ τολμηρὸς,aut aliquid ſimile.
δεδιέναι,]δεδοικέναι. δικάκις ποησήκεις]Adde, ἐγὼ μὲν ἡγοῦμαι,Ego ſanè exiſtimo.
μέγα φρονῶν,]μεγαλοφρονῶν.
ἐδημηγόρει καὶ ἐν ζοῖς καιροῖς,] δημηγορεῖ ἐν καιροῖς. χαρίζεσθαι,]χαρίσασθαι.
τοῦτο οὐκ ὀρθῶς,]τοῦτο rectè omittitur.
ἀφίνσι,]ἀνίησιν. χαρίσασθαι,]αὐτῷ χαρ.
ἐξαιτήσεσθαι,] Malim inuerſo ordine,λιπαρήσειν καὶ ἐξαιτήσεσθαι παρ' ὑμῶν αὐτόν.
νυῶ οὖζι,]πυτὲ νυῦ.
οὐδὲ γὰρ,]οὐ γὰρ δὴ δεηθέντι. προέχοιεν,]προσέχοιεν. μειδίας πείσεται,]πείσεται μειδίας.
εἰς τὰ,]εἰσὶ τὰ μάλιστα. εἰσεληλύθατε,]εἰσήλθετε,vel συνεληλύθατε. απηδάσειαι,]απουδάσει.
καὶ πιων τῷ σφόδρα,]ἢ, τῷ ἄλλων τῷ σφόδρα.
τοῦτ' ἐκείνῳ,]τότ' ἐκεῖνα. ἀοιμάτιον,]τὸ ἱμάτιον.
ἐπέξῃ,]ἐπεξίης. ὕβρεις,]ὕβεις.
κρίνοντες,]κρίναντες. ὅτι δημήσαντας,]ὅτι δημοῦντας. ἠττᾶσθαι,]ἡττῆσθαι. ἀδικησόμενον,] ἀδικηθησόμενον. ὑμῶν δ',]ὑμῶν δίκαι.
συγχωρήσετ',]συγχωρήσαιτ' αὖ.
προέσθαι,]προήσθαι. ὑβρεῖν,]ὑβρεισεῖν.
τῇ πόλει,]πολιτείᾳ. ὁπόσοις αὖ,]ὁπόσουσοιῶν ἢ.
τοῖς νόμοις,]τοὺς νόμους.
ζαῦτ' ἐποιεῖτε,]σημεῖα,
ταῦτ'.

In Libanij argumentum.

καὶ προαγμάτων,]ζαυμάτων legendum,docet ſententia, contra fidem & conſenſum quatuordecim codicum: ſex, quibus ego vſus ſum: octo,quibus Marcellinus: cuius ſuperſtitioſam penè diligentiam probo: humanitatem etiam, dum eſſem Lutetiæ, amaui. κωλύειν,]κωλύων.
τῷ δήμῳ,]τῷ δημοσίῳ.

In alterum.

δώδεκά ὅζι,]F.δύο, modo ſtatuat diem 24. horarum. ἅμα οἱ δέκα,]F.ἅμα,ἦρχον οἱ δέκα.
ἐλάβοντο,]ἐπελάβοντο. ὅπισκεψις,]ἐπεὶ σκέψις.
προέξαντα,]ἀρξάντα.
ἢ ζαίρηκεν,]ὃς ἢ ταίρηκεν.
προς,]τιὼ προς αἰτιομίαν.

In orationem contra Androtionem.

οἵεται,]ᾠήθη. μὴ γε,]μὴ γδ.
παρ' ὑμῶν,]ὑμῖν. τῆτον ἦ,]δὴ.
ἐν βραχέσι,]βραχεῖ. ἐνφέρειν,] F. δεῖν ἐνφέρειν, sicut postea sequitur, προσήκει.
δὲ,]δέγε. κωλύειν,]κωλύει. νόμον ὅτι,]νόμον, ἴσως ὅτι. ζημίαν,]τιμητὸν. μηνύειν,]μηνύειαν.
δίδοται,]δίδοται. τί μᾶλλον,]αἰτεῖν, τί μᾶλλον.
πιθανὼ,]ἱκανὼ. λαβεῖν,]λαμβάνειν.
ὁμοίως,]ὁμοίως. ἐξαρκέσει,]ἐξαρκεῖ.
ἐν χιλίαις ἦ,]χδ ὁ. ὧδὲ τὸν ξόπον,]F. τῷ τρόπου.
ὑποδεικνύω,]ὑπεδεικνύω.
δίκῃ ταῦτα ἀξίου.]M. δίκῃ ταῦτα δ' ἀξίου.
μηδὲ καθ' ἕνα,]μηδένα δοῦναι ξόπον δίκιλο.
οὐ πιθάν,]ὧδὲ οὐ πιθάν. εἴδοι,]ἴδοι.
τούτοις, χαλεπώτερα θεῖναι,] Ecce heroicum hemistichium. εἰ),]πολίτας εἰ). M. εἰ) τοὺς πολίτας. τοίνιων νόμου,]οὐδὲ νόμω. M. ὧδὲ μηδ' οὐδὲ, vel τοίνιων τῷ νόμου. & sic habet Fel.
αὖ ἔχοι,]ἔχοιτε. F. αὖ τις ἔχοι.
εἰς αὐτὸς,]αὐτῷ. οὐδὲν αἰ,]M. οὐδ' αὖ αὐτὸς.
ἀλλὰ τῷ γράφοντος,]τῷ γράφοντι καὶ, &c.
καταγνῶσι,]M. καταγνῶναι.
συνεσηκότων,]παρεσηκότων. δφ,]διδφ.
οἷς οὗτοι,]Lege ἧς. f. βουλῆς οὗτοι προείσασαν.
ὡς δεῖ,]ὡς ἀρὰ δεῖ τοὺς. ὑμῖν ὀλίγοις. F. ἐνίοις. δικαιοξάμβος,]δικαιοξόμβος.
θεῖναι,]πθέναι. παρίστως,]M. παρ' ἴσως.
ἀπαγαγὼν,]ἀπάγων.
οὐδὲν,]οὐκ ἐδ'. ὅσαν τότε,]θαυμασίαν ὄσλω. M. δίκῃ τὸν καιρὸν ὃς ἰῶ τότε θαυμασίαν ἔχων: etsi præstat abesse τὸ θαυμασίαν.
πότε πώποτε,]Ego malim τὸ πώποτε, quàm τὸ πότε prætermittit. ὃς,]ὅστις ἑαυτὸν.
κέχρηται,]κέχρησαι. Sed tum legendum τοῖς σαυτῷ. προσενεχύραζε,]προσιωνεχύραζε.
εἵλκυσε,]εἵλκυε. καλλισράτῳ,]καλλικράτῳ.
ὑπελάμβανεν,]ὑπέλαβεν ἐί),ταῦτα ἦ.
πειθῶσι,]πειθήσονται. ἀναισχυντίας.]ἀναιδησίαν. ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον,]ἀλλὰ τοιαύτιον οὐ ἐγὼ.
ὡμολογεῖτο,]F. ὡμολογεῖτε. φιλοτιμίαν,]φιλοτιμίας ἴσας.
τὸ δοκεῖν,]M. τῷ. ἔχων τὰ πάνθ',]ἔχων ἅπανθ'.
αἰατεθέντων,]σαθέντων.
πλάττοντες,]πραττόμενοι, vel πραττόμενοι.
ὅπως δεύοντας,]ὅπως δύσωνται.
τοιαῦτα,]ταῦτα.

in argumentum alterum, quod non extat in aliis codicibus: éstque parum emendatum.

ὑπειληφυῖα, F. ῥήτωρ ὑπειλ. θάσιος,] F. θειάσιος. ὅπὶ δόξοι,]M. ἔνδοξοι. ἐν τὸ,]F. τῷ.
ὑπόθεσιν * * * ὅπλέκων,]F. ὑπόθεσιν. ταύτῃ ἦ ὅπλέκων. Nisi placeat magis, ὑπόθεσιν, τῇ ὧδὲ χερρονήσου. ἰῶ ὅπλέκων. τῆς πόλεως χήματι,]F. κήματι. καὶ τῷ,]F. κ τ δήμου. etsi malim inuersum ordinem, hoc modo: τ τε κερσοβλέπτου κ τ χαλκήνα βουλομένου κ τῷ δήμου τῇ ἀθηναίων, παύτης ὅπτυχεῖν.

ALTERVM ARGVMENTVM, VERSVM, VT LICUIT, è deprauato codice.

Eubœa insula est, è regione Atticæ, protensa per Bœotiam & Phocidem vsque ad Aphetas, Thessaliæ locum. Scimus autem oppida Eubœæ esse multa: inter quæ & Oreus est, vnde patrium nomen Orites. Ex eo oppido fuit Charidemus oriundus, peregrini exercitus pro defensione Atheniensium & sociorum ductor: gener Cotyis & imperator, Thracum regis: qui aliquando Chersonesũ, cùm esset Atheniensium, occuparat: ac moriens regni successorem Cersobleptem ea conditione reliquerat, vt id cum Berysade & Amadoro fratribus partiretur. Ducem porrò Cersobleptes habebat affinem Charidemum: Berysades Athenodorum quendam, genere Athenienſem ex Alcyecensi municipio. Amadocus verò duos, Simonem & Bianorem. Singuli porrò reges Atheniensibus gratificari cupiebant, vt eos ad opem sibi ferendam paratos haberent: autoréq; Charidemo, Chersonesum communiter Atheniensibus dederunt. Quare cognita, hi illum, vt bene de se meritum, aurea corona & ciuitate donarunt. Qui, vt amicis suis, per Aristomachum quendam significauit, si vita sua, dempto insidiarum metu, per illos in tuto collocaretur, se Amphipolim, Philippo ademptam, illis velle restituere. Igitur Aristocrates quidam, Atheniensis orator decretum huiusmodi scripsit: Qui Charidemum interfecerit, ad supplicium rapiuntor. Interfectorem verò qui asseruerint, siue publicè siue priuatim, Atheniensium fœdere excluduntor. Cæterùm Euthycles quidam, * Thriasius municeps, ei decreto intercessit, vt malo, vt iniquo, vt inutili, vt indigno homini scripto. Is auro dato, acceptáque hac à Demosthene oratione, accusat Aristocratem. sed quia videbat orator, simplicem quidem causam valere legitimo: sed eo laborare, quòd in decernendis præmiis plerunque non tam dignitatis accipientium, quàm vtilitatis rationem ducere soleant: præsertim si clari duces sint, & reipublicæ benefaciant: qualis sit Charidemus, Cersobleptæ & dux & sororius, ob restitutum Chersonesum, grati animi ergò delectus imperator Athenienſium: aliud argumentum excogitauit: quo intertexendo perturbat auditorem, cùm dicit: Scriptum esse decretum * in fraudem Chersonesi, fundi reipublicæ. Itaque Demosthenes huius mentionem interserit, vt suspicionem iniiciat audito-

auditori, vtrunque, tam Cersobleptem quàm Charidemum, munus hoc impetrare studere, illius prouinciæ denuò eripiendæ ergò: quorum cupiditati hoc decreto callidè suffragetur Aristocrates: vt neuter regum, metu reipublicæ, manus afferat Charidemo. Atque hæc de argumento.

In Aristocrateam orationem.

ἔλθοιας ἐμὲ μηδεμιᾶς,] τὸ ἐμὲ' *notatu est signis* ' *quæ indicant vocem* με, *in quodam codice, vt superuacaneam, esse prætermissam. etsi autem* ἐμὲ μηδεμιᾶς, *κακόφονον videtur: tamen quia constructio eam vocem requirit, & sententiæ magis seruiendam est, quàm auribus: retinendam esse censeo. Et quia mediocri etiam homini facilius est animaduertere, quid abundet, quàm vel ingeniosissimo diuinare quid desideretur: non temerè vllũ verbum loco moui, notis illis Thræiciis compunctum, nisi vel constructionem vel sententiam perturbare videretur: quamuis haud me falleret, multas voculas, ad explendas elegantes ellipses, inculcatas à grammaticis, insciticæ rudis lectoris consulturis, è scholijs in contextum irrepsisse. Sed nec illud ignoro, facilius & sæpius à librarijs omitti necessaria quàm inculcari aliena.*

τὰ κεκακουργημένα,] κακουργήματα, vel, πεπανουργημένα. τὸ τοιοῦτον,] τὸ τοιοῦτο, vel τὸ τοιοῦτον. βεβιασάσθω,] ἐπισάσθω. κεχωρισμένοι,] κεχωρισμένοι: nec malè conuenit cum ὡμολογήκοντες. εἰ μὲν ὄν μὴν,] ἕτερός ἢ λῷον, εἰ. Fortassis hæc coniungenda sunt, ὁ ἕτερος λῷον, εἰ μὲν ὄν μὴν, ἐνί τις. Eius porrò rei ea erat ratio: primum si quis, &c.

ἐάν ποτε δικάζητε πρὸς ὑμᾶς,] ἐάν ποτε δικάζητε περὶ ὑμᾶς· οὔτε δὴ ὁ γόης. οὐδὲ βουλεύσασθαι,] M. ἐκλήσασθαι. τῷ πολίτῃ τε,] τῷ τε πολέμῳ.

χαρίσασθαι,] κομίσασθαι τῇ πόλει.

κακουργότερον,] πανουργότερον. quod toties loco prioris scribitur, vt posthac non sim annotaturus.

συμπαρεσκεύασεν αὐθέρωπος,] συμπαρεσκεύασαν αὐθέρωποι. ὑφ' ἑαυτῷ,] ὑφ' αὑτόν.

δυλάβειαν,] καὶ δυλάβειαν.

πρέπτοντι,] ταρέπτοντι ineptum. πρεσγμαλδομένῳ ferri potest.

οὐ κῦ,] οὐκ ἀπὸ ineptè. βιαίωρ,] κιαίωρ.

ἐῤῥήθη,] ἐῤῥέθη. δίκημα ὡς,] δικημάτως ὡς.

ὅτῳ τῷ ψήφισμα,] Etiam Felinus addidit τὸ, εἰρηται.

ὡς ἐν τῷ ἄξονι ἀγορεύει,] ἀπαγορεύει. M. ἐξαγορεύει. εἰσφέρειν ὄ.] F. εἰσάγειν.

λέγοι,] λέγει ὄ τι; κῇ οὐ τλῶ τὸ πεπονθότος,] Lege ἕ cum aspiratione & circumflexo. Nam hi apices mutati, totam peruertunt sententiam.

ἐφορίας,] ἐφορείας. F. ἀγορᾶς καὶ ἐφορίας, vt postea. δι' ταῦτα,] δι' τοῦτο. αὐομοίως,] αὐόμοιος ὤν. αἰτίαν,] θωρυσίαν δεδωκώς. ἢ τυχὸν,] ἢ τὸ τυχὸν. δεῖ λῦσαι,] δεῖ ἐξελῦσαι.

πρέσα ὄφου,] ὄφον. τοίνυν,] τοίνυν τινὰ ἀποκτεινεῖν. μὴ ἕνεκ' οἰδαμοῦ,] μηδαμῶς

οὐδεὶς καὶ κωλύει,] οὐδεὶς ἄλλος κωλύει.

τὸν νόμον,] τ' ἄλλον νόμον. ἐφ' οἷς ἐξεῖναι,] ἔξεστι. F ἐξεῖν. δεληθὼν,] δεδηλωκὼς rectius.

ἀδεκέστερος λῷ τὸν,] F. λῷ τῷ τ'. δι' τούτων τινὰ,] τινί τινα. ἀποκτιννύωμι,] ἀποκτεῖναι.

ἐαὶ ἀδικῶν,] ἀδίκως. ἔσται,] ὅστις τὸν.

δικάσασθαι,] δικάσαι ᾗ. τοιαῦτα,] ταῦτα. & hæ voces sæpissimè permutantur. διεξομεῖται,] διομεῖται. πρεσσήκει,] καθήκει. ἐπενεγκάμενος,] ἀπ. τί οὖν κελεύεις] Ante κελεύειν positum ὁ νόμος, videtur esse scholion.

ὠρισμένοις,] εἰρημένοις. αἰδέσθαί τινα,] τις.

δ' ἥκειν,] δίκην δεδωκειν. δὴ εἴρηκεν,] δεείρηκεν.

ἀπελθεῖν, οὐ τὸ,] Fel. pro οὐ καὶ τὸ πρεσσάττειν.

ὁσιοῦν,] ὁσιοῦσθαι.

δοκοῦσι γάρ μοι, ὦ ἀ. ἀ. ζητῆσαι τοῦτο,] Hunc locum imitatus est Cicero in Miloniana. Itaque hoc, Iudices, non sine causa, fictis fabulis doctissimi homines prodiderunt, &c.

ἐξεῖναι,] ἐξεῖσι vel ἔξεστι. πρεσσέθηκας, τοῦτον αὖ τις,] πρεσσέθηκας τούτων, αὖ τις ἀποκτείνῃ.

λαγχάνεται,] λαγχάνει.

ἤπου,] ἤπου cum acuto, nisi fortè ου diphthõgi sit eadem ratio quæ τῆς οι καὶ αι: quòd ego me legere apud grammaticos non recordor.

τῆν ἐκβαλλ.] M. τῆν ἐκβαλόντων ἀορ. β.

ὅπι θαλάττιον,] ὅπι θαλάττῃ.

φυγεῖν ὑπέχει,] δίκην ἔδωκε. ἔπι τοίνυν,] ἔστι τοίνυν ἕκτη. σκοπεῖσθε,] σκοπεῖτε. φήσω γὰ,] φήσω.

ὃς κεῖται,] Fel. ὅν. Ego sic lego: φύσει γὰ οὕτω κῦ τ' κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμον κεῖται, τὸν φύζοντα δίκεσθαι. τὸν οἰκέτην,] Lege ἱκέτην.

καὶ τὸ μηδεμίαν,] pro tribus τὸ lego τᾷ, quod idem valet, quod δίᾳ τῷ, vel δίᾳ τὸ. quia sequitur καὶ πᾶσιν οὕτω, id est, δίᾳ πάντων.

μήτε δήμου,] Adde, μήτε νόμου, neque lege.

τῆν ὑμῖν,] αὐτῷ τῆν ὑμῖν. δίᾳ ταῦτα,] δίᾳ τὸ ταῦτα. ἐξείλεκται,] ὠδῇ τὸ ἐκλέζομαι. ἐξείλεγκται, ὠδῇ τὸ ἐξελέγχομαι. Sed vsitatius est ἐξελήλεγκται, κατ' ἀτπκισμόν.

καθ' ὃν δύναιτο,] καθ' ὅσον δύναται.

ὡς ἀγαπώντων τῶθ' ὑμᾶς,] Lego ὡς οὐκ ἀγαπώντων τῶθ' ὑμῖν, vel κατ' ἀτπκισμὸν, ὡς οὐκ ἀγαπῶντας τῶθ' ὑμᾶς, καὶ προσοφείλοντας.

ἐκεῖνο,] ἐκεῖνον ὅπως. ἢ πολίτης,] ἢ πόλις ἢ ἰδιώκης, nisi fortè οἱ ἰδιῶται, πολίται non sunt.

ταυτὶ,] ταύτῃ. κῦ τοὺς νόμους δικάζειν,] δικάσειν.

ἢ μὴ δυνηθέντα,] M. δυνηθέζα, μὴ. Verba vtique sic ordinanda sunt, ἢ μὴ ποιῆσαι, δυνηθέντα, id est, ἐαὶ δυνηθῇ.

φόβον, αὖ ἐσῆλ,] φόβον αὐυπέρβλητον καὶ θαυμαστὸν παρεσήσατε, αὖ ἐσῆλ ἡμῖν. καὶ προσήκοντα,] M. ἐναντία προσήκοντα τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι, τοῖς ἡμῖν, αὖτις. ἢ δηκόσια,] ξιακόσια.

ὡς᾽ εἰ,] ὥστε πί rectius. ἀδικηθήσεται,] ἀδικήσεται. πειθῆτε,] πείθησθε. ζοὶς αἰνείοις,] αἰνίοις.

ἐπηγγείλατο,] ἐπηγγέλλετο.

ᾠδᾳνοιαν,] ᾠδᾳνομίαν ἢ παροινίαν.

μηδ᾽ ἕτερον,] μηδ᾽ ἑτέρου τὸν καιρὸν.

οἱ μὴ μετέχοντες,] οἱ μὴ τυχόντες. ἀλλὰ δεῖ ἕτον,] τούτων. ὑποστερήσειν μέλλων,] ὑποστερεῖν.

οὐκ ἐπεσράφη,] ἀπεσράφη perperam.

καὶ ταῦτα ἐφ᾽ ἡμῖν ὄντα,] M. ἐφ᾽ ἡμᾶς, præsertim cùm ista nobis fraudi futura sint.

ἐκδουῖαι,] ἐκδεδωκέναι. φυλάξαθε,] φυλάξεσθε. ἐν αὐτῇ ᾠφίλοντες,] ἐναντία.

οὐδὲν αὖ,] οὐδένα αὖ. ἀλλ᾽ ὅθεν ἀρξάμενος,] Coniunge, ὅθεν ἀρξάμενος, κακῶς ἐποίει ὑμᾶς ξεναγῶν ἤδη, &c. εἴλετο,] ᾠφείλετο τιμόθεος.

ὅπ οὐκ ὑποδεδώκει,] Scilicet ὑμῖν. Sin ὅπ ὑποδεδώκει, scilicet τοῖς ἀμφιπολίταις.

οὔ πολεμεῖν,] οὐ πολεμήσειν. μᾶ᾽ ἢ ταῦτα,] μετὰ ταῦτα ἤ. κέβρωκα,] κεχρίωκα. οἶδεν,] εἰδεν.

βουλόμεθαι,] F. βέλεθαι. ἀρτάβαζον,] τὸν ἀρτάβαζον. ἐν ταῖ σπυφῖ,] ἐν τῇ. παρέχειν,] ᾠδᾳχεῖν.

ὅθεν δίεβη,] ὅθεν οἱ δίεθη. οὐ γὰ ὦ,] ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. οὐ γάρ; μάρτυρία.] ὑπόληψις ἔργων.

ὅπι δείξας,] Fortasse iussit scribam, fidei faciendæ ergò, literas ostendere. Sed dubito de lectione. F. ἐκλέξας.

γάρ που,] γὲ δήπου. καὶ,] ἢ ᾠφαποιεῖται.

τὸ,] ταῖ δυνάμιν. ἔφησεν αὐτοῖ,] αὖ αὐτῷ.

ἐγωγ᾽ αὖ φαίην,] ἐγωγέ φημι. ἡμᾶς ὑμῖν πολεμοῦσι. ἐπεχείρησε,] ἐνεχείρησε. πορευθείς,] λαβὼν πορευθείς, clàm profectus.

ᾠφέξειν,] ᾠφεῖξαι. ὡς ἀδικουῦτα,] ἀδικήσαντα.

καθ᾽ αἷς,] ἃ αἷς. δίαφεῖναι,] δίαφθεῖραι non placet. βουλόυσαθαι,] βουλόυεθαι. ἔχων,] ἄγων τοὺς.

ἤδη ζυμβάντων,] Iam moras nectentibus. M. ζυφώντων, fastidientibus, fastum præ se ferentibus. λάβε μοὶ,] λάβε δή.

καθαλύειν,] καθαλύσας καὶ ἀπαλλάξας τοὺς δύο τῆς ἀρχῆς, πᾶσαν. ἔχει ἤ.] εἶχε ἤ.

εἰσήει,] ἐπήει. ᾠφκαλεῖθ᾽ ἕπ,] F. ᾠφουκαλεῖσθέ πι τὸ λοιπόν. ζοὶς βασιλέας,] βασιλεῖς.

ζαύτιων, ἔλεγον,] ταῦθ᾽ αὖ ἔλεγον. ὅθ᾽ ὑᾠ᾽,] ὁ δ᾽ οὐχ ὑᾠ᾽ τῷ κακόπ ποιεῖν, ἀλλ᾽ ὑᾠ᾽ ᾧ μὴ παθεῖν καὶ φυλάξαθαι σκοπῶν. Posterior hæc lectio magis mihi probatur: etsi nec vsitata quicquam absurdi habet, nisi quòd τὸ αὐτόθετον languet. τῶν τὸν λόγων,] τούτων τῷ λόγων.

πολίζας,] πολίταις. αὐζοί,] ὑμεῖς ἀκηκόατε.

περαιτέρω,] πορρωτέρω. τιλικαῦζα,] ζοῖς τηλ.

φυλετῷ,] φυλάκων ineptè. ἀλλ᾽ ἔχετ᾽.] ταῦζα δ᾽ οὐδ᾽ ἔχετ᾽ εἰπεῖν. ζρόπον οὐχ,] τρόπον οἱοίτ᾽ εἰσιν. In eo elaborant, id agunt vt absumant.

ἐγλύντο,] ἐγλύετο. ἐφόδλα,] ἐφόδλιόν ἐζι.

οὐδ᾽ ὁποιῶ,] οὐχ ὅπ οὐδενὸς ὑπολωύεπ.

αἰτίαν ἐνεγκόντ᾽,] ἐπενεγκόντ᾽. τὸ δόξη,] τὸ αὖ δόξη.

In Libanij argumentum.

εἴπς,] Malim εἴπνι ἀθλωαίων.

In alterum.

διδομῦς,] ὑποδιδομῦς. δίχῃ,] δίκα.

In Timocrateam orationem.

οὐκ ὑποζέλομαι.] ὑποκρύλομαι. ἀναλώσανζος.] ἀηλωκότος. δίωηθείημῦ.] δίωαίμεθα.

θορυβοῦντες.] ζοῶντες. ᾠφσεκκεχλδακὼς.] ᾠφσκεχλδακὼς. μὴ ποιῶσι.] πιήσωσι.

ἐκτεθεντων.] τεθείτων. καθειδεῖται.] καθιεῖτε.

ἐνέμεινεν.] αὐέμεινεν rectius.

οὔτε τὸ ψήφισμα ἐκέλδυεν, οἵ,τε νόμοι.] ᾠδὲ ἢ ὧν τό,τε ψήφισμα ἐκέλδυεν, οὔτε οἱ νόμοι κωλύουσι.

ψηφιζομῦους.] οις. ἀναγνοῖεν.] ἀναγνοῖεν αὖ.

δικαία κὴ βέβαιος.] βεβαία κὴ δίκαιος. ἠφάνισεν.] ἐξήλειψεν. τῷ ἢ ταζησάντι.] τὸν ἢ καζασήσαντα.

ἐφ᾽ οἷς.] ἐφ᾽ ᾧ. ὅλως.] ὅλος μὼ γὲ.

χρόνος ὅν τινα.] χρόνος ἀφ᾽ οὗ τινὰ.

τῷ νόμῳ.] τὸν νόμον. Alii ineptè τῷ νόμων.

ᾠφσεγέγραπ᾽ο.] ᾠφσεγέγραπαι. καὶ ᾠφότερον.] κὴ μὴ ᾠφότερον. κυρίαν.] κύειον.

ἔγραψεν.] ἀνέγραψεν. οὐδὲν ἂν.] οὐδ᾽ ἂν ᾠδαβύσῳ. γ᾽ ἐδώκεις.] γὲ δοκεῖς. ἀμῦρτάνουσι.] ἀμῦρτάνουσι.

δῦθυία.] δῦθυια vel δῦθυίη. ὁ ὄφλων.] ὀφείλων. φήσαντε, ἀπεύξαισθε.] φήσητε, ἀπεύξησθε.

καίτοι τί.] καίτοι γε τί φήσομῦ. ἢ λύσουζα.] λήσαντα. οἷς αὖ δόξῃ.] Aliàs οἷς αὖ ἐξῇ, vel, οἷς ἔξεσι. vt οἱ ἄπιμοι excludantur.

ἴσου μετέχειν. F. ἐξ ἴσου, aut ἴσον.

ἐξωσθήσομαι ᾠδὲ.] ἐξωσθήσομαι τῷ μηδ᾽.

ἐκπόη.] In repetitione legis adde: ὅ, τι αὖ αὐτῷ καζαγνωσθῇ. ἔνεσιν αὐτῷ.] F. ἔνεσιν εἰπεῖν αὐτῷ.

ὑᾠ᾽ μεγάλα ἠδικηκότων ὑμᾶς, οὐδὲν ᾠφσηκόντων.] Videntur deesse coniunctiones μεγάλα μὼ, οὐδὲν ἧ, vt & suprà.

ᾠδὲ αὐτῷ νομίζειν.] γνωρίζειν non placet.

ᾠφσεξεζάζετο.] παρεξεζάζετο.

τὸ μὴ.] F. τῷ μὴ οὐ. ἐφ᾽ ὑμῖν.] M. ἐφ᾽ ὑμᾶς κεῖται, τουτέστι καθ᾽ ὑμῶν, ἀλλὰ μὴ, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ὑμῶν.

ὑποκρυφάμῦος.] ὑποκρυσταμῦος, non placet.

σύτ᾽.] οἶμαι σῦπω σύ τ᾽ ἐκεῖνα. τὸ θεῖναι.] τῷ θεῖναι. χρησοὶ πολῖται.] τὸ πολῖται abesse potest.

τὸν ἐαλωκό ζα.] τὸν ἡλωκότα.

κύειος ἡγῦέσθαι.] ἡγεμῦνῆσθαι, non placet.

ἃ δίκαια.] ἃ δὴ καὶ ὡρίσατο. δῦεσι τι ἄλλο.] δῦεσι τὶς, vel δῦεσιτε.

ἀρῆρται.] ὑφῆρται magis placet.

ὅσις.] ὅ τις ὤφλκεν magis placet.

ὑμῖν λαβεῖν.] τὸ λαβεῖν, abesse potest.

πιῶμῦας.] Haud scio an aliud verbum desideretur: neque πιωμῦους, neque εἰσιόντας placet. ᾠδιαιρεῖται.] ᾠδιαιρεῖται.

πεζας.] πεζικὰς.

ἐαὶ εἷς ἕκασος.] ἐαὶ ἕκασος.

ἀναμῦσειν.] ἀναμῦειν. ὡς δὲ.] πῶς ἧ.

ᾠφοειρημῦων αὐτῷ τῷ νόμων.] ᾠφοειρημῦα αὐτῷ ὑπὸ τῷ νόμων. Potest etiam legi ᾠφοειρημῦον per ο. κατ᾽ ἀπικισμόν.

ὑπολογήσαθαι.] M. ὑπολογίσαθαι per ι, ᾠδὸ τὸ ὑπολογίζομαι, τὸ ἀπαιθμῶ: quàm ᾠδὸ τὸ ὑπολογόμαι, τὸ τιμὼ αἰτίαν ὑποκρούω.

τὸ ἰῦΐκα.] N. τῷ μὴ ποιήσαθαι, ὅπ οὐκ ἐποιήσατο. θεῖναι δικαίως.] θεῖναι, ὥστε δικαίως αὖ.

κῦ

κ῾ν νόμοις.] δήμοις magis placet.
ἀποδιδόντα.] ἀπιδόντα. μόνα.] μόνον.
ὁποίας.] οἵας. τοῖς λείπουσι.] λιποῦσι.
ϖᾶσάδοξον.] ϖᾶσάλογον. τὰ.] τὴ τῆς πόλεως.
τοῖς δ᾽ ὑφαιρουμένοις, ἱερσυλοῦσι.] M. τῷ δ᾽ ὑφαιρουμένων, ἱερσυλοιώτων, ob verbum ἀφεῖλεν, ἀφαιρῶ σου τοῦτο, ἢ ἀφαιρῶ σε τοῦτο, ἢ ἀφαιρῶ σὲ τούτου: omnia vsitatiora quàm ἀφαιρῶ σοὶ τοῦδε Latina constructione.
τὰ ὅπλ᾽ τῷ πλήθει.] τὰ κατὰ τὸ πλήθος, vel τὰ ὅπλ᾽ τὸ πλῆθος. κωλύετε.] λύετε.
δεδέσθαι.] δεθῆναι. παῖδα φόν.] M. παῖδιον. nisi fortè significet, eum non aliud habere patrimonium, nisi carcerem & vincula.
καὶ οὐκ.] ἀλλ᾽ οὐκ. ἢ τὸν Δί᾽ ὄζιν.] M. ἰῶ, quia sequitur ἔμελλεν.
ἐῶμεν.] ἐάσωμεν.
ὑπέμεναν.] ὑπέμενον. ἐῶ.] ἐάσω.
τῷ ἐκ.] τῷ ἀπὸ πειρασιῶς.
ἀργύριον.] ἀγύρριον. οὐκ ἐτίθει νόμοις.] οὐκ ἠθέτει τοὺς νόμους, vel οὐκ ἐτίθει νόμους ϖᾶσανόμους.
ἔγωγ᾽.] ἐγὼ μὴ. ἀναμνησθέντες.] ἀναμνήσθητε.
κυδαθηναῖα.] κυδαθηναιᾶ, vel κυδαθηαία. Videtur esse nominatiuus κυδαθηναγὸς, vnde κυδαθηναγέα καὶ κυδαθηναιᾶ.
δικαλύσεις.] δικαδύσεις ἀδικημάτων νομοθετεῖν.
πεθέναι.] πίθεσθαι.
εὕρητε.] εὑρήσετε.
οἰκιῶν.] οἴκων. τοὺς μὴ ὀντας.] μέλλοντας, perperam. οὔτ᾽ ἄλλοι.] ἄλλῳ.
ἐϖᾶτα ϖᾶσαβαίνοι.] ἐπαερῶμαι, ϖᾶσαβαίνοιμι.
δεκνύει.] δείκνυσι. μήπω.] μήπως.
καταλῦσαι.] λῦσαι. οἱ τούτῳ παειόντες.] Lego παεόντες. ἀγοντα.] ἄγοντες.
δικὰ.] καὶ δικὰ τῶν. πεθέντων.] κατατεθέντων.
πόλλ᾽.] πολλὰ δ᾽ ἁπλωκῶς. τοῖς ἑαυτ.] τοὺς ὑμετέρους αὐτῷ. πολλοῖς.] τοῖς πολλοῖς.
κ῾ν μικρὰ.] πολλοῖς καὶ τὰ μικρὰ; ac potius καὶ μικρά. ὑπ᾽ αὐτοῖς.] ὑφ᾽ αὑτοῖς. δικαίως.] δίκαιοι αὖ μοι. ϖροσείλετο.] ϖροείλετο. τῇ πόλει.] τὴν πόλιν σαυτῷ.
ἄδικον καθίσεσι.] M. αὐ ἄδοκον, irritum nullum. τοῖς ϖεπολιτδυμένοις.] πολιτδυομένοις.
δικάφορος.] δικαφόρους. θύρας ὑφαιρεῖν.] ἀφαιρεῖν.
δικάκονον εἴτις.] ἤτις
εἰσέϖεσαττες.] εἰσεϖεπάτου. φήσετε.] φήσαιτε.
ἐν ὑμῖν, ὅσον.] τὸ ἐν ὑμῖν, abesse potest.
εἰ δεῖ.] ἐὰν δεῖν. δεῖ νόμοις.] νόμοις τε ϖυνεργοῖς.
χρύσιτο τῷ κοινῷ.] τῷ κοινῷ rectius abesse videtur. δὶς χρύσιτο.] δὶς τόσα χρύσιτο, ὅσα.

In Aristogitoniæ argumentum.

μετ᾽ ὀλίγον τοῦτο.] τὸ αὐτὸ. μέχρις αὖ ἐκτίσῃ.] Fel. ἄχρις αὖ ἐκτισθῇ τὸ χρέος.

In Aristogitoniam priorem.

τὸ ϖεῦγμα ὅλη.] ὑϖὸ τῆς. δικάζοντες.] δικάσαντες. καὶ τὰ δίκαια.] καὶ τὸ ϖεῦγμα εἰδέναι ὑδὲν ἧττον ἢ μῶν καὶ μὴ.
ϖεϖῆγε.] ϖεϖῆκε. ἐάσω.] ἐγὼ ἐάσω.
ἀϖόδειξιν, οὐ ϖομπίας.] F. A. ὀϖὶ δείξιν.
νομίζω δ᾽ οὐδ᾽.] νομίζω ἢ, καὶ τοὺς θεοὺς, οὐδ᾽ ἂν αἰσχίω. τῆς δύκοσμίας.] τῆς δύνομίας.
οὕτω.] οὕτω δὴ ψηφίζεσθαι. λοιχὼν τὰ.] λοιχὼν πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει καλά.
ϖροχειριζομένους.] ϖροβαλλομένους.
ταχὺ γνωσθήσεται.] γνώσεται. τοῖς.] τοὺς βουλομένους ϖεϖοίκει. κοινοὶ.] κοινὸν καὶ τεταγμένον.
ῥᾳδίως ἐξαμβρτ.] πλεῖσθ᾽ ἁμβρτάνοντας.
τοῦτ᾽ ὄζιν.] τοῦτ᾽ αὐτῷ ὄζιν.
ἀπόλλυται.] ἀπολεῖται.
τοῦτό γε.] ὅπου τοῦτό γε.
ἡ πόλις οἰκεῖται.] διοικεῖται. ὄντων.] ὀντῶν αὐτῷ κυρίων. τῷ νόμων.] τοὺς νόμους κρατεῖν.
συγκέχυται.] ὁ βίος συγκέχυται.
ἀποκτενεῖ.] αὐτὸν ἀποκτείνη.
σου τῆς παῤῥησίας.] σοὶ τῆς ἐξουσίας. γνώσεσι.] κρίσεσι. γραφῇ.] ἐγγραφῇ. τῇ τῆς βουλήσεως.] τῷ δ᾽ βουλῆς, ἰῶ αὐτὸς διώκεις, γραφῇ, καὶ.
ἀναξέψειν.] τὰ κοινὰ δίκαια ἀναξέψειν. οἷος.] οἱόπερ. ἀναξέψεις.] πᾶσαν διαξέψεις. οὐδ᾽ ἀνεκτέον.] οὐκ ἀνεκτὸν. ταύτῳ.] αὐτῷ. ἐκεῖνα.] ἐκείνη ἢ. καὶ κοινοὶ.] νόμῳ κοινοὶ καὶ τοῖς.
ϖρὸς τὸ;] ϖρὸς τούτων. ὁμοίως.] ὁμῶς. σκυλόδεψον.] σκυτόδεψον.
ἢ ἀδίκως.] εἴτε ἀδίκως. τί.] τίς οἰῶ. ἥλικον.] ὅσον. ἀϖαπαύσασθαι.] ἀεὶ παύσασθαι. οὐχὶ πλειόνων.] οὐκ ὄντων πλειόνων. οὐδ᾽.] τοῦτ᾽ οὐδ᾽ ὅπ.
διεξιέναι.] λέγειν καὶ διεξιέναι. φρονιμώτερον.] ποιουμένων. σᾶθμα.] σᾶθμας.
πάντα ὅσα.] ἅπανθ᾽ ὅσα. ἀποδωσόμενος.] ἀποδεξόμενος. ὥσπερ.] ὥσπερ ἂν εἰ. ὄζι τῷ.] ὄζι βιοτεύων τῷ. τιμὼ ψυχιὼ.] τῇ ψυχῇ. ϖροάξεται.] εἰσπράξει. εἰς.[ἐν ἅδου. ὡς.] ὥσπερ. ἀποχέσθαι.] ἀϖεχῆσθαι. καὶ λαλῶν.] καὶ λαβὼν perperàm.
αἰσχίσοις.] ἐχάτοις. καταϛήσετε.] καταμίξετε.
ἔτι λοιπὸς.] ὑμῖν δραμοῦμαι, vel ἔτι δύνεις ὑμῖν.
ἢ ϖαρ᾽ ἐμοὶ.] M. ἐμοῦ. κ῾ν ταῦτα.] δικὰ ταῦτα.
ὑϖόλογον.] φερεπίδης. γονέας.] γονεῖς.
κατέγνωτε.] κατεγνώκατε.
χρώμενα.] χρησόμενα. ἐξήλϕϖαν.] ἐξαλήλιϖται.
δικὰ γραφίω.] δραχμιαίαν μίαν.
ἐκ τῷ.] τούτοις ἐκ τῷ ὑμ. ἐγράφθαι.] τεθράφθαι.
ὃν οὖ.] ϖοῦ. M. οὐ βεβίωκε. ἀδελφὸς.] ἀλλ᾽ ἀδελφός ὄζι τούτῳ.
ὃς αὐτὸς αὖτὸν.] F. αὐτῷ θανάτου. ὁ ἢ δὴ ϖαμϖόνηρος.] τοιοῦτος ἀνθ. ϖαρ᾽ αὐτὸ.] ϖαρὰ τούτου.
ϖροσεσκηϰίας.] ϖαρεσκώσας. ϖαντὶ γὲ.] ϖάντη.
τῷ ἄλλων ὀφ.] τῷ ἄλλων πλιὼ τέτον ὀφ.
ὥσπερ.] ὅπερ. ὥστε τὸ τῆς rectius.
εἰϖὼν.] ὑϖειϖὼν. ϖαράδειγμα.] ἀδίκημα. absurdiss. σωφρονίζειν.] καὶ τὰς ϖωρίας σωφρ. calamitates & supplicia. Alij, καὶ τὰς κολάσεις. ταῦτα ϖοιεῖν.) ϖαντ. ϖ.

In alteram Aristogitoniam.

τὸν γὲ ὑϖάρχαι.) τὸν γὲ. ὑϖολείϖεσθαι τὶ τούτοις.) τῇ τούτοις. μεταδέντα.) μεταλαδέντα.
ϖαμϖλησθῆ.) ὑϖερϖλησθῆ.
κ῾ν τοὺς νόμους.) δικὰ.
ἀναγκαζομένους.) συναγκαζομένους.

ἐφ' ᾧτε ἕνα.]μὴ ἕνα,ne vnus rerum potiretur.
ἐπέδ ειξεν.]ἀπέδ ειξεν,vel ὅπωδέδειχεν.
παροργισθέντας τὸ.]πρός τινας ὀργισθέντας.
δέομαι ἅπαντας.]δέομαι ἅπαντας. εἰ δ' οὖν τινι.]εἰ δ' ταῦτα πισὶν. ὑπολαμβάνειν.]τὸ παρ.
ὅτι τοῖς μελλούσης.]ὁμολογουμένοις.
ὑπολαμβανομένων.]ὑπολαμβάνεται.
ὅτι δ' ἐπόντων.]ὅτι δ' ἔπειν.
ἐφιστάνειν.]ἐφισάναι.
ἁμαρτάνοντας.]δέξαμαρτάνοντας. ἅτ'.]ἅτε.
τὰ ἐκ.]τά,τε ἐκ. τῳ μὲν,τὸν δ'.]τὸ μὲν, τὸ δ'.
διαφεραττόμενον.]τοῖς διαφεραττομένοις.
ταύτας ἄρισα.]ταύτας αἷ ἰδιωμὲν ἄρισα οἰκονομουμένας.

In argumentum.

καὶ παρ' ὑμῖν.]ὑμᾶς. διενεγκεῖν.]ἐνεγκεῖν.Forsan scriptum fuit πρὸ ὧν τῳ ψῆφον δεῖ ἐνεγκεῖν.
ἐνεχείρησεν.]ab ἐγχειρέω,perperam. ἐνεχείρισεν ab ἐγχειρίζω rectè.
αἰσὰ.]τοῖς μὲν αἰσὰ. κεφαλαίου.]κεφάλαιον. vel τὸ μὲν ἀρχαῖον κεφάλαιον. εἰς ὀγδοήκοντα μνῶν ἄξια.] Aut τὸ εἰς abundare,aut μνᾶς legendum esse videtur.
καὶ κόσμον.]τὸν κόσμον magis placet vt addatur κατ' ἐπιξήνησιν. σύμπαντα.]σύμπαντα ταῦτα εἰς. διακεχειρισμένων.]διακεκειμένων.
συμπάντων.] Scilicet τὸ κεφάλαιον, σύμπαντα, scilicet τὰ χρήματα.
ἐλέγξουσιν.]ἐξελέγξουσιν. αὐτὸς.]ἔστ' δ' ἀκούσας. καί τι.]καὶ ἔτι μικρὸν. προῖκα καὶ.]προῖκα τὰς τιμάς. ἀποδομένων τούτων.]M.ἢ τούτων.
μνᾶς.]μοὶ μνᾶς γίγνεσθαι.
ἔργον.]λόγον λαβεῖν τὸ ἔργον. ἐλ.]ἐξελεγχθήσεται. ἀλλ'.]μόνον,ἀλλ' εἰς.
τέχνῃ.]τῳ τέχνῃ.
εἰς οὐδὲν πάντα.]ταῦτα αἰτιλωκέναι φασὶν.
ἢ προς τινα.]ἤ τινα δίκην. οὐδὲν προσήκει.]οὐδὲν μὴ προσήκει. λαβόντας.]εἰληφότας.
ἀποδέδονται.]ἀποδέδοται. αὐτῷ.]αὐτὸ. F. αὐτὸ τὸ. ἡμεῖς τοῦτο.]τοῦτον λαβεῖν. προσεθέντος.]προσόντος. αἱ ἀφέληται.]Pro ἀφαιρεθῇ.F. ἀφέλητε.ſ. ὑμεῖς οἱ δικασταί. ἀναλωκέναι.]αἰτιλωκέναι.
ἱκανῶς μεμαθ.]μὲν μεμαθηκέναι.
ἐγγέγραπτο.]ἐνεγέγραπτο.
ὡς ἀπεκρίναντο.]ὧν ἐναντίον ἀπεκρίναντο.
τῳ τούτου μαρτυρίαν.]ἀπόκεισιν.
φησὶ τὸ,]φησὶ καὶ τὸ αἰγ. οὐδ' ἔστ' ἀποφαίνει.] οὐδ' αὐτὸς ἀποφαίνει καθόλου τὸ καταλειφθὲν, οὐδὲ τὸ μισθοῦ. & ipse prorsus non declarat quæ relicta sit,nec.
πεπραγκότα καὶ τἆλλα.] πεπραγκότα. ἔτι δ' ἀφεὶς τὸν λόγον, ἓν αὐτὸς ἀπέδωκε, τοσαύτα κλέπτοντα· πρὸς δὲ τούτοις τῳ διαθήκῃ ἠφανικότα· καὶ τἆλλα. Atque etiam in rationibus, quas ipse retulit,tantum fruatur:prætereáque testamentum deleuit:& reliqua.
χρία τε πολλὰ.]πάμπολλα. καταλιπεῖν.]καταλίποι. ἔστ' ὀπιτροπολῆς.]F.αὐτὸς οὗτος.
ἔδειξεν.]ἐπέδειξεν. ἑκάτερα.]ἑκατέρων τῷ' ὀπι-ξόπων διπλασίως. ἀποφαίνων,]F.ἑμαυτὸν ἀποφαίνων. οὐ τοῦτ'.]οὐ ταῦτ' αὐτῷ.
προσκλήσει,]προσκλήσει.M.προκλήσει.
αὐτὸν,]F.αὐτῷ κύριον.ſ.τῷ δ.ταλάντων.
ἰῶ καὶ.]ἰῶ κἂν ὑμῖν. ἀπέχητ'.]ἀπέχετ' αὖ.
προειγίγνετο,]προειγίγνετο ταῦτα προσποιεῖσθαι.
οὗτοι,]οὗτοσὶ. οὐκ ἂν ἔχοιεν,] οὐκ ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν.
ὑπήρκεσεν,]ἐπήρκεσεν.
παρεῖδον,]παρεῖδον ἀπολλύμενον.
ὑπολείπετε,]ὑπελείπετε.
εἰ μὴ ἤδεισαν,]Incluſa hæc ſunt,vt ſuperuacua,vt.F.εἰ μὴ ἔδεισαν.ſ.ὑμᾶς τοὺς δικαστάς.
ἀπορῶ.προσεπίκειται,] Animaduerti olim, deesse aliquid,quod hæc editio ſupplet.ἀπορῶ,ταύτῃ δ' ὅπως ἐκδῶ, καὶ τἆλλ' ὁπόθεν διοικῶ. Vtrunque dubito, tum quemadmodum hanc elocem: tum cætera vnde adminiſtrem.
στεφανωμένους,]στεφθέντας.

In alteram contra Aphobum orationem.

χαφλῶσ' ἐν,]χαφλῶσά τε ἐν. φανερὰ,]φανερῶς ποιοῦντες. εἰκῇ,] δεῖν εἰκῇ. ἐνεσημήνατο,]ὧν ἐσημήνατο γραμμάτων.
ὅ,τι ἂν λέγουσι,] λέγωσι, vel ὁ ποιῶ λέγουσι, vt ſit datiuus. μιμησάμενοι,]μνησάμενοι. vtrunque falſum.πμησάμενοι legendum.
ταύτας τὰς,]ταῦθ' ὑφ' ἐμοῦ. F. ταύτας τὰς εἰσφορὰς ὑφ'. ἔχειν ὅσὶν ἃ,]ἔχειν ὅσὶν.ἃ.F.ἔχειν.
ἔπειτα φανερῶς γιγνώσκοσι,]διαγνῶσι.
πεντεκαίδεκα τάλαντα τοῖς.] Compoſita voce legendum,πεντεκαιδεκαταλαντιαίους,vt δὲ συμμοριῶν, πεντεκαιδεκαναία. Ecce hic quatuordecim codices mutos & conſentientes:cùm mendum ſit manifeſtum: in aliis minutiis ac potius ineptiis, & ψόφοις φήμασι loquaces & controuerſos. ὀπίτροποι,] συνεπίτροποι. λέγ.]λάβ' ἑτέραν.
οὐδὲ ὁμολογῆσαι,]ὡμολόγησε perperam, vt & in ſuperiore.
μὴ ἐξεῖν μοὶ ἀδικεῖν,]μὴ ἐξῇ μοὶ ἀντιδικεῖν.
εἰς ὑμᾶς εἰσθεῖναι,]εἰσελθεῖν.
νυνὶ οἴεται,] νυνὶ μὲν οἴεται. ὑποδὲ.] ὑποδέξασθαι. ἔχετε ὥστε,]ἔχετε,καὶ σαφῶς.

In orationem contra Aphobum de falſo teſtimonio.

ἐξελέξας,]ἐξελέξαντο. Sed tum ſuprà legendum ἑμαυτὸν συνηδέειν. αὖπερ,]εἴπερ ἴσοι καὶ κοινοὶ ἡγοῦνται. πρὸς ἡμᾶς,]ἡμᾶς.
πρὸς μὲν ἐκείνου,]ἐκεῖνον.
δήμωνι καὶ δημοφῶντι,]F. Δημοφῶντι τοῦ Δήμωνος ἦσι, vt eſt in prima contra Aphobum. Trium enim tantùm tutorum fit mentio.
πλέον ἢ πάνυ πολλῶν,] τὸ πλέον ἢ rectè omittitur,non addito certo numero.
τὸν δ' ἤμελλεν,]τὸ δ'.M.τοῦτο δ' ἤμελλεν.
ἐλεύθερος,]ἐλεύθερον εἶ).
οὔτ' ἀληθῆ,]οὐκ ἀληθῆ.M.οὐ τἀληθῆ.
ἔχθρα τούτου,]τούτων. τε,]τούτου σεσοφισμένου.

οὐδε-

οὐδαμοῦ.]οὐδαμῆ. αὖ αὐτὸς.]ὡσαύτως αὐτὸς.
δοῦναι.] ἐνδοῦναι. τοὺς οὐκ εἰδότας ἐνδιδόναι.] ἐνδιδόναι, ὡς οὐκ εἰδότας.
τὸ πρᾶγμα.] ἐν τῷ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ σκέψασθαι. vel, ἀλλὰ καὶ εἰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ σκέψαισθε.
τῇ διαθήκῃ.] ἐν τῇ. vel τῇ διαθήκῃ ἐγγράψαντος.
λόγον καθῆκεν.]ἀφῆκεν.
κατὰ Δήμωνος.]F. Δημοφῶντος, nisi pater in filij locum successerit in tutela.
οὐδὲν αὐτῷ.]οὐδένα αὐτῷ πάντ' εἰδότων.
εἰς οὓς ἔφη καὶ.]F. εἰς οὓς ἔφηνε, vel potius ἐφῆκε, quos appellauit.

In argumentum.

πρῶτα μὲν.]πρῶτα δοῦναι μὲν. Diuinaram, μὲν πρότερον βουληθῆναι.

In orationem contra Onetorem priorem.

δυσκολώτερον καὶ.] ὄντα, καὶ μᾶλλον ἄξιον δοῦναι δίκαιον.
ἐπειδὴ οὖν ὑποστερεῖταί με.] ἐπειδὴ μὲν οὖν ὅτι τῷ ὑποστερεῖσθαί με τῷ ὄντων, τῷ τε αὐτὸ κινδυνεύειν πιστεύων εἰς ὑμᾶς εἰσελήλυθε, καὶ ταῖς. diuinaram: ἐπειδὴ οὖν ὑποστερεῖταί με τῷ ὄντων, τῷ τε αὐτὸ κινδυνεύειν πιστεύων εἰς ὑμᾶς εἰσελήλυθε, καὶ ταῖς ἑαυτοῦ ξυμφοραῖς ὑπολοιπόν ὅτι.
ὑποστερεῖταί.] σωφροστερεῖταί με. γνώσεσθ'] γνώσεται ὅτι.
οἱ διαχειρίζοντες.]οἱ διαχειρίσαντες.
χρημάτων ὑπόμνημα.]χρήματ' ὑπομνήματα.
ὀφειλήσειν.] ὀφλήσειν. καὶ δοὺς.]καὶ τὰ δὲ κομίσασθαι. ἠπείχθησαν.]ὑπήχθησαν.
καὶ μὲν.]ἢ μὲν δή. γένεται.]ἔσαι χρήσις.
δι' ὧν.]δι' ὅ. ἐλέγχω.]ἐξελέγχω.
ὅτι τούτοις.]ὅτι τόκοις. ἀποδοῦναι, ταργύριον εἶχον.]F. ἀποδοῦναι ταργύριον εἴλοντο.
ἀναγκαῖς.]F. ἀναβολαῖς. ἀναλαβεῖν.] ἀνυπολαβεῖν. κηφισόδωρος.]κηφισόδοτος χρῶν ὅτι τούτου.
παρέχοιντο.] παρείχοντο μάρτυρας μηδὲν ἧττον προσήκοντας.
τρόπον τοιούτοις.]τρόπον, καὶ τοιούτοις.
ἐξαιτησομένους.] ἐξαιτήσαντός μου, μὴ χεχρημένους τῆς ἀποδόσεως.
ἐγγείων.]ἐγγαίων, vel ἀγρέων. F. ἀγρείων. Suprà enim dixit, πλοῖα πυθαγνῶν.
συνίσασι.]συνομολογοῦσι.
ταλάντου τιμῆσαι καὶ τούτων.]M. τούτου, scilicet τῶ ταλάντου. εἰλεγμένης.] ἐξηλεγμένης. εἰληγμένης legendum, ab εἴληχα, εἴλημαι, ἀφ' ὃ τὸ λήχω τὸ λαγχάνω.
τὰς συνοικίας.] συνοικείας ἀφὲ τῶ μὴ συνοικεῖν. φυγὼν.]ἐκφυγὼν.

In posteriorem.

ὅσῳ.]ὅσον. οὐκ ἄξιον ἦν.] ὡς ἀξιόν ὅτι πλείονος.
κακουργούμενα.]κεκακουργημένα.
ὅπ ὠμολόγησέ π.]ὅπ ὤμοσε.
ἐαὶ μὲν πλείονος, πλεῖον.]F. ἐαὶ μὲν πλείονος[scilicet ἄξιόν ὅτι) ἐλάττονος· ἐαὶ δ' ἐλάττονος πλείονος τιμᾶσθαι.
συσῆσαι.]F. σὺ σῆσαι.
ὅσις σὸν ἦ].]ὀγδοήκοντα μνῶν ὅσις ὀγδοήκοντα μνᾶς ἦ] τιμῶ πρᾶγμα.

In exceptionem aduersus Zenothemidem.

πρὸς ὑμᾶς.]Si referatur ad εἰπεῖν, dicere apud vos. Sin ὑμᾶς, ad πεπραγμένα: ad quod & τὸ πολλάκις referri potest, vt significet, Zenothemidem multa in se commisisse.
εἰκότως.]δὴ εἰκότως. Sed τὸ δὴ abundabit, si ὧν pro ὦ legas, vt, τὸ ὅπως δύνῃ σὺ sit initium τῆς ἀποδόσεως. τελεσθείη.]ὅπι τελεσθείη.
ἀνβουλῆς τινα.]Hæc abesse possunt.
τούτω σωσθήσειν.]Possit & σωσθήσειν legi.
πρόσιμα.]πρός τινα. παρόντα.]καὶ παρόντα.
διεμαρτύρετο ἑξάγγ βεβαιοῦ.]βεβαιῶν. F. τῷ ἑξάγγ. οὐ ὦ.]οὐ ταῦτα ὦ.
συντεθεικότος.] συντεθεικότος.
ἀνδοῦναι.]ἀποδοῦναι. πρὸς.] πᾶσα πρὸς ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια. μὲν πρὸς.]μὲν αὐτοὶ πρὸς ἑαυτούς.
διὰ σοῦ.]διὰ τῶν ὑπὸ σοῦ γεγενῆσθαι.
γεγρῦσθαι.]γρύσεσθαι.

In argumentum.

ἐν διαιτητῇ.] ἐνὶ διαιτητῇ legendum potiùs, quàm ἐν διαίτῃ.

In exceptionem contru Apaturium.

ἵνα μὴ συκοφαντῶνται.] ἵνα μηδεὶς συκοφαντῆται. ἀδικοῦντες.]ἀπαγόντων.
παρμένωνος.]παρμένοντος. ἐν τῇ νυ.]δη.
λῦσαι.]λύειν. ἔφη.]ἔφησεν.
ὅσιν.]ὦ ἐρυξίας.
εἰσπροσάξαι.]εἰσπροσφέρειν. Legi etiam possit εἰσπροσάξας. ἄξιον ἦ.]ἀξιον τοίνυν.
ἀπῆλθον.]ἦλθον. εἰσπέναι.]εἰσεῖναι. Lege εἶς εἶναι. ταλήθες.]τἀληθές.

In orationem aduersus Phormionem.

τοῦτο.]ὅτι τῆς νεὼς. οὐ τοῦτο.]οὐ μέντοι τοῦτο.
τοῖς δανείσασι ποιεῖν.]πᾶσι ποιήσειν.
ἐπακολουθεῖν.]καθακολουθεῖν.
τῷ παρεισάδη.] Fortassis Thraciæ rex Bosporum non tenuit. In Aristocratea quidem βηρισάδης tertius Thraciæ rex nominatur. τ' ἄνθρωπον.]Huc referri potest ἀνθρακτον. Sin φόρτον (quod magis placet) ἄνθρακτον. Diuinaram ἀνθρακία γὰρ εἶ] τὰ ἀγνεύσματα.
καταλέλειπτο.]κατελείπετο. τειακόσια.] τριάκοντα. minor hæc calamitas. λ.τ.
τὸ φασὶν.]M. φησὶν. scilicet ὁ φορμίων.
ἀφὰ τούτου.] παρ' αὐτοῦ.
κλητήρων.] κλητόρων. οἷς πρότερον εἴρηκεν.] οἷς πρότερον εἰρήκει, εἴρηκεν. ὀργὴ.]καὶ ὀργὴ.

ηλιήσεταί ποτε.]πώποτε. ἀποτίνειν.] καὶ ἑξήκοντα ἀποτίνειν. πενταϰοσίας.]καὶ πεντακοσίας.

ἀποδέδωϰε.]ἀπέδωϰε ταρχαῖον.

ϑπινδυνεύεται.] ἤδη κινδυνεύεται τῷ σωσιποιῶπ. ἀπεδώϰαμεν.]F. ἐδεδώϰειμεν.

ἴσε.]σωίσε. ϖδαληπέον.]F. ϖδαληπτέον.

ἀπηλλαξα αὖ.] ἀπήλλαξας αὖ legendum, ἀπήλλαξά σε αὖ, vel σ' αὖ.

δέγε.]δέ τοιγε. ἐντεθειμένος.]ἐνθέμενος.

ἀπόρεσις.]M. ἀπόρεσς πάντας.

κήρυγμα.]πάντας ὑμᾶς τι.

ἀθλώπσι.]τῷ ἀθλώπσι. &, καὶ οὐ μόνον τῷ ἀθλώπσιν. νόμος.]νόμοι. δὲ τιὼ δίκιω.] ἢ ὡς οὐκ εἰσαχϑὲν μόνον τιὼ δίκιω οὖσαν.

δεινόταται.]τὰ δεινόταται. καὶ ϑδιξ.]καὶ αὐτὸς.

ἀληϑῆ.]φησὶ τἀληϑῆ.

ἔφασαν οὗτοι.]αὐτοὶ.

ᾧ ϑδιξ σκήπτεται.] F. σκηρίπτεται nititur, fretus est. οὐκ ἐστὶ.]οὐκ εἰκτε. οὐκ ἐπ παιδὸύσεως.] ἐπ ϖδαπαιδυῆς, vel ἐξ ϑπιπαιδύσεως.

ὑμᾶς δεῖ.]οἷς ὑμᾶς δεῖ ἐπανορθωτὰς φαίνεσθαι.

In argumentum.

τῆς ἀρτέμωνος.] F. τῆς οὐσίας ἀρτεμώνος. alij τῷ, alij τῆ.

In orationem aduersus Lacriti exceptionem.

ὅσον ἐδόκει.]ὡς οὐδὲ ἐδόκει.

δύϑυς ἐντεῦϑεν.] δύϑυς, καὶ ἤρξατο ἐντεῦϑεν ἀπὸ τῆ ϖρώτυ γεγραμμένου ϖδαβαίνειν μὴ ποιεῖν.

παρέχειν.]ταῦτα παρέχειν.

ἠρώτησαν.] ἀντηρώτησαν. πεπεσγμένοι.] δι' πεπεσγμένοι. δεινότατον.] πάντων τούτων δεινότατον. ϑπὶ κιωὶ.]ϑπὶ νηὶ.

τὰ ὑμέτερα.] κελεύει τὰ. καταφρονοῦντας.] τῆ ἄλλων καταφρονοῦντας.

ἀξίωναι ἀθλωταίων.] ἀξίωναι ἐκδοῦναι ἀθλωταίων.

In exceptionem pro Phormione.

ϖεϑείμενος.]M. ϖεϑειμένος, ϖὸτὶ τῷ, ϖεϑεῖτο.

ἀντιμοιρεῖ.]τὰς ἀντιμοιρίας.

ἐμισθώσατο.]ἐμεμίσθωτο.

ἀφεῖσαν.]F. ἀφέπεισαν. τάλαντον.] δὶ τάλαντον. F. δὴ τάλαντον. σωφρόνως.]σωφρονῶν.

ὑποδεικνῦναι.] ὅπιδ. φανήσεται.] ὕστερον φανήσεται. ὅπισϑεν εἶτο.]ἀπίσϑεν εἶτο.

ἀφεῖσαν.] ἀφεῖκαν. F. ἀφῆκαν.

τὰς τεισχιλίας καὶ.]ϑραχμὰς καὶ.

ἔτολμα.]ἐτόλμησεν. δ δύτερον.] ὧν λέγεις. δ δύτερον. ὤφειλον οὗτοι.]αὐτοὶ.

εἶπον ὡς.]εἶπον τῶτο ὡς. ὧν μὴ.]τούτων μὴ.

ἃ.]ὃ ϖρὸς. ϖρὸς δόξαν.] ϖρὸς ἡδονὴν δόξαν ἀναίνη. ὃς.]ὅστις ὀφὶν.

τὸ.]τῷ τὸ τέταρτον. ὡρισβεῖα.]τὰ ὡρισβεῖα.

ἐμίσθωσε τούτοις.]ἐμίσθωσεν ἐκείνοις.

τῷ δ' εἰπεῖν.]ἐγκαλεῖν.

ξένωνι.] ζωώνι. ἐπ τῷ οἴκων.] ἐντῷ ἴσως εἴκοσι. Fortasse non diuersa lectio est, sed additamentum, vt legas: ἐπ τῷ οἴκων. ἐντῷ ἴσως εἴκοσι.

Ex ædibus intra annos circiter 20.

τὸν λόγον.]σοὶ τὸν λόγον. ϖασῶν.]τῷ ϖασῶν.

ὀφὶν, οὐδὲ.]F. ὀφὶν, ὧν οὐδὲ τὸν φορμίωνα ἐκεῖνος ὁρᾷ. scilicet ἐνδεᾶ ὄντα.

ἐφαίνετο.]φαίνοιτο. μονονού.]μονονουχὶ ὀνειδ.

καὶ τὸν σωσίνομον.] τῷ σωσινόμῳ, καὶ τῷ ϖιμοδήμῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τραπεζίταις.

φερνῶν.]σοῦ φερνῶν.

σοι.]ὀφὶ. σοὶ γοιῦ. οὐδέποτ'.]οὐκ αὖ.

εἶδεν.]οἶδεν. ἴϑι δὴ.]ἴϑι, neutrum placet.

χρήματ' ὑμῶν.]ὑμῖν. πλιὼ λιῶ.]πλιὼ ἢς.

καὶ κακουργῇ.] κακολογῇ. Scholion in fine additum est.

ἐξέφερε τὸ ὕδωρ.]τουτέστιν, ἐκβαλλε.

In orationem aduersus Pantænetum.

ϖατὴρ.]καὶ ϖατὴρ. τότε.]τοτὲ, τοτὲ, τοτὲ.

ὡς φίλος.]ᾧ. κατέσησε τὸν.]τινὰ οἰκέτ' ἰὼν.

ϖατῆρας ἔχων.] vel μὴ ϖατῆρας ἔχων, vel ϖατῆρά σε ἔχων. σωξήσασιν.] σωεισφήσασιν. qui alium vnà secum introduxerint. In Philippicis est, εἰσφῆσαι τοὺς γραπώτας ἢ τὰς φερυάς. Recipere intra mœnia.

σωδυπορήσαντας.] σωδυπορίσαντας ϖδὰ τὸ σωδυπορίζω, quod non puto dici, etsi πορίζω vsitatum est.

In exceptionem aduersus Nausimachum.

τοὺς εἰληχότας. τοὺς τιὼ δίκιω εἰληχότας ἡμῖν.

δίκας.] καὶ δίκας ἐλαχον. ἕκαστα ὧν μὴ ἔᾖ.] ἕκαστα καὶ ὧν αὖτις ἀφείκῃ τινὰ, μὴ ἔᾖ δίκας ὁμοίως. Vnica vocula ὑφὲν scripta, cùm duo verba sint, hunc locum obscurauit. Qua diuisa, nihil opus est assumentis scholij. Tu lege retentis autoris verbis: ὧν μὴ ἔᾖ δίκας, scilicet, χρὴ: vel, κατ' ἀναλογίαν, ὧν μή εἰσι δίκαι· ὧν ἐν ὄφὶν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις κύριον. Ait multa esse ob quæ actio non detur: quorum vnum sint ea, quę acta transactáque sint, æquè ratum ac cætera.

ἀπηλλαγμένοι.] ἀπηλλαγμένων, contra nos qui missi facti sumus, Sin ἀπηλλαγμένοις, ad accusatores referantur, quibus satisfactum est. μάρτυρον.]μαρτυριῶν.

ἐγράψαντο τούτων.]τούτῳ. καὶ ταῦτ'.]ἢ τούτων ἀπεγρήψησαν. χρήσασθαι τούτῳ.] M. χρήσεσθαι τούτου scilicet τῶ ἀποσεγρηθέντος.

πειρῶνται.]πειρῶντο. contractum ex πειράοντο. ἢ διογήτου.] καὶ Διογήτους καὶ τοιούτων ἑτέρων αἰσχρῶν καὶ κακῶν αἰθρώπων, κακῶς.

ὑμῖν δικαίως.]δίκαι ᾧ ὡς τὸ λαῖχ. M. δίκαι, ἢ ὡς.

In orationem aduersus Bœotum, de nomine.

αὐτὸς ἑαυτ.]ϑδιξ. Permutantur & hæc toties, vt non sit operę precium sæpius annotare. οἷα.]οἷον εἰκὸς.

ἐμμένειν τοῖς δικαίοις.]ἐμμένειν, δικαίως·

καὶ δὴ.]κἂν δὴ καλεῖ. οὐχ.] ἡμεῖς δ' οὐχ ὑπαχ.

καθιςῇ

καθιεῖη λειτουργεῖν.] λειτουργίαν.
συμβαίνει.] συμβαίνον. σὺ μὲν σεαυτὸν.] ὁ μὲν ἑαυτὸν. πληρῶντας.] πληρῶσας.
ἐγγεγράφθαι.] ἐγγράψαι.
καὶν.] καὶ μάρτυρας. φησι.] φησὶ πληθεῖν.
οὐκ αὖ.] οὐ γὰρ εἶας.
τετυχηκώς.] τῆς πολιτείας, vel, τῆς πόλεως τετυχηκώς. τίς ἰὼν.] τίνος ἰὼν. F. ποῖος ἰὼν χρηματιστής.
ἔχοι δικαίως.] ἐμοὶ δικαίως αὖ θεῖν ὄνομα.
ἐπὶ χρόνου ἀριθμόν.] χρόνον.
καταδικαιτήσασθαι.] καταδικαιτῆσαι σκέψασθε πρὸς θεῶν. ἀλλὰ καὶ πάλιν.] ἀλλὰ καὶν πάλιν. ἐξαλείψαι βούλονται.
ὧν γ' αὖ μή.] ὧν αὖ μὴ ὧσι νόμοι γνώμη.

In orationem contra Bœotum de materna dote.

μὴ τούτων.] μεθ' ὧν. μὴ.] οὐ μὴ δίξασθαι.
αὐτοῖς.] αὐτὸς τὰς δίκας. συμβεβλημένος. F. ἐμβεβλημένος. ταῦτα, ὥσπερ.] ἅπερ.
ἀποδεδειχται.] ἐμβέβληται μάρτυρίας.
ὁ δικαίων ὥστε.] ὃ δικαίων τινὶ δίκαιον ὥστε.
ἔπ ἦ.] ἔπειτα πάντες. ἐφιᾶσιν.] ἐφιεῖσι.
τότε.] ταύτῃ. M. τότε, ταύτῃ, ὡς.
ἀποδικαιτηθεὶς.] F. καταδικαιτηθεὶς.
αὖ ἐπιχειρῇ.] ἃ αὖ ἐπιχειρῇ λέγειν, δίκαιον καὶ ὑμᾶς ἀποδέχεσθαι. ἐγὼ οὐκ.] ἐγὼ οὐ τοῦτο ἐβ.
ἀπαντήσαν τίς.] F. ἀπαντήσαιμι, παρόντος τούτου. δικαλυθῶσι.] δικάσασθαι.
ἐπέτρεψε.] ἐπιτρέψαιμι. φησὶ καλεῖ.] φησὶ βάλλεται δικαιτητὴν ἐπιτρέποντός μου.
ἐξ ἐκείνου γεγῦσθαι.] γνῶσθαι. φησὶ εἰ μὲ.] M. φησὶν εἰ μὲ. φησὶ τοῖς ἄλλοις.] φησὶ γὰρ τοῖς ἄλλοις εἴκοσι.
τινὶ.] καὶ τινὶ φησὶ. ἐκγυήσεται.] εἰ γνήσεται. M. ἐγγυήσεται. ζῶ σοὶ τοιούτοις.] συζῶ τούτοις. ἐλπιλύθασιν.] ἤκουσιν. φησὶ.] ὑπὲρ ὧν αὖ.

In argumentum.

καὶ τὸ πολυδύκου καὶ τῆς πρεσβυτέρας ὀφείλοντα.] Et constructio & sententia inepta. Ex oratione autem apparet, legendum esse: καὶ τῷ πολυδύκτῳ καὶ τῇ πενθερᾷ, & Polyeucto & socrui. ἰδοὺ ὅσῳ κρείττων ὄζει. F. ἐνίοτε σοφισικὴ δίψυχοι μὴ παιδείας, πολλῶν ψευδεγραφημένων βιβλίων.

In orationem aduersus Spudiam.

ἐγὼ.] ἐγώ τε καὶ απ. εἰσιέναι.] παιέναι.
χιλίων.] μοὶ χιλίων. εἰς ἄ.] εἰς ὅσα.
κεκομισμένοι.] κεκοσιμημένοι. δημόφιλος.] δημόφυλος. σκευῶν δ' ἰών.] Fortasse σκευῶν τ' ἐπ ἔχουσι. ἀλλ' ἅ.] ἀλλὰ τὰ μὲν ἔχει.
ἀφεὶς ὑπὲρ ὧν.] ἀφ' ἧς. ὅπως.] ἐμελέτησας ὅπως. Accuratè enim meditatus es, vt hos doceres. δικρυφάμενοι.] ἰδία κρυφάμενοι.
καὶ οὐ τοῦτο.] καὶ τοῦτο μόνον;
γεγραμμένα.] γράμματα. συκοφαντᾶν.] καὶ συκοφαντᾶν. τοῦτον.] τοῦτο, λάβε.
ἔχειν.] ἔχει ἀπουδίας; φάσει τὴς.
φησαπέπεσε.] φησαπεπίμπρασε.
ἀπεπεμᾶτο.] ἀναπεπεμᾶτο.

In orationem aduersus Phænippum.

φειαγαγών.] F. φειῶν. δύω ἄλως.] ἄλοι.
οὐδὲν, ἀλλ' ἢ βουλ.] οὐδὲν ἄλλο, ἢ. F. οὐ δ' ἄλλο, ἢ.
πλὴν ὧν.] πλὴν εἰ. μικρὸν.] νόμος. μικρόν.
ἵππων.] ἱππέων. ὀφείλω.] ὀφείλει.
ἀειτομένει.] ἀειτοῦμέν.

In orationem aduersus Macartatum.

ἐμαρτύρει.] διεμαρτύρει.
φησὶ καλίσαντο.] φησὶ. & hæc permutantur sæpe. φησὶ τὸ.] F. κὴ τὸ ἔχοντος.
ἐξοίνου.] ἐξοίου vel ἐξίσου.
αἰδήσεσθε.] δόξησήσεσθε, vel, ἰσήσετε.
φίλαρχος ἀδελφὸς.] υἱός.
εἰπερ.] ὅτι εἰπερ καὶ ὁ υἱός. φησὶ πατὴς δὲ βουλίδου.] φησὶ πατὴς καὶ μητὴς υἱίδης ἐγγύετο δὲ βουλίδης, ἐμοῦ μὲν παῖς ὢν, τῷ δ' ἁγνία ἀδελφιδοῦς φησὶ πατὴς οὗτοσὶ ὁ παῖς.
κατεχρῶντο.] ἠφοῶντο. F. κατεψεύδοντο.
πολέμων καὶ φυλομάχη.] Margini ascriptum est, φιλομάχη, φιλομάχη, φιλομάχη, φιλομάχης, φιλομάχη: quo scholio fruatur qui volet.
καὶ υἱὸς ἁγνίας.] Interponitur huic versui supernè: ἀνεψιοῦ.
φησὶ πλαίουσα.] φησὶ ἄλλοις πλαίουσα. F. φησὶ πλησθεῖσα. τὸ πατὴς τὸ ἁγνίου.] In margine: φιλομάχῳ φιλομάχης φιλομάχης.
τίνος ἰὼν πατὴρ.] πατὴς; τίνος.
ὢν πατὴς.] πάππου. Vtrunque verum. Fuit enim & nepos è filia, & filius adoptiuus: si modò filium adoptare mortuus potest.
ἁγνία ἀνεψιοῦ.] ἁγνία παῖς ἐξ ἀνεψιοῦ φησὶ πατὴς. τὸ ἀνεψιοῦ τὸ ἁγνίου.] πολέμωνος.
ἰὼν ἐντὸς.] ἢ ἐντὸς. ἢ ἰὼν ἁγνία ἀνεψιοῦ.] ἐξ ἀνεψιοῦ καὶ φησὶ πατὴς παῖς, ταύτης.
ὅπως αὖ βούλονται.] βούλονται.
ὅτε.] ὅτι ἰὼν τετελδυτηκὼς. εἰπὶ ὅπι τὸ ἄμεινον.] εἰπὶ τὸ ἄμεινον. ἀποφθιμένοις.] ἀποφθινομένοις οἰκνούμενα. εἰ τὸν.] εἴτις τὸν μὲν κλῆρον. τὸν.] τὸ τὸν μὲν εἰσαγαγεῖν. καὶ εἰσεποίησε.] ὥστε καὶ εἰσεπίησε. ἄποθεν.] ἄπωθεν.
ὅπις ἔψητε, ἀναγκάσετε.] ὅπις ἔφατε, ἀναγκάσαι.

In argumentum.

τούτῳ.] M. τούτου, τὸ νόμου. ἀπλησίαν.] Ex oratione apparet, πεπλασμένῃ, esse legendum. Ecce & hic omnes codices muti.
ὅπι.] F. μὴ, vel φησὶ, vel φησὶ τινὶ ἐκείνου τελευτινὶ. ἐγγυτάτω.] τοῖς ἐγγυτάτω.
τῶγε.] τῶτε πατρὶ.
ἰὼ.] (ταύτῃ δ' ὡς ἐγγύετο ὑμεῖς δείξομεν.)
δήπου παῖδος.] F. ἀπαῖδος. χαίρονπ τ' εἰρημένων.] F. χαίρουσι τούτων εἰρημένων. φησὶ γυναικὸς.] F. φησὶ γυναικῶν, sic. φησὶ ἀνδρῶν.
καὶ εἰ.] καὶ ὁ λουτροφόρος.
τὸ ἁπλοῦν δίκαιον.] τὸ ἁπλοῦν & δίκ. φησὶ κλήρου ἀζῶνας.] M. ἀζῶνα. τὸ ἐκώλυσεν.] F. καλῦσαι, vel κὴ

ὁπ μὴ ποιεῖν τι τῶν νομιζομένων κωλύσειν ἡμᾶς.
ὡς ἔχει λόγον.] ὡς αὐτὸ τὸ ἀμφισβήτημα. M. ἴσως.
οὔτε χρόνῳ.] χρῆσει.
καὶ κρείττων.] F. ἀλλὰ κρείττων.
τὸν θεσμὸν.] τὸν νόμον. ὁ δ' ἐγκαταλειφθεὶς.] καταλελειμμένος.
πῶς οὐχὶ τὸν.] πῶς οὐχὶ οὗτος ἢ τὸν.
ὅτε χὸ οἶμαι λεώστρατος.] Salebrosus locus, de quo vide coniecturas meas in annotationibus. In margine hæc ascripta sunt: τότε χὸ οἶμαι λεώστρατος οὑτοσὶ ὡς καὶ βαλλε τὸ κλήρου πρὸς ἡμᾶς ὅτε ὁ λεωχάρης οὔπω διαμεμάρτυρηκὼς, ἀλλ' ὅπ ἐγγέγραπται, ὡς δημότης ἦν. Tunc enim, scilicet Leostratus ipse ex sponso in hæreditatem agebat contra nos, cùm Lochares nondum testatus esset, se pro municipe inscriptum esse.
ἄλλως. οὔτε γὸ οἶμαι λεώστρατος οὔτε ὡς καὶ κατέβαλε, &c. Aliter. Neque enim, scilicet Leostratus neque sacramento contenderat.
νυνὶ ἐγγέγραπται.] ὡς νυνὶ ἐγγέγραπται. Se nunc esse inscriptum. ἀνέγραψεν.] ἐνέγραψεν.
παρεκατέβαλλε.] ὡς καὶ κατέβαλλε. In priore præpositione fit nulla mutatio.
ζῶντος τοῦ πατρός.] δεῖ γὰρ ζῶντος τοῦ πατρὸς τὰ ὑπ' ἐκείνου πραχθέντα διαμαρτυρεῖν. Sed oportet viuente patre, ea quæ ab illo facta sunt, testificari. Vtcunque legas, in eodem hæremus luto.
ὅπι.] καὶ τὸ τῶν διαμαρτυρομένων.
τούτων δ'.] τούτων δὴ οὕτως.
ὅταν εἴπῃ.] ὅταν γὰρ εἴπῃ.
ἡμεῖς, ὦ.] ἡμεῖς γὰρ, ὦ ἀ. δι. τὰς ἀτυχίας.] τὰς κομιδὰς τῶν οἰκείων φησὶν, ὅτε Σόλων εἰσήγει.] φησὶν ὁ Σόλων ἐξεῖναι αὐτοῖς διαθέσθαι. Solon ait, eis esse factionem testamenti. οὐκ ἐξὸν.] οὐκ ἐξεῖναι. τελευτήσαντος.] τελευτήσαντας.

Annotationes in actionem falsi testimonij contra Stephanum.

διαθήκας.] διαθήκας ἐμαρτύρησαν.
φορᾶθεῖεν.] οὐ φορᾶθεῖεν. ὥσπερ.] ὡς περὶ ἱερῶν.
τούτῳ τῷ χρήματι.] πράγματι.
δεῖξαι.] δείξατε. τοιαῦτα τῶν.] τοιαῦτα, ἃ τῶν μὲν.
καὶ λαθεῖν.] λαβεῖν. τί οὖν μαθόντες.] παθόντες.
αἷς δ' ἀφείλοντο.] ἃς.
ὅπισθοις.] ὄπισθεν ὄντες. τί αὖ ἦγεῖσθε.] τί οὐκ αὖ ἦγεῖσθε ποιῆσαι τοῦτον ἄλλο τοιοῦτο;
πρὸς Γλαυκωνίδην.] σὺ πολὺ.
ἀνακείου.] ἀνακήιου. ἀνάκημον, δεσμωτήριον εἰς ὃ κατετίθεντο τοὺς πονηροὺς δούλους. Anacæum carcer fuit, in quem coniiciebant improbos seruos.

In alteram aduersus Stephanum.

τὰς διαθήκας.] τὰς ἢ διαθήκας. εἴ φησι.] εἴ τίς φησι. ἀπόδικος.] ἀπόδικον. ὅπ μαρτυρεῖ.] μαρτυρῆσαι. φαρμακῶντα.] φαρμακοῦντα.
καὶ ὄπικλήρων.] ὄπικληρουμένων.
διδῶσιν.] διδοὺς ἢ δεκάμηνος.

In orationem contra Euergum & Mnesibulum testes.

καὶ ὅτε ἐξέτεινον.] καὶ νῦν ἐξέπινον.
τοὺς δικαστὰς.] κατεδικάσατο· ἀλλὰ καὶ ἐξαπάτησε τοὺς δικαστὰς, καὶ τῶν βουλῶν ἅμα τῶν πεντακοσίων. per iniuriam reum peregisse: verumetiam & iudices, & senatum quingentorum vnà decepisse.
ἠναγκάζετο.] ἠνάγκαζε τὸ πρὸς μέρος.
παρεσκευάσατο.] παρεσκεύασα. καὶ τὰ.] καὶ κατὰ τὰ ψηφίσματα καὶ κατὰ τὸν νόμον.
ὅτινά φησιν.] ὅτινα ἔφησεν.
τὸν διόφημον.] περὶ τὸ διοφήμου.
ὅσοι ἐβούλοντο.] ἐβουλεύετο.
εἰσελθόντες.] ἐπεισελθόντες. ἦξαν.] ἦξαν, vel ἤϊξαν. εἶπινα.] ἄπινα. τῶν οἰκίαν, ἔπινον.] τῶν οἰκίαν, τῆς δ' ὑστεραίας ἔκπινον τῶν δίκων, καὶ ἐπομίσαντο. F. ἐξέπινον.
αὐτὶ τοῦ ἀπολαβεῖν.] αὐτὶ τοῦ τὸ ἀρχαῖον τῆς καταδίκης ἀπολαβεῖν.
ἔπ δὲ.] ἔπι δ' καὶ ἐπαγγελλόμενος ἐκτίνειν.
ἤθελε.] ἤθελον διδόναι.

In orationem contra Olympiodorum.

ἀναγνώσεται.] ἀναγνώσομαι.
οἱ σαγηνοφάνται.] Scholion, σαγηνοφάνται, οἱ πλέκοντες ταῖς γυναιξὶ τοῖς κεκρυφάλοις. Sanchyphantæ, qui plicant mulieribus reticula.
ὧν.] ἐνῶν εἷς.
ἀπεῖναι.] ἀπέναι. πυθόδωρος.] πυθόδοτος.
καὶ διαφερεξάμενος.] καὶ διαφερεξαμένων ἡμῶν ἅπαντα ὅσα. ὅτε.] ὅπ ἐγώ.
εἰχόμην.] ἔχομεν. φερφάσεις καὶ.] φερφάσεις ἄδικοι καὶ πονηραὶ. ὅπως ἐπειν.] ὅπως ἕψειν.
εἴπερ.] ποιεῖν εἴπερ τι ὧν. ἦσαν.] εἴησαν vel ὦσι.
οὐκ ἤδη.] τότε ἤδη. ὑποδέχοισθε.] αἰάχοισθε.
ὅπι αὖ.] ἄπινα αὖ τις.
ὑμᾶς μεμνημένους.] ὑμεῖς μεμνημένοι ἁπάντων τῶν εἰρημένων ψηφίζεσθε ὅ,τι αὖ.

In orationem aduersus Timotheum.

καὶ κινδ.] καὶ ἐν κινδυνίοις.
εἰς ὅ,τι ἕκαστον.] ἑκάστοις.
τότε ληφθέντα.] τά,τε αἰαλωθέντα καὶ.
αὐτὸν.] αὐτὸν χρῆσιν ἑαυτῷ χιλίας.
τότε πόντα.] ταῦτα. καὶ. τῷ παιδὶ δυμηλίδου.] τῷ παιδὶ τῷ δυβουλίδου.
μὲ ἐμβαλέσθαι.] μὴ ἐμβαλέσθαι.
ὧ σώσησησεν ΘΕΟΣ τὸν πατέρα.] ὃν σώσησεν ΘΕΟΣ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ. ἀπέπεσε.] ἀπῄτησε τὸν τιμοθέννη τῶν φιαλῶν. F. ὃ ἀπῄτησεν ὁ τιμοθέννης τῶν φιαλῶν. οὐδ' αὖ ὡς.] ἢ ὡς αὐτῷ. καὶ καλοὶ.] εἰ καλοὶ καγαθοὶ. M. τὸ καλοὶ.
ἢ οὐκ.] πῶς οὐκ εἰκὸς. κατέλαβεν.] κατελάμβανεν. τὸν πατέρα.] τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ συσῆσαι αὐτόν.
ὅπ.] ὅτι ὀφείλοιτο. τεσσαράκοντα καὶ.] τεσσαράκοντα δραχμὰς καὶ.
ὄπιπ δείου.] ὄπιπόδειον ἔνδα αὐτῷ καλλίστρατον, ὅσπερ.

σὺ ἄρ'

οὐ ἅπαντα.] σύμπαντα. σὲ ἔδει αὐτὸν. F. αὐτῷ ſ. τῷ χρημάτων. ὑποσησάμβυον.] σαθμησάμβυον, eſt ſcholion.

In orationem contra Polyclem.

καὶ ζοὶς.] ὑμᾶς τοὶς ὄλλους. ἀκοῦσαι.] ἀκούσατε.

οἷς.] ὧν αὖ λέγω. ὁρῶντες.] ὁρῶντων.

τοὶς μισθοὶς, &c. ἐδίδοιν. σιτηρέσιον λαμβανόντων; Obſerua diſcrimen μισθοῦ στρατιωτικοῦ καὶ σιτηρεσίου. ὀβολὸς διὸπ. διὸπ ὀβολός.

πλοῦν.] ἅτε πλοῦν πολιὰ. ἐπαρκέσαι τοὺς.] ἐπαρκέσαι, ἐπάρκουν τοὺς ὦ.

ἐν τῷ δείγματι.] Scholion, δεῖγμα τόπος τῆς ἐστὶν ἐν τῷ ἀθλώησιν ἐμπορίῳ, εἰς ὃν τὰ δείγματα ἐκομίζοντο, καλούμβυος οὕτως. ἀττικὸν δὲ ἔθος, τὸ καλεῖν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ τόπῳ καὶ αὐτοὶς τοὶς τόποις. ἔστι δὲ κυρίως δείγματα, τὰ ἐφ' ἑκάστου τῶν πωλουμένων δεικνύμβυα. Digma locus eſt in Athenienſi mercatu, in quem ſpecimina ferebantur, ſic appellatus. Attici autem moris eſt, locis facere nomina à rebus quæ ibi geruntur. Specimina porrò propriè ſunt ea, quæ de ſingulis rebus vænalibus monſtrantur.

ἀναλίσκετο.] ἀνηλίσκετο.

ὅ, τε.] F. πυθοδωρός τε ὁ ἀχαρνεύς.

ἐγγέγραπτο.] ἐνεγέγραπτο.

διὸπ.] διὰ τί σκεύη. ὑπὸ πέπαγκας.] ὑπὸ βέβηκας, vel ὑπὸ βέβληκας.

κατασκεύασαν.] κατασκεύασεν.

ὀπτεφοῖς.] ὀπτεφοῖς. τιὼ.] εἰς τιὼ ζιπεφρᾶχαι. ἐν μυτυλίνης λήψεται.] λήψεσθαι.

τῇ τειμήσει.] τιὼ ζιμήν. καὶ ὦδά, τὰ μὲν ὦδά. ἦκον ὅπῃ τοὶς τόκοις.] Fortaſſe ſic reſtituendus eſt hic locus: ἦκον ὅπῃ τὸ χωρίον ἐπειδὴ ὁ ἐνιαυτὸς ἐξῆλθεν· εἰ μὴ ἀποδοίη τὶς αὐτοῖς τό, τε κεφάλαιον καὶ τοὶς τόκοις κῇ τὰς συγγραφάς. Inuadebant prædium cùm exiſſet annus: niſi ipſis & ſors & vſuræ ſecundum tabulas redderentur.

πιμωρήσεσθαι.] πιμωρήσασθαι.

In orationem de corona trierarchica.

ἀναπειρομένου.] ἀναπληρουμένου, vt & ego reſtitui olim. μεμισθωνται.] οὔπω μεμισθωνται.

ἐξαναπληρωῦ.] ἐξ ἀνάγκης πληρωῦ.

τὸν στέφανον λαβεῖν.] ὦδε λαβεῖν. M. ὠφελαβεῖν.

τὸν μεμισθωμένον.] μισθωσάμβυον.

δεδικονημένων.] δεδικεκονημένων. εἰς τὸ δικαστήριον.] δεσμωτήριον.

δοκοῖτ'.] δοκείητ' αὖ. φαίνεται.] φαινεῖται.

τὸ ὠφελὸς.] ὅπῃ τὸ ὠφελὸς τὰ.

ὠφελικάζειν.] προδιδάσκειν ὄζιν, vt & ego.

τῷ αὐτῷ ζόπων.] τῷ ζόπων αὐτῷ. M. τῷ ζόπων τῷ αὐτῷ. τῷ ποτὲ.] τῷ τότε.

τοὐζου.] τοῦτο συγχωρεῖν. ἐὰν.] καὶ ἐὰν ὑπὸ.

τούτοις.] τοιούτοις τοίνυν.

In orationem contra Callippum.

μηδὲ μὴ ἑτέρων.] μὴ μηδετέρων. ὃν.] ὡς καὶ αὐτὸς. δίθεως ὦδ' ἔχῃ μα.] τὰ χρήματα. Neutrum placet, τὰ χρήμματα probo.

λύκων ἠραπλεώτης.] λύκωνα ἠραπλεώτιον.

ὑποκειναμβύου τῦ.] δὲ τῦ πατρὸς.

εἶπε.] ἦπε εἶπ. οὐδὲ ἐν οἷς.] οὐδὲν οἷς, vel οὐδὲ οἷς.

ὠφελὸς δὲ τοῦτ'.] τούτῳ ἐγὼ. προκαλεσαμβύου.] προκαλεσάμβυος. ὄπικαλῶν.] ἐγκαλῶν.

ἦπ.] εἶπ καταλελοιπὼς. ὠφελὶ τοσαῦτα.] F. ὠφελὶ ταῦτα τὰ χρήματα. χεφμένος λύκων.] χεωμβύου λύκωνος.

In orationem aduerſus Nicoſtratum.

ἀπεγραψάμιλιν.] ἀπέγραψα.

ἀγρῷ τούτων.] τοῦτον. εἴλω.] λῶ οἶκαδε.

ὧν.] οἷς ἐγὼ ἔδωκα. ὧν.] ὃν αὐτὸς.

ἀφίλω.] ἀφείειν. ὑπὸ.] τοὶς ὑπὸ αὐτῦ.

αἰέρωντο.] αἰαιρεῖντο, vel αἰέλωντο.

αἰάγνωσις.] αἰάκεισις.

ἔχειν τὸ λεχόμβυον.] ἔχειν τὰ λεχόμβυα ὑπὸ τῷ ἀνθρώπων ἐμὲ κεῖνεν ἠβούμιλον. ἠβούμιλον τὲ δίκην τὴν ἀρχαίαν ἦ.

In orationem contra Cononem.

οἵος τε.] οἷος τε ὦ vel, οἷόν τε δρᾶ.

ἐπαινέσιν.] ἐπαρῶσαι.

καὶ ὀνομάζειν.] ἃ καὶ λέγῃ.

ὠφελωδίνῳ.] ὠφελοδιώω. εἰς πᾶν ἐλθών.] εἰς πᾶν κακὸν ἐλθών. ἃ.] ὃ. φῇ ἦ.] φῇ τινα, ἦ.

λίθῳ ἦ.] λίθῳ μηδὲ τῷ.

συμπεμένοι.] συμπεπλεγμένοι. ἀπέστρεψεν.] ἀπέξεψεν. καὶν τούτοις αὐτὸν.] καὶ τούτοις ἂν αὐτὸν ἠξίου. παρεξιοῦσιν ὄζι.] παρεξιωοῦσιν ἔσαι.

θεάσαδε.] θεάσεδε.

τῆς βεαυερνόθεν.] Scholion βεαῦρον τόπος τῆς ἀττικῆς ἐν ᾧ τὰ Διονύσια ἤγοντο, καὶ μεθύοντες πολλὰς πόρνας ἥρπαζον. Brauron locus eſt Atticæ, in quo Bacchanalia agitabantur, & ebrij multa ſcorta rapiebant.

ὠφελὶ τοῦτ'.] τούτου. ἀλλὰ ὠφῶτον.] ἀλλὰ τοῦτο μᾶλλον. λεχθῶσαι.] ληχθῶσαι.

τῦ βασάνου.] F. δ. vſitatius quidem eſt hoc.

παρ' ὑμῖν.] καὶ νεῶ παρ' ὑμῖν. χαιρήπος.] χαιρέπημος. ἔπειτ' αὐτὸς.] ἐπεὶ οὔτ' αὐτὸς ἐγώγε.

ὧν.] ἃ παρέξεται. ἀλλὰ καὶ.] ἀλλ' ἐγὼ καὶ μάρτυρας. ἔᾗ.] ἐνεῖναι δοκεῖ. αὐτοίτε. αὐτόζε.

παρ' ὑμῖν.] ὑμῶν ἀπέθανε.

ἑτέροις καὶ.] ἑτέροις πᾶς καὶ. καζακάειν.] κατεδίειν. χωρῶν.] χορῶν.

ὄπορκεῖν.] ὄπορκεῖν γε. μηδὲν μελήσας. μηδ' αὖ μελλήσας ἀλλὰ καὶ ὁ, ποιῶ. εἰ δ'.] εἰ δ' ἀφ' ἀναγκαῖον. δρᾶ.] κῇ τῦ πυθοῦ.

In argumentum.

ὑπ' ἐκείνῳ.] ἐπ' F. ὑπ' ἐκείνου δωκόμβυος.

δυοβίας.] ἐπομβρίας vel δυσομβρίας.

τὶς τὸ.] τὶς κῇ τὸ χωρίον ὄζι. vel, οὐδὲ χαράφια τὶς; ἀλλὰ χωρίον ὄζί.

In orationem aduerſus Calliclem.

ὑπάρχει μοι.] παρέχομαι δίκαιον. τόδ'.] καὶ τόδ'.

τούτων κατηγορίαν.] τούτων τῶν ἀνθρώπων ἀναίδειαν. μνήματ' ἔχειν.] ἔχον. ἀλλ' οὐκ αὖ.] ἀν' τὸ ἐναντίον. ἐγκαλεῖ.] ἐγκαλέσει.

δ religionem.

ἐκπεσόντος.] ἐμπεσόντος. ὄν.] ὃς ὅτι μὴν.
ἀλλήλοις.] ἀλλήλας. στενωτέρας.] στενοτέρας.
καταβαλεῖ.] καταβαλεῖτω.
τύῳ τύχῃ.] τῇ τύχῃ.
τὸ πρότερον.] πρὸ τοῦ πεῖσαι τὸν.

In argumentum.

καταπλύσαντος ἤ.] καταπλ. διονυσοδώρου.

In orationem contra Dionyſodorum.

ὦ ἀ. ἀ.] τοίνυν ὦ. ποτὲ.] πότε.
συνεπμήθη.] F. ἐπεπμήθη. πέρας.] πέρας δ' οὖν λαβὼν γὰρ ὁ καταφερὴς ἤσαντες.
τῆς γραφῆς.] τῆς συγγραφῆς. προσῆμεν.] προσήειμεν. καὶ ὅπ.] καὶ ἔπ. ἔοικε δὲ.] ἔοικε δὴ οὗτος. προσῆει.] εἰσῆει. αἱρεσύμεθα.] αἱρησόμεθά φαμεν οὐδένα.
ἐν ῥόδῳ.] εἰς ῥόδον. οὐ ταῦτ'.] οὐδὲ ταῦτ' ἀπέστελλον. ἐκεῖσε.] ἐκεῖ.
κερδανεῖν ἤλπιζον.] ἔμελλον.
παραμβάλλοντες.] F. παρεμβάλλοντες. ἐπ.] ὅτι γὰρ F. ἐπὶ δ' ἔμοιγε.
ναῖς σοφ.] σῶα.
ἀποδομῆναι.] αὐτὸν ἀποδοῦναι. πλοΐμος.] πλωΐμος. τὰ μὲν οὖν ἔοικε τὰ.] ἀνακεφαλαίωσις τῶν λεχθέντων. Enumeratio eorum quæ dicta ſunt.
κρίνετε.] κρινεῖτε. τὰς συγγραφάς.] συνθήκας.
νεωκλήρους.] συναυκλήρους. γραφαμένους.] συγγραφαμένους. ποιεζομένους.] προφασιζομένους.
μερίζειν.] μερίζεσθαι.
ἀκύρους.] F. A. γλυκυμύρας.

In argumentum.

ἐπήθλυσεν ἡ μήτηρ.] τουτέστι, πιτθὴ ἐλέγετο καὶ τροφός. ἄλλο δ' σημαίνει ἐπιθλύσαν. λέγεται γὰρ ἐπτεύειν τὸ ὅτι μισθῷ ἐργάζεσθαι. ἐπήθλυσεν, hoc eſt, nutrix & altrix fuit. ἐπτεύειν verò ſignificat mercenarias operas facere.

In appellationem contra Eubulidem.

ψλωδῆ.] καὶ ψλωδῆ. τὸ παροξυνεῖσθαι.] M. τὸ παροξυνθῆναι. δίκλω ὄντες μὴ.] ὅτε μὴ Diuinaui, εἰ τῶν ἄλλων λαμβανόντων δίκλω, ὅταν ἀδικηθῶσι, μὴ ὑμῶν ἡμεῖς ἐν τοῖς δικάζουσι.
καὶ.] διόπερ καὶ διετροφάξατο. ἐκάλει.] ἐκαλεῖτο. ὅτι γνοίησαν.] ὅτι, ἃ γνοίησαν.
ἡ ψῆφος ἐν.] ἡ ψῆφος ἅπασι.
χρήσασθαι.] χρῆσθαι. λέγειν.] ἀκούειν, vel ἐμὲ λέγειν. δεκελικόν.] δεκελειακόν. ἐσωθη.] διεσώθη.
ὑπόλαβε.] ὑπέλαβε.
εἶ καὶ.] εἰ πολίτου καὶ συγχωρῶ.
ἀλλ' οὖν ὡς.] ἀλλ' ὡς οἰκεῖον καὶ τὰ τὰ χρήσις καὶ τῆς πόλεως ἀλλότριον, τῆς τῶν χρημάτων κοινωνίας ἀπηξίωσαν. ἀλλ' οὖν ὡς. Sed & nulla neceſſitudine coniunctum, & à genere & à ciuitate alienum, à participatione rei familiaris excluſiſſent. Sed erat, vt.
ὑμῖν, ἐάσας.] ὑμῶν. τὰ χρήσις.] τὸ χρήσις αὐτῷ.
τίς αἱ ἔσιν.] τίς ἔστιν ὅσις, vel τίς αἱ ἐσὶν ὅσις.
τοὺς μηδὲν ἐν χρήσει.] τοὺς μηδὲν χρῆσει προσήκοντας ἐπιθέναι ἐάσας. εἰδότας αὐτοῖς.] αὐτῶν.
ἐπήθλυσεν.] ἐθήλυσεν.
ἐαν.] αὖ ἔοικε καὶ ἀπάτας. ἐξομνυμένους.] ἐξομνυομένους. μελιτίδους.] μελιτίδους.
μαρτυρήσεται.] μαρτυρηθήσεται.
γαμηλίαν.] Scholion. γαμηλία, ἡ διδομένη τοῖς φράτορσιν ὅτι γάμοις δωρεά. ἄλλως γαμηλία ἡ τῶν γυναικῶν εἰς τοὺς φράτορας εἰσαγωγή. Gamelia donum eſt, quod ob nuptias curialibus datur: vel, mulierum ad curiales introductio.
ἐμὲ ψηφίσαντο.] ψηφίσασθε.
οὐδέν'.] οὐδὲν δ'. παροξύνετο.] M. παροξύνεσθε.
ἐζήτησα.] ἐξήτησα. ἐμαυτῷ.] ἐμαυτόν, vel ἐμαυτῷ τῆς πόλεως μετεῖναι. ἐξ αὐτῆς ἐγγυητῆς.] Legendum eſſe, ἐξ ἀσῆς ἐγγυητῆς, vel cæcus viderit. & tamen hic nihil vident 8. codices. ac potius 15. Auguſtano etiam annumerato. Nam & cæteri omnes in manifeſto errore conſentiunt.
ἰδία ποιήσαι ἅ.] ποιῆσαι ταῦτα, ἃ κοινῇ ἐτόλμων εἰς.] ὡς αὐτὸ τὸ. ὅπ ἁπάσας.] ἅπασι.
Scholion. ἁπάσας.] ταῖς φυλαῖς δηλονότι.
vniuerſis:] tribubus, ſcilicet σκολιάζαντες ὀρθῶς γεγραπται σκολιάζαντες, ἀπὸ τοῦ σκολιάπτω, ὃ σημαίνει ἐξορύξαι ἀπαλείφω δουκυδίδης ἐν ἀ τὸ μὲν οὖν ἐλεγεῖον οἱ λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν δὺς τότε ὑπὸ τ ξίποδος τετο. Rectè ſic ſcribitur. Significat enim verbum effodiendo debere. Thucydides lib. 1. Ac elegiacum illud Lacedæmonij tum ſtatim è tripode executerunt.
ψηφισαμένους.] Ferri poteſt, ſi pro ὅπ legas ὅτε. Sin ὅπ, rectè ψηφισαμένοι ſubſtituitur.
δοκιμασία.] δοκιμασία. Poſſit & δοκιψηφίσει legi. σκολιάζαντες.] σκόψαντες.
ἡρία ταὐτά.] Scholion. ἡρία.] τάφοι ἀπὸ τῶν τοῖς νεκροῖς ὀπτιχομένων ἔραν τυτέστι γῆν. Sic ſepulchra appellantur, eò quòd mortuis terra ingeritur. τινὲς οἰκεῖοι.] τινὲς ἐξ οἰκεῖοι.
ἀδελφιδοῦ δύο υἱοί.] ἀδελφιδοῦ δύο εἶτα ἑτέρου ἀδελφιδοῦ υἱοί, patrueles duo: deinde alterius fratris filij. *[illegible]

In delationem aduerſus Theocrinem.

προσκαλεσάμενος.] προκα. ἀθρόους.] τινὰ, ἀθρόους. παρ' αὐτά.] ἀπὸ ταῦτα ποιῇ, ὡς συκοφαντοῦντων. ἀκούετε τ νόμ.] τῶν νόμων ἃ κελεύουσι πάσχειν.
τὸ δικαίως πράττοντα.] F. πράττων. Suprà, μίκωνα καθυφῆκε.] F. μίκωνα φήνας, καθυφῆκε. Imperfecta enim eſt alioqui conſtructio, delato Micone prævaricat eſt. ἔοικε.] δ' ἔοικ ὀφείλων.
ὀλίγον φροντίσειν.] Scholion, ζητέσιν οὐκ ὀλιγωρήσειν. quicquam curaret.] non prorſus negligeret. οὐκ αὐτὸν.] οὐχ αὐτὸν. δεκασαμένου.] διοικησαμένα. θεοκρίνης ὀφείλει.] θεοκρίνει ὀφείλειν.
τὸν λόγον.] τὸν λογον ἔσαν. μηδὲ τοὺς.] μηδὲ πρὸς τοὺς. κζ'.] ἡμᾶς τοὺς κζ'. ἐποίησε.] δηλονότι ἀποχειροτονεῖσθαι.
αὐτῶν.] τῶν ἀρχόντων. Scholion.
Fecit.] S. vt loco mouerentur.
Ipſorum.] magiſtratuum.
προκαλεῖται.] προσκαλεῖσθαι. πολλὰς ἑτέρας.] δίκας

δίκας ἢ γραφάς. Scholion. Multis aliis.) Actionibus, accusationibus.

ἄλλος οὐδεὶς.] ἄλλος δ' οὐδεὶς.

ἐνδεκάζοντας.] σωενδεκατίζοντας, σωενδεκάζοντας, σωνδεκατίζοντας, τουτέστι ἅμα τῷ δεκάτῳ ἑστιωμένους. σωνδεκατίζοντας.] Scholion. hoc est, eidem decimarum conuiuio interesse.

πλωύοντας.] βλασφημοῦντας ἢ κακῶς λέγοντας. Scholion, conuiciari, maledicere.

πείσας ἔγραψεν.] πείσας τὸν δῆμον, ἔγραψεν.

γράψαιτ'.] ἐγράψατ' ἄν.

τῶτον ἀπολογήσασθαι.] ἢ τῶτον ἀπολογῇ.

μακεὼν.] μακεὼν πλοῖον διαφυγόντες. F. μάκεσιν.

πείσειν'.] πείσῃ. ἥκει.] ἥκῃ.

πότερον.] πότερα.

κακῶν τι.] κακόν τι. οὐ καὶ.] οὐ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ.

In orationem contra Neæram.

ΥΠΟ.] τῶ ἀθλιωτάτων. Ἀπολλ.] ὁ Ἀπολλόδωρος.

ῥυομένης γὰ.] διαχειροτονίας γὰρ ῥυομένης, οὐδεὶς αὐτεχειροτόνησεν, ὃς οὐ δεῖ τοῖς χρήμασι τούτοις ἐμποδὼν γενέσθαι, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν, εἴ που. Latis enim suffragiis, nemo refragatus est, qui eam pecuniam in militiæ vsum conuertendam esse negaret: sed etiam nunc, si quando sermo incidit.

οὐδεὶς αὐτέχει.] F. αὐτέλεγχυ.

ἀλλὰ τοὺς δικαστάς.] τοὺς δημοκρατουμένους δεῖ ὀργίζεσθαι οὐ τοῖς. Liberos populos irasci non decet iis, qui.

ὅτι δραπετεύω.] ὅτι τὸν δραπέτην.

ἀφίδνας ἔζε.] εἰς ἄφιδναν, ἔστι δ' ἄφιδνα δῆμος ἀττικῆς, λεοντίδος φυλῆς. Scholion. Aphidnam: quod est municipium Atticæ, Leontiæ tribus. ΥΠΟΔΑΚΕΛΕΙΑΣΤΑΜΕΝΟΣ.] ΥΠΟΔΑΣΚΕΛΑΣΤΑΜΕΝΟΣ.

τὸν παλλάδιον φόνον.] ὅτι παλλαδίῳ φόνου.

ἔκτεινεν.] ἀπέκτεινεν. ἐπὶ φ.

ἀνδρῶν.] δραχμῶν, ineptissimè.

ὑπεδείξαμεν.] ἀκριβῶς ὑπεδείξαμεν. μικρὸν παιδίων.] μικροῦ παιδίου. ὑπὸ.] ΥΠΟΔΗ ΤΩ ΠΡ.

καὶ σωέπινε.] τῷ κυδαντίδῃ καὶ σωέπινε.

μεμισθωμένοι.] μεμισθωμένῳ.

κατὰ ῥουτανείαν.] F. κατὰ τὸν ἐνιαύτιον ῥουταγείαν, vt est in Timocratea.

ἵππαρχον.] τὸν ἵππαρχον.

ἀργυρίου.] ἀργυρρίου, vel ἀργείου.

Ξυπεταιών.] Ξυμπεταιών.

τὰ ἐπὶ τῆς.] τὰ ὑπὸ τῆς οἰκίας. εἰς οἰκίδιον.] τὸ οἰκίδιον. τῷ.] τῷ τῷ σεφαίου. ἀήτῳ.] δήτῳ κυειάδῃ. ἃ ἦλθεν.] ἀπῆλθεν.

αἰαλισκόντων αὐτῷ.] αὐτὰ. ΠΡΟΣΗΕΙ.] F. οὐδὲν ΠΡΟΣΗΕΙ. ὡς.] εἰς τηλικοῦτον.

σαβείας.] χαβρίας. χρυσίων.] καὶ χρυσίων.

οἵας.] αὐτοὺς οἵας.

ἐξηπατήθη.] ἐξαπατηθεὶς ἦθετο, ὅτε. vel, τὸ μὲν ΠΡΩΤΟΝ ἐδ ενοπείθησεν, ὅπ. initiò grauiter conquestus est, se.

ἀθλιωαῖον ὄντα.] ἀθλιωαίῳ ὄντι.

ἵστε δήπου.] ἵστε δὲ δήπου.

ἔπειτ' ἤδη.] ἐπείθη δὴ τὸ.

τετελδυτηκέναι, ἐποιήσατο.] πτελδυτηκέναι, ἐξουσίαν καὶ ἀφορμὴν ἱκανὴν ἐπὶ τῷ ΩΔΑΧΡΗΜΑ ἐξευρεῖν ἐποιήσατο: ne orbus decederet, potestas ei data est, & iusta oblata occasio subitò: adoptauit. βρυτ'δας.] βρυτιάδας. δ'άλβης.] δύλαβης. κεφαλῆθεν.] ἐκαλήθεν, vel ἐκάληθεν.

ὑποδεικνύω.] ὑπὸδεικνύω, vel ὑποδεικνύω.

τὸν θεσμοθετήσαντα.] τὸν θεσμοθέτην.

γράφεσθαι.] γράψασθαι.

κάθωνται.] κάθωνται. αὐτοῖς.] αὐτὸν δυπορεῖν.

εἶπεν.] εἴποι ἄν. ἐτόλμησε.] τολμήσας.

τὰς γεραιὰς.] γεραιᾶς, vel γεραρὰς.

τὰ θεόγνια.] θεοίνια. ἐφ' ᾗ.] ἐφ' αἷς ἄν.

κυριώτατος.] F. κύριος. βούλωνται πολίτῃ.] πολίτῃ ἦ). vel βούλωνται γνέσθαι πολίτῃ.

ὅμως.] ὑμεῖς γ'. ΥΠΟ.] τὸν ἀθλιωαίων.

μαραθώνάδε.] εἰς μαραθῶνα.

Δάτης.] Δάτις. ἐνεχώρει.] ἐνεχείρησεν.

ἐγκόψαντας.] ἐγκολάψαντας.

μέγα.] μέγας ἐῤῥύη. μαλιεῦσι.] μυλιαίοις.

αἰσθανόμενοι.] ΦΕΡΟΜΕΝΟΙ.

ΦΕΡΕΣ.] ΦΕΡΕ ΤΟΥ ΘΕΟΥ. αὐτῷ.] αὐτῷ μηδενὶ.

καὶ οἷς.] καὶ οἷα ἠσέβηκε.

ἀποψηφισαμένης.] ἀπεψηφισμένης ταύτης. vel ἀποψηφισάμενος ταύτῃ. ἀπεψηφισάμεθα.] ἀπεψηφισάμεθα. ὑπεδείκνυνται ποιεῖν.] F. ὑπεδείξονται ποιήσειν.

ἢ ῥυόμενον.] ῥυομένου. ΩΔΑΒΕΒΗΚΑΣΙ.] ΩΔΑΒΕΒΗΚΕ. ἁλῴοις.] ἁλῶ οἷς. ἐν τῇ αὐτῇ.] αὐλῇ.

ἁλῴοις.] ἁλῶα, ἑορτὴ ἀττική. Scholion. Haloa, festum Atticum. Fortassis à tritura frumenti dictum. ἅλως enim area, ἀπαλωέω trituro. ΤΩΝ νόμων.] νομίμων.

τῶτο.] τῶτον ἠσεβηκέναι. ὡς ἔστιν.] οὔτε ὡς ἔστιν.

ΠΡΟΣΑΡΤΕΡΥΣΑΣ.] ΠΡΟΣΑΚΟΛΟΥΘΟΥΣΑΣ.

ΣΡΥΒΗΛΩ.] ΣΡΟΒΗΛΩ. F. ΣΡΟΒΙΛΩ, à nuce pinea. τῶ.] τῆς νεαίρας. F. ἤθελε τῶ κῦ τῆς νεαίρας.

μὴ λήσειν.] λαθεῖν.

In funebrem orationem.

σκοπῶν ἀξίως.] σκοπῶν τὸν τρόπον τῶ ἀξίως.

ὅμως μέν τοι διαλεχθῆναι.] ὁμοίως μέντοι ἀπαλλαχθῆναι. ἐνθάδ' ἔξ).] ἐνθάδε, καλὸν ἔξ).

ΤΩΝ λοιπῶν.] ΤΩΝ λόγων.

καὶ λαμπρὰ.] καὶ καλά.

κωλύσαι.] καταλῦσαι. τοῖς χρόνοις.] τῷ χρόνῳ. ἐπανῆκται τάξιν.] λῆξιν.

δίδωσιν εἰπεῖν.] δείκνυσιν αὐτὴ ἃ καὶ πρόχειρα καὶ ῥᾴδιον ἐπελθεῖν ὄζιν.

ἀκριβέστερον τῶτο.] ἀφειδέστερον ταῦτα.

τὰς νοήσεις. ΠΡΟΪΣΑΜΕΝΑ. F. ΠΡΟΣΙΣΑΜΕΝΑ.

ΠΡΟΣΕΣΗ τοῖς ἀκούουσι.] τουτέστιν, ἐνοχλεῖ καὶ λυπεῖ τοὺς ἀκούοντας. Scholion: hoc est, odiosa & molesta sunt audientibus.

ἀμφοτέροις.] οὐκ ἀμφοτέροις.

ΠΡΟΕΙΣΟΝΤΟ.] ΠΡΟΕΙΛΟΝΤΟ, ineptè.

συμμίξαντες ἐκεῖ.] ἐκείνοις.

τοις.] τοῖς ἐκείνων οἰκείοις. Possit & legi, πρὸς τοὺς ἐκείνων οἰκείους.

ὄντιν.] ὥστε τινὰ, vel, ὥστε τινός. ὡς ἠβούλετο.] ὃ ἠβούλετο. ἡ πᾶσα.] ἧ πάσης. ἐπιδημοῦ.] δ. F. ἐπιδημοῦσι. ἐξέλοι.] ἐξέλοιτο.

βίος.] ἡμῖν βίος. αἱρεθέντων.] αἱρημένων.

οὐκ ἔστιν ἀποξέψαι.] δι' ὃ οὐκ ἔστιν ἀποξύσαι.

ἐξαρίσασθαι.] ἐξαρκέσασθαι ineptè, nec ἐξακέσασθαι placet.

παρεκάλεσεν.] παρεσκεύασεν ἑκάστοις.

καταλυσμένης αὐτῆς.] ταύτης. εἰς.] πρὸς αὐτάς.

συγχυθῆ.] συγχυεῖς ὄντες, θυμὸν ἔχοντες ὅμοιον φανεῖναι φανήσονται, ἐφ' οἷς.

φησὶ φαίδρας.] φησὶν αἰθρας.

τοὺς οἰκείους.] τοὺς οἴκοι. ἀλώπας.] ἀλώπης.

ἠγήσατο.] ἠρήσατο. F. ἠρνήσατο, inficias iuit.

τῷ δικαίῳ.] τῷ οἰκείῳ λογισμῷ.

ἀλλὰ πᾶσαν.] ἀλλὰ καὶ πᾶσαν. ἰδών τις οὐδὲ.] εἰδώς τις οὐδὲν. γεγονότας.] γεγυμνότας.

In amatoriam orationem.

τὸν ἕτερον.] τὸν τὸν τρόπον. καθάτοιζε.] κατεθοῦτο. ἵν' οὖν.] τὸ βίου. ἵν' οὖν.

δεκεισμένους.] ἐξ) δεκεισμένους. ἀπονοία.] ἀπλωτεία. μᾶλιστα μὲν ἐνθυμούμενος.

ὁ μόνον.] οἷς μόνον ἥδιον ἔθος.

τὸ συμβ.] τὸν συμβουλεύειν μελ. μάλιστα καθήκειν.] πρέπειν. ἁρμόττει.] ἁρμόσει.

αὐθρώπου φύσιν.] φύσεως.

ἥδη.] ἄλλοις ἥδη σωστέα.

κατεπάγνυθ'.] κατεπείγονθ' ὁρᾶν.

τοσαύτας.] ζωύσας ὑπεναντιώσεις πρὸς ἀλλήλας. ἡμῖν.] ἡμῖν. ἐπαινοῦντες.] ἐπαινοῦσας.

χρησόμεθα.] χρησώμεθα τοῖς ἀκεραίοις εἰ δεῖ τοῦτο μᾶλλον. ὑποβάλοι.] ὑπορβάλοι.

τῶν τοιούτων.] τούτων.

συμπίπτει.] συμπίπτειν.

διαρμοσία.] σωαρμοσία. M. σωαρμοχῇ.

πρός σοῦ.] πρός σοι. οὐ κακοήθως.] ἀκακοήθως.

δι' ὧν οὐδέτερον.] δι' ὃ οὐδὲ πρὸς ἀλιπεῖν ἄξιον.

τὸ δ' ἀποβαίνειν.] ὑπβαίνειν, vel ἀναβαίνειν. F. τούτου δ' ὑπβαίνειν.

αἰδρείαν.] αἰδρίαν. Vtrum rectius sit, diuinet Apollo. Nam codicum paria ferè sunt testimonia. Si tamen παιδία τὸν παιδικὸν ἡλικίαν significat: videtur & αἰδρία per ι sim plex, τὸν αἰδεικὸν ἡλικίαν significare. αἰδρεία verò per ει diphthongum, τὸν αἰδρεῖσι πρέπουσαν ἀρετὴν. ὁμοιωμένον.] ὁμοιούμενον.

μὴ τοσαύτης.] τοιαύτης.

ταῦτα.] πάντα τὰ δηλούσας. συμμετριώτερον.] συμμετρότερον, vel μετριώτερον.

μήτι συμπέσῃ τοιοῦτο.] μὴ συμπίσῃ τοιαῦτα.

φιλοτιμίαν.] φιλονεικίαν. διελθεῖν.] διεξελθεῖν.

αἰχνῶλιν.] κατάγνωσιν. καὶ τὰ παντελῶς ὑπτιπολῆς.] τοῦτ' ἔστι, τὰ φανερὰ, τὰ ὑπφανῆ, τὰ διχρῆ. Scholion: hoc est, conspicua, illustria, prompta.

καὶ ταύτης.] καὶ τοιαύτης τῆς.

δεκιοῦμαι.] δεκούομαι, vel, δὴ αἰρεῦμαι.

ἀνακτήσεσθαί σε.] ἀναγκαθήσεσθαί σε.

ὡς τρέψω,] παροξυνῶ. μηδ' εἰ.] μηδὲ δὴ εἰ.

παρεκαλοῦμεν.] παρεκάλουν.

In proœmia concionalia.

δι' ὑπερ.] ὃ πρὸς ὧν. φιλιππικοῦ προοίμιον πρὸς τούτων νυνὶ σκοπεῖτε.] ἐν φιλ. συμβαίνει νῦ νυνὶ σκοπεῖν. μετὰ τοῦτου δοκεῖν λέγω,] ἐν φιλ. εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν.

τὰ λοιπὰ οὐ συμφωνεῖ τοῖς ἐν τῷ φιλιππικῷ εἰρημένοις. Cætera non consentiunt cum Philippica oratione.

οὐχὶ ταὐτὰ.] ὀλιγοθιακοῦ γ. προοίμιον. ὀλίγα δ' τινα ἐνθένδε ἐκεῖσε μετῳκισται. Olynthiacæ tertiæ exordium. Verùm pauca quædam hinc illuc translata sunt.

αὐτὰ πολλῶν.] ὀλιγοθιακοῦ ά προοίμιον. ἔστι δέ τις ὑπερβολή. Olynthiacæ primæ exordium, sed habet discriminis aliquid.

συμβαίνοι.] συμβαίνει. ὀρθότερον.] ὀρθότερα.

τοιοῦτον.] τοσοῦτον. δεινοὶ.] λέγειν δεινοὶ φανείημεν ὄντες. ὁσισοῦν.] εἰς ὁσισοῦν δυνατὸ διδάξαι. προέσθαι.] προεῖσθαι πᾶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι χρ. προέσθαι πᾶσι καὶ ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι χρ. προέσθαι πᾶσιν, ὑμᾶς ἐξαπατῆσας.

σκοπεῖν.] δεῖν σκοπεῖν. Sed tum suprà τὸ χρῆναι, delendum.

ὧδε μὲν γὰρ ἔχει.] οἱ κωλυόμενοι ὑφ' ὑμῶν λέγειν ἄλλοι μὲν χρήσιμόν τι ἐνθυμηθέντες λέγειν σιαπῶσι καὶ οὕτω πρὸς τούτων οὐδὲν λεγόντων ὑποστρεῖσθε τὸ πιεῖν ἐκεῖνο, ὃ ἐνεθυμήσατο χρήσιμον ἕν. ἄλλοι δὲ ἀφέντες ἃ τυγχάνουσιν ἐγνωκότες, καὶ ἃ προυμελέτησαν, χρήσιμα ὑμῖν ὄντα, ἀναγκάζονται τὰ ὑμῖν ἡδέα ποιεῖν, συμβουλεύειν. Qui à vobis dicere prohibentur: partim vtile aliquid meditati, tacent. Ita fit, vt iis tacentibus, eo quod cogitarunt vtiliter, priuemini. alij, omissis iis quæ sentiunt & præmeditati sunt vtilia vobis: coguntur ea suadere, quæ factu vobis sunt iucunda.

προέσθαι.] ὑπαρθέσθαι πάσας. ὃ τούτοις.] μὲν ὃ τούτοις. ἀξιόχρεως ὄτι.] ἀξιόχρεῳ εἰσι. γνῶναι μὲν ὄτιν.] γνῶναι μὲν δεινός ὄτιν ἕκαστος τὰ ὑπημᾶν.] ὑπιμᾶ, δυλαβεῖσθαι.] δύλαβεῖται. ὡς δεῖ.] ἔδει. τἀληθῆ.] γ' ἀληθῆ. περαίνειν.] πρᾶναινεῖν. ὑμῖν. ἢ πῶς.] ἢ ὅπως.

βυλεύσεσθε.] βυλεύσεσθε. φίλιππον ἠκούσ.] φίλιππον ὄντα ἠκούσαμεν. χρῖμεν.] πάχριμεν αὖ κακῶς. εἰς ὃς αὖ ἥκωσι.] ἔζει εἰς ὃς ἥκωσιν αἱ προφάξεις, τῶν προφάξεων κύριοι καθίστανται). Isti ad quos pertinent actiones, actionum domini constituuntur.

συγκαθεζόμενος.] πωυθάνε) συγκαθ. πλεῖον εἶχε.] ἥδιον εἶπον. νεῦ δὲ.] νεῦον λέγων.

ἀνοήτοις μήτε.] ἀνοήτοις τούτοις μήτε. καθ' ἕν.] καθ' ἕνα ἕκαστον.

ὡς δύνοις.] ὡς δύνοις ὄτι τῇ πόλει, ἢ τῇ πολιτείᾳ. Se bene sentire de republica.

καὶ ὄντων.] καὶ ὄντα ἀληθῶς.

τὰς

τοὺς κινδύνους,)τῷ κινδύνων ποιήσουσιν αὐτοὺς.

τοῖς δύξασι,)τοῖς ἐγνωσμένοις.σιώτατ᾽ δὲ ταῦτα τῷ ῥήματι,αἰτιᾶσθαι. Iis quæ decreta sunt. Hæc autem iunges verbo,contradicent.

εἰ δὲ φήσετε,)εἰ δέ φήσ τὶς ὑμᾶς.

ὅπως ἐκ πολλοῦ,) ὅπως διὰκοινίας τὰ ἐκ πολλοῦ πεφευσμένα.

ἔπειτ᾽ οὐκ ἀθυμητέον,) τὰ ἐπόμενα μικρόν τι παραλλαγμένα ἐκ τῆ πεφοιμίου τῆ πρώτου καὶ φιλίππου λόγου ἐστί. Ea quæ sequuntur, paulum mutata, sunt ex primæ Philippicæ exordio.

ἅ ἕτεροι,)οἱ ἐχθροὶ κεκτήσουσι.

ὀλουμένους,)ἀνδριζομένους.Ego ἠδομένους.

καθιῶμαι ποιήσαντα,)ἐποίησατο.

ὃν ἰδεῖν,)ὃν εὑρεῖν.

οὔτε τὰ,)οὔτε γὰρ τὰ πεφάγματα.

μηδὲν ἔχει,)εἶχε τῷ ὑμῖν.

ὑμεῖς καταγιγνώσκετε.] ὑμᾶς καταγιγνώσκειν ὑμῶν αὐτῶν μεταβουλλομένους.

πολλοὶ μὲν ὄντες.]πολλῶν μέν, ὄντες οὐ πολλοὶ, περιγίγνονται. Cùm multi non sint, multos vincunt.

ὅπιν᾽,ὑμεῖς ζόπον.]ὑμᾶς.

συγκρύψητε.]συγκρύψῃ, vel συγκρύψηται.

ἐκ πλείονος.]ἐκ χείρονος ἢ νῦν.

τὲ το χρὴ πεφαίτειν.]μὴ ἐθέλειν ἀκούειν. Hoc est agendum.] non admittendæ sunt orationes.

τοὺς αὐτῶν.]αὐτῷ κόλακας.

ὧν οἱ πλεῖστοι τῷ παρ᾽ ὑμῶν.] ὧν στρατηγῶν,τῷ ἐκπλεόντων παρ᾽ ὑμῶν. Quorum plerique.] Quorum ducum hinc soluentium.

τούτοις.] δηλαδὴ τοὺς ὑμετέρους φίλους ἴσως παρῆκεν τὸ τούτους. Illos.Scilicet vestros amicos.Fortasse τούτοις abundat.

ποιοῦσι λέγω. ὅταν ᾖ τοιοῦτον.]μὴ ποιοῦσι λέγω.ὅταν ᾖ,τοιοῦτον.

ὅπ.]πρεῖ τῷ ἔργων.

τῆτ᾽.]τὲ τὸν ἐμποιοῦσι.

οὐ γὰρ ἴσος πόνος.]τὸ ἡσιόδειον βλέπει.

τῆς ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ πεφάεσθεν ἔθηκαν ἀθάνατοι.καὶ τὰ λοιπά. Neque enim par labor. Alludit ad illud Hesiodi:

Virtutem sudore dij voluêre parari
Aethereis.--& reliqua.

τὰ μὴ πεφοήκοντα.]πεφόντα.

ἔστι μὲν οὖν χαλεπὸν.] σύπτων ἀπηρέφοις πεπτωμένοις τὰ ἐπόμενα κεχώρισται τῷ πεφηγουμένων οὐκ ὀρθῶς. μέρος γάρ ὅτι τὲ πεφοιμίου ὅσον μὲν ὦ ἀ. ἀ. Ac difficile quidem est.]In quibusdam expressis exemplis ea quæ sequuntur, non rectè separata sunt ab antecedentibus. Pars enim exordij est: Quæ quidem Athenienses.

ὥστε μηδ᾽.]μηδὲν ἐθέλειν.

τὸ δεύτερον.] κῷ τῷ δεύτερον πλοῦ ἐξείη ναῦς.

τὼ ἴσω ἔχειν.]ἓν. πεφήγορον.]πεφηγόρηθ᾽ ὑμᾶς. ὑπηρεσίαν.]ὑποπτεύσῃς. ἀπηλλάγητε.]ἀπαλλαγείητε. ὁμοιόταται.]ταῦτα κεῖται ἐν τῷ ὀλυνθιακῷ ζ΄ίτῳ,οὐ πάνυ πόῤῥω τὲ τέλους. Omnino instar.] Hæc extant Olynthiaca tertia,non longè admodum à fine.

καὶ ὑμῶν.]καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

συνεχεῖς οἴδε.]οἱ ἄδικοι καὶ πονηροί. Assidui isti.]Iniusti & improbi.

πεῖσεσθαι.]πειθεσθαι.

In epistolam primam.

εὔχομαι δὲ.]δὴ. εἰρῆσθαι.]εἰρήσθω vel εἰρήσεται. ἀναγκαίοις καὶ.] ἀναγκαίως τοῖς σωιεσηκόσιν,εἰς κίνδυνον ἥκουσι πεφόδηλον.

λέγεσθαι.]λελέχθαι.

καταλειφθεῖσαι.] καταληφθεῖσαι.

πεφοπεθεὶς.]ἤγουν πεφοδοθεὶς, ὃ δὲ τὸ πεφπίνειν. Propinatus.]Hoc est proditus,à præbibendo.

εἴρηται.]εἴρηταί μοι. εὐτύχει.]ἠυτύχει.

τοὺς τε.]τοὺς δὴ ἡγεμόνας.

καὶ τὲθ᾽ ὅπως μὴ ψεύσεται.] καὶ ὁρᾶτε,ὅπως μὴ ψεύσεται τῦτο,ὅ,τι ἂν ὑποχόμενος εἴη,μηδ᾽ ἀναδύσεται, φήσας ἐξηπατῆσθαι, ἢ πειθῆναι δι᾽ τὸ δεδωροδοκῆσθαι. Ac in eo ne fallat.]&videat, ne fallat in eo, quod promiserit,aut tergiuersetur, cùm dicat, se deceptum esse, aut fraude inductum vt obtemperaret.

μηδὲ ποιήσητε.]μὴ δὴ ποιήσητε τούτων μηδέν.

ψηφίσησθε.]F ψηφίζεσθε.

In secundam.

ἃ βουλήφασιν.]φῂ. ἐπλήγησαν.]ὀπλήγησθε.

πεφοσδοκᾶσθαι.]πεφοτεῖσθαι.

καθ᾽ ἡμέραν.]καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν.

ἐστὲ.]εἰσὶ δίκαιοι. εἰ δεῖν.] αἰτὴ τὲ εἰδέπσαν.

ἐς᾽.]ἔσαι ἀπ᾽. ὅπιδόσις.]ὀπιδόσεως.

ἐξητασμένῳ.]ἠριθμημένῳ, ὃ δὲ γλυκάμενῳ. Perspectus.]Numeratus,prælto fuisse.

ἐφ᾽ οἷς.]τῷ ἐφ᾽ οἷς. ὀφείλων.]ὀφείλω δοῦναι.

ληφθεὶς.] λειφθεὶς. σωθεὶς.]ἐγὼ σωθεὶς.

ἀγαθοὺς.]ἐμὲ ἀγαθοὺς.

εὐνοίας.]τῆς εὐνοίας. ἃ τοῖς.]ἀλλ᾽ οἷς πάρουσιν.

In tertiam.

πρεῖ τὲ.]τοὺς λυκούργου.

οὐ γὰρ ἂν καὶ τοιοῦτον.] τουτέστιν,οὐ γὰρ ἂν ἐκείνετό τι δίκαιον εἶναι, μὴ τοιούτου δοκοῦντος καὶ ὑμῖν. Neque enim talem.]hoc est,Nec enim iudicassetis aliquid esse iustum, nisi & vobis talis esse,visus fuisset.

ὁ λόγῳ καὶ φθόνῳ.]ὃ εἰ λόγῳ καὶ οὐ φθόνῳ γένοιτο. Quòd si consultò.] non ex inuidia contigit.

τί καταγνῶ.]τί ὑμῶν καταγνῶ.

σωιέσθ.]τὸν σωιέσθ. τοῖς ἀτυχήμασι.]F.τοῖς ἀτυχήσασι. δηλῶσαι.]δουλῶσαι,τὸ πίνειν.

παεόντ᾽.]τῷ παεόντι χρῆσθαι.

ἀποκείνεται.] ἀποκεινειται. δῆσαι.]δῦσαι.

ἔκτε.]ἔκγε τῷ νόμων.

ὑπὲρ.]ἢ πρεῖ ζώντος.M.ἢ πρεῖ ζώντος.

ὑπείληφα.]ὑπειληφὼς.

ὅσοι μὴ τοι παῖδ' καμ'.]Lege, ὅσοις μὴ τοι παῖδικὰς δ' ἐργασίας. καὶ ὑφ'.]καὶ τοῖς ὑφ' ὧν.
ἄλλοις τινὰ.]F.ἄλλῳ τινὰ. ῥᾴδιον.]ῥᾷον.
αἰέξεσθαι.]αἴξασθαι.Neutrum placet.
ὁμοίους.]ὁμοίως. ἐγκαθέντων.]ἐγκαθέτων.
ἐγκάθετ☉.]δόλι☉,κατάσκοπος, dolosus,insidiator. φαίνεσθαι ἔχων.]ἔχοντα vel ἔχειν.
μήθ'.]εἰπὼν ὑμᾶς μήθ. ἐν μὴ.]τῇ μὴ.ὑμ.
οὐ χδ.]μὴ χδ. εἰ δ' τἀφανὲς.]εἰ δ' ὄπφανὲς.

In quartam.

ωαντ.]ἐν ωαντὶ τῷ. μὴ πάντας αἰτίους.] μὴ ἄλλους πάντας αἰτίους. ἐνδοξοτέραν.]ἐνδοξοτάτην.
τούτῳ.]τὰ τούτῳ ωροσόντα.

In quintam.

ἐμαυτὸν.]κατ' ἐμαυτὸν.
ἃ δὴ ὑπολαμβάιω.] ἅπερ δὴ ὑπολαμβάιων παρεωρᾶσθαι.
τότ'.]πότ' ἔδα νέ☉. ἐν βούλεσθ.]βελόεσθ.

In sextam.

οἴων.]οἵοις. εἰς κεφαλὴν. ἃ.]ὡς βέλεσθε.

DIVER-

DIVERSAE LECTIONES
EX AVGVSTANAE REIPVBLICAE BIBLIOTHECÆ CODICE VETVSTISSIMO INDVSTRIA M. SIMONIS Fabricij Marcopibertani, Franci, diligenter obseruatæ.

In primam Olynthiacam.

ΠΟΤΡΙΨΩΜΕΘΑ.] δηλαδὴ ἐξαλείψωμεν, οἷον ἀποπλωοῦμεν, est scholion.

ὤχετο.] ἐπέστρεψεν εἰς θράκην. Est & hoc scholion, quam vocem posthac sic χ. notabo.

φίλιππον.] ὁ φίλ. ἀρύμεθα.] ἀρύσασθαι.

ἂν εἴποι.] εἴπῃ. Creberrima est hæc optatiuorum & subiunctiuorum permutatio. Plerunque tamen ἄν, εἰ, ὅπως, ἵνα, in hoc codice iunguntur subiunctiuo.

σπλείους.] σπανᾶς. τί οὖν τὸ ἂν εἴπῃ.)] χ. τὸ χῆμα ἀνθυποφορά. φιλοσπασμοσυλλογ.] χ. ἀσυνδέτως καὶ πλεονεξίαν. ὡς ἀεί π.] χ. ὅτι.

τελούσῃσιν.] τελούσῃσιν. ὅτι τὰ οἰκίαν.] οἰκείαν. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλοις.] λέγουσι δέ τινες καὶ ἄλλοις πόλεις. ἤλπιζε.] ἤλπισε.

ἂν δὲ τούτων ἀποστερηθῇ.] εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται. σωσαφάσθαι τὰ σφάγματα.] χ. ἀτλικῶς, ἀντὶ τῶν, τοῖς σφάγμασι. μὴ σφάξει.] σφάξῃ.

δεήσῃν.] δεήσῃσιν. μηδενὸς. οὐδενὸς.

ὑμῶν.] ἡμῶν. & hanc permutationem primæ & secundæ personæ semel notasse sit satis.

δεδαπάνηϑ.] δεδαπάνησθε. νομίσαι ζημιωθήσεσθαι.] νομίσθαι ζημιώσεσθαι perperam.

σφοσέσαι ἢ ὕβεις.] σφοσέσθ' ὕβεις. δεῖ σωισθέντας.] σωισθέντας. ὧν.] ἃ καλῶς ποιοῦντες.

ἐν τῇ τῶ φιλίππου.] ἐν τῇ φιλίππου. Atque hæc exprima curiosius annotata sunt: in reliquis necessaria tantùm ascribemus.

In secundam.

καὶ τὸ.] καὶ ὃ μέγιστον. δεῖ τίνων.] χ. συμπέρασμα. τούτων.] ἅπερ τούτων οὐχὶ νῦν ὁρᾷ.

καὶ βήσεσον.] βήσον. ἡγοῦμαι καὶ αὐτὸς φοβερὸν εἶ) καὶ.] ἡγοῦμαι φοβερὸν καὶ θαυμαστὸν.

κατασκυάσῃν.] κατασκυάσας.

οὖσαν ἡμετέραν.] ὑμετέραν.

φωσάτας.] χ. ῥήγχεται τὰ τοιαῦτα τῷ χρόνῳ.

καταῤῥεῖ.] χ. συμπίπτει. ἀπαλλεῖν καὶ.] αὐτὸν καὶ ὡδὶ παν. αὖ ἀπῇ τὰ σφάγματα. χ. τὰ ἔργα.

ἑτοιμότατ.] ἑτοιμότερον. τίνων τυραννικῶν.] χ. τὸ ἡδὺ λέγεται τῶν ἀλυσιδῶν. κοπτόμενοι δ' ἀεὶ.] χ. τὸ χῆμα ἀσαφέστατον. καρδαπισμοῖς.] χ. τὰς μὴ μέσης ὀργήσεις. θαυματοποιῶν.] χ. θαυμαστὰ ἐργαζομένων.

In argumentum tertiæ.

ὁ δὲ.] ὅτι, τὸ δῆμος. οἵ τε.] καὶ οἱ ῥήτορες ἐθάρρυναν ὅτι πρωείαν φιλίππου. ὁ δὲ δημοσθένης δεδοικὼς.] δεδοικε τοίνυν ὁ δημοσθένης.

ἐν τούτῳ.] ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ.

φανερὸν ἐστιν.] φανερὸν. F. φανερῶς.

δημαγωγῶν ὡς οὐκ.] δημαγωγῶν οὐκ ὀρθῶς.

In tertiam.

εἰς.] πρὸς τὰ πράγματα, & mox πρὸς τοὺς λόγους. τὰ σφάγματα.] τὰ δὲ σφάγματα.

εἰς πᾶν.] εἰς πόσον προῆλθε.

ἀφήκαλε.] ἀφεῖτε, ὦ ἀνδρες τῶν ἀπόλλων. τίς οὖτως δι' ὃν.] τίς δι' οὗ καὶ. τοῖς ἑαυτῶν.] αὐτὰ καιροῖς. καθίσατε.] καθίσαλε. ἐν ὀλίγῳ ᾖδεσθαι.] ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ᾖδεσθαι. ἀκρόπολιν σωτήριον.] αἰτήριον. συμμάχοις.] καὶ συμμάχοις.

μεταδιδῶσι.] μεταδῶσι, & hæc tempora frequentissimè permutantur.

ὑμᾶς ὑπ.] ἡμᾶς ἐπαίρουσιν.

In Philippicam 1.

ἐπωσιδὴ δὲ σφεῖ.] ἐπωσιδὴ δ' ὑμᾶς. αὐτοὶ.] οὗτοι συνεβούλευον. ὑμᾶς.] ἡμᾶς νυν.

βελόμεθ'. πρᾶτον.] βελόμεθ' ἐφ' ἑαυτῶν.

πρᾶτον. ἐπείζιγε.] ἐπείτοιγ' εἰ παίθ' ἃ σφοσήκει. ὑπὲρ τῆν δικ.] ὑπὲρ τῆν ἐλλωικὴν δικαίων.

ἐγὼ μὴν γὲ οἶμαι.] ἡγοῦμαι.

ἡγύοιτο γὲ.] πὶ δ' αὖ ἡγύοιτο καμνότερον.

καί τοι καὶ τῦτο.] καὶ ῥαθυμίαν. καί τοι.

τὰ.] τὸ τῆς τύχης. καὶ γὲ.] ἔτ' τῦτ' ἐξεργάσαιτο.

διοικήσαιμεθε.] διοικήσεσθε, & mox, συνήσεσθ' αὖ.

αὖπα σπαπᾶς.] αὐτοσπαπᾶς. ἐκφοβασῆναι.] παρασῆναι. ἔστω.] ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσαι.

αὐτὰ τά.] αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ ξενικὰ σπαθοῦσ).

ἐπὶ.] ἀπὸ ξιάκοντα. ὅτι εἰ.] ὅπου αὖ τῦτο.

σφοέλοιαθε.] χ. σφοθήσοισθε.

ὅπι μελησόμοι.] ὅπου μελούμοι.

αἰαλίσκεσθε.] αἰαλίσκεται. σφοεῖσθαι.] σφοίσθαι.

τῆς τούτου.] τῇ τούτου φιλανθρωπίᾳ.
οὐ μιμοῦνται.] οὐκ ἀναμιμοῦνται.
ἀξιώσειέν τις.] ἀξιώσειέ τις ἄν.
τοῦτον.] τούτων μὲν μέχρι. αὐτοῖς.] αὐτοὶ συμ.
φασὶ.] φασὶ τῶν φασγμάτων.
γεγλυμμένον.] γεγλυμμένον ἢ γλυπτόμενον.
ἀποχρῶ.] ἀποχρῶ ἂν ἐνίοις ὑμῶν, ἀνίοι δοκῇ.
φιλοσ.] ἀπὸ τοῦ δεῖν. ἀπ' ἐμοῦ.] ἀπ' ἐμοῦ μὲν ὁ σρ.
τί καὶ.] τί χρὴ σεσοφικέναι. ἕκαστος.] ἕκαστοι περιερχόμεθα. εἰδῶμεν.] ἴδωμεν.
πεπεῖσθαι.] πέπεισμαι. Sed tum legendum: ἐπεὶ σωθείην ὑμῖν, ἐὰν φείξητε, ταῦτα, πέφεισμαι.

In orationem de Pace.

φροὶ αὐτῶν δὲ λέγω.] διαλογεῖν perperam.
δι' ὧν.] ἐξ ὧν καὶ τὰ παρόντα.
ξαγωδοὺς ἐθεάσασθε.] ἐθεᾶσθε. ἠκούετε.] ἠκούσατε. οἶμαι νυῦ ἅπαντας ἠδῆσθε.] οἶμαι γινώσκειν, ὅτι. διοικεῖν.] διοικιεῖν. λογισμὸν ἐφ' αὑτὸ.] ἐπ' αὐτό. θορυβήσῃ μηδεὶς πρὶν ἀκούσῃ.] θορυβήσας μηδεὶς πρὶν ἀκοῦσαι. φρὸς ὑμᾶς αὐτούς.] αὖ τοῖς.
ἕκαστος ὀργιζόμενος.] ὀργιζόμενοι.
ἐβούλοντο.] ἠβούλοντο. θεῖναι δι' ἑαυτοῦ.] δι' αὐτοῦ.
μέγαν γενέσθαι.] γίγνεσθαι. ὑπομένειν.] ὑπομεῖναι δεῖν. ἕνεκα ἕκαστον.] ἕνεχ' ὑρήσεθ' ἕκαστον πολλὰ φρόνημα.

In secundam Philippicam.

εὐδι' ὧν εἵνεκα.] οὐδὲ ὧν ἕνεκα.
ἐξηγέγχῃ.] ἐξήγεγκε. & hæc tempora crebrò permutantur.
τὸ βαλλόσθαι.] τὸ βαλλέσθαι.
δικαιοτέρους.] δικαιότερ' ἀξιοῦ.
λακεδαιμονίους.] ἰους.
πεποιηκέναι ἐσκήψατο.] σκήψαιτο.
συνεισβάλλειν.] συμβάλλειν. non placet.
τοὺς ταυτὰ βουλομένους τούτῳ.] βουλόμενους τούτοις. ἧς.] οὗ πάντες οἱ φρότερον.
ὅτε αὐτῶν.] ὅτ' αὐτοῖς τοὺς τυραννοῦντας.
ὑμεῖς αὐτοὶ οἱ.] ὑμεῖς οἱ καὶ συνιέντες αὐτοὶ.
καλεῖν. τινας;] καλεῖν τινας. ἐγγόνους.] ἐκγόνους.
προσεψηφίσασθε.] ἐψηφίσασθε. τἀλλως.] χαίτω. τὰ γὰρ φράγματα.] τὸ γὰρ φράγμα ὅρῳ φρεβαῖον. φοβοῦμαι δὲ.] δὴ μή. ἐνίοις.] πολλοὺς οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους. μήτε.] μηκέτι φρὸ δικαίων.

In orationem de Haloneſo.

ὀχυρούς.] ἐχυρούς. διαδικάζεσθαι.] διακάσασθαι. ἔπειτα δ' εἴγε δ' ὡάμις.] ὁπότε γὰρ μὴ δίω. εἰ ἄρ.] εἴγε φρὸ τῆς ἐν τῇ.
διαγωνιεῖσθε.] διαγωνίσεσθε, ἀλλὰ διαδικάσεσθε.
ὡς.] ὥσπερ ὁ νόμος κελεύει. ὡς ἑαυτὸν ἐπανενεχθῇ.] ὡς αὐτὸν ἐπαναχθῇ. ὡς ἑαυτὸν.] ὡς αὐτὸν. Sed crebras iſtas enallagas notare vix operæprecium eſt: niſi fortè vetutiſſimi huius codicis,& (vt apparet) accuratè ſcripti, curioſius lector ὑπείκειν requirat.
παντα χόσε.] παντα χῶς παρ ὑμῖν βεκ.
τοῖς ἐκεῖ νομίμοις.] νόμοις. & hæ voces ſæpe permutantur.
ἀμφισβητεῖσθαι.] ἀμφισβητῆσαι ὑμᾶς δ' λόγως ἐπὶ φρὸ ποτιδαίας. ὑπὲ ξενίαν.] ὑπὲ ξενία.
ὅπ μέμνησθε.] ὅτι μνησθήσεσθε. αἰνιλώκει. ἀλλὰ.] αἰνιλώκει, ὥστε γλυέσθαι; ἀλλά.
εἴ τὸν γρά φοντα.] γράφοντα.
σύνομά τ' ἐγραφον.] ἐγραψα, καὶ ἐξέλεγξα.
ὅτ' ἐψηφίζεσθε.] ἐψηφίσασθε ἔχειν.
αὐτό.] αὐτῷ ἰδιόν ὄζει. μὴ μόνως.] μόνον. Poſſit & μόνους legi. καὶ τὰς.] καὶ εἰς τὰς πόλεις βιασάμενον. τῆς εἰρώνης ἐσομένης.] γλυομένης.
ὡς δ' ἐργετήσ.] δ' ἐργετήσειν.
αἱ δωρεαὶ ἔσονται.] ἔπονται, ineptè.
φρότερος.] πότερος φρότερος μέν ὄζιν.
ξεῖς φρεσβείας.] φρέσβεις. ἔστι δὲ τουτί. Adiice. ὑπογράμματ' ἀναγνώσει ἔξω ἀγορᾶς.] εἴσω.
εἰ φρὸ μικροῦ.] μικρῶν. ἐγκτήματά φασιν.] λέγουσιν. τὰ δ' αὐτῶν.] ἑαυτῶν.
δίκαιόν ὄζι.] δίκαιον ἔσαι. τὰ δίκαια φρὸς ἡμᾶς ποιεῖσθαι.] ὑμῖν ποιῆσαι τὰ δίκαια.

In Cherſoneſitanam.

ὑπὸ θρᾴκη.] ὑπὸ θρᾴκας. Hæc, vt & alia, noto propter diuerſos accentus.
δεινὰ ποιοῦσιν.] δεινὰ δὲ ποιοῦσιν οἱ ξένοι.
τὰ παρῳδόντα.] τὰ παρόντα φρόφασιν ἅπαντ'.
τοὺς βυζαντίους μισεῖν.] μισεῖν.
ἀμυνεῖσθαί φησι.] ἀμύνεσθαι.
βοηθήσομεν αὐτοὶ.] αὐτοῖς; ἀλλ' ἀθρεῖν.
τᾶτ'.] ταῦτ' ἀλλ' οἶμαι φήσειν.
Τίνων φρὸς ὑμᾶς.] Τίνων ὑμᾶς μετὰ παῤῥησίας.
καὶ σκέψασθαι.] σκέψασθε. κατάγε.] μετάγε τὰ πλοῖα. δύο ἐν.] δύο μὲν ἐν δέ. ἐκεῖνον ἀμυνεῖται. συμμισεῖ.] συμμισεῖ.
ἀδικήσουσαν.] ἀδικοῦσαν. Sed tum & cætera futura in præſentia mutanda erunt. καταβουλευομένου, σώζουσαν, βοηθοῦσαν.
ταμίας δημοσίους.] καὶ δημοσίους. ἀναγκάσειε.] ἀναγκάσητε. ἀν λογίσηται.] λογίζηται. σ & ζ ſæpe permutantur.
τὸ ἐκόντας.] ἑκόντα. ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς.] ἐφ' ὑμᾶς αὐτούς. μὴ ἀμυνώμεθα.] ἀμυνώμεθα. μή ποθ' ἡγήσησθε.] μή ποτ' ἀνήγ.
τὸ διαρπαθήσεσθαι.] διαρπαθήσεται.
γίγνεσθαι παρ' ὑμῶν.] παρ' ὑμῶν γένεσθαι.
ἐθελήσητε, ὑπήκεσθε.] ἐθελήσητε ὑπακήσεσθαι.
μηδὲν δύ.] μὴ σιωπῶ πεπονθότος.
πλούσιοι γεγόνασι.] γίνονται.
κατηγορεῖν.] καὶ κατηγορεῖν καὶ χαρ.
ἐδημηγόρει.] ἐδημηγόρησεν.
οὐχ οἷόν τε.] οὐχ οἷον τόγε. παντάχοι.] παντάχου.
κἂν οὔπω.] ἀν δ' οὔπω.

In tertiam Philippicam.

ἐν.] καὶ πάντων δὴ οἶδ' ὅτι. διατεθλῶσι.] αὐτὰ διατεθλῶσι. τῆς ταραχῆς.] τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀμφοτ.
τοῖς φράγμασι.] τῇ πόλει χωρὶς κολ.
διορθοῦσθαι φρὸς τούτου.] τούτων. ἐγὼ δέ.] δή. & hæ particulæ ſæpiſſime permutantur.
εἰρωνίαν ἢ.] εἰρωνίαν ἄγχ' ἢ πόλεμον δεῖ.
οὐδείς που.] οὐδὲς δή που. στρατηγὸς κατέστησε.] ἐγκατέστησε. οὐ πολεμεῖν. ἐγὼ.] οὐ πολεμεῖν ὑμῖν. ἐγὼ δέ. ὑπὲ θρᾴκίαν.] θρᾴκης ἐφιστάντα. ἱστάντα.

πολλοῦγε

πολλοῦγε καὶ δεῖ.] δέω. ἐαὶ καὶ.] ἐαὶ μὲν ἀμυσήθε δεῖδη, σωφρονεῖν φημὶ. ἐαὶ δὲ ἐάσητε; οὐδὲ ὅταν βουλήθε. ἐκεῖ νεῶ στρατηγοῖς.] στρατιώτας.

ἀρ' ἀ.] αἰ ἀρ' ἀ βούληθε. ὅτε μὲ δὲ.] ὅτ' μὲν οὖν μέγας. ὅθ' οὕτω.] ὅταν οὕτω πολλὰ.

τῇ ἀδικημένων. καὶ.] πολεμεῖν, καὶ. Sed tum superius πολεμεῖν delendum.

ᾠήθημεν.] ᾠόμεθα δεῖν. ἐκ βεαχέων ῥημάτων.] χ. ἐκ βεαχέως λόγου. ᾠχήθησαν.] ᾠκήθησαν.

πάλεις αἰ.] πόλεις ἑλλωίδας αἰρηκέναι.

δ' χόμενοι μὴ.] μὲν μὴ καθ'. πεποίηκε τὰ.] πάντα τῇ ἐσ. καταισθύης.] καταισθύης.

κείνοι, νεῦ ἅπαντα.] κείναι, νεῦ ἅπασι.

ἀρθμιῶ.] ἀριθμιῶ. ᾠεσγέγραπται.] γέγραπται.] γέγραπται, δι' ὧν ταῦτ' ἐγένετο.

καὶ οὐκ ὀργιεῖθε.] ὀργίζεθε. τοιοῦτος.] τηλικοῦτος, οἷοι. οὐδὲν.] οὐδεὶς αὐτούς.

ὥεα τὴς.] χώεα perperam.

ᾠεὸς λακ.] ᾠεὸς τοὺς λακ. Articulos plerunque librariorum incuria prætermitti, docet hic codex.

δεῖ ταῦτα.] χρὴ ταῦτα γινώσκειν. τὲ πολέμου.] τὲ πολέμου χρὴ, ἀλλὰ καὶ. δ'μανοίᾳ τῷ.] δ'μανοίᾳ; τοὶς ᾠαρ' ἡμῖν. ἀκεραῦθαι.] χ. ἀκούειν.

πότεροι δὲ.] δὴ τὼ παξίδα. πάντα.] τὰ πάντα.

δ'έκειντο, ὥστε.] τῷ φόβῳ, ὥστε. Videtur esse scholion.

ἠμωόντο.] ἠμωύατο. Sed tum leg. ᾠοδόσαν. τ' οὖ ποτ'.] τὸ ἄπαν. τὲ καὶ.] τὸ καὶ. non placet. ᾠαρ' ὑμῖν ὅπ.] ᾠαρ' ὑμῖν νεῦ ἐστιν, ὅπ.

καθ' ἕκασα.] καθ' ἕκασον. σωθήσεθαι. πολ.] σωθήσεθαι; ᾠεσπῆσαν δ' ἀπάγθειαι. ᾠεσίεντο.] ᾠεσεῖντο ἑαυτοὺς. ἐκ λογισμοῦ.] χ. λογιζόμενοι.

πθναὶ αι.] πθναὶ αι. ὑᾶῖ ὑμῖν λεγ.] ὑμῖν αὐπαὶν λεγόντων. δ'φρᾶον ἐώθουν.] ἐμίσουν.

μασιγούμενοι καὶ σρεβλούμενοι.] σφαττόμενοι. ἐκεῖνό γε.] κἀκεῖνό γε αἰσχρὸν.

ἕως αὖ.] ἕως γὲ αὖ. πάντ' ἀνδρα.] πάντας ἐξῆς ᾠεθύμως εἶ). τί ποιῶμεν.] ποιοῦμεν;

χειεοτονήσετε.] χειεοτονήσατε.

χρήμασι.] καὶ χρήμασι.

ᾠδασκ.] αὐτοὶ ᾠδασκόμενοι.

λυκοῦργος καὶ.] ἐκεῖνο καὶ.

ἐς.] εἰς Πελοπ. οὐ λέγω.] οὐδὲ λέγω ταῦτα.

δ'ρῃ.] δ'ρήσῃ. χθήσεται.] χθήται.

ςένεκα.] ςένεκά γε. καὶ οἶομαι.] καὶ νομίζω.

αὖ τὰ.] αὖ πάντα τὰ. τὶ βχήω.] βχῆον.

σωενέγκοι.] σωενέγκαι.

In quartam Philippicam.

τὸ πλῆθος ὅσον.] τὸ πλῆθός ἐστιν, ὅσον.

δ'ωάτό τις.] δ'ωατά τις.

ταῦτ'.] τὲτ'. Est & hæc frequentissima permutatio. ἐκείνῳ μὲν. Sed postea pro ἢ leg. τῇ δὲ πόλει.

κινδωυόων.] κινδωυόσιν, ἡμεῖς ᾧ καθήμθα.

οἷς εἰποιμεν.] οἷς αὖ εἰποιμεν.

Ϛ πλείω.] μείζω. κατέσκαπτε.] κατέσκαπται.

ἐνεδ εἰξαθε.] ἐπεδ εἰξαθε. φέῤῥας.] φέρας.

κωλύσῃ.] κωλύσῃ. δ'θέως.] δ'θύς.

νεῶ γε.] νεῦ δὴ. ἀσφαλῶς ἠγεῖτο.] ἠδύνατο.

τοσούτοις.] τοιούτοις οὖσιν. & hæc crebrò permutantur.

πολλὰ δ' αὖ.] ἃ πολλὰ χθύοιτ' αὖ αἰθρώπῳ.

τὶ ᾠαρ' ὑμῖν.] ὑμῖν. τούτου δεῖ χάειν.] χ. δχὲ τὲτο δεῖ. τῇ δ' ἀθλώσῃσι.] χ. ἀθλωμένων.

τόπου.] τόπων. ὅζιν ὅτω.] ὅζοι λαβεῖν ὅτῳ πολεμήσετε βουλομένων.

οὐδενὸς πόλεμον.] ἡμῖν πόλεμον.

δχὲ τὲτο.] δι' αὐτό γε τὲθ' ἅπαιτες.

ὧν αὖ.] ὅσα. F. ὅσων αὖ δέωνται. ὅπως.] πῶς.

καθεσκευάσαθε.] καθεσκεύασθε. πώποτε.] ποτὲ.

ἐκεῖνῳ φεωτίσῃ.] αὖ φεωτίσαι.

τὶ.] ποῖ αἰαδυόμθα. τὲ ποιεῖν τὲτο.] ταῦτα.

βεβελεύῳς.] βελεύεσθε. ἠθελήσατε.] ἠθέλετε.

δχαφέρει.] δχαφεύγει. ἀκούσαντο.] ἀκούσαι.

αὖ ᾠεότερος. εἰ ᾠεοτέροις. καὶ δὴ.] ὁ δὲ βαρβ.

ἀπεψηφίσαθε.] ἀπεφηφίζεθε.

ἐν τῇ πόλει.] πολιτεία.

ἀφ' ἑαυτῶ.] ἐπ' αὐτὸν perperam.

ᾠεσλαμβανόντων.] ᾠεσλαμβάνοντῳ.

παθόντες.] μαθόντες. ἔᾶτ' τότε.] ἔτ' ἐς γε σχολῆς.

τούτοις.] τούτοις οὐχ ὅπως non placet.

τὲτ'.] τωῦτ'. ἀρῆξεν ὑᾶῖ.] ᾠᾶῖ τῇ δ' ὑπόεων.

καὶ ᾠᾶῖ.] ὑᾶῖ τούτων μὲν. ἐνόμως.] ἐν νόμῳ.

πᾶσι τοῖς.] ἀεὶ τοῖς ἀδίκ.

καὶ τοῖς.] εἰ τοῖς ὅπλοις.

ἀ φαύλως.] ἃ σφαλερᾶς ἡμῖν καὶ οὐδαμῶς ἅπαντα καλῶς. ἢ τὰ ᾠαρ' ὑμῖν.] ἡμῖν.

δεῖ.] ἐῖ) χαλεπά. κωλύσῃ.] κωλύειν.

τοὺς ἁρπάζοντας.] ἀδικουμένους.

τὸν μὲν.] τὸ ἄπὸν τὸν μὲν οὕτω. οὐδεὶς.] οὐδένα πώποτε τούτων εἰπεῖν. πόλεμον.] τὸν πόλεμον.

τὶ ἀπίαν αἰαδειᾶν.] χ. ἀπάθειαν.

οὐκ ἐσεδῃ.] οὐκέτ' ἔσεσθαι. ζάπηδε.] ζαπῆδε.

ἀπηδῶν.] ἀπήων. ᾠεσβαλεῖν οὐδὲ.] ἄπαν οὐδὲ.

οὐδὲν εἶι.] οὐδέν ὅζι. ὑμῖν κὴ.] ὑμῖν, ἄ, καὶ πισ.

ἐσομένου, ὄνκος. ὑβείζειν εἰς,] ὑβείζειν ὑμᾶς.

ὑπάγει),] ὑπάγῃ. καρδίαν,] τὶ καρδίαν.

ἐκεῖνῳ,] ἐκείνως.

φίλιππον αὐτοῖς,] φίλιππον καὶ τὶ πυλαίαν αὐτοῖς ἀποδοῦναι. ᾠρὶν ἢ,] ᾠρὶν τὶ βοιωτίαν.

πλούσιοι γεγόναση.] γίνονται.

βαρβάροις ὄζιν,] γέγονεν.

ἔᾳοιτο εἰπέ.] ἔᾳοιτό σε, εἰπέ μοι.

συγχωρήσαιμεν,] σχ. δοίημεν.

οἱ δ' ὑπομένδυνον,] κίνδυνῳ.

ᾠεοῖόντας,] σχ. ἥκοντας.

δχαεέφειν,] δχαφθείρειν.

In orationem ad Philippi epistolam.

αἰεβάλλετο,] αἰεβάλετο. Est & imperfecti & aor. β' crebra permutatio.

ὑᾶῖ τῇ,] ὑᾶῖ ἀηδαίαν. τῇ αὖτῃ,] αὖτε ᾠεὶ τὲ.

οὐ γὲ,] οὐδὲ γὲ τὲτ'. ῥώμαν,] σχ. δωάμιν.

τῇ πολέμων μέρει,] τὲ πολέμου μέρει.

ἅπαντα,] αὐτὰ δείσῃσε.

εραταίας.] εραπᾶς, sæpe sic scribitur, sed perperam. εραπὸς, εραπὰ, εράτυμα, εραπόπεδον

pro exercitu (etsi postremum propriè castra significat) στρατεία, expeditio, profectio in militiam.

μέγαν.]αὐτὴν μέγαν. κινδυνεύειν ὑπὲρ αὐτῶν.] αὐτῶν perperam.

ὅταν μέλησα.]μάλισα. ἀποτυχοῦσι.]ἀτυχοῦσι.

καὶ συσκίασαι τὰς ἀμύδρας.]ἢ συσκίασαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη τῷ αἰθρόπων εἰσίν.

ὑγιεινὸν.] ἡγιαῖνον. κατορθῶσιν.] κατορθοῦσιν non placet, ob αἱ. ἡγεμονίαν.]δὲ δαμονίαν.

τῶν τῷ.]τῶν ὧδε τῷ θεῶν.

τῷ ἁπάντων αἰθρόπων.]τῷ ἁπάντων. ἔτι ἢ.τὸ αἰθρόπων, videtur assumentum scholiastæ.

ὧδε λείπων.] ὧδε λιπὼν οὐδεμίαν. & præsentia & aoristi sæpe permutantur.

λαμβαίοιτες.]λαμβάειν νομίζοιτες.

ὄζιν οὐδὲν θαυμαστὸν.]οὐδέν ὄζι δεινόν.

φεύγματα.]τὰ φεύγματα χέρρω τῆς πόλεως.

ἀμυνέσθαι.]ἀμύνασθαι. τοῖς.]ἐν τοῖς πολέμοις.

τοὺς ἄλλους ℔.]τοὺς ἕλληνας.

ὑπὲρ ὑμῶν.]παρ' ὑμῶν συμμαχίαν.

φεύξεων.]φεύξεως ἄμοιρος.

In orationem suasoriam, siue de ordinanda Republica.

ἐκκλησίαν ποιεῖτε.]αὐτὴ ποιεῖτε.

τοῖς νέμουσι καὶ.]τοῖς νέμουσι τὰ κοινὰ καὶ διδοῦσιν. κατασκευάσεσθε.]κατασκευάσασθε.

οὐ βλάψετε.]οὐδὲν βλάπτεσθε. M. βλαψήτε, ὠφεληήσαντε. φερεναλίσκετε,] ὧδε αναλίσκετε. ταῦτα ἅπερ.]τοιαῦτα, οἷα περ τοῖς συμβαίνη.

τὰ αὐτὰ.]ταῦτα. non placet.

εἰσὶν ἴδιαι.]ἰδίᾳ. καὶ αὖθ' ὑδ.]καὶ αὖθ' τὰ φερὸς.

ἐποπὴ δύσουσαν,]ἐφοδὸν δύσουσαν. non placet.

κοινὴ,]κοινῇ. ὑμᾶς, ἐπῄδη.]ὑμᾶς αὐτοὺς ἐπῄδη.

φερὶ τούτων,]τούτου. & hæc crebrò permutantur.

εἰς χρείαν αὐτῶν ℔θῆτε.] χ.ἐν χρείᾳ αὐτῶν κατασῆς. ὅταν,]ὁπάτου αὐτῷ ἐπαινέσας.]ἐπῄνεσε.

τὸν δῆμον,]ἅπαντες τὸν δῆμον.

ἐθόων λέγοντες,]οἱ λέγοντες. θανάτου.]π' θανάτου. ἐπανορθωῦ,]ἐπανορθοῖ.

τοὺς ἐν,]τοῖς ἐν τοῖς ὅπλοις ποιήσῃ τὸ νικᾶν.

ψηφίσαθε,] ψηφίζεσθε. ὑμᾶς,]ὑμῖν ἐξουσίαν.

ἔχειν αὐτῷ δοκῶ,]ὀρθῶς ἔχει. τὸν γὰρ ὑπὲρ.

ἐνὸς,]ἐντὸς. non placet.

τῆς ἐκ τούτων τιμῆς,]τῷ ἐκ τούτων ἔζειν.

λέγω,]σκοπεῖν ὑμῖν ἀφεντες.

φερὶ μὴν οἱ,]φερὶ μὴν οἱ.

ὅπως,]χ.πῶς talia, quorum alterum altero pueriliter declaraturum, posthac prætermittam. Nam alibi pro πῶς reponit ὅπως. & sic in aliis plurimis: vt alius librarius verba autoris, alius scholia descripsisse videatur: quæ inuicem discernere, sæpe difficile est.

ἡδύμμον ἐν,]ἡγ.μυραθῶνι. μὰ δι' οὐ,] οὐ μὰ δία χαλκοῖ. ὑπὲρ τιμῶν,]οὕτως ἐτίμων.

ἐκεῖνοι,]οὗτος ἐκεῖνοί τε.

ἀναχωρωῦτας,]ἀναχωρήσαντας.

πνὸς τῷ,]τοὺ τῷ ὠνίων. παρέσηκε,] παρεστήκε.

εἰπεῖν ὧδε τῷ τε,]εἰπεῖν, ἵν' ἀκούσωσιν τῷ τ' ἐκείνοις. πεζοῖ,]πεζῇ.

φιλοτ'.]ἡμεῖς φιλοτιμούμεθα. ἵνα θαυμάζομμ,]ω. ἐλλιῶν ἀποξόλοις,]ἀπόρους.

ἀλλ' ὅ,π,]ἀλλὰ τί.

ἱερῶν,]καὶ ἱερῶν. τῷ ἐπιχειροιμένων.]ἐπῳ. τιῶ,]καὶ τιῶ κίμωνϑ. νιῶ,]ὑμᾶς. νιῶ δὲ. αἴ τι αὐτοὶ,]ἃ αἱ ὑμῖν οὗτοι μεταδιδῶσι.

πιστεῦσθε,]πιστεύσαι. Frequenter hic codex communes ἀορίστους pro Atticis habet.

τὰ ἔργα δ' ἀπὸ τούτων.]τὰ δ' ἔργα τὰ ἀπὸ τούτων. ἡμῖν καὶ,]ὑμῖν, οἷς καὶ μοι.

λιπεῖν,]λείπειν. φίλους τοὺς,]φίλοις ὑπάρχοντας. οὗσιν οὐκ,]οὖσιν ἐχθροῖς οὐκ.

ὁποίους,]ὁπότε perperam.

πλέον,]πλεῖσιν. πειθομμένους,]πειθομμένοις.

In orationem de Classibus.

ἐφικέσθαι,]ἐφικνεῖσθαι. Sæpe habet hic codex præsentia pro ἀορίστοις & futuris.

εὖ λέγειν δόξαν,]εὖ λέγειν δικάσασθαι δόξαν.

φειράσομαι τὸν,]πρῶτον τὸν ζ. δοκεῖτε,] δοκοῦντε.

λῦται,]χ. videtur, λυθήσεται.

συμμαχῆσαι,]συμμαχεῖσαι. ἔξειν,]ἴσχειν.

εἰδέ π,]εἰ δ' ἔπ.

ὧν,]αἷ. Lego, ὅπῃ χὼν αἷ, ὧν ὥρμησεν.

ἐπανορθώσασθαι,]ἐπανορθῶσαι.

ὅπῃσις,]ἀπ' ἴσης. ἡμῖν φερὸς τὸν,]ἡμῖν ὧδε τῷ φερὸς τὸν. πνας αὐτῷ ὑπὸ,]πνας ὑπὸ.

ὄζιν ὅπως,]σκεπτέον ὅπως.

ἐν τῷ]ἐν πολέμῳ. οὐκ ἴσοι,]οὐκ ἴσῳ.

ἀπαίτας ἀναγκαίως,]ἀπαίτας ἡμοῦμαι.

μηδ' ἐξ ενὸς,]χ. ἐκ μηδενὸς.

ἐνίοις,]ἐνίοις. ἀλλ' ἢ,]ἀλλὰ ῥαψῳδοῦσιν.

ταῦτα τὸ φεύγειν,]ταῦτα φεύγειν.

παροξυνομμένων,]παροξυμμένων.

ὀρφανῶν,]ὀρφανικῶν.

τοὺς ἀποροτάτους,]τοὺς ἀπόρους.

σώματα οὕτω,]σώματα ταῦτα οὕτω.

κῆ τῷ πεντ.]κῆ πεντηκμδεκαναίων.

ἑξηκ.]ἑξηκονταταλαντίας ἐκάστῃ τῷ.

τῷ ἡ ξυνεφάρχων,]τὸν δὲ ταξίαρχον. non placet. πῶς,]ἴσως εὑρεῖν. λόγον ὃν μέλλω,]μμὰ οἶδα λέγειν μέλλων; ὅμως. φανήσεσθαι,]φανεῖσθαι.

ἀποχήσομμι,] ἀποχρησόμεθα perperam.

ὑπάρξων δὲ τότε,]ὑπάρχων δ' εἰς τότε.

ἐνταυθοῖ,]ἐνταυθὶ. οὐχ ἱκανὸν,]οὐκ αὖ ἱκανὸν.

φερσενεγκεῖν,]εἰσενεγκεῖν. F. φερεισενεγκεῖν.

ὥστε μὴ,] ὥστε κομιδῇ. τὰς κριώας,] αἰ κριῶαι.

ὑπολιπεῖν,]ὑπολείπειν. ἀθεῴα καὶ,]ἀθεῴα πολλὰ τιῶ ἄλλιω,)τιῶ ἑλλάδα.

αὖ ἐθέλειν,)αὖ ℔θῆν. καὶ μιῶ,)οὐ μιῶ.

πάλιν,)πάλαι κρείττοις ὑπάρχουσιν.

ἀληθὲς ἡδέως,)α.οὐδὲν ἡδέως, οὐδ' ἀγαθόν π.

δ'ἀναλύσοντας,)ἀναλύσοντιαι.

τούτων,)τοὺς τούτων ἐχθροὺς.

ἡμῶν,)αὐτὸν ἡμῶν αὐτῶν.

ἀπαγγέλλεσθαι,) ἐπαγγέλλεσθαι μμὰ. non placet.

εἰ μὴ,)

εἰ μὴ.)εἰ μὴν μὴ τοὺς ℌ. τὴν ἀπαγγελλόντων.) τὰ τὴν ἀγγελλόντων.

μακρὰ λέγων λίαν.] μακρολογίαν. F.A. δὴ, aut, μακρολογῶν. σκοπῶ μὴν.]σκοπεῖν.

ὁρμηθήσεσθε.]ὁρμεῖσθε.

ἀμβρτάνοντες.]ἀμβρτάνοντας.

In orationem de Rhodiorum libertate.

ὁ ὦσθ᾽.]ὁ ὑπὲρ τῆς. διδάξαι.]τὸ διδάξαι.

τὸ φεύγειν.]τὸ φεῖσαι φεύγειν.

τοσοῦτον.]πότε τοσοῦτον. ὅσον.]ὅσον περ πρὶν δόξαι. εἰ ὦν.]ἐξ ὧν. τὸ τοὺς.]ὁρῶ τοὺς τούτους.

ἡμῖν πολ.]ὑμῖν μὴν πολεμήσαντας οὐ πάλαι, νυνὶ δ᾽ ἐν. ὦσθ᾽.]θεὶ ἀπδ. λόγος.]ὁ νυνὶ λόγος ἔστι.

ἧττον δεινοῦ τούτου.]τούτων.

ἔπειθ᾽ ἃ φερόμενοι.]ἔπειτα φέρονται δόξετε.

καμνὸν οὔτ᾽ ἐγώ.]οὔτε ἐκεῖνον ἀδικεῖν ἐγώ. non placet.

φερὸς Βασιλέα.]φερὸς τὸν β.

πάντες πολεμοῦσι.]πολεμήσουσιν.

ὑπὸ δέχοιτο.]ὑποδέχηται. οὐ δί.]οὐδ᾽ ἂν εἰ δι᾽ αὐτὴν. οὐδέποτ᾽.]οὐδεπώποτ᾽. φεύξεσθ.]φεύξεσθαι. ἕλλησι.]ἕλλησί τε καὶ. παρεῖναι.]παρεῖναι.

δί.] αὖ δὲ φερόμεναι ἠθέλησαν. πολλοῖς αἰτία.] αἰτία τοῖς πολλοῖς γίγνεται.

τοῦτο δ᾽ οὐ μικρὸν.] τοῦτο δ᾽ οὐχὶ μικρὰν ὠφέλειαν. φεῖσι.]ἢ φεῖσι τὴν ἰδέαν.

φιλοτιμίας.]φιλονεικίαι. χ.ν.

τῷ φαρ ὑμῖν.]ὑμῖν. non placet.

δι᾽ ὀλιγαρχίας.]δι᾽ ὀλιγαρχῶν.

αὖ ἐπανάξονται.]ἐξαναγόντας.

οἷα τοις.]οἷάπερ αὖ τοις ἄλλοις.

πεπονθέναι οὐκ ὀπιτ᾽.]πεπονθέναι ὁπότ᾽ ἐθέλοι. βουλόμο.]βουλομένοις τὰ βέλτιστα.

ἡ πόλις.]ὁ δῆμος. αὐτῷ.]αὐτὸν.

μόνον.]μόνων. ἀτυχήσαντας.]ἀτυχοῦντας.

ἄρχοντας.]κρατοῦντας. οὔτε τῆ.]οὔθ᾽ ὑπὸ τῆ.

οὔτε ἀπδ.]οὔθ᾽ ὑπὸ ἀπδ.

ἀλλὰ μὴν δύρήσετε αὐτὸν.] ἀλλ᾽ ἅμα δύρήσετ᾽ αὐτὸν τῷ τε πόλει, τῷ λακεδαιμονίων. non placet. quia παρ᾽ ἰσοτίαν.

εἰ δὲ.]εἰ δὴ τὸν. ἀμωμούμθα.]ἀμωμόμθα.

αὐτὸν οὐ δίκαια.]αὐτοὺς οὐ δίκαια ποιοῦντας.

διδάσκων.] διδάξων. βυζαντίους.]βυζάντιον. non placet.

εἶ).]τὰς πόλεις εἶ) γέγραπται.

μαυσώλου ζῶντος.]μαύσωλον ζῶντα.

ἀμφοτέροις.]ἐμοὶς.S.πόλεσι.

ἰχυροῖς.]ἀγαθοῖς.non placet.

τὰ δίκαια καὶ.]τὰ δίκαια ποιεῖν. M. καὶ ποιεῖν; sublatum esse: quia sequitur καὶ φεῦξαι. aut pro καὶ ποιεῖν.leg.καὶ εἰδέναι ὑπάρχει.

κυρίοις.]ἔσαι κυρίοις.

φερηρημένων. ὅταν.]ἠρημένων. ὅταν οὗ μηδενὸς ἀκούητέ τι τῆ δεόντων γίνεσθαι. Cùm igitur è nemine quicquam eorum quæ fieri oportet, audieritis.

μιθοδοτῆ.]μισθοδοτουμένων. ἐν τῇ.]ἐν πολιτείᾳ. ἐν στρατιᾷ τάξεως.]ἐν ταῖς στρατιαῖς ἔχετε.

λιπόντας.]λείποντας καὶ πολ.

τοις αὐτοις.]τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον.

ἀφ᾽ οποίων.]ἀπὸ ποίων.

In orationem Megalopolitanam.

νυῦ δ᾽ ἐγωγε.]καὶ τοίνυν εἴπις.

χαλεπὸν τὸ.]χαλεπὸν τὰ βέλτιστα.

ταυτὶ.]ταῦτα βουλομένων.

βουλομένοις ἢ.]6.ἀκούειν ἢ. ἀρκαδίαν.] ἢ ἀρκ.

αἱρήσουσι.]ἀναιρήσουσι.

ἐναντία ἐκείνοις.]ἐκείνων. τὸ.]τῷ τὰ δίκαια.

ξυμξυμμαχίαις.]συμξυμμαχίαις. ἡμῖν μὲν οἱ μὴν.]ἡμῖν ὑπάρχουσιν ὡς φασιν. ποτέραν.]πότερ᾽ αὖ.

αὐτοῖς.]αὐτοὺς ἔχειν. ἢ κάκιστοι.]ἢ οὐ κάκιστα.

εἶ) ὅ.]εἶ) μὰ τοὺς θεοὺς. ἀεὶ.]πᾶσιν ἀεὶ.

ἵν᾽ ἐπειδὰν.]ἐπειδὰν δ᾽ ἰῶσιν.

βοηθῶσι.]βοηθήσουσι. ἄγε φασὶ πεφεύχθαι.] ἄγε φασὶ πεφεύχθαι. ποιῶσι.]ποιήσωσι.

ἐγὼ δ᾽ ὅσα.]ἐγὼ δ᾽ οἶδ᾽ ὅσα. φῆσαι.]φήσω.

ὑπιξέπειν.]ὑπιξέναι. καθεστάναι.]καθεστηκέναι πόλεμον ἀραμένους.]χ. πολεμεῖν ἀρασαμένους.

τῶ φερότερον οὖσαν.]φερότερόν πως οὖσαν.

πάνυγε.]πολύγε. τούγε.]πού γε.

ἀδικοῦσιν.]ἀδίκοις.

ταύτῳ ἀρχῶ.]ταύτῳ τῷ ἀρχῷ.

καλὰ.]καὶ καλὰ. ἐξανεγώσας.]ἐξανεστώσας.

βουλήσεται.]βούλεται πάσασθαι.

ᾤδοντων.]ἐδεδόντων ἡμᾶς.

πικυμίνοι.]μόνον πιοὺμενοι.

In orationem de Alexandreo fœdere.

ποιοῦσι.]ποιῶσι. οὐδὲν οὔτω.]οὐδὲν τῆ ἄλλων οὕτω. ἐπ᾽ αὐτὸ.]ὅπη ταῦτα. ἀληθέστερα.]τἀληθ. σκοπουμένοις.]σκεψαμένοις. νῶν.]νοῦν.

ὦδ᾽ ἀφέχεσθαι.] ὦδ᾽ ἀφίξασθαι. ἀκείτους.] ἀκείτοις. αἱρέσου.]ἐρεσοῦ.

τυραννήσαντας.]τυραννοῦσαντας.

ἄγοντα.]ἀγαγόντα. εἰς αὐτὸ.]εἰ ταὐτὸ.

ἄλλον ἀρα.]ἄλλον τινὰ χῆ.

πότερον πειθόμθα.]πότερα πειθόμενοι.

ἀφεύντες.]ἀφιέντες. μέλειν.]μετέχειν νόμων. non placet.

μόνοις.]μόνον. αἰσθήσεσθαι.]αἰσθάνεσθαι.

τοῦτο δ᾽ ὅτι.]τὸ δ᾽ ἔπ.

τοσούτου.]τοσοῦτο.non placet.

μυσεμιᾶ.]ὅπη μυσεμίαν πόλιν.

ὁρμήσωσιν οὗτοι.]ὁρμηθῶσιν. οὔτε.

κατήγαγον.] κατῆγον. τὰ δὶ φεύγουσι.]ὅπη τάττουσι. συγχωροῦσιν.]συγχωρήσουσιν.

δίκαια.)δίκαιον ταῦτα γίγνεσθαι.

πόλεως ὡς.)πόλεως ἐν τοῖς ὅρκοις.

ἅμα καὶ.) ἅμα δίκαιον. δαμαχομένους.) δὶ μαχομένους. ἐναργέστατα ἴστε.)ἐωρᾶτε.

ὦδανομίας.)ὑβρεως.

κατήγαγον.)πλοῖα κατ. πρὶν οὖ.)πρὶν ὑμεῖς ἐλθ.

ἡμέρτημένα.)τὰ ἡμέρτημένα.

ἅμα παρ.)ἅμα τε παρενόμουν. ὅ παρ ἥκιστον.) ὅπερ οὐχ ἥκιστον.non placet.

ἀμβρτ.)ἐξαμβρτάνοντες. τῆ οὐδὲν)οὐδὲν τῆ.

καὶ.)ὃ καὶ ὕβεις. μβρωνείτας.)μβρωνίτας.

ῥᾳδίοις.]ῥᾳδίως. μόνον.]μόνοι ἀλλ' ἀμφις.
δύρέσθαι.]ἰσχυροτέρας δύρέσθαι.
σωσθηκας.]χ.ὁμολογίας. δ'χὲ.]μὴ πλειόνων αὐτοῖς. μικρὰ.]μακρὰ πλοῖα.
πληρώσεσθαι.]πληροῦσθήσεσθαι. ταῦτα.]τοῦτο ἐξέσας. πάντοθεν.]παντοχόθεν. χρῶνται.]τῇ πόλει χρῶνται. χρῆσθαι.]χρήσασθαι.
πλείσου.]πλείστων. ὑπαρχουσῶν.]ἡμῖν ὑπαρχουσῶν.

In orationem de Corona.

θεοῖς.]τοῖς θεοῖς δ'χομαι.
ἐᾶσαι χρήσασθαι.]χρῆσθαι.& hæc crebrò permutantur.
ἀσυδῆς.]ἄξιον ἀσυδῆς. συμβαίνῃ.]συμβαίῃ.
ἢ τούτοις.]ἀκούειν ἢ τυτοισὶ.
ἐξεῖ ἅπασι.]ἐξεῖ αὐτῷ πᾶσι χρῆσθαι κατ' ἐμοῦ. Atque his licuit ei omnibus vti contra me.
καὶ τοῖς.]καὶ τοῖς ἀλλοις. ἅπασιν ἕλλησιν ἐμοὶ καὶ. πάντας.]πάντα σωέκρυε, καὶ τοὺς ἀλλήλοις ἐτάραττε. ᾠήσατο.]ᾠήνται.
ταυτὶ πάθ'.]ταῦτα πάντα ὑφ'.
δήπου.]τούτων δήπου. ὑφ'.]διὰ τῆς εἰρήνης.
ὥστε τολμᾷ.]ὥς' ἐτόλμα. ὑπ' ἄλλων οὐδέν.]ὑπ' ἄλλων ὧν κατηφδύσατό μου.
ἐκ τούτων εἴσεσθε.]ἔψεσθε.
δὴ τόπους.]δὴ τοὺς τόπους. Lego,τοὺς τόπους.
ὑπολ.]τοῦ ταχίσην ὑπολαμβάειν. irrepsit huc è superioribus.
ςένεκα.]ςένεκεν,ἀ. τὸ μύρτον.]τὸ μυρτικὸν.
πρὸς ἀθλωφόρους.]πρὸς τὸν ἀθλωφόρων δῆμον.
ἀθλωφόρων.]ἀθλωφόρον δῆμον, συμπαραλαμβάοντας. οὐ τῷ φιλίππῳ.]οὐ τὸ τῦ φιλίππου.
καθιῶτο.]ἐκάθιωτο. πάντα καταςρ. πάντα τὸ ἐκεῖ καταςρεφόμενον. μᾶλλον δὲ.]ὁμοίως δὲ ᾧσθ'.non placet. ὡμολόγησε.]ὥσπερ τῆ εἰρήνῃ.
μὴ ἀπίωσιν.]ἀπιόντων. ἀπαγ.αὐτοῦ.]ἡμῶν.
κλείσητε τὸν πορθμὸν. τόπον.
ὑμῖν τούτων.]ἡμῶν,καὶ κεῖνον.
πρὸς τοὺς.]πρὸς τοῦ τοὺς.
κἀμοὶ.]κἀμὲ. ἐὰν ἔχηθ'.]ἀγητε ἡσυχίαν.
ὑποῦσαν.]ὑπάρχουσαν. ᾠήσθαι.]ᾠῆσθαι.
μαμμακ.]μαμμακτηριῶνος.
κοιτεῖον.]κοιτέων.perperam.
πειρᾷ.]ἐν πειρᾷ. τῷ ἀδυνάτων.]τοῦ ἀδυνάτου. ἐποιεῖσθε.]ἐποιήσασθε.
ἐπηγγείλαθ'.]ἐπηγγέλλετο. αὐτῷ.]αὐτῷ τῷ ὅπλοις. μὴ.]μὴ τῷ φωκίδα ὑφ' ἡμᾶς.
ὑπακούοντα.]ὑπακούσαντα. πλεῖον.]ὅπλεον.
τοῖς μὲν γὰρ ὅλοις.]τούτοις μὲν γὰρ ὅλως.
συνθεμένοι.]συνθέμενοι.non placet.
ῥήμασι.]τούτοις τοῖς ῥήμασι. μᾶλλον.]μάλα ἁρμόσῃ. ἅπα.]ἁπάντα.
οὐδεὶς.]εἰκότως.οὐδεὶς γὰρ. ταῦτα πόθεν.]ταῦτα οὐκέτι.πόθεν; φιλίππου πρέσβεων.]πρέσβεων φιλίππου. τῷ γραφῷ αὐτῷ.]ταύτῳ. non placet.
καὶ ἀνδραγαθίας.]ἀνδραγαθίας χάριν,καὶ ὅπ.
ἔστι δημ.]ἔστι δὲ δημοσθένης.
ξαγῳδῶν τῇ καινῇ.]ξαγῳδῶν καινῶν.
κλήτορες.]κλητῆρες. οἶμαι.]φροῦτον οἶμαι δῆλον. τῷ μὲν οὖν γράψαι.]τὸ μὲν οὖν πρᾶττοντά με. ἔδ' νομ.εἶναι μοι νομίζω.
δύρεθήσεται.]δύρήσεσθε,εἴτε ἀληθῆ.
εἴτε καὶ μὴ.]εἴτε μὴ. ὁ τοὺς πρὸ ἁπάντων.] ὁ τῷ ἐμοὶ πεπολιτευμένων. χρὴ σθαι καὶ.]χρὴ σθαι τοσαυτὶ,ὅσῳ.
λαβὼν καὶ.]λαβὼν ὁ φίλιππος καὶ.
ἐλλιπῶν δεῖ.]ἐλλιπῶν ὄντων δεῖ.
σωῃδειν ἐκ.]σωῃδειν μὲν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου, μέχρι τῆς δὲ τῆς ἡμέρας.ἀφ ἧς.
στόματα.]καὶ στόματα καὶ χρήματα.
ἐλλιπῶν εἰ τὰ.]ἐλλιπῶν ὑπὲρ αὐτῶν αἰτιλώκασι.
ὅ,τι βελ.]ὅ,τι ἂν βελτιθείη.
τῷ λοίπῳ.]τὸ λοιπὸν μὴ τιμῆς.
εἰς νοῦν.]εἰς τὸν νοῦν ἐμβαλέσθαι.
οὐδὲ νῦν.]οὐδὲν νῦν πρὸ τούτων.
τῶν ἀτιμικῶν.]δὴ τῶν ἀτιμικῶν.
καὶ βυζ.]καὶ τὸ βυζάντιον. πυρὰς μὲν.]τὰς μὲν, εἰς τὰς δὲ. ζώντων ἀθ.]ζώντων ὢν ὄντων ἀθλωφόρων.
προσήκει.]προσῆκε,χρὴ σθαι.
φιλίππῳ.καὶ.]φιλίππῳ διετέλουν καὶ μοὶ.
ὡς ἄρα λεοδ.]ὡς λαομέδοντα.
ἡ βουλὴ σωαχθῆσι.]σωαχθῇ.
οἵ.]οἵ πυες πρὸ χρόμενοι. τὸν.]τόν τε ναύαρχον. ὅπ οὐ.]ὅπ οὐδὲ μεμνῆμθαι ὁ δῆμος αὐτῷ. ἰδίᾳ ἀγωνοθετοῦσιν.]ἀεὶ δὲ τὰ ἀγωνοθετοῦσιν ὁ δημοσθένης. Νεοκλέους.]Νικοκλέους.
αἰνεῖν κόντες.]ἀπενεγ. τὰ ἐκ τῆς.]τὰ τῆς ἐκκλησίας. φρυζανέᾳ.]φρυτανέα.perperam.
εἶπεν ὥσπερ.]εἶπεν.ψήφισμα ὥσπερ.
τῷ φιλίππου.]τῷ φιλ. ἐπ' ὤρεον.]ἐπ' ὠρεῷ.
δ' πεποιθότων ἐγίγνοντο.]ὑπῆρχον.
δῦνος αὐτοῖς.]ἑαυτοῖς. ἐξηγέχθη.]ἠγέχθη.
ἀφικνοῦμθοι.]ἀφικόμθοι.
ἑλλήσπυντον ἄλλοτ'.]ἀπαλλοτριωθῆναι.
ἀφεδῶς δοὺς.]δισδοὺς.
μαθεῖν ἀλλ'.]μαθεῖν ὑμᾶς ἀλλ' ἔργῳ.
ἐκ τούτων τῷ πόλιν.Adde,λέγε καὶ ζὺς πρὸ τῷ ἐν χερρονήσῳ σεφανους. Recita & Chersonesitarum coronas.
δῦνοιαν πρὸ.]δῦνοιαν τιμῶ πρὸ.
ἐφ' ἑαυτοὺς.]ἐπ' αὐτοὺς.
τῆς συμβουλῆς.]τῆς βουλῆς οὔσης,τί ἤμελλον.
μυησικακήσφν νὴ δία.]μυησικακεῖν. F. μυησικακῆσαι. καταιχμύειν.]αἰχμύειν.
ἐποιήσαθε.]ἐποιήσατ' ὑμεῖς,οἶδ' ἐγώ.
γραφεὶς τὸν.]εἰς τὸν ἀγῶνα.
ἐπωνόμαζον.]εἶτ' ὠνόμαζον.
φρούτον καὶ.]φροῦτον μὲν τὸ ψ.
εἶτα δὲ τοὺς. τῆς πέπνοιν ὑμῖν.]ὑμῶν.
καὶ τοι.]καὶ μοι τὰ μέγιστά γε.
καὶ τῷ ἐξεταζοντων.]ἐξεταζομένων.
ὑφίξειν.]ὑφίξει. οὐ δυάσθαι.]δυάσαι λογ.
ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ.]καὶ ἡ βουλὴ.
οὐκ ἀδικήμαστ@ οὐδενὸς καὶ.] οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν, καὶ. Sed hæc appendix requirit participium,cuiusmodi sit.ασυδάζων.
νόμους τοὺς.]M. κὴ τῷ νόμων τοὺς μὲν.

ἔπειτα

ἅπερεστα τοιαῦτα.)εἶτα σὺ τοιαῦτα.
προγόνους ταυτὶ.]ὑμῖν ταυτὶ. εἶ φῂ.]θῇ.
ἠκούετ᾽.] ὔκουσα τ᾽ ἀπὸ λεγ. μετουσία ἢ μὴ.] μετουσία ἢ κακῶν ἢ μὴ τοιούτων.
κλισίῳ.]κλησίῳ. ἀλλ᾽ ὡς ὁ.]ἀλλὰ παίζῃς ἴσασι τωῦτα,κἂν ἐγὼ μὴ λέγω,ὡς ὁ ξιπραώλης.
ὑμῖν οἶδε.]οὐκ οἶδε. ὑπὸ τῆς ἀγ.] ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀγνοίας,ἥπερ σὲνεκα πολλὰ προεῖδε.
ἀφρίδλω.]ἀφρείδῃ.μάρτυρες.]μάρτυρία.μέλλοντ⊙.) τούτου μελ. ὑπὸ τῷ,]ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι.
σκνίψῃ,] σκνίψῃ ineptè. ἑλλιλώων ὀδύξ,]ἑλλιλώων πράγματα οὗτός ὀζι. κακεῖν καὶ τότ᾽.] κακῶν γεγυμνάζ⊙,καὶ. ἔχε.]ἔπαχε κακὰ. τῦτον ἢ.]τῦτο ἢ τῷ παρ᾽ ἑαυτῦ. εἰσηγεῖτο,] εἰσηγοῖτό τις.
ὑπὸ ποίας.]ὑπὸ πόλιας ἀρχῆς.
δ᾽ὑὸς.]δ᾽ὑέως ὡς τῦτ᾽ εἶδον οἱ Θηβαῖοι; καὶ μῦν ὑμῖν. Statim vt hoc viderunt Thebani.πότε.]τῦτό γε ἐξαίφνης. οὐκ ἔδωκε.] οὐ δέδωκε καί μοι λέγε.
τὰ φιλίππου πραττόντων.] φρονούντων. ἑαυτοῖς τῦτο.]εἰς τῦθ᾽ ὁμογνωμονοῦντας.
ὦ κίνδυνος.]ὡς κίνδυνος. πλαγίγνεσθαι τούτοις.] τόπος. ὑπὸ κείσῃς ἀθλιωτάτοις.]ὑπισχνῆ φιλίππου συμπιθυσόντων ὑμῖν.]αὖ ὑμῖν. εἰς ἐκκ.]εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καθῆτο.]καθῆσο.
εἰσῆλθεν.]ἦλθεν ἡ βουλή.
τῆς κοινῆς.]τῇ κοινῇ τῆς παιδίσκης φωνῇ.
τὰ ἐν Θηβαίοις.]Θήβας.
θρασεῖς.]ἁπάρας καὶ θρασεῖς ποιῆσαι.
τῷ δ᾽ εἰναν εἰσίν.]ἡμῖν ἐγγυτέρω.
αὐτοῖς ὁ.]αὐτοῖς εἰθ᾽ ὁ κίνδυνω⊙.
ἐκείνων ὄντων.]μὴ ὄντων.
προχήμαι⊙.]χήμαι⊙. σὲ αἰχίνη.]ὦ αἰχ.
μὴ.]μηδ᾽ ἥρωα. ἐγὼ δὲ πάντα ὅσα.]ἐγὼ δ᾽ ἀφωνητα ἅ.& λέγε τὸ ψήφισμά μοι.
ἐὰν ὅπως,]ὅζιν ὅ,τι τὴς. ἐποίησα τῦ.]ἐγὼ τῦ.
ἁπάσαθαι.]ἁπᾶθαι. πᾶσ᾽ πᾶσιν.]παρ᾽ ἅπασιν ἀφεῖται. συμβαίνοντα.]συμβαίτα συκοφαντει. φιλίππῳ τιὼ μάχῳ.]τῇ μάχῃ.
εἴπου τῆς.]πλησίον τῆς χώρας. θεῶν τινός.
δῦνοια.]δυνοία. καὶ τῷ. ἐξήρκει λόγος.]μοὶ λόγος. τοσοῦτον.]τοσοῦτῳ δὲ ἀμείνων.
ἀρισόλα⊙.] ἀρισόλεως. τὰ μέλλοντα χρήσεσθαι.]ἔσεσθαι. προείση.]προείσηκεν.
τοῖς ἀθ᾽.]τοῖς τότε ἀθλιωτάτοις.
ὅπι πιήσῃ.]ὅπι πίωσί μοι. ἡμάρτεῖε.) ἡμάρτηκαῖε. φεύνημα λαβ.]ἀναλαβόντα.
ὑμῖν ὅταν.]δεῖ ὅταν. αὐτοὶς ἀπ.]αὐτοῖς ἀποδοῦναι. ἐξῆτε.]ἐξήειτε. παρ᾽ αὐτοῖς καὶ.]δὲ καὶ τὰ πᾶσ᾽ πᾶσιν ἐν πλ. ἐπροέτλετο.]ἐπροέτλετο.
ἰῶ ἡ.]ἡ πόλις ἰῶ μεση.
ἀρίστων αὐτὸς.]ἀρίστων ὄντων αὐτὸς.
αὐτοῖς.]αὐτοὺς βοηθεῖν ἑτέροις. καὶ πλαίη.]πλάνοι. φιλίππου.]τὰς τῦ φιλίππου.
δέ]πίδ᾽ ὅπ τῷ μῦ.]τούτῳ μῦ γάρ ὅζιν αἰνεῖκεῖν.
ἐκεῖνον.]ἐκείνων μὴ κατηγορηκέναι.
προλαβεῖν.]προσλαβεῖν.
προφάσῃς.]καὶ προφάσῃς.
ἐπ᾽ αὐτῆς.]ὅπι τῆς ἀληθείας.
ὑμᾶς ὑπολαμβάων.]ὑμᾶς καὶ λόγου κείσιν.
κᾆν.]αὖ καθαρεὰ. προδιέδαι.]προέδοτο.
συμβαλεῖν.]συμφέρβαλεῖν. ὥνητο ἔσεσθε.]ὠνητο μῦ ἡμῖν συμπροθαταξαμένοις. πτὶ τῆς.]ὑπὲ τῆς πόλεως.
ἔχειν φιλ.]τὸν φίλιππον ἔχειν.
συμπολεμεῖν τοις.)συμπ. βυζαντίοις μῦ ἡμῖν προὸς ἐκεῖνον ἐποίησεν.
ῥήματα.]ῥήματα καὶ χήματα. ἑλλιλώων πράγματα.]ἑλλιλώων εἰ τουτὶ. εἰσῆοι.] εἰσῆειν.εἰδ εἰκῦνες,ἰσυκοφαίτεις.]εἰδ εἰκινε,ἔσυκοφαίτει.
πάντων καὶ,]πάντων φοβερώτατον.
τὰ μὲν.]καὶ τὰ μὲν τῆς πόλεως. αὐτοκράτωρ ὅ.] ὧν ὅ. κενὰς χαρ.]κενάς γε χάειτας. καθέκηκε.] κατέση καὶ. κύει⊙ γέγονε.]κύει⊙,πόλεμος.
ἤτταν εἰ.]αὐτῷ εἰ.
ἐπέμφθω.]ἐξεπέμφθω. φρωμί.]νυῦν ἐν Θηβαῖν.
ἃ πολιπκὰ.]πηλίκα.non placet.
φιλίαν καὶ.]φιλίαν ἀγαγεῖν καὶ τὲ.
μή ποτε αἰθερσίπων.]μή ποτε δῦρη τὲ.
τῷ γε μὴ δίαφ. τῷ γε δίαφθαρῶναι χρήμασιν ἢ μὴ non placet.
χρόνου καθ᾽.]χρεδὸν καθ᾽ ἑκάστω. μελάνου.]μελάντου. καὶ τοις ἄλλοις ἅπαντας.]καὶ τοὶς ἄλλοις ἀθλιωτάτοις.
καὶ ἐκ τῷ.]καὶ γνόντων τὰ δῦορκα δικαστῶν.
ἀπέφυγον.] ἀπέφθυγον. τί προσῆκον.] προσῆκεν.& hæc crebrò permutantur.
ἡγοῦμαι,ιῶ,]ἡγοῦμαι καὶ ἀπαράδυτον ιῶ τῦθ᾽] ταῦθ᾽ ὁρᾶ. κακῶν ἐν.]κακὸν καὶ μεγάλων ἐν.
πεπείραται καιρᾷ.]πεπείραται;τὸ μὲν.
αὐτῶν ἐκείνων.]τούτων αὐτῶν. κοινῆς πόλεως.] τῆς πόλεως. ἐκ παίδων.]παιδίων ἀκόλυθα.
προσῆλθον.]προσελθεῖν.ποία.]ὁποία.
αἰασταὶς.] αἰστὰς ὑπὸ τῦ καθαρμῦ, κελδίων, eósque surgere & dicere iubens.
τῦ.]τῦτό γε.ἐπειδήγ᾽. κατηγορεῖς.]κατηγόρεις. προαλείφω.]προαλείπω. καὶ ἐμοὶ.]κἀμοὶ.
ξυμαίνου.]ξυμπίω. προαχθήσομαι.]προαχθήσομαι. πρὸς ξυζυσι.]ξυζυσι.
ὅπ καὶ εἰ.]ὅπ εἰ καὶ μὴ τὸ ὅλον.
λέγῃ.]εἰπεῖν βγήσω.
ὀργὴ.]ὀργιὼ καὶ πιωείαν χῇ ξύζυ.
συγγνώμη.]συγγνώμιλν.
οὐτ᾽ ἐξαμῦρτάνων.]ἐξαμῦρτών.
μόνον ἐν.]μόνον τοῖς νόμοις. οὐδ᾽ ἰδίᾳ.]ἰδίαν. τιὼ δὲ. δίακείμυον.]δίακείμυα ἔχειν.
γὰρ γῃ.)γάρ ὅζι γῆυαίου. πᾶσαν.)καὶ πᾶσαν ἔχει κακίαν. τὸ αὐζις.)τὸ ζις αὐζις.
ἢ μὴ.)εἰ μὴ ταυτὰ καὶ φρονεῖν καὶ λέγῃ.
ἐν τῷ δήμῳ.)πολέμῳ non placet.
αὐζις.)αὐτὸς εἰληφμέ⊙.
καὶ ἐγὼ.)κἀγὼ. ἀμφότερα ἤδισαι οὔζι.
ἐρωῦτα τότ᾽.)ἐρωῦτ᾽ ὅπ.
ἡδόντας,ἐσοχεινομένους.)ἡδόντα,ἐσοχεινόμενον. τύτῳ ὡς τὸ.)τύτῳ,μηδὲν.
θεᾶν.)θεοῦ. ὅπ ἀναμνηθεὶς.)ὅτε μνηθεὶς.
ὑμῖν ζσαῦτα.)ὑμῖν δ᾽ ἐμὸ..

τὸ καταψῦδεδαι, καταψῦδαι. non placet.
δῦεσι τὰς αὖ,] δῦεσιτ' αὖ οὐ τοὺς ἐμοὶ.
θεασύδανθ',] θεασύλας. κεκειδᾶς,] κερκίδας. ὅπλεύψει,] ὅπλεύψαι μὲ.
τοὺς πρεσβέσις,] τοῖς πρέσβεσιν ἕλλησιν.
μέγεθος οὔτ.] μέγεθος οὔτ' ἦπος, οὔτε φόβ@.
δικαίως πεπ,] δικαίως κ' ἁπλᾶς πεπολίτδυμαι.
ἐαν τὸν,] ἐαὶ μὴ τὸν ἐμὸν.
κύκλον μόνον,] κύκλον τὸ πειραιᾶς.
τοίνιν ὑμῖν,] τοίνιν ἅπαντα.
ἔχον,] ἔσχεν ἐμοὶ. λέγεμοὶ.] λαβέμοι. πρὶ τούτων βασκ.] ὅπὶ τούτων προῃρόμην, βασκαίνειν.
ὡς σὺ,] ὃ σὺ. ὑμεῖς ἁπλᾶς,] ἁπλᾶς ὑμεῖς.
ὁπλιτικα,] ὁπλιτικ' ὑμεῖς ἐσὲ μεσοὶ.
ἐφαίη,] ἀπεφαίη. ἐπείγε καὶ,] ὅπίγε οἷς ἡ παῖς.
οἷς,] ἐφ' ἃ ἐπέσης. χρήσιμος εἶ.] χ. γέγονας.
εἰ μηδὲν τούτων,] παύτων. ὅπ,] ὅπίγε οὐχὶ δ' ἀνδεια. εἰπεῖν τὶ.] κ' τούτων εἰπεῖν τὶ δέη.
πρὸ ἐμαυτῦ,] πρὸς τοὺς πρὸ ἐμαυτῦ.
εἴτινα,] ὅν τινα βούλοι.
μετ' δὶνοίας,] τὶ μετ' δὶνοίας.
πρὸ τοὺς τοιούτους,] ἄλλους. non placet.
οἱ δικασύροντες.] σχ. οἱ δίσυρον.
καθ' αὐτὸν,] κ' σαυτὸν.
πυδν ἑτέρων,] πυδν πρότερον γεγ.
καὶ τιῶ τῦ,] καὶ φρωτείου τῇ πόλει.
πραξει,] καὶ πράξει. τῦ δυνάσθαι,] τῦ δὲ δύνασθαι καὶ. ἐπαγ.] δίκας ἐπαγόντων.
δικαιωμεῖ,] ὠμόσει, φασὶ δεῖν.

In orationem falsæ legationis.

πρὸ πρεσβείας λόγος.] Adde, κατ' αἰσχίνου.
μὴ ταῦτα,] εἶτα δὲ τῇ χρόιων. τούτων ὅπ,] τούτων ἐκείνου; ὅπ. οὐχὶ ἰδίας,] τὰς ἰδίας.
τῇ πρεσβεραίᾳ,] πρεσβύρᾳ. χρήσεται πράττοντος χρήσῃ. μὴ πρέσβεις,] πρέσβεων.
πρέσβεων,] ἔπι πρέσβεων. ὅπὶ τοὺς,] τῆς πρὸς τοὺς ὅρκους. πρεσπόωμι,] πρεσπόειμι. γεγραπωμένων ὅπ,] γεγ. καὶ λεγόντων ὅπ. μή τοι καὶ,] μή τοι τὶ καὶ ἄλλο. καλῶς εἶχε,] ἔχει τὰ πράγματα.
εἶθ' ὕστ',] ὕστ' δὲ. οὐδὲ,] οὐ τότε σιγήσας.
φησὶ,] φήσῃ παθεῖν. δεινὸν εἰ σιγᾷ,] εἰσήει εἰ.
δόξαι,] δόξει. ὅ,π δόξαι,] δόξῃ. ὅ,π χρὴ,] χρὴ ποιεῖν. τοὺς ἄλεις.] ἀλεῖς. τοῖς,] τῇ πρὸ ἐκείνου τούτων ἐόντων. καὶ νυῖ,] καὶ νυῖ δὲ μ' ρτ.
ὅπ ἔγραφον μὴ,] ἔγραφον δ' αὖ. οὐδ' ὅ,] ἃ αὐτὸς. ὕστ',] οὕτω τότ' ἔγραψε. κἂν ἀρ'α.] ἵνα κἂν ἀράεἰποιτό τ. ἐδει καὶ,] ἔδει, φερ αχιῶθῶν δὲ τιῶ πόλιν. ἐνταῦθ' ἰῶ,] ταῦτ' ἰῶ ἤδη.
τοῖς λόγοις τούτοις,] καὶ τούτοις.
ἐπαθῦτο,] σχ. ὑφαίνετο, κατεσκυάζετο, καὶ ἐδα ψῦδύετο. ἐπαγέσεδε,] μὴ ἐπαγέσεῖε.
γράψας,] γράψας μὴ ταῦτα. παγκάλως,] πάνυ καλῶς. μόνον οὐκ,] οὐ χ. ἐπέχοντες,] ἐπανέχοντες ῥᾴστοι. ἅπαντες,] ἅπαντα, ἑαυτοις. ὑπάργν,] ὑπάρξειν αὐτοῖς πειθῶν. ἥκομεν δεῦρο,] δὲ δεῦρος.
ἀπαγγελοῦσιν,] ἀπαγγέλλουσιν.
συμμαχία ἀθῶναίων καὶ,] συμμαχία φωκέων.
τί πιστεύσαντες, τί,] οἷα πιστεύσαντες, οἷα ἔπαθον.
πρόσθεν,] ἔμπροσθεν.
ἐκεῖνο,] ἐκεῖνό γε ἴδιον.
ἐγγὺς ἂν ὧν αὐτὸς,] οἵ γε ἂ φιλ.
ὅμως τᾶθ' δὲρντο,] δὲρν. οἱ ἢ ἀθῶναῖων,] ἀθηναῖοι, οἱ τῆς. τὸν λοιπὸν βίον,] χρόνον.
λέγε,] λαβὲ τιῶ ἀρᾶ. εἰ ἀρ' ἄ,] εἰ ἃ προσάπτελε.
ποιήσῃ,] ποιήσῃ, ποιεῖν γὰρ ὑμῶν. ἀλλ' ὧν,] ὃν.
ὃς γὰρ ὑμᾶς,] ἢ ὑμᾶς. ἢ ὅ,π,] ἢ ὡς ὅ,π ἂν δήποτε. ἡμέρᾳ δέᾳ,] καὶ δέᾳ ταῦτα.
ποτὲ ἐσώσαλε,] πρ. ἀυτῶν ἐσώσαλε.
αἰθρόπου,] αἰθρόπων μὴ τοὺς πρὸ τούτων.
δέᾳ,] μὴ τιῶ εἰρωνίῶ.
αὐτιῶ,] αὖ αὐτιῶ ἀδικῆσαι.
αὐτὰ,] μὴν αὐτὰ κατηγ. οἱ δὲ μηδοποιῶ ἂν ἀργυρίου,] οἱ δ' ὅ,ποιῶ αὖ δ' ἀργύριον. Qui nihil non pecuniæ causa.
ἀλλ' οὐ,] ἀλλὰ δουλεύειν καὶ τεθναίαι τῷ φόβῳ θηβαίους.
κ' κώμας,] χώρᾶν. non placet.
εἰσὶ,] ὃς ἱερσυλείας. πάνθ' ἅπερ προῃρητο,] πάντα ἃ πεποίηκε ποιεῖν. ἐντὸς θύειν,] ἐντὸς τείχους θύειν ἐφ. μὴν τότε ἄξια,] μὴν ἄξια.
πρὸ πεπραγμένων,] πρὸ τότε πεπραγμένων. λέγε. ὑπὸ τούτου,] τούτων ἀπόλωλε.
μείζων,] μείζω πολλᾷ. ὑπῆρχεν,] ὑπῆρξεν ἐκ τῆς. τοίνιν τὰ,] τοίνιν προῖ τᾶ.
ὅπὶ τᾶ πολέμου,] ἐν τᾷ πολ.
τηλικαῦτα ἐφ.] καὶ τοιαῦτα ἐφύσαλε.
δεξάμενοι,) ἐκδεξάμενοι. τὰ δικήματα,) δὴ ἀδικ. δέᾳ τούτου γε,) δέᾳ τὸ τὸν γε ἐξαρχῆς.
οὕπω,) αὐτῷ πέπραικται.
δύνοϊκῶς δέχεδε,) προσδέχεδε.
οὐδεὶς ἰδία,) οὐδεὶς οὐδὲν ἰδία. ἐκείνῳ,) σχ. φιλίππῳ. ὑμῖν,) ὑμέτερος προδότης.
πῶς αὖ,) οἰῶ. M. πῶς αὖ οἰῶ ἐναντιώτερα.
δεινὸν, τηλικοῦτον ὄν,) δεινὸν, καίπερ ὂν δεινόν. velim, & reliquum adde,] πλικοῦτον ὄν.
δήπου,) δήπουθεν αὐτὸς ὢν. τὸ πράγμα αὐτὸ,) τὰ πεπραγμένα τὰ αὐτὰ.
ταῦτα καὶ,) ταῦτα γὰρ μνημονεύεις, ὡς.
τὴς πρόφ.) τὴς, ὡς, ἔοικε πρόφ.
ἀφίησιν,) ἀφίεται, ἀλλ'. ὃν εἰ,) ὃς εἰ τὰ καλ.
χρήματα ὁμολόγᾳ,) χρήματα δ' ὑμ.
ὑπισχνεῖτο,) ὑπέσχετο. ἀπεσείλατε,) ἀπεστέλλετε ἐνιῶ,) ἰῶ ἐν τῇ χώρᾳ. ἐπειδὴ ταῦτ' ἰῶ,) ἐπειδὴ τοιαύτη ταραχὴ καὶ τοιοῦτο θόρυβος.
ὅλως,) ὅλος πρὸς τρ. ἔπι πολλᾷ,) ἔπι δεινότερα. πάσχειν,) φάσκειν φωκέας. ineptè.
χώραις,) χώρᾳ. ἐμοὶ μὲν οὕτω. ἐκεῖ,) ἐκεῖσε ᾔδων διεπράξατο.
οἱ συμπρεσβεύοντες,) οἱ συμπρεσβεύσαντες καὶ παρόντες καταμάρτυροῦσι.
δικαίως ὑμῖν,) αὖ ὑμῖν. ἐωνεῖτο.] ὠνεῖτο.
μᾶλλον,) οὕτω μᾶλλον ἐκ τῆς εἰκ.
πράξοντας ἐν ὑμῖν,) παρ' ὑμῖν οὕτω καὶ διοικήσοντας ὅ,π αὖ. ἐπειδὰν δὲ ἀκούσῃ,) ἀκούῃ.
ζητῇ,) ζητῇ. βουλήσεται,) βούληται.
ἦλθον ὡς αὐτὸν,) σχ. ἦκον πρὸς αὐτὸν.
τοὺς ἐλωσθίους,) ὁλωσθίων.
δῶρα,) δωρεὰς προσλαβών.

ἐγήγε@,

ἐγίγετο, ἔτι τοίνυν,] ἐγίγνετο.
νυῶ δὲ ἡ μὲν πόλις τῷ αὐτῆς ἀφέστηκεν,] ἀφεστήκασι δὲ χρήματα εἴληφεν.
κλυλείω,] χ. ὄρος φωκίδος. οὔτ' ἰὼ,] ἐδὲν ἔτ' ἰὼ.
τοσούτω,] τοσοῦτον κεκτημένοις τῷ πολ.
τῷ,] τὰ τῷ ἐχθρῶν. ἐγγέγονεν,] γέγονε.
ὁπλοίπων,] ὑπολοίπων.
ἀπήρκεσαν,] χ. ἀπέπλευσαν.
τοῖς ἀμελήσασι,] τοῖς μελλήσασι.
ἠθέλησε,] ἐθελῆσαι πολεμεῖν. ὄρκ.] ὁρκωσάντων, ἃ μὲν εἰλήφει τῆς πόλεως. τούτου,] ἐκείνου ταῦτα, ἀπαγγέλλειν ὡς ὑμᾶς. εἰδότας,] ἰδόντας.
ὅσα,] ὅσον. παρ. πόλεως,] ἄλλης πόλεως.
δλοσκυρείου.] δλοσκυρίτ. ἀθλιωτάους,] ἀθλιωτάοις.
ᾠχέσθαι,] χ. ἐστεθαι. ὑπηχούμην,] ὑποχόμενος τοῖς ἀθλιωτάοις; ἀτυχῆ τῆς. αὐτοὺς,] τούτοις μηδαμόσε. φερέμενοι,] φερόμενοι μηδὲν ὧν ἐψηφίσασθε. τούτοις,] τοῦτον σώζεσθαι. τλιὼ τῷ,] τὸ ὀπισθολιὼ, τλιὼ φιλίππου. ψήφισμα εἶτα,] ψήφ. καὶ τὸ τῷ. ὕστερον,] ἡδόντα τουτονι ὕστερον.
φερέπλειν, ἀκ.] φερέπλειν, τῷτο ἀκούσατέ μου.
φερτέραν.] τλιὼ φερτέραν. οὐ.] οὐδὲ βαδίζειν.
ἀξιοῖ,] ἠξίουν. αὐτὸς δὲ,) δοκεῖ δὲ. κοινῇ, τὸ κοινῇ. δύ' ἤδως,] χ. οὐ λέγει μωρῶς, ἀλλὰ κακοῦργως. ἰδία περ.] δέχεσθε φέρεσθε κόσιν ἑαυτοῖς. παρόντων,] τῷ παρόντων.
οὐ πάνυ,] οὔτ' αὖ καλὸν. φδὲ ταύτῃ,] φαρ αὐτῇ τλιὼ ὀποδημεῖν. φδὲ ἄλληλα,] χ. αἰπτόμενα ἀλλήλοις, καὶ συγκεινόμενα.
ἐνέγραψαν,] ἀνέγραψαν. ἀπέπεμψαν,] ἔπεμψαν.
οἷοις μὲν τοίνυν,] μέν τοι νυῶ. non placet.
συνεχώμεν,] συνεισχώμεν.
ὅλας,] ὅλως τῷ διδόντων.
ἀπ'.] ἐξ ἀρχῆς. ἵνα ἃ ὑμῖν. ὀχλῇ,] ἐνοχλῇ.
ὑπέχοιεν,] ὑποσχοιεν. ἀκειβολογήσασθε,] χ. ἀκειβῶς λογίσασθε. φρέσβεων] φρεσβυτῶν.
οὐδ',] τοίνυν ξυνέφερεν,] ξυνέφερεν οὐδὲ τόπων, οὐδὲ ὁπλιτῶν. ὅτι.] ὄντες. ὀπισολὴ.] ὀπισολαὶ.
αἱρέσεως οὔσης,] αἱρέσεων οὐσῶν.
κατηγορεῖ,] κατηγόρει. σὺ καὶ,] σὺ, οὐ μόνον.
ποτὲ,] πώποτε ἡδόντων.
ἐπαγγέλλεται,] χ. αἰτεῖ. ἐνεωρακὼς,] ἑωρακὼς.
ἐφ' ἧς,] ἀφ' ἧς ἐγὼ κερδανῶ μὲν οὐδὲν, αὖ λάβω; φερίκα δὲ.
ὡς δὲ,] ὡς δ' ἀκοῦσαι. τούτου,] τῆτο συμ.
τῇ,] τὸν φαδίμου. ἀφείλετο καὶ,] ἀφείλετο αὐτῷ καὶ τοιοῦτος. φαίνεται,] ὧν φαίνεται. δωσαιτ' αὖ δοκεῖ ποιῆσαι,] δωσαῖ) εἰπεῖν.
ὡς,] ὅτι πάντα. οὐδεὶς αὖ,] οὐδεὶς οὐδ' αὖ.
ἢ,] αὖ ἡ φιλοκ. τῇ,] λαμπρᾷ τῇ φωνῇ.
βεβίασμαι,] ἐβιασάμην. ἐπελαμβάνετο δὲ αὐτοὺς,] αὐτῆς. S. τῆς δξανοίας.
οὐκ,] οὐκέτ' ἐβούλετο.
τοὺς μάρτυρας,] adde, μάρτυρες.
ὑπολ.) αὐτὸν ὑπολογεῖσθαι.
συνειδέναι δεινὸν,] συνειδέναι καὶ λόγον ἤθελον διδόναι.
τῆτο,] ἡπάτηται πώποτε.
ἡμῶν] φερὶ τούτων καὶ τοὺς συμ.
ξυνομόρους,] ξυξυνομόρους.
οἵκαδε ἀπ',] εἰσενέγκητε.
οὐδ' αὖ.] ἀδὲ γε ἀσφαλές.
μηδενὸς,] μηδενός γ' ὄντος.
εἰ δὲ αὖ,] εἰ δὲ τωῦτ' ἐρεῖ. κ' τοὺς,] κ' πολλοὺς καὶ. ἀδικουμένης,] διεφθαρμένης. φίλους τε,] καὶ νομίζειν. καὶ τοῖς,] τῆς. M. καὶ τοῖς τῆς παρ' ὑμῶν.
ἄχθεσθαι,] ἀχθεσθῆναί μοι. μηδ' αἰῆτε,] ἀφῆτε. ἀφήτε,] ἀφῆτε τί δ'; τί δ' αἰ. ὅποι,] ὅπου τὰ ἑαυτῆ ῥιπτεῖ. αὐτῷ,] αὐτῷ παῖδα ἐπ' αἰχμήν.
μὲ δεῖ,] ἔδει. M. μάλιστά μ' ἔδει. ταῖς, ἐν ταῖς ἐκκλ. τὸν νόμον,] τὸ κοινὸν ἔθος ποιεῖν.
φρᾶτος,] φρᾶτον αὐτὸς φερενεῖκαι. παρέξεται,] φερέξει νυῶ δοκεῖ. καὶ αὐτοὺς,] αὐτὸς εἰσί.
σωτερῶν,] σωταίρων. χράφων,] χράφων.
μέμνησθε,] μεμνῆσθαι, perperam, nisi addatur δεῖ. ἴσως τοίνυν ἀδελφὸς,] χ. ἐκβολὴ σωτηρόρων. ὑποστελλόμενον,] ὑποστειλάμενον.
αὖ ἔχοιτε,] εἰχέτε. πόσῳ,] πῶς οὐ μᾶλλον. ἐνθυμηθέντες, ἐνθυμοῦμαι, ὅτι τούτοις μὲν τούτου.
εἰ μὲν δὲ μὴ ἀδικῶ,] εἰ μὲν δὲ, αὖ μή, κἀγώ.
οὐ,] οὐδὲ δὲ εἰ. τὸ κρύβδην,] τῷ non placet.
φερεβαλεῖν,] φερεβάλλειν. ταῦτα,] ταὐτὰ δήπου.
αὖ,] ἐαὐ ὑμᾶς ἀπαγάγῃ. ἀληθὴς,] ὅτιν' ἀλ.
τοὺς ὄρνις,] τας ὄρνεις. ὑποκέκειται,] ὑπεκείτατο. φαρύγπεν,] χ. ὑφρέβη.
ταῦτα δοίνυν,] ἐν δοίνῳ τῷ δράματι δύτῳ.
δυσμενῆ χθονὸς.] συμμάχου, perperam.
πλέονες ὀρθῆς,] ὀρθῶς. non placet.
ἥρωα,] ἥρω. δοκεῖ,] αὐτὸς ἐκ ταύτης τῆς αὐτῆς, δύτων. πλόσεται,] πλουσεῖται.
νυνί,] νυῶ φαρόντα χρήσιμον. μεμνῆσθαι,] μνησθῆναι. σεμνολογῆ,] σεμνολογεῖς.
καῦ,] αὖ πλίδιον. ἐγὼ δ' ἀεὶ,] ἐγὼ δ' ἐῆ μοῦ.
ἡγοῦμαι,] δοῦναι καὶ τὰ νυῶ συμβ.
φαρ' ὑμῶν,] ὑμῖν. ὀπολωλέκει,] ὀπολώλεκε.
ἀκεσπ αὐπολν,] ἀκεσπόλεις δοίων.
φδανομίας,] φδανοίας καὶ μανίας.
νὴ,] μὰ τὸν δήμητρα.
ὡς τὰ δια ὑτα,] τὸ ταῦτα ποιεῖν.
πεντακίχ.] τι ξακισχιλίων.
ἐπειδὴ,] ἐπεὶ δὲ ταῦθ' οὕτω.
ἐξηθεῖν,] μὴ ἐξ.
οὐκέτ' εἶχεν ὑπακούειν,] οὐχ ὑπῆρχεν ὑπακούων. non placet. ἡγουμένων,] ἡγεμόνων.
τὸ ψήφ.] τὸ ψήφισμά μοι. εἰ μὴ,] καὶ γὰρ εἰ μὴ τὰς μάχας. συμβαίνειν καμοῖς,] ἐν δοῖς νυῶ συμβαίνει μιμεῖσθαι καμοῖς. οἱ,] ὑμῶν οἱ φερόντων.
χράμματα ἐπιλογῆς,] adde Στήλη.
τῷ,] τὸ ἀθλιωτάων. ἐκ,] τὸν ἐκ τῷ βαρβαρῶν.
ἐν δεξιᾷ,] ἐκ δεξιᾶς.
χελιδονέων καὶ κυναγέων,] χελιδυναγῶν καὶ κυναγῶν.
ἀπεκτάναι,] ὀποκτανεῖτε. κατεγνώκασι,) κατέγνωσι. θανάσιν,) θανάσιμον κατέγνωσαι.
τῷ καταψῶδέσθω,) καταψῶδόμενοι. non placet. ὠμολόγουν,) ὁμολογοῦσιν; ἀπάγῃ δήπου φερσήκει. δημοτικοῦ ὑὸν καὶ τὸν,) δημοτικοῦ καὶ τῷ ὀπὸ φυλῆς.

ἐργασαμβύων,) εἰργασμβύων. & hæc sæpe permutantur.

καὶ θεοῖς,) καὶ τοῖς θεοῖς. κλαόντα,) κλαύοντα.

τούτων,] τοῦτον ὑμεῖς λαβόντες ἀφήσετε; τὸν.

πεῖθ.] τίς κίνδυνος χρόνῳ,] τῷ χρόνῳ. αὐτῷ,] αὐτὸν. εἰ δὲ μήτε ἀδαμνηθήσεσθε,] ἀδαμνήσεσθε ὧν κατηγορῶν. μεῖζον ἰσχύουσιν,] πλέον ἰσχύει.

δηλ τόνδε,] τοῦτόν γε. φησὶ δὲ,] φησὶ τοίνυν. λέγε,] φιλίππῳ. λέγε.

τὸ,] αὐτὸ τὸ τὸ πμάρχου. φησωπείου,] φησοδόπου. ἀπμίαν,] ἀχωλὼ καὶ ἀπμίαν. ὅ,] ἃ πάντες. νυῖ δὲ δή,] νυῖ δ' ἦδη. οὐ τοιαῦτα.] ταῦτα.

τὰ παὶ ὑμῖ.] ὑμῖν. creberrima permutatio.

τῖ ὑφ' ὑμῖ.] παὶ ὑμῖν. δηλδεξάμβυ.] δεδιξάμβυ. χ. εἰς δὲ κατασήσας. αὖτι καλῆς.] αὖτ' ἴσης. non placet. οὗτοι δ' ἐπειδὴ τοῖς.] οὗτοι δὲ τῖς μ ταῦτα. παὶ ἐκείνου.] παὶ ἐκείνῳ δωροδοκῶν. οὐ τί οὖ.] τί δ' ἐν μεγάροις. οὖ αἴπον.] αἴπ. μηδεὶς ὤν.] μηδεὶς, ἐὰν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα βούληται. δικασηρίοις.] τοῖς δικασηρίοις.

φιλίππῳ.] αὖ φιλίππῳ ποιῆσαι. μνᾶ.] ὑμῖν μνᾶ γνώμη. τὸ τὸν.] ὅτι τὸ τὸν φησησκότα.

τοῖς.] τῖ τοῖς τοιούτοις συμπ. καὶ τὸν.] καὶ ταῦτα ἅπαντες. ἀρκαδία φίλον.] φίλων.

μὴ πολε.] μὴ τότε. μετ' αὐτ.] μ τούτου,

ἦ.] εἰ τοιαῦτα πάθη. τὰ.] ὑπ φιλ.

ταὐτ' ἐκείνῳ.] ὅπως αὖ ἐκεῖνα φησειρηκ.

νυῖ φεάττειν.] συμφεάττειν. τλὼ ἑλλάδα.] ῥᾳδία. ineptè. κλαήσῃ.] κλαύσεται.

ἀναβιβάσεται.] ἀναβιβᾶται. παῖδὸς καὶ ὅπ.] παῖδὸς παῖδας, οἷς οὗτοί. ἐπελθεῖν.] ἐπαγθεῖν.

μέγα.] οὕτω μέγα αὐτῷ. ὅπορκῆσαι.] Ⓒ ὅπορ. τῆς αὐτῷ.] αὐτῷ καιρίας. ἐσασίαζε.] ἐσαπάζετο.

ὅπχειρεῖ τοῖς ὅπλοις δωῆσε.] ὅπχειρεῖ χαρήσῃ. ἐκείνου.] παρ ἐκείνου φρέσβεις.

ἐπαγωγαῖς δ' ἔφετο.] ὑπαγωγαῖς δ' ὕρετο.

δωῆσεσθε.] δωῆσθε ἐξῃθεῖν. κατεκωλύθω.] κατακωλυθεὶς ἐκπλδσαι. φεσκατασκδάζε.] καζασκδάζετο. οὐδεπώτε.] οὐδεπώποτε. βάρβαροι,] καὶ βαρβ. ὅπ δὲ.] ὅπ γὸ ταὐθ'. οὖ.] ἢ βούλομαι.

διοχλῶ.] ἐνοχλῶ, πάλαι τοὺς αὐτούς.

ὁμως δ' οὖ.] ὅμως δ' ἔπ κ τόδε ἀκούσατέ μκ. εἶτα.] αὖ ἐποίε. εἶτ' οἴεσθε. ὅπως.] πῶς ἐδέξατο.

δ῾ρήσεται.] δ῾ρεθήσεται. ἐπ'.] ἐν ἐκείνῳ.

πολλῷ.] πολλὰν ὑστερῶν, οὐ σφόδρα ἰσχυρίζομαι.

οὐδὲν.] οὐδὲ ἐν τῇ εἰρλώῃ. φειθέντων.] οὐδὲ πῃθ. λέγῃ ἐκεῖνῳ.] ἐκείνως. σωῳπ.] ἅπ ει. ἀδίκει.] ἠδίκηκε. ἐπονείδισα.] ἐπονείδισος. πεπονηκότα.] πεποικότα. τί λέγλν.] λέγῃ. φωνεῖν.] φεγνεῖν. ὡς.] ἀκούειν δεῖ ὡς. πλίκα.] ἡλίκα.

φεῤῥηται.] ῥηται. ποιῆσῃν.] ποιεῖν.

φθόνοις.] φθόνον.

In Leptineam.

ἀδ.] ὡς ἂν οἷός τε ὦ. δ῾ερωμβύους.] δ῾εαμβύους. πάντα.] φαύτας ἀφ. τῖ ἀδικουώτων.] ἀδίκων.

σ῾ἔσιν.] ὄξὶν εἰπεῖν.

νομίζων,] ἐνόμιζεν. αὖ.] ἐκεῖνό γ' ἂν ἴσως.

ἔθηκε.] ἔθηκα. οὐκ.] οὐχ ὃς ἀφαιρήσεται.

τὸν ἥμισυ,] τὸ ἥμισυ. αὐτοῖς,] αὐτοὶ, τῦτο ἀφ. ἐφ' οἷς,] ἐν οἷς. εἰς σὺ ἦλθε,] σωῆλθε. χ. τῖ.

ὡμολογημβύων,] ὁμωμοσμβύων.

σκοπῶν,] τούτου σκοπῶν.

καὶ,] δοκεῖν. καὶ λυσιτελέστερον.

φεὶ τὸ φαρόντ Ⓒ,] χ. τ῾ νόμου.

τῖ δήμων,] τ῾ δήμου. non placet.

πολιτεῶν,] πολιτῖ. non placet.

ἥ ἔσινο σωῦ,] ἥσιν Ⓒ αὖ.

ἀφῆς,] ἐξῆς. ὅπχειρήσῃ,] ὅπχειρήσῃς.

λειτουργ.] τούτου λειτουργήσουσιν.

εἰσφορῶν,] παντῶν εἰσφορῶν. εἰ,] ἔσιν. εἰ δὲ δή. εἰ ὑπάρξει. ὑπάρχειν. ποιοῦσιν,] ποιῶσιν.

μεῖζόν ὄξι,] κρεῖττόν ὄξι. δ῾αμβύειν,] δ῾αμεῖναι.

δείξω,] ὅπιδείξω. ἴσε γὸ δήπου τ῾ θ' ὅπ.

τ῾ τὸν αὐτὸν,] τ῾ τὸ αὐτὸ. λέγε. ποιήσῃ,] ποιεῖ νόμος.

βλάπτει.] βλάψει. διειρῆσθαι.] δ῾ηρῆσθαι.

δεῖται.] ἡμῖ ἡ πόλις δεῖται. τοσοῦτων,] τοσούτου τοίνυν δεῖ. ἀφηρημβύους,] ἀφαιρεθυμβύους.

φαρ' ἑαυτ῾,] ἑαυτῷ. ψηφίσματα,] τὰ ψηφίσματα, τὰ. συωθήκ.] ὧν ἔχετε ἢ δεδώκατε συωθήκας. τῖ μὴ,] τῖ χρηστῶν. φεὸς τοὺς τῖ,] φεὸ τῖ ζιάκοντα. τοι τὸν,] τοίνυν τῷ ἔργῳ.

μνείαν,] τούτων μηδενὸς μνείαν. ὑπολύει.] ὑπολύσῃ. τ῾ Ⓒ,] αὐτὸ δὴ τ῾ Ⓒ. καὶ φαθόντες.] φαρόντες, ἄξια. ποιεῖν αὐτὶω,) ποιεῖν κατασήσῃ. στρατδσαμβύων, στραδυομβύων. εἰσέφεσον,) εἰσεφεσύεσθω. F. εἰσέφεσθω. φεὸς,) ἢ φεὸς λαχ. ὅσιω,) πόσιω.

πείσοντας,) ποιήσοντας perperam.

τὰ δοθέντα,) ταῦτα, μηδὲν ἔχοντες.

ἠγεῖσθε,) ἡγοῖσθε. καὶ,) καὶ ποτίθαμαι, καὶ τὰ.

ὃς τ῾ Ⓒῖς,) ὃς τῖ ἡμετέρων δ῾εργετῖ τὰς ὑπαρχούσας δωρεὰς ἀφαιρήσεται. δ῾εργέτας,) ἔχνους δ῾εργέτας.

μ τὸν ἁρμόδιον,) ὥσπερ ἁρμοδίου καὶ ἀριστογείτονος.

γνοίη,) γνώη. φδαινεῖ,) φδαινεῖν.

ταυτὸ τ῾ Ⓒ,) ταῦτ' ἐποίησεν. χεῖν.) ἔχειν τῖ ῥητ. τ῾,) τὸν χαβρίου. μιᾶς δεούσης. ὅπσερηθῶσι,) ἀφαιρεθῶσι. τὰς φαλαιὰς,) τὰς φάλας.

ἐτελεύτησεν,) ἔτῶν ἑτῆ. φιλ.) ἐῖ) φιλόπολις.

ὧν,) ὡς ἀσφαλ. ἀφαιρῆσθε,] ἀφαιρεῖσθε. οἷς οἷς ἀκακόαῖε. φαρ,) ἐν ὑμῖν αὐτοῖς.

ὡς,) πῶς ἂν εἰκότως. κρίσιν,) κρίσις. ποιήσασιν,) πονήσασι. ὅσους,) οἷς λέγομβυ.

οὐδὲν,) φαίτων οὐδὲν ὄξι καινὸν. πθῇ,) αὖ πθῇ.

κ φᾶσι,) κ τοῖς ἄλλοις πολίτευσθαι φεσήκει. ἔτυχε.) ἔτυχον. κρείττω,) καὶ κρείττω.

τοῦτο νόμον,] τούτου τ῾ νόμου. δεῖ,) ῖν.

αἷς, ὅσας ὁ δῆμος. χελῶ,) ἐχελῶ.

καταλείπων,) καταλιπών.

ὃν,) αὖ. M. ὃν αὖ ὑμῖν δοκῇ. δουῶμαι,) καὶ δουῶμαι καὶ μκ. ἐαὶ,) νόμος ὑμῖν, ἐαί τις.

ὅτω αἵπ,) ᾧ αἵπις βούληται. ἐγγύτατα,) ἐγγυτάτω. ποιεῖν ἄλλους,) ἀλλήλοις εὖ.

αὐτοὺς,) αὐτοῖς φαρεσκδάσθαι.

ἐμοὶ δὲ,) δὴ δοκοῦσιν. οὗτοι ποιήσουσι,) ποιοῦσι. ἅπαξ,) ἅπας ὁ δῆμος. Ⓒ ἀρχαὶ,) ᾳ.apage. φεί γε,) φεὶ τ῾ γε μηδὲ.

συγχωρεῖς,)

συγχωρῆς.]τοις δὲ συγγ. ἐρμαῖς ἐτύγχανον.] ἔτυχον. ϖροτερον ὕστερον.]ϖροτέρων ὑστέρων.
δίξει.]δέξῃ μηδενὸς.
λυσ.]μὴ τὰ λυσίμαχον. ὕστερον.]πάλιν δ' ὕστερον. εἰ δὲ μηδεὶς.]μηδ' αὖ εἷς.
ϖρῶτον.]ϖρώτων καταδειχθείη.
ἆρ' οὐ.]ἆρ' οὐ δίκαιον.
καταλιπεῖν φήσῃ.]καταλείπειν φησί.
ὧν ἐν.]ὧν αὖ ἐν εἰρλώῃ. φερακίζειν τὸν.] αὐτὸν ὡς. λειτουργῶπ.]λειτουργήσωσι. ἀπήγραφα.]ἀπήγραφον. ϖροδιώρισας.]ϖροώρισας.
καὶ.]οὐχὶ καὶ κῦ τῦτο δεινότατα. ὡς.] ὑμᾶς ὡς καλῶς κεῖται. εἰ.]ἂν γ' αἰρεθῶ.
ἀμφισβήτησις ἔπ.]ἀμφισβήτησίς τις.
θέντων αὐτῶν.]θέντας αὐτοὺς. Neutrum placet: ſententia poſtulat, θέντων αὐτοὶ. ἀπὸ τῦ θέτωσαν. ἀθεώρα παρὸν.]ἀθεώρις παρ' ὃν.
ἐγὼ.]κειθέντα γραφῆ. ἐγὼ μὴν. εἰπεῖν.]ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰ ὀνείδη. πάντων.]τῦτο δὲ πάντων.
τὰς ταφὰς.]δημοσίᾳ ταφὰς ποιεῖσθε.
ἀφῆσθε.]ἀφῆσθαι. non placet.
διεργεσῶπ.]διεργεσιῶν, οὐ δὴν αὖ αὐτὸς.
τῦτ'.]τούτῳ ταῦτ' ἔμελλεν. οὐδενὸς ὧ.]ἥττων ὦ. F. ἧττον. quia ſequitur δεινος εἰπεῖν.
μηδὲν.]μηδ' ὡς χρὴ. ἄλλου.]ἄλλον ἄλλου γίγνεσθαι. διόφαντον.]δημόφαντον.
καὶ μελ.]καὶ ϖερὶ τῶν μελλόντων.
Ϲ.]ἔπ κῆ διεξιέναι. ὡδὶ.]τάδε ποιήσατε.
ϖρὸς τὰ ϖονηρὰ.] ϖονηρότατα non placet.
τὰ κάλλιστα.]κράτιστα.

In orationem Midianam.

αὖ ὑμῶν.]αὖ καὶ ὑμῶν ἕκαστος ὑβρισθείς.
ὅσῳ γὸ.]ὅσῳ πλείοσιν ὦδῖν. παρήγγελεν.]ϖροεῖπε γελκεν. μόνων.] μόνον. τῦτο.]τοιοῦτόν τι. Sed τὸ μηδὲν tum erit omittendum. δικαιότερ.]δικαιότατ' ἔῖ). βούλομαι τοίνυν.]βούλομαι ὑμῖν.
ὑμῶν.]ἅπάντων ὑμῶν δύλάβαια. τῇ γρωῦ ἑορτῇ ἀϖεδώκατε.]τῷ γρωῦ ἑορτῷ ὅπο δεδώκατε.
ταύτας τὰς ἡμέρας.]τωύτας ταῖς ἡμέραις.
ἕκαστον.] καθέκαστον ὀξαρχῆς ὧν ϖεπ. ξίτον ἔτος.]ξίτον ἢ τέταρτον ἔτος. non placet.
ἀλλ' ἅ.]ἀλλ' ἐφ' οἷς πάντες. &, ἀναγκαίσετε.
τοιοῦτον.]τῦτό γε οὐδεὶς. ἡγωνίσμθα.]ἠγωνισάμθα. ἡγεῖσθαι.]καὶ πιστοτάτοις ἡγεῖσθαι, οἷς.
ὥσπερ.]ὡσπερεὶ κεφ. τοῖς ἑαυτῦ.] αὐτῷ. καὶ ϖερεί.]καὶ τὰ ϖρὸς τῷ ἑορτῷ. λαμβάνειν.] λαβεῖν οὐκ ἠδυνήθησαν; εἰσὶ δ' οἳ καὶ δίγύσαντο.
καὶ.]τό τε καὶ νῦν. ἀθεώων.]τούτων ἀθεώων.
ὁ κωλύσας.]ὁ κωλύσων ὀξαπατηθῶμι λόγος.
αὐτοῖς.] αὐτὸς διεξιών.
ὑβρίζεσθαι.] ὑβρίσθαί φημι. ϖροβάλλεσθαι.] ϖροβαλέσθαί φημι. παρεσκεύάζετο.] παρεσκεύασο. ἐκ τῦ νόμου.]ἐκ τῦ νόμων. ἐνέγκαι μι.]ἐνεγκαί μοι. ποιῆσθε.]ποιεῖσθε τῷ πυ.
τοῖς ἀδικήμασιν.]τοὺς ἀδικήσουσιν.
ὑμῖν αὐτοῖς.]αὐτοὺς βεβαιοῦτε. φδύξετ.]ἰδίαν φδύξεται. ἐαὶ δὲ θεσμοθέτ῀ω.
ἀλλὰ ϖρὸ.]ἀλλὰ καὶ ϖρὸ ϖαίτων.
ἄλλας.]ὀν ἄλλας ϖσὶν ἡμέρας.
δίκαιῳ.]χ. ἄξιός ὅτι τυγχάνειν. καί τοι.] καὶ τὸ ταύτας. δῦρκα.]δῦρκα ταῦθ' ὑμῖν, hoc eſt, ἐν τῷ ὑμῶν ὅρκῳ ϖροειλημμένα. τοῖς.] τοὺς τοῖς διοτυσίοις. τοῖς λοιποῖς.] τοῖς ἄλλοις.
ἀπήγγελε.]ἀπήγγελλε. μόνον αἴϖορ.]νόμον. inepte. ἑαυτόν. πάντας τοὺς ἄλλους ἑαυτόν.
γγυέσθαι.]γεγγυῆσθαι. ἔϖειθ' ὁ πολύζηλος ἐκεῖνος. φθάσας.]φθάσας τὸν λογισμὸν, ἁμῦρτὸν ἔϖαυσεν. F. ἔϖαυσεν.
λεκτέον.]λεκτέα. οὐκ ἐνέσας.]οὐκ ἐνεῖς' αὐτῷ. τῦτο.]τὸ ϖοιήσῃ. ϖλημ.]τὸ ϖλημμελῆσαι.
βλάψῃ.]ἑκών τις βλ. ὄφλων.] ὀφείλων δίκλιν μὴ ἐκτίσῃ οὐκέτ' ἐνοίησεν ὁ νόμος τλιὶ ὀξούλλιν ἰδίαν. τῷ αὖ τῷ ἰδιώτῃ. τὶς.]αὖ τις βιαζ.
ὃ ϖοῖον.]ὁϖοῖόν π. ϖεράτ῀ειν. ταῦτα ϖεράτ῀ειν.
τούτοις καὶ.]τούτοις ὑμνοις (κατ' ἐϖεξήγησιν) τῷ θεῷ ϖοιεῖτε. εἰσὶν ὦ.] εἰσὶν μὴν, ὦ α. α. καὶ αὖται.
ταῖς.]ἀεὶ ταῖς ἀφικνουμέναις. ὑμῖν ὑμῖν αὐτῶν ἐστεφ.]ὑμῖν ὑμῖν ἐστεφανώμθα. M. στεφανούμθα.
καὶ ὑβρίζειν.]καὶ τὸ ὑβρίζειν. καὶ τὸ τὰ τοιαῦτα. συγκ.]τὸ συγκεχωρηκὸς. αὖ ἀφῆται τις.
ταυτὸν ϖοιᾷ τῦτ'.]ϖοιᾷ ταῦτ' οἰομένων.
ϖκεράζον γιγνόμνον.]γεγυημένον.
χορηγουμένων.] χορηγῶν. ἐθελήσῃ.] ἐθελήσῃ αἰαλάσαι. μανίαν φιλοτιμίαν.]μανίᾳ φιλοτιμίᾳ ἐϖικ.] ϖαρικολούθηκεν. οὐκ ὀρθῶν ἔχει.] γιγνώσκει. οἷς.]ἐφ' οἷς ἐϖοιᾶξε.
εἰς οἰκίαν.]ἐϖαθεν εἰς.
καὶ οἱ,]οὐ εἰϖῆς.
αὐτῷ,]ἑαυτῷ βεβοήθηκεν ἀϖομζόμνῳ Θ.
δικασάντων.]δικαστῶν.
ὑϖοβολῶ.)τλιὸ ὑϖ. γε ϖᾶσι.)τὲ Ϲν ϖᾶσι γγυέσθαι.
νόμοις κατὰ τῦ.)νόμοις Ϲοῖς ϖαθοῦσι ϖιωρείας.
χρήσασθαι.)αὖ χρῆσθαι, μὴ μεγ.
ὀφείλων.)τλιὶ μείζω ὀφείλων.
ὡς ϖερὶ.)ὡσϖερεί.
ϖάντα τῷ.)ϖάντα καὶ τὰ ϖερατόμνα τῷ ὑϖὸ.
ἠφίεσαν.]ἀφίεσαν. αἰακομίσασθαι.)κομίσασθαι.
ἀλλὰ καὶ.)οὐδὲ δικαίως, ἀλλὰ καὶ.
τὸ τελῶταῖον,)τῶν γγυητῶν. χρῆται, ἀεὶ χρῆται.
μήτε τῷ,)μήτε λόγου.
ἀϖώλεσεν, ἀλλ'.)ἀϖώλεσεν; οὐδὲ καλκοῦ.
μάρτυρες.)μαρτυρία. ἢ,)καὶ ὀφύρεσθαι.
ὑϖὸ, ἀδίκως ὑϖὸ Τύτου. μήτε νέμου.)νόμων.
καὶ ϖνα.)Ϲοῖς ἄλλοις καὶ ϖνα, ὦ.
ὅϲι,)ἔϲαι ταληθῆ. δήϖου Ϲοὶ,)Ϲοὶ Ϲιοῦϲοι δήϖου μᾶλλον.
οὕτως,)ἔῦτ' ἠτίμωται. εἰ δέ τις μηδὲν.)εἰ δὲ τίς ϖένης ὢν μηδὲν ἠδικακώς. ἐδένα,)ὠμός, οὐδένα κτ'.
τὰς αὐτὰς,)τὰς οὐσίας. αὐτὸν,)ἑαυτὸν ἠτίμωκεν οὐκ. ἐϖ' ἐκείνου,)ἐϖ' ἐκεῖνον ἄγουσι. ὅταν ὀξηγέγνηται,)ὀξηγεῖθῃ. αἰαλώμαθ'.)αἰαλώματα. ϖαὶ θ' ὑβρίζειν. κάλει μοὶ Τύτων,)καὶ Τύτων. τῦθ',)ἀκούητέ μου τῦθ' ὑϖοθέντες τῇ γνώμῃ. αὐτὸς δ' αμονεῖ,) αὐτὸν δ' δαμονιεῖ. αὖ μικρῦ,) Τυτὶ γδ μικρῦ. ϖαρῆλθέ με. δραϖετῆξαι,) ϖετῆξαι. F. καὶ δὴ ϖετῆξω. καταλ.)ὑϖολείϖ). ϖεστεραία,) μὴ ϖερσ. ϖερὶ.)κατ' αὖϖὸ φλαῦρον.

ἐφ' αὑτὸν.] ἐπ' αὐτὸν. εἰς τε τὼ λατ. ἴσε perperam. ἡμῶν ὄντος μόνον.] ἐμοῦ μόνον ὄντος.

ἐμοῦ, πάντων.] ὑμῶν, πάντων.

ὑπολαμβάνετε.] ὑπολαμβάειν.

ὑπομείναι τ' αὖ.] ὑποιμῦεῖ τε.

τὸν βίον αὐτῆς.] ἑαυτῆς. κυμβία.] κυμβεῖα.

τῷ τοιαῦτα.] τῷ τὰ τοι.

ἃ καταγρεῶται.] καταγορεῖται.

τοιοῦτο.] τοιοῦτον; ἢ τῆς.

ὁρῶ Ἴας.] δεδιότας. πονηρόν.] θεασαιὼ εἶῃ).

Ⓒ θερσέπ] ἢ θερσέπ ἐπερὶ μάρτυρον τούτων σωνες. καὶ.] ἴσως καὶ τοιοῦτος. θερφάσῃς.] ἡμῦ θερφάσῃς. μυρί' ὄζιν ἅπαπα.] ἴπεια.

τί τούτων ὧν.] ταῦτα, ἐφ' οἷς.

ποίων πνὸν.] πμῆν. οὔτ' ἔσαι.] οὔτ' ἔστιν οὔτ' ἔσαι; nec esse, nec futurum esse.

τῆς.] δὴ τῆς οἰκίας.

ὑποβαλλομένη.] ὑπολαμβασομένη.

δεῖ.] μειδίας δεῖ σκοπεῖν. οἴκων.] ἐδαπαναῶμῦ.

ἀπλέσι.] ἀτελεῖς γεγῦῆσθαι.

πολλᾷ.] πλέον ἐεὶ πολλᾷ. ὀναμάζων.] καὶ τὰ τοιοῦτα ὀνομ. ζημήν ἰῶ.] ζημήν ἐπέδωκε. τῆς.] ἤδη τ.

ἐοῦσ.] οὐχ οὕτως ὁ τῷ. ὑπῆ τῆς πόλεως. χ. τῇ πόλει. οὐδενί.] ὑμεῖς οὐδενὶ τούτων.

καὶ ταῦτα ὀξιόντων.] καὶ ταῦτα πάντες ἴασι σἰωιπασεῖς. ἀλλὰ μἰῶ ὅτι καὶ.

ἵνα θρώτης.] θρᾶτον. τούζυ.] τῷδε ἐβούλεσθε. ζημιῶσαι.] ἐβουλόῦσαθε κολάσαι.

ἠρήκει.] εἰρήκει. perperam. ὁ μὲν εἶλεν.] ὁ μὲν ὧν εἶλεν. φήσαι.] φήσαιτε. ἐᾶμῶ.] ἐάσωμῶ.

ὑμεῖς δὲ.] ἀλλ' ὑμεῖς. σμίκρομι.] σμικρᾷ.

οὐθ' ὑπνοῶ.] οὔτ' ἄλλον οὐδένα. χ.

ἐᾶνους φέρειν.] εἰσφέρειν ὦδᾷ πάντα τὸν βίον.

ὑπάρχειν ὦδᾷ.] εἰκὸς ὦδᾷ. δίκαιον ὑπ.] δίκαιόν ὄζι φορᾶς. ὅτι τὰ.] καὶ τὰ παιδία.

ἑαυτὸν ὅταν.] ἑαυτὸν, τἐναντίον.

ἡγῆται.] ἡγῶμαι. non placet.

τοιοῦομα.] τῶτο τοιοῦομα. ὀξ.] παρ' ὑμῆ.

ἡγοῦμαι.] ἡγῶμαι. ἦσαν ἔρημα. ἦσαν λελοιπότες, ἐκκλησιάζον.

κείνεθαι παρ.] κείνεθαί σε ὦδᾷχρῆμα.

ὀξ ὧν.] ἐφ' οἷς ζῆς. θερσόικει; οὐδέ.] θερσόικει; ἐγὼ μὲν ἡγοῦμαι. συγχωρήσαντον.] χ. σωφρονοῦντων. φλαῦρον.] λυπηρὸν ἢ φλαῦρον.

ὑμᾶς ὑποφ.] ὑμᾶς μὲν ὑποψηφιεῖθαί σου; σὺ δὲ οὐ. ἐᾶῖ θερὸς.] ἐᾶῖ αὐτῷ θερὸς.

πέπυσμαι τοίνυν.] πέπεισμαι. non placet.

καὶ.] τῶτον καὶ λιπαρήσῃν παρ' ὑμῆ, αὐτοῖς.

ἐσαι, νυῖ.] ἔσῳ ποτὲ νυῖ.

καί πνων.] καὶ τῆ ἄλλων. δοιμάπον.] τὸ ἰμάπον.

δοκοῦντα.] καὶ δοκοῦντα καὶ ὄντα.

καὶ ὄντα. ὅπι δημήσωῖλας.] ὅπι δημοῦντας.

λιᾶ δὶ θὺς.] αὖθις. perperam.

χορηγεῖν.] ἐχορηγεῖτε. αὖ οὐδέποθ'.] αὖποθ' ὑμᾶς.

ὅτῳ.] ταῖ ποτ' εἰσὶν. ἐν τῇ πόλει.] πολιτεία.

μήτε αἴδρα.] μήτε ᾄδειν, μήτε αἴδρα.

In orationem Androtioniam.

βοηθεῖν οἴεται.] ᾠἐτο. λαβεῖν τῶτον.] μεταλαβεῖν τούτοις. θερς ἕκασον.] ἑκάστα.

αὐτό.] αὖ τουὐαντίον. ἀληθειαν.] ἀληθῆ.

δὲ.] δέγε οὐδαμοῦ. ποιησαιμῆοις.] ποιησαιμῆμι τὰς ναῦς. ἀλλ' ἃ.] ἃ δὲ πάντες ἐωρᾶκαῖε.

πάντας.] ταύτας μὲν ποιήσαιτο.

μὴ ὡς.] ὡς μὴ οὐ. κἀκεῖνο.] δὲ κἀκεῖνο. ποιήσαθαι.] καιναὶς ποιήσαθαι. τὸν νόμον τὸν.] τὸν νόμον, ἐχειροτόνησεν αὐτῷ. non placet.

δικασαῖς τοῖς.] τούτων οὖσιν. καταιῆσαι.] καταγνῶναι. ἀλλ' ἑαῖς. ἕκασον λαβεῖν.] ἑκάστῳ λαμβάειν. ἄξιον ὦ.] τοίνυν ὦ. εἶῃ. ἵν'.] εἶῃ τοὺς πολίτας, ἵν' ὡς. θεῖ μὴ.] θεῖ τοίνυν τῷ νόμου. ὀξῆλθεν.] ᾤχετο. ἐγχειρεῖ.] ὅπιχειρεῖ. εἰς αὐτὸς.] αὐτῇ.

ἀφῆθαι.] ἀφῆσθε. οἷς.] ἧς οὗτοι θερέσασαν.

ὠδίπως.] ὑμᾶς ὠδίπως. ἐλλείμματα.] ἔλλειμμα. δὲ τοίνυν,] ἴσι τοίνυν ὑμῖν. τῆ ὅρκων,] τὸν ὅρκον. non placet.

ἀπαγορῶν,] ἀπάγων. οὐδέν.] οὐκ ἔστιν ὅ, τι τῆ δεινοτάτων ἐλλιπὼν. ὅσην,] ὃς ἰῶ. rectè. οὐδεὶς,] οὐκ ἔστιν ὅστις ἀπεσέρητο τὲ σωθεῖσα, ὅστις, ὁπόταν.] ὅποτ' ἀῦθρωπος. πολλ'.] πολλὰ δ' αἰνλ. ἀργυρίῳ.] ἀργύριον.

αὐτῇ κέχρηται, σαυτῷ κέχρησαι. δημοσία,] δεῖν δημοσίᾳ. τῆς δὲ τῆς,] τῆς τηιεσον. τόδ' ἐῇ),] τὸ δεῖνα non placet.

οἶδα.] δὲ οἶδα. τῷ δε,] τῆ δε. εἰσέωρᾶξε,] μόνον εἰσέωρᾶξεν. ὀξ ὧν,] ἀφ' ὧν. ἐκπλεύσασας,] ἐκπλεούσας. πυλευεῖ ὁ,] εἰκότως ὁ ὠμῦ.

καὶ τὰ,] καὶ τῆς σῆς αὐαῦησίας. ὑποχ.] ὑποχωρήσαντες. ὀξηταύθης,] τούτων ὀξητ.

ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις πάσχει,] ἐφ' οἷς ἡ πόλις ἠδικεῖτο.

κινδεμιῶν ὤν,] κινδεμιῶν ἡμῆδ. ἐκ,] καὶ ἐκ. τεθνάναι,] ὑπολωλεκέναι δίκαιόν ὧν φαίνε). ὅσα θεάτΐεις,] θεάτΐει τὴς τῇ πόλει. θεῖ,] δὴ τῆ εἰσφορῶν. εἰς τῶτο ἅμα,] εἰς τῶτ' ἀναγκαίας καὶ τόλμης ῥηλύθασιν. αὖῆῶν,] ἀφῆῶν. ποτὲ χῶν,] ποτ' ἔχων. κίνδωνον,] πῶπῶτε κίνδωνον.

In Aristocratem.

τῶ γραφῶ ταύτῳ ἐπ',] ἀπενεγκεῖν ἀμφιπολιν. χαρίσαθε,] κομίσαθε. συμπαρεσκεύασεν αὖθρωπος,] συμπαρεσκεύασαν αὖθρωποι. ὑφ' ἑαυτῆ,] ἑαυτὸν ποιήσε). ὧν,] ᾧ γέγραπται. καὶ σκοπεῖθω,] σκοπεῖθε ὠδὶ καὶ ἀἐρῶ. non placet.

αὐτοί τε ἀῖσα,] ῥᾷσα. ὦδανόμον ἐκ.] ὦδάνομον. νόμος ἐκ τῆ φωνικῶν νόμων τῆ ὀξ ἀρείου πάγου. δικάζειν τῷ τῷ,] τῷ δὲ τῷ δήμου.

καὶ θερσῆπων,] θερῆπων. θερὸς τούτῳ,] θερὸς τῶτο δηγοίζετο. μὴ ὅτις,] μηδὲ τοὺς ἑαλωκότας Ⓒ δεδογμῆοις. ἄξοι ἀγορᾶει,] ἀπαγορᾶει. λέγοι,] λέγῃ δὲ τῆ ἐπ' ἐκείνοις, ὑπ' ἐκείνων ἀπαχθέντα.

ἐν αἰτίᾳ, ἐαὶ,] ὅπτων ἐαί τις.

λιᾶ οὐ,] οὐδὲ κῆ,] αἰσμίως,] κἀδόμοι ὧν.

δῆλος.) σωδῆλος ἦμῆν.

δεῖ λῦσαι,) δῆλῦσαι πότερον μὲν δῖ οἶδεν,) θρᾶτον μὲν εἰ οἶδεν. αὐθρώπινα,) αὐθρώπεια.

ἀλλ' οὐ ὦδᾷσοι,) ἀλλ' οὐ σὺ.

ἄλλοι ὅσοις,) ἄλλοι δὲ ὅσοις.

λέγε νόμον,) λέγε ἄλλον.

οὐκ,) καὶ οὐκ ἀποκτεῖναι. ὅπιχειρᾷ,) ὅπιχειρῶν θεάτΐειν. τουτουί,) τουτί. τεθνεῶαι κελεύει,) τεθνᾶναι, ἀλλὰ. κτεῖναι,) κεῖναι, perperam.

ἀδίκων.]

ἀδίκων.] ἀδίκως. προσγράψαι.] προσγράψας τὸ δι' ὑμᾶς, ἀφείλετο τὸν. αὐτὸ.] καὶ αὖτη ἰδοὺ ἀπ'.
μὴ τῷ ψηφίσματι.] μὴ ψήφισμα.
προσῆκεν.] προσῆκε. δικάσασθαι.] δικάσαι. δι' φόνου.] τῷ φόνου. διεξομεῖται.] διομεῖται. ἡμέραις προσοίκει.] καθήκει δίδοντα. ἔξεσιν.] δίκαιον ἐξ. παρ' αὐ τὸ. τὸ δικ.] παρ' αὐτὸς τούτου τῷ δικαστηρίου. ὡρισμένους.] εἰρημένους. αἰδέσηταί τις.] πνα. τὸ.] τῷ προσάχοντι. καὶ τὸ.] οὐ τῷ προσάπτειν. εἰδῇ.] ἴδῃ. λαγχάνεται.] λαγχάνει.
πεφυγώς.] φόνῳ πεφυγώς. δικάζοντας.] δικάσοντας οἱ προσελθεῖν. ἔκτη.] ἕξτην ἕκτη. τοὺς δί.] ἐᾶσι δὲ τὸν ὕδη πεφυγότα (δήσω γὰρ οὕτω) καὶ τὸν κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμον ὃς κεῖται, τὸν φεύγοντα δέχεσθαι τοὺς ὑποδ. τὸ τὸ τὸ τὸ. τῷ τῷ τῷ. δήμου κυρ.] δήμου, νόμου κυριότερον.
τῷ παρ.] τῷ ὑμῖν ὑπαρχόντων. βούλεται.] βούλεσθαι καλ. ἐκ τῷ.] λέγε ἐκ τῷ ψηφ. ψηφίσματα. καθ' ὃν.] καθόσον δυνάται.
οὐ.] οὐχὶ καλῶς οἱ δικάσαντες. αὐτῷ.] αὐτό.
ἀξιοῦ τι διδάσκειν.] δικάσῃ, perperam.
καὶ τοὺς νόμους δικάζειν.] διδάσκειν. ineptè.
δίδωμι.] δίδον.
εἰκὸς ἥμαρτάνετε.] ἥμαρτες αὐτὸν, perperam.
ἀεὶ ὑπὲρ ὑμῶν.] ἀνυπέρβλητον καὶ θαυμαστὸν παρεσκεύασε, ἀεὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀμυνώμεθα; ψηφ.
σωιεῖναι.] σωισέναι. αὐτὸν.] αὐτοὺς καὶ πειοῦτον.
ἑξακόσια.] ἑξακόσια. ὥσ' εἰ.] ὥστε τὶ βουλόμενοι. ἐξέβαλον.] τοτὲ ἐξέβαλον. καταλάβωμεν τὰς πόλεις.] τῷ πόλιν. non placet.
ἐφιάλτου.] τὸν ἐφ. βουλήσονται.] ἀεὶ βουλ.
ἕκαστον ἕν).] ἕκαστον αὐτὸν ἕν). προσόντων.] παρανομία. ἀρχείου.] τούτου μηδετέρου τῷ καιρῶν.] τὸν καιρὸν ὑπερβάλλοντας.
οἱ μὴ μετέχοντες.] τυχόντες φέρ. ἐὰν δὲ δὴ καὶ.
εἰς τὸν εἰπεῖται.] ἅπαντα. non placet.
θεραπεύειν.] θεραπείσθω. χαιδήμῳ κεροβλέπτης.] χαίδημος κεροβλέπτη.
ἀθλιώτατον.] ἀθλιώτερον. non placet.
ὑποτερήσθω.] ὑποτερεῖν μέλλων.
ὁ μὲν γὰρ.] ὁ μέν γε. ἐπεγράφη.] ἀπεγράφη, perperam. οὐχ.] γὰρ οὐχ ὁρῶ. οἰκοῦσι τῷ καὶ.
τουτὶ, ὅτι τῷ μὲν.] τουτὶ τῷ μὲν γὰρ ἐκείνου.
δίκλιν δόντ'.] δίδόν'. γεωργοῦσι.] γεωργοῦντας.
ἐμποδὼν.] ἐμπόδιον. ἦδει τῷ ὄντων.] ἦδει ἁπάντων. πολεμεῖν εἵλετο.] προείλετο. ἐκεῖσε.] ὀξέως.
ἃ πάντες.] ἅπαντ' ὅσα ὑπέσχεσθε.
οὗ πολεμεῖν.] πολεμήσῃ. τὸ.] τό, τι στράτευμα.
τῷδ' ὁπουοῦ.] τῷδ' οὐδαπουοῦ.
εἴτε τινὸς.] εἴτε δή τινος.
δ' πορήσας παρ' ἡμῶν.] ὑμῖν. ὀξηλέγχθη φανερῶς.] ὀξηλ. τὸ προσάγμα. M. φανερῶς τὸ πρ.
παρέχειν.] ὠφελεῖν τινὰ ἀσφ.
δίεθη.] ὅθεν οἱ δίεθη.
ὑπηχνουμένους.] ὑπηχνούμενος ποιήσῃ.
ὑπολείξας ὑπισολῆς.] Addc, λέγε.
γάρ που.] γὰρ δήπου.
οὐχ ὑπολίξατο.] οὐ προσολίξατο.
ὃν οὐδένα.] ὅν ὡς οὐδένα.
φθονεῖν οὐδενὸς.] αὖ οὐδενός.
δίηγαγον ἡμᾶς.] ἡμῖν πολεμῶν.
τῷ αὐτῶν.] αὐτῶν.
τούτοις πορ.] τούτοις λαθὼν καὶ παρελθεῖς.
ξεῖς δὲ μόνοι ψῆφον διωίσγκαντο.] ξεῖς δὲ μόναι ψῆφοι διωίσγκαν τὸ μὴ. αὖ ἀχθῇ.] αὖ ἀγαχθῇ.
καθ' αὑς.] χ. ἐν αἷς. ἔχων.] ἄγων τοὺς ξένους.
ἀρίσας.] βῆπσας. ὠδᾷ.] τλὼ ὠδᾷ βαρ.
λέγε καὶ τλὼ.] Hæc clauſula omiſſa eſt.
ἐγχειρῆσαι.] ἐγχειρείσας. μόνῃ.] μόνον ξιήρη.
καταλύειν] καταλύσας καὶ ἀπαλλάξας τοὺς δύο τῆς ἀρχῆς, πᾶσαν ὑφ'.
ἔχει.] εἶχε δ' ἑρμητήριον. προκαλεῖθ'.] προυκαλεῖθ' ἔπ. τούτων μηδενί.] μηδὲν.
ἐξέσῃ.] ἐκεῖνον ἐξέσαι. ταυτὶῳ.] ταῦτ' αὖ ῥῆγον. ἐξέσαι.] ἔσαι.
οὗτο τὸ.] οὗτοσὶ τοῦτον ὦιλω δεῖν, ἢ ἀκούειν.
δίκαια ἕν).] δίκαια, τλὼ ψῆφον. ἐαί τις.] ἕν) ἐαί τις. ὑποδ'.] ἀπεδέδεικτο. ὁπουῶ.] οὐδοπουῶ αἰτίαν. ἐνεγκόντ.] ἐπενεγκόντ. ὄνομα αὐτῷ γράψας.] ὑπογράψας.

In Timocrateam.

κῇ πυκεάτους λόγους.] Adde, ὠδανόμων.
βεαχέσι.] ἐν βεαχέσι τὰ προαχθ. εἶπεν ὑμῖν.] ἐν ὑμῖν. γίγνεται.] ἐγίνετο χρήματα.
θορυβοῶντες.] βοῶντες. ὑπομνῆσαι τοὺς,] τὸν κριτὴν εἰπεῖν ἐν ᾧ πίθησι. παρεσκευασμένοι.] ὠδασκευασμένοι.
τῷ γὰρ.] τῷ μὲν γὰρ χρημάτων δραχμὴν οὐ κατέθηκαν ὑμῖν. ὅτι πᾶσι τύπτεις.] ὅτι πᾶσι τὸν αὐτὸν νόμον τεθέαται. μὴ οὐ ὅπερ.] M. φράτην μὴ οὐ ὅπερ. κῇ ταυτὰ.] κατ' αὐτὰ. F. κἀταυτὰ.
ὑπερεισοτονία.] ὑπερ. ἀργυείου.] τῆς ἀργ.
μὴ ποιήσωσι.] ποιήσωσι.
ὀφείλειν τῷ.] ὀφειλόντων, perperam.
τῷ δήμων.] τὸν δῆμον τοῖς νόμοις, οἷοι αὖ. vt populus deſignet.
πυκεάτης.] ὑπικεάτης. ἐνδεῖ.] προσδεῖ.
καθίσαι.] καθῆσαι, perperam. vt & mox καπεπείγῃ. καθιζομένου.] καθεζ.
μὴ τῷ.] μὴ δὲ τῷ. ἕτερον ψήφισμα.] ἕτερον νόμον νόμου κυριώτερον ἕν). τοῖς οὖσι νόμοι.] νόμοις. οὐκ ἐᾷ νόμον οὐδένα.] οὐκ ἐᾷ τι ἐναντίον.
γράφεσθαι.] χ. καταγορεῖσθαι. νόμων.] ὄντων νόμων. κἂν ἐνταῦθ'.] κἂν ταῦτ' αὖ. τὸ βῆπον.] βῆπσον ἁπάσιν. ἐναντίον.] ἀπαίσιον detestandum.
ἐφ' οἷς.] ἐφ' ᾧ κατέῃσε. ὅλως.] ὅλος μὴ γάρ ἔστιν ἅπασιν. ἀπ' ὀκλείδου.] ἐπ' ὀκλ. προσαγέγραπτο.] προσαγέγραπται. μὴ τῷ.] μή τοι τῷ. αὖ τεθῇ,] ἐτέθη. ὑπὸ,] προὸ τῆς ἡμ.
συνταξάσαι,] συνταξαχθῆ. δημοσίῳ τῷ.] δήμῳ τῷ ἀθλιωτάτων. ψηφ. ἔδοξ',] ψηφ. ἀνέγραψεν αὐτὴ κρις. ἀμῥτοῦσιν, ὑπιβουλεύσασιν,] ἀμῥτάνουσιν, ὑπιβουλεύουσιν. ἢ,] ἢ βουλὴ. ὄφλων,] ὁ ὄφλων ἱκετεύσῃ. αἰαιδῶν,) αἰαίδρων. ὄφλων,] ὀφείλων.
πόλει,] τῇ πόλει κυρίας.
ὁπόσα δί,] ὅσα δὲ ὅσα δή.
φήσαιτε, ἀπεύξασθε,] φήσητε, ἀπεύξησθε.
καί τοι τί.) καί τοι γε τί. πιθῇ,] οἷς πιθῇ, ψηφ.

φανεῖται.]φάνεται.τῇ γραφῇ,εἰ καὶ ἐνὶ.
κύριόν τιὼ.]ὧν τιὼ π.τοῖς τῆ ἄλλων.]τοῖς ἄλλοις. εἰσάγῃ.]εἰσαγαγεῖν. ἐὰν δέ τις.]ἐὰν δὲ αὖ τις.
ἀργυρίου. ἐπτίσῃ. πέπαυσο.]ἐπτίσῃ ὅ,τι αὖ αὐτὸ καταγνωσθῇ.πέπαυσο. τὸ.]ὑμῖ τὸ πλῆθος.
κακούργων.] κακουργοιῶτων. τούτου.]τοῦτον ἐπειδὴ.θατέρῳ.]θάτερον. μικροῦ δέω.]δι' ἐν. αὐτὸ.]αὐτὸν τί πολε τολμήσῃ. ὁμολογεῖσθαι.]ὁμολογῆσαι. νόμον.]ὑμῖν νόμον.
ὁμολογῆσαι.]ὑμᾶς ὁμ. ἔχοι.]μὴ ἔχοι.
διδόντα.]διδόντων.non placet. ἐξῆς.]ἐφεξῆς.
γραφὴ ταυτιὼ.]αὐτιὼ. δεδεκάτῃ τῆ φερέδρων.]δωδ.τῆς φρυταν εἰας τῆ φρ.
οὐδὲ.]οὐδὲν ὅπο κρ. ὥσπερ αὖ.]οὐδ. ὑπὸ νόμων.] νόμον. σόφρονες καὶ χ.]σώφρονες καὶ ἥδ' θεοὶ καὶ χ. τὸν δεσμον.]τῆ δεσμῆ. γνώσῃς.]γνώμας.
κύριόν γένεσθαι.]κύριόν νυνὶ γεγενῆσθαι.
οὐ αρχὴ.]αρχῇ ὥδε δώσῃ. οὐχί.] οὐ δίκαιον;
μᾶλλον.]μόνον καὶ. ἀφήρηται.]ὑφήρ. νεῶ δὲ ἐν.]νεῶ δὲ τῇ γράψαι. ποιεῖ.]ποιεῖν τιὼ ἔκποσιν.
ὅσις.]ὅπις ὤρλικεν. ἀπαλλάξωνται.]ἀπαλλάξειε. ὡς.]ὅς καθισάναι. εἶπον.]εἶπε καὶ οὐκ ἐπῆ.
ὑμῖν λαβεῖν.]ὑμιν τόδ. ἔργον. ἁπαίδας.]ἅπαντα λέγῃ. ξιάκοντα εἰσέφερε.]εἷς εἰσέφερε χ.
πεζας.]πεζικὰς. γίγνεται.]γίγνηται. δ'ωνῆσθαί.]δ'ωνῆσθέ π. δ'ωνάμθα.]δ'ωνάμθ' αὖ.
ἀλλὰ μὴν εἰ φαίνῃ.]καὶ μὴν εἰ φανῇ.
τοὺς μὴ πθένδας.]τοὺς πθένδας μη ἡ κυρία δεῖν ἡ βουλὴ,μηδὲ τὰ δικαστήρια; ἀλλὰ καθιστᾶσιν.
τὰς.]καὶ τὰς φερξεις.καὶ εἰ.]καὶ εἴτε κατά τινων.
τῆ γραφῆν.[τῆ τῆ. δεσμοῦ.]δεσμὸν. ὅφλῃ.]ἁλῷ.
ἅπασι.]δι' ἅπασι τούτοις. τῆ.]τῇ τῆ ἐγγυητῆ.
ὅπο κρύψομαι.]ὅπο ξέψομαι.εἰσιὼν ὅπῃ μὴ χρὴ. ὅποι χρὴ. νομοθέτης.]ὁ νομ. δικαίως δι' αὖ.]ὥστε δικαίως αὖ. κῆ νόμοις.] δήμοις ἡγούμθ. κληρωτιὼ.]κλήρῳ τιὼ ἀρχιὼ. ὅπως μηδὲν πείσοντα.] πείσωνται. εἶ) οὐχ.]εἶ), φάγετε τούτοις οὐχ ὅπως ἀσφαλῶς κακουργήσωσι,ὦδε σκ. ἢ τῆ.]ἢ εἴ τι τῆ σπουδὴν τῆ σκ. ὅπιτίμιον.] δι' ὅπιτίμιον.
κεκολασμθ.]καὶ κεκολ. ὁποίας.]οἵας τινας.
κεχρῆσθαι.]χρῆσθαι. ὅτι χρὴ.]τὸ τί χρὴ παθεῖν.
τοῖς λείπουσι.]λιπεῖσι.εἴρηκε.]δοκεῖ εἴρηκε. αὐτοῖς.]σι ἑαυτοῖς. διπλάσια.]δεκαπλάσια. ὦδάδοξόν τι.]ὦδάλογόν τι,θαυμασὸν ἠλίκον.
ποιήσῃ.]ποιήσειν ὁ τούτων. οὗτοι δι' ὅπως.]ὅπως οὗτοι. αὐτῶν ἕκαστος.]ἑκάστοις. καὶ σι.]καὶ τῆ νεότητι. δεδίαθαι.]δεθλῶσαι. αἴχιον.]αἴσχιον.
πενταετηρίδας.]πεντετ. δεδήσεσθαι νεῶ.]δεδήσεσθαι ἔμελλεν. οὐ τοσούτῳ.]δοκεῖ, μᾶλλον αὐτόν. εἰ καὶ.]εἰ οὕτω χρηστοῦ παῖδος ὤν, τοιοῦτός ὄστι.
ἐκεῖ.]ἐκείνῳ τῷ ἁρμοστῇ. μῦρδωνίου.]μῦρδωνίου. οὐδεὶς]οὐδείς γ' ἀθρόπων.
δεκατῆ.]δεκάτων τῆ τῆς θεοῦ.
δυκλείδου ἀρχοντ.]ἀρχόντες.
ἔγω γ'.]ἐγὼ μὴν οἶμαι.
ἐκεῖνοι.]ἐκεῖ γδ. νομοθετεῖσθαι] νομοθετῶν.&, νομοθετῶσιν.
πάλιν.]παλαιοῖς. δῦρῆτε.]δύρησθε.
ὑβρίζοντας ὑμᾶς.]ὕβρ. δὴ τῇ.
τουτονὶ καὶ φήσῃ.]τοῦτο νικᾷ φησῖν. absurdissimè.
φριάμβ.]τὸ φριάμ. δεσμὸς.]ὁ δεσμὸς.τῆ,] ἢ ἀθλιωαίων. ἐωδάβ),]ἐωδαβθ.ωδαβαίνοι.] ωδαβαίνοιμι. καὶ ἄλλο,]καὶ ὅ,τι αὖ βούλων). οὐδὲν,]οὐδένα.ἀκούω δὲ. καί τοι αὐτοῦ τῆ.] εἶπε τοίνυν πρὸ λέγων, ἐρωτῆ, τίν' ἕνεκα τοιαῦτ'. ὅτι,]ὡς οὐδὲν αὐτῇ. τούτου,]τούτων εἵνεκα ἐτίθει. αὖ μισεῖτε,]μισεῖτο. γιγνομένοις μὴ παρῆσαν ἀγῶσι,]γιγνομένοις ἀγῶσι παρῆσαν.
οὐκ,]ὦδε τούτων οὐκ ᾠέτο δεῖν χρῆσθαι.
ἦ γ',]ἦν ὅτι τὰς. θέλεῖε,]ἐθελοῖε.
εἴπε,]ὅσις ἑαυτὸν. ὅτι τῆς,)ὅτι τὰς οἰκίας. ἐᾷ.) ἐδεῖ λαβεῖν. ὑφ' ἑαυτὰ,)ὑπὸ αὐτῷ δεδίαθαι.
καταβαλεῖν,)καταβάλλειν.
ὠφείλασιν.)ὠφείλωσιν. ὑμεῖς ἐφ' ἑαυτοὺς αἰαδήξεσθε,)ὑμεῖς αἰρεῖσθαι ὑπὸ. supra πεπρᾶχθαι, πεφαῖλειν. μὴ,)μηδὲ θελησαιῖλις.
ἀφίεισαν,)ἀφίεσαν. πεποίλωται,)πεποίηται.
λελοιπότες,)ἐλλιγοιπότες. ὑφηρεμῶτα,)ὑφαιρεμῶται. μήτε τούτων μήτ' ἐκείνων,)μήτ' ἐκείνου μήτε τούτου. δι' ἐκεῖνον,)ἐκείνων ὑφ' ὑμῶν.
ποτὲ χρὼν,)ποτ' ἔχων. λέγῃν ἐκείναι,)ἐξῆ).
χρήσεσθε,)ἔσεσθε. τοῖς,)τὸ τοῖς πολλοῖς.
ὧν,)ὁ μνημονδίῖε. ἢ τιὼ,) ἀλλὰ τιὼ σεαυτῆ θεοῖς. ἀκοίλις αἰ,)ἂν ξῆσιν. ἄλλους,)ἄλλῳ φερῶ.
ὑποδέκτας,) ὑποδεκάτας. ὑφαιρεῖν,) ἀφαιρεῖν.
εἴ τις,)ἢ τὶς ἐχρῆτο. τὰ πάντων ὑφ.)ἀφῃρέθαι.
ὄμοσαν ζεὺς νομους,)ὅρκους ἔσαι,)ὅζιν ἀδικεῖν.

In Aristogitoniam priorem.

ὠρὼ,)τιὼ ὠρὼ κατηγορίαν.
ὅπι τὰς,)πάλαι ὑπὸ τὰς ἑκάστου φ.
καὶ γεγρ.) καὶ ἐγγεγραμμένον.
εἰδέναι καὶ,)εἰ δέναι, καὶ τὸ φερῶμα οὐδὲν ἦττον ἐμοῦ,καὶ μὴ μαθεῖν δεῖθε.
οὐδοπιῶ,)ἀλλ' οὐδοπιῶ. εἰ δὲ ἕτερον,)εἰ δὲ φερότερον αὐτὸς,)αὖ αὐτὸς πεπ. ζῖς δικοῦσιν,) ζῖς δοῦσιν ὄνειδος. φερεῖχε,) φερῆχε τιὼ πόλιν.
ὧν.)καὶ τὰ μὼ ἄλλα.
νομίζω δι' οὐδὲ,)νομίζω δὲ μὰ ζεὶς θεοὺς οὐδὲ αὖ αὐχιω. τιμερον,)ὑμᾶς τήμερον.
οὕτω ψηφ.)οὕτω δεῖ ψηφίζεσθαι.
μηδὲν ὑμεῖς.Μ.μᾶλλον ὑμεῖς. λυκοῦργον αἱρεῖν,)ἐρεῖν. Τούτων δι' τῆ δι',)ἡ μὼ φύσις.
ταυτὸ,)καὶ ταυτὸ. ῥᾳδίως ἐξαμ.)πλεῖδ' ἁμαρτάνοντας. ἀφῇ,)ἀφεῖη. ὑπόλλυ),) ὑπολεῖ). ἀφεῖναι,)ἀφιέναι.
τὰτ' γε,) ὕβεις γδ δὴ τὰτό γε.
τὰς σῶας,)νέας,perperam.
ποιεῖν,)ποιήσῃν λυθέντων. ἐκποδὼν ὑποχωρεῖν.) αἰαχωρεῖν. σώζει), οὗτοι φιλάτ'ουσιν,] σώζεται,ἢ σωφερσωὴν ἡ φερὸς. τολμηρὸν,)τομὸν. ἡ πόλις γίγ.)μεσὴ γίγνεται.εἰ ἕκασος,εἰ εἷς ἕκασος.
ὑποκλευεῖ,)αὐτὸν ὑποκ. σοῦ,)σοὶ τῆς παῤῥ.
τῇ γραφῇ,)τῇ ἐγγραπῇ. ἀλύσῃ,)ἀλύσεσι σιδηραῖς. τὰ κοινὰ αἰαξ) τὰ κοινὰ δίκαια αἰαξέψῃν.
πυὲς,)τί μερῶν. οἷῳ,)οἷόπερ δοκεῖ.
ἄλλῳ μᾶλλον,)ἄλλῳ,ὃ μὴ.

αἰσχτέον.)

αἰεκτέον.] κἀεκτὸν. ϖεϑεῖται.] ϖεῖται.

τίς οὖν.] τίς αὖ οὖν. ϖώποτε.] οὐδεπώποτ' οὖδὲν. ἐὰν εἴη.] ἐὰν οὖν. ἐν τοιούτοις.] ἐν τούτοις τὸν μὲν. ϑαῤῥύνωσιν ἐκεῖνοι τί.] τίς οὖν οὗτός ἐστι. τῷ.] δὴ τῷ ῥητόρων. ἠλίκον.] ὅσον.

ψήφισμα γράφων.] ψηφίσματα γράψας ἐάλω.

ἀργύεια.] ἀργύειον. οὗτοι.] οὐκ οὗτοι μὲν γὰ.

ὧν ἔργων.] ἔργῳ. μηδέν ποτε.] μηδέ ποτε ἐκ λόγου ταῦτα σκοπεῖϑε.

ἐπιμήθη μή.] ἐπιμήθη λέγειν, perperam.

βύπον γέγραπε.] γεγονός; χρόνον αἰαπ.] χρόνον ὑμῖν αἰαπ. αἰάγω.) αἰαγάγω. οὐδὲ ὡς.] οὐχ ὡς ὄντων οὐχὲ πλειόνων. εἴη τὸν.] εἴη δεῖ τὸν ἀρ. διεξιέναι.] λέγειν καὶ διεξιέναι.

πάντ'.] καὶ πάντ' αἰῶ. σώζων.] σώσων. ϑάτ' ἐπὶ.] ἢ ϑάτ' ἐπί; ὥσπερ γεωρ.] ὥσπερ αἱ γεωργοὶ.

ἐνεχειρίζετο.] ἐγχειρίζεται. ϖεάξεταμ.] εἰ ϖεάξει) ἄσκεπτος.] ἄπτως.

ὡς.] ὥσπερ τοὺς δυεργέτας. ἐκπύρυτον.] καὶ ἐκπύρυτον. τὸν.] ϖρῶτον μὲν τὸν τιὼ ταφέα.

οὐτοσί.] ὁ χρηστὸς ἀδελφὸς οὐτοσί. πάντων.] μοὶ πάντων ϖρῶτον. καὶ.] τοῦτο καὶ ἄμικτον.

νεάλης.] νεαλής. αἰάγνωϑι δέ,] δή.

τοῖς αἰχίσοις.] ἐχάτοις. ποιηϱότεϱον.] εἰ ϖον.

κατασπεῖτε.] καταμήξειε. ὑμῖν. πάντες.] ὑμῖν. ὑμῖν ϑαμφύω; πάντες οἵτοι σωτεχὰν ἐϖ' ἐμέ.

ὑπόλογον.] λόγον ποιεῖται. ἀπαλλαγή.] ἀπαλλαγῶμαι. εἰς χρέω.] εἰ χρέως.

ϑὰ γραφῶ.] ϑὰ δραχμὴ μία.

εἰ δ' ὅτι.] εἰ διότι μικρά.

μὲ γέγραφεν.] μ' ἐγγέγραφεν.

ὀφλήσῃ δηλονότι.] τότε ὀφλήσῃ. αὖ αὐτὸς.] αὐτὸν ἀποφύγῃ. κἄτα γίγνεϑαι.] γεγονῆϑαι. ἐγράφθαι.] πεγράφθαι. αὐτὸ τί.] αὐτὸ πεποίηκε. ἀδελφὸς δ'.] ἀλλ' ἀδελφός ἐστι. ϑεωρεῖσϑε.] ϑεοδωρεῖσϑε τιὼ λημνίαν. αὐτὸν.] αὐτῷ ϑανάτου. πότερον.] πότερ' ὀρϑῶς τυχοῦσας. ὁ δὲ δὴ παμπ.] ὁ δὲ ποιοῦτος ποῖός τις, ὦ α.α. ϖὰρ' αὐτέ.] ϖαῤῥὰ τοῦτο. ἔστωζον.] ἐσώζοντο. ϖεοστεκμήας.] παρεσχῆσας. ὀφείλειν.] πλεῖω τοῦτον ὀφείλειν ἔδει. μὴ ϑῦσιτο.] μήτε ϑύσιτο. οἷς αὖ.] οἷς ἐγγύᾳ. ξόπον τοῦτον.] ξόπον καὶ ὑμεῖς ὦ. εἰπὼν.] ὑπειπὼν τὸν ἑαυτῆ. φύσ.] τῇ φύσ. ταῦτα.] πάντα ποιεῖν. αἴατον ὦ.] αἴατον, αἴατον ὦ. ἰαξοὶ.] οἱ ἰαξοί.

αἰατωτότων.] ἄλλων αἰάτων κακῶν.

ὃ μήϑ' δημοσία] ὃ μήδ' ἰδία, μήτε δημοσίᾳ.

ἐπαὶ,] αὖ ἴδητε, δύδυς ἀποκλινεῖτε.

ἐκείνων.] τὰς ἐκείνων αἰαναλαλ, ὧν ἀλ' ὁ χρόνος. συκ.] τοῖς συκοφάνταις. σωεργεῖν.] σωερεῖν. non placet.

τί οὖν ἐρεῖτε ὦ.] τί οὖν ἐρεῖτε; τί οὖν ἐρεῖτε, ὦ.

αἰτιβλέψεϑε.] αἰτιβλέψετε.

ἕκαστος καταψηφίσαϑαι.] ἀποψ.

καταεᾶσϑαι.] καταεάσεσϑε τοῖς ἀπεψηφισμένοις.

In alteram Aristogitoniam.

ϑεάτλειν.] τὸ ϑεάτλειν. κατεσκδάσειν.] παρεσκδάσειν. βεαδείας.] βεαχείας ϑεμιεῖναι τὸ ἐκκλικούμενον. τὸ γὰ.] ϑεμιεῖναι. τὸν γὰ πιωρησόμενον οὐχ ὑπολείπεσϑαι τῆς πολ. τούτοις.] τούτοις ἐμιμήσοντας. παμπληϑῆ.] ὑπερπληϑῆ. κῆ.] ἐμὲ τοὺς νόμους. νόμον.] τῶν νόμων. ἐφηγεῖσϑαι,] ἀφηγεῖσϑαι. perperam. αἰαγ.] πιπαιαγκαζομένους.

κατακεκλημένης.] κατακεκλεισμένης.

ὅταν.] ἐάν τις. ἐμὲ τοῦτο.] δι' αὐτὸ τοῦτο δικαίως αὖ ἀποϑάνοι. ἢ πᾶσα τοῦτον.] αἱ πᾶσαι τοῦτον.

πεπόρικεν.] πεπόρηκεν. alterum à πορίζω, alterum à πορέω. παεοργισϑέντες.] ϑεός τι ὀργισϑέντες. καιεοῖς ἀκολουϑεῖν.] καιεοῖς. τὰ μὲν γὰ.

πλείονα.] πλείω. λοισοϱεῖσϑαι καὶ.] λοισοϱεῖσϑαι, ἐμβοᾶσϑαι, μέμφεσϑαι. τούτων.] τῶν τοιούτων ἀπονοίας. τινί.] ταῦτά ποιν ὑμῖν.

ϑᾶττον.] τὸ ϑᾶττον μεῖν. κῆ τοὺς νόμους.] τὸν νόμον. μελλούσας.] ὁμολογουμένως ἔχειν. non placet.

τούτους.] τούτοις ϑᾶττον καταπϑειμένων.

ὀπίζεπειν.] τούτοις ὀπίζεπόντων.

ποιμήνιον.] ποίμνιον. ἐφιστάνειν.] ὀπιπέμπειν.

ἀμέρτ.] ἐξαμέρτανοῦσας. τούτῳ.] τούτοις ταῦ λόγῳ. τὰ ἐκ.] τότε ἐκ τῆς νόμων. ἀφϑ.] τῆς ὀφϑαλμῆς. ψηφίσεϑε.] ψηφιεῖϑε.

In orationem contra Aphobum I.

λόγος.] ὀπίζοπος λόγος. καὶ παρ' ὑμῖν.] καὶ ϖαρ' ὑμῖν τοῦτ' εἶναι τῆς δικαίου. διενεγκεῖν.] ἐνεγκεῖν.

τούτοις μὲν ἀδελφιδοῖν.] τούτοιν μὲν ἀδελφοῖν δυοῖν οὖσιν. μὲν.] τῇ παμπαιεῖ. μητέρα καὶ.] μητέρα τιὼ ἑαυτέρων καὶ. πεντὰ.] πεύκματα. ἃ ἔχεις αἰὰ.] ἃ ἔχεις, τοὺς μὲν αἰὰ πέντε μνᾶς καὶ ἕξ.

ἀργυρίου δεδα εισιμένου.] ἀργύειον δεδανεισμένον. ἱμάπα καὶ.] ἱμάπα πὶ κόσμον.

εἰς.] ταῦτα εἰς μυρίας. μὲν ὡς.] μὲν οὖν ὡς.

αὐτὸς.] ἔστ' δ' ἀκούσας. & αὐτὸς καὶ ἔστ' crebrò permutantur.

καί π] καὶ ἐπ μικρὸν. εἶχε.] ἔχει λαβών.

σωϑῆ.] σωϑῇ πότε ἀρχαῖον καὶ τὸ ἔργον τῇ δίκᾳ ἐπῇ. μάρτυρον.] μάρτυρα, perperam.

ἁπάντων.] ἀπ' αὐτῶν τιὼ ϖεόσοδον.

μνᾶς] μοὶ μνᾶς χρέα ϑαι. ϖεοσῆκεν ἔργον λαβεῖν,] μοὶ ϖεοσῆκε λόγον λαβεῖν. ἔγε.] ἐξέγε χθήσεται. μὲν φησι.] μὲν φήσ. ϑᾶττα χέϑαι.] ϖαρέχεσϑαι. ξιακ.] τὰς ξιάκοντα. αἰάγνωϑι αὐτὰς.] αὐτοῖς. ὁ.] μὲν ὁ ϖατήρ. εἴδεκα.] ἐν δίκαι ἕτεσιν.

πάντα.] ταῦτα αἰπλωκέναι. καινότατον.] κενότατον. ἢ ὅπως.) ἢ πῶς ἐκ τῆς οἰκίας ἐξῆλθον ἢ ἀφέλετό τις. οὐδὲν ϖεοσῆκεν.) μοὶ ϖεοσῆκεν.

τοὺς λαβόντας.) εἰληφότας. μαιειάδης.) μυειάδης. λῆμμα ἀϖ'.) λῆμμά πα ἀϖ' αὐτῶν.

αὐτῶν.) αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον.

τοῦτ'.) ταῦτ' ἀποφαίνουσι. μαχαιϱοποιῶν.) μαχαιροποιῶν, officina cultraria.

τοῦτ'.) τούτου τίνων. ὃ γιγνομένων.) γιγνομένων.

μνᾶν.) μνᾶς ἐν τοῖς δίκα. ἃ ϖεοστετάγες.) ϖεοσόντ@. λογίζονται.) νομίζονται.

αἱ ἀφῄνται.) ἀφῄνται. δέκα.) τῇ δίκᾳ ἐπῇ.

μεμαθ'.) μὲν μεμαθηκέναι. φησὶ τὸ.) τὸ ἀργύειον. οὐδ' ἔστ'.) οὐδ' ἀποφαίνει καθόλου αὐτός: οὐδὲ τούτῳ.) τὸ καταλειφθὲν τοῖς συμφ.

καὶ διχιλίους.] διχιλίας. διδασκάλοις καὶ.] διδασκάλοις τοῖς μισθοῖς. ἠφανικότα.] Addc, ἐπὶ δὲ τῷδε τὸν λόγον, ὃν αὐτὸς ἀπέδωκε, τοσαῦτα κλέπτοντας; πρὸς δὲ τούτοις τῷ δικαιοτάτῳ ἠφανικότα; τὰ ἀνδράποδα, atque etam in rationibus à se relatis tam multa furari, prætereáque testamentum sustuliſſe: mancipia, &c.

πολλά.] πάμπολλα ἐκτέτικεν. οὐδέτερα.] οὐδέτερον. καταλιπεῖν.] κατέλιπεν. παρέχηται.] παρεσχήται μάρτυρας, οὔτ' αὐτὸν τὸν.

ὄντ.] οὕτως ὀπιζ. παρ' ἑκάτερα.] ἑκατέρῳ τῷ ὀπιζόπων διπλασίως. ᾗ ἅπτω τούτων.] τοῦτον.

τῇ ὠδῇ κλήσῃ.] πρόκλησις. ὑπ' ἐκείνων.] ἐκείνου. σοί.] ἐκείνῳ σοὶ τῷ. καὶ.] κἂν ἐπιδραμεῖν.

ὧν δ'.] ἧς δ' οὐκ ἠμέλλεθ. ἀποδώρῳ.] ἀπὸ δώρου, perperam.

αὐτῇ.] αὐτῆς φερούσης. ὀξὺν.] ὀξέως. πραττοιεῖν.] πραττειποιεῖν. πάντας.] καὶ παντάπασιν.

οὐκ ἂν ἔχριεν.] ἔχοιμ' ἂν ἐπεῖν. εἰ κατ'.] εἰ γὰρ κατελείφθην. ὀξύρκεσεν.] ἐπήρκεσεν. πρειεῖδον ὑποπολύμνον.] παρεῖδον ὑποπολύμνον. ἦδ' εἰσαν.] ἔδ' εἰσαν. οὐδέ.] οὐδὲν τῆς οἰκεί.

οὐκ.] καὶ οὐκ ἐκ τῷ.

In II.

λόγος.] ὀπιζοπῆς λόγος.

ψδυσαμβρόου.] ἐψδυσιμβρόου. ᾗ ἐγξαι.] ὀξυέγξαι. & hæc crebrò permutantur.

ὤφλεν.] ὄφειλεν, ἐνεβάλετο. ὀχαβαλῶν.] ὀχεβάλλειν. γραφιῶν.] γραφιῶαί τε. ταῦτα.] ταῦτ' αὖ ὐλαβήθη. εἰκῇ.] δεῖν εἰκῇ πιστεύεθαι.

εἰσκαλέσαντα.] εἰσκαλέσαιτας. τούτων ἐνεσημήνατο.] τούτων ὧν ἐσημήναντο γραμμάτων, καὶ τῷ ἄλλων ἁπάντων χρημάτων ἐγίγνοντο.

ὅπαλ.] ἀπελθόντι. μνησάμβροι.] μνησιμβροι τὰς εἰσφορὰς εἰσεφέρετε. οὐδὲ ταύτας τὰς.] οὐδὲ ταῦθ' ὑμᾶς. πάντα.] πάντας ὑμᾶς ἔχειν.

Ϲ τότε.] ποτὲ μὲν. &, πάλιν δ' εἰληφόν.

μὲν.] μ' ὀπιζοπ. γιγνώσκωσι.] ὀχαγνῶσι.

πεντεκαίδεκα τάλαντα τοῖς.] πεντεκαιδεκάλαντοις recte. ὀπίζοποι.] συνεπίζοποι. οὔτε.] καὶ οὔτε αὐτῷ. ὡς αὐτός.] ὡς αὐτὸν λαβών. προεστελ.] προσφοβηλυθώς. ὅσα περ.] ἅπερ. ὑποφοβοξόμενος.] ὑποφοβοξούμενος. τὰς ὀγδοήκοντα.] ἑβδομήκοντα. χρήματα πάντα.] με πάντα. ᾗ εἶθαι.] ᾗ ἔθαι, perperam. μὴ ἐξίω.] μὴ ἐξείη μοὶ πρὸς αὐτοὺς αἰτιᾶσθαι. τῷ αἰτιᾶσθαι τος.] αἰτιασθαίτ. ἀπέκλεισα.] ἀπέκλισα. ἐνθεῖναι.] χ. εἰσελθεῖν τὰς.

ἄρ' οὖν.] σὺ ζητῶ.] ζητῆτ. Sed erit τὸ ὅτι delendum. ἄλλο.] εἴ τι καὶ ἄλλο ψηφίσαθε.

ᾗ γένεσθε.] μὴ ᾗ γένεσθε ἡμῖν. ᾗ π.] τοῖς ᾗ πίσι.

σώσατέ με.] σώσαιτε, ᾗ σαίτε; ἐπιθυμῶ. καταπεφόβημαι.] καταπέφοβα, ἱκετεύων, αἰτιβολῶν. οἰέται.] μὲν οἰεῖ. ἔχετε ὦν.] ἴσχετε δὴ σαφῶς ἴστε.

In actionem falſi teſtimonij.

ὁ πρὸς ἄφοβον.] ὑπὲρ φαύου ψδ.

εἰ μή.] εἰ καὶ μή. M. εἰ μὲν καὶ πρότερον.

πολλῷ τούτου.] τούτων μείζω.

θαυμαστῶς.] θαυμαστίως αἴτιος.

ὠδηκεγούσταις,] ὠδηκεγούσταί ποθ' ἑκάστοθ' ὑμᾶς αὐτῷ. Ego, ὑμᾶς ἀπαντῷ. ᾗ ἡσθε,] ᾗ ἥσθε. τὸν.] ἄφοβον τοῦτον τῷ δίκῳ. οὐσίας ἐπ.] οὐσίας ἁπάσης ἐνέβλη κα. τὸ μεῖζον εἰπεῖν, ποιεῖν.

οἰκίαν,] σωοικίαν. ἐκείνου,] ἐκείνους δίκῳ.

οἰκίαν,] τῷ οἰκίαν. ἐκ βασάνου πρὸς αὐτὸν,] αὐτῷ ἀλλά,] ἀλλ' ἀεὶ πανουργοῦντα.

δικασταὶ δήμωνι,] δικασταὶ, δημοφάντ καὶ.

ᾗ ὄντων,] ᾗ νοσιωθρόων. non placet.

ἀναγνωσθεισῶν, ᾗ,] ἀναγνωσθεισῶν ὅπ τῇ δίκῃ· καὶ τούτων μὴ, ὡς ἔδοσαί τί τούτῳ ᾗ ἐμοῖ.

ὠδὲ τῷ,] ὠδὲ τούτου. ἀπεσεμύλιν,] ἀπεσεσυμίλιν. πλεῖον,] πλείων λόγος. πρὸς δ',] πρὸς δ' ἤμελλεν. ἐσεσθαι. ὁ,] ἔσεσθαι κείσῃ. ὁ γδ.

ἐξεικότας,] ἐξ εἰκότος. ἀκούσαντες,] ἀκούοντες.

ταληθῆ,] ὅ τι ταληθῆ μεμ. ὁμολογούμενον ὡς,] ὁμολογουμένως.

οὐδὲ τοῦτο,] οὐδὲ γὰρ δὲ τοῦτό γε.

ὡς,] ὧν αὐτὸς βούλεται. ἐγράψα,] ἐνέγραψα.

τὸ ἑαυτοῦ,] τὸν ἑαυτοῦ ὀλίγορον μὴ ἀληθινῆς.

παρεδίδουν,] μὴ παρεδίδουν μηδὲν αὖ δίκαιον.

τοῦτο,] τούτων ἐδίκησεν. τούτου,] τούτῳ παρεσκεύασε. πρὸς τούτου, πρὸς ἁπάντων βασανίζειν αὐτοῖς, οὐκ ἠθέλησε πρᾶγμα λαβεῖν· καθήκαστον ὑμῖν παρέξομαι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ὑποκεῖνεθαι,] ὑποκείναθαι. διηγθεῖν.] διεξηγεῖν. μόνος;] μόλις. ᾗ δύθεσθ,] ἐλθύθεος ἐῇ), τί μαθών. ἐμνημόνευε,] ἐμνημόνευσεν ἀκριβῶς μαρτυρήσαντα ταῦτα. ψδυσομάρτυρας,] τὰ ψδυδὲ μάρτυρας. ἢ καὶ,] ἢ δι' ἑταιρείαν.

ἔχθρα,] ἐχθρὸς τούτου. κέκτηνται,] ᾗ κέκτηνται. μήτε φίλοι,] μήτ' ἐμοὶ φίλοι. ταῦτα,] ταῦτ' αὖ θέλειν. καὶ τοῦτο,] καὶ ταῦτ' ἐμοῦ.

τὸ σεσοφισμένου.] τούτου σεσοφ.

παρεσκευασάμεθα,] παρεσκευάσμεθα.

ὑπὸ δίξειν,] ὑμῖν ὑπὸ δίξειν.

ὡμολόγησεν,] ὡμολόγησαν, οἱ μάρτυρες οἱ διεμαρτύρησαν. non placet.

τῷ δίκῳ τῆς ὀπιζοπῆς,] δίκῳ ὀπιζοπῆς.

ὥσπερ ἀνεῖ,] ὥσπερ αὖ τις. παρέγραψα,] προσέγραψα. ἔστι μὲν,] ἔστιν οὖν τῷ. ὑπὸ,] ὑπὸ ὀπιζοπῆς.

ὑποστερεῖσθαι,] ἀποστερῆσθαί φημι. τῆς ἐμῆς,] τῆς ἑαυτῷ, perperam. πρὸς τῷ,] πρὸς Διὸς ὁμολογεῖς εἶ). τότ' ἐπιδείχθη.] ταῦτ' ἐδείχθη.

δίκῃ τῷδε,] πούσδε. ἰωὶ δεῖτ,] αὐτὸς καθιρεῖκεν.

πρὸς δ' αὖ τῆς,] πρὸς δ' αὐτῆς. non placet.

συγγραφαῖς.] χ. συνθήκας. ἐβούλεσθε,] ἐβούλοντο. ὁ δήμων,] εἷς ὁ δήμων καὶ μαρτύρει, φενακίζετε, καὶ τουτουσὶ πρᾶγμα οὐσαθαι ζητεῖτε.

ἐὰν συλλαβών,] εἰ σὺ λαβὼν ἀργύριον, καὶ πολλὰ ἰδία κερδάνας. ὧν,] ὃν καὶ τοὺς ἄλλους.

σύ. κατεμ.) συγκαὶ μαρτύρησαν δ' οἱ μάρτυρες. ἀλλὰ μὲν καὶ πρὸς τὸ ἐλεφ.

βούλοιτο λαβών,) βούλοιτο βασανίζειν.

ἐνδιδόναι,) ἐνδιδόναι, πολὺ δήπου μᾶλλον.

εἰ γὰρ οὕτως,) εἰ γὰρ οὓς ὡς.

πολλῶν,) πολλῶν καὶ τῷ πιλῷ.

ὁμολογουμένως,) ὁμολογουμένως.

τὸν,) ὃν οὐδ' ὅσιον. οὐκ ἀγαγεῖν,) ἄγειν.

πρεσβικὸς, εἶθ' ὑπὸ ὤν,) πρεσβικὸς, εἶθ' ὑπὸ

ᾗ

τῷ ἄλλων. Clauſulam interiectam culpa librarii prætermiſſam puto.

σκέψασθε]εἰ σκέψηθε. δή.]ἤ δὴ τὸν μελύαν.
δεῖ.]καὶ δεῖ. μάρτυρεῖῶν.]ψεύδομάρτυρεῖῶν.
τιὼ δίκῃως;]δι' ἀθήκῃλω, perperam.
πάντα.]πάντ' ἐν τῇ δίκῃ. ἀφῆκας.]ἀφῆκας.
ἐξ αὐτῆς.]ἐξ ἀρχῆς. ὁμολογεῖ.]ὡμολόγῃ ᾗ.
ἕως ἐγὼ.] ἕως αὖ ἐγὼ. οὐ συμφέρειν.] οὐ συμφέρειν αὐτῷ νομίζων ταῦτ' ἐπιδειχθῆναι.
τούτῳ.]τότε τὰς ὀμ. ἐπιθυμῆσαι ποιῆσαι.]ποιῆσαι ἐπιθυμεῖν. συνοικεῖν.]συνοικήσειν.
καζαλ.] μὴ καταλειφθῆναι. ἠγλίκησεν.] ἐνεγλίκησεν. κἀκεῖνον.]κἀκείνων.
ᾠῆκα αὐτῆς.]τῆς μητρὸς αὐτὸς.
νυῦ ᾠδεῖ.] νυῦ μὴ ᾠδεῖ πάντων. ὡς συνειδότα.] ὡς εἰδότα. τοσοῦτον.]τοσούτῳ. καθό.] καθὰ τὸν μιλύαν. πῶς αὖ.]πῶς οὖν αὖτις.
καταμεμάρτυρημένον.]καταμεμάρτυρημένοις.
αὐτῷ.]αὐτὸ θεῖον. οὐδὲν' αὐτῷ.] οὐδένα τῷ πάντ' εἰδότων μᾶλλον ἢ μυλίαν.
τᾶτ'.]ταῦτ' ἀκριβ. Sed hæc μυειάκις permutantur. ἀρχαίῳ.]ἀρχαίῳ. εἰς οὓς ἔρλω κῃ]εἰς οὓς ἐρῆκε ταῦθ' ἃ καὶ. ἔπ.]ἐπ.
παιδὸς ὄντος.]παιδὸς ἐμοῦ. ἠξίου.] ἠξίωσεν εἰσφέρειν. οὐδί'.]οὐκ ἐφ' ὅσῳ.

In Onetoriam primam.

κατ' ἀνήθεος.] ᾠδὸς ἀνήθεος. ἰῶ.]ἧς ἄφυσος ἐκέκωτο. ὑποσερεῖται με.] συναποσερεῖται με.
ἡμῖν.]ἐν ὑμῖν. M.ἡμῖν ἐν ὑμῖν πειρᾶσθαι.
γνώσεσθ'.]γνώσεσθ' ὅπ. τὸν παρελπλυθότα.]ἢ ἄλλον χρόνον. ὑποπιήσασθαι.]ὑποτεπιῆσθαι.
ᾠδῇ τῷ.] ᾠδῇ τι τῷ.
δίαχειρίζοντες.]διαχειρίσαντες. χρημάτων ὑπόπιμα.]χρήματ' ὑποπίμπλα.
οὐ.]δ' ὃ δυνάμενος. δίακινδ.]κινδυνεύθησεσθε.
καὶ μὴν δὴ.]ἐγ μὲν ὦ. οὐ κινδεῦῃ]ἢ κινδ.
γίνεται.]ἔσαι χρῆσις. δι' ἰῶ.]δι' ὃ δουῶμι.
ἐλέγχω.]ἐξελέγχων ὡς οὐδὲ ὕστερον.
ᾠδεῖντο.] ᾠδεῖντο. ποσιδεῶνος.] ποσιδαιῶνος.
ὁ ᾧ.]ὁ δὲ χρόνος. τόκον.]τὸν τόκον.
ἀπέδωκεν.]ἐπέδωκεν perperam.
τηνικαῦτ' ἀναλαβεῖν.]τότ' αὖ ἀπολαβεῖν.
ὕστερον δ' ἐγὼ.]ὕστερον δ' ἢ ἐγὼ τιὼ δίκῃω ἐλαχον, ἃ ἀπόλειφεν ἀπεγράψαντο λάβε μοὶ κῃ ταύτας.
δὴ τούτω.]τούτων.
λάβε.]λάβε μοι τιὼ μάρτ. ὀμ.]κῃ ὀμ τῷ μειμ.
οἵ τινες.]εἴ τινες εἶεν μαρτ.
ὅταν ἐλάμβανε.] ὅτ' ἀπελάμβανε. τῷ τοῦτο ὑμῖν.] ὑμῷ πιστόν. οὐ μὴ τῷ.]οὐδὲ μὴ τῷ πολλῶν μαρ.
ᾠδὸς τὸν τοιοῦτον. ᾠδὸς τοῦτον τοιοῦτον ὄντα.
ὥσπερ.]ὧν περ. ἀποδοῖς.]ἀποδιδοῖς.
εἰ παρέχοιντο.]παρείχοντο μάρτυρας μηδὲν ᾖσσον.
αὐτοῖς.]αὐτοῖς. ἡγοῦνται.]ἡγοῦνται ῥᾳδίως.
ἀφεῖπεν.] ἀπεῖπεν. ἀπελεῖν τιὼ γῆν.] ἀπελεῖν, ἐξ ἀνάγκης ὑπέλιπεν, ὡς' ἐγχρίσασθαι.
ὑπολ.]ἀπολελοιπυίας. ἐγγείων.] πιθανῶν λάβε ταύτας τὰς. δίδοις.]δοὶς ὡς φησι χωρίον αὐτ.
αὐτᾷ.]ὑπὲρ αὐτᾷ καὶ αὐτῷ. τούτων.] τούτῳ αὐτοὺς. ἡμέραν.]μὴ ἡμ.

τῷ πιστὸν.]τῷ τοῦτο πιστὸν. χρόνον.]ἀὶ χρόνον.
ἀληθείαν πιστῶ.]ἀληθινὼ πιστιν.
εἰλεγμένης.]ἐληλεγμένης. lege εἰλυγμένης.
οὗτος δέ μοι.]ἔδοξε δ' ἐμοῦ ᾠδεκαλ.
μάρτυρα.]μάρτυρας. συνοικεῖν.]μὴ συνοικ.
λάβε ταύτῳ.] λάβε δ' αὐτὴν. ὁπόταν.] ὅπου αὖ.
τῷ γδ.]τῷ μὴ γδ. φυγὼν.]ἐκφυγὼν.
ὅπ μὴ οὐκ.]ὅτι μὴ τοίνυν οὔτ' ἀληθῆ.

In Onetoriam ſecundam.

καζαλίθησιν.]κῃ τίθησιν ὅρους ὅπ.
τᾶτο.]τἄλλα, κἀκείνῳ. ἰδὼν.]εἰδὼς ὡς.
εἰ δικάμας.] δικαίοις ἐθηκε. ἀναγκαθεὶς.]γδ ἀναγκ. αὐτὸς γδ.]αὐτὸς αἰεῖλε.
Τοὶς.]ὅπ τοὺς ὅρους. ὃς.]ὅσῳ ἐν ὑμῖν. ᾠροωρίσω.] ᾠροσωρίσω. ὡμολόγησέ τι.κῃ γδ.] ὤμοσεν.τί γδ καὶ λέγων. ὅπ τ' ὅτι γ' ουὖ.]αὖ οὐὖ εἰκότως.
φανερὸν.]φανερὸς. ᾠδακρύσας.]ᾠδακρύσαντ' ζητεῖ. σοὶ νυῦ,]σοὶ, εἰ γε νυῦ ἀληθῆ.
ἐαὶ μὴ πλείονος.] ἐαὶ μὴ ὀγδοήκοντα μνῶν δῆς ὅρους, πλείονος.
ἔδει']δεῖ νομίσασθαι. καζαδικασάμενον.] καζαδεδικασμένον perperam.

In exceptionem contra Zenothemidem.

ᾠδεὶ ὧν.]καὶ ᾠδεί ὧν αὖ ὦσι. Τυπὶ.]κῃ τυπὶ τὸ ἐγκ.
ἐν ᾧ.]δὴ τὸ. μάθησθε.]μαθήσεσθε.
οὑτοσὶ ὧν.]οὑτοσὶ, ὧ ἀ.δ.ὧν ὑπηρέτης.
ἐδανείζετο.]ἐδανείζοντο οὑτοσὶ κἀκεῖνος.
ἰῶ ᾧ.]ὧν ᾧ ὁ μὲν. ᾠραφῶν.]συγγραφῶν.
δανεισὰς κῃ.]δανεισαμένας, τιὼ ναυῶ.
ἀλλὰ κῃ.] ἀλλ' ἐπεπλησμένος. ἐπιβαίνειν.] ἐμβαίνειν καὶ ἐπιλείπειν. τυπὶ τελεσθείη.] τᾶτ' ὀπτελεσθείη. συμπλ.]ἐμπλέοντος. εἶᾳ δῇ.]ᾧ δῇ τιὼ. τᾶτον.]ἔδοξε ὦ ἀ.ἀ.τοσοῦτόν.
ὥστε οὐδ'.]ὥστε οὐκ ἐλ. ἐργασήεια.]ἐργασήειον.
ᾠρεσβύτιὼ.]ᾠρεσβύτιω.
ὐδὲν.]οὐδενὸς ἐλαττον. ἢ τὸ.]ἢ τόγε ἐξαρχῆς.
ἔδοξε ὁ.]ἔδοξε πεμφθὶς.
ταῦτα μὲν οὖν]ταῦτα γδ τιὼ ἀκούομεν ἠρξολάβηκεν ἔδοξ.ὁδὶ ᾧ. ἐξ ἀρχῆς.]τὸ ἐξαρχῆς.
ἀλλ' οὐδ' ἐλπίδα.] ἄλλο δ' οὐδὲν ἐλπίδας παρακρουσθέντων ὑμῷ. Neutra placet.
δὴ.] ἤδη κῃ τἄλλα. ἐνθάδε.]ἐνθένδε δ' ὧδέως.
δ' ὧδέως ὁ αὖθεφπες.]δ' ὧδέως ὁ ᾠφῶτος.
ὑπὲρ τούτων.]τούτῳ αὐτὸς αὐτῷ.
ᾠφέσιμα.]ᾠφές τινα. εἶχετο.]αὐτείχε τῷ σίτου.
ἐξαχθῶσι, εἰ.]αὖ εἰ μὴ αὐτὸν. ἐωνημένος τὸν σῖτον ἐκεῖνος.]ἐωνημένος φαίνηται, καὶ τὰ τέλη κείμενα ἐκείνῳ. ἀπολαβεῖν κῃ τάλαντον.]ἀπολαβεῖν καὶ τῷ σίτου ἀφισάμεθα. ἐξάγειν ἢ.] ἐξάγειν ἢμᾶς ἢ ἀπολ.
εἰ ᾗ αὖ.]εἰ ᾗ τοῦτ' ἐθέλοιτος αὐτῷ, ᾠφησόμεθα.
αὐτῷ μέλει.]μέλειν.
τῷ πλοίῳ.]πλῷ, in nauigatione.
τοὶς ἐνθάδε.]τοῖς ἐνθένδε μὲν πεποιημένοις.
αὖ κῃ ἄλλο.]αὖ ἄλλο. ὑπελάμβανεν.]ὑπέλαβεν.
οὖ ἰῶ.]οὖ τοῦτ' ἰῶ. χρημάτων.]τῷ χρημάτων.
ἀθλιαίοις.] τοὶς ἀθλιαίοις. καζαπλεῖν ὅλως.] καζαπλεῖν ἔδοξ δεῦρ. ψηφίσασθε.] ψηφίσασθε μὴ δῆζα. ὀμ.] δικαίως ὀμ τῷ νόμων.

συντεχόντος.] συντεθεικότος. περὶ μαυτὸν αὐτοῖς.] περὶ ἐμαυτὸν ἑαυτοῖς. αὐτός σε.] αὐτός τε κερδᾶναι. κατακοινωνησάσης.] κατακοινωνήσας.

περὶς.] πᾶσα περὶς ὑμᾶς.

ἐκ τούτων.] τούτῳ οὐδὲ φύσει.

ὑποκρίνει.] ὑποκλίνει. ταῦτα.] ταὐτὰ ἐφώνουν.

ἐξήλεγκτ'.] ἐξελήλεγκτ' αἰ δύθεως. εἰη.] δεῖ παθεῖν. ἢ ὑπ.] ἢ εἰ ὑπανέωγμι. περὶς.] αὐτοὶ πρὸς ἑαυτοὺς. δακρινεῖσθε.] δακρίνεσθε.

ἐκώλυσεν.] σὲ κωλύσειν. οὐδὲ.] εἰ ἦ σεσυκοφάντηκας. εἰ μὴ.] εἰ γὲ δι' ὑμᾶς.

αὖ ἥει.] ἀπῆιε. ἔνδειαν.] ἐνδεῖαν, n. p.

κυρίως γενήσθαι.] γνήσιος εἶναι.

ἐξάγειν.] ἐξαλαγεῖν. δεῖ μὴτοι.] μέντοι δεῖ σὲ C, incptè. vt & ἐφ' οὗ, pro ἀφ' οὗ.

In Apaturianam.

θεσμοθέτας.] νομοθέτας. μὲν συκοφαντῶντι.] μηδεὶς συκοφαντῆται. τούτων.] τούτου μὲν.

οὔτε ναυτικοῦ, οὔτ' ἐμπαίου.] σχ. οὔτ' ἐμπορικοῦ, οὔτ' ἰδιωτικοῦ. περσιόντες.] σχ. περσελθόντες.

ὡς λέγω.] ὡς ἐγὼ λέγω. ὅτι.] ἐν τῇ νηὶ.

αὐτὸν ἀδικοῦντες.] ἀπαίζοντες. οὐκ.] ἐμοὶ μὴ οὐκ. περειρημένον.] περιέμενον ἀργύριον. M. περειμένον. τὰς.] τάς τε δέκα. εἰη αὐτῷ.] εἰη ἀπολυθῆναι. ἀργυρίου τὸ.] ἀργυρίου παρμέν.

νεὼς.] τὸ νεὼς. ὅρκον.] τὸ ὁρκον. ὀμπορκήσαντι.] ὀμορκήσοντι. ταῦ.] τὸ ὁμόσαι. M. τὸ.

παρεκαθίσαλο.] παρεκαθήσατο, perperam. καθίζεσθαι, καθέζεσθαι ἢ καθῆσθαι differunt.

βουλόμενος.] λῦσαι βουλόμενος τὴν ὑποθήκην, δίκαιον. δὴ.] ἢ τῷ λόγῳ.

οὔπω.] οὐδέπω καὶ πρ. ὄντων δρυξίας.] ἵν' ὄρυξις. ἀπολωλεκέναι.] ἀπολωλέναι. καὶ ἀξ.] τὸ ἀξιοχρεῖς. τῷ παρ.] τῷ μὴν παρμένοντι. χερρόνησον καὶ.] χερρ. συμπεσούσης. συνδιαιτητῶν.] διαιτητῶν, perperam. ταῖς αὐταῖς.] ταῖς συνθήκαις.

ὑποφασιν.] ὑποφασιν, perperam, aut certè οὐκ ἀναλόγως ὥσπερ τὸ ἀποφαίνεσθαι.

ὑποφεύγειν αὖ τις.] ὑποφεύγειν δ' ποιῆσαι οὐδείς.

δικαίως.] δικαίως δὴ περὶ τοῦτον οὐκ ἀδύνατος.

αὐτῷ.] αὐτὸν ἕνα εἰπεῖν. ἀπέχθεσθαι ὄφλει.] ἀπεχθάνεσθαι αὐτός. ἐγγεγυημένης.] ἐγγυωμένος.

ἐγένοντο.] ἐγένετο. καὶ εἰ αὐτῷ.] κἢ εἰ μὲν αὐτῷ ἀποδίδοι. οὐκ ἐγκυρίζομαι.] οὐ διεγκυρίζομαι.

τούτῳ συνέβαινεν.] δι' ἐμοῦ συνέβαλεν.

ὑπ'.] ὑπὲρ ἐκείνου. εἰ παρέξας.] εἰ παρέξας τὸν περὶς τὸν. αὐτός.] αὐτὸ πείσεσθαι; ἄξιον τίνων.

ἃς καὶ ἡ.] ἃς ἡ ὅτι ἔστι. οὐδ' αἱ ἔπ.] οὐδ' αἱ ἐγὼ. ἐνεγγυησάμην.] ἐνεγυησάμην, ὅτι τὸ ἀρνεῖσθαι αὐτὴν ἦλθον. ἑτέρας.] χρήσεσθαι ἑτέρας ἐνεχείρησαν συνθήκας, ἐπειδὴ αἱ. πῶς; ἐνῆν.] πῶς ἐνδέχεται μὴ.

δεῖ.] ἐδεῖτο δικάται. διαιτητῶν.] συνδιαιτητῶν sctè. παρέχετο.] παρεῖχετο, τοῦτο μὲν ὡς οὐ μόνῳ.

ἀτάκαιτος.] ἀπαύστατος.

ὡμολογεῖτο δ' εἰσπίνειν.] ὡμολόγητο δ' ἐς εἰσπίνειν.

ἐκείνοις.] ἢ αὐτοὺς ἐπανελθοῦσιν ὅτι.

ταλήθες.] τὸ ἀληθὲς λόγῳ. πιστεύσαι.] πιστεύοιτο; ὀπολωλέναι φησὶ.] ὀπολωλεκέναι φήσει.

εἰ γὲ.] εἰ μὲν γὲ. αἰπάσασθαι ἀπατούριον.] αἱ αὐπάσασθαι ἀπατούριῳ. τῆς τούτου.] τῆς τούτων γνώμης. συνθήκην καὶ,] συνθήκην τῷ μὲν λαβόντι ταύτας. κοινῶς,] κοινῇ.

In Phormianam de mutua pecunia.

ὁ περὶς φορμίωνα,] ὁ ὑπὲρ χρυσίππου πρὸς τὸν φορμίωνος δίκη γραφὴ ὑπὲρ δανείου λόγος.

γνόντας,] γνόντες. non placet. συμβάλλοντες,] συμβαλόντες. ὑπὸ,] ὅτι τῆς νεὼς.

ἐδανείσαμεν,] δεδανείκαμεν.

τῷ ἐμπόρων,] τῷ ἐν βοσπόρῳ τῷ. M. τῷ ἐμπόρων, τῷ ἐν βοσπόρῳ ὅτι δημοσίων.

ἡμῖν ἀδ.] ἡμῖν αὐτοῖς ἀδικουμένοις.

συμβ.,] τὸ συμβόλαιον. οἱ μὲν οὖ,] οἱ μέν τοι νόμοι. γράψασθαι,] γράφεσθαι.

φησὶ,] φασὶ δ' ὅσοδ.

οὐδ' ἐξὸν,] οὐδ' ἐῶν αὐτῷ ὅσα δοῦναι.

ἀναγκαῖον δ' ἑτέρᾳ,] ἑτέρᾳ γε ὑποθήκῃ.

χιλίας δραχμὰς,] χιλίας δέον.

δέκαπ.] καὶ δεκάπηντε. ποιεῖν,] πᾶσι ποιήσειν τὰ.

παρέχετο,] παρέχειν. πεντηκοσολόγων,] πεντηκοσόλων ineptè. hoc & id genus alia noto, ne imperiti, librariorum portenta, oracula esse putent. ἐπακ,] ἀκολουθεῖν.

παρεισάδῃ,] παρυσάδῃ. ἄφεκτον,] ἄφεκτον γὲ ἔξω τὸ φορτίον. Vnde φορτὸς è Bœotia in pontum Euxinum? λέγε,] λάβε ταύτῃ.

δίκαιος,] δίκαιος. πλέον,] πλείω ἢ διακόσια σώματα ἐλθόντα χωρὶς. δίδ. τὸν,] δύσδαιμόνιζον φορμίωνα. ὅπ οὐ,] ὅπ οὔτε σωσανήχθη. οὔτ' ἐνέθετο εἰς τὴν νεῶν οὐδὲν, συνέβαινέ τε ἀλλ' τῷ ἄλλων, καὶ παρ' αὐτοῦ τούτου. αὐτὸς μὲν,] αὐτὸς τοίνυν ὁ.

ὑπὲρ τούτου,] ὑπὲρ τούτων ἐλέγχου ὅπ οὔτε χρήματα. ἀλλὰ τούτου,] παρ' αὐτῷ ἐν τῷ βοσπόρῳ. καὶ μοι. ἀναγκασθέντων,] ἀναγεγυημένων.

κἢ μὲν ἀρχὰς,] κατ' ἀρχὰς μὲν. ἐπειδὴ δ' αἰκοινώσατο,] ἐπειδὰν δ' ἐκκοινώσαιτο.

ποιεῖ,] μοι ποιεῖ. εἰ εἰδείη,] εἰ εἰδείη.

αὐτὸν,] τουτονὶ. περισκαλουμένου μου,] ᾧ μοὶ.

ἴσως, εἶπε,] ἴσως εἰπεῖν, χρ. περισκαλεῖς,] περισκαλῇ. ἐν τῷ,] ἐν τοιούτῳ κινδύνῳ. ἔλαχεν,] ἔγραφον ἐγὼ. διδόντες,] δόντες τῆς δίκης πέρυσιν.

λέγε ταῦτα,] λάβε αὐτοῦ.

ἔνδοιτο,] ἔνδοιντο. ἄλλον,] μᾶλλον. χρὴ ὄν,] τὸ τῆς δίκ. τούτου τὰ,] τούτου, ἐμβρύτρει τὰ εἰ αὖλία οἷς πρότερον εἰρήκει.

ἐμβλέπουσα,] ἐμβλέψουσα. non placet.

ὑποκειται,] ὑποκειται τοῖς ψηφίσμασιν αὐτῷ,] αὐτῷ μετ' ἐμοῦ. ὧν εἰπεῖν αὐτῷ,] ὧν εἶπεν αὐτῷ, ὧν lege. καταγνῶναι,] γέναι.

καταγνῶναι δὴ,] ὃ τὸ περαν.

ἑτεροπ.] τὰ ἑτερόπλοια. εἴκοσι,] κἠ εἴκοσι.

ῥᾳστος,] ὁ ἔφεκτος. ὥστ',] τοιοῦτος ὁ ἀνὴρ.

ὑποτίνει',] καὶ ἑξήκοντα ὑποτίνειν.

ὑποδέδωκε, ὑποδεδωκέναι. μάλις,] μάλιστα τὰ. non placet. συνέπλευσαν,] συνέπλεον.

ταἰρχαῖα,] τὰ χρήματα. ἑτερόπλοια,] ἀμφοτερόπλοια. ὅτι,] ἤδη κινδυνεύεται.

ἐδίδοσαν τὰ δανείου,] ἐδίδοσαν τούτου.

ὅτι σκήπτῃ μύρτυρι,] σκήπτῃ μύρτυρι.

οὐδὲν.]

οὐδὲν.]οὔτε τὸν παῖδα. ἀπεδώκαμεν,] ἐπεδώκαμεν. παῖδα τούτου.]τὸν τούτου.

ἐτεροπλοίῳ,]ἑτερόπλῳ.

ἀδικῶν τι,]τις. τιω̃ γὰ̃,]τιὼ συγγραφώ.

ἀπήλλαξα,]ἀπήλλαξο. οὐδὲ,]οὐκ ἐμοὶ.

ἀπεδίδους,]ἀποδιδοὺς.

τοσούτου,]τοσοῦτον μελ. συγγραφή μοι,] συγγραφή φησιν. ὦ̃δαγαλεῖν,]ὦ̃δαλαβεῖν.

εἰ δέ,]σὲ εἰ ὁ μὴ. λαμβάνεις,]ὦ̃δαλαμβάνεις.]

χρυσίον,] τὸ χρυσίον τῷ ναυκλήρῳ αὐτῷ ἀποδοῦναι. μηδὲν,]μὴ ὀνθέσθαι.

ὀντεθειμένος,]ὀνθέμενος.

ἐξελεγχθήσεσθαι,]ἐξενεχθήσεσθαι.

ἐμπορίῳ,]ὀν τῷ ἐμπορείῳ. ἀπόρους ἐλέγξαι,]δυπόρους ἐξελέγξαι. αὐτοὶ,] οὗτοι. πρὶν,] πρὸς ἐμὲ πρὶν. φησὶν εἶ),]φησὶν εἰπεῖν. ἐπειδὴ.

κατεφρόνει λάμπις,] καταφρονεῖν λάμπις ἐτόλμησεν. πάντας.κήρυγμα,]πάντας ὑμᾶς κηρύγματα.

ἐμπόριον,]χωρίον, perperam. ἐξάγω,] εἰσάγω.

πρόσκοινον.]κοινωνήσας.

ὠδεῖν,]ὠδίν. ἐξηπάζετε,]ἐξετ.

πυνθάνει,]ἀπῃει. εἶγε,]εἴπ δεῖ.

ὑμῖν δόξαν ἔχωμεν,]ὑμῖν δεδοξώκαμεν.

ἵ.α τιω̃,] ἵνα καὶ τιὼ. πρασχθέντων,πρασθέντων.

ὅπ,]ὅτε ἀποδοῦναι. ἀθλιώτη,]τῇ ἀθλιώτῃ.

λάβε δή,]λάβε μοι. τὴ,]μοὶ τὸ συμβ. ὡκ,]ὡς ὡκ εἰσαγ. εἶ),]τὶ εἶναί μοι παρ.

τουναντίον,]τἀναντία. τοῖς ἐμοῖς,]ἐμοῦ.

φησὶν ἀληθῆ,]φησὶ τἀληθῆ. sæpe tic.

οὐδὲν βέβαιον ἐνέχυρον,]οὐδὲν ἐχυρὸν καταλιπὼν ὧν πείθει. ἄ̃ποπον εἰ,]ἄτοπον αὐτῷ φ.

ὡς ἀπ.]ὡς οὐκ ἀπείληφε. χρῆσθε ἐν,]χρῆσθε τεκμηρίῳ.]ὕστερον,]τὸ ὕστερον. ῥηθεῖσι,]σχ.λεχθεῖσι.

τεκμαινομένοις,]χ.μετακινουμένοις.

ἐκ παραδεύσεος,]σχ.ἐκ ὠδασκάλης.

οὐκ εἴη,]οὐκ εἰρηκὼς.

ἐσὲ οἱ αὐτοὶ,]ἐσὲ οἱ τὸν ὀνπιδανεισάμενον.

ἐμπορίαν,]δύπορίαν. αὐτοῖς οἷς,] αὐτοῖς, ὑμᾶς δὲ δεῖ συνεπανορθοῦντας. ὠφέλεια.]δύπορία θεὶ.

φυλάττητ',]δ'ἀφυλάττετε. ὑπὸ τῷ,]ὑπὸ τούτων.

In Lacritiam exceptionem.

φασηλιῶταν,]φασηλίταν. ἀποδεδειπένας,]ἀποκλωκεπένας. μὴ,]μὴν τὰ τὲ αὐτ'.

οὐδ',] αὐτὸς μὴν οὐδ' ὁπωσιοῦν. δὴποθεν ἐγνωεισμένοι,]δήποτ' ἐγνωσμένοι. ἐνεργοὶ,] αὖ ἐνεργοὶ.

ὑπηχνεῖτο,] ὑπισχνοῦτο. ἐπιδείξομαν οἷα,] ἐπιδειξόμην ἃ. ἐδάνεισεν,]ἐδάνεισαν.

Ναυκράτης,Ναυσικράτης. τιω̃,]τῆς ἐπ' ἀειστερὰ. ἐκ τὲ οἴνου,]ἐκ τὲ πόντου. ἰὼ,]ἧς αὖ οἱ σύμπλοι.

ἐμβάλλωνται,]βάλωνται.

τῷ ἄλλων,]τῷ δ' ἀλλων. γιγ.]τὸ γιγνόμενον.

ὑποθεῖναι,]ὑποθεῖναι. ὃ δεῖ γενέσθαι,] οὗ δεῖ γίνεσθαι τοῖς. κατ',]παρ' ἀρτέμωνος.

ἔσω ἡ,]ἔσω πρᾶξις. εἰσβάλλωσι,]εἰσβάλωσι.

ἔσω,]δ' ἔσαι τῷ. ἑαυτὸν,]ἑαυτῷ καταθέῃς.

ὑπαχέσεις,]ὑπαχέσου. φορμίωνος,] φορμίων κηφισοφῶντος. μάρτυρσῦσι,]ἡλιόδωρος πιτθεὺς μαρτ.

σημηναμένου,]συνσημηναμένου.

τούτου ἔπ,]τούτου νεώτεροι. μειράκια,] καὶ μειρ. κομιδῇ,]παντοίπασι. ἀθλιάζε,]ἀθλίωσι, τὸν δ' ἀδελφὸν. θαυμασίους,)θαυμασίως.

ἐγκρατὴς ἐγλύνετο,]ἐγκρατεὶς ἐγλύνετο.

ἐδανείζετο,]ἐδανείζοντο παρ. ὅσα οἷς ἐδει.

εἰκοσόρῳ,)ὀν τῇ εἰκοσόρῳ. ἔσον,) ὅ, τι ἐδέκει τούτοις. ἐμέλησαν,) ἐμέλλησαν. οἴου,) ὀν τῷ πλοίῳ οἴνου. ἱπασίας,)ἱππασίας. φιλιπάδης,) δυμάχους δύβοὶ υ ἰσιαιόθεν,φαλπάδης κτησίου ξυμπετεῶν.

δέδαν,]ὀνδέδαν εἰς.

δύθὺς,)καὶ ἤρξαντο δύθὺς ἀπὸ τ' ἀφότου γεγραμμένου παραβαίνειν,καὶ μὴ ποιεῖν.

οὐδὲ,) ὅπ οὐκ ὄπιδ. ἡμᾶς τε,) ἡμᾶς παρεκρούσαντο. τοιαῦτα,)ὅπ τοῖς ἡμετέροις τοιαῦτα.

τὲ,)αὐτὲ τὲ ὄπιδ. ἀργ.)τὸ ἀργύριον.

ἦγον,)ἤγαγον. παρέχειν,)πάντα παρέχειν.

ἠρόφασαν,)αὖ ἠγ.F.αὐτηρόφασαν. ὁ οἱ,)δ' οἱ.

αὐτῷ,)δ' αὐτῷ τούτων. οὐδὲ ὅτου,)οὐδ' ὅτου.

ἕως ὅτου,)ἕως κομισάμεθα. αὖτοῖς,) τούτοις σεσυλ. ἔχοι,)τις αὖ ἔχοι. καὶ τῷ,)ἢ τῷ εἰ ὧν.

αὐτὰ,)αὐτοὶ ὑφ' αὑτῷ. φωρῶν,)φορῶν ὃ λυμέναις ὁρμίζονται. ὃ ὅπως,)τούτων ὅπως αὖ.

καὶ ἄλλα,) ἢ ἅμ' ἐσκοποῦμεν. τοῦτον,) τῷ τούτων. λωωχλοῦμεν,)ἐνοχλοῦμεν αὐτοῖς.

ἐν πλοίῳ,)ἐν τῷ πλοίῳ ἐνόντα.ἐνεῖναι ὃ.

τότε,)τὸ δ' οἰναρίον. τιω̃,)τῆς ναυαγίας.

τὲ,)καὶ τιω̃ ἱπασίου. τῷ,)ἐν τῷ πλοίῳ.

κενὴ,)ἐκείνη διεφθάρη. ναῦς,)ἡ ναῦς.

οἶνον,)τὸν οἶνον. δεσμὰς,)ὃ οὔσας.

ἱπασοὺς,)ἱππάσας. θεμεισιος,) θεμασιάσιος; φιατάδης. εἶπνας,)εἶπνα πώποτε. αὐτιφυρτισαμένους,] αὐτιφορτίζ. ὅτῳ,)ὅπου αὖ βούλονται.

τούτοις,]κελεύει τούτοις ἡ συγγραφὴ.

ἐμέλησε,]ἔμελε. ταῦτ',)ταυτάγ' ὅτι σοφιστοῦ.

οἰέτας,)ἢ οἰέτας. ἐπαγγέλλεται καὶ,)ἐπαγ.δ ενὸς ἓ). συλλέγ ωθεὶ,]Ⓒ ωθεὶ. παιδεύειν ἢ,] παιδεύειν ωφέτον. αὐτῷ τούτων,] αὐτῷ πεπαιδευμένων;ἐπειδὴ οὗ. αἷς]αἷς δέδωκε. τῷ τούτε,]τούτῳ τάλαντον. ἀρ' οἶεσθε,]ἆρ' αὖ οἴεσθε.

κατακέχρηται,]καταχρῆται.

φασηλιδι,]φασηλίδι. οὕτω,]ὅστ' βδελυρὸς.

πονηρούς,] πονηρὸς. ωφοσόφλοντας,] ωφοσοφειλούσας. ἑνὸς τῷ ἐμπόρου,] ἑνὸς ἐμπόρου τὲ λαβόντος. χρήματα καὶ,] χρήματα, εἰς ὃις ἐσχάτοις ὧ κινδυνίοις. ὀξεῖναι ἀθλιαίων,] ὀξεῖναι ἐκδοῦναι ἀθ. ὃ,]οὗ αὖ ἐκδ ῷ. ἄλλοτέ πη,] ἀλλ' ὡς ἀκπρήσει ἀθάναζε.perperam.

ωφεὶ τούτε,]τούτων μηδεμία.

ἀθλιώτην,]ἀθλίωσι.

δώσω,δανείσειν,ἐαὶ μὴ.

κατὰ,]μὴ τὲ φασηλίτου.

ὄσὶν ὑπὸ τούτων,]εἰσὶν ὑπὸ τούτε.

δ'ἀπεσκαλκὼς,]ἀπεσκαλκὼς.

τοὺς τε,]τοὺς κακοτεχ.

In exceptionem pro Phormione.

ταῦτα ψηφίσηδε,]καταψηφίσηδε, non placet.

τῷ,]ἐκ τῷ ωφεγμάτων.

πεποικὼς,]πεποίηκε φορμίων.

ἅμα,]δ' ἅμα ταῦτ' ἀκούοντες.

ωφὸς ταύτῃ,]ταύτῃ. τάλαντα. ἐν οὗ,] τάλαν-

τα, ἐν τούτοις ἀπὸ τῆ. ὀλιγῃ.] ἐπείγῃ, perperam. ἑνδεκα.] τὰ ἕνδεκα. τῆ.] ἑνῶν τῆ χρημάτων.
ἀτημοιρεῖ, τὰς ἀτιμοιρίας.] ὀλιγωμοιρίας.] ὀλιγωμοιρίας. αὖ ποτε.] αὖ τότ' ἐπειδὴ δοκιμασθέντος.
ἀαπιδοπήγιον.] ιον. δισάλαντον.] τάλαντον.
ἴδιον.] ἰδεῖον. lege ἴδιον. ἰδία.] ἰδία. ἀλλ' οὐ φερεπωῖ. σωφερόνως.] σωφρονῶν. τῶτον.] τούτου τ' συκοφ. ἑτέρως ταὐτά.] ἑτέρως ταῦτα τῶ ἴσου ἀργυρίου ὕστερον οὐ φανήσεται φερσμεμισθωκὼς ἰδίαν.
ἄπος.] ἀπεστερεῖτο. ἄλλοθεν.] ἐκείνοις ἄλλοθεν.
τῳ ἀπό.] τῳ τούτων ἐργ. μυτοίπω.] μύτοι ὑμῖν. καὶ.] δραχμὰς ᾗ τὸ.
ἐᾖ.] αὐτὸν ἐᾖ, λαβὼν. δίκαια.] δίκαιον.
ἅπερ.] ἅπερ φῶ. ἐτόλμα.] ἐτόλμησεν.
δ δύτερον.] ὧν λέγῃς δ δύτερον ᾗ. παση.] ὁ πασι.
πλῆς. ἠλέγχθη.] ἐλεγχθῇ. ἐλάγχανες.] ἐλάγχανεν.
ἃ τοίνυν φῆι.] ἃ τοίνυν καὶ φῆι αὐτῶ τὸ μὴ εἰσαγ. ὡς.] τῶτου ὡς ὀξαπ. τῶτο φερῶν.] τῶτο ἐγραψε. δίκας καὶ.] δίκας ὅσα τὶς. δὲ.] δήμοι.
ὑτοσὶ.] ὑτασὶ τὸν χρ. ἔγωω ἂν.] ἔγνω αὖ.
Τοῖς εἰρημένοις.] τοὶς ἐρήμοις. θαυμάζω Τιμαρχῳ ἔγωγε. ξαπεζ.] ὁ ξαπεζίτ' δύσας. οὐδὲ ἓν.] οὐδὲν πλῆθος χρηματίζεσθαι ᾗ ἐτ. χρηματίζεσθαι, ᾗ αὐτῆ τούτων. φερὸς δόξαν ἢ ψήφους.] φερὸς ψήφους δόξαν.
τῳ παυσίωνι.] τὸν βίον παυσίωνι σαυτὸν.
ἐγὼ μὴν γε.] ἐγὼ μὴν τῶτον. εἰ δ' ὅστις ὄξιν ὁμοιότερός σου τῳ παρ' τῶτον εἰ τῳ μητέρα τῳ σῳ ἔγημε, καὶ αἰμιλ.
ἀλλὰ μὴν ὅτι σὺ.] ᾗ σὺ μάρτυς. ὅτε.] οὔτε γε τὰ μὴ ξῶα φερὸς μέσης ἡξίους νέμεσθαι, ὄντων τε παγ δων. πάντα ταῦτα.] πάντα συγχωρῶν τὸν φερ' τ' χρόνον, καὶ ᾗ δανείζεσθαι.
ὅταν τοίνυν.] μὴν τοίνυν. φρεσβεῖα.] τὰ φρεσβεῖα. τούτοις. τῷδ' εἰπεῖν.] ἐκείνοις, τῷ δ' ἐγκαλεῖν φῶ χρῆμα ἐχρῶν, εἴπερ ἀληθῆ. νυῶ.
τούτῳ.] τῶτο. πλείω.] πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα.
πολλῶν γε.] πολλῶν τὰ μέρη τὸν ἀδελφὸν δαπερεῶν. ἐκ τῷ οἴκων.] ἐτῷ ἴσως εἴκοσι.
τὸ.] λαβέ μοι τὸ βιβλίον. ταλάντων ἔτ'.] ταλάντων ἔχων τὰ μῆ. ἀλλὰ.] ἀλλ' ἢ φῶ.
παυσῶν.] τῷ παυσῶν. πᾶν αὖ.] πᾶν ἀγνοήσειας.
τῆς ἁπλ.] τῆς σῆς ἁπλησίας. ἔδωκας.] ἐκ δέδωκας ἑταίρᾳ. ὁρᾷ.] οὐχ ὁρᾷ.
ἐᾖ κῆ.] ἐᾖ λέγλν. ταῦτα.] τῶτο αὐτὸ τῶ.
ἀθλιωαῖον.] ἀθλιωαῖοι. ἥξει.] ἥκει κῆ σοῦ.
αὖ μὴ.] αὖ, ὃ μὴ. οἶ.] οἷς ἐπειδὴ.
φερνεῖν.] σου φερνῶν. τοῖς.] Τοῖς ὑμ.
κατέλιπεν.] καταλείπει. σοὶ.] ἔστ. σοὶ γοιῶ εἴπερ.
ᾐδέποτε.] ᾐκ αὖ ποτε. παντα χῆ.] πάντα ἃ χρὴ σκοπῶν. διότ.] δῆλά τί αὖ σοι. ὅτι πλησίον.] ὅτι ᾗ πλησίον. ἐγκαλεῖς.] ἐγκάλεις. ᾐκ.] ᾐδ' ἐλάττοις.
ὡς.] ὧν σύ φησ. μάλιστα ἐς τὸ.] μάλιστα φῶγμα ἐᾖ. ᾐδίκει.] αὖ ᾐδίκει. κῆ τὰς.] καὶ τὰ.
ὑμῖν.] ὑμῖν ἀπεγνώσθη. λόγον Τ.] λόγον συκοφαντίας. πλεῖ' ἰῶ.] πλεῖ' ἧς. αὐτὸν.] αὐτὸς δῆλογισ.
πλείω.] πλεῖον.

In exceptionem aduerſus Pantænetum.

ἐγίγνετο.] ἐγχύετο. ὑστῶν. τῷ δικῶν.] τῷ δικαίων τούτων. τῳ χράμματ.] τῷ φεάγματ.
δικαίων.] δικῶν ἐν τῇ. οἷός τε.] αὖ οἷός τε.
ἐδανεισάμην.] ἐδανείσαμην. τὲ.] δὴ τὲ ἐργ.
τηλεμάχου.] τηλεμάχου. παρ.] τούτῳ παρ' ἡμῖν.
δύεργος.] ὁ δύ. ἀμφισβητήσαι Τας.] οὖτας ἄγοντα αὐτὸς δ' οὐχ ὑπεξελθεῖν. ποιοῖσι.] ποιῇ.
αὐτὸς.] αὐτ. εἰ λεγδ αὐτὸν εἰσελθὼν εἰς ὑμᾶς.
κῆ κῖ.] ὁ μνησικλῆς, κῆ κῖ τὰς σωθ.
θαυμαστὸν ὡς.] θαυμαστῶς ἐλυπήθην.
σωάξειν ἡμᾶς.] αὐτὸς ἡμᾶς. λαμβαίειν.] ἀπολαμβάνειν κῆ τὸ. ἔφησαν.] ἔφασαν.
ἐπαγγλάμμυοι.] ἐπαγγελλόμυοι.
γιγνοίμθ'.] γλυοίμθ ἡμεῖς. ὑπὸ τούτων.] Τούτ. ὡς οὖ. τῶτο.] τῶθ' ὑπόμενα. ὡς φίλος.] ᾧ φίλος ἰῶ τὰ μάλιστα τῷ δύεργω τούτῳ.
δυσκολ.] πάλιν δυσκολαῖνον Τα. δέοιτο.] δεῖται.
ἠξίω.] ἠξίουν. τῷ τέτου.] τούτ' τινῶν γνώμυος.
ὅθ'.] ὅπο τῷ κτ. τῳ κῆ τῳ φῆ ἐωνημ.
τῶ.] καὶ τῶ νόμου. πεφεαγμύα ταῦτα] πεφεαγμύα τούτῳ. δικάζεσθαι οὐχ ἥκιστα.] δικάζεσθαι, ἥκιστα ἦ. ἀδίκως ἢ.] ἀδίκως ἢ οὐ.
ἐφ'.] ὑφ' ἑαυτῶ. Νικ.] με Νικόβουλος.
φησὶ.] μέ φησι. τότ'.] Ταὐτ' οἶμαι. ἰῶ ἀγκασαι.] ἐπωιωάγκασαι. ὰ μόνον.] οὐ γὰρ μόνον.
ὁμοίως.] ὅμως τῳ φερὶ. εἰργάσαντο.] κἀπεργάσαντο. αὐτὸ.] αὐτοῖς τὸ ἐγκλημα.
τὸν.] ἢ τ' αὐτὸν ἔ. δέχεσθαι.] ἐν δέχεσθαι.
ἐωιήμθα.] ἀπεδόμθα. τὰ τῷ.] τὰ φερὶ τῷ βιαίων. σιωιέναι.] κῆ σιωιέναι.
τῆς.] ἐπὶ τῆς ἐργασίας. ναί.] ναὶ φῆ Τούτ. ναί φησιν.
κἂν ἄλλος.] κἂν ἄλλοτι ἀδικῇ τις.
ὑφάψῃ] τυφῇ. φερεῖπτο.] φερέτο.
τὰ.] σοὶ τὰ ἑαυτῷ. μέζαλλον.] αὖ μέτ.
κομίζηται.] κομίσηται. ποιοῦσι.] τί ποιῶσι.
φερὶ.] φῶ τούτῳ ἐκ. σωνεσηκότων.] τῷ σωνεστότων. μὲ.] μῶ μετῳ δίκῃ.
καζαπ.] τὸ καταπεπλῆχθαι. αὐτφερεκαλεῖσθαι.] αὐτιφερεκαλέσασθαι.
φυγὼν.] φοῦγων. ὅπερ.) ὥσπερ ἔλ. εἰσελθόντα.) ἐλθόντα εἰς ἀγρὸν. οὐδὲν.) ᾐδὶ αὖ ἤλπιζεν.
μῦ ἑαυτῷ.) τούτοις μάρτυσι. M. vtrunque μῦ' ἑαυτῷ τούτοις. δεῖ σ'.) δεῖς ἐλέου τινὸς ἄξιος ἐᾖ.
αὐτὰ συμ.) αὐτὰ τὰ συμβόλαια.
εἴρηκεν αὐτὸς.) ἤρηκεν ὄδιξ. ἐζήτει.) ἐζήτει.
ὡς.) ὥσπερ κυρίου κατηγόρησεν. ἐγὼ τούτοις.) ἐγὼ αὐτὸς τούτοις. μικρῶν.) μικρὸν ἐδάνεισε.
ἀργ. τί.) ἀργύριον τίς αὖ.
αὖ τῷ δεῖνι.) αὖ τῷ τι δανείσω;
οὐ παρ' ἐμοῦ γε.) οὐ φῶ σοῦ γε. Placet. vt sint verba aduersarij altercantis.
δεινά σε.) δεινά γε Τ πολλὰ εἰργ.
ὡς οἷόν τε.) ὡς οἷόντ' αν. τὶς.) τὶς αὖ αὐτῷ.
αὖ ὑμᾶς.) αὖ ὑμῖν.
αὖ ἐλῶν.) αὐελῶν τις perperam.
ᾐδὲ γδ.) ᾐδέ γε ἄν. προσάπτουσιν.) πάττουσιν οἱ νόμοι.

In exceptionem aduerſus Nauſimachum.

δοκῶ ἢ.) δοκῶ κῆ μὴ φερσπκ. δίκας.) κῆ δίκας ἔλαχον. ὧν ἔνεστιν.) ὧν ὄξιν ὁμοίως. Lego ὧν ἓν ὄξιν.

γιγαμ-

ɣεγραμμένοι,] ἐγγεγραμμένοι. καθ' ὧν,] πρὸς ὃν αὐτοῖς. εἰπεῖν κῆ,]εἰπεῖν,τῷ ἀπειρίαν.

τῆτο,]τῆτον ἐγγράψαν εἰς. ταῦτα,]τὰ αὐτά.

γράψαντι,]πέμψαντι γράμματα.

οὐδὲ αὖ,]ἀλλ' ἀφίκετο ἐκεῖσε. ἀποδόντι,]ἀποδιδόντι λόγον,καὶ τί τό γε. ἐπεφάττεσθε.τότε δ' ὡς,]ἐπεφάττεσθε εἰδ' ἐπ' ἀμφότερα.

κῆ,] οὐδὲ κῆ τῷ. χρήσασθαι ζύτῳ, χρῆσθαι τούτου πρ. κὴ ταῦτ',] καὶ τοιαῦτ' εἴ) οἷς πεπισδύκασι. δι' ὧν. δοίη τὶς αὐτοῖς,]αὖ αὐτοῖς. δι' ἥρπασαν,]πολλὰ δ' ἥρπασαν ἡμῶν. sub persona aduersariorum. καὶ,]ἴσως κῆ ξυμπραρ.

ἀφαιρεῖται,]ἀφῃρῆται λέγω,ἀλλ' ὅσα.

κῆ,] αὖ κῆ τῆτ' ὀμείνων πλεονεκτοῖεν εἰκότως,ὅπ καὶ γεγένασι. τούτοις,]ζύτοις δ' ἐάσω.

αὐτοὶς πειρῶνται,]ἑαυτοὶς πειρῶντο.

ἃ δὲ δίκαιον,] ἃ δίκαιον τὰ μὴ ὄντα κατεθίονται.

Διογήτου,] Διογήτους καὶ τοιούτων ἑτέρων αἰσχρῶς κῆ κακῶς. δικαίως,]δίκαιος,ἢ ὡς.

ἔπ δίκαιον,]ἐτ' εἰ εἰκὸς. non placet.

δεισόμεθα,]δεδόμθα. καὶ δικαιότερον,]δικαιότερον ἢ δίκαιον.

In orationem aduersus Bœotum de nomine.

αὐτὸς,]ἑαυτ. ἑαυτ',]μηδὲν ἔτ',]μηδὲν ἔσεσθαι.

διομόσω,]ὀμόσαι τῇ διαθήκῃ δεῖν ἐμμένειν,δικαίως καὶ αὖ.

ταυτὸν ἔχειν,] ταυτὸν ἡμῖν ὄνομα ἔχειν τῆτον. Hic multa desunt in Augustano codice.

τί ταυτὸν ἔχει,] σαυτὸν ἔχειν δικαίως αὖ θείεις ὄνομα. ἐτῷ ἀριθμῷ,]χρόνον.

ἐν ἀκαμαντίδι φυλῇ,] ἀκαμαντίδος φυλῆς.

οὐκ οἶδα,]οὐκ ἤθελα οἷον δεῖ.

ὄντα σεαυτῷ,]σὲ ἑαυτῷ. ἐκ ἀδίκως,]ἀδίκως. Lege ἀδικῶ σέ.

τίνας μοὶ,]τίνα ἐμοὶ νομιεῖν ὀξὺν ἀδελφόν.

αὖ λέγῃ,] δὴ λέγῃ. πρὸς τούτων,] τούτῳ ὄντος τῷ λόγου νικᾶ.

λέγῃς,]λέγω.F.λέγων μᾶλλον,ἀξιῶ.

πότερον,]πότερος.

μαντίου,]μάρτυρίου,perperam.

ἰῶ,]αὖ βιωτὸς. καταδύσασθαι,] καταδύσασθαι,σκέψασθε.

μὴ οὖσαν ὁ πρότερον,]μὴ οὖσαν,ἑαυτὸν.

ἑαυτῷ,]ἑαυτῷ ὀνόματος. ἀλλὰ κῆ,] ἀλλὰ πάλιν ἐξκλεῖσθαι καὶν βούλωνται.

ὑμῖν ὀξὺν,]ἔνεστιν. νόμοι,ἀλλὰ,]νόμοι,γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ δικάζετε. δέομαι,]δέησομαι.

In orationem aduersus Bœotum,de dote materna.

ὃ,]ὅπερ νῦν. τούτων,]τούτῳ μήτηρ.

ἔρ άφλω,]ἐγγράφω perperam.

ὑμῖν,]καὶ ὑμῖν ἔσαι καταφ.

ἀδικουμένῳ δικᾷ πολλά,] ἀδικουμένῳ βοηθήσαιτε. εἰς δικ.]εἰς τὰ δικαστήριον.

εἰ πῆ,]εἰ πὸ πατὴρ. ἐμὴ,]ἢ ἐμὴ.

ἐπλησίασεν,]ἐπλησιάζεν.

προσδεξαμένης,]δεξαμένης.

δικᾷ τιῶ αὐτῷ. δικᾷ τὴν προκλησιν. οὖζι.]καὶ οὗτοι ἐλύποιν. θυγάτριόν μου.]μοι. δικάσασθαι.]δικάσαι περὶ ὧν. μοι,]μου ὁ δικαιτ. μου.]μοι ἐγκαλῶν. λύσιν.]λύσειν. ἰῶ ἐγὼ.]ἰῶ δὴ ἐγὼ. ὃπδημοσιῶτος ἦ.]ὃπδημοσιῶζος τούτου. τὰς αὐτῷ.]αὐτῷ. συμβ.]ἐμβεβλημένος. τοσοῦτον.]ζοσούτου ἐδίκασε. ὁπνοῶ.]ὁπαιοῶ. ἐγὼ δείξω.]δικάζω. μόνον.]μόνου τιμ. μοὶ.]μου περὶ παῖδι. ἐσιᾶσαι.]ἰσιᾶσθαι,perperam. τούτων.]τῇ τούτου ἀτιμαζε. αὖ ἑαυτοῖς.]αὖ ἐν ἑαυτοῖς. ἐπ ἦ.]ἔπειτα πάντες. παρὸν αὐτὸς.]παρὸν τότε ὅτε. τε τῇ.]ἦ τῇ δικαίτῃ. ἐφιᾶσιν.]ἐφισᾶσιν. ἀποδικαιτηθεὶς.]ἀποδικαιτηθεῖσαν. αὐτὸς.]αὐτὸ προς τιὼ. μαντήθεον αὐτὸν.]μαντίθεον ἐγγράψας. παῖδος.]καὶ παῖδος κῆ δήμου. αἰάδικον.]αὖ ἀδικον ἐποίησεν,ἀλλὰ χειροτονησ. προγόνου.]προξένου ἀποδ. ἄλλα.]κῆ ἄλλα πολλὰ. ἀγῶνα μὴ.]ἀγῶνά μοι. ὡς.]ἢ ὀξαπαλᾶι. εἰῳ.]ὅτω ζῶσι. ἀπαντήσαντες.]ἀπαντήσαντος ζούτου. ἐπέζεψε.]ἐπέρεψα. καταγνόντος.]γνόντος, τῷ μειρίων.]δικῶν τῷ μειζιστων. τοις ὑμετέροις.] ζοις νόμοις.velim, & alterum adde τοὺς ὑμετέρους. λοιδορήσει.]τῆτον λοιδορήσει. παῖδος.] τὸ πατρός. προς τοῖς.] προς γὸ τοῖς ἄλλοις, εἴκοσι. μάρτυρας.] μάρτυρίας ἀναχωθαι. δίκαιον προς τούτων.]δίκαιον ἀποδίδραση. οἷς μὴ.]οἷς μηδὲν μέτεστι τὸ.

In Spudianam.

κινδυνεύομεν.]κινδυνεύομεν. εἰσιέναι.]παριέναι. εἰς ἃ.]ὅσα ἀπετίμησεν. ἀξιόδοτο τούτων.]πούτω. ἐπετιμᾶτο.]ἐτιμᾶτο. ἀπετιμᾶτο.]ἐτιμᾶτο.

In orationem aduersus Phœnippum.

τὰ ἦ καὶ.]τὰ δ' ἰδία. ἀπεπῶν,κωλύσαι.]ἀπειπῶν καὶ κωλύσας. πλέον δραχμὰς.]πλέον ἢ δέκα δύο δραχμὰς. ὡμολόγῃ.]ὁμολογεῖ.

τιὼ οὐσίαν.]ἅπασαν τιὼ οὐσίαν.

κειωσέως κῆ τερινθίου.]κειωσέως κῆ ἑτέρων τινῶν.

τυχὼν ἦ τούτων.]τυχὼν ἦ τούτων ἀμφοτέρων.

ἀλλ' ἢ βουλόμενος δοκεῖν.] οὐδὲν ἄλλο βουλόμενος ἢ δοκεῖν. ἐν αὐτῇ.]ἐαυτῇ. ὃπδεικνύειν ὑμῖν.] ἔχει τις ὃπδεικνύειν ὑμῖν φαίνηπσον.

ἢ ὅν περ τρόπον.]ἢ ὅπερ πρότερον ἐγὼ.

κῆ ὅσον ἐξῆγῃ.]καὶ ἐαὶ ὃν ἐξελύεγκεν ἐκ τῆ οἰκημάτων. δὲ πορεῖτε μᾶλλον.]δὲ φρονεῖτε μᾶλλον.

ἀπολαύειν.]ἀπολλύειν. ὀφείλει.]ὀφείλω.

τετιμημῶλω.]τετιμημῶλω.

In orationem aduersus Macartatum de Hagniana hæreditate.

ὡμολογεῖτο.]ὡμολόγῃτο. προσῆκεν οὐδὲν.] προσῆκον τὸ κλήρου. πρὸς μηδείῳ ἀγνουσίῳ.]παρ' ἀγνοίῳ γνουσίῳ. καὶ.[τὸ κῆ γλαύκων.

ὃπτηδείων τεταρτον.]ὃπτηδείων προσλαβόντες.

προυκαλέσαντο.]προσκαλέσαντο.sic & deinceps προσπαλεῖσθαι pro προσκαλεῖσθαι.

δικαδικασίαν τὲ,] ϖδὶ τ̃ κλήρου. παρεσκευασμένα,] κατεσκ. ἀλλήλοις,] ἐν ἀλλήλοις.

ὀλίγαις,] ὀλίγαι πάνυ πλείοις τρισὶν.

δίσκῳ,] καδίσκῳ. εἰσαχθῇ,] εἰσαχθείη.

ἐφεδρεύειν,] ἐφεδρεύειν. εἰσήγετο,] ϖροσήγετο.

ἀπὸ βωμοῦ,] τὲ βωμοῦ. τὲ,] τ̃ ἁγίου.

ἐξήκει,] ἐξήκῃ. ἐὰν γὰρ,] ἐὰν γὰρ ἀπιδείξω.

τὸν παῖδα,] ἢ τὸν παῖδα τουτονὶ. ἀδενὶ αἴθεσπον.] οὐδένα αἴθεσπον. βοηθῆσαι,] βοηθεῖν.

ἐπεὶ δ',] ἐπειδὴ δ' ἐδόκει. βούσελος,] ὁ βούσελος. καὶ παῖδες,] καὶ παίδων παῖδες.

τὸν ἑαυτὲ ἔχων,] οἶκον ἔχων. λέγῃ τὸ,] λέγῃ ϖδὶ τούτων. αὐτὲ τουτονὶ,] αὐτὲ μακαρτάτου.

ὀλίγον,] ὀλίγῳ τι ϖρότερον. φανοσράτη,] φανόσρατος. οἰκειόταζον,] οἰκειότερον ἐῖ) ἐκάςῳ.

αἰσθήσετε,] αἰσθήσεσθε. τ̃,] τὸ τὲ πάππου.

καὶ οὕτω,] κὴ ϛδ̃ μὴν εἴποις. φίλαργος ἀδελφὸς.] φιλ.υἱὸς. τ̃ πολέμωνος,] adde καὶ τ̃ς φυλομάχης τ̃ς ἀδελφ̃ς Πολέμωνος, ἐγένετο υἱὸς βούλ. E Philagro ergo, consobrino Polemonis, & Philomacha, sorore Polemonis natus est filius Eubulides.

πότερος ὅ.] πότερον οἰκειότερος.

οἰκειότερος,] οἰκειόταζί εἰσι. τρὶ μὴν οὖν] τρὶζίνων θεσπόμπῳ. μακάρταλος οὗτος,] μακ. τρὶ ἢ βούβουλ. βούβουλίδου αἰεμοῦ παῖς ὢν ἀγνία.

ϖρὸς πατρὸς οὗτοσὶ παῖς,] ϖρὸς παῖ ρὸς οὗτοσὶ ὁ παῖς υἱὸς βούβουλίδου, αἰεμοῦ παῖς ὢν ἀγνία ϖρὸς παῖ ρός. νόμος,] ὁ νόμος κελεύει.

ὁ γὰρ,] οὐ γὰρ πατὴρ. οὐδένα αἴθεσπον,] αἰθεσπον. ἐκβάλλειν,] ἐκβάλλει βία.

ὁ εἰσηγμένος υἱὸς,] ὁ εἰσηγμένος εἰς τὸν.

κὴ δὶ ἅ πάντα,] καὶ ἅπαντα ἐϖιτήδειον κοινῇ.

τ̃ κλήρου τ̃ ἁγίου τοις ἀμφισβ.] τ̃ κλήρου τὲ ἁγίου, ἀκηκόατε, ὡ ἀ.δοκ. ἃ αὐτὴ εἴκησεν.

οὔτ' ἄλλος,] οὔτ' ἄλλων οὐδεὶς.

ἐγγυτάτω ἰῶ ἁγνία,] ἁγνίου. τὰς μ̃ρτυρίας,] τοις μ̃ρτυρας, τοις ὑϖολίπτοις. ἢ βούβουλίδου,] ἢ μήτηρ ἡ βούβουλίδου τὲ. φράτωρ,] φρατὴρ.

κὴ μητέρα,] τῳ μητέρα τῳ αὐτ̃ῳ.

τρὶ παῖ τ̃,] τρὶ ἁγίου τὸ ϖδάπαν.

ϖδείφανῶς,] ϖδιφανὲς. φιλ.] τ̃ς φιλομάχης.

τίς,] εἴτις ἔστιν ὁ τίνος ἰῶ. πατήρ;] παῖ ρός; χαιρέδημος ὁ ϔ χαιρέδημος. τηθίδος τὲ,] τ̃ς ἁγίου.

ἀϖεθάνομεν,] μὴ ἀϖεθ. ἀποθάνοι. intestatus decesserit. ϖδάπαν,] τὸ ϖδάπαν οὖσιν.

εἴσωσιν,] εἴση. ἐκεχέθων,] ἀνεχέθων.

κὴ κληρ.] κὴ ϛδύος καὶ κληρονόμους.

ἔποτέρων,] ἔποτέρῳ. ϖροθέσει,] ϖροθέσει.

ἕως τὸ,] ὥϛε τὸ ϖδάπαν. ὅτι ταὔτα,] ταυτὰ λέγ. ἁρῶσιν ἀθλιωτάτοις,] ἀθλιωτάτοις.

κατὰ τὰ παῖ ρῷα,] ἃ τὰ παῖ ρῷα. ἐνικρούμενα,] ἐνικρούμενα. ἀκηκόατε,] ἀκούετε.

ἐξεϖρίμισαν οὗτοι,] ἐξεϖρ. τὰς ἐλαίας.

ἃ μὴ ἐάϖ ἰβρίζειν,] adde, μηδένα ϖδὶ τούτους. ἐὰν δέ τις ὑβρίζῃ ἢ ϖοιῇ τι ϖδὰ νόμον. neque patiatur quenquam in hoc esse iniurium: sin quispiam iniurius fuerit, aut contra leges fecerit.

βουσέλου ζ̃ούτων,] τούτων. αὐτῷ,] αὐτὲ υἱέως.

ϖροσαπαλτίου,] εἰς τοὺς ϖροσαπαλτίους.

ϖδὶ,] ὑϖὲρ τ̃ τετελουτηκότων. ἀναγκάσητε,] ἀναγκάσατε. οἳ,] ἢ νεῶ καταπεφ.

In orationem aduersus Leocharem.

ἐγγυτάτω γ̃ῦοις,] τοῖς ἐγγυτάτω γ̃ύει ἀποδιδόντος. ϖδειϊδεῖν,] ὑϖριδεῖν. τρὶ δι.] τρὶ τε παῖ ρὶ.

μ̃ρτυϖομένους,] μαρτυρήσοντας.

γὰ ἅμα,] γὰ τ̃ς πενίας. ἡμερούειν,] κὴ ἠμερούειν. M. δημερούειν. μ̃ρτυρίας,] δίκης μ̃ρτυρίας.

ἀναγκαῖον ὦ,] ὄξιν ὢ ἀ.δ. δικαδικασία,] δικαδικασίας. κειροτώνας,] κειροτόνας.

ὁμολογεῖται,] ὁμολόγηται. κληρονόμων,] κληρονομιῶν. οἰκείως,] οἰκεῖος ἀρχάδη.

ἀδελφὴ,] ἀδελφιδῆ. κὴ μὴ δίκ τιὰ,] καὶ μὴ τιὰ τ̃. ἦ,] γὰ τὲ εἰαϖ. ἐξερ.] δήϖου ἐξερημωμένου.

τ̃ εἰρ.] τ̃ μεγίστων εἰρηνέων.

δι' οὗτοι,] ἦ καὶ οὗτοι. ἰσχυρίζονται,] ἰσχυροιῶνται. ταύτης αὐτ̃,] τ̃ς ἑαυτ̃ δίκαμ.

λεωσράτους,] λεωκράζις. γυναικὸς,] γυναικῶν.

πάλιν τοίνυν,] πάλιν λεώσραλος οὑτοσὶ εἰαϖοιητὸς.

υἱὸν γήσιον,] υἱὸν εἰαϖοιητὸν. ὁ λεωσράτης,] ὁ λεωσράτης ἐν τρὶ οἴκῳ τρὶ ἀρχάδου. κ̃ τ̃ νόμων,] τοὺς νόμους. τ̃,] οὐ τ̃ ἀϖάντων τ̃ εἰαϖοιησαμένων.

γὰύς ἐξ,] γὰύς ἡμᾶς ἐξελαύνων.

τὶ σοὶ,] σὺ. ἐλαυσινίσις τε,] ἐλαυσῖνι, οἷς τ' ἐϖανελθὼν τῳ ϖατρῴαν οὐσίαν ἔχειν. οὕτω,] ϛδ̃ ἢ λεωχάρης. εἰ,] ἢ λαυ τροφόρος. τ̃ ἦ,] τ̃ τε ϖατρ.

δικαικόατε,] τὶ ἀκηκ. F. δὴ. ϖδὶ κλήρῳ,] τ̃ κλ.

ϖδάν ἐνομίσθαι τοιαῦτα,] ϖδάν. ἃ ἡμᾶς.

ἐκείνου ὡς,] ἐκείνου ἔχει λόγον.

ἐκ τ̃ς οὐσίας,] οἰκίας. οὔτε γόνῳ,] γόνου.

αὐτοὶ,] οὐκ αὐτοὶ ὑφ' αὑτ̃.

ἐλθὼν οἷός τ' ἰῶ,] ἐλθὼν εἰς τὴν ὀτρ.

ἐγγράφειν,] ἐγγράφει. κειθιῶναι,] μὴ κειθιῶναι.

ϖροῖτον τῳ κληρονομίαν. ἐξελεγχόμενος,] ἐξελεγχθεὶς. μηδὶν αὐτὸν,) μηδὲν ἧττον βιάζεσθαι.

ϖδὰ καταβάλλων,) ϖδὰ καταλαβών.

τοίνυν ὅτι,) τοίνυν τούτων πάντων.

ϔ,) οὕτως ἐγγράφεσθαι. δι' αὐτοὺς,) δικ ζ̃ούτους.

τὸν ϖδάκ.) τὸν πατέρα ϖδὰ καταβεβληκότα.

οὐδι'.) οὐκ εἰσαγμένου. ἕνα τ̃,) ἕνα τινὰ τ̃.

ἐγράψεν,) ἐγράφεν.

δίκαμ μ̃ρτύρηκεν ὡς,) δίκαμ. ὑὸς ὤν.

ἰῶ ἔγκατε,) ἐνέγκητε.

ἡμῖν,) ἡμᾶς. τ̃,) ἦ τ̃ εἰρημένων.

ϖδεί τε,) ϖδεὶ τ̃ς δίκαμ. μέλωμεν,) μέλλομεν.

ἀληθῆ,) ὑγιῆ. ἀναγνώτω,) αὐτὸν ἀναγνώτω.

κυρίως,) καὶ κυρίως.

καταλιπὼν,) ἐγκαταλιπὼν.

ἀπελθὼν,) ἀπιὼν.

εἰς τοὺς ἐξαρχῆς,) εἰς τοὺς ἐγγύτατα.

μαρτυρίαν,) δίκαμαρτυρίαν.

ἐρημωθῆναι,) ἔρημον ἐῖ). ὁπότε δι' ὃ ἐστὶν ἔρημος.

κύριος,) καὶ κύριος. γὰυέσθαι.) ἐῖ) υἱόν.

φάσκειν,) φήσει ποιητὴν ἐῖ), ᾧ ἦ τ̃.

τολμῆσαι,) τολμήσει. ϖροσενεχάλεσε,) ϖροσένεγκαν. ϖροσέχειν,) δὴ ϖροσέχειν.

γὰ οἶμαι,) γὰ λεώσραλος. οὕπω,) οὔτω.

αὐτὴ.)

αὐτή,)αὕτη. αὐτὸ,)αὐτῷ τὸ πρᾶγμα.
ἐνέγραψεν.]αἰ ἔγραφεν. τᾶτο ἐνεγράψατο.]πυλονὶ ἐπεγράψατο.
πράγμ᾽τα᾽ν.] πράγματα λόγον. προαιρέσεως κ᾽.προαιρέσεως τ᾽ τ᾽ δίκαιμ. ὑπὲρ τ᾽ν.]δι᾽ ἀμφισβητουμένων μή ὄζιν. ἕκαστα τᾶς.]ἑκάστης εἰς τὸ δικ.
καπάγε.]δίκῃ τιὼ. ἀγωνιζομένους.]συγγνώμης ἀγωνιζομ. ὧ.]ἧς ἐκεῖνος ἐποιήσατο.
ἐκκλείσαι εἷς.]ἐκκλείεται ἕκαστος. εἰσὶ᾽ ἔσαι.]εἰ δ᾽ ὄζι. ποιητ᾽ν.]εἰσαποιητ᾽ν.
εἰς τὸν κλῆ ερον.]ὑπέκλεπτον. σαυτᾷ.]ἑαυτῇ.
νόμον.]τὸν νόμον. ἐν.]αἰ αὐτ᾽ν. αἴω.]αἴωθεν καθ᾽ ὃν δὴ ζόπον. ἐγγύτητα.]ἐγγυτάτω.
ὑπὶ.]εἰς τὰ ἑτέρου. ὥσπερ.]ὡς πρεὶ τ᾽ν.
τοῖς ᾖ.]τοῖς δέ γε ποιηθεῖσιν.

Orationes falsi testimonij in Stephanum, desunt in Augustano codice.

In orationem in Euergum & Mnesibulum testes.

δίκῃ τὸ πλῆθος ὑποζ ἐποίη.]ὑποζάπωλαν.
ὁ ἀδικούμεν ος.]οἱ ἀ δικούμενοι.
ἐπέθηκαν.]ἔθηκε. Cætera desiderantur.

In orationem contra Olympiodorum.

μαρτυρίας ἀναγνώσεται.]ἀναγνώσομαι.
κόωσ.]κόμων. πρεσβύτερος.]πρεσβύτης.
φανερὰ.]ᾧ φανερὰ ὄντα. ἐβασανισεν αὐτὸς. ἐφ᾽ ἑαυτῷ.]ἀφ᾽ ἑαυτῷ, πρόφασις. αὕτη.]καὶ αὕτη.
δημοσία ἀπεῖναι.]ἀπέναι. ὕστερον᾽]ὕστεροι ἡμῖν.
ἐκλιπεῖν.]ἐλλείπειν. ὀλυμπ.]ἀπ᾽ ὀλυμπιοδώρου. ὅπου λαμβαίνοιτο.]ποῦ ὑπολάβοιτο.
ἀντεγραψάμθα.]ἀπεγρα. δίκαπροξάμθυος.]δίκαπροξαμθύων ἡμῖν. ἀργυρίου ὁ.]οὐ ἔλαβε.
πρόφάσεις κ᾽.]πρόφάσεις ἀδικοι κ᾽ πονηρίαν.
ἔλεγχυ ἀ.]ὅ,τι ἐβούλετο. ὡς.]ᾧ.
γνώσεσθε ἐκεῖ.]ἐγγραφάμθυος. ἀκούετε.]ἀκούσατε. οὐκ ἤδη.]τότ᾽ ἤδη καταφανὴς.
βέλτιον.]βέλπον. μᾶλλον.πῶς.]μᾶλλόν πως, πῶς; ἰμάτια οὐ μόνον ἄδικος,]κακὸς.

In orationem contra Timotheum.

τά,τε ληφθέντα.]ἀναλωθέντα. ἔφη.]ἐδόκει πρόσθεῖναι. ὀκ.]ὑπὸ τῆς τραπεζῆς.
χρῆναι.]χρῆσαι τιμόθεον.
τᾷ παιδὶ βουλίδου.]τᾷ πατρὶ τᾷ βουλίδου.
πρόσελθόντος.]καὶ πρόσελθόντος τᾷ π.
τὸν.]πρὸς φιλώνδαν. ἑπτακοσίας.]ὀκτακοσίας.
καὶ κοινωνὸς.]κῆ κόνωνι ὁ τιμοθέντης.
ἀφικομένων.]ἀφικομένου ὡς τᾶτον. ὅπ δέ μοι.]ὅπ ᾗ καὶ αὐτὸς ὑπὸ ὁμολογεῖ.
ἀναπομιθῶναι.]ἀναπομιθέντα: ὡς.]εἰς τοὺς τραπεζοις. ἐμπορίας.]δ᾽πορίας.non placet.
οὐδ᾽ αὖ.]ἢ αὖ ὡς αὐτῷ. ἀναλαβὸν δή.]δ᾽ ἰὼ τῷ.
ἀξέπλεις ἢ.]ἀξέπλεις οἴει δεῖν. ὅπ ὀφείλετο.]ὅπ ὠφείλετο.M.ὅποι vel ὅθεν. μήδ᾽.]μηδὲν ἐναντιοῦσθαι. μεγάλων ὀπωπουρίαν.]μεγάλων ὀπωλογίαν.
ἐνεχύρω.]ἐνεχύρων. ὀπὶ τόνδε.]ὀπὶ τῷδε τῷ καπ.
ἀρωσισμένη.]ὡσισμένη.
ἀπῆλθε.]ἀπεδήμει. ὡς ἔλαβον.]ἔλαβε.

Quædam incuria librarij in hac oratione omissa, notare non visum est operæprecium.

In orationem aduersus Polyclem.

ἐδικονήθησαν.]δικονήθησαν. ἕκασον.]ἑκάσῳ.
πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμ.]καὶ πολλῶν κ᾽ δίκαιων πραγμάτων. αὐτῷ,καὶ σωαγορ.]αὐτῷ τε καὶ λεγόντων,καὶ τῷ.
κόσμον.]κόσμῳ. ὑπὲρ τῷ δημοτῷ.]ὑπὲρ τῷ δήμων. τοὺς προεισόσαντας.]τοὺς προσόισαντας.
προεξειλεγμένα.]ἐξειλεγμένα.
τῷ ἀρχαίων ναύταις.]τῷ ἀρχαίων ναυτῷ.
ὧν προσετάξατε,κατ᾽ ἐμὲ.]ὧν προσέταξε τὸ κατ᾽ ἐμὲ. μοι πολλοὶ τᾶ πληρώματος.]οἱ πολλοὶ τ᾽ πληρώματος. πεντεκαίδεκα δραχμὰς.]πέντε καὶ δέκα μνᾶς. ἑπτακοσίας ᾗ.]ὀκτακοσίας ᾗ.
ἐν σησῷ,ἐπὶ ὄγδοον.]ἐν σησῷ ἔτος ὄγδοον.
τὸν ἀνάπλουν.]τὸν ὑπόπλουν. ὑπὲρ τούτου αἰτήλωσα.]πρεὶ τούτου ἐποίησα.
καὶ χωρίου ἀλιμθύου.]τᾷ χωρίου δημευμένου.
ἐπεὶ ᾗ.]ἔτι ᾗ. ὥρα ἔτους.]ὥρα ἐπ᾽ αὐτοὺς.
τὰ αἰτηλωμθύα.]τ᾽ ἀναλώματα.
δέμου ταῦτα.]δέμε αὐτὸν. οἱ ἐπέλθυεν.]οἱ ἐπέλθυον. πολαλήψεται.]πολαληφόμθυος.
οὔσης τῆς τειήρεσις,ἃ δίκαια.]οὔσης τῆς τειήρεσις, ἔλεγον ἃ δίκαια. ὀκ τῷ παρόντων εἰπεῖν.]ὀκ τ᾽ παρόντ.πειεῖν. ὕστερον ᾗ οἱ πολλὰ τᾷ φρασικρ.]ὕστερον ᾗ οἱ πολλὰ τᾷ φρασικρίδου ἐλθόντες.
τὸν ὑπὲ μακεδονίας πλοῦν.]τὸν τῆς μακεδονίας πλοῦν. λέγω.]λέγων.
ἀκούσας ἀπαγγείλαί μοι.]ἀκούσας ἀπαγγείλῃ μοι. ἀργύριον δίδοναι.]μισθὸν δίδοναι.
ἑκάτερον.]ἕκασον.

In orationem de præfecturæ naualis corona.

εἰ μὴ ὅτῳ.]εἰ μὴ οὐδ᾽ ὅτῳ.
τούτων.]καὶ τούτων ὅπ τῆς. καὶ κατ᾽ αὐτὸ δή.]διὸ κατ᾽ αὐτὸ τᾶτο. ἑκάτερος.]ἑκάτερος.
δεσμοῦ.]δεσμῷ. ὅσα δεῖ.]ἔδει παρέχειν.
δ᾽ ὑμετέροις.]ᾗ τοῖς ὑμ. ἀναπληρεμθύῳ.]ἀναπειρομένῳ. χείρονα.]χεῖρον αὖ ἡμῖν.
μεμισθωνται.]πω μεμισθ. ἐξαναπληροῦ.]ἐξ ἀνάγκης πληροῦ. πρασκευασάμθυοι.]παρεσκευασμθύοι. δικαιότατ᾽ αὖ.]δικαιότερον.
τῷ λειτουργίαν.]τειπραρχίαν. πῶς οὐκ ἄδικον.]ἄδικον. τὸν μεμισθωμθύον.]μισθωσάμθυον.
αὐτοὶ πρότερον πεποιήκατε ταῦτα.]πρότερον οὗτοι πεποιήκασι ταὐτὰ. εἰς τὸ δικαστήριον.]δεσμωτήριον. κατ᾽ ἄλλων.]κατ᾽ ἀλλήλων. τοὺς τοιούτους τᾶτό ὄζι.]τούτους τοιοῦτός ὄζι. ῥᾳδίως.]ῥᾳδίως ἔχειν, προδιδάσκειν ἑτέρους.
παρῆλθον.]εἰς τούτους τοὺς λόγους παρῆλθον.
ἀπροσκέπτους.]αἰσχίους. ᾗ ποτὲ.]τότε συγ.
ὥσπερ πρεὶ.]ὡς πρεὶ δωρεᾶς.
πρείργα.]πάρεργα. ὑφ᾽ αὐτῷ.]ὑπ᾽ αὐτῷ.
φασὶ δεῖν.]δοκεῖν οἰκείους. αὐτοὺς.]ἑαυτοὺς ὑπὸ.
πρασκευάσασθαι.]παρεσκευάσθαι.
τούτου.]τούτοις.F.τᾶτο τούτοις συγχωρεῖν.
ἐκεῖν ἐποίησα.]ἐκεῖνο ποιήσαμι.
εἶθ᾽ ὥσπερ οὐχὶ.]εἶθ᾽ οὐχ ὡς πολ,

φερήκουσιν.]ἥκασιν, ὡς οἰόνται,τὸν ἅπαξ εἰρηκότα αὖ. πάντ'.]ἐ πάντ' ἀπόλωλεν;τοιούτοις τοίνυν τὲς συνεφωῦτας. φωῦλον.]φλαῦρον. οἷς.]ὡς ἴσε.

δι' αὐτῷ.]αὐτῷ.F.ὑπ' αὐτ ποιοῦνται.Sibi ſubiiciunt omnia.

Oratio aduerſus Callippum deſideratur.

In orationem aduerſus Nicoſtratum.

τούτοις τ̃το.] τούτοις τεκμήριον. ἐγγεγραπ̃ο.] ἀπεγγεγραπ̃ο. ὅπ ὡς δι' ἀπορίαν.

πέμπω.] ἀποστέλλω. αὐτὸν.] ἀργὸν ἀπὸ δουῶαι ἢ διπλάσιον.ἀργὸν ſine vſura.χρήματα ἀργὰ ἢ ἐνεργά. ἀπολωνται.]ἀπόλωνται. ὅπλοίπου.]λοιπου.

ἀτόκως.]ἀτόκῳ. λῦσαί μοι.ἀκ.]λῦσαί μοι τὰ κτήματα.ἀκούσας. ἐνγράφει.] ἐγγράφει τῷ δημοσίῳ ἀφωρίσμενον ὄξ.

ἐκπίσας.]ἐκπίσαι. γλυναῖα.]γλυκαίων.

ἓν' εἰ.]ἵν' εἴπερ καταλαβὼν αὐτὸν ἐγὼ φερὸς ὀργὴν δύναμαι.Per iracundiam vincirem.

ἐπ' αὖθα ἤδη.]δή μοι. μοι.]μου κατ' αὐτ.

ἀπιόντα.]ἀνιόντα. πάϊει τε.]πάϊει με πύξ.αὐτῷ.

εἴργασο.]εἰργάσατο. ἀπάγωσις.]ἀπάκεισις.

ἐμοὶ.]ἢ ἐμοὶ ὄξεδίδωσαν.

καλῶς ἔχειν.]ἔξοι τὰ λεγ. δύποφώτατος.] δύποφώτερος. καὶ ἀποστερῆσειν.]πειράσονται ἀποστερῆσαι.

In orationem contra Cononem.

περιφλύξεσθαι.] φειφλύξεσθαί με.

ἡλικίαν ἰῶ ἔχων.]ἡλικίαν ὢν ἐπεπόνθειν.

κόωνος.] οἱ κον. φερσκευύματα.] φερσκευύσματα. ἀκύσεσθε.]δ' ἀκύσεσθε.

εἰ ὥθαμῳ.]εἰώθεισμῳ.φερσευύρουω,lege,& ἀπέλειπον. Τοῖς τοιούτοις.]ὡς τοις τοιύτες.

συμβαίνει.]συνίβαινεν ἀναιρέρουσι.

κατεῖχεν.]καθεῖκεν ἐκεῖνον. βλασφ.]καὶ βλασφημίαν ἔχει τινὰ,ἃ ἢ λέγ ὀκνῶ.

κρατεῖν.]κρατεῖν. ἀθ'.]ὄντα ἡμῖν.

μοὶ πάνυ πολλῆ.]μοὶ συνέβη.

ὡς οὐ τοῦτ'.]ἢ τοῦτ'. ὑπὸ τούτε.]τούτων.

ὀπισοπεμένων.]ὀπισοπεμύπων.

τί.] τίνα ποτ' ὀξί. μῳ καὶ.] μῳ τινας καὶ ὑβρεισὰς. δικασαὶ.]ἀθλιαῖοι. δίκιω λαμβάνειν.] λαβεῖν. ἰθυφάλλω.]φαλλῷ. γίγνωνται.]γιγνῶνται.

ταῦτα.] ταύτας δ' ἀπὸ τ̃το γνέσθαι. δ' ἀπὸ τ̃το.] ταῦτα. ἢ τῷ.]μηδὲ τῷ τοιούτων.

ἀναμείνη.]ἀναμμήν. ἑαυτὸ.]αὐτοὶς,καὶ ταῦτα.

αὐτὸν.]ἀπ' ἑαυτὸν ἠξίου. τῆς.]τοις τῆς ὕβρεως.

νόμος.]νόμοι. παρεκελοὔσατο.]ἐπέταξεν ὄξέβαλεν ἢ βιαλῆ. μῳ γὸ ἔξω.]μῳ ἔξω.

οὐδείς ὄστιν.]ἀδεὶς ὅσις ἀκ. καὶ αὐτοὶ ἅτοι.]καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὶς ἐπιδὴ γνιῶ.

φερὶ τ̃τ'.] φερὶ τούτων ἔσεσθαι. ἀλλὰ φερ̃τον.] ἀλλὰ τ̃το μῳ φερ̃. φειφλύξομαι.] φειφλύξοῦμαι. τὸ φερ̃τον.]τὸν φερ̃τον πατάξαντα.

ὡς νυῦ φύσει.]φησὶ τ̃.]τῆς βασάνου.

ἐλέγχετο.]ἠλέγχετο ἅπερ καὶ νυῦ φερὶς.

ἀγνοῆσειν.]ἀγνοεῖν. χαιρήπας.] χαιρέπμος χαιειμένοις. ὅπ.]οὔτε ὅπ φερ̃τον.

πεπονθότα ἔστιτ'.]πεπονθόζα,ἔτ' αὐτὶς ἔγωγε.

ὧδ' ἀπ' τῷ.]παρ αὐτῷ τούτων. φερ̃τον.] φερ̃του ἐπλήγλω. τ̃τον.]τούτῳ καὶ δικάζομαι.

ὠδηχομένῳ.]παρεχομένῳ. οἷα κὴ.] ἃ δικαιρεάττονται. ἀποβλέπουΐας.]ἀποβλέπονζα πιεσθύειν.

κάγχιον.]βάκχιον. ἑτέρους κὴ.] ἑτέρους τινας κὴ πόνωνα. ἠθέλησα ταυτὶ.]ὁμόσαι ταυτὶ.

ἀξιῶ.]ἄξιον τοίτω ὑμ.

ἐμίσει.]μισεῖ. χρήσιμοι καὶ.] χρήσιμοι καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ πατὴρ' ἐδ̃ε.]οὐδ' ἐδ̃ε.

In orationem aduerſus Calliclem.

φερὶς ἀλλήλοις ἰῶ.]ἢ εἰσὶ' εἶχες.]εἶχε.

σὲ ἔδει.]σέ γε ἔδει. ἀλλ' εἰ ἰωέγκατο.]ἀλλ' ἀπέφηνεν αὖ ἐκεῖνος.

ἦδειτε.]εἰδεῖν αὖ οἱ. τῇ μῳ'.]τῇ ὧ.

πῇ μὲν.]πῇ ὧ. φέρεται κάτω.] φέρεται κατὰ τὶω ὁδὸν. ἔχειν.]ἔχον. τοῖς ἄλλοις.]πλείσοις.

παρ ὁδὸν.]πάρεδρον.

τούτῳ.] τὲ δ' ἀπ' τῷ. οὐκ αὖ.] οὐκ αὐτὸ τοιοῦτον. πείσομαι.]πιήσομαι.

ἔξεσι.]ἐξέσαι. πάλαι.]πάλιν ὑποδεχ.

οἰκιῶν]χωρίων. παραλαμβαίει.]λαμβαίει.

αὖ εἴη.]αὖ οὐδ' εἴη. φυλαξ.]μὴ φυλαξαμβίοις.

ἐμπ.]ἐμπεισόντος. συντάραξαι.]συντάξας.

ὄν.]ὃς ὅπ μῳ'. σενοτέραν.]σενωτ.

τὶω.]τ' ἐῖ) τὶω ὁδὸν. ἰῶ.]ὀξὶ τούτοις.

χλῆδον.]τὸν χλῆδον. καὶ ταύτιω.] κὴ ταῦτα χλ.

τῆς.]καὶ μετιωρστέρας.

πονηρότερον.[πονηρότερον. ἐγκαλεῖν.]τὶ ἄλλο ἐγ.

μικρὸν.]μικρὸν ineptè.

In orationem contra Dionyſodorum.

βλάβης.]φερὶ τῆς ραγείσης νεὼς,de rupta naue.

φερ̃τον.]ὑμῖν φερ̃τον βουλ.

εἰς.]ἢ εἰς ἀθλίως,αὐτὸ παρμῳσμος.

ἀπέστελλον.]αὐτὸ παρμῳσμος ὁ μῳ' ἐπέπλει.

ἀρ̃ξονΐας.]ἀρ̃ξαντος.ὃς. παρέλαβεν.]ἔλαβεν.

ταὐτὸν δὲ.]ταὐτὰ δὲ. φερσέχειν.]φερσεχεῖν.

γραφῆς.]συγγραφῆς. καταφρονήσας.] καταφρονήσαντες. φερσῆειμῳ.]φερσῆειμῳ.

φροσῆει.]εἰσῆει. συγχωροῦμῳ.]συνεχροῦμῳ.

συγγραφὼ.]τὶω γραφὼ.

τὸ ἐμπορίου.]τῷ ἐμπορίων. τῷ.]τὸ ἀθλιαίων.

τὶω.]κὴ συγγραφὼ. ἐν ῥόδῳ.] εἰς ῥόδον χρημάτων. ἕνια.]ἕνεκα.

τόκως.]τοις τόκοις. τ̃το,)τοσοῦτο σωέβη.

κύριοι αὐτοὶ ἢ οὐ,)κύριοι οὐδὲ ταῦτ'.

ἐνθάδε,)τὰς ἐνθάδε. κερδανεῖν ἢ λπίζον,)κερδαίνειν ἔμελλον. πού,)ποῖ.

ἀφειμῳοις τῷ τόκων,)ἀφεμένοις τὸν τόκον.

ἐνταῦθα,)ἀργυρίῳ ἐνταῦθα. φειμῳειν,)παραμένειν. φροσκεκερδήκασι,)φροσκεκερδάγκασι.

καὶ ᾧ.)κὴ ἐδ̃ε διϊχυρίζεται. εἰ γδ,)εἰ δὲ ὄξιν.

δεῖν δ'ποδ.)δεῖν αὐτὸν δ'ποδοῦναι.

τολμᾶν,)τολμᾶς λέγειν ὡς οὐκ.

τούτοις,)τοῖς ἔπεσ ἔχουσι. τὰς συγγραφὰς,) σωθήκας. ποιήσονται.)φροήσονται.

κωλύει,)κωλύσει. ἐθελήσει.)αὖ ἐθελήσῃ.

In appellationem aduerſus Eubulidem.

δίκιω ὅτε αὖ,)δίκιω ὄντες αὖ. ἐᾶσιν,)ἐῶσιν.

αὐποδυθύνῳ γε λέγοντι,)ὑποδυθύῳ γ' ὅπ.

δι'

δι᾽ φιλονεικίαν καὶ δι᾽ ἔχθραν.] δι᾽ φιλονεικίαν καὶ δι᾽ φθόνον & δι᾽ ἔχθραν. & ex inuidia.

ἀδελφῷ τῷ λακεδαιμονίου,] ἀδελφῷ τινὶ ἀλκεδαιμονίου. καὶ τῶν γραμματείων.] καὶ τῶν γραμμάτων.

ἐκάλει, τὸ σπόρος,] ἐκαλεῖτο σπότος. τὸ ἄστεος ἀπέχοντος,] τὸ ἄστεος ἔχοντος. καὶ μεγάλη.] & μεγάλα.

οὐδεμίαν δοὺς,] οὐδεμίαν αἴ μοι δοὺς.

βούλησθε λέγειν,] βούλησθε ἀκούειν. ὅπ᾽ ἐν τοῖς,] ὅπ᾽ οὔτ᾽ ἐν τοῖς. σὺ δ᾽ ὑπέλαβε,] σὺ δ᾽ ὑπόλαβε.

τὰ ψευδῆ μαρτυρησῶσι, τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντες. τὰ μὲν τοίνυν ὑπὸ τῶν συγγενῶν,] ἃ μὲν τοίνυν ὑπὸ τῶν ζώντων συγγενῶν. à viuentibus cognatis.

μαρτυρυμένα, ἀκηκόατε,] μαρτυρούμενα, ἃ ἀκηκόατε. οἴεταί τις οὖν ὑμῖν,] οἴεταί τις οὖν ὑμῶν.

κάλει καὶ τούτων,] καλῶ καὶ τούτων. ὅς τις εἰς τὰ παρεφθαρμένα μνήματα, ὅσις αὖ εἰς τὰ παρεφθαρ* αὐτῶν μνήματα τοῦ μηδὲν ἐν ζῶντι (προσηκόντως) πεπονθέναι εἰάσειν. λέγω,] λέγε. προσήκειν,] προσήκει.

ἐπεὶ καὶ ταύτῳ,] καὶ γὰρ & ταύτῳ. πάλιν ἀναγνώσεσθαι,] πάλιν τὸν αὐτὸν ἀναγν. εἰδότας αὐτοῖς,] εἰδότας αὐτῷ. οὐδὲν π,] οὐδὲν ὅπ᾽ ἀ. αὐτοῖς πέπεσθαι,] αὐτοῖς ὅτι τὸ πένεσθαι. ἐὰν καταπατᾶσι,] ἂν δεῖ καταπατᾶσι. τῶν ἐν σικελίᾳ στρατευσαμένων,] τῶν εἰς σικελίαν στρατευμένων. ὥσει ψυχῆς,] ὡσεὶ τύχης.

δήπου εἰ νόσος,] δήπου τούτοις εἰ νόσος.

μᾶ ἀσὸν ἐξ ἀσῆς ἐγγυητῆς,] ἐμὲ ἐξ ἀσῆς ἐγγυητῆς. ξένος; ποῦ μέτοικιον,] ξένος οὐ δήπου ποῖον μέτοικιον. ἐνέγραψας; ποῦ; τί ποιήσας,] ἐνέγραψά ποι. τί ποιήσας. ἀλλὰ πῶς;] ἀλλ᾽ ἁπλῶς. ὀφῶ γὰ,] ὀφῶν γὰ.

ὡς οὐδέν,] ὡς οὐδένα. πολλοῦ γε δέον,] οὐ πολλοῦ γε δέουσι. ὡρίζοντό μοι,] ὡρίζοντό μοι.

ἐπικολάψαντες,] ἐπικόψαντες. ἐχων ἄλλα,] ἔχων καὶ ἄλλα. ἑάσω,] ἐάσω μὲν. λαβόντες αὐτῷ,] λαβόντες αὐτῶν. ἡνωπᾶ] ἡνωπᾶτο. τὰ τοίνυν,] τὰ μὲν τοίνυν.

ἀδελφιδοῦ δυοῖν υἱοῖν. εἶτα ἀνεψ.] ἀδελφοῖ δύο· εἶτα τῶ ἑτέρω ἀδελφιδοῦ δύο υἱοί. Fratres duo. deinde alterius fratris patruelis duo filij.

In delationem aduersus Theocrinem.

πρὸς ἡμᾶς,] πρὸς ὑμᾶς. ἐφαίνετο,] φαίνεται.

ὁ πατήρ μοι,] ὁ πατήρ μου. ὁ νόμος, ὦ ἀ. δ. τοῖς προαιρουμένοις,] ὁ νόμος δοῦναι, ὦ ἀ. δ. τοῖς προαιρουμένοις κἂν μή,] ἢ ἐὰν μὴ. τῷ φυσάντι,] τῷ φήσαντι.

καὶ μηδὲ ἐᾶτε λόγους λέγειν,] καὶ μὴ ἐᾶτε λόγους αὐτοὺς λέγειν. εἴασε διαγραφομένων, καὶ καλουμένων, εἴασε διαγραφῶναι καλουμένων. οὐχ ὑπήκουσεν, οὐδὲ ἐπῆλθεν,] οὐδ᾽ ὑπήκουεν, οὐδ᾽ ἐπεξῆλθεν. παρ᾽ αὐτά,] πρὸς ταῦτα. εἰ μή τι,] εἰ μή τις. οἱ προσῆκεν (ἔστω γὰρ δή ποτ᾽ ὁπότ.) αὐτὸν ἀ προσῆκεν. ἔστω γὰρ ὁπότερον δοκεῖ βούλεται φαίνειν. αὐτὴ καταστᾶσα,] αὐτὴ καταστήσας. θεῶν, ἢ τῷ ἐπωνύμων τῷ φανήσετ.] θεῶν τινὶ ἢ τῷ ἐπωνύμων φανήσεσθ᾽ ὀφείλων. ᾧ τῷ ἐπωνήμων τῷ. λέγε,] ἢ τῷ ἐπωνύμων. λέγε. γεγράφεται,] ἐγράφετο. σκιερφίδης,] κειτονίδης. ἀποστερεῖσθαι,] ἀπεστερῆσθαι. ἀλλὰ προσήκει,] ἀλλὰ καὶ προσήκει.

ἐνδέδεικται,] ἐνδέδεικται. ἀλλὰ τοὐναντίον,] ἀλλ᾽ οὐ τοὐναντίον. Ac non potius.

ὑπὸ λόγον ἦσαν ἐν τοῖς νόμ.] ὑπόλοιπον οὖσαν ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλ᾽ ἐκείνῃ προσέχειν. εἰρημένων. ἀκούω καὶ ἀδικῶ τῷ φρεσβυτ.] εἰρημένῃ. ἀκύω ἢ καὶ τῷ φρεσβυτέρων. ἀδικῶσιν,] ἀδικοῦσιν.

διὸ καὶ δεῖ φυλάττειν,] διὸ & ἀεὶ φυλάττει.

ὑπὸ τούτων,] ὑπὸ τούτων. ἐρωτῶντας,] ἐρωτῶντες.

τῷ αὐτῷ τούτων μετέχοντες,] τῷ αὐτῷ τούτῳ μετέχ. καὶ πεποιημένας τῆς μαρτυρίας,] καὶ πεποιηκότος καὶ τούτου ὑπὲρ τῆς μαρτυρίας. Cùm & hic testimonio.

τῷ ἰδόντων σκηνουμένων,] τῷ ἰδίων σκηνουμ.

τοῖς ἄρχουσι μαρτυρουμένων,] τοῖς ἄρχουσι καὶ μαρτυρουμένων, ὥσπερ ὀλίγου τι πρότερον. τῷ ἐπιχειρογονιῶν,] τῷ ἐπιχειρογονιῶν ὄντων. ἐπιχειρογονηθέντας,] ἐπιχειρογονηθέντας. ὥστε ζητῆσαι τοὺς δράσαντας,] ὡς ἀναζητήσας τοὺς δράσαντας.

ἐκεῖνος, μέχρι,] ἐκεῖνος, ὅδε μέχει. χρηστός γ᾽ ἐστὶ καὶ κρείττων,] χρηστός ὅστι καὶ πιστὸς καὶ κρείττων, & fidelis. ὡς ἐπιβεβουλευμένος,] ὡς ἐπιβεβουλευμένος.

αὐτὸ τὸ ψήφισμα,] αὐτὸ μὲν τὸ ψήφ.

δίδωσι πρὸ τῆς λήξεως,] δίδωσι τῇ λήξει. καὶ εἰ μηδεὶς,] καὶ εἴ μοι μηδεὶς. εἰρισμένοι εἰσί. κάλει μοι ἀριστομαχον κεφοδημιν ἀλωπ.] εἰρισμένοι πάντες εἰσί. κάλει μοι ἀριστοκράτους δήμιν ἀλωπεκῆθεν.

καὶ τῶν ἄλλων ἐφεξῆς,] καὶ τὰς ἄλλας ἐφεξῆς.

τοῦτον ἤδησα,] τοῦτον ὧδε τούτων ἤδησα.

προσφέρειν,] προσοφέρειν. ἢ ἀλόντων,] ἢ ἁλόντ.

πόλις κερδαίνει,] πόλις ἢ κερδαίνει. τοῦτο γεγονέναι,] καὶ τοῦτο γεγονέναι. τούτοις αὐτοὺς χρωμένους,] ταυταις αὐτοὺς χρωμένους. προσδίδομαι,] προσδίδοται.

ἵνα πάντας,] ἵνα μὴ πάντες. ἀπενεγκόντα ὧδε γραψαμένου,] ἀπενεγκόντα καὶ ὧδε γραψαμ.

ὡς ἁδὲ εἰσὶν,] ὡς ἁδὶ ἐστιν. δῆλον &,] δῆλον ὄν. καὶ θηρίον, τί,] θηρίον, ὅπ. ἀπὸ τούτου ἐγγεγραμμένους.] ἀπὸ τοῦ μηδ᾽ ἐγγεγραμμένους. ἀποδίνωσιν,] προτείνωσιν.

μακρὸν διαφυγόντες θεωρίην,] μακρὸν διαφυγόντες πλοῦν θεωρ. φέρειν, καὶ σωσιδέναι τούτοις,] φέρειν, μηδὲ σωσιδέναι τί τοῖς. ἐγὰρ που τινίοις.

βλασφημεῖν βεβλημένους,] βλασφημεῖν με βεβλημένους. μόνος ὁ καταλελειμμένος,] μόνος δ᾽ ἢ καταλελειμμ. καὶ ὀλίγῳ χρόνῳ.] ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ.

καὶν ἄλλῳ δώτινοῦν,] καὶν δοῦτιν οὖν.

καὶ τοὺς νόμους,] καὶ τοὺς νόμους. μηδ᾽ ὑμᾶς αὐτοὺς ὅπως τοῖς λέγουσι ποιεῖν,] μηδ᾽ ὑμᾶς τοὺς ὅπως τοῖς λειτουργοῦσι ποιεῖν. ἐπολιτεύοντο,] ἐμπολιτεύονται.

οὐδὲν τῷ δήμῳ,] οὐδὲν ἐν τῷ δήμῳ.

ὡς ἀσεβαιός ὅστιν,] ὡς ἆρα ἀσεβαιός ἐς.

ἔνεστι διασώσασθαι τῶν κακῶν τι βουλομένων,] ἔνεστι δ᾽ ἴσως ἰάσασθαι τινὶ τῶν κακόν τι βουλομένῳ. paratum est fortasse remedium.

συκοφαντοῦντας, πῖ,] συκοφαντίας πῦ. ἀσεβήμονας & πλουσίους,] ἀσεβήμονας καὶ φαύλους.

ὀλυμπιάσι νικήσας,] ὀλύμπια νικήσας. διεσερούμεθα,] ἀπεσερήμεθα. τῆς πόλεως λακεδαιμονίοις, καταισκάψας τὴν ἐπιτείχισιν,] τῆς πόλεως καὶ κατασκάψας τὴν ἐπιτείχισιν. ἀποδέχεσθαι, καθεῖλε μὲν τὸ ὀπιτείχισμα,] ἀποδέχεσθε, καθεῖλε μὲν τότε γενόμενον ὀπιτείχισμα. δι᾽ οὓς εἰ καὶ θεοκρίνη.] δι᾽ οὓς εἰ καὶ θεοκρίνη.

δεόμεθ᾽ οὖν, ὦ ἀνδρ.] δεόμεθ᾽ οὖν ὑμῶν, ὦ ἀνδρ.

FINIS.

RERVM ET VERBORVM MEMORABILIVM IN OMNIA DEMOSTHENIS OPERA

Index.

ABrogatio popularis ſtatus Athenienſibus periculoſa 80.a
per Abſentem nihil potuiſſe fieri de quo accuſetur 627.a
Acamantidæ 156.a
Acamas 251.a
accuſare improbos, periculoſum 492.b
non Accuſari felicitatis potius eſſe, quàm accuſari, improbitatis 348.c
accuſatio partim aliena, partim inconſtans 248.a
accuſationis capitũ repetitio 245.a
accuſationis & conuicij diſcrimen 330.c
accuſationis Theoctinis excuſatio 515.b
accuſationis vera cauſa 229.a
accuſator ſeipſum commẽdat 668.c
accuſator ſe per Lacritam in periculum veniſſe grandis mulctæ queritur 598.c
accuſatoris æquitas 684.c
accuſatoris conſilium 560.a
accuſatoris confirmatio 684.c
accuſatoris eſſe crimẽ probare 386.a
accuſatoris nutrix 686.a
accuſatoris temeritas 536.b
accuſatoris vxor 686.b
accuſatori actionem dari ab his iudicibus eſſe æquum 598.a
accuſatori neceſſe fuiſſe exigere debitum à Theophemo 681.c
accuſatorem nihil egiſſe per iniuriã 682.b
Achilles 189.c
Achillis & Patrocli amicitia ex amore orta 188.c
Achillis & Patrocli amoris commemoratio 189.c
Achillem amoris cauſa Patrocli curam ſuſcepiſſe 190.a
Acragallidæ 289.b
acta cum iis qui officinam ſibi vendicabant 625.b
acta Demoſthenis cõtra Æſchinem 336.a
acta Demoſthenis in repub. neceſſariò exponenda 321.a
actorum Demoſthenis & Timothei contentio 94.
actorum Demoſthenis ſumma 110.a
actorum Aeſchinis nõ ſocius Demoſthenes 226.b
actio in Callarum ſeruum 737.c
actio iuuentutis & ſenectutis diuerſa 502.a
actio per calumniam ab Apollodoro inſtituta 614.a
actio pueri nomine in Macartatum inſtituta 659.c
actio tutelę Aphobo dictata per Demoſthenem 563.c
actio Zenothemidi nõ danda 577.b
actiones Bœoti pecuniariæ in Mantitheum 639.a
actionum & morum Androtionis inſectatio 424.b
actionum & orationum præbendarum non eadem ratio 149.a
actionum initia & fundamenta vera & iuſta eſſe conuenit 6.b
actionum publicarum aſſeruatio, bona 285.a
actionum tempora diſtinguẽda 230.c
in Actionibus & cõſiliis animus potius ſpectãdus quam euentus 114.b
adminiſtrationis vitioſæ reprehenſio 8.b.c
adoleſcens ſtrenuus non contemnẽdus 120.b
adoleſcentes præconio corruptum iri 309.b
adoptionis refutatio 672.b
adoptionum licentia periculoſa cognatis 678.a
ἀδρᾶξια 495.c
Adrometus pater Aeſchinis 266.c
adulterij lex 529.c
adulteris mulieribus fanis interdictum ibid.b
aduerſarij compellatio 281.c
aduerſarij contumaciæ criminatio 713.c
aduerſariorum confeſſio 585.c
aduerſariorum conſilium 743.c
aduerſariorum criminatio 274.b
aduerſariorum iniuriis Demoſthenes exacerbatus 723.a
aduerſariorum inſidiæ 632.b
aduerſariorũ mẽdacia refutãda 314.c
de Aduerſariorum iniquitate querela 109.c.114.c
aduerſarios ſuis conuinci teſtimoniis 734.c
aduocati in defendendo Phormione officij commendatio 600.a
aduocato bono & modeſto quæ conueniat oratio 302.c
aduocati mercenarij perſtringuntur 717.b
aduocati non audiendi 423.b
ædes priuatæ illuſtrium virorum Athenis reliquis nihilo præſtantiores 458.a
ædium direptio 686.a
ædificia præſentia publica 71.b
ædificia veterum publica ibid.
ædificiorum publicorũ in Attica vrbe ſplendor & excellentia 458.a
ædilitia munera fieri collationibus præſtare, quàm eripi immunitates 364.c
ædilitas Demoſthenis 407.a
Aegidæ 156.a
Aegina inſula parua 458.c
Aeginetæ ibid.b
Aeginetæ inopes ibid.c
æmulatio inter Aeſchinẽ & Demoſthenem 168.b
æquitas adhibenda in iudicando euentu conſiliorum 139.b
æquitas in iudiciis ſeruanda 240.b
æquitas legum 389.b
æquitas, non eloquentia ſpectanda 516.c
æquitati ſtudendum 8.c
vt Aeris alieni, ſic etiam ignauiæ tam triſtes exitus quàm læta initia 3.a
æs alienum in re præſenti fuiſſe profitendum 657.a
Aeſchineæ orationis apud Philippũ capita 210.b
Aeſchines à ſenatu Areopagitico improbatus 312.a
Aeſchines acta ſua in repub. excuſat & defendit 116.c
Aeſchines adulterinus ciuis 331.c
Aeſchines aſthmate laborat 121.c.& 125.b
Aeſchines Atheniẽſes apud Amphictyones defendit 290.b
Aeſchines aut verbis Philippi, aut ſpe ſua deceptus, odiſſe Philippũ debet 213.c
Aeſchines καλάθαμα 331.b
Aeſchines χυσοκέρων dictus 297.c
Aeſchines condemnandus 223.b
Aeſchines Cteſiphontis accuſator 312.a
Aeſchines Cteſiphontem hortatur, vt ipſe cauſam dicat 308.c
Aeſchines cum Anaximo exploratore congreſſus 332.c
Aeſchines cur Demoſthenem accuſet 305.b
Aeſchines cur non olim accuſarit ibid.c
Æſchines cur tã lõgè diſceſſerit 129.a
Aeſchines damnandus 217.a
Aeſchines de exilij moleſtia cõqueritur 123.c

Æschines Demosthenē à seipso laudando deterret 308.c
Æschines Demosthenem belli autorem facit 285.c
Æschines Demosthenem Timarchi patronum perstringit 194.a
Æschines doli mali conuictus 210.a
Æschines & Philocrates à Demosthene accusati 227.a
Æschines & Philocrates Philippo suffragati 207.a
Æschines δίφωνος 245.c
Æschines Euripidis versibus Timarchum vrget 191.a.b
Æschines familiaris Philocrati, corrupto largitionibus 214.c
Æschines γραμματικὸν ἄφωνον à Demosthene dictus 343.a
Æschines Hesiodi versus Demosthenī accommodat 293.b
Æschines hostium legatis suffragatus 332.b
Æschines iniquus, calūniator & impurus 353.c
Æschines inutilis reip. ciuis 356.c
Æschines in Athenienses inimicus 316.a
Æschines iudices ad Timarchi supplicium concitat 196.a
Æschines iudices collaudat ob calumniam 247.c
Æschines legatus ad Philippū 201.c
Æschines malorum autor 335.c
Æschines mercenarius Philippi & Alexandri 320.a
Æschines naturâ vulpecula 347.b
Æschines non audiendus, si culpam in Charetem trāsferre velit 245.a
Æschines non beneuolus reip. 356.c
Æschines non suasor agēdarum, sed calumniator actarū rerum 340.b
Æschines non dux 212.b
Æschines non pacis autor ibid.
Æschines ob exilium se beatum iudicat, ratione dominante 124.a
Æschines oratores, Demosthenem præsertim perstringit 128.b.c
Æschines pacis Athenienſium corruptor 212.a
Æschines patriæ hostibus amicus 352.b
Æschines patronus templi Delphici ad Amphictyones designatus 332.b
Æschines paucis contentus, maiora turpiter non concupiscens 305.b
Æschines per occasionē genus suum commendat 257.a
Æschines Phocensibus internecionis autor 333.c
Æschines profiteri noluit, sibi nihil esse rei cum actis Philocrati 214.c.& 215.a
Æschines principio aduersatus Philippo 201.c
Æschines quo pacto se defendere debuisset 227.a
Æschines reip. hostis, non Demosthenis 331.a
Æschines reditum Athenas expetit 124.c
Æschines Rhodi commoratur 121.c & 129.b
Æschines scurra potius quàm accusator 331.a
Æschines se à republ. gerenda tanquam à rabioso cane liberatum esse, lætatur 124.a
Æschines sophista & tertianus actor 232.b
Æschines sycophanta & pernicioſus ciuis 356.a
Æschines tenuissimis etiam humanitatis officiis se deuinciri fatetur 123.c
Æschines Thessalis & Philippi legatis de Amphictyonica dignitate suffragatus 214.b
Æschines Timarchi aduocatos perstringit 197.b
Aeschines Tragicus histrio & scriba ciuitatis Atticæ ibid.c
Aeschines tragicus simius, rusticanus œconom', adulterinus orator 347.c
Aeschines παπαγωνισὴς 343.a
Aeschines verſib. Euripidis Timarchum vrget 191.a
Aeschines veterator 314.b
Aeschinis absoluta concionis suæ defensio 255.c
Aeschinis accusatio 199.c
Aeschinis acta, cùm legatus in Pylas isset 334.b
Aeschinis acta post exilium 126.c
Aeschinis acta populo non probari 353.a
Aeschinis actorum cū actis legatorū interfectorum collatio 237.c
Aeschinis corrupta dicta 331.a
Aeschinis ad collegas oratio de expeditione Phocensi 260.b
Aeschinis ad Philippum oratio 231.c
Aeschinis aduersa valetudo 121.c
Aeschinis amores 188.c
Aeschinis argutias Demosthenes ad suam vtilitatem trahit 345.c
Aeschinis calumniarum exagitatio 314.b
Aeschinis collatio cum aliis 129.b
Aeschinis concio 255.a
Aeschinis consilium in eiuranda legatione 215.c
Aeschinis consilia 256.b
Aeschinis consilia, generis commēdatio ibid.c
Aeschinis contra Demosthenis impietatem exclamatio 292.c
Aeschinis cōuicia nō audiēda 227.c
Aeschinis culpa imminutas esse opes reip. 212.b
Aeschinis de Atrestida verba 241.b
Aeschinis de cessatione amici querela 125.a
Aeschinis defensio Athenienſium, & accusatio Amphissensium 290.c
Aeschinis dictum de statua Solonis cauillatur Demosthenes 233.b
Aeschinis effugium de pacis cōmodis declaraturi, non esse audiendum 211.c
Aeschinis eiurata insidiosè legatio, & postea vltrò obita 215.c
Aeschinis eloquentia nocens 351.c
Aeschinis & Demosthenis actorum collatio 339.a
Aeschinis & Demosthenis dissidiorum causæ 168.c
Aeschinis & Demosthenis diuersa consilia & æmulatio 169.a.b
Aeschinis & Demosthenis fortunæ collatio 349.b
Aeschinis & Demosthenis ingeniorum diuersitas 168.c
Aeschinis & Philippi consilium 210.b
Aeschinis excusationum refutatio 209.c
Aeschinis facta contra remp. 331.c
Aeschinis fortuna 349.c
Aeschinis insectatio 315.c.& 324.b.& 358.a.& 374.b
Aeschinis fratrum deprecationi nō dandum esse locum 231.a
Aeschinis generorum insectatio 239.a
Aeschinis genus 197.c
Aeschinis in Delum nauigatio 330.c
Aeschinis in mulierem Olynthiam petulantia 225.b
Aeschinis in Philippum inuectiuæ 241.a
Aeschinis in tēporum calamitatem digressio 293.a
Aeschinis in Timarchum verba retorquet in autorem, & affines eius exagitat Demosthenes 238.c
Aeschinis intempestiua calumnia 347.a
Aeschinis insolentia 242.c
Aeschinis intercessio 312.a
Aeschinis inuectiuarum excusatio 317.c
Aeschinis inuidentiæ exagitatio 352.b
Aeschinis inuidentiæ, impostura & arrogantiæ insectatio 352.b
Aeschinis liberi 267.c
Aeschinis mater ibid.a
Aeschinis mendacia 317.b
Aeschinis mendacia & pollicitationes in concione: propter quæ explosus Demosthenes 202.b
Aeschinis mercenarij testes 228.a
Aeschinis naturam Sirenibus comparat Demosthenes 306.c
Aeschinis nocturni cūPhilippo congressus & mora 223.a
Aeschinis nulla merita 238.b
Aeschinis ocium sycophāticū 356.b
Aeschinis pater Anometus 266.c
Aeschinis pater & mater 331.b
Aeschinis pater quo ætatis suæ anno obierit 301.c
Aeschinis perditio quantum reip. nocuerit 211.b
Aeschinis petitio 129.c
Aeschinis pollicitatio de Alensibus & Phocensibus 199.a
Aeschinis pollicitationes 317.c

INDEX.

Aeschinis pollicitationum euentus ibid.
Aeschinis posterioris concionis exagitatio 242.b
Aeschinis præuaricatio 205.c
Aeschinis prior absolutio, innocentiæ signum 128.c
Aeschinis proditio vel propter conditionem tēporis puniенda 234.c
Aeschinis recriminatio 331.a
Aeschinis reuersi è Macedonia conciones 241.c
Aeschinis silentium in re præsenti 316.a
Aeschinis silentij causa, vita modesta 305.b
Aeschinis temulentia crudelis 226.a
Aeschinis verba & reip. & maiorib. contumeliosa 242.b
Aeschinis verba sesquipedalia 331.b
Aeschinis verborum obscuritas 328,c
Aeschinis violētiæ exagitatio 200. c
Aeschinis vitæ insectatio 226.a
Aeschinis vitia animi 350.b
Aeschinis vt improbi ciuis insectatio 356.a
Aeschinis vt reip. hostis insectatio 341.c
Aeschinis vox clara & magna, Demosthenis tenuior 228.b
Aeschini eo grauius irascēdum, quo acrius initio Philippo aduersatus fuerit 241,a
Aeschini legitimam defensionē non suppetere 226.c
Aeschini misericordiam nullam esse declarandam 230.a
Aeschini obiecta crimina in summā colligit Demosthenes 223.b
Aeschini Phocensium excidium imputandum 207.c
Aeschini propter cauendam Philippi offensionem, veniam non esse dandam 217.b
Aeschini tota impostura accepta ferenda, non Demostheni 205.c
Aeschini venia danda non propter cauendam Philippi offensionem 217.b
Æschini venia nulla danda, & cur 234.c
Æschinem calamitatem Demostheni nō exprobrare, sed in eius mores inquirere 285 b
Æschinem esse damnandum 217.a
Æschinem etiam inter Persas & Medos Athenienſium vrbi profutura scripturum 127.a
Æschinem non errasse, sed scelerate corrupisse omnia 213.b
Æschinem non esse innocentē 210.c
Æschinem non odisse Philippū, Demosthenes probat 214.a
Æschinem pœnas dare, è republ. esse 246.b
Æschinem quantumuis hominē vilem, autoritate publica instructū, magnæ calamitatis autorem esse potuisse 294 a
Æschinē quæ oratio decuisset 214.a
Æschinē, qui sine dolore patriæ mala commemorarit, malum esse ciuem 354.a
Æschinē reum exagitat Demosthenes 238.a
Æschinem, si obiecta diluere crimina non possit, condemnandum 228.b
Æschinem vel per religionem non posse absolui 209.b
Æsius frater Aphobi, testis Demosthenis 561.c
Æsium vera contra Aphobum testificatum esse 562.a
ætatis puerilis exercitationes 154.b
ætatis virilis actiones ibid.
ætatis reuerentia 240.c
Aetes Ciriades 523.a
affectus iudicio caliginem offundūt 194.c
affectus variant, ratio perpetuò sibi constat 609.c
Agauus 457.b
agri vastatio 725.a
Aiacidæ 156.b
αἰπολογία legis 432.a
alacritas Philippi imitanda 4.a
Alcetus 699.a
Alcibiades 163.a
Alcibiades quomodo sit à maiorib. tractatus 405.a
Alcibiadis de Lysimacho senatuscōsultum 376.b
Alcibiadis inter Græcos autoritas 248.a
Alcmeonidæ maiores Alcibiadis 405.b
Alexander 250.b
Alexander agendo, laborando & audendo factum fuisse fortunatum 109.b
Alexander Thebas euertit 312.c
Alexander Thessalus 445.c
Alexandri in Asiam traiectus 308.b
Alexandri Molossorum regis obitus 308.c
in Alexandrum dicteria 297.a
Alimusiorum iniquitas 543.a
Alirrhotius 438.a
amatorum honestorum & turpium exempla 191.c
ambages rerum mirabiles 244,b
ambitionem cum ignauia turpissimè Athenienses coniungere 68.c
amentia multis multorum malorum causa 79.c
amicitia Philippi periculosior reip. quàm peculatus 240.a
amicitia qualis esse debeat 446.a
amicitiæ officium ad virtutem excitare 164.
amicitiæ termini 446.a
amicitiæ veræ munus 317.c
amicitiæ ex amore 158.a
amicitiam rerumpubl. similitudine conseruari 80.a
amicitias verbis non confirmari 317.c
amicus ei nemo esse potest, à quo malum aliquod expectat 145.b
amicus nocens 456.a
amici & hostes è factis æstimandi 436.b
amici vt puniendi 401.c
amicorum causam agere, non curiositatis, sed officij est 117.c
amicis non indulgendum, sed verè consulendum 447.c
amor flagitiosus ab honesto distinguendus 157.c
amor honestus non vituperandus, & quis 189.a
amor verus improbitatem non admittit 269.c
amoris turpis & liberalis distinctiō 188.b
Amphictyonica legatio 259.c
Amphictyonicum fœdus 262,a
de Amphyctionico bello excitando Philippi consilium 333.c
Amphictyonum decretum 280.c 335.a. à Demosthene impeditum 291.c
Amphictyonum imperator Philippus creatus 334.c
Amphipolis per Æschinem amissa 233.c
Amphipolis Philippo non concessa 32.c
Amphipolim ex decreto Athenienſium, non esse Philippi ibid.
Amphipolim esse Athenienſiū 251.a
Amphipolitis obsides redditi 449.c
Amphissense bellum 333.c
Amphissensis belli autor Æschines conductus à Philippo ibid.b
Amphissenses apud Amphictyonas Athenienses accusant 290.b
Amphissenses mulctati ab Amphictyonibus 292.b
Amphissenses sacrum agrum inuadunt 335.a.b
Amyntas 250.b
Anaxinus explorator Philippi 332.c
Anaxinus Orita cōprehensus 306.a
ancillæ ad quæstionem datæ, ab Aphobo non receptæ 563.a
ancillarum quęstiones negatæ 572.b
Androcles Sphettius 592.b
Androclidæ testimonium 692.a
Androtioniana tributorum exactio 424.c
Androtion 478.b
Androtion corpora, non prædia pigneratus 425.b
Androtion crudelior triginta tyrannis 483.a
Androtion diuinitus punitus 477.c
Androtion homo improbus & diis inuisus 462.c
Androtion iratorū instigator 505.c
Androtion maledicus ibid.
Androtion meretriculas pigneratus 425.c
Androtion nō propter exactionem, sed propter importunitatem inuisus 426.a
Androtion peculator, & peculatorum socius 427.a
Androtion sacrilegi & impietatis,

omniúmque grauiſſimorum ſcelerum reus ibid.c
Androtion ſuo vitio inuiſus 426,c
Androtionis accuſandi cauſæ 418,b
Androtionis actorum exagitatio 482,b.c
Androtionis aduocatorum reiectio 423,b
Androtionis conciones 482,c
Androtionis cum triginta tyrannis collatio 425,a
Androtionis decretum 416,b.& 483,a
Androtionis flagitioſa educatio 425,c
Androtionis morum & actionũ inſectatio 424,b
Androtionis operæ nauatæ extenuatio ibid.
Androtionis pater 425,b
Androtionem & Timocratẽ in exactione non ſpectaſſe publicũ commodum 484,a
Androtionem ex auaritia,& nõ ſtudio reip.delegiſſe exactionem 426,c
Androtionem nullã habere iuſtam defenſionem 418,c
Androtione damnato nõ inſtare periculum aliquod 423,c
Anemætas Græciæ proditor 354,c
anima Græciæ 155,b
animus cupiditate cæcus 445,a
animus in magiſtratu ſpectandus 245,c
animus, nõ euentus ſpectãdus 340,c
animus ob triſtem rerum ſtatum nõ abiiciendus 141,b
animus populi ingratus proditores facit 115,c
animus ſpectandus in conſiliis & actionibus potius quàm euentus 114,b
animus probi militis 717,a
animi magnitudo in rebus aſperis eluceſcit 144,c
animum liberali doctrina eſſe excolendum 161,c
animo non eodem eſſe poſt,quo ante acceptum beneficium, turpe 369,b
animorum puſillitas & magnitudo à ſtudiis pendet & actionibus 71,a
animos magnos & generoſos ſumere non poſſunt, qui vilibus rebus ſunt occupati 13,b
annus lunaris 417,b
annus ſolaris ibid.
anni Attici ratio 417,a
anus Olympica 123,a
Anytus Laciades 526,a
Antigenes 423,b
Antimachus 605,c
Anrimacho non mutuò datam eſſe pecuniam 703,a
Antiochidæ 156,c
Antipater Cittieus 595,c
Antiphanis teſtis tergiuerſatio 700,a
Antipho defenſus 332,a
Antiphon Philippo pollicitus ſe naualia Athenienſium accenſurum 332,c
Apaturius 579,c
Apaturij dolus 580,a
Apaturij fraudis narratio 579,c
Apaturij & Parmenonis controuerſia 580,c
Apaturij inimicitiæ 582,c. tergiuerſatio 581,b
Apaturij teſtibus fides non habenda 584,a
Apaturio xxx. minæ mutuo datæ 580,a
Aphobetus Æſchinis frater 267,a
Aphobus cur Stephani teſtimonium potiſſimum exagitet 561,a
Aphobus Demoſthenis patris teſtamentum nefariè violat 558,b
Aphobus iure damnatus 563,b
Aphobus malè geſtæ tutelæ damnatus 559,c
Aphobus omnium hominum ſceleratiſſimus 558,b. prius etiam ab amicis & arbitris dãnatus, quàm in iudicium veniſſet 567,a
Aphobus quæ cum collegis diripuerit 550, b. quibus argumẽtis conuictus 566, c. quantum ſeorſim defraudarit de bonis Demoſthenis 549,a
Aphobus Stephanum falſi teſtimonij accuſat 559,c. tutelæ malè actæ accuſatus 547,b
Aphobi calliditatem & iniquitatem perſtringit Demoſthenes 551,a
Aphobi cauillationum refutatio 550, a. commentum de pecunia domi defoſſi exagitat Demoſthenes 553, c. defenſor Onetor 571, b. dotis tria talenta 549,c
Aphobi improbitas, iudicatum non ſoluentis 560,b
de Aphobi improbitate & inſidiis querimonia 558,b
Aphobi mendacium de quatuor talentis defoſſis 554,a
Aphobi officinam non ceſſaſſe 550,a
Aphobi opera eſſe vendita ibid.
Aphobi reditus officinæ triginta minæ 549,c
Aphobi ſordium exagitatio 559,b
Aphobi tergiuerſationes apud arbitrum 553,c
Aphobo data Onetoris ſoror ſine dote 518,b
Aphobo nec ante litem nec poſt litem dotem fuiſſe numeratam 569,a
Aphobo tutelæ actio per Demoſthenem dictata 563,c
Aphobum iure eſſe condemnatum 563,c
Aphobum ob Milyam non deditum nullam feciſſe iacturam 563,c
Aphobum precia accepiſſe 550,b
ἀφορμὴ Atticis quid 559,x
ἀφορμῆς non acceptæ ſigna 601,c
Apollo Pythius Atticæ vibi patrius 333,b
Apollodorus Arethuſium falſæ renunciationis rẽum egit 722,c
Apollodorus cur teſtamentum aperire noluerit,nullam fuiſſe cauſam 609,b
Apollodorus Paſiclem fratrem non agnoſcit 618,b
Apollodorus Phormionem accuſat 599,c
Apollodorus ſeipſum commendat 617, c. ſéque Phormioni præfert 618,b
Apollodori aduocati petitio 519,a
Apollodori cum Phormione tranſactio 602,a.& 615.a
Apollodori & Paſionis par conditio 606,a
Apollodori factorum & æmulorum comparatio 715,c
Apollodori frugalitas 617,c
Apollodori ingrati animi exprobratio 606, a. liberalitas 617,c & 707,b
Apollodori morũ inſectatio 606,c natura 617,c
Apollodori opes eadẽ ratione poſſe ab Antimacho vẽdicari,qua Phormionis ab Apollodoro 605,c
in Apolledori ſuperbiam & mores, ſcomma 604,a
Apollodori vt calumniatoris criminatio 606,c
Apollodorum à Phormione non eſſe deceptum 604,b
Apollodorum falsò queri de paupertate,acceptis amplius XL. talentis 604,c
Apollodorum luxu, non liberalitate in rempub. minuiſſe rempub. 605,a
Apollodoro ſurreptum teſtimonium à Stephano 615.a.b
Apollonides Halicarnaſſeus 595.c
Apollonides Olynthius 530,b
apparandum prius quàm bellum gerendum 141,a
aqua ad quam oratores dicebant, quoties infundebantur 302,c
aræ virtutum in animis & templis 495,b
Arati Halicarnaſſei teſtimonium 594,b
arbitria pro Mantitheo facta 645,a
Arcades defendendi 85,c
Arcades & defendi, & Oropum recuperari poſſe 84,c
Arcades non eſſe deſerendos 86,b
Arcadum aſſentatio 23,b
Arcadum conſeruatione tam Thebanorum quàm Laconum potentiam minui 86,b
Arcadum quàm Meſſeniorum defenſionem honeſtiorem fore 83,c
inter Arcades & Thebanos fœderis pilæ 85,c
Arcadibus deſertis periculum venturum ad Athenienſes 84,c & 85,a
Arcadicę cõcionis diſtinctione temporum defenſio 25,c.& 257,a

Arche-

Archebius 369.a
Archebij & Heraclidis erga Athenienſes beneficia 369.b
Archenomides Anagyraſius 593.a
Archenomides Stratonis F. 596.a
ἀρχὴ ἀνδρα δείκνυσι 148.β
Archias 423.c
Archiæ pœna 533.c
Archidamus Lacedæmoniorum rex. 531.b
Archidamus Zeuxidami F. 531.b
Archinus 479.c
Architas 163.b
Areopagitarum & Quingentorum diſcrimina 416.c
Areopagiticus ſenatus Athenis 332.a
Areopagiticus ſenatus ne mutuò cędes fiant, cuſtos conſtitutus 381.c
Areopagus 437.c
Areopagi celebratio ibid.
Arethuſij damnatio 725.b
Arethuſij tergiuerſationes in ſoluendā mulcta 726,b
Argas Demoſthenis appellatio 260.a
Argentangina Demoſthenis 107.a
Argentariorum commentarij 698.b
Argentariorum diligentia 719.a
Argentum quiſquis dimittit, nō poteſt deinceps vlla de re rectè veréque cogitare 23.a
Argiui Athenienſes conſeruandos eſſe ſtatuerunt 80.c
Argiui & Meſſenij à Philippi ſocietate deterriti 27.b
Ariobarzanes 457.b
Ariobarzanes ciuis Athenienſis factus 448.b
Ariſtæchmus Græciæ proditor 354.c
Ariſtarchus Moſchi F. 194.a
Ariſtarchus Nicodemi interfector ibid.
Ariſtides cognomento Iuſtus dictus 300.b
Ariſtides hiſtrio 393.b
Ariſtides relegatus, deinde à populo reuocatus 504.b
Ariſtides ſuo arbitratu ordinandi vectigalia poteſtatem habuit 458.b
Ariſtidis abſtinentia. ibid. relegatio 504.b
Ariſto à Cononе & filiis ad mortem vſque mulctatus 728.a
Ariſto Athenienſis Cononem verberationis accuſat 727.a
Ariſtonis iuſiurandum 732.c. merita 833.b
Ariſtocles tabulas ſupprimit 581.b
Ariſtoclis arbitri temeritas ibid. impudentia ibid.c
Ariſtocrates caſtello diruto populū reſtituit 516.b
Ariſtocrates Scellij filius ibid.
Ariſtocratis decretum 429. a. non eſſe è repub. 443.a
Ariſtocratis ſenatuſconſultum cōtra leges eſſe factum 431.b
Ariſtocratis ſenatuſconſulto tyrannicam Charidemo concedi licentiam 436.b
Ariſtocratem accuſari propter vtilitatem reip. 429.b
Ariſtocratem tollere cauſæ dictionem 441.c
ad Ariſtocratem apoſtrophe 435.c
Ariſtodemus genere propior Archiadæ quàm Leochares 672.a
Ariſtodemus genere proximus hæreditatem petit 673.b
Ariſtodemus hiſtrio 315.c
Ariſtodemus homo inquietus 60.c
ariſtodemum Archiade genere eſſe proximum 671.c
ariſtodemum hominem inquietum, quietis ſuaſorem perſtringit Demoſthenes 60.c
ariſtogiton 189. b. à Lycurgo ſit reus 490. b. capite mulctandus. 502. b. cum fratre malè tractatus ab Athenienſibus 499.b
ariſtogiton Demoſthenem ſepties maieſtatis reum egit 495.b
ariſtogiton & priuatim & publicè pernicioſus 505.c
ariſtogiton impius in parentes & ſororem 498.a
ariſtogiton in ciuium perniciem natus 497.b
ariſtogiton inſanabilis 506.a
ariſtogiton nefaria bellua & immanis 498.b
ariſtogiton omnes mortales improbitate ſuperat 502.b
ariſtogiton quia occaſione factus ſit ærarius 490.a
ariſtogiton ſpem ſalutis ſuæ in inſigni improbitate collocat 491. b
ariſtogiton Tanagræo cuidam naſum præmordet 498.c
ariſtogiton veluti cancer è corpore reip. exterminandus 502.c
ariſtogitonis amicorum infectatio. 496.b
ariſtogitonis cognati 500.c
ariſtogitonis criminationum refutatio 495.b
ariſtogitonis crudelitas 501.b
ariſtogitonis facta ad reipub. euerſionem pertinere 494.b
ariſtogitonis familiæ totius exagitatio 500.b.c
ariſtogitonis frater veneficus ibid.
ariſtogitonis hominis nefarij & crudelis non eſſe miſerendum 501.a
ariſtogitonis importunitas 497.b
ariſtogitonis impudentia 502.b
ariſtogitonis impudentiæ crimination 504.a.b
ariſtogitonis ingratitudo 498.b
ariſtogitonis merita 500.c. meſſis ex alienis malis 501. a. mores 505. c. morum criminatio ibid.
ariſtogitonis nullum eſſe vſum in rebus neque bonis neque malis 494.c
ariſtogitonis pater 505.c
ariſtogitonis priuatæ vitæ exagitatio 497.c
ariſtogitonis vita 500.c
ariſtogitoni integra mulcta ſoluenda 499,c
ariſtogitoni cur venia detur, nullam eſſe cauſam 500,c
ariſtogitonem capitis eſſe damnandum 502.c
ariſtogitonem nec ad accuſandos alios eſſe aptum 495,c
ariſtogitonem non bene velle reipub. 499.a
ariſtogitonem ſemper mendacij eſſe conuictum 495,c
ariſtogitonem violatis legibus mulctandum eſſe 492.c
ariſtogitone accuſatore non opus eſſe reipub. 496,b
ariſtomachus legatus narrationem probabilem facit 430,c
ariſtophon 302,a.& 335.b
ariſtophon Azenienſis ſeptuagies quinquies violatarum legum accuſatus 302,a
ariſtophon ſycophanta corruptus à Zenothemide 576,b
ariſtophontis decretum 460,c. & 463.a
ariſtophontis lex 539,c
ariſtophontis verſutiæ 577,c
Ariſtratus 319,c
ariſtratus Græciæ proditor 354.c
ariſtratus Naxi & Ariſtolaus Thaſi Athenienſium vrbi inimiciſſimi 341,c
Arma non temerè arripienda 149,a
Armis Philippus vincendus 38,c
Armamenta priuata 716,a
Armamentorum exactionis narratio 681 b
Armati vt quique ſunt, ita etiã ſuum ius adipiſcuntur 81,b
Arrogantia Midiæ 412,c
Arrogantię ſuſpicionem Demoſthenes vitat 344,c
Artemiſia cur quietura videatur 79.a
Arthmius Zelita 310,c. eius proſcriptio 49,a.& 236.c
Aſiani ſatrapæ 65,b
ex Aſpectu pulchritudo rectius quã lectione cognoſcitur 158,c
Aſſentatio & dedecus cauēdum 138.b
aſſentatio in conſiliis, calamitati eſt negotiis 44,c
aſſentatio pernicioſa 12,a
aſſentatores omnes ferè diligere, monitoribus iraſci 140,b
aſſentatoribus & calumniatoribus res aduerſas Athenienſium potiſſimum acceptas eſſe referendas 44,b
Athenæ à Philippo oppugnatæ 322,c
Athenarum ciuitas vænalis 70,c
Athenarum felicitatem experientia probari 118,c
Athenarum fortuna bona, omnium mortalium grauis 349,a
Athenarum inopia 42,b
Athenienſis ciuitatis ius quanta res ſi 529,c

Athenienſis ciuitas magnus olim honos 457.a
Athenienſis ciuitas quanta res ſit, exemplo Platęenſium docetur 530.b
Athenienſis fatalis vecordia in fouendis proditoribus 50.b
Athenienſis reſpub. omnia pro Grę-corum libertate & incolumitate geſſit 327.a
Athenienſem ciuitatem, etſi annonę copia floreat, deſtitutam & ſociis & fortitudine in periculo eſſe 58.b
Athenienſes à Phocenſibus olim defenſi 208,c
Athenienſes à Thebanis honorificè accepti 344 a
Athenienſes ab inuidia maximè alieni 379.c
Athenienſes accepto demum malo, ſapiunt 56.b
Athenienſes ambitionem cum ignauia turpiſſimè coniungunt 68.c
Athenienſes bis profligant Perſas 153.c
Athenienſes communes libertatis vindices 81.c
Athenienſes delectantur proditoribus 61.b
Athenienſes etiam Græciæ proditoribus feliciores 119.a
Athenienſes gloriæ quàm pecuniæ cupidiores 428.b.& 485.c
Athenienſes Græcorum iuſtiſſimi 142.b
Athenienſes honeſta pericula turpi ocio ſemper prætulerunt 342.a
Athenienſes ignaui & contempti. 53.c
Athenienſes in bello pro patria defunctos publicè ſepeliunt 379.c
Athenienſes in cõcionibus feroces, in bello gerendo futiles 38.c
Athenięſes Lacedæmonios cõſeruarunt 326.c
Athenienſes libertatis aſſertores. 39.c
Athenienſes maris imperio potentes 30. c
Athenienſes nec admoneri ſe de officio patiuntur 56. a
Athenienſes, niſi Philippo reſtiterint, de excidio periclitari 59.c
Athenienſes nec icti ſapiunt 717.b
Athenienſes non ſeruire velle nec poſſe, ſed imperare conſueuiſſe. 60.a
Athenienſes noui ſemper rumoris ſciſcitatores 66.c
Athenienſes nunquam victi beneficijs 379. c
Athenienſes olim aliena defenderũt, nunc ſua negligunt 8.a
Athenienſes olim etiam bene meritis honorem habuerunt 375. c
Athenienſes omnium minimè inuidi 379.a
Athenięſes omnium negotioſiſſimi perhiberi voluerunt 103.b
Athenienſes orationibus funebribus fortia virorum facta ornant 379.c
Athenienſes pietatis & iuſtitiæ ſtudioſi 66.c
Athenienſes propter ſolum Demoſthenem coronati 326.a
Athenienſes quàm multa pacis conſeruandę ſtudio perdiderint 24.b. quomodo à Græcis accuſari poſſint 39.a
Athenienſes quo pacto bellum parare debeant 16. b. ſoli incorrupti, & ſeruitutis impatientes obſtant cupiditati Philippi 26. a. quos mulctarint 223.c
vt Athenienſes, ſic etiam Philippum nemini largiri quicquam, niſi de ipſo benemerito 244.b
Athenienſes ſimul & fortunati & temerarij 307.c. ſtupidi 53.c
Athenienſes veteres nec viuere cupiebant, niſi cum libertate viuere liceret 342 c
Athenięſes veteres totam Græciam curarunt 49.b
Athenienſium à deſperatione reuocatio 51.b. ad Ægos potamos aduerſa fortuna 458.c. ad Aliartum congreſſus 326.c. ad bellum cõmoditates 50.a. autoritas imminuta 30.c
Athenienſium æquitas 327. a. antiquitatis ſignum, frugum inuẽtio. 153.a. ceſſationis cõmonefactio. 9.c. clades ad Chęroneam 505.a. clementia 326.c
cum Athenienſium cõtemptu ſuam potentiam Philippus oſtentat 30.b
Athenięſium conatus improborum oratorum inſidiis impediri 81.c
Athenienſium credulitas & negligẽtia 38.c. deceptio 5.c
Athenięſium decreta de Philippi conatibus prohibendis 336. b. decreta & ſcita magnifica, actiones aut nullæ, aut humiles 71.c
ex Athenienſium decreto Amphipolim non eſſe Philippi 32.c
Athenienſium de Lacedæmoniis & Potide ad Naxum victoria 306.a
Athenienſium & Philippi fortunæ collatio 66.b
Athenienſium & Phocenſium ſocietas 208.b
Athenienſium excuſatio 112.a
Athenienſium & Thebanorum conciliatio 336.a
Athenienſium factum omnium honeſtiſſimum 321.c
Athenienſium expeditionis in Helleſpontũ narratio hiſtorica 707.a & 70
Athenienſium fides 444.c
Athenienſium fortitudo & iuſticia 153.a
Athenienſium fortunæ cum cęterorum fortuna collatio 119.a
Athenienſium futilitas 15.c
in Athenienſium ignauia Philippus principatu potitus 58.a
Athenięſium ignauiæ reprehenſio 66.c.& 67.a
Athenienſium ignauiæ Philippi vigilantia formidabilis 2.c
Athenienſium ignauiam reprehendit Demoſthenes 2.a.& 25.b
Athenienſium imbecillitatem Philippus deridet 34.b
Athenienſium increpatio 5.b. infamia 113. b. ingenium 54. c. iniquitas 22.b. laudabile inſtitutum: parcere ſubiectis,& debellare ſuperbos 84.b
Athenienſium laus 379.c. leuitatis reprehenſio 333.a legati 453 b
Athenienſium legati decem ad Philippum miſſi 198.c
Athenienſium liberalitatis & fidei exemplum 363.b
Athenienſium magna vis decretorum 443.b
Athenienſium magnanimitatis Demoſthenes miniſter, non autor 342.c
Athenienſium mos, facile & iraſci, & redire in gratiam 129.c
Athenienſium negligentia 53.a. nugæ 20.b
Athenienſium nulla in bellis autoritas 17.b
Athenienſium nobilitas & antiquitas 152.c
Athenienſium opes imminutæ 211.c
Athenienſium opes quomodo à Demoſthene auctæ 346.b
Athenienſium pacis corruptor Æſchines 212.a
Athenienſium peruerſitatis accuſatio 37.c
Athenienſium potentia 89.c
Athenienſium reip. forma, leges & inſtituta à Thebanis & Lacedæmoniis diuerſa 375.a
in Athenięſium rempub. peregrina exempla non transferenda ibid.
Athenienſium ſocietates 346.c
Athenienſium ſocordia 486. a. ſocordiæ & negligentiæ accuſatio. 457.c
Athenienſium ſolitudo 59. a. ſpoliatio 42.a
Athenienſium ſtatus reipub. democraticus 171.c
Athenienſium trepidatio, occupata à Philippo Platea 337.c
Athenienſium veterum cum preſentibus collatio 428.b
Athenienſium veterum & recẽtium prudens diſtinctio 127.b
Athenienſium veterum in cuſtodienda pudicitia ſeueritas 195.c
Athenienſium vrbs è Demoſthenis conſiliis feliciſſima facta 119.a
Athenięſium vrbs omnium vrbium fortunatiſſima & diis chariſſima 118.c
Athenienſium vrbem eandem ſemper manere, ſed negotia propter iniuriam hominum mutari 84.b

Athenienſium vrbē nemini vnquam vectigalem fuiſſe 66,c
Athenienſibus bene ſperandum, Alexandro mortuo, ſi aduigilauerint 109,a
Athenienſibus conſulere,difficile 21,c
Athenienſibus honorificum ad Græciæ defenſionem plurimum conſuliſſe 347,a
Athenienſibus in Byzantiorum & Artemiſiæ rapacitate vigilādum 81,a
Athenienſibus ipſis, vt principibus Græciæ defenſionem ſuſcipiendam 52,b
Atheniēſibus non fortunam, ſed Atheniēſes fortunæ defuiſſe 2,b. nō fortunā, ſed induſtriā deeſſe 66,b
Athenienſibus non ſeruitutem, ſed excidium eſſe metuendum 41,c
Athenienſibus non tantum turpis Phocenſium interitus, ſed etiam noxius & periculoſus 211,a
Athenienſib. Olynthi excidiū periculoſum 2,b. per Æſchinem inimicitiæ auctæ 211, b. Philippi ratiocinatio periculoſa 30, a. Philippum inſultare,fretum proditorib. 42, a. popularis ſtatus abrogatio periculoſa 80, a. quæ pericula immineant, ſi ſint imparati 36,c
Athenienſibus quantum legatorum perfidia nocuerit 218,c. Rhodiorum calamitatem profuturā 78,a. tota Græcia defendenda 73,b
Athenienſes à ſtudio nouarū rerum propter imbecillitatem deterret Æſchines 127,b
Athenienſes actum agere 36, c. ad bellū inſtructos eſſe oportere 73,b
Athenienſes ad recuperandū & tuendum principatum exhortatur Demoſthenes 72, b. ad vigilantiam & prouidentiā hortatur Demoſthenes 51, c. bonos ſemper honoraſſe 376,b. coronas nō conſultò, ſed ex conſuetudine decernere 300,a
Athenienſes eos,qui quæ ipſi volūt, dicunt, libentiſſimè audire 139,b
Athenienſes genus pecuniis præferre,honeſtum eſſe 603,c
Athenienſes ignauiſſimos Græcorum culpat Demoſthenes 58,b
Athenienſes multa bello ob negligentiam amiſiſſe 2,b
Athenienſes negligere occaſiones & rebus infectis, dedecus etiam, inſuper ſuſcipere 36,c
Athenienſes in ſummo periculo verſari 40,c
Athenienſes non fortuna, ſed ſeduli tate vinci à Philippo 66,c
Athenienſes non videri ignoratione peccare 113,c
apud Athenienſes proditorum licentia 42,b
Athenienſes nullos vnquam amicos deſeruiſſe 444,c
Athenienſes reprehēdit Demoſthenes 82,a
Atheniēſes ſine ſuſpicione rupti fœderis poſſe inſtruere exercitū contra Philippum 73,c
Athenienſes viribus ad amiſſa recuperanda carere 72,a
Athenienſibus Philippum non eſſe feliciorem,ſed ſtrenuiorem 7,c
cum Athenienſib.qua ſpe Pytho tam prolixè egerit 32,a
ab Athenienſib. homines improbos propter ſuam vtilitatem defendi 210,a
Athenodori fœdus 453,a
Atho mons à Perſarum rege perfoſſus 293,a
Atrometus pater Æſchinis nonagin ta quatuor annorum 266,c
Attalus pugil 126,b
Attica terra bellicoſa & fortis 300,c
Attica vrbs commune Græcorum refugium 293,b
Atticæ ciuitatis celebritas 101,c
Atticæ & regiæ pecuniæ collatio. 75,c
Atticæ incolumitas defunctis accepta ferenda 154,c
ad Atticam ne Philippus propè accedat,metuendum 37,b
in Atticam Olynthiis victis Philippum venturum 4,b
Attici anni ratio 417,a
auaricia Eubulideæ factionis 543,b
auaricia luxui ſeruiens,ignauiæ cauſa eſt, ad proditionem propellens 48,b
audiendam eſſe vtramque partem 313,a
audiendi ignauia moleſtiam conduplicat 140.c
audiendi moleſtia non fugienda 133,a
auditoris ignaui & contumacis commodo conſuli non poteſt 69.b
ſine Auditorum ſtudiis oratio friget 154,a
audiendos omnes eſſe attentos 151,a
in Aula bonis non eſſe locum 7,a
aulici proceres vulgo miſeriores 66,a
aulicorum comitatus 7,a
aulicæ diſciplinæ Philippi exagitatio 7,a.b
aures populi delicatæ 13,b
auribus in primis medicari, eſt magni æſtimandum 69,b
aurigationis per collationem laudatio 160,c
autoris conſilium 158,a
autoritas aduerſarij non ſpectanda, ſed res ipſa 718,c
autoritas & violatio legum quātum valeat 493,a
autoritas iudicum in legibus ſita 415,c
autoritas legum poſita in ſeueritate iudicum 416.a
autoritas legum prauitati conſuetudinis onteferenda 419,b
autoritas ſeueritate retinetur 490,a
autoritatis legum exempla 493,b
autoritate ſua populus non ſpoliandus 362,b
auxiliorum numerus ex decretis Demoſthenis miſſorum 356,a

B

Bacchanales cœtus pertinere ad remp. 392,c
Bacchanalia feſta Athenienſium 383,c
Bacchanalium iudices 307,b
barbarum non eſſe metuendum 76,b
Barbari excutiendi iugi auidi 3,c
Batalus Demoſthenis cognomentum 188,b.& 260.a
Bathippus 360,c
Beatitudo 157,a
Βδελυρὸς ὁστις 88 a
Bellum ab Atheniēſibus contra Philippum eſſe gerendum 55,a
Bellum Decelicum 326,c
Bellum difficile 73,c
Bellum neceſſariò gerendum 67,a
Bellum pace felicius 325,b
Bellum Perſæ non temerè inferendum 73,a
Bellum Philippicum 198,a
Bellum ſumma vi parandum 52,a
Belli alios fuiſſe ſuaſores, vnde conſtet 323,a
Belli Amphiſſenſis autor Æſchines 333,b
Belli componendi occaſio 248,b
Belli concitati nec Demoſthenem à Philippo accuſari 323.b
Belli gerendi ratio mutata 49,c
Belli incommoda exemplis declarata 270.b.c
Belli iuſtum initium expectandum 73,a
Belli Phocenſis cauſa 289,b
Belli ſtrenuè adminiſtrati præmia ſunt loca & ſocij 15,a
Belli ſumptus defuturos, niſi pecunia theatralis in veterem locum reſtituatur 11,c
Belli tempore nihil actum ab Æſchine pro vtilitate reipublicæ 333,a
Bello multæ neceſſariò moleſtiæ 41,b
Bellum inferendum potius quàm propulſandum 4,a
Bellum non excitare eum qui vlciſcendas Philippi iniurias ſuadeat, ſed Philippum 45,a
Bellum quo pacto Athenienſes parare debeant 16,b
ad Bellum adhortatio 35,a
ad Bellum Græcos inſtructos eſſe oportere 73,b
ad Bellum maturè paratum eſſe,magni refert 36.c
Bellorum calamitates 41,b
Bellorum cauſæ 80,a
in Bellis nulla Athenienſium auto-

ritas 17,b
Beneficium qui accepit, perpetuò meminisse debet: qui bene fecit, statim obliuisci 351,a
Beneficio diuino vtendum 5,a
Beneficia Epicerdis Cyrenensis in rempub. 367,a
Beneficia in rempub. à Demosthene collata 43,a
Beneficia legum 411,b
Beneficia Leuconis Bosporitani in remp. Athenienſium 365,c
Beneficia potius quàm calamitates rata esse debent 370,a
Beneficiorum memoriam inuidia superat 116,a
Beneficia propria commemorare, parum abest ab explorando 351,a
Beneficia vetera quàm recentes offensæ plus valere debent 372,a
Beneficijs Athenienses nunquam victi 379,c
Beneficiis Græci inescati 42,a
Beneuolentia in aduersis rebus constans 110,b
Beneuolentia eloquentiæ præferenda 298,c
Beneuolentia non tãtum, sed & prudentia in magistratu requiritur 213,b
Beneuolentiæ iudicum captatio 608,a
Beneuolentiam & commune bonum hominum operas coniungere: auaritiam & improbitatem dissoluere eadem 6,a
Beneuolentiam suam Demosthenes prædicat 111,c
Blanditiæ Demosthenis erga collegas 252,a
Bœotus à Mantitheo de dote materna accusatus 641,c
Bœotus etsi maior natu, non propterea Mantitheus vocandus 639,a.b
Bœotus ex iracundia à patre non repudiatus 645,a
Bœotus Mantitheum se nominari vult 643,c
Bœoti à simultatibus dehortatio 640,a.b
Bœoti actio de trecentis stateribus Phocaicis 646,a
Bœoti actio in Mantiam 642,b
Bœoti calumniæ in Mantitheum 645,b
Bœoti calumniæ, mutatióque nominis ibid.
Bœoti cauillationũ refutatio 644,a
Bœoti & Midiæ collatio 395,b
Bœoti impudentię resistendũ 647,c
Bœoti insectatio 648,a
Bœoti insidiosa insectatio 646,c
Bœoti maledictorum refutatio ibid.
Bœoti nomen non esse contumeliosum 639,c
Bœoti nominis mutatio 645,c
Bœoti scomma 640,b
Bœoto nomen à patre factum, boni esse consulendum 638,b
Bœotum decuisse arbitri sententia stare 646,b
Bœotij 326,b
Bona duo hominum, felicitas & cõsilij capiendi prudentia 444,c
Bona existimatio summum rerumpub. bonum 78,b
Bona parta tueri, videtur esse difficilius quàm parare 4,a
Boni ciuis omnia officia à Demosthene præstita 355,b
Boni natura, non studio parentum 605,c
Boni viri dotibus præditi, magnificiendi 245,a
Bonum virum in calamitate cum fortunato nebulone comparari, summæ miseriæ est 117,c
Boni ciues in maiori periculo sunt, quàm proditores 28,c
Boni vt conseruẽtur. legis finis 115,c
Bonorum virorum neglectionẽ periculosam esse reip. ibid.
Bonis in aula non est locus 7,a
Bonis ingeniis minori periculo consulitur 158,b
in Bona locupletum pauperes inuadere non debent 57,c
Bonitas 493,c
Bonitas res est tranquilla, timida & tarda, & damni patiens 439,c
Bosphori acta 586,a
Buselus Exæi filius 659. 660,b
Byzantium contra Philippum defendendum 37,a
Byzantium obsidione liberatum 325,a
Byzantium per Philippum obsessum ibid.
Byzantij & Eubœenses rectè defensi 326,b
Byzantij liberatio 325,a
in Byzantiorum & Artemisiæ rapacitate vigilandum esse Atheniensibus 81,a
Byzantiorum decretum pro liberata vrbe per Athenienses 325,c

C

Cædes consilio factæ, morte petuóque exilio & bonorũ publicatione apud Athenienses punitæ 391,a.b
Cædis crimen 518,c
Cædis Demosthenes à Midia accusatus 399,c
Cædis expiandæ ritus 688,a
Cædis fortuitæ pœna 458,c
Cæsi in præliis inter victores numerandi 154,c
Calamitas vel fortunæ vel proditoribus accepta ferenda 355,c
in Calamitate bonum virum cum fortunato nebulone comparari, summæ miseriæ est 117,c
Calamitates nõ Demosthenis, sed fatis imputandæ 351,b
Calamitates non exprobrandæ 535,c
in Calamitatibus esse liberalem, turpe: rebus secundis, ingratum 368,c
Calamitosis non irascẽdum, sed subueniendum 80,b
Callarus seruus 737,c
Callianum fœdus & inanes pollicitationes 387,a
Callias 286.b. quinquaginta talentis mulctatus 237,a
Calliæ inanes pollicitationes 287,c
Calliæ iniuriæ 62,a
Calliclis fundus circumseptus 737.b
Calliclis morum insectatio ibid.
Callippus Pæanienſis 34,b
Callippi machinatio de retrahenda ad se pecunia 719,c
Callippi percontatio & mora. ibid.a
Callisthenes 251,a
Callistratus ab Olympiodoro 35. annis fraudatus 692.b
Callistratus aperiri iubet pactionem 696,b
Callistratus exul 712.b
Callistrati & Olympiodori conspiratio 693. a. c. eorum condemnatio. ibid.b
Callistrati familiaritas 723.b
Calumnia 266.b
Calumnia Æschinis intempestiua 347,b
Calumnia ex immutatione temporum 254,b
Calumniæ peruersitas 376,a
Calumniarum Aeschinis exagitatio 314,b
Calumniator res improba 347,b
Calumniator, vt venenata bestia è medio tollendus 503,a
Calumniatoris insectatio 330,b
Calumniatoris imago 497,c
Calumniatoris mercenarij cõductori nullus vsus 496,c
Calumniatoris morsus ineuitabilis 516,b
contra Calumniatoris morsum nihil esse remedij ibid.a
Calumniatoris officium, criminari omnia, probare nihil 540,b
Calumniatores extirpandi 497,a
Calumniatores actum agere 345,b
in Calumniatores inuectiua 250, a
Calumniatorum consuetudo 343,b
Calumniatorum genere nullũ aliud est pestilentius 516,a
Calumniatorum insectatio 491,c & 515,c
Campi sacri deuastatio 295,b
de Campo Elysio opiniones vnde natæ 157, a
Calauria 112,a
Canes qui de ouibus gustant, iugulandi 496,a
Canon vel regula ad dignoscendum quid rectum, quid non, adhibetur in fabrili, &c. 303.a
Capitũ accusationis repetitio 245,a
Captiui redempti à Demosthene 222,a
Captiuas Nicostrati 723,b

Cardia occupata 454.a
Cardianorum controuersia cum Athenienſibus 34.a
Cardianorum ſæuitia 435.a
Cardianis Miltocythes ad necem traditus 452.c
Cardianis negatum ius 63.a
cum Cardianis non diſceptandum. 34.b
cauillatio de Sirenibus 306.c
cauillationis de naufragio refutatio. 595.c
cauillationis de Philippi beneficentia reiectio 224.b
cauillationum refutatio 634.a
cauſa vera accuſationis 229.a
cauſæ ab arbitro ad iudices remiſſio 587.c
cauſæ cum iudicibus communicatio 386.a
cauſam amicorum agere non curioſitatis, ſed officij eſt 117.a
Cecropidæ 156.b
Cephalus 302. b. populi ſtudioſiſſimus ibid.
Cephiſiadæ pecunia reddita 719.b
Cephiſodotus Bœotius 593.a
Cephiſodoti eloquentia à Demoſthene ſummè prædicata 380.c
Cephiſodoti exercitus vexatus à Charidemo, & iniquum fœdus extortum 452.b
Cephiſontei teſtimonij de teſtamenti inſcriptione refutatio 610.b
Cerberus offa iniecta ſopitus 497.a
Cercidas Græciæ proditor 354.c
ceremonia mirabilis 438.b
ceremoniæ in donanda ciuitate. 529.c
Cerſobleptes 457.c
Cerſobleptes à Demoſthene fœdere excluſus 257.c
Cerſobleptes captus 199.a
Cerſobleptes Cotyos regis Thraciæ filius & ſucceſſor 452.a
Cerſobleptes excluſus fœdere 198.c & 284.c
Cerſobleptes Thraciæ rex 429.a
Cerſobleptæ opes auctæ reipub. Atticæ pernicioſæ 443.b
Cerſobleptæ tyrannis 430.b
Cerſobleptæ vt barbaro non habenda fides 447.c
Cerſobleptæ non haberi poſſe fidem de Cherſoneſo 444.b
Cerſobleptem ſuſpectum eſſe oportere 446.& 447.a
certamina gymnica 379.c
ceſſandi cauſa nulla reliqua 11.b
ceſſationis Athenienſium commonefactio 9.c
ceſſationis incommoda 2.a
Chabrias 309.a.& 394.b
Chabrias ad Thebas cum vniuerſis Peloponnenſibus dimicauit. 371.b
Chabrias Athenienſium imperator non militum vnum amiſit. ibid.c
Chabrias dux cautiſſimus 372.a
Chabrias Gorgopam in Aegina occidit 271.b
Chabrias prælio nauali vicit Lacedæmonios ibid.
Chabrias pro republica mortem oppetiit 372.a
Chabrias vir præſtans 371.b
Chabriæ encomium, & res feliciſsimè geſtæ. ibid.a
Chabriæ fœdus 453.a
Chabriæ res geſtæ 371.a
chabriæ trophæa in Cypro erecta. ibid.b
chæronenſis pugna 127.c & 151.c
chæronenſem cladem Demoſtheni obiicit Aeſchines 309.a
charetis fœdus 453.b
chariclidæ pater 410.a
charidemus 329.c. & 457.c. & 459.a
charidemus de republica benemeritus 431.c
charidemus non fidus reipublicæ. 446.b
charidemus fraude ciuis factus, & coronis ornatus 449.a
charidemus Thraciæ regis imperator 429.a
charidemus vt bonus ſit, tamen propter Cerſobleptem ei non tantũ eſſe tribuendum 446.6
charidemi erga Cephiſodotum ingratus animus 451.c
charidemi cum Philippo coniunctio 455.a
charidemi & Cerſobleptæ offenſæ non curandæ 456.a.b
charidemi facta 449.a
charidemi iniuriæ & iniqua fœdera 452.b
charidemi leuitas & perfidia 450.b
charidemi literæ ad Cephiſodotum fucatæ 450.b
charidemi officia 446.c
charidemi perfidia 453.a
charidemi ſugillatio 430.a
charidemi ſuſpicio negligenda. 456.b
charidemo cur nunc Demoſthenes aduerſetur 455.b
charidemo nihil honoris habendũ. ibid.a
de charidemo præiudicium eſſe repudiandum. 431.b
charinus Epicharas Leuconenſis. 593.b
cherſoneſus à Philippo vaſtata. 333.a
cherſoneſi incolumitatem nec redimendam fuiſſe, nec redemptam eſſe Phocenſium interitu 210.b
Cherſoneſi limites 34.a
cherſoneſo etiam à Philippo imminere periculum 37.a
cherſonitæ liberati per Athenienſes 326.a
cherſonitarum decretum. ibid.
cherſoneſitarum liberatio. ibid.
cherſoneſitarum, vt & Athenienſium ſecuritatem poſitam eſſe in imbecillitate finitimorum 443.b
chij, quod dederunt Chabriæ, ratum habent 372.a
chionides Xypetæon 522.a
chori magiſter à Midia corruptus. 387.c
chriſtiani quatenus cum Turcis hactenus bella geſſerint 19.b
ciceronis procœmiorũ volumẽ. 130.b
cimon 457.c
cimon quinquaginta talentis mulctatus ibid.
cimon tribus tantum calculis capitis pœnam effugit. ibid.
cimonis comitis Æſchinis immodeſtia & petulantia 125.c
cimonis interceſſione fœdus annorum 50. Athenienſibus cum Laconibus percuſſum 270.b
cineas Græciæ proditor 354.c
cirrhæus campus 289.b
cirrhæi. ibid.
cittus argentarius 585.c
ciuis adulterinus Æſchines 331.c
ciuis boni deſcriptio 42.c
ciuis moderati officium 357.c
ciuis ſtrenui & boni officia 352.a.b
ciues cur adiungendi ſint 17.a
ciuium concordiæ iudicia ſeruiunt; bellicus apparatus imperio tuendo & amplificando prodeſt 69.c
ciuium conſociatio æqua eſſe debet. 57.c
ciuium criminationes 8.c. delectus 16.c
ciuium factiones 8.c
in ciuium perniciem Ariſtogiton natus 497.b
in ciuium ſola concordia non poſitam eſſe victoriam 128.a
ciuibus ipſis Atticis neceſſariò militandum 20.a
ciuibus proditorum audacia imputanda 82.c
ciuitas Athenarum venalis 70.c
ciuitas Athenienſis magnus olim honos 457.a
ciuitatis adulteratio. 383.b
ciuitatis eſſe idem ſemper ſpectare, atque aliàs aliud agere 84.b
ciuitatis & gentis hæc ſola eſt ſalus, habere gubernatores bonos, & ſenatores cordatos 102.a
ciuitatis moneta lex 489.b
ciuitatis nullum vſum eſſe, quæ neruos contra facinoroſos non habeat 238.c
ciuitatis ſalus quibus in rebus ſita ſit 69.c
ciuitatis ſtatus quibus rebus labefactetur atque intereat. ibid.b
ciuitatis ſummæ opes, abundare præſtantibus viris 370.a
ciuitati lex fidem derogat 363.c
ciuitati, non ducibus res geſtæ tribuendæ 70.b
ciuitatẽ Athenienſem etſi annonæ copia floreat, deſtitutã & ſociis & fortitudine & periculo eſſe 58.b
criminatio & calumnia germanæ

in Ciuitatibus ita viuendum, vt in priuatis familiis 57.b
Cyrsylus 342.b
cladis ad Chæroneam translatio in Thebanos 155.b
sine Clade magna exercitum nusquam esse posse 4.b
cladium magnarum causæ 53.c
clementia erga reum 438.b
Cleobulus Glauci Acharnensis filius 257.a. Chilonem Lacedæmonium nauali prælio vincit. ibid.
Cleocratis hospitalitatem prædicat Æschines 123.c.
Cleocratis hospitis sui genus & prudentiam laudat Æschines. 122.c
Cleomenes 739.b
Cleon 644.b
Cleopatra Philippi filia 308.c
Cleotimus Græciæ proditor 354.c
clientem fortuna quærit 109.b
Clinias Clidici filius 541.a
Cliniæ lactatio. ibid.
Clitarchus Græciæ proditor 354.c
cognatorum onera 665.b
collationibus præstare ædilitia munera fieri, quàm eripi immunitates 364.c
colloquia 160.a
comitas ibid.
commeatus militantibus non paruo est subsidio 17.c
commenti de pecunia domi relicta Demosthenis, confutatio 565.c
commenti refutatio 550.c
commiserationis exclusio 635.b
commiserationem sibi & suis mouet Demosthenes 558.c
compendij sui qui rationem habēt, nunquam reipublicæ liberè salubritérque consulunt 69.c
concionandi facultas nemini neganda 139.c
concio Pythonis apud Athenienses habita 32.a
in Concionibus Athenienses feroces, in bello gerendo futiles. 38.c
conciones Midiæ importunæ. 413.a
conciones sacrę quatenus audiantur 217.c
concordia omnium bonorum causa reipublicæ 502.b
concordiæ studendum 108.b.& 240.c
concubinæ, meretricis & vxoris discrimen 534.c
confusionis & imprudentiæ damna. 18.c
Conon Lacedæmonios nauali prælio superauit 370.b
Conon palàm rem perfecit 371.a
Cononis arbitrium 646.a
Cononis cauillationibus leges opponendas 729.b
Cononis victa prouocatio 370.c
Cononis merita. ibid.a
Cononis obitus 691.a
Cononis portentosum iusiurandum. 732.b eius refutatio. ibid.
Cononis res gestæ 370.a
Cononi ærea statua ab Athenienſibus decreta ibid.b
Cononi exteri honorem habuerunt. ibib.c
Cononi non ignoscendum 733.b
Cononianæ defensionis confutatio. 729.b
Cononianæ hæreditatis diuisionis narratio 691.a
Cononianorum testium & collegij nebulonum exagitatio 731.b.c
conscientia bona non reformidat lucem 148.c
consulendi prouincia cur difficilis. 109.a
consiliarius qualis magnificiendus. 111.a
consiliariis improbis non auscultandum 116.c
consilium Æschinis in eiuranda legatione 215.c
consilium argutissimum & verissimum 39.b
consilium inexpectatum, sed vtile. 144.a
consilium post facta 21.c
consilij dandi consuetudo præposte ra 143.b
consilij dandi prouincia difficilis. 142.b
consilij & fortunæ certamen 167.c
consilij vtilis pollicitatio 108.a
consilij vtilitas 18.b
consilium dare suapte natura periculosum ac difficile 21.c. & 73.c
consilium per literas pertexere difficile 108
consilium prudentius aliis dare posse in deliberando difficile 71.c
consilia euentu comprobata 22.b
consilia ex euentu non spectanda. 167.b
consilia impostorum, non verba spectanda 429.b
consilia in arduis deliberationibus attentè audienda 1.a
consilia praua reprehendi, maximè prodest 148.b
consilia tuta sequenda 445.a
consilia tutissima ineunda 436.b
consiliorum euentus non spectandus. sed animus consulentis. 108.c
consiliorum Philippi euentus 244.a
in Consiliis & actionibus animus potius spectandus, quàm euentus. 114.b
in Consiliis publicis priuata persona deponenda, assumenda publica 343.b
consolationes 156.c
conspirationis argumenta 544.a
constanter simpliciterque nihil agere summo cum periculo est coniunctum 108.b
consulendi ratio ingenua 144.a
consulta rectè, & magno studio laboréque probata, sæpe corrumpuntur quàm ij qui in mandatis habent, aliter exequuntur 109.a
controuersia Lysithidæ permissa. 720.b
controuersia Philippi cum Atheniensibus de Amphipoli 64.a
contumacia in audiendo vituperanda 147.c
contumacia necessariam facit inculcationem eiusdem rei 148.a
contumelia intolerabilis 391.c
contumelia nihil intolerabilius. ibib.
conuicium ab accusatione in quo differat 330.c
conuicij & accusationis discrimen. ibid.
conuicia Aeschinis non audienda. 227.c
conuicia & criminationes cum voluptate homines audiunt 313.b
conuicia & tumultus semper nocere solent 149.c
conuiciorum recriminatio 717.c
conuiuium cum Philippo post Phocensium excidium 216.c
copias cur non maiores esse iubeat. 17.a
Corinthij 326.b
Corinthiorum exulum in Atheniensis merita
corporum infirmitas à medicis: animorum imminitas legumlatorum prudentia exterminatur. 506.c
coronæ hospitalis consecratio 280.c
coronam ambitiosis & ignauis non dandam 715.c
coronarum & phialarum comparatio 485.c
coronarum inscriptiones 428.a.& 485.a
coronarum inscriptiones quales apud veteres Athenienses fuerint. 428.a
corruptelæ præsentium temporum. 48.c
Cotys 443.b.& 445.c.& 447.a
Cotys rex à Pythone interfectus. 452.a
Cotys rex, hostis Athenienſium, & sceleratus homo. ibid.
Cotys mercenarius 451.a
Cotylæus mons 86.c
credendum quibus tutissimè 445.a
creditorum peior cōditio quàm debitorum 738.b
credulitas Athenienſium 38.c
crimen cum alio non communicandum, sed refutandum 226.b
crimen inuidiæ omnium turpissimum 379.b
criminis impudicitiæ amplificatio. 422.b
crimen inferentem, rem ipsam non posse demonstrare, turpe 306.c
crimine omni vocare eum oportet, qui alios reprehendere velit 8.b
ad Crimina respondendum 659.c

crimina-

criminatio & calumnia germanæ sunt sorores 266.b
Critias 194.b
Criticorum temeritas 29.c
Critonis testimonium de venditis ædibus 648.b
Critonis vita luxuriosa. ibid.
crudelitas summa Athenis viguit sub triginta tyrannis 425.a
Ctesicles 410.a
Ctesiphon accusatur, Demosthenes petitur 314.c
Ctesiphon poetarũ contẽptor. 123.a
Ctesiphon populi de Demosthene iudicium secutus 348.b
Ctesiphontis decretum 312.a
Ctesiphontis & Demosthenis exagitatio 304.c
Ctesiphontis sententia de coronando Demosthene 311.b
Ctesiphonti inimico reconciliato inconstantiam exprobrat Aeschines 122.a
Ctesiphontem moderationis admonet Aeschines ibid.b
Ctesippus Glauconidæ F. 520.c
Cteson è Ceramis 524.b
cunctationis incommoda exemplis declarata 2.a
culpæ infortunium tribui, iniquum. 351.c
culpæ in auditores translatio 354.b
culpæ à senatu in Androtionẽ translatio 423.a
cupiditas menti tenebras offundit. 203.b
nõ Cupiditas, sed rerum natura spectanda 11.c
cura rerum dum occasio adest, suscipienda 3.c
curam amat victoria. 7.c
Cyrrhæus ager à Philippo inuasus. 334.c

D

DAmostratus Melitensis 540.c
Daochus Græciæ proditor. 354.c
data antè potius relinquenda, quàm noua excogitanda 377.b
debitorum melior conditio, quàm creditorum 738.b
Decelicum bellum 420.b
decernendum nihil ante rem probè cognitam 136.c
decipere seipsum omnium est facillimum 11.c
decipiens nequior, quàm qui decipitur 147.c
decretum de Charidemo turpe esse reipub. 448.a
decretum non quantum valeat, sed voluntas scriptoris spectanda. 442.a
decretum Phocensibus exitiosum. 206.b
decretum vel exempli causa condemnandum 442.a
decreta nullius esse momenti, nisi effectum habeant 11.a
decreta strenuè exequenda 108.b
dedecus cauendum 379.a
defectio ad cotym 449.c
defendi multo facilius quæ habeas solent omnia, quàm parari 8.a
defensio & victoria Phormionis. 608.c
defensionis conomanæ confutatio. 729.c
defensionis meditatio ante facinus. 619.b
defensionis ordinem Demostheni præscribit Aeschines 303.b
defensionem legitimam Aeschini non suppetere 226.c
defensionem nullam Lacrito relinqui 597.c
in Defensione Rhodiorum, regem Persarum non esse metuendum. 78.c
pro Defensione patriæ qui occumbere non dubitant, eos non satis posse laudari 152.b
defuncti libertatis Græciæ assertores 155.b
defunctorum propriæ laudes à studiis & rebus gestis 154.b
defunctis Atticæ incolumitas accepta ferenda 154.c
Dei est nihil errare, & omnia bene agere 354.a
Deliaca pestis 121.b
delicta magistratuum cur grauius quàm plebeiorum vindicanda. 503.c
deliberandum antè rem 21.c. & 56.b
deliberandum lentè, & quæ decreta fuerint, maturè sunt facienda. 137.c
deliberantes de rebus magnis nullam vtilem cogitationem prętermittere debere 76.c
deliberare re iam perfecta Athenienſibus vsitatum 21.c
in Deliberationibus arduis consilia attentè audienda 1.a
ob Delphicam vmbram bellum suscipere non esse operęprecium. 24.b
Demaratus Gręcię proditor 354.c
Demochares 556.c
democratia in omnibus rebus lenior 425.a
democratię laus 155.c
democratię humanitas 483.a
democratię & oligarchię collatio. 425.a
democratię Philippus inimicus 39.c
in Democratia cur optabilius degere quàm in oligarchia 425.a
in Democratia omnia clementiora quàm in oligarchia. ibid.
democratici status omnia esse humaniora quàm oligarchici 483.a
Demophonti soror, Aphobo mater Demosthenis tantum 70. minæ redditæ 548.a
Demosthenes à Midia cædis accusatus 309.c
Demosthenes à Philippo nunquam victus 110.b
Demosthenes ab Æschine rationes reddere prohibitus 227.b
Demosthenes ab Aphobo fundo deiectus 568.c
Demosthenes ab Athenienſibus virtutis ergò & beneuolentiæ aurea corona donatus 320.b
Demosthenes acta sua commendat. 324.c
Demosthenes administrationum, non donationum causa, obnoxius referendis rationibus 328.c
Demosthenes ad orationis confidentiam maximè admirandus 295.c
Demosthenes aduersariorum iniuriis exacerbatus 723.a
Demosthenes aduocatus 330.a
Demosthenis Aeschini aduersatur 206.a. eique fidem abrogat 314.b
Demosthenes Aphobi calliditatem & iniquitatem perstringit 560.a
Demosthenes Aphobi commentum de quatuor talentis domi defossis exagitat 554.b.c.& 565.c.& 566. a.b
Demosthenes argutias Aeschinis ad suam vtilitatem trahit 345.c
Demosthenes arrogantiæ suspicionem vitat 344.c
Demosthenes Batalus cognominatus 188.b
Demosthenes beneuolentiam suam prædicat 111.c
Demosthenes callidus orationum opifex 305
Demosthenes causam cum reipub. communicat 714.c
Demosthenes cedit nemini 357.c
Demosthenes confert acta Aeschinis & Philocratis in legatione, cum suis actis 222.c
Demosthenes creatus ab Athenienſibus Pylagoras 290.a
Demosthenes culpam communicat cum Atheniẽsibus, si qua sit commissa 327.b
Demosthenes cùm ad rempub. accederet, qualis Græciæ status fuerit 315.a
Demosthenes cur Charidemo aduersetur 455.b
Demosthenes cur difficilis & morosus 28.a
Demosthenes cur honore dignus. 354.c
Demosthenes cur legationem posteriorem obierit 222.b
Demosthenes cur secundùm legatus non ierit 199.a
Demosthenes deplorat mala sua domestica, amplicandi causa. 714.a
Demosthenes eloquentia præstans.
Demosthenes excusat orationis vehementiam 118.a
Demosthenes explosus 203.b
Demosthenes falsis criminib. à Midia oppugnatus 399.b
Demosthenes importunus calumniator ab Aeschine dictus 299.a

Demosthenes inconstantiæ à Dinarcho accusatus 104.a
Demosthenes industriam suam cõmendat 714.a
Demosthenes in causa contra Aphobum causæ bonitate se fretum esse ostendit 560.a
Demosthene in orationes aduersus Midiam summum in cogitando studium posuit 411.c
Demosthenes in priuata vita comes, humanus & liberalis 351.a
Demosthenes intolerabilis & molestus 249.c
Demosthenes iudices in Aeschinem concitat 223.c
Demosthenes laudatus non ob administrationem, sed propter liberalitatem 329.a
Demosthenes laudator prioris legationis 252.c
Demosthenes minister, non autor magnanimitatis Athenien. 342.c
Demosthenes mirificus præstigiator 267.a
Demosthenes μισοφίλιππος 248.c
Demosthenes μισοπάρανος 287.b
Demosthenes mœnium refector 276.c
Demosthenes consilia sua non ad securitatem, sed ad dignitatem retulit 321.b
Demosthenes negat se causas priuatas agere 578.c
Demosthenes non negat se meditatum dicere 411.c
Demosthenes non socius actorum Aeschinis 226.b
Demosthenes orationum scriptor & Scytha ab Aeschine vocatus 271.a
Demosthenes Philippo aduersatus 334. c
Demosthenes Philocratis defensor, & primæ legationis autor & approbator 248.c
Demosthenes prius etiam similibus decretis cùm fuerit ornatus, intempestiuè nunc exagitari Ctesiphontem 345.b
Demosthenes qualis orator 42.c. & 411.b
Demosthenes quæ sentit, simpliciter omnia & liberè profert 20.c
Demosthenes quibus rebus sit ab Aphobo fraudatus 549.a
Demosthenes quoad maternum genus Scytha & barbarus 299.a
Demosthenes quantum in ipso fuit, semper inuictus 347.c
Demosthenes quòd viginti auri talenta acceperit, à Dinarcho accusatur 93.a
Demosthenes quomodo acta sua probarit 348.b
Demosthenes quomodo vrbem Atticam munierit 355.a.b
Demosthenes rectè à Ctesiphonte laudatus 348.c
Demosthenes reuocari se, non redeundi sibi potestatem fieri cur postulet 117.b
Demosthenes scriptor orationum. 299.a
Demosthenes se defendi petit contra potentum factionem 413.c. & 414.a
Demosthenes septuaginta talenta de auro regio præripuit 308.b
Demosthenes sua cõsilia cum quorundam oratorum nugis comparat 68.c. & inde.
Demosthenes suam patriæ obseruantiam inculcat 112.b
Demosthenes suum periculum cum ignominia reip. coniungit 342.c
Demosthenes suum in rep. studium collatione cæterorum oratorum amplificat 344.c. & 347.c
Demosthenes sycophanta 260.a
Demosthenes theatrali pecuniæ præfectus 330.a
Demosthenes timidus 299.b
Demosthenes τῷ δεισιδαιμονίαν excusat 349.b
Demosthenes tria talenta populo donauit 330.a
Demosthenes verberibus à Midia affectus 386.b
Demosthenes veterum imitator 357.b
Demosthenes vnde vi cum Onetore agit 567.c
Demosthenes vt Demosthenem accuset 513.a
Demosthenes vt ignauus in occasione rerum agendarum à Dinarcho accusatur 96.c
Demosthenes ξενέκτορος dictus 306.b
Demosthenis abstinentia & integritas 327.b
Demosthenis accusatio 284.b
Demosthenis acta contra Aeschinem 336.a
Demosthenis acta auaritiæ sordibus contaminat Dinarchus 97.b
Demosthenis acta in repub. 324.a.b
Demosthenis aduocatio ob tria talenta 288.c
Demosthenis actorum summa 110.a
Demosthenis administratio minimè cum calculis conferenda 346.a
Demosthenis ædilitas 383.b. & 387.a & 407. a. eius narratio 387.a
Demosthenis apud Philippum in oratione hæsitatio 251.c
Demosthenis apud Thebanos oratio 343 c
Demosthenis arrogantia 297.c
Demosthenis assentatio erga Macedones 285.a
Demosthenis beneficia in rempub. collata 43.a
Demosthenis consilium in maturanda legatione 219.c
Demosthenis consilium salutare de societate cum Thebanis ineunda. 337.c
Demosthenis consilio nihil potuisse fieri melius pro ratione illorum temporum 340.b
Demosthenis conuiciorum refutatio 305.a
Demosthenis coronandi nullam esse causam 307.c
Demosthenis corruptela 289.c. & 290.a
Demosthenis criminum congeries. 98.a
Demosthenis cum Demado collatio 105.b
Demosthenis cum Minerua & Iunone colloquium 305.c
Demosthenis de aduersariorum iniquitate querela 109.c
Demosthenis de Aphobi improbitate querela 556.b
Demosthenis de imbecillitate sua conquestio 547.c
Demosthenis de Onetoris de Aphobi iniquitate querela 567.c
Demosthenis de Pausania somnium 305.c
Demosthenis de semetipso fiducia 345.a
Demosthenis decretum pace facta. 316.b
Demosthenis diligentia 130.b
Demosthenis dignitatem agi 313.b
Demosthenis & Æschinis actorum collatio 339. a item fortunæ. ibid.
Demosthenis & eius aduocatorum exagitatio 310.b
Demosthenis & Midiæ collatio. 406.c
Demosthenis eloquentia 130. b. & 166.a & 169.c. & 186.c
Demosthenis eloquentia & publicè & priuatim vtilis 351.c
Demosthenis eloquentiam prædicat Æschines 128.c
ex Demosthenis eloquentia quid fructus ad rempub. redeat 69.a
Demosthenis erga collegas insidiosæ blanditiæ 252.a
Demosthenis exilio Trœzen delecta 111.c
Demosthenis existimationem deprimit Dinarchus 97.a
Demosthenis exordia quomodo legenda 130.c
Demosthenis expostulatio de iniquitate populi erga se 117.a
Demosthenis fiducia 385.b
Demosthenis filia 285.b
Demosthenis fortuna 349.c
in Demosthenis fraudem omnia esse facta 569.a
Demosthenis fugæ causæ excusatio 111.c
Demosthenis genius infaustus. 296.c
Demosthenis genus 298.c
Demosthenis iactantia. ibid.a
Demosthenis imprecatio 333.c
Demosthenis in Æschinem conuicia 124.b
Demosthenis in priore legatione ad Phi-

ad Philippum importunitas & arrogantia 249.b
Demosthenis in priuatis contentionibus vehementia 167.a
Demosthenis in rempub. merita. 43. a. & 110. a. & 311. a
Demosthenis inimicus Eubulus. 413.b
Demosthenis innocentia & beneuolentia 112.b
Demosthenis innocentiæ defensio 111.b
Demosthenis inopia & difficultates 346.c
Demosthenis institutum 166.a.b
Demosthenis integritas in repub. 166.c. & 328.b
Demosthenis inuicta excellentis eloquentiæ vis 251.b
Demosthenis lacrymæ 304.b
Demosthenis lectio etiam nostris hominibus vtilis 168.a
Demosthenis lætitia Philippo mortuo, in domestico luctu 285.b
Demosthenis liberalitas 111.a. & 312. a. & 384.a. & 559.c
Demosthenis libertas sine conuiciis 29.b
Demosthenis mater moribunda. 714.a
Demosthenis mendacitatis exagitatio 258.b
Demosthenis mentiendi artificium. 288.b. audacia 267.c
Demosthenis meritorum elevatio. 93.c
Demosthenis natura, ne aprè dicat, malè viuat 299.b
Demosthenis ob tria talenta aduocatio 288.c
Demosthenis orationes bonæ, actiones malæ 299.b
Demosthenis pater 556.c
Demosthenis pater ingenuus. 298.c
Demosthenis patrimonij enumeratio 548.b.c
Demosthenis patrocinium 283.a
Demosthenis patronos repudiat Dinarchus 106.b
Demosthenis periuria 304.a
Demosthenis petitio 714.b
Demosthenis oratio 112.a
Demosthenis prædicatio 120.a
Demosthenis præstigiæ, conuicia, periuria, lacrymæ 304.a
Demosthenis publica liberalitas. 350.c
Demosthenis querelarum excusatio 112.b
Demosthenis redemptionem captiuorum exagitat Æschines. 259.c
Demosthenis renunciatio legationis, & irritio laudum Philippi, & decreta Philippo inseruientia. 253.b
Demosthenis scomma in magnam vocem Æschinis 245.c
Demosthenis spes de seipso & iudicibus 547.c
Demosthenis tacentibus omnibus aliis & attonitis, salutare consilium 337.c
Demosthenis testis, Aesius 561.c
Demosthenis timiditas 299.b
Demosthenis tria peccata in concilianda societate 294.b
Demosthenis vita quotidiana. 299.a
Demosthenis vita priuata 351.a
Demosthenis vitæ significatio. 281.b
Demosthenis vxor ægrota 714.b
Demostheni infelicitas obiicitur. 96.b
Demosthenis magnum patrimonium relictum 548.b
Demostheni oratio funebris mandata, eiúsque acta populo probata 353.a
Demostheni nullam misericordiam tribuendam esse ostendit Dinarchus 103.c
Demostheni populus Atheniensis ciuium vitam commisit 39.b
Demostheni sua consilia non ad securitatem, sed ad dignitatem reipub. fuisse accommodanda 321.b
Demosthenem aduersarij pertinacia coactum, iudicio experiri 547.b
Demosthenem decem talenta accepisse è publico 277.c
Demosthenem gratis negocia resp. indicare 22.c
Demosthenem multa quàm alij rectius præuidisse. ibid.
Demosthenem nec à Philippo concitati belli accusasi 323.b
Demosthenem nihil polliceri, quod non euestigiò probet 133.c
Demosthenem non cum defunctis, sed cum suæ ætatis hominib. præferendum esse 367.a
Demosthenem non eadem egisse, quæ Æschines 226.c
Demosthenem non malè magistratum gessisse 329.c
Demosthenem non esse conuictum, neque ab Harpalo aliquid accepisse 117.c
Demosthenem non esse socium actorum Æschinis 226.b
Demosthenem non tantum, sed etiam ædilem esse violatum 389.c
Demosthenem nulli iniuriam fecisse 111.b
Demosthenem nullum emolumentum in gerenda republica vel dicenda sententia spectasse 22.c
Demosthenem nunquam ad gratiam loqui instituisse 20.c
Demosthenem officio suo nunquam defuisse 348.a
Demosthenem quo minus pax inter Philippum & Athenienses fieret, obstitisse 295.b
Demosthenem rempub. præsidiis militum nudasse 294.c
Demosthenem Thebanorum dignitatem & vtilitatem auxisse. ibid.b
Demosthenem veris orationibus non delectari 247.b
Demosthenem vt ignauum & proditorem perstringit Dinarchus. 102.b
Demosthenem vt inutilē magistratum cauillatur Dinarchus 104.b
à Demosthene suadendum fuisse, vt Philippus coherceretur 322.b
cum Demosthene facultates qui permutaret subornatus 558.c
Demosthenica administratione nauales & pedestres copias atque vrbes funditus abreptas esse 293.c
Demosthenicæ legis commendatio. 374.a
Demosthenicæ legis cum Leptina contentio 373.a
Demosthenicæ orationis violentia. 284.c
Demosthenicam legem perlatum iri. 374.b
Deprecationum inuidiosa exagitatio 414.b
Desertionis calumnia 399.c
Desperandum non esse, sed abiicienda ignauiam 14.c
Desperatio in republica fugienda. 495.a
Desperationis nulla ara. ibid.b
Deus vt nobis dormientibus omnia conficiat, non postulandum 7.c
Deo de beneficiis nostra culpa amissis, gratiam non habemus 2.b
Deorum prærogatiua 119.a
Diis non mandanda, quæ ipsi præstare possumus 209.b
Diagorij 123.a
Dicenda ea duntaxat, per quæ in præsentia reip. consulatur 137.b
Dicenda & sancienda legibus quæ nemo culpare possit 382.b
Dicendi potestas omnibus danda. 134.c
Dicendum nihil esse extra propositum 151.a
Dicendum non esse apud inuidos. 141.a
Dicere & tacere incommodum 313.b
Dicta factis leuiora 410.c
Dictionis genus remissum, non indecorum est causis priuatis 591.b
Dictu facilia sunt omnia, factu non item 147.a
Dictu quæ verecunda sunt, ea nec satis honestè scribi possunt 119.c
Diei in actionibus violaturum legum distributio 302.c
Diem suum cum bona existimatione Epichares obiit 516.b
Diffidentia præsidium est prudentibus contra tyrannos 27.c
Dignitatis duplex consideratio 368.c
Dignitatis oppugnatio 401.a
de Dignitate accipientis, antequam detur premium, non post iudicandum 368.c
Dignos propter indignos non esse

ſpoliandos 378.b
Diligentia rem poſſe in integrum reſtitui 13.b
Δημηγορικὰ προοίμια cur inſcribantur. 130.b
Dinarchus criminatur Demoſthenem excidij Theſſalorum 94.c. item vt Philippi proditorem 95.c
Dinarchus Demoſthenem accuſat vt inutilem & infelicem ciuem. 96.a
Dinarchus Demoſthenem decreto ſuo vrget 100.a.& 102.c.& inde.
Dinarchus de Demoſthene 91.c
Dinarchus Græciæ proditor 354.c
Dinarchus iudices infamiæ & ſeueritatis commonefacit 95.a
Dinias Theomneſti filius 615.a
Diniæ cum Stephano collatio. ibid.
Diniæ teſtimonium. ibid.
Diodori & Euctemonis accuſatio. 461.a
Diogiton Acharnenſis 524.a
Dionyſodori accuſatio 738.c
Dionyſodori culpæ exaggeratio. 741.a
Dionyſodori defenſiones. ibid.
Dionyſodori defenſionum refutatio. ibid.
Dionyſodori ſimulatio 740.a
Dionyſodori tergiuerſationes 739.a
Dionyſius iunior 382.b
Dionyſius Siciliæ tyrannus à Dione imperio ſpoliatus. ibid.
Diophanti ſtatuæ. ibid.
Diopithes Melitenſis 524.b
Diopithis accuſatio 35.a
in Diopithis calumniatores 38.b
Diopithis defenſio 35.a
Diopithis excurſiones. ibid.
Diopithis exercitus Philippo moleſtus, reipub. vtilis. 37.b
Diopithis violentia 62.a
Diopithi non dandum eſſe ſucceſſorem 38.b
Diopithem propter calumniatores, commeatum amplius non habiturum. ibid.a
Diotimus 329.c
Diſcendi labor non fugiendus. 162.a
Diſciplina omnis & ſcientia quadam exercitatione continetur. ibid.b
Diſcordia pauperum & locupletum è medio tollenda 57.a
diſſimilitudo eorum qui à ſenatu delati, & iudicibus abſoluti ſunt. 99.a
Diſſidiorum damnum 546.b
Diuites æquè puniendi ac pauperes. 410.c
Diuitum officium 4.c
Diuitum inſolentia 414.a
Diuitibus non inuidendum, ſed peculatores puniendi 365.a
Diuitiæ nullæ vnquam mores improbos expleuerunt 299.b
doctrina excoluntur ingenia 162.c
doctrina liberali mens excolenda. ibid.
Doctrinæ poſtponenda experientia. ibid.c
Doloris moderatio laudabilis 157.a
Doloris vacuitas 156.c
Doli mali conuictus Æſchines 210.a
Domi ſceleratus, nunquam in legatione virum bonum præbebit. 285.b
Dominum in ius vocare abſurdum, accuſare ſeruum 630.b
Donatio gratiarum actionem & laudationem meretur 329.a
Dotem maternam in ære alieno non eſſe numerandam 657.a
Dotes non ipſæ, ſed boni viri dotibus præditi magnificiendi. 246.a
Draconis lex de homicidiis 382.a
Ducis eſt cum hoſtibus præliantem emori 20.b
Duces ſuum, non reipub. commodum ſpectant 8.b
Duces cauſam eſſe ciuibus omnium & bonorum & aduerſorum 101.c
Ducum emolumenta 38.a
Ducum ignauia 20.b
à Ducibus res ſingulæ curandæ. 109.a

E

EDucatio Androtionis flagitioſa. 425.c
Eætioneæ euerſio 516.b
effugia, cauſæ infirmitatem arguunt 213.a 70.a
Elateæ occupatio 334.c
Eleorum cædes 235.b
ἐλλεβορίζειν σαυτὸν 330.x
eloquentia 158.c
non Eloquentia, ſed æquitas ſpectanda 515.a
eloquentia Demoſthenis & publicè & priuatim vtilis 351.c
eloquentiæ criminationis refutatio. ibid.
eloquentiæ Demoſthenis excurſiones cauendæ 303.c
eloquentiæ laudem vtilis alicuius rei actioni debere coniungi 134.c
eloquentiæ præſtantia 163.a
eloquentiæ vis pendet ab auditoribus 246.a.& 352.a
ex Eloquentia Demoſthenis quid fructus ad rempub. redeat 69.a
de Elyſio campo opiniones vndè natæ 157.a
enitendum ad ſumma 164.a
Epænetus à Stephano pro adultero comprehenſus 526.b
Epænetus Stephanum in ius vocat. ibid.
Epaminondæ Thebanorum ducis de arcis Athenienſis propylæis dictum 260.c
Epicerdis Cyrenenſis beneficia in Athenienſes 367.a, etiam in rempub. ibid.
Epichares cum bona exiſtimatione diem ſuum obiit 516.b
Epichares Græciæ proditor 345.c
Epichares Olympiæ pueros ſtadio vicit 516.b
Epicrates 157.b
Epicrates actus in exilium 237.c
Epicratis commendatio 157.b
Epicratis curule certamen 161.a
Epicratis fortitudo & prudentia in eligenda aurigatione 160.b
epiſtola etiam vereri debet 119.c
Epitimi ſalus Demoſtheni curæ. 120.a
Eponymus magiſtratus Athenis. 417.a
Eraſiclis teſtimonium 594.a
Eretria 50.c
Eretrienſis corruptela 186.a
erepta non ita defenduntur, vt poſſeſſa 79.a
eripere poſſeſſores à maioribus data non decet 367.c
eripere quæ dederis, turpe 363.c
eruditionis cum externis rebus collatio 162.b
eruditionis vtilitas ibid.c
Euæon 395.b
Euander 409.c
Eubœenſes 327.a
Eubœenſes & Byzantij rectè defenſi ab Athenienſibus 326.b
Eubœenſium ſocietatem non eſſe è Repub. 286.b
Euboica victoria 420.b
Euboicæ expeditionis diſſuaſio 22.a
Euboicum bellum diſſuaſum. ibid.
Euboicum crimen 400.c
Eubolidæ pueri & Macartari genealogiæ collatio 664.c
Eubolideæ factionis auaricia 543.b. inſectatio. ibid.
Eubulides in Hagniæ familiam adoptatus 659.b
Eubulidis criminatio 543.b
Eubulidis mater nutrix 540.b
Eubulidis matris genus. ibid.c
Eubulidis inſidiæ 537.a
Eubulidis patris nuptiæ 541.a
Eubulidis recriminatio 540.a
Eubulus 336.b
Eubulus Demoſthenis inimicus. 413.b
Eubulus Probaliſius 524.b
Eubuli Æſchinem defendentis inſectatio, & alios minus reipublicæ noxios vel deſerentis vel accuſantis 239.b
Eubulum patronum Midiæ exagitat Demoſthenes 413.b
Eucalpidas Græciæ proditor 354.c
Euctemon Luſienſis Demoſthenem accuſat λειποταξίου 399.c
Euctemonis accuſatio 460.c & 482.c
Eucrates Leucadius 521.c
Euderces 457.c
Eudicus 319.c
euentus conſiliorum non ſpectandus, ſed animus conſulentis 108.c
ex Euentu vltimo de præcedentibus vt plurimum fit iudicium 2.b

Euergus quibus calumniis à Pantæneto sit oppressus 629.c
Euergi & Pantæneti causæ dissentiens expositio 624.c
Eulabes Phalereus 526.a
Euphiletus Damotimi filius 596.a
Euphranor Ægilienſis 526.a
Euripides nulli poetarum sapientia cedit 191.a
Euribacus præstigiator 293.c & 316.a
Eurydice 250.b
Eurymachus Bœotiorum princeps 531.b
Euthetion Cydathenæensis 522.a
Eutycles accusator senatusconsulti 429.a
Eutyclis accusatio. ibid.
Euthydicus medicus 645.b
Euthynus 395.a
Euxitheus etiam ab aduesariis pro ciue habitus 542.a
Euxitheus Græciæ proditor 354.c
Euxitheus quater ciuis iudicatus. 543.c
Euxitheus se ciuem esse demonstrat variis argumentis 542.a
Euxitheus se & à paterno & à materno genere esse Athenienſem, probat 538.a
Euxithei mater 539.b
Euxithei matrem mercenarias operas ex inopia fecisse 535.c.& 539.c
Euxithei matrem nutricis munus obiisse, non sibi fraudi esse oportere. 540.b.& 541.c
Euxithei pater captus ab hostibus.& venditus 538.a
Euxithei pater magistratu functus. 539.a
Euxithei per factionem reiectio. 537.b
Euxithei tribunatus 544.a
Euxitheum ab omnibus semper ciuem esse habitum 542.a
inter Euxitheum & Eubulidem inimicitiarum origo 536.c
non Exactio, sed credulitas vituperatur 425.a
exactionis iniquæ reprehensio 483.a
exceptionis leges 575.a
exceptionis oppositæ ratio 600.a
exceptione etiam victo, licere accusare testes 614.b
excidium Athenienſibus metuendum 41.c
Execestus 448.c
ἐξέλλειν quid Atticis 567.c
exempli pactionis recusatio 696.b
exemplum latiùs manaturum. 446.a
exempla peregrina non esse in Athenienſium rempub. transferenda. 375.a
exempla veterum seueritatis 479.a
exemplis non alienis, sed domesticis vtentes Athenienſes, felices erunt 12.b
exercitationis deligendæ prudentia 160.b
exercitatione quadam omnis scientia & disciplina continetur 162.b
exercitus Cephisodoti à Charidemo vexatus, & iniquum fœdus extortum 452.b
exercitus Diopithis Philippo molestus, reip. vtilis 37.b
exercitus nusquam sine magna clade esse potest 4.b
exercitum perpetuum alendum Athenienſibus suadet Demosthenes 18.a
exilium exemplo clarorum virorum consolator Æschines 122.c
existimatio bona summum rerump. bonum 78.b
existimatio defendenda contra obtrectatores 138.c
exordia Demosthenis quomodo legenda 130.c
ἐξούλης nomen Atticum quid significet 567.c
exulum Corinthiorum in Athenienſes studium 368.a

F

FAcientes rectè iuuandi 715.a
facinorosos variæ vlciscendi rationes 421.c
non quid Factum, sed quid fieri debeat spectandum 442.b
facta infecta vt sint, fieri non potest. 111.b
factorum Apollodori & æmulorum comparatio 715.c
factis dicta leuiora 410.c
factiones ciuium 8.c
fama in castra venit, prouerb. 188.a
fama pecuniis potior 363.a
fama quid 266.b
famæ & calumniæ distinctio. ibid.
famæ habenda ratio 383.a
famæ non abrogandam esse fidem. 187.c
de Fama Hesiodi versus 232.a
familiaritas Callistrati 723.b
fanum adulteris mulieribus interdictum 529.b
fatales imperiorum conuersiones tempestati conferuntur 341.a
felicitas iisdem rationibus & paranda & retinenda 368.a
felicitas tegit, infortunium aperit vitia 7.b
felicitatem Athenarum experientia probari 118.c
felicitatem & prudentiam non simul hominibus contingere 444.c
cum Felicitate rarò prudentia coniuncta ibid.
felix rerum euentus ex parte à fortuna pendet 139.b
fides Apaturij testibus non adhibenda 584.a
fidei & liberalitatis Athenienſium exemplar 363.b
fidem lex ciuitati derogat. ibid.c
filius fratris filio propior 661.a
cum Filio post patris obitum agi licere 666.b
filios in vincula coniici ob patris culpam omnium iniquissimum 114.b
finis legum quis sit 115.c
finis rei in Dei voluntate 341.a
fodinarum exceptio 655.c
fœdifragis bellum esse inferendum. 87.c.& 90.b
fœdus ab Alexandro violatum 87.a
fœdus ita seruandum, vt neutri parti fiat iniuria 88.b
fœdetis pilæ inter Arcades & Thebanos 85.c
fœdera Persica 81.b
fœneratio naualis 579.c
fontes & puteos etiam deficere solere, si quis magnam inde copiam simul & crebrò hauserit 76.a
forma omnis criminis expers 158.c
fortibus viris semper honestæ præclaræque res spe bona munitis suscipiendæ, & quicquid Dei voluntate contigerit, infractis animis perferendum 326.c
fortiter & consulendum & agendum 109.b
fortitudo 158.c
fortitudinis laus 344.a
fortitudinem in periculis declarare, difficile 73.c
fortuna Athenarum bona, omnium mortalium grauis 349.a
fortuna celeres habet mutationes: & modò hos, modò illos fouet aut affligit 144.c
fortuna clientem quærit 109.b
fortuna in crimen non vocanda. 353.c
fortuna mutabilis 382.b
fortuna nemini obiicienda 155.a.& 341.a.& 349.a
fortuna omnia sibi vendicat 66.b
fortuna priuata in priuatis reb. spectanda 349.b
fortuna quem nimium fouet, stultum facit 4.a
fortuna secunda vtentes, calamitosis perpetuò rectissimè consulere debere 80.b
fortunæ Æschinæ cum Demosthenica collatio 349.b
fortunæ Athenienſium cum fortuna cæterorum collatio 119.a
fortunæ Athenienſium & Philippi collatio 66.b
fortunæ consolatio 132.c
fortunæ ratio reddi non potest. 139.b
fortunæ vis magna ad omnes res mortalium 66.b
fortunæ nihil committendum 162.c
fortunam alteri qui obiicit, prorsus amens putandus 349.a
fortunam non Athenienſibus, sed Athenienſes fortunæ defuisse. 2.b
fortunam omni humano ingenio & sapientiæ imperare 22.c
fortunam melius de Athenienſibus

mereri quàm magistratus 145.c
fortunam vrbis Atticæ fortunæ Philippi anteferendam 7.c
in Fortuna multum momenti est, ac ea potius sola in omnibus mortalium rebus dominatur. ibid.
fortunas suas multos maiorum emolumentorum desiderio amisisse. 444.c
fortunatorum parasitus, infelicium desertor 616.a
fructus quinam ex Demosthenis eloquentia ad rempublicam redeat 69.a
frugum inuentio signum antiquitatis Athenienſium 153.a
frumentum Acanthum vectum. 589.b
funebris lex 666.c
funebrium orationum vtilitas 152.b
fungi officio quisque, non in alios culpam conferre debet 11 b
furum portus 595.a
furti suspicio 484.c
futilitatis Athenienſium exagitatio. 15.c
futuris de rebus pronuncians, euentuum etiam qui sequatur est particeps 139.c
futurum quid sit, nemo mortalium exploratum habet 80.b.& 382.c

G

GLaucetes 478.b
gloria 156.c
gloria maiorum asserenda 61.a
gloriæ quàm pecuniæ cupidiores Athenienſes 428.b
Græcia tota Athenienſibus defendenda 73.b
Græciæ conuentus celebres Isthmia, Nemea, Olympia & Pythia 325.c
ad Græciæ defensionem plurimum contulisse, Athenienſibus honorificum 347.a
Græciæ libertatis defuncti assertores 155.c
Græciæ morbus 235.a.& 237.c
Græciæ principes largitionibus corrupti à Philippo 314.a
Græciæ proditorum catalogus 354.c
Græciæ proditoribus felriciores etiam Athenienſes 119.a
Græciæ status antequam Demosthenes magistratum gereret 321.b
Græciæ status qualis fuerit, cùm Demosthenes ad rempublicam accederet 315 a
Græciam totam periclitari 46.b
in Græcia olim nemini grassari licuit 47.a
Græci à Philippo contra fœdus subacti 33.a
Græci beneficiis inescati 42.a
Græci & vrbani iuris diuersitas. 81.c
Græci ne cum Persa se coniungant, non esse metuendum 76 b
Græci ne Persarum amicitiam expetant, dehortatio. ibid.
Græci saltem defendendi 40.c
Græcorum conspiratio metuenda. 33.a
Græcorum defectio 298.a
Græcorum dubiæ voluntates 73.a
Græcorum factiones 58.c
Græcorum ignauiæ pictura 48.b
Græcorum libertas 33.a
Græcorum oscitantia in potentis insidiatoris vigilantia 47.b
Græcorum simultates ne erumpant, cauendum 23.c
Græcorum querelæ aduersus Athenienſes 39.a
Græcos liberos esse, suisque viuere legibus, fœdus iubere 87.c
Græcos nec Thebanis præstò futuros 23.b
Græcos priuata Philippi bella non adituros. ibid.a
à Græcis quomodo Athenienſes accusari possint 39.a
grassandi licentia Midiæ non danda. 408.c
grassationes militum 437.a
grata & vtilia dicere cupit Demosthenes 140.c
grata quàm vtilia dicere, difficilius. 136.a
grata suadere difficilius, quàm vtilia. 9.c
gratia Midiæ relata 409.a
gratiam bene meritis referre, è re populi esse 113.b
gratiam Deo de beneficiis nostra culpa amissis non habemus 2.b
gratitudinis monimenta relinquenda 369.c
gubernatoribus populi qualia supplicia Solon constituerit 504.a
Gylo Ceramenſis 298.c
Gylonis ædilitas 556.c
Gylonem Demosthenis auum non fuisse ærarium. ibid.
Gylonij debiti refutatio. ibid.
gymnica certamina 379.c

H

HÆreditatis diuisio 601.a
Hagnias 660.c
Hagniæ genus ibid.b
Hagniæ tres fratres. ibid.c
Harmodius 189.b
Harmodij & Aristogitonis fides mutua 188.c
Harmodij & Aristogitonis in Athenienſes merita 382.a.b
Harmodij & Aristogitonis in Rempublicam Atticam beneficia 188. c.& 189.b
Harmodio & Aristogitoni ab Athenienſibus data præmia libertatis restitutæ 382.a.b
Hegesandri studia 101.c
Hegesippus 244.c
Hegestratus malus malè periit. 575.c
Hegestratus nauicularius. ibid.b
Hegestratus nauem perforaturus in marit perit. ibid.c
Hegestrati & Zenothemidis facinus 574.c
Hegestrati & Zenothemidis sceleris insignis narratio 575.b
Hegestrati interitus κακὸς κακῶς ἀπώλετο. ibid.c
Hegestrati Massiliẽsis facinus 574.c
Hegestrati minister Zenothemis. 575.b
Heliastarum iudicum iusiurandum. 481.b
Heliodorus Pitthenſis 593.a
Helixus Græciæ proditor 354.c
Heraclides 369.a.& 445.c
Herculana sacra 216.b
Herculis sacerdotium 542.a
Hermon 458.c
Hesiodus de fama 188.a.& 232.a
Hesiodi versus, mali viri scelus totam sæpe luere ciuitatem 267.c
Hesiodi versuum de fama refutatio. 266.b
Hipparchus Græciæ proditor 354.c
Hipparchi Athmonenſis testimonium 521.a
Hipparchus histrio 520.c
Hippeus Timoxeni filius 596.a
Hippias Athenippi filius. ibid.
Hippothoonеidæ 156.b
histrio 350.b
Homerus antiquissimus & sapientissimus poëta 189.c
Homerus de fama 188.a
homicidæ omni terminus est, interfecti patria prohiberi 435.a
homicidæ vlciscendi rationes sex 437.c.& inde.
homo quilibet ex tota sua viuendi ratione quasi stipem colligere debet 399.b
hominis liberi & serui necessitas 40.c.& 56.c
hominis verberantis hypotyposis. 395.b
homines cùm meliora videant, deteriora sequuntur 27.c
homines eiusdem ætatis & generis conferendi 357.b
homines non verbis, sed re mouentur 6.b
homines paruis & vilibus rebus occupatos, sublimes & generosos spiritus minimè concipere 71.a
homines præclaris & splendidis negociis dediti, animos non habent abiectos & pusillos 571.a
homines proterui propter publicam tranquillitatem puniendi 402.c
hominum prudentium non esse, id decernere, cuius pœnitere possit. 445.b
hominum nefariorum insidiæ cauendæ 116.c
homines improbos propter vtilitatem suam defendi ab Athenienſibus 210.a
honos liberis habendus ob patriæ virtutem 115.a

honos quibus habendus 446.b
honos verus virtutis præcellentia 456.c
honoré benemeritis haberi æquum 376.c
honorem indignis haberi præstat, quàm dignos negligi 362.c
honores non temerè cuiuis decernendi 299.c
honores qui olim hospitibus decreti 70.c
hostis incommoda 3.c
hostes domestici prius puniendi, quàm externi aggrediendi 60.a
hostes & amici vnde æstimandi 436.b
hostes non verbis, sed armis vincuntur 146.c
hostium confessio 155.a
hostium legatis Æschines suffragatus 332.b
hostibus patriæ Æschines amicus 352.b
hostibus ne oblectamento simus cauendum 240.c
hostes externos superari non posse, nisi prius domestici sint puniti 42.a.& 50.a
humanitas communis in dissimulandis vitiis & miseriis ciuium 502.a
Hyperidis decretum 505.a

I

IAson 699.a
Ignauia virorum clades cõstantes parit, fortuna mutabiles 144.c
Ignauiæ Athenienſium reprehensio 53.a
ignauiæ causa luxui seruiens auaricia, ad proditionem impellés 48.b
ignauiæ emendatio 14.c
ignauiæ Græcorum pictura 48.b
ignauiæ reprehensio 19.a
ignauiæ vulgi in exequendis iis quæ sciunt oportere fieri, imago 135.c
ignauiam abiiciendam esse Atheniensibus suadet Demosthenes 8.a
per Ignauiam res perditæ, sine summa vigilantia in integrum restitui nequeunt ibid.
cum Ignauia Athenienses ambitionem turpissimè coniungunt 68.c
ignauiam Athenieasium perstringit Demosthenes 81.a
ignauum vel amicos aliquid agere sua causa iubeat, nedum deos immortales, non fas est 7.c
ignauis nihil dandum 3.b.13.c
Ilienses res prorsus terribiles & tragicæ 126.b
Ilienſium mos nuptialis 125.c
imbecillior potentioris violẽtię non obiiciendus 86.b
immunes pauci 364.b
immunitas Leuconis publicis monimentis tcitata 366.b
immunitas trierarchiis & collationibus pensatur 365.b
immunitatum ereptione publicas opes non augeri, sed dignitatem imminui ibid.a
immunitatum extenuatio 32.363.a
imperare nõ potest is, qui stipendia non soluit 17.b
imperium fraude & periurio partum ad breue tempus cõsistit, & vltrò collabitur 6.b
imperium malè partum, malè dilabitur ibid.a
imperium patrium Philippi etiã esse infirmum 6.c
imperium maris solum tenuisse Athenienses 89.c
imperium vi retineri haudquaquam posse 6.a
imperia beneuolentia & concordia esse diuturna 65.a
imperia violenta nequaquam diuturna 6.a
impostura ipsa se prodit 621.c
impostoris Philippi potentia aucta 5. c
impostorum non verba, sed consilia spectanda 429.b
imprecatio 333.b
improbi omnes per se infirmi 491.c
improbi puniendi 484.b
improborum consuetudo 232.a
propter Improborum odium plecti solent etiam insontes 536.a
improbitas 493.c
improbitas Aphobi, iudicatum non soluentis 560.c
improbitas Midiæ in magistratibus 409.a
improbitas res temeraria, audax & violentia 493.c
imprudentiæ & confusionis damna 18.c
imprudentiæ imago 19.b
impudentiæ criminis deprecatio 14.b
impudicitiæ aliquem ex syngraphis conuinci non esse opus 192.c
impudicitiæ criminis amplificatio 422.b
impudicitiæ oratorum resistendum 383.a
impunitas Midię reipublicæ periculosa 394.c
impunitatis & incolumitatis differentia 456.a
impunitatis spes, maxima peccandi illecebra 390.b.& 410.c
incogitantiæ pœna 21.c
incolumitatis & impunitatis differentia 456.a
inconstantiæ oratorum exagitatio 78.b
indices pignoris ab ædibus ipsum Onetorem sustulisse 573.a
indignis honorem haberi, quàm negligi dignos, præstare 362.c
infamia Athenienſium 113.b
infamię metu iudices ab Aristogitone absoluendo deterrentur 503.b
infirmum nihil adeò, quin, quantumuis paruis additis viribus, adiuuetur 6.c
infortunium culpæ tribui, iniquum 351.c
infortunium vitia aperit, felicitas tegit 7.b
ingenium vulgi quale 214.b
ingenium vbi intenderis, valet 25.b
ingenio humano fortunam imperare 22.c
ingenio repugnare, factu difficile 631.b
ingenia doctrina excoluntur 162.c
ingenui & serui discrimen 425.b & 483.c
ingenuis verbera non acerba ita, sicut acerbum est contumeliæ causa verberari 395.b
ingratitudo Nicostrati 724.c
ingratitudo populi 229.c
inimicitiarum inter Midiam & Demosthenem causæ 369.a.b
inimicus Demosthenis Eubulus 413.b
inimicos multos habere nec suaue nec tutum 228.c
iniuriam Midianam pertinere ad omnes infirmiores 415.c
ad Iniuriam accedere, quicquid à rustica recedit 46.a
iniuriæ à causa æstimantur 435.b
iniurię aliis factæ à Midia 388.a
iniuriæ Midiæ in ciues Athenienses 403.b
iniuriæ non quia veteres, ideo minus grauiter ferendæ 200.c
iniurię Philippi non verbis, sed armis reprimendæ 25.b
iniuriarum impunitas propter merita in rempubl. Midiæ non danda 408.c
iniuriarum κλίμαξ 730.a
iniuriarum memoria obliterata 79.c
iniuriarum Philippi exaggeratio 47.a
iniuriis regis resistendum 78.c
iniuriarum Stephani narratio 517.a
iniurium se esse nemo fatetur 574.a
iniurij puniendi 730.a
iniquitatis aduersariorum querela 109.c
iniquitatis Midię extenuatio 397.b
iniustum de iure multa differere absurdum 81.a
innoxios propter sontes plecti, iniquum 362.a
inquirere in aliorum facta acerbè, nisi in primis ipsi officio fungamur, non fas est 8.b
insidiæ de elicienda confessione 30.c
insidię Macedonis exemplo monstrantur 45.b
insidiæ nefariorum hominum cauẽdæ 116.b
insidias cauere necessariũ magis est, quàm insidiatores vlcisci 149.c
insidias effugiendi ratio 240.c
insidiator pro hoste habendus 46.a
insidiatoris opes non augendæ 453.c

infontes etiam propter improborum odium plecti 536.a
infontes ob pecuniam mulctare, inhoneſtum 114.b
inſolentiæ militaris exempla 448.b
inſtitutis iis vtendum, quæ fortuna comprobat 375.c
inſtructio claſſis & equitatus Athenienſium 16.b
inſtructio legationibus potior 73.c
inſtructionis Athenienſium ratio 74.b
inſtructionis ratio 74.a
integritas legatorum quantum Thebanis profuerit 218.b
integritas Thebanorum legatorum ibid.a
integritas ſignum paupertatis 129.b
intentionis recta depulſio 626.c
interitus non eſt terribilis, ſed contumelia in morte metuenda 271.c
inuidia beneficiorum memoriam ſuperat 116.a
inuidia ineuitabilis 230.a
inuidia viuentibus obſtat 115.b
inuidiæ crimen omnium turpiſſimum 379.b
inuidiæ reſiſtendum 114.a
inuidiam plus Gratiis valere, probrum eſt 116.a
inuidus veniam non meretur 379.c
Iphicrates 250.c. & 309.a. & 394.a 447.a
Iphicratis dictum 149.a
Iphicratis honores apud Athenienſes 447.a
iraſcendum non monitoribus, ſed ſontibus 144.b
iratorum & læſorum diſcrimen 484.c
iratorum inſtigator Androtion 505.c
Iſocratis profeſſio 597.a
iucundum eſſe quæ profutura ſunt optandum 140.b
iucundis ſalutaria præferenda 25.c
iudicis corruptela 388.a
iudicis religioſi officium 442.c
iudicem religioſum etiam poſſe prauè iudicare ibid.b
iudices infamiæ & periculi admonentur 309.b
iudices mulierum metu extimulati 533.a
iudicum ab abſoluendo Demoſthene dehortatio 307.a
iudicum adhortatio 492.a
iudicum aduerſus Midiam concitatio 400.a
iudicum autoritas ſita in legibus 410.c
iudicum beneuolentiæ captatio 608.a
iudicum bonorum officium 106.b
iudicum contra Ariſtogitonem concitatio 494.a
iudicum excuſatio 608.c
iudicum genera apud Athenienſes 598.a
iudicum iuſiurandum 313.c
iudicum negligentiæ reprehenſio 302.a
iudicum obteſtatio 559.a
iudicum officium 406.& 409.c.& 492.b
iudicum opem implorat Demoſthenes 385.c
iudicum per exempla maiorum obteſtatio 503.a
iudicum ſententiæ approbatio 565.b
iudicum ſententias à Timocrate tanquam acta tyrannorum reſcindi 469.b
iudicum ſeueritatis exemplum 730.c
iudicum ſeueritatis exempla in eos edita, qui populi præiudicio damnati fuerunt 409.b
iudicum teſtimonium 388.a
iudicum veritatis exemplum 591.a
iudices in Æſchinem concitat Demoſthenes 238.a
iudices miſericordia Æſchinis moueri non debere 242.a
iudices periculi & infamiæ Æſchines admonet 309.a
iudicium ad Delphinum 439.a
iudicium ad Palladium 438.c
iudicium de hominibus non ex ſuſpicionibus aut criminationibus, ſed ex anteacta vita faciendum 191.b
iudicia ciuium concordiæ ſeruiunt, bellicus apparatus imperio tuendo & amplificando prodeſt 69.c
iudiciorum apud Athenienſes genera 437.c.& inde.
iudiciorum apud Romanos & Athenienſes & noſtrorum temporum diuerſitas 546.a
iudiciorum apud veteres rationis commoditas ibid.b
iudiciorum laus 437.c.& 543
in Iudiciis ſeruanda æquitas 240.b
iugi excutiendi barbari auidi 3.c
ius eſt in armis 81.b
iuſiurandum à ſociis in Philippi gratiam exactum 220.c
iuſiurandum ad Palladium 258.b
iuſiurandum Cononis portentoſum 732.b
iuſiurandum Heliaſtarum 481.b
iuſiurandum miniſtrarum ſacrarum regis ſacrificuli 528.b
iuriſiurandi iudices admonentur 376.c
iuſiurandi religio propter vllum beneficium non violanda 456.b
iure agendi neceſſitas 568.a.b
iuſta quę ſunt, ſemper ſpectari & agi deberi, ſimúlque dandam eſſe operam, vt eadem etiam expediant 83.c
iuſtitia maximi facienda 87.a
iuſtitiæ laus 344.a
uſticiæ ſimulatio 85.b
ſine Iuſticiæ fundamento nihil poteſt eſſe ſtabile 6.a
iuſticiam non curantes homines, erubeſcere tamen ad tempus ea quæ iuſta ſunt, non agere 85.b
iuſticia ſecluſa nihil eſſe ſtabile 6.a
à Iuſticia quicquid recedit, ad iniuriam accedit 46.a
iuuenum officium 4.c

L

Labor diſcendi non fugiendus 162.a
labores & ſumptus non fugiendi 40.c
Lacedæmonij 326.c.& 382.b
Lacedæmonij & Thebani ne ſint potentes, eſſe è repub. 83.a
Lacedæmonij ob Pauſaniæ inſolentiam à Platæenſibus accuſati 531.a
Lacedæmonij ſenes verentur & metuunt 195.b
Lacedæmonij terra mariſque imperabant 326.b
Lacedæmoniorum auariciam reprimendam 85.a
Lacedæmoniorum calliditas 84.b
Lacedæmoniorum inſidioſa humanitas & æquitas ibid.
Lacedæmonios mores oratoris, non orationem ſpectare 195.b
à Lacedæmoniis plus eſſe periculi, quàm à Thebanis 86.a
Laconica pax 420.b
Laconicum bellum poſtremum ibid.
Lacones vt Megalopoli capta, Meſſenam oppugnent, non permittendum 83.b
Laconum & Thebanorum opes qua ratione minui poſſint 85.b
Laconum violentiam eſſe inhibendam 84.a
Lacritus eloquentia fretus aliena appetere aut eripere non debet 597.b
Lacritus improbus ſophiſta ibid.
Lacritus Phaſelita Iſocratis diſcipulus 593.b
Lacritus ſe eloquentem eſſe iactitat 597.b
Lacritus ſponſor 592.a
Lacriti criminatio ob eloquentiæ profeſſionem 597.b
Lacriti pro fratribus ſponſio 593.b
Lacriti tergiuerſatio de naufragio refutatur 595.b
Lacrito nullam defenſionem relinqui 597.c
Lacritum eloquentia fretum veniſſe in iudicium ibid.b
Lacritum nihil præſtitiſſe eorum quæ ſyngrapha contineat 593.c
Lampis 458.c
Lampis nauicularius opulentiſſimus Græciæ ibid.

Lampidis criminatio 589.a b
Lampidis & Phormionis cum appellarentur, silentium 585.b
Lampidis falsum testimoniũ 587.b
Lampidis naufragium 586.a
Lampidis perfidia 589.a
Lampidis responsum 588.b
Lapidis testimonij refutatio 590.b
Largitiones Persicæ 63.c
Largitiones væcordes & attonitos faciunt 236.a
Largitionum corruptelæ 23.a
Largitionibus Græciæ principes corrupti à Philippo pacis occasione 319.a
Laithenes ibid.c
Latronibus quæ extorta occupantur, non iustè possideri 30.a
Laudantibus semetipsos succensent homines 313.b
Laudationis consilium 164.a
Laudatores omnes iucũdiores quàm monitores 138.c
Lectio Demosthenis etiam nostris hominibus vtilis 168.a
Legati violatio 62.a
Legatio ementita 212 c
Legato & oratori etiam verborum reddendam esse rationem 224.a
Legati à senatu in curiam non inuitati 204.b
Legati accusati à Demosthene, Philippi literis excusati ibid.c
Legati ad Persarum regem missi vt bellum Philippo inferret 62.b
Legati damnandi 221.a
Legati Philippi, iussu Demosthenis adducti ad populum 316.c
Legati Philippi repudiati ab Atheniensibus 63.c
Legatorum ad Philippum mora insidiosa 310.c.& 317.a.b
Legatorum cordatorum munus esse, summæ rerum rectè consulere 260.b
Legatorum corruptio 243.a
Legatorum decem creatio 249.b
Legatorum festinatio propter Philippi commodum 221.b
Legatorum in exigendo iureiurando cessatio 317.a
Legatorum in reditu cessatio. ibid.b
Legatorum inuitationem non argumento esse, probari acta eorum à Demosthene 230 b
Legatorum importunitas 223.a
Legatorum integritas quantum Thebanis profuerit 218.b
Legatorum moram spacium Philippo præbuisse occupandæ Thraciæ 220.b
Legatorum perfidia pacem iniquam esse acceptam 219.a
Legatorum perfidia quantum Atheniensibus nocuerit 218. a.c
Legatorum Philippi apud Thebanos oratio 343 c
Legatorum pollicitationes 243.c
Legatorũ proditionis euentus 244.a
Legatorũ Thebanorũ integritas 218.a
Legatis hostium Aeschines suffragatus 332.b
Legatis quid respondendum 28.à
Legatos coràm non quæstos esse de falsitate decreti 31.c
Legatis verba & tempora duntaxat committuntur 224.a
Legatio iurisiurãdi causa facta 259.c
Legationis desertio 297.b
Legationis euentus apud Athenienses, Thebanos, & Philippum 344.c
Legationibus instructio potior 73.c
Legiones alendæ 40.b
Legiones ad perpetuum bellum paratæ, alendæ Athenienſibus, nec recusandi sũptus & labores 40.b
Legiones perpetuò alẽdas esse Athenienſib. suadet Demosthenes 55.b
Lemurum legislator Timocrates 475 b
Leochares à Leoprato pendente lite Archiadæ adoptatus 675.b
Leocratis cognatio 672.c
Leocratis contestatio falsa 676.a
Leontidæ 156.a
Leostratus loco Leocratis adoptatus Archiadæ, pro se in ea familia filium relinquit 673.b
Leostrati filij in Archiadæ familiam lite pendente, adoptatio 674.c
Leostrati tergiuersationes ibid.
Leostrati callidæ machinationes 674.b
Leptines 124.b
Leptines risu & odio omnium dignus 124.b
Leptineæ legis patronos insectatur Demosthenes 380.b
Leptinæ etiam lege perlata, parum consultum fore tenuioribus 364.a
Leptinæ legem hoc efficere, ne quis de Athenienſibus bene mereri nolit 374.c
Leptineam legi Solonis fraudem fecisse 373.c
Leptinem omnes immunitates tollere 378.a
Leptinianæ legis verba cum interpretatione Demosthenica 381.c
Lesbij tyranni 87.c
Lex alieno tempore lata 465.c
Lex Atheniensium, de non decipiendo populum pollicitationibus 378.c
Lex Athenienſ. τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκρεᾶ ὦσι 313.a
Lex ciuitati fidem derogat 363.c
Lex corrupti iudicij 622.c
Lex de censura & disciplina oratoria 175.b
Lex de contumelia nec seruos affici contumeliis finit 392.a
Lex de contumelia recitata 391.c
Lex de exigendis armamentis 681.c
Lex funebris 666.c
Lex de impostura 374.c
Lex de largitionibus 99.c
Lex de præteritis & futuris eadem statuat 382.b
lex de regibus sacrificulis 528.a
lex de violatarum legum actionibus ferenda 302.c
lex de vitando mendacio 363 à
lex debet esse perspicua, facilis seuera 471.a
lex Demosthenis trierarchica 327.b
lex dupli 460.c
lex flagitiosa vrbis, eius in quam recipitur, est publica ignominia & dedecus & noxa vtentibus 488.c
lex herciscundæ familiæ 665.b
lex mercatoria 579.à
lex metallica 628.c
lex, moneta ciuitatis 489.b
lex naturæ in diligendis parentibus 499.b
lex naualis Demosthenis 327.c
lex, non eloquentia spectanda 513.a
lex pernicioſior quàm vtilior abroganda 365.c
lex Solonis 373.à
lex Timocratea 460.a.c.& 463.c.& 467.a
lex turpissima & iniquissima 467.a
lex Timocratis confundit præterita cum futuris 471.c
lex Timocratis iudicum auctoritatem labefactat 472.b
Lex Timocratis mulctas omnino tollit ibid.c
lex Timocratis oligarchiæ quàm democratiæ congruentior 471.c
lex Timocratis rescindit res iudicatas ibid b
lex vetans de rebus actis & transactis denuò venire in iudicium 632 b
legis ἀπολογία 432 a
legis approbationem quid secuturum sit 382.c
legis collaudatio 392.a & 440.c
legis contra Aristocratem accommodatio 437.b
legis cum decreto collatio 440.c
legis cum senatusconsulto collatio 432.b
legis de contumelia latæ collaudatio 391.a
legis definitio 492.c
legis Demosthenicæ commendatio 373.a.& 374.a
legis Demosthenicæ vtilitas 328.b
legis enarratio 432.c
legis & senatusconsulti collatio 433. b.& 434.b
legis interpretatio 433.c.& 434.c.& 435.c. & 436. a. & 468. c. & 480.c
legis laudatio 466.b
legis militarem licentiam cohercentis, violatio 436.c
legis Leptinianæ verba cum interpretatione Demosthenica 381.c
legis Solonianæ collatio 476 b
legis Timocrateæ falsa humanitas 486.c
legislator cur suffragia occulta esse

voluerit 231.b
Legislator mercenarius 474.c
Legislatoris officium 477.a
Legi Solonis Leptinem fraudem feciſſe 377.c
Legem confuſam abſurditates ſequuntur 365.c
Legem de cognatis ad Macartatum attinere 665.c
Legem non ideo meliorem eſſe, quòd actionem nemo perſecutus ſit 380.a
Legem nouam obrogare non licet, niſi vetere prius abrogata 466.b
Legem nullam eſſe, quæ ciuilem coronam in theatro proclamari ſinat 279.b
Legem qui tulit, idem tollat 11.a
Legem Timocratis Androtioni & maleficis inſeruire 477.a
Legem Timocrateam eſſe contra leges 464.a
Lege damnata, quid expectandum 382.c
Lege Timocratis totam confundi remp. 473.c
Leges à Timocrate violatæ 464.a
Leges bacchanales Athenienſium 386.b.c.
Leges de homicidis 432.c.& 433.c.& inde
Leges exceptionis 575.a
Leges in magiſtratus latas, acres & ſeueras eſſe expedit 487.a
Leges lege abrogatæ 482.a
Leges Midiæ liberis opponendæ 411.b
Leges non temerè ferendæ 373.a
Leges noxiæ 368.a
Leges omnes propter æquitatem & ſalutem bonorum & frugi hominum feruntur 115.c
Leges παραχαρῶν ſeu exceptionis 575.b
Leges præconiorum 303.b
Leges præmiorum 489.c
Leges priuatæ quales eſſe debeant 487.a
Leges priuatorum contractuum lenes & humanas eſſe, è re plebis eſt 487.a
Leges publicæ ſeueræ, priuatæ lenes eſſe debent. ibid.
Leges quæ ciuitatem magnam aut paruam efficere poſſunt, maximè obſeruandæ 381.b
Leges quid iubeãt, ſpectãdum 425.c
Leges Solonis de furto, mala tractatione parentum, deſerta militia 475.b & 476.c
Leges ſuppliciorum 489.c
Leges vincula reip. ibid.
Legum beneficia 411.b
Legum correctio quotannis 279.c
Legum æquitas 389.b
Legum Athenienſiũ dignitas 489.a
Legum autoritas poſita in ſeueritate iudicum 416.a
Legum autoritas prauitati conſuetudinis anteferenda 419.b
Legum autoritatis exempla 493.b
Legum autoritatem ad reipub. felicitatem & populi libertatem maximè conducere 462.b
Legum collaudatio 464.c
Legum commendatio 506.b.c.& 507.a
Legum contrariarum incommoda 466.b
Legum cumulandarum temeritas 373.b
Legum defenſor populus 466.b
Legum de homicidiis enumeratio 459.b.c
Legum dignitas 492.b
Legum euerſio, tyrannidis principium 488.c
Legum euerſarum incõmoda 493.c
Legum ferendarum ratio 464.a
Legum finis eſt, vt boni conſeruentur 115.c
Legum obſeruatio quantum boni habeat 506.c
Legum obſeruationis adhortatio ibid.b
Legum reuerentia 655.b
Legum ſeueritas, & cauſæ 729.c
Legum Solonis collatio 475.a
Legum violatio, inſania & intemperantia & auaritia referta 506.c
Legum violatio quantum mali habeat. ibid.
Legum violatarum actionis proceſſus 302.c
Legibus nihil contrarium poſſe eſſe vtile 443.a
Legibus ſenatuſconſultum contrarium 431.c
Leges ciuitatis violare priuati hominis maximum ſcelus 465.c
Leges de induſtria violanti nõ ignoſcendum 510.b
Leges & iuſiurandum non curare qui ſeipſos in patriæ perniciem vendiderunt 88.a
Leges prudentiæ, modeſtiæ & iuſticiæ fungi officiis 506.c
Leges violare decreto longè facinus eſt grauius quàm non pendere tributum 424.a
Legibus de prẹmiis & ſuppliciis, ſtatum reip. contineri 381.b
Legibus & natura regitur vita 492.b
Legibus receptis vtendum 390.a
in Legibus iudicũ autoritas ſita 415.c
Leuconis Boſporitani beneficia in rempub. Athenienſium 365.c
Leuconis immunitas publicis monimentis teſtata 366.b
Leuconi expoſtulanti nihil poſſe reſponderi ibid.c
Leuconi periculum eſſe de permutatione opum ibid.
Leuconem erepta ſibi immunitate, etiam Athenienſibus immunitates erepturum ibib.b
Leuitas Midiæ in accuſando Ariſtarcho 401.c
Leutrica pugna 269.b.& 315.b
Liberalis quiſque de ſuo 414.b.& 509.c
Liberalitas Apollodori in conferendo tributo 707.b
Liberalitatis Athenienſium laudatio 379.c
Liberalitas coacta 38.a
Liberalitatis & fidei Athenienſium exemplum 363.b
Liberalitatis terminus 456.c
Liberalitate certandum, non contumeliis 394.c
Liberalitate Midiam debuiſſe cum Demoſthene certare ibid.
Liberi & exiſtimatio in tuto vt collocentur, morientibus etiam ſolæ curæ ſunt omnibus 114.a
Liberis hominibus maxima eſt neceſſitas ſuſceptum in rebus gerendis dedecus 15.c
Liberis ob patris virtutem honos habendus 115.a
Liberioris orationis excuſatio 28.b
Libertatis Athenienſes communes vindices 81.c
Libertatis & ſeruitutis diſcrimina 425.b
Libertatis & tyrannidis diſſidium 1.c.& 54.b
Libertatis Græciæ defuncti aſſertores 155.b
Libertatis Græciæ oppreſſor Philippus 33.a
Libertatis Midianæ in rempub. extenuatio 406.b
Libertati quantum periculi ſit à flagitioſis hominibus 421.b
Libertatem quomodo Mauſolus Rhodiis eripuerit 78.b
Literæ Charidemi ad Cephiſodotum fucatæ 450.b
Literæ Philippi ad Peloponenſium fœderatos 335.c
Literæ Philippi ad ſenatum populúmque Athenienſem 61.c
Literarum Philippi exagitatio 205.b
Literarum Philippi interpretatio 206.c.& 318.c
Literarum ſuppreſſio 588.b
per Literas conſilium dare difficile 108.b
Litis æſtimatio 518.a
Locatarum trierarchiarum incommoda 717.a
Locrenſes in delubrum Apollinis Delphici delinquunt 335.c
Locrenſium in ferendis legibus exemplum cum licentia oratorum comparatum 480.a
Locrenſium in ferendis nouis legibus mos ibid.
Locus communis de dignitate legũ & iudicum officio 492.b.c
Locus communis pro quæſtionibus 572.a.b
Loca à Philippo occupata, ſociorum defectionem nõ prohibitura 65.b
Loca & ſocij ſunt belli ſtrenuè adminiſtrati præmia 15.a
Loca duo reipub. Athenienſium vtiliſſima: in terra, Pylæ in mari, Helleſpontus

lesspontus 223.c
Locupletum & pauperum discordia è medio tollenda 57.a
in Locupletum bona pauperes inuadere non debent ibid.c
Locupletibus ob reipub. inopiam, maiora tributa conferentibus nō inuidendum 364.c
Longi temporis præscriptio 633.c
Loos mensis Macedonum Athenienſium est βοηδρομιών, Corinthiorum πάνεμος 335.c
Loquendum est, & non conuiciandum 376.b
Loquendum liberè, nihilque dissimulandum 231.a
Lusca lex 480.a
Luxus & opes magistratuum 71.b
Luxus Midiæ 407.a
Lyconis interitus 719.a
Lyconis mandatum 718.c
Lyconem non vsum familiaritate Callippi 721.a
Lycurgi liberos contra iniurias improborum esse defendendos 113.a
Lycurgi popularitas. ibid.
Lysias sophista, Metaniræ amator 520.a
Lysimacho centum iugera consiti soli data ab Athenienſibus, &c. 376.b
Lysimacho data munera. ibid.
Lysithidæ controuersia permissa 720.b

M

Macartatus 660.c. de Hagniana hæreditate in ius vocatus 658.a
Macartati & Eubulidæ pueri genealogiæ collatio 664.c
cum Macedone de insulis in iudicio litigare, non esse è dignitate Athenienſium 30.b
Macedones Athenienſibus vectigales fuisse 66.c
Macedonum & proditorum superbia 90.a. insolentia 88.a
Macedonibus nihil opus esse tesseris aduersus Athenienſes 31.a
Macedonia olim Athenienſibus subiecta 31.a
Macedoniæ rex quando Perdiccas fuerit 70.c
Macedonica triremis in Piræum appulsa 89.a
Macedonicæ potentiæ extenuatio 65.b
Macedonicum naulum 700.c. & 704.c
Macedonicum vulgus quomodo erga Philippum sit affectum 65.c
Mæander fluuius Magnesiæ 126.b
Magistratus auarus, populus delicatus 319.b
Magistratus frugalis esse debet 511.b
Magistratus virum ostendit 148.b
Magistratum ante rationes relatas coronari lex vetat 278.c
Magistratum aut consiliarium omnibus placere non posse 116.a
in Magistratu animus spectandus 213.b.245.c
Magistratus improbi rationem reddere recusant 149.b
Magistratus tales, vt Demosthenes, pernicioſos esse ciuitatibus, exemplo ostēdit Dinarchus 101.a
Magistratuum creandorum ratio triplex 416.c
Magistratuum delicta cur grauius quàm plebeiorū vindicanda 503.c
Magistratuum luxus & opes 71.b
Magistratuum insectatio 13.a
Magistratuum mores, non euentus spectandus 237.b
Magistratuum negligentiæ reprehensio 219.b
Magistratuum tria genera 278.b
ad Magistratus optimi quique viri vltrò vocandi 150.b
Magna è paruis iudicanda 7.b
Maior vulgo ne quis fiat, maximè cauendum 240.b
Maiores nemini quicquam datum eripuisse 376.b
Maiorum gloria asserenda 61.a
Maiorum merita 561.b
Maiorum vigilantia, minorum ignauia 236.c
Maledicta priuata in Demosthenem iudicum conscientiam refutare 314.a
Malum nullum tam formidabile, quin vigilantia præcaueri possit 146.b
ante Malum acceptum, sapiendum 716.c
Malo accepto Athenienſes demum sapere 56.b
Mali non imitandi, sed corrigendi 120.b
Malorum autor Æschines 335.c
Malorum omnium causa, socordia 70.& 71.c
Malorum omnium principium, nolle simpliciter quæ iusta sunt agere 85.b
Manu condita legatio obeunda 233.c
Manibus iniuriam fieri 372.c
Mantiæ cum Plangone consuetudo 642.b
Mantiam pro Bœoto decimam non soluisse 644.c
Mantitheus Bœotum de dote maternâ accusat 641.c. item de nomine 636.a
Mantithei æquitatis cum iniquitate Bœoti collatio 647.a
Mantithei de Bœoti fratris iniuriis querela 641.c
Mantithei mater 642.a
Mantithei matrem attulisse dotem 644.b
Mantithei nomen non conuenire Bœoto 638.b
Mantithei nomen non esse inditum Bœoto à patre Mantia 638.b
Mantithei nuptiæ 643.a
Mantitheum nihilo plus accepisse quàm Bœotum 647.b
Mantitheum non alia de causa, quàm quòd germanus filius fuerit, à Mantia educatum 644.c
Marathonia pugna 76. a. ab Athenienſibus picta 301.a
Maronea Atticæ locus 623.b
Mars suam causam cum Neptuno in Areopago egit 127.c
Marte aduerso in bellis pugnare, nō summum est malum 286.c
Massæ argenti 627.c
Maternæ rei diuisio 604.a
Maturè meditanda quæ fieri sine periculo aut dedecore nequeunt 164.b
Maturè paratos esse præstat 69.a
Mausolus quomodo Rhodiis libertatem eripuerit 78.b
Medi ad Strymonem fluuium prælio ab Athenienſibus superati 300.c
Megalopolitas non esse deserendos 85.a.& 86.b
Megarenses 458.c. execrandi ibid.
Melanopus 478.b
Melanopi conuicia refutat Æschines 124.c
Memnon 410.c
Memoriam beneficiorum inuidia superat 116.a
Mendacia aduersariorum refutanda 314.a
Mendacij signum 577.b
Mendacitatis conuicium & exprobratio 258.c
Menarchus 286.b
Monestheus Athenienſis ab Homero in Iliade celebratus 300.c
Menon 457.a
Menon Pharsalius 70.c
Mens humanarum rerum summa 162.a
Mens liberali doctrina excolenda ibid.
Mentis officium in deliberando & eloquendo ibid.c
Mentis summo errore afficitur, qui à meretrice regitur 697.b
Menti tenebras offundit cupiditas 203.b
Mentiri apud iudicem & arbitrum 587.b
Mentiri & peierare apud Græcos æquè turpe haberi 77.b
Mentor 450.c
Mercatorem industrium videri & probum esse, ingens miraculum 605.b
Mercenarij Æschinis testes 228.a
Mercenariorum oratorum insectatio 88.a.& 89.b
Mercuriales statuæ 376.a
Meretricis, concubinæ & vxoris discrimen 534.c
Meretriculis pigneratus Androtion 425.c
Merita maiorum 516.b

pro Meritis ſuis quiſque tractandus 212.b
Meſſenij & Argiui à Philippi ſocietate deterriti 27.b
Metaniræ amator, Lyſias ſophiſta 520.a
Metus cauſæ expoſitio 46.b
Midias coronas Demoſthenis apud aurificem per inſidias perdere conatus 387.c
Midias Demoſthenem cædis accuſat 399.c
Midias falſis criminibus Demoſthenem oppugnat ibid.
Midias non propter Demoſthenē, ſed propter iniurias plectendus 389.b
Midias ſycophanta 399.c
Midiæ arrogantia 406.b. & 412.b
Midiæ concionum importunarum exagitatio 412.c
Midiæ conſulto factis iniuriis non danda venia 390.c
Midiæ contumeliæ amplificatio 395.a
Midiæ defenſionum refutatio 388.c
Midiæ de iniquo populi præiudicio querela 412.c
Midiæ & Bœoti collatio 395.b
Midiæ & Demoſthenis collatio 406.c. inimicitiarum cauſæ 396.a
Midiæ facinorum cōmentarij 403.c
Midiæ graſſandi licentia non danda 408.c
Midiæ gratia relata 409 a
Midiæ gregales 404.c. perſtringuntur ibid.b
Midiæ importunæ conciones 413.a
Midiæ importunitas 387.b
Midiæ impunitatem fore periculoſam reipub. 394.c
Midiæ in accuſando cædis,& non arcendi à ſacris Demoſthenem, leuitas 401.b
Midiæ in ciues Athenienſes iniuriæ 403.b
Midiæ in equites Arguræos contumelia 404.a
Midiæ in magiſtratibus improbitas 409.a
Midiæ in ſcena proteruitas 387.c
Midiæ iniquitatis extenuatio 397.b
Midiæ iniuriæ amplificatio 390.b
Midiæ iniuriæ in Demoſthenem 384 b
Midiæ iniuriæ multiplices 387.b
Midiæ inſolentiam non eſſe poſſe miſerabilem 412.a
Midiæ lamentatione neminem moueri oportere 411.a
Midiæ leuitas in accuſando Ariſtarcho 401.c
Midiæ liberis leges & iuſiurandum opponit Demoſthenes 410.c.& & 411.b
Midiæ luxus 407.a
Midiæ maledicentia 412.b
Midiæ maledicentiam exagitat Demoſthenes ibid.
Midiæ mollities 404.a
Midiæ mores & petulantia. ibid. b.c
Midiæ natales 406.a
Midiæ nullam reliquam excuſationem, Demoſthenes oſtendit 404.b
Midiæ petulantia & contumelia 385.b
Midiæ petulantiæ exaggeratio 393.b
Midiæ querela de iniquo populi prę-iudicio repudianda 412.a
Midiæ tyrannica potentia etiam in Alcibiade vindicanda 405.a
Midiæ nulla miſericordia tribuenda 399.a
Midiæ vt ignoſcatur nullam eſſe cauſam 405.c
Midiam etiam impietatis accuſari poſſe,oraculis probat Demoſthenes 392.a.b
Midiam in rempublicam commiſiſſe 403.a
Midiam liberalitate debuiſſe cum Demoſthene certare 394.c
Midiam nihil facere meditatum 412.a
Midiam non poſſe abſolui ſine iudicum ignominia 415.a
Midiam non propter Demoſthenem, ſed propter ædilē violatum & iniurias plectendum eſſe 389.b
Midiam non vnam mortem commeruiſſe, ſed multas 388.b
Midiam publico iudicio fuiſſe accuſandum. ibid c
Midiana alapa 383 b
Midianæ libertatis in rempub. extenuatio 406.b
Midianam iniuriam ad omnes infirmiores pertinere 415.b
Midianarum iniuriarum exaggeratio 405.c
Militaris inſolentiæ exempla 448.b
Militis probi animus 717.a
Milite tumultuario nunquam quicquam rectè perfici 40.b
Militum conſuetudo 448.a
Militum diſceſſus 708.b
Militum graſſationes 437.a
Militum licentia 717.a. numerus 16.c
Miltiades prælio Marathonio barbaros ſuperauit 300.b
Miltiades quinquaginta talentis cōdemnatus 504 b
Miltiadis & Themiſtoclis præmia 416.c
Miltiadis præmia & honores. ibid.
Milyas etiamſi torqueatur, id Aphobo nihil profuturum 564.c
Milyæ prouocatio 566.a
Milyam ipſius Aphobi confeſſione eſſe liberum 560.c
Milyam liberum quęſtionibus ſubiici leges non ſinunt 564.c
de Milya teſtimonium nihil ad tutelæ actionem attinere 563.c
Miltocythes 443.b
Miltocythes à Coty rege defecit ibid.
Miltocythes Cardianis ad necem traditus 452.c
Miniſter 349.c
Miſerendum neminis, qui neminis miſeretur 339.c
Miſgolas prædico 176.b
Mnaſeas Græciæ proditor 354.c
Μὴ μνησικακεῖν 79.x
Modeſtia 158.c
Modeſtiæ laus 344.a
Mœnium inſtauratio à Demoſthene confecta 308.a
Mœniū inſtaurationis à Themiſtocle & Conone factæ comparatio 370.c
Mœriades 551.a
Mœrocles Theocrinis patronus 514.c
Mœroclis patroni Theocrinis inſectatio ibid.
Molo prætor 707.a
Monarchiæ commoda 1.b
Monentes fideliter tolerari,eſſe vtile 133.a
Monetam adulterantes, capite apud Athenienſes plectebantur 383.b
Monimenta gratitudinis relinquenda 369.c
Monimenta virtutis & cōtemplanda & imitanda 71.a
Mora etiam iis prodeſt, qui bellum cum vno homine gerunt 52.a
Morbus ex plagis 729.a
Mores ciuitatis imitandi 484.a
Mores magiſtratus, nō euentus ſpectandus 237.b
Mores reipub.imitandi 427.a
Morum & actionum Androtionis inſectatio 424.b
Morum defenſio 729.c
Morum indices oculi 159.b
Morum Phormionis commendatio 607.a
Morum Theocrinis inſectatio 511.a
Mors omnium delictorum quaſi meta 114.c
Mortalibus cur non omnia ex animi ſententia eueniant,cauſas exiſtere plures 132.c
Mortuo neminimaledicendum, lex Solonis 374.c
in Mortuos hoſtium etiam odia cōquieſcunt 357.a
Moſchio fur 692.b
Mulcta quibus condonata 115.c
Mulctæ non ſolutæ refutatio 422.c
Mulctæ ſolutio 687.a
Mulier ægroti curatrix 525.b
Mulier Olynthia ingenua, in conuiuio ab Aeſchine exagitata 225.c
de Mulieris tradendæ delatione cōmentum 680.c
Mulierem libidinoſam non probabile eſſe à marito diſceſſiſſe 571.c
Mulierum metu iudices extimulantur 533.a

Mulie-

Mulieribus adulteris fanum interdictum 529.b
Munus veræ amicitiæ 447.c
Munera à Philippo accipientes, & domum portantes, interim ea quę domi sunt vendere 31.c
Munera ab Amphissensibus & Eubœensibus Demostheni data. 308.a
Munerum acceptationis punitæ exempla 237.a
Munera acceptantes pro proditoribus habendi 236.b
Munerum alia sacrorum, alia publicorum immunitas 377.c
Murorum instauratio à Demosthene facta 311.a.c
Mutuandi consuetudo 588.b
Myrtis Græciæ proditor 354.c
μυσῶν λείᾳ 322.x

N

NAsum Aristogiton Tanagræo cuidam præmordet 498.c
Natura boni, non studio parentum 605.c
Natura & legibus vita hominis regitur 492.b
Natura rerum, non cupiditas spectanda 11.c
Naturæ improbæ moderandum 352.a
Naturæ lex in diligendis parentibus 449.b
Naturæ semina quisque sequitur 631.b.& 634.b
Naualis fœneratio 579.c
Naualium ordinatio 75.a
Nauclides corruptus munerib. noctu portas aperit 531.b
Naucrates Carystius 592.b
Nautratica nauis 460.b & 463.b
Naufragium Lampidis 586.a
Nauigatio Philippi in Hellespontum hostiliter intercluſa ab Athenienſibus 63.b
Nauis ad vallum perducta 715.c
Nauis de industria nõ Athenas missa 743.b
Nauis in Furum portum appulsa 595.a
Nauis instructa ab Apollodoro 707.b
Nauis conseruatio 742.b
Naui incolumi nautam oportet esse strenuum 52.a
Nauem Hegestratus perforaturus, in mari perit 575.c
Naues à Macedonibus exceptæ & detentæ 89.a
Naulum Macedonicum 700.c
Nautici apparatus Philippi 31.b
Nausicles 329.b
Nausimachi & Xenopithes causarum & prætextuum refutatio 632.c
Nausimachi & Xenopithes trierarchia & luxus perstringitur 634.c & 635.a
Nausimacho & Xenephithi non dãdum esse actioni locum 632.b
Neæra triginta minis vendita 521.a
Neæræ à Phrynione fuga 522.a
Neæræ cum Phrynione consuetudo 521.c
Neæræ & Stephano nullam reliquam esse accusationem 534.a
Neæræ manumissio 521.b
Neæram peregrinam, libertinã meretricem famosam, Stephano cõtra leges nupsisse ostenditur 519.c
de Neæra narratio ibid.
Nebulonum collegij egregia descriptio 732.a
Necessitas liberi hominis & serui 40.c
Necessitas qualis cauenda 377.a
Necessitati potius quàm voluptati parendum 11.c
Nefariorum hominum insidiæ cauendæ 116.c
Neglectio bonorum virorum reip. periculosa 115.c
Negligere aliquid in bello, non est prudentium 11.c
Negligentia Athenienſium 38.c
Negligentiæ & socordiæ Athenienſium accusatio 457.c
Negligentiæ iudicum reprehensio. 302.a
Negligentiæ magistratuum reprehensio 229.b
Negligentię peccata plura, quàm imperitiæ 9.c
Negligentiæ reprehensio 132.c
Negociis publicis viri optimi præficiendi 506.a
è Negociis receptus ad ocium magnis viris non patet 72.a
Neon Græciæ proditor 354.c
Neoptolemus histrio aduersante populo accusatus 22.a
Neoptolemi simulatio & fuga ibid.b
Nemo se fatetur esse iniurium 574.a
Nemo tam sceleratus, vt patriam oppugnet 76.b
Nemini fortuna exprobranda 349.a
Nemini maledicendum 426.b
Nicareta, Charisij Elei liberta 519.c
Nicias caduceator abreptus 61.c
Nicippus Cephalensis 526.a
Nicobulus criminum congeriem præscriptione repellit 628.b
Nicobulus mores suos contra Pantænetum defendit 630.c & 631.a.b
Nicobuli odio Pantænetus fretus 630.c
Nicobuli seruulus 629.c
Nicostrati captiuitas & redemptio 723.c
Nicostrati ingratitudo & improbitas 724.c
Nobilitas Athenienſium 152.c
Nomen idem duorum virorum in repub. quid incommodet 636.c & 637.a.b
Nominis Bœoti mutatio 645.c
Nominis eiusdem priuata incommoda 637.b.c
Nomina honesta rei turpis 235.a
Nominum controuersia 29.b
Non dare initiò aliquid, prudentium hominum est: eos autem qui habent, spoliare, inuidẽtium 368.c
Non quid quisque mereatur, sed quid leges iubeant, spectandum 425.c
Non spectandum quàm diu, sed quàm iustè tenueris 667.c
Notharchus arbiter 563.c
Nouenniæ seu Amphipolis 251.a
Nuptiæ Phormionis 608.b
Nuptias celebrandi causa 570.a
Nuptialis mos Ilienſium 125.c
Nutrix malè mulctata à Theophemo 686.b
Nutricis obitus 687.c

O

OBseruatio legum quantum mali habeat 506.c
Occasio diuinæ beneuolentiæ beneficium 2.b
Occasio multarum & magnarum rerum, paulo temporis momento concluditur 201.a
Occasionem fortuna ignauissimo contra strenuissimos sæpe suppeditat 48.c
Occasione pacis Græciæ principes largitionibus corrupti à Philippo 319.a
Occasione præsenti vtendum 2.a
Occasiones parvę magnos sepe motus & mutationes pariunt 382.c
Occasiones rerum gerendarum non negligendæ 18.a
Occasiones rerum non expectant nostram tarditatem & socordiam 19.a
Occasiones vlciscendi Alexãdri neglectæ 297.c
Occasionibus qui non rectè vsi sunt, ij tametsi boni quippiam diuinitus obtigit, non meminerunt. 2.b
Occasionibus vtendum 1.a
Occulta indicare illis, quibus nec manifesta credere possumus, insaniæ est 554.b
ad Ocium è negociis receptus magnis viris non patet 72.a
Ocio turpi semper Athenienſes honesta pericula prætulerunt 342.a
Oculi morum indices 159.b
Odij & amicitiæ termini 446.a
Oderis tanquam amaturus, ama tanquam osurus 446.a
Oedipus eiectus à Thebanis, ab Athenienſibus susceptus 340.a
Oenidæ 158.b
Offa iniecta sopitus Cerberus 497.a
Offensæ veteres 727.b

officina ab Apollodoro mensæ prælata 601.b
officinæ venditio 628.a
officium boni ciuis esse, vt charitatem reip. suauitati orationis ante ponat 12.a
officio fungi Athenienſibus difficillimum 81.c
oleæ à Theopompo extirpatæ. 668.a
oligarchiæ & democratiæ collatio. 155.c
in Oligarchia non qui vult, ſed qui cum poteſtate eſt, accuſat: in democratia qui vult, & cùm ei viſum eſt 305.c
oligarchici mores 298.c
olim quicquid factum, etiam deinceps metuendum 382.b
Olympiæ pueros Epichares ſtadio vicit 516.b
Olympica anus 123.a
Olympiodorus à meretrice redactus ad inſaniam 696.c
Olympiodorus ſeorſim à Moſchione ſeptuaginta minas extorquet. 692.c
Olympiodorus tota hæreditate iudicio recuperata, fidem Calliſtrato non ſeruat 693.b
Olympiodori excuſationes 694. c
Olympiodori excuſationum refutatio. ibid.
Olympiodori iniuriæ 691.a
Olympidori militia 693.b. perfidia 694.b
Olympiodori ſorori & nepti fieri iniuriam 697.a
Olympiodori victoria 694.a
Olynthia mulier ingenua ab Æſchine exagitata 225.c
Olynthus proditione perdita 235.c
Olynthi excidium Athenienſibus periculoſum 2.b
Olynthij 45.b
Olynthiorum deceptio 5.c
Olynthiorum inconſtantia 1.b.c
Olynthiorum rebellio 3.c
ab Olynthiorum inconſtantia non metuendum 1.b
vt Olynthiis Philippi, ſic Athenienſibus Cerſobleptæ magnitudo metuenda 444.a
Olynthiis victis Philippum in Atticam venturum 4.b
Ominandum ſemper bene eſt 139.b
Onetor affinis Aphobi 567.c
Onetor Aphobi defenſor 571.b
Onetor pignoris indices ab ædibus ſuſtulit 573.a.b
Onetoris & Aphobi iniquitas. 567.c
Onetoris & Aphobi reſponſis probare nititur, dotem non eſſe redditam 570.a
Onetoris ſoror Aphobo ſine dote data 568.b
Onetoris teſtibus fides non adhibenda 572.b
Onetoris vanitatis excogitatio 573.b
Onerorem & Timocratem cum Aphobo aduerſario Demoſthenis colludere 568.b
Onetorem in ſumma dotis ſibi non conſtare 572.c
Onetorem nec à periurio abhorrere 573 c
Onetorem omnia in ſuam fraudem facere, oſtendit Demoſthenes. 568.b
operæ nauatæ ab Androtione extenuatio 424.a
opes Athenienſium imminutæ 211.c
opes Athenienſium quomodo à Demoſthene auctæ 346.b
opes ciuitatis ſummæ quæ 370.a
opes inſidiatoris non augendæ. 453.c
opes Philippi oratorum proditionibus auctæ 5.b
opes priuatorum reipublicæ vtiles. 365.a
opes Thebanorum & Laconũ qua ratione minui poſſint 85.b
opes vrbis in ſocios, in fide & beneuolentia eſſe poſitas 42.b.& 60.c
opes publicas immunitatum ereptione non augeri, ſed dignitatem imminui 365.a
opiniones de campo Elyſio vnde natæ 157.a
optare omnia quæ velis, paulo momento temporis facile eſt: amplecti autem, cum de negociis agitur, non æquè promptum 11.c
optima & ſalutaria facilimis & iucundiſſimis anteferenda 25.c
optima ſuadere difficilimum 83.a. & periculoſum 82.c
oraculum contra oratores interpretatur Dinarchus 104.c
oraculum de cauendis tyrannidis. 240.b
oratio Demoſthenis apud Thebanos 343.c
oratio & ad captum auditorũ, & ad rei naturam ac cõmodanda 136.c
oratio iudicum teſtimonio comprobata æquiſſima 388.a
oratio iuuentutis & ſenectutis diuerſa 502.a
oratio Leptinea ſubtiliſſima 360.b
oratio omnis, niſi res ipſa conſequatur, eſt inanis 67.b
oratio omnis, ſi res adſint, friuolum quiddam habetur & inane 6.b
oratio Philippi legatorum apud Thebanos 343.c
oratio Philonis Thebani ad Philippum 218.b
oratio potius, non orator ſpectandus 135.c
oratio ſine re inanis 67.b
oratio ſine ſtudiis auditorum friget. 154.a
orationis Æſchineæ apud Philippũ capita 250.b
orationis vehementiam excuſat Demoſthenes 118.a
orationem ſuam orator reip. dignitati accommodare debet 69.c
oratione falſa deceptos, emendari poſſe vera, non deſperandum 141.c.& 142.a
orationum aduerſariarum Æſchinis & Demoſthenis ordo 169.c
orationum Demoſthenis ſcopus. 166.a.b
orationum funebrium vtilitas 152.b
orator bonum publicum ſimpliciter ſpectare debet 82.c
orator non partium cupididates, ſed reipu. vtilitatem ſpectare debet. 67.c
orator optimus eſt, qui rectiſſimè reip. conſulit 72.c
orator qualis Demoſthenes 411.b
orator reip. dignitati ſuam orationem accommodare debet 69.c
oratoris eſt, proſpicere initia rerum, & præſentire & prædicere aliis. 348.a
oratoris eſſe, dare conlium: populi, rem gerere 43.b
oratoris fortis & ciuis boni deſcriptio 42.c
oratoris in repub. officium 347.c
oratoris mores potius eſſe ſpectandos, quàm orationes 195.b
oratoris officium eſſe dicere quę pro futura ſtatuat 142.b.c
oratoris oratio vel vocis contentio non magni æſtimanda, ſed bene velle populo 352.b
oratoris ſcelus maximum, non eadem ſentire & loqui 352.c
oratori quid ſit ſpectandum 67.a
de Oratore quo pacto iudicandum. 346.a
oratores celebres Athenienſium ante Demoſthenem 344.c
oratores importuni 73.b
oratores impoſtores, protinus repellendi 143.c
oratores mercede concionantes, genus hominum improbiſſimum. 449.b
oratores non imperant, ſed aſſentatur ciuium voluntatibus 72.a
oratores omnium eſſe improbiſſimos cùm ſciant Athenienſes, iis tamen fidem habent 449.b
oratores perſtringuntur 81.a
oratores quinam in vincula coniiciendi 479.a
oratores qui prætextu fœderis Alexandri tyrannidem fouent, perſtringit Demoſthenes 86.c
oratorum clamoribus, violentia & impudentia multa iudicibus non probata exorta eſſe 383.a
oratorum cum Midia coniunctio. 411.c
oratorum & Androtionis, Melonopi, Glaucetæ in primis inſectatio. 478.a. b
oratorum improbitatem perſtringit Demoſthenes 81.a
oratorum improborum inuectiua. 457.b

in Ora-

in Oratorum improborum insidiis, Athenienſium conatus impediri. 81.c
Oratorum impudentię reſiſtendum. 383.a
Oratorum inconſtantia 84.a
Oratorum inconſtantiæ exagitatio 78.b
Oratorum inſectatio 478.a
Oratorum licentia 718.a.maturè cohercenda 135.b
Oratorum leuitatis & ſordium reprehenſio 457.b
Oratorum mercenariorum inſectatio 88.a.& 89.b
Oratorum mutuæ accuſationes perſtringuntur 133.b
Oratorum nugæ 256.b. officium. 4.c
Oratorum petulantia in ferendis legibus 480.b
Oratorum populo aſſentantium inſectatio 42.c.& 72.c
Oratorum proditionibus Philippi opes auctæ 5.b
Oratorum reprehenſio 513.a
Oratorum ſimulatæ ſimultates 512.c
Oratorum veterum modeſtia 174.b
Oratores diſertos videri malle quã bonos viros 147.a
Oratores improbos perſtringit Demoſthenes 72.a
Oratoribus pernicioſis delectari, væcordiæ eſſe 145.c
Ordo & prouidentia quantum valeat 18.c
Oreſtes 438.a
Oreus 50.c
Oritæ 45.c.459.a
Oropum potius amittendum, quàm Laconibus non obſiſtendum eſſe 84.c

P

PActionis exépli recuſatio 696.b
Pactione prima abolita, nulla alia facta 583.a
Pamphili Acherduſij ſcomma in peculatum Timarchi 185.c
Pamphilo nihil ſuperfuiſſe 644.a
Panathenæa feſta Athenienſium. 383.c
Pandionidæ 156.a
Pantænetus fretus odio Nicobuli. 630.c
Pantænetus quibus calumniis Euergum oppreſſerit 629.c
Pantæneti & Euergi cauſæ diſſentiens expoſitio 624.c
Pantæneti inconſtantia. ibid. inſectatio 630.b
Pantæneti præſidia. ibid.a
Pantæneti prouocatio & ſycophanticæ præſtigiæ 629.b
Pantæneto nulla iniuria facta 624.b
Pantæneto ob tranſactionem negandam eſſe actionem. ibid.c
Pantænetum aduerſario Nicobulo abſente lædi ab eo non potuiſſe 626.c
par pari referendum 399.b
paraſitus fortunatorum, infelicium deſertor 616.a
parens & ſuadens eodem nomina honeſtandi 118.c
parentem, ſi æquus eſt, ames; ſi aliter, feras. ibid.a
Parmeno 579.c
Parmeno quomodo ſe defendere poſſit 583.b
Parmenonis calamitatis narratio. 581.c
Parmenonis clades, & abſentis damnatio. ibid.
Parmenonis & Apaturij controuerſia 580.c
parricidij crimen 418.c
pars vtraque cur audienda 133.b
parua in principio neglecta, magnas tandem clades pariunt 53.c
Paſicles frater cùm nihil de Phormione conqueratur, ne Apollodoro quidem eſſe querendum. 602.c
Paſiclis acta Apollodoro fraudi eſſe non oportere 618.b
Paſiclem non agnoſcit fratrem Apollodorus. ibid.
Patio cur phialas non repetierit. 705.b. menſarius 599.b
Paſionis & Apollodori par conditio 606.a
Paſionis & Phormionis contractus narratio 600.b
Paſionis munificentia 618.c
Paſionis reſponſum 720.a
Paſioni nihil fuiſſe lucri è Lyconis pecunia 721.c
Paſionem legibus prohibitum non feciſſe teſtamentum 621.a
Paſionem nec feciſſe teſtamentum, nec teſtamenti factionem habuiſſe 620.c
à Paſione factum eſſe teſtamentum 604.b
pater filios non caſtigans 730.b
pater impius & improbus nunquam bonus erit reipubl. gubernator. 285.b
ob Patris virtutem honos habendus liberis 115.a
ob Patri obiectum crimen plecti filios, iniuſtum 114.b
patriæ proditor 350.b
patriæ ſtudium profiteri, & hoſtibus eſſe fretum, inſimulat Demoſthenem Dinarchus 105.a
pro Patriæ defenſione & libertatis Græcorum, nullis parcendum ſumptibus 55.c
pro Patriæ defenſione qui occumbere non dubitant, eos non ſatis poſſe laudari 152.b
patriæ ingratæ non iraſcendum 118.a
patriæ nati ſumus 342.c
patriæ etiam, non tantum patri & matri natos ſe eſſe Athenienſes æſtimabant. ibid.
patriam vt quis oppugnet, tam ſceleratus nemo 76.b
patrimonium magnum Demoſthenis relictum 548.b
patrimonij Demoſthenis amplitudo vnde intelligi poſſit 552.c
patrimonij diuiſio 643.a
Patroclus 189.c
pax facta inter Philippum & Athenienſes, non facta conſilio Demoſthenis 315.b
pax facta non violanda 22.a
pax ignauiæ ducum accepta ferenda: periculoſa pax proditoribus 215.a
pax immortalis cum homine mortali facta 207.b
pax immortalis cum viro mortali & propter tempora quædam potenti, non decernenda. ibid.
pax infida 213.a
pacis Athenienſium corruptor Æſchines 212.a
pacis commoda 211.b
pacis commoda exemplis declarata 270.b
pacis conditiones 155.a
pacis cõſeruandæ ſtudio quàm multa Athenienſes perdiderint 24.b
pacis cum Philippo ſeruandæ laudationem alienam eſſe 211.c
pacis inter Philippum & Athenienſes occaſio 198.b
pacis iniquitas non belli cladibus, ſed legatorum perfidiæ accepta ferenda 219.b
pacis occaſione Græciæ principes largitionibus corrupti à Philippo 319.a
pacis tempeſtiuum ſtudium 59.a
pacis tranquillitatem plus commodare quàm inimicitias & contentiones 24.b
pacis turpis ſuaſio 212.c
pacem iniquam propter bellum malè adminiſtratum, non fuiſſe neceſſe accipere 219.a
pacem inhoneſtam & pernicioſam Philocrati & Demoſtheni eſſe imputandam 282.c
pace bellum felicius 325.b
paucos multis, & auidos imperij æqualitatis ſtudioſis nunquam bene velle 80.a
pauperes in bona locupletum inuadere non debent 57.c
paupertum & locupletum diſcordia è medio tollenda. ibid.a
pauperibus non inſultandum 540.b
pauperibus theatralem pecuniam non eſſe inuidendam 57.a
paupertas & ſenectus grauiſſima in rebus humanis mala 182.c
paupertas integritatis ſignum 129.b
paupertas multas humiles & ſeruiles operas ingenuos homines facere cogit 541.c
paupertatis incommoda. ibid.b
de Paupertate Apollodorum falsò conqueri, acceptis amplius XL. talentis 604.c
Pauſanias 250.b. de Demoſthene.

90.c
Pausanias Lacedæmoniorum rex. 531.a
Pausaniæ barbaricæ victoriæ monimentum. ibid.
ob Pausaniæ insolentiam Lacedæmonij à Platæensib.accusati. ibid.
peccandi maxima illecebra,impunitatis spes 390.b.& 410.c
peccanti vltrò venia neganda 468.b
peccata consultò quàm impetu aut casu facta grauius legibus vindicari 391.a
peccata plura negligentiæ quàm insciticæ 9.c
pecunia Cephisiadæ reddita 719.b
pecunia mutua 708.c
pecunia non grauatè periculo præsente confertur 75.b
pecunia quanta esse debeat 17.c
pecunia theatralis pauperibus non inuidenda 57.a
pecunia vnde petenda 3.b
pecuniæ Atticæ & regiæ collatio. 75.c
pecuniæ theatralis extenuatio 13.b
pecuniæ vis 404.c
pecuniam in improbi hominis manu relinquere, est ensem illi porrigere, quo iugulentur homines. 399.a
ob Pecuniam insontes mulctare,inhonestum 114.a
pecuniam temerè mutuò sumentes, atque illa paulisper locupletati, pòst etiam patrimoniis euertuntur 3.a
pecunias curare, & homines negligere,stultum 41.b
pecuniis fama potior 363.a
pecuniis omnino est opus, nec sine his quicquam potest ritè administrari 3.c
pecuniaria ratio 18.a
pecuniaria ratio Athenienſium 3.b & 75.b
Pella oppidum obscurum& paruũ. 322.a
Pellene seruitute oppressa 87.c
Peloponnesi status 235.b
Peparethiorum supplicium 63.a
Perdiccas 250.b.& 457.a. quando Macedoniæ rex fuerit 70.c
peregrini etiam olim in præstãtium virorum gratiam honorati 372.b
perfidia legatorum quantùm Athenienſibus nocuerit 218.c
perfidia Philippi omnibus sociis nota & inuisa 65.a
perfidia procerum perdit argentarios 70.b
perfidiæ Rhodiorum taxatio 79.b
Perilaus 319.c
Perilaus & Ptæodorus Megarenses 240.a
Perilaus Græciæ proditor 354.c
Pericles 163.a. quot talentis solutis conciones demum habuerit 504. c. triginta talentis condemnatus 504.b
periculi magnitudo 46. b. & causa timoris Athenienſium ibid.
periculo præsente non grauatè pecunia confertur 75.b
pericula honesta semper Athenienses turpi ocio prætulerunt 342.a
cum Persa ne se Græci coniungant, non esse metuendum 76.b
Persæ bis profligati ab Athenienſibus 153.c
Persæ non temerè bellum esse inferendum 73.a
Persarum rex Athon montem perfodit 293.a. Hellespontum iunxit.ibid. literis gloriabatur se omnium hominum ab ortu solis vsque ad occasum esse dominum. ibid. terram & aquam à Græcis postulauit. ibid.
Persarum regis ad populum Athenienſem literæ contumelioſæ & barbaræ 308.b
Persarum regis amicitiam ne expetant Græci, dehortatur Demosthenes 76. c.naues mille à trecentis Græcorum triremibus subactæ.ibid.a. societas cur expetenda 56.b
Persarum regem in Rhodiorum defensione non esse metuendum. 78.c. non lacessendum,sed vlciscendum instructis copiis 73.a
Persica fœdera 81.b
Persicæ largitiones 73.a
persona priuata in publicis consiliis deponenda, adsumenda publica. 343.b
persuadere difficilius, quàm docere 78.a
persuadere vt optima agantur, difficile 140.b
pestis Deliaca 121.b
petulantia etiam clarorum virorum punita 405.a
Phænippi deliciæ 656.b
Phœnippi sordium criminatiõ.ibid.a
Phano à Phrastore repudiata 524.b item à Theogene 529.a
Phano iterum pro ciue desponsa Theogeni,regi sacrificulo 527.b
Phano Neærę filia pro ciue desponsa à Stephano, & à Phrastore repudiata 524.b
Phanonis filius à Phrastore adoptatus,sed non inscriptus 525.b.c
Phaselitæ debitum ad hanc causam nihil attinere 599.b
Phaselitæ olim mortalium & improbissimi & iniustissimi 591.c
Phaselitarum lites quàm cæterorum omnium in mercatu Attico, plures. ibid.
Phaselitarum mores perstringuntur. ibid.
Pheræi 45.c
Phertatus Proti socius 577.c
phialarum inscriptiones 485.b
Philager Melitensis 521.c
Philiadæ liberi non si ante fœdus regnarint, eos restituendos fore. 87.b
Philiadæ tyranni liberi Messenam reducti. ibid.
Philippus 250. b. & 423. b. à Græcis & barbaris formidatur omnibus 42.c. à proditoribus edoctus, insultat Athenienſibus 217.c ad suam vtilitatem refert omnia 6.a. armis vincendus 38.c Athenienſibus bellũ indicit 64.b
Philippus Athenienses contemnit 66.c
Philippus Atticam vrbem funditùs euertere cupit 60.a
Philippus barbarus 48.a. barbarus & pestis ab Aeschine dictus 241.b
Philippus confessus Amphipolim esse Athenienſium 32.c. contra fœdus Græcos subegit 33.a. creatus imperator Amphictionum 334. c. democratiæ inimicus 39. c.ex Eubœa expulsus 325.a gloriæ appetens & admirator 6.c. gloriæ opinionem vitæ securitati anteponit 7.a. hostis iudicandus 36.a.& 39.c
Philippus Illyrios & Triballos vicit 319.b
Philippus importunus 4.a. improbus 5.c. in Athenienſium ignauia, principatu potitus 58.a. in Macedonia continendus 50. a. in rebus gerendis acer, callidus, vbique adest exercitui 1.b. iniurius & insolens 48.a. iniuriis & impostoris creuit 5.b.c. intra Pylas progressus 318.b.lõgo tempore iniurius 54.b
Philippus Macedo 445.c. malorum omnium caput 38. c. ne ad Atticam propè accedat, metuendum 37.b
Philppus, non duces accusandi 38.c
Philippus non Græcus, sed perditus Macedo 48.a. non tam suis viribus actus, quàm Athenienſium negligentia 15.c. non verbis, sed armis cohercendus 53.a. ob proditorum copiã felicissimus 209.a
Philippus omnes qui ipso vsi sunt, decepit 5. c. per imprudentiam ignaros circumuenit 6.a. periurus & perfidus. 5. b. Phocidem subegit 318.b. Plateam occupat. 334. c. proditoribus fretus, iniqua postulat 30. b. pro inimico habendus 54. a. quàm religiosè à proditoribus colatur 229.b
Philippus quas Græcas vrbes inuaserit 2.c. quid spectarit 24.a quomodo Athenienses circumuenerit 243.a. quomodo Thebanis amicus sit 26.c
Philippus reliquas vrbes beneficiis ineſcauit 42.b. rerum gestarum magnitudine ebrius 20.b. suam potentiam ostentat cum Athenienſium contemptu 30.b. summa ope oppugnandus, & cur 54. a.&

a.& 64.c. Thracia occupat 317.b
Philippus vt potens homo metuendus 25.c
Philippi ad senatũ populúmque Athenienſem literæ 63.c.& 318.b
Philippi æquitas 63.c. alacritas imitanda 4.a. ambitio 6. c. amicitia periculoſior reip. quàm peculatus 240.a
Philippi argutias & captiones eſſe friuolas atque ineptas 32 c
Philippi aſſiduitas in augendo imperio 2.c
Philippi bella priuata Græcos non adituros 23. a. beneficentia 224. b.c. calliditas 205. c. & 334. a. commendatio 5.b
Philippi conatibus reſiſtendum 322 a
Philippi conatus tendere ad euerſionem Athenienſium 54. c. conſilium de excitando bello Amphictyonico 333.c
Philippi copiæ & prærogatiuæ 346. c. eiuſdem copiarum cum Demoſthenis inopia collatio 346.b c. corruptio 348.a
Philippi cupiditati ſoli Athenienſes incorrupti, & ſeruitutis impatientes obſtant 26.a
Philippi cum Amphipolitis & Pydnæis hoſtilis actio 1.c
Philippi difficultates 243. a. dolus erga Athenienſes 199.a
Philippi & Æſchinis cõſilium 210.b
Philippi & Athenienſium fortunæ collatio 66.b
Philippi & Phocenſium conuenta 208.b. & ſocietas ibid.
Philippi etiã patrium imperium eſſe infirmum 6.c
Philippi exercitus 50.a. facta hoſtilia 46.a
Philippi facta, non verba ſpectanda 45.b. fortuna non metuenda 7.c fraus erga Athenienſes 317.b. incommoda 3.c. incrementa 46.c induſtria 50. a. infirma potentia 15.b
Philippi iniuriæ non verbis, ſed armis reprimendæ 25.b
Philippi iniuriarum & Græcorum oſcitantiæ exaggeratio 47.a
Philippi intimos, eius infenſiſſimos eſſe hoſtes 65.c
Philippi laudes 241.c
Philippi legati iuſſu Demoſthenis ad populũ ducti 316.c. legatorum apud Thebanos oratio 343.c
Philippi licentia, nemine prohibente 46.c
Philippi literæ 34. c. ad Athenienſes 337.a. & Thebanos. ibid.c.de Cardianis 34.a
Philippi literatũ interpretatio 206. c. & 318.c. refutatio & exagitatio 205.b
Philippi Macedonis pater à Theſſalis regno pulſus 444.c
Philippi mala, aliqua clade accepta, eruptura eſſe 66.a
Philippi moderatione vinci Athenienſes, turpe fore 114.b
Philippi nautici apparatus 31.b
Philippi nõ eſſe Amphipolim ex decreto Athenienſium 32.c
Philippi opes oratorum proditionibus auctæ 5 b. perfidia. 1.c omnibus ſociis nota & inuiſa 65. a. petulantia & auaritia 33.a pollicitationes vanæ 33.b. pollicitationum irriſio ibid. potentia impoſturis aucta 5.c
Philippi potentiam non tam metuendam eſſe, quàm vigilãtiam, calliditatem & largitiones 49.c. & 65.a
Philippi prætextus 29.c & 30.a
Philippi proditiones perſtringit Demoſthenes 209.a
Philippi proditor, non hoſpes aut amicus 352.c. proditores perſtringuntur 41.b
Philippi ratiocinatio Athenienſibus periculoſa 30.a. reſponſum 252. a. ſatellitum extenuatio 7.a
à Philippi ſocietate Argiui & Meſſenij deterriti 27.b
Philippi ſtudium & conatus 24. a vigilantia Athenienſium ignauiæ formidabilis 2.c. vigilantiæ commemoratio 229.b
non Philippi vita, ſed iudicum oſcitantia reipub. periculoſa 239.b
Philippo etiam à ſuis ſubditis imminere periculum 65.c
Philippo magno animo reſiſtendum ibid.a
Philippo niſi Athenienſes reſtiterint, de excidio periclitari 59.c
Philippo non dãdus locus inter Amphictyones 223.a
in Philippum Æſchinis inuectiuæ 241.a
Philippum deridere Athenienſium imbecillitatem 34.b
Philippum eſſe vlciſcendũ, qui pro hoſte ſe gerat 33.c
Philippum & populum eius non iſdem delectari rebus 6.c
Philippum & poſſe & velle Atticam inuadere 4.b
Philippum fœderis emendationem Athenienſibus prius conceſſam nunc negare 31.c
Philippum gloriam, eius populum ſecuritatem deſiderare 65. c. hoſtem reipub. & libertatis irreconciliabilem 40.a
Philippũ impudẽter negare, quę per legatos liberaliter conceſſerit 31.c
Philippum in Atticam Olynthiis victis venturũ 4.b. non eſſe felicio rem, ſed ſtrenuiorẽ Athenienſib. 7.c. non quieturũ, niſi ab aliquo coërceatur 19. c. ob corruptum ſtatum Athenienſium creuiſſe 58.a
Philippum priorem omnes occaſiones Athenienſibus præripere 36.c proditoribus fretum Athenienſibus inſultare 42.a
Philippũ qui hoſtilia faciat, pro hoſte vlciſcẽdum 45.a. rebus minus ſecundis vinci poſſe 3.c. reipſa bellũ indicere Athenienſibus 59.c ſe iam olim pro hoſte gerere 64. c. ſub prætextu piraticę prohibendæ, affectare maris imperium 31.a ſuſpectum & inuiſum eſſe omnibus 65.c. vt potentem hoſtem eſſe metuendum 25.c. vtrũque ſcire, & ſe Athenienſibus inſidiari, & illos hoc animaduertere 27.a
à Philippo Demoſthenes nunquam victus 110.b
à Philippo etiam imminere periculum Cherſoneſo 37.a
non de Philippo vlciſcendo, ſed de ſociis defendendis deliberandum 9.b
Philiſcus 457.b. eius crudelitas & interitus 448.b.c
Philo & Epicrates affines 267.b
Philonis Thebani oratio ad Philippum 218.b
Philochares Æſchinis frater 267.a
Philocrates & Æſchines à Demoſthene accuſati 227.a. Philippo in fraudem Phocenſium ſunt ſuffragati 206.c.& 207.a
Philocratis decretum 248.c.& 283.a abrogatum 32.b. cauſa interitus Phocenſium 206.c
Philocratis defenſio 242.a. in Demoſthenem ſcomma 206.b
Philocratẽ monet Æſchines, ne vel potentiorem vel imbecilliorẽ offendat 121.c
de Philocrate argumenti inuerſio 247.c
Philomaches filiæ Eubulidis victoria 660.c
Philoſophiæ Platonicæ ſynceritas 120.b
philoſophiæ vel propter rempub. opera danda 164.b
ad Philoſophiam adhortatio 163.c
Philoſtratus Dionyſij F. 520.b
Phocenſis belli cauſa 289.b
Phocenſes 45.c. accuſandi tempus alienum 209.c. ſpe ſalutis decepti 244.a
Phocenſium conditio 207.a
Phocenſium & Athenienſium ſocietas 208.b
Phocenſium & Philippi ſocietas ibid.
Phocenſium excidium 199. b. Æſchini imputandum 207.c
Phocenſium excidij ab intercedenti ſocietate exaggeratio 208.a.b
Phocenſium interitus non tãtum turpis, ſed etiam noxius & periculoſus Athenienſibus 211.a. eiuſdem cauſa 204.a
Phocẽſium internecionis in ſolo Æſchine culpam hærere 209. c. vrbes multæ & expugnatu difficiles 216.a
à Phocenſibus olim Athenienſes defenſi 208.c

Phocides & Thraciæ amissio 223.c
Phænippi audacia 653.c. opes 654.b tergiuersationum & sordiũ ac delitiarum refutatio 655 c
Phormio de non reddita mutuo data pecunia accusatus 585.a. ipse sibi testis 620.b. ob industriam & probitatẽ à Pasione locupletatus 605.b. Piræensis 593.a. quod commenticio testamẽto perficere studuerit 611.b. Stephani subornator 617.a
Phormionis accusatio 589 c. 608.b commẽdatio 607.a. compromissum 587.a. defensio 608.c
Phormionis & Lampadis cùm appellarentur, silentium 586.b
Phormionis & Stephani insectatio 622.c
Phormionis exceptio 587.a. non admittenda 590.a
Phormionis facinora 617.a. flagitia ibid.c. insectatio. ibid.a. libidines ibid.c
Phormionis mercatoris fraus & cõspiratio 585.b. morum commendatio 607.a. nuptiæ 608.b. perfidia 585.c. rapacitas 618.a. scomma 612.a. supplicatio 607.a. victoria 608.c
Phormioni nõ vitio dandas esse nuptias herilis vxoris 603
Phormioni se Apollodorus præfert 618.b
Phormionem in causa sua testẽ esse nõ posse 620.a. nihil æqui agere, neque mutuum reddere 586.c. nõ potuisse reddere pecuniam, nec ad istum modum voluisse 587.c
Phrasicrides 457.b
Phrastor Ægilienſis 525.a
Phrastoris & Stephani accusatio 524.c
Phrastoris morbus 525.b
Phreattęum iudicium Athenis 439.c
Phrygiæ tres vrbes à Charidemo occupatæ 450.b
Phrynio Democratis frater 521.c
cum Phryniõne transactio 523.c
pignoris indices ab ædibus ipsum Onetorem sustulisse 573.a
pilæ fœderis inter Arcades & Thebanos 85.c
Pindarus ærea statua ab Athenientibus ornatus 123. a. poëta magnus 122.c. ob celebratas à se Athenas à Thebanis mulctatus 123 a
Piræetum quando muro cinctum 270.b
Pittalacus ab Hegesandro & Timarchio iniuriis agitatus 179.a
Plangonidarum coacta adoptio 642.b. inscriptio ibid.c
Platææ à Thebanis occupatæ 531.a
Platæarum obsidio & excidium 531.c
Platæenses exules quo pacto in ciuitatem recepti 532.a. soli Græcorum omnium Athenienſib. ad Marathonem contra Persas suppetias tulerunt 530.c
Platæensium decretum 532.a
Platæensibus qua ratione decreta ciuitas 530.c
Platonica disciplina 120.b
Platonicæ philosophiæ syncericas ibid.
Plebis conciliandæ aucupia 149.c
πλείων ἴσα γέλως τῶ μηδένος 75.x
Plutarchus 286.c
Prædotriba contra fœdus Sicyonem restitutus 88.c
Pœnarum à Leptine decretarũ exagitatio 381.c
Pœnas tum demum sumi, cùm res percognita fuerit, ius & fas est, prius non 432.b
Polemarchus magistratus Athenis 417.a
Pollicitationum inanium euentus 317.c
Polycles etiam antea cessator 715.a
Polyclis accusatio 709.c
Polyclis & Apollodori concertationes 710 b
Polyeuctus vt deceptus sit, testes tamen decipi non potuisse 651.a
Polymachæ victoria 662.a
Polysthenes 457.b
in Pŏto quæ merces coemptæ 594 b
Popularis status flagitiosis hominibus aduersissimus 422.c. quomodo abrogetur 69.c
Popularis status abrogatio Athenien ſibus periculosa 80.a
Popularis status tuendi studiũ plus valere debet priuatis inimicitiis 68.c
in Populari repub. cur omnia tardius gerantur 224.a
Popularium præiudicium 536.c
Populus Atheniẽsis Demosthenem Æschini in funebri oratione habenda prætulit 353.a. olim magistratuum erat dominus, nunc verò minister 458.b
Populus autoritate sua non spoliandus 362.b
Populus legum iusta & firma custodia 466.b.c
Populus muniendus contra imposturas, non cogendus in ordinem 362. b. nulla re grauius lædi potest, quàm audiendis mendaciis 224.b
Populi aures delicatæ 13. b. de Demosthene iudicium 348 b
Populi esse, rem gerere: oratoris verò, dare consilium 43.b
Populi gubernatoribus qualia supplicia Solon constituerit 504.a
Populi ingratitudo 229.c
de Populi ingrato animo querela 114 c
Populi iniquitas 68.c
Populi pernicioſis oratoribus auſcultantis reprehensio 132. b. socordia quo maior, eò acrius imposto res puniendi 223.c
Populi socordiæ accusatio 457.b
Populo assentantium oratorum insectatio & reprehensio 42.c 72.c
Populo non eadem iucunda, quam regi 65.c
Populo vt fides habeatur, magis esse è republ. quàm vt multi munera obeant 364.b
Populum Aristocrates castello diruto restituit 516.b
Populum Athenienſem pecunię cumulandę nunquam studuisse: gloriæ autem quàm vlli rei magis 428.c
Populum expergefacere studet Demosthenes 70.c
Populum liberum nihil perinde decere, vt æquitatis & iustitiæ studium 86.c
Populo maior nemo ferendus 240.a
Possidere multos etiam aliena, nec omnes qui habent sua habere 32.c
possideri iniustè quæ latronibus erepta occupantur 30.a
possessiones tributum debent, non corpora 483.b
in Posteritatem degenerem pathos 458.c
Potẽtiam stabilem per iniurias, periuria & mendacia comparare, impossibile 6.a
Potentior vel imbecillior non offendendus 121.c
Potidea 369.b
Potideatæ spoliati à Philippo 30.c
Præconem proclamantem quid in theatro, nõ oportet mentiri 301.b
in Præcone vox, in magistratu spectandus est animus 245.c
Pręconia publica maximè erudire iuniores 309.b
Prięceptiones 157.c
Prælium ad Mantinæam cõtra Thebanos 260 b. ad Marathonẽ 343 a. ad Plateas, Salaminem, Atheniensium ibid.
prelium nauale ad Naxum 306.a ad Salaminem gestum 270 b
Prelio commisso, necessariò alij succumbunt, alij vincunt 151.c
in Pręliis cęsi inter victores numerandi ibid. etiam honorandi 343 a
Præiudicium de Charidemo repudiandum 431.b
Pręmium petenti grauior pœna proposita, quàm homicidæ 381.c
Prescriptio longi temporis 633 c
Præscriptione cur vtatur 632.a
Præstigię simulationis consideratione morum refutandæ 732.c
Præstigiator 349 c
Præuaricationes & fordes in calumniandi studio 511.c
Principatus, quem nemo sibi vendicat, neglectus 12.c
Principibus improborum punitis, alij etiam corriguntur 95.c
priuata nominis eiusdem incommoda 637.b.c
priuatorum opes reip. vtiles 365.a

pri-

priuatim malus, nũquam futurus eſt publicè bonus 285.b
proborum hominum officium eſt, cùm fortuna vtũtur ſecũdiſſima, tum ſummum habere modeſtiæ ſtudium 146.b
proceres aulici vulgo miſeriores 66.a
ad proditionem cauſa impellés quæ 48.b
proditionum exempla triſtia 50.b.c
proditionibus oratorum Philippi opes auctæ 5.b
proditoris conditio 319.c
proditores ab aduerſariis cõſeruantur ibid.
proditores cohercẽdi 82.a. cur ſint vulgo gratiores 51.a. è medio tollendi 42.a
proditores Græciæ 354.b.c
proditores locupletantur, vrbs perit 60.c
proditores patriæ maiore quàm Philippus odio digni 34.b
proditores perſtringuntur 59.a
proditores, Philippi adiutores 321.b
proditores, quibus fretus Philippus inſultet Athenienſibus, è medio tollendi 60.a. ſociorum prædiis locupletati 218.c
proditorum apud Athenienſes licentia 42.b. audacia ciuibus imputanda 82.a. exitus 319.b
proditorũ Græciæ catalogus 354.c
proditorum inſectatio 31.b. & 41.c
proditorũ licentiæ reprehenſio 50.b
ſucceſſus 42.b
proditorũ vanæ pollicitationes repudiatæ 22.b
proditoribus omnia mala accepta ferenda 354.b
proditores patriæ & libertatis inceſſit Demoſthenes 235.a
proditoribus delectantur Athenienſes 61.b
proditoribus puniendis & repudiandis proditorum patronis, euerti poſſe artes inſidiatorum 240.c
proditoribus ſublatis, Philippũ minus fore in Athenienſes iniurium 217.c
de Proditoribus querela 120.c
propter Profeſſionem nemini inſultandum 411.c
profeſſores ſapientiæ non contemnendi 163.c
profligati 502.c
promiſſis non ſtare, apud Athenienſes capitale 378.c
προοίμια δημηγορικὰ cur inſcribantur 130.b
proœmiorum Ciceronis volumen ibid.b
propinquorum commiſeratio 156.c
Protus à Zenothemide corruptus præuaricatur 577.c. frumentator 576.c
Proti præuaricationis narratio 577.c
Prouincia conſulendi cur difficilis 109.a
Prouocatio ficta 731.a
Prouocatio ſub ala 561.c
Prouocationem cum teſtamẽto abſurdè coniungi 610.a
Prudentis hominis officium eſt, vt appetitum rationi ſemper obedientem præbeat 140.b
Prudentium hominum non eſſe, id decernere, cuius pœnitere poſſit 445.b. eorundem eſſe ſocordiam deponere, & auxilia cõferre 40.b
Prudentia & ordo quantum valeat 18.c
Prudentia rarò cum felicitate coniuncta 444.c
Prudentię & felicitatis ſimul poſſeſſio hominib. non contingit ibid.
Prudentiæ munus 19.b
Prudentia vbiuis eſt opus 236.c
Prytanæi iudicium 439.b
Ptœodorus Græciæ proditor 354.c
Ptolemæus 250.c
Publica eiuſdem nominis incõmoda 637.a
Publicè nihil faciendum, quod priuatim feciſſe puderet 379.a
Puer à Curialibus receptus 659.c ad quæſtionem datus, ab Aphobo non acceptus 561.b. in Hagniæ familiam adoptatus 659.b
Puerorum diſciplina apud Athenienſes 172.a
Puerilis ætatis exercitationes 154.b
Pugna ad fluuium, hyberna 344.b ad Platæas cum Mardonio commiſſa 530.c
Pulchritudo 158.c. ex aſpectu rectius quàm lectione cognoſcitur ibid.
Puniendus nemo, niſi conuictus 379.b
Pydna 369.b
Pyrrhus 410.b
Pytheæ inſectatio 116.a
Pytho qua ſpe tam prolixè cum Athenienſibus egerit 32.a
Python 446.c. Cotym bono conſilio occidit 452.a. refutatus 110.c
Pythonis concio apud Athenienſes habita 32.a
Pytholas Theſſalus 530.b

Q

Qvæſtiones ancillarum negatæ 572.a
quæſtus in foro 539.c
querela de incommodis ſuis 653.c
querela Midiæ de iniquo populi prę iudicio repudianda 412.a
querimonia de Aphobi improbitate & inſidiis 558.b
quietis ſuaſor Ariſtodemus 60.c
quingentorum ſenatus & Areopagitarum diſcrimina 416.c
quiſque pro ſuis meritis tractandus 212.b
quod tibi fieri vis, alteri facito 80.b

R

Ratio etiam verborum reddẽda, præſertim ſi quis munera acceperit 224.a,
rationem qui compendij ſui habent, nunquam reip. liberè ſalubritérque conſulunt 69.c
receptus non deeſt rem ſtrenuè gerentibus 20.a
rectè facientes iuuandi 715.a
redemptio Nicoſtrati 723.c
regni appetentes à Philippo adiuuãtur, æqualitatis ſtudioſi ab Athenienſibus deſeruntur 53.b
religionis falſæ prætextus inanis & ſceleratus 377.c
religioſum iudicem etiam prauè iudicare poſſe 442.b
remigium 716.a
remuneratio reipub. præſidiũ 364.a
reprehendere, eſt facilè & cuiuſuis: quid autẽ de rebus ſtatuẽdum ſit, pronunciare, conſiliarij 3.a
reprehendere & cenſere alium, procliue 631.b
reprehendere alios qui velit, ipſum omni crimine vacare oportet 8.b
reprehendere conſilia, non eſt difficile 506.a
reprehenſio ignauiæ Athenienſium 19.a
requiri ab homine nõ plus eſt, quàm vt culpam præſtet, ſuíque conſilij rationem reddat 139.b
res ipſa ſpectanda 574.
res ſtrenuè gerenda, omiſſis querelis & aſſentationibus 145.b
rei cardo tenendus 389.a
rei paruæ non parua conſuetudo 67.c. turpis honeſta nomina 235.a
rem priuatã omnes, rempub. nemo curat 67.c
re tranſacta reos nullam tutorio nomine redegiſſe pecuniam 633.a
res ex vſu reip. deliberatæ, conſtanter vrgendæ 137.c. geſtæ non ducibus, ſed ciuitati tribuendę 70.b per ignauiã perditæ, ſine ſumma vigilantia in integrum reſtitui ne queunt 8.a. ſecundiores quàm par eſt, temeritatis occaſionẽ incautis præbent 4.a. ſingulæ à ducibus curandæ 109.a
rerum bonitas ab vſu pendens 158.a
rerum geſtarum à maioribus cũ preſentibus collatio 71.a. humanarum mens ſumma 162.a. mirabiles ambages 244.b
rerum natura, nõ cupiditas ſpectanda 11.c
res perexiguas maximi facere, puſillitatis & inſcitiæ eſt 123.c
in Rebus aduerſis beneuolẽtia conſtans 110.b
reſpublica acriter defendenda 352.b attenuata, priuatorum opes ingẽtes 458.a. incorruptè adminiſtrata 110.c. præſens vitioſa & infelix 12.c. quo ſit ordinanda. 68.b. vetus laudabilis & fortunata 12.b
reipublicæ Athenienſis corrupti ſtatus reprehenſio 58.a

reipub.bonorum virorum neglectio periculosa 115. c. commodum, duces non spectare 8.b
reipub.commodis.priuatæ explendę iracundiæ gratia non nocendum 109.a
reipub.corruptæ causæ 13.a. corrupti status Athenienſium reprehenſio 58.a
reipublicæ deceptor 352.c. dignitatem etiam cum manifesto periculo tuendam fuisse 341.c
reip. dominus populus apud Athenienses 375. b. existimatio defendenda 147.b
inter Reipub. & tyranni dona quid interſit 364.a
reipub.mores imitandi 427.a. necessitudo pluris facienda, quàm mensa hospitalis 306. b. negle-ctio 229. c. negocia breui voluptate quasi propinata pereunt 12.a
reipub.præfidiũ, remuneratio 364.a
reipub.potius quàm senatus habendi ratio 422 c. societas ex æquo & bono colenda 57.c
reipubl. spectanda est vtilitas repudiatis factionibus 141.b
reip.status 255.c. veteris Athenienſium commemoratio 71.b
reipublicæ veteris & præsentis collatio 12.b
reipub.vincula, leges 489.c
reipub.vtiles priuatorum opes 365.a vtiliſſima tum dicenda, tum decernenda 35. b
reip.consulendum maturè 144.b consulendum potius quàm eloquentia ostentanda 72.c
reipub.consulere, difficile 82.a. etiam cum priuato periculo consulendum 3.a. in primis consulendum 141.c. quantũ Æschinis perditio nocuerit 211.b. qui rectiſſimè consulit, orator optimus est. 72.c. qui nũquam salubriter consulant 69.c. quo consulendũ 23.a
reip.seruire quid sit 406 b
ad Remp.accessurus morum integritatem & abstinentiam afferre debet 237.b
in Rempubl.Athenienſiũ peregrina exempla non transferenda 375 a
remp.capessurus, non ex semisse bonum esse oportet 237. c
remp.nihil detrimenti capturam, etsi damnetur Androtion 424.a
ad Remp.quid ex Demosthenis eloquentia fructus redeat 69.a
rempub.tum floruisse maximè, cùm à modestis & prudentibus viris regeretur 515.c
in Rep. populari cur omnia tardius gerantur 224.a
rerumpublicarum formæ tres 171.b & 275.a. similitudine amicitiam cõseruari 80.a. tria genera 274.c
reus se pro Parmenone spopondisse, negat 582.a
rei cautio 580.b. impudentia 491.b officium 386.a.& 389.a
reo nihil cum Apaturio 583.c
reum ipsos iudices habere accusatores 491.a
reorum est, fugere iudicum, fontes cohercere 228.a.& 389.a
rex curæ pupillorum Athenis præerat 417.a
rex & tyrannus omnis libertatis est inimicus,& legibus infestus 27.c
regis & subditorũ dissimilia studia, dissidia pariunt 6.c
regis iniuriis resistendum 78.c
regis Persarum societas cur expetenda 56.b
regis sacrificuli muneris origo exponitur 527.c
rhetorum pollicitationes 194.b
Rhodij cur mutuũ receperint 742 a
Rhodij necessariò defendendi 81.b
Rhodij vt defendantur, esse è repub. 79.b
Rhodiorum calamitatem profuturam Athenienſibus 78.a
Rhodiorum defensionem esse è repub.Athenienſium ibid. nõ fore periculosam, vnde constet. ibid.c plura commoda secutura 82.b
in Rhodiorum defensione, popularis status defensionem agi 80.a
regem Persarum non esse metuẽdum 78.c
Rhodiorum erga Æschinem humanitas 121.c
Rhodiorum ingenia 79.c. perfidiæ taxatio ibid.b
Rhodijs quomodo Mausolus libertatem eripuerit 78.b
ritus expiandæ cædis 688 a

S

SAbrias Lamprenſis 524.a
sacerdotum puritas 486.a. sanctitas 428.c
sacra pro sanitate & bona fortuna 392.b
sacra ritè curanda 150.b
sal ciuitatis & mensa publica maximi facienda 250. a
Salamin prudentia Solonis recuperata 213.b
Salaminia victoria 420.a
salus ciuitatis quibus in rebus sita sit 69.c
salutis spe Phocenses decepti 244.a
salutaria iucundis pręferenda 25.c
salutaria dicẽda potius quàm iucunda 12 a. potius audienda quàm iucunda 19.b.& 146 c
Samnio desertor, ob religionẽ inuiolatus 393.b
sapiendum ante acceptum malum 716.c
sapientiæ professores non contemnendi 163.c
sapientiæ humanæ fortunam imperare 22.c
sapit nequicquam, qui sibi non sapit 136.b
satellitum Philippi extenuatio 7.a
Satyrus Alo[illegible]censis 524. a. comicus histrio 225. b. naualium curator 426.c
Scamander fluuius Troianus 125.c
sceleris insignis narratio 575.b
scelerum impunitas certissimum signum perituræ reipub. 457.c
scientia omnis & disciplina quadam exercitatione continetur 162.b
Sciton 410.b
scorta mulctanda propter pauperum filias 533.b
scriba 350.a
secundæ res magnam vim habent ad occultanda & obumbranda probra 7.b
secundis in rebus maximè opus esse prouidentia 146.a
secundis in rebus nunquam sapere, quibusdam fatale 139.a
securi facilè opprimuntur 145.a
securitas custodienda 415.b
sedulitatis Philippi commemoratio 53.a
Selymbriani à Philippo obsessi 323.c
semel audiendi molestia defungendum 142.c
senatoris cuiusdam dictum perstringitur 36.a
senatus Areopagiticus de quibus iudicet 432.a
senatus Athenienſis leuitas 95.b
senatus quingentorum distributio, & imperandi ratio 417.b
senatui non licere dare præmiũ non factis triremibus 419.c
senatui potius quàm Demosthenis credendum 93.a
senatum quanto damnari præstet, quàm absolui 423.b
senatus Athenis duo 416.b
senatusconsultum legibus contrarium 431.c. ipsi autori & iudicibus periculosum 434.b
senatusconsulti & legis collatio 433.b
senatusconsultum de Charidemo contrarium esse legibus 431. c. non esse è rep. ibid.b
senatusconsulta de Chabrię honorib. 372.c
seni proteruo minus ignoscendum 730.b
sententia de legum vtilitate 504.c
à Sententia recta temerè depelli, turpe 142.c
sepulturę ius 539.b
sepulturę publicæ 379.c
seruile non esse, non aduersari Græcis 24.b
seruus in officina collocatus 627.b
serui & ingenui discrimen 425.b & 483.c
seruorum discessus 627.c
seueritatis iudicum in claros viros exempla 94.a. veterum exempla 470.a
seueritatem veterum Athenij Zelitę proscriptione probat Demosthenes 49.a
seueritate autoritas retinetur 490.a
signa non acceptę ἀφορμῆς 601.b

ſigna potius quàm teſtimonia ſpectanda 180.c
ſimile 7.b.& 196.c
ſimilitudo 47.c.& 48.b.& 51.c.& 66.b.& 128.a.& 306.b.& 347.b.& 496.c.& 502.c.& 504.a.& 506.c
ſimulatores pernicioſi 116.c
ſimultates abiiciendæ 108.b. oratorum ſimulatæ 512.c
Simus Theſſalus 520.b
Sirenes non delinire auditores, ſed occidere 306.c
Sirenum muſica non laudata ibid.
Smicron 410.b
ſocietas multos implicat,vt dũ quædam adipiſci ſtudent, aut amittere aut admittere cogantur, quæ minimè vellent 23.c
ſocietatis initæ cum Thebanis tempus 289.b
ſocietatem regis Perſarum expectandam eſſe Athenienſibus propter pecuniam 56.b
ſocietatum ratio quæ 23.b
ſocij & veri amici eſt periculoſis adeſſe temporibus 45.c
ſocij Thebanos atque Athenienſes incolumes eſſe volunt,eoſdem dominari nolunt 23.b
ſociorum decretum 284.a
ſociorum in cauſis, habenda præcipuè ratio honeſtatis 138.b
ſociorum prædiis proditores locupletati 218.c
ſocordia omnium malorũ cauſa 71.c populi quo maior, eo acrius impoſtores puniendi 223.c
ſocordiæ & negligentiæ Athenienſium accuſatio 457.c
ſocordiæ imago 2.a
Socrates cur ab Athenienſibus occiſus 194.b
ſol Græciæ 155.b
Solon 163. eum qui non militaſſet, & qui ordines deſeruiſſet, & hominem timidum,eadem pœna dignum iudicauit 299.b
Solon & Draco legumlatores Athenienſes 171.c
Solon qualia populi gubernatoribus ſupplicia conſtituerit 504.a
Solonis de Sexuiris lex 373. a. dictum de lege pernicioſa 489.b lex de diſciplina oratorum 274.b de donationibus 374.a.b. Mortuo nemini maledicendum, &c. ibi.c
Solonis legi Leptinem fraudem feciſſe 377.c.leges de diſciplina matronarum 196.a
Solonis leges de furto, mala tractatione parentum, deſerta militia 475.b. leges de furtis 476. c.legum collatio 475.a
Solonis verſus 234. a. elegiaci de cauſis reſpublicas tum euertentibus tum conſeruantibus. ibid.a.b
Soloni ærea ſtatua in foro ab Athenienſibus decreta 506. b. in legib. ſanciendis reſpub.curæ 422.b
Solonem & Ariſtidem excitat ab inferis Demoſthenes 310.c
propter Sontes innoxios plecti,iniquum 362.a
Sophilus 395.b
ſophiſticum ſcomma 677.a
Sophocles de voluptate 124.a
Sophoclis Antigone ſæpius acta Athenis 232.b. ex Antigone verſus de tuenda patria.ibid.c. iambi ex Antigona. ibid. c. verſus ad exagitandum Æſchinis & natales & proditionem detorquet Demoſthenes 233.a
ſordidè auarus vt ſit vir bonus, fieri non poteſt 289.a
Soſiſtratus Græciæ proditor 354.c
Soſtratus Philippi filius 596.a
Spartanorum honores 375.b
ſpes impunitatis maxima peccandi illecebra 390.b
ſponſalium autoritas 621.c
ſponſio Lacriti pro fratribus 593.b
ſponſionis negandæ nulla cauſa 583. a. lex 582.c
ſponſor Lacritus 592.a
Spudiæ cauillationũ refutatio 650.c
Spudiæ non detrectandum fuiſſe amicorum arbitrium 651.a
Spudiam dotis tantundem, aut plus etiam accepiſſe 652.b. cum vxor eius interfuiſſet teſtamento, tum nihil eſſe queſtum ibid.b
ſtadio Epichares Olympiæ puer s vicit 516 b
ſtatus ciuitatis quibus rebus labefactetur 69.b. receptus tuendus 88.b
ſtatus præſentis Athenienſium vituperatio 70.b. perturbatio 71.a
Stephanus & leno & patronus Neæræ,& maritus, & calũniator 522. c. & 523. a. paraſitus fortuna orum,infelicium deſertor,ſordidus & inhumanus in magnis opibus 616. a.b
Stephani cum Epæneto tranſactio 526.c. defenſionem nihil ad rem facere 619.b
Stephani & Diniæ collatio 615.a
Stephani & Phormionis infectatio 622.c
Stephani & Phraſtoris accuſatio 524.c
Stephani inhumanitas 616.c.iniuriæ ab affinitate amplificatio 614.c iniuriarum narratio 517. a. teſtimonium 561.b. teſtimonium cur Aphobus potiſſimum exagitet. ibid.a. ſordes in magnis opibus 616.b
Stephani vitæ & morum infectatio 615.c.& 616.a.b
Stephano & Neæræ nullam reliquã eſſe accuſationem 534.a
Stephanum non prouocationis tantùm,ſed & teſtimonij reum eſſe 613.c
Strato arbiter à Midia ob exiguam mulctam ignominia notatus 397. a.b. iuſticiam pluris fecit quàm Midiam 398.c. pauper,at non improbus ibid.
Stratocles omnium hominum & diſertiſſimus & improbiſſimus 630.b
Stratius 660.c
Strybeles à Phraſtore repudiata 524.b
ſtudiũ maximis in rebus plurimùm valere 163.b
ſtudij erga Athenienſes ſimulatio 446.b
ſtudia circumforanea perdidiſſe Æſchinem 123.a
ſtudia hominum qualiacunque fuerint,talibus eos & animis eſſe præditos neceſſe eſt 13.b.& 71.a
ſtudia in mores abeunt ibid.
ſtultitia cum iniuria 450.b
ſtultum quem fortuna faciat 4.a
Suadæ medulla Demoſthenes 310.c
ſuadens & parens eodem nomine honeſtandi 118.c
ſubditorũ & regis diſſimilia ſtudia, diſſidia pariunt 6.c
ſuffragia cur occulta voluerit eſſe legiſlator 231. b. occultè feruntur 307.b
ſumptus & labores non fugiẽdi 40.b
ſumptus & operæ in bello 708.a
ſupellectilis direptio 725.a
ſuſpicio Charidemi negligẽda 456.b
ſuſpicionem arrogantiæ Demoſthenes vitat 344.c
ſycophantarum conſpiratio 658.c victoria 659.b
ſyngraphas & pactiones mutuas firmas eſſe oportere 744.b
ad Syracuſanũ magiſtratum prouocatio 577.a
Syracuſani 382.b. à Carthaginenſibus olim tributa exegerunt 382. b. olim populari vſi repub. ibid.

T

TAbulę candidatæ,falſi teſtimonij ſignum 620.c
tabularũ ſuppreſſor Ariſtocles 581.b
tabularum vtilitas 583.c
ex Tabulis ſui copiam facere 193.b
tacere & dicere incommodum 313.b
tacere præſtat quàm inuitos & reip. negligendo obtundere 173.a
Tanagræo cuidam naſum Ariſtogiton præmordet 498.c
tarditatem & ſocordiam Athenienſibus eſſe deponendam 15.c
Tauroſthenes 286.b
Teledamus Græciæ proditor 354.c
Telephanes tibicen, Demoſthenis amicus 387.c
temperantia & ſeueritas 159.c
temperãtis viri vita ita pura eſſe debet,vt in eam nullius flagitij cadat ſuſpicio 177.c
tempus aliud deliberationis, aliud accuſationis 135.a
temporis longi præſcriptio 603.b.& 633.c
tempori ſeruire, & optima quæque

amplecti publicè & priuatim, omnes necesse habere 269.b
tempore belli nihil actum ab Æschine pro vtilitate reipub. 333.a
tempore qui prior est, potior quoq; iure putatur 574.b
tempora actionum distinguenda 230.c
temporum præsentium corruptelæ 48.c. perturbatio 58.c
in Temporum calamitatem digressio 293.a
temporibus aliis alia conuenire 376.b
tenebris veritas inuoluta 336.a
Tenedij 512.c
tenuiores cum opulentis non æquo iure viuunt 401.a
Tere & Cersobleptæ restitutio 62.b.c
tergiuersationes abiiciendæ 109.b
testamentum à patre Demosthene factum, nefariè ab Aphobo violatum 558.b
testamentum falsum 658.c. patris Demosthenis ab Aphobo suppressum 565. a. quod Pasionis esse dicatur, non videri sani hominis 621.b
testamenti ab Aphobo suppressi exagitatio 565. a. condendi potestatem qui non habeant 621.b
testamenti exemplum 623.a
cum Testamento prouocationem absurdè coniungi 610.a
testimonium Lampidis falsum 587.b
testimonij Cephisontei de testamenti inscriptione refutatio 610.b falsi indicium 679. c. refutatio 609.b
testimonium de Milya nihil ad tutelæ actionem attinere 563.c
testimonio falso quenquam opprimere, iniquum: sed multo iniquius, si id fiat in cognatos 614.c
testimonia de relicto & per tutores spoliato patrimonio Demosthenis 557.c
testimonia ipsarum rerum fide dignissima 215.b
testium Conomanorum exagitatio 731.b
testes sæpe falsa testificari 572.b suspectos arguere testimonij falsitatem 679.c
testibus Apaturij fides non habenda 584.a. contra conscientiam non credendum 228.a. Onetoris fides non adhibenda 572.b
Thasiorum beneficia erga Athenienses 369.a. iniuriæ 62.a
Thebæ Bœotiæ vno die ex media Græcia abrepta 293.b
Thebana societas 308.a
Thebanarum calamitatum pictura 296.b
Thebani & Lacedæmonij ne sint potentes, esse è repub. 83.a
Thebani & Thessali hostes Atheniensium à Philippo facti 334.a
Thebani Eubœam sibi vendicantes ab Athenientibus repressi 327.a Philippi præsidium eiiciunt 312.c post Leuctricam pugnam ab Athenientibus repressi 326.c stupidi 23.b
Thebanorum accusatio 155.b. barbariei damnatio 375.b. ciuitatis gloria 101.b. conditio & merita in Athenienses 95.b. ad Leuctra victoria 315.b
Thebanorum & Athenientium conciliatio 336.a
Thebanorum & Laconum opes qua ratione minui possint 85.b
Thebanorum & Lacedæmoniorum status 83.a
Thebanorum excidium 318.c. frustratio 23.c. in Orchomenios sæuitia 375. c. legatorum integritas 218.a. robur & gloria 326.c societatem à Demosthene nō esse conciliatam 286.b. studium & frustratio 24.a
Thebanorum vel Lacedæmoniorum potentia reipub. Atticæ perniciosa 443.b
inter Thebanos & Arcades fœderis pilæ 85.c
Thebanis nec Græcos præstò futuros 23. b. quantum legatorum integritas profuerit 218.b
Thebanos cum Athenientibus Demosthenis autoritate non conspirasse 293.c. maiori laudi sibi ducere crudelitatem & improbitatem, quàm Athenienses humanitatem & iusticiam sibi 375.b
cum Thebanis nisi societas inita fuisset, in maiore futuram fuisse periculo rempub. 341.a. quo pacto agendum 85.c
Themiso 286.b
Themisonis & Theodori iniuriæ de Oropo 327.a
Themistocles 342.b.& 457.c. ætatis suæ celeberrimus 370. c. pugna Salaminia Persas vicit 300.b. Medscæ proditionis damnatus, vrbe Attica est eiectus 457.c
Themistoclis cum Cronone collatio 371.a. dolus 370.c
Themistoclis & Miltiadis præmia 456.c. inter Græcos autoritas 248.a. præmia post victoriam ad Salaminem 456.c
Themistoclis res gestæ 370.c
Theocrines ærarius 513.c. cur damnandus 509. b. patris defensor 515.b
Theocrinis accusatio 507. c. accusationis excusatio 515.a
in Theocrinis accusationes dilemma 513.c
Theocrinis acta publica 511.b. morum insectatio, & actorum in repub. ibid.a. patris damnatio. ibid.b. præuaricatio 508.a
Theocrinem qui aut præuaricatus aut calumniatus sit, esse mulctandum. ibid. calumniatum esse aut præuaricatum 509.a
Theogenes propter vxorem meretricem mulctatus 528.c
Theogenis Erchiensis testimonium 529.a. regis sacrificuli origo 527.c
Theogitum Græciæ proditor 354.c
Theophemus damnatus à senatu 684.b
Theophemi acerbitas in exigenda mulcta 685.b. calliditas ad eludēdum falsi testimonij actionem. 688.c consilium in differenda solutione 682.c damnatio 684. c. importunitas 689.b improbitas 683.a violentia in diripienda aduersarij supellectile 685.a
Theophemum, si vera essent quæ testes dixerint, plures fuisse testes adhibiturum 680.c
cum Theophemo vnde controuersia sit orta 681.b
Theopompus 660.c
Theopompi & Macartati impietatis & auaritiæ criminatio 667.c
Theopōpi Macartati patris mendacium & fucus 660.c. & 661.c
Theramenes homo audax & impudens 118.c
Theramicus flagitiosi recriminatio 119. b. maledictorum refutatio 118.b
Therippidæ vsusfructus septuaginta minarum concessus 548.a
Thersagoras 448.c
Thersites ignauus calumniator ab Homero dictus 306.c
Theseus ciues Athenienses in vnum congregauit, & democratiam instituit 528.a
Thesmothetæ magistratus Athenis 417.a
Thessali natura & semper omnibus mortalibus infidi 3.c. neminem vnquam constanter defenderunt 444.c
Thessalorum deceptio 5.c. desideria 24.a. inconstantia 3.c.& 444.c
Thessalia à proditionibus perdita 235.a
Thraciæ & Phocidis amissio 223.c
Thraciæ reges decreto Aristocratis alienatum iri 443.c
Thracum de cædibus institutum 452.c
Thrasybulus 479.b. Græciæ proditor 354.c. Stirienſis 302.b. violatarum legum reus ibid.
Timanorides Corinthius 521.a
Timarchus censor & Andri præfectus 158. a. notatus ab Æschine 199.b. patrimonium vendidit 183.c. peculatus accusatus à Pamphilo 185.c
Timarchi accusationis exagitatio 230.c.& 231.c
ex Timarchi accusatione dictorum quorundam in Æschinem retorsio 231.c

Timarchi

Timarchi cum Anticle consuetudo 178.a.b. item cum Hegesandro ibid.c

Timarchi facta 176.b. peculatus & malè gesta respub. 158.a. petulantia 174. b. præuaricatio erga Philotaden 186.a. sordes & iniuriæ in patrium 184.b

Timarcho nihil esse reliqui præter flagitia ibid.c

Timarchum & decoxisse, & corpore quæstum fecisse 183.b

Timocrates impunitati suæ consulit 489.b. in patrem impius 488.a Lemurum legislator 475.b. mercenarius legislator 487.b. puniendus 470.a. & 488.b. & 489.c

Timocrates remp. pecunia magna fraudare studet 461.c. sororem vēdit 488.a

Timocratis aduocatorum insectatio 482.b. decretum 465.a. exactio 483.c. inclementia 487.b. in iudices concitatio 476.a

Timocratis ipsius lex alteri ipsius legi contraria 470.a

Timocratis lex 463. a.c. cur non ferenda, rationes 471.b. & inde iniquissima 467. a. oligarchiæ quam democratiæ congruentior 471.c

Timocratis legislatoris sordes & inclementia 486.c. legem non esse è republica 470.c

cum Timocratis lege collatio 467.c & 468.a. & 469.a

Timocratis testimonium de decima 648.b

Timocratis vitæ priuatæ insectatio 488.a

Timocrati venia non danda 470.c

Timocratem auaritia sola ad rogandam legem esse impulsum 487.b

Timolaus 319. c. Græciæ proditor 354.c

Timomachi ducis iniquitas 712.a

Timostratus Cephalensis 526.a

Timotheus 163.b. & 309.a. & 457.b à Callistrato & Iphicrate capitis accusatus 698.c. ab Athenensibus captus 449.c

Timothei concio 43.b. de Iphicrate periurium 705.c. effugiorum refutatio 703.a

à Timotheo cur iusiurandum accipere noluerit 706.b

τὸκοι ἔφεκτοι 587.x

transactio, cum de vita summisq, rebus agitur, tantùm rata manet: in re pecuniaria, minoribúsque causis non valet 631.c. tollit omnem actionem 631.b. & 634.b

transactionis amplificatio 626.c

tranquillitatis subditi cupidi 6.c

tributum conferendum 3.b

tributorū Androtiana exactio 424.c exigendorum importunitatis insectatio ibid.

trierarchia 406.c

trierarchiæ aduersariorum 635.a

trierarchiæ locatio quantum reipub. incommodet 716.b

trierarchiarum locatarum incōmoda 717.a

triginta tyranni eos qui Phylen occuparant, inuadunt 301.b. eorundem sæuitia 307.b

triremis Macedonica in Piræum appulsa 89.c

in Triremibus quātum sit momenti 420.a

Trœzē Demosth. exilio delecta 111.c

Troianarum virginum nuptiarum mos 125.c

cum Turcis quatenus Christiani bella gesserint 19.b

turpia omnia, maximè quæ in aliis molestè ferimus, fugienda 379.a tam quæ reuera sunt, quàm quæ videntur, cauenda & fugienda ibid.

turpissima causa honestissimis non coniungenda 266.c

tutelæ actio Aphobo dictata per Demosthenem 563.c

tutissimè iis creditur, qui nocere non possunt 445.a

tutores negligentes, infidi & rapaces 555.a

tutorū acta 557.a. commentum 550.c

tutorum Demosthenis commēti refutatio ibid.

tutorum impudentia 555.b. inuectiua ibid.

tyranni & reipubl. donorum discrimen 364.a

tyrannorū dum foris bella gerūt, obscura vulgo mala sunt: quādo autem finitimum bellū cōferitur, omnia eluescunt 7. c. familiaritas liberis ciuitatib. non tuta 27.b

non Tyrannis, sed bonis viris habendus honor 446.b

tyrannis, præsertim finitimis, reipub. nihil habere fidei debent 1.c

contra Tyrannos diffidentia vnicum munimentum 27.c

tyrannica potentia Charidemo concessa 436.c

tyrannidis & libertatis naturalis dissidium 1.c. & 54.b

tyrannidis mala 87.a

V

VAdimonia deserta à Phœnippo 654.c

vadium constitutio 473.b

vasa sacra ab Androtione concisa 484.c

venia non danda illi, qui veniam dat nemini 399.b. vltrò peccanti neganda 468.b

verba & tempora legatis duntaxat committuntur 224.a

verborum cura cum rerum negligentia. stulta 134.b

verborum etiam ratio reddēda, præsertim si quis munera acceperit 224.a

non Verbis, sed re homines mouentur 6.b

verecundi 502.c

verecundia 157.b

veritas & res ipsa spectanda 574.b

veritas tenebris inuoluta 336.a

veritas indagatio 212.b

veritatis iudicum exemplum 591.a

veteres offensæ 727.b

veterum integritas 48.c

vicinus malus 734.a

victoria amat curam 7.c. Salaminia 420.a

vigilātia res posse restitui in integrū quæ oscitantia perierunt 44.c

vinculorum abrogatione malitiosè abrogari rempub. 481.c

violatio legum quātum mali habeat 506.c

violentia omnis publicè vindicanda 391.b

viri boni officium est, pro suis beneficiis gratiā exigere potius, quàm habitos honores aliis inuidere 381.a. popularis descriptio 298.b

virum popularem & modestum quo ingenio esse prędituin oporteat 298.b.c

viri optimi publicis negociis præficiendi 506.a

virorum bonorū neglectio reipub. periculosa 115. c. clarorum petulantia etiam punita 405.a

viris magnis è negociis receptus ad ocium non patet 72.a

viris præstantibus abundare, summę ciuitatis opes 370.a

virilis ætatis actiones 154.b. disciplina apud Athenienses 137.b

virtutis ciuium causa 155. b. monimenta & cōtemplanda & imitanda 71.a. verus honor præcellentia 456.c

ob Virtutem patris honos liberis habendus 115.a

virtutum aræ in animis & tēplis 495 b. consociatio laudabilior 131.b

vis eloquentiæ vnde pendeat 246.a & 352.a

vis vi repellenda 36.b

virium aut plus, aut superbiæ minus 71.c

vita naturâ & legibus regitur 492.b

vitæ Æschinis insectatio 226.a

vitæ stips 399.b

viuentem ornare, mortuum negligere 370.c

Viuētes inuidiæ obnoxij, mortui minimè 357.a

Vlciscendi facinorosos variæ rationes 421.c

de Vmbra Delphica belligerare, proverb. 24.b

Vnus vt omnia quę optantur conficiat, fieri non potest 20.a

voluntates Græcorum dubię 73.a

voluptati pauca debentur, plura saluti 140.b

voluptāti vtilitas anteponenda 11.b

votum cum conditione 116.c

vox in prœcone spectanda 245.c

vocis magnitudini contra conscien-

tiam nihil tribuendum 228.a.b
vrbana administratio etiam futilis 13.a.
vrbs quibus rebus à Demosthene munita 355.a
vrbes quæ tempore pacis Athenien-sibus à Philippo sint ereptæ 33.c reliquæ à Philippo inescatæ 42.b
vtilia decernenda,& quæ decreta fu-erint,exequenda 11.a
vtilia, non facilia suadenda 43.b
vtilissima iucundissimis, si vtraque obtineri nequeunt,sunt præferen-da 111.c
vtilitas voluptati anteponenda ibid.b
vtilitatis publicæ studium 110.c
vulgus Macedonum vt erga Philip-pum sit affectum 7.a
vulgi ingenium quale 214.b
vulnus immedicabile ense reciden-dum 502.c
vxoris, concubinæ & meretricis dis-crimen 534.c

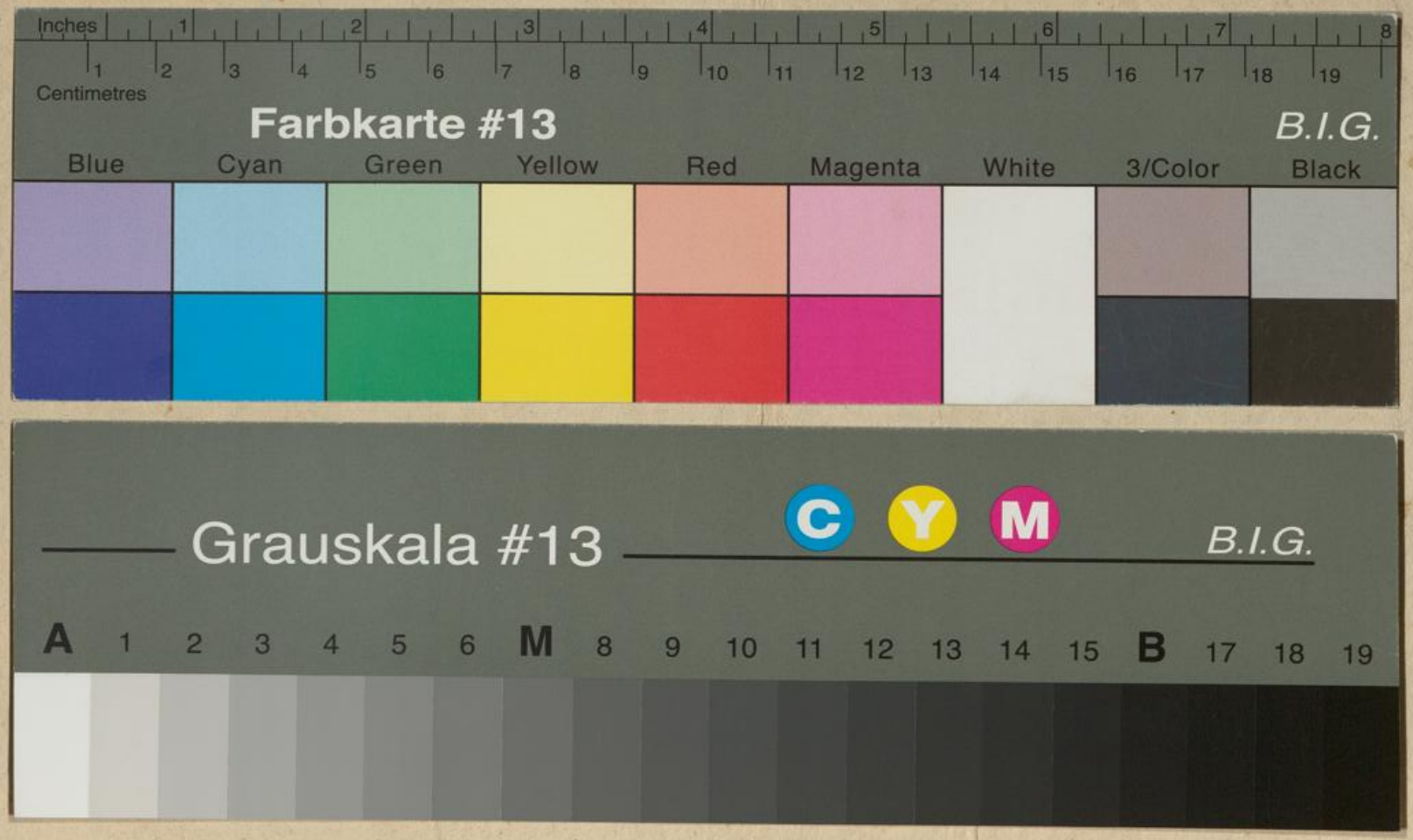
X

XAnthippus Eurialeo 526.a
Xenoclides 244.c. poëta 520.c
Xenopithes & Nausimachi accusa-tiones inter se contrariæ & seræ 633.c. de magnitudine postula-tæ pecuniæ argumenti inuersio 634.a. trierarchia & luxus per-stringitur 634.c.& 635.a
Xenopithæ & Nausimacho nō dan-dum esse actioni locum 632.b

Z

ZElitæ proscriptionis exaggera-tio 49.b
Zenothemis eductus à Demône 577. b. frumentum sibi vendi-cat 576. c. Hegesistrati minister 575.b
Zenothemidis aduocati 576.b. co-natus & impudentia 575.c & 576.a
Zenothemidis & Hegesistrati faci-nus 574.c
Zenothemidis impudentia 576.a
Zenothemidi non danda actio 577.b
Zobia bene de Aristogitone merita 498.a

FINIS.

Inches
1 2 3 4 5 6 7 8
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
Grauskala #13
C
Y
M
B.I.G.
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

